ACADEMIA ROMÂNĂ

BIBLIA VULGATA

Blaj 1760 – 1761

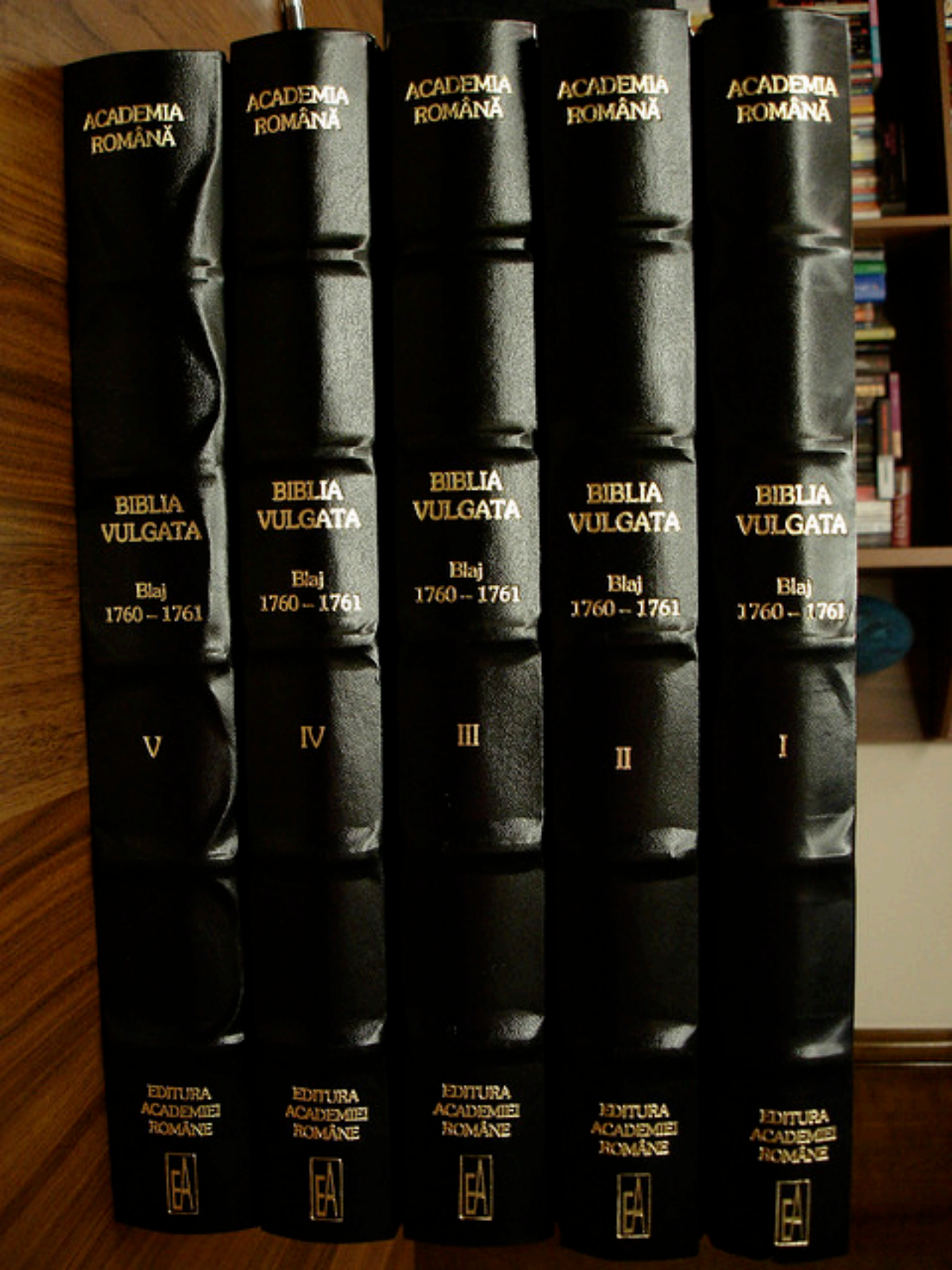
ACADEMIA ROMÂNĂ
BIBLIA VULGATA
Blaj 1760 – 1761
V
EDITURA ACADEMIEI ROMÂNE
ACADEMIA ROMÂNĂ
BIBLIA VULGATA
Blaj 1760 – 1761
IV
EDITURA ACADEMIEI ROMÂNE
ACADEMIA ROMÂNĂ
BIBLIA VULGATA
Blaj 1760 – 1761
III
EDITURA ACADEMIEI ROMÂNE
ACADEMIA ROMÂNĂ
BIBLIA VULGATA
Blaj 1760 – 1761
II
EDITURA ACADEMIEI ROMÂNE
ACADEMIA ROMÂNĂ
BIBLIA VULGATA
Blaj 1760 – 1761
I
EDITURA ACADEMIEI ROMÂNE

CUVÂNT ÎNAINTE

Apare, iată, după 243 de ani de când a fost tradusă, Biblia lui Petru Pavel Aron, un monument de limbă şi cultură românească. Despre circumstanţele în care a fost făcută prima traducere a *Vulgatei* în limba română şi despre importanţa ei în mişcarea culturală a românilor din Transilvania vorbesc, în paginile ce urmează, editorii acestor texte fundamentale, cercetători ai Institutului de Istorie „George Barit" din Cluj, în frunte cu acad. Camil Mureşanu şi dr. Ioan Chindriş. Ei şi alţi eminenţi specialişti de la alte universităţi din ţară au pregătit, într-un timp record (doi ani) ediţia critică a acestei traduceri ce datează din perioada 1760-1761. Tot ei explică, în amănunt, în ce mod au procedat pentru a transpune în grafie latină textul chirilic, ce dificultăţi au întâmpinat în stabilirea lecţiunii corecte şi în glosarea cuvintelor şi tot ei ne spun cum trebuie să utilizăm această carte care se adresează, deopotrivă, filologilor, istoricilor şi teologilor, dar şi celor care vor să vadă cum sună Psalmii sau Evangheliile în limba română vorbită la mijlocul secolului al XVIII-lea, într-o provincie românească aflată sub stăpânire străină.

Rolul meu este cu totul modest în această acţiune culturală pe care îmi permit s-o numesc esenţială pentru cultura românească. Ca să folosesc o vorbă a lui Constantin Noica, aş zice că rolul meu a fost acela de *antrenor cultural*. Dacă termenul de *îndrumător* n-ar fi aşa de compromis şi atât de vag, mi l-aş putea asuma, dar cu mare strângere de inimă. Aşa că nu-l accept. Parafrazând pe Sfântul Pavel, aş zice că arunc de la mine, ca netrebuincios, şi termenul de *iniţiator*, deşi, la acest capitol, aş putea ezita puţin. Este mai bine să evoc întâmplarea care m-a decis să sprijin ideea de a tipări Biblia lui Petru Pavel Aron. Mica istorie începe la Roma, în anul 2001 când, în fruntea unei delegaţii de istorici (printre ei dl. acad. Camil Mureşanu, dr. Ioan Chindriş şi dr. Eugen Pavel) de la Institutul „George Barit" al Academiei Române am ajuns la Vatican pentru a prezenta Papei Ioan Paul al II-lea primul exemplar din Biblia lui Samuil Micu (1795), scoasă într-o nouă ediţie (critică), cu sprijinul financiar al Bisericii Greco-Catolice, deci al Vaticanului. Am fost primiţi de Papă (erau de faţă şi monseniorul Ioan Robu, arhiepiscopul Bisericii Catolice din România, şi P.S. Virgil Bercea, episcopul greco-catolic de Oradea) şi ce-a urmat a fost miraculos.

Fusesem avertizaţi că Sanctitatea Sa nu ne poate primi mai mult de 5 minute şi, în aceste condiţii, eu, ca şef al delegaţiei române, nu pot spune decât două–trei fraze de evlavie şi mulţumire. N-a fost aşa. Papa Ioan Paul al II-lea a vorbit 45 de minute, iar eu, încurajat de atâta îngăduinţă şi bunătate creştină, mi-am permis să spun mai mult decât cele două–trei fraze protocolare. I-am spus, între altele, Înaltului Pontif că regretăm faptul că legea papalităţii nu-i permite să accepte invitaţia Academiei Române de a deveni membru de onoare al ei. După ce a ascultat regretul meu, Papa Ioan Paul al II-lea a spus această propoziţie sibilinică: „Ce este făcut rămâne făcut". Propoziţie pe care eu am interpretat-o numaidecât într-un sens favorabil pentru Academia Română: „Sanctitatea Voastră – am zis eu cu glasul sugrumat de emoţie – totul este deja făcut". Şi m-am uitat, cu oarecare speranţă la cardinalii care, cu figurile solemne şi impenetrabile, urmăreau această scenă de pe latura stângă a scaunului Pontifical. Printre ei am zărit, pentru o clipă, chipul luminos al monseniorului Ioan Robu. Mi s-a părut că îmi surâde, înţelegând mai bine decât alţii mica mea strategie academică. Peste un an eram din nou la Roma pentru a-i înmâna Sanctităţii Sale Ioan Paul al II-lea însemnele de membru de onoare al Academiei Române. Le-a primit, am avut impresia, cu interes şi bucurie. Aşa se face că Academia Română a ales, în istoria ei de 140 de ani, pe primul şi unicul membru de onoare din rândul papalităţii, iar poetul Karol Vojtila, cunoscut în lume sub numele de Papa Ioan Paul al II-lea, a încălcat puţin regulile Vaticanului şi a acceptat o onoare laică (academică). Moment important în istoria Academiei Române... Merită să-l consemnăm în acest *Cuvânt înainte*.

L-am amintit pentru că de el se leagă şi ideea de a tipări Biblia de faţă. Cu acea ocazie, acad. Camil Mureşanu şi dr. Ioan Chindriş mi-au vorbit de o altă traducere, rămasă în manuscris, mai veche decât varianta lui Samuil Micu. Informaţia mi-a stârnit curiozitate şi, înţelegând despre ce este vorba, i-am întrebat dacă n-ar fi utilă tipărirea acestui text care, după câte bănuiam, prezenta interes şi pentru istoria limbii noastre. Ar fi posibil, mi-au zis ei, dar este o întreprindere dificilă şi costisitoare. Am reţinut vaga posibilitate şi, după ce am consultat câteva pagini de manuscris trimise de Institutul „George Barit", mi-am dat seama de importanţa acestui text. Un monument, repet, de limbă română, o sursă – de aici înainte – inevitabilă de studiu pentru filologii noştri, în fine, o piesă esenţială în dosarul cultural al Şcolii Ardelene (o „şcoală" pe care, nu ştiu de ce, manualele noastre şcolare alternative o lasă deoparte; argumentul este că nu trebuie împovărată mintea şcolerilor noştri; argument fals, pentru că unele elemente de cultură trebuie „învăţate" la vârsta potrivită, dacă vrem ca generaţiile viitoare să

ştie de unde se trag, ce limbă vorbesc şi cum s-a format cultura lor naţională şi cum s-a constituit, în fond, naţiunea lor).

Aşadar, apare, azi, Biblia Vulgata, pregătită de episcopul Petru Pavel Aron şi de colaboratorii săi, la Blaj, între anii 1760-1761. Cele 6.000 de pagini de manuscris se păstrează la Biblioteca Academiei Române din Cluj. Episcopul a luat ca punct de reper ediţia de la Veneţia, din 1690, a traducerii *Vulgatei* făcută de Ieronim. Editorii de acum ne atrag atenţia că nu se cunoaşte nici până azi motivul pentru care textul tradus de Petru Pavel Aron, întemeietorul şcolilor româneşti de la Blaj, n-a fost tipărit în anii următori, cum ar fi fost normal. Poate că moartea timpurie a episcopului (1764) să explice faptul că Vulgata de la Blaj a fost uitată în arhivele Şcolii Ardelene. Uitată nu zece, douăzeci de ani, ci, cum am precizat deja, 243 de ani.

Vulgata apare, acum, în cinci volume, în transliterare şi cu facsimilele la scară redusă ale filelor de manuscris, însoţită de note, comentarii şi, la sfârşitul fiecărei cărţi biblice, de câte un indice de cuvinte care, însumate, fac 4200 de pagini. O muncă uriaşă şi un devotament exemplar. Nu pot să am decât cuvinte de laudă şi recunoştinţă pentru aceşti oameni învăţaţi şi probi (în afară de cei deja citaţi, amintesc pe Niculina Iacob, Adriana Bogdan, Elena Comşulea, Doina Grecu, Valentina Şerban, Elena Ardeleanu, Remus Mircea Birtz, Florica Nuţiu, Elena Mihu) care, într-un răgaz atât de scurt, fără multă zarvă, dar cu mare îndârjire şi acribie, au transcris din manuscrisele lăsate de învăţatul şi luminosul Petru Pavel Aron aceste splendide pagini de limbă românească. O limbă care, luptându-se cu influenţele şi complicatele construcţii de cancelarie din epocă, se sprijină pe limba vorbită. Optând pentru această soluţie, episcopul de Blaj n-a greşit. Fie-i amintirea frumoasă!

EUGEN SIMION

Bucureşti, 12 noiembrie 2005

TÂLCUIREA *CUVÂNTULUI*

Evanghelia de la Ioan rânduieşte *Cuvântul* (Logos) înaintea a toată Firea. A fost Începutul, putere creatoare nemărginită, atribut al Divinităţii, identificându-se cu Ea. „Toate printr-însul s-au făcut şi fără de Dânsul nimic nu s-au făcut ce s-au făcut. Întru Dânsul viiaţă era şi viiaţa era lumina oamenilor. Şi lumina întru întuneric luminează şi întunericul nu o au cuprins".

Pentru Heraclit din Efes *Logos* însemna esenţa universală, din care şi prin care se creează şi se desfăşoară totul. Oamenii ar trebui să o cunoască, deoarece Logosul divin, a toate ursitor, şi cel uman, subaltern şi mărginit, sunt contingente. Totuşi mulţi oameni stăruie în a nu se potrivi Logosului suprem, purtându-se de parcă n-ar avea decât propriul schepsis.

După Philon din Alexandria, în a cărui gândire se discern influenţe asupra Evangheliei lui Ioan, Logosul este emanaţia primară a Divinităţii. Prin ea s-a creat Lumea.

Sensurilor metafizice ale Logosului le-a urmat năzuinţa de a le pătrunde, aşezându-le pe trepte până la care putea să se înalţe înţelegerea obişnuită a minţii omeneşti. Prin meşteşugul cunoaşterii celor de obşte, se căuta desluşirea misterelor neguros revelate.

În parte, *Logosul* prindea a se dezvălui, în discurs despre El, înveşnicit în imagini, în rostiri şi în scrieri din acelea care s-au clădit la temelia tuturor religiilor: cercarea tainelor mai de pe urmă ale Firii şi ale celor de mai presus de ea. Neistovite năzuinţe şi servituţi, în lumina cărora s-au alcătuit opere ce pot fi numite „Cărţi de Înţelepciune".

Dintre acestea, fundamentală pentru o mare parte a omenirii, marcându-i modul de gândire, de viaţă, de percepere a Lumii, este Cartea Cărţilor – Biblia.

De milenii, ea cumulează bogata tradiţie a religiei iudaice cu aceea a credinţei creştine care, în prima, recunoaşte unele părţi ca dogmatice, pe altele ca istorice, de valoare etică sau doar poetic-imaginativă.

Acceptată de conştiinţa unui întins registru al omenirii, Biblia şi-a impus autoritatea spirituală peste milenii, mai întâi în redactarea ei originară, în ebraică, apoi în limbile „internaţionale" ale culturii antice: greaca şi latina.

Întrucât textele în ebraică sau în limbi minore din Orientul Apropiat au avut o putere circulatorie restrânsă, popularizarea lor s-a petrecut prin traducerea în greceşte, efectuată la Alexandria, prin secolele III-II a. Chr. de un grup – se spune – de vreo 70 de învăţaţi. De unde i-a rămas numele de Septuaginta şi calitatea de a fi una din versiunile de bază ale Bibliei (Vechiul Testament). Prin secolele I-II p. Chr. Noul Testament (creştin) a cunoscut şi el, iniţial, tot o răspândire în limba greacă, aceasta fiind vorbită cu precădere în partea de răsărit a Imperiului Roman, inclusiv de către mulţi adepţi ai iudaismului, cât şi de către numeroşi creştini din jumătatea occidentală a Imperiului.

De prin secolul al II-lea, mai sigur de pe la începutul celui de-al III-lea p. Chr., par să dateze primele traduceri, fragmentare, în limba latină. Păstrate în diverse biblioteci, s-a stabilit până acum existenţa a 38 de codice, toate fiind cópii ulterioare momentului prezumtiv al redactării originare. Specialiştii le cuprind sub numele de *Vetus Latina*. Au fost publicate într-o ediţie ştiinţifică mai întâi în secolul al XVIII-lea de benedictinul Pierre Sabatier. Ediţia completă a aceloraşi s-a elaborat în secolul al XX-lea, prin deceniul al 3-lea, reluată şi completată după 1945.

Din examinarea manuscriselor păstrate, rezultă că aceste prime traduceri latineşti din Biblie n-au apărut în Italia, ci în provincii, aproape cu certitudine în Africa de Nord, iar după alte ipoteze la Antiohia, în Siria.

Se admite că Sf. Ciprian (257), episcop de Cartagina, a folosit un text latin al primelor două evanghelii (Matei şi Marcu), ce se recunoaşte într-unul din cele mai vechi codice, databil pe la începutul secolului al IV-lea şi păstrat secole de-a rândul la mănăstirea benedictină Bobbio[1], din nordul Italiei.

E probabil ca marele învăţat Tertullian (†230) să fi tradus şi el unele pasaje, pentru uzul propriu.

În decurs de mai bine de un secol aceste fragmente latine, traduse fără multă grijă şi competenţă, au proliferat, ajungându-se la un mare număr de texte în versiuni adesea neconcordante.

A fost motivul pentru care papa Damasus I (366-384), unul din promotorii culturii ecleziastice în limba latină, a apelat la un mare învăţat al vremii, Ieronim (Eusebius Sophronius Hieronymus), ulterior sanctificat, să traducă integral Biblia în latină şi să realizeze astfel o versiune unitară, în comparaţie cu multele care circulau.

Ieronim era născut în Dalmaţia. A studiat în Galia şi a petrecut o perioadă de asceză monastică în Siria, unde a învăţat ebraica. În anul 382 a răspuns îndemnului papei Damasus I de a veni la Roma. O corespondenţă păstrată între ei arată că a pornit cu sârguinţă la săvârşirea importantei opere cerute. În timp scurt a revizuit şi unificat traducerile latine ale Noului Testament. După Septuaginta, deci din greceşte, a tradus Psalmii, în două variante care au circulat până în epoca modernă.

După moartea papei Damasus, având neînţelegeri cu urmaşii acestuia, Ieronim a plecat din nou în Orient. Acolo şi-a continuat opera, traducând până pe la 405 şi Vechiul Testament, din greacă şi din ebraică.

În cele din urmă s-a stabilit la Betleem, unde a încetat din viaţă în anul 420.

În următoarele trei – patru secole traducerea săvârşită de el a ajuns a fi larg acceptată. La a o impune au contribuit savantul scriitor Cassiodor (prin comentarii la Psalmi, la Epistolele Pauline şi Faptele apostolilor); după el, papa Grigore I cel Mare (590-604), care a dat bisericii apusene un început de unitate culturală şi o mai coerentă structură ierarhică, aplicând consecvent deciziile conciliare care statorniciseră ca unitate de bază episcopatul; în

[1] Fondată la 612 de Sf. Columban, a posedat o preţioasă colecţie de codice manuscrise, de care a fost însă deposedată, în beneficiul bibliotecii Vaticane şi al celei din Torino, mai ales după 1795, când această celebră abaţie a fost desfiinţată.

fine, învăţaţii care au avut un rol în aşa-numita „Renaştere carolingiană" (începutul secolului al IX-lea): anglo-saxonul Alcuin, autorul unui text emendat al celui ieronimian, şi, mai în subsidiar, Theodulf, vizigot de origine, episcop de Orléans (821).

Creştinătatea anglo-saxonă-irlandeză acumulase anterior şi alte merite în promovarea Bibliei latineşti. Cel mai vechi şi relativ mai corect manuscris al traducerii originare se consideră a fi unul copiat în Anglia, cu scopul de a fi dus în dar papei Grigore al II-lea, în jurul anului 715. În împrejurări neclare, manuscrisul n-a ajuns la destinatar, ci s-a păstrat în abaţia San Salvatore di Amiata, din Italia centrală, fiind cunoscut, în consecinţă, cu numele de Codex Amiatinus[2].

Prin secolul al XIII-lea operei lui Ieronim i s-a spus pentru întâia dată *Vulgata* („cea obişnuită, comună") se pare de către savantul călugăr franciscan Roger Bacon. După alte opinii însă, numai de către Erasmus din Rotterdam şi francezul Lefèvre d'Étaples, în veacul al XVI-lea.

Până atunci *Vulgata* era un nume ce se dădea vechii versiuni greceşti – Septuaginta. Conciliul de la Trento (1545-1563) a acreditat definitiv epitetul Vulgata şi caracterul oficial pentru catolicism al traducerii ieronimiene. Conform unor hotărâri ale acestui înalt for ecleziastic roman, urma ca după o revizuire şi corectare a lecturilor diverselor manuscrise şi ediţii deja tipărite (de Gutenberg la Mainz, 1455; de Erasmus în 1516 şi 1519) să se fixeze un text oficial, un „ne varietur".

În 1561 au pornit eruditele lucrări de coroborare a codicelor şi ediţiilor anterioare, oprindu-se, ca bază, asupra a două. În 1590 şi 1592, prin grija papilor Sixt al V-lea şi Clement al VIII-lea au fost tipărite, rezultând textul numit adesea Biblia Sixto-Clementină, rămasă până astăzi versiunea oficială pentru lumea catolică. Ediţii ştiinţifice ulterioare nu i-au adus decât modificări de detaliu[3].

Vulgata a fost baza de la care au pornit în general traducerile Bibliei în limbi vernaculare, cu excepţia celei întreprinse în limba gotică de către episcopul Wulfila, în secolul al IV-lea p. Chr.

Actele traducerilor în aceste limbi sunt asociate de obicei cu apariţia de tendinţe şi curente de reformă în biserică. Acestea n-au constituit însă o motivaţie exclusivă. Esenţială a fost o necesitate de ordin practic şi ascensiunea unui fenomen cultural-social obiectiv.

În urma intensei activităţi de încreştinare, până pe la 1000-1200 popoarele vechiului continent, cu excepţii neînsemnate, îmbrăţişaseră credinţa Crucii.

În aceste condiţii, chiar dacă Biblia îşi păstra veşmântul limbilor universale ale vremii – greaca şi latina – propovăduirea şi înţelegerea Cuvântului se împlineau tot mai greu, printre atâtea neamuri vorbitoare de idiomuri felurite. Misionarii nu puteau face abstracţie în totul de comunicarea în limbile celor chemaţi la noua credinţă. S-a pus şi întrebarea: în ce limbi vor fi predicat Apostolii, când se ştia prea bine că nu toţi locuitorii (nici pe departe ...) din Imperiul Roman şi din ţinuturi limitrofe cunoşteau într-atâta greaca ori latina încât să poată pricepe, de pildă cuvântările sau epistolele Sfântului Pavel.

Evident, de la nevoia empirică de comunicare, până la îndrăzneala imensă a transpunerii Bibliei în limbile uzuale drumul era lung. Capacităţile intelectuale, necesare spre a-l putea parcurge, erau deficitare, în „secolele întunecate" de zăbranicul încă recentelor năvăliri barbare.

Problema devenea însă mereu mai acută şi însăşi punerea ei indica drumul spre corecta înţelegere a Cuvântului Sacru.

Evanghelizarea slavilor, marcată în istorie de misiunea fraţilor Chiril şi Metodiu în Moravia (sec. al IX-lea), a dus la crearea alfabetelor glagolitic şi chirilic, derivate din cel grecesc. Era un semnal limpede al necesităţii asimilării limbii vorbite în acţiunile prozelitismului creştin, cu precădere la popoarele din afara sferei culturale greco-romane.

La mai puţin de două secole după încreştinarea ungurilor, proces de oarecare durată, deschis de actul convertirii regelui Ştefan cel Sfânt (în preajma anului 1000), e consemnat un fragment scris de predică funerară, într-o limbă maghiară în care se mai recunoaşte pe alocuri substratul ei finougric.

Concurenţa limbilor vernaculare în viaţa bisericii a fost, prin urmare, un fenomen firesc, organic, dezvoltat în societatea europeană la sfârşitul primului mileniu şi impunându-se prin secolele XIII-XIV.

Progresul scrierii în unele limbi populare, plecând de la greoaiele şi brutalele eposuri eroice şi atingând în secolele sus-menţionate un nivel de superioară ţinută estetică, (suntem deja în Florenţa lui Dante ...), a rafinat instrumentul capabil a realiza pretenţioasa operă de translaţie a Bibliei. Câteva din limbile vorbite şi-au creat modalităţi complete de expresie, aşternând peste terenul zgrunţuros al concretului nemijlocit vălul subtil al ideilor abstracte. Ele răspundeau şi aspiraţiei spirituale fireşti într-o societate impregnată de religiozitate, dornică să se pătrundă de harul Cuvântului divin. Dorinţă „teoretizată" de marile mişcări de Reformă religioasă, suprapuse însă peste fenomenul şi sensul ireversibil al mersului înainte al culturii, afirmat tot mai cu putere după anul 1000.

În jurul anului 1380 John Wycliffe a tradus în întregime Biblia în limba engleză. El se înscria, prin aceasta, pe de o parte în curentul afirmării englezei în cultura laică (Chaucer), iar pe de alta înregistra ecouri din eresuri populare; mai era încurajat şi de scăderea prestigiului papalităţii, în urma schismei declanşate o dată cu revenirea papilor de la Avignon la Roma (1378).

Traducerea efectuată nu după multă vreme de Jan Hus a avut şi ea, pe lângă semnificaţia religioasă, cu tentă reformatoare, şi pe aceea a emancipării limbii şi culturii naţionale cehe de sub presiunea politică şi culturală germană.

---

[2] Azi se află în Biblioteca Mediceo-Laurenţiană din Florenţa. Abaţia menţionată, fondată de benedictini pe la anul 700, a devenit cistercită la 1230 şi a fost desfiinţată la 1782.

[3] În 1995 s-a încheiat tipărirea unei ediţii în 18 volume, cuprinzând Vulgata, variante de lectură şi textul tuturor codicelor în care ea s-a păstrat, integral sau parţial.

În biserica orientală, traducerile biblice în alte limbi decât greaca n-au fost asociate, primar, unor tendinţe de reformă în biserică. Numeroasele „erezii" care, de la arianismul sec. IV până la mişcarea zelotă (sec. XIV) au agitat Biserica Răsăritului nu aveau motive să pună problema limbii cărţilor de dogmă şi de cult, dat fiind că greaca era uzuală în toate straturile societăţii.

În consecinţă, traducerile în limbi slave au fost impulsionate mai mult de autonomismul autocefal, pe fondul declinului Imperiului Bizantin şi al autorităţii efective a patriarhiei Constantinopolitane[4].

În cultura religioasă de limbă germană sau franceză traducerile Bibliei de un Luther sau Lefèvre d'Étaples n-au fost primele, dar au fost mai complete, într-o limbă mai îngrijită şi, în ultimă instanţă, au beneficiat de un moment în care o asemenea operă era foarte aşteptată[5]. Rapida dezvoltare a tiparului a însemnat punerea la îndemâna unei mulţimi de cititori „cartea ieftină", în comparaţie cu codicele manuscrise[6].

Polemicile stârnite de Reformă şi Contrareformă au stimulat interesul pentru lectura cărţilor sfinte şi au aşezat Biblia ca pe o carte de căpătâi în mai fiecare casă.

E o părere răspândită că în Europa Centrală husitismul a exercitat o influenţă în sensul traducerilor de texte biblice. El a avut fără îndoială un rol, precum şi un suport politico-militar: în secolul al XV-lea s-a desfăşurat în Slovacia o luptă „autonomistă" împotriva regatului maghiar, condusă de un renumit şef militar husit – Jan Jiskra. În Cehia, între 145 8-1471 a domnit Jiři Podebrad, cunoscut ca „regele husit". Adepţi ai mişcării s-au refugiat înspre răsărit – în Transilvania, Moldova, Ucraina apuseană. Contactele, ca şi confruntările, în întinsul dintre munţii Boemiei şi ai nordului Moldovei, au putut înfiripa vase comunicante pentru ideile husite, ţinând seamă şi de contiguitatea limbilor din spaţiul respectiv.

În a doua jumătate a veacului al XV-lea s-au făcut traduceri de texte biblice în limba maghiară. Unele din ele, pe teritoriul Moldovei (!)

Din prima parte a veacului următor datează primele traduceri în limba română ale Psalmilor, Evangheliilor şi Faptelor Apostolilor. Sunt manuscrise „princeps" pentru istoria limbii române: Psaltirea Scheiană, Codicele Voroneţean şi Codicele Hurmuzachi.

Influenţa husită în geneza acestor traduceri, precum şi locul lor de origine – Maramureşul – sunt fapte acceptate de majoritatea cercetărilor[7]. Oricât de mediată a fost calea străbătută şi împlinită de ele, punctul lor de plecare se recunoaşte, în ultimă instanţă, în *Vulgata*.

De pe la 1550 în Transilvania au pătruns curentele Reformei religioase luterane şi calvine[8]. La fel ca în Occident, ele au impulsionat transpuneri din Biblie în limbile curente. Un moment important l-a constituit traducerea Pentateucului de către Gaspar Heltai[9]. Ea s-a tipărit în tiparniţa fondată de acesta la Cluj. Autorul şi colaboratorii săi recunosc Vulgata printre modelele după care au lucrat, alături de texte ebraice şi de Biblia lui Luther.

Luteranii şi calvinii au căutat să atragă la confesiunile lor şi pe români. Un rezultat al acestor străduinţe a fost cunoscuta activitate de traducător şi tipograf a diaconului Coresi la Braşov. Acesta a tipărit în oraşul de sub Tâmpa numeroase cărţi religioase (între 1559-1581), multe în slavonă, dar unele în română: Evanghelii „cu învăţătură", Psaltirea şi Apostolul. Mai mult decât codicele maramureşene-bucovinene, tipăriturile lui Coresi constituie platforma pe care a început dezvoltarea limbii româneşti culte.

În 1582 s-a tipărit în limba română aşa-numita „Palia de la Orăştie". Cuprindea primele două cărţi din Vechiul Testament, traduse după Vulgata, dar şi prin intermediul transpunerii ungureşti a lui Heltai, potrivit cu îndemnul de inspiraţie calvină la adresa operei. Limba acestei traduceri e apreciată ca uşor mai reuşită decât a lui Coresi. Versiunile celui din urmă, deşi unii exegeţi le consideră şi pe ele tributare Vulgatei, e mai plauzibil să fi avut ca model direct traduceri slavoneşti, din care Coresi tipărise multe, atât la Braşov cât şi mai înainte, la Târgovişte.

Din partea Contrareformei catolice şi în special din partea Ordinului iezuit, s-a înscris, în climatul de aprigă polemică al timpului, şi arma împrumutată de la oponenţi: traduceri ale Bibliei în limbile uzuale. Aparentă concesie, în realitate însă o mişcare tactică ofensivă, situată pe terenul disputei în jurul autenticităţii, exactităţii şi interpretării surselor scrise fundamentale ale creştinismului. O dispută din care au rezultat marile publicaţii de izvoare ale aşa-zişilor „centuriatori de la Magdeburg" (protestanţi) şi „Analele ecleziastice", iniţiate de cardinalul Cesare Baronius.

Reluând încercările fragmentare mai vechi, István Szánto (Arator) a tradus Biblia în maghiară, însă fără a reuşi să încheie Noul Testament. Manuscrisul său a rămas nepublicat, fiind însă cunoscut şi utilizat de György Káldi care, la 1626, a dat o traducere completă a Vulgatei în ungureşte. Ea avea să rămână o versiune autorizată în această limbă, până în secolul al XX-lea, cunoscând mai multe reeditări.

În ciuda unor legitime presupuneri, Bibliile în maghiară n-au avut un impact notabil în literatura religioasă în limba română.

În secolul al XVII-lea în fruntea Transilvaniei au stat principi calvini, iar confesiunea calvină a ocupat şi ea o poziţie dominantă (pronunţat anticatolică) în viaţa Principatului. Aşa se explică faptul că Noul Testament de la

---

[4] În secolele XIII-XV, şi cu atât mai mult după cucerirea Constantinopolului de către otomani (1453).

[5] Biblia lui Luther a fost, prin zecile ei de tiraje în câteva decenii, unul din cele mai mari succese editoriale din toate timpurile şi implicit o profitabilă afacere comercială.

[6] S-a spus despre tipar că a fost „cea mai mare revoluţie culturală democratică" din istorie.

[7] S-a emis, mai recent, şi ipoteza că ar fi fost întocmite în sud-vestul Transilvaniei.

[8] De asemenea şi cel socinian (unitarian), ceva mai restrâns, dar influent cu toate acestea în viaţa spirituală a maghiarilor, declarat, din 1568, că a patra religie „receptă" (recunoscută ca oficială) în Principat.

[9] Sas maghiarizat cu studii în Germania, a trecut pe rând prin luteranism, calvinism şi unitarianism.

Bălgrad, din 1648, tipărit de mitropolitul Simeon Ştefan cu sprijinul mărturisit al principilor din familia Rákoczi, în aceeaşi intenţie a promovării calvinismului printre români, a avut modele directe în texte greceşti, posibil ebraice, în Palia de la Orăştie şi în mai mică măsură în opera lui Heltai[10].

Din cercuri clericale romano-catolice au pornit, atât în Moldova cât şi în vestul Transilvaniei, unele încercări de traduceri în româneşte ale Noului Testament. Evident, ele nu s-au putut baza decât pe textul ieronimian-tridentin. Au avut un ecou restrâns printre credincioşii români.

Unirea religioasă cu Roma a unei părţi a românilor ardeleni (1698-1701) a dus, printre altele, la formarea în rândul acestora a unei elite ecleziastice cunoscătoare de limbă latină, ca urmare a studiilor în instituţii catolice. Dar pe lângă accesul la surse latine, mult mai mult se simţea nevoia de cărţi religioase, în care şi preoţii, şi oamenii din popor să afle comunicarea pe înţeles a Cuvântului, atât de pe amvon, cât şi în scris. Pe la 1750-1760 Unirea a trecut şi printr-o criză, cu motivaţii multiple: dispute cu puterea imperială vieneză şi cu stările privilegiate din Transilvania, în jurul refuzului acordării drepturilor promise uniţilor; vacanţa scaunului episcopal de la Blaj, datorată exilului forţat la Roma a episcopului Inochentie Micu Clain; răzvrătirile anti-unioniste, în mare parte instigate din afară.

Acestea au fost împrejurările imediate care, suprapunându-se peste o tendinţă de câtăva vreme manifestă în interiorul tuturor confesiunilor creştine, au iscat osârdia episcopului Petru Pavel Aron şi a unor colaboratori ai lui de a purcede la o traducere întreagă a Vulgatei în limba română.

Deşi rămasă în manuscris, însemnătatea ei în biblistica românească este considerabilă. După două secole de încercări, – pe fragmente mai importante – de a se apropia de dimensiunea totală a Cărţii Cărţilor, limba română a trecut o probă de virtuozitate, dovedindu-se în stare de reuşita unor asimilări de neaşteptată limpezime şi frumuseţe, într-un veşmânt încă aparent arhaic, dar de un cu atât mai îmbietor farmec pentru cititorii preţuitori ai avatarurilor miraculoasei fiinţe spirituale care este limba unui popor. O izbândă fără seamăn până atunci, prin amploare, varietatea temelor şi nuanţele de sensuri ale cuvintelor, toate pregătind expresivitatea neţărmurită a limbii noastre moderne.

A fost o împlinire de tradiţie şi un prag de modernitate, alcătuite din afinităţile ancestrale cu tiparele sensibilităţii şi culturii latine, ce aveau să configureze, de atunci până astăzi, conştiinţa definitivă a identităţii neamului românesc şi a credinţei sale creştineşti[11].

CAMIL MUREŞANU

[10] Monumentala Biblie de la Bucureşti (1688) a fost tradusă din greceşte, aşa cum rezultă din unele note ale traducătorilor, fraţii Radu şi Ştefan Greceanu. Ipoteza că traducerea ei ar fi fost opera lui Nicolae Milescu Spătarul rămâne în discuţie, dar nu e confirmată.

[11] Această introducere a beneficiat de o erudită notă documentară pregătitoare, din partea dlui dr. theol. Mircea R. Birtz.

TESTAMENTUL LUI PETRU PAVEL ARON

La mijlocul secolului al XVIII-lea, viaţa politică şi socială a românilor din Transilvania a fost străbătută de frământări venite din sfera confesională. Amurgul dramatic al păstoriei lui Inochentie Micu-Klein, autoexilat la Roma din 1744, s-a petrecut pe fundalul unei crize a politicii Curţii de la Viena de a reforma sistemul feudal al Transilvaniei, prin unirea românilor din interiorul arcului carpatin cu Biserica Catolică, idee gândită o dată cu consolidarea stăpânirii asupra principatului.[1] Soliditatea ideologică a intenţiei imperiale în sensul implicării populaţiei româneşti, net majoritare, în schema jocului politic transilvan este oglindită de diploma *Secunda Leopoldina* din 1701,[2] unde se postulează teza revoluţionară a ridicării românilor la calitatea de cetăţeni egali, din punct de vedere constituţional, cu practicanţii unei religii recunoscute de vechile constituţii ale ţării. Desigur, emanciparea civică urma să-i privească doar pe uniţi, dar, în lumina hotărârii Sinodului din 4 – 5 septembrie 1700, unde au subscris unirea 1.563 de preoţi, unii chiar din afara graniţelor de atunci ale Transilvaniei,[3] noua stăpânire habsburgică vedea cu ochi optimişti un viitor catolic generalizat pentru românii porniţi pe acest nou drum, pe care îl sugera mersul istoriei centro-europene. Episcopii uniţi, începând chiar cu Atanasie Anghel, i-au socotit trecuţi la unire pe toţi românii din Transilvania, „din felul cum a fost compus sinodul de unire",[4] şi i-au considerat impostori sau tulburători ai liniştii publice pe cei care s-au ridicat împotriva actului de la 1700. Pe această percepţie de demers naţional unitar s-a întemeiat Inochentie Micu-Klein atunci când a convertit unirea religioasă în instrument de luptă politică,[5] el însuşi fiind „întemeietorul politicii naţionale româneşti".[6]

Experimentul politic inochentian este un subiect care i-a interesat pe istorici încă din vremea Şcolii Ardelene. Samuil Micu notează cum că Inochentie milita ca „tot neamul românesc să fie primit întră moşteani şi întră fiii ţerii şi să nu se socotească numai tolerat".[7] Sintagma „tot neamul românesc" trădează aceeaşi viziune a unirii generalizate, pe de o parte, pe de alta cunoaşterea faptului că Micu-Klein s-a situat pe poziţia revendicării maximale promise prin punctul 3 al *Secundei Leopoldine*: spargerea constituţiei medievale a Transilvaniei în favoarea românilor. Era tocmai lucrul cu neputinţă în condiţiile care au caracterizat păstoria efectivă a primului episcop de la Blaj (1732 – 1744). Bazele legale ale integrării principatului în structura imperiului lui Leopold I se regăseau în diploma imperială din 4 decembrie 1691, cu valoare de constituţie, a cărei coloană vertebrală este păstrarea neatinsă a sistemei celor trei naţiuni „regnicolare", cu excluderea pe mai departe a românilor din viaţa politică.[8] La intrarea episcopului român în arena politică, suscitând mesajele favorabile pentru români ale *Secundei*, toate structurile medievale ardelene erau conservate în baza mai vechii diplome din 1691. În situaţia în care două elaborate ale împăratului mort de câteva decenii se băteau cap în cap, rămânea ca rezolvarea să vină din partea raportului de forţe local şi a noii configuraţii macropolitice din Imperiu. Cunoscutele sale acţiuni,[9] menite să realizeze scopul emancipării românilor ardeleni prin organizare bisericească, aşezăminte culturale şi şcoli, în final prin recunoaştere şi integrare politică, au stârnit un val uriaş de opoziţie şi ură din partea Stărilor şi Ordinelor „constituţionale", speriate de perspectiva trezirii unei forţe greu de estimat pentru viitor. Istoricul ungur Benedek Jancsó exprimă cel mai plastic resortul intim al acestei temeri, intr-un capitol dedicat lui Inochentie: „Educaţia aprinde în sufletele oamenilor acea prometeică scânteie care face din mulţimi popoare şi din popoare naţiuni".[10] Scânteia prometeică menită să constituie temelia edificării naţionale a românilor era conştiinţa originii, vechimii şi primatului numeric, realităţi pe care episcopul de la Blaj voia să le implice în partitura politică din principat, rezemat pe apartenenţa poporului său la religia catolică

---

[1] D. Prodan, *Suplex Libellus Valachorum*, Bucureşti, 1984, p. 136.

[2] Din ampla literatură dedicată acestui document crucial pentru istoria românilor vezi, selectiv, Andreas Freyberger, *Historica relatio Unionis Walachicae cum Romana Ecclesia. Relatare istorică despre unirea bisericii româneşti cu Biserica Romei,* text îngrijit după manuscris inedit, versiune românească şi studiu introductiv de Ioan Chindriş, Cluj-Napoca, 1996; Samuil Micu, *Brevis historica notitia originis et progressus nationis Dacoromanae seu, ut quidam barbaro vocabulo appellant, Valachorum ab initio usque ad saeculum XVIII*, lucrare manuscrisă, p. 362-372; idem, *Istoria românilor*, ediţie princeps după manuscris de Ioan Chindriş, Bucureşti, 1995, p. 272-283, 403-405; Johann Hintz, *Geschichte des Bisthums der griechischnichtunirten Glaubensgenossen in Siebenbürgen,* Sibiu, 1850, p. 99-106; Joseph Fiedler, *Die Union der Walachen in Siebenbürgen unter K. Leopold I,* în „Sitzungsberichte de philosopisch – historischen Classe der kaiserlichen Akademie der Wisseschaften", 27-ter Band, 1858, Heft I, pp. 350-382, p. 376-380; Nicolaus Nilles, *Symbolae ad illustrandum historiam ecclesiae orientalis in terris Coronae S. Stephani,* I, Oeniponte, 1885, 292-301; Kurt Wessely, *A doua Diplomă leopoldină,* Bucureşti, 1938 (extras din „Analele Academiei Române", Seria III, tom. XX, Memoriile secţiunii istorice, mem. 12); D. Prodan, *Suplex Libellus Valachorum* , Bucureşti, 1984, p. 144-147.

[3] Lista protopopilor care au semnat actul „unirii desăvârşite" (*perfecta unio*, după expresia lui Samuil Micu), alături de numărul preoţilor pe care i-au reprezentat la sinod, la Samuil Micu, *Brevis historica notitia...,* p. 353-356; idem, *Istoria românilor*, II, p. 267-269; August Treboniu Laurian, *Documente istorice despre starea politică şi religioasă a românilor din Transilvania,* în „Magazin istoric pentru Dacia", III, 1846, p. 310-311; idem, *Documente istorice despre starea politică şi ieratică a românilor din Transilvania,* Viena, 1850, p. 166-168; Ioan Micu Moldovan, *Acte sinodali ale beserecei române de Alba Iulia şi Făgăraş,* II, Blaj, 1872, p. 116-118; Nicolaus Nilles, *op. cit.*, I, p. 249; Gheorghe Popovici, *Uniunea românilor din Transilvania cu biserica romano-catolică sub împăratul Leopold I,* Lugoj, 1901, p. 127-128; Zenovie Pâclişanu, *Istoria Bisericii Române Unite. I. (1697 – 1744)* , în „Bună vestire", Roma, XV, 1976, nr. 1-2, p. 53-54.

[4] Zenovie Pâclişanu la *loc. cit.*, p. 54.

[5] D. Prodan, *Supplex...*, p. 199.

[6] Jancsó Benedek, *A román nemzetiség törekvések története és jelen állapota,* I, Budapesta, 1896, p. 701.

[7] *Istoria românilor*, II, p. 302.

[8] Vezi textul latin al diplomei la George Bariţ, *Părţi alese din istoria Transilvaniei pe două sute de ani în urmă,* I, Sibiu, 1889, p. 692-697 iar traducerea românească în ediţia a doua a lucrării (I, Braşov, 1993), p. 688-693.

[9] Sintetizate de Francisc Pall în lucrarea *Inochentie Micu-Klein. Exilul la Roma 1745 – 1768*, I, Cluj-Napoca, 1997, p. 1-26.

[10] *Op. cit.* , p. 702.

regentă în Imperiu. Unirea cu Roma era însă un fenomen recent şi vulnerabil în faţa vechii colaborări a reformaţilor la nivelul politicii înalte din Transilvania, unde corpurile legiuitoare (Dieta) erau alcătuite aproape exclusiv din acatolici: unguri calvinişti şi unitarieni şi saşi luterani. Ierarhul român făcea şi el parte din Dietă, în urma decretului împăratului Carol VI, din 11 decembrie 1732,[11] însă singurătatea lui într-o mare de duşmani era tragică. În faţa avalanşei de revendicări ale sale ca „deputat al naţiunii române" cum îl numeşte în ghilimele istoricul Benedek Jancsó,[12] dietalii de la Sibiu reacţionează ca un organism de respingere în bloc. Istoricul sas Johannes Höchsmann evocă într-un studiu al său[13] una dintre metodele de a-l intimida pe românul incomod. Pentru că nu voia să vorbească în limba maghiară, „limba de obşte folosită în Dietă", ci vorbea în latină, deputaţii izbucneau în râs la fiecare frază a lui, cea ce „îl aducea în mare tulburare, încât uita complet cuvintele următoare". Uneori – spune istoricul amintit – ei ascultau cu prefăcută atenţie, pentru ca „dintr-o dată să erumpă din toate băncile hohotele de râs reprimate".

O întreagă istoriografie s-a scris despre eşecurile lui Inochentie în lupta pentru drepturile românilor ardeleni,[14] în paralel cu marile sale realizări în plan eclesiastic, între care cea mai importantă este desigur întemeierea Blajului, cu toate structurile sale de centru spiritual românesc.[15] Între conştiinţa de lider al unei uriaşe mase de locuitori (Episcopia Făgăraşului era cea mai întinsă eparhie catolică din Europa) şi imposibilitatea de a stabili un dialog constructiv cu forurile politice ale Transilvaniei, Inochentie se adresează direct autorităţii imperiale de la Viena, pe seama căreia înaintează un număr mare de „instanţii", memorii trimise cu ocolirea obtuzelor Stări şi Ordine de acasă. Cel mai important este memoriul din 1743, intitulat premonitiv chiar *Supplex Libellus*,[16] în care se regăseşte întregul eşafodaj de idei pe care îşi întemeia episcopul român pachetul de revendicări pe seama conaţionalilor săi, numiţi în document „natio Valachica", naţiunea română. Trebuie precizat aici faptul că Inochentie purta această conchistă istovitoare ca ierarh catolic, încrezător în sinceritatea şi vigoarea promisiunilor enunţate de împăratul Leopold I la data perfectării Unirii cu Roma, mai cu seamă a celor cuprinse în *Secunda Leopoldina*. Acest act controversat – o gafă politică după părerea istoricului ungur Zoltán I. Tóth[17] – a fost ocultat, sabotat şi negat chiar în existenţa lui vreme de decenii,[18] românii înşişi găsindu-i cusururi legate de dignitatea bisericii lor.[19] Şi iată-l acum pe cel dintâi om politic modern din istoria românilor, Inochentie Micu-Klein, întemeindu-şi întreaga luptă politică pe stipulaţiile diplomei din 1701. Memoriul său amintit este în în cea mai mare parte o iterare a prevederilor acesteia, pe care se bazează apoi lungul şir al revendicărilor româneşti, de o mare diversitate, începând cu starea clerului, bisericilor şi şcolilor şi terminând cu cererea imperioasă ca românii să fie înarticulaţi în constituţia principatului ca a patra naţiune.[20]

Neglijată până la Inochentie sau lipsită de promotori competenţi, calea politică leopoldină de remediere a situaţiei românilor ardeleni se insinuează prin el cu tărie, devenind baza metodologică a luptei sale naţionale. Şeful spiritual al neocatolicilor români din Transilvania voia să vadă transpuse în fapte promisiunile imperiale de la 1701, cu alte cuvinte respectarea „contractului"pe care Atanasie Anghel îl încheiase cu aula vieneză în februarie – martie 1701.[21] Pe această linie pur diplomatică episcopul român a comis o greşeală care se poate atribui lipsei de experienţă sau insuficientei baze informaţionale. Entuziasmul habsburgic faţă de Unirea românilor s-a consumat o dată cu domniile cezarilor Leopold I şi Carol VI, acesta din urmă fiind autorul mănoasei donaţii din 1738, prin care Episcopia Făgăraşului a românilor uniţi primeşte feuda Blajului împreună cu castelul.[22] Din toamna anului 1740 la Viena domnea însă împărăteasa Maria Tereza, al cărei acces la tron s-a datorat în bună parte ajutorului unguresc. Este notorie în rândul istoricilor scena de melodramă ieftină din Dieta de la Bratislava, ţinută în toamna anului 1741, unde nobilimea ungară, cumpănindu-şi corect interesele, se hotărăşte să o ajute militar pe ambiţioasa prinţesă împotriva unei Europe ostile, cu faimoasa lozincă *„Vitam et sangvinem pro rege nostro Maria Theresia!"* [23] Maria

---

[11] Cf. Zenovie Pâclişanu, *Istoria Bisericii Române Unite*, în „Bună vestire", XVI, 1977, nr. 3-4, p. 12.

[12] *Op. cit.*, p. 678-679.

[13] *Studien zur Geschichte Siebenbürgens au dem 18 Jahrhundert*, în „Archiv des Vereins für Siebenbürgische Landeskunde", XVI, 1880, p. 28-157.

[14] Dintre cele foarte importante amintim doar: Samuil Micu, *Brevis historica notitia originis et progressus nationis Dacoromanae seu, ut quidam barbaro vocabulo appellant, Valachorum ab initio usque ad saeculum XVIII*, lucrare manuscrisă, p. 379-380; idem, *Istoria românilor*, p. 302; George Bariţ, *Părţi alese...*, I, p. 416-418; Jancsó Benedek, *A román nemzetiség törekvések története...*, I, p. 665-702; Augustin Bunea, *Din istoria românilor. Episcopul Ioan Inocenţiu Klein (1728-1751)*, Blaj, 1900; Gheorghe Bogdan-Duică, *Procesul episcopului Ioan Inochentie Clain*, Caransebeş, 1896; Silviu Dragomir, *Istoria dezrobirei religioase a românilor din Ardeal în secolul XVIII, I-II, Sibiu, 1920, I, p. 126-137;* Victor I. Oprişiu, *Viaţa de luptă şi mucenicie a episcopului român unit Ioan Inochentie Micu (1730-1751),* Deva, 1940; Corneliu Albu, *Pe urmele lui Ion-Inochenţiu Micu-Klein*, Bucureşti, 1983; D. Prodan, *Suplex Libellus...*, p. 158-198; Francisc Pall, *Inochentie Micu-Klein. Exilul le Roma 1745 – 1768*, I-III, Cluj-Napoca, 1997, pass.

[15] Ioan Chindriş, *Blajul iluminist. O analiză a structurilor culturale,* în „Anuarul Institutului de Istorie şi Arheologie Cluj-Napoca", XXIII, 1980, p. 187-208.

[16] Publicat de D. Prodan în *Supplex Libellus...*, p. 435-454.

[17] *Az erdélyi román nacionalismus első százada 1697 – 1792*, Budapeste, 1946, p.43.

[18] Interesant este faptul că *Secunda* era pe cale de a rămâne un mit istoriografic, daca nu se descoperea şi publica, spre mijlocul secolului trecut, originalul diplomei, de către istoricul austriac Kurt Wessely (v. *A doua Diplomă leopoldină,* Bucureşti, 1938 ; extras din „Analele Academiei Române", Seria III, tom. XX, Memoriile secţiunii istorice, mem. 12). O ediţie recentă după manuscris din 1702 la Andreas Freyberger, *Historica relatio Unionis Walachicae cum Romana Ecclesia. Relatare istorică despre unirea bisericii româneşti cu Biserica Romei*, ediţie îngrijită după text inedit de Ioan Chindriş, Cluj-Napoca, 1996, p. 99-111.

[19] D. Prodan, *Supplex Libellus. ..*, p. 146.

[20] „Etiam natio nostra pro 4as recepta natione in Transylvania, et partibus eidem annexis diplomtice declaretur".

[21] Andreas Freyberger, *Historica relatio...*, p. 20-22; 77-111.

[22] Textul latin la îndemână al diplomei de donaţie din 21 august 1738 se găseşte la Samuil Micu, *Istoria românilor...*, II, p. 307-312. Traduceri româneşti: Gheorghe Şincai, *Hronica românilor,* III, Bucureşti, 1969, 363-370 şi Samuil Micu, *ibid.* p. 293-298.

[23] Vezi George Bariţ, *Părţi alese...,* I, p. 354-355. Cf. Şi D. Prodan, *Supplex Libellus...*, p. 163.

Petru Pavel Aron

Tereza a fost, totuşi, destinaţia celor mai vehemente memorii şi contestaţii ale lui Inochentie, între care şi fulminantul act *Supplex Libellus* din 1743. Catolică ferventă, împărăteasa nu putea trece, în sprijinirea revendicărilor româneşti, pragul ce ar fi situat-o în postura de ingrată faţă de naţiunea care i-a asigurat urcarea pe tron: ungurii. Seria intervenţiilor lui Micu-Klein sunt dublate la Viena de tot atâtea „analize" a acestora de către Cancelaria Aulică a Transilvaniei, alcătuită în totalitate din nobili unguri, ca atare adversari din start ai revendicărilor româneşti. Atitudinea acestora era în mod firesc duplicitară, între aplicarea formală a birocraţiei diplomatice vieneze şi sprijinirea discretă a stavilei pe care Dieta ardeleană o punea în faţa oricărui gest în favoarea românilor. Atitudinea deputaţilor din Dietă, la rândul ei, îşi avea rădăcinile în ura de sorginte medievală a ungurilor faţă de români, ură pe care mai vechiul cronicar Mihály Cserei o exprima în aserţiunile sale referitoare la unirea acestora cu Roma, unire căreia îi reproşează că „aşează în rândul celorlalte Stări acea străină şi netrebnică naţiune valahă".[24] În anul maximului efort politic al lui Inochentie, 1744, aceeaşi atitudine o găsim într-un memoriu al baronului Ştefan Daniel de Vargyas, *De intestinis Transylvaniae malis et eorum remediis curativis meditatio,*[25] despre relele interne ale Transilvaniei şi remedierea acestora, întocmit pe seama Dietei din acel an. Textul lui Vargyas, percutant şi categoric, trădează îngrijorarea în faţa eventualităţii ca mersul lucrurilor să introducă „acea abjectă plebe valahică" *(illam abiectamque plebem Valachicam)* în rândul naţiunilor constituţionale ardelene, deci în faţa aplicării punctului 3 din *Secunda* împăratului Leopold I. Sesiunea dietală de la Sibiu din 1744 marchează momentul, nefast pentru Inochentie, când lipsa de înţelegere a Mariei Tereza faţă de demersurile episcopului român[26] se întâlneşte şi coincide cu atitudinea ostilă a Stărilor, ducând la confirmarea tuturor hotărârilor care anulau strădania acestuia de a ameliora starea politică a naţiunii sale. Articolul VI al Dietei taie pentru totdeauna calea românilor spre aplicarea articolului 3, restrângând precarele beneficii sperate prin Unirea cu Roma la admiterea drepturilor debilei nobilimi române şi ale preoţilor uniţi.[27] Aici îşi are sfârşitul specioasa cale leopoldină de luptă naţională purtată de Inochentie Micu-Klein, iscată din largheţea unui cezar puternic în Europa, dar nu şi în cerbicoasa „zonă de recuperare" din estul Imperiului, în Transilvania.[28]

Sfârşitul dramatic al zbuciumului inochentian este arhicunoscut. Chemat la Viena în vara anului 1744, după ani de zile în care tulburase atmosfera politică prin implicarea problematicii româneşti, episcopul intuieşte corect finalul carierei sale, din gesturile ce colorau atitudinea oficialităţilor faţă de el. Pentru a evita scenariul unei anchete al cărei final primejdios îi era limpede, pleacă pe furiş la Roma, într-un autoexil care va dura până la sfârşitul vieţii.[29]

Inochentie Micu-Klein a fost, fără îndoială, un om providenţial pentru Biserica Română Unită din Transilvania. Ne aflăm în ambianţa primelor trei decenii ale unirii, când situaţia noii confesiuni era nebuloasă şi stânjenitoare pentru autorităţile şi structurile implicate în marea reformă, fie că este vorba de Curtea de la Viena, de Stările şi Ordinele din principat sau de ieziuţii care au fost motorul din umbră al trecerii românilor la confesiunea catolică.[30] După moartea „celor doi Leopold", împăratul Leopold I (1705) şi cardinalul Leopold Kollonich (1707), artizanii catolicizării Imperiului, gestionarea fenomenului istoric declanşat în rândul românilor începe să devină incomodă. Simptomul de criză a explodat după moartea lui Atanasie Anghel, în 1713, şi „a aruncat Biserica Unită, încă atât de plăpândă, într-o situaţie deosebit de critică şi precară".[31] O cauză mai puţin luată în seamă de istorici este ignorarea – accidentală sau intenţionată – a principiilor florentine după care s-a realizat Unirea de la 1700. Scaunul Papal iterase aceste principii la 1669, prin Congregaţia de Propaganda Fide, care tipăreşte cunoscutele *Monita ad missionaries in partibus orientalibus*,[32] unde se regăsesc normele fixe de urmat în opera de convertire la catolicism, între care un loc important îl ocupă respectarea ritului şi disciplinei bisericilor orientale.[33] Catolicii de rit latin din Transilvania sunt însă înclinaţi să pună în operă mai vechile prevederi ale Conciliului Lateran II din 1215, după care unirea era de fapt o îmbrăţişare totală a cutumelor occidentale, între care supunerea neoerecţilor români jurisdicţiei episcopului romano-catolic de la Alba Iulia. Mai apoi, este caracteristică tuturor bisericilor criza provocată de lipsa ierarhului din fruntea unei structuri organizatorice. Degringolada de după moartea lui Atanasie a fost agravată de greutatea alegerii unei persoane competente care să continue opera începută la 1700. Pe un fond de dezorientare a românilor uniţi înşişi, a fost posibilă alegerea ca episcop al greco-catolicilor a unui preot român de rit latin, Ioan Giurgiu Patachi, după o sedivacanţă încurcată care a durat opt ani.[34] Incidentul a obligat autoritatea papală de la Roma să dispună reordinarea acestuia în ritul grecesc, drept condiţie a recunoaşterii actului electoral. Era un precedent neplăcut Romei, care lămureşte în bună parte precizarea explicită din bula *„Rationi congruit"* de la 1721, prin care se recunoaşte alegerea episcopului şi se înfiinţează Episcopia Făgăraşului pe seama acestuia, cum că noua dieceză

---

[24] *Cserei Mihály Historiája*, Pesta, 1852, p. 287.
[25] La Kelemen Lajos, *Ujabb adattár a vargyasi Daniel család történetéhez,* Cluj, 1913, p. 175-195.
[26] Zenovie Pâclişanu, *Istoria Bisericii Române Unite*, în „Bună vestire", Roma, XVI, 1977, nr-3-4, p. 83.
[27] D. Prodan, *Supplex Libellus...*, p. 173.
[28] Vezi Andreas Freyberger, *Historica relatio*..., p. 21.
[29] Subiect tratat exhaustiv de Francisc Pall, *Inochentie Micu-Klein. Exilul la Roma 1745 – 1768*, I-III, Cluj-Napoca, 1997.
[30] Interpretat diferit, adesea în funcţie de interese polemice, rolul iezuiţilor în realizarea unirii este relevat, cu sinceritatea vechilor mărturii, de Andreas Freyberger în cronica sa despre actul unirii (vezi Anreas Freyberger, *Historica relatio*..., pass. Vezi rolul iezuiţilor în debutul unirii bine descris şi la Jancsó Benedek, *A román nemzetiség törekvésektörténete...*, p. 609 sqq.
[31] Zenovie Pâclişanu, *Istoria Bisericii Române Unite*, în „Bună vestire", XVI, 1977, nr. 1-2, p. 29.
[32] Vezi Nicolaus Nilles, *Symbolae...,* I, p. 111.
[33] „Peculiares ecclesiae orientalis ritus in tota sua integritate et puritate ab unitis retinerentur et observerentur".
[34] O analiză recentă la Ioan Chindriş, *Cultură şi societate în contextul Şcolii Ardelene*, Cluj-Napoca, 2001, p. 23-44. Vezi informaţii ample despre „incidentul" alegerii lui Giurgiu Patachi la Zenovie Pâclişanu, *op. cit.,* p. 29-48.

este o structură de rit oriental, independentă de episcopul latin al locului, şi în care toate formele de activitate trebuie să se desfăşoare conform canoanelor orientale, mai puţin cele patru puncte dogmatice acceptate de români la perfectarea unirii.[35] Însă nici constituţia papală, mai mult decât corectă în conţinutul ei, cu atât mai puţin păstoria lui Giurgiu Patachi, nu au reuşit să aşeze unirea pe un făgaş constructiv, care să mulţumească în acelaşi timp populaţia trecută la unire şi factorii favorabili din sfera puterii politice şi ecleziastice. Dimpotrivă, viaţa noii confesiuni româneşti se desfăşoară între frământare adversară şi nepăsare ignorantă.[36] De aceea, alegerea în 1729 a lui Inochentie Micu-Klein în fruntea Episcopiei Făgăraşului, pe când era încă student teolog, cu sprijinul consistent al superiorului iezuiţilor din Transilvania, Adam Fitter,[37] a fost considerată ca o rezolvare fericită a problemei uniţilor. El întrunea tote condiţiile exprese şi ascunse ale factorilor implicaţi: era călugăr român unit de rit oriental, deci corespundea canoanelor papale, dar crescut şi educat în mediu şcolar iezuit,[38] corespunzător deci opţiunii iezuiţilor, care aveau un cuvânt greu în politica religioasă a Imperiului. Nu puţin a contat în receptarea pozitivă a momentului, cred unii istorici,[39] faptul că noul episcop provenea dintr-o zonă românească tradiţională, localitatea Sadu din sudul Transilvaniei, comunitate puternică de oameni liberi, pe câtă vreme antecesorul său Giurgiu Patachi era originar dintr-un sătuleţ de iobagi din zona „comitatelor ungureşti". Imaginea distorsionat negativă, nemeritată, din cazul lui Patachi, devine acum una de încredere necondiţionată şi de mare speranţă în cazul lui Micu-Klein. Pe fondul acestui „cec în alb" se poate presupune că s-a născut şi s-a dezvoltat curajul cu care el a declanşat concomitent mai multe acţiuni deodată, pentru consolidarea Bisericii Unite şi pentru emanciparea românilor ardeleni. Cât timp a fost în viaţă împăratul Carol VI, moştenitorul firii voluntare a lui Leopold I, multe dintre demersurile lui Inochentie au fost încununate de succes. O dată însă cu începuturile domniei Mariei Tereza, condiţiile „nu erau potrivite"[40] pentru continuarea mai ales a luptei politice, şi acest lucru se pare că nu l-a înţeles marele nostru arhiereu. Pe cât de spectaculoasă i-a fost ascensiunea până la 1740, pe atât de numeroase, obscure şi eficiente s-au dovedit filierele de discreditare şi sabotare a lui în tot ce a voit să facă după această dată. Una dintre ele, poate cea mai periculoasă, a fost atacul împotriva Unirii cu Roma, cu atât mai mult cu cât a antrenat în acţiune şi numeroşi români.

Aceştia se uniseră la 1700 în totalitatea lor, la început chiar şi braşovenii, căci „toţi românii o considerau (unirea – n. n.) drept operă de emancipare din braţele reci ale calvinismului".[41] Tocmai de aceea, Stările din principat, dominate masiv de reformaţi, declaraseră în repetate rânduri că unirea nu este fapt real, ci unul de conjunctură. Autorii potrivnici unirii, mai ales Nicolae Popea,[42] Andrei Şaguna,[43] George Popovici,[44] Nicolae Densuşianu,[45] Alexandru Pop,[46] Ioan Lupaş,[47] se feresc să facă vreo legătură între opoziţia românilor, pe care o analizează ca pe un fenomen cu sorginte naţională ivit din rândul poporului, şi opoziţia calvinilor. Doi istorici angajaţi confesional, ungurul calvinist Benedek Jancsó şi românul ortodox Silviu Dragomir, alăturaţi textual, dau însă pe faţă conivenţa perfectă între adversarii unirii din cele două brazde şi motivul ei: ura împotriva catolicismului. Cel dintâi precizează, între altele, că „nobilimea", prin care înţelege clasa politică reformată din principat, vedea în Inochentie pe „exponentul regimului vienez care pornise din nou catolicizarea samavolnică".[48] În cât îl priveşte pe Silviu Dragomir, acesta apreciază deschis – însă nu îl consideră suficient de dur! – „sprijinul" pe care custozii *Approbatelor* şi *Compilatelor* l-au acordat celor care apărau „credinţa strămoşească".[49] Cele două opoziţii împotriva unirii au mers în mod evident mână în mână, cea reformată, prin participarea Guberniului şi a Stărilor, influenţând-o pe cea românească. De foarte timpuriu, în 26 septembrie 1699, Dieta şi Guberniul, dominate de protestanţi, emiseseră un decret temerar în şapte puncte, destinat să stăvilească Unirea cu Roma, prin care se anulau practic toate prevederile favorabile românilor din prima diplomă a împăratului Leopold I, semnată la 16 februarie a aceluiaşi an. Încercarea, nu lipsită de abilitate şi de cunoaştere a limitelor mentalului românesc din principat, era menită să păstreze filiera reformată, mai ales calvinismul, în topul structurilor antrenate în războiul prozelit care se desfăşura în Imperiu. Sub pretextul unui prozelitism „democrat", puterea ungaro-săsească impune principiul opţiunii libere a românilor de a se uni cu oricare dintre religiile recepte, nu doar cu catolicii, cum se pornise actul reformator sub episcopul Teofil, la 1697.[50] Profundul cunoscător al realităţilor ardelene care a fost George Bariţ are următoarea remarcă despre aceste celebre şapte stipulaţii: „Aceste puncte, formulate de guvernul lui Bánffi, Bethlen, Naláczi,

---

[35] Vezi unica traducere românească a acestui act crucial din istoria Bisericii Române Unite la Ioan Chindriş, *Bula papala „Rationi congruit" de la 1721 si începuturile Episcopiei Fagarasului*, în „Anuarul Institutului de Istorie din Cluj", XXXIV, 1994, p. 85-106 şi în vol. *Cultură şi societate...*, p. 40-44.

[36] Conform exemplelor furnizate din belşug la Zenovie Pâclişanu, *op. cit.*, p. 29-73.

[37] Francisc Pall, *Inochentie Micu-Klein. Exilul...*, I, p. 6.

[38] Idem, *Formaţia şcolară a lui Inochentie Micu-Klein*, în „Apulum", XIX, 1981, p. 229-237.

[39] Vezi de exemplu Zenovie Pâclişanu, *Istoria Bisericii Române Unite*, în „Bună vestire", XVI, 1977, nr. 3-4, p. 5-6.

[40] *Ibid.*, p. 59.

[41] Augustin Bunea, *Episcopii Petru Pavel Aron şi Dionisiu Novacovici sau istoria românilor transilvăneni de la 1751 până la 1764*, Blaj, 1902, p. 42.

[42] *Vechea Mitropolie ortodoxă română a Transilvaniei, suprimarea şi restaurarea ei*, Sibiu, 1870.

[43] *Istoria bisericei ortodoxe răsăritene universale, de la întemeierea ei până în zilele noastre*, II, Sibiu, 1860.

[44] *Uniunea românilor din Transilvania cu biserica romano-catolică sub împăratul Leopold I*, Lugoj, 1901.

[45] *Independenţa bisericească a Mitropoliei române de Alba Iulia*, Braşov, 1893.

[46] *Desbinarea în biserica românilor din Ardeal şi Ungaria 1697 – 1701*, Bucureşti, 1921.

[47] *Desbinarea bisericească a românilor ardeleni, în lumina documentelor din întâia jumătate a veacului al XVIII-lea*, în vol. *Studii, conferinţe şi comunicări istorice*, I, Bucureşti, 1928, alături de alte lucrări ale sale.

[48] *A román nemzetiség törekvések története...*, p. 685.

[49] *Istoria dezrobirei religioase a românilor din Ardeal în secolul XVIII,* I, Sibiu, 1920,

[50] Vezi o bibliografie completă despre acest act politic la Samuil Micu, *Istoria românilor*, I, p.395.

votate unanim de către dieta ţării, compusă în majoritatea sa din oameni beţivi şi tirani corupţi, precum ne spun toate cronicele acelor timpuri, aveau de scop învederat a şterge orice urmă de biserică românească, ori unită, ori neunită, tot una le era lor".[51] Se hotărăşte totodată instrumentarea unei comisii formate din reprezentanţi ai vechilor religii „recepte", care să cerceteze sentimentele românilor, dar mai ales să-i intimideze pe aceştia şi să-i abată de la unire.[52] Pe fondul unei ignoranţe populare specifice începuturilor unirii, comsia smulge de la cei anchetaţi răspunsuri neconcludente, convergând însă toate spre dorinţa de a rămâne „în legea în care s-au născut, în legea românească".[53]

Sub această presiune a mai-marilor principatului, cu care avea un pact stânjenitor în diploma de anexare din 1691, în plus, după opinia lui Zenovie Pâclişanu, „pentru a pune capăt zvonurilor că s-ar urmări unirea românilor exclusiv cu catolicii",[54] Leopold I a emis în 2 decembrie 1699 un decret menit să împrăştie aceste zvonuri, precizând imperativ că românii „au deplină libertate de a se uni cu una din cele patru religiuni primite în Transilvania sau de a rămâne în starea lor cea de acum".[55] Victoria de moment a Stărilor reformate, deşi anihilată în mare parte de unirea deplină înfăptuită de Atanasie Anghel la 1700, a deschis totuşi calea opoziţiei ortodoxe, manifestată în forme diverse şi gălăgioase. Cea mai caracteristică din faza primară a unirii, premonitivă prin aspectul ei sediţios de aţâţare populară, este acţiunea lui Gavril Nagyszegi din 1701, „un mic nobil român şi o figură care cuprinde multe însuşiri de îndrăzneaţă aventură".[56] Cumulând adeziunile mai multor nemulţumiţi din Alba Iulia, acest om cu antecedente penale, care îşi încercase şansele de carieră ca greco-catolic, romano-catolic şi în fine ortodox vehement, a compus un protest pe care îl semnează ca „împuternicit al tuturor credincioşilor de rit grecesc din Transilvania şi părţile ungureşti", unde unirea este respinsă şi se convoacă o mare întrunire pentru anularea acesteia. Cum era o acţiune vădit ilegală, cancelarul Miklós Bethlen refuză să ia în seamă documentul prezentat de Nagyszegi. Nu însă şi protonotarul unitarian János Sárosi, care o înregistrează, dându-i astfel liberă trecere spre popor.[57] Un calvinist din Alba Iulia, András Komáromi, a confecţionat o ştampilă falsă pentru uzul „dizidenţilor",[58] încât, una peste alta, aventura provoacă o reacţie dură din partea autorităţilor imperiale şi întemniţarea celor trei.[59] Generalul Rabutin de Bussy, comandantul militar, scria în 13 noiembrie 1701 cardinalului Kollonich că „acţiunile lui Nagyszegi sunt dictate de protestanţi", motivându-şi intervenţia cu pericolul ca aceştia să se răscoale împotriva împăratului.[60] Duşman înveterat al unirii, cronicarul Cserei le plânge de milă „săracilor întemniţaţi nevinovaţi".[61] „Întemniţaţii" fuseseră în legături strânse cu rezistenţa grecilor ortodocşi din Alba Iulia, Sibiu şi Braşov, de la care au primit plenipotenţe să protesteze în numele lor împotriva unirii.[62] Faptul este cu atât mai izbitor, cu cât grecii şi românii adversari ai unirii de la limita sudică a Transilvaniei acţionau sub influenţa propagandistică a lui Dositei Notaras, patriarhul Ierusalimului, care îşi crease o faimă de calvinofag prin scrierile lui anterioare.[63] Şi iată-l acum făcând

---

[51] *Părţi alese...,* I, p. 187.

[52] Comisia a fost formată din catolicul Lőrincz Pekri, calvinistul János Kemény, luteranul Johann Sachs von Harteneck şi unitarianul Miklós Horváth.

[53] D. Prodan, *Supplex Libellus...*, p. 142.

[54] *Istoria Bisericii Române Unite*, în „Bună vestire", XV, 1976, nr. 1-2, p. 49.

[55] Acest faimos „decret de toleranţă", smuls cezarului cu forţa, a suscitat atenţia multor istorici. Textul latin îl găsim la Samuil Micu, *Brevis historica notitia...,* p. 351-352 (datat greşit 12 decembrie 1700); Petrus Bod, *Brevis Valachorum Transylvaniam incolentium historia. In qua populi Valachici in Transylvania status civilis et ecclesiasticus, profani item ac sacri ritus, praecipue vero Unionis cum Romano-Catholicis inde ab anno 1698o adtentatatae, et ad praesens usque tempus magno nisu, variis modis procuratae momenta enarrantur ac exhibentur. Auctore Petro Bod de Felsö-Tsernáton verbi D. ministro,* manuscris, Biblioteca Institutului de Istorie „George Barit" din Cluj-Napoca, cota B. I. R., 2307; Johann Hintz, *Geschichte des Bisthums der griechischnichtunirten Glaubensgenossen in Siebenbürgen,* Sibiu, 1850, p. 107; Joseph Fiedler, *Die Union der Walachen in Siebenbürgen unter K. Leopold I,* în „Sitzungsberichte de philosopisch – historischen Classe der kaiserlichen Akademie der Wisseschaften", 27-ter Band, 1858, Heft I, pp. 350-382, p. 381; Nicolaus Nilles, *op. cit.*, I, p. 341-342. Traduceri româneşti la Samuil Micu, *Istoria românilor...* , II, p. 264-265; Gheorghe Şincai, *Hronica românilor...* , III, 250-251 (datat, după Micu, 1700); August Treboniu Laurian, *Documente istorice despre starea politică şi religioasă a românilor din Transilvania,* în „Magazin istoric pentru Dacia", III, 1846, pp. 95-330, p. 301-304; idem, *Documente istorice despre starea politică şi ieratică a românilor din Transilvania,* Viena, 1850, p. 160-162; Andrei Şaguna, *Istoria bisericei ortodoxe răsăritene universale, de la întemeierea ei până în zilele noastre,* II, Sibiu, 1860; Nicolae Popea, *Vechea Mitropolie ortodoxă română a Transilvaniei, suprimarea şi restaurarea ei,* Sibiu, 1870, p. 108-109 (datat, după Şincai, 1700).

[56] Zenovie Pâclişanu, *Istoria Bisericii Române Unite*, în „Bună vestire", XV, 1976, nr. 3-4, p. 17.

[57] Naraţiunea „răzmeriţei" lui Nagyszegi o găsim în *Hronica* lui Gheorghe Şincai, după memoriile cancelarului însuşi: *Groff Bethlen Miklós ifiúkori életének, ugy Erdély ország akkori történeteinek tulajdon magától frantzia nyelven való leirása...,* editate postum la Cluj în 1804. Vezi Gheorghe Şincai, *Hronica românilor...* , III, 259-261. Sinteza ei la Zenovie Pâclişanu, *op. cit.*, p. 17-18.

[58] Informaţia o consemnează cronicarul Mihály Cserei, a cărui scriere (v. supra, n. 24) a cunoscut-o Şincai în manuscris, de unde o preluăm (Gheorghe Şincai, *Hronica românilor...* , III, 262).

[59] Vezi Tóth András, *Az erdélyi román kérdés a 18 században*, Budapesta, 1938, p. 21 incl. n. 65.

[60] George Barit, *Părţi alese...*, I, p. 222.

[61] La Şincai, *loc. cit.*

[62] George Barit la *loc. cit.*, p. 221.

[63] Cea mai importantă este *Întâmpinare împotriva capitolelor calvineşti şi a întrebărilor lui Chiril Lucaris, întocmită de răposatul Sirigos, dascălul şi protosinghelul Marii Biserici din Constantinopol. Şi manualul lui Dositei, patriarhul Ierusalimului, împotriva nebuniei calvine* [traducerea titlului din greceşte], Bucureşti, 1690. Mai amintim lucrările polemice împotriva lui Ioan Cariofil, cum este cronica anonimă intitulată *Despre luterocalvinistul Cariofil şi despre cartea eretică pe care a scris-o şi despre combaterea lui de către Dositei al Ierusalimului şi despre locul unde a murit* [traducerea titlului din greceşte], publicată la începutul secolului al XX-lea de istoricul grec P.G. Zerlentis. „Combaterea" cu pricina se intitulează *Manual împotriva lui Cariofil* [traducere din greceşte] şi s-a tipărit la Iaşi în 1694. Despre el: Hristostom Papadopoulos, *Dositei, patriarhul Ierusalimului* [traducerea titlului din greceşte], Contantinopol 1907 şi Aurelio Palimeri, *Dositeo, patriarca greco di Gerusaleme*, Florenţa, 1909. Dositei a venit în coliziune cu Constantin Brâncoveanu, din cauza vehemenţei cu care a combătut opera distinsului neoelenist Ioan Cariofil, cărturar îndrăgit de principele Ţării Româneşti (vezi D. Russo, *Studii istorice greco-române*, I, Bucureşti, 1939, p. 183-191.

front comun cu reformaţii ardeleni, în sprijinul politicii cărora întreprinde chiar o gălăgioasă călătorie de prozelitism ortodox în părţile Braşovului, soldată însă cu un eşec la fel de răsunător.[64]

Sub semnul aceleiaşi colaborări ortodoxo-reformate se înscrie şi răzmeriţa lui Visarion Sarai din primăvara anului 1744, când păstorea peste uniţii cu Roma Inochentie Micu-Klein. De data aceasta, însă, toate premisele înăbuşirii ei în faşă erau ca şi inexistente. Acţiunea lui Visarion a produs prima mare ruptură între românii ardeleni de după Unirea cu Roma. George Bariţ spune că vijeliosul călugăr a fost trimis de mitropolitul sârb Arsenie Ioanovici Şacabent în sprijinul reformaţilor din principat, care nu mai erau în stare să facă faţă singuri catolicismului, înţelegându-se aici mai ales unirea românilor.[65] Istoricul Benedek Jancsó ştie că factorii de conducere de la Viena îi suspectau pe guvernanţii reformaţi din principat de părtinire a răzmeriţei ortodoxe, în defavoarea unirii.[66] Cert este că agitaţia lui Visarion şi urmările ei nefaste au fost primite – după mărturia scriitorului calvinist Petru Bod – ca un *Deus ex machina*, ca un miracol, „de toţi duşmanii trezirii la o viaţă nouă a românilor ardeleni".[67] Nu este mai puţin adevărat faptul că nici imperialii de la Viena n-au mai avut atitudinea fermă a cezarilor anteriori în sprijinul unirii, iar în cât îl priveşte pe Visarion însuşi, cu acesta s-au purtat „blând şi tolerant".[68] Regimul Mariei Tereza se afla în faţa unei puternice activităţi prozelite a mitropoliei ortodoxe de la Carloviţ, care avea sub influenţa sa întregul spaţiu illiric. O poliţă neonorată a împărătesei faţă de sârbii din Illiric i-a oprit braţul în cazul acestei extensii a fanatismului ortodox în Transilvania: puternicele regimente sârbeşti, călite în luptele cu turcii, o sprijiniseră, asemeni ungurilor, în lupta pentru tron, o apăraseră împotriva rivalilor ei, „ce e drept în mod barbar, însă cu cel mai bun rezultat pentru casa domnitoare".[69]

Sub înrâurirea carismaticului călugăr,[70] o parte însemnată a uniţilor s-a întors la ortodoxie, îngreunând la maximum situaţia oricum tensionată a lui Inochentie. De asemenea, se produsese o tulburare a ordinii publice, lucru care în viziunea vieneză nu putea rămâne nesancţionat. Cine era, dar, vinovatul? În faţa noului eveniment, episcopul de la Blaj, pasionat de politică, nu s-a dovedit destul de activ.[71] A evitat să ia atitudine atât prin mijloace blânde, cât şi prin forţă,[72] în convingerea sa mai veche că lucrurile persistă prin cauzele care le produc.[73] Atitudinea sa a dat prilejul unei interpretări extreme, anume că Inochentie a vrut să se folosească de activitatea lui Visarion „ca să ducă la strâmtoare Curtea Imperială",[74] pentru a-şi impune punctul de vedere politic: „Iată, nesatisfacerea doleanţelor româneşti, bazate pe promisiunile Unirii cu Roma, duce la părăsirea acesteia!" Era un fapt deosebit de grav în ambianţa politică a vremii. Nicolaus Nilles vorbeşte de un denunţ în acest sens venit din Transilvania asupra lui Inochentie,[75] al cărui conţinut l-a respins cu vehemenţă George Bariţ încă în secolul al XIX-lea: „Nici o minciună nu a fost vreodată atât de absurdă sau de îndrăcită pusă în curs asupra românilor".[76] O asemenea manevră din partea episcopului unit este însă luată recent în serios de D. Prodan, fără nici o bază documentară în plus.[77] Una peste alta, s-a petrecut ceea ce Bariţ spune în mod atât de plastic: „Dară apoi cineva tot trebuia să cadă victimă şi să fie pedepsit pentru rezultatele propagandei sârbeşti. Acea victimă a devenit episcopul Ioan Inocentie Clain, într-un mod ce strigă la ceriu".[78]

Mărirea şi decăderea păstoriei lui Inochentie Micu-Klein în Transilvania oglindeşte fidel topografia problemei româneşti în ansamblul politicii din Imperiu şi din principatul estic al acestuia. Pe plan politic, se confirmă caracterul nerealist al punctului 3 din *Secunda Leopoldina*, aspect asupra căruia am insistat şi cu altă ocazie.[79] De mare viitor peste o jumătate de secol, suscitarea recunoaşterii constituţionale a românilor ardeleni era prea timpurie pentru

---

[64] Episcopul Atanasie Anghel pune pur şi simplu să fie dat afară din Transilvania, acolo unde patriarhul centenar credea că faima sa enormă în lumea ortodoxă îi va ajuta şi pe teritoriul organizat al Imperiului. Primul istoric român care narează aventura ardeleană a lui Dositei este Samuil Micu (*Brevis historica notitia...,* p. 360-361; *Istoria românilor*, II, p. 270).

[65] *Părţi alese...*, I, p. 419.

[66] *A román nemzetiség törekvések története...*, p. 710.

[67] Zenovie Pâclişanu, *Istoria Bisericii Române Unite*, în „Bună vestire", XVI, 1977, nr. 3-4, p. 84.

[68] Jancsó Benedek , *op. cit.,* p. 707. Aceeaşi atitudine menajantă faţă de Visarion o remarcă şi George Bariţ (*Părţi alese...*, I, p. 425), evocând ordinul de la Viena ca autorul tulburărilor „să fie trimis la Viena cu pază onestă, adecă în societatea unui oficiariu".

[69] George Bariţ, *Părţi alese...*, I, p. 424.

[70] Despre care vezi Petrus Bod, *Brevis Valachorum Transylvaniam incolentium historia...*, p. 349-356; Petru Maior, *Istoria bisericii românilor,* ediţie îngrijită şi studiu introductiv de Ioan Chindriş, Bucureşti, 1995, p. 103-105; Johann Hintz, *Geschichte des Bisthums...,* p. 109-112; Timotei Cipariu, *Acte şi fragmente latine româneşti pentru istoria beserecei române, mai ales unite,* Blaj, MDCCCLV, p. 97-98; Andrei Şaguna, *Istoria bisericei ortodoxe...,* II, p. 180-182; Teleki Domokos, *A két kaluger,* în „Budapest Szemle", 1863, p. 55-81; Nicolae Popea, *Vechea Mitropolie ortodoxă română a Transilvaniei...*, p. 143; Georg M. G. Hermann, *Das alte und neue Kronstadt,* I, Braşov, 1883, p. 241-245; Alexandru Grama, *Istoria bisericei româneşti unite cu Roma de la începutul creştinismului până în zilele noastre,* Blaj, 1884, p. 113,116; Nicolaus Nilles, *Symbolae...*, II, p. 557-562; George Bariţ, *Părţi alese...*, I, p. 418-425; Gheorghe Bogdan-Duică, *Călugărul Visarion Serai (1744). Studiu din istoria Transilvaniei,* Caransebeş, 1896; Augustin Bunea, *Din istoria românilor. Episcopul Ioan Inocenţiu Klein (1728-1751),* Blaj, 1900, p. 155-159; Augustin Bunea, *Episcopii Petru Pavel Aron şi Dionisiu Novacovici sau istoria românilor transilvăneni de la 1751 până la 1764,* Blaj, 1902, p. 58-59; Silviu Dragomir, *Istoria dezrobirei religioase a românilor din Ardeal în secolul XVIII,* I, Sibiu, 1920, p. 137-150; Ioan Georgescu, *Istoria bisericei creştine universale cu deosebită privire la istoria bisericei româneşti unite cu Roma,* Blaj, 1921, p. 212; D. Prodan, *Supplex Libellus...* , p. 167.

[71] D. Prodan, *Supplex...*, p. 174.

[72] Gheorghe Bogdan-Duică, *Procesul episcopului Ioan Inochentie Clain*, p. 18, 56.

[73] Augustin Bunea, *Din istoria românilor. Episcopul Ioan Inocenţiu Klein (1728-1751)*, p. 116 („Res per quas causas producuntur, per easdem conservantur").

[74] George Bariţ, *Părţi alese...*, I, p. 428.

[75] *Symbolae...* , II, p. 562.

[76] La *loc. cit*.

[77] *Supplex...,* p. 175.

[78] *Op. cit* ., p. 425.

[79] *Andreas Freyberger şi cronica sa despre români*, ca studiu introductiv la Andreas Freyberger, *Historica relatio Unionis Walachicae cum Romana Ecclesia. Relatare istorică despre unirea bisericii româneşti cu Biserica Romei,* text îngrijit după manuscris inedit, versiune românească şi studiu introductiv de Ioan Chindriş, Cluj-Napoca, 1996, p. 21 şi în vol. *Cultură şi societate în contextul Şcolii Ardelene*, p. 20.

vremea lui Inochentie, ducând la prăbuşirea unei metodologii de luptă politică iniţiată de el, pe care o putem numi calea leopoldină. Politicul a determinat, la rândul său, tensiunea confesională. Perspectiva unei treziri a populaţiei româneşti, dominantă strivitor sub raport etnic, la viaţa civică şi politică, i-a pus în gardă pe ungurii minoritari dar dominanţi sub raport politic. Spectrului valah devenit corp solid prin catolicism şi implicare politică, vechii opresori îi preferă aruncarea în aer a vieţii publice din principat, războiul confesional, pe care îl instrumentează, îl arbitrează şi îl întreţin, profitând abil de greutăţile care au marcat începutul domniei Mariei Tereza. Fuga lui Inochentie la Roma a declanşat periculosul sindrom al turmei fără stăpân. Evenimentul este perceput ca un eşec al unirii iar elementele de dezagregare a acesteia nu se lasă într-adevăr aşteptate.[80] Lipsa informaţiilor corecte despre cauzele plecării ierarhului, dezolarea celor rămaşi fideli unirii[81] şi triumfalismul adversarilor acesteia[82] au aruncat Transilvania în haos confesional prevestitor de efecte sociale grave.

Petru Pavel Aron: un început dificil Moştenitorul stării crepusculare este Petru Aron, numit de împărătească vicar general al uniţilor ardeleni, prin decretul din 31 august 1745.[83] Acestui personaj generat de criză i-a fost menit să deschidă o eră nouă, originală, în istoria românilor ardeleni, pe baza aceleiaşi Uniri cu Roma, aparent periclitată în temeliile ei ontologice.

Petru Aron[84] s-a născut, la o dată incertă din anul 1709, în comuna Bistra din Munţii Apuseni, reşedinţa unui protopopiat greco-catolic puternic.[85] Familia Aroneştilor era nobilă, cu predicatul „de Bistra", şi a dat mai mulţi bărbaţi remarcabili, dintre care pe linie cărturărească s-au afirmat Teodor Aron, autorul lucrării *Doctrina Christiana*, tipărită la Cluj în 1757[86] şi Iacob Aron, călugăr vestit din generaţia corifeilor Şcolii Ardelene, autorul unei mari colecţii de inscripţii romane din Dacia, pe care în 1776 a trimis-o cardinalului Ştefan Borgia, la Roma.[87] La fel ca în cazul lui Inochentie Micu-Klein, ne-a rămas şi despre Petru Aron informaţia că şi-a început învăţătura târziu.[88] În anii 1730 – 1735 a fost elev al colegiului iezuit din Cluj,[89] instituţie care a găzduit mulţi tineri uniţi înaintea înfiinţării şcolilor

---

[80] Zenovie Pâclişanu, *Istoria Bisericii Române Unite*, în „Bună vestire", XVII, 1978, nr. 1, p. 23.

[81] Sentiment perfect exprimat de George Bariţ: „Goana pornită asupra acelui episcop cu totul inocent a rănit până în suflet pe cei mai mulţi români si i-au făcut să vadă un abis de moarte înaintea lor" (v. *Părţi alese...*, I, p.438).

[82] Iată ce scrie Samuil Micu, întâiul cronicar al situaţiei: „Într-aceaia în Ardeal între norod împărecheare să făcea, şi să făcea neuniţi, zicând că vlădica Clain au ieşit din ţară pentru că au cunoscut că unirea nu e bună" (v. *Istoria românilor*, II, p. 319). Benedek Jancsó concluzionează: „Adevărul este că însuşi Klein, socotind bătălia pierdută, s-a retras de pe câmpul de luptă" (v. *A román nemzetiség törekvések története...*, p. 700).

[83] Augustin Bunea, *Episcopii Petru Pavel Aron şi Dionisiu Novacovici...*, p. 5.

[84] Despre el: Józef Benkó, *Transilvania sive Magnus Transsilvaniae Principatus, olim Dacia Mediteranea dictus,* II, Viena, 1778, p. 235, 440, 585; Samuil Micu, *Historia Daco-Romanorum sive Valachorum* în „Instrucţiunea publică", 1861, martie-aprilie, p. 66-118; idem, *Historia Daco-Romanorum sive Valachorum* în „Foaie pentru minte, inimă şi literatură", 1862, nr. 11-30, p. 81-236; idem, *Scurtă cunoştinţă a istorii românilor,* Bucureşti, 1963, p. 118-119; idem, *Istoria românilor*, ediţie princeps după manuscris de Ioan Chindriş, II, Bucureşti, 1995, p. 331-355, 432-445; Petru Maior, *Istoria bisericii românilor*, I, ediţie îngrijită şi studiu introductiv de Ioan Chindriş, Bucureşti, 1995, p. 129-131; *Testamentul episcopului P.P. Aron*, în „Organul luminării", I, 1847, p. 138; Timotei Cipariu, *Acte şi fragmente latine româneşti pentru istoria beserecei române, mai ales unite,* Blaj, 1855, p. 56-59, 104-113, 217-221; idem, *Cuvântare la ocasiunea serbării seculare (de 100 ani) a gimnaziului din Blaş,* în „Foaie pentru minte, inimă şi literatură", XVIII, 1855, pp. 37-39; Nicolaus Nilles, *Symbolae ad illustrandum historiam ecclesiae orientalis in terris Coronae S. Stephani,* II, Oeniponte, 1885, p. 605-621; George Bariţ, *Părţi alese din istoria Transilvaniei pe două sute de ani în urmă,* I, Sibiu, 1889, p. 438-452; Mihail Străjanu, *Începutul renaşterii naţionale prin şcoli sau despre episcopul Pavel Aron,* Craiova, 1891; Eudoxiu Hurmuzaki, *Fragmente din istoria românilor,* tomul al doilea, Bucureşti, 1900, p. 160-165; Augustin Bunea, *Episcopii Petru Pavel Aron şi Dionisiu Novacovici sau istoria românilor transilvăneni de la 1751 până la 1764,* Blaj, 1902; Mihail Străjanu, *Din viaţa lui Inochentie Micul. Întâmpinarea unei aprecieri nedrepte despre episcopul P.P. Aron,* Blaj, 1903; Nicolae Iorga, *Istoria literaturii române în secolul al XVIII-lea,* Bucureşti, II 1969, p. 61-63; 135-136; Ioan Georgescu, *Istoria bisericei creştine universale cu deosebită privire la istoria bisericei româneşti unite cu Roma,* Blaj, 1921, p. 213-224; Zenovie Pâclişanu, *Din istoria bisericească a românilor ardeleni – „Teologul" vlădicilor uniţi,* în „Analele Academiei Române". Seria III, memoriile secţiunii istorice, tom. I, 1922-1923, p. 16-27, 30-39; Emanoil Bucuţa, *Cingătoarea de cazne a lui Petru Pavel Aaron,* în „Ideea europeană", V, 1923, nr. 121; Andrei Veress, *Bibliografia română-ungară,* I, Bucureşti, 1931, p. 234, 242-243; Alexandru Nicolescu, *Arhiereii Blajului şi activitatea lor pentru neam,* în „Cultura creştină", XVII, 1937, nr. 4-5, pp. 218-229; Alexandru Lupeanu, *Evocări din viaţa Blajului,* Blaj, 1937, p. 30-43; Ştefan Manciulea, *Ctitorii şcoalelor din Blaj,* Blaj, f.a., pp. 20-26; Virgil Stanciu, *Petru Pavel Aron*, Blaj, 1943; Nicolae Albu, *Istoria învăţământului românesc din Transilvania până la 1800,* Blaj, 1944, passim; Octavian Bârlea, *Ex historia romena: Ioannes Bob, episcopus Fogarasiensis (1783-1830),* Freiburg, 1951, p. passim; I.D. Lăudat, *Istoria literaturii române vechi,* III, 1968, pp. 136-138; I. Dumitriu-Snagov, *Românii în arhivele Romei (Secolul XVIII)*, Bucureşti, 1973, passim; Cornel Tatai şi Octavian Rotaru, *Un document revelator asupra activităţii culturale desfăşurate de Petru Pavel Aron,* în „Apulum", XII, 1974; *Dicţionarul literaturii române de la origini până la 1900,* Bucureşti, 1979p. 1; *Icon lacrymans Balasfalvensis. Icoana plângătoare de la Blaj,* ediţie coordonată de Ioan Chindriş, Cluj-Napoca, 1997, passim; Ioan Chindriş, *Cultură şi societate în contextul Şcolii Ardelene,* Cluj-Napoca, 2001, p. 119-130.

[85] La 1733 conscripţia lui Inochentie Micu surprinde aici patru preoţi uniţi, în frunte cu protopopul „Popa Samuil" (vezi Costin Feneşan, *Izvoare de demografie istorică. Vol. I. Secolul al XVIII. Transilvania*, Bucureşti, 1986, p. 162).

[86] Vezi Ioan Chindriş, *Transilvanica*, Cluj-Napoca, 2003, p. 643-644.

[87] Despre el: Timotei Cipariu, *Acte şi fragmente...*, p. 24, 123, 126; Ioan Micu Moldovan, *Acte sinodali ale beserecei române de Alba Iulia şi Făgăraş,* I, Blaj, 1869, p. 111; II, Blaj, 1872, p. 76-77; „Transilvania", X, 1877, nr. 11, p. 124; Ioan Ardeleanu, *Istoria diecesei române greco-catolice a Oradiei Mari,* II, Blaj, 1888, p. 55; Ioan Raţiu, *Dascălii noştri. Scurte notiţe din viaţa şi activitatea lor literară. (1754-1848),* f. l., f.a., p. XIII-XIV; Nicolae Comşa, *Dascălii Blajului,* în „Anuarul Liceului de băieţi român unit Sf. Vasile cel Mare, – Blaj, pe anul şcolar 1939/40", Blaj, 1940, 23-24; Samuil Micu, *Istoria românilor...*, II, p. 448-449.

[88] Acreditată de Dimitrie Vaida în scrierea sa encomiastică *Cuvântări în cinstea Exsealanţiii sale Ioan Bob...*, Blaj, 1807 şi preluată de Timotei Cipariu, *Acte şi fragmente...*, p. 144.

[89] În 1730 era „minor parvista", în 1731 elev la clasa de *principia*, 1732 la gramatică, 1734 la poetică, 1735 la retorică, după sistemul şcolar catolic. În 1736 nu mai figurează în matricolele şcolii (ap. I. Tóth Zoltán, *Az erdélyi román nacionalizmus elsó százada, 1697-1797*, Budapesta, 1946, p. 169, n. 7).

românești de la Blaj. Pe un traseu deschis de Inochentie, și care va deveni tradițional, își continuă studiile la Tirnavia sau Sâmbăta Mare, centru iezuit de prestigiu, unde în 1738 absolvă cursurile de filosofie.[90] Se pare că fiul de moț a fost un student sârguincios, stârnind aprecierea profesorului de metafizică Ferdinand Litkei, care, într-o scrisoare din 27 martie 1738 către episcopul Micu-Klein, îl recomandă să fie numărat printre cei vizați pentru continuarea studiilor la Roma.[91] A fost trimis acolo în 1740, împreună cu Grigore Maior și Silvestru Caliani,[92] dându-se astfel curs pentru prima dată unui paragraf din diploma donațională a împăratului Carol VI, prin care se prevedea ca din veniturile domeniului Blaj să fie trimiși și întreținuți trei studenți români uniți la Colegiul Urban de Propaganda Fide din Roma, spre a-și desăvârși pregătirea teologică.[93] În vestita instituție școlară catolică Aron a urmat numai cursul de teologie, cel filosofic absolvindu-l anterior la Tirnavia. Așa se face că a fost primul care a depus jurământul tradițional, care era un punct forte al traseului roman, în 26 mai 1742. Cu această ocazie studenții erau datori să facă o declarație liberă, definitorie pentru personalitatea lor. Cu o simplitate care nu-i va caracteriza pe viitorii studenți români de la Propaganda, acest deschizător de tradiție promite modest că va intra călugăr în Ordinul Sfântului Vasile cel Mare de la Blaj și că va fi pururea supus episcopului său („suo episcopo Joanni Innocentio Klein"), implorând mărturia cerului pentru cele jurate. Un an mai târziu, în 30 iulie 1743 este hirotonit în biserica Sfântul Atanasie din Roma, după ritul grecesc, de către arhiepiscopul greco-unit Dionisie Modino.[94]

Reîntors la Blaj în 1743, Aron s-a dovedit într-adevăr a fi omul de încredere al lui Inochentie Micu-Klein. Mărturia vine de la Samuil Micu, un apropiat al evenimentelor, care spune că episcopul „l-au luoat lângă sine și socotindu-l fiiu credincios și mulțemitoriu, cu multă cinste l-au împodobit.[95] Așa se explică opțiunea lui Inochentie de a-l lua cu sine la Viena, în 1744, în călătoria unde știa că va avea nevoie de oameni de mare încredere, alături de secretarul său Petru din Daia.[96] Rolul lui Aron la Viena s-a dovedit dificil, în condițiile dizidenței fățișe pe care marele episcop a manifestat-o în capitala Imperiului, jucând pe cartea unei opoziții tenace față de toate încriminările care parte îl așteptau în capitală, parte au plecat din Transilvania o dată cu el. În 7 decembrie 1744, de pildă, când era convocat în fața comisiei aulice de anchetă, Inochentie refuză să se înfățișeze, comunicându-și refuzul tocmai prin Petru Aron. La rândul ei, comisia îl avertizează în termeni duri pe episcop, prin același Aron, să se supună. După fuga lui Micu-Klein din Viena, în 9 decembrie, însoțitorul său rămâne să dea față cu autoritățile pe mai departe, în condițiile unei situații extreme create de gestul episcopului. În 22 decembrie, de exemplu, a trebuit să explice aceleiași comisii că Inochentie a plecat în pelerinaj la Mănăstirea Mariazell din Stiria, neputând însă ascunde faptul că episcopul își exprimase de multe ori dorința de a merge la Roma, pentru a se pune la adăpost de dușmanii pe care îi simțea încolțindu-l tot mai de aproape.[97] Lucru care s-a și petrecut, după cum se știe.

Aron a fost reținut la Viena până la moartea vicarului episcopesc de la Blaj, Nicolae Pop de Biia, survenită la 23 iunie 1745, când Micu-Klein, în Roma fiind de acum, îl numește în locul acestuia.[98] În legătură cu răstimpul vienez al lui Aron, Samuil Micu va acredita mai târziu ideea unei împrieteniri trainice, misterioase, cu maramureșanul Alexandru Rednic, viitorul episcop blăjean Atanasie Rednic, aflat la studii în capitala austriacă.[99] Ascensiunea acestuia pe viitor, când Aron va ajunge episcop la Blaj, influența tiranică asupra superiorului său, căruia îi era confesor,[100] îndreptățesc a crede că Micu reflectă o realitate căreia nu i s-a acordat apoi nici o importanță. Este uluitor pasajul din Micu, unde episcopul își instruiește subalternii să nu-i respecte poruncile, dacă „părintele Atanasie amintrilea ar porunci", și „nu a sa, ci a părintelui Atanasie poruncă să o facă".[101] Același Rednic se pare că l-a îndemnat pe Aron la purtarea straielor călugărești orientale, cu potcap în loc de tichie episcopească latină, ca și la adoptarea regimului de viață și alimentar ascetic, rebarbativ, prin care Aron a devenit memorabil în istoria bisericii românești. Cercetând viața geamănă a lui Rednic și a lui Petru Aron, se ajunge la bănuiala că maramureșeanul a avut o misiune ocultă pe lângă episcopul Aron, pe care l-a dominat – spun toate izvoarele – așa cum a vrut. După experiența dură pe care Curtea și iezuiții au avut-o cu Inochentie Micu-Klein, un asemenea agent de lungă durată era o „rezolvare". Se pare că Aron și Rednic au venit de la Viena legați de un jurământ, a cărui obârșie o putem căuta tot la iezuiți și în virtutea căruia confesorul era adevăratul stăpân al episcopului său.

În orice caz, Aron revine la Blaj cu o imagine bine dializată în ochii stăpânirii, după cea odioasă pe care reușise să și-o creeze Inochentie. Acest lucru reiese din rescriptul Mariei Tereza emis în 31 august 1745, prin care ordonă Guberniului să-i acorde noului vicar al uniților sprijin și protecție în exercitarea funcției sale.[102] Transilvania era însă

---

[90] Este amintit printre absolvenții *(„neo-doctores")* din acel an de vestitul scriitor iezuit Fransic Kazi, în lucrarea sa *Historia Universitatis Tyrnaviensis Societatis Jesu,* tipărită la Tirnavia în 1737: „R. P. Petrus*Aaron,* nobilis Valachus Transylvanus Bisztr. ex comitatu Albensi, Seminarii S. Adalberti alumnus dioecesis Transylvaniae. *Defendit universam*" (apud Andrei Verss, *Bibliografia română-ungară,* I, București, 1931, p. 192-193).

[91] „Inter Romam petituros adnumerare". Întreaga scrisoare la Zenovie Pâclișanu, *op. cit.*, p. 24.

[92] *Ibid*.

[93] Vezi o ediție latină cu traducere românească a diplomei la Samuil Micu, *Istoria românilor*, II, p. 293-298, 307-312. Ediție numai în românește la Gheorghe Șincai, *Hronica...*, III, p. 363-370. Numai originalul latin la Petru Maior, *Istoria besearicei românilor*, Buda, 1813, p. 202-207 și Nicolaus Nilles, *Symbolae...*, p. 533-540.

[94] I. Ardeleanu în „Transilvania", X, 1877, nr. 11, p. 123-125; Ioan Chindriș, *Cultură și societate...*, p. 247.

[95] *Istoria românilor*, II, p. 317.

[96] Augustin Bunea, *Din istoria românilor. Episcopul Ioan Inocențiu Klein...*, p. 170.

[97] *Ibid*. p. 173-175.

[98] Augustin Bunea, *Episcopii Petru Pavel Aron și Dionisiu Novacovici...*, p. 5.

[99] *Istoria românilor*, II, p. 318.

[100] Samuil Micu, *Brevis historica notitia originis et progressus nationis Dacoromanae...*, p. 388-390; idem, *Istoria românilor*, II, p. 333.

[101] *Istoria românilor*, II, p. 341.

[102] Publicat la Augustin Bunea, *Din istoria românilor. Episcopul Ioan Inocențiu Klein...*, p. 182, n. 3.

un teren minat din punct de vedere religios. Urmările rebeliunii lui Visarion erau departe de a se fi estompat. La acestea s-a adăugat, ca un factor dezastruos pentru Biserica Unită, plecarea episcopului Micu-Klein din mijlocul enoriaşilor săi, după ce îşi câştigase faima de luptător pentru drepturile clerului şi poporului român. Atmosfera a încărcat-o şi mai mult Inochentie însuşi, prin continuarea luptei sale şi în condiţiile exilului de la Roma. Imensul material de analiză, pe care episcopul îl oferă istoricilor preocupaţi de primii ani ai exilului, acoperă o paletă densă şi poliformă de aspecte, aruncând – dacă mai era nevoie – o nouă lumină asupra firii sale pătimaşe şi neobosite. Demersurile lui Micu-Klein de a se întoarce acasă şi în scaunul pe care nominal îl mai deţinea se întâlnesc cu dorinţa fierbinte a poporului ca el să revină, iar piedicile întâmpinate provoacă o stare de fond favorabilă părăsirii unirii, nu străină de aspecte sociale manifestate prin nemulţumiri şi revendicări străine domeniului confesional.[103] Fronda sa spirituală este susţinută acasă de o mare parte a clerului unit, care îi era fidel. Cu fruntaşii acestuia, între care cel mai influent era Grigore Maior, autoexilatul de la Roma se afla în corespondenţă permanentă, al cărui cuprins este frământat mai ales de problema revenirii.[104] O operă importantă a Habsburgilor, unirea românilor cu Biserica Catolică, era pe cale de a fi compromisă prin acest ataşament al poporului de episcopul legitim. Maria Tereza se hotărăşte în fine să ia în serios situaţia, fără însă a-şi schimba atitudinea faţă de Inochentie. Episcopul unit de la Munkács, Mihail Olsavszky, trimis din ordinul ei să liniştească tulburările din Transilvania, misiune derulată din toamna anului 1745 până în februarie 1746, recomandă, ca unic remediu pentru potolirea tensiunilor din principat şi salvarea Bisericii Unite, revenirea episcopului de la Roma.[105] Propunerea sa este respinsă de conferinţa ministerială din 15 aprilie 1756, decizie aprobată de împărătească.[106] De altfel, la Viena se încrucişau numeroase documente, păreri şi demersuri legate de situaţia episcopului de la Blaj, toate în conexiune indisolubilă cu situaţia critică a Bisericii Unite. Toate converg însă într-un mers al lucrurilor ostil persoanei lui Inochentie, caruia i se cere insistent resignarea din demnitatea episcopală.[107] Soluţia găsită de Curtea vieneză este punerea confesiunii unite sub un tutorat puternic, în persoana unui fruntaş catolic, a cărui autoritate să o protejeze. Recomandarea este aplicată de conferinţa catolică prin numirea a patru protectori în loc de unul, în persoanele lui György Pongrácz, Ignaţiu Bornemisza, David Máriaffy de Maxa şi Petru Dobra, al doilea şi al treilea de origine română mai îndepărtată sau mai apropiată iar Dobra român declarat, cu toţii însă având posturi-cheie în administrarea principatului. Instituirea acestora s-a facut prin decretul Mariei Tereza din 15 aprilie 1745.[108] În calitate de comisari plenipotenţiari, aceştia au luat măsuri dure, fireşte nepopulare, pentru a stârpi „răul neunirii" dintre românii ardeleni. Până în iarnă, ei cred că pot da seamă la Curte de asanarea tuturor urmărilor răzmeriţei lui Visarion,[109] drept pentru care împărăteasa nu mai pomeneşte de alţi ortodocşi în principat, decât despre călugării şi negustorii greci.[110]

În mijlocul acestui vârtej devastator pentru Biserica Unită, rolul vicarului Petru Aron nu era deloc de invidiat. Deşi formal,[111] deoarece sarcina potolirii frământărilor şi-o asumaseră autorităţi laice sau din afara confesiunii, el trebuia să ţină piept intemperiilor, în condiţiile unei ostilităţi populare la antipodul bunei imagini pe care o avea la Viena. Nervozitatea dominantă în Transilvania afectase în mod periculos şi atmosfera din biserica dată noului vicar spre administare chiar de către Inochentie. Clerul unit s-a împărţit în două tabere: una foarte fragilă, favorabilă vicarului Petru Aron iar ceealaltă, puternică, devotată episcopului exilat. Se pare că această partidă a insinuat în epocă ideea că Aron l-ar fi pârât pe Inochentie la Viena în 1744, preluată apoi de Samuil Micu. Aron, adică, „aprins fiind de iubirea vlădiciei carea dorea să o dobândească, uitându-şi de toate părinţeştile faceri de bine ale arhiereului său şi împreunându-se cu iezuiţii, căuta perirea făcătoriului său de bine şi cum să poată vinde pe stăpânul său".[112] Netemeinicia acestei incriminări o dovedesc faptele lui Aron şi logica istorică. În 1744 Aron era prea tânăr şi neînsemnat pentru o asemenea intrigă, iar însăşi ducerea lui la Viena de către Inochentie, pentru o misiune extremă, a fost o surpriză care l-a luat de pe picioare la numai un an de la terminarea studiilor. Se poate crede că episcopul a avut în vedere cunoaşterea temeinică a limbii latine de către Aron, primul absolvent trimis de el la Roma. În mijlocul tensiunilor de la Vierna, tot Inochentie l-a lansat în locul său la pertractările cu comisia aulică, a cărei competenţă el o contesta,[113] de asemenea tot el l-a numit vicar în locul său, după plecarea la Roma. Neliniştea din sânul Bisericii Unite era alimentată mai ales de demersurile lui Inochentie şi a susţinătorilor săi de a se întoarce în ţară, lucru cu care Maria Tereza am văzut că nu era de acord. În plină campanie de pacificare dusă de protectorii unirii, Aron îi scrie la Roma lui Inochentie, în legătură cu revenirea acasă, că mulţi dintre cei care „s-au retras la schismă", adică la neunire, „au declarat că se supun dacă Ilustritatea voastră va veni".[114] Dacă şi-ar fi dorit episcopia cu orice preţ, nu l-ar fi încurajat astfel, ci dimpotrivă. Vicarul blăjean se îngrijeşte ca episcopului exilat să i se trimită punctual banii cuveniţi din veniturile episcopiei, pe calea nunţiaturii apostolice de la Viena, deşi împărăteasa pusese sechestru,

---

[103] A se vedea în acest sens Augustin Bunea, *op. cit.*, p. 187-205; Zenovie Pâclişanu, *Istoria Bisericii Române Unite*, în „Bună vestire", XVII, 1978, nr. 1, p. 25-30; D. Prodan, Supplex Libellus..., p. 180.

[104] Zenovie Pâclişanu, *Corespondenţa din exil a episcopului Inochentie Micu-Klein (1746-1786),* Bucureşti, 1924.

[105] Augustin Bunea, *Din istoria românilor...*, p. 195; Francisc Pall, *Inochentie Micu-Klein...*, I, p. 54-55; D. Prodan, *Supplex...*, p. 181.

[106] Un extras în acest sens din raportul conferinţei la Francisc Pall, *op. cit.*, II, p. 112, nr. 32.

[107] Vezi documentaţia în acest sens la Francisc Pall, *op. cit.*, II-III, pass.

[108] La Silviu Dragomir, *Istoria dezrobirei religioase a românilor...*, I, anexa 38. Cf. şi Augustin Bunea, *op. cit.*, p. 198; Zenovie Pâclişanu, *Istoria Bisericii Române Unite*, în „Bună vestire", XVII, 1978, nr. 1, p. 31.

[109] Printr-un raport întocmit în 11 decembrie 1746, împreună cu guvernatorul. Vezi Silviu Dragomir, *Istoria dezrobirei...*, I, p. 175.

[110] Vezi un semnificativ decret din 18 iunie 1747 publicat de Silviu Dragomir în *op. cit.* I, anexa 41.

[111] Zenovie Pâclişanu, *op. cit.*, p. 25.

[112] Samuil Micu, *Istoria românilor*, II, p. 317.

[113] Augustin Bunea, *Din istoria românilor...*, p. 173-175.

[114] Francisc Pall, *Inochentie Micu-Klein...*, I, p. 55.

în iunie 1745, pe veniturile episcopului fugit la Roma. Nunţiul Fabrizio Serbelloni, apărător consecvent al lui Inochentie, îl laudă în mai multe rânduri pe Aron pentru „cuvenita silinţă" în acest sens.[115] În plus, vicarul se afla în corespondenţă permanentă cu episcopul său, în ciuda riscurilor la care se expunea prin aceasta, după cum reiese dintr-o scrisoare pe care i-o trimite acelaşi Serbelloni în 27 august 1747: „Trebuie să înlături prilejul de a fi bănuit că eşti în corespondenţă cu el". El însuşi, nunţiul, se fereşte să-i mai scrie exilatului,[116] intimidat, desigur, de atmosfera sumbră şi rău prevestitoare care i se crease lui Inochentie la Viena. Corectitudinea lui Aron faţă de Inochentie nu se va dezminţi nici pe viitor. Atunci când Blajul va deveni un centru cultural prolific, Petru Aron, ajuns episcop, îi va trimite episcopului exilat la Roma toate cărţile tipărite din iniţiativa sa: Euhologhionul, Liturghierul, Octoihul, Evanghelierul, Ceaslovul, Psaltire şi altele.[117]

Vicarul Petru Aron şi-a sprijinit episcopul aflat la ananghie până la graniţa fragilă dintre legalitatea vremii şi încălcarea acestei legalităţi. Voinţa suveranei era expresia supremă a legalităţii, iar ea voia ca episcopul „răzvrătit" să fie debarcat din funcţie şi considerat *persona non grata* pe întregul teritoriu al imperiului continental. Acestă voinţă se lovea însă de dârzenia dusă la ultima limită a lui Inochentie, care, dimpotrivă, îşi purta războiul personal din Roma. Unul din liniamentele acestei lupte, propriu însă tuturor episcopilor uniţi până la 1773, era înlăturarea teologului iezuit, instituit drept *auditor causarum generalis* pe lângă aceştia, încă prin *Secunda Leopoldina* din 1701. În punctul ei 5, diploma prezuma „neştiinţa legilor şi canoanelor" catolice de către neocatolicii români şi deci necesitatea unui veghetor în acest sens chiar în inima Bisericii Unite, spin iritativ prin faptul că îşi aroga calitatea de cenzor al tuturor actelor şi intreprinderilor episcopului.[118] Inochentie atacase problema teologului în *Supplex*-ul din 1744 către Maria Tereza,[119] prezentându-l pe acesta ca pe o povară pentru eparhia sa. După aproape doi ani de exil la Roma, el are brusc revelaţia că teologul de la Blaj, Josephus Balogh, ar fi instigatorul tuturor răutăţilor ce se abătuseră asupra sa, după ce la începutul pribegiei îi indigita pe „acatolici" ca duşmani de căpetenie ai revendicărilor sale. Cert este că în 3 august 1746 el i-a cerut cardinalului Alessandro Albani să intervină la Curte pentu înlăturarea teologului iezuit.[120] Şi alte demersuri din vara şi toamna acestui an confirmă fixaţia exilatului nostru în legătură cu rolul insidios al iezuiţilor în mersul nefavorabil al situaţiei sale. În 10 septembrie îi scrie vicarului Aron şi protopopului Nicolae Pop Balomireanul să întrerupă orice legătură cu teologul Balogh şi să-l scoată pe acesta din pâinea episcopală. În acest timp, Inochentie pregătea ceea ce credea că va fi lovitura vieţii sale, şi care a fost într-adevăr, dar împotriva propriei persoane: excomunicarea teologului Josephus Balogh. Impresionantul text al afurisirii era gata în 21 septembrie, când îl datează: „Roma, în sărbătoarea Sf. Matei apostolul şi evanghelistul, anul 1746".[121] Dar abia în noiembrie îşi face publică hotărârea, trimiţând în data de 11 Papei decretul de excomunicare, apoi vicarului Aron în 12, iar în 19 informându-i despre hotărâre pe fruntaşii partidei sale din Ardeal, protopopii Nicolae Pop din Balomir, Avram Pop din Daia şi Gheorghe Timandi din Juc. Alte numeroase personalităţi din lumea catolică iau act de temerarul decret, din scrisori trimise tot de Inochentie.[122] Un imens şi dăunător scandal s-a stârnit la scară pancatolică prin acest gest al ierarhului român.

Petru Aron era cel vizat să pună în aplicare decretul episcopului său. Ne aflăm în faţa celui mai greu moment din viaţa acestui merituos personaj al Bisericii Unite şi al culturii româneşti. Era „între ciocan şi nicovală", după cum singur se exprimă de mai multe ori. Ca vicar al episcopului, era obligat canonic să aplice decretul lui Inochentie, cu primejdia propriei excomunicări dacă nu o face. Clerul şi protopopii erau întru totul de partea episcopului şi împotriva teologului, dar ei nu aveau un loc birocratic pe tabla de şah a politicii imperiale şi, deci, erau liberi să se manifeste. Dacă însă Aron dădea curs demersului lui Inochentie, Curtea de la Viena l-ar fi măturat şi ar fi găsit un alt vicar, care să respecte cadrele legale ale Imperiului. Teologul era introdus în Biserica Unită prin decret imperial (iubita de Inochentie *Secunda Leopoldina*), ca atare vicarul ar fi încălcat legile ţării. Aron recurge la o stratagemă de amânare a „publicării" decretului în dieceză, în paralel cu consultarea forurilor competente de la Roma, în primul rând cardinalii de la Propaganda Fide.[123] Interesant este faptul că, în scrisoarea către Propaganda, Aron este pe faţă de acord cu Inochentie în punctul cel mai sensibil al problemei: între clericii uniţi există acum destui oameni învăţaţi care să îndeplinească funcţia iniţială a teologului, în plus „nu sunt suspecţi poporului necioplit că ar vrea să tindă la schimbarea ritului".[124] Buna credinţă faţă de episcop şi-o dovedeşte prin iterarea necesităţii ca acesta

---

[115] Augustin Bunea, *op. cit.*, p. 186; Francisc Pall, *op. cit.*, I, p. 8.

[116] Francisc Pall, *op. cit.*, I, p. 86; II, p. 300, nr. 97.

[117] Ioan Chindriş, *Cultură şi societate în contextul Şcolii Ardelene*, p. 46.

[118] Lucrarea lui Zenovie Pâclişanu, *Din istoria bisericească a românilor ardeleni – „Teologul" vlădicilor uniţi,* în „Analele Academiei Române", Seria III, memoriile secţiunii istorice, tom. I, 1922 – 1923 rămâne încă de referinţă în problema teologului iezuit de la Blaj din secolul al XVIII-lea.

[119] Vezi supra, n. 16.

[120] Francisc Pall, *op. cit.*, I, p. 63-64; II, p. 141-144, nr. 48.

[121] *Ibid.*, p. 65 şi 75, n. 54. Francisc Pall subliniază pe bună dreptate caracterul premeditat, îndelung pregătit, al decretului de excomunicare, pe care alţi istorici îl puneau pe seama unui „moment de indignare nepotolită". Despre acest moment dramatic din istoria Bisericii Unite şi din viaţa lui Inochentie şi a lui Petru Pavel Aron vezi Timotei Cipariu, *Acte şi fragmente...* , p. 100; Nicolaus Nilles, *Symbolae...*, II, p. 579-580; George Barit, *Părţi alese...*, p. 439-440; Eudoxiu Hurmuzaki, *Fragmente din istoria românilor,* tomul al doilea, Bucureşti, 1900, p. 158; Zenovie Pâclişanu, *Corespondenţa din exil...*, p. 30-57; idem, *Istoria Bisericii Române Unite*, în „Bună vestire", XVII, 1978, nr. 1, p. 41; Francisc Pall, *Inochentie Micu-Klein...* , I, p. 65-68.

[122] Între care nunţiul papal Fabrizio Serbelloni, baronul Charles Pfütschner, cardinalul Vincenzo Petra, François-Joseph Tousaint (omul de încredere al soţului Mariei Tereza), Franciscus Klobusitzky (episcopul latin al Transilvaniei), capitulului de la Esztergom (scaunul primaţial era vacant) etc. Prin cardinalul Alessandro Albani, trimite un exemplar, însoţit de un memoriu justificativ, chiar Mariei Tereza. Vezi Francisc Pall, *op. cit.*, p. 67-68.

[123] Vezi Francisc Pall, *op. cit.*, II, p. 163-173, nr. 53-59.

[124] *Ibid*. p. 164-165.

să se întoarcă grabnic acasă, pentru a se restabili – doar în acest fel – starea grav tulburată din Biserica Unită. De la toate forurile informate despre excomunicare, fie ele clerice sau laice, Aron primeşte acelaşi răspuns: excomunicarea nu poate avea loc. Însuşi Papa Benedict XIV îi cere să nu promulge excomunicarea, care poate aduce „notabile prejudicii catolicismului de acolo”.[125] I se aduce la cunoştinţă din partea Papei chiar lui Inochentie, în 13 ianuarie 1747, prin studentul teolog de la Roma, Silvestru Caliani, faptul că suveranul pontif s-a scandalizat din cauza excomunicării teologului şi i-a ordonat vicarului de la Blaj, lui Aron, să nu publice documentul şi să nu-i dea ascultare pe mai departe ca unui superior.[126] Piramida ierarhică ostilă exilatului sporeşte, atât în mediu clerical cât şi laic, concomitent şi presiunile asupra lui ca să demisioneze din funcţia de episcop.

Cercetarea vieţii şi activităţii lui Petru Aron în primii ani ai exilului lui Inochentie este posibilă numai prin raportare permanentă la acesta. Un blestem îi lega parcă pe cei doi, într-un cerc de evenimente care duceau în mod fatal spre un deznodământ dramatic. Biserica Unită avea un episcop valabil canonic în persoana exilatului, dar în ochii autorităţilor el nu mai conta. Vicarul Aron era văzut ca adevăratul conducător şi cu el se tratau toate problemele diecezei. Bicefalia aceasta a accentuat iritarea lui Inochentie, care, de pildă, la vestea falsă a convocării unui sinod fără ştirea sa, izbucnise, în scrisoarea către vicarul Aron din 10 septembrie 1746 despre boicotarea teologului Balogh, trimisă *ad litteram* şi lui Nicolae Pop Balomireanul, într-o diatribă memorabilă: „Eu sunt episcopul şi capul bisericii mele; membrele fără cap nu constituie un sinod”.[127] Refuzul impus lui Petru Aron de a aplica decretul de excomunicare a teologului iezuit i se va fi părut un gest de insubordonare, în necunoştinţa respingerii acestei hotărâri de către toate forurile de influenţă şi decizie din Imperiu, a căror voinţă Aron nu avea cum să o eludeze. Atmosfera proinochentiană generală din dieceză, reflectată în corespondenţa densă cu cei de acasă, îi alimenta exilatului îndrăzneala, dar nu-i indica repere suficiente pentru a-şi aprecia corect situaţia. Aşa se poate tălmăci, cu aproximaţie, gestul şi mai grav al lui Inochentie de a-l excomunica pe Aron însuşi, instituit chiar de el vicar, la Viena, în condiţiile amintite. Războiul deschis împotriva vicarului are două puncte culminante, 25 ianuarie şi 25 august 1747, când multe fapte şi evenimente descriu un răstimp de iniţiative ale oficialităţilor pentru punerea la zid a lui Inochentie, pe care el ori nu le cunoştea, ori le ignora. Din 25 ianuarie datează un lung şi elaborat decret al episcopului,[128] cu conţinut compozit, unde „demască” intrigile iezuiţilor pentru a-l scoate din episcopie şi îşi justifică hotărârea de excomunicare a lui Balogh, apoi combate argumentele lui Aron împotriva promulgării acestei hotărâri şi îl suspendă din funcţia de vicar general, în fine, ordonă din nou aplicarea afurisirii teologului. Suspendarea era doar o primă măsură împotriva lui Aron, pe care îl lipseşte „atât de vot activ, cât şi de vot pasiv în sinod”, adică de dreptul de a alege şi a fi ales.[129] În faţa noii situaţii, Papa Benedict XIV îşi pune în aplicare un gând mai vechi şi îl numeşte pe Aron vicar apostolic al Episcopiei Făgăraşului,[130] scoţându-l de sub ascultarea lui Micu-Klein, care îşi pierde din acea clipă autoritatea asupra diecezei sale, autoritate preluată de Papa prin intermediul vicarului apostolic. Măsura era de o gravitate extremă. Silviu Dragomir conideră că prin această numire „reacţiunea strâmtă învinse adecă şi în biserica lui Klein”.[131] În realitate, nu exista o „reacţiune” vinovată de hotărârea Papei, stânjenitoare în primul rând pentru vicarul Aron. Acesta întârzie să facă publică numirea sa în noua funcţie, pentru a menaja sentimentele clerului şi poporului din dieceză, care cereau în unanimitate întoarcerea lui Inochentie la Blaj. Unanimitatea îl îngloba şi pe vicarul acum apostolic. Într-o scrisoare către cardinalii Propagandei din 28 februarie 1747,[132] el îşi exprimă temerea că această numire ar putea fi interpretată ca o încercare de desfiinţare a episcopiei, în vreme ce el opinează în continuare pentru revenirea lui Inochentie, care „ar fi desigur necesară pentru liniştirea stării de spirit tulburate a poporului”. Ura episcopului împotriva lui Aron era însă ireversibilă, redundantă şi nefondată. În corespondenţa cu aderenţii săi de acasă, el crede că „Eu aş fi deja plecat la oile mele, dar Petru Aron cu aderenţii săi iezuiţi împiedecă drumul meu”.[133] Într-o scrisoare din 3 iunie 1747, Inochentie spune despre Aron: „Îmi scutur pulberea de pe încălţăminte asupra lui şi mă leapăd de el!”,[134] dovadă – după părerea istoricului Francisc Pall – că „era deja cu totul hotărât să-l excomuice şi pe el,[135] cum procedase cu teologul Balogh.

Stupefiantul eveniment survine la 25 august 1747. Desfăşurarea secvenţelor arată că Inochentie îşi premeditase şi pregătise minuţios intervenţia. El aduce la cunoştinţă excomunicarea lui Aron prin nu mai puţin de trei decrete trimise în ţară şi o sumedenie de scrisori către fruntaşii Bisericii Unite. În primul îi comunică „presbiterului Petru Aron” că este caterisit, motivele esenţiale fiind „refuzul” acestuia de a promulga excomunicarea teologului iezuit şi temeritatea de a accepta titlul de vicar apostolic, „nou şi nemaiauzit”, peste voinţa sa, a episcopului. Se exprimă în cuvinte grele, cum nu mai pot fi întâlnite în istoria Bisericii Unite: „Pentru nesupunerea ta la legile sacre şi omeneşti, pentru trădarea ta, pentru îndrăzneala ta de a calomnia şi a huli şi pentru cârdăşia ta cu cei excomunicaţi, te declarăm, prin autoritatea apostolică, în numele totputernicului Dumnezeu, al Tatălui şi Fiului şi Sfântului Spirit,

---

[125] *Op. cit.*, I, p. 70-71.
[126] *Ibid.*, p. 7. Cf. şi Zenovie Pâclişanu, *Istoria Bisericii Române Unite*, în „Bună vestire”, XVII, 1978, nr. 1, p. 71.
[127] „Ego episcopus, et caput sum eclesiae meae, membra sine capite synodum non constituunt”. Scrisoarea a publicat-o Timotei Cipariu în „Archivu pentru filologie şi istorie”, 1868, nr. XX, p. 398-399 şi de Zenovie Pâclişanu, *Corespondenţa din exil a episcopului Inochentie Micu-Klein...* , p. 27-28. Cf. şi Francisc Pall, Inochentie Micu-Klein..., I, p. 65.
[128] Publicat în originalul latin la Francisc Pall, *op. cit.*, II, p. 174-194, nr. 60. Nu există încă o traducere românească a lui.
[129] *Ibid.*, I, p. 80.
[130] Zenovie Pâclişanu, *Istoria Bisericii Române Unite*, în „Bună vestire”, XVII, 1978, nr. 1, p. 42.
[131] *Istoria dezrobirei religioase...*, I, p. 177.
[132] La Francisc Pall, *op. cit.*, II, p. 205-207.
[133] În scrisorile către protopopii Avram Dăianu şi Nicolae Balomireanul din 9 aprilie 1747 (la Zenovie Pâclişanu, *Corespondenţa din exil...* , p. 66, 68, 87).
[134] Samuil Micu, *Istoria românilor*, II, p. 430.
[135] *Op. cit.*, I, p. 86.

destituit din demnitatea de vicar, oprit de la sfintele daruri preoţeşti şi excomunicat din obştea sfintei maici biserici, până când ne vom face să ţi se aplice pe calea legii pedepsele ce vor să vină, prin proces canonic, drept ispăşire binemeritată şi pildă înspăimântătoare pentru alţii".[136] Decretul aldoilea este către Nicolae Pop, protopopul din Balomir, pe care îl numeşte vicar general al său, cu atribuţii înşirate minuţios. Al treilea decret este către cler, căruia îi aduce la cunoştinţă excomunicarea lui Aron şi numirea lui Nicolae Pop Balomireanul în locul acestuia. Protopopilor – la aproape un sfert din totalitatea lor! – le comunică prin scrisori cele două hotărâri, ordonându-le să se supună noului vicar şi să se întrunească cu acesta în sinod, pentru a se sfătui asupra problemelor din biserică.

Situaţia lui Petru Aron, grea oricum, devine din acest moment de nesuportat. O marее ostilă se ridică împotriva lui în toată dieceza, pregătită din timp de Inochentie, care l-a înfăţişat tot timpul, împotriva realităţii, ca fiind principala piedică în calea întoarcerii sale acasă.[137] O adunare impozantă a inochentiştilor, ţinută la Daia în 12 septembrie, şi sinodul convocat de Nicolae Pop Balomireanul, care a avut loc la Blaj între 19 – 21 octombrie 1747, păreau să pecetluiască soarta lui Aron şi să-l înlăture din fruntea bisericii. Mărturiile spun că Aron nici măcar n-a fost anunţat de ţinerea soborului de la Blaj, unde îşi avea reşedinţa, ci i-a parvenit vestea pe când se afla la cules în via episcopală din Mănărade, de la protopopul Vasile Băran al Făgăraşului, care era chiar în drum spre adunare. Aron l-a rugat ca la întoarcere să-i povestească ce se va fi discutat acolo. Informat din vreme despre ceea ce se va petrece a doua zi în sinod, Băran găseşte că este vorba despre o faptă ilegală şi refuză să ia parte, părăsind Blajul în aceeaşi zi, nu fără a trece pe la Mănărade, spre a-i relata lui Aron cele aflate.[138] Înr-adevăr, soborul ţinut în forţă, împotriva încercării guvernatorului Haller de a-l opri,[139] a promulgat caterisirea lui Aron, ridicându-i în cap întreaga Biserică Unită. Din punct de vedere canonic, excomunicarea era valabilă, ca şi promulgarea ei în sinod, la care se poate adăuga adeziunea frenetică a poporului la un act care părea că-l va aduce acasă pe Inochentie. Prestigiul său de conducător de drept al eparhiei, ca vicar apostolic, s-a năruit dramatic, încât, spune Samuil Micu, „clerul să ferea şi să scârbea de el".[140] În situaţia incredibilă în care se afla, Petru Pavel Aron se apără cu aceeaşi modestie şi lipsă de spirit adversar care-l caracteriza, dovedind încă o dată că nu l-a interesat puterea şi nu şi-a dorit-o. Acum însă ţine să se disculpe de învinuirile confecţionate de Inochentie pe bandă rulantă, invadând pur si simplu Transilvania cu mediatizarea lor. Raportând în 28 octombrie 1747 nunţiului Serbelloni şi Propagandei despre cele întâmplate, Aron rezumă cu claritate poziţia sa în acest viespar. Nu şi-a dorit caliatatea de vicar, ci episcopul acum duşman l-a învrednicit cu ea. N-a tratat cu forurile superioare şi n-a recurs la ele pentru a unelti împotriva lui Inochentie, aşa cum este învinuit de acesta, ci pentru a le cere sfatul şi îndrumarea. A trebuit să se supună ordinelor date de aceste autorităţi, mai ales celor primite de la Papa şi de la suverană.[141]

Toate aceste autorităţi erau împotriva lui Inochentie şi de partea vicarului Aron, ca atare interpretau situaţia din dieceză ca una rebelă şi periculoasă. Existau acum nu doi capi ai Episcopiei Făgăraşului din Transilvania, ci trei: episcopul exilat dar canonic încă în funcţie, vicarul apostolic Petru Aron, recunoscut de toate autorităţile şi noul vicar Nicolae Pop Balomireanul, impus clerului de Micu-Klein dar nerecunoscut de nici o autoritate laică sau clericală. Situţia nu putea să persiste astfel, într-un imperiu autoritar şi într-o biserică obedientă ierarhic, cea catolică. Fără a lua în seamă sentimentele sau opţiunile credincioşilor uniţi, organizaţi cu adevărat într-un mare front proinochentian, puterea de la Viena a trecut la măsuri drastice pentru disciplinarea românilor. În primul rând, Cancelaria Aulică a Transilvaniei de la Viena grăbeşte publicarea în dieceză a calităţii de vicar apostolic deţinută de Aron, cunoscută, dar încă „nedivulgată". Prin scrisoarea sa din 18 noiembrie 1747, nunţiul Serbelloni îi scrie lui Aron să-şi publice calitatea de vicar apostolic „întărit şi deci independent de autoritatea episcopului".[142] În aceeaşi zi, nunţiul i-a scris şi lui Nicolae Pop Balomireanul, avertizându-l in legătură cu lipsa de valabilitate a denumirii sale ca vicar şi poruncindu-i: „Să te abţii dela exercitarea vicariatului şi să recunoşti pe vicarul apostolic!".[143] Cele două ordonanţe au avut însă efectul paielor pe foc, în Transilvania tensiunea acutizându-se şi mai mult. Aron cade în disgraţia şi mai profundă a poporului unit, ca unul care ar unelti la desfiinţarea episcopiei,[144] iar Balomireanul refuză să se supună şi agită spiritele la limita primejdioasă pentru unire însăşi. Fruntaşii notabili ai clerului unit sunt de partea lui. Guvernul ardelean şi Curtea de la Viena se aflau acum în faţa unei probleme neaşteptate. De unde în anii precedenţi răzvrătirea contra unirii o aprinsese Visarion cu plebea satelor fanatizate, acum răzvrătiţii erau chiar fruntaşii preoţimii unite, protopopii. În scrisoarea sa de refuz, „vicarul" Nicolae Pop din Balomir invocă pericolul lepădării de unire ce pândeşte „acest popor care înclină (...) spre schismă".[145]

Rebeliunea protopopilor uniţi ardeleni are, în ansamblul dezordinilor religioase din secolul al XVIII-lea, o semnificaţie mai importantă decât jacqueriile lui Visarion şi Sofronie din Cioara. Casta protopopilor a fost coloana vertebrală a rezistenţei bisericii româneşti din Ardeal la asaltul brutal al calvinismului. Aceştia îşi arogau prerogative puternice în sistemul bisericesc oriental, fapt pe care îl va sublinia Petru Maior în excelenta sa lucrare *Protopapadichia*.[146] Consensul inspirat al protopopilor a asigurat succesul Unirii cu Roma la 1700 şi, astfel, salvarea

---

[136] Samuil Micu, *op. cit.*, p. 429.
[137] Francisc Pall, *op. cit.*, I, p. 109.
[138] Nicolaus Nilles, *Symbolae...*, II, p. 594-597; Augustin Bunea, *Din istoria românilor...* , p. 232; Zenovie Pâclişanu, *Istoria Bisericii Române Unite*, în „Bună vestire", XVII, 1978, nr. 1, p. 44; Francisc Pall, *op. cit.*, I, p. 113.
[139] Francisc Pall, *op. cit.*, I, p. 113.
[140] *Istoria românilor*, II, p. 322.
[141] Documentul publicat la Francisc Pall, *op. cit*., II, p. 330-333 şi comentat *ibid.*, I, p.114.
[142] *Ibid.*, II, p. 245, nr. 122.
[143] *Ibid.*, II, p. 346, nr. 123; comentariul *ibid.*, I, p. 116.
[144] *Ibid.*, I, p. 118.
[145] *Ibid.*, II, p. 400, nr. 144.
[146] Vezi Petru Maior, *Protopapadichia*, ediţie îngrijită de Ioan Chindriş, Cluj-Napoca, 1997, studiul introductiv.

bisericii române ardelene de la moarte sigură. În ochii acestora, Inochentie Micu-Klein reprezenta, după păstoria infortunată a lui Ioan Giurgiu Patachi,[147] garanţia respectării „contractului" de unire, care se axa, în optica lor, pe păstrarea nealterată a esenţei orientale în toate manifestările rituale din Biserica Unită, cu alte cuvinte garanţia demnităţii bisericii. Orgolioşii seniori provinciali îşi descoperiseră în Inochentie liderul dorit, prin curajul, dârzenia şi consecvenţa implacabilă cu care ducea lupta inegală cu forţele politice ostile ale vremii, tocmai pentru ceea ce speraseră la 1700 înaintaşii lor întruniţi în sinodul de la Alba Iulia. Unirea în sine nu a fost însă un act istoric pur, ideal. Ca în toate marile cazuri de cotitură istorică, şi aici s-au insinuat şi strecurat interese şi elemente parazitare, ce nu ţineau de esenţa unirii, ci de aspectul prozelit al acesteia. Astfel este imixtiunea iezuiţilor în viaţa noii confesiuni româneşti, în baza faptului că au contribuit într-adevăr mult la pregătirea şi perfectarea birocratică a actului unirii. Epocile istorice glisează pe imaginarul actorilor acestora, care stabilesc „adevăruri" convenţionale şi, desigur, necesare pentru fixarea hotarelor de acţiune. În optica iezuită, Unirea cu Roma de la 1700 era în totalitate opera lor, românii fiind doar o masă de manevră necesară actului prozelit. O spune cu sinceritate stupefiantă cronicarul Andreas Freyberger, în relatarea sa despre unire, scrisă în focul evenimentelor, la 1702.[148] În consecinţa acestei optici, Compania lui Isus trebuia să-şi ia dividendele cuvenite. Un asemenea beneficiu, specific statutului de informare şi control în Biserica Catolică pe care Compania şi-l bobândise în decursul vremii, a fost impunerea teologului iezuit pe lângă episcopii uniţi din Transilvania. Acestei probleme mult prea cunoscute i se poate aduce precizarea că, spre deosebire de toate forurile civile şi bisericeşti, încheind cu Papa de la Roma, iezuiţii au tolerat dar nu au respectat sincer esenţa orientală a Bisericii Unite, văzând în ea doar o biserică catolică asemeni celor diseminate de ei pe toate continentele. Amintitul Freyberger vorbeşte despre această convertire din mijlocul Europei exact pe tonul epopeic al convertirilor instrumentate de iezuiţi în China sau Filipine. Clerul superior al uniţilor cunoştea foarte bine această atitudine. Strategia spectaculoasă a lui Inochentie, care a ocupat scaunul episcopal cu ajutorul copios al iezuiţilor, ca apoi să se dezică de ei şi să lupte pentru eliminarea teologului, a dublat în ochii protopopimii ardelene, nu mai puţin rezistentă la asaltul catolic decât la cel reformat, meritele de luptător naţional ale lui Inochentie. Rezumându-ne doar la relaţiile cu protopopii, Micu-Klein i-a convocat pe aceştia la mai multe soboare, făcând să reînvie vechea formă de guvernare democratică în biserica pe care o păstorea, hotărârile cât de cât importante luându-se în cadru sinodal, unde fruntaşii clericali ai locurilor, „chorepiscopii", cum îi numeşte Petru Maior,[149] făceau legea. Aşa se explică succesele impresionante ale primului episcop de la Blaj în edificarea reşedinţei episcopale, între care angajamentul protopopilor în sinodul din 26 ianuarie 1738, în numele preoţimii pe care o conduceau, de a contribui la construirea mănăstirii-catedrale cu suma impresionantă de 25.000 de florini.[150] În lupta lui Inochentie cu teologul iezuit, aceiaşi protopopi îi dau episcopului o gură de oxigen cu ocazia sinodului din 25 mai 1739, destinat în întregime reducerii la zero a puterii intrusului, căruia îi fixează, într-o adresă în 13 puncte, un statut ce-l îndreptăţeşte pe Samuil Micu să afirme că „scopul instrucţiei [adresei –n.n.] ni se pare acela ca diregătoria aceaia a teologului să se şteargă de tot".[151] Protopopii de la 1747 erau, în mare, aceiaşi cu cei de la 1739, iar atitudinea lor la fel. Prin reprezentanţi ca Ioan Szakadati din Blaj, Ştefan Pop Timandi din Juc, Nicolae Pop din Biia, Nicolae Pop din Balomir, Ioan Dragoş din Turda, Avram Pop din Daia şi alţii, ei se aflau în corespondenţă permanentă cu episcopul de la Roma,[152] asigurându-l de fidelitatea lor şi pregătind revenirea lui în dieceză. Nu se pune problema unei carenţe infromaţionale a protopopimii unite în legătură cu aversiunea Mariei Tereza faţă de Inochentie şi cu dorinţa Papei de a-l vedea înlăturat din scaun. Şi totuşi, „uneltirile" şi conciliabulele lor în favoarea ierarhului iubit devin din ce în ce mai îndrăzneţe. În 14 martie 1748, de pildă, se ţine în Jucul de Mijloc un asemenea „conventicul" clandestin, în urma deliberărilor căruia înaintează secretarului de stat al Vaticanului, cardinalul Silvio Valenti Gonzaga, un lung şi îndrăzneţ memoriu.[153] Esenţa acestui document este respingerea calităţii de vicar apostolic a lui Aron, care lucru, afurisit fiind acesta de către episcop, ar aduce după sine „ultima ruină a unirii". Fireşte, ei cer totodată revenirea lui Inochentie, ca „unicul şi singurul remediu al acestei tulburări". Cât de departe sunt una de alta cele două soluţii optate pentru remedierea situaţiei, cea internă focalizată acum în campania protopopilor şi cea externă, reprezentată de oficialităţile laice şi clericale! Dimpotrivă, acestea din urmă vedeau ca unică soluţie eliminarea din joc a lui Micu-Klein, prin înlăturarea din scaunul episcopal. Până atunci, însă, episcopului titular trebuia să i se smulgă o declaraţie de revocare a excomunicării lui Petru Aron, unica modalitate de legitimare a acestuia în fruntea Bisericii Unite şi în ochii poporenilor din dieceză. Cancelarul aulic Anton Korfitz Uhlfeld aruncă sarcina în seama autorităţii pontificale de la Roma, în numele şi la dorinţa împărătesei, printr-o adresă de la începutul lunii mai 1748.[154] Cât de în serios era luată dorinţa încrâncenatei suverane, reiese din faptul că Papa şi-a contramandat plecarea în vilegiatură la Castel Gandolfo, pentru a pune capăt situaţiei.

Evenimentele însă s-au derulat în contratimp la Roma şi în Transilvania, prilejuind o adâncire a rebeliunii protopopilor. Din motive neclarificate de istorici, Maria Tereza a făcut o gafă politică de proporţii, ordonând adunarea unui sinod de urgenţă la Sibiu, în 15 mai, un *confluxus* al clerului unit, cu scopul de a se restaura liniştea

---

147 Despre care vezi, mai recent, Ioan Chindriş, *Cultură şi societate...*, p. 23-44.

148 Andreas Freyberger, *Historica relatio Unionis Walachicae cum Romana Ecclesia...*, pass.

149 *Protopapadichia*, ed. cit., pass.

150 Samuil Micu, *Istoria românilor*, II, p. 292-293;Ioan Micu Moldovan, *Acte sinodali ale beserecei române de Alba Iulia şi Făgăraş,* II, Blaj, 1872, p. 93-94; Zenovie Pâclişanu, *Istoria Bisericii Române Unite*, în „Bună vestire", XVII, 1978, nr. 3-4, p. 46.

151 Timotei Cipariu, *Acte şi fragmente...*, p. 95.

152 Zenovie Pâclişanu, *Corespondenţa din exil...*

153 Publicat la Augustin Bunea, *Din istoria românilor...* , p. 233-236.

154 Vezi Francisc Pall, *op. cit.*, III, p. 73, nr. 181.

în dieceză şi a restabili autoritatea vicarului apostolic, nu altul decât Aron. Stupoare, însă: acesta nu a luat parte la lucrări, fiind încă sub excomunicarea lui Inochentie şi ca atare indezirabil în mijlocul sinodului. Absenţa i-a creat culoar lui Nicolae Pop Balomireanul, noul vicar numit de Inochentie, care a dominat lucrările şi le-a condus spre adâncirea frondei protopopeşti. Comisar regesc pentru acest sobor a fost trimis episcopul unit de la Munkács, Mihail Manuil Olsavszky. Prin el suverana transmite uniţilor ardeleni porunca de a nu coresponda cu episcopul exilat, întrucât Inochentie s-a arătat „refractar şi neascultător faţă de noi".[155] Participanţii la sinod au lucrat însă exact pe dos, sfidând propoziţiile regeşti, care ordonau supunerea faţă de vicarul apostolic Petru Aron şi înlăturarea lui Nicolae Pop Balomireanul. Sub supravegherea pasivă a comisarului Olsavszky, vechi prieten al lui Inochentie, [156] cei adunaţi la Sibiu transformă confluxul dorit de Curte în exact contrariul său: o reînviere a anilor politici ai lui Inochentie, cu toate „gravaminele", revendicările şi îndârjirile din *Supplexul* acestuia de la 1743. Concluziile sinodului sunt sintetizate într-un memoriu extins adresat Curţii de la Viena, cu ducerea căruia au fost însărcinaţi tinerii călugări absolvenţi de Roma: Silvestru Caliani şi Grigore Maior, precum şi protopopul George Pop din Dobra. [157] Îndrăzneli incendiare se reaprind din torţa încă arzândă a lui Inochentie. Episcopul Micu-Klein să fie rechemat în scaun, şi atunci se vor supune. Naţiunea română să fie declarată a patra naţiune receptă (marota lui Inochentie extrasă din *Secunda Leopoldina*). Episcopul unit să fie numit consilier gubernial şi câţiva membri din cler să fie admişi în dietă. Nobilii români să fie încadraţi în funcţii politico-administrative înalte iar nenobilii să fie admişi în breslele meşteşugăreşti (structuri ermetice dominate de unguri şi saşi). Să fie înnobilaţi mai mulţi ţărani români, pentru a deveni proprietari funciari. Blajul să devină oraş liber regesc. Şi aşa mai departe. Se observă numaidecât, prin comparaţie, că supplexul de la Sibiu întrece chiar, în unele puncte ale sale, nivelul revendicărilor lui Inochentie. După afirmaţia lui Zenovie Pâclişanu, „vlădica – adică Micu-Klein – crease, cu luptele şi neastâmpărul lui, şcoală".[158]

Peste şase zile, în 21 mai 1748, vicegerentul Francisco Maria de Rubeis obţine, prin presiuni incalificabile, revocarea de către Inochentie a afuriseniei asupra vicarului Petru Aron. Episcopul îşi justifică actul printr-o minciună „întărită" cu jurământ: el n-a ştiut niciodată că Aron a fost numit vicar apostolic şi că astfel a lezat o hotărâre a Papei.[159] Vestea ajunge în Transilvania înaintea plecării celor trei la Viena cu memoriul soborului de la Sibiu şi duce la adâncirea şi mai gravă a crizei. Indignat şi poate speriat, Nicolae Pop Balomireanul, vicarul dorit de Inochentie şi liderul întâlnirii dizidente de la Sibiu, o rupe cu unirea, părăseşte şi Transilvania şi fuge în Ţara Românească, împreună cu mai mulţi aderenţi. Fuga carismaticului protopop, pe care călugărul franciscan Iosef Michaud îl descrie ca pe un bărbat de statură înaltă,[160] iar guvernatorul Haller spune despre el că este un neastâmpărat care ştie doar să poruncească dar să nu asculte,[161] provoacă o stupoare de nedescris, urmată de mişcări antiunioniste „care au întrecut în violenţă pe acelea izbucnite în urma predicelor eremitului sârb Visarion".[162] După cum se ştie, Balomireanul a ajuns cu plângerea la curtea ţarinei Elisabeta Petrovna, făcând din criza Unirii cu Roma un subiect de polemică între curţile celor două împărătese, care apărau două confesiuni aflate în litigiu.[163] Pentru moment, voinţa Mariei Tereza s-a dovedit învingătoare. Trecând peste dorinţa cvasiunanimă a poporenilor uniţi, peste cuprinsul memoriului din 15 mai, care a ajuns într-adevăr la Curte, ca şi peste intervenţia energică a ţarinei, suverana de la Viena a hotărât măsuri dure pentru restabilirea liniştii. Se recurge la arestări, amenzi grele şi „execuţii militare" (încartiruiri de armată în satele „răzvrătite", cu obligaţia sătenilor de a suporta întreţinerea). Legitimat acum prin retractarea de către Inochentie a excomunicării, Aron intră şi el în acţiune, pe cale blândă, sprijinit de călugărul bazilitan Atanasie Rednic, stabilit la Blaj după încheierea studiilor la Viena. În anii 1749 – 1750 ei străbat toate satele din zona fierbinte a răzvrătirii, sudul şi sud-vestul Transilvaniei, unde oamenii părăsiseră unirea în masă. Cei doi predicau în favoarea revenirii la unire şi împrăştiau exemplare din cartea *Floarea adevărului*, unde se documentează în mod inspirat temeiurile dogmatice ale actului de la 1700. Una peste alta, pacificarea reuşeşte, sudul revine la unire în cea mai mare parte, însă jarul nemulţumirii a rămas ascuns sub spuza unei supuneri aparente, gata pentru o nouă izbucnire a flăcării.

„Pax Aroniana" s-a încununat cu demisia din episcopie a lui Inochentie Micu-Klein, în 6 mai 1751,[164] smulsă episcopului canonic al uniţilor prin măsuri ale Curţii de la Viena şi ale Vaticanului care şochează prin duritatea lor.[165] O victorie tristă i-a deschis drumul vicarului apostolic spre scaunul episcopal.

alea neleopoldină Anii de vicariat ai lui Petru Aron se constituie într-o perioadă cu trăsături distincte şi interesante din istoria Bisericii Unite, a Transilvaniei în general. Situaţia pe muche de cuţit a unirii, după plecarea episcopului la Roma, nu putea fi asanată cu forţele reduse ale unui vicar, fie el şi apostolic, boicotat şi apoi excomunicat de episcopul său. Nici firea lui Aron nu era potrivită pentru o contraofensivă eficientă, tipologia sa clericală fiind mai apropiată de a eremiţilor paleocreştini decât de a sacerdotului catolic combativ creat de şcoala iezuiţilor şi a Contrareformei. Comparându-l cu Inochentie, Zenovie Pâclişanu îl vede pe acesta ca pe un arhiereu *politic*, în vreme ce Aron era unul *duhovnic*. Acela vedea întărirea unirii prin blindarea ei cu avantaje politice şi

---

[155] Augustin Bunea, *op. cit.*, p. 246, n. 1.
[156] Ioan Chindriş, *Cultură şi societate...*, p. 82-83.
[157] Publicat în originalul latin la Augustin Bunea, *op. cit.*, p. 275-287, anexa I.
[158] Zenovie Pâclişanu, *Istoria Bisericii Române Unite*, în „Bună vestire", XVII, 1978, nr. 1, p. 52.
[159] Vezi Francisc Pall, *op. cit.*, III, p. 76-77.
[160] Eudoxiu Hurmuzaki, *Documente privitoare la istoria românilor*, VI, Bucureşti, 1878, p. 602.
[161] Silviu Dragomir, *Istoria dezrobirei religioase...*, I, anexe p. 107, nr. 67.
[162] Zenovie Pâclişanu, *op. cit.* aci supra, p. 54.
[163] Amănunte la Silviu Dragomir, *Istoria dezrobirii...*, I, p. 197-207.
[164] Textul declaraţiei de demisie la Augustin Bunea, *op. cit.*, p. 294-295 şi Francisc Pall, *op. cit.*, III, p. 224-225, nr. 277.
[165] Din multele relatări ale episodului, vezi-o pe ce mai completă la Francisc Pall, *op. cit.*, I, p. 148-188.

materiale, acesta prin însuşirea de către credincioşi a adevărului dogmatic cuprins în ea. Pe Inochentie l-a interesat emanciparea naţiunii sale, pe Aron mântuirea sufletelor prin adevărurile unirii.[166] Se poate presupune că autorităţile versate din Viena l-au „intuit" încă din 1744, de unde şi susţinerea lui cu orice preţ ca vicar în absenţa episcopului, eventualitate în care alegerea lui de către Inochentie să-l însoţească în capitală a fost neinspirată. Mai apoi, subsidiarul catolic dominat de forfota iezuită a putut fi interesată de o procesare a lui pentru viitor chiar de atunci. Apariţia lui Atanasie Rednic în viaţa lui Aron chiar în acel moment dificil nu pare să fie întâmplătoare. Până la o probă pozitivă sau contrarie, credem că prin Rednic iezuiţii au instituit pentru prima – şi ultima! – dată în biserica românească legământul după care confesorul episcopului este adevăratul episcop. Rednic i-a fost confesor şi stăpân lui Aron până la sfârşitul vieţii acestuia din urmă. La puţină vreme după acest legământ, tandemul Aron – Rednic se reface la Blaj, unde maramureşeanul cu voinţă de fier devine călugăr bazilitan şi, desigur, omul de încredere al vicarului. Cu acest tandem la cârma Bisericii Unite, stăpânirea de la Viena, împărăteasa însăşi acum conştientă de pericolul ce ameninţa existenţa unirii, nu-şi mai punea problema reînvierii spiritului inochentian în ierarhia greco-catolică din Transilvania. Problema ei era pacificarea poporului, acţiune în care Aron nu a fost implicat, misiunea asumându-şi-o secţiunea catolică a guvernului ardelean şi Curtea de la Viena.[167]

Scopul fundamental urmărit de autorităţi era estomparea în timp, scoaterea din mentalul ierarhiei de la Blaj şi reprimarea în rândul poporului a oricărei conexiuni între unirea cu catolicii şi obţinerea unor beneficii de tip politic în consecinţa acestui fapt. Nu puteau accepta ca pe viitor un nou cap bisericesc să subordoneze „ţelul politic imperial ţelului politic propriu".[168] Unirea trebuia să fie un instrument pentru uşurarea guvernării unui principat cu clasa politică ostilă catolicismului, şi nicidecum o cale de schimbare a statu-quo-ului din Transilvania. Integrată mental concepţiei iluministe, după care binele public emană de sus, de la puterea monarhică, fiindcă „numai ea are o noţiune justă şi clară cu privire la acest bine public",[169] Maria Tereza nu putea concepe o iniţiativă care încerca să realizeze acest lucru de jos în sus. Cu atât mai puţin îi putea conveni resuscitarea *Secundei* dată de bunicul ei Leopold I pe seama uniţilor români. Marele cezar era stăpânul unui imperiu în expansiune, avea un prestigiu european uriaş, în vreme ce pe ea o contesta întreaga Europă, cu care a trebuit să poarte un istovitor război de salvare a aceluiaşi imperiu de la dizolvare.[170] Războiul de succesiune s-a desfăşurat tocmai în anii conchistei naţionale a lui Inochentie şi ai tulburărilor religioase stârnite de el în Transilvania (1741 – 1748), producând o iritare în plus în cercurile Curţii vieneze. Faptul reiese logic din aversiunea specială pe care suverana a nutrit-o faţă de un episcopaş oarecare al unui popor „inexistent" din cea mai lăturalnică provincie a Imperiului. Această „atenţie" nu l-a vizat, desigur, pe Inochentie ca persoană, nici pe români ca popor, ci urmărea asigurarea spatelui, prin logica păcii interne în situaţiile de război extern. În cazul concret al Transilvaniei, liniştea depindea de o echilibristică dificilă între revendicările românilor uniţi şi opoziţia înverşunată a stărilor privilegiate împotriva oricărei pretenţii româneşti. Unirea cu Roma îşi avea importanţa sa politică la scară imperială, dar în acelaşi timp menajarea ungurilor era parte intimă din politica împărătesei, despre care unii istorici cred că şi-a salvat imperiul şi domnia „regrupându-se în jurul tinerei Ungarii".[171] Emblematice pentru această încercare de compromis sunt articolele de lege VI şi VII ale Dietei de la Sibiu din 1744, sancţionate de suverană, unde, în primul, se admit doar drepturile preoţimii şi nobilimii unite iar în al doilea se „întăreşte" episcopia unită în bunurile pe care le are.[172] Nici pomeneală de aplicarea punctului 3 din *Secunda Leopoldina*, prin care românii să devină naţiune constituţională, căci, după spusele contelui Theobald Czernin, comisar regesc la lucrările dietei, personaj relativ binevoitor faţă de români, admiterea acestora „ar fi supusă în tot timpul la grele piedici".[173] Astfel, prin acţiunea concertată a ungurilor din Transilvania şi a Curţii de la Viena, calea leopoldină este exclusă de pe eşichierul politic iar actorul ei principal, Inochentie, alungat din ţară şi din scaunul episcopal. O etapă nouă debutează în istoria Bisericii Unite, una eminamente ecleziastică, purificată de orice intruziune politică. Unde urma să ducă această cale, al cărei prim reprezentant a fost tocmai Aron?

Absenţa lui Inochentie Micu-Klein vreme de şapte ani a fost în realitate o sedivacanţă primejdioasă pentru biserica unită, asemănătoare cu cazul celei de după moartea lui Atanasie Anghel (1713) şi hirotonirea lui Ioan Giurgiu Patachi (1721). Împărăteasa s-a grăbit, de aceea, să demareze acţiunea de alegere a unui episcop la Blaj, printr-un ordin către Guberniu din 30 august 1751.[174] Dar a comis în acelaşi timp o nouă gafă, de data aceasta una care a adus un nesperat vânt în pânzele antipatizatului vicar Petru Aron. Se pare că Maria Tereza nu s-a mulţumit cu retragerea lui Inochentie, ci dorea înlăturarea oricărui român din fruntea celei mai întinse eparhii catolice din Imperiu. În răstimpul rămas până la ţinerea sinodului electoral, fixat pentru zilele de 15 – 17 noiembrie, ea a intervenit pentru instalarea la Blaj a episcopului unit Mihail Olsavszky de la Munkács, în care se pare că avea încredere. Presiunea ei „secretă" asupra comisarilor desemnaţi să o reprezinte la sinod, David Máriaffy de Maxa şi Petru Dobra, ca Olsavszky să figureze pe orice cale între primele trei persoane care vor fi votate la Blaj şi îi vor fi trimise spre opţiune, *(ternarium)*,[175] a devenit repede publică, stârnind un val de agitaţie

---

[166] *Istoria Bisericii Române Unite*, în „Bună vestire", XVII, 1978, nr. 1, p. 59.
[167] *Ibid.*, p. 58.
[168] D. Prodan, *Suplex Libellus Valachorum*, p. 187.
[169] Pierre Chaunu, *Civilizaţia Europei în secolul luminilor*, I, Bucureşti, 1986, p. 280-281.
[170] Pentru domnia Mariei Tereza rămâne încă actuală marea lucrare a lui Alfred Arneth, *Geschichte Maria Theresias*, I-X, Viena, 1863 – 1879.
[171] Pierre Chaunu, *Civilizaţia...*, I, p. 282.
[172] D. Prodan, *Suplex...*, p. 172-173.
[173] Vezi Francisc Pall, *op. cit.*, I, p. 10.
[174] La Augustin Bunea, *Din istoria românilor...* , p. 297-299, anexa VIII.
[175] *Ibid.*, p. 301 (în anexa IX): *„in ternarium candidatorum veniat numerum"*.

şi îngrijorare în rândul clerului unit. În 8 octombrie, călugării bazilitani de la Blaj scriu celor doi fraţi întru cin care se aflau la Viena, Grigore Maior şi Silvestru Caliani,[176] ca la soborul din noiembrie să nu-şi dea votul decât la candidaţi români, care să poată comunica cu credincioşii săi fără interpret şi să fie în stare a transmite sfintele scripturi în limba poporului *(in lingvam vernaculam)*. [177] Istoricul I. Tóth Zoltán spune răspicat că blăjenii „au pornit o mişcare ca să nu le poată fi episcop decât un român". [178] Această mişcare a avut succes. Spectrul încă unui străin în conducerea diecezei, după ce unul exista deja în persoana teologului iezuit impus de la începutul unirii, a şters pâcla de pe ochii sinodalilor de la 15 – 17 noiembrie 1751, trezind în ei mândria naţională. Gafa imperială a avut însă un efect benefic şi mai adânc. Cum împărăteasa îşi motiva, în instrucţiunile pomenite, opţiunea pentru Olsavszky prin afirmaţia piezişă că între români nu ar exista persoane cu pregătire necesară pentru un scaun vlădicesc, sinodul alege pe primele locuri trei doctori în filosofie şi teologie la Roma: vicarul Petru Aron şi călugării Grigore Maior şi Silvestru Caliani, pentru a dovedi contrariul prin trei persoane cu studii europene înalte. Astfel că Olsavszky nu a obţinut nici un vot, necum să ajungă în ternariu. [179] Solidarizarea defensivă se reflectă clar în repartizarea voturilor, toate venind de la protopopii în majoritate inochentişti şi foşti adversari ai lui Aron, dar care, iată, îl preferă acum pe primul loc tocmai pe acesta, urmat de cei doi călugări tineri din turbulenta lor partidă. Maria Tereza nu şi-a ascuns displicenţa în faţa eşecului. Acest lucru cu atât mai mult, cu cât, ca să-i netezească drumul lui Olsavszky, comisese gestul cu iz de mituire de a îngădui ca la sinoadele electorale clerul românesc să-şi poată formula în scris doleanţele ce le-ar avea, pentru binele obştii bisericeşti şi să le înainteze la Curte. Luând însă cunoştinţă de rezultatul oglindit în numele din ternariu, ea îşi exprimă în scris părerea în legătură cu Petru Aron, pe care îl sugera Carl Ferdinand Königsegg-Erps în numele deputaţiei aulice: „Aprob numirea lui Aron, dacă nu se poate afla altul mai bun". [180] Dorinţa stafului vienez de calm în rândul românilor o trădează chiar motivul opţiunii lui Königsegg-Erps pentru persoana lui Aron: este o fire blândă şi linştită, în vreme ce ceilalţi doi au un zel exagerat pentru propagarea unirii. Împărăteasa l-a numit episcop în 28 februarie 1752, ordonându-i să se înfăţişeze fără întârziere la împărăţie. [181]

Înaintea călătoriei noului episcop la Viena, în micul târg al Blajului se desfăşoară câteva evenimente care au marcat adânc memoria contemporanilor şi istoricilor. Acum se vădeşte, dintru bun început, ascensiunea lui Atanasie Rednic asupra noului episcop, căruia îi era duhovnic şi prim sfătuitor de multă vreme. Aron încă nu se călugărise, element fără de care nu putea fi vlădică. A intrat, deci, în cinul călugăresc al lui Vasile cel Mare şi, după un noviciat foarte scurt sub îndrumarea lui Rednic, „au făcut mărturisirea călugărească şi au îmbrăcat chipul cel mic al mandiei", relatează Samuil Micu, [182] adică a devenit călugăr deplin. Primeşte numele monahal de Pavel, dar posteritatea i-a memorat ambele prenume până astăzi: Petru Pavel Aron. Cu această ocazie Aron reuşeşte o lovitură de imagine, dându-şi toată averea în mâna duhovnicului Rednic, spre a fi împărţită săracilor. Totodată, trece la un regim de viaţă „austeră fără seamăn", [183] pe care o descrie acelaşi istoric al evenimentului, Samuil Micu, al cărui stil nu poate fi întrecut: „Acest episcop foarte sfântă viiaţă au petrecut şi au arătat lumii că şi acum să poate ţinea viiaţa carea cetim că unii sfinţi din cei de demult o au ţinut, că îndată cum s-au făcut călugăr, în anul 1752, de aici înainte în toată viiaţa sa, în unsprăzeace ani cât au fost episcop, cum eu însumi din gura lui am auzit, niciodată mai mult de patru ceasuri n-au dormit. În patul său alt aşternut n-au avut, fără numai paie. Carne, bucate albe cu lapte, cu unt, brânză, ouă, peaşte în toată vreamea episcopiei sale, precum nici dimineaţa, niciodată, sau afară de prânz, n-au mâncat, nici cină nu mânca, fără numai aorea, când era să slujească a doao zi, gustărea sara puţintică pâne şi un păhar de vin şi aceasta făcea pentru ca să aibă puteare a sluji S. Liturghie. Cu un an înainte de moarte, pentru slăbiciunea, puţintel vin la prânz bea. În Păreasimi prânzea dumineca, apoi până mercuri după prejdeşfetena şi de mercuri până vineri nimic nu mânca, ci petrecea în lucruri toate rugăciunile cu canoane, cu catisme, cum scrie tipicul pentru tot anul, le cetea el însuşi, că slujba besearecii şi toată rânduiala foarte bine o ştiia. Metaniile ceale scrise în posturi toate şi afară de acealea altele multe noaptea făcea, cât deagetele lui pururea să cunoştea de metanii. Haine de mătasă au de materie scumpă niciodată n-au purtat, nici portul călugăresc şi-au mutat, ci oriunde meargea, în portul călugăresc să ducea. La besearică şi dimineaţa şi la Vecernie în toate zilele meargea. (...) Iar cât de grea i-au fost lui această viiaţă, măcar dintru aceasta poate neştine socoti, că mai înainte de a fi episcop era om gras şi bine beutoriu de vin şi aveare frumoasă şi mâncare bună avea. Toate aceastea într-o zi şi într-o cirtă le-au lăsat şi s-au apucat de o viiaţă aşea grea şi atâta au slăbit, cât doară numai piialea, vinele şi oasele era pe el". [184] La aceasta se adăuga un lanţ de fier pe cu care era încins la brâu pe pielea goală, [185] cătuşe de fier pe mâini deasupra coatelor, toate purtate până în ultimele zile dinaintea morţii. În mediul închis şi sensibil al Blajului se procesa cu abilitate, de către un confesor puternic, un episcop competitiv, dintr-o persoană evident nepotrivită pentru un asemenea apostolat. Colaborarea sado-masochistă a celui în cauză la opera lui Atanasie Rednic poate da dreptate afirmaţiei lui Eudoxiu Hurmuzaki, după care ţinta

---

[176] I. Tóth Zoltán, *Az erdélyi román nacionalizmus...*, p. 194, n. 3, este singurul care dă numele celor doi călugări în cauză.
[177] Documentul la Ioan Micu Moldovan, *Acte sinodali...*, I, p. 137-142.
[178] *Op. cit.*, p. 194.
[179] Informaţiile despre acest sobor în forţă sunt sărace. O spune însă Samuil Micu în *Brevis historica notitia...*, p. 388: „*Pro Munkatziensi episcopo nemo inventus fuit, qui votum daret*".
[180] Augustin Bunea, *Episcopii Petru Pavel Aron şi Dionisiu Novacovici...* , p. 7.
[181] *Ibid.*, p. 8-9, n. 2.
[182] *Istoria românilor*, II, p. 332.
[183] Augustin Bunea, *Episcopii...*, p. 10.
[184] Samuil Micu, *Istoria românilor*, II, p. 341-342.
[185] Emanoil Bucuţa, *Cingătoarea de cazne a lui Petru Pavel Aaron,* în „Ideea europeană", V, 1923, nr. 121.

veche a lui Aron fusese „scaunul episcopesc, la care atâta timp râvnise şi care atâta timp îi fusese inaccesibil”,[186] afirmaţie combătută vehement de Augustin Bunea.[187] Se poate interpreta ca încercare a lui Rednic de a alunga eventuala imaginea de arivist ce-l pândea pe Aron şi o înscenare pusă la cale în momentul când sosea de la Viena numirea întru episcopie. Naraţiunea vine tot de la Samuil Micu şi reflectă fără îndoială adevărul, pe câtă vreme istoricul ţine să o insereze în toate variantele extinse ale istoriei sale.[188] Iat-o: „Într-aceaea în anul 1752 i-au venit de la Curte denominaţie de episcopie, carea luându-o el, s-au dus la duhovnicul său, la părintele Atanasie, căruia i-au spus lucrul, întrebându-l ce judecă pentru acel lucru. Atanasie au zis: «Eu judec să nu iai vlădiciia, pentru că nu eşti vreadnic de ea». Atunci Aron au zis: «Dacă tu, părinte, aşea judeci, şi eu aşea judec, numai mă rog ca să-mi faci conţept, să scriu la Împărăţie că mulţemesc pentru episcopie, dar nu o primesc». Atunci Atanasie au zis: «Însuţi mai bine poţi cunoaşte nevredniciia ta, pentru aceaea însuţi scrie cum socoteşti, numai înainte de a pecetlui cartea, să mi-o arăţi». Atunci Aron au scris, mulţămind Împărăţiei că s-au milostivit a-l numi episcop, însă să roagă să-l îngăduiască să nu fie episcop, de vreame ce el să cunoaşte nevreadnic de acea deregătorie. Deci după ce au arătat această scrisoare lui Atanasie şi o au pecetluit, au zis Atanasie: «Ad-o la mine cartea, că voiu avea eu grijă ca să o trimiţ la Împărăţie». Într-aceaea, în dumineca viitoare Aron chemând la prânz oameni, între carii au fost şi arhimandritul Leontie, acela închinând la masă după obiceaiul locului şi poftind ca cât mai curând să-l vază cu mitră, Aron au răspuns: «Niciodată voi pe mine cu mitră nu mă veţi vedea», pentru că el ştiia că s-au fost lăpădat de a primi episcopiia. Iar cei ce şedea la masă să mira pentru ce zice el aceaea, fiindcă acum easte numit episcop. Într-aceaea Atanasie n-au trimis la Împărăţie cartea lui Aron, că nu făcusă aceaea cu gând ca acela, ci numai ca să cearce smereniia lui Aron. Deci mergând la părintele Gherontie Cotori, i-au zis: «Judeci pe Aron vrednic de episcopie»? Gherontie, ştiind pe Aron numit episcop, au răspuns cu adevărat că-l cunoaşte vreadnic. Atunci Atanasie, rumpând peceatea, i-au arătat cartea lui Aron cu carea mulţemea Împărăţiei că l-au numit episcop şi să ruga să-l sloboadă să nu fie episcop. Deci Atanasie, plinindu-să o săptămână, au mers la Aron şi i-au zis: «Fraţii poruncesc ca tu să iai şi din ascultare să primeşti episcopiia». Atunci Aron, suspinând, au zis: «Deaca tu, părinte, şi fraţii, aşea voiţi eu din poruncă o voiu primi, nădăjduind că prin rugăciunile voastre Dumnezeu mă va ajuta şi mă rog ca cu tot deadinsul să-mi fiţi întru ajutoriu»”. Lovitura de teatru vine din gura neutrului între „partide” Gherontie Cotorea, căruia Rednic îi ia ochii cu un refuz bine regizat, pentru a putea conchide apoi că „fraţii poruncesc” să accepte „episcopia”. Departe, deci, de a-şi dori funcţia, Aron îşi însuşeşte imaginea omului pe care alţii, „fraţii” îl obligă să le fie episcop. Este o adevărată a doua alegere a lui Petru Pavel Aron, care i-a asigurat apoi pace, linişte şi ascultare din partea nucleului monahal al Blajului, şi prin acesta din partea întregului cler din dieceză. Lucru foarte important este că manevra celor doi a impus un model nou de arhiereu, după luptătorul politic care fusese Inochentie. Mentalitatea orientală a românilor din dieceză, rămasă din vechime, era pregătită să accepte acum un episcop dedicat celor spirituale, calitate subliniată şi de purtarea ostentativă a straielor călugăreşti identice cu cele purtate de monahii greci. Sentimentul de transplant de la început s-a estompat şi Petru Pavel Aron a fost acceptat ca unul „de al lor”.

Cu spatele astfel asigurat acasă, noul episcop pleacă la Viena în cursul lunii mai 1752, unde va rămâne până în 16 august 1754. Această perioadă lungă i-a pus la grea încercare răbdarea, tăria de caracter şi perseverenţa în faţa unor „planuri ţesute de contrarii românilor”.[189] În realitate, lunga „prelucrare” a episcopului ardelean, care am văzut că nu era cel dorit de suverană, şi-a avut rostul ei bine stabilit în cadrul politicii interne a Vienei. Înainte de a-l prezenta Papei pentru confirmare, autorităţile de la Viena trebuiau să se asigure că nu se va mai repeta cazul de inobedienţă şi răzvrătire al lui Inochentie Micu-Klein. Au urmat teste dificile, cu finalitate decisivă pentru existenţa pe viitor a Bisericii Unite. Cancelaria Aulică a Transilvaniei de la Viena, prin preşedintele ei Ladislau Gyulaffi, i-a cerut numaidecât după sosire să semneze un fel de jurământ „care dezvolta toate planurile sinistre făurite de stăpânire pentru completa distrugere a oricărei iniţiative a episcopului”.[190] Se vede că această stăpânire, în dorinţa de a îngropa definitiv spectrul lui Inochentie, nu s-a dat în lături de a ignora înseşi fundamentele Unirii de la 1700, într-o mixtură de pretenţii care răsturnau dogmatic temeiurile convertirii românilor. I se pretinde, adică, lui Aron să îşi supună toate acţiunile vlădiceşti aprobării teologului iezuit, episcopului latin de la Alba Iulia şi secţiunii catolice din Guberniul Transilvaniei.[191] În locul unui tutore, vlădica trebuia să accepte acum trei, situaţie care depăşea pragul de umilire impus lui Atanasie Anghel cu ocazia unei „prelucrări”similare din martie 1701, când i-a fost impus teologul iezuit.[192] S-a contat, fără îndoială, pe firea liniştită a lui Aron, pe imaginea publică ştearsă ca şi pe drumul greu parcurs până la mitra episcopală, premise clasice pentru o supunere uşoară. Moţul din Bistra le-a servit însă celor de la putere o surpriză la care nu s-au aşteptat nicidecum: o nesupunere îndârjită. A refuzat să semneze condiţiile, cerând documentul spre studiu, cerere care nu i-a fost împlinită. Gest de bun augur: peste o lună, în 21 iunie 1852, i s-a prezentat o nouă formă a angajamentului, din care lipsea supunerea faţă de episcopul latin de la Alba Iulia. Din trei stăpâni, unul dispăruse. Retragerea acestui punct se poate pune pe seama unor discuţii ale lui Aron cu cei de la Viena, pe care documentele nu ni le-au relevat încă. Românii s-au unit după prevederile Conciliului de la Florenţa din 1439, unde nu se stipula subordonarea faţă de episcopul latin al locului. Această subordonare era însă un punct

---

[186] Eudoxiu Hurmuzaki, *Fragmente din istoria românilor,* tomul al doilea, Bucureşti, 1900, p. 160.
[187] *Din istoria românilor. Episcopul Ioan Inocenţiu Klein…*, p. 266.
[188] *Brevis historica notitia…*, p. 388; *Istoria românilor*, II, p. 332.
[189] Augustin Bunea, *Episcopii…*, p. 11.
[190] Zenovie Pâclişanu, *Istoria Bisericii Române Unite. (Partea II, 1752 – 1783)* , în „Perspective”, München, XIV-XVI, 1993, nr. 53-60, p. 20.
[191] Zenovie Pâclişanu, *Din istoria bisericească a românilor ardeleni – „Teologul” vlădicilor uniţi,* p. 30-31.
[192] Andreas Freyberger, *Historica relatio Unionis Walachicae…*, p. 93.

forte al prevederilor Conciliului Lateran II din 1215 în materie de unire. De la bun început, românii uniți au combătut încercările de a li se aplica acest punct al Lateranlui, cazul cel mai eclatant înregistrându-se în vremea păstoriei zbuciumate a lui Ioan Giurgiu Patachi.[193] Suprapunerea canoanelor a două concilii istorice era o bâlbâială ușor de combătut de către un teolog cu pregătire înaltă cum a fost Aron.

Jurământul în formulă nouă și avatarurile produse de el marchează punctul zero de la care a început o eră nouă în istoria Bisericii Unite, a Blajului și a istoriei românilor. Părăsind prudentă implicațiile teologice, Cancelaria Aulică include acum doar obligația episcopului de la Blaj de a accepta instituția teologului iezuit și de a se supune secțiunii catolice din Guberniu. Menținerea teologului i se cerea în virtutea diplomei lui Leopold I din 19 martie 1701, *Secunda Leopoldina*. Uimire! În toți anii luptei lui Inochentie pentru drepturi politice, aulicii de la Viena au contestat realitatea istorică a acestui document, din cauza punctului 3 despre înarticularea constituțională a românilor. Este scoasă acum din uitare, pentru că tot acolo, la punctul 5, era prevăzută și obligativitatea prezenței teologului.[194] În fața noii situații, Aron face un gest istoric cu consecințe importante: contestă acum el *Secunda Leopoldina*, pretextând că nu a fost publicată la vremea ei în Transilvania[195] – lucru adevărat! – și refuză să semneze și această a doua formă a angajamentului.[196] Gestul pare un pretext pentru respingerea incomodei și dezonorantei prezențe a teologului străin, în condițiile când Biserica Unită avea acum o elită de clerici erudiți, care nicidecum nu puteau fi suspectați de „necunoașterea dreptului canonic" prezumată la 1701. Mai adânc, însă, respingerea *Secundei* de către un român a însemnat abandonarea drumului politic trasat de Inochentie, care a fetișizat diploma lui Leopold I, fără să-și dea seama că se contazice: cerea insistent aplicarea punctului 3 cu conținut politic favorabil românilor, dar respingea punctul 5 prin care se instituia teologul. O lege de asemenea amploare ori este respectată în întregul ei, ori ignorată la fel. Conștient, desigur, de această contradicție, în plus dându-și seama că metoda inochentiană este sugrumată din toate părțile și periculoasă, Aron a preferat să conteste în bloc celebra lege de la 1701. În acest fel, a debutat în Biserica Unită o filosofie nouă de acțiune, un demers istoric emancipat de istovitoarea marotă a *Secundei*, o epocă ce poate fi numită neleopoldină. Noua citadelă a episcopului nu mai este, proclamativ, națiunea, ci biserica, și din interiorul acesteia putea să grăiască cu toată gura. Stările și Ordinele din principat, dominate de reformați, nu mai sunt stresate și active ca pe vremea lui Inochentie, văzând în lupta lui Aron cel mult o salutară – pentru ei – dezordine în Biserica Catolică. În această dezordine, impasul noului episcop nu mai era alimentat din Transilvania, ca în cazul antecesorului său, pentru că nu-și depășea atribuțiile de cap bisericesc.

I s-a prezentat, deci, o a trei formă de legământ, de unde dispare secțiunea catolică din Guberniu, dar rămâne cu tenacitate obligația ținerii teologului. Abili, aulicii nu mai fac referire la *Secunda Leopoldina*, contestată de Aron, ci la un act imperial foarte respectat în Biserica Unită: diploma din 21 august 1738 a împăratului Carol VI, prin care s-a primit domeniul mănos al Blajului și s-a putut întemeia episcopia.[197] Tatăl Mariei Tereza preluase la 1738 din diploma lui Leopold I punctul legat de teolog în termeni relativ identici, cu care însă episcopul nostru nu este de acord nicidecum. Respinge deci și această a treia formă, pe un motiv de procedură: clauza teologului nu era cuprinsă în contractul prin care domeniul Blajului devenise posesiune a episcopiei unite, contract aprobat și de Papa etc. Petru Pavel Aron se dovedește abil în subterfugii birocratice. A comis însă o greșeală. Pentru a-și acoperi spatele după cele trei refuzuri, a scris împărătesei un memoriu în care explică rațiunile poziției sale. Între altele, spune că o condiție ca aceea a ținerii teologului iezuit poate fi acceptată doar cu consensul întregului cler și *cu aprobarea Papei*.[198] Nu este exclus ca această motivare să-i fi sugerat suveranei implicarea Sf. Scaun în rezolvarea noului și iritantului contencios cu românii uniți. Cert este că, în 16 septembrie 1752, Maria Tereza s-a adresat Papei Benedict XIV, cerându-i ca pe pe Aron să-l confirme numai cu condiția ca acesta să țină pe lângă sine un teolog de ritul latin.[199] Este implicată și diplomația imperială de pe lângă Scaunul Apostolic, în persoana ambasadorului Alessandro Albani, care primește din partea cancelarului aulic Uhlfeld sarcina de a facilita lucrurile în sensul dorit de împărătească. Arcul ostil la adresa episcopului român se reface astfel între Viena și Roma, atmosfera tinzând să reediteze odiseea lui Inochentie. Este interesant de scos în evidență o stratagemă a lui Aron de a ieși din impas, prin naționalizarea instituției teologului. Prin agentul său de la Roma, Vasilie Bosičkovič, episcopul blăjean cere Papei ca sfetnicul teolog să fie un român, aducând înainte numele celor doi tineri absolvenți de Roma, Grigore Maior și Silvstru Caliani, contracandidații săi la sinodul de alegere din 15 – 17 noiembrie 1751. A fost însă prea târziu: chiar în ziua când și-a scris petiția către Papa, 25 noiembrie 1752, acesta emitea un decret cu caracter general, care îi obliga pe episcopii români uniți să țină un teolog de ritul latin. S-a hotărât ca această prevedere să fie introdusă în bula de consacrare a lui Aron și a succesorilor lui.[200] Pentru prima dată, Scaunul Apostolic se implica în problema teologului

---

[193] Ioan Chindriș, *Cultură și societate...*, p. 23-44.

[194] „Apoi, fiindcă din necunoașterea dreptului canonic s-au petrecut și comis la ei [la români – n. n.] mari erori și scandaluri, chiar prin episcopul însuși și prin cler, pentru a se preveni pe viitor asemenea inconveniente, va fi numit cât de curând și delegat de către Noi sau de către iubitul Nostru arhiepiscop al Strigoniului, sau de către urmașii lui, un teolog înzestrat cu calități alese ale sufletului, cunoscător al jurisprudenței canonice și abil în rezolvarea problemelor, care, în calitate de *auditor causarum generalis*, va veghea cu seriozitate ca asemenea inconveniente să nu se repete și nu va îngădui ca soborul însuși, în care totdeauna va fi de față, episcopul sau popii încredințați jurisdicției acestuia, să devieze de la dreptul canonic sau de la preceptele bisericii". După cea mai recentă traducere a diplomei, la Andreas Freyberger, *Historica relatio...*, p. 105.

[195] Zenovie Pâclișanu, *op. cit.* în nota 190, p. 27.

[196] *Ibid.*, p. 21.

[197] Ediții românești ale diplomei la Samuil Micu, *Istoria românilor*, II, p. 293-298 și Gheorghe Șincai, *Hronica...*, III, 363-370.

[198] Zenovie Pâclișanu, *Din istoria bisericească a românilor ardeleni...* , p. 32.

[199] Textul latin al scrisorii la Augustin Bunea, *Episcopii...*, p. 12-14.

[200] Decretul papal *ibid.*, p. 18-19. Cf. și Zenovie Pâclișanu, *Istoria Bisericii Române Unite. (Partea II, 1752 – 1783)*, în „Perspective", München, XIV-XVI, 1993, nr. 53-60, p. 23.

latin din dieceza Făgăraşului, având ca urmare gravă permanentizarea acestuia în biserica românilor, din caracterul temporar care putea fi extras, măcar teoretic, din documentele puterii emise până la acea dată.[201] Consecvent cu sine însuşi, Aron respinge hotărârea Papei, căruia îi adresează o scrisoare îndrăzneaţă, cerându-i să-şi revoce decretul din 25 noiembrie, care îi impunea ţinerea teologului latin. Nu i-a fot luată în seamă această cerere, ca atare bula de numire a sa în funcţia de episcop, purtând data de 9 ianuarie 1753, prevede obligativitatea lui Aron „de a avea lângă sine un presbiter latin în calitate de teolog".[202] Problema părea închisă, şi totuşi episcopul merge mai departe cu opoziţia sa: refuză primirea bulei papale, motivând că ea cuprinde condiţii umilitoare pentru prestigiul său şi al bisericii sale. Preferă ca bula să fie retrimisă la Roma, decât ca el să se abată de la canoanele bisericii sale.[203] Această îndrăzneală a umplut paharul.

Care era miza hărţuielii – unii istorici o numesc luptă[204] – dintre Curte şi episcop pe tema tologului? Dincolo de motivele invocate, unele moştenite de la Inochentie, Aron se poate crede că avea unul intim, personal, care ţine de situaţia sa, cea mai grea din întreaga istorie a Bisericii Unite. Îi urma în scaun unui om monumental în imaginarul poporului, care era încă în viaţă şi ale cărui realizări, efective sau legendare, ameninţau să-i reducă păstoria la insignifiant sau chiar la ridicol. „Modestul" mocan plin de orgolii ascunse nu putea suporta o asemenea eventualitate. Avea nevoie de lupta şi victoria sa proprie, pe o temă vie în rândul credincioşilor, care tocmai îl acceptaseră şi care îi urmăreau, firește, toţi paşii de la Viena. Din vag efectiv pe vremea lui Atanasie Anghel, rolul teologului de la Blaj devenise decorativ cu timpul. Dar ura, şovinismul şi intoleranţa românilor la adresa acestui ungur de lege străină în mijlocul biericii lor constituiau un filon bun de exploatat, ceea ce face Aron la Viena, iscând un conflict acut cu autorităţile. Nici încercarea împărătesei de a aduce un episcop străin, pe Olsavszky, nu putea să-i inspire sentimente mai bune. Voinţa lui de fier, asemeni cingătoarei de la brâu, le-a evocat imperialilor atitudinea lui Inochentie, pe care Aron e clar că voia să-l egaleze, determinându-i să ia măsuri. Pentru Maria Tereza, impunerea teologului iezuit nu putea ţine de vreo influenţă aparte a Companiei lui Isus asupra ei, având în vedere personalitatea accentuată cu care s-a impus în faţa întregului continent. Ea şi-a manifestat pe această cale displicenţa şi neîncrederea pe care le nutrea la adresa românilor, zgândărind rana care-i durea cel mai tare. Dacă ar fi vrut să continuie atitudinea tatălui său Carol VI faţă de problema teologului, era normal să ia seama la accentul de relativitate din diploma acestuia, unde prevederea de la 1701 era menită să dureze „până când Noi nu vom rândui amintrilea".[205] Pragmaticul monarh a simţit izul vetust al acestei practici, rezervându-şi dreptul de a o abroga. Dimpotrivă, fiica sa Maria Tereza bate în cuie în mod ostentativ uzanţa desuetă, în pofida tuturor argumentelor care o invalidau, implicând papalitatea în conservarea ei, împotriva noii realităţi din Biserica Unită. Istoricii au remarcat discrepanţa dintre triumfalismul oficialilor vienezi, care credeau că astfel au înregistrat un succes, şi realitatea din principat, unde românii se înstrăinau tot mai mult de unire.[206] Era clar că de acum Unirea cu Roma nu mai avea la Viena sprijinitori, ci numai stăpâni imperativi, că drumul marelui Leopold este închis şi că Biserica Unită, daca vrea să existe, trebuie să-şi mobilizeze resursele vigorii proprii în ea însăşi, acasă, în rândul poporului.

Arcul de colaborare Viena – Roma acţiona pe două planuri pentru „rezolvarea" cazului lui Aron: pe de o parte se postula acceptarea lui cu condiţia nestrămutată a admiterii teologului, pe de altă parte se lua în calcul înlocuirea lui cu altă persoană, mai „potrivită". Ideea înlăturării sale nu-i era străină, iar după respingerea bulei de instalare devenise oficială. Încă la 1 decembrie 1752, Bosičkovič îi atrăgea atenţia, de la Roma, despre ştirea care circula, cum că împărăteasa este hotărâtă să numească alt episcop, dacă nu va accepta teologul. În martie 1753 zvonul devine oficial, când cardinalul Albani îl somează pe Bosičkovič să transmită episcopului, pe care îl reprezenta la Roma, că dacă refuză condiţia teologului, va fi numită o altă persoană în fruntea episcopiei. Agentul îl roagă pe Aron să accepte, ca nu cumva, „luptând pentru o jurisdicţie vlădicească neştirbită",[207] să piardă totul. Accentul concret a venit însă din partea contelui Königsegg-Erps, în urma unei adunări plenarea a Cancelariei Aulice din 7 iulie 1753, unde s-a încercat intimidarea lui Aron prin mijloace dure, ca să semneze pentru primirea bulei papale. Este interesant un amănunt de la acesată reuniune. La observaţia lui Aron că nici unui episcop nu i se cere o asemenea semnătură, i se răspunde că este voinţa Curţii ca faţă de biserica românească să se procedeze astfel.[208] Probabil că este şi motivul pentru care refuzul de a semna vine acum şi mai hotărât, însoţit de precizarea că mai curând este dispus să renunţe la episcopie. Drept urmare, importantul demnitar i-a scris Mariei Tereza despre ţinuta „încăpăţânată" a episcopului român, pe care nu o poate socoti acceptabilă din motive bisericeşti şi *politice* privitoare la Transilvania şi, ca atare, propune să fie numit în locul lui Aron un alt episcop, mai cooperant. Königsegg-Erps suspicionează ca sediţios şi faptul că Aron poartă camilafca orientală în locul tichiei catolice. Scenariul de la Blaj al lui Atanasie Rednic începe să dea roade: încet-încet, Aron acumulează merite în ochii celor de acasă, ca apărător al autonomiei Bisericii Unite în ritul ei oriental. Samuil Micu, duşman al lui Aron, va scrie mai târziu că „vlădica Aron mult au lucrat şi el [s.n.] ca să nu aibă teolog latin lângă sine".[209] Acest „şi el" este o inserţiune care îl compară cu Inochentie Micu-Klein, aşa

---

[201] Vasile Bărbat, *Instituirea funcţiei „teologului" în Biserica Română Unită*, extras din teza de doctorat, traducere în românește de Cristian Langa şi Emil Puni după ediţia de Roma 1963, Deva, 1992, p. 19.
[202] Augustin Bunea, *Episcopii...*, p. 22.
[203] Declaraţia o face în faţa plenului Cancelariei Aulice a Transilvaniei din 7 iulie 1753, unde fusese chemat să fie supus la presiuni, după ce cancelarul Gyulaffi, episcopul Olsavszky de la Munkács şi alţii încercaseră în zadar să-l înduplece a primi bula. Vezi *ibid*., p. 22-25, n. 2.
[204] *Ibid*., p. 10-37; Zenovie Pâclişanu, *op. cit.* aci supra, p. 23-29 („greaua luptă" – p. 27).
[205] Samuil Micu, *Istoria românilor*, II, p. 297.
[206] Augustin Bunea, *Episcopii...*, p. 19.
[207] Zenovie Pâclişanu, *Istoria Bisericii...*, loc. cit. în nota 200, p. 24.
[208] *Ibid.*,p. 25: („aliter cum hoc episcopatu aulam agere velle").
[209] *Op. cit.* aci supra, p. 332.

cum pasul următor al autorităților de la Viena îl va apropia și mai mult de soarta acestuia. În răstimpul până toamna târziu, Roma este ținta unor intervenții noi ale Curții vieneze, dar și a unor informații noi pe seama Papei, căruia i se cere din nou forțarea mâinii ardeleanului. Mai prudent acum, Benedict XIV a cerut generalului Ordinului Iezuit să-și țină în frâu frații puși în calitate de teologi pe lângă episcopii români. Apoi îi scrie lui Aron în 19 noiembrie 1753 să facă pe voia Curții, invocând, spre a-l îmbuna, și intervenția la generalul iezuit, scrisoare la care Aron răspunde cu un refuz tot atât de neted, în 24 noiembrie, invocând drepturile și privilegiile bisericii românești. Nu mai exista acum nici o îndoială din partea Curții că Aron poate fi schimbat, ca atare încep și demersurile. Următorii din ternariul de la 15 – 17 noiembrie 1751, Grigore Maior și Silvestru Caliani, „s-au nimerit" să fie tocmai în acele zile la Viena,[210] chemați desigur pentru spălarea creierilor, și tot „întâmplător" la unul dinte ei s-a gândit Curtea când sugera nunțiului Serbelloni înlocuirea lui Aron cu o altă persoană propusă de sinod. Halul de încrâncenare al Vienei reiese din sugestia subsidiară către nunțiu ca, la nevoie, să fie chemat acasă Inochentie, pentru înlăturarea căruia s-a zbătut vreme de șapte ani! Nunțiul răspunde însă, pertinent, că numirea altui episcop ar fi posibilă numai dacă Aron ar abzice din funcție.[211] Situația lui se apropie de a predecesorului său, aruncând o lumină orbitoare asupra crizei uriașe în care se zbătea Biserica Unită din Transilvania, din nou lipsită de păstor, la fel ca după plecarea lui Inochentie în exil. Starea explozivă a fost declanșată de venirea la Blaj, înaintea lui Aron și pe când episcopul se zbuciuma la Viena, a noului teolog iezuit, numit în 1752, Mihály Salbeck. Acesta se instală în castelul episcopal și împrăștie vestea că Aron nu se mai întoarce, întrucât a fost destituit, deci el este conducătorul bisericii, în calitate de vicar. Gestul a contribuit la revigorarea mișcării antiunioniste, pe curba de nivel a zonelor străbătute de Visarion, dar, prin contagiune, și în zonele vecine,[212] pregătind starea de spirit pentru viitoarea răscoală a lui Sofronie. La Roma s-a instalat, în sfârșit, îngrijorarea. În 9 martie 1754, Papa i-a poruncit ca ori să împlinească dorința Curții, ori să se lase de episcopie. În mod inspirat pentru biserica sa, Petru Pavel Aron a cedat, dând în 29 martie confirmarea de primire a numirii sale.[213]

Care a fost rostul zbuciumului de peste doi ani al episcopului blăjean la Viena? Răstimpul acesta se constituie într-o placă turnantă de trecere de la imaginea colaboratorului efemer și obedient, ce și-o formase puterea imperială despre el în perioada vicariatului, la aceea de ierarh autentic al unei biserici naționale, a cărei demnitate îi era mai scumpă decât propria soartă. Folosind cu calm și tenacitate toate mijloacele de acțiune rămase în urma blocării căii politice a lui Inochentie, Aron a știut să păstreze o frondă plină de curaj față de aceeași împărătească care l-a speriat pe predecesorul său până la a da bir cu fugiții din teritoriile Imperiului. Aron nu a fugit nicăieri, deși, cum s-a văzut, devenise chiar mai stânjenitor decât Micu-Klein. Viena și Roma au trebuit să țină cont de faptul că în fruntea Bisericii Unite din Transilvania este o personalitate care trebuie să fie băgată în seamă și cu care monologul imperativ nu are șanse de succes. Mai apoi, Aron nu s-a întors de la Viena cu mâna goală nici în ce privește rezultatele concrete. Integralismul imperial, care dorea să aibă în el un cap al românilor supus unei tutele întreite, s-a mulțumit până la urmă cu clauza unică a teologului iezuit. Este drept că, prin implicarea papalității, această tumoare străină în corpul bisericii românești capătă o aparență de „eternizare". Dar politica rafinată a Sf. Scaun, nevoită să țină cont de dorința imperială, a știut să minimalizeze această eternitate, precizând în bula de confirmare că teologul va avea un rol pur consultativ și că va fi obligat să cunoască limba română și ritul oriental al Bisericii Unite. În plus, împărăteasa a cedat și ea un pas, convenind ca, de acum înainte, teologul să fie plătit din banii Tezaurariatului și nu din veniturile episcopiei, cum fusese înainte.[214] Aceste două concesiuni schimbă, în fapt, prevederile vechilor diplome imperiale (*Secunda Leopoldina* 1701 și Carol VI 1738) care fixau statutul teologului și pe care se situa la început Curtea cu dârzenie. Întors acasă, Aron a știut să-i aplice teologului Salbeck aceste prevederi noi, făcând din el un simbol și o umbră a ceea ce fusese teologul iezuit înaintea lui.[215] Se poate afirma pe bună dreptate că instituția teologului în Biserica Unită a murit de facto sub Petru Pavel Aron, mult înainea desființării ordinului, la 1773. În fine, Aron s-a întors de la Viena cu înscrisuri și acte care reconfirmau statutul și privilegiile materiale hotărâte de aceiași cezari anteriori pe seama Episcopiei Făgărașului din Transilvania, fără nici o schimbare. A fost chemat la Viena pentru a fi învins, dar s-a întors învingător. După zece ani de zbucium, care au marcat profund biserica românească din Transilvania în lipsa arhiereului, românii și-au câștigat, în fine, un cap bisericesc remarcabil, trecut prin focurile unor experiențe și trăiri neobișnuite. Cea mai acută dintre ele a fost presiunea istoriei asupra lui, de a căuta și găsi un alt drum pe care națiunea română din principat să se afirme, după ce acțiunea politică a fost obliterată. Cum nu mai putea urma calea lui Inochentie, „el a știut afla un alt câmp vast, în care, fără zgomotul și strălucirea luptelor politice ale înaintașului său, a lucrat neobosit și a produs roade îmbelșugate pentru neamul românesc: câmpul culturei naționale".[216]

ultură și școală A fost sfințit în 21 septembrie 1754 de către episcopul unit de la Munkács, Mihail Manuil Olsavszky, în catedrala de reședință a acestuia de la Mária Pócs, în nordul Ungariei. Instalarea efectivă la Blaj, în 12 noiembrie, cu care ocazie s-a întrunit sinod general și s-a manifestat bucurie explozivă în rândul credincioșilor,[217] a fost marcată de un gest bine gândit al lui Aron. La alegerea capitularilor din staful său ecleziastic,

---

[210] Augustin Bunea, *Episcopii...*, p. 28.
[211] Fraknoi Vilmos, *A magyar királyi kegyuri jog Sz. Istvántól Mária Tereziáig*, Budapesta, 1896, p. 465.
[212] D. Prodan, *Supplex...*, p. 199.
[213] Fraknoi Vilmos, *op. cit.*, p. 466, n.1.
[214] Augustin Bunea, *Episcopii...*, p. 30-31; Zenovie Pâclișanu, *Istoria Bisericii...*, loc. cit. în nota 200, p. 22-23.
[215] *Ibid.*, p. 28-29.
[216] Augustin Bunea, *Episcopii...*, p. 36.
[217] După cum raportează Aron însuși către pontiful de la Roma în 23 noiembrie 1754 (vezi documentul *ibid.*, p. 35-36, n. 2/b). Nu poate fi lăudăroșenie din partea episcopului, pentru că lipsa prea îndelungată a unui cap bisericesc a pricinuit, în atmosfera epocii, suferințe reale credincioșilor, pentru care întâi-stătătorul era simbolul bisericii înseși, lipsa lui pricinuind neliniște, confuzie și dezordine.

a numit printre cei destinaţi să conducă biserica împreună cu el atât persoane din rândul apropiaţilor, cât şi din rândul duşmanilor sau al persoanelor neangajate în conflict. Alături de confesorul şi insolitul frate de cruce Atanasie Rednic, se regăsesc oamenii de încredere ai lui Inochentie şi adversari ai săi, Grigore Maior şi Silvestru Caliani. Vicar general a devenit Gherontie Cotorea. Ce îi unea pe aceştia şi de ce s-a oprit Aron asupra lor? Cu toţii erau învăţaţi cu studii înalte la universităţi catolice apusene, posesorii unor cunoştinţe umaniste vaste, pasionaţi ai cărţii şi scrisului.

De altminteri, episcopul de la Blaj forma o echipă integrată pe plan cultural cu aceşti oameni, încă din perioada vicariatului său. În 1747 s-au aşezat în noul lăcaş al mănăstirii primii călugări uniţi, instituţie preconizată în bula *„Rationi congruit"* din 1721 şi dorită cu ardoare de Inochentie Micu-Klein, iniţiatorul monahismului blăjean după regulele ordinului oriental al Sfântului Vasile cel Mare.[218] În contractul semnat de întemeietorul Blajului cu Tazaurariatul la 31 august 1736, privind chivernisirea noului domeniu, se prevedea la punctul 6 aşezarea unei mănăstiri cu călugări ce „sânt cu viaţă fără prihană, întru învăţătură procopsiţi [s.n.], cu năravuri bune împodobiţi şi care ştiu mai multe limbi".[219] Era prima schiţare a unei frăţii monahale de tip occidental pe pământul românesc, pe principiul mănăstirilor care purtau de un mileniu torţa civilizaţiei şi culturii umane în Europa. Grupul încartiruit la Blaj în 1747 corespundea întru totul acestei cerinţe exigente. Era format din Leontie Moschonas, Grigore Maior, Gherontie Cotorea şi Silvestru Caliani, la care în 1750 s-a adăugat şi Atanasie Rednic. Cu excepţia bătrânului Moschonas, călugăr grec cu o viaţă aventuroasă care s-a încheiat la Blaj, în ataşament sincer faţa de religia unită, ceilalţi erau ardeleni tineri apropiaţi ca vârstă, şcoliţi la universităţi catolice de tip apusean. Vicarul Aron, care încă nu apucase să se călugărească, nu locuia în mănăstire, dar era după canoane superiorul celor amintiţi. În condiţiile scrâşnite ale discordiei partizane dintre partida lui Inochentie şi cea a lui Aron, descrisă mai sus, toţi aceştia, împreună cu vicarul, trebuiau să poarte răspunderea cârmuirii diecezei şi a apărării unirii. Situaţia tensionată i-a ajuat să se cunoască, să se rodeze împreună pentru un viitor ce se va arăta generos cu vocaţia lor cărturărească. O sarcină de bun augur se abate asupra lor în 1746, odată cu ordinul Mariei Tereza din 23 noiembrie, prin care se interzice în mod imperativ introducerea în Transilvania a cărţilor bisericeşti tipărite în Ţara Românească şi Moldova. Cele existente în posesiunea uniţilor să fie confiscate.[220] A fost o măsură din seria celor menite să contracareze destabilizarea Bisericii Unite, în urma jacqueriei adversare a lui Visarion şi a revoltei proinochentiene chiar în sânul acestei biserici. Dar pentru peisajul oricum secătuit de carte şi cultură din principat, tăierea acestui canal care dura de secole putea însemna prăbuşirea în barbarie a bisericii, a societăţii dependente de mesaj spiritual exclusiv pe filieră religioasă. În prealabil, deci, împărăteasa chestionase Guberniul ardelean, în 14 octombrie 1746, despre posibilitatea înfiinţării unei tipografii româneşti pe seama Bisericii Unite. Suverana nu enunţa o noutate. Inochentie Micu-Klein se gândise încă din 1735 la restaurarea vechii tiparniţe de la Alba Iulia, făcând demersuri pentru obţinerea de piese noi pentru acest mijloc cultural atât de necesar „naţiunii române şi cultului dumnezeiesc".[221] A restaurat-o vicarul Petru Aron, cu mari cheltuieli din punga proprie *(suis propriis iisque magnis sumptibus)*, [222] încât la 17 iulie 1747 i se cere din partea Tezaurariatului să tipărească în limbile română şi sârbească o ordonanţă împotriva contrabandei cu valută austriacă în Imperiul Otoman,[223] sarcina versiunilor asumându-şi-o călugării Grigore Maior, Silvestru Caliani şi Gherontie Cotorea.[224] Despre zorii tipografiei blăjene există informaţii certe dar şi unele care mai aşteaptă confirmări în plus din partea cercetării, cum ar fi tipărirea Psaltirii la Blaj între anii 1747 şi 1750 şi existenţa unui tipograf acreditat, în persoana lui Dimitrie Pandovici.[225] Oricum, primul nucleu cultural coerent din reşedinţa episcopală a uniţilor s-a închegat în jurul acestei noutăţi pasionante pentru tinerii călugări, veniţi din ariile occidentale ale unei producţii tipografice prodigioase. În cazul lui Gherontie Cotorea avem de-a face chiar cu un pasionat al scrisului, care a tradus – în 1746, pe când mai era student la Tirnavia, – din celebra carte militantă antiortodoxă a iezuitului francez Louis Maimbourg, *Historire du schisme des Grecs*.[226] Lucrarea lui Cotorea, intitulată *De schismaticia grecilor*, este însoţită de o compilaţie intitulată *Despre articuluşurile ceale de price*, în care clarifică în stil polemic problema celor patru puncte dogmatice ale unirii cu Roma.[227] Există informaţia că el ar fi scris şi o *Carte de religia şi obiceiurile turcilor*, al cărei manuscris este considerat pierdut până la această dată. [228] Însă lucrarea

---

[218] Zenovie Pâclişanu, *Istoria Bisericii Române Unite*, în „Bună vestire", XVI, 1977, nr. 3-4, p. 46.

[219] După treducerea lui Gheorghe Şincai din *Hronica românilor,* III, p. 267.

[220] „Ejusmodi libri prae manibus unitorum seu eccelsiasticorum seu saecularium reperibiles conquirantur ipsisque pariter adimantur" (la Augustin Bunea, *Episcopii…*, p. 357, n. 3).

[221] Nicolaus Nilles, *Symbolae…*, I, p. 529.

[222] Conform unui raport bine documentat din 1771 al călugărului blăjean Iosafat Devai, despre tipografia blăjeană. Vezi Vasilie Popp, *Disertaţie despre tipografiile româneşti în Transilvania şi învecinatele ţări, de la începutul lor până la vremile noastre*, Sibiu, 1838, p. 39-42.

[223] Titlul versiunii româneşti: *Porunca preaînălţatei Doamnei Împărătese şi Crăiesei, Doamnei Doamnei Mariii Terezііі, cu carea se opreşte petrecerea banilor împărăteşti şi crăieşti în ţările Porţii Otomaniceşti supuse. Scoasă de pre letinie în limba românească şi tipărită în scaunul arhieresc în Blaj, anul Domnului 1747 în luna lui august 27 de zile.* Semnalată prima dată de Nicolae Iorga în *Scrisori şi inscripţii ardelene şi maramureşene,* I, Bucureşti, 1906, p. 46. Această tipăritură de început a mai preocupat-o pe Gabriela Mircea, *Vechi tipărituri blăjene, la bicentenarul Bibliei de la Blaj din 1795. Catalogul expoziţiei temporare din noiembrie 1995*, Sala Unirii, Alba Iulia, 1995, p. 11, care semnalează existenţa unui exemplar necunoscut la Biblioteca Mitropoliei Ortodoxe din Sibiu. Vezi şi Cornel Tatai-Baltă, *Interferenţe cultural-artistice europene* , Blaj, 2003, p. 32.

[224] Zenovie Pâclişanu, *Istoria Bisericii Române Unite*, în „Bună vestire", XVII, 1978, nr. 1, p. 65.

[225] Francisc Papp, *Psaltirea lui Dimitrie Pandovici. Contribuţii la bibliografia românească veche,* în „Acta Musei Napocensis", V, 1968, p. 543-544; Cornel Tatai-Baltă, *op. cit.*, p. 33.

[226] Tipărită la Paris în 1677, cu reeditări în 1678, 1679, 1682, 1687 etc.

[227] Ambele au rămas in manuscris. Cea de a doua, *Despre articuluşurile ceale de price*, a fost publicată în anul 2000 la Alba Iulia de către Laura Stanciu, într-o ediţie princeps însoţită de facsimile.

[228] După informaţia lui Nicolae Comşa din lucrarea *Dascălii Blajului*, Blaj, 1940, p. 18. Acelaşi autor nu o mai găseşte în cunoscutul său repertoriu despre manuscrisele blăjene, *Manuscrisele româneşti din Biblioteca centrală din Blaj*, Blaj, 1944.

de debut adevărat al tipografiei din Blaj este considerată a fi cărțulia *Floarea adevărului*, tipărită în 1750.[229] Autorul colectiv se identifică drept „cuvioșii ieromonași", care erau călugării de la Blaj. Toți autorii preocupați de această scriere precursoare sunt însă de părere că vicarul Aron, care nu era încă în rândul călugărilor, a contribuit la alcătuirea cărții. Faimoasă prin destinul ei contemporan și ulterior, *Floarea adevărului* a fost privită de exegeză, inclusiv de noi,[230] prin prisma mesajului ei explicit, acela de a justifica pe baza canoanelor bisericești esența unirii cu Roma și legitimitatea teologică a confesiunii greco-catolice. Într-adevăr, cartea a fost difuzată de Aron în călătoriile sale de pacificare prin zonele bântuite de Visarion și unde atmosfera antiunionistă era înflăcărată.[231] Dar actul redactării cărții și analiza atentă a conținutului ei duc la o concluzie mai ispititoare: relativitatea primejdiei care amenința Biserica Unită în urma zavistiei călugărului sârb și a frondei inochentiene de dinaintea abzicerii lui Micu-Klein din episcopie. În haosul aparent, provocat între altele și de imaginea negativă a vicarului apostolic, la Blaj se menținea totuși un miez dur al unirii, grupat în acțiune chiar în jurul lui Aron și care transcedea „împărecherile" între înșiși membrii echipei pe tema scaunului episcopal. Sub aspectul foarte savant al lucrării, ca prima din cultura noastră care are o bibliografie de referință întocmită profesional, dincolo de tonul aparent ireneic, blajin, în care este scrisă, concluziile ei reducționiste pun ortodoxia în postura unei entități care neagă adevăruri fixate de propriii ei părinți și de propriile scrieri dogmatice. Blăjenii, în schimb, promit în preambulul cărții că „nemica dintru al nostru vom da, ci numai sfintele învățături din dumnezeieștile cărți și a sfinților părinți, precum în cărțile noastre le vom afla, cu toată credința aducându-le, chiare și neschimbate într-această cărticică le vom însemna". Cunoscutul teolog ortodox Teodor Bodogae făcea, în 1944, conexiuni pertinente de *Floarea adevărului* care pot reflecta realitatea. El leagă geneza cărții de o inițiativă a episcopului Olsavszky de la Munkács, care la Boboteza anului 1746 a ținut o slujbă în fața puternicei comunități a uniților din Cluj-Mănăștur, cu care ocazie a sfințit apa la Someș.[232] Rectorul iezuiților de la Cluj, Joannes Baptista Szegedi, le-a predicat atunci românilor în limba lor despre adevărurile unirii, cu atâta convingere încât aceștia au strigat: „Ah! Dacă am avea și noi preoți așa de învățați!"[233] În 1749, chiar episcopul romano-catolic Ferenc Barkóczy de la Eger, cu ocazia unei vizitații canonice între rutenii uniți, a redactat o instrucțiune pe seama acestora, axată pe aceeași dezvoltare a punctelor unirii cu Roma.[234] „Cuvioșii ieromonași" de la Blaj s-or fi simțit datori să arată că și românii au „preoți așa de învățați"? Scrierea lor este pe departe cea mai reușită, atât în conținut cât și ca formă de structurare a materialului înr-o unitate coerentă, echilibrată. În *Floarea adevărului* nu este vizibil imperativul necesității propagandistice, care fundamental a dictat totuși nașterea ei. Cu atât este mai evidentă motivația științifică, teologică, a autorilor, dorința de a scoate din izvoarele istorice și dogmatice folosite[235] adevărul că biserica creștină nu a fost niciodată despărțită, ci una din totdeauna, catolică și apostolică, unită în credință. Chiar în titlu se enunță faptul că „unirea altă nu iaste, fără numai credința și învățătura sfinților părinți". Polemica antiortodoxă explicită putea îngreuna situația oricum dificilă a unirii. Imaginea calmă a unei construcții creștine „unite", niciodată despărțite dogmatic, punea balsam pe rana credincioșilor simpli, descumpăniți de vrajba care zguduia lumea satelor ardelene.

Formula blăjeană s-a dovedit contagioasă. A folosit-o episcopul rutean Olsavszky în 1761, cu ocazia vizitației canonice în părțile Sătmarului, unde avea jurisdicție și asupra uniților români, într-o amplă epistolă pastorală către acești poporeni, intitulată sugestiv *Sermo de sacra occidentalem inter et orientalem Ecclesiam Unione*, prin care voia să asaneze tulburările pricinuite de răscoala lui Sofronie, care și-a întins influența până în aceste zone îndepărtate.[236] Nu încape îndoială că ruteanul a cunoscut opera ieromonașilor blăjeni, căci altminteri nu se poate explica metodologia identică a celor două scrieri. Aceeași încercare de a masca impulsul polemic sub formula unirii ca realitate din totdeauna a bisericii creștine, apelul la textele biblice, sfinții părinți și canoanele soboarelor din vechime și justificarea celor patru puncte ale unirii florentine prin aceste autorități consacrate. Scrierea lui Olsavszky este însă departe de perfecțiunea de monadă a operei blăjenilor. Rigoarea expunerii lasă mult de dorit, historismul inutil răzbate pe alocuri redundant, la fel ca polemica ce scapă de sub control (vezi interpretarea căderii Constantinopolului ca pedeapsă primită de greci pentru trădarea legământului jurat la Conciliul de la Florența și asemănarea evenimentului cu căderea antică a Ierusalimului). Dimpotrivă, *Floarea adevărului* se menține în albia teologiei curate, fără vreo intruziune subiectivă, în formulările ei nu se regăsește nimic din subiectivismul autorilor,

---

[229] *Floarea adevărului, pentru pacea și dragostea de obște, din grădinile sfintelor scripturi. Prin mare stădaniia cucearnicilor între ieromonași, în Mănăstirea Sfintei Troițe de la Blaj acum întâi culeasă. Carea luminat arată cum că unirea altă nu iaste, fără numai credința și învățătura sfinților părinți. Tpăritu-s-au în Blaj în anul Domnului 1750, martie 30.* Vezi date bibliologice și bibliografie despre această carte la Ioan Chindriș, *Cultură și societate…*, p. 262, n. 169.

[230] *Ibid.*, p. 261 sqq.

[231] Zenovie Pâclișanu, *Istoria Bisericii Române Unite*, în „Bună vestire", XVII, 1978, nr. 1, p. 58-59.

[232] În masivul studiu *Despre cunoștințele teologice ale preoților noștri de acum 200 de ani. Semnificația unui manuscris din 1765*, în „Anuarul", publicat de Academia Teologică „Andreiană" Ortodoxă Română din Sibiu, XX (II), 1943 – 1944, p. 179- 306.

[233] Nicolaus Nilles, *Symbolae…*, II, p. 572-573.

[234] Rezumată *ibid.*, p. 886-891.

[235] Este notoriu și impresionant, ca idee metodologică, faptul că întreaga bibliografie, denunțată chiar de la început, este formată din cărți ortodoxe, 15 la număr, tipărite în Țara Românească și Moldova, pe care le utilizează în mod abil spre a dovedi un adevăr dogmatic catolic.

[236] Textul pastoralei la Nicolaus Nilles, *Symbolae…*, II, p. 871-896. Vezi analiza ei la Ovidiu Ghitta, *Nașterea unei biserici*, Cluj-Napoca, 2001, p. 339-347. Tot acolo (p. 340, n. 92) informația că Olsavszky avea la îndemână o variantă românească a textului. Teodor Bodogae în *Despre cunoștințele teologice ale preoților noștri…*, la loc. cit., p. 287, n. 3, aduce informația că episcopul de la Munkács și-a tipărit apoi această pastorală în patru limbi: germană, latină, slavonă și română. Afirmația este susținută de Géza Petrik, *Magyarország bibliographiája 1712 – 1860*, II, Budapesta, 1890, p. 924, cu adaosul că textul s-a tipătit și în limba maghiară, cu titul *A szeretet kötele* (legătura iubirii), la Pesta, f. a. (posibil în intervalul 1761 – 1765). Petrik consemnează trei ediții latinești (Tirnavia 1761, Viena 1765 și Pociaiev 1769), una germană (Viena 1765) și pe cea maghiară amintită. Despre traducerile în română și slavonă nu pomenește nimic.

concluziile izvorând din substanţa obiectivă a surselor folosite. Este o lucrare independentă, profund originală, în plus scrisă într-o limbă suficient de populară ca să poată deveni un „îndreptar la purtător" pentru cine voia să cunoască raţiunile teologice ale unirii. Aşa se poate explica şi faptul că din tirajul de la 1750, care nu putea fi redus pentru o lucrare de propagandă, nu se mai cunoaşte acum decât un singur exemplar, şi acela în afara graniţelor României.[237]

Important este însă nu cine de la cine a luat ideile, ci faptul că *Floarea adevărului* se încadrează într-o familie de lucrări justificative, de definire a identităţii unirii cu Roma, reclamată de situaţia grea în care se afla noua confesiune în vremea Mariei Tereza, nu doar în Transilvania, ci şi în alte părţi ale Imperiului. Minoră totuşi şi epigonă în manifestarea teologică, mişcarea îşi trage originea din marile polemici justificative ale unirii, purtate odinioară de personaje marcante din mediul oriental, grecesc chiar, cum au fost Petrus Arcudius (1563 – 1633), Leo Allatius (1586 – 1669) sau Nicolae Comnen-Papadopol.

Episcopul Petru Pavel Aron a îndrăgit în mod aparte această lucrare. În anii „prelucrării" sale de la Viena, după alegera de la Blaj şi chemarea în capitală, a realizat o traducere a ei în limba latină, pe care a tipărit-o acolo în 1752.[238] Era în toiul eforturilor pentru îndepărtarea teologului iezuit din Biserica Unită, ca inutil în condiţiile când situaţia de la 1701 era depăşită şi între români existau acum teologi suficient de erudiţi ca să apere puritatea dogmatică a unirii. Zenovie Pâclişanu crede că Aron a vrut să-şi dovedească propria erudiţie prin această traducere, precum şi faptul că este capabil să conducă dieceza fără „ajutorul" teologului.[239] Nu putea să cugete astfel, pe câtă vreme din titlul traducerii reieşea că este vorba de o operă colectivă şi, bineînţeles, în condiţiile când la Viena era cunoscută ediţia românească de la 1750. Mai plauzibil este că, în căutare disperată de argumente, Aron s-a gândit să folosească traducerea în sprijinul cererii sale de a fi înlocuit teologul iezuit cu un *auditor causarum generalis* dintre călugării erudiţi ai Blajului, care, iată, au fost în stare să elaboreze o operă de asemenea acurateţe. Tocmai acest lucru nu era dispusă puterea de la Viena să-l audă, când toate eforturile îi erau concentrate în a-i impune blăjeanului cu forţa păstrarea teologului străin. Ca atare, tipăritura a fost confiscată imediat, din ordinul împărătesei, în condiţii ale căror amănunte sunt încă insuficient clarificate.[240] Episcopul abia a reuşit să-şi păstreze un număr foarte mic de exemplare, dintre care unul l-a trimis Papei, acesta răspunzându-i, în mod „mai mult decât patern", că vede în carte „un exemplu de doctrină catolică".[241] Un alt exemplar l-a trimis episcopului latin de la Oradea, în 30 decembrie 1754, de la care speră o intervenţie la „Sacratisima Majestate" şi la alţi episcopi romano-catolici, în sensul scoaterii de sub sechestru.[242] Nu s-a petrecut însă nimic pozitiv în soarta cărţii, din care nu este cunoscut nici un exemplar

---

[237] La Országos Széchényi Könyvtár (Biblioteca Naţională a Ungariei) din Budapesta, cota 324077 (vezi supra, n. 229). Dispariţia tirajului se poate explica, printre altele, prin faptul că lucrarea a devenit bibliografie obligatorie pentru candidaţii la preoţie printr-un examen sumar, din lipsa de cadre clericale (vezi Augustin Bunea, *Episcopii...*, p. 364 n. 1). Totuşi, cazul unic al raritătii unei cărţi până la pragul dispariţiei totale poate duce cu gândul la o distrugere intenţionată a ei de către ortodocşi sau de către uniţii dizidenţi. Căci apariţia cărţii blăjene a produs un ecou ostil la limita isteriei în rândul ortodocşilor, după cum o dovedeşte o lungă replică din 1765, rămasă în manuscris până în secolul al XX-lea, pusă pe seama episcopului Grigore Socoteanu de la Râmnic sau a unei persoane din anturajul acestuia (vezi textul şi comentariile pe marginea lui la Teodor Bodogae, *Despre cunoştinţele teologice...*, pass). Spre deosebire de calmul şi sobrietatea „cuvioşilor ieromonaşi" de la Blaj, tonul replicii ortodoxe este unul suburban, la limita vulgarităţii, abundând de invective violente, care umbresc erudiţia autentică a scrierii. Chiar dacă ar fi văzut lumina tiparului la vremea sa, replica ortodoxă se descalifica în ochii cititorilor prin aceste mari neajunsuri ale ei, aşa cum este şi astăzi un izvor documentar interesant, dar o lectură extrem de neplăcută pentru cercetătorul trecutului nostru bisericesc. *Floarea adevărului* este învingătoare în acest incident literar vechi.

[238] *Flosculus veritatis de ecclesiarum unione ex variis Orientalis Ecclesiae libris. Studio RR. PP. Ordinis S. Basilii Magni Balasfalvensium*. Întrucât nu se cunoaşte nici un exemplar din ediţia latină, titlul îl dăm după reeditarea din 1862 întreprinsă de cardinalul Giovanni Baptista Pitra. În literatura de specialitate mai circulă un titlu al ediţiei latine, pe baza unei consemnări dintr-un registru manuscris de cărţi tipărite la Blaj până în anul 1772: *Flosculus veritatis, continens puncta S. Unionis ex variis Orientalis Ecclesiae libris probata primum Valachico idiomate collectus et typis Balasfalvae datus anno 1750 tum Viennae in Latinum versus et a Maiestati Apostolicae a defuncto episcopo dedicatus typis Universitatis Typographiae anno 1752 editus, demum Romae anno 1761 a Basilianis Latini Ritus reimpressus* (Florentina Zgraon, *Floarea adevărului – ediţia princeps (1750)*, în „Limba română", XLII, 1993, nr. 3, p. 123-128; nr. 4, p. 171-176; apud nr. 4, p. 171-172, incl. n. 45. Pentru că cele două surse nu concordă în ce priveşte titlul, acesta este cert doar în incipitul său: *Flosculus veritatis*.

[239] În lucrarea sa *Din istoria bisericească a românilor ardeleni – „Teologul" vlădicilor uniţi*..., la. loc. cit., p. 19-20.

[240] Prima menţiune despre oprirea difuzării cărţii tipărite la Viena se găseşte în scrisoarea din 30 decembrie a lui Aron către episcopul romano-catolic din Oradea, în care se plânge că lucrarea „tradusă în latineşte în timpul şederii noastre la Viena" este „oprimată de aceeaşi duşmănie" şi „nu şi-a meritat dreptul de a vedea lumina publică", adică de a fi difuzată. Îi trimite episcopului orădean un exemplar (vezi textul scrisorii la Augustin Bunea, *Episcopii...*, p. 357-358, n. 4. A doua sursă, o relatare mai târzie a lui Atanasie Rednic citată de Zenovie Pâclişanu (*Istoria Bisericii Române Unite. (Partea II, 1752 – 1783)*, în „Perspective", München, XIV-XVI, 1993, nr. 53-60, p. 22, n. 10), spune pe şleau că „îndată după apariţia ei, cartea a fost confiscată din ordinul Majestăţii Apostolice, şi confiscată rămâne". Există o informaţie după care ediţia latină de la 1752 a fost reeditată la 1761 de către basilitanii de rit latin *(„a Basiliani Latini Ritus reimpressus")* la Roma. Mărturia, din 1772, este greu de pus la îndoială, fiind vorba de un raport în limba latină despre tipăriturile apărute la Blaj până la această dată (text păstrat la Biblioteca Filialei din Cluj-Napoca a Academiei Române, ms. lat. nr 280; publicat şi comentat la Ioan Mircea, *Tipăriturile apărute la Blaj în primii 25 de ani de activitate tipografiei (1747 – 1771) relevate de un document de epocă,* în „Acta Musei Napocensis", XIX, 1982, p. 687-692). Problema rămâne în suspensie, totuşi, pentru că nu a văzut şi descris vreun exemplar din această ediţie, aşa cum nimeni n-a făcut-o nici cu ediţia din 1752. Soarta cărţii însă a preocupat elitele intelectuale de la Blaj, după cum dovedeşte o scrisoare din 1781a episcopului (la acea dată) Grigore Maior către nunţiul apostolic din Viena, prin care îi cere acestuia să intervină pentru restituirea a 200 de exemplare din ediţia de la Viena, care urmează să-i fie predate lui Samuil Micu, aflat pe atunci la Seminarul Sfânta Barbara. Maior îşi motivează cererea prin faptul că lucrarea ar fi utilă bursierilor orientali de la Propaganda Fide (Greta-Monica Miron, *Formaţia preoţimii parohiale greco-catolice în secolul al XVIII-lea*, în ****300 de ani de la unirea bisericii româneşti din Transilvania cu Biserica Romei. Actele Colocviului internaţional din 23 – 25 noiembrie 2000,* Cluj-Napoca, 2000, p. 139 incl. n. 12). Afirmaţia lui Maior cum că iezuiţii – la acea dată desfiinţaţi – ar fi confiscat ediţia traducerii vieneze, pentru că nu a trecut prin cenzura lor, nu stă în piciare, pe câtă vreme Atanasie Rednic, colaboratorul cel mai mai apropiat al episcopului Aron, spune limpede că împărăteasa a confiscat cartea.

[241] Augustin Bunea, *Episcopii...*, p. 358 n. 4.

[242] *Ibid*.

de către cercetători. Enigmatica versiune latină era menită parcă dispariţiei desăvârşite, aşa cum era să se întâmple şi cu ediţia românească de la 1750. *Floarea adevărului* se pare că nu a fost pe plac nici catolicilor, cu atât mai puţin ortodocşilor. În optica celor dintâi, Biserica Unită trebuia să rămână „necompetitivă", pentru a nu avea pretenţii de autonomie doctrinară şi deci să se motiveze prezenţa desuetului teolog iezuit. În optica ortodocşilor, aceeaşi biserică trebuia să apară ca o trădare a „legii strămoşeşti", pe care ungurii o cancerizaseră în urmă cu aproape două secole prin calvinizare. Soarta cărţii reflectă situaţia ingrată în care se găsea Biserica Unită din Transilvania, suspectată din ambele răzoare din care îşi reclama filiaţia. Ediţia latină a fost salvată la 1862 de cardinalul Giovanni Baptista Pitra, care o reeditează la Roma, în tipografia Congregaţiei de Propaganda Fide,[243] însoţită de o introducere laudativă, mai ales pentru felul cum au ştiut bazilitanii blăjeni să scoată „argumente pentru apărarea credinţei curate" din cărţi celebre ale „schismaticilor". Blestemul ediţiei latine însă pare să nu se oprească aici. Din ediţia lui Pitra, recentă şi modernă, se cunoaşte iarăşi numai un singur exemplar, în Biblioteca Ateneului Colegiului Urban de Propaganda Fide din Roma.[244]

Floarea adevărului şi soarta ediţiei latine (dar se pare că şi a celei româneşti) trădează, pentru analistul atent, un fapt împovărător ce greva Biserica Unită şi capul ei, episcopul Petru Pavel Aron. Chiar dacă înţeleptul ierarh a părăsit calea confruntării politice cu deţinătorii puterii, biserica sa avea imaginea de organism reprezentativ al românilor din Transilvania, ca unică instituţie a acestora recunoscută legal. Episcopul de la Blaj era membru plenar, cu drept de vot, în Dieta principatului, aşa cum fusese şi Inochentie Micu-Klein, deci implicat şi informat în şi despre activitatea Stărilor şi Ordinelor ţării. Biserica îşi păstra în continuare calitatea de polarizator al intereselor naţionale, disimulate acum sub haina culturii. Sub păstoria austerului Aron, cultura devine placa turnantă a unei alte căi de emancipare a românilor decât cea politică, cu bătaie lungă în deceniile următoare. Începuturile iluminismului ardelean,[245] databile chiar sub Petru Pavel Aron, ascund însă aceleaşi obiective politice şi sociale pentru care s-a zbătut Inochentie. Aronismul cultural este traductibil în ideea că nu poţi obţine ceva dacă nu ai pentru cine. Acest cine era poporul românesc ardelean, care trebuia reformat în structură, pentru a se putea ridica prin sine însuşi. O cale anevoioasă, tăcută, dar sigură în perspectiva viitorului. Într-o scrisoare din 11 ianuarie 1756 a lui Atanasie Rednic către Petru Pavel Aron,[246] aflat în vizitaţie canonică la Baia Mare, atotputernicul cofesor al episcopului se plânge de nişte manifesări zgomotoase ale elevilor blăjeni în perioada sărbătorilor de iarnă, când au pornit cu *Irozii* prin satele şi târgurile din jur, stârnind oarecare rumoare în rândul „celorlalte naţiuni", adică al ungurilor şi saşilor. Această ieşire publică o condamnă Rednic cu mare vehemenţă, apreciind că „ar fi mai bine să ne ascundem până când scopul va fi perfect atins, decât să arătăm adversarilor, oricare ar fi, unele semne de imperfecţiune în realizarea scopului, înainte de a ne fi atins în fine scopul". În anii petrecuţi la Viena, în lungile reprize de hărţuială şi angoasă, Aron trebuie că s-a gândit mult la acest „scop" temut cu atâta gelozie de Rednic. Îndată după sosirea la Viena, în 29 mai 1752, el îi scria contelui Königsegg-Erps că, pentru consolidarea unirii, este necesară deschiderea de şcoli la Blaj, în care tinerii să înveţe doctrina catolică iar preoţii mai bătrâni cunoştinţele necesare ritualului bisericesc.[247] Nu se cunoaşte vreo încurajare a sa în acest sens din partea puterii. Impulsul a venit din convingere proprie, aşa cum îi va scrie în 1756 Papei, referindu-se la români: „Graiul le este cel latinesc. Din fire sunt foarte blânzi şi aplecaţi la orice măiestrii sau ştiinţe, la viţii ca şi la pietate. Dar până acum au fost cu totul părăsiţi şi dispreţuiţi de popoarele cari îi stăpânesc şi de eretici. De aceea sunt şi foarte aspri şi fără ştiinţă de carte".[248] Convingerea era, deci, că românii merită mai mult. În 11 octombrie 1754, la abia două săptămâni de la revenirea în Blaj şi cu o lună înaintea instalării oficiale în scaun, Petru Pavel Aron trece brusc la punerea în operă a celei mai mari acţiuni din istoria Bisericii Române Unite, cu repercusiuni asupra întregii istorii româneşti pe viitor. Este vorba, desigur, despre deschiderea şcolilor din Blaj, eveniment intens mediatizat,[249] în jurul căruia s-a glosat mult şi despre care aparent ar fi multe de repetat, dar puţine de spus. Decretul episcopului cu această dată poruncea „să ne apucăm de deschiderea învăţăturilor şi şi chivernisirea într-însele a celor lipsiţi". El este format din trei documente cu înţeles completiv, dintre care unul cu caracter general iar celelalte două ca norme de aplicare. Episcopul de la Blaj simte că deschide istorie şi se exprimă ca atare, în termeni antologici:

„Noi Petru Pavel Aron de Bistra, din mila lui Dumnezeu şi a Scaunului Apostolicesc celor din legea grecească prin toată Ţara Ardealului şi părţilor ei adaose vlădicului Făgăraşului iproci. Tuturor celor din numita eparfiria noastră cinstiţilor protopopi, preoţilor, ieromonaşilor, cliricilor, aşijderea şi tuturor mireanilor pace de la Domnul Hristos şi spăsănie, iară de la noi blagoslovenie. Fiindcă preînălţata stăpânitoarea noastră chesaro crăiasă Maria Terezia, ca o premilostivă a noastră şi nespusă ctitoră, urmând prelăudata rânduială a preslăvitului oarecând marelui ctitorului nostru şi chesar Carol al şasele, nu numai acelaşi aşezământ despre partea vlădiciei, a mănăstiri şi a şcoalelor a duce în vig au voit, ci încă şi prin noauă orânduială s-au milostivit a ne porunci cum, cuprinzând din milostiva dăruire

---

[243] Vezi titlul supra, n. 238.

[244] Pus la dispoziţia noastră, în copie, de Cristian Langa, căruia îi aducem pe această cale mulţumiri.

[245] Ioan Chindriş, *Transilvanica*, p. 454-470.

[246] Textul latin la Zenovie Pâclişanu, *Documente privitoare la istoria şcoalelor din Blaj*, Bucureşti, 1930, p. 28-30. Original şi traducere românească la Ioan Chindriş, *Blajul şi începuturile Vifleimului la români*, în „Anuarul Institutului de istorie George Barit din Cluj-Napoca", XLIII, Series historica, 2004, p. 416-456.

[247] Zenovie Pâclişanu, *Istoria Bisericii Române Unite*, în „Perspective", XIV-XVI, 1991 – 1993, nr. 53-60, p. 46.

[248] V. Stanciu, *Petru Pavel Aron*, Blaj, 1943, p. 20-21.

[249] Iată doar câteva dintre lucrările de neocolit pe această temă: Samuil Micu, *Istoria românilor...*, II, p. 333-334, 434-438; ; Timotei Cipariu, *Acte şi fragmente...*, p. 217-224; Antonelli, *Breviariu istoric al şcoalelor din Blaj,* Blaj, 1877; Augustin Bunea, *Episcopii...*, p. 277-295; Zenovie Pâclişanu, *Documente privitoare la istoria şcoalelor din Blaj,* pass.; idem, *Istoria Bisericii Române Unite*, în „Perspective", XIV/XVI, 1991 – 1993, nr. 53-60, p. 46-59; Nicolae Albu, *Istoria învăţământului românesc din Transilvania până la 1800,* Blaj, 1944, p. 175-197.

averile vlădiceşti şi mănăstireşti şi aşăzându-ne într-însele, îndată cât va fi cu putinţă mai curând să ne apucăm de deschiderea învăţăturilor şi chivernisirea într-însele a celor lipsiţi. Căreia împărăteşti porunci cu smerenie supuindu-ne şi după putinţă ajutorindu-ne Domnul a-i face destul, cugetând şi fiindcă începutul înţelepciunii iaste frica lui Dumnezeu, ca întru toate şi mai întâiu frica lui Dumnezeu să să înveţă cu fapta şi cu cuvântul, mai ales în sfânta bisearică, numitul eclesiarh va avea grijă cum toată rânduiala bisericească cu evlavie să să isprăvească.

Lângă acestea să va începe în mănăstire, acum întâiu până la altă a noastră orânduială, a să ceti, a să proceti şi a să tâlcui după lipsa şi după vreame celor lipsiţi: întâi dumnezeieştile zeace porunci, începând dimineaţa îndată după Sfânta Leturgie. A doaua, să vor ceti, proceti şi tâlcui cele şapte dumnezeieşti taine şi bisericeştile porunci, care să vor începe la un ceas după prânz. A. 3: să vor dovedi şi să vor tâlcui ceale mai de lipsă a credinţii cu tâlcuirea şi iarăşi dovedirea, din sfintele cărţi, adevărului sfintei uniri, a cărora învăţătură şi dovedire iarăşi să va face dimineaţa, îndată după Sfânta Leturgie şi la un ceas după prânz. A patra va fi luare de samă şi îndreptare la cetire, procetire, scriire şi tâlcuirea limbilor şi ceva cunoştinţă o ştiinţălor, care aşijderea va fi în vremile şi ceasurile mai sus însămnate.

Lângă toate aceastea neîncurmată şcoală de obşte va fi tuturor de toată vârsta, de cetanie, de cântare şi de scrisoare, nici o plată de la ucenici aşteptându-să, numai într-însele, care va vrea, după rânduiala celui mai mare spre acea treabă pus să să chiverniească. Carele toate aşa fiind rânduite şi aşezate, pentru aceaea am vrut a le face în ştire şi la arătare tuturor, cum nu numai cei care vor fi deatori a le cerceta şi după putinţă a le învăţa, adică care vor trage nădeajde de sufletească păstorie să le poată şti şi spre cuprinderea aceloraş să se poată îndrepta, ci încă şi alţii toţi ori carii, iubitori de spăsănie fiind, or cugeta a avea dintr-însele ceva cunoştinţă de lipsă să să poată îndrepta şi în ce vreme a le cerceta, precum şi dorim tuturor cum într-însele chivernisându-să, să să deprindă şi cuprinzându-le să le înveaţă spre îndreptare a vieţui creştineaşte şi a dobândi prin plinirea lor viaţa de veaci, care tuturor o poftim prin darul Domnului Nostru Isus Hristos. Dat în Blaj, anul Domnului o mie şapte sute cincizăci şi patru, unsprăzeace zile a lunii octomvrie.

P. Pavel.

Din porunca măriii sale:

Raţ Petru,
logofet S. S. Mare".[250]

Apelul episcopului la dispoziţii „preaînalte", mai vechi sau mai noi, are acoperire în realitatea istorică. De la începuturile unirii cu Roma, în toate actele şi complicatele mişcări legate de marele eveniment, şi-a găsit loc şi elementul cultural, mai cu seamă cel referitor la şcoli şi învăţătură.[251] În importanta sa diplomă donaţională din 1738, Carol VI prevedea expres ca jumătate din veniturile domeniului Blaj să fie destinate întreţinerii a 11 călugări bazilitani, a 20 de tineri seminarişti – deci a unui seminar – şi trimiterii la Roma a 3 tineri de către fiecare episcop, la studii în Colegiul de Propaganda Fide.[252] Baza materială a fost apoi întregită de Inochentie Micu-Klein, care, cu sprijinul clerului, a început în acelaşi an aventura temerară de construire consecutivă a mănăstirii şi a clădirilor şcolare. Lucrările s-au încheiat în 1747, sub vicariatul lui Aron, dar avatarurile accesului său la scaunul episcopal au întârziat mult înfiinţarea efectivă a şcolilor. Graba surprinzătoare din 1754 se explică prin dorinţa de a recupera din timpul pierdut, dar şi prin dorinţa de a trasa o nouă cale de afirmare naţională, una eliberată de iluzia promisiunilor leopoldine, despre care însă simţea, ştia că poate asigura atingerea „scopului" *(bonum)*, acelaşi, pentru care lucra şi el cu patima lui Inochentie, dar pe alte căi. Decretul este întregit de alte două documente normative: *Rânduiala cinstiţilor ieromonaşi şi a scoalelor ce s-au rânduit să fie în Mânăstirea S. Treime în Blaj*, din 11 octombrie şi *Rânduiala învăţătorilor şi trapezitelor*, emise o zi mai târziu, în 12 octombrie.[253]

---

[250] După Augustin Bunea, *Episcopii...,* planşă aparte între pag. 278-279, unde reproduce în facsimil şi originalul documentului). Decretul a fost publicat prima dată de Timotei Cipariu, *Acte şi fragmente...*, p. 217-219.

[251] Ioan Chindriş, *Cultură şi societate...*, p. 227-231.

[252] Vezi la Gheorghe Şincai, *Hronica...*, p.366-367; Ioan Antonelli, *Breviariu istoric al şcoalelor din Blaj*, Blaj, 1777, p.4; Nicolae Albu, *Istoria învăţământului românesc din Transilvania până la 1800,* Blaj, 1944, p. 174.

[253] Textele la Timotei Cipariu, *op. cit.*, p. 219-224, de unde le reproducem. Vezi şi Nicolae Brânzeu, *Şcoalele din Blaj. Studiu istoric,* Sibiu, 1898, p. 44-50; Ioan Georgescu, *Scolile din Blaj,* în „Boabe de grâu", IV, 1933, nr, 6, p. 337-339; Nicolae Lupu, *Una sută optzeci de ani de la deschiderea celor dintâi şcoli româneşti în Mănăstirea Sfânta Troiţă din Blaj*, în „Blajul", I, 1934, nr. 10, p. 456-457; Virgil Stanciu, *Petru Pavel Aron*, Blaj, p. 34-36; Coriolan Suciu, *Arhiereii Blajului, ctitori de şcoli naţionale. La 190 de ani de la deschiderea şcolilor din Blaj*, Blaj, 1944, p. P. 16-21; Nicolae Albu, *Istoria învăţământului...*, p. 175-179; Romul Munteanu, *Contribuţia Şcolii Ardelene la culturalizarea maselor,* Bucureşti, 1962, p. 201-203. Pentru că aceste lucrări nu au avut ambiţia unei reeditări ştiinţifice a elaboratelor lui Aron în privinţa şcolilor, ca atare neexistând o ediţie pertinentă a lor din secolul al XIX-lea, le reproducem în cele ce urmează după variant credibilă a lui Timotei Cipariu:

I. „Noi P. Pavel Aaron de Bistra, din mila lui Dumnezeu şi a Scaunului Apostolic celor de leagea grecească prin toată Ţara Ardealului şi părţilor ei adause, vlădicul Făgăraşului ş. c., cinstiţilor ieromonaşi de la Mânăstirea S. Treime din Blaj, pace de la Domnul Hristos şi spăsenie, iară de la noi blagoslovenie.

De vreame ce Preamilostivul Dumnezeu cu nesupusă rânduială a prea bogatei Sale milostiviri, prin milostivirea, iarăşi, a preaînălţatei stăpânitoarei noastre, acum odată la mult dorita neamului şi besearecii adunare câtuşi de câţi ne-au împreunat, se cuvine, cum şi noi aşişderea vrând cu fapta a răspunde chemării noastre şi sfârşitului, cugetului iarăşi, poftei şi poruncii preamilostivilor şi preaînălţaţilor ctitori şi aşişdere şi aşteptării neamului şi lipsăi besearecii, să ne îndemnăm spre cuprinderea celora prin carele să se plinească aceale deatorii a noastre, spre a cărora mai degrabnică pornire şi plinire am socotit de lipsă a fi acum întâiu, până la altă a noastră orânduială, cum aceştii însemnate turme să se deschidă fântânile darurilor adică:

Întâiu, unul dintre fraţii ieromonaşi să înceapă a proceti şi a le tâlcui dumnezeieştile porunci, dimineaţa după S. Liturghie îndată, lungindu-se sau scurtându-se vreame după lipsa sau folosul ascultătorilor.

Acelaşi ieromonah, după prânz, să le procetească şi să le tălmăcească cunoştinţa S. Taine: materia, forma, intenţia, ministrul şi iarăşi modul cum să se slujească şi de la cine ş. c., cu care prilej pot veni în socoteală şi în arătare şi poruncile besericeşti.

Al doile frate ieromonah să aibă grijea limbilor, cum care ar vrea sau ceva cunoştinţă din înceaperea cetaniei sau cunoştinţei limbilor

Pe baza aceastor reglementări, la Blaj s-au înfiinţat consecutiv trei categorii de şcoli, cu programe mult diferenţiate. Prima, şcoala elementară sau „de obşte", avea în programă iniţierea în bucoavnă sau cartea de citire, cunoaşterea cântărilor bisericeşti şi scrierea. Contemporanii au numit-o „şcoala românească", pentru că totul se preda în limba română. Primul învăţător a fost, prin hotărârea episcopului, dascălul Constantin Dimitrievici.[254] Pe o treaptă superioară se situa „şcoala latină", cum era numită, cu programă de gimnaziu, nucleul viitorului liceu al Blajului, vestit în toată lumea românească. În fine, a treia şcoală gândită de Aron avea un caracter pur religios şi va deveni în viitor seminarul şi mai apoi facultatea teologică din Blaj. Este interesantă politica şcolară gândită de Aron pentru reuşita începutului mai mult decât temerar. Pentru ca „aceştii însemnate turme să se deschidă fântânile darurilor" fără restricţii, nu exista o dată fixă pentru începerea cursurilor, ci fiecare venea când putea. Elevii aveau libertatea de a fluctua de la un program de învăţătură la altul, neexistând unul fixat pe materii. La fel de elastică era şi problema vârstei elevilor, între cei din prima garnitură învăţând, alături copii de 4-5 ani, şi flăcăi de 20- 21 de ani, într-o devălmăşie desigur pitorească. Matei Popovici, fiul popii din Crăciunel, avea 21 de ani, în vreme ce „minimul" Petru Paraleu din Blaj era un copil de patru ani.[255] Cu atât mai puţin contau, desigur, religia sau proveniența socială a elevilor. Prin această politică şcolară permisivă, Aron a produs un flux extraordinar de elevi la noile aşezăminte din Blaj. Un fapt care va deveni precedent istoric a încurajat în plus acest exod. Diploma donaţională a lui Carol VI prevedea întreţinerea din veniturile domeniului Blaj a 20 de şcolari. Aron însă a hotărât să-şi jerfească propriile venituri pentru hrana tuturor învăţăceilor. Vestea acestei generozităţi nu a rămas fără urmări. „Era în şcoalele Blajului atunci – scrie Samuil Micu – diiaci [elevi-n.n.] latineşti şi româneşti mai mult de trei sute".[256] Pe şcolari episcopul îi numea „inima noastră" *(cor nostrum)* şi raporta cu modestie Congregaţiei de Propaganda Fide că aceşti trăiesc din firimiturile mesei lui.[257] Aron a introdus şi beneficiul de pâine, vestiţii ţipăi, pe care şcolarii îi primeau de trei ori pe zi. Controla zilnic dacă aceste pâinişoare sunt de calitate, după mărturia aceluiaşi Samuil Micu.[258]

Zoltán I. Tóth scrie că „Episcopul Aron era în perfectă cunoştinţă de cauză despre importanţa şcolilor în viaţa bisericii".[259] Sociologia şcolară a episcopului a avut două urmări imediate, providenţiale nu doar pentru Biserica

---

lătineşti şi ungureşti sau, ştiindu-le, ar vrea a avea mai mare şi mai bună înţelegere să poată cu însemnatul frate întru aceale a avea deprindere, chivernisire şi sporire, încă şi spre ştiinţă păşire. Care iearăşi trebuie să se înceapă dimineaţa, îndată după S. Liturghie, iară după amiazăzi, un ceas după prânz, îndelungind iearăşi sau scurtând vreame, după lipsa sau folosul ascultătorilor.

Al treilea frate ieromonah să aibă grijă a proceti lipsiţilor şi setoşilor cunoştinţa credinţei, mai ales ceale ce sunt de necesitate medii şi altele, după înţeleagerea şi vârsta ascultătorilor, întru carele foarte cu socoteală se va sârgui a le dovedi cu bun temeiu adevărul sfintei uniri; şi aceastea aşişderea dimineaţa şi după prânz începând, va lungi sau va scurta vreamea înţelepţeaşte.

Al patrule frate ieromonah, afară de aceaea, va avea grijă de lipsa fraţilor despre trapezare, ca să nu fie scădere celor de lipsă în vreamea sa; va avea grijea şi a tipografiei, ca să se poată face cărţi de ceale de lipsă.

Aceaste mai sus însemnate începându-se, precum s-au zis, dimineaţa, după S. Liturghie îndată, se pot lungi în vreame odată, după folosul şi lipsa ascultătorilor; şi iearăşi pot să fie cei ce vor asculta procetirea şi tâlcuirea poruncilor şi a S. Taine cu cei ce vor asculta învăţătura credinţii şi cunoştinţa adevărului unirei, întru o casă sau întru o şcoală, rânduindu-se şi înţelegându-se învăţătorii aşa cum, când unul va ieşi, altul să intre, sau macar şi osebită casă sau şcoală fieşetcarele cu a sa.

Ieară cei cu limbile vor trebui să aibă eişi deosebit una, din care ieşind, după rânduiala învăţătorului său sau mai înainte de întrare, să poată întra şi învăţa la şcoala cea de obşte, şi care ar fi de acea vârstă să poată întra şi la ascultarea dogmelor.

Prestea aceastea şi învăţătorii dogmelor şi mai ales ispravnicul trăpăzării în vreamea lor, când n-ar avea alţi ascultători, şi mai vârtos în dumineci şi în serbători, vor putea pe rând a face, pe cât li se va părea, creştineşti învăţături în obşteasca şcoală.

Lângă carele toate părintele Gherontie şi cu cinstit protopopul Săcădate, care vor învăţa în cinul beserecesc pre cei ce le vor trebui, vor avea grijă cum pre cei ce pentru multe trebi năzuiesc aici să-i facă a întra la ascultarea învăţăturilor; aşişderea rândul patrafirului să ţină toţi pe rând, începând de la vecernie, de sâmbăta seara, până la altă sâmbătă, după liturghie. Ieară S. Liturghie pe rând vor sluji după istros şi în besericuţă, ca şi aceea să nu rămâie fără slujbă şi preoţii fără jertfire. Dat în Blaj, 1754, octovrie".

II. „Eclesiarh va fi prea cinstitul arhimandrit şi ieromonah Leontie.

Tâlcuitoriu dumnezeieştilor Zeace Porunci, a S. Taine şi a poruncilor S. Besearici va fi cinstitul ieromonah Silvestru, carele va fi şi prefect sau vătav mare scoalelor şi preses examenului clericilor.

Învăţătoriu limbilor şi după vreame şi putinţă a ştiinţelor, cinstitul ieromonah Grigorie, căruia se încredinţează şi bună paza bibliotecii.

Tâlcuitoriu celor de lipsă a credinţei şi a sfintei uniri, cinstitul ieromonah Atanasie, având şi grija istoriei.

Ispravnicul trapezarei, a familiei şi altor lipse din casă, cinstitul ieromonah Grigorie, având paza arhivului, carele cu eclesiarhul şi cu cinstitul protopopul locului vor învăţa cinul besearicii pre carii va fi de lipsă.

Aceştia toţi mai sus numiţi, cu cinstitul protopopul locului şi împreună şi deosebi, după socoteala vremilor şi şi lipsa întâmplărilor, vor fi examinatori clerului, dând arhiereului cuvioasele atestate, supt iscălitura presidentului.

Ieară dascălul scoalei de obşte va fi Constantin Dimitrievici.

Preste toate aceastea, rânduiala supunerii întru acesta chip se va ţinea, adică:

În ceale ale cinului besericesc vor fi toţi cu supunere eclesiarhului.

În ceale ce vor fi de treapta scoalelor, prefeactului aceloraşi, precum şi în ceale ce vor fi ale bibliotecii, prefeactului aceiaşi.

În ceale ce vor fi de socoteala trapezii şi de lipsa casei, ispravnicului aceloraşi, carele se va sârgui spre toate ceale de lipsă după rânduiala cinului marelui părinte, rânduind şi ceasul refecţiei şi vreamea odihnei, după lipsa întâmplărilor şi socoteala vremilor. Ieară în trapezare şi airi afară, din rânduitele cinuri, şedearea înainte şi preferenţia se va ţinea după vârsta chemării şi a betrâneaţelor, nemică deosebind, ci toate de obşte fiindu-le. Dat Blaj, 1754, oct. 12 zile".

[254] De modestul personaj, originar din satul Aricești din Romanați și pripășit în Ardeal, se leagă realizarea, în 1757, a unei copii după *Hronicul* lui Dimitrie Cantemir care exista la Blaj din vremea lui Inochentie Micu-Klein. La sfârșitul copiei, el notează: „Acest hronic, prefăcându-l după altul, l-am scris precum se vede eu Constandin, robul lui Dumnezeu și dascăl al școlii românești din Blaj".

[255] Zenovie Pâclișanu, *Documente privitoare la istoria şcoalelor din Blaj*, p. 2-6.

[256] *Istoria românilor*, II, p. 333.

[257] Augustin Bunea, *Episcopii...*, p. 280-281; Zenovie Pâclișanu, *Istoria Bisericii Române Unite*, în „Perspective", XIV-XVI, 1991 – 1993, nr. 53-60, p. 49.

[258] „În toată zioa trebuia colcearul să ducă la masa vlădicului și un țipău de a diiacilor, ca să guste și să vază ce pâne să dă la diiaci, ca nu cumva colcearul să facă viclenie și să dea pâne rea la diiaci" (*Istoria românilor*, II, p. 333-334).

[259] *Az erdélyi román nacionalizmus...*, p. 231.

Unită şi comunitatea pe care o conducea. Mai întâi, s-a produs prima democratizare a învăţământului din istoria românilor, prin lipsa oricărei bariere sociale la intrarea în şcolile blăjene. În acest fel s-a creat, cu fiecare promoţie de absolvenţi, o nouă clasă socială ardeleană, o clasă suprapusă, sustrasă tuturor cutumelor ereditare şi bazată numai pe valorile personale. Din forja amalgamată s-au împrăştiat în lumea satelor româneşti preoţi şi dascăli cunoscători de carte modernă, închegându-se pas cu pas o elită românească imposibil de realizat pe alte căi. Abia având în vedere această elită în sens larg, putem înţelege fenomenul selectării vârfurilor intelectuale, care urmau să aprofundeze iluminismul epocii şi să constituie faimoasa generaţie a Şcolii Ardelene. Pe de altă parte, şcolile blăjene au întors în cap imaginea populară negativă asupra reşedinţei uniţilor, alimentată de prozelitismul ortodox fundamentalist, pe care îl ilustrează la acest nivel *Plângerea sfintei mănăstiri a Silvaşului, din eparhia Haţegului, din Prislop*:

„O, de te-ar fi ars focul, Blaj,
Că tu multe răutăţi lucraşi!”[260]

Acum, Blajul este locul unde îşi pot trimite copiii la şcoală, alături de uniţi, şi neuniţii sau şovăielnicii din părţile sudice şi sud-vestice ale Transilvaniei. Încă din primul an de funcţionare, şcolile sunt frecventate de elevi din Maramureş până în Făgăraş sau Banat. Nobilul de 20 de ani Pahomie Vancea din Onceştii Marmaţiei figurează în catalog alături de „plebeul iobag” *(plebeus subditus)* George din Comana Făgăraşului şi de Sava din Răşinari, doi ortodocşi care încă nu au nume de familie stabilă, fiind declinaţi în document după satul de baştină.[261] Cel de al doilea nu este altul decât Sava Popovici, distinsul cleric ortodox de mai târziu, fiul preotului de aceeaşi confesiune din satul emblematic al ortodoxismului ardelean. Bănăţeanul Dumitru Popovici se roagă de episcop, printr-o scrisoare, să fie primit la învăţătură în Blaj, în termeni antologici dacă ne gândim că era vorba de un copil: „Precum îţi faci milă cu mulţi de-i primeşti la mila Măriei tale, întru acest chip mă rog şi eu Măriei tale ca să-ţi faci milă a mă primi la seminariul Măriei tale”.[262] Ungurul György Tikosi, posibil reformat, se roagă de episcop în termeni similari să fie primit printre seminarişti, „aşa cum v-aţi îndurat şi de ceilalţi”.[263] Acest ecumenism didactic, uimitor pentru vremea de frământări confesionale ce marcau viaţa ardelenilor şi care vor răbufni curând la suprafaţă, a fost posibil prin grija episcopului ca totul să se desfăşoare după vechea normă orodoxă, după cum se poate vedea dintr-o *Instrucţie pentru cuprinderea grămăticilor* emisă de episcop în 18 octombrie 1754.[264] Până şi formula „Gospodi pomilui!” pentru „Doamne miluieşte!” este păstrată, după cum stabileşte episcopul la punctul al şaselea. Unica „abatere” era dialogul despre adevărurile unirii din cadrul orelor de catehizaţie, care se desfăşurau după catehismul elaborat de Aron, *Învăţătură creştinească*, tipărit la 1755.[265]

Ce pregătire le ofereau şcolile de la Blaj acestor copii veniţi dintr-o arie atât de diversă ca tradiţie şi influenţă cultural-religioasă? Primul şi cel mai important câştig a fost codificarea, uniformizarea sistemului după tradiţia occidentală a gimnaziilor. Semnificativă este situaţia „şcolii latine”, care s-a înfiinţat la început numai cu două clase: I-a *(principia)* şi a II-a *(grammatica)*. Prima avea trei cicluri de învăţământ (*principia, grammatica* şi *sintaxis*) iar a doua două cicluri (*rethorica* şi *poesis*). Această împărţire în două cicluri cuprinzând cinci clase corespundea sistemului liceal din Imperiu, instituţii similare existând în Transilvania la Braşov, Sibiu, Cluj, Aiud, Timişoara, Arad, Oradea, Târgu Mureş, Târgu Secuiesc, Odorheiul Secuiesc, Alba Iulia, Baia Mare şi Sighişoara, toate săseşti şi ungureşti, dar frecventate şi de mulţi elevi români.[266] Blajul este primul centru şcolar înfiinţat în mediu românesc, unde materiile de tip universalist, tributare imperiului limbii latine, se vor colora pas cu pas în nuanţe naţionale evidente. Cursanţii gimnaziului şi ai seminariului erau obligaţi să înveţe temeinic limba română, ascultând lecţiile „şcolii româneşti”,[267] după cum ceilaţi toţi, care voiau să se facă preoţi, trebuiau să asculte prelegerile dogmatice. Firul roşu care străbate întreaga programă gimnazială este bazat însă mai ales pe cunoaşterea aprofundată a limbii latine, după cum arată situaţia materiilor în 1772, înaintea etatizării prin *Ratio educationis* la scara Imperiului (1777) şi prin *Norma regia* la scara principatului (1781): gramatica şi scrierea acesteia *(praeceptis)*, cunoaşterea literaturii *(chrestomatia)* şi uzanţa orală (*eloquentia* şi faza avansată *„ex institutionibus orathoris”*). Se mai predau, în mod progresiv, istoria (biblică, a Transilvaniei, a Romei antice), geografia, matematica, limba greacă etc.[268] Dacă, însă, aceste materii clasice vor constitui miezul dur al învăţământului blăjen foarte curând, nu au fost abordate în nici un caz de la început, în situaţia când la Blaj se petrecea în mod revoluţionar ceea ce în centrele şcolare amintite se dobândise în decenii, chiar secole de acumulare. Aplecarea pe curbele de nivel ale necesităţii de moment – dramatică! – i-a dictat ierarhului întemeietor un drum mai prudent, s-ar putea zice modest. Mozaicul deconcertant al populaţiei şcolare a impus pe primul plan uniformizarea cunoştinţelor religioase, prin predarea celor zece porunci, a celor şapte taine şi a „adevărului sfintei uniri”. Nu se pune însă problema unei buchiseli a acestora, ci a interpretării lor consistente. Faptul este arătat în obligaţia pe care o precizează *Rânduiala cinstiţilor ieromonaşi* pentru cel care va preda tainele, acestea trebuind să fie desluşite prin „materia, forma, intenţia, ministrul şi iearăşi modul cum să se slujească şi de la cine”.

---

[260] Sextil Puşcariu, *Istoria literaturii ronmâne. Epoca veche*, Sibiu, 1930, p. 193.
[261] Zenovie Pâclişanu, *Documente…*, p. 2-6.
[262] *Ibid.*, p. 31.
[263] *Ibid.*, p. 32.
[264] Textul la Augustin Bunea, *Episcopii…*, p. 456-457.
[265] *Învăţătură creştinească prin întrebări şi răspunsuri, pentru procopseala şcoalelor*. Cartea era tipărită la 31 ianuarie 1755. S-a reeditat peste un an, în 1756, fiind gata la 20 mai. Vezi B.R.V., IV, p. 73. Cf. şi Nicolae Albu, *Istoria învăţământului…* , p. 192.
[266] Nicolae Albu, *op. cit*., p. 184-186.
[267] Augustin Bunea, *Episcopii…*, p. 278.
[268] Vezi materiile la Nicolae Albu, *Istoria învăţământului…*, p. 184-185.

Este un început firav de teologie dogmatică, deschizător de drum pentru erudiția ce va marca această materie o dată cu Samuil Micu și generația sa. Al doilea deziderat l-a constituit „scrierea și tâlcuirea limbilor", înțelegându-se, în cazul nostru, latina, greaca, germana și – într-un principat dominat politic de unguri – maghiara. Intenția lui Aron a fost de asemenea predarea, „după vreame și putință", a ştiinţelor. Nelămurite la început, aceste „ştiinţe" se vor întruchipa curând în materii ca geografia, aritmetica, istoria, matesele.

Pe ce colaboratori se putea baza episcopul de la Blaj în derularea acestui program mai mult decât ambițios, dacă îl comparăm cu situația secătuită de știință de carte în rândul românilor, endemică în Transilvania calvinismului dominant? Profesorii au fost recrutați din rândul călugărilor mănăstirii. În cazul Blajului, însă, conceptul de mănăstire trebuie disociat de imaginea troglodită a vechilor sihăstrii răsăritene din Transilvania, în număr necrezut de mare, unde erau adunați de-a valma indivizi inculți și vagabonzi, trăind din cerşetorie.[269] Numai în districtul Făgăraşului, pe linia nordică a Carpaților meridionali, se înșirau 23 de asemenea „mănăstiri ", din ai căror aproape 100 de călugări istoria nu consemnează măcar un nume de ins care ar fi însemnat ceva în viața comunităților respective, cu atât mai puțin în viața românilor ardeleni în general. Cei câțiva călugări din Mănăstirea Sfânta Treime de la Blaj erau purtătorii unui mesaj la antipod, după care călugăria se identifica în occident cu cărturăria, cu erudiția și activitatea creatoare în general. La data când Petru Pavel Aron i-a instituit dascăli ai şcolilor înființate de el, aceştia aveau de pe acum realizări literare însemnate, colective şi individuale, valorificate cu ajutorul tiparului de la Blaj. *Floarea adevărului* din 1750 îi recomandă, după cum s-a văzut, ca teologi erudiți, în fruntea celor din aria greco-catolică a Imperiului. Un an mai târziu, de sub teascurile blăjene iese Ceaslovul[270] sau rugăciunile orelor, manual obligatoriu pentru orice cleric în exercițiu, iar în 1753 Strastnicul.[271] Aceste voluminoase cărți de altar trebuiau pregătite pentru tipar și „diortorisite", corectate, de către persoane cu pregătire, nimeni alții decât aceiași „cinstiți ieromonași" ai mănăstirii. Dacă buchiseala celor mici de la şcoala primară Aron a încredințat-o modestului dascăl Constantin Dimitrievici, călugărilor li s-au repartizat materiile pretențioase. Teologia urma să fie predată de Silvestru Caliani (partea privind poruncile dumnezeiești, tainele și poruncile bisericești) și de Atanasie Rednic, cel mai apropiat colaborator al episcopului, căruia îi dă în sarcină teologia dogmatică, istoria bisericească și tâlcuirea adevărurilor unirii . Primul studiase la Roma iar al doilea la Viena, ani îndelungați, de unde s-au întors cu cunoştinţe teologice și umaniste de tip occidental. Profesorul limbilor „și după vreame și putință a ştiinţelor" a fost numit Grigore Maior. Personalitate puternică a vremii sale, viitor episcop de Blaj, acesta este primul ardelean unit care a urmat întregul curs de şapte ani al studiilor de la Propaganda Fide și primul doctor atestat documentar.[272] Cu trecerea anilor, acestora li s-au adăugat alții, concomitent cu creşterea numărului elevilor și dezvoltarea şcolilor. O speranță a fost Meletie Neagoe, cu studii la iezuiții din Cluj și Tirnavia, de unde s-a întors și a fost numit profesor la noua clasă de sintaxă, în toamna anului 1757. A murit însă de tânăr, la numai 30 de ani, în 1760.[273] Nevoile şcolare cereau însă mai mulți dascăli, iar numărul celor cu studii înalte se oprea deocamdată aici. Aron a apelat atunci la profesori laici, aspect inedit într-un sistem didactic confesional. Primul a fost George Vulcan din Blaj, bunicul viitorului episcop Samuil Vulcan de la Oradea, dar – spune Samuil Micu – acesta „curând au trecut dintru această lume".[274] I-au urmat Ioan Neagoe, fiul protopopului din Armeni, după studii la iezuiții din Cluj,[275] și Nicolae Ludoși. Pentru remedierea situației, episcopul s-a străduit să promoveze la rândul său trei studenți la Propaganda Fide din Roma, după sunetul diplomei donaționale a lui Carol VI. Nu fără opoziție din partea autorităților de la Viena, reuşeşte să-i trimită, abia în 1762, pe Alexie Mureşanu, Sava Mâțu (Sabbatius) și Iacob Aron, care însă vor reveni la Blaj abia după moartea lui Aron. „Aceasta era fața şcoalelor Blajului pe aceale vremi", va concluziona Samuil Micu în sinteza sa istorică.[276] Cert este că învățământul blăjean, odată pornit, s-a dovedit a fi un fenomen viabil, cu o dezvoltare impetuoasă. La 1759 numărul elevilor urcă la 500. Cifra de 500 vine de la un ungur îngrijorat, György Rettegi, care la 1761 se alerta că românii „și-au întemeiat la Blaj un gimnaziu care a ajuns la cinci sute de elevi". „De acest lucru – spune Rettegi – mărturisesc sincer că îmi este frică, pentru că dacă cineva lasă și mai tare acest lucru de capul lor, pe noi pot să ne pustiască cu mare spor, fiindcă în Ardeal sunt pe puțin de zece ori mai mulți români decât unguri".[277] Iată, aşadar, cum roadele celei de a doua tranşee a lui Inochentie Micu-Klein, şcoala, aruncată în luptă de Petru Pavel Aron, se convertesc tot în materie politică. Calea neleopoldină, ocolită, a acestuia, duce către acelaşi punct cerut de legile istoriei, dându-i dreptate deja citatului Benedek Jancsó, cum că educația aprinde în sufletele oamenilor scânteia care face din mulțimi popoare și din popoare națiuni.[278]

---

[269] Augustin Bunea, *op. cit.*, p. 331.

[270] *Ceaslov acum într-acestaş chip întâi tipărit supt stăpânirea preînălțatei chesaro-crăiesei Mariii Theresii. Cu blagosloveniia preacinstitului P. Petru Aaron, gheneral vicareşului, în Sfântă Mănăstire de la Blajiu. La anul de la Hristos 1751.*

[271] *Strastnic care cuprinde în sine slujba sfintelor patimi şi a Învierii Domnului Hristos. Acum într-acesta chip tipărit supt stăpânirea preînălțatei chesaro-crăiasei Mariii Theresiii, cu blagosloveniia presfinţitului vlădichii Făgăraşului chiriu chir Petru Pavel Aaron de la Bistra. În Mănăstirea Sfintei Troiţe de la Blaj. Anii de la Hristos 1753.*

[272] Ioan Chindriș, *Cultură şi societate...*, p. 248.

[273] Samuil Micu, *Istoria românilor...*, II, p. 333; Nicolae Comșa, *Dascălii Blajului*, Blaj, 1940, p. 21; Zenovia Pâclișanu, *Istoria Bisericii Române Unite*, în „Perspective", XIV-XVI,1993, nr. 53-60, p. 50.

[274] Samuil Micu, *Istoria...*, II, p. 334. Vezi despre el Nicolae Comșa, *op. cit.*, p. 20.

[275] I. Tóth Zoltán, *Az erdélyi román nacionalizmus...*, p. 234, n. 2.

[276] Samuil Micu, *op. cit.*, p. 334.

[277] Document comunicat la 1886 de istoricul Károly Torma în revista „Hazánk", p. 382: „Ettöl bizony megvalom, hogy félek, mert ha valaki jobban is eszekre adja ezen dolgot, minket bizony szaporán elpusztithatnak, mert Erdélyben könnyen vagyon tiz annzi oláhság, mint magyar". Vezi și Augustin Bunea, *Episcopii...*, p. 201, n. 1.

[278] *A román nemzetiség törekvések története...*, I, p. 702

confesiune amenințată Descălecatul învățământului național modern, care rămâne moștenirea cea mai importantă a păstoriei lui Petru Pavel Aron, este indisolubil legat de Mănăstirea Sfânta Treime și de slujitorii acesteia, puțini la număr dar remarcabili ca pregătire intelectuală. Gheorghe Șincai va remarca în *Hronica* sa rostul înalt al monahismului blăjean în viața românilor din Transilvania: „Adevărat se poate zice și cu bună samă așa este, cum că mănăstirea Blajului a adus pe neamul românesc la cunoștință,[279] la învățătură și la înțelepciune".[280] Legătura strânsă dintre școală și biserică era cu atât mai vitală, cu cât Biserica Unită și episcopia acesteia constituiau unica structură socială, unica instituție recunoscută legal de constituția *Aprobatelor* și *Compilatelor*, rămase în vigoare după înglobarea Transilvaniei în Imperiu. Dincolo de hotarele acestei biserici, pentru românii ardeleni începea neantul legislativ, statutul de tolerați fără drepturi codificate, asemeni armenilor, evreilor și țiganilor. Marele popor de neam roman se mișca însă pe alte aliniamente decât aceștia, dictate de presiunea numărului, de densitatea zdrobitoare a aborigenilor și de calitatea de mașină economică esențială a principatului. Economia de tip rural închis se baza pe munca iobagilor, iar în Transilvania iobagii erau in cvasitotalitatea lor români. Așa se explică „atenția" aparte acordată unirii acestora. În mentalul adversar pe care îl nutreau firavele „națiuni constituționale", ungurii, secuii și sașii, înglobarea românilor în blocul puternic al Bisericii Catolice constituia un pericol pentru dominația lor discreționară, așa cum se exercitase ea timp de secole. Nici un efort din partea lor pentru a opri catolicizarea românilor nu a fost precupețit, după cum s-a văzut, iar rezultatul străduințelor s-a valorificat sub domnia Mariei Tereza. Desigur, unirea era considerată oficial, la Viena, drept un mijloc de asigurare a unității monarhiei prin unitatea catolică. „Dar – remarcă pe bună dreptate Augustin Bunea – politica aceasta a Curții vieneze era pururea încrucișată, zădărnicită prin împrejurarea că Transilvania era o țară unde protestanții erau la putere și unde aceștia vedeau cu ochi răi orice întărire a catolicismului".[281] Păstoria lui Petru Pavel Aron a fost lovită din plin de tempesta antiunionismului multiform cultivat. Nu există alt ierah al Bisericii Unite, din întreaga ei istorie, care să fi întâmpinat vicisitudini și greutăți pe măsura celor îndurate de el. A gestionat o biserică pe cale de a dispărea chiar sub ochii lui și în pofida eforturilor și sacrificiilor făcute pentru menținerea și întărirea ei. Desigur, a cunoscut, pe când era vicar, frământările produse de mișcarea lui Visarion Sarai, fiind însă prea puțin implicat în rezolvarea incidentului și în reinstalarea liniștii. Dar în deceniul 1751 – 1761 a trebuit să facă față unei răscoale uriașe împotriva unirii, care a aruncat populația românească din principat în prăpastia celei mai dramatice dezbinări din întreaga ei istorie. Aprecierea istoricului Zenovie Pâclișanu poate constitui un prolog pentru orice încercare de a reconstitui evenimentele de atunci: „Niciodată în istoria lor (...) satele românești ardelene n-au trăit o viață atât de frământată și de răscolită ca în acest deceniu, care ne-a păstrat amintirea unor fapte și atitudini de rară măreție etică, alături de izbucnirea brutală a celor mai sălbatice instincte destructive. A fost o succesiune halucinantă de umbre și lumini, în fața căreia cercetătorul de azi rămâne copleșit și dezorientat: să privească admirativ țâșnirea de lumină, ori să se înfioare de întunericul negru ca adâncul iadului?"[282]

După încheierea Războiului de succesiune în toamna anului 1746, împărăteasa a avut un răgaz de pace foarte necesar consolidării domniei acum recunoscute de continent. Pe plan intern, interesează în cazul nostru raporturile Curții cu sârbii din așa zisul Illiric. În timpul războiului turco-austriac dintre 1688 – 1699, cu sorți variați de izbândă locală, patriahul Arsenie III Cernoievici din Ipek, teritoriu otoman, a trecut de partea austriecilor, reușind să-i răscoale pe sârbii și albanezii ortodocși. Cum zona nu a putut fi ocupată de austrieci, ierarhul sârb s-a refugiat de prigoana turcilor pe teritoriul Imperiului lui Leopold I, împreună cu circa 100.000 de sârbi.[283] Ca o fatalitate, cazul se repetă după războiul turco-austriac din 1737 –1739, pierdut de austrieci, când un nou val de colaboraționiști sârbi din Ipek sunt nevoiți să se refugieze în Austria, de data aceasta în frunte cu mitropolitul Arsenie IV Ioanovici Șacabent. Acum însă nu era vorba de niște bieți sârbi care fug sa-și salveze viața, ci de un amestec în care predominau oameni înstăriți din rândul negustorimii suddunărene: sârbi, aromâni și albanezi. Blocul devine astfel compact, cea mai mare densitate de refugiați stabilindu-se în vecinătatea teritoriului românesc al Banatului. Prestigiosul Arsenie devine mitropolit al sârbilor, cu reședința stabilită la Carloviț încă după primul val de emigrare sârbească. Mitropolitul moștenea o situație comodă, obținută de înaintașii clerici din primul val, care apelaseră la împăratul Leopold I pentru a-și exopera roadele fidelității și sacrificiilor în interesul imperial. La 21 august 1790, cezarul vienez emite o diplomă în care satisface întreaga gamă de revendicări specifice ortodoxiei sârbe, într-un teritoriu cu guvernare catolică, de la statutul preoților la înzestrarea materială a bisericii și la dreptul nestingherit al episcopilor de a face vizitații canonice.[284] O cerere temerară, satisfăcută de împărat, era aceea ca „mitropolitul nostru să aibă dreptul de a dispune asupra tuturor bisericilor orientale de rit grecesc, de a hirotoni episcopi și a numi preoți în mănăstiri" etc.[285] Prin această concesiune, împăratul întinde jurisdicția canonică a mitropolitului sârb asupra tuturor ortodocșilor din Imperiu,[286] mai puțin Transilvania, care încă nu era înglobată juridic în Imperiu. Diplomei îi vor urma altele, multe, la fel de generoase,[287] configurându-se astfel o situație unică în Europa: același monarh și urmașii lui, Carol VI și

---

[279] Cu înțelesul de *conștiință, conștiință de sine*.
[280] *Hronica românilor*, III, p. 371.
[281] *Episcopii...*, p. 96.
[282] *Istoria Bisericii Române Unite*, în „Perspective", XIV-XVI,1993, nr. 53-60, p. 30.
[283] Ladislas Hadrovics, *Les peuples serbe et son église sous la domination turque*, Paris, 1949, p. 147-148.
[284] *Ibid.*, p. 141-142.
[285] Jovan Radonič și Mita Kostič, *Srpske privilegije od 1690 do 1792*, Belgrad, 1954, p. 24.
[286] Tóth András, *Az erdélyi román kérdés a 18 században*, p. 34: „...ubique sub alis Majestatis Vestrae firmae graeci ritus existentes de facto sunt".
[287] Jovan Radoniæ (Iovan Radonich) publică 16 dintre acestea, din anii 1690 – 1849, în lucrarea sa *Histoire des serbes de Hongrie*, Paris, 1919, p. 203-225.

Maria Tereza, au pe agenda politică impunerea şi consolidarea catolicismului în nord-estul Ungariei şi în Transilvania şi consolidarea ortodoxismului în sud-estul Ungariei. Între cele două politici, privilegiată este a doua, prin implicarea directă a lui Leopold I, acest mare obsedat al alungării turcilor din bazinul Dunării mijlocii, acţiune în care el exagera mult rolul sârbilor răsculaţi din Ipek, deveniţi subdiţi ai Imperiului. Sârbii austrieci au ştiut să profite fără scrupule de entuziasmul imperial, croindu-şi un veritabil stat religios ortodox în mijlocul imperiului catolic al Habsburgilor. De jos şi până la vârful ierahiei de la Carloviţ, toţi s-au împărtăşit, într-un fel sau altul, de facilităţi sociale şi materiale, pentru oamenii de rând vitală fiind scutirea de orice sarcină publică şi de a mai datora dijme altor preoţi decât ai lor, ortodocşi, pentru întărirea bisericii proprii. Privilegii neauzite, sociale şi materiale, capătă însă ierarhia de la Carloviţ, care smulge împăratului dispoziţia ca toţi credincioşii să depindă în problemele spirituale şi laice de capul lor bisericesc.[288] Cu timpul, aceste facilităţi şi altele similare s-au codificat în ceea ce actele epocii numesc privilegiul illiric, cu un congres illiric şi cu un regulament dat de Maria Tereza. Pe lângă Curtea de la Viena s-a instituit Deputaţiunea aulică pentru afaceri bănăţene şi illirice, numită în general Deputaţiunea Illirică. Cu o eficienţă remarcabilă, ierarhia sârbească din Illiric s-a avântat într-o acţiune prozelită furibundă, cucerirea de noi spaţii religioase şi de credincioşi fiind o sursă extraordinară de venituri. Pentru românii ardeleni, primul test a fost tumultul lui Visarion Sarai, trimis direct de faimosul Arsenie Şacabent şi de sinodul de la Carloviţ.[289] Era o încercare a mitropolitului de a-şi extinde dominaţia şi asupra Transilvaniei, într-o interpretare sui generis a diplomei imperiale din 1790. Două blocuri religioase, create mai mult sau mai puţin artificial de politica Vienei, erau pe cale de a se confrunta făţiş şi hotărâtor, greco-catolicismul din Transilvania şi ortodoxia din Illiric, producând administraţiei centrale neplăceri în cele mai sensibile momente ale domniei Mariei Tereza.

Filiera sârbească a prozelitismului ortodox a înregistrat un succes neaşteptat în 1751, anul alegerii lui Petru Pavel Aron ca episcop al uniţilor din Transilvania. Stăpânirea vieneză ia, la 25 septembrie, hotărârea curioasă ca pe viitor problemele unirii românilor ardeleni să fie gestionate de Deputaţiunea Illirică. Lupul paznic la oi! Forul sârbilor putea dispune singur în chestiune sau, dacă voia, în colaborare cu Cancelaria Aulică a Transilvaniei. Gestul Mariei Tereza este de neexplicat, chiar dacă s-a încercat o descifrare prin marea trecere pe care urmaşul lui Arsenie III Şacabent, mitropolitul sârb Pavel Nenadovici de la Carloviţ, o avea la împărăteasă.[290] Mai degrabă ar putea fi căutată însă explicaţia într-o opţiune de moment a suveranei pentru unul din cele două blocuri confesionale, uniţii ardeleni şi ortodocşii sârbi din Illiric. În viziunea competiţiei istorice, blocul illiric s-a dovedit mai pragmatic, înregistrând succese remarcabile, inclusiv organizarea unui corp militar puternic şi experimentat, foarte util în războiul împărătesei pentru tron. În aceeaşi vreme, românii uniţi din Transilvania nu i-au servit decât cele mai incomode probleme, situându-se pe poziţia unor petiţionari-cerşetori veşnici, atitudine dusă la paroxism de Inochentie Micu-Klein. Istoria imediată nu se creează pe baza drepturilor de tip filosofic, ci la masa trocului vulgar, unde românii nu au avut nimic de oferit, dar foarte mult de cerut. Pe de altă parte, psihologia de popor care şi-a schimbat religia era încă vie la mijlocul secolului al XVIII-lea, nostalgia după „legea strămoşească" lucra la nivelul mentalului popular, alimentată de confinia ortodoxă din Moldo-Valahia şi de dizidenţa subţire dar gălăgioasă din sudul principatului. Ortodoxia din Illiric avea sprijinul Rusiei, putere în expansiune de care Habsburgii trebuiau să ţină seamă în politica externă. Uniţii români erau sprijiniţi sincer de o singură putere, iezuiţii, pe care însă i-au urât şi i-au contestat în mod cosecvent, chiar în dauna unirii. Daca adăugăm la aceste elemente ura şi boicotul reformaţilor care conduceau destinele politicii ardelene, avem imaginea unui organism bolnav, aparent neviabil, pe care îl ţinea în picioare doar marota birocratică a Vienei, cum că în Transilvania trebuie sporit numărul catolicilor.

Pe acest fond vulnerabil vine lovitura lui Pavel Nenadovici din 8 decembrie 1751, când, ca reacţie la alegerea lui Aron ca episcop, porneşte fatala campanie de extindere a puterii ortodoxiei sârbe asupra Transilvaniei. Printr-o scrisoare circulară cu această dată, nesemnată, purtată de emisari în zonele cele mai neliniştite ale principatului, mitropolitul se adresează românilor într-un stil linguşitor şi incitant. Le cere acestora să se declare neuniţi şi să-şi ceară episcop neunit. Aron era ales ca favorit la Blaj, dar încă nu avea confirmarea Vienei, deci uniţii teoretic nu aveau episcop. Tocmai acest lucru voia să-l preîntâmpine Nenadovici. Stăpânirea îngăduie oricărei naţiuni să-şi păstreze „religia strămoşească", nu sileşte pe nimeni să fie unit, spune autorul proclamaţiei. Numai guvernatorul şi popii uniţi duc la Viena minciuna că românii doresc ei înşişi să fie uniţi, ceea ce nu este adevărat. E timpul ca românii să meargă în masă la guvernator şi să spună că lor nu le trebuie episcop unit. Să solicite paşapoarte pentru Viena de la guvernator, declarându-i că vor merge la Curte să-şi ceară episcop sârb de la Carloviţ. „Acum e timpul! Episcopul vă stă gata, numai să veniţi aici din fiecare scaun şi din fiecare comitat câte unul", cu tabele despre parohiile şi credincioşii pe care îi reprezintă. Dar, precizează sârbul mercantil, „nu trimiteţi pe aceşti bărbaţi cu mâna goală", ci cu un florin de fiecare sat. Iar el, mitropolitul, va interveni „la porţile împăraţilor şi la toţi domnii" pentru ca românii ardeleni să capete episcop sârb.[291] În interiorul principatului, instigarea a avut un rezultat minor deocamdată. În 14 ianuarie 1752, la guvernatorul Ioan Haller s-au prezentat doi ţărani acreditaţi de satele dintre Dobra şi Făgăraş, cu un memoriu în care declară că nu vor episcop unit, ci unul sârb de la Carloviţ, cerând totodată paşaport pentru Viena. Catolicul Haller, împreună cu secţiunea catolică din guberniu, au înăbuşit în faşă acest

---

[288] Augustin Bunea, *Episcopii...*, p. 39.

[289] După cum îi va scrie episcopul Aron guvernatorului Ioan Haller în 24 martie 1755: „Donec famosus impostor e carlovitziana congregatione huc emiteretur" (*ibid.*, p. 58, n.2).

[290] *Ibid.*, p. 59.

[291] Textul latin al proclamaţiei la Eudoxiu Hurmuzaki, *Documente...*, VII, Bucureşti, 1876, p. 41 şi Nicolaus Nilles, *Symbolae...*, II, p. 600. Vezi şi Augustin Bunea, *Episcopii...*, p. 61-62; Silviu Dragomir, *Istoria dezrobirei religioase...*, I, p.215-216. Traducere românească: Eudoxiu Hurmuzaki, *Fragmente...*, p. 194-196.

„incident", supunându-i la interogatoriu pe cei doi mesageri şi prinzându-l pe autorul memoriului, un anume popa Vasile din Sălişte. Lucrurile s-au oprit aici, crede cu naivitate guvernatorul în raportul său către Curtea de la Viena din 30 ianuarie 1752,[292] încă în necunoştinţa faptului că un emisar al partiarhului sârb purta în continuare din sat în sat scrisoarea acestuia, fiind prins şi raportându-se despre el abia la începutul lui martie. Răspunsul Mariei Tereza la cele petrecute este împăciuitorist,[293] în pofida faptului că se violase ordinea publică prin implicarea ierarhului de la Carloviţ într-un teritoriu unde nu avea competenţă. Pe acest fond s-a instituit în Transilvania o stare antiunionistă adâncă, la nivel popular, care îşi va arăta roadele pernicioase foarte curând, în crescendo destructiv.

Prima mare sciziune s-a produs în ţinutul Hălmagiului, vecin cu Episcopia Ortodoxă de Arad, dependentă ierarhic de patriarhul de la Carloviţ.[294] Situaţia ţinutului era ambiguă, fluctuantă, asemeni tuturor „partium"-urilor situate între Transilvania intramontană şi Ungaria istorică. Până în 1734 aparţinuse Ungariei, iar episcopul sârb de la Arad avea jurisdicţie bisericească asupra Hălmagiului. La revenirea acestuia în hotarele principatului, Inochentie Micu-Klein a cerut în mod logic ca acest ţinut să fie supus autorităţii sale, într-o situaţie când unirea era încă un fapt generalizat şi necontestat în Transilvania. Lucrurile au rămas între două ape, căci abia în decembrie 1759 vicarul unit Petru Aron va face prima vizitaţiune serioasă în Hălmagiu. În mod surprinzător, el îi găseşte pe hălmăgeni foarte dispuşi să îmbrăţişeze unirea, primul punându-şi semnătura chiar protopopul Simion Popovici din localitatea Hălmagiu. Atitudinea avea o explicaţie lumească simplă: oamenii nu doreau să-i aibă stăpâni pe cumpliţii nobili din Ungaria, iar aderarea la unire li se părea un pas în plus în ataşarea de Transilvania. Aparţinând ţării intramontane, ei nu mai trebuiau să plătească vama împovărătoare a tricesimei în legăturile negustoreşti care îi atrăgeau de secole spre părţile ardelene, nu spre pusta unguresacă.[295] Deputaţiunea illirică a exoperat însă şi pentru Sinesie Jivanovici, noul episcop sârb al Aradului numit în 1751, denumirea de „al Aradului, al districtului Orăzii şi Hălmagiului", cu mica rectificare că el nu poate vizita Hălmagiul personal, ci numai prin vicarii săi. Începe lupta pentru Hălmagiu între cele două blocuri confesionale adversare. În 11 iulie 1751, mitropolitul de la Carloviţ se adresează hălmăgenilor cu o circulară în care promite extinderea privilegiilor illirice asupra celor care se vor declara neuniţi.[296] În 10 decembrie din acelaşi an, amintitul protopop Simion Popovici împreună cu 35 de alte persoane de pe domeniul erarial subscriu un document în care declară că vreau să fie uniţi şi supuşi stăpânirii camerale a Transilvaniei.[297] Drept ripostă, episcopul din Arad îşi trimite vicarul ca să zădărnicască progresele unirii pe domeniu. Administratorul îi interzice intrarea. Cu atât mai triumfală este noua vizitaţiune a episcopului proaspăt ales de la Blaj, la sfârşitul lui februarie 1752, tocmai pe când îi venea numirea de la Curte. Cu această ocazie, Aron a conscris numărul uniţilor din Hălmagiu, punctual pe cele şapte chineziaturi, constatând că în marea lor majoritate s-au declarat pentru unire. Psihologia populară era însă labilă, încât, după observaţia lui Zenovie Pâclişanu, aceste „adeziuni de supunere şi ascultare n-au împiedecat această populaţie ca a doua zi să facă aceleaşi declaraţii mitropolitului Nenadovici".[298] Dar labilitatea nu a apărut din neant. Partiarhul sârb a intervenit energic la Curte, încât anul 1753 a marcat o suită de intervenţii în teren ale vicarului de la Arad, acum aprobate oficial, cu ocazia cărora s-au semnalat ciocniri între uniţi şi neuniţi, preludii ale dramei ce urma să vină odată cu Sofronie din Cioara. Balanţa s-a înclinat definitiv o dată cu propunerea contelui Königsegg-Erps, preşedintele Deputaţiunii Illirice, de a se extinde oficial privilegiile illirice din Ungaria şi în teritoriile reîncorporate Transilvaniei, în cât îi priveşte pe neuniţi. Cum aceste privilegii nu erau deloc de lepădat, se putea miza pe atractivitatea lor cu şanse garantate, pe fondul nemulţumirilor sociale endemice care bântuiau românimea ardeleană sub stăpânirea feudală a străinilor. Nicolae Iorga spune că „privilegiile ilirice târâseră pe români alături de sârbi, ca singur mijloc de scăpare, o dată ce privilegiile leopoldine fuseseră înghiţite de uitare".[299] Totodată, s-a propus ca episcopul din Arad să aibă jurisdicţie deplină asupra neuniţilor, sub tutela Deputaţiunii Illirice.[300] Maria Tereza a acceptat ceea ce părea de netolerat, deschizând cutia Pandorei pentru războiul confesional din principat. Istoricii cred, şi pe bună dreptate, că sârbii au beneficiat de ajutorul frăţesc al Rusiei şi în acest caz, când împărăteasa de la Viena era în căutare disperată de aliaţi în diferendul cu Prusia, care curând va degenera în război.[301] Istoricul domniei Mariei Tereza afirmă că buna înţelegere dintre Austria şi Rusia a fost pusă de multe ori în pericol de tulburările confesionale din Transilvania.[302] Cert este că locuitorii ţinutului Hălmagiu n-au rămas impasibili nici la promisiunile illirice, nici la înclinaţia suveranei şi, cu ocazia recensământului din vara anului 1754, s-au declarat în unanimitate neuniţi şi supuşi episcopiei sârbeşti de la Arad. Ca încununare a acţiunii, împărăteasa emite în 7 septembrie 1754 un decret prin care se oficializează trecerea ţinutului Hălmagiu sub jurisdicţia episcopului de la Arad. Se retrocedează neuniţilor toate bisericile, mai puţin cea a protopopului Simion Popovici din oraşul Hălmagiu. Tot ce le mai rămâne uniţilor în această zonă sunt un protopop şi doi preoţi, sub ameninţarea

---

[292] Textul întreg la Augustin Bunea, *Episcopii...*, p. 64-65, n. 2.

[293] Prin rescriptul său către guvernator din 14 martie 1752, împărăteasa condamnă întrunirile şi mişcările secrete care pot tulbura liniştea publică, dar totodată ordonă eliberarea celor prinşi de Haller (inclusiv a purtătorului de manifeste), „daca vor declara că pe viitor vor trăi în pace" (*„Erga reversales, quod imposterum pqcifice vivere, neque motibus publico perniciosis se amplius quoque modo immiscere velint"*). *Ibid.*, p. 66-67, n. 1.

[294] I. D. Suciu, *Monografia Mitropoliei Banatului*, Bucureşti, 1977, p. 111.

[295] Augustin Bunea, *Episcopii...*, p. 70.

[296] Textul latin *ibid.*, p. 69, n. 2.

[297] *Ibid.,* p. 70, n. 1.

[298] *Istoria Bisericii Române Unite*, în „Perspective", XIV-XVI,1993, nr. 53-60, p. 32.

[299] *Istoria românilor din Ardeal şi Ungaria*, ediţie îngrijită de Georgeta Penelea, Bucureşti, 1989, p. 288.

[300] Silviu Dragomir, *Istoria dezrobirii religioase...*, I, p.252.

[301] Augustin Bunea, *Episcopii...*, p. 85-86.

[302] Alfred Arneth, *Maria Theresia nach dem Erbfolgekriege*, Viena, 1870, p. 368, 432.

de a nu ademeni pe nimeni la unire, şi cei 35 de indivizi care semnaseră în decembrie 1751 acea adeziune fermă la unire. Acestora nu li se mai permite să devină neuniţi, cu toată răceala ce se estimează că o vor manifesta acum faţă de unire.[303] Această „răceală" era de înţeles, date fiind înlesnirile de tip illiric pe care suverana le-a instituit în Hălmagiu pe seama clerului neunit, prin decretul din 22 septembrie 1755.[304] Cu referire la avantajele materiale ale neuniţilor, este memorabil un episod relatat de episcopul Aron guberniului în 12 noiembrie 1755: stând de vorbă cu un un bărbat de frunte romano-catolic *(magni virum Romani ritus catholicum)*, acesta i-a spus că, dacă s-ar gândi numai la partea materială, şi el s-ar face neunit.[305] Triumful mitropolitului sârb era astfel total. În Transilvania îşi instituise un al doilea bastion împotriva unirii, după ce Braşovul şi Ţara Bârsei erau sub controlul său ocult de mai multă vreme.

Acest triumf, facilitat de politica duplicitară a Curţii, a aruncat românimea din Transilvania de sud în haos confesional, cu serioase consecinţe sociale. S-a instalat, din exemplele precedente, o modă furioasă a liderilor agitatori împotriva unirii, care cutreierau satele şi agitau populaţia: un Cosma din Deal, Constantin Petrică din Jina, Stevle Vătavul din Sălişte, popa Ioan din Aciliu, popa Ioan din Galeş.[306] Ţărani fanatizaţi ca Avram al lui Oprean din Deal sau Toma Maierul din Răhău au ajuns până la Carloviţ şi, odată întorşi, au răspândit în mijlocul poporului acel amestec cunoscut de informaţii pe jumătate reale, bine garnisite cu fantasme folclorice şi promisiuni mir obolante, propagate toate în atmosfera de veselie beţivă caracteristică tumulturilor rurale. Orchestrarea intregii debandade de la Carloviţ se adevereşte printr-o declarţie a episcopului de la Arad din acele momente fierbinţi, când se laudă către poporenii săi: „Fiţi liniştiţi, bucuraţi-vă şi vă veseliţi, pentru că am luat sub mâna mea ţinutul Beiuşului şi Hălmagiului. Acum îi mai am pe ardeleni, pe care cât de curând îi voi lua sub ascultarea mea".[307] Cuvântul de ordine este nesupunerea faţă de epicopul unit, luarea bisericior, alungarea preoţilor uniţi. De aici până la maltratarea acestora pasul a fost făcut uşor, aşa cum s-a petrecut în satul Colun, unde femeile l-au atacat pe preotul îmbrăcat în odăjdii, l-au bătut cu bestialitate şi i-au smuls părul şi barba.[308] Un raport din 6 noiembrie 1757 aminteşte asemenea biserici luate cu forţa în localităţile Sălişte, Vale, Sibiel, Galeş, Tilişca, şi Cacova din scaunul *(sede)* Săliştei, Cărpiniş, Poiana, Apoldul Mic şi Topârcea din scaunul Miercurii, Rahău Deal, Loman, Răchiţa, Pianul Românesc, Pianul săsesc şi Lancrăm din scaunul Sebeşului.[309] Încă în primăvara anului 1755 mitropolitul Nenadovici primise din Transilvania o informaţie, poate exagerată, că în principat există 446 de sate locuite numai de neuniţi.[310] Oricum, toate documentele dau imaginea unei ţări suferinde ca o rană deschisă, pregătită pentru lovitura de graţie pe care o va da curând unirii marea răscoală a lui Sofronie din Cioara. Decretul de toleranţă al Mariei Tereza din 13 iulie 1759, emis din necesitatea imperioasă de a restabili ordinea grav detonată din Transilvania, în condiţiile când Imperiul se războia cu Prusia, nu a avut efectul scontat, practic nici un efect, pentru că nemulţumea, prin conţinutul său, amble tabere religioase „beligerante".[311] Pentru uniţi, decretul introducea un cal troian în principat: prevederea ca neuniţii să aibă un episcop al lor, plus libertatea tuturor celor care se lepădaseră de unire până la acea dată de a rămâne în vechea lor religie. Numărul acestora era foarte mare. Neuniţii, la rândul lor, erau nemulţumiţi de prevederea imperativă ca toate bisericile şi averile luate cu forţa de la uniţi în anii din urmă să fie retrocedate imediat. Şi numărul acestor proprietăţi era mare. Tranşeile confesionale rămân active în vederea marii confruntări.

În septembrie 1756 regele Frederic II al Prusiei a invadat Saxonia, declanşând ceea ce va fi Războiul de şapte ani cu Austria. Printre aliaţii Mariei Tereza în acest conflict se număra şi Rusia, veche patroană a ortodocşilor sârbi din Imperiul Austriac. „Întâmplător", la scurt timp soseşte în Transilvania teribilul călugăr Sofronie,[312] artizanul războiului confesional fratricid care a zguduit din temelii existenţa românilor ardeleni vreme de ani îndelungaţi. Român de data aceasta, era originar din satul Cioara, se călugărise în Ţara Românească şi ţinea un schit în satul său natal, unde îl întâlnim la 1757. Petru Pavel Aron spune constant depre el că era călugăr apostat *(„presbyter apostata", „ad Csora caluger apostata")*,[313] ceea ce duce la ideea că el fusese înainte unit. Pentru descifrarea carismei sale uriaşe, nu este lipsită de interes descrierea fizică a monahului, într-o perioadă când forţa brută era valoare de prim rang în lumea rurală. Mărturiile contemporane ni-l descriu ca pe un bărbat trupeş, bine hrănit, negru ca un ţigan cu barba

---

[303] „Ulteriorique tepori ab iisdem forsan demonstrando". Textul decretului la Augustin Bunea, *op. cit.*, p. 87-88, n. 2.

[304] Publicat *ibid.*, p. 91-93, n. 2.

[305] *Ibid.*, p. 91, n. 1.

[306] Pe aceştia istoriografia adversară unirii îi consideră eroi ai „dezrobirii" religioase a românilor (vezi Silviu Dragomir, *op. cit.*, II, pass.

[307] Nicolae Firu, *Biserica ortodoxă din Bihor în luptă cu unirea*, Caransebeş, 1913, p. 67.

[308] Zenovie Pâclişanu, *Istoria Bisericii Române Unite*, în „Perspective", XIV-XVI,1993, nr. 53-60, p. 32. Silviu Dragomir (*Istoria dezrobirei religioase...*, II, p. 149-151) numeşte acest episod „eroismul femeilor din Colun".

[309] Specificaţia este făcută de episcopul Petru Pavel Aron în urma sinodului convocat la Blaj pe la mijlocul lunii octombrie 1757, unde cere celor adunaţi informaţii depre abuzurile săvârşite împotriva bunurilor, imobilelor şi persoanelor din subordinea sa de către neuniţii porniţi pe zaveră. Şirul actelor acestora este apăsător şi poate fi consultat în textul integral al raportului, publicat la Augustin Bunea, *Episcopii...*, p. 119-124, n. 2.

[310] Silviu Dragomir, *op. cit.,* II, p. 33.

[311] Textul latin integral la Augustin Bunea, *Episcopii...*, p. 162-164, n. 1. Cf. şi Silviu Dragomir, *op. cit.*, II p. 134-144.

[312] Literatura despre Sofronie este vastă. Iată, selectiv, lucrările care aduc un aport ştiinţific: Antonius Kanižlič, *Kamen pravi smutnje velike, iliti Početak i uzrok istiniti razstavljenja crkve istočne od zapane...*, Eseek, 1780, partea 11, cap. 14, nota 83; Petrus Bod, *Brevis Valachorum Transylvaniam incolentium historia...*, p. 477-500; Petru Maior, *Istoria bisericii românilor,* p. 130-131; Johann Hintz, *Geschichte des Bisthums...*, p. 109-112; Andrei Şaguna, *Istoria bisericei ortodoxe răsăritene...*, II, p. 182-188; Teleki Domokos, *A két kaluger,* în „Budapesti Szemle", 1863, p. 55-81; Nicolaus Nilles, *Symbolae...*, I, p. CVIII; II, p. 616, 631, 868-871; George Bariţ, *Părţi alese...*, p. 451; Eudoxiu Hurmuzaki, *Fragmente ...*, p.167-168; Augustin Bunea, *Episcopii...*, p. 171-223, 446-455; Silviu Dragomir, *Istoria dezrobirii...*, p. II, pass.; Ioan Georgescu, *Istoria bisericei creştine universale ...*, p. 213-218; D. Prodan, *Suplex Libellus Valachorum*, p. 205-215.

[313] Augustin Bunea, *Episcopii...*, p. 172, incl. n. 4; cf. şi Silviu Dragomir, *Istoria dezrobirii...*, II, p. 152.

şi părul vâlvoi,[314] iar ulterior Petru Maior, deloc pătruns de prozelitism greco-catolic, ci dimpotrivă, va spune despre el că era „fire aspră şi turburată".[315] Un alt contemporan, calvinistul Petru Bod, duşman înveterat al catolicismului, scrie că era aproape analfabet, abia ştiind citi şi scrie româneşte.[316] Fanatismul religios este un loc comun în toate lucrările despre el. Acest personaj de tip rasputinian era întruchiparea ideală a agitatorului religios, într-o lume încremenită cu cerbicie în tiparul socio-mental de ev mediu, cum erau românii ardeleni la mijlocul secolului al XVIII-lea. Marele istoric ortodox David Prodan, consătean al lui Sofronie, scrie despre acesta că a luat calea Carloviţului, de unde s-a întors cu un mesaj clar al mitropolitului sârb: lupta împotriva unirii şi revenirea la „vechea credinţă".[317] Mai exact, el a fost chemat acolo de Nenadovici, care a potrivit momentul impactului sofronian cu începutul războiului şi cu strâmtoreala Curţii vieneze. Descinderea lui în Transilvania urmează în mare schema cu tunete şi fulgere a lui Visarion Sarai, dar la o magnitudine de neînchipuit. Şi-a pornit acţiunea din comitatul Hunedoarei, unde, chipurile, aducea anaforă sfinţită la Carloviţ. Cunoştea profund, ca băştinaş, mecanismele psiho-populare pe care să apese. Unirea este mincinoasă, uniţii sunt eretici, popii lor pregătesc cuminecătura cu ouă şi cu unt, botezul lor şi iertarea păcatelor de la ei nu au valoare. Îi îndeamnă pe oameni să urmeze credinţa veche şi să asculte de mitropolitul de la Carloviţ. Iată, împărăteasa a îngăduit ca fiecine să urmeze credinţa pe care o vrea. Va veni un episcop de al lor, neunit, trimis de mitropolitul de la Carloviţ etc., etc. Marele impact popular al predicilor lui Sofronie nu putea fi pe placul autorităţilor, ca atare este arestat în ajunul Crăciunului 1759 şi închis în temniţa din localitatea Bobâlna, incident care stârni imediat mânia poporului. Acelaşi contemporan Petru Bod relatează[318] cum o mulţime de ţărani au invadat locuinţa comitelui suprem Ladislau Balogh, înarmaţi cu bâte noduroase *(nodosis armati sudibus)*, cerând imperios eliberarea celui despre care Petru Maior spune că propovăduia neunirea „nu numai cu gura, ci şi cu bota".[319] Izul de răzmeriţă populară începe să se instaleze în această cauză „religioasă". Simţindu-l, Guberniul a luat măsura mutării prizonierului în fortăreaţa de la Alba Iulia, noaptea pe furiş. A fost subestimată însă prezenţa de spirit a adulatorilor călugărului. Adunând un număr de 500-600 de ţărani din Zarand, din scaunul Orăştiei şi din părţile Abrudului, protopopul din Sălişte o ia înaintea autorităţilor si, în 13 februarie 1760, atacă cu aceştia temniţa în care era închis călugărul, eliberându-l. Sofronie ia calea munţilor, însoţit de o mulţime în continuă creştere, făcând primul popas propagandistic în Zarand. Cetatea Apusenilor îi oferea un adăpost puternic iar muntenii fanatizaţi o oaste de apărare. În scurt timp, întreaga populaţie a Zarandului a părăsit unirea. De aci a trecut la Zlatna, Abrud apoi la Câmpeni, efectul fiind acelaşi. Revolta din munţi a fost nucleul dur al întregii mişcări, unde s-au formulat şi reformulat idei şi tendinţe care, încet-încet, depăşeau sfera confesională, vizând terenul social-politic. Dacă se vor lepăda de preoţii lor şi vor asculta de cei trimişi de la Carloviţ, „nu vor mai servi domnilor şi nu vor mai fi obligaţi să plătească impozit".[320] Amăgeala este caracteristică, la fel supraestimarea de către ţărani a forţelor proprii, în faţa neputinţei de moment a autorităţilor de a opri mişcarea. „A trecut puterea domnilor, acum noi suntem domni!"[321] Iobagii ascultau de Sofronie „ca de un alt Moise trimis de Dumnezeu".[322] Biruitor, acesta se intitulează pe sine „vicar al sfântului sinod de la Carloviţ",[323] orchestrând ceea ce Silviu Dragomir numeşte „vânătoarea după popii uniţi".[324] Luarea bisericilor şi terorizarea preoţilor uniţi este numitorul comun al tumultului. Samuil Micu arată cum aceştia erau scoşi între hotarele satelor, asemeni criminalilor, şi nici vitele lor nu erau lăsate pe păşunile comunale.[325] Acelaşi aspect îl relevă şi Petru Maior,[326] pentru că el degradează imaginea competiţiei confesionale, atitudinea rebelilor neuniţi amintind de vremurile sumbre ale instaurării calvinismului şi apoi a unitarianismului în Transilvania, când preoţilor catolici li se tăiau mâinile şi erau alungaţi din ţară. Aspectele punctuale ale teroarei lui Sofronie asupra clasei preoţeşti unite sunt şocante prin sadismul şi intoleranţa lor. În Zlatna temniţa este umplută cu preoţi uniţi, care sunt torturaţi cu cruzime.[327] În 24 mai 1760 valul de răsculaţi care-l însoţea pe Sofronie l-a prins pe protopopul Alexandru Aron din Roşia Montană în drum spre casă, călare. S-au repezit cu topoarele să-l omoare, rănindu-l grav. Iuţeala calului l-a salvat spre Câmpeni.[328] După încercarea nereuşită a autorităţilor de a-l aresta din nou pe Sofronie, în 1 august, la Abrud,[329] cruzimea la adresa preoţilor uniţi n-a mai cunoscut limite. Adulatorul lui Sofronie, istoricul Silviu Dragomir, scrie că urmarea imediată a fost devastarea casei protopopului unit din Roşia

---

[314] *Ibid.*

[315] *Istoria bisericii...*, p. 129.

[316] *Brevis Valachorum Transylvaniam...* , p. 478; „Vir simplex ac miti ingenio, qui nulla alia quam Valachica litteratura tinctus, et ea superficiaria".

[317] D. Prodan, *Suplex Libellus...*, p. 205.

[318] *Op. cit.*, p. 478. Cf. şi Silviu Dragomir *Istoria dezrobirii...* , II, p. 155.

[319] Loc. cit în nota 313.

[320] Silviu Dragomir *Istoria dezrobirii...*, II, p. 160.

[321] D. Prodan, *op. cit.*, p. 205.

[322] „Velut Mosis a Deo missi", după afirmaţia lui Petru Bod (*Brevis Valachorum Transylvaniam...*, p. 478).

[323] D. Prodan, *op. cit.*, p. 207.

[324] *Op. cit.*, p. 162.

[325] *Istoria românilor*, II, p. 339.

[326] *Istoria bisericii...*, p. 129.

[327] Îşi va aminti episcopul Grigore Maior peste ani, în 1776, într-o adresă către puterea suverană (vezi textul latin la Augustin Bunea, *Eiscopii...*, p. 179, n. 2.).

[328] Vezi raportul şpanului Antal Imecs din Câmpeni către Tezaurariat, din 25 mai 1760, la Silviu Dragomir, *Istoria dezrobirii...*, I, p. 196-198, nr. 130.

[329] Arestarea a fost executată de către o grupă de militari din Regimentul Gyulai. După prinderea lui Sorfonie, un husar obosit a întrebat: „Pentru ţiganul acesta negru a trebuit să ostenim noi caii împărăteşti toată noaptea?" A fost eliberat în timp ce îl duceau din Abrud spre Zlatna, la locul numit Troian, de ţăranii care se adunaseră în număr de vreo 7.000 şi cărora soldaţii nu le-au putut face faţă. Vezi Augustin Bunea, *Episcopii...*, p. 186-188; Silviu Dragomir, *Istoria dezrobirii...*, II, p. 172-175.

Montană şi *împuşcarea vitelor acestuia*.[330] Pe preotul unit din Zlatna l-au spânzurat cu capul în jos de o bârnă, pentru a afla de la el cine a participat la arestarea lui Sofronie. Pe cel din Galda de Jos l-au bătut crunt cu biciul, iar Sofronie i-a scos dinţii cu mâna lui.[331] Prin acest comportament barbar, omenii amăgiţi credeau că îşi răzbună suferinţele de veacuri îndurate ca iobagi, orientându-şi furia spre o ţintă greşită, confecţionată chiar de cei care îi asupreau, adică ungurii reformaţi, şi de cei care voiau să-i stăpânească în viitor (şi împotriva cărora se vor ridica în viitor), adică lacomii ierarhi sârbi de la Carloviţ. „Din ce în ce mai mult – spune Nicolae Iorga – călugărul se prefăcea în şeful unei revoluţii sociale".[332] Iluziile materiale ascunse sub lozinca religioasă dădea lumii de analfabeţi chinuiţi sentimentul că nu greşesc, că se luptă pentru „legea strămoşească", disimulând astfel speranţele înfruptării din faimoasele privilegii illirice fluturate de Sofronie.

Turnura socială a mişcării lui Sofronie i-a asigurat şi uriaşa reverberaţie asupra întregii Transilvanii, dar şi dincolo de hotarele acesteia. Apar ca din senin noi „apostoli" *eiusdem farinae*, care poartă ideile lui călugărului, ajustate, ciuntite, adaptate momentului, pe care apoi le instilează mulţimilor atinse de nelinişte. Răzmeriţa urca în susul Mureşului, extinzându-se în comitatele Turda şi Alba Superioară, în scaunul Mureş şi în Câmpia Transilvaniei. Cel mai ardent discipol al lui Sofronie a fost preotul Ioan Molnar din Sadu, cunoscut mai ales sub porecla de Popa Tunsu, tatăl viitorului medic şi cărturar vestit Ioan Molnar-Piuariu. Acţiona în Câmpie. A rămas de la el o scrisoare către credincioşii din comitatul Cluj, scrisă în latină, prin care îi convoacă la un „sobor" pe 17 iulie 1760, în satul Frata.[333] A predicat în Sâmpetru, unde l-au ascultat 600 de oameni, în Petrilac şi Trit, peregrinând însoţit de un mare număr de oameni, asemeni lui Sofronie. Rezultatul a fost similar: desprinderea de unire a ţăranilor instigaţi, luarea bisericilor şi alungarea preoţilor uniţi. Se pare însă că „inimosul şi îndrăzneţul Popa Tunsu", cum îl numeşte Augustin Bunea,[334] nu aflase de ordonanţa Mariei Tereza din 7 iulie 1760, prin care suverana porunceşte arestarea tuturor răzvrătitorilor de popor. A fost prins în satul Pogăceaua, unde îşi avea statul major, dus la garnizoana din Târgu Mureş şi apoi escortat la Viena. Neputincioasa administraţie imperială, strâmtorată de războiul cu regele Prusiei, avea acum un trofeu din Transilvania „răzvrătită", pe care nu se sfieşte să-l afişeze. A rămas notorie escortarea lui Popa Tunsu pe străzile Vienei, în 2 septembrie 1760, într-o zi de marţi, înlănţuit, în zdrenţe, aproape gol, chinuit peste măsură. Populaţia marii capitale s-a adunat pe străzi ca la urs ca să-l vadă pe vestitul „popa valah", dar exotica apariţie nu a provocat decât milă şi simpatie.[335] În Mărginimea Sibiului căpetenia mişcării a fost popa Ioan din Sălişte. Acesta a ţinut o adunare de circa 300-400 de oameni în Apold, în prezenţa lui Sofronie. Toţi s-au pronunţat pentru mitropolitul din Carloviţ. Şi acest „apostol" a ajuns apoi în temniţă. Mai eficienţi erau emisarii mărunţi, anonimi fanatici, care cutreierau principatul aţâţând poporul împotriva unirii şi a popilor uniţi. Unii dintre aceştia din urmă, speriaţi, s-au lepădat singuri de unire, cum este cazul celor nouă preoţi din comitatul Dăbâca, raportaţi de protopopul unit Ioan Timandi din Miluani, comandantului militar de la Sibiu, generalul Cordona de Montoya.[336] Întreaga Transilvanie era în fierbere, încât magnaţii se retrăgeau în cetăţi, ca în situaţiile de război. Se vorbea de posibilitatea atacării Blajului, ceea ce l-a determinat pe Petru Pavel Aron să se refugieze la Sibiu.[337] Se credea că românii vor ocupa chiar fortăreaţa Alba Iulia, centrul puterii militare din Transilvania. Imperialii însă nu dispuneau de forţă armată şi nu ştiau cum să evite iminenţa ca întreaga ţară să fie aruncată în flăcări şi anarhie. O mărturie a neputinţei autorităţii centrale este decretul împărătesei din 20 octombrie 1760, prin care i se acordă lui Sofronie *salvus conductus*, paşaport cu care să poată umbla nestingherit pe unde va dori, în ideea că se va purta mai temperat.[338]

Această slăbiciune a făcut din Sofronie adevăratul stăpân al Transilvaniei. Autointitulându-se „vicar al sfântului sobor de la Carloviţ", a cutreierat zonă cu zonă şi sat după sat, ţinând soboare în locurile mai populate (Zlatna, Abrud, Ighiu, Bogata de Mureş etc.), alungând preoţii uniţi şi punând în locul lor neuniţi de peste munţi sau din Banat. În locurile mai îndepărtate trimitea emisari cu aceleaşi însărcinări sau scrisori iscălite cu funcţia amintită, care avea darul să-i impresioneze pe ţăranii neştiutori, prin sunetul ei pompos. „Acum – spune Silviu Dragomir – Sofronie putea să procedeze fără nici o teamă la organizarea bisericii ortodoxe".[339] Guvernul ardelean, dominat de reformaţi, nu cuteza sau mai degrabă nu voia să facă nimic împotriva revoltei generalizate. Dimpotrivă, emise un ordin prin care opreşte toate autorităţile de la vreo măsură care să stăvilească acţiunile împotriva bisericii unite.[340] Pe acest fond de complicitate evidentă a lansat călugărul chemarea la sinod, pe care l-a programat pentru 25 februarie 1761 la Alba Iulia. Circularele lui ordonau ca preoţii neuniţi să vină împreună cu câte trei oameni din fiecare sat, neuitând să aducă totodată bani de cheltuială.[341] Speriate, autorităţile civile au trimis la Sofronie doi deputaţi, care să-l întrebe despre rostul adunării unei asemenea mulţimi de oameni. Unul dintre răspunsurile corifeului este semnificativ pentru culisele acestei drame româneşti vechi de un sfert de mileniu. Sofronie spune că îi va îndemna pe neuniţi să trăiască în pace mai ales cu religia reformată, *fiind credinţa lor în esenţă identică cu a reformaţilor, de care se deosebesc*

---

[330] *Op. cit.*, p. 175.
[331] Samuil Micu, *Brevis historica notitia...*, . p. 392: „cuius etiam dentes excussi sunt a monacho Sophronio".
[332] *Istoria românilor din Ardeal şi Ungaria*, p. 289.
[333] Vezi textul la Silviu Dragomir, *Istoria dezrobirii...*, I, p. 198, nr. 131.
[334] *Episcopii...*, p. 184.
[335] Silviu Dragomir, *op. cit.*, II, p. 169.
[336] Documentul *ibid.*, p. 191, n. 2. Aceştia sunt: popa Gabriel din Miluani, Timofte (Tymafi) din Dragu, Trifan din Petrihaza, Dumitru din Blaja, Irimie din Trestia, Todor din Ugruţ, Ioan din Racâş, Ioan din Lupoaia şi Stan din Adalin.
[337] Nicolaus Nilles, *Symbolae...*, II, p. 617; Augustin Bunea, *Episcopii...*, p. 192-193.
[338] Georg M. G. Hermann, *Das Alte und Neue Kronstadt*, Sibiu, 1887, p. 247.
[339] *Op. cit.*, II, p. 190.
[340] Augustin Bunea, *Episcopii...*, p. 194-195.
[341] Ordinul de convocare la Silviu Dragomir, *Istoria dezrobirii...*, I, p. 220-222, nr. 148.

doar în ceremonii [s. n.].[342] Drept ce se trădează instigatorul prin această identificare, un ignorant sau un impostor? Sau amândouă? Ortodoxia răsăriteană este la antipodul dogmatic al calvinismului, fie şi luând în calcul doar doctrina predestinării, epicentrul antropologiei religioase reformate. Al dogmei ortodoxe este mântuirea prin credinţă, fapte bune şi iubire, atât pe pământ cât şi după moarte. Să fi uitat, mai apoi, călugărul din Cioara de Sfânta Treime, pe care o religie reformată din preajma lui, unitarienii, o neagă prin însăşi numele confesiunii lor? Mai verosimil este că, în acel moment crepuscular din istoria românilor, fatalul personaj avea o cu totul altă „religie": ura viscerală împotriva unirii şi servirea intereselor ierarhiei sârbeşti de la Carloviţ, căreia i-ar fi convenit să aservească principatul cu un număr uriaş de credincioşi români. În calea acestui scop stătea unirea, care trebuia desfiinţată.

„Sinodul" de la Alba Iulia s-a desfăşurat într-adevăr, timp de cinci zile, în casele preotului Rusan din cartierul Lipoveni, sub ţinta preventivă a gurilor de tun de pe zidurile cetăţii bine ferecate, de teama mulţimii de jos.[343] Dezbaterile s-au concentrat în 19 puncte, pe care însuşi Sofronie le-a comunicat Guberniului.[344] Raportat la populismul uriaş care l-a anticipat, la lozincile şi promisiunile lui Sofronie, la zbuciumul care istovise o ţară, conţinutul documentului final este derizoriu de sărac, prolix şi lipsit de cel mai elementar conţinut religios. O recunoaşte chiar apologetul lui Sofronie, Silviu Dragomir, cu prudenţa de a nu i-o lua cineva înainte în termeni mai duri: „Desigur că nu prin conţinutul hotărârilor aduse sinodul de la Bălgrad depăşeşte toate evenimentele din lunga epocă a luptelor religioase din veacul al XVIII-lea".[345] Documentul pare a fi însăilat, cu recunoscuta-i incultură, de Sofronie însuşi, căruia preoţii prezenţi ori nu au cutezat să-i sugereze un conţinut rezonabil, ori nu au dorit s-o facă. Punctul 3 cuprinde o „revendicare" imposibil de clasat în vreo grilă a normalităţii: episcopul Aron şi preoţii uniţi „să nu se mai răscoale împotriva noastră".[346] Orice comentariu este de prisos! Foarte „profesionist" se dovedeşte însă călugărul când adună cei trei galbeni aduşi din fiecare sat şi când impune în sinod, pentru viitor, o dare de un galben de fiecare preot.[347] După încheierea soborului, Sofronie a cutreierat ţinutul Făgăraşului şi Pământul Crăiesc al saşilor, încheindu-şi opera destructivă. Sus, în părţile nordice, faima purtată de emisarii lui a provocat o mişcare similară împotriva unirii, în comitatul Crasna, în Sătmar şi în Maramureş,[348] cuprinzând astfel întregul teritoriu care se unise cu Roma în Sinodul de la Alba Iulia din 1700. Oricum, în urma acestei zguduiri cumplite, biserica românească unită din Transilvania era în pragul colapsului. Protopopul unit al Cibului a sintetizat, trist şi lapidar, dezastrul într-o însemnare de carte: „Când s-au lăpădat sfânta unire din toată Ţara Ardealului au fost anii 1760".[349]

A urmat faimosul episod al pacificării Transilvaniei de către generalul Nicolas Adolf Buccow. Curtea de la Viena a făcut un sacrificiu în detrimentul războiului cu Prusia, trimiţând o forţă militară, fie şi redusă, într-o zonă de război civil. Aşa se explică, probabil, puterea discreţionară acordată lui Buccow, care este numit comandantul tuturor forţelor militare imperiale din principat si totodată preşedinte al comisiei aulice speciale pentru problemele religioase ale românilor. Maria Tereza a mizat pe elementul surpriză, păstrând taina asupra venirii generalului, astfel încât decretul de numire din 13 martie 1761[350] a sosit la Guberniul din Sibiu aproape o dată cu descinderea lui Buccow, în 30 martie. Ordinul primit de general era de a-i reaşeza pe preoţii uniţi în casele şi pământurile răpite sub Sofronie, a împărţi bisericile între uniţi şi neuniţi, a readuce poporul la pace şi linişte şi a fixa drepturile celor două confesiuni. Unde nu va reuşi prin mijloace blânde, să recurgă la forţa militară.[351] Dar cea mai dificilă sarcină a sa a fost conducerea comisiei de la Sibiu, menită să culeagă informaţii despre situaţia reală din principat, în lipsa cărora nimic din agenda activităţii sale nu era cu putinţă de îndeplinit în condiţii corecte. I s-a alăturat peste câteva zile episcopul ortodox din Buda, sârbul Dionisie Novacovici, cu sarcina de a-l ajuta în opera de pacificare. Neuniţii îl priveau ca pe un mare miracol,[352] neştiind că acesta întruchipează sfârşitul visurilor sofroniene de a avea un episcop supus mitropoliei sârbeşti de la Carloviţ. Generalul şi-a început activitatea imediat, marcată prin dispoziţii şi acţiuni ce se succedau cu rapiditate derutantă. În 9 aprilie lansează deja o proclamaţie în limba română, în care cere în mod imperios linişte între cele două confesiuni româneşti: „Să se ferească neuniţii de toate adunările norodului, în tot chipul, şi pre cei uniţi a-i huli nicidecum să nu îndrăznească, aşişderea să nu îndrăznească pre clerul unit a-l jefui de biserici sau de casele şi ocinile sale. Aşişderea, cei uniţi să nu hulească pre cei neuniţi şi să nu facă între dânşii nevoi sau vrajbă, ci să fie pace şi să trăiască unul cu altul în odihnă".[353] Pragmatic şi cazon, Buccow nu face nici o deosebire între unii şi alţii, urmând să tragă concluziile după studierea situaţiei din teren. Porunceşte să se prezinte din fiecare comitat, scaun sau district câte un delegat unit şi unul neunit, spre a-şi spune păsurile în faţa comisiei. În aceeaşi zi, separat, dispune desfăşurarea în întreaga Transilvanie a două conscripţii minuţioase, una de către organele politice – a girat chiar el conducerea acestei comisii – şi alta de către protopopii uniţi, independente una de alta. Nici un locuitor român nu trebuia să scape din ciurul investigaţiei. Ce urmărea generalul prin această

---

[342] Stupefianta afirmaţie o transmite Petru Bod, *Brevis Valachorum Transylvaniam…* , p. 499: „Ut bonam harmoniam cum aliis religionibus coleret. Id quod et alias saepe inculcabat, ut cum reformatis libere communicarent, cum ii in essentia convenirent, in ceremonialibus solum discreparent".

[343] După aceeaşi sursă credibilă care este Petru Bod (*op. cit.*, p. 498).

[344] Extul latin al hotărârilor la Silviu Dragomir, *op. cit*., I, p. 223-224, nr. 150 iar traducerea românească *ibid.*, II, p. 195-196.

[345] *Ibid.*, II, p. 196.

[346] „Non insurgant amplius cum rebellione contra nos".

[347] Georg M. G. Hermann, *Das Alte und Neue Kronstadt*, p. 247 şi 256.

[348] Amănunte la Silviu Dragomir, *op. cit.*, I, p. 202-211.

[349] Augustin Bunea, *Episcopii…*, p. 199.

[350] Textul decretului *ibid.*, p. 205-206, n. 3.

[351] Georg M. G. Hermann, *Das Alte und Neue Kronstadt*, p. 250.

[352] Petru Bod, *Brevis Valachorum Transylvaniam…*, p. 505: „velut grande miraculum".

[353] Textul întreg la Augustin Bunea, *op. cit*., p. 207-208, n. 2.

conscripție? În mod aparte, voia să știe care dintre români se declară uniți și care neuniți. În paralel, cărei confesiuni îi revin de drept bisericile, casele parohiale și posesiunile clericale din localități, în funcție de răstimpul în care au fost construite, respectiv dobândite: înainte de unire, după unire sau după lepădarea unirii. La comisia buccowiană din Sibiu s-au prezentat românii mult peste numărul cerut în proclamația din 9 aprilie: câte doi din fiecare sat.[354] În ziua de 1 mai s-a înfățișat Sofronie însuși, însoțit – după obiceiul său – de un număr mare de munteni. Păstrându-și cumpătul, Buccow l-a primit „amical", între cei doi intervenind chiar un schimb de daruri. Generalul încearcă să o convingă pe împărăteasă că temerarul răzvrătit s-a prezentat în fața lui „cu frică și cu cutremur".[355] Dacă este vorba doar de o lăudăroșenie soldățească, suntem desigur în fața unei noi stratageme a lui Sofronie, a cărui viclenie era invers proporțională cu incultura sa crasă. Pentru a ieși din impas, se scuză în fața generalului că tot ceea ce a făcut se datorează unui ordin imperial fals, confecționat de secretarul mitropolitului de la Carloviț și francat cu un sigiliu dezlipit de pe un alt act împărătesc.[356] El nu este nicidecum vinovat. Acceptă cu ușurință să semneze un manifest către neuniți, nefavorabil acestora, în care se regăsesc toate sloganele comisiei și la a cărui redactare nu a avut, desigur, nici o contribuție.[357] Probabil că venise la Sibiu doar de formă, ca să studieze situația și să câștige timp. Căci odată întors în Munții Apuseni, Sofronie a continuat să agite spiritele și să țină „sinoade", dintre care cel mai mare a avut loc la Zlatna, în luna mai. Simțea însă că lucrurile au luat o întorsătură nouă și nu se mai manifesta cu îndrăzneala de mai nainte, stârnind bănuieli din partea muntenilor.[358] A poruncit însă să se adune bani. Oricum, faptele lui contraveneau proclamației lui Buccow din 9 aprilie,[359] așa că „eroul" marii nefericiri ardelene își pregătea ieșirea din scenă. N-a așteptat venirea comisiei de la Sibiu în munți, în iulie 1761, pentru a pacifica zona cea mai afectată de zavistie, ci a dispărut pe tăcute, în mod laș, în total contrast cu intrarea gălăgioasă din urmă cu șase ani. S-a refugiat în Țara Românească, „unde – spune Samuil Micu – făcând turburări, pe la anul 1768 (...) cu rea moarte l-au perdut".[360] În urma lui rămânea o lume românească grav divizată, derutată, vulnerabilă, indigitată de autorități ca înapoiată și renitentă, pe care doar mâna de fier a lui Buccow o mai putea așeza la locul ce „i se cuvenea": cel de populație marginală, tolerată, care nu este în stare să se conducă singură.

La ordinea zilei erau acum lucrările în forță ale comisiei de desmembrare *(dismembratio ecclesiarum)*, nume sub care este cunoscută acțiunea generalului de despărțire a caprelor de oi, a uniților de neuniți, a românilor de români. Desfășurată în stil militar, cu trupe de intervenție împrăștiate în tot principatul, sumbra desmembrare a durat totuși aproape doi ani. Comitat după comitat, sat după sat, om după om, toți românii au fost întrebați cărei confesiuni au aparținut la 30 martie 1761, data sosirii lui Buccow, cu observația că, după această declarație, orice răzgândire este imposibilă, sub amenințarea legii. Demersul nu a fost lipsit de incidente, opoziții și nereguli pe parcurs, reprimate însă cu toată duritatea de trupele care-l acompaniau pe cumplitul general austriac. Românii trebuiau să-și țină gura și să răspundă la o unică întrebare: ce se socotesc a fi, uniți sau neuniți? Rezultatul, la nivel popular, s-a dovedit catastrofal pentru Biserica Unită. Recensământul condus de Buccow însuși, împreună cu funcționarii tezaurariali L. B. Dietrich și Fr. L. Möringer,[361] arată că în Transilvania s-au înregistrat 25.164 de familii unite, față de 126.652 de familii neunite.[362] Pentru a fi mai sigur că nu vor rămâne în urma sa aspecte nerezolvate ale sarcinii de pacificare, Buccow și-a pus ochii pe mănăstirile românești. În timpul revoltei sofroniene, majoritatea acestora au fost luate cu forța de către neuniți, devenind „focare de agitație permanentă a conștiinței ortodoxe",[363] adică exact ce interzicea generalul prin ordinul său din 9 aprilie 1761. Lăcașele monahale se constituiseră într-un bastion ultim al propagandei sârbești, care nu intra nicidecum în noua orientare a politicii Vienei față cu religia românilor ardeleni. Mai cu seamă la limita sudică a principatului, sub munți, micile mănăstiri adăposteau călugări vagabonzi aderenți ai sârbilor, ba, după o sesizare a protopopului Vasile Băran din Făgăraș, erau și gazde de hoți.[364] Chiar cu așezările din Țara Oltului a început acțiunea, printr-un ordin datat în 13 iunie 1761, prin care se ia teribila hotărâre ca „mănăstirile de lemn să fie arse pretutindenea, iar cele de piatră să se distrugă".[365] În aceeași lună au dispărut toate mănăstirile din Făgăraș, mai puțin cea din Sâmbăta de Sus, ctitorie a lui Constantin Brâncoveanu, pentru salvarea căreia a intervenit familia Brâncovenilor din Țara Românească.[366] Au fost distruse lăcașele din Arpaș, Berivoiu Mic, Breaza de Jos, Breaza de Sus, Bucium, Comana de Jos, Dejani, Lissa, Mărgineni, Netot, Ohaba, Porumbacu de Sus, Sconciu, Șinca Nouă, Șinca Veche, Vaida Recea, Veneția de Sus, Viștea de Jos și Viștea de Sus.[367] Spre deosebire de Sâmbăta de Sus, mănăstiri vechi și faimoase din alte zone au avut soarta comună a celor distruse de Buccow. Astfel sunt

---

[354] Petru Bod, *op. cit.*, p. 504: „Non ex quibusvis comitatibus, sed ex omnibus refe pagis, bini comparuerunt". Cf. și Georg M. G. Hermann, *op. cit.*, p. 251.
[355] Silviu Dragomir, *Istoria dezrobirii...*, II, p. 230.
[356] Georg M. G. Hermann, *op. cit.*, p. 251.
[357] Conținutul la Silviu Dragomir, *op. cit.*, II, p. 231-233.
[358] Petru Bod, *op. cit.*, p. 507-508, 537-539.
[359] Silviu Dragomir, *op. cit.*, II, p. 255.
[360] *Istoria românilor*, II, p. 339. În varianta latină a *Istoriei* Micu spune că a fost spânzurat pentru nelegiuirile sale („propter scelera strangulatus est", vezi *Brevis historica notitia*, p. 393).
[361] Desfășurătorul detaliat al conscripției la Virgil Ciobanu, *Statistica românilor din anii 1760 – 1762*, în „Anuarul Institutului de Istorie Națională", III, 1924 – 1925, p. 616-699.
[362] Zenovie Pâclișanu, *Istoria Bisericii Române Unite*, în „Perspective", XIV-XVI,1993, nr. 53-60, p. 39. La Silviu Dragomir (*op. cit.*, II, p. 284) cifrele diferă puțin: 25.174 familii unite și 127.712 neunite, dintr-un total de 152.886 familii chestionate.
[363] Ștefan Meteș, *Mănăstirile românești din Transilvania și Ungaria*, Sibiu, 1936, p. LXXXV.
[364] Augustin Bunea, *Episcopii...*, p. 226; Ștefan Meteș, *op. cit.*, p. LXXXVI.
[365] Silviu Dragomir, *Istoria dezrobirii...*, II, p. 240.
[366] Ștefan Meteș, *Mănăstirile...*, p. 87.
[367] Vezi pe larg la Zenovie Pâclișanu, *Vechile mănăstiri românești din Ardeal*, Blaj, 1919.

mănăstirile Prislop din comitatul Hunedoara, întemeiată de Mircea cel Bătrân, sau Geoagiul de Sus din comitatul Alba Inferioară, după unele surse fostă reşedinţă de episcopie în secolul al XVI-lea.[368]

Spre toamnă, generalului îi revine sarcina de a aplica un decret istoric al Mariei Tereza din 13 iulie 1761, prin care îl instituie pe Dionisie Novacovici episcop exempt al românilor neuniţi din Transilvania. Lunga experienţă politică a Curţii de la Viena a dejucat planurile ambiţiosului mitropolit sârb Pavel Nenadovici, de a-şi extinde jurisdicţia asupra românilor din principat. O dată cu trimiterea lui Buccow, în martie 1761, împărăteasa schimbă foaia în politica faţă de mitropolitul sârb, căruia îi interzice în modul cel mai sever orice amestec în problemele religioase ale românilor ardeleni.[369] Cel trimis la aceştia, Dionisie Novacovici, avea vechi antecedente de ură cu mitropolitul sârb. Faptul se pare că a determinat alegerea persoanei cu care să se afişeze Buccow.[370] Urmează un duş rece pentru toţi visătorii la privilegiile illirice, dobândite istoric de sârbi, dar care în mod logic nu se puteau extinde asupra altui popor printr-un artificiu religios. O spusese aceasta în mod direct împărăteasa, în decretul din 13 decembrie 1758 către mitropolitul Nenadovici, unde precizează că respectivele privilegii nu pot fi extinse asupra Transilvaniei.[371] Novacovici – hotărăşte suverana – nu va depinde de ierarhia de la Carlovi ţ, ci direct de Curtea de la Viena. În schema politică mai intra un factor important: având un episcop „al lor", neuniţilor li se tăia pe viitor calea de a se hirotoni în Ţara Românească, aşa cum se petrecea de secole, fiind obligaţi să se sfinţească acasă. În această atmosferă mai mult rece decât caldă, generalul Buccow l-a instalat în 4 septembrie 1761 pe Dionisie Novacovici la Braşov, dându-i ca reşedinţă frumoasa biserică Sfântul Nicolae din Şcheii Braşovului unde, de altfel, a fost primit aproape ostil şi de unde, la scurt timp, se va muta în zona Sibiului. Îndoielile şi intrigile la adresa primului episcop neunit încep imediat să lucreze, din partea supuşilor care înţelegeau ce se petrece. În frunte cu acest surogat de ierarh, confesiunea ortodoxă din Transilvania rămânea pe mai departe o religie „nereceptă", tolerată, *Aprobatele* şi *Compilatele* fiind în continuare, ca în secolele anterioare, temelia constituţională a principatului. În ciuda patentei imperiale din 6 noiembrie 1762, care instituie o „toleranţă condiţionată",[372] „românii ortodocşi – se plânge Silviu Dragomir – fură din nou legaţi în cătuşele unor condiţiuni grele".[373] Istoria nu iartă greşelile. Concluzia lui Nicolae Iorga este memorabilă în acest sens: „De fapt, încă odată românii, împinşi de durerile şi nădejdile lor, serviseră o cauză străină".

Gestionarea dezastrului Pentru prima dată în istoria lor, românii ardeleni s-au pomenit, astfel, împărţiţi oficial în două confesiuni. Înaintea Unirii cu Roma de la 1700, ţineau cu toţii de religia ortodoxă orientală, în măsura în care aceasta se mai putea numi o religie creştină, în urma acţiunii demolatoare a calvinismului propagat de principii unguri reformaţi.[374] După unire, aparţineau oficial Bisericii Greco-Catolice, prin care au intrat în rândul religiilor recepte din principat, bucurându-se de beneficii ecleziastice, culturale şi sociale importante, deşi mult sub aşteptările lor. Tăierea nodului gordian de către Buccow a instituit realitatea unei naţiuni româneşti ardelene ţinând de două religii. Situaţia era cu atât mai insolită cu cât, în urma arbitrajului buccowian, uniţii aveau biserici, preoţi cu dotări parohiale şi o ierarhie veche şi funcţională, fără a avea însă credincioşi, iar neuniţii aveau credincioşi cu nemiluita, dar nu aveau biserici, preoţi, case parohiale şi bunuri comunitare, iar în fruntea lor stătea o fantomă impusă de stăpânire, acelaşi Dionisie Novacovici. În 1761, de exemplu, numărul preoţilor uniţi era de 2.238, mai mare decât înaintea crizei, în vreme ce neuniţii abia aveau 1.380, improvizaţi în toiul zaverei lui Sofronie prin hirotonire la Carlovi ţ, Arad sau în Ţara Românească.[375] Petru Pavel Aron a fost cel dintâi ierarh unit din Transilvania nevoit să gestioneze uriaşa criză care a dus la acestă schismă, ca şi consecinţele schismei în sine. Şi-a exercitat funcţia de episcop în condiţii de nelinişte şi angoasă permanentă, element la care trebuie raportate toate actele administrative şi realizările Blajului pe timpul păstoriei sale. În cei doi ani de la instalarea ca episcop efectiv şi izbucnirea revoltei lui Sofronie, a reuşit să facă o mare vizitaţiune canonică în nordul Transilvaniei şi dincolo de hotarele ei, în Sătmar. Cunoscut pentru necruţarea faţă de sine, asceticul episcop porneşte în această călătorie lungă prin noiembrie 1755 şi se întoarce în martie 1756, după o iarnă petrecută pe drumurile infernale ale vremii. Acum se dă pe faţă felul de arhiereu care urma să fie Aron: unul serios, sever, necruţător cu neregulile întâlnite prin nenumăratele biserici vizitate. Cronica acestei vizitaţiuni[376] relevă aspecte interesante pentru istoricul unirii. Episcopul constată lipsa crasă a cărţilor de cult, peste tot. Într-un sat biserica avea numai un Octoih manuscris. Mai grav, în alt sat puţinele cărţi erau manuscrise slavone. Indignat, episcopul a emis nişte instrucţiuni „din cele ce s-au zis şi s-au poruncit prin biserici şi prin sate", unde porunceşte ca fiecare preot să aibă „al său Ceaslov", în fiecare biserică să existe Psaltirea şi *Învăţătura creştinească* (apăruse la Blaj în 1755), aceasta din urmă – zice – fiind de mare folos atât credincioşilor cât şi preoţilor înşişi. Catolicul luminat îşi spune cuvântul cu ocazia vizitaţiunii: „Descântători, vrăjitori şi alţi asemenea să nu se sufere". La fel şi credinciosul fervent: cei care suduie să fie bătuţi cu nuiele în faţa bisericilor. Răbufnirea revoltei lui Soronie a dat un sens diferit puţinelor vizitaţiuni ale

---

[368] *Ibid.*, p. 248, 252-253.
[369] Silviu Dragomir, *op. cit.*, p. 248.
[370] *Ibid.*, II, p. 252.
[371] Eudoxiu Hurmuzaki, *Fragmente din istoria românilor...*, p. 261-263.
[372] Sintagma îi aparţine lui Silviu Dragomir, *op. cit.*, p. 254.
[373] *Ibid.*
[374] Iată cum caracterizează marele istoric ortodox situaţia bisericii româneşti din Transilvania sub calvinismul agresiv: „Ortodoxia românească a coborât în adâncime, a îmbrăcat mai mult forme populare, s-a îmbibat cu credinţe, cu obiceiuri primare, devenind prin aceasta o ortodoxie proprie, componentă a etnicului românesc, s-a concretizat în ritualuri total deosebite de ale celorlalte religii" (*Supplex Libellus...*, p. 107).
[375] Zenovie Pâclişanu, *Istoria Bisericii Române Unite*, în „Perspective", XIV-XVI,1993, nr. 53-60, p. 40.
[376] O abreviere a protocolului acestei vizitaţiuni *ibid.*, p. 35-36.

lui Aron, unul defensiv, cum a fost cazul în decembrie 1758, la Geoagiu de Jos. În lipsa lui, vicarul Gherontie Cotorea a convocat la Blaj pe toţi protopopii zonelor atinse de răzmeriţă, spre a răspunde unei solicitări a Mariei Tereza din 4 noiembrie 1758, de a i se trimite un raport exact despre starea lucrurilor. Raportul lui Caliani, din 19 ianuarie 1759, este interesant prin dovedirea de către protopopi a faptului că unirea a fost generală înainte de Visarion (1744), mai puţin Braşovul şi Făgăraşul.[377] Pentru Aron urmează din nou o iarnă grea, cu vizitaţiunea chiar în miezul răzmeriţei sofroniene, în părţile Orăştiei, în Geoagiu şi Haţeg. Haţegul prezenta situaţia specială a unei zone unde mulţi români trecuseră la calvinism în secolul al XVII-lea, devenind o dată cu aceasta unguri, şi încă fanatici, prin cunoscutul complex al renegatului.[378] A vizitat comunele Clopotiva, Sălaşu de Sus şi Galaţi, unde se semnalaseră conflicte între românii calvinizaţi şi cei uniţi în privinţa folosirii comune a bisericilor. Existau semnalări mai vechi în sensul abuzării de către calvini a calităţii lor de „boieri", constând în schimbarea înfăţişării interioare a bisericilor după ritul lor. Dezordinea lui Sofronie le-a dat prilejul să îi scoată practic pe românii uniţi din biserici, unde simbolurile orientale erau pângărite de utilări calvine, între care scaunele acestora din biserici dădeau imagine de case de adunare, şi nu de lăcaşe sfinte. Pustnicul episcop de la Blaj a tunat împotriva abuzurilor calvine, în Clopotiva numind simplamente biserica „peşteră de tâlhari". Încurajaţi de el, românii necalvinizaţi din aceste localităţi au aruncat din biserici „semnele eretice",[379] cu conştiinţa că îşi purifică astfel lăcaşul de cult. În timpul episodului de la Galaţi, la 13 februarie 1759, calvinii conduşi de bărbaţii din familiile renegate Mara şi Buda au atacat alaiul episcopului, provocând o încăierare sângeroasă între cele două tabere. Cu acea ocazie s-a produs un incident pus de contemporani pe seama miraculosului. Unul dintre calvinii Mara a tras de trei ori cu pistolul asupra lui Aron, dar arma nu a luat foc. Episcopul explica acest fapt prin aceea că, la vederea armei, privea cu ochii minţii icoana Maicii Domnului de la Mănăstirea Prislopului de lângă Silvaşu de Sus, din aceeaşi zonă a Haţegului. Încet dar tenace, după împrejurări, episcopul de la Blaj îşi impunea imaginea personală în mentalul mistic al oamenilor, punând temeliile unui primat al calităţii asupra factorului cantitativ, ce ameninţa să scoată unirea din viaţa românilor. Politica pe care o duce din scaunul vlădicesc îl ajută. Diferit de Inochentie Micu-Klein, el preferă să-şi aşeze pe cât posibil sprijinul imperialilor, cu care, spre deosebire netă de antecesorul său, nu a avut nici un diferend politic, ci numai contradicţii referitoare la biserică, indiferent de acuitatea lor. Eforturile de a reface echilibrul aveau un sprijin serios în faptul că Biserica Unită era instituţie recunoscută legal, era o structură românească „regnicolară" prin chiar sunetul *Aprobatelor* şi *Compilatelor*, întemeiată şi pusă pe picioare prin diplome ale marilor cezari Habsburgi Leopold I şi Carol VI. În ciuda problemelor care i-au complicat grav domnia, în ciuda unor simpatii sau antipatii personale, Maria Tereza nu putea şi nu voia să abandoneze status-quo-ul instituit în Transilvania prin unire, adică funcţionarea unui catolicism românesc, existând pericolul altor deranjamente de sistem de felul celui pe care tocmai îl „rezolvase" Buccow. Punerea la respect a mitropolitului de la Carloviţ este doar unul din gesturile definitorii ale noii politici imperiale în această materie. Gestul cel mai important l-au constituit însă principiile „dezmembrării" bisericilor, care îi favorizau în mod evident pe uniţi, ai căror preoţi rămâneau în bunurile şi privilegiile lor, chiar dacă întreaga comunitate trecea la neunire. Aşa se explică rezistenţa preoţilor uniţi şi rămânerea lor în cadrele şubrezite ale unirii, cu excepţii nesemnificative, căci trecerea la neunire i-ar fi scos din aceste bunuri, care erau donaţii de stat pe seama unirii, aruncându-i în situaţia preoţilor ortodocşi, proletari la discreţia mărinimiei comunităţilor. Măsura stăpânirii a conservat astfel intactă elita intelectuală românească, factorul calitativ fiind favorabil Bisericii Unite. Dincolo, în sfera neunită, românii vor fi pe mai departe doar o cifră fără acoperire legală, până la Decretul de toleranţă al lui Iosif II din 1781,[380] suficient timp pentru ca Biserica Unită să poată recâştiga foarte mult din terenul popular pierdut în tumultul sofronian. Miza lui Petru Pavel Aron nu mai putea fi decât pe acest factor calitativ, sub haina unui loialism prin care voia să creeze imaginea unei naţiuni române care ştie să şi dea, nu numai să ceară. Un astfel de episod s-a petrecut chiar la începutul războiului cu Prusia, când împărăteasa, în 6-17 noiembrie 1756, a solicitat ajutor militar şi ardelenilor, cerându-le să se înroleze banderii, după sistemul medieval, din partea tuturor aristocraţilor şi structurilor cu privilegii nobiliare din principat.[381] O asemenea structură, deşi sărăcăcioasă, era feuda Episcopiei Făgăraşului cu reşedinţa la Blaj, adică fieful primit de la împăratul Carol VI. Contribuţia nu era obligatorie, dar nici impresie bună nu putea face refuzul ei. Aron a înţeles operativ acest lucru şi, cu ajutorul protopopilor şi nobililor români pe care i-a putut aduna la Blaj în 4 noiembrie 1756, a anunţat că naţiunea română răspunde la solicitarea suveranei cu o companie de 130 de călăreţi echipaţi şi înarmaţi. Era un efort semnificativ şi el a fost recepţionat ca atare. Generalul Kalnoki, în regimentul căruia urma să se contopească unitatea de români, l-a elogiat pe episcop în cuvinte pompoase: „Singur Presfinţia ta eşti acela căruia se poate oferi cu distincţie prima togă a gloriei".[382]

---

[377] Augustin Bunea, *Episcopii...*, p. 143.

[378] Calvinizarea românilor l-a interesat încă pe Samuil Micu (*Brevis historica notitia...* , p. 325-329; *Istoria românilor*, II, p. 212), urmat de Petru Maior (*Istoria bisericii...*, p. 120). Contemporanul Petru Bod, în lucrarea sa rămasă în manuscris *Az erdély oláhok uiáltatásokról való révid historia* (Biblioteca Centrală Universitară „Lucian Blaga" din Cluj-Napoca, cota msse. 586, f. 14 r şi urm.), unde un capitol se intitulează pur şi simplu *De unione Valachorum cum reformatis.* Calvinismul românesc din Transilvania a preocupat în decursul vremii pe mulţi autori, ale căror contribuţii îşi găsesc sinteza în cartea recentă a Anei Dumitran, *Religie ortodoxă – religie reformată. Ipostaze ale identităţii confesionale a românilor din Transilvania în secolele XVI-XVII*, Cluj-Napoca, 2004. Acolo şi bibliografia problemei, p. 364-297.

[379] Augustin Bunea, *Episcopii...*, p. 155.

[380] Teodor V. Păcăţian, *Contribuţiuni la istoria românilor ardeleni în sec. XVIII*, în „Anuarul Institutului de Istorie Naţională", III, 1924 – 1925, p. 161-179; Mályusz Elemér, *A türelmi rendelet. József II. és a protestántizmus*, Budapesta, 1939, p. 278 – 282; I. Tóth Zoltán, *Az erdélyi román nacionalizmus...*, p. 305-308.

[381] Textul latin al decretului imperial la Augustin Bunea, *Episcopii...*, p. 262-264, n. 1.

[382] „Unica est Reverendissima Dominatio Vestra cui primam, cum distinctione gloriae togam offere licet" (*ibid.*, p. 270, incl. n. 1).

Compania a plecat la luptă sub comanda locotenentului Petru Raţiu, costându-i pe uniţi în final 20.000 de florini renani, sumă impresionantă pentru acea vreme. Surprinde gradul de implicare a lui Aron în povestea acestei unităţi militare. După victoria austriacă de la Kolin, în iulie 1757, el îşi dezleagă poporul de postul de luni,[383] lucru absolut senzaţional pentru ascetul fanatic, care, după descrierea lui Samuil Micu, voia să aducă pe toată lumea la regimul său de viaţă călugărească, „să facă pustia Eghiptului" din Blajul clerical.[384]

Observaţia acidă a lui Micu reflectă o realitate din viaţa Blajului lui Petru Pavel Aron. Citadela unită acumulase pe parcursul deceniilor de la 1700 suficiente resurse umane şi dotări culturale, care să-l impună puternic în lumea românească din Transilvania.[385] Reducerea drastică a „provinciei" bisericeşti în urma dezmembrării lui Buccow a avut ca efect creşterea mizei blăjene în destinul unirii. Episcopul era conştient de necesitatea întăririi concentrice a nucleului de rezistenţă care era Blajul. Organizarea eparhiei reflectă acest mod de gândire. Episcopul îşi avea reşedinţa în castelul dobândit de Inochentie Micu-Klein în 1738, prin donaţia lui Carol VI, împreună cu feuda răsfirată în mai multe sate.[386] În locul celor doi vicari „de plai"din vremea lui Inochentie, Aron instituie unul singur, la Blaj, în persoana lui Gherontie Cotorea, cel care a avut ultimul cuvânt în piesa teatrală jucată cu ocazia numirii sale ca episcop. În slujba personală a vlădicului era secretarul sau logofătul, numit dintre mireni. Logofeţii lui Aron au fost Petru Raţiu, cel trimis să comande trupele blăjene în războiul cu „burcuşul", cum li se zice pruşilor, apoi Nicolae Neagoe. Un personaj imporant era, din vechime, notarul clerului, implicat activ în actele şi deciziile diecezei. L-a avut notar pe protopopul Avram Pop din Daia. Un rol onorant, dar şters în vremea lui Aron, l-a avut perceptorul clerului sau inspectorul soborului mare, slujbă ocupată de protopopul Fărcaş Timandi din Juc şi apoi de Manuel Zdrenghea. Un slujbaş important, dar incomod după cum s-a văzut, era teologul iezuit. Aron a trebuit să suporte, unul după altul, trei teologi: pe Mihail Salbeck (1752 – 1758), născut în Moldova şi care cunoştea perfect limba română, pe Emeric Pallovics (1758 – 1760) şi pe Ştefan More (1760 – 1764).[387] Dar adevăraţii demnitari ai eparhiei, copărtaşi efectivi la putere, erau membrii consistoriului, forul administrativ competent în probleme juridice, economice si sociale. Pentru acest nucleu important, înfiinţat de el, Aron i-a ales pe călugării bazilitani din Mănăstirea Sfânta Treime: Grigore Maior, Silvestru Caliani şi Atanasie Rednic. Tot o moştenire inochentiană erau şi cei 12 asesori consistoriali, care, împreună cu cei de la Blaj, formau consistoriul plenar. În tradiţia orientală a bisericii ardelene, aceşti „12 bărbaţi aleşi din clir, carii închipuia săborul Mare",[388] au jucat un rol foarte important, ei fiind convocaţi în cazuri de urgenţă extremă, ca să „închipuie", adică să vorbească în numele sinodului general al biserici. Aron i-a convocat rar,[389] cea mai importantă reunire a celor 12 fiind cu ocazia înfiinţării companiei de husari români pentru războiul Mariei Tereza.[390] În teren, episcopul conta pe colaborarea unui număr de protopopi, între 47[391] şi 49,[392] în numirea cărora Aron a introdus o reformă importantă. Casta protopopilor era consacrată istoric în biserica românilor din Transilvania, unde îşi aroga competenţe şi imunităţi în raporturile cu vlădicia.[393] Erau autorii principali ai unirii de la 1700 iar în anii sedivacanţei îşi dovediseră puterea făcând – după cum s-a văzut – imposibilă viaţa vicarului apostolic, acum superiorul lor legitim. Nu se poate cântări câtă revanşă subiectivă din partea lui Aron conţine această reformă şi câtă necesitate obiectivă, urmare a ignoranţei, abuzurilor şi delăsării izvorâte tocmai din postura de seniori locali pe care şi-o arogau protopopii.[394] Petru Maior îl va incrimina grav pe episcopul Ioan Bob, în 1795, de a-i fi degradat pe semeţii „chorepiscopi" ce se socoteau protopopii, la aceea de simpli arhidiaconi, ca în biserica latină.[395] Cu mult înaintea lui Bob, Petru Pavel Aron îi coboară de pe soclu, prin supunerea la un examen teologic riguros a candidaţilor la această dignitate bisericească, obţinută în trecut în mod punctual, prin trecere la sediul diecezei, influenţă în teritoriu, recomandarea autorităţilor locale sau pur şi simplu cumpărarea funcţiei. Exigentul Aron impune regula unitară a competenţei, după cum reiese dintr-un document publicat de Zenovie Pâclişanu, intitulat *Examen et informatio candidatorum pro archidiaconatibus*.[396] Pe lângă că îi numeşte *„archidiaconi"* şi nu *„protopopae"*, aceştia, cu ocazia promovărilor din anii 1757 şi 1758, sunt supuşi unui tir de întrebări de către o comisie formată din teologi avizaţi: Aron însuşi, Silvestru Caliani, Atanasie Rednic, Grigore Maior şi protopopul din Blaj, Ioan Săcădate. Răspunsurile trebuiau să evidenţieze cunoştinţele de dogmatică, morală şi

---

[383] Printr-o circulară către protopopi, el le porunceşte acestora să îi anunţe pe oameni, „vestindu-le a fi deslegaţi de datoria postului de luni, cu care s-au fost legat din porunca noastră" (*ibid.*, p. 257, incl. n. 1).

[384] *Istoria românilor*, II, p. 331.

[385] Analiza acestora la Ioan Chindriş, *Cultură şi societate...*, p. 225-351.

[386] Timotei Cipariu, *Acte şi fragmente...*, p. 93-95; Ioan Micu Moldovan, *Acte sinodali...*, II, p. 93-95; Augustin Bunea, *Din istoria românilor ...*, p. 13-18; Ioan Raţiu, *Blajul. Scurte notiţe informative*, Blaj, 1911, p. 7-8; Tóth András, *Az erdélyi román kérdés a 18 században*, p. 57-58; I. Tóth Zoltán, *Az erdélyi román nacionalizmus első százada,* p. 103; Zenovie Pâclişanu, *Istoria Bisericii Române Unite. I. (1697 – 1744)* , în „Bună vestire", Roma, XVI, 1977, nr. 3-4, p. 45-47; Gabriela Mircea, *Blajul şi domeniul aparţinător la jumătatea secolului al XVIII-lea* , în „Anuarul Institutului de Istorie Cluj-Napoca", XXXV, 1996, p. 38-61; Ioan Chindriş, *Cultură şi societate...*, p. 112-113.

[387] Despre seria teologilor iezuiţi de la Blaj vezi Vasile Bărbat, *Instituirea funcţiei „teologului"*, p. 40.

[388] Petru Maior, *Istoria bisericii...*, p. 177.

[389] Iată textul unei aemenea convocări din 1756: „*Cinstite în Hristos frate!* Multe şi grele pricini zi de zi adaogându-se, poftesc iarăşi mare şi bună socoteală, pre a cărora luare de seamă iaste de lipsă prejenţia Frăţiei tale. Drept aceea, luând aceasta, pe 20 de zile a acestei luni fără de scădere să te afli în Blaj, subt canonul soborului mare. Sibiu, martie în 3 zile, 1756". Ap. Zenovie Pâclişanu, *Istoria Bisericii Române Unite. (Partea II, 1752 – 1783)*, în „Perspective", München, XIV-XVI, 1993, nr. 53-60, p. 75.

[390] Vezi protocolul acestei reuniuni importante la Augustin Bunea, *Episcopii...*, p. 267-268.

[391] După conscripţia lui Aron din 1750 (Zenovie Pâclişanu, *op. cit.*, p. 75-76).

[392] Conscripţia lui Atanasie Rednic din 1765 (*ibid.*, p. 77-78).

[393] Ioan Chindriş, *Cultură şi societate...*, p. 161-178.

[394] *Ibid.*

[395] Vezi Petru Maior, *Protopapadichia*, pass.

[396] Zenovie Pâclişanu, *op. cit.*, p. 79-79.

pastoraţie ale candidaţilor, până la întrebarea năucitoare pentru popii leneviţi în lumea satelor: „Sunt martiri pruncii ucişi de Irod?" S-a instituit un jurământ la intrarea în slujbă, ca acela din 3 ianuarie 1758 al protopopului Samuil din Orăştie. Prin şapte puncte solemne, acesta jură să apere unirea, să-şi îndrume preoţii şi mirenii „spre celea cuvioase şi mai de lipsă" pentu mântuire, să nu înstrăineze bunurile bisericii, ci să le înbogăţească, să facă „judecată dreptă", adică să nu fie abuziv şi corupt, să fie supus celor mai mari, episcopului şi vicarului, „primind după putinţa mea toate poruncile lor", să vegheze asupra veniturilor vlădiceşti din tractul său şi, în fine, să nu tolereze căsătoriile şi divorţurile „fără de lege", ci să le înainteze forului episcopal spre judecată.[397] În 1756 exista deja noul jurământ, ca şi examinarea, după cum reiese dintr-o scrisoare a vicarului Gherontie Cotorea către Aron, referitoare la protopopul din Sebeş, se pare primul „beneficiar" al noutăţii.[398] Nimic din ifosele „chorepiscopeşti" nu mai rămân în urma acestui jurământ, care face din protopopi nişte simpli slujbaşi în teritoriu ai episcopului, şi nu copărtaşi cu acesta la păstorirea turmei unite, aşa cum instituise tradiţia Bisericii Răsăritene cu un mileniu în urmă. Firea autoritară a lui Aron, arhiereu rămas în posteritate ca etalon al cinstei, cumpătării, disciplinei şi hărniciei, a intuit cu decenii înaintea lui Bob eficacitatea modernă a ipostazei arhidiaconale din Biserica Catolică, faţă cu anarhia orientală în care se complăceau seniorii locali ai bisericii româneşti din Transilvania. Prin protopopii astfel primeniţi, raţionalismul catolic dominant în gândirea şi activitatea lui Aron trebuia să se propage înspre poporul bântuit de tropisme spirituale rebarbative, la pragul păgânismului, în care se scufundase de spaima calvinilor[399] şi pe care nici un episcop unit anterior nu a avut voinţa şi răgazul să le combată. În zorii iluminismului românesc din Transilvania, îl vedem pe episcpul de la Blaj punând mâna pe condei, pentru a scoate biserica unită din acest marasm şi a o alinia la viaţa duhovnicească civilizată din Biserica Catolică. Lucrarea sa *Păstoriceasca datorie*,[400] tipărită pe când bântuia stihia destabilizatoarea a lui Sofronie, fulgeră împotriva celor două racile care măcinau rectitudinea religioasă ardeleană: credinţele religioase „deşarte" şi superstiţiile populare cu iz păgân. Literatura biblică apocrifă e prima ţintă, pentru că ea ameninţa acurateţea dogmei. De sorginte antică, dar cu un puternic reviriment în evul mediu, care la români s-a prelungit istovitor de mult, textele în cauză constituiau o delectare savuroasă mai ales pentru lumea ţărănească, unde au avut o circulaţie intensă.[401] Aron pomeneşte două asemenea cărţi care „atâtea basne şi deşertăciuni propoveduiesc norodului, pentru necurată dobândă": *Epistolia lui Savaoft* [402] şi *Povestea Sfintei Marie.*[403] Interesul episcopului pentru literatura populară a vremii sale, fie şi numai pentru a o combate, deschide o fantă de lumină spre cunoaşterea culturii acestui om atât de greu de descifrat. Cartea, uitată astăzi, este surprinzător de bine scrisă, trădând talentul literar al episcopului, condus de o logică fermă. Numai în acest fel putea combate stilul pe care îl recunoaşte plăcut al respectivelor „basne şi deşertăciuni" ieşite din făgaşul religiei acceptate. „Nici să se înşele cineva să le creadă – zice – auzind dint-însele frumoase şi sfinte cuvinte. (...) Nici pentru aceea se se înşele cineva, văzând pe mulţi că mai bucuroşi ascultă acele minciuni decât Sfânta Evanghelie, că aşa e năravul cel rău omenesc, mai curând a crede minciunilor, decât adevărului". Concurenţa pe care această beletristică veche o făcea literaturii religioase oficiale nu era o noutate, autorii şi colportorii prin nenumărate cópii ai cărţilor populare cu conţinut religios fiind preoţii înşişi, dornici de a-şi atrage credincioşi prin licenţe, mai mari sau mai mici, de la învăţătura oficială şi mereu obligatorie a bisericii.[404] Combătând „ereziile" în cauză, Aron vrea să-i readucă pe preoţi şi credincioşi la autoritatea celor trei izvoare acceptate de biserică, în mod aparte de cea catolică: Biblia, sfinţii părinţi şi canoanele soboarelor bisericii. Pe o treaptă mai jos, de data acesta la nivelul popular adânc, Aron descoperă „primejdia" uriaşei construcţii a tradiţiilor populare, pe care desigur le cunoştea foarte bine şi cu care se încumetă să se ia la trântă. Era o cauză dinainte pierdută, dar interesează repertorierea pentru prima dată de un autor ardelean a acestor „obiceiuri păcătoase şi păgâneşti". Preoţii – porunceşte ierarhul preiluminist de la Blaj – au obligaţia de a păzi poporul de vrăjitorii, farmece, descântece, sânvăsii, focuri vii, sărituri peste foc, „de nedeile cele cu băuturi şi cu jocuri", ieşirea cu crucea între hotare etc. Un obicei mai ales îl oripilează: dezgroparea morţilor, pe care o condamnă cu argumentul raţionalist că „acea tină sau trupul mortului nimărui nu mai poate strica". Aflăm de la el şi despre obiceiul popular de a mânca muguri în locul cumineăturii de Paşti, asemeni „dobitoacelor pământului". Comunitatea religioasă vizată de episcopul blăjean trebuia să fie una asanată de aceste deşertăciuni, dar şi de practici sociale neconforme cu viziunea sa occidentală. Un haos adevărat domnea în ce priveşte căsătoriile, datorită permisivităţii

---

[397] *Ibid.,* p. 79.

[398] Iată conţinutul scurtei adrese: „*Prealuminate doamne!* Pentru rândul cinstitului protopop de la Sebiş, dacă-i gândul Măriii tale cu dânsul aşa să faci, va trebui altă formă de jurământ, mai schimbată formula care iaste. Şi în ce loc şi cum să să schimbe, vei porunci Măria ta, ca să concordeluiască cu donaţiia. Aşişderea despre examen, de va fi lipsă. Cu atâta, aşteptând răspuns, rămâi al Măriii tale slugă în Hristos. În mănăstire. *Ieromonah Gherontie* m. p." Rezoluţia episcopului divulgă data scrisorii: „1756. Rsolutio. Super examinis et denominatione novae archid. Sabesiense. Curam alteris eparchiae suscipientis". Arhivele Naţionale, Direcţia Judeţeană Cluj, Fond. Blaj, colecţia de documente, nr. 184. Exprimarea lui Cotorea vă „va trebui altă formă de jurământ" sugerează implicarea acestuia în reforma statutului protopopilor.

[399] D. Prodan, *Supplex...*, p. 107.

[400] *Păstoriceasca datorie dumnezeieştii turme vestită*, Blaj, 1759. Bibliografie despre lucrare la Ioan Chindriş, *Cultură şi societate...*, p. 278, n. 255.

[401] Monografia problemei la Nicolae Cartojan, *Cărţile populare în literatura română*, I-II, Bucureşti, 1974.

[402] Necunoscută cercetătorilor noştri sub acest titlu, povestea poate fi, de fapt, *Legenda duminicii* sau *Epistolia domnului nostru Isus Hristos*, prin elementul căderii unei pietre din cer (vezi Nicolae Cartojan, *Istoria literaturii române vechi*, I, Bucureşti, 1940, p. 69).

[403] În acest caz este vorba cu certitudine de *Visul Maicii Domnului,* text derivat din apocriful *Adormirea Maicii Domnului*, păstrat din antichitate în versiuni diverse (coptă, siriacă, arabă, greacă, latină). În literatura noastră populară a avut un succes unic, prin conţinutul de mister patetic pe care în oferă, înregistrându-se şi variante versificate (Nicolae Cartojan, *Cărţile populare...*, II, p. 127-128). Iulia Hasdeu, copilă fiind, dormea cu *Visul Maicii Domnului* sub pernă, spre surprinderea tatălui său (*ibid.*, p. 128).

[404] Nicolae Cartojan, *Istoria literaturii...* , I, p. 65.

ortodoxe în acest sens, în total contrast cu codificarea riguroasă a acestei instituţii în Biserica Catolică. În sinodul general din 1754, Aron a introdus impedimentul clandestinităţii, prin care numai căsătoriile oficiate de parohii proprii, însoţite de doi martori şi de „strigările" de rigoare în biserica parohială erau socotite legiuite. A cerut şi sprijinul autorităţilor laice pentru aplicarea acestui canon,[405] dovadă a ardorii cu care voia să stăvilească împerecherile clandestine, în cvasitotalitatea lor consangvine, prin preoţi străini, corupţi cu bani. Această clauză a căzut atât de rău românilor, încât Atanasie Rednic, emulul credincios şi urmaşul lui Aron întru episcopat, a exoperat de la Scaunul Apostolic enunţul că acest impediment nu are valoare în biserica unită românească.

Programul de modernizare în sens occidental, catolic, a Bisericii Unite, era un deziderat izvorât din chiar documentele primare ale unirii.[406] Pe câtă vreme biserica ardeleană a stat în picioare în forma unirii generalizate, deci până la dezmembrarea produsă de Sofronie, nu exista o urgenţă în acest sens. Inochentie Micu-Klein, prin dizidenţa sa furibundă în cele mai nepotrivite momente politice, a avut darul de a promova incriminarea permanentă a reformaţilor din Transilvania cum că românii sunt uniţi făţarnici, că nu sunt sinceri şi ataşaţi unirii, la rangul de problemă pe care au ajus să şi-o pună autorităţile supreme de la Viena. Această suspiciune a adus mult vânt în pânzele lui Sofronie şi a constituit fundamentul testului final la care i-a supus Buccow pe români. După acest test, ambiguitatea regentă de la 1700 până la dezmembrare nu mai era posibilă: uniţii trebuiau să fie uniţi, neuniţii trebuiau să fie neuniţi. Uşor pentru aceştia din urmă, care au recăzut pentru multe decenii în starea larvară de toleraţi, de inexistenţi oficial şi deci „liberi" în vechile cadre ale pravoslavismului revolut, mai greu însă pentru uniţi. Existenţa revelatorului de contrast care erau neuniţii lui Buccow, obliga Biserica Unită la construirea identităţii proprii, care nu mai putea fi aceeaşi cu cea din timpul lui Inochentie. Criza profundă impunea disjuncţia de imagine, definirea unei alte biserici şi nu dublarea celei concurente. Sarcina, impresionant de dificilă, a căzut tot în spinarea lui Petru Pavel Aron, predestinat parcă tuturor experienţelor trudnice pe care le poate suporta un cap bisericesc. Este greu de crezut că vreun document va scoate cândva la iveală gradul de fidelitate sinceră a lui Aron însuşi faţă de unire. A făcut însă eforturi de a părea astfel, stârnind observaţia răutăcioasă a lui Samuil Micu: „Acest episcop, (...) ca să se arate cu adevărat unit şi tot prepusul de neunire să-l depărtează de la sine, multe cărţelui au tipărit pentru unire, foarte defăimând şi osândind pe neuniţi".[407] Atâta a putut sau atâta a vrut să înţeleagă nepotul lui Inochentie din cultura identitară a Blajului păstorit de Aron, intuind corect doar efortul episcopului în acest sens. Urmărind mersul istoric al lucrurilor până la el, uniţii aveau la îndemână două alternative: fie să revină la matca ortodoxiei de dinaintea unirii, fie să-şi creeze o biserică vizibil unită, în adevăratul înţeles al cuvântului. Aron s-a zbătut pentru a doua variantă, adunând cu migală ruinele pe care dezastrul sofronian le lăsase din Biserica Unită cu Roma. Fenomenul renaşterii trebuia să-şi aibă izvorul chiar la nivelul ierarhiei, Blajul trebuia să fie modelul pe baza căruia pasărea phoenix să poată renaşte din cenuşă. Aici se adunase, deocamdată, totalitatea personalităţilor cu pregătire apropiată de nivelul intelectual al Europei vremii. Păstoria lui Aron este momentul în care strategia confesiunii unite ardelene era nevoită se mute de pe adeziunea specioasă a maselor, pe cultivarea elitelor şi pe activitatea creatoare a acestora. Viaţa internă a Blajului se resimte însă de aceeaşi nelinişte comună întregii confesiuni, clasa cultă superioară, alcătuită din oameni numărabili pe degetele unei mâini, sunt divizaţi în mod dramatic, pe criterii stupide în optica de astăzi, vitale în a celora care au trăit şi simţit atunci. Prea multe surse, începând cu cele contemoprane evenimentelor, acordă o importanţă accentuată acestei stări nebuloase şi contorsionate din sânul Blajului, pentru ca istoricul să le poată înseria în rândul faptelor diverse. Inochentie Micu-Klein a avut norocul unei păstoriri de tip totalitar, în lipsa clericilor competenţi cu care să colaboreze la nivelul reşedinţei episcopale. Voinţa sa puternică s-a impus pe cale populistă, prin resuscitarea rolului protopopilor, pe care i-a cultivat şi care i s-au alăturat, după cum am văzut, cu entuziasm şi energie. Era o politică arhierească veche în Biserica Orientală,[408] însuşită probabil de întemeietorul Blajului din lipsa colaboratorilor apropiaţi. Uriaşa sa dieceză avea o osatură ierarhică difuză, adaptată situaţiei, şi se manifesta ca putere efectivă prin mecanismul soboarelor generale, unde protopopii făceau legea. Niciodată în istoria confesiunii n-au fost aceste soboare atât de importante la românii uniţi ca în vremea lui Inochentie.[409] Situaţia de criză a bisericii l-a obligat pe Petru Pavel Aron să se restrângă la metoda păstoriei centralizate, impusă totodată de existenţa instituţiilor clericale şi culturale pe care le-a înfiinţat. Mănăstirea Sfânta Treime era desigur cea mai importantă, prin mesajul monahismului oriental, îndrăgit de popor, pe care îl practicau însă călugări de o factură cu totul nouă, la antipodul sihaştrilor obscuri sau chiar dubioşi pe care tunurile lui Buccow, în anii desmembrării, îi împrăştiaseră de prin lăcaşele lor improvizate. Mănăstirea Blajului avea un statut prestigios, ideea şi întemeierea ei identificându-se cu istoria unirii de până la acea dată. Articolul 12 al *Secundei Leopoldine* din 1701 instituia dreptul de patronat al împăratului de la Viena asupra Bisericii Române Unite, în virtutea titlului său de rege apostolic,

---

[405] Printr-o adresă din 4 martie 1755 către guvernatorul Transilvaniei (textul latin la Augustin Bunea, *Episcopii...* , p. 389, n. 1.

[406] Andreas Freyberger, *Historica relatio...*, p. 20-21.

[407] *Istoria românilor*, II, p. 333.

[408] Unica sinteză asupra acestei tradiţii a protopopilor „chorepiscopi", copărtaşi activi cu ierarhul la conducerea diecezei, de fapt unica lucrare competentă asupra instituţiei protopopilor în biserica românască este *Protopapadichia* lui Petru Maior, pe care vezi-o în ed. cit., pass. O ediţie ulterioară, după manuscrisul original, însoţită de un aparat critic îmbunătăţit, la Petru Maior, *Protopapadichia*, ediţie îngrijită de Laura Stanciu, Alba Iulia, 1998.

[409] Vezi pentru instituţia sinodului general în Biserica Unită la Greta Monica Miron, *Biserica greco-catolică din Transilvania. Cler şi enoriaşi (1697 – 1782)*, Cluj-Napoca, 2004, p. 109-117. Două dintre sinoadele lui Inochentie, din 26 ianuarie 1738 şi 25 mai 1739 se încadrează perfect afirmaţiei autoarei, că „Inochentie Micu a transformat sinoadele generale în foruri de dezbatere a revendicărilor ecleziastice şi laice deopotrivă" (*ibid.*, p. 115). Cf. şi Samuil Micu, *Istoria românilor*, II, p. 298-303, 419, n. 19. Pentru ecoul în posteritate al problemei sinodului unit vezi Simion Bărnuţiu, *Săborul cel mare al Episcopiei Făgăraşului*, la Ioan Chindriş, *Simion Bărnuţiu. Suveranitate naţională şi integrare europeană*, Cluj-Napoca, 1999, p. 62-68, 271-275.

confesiunii nou înfiinţate interzicându-i-se orice donaţie, orice subsidiu material, din altă parte decât din munificenţa monarhului vienez.[410] Dărnicia acestuia se concretizează în 1717, când Carol VI înzestrează Episcopia Făgăraşului cu o dotă feudală, poruncind ca imediat să se treacă la ridicarea unei mănăstiri în care să fie aşezaţi călugări de rit grecesc, care să aibă sarcini asemănătoare canonicilor din mănăstirile latine.[411] Dezideratul l-a întărit, în 1721, bula papală *„Rationi congruit"*, care este actul canonic de naştere a episcopiei unite din Transilvania, poruncind ca „în aceeaşi biserică a Făgăraşului să se consacre călugări şi preoţi după canoanele ritului grecesc, care să ţină locul canonicilor şi capitulului".[412] Nu altminteri grăieşte diploma lui Carol VI din 1738, prin care se acordă domeniul Blajului pe seama diecezei unite[413] şi unde se precizează expres că jumătate din veniturile feudei vor fi destinate întreţinerii a „unsprăzeace ieromonaşi vasiliteani".[414] Prin toate aceste documente cu caracter constituţional, călugării blăjeni erau destinaţi unor activităţi apropiate de ale celor din mănăstirile catolice: să-l secondeze pe episcop în conducerea diecezei şi să gestioneze învăţământul. Înzestraţi cu asemenea patalamale şi însărcinări prestigioase, călugării din prima garnitură blăjeană aveau un statut juridic şi economic independent de episcop, care era însă superiorul lor în toate care priveau viaţa religioasă. În timpul păstoriei lui Aron, numărul călugărilor a depăşit cifra de 11 din diploma donaţională.[415] Călugăria de tip occidental de la Blaj devenea atractivă, tocmai prin acest statut elitist, în mijlocul unui popor măcinat de sărăcie şi angoasă confesională. Se înregistrează neofiţi şi din rândul mirenilor sau preoţilor de mir, dispuşi să-şi lase familiile pentru chilia mănăstirii, cum a fost cazul nobilului Alexa Darabant din Mănăul Sălajului, tatăl viitorului episcop Ignatie Darabant de la Oradea.[416] Frăţia monahală adăpostea şi figuri pitoreşti, cum a fost orbul din copilărie Vasile Neagoe, unchiul lui Samuil Micu, ins genial, care a învăţat pe de rost toată literatura de cult bisericesc, mai puţin Vechiul Testament.[417] „Era acesta – zice istoricul – alt Didim, măcar de nu alexandrean". O apariţie fulgurantă a fost artistul gravor Ioaniţiu Endrédi, întrat în mănăstire puţin înaintea anului 1760, personaj care a stârnit interesul istoricilor atât prin marele său talent, cât şi prin destinul romanţios ce l-a însoţit.[418] Nu se pomenise între românii ardeleni o asemenea mănăstire. Se hrăneau cu carne, peste reverendă purtau dulamă garnisită cu blană de jder iar pe cap pălărie.[419] Era regimul şi portul clasic al călugărilor latini din occident. Boieria aceasta a durat până în 1750, când li s-a alăturat monahilor de la Blaj prietenul de la Viena al lui Aron, Atanasie Rednic. Încă insuficient desluşita lor legătură din anii 1744 – 1745 se poate crede că a inclus şi o iniţiere a lui Aron de către Rednic în practica vieţii călugăreşti orientale de tip primar, după regulele Sfântului Vasile cel Mare, patronul cinului călugăresc greco-catolic din Transilvania. Samuil Micu spune cum Rednic i-a povestit că la Viena „s-au probăluit la post" în asemenea măsură, încât un an de zile n-a mâncat decât zeamă şi pâine de doi-trei crăiţari.[420] Odată intrat Rednic între călugării blăjeni, Aron i s-a alăturat cu patimă într-o campanie de înţărcare a acestora de traiul boieresc pe care îl duceau din 1747. Cu autoritatea superiorului spiritual, episcopul le-a interzis cu desăvârşire carnea, trecându-i la „bucate albe" (brânză, ouă, lapte etc.). În plus, dând ei doi primul exemplu, Aron şi Rednic i-au obligat să poarte rasa călugărilor orientali, potcap şi camilafcă. Pasul următor trebuia să fie regimul alimentar pur vegetarian (postul strict), cu care însă nu s-au grăbit, luând seama la faptul că Sfânta Treime este fundaţie împărătească şi că se pot isca proteste. Se vor isca, şi chiar dure. Până una-alta, după constatarea lui Augustin Bunea, episcopul a organizat mănăstirea după aşezămintele Bisericii Orientale, „şi a insuflat într-însa acel *spirit apusean* [s. n.] care a făcut-o capabilă de a deveni centru puternic de cultură şi civilizaţiune".[421] Această struţo-cămilă din mijlocul Blajului este testul suprem al bâjbâielii identitare care a caracterizat viaţa uniţilor după Sofronie şi după „ruperea poporului în două", cum constată cu luciditate Zoltán I. Tóth.[422] „Războiul bucatelor" purtat la Blaj poate fi privit ca o veche luptă pentru calitatea vieţii la români, care i-a impresionat puternic pe contemporanii evenimentelor. Opţiunea episcopului pentru o viaţă de pustnic paleocreştin putea rămâne o problemă

---

[410] Andear Freyberger, *Historica relatio…*, p. 109; Samuil Micu, *Istoria românilor*, II, p. 277.
[411] Zenovie Pâclişanu, *Istoria Bisericii Române Unite*, în „Bună vestire", XVI, 1977, nr. 1-2, p. 40.
[412] Ioan Chindriş, *Cultură şi societate…*, p. 43.
[413] Vezi şi supra, nota 22.
[414] Samuil Micu, *Istoria românilor*, II, p. 296.
[415] Documentele consemnează următorii călugări la Sfânta Treime sub păstoria lui Aron: Leontie Mosconas, Grigore Maior, Silvestru Caliani, Gherontie Cotorea, Atanasie Rednic, Meletie Neagoe, Filotei Laslo, Alexie Mureşanu, Sava Mâţu (Sabbatius Metz), Inochentie Boji, Macarie Pop, Onisim Chinceş, Vasile Neagoe, Pahomie Raţiu, Ioaniţiu Endrédi (vezi Ioan Raţiu, *Blajul*, p. 18-20; Zenovie Pâclişanu, *op.cit* aci supra, p. 59).
[416] Samuil Micu, *op. cit.*, p. 342. Istoricul este unica sursă despre intrarea în mănăstire a preotului Iancu din Sâncel (*ibid.*), cu numele monahal de Isaia, care s-a călugorit împreună cu soţia sa („iar muiarea lui se făcuse călugăriţă" – Timotei Cipariu, *Acte şi fragmente…*, p. 107). Acest Iancu din Sâncel studiase la Chiev şi cunoştea limba slavonă, din care – conform aceleiaşi informaţii – a tradus *Vedeniile Sfântului Grigore*. Micu nu precizează când a avut loc traducerea, înainte sau după intrarea în mănăstire.
[417] „Bine ştia şi Testamântul Vechiu, măcar că acesta de rost nu-l ştia" (Samuil Micu, *op. cit.*, p. 342).
[418] Vezi despre el Timotei Cipariu, *Acte şi fragmente…*, p. 123-124, 144, Ioan Raţiu, *Din trecutul Ordinului Bazilitan,* în „Anuarul institutelor de învăţământ gr. cat. din Blaj", Blaj, 1912, p. 14, 30; I. Moroş, *Ioaniciu Endrödi (1765-1775). Călugăr basilitan apostat de la mănăstirea St. Treime din Blaj,* în „Cultura creştină", X, 1921, nr. 79, p. 230-233; Alexandru Lupeanu-Melin, *Xilografii de la Blaj, 1750 – 1800,* Blaj, 1929, p. 15; Nicolae Iorga, *Tipografia la români,* în „Almanahul graficei române", 1931, p. 47; Augustin A. Pop, *Călugării de la Blaj şi rolul lor în viaţa culturală a neamului,* în „Cultura creştină", XVII, 1937, nr. 4-5, p. 308-324; Gh. Oprescu, *Grafica românească în secolul al XIX-lea,* I, Bucureşti, 1942, p. 175; Mircea Tomescu, *Istoria cărţii româneşti de la începuturi până la 1918,* Bucureşti, 1968, p. 99; Cornel Tatai-Baltă, *Gravorii în lemn de la Blaj 1750 – 1830,* Blaj, 1995, p.64-75.
[419] Preţioasa informaţie vine de la Samuil Micu (*Istoria românilor*, II, p. 331), care i-a văzut pe aceşti călugări neobişnuiţi pentru lumea orientală în care se mişca mentalul românesc al vremii.
[420] *Ibid.*, p. 331.
[421] *Episcopii…*, p. 288.
[422] *Az erdélyi román nacionalizmus…*, p. 227.

personală, un legământ drept mulţumire pentru darul ierarhic ce i-a fost hărăzit. Dar a vrut să impună cu forţa şi altora acest mod de viaţă. Samuil Micu îl incriminează constant pe Atanasie Rednic, confesorul lui Aron, pentru toate faptele „negative" ale acestuia. Deci şi pentru impunerea postului vegetarian.[423] Apologeţii lui Aron se mulţumesc cu calificativul simplist „viaţă de sfânt", fără cea mai vagă încercare de a vedea dincolo de faţada lucrurilor. Pentru Atanasie Rednic, mai tânăr decât Aron, viaţa de pustnic putea fi o vocaţie reală, exersată în tinereţe. Aron însă, după informaţia preţioasă a lui Samuil Micu, a trecut brusc – „într-o zi şi într-o cirtă", – la regimul anahoreţilor, o dată cu numirea sa ca episcop. Avea 43 de ani. Influenţa lui Rednic este o realitate, dar ea nu poate explica chinul exagerat de dur pe care noul episcop şi l-a impus şi la care „vinovatul" său confesor nu s-a gândit vreodată. Mai degrabă este plauzibilă manifestarea unei personalităţi accentuate, demonstrative, care vrea să arate că, iată, el este cel mai credincios şi că merită să fie episcop, după ce atâta vreme a aşteptat fericitul moment. Mai poate fi vorba şi de o idee asupra imaginii personale pe care şi-o fi făcut-o. Înainte de a fi episcop, Aron era un om gras şi „bine beutoriu de vin", încât ulterior şi-a numit această parte a vieţii porcească.[424] Lovitura de imagine trebuia să convingă poporul că este cu adevărat un vlădică oriental, după ce vreme de un deceniu a fost considerat cal troian în biserica lui Inochentie. De aici şi ideea vestimentaţiei călugăreşti orientale afişate ostentativ, la care a recurs doar el şi Atanasie Rednic, în întreaga istorie a Bisericii Unite. Iconografia vremii ni-i înfăţişează astfel. Călugării de la Sfânta Treime nu agreau această conduită nouă, care contravenea statutului de aşezământ catolic şi afecta calitatea lumească a vieţii. Nu pare să-i fi impresionat percepţia supralumească a vlădicului despre sensul vieţii monahale.[425] Pasul a fost greşit, dăunător pentru Aron. Călugării Blajului nu duceau existenţa larvară a celor din orient, ci erau împovăraţi chiar de el cu activităţi liturgice, didactice şi literare, în ritm impresionant de alert. De unde oricum nu era agreat de liderii de opinie ai ieromonahilor din mănăstire, Grigore Maior şi Silvestru Caliani, cu care avea antecedente de adversitate şi competiţie personală, relaţiile se deteriorează acum grav. Şi, cum nu puteau comenta hotărârile episcopului în cele bisericeşti, deci nu puteau respinge de plano viaţa austeră pe care le-o impunea acesta, l-au atacat dur pe cale administrativă, accesibilă şi legală, chiar în anii tulburărilor lui Sofronie. Aron era în „culpă" îndoită faţă de călugării mănăstirii. Pe baza actelor de donaţie, jumătate din veniturile domeniului Blaj erau destinate călugărilor, care aveau dreptul de a şi le administra singuri. Dar la instalarea ca episcop, în 1754, tezaurariatul l-a înstăpânit şi peste averea acestora, pe care o administra tot în folosul lor, însă în spiritul austerităţii gastronomice care îl caracteriza. „Războiul bucatelor" şi dorinţa burţii pline i-a îndemnat atunci pe cei de la Sfânta Troiţă să găsească o cale de a-şi remedia singuri tacâmul.[426] Maior şi Caliani îi cer imperativ să predea averea călugărilor în administrarea lor, ceea ce episcopul şi face, printr-un act din 1 decembrie 1756.[427] Concomitent, însă, l-a pus superior al mănăstirii pe vicarul său general şi omul de încredere, Gherontie Cotorea, care nici măcar nu era călugăr. În numele autonomiei lăcaşului, aceştia îl contestă pe Cotorea şi revendică dreptul de a-şi alege singuri superiorul. Cu îndârjirea-i cunoscută, episcopul le refuză cererea şi, ca să adâncească şi mai mult dihonia, face apel la jurământul de obedienţă a călugărilor faţă de episcopul locului şi le impune să-l asculte pe Cotorea. O mică revoluţie s-a produs atunci la Blaj, care a antrenat şi şcolărimea, fireşte de partea lui Maior şi Caliani, cei mai buni profesori ai lor.[428] Astfel încurajaţi, cei doi au luat calea Vienei şi au cerut dreptate de la împărătească. În mod surprinzător, suverana şi-a făcut timp, în plin război, şi pentru minusculele zâzanii dintr-o mănăstire de la marginea uriaşului Imperiu, dovadă a centralismului riguros care caracteriza administraţia habsburgică. Solomonic, Maria Tereza dă dreptate ambelor părţi şi le mustră pe amândouă. „Spre împiedecare vrăjbei între mănăstire şi între curtea vlădicului" – scrie Petru Maior[429] – a decis finalmente, în sensul literelor fundaţionale, ca monahii bazilitani să-şi administreze averea printr-un funcţionar *(provisor)* laic iar Gherontie Cotorea să fie scos din mănăstire, până când va face profesiune monahală. Călugării să-şi aleagă prepozit din rândul lor. Printr-un intimat către Aron, suveran îi cere acestuia să nu-i persecute pe Maior şi Caliani, oameni care s-au pregătit îndelung pentru binele poporului român şi şi-au arătat competenţa până acum.[430] Să fie drept cu toţi şi să nu-l favorizeze pe Cotorea. Acesta, pentru a-şi asigura totuşi un loc în bogata mănăstire, s-a călugărit în 3 aprilie 1759, făcându-i fostului său protector o surpriză neplăcută: ca să se pună bine cu călugării, condamnă postul sever instituit de episcop, considerându-l inutil şi iritant.[431] În fine,

---

[423] Iată pasajul-cheie despre acest incident: „Într-aceaia Atanasie Readnic, ieromonahul din Mănăstirea Troiţii, carele nu numai bucate albe cu carne, ci nici peaşte, nici ouă, nici lapte nu mânca, ci numai bucate de post cu uleiu, adecă mazăre, linte, fasole, bureţi, ierburi şi poame, pururea striga cum că ceialalţi călugări din acea mănăstire a Sfintei Troiţă nu ţin canonul călugăresc, pentru că mâncă bucate albe, nu postesc ca dânsul şi ca vlădica Aron, care lucru au scos dragostea din mănăstire şi au băgat împărecherea şi vrajba de-a pururea" (*Istoria românilor*, II, p. 337).

[424] *Ibid.*, p. 342.

[425] De fapt, în ochii celor mai reprezentativi oameni ai Bisericii Unite, între care se impunea pe primul loc Grigore Maior, vlădicia lui Aron nu a fost niciodată considerată legală, prin faptul că Inochentie Micu-Klein era în viaţă, chiar „demisionat" fiind. Peste un deceniu, în 28 mai 1765, Grigore Maior va scrie despre Aron nedreapta sentinţă post mortem: „Se făcu cum se făcu episcop peste altul şi astfel sub el pieri biserica". (Augustin Bunea, *Episcopii...*, p. 289, n. 2). După cum se vede, Maior, şi desigur nu numai el, punea răscoala lui Sofronie pe seama lui Aron, când mai degrabă a fost aceasta – dacă poate fi vorba de o înrâurire din interiorul unirii – influenţată de starea tulbure provocată între uniţi de către aderenţii fanatici ai lui Inochentie, care nu au putut înţelege că ierarhul lor iubit este condamnat definitiv în ochii stăpânirii de la Viena şi că orice încercare de a-l reactiva nu face decât să slăbească unirea şi biserica pe care o slujeau.

[426] După opinia lui Augustin Bunea (*Episcopii...*, p. 289). Această opinie, de crezut, sintetizează toate ştirile venite din contemporaneitatea lui Aron, cele furnizate de Samuil Micu în primul rând.

[427] Textul latin la *ibid.*, p. 280-281, n. 2.

[428] Zenovie Pâclişanu, *Istoria Bisericii Române Unite. (Partea II, 1752 – 1783)*, în „Perspective", München, XIV-XVI, 1993, nr. 53-60, p. 61.

[429] *Istoria bisericii...*, p. 173.

[430] Nicolaus Nilles, *Symbolae...*, II, p. 216; Augustin Bunea, *Episcopii...*, p. 292.

[431] Zenovie Pâclişanu, *op. cit.* aci supra, p. 61, n. 141.

după ani de intrigi şi acţiuni împotriva lui Aron, ca vicar şi apoi ca episcop al său, ambiţiosul Grigore Maior ajunge prepozit al Mănăstirii Sfânta Treime din Blaj, ocazie cu care a dăruit bibliotecii mănăstireşti o seamă de cărţi aduse de la Viena.[432] Această înfrângere nu i-a fost de ajuns episcopului. Va mai achiziţiona una. Probabil ca o concesie făcută arhiereului care le era superior spiritual, dar şi ca urmare a imputării pe care Maria Tereza le-a făcut-o la Viena, că n-au respectat disciplina şi ascultarea monahală, călugării au ales totodată şi un *admonitor*, care trebuia să supravegheze respectarea strictă a regulelor monastice ale Sfântului Vasile cel Mare. Persoana aleasă era omul de încredere al episcopului, acelaşi Atanasie Rednic, care ştie să se constituie repede într-un al doilea şef al mănăstirii. Au urmat o serie de observaţii şi imputări ale acestuia, că fraţii nu trăiesc conform regulelor, că nu respectă *clausura* – cum, oare, puteau sta închişi în chilii, la gradul de solicitare care îi greva? –, că nu postesc, că nu poartă vestimentaţia orientală, că, în general, au un comportament prea mirenesc.[433] Totul a fost însă în zadar. Dorinţa de trai bun a învins iar forţa unită a celor doi pustnici obsedaţi de marota postului cu „bucate negre" a fost umilită de cei de la Sfânta Treime.

Din acest moment, scandalul alimentar de la Blaj s-a transformat în drama, chiar tragedia înfometării. Petru Pavel Aron n-a renunţat nicidecum la ideea călugăriei „adevărate" la Blaj, unde monahismul paleocreştin să fie respectat după litera indicaţiilor lui Vasile cel Mare. Este un moment ciudat din istoria Bisericii Unite, încă necercetat îndeajuns. Până la urmă ce voia episcopul? Să arate lumii că biserica lui este cu adevărat orientală, şi nu papistaşă cum o indigitau neuniţii? Să oblige călugărimea Blajului la modul său de viaţă? Înainte de a se întreba dacă vechile reguli vasiliene au fost respectate cu adevărat în nostalgica frăţie paleocreştină, sau au rămas doar literă de tradiţie, episcopul ia hotărârea să înfiinţeze o a doua mănăstire la Blaj, tot bazilitană, dar una a sa, unde legea să fie făcută de el, şi nu de reglementările imperiale amintite. A suprapus acţiunea sa cu aceea, mai veche, de înfiinţare a unui seminar teologic diecezan, diferit de cel deschis la 1754 împreună cu celelalte şcoli blăjene. Gândirea în două ape a lui Aron a funcţionat din plin cu această ocazie. Deschiderea seminarului diecezan era o obligaţie impusă de Conciliul de la Trident din 1545 – 1563, cel mai radical parlament catolic din toate timpurile,[434] care în sesiunea XXIII, capitolul XVIII impunea tuturor episcopilor catolici deschiderea de seminare, în care viitorii preoţi să fie pregătiţi de timpuriu, de la 12 ani, sub stricta supraveghere a stăpânului diecezei. Aron a început să greveze clerul cu edificarea aşezământului încă din 1754, aruncând asupra fiecărui preot suma de un galben în acest scop. „Aruncuşul" a avut un succes atât de scăzut, încât peste doi ani, în august 1756, a fost nevoit să le trimită restanţierilor o circulară în care îi ameninţă cu execuţia judecătorească.[435] Economicosul vlădică a avut însă suficiente resurse personale pentru deschiderea seminarului, fără ajutorul popimii slăbite de mişcarea sofroniană în plină desfăşurare. A ridicat o clădire nouă pe seama instituţiei, chiar în curtea castelului, o zidire barocă cu două nivele, între poarta de intrare şi biserica episcopală. În toamna anului 1760 seminarul şi-a început activitatea,[436] cu 12 „alumni", între care şi viitorul istoric Samuil Micu.[437] O precizare importantă a acestui elev din prima garnitură este aceea că limba de predare era cea românească.[438] Este plauzibilă ideea că Aron şi-a dovedit prin deschiderea acestui seminar dorinţa de a implementa reforma catolică în biserica sa, cu atât mai mult cu cât încearcă să imite modelul oferit de Colegiul Urban de Propaganda Fide, al cărui student fusese în tinereţe. Acest

---

[432] Samuil Micu este cel dintâi scriitor care pune în valoare pasiunea bibliografică a lui Grigore Maior, cu aprecierea că: „Ce mai mare parte din cărţile mănăstirei de la Blajiu a lui Grigorie Maior agoniseală şi dar iaste" (*Istoria românilor*, II, p. 335). Vezi şi Augustin Bunea, *Episcopii...*, p. 293; Magdalena Tampa, *Din nou despre începuturile bibliotecii de la Blaj. Cărţi şi posesori: Grigore Maior"*, în „Biblioteca şi cercetarea", buletin multiplicat al Bibliotecii Filialei din Cluj-Napoca a Academiei Române, V, 1981, p. 93-105.

[433] Cf. cel mai interesant document despre viaţa internă a călugărilor de la Blaj: un raport al misionarului Xaverius Rollè trimis Congregaţiei de Propaganda Fide în 18 februarie, urmare a misiunii sale de a ancheta situaţia din mănăstirea blăjeană. Vezi la Zenovie Pâclişanu, *op. cit.*, p. 62, n. 143.

[434] O sinteză a lucrărilor conciliului la August Theiner, *Acta genuina ss. Oecumenici Concilii Tridentini ab Angelo Massarello conscripta*, Zagreb, 1874.

[435] Textul drasticei porunci la Augustin Bunea, *Episcopii...*, p. 297, n. 1.

[436] Există o neconcordanţă între părerile cercetătrior referitor la data deschiderii seminarului Buna Vestire. Iacob Mârza, de exemplu, în lucrarea sa *Şcoală şi naţiune. (Şcolile din Blaj în epoca renaşterii naţionale)* , Cluj-Napoca, 1987, p. 49 susţine că seminarul de la Buna Vestire s-a deschis în 1754, o dată cu toate celelalte şcoli blăjene, pentru ca mai la vale (p. 61) să revină asupra datei: „Edificiul seminarului a fost terminat în 1760. Cursurile au început cu numai 12 studioşi". Pe de altă parte, Greta-Monica Miron (*Formaţia preoţimii parohiale greco-catolice în secolul al XVIII-lea*, p. 137, n. 5) susţine ca dată de *deschidere* efectivă a seminarului anul 1758, pe baza unui document care certifică de fapt data *fundării*, adică a aprobării acestuia. Documentul este publicat de Zenovie Pâclişanu, *Documente privitoare la istoria şcoalelor din Blaj*, p. 427, care autor precizează totuşi că deschiderea efectivă a seminarului a avut loc în 1760 (*Istoria Bisericii Române Unite. (Partea II, 1752 – 1783)*, în „Perspective", München, XIV-XVI, 1993, nr. 53-60, p. 54). Cum noile date propuse nu au o bază documentară corect interpretată, rămâne ca plauzibilă cea indicată de Augustin Bunea (*Episcopii...*, p. 297, n. 4), adică anul 1760. De altfel, pentru toamna acestui an pledează clar un alt document din aceeaşi lucrare a lui Pâclişanu, *Documente privitoare...*, p. 21-23, pe care Greta-Monica Miron l-a trecut cu vederea. Este vorba de regulamentul de orine interioară alcătuit pentru seminarul lui Aron: *Regulae seu ordo domesticus qui pro alumnis seminarii pauperum B. Virginis Anunciatae anno 1760 concinnatus et mense Nov. die 28 stylo veteri iisdem praelectus est.* Pe cât nu se justifică data de 28 noiembrie 1760 pentru publicarea regulamentului de ordine interioară, dacă el era deschis cu doi ani în amonte, pe atât de justificată este ea în cazul deschiderii în toamna lui 1760.

[437] „Întru acesta şi eu în doi ani am fost, că scrisease vlădicul Clain de la Roma cum că bucuros ar avea deaca vreunul din nepoţii lui, şi anume au frat-meu cel mai mare au eu, s-ar face călugăr. Deci vlădicul Aron, înţelegând aceasta, m-au luoat în seminarium, şi nu numai mâncare, ci şi haine îmi făcea şi toată lipsa-mi plinea" (*Istoria românilor*, II, p. 334). Trei ani mai târziu, numărul elevilor de la Buna Vestire creşte la 19, dispersaţi în clase diverse: Demetrius Vidrai, Nicolaus Papp, Ioanneas Apoldi, Abrahamus Balomiri, Georgius Balomiri, Georgius Papp, Grigorius Papp, Basilius Vitez, Ladislaus Koruly, Michael László, Samuel Papp, Nicolaus Hoportany, Gabriel Tobias, Ioannes Vidrai, Georgius Tikosi, Thomas Pap, Ioannes Telmecsel, Alexander Aron şi Nicolaus Papp (Zenovie Pâclişanu, *Documente privitoare la istoria şcoalelor...*, p. 17-20.

[438] Informaţia se găseşte în fragmentele istorice ale lui Samuil Micu pe care le-a publicat Timotei Cipariu în *Acte şi fragmente latine româneşti...*, p. 109.

impuls îl rădează şi impunerea ca manual de teologie morală în noua şcoală a unei lucrări de gen a iezuitului Gabriel Antonio, după care se preda această materie şi în marele Colegiu de la Roma.[439] Ambiţia de a concura situaţia materială din cerbicoasa mănăstire de sorginte cezaro-crăiască a fost atât de mare, încât Aron a făcut efortul de a cumpăra pe seama seminarului „său" un domeniu aparte de al Blajului, anume satul Cut, aparţinând contelui Gavril Bethlen, cancelarul aulic al Transilvaniei. A plătit pentru această feudă suma impresionantă de 32.000 de florini, şi încă se considera că e un preţ foarte bun, Bethlen având nevoie urgentă de lichidităţi pentru războiul cu Prusia. Intrarea în posesia noii proprietăţi a avut loc în 21 martie 1760.[440] Este una dintre cele mai reuşite afaceri economice din primul secol al Bisericii Române Unite. Din păcate, motivul intim al zelului cu care s-a zbătut Aron cu această ocazie va ieşi la iveală peste foarte puţin timp. Asigurat acum material, trece la deschiderea noii mănăstiri, cu hramul Buna Vestire, care urma să fie întreţinută din acelaşi fond. Era secondat de fidelul său confrate de idei, Atanasie Rednic, pe care l-a instituit de altfel superior al lăcaşului. Monograful lui Petru Pavel Aron, Augustin Bunea, sintetizează astfel intenţia episcopului: „Lui îi trebuiau călugări umiliţi, postelnici până la rigoarea de a se nutri numai cu *bucate negre*, dar în acelaşi timp activi pe terenul ştiinţelor, instrucţiunei şi păstoriei sufletelor".[441] Istoricul nu sesizează aici evidenta contradicţie: ambiţia de a împăca apa cu focul, pragmatismul apusean cu sihăstria exsangvinată şi pasivă a orientului. Ea s-a manifestat şi în recrutarea călugărilor care să populeze noul lăcaş monahal. Aron şi Rednic îşi pun ochii pe copiii de la seminar, înfiinţat tot de ei cu doi ani mai devreme după normele ultracatolice ale Tridentinului, pentru a-i arunca în aventura monahismului ortodox extrem. Primii călugări – spune Samuil Micu, cea mai importantă sursă pentru acest episod – au fost „cinci prunci, dintră care nici unul nu plinisă şesesprăzece ani; eu însumi eram unul dintru aceştia",[442] cărora Redic le smulge angajamentul că vor respecta „canonul vieţii călugăreşti întreg", şi nu pe jumătate, cum fac cei de la Sfânta Treime. Au devenit călugări în 14 octombrie 1762, alături de Micu intrând în mănăstire, cu prenume schimbat după tradiţie, Iosafat Devai, Ambrozie Sadi, Ioachim Pop şi Onesim Chinceş.[443] Numărul „călugăraşilor", cum erau porecliţi prin comparaţie cu cei maturi de la Sfânta Treime, va creşte însă curând, în mod forţat, „făr' de nici o probă mai înainte a vieţii călugăreşti", în paralel cu numărul seminariştilor de la Buna Vestire.[444] În 29 noiembrie 1763 episcopul a cerut în scris autorităţilor ca şi călugării de la Buna Vestire să intre în beneficiul sării gratuite, asemeni celor de la Sfânta Treime, motivând că numărul acestora a crescut simţitor *(commode est mutiplicata).* [445] Călugăraşii de la Buna Vestire au fost băgaţi în postul dur al „bucatelor negre" chiar din prima zi. Nu poate fi întrecută naraţiunea lui Samuil Micu despre acest debut: „Şi fiindcă era luni, ne-au dat bucate de post cu uleiu, că atunci lunea postea săminaristele. A doao zi, marţi, aşteptam noi să ne dea bucate albe şi vedem că ne dau iar de post cu uleiu. Atunci am cunoscut că nu ne vor da mai mult bucate albe. Au venit postul Crăciunului. Atunci lunea, mercurea şi vinerea nu ne da cină. Socoteam noi că aceasta numai pe post va fi, fiindcă într-aceaste zile în postul Crăciunului este aliluia şi să fac metanii. Vine Crăciunul: nici după Crăciun nu ne dau într-aceaste zile cină. Vin Păreasimile. Atunci la şcoală umblam, slujba besearecii şi metaniile toate, şi ceale de la canonul cel mare de la pavecerniţă, trebuia să le facem în toată zioa. La prânz nu aveam altă fără numai mazăre, au fasole, sau linte feartă, dar cu nici un uleiu direasă şi doară poame, beutura era numai apă, ca şi de altă dată lunea, mercurea şi vinerea. Iar sâmbăta şi dumineca aveam bucate cu uleiu gătite şi cină, carea în cealalte zile nu o aveam".[446] Regimul *impus* tinerilor călugări este copia celui *asumat* cu propria voinţă de Aron. Dar aici era vorba de copii la vârsta dezvoltării organismului. Foarte curând („în miercurea a cincea, când spre joi s-au schimbat canonul cel mare") postul negru face prima victimă: Onesim Chinceş a căzut de pe picioare „de acel post greu" şi în 9 martie 1763 a murit. În mai 1764 a murit Ioachim Pop „îndelungată slăbiciune având". Iosafat Devai a scăpat mai usor: s-a îmbolnăvit după Paşti, în 1763, şi „multă vreame foarte greu au zăcut". Samuil Micu a scăpat – este convins – ca prin urechile acului de aceeaşi soartă, după cum singur îşi aminteşte: „Eu încă mai tot bolnav am fost, cât nici la şcoale nu era să mă mai dea, temându-să că voiu muri, pentru adeasele bolnăviri. Însă în anul 1765 m-au trimis la Viena la şcoală, unde, în şease ani cât am fost acolo, până am isprăvit filosofiia şi teologhiia, am mâncat carne şi nici măcar odată, cât de puţintel, n-am fost bolnav".[447] Această ciudată cruciadă a copiilor a fost un mare fiasco al vieţii lui Aron şi a avut o durată efemeră. Trecând peste cazurile tragice amintite, scopul său de a crea învăţaţi de tip occidental cu mijloacele ortodoxiei extreme a eşuat. Nici unul dintre călugării din Mănăstirea Buna Vestire nu s-a impus cât de cât în sfera culturii iluministe în plină ascensiune, numele lor au rămas obscure, încât abia li se poate reconstitui lista exactă. Unica excepţie strălucită, Samuil Micu, atestează în istoria sa că îşi datorează viaţa şi viitorul şansei de a fi putut evada din acest infern al foamei. Dimpotrivă, aproape toţi călugării bine hrăniţi de la Sfânta Treime sunt nume care au rămas şi care au constituit coloana de forţă a marii renaşteri culturale înregistrate la Blaj, tocmai sub oblăduirea lui Aron. Acest om al paradoxurilor s-a slujit de colaborarea „duşmanilor" săi pentru a-şi face epoca şi numele glorioase peste veacuri, întemeind faza primară, decisivă, a ceea ce urma să fie curentul latinist al Blajului.

---

[439] Greta-Monica Miron, *Formaţia preoţimii...*, p. 137-138.

[440] Vezi în „Foaie bisericească", I, 1883, p. 93-95, 104-105, 156-158, 177-178 actele transpunerii moşiei Cut în proprietatea episcopiei de la Blaj.

[441] Augustin Bunea, *Episcopii...*, p. 304.

[442] *Istoria românilor*, II, p. 337.

[443] *Ibid.*, p. 337; Augustin Bunea, *Episcopii...*, p. 305; Zenovie Pâclişanu, *Istoria Bisericii Române Unite. (Partea II, 1752 – 1783)*, în „Perspective", München, XIV-XVI, 1993, nr. 53-60, p. 56.

[444] La 1 ianuarie 1763 s-au călugărit Vasile Keresztesi („săcuiu de la Bodogaia") şi Augustin Ladai („feciorul protopopului Vasilie din Băgău"), după informaţia aceluiaşi Samuil Micu (*Istoria românilor*, II, p. 338).

[445] Textul adresei la Augustin Bunea, *Epicopii...*, p. 307, n. 1.

[446] *Istoria românilor*, II, p. 337.

[447] *Ibid.*, p. 338.

iblia lui Petru Pavel Aron Urmărind avatarurile ieşite din comun ale păstoriei lui Aron, cu deziluzii mai multe decât satisfacţii, cu prăbuşiri mai multe decât înălţări pentru Biserica Unită, se poate observa cu uşurinţă faptul că o componentă a directivei de la 1700 a înregistrat, aparent paradoxal, o evoluţie ascendentă tocmai în această perioadă. Dar, fundamental, înflorirea culturală explozivă a Blajului şi remarcabilele realizări din vremea lui Aron au rădăcini obiective şi se încadrează în logica fenomenelor istorice. S-a văzut că rezultatele catastrofale ale dezmembrării buccowiene nu au afectat cu nimic elita intelectuală a uniţilor. Nu s-a înregistrat nici o evadare a vreunui om de oarecare cultură în tabăra neuniţilor, dacă se exclude cazul cu semnificaţie specială a lui Nicolae Pop Balomireanul, anterior răscoalei lui Sofronie. Cei mai de frunte dintre intelectualii uniţi au studiat şi în bună parte au adus cu ei atmosfera curentelor de gândire ale Europei vremii, religioase sau laice. Ce era mai urgent, însă, au împământenit modelul intelectualului pragmatic, propensiv spre acţiune şi competiţie. Absolvenţii Colegiului de Propaganda Fide depuseseră acolo jurământul solemn de a servi propagarea catolicismului în Transilvania, sub ritul oriental în care acesta funcţiona între români.[448] Nici absolvenţii altor institute catolice (Viena, Tirnavia) nu aveau altă ideologie. Cel dintâi în ordine cronologică revenit în Transilvania a fost chiar Petru Pavel Aron. Destinul prestabilit al tuturor era acela de călugări în mănăstirea Sfânta Treime de la Blaj. Lui Aron i-au urmat Grigore Maior şi Silvestru Caliani, primul în urma unui doctorat strălucit în filosofie susţinut la faimosul Colegiu roman.[449] Acelaşi destin i-a diferenţiat însă devreme pe aceşti oameni de vârste relativ egale. Aron, prin incidentul prezenţei sale la Viena împreună cu Inochentiae Micu-Klein, în 1744, a ajuns vicar episcopal la Blaj, apoi vicar apostolic, devenind superiorul ierarhic al fraţilor săi întru cin călugăresc. Ulterior a ajuns episcopul, deci stăpânul lor, în accepţiunea catolică a ierarhiei. Pentru prima dată în istoria poporului român din Transilvania, s-a constituit o structură confraternală de tip apusean, unde etica clericală a călugăriei era ataşată funcţiei creatoare. În această sferă de manifestare, actorii celor două tabere aparent adversare de la Blaj, Aron cu Atanasie Rednic şi cu Gherontie Cotorea pe de o parte, Grigore Maior, Silvestru Caliani şi ceilalţi susţinători de la Sfânta Treime pe de altă parte, au acţionat în stil catolic şi occidental, ca o echipă disciplinată. Există şi o explicaţie pur materială pentru această diciplină: prin actele constitutive ale ordinului, amintite deja, călugării erau obligaţi să-i fie de ajutor episcopului, după modelul viitorilor canonici, în toate activităţile bisericeşti, şcolare şi culturale. Această obligativitate putea fi însă inoperantă în lipsa vocaţiei profesionale a celor implicaţi. „Cuvioşii ieromonaşi" de la Blaj şi-au arătat pasiunea pentru cultură şi erudiţie la prima ocazie: debutul propriu-zis al tipografiei de la Blaj, în 1750. După *Floarea adevărului*, hiatul cultural anterior s-a populat cu o suită de scrieri, a căror finalitate s-a bifurcat în două direcţii esenţiale. Ca primă necesitate, în cei 14 ani până la moartea lui Aron s-au pus bazele unei literaturi liturgice proprii Bisericii Unite, pentru a asana dependenţa de cărţile importate din Moldo-Valahia, în mod aparte de la Râmnic. Acest import era cu severitate oprit de Maria Tereza, prin decretul din 23 noiembrie 1746,[450] iar pe de altă parte costa mult şi nu se realiza în mod sistematic. Sub păstoria lui s-au tipărit aproape toate cărţile de altar: Ceaslov (1751), Strastnic (1753), Liturghier (1756), Euhologhion (1757), Octoih (1760), Catavasier (1762), Acatist (1763), Psaltire (1764). Urmaşii lui Aron întru episcopie vor continu această operă impersionantă prin noi titluri, dar mai ales prin succesiunea ediţiilor în ritmul epuizării celor anterioare.[451] Era aspectul religios „la vedere", cel mai apropiat de poporul unit cu Biserica Catolică, dar fidel până la agresivitate – după cum s-a văzut – tipicului oriental în toate aspectele de cult. De aceea, întreaga literatură de altar tipărită de Aron la Blaj nu este altceva decât reeditarea fidelă a tipăriturilor similare de peste Carpaţi. Psaltirea, de pildă, este reluarea ad literam a vechii ediţii de la Buzău din 1703, al cărei text s-a impus în toate Psaltirile româneşti din secolul al XVIII-lea[452] şi persistă neschimbat în esenţă până astăzi. Politica bisericească a episcopilor uniţi s-a axat prudent pe această dimensiune sociologică, în cazul lui Aron fidelitatea faţă de orient şi habitudinile lui mergând până la ostentaţie periculoasă. A doua faţă a noii confesiuni, cea catolică, s-a impus cu extremă greutate, din lipsa unei clase culte care să stăpânească instrumentele de transmitere a mesajului occidental. Abia sub Petru Pavel Aron s-a constituit această clasă într-o structură instituţională capabilă să proceseze aspectele teologice ale unirii. A doua direcţie de manifestare creatoare a fost tocmai edificarea unei teologii unite proprii, domeniu ca şi inexistent până la Aron. În prima jumătate de secol după 1700, Biserica Unită a avut în fruntea ei cel puţin un teolog de forţă, în persoana episcopului Ioan Giurgiu Patachi. De la acesta au rămas numeroase şi importante manuscrise teologice, el însuşi fiind cel dintâi român unit doctor în teologie consemnat în cultura noastră, doctorat susţinut la Roma în 16 august 1710.[453] Influxul de carte

---

[448] Vezi Ioan Chindriş, *Cultură şi societate...*, p. 250.

[449] S-a păstrat la noi un exemplar din forma tipărită pentru susţinere a tezei sale de doctorat. Broşura, unicat bibliologic, are titlul complet: *Conclusiones ex universa philosophia selectae, quas Sacrae Congregationi Eminentissimorum ac Reverendissimorum D.D. Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium de Propaganda Fide Gregorius Maior S. Basilii Magni monachus Transylvanus, Venerabilis Colegii Urbani de Propaganda Fide alumnus D.D. D. [devotus dedicavit]. Romae, MDCCXLIII. Typis Sacrae Congregationis de Propaganda Fide. Superiorum facultate*. Vezi Károly Engel, *Din tezaurele bibliotecii noastre: tezele disputei publice filozofice susţinută de Grigore Maior la Colegiul de Propaganda Fide în 1743,* în „Biblioteca şi cercetarea", III, 1979, p. 146 – 187 ; Ioan Chindriş, *op. cit.*, p. 248-249.

[450] Augustin Bunea, *Episcopii...*, p. 357, incl. n. 3.

[451] Analiza amănunţită a seriei acestor cărţi în ansamblul literaturii unite de altar din secolul al XVIII-lea, cu bibliografie exhaustivă, la Ioan Chindriş, *Cultură şi societate...*, p. 265-271.

[452] Vezi Alexandra Roman, *Psaltirile româneşti din secolele al XVII-lea şi al XVIII-lea. Probleme de filiaţie*, în „Limba română", XXII, 1974, nr. 3, p. 233 – 242; idem, *Contribuţii la problema unificării limbii române literare. (În legătură cu ediţiile româneşti din secolul al XVIII-lea ale „Psaltirii"),* ibid., nr. 1, p. 13 –24.

[453] Vezi A. Keress, *Matricola et acta Hungarorum in universitatibus Italiae studentium*, Budapesta, 1917, p. 110. Manuscrisele patachiene sunt cópii sau prelucrări ale unor opere teologice de răsunet din vremea studenţiei sale la Viena şi Roma: *Tripartitus de incarnatione tractatus prologus* (Biblioteca Filialei Cluj-Napoca a Academiei Române, ms. lat. 102), *Tractatus de virtutibus theologicis* (tot acolo, ms.

în Transilvania după unire, reflectat în bibliotecile personale şi instituţionale româneşti, oglindeşte o propensiune puternică spre literatura teologică occidentală, catolică în mod preponderent, a intelectualităţii noii confesiuni. Biblioteca lui Giurgiu Patachi,[454] a lui Inochentie Micu-Klein,[455] cărţile rămase de la Leontie Mosconas[456] sau donaţia din 1757 a lui Grigore Maior,[457] bibliotecile mirenilor Ştefan Salciai şi Alexandru Fiscuti,[458]abundă de lucrări ale unor teologi catolici notorii din sfera Contrareformei sau a marilor polemici antiortodoxe. La preluarea funcţiei de vicar apostolic, în 1747, Petru Pavel Aron a inventariat biblioteca de la Blaj,[459] din care nu lipsesc scrierile lui Roberto Bellarmino, Martin van der Beek, Leo Allatius, Petrus Arcudius şi ale altor teologi de mare faimă, referinţe obligatorii pentru orice intelectual din lumea catolică. O mare doză de reţinere a învăţaţilor de a da expresie românească acestei bogăţii culturale a făcut ca nimic din erudiţia teologică dobândită în apus să nu răzbată în scrieri publice. Valul de ostilitate stârnit de grecii fanatici din sudul Transilvaniei mai întâi, de sârbii atârnând în ancora politicii ruseşti mai apoi, toţi aceştia copios sprijiniţi de puternicii politicieni reformaţi din principat, au făcut ca partea catolică din glasul religiei unite să tacă o jumătate de secol. Aron a fost cel dintâi care a cutezat să spargă acest zid al tăcerii, o dată cu scrierea justificativă *Floarea adevărului* din 1750. Calităţile acestei prime opere tipărite din istoria Blajului a scos în mod orbitor în lumină competenţa autorilor de a mânui abil uneltele exegezei teologice. Fidel tradiţiei orientale mai mult decât era necesar, Aron a cutezat totuşi să iniţieze evidenţierea şi a laturii catolice din esenţa religiei unite, exact în perioada cea mai primejdioasă pentru această religie. Ambiţios poate, excesiv de autoritar, redundant în aspectele formale din biserica sa, Aron a fost fundamental un om cinstit şi corect. Este primul ierarh unit care a încercat, şi a reuşit în bună parte, să definească identitatea dublă a Bisericii Unite, catolică în fond şi ortodoxă în formă. A înţeles că biserica sa, sub asaltul furibund al ortodoxiei, nu are şanse să supravieţuiască fără o identitate clar definită. Nu poţi lupta pentru supravieţuire atâta vreme cât nu ştii cine eşti. Teologia justificativă a continuat cu lucrarea *Învăţătură creştinească* din 1755,[460] prin care aceiaşi autori din 1750, cu Aron în frunte, vor să transmită elementele unirii tinerei generaţii din şcolile Blajului, viitoarea coloană de forţă pe care episcopul o cultiva pentru destinul aparent şubrezit al greco-catolicismului. Cuprinsul acestei lucrări este ilustrativ pentru conţinutul de cunoştinţe teologice pe care ierarhia blăjeană le considera suficiente în pregătirea tinerilor din şcoala de obşte şi din cea latinească, de la elementele simple de cultură biblică, la aspecte mai adânci ale teologiei pastorale.[461] Aspectele definitorii ale unirii sunt prezente acolo unde materia tratată le cerea. În acest scop este însă adăugat la sfârşit un *Dialogos ucenicul cu dascălul, despre unire*, unde se expun în formă catehetică adevărurile unirii, aşa cum fuseseră ele definite pentru români la 1750, în *Floarea adevărului*. Şi această carte a fost tradusă şi tipărită în versiune latină,[462] în 1757, pe urmele dorinţei din 1752 a lui Aron, când a tipărit la Viena *Flosculus veritatis*, de a face cunoscută străinilor, mai cu seamă autorităţilor catolice, fie ele bisericeşti sau laice, adevărata faţă a bisericii sale unite, suspectată de catolici ca ortodoxă, iar de ortodocşi ca papistaşă. Se observă clar tendinţa de a recurge la ediţii duble în cazuri de necesitate, când definirea identitară este socotită prioritate. Astfel, în plină criză a dezmembrării, în 1761, ies de sub tipar, acum şi în sincron cronologic, versiunile lucrării *Adevărata mângâiere în vremi de lipsă*, respectiv *Epistola consolatoria,*[463] de data aceasta scriere personală a episcopului. Lucrarea este concepută sub forma unei scrisori pastorale către credincioşii uniţi rămaşi statornici, pe care îi întăreşte în convingerea lor că se află în dreaptă credinţă urmând învăţăturile Bisericii Unite. Primejdia sofroniană şi mai apoi operaţiunea de pacificare a lui Buccow, de care au profitat copios ortodocşii, i-au obligat pe teologii blăjeni să coboare erudiţia

---

lat. 99), *De beatitudine et actibus humanis* (ms. lat. 105). Acest episcop cu înclinaţii catolice puternice s-a preocupat şi de fizica lui Aristotel, părintele scolasticismului apusean, în două manuscrise care sunt opere originale, în sensul atribuit acestul aspect la vremea aceea: *Institutiones dialecticae sive compendiaria in phisicam Aristotelis introductio*, redactat la Viena în 1704 (bibl. amintită, ms. lat. 74) şi *Tractatus in physicam generalem Aristotelis disertatio proemialis*, tot la Viena, în 1705 (ms. lat. 68).

454 Ioan Chindriş, *Cultură şi societate...*, p. 231-234.

455 *Ibid.,* p. 45-76.

456 Augustin Bunea, *Episcopii...*, p. 277.

457 Samuil Micu, *Istoria românilor*, II, p. 335; Magdalena Tampa, *Din nu despre începuturile bibliotecii de la Blaj. Cărţi şi posesori: Grigore Maior*, în „Biblioteca şi cercetarea", V, 1981, p. 93-105; Ioan Chindriş, *op. cit.*, p. 239.

458 *Două biblioteci particulare româneşti de la sfârşitul secolului al XVIII-lea*, în „Studii şi cercetări de bibliologie", II, 1957, p. 261-269; Ioan Chindriş, *op. cit*., p. 239-241.

459 Biblioteca Filialei Cluj-Napoca a Academiei Române, ms. lat. 550; Magdalena Tampa, *Din începuturile bibliotecii de la Blaj. Despre inventarul manuscris din 14 iunie 1747*, în „Biblioteca şi cercetarea", III, 1979, p. 126-145; Ioan Chindriş, *op. cit.*, p. 45-76, 231-234.

460 *Învăţătură creştinească prin întrebări şi răspunsuri, pentru procopseala şcoalelor*. Cartea era tipărită la 31 ianuarie 1755. S-a reeditat peste un an, în 1756, fiind gata la 20 mai.

461 Iată, spre exemplificare, cuprinsul cărţii, pe capitole: 1. *Pentru sfânta cruce*; 2. *Pentru un Dumnezeu în Troiţă*; 3. *Pentru zidirea lumii*; 4. *Pentru zidirea omului*; 5. *Pentru păcatul strămoşesc*; 6. *Pentru venirea răscumpărătorului*; 7. *Pentru Însuşi Mesia*; 8. *Pentru viiaţa lui Hristos*; 9.*Pentru moartea Domnului Hristos*; 10. *Pentru înălţarea Domnului Hristos şi şi Trimiterea Duhului Sfânt*; 11.*Penrtu biserică sau adunarea pravoslavnicilor*; 12. *Pentru semnele adevăratei biserici*; 13. *Pentru împărtăşirea sfinţilor*; 14. *Pentru iertarea păcatelor*; 15. *Pentru moarte şi judecată*; 16. *Pentru rugăciune*; 17. *Pentru poruncile lui Dumnezeu*; 18-26 despre porunci, afară de prima, care e cuprinsă în cap. 2; 27. *Pentru poruncile Sfintei Biserici*; 28. *Pentru darul lui Dumnezeu*; 29. *Pentru sfintele taine*; 30-36 despre teine pe rând; 37. *Pentru rodurile Sfântului Duh*; 38. *Pentru darurile Sfântului Duh*; 39. *Pentru fericiri*; 40. *Pentru faptele sau lucrurile dragostei*; 41. *Pentru sfaturile Domnului Hristos*; 42. *Pentru păcate*; 43. *Pentru păcatele căpetenii* [capitale-n.n]; 44. *Pentru păcatele împotriva Duhului Sfânt*; 45. *Pentru păcatele ce strigă răsplătire de la Dumnezeu*. 46.*Pentru cele cinci simţiri*. Apud Zenovie Pâclişanu, *Istoria Bisericii Române Unite. (Partea II, 1752 – 1783)*, în „Perspective", Freiburg, XIV-XVI, 1993, nr. 53-60, p. 66.

462 *Doctrina christiana ex probatis authoribus collecta, ad usum hujus scholasticae juventutis cooptata, cum adjecto de Sacra Unione colloquio,* Blaj, 1757.

463 *Epistola consolatoria ex divinitus inspiratis scripturis. Opera Illustrissimi ac Reverendissimi domini Petri Pauli Aaron de Bisztra episcopi Fagarasiensis ad tempus tribulationum pro suis gregis utilitate collecta, et adaptata, cumque ejusdem benedictione Valachico nuper vulgata, nunc rursus Latino idiomate typis edita. Balasfalvae anno MDCCLXI*.

înaltă, aproape geometrică, din *Floarea adevărului*, la nivelul aplicativ al vieţii instituţionale şi al moniţiunii populare. Dacă *Învăţătura creştinească* era menită să stabilească baza teologică a procesului de învăţământ, *Adevărata mângâiere*...privea de pe acum poporul credincios. Aron mai dialogase cu turma sa în 1759 şi 1760, cu alte două pastorale importante, *Păstoriceasca datorie*[464] şi *Păstoriceasca poslanie*,[465] prima adresată preoţimii iar a doua poporului. Deosebit de importantă este aceasta din urmă, prin mesajul clar şi redimensionat privitor la esenţa unirii. Regretă dezbinarea bisericilor creştine, pe câtă vreme Mântuitorul Hristos a creat una singură. Unirea nu a afectat „legea şi obiceiurile legii", adică ritul, cum acuză adversarii. *Unirea nu este în obiceiuri, ci în credinţă*. De aceea, ea este adevărată şi mântuitoare. Atinge şi un puct teologic de vârf pentru generaţia sa, prin precizarea că unirea nu este o treaptă spre trecerea la confesiunea latină („...nici a fi slobod a trece de la o lege la alta sau a le amesteca"), regulă stabilită chiar de Scaunul Apostolic pentru funcţionarea confesiunilor orientale din cadrul Bisericii Catolice. Toate scrierile justificative ale unirii tipărite sub Aron fac trimiteri constante la „credinţa acestui sfânt Săbor de la Florenţiia"[466] din 1439, forul istoric în care s-au stabilit criteriile unirii. Dar ce ştiau românii de obşte despre acest mare sinod ecumenic, după mai bine de o jumătate de secol de la unire? Probabil nimic, sau pe aproape. Aron a simţit că, în mare parte, eşecurile de masă ale unirii s-au datorat lipsei unei ideologii proprii a acesteia. Dezmembrarea de la 1761 a impus o atitudine în acest sens, ca şansă a existenţei pe mai departe. Aportul propriu al său, ca încheiere a ciclului justificativ, l-a constituit realizarea primei lucrări monografice din cultura noastră dedicată Conciliului de la Florenţa.[467] Şi acestei lucrări i-a dat o ediţie latină paralelă,[468] din acelaşi impuls de a dovedi cui vrea să priceapă că unirea este o structură istorică stabilă conceptual, cu particularităţile ei specifice, şi nu un obiect de dispută între ortodocşi şi catolici. Aron a fost cel dintâi ierarh din Transilvania care a înţeles corect esenţa Bisericii Unite, după inocentul întemeietor Atanasie Anghel, latinizantul Ioan Giurgiu Patachi şi filoortodoxul disimulat Inochentie Micu-Klein. Unitatea în dualitate este această esenţă, iată, o dovedesc canoanele de la Florenţa, cel mai impresionant sobor ecumenic din istoria creştinismului. Este ideea pentru care s-a zbătut şi şi-a jertfit practic viaţa arhiereul culturii blăjene, şi această idee voia s-o transmită poporenilor săi, prin punerea în faţă a faptelor şi elaboratelor marelui for creştin din evul mediu. În atmosfera de cruzime comportamentală pe care schisma ortodoxă a lui Sofronie a instaurat-o între români, evocarea spritului florentin tolerant, în vremuri mult mai vitrege, era un memento pentru cultivatorii intoleranţei în plinul secolului luminilor. Metodologic, şi această scriere îmbracă o formă pastorală, de dialog cu poporul,[469] căruia autorul doreşte să-i transmită cel puţin două adevăruri importante: că biserica creştină *este unită* în fond din 1439, tradiţia nepermiţând anularea canoanelor unui sinod de asemenea proporţii şi că românii au aprobat şi ei unirea, între altele prin semnăturile mitropolitului Damian al Moldovei, „protopreotului" Constantin din aceeaşi ţară şi a fostului egumen de la faimoasa mănăstire din Perii Maramureşului, Atanasie. La sfârşitul cărţii este inserată declaraţia finală a patriarhului Iosif de la Constantinopol, prin care capul bisericii din orient acceptă refacerea unirii distruse la anul 1054 şi recunoaşte supremaţia Papei de la Roma în biserica creştină, ca urmaş al lui Hristos pe pământ. Pe rădăcinile acestei vechi şi glorioase concordii se întemeiază Biserica Unită din Transilvania, amputată sociologic dar pe cale de a se încastra în istorie ca laborator de spiritualitate şi cultivare umană, sugerează autorul cărţii.

Tipăriturile latineşti din vremea lui Petru Pavel Aron au şi un înţeles cultural independent de imperativul justificării dogmatice. Cunoştinţele teologice acumulate de la Unirea din 1700 şi până la mijlocul secolului, de asemenea resursele umane care deţineau aceste cunoştinţe, erau tributare culturii occidentale dobândite în instituţii de prestigiu ale vremii.[470] Imperiul limbii latine în literatura religioasă era în floare încă, întreaga erudiţie de gen desfăşurându-se în această limbă. Translaţia spre universul cultural latinograf, inerentă unei biserici identice dogmatic cu cea catolică, s-a desfăşurat însă greoi în ce-i priveşte pe greco-catolicii ardeleni, din cauza piedicilor şi contestărilor necontenite. Ea îşi are începuturile sub Petru Pavel Aron, primul episcop unit care a cutezat să ignore întregul balast al ezitărilor şi să dea glas propriu unirii, aşa cum o cultiva el însuşi prin viaţa sa exemplară. Episcopul blăjean se dezvăluie ca un sprijinitor pasionat al patrologiei, fapt absolut firesc pentru un om obsedat de viaţa sfinţilor paleocreştini, a căror mult popularizată asceză a dorit şi a reuşit să o urmeze. Prima tipăritură blăjeană numai în limba latină marchează şi debutul teologiei unite propriu-zise, independente de subsidiarul justificativ cu nuanţe polemice, mai mult sau mai puţin evidente. Este vorba de o culegere de texte din opera lui Ioan Damaschin, în două volume elegante, compilată după ediţii veneţiene şi pariziene, conform specificării din titlu.[471] Autorul nu este precizat. El însă nu putea

---

[464] *Păstoriceasca datorie dumnezeieştii turme vestită*, Blaj, 1759.

[465] *Păstoriceasca poslanie sau dogmatica învăţătură a Besearicii Răsăritului, către cuvântătoarea turmă*, Blaj, 1760.

[466] *Floarea adevărului...*, Blaj, 1750, p. 51.

[467] *Înceaperea, aşezământul şi iscăliturile sfântului şi a toată lumea Săbor de la Florenţiia, din ceale vechi greceşti şi latineşti spre înţeleagerea şi folosul neamului nostru acum întâiu prefăcute şi întru acest chip tipărite, cu blagosloveniia Preaosfinţitului şi Prealuminatului kiriu kir Petru Pavel Aron, vlădicul Făgăraşului. La Sfânta Trioţă în Blaj. În anul Domnului 1762, aprilie 26.*

[468] E*xordium, et definitio Sanctae Oecumenicae Synodi Florentinae ex antiqua Graeco-Latina editione desumpta et ab Ilustrissimo, ac Reverendissimo Domino Petro Paulo Aaron de Bisztra episcopo Fagarasiensi ad suis gregis utilitatem, majus nempe unionis argumentum adaptata, cumque ejusdem benedictione prius Valachico, nunc rursus Latino idiomate typis edita,* Blaj, 1762.

[469] A se vedea şi *Specificatio librorum in typographia Balasfalvensi impressorum*, publicată de Alexa Ivăc, *Documente referitoare la mişcarea literară şi culturală a românilor din Ungaria în secolele XVIII şi XIX,* în „Analele Academiei Române", memoriile Secţiunii istorice, seria III, tom XVIII, 1936 – 1937: „Episcopi Petri Pauli Aaron epistola ad suos dioecesanos definitionem Concilii Oecumenici Florentini circa quatuor puncta S. Unionis cum subscriptione patrum Concilii anno 1762 tum Latino tum Valachico idiomate impressa".

[470] Vezi Ioan Chindriş, *Cultură şi societate...*, p. 231-261.

[471] *Sancti patris nostri Joannis Damasceni monachi et presbyteri Hyerosolimitani opera philosophica et theologica, quae eius nomine circumferuntur. Ex editione Veneta et Parisiensi. Pars prima coplectens dialecticam physicam et haereses. Cum Illustrissimi ac Reverendissimi DominiPetri Pauli Aaron de Bisztra episcopi Fogarasiensi benedictione, nunc primum hoc ordine typis edita. Balasfalvae anno MDCCLXIII.* Titlul volumului al doilea este identic, cu spcificarea: *Pars secunda complectens quatuor de fide orthodoxa libros.*

fi decât unul dintre călugării-cărturari de la Mănăstirea Sfânta Treime, cel mai probabil Atanasie Rednic, sub a cărui păstorie va ieşi, în 1768, o lucrare tot în latină, cuprinzând texte din opera ascetică a sfinţilor Pahomie, Dorotei şi Teodor.[472] Ediţia din Ioan Damaschin cuprinde, pentru prima dată în cultura noastră, lucrări de căpetenie ale aceastuia: *Dialectica*, *Physica*, *De haeresibus compendium* sau *De fide orthodoxa*. Printre corectorii acestei cărţi s-a numărat şi foarte tânărul Samuil Micu,[473] viitorul patrolog de forţă al Şcolii Ardelene, căruia acest început putea să-i trezească interesul pentru opera sfinţilor părinţi ai bisericii.

Interesul lui Petru Pavel Aron pentru limba latină avea însă un tâlc ascuns în sufletul acestui om devotat zidirii spirituale a poporului său de credincioşi. La o dată anterioară anului 1759, el l-a însărcinat pe Grigore Maior cu alcătuirea unui dicţionar. Într-o scrisoare către acesta, din 17 octombrie 1759, Aron se interesează de stadiul lucrării: „Mai înainte ne-aţi făgăduit începerea şi săvârşirea lexiconului, spre slujba şi folosul obştii. Aceasta, de o aţi început şi o aţi continăluit, nu ştim".[474] Maior îi răspunde în 2 noiembrie: „La ceale ce-mi scriseasăşi Măria ta acum mai pe urmă, în câtu-i pentru ceale din casă, adecă despre paza sfintei biseareci, despre îndreptarea micilor, *despre lucrarea lexiconului* [s.n.] iproci, voi sili din putinţă părinţeştii Măriii tale a răspunde cu faptul".[475] Interesul episcopului pentru răspunsul încurajator, desigur aşteptat, reiese şi din cele două adnotări de pe dosul scrisorii, din care una este a lui Aron: „Gr. Maior appromittit cooperationem ad lexicon" şi „Pater Gregorius promittit cooperatio ad lexicon". Care era urgenţa episcopului şi cum se explică socotirea acestei lucrări între proiectele importante ale ierarhului blăjean? Grigore Maior a realizat nu doar lexiconul promis, sub forma unui dicţionar latin-român, dar şi o gramatică românească în limba latină, anterioară celebrei *Elementa linguae Daco-Romanae sive Valachicae* a lui Samuil Micu şi Gheorghe Şincai din 1780. Dubla contribuţie a lui Maior, editată abia recent, după manuscrisul rămas inedit,[476] este proba de forţă a cunoştinţelor de limba latină pe care le poseda intelectualitatea blăjeană precursoare a Şcolii Ardelene. Cât priveşte gramatica, autorul se aliniază marii familii europene de gramatici latine ale vremii, tributare celebrei lucrări de gen a lui Emmanuel Alvarez.[477] În afara unui model bine organizat, el evidenţiază latinitatea limbii române nu doar pe baza unor liste de cuvinte similare, cum era la modă de două secole, ci prin evidenţierea consangvinităţii gramaticale a celor două limbi. Astfel, gramatica se situează cronologic în fruntea scrierilor lingvistice ale Şcolii Ardelene.[478] Dicţionarul are acelaşi rol precursor. El conţine un număr de 12.654 de cuvinte-titlu, într-un ansamblu redactat pe baza unei concepţii ştiinţifice ferme. Maior face o selecţie deliberată a cuvintelor-titlu latineşti, sugerând o finalitate practică distinctă a lucrării, cât mai curată şi precisă. Autorul recentei ediţii pune, în mod firesc, problema datării importantei opere lexicografice. Nesigur pe uneltele cercetării, el lasă datarea într-o incertitudine nebuloasă: „Redactarea celor două manuscrise s-a făcut în perioade diferite",[479] undeva între 1759 – 1765. Scoate însă în evidenţă, pe bună dreptate, contribuţia lui Silvestru Caliani la dicţionar, redusă la 150 de cuvinte, dar reală. Mai substanţiale sunt completările acestuia „în cadrul unor articole redactate deja de Grigore Maior".[480] În scrisoarea amintită a lui Maior către Aron din 2 noiembrie 1759, expeditorul vorbeşte şi în numele lui Caliani,[481] în cuvinte memorabile: „Şi să prinsă şi celalalt frate, că aceasta ni-i chiemarea, plecarea, gândirea din tinereaţele noastre". Iată, dar, că ideea lexiconului nu data de la porunca lui Aron, ci acesta poruncise unor oameni de multă vreme preocupaţi de o asemenea lucrare. Important în problema datării este momentul în care Caliani „să prinsă" (se apucă) de lucru la dicţionar: anterior epistolei mustrătoare a episcopului din octombrie 1759. Or, pentru ca „celălalt frate" să poată face completările la materialul lui Maior, acesta trebuia să fi fost redactat. Cea mai simplă logică duce la concluzia că partea lui Maior din dicţionar era terminată înaintea datei de 2 noiembrie 1759, pentru ca Silvestru Caliani să aibă ce completa. Reperul specios luat în discuţie de editor, dedicaţia către canonicul capitular romano-catolic de la Oradea, Francisc Xaver Rhier, care ar sugera anii 1762 – 1776, îl anulează chiar editorul, fără să-şi dea seama. Precizează că prefaţa dicţionarului şi întrega gramatică sunt scrise cu o caligrafie diferită şi cu altă cerneală decât dicţionarul însuşi. Ulterioare dicţionarului, cel mai târziu în 1765, acestea sunt, de fapt, adausuri la marea operă lexicografică, pe care Maior voia să şi-o tipărească, încercând să capteze bunăvoinţa influentului cleric bihorean Rhier, probabil cunostinţă personală a blăjeanului originar de la hotarul dintre Bihor şi Sălaj. Celălalt reper, acela privind filigranele hârtiei, este neserios, la o dată atât de târzie cum este a doua jumătate a secolului al XVIII-lea. Impresia şovăielnică a editorului, că anasamblul celor două lucrări a fost realizat în două etape, este corectă, dar cu următoarea amendare: dicţionarul era gata în noiembrie 1759, minus adausurile lui Caliani, făcute în grabă după avertizarea episcopului, iar gramatica la o dată din intervalul rămas până la trimiterea în surghiun a lui Maior, în primăvara anului 1765.

---

[472] *Sanctorum patrum nostrorum Pachomii Aegyptici, Dorothei Thebani et Theodori Studitae ascetica. Nunc primum hoc ordine typis edita...*, Blaj, 1768.

[473] Zenovie Pâclişanu, *Istoria Bisericii Române Unite. (Partea II, 1752 – 1783)*, în „Perspective", München, XIV-XVI, 1993, nr. 53-60, p. 72.

[474] Elena Pervain, *Un proiect de dicţionar de la 1759*, în „Studia Uiversitatis Babeş-Bolyai", X, 1965, nr. 1, p. 128-130.

[475] Scrisoare, pe care Timotei Cipariu nu a reuşit să o consulte (vezi *Acte şi fragmente...*, p. 224), se păstrează la Arvivele Naţionale, Direcţia Judeţeană Cluj, Fond. Blaj, colecţia de documente, nr. 312).

[476] Grigore Maior, *Institutiones lingvae Valachicae. Lexicon compendiarium Latino-Valachicum*, ediţie îngrijită cu studiu introductiv de Iacob Mârza, I-II, Alba Iulia, 2001.

[477] *De institutiones grammatica Libri tres*, apărută prima dată la Veneţia, în 1575, şi urmată de numeroase ediţii ulterioare (Lisabona, 1572; Roma, 1637 etc.). Este cartea care a avut şi o ediţie adaptată pentru japonezi, tipărită de iezuiţi în 1595, pe hârtie de soia (Jacques-Charles Brunet, *Manuel de libraire et de l'amateur de livres,* I, Paris, 1842, p. 75).

[478] Grigore Maior, *op. cit.*, p. XXVI-XXVII.

[479] *Ibid.*, p. XXII.

[480] *Ibid.,* p. XXX.

[481] *Ibid.*, p. XIII.

Importanţa dicţionarului latin-român al lui Grigore Maior creşte în mod impresionant prin prisma unei noi viziuni asupra finalităţii lui imediate: a fost, în mod cert, baza logistică a celei mai mari iniţiative culturale de care se leagă numele lui Petru Pavel Aron. Este vorba de traducerea Bibliei în limba română. Privind în urmă şi în jurul lui Aron zbuciumul prin care trecea Biserica Unită, implicit şi Blajul, hotărârea episcopului pare cel puţin temerară. Nu însă şi pentru o voinţă ca aceea a omului care s-a înfrânt pe sine însuşi. Explozia cărţilor bisericeşti din vremea sa, începuturile ascensive ale literaturii teologice, nu se explică doar prin simpla existenţă şi funcţionare a tipografiei. Această providenţială uzină tehnică trebuia alimentată cu material de stampat, în jurul ei roiau un număr de redactori, în persoanele călugărilor învăţaţi, apoi corectori, zugravi ilustratori[482] şi, desigur, nelipsiţii tipografi. Întreaga activitate era vegheată şi vizată de episcopul Aron, după cum mărturisesc foile de titlu ale tipăriturilor din vremea sa. Această realitate de a fi unit toate forţele intelectuale într-un corp organizat şi pragmatic, cu efecte fără precedent în cultura românească din Transilvania, pune sub semnul relativităţii adâncimea discordiei dintre fruntaşii intelectuali ai Blajului în timpul păstoriei lui Aron, dintre episcopul însuşi şi unii din eruditii săi călugări. Formaţia clericală catolică a acestora, cultura de aceeaşi esenţă, propensiunea spre raţiune şi disciplină, au făcut ca din forja frământată a elitei blăjene să iasă o mică dar redutabilă oaste culturală, în mod canonic supusă capului său ierarhic. Decizia de a pune în lucrare versiunea românească a Bibliei a constituit un moment de culme al întregii activităţi dedicate de Aron culturii. Este de presupus că voia să-şi încununeze astfel, cu cea mai importantă carte a creştinătăţii, cariera de episcop şi totodată să întregească, la parametrii gândiţi de el atunci, bogata literatură bisericească tipărită la Blaj în timpul păstoriei sale. Prima informaţie despre această traducere ne parvine de la acelaşi Samuil Micu, în varianta latină a istoriei sale: „...universamque SS. Scripturam ex Latino in Valachicum transtulit, juxta Vulgatam Latinorum".[483] În versiunea integrală românească de mai târziu, aceeaşi pecizare: „Întoarsă în limba românească vlădica Aron *Biblia Vulgata* cea latinească, carea voia să o tipărească în Blajiu, ci pentru cuvioase pricini nu s-au tipărit".[484] Cu ocazia scoaterii din bezna manuscriselor uitate a Bibliei lui Petru Pavel Aron, cea mai serioasă problemă pentru cercetător este originea opţiunii cărturarului pentru Biblia Vulgata. Aron este cunoscut ca omul care a depus eforturi ca să se distingă clar cele două esenţe ale greco-catolicismului: aceea de confesiune catolică, însă de rit oriental curat, nealterabil. Tăierea unei graniţe netede nu a fost posibilă nici atunci, cum nu va fi nici pe viitor. De pildă, ce fel de teologie este proprie Bisericii Unite, una catolică, sau una orientală? Între cele două exegeze există deosebiri nu arareori dihotomice. Puţine sunt jaloanele certe. În măsura în care o scriere de teologie catolică tratează o problemă privind dogma, este justificată la uniţi. Cărţile rituale se cuvine să fie orientale. Dincolo, însă, de aceste categorii vizibile, literatura creştină nereformată cunoaşte o mulţime infinită de ramuri, genuri, specii, categorii şi variante de scrieri „bisericeşti", cu neputinţă de atribuit cu rigoare catolicismului sau ortodoxiei. Şi, mai presus de toate, unde trebuie încadrată Sfânta Scriptură, între cărţile dogmatice sau rituale? Desigur, Biblia transcende această clasificare, în calitatea ei de izvor istoric atât pentru dogmele tuturor bisericilor creştine, cât şi pentru riturile acestora. Totuşi, restrângând discuţia la cele două biserici de referinţă în cazul de faţă, catolică şi ortodoxă, istoria procesării şi transmiterii textului biblic a cunoscut o polarizare ascensivă, simetrică despărţirii Imperiului Roman într-unul de Apus şi unul de Răsărit, mai întâi, mai apoi despărţirii bisericii creştine, prin marea schismă de la anul 1054, într-una apuseană, numită îndeobşte catolică sau latină, şi alta răsăriteană, numită ortodoxă sau grecească. Tradiţional, Biserica Orientală s-a ataşat de textul grecesc al Septuagintei, după opinia specialiştilor cea mai reuşită recenzie biblică din toate timpurile,[485] lucru firesc în condiţiile când greaca s-a impus ca limbă principală de cult în răsărit. În simetrie, apusul era dominat de limba latină, unde au circulat, începând cu secolul al II-lea, recenzii în această limbă ale textului biblic, Vetus Latina fiind cea mai prestigioasă dintre ele. Promotorul codificării latine a fost Papa Damasus I (366-384),[486] el însuşi om de mare cultură, care i-a cerut Sfântului Ieronim să revizuiască textul. Recenzia ieronimiană a cucerit sufragiile unor savanţi din primul mileniu, ca Grigore cel Mare, Cassiodor, Beda Venerabilul, Isidor din Sevilla şi alţii, creând la rândul ei o familie de subrecenzii (italica, hispanica, insulara, gallica). A fost inspiraţia umaniştilor (Erasmus din Rotterdam, C. Lafèbvre) să numească această întreprindere cu termenul generic de Vulgata, adică tălmăcită pe limba poporului. Conciliul de la Trident, în sesiunea din 8 aprilie 1546, decretează ca autentică pentru Biserica Catolică „vechea ediţie a Vulgatei, aprobată de însăşi biserica

---

[482] Vezi despre aceştia excelenta sinteză a lui Cornel Tatai-Baltă, *Gravorii în lemn de la Blaj*, Blaj, 1995.

[483] Mărturia este din 1778: „A tradus din latină în română toată Sfânta Scriptură, după Vulgata latinilor" (*Brevis historica notitia...,* p. 289).

[484] *Istoria românilor*, II, p. 336.

[485] John Biddle, *In Sacra Biblia Graeca ex versione LXX. Interpretum scholia simul et interpretum caeterorum lectiones variantes*, Londra, 1653; Isaac Vosius, *De Septuaginta interpretibus, eorumque translatione et chronologia dissertationes*, Haga, 1661; Abraham Tromius, *Concordantiae Graecae versionis vulgo dictae LXX interpretum*, Amsterdam şi Utrecht, 1718; Zacharias Frankel, *Vorstudien zu der Septuaginta, Leipzig*, 1841; Eberthard Nestle, *Septuagintastudien*, Ulm, 1886; Edwin Hatch, *A concordance to the Septuaginta and the other Greekversions of the Old Testament*, Oxford, 1897; Charles Harold Donald, *The Bible and the Greeks,* Londra, 1935; Leo Prijs, *Jüdische Tradition in der Septuagint*, Leiden, 1948; Gillis Gerleman, *Studies in the Septuagint,* Lund, 1956; David Tabachovitz, *Die Septuaginta und das Neue Testament Stilstudien,* Lund, 1956; Alfred Rahlfs şi Walter Bauer, *Septuaginta – Studien*, I – III, Göttingen, 1965; Sebastian Brock, Charles T. Fritsch şi Sidney Jelicoe, *A classified bibliography of the Septuagint*, Leiden, 1973; Sidney Jelicoe, *The Septuagint and the Modern Study,* Oxford, 1968; Sidney Jelicoe, *Studies in the Septuagint Origins,* New York, 1974; Gilles Dorival, Marguerite Harl şi Oliver Munich, *La Bible grecque des Septante du judaïsme hellenistique au christianisme ancien*, Paris, 1988; Erich Klostermann, *Analecta zur Septuaginta, Hexapla und Patristik*, Leipzig, 1995; Emanuel Tov, *The tex-critical use of Septuagint in biblical research,* Ierusalim, 1997.

[486] Din literatura mai veche despre acest papă se impune masiva ediţie *Opuscula et gesta Damasi I cum notis M. Sarazini*, Roma, 1754. Vezi şi Carlo Cartetti, *Damaso y los martires de Roma*, Pontificia Comision de Arqueologia Sacra, Ciudad del Vaticano, 1989; J. N. D. Kelly, *The Oxford Dictionary of the Popes*, Oxford Univ. Press, Oxford-New Zork, 1990, p. 32-34.

spre folosinţă de-a lungul veacurilor".[487] Deşi decretul tridentin nu exclude folosirea Septuagintei, Vulgata a ajuns să se identifice în mentalul popoarelor Europei cu catolicismul.[488] Românii, însă, popor de religie orientală încă de pe vremea influenţei slavo-bulgare, au ajuns la cunoştinţa Bibliei în limba lor nu prin Septuaginta orientală, ci prin intermediul Vulgatei latine. Traducerile din secolul al XVI-lea, câte cuprind materie Biblică, s-au realizat în Transilvania, sub influenţa catolicismului sau a Reformei, după opiniile nu o dată divergente ale cercetătorilor.[489] Indiferent, însă, de culoarea influenţei, arhetipul traducerilor este fără excepţie Vulgata, Biblia proprie atât latinilor, cât şi dizidenţilor reformaţi. În cele mai vechi traduceri manuscrise (*Codicele voroneţian, Psaltirea Scheiană, Psaltirea voroneţiană, Psaltirea Hurmuzaki etc*.), precum şi în tipăriturile lui Coresi, acest fenomen este mai puţin vizibil, având de-a face cu Psaltirea sau cu texte din Noul Testament, unde diferenţele dintre Vulgata şi Septuaginta sunt minime sau inexistente. Lucrul devine evident odată cu *Palia de la Orăştie* din 1582,[490] unde sunt publicate primele două cărţi biblice, Geneza şi Exodul, structuri ţinând de miezul dur al Bibliei, Pentateucul lui Moise. După un obicei care se va perpetua în Biserica Ortodoxă Română,[491] traducătorii se laudă cu următoarele surse ale originalului urmat: „...scoase den limba jidovească pre greceaşte, de la greci, sârbeaşte şi în alte limbi, den acealea scoase pre limbă rumânească".[492] În realitate, sursa unică a *Paliei* este *Pentateucul* unguresc al lui Gáspár Heltai, tipărit la Cluj în 1551, dovedită printre altele şi de numeroasele elemente de origine maghiară şi calcuri lingvistice maghiare „străine spiritului limbii noastre".[493] Despre această sursă, cea reală, autorii precuvântării nu pomenesc nici un cuvânt. Traducerea lui Heltai era ea însăşi după Vulgata. Ca atare, cititorii români ai *Paliei* s-au întâlnit cu lecţiuni şi pasaje diferite de Septuaginta orientală, cu care este de presupus că s-au familiarizat prioritar din Bibliile slavone sau greceşti circulante anterior. Ca regulă de bază, lăsând la o parte diferenţele minore survenite datorită arbitrariului autorilor de variante locale, copiştilor sau tipografilor, între Vulgata şi Septuaginta există o serie de deosebiri emblematice şi locuri specifice, care le personalizează în raport una cu alta. În cartea Genezei de la 1582, cel mai vizibil element de acest fel îl constituie vârstele patriarhilor biblici. Iată câteva „vârste" de patriarhi dintr-un singur capitol al Genezei (Bitiia) din *Palia de la Orăştie*, capitolul 5, comparativ cu Septuaginta clasică a culturii noastre, *Biblia de la Blaj* din 1795:[494]

Palia de la Orăştie	*Biblia de la Blaj* 1795
vers. 3, Adam, 130 ani	230 ani
vers. 6, Seth, 105 ani	205 ani
vers. 9, Enos, 90 ani	190 ani
vers. 12, Cainan, 70 ani	170 ani
vers. 15, Maleleil, 65 ani	165 ani
vers. 21, Enoh, 65 ani	165 ani
vers. 28, Lameh, 182 ani	188 ani[495]

Locurile din *Palia* corespund perfect cu cele din Vulgata aprobată de către Conciliul de la Trident.[496] Diferenţa cea mai mare dintre cele două Biblii istorice, care deosebeşte adânc cele două biserici una faţă de cealaltă, survine

---

[487] Giuseppe Alberigo, Giuseppe L. Dossetti, Pericles P. Joanou, Claudio Leonardi, Paolo Prodi, *Conciliorum oecumenicorum decreta*, Ed. Dehoniane, Bologna, 1991, p. 664-665.

[488] Despre Vulgata mai consultate sunt în momentul de faţă următoarele contribuţii (în ordinea alfabetică a autorilor): Samuel Berger, *Histoire de Latin Vulgate Pedants les Premiers Siecles du Moyen Age*, New York, 1958; Pierre-Maurice Bogaeret, *Versions, Ancient (Latin)*, în *The Anchor Bible Dictionary*, VI, New York, 1992, p. 799-803; John McClintock and James Strong, *Vulgate*, în *Cyclopedia of Biblical, Theological, and Ecclesiastical Literature*, Grand Rapids, 1981, p. 824-839; J.M. Harden, *Dictionary of the Vulgate. New Testament*, Londra, 1921; Eberhard Nestle, *Bible Versions. II. Latin Versions*, în *The New Schaff-Herzog Encyclopedia of Religious Knowledge*, II, Grand Rapids, 1963, p. 121-127; W. E. Plater, H. J. White, *A Grammar of the Vulgate*, Oxford, 1926; Gene Stratton-Porter, *Vulgate*, în *The International Standard Bible Encyclopedia*, V, Chicago, 1929, p. 3058-3063; B.F. Westcott, *The Vulgate*, în *Dictionary of the Bible*, IV, Grand Rapids, 1981, p. 3451-3482; H.J. White, *Vulgate*, în *A Dictionary of the Bible*, IV, Edinburgh, 1902, p. 873-890.

[489] Ioan Bianu, *Despre introducerea limbii româneşti în biserica românilor*, Bucureşti, 1904; Ovid Densusianu, *Historie de la langue roumaine,* II, fasc. I,Paris, 1914, p. 6; Al. Rosetti, *Etude sur la rhotacisme en roumain*, Paris, 1924, p. 13; Iosef Macurek, *Husitstvi v rumunsckych zemicc*, Brno, 1927; Ilie Bărbulescu, *Curente literare la români în perioada slavonismului cultural*, Bucureşti, 1928, p. 45-102; Sextil Puşcariu, *Istoria literaturii române. Epoca veche*, Sibiu, 1930, p. 62-74; M. Şesan, *Originea şi timpul primelor traduceri româneşti ale Sf. Scripturi*, Bucureşti, 1939; Nicolae Cartojan, *Istoria literaturii române vechi*, I, Bucureşti, 1940, p. 49-53; István Juhász, *A reformácio az erdélyi románok között*, Cluj, 1940; C. Ivănescu, *Probleme capitale ale vechii române literare*, Iaşi, 1948; Al. Rosetti, *Limba română în secolele XIII-XVI*, Bucureşti, 1956; idem, *Despre data primelor traduceri româneşti de cărţi religioase şi despre curentele literare din secolul al XVI-lea*, în „Limba română", X, 1961, nr. 3, p. 241-245; Al. Piru, *Literatura română veche*, Bucureşti, 1962, p. 56-65; *Istoria literaturii române*, I, Bucureşti, 1964, p. 302-306.

[490] *Vezi Palia de la Orăştie 1581 – 1582*, ediţie îngrijită de Viorica Pamfil, Bucureşti, 1968. Cf. şi Mario Roques, *L'original de la „Palia d'Orăştie"*, în *Mélanges offeris à M. Emile Picot*, II, Paris, 1913, p. 515-521; Ion Gheţie, *Palia de la Orăştie,1851 – 1852*, XVII, 1968, în „Limba română", XVII, 1968, nr. 6; Gheorghe Chivu şi Mariana Costinescu, *Bibliografia filologică românească. Secolul al XVI-lea,* Bucureşti, 1974, p. 154-156.

[491] Ioan Chindriş, *Cultură şi societate...*, p. 347-350.

[492] *Palia de la Orăştie 1581 – 1582*, p. 2.

[493] Viorica Pamfil în *Introducere* la *op. cit.*, p. VII. Cf şi idem, *Calcuri româno-maghiare în „Palia de la Orăştie"*, în „Cercetări de lingvistică", II, 1957, p. 209-219. Mario Roques susţine, totuşi, că traducătorii nu s-au mulţumit cu cartea lui Heltai, ci au folosit o versiune latină, un text al Vulgatei (*Palia d'Orăştie 1581 – 1582*, Paris, 1925, p.LII).

[494] *Biblia de la Blaj 1795. Ediţie jubiliară*, editor coordonator Ioan Chindriş, Roma, 2000.

[495] În general, vârstele din Septuaginta sunt mai mari cu 100 de ani, fără ca acest lucru să fie o regulă.

[496] S-a comparat cu *Biblia Sacra Vulgatae editionis Sixti V et Clementi VIII Pontif. Max. auctoritate recognita, uberrimis prolegomenis dogmaticis, et chronologicis illustrata. In hac novissima editione accedunt singulis capitibus notationes temporum, et quibusbam difficilioribus locis brevis*

în Geneza 3, 15, unde Creatorul condamnă şarpele pentru rolul jucat în declanşarea păcatului originar. În Vulgata femeia însăşi, Ea, prevestind-o pe Fecioara Maria, va fi cea care va zdrobi capul şarpelui, pe când în Septuaginta o va face rodul femeii, El, prevestindu-l pe Hristos. Un simplu pronume, interpretat ca feminin sau masculin, este cheia teologiei mariane dominante în Biserica Catolică, respectiv a teologiei hristologice în Biserica Ortodoxă. Traducătorii *Paliei de la Orăştie*[497] nu puteau accepta această abatere de la ceea ce constituia o preţioasă tradiţie a bisericii lor. Ca atare, ei traduc originalul maghiar al Vulgatei în spiritul septuagintic, apelând la pronumele masculin. Textul lui Heltai, unde pronumele nu are gen, le-a permis acest lucru cu uşurinţă:

„Es Ellenködeseket szerzec Te közeted
es az Aszszonyállat közett: a Te Magod
közett, es annac Magua közett: ES A TÖRI
MEG A FEYEDET: Es te harabdalod annac Sarkat”

Pentateucul lui Heltai

„Vrajbă pune-voiu între tine şi între
muiarea, între sămânţa ta şi sămânţa ei. Şi el
va zbrobi capul tău şi tu vei muşca şi
împunge călcâiul lui”.

Palia de la Orăştie

Intervenţia revelează spiritul activ în care aparent modeştii traducători au lucrat asupra textului Vulgatei, acolo unde aceasta venea în contradicţie periculoasă cu tradiţia orientală. Pronumele clar, **el**, este chiar prea tranşant în comparaţie cu Septuaginata clasică, pentru că la Samuil Micu apare doar un neacordat „acela”: „Şi vrăjmăşie voiu pune între tine şi între muiare, între sămânţa ta şi între sămânţa ei. **Acela** [s. n.] va păzi capul tău, şi tu vei păzi călcâiul lui”.[498] În Vulgata femininul este clar: „Inimicities ponam inter te & mulierem, & semen tuam & semen illius: **ipsa** [s.n.] conteret caput tuum, & tu infidiaberi calcaneo ejus”.[499] Comparativ, Exodul din *Palia de la Orăştie* oferă diferenţe mai puţin importante faţă de Septuaginta şi se referă mai ales la numărul de versete din diverse capitole. De exemplu, cap. 36: *Palia* (în continuare P.) are 38 versete – *Biblia de la Blaj* (în continuare B.B.) 37; cap. 37: P. 29 versete – B. B. 33; cap. 38: P. 31 versete – B.B. 31; cap. 40: P. 38 versete – B. B. 35 etc. În orice caz, *Palia* este cea dintâi scriere prin care Vulgata îşi etalează o mică parte a specificităţilor pentru cititorul român de confesiune orientală. Experienţa a fost palidă şi de răsunet minor, doar în posteritate dovedindu-se un izvor pentru istoria limbii literare. Secolul al XVII-lea moldo-valah, prin strălucirea culturii umaniste înfloritoare în ambele principate extracarpatine,[500] a detronat prioritatea Transilvaniei în naţionalizarea limbii religioase, prioritate dobândită de autorii anonimi ai rotacizantelor şi de Coresi, printr-o cochetărie cu reformaţii care se va dovedi primejdie de moarte pentru biserica românească, o dată cu înstăpânirea calvinismului violent în principat.[501] Revoluţia umanistă din Ţara Românească şi Moldova a avut, dimpotrivă, raţiuni interne de desfăşurare, fie că era vorba de naţionalizarea cultului divin, fie de întemeierea unei literaturi religioase independente de acest cult. Cea mai mare realizare a acestui secol, unic la noi prin strălucire culturală a fost traducerea şi tipărirea pentru prima dată a Bibliei româneşti în întregime. *Biblia de la Bucureşti* din 1688 a fost tradusă din necesităţi culturale, implicând persoane laice şi clericale, prezenţa întregii Scripturi nefiind necesară, de fapt, desfăşurării slujbelor bisericeşti.[502] În condiţiile unei independenţe favorizate şi de existenţa aristocraţiei naţionale puternice, spre deosebire de situaţia disperată a românilor intracarpatini, oamenii de carte din Ţările Române pot să-şi manifeste liber opţiunile culturale, inclusiv în ce priveşte poziţia Bibliei. Spătarul Nicolae Milescu, traducătorul Vechiului Testament din *Biblia de la Bucureşti*, a transpus în româneşte una din cele mai reuşite ediţii ale Septuagintei greceşti, tipărită la Frankfurt, în 1597, apreciindu-l drept „izvod carele-i mai ales decât toate”.[503] Odată ieşită de sub tipar, Biblia bucureşteană a aliniat cultura românească la nivelul culturilor posesoare de versiuni ale Scripturii în limbile vernaculare. Succesul lucrării a fost impresionant: peste mai bine de un veac, în 1795, Samuil Micu, plângându-se de raritatea ei, zice: „Aceale vechi Biblii atâta s-au împuţinat, cât foarte rar, să nu zic bun credincios creştin, ci preot, easte la carele să află, şi nici cu foarte mare preţ făr’ de mare trapăd şi osteneală nu să află, ca să-şi poată neştine cumpăra”.[504] Informaţia dovedeşte că *Biblia de la Bucureşti* era căutată încă cu disperare în Transilvania, nu numai de clerici, ci şi de „buni credincioşi creştini”, adică de laici. Cunoaşterea amănunţită a textului de către unii şi ceilalţi este axiomatică. Cu trei decenii în amonte, pe vremea lui Petru Pavel Aron, situaţia nu putea fi alta, ci aceeaşi, de ataşament faţă de Scriptura din Ţara Românească. Şi totuşi, acestor clerici şi laici ai săi, episcopul de la Blaj a hotărât să le dea pe mai departe o Biblie după versiunea latină, exact în anii de culme ai mişcării anticatolice declanşate de Sofronie, 1760 – 1761. Circumstanţa trebuie completată cu faptul că, în acea vreme, trăirea religioasă la scara unei generaţii era covârşită de convingeri clare

---

animadversiones chronologicae, aut dogmaticae. Cum loculpetissimis indicibus quinque. Venetiis, MDCCLVIII. Ex Typographio Remondiniano. Superiorum permissu ac privilegio, în două volume folio mare, LXXVI + 432 + 391 pagini.

[497] Mihai Tordaş, „episcopul românilor din Ardeal”, Ştefan Herce, „propovăduitorul Evangheliei în Sebeş”, Efrem Zacan, „dascălul de dăscălie a Sebeşului”, Moise Peştişel, „ propovăduitorul Evangheliei în Lugoj” şi Achirie, „protopopul Hunedoarei” (*Palia de la Orăştie 1581 – 1582*, p. VI).

[498] Micu simte chiar nevoia unei explicaţii, în nota următoare: „Şi întră sământa ei, adecă cel ce să va naşte din sământa ei, Carele easte Mesiia, Hristos Răscumpărătoriul. Acela va păzi capul tău” (*Biblia de la Blaj 1795…*, p. 45).

[499] *Biblia Sacra…*, p. 3. Şi editorul latin simte nevoia unei clarificări a pronumelui *ipsa*, într-o notă de la sfârşitul capitolului: „*Ipse* alii legunt, referuntque ad Christum; alii *ipsum*, ut ad semen referatur. Vulgatae lectio suis stat gravibusque argumentis”.

[500] O sinteză rstrânsă dar extrem de densă a fenomenului la Virgil Cândea, *Umanismul românesc*, în vol. *Raţiunea dominantă*, Cluj-Napoca, 1979, p. 9-31. Vezi şi întregul volum, pass.

[501] Sinteza problemei la Ana Dumitran, *Religie ortodoxă – religie reformată…*, pass.

[502] Virgil Cândea, *Raţiunea dominantă*, p. 114.

[503] *Ibid.,* p. 116.

[504] *Biblia de la Blaj…* , p. 17.

şi imagini familiare, iar schimbarea era tradiţional detestată, chiar în cele mai mici aspecte ale ei. Or, Vulgata urma să aducă în faţa cititorului schimbări vizibile faţă de textul de la Bucureşti, care în cazul Bibliei întregi nu aveau şansa să treacă neobservate, aşa cum poate au trecut cele din *Palia de la Orăştie*, într-o lume ardeleană unde culoarea cea mai evidentă era mizeria socială şi intelectuală profundă a românilor. La şase decenii de la Unirea cu Roma, într-o Transilvanie schimbată din adânc de infuzia oamenilor cu şcoli înalte şi a culturii occidentale, preponderent teologice,[505] cititorul avut în vedere era unul avizat, dar eventual influenţat de ideile lui Sofronie, care trâmbiţase pieirea „legii strămoşeşti" prin „uniaţie" şi catolicizare. Diferenţele Vulgatei faţă de Septuaginta sunt observabile uşor, iar pentru oamenii vremii chiar eclatante. Cele structurale privesc unele cărţi secundare, însă foarte populare prin dimensiunile reduse şi prin mesajul lor aparte. Astfel, din Vulgata dispare, în calitatea ei de carte biblică, *Scrisoarea lui Ieremia*, devenind un ultim capitol al lui *Baruh*, al şaselea, cu 72 de versete în loc de 62 câte sunt în Septuaginta. Dispare de asemenea *Cântarea celor trei tineri*,[506] text de o pietate accentuată, care se contopeşte cu *Daniel*, constituind versetele 24-100 din capitolul 3 al acestei cărţi. Acelaşi *Daniel* mai înghite şi alte două cărţi din Septuaginta. Populara şi îndrăgita *Susana*, extraordinar izvor artistic începând cu Renaşterea[507], devine capitolul 13 la *Daniel*, cu 65 de versete în loc de 64 câte sunt în versiunea LXX. *Istoria balaurului şi a lui Bel*, foarte îndrăgita poveste a salvării lui Daniil din groapa cu lei, devine capitolul 14 în *Daniel*, cu 42 de versete în loc de 50 şi cu mersul naraţiunii uşor schimbat. O diferenţă majoră între Ieronim şi LXX este lipsa cărţilor *3 Macabei* şi *4 Macabei* din prima. Cartea *4 Macabei* a fost adăugată Septuagintei în primele secole creştine, ca operă atribuită scriitorului Iosephus Flavius, celebrul autor al *Antichităţilor iudaice*. Apreciat de mari scriitori paleocreştini ca Eusebiu din Cezareea sau Sfântul Ieronim, acest mic tratat filosofic pe care autorul Vulgatei îl califică drept „liber valde elegans",[508] carte deosebit de frumoasă, a făcut carieră în Orient, sfârşind prin a fi introdus de copişti între cărţile Septuagintei ca *4 Macabei*. În realitate, această bijuterie literară nu este opera lui Iosephus Flavius, ea vine din antichitatea iudeo-alexandrină, dar s-a răspândit o dată cu succesul scrierilor evreo-romanului în Europa, primind şi un titlu distinct: *De imperatrice ratione*, în româneşte *Raţiunea dominantă*. Nicolae Milescu a găsit textul lui Pseudo-Iosephus în ediţia de la Frankfurt a Septuagintei şi l-a tradus sub titlul *Pentru sângurul ţiitoriul gând*.[509] *Pseudo-Iosephus* sau *4 Macavei* nu s-a fixat în recenzia Vulgatei, cu toate că este semnalată prezenţa cărţii în vechile variante europene.[510] Acestor deosebiri esenţiale dintre cele două mari variante ale Bibliei li se adaugă foarte multe diferenţe implicând numărul de capitole sau versete, desfăşurarea naraţiunii biblice în cadrul acestora, numele de persoane şi locuri, dimensiunile unor capitole sau versete.

Cultural, deci, Petru Pavel Aron a hotărât să dea românilor un produs esenţial nou, neobişnuit. Ce l-a determinat să o facă? Întreaga literatură bisericească tipărită la Blaj în timpul păstoriei sale urmează cuminte şi fără cea mai mică schimbare vechile cărţi ortodoxe venite din Moldo-Valahia, cele mai multe fiind simple reimprimări ale acestora. Nici o informaţie nu vine în sprijinul descifrării de tip clasic, documentar, a intenţiei sale. Ceea ce nu înseamnă că gestul său rămâne neapărat o enigmă. Cunoscând pasiunea pentru cultură a lui Aron, se poate aplica în cazul de faţă, cu mari şanse de verosimilitate, ideea teoretizată la noi de Virgil Cândea, după care traducerea Bibliei este, istoric, un act independent de cultul bisericesc, dar cu originea în evoluţia şi necesităţile culturale ale popoarelor.[511] Sub Aron, după cum s-a văzut, a prins viaţă şi un început de teologie specifică Bisericii Unite, pe care acest episcop s-a încăpăţânat să o vadă în esenţa ei dual, catolică şi ortodoxă în acelaşi timp. Traducerea Bibliei era o provocare tentantă pentru o voinţă ca a lui Aron, mai ales după ce nucleul cărturăresc al Blajului şi-a dovedit forţa prin seria cărţilor elegante, artistic împodobite, care apăruseră în demodata lor tiparniţă. Primatul voinţei asupra condiţiilor concrete era dovedit. Aron nu voia însă o concurare a *Bibliei de la Bucureşti* din 1688, care îşi trăia gloria nestingherită de nimeni, ci o dublare a ei prin Vulgata. Esenţei orientale a Bisericii Unite îi era suficientă Biblia care se generalizase la toţi românii. Rămânea însă necesitatea mereu resimţită de el de a marca şi „jumătatea" catolică a confesiunii pe care o păstorea. Acestei propensiuni i s-au adăugat, mai mult ca sigur, reminiscenţele unui ataşament din tinereţe faţă de Vulgata, Biblia în prezenţa căreia îşi desfăşurase fructuoşii ani de studiu din tinereţe, exclusiv în institute catolice. Prin traducerea Bibliei occidentale, Aron voia să umple un gol cultural pe care îl resimţea în cadrul bisericii sale unite. Survine un fapt unic şi insolit în istoria culturii româneşti: episcopul-călugăr cu viaţă de pustnic oriental demnă de Muntele Athos, grupează forţele intelectuale din Blaj în opera de traducere a cărţii catolice de căpătâi, Biblia Vulgata. Cu debutul primăverii 1760 se semnalează un prim rezultat: traducerea Genezei este încheiată. La fila 74r a primului manuscris din V1,[512] marginal, există următoarea însemnare: *„Eadem susceptae possessionis in Kuthfalv<a> 22 Martij 760*

---

[505] Ioan Chindriş, *Cultură şi societate...*, p. 231-275.

[506] Această carte avea o situaţie ambiguă şi pentru septuagentistul riguros care a fost Samuil Micu. În Biblia tradusă de el, aduce la titlul *Cântării...* următoarea notă: „Să ţin aceastea de capul 3 a lui Daniil" (*Biblia de la Blaj...* , p. 1375).

[507] Demetrio Ruiz Lopez, *La historia de Susana y los viehosa traves de la pintura*, în Jesus Santiago şi Julián Pastor Víctor (editori), *Congreso international „Biblia. Memoria Historica y Encrucijada de Culturas"*, Zamora, 2004, p. 694-703.

[508] Virgil Cândea, *Raţiunea dominantă*, p. 177.

[509] Vezi ediţia modernă a *Bibliei de la Bucureşti* (*Biblia, adecă Dumnezeiasca Scriptură a Vechiului şi Noului Testament*), Bucureşti, 1997, p. 740-750. Exegeza la Virgil Cândea, *op. cit.*, p. 172-214.

[510] Vezi James H. Charlesworth, *The Old Testament Pseudoepigrapfa. Apocalyptic Literature and Testament*, II, New-York, 1983, p. 531-564. Mulţumiri pentru această informaţie lui Remus Mircea Birtz.

[511] Virgil Cândea, *op. cit.*, p. 114.

[512] Biblia lui Petru Pavel Aron s-a păstrat în două grupe de manuscrise de la Biblioteca Filialei din Cluj-Napoca a Academiei Române. Prima grupă, formată din manuscrisele româneşti 30, 25, 68, 23, 21, 18 şi 22 (în ordinea cărţilor biblice) formează familia primară, „maculatorul" de lucru al traducătorilor, dintre care unul lipseşte: cel cuprinzând cărţile biblice de la Proverbe până la Baruh inclusiv. Am numit acest grup de manuscrise V1. Al doilea grup îl formează manuscrisele româneşti 29, 19, 28 şi 20 (în aceeaşi ordine), cuprinzând

ubi cometanei congregati" (În acelaşi loc al moşiei primite, în Cut, la 22 martie 1760, când s-au adunat vecinii). Semnificaţia „adunării vecinilor" este criptică, însă e foarte clar că Aron şi-a luat cu sine echipa de traducători şi s-au aşezat la moşia din satul Cut, unde în 25 martie consemnează încheierea traducerii Genezei. Ritmul de lucru a fost impresionant. Manuscrisul 18 din V1, ultimul din Vechiul Testament, se încheie cu însemnarea: „Sfârşitul prefacerii Vechiului Testament, care cu mila lui Dumnezeu în martie 12 s-au început şi, cu a Aceluiaşi ajutoriu, într-acelaş an, dechemvrie 21, s-au săvârşit". Uluitoarea însemnare certifică faptul că marele text al Vechiului Testament a fost tradus în mai puţin de nouă luni. Geneza, de pildă, a fost tradusă în numai 13 zile, între 12 şi 25 martie 1760. Performanţa este ieşită din comun, o dată în plus, prin faptul că s-a realizat o premieră absolută în cultura românească: prima traducere a acestui text *din latină*. Nimic din ceea ce se făcuse inaintea lor, nici o filă sau un rând, nici un cuvânt nu le venea în întâmpinare, cu excepţia Psaltirii, a cărei situaţie aparte în corpul Vulgatei lui Aron va fi consemnată mai jos. Ceva mai mult, întreprinderea lui Aron este prima traducere în româneşte a unui text latin, exceptând sporadicele acte politice sau diplomatice sosite la cancelariile domneşti. O premieră la asemenea dimensiuni presupunea forţe umane capabile să o ducă la bun sfârşit. Aron s-a bazat pe grupul de intelectuali blăjeni din generaţia imediat precursoare Şcolii Ardelene, în fruntea cărora s-a pus şi împreună cu care a purces la traducerea Bibliei Vulgata. Manuscrisele din familia de maculatoare V1 atestă cel puţin şapte grafii, deci prezenţa a tot atâţia traducători. Cine sunt ei, în mod concret? Primul scris este cel al lui **Petru Pavel Aron** însuşi, unic prin gradul de dificultate în lecturarea lui.

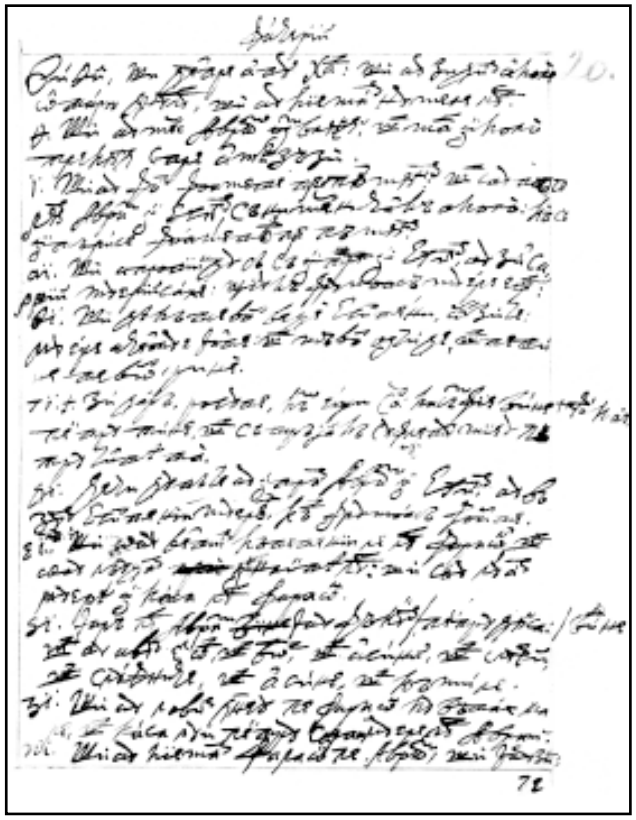

Scrisul lui Petru Pavel Aron

A doua grafie este a lui **Grigore Maior**. Scrisul ferm, cu linii puternice, al lui Maior, trădează firea voluntară a acestui personaj, care a marcat profund istoria Bisericii Unite din Transilvania, cultura Blajului în perioada de maximă înflorire şi legendarul popular. Originar din Sărvăzel, sat situat în Sălaj, pe vechiul drum ce duce de la Tăşnad spre Bihor, a fost printre cei dintâi absolvenţi ai Propagandei Fide din Roma, de unde s-a întors în 1747 şi a intrat călugăr în mănăstirea de la Blaj. S-a remarcat printre marile noastre personalităţi clericale prin erudiţie, energie şi patriotism înfocat, motiv pentru care a fost candidat de episcop în 1751 şi 1764, obţinând de fiecare dată cele mai numeroase voturi. Curtea vieneză i-a numit, însă, pe Petru Pavel Aron şi Atanasie Rednic. Vederi deosebite faţă de Petru Pavel Aron şi Atanasie Rednic l-au adus în veşnic conflict cu aceştia doi, încât ultimul îl elimină în 1765, arestându-l şi trimiţându-l în recluziune la Munkács. De aici, existenţa lui Maior ia o turnură legendară. Este mai mult sau mai puţin cunoscută poezia populară – cu variante – alcătuită pe tema captivităţii sale la Munkács: „Plouă, plouă prin copaci / Robu-i Maior la Muncaci, / În temniţă sub pământ / Nu simte boare nici vânt; / În temniţă în prinsoare / Nu vede rază de soare. / „Pentru neamul românesc / Eu aicea îmi robesc / C-am vrut să-l scot din robie / Dintr-a lui mare prostie / Care-i neunie, / Şi-am vrut să-l pun în picioare / Inima mă doare, / Plouă, plouă, iarba creşte, / Muntele se înverzeşte / Şi-al meu dor nu mai sosește / Nici nu se iveşte. / Floricica florilor / Şi mie mi-e dor / De un frate de departe / Din străinătate. / Unde sunteţi, fraţii mei, / Dragii diecei? / Unde eşti, poporul meu / Şi-al lui Dumnezeu? / Căci voi pe min' m-aţi uitat, / Dar Domnul nu m-a lăsat / Ci m-a mângâiat, / Că de vreun mare păcat / N-am fost vinovat. / Ocolitu-s de duşmani / Ca drumul de bolovani / Şi mâncatu-s de străini / Ca iarba de boi bătrâni. / Şi-s mâncat şi de ai mei / Ca iarba de mieluşei. / Dar mila străinului / E ca umbra spinului, / Cade greu creştinului. / Când gândeşti că te umbreşti / Mai tare de dogoreşti / Numai cât te necăjeşti".[513] Poezia este interesantă pentru gustul heroizant al poporului, care crease anterior o aureolă asemănătoare şi în jurul lui Inochentie Micu-Klein, autoexilat la Roma.

Percepţia eroică a antecesorului său a fost o piedică enormă în calea accederii lui Aron la scaunul episcopal, aşa cum eroizarea populară a lui Maior a umbrit ulterior păstoria fructuoasă a lui Ioan Bob. A fost eliberat în 1771, personal de către împăratul Iosif II, dus la Viena şi numit cenzor al cărţilor româneşti. Aici l-a prins moartea episcopului Atanasie Rednic, în 1772. La noile alegeri, Maior e preferat de votizanţi cu peste 100 de voturi şi, de data aceasta, împăratul îl preferă la rândul său din lista celor trei persoane propuse de greco-catolici în aşa numitul ternariu. Maior a păstorit, rodnic

---

Vechiul Testament în întregime. Acest grup l-am numit V2 şi constituie textul nemijlocit după care s-a realizat ediţia de faţă. A se vedea descrierea amănunţită a manuscriselor în *Nota asupra ediţiei*.

[513] După Ioan Ardeleanu senior, *Oameni din Sălaj,* Zalău, 1938, p. 18-19

[514] Vezi supra, n. 449.

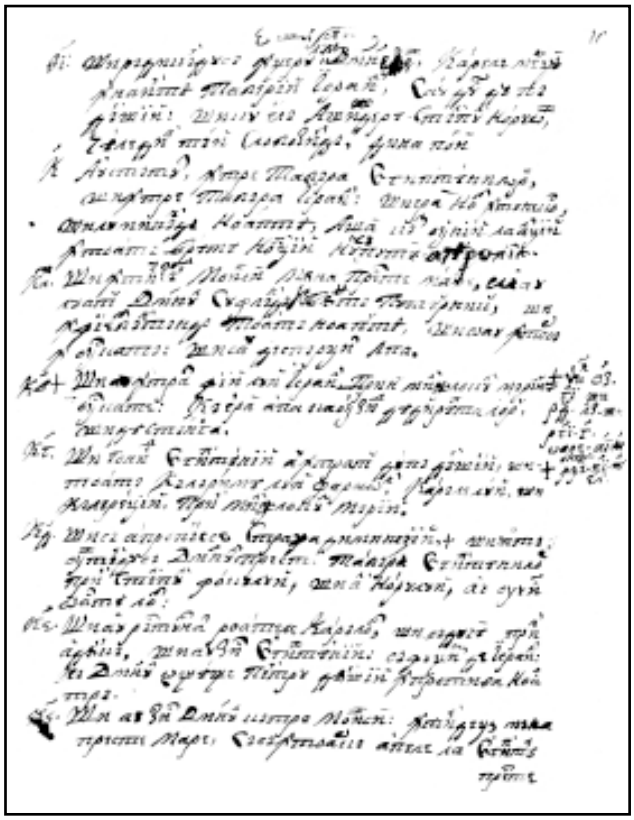

Scrisul lui Grigore Maior

dar zbuciumat, până în 1782, când, din cauza intrigilor călugărilor, al căror lider îndrăgit fusese şi care l-au trădat acum şi au ştiut să exploateze cu abilitate laturile abrupte ale personalităţii sale, autoritatea vieneză îl obligă să demisioneze. A trăit retras la mănăstirea din Alba-Iulia, unde s-a stins în primele zile ale lunii februarie 1785. Grigore Maior a avut toate calităţile pentru a deveni un mare cărturar al neamului. Din activitatea lui de cărturar a rămas teza de doctorat luată la Roma în 1743, *Conclusiones ex universa philosophia...*,[514] tipărită tot acolo, în acelaşi an. Este, cum s-a văzut, autorul primei opere lexicografice a Şcolii Ardelene, *Lexicon compendiarum...*,[515] deschizător de drum al unui lung drum lexicografic ardelean, care se va finaliza cu *Lexiconul de la Buda* din 1825. Atestări nedocumentate încă vorbesc despre două cărţi ale sale: *Starea bisericilor românilor în Ardeal* şi *Carte contra schismaticilor,* pe care le-ar fi scris. La consacrarea ca episcop, în 3 mai 1773, a elaborat o enciclică, pasionantă operă de oratorie, care s-a tipărit în acelaşi an la Blaj.[516] Dar marele merit cultural al lui Grigore Maior a fost susţinerea tenace a activităţii tipografiei din Blaj. Sub păstorirea lui s-au tipărit cărţi ca: Strastnic (1773), Polustav (1773), Psaltire (1773), Acatist (1774), Liturghii (1775), Evanghelie (1776), Arhieraticon (1777), Catavasier (1777), Bucoavnă (1777), Ceaslov (1778), Psaltire (1780), Minologhion (1781). O tipăritură interesantă scoasă de el este aceea din 3 decembrie 1780, care conţine în foaie volantă instrucţiunile sale privind slujbele la moartea Mariei Tereza.[517] Dintre toţi traducătorii Vulgatei blăjene de la 1760, Grigore Maior este desigur cel mai calificat, aşa cum episcopul Aron era cel mai entuziast, după cum arată părţile masive din manuscris cu grafia lui inconfundabilă.

Gherontie Cotorea a fost din capul locului un apropiat al lui Aron. Alături de Atanasie Rednic, a fost artizanul accederii la scaunul episcopal a vicarului apostolic antipatizat de către uniţii nostalgici ai vremurilor eroice de sub Inochentie Micu-Klein. S-a născut în 1720 în satul Totoiu, lângă Alba-Iulia. A studiat la Blaj şi Tirnavia, după care

---

[515] Supra, n. 476.

[516] Nu se cunoaşte decât manuscrisul lucrării, dar este sigur că s-a tipărit. El se păstrează la Arhivele Naţionale, Direcţia judeţeană Cluj, Fond Blaj, colecţia de documente, nr. 548.

[517] Despre el (selectiv); József Benkő, *Transilvania...*, II, p. 233, 284-285; Joanicius Basilovits, *Brevis notitia fundationis Theodori Koriathovitz, olim ducis de Munkács, pro religionis ruthenis ordinis Sancti Basilii Magni, in Monte Csernek ad Munkács, anno MCCCLX factae, exhibens seriem episcoporum graeco-catholicorum Munkácsiensium* I, Caşovia, 1799, p. 174-175; Samuil Micu, *Scurtă cunoştinţă ...*, p. 130; idem, *Brevis historica notitia...,* p. 398-400; idem, *Istoria românilor,* II, p. 355-358, 452-456; Petru Maior, *Istoria bisericii...*, I, p.132; Basiliu Raţiu, *Istoria bisericească pentru folosul tinerimei române teologico-scolastice,* Blaj, 1854, p. 296-297; Timotei Cipariu, *Acte şi fragmente ...,* p. 39-55; Filip Docolin, *Episcopul Gavriel Gregoriu Maior,* în „*Observatoriul*", I, 1878, nr. 89, p. 1-2; nr. 90, p. 1; nr. 93, p. 1-2; Alexandru Grama, *Istoria beserice ...,* p. 144-147; Nicolaus Nilles, *Symbolae ...,* II, p. 619-657; George Barit, *Părţi alese...*, I, p. 513-515; *Şemantismul veneratului cler al Archidiecezei metropolitane greco-catolice române pre anul Domnului 1900, de la Sînta Unire 200,* Blaj, 1900, p. 34-38; Eudoxiu Hurmuzaki, *Fragmente...*, p. 246-250; Simeon Zehan, *Un document vechi,* în „*Unirea*", XI, 1901, nr. 47, p. 282-283; Ioan Raţiu, *Dascălii noştri...,* p. X-XII; G. Bogdan-Duică, *O corespondenţă de gazetă de acum 145 de ani despre vlădica Grigorie Maior,* în „*Cultura creştină*", X, 1921, nr. 12, p. 343-344; Ioan Georgescu, *Istoria bisericei ...,* p. 224-228; Zenovie Pâclişanu, *Din istoria bisericească...*, pass; Virgil Şotropa, *Două scrisori arhiereşti,* în „*Revista istorică*", IX, 1923, nr. 1-3, p. 20-25; *[O adresă a lui Grigore Maior către Oficiul Comitatului Solnocul de Mijloc din 7 aprilie 1776],* în „*Sălajul*", VII, 1926, nr. 9-10, p. 1-2; Ştefan Meteş, *Viaţa bisericească a românilor din Ţara Oltului,* în „*Transilvania*", LX, 1929, nr. 6, p. 449-464, 456-458; Iacob Radu, *Foştii elevi români uniţi ai şcoalelor din Roma,* Beiuş, 1929, p. 11; D. Găzdaru, *Contribuţie la relaţiile lui Grigore Maior, Gheorghe Şincai şi Petru Maior cu Roma,* Iaşi, 1933, p. 6-12; Nicolae Lupu, *Consideraţii asupra demisiei episcopului Grigorie Maior,* în „*Blajul*", I, 1934, nr. 1, p. 24-32; Idem, *Cuvântarea protopopului Dănilă Pop de Cătina, în Sinodul de la Blaj din 12 august 1782, când episcopul Grigore Maior, silit de intrigi şi calomnii, şi-a dat demisia din scaunul episcopesc, retrăgându-se în mânăstirea din Alba Iulia,* în „*Blajul*", III, 1936, nr. 2, p. 103-106; Augustin A. Pop, *Călugării de la Blaj şi rolul lor în viaţa culturală a neamului,* în „Cultura creştină", XVII, 1937, nr. 4-5, p. 308-324, pass.; Ioan Ardeleanu senior, *Oameni din Sălaj,* Zalău, 1938, p. 11-25, 187-193; Ştefan Manciulea, *Ctitorii şcoalelor din Blaj,* Blaj, f.a., p. 29-42; Nicolae Comşa, *Dascălii Dascălii Blajului,* Blaj, 1940, p. 171-8; Nicolae Albu, *Istoria învăţământului ...,* p. 224, 250; Octavian Bârlea, *Ex historia romena: Ioannes Bob, episcopus Fogarasiensis (1783-1830),* Freiburg, 1951, pass; Ion Dumitriu-Snagov, *Românii în arhivele Romei (Secolul XVIII),* Bucureşti, 1973 , pass.; Engel Károly, *Din tezaurele bibliotecii noastre: tezele disputei publice filosofice susţinută de Grigore Maior la colegiul de Propagadanda Fide,* în „*Biblioteca şi cercetarea*", III, 1979, p. 147-187; Magdalena Tampa, *Din nou despre începuturile bibliotecii de la Blaj. Cărţi şi posesori: Grigore Maior,* ibid., V, 1981, p. 93-105; Ioan Chindriş, *O tipăritură necunoscută: necrologul lui Grigore Maior,* în „*Steaua*", XXXIV, 1983, nr. 8, p. 31; Grigore Ploeşteanu şi Ana-Maria Alexandra Buta, *Un publicist de seamă – Grigore Maior*, în „Marisia", XXIII-XXIV, 1994, p. 289-344.

a intrat călugăr la Mănăstirea Sfânta Treime din Blaj, în 1747, o dată cu Grigore Maior şi Silvestru Caliani. A fost apreciat şi promovat de Petru Pavel Aron, dar a intrat în conflict cu urmaşul acestuia, Atanasie Rednic, care l-a mutat disciplinar la Mănăstirea Strâmba Fizeşului, lângă Gherla, în 1765. Fire răzbătătoare, Cotorea s-a mutat paroh la Gherla, unde a zidit o biserică pentru românii uniţi din cartierul Candia. După moartea lui Rednic, s-a întors în mănăstirea blăjeană, unde a murit la o dată necunoscută. Lucrarea lui *De schismaticia grecilor*, însoţită de compilaţia intitulată *Despre articuluşurile ceale de price*, deşi n-a văzut lumina tiparului la Blaj, l-a impus în rândul ideologilor unirii de foarte tânăr. Traducerea din Louis Maimbourg a făcut-o pe când era student la Tirnavia, în 1746, sub influenţa literaturii prozelite dure a iezuiţilor. Iezuitul francez făcuse şcoală cu această lucrare (6 părţi în două volume), tipărită mai întâi la Paris în 1677, apoi tot acolo în 1678, 1679, 1682, 1687 etc. A cunoscut traduceri în mai multe limbi, între care, iată, şi una românească, abreviată desigur, dar relativ timpurie (prima ediţie germană va apărea abia în 1841, la Aachen). Compilând după obiceiul vremii, Cotorea inserează în *Despre articuluşurile*... pasaje originale, în care deplânge situaţia deplorabilă a românilor în comparaţie cu trecutul glorios al strămoşilor: „Era oarecând şi neamul rumânesc neam vestit şi lăudat, iară acum fără de veaste şi de toţi ocărât zace. Era oarecând viteaz şi în războiu tare, iară acum fără de puteare şi mai fricos decât alte neamuri. Era oarecând înţălept, iară acum încunjurat de norul nesciinţii. Era de cinste, iară acum de toţi lăpădat. Poruncea oarecând şi Ardealului, iară acum nici ţării sale. Îi slujea oarecând alte neamuri, acum dânsul este bajocura acestora”.[518] Cotorea incriminează pe bună dreptate, pentru această situaţie dezolantă a românimii din vremea sa, faptul infortunat că românii s-au despărţit de vechea lor credinţă apuseană, religia romană în care s-au născut ca popor. Lamentaţia este cea dintâi manifestare a unei marote dragi intelectualilor blăjeni, atotputernică în perioada creativă a Şcolii Ardelene: oftatul după gloria strămoşilor romani şi dorinţa de a reînvia ceva din spiritul acestora. Senzaţional este însă un fapt pe care toţi cunoscătorii textului l-au ignorat.

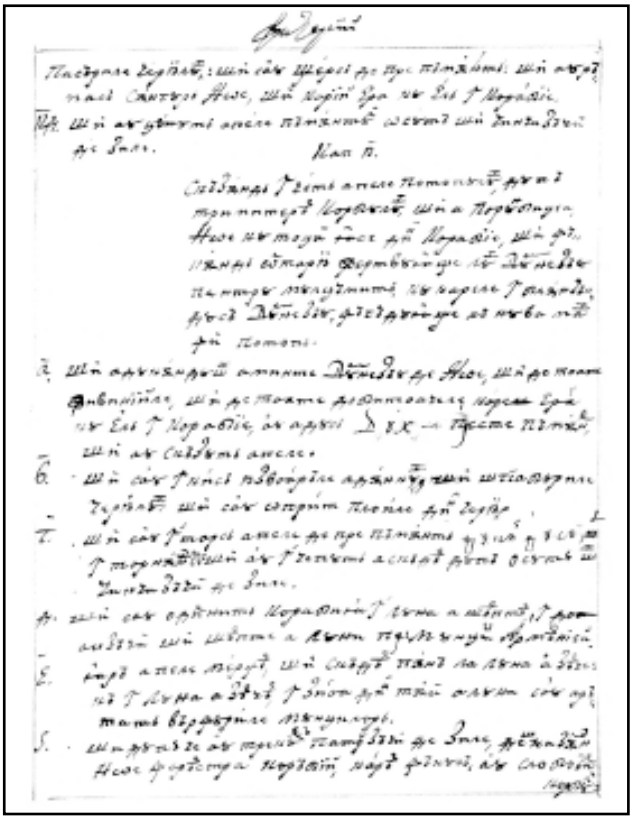

Scrisul lui Gherontie Cotorea

Prin aserţiunea „Poruncea oarecând şi Ardealului”, autorul extinde conceptul de „neam românesc” asupra tuturor românilor, mutând centrul ontologic dincolo de Carpaţi şi intuind astfel corect ideea modernă de naţiune română. Este o primă schiţă a unităţii naţionale, unde interesul general transcede rostul practic al scrierii: aceea de a defini şi apăra unirea românilor ardeleni cu Biserica Catolică. Gherontie Cotorea este bănuit a fi iniţiatorul lucrării *Floarea adevărului* de la 1750, datorită încărcăturii de idei prozelite catolice pe care le-a adus de la Tirnavia, centru iezuit cu o puternică activitate în vremea Contrareformei.[519] După unii autori,[520] a scris o *Carte de religie şi obiceaiurile turcilor,* a cărei soartă nu se cunoaşte. Este probabil una şi aceeaşi scriere cu aceea care s-a publicat mai târziu în *Calendarul de la Buda,* cu titlu analog.[521] Tot el ar fi autorul celebrei *Învăţături creştineşti* de la Blaj din 1753 (cu a doua ediţie în 1756).[522]

---

[518] Gherontie Cotore, *Despre articuluşurile ceale de price*, ediţie îngrijită de Laura Stanciu, Alba Iulia, 2000, p. 89.

[519] Teodor Bodogae în *Despre cunoştinţele teologice ale preoţilor noştri...*, p. 287.

[520] Vezi de pildă Ioan Raţiu, *Dascălii noştri...*, p. VIII-IX.

[521] Nicolae Iorga, *Istoria literaturii române în secolul al XVIII-lea,* II, p. 331, n. 176; Augustin Bunea, *Episcopii...* , p. 373.

[522] Despre Gherontie Cotorea: Samuil Micu, *Scurtă cunoştinţă...,* p. 121-122; idem, *Brevis historica notitia...*, p. 373, 388, 394, 396-398; idem, *Istoria românilor* , p. 331; Timotei Cipariu, *Acte şi fragmente...*, p. 101, 106, 115-117, 119, 121; Alexandru Grama, *Istoria besericei româneşti...* , p. 135, 142; Nicolaus Nilles, *Symbolae...*, II, p. 613, 661; Augustin Bunea, *Din istoria românilor...* , p. 25, 233; idem, *Episcopii...*, p. 9, 34, 134, 143, 235, 277-295, 344, 368, 371-373; Nicolae Iorga, *Istoria literaturii româneşti în secolul al XVIII-lea,* II, p. 61, 63, 139, 150, 355-356; Ioan Raţiu, *Dascălii noştri...*, p. VII-IX; Ioan Georgescu, *Istoria bisericei creştine ...*, p. 209, 219, 223, 225; D. Găzdaru, *Contribuţie la relaţiile lui Grigore Maior, Gheorghe Şincai şi Petru Maior cu Roma,* p. 7-11; Augustin A. Pop, *Călugării de la Blaj...*, în „*Cultura creştină*”, XVII, 1937, nr. 4-5, p. 308-324; Ion Mureşan, *Ardealul,* Bucureşti, f.a., p. 214; N. Drăganu, *Histoire de la litterature roumaine de Transylvanie des origines a fin du XVIII-e siecle,* Bucureşti, 1938, p. 56-59; Nicolae Comşa, *Dascălii Blajului,* p. 18; Lucian Predescu, *Enciclopedia „Cugetarea”,* Bucureşti, 1940, p. 229; Nicolae Albu, *Istoria învăţământului românesc...*, p. 118-119, 138, 178, 195; Nicolae Comşa, *Manuscrisele româneşti din Biblioteca Centrală de la Blaj,* Blaj, 1944, p. 94-95; I. Tóth Zoltán, *Cotore Gerontius és az erdélyi román nemzeti öntudat ébredése* , În „Hitel”, 1944, p. 84-95; Octavian Bârlea, *Ex historia romena...* , pass; D. Prodan, *Supplex Libellus Valachorum,* p. 226, 229, 281; *Istoria literaturii române,* I, Bucureşti, 1970, p. 512-514; Mircea Anghelescu, *Preromantismul românesc,* Bucureşti, 1971, p. 36; I. Dumitriu-Snagov, *Românii în arhivele Romei...*, p. 151, 158-161, 21, 222-225; Maria Protase, *Petru Maior, un ctitor de conştiinţe,* Bucureşti, 1973, p. 115, 184, 330; Adela Becleanu-Iancu, *Geneza culturologiei româneşti,* Iaşi, 1974, p. 75-76; Ion Lungu, *Şcoala Ardeleană,* Bucureşti, 1978, p. 93-96; *Dicţionarul literaturii române de la origini până la 1900,* Bucureşti, 1979, p. 233-234; Ioan Chindriş, *Transilvanica* , p. 736.

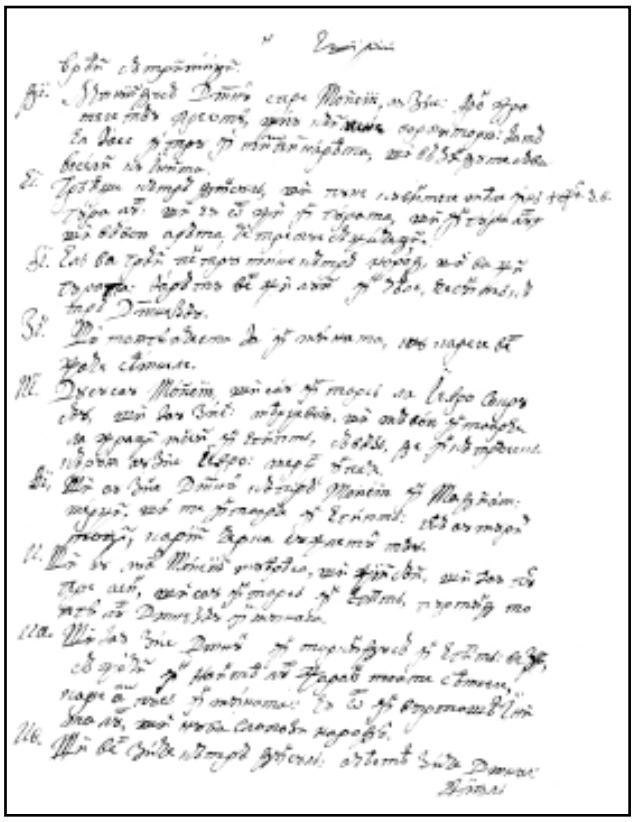

Scrisul lui Atanasie Rednic

Atanasie Rednic se numără şi el între traducătorii cerţi ai Bibliei Vulgata de la Blaj. S-a născut la o dată necunoscută, dintr-o familie nobilă din Giuleştii Maramureşului. A studiat teologia la Viena, dar adevărata pregătire doctrinară şi-a perfecţionat-o la Munkács, unde şi-a făcut ucenicia de călugăr bazilitan. Munkács-ul era o episcopie unită cu vechime de câteva decenii în momentul când românii aderă la Unirea cu Biserica Romei. Mai apoi, această dieceză din nordul Ungariei a fost foarte bine controlată de iezuiţi şi, deci, influenţa latină în viaţa greco-catolicilor ruteni era mult mai accentuată decât la românii din Transilvania. Dar, în acelaşi timp, aici se păstrau câteva tradiţii monahale foarte rigide, de tip oriental, nealterate de la 1360, când Teodor Koriatovici, principe rutean şi duce de Munkács, a înfiinţat mănăstirea bazilitană din Muntele Cernek. La venirea în Transilvania, în 1750, Rednic a adus cu sine acest amestec hibrid de monahism oriental excesiv şi fidelitate faţă de Roma şi iezuiţi, pe care l-a inoculat şi vicarului apostolic şi mai apoi episcopului Aron. Viaţa geamănă întru monahism excesiv a celor doi a produs admiraţie la nivelul popular, dar şi multe nemulţumiri în rândul clericilor învăţaţi de la Blaj. I-a fost sprijin de nădejde episcopului său, dominându-l însă în calitate de confesor. Rednic este omul care a ştiut să-şi ascundă cu cea mai mare grijă meritele culturale, impunând, se pare, pseudonimul de „Cuvioşii ieromonaşi" pentru multe scrieri din timpul lui Aron. Modestia sa călugărească era însă influenţată şi de celebra deviză iezuită „Ad maiorem Dei gloriam", după care individualitatea se pierde în spatele efortului pentru mărirea neîncetată a lui Dumnezeu. Personaj antipatizat în contemporaneitate şi posteritate, Rednic a fost totuşi de o consecvenţă rară cu sine însuşi, toată viaţa. A urcat în scaunul episcopal după Petru Pavel Aron, în urma Sinodului electoral de la Blaj din 30 iunie 1764. După înscăunare, Rednic s-a răfuit cu rivalii săi în mod aspru. Ei erau în acel moment cei mai învăţaţi bărbaţi ai românilor: Grigore Maior, care a fost condamnat să rămână pe viaţă în închisoarea Mănăstirii de la Munkács, Gherontie Cotorea, trimis la obscura mănăstire Strâmba de lângă Fizeşul Gherlei şi Silvestru Caliani, trimis la o mănăstire tot atât de sălbatică, Măgina. Rămas fără opoziţie, Atanasie Rednic a condus eparhia în mod despotic, până în 2 mai 1772, când a murit. Dacă poporul l-a simpatizat, totuşi, faptul se datorează vieţii sale „ascetice", de „sfânt". Samuil Micu scrie despre el: „Vlădica Atanasie viiaţă sfântă şi curată au petrecut, şi era foarte păzitoriu rânduialelor Besearecii Răsăritului".[523] La data traducerii Bibliei, Rednic forma o echipă cu cei pe care îi va mazili câţiva ani mai târziu, dovadă a talentului lui Aron de a stăpâni patimile mărunte din jurul său, în beneficiul scopului cultural.[524]

Silvestru Caliani, traducător şi el, a fost una din marile speranţe neconfirmate ale Blajului iluminist. Originar din Sânmărtinul de Câmpie, comitatul Dăbâca, a fost al treilea călugăr greco-catolic la noua mănăstire din Blaj, după Petru Pavel Aron şi Grigore Maior. Fiu de nobil român, a fost trimis de Inochentie la studii în Roma, împreună cu Grigore Maior, la Colegiul de Propaganda Fide, după reîntoarcerea de acolo a lui Aron, în 1743. Colegiul roman i-a expediat, însă, înapoi spre ţară, căci le lipsea noviciatul bazilitan cerut. Şi-au trecut noviciatul la Munkács, după care s-au întors la Roma. La revenirea în Blaj, Caliani a intrat în mănăstire, în 1747. A fost partenerul fidel al lui Grigore Maior în toate acţiniile acestuia, legate de speranţa revenirii în ţară a lui Inochentie Micu-Klein, de la Roma, şi de blocare a accesului lui Petru Pavel Aron la episcopie. La Sinodul electoral de la Blaj din 1751 a fost contracandidatul lui Aron, alături de Maior, fapt care va răci pe viitor şi mai mult relaţiile celor doi cu episcopul

---

[523] *Istoria bisericii*, II, p. 354.

[524] Despre Atanasie Rednic: József Benkő, *Transilvania sive Magnus Transsilvaniae Principatus...*, II, 235; Samuil Micu, *Scurtă cunoştinţă...*, p. 120-121; idem, *Brevis historica notitia...*, p. 394-398; idem, *Istoria românilor*, p. 343-355; Petru Maior, *Istoria bisericii...* , p. 131-132; Joanicius Basilovits, *Brevis notitia fundationis Theodori Koriathovitz...*, II, p. 174-175; Timotei Cipariu, *Acte şi fragmente...*, p. 113-125; Alexandru Grama, *Istoria bisericei româneşti...*, p. 138-144; Nicolaus Nilles, *Symbolae...*, II, 622-639; Eudoxiu Hurmuzaki, *Fragmente din istoria românilor*, 240-246; *Şemantismul veneratului cler al Archidiecezei metropolitane greco-catolice române pre anul Domnului 1900, de la Sînta Unire 200*, p. 31-34; Augustin Bunea, *Episcopii...*, pass.; Ioan Raţiu, *Dascălii noştri...*, p. XI-XII; Ioan Georgescu, *Istoria bisericei creştine ...*, p. 224-226; Zenovie Pâclişanu, *Din istoria bisericească a românilor ardeleni...*, p. 27; Alexandru Nicolescu, *Arhiereii Blajului şi activitatea lor pentru neam,* în „Cultura creştină", XVII, 1937, nr. 4-5, p. 218-229; Alexandru Lupeanu, *Evocări din viaţa Blajului,* Blaj, 1937, p. 69-80; Ştefan Manciulea, *Ctitorii şcoalelor din Blaj*, Blaj, f.a., p. 28-29; Nicolae Comşa, *Dascălii Blajului*, p.17; Nicolae Albu, *Istoria învăţământului românesc...*, p. 138, 143, 79, 187, 190, 197, 199, 225; Octavian Bârlea, *Ex historia romena...*, pass; I. Dumitriu-Snagov, *Românii în arhivele Romei ...*, pass.

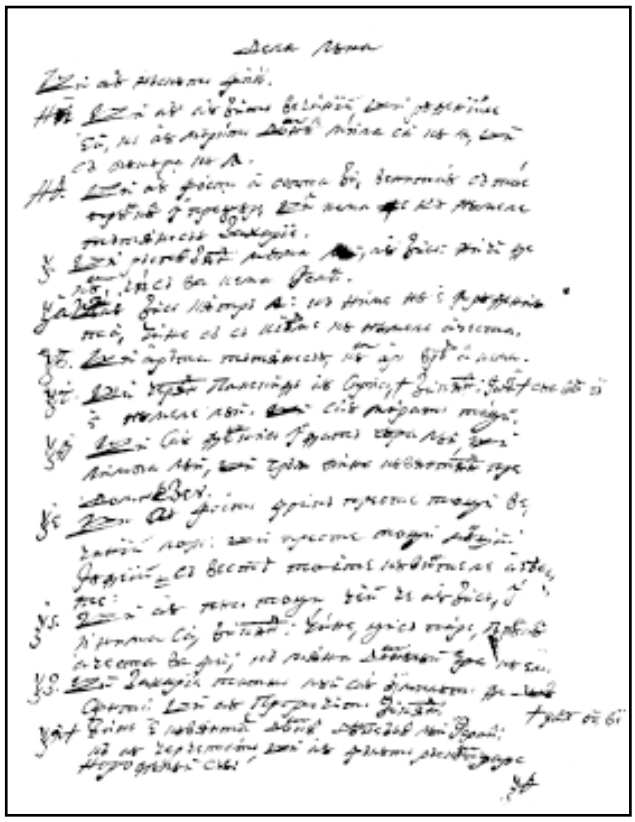

Scrisul lui Silvestru Caliani

rezultat după acest sinod, Aron desigur. Totuşi, s-a numărat printre sfetnicii acestuia, iar în 1754, la deschiderea şcolilor blăjene, a fost numit catehet şi prefect de studii la clerici, o funcţie didactică însemnată la acea dată. A îndeplinit şi funcţia de prepozit al mănăstirii. După moartea lui Petru Pavel Aron a intrat în conflict cu următorul episcop, Atanasie Rednic, din care cauză a fost trimis la Mănăstirea Măgina, pedeapsă care i-a fost comutată în aceea de portar la mănăstirea din Blaj, unde fusese superior al călugărilor. Nu i se cunosc contribuţii scrise, în afara colaborării la Vulgata lui Aron. Datele naşterii şi morţii nu-i sunt cunoscute.[525]

Un personaj interesant între traducători este laicul **Petru Pop de Daia**,[526] fostul secretar al lui Inochentie Micu-Klein. Originar din Daia Română, dintr-o familie de mici nobili români, era fratele protopopului Avram Pop de Daia, la rândul său secretar al lui Petru Pavel Aron. Asemeni multor tineri români uniţi, a urmat cursurile liceului iezuit din Cluj, generos deschis celor veniţi din noua confesiune ardeleană. S-a remarcat în rândul acestora printr-o activitate aparte, finalizată cu un examen strălucit de „bacalaureat", în 1738, formă echivalentă unei licenţe din zilele noastre. Lucrarea lui de absolvire, *Synopsis Vitae Sancti Francisci Salesii*, a văzut lumina tiparului în acelaşi an, fiind prima carte a unui român dedicată unui sfânt apusean apărută în mediu iezuit ardelean.[527] A fost un bun cunoscător al limbii latine, dovadă faptul că Inochentie l-a făcut secretar al său şi l-a luat cu sine la Viena, în 1744, alături de Petru Aron, recent venit de la studii din Roma. După fuga episcopului Inochentie şi întoarcerea la Blaj, Petru Pop de Daia va ajunge sameş (*rationista*) al domeniului episcopal, ulterior urcând la treapta de administrator (*provisor cameralis*). În calitate de personaj important al zonei, ajunge asesor al comitatului Alba Inferioară, post

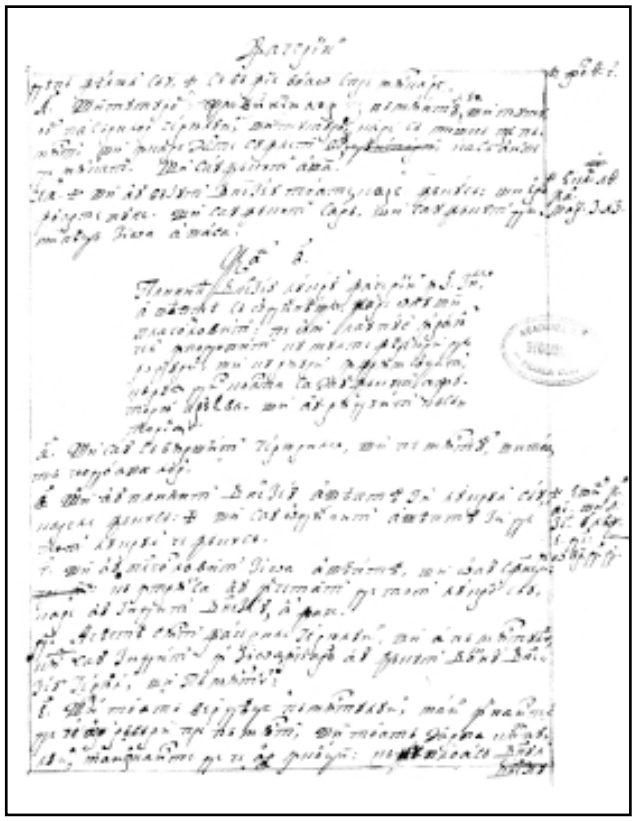

Scrisul probabil al lui Petru Pop de Daia

[525] Informaţii despre el: Samuil Micu, *Istoria românilor*, p. 305, 331, 335, 345, 351; Timotei Cipariu, *Acte şi fragmente...*, p. 92-125 (intermitent), 223; Alexandru Grama, *Istoria bisericei româneşti...*, p. 125, 135, 140-143, 145; Nicolaus Nilles, *Symbolae...*, II, p. 661; Augustin Bunea, *Din istoria românilor...*, p. 24, 143, 222, 225-226, 233; idem, *Episcopii...* , p. 278-279, 284, 289-295, 309-311; Nicolae Iorga, *Istoria literaturii române în secolul al XVIII-lea*, II, p. 61; Ioan Georgescu, *Istoria bisericei creştine ...*, p. 209, 225; Zenovie Pâclişanu, *Corespondenţa din exil a episcopului Inochentie Micu-Klein (1746-1786)*, Bucureşti, 1924, pass.; D. Găzdaru, *Contribuţie la relaţiile lui Grigore Maior, Gheorghe Şincai şi Petru Maior cu Roma*, p. 6-11; Augustin A. Pop, *Călugării de la Blaj ...*, p. 310-311; Nicolae Comşa, *Dascălii Blajului*, p.19; Nicolae Albu, *Istoria învăţământului românesc...*, p. 119, 179-180; Octavian Bârlea, *Ex historia romena...*, p. 87; I. Dumitriu-Snagov, *Românii în arhivele Romei...*, pass.; Maria Protase, *Petru Maior*, p. 91, 236; Laura Stanciu, *Biografia unei atitudini: Petru Maior (1760 – 1821)*, Cluj-Napoca, 2003, p. 50, 54, 116.

[526] Identificarea, cu puţine şanse de eroare, a lui Petru Pop de Daia, după scrisul acestuia, a fost făcută de colegele Laura Stanciu şi Gabriela Mircea, cărora li se aduc cele mai calde mulţumiri.

[527] Titlul întreg al cărţii, în maniera barocă a tezelor de susţinere, este: *Synopsis Vitae Sancti Francisci Salesii, Episcopoi, et Principis Gebenensium, Dum in Alma, ac Regio-Principali Soc. Jesu Academia Claudiopolitana Positiones Universae Philosophiae publicae propugnaret Nobilis, ac Eruditus D. Petrus Dállyai . AA. LL. et Philosophiae Baccalaureus, nec non pro suprema ejusdem Laurea Candidatus, è Sem. S. Josephi. Praeside R.P. Nicolao Janosi è Societ. Jesu AA. LL. et Philosophiae Doctore, ejusdemque Professore ordinario, et p. t. Seniore. Auditoribus oblata. Anno Salutis MDCCXXXVIII. Mense ... die ... Claudiopoli. Typis Academicis Soc. Jesu.*

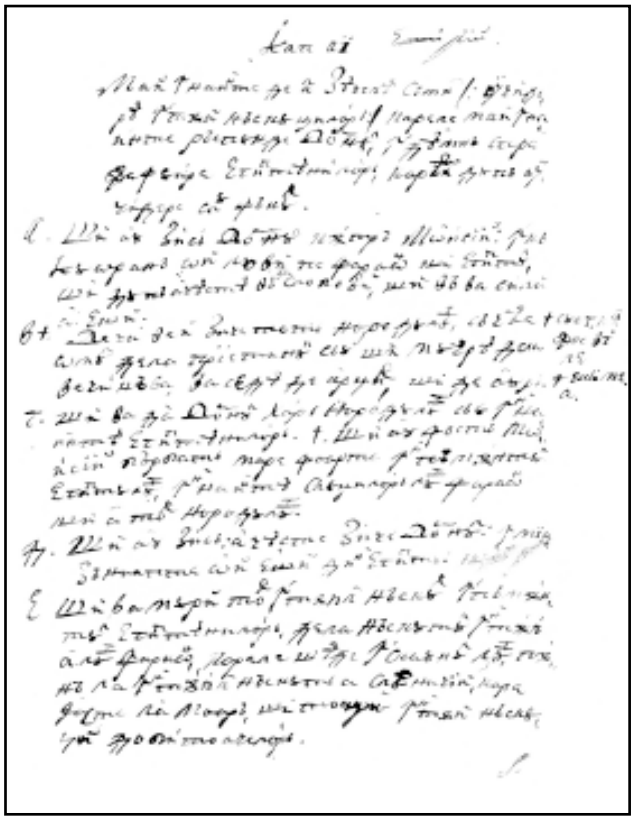

Scrisul probabil al lui Ioan Săcădate

echivalent cu acela de membru în consiliul comitatului. Era om cu familie, după o mărturie a agentului aulic al lui Inochentie, Georg Hardt.[528] De la el a rămas o relatare din 1747 despre cuvântarea lui Micu-Klein la sinodul care a avut loc în Blaj, în preajma plecării la Viena, în 1744.[529]

A şaptea grafie vizibilă în manuscrisul V1 este sub semnul incertitudinii. Ca presupunere, se poate avansa numele lui **Ioan Săcădate**, cel mai cunoscut protopop al Blajului din secolul al XVIII-lea, personaj implicat în toate evenimentele care au străbătut centrul episcopesc şi religia unită vreme de decenii. S-a născut în satul Săcădate din zona Sibiului, la o data necunoscută, pe cât de necunoscute sunt şi etapele biografiei sale până la a fi pomenit ca protopop al Blajului. Asemeni cvasitotalităţii protopopilor uniţi, a participat la eforturile zadarnice de a-l readuce în ţară pe Inochentie Micu-Klein din exilul de la Roma şi a-l reactiva în scaunul episcopal. Se pare că Inochentie avea o încredere deosebită în apropiatul său protopop, de unde şi numeroasele scrisori pe care i le adresează de la Roma, agitându-l şi implicându-l în acţiunile considerate sediţioase de către autorităţile de la Viena.[530] A colaborat însă armonios şi cu Petru Pavel Aron, care l-a inclus în echipa celor dintâi profesori de la Blaj, în 1754. Gherontie Cotorea şi „cinstitul protopopul Săcădate" trebuiau să-i înveţe praxa bisericească pe elevii de la şcoala cu programă pur religioasă.[531] În 1758 Săcădate făcea parte din comisia teologilor avizaţi ai Blajului, menită să-i examineze pe preoţii candidaţi la promovare. Prezenţa lui în această comisie era imposibilă fără cunoaştera temeinică a limbii latine, aşa cum era cazul celorlalţi membri (episcopul Aron, Grigore Maior, Silvestru Caliani şi Atanasie Rednic) şi fără cunoştinţe aprofundate de teologie catolică. Altminteri, cooptarea lui, unicul necălugăr, nu îşi găseşte explicaţia logică.

Echipa astfel alcătuită a trecut la tălmăcirea Vulgatei în româneşte, într-o formulă de lucru unică, impusă desigur de Aron. În mod firesc, trebuia să i se repartizeze fiecăruia câte o parte din textul latin, traducând astfel toţi deodată. Dimpotrivă, li s-a impus lucrul în linie unică, pe acelaşi „impurum", text primar sau maculator. Este greu de crezut că procedeul are pereche în cultura biblică. Nu traducea odată decât un singur om, un număr fluctuant de pagini, după care urma altul la rând, continuând munca precedentului de la pagina, cartea, capitolul sau versetul unde se oprise cel de dinaintea lui. De la primele versete ale Genezei, toate grafiile sunt prezente în manuscrisele V1, dovadă că întregul grup de traducători era la moşia episcopească din Cut în martie 1760, când se încheie această carte. Nu este de imaginat că ei s-au plimbat de la Blaj la Cut şi înapoi, numai pentru a traduce câteva pagini şi a face apoi loc altuia. Nici prezenţa lor permanentă la moşie, vreme de nouă luni, nu este posibilă, căci Blajul clerical ar fi fost decapitat pur şi simplu în lipsa întregii conduceri bisericeşti, aproape un an. Este de presupus că intervalul de circa două săptămâni de la Cut a fost unul de acomodare şi testare a neobişnuitei metode, după care traducerea a continuat la Blaj, în acelaşi stil. Aceiaşi oameni, oricum puţini la număr, aveau diverse alte îndatoriri pastorale, monahale, didactice, administrative şi culturale de îndeplinit, dar traducerea a decurs fără oprire. Om după om, în stil aproape militar, fiecare se apuca de lucru cu forţe proaspete, după un interval variabil de timp. Cantitatea de muncă pe om-repriză este de o inegalitate deconcertantă. Aron însuşi, care nu s-a cruţat deloc în această muncă istovitoare, traduce uneori 2-3 pagini, pentru ca alteori să nu se oprească preţ de zeci de pagini. Dar ce l-a putut determina pe ierarhul de la Blaj să opteze pentru această metodă insolită? Aron era, fără îndoială, convins de dificultăţile unei prime traduceri româneşti din latină, mai ales fiind vorba de textul Bibliei. Cei şapte traducători îşi aveau fiecare personalitatea sa, gradul de familiarizare cu limba latină, discrepanţe în stăpânirea limbii române înseşi, având în vedere faptul că nici unul dintre ei nu făcuse şcoală

---

[528] Francisc Pall, *Inochentie Micu-Klein...*, II, partea întâi, p. 6.

[529] Despre el: Nicolaus Nilles, *Symbolae...,* II, p. 268; Gheorghe Bogdan-Duică, *Procesul episcopului Ioan Inochentie Clain*, p. 51-58; Augustin Bunea, *Episcopii...*, p. 378; Zenovie Pâclişanu, *Corespondenţa din exil a episcopului Inochentie Micu-Klein ...*, p. 29, 57, 60, 115; Andrei Veress, *Bibliografia română-ungară,* I, p. 222, 226, 233-234, 299; Aurel Răduţiu, *Daia Română la 1785*, în „Apulum", XVI, 1978, p. 311-322; Francisc Pall, *op. cit.*, I, p. 14, 21, 67, 76, 82, 139, 190; II, partea întâi, p. 9, n. 9.; Ioan Chindriş, *Transilvanica*, p. 642-643.

[530] Vezi Zenovie Pâclişanu, *Corespondenţa din exil...*, pass.; Francisc Pall, *op. cit.*, I, p. 82, 94, 96, 99, 101-103, 105-106, 108-109, 111, 139-140, 209, 211; II/1, p. 209, 233-234, 268, 280-281, 383; II/2, p. 324-325.

[531] Vezi supra, n. 253.

românească dincolo de buchiseala din copilărie, pe texte bisericeşti simple, împreună cu preotul sau cu cantorul satului. O traducere „pe felii" ar fi putut scoate în evidenţă deosebiri mari între traducători, greu de armonizat ulterior. Astfel însă, având fiecare sub ochi felul cum a lucrat precedentul, cum s-a lucrat înaintea sa, şansele unui produs final unitar creşteau considerabil. Chiar şi aşa, nu lipsesc diferenţele, uneori bătătoare la ochi, ale textului final, mai ales la capitolul ortografic. Se mai poate lua în considerare şi un alt motiv, de ordin material de data aceasta, foarte serios pentru acea vreme: lipsa unui număr de exemplare din aceeaşi ediţie latină, după care să poată lucra independent fiecare traducător. Indiferent de motivul care a impus metoda, ea s-a dovedit operativă şi explică în bună parte răstimpul uimitor de scurt în care s-a tradus Vechiul Testament. Căci a traduce Vulgata într-o limbă oarecare, inclusiv româna, însemna de fapt traducerea Vechiului Testament. În marşul textului biblic prin istorie, Noul Testament s-a sintetizat într-o recenzie unitară, fără deosebiri, fenomen care face ca la această diviziune a Bibliei atât Vulgata cât şi Septuaginta să ofere aceeaşi desfăşurare structurală, narativă şi textuală, în cele mai mici amănunte. Altminteri stăteau însă lucrurile cu Vechiul Testament. Recenzia LXX şi Vulgata lui Ieronim proveneau din protomodele diferite şi prezentau deosebiri care s-au clasicizat şi au coexistat în paralel. Aceste deosebiri au ajuns emblematice în momentul când una şi alta dintre Biblii a devenit reprezentativă pentru una sau alta dinte bisericile creştine. Sinodul de la Trident a fixat pentru viitorul Bisericii Catolice un model „autorizat" al Vulgatei lui Ieronim, care o îndepărtează şi mai mult de LXX. Părinţii sinodului tridentin au scos din rândul cărţilor canonice *Rugăciunea lui Manasie*, *3 Ezdra* şi *4 Ezdra*. Totuşi – precizează ei – aceste cărţi „sunt pomenite uneori de unii sfinţi părinţi şi se întâlnesc în câteva Biblii latine, atât manuscrise cât şi tipărite", astfel că li se destinează un loc în afara „cărţilor sacre", la sfârşitul textului biblic, fără nici o concordanţă sau alte intervenţii (*nullae ad marginem concordatiae, nullae notae, nullae variae lectiones*) . În această formă discriminatorie s-a fixat Vulgata post tridentină, prin redacţia stabilită de Papii Sixt V şi Clement VIII, după care s-au tipărit o puzderie de ediţii în întreaga Europă. O asemenea ediţie au folosit şi traducătorii de la Blaj, una pe care am avut şansa să o identificăm nu doar ca ediţie, dar şi ca exemplar efectiv de lucru. Este o Biblie tipărită la Veneţia în 1690, cu un titlu sobru, *Biblia Sacra*, plasat în mijlocul paginii realizate dintr-o compoziţie grafică elegantă.[532] Ediţiile istorice ale Vulgatei prezintă mici diferenţe de ordin lexical între ele. Cea de referinţă în cazul de faţă corespunde în amănunt traducerii româneşti. Dar există familii întregi de Vulgate cu textul identic celui tradus de blăjeni. Nici indicarea ediţiei nu îndrituieşte la afirmaţia că se cunoaşte *exemplarul* concret după care s-a lucrat. Pentru acest caz, însă, şansele identificării indubitabile sunt certe. Cartea provine din cel mai vechi fond al bibliotecii călugărilor bazilitani de la Blaj. Ea este împânzită de sublinieri fine şi bifări de pasaje cu creioane de două culori, albastru şi roşu, trădând cel puţin doi dintre traducătorii care au simţit nevoia să se ajute astfel. Este exclusă logic ideea că una sau două persoane din mediul românesc au citit întregul Testament Vechi, cu interes subliniat punctual, numai de dragul lecturii, fără un scop lucrativ, în condiţiile când exista o Biblie românească generalizată, cea de la Bucureşti din 1688, deci anterioară Vulgatei de la Veneţia. Din contră, Noul Testament nu are nici o subliniere, în pofida faptului că s-a dovedit de-a lungul vremii a fi o lectură mult mai îndrăgită, egalând popularitatea literară a psalmilor din Vechiul Testament. Se va explica motivul acestei lipse. Întâmplarea fortunată, de a fi în posesia cărţii pe care au avut-o în mâinile lor traducătorii de la Blaj şi i-au admirat ilustraţia bogată şi sugestivă, dorind pentru poporul lor un lucru similar, a dus la hotărârea de a reproduce în ediţia de faţă gravurile din ediţia venetă, la locurile pe care le secondează în plan vizual. Se reconstituie astfel atmosfera imagistică a Vulgatelor din Europa occidentală, unde artişti de renume au ilustrat ediţii ale Bibliei.

Petru Pavel Aron şi colaboratorii săi aveau aşadar în faţă o ediţie tridentină a Vulgatei, pe care voiau să o transpună în limba română. Aici însă versiunea LXX avea un trecut şi un prestigiu prea mare, pentru ca discriminările operate la Trident să poată trece neamendate. În *Biblia de la Bucureşti*, *3 Ezdra* figurează în rândul celor „sfinte", canonice, iar Samuil Micu va include în *Biblia de la Blaj* şi rugăciunea lui Manasie. Din nou era pus Aron în situaţia de a naviga înţelept între cele două esenţe ale bisericii pe care o păstorea. Un fapt era lipsa din Vulgata a unor cărţi biblice existente în LXX (*3 Macavei*, *4 Macavei*), desfiinţarea altora ca structuri autonome şi înglobarea lor în locuri diferite (*Scrisoarea lui Ieremia*, *Cântarea celor trei tineri, Susana*, *Istoria balaurului şi a lui Bel*), şi cu totul altceva marginalizarea cărţilor pe care ortodocşii le considerau sfinte. În ochii cititorului, demersul tridentin putea constitui o blasfemie. Aron a forţat ritmul traducerii în ideea de a tipări Biblia sa în forma Vulgatei. Trebuia, ca atare, să ia în considerare reacţia viitoare a cititorilor, pe care aruncarea celor două cărţi la sfârşitul Bibliei îi putea îndepărta, le putea trezi ostilitatea. Dincolo de tăcerea documentelor, postura episcopului şi a colaboratorilor săi trebuie să fi fost delicată. Conciliul de la Trident, punctul de start al Contrareformei catolice, generatoare de polemici dure nu doar pe relaţia sud – nord, contra reformaţilor „eretici", ci şi pe vest – est, contra ortodocşilor „schismatici", a revigorat puternic Biserica Catolică, acum cu tendinţe de globlizare, prin aruncarea în luptă a formidabilei armate care a fost Compania lui Isus. Iezuiţii, cărora le datora o bună parte a pregătirii sale intelectuale, nu erau pe placul lui Aron, sau cel puţin nu ca elemente intruse în Biserica Unită, prin teologul impus de actele primare ale unirii. Să

[532] Această sobrietate contrastează puternic cu titlurile interminabile la modă în acea vreme. Aceeaşi ţinută simplă, lipsită de adausurile erudite baroce, caracterizează şi ediţia în sine. Formatul cărţii in 8° (18,5 x 11, 5 cm), 11 foi nenumerotate + 998 + 26 foi nenumerotate cuprinzând indicii de la sfârşit. Foile liminare cuprind o *Praefatio ad lectorem* (f. 2r + v), decretul Papei Clement VIII din 9 noiembrie 1602 pentru tipărirea Bibliei în tipografia Vaticanului (3r), decretul Conciliului de la Trident,unde se stabileşte care cărţi biblice sunt canonice şi care nu (3v) şi trei scrieri ale lui Ieronim, cea mai importantă fiind prefaţa la Pentateucul lui Moise. Întreaga tipăritură este ilustrată cu gravuri care însoţesc textul în plan vizual, în tradiţia Vulgatelor apusene bogat ilustrate. Indicarea tipografiei în josul foii de titlu: „Venetiis, apud Nicolaum Pezzana MDCLXXXX". Cartea provine din vechiul fond al călugărilor bazilitani de la Blaj şi se păstrează la Biblioteca Filialei Cluj-Napoca a Academiei Române, cota B. 8738.

nu fi fost pustnicul de la Blaj de acord principial nici cu deliberatul tridentin referitor la Biblie? Fie din convingere proprie, fie din tactică de ierarh cunoscător al poporului său, el ignorează decretul din 8 aprilie 1546, în pofida anatemei pe care sinodalii de la Trident o preconizau pentru cei care nu vor respecta hotărârea privind Biblia. Cărţile *Rugăciunea lui Manasie*, *3 Ezdra* şi *4 Ezdra* sunt scoase din izolare şi puse în rândul cărţilor canonice, la sfârşitul Vechiului Testament. Pentru compromis, reproduce totuşi, la începutul *Rugăciunii lui Manasie*, celebra explicare a izolării celor trei cărţi, care s-a perpetuat prin toate ediţiile Vulgatei tridentine de până atunci: „Rugăciunea lui Manasie şi doao cărţi care supt nume de a treia şi a patra a lui Esdra să numesc, într-acest loc, afară adecă din rândul canoniceştilor cărţi a Vechiului Testament carele sfântul Sinod de la Trident le-au cuprins şi ca nişte canonicești a le priimi au poruncit, să pun, ca nu cumva de totul să se zăuite, fiind de oricarii sfinţi părinţi în scrisorile sale cândva chiemate şi în careva Biblii letineşti, şi scrise şi tipărite, aflându-să".[533] În plus, aceste cărţi nu sunt prevăzute cu concordanţe marginale. De fapt, întreaga Vulgată a lui Petru Pavel Aron reproduce fidel concordanţele din ediţia latină, iar a căuta concordnţe pentru cărţile în cauză era dincolo de intenţia traducătorilor.[534]

O problemă aparte a Biblei Vulgata de la Blaj este Psaltirea. Această cea mai îndrăgită şi mai răspândită dintre toate cărţile Bibliei a alimentat prin secole pietatea, gustul pentru lectură, erudiţia şi impulsul creator al cititorilor, limita superioară a ataşamentului faţă de psalmi constituind-o versificarea acestora. În cultura noastră, emblematică este în acest ultim sens *Psaltirea în versuri* a lui Dosoftei, tipărită la Uniev, în Polonia, în 1673.[535] Acest interes răscolitor a produs diferenţe chiar între cele mai savante ediţii ale Psaltirii, din dorinţa editorilor de a oferi lirica davidiană într-o formă cât mai atractivă cu putinţă. Iată, în acest sens, o comparaţie între două Biblii din sfera Vulgatei latine, ambele tipărite la Veneţia, în 1690,[536] respectiv 1758.[537] Cea de a doua, cu caracter de ediţie critică, însoţeşte psalmii de rezumate antepuse ale acestora, relativ consistente, după procedeul obişnuit la capitolele celorlalte cărţi biblice. În ideea editorului, psalmii sunt echivalaţi metodologic cu capitolele, idee relativ justificată, pe câtă vreme ei au fost codificaţi în decursul vremii pe versete numerotate, asemeni tuturor versetelor din Biblie. Editorul de la 1758 n-a simţit nici o deosebire între psalmi şi celelalte texte biblice, din punctul său de vedere, unul erudit şi pragmatic. Cu totul altminteri gândeşte editorul veneţian de la 1690, care tratează psalmii diferit faţă de restul cărţilor Bibliei. Toate acestea, inclusiv cele trei apocrife scoase din corpul canonic al textului, beneficiază de rezumate ale capitolelor, tradiţionalele introduceri în materie fiind chiar foarte explicite, extinse. Nici un asemenea rezumat, însă, în cazul psalmilor. Cele 150 de unităţi ale Psaltirii urmează una după alta, fără nici o intervenţie a editorului, psalmii numerotaţi pe versete urmând să-şi dezvăluie singuri mesajul. Încercând o incizie în gândirea editorului anonim, se poate intui demersul unui om inteligent şi cu sensibilitate artistică dezvoltată, care a considerat fie redundantă, fie lipsită de gust şi eleganţă rezumarea unor poezii, cum sunt psalmii în cea mai pură accepţiune a cuvântului. Mulţi dintre psalmi, atât în Vulgata cât şi în LXX, au titluri de intare în materie, cel mai frecvent fiind *„In finem, Psalmus David"* (În sfârşit, psalmul lui David). Există titluri şi mai dezvoltate, cum ar fi la psalmul 3: *„Psalmus David, cum fugeret a facie Absalom filii sui"* (Psalmul lui David pe când fugea din faţa fiului său, Absalom) sau la 17: *„In finem puero Domini David, qui locutus est Domino verba cantici hujus, in diem qua eripuit eum Dominus e manu omnium inimicorum ejus, & de manu Saul, & dixit"* (În sfârşit, fiului Domnului, lui David, care a grăit Domnului cuvintele cântării acesteia, în ziua în care l-a izbăvit pe el Domnul din mâna tuturor duşmanilor lui şi din mâna lui Saul, şi zise"). Textul Vulgatei a evoluat spre transformarea acestui titlu în primul verset al psalmului, numerotat ca atare, în vreme ce în Septuaginta el este situat inaintea psalmului, de regulă după cifra de numerorate a acestuia. Originalitatea ediţiei veneţiene din 1690 constă în plasarea cifrei de numerotare **după** acest titlu-verset, cu excepţia psalmilor 1 şi 2: *„In finem, 1. Ne disperdas, David in tituli inscriptionem, quando misit Saul, & cutodivit domum ejus, ut eum interficeret (1. Reg. 19,11.)* ***LVIII***". Există cazuri când numerotarea psalmului survine după două versete:

„ In finem,
1. In carminibus intellectus David,
2. Cum venissent Ziphæi, & dixissent ad Saul:
Nonne David absconditus est apud nos?
(1 Reg. 23, 19. & 26.1 .) ***LIII***".

Acest procedeu neobişnuit este urmat de *Cartea psalmilor* din Vulgata lui Petru Pavel Aron, fidel şi fără nici o abatere: „Întru sfârşit, 1. Să nu pierzi! David, în scrisoarea stălpului, când au trimis Saul şi au păzit casa lui, ca să-l omoară (1 Împăr. 19, 11), **58**". Sau, în al doilea caz,:

„Întru sfârşit
1. Întru cântările înţăleagerii lui David,
2. Când venise Zifei şi zisease cătră Saul:

---

[533] „Oratio Manassæ, necnon Libri duo, qui sub Libri Tertii, & Quarti Esdræ nomine circumferuntur, hoc in loco, extra scilicet seriem Canonicorum librorum, quos sancta Tridentina Synodus suscepit, & pro Canonicis suscipiendos decrevit sepositi sunt, ne prorsus interirent, quippe qui a nonnullis sanctis Patribus interdum citantur, & in aliquibus Bibliis Latinis tam manuscriptis, quam impresis reperiuntur".

[534] Ediţia Bibliei lui Samuil Micu din 1795 va cuprinde *3 Ezdra* şi *Rugăciunea lui Manasie* de asemenea fără concordanţe.

[535] Din literatura dedicată operei poetice a lui Dosoftei, vezi mai ales: Ştefan Ciobanu, *Dosoftei, mitropolitul Moldovei, şi activitatea lui literară*, Iaşi, 1918; Augustin Z. N. Pop, *Glosări la opera mitropolitului Dosoftei*, Cernăuţi, 1943; Henryk Misterski, *„Psaltirea în versuri". Metropolity moldawskiego Dosoftei'a a „Psalterz Dawidow" Iana Kochanowskiego*, Poznan, 1970; Dan Horia Mazilu, *Barocul în literatura română din secolul al XVII-lea*, Bucureşti, 1976, p. 283-296; Dan Buciumeanu, *Dosoftei, poetul. O hermeneutică a „Psaltirii în versuri"*, Drobeta-Turnu Severin, 2001.

[536] Vezi supra, n. 532.

[537] Supra, n. 496.

„Au nu David s-au ascuns la noi?"
(1 Împăr 23, 19 şi 26, 1.) 53

Identitatea absolută dintre Biblia Vulgata de la Blaj şi *Biblia Sacra* de la Veneţia din 1690 la aranjarea în acest fel a psalmilor în cadrul Psaltirii este dovada cea mai fermă a faptului că traducătorii români au avut ca original de lucru un exemplar din această ediţie, întrucât bibliotecile din România nu deţin Vulgate din alte ediţii cu acest mod de redactare. Cât despre identitatea exemplarului, element secundar, el este totuşi cert în cazul de faţă, prin elementele arătate mai sus. Iată, dar, că formal Aron a respectat imaginea Psaltirii din Vulgata, ceva mai mult, dintr-o ediţie care se îndepărtează la maximum de LXX. Fondul traducerii îl constituie însă limba română în care s-a realizat versiunea. Psaltirea era un accesoriu de cult printre primele traduse în limba română, începând cu *Scheiana*, *Voroneţiana* şi *Hurmuzachi*, manuscrise de la începutul secolului al XVI-lea. În 200 de ani, textul psalmilor în limba română şi-a şlefuit suficient forma şi şi-a acumulat fondul sociologic de cuvinte, pentru ca, la începutul secolului al XVIII-lea, să se poată închega o ediţie de linie, un text naţional al Psaltirii. Specialiştii consideră că Psaltirea naţională s-a realizat în 1703 la Buzău, textul ei rezistând prin vreme până în secolul al XX-lea, când îl regăsim în Biblia sinodală din 1914.[538] Petru Pavel Aron s-a îngrijit şi de tipărirea Psaltirii, care a apărut la Blaj în 1756, în rândul cărţilor liturgice scoase de sub teascul inaugurat la 1750. Nu se cunoaşte însă nici un exemplar din această ediţie,[539] aşa cum o enigmă este şi ediţia a doua. Ediţia a treia, din care se cunosc exemplare şi este descrisă bibliologic,[540] a apărut după moartea episcopului. Se poate pune întrebarea firească dacă există vreo legătură de ordinul similitudinii între Psaltirea blăjeană de cult şi cea din Vulgata tradusă la Blaj. Din analiza Psaltirilor de la Blaj din 1764, 1773, 1780, 1786 precum şi cea cuprinsă în *Biblia de la Blaj* din 1795, reiese că acestea au urmat, „cu mici modificări", textul de la Buzău al lui Grigore Râmniceanu.[541] Cât priveşte organizarea materialului, orice apropiere este exclusă, Psaltirea din Vulgata lui Aron fiind copia fidelă a schemei din ediţia venetă de la 1690. Rămâne problema limbii, a expresiei româneşti. Fără a aştepta confirmarea documentară, se poate lua ca lucru sigur faptul că Aron a ştiut să diferenţieze între Psaltirea de cult, care a ieşit în seria tipăriturilor accelerate sub păstoria sa, şi Psaltirea pe care o voia pentru ediţia Bibliei. Cărţile de altar apăreau la Blaj sub îngrijirea călugărilor săi savanţi şi reproduceau, probabil fără nici o schimbare, texte similare din afara Transilvaniei, de la Râmnic mai ales. Psaltirea din Biblia Vulgata este opera personală a lui Aron. Manuscrisul maculator 21 din V1, cuprinzând pe 126 de pagini Psaltirea, poartă grafia unui singur traducător, a lui Aron. Nici un altul nu este prezent, în întreaga Biblie, cu o contribuţie atât de mare „dintr-o bucată", grafia lor survenind ritmic cu un număr redus, uneori derizoriu, de pagini. Ambiţiosul episcop a luat astfel asupra sa rezolvarea celei mai atrăgătoare, dar şi mai dificile cărţi biblice. Aici poate fi Aron urmărit în expresia sa literară, versiunea aceasta a psalmilor fiindu-i cea mai importantă contribuţie – cunoscută până acum – la înjghebarea culturii româneşti premoderne, în pragul afirmării creatoare a Şcolii Ardelene mature. Psaltirea sa este una originală, traducere aparte, care sparge mecanismul reproducerii textului de la Buzău din 1703. Analiza comparativă certifică acest lucru. Psaltirea din *Biblia de la Blaj* din 1795 nu are un text original, Samuil Micu apelând la cel consacrat prin numeroasele ediţii tipărite la Blaj până la el.[542] Micu era condus şi de admiraţia sa faţă de limba românească din Moldo-Valahia, care l-a determinat să utilizeze *Biblia de la Bucureşti* din 1688 ca pe un rezervor de cuvinte, ambiţia lui fiind de a unifica limba literară.[543] Comparaţia Psaltirii lui Aron cu aceea din Biblia lui Micu arată dintru bun început că este vorba de două lucrări diferite :

P. P. Aron	**Biblia de la Blaj**
Psalmul :	**Psalmul :**
3, 5 Eu am dormit şi am dormitat şi m-am sculat, că Domnul m-au sprijinit.	3,5 Şi eu am adormit şi am dormit ; sculatu-m-am, că Domnul mă va sprijini.
3,6: Nu mă voiu teame de miile norodului ce mă împresoară.	3,6 Nu mă voiu teame de mii de noroade, cari împrejur mă împresoară.
4, 2 Când am chemat, auzitu-m-au Dumnezeul dreptăţii meale.	4, 2 Când am strigat, auzitu-m-ai, Dumnezeul dreptăţii meale.
4,5 Mâniiaţi-vă şi să nu păcătuiţi ; ceale ce ziceţi în inimile voastre, în culcuşurile voastre vă umiliţi.	4,5 Mâniiaţi-vă şi nu greşiţi; ceale ce ziceţi în inimile voastre, în aşternuturile voastre vă umiliţi.
4, 9 În pace şi spre acestaşi voiu dormi şi mă voiu odihni...	4, 8 Cu pace împreună mă voiu culca şi voiu adormi...
5 (titlu) Întru sfârşit, pentru ceaea ce moştenirea agiunge.	5 (titlu) Întru sfârşit, pentru cea moştenitoare.
5, 2 Graiurile meale i-le în urechi, Doamne, înţeleage strigarea mea.	5,1 Graiurile meale ascultă-le, Doamne, înţăleage strigarea mea.

[538] Alexandra Moraru, *Psaltirile româneşti din secolele al XVII-lea şi al XVIII-lea. Probleme de filiaţie*, în „Limba română", XXII, 1974, nr. 3, p. 233-242; idem, *Contribuţii la problema unificării limbii române literare. (În legătură cu ediţiile româneşti din secolul al XVIII-lea ale „Psaltirii"*, ibid., nr.1, p. 13-24.

[539] Certitudinea apariţiei ei o confirmă o scrisoare din acelaşi an a lui Aron către episcopul latin de la Oradea, în care în informează că „...nostra typographia alterum hoc anno ecclesiastici prtem...hoc est Psalterium edidit" (Zenovie Pâclişanu, *Istoria Bisericii Române Unite. (Partea II, 1752 – 1783)*, în „Perspective", München, XIV-XVI, 1993, nr. 53-60, p. 67-68). Pentru o Psaltire în ediţie princeps la Blaj, în 1756, opinează Zenovie Pâclişanu, *Tipografia din Blaj,* în „Boabe de grâu", V, 1934, nr. 2, p. 105-108; Barbu Theodorescu, *Completări şi rectificări la Bibliografia românească veche,* în „Glasul bisericii", XIX, 1960, nr. 11-12, p. 1044; Daniela Poenaru, *Contribuţii la Bibliografia românească veche*, Târgovişte, 1973, p. 46.

[540] Aurel Filimon, *Nouă contribuţiuni la Bibliografia veche românească*, în „Dararomania", VI, 1929 –1930, p. 381-382.

[541] Eugen Pavel, *Un monument de limbă literară: Biblia lui Samuil Micu*, în *Biblia de la Blaj. Ediţie jubiliară*, Roma, 2000, p. 2424.

[542] *Ibid*.

[543] Ioan Chindriş, *Cultură şi societate...*, p. 328.

5, 4 Căci cătră tine mă voiu ruga, Doamne! Dimineaţa vei auzi glasul mieu.	5, 3. Dimineaţa vei auzi glasul mieu. Dimineaţa voiu sta înaintea Ta şi mă vei vedea.
5,5 Dimineaţa voiu sta înnaintea Ta şi voiu vedea că nu Dumnezeul cel ce voieşti fărădelegea Tu eşti.	5, 4 Că Dumnezeu, Cel ce nu voieşti fărădelege, Tu eşti.

Întregul text al celor două Psaltiri poate fi parcurs astfel comparativ, recoltând sute de deosebiri semnificative dintre ele. În final, concluzia este că Psaltirea lui Aron e o traducere originală, nouă, până acum necunoscută, în limitele originalităţii pe care regulile epocii o admiteau. Textul psalmilor era unul bătut în cuie, una era şi limba română în care se traducea. Nu se pot aştepta deosebiri radicale pentru a concluziona în sensul unei tălmăciri noi de către Aron, alta decât cele existente în limba română până la acea dată. Este evident că el a avut în faţă textul de linie post Buzău 1703, pe care l-a folosit ca matrice de bază pentru versiunea proprie. Dar se abate de la el mult peste limitele în care Psaltirea sa ar putea fi considerată o variantă integrată seriei care reproduce Buzăul. Atitudinea activă faţă de modelul românesc are două motive. Primul îl constituie opţiunea estetică şi lingvistică a lui Aron. Un astfel de exemplu se poate vedea în psalmul 115, 15: „Scumpă e înaintea Domnului moartea *sfinţilor* Lui". La Samuil Micu, oglindă fidelă a Psaltirilor româneşti existente, versetul (numeroat 5, după Septuaginta) sună astfel: „Scumpă e înaintea Domnului moartea *cuvioşilor* Lui". Aron consideră că harul lui Dumnezeu nu poate fi obţinut printr-o simplă *cuvioşenie*, darul multora dintre oameni, ci prin *sfinţenie* întreagă. Obsesia sfinţeniei l-a urmărit până la moarte, în convingerea că ea poate fi însuşită pe pământ, printr-o viaţă de mortificare necontenită a impulsurilor extraspirituale şi prin muncă fără răgaz însoţită de rugăciune, după îndemnul apostolului: „Rugaţi-vă neîncetat!" Dar grosul deosebirilor faţă de Psaltirile amintite îşi au izvorul în dorinţa de a traduce, pe cât era posibil, cu fidelitate originalul latin după care s-a realizat întreaga Vulgată de la Blaj. Un exemplu la îndemână este chiar cel de mai sus, 5, 2: „Graiurile meale ia-le în urechi, Doamne, înţeleage strigarea mea". Forma neobişnuită se datorează traducerii fidele a textului latin: *„Verba mea auribus percipe Domine, intellige clamorem meum"*. Dubla dependenţă, de textul latin şi de cel românesc circulant, secondată de inspiraţia proprie, l-a ajutat pe Aron să dea o versiune personalizată a Psaltirii, superioară estetic Vulgatei de la Blaj în ansamblu, unde a funcţionat în mod adesea apăsător, până la calchiere, obedienţa faţă de singur textul latin. Astfel, Psaltirea este cea mai românească, mai „naţională" dintre cărţile Bibliei de faţă, un produs cultural excepţional al Blajului iluminist, scos abia acum din întunericul manuscrisului inedit, aşa cum multe alte opere ale Şcolii Ardelene aşteaptă încă momentul ieşirii la lumina tiparului.

La 1778, în varianta latină a istoriei sale, Samuil Micu spune, după cum s-a văzut, că Petru Pavel Aron „...universamque SS. Scripturam ex Latino in Valachicum transtulit, juxta Vulgatam Latinorum".[544] Informaţia trebuie privită cu circumspecţie. Acelaşi Micu, în cuvântul *Cătră cetitoriu* la Biblia de la Blaj din 1795, spune dintr-un foc alte două inexactităţi despre Biblia lui Aron: 1. că acesta „toată S. Scriptură pre limba românească *însuşi* [s. n.] o au tălmăcit" şi 2. că s-au păstrat numai „nişte hârtii" din ea, restul s-a pierdut. Din analiza manuscriselor V1 se vede clar că la traducere au lucrat cel puţin şapte traducători, care se trădează prin grafiile lor diferite. Nici a doua informaţie nu este corectă: Biblia lui Aron s-a păstrat în 11 manuscrise masive, legate în volume cu coperţi contemporane, şi nu pe nişte hârtii. De fapt, echipa de la Blaj a tălmăcit temeinic în limba română doar Vechiul Testament din Vulgata veneţiană de la 1690. Cele patru volume V2, cu forma lor definitivă pregătită pentru tipar, arată clar intenţia episcopului de da a la lumină, deocamdată, doar Vechiul Testament. În V1 există, totuşi, manuscrisul 22, care conţine textele celor patru Evanghelii. La o privire superficială, s-ar putea crede că acesta este un prim manuscris din Noul Testament, iar restul ori s-a pierdut, ori s-a oprit traducerea. Există precedentul unui întreg volum realmente pierdut din V1, în care erau traduse în formă primară cărţile biblice Pildele sau Proverbele lui Solomon, Ecleziastul, Cântarea cântărilor, Cartea înţelepciunii, Ecclesiasticul sau Isus Sirah, Isaia, Ieremia, Plângerile lui Ieremia şi Baruch. Extrapolarea cazului o infirmă însăşi forma în care se prezintă textul Evangheliilor traduse de echipa lui Aron. Textul lor nu curge firesc, ci este fărâmiţat în pericope, adică secţiuni sau bucăţi prescrise a se citi la slujbele bisericeşti, cu indicarea exactă a sărbătorii sau prilejului cu care se citesc. Cele patru Evanghelii sunt traduse docil după aceeaşi sursă latină, cu rezumatele şi concordanţele identice, dar secţionate pe fragmente pericopale. Iată, de exemplu, începutul Evangheliei după Ioan:

190r

SFÂNTA LUI ISUS HRISTOS EVANGHELIIA DE LA IOAN

Cap 1

Cuvântul e Dumnezău, viiaţă şi lumină ce luminează pre tot omul; prin Carele toate s-au făcut şi Carele om s-au făcut, de Carele mărturiseşte Ioan, zicându-să pre sine a-I fi glasul şi nevrednic a-I dezlega cureaoa încălţămintelor şi cum că-i Mielul lui Dumnezeu, Carele ia păcatul lumii. Andrei, unul din doi ucenicii lui Ioan carii au mers după Isus,

[544] Vezi supra, n. 483.

aduce la El şi pre Simon, fratele său. Şi Filip, de Isus fiind chemat, aduce la El pre Nathanail.

Zac. 1. *Dumineca Paştii, la Leturg. Zac. 1.*

1. ntru început era Cuvântul, şi Cuvântul era la Dumnezău şi Dumnezău era Cuvântul.
2. Acesta era întru început la Dumnezău.
3. Toate printr-Însul s-au făcut şi fără El nimică nu s-au făcut ce s-au făcut.
4. Într-Însul viaţa era, şi viaţa era lumina oamenilor.
5. Şi lumina întru întunerec luminează, şi întunerecul nu o au cuprins.

*Math. 3, 1. 6. *Fost-au om trimis de la Dumnezău, căruie numele era Ioan.

Mar. 1, 2. 7. Acesta au venit întru mărturie, ca să mărturisască de lumină, ca toţi să crează printr-Însul. |

8. Nu era el lumina, ci ca să mărturisască de lumină. 190v

*Jos 3, 19. 9. *Era lumina cea adevărată, carea luminează pre tot omul ce vine întru această lume.

*Ovr. 11, 3. 10. În lume era *şi lumea printr-Însul s-au făcut, şi lumea pre El nu L-au cunoscut.

11. Întru ale Sale au venit şi ai Săi nu L-au priimit.

12. Iară oricâţi L-au priimit, le-au dat putere a fi fiii lui Dumnezău celor ce cred întru numele Lui.

13. Carii nu din sângiuri, nici din voia trupască, nici din voia bărbătească, ci din Dumnezău S-au născut.

*Mth. 1, 16. 14. *Şi Cuvântul trup S-au făcut şi S-au sălăşluit întru noi. Şi am văzut slava Lui,
Luc. 2, 7. slava ca a Unuia-Născut de la Tatăl, plin de dar şi de adevăr.

15. Ioan mărturiseaşte de El şi strigă, zicând: „Acesta era de Carele am zis, Carele după mine va să vie mai nainte de mine S-au făcut, că mai nainte de mine era.

*1 Tim 6, 16. *Şi din plinirea Lui noi toţi am luat şi dar pentru dar.
17. 17. Că leagea prin Moisi s-au dat, darul şi adevărul prin Isus Hristos s-au făcut.

Zac. 2. *Sfărt. Paşti. Luni luminat. Zac. 2.*

*1 Tim. 6, *18. Pre Dumnezău nime nu L-au văzut, nici o|| dânăoară. Fiiul Unul-Născut, 191r
17. Carele este în sinul Tatălui, Acela au spus.

Pericopele sunt numite aici *zacealuri*, după vechea formă slavonă, cu care românii erau obişnuiţi de secole. Ce finalitate putea să vizeze această formă de lucrare? Indiciile, atent interpretate, arată intenţia clară a lui Aron de a scote numai Vechiul Testament. De ce? Timpul şi energiile nu lipseau. Dacă Vechiul Testament a fost tradus în mai puţin de nouă luni, Evangheliile au fost gata în ceva mai mult de o lună, la 28 ianuarie 1761, după o însemnare de la sfârşitul manuscrisului 22. Însăşi însemnarea pare să indice un sfârşit al lucrului, un punct final. Şi iarăşi trebuie sondată gândirea episcopului blăjean, lucru dificil din cauza firii sale închise, nu însă imposibil. După analogia cu atitudinea faţă de *Biblia de la Bucureşti*, pe care nu a vrut să o dubleze, ci a recurs la Vulgata, se poate lansa ipoteza că nu simţea nevoia Noului Testament românesc, pe câtă vreme el exista, iar existenţa lui era una glorioasă. Este vorba de *Noul Testament de la Bălgrad* din 1648,[545] carte epocală care a fixat un model ardelean de prezentare a materialului neotestamentar. Cercetătorii vânători de subiecte incitante au căutat în metoda predosloviilor din această carte sensuri teologice abisale, la limita hilarităţii.[546] În realitate, rostul acestor povestiri de la începutul fiecărei cărţi, ca şi al rezumatelor copioase la capitole, era unul practic, foarte important. Într-o lume românească strivită de incultură, predosloviile picurau un strop de cultură la nivel popular, facilitau înţelegerea a ceea ce urma să fie citit, ajutându-i mai ales pe preoţi să găsească uşor exemplul sau pasajul căutat. La 1795, când s-a pus problema tipăririi Bibliei lui Samuil Micu, pragmaticul episcop blăjean Ioan Bob i-a dat traducătorului peste cap întreaga metodologie, care era una savantă, a prezentării textului biblic în stare nudă, mai ales în cazul ediţiilor după LXX. Convins de utilitatea populară, deci şi comercială, a predosloviilor, Bob l-a supus pe Micu la cazna în plus a redactării de predoslovii la toate cărţile Bibliei, iar prin alte persoane a împănat-o cu rezumate la capitole.[547] Forţa modelului de la Bălgrad, de mare circulaţie în Transilvania, mai are o explicaţie. În condiţiile terorii calviniste

[545] Vezi ediţie recentă: *Noul Testament. Tipărit pentru prima dată în limba română la 1648 de către Simion Ştefan. Reeditat după 340 de ani din iniţiativa şi purtarea de grijă a sfinţitului Emilian, episcop al Alba Iuliei, Bucureşti, 1988. Cf.* şi Gabriel Ţepelea (G. T. Pop), *Contribuţii la studierea limbii şi literaturii vechi. Sinonimele în Noul Testament de la Bălgrad (1648)*, în „Biserica Ortodoxă Română", LXXX, 1962, nr. 7-8, p. 742 sqq.; G. Istrate, *Un monument important în istoria limbii române literare: „Noul Testament" de la Bălgrad (1648)*, în „Mitropolia Moldovei şi Sucevei", XLVIII, 1972, nr. 9-12, p. 749-774; Grigorie T. Marcu, *Consideraţii asupra Noului Testament din 1648*, în „Studii teologice", XXV, 1973, nr. 9-10, p. 605-618;

[546] Grigorie Marcu, *Valoarea isagogică şi biblico-teologică a celor 24 de predoslovii*, în *Noul Testament...*, ed. cit., p. 68-76.

[547] Ioan Chindriş, *Cultură şi societate...*, p. 336-338.

asupra românilor, de a-şi lepăda legea strămoşească, abilul Simion Ştefan a reuşit să dea o operă care nu se abătea deloc nici de la dreapta credinţă ortodoxă, nici de la limba română, care în această unică tipăritură de la Alba Iulia este ferită de noianul de ungurisme rebarbative, întâlnite în cvasitotalitatea celorlalte. Opera bălgrădeană este acreditată, din neaprofundarea comparaţiei, drept model al *Bibliei de la Bucureşti* din 1688.[548] Biblia bucureşteană este în mod aparte lipsită de orice text original, nu are nici măcar rezumate la capitole, Nicolae Milescu urmând cu fidelitate modelul textului nud al ediţiei de la Frankfurt. Iar în ce priveşte limba, orice asemănare între graiul moldovenesc al spătarului şi limba neaoşe ardelenească a *Noului Testament de la Bălgrad* este o întreprindere hazardată. Dacă opera pusă în lumină de Simion Ştefan a făcut şcoală, acest lucru s-a petrecut acasă, în Transilvania, prima influenţă masivă fiind asupra *Bibliei de la Blaj* din 1795. Nu era Petru Pavel Aron, cel care s-a chinuit decenii la rând cu armonizarea dublei esenţe a bisericii unite, omul chemat să încerce doborârea în plan cultural a Noului Testament familiar ardelenilor. Planul său cu Evangheliile din Vulgata era altul. În mod vizibil, el dorea să realizeze un Evangheliar, carte de primă importanţă între cele de altar, care la acea dată nu era încă tipărită la Blaj. Acest plan a fost, se pare, abandonat ulterior, dovadă soarta manuscrisului care nu a mai suscitat nici un interes, rămânând în stadiul de maculator. La un an de după moartea lui Aron, în 1765, se va tipări la Blaj un Evangheliar, dar unul ortodox, la fel ca toate tipăriturile de altar scoase la Blaj până atunci, şi care vor fi scoase în continuare tot astfel, până la episcopul Ioan Bob. Calea Evangheliarului după Vulgata s-a dovedit greşită, mai exact, confundarea palierului bisericesc cu cel cultural era o greşeală. Din acest ultim punct de vedere, Vulgata sub conţinutul Vechiului Testament era suficientă pentru ilustrarea alterităţii culturale în cadrul bisericii creştine, gustul pentru cunoaştere al cititorului satisfăcut, căci Noul Testament nu spunea absolut nimic în plus faţă de ce se citea de secole în Ardeal. Dimpotrivă, Vechiul Testament al Vulgatei, cu ampla implicare a textului masoretic, pe lângă vechile recenzii latine pre-ieronimiene, aduce schimbări uriaşe faţă de Septuaginta, unele, foarte puţine, marcate mai sus. Da, aici factorul cultural era regent şi el motivează munca traducătorilor blăjeni, uniţi cu toţii în jurul unei idei, al unui scop care nu viza exerciţiul bisericesc diurn în nici un fel. Propensiunea culturală este accentuată de faptul că blăjenii au desfăşurat, prin traducerea Vulgatei, opera de pionierat a primei transpuneri în limba română a unui text latin de proporţii. În condiţiile limbii scrise de dinaintea codificării şi unificării ei de către Samuil Micu prin *Biblia de la Blaj* din 1795, a îmbogăţirii ei explozive prin achiziţiile lexicale extracarpatine, sarcina blăjenilor de la 1760 a fost de o dificultate greu de imaginat. Două căi spre cuvântul potrivit a găsit Petru Pavel Aron şi coechipierii săi, ambele justificate la acea dată. Prin imperativ istoric ce îşi avea sorgintea în ideologia socială a unirii, ei au cotinuat opera de curăţire a limbii scrise româneşti de zgura ungurismelor pe care le-au impus tipăriturile româno-calvine de la Alba Iulia din secolul al XVII-lea, cu excepţia unică a Noului Testament din 1648. Metoda autorilor acestor cărţi parazitare era de a lua din limba maghiară, limba „sfântă" a calviniştilor din Transilvania, toate cuvintele – mai ales termeni bisericeşti sau teologici – care nu aveau un corespondent consolidat în limba română. Sarcina catolicilor români din Transilvania era de a ilustra opţiunea distanţării de calvinism şi prin eliminarea totemurilor lingvistice, mentalul popular al epocii fiind sensibil la haina verbală a religiei. Blăjenilor inspiraţi de Vulgata nu le-a rămas la îndemână decât apelul la limba populară din Transilvania, alte aporturi lingvistice urmând să intre abia peste decenii. Cum cei mai prestigioşi dintre traducători erau nativi din părţile ardelene de la nordul Mureşului (Petru Pavel Aron, Gherontie Cotorea, Atanasie Rednic, Grigore Maior), limba traducerii se resimte de coloritul nord-ardelean, pe care analiza lingvistică îl poate releva cu uşurinţă. Rămânea însă marea problemă a cuvintelor şi termenilor biblici pentru care limba populară nu avea grai. Inspiraţia genială a lui Samuil Micu, de a lua cuvintele necesare din *Biblia de la Bucureşti*, era de domeniul viitorului. La 1760, traducătorii Vulgatei se salvează printr-o fidelitate excesivă faţă de originalul latin. Cuvintele care lipseau din limba română sunt luate ca atare din latină, în mod prea puţin analizat, şi „lipite" de textul românesc. Ideea îmbogăţirii limbii prin neologisme nu era încă activă, conştientizată. Şi totuşi, din această preluare masivă de cuvinte latine a rezultat un fond lexical important pentu istoricul limbii, întrucât foarte multe cuvinte s-au validat în timp şi se regăsesc astăzi în limba noastră literară. Nu mai puţin, urmarea topicii latine de către cei de la 1760 este în multe privinţe un bun actual în expresia stilistică a limbii române. Acest amestec de românească populară şi latină calchiată a dus la o limbă unică în cultura noastră, cu originalităţi şi frumuseţi, naivităţi şi poticneli mai mari sau mai mici, toate însă în limitele unui ansamblu care defineşte o capodoperă a literaturii noastre vechi. În situaţia când limba de cultură din Moldo-Valahia, sufocată de fanariotism, îşi pierduse calitatea de navă-amiral pe care o avuse în miraculosul secol al XVII-lea, traducătorii Vulgatei de la Blaj sunt cei dintâi care încearcă, şi reuşesc în mod admirabil, să preia ştafeta „creşterii limbii româneşti", printr-o operă monumentală. Faptul că Vulgata de la Blaj nu s-a tipărit nu înseamnă că ea a rămas operă moartă. Voinţa – iar acum şi experienţa! – şlefuirii şi îmbogăţirii limbii printr-o muncă de proporţii uriaşe şi-a pus pecetea pe o generaţie de intelectuali, care pregăteau tineretul şcolar ca profesori sau preoţi. Ei sunt magma din adânc, din care va ţâşni, nu peste mult timp, eflorescenţa impresionantă a Şcolii Ardelene, Samuil Micu, Gheorghe Şincai şi Petru Maior cunoscându-i pe cei mai mulţi dintre tălmăcitorii Bibliei lui Petru Pavel Aron şi urmându-le exemplul în cultivarea limbii române. Exemplu deloc de lepădat, dacă citim acum din Vulgata lui Aron, cu ochii românului care cunoaşte limba lui Eminescu, lecţiuni ce impresionează prin frumuseţea de dincolo de timp a limbii. Baza sociologică populară a limbii de la 1760 se alătură unei viziuni ruraliste, prezentă în litera Vulgatei româneşti, dar şi în habitudinile personajelor care populează Biblia. Însăşi opera Creatorului de plăsmuire a lumii are la blăjenii noştri savoarea meticuloasă a meşteşugitului popular, a meşterului migălos şi atent cu detaliile muncii sale, graţie expresiei rustice a celui mai cunoscut pasaj din Biblie, pe care Aron şi ai săi îl rezolvă astfel în mod admirabil:

---

[548] *Dicţionarul literaturii române de la origini până la 1900*, Bucureşti, 1979, p. 623.

TESTAMENTUL LUI PETRU PAVEL ARON

1. Întru început au făcut Dumnezeu ceriul şi pământul.
2. Iară pământul era înzădarnic şi deşert şi întunearec era preste faţa adâncului şi Duhul lui Dumnezeu Să purta preste ape.
3. Şi au zis Dumnezeu: „Să să facă lumină!” Şi s-au făcut lumină.
4. Şi au văzut Dumnezeu lumina că iaste bună şi au despărţit lumina de întunearec.
5. Şi au numit lumina zio şi întunearecul noapte. Şi s-au făcut sară şi dimineaţă: zi una.
6. Şi au zis Dumnezeu: „Să să facă tăriia în mijlocul apelor şi să desparţă ape de ape”.
7. Şi au făcut Dumnezeu tăriia şi au despărţit apele carele era supt tăriia de cele ce era deasupra tăriii. Şi s-au făcut aşa.
8. Şi au numit Dumnezeu tăriia ceriu. Şi s-au făcut sară şi dimineaţă: zioa a doua.
9. Şi au zis Dumnezeu: „Să să adune apele cele de supt ceriu într-un loc şi să să arâte uscatul”. Şi s-au făcut aşa.
10. Şi au numit Dumnezeu uscatul pământ şi adunările apelor le-au numit mări. Şi au văzut Dumnezeu că iaste bine.
11. Şi au zis: „Să răsară pământul iarbă verde şi carea face sământă şi lemn roditoriu, care face rod după feliul său, a căruia sământă să fie într-însul pre pământ”. Şi s-au făcut aşa.
12. Şi au scos pământul iarbă verde şi care face sământă după feliul său şi lemn care face rod si are fieştecarele sământă după feliul său. Şi au văzut Dumnezeu că iaste bine.
13. Şi s-au făcut sară şi dimineaţă: zioa a triia.
14. Şi au zis Dumnezeu: „Să să facă luminători întru tăriia ceriului şi să desparţă zioa şi noaptea şi să fie spre seamne şi spre vremi şi spre zile şi spre ani,
15. Ca să strălucească întru tăriia ceriului şi să lumineaze pământul”. Şi s-au făcut aşa.
16. Şi au făcut Dumnezeu doi luminători mari: luminătoriu mai mare, spre stăpânirea zilii şi luminătoriu mai mic, spre stăpânirea nopţii şi stealele.
17. Şi le-au pus întru tăriia ceriului, să lumineze pre pământ,
18. Şi să stăpânească peste zi şi peste noapte şi să desparţă lumina şi întunearecul. Şi au văzut Dumnezeu că iaste bine.
19. Şi s-au făcut sară şi dimineaţă: zioa a patra.
20. Şi au zis Dumnezeu: „Să scoaţă apele jivină ce să târâieşte pre pământ şi pasire zburătoare supt tăriia ceriului.
21. Şi au făcut Dumnezeu chituşi mari si tot sufletul viu şi ce să mişcă, carele au scos apele după feliurile sale şi tot ce zboară după feliul său. Şi au văzut Dumnezeu că iaste bine.
22. Şi le-au blagoslovit, zicând: „ Creşteţi şi vă înmulţiţi şi umpleţi apele mării şi pasirile să să înmulţască deasupra pământului”.
23. Şi s-au făcut sară şi dimineaţă: zioa a cincea.
24. Şi au zis Dumnezeu: „Să scoaţă pământul suflet viu după feliul său, dobitoace şi ceale ce să târâiesc şi fierile pământului, după feliurile sale”. Şi s-au făcut aşa.
25. Şi au făcut Dumnezeu fierâle pământului după feliurile sale şi dobitoacele şi tot ce să târâiaşte pre pământ după feliul său. Şi au văzut Dumnezeu că iaste bine.
26. Şi au zis: „Să facem om după chipul şi după asămânarea Noastră şi să stăpânească peştii mării şi pasirile ceriului şi fierâle şi tot pământul şi tot ce să târâia mişcându-să pre pământ”.
27. Şi au făcut Dumnezeu pre om după chipul Său, după chipul lui Dumnezeu l-au făcut pre el, bărbat şi fămeaia i-au făcut pre ei.
28. Şi i-au blagoslovit Dumnezeu şi au zis: „Creşteţi şi vă înmulţiţ şi umpleţi pământul şi-l supuneţi şi stăpâniţi preste peştii mării şi preste pasirile ceriului şi preste toate jiviniile ce să mişcă pre pământ”.
29. Şi au zis Dumnezeu: „Iată, v-am dat voao toată iarba care aduce sământă pre pământ şi toate lemnele carele au în sineş sământă după feliul său, să vă fie voao spre mâncare.
30. Şi tuturor jiviniilor pământului şi tuturor paserilor ceriului şi tuturor care să mişcă pre pământ şi în care iaste suflet viu, ca să aibă de mâncat”. Şi s-au făcut aşa.
31. Şi a au văzut Dumnezeu toate care făcuse şi era foarte bune. Şi s-au făcut sară şi s-au făcut dimineaţă: zioa a şasa.

Un biograf al lui Petru Pavel Aron remarca, în 1891, că acesta „îşi mărginise activitatea numai pe terenul cultural şi religios”.[549] Această strategie i-a fost impusă de interesele macropoliticii imperiale din timpul Mariei Tereza, suverană luminată, dar cu domnia răscolită de două războaie care, deşi fortunate până la urmă, au dinamitat întreaga gândire politică a celor doi cezari anteriori, Leopold I şi Carol VI. Sub aceste auspicii, forţele

[549] Mihail Străjanu, *Începutul naşterii naţionale prin şcoli sau despre episcopul Petru Pavel Aron*, Craiova, 1891, p. 22.

politice de tip medieval din Transilvania au putut să atace cu eficienţă elementul cel mai „primejdios" pentru ele din reforma imperială de după înglobarea principatului: unirea românilor cu Biserica Catolică. Nimicirea carierei lui Inochentie Micu-Klein a constituit un avertisment despre primejdiozitatea pentru români a căii politice militante, făţişe. Premisele pentru o asemenea metodă erau încă foarte îndepărtate. Petru Pavel Aron nu a fost cu nimic mai puţin român şi iubitor de neamul său decât tulburătorul său înaintaş. Starea politică şi socială oropsită a românilor ardeleni nu-i era indiferentă fiului de moţ din Munţii Apuseni, la fel cum nu-i erau necunoscute bazele istorice ale contenciosului din principat. Un pasaj din scrisoarea adresată Papei în 15 septembrie 1756, despre poporul român din Transilvania, este grăitor în acest sens: „Este un popor numeros, rămăşiţe ale lui Traian şi Adrian, cum spune istoria, pentru care în limba lor se şi numesc pe sine români sau romani, până în ziua de astăzi. Graiul le este latinesc şi foarte asemenea cu cel italienesc. Din fire sunt foarte blânzi şi aplecaţi la orice măiestrii sau ştiinţe, la vicii ca şi la pietate. Dar până acum au fost cu totul părăsiţi şi despreţuiţi de popoarele cari-i stăpânesc şi de eretici. De aceea sunt şi foarte aspri şi fără ştiinţă de carte. Sunt aproape striviţi de greutăţile publice şi ale domnilor, ca fiii lui Iacob în Egipt".[550] În aceste cuvinte puţine, caracteristice firii sobre a pustnicului de la Blaj, se sintetizează întregul program politic şi social al lui Inochentie, dar şi miezul ideologiei culturale întemeiate pe istorie şi latinitate, care se contura pas cu pas în rândul românilor, o dată cu dezvoltarea noii elite intelectuale cu studii savante în occidentul catolic. „Unde-i gloria străbună, unde-i patria română? Ardeal, pământ de jale, scumpă ţară a mea!", exclamă el cu altă ocazie.[551] În imposibilitatea căilor directe de a remedia această jale, Aron a mizat pe marea interioară a subterfugiului cultural, în cunoştinţa faptului că starea înfloritoare a popoarelor occidentale pe care le cunoştea este direct proporţională cu nivelul de cultură al acestora. În bătălia pentru cultură, Aron a fost neînvins, iniţiativele, energia, intuiţia şi reuşitele lui punând adevărata vatră a primatului unui „pământ de jale", Transilvania, în naţionalizarea vieţii intelectuale româneşti la pragul epocii moderne. Inochentie şi-a depăşit în mod dramatic epoca. Aron, în schimb, a fost conştient – din dezastrul personal al pecursorului său – că, pentru a conduce un popor spre cucerirea depturilor sale, acel popor trebuie să aibă conştiinţa de sine dobândită prin cultură. La ce este bună sabia dacă nu o poţi folosi? Într-o scrisoare către sora sa se poate citi un pasaj care îi deconspiră firea caldă, jertfelnică şi iubitoare faţă de neamul oropsit căruia îi era căpetenie spirituală: „Oh, Dumnezeule, dacă neamul nostru s-ar putea mântui prin jertfă, ce n-aş fi eu în stare să fac! Dar nu, de o mie de ori nu, *sabia nu străbate prin întunerec* [s. n.], numai lumina străbate. Numai omul cult şi religios se poate entuziasma. Alţii se pot fanatiza: va fi flacără, dar căldură şi lumină nu".[552] Religia şi cultura au constituit sabia cu dublu tăiş a lui Aron, cu care a deschis calea spiritualităţii româneşti moderne. Episcopul nu şi-a putut însă depăşi destinul asumat, acela al muncii fără răgaz şi întru modestie absolută. Alţii vor culege roadele jertfei sale, care de fapt s-a înfăptuit, tineri dintr-o generaţie nouă şi mai fortunată vor răspândi spre toate zările româneşti torţa trezirii la cultură aprinsă de Aron la Blaj. Admiraţia aproape mistică faţă de Şcoala Ardeleană şi opera ei strălucită, care va cuceri pentru totdeauna mentalul erudit românesc, se întemeiază pe diata culturală lăsată urmaşilor de Petru Pavel Aron, unde Vulgata tradusă în 1760 îşi găseşte un loc de frunte. Testamentul propriu-zis şi l-a scris în 6 noiembrie 1758.[553] Întreaga sa avere o lasă pe seama şcolilor, activitatea cea mai dragă sufletului său, unde a cunoscut bucurii şi decepţii, unde a avut realizări eclatante şi unde a comis erori, din prea mare dorinţă de viaţă sfântă, pe care o întrezărea şi o credea realizabilă. Dar marele şi adevăratul său testament este viaţa exemplară şi unică pe care a dus-o, de mortificare a trupului şi înălţare a spiritului, de aspră urmărire a unui ţel luminos: ridicarea poporului român la cultura molipsitoare a secolului al XVIII-lea, care aprindea lumini pe tot cuprinsul continentului european.

A murit în 9 matrie 1764, la 55 de ani, în Baia Mare, „zdrobit de viaţa lui austeră şi de marea lui oboseală pentru bunăstarea turmei încredinţate păstoriei sale".[554] Cu câteva zile înainte, şi-a desprins de pe trup lanţul şi obezile de tortură, de care nu s-a despărţit pe tot timpul păstoriei sale, oferindu-le parcă altor doritori de viaţă dedicată în întregime spiritului. La ora când arhiereul se stingea, icoana Mariei cu Pruncul Isus în braţe de pe iconostasul capelei sale din Blaj a plâns şi a vărsat sudori, stârnind un val uriaş de popularitate şi uimire, ca în faţa minunilor.[555] Asemeni eroilor autentici, a trebuit să moară pentru ca semenii săi, oamenii, să-şi dea seama că au avut între ei un asemenea contemporan. În această lumină eroică în sens mistic îl vede Aron Cotruş, în poezia sa *Pe o carte*: „Şi dincolo de rânduri simt cum cresc / Umbre din trecutul românesc... / Dintre ele văd cum se ridică, / Ca dintr-un deschis mormânt, / În drum spre un nevăzut amvon / Umbra ta de sfânt, / De om ce-n casne mari oprit-ai plânsu-ţi / Şi te-ai învins de mii de ori pe tine însuţi, / Martir de măreţie şi răbdare antică, / Neprihănit vlădică Petru Pavel Aron".

IOAN CHINDRIŞ

---

[550] Augustin Bunea, *Episcopii...*, p. 425-426.
[551] Mihail Srăjanu, *op. cit.*, p. 11.
[552] Virgil Stanciu, *Episcopul Petru Pavel Aron*, p. 58-59.
[553] La Timotei Cipariu, *Acte şi fragmente...*, p. 59.
[554] Augustin Bunea, *Episcopii...*, p. 391.
[555] *Icon lacrymans Balasfalvensis...*, pass.

CONCORDANŢA NUMELOR PROPRII

Concordanţa numelor proprii prezente în Sfânta Scriptură este un instrument de lucru necesar nu numai teologilor, bibliştilor în special, ci şi filologilor sau lingviştilor, precum şi oricărui intelectual preocupat de verbul divin. În cazul de faţă, această concordanţă devine un aparat complementar al indicelui lexical, după cum ea este complementul obligatoriu unui indice tematic al Bibliei.

Realizarea concordanţei biblice pentru Vulgata presupune anumite dificultăţi, inerente acestei versiuni specifice a Bibliei. Dacă Noul Testament nu ridică probleme deosebite, pentru că ediţiile notabile ale Scripturii (Vulgata, King James, ediţiile greceşti) au preluat ca atare recenzia aşa numitului „text majoritar", Vechiul Testament prezintă diferenţe notabile, atât de la o versiune la alta, cât şi de la o recenzie biblică la alta.

Septuaginta, bazată pe canonul alexandrin, are o cantitate de informaţie biblică superioară textului masoretic, bazat pe canonul ebraic, în plus această informaţie este arhitecturată altfel decât în textul masoretic, uneori chiar în cărţile biblice comune. Un exemplu cunoscut este cel al Cărţii lui Ieremia.

Problema se adânceşte chiar în cadrul celor două Biblii creştine. Diferitele recenzii ale Septuagintei (Alexandrina, Aquila, Theodotion, Simmachus, Hexapla, Heptapla, Lucian) prezintă diferenţe unele unele faţă de altele, sensibile pentru bibliştii avizaţi, dar şi pentru iubitorii Scripturii. Vulgata a cunoscut şi ea diferite recenzii, începând cu cea a Sfântului Ieronim, continuând cu Grigore cel Mare, Cassiodor, Beda Venerabilul, Alcuin, generându-se astfel familii de manuscrise. Ediţia tipizată şi oficială a Vulgatei, sixto-clementina, se bazează în principal pe Codex Caraffa, considerat ca cel mai acribic dintre diferitele recenzii accesibile la finele secolului al XVI-lea. O asemenea ediţie oficială a stat la baza traducerii episcopului blăjean Petru Pavel Aaron şi a celor 6 colaboratori ai săi: *Biblia Sacra*, *Venetiis apud Nicolaum Pezzana, MDCLXXXX*.

Vulgata, la rândul ei, prezintă un material biblic similar atât textului masoretic, cât şi Septuagintei. De accentuat: similar dar nu identic, întrucât, chiar şi în cadrul cărţilor comune cu ale celorlalte versiuni, observăm diferenţe sensibile în ceea ce priveşte arhitecturarea informaţiei biblice, dar şi compoziţia materialului biblic. Cărţile comune cu textul masoretic (protocanonicele) sunt mai fidele acestuia în cazul Vulgatei decât în cazul Septuagintei, de pildă informaţia biblică din Cartea Facerii, din Exod, din Ieremia. Arhitectura psalmilor este mai apropiată de cea a Septuagintei decât cea masoretică.

În cazul cărţilor deuterocanonice comune cu Septuaginta, apar diferenţe notabile de informaţie şi dispoziţie a materialului biblic, cum se întâmplă în Tobit, Iudith, Eclesiasticul (Înţelepciunea lui Isus Sirah), la care Ieronim a dat o traducere după versiunile aramaice şi nu după versiunile greceşti (alexandrine). În aceleşi cărţi biblice comune, Vulgata se diferenţiază şi în ceea ce priveşte numerotarea versetelor din capitole, astfel încât orientarea pe text presupune o atenţie sporită din partea celui ce caută o referinţă biblică. Astfel, concordanţele biblice realizate pentru Septuagintă sau pentru Textul Masoretic au doar o valoare orientativă pentru Vulgata, ele nefiind în un instrument precis de lucru.

Concordanţa de faţă indică clasele numelor proprii întâlnite în manuscrisul biblic tradus de Petru Pavel Aron şi colaboratorii săi (Vechiul Testament şi Evangheliile). Cu alte cuvinte, în cazul aceluiaşi nume purtat de mai multe personaje biblice, se indică doar numele respectiv, fără identificarea nominalizaţilor, rostul concordanţei fiind unul formal, de recunoaştere. Numele biblice sunt indicate cu toate variantele ortografice apărute în text. În paranteză ele se dau în forma în care sunt accesibile şi cunoscute astăzi cititorului român, din diverese ediţii la zi ale Bibliei, pentru ca acest cititor să poată personaliza numele respective, în pofida diferenţelor de formă dintre Vulgata de la Blaj şi textele biblice circulante. Toate numele sunt însoţite de siglele ***a*** (antroponim), ***h*** (hieronim), ***t*** (toponim) sau ***a, t*** (antroponime cu valoare toponimică), ultimul caz provenind din specificitatea limbii ebraice (de pildă sintagma „fiii lui Iuda, fiii lui Israel" indicând fie descendenţii celor doi patriarhi, fie locuitorii celor două regate ebraice). Urmează specificarea locului din textul biblic unde apar numele proprii, în ordinea cărţilor din Vulgata, cu precizarea capitolelor şi versetelor aferente. O listă de abrevieri este dată la sfârşitul acestei note, pentru facilitarea orientării cititorului. Lista abrevierilor de la concordanţe este una aparte de cea folosită la celelalte compartimente ale ediţiei, indicată în *Notă asupra ediţiei*, deoarece aici s-a operat cu surse diverse, cu Biblii diverse, care reclamă o abreviere pertinentă fiecăreia în parte.

Numele biblice din paranteze, adică cele cunoscute omului zilelor noastre, reflectă evoluţia formei istorică a traducerilor spre o formă cât mai apropiată de originalul ebraic. Pentru fixarea formei contemporane s-a folosit Biblia Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, aşa cum a fost ea stabilită în ediţia de la 1968 şi continuată în cele ulterioare, în paralel cu traducerea lui Dumitru Cornilescu, pe departe cea mai populară ediţie românească a Scripturii, chiar dacă incompletă sub raportul informaţiei biblice în comparaţie cu Vulgata şi Septuaginta. Studiul monografic al lui Alexandru Măianu, *Viaţa şi lucrarea lui Dumitru Cornilescu, traducătorul Bibliei în limba română*, Bucureşti, 1995, estimează tirajul ediţiei Cornilescu, până în anul 1981, la 5.000.000 de exemplare, imens faţă de cele câteva sute de mii pe care ediţia Sfântului Sinod le are până în momentul de faţă.

În cazul în care paranteza lipseşte, numele propriu este comun tuturor recenziilor româneşti şi se va lectura ca atare. Când sunt două nume în paranteză, primul este cel din ediţia sinodală iar al doilea după traducerea Cornilescu. Atunci când survin trei sau mai multe nume în paranteză, este vorba de variantele diferite ale aceluiaşi nume în

cadrul celor două traduceri. În cărţile deuterocanonice sau *anagoschiomena* (bune de citit; 3 Ezdra, 4 Ezdra) există sensibile diferenţe între recenzia alexandrină şi cea latină (3 Ezdra).[1]

Caracteristic pentru Vulgata de la Blaj, în ce priveşte numele proprii, este varietatea textuală frecventă pentru acelaşi nume, ce de exemplu Ruvim, Ruvin pentru Ruben; Israil, Izrail pentru Israel; Ieremoth, Ierimofth, Ierimoth pentru Ierimoth etc. Motivele acestei varităţi sunt multiple:

1. Autorii versiunii româneşti diferă între ei sub raport ortografic, alfabetul chirilic, prin fonetismul său aproape perfect, fiind extrem de convenabil pentru transcrierea pronunţiei specifice a fiecărui traducător. Lipsa unui sistem ortografic prestabilit, a unei metodologii comune în transliterarea numelor proprii, au favorizat desigur diversitatea ortografică.

2. Instruirea diferită a traducătorilor a putut constitui un alt factor favorizant pentru apariţia varietăţii ortografice. Unii traducători au avut şi o cultură biblică slavonă, fapt care ar explica ***th*** prin ***thita*** chirilic şi ulterior prin consonanticul ***ft*** (ex. Ierimoth, Ierimoft).

3. Pronunţia diferită a fiecărui traducător. Chiar dacă proveneau din arii geografice învecinate, rostirea curentă a traducătorilor putea avea variaţiuni de la persoană la persoană. Scriind în românește cu ajutorul alfabetului chirilic, în lipsa unui sistem ortografic unitar, traducătorii au transcris numele biblice aşa cum auziseră pronunţate ei înşişi.

4. Alfabetul chirilic în varianta ardeleană nu a cunoscut o codificare clasică de felul celei din Moldo-Valahia. La data traducerii Vulgatei (1760 – 1761), acest alfabet se afla aici într-un declin accelerat, din cauza culturii şi înclinaţiilor latinizante ale intelectualilor greco-catolici, dătătorii de ton în cultura din Transilvania. Foarte curând, traducătorii şi discipolii lor vor începe lupta efectivă pentru scoaterea slovelor din scrierea românească. În această situaţie, textul Bibliei Vulgata reflectă un stadiu crepuscular al alfabetului chirilic, criză prin prisma căreia sunt explicabile multe inconsecvenţe ortografice din text.

5. Traducătorii au fost legaţi şi de spaţiul biblic informaţional precedent activităţii lor. *Biblia de la Bucureşti* (1688) beneficia încă de un prestigiu netăgăduit. Această Biblie, circulantă atunci, a putut impune varianta lecturii neogreceşti/slavone a numelor biblice. Numele biblice pronunţate prin prisma lecturii neogreceşti/slavone s-au încetăţenit puternic în cultura religioasă a epocii, orice modificare în acest sens putând fi percepută ca o inovaţie periculoasă, ca un atentat confesional. Predilecţia pentru forme ca Veniamin, Vartolomeiu, Gavriil, Efrem, Iosue, Isaie, Irimie, Ieremie, Asriil reflectă şi o puternică, sufocantă, coerciţie culturală.

Numele autentice au prezentat o dificultate deosebită pentru toţi traducătorii limbilor clasice, din cauza anumitor sunete specifice (siflante, aspirate, guturale). Dacă o consoană de tipul ***ţ*** putea fi redată în greacă sau latină prin ***ts*** sau ***tz***, o consoană de tip ***ş*** nu putea fi reprodusă în alfabetul grec sau latin. Analog s-a petrecut cu anumite guturale. Astfel traducătorii Septuagintei au fost siliţi adesea să adapteze sau să traducă numele ebraice în limba greacă, procedeu urmat şi de Ieronim.

Traducătorii români din sec. XVIII au cunoscut astfel forma numelor ebraice prin interesul transliterărilor sau al traducerilor greceşti, latineşti sau slavone.

Câteva exemple sunt concludente:

Ruben sau Reuben, patriarh biblic (Fac. 29: 32; Ieş. 1: 2, Num. 1: 5 etc.) este ortografiat în ebraică prin literele: *roş*, *alef*, *vav*, *beth*, *nun* (רובן). În greacă este ortografiat prin *rho*, *omicron*, *ypsilon*, *beta*, *eta*, *ny* (Ρoûβην). Poate fi astfel lecturat Rubên sau Ruvin, în funcţie de opţiunea erasmiană sau de cea reuchliniană a lecturii. În neogreacă este citit Ruvin, cum de altfel îl transcrie şi *Biblia de la Bucureşti*, cu varianta Ruvim. Aceleaşi variante folosite de Biblia lui Şerban se regăsesc şi în manuscrisul lui Petru Pavel Aron. Vulgata preferă lectura Ruben.

Numele patriarhului biblic Aşer (fac. 30: 13, Num. 1: 13 etc.) este ortografiat în ebraică cu *alef*, *şin*, *roş* (אשר). În greaca Septuagintei cu *alfa*, *sigma*, *eta*, *rho* (Ασηρ). Vulgata optează pentru Aser. *Biblia de la Bucureşti* îl ortografiază Asir iar autorii traducerii Vulgatei de la Blaj vor oscila între Asir, Aser sau Assir.

Un caz mai complicat îl reprezintă numele patriarhului Beniamin (Fac. 35: 18, 43: 14, 16, 29 etc.).

Numele Beniamin („Fiul [mâinii] dreptei") este ortografiat în ebraică: *beth*, *nun*, *iod*, *mem*, *iod*, *nun* (בנימין). În greacă: *beta*, *epsilon*, *ny*, *iota*, *alfa*, *my*, *iota*, *ny* (Βενιαμιν). Vulgata transcrie Beniamin, *Biblia de la Bucureşti* Veniamin, formă preferată şi de P. P. Aron.

Apartenenţa la tribul lui Beniamin a cauzat dificultăţi de traducere atât traducătorilor greci, cât şi celor latini; astfel *beniamitul* sau *beniamiţii* din Jud. 3: 15, 19: 16 sunt traduşi în Septuaginta *fiul lui Iemoni* la prima poziţie, şi fiii lui Veniamin (formă corectă) la a doua, forme preluate ca atare şi de *Biblia de la Bucureşti*. Vulgata traduce în ambele cazuri fiul, *fiii lui Iemini*, formă preluată şi de traducătorii blăjeni.

Un caz analog îl avem în 1 Reg. 9: 1, unde sunt înşiruiţi: Beniamin, Chiş, Abiel, Zeror, Bechorath, Afiah beniamitul (în textul masoretic). Septuaginta îi prezintă ca Veniamin, Chis, Aviil, Iared, Vahir, Afec *andros Ieminaion*, nume redate de Biblia de la 1688 prin Veniamin, Chis, Eviil, Iiared, Vahir, „Afec fiiu de om emeniu". Vulgata îi redă ca Beniamin, Cis, Abiel, Seror, Bechorath, Afia fiul bărbatului Iemini, în timp ce traducerea Vulgatei de la Blaj îi înşiră pe Veniamin, Chis, Aviil, Serorf, Vehorath, Afia *fiulu omului Iemini*. Acelaşi caz este întâlnit şi în 1 Reg. 9: 21.

Biblicul Esau (Fac. 33: 15), ortografiat în ebraică prin *ain*, *sin*, *vav* (עשו), în greceşte prin *eta*, *sigma*, *alfa*, *ypsilon* (Ἠσαῦ), este transcris în Vulgata Esau, în timp ce *Biblia de la Bucureşti* preferă forma Isaf iar blăjenii optează pentru forma Isav, dar şi Esav (Ios. 15: 3).

---

[1] A se consulta ediţia academică *The Olt Testament Pseudoepigrapha. Apocalyptic Literature & Testaments*, ed. James Charlesworth, I-II, New York, 1983.

Patriarhul Manase devine în Septuagintă Manassi (cu un *eta* final – η), Biblia lui Şerban preluând prompt forma Manasi, în timp ce Vulgata va prefera Manasse, modificat de traducătorii blăjeni în Manasiie (Fac. 48: 13), Manasse (Fac. 48: 14), Manasie (Fac. 48: 17).

Localitatea biblică Beer-Şeba devine pentru evreii alexandrini Virsavie (unde vocala ***i*** îl reprezintă pe grecul *eta* – η), formă preluată şi de *Biblia de la Bucureşti*, în timp ce Ieronim o face cunoscută ca Bersabee (ex. 2 Cron. 19: 4, 24: 1), tradusă la Blaj ca Versavia.

Judecătorul Samuel (ortografiat de alexandrini Samouil (Σᾰμοῦηλ) – cu *eta* – şi de Vulgată Samuel) va fi făcut cunoscut de Biblia lui Şerban ca Samuil, în timp ce blăjenii vor oscila între Samoil (1 Reg. 9: 14) sau Samuil (1 Reg. 9: 15). Alteori aceeaşi formă poate indica trei persoane biblice diferite: Iov (Iov, Iaşub) în Fac. 46: 13, (Ioab) în 3 Ezd. 8: 38 sau Iov, protagonistul cărţii biblice omonime.

O altă problemă a fost cauzată de posibilitatea declinării numelor proprii, în greacă şi în latină, în funcţie de cazurile gramaticale. O asemenea situaţie ne este sugerată şi în traducerea blăjeană, în care Mordehai / Mardoheu, unchiul Esterei, apare în formele Marhoheu, Mardohee, Mardoheul, iar influentele personaje Meşulam din Cartea Cronicilor şi din perioada stăpânirii persane apar cu formele: Mosolam, Mosollam, Mosolamul.

În textul masoretic sufixele *-im* şi *-oth* sugerează cazul substantivelor pluralele masculine, respectiv feminine. Or, atât formele greceşti cât şi cele latineşti arareori indică acest fapt. Astfel forma Caftorit (Caftorim) (Fac. 10: 14) este indicată în majoritatea traducerilor (inclusiv cele româneşti) ca un antroponim. Forma nu indică decât pluralul lui Caftor (sugerând fie descendenţii lui Caftor, fie locuitorii din Caftor / Creta). Analog pentru forma Ludit (Ludim) din Fac. 10: 13. Un caz notoriu, încetăţenit şi în viaţa cotidiană, este constituit de *heruvim*. Se foloseşte curent pluralul pleonastic *heruvimi*, forma *heruvim* indicând deja pluralul ebraic al *herub*-ului, o categorie angelică. Or, traducerea viziunilor angelice, cu precădere cele din Cartea profetului Ezechiel, foloseşte forma heruvim la singular. Aceste dificultăţi au constituit piedici reale pentru toţi cei care au exercitat un pionierat în traducerile biblice în afara spaţiului lingvistic semitic. Nici traducătorii Vulgatei de la Blajul nu au putut face excepţie.

Dificultăţile traducerii exacte a unui text ebraic în greacă sau latină, prezenţa mai multor traducători, fiecare având un impuls ortografic propriu, lipsa unei metodologii unitare, prestigiul spiritual şi cultural al unei ediţii precedente a Scripturii (*Biblia de la Bucureşti*), iată pe scurt, motivele apariţiei mai multor variante, nu doar în cadrul unei clase onomastice, ci şi în cazul unui anumit personaj sau toponim biblic.

Concordanţa numelor proprii biblice, pentru un anumit tip de versiune (masoretică, septuagintică, Vulgata), impune consultarea concordanţelor realizate pentru celelalte versiuni. Astfel, ea devine un argument pentru *complementaritatea* versiunilor, întreaga informaţie biblică fiind oferită prin acceptarea simultană, concomitentă, a versiunilor principale. Textul septuagintic este complementar celui masoretic, iar Vulgata este complementară celorlalte două. Postularea unei singure versiuni, prin excluderea celorlalte (caz specific protestantismului) păcătuieşte metafizic prin reducţionism.

Un asemenea pericol, cu toate consecinţele lui, a fost conştientizat de Episcopul Petru Pavel Aron şi de colaboratorii săi, iar evitarea acestuia a constituit unul din imboldurile intime în realizarea traducerii româneşti a Vulgatei.[2]

MIRCEA R. BIRTZ

---

[2] Pentru o redare cât mai acurată a numelor româneşti puse în comparaţie istorică, dar şi pentru precizarea fenomenelor lingvistice implicate, s-a apelat la următoarele surse selective: 1. *Biblia Sacra Vulgatae Editionis, Sixte V. et Clementes VIII Pontif. Max. auctoritate recognita, uberrimis prolegomenis dogmaticis et chronologicus illustrata. Venetiis MDCCLVIII, Ex Typographio Remondiniano*; 2. *Biblia Sacra, Venetiis apud Nicolaum Pezzana, MDCLXXXX*; 3. *The Pentateuch and Hafthorahs*. Hebrew Text, English Translation and Commentary, ed. Hertz, J. H., ed. II, Soncino Press, London, 1987; 5. *The Septuagint with Apocrypha: Greek and English*, by Sir Lancelot C. L. Brenton, Hendrickson Publ., ed. V, U. S. A., 1995; 6. *La Bibbia di Gerusalemme*, Ed. Dehoniane, Bologna, ed. XV, 1998;7. *The Holy Bible, Containing the Old and New Testament, Reproduction of the first Scofield Reference Bible – King James Version, ed. by C. I. Scofield*, GBV (Gute Botschaft Verlag), Dillenburg, f. a.; 8. *Biblia adecă Dumnezeiasca Scriptură a Vechiului şi Noului Testament. Tipărită întâia oară la 1688 în timpul lui Şerban Vodă Cantacuzino Domnul Ţării Româneşti. Retipărită după 300 de ani în facsimil şi transcriere cu aprobarea Sfântului Sinod, această ediţie văzând acum din nou lumina tiparului cu binecuvântarea Prea Fericitului Părinte Teoctist Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române*, Bucureşti, 1988; 9. *Biblia de la Blaj 1795*, ediţie jubiliară, *Roma, 2000*. 10. *Biblia sau Sfânta Scriptură. Tipărită sub îndrumarea şi cu purtarea de grijă a Prea Fericitului Părinte Teoctist Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române. Cu aprobarea Sf. Sinod*, Ed. IBMBOR, Bucureşti, 1988; 11. *Biblia sau Sfânta Scriptură. Cu trimiteri*, ed. îngrijită de Daniel Brânzei, f. l., f. a. (trad. Dumitru Cornilescu); 12. *Biblia sau Sfânta Scriptură – Vechiul şi Noul Testament*, ed. GBV (Gute Botschaft Verlag) f. l. (Dillenburg), 1989; 13. *Biblia sau Sfânta Scriptură. Ediţie jubiliară a Sf. Sinod. Tipărită cu binecuvântarea P.F. Părinte Teoctist. Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române*, Ed. IMBOR, Bucureşti, 2001 (traducerea Bartolomeu Anania); 14. James Charlesworth (edited by), *The Old Testament Pseudoepigrapha, Apocalyptic Literature and Testament*, I-II, Doubleday & Co., Garden City, New York, 1983; 15. *Dizionario Biblico, diretto da Francesco Spadafora*, Editrice Studium, Roma, ed. III, 1963; 16.*Nouveau Dictionnaire Biblique*, Ed. Emmaus, Saint Légier sur Vevey (Suisse), ed. V, 1983, sub red. Dr. René Pache; 17. *The New International Dictionary of Biblical Archeology*, sd. E.M. Blaiklock & R. K. Harrison, Regency, Zondervan Publ. House, Grand Rapids Michigan, 1983; 18. F.F. Bruce, *Israel and the Nations*, Exeter, The Paternoster Press, 1975.; 19. Constantin Daniel, *Orientalia mirabilia*, Ed. Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1976; 20. Eugen Munteanu, *Studii de lexicologie biblică*, Ed. Universităţii „Alex. Ioan Cuza", Iaşi, 1995; 21. Athanasie Negoiţă, *Manuscrisele eseniene de la Marea Moartă*, Ed. Ştiinţifică, Bucureşti, 1993; 22. Alexander Schick, *Il fascino din Qumran*", Libreria editrice Vaticana, 1998. 23. G. Vermes, *The Dead Sea Scrolls in English*", Penguin Boks, London, 1987; 24. Ernst Würthwein, *The Text of the Old Testament*, William B. *Eerdmans Publ. Co., Grand Rapids, Michigan, 1987;* 25. *Lettera din Aristea a Filocrate, introduzione, traduzione e note di Francesca Calabi. Testo greco a fronte,* Biblioteca Universale Rizzoli, Milano, 1995; 26. *The Works of Josephus. Complete and Unabridged*, Hendrickson Pub., Peabody, Massachusets, 1987; (A se vedea şi Flavius Josephus, *Antichităţi Iudaice I şi I*" / Hasefer, Bucureşti, 2002, 2003, *Istoria Războiului Iudeilor împotriva Romanilor* / Hasefer, Bucureşti, 2002 / în traducerea Ion Acsan); *The Works of Philo. Complete and Unabridged*, Hendrickon Pub., Peabody, Massachusets, 1993; Rinaldi Giancarlo – *La Bibblia dei pagani* (vol. I – *Quadro storico*, vol. 2 *Testi e documenti),* EDB, Dehoniane, Bologna, 1997.

LISTA CĂRȚILOR BIBLICE ȘI A SIGLELOR LOR FOLOSITE ÎN REALIZAREA CONCORDANȚEI

I

1. Facere (Fac.)
2. Ieşire (Exod) (Ieş.)
3. Levitic (Preoți) (Lev.)
4. Numeri (Num.)
5. A II-a Lege (Deuteronom) (Deut.)

II

6. Iosua (Ios.)
7. Judecători (Jud.)
8. Ruth (Rut.)
9. 1 Regi (1 Samuel) (1 Reg.)
10. 2 Regi (2 Samuel) (2 Reg.)
11. 3 Regi (1 Împărați) (3 Reg.)
12. 4 Regi (2 Împărați) (4 Reg.)
13. 1 Paralelipomena (1 Cronici) (1 Cron.)
14. 2 Paralelipomena (2 Cronici) (2 Cron.)

III

15. 1 Ezdra (1 Ezd.)
16. 2 Ezdra (Neemia) (2 Ezd.)
17. Ester (Est.)
18. Iudith (Iud.)
19. Tobia (Tob.)
20. Psalmii (Ps.)
21. Iov (Iov)
22. Eclesiastul (Predicatorul) (Ecl.)
23. Iisus fiul lui Sirah (Eclesiasticul) (Ecles.)
24. Proverbele lui Solomon (Prov.)
25. Cântarea cântărilor (Cânt.)
26. Înțelepciunea lui Solomon (Înțel.)

IV

27. Isaia (Is.)
28. Ieremia (Ier.)
29. Plângerile lui Ieremia (Plâng.)
30. Baruh (Bar.)
31. Iezechiel (Ezechiel) (Ezec.)
32. Daniel (Dan.)
33. Osea (Ose.)
34. Ioel (Ioil) (Ioil)
35. Amos (Am.)
36. Avdie (Obadia) (Avd.)
37. Avacum (Habacuc) (Ava.)
38. Iona (Iona)
39. Miheia (Mica) (Mi.)
40. Naum (Nahum) (Na.)
41. Sofonie (Țefania) (Sof.)
42. Agheu (Hagai) (Ag.)
43. Zaharia (Zah.)
44. Malahie (Maleahi) (Mal.)
45. 1 Macabei (1 Mac.)
46. 2 Macabei (1 Mac.)

V

47. 3 Ezdra (3 Ezd.)
48. 4 Ezdra (4 Ezd.)
49. Rugăciunea Regelui Manase (Man.)
50. Evanghelia după Matei (Mat.)
51. Evanghelia după Marcu (Mc.)
52. Evanghelia după Luca (Lc.)
53. Evanghelia după Ioan (Io.)

a = antroponim
h = hieronim
t = toponim

A

Aareil (Ahaahel)[a]: 1 Cron. 4: 8.
Aarad, Arad[t]: Num. 21: 1; 33: 40.
Aaron[a]: Ieş. 4: 14, 27, 28; 5: 1, 4, 20; 6: 13, 20, 23, 25, 26, 27; 7: 1, 6-10, 12, 19, 20; 8: 5, 6, 8, 12, 16, 17, 25; 9: 8; 10: 3, 8, 16, 24; 11: 10; 12: 1, 28, 31, 43, 50; 15: 20; 16: 2, 6, 9, 10, 33, 34; 17: 10, 12; 19: 24; 24: 1, 9, 14; 27: 1; 28: 1-4, 12, 29, 30, 35, 38, 40, 41, 43; 29: 4, 5, 9, 19-21, 24, 26, 28, 29, 32, 35, 49; 30: 7, 10, 19, 30; 31: 10; 32: 1-3, 5, 21, 25, 35; 34: 30, 31; 35: 19; 38: 21; 39: 1, 25, 41; 40: 12, 29; Lev. 1: 11; 2: 2, 10; 3: 2, 8; 6: 8, 14, 16, 18, 20, 25; 7: 31, 33, 35; 8: 2, 6, 12, 14, 18, 22-24, 27, 30, 31; 9: 1, 7, 8, 21, 23; 10: 1, 3, 4, 6, 12, 16, 19; 11: 1; 13: 1, 2; 14: 33; 15: 1; 16: 1, 2, 23; 17: 2; 21: 1, 17, 24; 22: 2, 4; 24: 3, 9; Num. 1: 3, 17, 44; 2: 1; 3: 1-4, 6, 10, 32, 38, 39, 48, 51; 4: 1, 5, 14, 15, 17, 19, 27, 33, 37; 6: 23, 41, 45, 46; 7: 8; 8: 2, 3, 11, 13, 19-22; 9: 6; 10: 7; 12: 1, 4, 5, 10; 13: 27; 14: 2, 5, 26; 15: 33; 16: 3, 11, 16, 17, 18, 37, 40, 41, 43, 46, 47, 50; 17: 3, 6, 8; 18: 1, 8; 20: 2, 6, 8, 12, 24, 26, 28, 30; 26: 1, 59, 60, 64; 27: 13; 33: 1; Deut. 9: 20; 10: 6; 32: 50; Ios. 21: 4, 10, 13, 19; 24: 5, 33; Jud. 20: 28; 1 Reg. 12: 6, 8; 1 Cron. 6: 3, 49, 50, 57; 12: 27; 15: 4; 23: 13, 28, 32; 24: 1; 19: 31; 2 Cron. 13: 9, 10; 26: 18; 29: 21; 31: 19; 35: 14; 1 Ezd. 7: 5; 2 Ezd. 10: 38; 12: 46; Ps. 76: 21; 98: 6; 104: 26; 105: 16; 113: 20; 117: 3; 132: 2; 134: 19; Ecles 36: 19; 45: 7, 25; 50: 14, 18; Mi 6: 4; 3 Ezd. 1: 14; 5: 5; 8: 2; 4 Ezd. 1: 3, 13; Lc. 1: 5.
Aazvai (Ahazbai, Ahasbai)[a]: 2 Reg. 23: 34.
Avital[a]: 1 Cron. 3: 3.
Acaim (Cain)[t]: Ios. 15: 57.
Acalon, Ascalon (Ascalon)[t]: 1 Reg. 6: 17; 2 Reg. 1: 20, v. şi Ascalon
Acan[a]: Fac. 36: 27.
Acaron, Accaron (Ecron)[t]: Ios. 13: 3; 15: 1, 45, 46; 19: 43; Jud. 1: 18 1 Reg. 5: 10, 6: 16, 17; 7: 14; 17: 52; 4 Reg. 1: 2, 3, 6; Ier. 25: 20; Am. 1: 8; Zah. 9: 5, 7; 1 Mac. 10: 89.
Accaron (Şicron)[t]: Ios. 15: 11.
Acchetan[a]: 3 Ezd. 8: 41.
Accos, Accus (Hacoţ)[t]: 1 Cron. 24: 10; 1 Ezd. 2: 61; 2 Ezd. 2: 3; 7: 63.
Accul (Hatuş)[a]: 3 Ezd. 8: 32.
Accuv, Acuv (Acuv, Acub)[a]: 1 Cron. 3: 24; 9: 17; 1 Ezd. 2: 42, 45; 2 Ezd. 7: 46; 8: 7; 11: 19; 12: 25; 3 Ezd. 5: 30; 9: 48.
Achim[a]: Mat. 1: 14.
Achis (Icheş)[t]: 1 Cron. 11: 28; 27: 9.
Acravathanie (Acrabatene)[t]: 1 Mac. 5: 3.
Acuga[a]: 3 Ezd. 5: 29.
Acusu (Acus, Hacoţ)[a]: 3 Ezd. 5: 31.
Ada (Ada)[a]: Fac. 4: 19, 20, 23; 36: 1, 4, 10; 12.
Adaar (Adar)[t]: Ios. 15: 3.
Adad, Adal (Hadad)[a]: Fac. 36: 35, 36; 3 Reg. 11: 14, 17, 19, 21; 1 Cron. 1: 46, 47, 50, 51.
Adada[t]: Ios. 15: 22.
Adadremon (Hadadrimon)[t]: Zah. 12: 11.
Adaia, Adaiia, Adaie, Aadaia (Adaia)[a]: 1 Cron. 6: 41; 8: 21; 9: 12; 2 Cron. 23: 1; 1 Ezd. 10: 29, 39; 2 Ezd. 11: 5, 12; 12: 16.
Adaia, Idaie (Iedaia)[a]: Zah. 6: 10, 14.
Adali (Hadlai)[a]: 2 Cron. 28: 12.
Adalia[a]: Est. 9: 8.
Adam (Adam)[a]: Fac. 2: 19-23, 25; 3: 8-9, 12, 17, 20, 21-22, 24; 4: 1, 25; 5; 5: 1-5; 11: 5; Ios. 14: 15; 2 Reg. 7: 19; 1 Cron. 1: 1; Ecl. 3: 21; Ecles. 35: 24; 40: 1; Tob. 8: 8; Ier. 32: 19; Ose. 6: 7; 11: 4; Zah. 13: 5; 4 Ezd. 3: 5, 10, 21, 26; 6: 54, 56; 7: 46, 48; Lc. 3: 38.
Adama, Adaman (Adma)[ţ]: Fac. 10: 19; 14: 2; Deut. 29: 23; Ose. 11: 8.
Adami (Adami-Nedub)[ţ]: Ios. 19: 33.
Adan (Adin)[t]: 1 Ezd. 8: 6.
Adar (Hadar)[a]: Fac. 36: 39.
Adarezer (Hadad-Ezer, Hadadezer)[a]: 2 Reg. 8: 3, 5, 7, 10, 12; 10: 16, 19; 3 Reg. 11: 23; 1 Cron. 18: 3, 5, 7-9, 10; 19: 16, 19.
Adazer, Adarsa (Adasa)[t]: 1 Mac. 7: 40, 45.
Adiada (Hadid)[t]: 1 Mac. 12: 38.
Addi (Adi)[a]: Lc. 3: 28.
Addim, Adin (Ido)[a]: 2 Ezd. 7: 20; 3 Ezd. 6: 1.
Addin[a]: 3 Ezd. 5: 38; 9: 31.
Addo, Addon (Iddo, Ido)[a]: 3 Reg. 4: 14; 1 Cron. 6: 21; 2 Cron. 9: 31; 12: 15; 13: 22; 1 Ezd. 5: 1; 6: 14; 2 Ezd. 12: 4; Zah. 1: 1, 7.
Addon (Adon)[a]: 2 Ezd. 7: 61.
Addus, Adaida (Hadid)[a]: 1 Mac. 12: 38; 13: 13; 3 Ezd. 5: 34.
Ader (Haţar-Ader)[t]: Num. 34: 4.
Adereacti[a]: 3 Ezd. 5: 15.
Adiil (Adiel)[a]: 1 Cron. 4: 36; 27: 1.
Adim (Udua)[a]: 3 Ezd. 5: 14.
Adin[a]: 1 Ezd. 2: 15; 2 Ezd. 7: 20; 10. 16.
Adiram (Adomiram)[a]: 3 Reg. 12: 18.
Aditaim[t]: Ios. 15: 36.
Adiu[a]: 1 Cron. 11: 42.
Admath (Admata)[a]: Est. 1: 14.
Adom (Adam)[ţ]: Ios. 3: 16.
Adommim (Adumin)[t]: Ios.15: 7; 18: 18.
Adom-Sedec (Adoni-Ţedec)[a]: Ios. 10: 1, 3.
Adon (Adan)[t]: 1 Ezd. 2: 59.
Adonai[h]: Ieş. 6: 3.
Adoniaram (Adoniram)[a]: 3 Reg. 4: 6; 5: 14.
Adonicam[a]: 1 Ezd. 2: 13; 8: 13; 2 Ezd. 7: 18; 3 Ezd. 8: 42.
Adonide (Tamuz)[h]: Ezec. 8: 14.
Adonie, Adonia (Adonia)[a]: 2 Reg. 3: 4; 3 Reg. 1: 5, 7-9, 11, 13, 18, 24, 41-43, 49-51; 2: 13, 19, 21-24, 28; 1 Cron. 3: 2; 2 Cron. 17: 8; 2 Ezd. 10: 16.
Adonivezec (Adoni-Bezec)[a]: Jud. 1: 5-7.
Ador (Adoraim)[t]: 1 Mac. 13: 20.
Adrameleh, Adramelec (Adramelec)[a]: 4 Reg. 19: 37; Is. 37: 38.
Adrameleh, Adramelih (Adramelec)[h]: 4 Reg. 17: 31; Is. 37: 38.
Adulam[t]: Ios. 15: 35.
Adura (Adoraim)[t]: 2 Cron. 11: 9.
Aduram, Adoram (Hadoram, Adoram)[a]: Fac. 10: 27; 2 Reg. 20: 24; 1 Cron. 1: 21; 18: 10.
Aduran (Adoniram, Hadoram)[a]: 2 Cron. 10: 18.
Adus, Addus[a]: 3 Ezd. 5: 34.
Adveil (Adbeel)[a]: Fac. 25: 13.
Adveil (Abdeil)[a]: 1 Cron. 1: 29.
Aea, Aia (Aia, Aiia)[a]: 2 Reg. 3: 7; 21: 8, 10, 11.
Afara (Para)[t]: Ios. 18: 23.
Afec (Afec, Afic)[ţ]: Ios. 12: 18; 13: 4; 15: 53; 19: 20; Jud. 1: 31; 1 Reg. 4: 1; 29: 1; 3 Reg. 20: 26, 30; 4 Reg. 13: 17.
Afes, Ares[a]: 3 Ezd. 5: 10.
Afese (Hapiţeţ)[a]: 1 Cron. 24: 15.
Afia (Afia, Afiah)[a]: 1 Reg. 9: 1.
Afihov, Ahitov (Ahituv)[a]: 1 Cron. 6: 7, 8, 12, 52; 9: 11; 18: 16.
Afion Gavir, Asion Gaver (Eţion-Gheber)[t]: 3 Reg. 9: 26; 22: 49.
Africa[t]: Ios. 18: 14; Ps. 77: 26; Is. 21: 1; 66: 19; Ezec. 20: 46; Na. 3: 9.
Afses (Hapiţeţ)[a]: 1 Cron. 24: 15.

Agag[a]: Num. 24: 7; 1 Reg. 15: 8, 9, 20, 32; Est. 3: 1, 10; 9: 24.
Agar[a]: Fac. 16: 1, 3, 8, 15, 16; 21: 9, 17; 25: 12; Bar. 3: 23.
Agarai (Hagri)[a]: 1 Cron. 11: 38.
Aggav (Agab)[a]: 3 Ezd. 5: 30.
Aggheu, Aggai, Agghei (Agheu, Hagai)[a]: Ps. 110: 1; 111: 1; 145: 1; 1 Ezd. 5: 1; 6: 14; Ag. 1: 1, 3, 12, 13; 2: 2, 14, 15, 21; 3 Ezd. 6: 1; 4 Ezd. 1: 40.
Agghi (Haghi)[a]: Num. 26: 15.
Agghia (Agai, Hagai)[a]: 3 Ezd. 5: 34.
Agghia (Haghia)[a]: 1 Cron. 6: 30.
Aghe[a]: 2 Reg. 23: 11.
Agheva (Gheba)[t]: 2 Ezd. 11: 31.
Aghisan[a]: 3 Ezd. 5: 31.
Aghistr[a]: 3 Ezd. 5: 32.
Aghita (Haghita)[a]: 1 Cron. 3: 2.
Ahastari (Ahaștari)[a]: 1 Cron. 4: 6.
Ahad (Acad)[t]: Fac. 10: 10.
Ahalav (Mahaleb, Ahlab)[t]: Jud. 1: 31.
Aham, Ahan (Acan)[a]: Ios. 7: 1, 17-20, 24; 22: 20.
Ahar (Acar)[a]: 1 Cron. 2: 7; 27.
Ahara (Ahrah)[a]: 1 Cron. 8: 1.
Ahav (Ahab)[a]: 3 Reg. 16: 29, 30; 18: 1-3, 5-7, 9, 12, 16, 20; 18: 41, 42, 44-66; 19: 1; 20: 2, 13, 14; 21: 1, 2, 4, 8, 16, 18, 20, 21, 24, 25, 27, 29; 22: 20, 39, 40, 41, 50, 52; 4 Reg. 1: 1; 3: 1, 5; 8: 18, 27, 28; 9: 7-9, 25, 29; 10: 1, 10, 11, 16, 18, 30; 21: 3, 13 2 Cron. 18: 1-3, 19; 21: 6, 13; 22: 3-8; Ier. 29: 21, 22; Mi. 6: 16.
Ahava[t]: 1 Ezd. 8: 15, 21, 31.
Ahaz, Ahas (Ahaz)[a]: 4 Reg. 15: 38; 16: 1, 7, 10, 11, 15-17, 19, 20; 17: 1; 18: 1; 20: 11; 1 Cron. 3: 13; 8: 35, 36; 9: 41, 42; 2 Cron. 27: 9; 28: 1, 16, 19, 21, 22, 24, 27; Is. 1: 1; 7: 1, 3, 10, 12; 14: 28; 38: 8; Ose. 1: 1; Mi. 1: 1; 4 Ezd. 7: 37; Mat. 1: 9.
Ahazi (Ahzai)[a]: 2 Ezd. 11: 13.
Ahaziv (Aczib)[t]: Jud. 1: 31.
Ahelai (Hacalia)[a]: 2 Ezd. 10: 1.
Aheor, Ahior (Ahior)[a]: Iud. 5: 26, 28; 6: 1, 7, 12, 14, 16; 11: 7; 13: 27, 29; 14: 6.
Ahi, Ahas (Achiș)[a]: 3 Reg. 2: 39, 40.
Ahia, Ahi[a]: 1 Cron. 2: 25; 7: 34; 8: 7; 11: 36; 26: 20.
Ahialon (Elon)[a]: Jud. 12: 11.
Ahiam[a]: 1 Cron. 11: 34.
Ahica, Ahicam (Ahicam)[a]: 4 Reg. 22: 12, 14; 25: 22; 2 Cron. 34: 10; Ier. 26: 24; 39: 14; 40: 5-9, 11, 16; 41: 1, 2, 6, 10, 16, 18; 43: 6.
Ahie, Ahia (Ahia, Ahiiah)[a]: 1 Reg. 14: 1, 18; 3 Reg. 4: 3; 11: 29, 30; 12: 15; 14: 2, 5, 6, 18; 15: 27, 29; 21: 22; 4 Reg. 9: 9; 2 Cron. 9: 29; 10: 15; 4 Ezd. 1: 2.
Ahiezer, Ahiezăr (Ahiezer)[a]: Num. 1: 12; 2: 25; 7: 66, 71; 10: 25; 1 Cron. 12: 3.
Ahilud[a]: 2 Reg. 8: 16; 20: 24; 3 Reg. 4: 3, 12.
Ahim (Ahian)[a]: 1 Cron. 7: 19.
Ahimaas (Ahimaaț)[a]: 1 Reg. 14: 50; 2 Reg. 15: 27, 36; 17: 17, 20; 18: 19, 22, 23, 27, 28, 29; 3 Reg. 4: 15; 1 Cron. 6: 8, 9, 53.
Ahimam[a]: 1 Cron. 9:17.
Ahiman[a]: Num. 13: 23; Ios. 15: 14; Jud. 1: 10.
Ahimeleh, Avimeleh (Abimelec)[a]: 1 Cron. 18: 16; 24: 3, 6; Ps. 33: 1; 51: 2.
Ahimeleh, Avimeleh (Ahimelec)[a]: 1 Reg. 21: 1, 2, 8; 22: 9, 11, 12, 14, 16, 20; 22: 6; 26: 6; 30: 7; 2 Reg. 8: 17; 11: 21.
Ahimpo[t]: 1 Cron. 6: 25.
Ahinoam, Ahinuam, Ahima (Ahinoam)[a]: 1 Reg. 14: 50; 25: 43; 30: 5; 2 Reg. 2: 2; 3: 2; 1 Cron. 3: 1.
Ahion (Ahio)[a]: 2 Reg. 6: 3, 4; 1 Cron. 8: 14, 31; 9: 37.
Ahion (Ain)[a]: 2 Cron. 16: 4.
Ahion, Aion (Ain, Iion)[t]: 3 Reg. 15: 20; 4 Reg. 15: 29.
Ahior (Ahiacar, Ahicar)[a]: Tob. 11: 20.
Ahior, Aheor (Ahior)[a]: Iud. 5: 5, 26, 28; 6: 1, 7, 9, 12, 15, 16; 13: 27, 29; 14: 6.
Ahir (Aher)[a]: 1 Cron. 7: 12.
Ahira[a]: Num. 1: 15; 2: 29; 7: 78, 83; 10: 27.
Ahiram[a]: Num. 26: 38.
Ahis (Achiș)[a]: 1 Reg. 21: 10-12, 14; 27: 2, 3, 5, 6, 9, 10, 12; 28: 1, 2; 29: 3, 6, 8, 9, 30.
Ahisa (Ahișar)[a]: 3 Reg. 4: 6.
Ahisahar (Ahișahar)[a]: 1 Cron. 7: 10.
Ahisameh (Ahisamac)[a]: Ieș. 31: 6; 38: 23.
Ahisos (Hacoț)[a]: 3 Ezd. 5: 38.
Ahitofel[a]: 2 Reg. 15: 12, 31, 34; 16: 15, 20, 21, 23; 17: 1, 6, 7, 14, 15; 23: 34; 1 Cron. 27: 33, 34.
Ahitov (Ahitob)[a]: Iud. 8: 1.
Ahitov (Ahituv, Ahitub, Abitub)[a]: 1 Reg. 14: 3; 22: 9, 11, 12; 2 Reg. 8: 17; 1 Ezd. 7: 2; 2 Ezd. 11: 11; 3 Ezd. 8: 2; 4 Ezd. 1: 1.
Ahiud (Ahihud)[a]: Num. 34: 28.
Ahod (Ohad)[a]: Ieș. 6: 15.
Ahod, Aod (Aod, Ehud)[a]: 1 Cron. 7: 10; 8: 6.
Ahoe (Ahoah)[a]: 1 Cron. 8: 4.
Ahor (Acor)[a]: Ios. 7: 24, 26; 15: 7; Ose. 2: 15.
Ahovan (Ahban)[a]: 1 Cron. 2: 29.
Ahovor (Acbor)[a]: Fac. 36: 38; 4 Reg. 22: 12, 14; 1 Cron. 1: 49; Ier. 26: 22; 36: 12.
Ahsa (Acsa)[a]: 1 Cron. 2: 49.
Ahziv (Aczib)[t]: Ios. 15: 44; 19: 29.
Aia[a]: Fac. 36: 24; 1 Cron. 1: 40.
Aialon, Ailon (Aialon)[t]: Ios. 10: 12; 19: 42; 21: 24; Jud. 1: 35; 1 Reg. 14: 31; 2 Cron. 11: 10; 28: 18.
Aiam (Ahiam)[a]: 2 Reg. 23: 33.
Aiath (Aiat)[t]: Is. 10: 28.
Ailat, Ailath (Elot, Eilat)[t]: 3 Reg. 9: 26; 4 Reg. 16: 6; 2 Cron. 8: 17, v. și Elath.
Ain[t]: Ios. 15: 32; 19: 7; 21: 16; 1 Cron. 4: 32.
Acheldama[t]: Mat. 27: 8.
Achetan (Hacatan)[a]: 3 Ezd. 8: 41.
Alam (Elam)[a]: 1 Ezd. 8: 7.
Alameled (Elimeleh)[t]: Ios. 19: 26.
Alchim (Alchimos)[a]: 1 Mac. 7: 5, 9, 12, 20, 21, 23, 25; 9: 1, 54-57; 2 Mac. 14: 3, 13, 26.
Alean (Alian)[a]: 1 Cron. 1: 40.
Alexandria (No, No-Amon)[t]: Ier. 46: 25; Na. 3: 8.
Alfeu, Alfei (Alfeu)[a]: Mat. 10: 3; Mc. 2: 14; 3: 18; 6: 15.
Aliava (Eliahba)[a]: 2 Reg. 23: 32.
Alicarnes (Halicarnas)[t]: 1 Mac. 15: 23.
Alimis (Alema)[t]: 1 Mac. 5: 26.
Alixandria, Alixandriea (No, Nof, Teba)[t]: Ezec. 30: 14-16.
Alixandru, Alexandru[a]: 1 Mac. 1: 1, 8; 6: 2; 10: 1, 4, 15, 18, 23, 47-49, 51, 58, 59, 68, 88; 11: 1, 2, 8, 12, 14-17, 39; Mc. 15: 21.
Allon (Alon)[a]: 1 Cron. 4: 37; v. și Elon.
Almath (Alemet)[a]: 1 Cron. 7: 8; 8: 36; 9: 42.
Almon[t]: Ios. 2: 18.
Alohes, Aloes (Haloheș)[a]: 2 Ezd. 3: 12; 10: 24.
Alus (Aluș)[t]: Num. 33: 13, 14.
Alva (Alia)[a]: 1 Cron. 1: 51.
Alvan, Alva[a]: Fac. 36: 23, 40.
Amaad (Amead)[t]: Ios. 19: 26.
Amadathi, Amadath (Hamadata, Hamedata)[a]: Est. 3: 1, 10; 9: 24; 12: 6; 16: 10.

Amalic, Amalih (Amalec)[a]: Fac. 36: 12, 16; Ieş. 17: 8-11, 13, 14, 15; Num. 24: 20; Deut. 24: 17; Jud. 3: 13; 5: 14; 6: 3, 33; 7: 12; 10: 12; 12: 15; 1 Reg. 14: 48; 15: 2, 3, 5-8, 15, 18, 19, 32; 28: 18; 2 Reg. 1: 1; 8: 12; 1 Cron. 1: 36; 18: 11; 2 Cron. 18: 23; Iud. 4: 13; Ps. 82: 8.
Aman (Amam)[t]: Ios. 15: 26.
Aman (Aman, Haman)[a]: Est. 3: 1, 2, 5, 7, 8; 3: 10, 15; 4: 7; 5: 4, 5, 8, 9; 6: 4, 6, 11, 12; 7: 1, 7, 9, 10; 8: 1-3, 5; 9: 6, 12-14, 24; 10: 7; 12: 6; 13: 3, 6, 12; 14: 1; 15: 2; 16: 10.
Amana[t]: Cânt. 4: 8.
Amanie, Ananie (Anania)[a]: 3 Ezd. 5: 16, 30; 9: 48; v. şi Anania.
Amanitia (Ţara Amoniţilor)[t]: 2 Mac. 4: 26; 5: 7.
Amarie (Amaria)[a]: 1 Cron. 6: 7, 11, 52; 23: 19; 24: 23; 2 Cron. 19: 11; 31: 15; 1 Ezd. 7: 3; 10: 42; 2 Ezd. 10: 3; 11: 4; 12: 2; Sof. 1: 1.
Amasai, Amasei (Amaşai)[a]: 1 Cron. 12: 18; 15: 24.
Amasaia (Amasai, Amaşai)[a]: 2 Ezd. 11: 13.
Amasai[a]: 1 Cron. 6: 25.
Amase, Amassa, Amaşa, Amasam (Amasa)[a]: 2 Reg. 17: 25; 19: 13; 20: 4, 5, 8-12; 3 Reg. 2: 5, 32; 1 Cron. 1: 17; 2 Cron. 28: 12.
Amasie (Amasia, Amaţia)[a]: 4 Reg. 13: 12; 14: 1, 8, 9, 11, 17, 18; 15: 1, 3; 1 Cron. 3: 12; 4: 34, 35; 2 Cron. 17: 16; 23: 1; 25: 1, 5, 9-11, 13-15, 20, 21, 23, 25, 26; 26: 1, 4; 29: 12; Am. 7: 10, 12, 14.
Amathi (Amitai)[a]: 4 Reg. 14: 25; Iona 1: 1.
Ame[a]: 3 Ezd. 5: 34.
Amelih[a]: 3 Reg. 22: 26.
Amenul[a]: 3 Ezd. 8: 32.
Amerie, Ameri (Amaria)[a]: 3 Ezd. 8: 2; 4 Ezd. 1: 2.
Amethida (Amatida)[t]: 1 Mac. 12: 25.
Amian (Aniam)[a]: 1 Cron. 7: 19.
Amiil, Amihil, Ammiil (Amiel)[a]: Num. 13: 13; 1 Cron. 3: 5; 2 Reg. 9: 4, 5; 17: 27.
Amin (Hanun)[a]: 3 Ezd. 8: 49.
Aminadav (Aminadav, Aminadab)[a]: Ieş. 6: 23; 35: 34; Num. 1: 7; 2: 3; 7: 12, 17; 10: 14; Rut. 4: 19, 20; 1 Cron. 1: 10, 13; 6: 22; Cânt. 6: 11; Mat. 1: 4, 5; Lc. 3: 33.
Amisadei, Amisadan (Amişadai)[a]: Num. 1: 12; 2: 25; 7: 66, 71; 10: 25.
Amisai (Amţi)[a]: 1 Cron. 6: 46.
Amital (Hamutal)[a]: Ier. 52: 1; v. şi Amutal.
Amiud (Amihud, Amihur)[a]: 2 Reg. 13: 37.
Amizadeb (Amizedev)[a]: 1 Cron. 26: 6.
Amma (Aca)[t]: Ios. 19: 30.
Ammi (Ami)[a]: 1 Ezd. 2: 57.
Ammiud (Amihud)[a]: Num. 1: 10; 2: 18; 7: 48, 53; 10: 22; 34: 20; 28; 1 Cron. 7: 26; 9: 4.
Ammon, Amon, Ammos (Amon)[a]: Fac. 19: 38.; Num. 21: 24; 22: 5; Deut. 2: 19; 3: 11, 16; Jud. 3: 13; 10: 6, 7, 9, 11, 17, 18; 11: 4, 6, 8, 9, 12, 14, 27, 31, 32, 33; 12: 1, 3; 1 Reg. 11: 11; 12: 12; 14: 47; 2 Reg. 8: 12; 10: 2, 3, 6, 8, 10, 11, 14; 11: 1; 12: 9, 26, 31; 17: 27; 23: 37; 3 Reg. 11: 7, 33; 22: 26; 4 Reg. 21: 18, 19, 24, 25; 24: 2; 1 Cron. 3: 14; 4: 20; 18: 11; 19: 2, 3, 6, 7, 9, 11, 12, 15; 20: 1, 3; 2 Cron. 18: 25; 20: 1, 10, 22, 23; 27: 5; 33: 20, 25; 2 Ezd. 7: 59; Iud. 5: 2, 5; 7: 8; Ps. 82: 8; Is. 11: 14; Ier. 1: 2; 9: 26; 25: 3, 21; 27: 3; 40: 11, 14; 41: 15; 49: 1, 2, 6; Ezec. 21: 20, 28; 25: 2, 3, 5, 10; Dan. 11: 41; Am. 1: 13; Sof. 1: 1; 2: 7, 9; 1 Mac. 5: 6; 3 Ezd. 5: 29; Mat. 1: 10.
Ammon[a, t]: Ios. 12: 2; 13: 25.
Ammos, Amos (Amos)[a]: Am. 1: 1; 7: 8, 10-12, 14; 8: 2; Lc. 3: 25.
Amni (Ami)[a]: 1 Ezd. 2: 57.
Amnon[a]: 2 Reg. 3: 2; 13: 1, 3, 4, 6-10, 15, 20-22, 26-29, 32, 33, 39.
Amoc, Amoes (Amoc)[a]: 2 Ezd. 12: 6, 20.
Amon (Amnon)[a]: 1 Cron. 3: 1.
Amona (Hamona)[t]: Ezec. 39: 16.
Amos (Amos, Amoţ)[a]: 4 Reg. 19: 3, 20; 20: 1; 2 Cron. 26: 22; 32: 20, 32; Is. 1: 1; 2: 1; 13: 1; 20: 2; 37: 2, 21; 38: 1; 4 Ezd. 1: 39.
Amosa (Moţa)[t]: Ios. 18: 26; v. şi Mosa.
Amra (Imri)[a]: 2 Ezd. 3: 2.
Amrafil, Amrafer (Amrafel)[a]: Fac. 14: 1, 9.
Amram[a]: Ieş. 6: 18, 20; Num. 3: 19; 26: 59; 1 Ezd. 10: 34; 1 Cron. 6: 2, 3, 18; 23: 12, 13; 24: 20.
Amri (Omri)[a]: 3 Reg. 16: 16, 17, 21-23, 25, 27-29, 30; 1 Cron. 7: 8; 9: 4; 27: 18; 2 Cron. 22: 2; Mi. 6: 16.
Amsii (Amţi)[a]: 2 Ezd.11: 12.
Amthar (Methora): Ios. 19: 13.
Amutal (Hamutal)[a]: 4 Reg. 23: 31; 24: 8.
Amvoth (Amboth)[t]: 3 Reg. 4: 10.
An[a]: 3 Ezd. 5: 31.
Anaas[a]: 3 Ezd. 5: 23.
Ana (Ama)[a]: 1 Cron. 1: 38, 40.
Ana (Hena)[t]: Is. 37: 13.
Ana[a]: Fac. 36: 1, 14, 18, 24, 29; v. şi Anna.
Anad (Anab)[t]: Ios. 11: 21; 15: 50, 52.
Anaharath (Anaharat)[t]: Ios. 19: 19.
Anaie, Anie (Aneia, Anaia)[a]: 2 Ezd. 8: 4; 10: 32.
Anameleh (Anamelec)[h]: 4 Reg. 17: 31.
Anamim (Anamim)[a]: Fac. 10: 13.
Anani[a]: 1 Cron. 3: 24.
Ananie (Anania, Hanania)[a]: 1 Cron. 3: 19, 21; 2 Ezd. 3: 23; 11: 32; Tob. 5: 18; Ier. 28: 1, 5, 10-13, 15, 17; Dan: 1: 6, 7, 11, 19; 2: 17; 3: 88; 1 Mac. 2: 59.
Anath (Anat)[a]: Jud. 3: 31; 5: 6.
Anathoth, Anathot, Anaftoth (Anatot)[t]: Ios. 21: 18; 2 Reg. 23: 27; 3 Reg. 2: 26; 1 Ezd. 2: 23; 2 Ezd. 7: 27; 10: 19; 11: 32; Is. 10: 30; Ier. 1: 1; 11: 21, 23; 32: 7-9.
Anatol[a]: 1 Cron. 7: 8.
Anathothia (Antotia)[a]: 1 Cron. 8: 24.
Andrei[a]: Mat. 4: 18; 10: 2; Mc. 1: 16, 29; 3: 18; 13: 3; Lc. 6: 14; Io. 1: 40, 44; 6: 8; 12: 22.
Andronic[a]: 2 Mac. 4: 34, 38; 5: 23.
Anem[a]: 1 Cron. 6: 73.
Aner[a]: 1 Cron. 6: 70.
Angha[t]: Iud. 1: 12.
Ani (Uni)[a]: 1 Cron. 15: 20.
Anim[t]: Ios. 15: 50.
Anna (Ana)[a]: 1 Reg. 1: 2, 5, 8-10, 13, 15, 19, 20, 22, 26, 28; 2: 21; Tob. 1: 9; 7: 1, 18; 8: 16; 10: 3; 11: 5; Lc. 2: 36.
Anna (Ina, Ilena)[t]: 4 Reg. 18: 34; 19: 13.
Anna, Ana (Anna, Hannan)[a]: Lc. 3: 1; Io. 18: 13, 24.
Anner (Aner)[a]: Fac 14: 13, 24.
Anov (Anub)[a]: 1 Cron. 4: 8.
Antiohiia, Antiohida (Antiohia)[t]: 1 Mac. 3: 37; 4: 35; 6: 63; 10: 68; 11: 13, 44, 56; 2 Mac. 4: 30, 36; 5: 21; 8: 35; 13: 23, 26; 14: 27.
Antiohul, Antioh (Antioh)[a]: 1 Mac. 1: 11, 17, 21, 43, 52, 57, 63; 2: 15, 17, 19, 22, 25; 3: 27, 33; 6: 1, 15-17, 55; 7: 2; 8: 6; 10: 1; 11: 39, 54, 57; 12: 16, 39; 13: 31; 14: 22; 15: 1, 2, 10, 11, 13; 2 Mac. 1: 14, 16; 2: 21; 4: 21, 37; 5: 1, 5, 17, 21; 9: 1, 2, 19, 25, 29; 10: 9, 10, 13; 11: 27, 36; 13: 1, 3; 14: 2.
Antipatru (Antipater)[a]: 1 Mac. 12: 16; 14: 22.
Aod (Aod, Ehud)[a]: Jud. 3: 15, 20, 21, 23, 26; 4: 1.

Apa Prigonirii (Apa Certării, Apele Meriba)[t]: Ps. 80: 8; 105:32.
Apameia (Apameea)[t]: Iud. 3: 14.
Apfarin (Apaim)[a]: 1 Cron. 2: 30, 31.
Apfus[a]: 1 Mac. 2: 5.
Apollofen (Apolofanes)[a]: 2 Mac. 10: 37.
Apolonie (Apoloniu)[a]: 1 Mac. 3: 10, 12; 10: 69, 74, 75, 77, 79; 2 Mac. 3: 5, 7; 4: 4, 21; 5: 24; 12: 2.
Aprindere[t] (Tabeera)[t]: Num. 11: 3.
Ar[t]: Num. 21: 15, 28; Deut. 2: 9, 18, 29.
Ar Moav (Ar-Moav)[t]: Is. 15: 1.
Ara[a]: 1 Cron. 7: 38.
Araas (Harhas)[a]: 4 Reg. 22: 14.
Arad (Arad)[t]: Fac. 50: 10; Jud. 1: 16.
Arad, Arod (Arad)[a]: 1 Cron. 8: 15.
Arada (Hareda)[t]: Num. 33: 24.
Aradia (Arvad)[t]: Ezec. 27: 8, 11.
Aradon (Aradus)[t]: 1 Mac. 15: 23.
Arafa (Rafa)[a]: 2 Reg. 21: 16, 18, 20, 22.
Arah (Erek)[t]: Fac. 10: 10.
Araia (Harhaia)[a]: 2 Ezd. 3: 8.
Aram (Aram, Ram)[a]: Fac. 10: 22, 23; 11: 26-28; Rut. 4: 19.
Arama (Aran)[a]: Fac. 36: 28.
Arama (Horma)[t]: 1 Reg. 30: 30.
Arama (Rama)[t]: Ios. 19: 36.
Aramă[a]: 1 Cron. 1: 17; 2: 23; 7: 34; Mat. 1: 3, 4; Lc. 3: 33.
Aramă (Aram)[t]: Num. 23: 7.
Aran (Haran)[t]: 1 Cron. 1: 42.
Arar (Harar)[t]: 2 Reg. 23: 11.
Ararat[t]: Is. 37: 38.
Aravia, Araviia, Arabiia (Arabia)[t]: 3 Reg. 10: 15; Ps. 71: 15; Is. 21: 13; Ier. 25: 24; Ezec. 27: 21; 1 Mac. 11: 16.
Ardon[a]: 1 Cron. 2: 18.
Arecon (Haracon)[t]: Ios. 19: 46.
Ared (Ard)[a]: 46: 21.
Arei, Are, Areia (Arah)[a]: 1 Cron. 7: 39; 2 Ezd. 6: 18; 7: 10.
Areli[a]: Fac. 46: 16.
Arem (Harim)[a]: 2 Ezd. 7: 42.
Arenna (Aravna, Oman)[a]: 2 Reg. 24: 16, 18, 20, 22, 23.
Areoras (Zaharia)[a]: 3 Ezd. 5: 8.
Arerva (Harabah)[t]: Ios. 15: 60.
Areta[a]: 2 Mac. 5: 8.
Arfad (Arpad)[t]: 4 Reg. 18: 34; 19: 13; Is. 10: 9; 36: 19; Ier. 49: 23.
Arfaxad (Arpacșad, Arpaxad, Arfaxad)[a]: Fac. 10: 22, 24; 11: 10-13; 1 Cron. 1: 17, 18, 24; Iud. 1: 1, 5.
Argov, Aitov (Argob)[t]: Deut. 3: 4, 13, 14; 3 Reg. 4: 13; 4 Reg. 15: 25.
Arhad: 3 Ezd. 5: 13.
Arhi (Archi)[t]: Ios. 16: 2.
Arhielae (Arhelau)[a]: Mat. 2: 22.
Arhvea (Erec)[t]: 1 Ezd. 4: 9.
Ariarathi (Ariarate)[a]: 1 Mac. 15: 22.
Arida (Aridata)[a]: Est. 8: 8.
Arie (Arah)[a]: 1 Ezd. 2: 5.
Arie (Arie, Areios)[a]: 1 Mac. 12: 7, 20.
Arii (Aridai)[a]: Est. 8: 9.
Ariil (Ariel)[a]: 1 Ezd. 8: 16.
Ariil (Ariel)[h]: Ezec. 43: 15, 16.
Ariil (Ariel)[t]: Is. 29: 1, 2, 7.
Arimathea (Arimatea)[t]: Mat. 27: 57; Mc. 15: 43; Lc. 23: 51; Io. 19: 38.
Arioh (Arioh, Arioc)[a]: Fac. 14: 1, 9; Dan. 2: 14, 15, 24, 25.
Arisai (Arizai)[a]: Est. 8: 8.
Aristovol (Aristobul)[a]: 2 Mac. 1: 10.
Armaha[a]: 3 Ezd. 5: 30.
Armenia[t]: Fac. 8: 4.
Armon (Hermon, Armon)[t]: Am. 4: 3.
Armoni[a]: 2 Reg. 21: 8.
Arna[a]: 4 Ezd. 1: 2.
Arnan[a]: 1 Cron. 3: 21.
Arnon[t]: Num. 21: 13, 14, 24, 28; 22: 36; Deut. 2: 24, 36; 3: 8, 12, 16; 4: 8; Ios. 12: 1, 2; 13: 9, 16; Jud. 11: 13, 18, 22; 4 Reg. 10: 33; Is. 16: 2.
Arod[a]: Num. 26: 17.
Arodi[a]: Fac. 46: 16
Aroir (Aroer)[a]: Num. 32: 34.
Aroir (Aroer)[t]: Deut. 2: 36; 3: 12; 4: 8; Ios. 12: 2; 13: 9, 16, 25; Jud. 11: 26, 33; 1 Reg. 30: 28; 4 Reg. 10: 33; 1 Cron. 5: 8; Is. 17: 2; Ier. 48: 19.
Arsa (Arța)[a]: 3 Reg. 16: 9.
Arsachi (Arsace)[a]: 1 Mac. 14: 2, 3; 15: 22.
Arsareath (Arzareth)[t]: 4 Ezd. 13: 45.
Artaxad[a]: Lc. 3: 36.
Artaxers (Artaxerse)[a]: 1 Ezd. 4: 7, 8, 11, 23; 6: 14; 7: 1, 7, 12, 21; 8: 1; 2 Ezd. 2: 1; 5: 14; 13: 6; 3 Ezd. 2: 16, 30; 7: 4; 8: 1, 6, 9, 10, 21, 31; 4 Ezd. 1: 3.
Arun (Harum)[a]: 1 Cron. 4: 8.
Aruvoth (Arubot)[t]: 3 Reg. 4: 10.
Arva (Chiriat-Arba)[t]: Fac. 23: 2; 35: 27.
Arvati (Arbata)[t]: 1 Mac. 5: 23.
Arveali (Arbel)[t]: 1 Mac. 9: 2.
Arvi (Arba, Arab)[t]: 2. Reg. 23: 35.
Asa, Osa (Asa)[a]: 3 Reg. 15: 8, 9, 14, 17, 18, 20, 22, 23, 28, 32, 33; 16: 8, 10, 15, 23, 29; 22: 41, 42, 47; 1 Cron. 3: 10; 9: 16; 2 Cron. 14: 1, 2, 8-10, 12, 13; 15: 2, 10; 16: 2, 6, 7, 10-12; 17: 1; 20: 32; Ier. 41: 9; Mat. 1: 8.
Asaf, Asav, Assav (Asaf)[a]: 4 Reg. 18: 18, 37; 1 Cron. 6: 39; 9: 15; 15: 19; 16: 5, 7; 25: 1, 2, 6, 9; 26: 1; 2 Cron. 5: 12; 20: 14; 29: 13, 30; 35: 15; 1 Ezd. 2: 41; 3: 10; 2 Ezd. 2: 8; 7: 45; 11: 17, 22; 12: 34, 46; Ps. 49: 1; 72: 1; 73: 1; 74: 1; 75: 1; 76: 1; 77: 1; 78: 1; 79: 1; 80: 1; 81: 1; 82: 1; Is. 36: 3, 22; 3 Ezd. 1: 15; 5: 28, 59.
Asaia (Harhaia)[a]: 2 Ezd. 3: 8.
Asaia, Asaie (Asaia)[a]: 4 Reg. 22: 12, 14; 1 Cron. 4: 36; 6: 30; 9: 5; 2 Cron. 34: 20.
Asail, Asahil (Asael)[a]: 2 Reg. 2: 18-23, 30, 32; 3: 27, 30; 23: 24; 1 Cron. 2: 16; 11: 26; 2 Cron. 31: 13.
Asalelfuni (Hațalelponi)[a]: 1 Cron. 4: 3.
Asaliil, Asahel (Asael)[a]: 1 Cron. 11: 26: 27: 7.
Asan (Asan, Așan)[t]: Ios. 15: 42; 19: 7; 1 Cron. 4: 32; 6: 59.
Asan (Coraşan)[t]: 1 Reg. 30: 30.
Asana (Asenna, Așenna)[a]: 1 Cron. 9: 7.
Asan[a]: 2 Ezd. 10: 26.
Asaramil[t]: 1 Mac. 14: 27.
Asarela (Așareela)[a]: 1 Cron. 25. 2.
Asarhardon (Esar-Hadon, Asarhadon)[a]: 4 Reg. 19: 37; Is. 37: 38.
Asarie (Seraia)[a]: 3 Ezd. 8. 1; v. și Seraia.
Asarmoft, Asarmoth (Hațarmavet)[a]: Fac. 10: 26; 1 Cron. 1: 20.
Asason-Thamar (Hațațon-Tamar)[t]: Fac. 14: 7; 2 Cron. 20: 2.
Asbel (Așbel)[a]: 1 Cron. 8: 1.
Ascalom, Ascalon (Ascalon)[t]: Jud. 1: 18; 14: 19; Ier. 25: 20; 47: 5, 7; Am. 1: 8; Sof. 2: 2, 7; Zah. 9: 5; 1 Mac. 10: 86; 11: 60; 12: 33, v. și Acalon.
Aschenez, Ascheniz (Așchenaz)[a]: Fac. 10: 3.; 1 Cron. 1: 6.
Asedim (Țidim)[t]: Ios. 19: 35.
Asedoth (Așdot)[t]: Ios. 10: 40; 12: 3, 8; 13: 20, v. și Azot.
Asel (Ațel)[a]: 1 Cron. 8: 37, 38; 9: 43, 44.
Asel (Azael)[a]: 2 Cron. 17: 8.

Asemona (Aţemon, Aţmon)[t]: Num. 34: 4, 5; Ios. 15: 4.
Asena (Aşna)[t]: Ios. 15: 33; 1 Ezd. 2: 50.
Asenafar (Asurbanipal, Osnapar)[a]: 1 Ezd. 4: 10.
Asergadda (Haţer-Gada)[t]: Ios. 15: 27.
Asevaim (Pocheret-Haţebaim)[a]: 1 Ezd. 2: 57.
Asevir, Assver, Assvir, Asfir, Artaxer, Artaxers (Artaxerse, Ahaşveroş)[a]: Est. 1: 1, 9, 15-17; 2: 1, 16; 3: 1, 6-8, 12; 7: 5; 8: 1, 7, 13; 10: 1; 11: 2; 12: 2; 13: 1; 16: 1; v. şi Asfer.
Asfar[t]: 1 Mac. 9: 33.
Asfazereth (Asurpanibal)[a]: 3 Ezd. 5: 69.
Asfenez (Aşpenaz)[a]: Dan. 1: 3.
Asfer, Asferi (Artaxerx, Ahaşveroş, Asuerus)[a]: 1 Ezd. 4: 6; Dan. 9: 11.
Asiama (Hasim)[a]: 3 Ezd. 5: 31.
Asiia (Asia)[t]: 1 Mac. 8: 6; 11: 13; 12: 39; 13: 32; 2 Mac. 3: 3; 4 Ezd. 15: 46; 16: 1.
Asiil, Asiel (Asiel)[a]: 1 Cron. 4: 35; 4 Ezd. 1: 2.
Asim (Aşem)[t]: Ios. 19: 3.
Asima (Aşima)[h]: 4 Reg. 17: 30.
Asineth (Asineta, Asnat)[a]: Fac. 41: 45, 50; 46: 20.
Asion Gavir, Asiongavir (Eţion-Gaber, Eţion-Gheber)[t]: Num. 33: 35; Deut. 2: 8; 2 Cron. 8: 17; 20: 36.
Asir (Aşer)[a, t]: 3 Reg. 4: 15.
Asir, Aser, Assir (Aşer)[a]: Fac. 30: 13; 35: 26; 46: 17; 49: 20; Ieş. 1: 4; 6: 24; Num. 1: 13, 40; 2: 27; 7: 72; 10: 26; 13: 14; 26: 44, 46, 47; 34: 27; Deut. 27: 13, 33: 34; Ios.17: 7, 10, 11; 19: 24, 31, 34; 21: 6, 30; Jud. 1: 31; 5: 17; 6: 35; 7: 23; 1 Cron. 12: 36; 2 Cron. 30: 11; Ezec. 48: 2, 3, 34; Lc. 2: 36.
Asiria, Asiriile, Assirii, Assiria (Asiria)[t]: Fac. 25: 18; Iud. 3: 1; Tob. 1: 2; Is. 11: 11.
Asliea (Aţalia)[a]: 4 Reg. 22: 3.
Asmaveth, Asmoth (Azmavet)[t]: 1 Cron. 11: 32; 12: 3; 2 Ezd. 12: 29, v. şi Azmoth.
Asmodeu[h]: Tob. 3: 8.
Asna (Asena, Asna)[a]: 1 Ezd. 2: 50.
Asnaa (Senaa)[a]: 2 Ezd. 3: 3.
Asofor[a]: 3 Ezd. 5: 33.
Asom, Ason (Oţem)[a]: 1 Cron. 2: 15, 25.
Ason[t] (Eţem)[a]: 1 Cron. 4: 8.
Asor, Azor (Haţor)[t]: Ios.11: 1, 10, 13; 12: 19; 15: 23, 25; 19: 36; Jud. 4: 2, 17; 4 Reg. 15: 29; 2 Ezd. 11: 33.
Asor Haddan, Asarhadon (Asarhadon, Esar-Hadon)[a]: 4 Reg. 19: 37; 1 Ezd. 4: 2.
Asot, Azot, Azut (Aşdod)[t]: Ios. 11: 22; 15: 46, 47; 1 Reg. 5: 1, 5, 7; 6: 17; Is. 20: 1; Ier. 25: 20; Am. 1: 8; 3: 9; Sof. 2: 4; Zah. 9: 6.
Asriil (Asriel)[a]: Num. 29: 31; v. şi Esriil.
Assavia (Haşabia)[a]: 1 Cron. 25: 19.
Assea[a]: 3 Ezd. 9: 32.
Assi (Asia)[t]: 4 Ezd. 15: 46; 16: 1.
Assir (Asir)[a]: 1 Cron. 3: 17; 6: 22, 23, 37, 62, 74; 7: 30, 40.
Assor cea Nouă (Haţor-Hadata)[t]: Ios. 15: 25.
Assurim (Aşurimi)[a]: Fac. 25: 3.
Astaroth, Astarot, Astartheu (Astartea, Astarte, Iştar)[h]: Deut. 1: 4; Jud. 2: 13; 3: 7; 10: 6; 1 Reg. 7: 3, 4; 12: 10; 31: 10; 3 Reg. 10: 5; 11: 33; 4 Reg. 23: 13.
Astaroth Carnaim (Aşterot-Carnaim)[t]: Fac. 14: 5.
Asthara (Atara)[a]: 3 Ezd. 5: 40.
Astiaghis (Astiag)[a]: Dan. 13: 66.
Astot, Aşmot (Azmavet)[a]: 1 Cron. 8: 36; 9: 42; 12: 3; 27: 25.
Asuba (Azuba)[a]: 1 Cron. 2: 18, 19.
Asur (Aşhur)[a]: 1 Cron. 4: 5.
Asur, Assur, Asiria (Assur, Asiria)[t]: Fac. 10: 11, 22; 3 Reg. 15: 18; 19: 15; 20: 1, 20, 23; 22: 3, 11, 31, 35; 4 Reg. 5: 1, 2, 5; 6: 8, 11, 24; 7: 4-6, 16; 8: 7, 28; 12: 17; 13: 3-6; 15: 19, 20, 29, 37; 17: 2-6; Ps. 82: 9; 1 Ezd. 2: 2, 6; 4: 2; 6: 22; Is. 10: 5, 12, 24; 31: 8; 52: 4; Ier. 2: 36; 49: 28, 30, 33; 50: 17, 18; Ezec. 23: 9; 27: 23; 31: 3; 32: 22; 48: 2, 3; Ose. 5: 13; 8: 9; 10: 6; 11: 5; Mi. 5: 5; 7: 12; Na. 3: 18; Sof. 2: 13; Zah. 10: 11; 3 Ezd. 2: 8; 4 Ezd. 2: 8.
Asur, Assur[a]: 1 Cron. 1: 17; 2: 24.
Asuva (Azuba)[t]: 1 Cron. 2: 18; 2 Cron. 20: 31.
Asvai (Ezbai)[a]: 1 Cron. 11: 37.
Asvel, Asvil (Aşbel)[a]: Fac. 46: 21; Num. 26: 38.
Asviiam (Haşabia)[a]: 3 Ezd. 8: 49.
Atanai (Etni)[a]: 1 Cron. 6: 41.
Atar[a]: 1 Cron. 2: 26.
Atareea (Afaras)[t]: 1 Ezd. 4: 9.
Atarot, Ateroth (Aştarot)[t]: Ios. 9: 10; 12: 3, 4; 13: 12, 32; 1 Cron. 6: 71.
Atarot[t]: Num. 32: 1, 34.
Atarsathahia (Artasatec)[t]: 1 Ezd. 4: 9.
Ater[a]: 1 Ezd. 2: 42; 2 Ezd. 7: 21, 46; 10: 17.
Athah (Atac)[t]: 1 Reg. 30: 30.
Athah, Athac (Hatac)[a]: Est. 4: 5, 6, 9.
Athaie (Ataia)[a]: 2 Ezd. 11: 14.
Athalai (Athai)[a]: 1 Ezd. 10: 28.
Athalia, Athalie (Atalia)[a]: 4 Reg. 8: 26; 11: 1-3, 13, 20; 2 Cron. 22: 2, 10-12; 23: 12, 21; 24: 7; 1 Ezd. 8: 7.
Athar (Ether)[t]: Ios. 19: 3.
Atharoth (Atarot)[t]: Ios. 16: 2, 7.
Atharoth Addar (Atarot-Adar)[t]: Ios. 16: 5; 18: 13.
Atheme (Apamina)[a]: 3 Ezd. 4: 29.
Athenovie (Atenobiu)[a]: 1 Mc. 15: 28, 32, 35.
Ather (Ater)[a]: 1 Ezd. 2: 16, 42; 2 Ezd. 7: 21.
Athmatha (Humta)[t]: Ios. 15: 54.
Atre (Ater)[a]: 3 Ezd. 5: 31.
Attalo (Atalus)[a]: 1 Mac. 15: 22.
August Chesar (August Cesar)[a]: Lc. 2: 1.
Aumai (Ahumai)[a]: 1 Cron. 4: 2.
Ava (Iva)[t]: Is. 37: 13.
Ava, Avah (Ava)[t]: 4 Reg. 17: 24; 18: 34; 19: 13.
Avacuc, Avacum (Avacum, Habacuc)[a]: Dan. 14: 32-34, 36, 38; Ava. 1: 1; 3: 1; 4 Ezd. 1: 40.
Avana (Abana)[t]: 4 Reg. 5: 12.
Avarim (Abarim)[t]: Deut. 32: 49.
Avarim (Nebo)[t]: Num. 27: 12; 33: 47, 48.
Avaron (Avaran)[a]: 1 Mac. 2: 5.
Avda (Abda)[a]: 3 Reg. 4: 6; 2 Ezd. 11: 17.
Avdeil (Abdul)[a]: Ier. 36: 26.
Avdenago (Abed-Nego)[a]: Dan. 1: 7; 2: 49; 3: 12-14, 16, 19, 20, 22, 23.
Avdi (Abdia, Abdi)[a]: 2 Cron. 29: 12; 1 Ezd. 10: 26.
Avdie, Avdia (Avdie, Obadia)[a]: 3 Reg. 18: 3, 5, 6, 7, 16; 1 Cron. 27: 19; 2 Cron. 34: 12; Avd. 1: 1; 3 Ezd. 8: 38; 4 Ezd. 1: 39.
Avdimelec, Avlimelec (Ebed-Melec)[a]: Ier. 38: 7, 8, 10-12; 39: 15.
Avdon, Avdo (Abdon)[a]: Jud. 12: 13; 1 Cron. 8: 23, 30; 9: 36; 2 Cron. 34: 20.
Aved (Ebed)[a]: 1 Ezd. 8: 6.
Avel (Abel)[a]: Fac. 4: 2, 4, 8, 9, 25; Mat. 23: 35; Lc. 11: 51.
Avel (Abel-Cheramim)[t]: Jud. 11: 33.
Avel Marele (Piatra cea Mare)[t]: 1 Reg. 6: 18.
Avela, Avelam (Abel)[t]: 2 Reg. 20: 14, 15, 18.
Avelcasa, Aveldomul lui Maaha (Abel Beth-Maaca)[t]: 3 Reg. 15: 20; 4 Reg. 15: 29.
Avel Mahula, Avelmeula, Avelmehula (Abel-Mehol, Abel-Mehola)[t]: Jud. 7: 23; 3 Reg. 4: 12; 19: 16.
Avelmaim (Abel-Maim, Abel-Beth)[t]: 2 Cron. 16: 4.

Avelsatim (Abel-Şitim)[t]: Num. 33: 49.
Avenvoim (Aben-Bohan)[t]: Ios. 18: 18.
Avesan (Ibţan)[a]: Jud. 12: 8.
Avgatha (Abgata, Abagta)[a]: Est. 1: 10.
Avi (Abia, Avi)[a]: 4 Reg. 18: 2.
Avia, Avie, Aveie (Abia, Abiia)[a]: 1 Reg. 8: 2; 3 Reg. 14: 1; 1 Cron. 2: 29; 3: 10; 6: 28; 7: 8; 24: 10; 2 Cron. 11: 20, 22; 12: 16; 13: 1-4, 15, 17, 19-22; 14: 1; 2 Ezd. 10: 7; 12; Mat. 1: 7, 8; Lc. 1: 5.
Avialvon (Abi-Baal)[a]: 2 Reg. 23: 31.
Aviam, Avia (Abia, Abiam)[a]: 3 Reg. 14: 31; 15: 1, 7, 8.
Aviasaf (Abiasaf)[a]: Ieş. 6: 24.
Aviasath (Ebiasaf)[a]: 1 Cron. 9: 19.
Aviatar, Aviathar (Abiatar)[a]: 1 Reg. 22: 20, 22; 23: 6, 9; 30: 7; 2 Reg. 8: 17; 15: 24, 27, 29, 35, 36; 17: 15; 19: 11; 20: 25; 3 Reg. 1: 7, 19, 25, 42; 2: 22, 26, 27, 35; 4: 4; 1 Cron. 15: 11; 18: 16; 24: 6; 27: 34; Mc. 2: 26.
Avida (Abida)[a]: Fac. 25: 4; 1 Cron. 1: 33.
Avidiil (Abdiel)[a]: 1 Cron. 5: 15.
Avidan (Abidan)[a]: Num. 1: 11; 2: 22; 7: 60, 65; 10: 24.
Aviezir, Aviezer (Abiezer)[a]: Ios. 17: 2; Jud. 6: 34; 8: 2; 2 Reg. 23: 27; 1 Cron. 7: 18; 11: 28; 27: 12.
Avif[t]: Fac. 36: 35.
Avigail, Avihail, Avital (Abigail, Abihail)[a]: Num. 3: 35; 1 Reg. 25: 3, 14, 18, 23, 32, 36, 40, 42; 30: 5; 2 Reg. 2: 2; 3: 3; 17: 25; 1 Cron. 2: 16, 17, 29; 3: 1, 3; 5: 14; 2 Cron. 11: 18; Est. 2: 15; 9: 29.
Avigavaon (Abigabaon)[t]: 1 Cron. 8: 29.
Avihail[a]: 1 Cron. 5: 14.
Aviil (Abiel)[a]: 1 Reg. 9: 1; 14: 51; 1 Cron. 11: 32.
Avilania (Abilene)[t]: Lc. 3: 1.
Avimail (Abimel, Abimael)[a]: Fac. 10: 28; 1 Cron. 1: 22.
Avimeleh (Abimelec)[a]: Fac. 20: 2-4, 8, 9, 14, 17-18; 21: 22, 25-27, 29, 33; 26: 1, 8, 10, 16, 26; Jud. 8: 31; 9: 1, 3, 6, 16, 18-25. 28, 29, 31, 34, 35, 38, 40-42, 45, 47, 50, 52-53, 56; 10: 1.
Avim[t]: Ios. 18: 23.
Avinadad, Avinadav, Aminadav (Aminadab, Abinadab)[a]: 1 Reg. 7: 1; 16: 8; 17: 13, 20; 31: 2, 6; 3 Reg. 4: 14; 1 Cron. 8: 33; 10: 2; 13: 7; 15: 10, 11.
Avinoim (Abinoam)[a]: Jud. 4: 6, 12; 5: 1, 12.
Aviram (Abiram)[a]: 3 Reg. 16: 34.
Aviron (Abiron, Abiram)[a]: Num. 16: 1, 12, 24, 25, 27; 26: 9; Deut. 11: 6; Ps. 105: 17; Ecles. 45: 22.
Avis (Ebeţ)[a]: Ios. 19: 20.
Avisag (Abişag)[a]: 3 Reg. 1: 3, 15; 2: 17, 21, 22.
Avisai (Abişai)[a]: 1 Reg. 26: 6-9; 2 Reg. 2: 18, 24; 3: 30; 10: 10, 14; 16: 9, 11; 18: 2, 5, 12; 19: 21; 20: 6; 21: 17; 23: 18; 1 Cron. 2: 16; 11: 20; 18: 12; 19: 11, 15.
Avisalom, Avesalom (Abesalom, Absalom)[a]: 2 Reg. 3: 3; 13: 1, 4, 20, 22, 23, 25-30, 32, 34, 37-39; 14: 1, 21, 23-25, 27, 28, 30-33; 15: 1-3, 7, 10-14, 34; 16: 8, 15-18, 20-23; 17: 1, 4-7, 9, 14, 18, 20, 24-26; 18: 5, 9, 10, 12, 14, 17, 18, 29, 32, 33; 19: 4, 10; 3 Reg. 1: 6; 2: 7; 15: 2, 10; 1 Cron. 3: 2; 2 Cron. 11: 20, 21; Ps. 3: 1; 142: 1; 1 Mac. 11: 70; 13: 11; 2 Mac. 11: 17.
Avisei, Avisue (Abişua)[a]: 1 Cron. 6: 4, 5, 50; 8: 4; 1 Ezd. 7: 5; 3 Ezd. 8: 2; 4 Ezd. 1: 2.
Avisur (Abişur)[a]: 1 Cron. 2: 28, 29.
Avital (Abital)[a]: 2 Reg. 3: 4.
Avitov (Abitub)[a]: 1 Cron. 8: 11.
Avith[t]: 1 Cron. 1: 46.
Aviu (Abiud, Abihu)[a]: Lev. 10: 1; Num. 3: 2, 4; 26: 60, 61; Ieş. 6: 23; 24: 1, 9; 28: 1; 1 Cron. 24: 1, 2.
Avner (Abner)[a]: 1 Reg. 14: 50, 51; 17: 55, 57; 20: 25; 26: 5, 14; 2 Reg. 2: 8, 12, 14, 17-26, 29-31; 3: 6, 7, 9, 12, 16, 17, 19-27, 28, 30-33, 37; 4: 1, 12; 3 Reg. 2: 32; 1 Cron. 25: 28; 27: 21.
Aviud (Abihud, Abiud)[a]: 1 Cron. 8: 3; Mat. 1: 13.
Avothiair (Satele lui Iair)[t]: 3 Reg. 4: 13.
Avovi (Abub)[a]: 1 Mac. 16: 11, 15.
Avram, Avraam[a]: Fac. 11: 26, 27, 29, 31; 12: 1, 4, 6, 9, 10, 14, 16-18, 20; 13: 1, 5, 7, 8, 12, 14, 18; 14: 12-14, 19, 21, 23; 15: 1-3, 6, 11, 12, 18; 16: 1, 5, 6, 15, 16; 17: 3, 5, 9, 15, 17, 19, 22-24, 26; 18: 6, 13, 16, 17, 19, 22, 27, 33; 19: 27, 29; 20: 1, 9, 11, 14, 17, 18; 21: 3, 7-9, 11, 14, 22, 24, 27, 28, 33; 22: 1, 3, 8, 11, 13, 15, 19, 20; 23: 2, 7, 10, 12, 16, 18-20; 24: 1, 6, 9, 12, 27, 34, 42, 48, 52, 59; 25: 1, 5, 7, 12, 19; 26: 1, 5, 18, 24; 28: 4, 9, 13; 31: 42, 53; 32: 9; 35: 12, 27; 48: 16; 49: 30; 50: 13, 23; Ieş. 2: 24; 3: 6, 15, 16; 4: 5; 6: 3, 8; 32: 13; 33: 1; Lev. 26: 42; Num. 32: 11; Deut. 1: 8; 9: 5, 27; 29: 13; 30: 20; 34: 4; Ios. 24: 3; 3 Reg. 18: 36; 4 Reg. 13: 23 1 Cron. 1: 27, 28, 32, 34; 16: 16; 29: 18 2 Cron. 20: 7; 30: 6; 2 Ezd. 9: 7; Est. 13: 15; 14: 18; Iud. 8: 22; Tob. 6: 22; 7: 15; Ps. 46: 10; 104: 6, 9, 42; Ecles. 44: 16, 24; Is. 29: 22; 41: 8; 51: 2; 63: 16; Ier. 33: 26; Ezec. 33: 24; Dan. 3: 35; Mi. 7: 20; 1 Mac. 2: 52; 12: 21; 2 Mac. 1: 2; 1: 1, 5; 4 Ezd. 1: 39; 3:13; 6: 8; 7: 36; Mat. 1: 1; 2: 17; 3: 9; 8: 11; 22: 32; Mc. 12: 26; Lc. 1: 55, 73; 3: 8, 34; 13: 16, 28; 16: 22-25, 29, 30; 19: 9; 20: 37; Io. 8: 33, 37, 39, 40, 52, 53, 56-58.
Avramul (Avraam)[a]: 3 Ezd. 9: 34; 4 Ezd. 1: 39; 3: 13; 6: 8; 7: 36.
Avran (Hauran, Havran)[t]: Ezec. 47: 16, 18.
Avravathanie (Acrabatene)[t]: 1 Mac. 5: 3.
Avustha (Haşum)[a]: 3 Ezd. 9: 44.
Axaf, Ahsaf (Acşaf)[t]: Ios. 11: 1; 12: 20; 19: 25.
Axam, Exam (Acsa)[a]: Ios. 15: 16, 17; Jud. 1: 12, 13.
Aza (Uza)[a]: 1 Ezd. 2: 49; 2 Ezd. 7: 51.
Azahel (Asael)[a]: 1 Ezd. 10: 15.
Azail (Hazael)[a]: Am. 1: 4.
Azamaveth (Betazmavet, Azmavet)[a]: 1 Ezd. 2: 24.
Azan (Haran)[t]: 1 Cron. 23: 9.
Azanathavor (Aznot-Tabor)[t]: Ios. 19: 24.
Azanie (Azania)[a]: 2 Ezd. 10: 9.
Azareil (Azariel)[a]: 1 Cron. 25: 18.
Azareil, Azdriil (Azareel)[a]: 2 Ezd. 11: 13; 12: 35.
Azarie (Azaria)[a]: 3 Reg. 4: 2, 5; 4 Reg. 15: 1, 6, 8, 11, 17, 27; 1 Cron. 2: 8, 38, 39; 3: 12; 6: 9-11, 14, 36; 9: 11; 2 Cron. 15: 1, 8; 23: 1; 26: 17, 20; 28: 12; 29: 12; 31: 10, 13; 1 Ezd. 7: 1, 3; 2 Ezd. 2: 23; 7: 7; 8: 7; 10: 2; 12: 33; Tob. 5: 18; 6: 7; 9: 1; Ier. 43: 2; Dan. 1: 6, 7, 11, 19; 2: 17; 3: 12-14, 16, 19, 20, 22, 23, 25, 49, 88, 98, 95-97; 2 Mac. 2: 59; 5: 18, 56, 60 3 Ezd. 9: 21, 43, 48; 4 Ezd. 1: 1.
Azav (Hazo)[a]: Fac. 22: 22.
Azavul (Asael)[a]: 3 Ezd. 9: 30.
Azaz[a]: 1 Cron. 5: 8.
Azeca[t]: Ios. 10: 10,11; 15: 35; 1 Reg. 17: 1; 2 Cron. 11: 9 2 Ezd. 11: 30; Ier. 34: 7.
Azgad[a]: 1 Ezd. 2: 12; 8: 12; 2 Ezd. 7: 17; 10: 15.
Azian (Uzia)[a]: 2 Ezd. 11: 4.
Aziil (Uziel)[a]: 1 Cron. 4: 42.
Aziza[a]: 1 Ezd. 10: 27.
Azmoth, Azmaveth (Azmavet)[a]: 2 Reg. 23: 31; 1 Cron. 8: 36; 27: 25; 1 Ezd. 2: 24.
Azni[a]: 3 Ezd. 5: 31.
Azor[a]: Mat. 1: 13, 14.
Azoroc[a]: 3 Ezd. 5: 15.
Azot, Azoti (Azot, Aşdod)[t]: 1 Reg. 5: 1, 5, 7; 6: 17; 2 Cron. 26: 6; 1 Mac. 4: 15; 5: 68; 9: 15; 10: 78, 83, 84; 11: 4; 14: 34, v. şi Asedot.

Azur[a]: 2 Ezd. 10: 17; Ier. 28: 1; Ezec. 11: 1.
Azuva (Azuba)[a]: 3 Reg. 22: 42.
Azvoc (Azbuc)[a]: 2 Ezd. 2: 16.
Azzi (Uzi)[a]: 2 Ezd. 11: 22; 12: 41.

B

Belfegor (Belfegor, Baalphegor)[h]: Ps. 105: 28.
Buzi[a]: Ezec. 1: 3.

C

Cademoth, Cadimoth (Chedemot)[t]: Deut. 2: 26; 1 Cron. 6: 79.
Cadis (Cadeş)[t]: Fac. 14: 7; 16: 14; 20: 1; Num. 13: 27; 20: 1, 14; 27: 14; 33: 36, 37; Deut. 32: 51; Ios. 12: 22; 15: 23; Jud. 11: 16, 17; Ps. 28: 8; Ecles. 24: 18; Ezec. 47: 19; 48: 28; 1 Mac. 11: 63, 73.
Cadis-Varme, Cadisvame, Cadisvarme, Cadis-Varne, Cadisvarni (Cadeş-Barne, Cadeş-Barnea)[t]: Num. 34: 4; Deut. 1: 2, 19; 2: 14; 9: 23; Ios. 10: 41; 14: 6, 7; 15: 3.
Cadumin[t]: Jud. 5: 21.
Cafarsalama (Cafarsalam)[t]: 1 Mac. 7: 31.
Cafera, Cafira (Chefira)[t]: Ios. 9: 17; 18: 26.
Cafetetha (Cafenata)[t]: 1 Mac. 12: 37.
Caftorit (Caftorim)[a]: Fac. 10: 14.
Cahat, Cat, Caat, Caath, Haath (Cahat)[a]: Fac. 46: 11; Ieş. 6: 16, 18; Num. 3: 17, 19, 27; 4: 2, 4, 15, 18, 34, 37; 7: 9; 26: 57, 58; 1 Cron. 6: 1, 2, 18, 22, 33, 38, 66; 9: 32; 15: 5; 23: 6, 12; 2 Cron. 20: 19; 29: 12; 34: 12.
Caiafa[a]: Mat. 25: 3; 26: 57; Lc. 3: 2; Io. 11: 49; 18: 13, 14, 24, 28.
Cain (Cain)[a]: Fac. 4: 1-3, 5, 8, 9, 13, 15-17, 24, 25.
Cainan (Cainam)[a]: Lc. 3: 36, 37.
Cainan (Cainan)[a]: Fac. 5: 9, 12-14.
Calano (Calno)[t]: Is. 10: 9.
Calcul (Chelal)[a]: 3 Ezd. 9: 31.
Calfia (Alfeu)[a]: 1 Mac. 11: 70.
Calita, Calite (Chelita)[a]: 1 Ezd. 10: 23; 3 Ezd. 9:23, 48.
Calisthine (Calistene)[a]: 2 Mac. 8: 33.
Caliv, Caluvi (Caleb, Chelubai)[a]: 1 Cron. 2: 9, 18, 19, 24, 42, 46, 49, 50; 4: 11, 15; 6: 56.
Caliv, (Caleb)[a]: Num. 13: 7, 31; 14: 6, 24, 30, 38; 26: 65; 32: 12; Deut. 1: 36; Ios. 21: 4, 5, 10, 20; Jud. 1: 12, 13-15, 20; 3: 9; 1 Reg. 25: 3; 30: 14; Ecles. 46: 9, 11; 1 Mac. 2: 56.
Camon[t]: Jud. 10: 5.
Camuil (Chemuel)[a]: Fac. 22: 21; Num. 34: 24; 1 Cron. 27: 17.
Cain (Chenan, Cainan)[a]: 1 Cron. 1: 2.
Cana[t]: Ios. 19: 28.
Cana Galileii[t]: Io. 2: 1, 11; 4: 46; 21: 2.
Canath (Chenat)[t]: Num. 32: 42.
Canna[a]: 3 Ezd. 5; 30.
Capadochia (Capadochia, Caftor)[t]: Deut. 2: 23; Ier. 47: 5; Am. 9: 7.
Capernaum, Capernaom (Capernaum)[t]: Mat. 4: 13; 8: 5; 11: 23; 17: 23; Mc. 1: 21; 2: 1; 9: 32; Lc. 4: 23, 31; 7: 1; 10: 15; Io. 2: 12; 4: 46; 6: 17, 24, 60; 21: 2.
Carcaa[t]: Ios. 15: 3.
Carcamis (Carchemiş)[t]: Is. 10: 9; 3 Ezd. 1: 25.
Care (Harea)[a]: 3 Ezd. 5: 25.
Careaneul[a]: 3 Ezd. 9: 33.
Caree (Careah)[a]: 4 Reg. 25: 23.
Carehim[t]: 1 Cron. 12: 6.
Careth (Haraath)[a]: 3 Ezd. 5: 36.
Carfthan (Carta)[t]: Ios. 21: 32.
Caria[t]: 1 Mac. 15: 23.
Cariath (Chiriat)[t]: Ios. 18: 27.
Cariathaim, (Chiriataim)[t]: Ios. 13: 19; Ier. 48: 1, 23; Ezec. 25: 9.
Cariath Arvi, Cariath Arve (Chiriat-Arba)[t]: Ios. 14: 15; 15: 13, 54; 20: 7; 21: 11; Jud. 1: 10; 2 Ezd. 11: 25.
Cariathiarim, Cariatarim, Cariath Iarim, Cariaat Iarim (Chiriat-Iearim, Chiriat-Arim)[t]: Ios. 9: 17; 15: 9, 60; 18: 14, 15; Jud. 18: 12; 1 Reg. 6: 21; 7: 1, 2; 1 Cron. 2: 52, 53; 13: 5, 6; 2 Cron. 1: 4; 1 Ezd. 2: 25; 2 Ezd. 7: 29; 11: 25; Ier. 26: 20.
Cariath Sefir (Chiriat-Sefer)[t]: Ios. 15: 15, 16; Jud. 1: 11.
Cariathvaal (Chiriat-Baal)[t]: Ios. 15: 60; 18: 14.
Carii (Carea, Careah)[a]: Ier. 40: 8, 13, 15, 16; 41: 11, 13, 14, 16; 42: 1, 8; 43: 2, 4, 5.
Carioth (Cheriot)[t]: Ios. 15: 25; Ier. 48: 24, 41; Am. 2: 2.
Carith (Cherit)[t]: 3 Reg. 17: 3, 5.
Carithsena (Chiriat-Sana)[t]: Ios. 15: 49.
Carmelam (Cherub-Adan)[a]: 3 Ezd. 5: 36.
Carmi[a]: 1 Cron. 4: 1; 5: 3.
Carmil (Carmel)[t]: Ios. 12: 22; 15: 55; 19: 26; 1 Reg. 15: 12; 25: 2, 5, 7; 2 Reg. 23: 35; 2 Cron. 26: 10; 3 Reg. 18: 19, 42; 4 Reg. 2: 25; 4: 25; Iud. 1: 8; Cânt. 7: 5; Is. 10: 18; 16: 10; 29: 17; 32: 15, 16; 33: 9; 35: 2; 37: 24; Ier. 2: 7; 4: 26; 48: 33; 50: 19; Am. 1: 2; 9: 3; Mi. 7: 14; Na. 1: 4.
Carnaim[t]: 1 Mac. 5: 26, 43, 44.
Carnathtaim (Chiriataim)[t]: Num. 32: 37.
Carnion (Carnaim)[t]: 2 Mac. 12: 21, 26.
Caroneth[a]: 3 Ezd. 5: 34.
Cartha (Carta)[t]: Ios. 21: 34.
Casaia (Cuşaia)[a]: 1 Cron. 15: 17.
Casaloth (Chisalot)[t]: Ios. 19: 18.
Caselon (Chislon)[a]: Num. 34: 21.
Caset (Chesed)[a]: Fac: 22: 22.
Caseva[a]: 3 Ezd. 5: 31.
Casfia (Casifia)[t]: 1 Ezd. 8: 17.
Casfin (Caspin)[t]: 2 Mac. 12: 13.
Casis (Emec-Cheţiţ): Ios. 18: 21.
Cassia (Chefia)[a]: Iov. 42: 14.
Casvon, Casfor (Casfon)[t]: 1 Mac. 5: 26, 36.
Cathit (Catat)[t]: Ios. 19: 15.
Cav (Cab)[t]: Ios. 19: 27.
Cavseil (Cabţeel)[t]: Ios. 15: 21; 2 Reg. 23: 20; 1 Cron. 11: 22.
Cavseil (Iecabţeel)[t]: 2 Ezd. 11: 25.
Cetatea Finicilor (Cetatea Palmierilor)[t]: Jud. 1: 16; 3: 13.
Cetatea Sării (Ir-Melah)[t]: Ios. 15: 62.
Cetatea Schitelor (Schitopolis, Betşean)[t]: 2 Mac. 12: 29.
Cheaghe[t]: 3 Ezd. 5: 20.
Cheddelti (Ghidalti)[a]: 1 Cron. 25: 29.
Chedimot (Chedemot)[t]: Ios. 13: 18.
Chedis (Chedeş)[t]: Ios. 19: 37; 20: 7; 21: 32; 1 Cron. 6: 72, 76.
Chedis Nethali (Chedeşul Neftalimului, Chedeş-Neftali)[t]: Jud. 4: 6, 9, 11.
Chedmihi, Chetmihel, Chedmihel, Chedmihil (Cadmiel)[a]: 1 Ezd. 2: 40; 3: 9; 2 Ezd. 7: 43; 9: 4, 5; 10: 9; 12: 8, 24.
Chedron, Chedru, Chedrion, Chedran (Chedron)[t]: 2 Reg. 15: 23; 3 Reg. 2: 37; 15: 13; 4 Reg. 23: 4, 6, 12; 2 Cron. 15: 16; 29: 16; 30: 14; 1 Mac. 16: 9; Io. 18: 1; v. Chidron.
Chefira[t]: 1 Ezd. 2: 25; 2 Ezd. 7: 29.
Chefta[a]: 3 Ezd. 5: 30.
Cheftim (Chitim)[a]: Fac. 10: 4.
Cheila (Chehila)[t]: Ios. 15: 44; 1 Reg. 23: 1-8, 10-13; 1 Cron. 4: 19; 2 Ezd. 3: 17, 18.
Chelai (Calai)[a]: 2 Ezd. 12: 20.
Chelaie (Chelaia)[a]: 1 Ezd. 10: 23.
Chelata (Chelata)[t]: Num. 33: 22.

Chelesiria, Chelo Siriia, Chele Siriia, Cheli Siriia (Cele-Siria)[t]: 1 Mac. 10: 69; 2 Mac. 3: 5, 8; 4: 4; 3 Ezd. 2: 17, 24, 27; 6: 29; 7: 1; 8: 68.
Cheli[a]: 3 Ezd. 5: 33.
Chelita[a]: 1 Ezd. 10. 23; 2 Ezd. 3: 7; 10: 10.
Chellon[t]: Iud. 2: 13.
Chenez, Chenis, Cheniz, Chinez (Chenez)[a]: Fac. 36: 11, 15; 1 Cron. 1: 36, 53; 4: 13, 15.
Cheni[a]: 1 Reg. 27: 10; 30: 29.
Cheret, Cherit (Cheret)[t]: 1 Reg. 30: 14; 2 Reg. 8: 18.
Cherethamus[a]: 3 Ezd. 5: 18.
Cherie (Chereea)[a]: 2 Mac. 10: 32, 37.
Cheros (Cheros)[a]: 1 Ezd. 2: 44; 2 Ezd. 7: 48.
Chesariei a lui Filip (Cezareea lui Filip)[t]: Mat. 16: 13; Mc. 8: 27.
Cheseleththavor (Chiselot-Tabor)[t]: Ios. 19: 12.
Chesil[t]: Ios. 15: 30.
Chesion (Chișion)[t]: Ios. 19: 20; 21: 28.
Chethim, Chethin (Chitim)[t]: Is. 23: 1, 12; Ier. 2: 10; 1 Mac. 1: 1.
Chetron (Chitron)[t]: Jud. 1: 30.
Chetura[a]: 1 Cron. 1: 32, 33; v. și Chitura.
Cheținm (Chițim)[a]: 1 Cron. 1: 7.
Chevron (Hebron)[t]: 1 Mac. 5: 65; v. și Hevron.
Chiaz[a]: 3 Ezd. 5: 15.
Chidar (Chedar)[a]: Fac. 25: 13.
Chidar (Chedar)[t]: Iud. 1: 8; 1 Cron. 1: 29; Cânt. 1: 4; Ps. 119: 5; Is. 21: 16, 17; 42: 11; 60: 7; Ier. 2: 10; 49: 28; Ezec. 27: 21.
Chidma (Chedma)[a]: Fac. 25: 15; 1 Cron. 1: 31.
Chidron (Chedron)[t]: Ier. 31: 40.
Chifa (Chefa)[a]: Io. 1: 42.
Chiftlis (Chitliș)[t]: Ios. 15: 40.
Chilichia (Cilicia)[t]: Iud. 1: 7; 2: 12, 15; 3: 1; 1 Mac. 11: 14; 2 Mac. 4: 36; 8: 8.
Chin (Cain)[a]: Num. 24: 22.
China[t]: Ios. 15: 22.
Chindeveu, Chendeveu (Cendebeu)[a]: 1 Mc. 15: 38, 40; 16: 4, 8.
Chineret, Chenerot, Chinereth, Chenerit (Chinerot, Chineret)[t]: Deut. 3: 17; Ios. 11: 2; 12: 3, 27; 19: 35.
Chines, Chinez (Chenaz)[a]: Ios. 15: 17; Jud. 1: 13, 16; 3: 9, 11.
Chipru (Cipru)[t]: 1 Mac. 15: 23; 2 Mac. 4: 29.
Chir, Chirul (Cirus, Cir)[a]: 2 Cron. 36: 22, 23; 1 Ezd. 1: 1, 2; 3: 7; 4: 3, 5; 5: 13, 17; 6: 3, 14; Is. 45: 1; Dan. 1: 21; 6: 28; 10: 1; 13: 66; 3 Ezd. 2: 1-3, 10, 11; 4: 57; 5: 55; 6: 17, 18, 21, 22, 24, 25.
Chirene (Cirene)[t]: 1 Mac. 15: 23.
Chirene, Chireane (Chir)[t]: 4 Reg. 16: 9; Am. 1: 5.
Chirineu (Quirinius)[a]: Lc. 2: 2.
Chis, Kis (Chiș, Chis)[a]: 1 Reg. 9: 1, 3; 10: 11, 21; 14: 51; 2 Reg. 21: 14; 1 Cron. 30, 33; 9: 36, 39; 12: 1; 23: 21; 24: 29; 26: 28; 2 Cron. 29: 12; Est. 2: 5; 11: 2.
Chisei (Hamat)[a]: 1 Cron. 2: 55.
Chison (Chișon, Chison)[t]: Jud. 4: 7, 13; 5: 21; 3 Reg. 18: 40; Ps. 82: 10.
Chitura (Chetura)[a]: Fac. 25: 1, 4.
Chivsaim (Chibțaim)[t]: Ios. 21: 22.
Cleomnes[a]: 3 Ezd. 5: 22.
Cleopa, Cleofa (Cleopa)[a]: Lc. 24: 18; Io. 19: 25.
Cleopatra[a]: Est. 11: 1; 1 Mac. 10: 57, 58.
Clithe, Calita (Chelita)[a]: 3 Ezd. 9: 23, 48.
Coa (Coa, Cheve)[t]: 3 Reg. 10: 28.
Coesii[a]: 3 Ezd. 5: 32.
Colaie, Colie (Colaia)[a]: 2 Ezd. 11: 7; Ier. 29: 21.
Colnii (Chelaia)[a]: 3 Ezd. 9: 23.
Colva[a]: 3 Ezd. 9: 23.
Coos (Cos)[t]: 1 Mac. 15: 23.
Corava (Corabа)[a]: 3 Ezd. 1: 9.
Core, Corea (Core)[a]: Fac. 36: 5, 14, 16, 18; Ieș. 6: 21, 24; Num. 16: 1, 5, 6, 8, 16, 24, 40, 49; 26: 10, 11, 58; 1 Cron. 1: 35; 2: 43; 6: 22; 9: 19; 26: 1; 2 Cron. 20: 19; 31: 14; Ps. 41: 1; 43: 1; 44: 1; 45: 1; 46: 1; 47: 1; 48: 1; 83: 1; 84: 1; 86: 1; 87: 1; Ecles. 45: 22.
Cornul Fluierului (Cheren-Hapuc)[a]: Iov. 42: 14.
Cos (Coț)[a]: 1 Cron. 4: 8.
Cosam[a]: Lc. 3: 28.
Cotha (Cuta)[t]: 4 Reg. 17: 24.
Cozvi (Cozbi)[a]: Num. 25: 15, 18.
Crearpatros[a]: 3 Ezd. 5: 19.
Crit, Creta (Creta)[t]: 1 Mac. 10: 67; 2 Mac. 10: 13.
Cvintul Herumie (Quintus Memius)[a]: 2 Mac. 11: 34.

D

Dadan, Dadam (Dedan)[a]: Fac. 10: 7; 25: 3; 1 Cron. 1: 9, 32.
Dafca (Dofca)[t]: Num. 33: 12, 13.
Dafnim[t]: Num. 34: 11.
Dafnis (Dafne)[t]: 2 Mac. 4: 33.
Dagon[h]: Jud. 16: 23; 1 Reg. 5: 2-5; 1 Cron. 10: 10; 1 Mac. 10: 84; 11: 4.
Dalae, Dalaie, Dalasa, Dalari (Delaia)[a]: 1 Ezd. 2: 60; 2 Ezd. 6: 10; 7: 62; Ier. 36: 12, 25; 3 Ezd. 5: 37.
Dalaiu (Delaia)[a]: 1 Cron. 24: 18.
Dalia (Adalia)[a]: Est. 9: 7.
Dalila[a]: Jud. 16: 4, 6, 7, 10, 12-15.
Dalmanutha (Dalmanuta)[t]: Mc. 8: 10.
Damasc, Damaschin (Damasc)[t]: Fac. 14: 15; 2 Reg. 8: 5, 6; 3 Reg. 11: 24; 15: 18; 19: 15; 20: 34; 4 Reg. 5: 12; 8: 7; 14: 28; 16: 9-12; 2 Cron. 16: 2; 24: 23; 28: 5, 23; Iud. 1: 7; 2: 17; Cânt. 7: 4; Is. 7: 8; 8: 4; 10: 9; 17: 1, 3; Ezec. 27: 18; 47: 17; 48: 1; Am. 1: 3; 3: 12; 5: 27; Zah. 9: 1; 1 Mc. 11: 62; 12: 32.
Damna (Dimna)[t]: Ios. 21: 35.
Dan (Dan)[t]: Fac. 14: 14; 1 Reg. 2: 20; 2 Reg. 3: 10; 17: 11; 24: 2, 15.
Dan (Vedan)[t]: Ezec. 27: 19.
Dan[a, t]: 3 Reg. 4: 25; 12: 29, 30; 15: 20; 4 Reg. 10: 29; Ezec. 48: 1, 2, 32.
Dan[a]: Fac. 30: 6; 35: 25; 49: 16-17; Ieș. 1: 4; 31: 6; 35: 34; 38: 23; Lev. 24: 11; Num. 1: 12, 28; 2: 25, 31; 7: 66; 10: 25; 13: 13; 26: 42; 34: 22; Deut. 27: 13; 33: 22; 34: 1; Ios. 19: 40, 47, 48; 21: 5, 23; Jud. 1: 34; 5: 17; 13: 2, 25; 18: 1, 2, 11, 12, 25, 30; 20: 1; 1 Cron. 2: 2, 12: 35; 27: 22; 2 Cron. 2: 14; 16: 4; 30: 5; Ier. 4: 15; Am. 8: 14.
Daniil (Daniel)[a]: 1 Cron. 3: 1; 1 Ezd. 8: 2; 2 Ezd. 10: 6; Ezec. 14: 14, 20; 28: 3; Dan. 6-11, 19, 21; 2: 13-15, 18, 19, 24-27; 4: 5, 16; 5: 12, 17, 29; 6: 2-4, 17, 20, 21, 23, 24, 26-28; 7: 1, 15, 28; 9: 2, 22; 10: 1, 2, 7, 11, 12; 12: 4, 5, 9, 13; 13: 45, 51, 55, 59, 61, 65; 14: 1, 3, 6, 8, 9, 11, 13, 15, 16, 18, 21, 23, 24, 26, 28, 29, 31, 33, 36, 38-40, 42; 1 Mac. 2: 60; 4 Ezd. 12: 11; Mat. 24: 15.
Danna (Dana)[t]: Ios. 15: 49.
Dara[a]: 1 Cron. 2: 6.
Darcon[a]: 2 Ezd. 7: 58.
Darie (Darie, Darius)[a]: 1 Ezd. 4: 5, 24; 5: 6, 7; 6: 1, 12, 13-15; 2 Ezd. 12: 22; Dan. 5: 31; 6: 1, 25; 9: 1; 11: 1; Ag. 1: 1; 2: 1, 11; Zah. 1: 1, 7; 7: 1; 1 Mac. 1: 1; 3 Ezd. 2: 31; 3: 1, 3, 7, 8; 4: 47; 5: 2, 6, 73; 6: 1, 7, 23, 34; 7: 4, 5.
Datan, Dathan (Datan)[h]: Num. 16: 1, 12, 24, 27; 26: 9; Deut. 11: 6; Ps. 105: 17; Ecles 45: 22.

Dathaim (Dotaim)[t]: Iud. 4: 5; 7: 3, v. şi Dothaim.
Datheman (Datema)[t]: 1 Mac. 5: 9.
David[a]: Rut. 4: 17, 22; 1 Reg. 16: 13, 19-23; 17: 12, 14, 15, 17, 20, 22, 23, 26, 28, 29, 33, 34, 37-39, 41-45, 48, 50, 54, 55, 57, 58; 18: 1, 3-9, 11, 12, 16-30; 19: 1, 2, 4, 5, 7-11, 14, 15, 18-20, 22; 20: 1, 3-6, 10-12, 15-17, 24, 25, 27, 33-35, 39, 41-43; 21: 1, 2, 4, 5, 8-12; 22: 1, 3-6, 14, 17, 20, 22; 23: 1-10, 12-16, 18, 19, 24-26, 28; 24: 1-6, 8-10, 17, 18, 23; 25: 4, 8-10, 12-14, 20-23, 32, 35, 39, 40, 43; 26: 1-3, 4, 6-10, 12-15, 17, 21, 22, 25; 27: 1-5, 7-12; 28: 1, 2, 17; 29: 2, 3, 5, 6, 8, 9, 11; 30: 1, 3-11, 15, 17, 18-23, 26, 31; 2 Reg. 1: 2-5, 11, 13-17; 2: 1-5, 10, 13, 15, 17, 30, 31; 3: 1, 2, 5, 6, 8-10, 12, 14, 17-22, 26, 31-33, 35; 4: 8, 9, 12; 5: 1, 3, 4, 6-9, 11-13, 17, 19-21, 23, 25; 6: 1, 2, 5, 8-10, 12, 14-17, 20-22; 7: 5, 8, 17, 18; 8: 1-11, 13-15, 18; 9: 1, 5-8; 10: 2-7, 17, 18; 11: 1, 2, 4-8, 10-14, 17, 18, 22, 23, 25, 27; 12: 1, 5, 7, 13, 15, 16, 18-20, 24, 27, 29-31; 13: 1, 21, 30, 32, 37, 39; 15: 7, 9, 22, 30-33, 37; 16: 1, 5, 6, 10, 13, 23; 17: 16, 17, 21, 22, 27, 29; 18: 1, 9, 24; 19: 11, 41, 43; 20: 1; 21: 3, 7, 11, 12, 15-17, 22; 22: 1, 51; 23: 1, 8, 9, 13-16; 24: 1, 1-14, 18, 21, 24; 3 Reg. 1: 1, 8, 11, 13, 28, 31, 32, 37, 38, 43, 47; 2: 1, 10-12, 24, 26, 32, 33, 44, 45; 3: 3, 7; 5: 1, 3, 5, 7; 6: 12; 7: 51; 8: 1, 15, 17, 18, 20, 24-26, 65; 9: 5; 11: 4, 6, 12, 13, 15, 24, 32, 34, 36, 38, 39, 43; 12: 16, 19, 20, 26; 13: 2; 14: 8, 31; 15: 3-5, 8, 11, 24; 22: 51; 4 Reg. 8: 19; 9: 28; 11: 10; 12: 21; 14: 3, 20; 15: 7, 38; 16: 2, 20; 18: 3; 19: 34; 20: 5, 6; 21: 7; 22: 2; 1 Cron. 2: 15; 3:1; 4: 31; 7: 2; 9: 22; 10: 14; 11: 3-5, 7, 9-11, 13, 15-18; 12: 16-19, 21, 22, 31, 38, 39; 13: 1, 5, 6, 8, 11, 13; 14: 1-3, 8, 10-12, 14, 16, 17; 15: 1, 2, 11, 16, 25, 27, 29; 16: 1, 2, 7, 43; 17: 1, 2, 4, 7, 15, 16, 18; 18: 1, 3, 5, 7, 10, 11-14, 17; 19: 2-6, 8, 19; 20: 1, 2, 7; 21: 1, 2, 5, 8-11, 13, 16-19, 22-25, 28, 30; 22: 1, 3-5, 7, 17; 23: 1, 25, 27; 24: 3, 31; 25: 1; 26: 31, 32; 27: 23, 24, 31, 32; 28: 1, 11, 20; 29: 1, 9, 20, 22-24, 26, 29; 2 Cron. 1: 1, 4, 8, 9; 2: 3, 7, 14, 17; 3: 1, 2; 6: 4, 6, 7, 10, 15-17, 42; 7: 6, 10, 18; 8: 11, 14; 9: 31; 10: 16, 19; 11: 16, 17, 18; 12: 16; 13: 5, 6, 8; 14: 1; 16: 14; 17: 3; 21: 1, 20; 23: 3; 24: 9, 16, 25; 25: 28; 27: 9; 28: 1; 29: 1, 25-27, 30; 30: 26; 32: 5, 30, 33; 33: 7, 14; 34: 2, 3; 35: 3, 4, 15; 1 Ezd. 8: 2, 20; 2 Ezd. 3: 15, 16; 12: 24, 35, 36, 45, 46; Ps. 3: 1; 4: 1; 5: 1; 6: 1; 7: 1; 8: 1; 9: 1; 10: 1; 11: 1; 12: 1; 13: 1; 14: 1; 15: 1; 16: 1; 17: 1, 51; 18: 1; 19: 1; 20: 1; 21: 1; 22: 1; 23: 1; 24: 1; 25: 1; 26: 1; 27: 1; 28: 1; 29: 1; 30: 1; 31: 1; 32: 1; 33: 1; 34: 1; 35: 1; 36: 1; 37: 1; 38: 1; 39: 1; 40: 1; 42: 1; 50: 1; 51: 1; 52: 1; 53: 1, 2; 54: 1; 55: 1; 56: 1; 57: 1; 58: 1; 59: 1; 60: 1; 61: 1; 62: 1; 63: 1; 64: 1; 65: 1; 66: 1; 67: 1; 68: 1; 69: 1; 70: 1; 71: 20; 77: 70; 85: 1; 88: 4, 21, 36; 90: 1; 92: 1; 93: 1; 94: 1; 95: 1; 96: 1; 97: 1; 100: 1; 102: 1; 107: 1; 108: 1; 109: 1; 121: 1; 123: 1; 130: 1; 131: 1, 10, 11, 17; 132: 1; 137: 1; 138: 1; 139: 1; 140: 1; 141: 1; 142: 1; 143: 1, 10; 144: 1; Ecl. 1: 1; Ecles. 24: 34; 45: 31; 47: 1, 2, 25; 48: 17, 25; 49: 5; Prov. 1: 1; Cânt. 4: 4; Is. 7: 2, 13; 9: 7; 16: 5; 22: 9, 22; 29: 1; 37: 35; 38: 5; Ier. 13: 13; 17: 25; 21: 12; 22: 2, 4, 30; 23: 5; 29: 16; 33: 15, 21, 26; 36: 30; 49: 23, 27; Ezec. 37: 24, 25; Ose. 3: 5; Am: 6: 5; 9: 11; Zah. 12: 7, 8, 10, 12; 13: 1; 1 Mac. 1: 35; 2: 31, 57; 4: 30; 7: 32; 14: 29, 36; 2 Mac. 2: 13; 3 Ezd. 1: 3, 5, 15; 5: 5, 60; 8: 32, 50; 4 Ezd. 3: 23; 7: 38; Mat. 1: 1, 5, 6, 20; 9: 27; 12: 3; 15: 22; 20: 30, 31; 21: 9, 15; 22: 42, 43, 45; Mc. 10: 47, 48; 11: 10; 12: 35-37; Lc. 1: 27, 32, 69; 2: 4, 11; 3: 31; 6: 3; 18: 38, 39; 20: 41, 42, 44; Io. 7: 42.
Davir (Debir)[a]: Ios. 10: 3; 21: 15.
Davira, Davir (Debir)[t]: Ios. 10: 38; 11: 21; 12: 13; 13: 26; 15: 7, 15, 49; 1 Cron. 6: 58.
Davri (Dabri)[a]: Lev. 24: 11.
Decla (Dicla)[a]: 1 Cron. 1: 21.
Dedan, Dedanim (Dedan)[t]: Is. 21: 13; Ier. 25: 23; 49: 8; Ezec. 27: 15; 38: 13.
Dedon[a]: 3 Ezd. 5: 33.
Degeaba trage jafurile, curund pradă (Maher-Şalah-Haş-Baz)[a]: Is. 8: 1, 3.
Deira (Dura, Deir)[t]: Dan. 3: 1.
Delean (Dilean)[t]: Ios. 15: 38.
Delfon (Dalfon)[a]: Est. 9: 7.
Delum (Delos)[t]: 1 Mac. 15: 23.
Demo[a]: 3 Ezd. 5: 12.
Demofon[a]: 2 Mac. 12: 2.
Denava (Dinhaba)[t]: Fac. 36: 32.
Dercon (Darcon)[a]: 1 Ezd. 2: 56.
Desav (Adasa)[t]: 2 Mac. 14: 16.
Devaseth (Dabeşet)[t]: Ios. 19: 11.
Devereft, Daverith (Dabrat)[t]: Ios.19: 12; 21: 28
Devlatha (Diblat, Dibla)[t]: Ezec. 6: 14.
Devlathaim (Beth-Diblataim)[t]: Ier. 48: 22.
Devora, Devvora (Debora)[a]: Fac. 35: 8; Jud. 4: 4, 9, 10, 14; 5: 1, 12, 15.
Dicapoli, Decapole (Decapole)[t]: Mat. 4: 25; Mc. 7: 31.
Dicla (Dicla)[a]: Fac. 10: 27.
Dielul[a]: 3 Ezd. 9: 34.
Dieva (Dehava, Deva)[t]: 1 Ezd. 4: 9.
Dimitrie[a]: 1 Mac. 7: 1, 4; 8: 31; 9: 1; 10: 2, 3, 15, 22, 25, 48-50, 67, 69; 11: 8, 12, 19, 30, 32, 38-42; 52, 55, 63; 12: 34; 13: 34-36; 14: 1-3, 38; 15: 1, 22; 2 Mac. 1: 7; 14: 1, 4, 5, 26.
Dimona[t]: Ios. 15: 22.
Dina (Din)[t]: 1 Ezd. 4: 9.
Dina[a]: Fac. 30: 21; 34: 1, 25, 26; 46: 15.
Disan (Dişan)[a]: Fac. 36: 21, 28; 1 Cron. 1: 38, 42.
Dison (Dişon)[a]: Fac. 36: 21, 25, 26, 30; 1 Cron. 1: 38, 40, 41.
Divlaim (Diblaim)[a]: Ose. 1: 3.
Divon (Dibon)[t]: Num. 21: 30; 32: 3; 33: 34; Ios. 13: 9, 17; 2 Ezd. 11: 25; Is. 15: 2, 9; 48: 18, 22.
Divongad (Dibon-Gad)[t]: Num. 33: 45.
Dodan (Dodava)[a]: 2 Cron. 20: 37.
Dodanim (Dodanim)[a]: Fac. 10: 4.
Doeg, Doig (Doeg)[a]: 1 Reg. 21: 7; 22: 9, 18, 22; Ps. 51: 2.
Doftan (Dotan)[t]: 4 Reg. 6: 13.
Doh (Doc)[t]: 1 Mac. 16: 15.
Domim (Efes-Damim)[t]: 1 Reg. 17: 1.
Domnul veade, Domnul va vedea (Jahve-Ireh, Iehova-Ire)[t]: Fac. 22: 14; 24: 62; 25: 11.
Dora, Doram (Dora)[t]: 1 Mac. 15: 11, 13, 25.
Dorda (Darda)[a]: 3 Reg. 4: 31.
Dorimini (Dorimene)[a]: 1 Mac. 3: 38.
Dor[t]: Ios. 11: 2; 12: 23; 17: 11; Jud. 1: 27.
Dositheiu, Dosithei (Dositei)[a]: Est. 11: 1; 2 Mac. 12: 19, 24, 35.
Dothaim (Dotain)[t]: Fac. 37: 17, v. şi Dataim.
Dudie (Dodai)[a]: 1 Cron. 27: 4.
Duil (Raguel, Reguel, Deuel)[a]: Num. 1: 14; 2: 14; 7: 42, 47; 10: 20; v. şi Raguel.
Duma (Edom)[t]: Is. 21: 11
Duma[a]: Fac. 25: 14.
Dumearav (Dumarab)[t]: Is. 21: 13.

E

Ecchelon (Ariel)[a]: 3 Ezd. 8: 45.
Ecchetan (Hacatan)[a]: 1 Ezd. 8: 12.
Eclesiastul: Ecl. 1: 1, 2, 12; 7: 28.

Ectan, Iectan (Ioctan)[a]: Fac. 10: 25, 26.
Ecvatana, Ecvatanis (Ecbatana)[t]: 1 Ezd. 6: 2; Iud. 1: 1; Tob. 5: 8; 2 Mac. 9: 3; 3 Ezd. 6: 23.
Eda[a]: 1 Cron. 1: 33.
Eddon (Ido)[a]: 1 Ezd. 8: 17; v. și Addo.
Edem (Eden)[t]: Ezec. 27: 23.
Edema (Aditaim)[t]: Ios. 19: 36.
Eden (Eden)[t]: Fac. 4: 16.
Eden, Edin (Eden)[a]: 4 Reg. 19: 12; 2 Cron. 28: 12; 31: 15 Is. 37: 12.
Eder[a]: 1 Cron. 23: 23; 21: 30.
Edie (Iadua)[a]: 3 Ezd. 5: 26.
Edin (Eden)[a]: Is. 37: 12.
Edir (Eder)[t]: Ios. 15: 21.
Edisa (Hadasa)[a]: Est. 2: 7.
Edna (Adna)[a]: 2 Cron. 17: 14; 1 Ezd. 10: 30; 2 Ezd. 12: 15.
Edom[a, t]: Fac. 25: 30; 32: 3; 36: 1, 8, 9, 16, 17, 19, 31, 43; Ieș. 15: 15; Num. 20: 14, 18, 22; 39: 37; 34: 3; 2 Cron. 8: 17; 21: 8-10; 25: 19, 20; Is. 34: 6; 63: 1; Ier. 9: 26; 27: 3; 49: 20; Plâng. 4: 21, 22; Ezec. 25: 14; Am 1: 11; Avd. 1: 1.
Edom[a]: Jud. 5: 1; 11: 17, 18; 1 Reg. 14: 47; 1 Cron. 1: 43, 51, 54; 18: 12, 13; Ps. 136: 7.
Edomeea, Idumeea (Edom)[t]: Ps. 59: 2, 9, 11; 62: 1; 107: 11; v. și Idumeea.
Edom[t]: Ios. 15: 1, 21;3 Reg. 11: 14; 22: 48; 4 Reg. 3: 9, 12, 20, 26; 8: 20, 22; 14: 7-10.
Edrai (Edna, Edra)[t]: Ios. 12: 4; 13: 12, 31.
Edrai, Edrain (Edrea, Edrei)[t]: Num. 21: 33; Deut. 1: 4; 3: 1, 10; Ios. 19: 37.
Edriil (Azriel)[a]: Ier. 36: 26.
Efa[a]: Fac. 25: 4; 1 Cron. 1: 33; 2: 46, 47.
Efan (Efa)[t]: Is. 60: 6.
Efata, Efrata (Efrata)[t]: Fac. 35: 16, 19; 48: 7.
Efef (Elef)[t]: Ios. 18: 27.
Efer (Hefer)[t]: 3 Reg. 4: 10; 1 Cron. 1: 33; 4: 17.
Efra (Ofra)[a]: Jud. 6: 11, 24; 8: 32; 9: 5.
Efra (Ofra)[t]: 1 Reg. 13: 17.
Efraim, Efrem, Efreim, Efraiem, Efreem, Efren (Efraim)[a]: Fac. 41: 52; 46: 20; 48: 1, 5, 13, 14, 17, 20; 50: 22; Num. 1: 10, 32; 2: 18, 24; 7: 48, 53; 10: 22; 13: 9; 26: 28, 35, 37; Deut. 33: 17; 34: 2; Jud. 1: 29; 2: 9; 3: 27; 4: 5; 5: 14; 7: 24; 8: 1, 2; 10: 1, 9; 12: 1, 4-6, 15; 17: 1, 8; 18: 2; 19: 1, 18; 1 Cron. 6: 67; 7: 20; 9: 3; 12: 30; 27: 14, 20; 2 Cron. 13: 4; 15: 8, 9; 17: 2; 19: 4; 25: 7, 10, 23; 28: 7, 12; 30: 1, 10, 18; 31: 1; 34: 6, 9; 2 Ezd. 8: 16; 12: 38; Ps. 59: 9; 77: 9, 67; 79: 3; 109: 9; Ecles. 47: 23, 29.
Efrat, Efrath, Eufrat (Eufrat)[t]: Fac. 2: 14; 15: 18; Deut. 1: 7; Ios. 1: 4 Ecles. 24: 36.
Efrata (Efrata, Efrat)[a]: 1 Cron. 2: 19, 24, 50.
Efrata, Efratha (Efrata)[t]: Rut. 4: 11 Ps. 131: 6; Mi. 5: 2.
Efree (Hofra)[a]: Ier. 44: 30.
Efrei (Ieatrai)[a]: 1 Cron. 6: 21.
Efrem (Efraim)[a, t]: Ios. 14: 4; 16: 4, 5, 8-10; 17: 9, 10, 15, 17; 19: 50; 20: 7; 21: 21; 24: 30, 33.
Efrem, Iefrem, Efreim (Efraim)[t]: 1 Reg. 1: 1; 9: 3; 14: 22; 2 Reg. 2: 9; 13: 23; 18: 6; 20: 21; 3 Reg. 4: 8; 4 Reg. 5: 22; 14: 13; Is. 7: 2, 5, 8, 9, 17; 9: 9, 20; 11: 13; 17: 3; 28: 3; Ier. 4: 15; 7: 15, 31: 6, 9, 18, 20; 50: 19; Ezec. 37: 16, 19; 48: 5, 6; Ose. 4: 17; 5: 3, 5, 9, 11-14; 6: 4, 10; 7: 1, 8, 11; 8: 9, 11; 9: 3, 8, 11, 13, 16; 10: 6, 11; 11: 3, 8, 9, 12; 12: 1, 8, 13; 13: 1, 12; Avd. 1: 19; Zah. 9: 10, 13; 10: 7; Io. 11: 54.
Efron (Efron)[a]: Fac. 23: 8, 10, 13, 14, 16, 17; 25: 9; 49: 29-30; 50: 13.
Efron[t]: Ios. 15: 9; 2 Cron. 13: 19; 1 Mac. 5: 46; 2 Mac. 12: 27.
Eftai, Ethai (Itai)[a]: 2 Reg. 15: 19, 21, 22; 18: 2, 5, 12.
Eftan (Etan)[a]: 3 Reg. 4: 31; v. și Etam, Etan.
Efte, Iefte, Iefti (Ieftae, Iefta)[a]: Jud. 11: 1, 2, 5, 8, 9, 11, 14, 15, 28, 29, 32, 34, 40; 12: 1, 8.
Eghei (Hegai)[a]: Est. 2: 3, 8.
Eghipt, Eghipet, Egipt (Egipt)[t]: Fac. 12: 10, 11, 14; 13: 1, 10; 21: 21; 25: 18; 26: 2; 37: 25, 28, 36; 39: 1; 40: 1; 41: 8, 19, 33, 36, 41, 43-47, 53, 57; 42: 1, 2-5; 45: 4, 5, 8, 9, 13, 18-20, 23, 25, 26; 46: 3, 6, 20, 26, 27; 47: 6, 11, 13, 15, 20, 21, 26, 27; 50: 3, 7, 11, 14, 22, 25; Ieș. 1: 1, 5, 8, 15, 17; 2: 23; 3: 7, 10-12, 16-20, 22; 4: 19-21; 5: 4; 6: 11, 13, 26-29; 7: 3-5, 19, 21; 8: 5-7, 16, 17; 8: 9, 11, 18, 22, 25; 10: 13-15, 19, 20; 11: 3, 4, 6, 9; 12: 12, 13, 17, 27, 29, 30, 39-42, 51; 13: 3, 8, 9, 14-18; 14: 7, 8, 11, 12; 15: 26; 16: 1, 3, 6, 32; 18: 1, 10; 19: 1; 20: 2; 22: 21; 23: 9, 14; 29: 46; 32: 4, 8, 11, 33: 1; 34: 18; Lev. 18: 3; 19: 36; 22: 33; 23: 43; 25: 38, 42, 55; 26: 45; Num. 1: 1; 3: 13; 8: 17; 11: 5, 18, 20; 13: 23; 14: 3, 4, 22; 15: 41; 20: 1, 15, 16; 21: 6; 22: 5, 11; 23: 22; 26: 59; 33: 38; 34: 5; Deut. 1: 27, 30; 4: 20, 34, 45, 46; 5: 6, 15; 6: 21, 22; 7: 8, 15; 8: 14; 9: 7, 12, 26; 10: 19; 11: 3; 13: 5, 10; 15: 15; 16: 1, 6; 20: 1; 23: 4; 24: 9, 18, 22; 25: 17; 26: 8; 28: 27; 29: 7, 25; 34: 11; Ios. 2: 10; 5: 4, 9; 9: 9; 13: 3; 15: 4; 24: 5, 6, 7, 14, 32; Jud. 2: 1, 12; 6: 8, 13; 11: 16; 19: 30; 1 Reg. 1: 27; 4: 8; 8: 8; 10: 18; 12: 6, 8; 15: 6; 27: 8; 2 Reg. 7: 6; 3 Reg. 3: 1; 4: 21; 6: 1; 8: 9, 51, 53, 65; 9: 16; 10: 28, 29; 11: 17-19, 21, 40; 12: 28; 4 Reg. 17: 4, 7, 36; 18: 21, 24; 23: 29, 34; 24: 7; 25: 26; 1 Cron. 13: 5; 17: 2; 2 Cron. 5: 10; 6: 5; 7: 8, 22; 9: 26, 28; 10: 2; 12: 2, 3, 9; 20: 10; 35: 20; 36: 3, 4; 2 Ezd. 9: 9, 18; Est. 13: 16; Iud. 5: 10; Tob. 8: 3; Ps. 67: 32; 77: 12, 43, 51; 79: 9; 80: 6, 11; 104: 23, 38; 105: 7, 21; 135: 8, 9; Ecles. Prolog; Prov. 7: 16; Is. 7: 18; 10: 24, 26; 11, 15, 16; 19: 1, 3, 4, 12-14, 16-23, 25; 20: 3-5; 23: 5; 27: 12, 13; 30: 2, 3, 7; 31: 1; 36: 6, 9; 43: 3; 45: 14; 52: 4; Ier. 2: 6, 18, 36; 7: 25; 9: 26; 11: 4, 7; 23: 7; 24: 8; 25: 19; 26: 21-23; 31: 32; 32: 20, 21; 34: 13; 37: 4, 6; 41: 18; 42: 14, 16, 19; 43: 7, 11-13; 44: 1, 13-15, 24; 46: 2, 8, 11, 13, 14, 19, 20, 25; Bar. 1: 20; 2: 11; Ezec. 16: 26; 17: 15; 20: 5-10, 36; 23: 3, 8, 19, 21, 27; 27: 7; 29: 2, 3, 6, 9, 10, 12, 14, 19, 20; 30: 4, 6, 8-11, 13, 15, 16, 19, 21-23, 25, 26; 31: 2; 32: 2, 12, 15, 18; Dan. 9: 15; 11: 8, 43; Ose. 7: 11, 16; 8: 13; 9: 36; 11: 1, 5, 11; 12: 1, 9; 13: 4; Ioil 3: 19; Am. 2: 10; 3: 1, 9; 4: 10; 8: 8; 9: 5, 7; 6: 4; Mi. 7: 15; Na. 3: 9; Ag. 2: 6; Zah. 10: 10, 11; 1 Mac. 1: 17-21; 2: 53; 3: 32; 10: 51, 57; 11: 1, 13, 59; 2 Mac. 1: 1, 10; 4: 21; 5: 8, 11; 9: 29; 3 Ezd.1: 25, 26, 35, 37, 38; 4 Ezd. 3: 17; 14: 3, 4; 15: 10, 12.
Egla[a]: 2 Reg. 3: 5.
Egla[t]: 1 Cron. 3: 3.
Eglon[a]: Jud. 3: 12, 14, 15, 17.
Eglon[t]: Ios. 10: 3, 5, 23, 34, 36; 12: 12; 15: 39.
Ehaie (Akia, Ahia)[a]: 2 Ezd. 10: 26; v. și Ahia.
Ehi[a]: Fac. 46: 21.
Ehiil (Ieiel)[a]: 1 Cron. 5: 7; v. și Iehiil.
Ela, Eli (Ela)[a]: Fac. 36: 41; 3 Reg. 4: 18; 16: 8, 9, 13, 14; 4 Reg. 15: 30; 17: 1; 18: 1, 9; 1 Cron. 1: 52; 4: 15; 9: 8.
Elai (Elai, Elkia)[a]: Iud. 8: 1.
Elam (Elam)[a]: Fac. 10: 22; 1 Cron. 1: 17; 8: 24; 26: 3; 1 Ezd. 2: 7, 31; 10: 26 2 Ezd. 7: 12, 34; 10: 14; 12: 41.
Elam, Ellam, Eliam (Elam)[t]: Is. 11: 11; 21: 2; 22: 6; Ier. 25: 25; 49: 34-39; Ezec. 32: 24; Dan. 8: 2.
Elasa (Eleasa)[a]: Ier. 29: 3.
Elasa (Elesa)[a]: 1 Ezd. 10: 22.

Elasa[a]: 1 Cron. 2: 39.
Elath, Elat (Elat)[t]: Deut. 2: 8; 4 Reg. 14: 22, 25, v. şi Ailat.
Elcana[t]: Ieş. 6: 24; 1 Reg. 1: 1, 4, 8, 19, 21, 23; 2: 11, 20; 1 Cron. 6: 25, 26, 27, 34-36; 12: 6; 15: 23; 2 Cron. 28: 7.
Eldaa[a]: Fac. 25: 4.
Eldad[a]: Num. 11: 26, 27.
Eleada (Eliada)[a]: 1 Cron. 3: 8.
Eleale, Eleala (Eleale)[t]: Is. 15: 4; 16: 9; Ier. 48: 34.
Eleasar, Eliasar, Eliazar, Eliezer, Eliaser, Eleazar (Eleazar)[a]: Num. 3: 2, 32; 4: 15; 16: 37, 39; 19; 3; 20: 26, 28, 29; 25: 7, 11; 26: 1, 3; 27: 2, 19, 21, 22; 31: 6, 12, 13, 21, 26, 29, 31, 41, 51; 33: 28; 34: 17; Lev. 10: 6, 12, 16; Deut. 10: 6; Ios. 14: 1; 17: 4; 19: 51; 21: 1; 22: 13, 31; 24: 33; Jud. 20: 28; 1 Reg. 7: 1; 2 Reg. 23: 9; 1 Cron. 6: 3, 50; 9: 20; 11: 12; 23: 15, 22; 24: 2-6, 28; 26: 25; 27: 16; 1 Ezd. 7: 5; 8: 16, 33; 10: 18, 23, 31; 2 Ezd. 12: 41; Ecles. 45: 28; 1 Mac. 2: 5; 6: 43; 8: 17; 2 Mac. 6: 18; 4 Ezd. 1: 2.
Eleasih (Eliaşib)[a]: 3 Ezd. 5: 24.
Eled (Heled)[a]: 1 Cron. 11: 30.
Elehanan, Elhanan (Elhanan)[a]: 2 Reg. 23: 24; 1 Cron.11: 26.
Eleuther, Eliutherie (Elefteros)[t]: 1 Mac. 11: 7; 12: 30.
Elfaal (Elpaal)[a]: 1 Cron. 8: 11, 12, 18.
Eli[a]: Lc. 3: 23.
Eliachim, Eliahim, (Eliachim)[a]: 4 Reg. 18: 18, 26, 37; 19: 2; 23: 34; 2 Cron. 36:4; 2 Ezd. 12: 40; Is. 22: 20; 36: 3, 22; 37: 2; Mat. 1: 13; Lc. 3: 30.
Eliad (Eliad)[a]: 2 Cron. 17: 17.
Eliada[a]: 3 Ezd. 9: 28.
Eliali (Eleale)[t]: Num. 32: 37.
Eliasaf, Eliasar (Eliasaf)[a]: Num. 3: 24; 10: 20.
Eliaser (Eleasar)[a]: 3 Ezd. 8: 2, 45, 64; 9: 26; 4 Ezd. 1: 2.
Eliasiv, Eliasi, Eliaziv, Eliazib, Eliasuv, Eliav (Eliaşib)[a]: 1 Cron. 3: 24; 24: 12; 1 Ezd. 10: 6, 24, 27, 36; 2 Ezd. 3: 1, 20, 21; 12: 10, 22, 23; 13: 4, 7 3 Ezd. 9: 24, 34.
Eliasumul[a]: 3 Ezd. 9: 28.
Eliatha[a]: 1 Cron. 25: 4, 27.
Eliav, Iliav, Eliab (Eliab)[a]: Num. 1: 9; 2: 7; 7: 24, 29; 10: 16; 16: 1, 12; 26: 8.; Deut. 11: 6; 1 Reg. 16: 6; 17: 13, 28; 1 Cron. 2: 13; 6: 27; 12: 9; 15: 18, 20; 16: 5; 2 Cron. 11: 18.
Elidad[a]: Num. 34: 21.
Elie (Elia)[a]: 1 Cron. 8: 27.
Eliezer din Damasc[a]: Fac. 15: 2.
Eliezer, Eliazar, Eleazar, Eliozer (Eliezer)[a]: Ieş. 2: 22; 6: 23, 25; 18: 4; 27: 16; 28: 1; 2 Cron. 20: 37; 1 Ezd. 10: 23, 31; 3 Ezd. 9: 19; Lc. 3: 29.
Elifaleh, Elifalam (Elifelet)[a]: 3 Ezd. 8: 42, 44; 9: 33.
Elifaleth, Elifalet, Ilifalet, Elifelet, Elifeleth (Ielifelet, Elifelet)[a]: 2 Reg. 5: 16; 23: 34; 1 Cron. 3: 7, 8; 8: 39; 14: 5, 7; 1 Ezd. 8: 13; 10: 33.
Elifalu (Elifeleh)[a]: 1 Cron.15: 18, 21.
Elifaz[a]: Fac. 36: 10-12, 16; Iov. 2: 11; 4: 1; 15: 1; 22: 1; 42: 7, 9; 1 Cron. 1: 35, 36.
Elifol (Elifelet, Elifal)[a]: 1 Cron. 11: 35.
Elihoref[a]: 3 Reg. 4: 3.
Eliil, Ieliil (Eliel)[a]: 1 Cron. 5: 24; 8: 20, 22; 11: 46; 12: 11; 15: 9, 11.
Elim (Beer-Elim)[t]: Is. 15: 8.
Elimaide (Elimaida)[t]: 1 Mac. 6: 1.
Elimeleh[a]: Rut. 1: 2, 3; 2: 3; 4: 3, 9.
Elimeon[a]: 3 Ezd. 5: 8.
Elin, Elim (Elim)[t]: Ieş. 15: 27; 16: 1; Num. 33: 9.
Elioda (Eliada)[a]: 2 Reg. 5: 16.
Eliodor[a]: 2 Mac. 3: 7, 8, 14, 25, 27, 31-33, 35, 37, 40; 4: 1; 5: 18.
Elioenai, Eliaenai (Elioenai)[a]:. 1 Cron. 3: 23, 24; 4: 36; 7: 8; 8: 20; 26: 3; 1 Ezd. 8: 4; 10: 22, 27; 2 Ezd. 12: 10.
Eliona[a]: 3 Ezd. 9: 23.
Eliozer[a]: 3 Ezd. 9: 19.
Elisa (Elişa)[a]: Fac. 10: 4; 1 Cron. 1: 7.
Elisa (Elişa)[t]: Ezec. 27: 7.
Elisabet (Elisabeta, Elişeba)[a]: Ieş. 6: 23.
Elisaf[a]: Num. 1: 14; 2: 14; 7: 42, 47.
Elisafan, Elisafen (Elişafan, Elşafan, Eliţafan, Elţafan)[a]: Ieş. 6: 22; Lev. 10: 4; Num. 3: 30; 34: 25; 1 Cron. 15: 8; 2 Cron. 23: 1; 29: 13.
Elisama, Elisata, Elizama, Elisam (Elişama)[a]: Num. 1: 10; 2: 18; 7: 48, 53; 10: 22; 2 Reg. 5: 16; 4 Reg. 25: 25; 1 Cron. 2: 41; 3: 6, 8; 7: 26; 4: 7; 2 Cron. 17: 8; Ier. 36: 12, 20, 21; 41: 1.
Elisatha (Elisabeta)[a]: Lc. 1: 5, 7, 13, 24, 36, 40, 41, 57.
Elissei, Eliseu, Ielisseu, Ielisei, Ilisei (Elisei, Eliseu)[a]: 3 Reg. 19: 16, 17, 19; 4 Reg. 2: 1-5, 9, 12, 14, 15, 19, 22; 3: 11, 13, 14; 4: 1, 2, 8, 32, 38; 5: 8-10; 6: 1, 12, 17-21, 31, 32; 7: 1; 8: 1, 4, 5, 7, 10, 13; 9: 1; 13: 14-17, 20, 21; Lc. 4: 27.
Elisua (Elişua)[a]: 2 Reg. 5: 15; 1 Cron. 14: 5.
Elisur, Helisur (Eliţur)[a]: Num. 1: 5; 2: 10; 7: 30, 35; 10: 18.
Eliu, Eleu, Elleu (Elihu)[a]: 1 Cron. 12: 20; 26: 7; 27: 18; Iov. 32: 2, 4, 6; 34: 1; 35: 1; 36: 1.
Eliud[a]: Mat. 1; 14, 15.
Eliv (Elihu)[a]: 1 Reg. 1: 1.
Elmodad (Almodad)[a]: Fac. 10: 26.
Elmodam (Elmadam)[a]: Lc. 3: 28.
Elnathan, Elnathin (Elnatan)[a]: 4 Reg. 24: 8; 1 Ezd. 8: 16; Ier. 26: 22; 36: 12, 25.
Eloin, Elon (Elon)[a]: Fac. 26: 34; 36: 2; 46: 14; Num. 26: 26.
Elon (Alon)[t]: Ios. 19: 33; v. şi Allon.
Elon[t]: Ios. 19: 43.
Elon (Ialam)[a]: Fac. 36: 14.
Eltecon[t]: Ios. 15: 59.
Eltheco, Elfteche (Elteche)[t]: Ios. 19: 44; 21: 23.
Eltholad (Eltolad)[t]: Ios. 15: 30.
Eluzai[a]: 1 Cron. 12: 5.
Elzavad, Elzevad (Elzabad)[a]: 1 Cron.12: 12; 26: 7.
Emalhuil (Iamblic)[a]: 1 Mac. 11: 39.
Eman (Heman)[a]: 1 Cron. 2: 6; 2 Cron. 5: 12.
Eman Eszdraeliteanul (Heman Ezrahitul)[a]: Ps. 87: 1.
Emanion[a]: 3 Ezd. 5: 8.
Emanuil (Emanuel)[a]: Is. 7: 14; 8: 8; Mat. 1: 23.
Emat, Emath, Amath, Emathi (Hamat)[t]: Num. 13: 2; 34: 8; Ios. 13: 5; 2 Reg. 8: 9; 3 Reg. 8: 65; 4 Reg. 14: 25, 28; 17: 24, 30, 34; 19: 13; 23: 33; 25: 21; 2 Cron. 7: 8; 8: 4; 2 Ezd. 12: 28; Is. 10: 9; 11: 11; 36: 19; 37: 13; 39: 5; Ier. 49: 23; 52: 9, 27; Ezec. 47: 16, 17, 20; 48: 1; Am. 6: 2, 15; Zah. 9: 1.
Emathsuva (Hamat-Ţoba)[t]: 2 Cron. 8: 3.
Emaus, Emmaum, Emmaus (Emaus)[t]: 1 Mac. 3: 40, 57; 4: 3; 9: 50; Lc. 24: 13.
Emer (Imer)[t]: 1 Ezd. 2: 59.
Emeres[a]: 3 Ezd. 5: 24.
Emeul[a]: 3 Ezd. 9: 29.
Emim (Emimi)[a]: Fac. 14: 5; Deut. 2: 10.
Emleh (Iamlec)[a]: 1 Cron. 4: 34.
Emmer, Emer (Imar)[a]: 1 Ezd. 10: 20; 2 Ezd. 3: 29; 7: 40, 61; 11: 13.
Emmer, Emmear (Imer, Immer)[a]: 1 Cron. 9: 12; 24: 14; 1 Ezd. 2: 37, 59; 10: 20; Ier. 20: 1.
Emonia[a]: 3 Ezd. 5: 8.
Emor (Hemor)[a]: Jud. 9: 28.
Emona (Chefar-Amoresi)[t]: Ios. 18: 24.

Enac, Enachim (Enac, Anac)[a]: Num. 13: 23, 29, 34; Deut. 1: 28; 2: 10, 11, 21; 9: 2; Ios. 11: 21, 22: 14: 12, 15; 15: 13, 14; 21: 11; Jud. 1: 20.
Enadad (Henadad)[a]: 2 Ezd. 3: 18, v. și Henadad.
Enaim (Enam)[t]: Ios. 15: 34.
Enan (Enan, Eliav)[a]: Iud. 8: 1.
Enan, Enon (Haṭar-Enan, Haṭar-Enon)[t]: Num. 34: 9, 10; Ezec. 47: 17; 48: 1.
Enan[a]: Num. 1: 15; 2: 29; 7: 78, 83; 10: 27.
Endor[t]: Ios. 17: 11; 1 Reg. 28: 7; Ps. 82: 11.
Endumea (Idumea)[t]: Num. 24: 18; v. și Idumeea.
Engad, Engaddi, Engaddii (En-Ghedi, Enghedi, En-Gadi)[t]: Ios. 15: 62; 1 Reg. 24: 1, 2; 2 Cron. 20: 2; Cânt. 1: 13; Ezec. 47: 10.
Engallim (En-Eglaim)[t]: Ezec. 47: 10.
Engannim, Engannin (En-Ganim)[t]: Ios. 15: 34; 19: 21; 21: 29.
Enhada (En-Hada)[t]: Ios. 19: 21.
Enhasor (En-Haṭor)[t]: Ios. 19: 37.
Ennagam (Elnatan)[a]: 3 Ezd. 8. 45.
Ennom (Beth-Hinom)[t]: Ios. 15: 8; 18: 16.
Ennom (Ghehinom)[t]: 2 Ezd. 11: 30.
Ennon (Enom, Enon)[t]: Io. 3: 23.
Enocadie[a]: 3 Ezd. 5: 19.
Enoh, Enoc (Enoh)[a]: Fac. 4: 17, 18; 5: 18, 19, 21-23; 25: 4; 46: 9; Ieș. 16: 14; Num. 26: 5; 1 Cron. 1: 3, 33; 5: 3; Ecles. 44: 16; 49: 16; 4 Ezd. 6: 49, 51; Lc. 3: 37.
Enoradie[a]: 3 Ezd. 5: 19.
Enos (Enos)[a]: Fac. 4: 26; 5: 6, 7, 9, 11; 1 Cron. 1: 1; Lc. 3: 38.
Ensemes (En-Șemeș)[t]: Ios. 18: 17.
Eramiil, Ieramiel (Ierahmiel)[a]: 1 Cron. 2: 9, 25, 27, 33, 42.
Ercul, Harcul (Hercule)[h]: 2 Mac. 4: 19, 20.
Erec (Eșec)[a]: 1 Cron. 8: 39.
Eremie (Ieremia)[a]: Ecles. 49: 8; v. și Ieremie.
Ericus (Erek)[a]: 3 Ezd. 5: 23.
Erihon, Ierihon (Ierihon)[t]: Num. 22: 1; 26: 3; 31: 12; 33: 48; 35: 1; Iud. 4: 3; 2 Ezd. 7: 36; Ecles. 24: 18; Mat. 20: 29; Mc. 10: 46; Lc. 10: 30; 18: 35; 19: 1.
Erimoth (Ieremot)[a]: 1 Ezd. 10: 26, 27, v. și Ierimoth.
Ermon (Hermon)[t]: Ps. 41: 7; 88: 13; 132: 3.
Eron (Ireon, Iireon)[t]: Ios. 19: 38.
Esaan (Eșean)[t]: Ios. 15: 52.
Esav (Esau)[t]: Ios. 15: 3.
Esav, Isav (Esau)[a, t]: 1 Mac. 5: 3, 65.
Esav, Isav (Esau)[a]: Ier. 49: 8, 10; v. și Isav.
Escol (Eșcol)[a]: Fac. 14: 8, 24.
Esdra, Ezdra, Ezsra (Ezdra, Ezra)[a]: 1 Ezd. 7: 1, 6, 10-12, 21, 25; 10: 1, 5, 6, 10, 16; 2 Ezd. 8: 1, 2, 4, 5, 6, 9; 12: 1, 13, 26; 33; 2 Mac. 8: 23; 3 Ezd. 8: 1, 3, 8, 8, 10, 21, 26, 97; 9: 1, 7, 16, 39, 40; 45, 50, 52; 4 Ezd. 1: 1; 2: 10, 33; 6: 10; 7: 2, 25; 8: 2, 20; 14: 2.
Esdrelon (Esdrelon)[t]: Iud. 1: 8; 4: 5; 7: 3.
Esdrim (Esdris)[a]: 2 Mac. 12: 36.
Eselie (Aṭalia)[a]: 2 Cron. 34: 8.
Eser (Eṭer)[a]: Fac. 36: 21, 27, 30; 1 Cron. 1: 38.
Esevan (Eșban)[a]: Fac. 36: 26.
Esevon (Eṭbon)[a]: Fac. 46: 16.
Esfatha (Aspata)[a]: Est. 9: 7.
Esim (Atem)[t]: Ios. 15: 29.
Esli[a]: Lc. 3: 25.
Esmeni[a]: 3 Ezd. 5: 29.
Esna (Așna)[t]: Ios. 15: 43.
Esraie (Izrahia)[a]: 2 Ezd. 12: 42.
Esriil (Asriel)[a]: Ios. 17: 2; 1 Cron. 7: 14; v. și Asriel.
Esron, Esrom (Esron, Esrom, Heṭron)[a]: Rut. 4: 18, 19; 1 Cron. 5: 3; Mat. 1: 3; Lc. 3: 33.
Estahol, Estaol, Esvaol, Esthaol (Eșthaol)[t]: Ios. 45. 33; 19: 41; Jud. 13: 25; 16: 31; 18: 2, 8, 11.
Esthemo (Eștemoa)[t]: Ios. 21: 14; 1 Reg. 30: 28.
Esthir, Iesthir (Estera)[a]: Est. 2: 7, 11, 15, 20, 22; 4: 4, 9, 13, 15, 17; 5: 1-3, 5, 7, 12; 7: 2, 6-8; 8: 1, 2, 7; 9: 25, 29, 31, 32; 10: 6; 13: 7; 14: 1; 15: 1, 12; 16: 13.
Esthon (Eșton)[a]: 1 Cron. 4: 11, 12.
Esâham (Estemoa)[a]: 1 Cron. 4: 19.
Eșevan, Esevan (Eșban)[a]: 1 Cron. 1: 41.
Eta (Etam)[a]: 2 Cron. 11: 6.
Etai (Hitai)[a]: 1 Cron. 11: 31.
Etam, Etani (Etam)[a]: Jud. 15: 8, 11, 13; 1 Cron. 4: 3.
Etam, Ethan (Etam)[t]: Ieș. 13: 20; Num. 33: 6; 1 Cron. 4: 32.
Ethan[a]: 1 Cron. 2: 6, 8; 15: 17, 19; Ps. 88: 1
Ethan (Itan)[t]: Ps. 73: 15.
Ethai (Atai)[a]: 2 Cron. 11: 20.
Etharvuzanai (Șetar-Boznai)[a]: 1 Ezd. 5: 3.
Etheil (Itiel)[a]: 2 Ezd. 11: 7
Ether (Eter)[t]: Ios. 15: 42.
Ethiopia, Etiopiea, Etiopia, Ethiopiia (Etiopia, Cuș)[t]: Fac. 2: 13; 4 Reg. 19: 9; Est. 1: 1; 8: 7; 13: 1; Iud. 1: 9; Ps. 67: 32; Iov. 28: 19; Is. 11: 11; 18: 1; 20: 3-5; 37: 9; 43: 3; 45: 14; Ier. 46: 9; Ezec. 29: 10; 30: 4, 5, 9; Dan. 11: 43; Na. 3: 9; Ava. 3: 7; Sof. 3: 10; 3 Ezd. 3: 2.
Ethro, Ethron, Iethro (Ietro)[a]: Ieș. 3: 1; 4: 18; 18: 1, 5, 6, 9, 12.
Ethi (Atai)[a]: 1 Cron. 12:11.
Etnan[a]: 1 Cron. 4: 7.
Etnas (Adnah)[a]: 1 Cron. 12: 20.
Etrot (Atarot-Șofan)[t]: Num. 32: 35.
Eufrat, Eufrath, Evfrate, Evrath, Eufrate (Eufrat)[t]: 2 Reg. 8: 3; 4 Reg. 23: 29; 24: 7; 1 Cron. 5: 9; 18: 3; 2 Cron. 9: 26; 35: 20; Iud. 1: 6; 2: 14; Ier. 13: 5, 6, 7; 46: 2, 10; 51: 63; 1 Mac. 3: 32, 37; 3 Ezd. 1: 25, 27; 4 Ezd. 13: 43, v. și Efrath.
Eura[a]: 3 Ezd. 5: 34.
Eva (Eva)[a]: Fac. 10: 28; Tob. 8: 8.
Evahar (Ibher)[a]: 1 Cron. 14: 5.
Eval (Ebal)[a]: Fac. 36: 23; 1 Cron. 1: 40.
Eval (Obal)[a]: Fac. 10: 28.
Ever (Eber)[a]: Fac. 10: 21, 25; 11: 14-17 Lc. 3: 35.
Evi[a]: Num. 31: 8.
Eviaam (Ibleam, Iibleam)[a]: Jud. 1: 27.
Evila (Havila)[a]: Fac. 10: 7, 29.
Evilath, Hevila (Havila)[t]: Fac. 2: 11; 25: 18.
Evilmerodah, Evil-Merodah (Evil-Merodac)[a]: 4 Reg. 25: 27; Ier. 52: 13.
Evmen (Eumene)[a]: 1 Mac. 8: 8.
Evoc (Iaboc)[t]: Num. 21: 24; v. și Iavoc.
Evpatru, Evpator (Eupator)[a]: 1 Mac. 6: 17; 2 Mac. 2: 21; 10: 13; 13: 1.
Evpolem (Eupolemos)[a]: 1 Mac. 8: 17; 2 Mac. 4: 11.
Evther[a]: 3 Ezd. 5: 24.
Ezdra (Abrezer)[a]: Jud. 6: 11, 24; 8: 32.
Ezdrel (Azariel, Azareel)[a]: 1 Ezd. 10: 41.
Ezead (Azgad)[a]: 3 Ezd. 8: 41.
Ezechiil (Iezechiel, Ezechiel)[a]: Ezec. 1: 3; 24: 24; v. și Iezechiil.
Ezehiel (Iahaziel)[a]: 1 Ezd. 8: 5.
Ezehie, Ezechie, Ezechia, Ezehiie, Azehie, Iezehie, Iezechie (Iezechia, Ezechia)[a]: 4 Reg. 17: 20; 18: 1, 9, 10, 13-16, 17, 19, 22, 29, 31; 19: 1, 5, 10, 14, 20, 29; 20: 1, 3, 5, 8, 10, 12-16, 19-21; 2 Cron. 28: 17; 29: 1, 18, 20, 27, 30, 31, 36; 30: 1, 18, 22, 24; 31: 2, 8, 9, 11, 20; 32: 2, 9, 12, 15-17, 20,

22-24, 26, 27, 30, 32, 33; 33: 3; 1 Ezd. 2: 16; Ecles. 48: 19, 25; 49: 5; Prov. 25: 1; Is. 1: 1; 36: 1, 2, 4, 7, 14-16, 18; 37: 1, 3; 38: 1-3, 5, 9, 22; 39: 1-5, 8; Ier. 15: 4; 26: 18; Ose. 1: 1; Sof. 1: 1; 2 Mac. 15: 22; 3 Ezd. 9: 43; 4 Ezd. 7: 40; v. şi Iezechie.
Ezelaie (Iezechia, Ezechie)[a]: 1 Cron. 3: 13, 23.
Ezel[t]: 1 Reg. 20: 19.
Ezer[a]: 1 Cron. 12: 9; 2 Ezd. 3: 19; 12: 42.
Eziil (Uziel)[a]: 2 Ezd. 3: 8.
Ezra[a]: 1 Cron. 4: 17.
Ezri[a]: 1 Cron. 27: 26.
Ezrica (Azricam)[t]: 2 Cron. 28: 7.
Ezricam, Azaricam (Azricam)[a]: 1 Cron. 3: 23; 8: 38; 9: 14, 44; 2 Ezd. 11: 15.
Ezrihil (Azareel)[a]: 1 Cron. 27: 22.

F

Fachee, Fachei, Fachel (Pecah)[a]: 4 Reg. 15: 25, 27, 29-32, 37; 2 Cron. 28: 6; Is. 7: 1.
Facheia (Pecahia)[a]: 4 Reg. 15: 22, 23, 26.
Factia (Petahia)[a]: 3 Ezd. 9: 23.
Fadaia, Fadaie, Fadeul (Pedaia)[a]: 4 Reg. 23: 36; 1 Cron. 3: 18, 19; 2 Ezd. 3: 25; 8: 4; 11: 7; 13: 13; 3 Ezd. 9: 14.
Fadaşur, Fadassur (Pedaşur, Pedahşur)[a]: Num. 1: 10; 2: 20; 7: 54, 59; 10: 23.
Fadnon (Padon)[a]: 2 Ezd. 7: 48.
Fadon[a]: 1 Ezd. 2: 44.
Fahatmoav, Fahat-Moav (Pahat-Moab)[a]: 1 Ezd. 2: 6; 8: 4; 10: 30; 2 Ezd. 3: 11; 7: 11; 10: 74.
Fahereth (Pocheret)[a]: 1 Ezd. 2: 57.
Faian (Pelatia)[a]: 1 Cron. 4: 42.
Falaie (Pelaia)[a]: 2 Ezd. 8: 7; 10: 10.
Faldeul[a]: 3 Ezd. 9: 44.
Falea (Pileha, Pilha)[a]: 2 Ezd. 10: 24.
Faleat, Falet (Pelet)[a]: 1 Cron. 2: 33; 12: 3.
Falel (Palal)[a]: 2 Ezd. 3: 25.
Falig, Faleg (Faleg, Falec, Peleg)[a]: Fac. 10: 25; 11: 16-19; 1 Cron. 1: 19, 25; Lc. 3: 35.
Fallud, Fallu (Falu)[a]: Fac. 46: 9; Ieş. 6: 14; Num. 26: 5, 8; 1 Cron. 5: 3.
Falsida (Farida)[a]: 3 Ezd. 5: 33.
Falti (Paltiel, Palti)[a]: 1 Reg. 25: 44; 2 Reg. 3: 15.
Falti (Pelet)[t]: 2 Reg. 23: 26.
Falti (Piltai)[a]: 2 Ezd. 12: 17.
Faltiil (Paltiel)[a]: Num. 34: 26.
Faltin (Palti)[a]: Num: 13: 10.
Fan (Pan)[t]: Fac. 36: 39.
Fanuil (Panuel, Fanuel, Penuel)[a]: Jud. 8: 8, 17; 1 Cron. 4: 4; 8: 25; Lc. 2: 36.
Fanuil (Peniel, Penuel)[t]: Fac. 32: 30, 31.; 3 Reg. 12: 25.
Fara (Farathon)[t]: 1 Mac. 9: 50.
Fara (Pura)[a]: Jud. 7: 10, 11.
Farai (Paarai)[a]: 2 Reg. 23: 35.
Farai (Piream)[a]: Ios. 10: 3.
Faran, Farai, Faraan (El-Faran, Faran, Paran)[t]: Fac. 14: 6; 21: 21; Num. 10: 12; 13: 1, 27; Deut. 1: 1; 33: 2; 1 Reg. 25: 1; 3 Reg. 11: 18; Ava. 3: 3.
Faratha (Porata)[a]: Est. 9: 8.
Fares (Fares, Pereţ)[a]: Fac. 38: 29; 46: 12; Num. 26: 20, 21; Rut. 4: 12, 18; 1 Cron. 2: 4, 5; 3: 1; 9: 4; 27: 3; 2 Ezd. 11: 46; 3 Ezd. 5: 5, 9; 8: 32; Mat. 1: 3; Lc. 3: 33.
Farfar (Farfar, Parpar)[t]: 4 Reg. 5: 12.
Fargheleu[a]: 3 Ezd. 5: 38.
Farida (Perida)[a]: 2 Ezd. 7: 57.
Farmeatha (Parmaşta)[a]: Est. 9: 9.
Farnac (Parnac)[a]: Num. 34: 25.
Faros (Fares, Paros, Pareos, Pareoş)[a]: 1 Ezd. 2: 3; 8: 3; 10: 25; 2 Ezd. 3: 25; 7: 8; 10: 14.
Farsandatha (Parşandata)[a]: Est. 9: 7.
Faruda (Peruda)[a]: 1 Ezd. 2: 55.
Farue (Paruah)[a]: 3 Reg. 4: 17.
Farurim (Parurim)[t]: 4 Reg. 23: 11.
Fasalon[a]: 3 Ezd. 5: 31.
Faseron (Fasiron)[a]: 1 Mac. 9: 66.
Fasea, Faseia (Paseah)[a]: 1 Ezd. 2: 49; 2 Ezd. 3: 6; 7: 51.
Faselide (Faselis)[t]: 1 Mac. 15: 23.
Faseuri[a]: 3 Ezd. 5: 25.
Fasfa (Pispa)[a]: 1 Cron. 7: 38.
Fasfat[a]: 3 Ezd. 5: 34.
Fasta, Fasga (Fazga, Pisga)[t]: Ios. 12: 3; 13: 20.
Fasur, Fassur, Feshur, Fashur, Fesfur (Paşhurr, Paşhur)[a]: 1 Cron. 9: 12.; 1 Ezd. 2: 38; 10: 22; 2 Ezd. 7: 41; 10: 3; 11: 12.; Ier. 20: 1-3, 6; 21: 1; 38: 1.
Fatuil (Petuel)[a]: Ioil 1: 1.
Fatures, Faturis, Fetros (Patros)[t]: Is. 11: 11; 44: 1, 15; Ezec. 29: 14; 30: 14.
Fau[t]: (Pau, Pahi)[a]: 1 Cron. 1: 50.
Favon[a]: 3 Ezd. 5: 31.
Fazga, Fazge, Fasga (Fazga, Pizga)[t]: Num. 21: 20; 23: 14; Deut. 3: 17, 27; 4: 49; 34: 1.
Fărămilă (Lo-Ruhama, Cea Neiubită, Cea fără Îndurare)[a]: Ose. 1: 6.
Fântâna Bălaurului (Izvorul Dragonului)[t]: 2 Ezd. 2: 13.
Fedeil (Pedael)[a]: Num. 34: 28.
Feghiul (Paghiel; Paguiel)[a]: Num. 1: 13; 2: 27; 7: 72, 77; 10: 26.
Felda (Pildas)[a]: Fac. 22: 22.
Feleie (Pelaia)[a]: 1 Cron. 3: 24.
Felelis (Pelalia)[a]: 2 Ezd. 11: 12.
Felet, Feleth (Pelet)[a]: Num. 16: 1; 2 Reg. 8: 18.
Feltaie, Feltie (Pelatia)[a]: 2 Ezd. 10: 22; Ezec. 11: 1, 13.
Felti (Piltai)[a]: 2 Ezd. 12: 17.
Femo[a]: 3 Ezd. 5: 11.
Fenenna, Finenna (Penina)[a]: 1 Reg. 1: 2, 4.
Fenes[a]: 3 Ezd. 5: 11.
Fenichia (Fenicia)[t]: 2 Mac. 3: 5; 4: 4, 22; 8: 8; v. şi Finiche.
Feteia, Fataia, Fathahie (Petahia)[a]: 1 Cron. 24: 16; 1 Ezd. 10: 23; 2 Ezd. 9: 5; 11: 24.
Fetrusim (Patrusim)[a]: Fac. 10: 14.
Ficol (Ficol, Picol)[a]: Fac. 21: 22, 33; 26: 26.
Fihahirot, (Pi-Hahirot)[t]: Ieş. 14: 2, 9; Num. 33: 7, 8.
Filarheu (Filarh)[a]: 2 Mac. 8: 32.
Filie (Pelaia)[a]: 3 Ezd. 9: 48.
Filip[a]: 1 Mac. 1: 1; 6: 2, 14, 55, 63; 8: 5; 2 Mac. 5: 22; 6: 11; 8: 8; 13: 23; Mat. 10: 3; Mc. 3: 18; 6: 17; Lc. 3: 1; 6: 14; Io. 1: 43-45; 6: 7; 12, 22; 14: 8, 9.
Filistia, Filistiia, Filistim (Filisteia, Palestina)[t]: Ieş. 13: 17; 15: 14; Is. 14: 29, 31.
Filometoriu (Filometor)[a]: 2 Mac. 4: 21; 9: 29; 10: 13.
Filtai (Peultai)[a]: 1 Cron. 26: 5.
Finees, Fines, Fineis, Feneis, Finies, Finiies, Fineisu (Finees, Fineas, Pinhas)[a]: Ieş. 6: 25; Num. 25: 7, 11; 21: 6; Ios. 22: 13, 30, 31; Jud. 20: 28; 1 Reg. 1: 3; 2: 34; 4: 4, 17, 19; 14: 3; 1 Cron. 6: 4, 50; 9: 20; 1 Ezd. 7: 5; 8: 2, 33; Ps. 105: 30; Ecles. 45: 28; 1 Mac. 2: 26, 54 3 Ezd. 5: 5; 8: 2, 64; 4 Ezd. 1: 2.
Finiche, Fenichia (Fenicia)[t]: 3 Ezd. 2: 17, 24, 27; 4: 48; 6: 3, 7, 29; 7: 1; 8: 21, 26, 68.

Finon (Pinon)[a]: Fac. 36: 41.
Fison (Fison)[t]: Fac. 2: 11; Ecles. 24: 35.
Fitom (Pitom)[t]: Ieş. 1: 11.
Fogor (Beth-Peor)[t]: Deut. 3: 29; 4: 46; 34: 6.
Fogor (Peor)[t]: Num. 23: 28; 25: 18; 31; 16.
Fohereth (Pocheret-Haţebaim)[a]: 1 Ezd. 2: 57.
Foro (Fares)[a]: 3 Ezd. 9: 26.
Fosere (Paşhur)[a]: 3 Ezd. 9: 22.
Fua (Fua, Fuva, Puva, Pua)[a]: Fac. 46: 13; Ieş. 1: 15; Num. 26: 23; Jud. 10: 1.
Ful (Tigladfalasar, Pul)[a]: 4 Reg. 15: 19; 1 Cron. 5: 26.
Funon (Punon)[t]: Num. 33: 42, 43.
Fusa[a]: 3 Ezd. 5: 32.
Futh, Fud (Put)[a]: Fac. 10: 6; 1 Cron. 1: 8.
Futiil (Putiel)[a]: Ieş. 6: 25.

G

Gaal[a]: Jud. 9: 26, 28, 30, 31, 35-37, 39, 41.
Gaam (Gaham)[a]: Fac. 22: 24.
Gaas (Gaaş, Nahale-Gaaş, Nahali-Gaaş)[t]: Ios. 24: 30; Jud. 2: 9; 2 Reg. 23: 30; 1 Cron. 11: 32.
Gaava, Gavat (Ghibea)[t]: 1 Cron. 2: 49; 11: 31.
Gaazir, Gazir (Ghezer)[t]: Ios. 10: 33; 12: 12; 16: 3, 10; v. şi Gazir.
Gad, Gaad, Gaat (Gad)[a]: Fac. 30: 11; 35: 26; 46: 16; 19: 19; Ieş. 1: 4; Num. 1: 14, 24; 2: 14; 7: 42; 10: 20; 13: 16; 26: 15, 18; 32: 1, 25, 28, 29, 31, 34; 34: 14; Deut. 3: 12, 16; 4: 43; 27: 13; 29: 8; 33: 20; Ios. 4: 12; 13: 24, 28; 18: 7; 20: 8; 21: 7, 37; 22: 9, 11, 15, 21, 22, 25, 30, 34; 1 Reg. 13: 7; 22: 5; 2 Reg. 24: 11, 13, 14, 18, 19; 1 Cron. 2: 2; 5: 11, 18, 26; 6: 63, 80; 12: 14; 21: 9, 11, 13, 18, 19; 29: 29; Ezec. 48: 27, 28, 34.
Gad[a, t]: 4 Reg. 10: 33.
Gad[t]: 2 Reg. 23: 36; 24: 5; Ier. 49: 1.
Gadahe[a]: 3 Ezd. 5: 33.
Gaddi, Gadi (Gadi)[a]: Num. 13: 12; 4 Reg. 15: 14, 17.
Gadgad (Gudgod, Gudgoda)[t]: Deut. 10: 7.
Gadir (Gheder)[t]: Ios. 12: 13.
Gaddis[a]: 1 Mac. 2: 2.
Gador (Ghedor)[t]: 1 Cron. 4: 39, v. şi Ghedor.
Gaduhel[t]: 3 Ezd. 5: 26.
Gaher (Gahar)[a]: 1 Ezd. 2: 47.
Gaid (Gad)[a]: 2 Cron. 29: 25.
Gaizo (Ghimzo)[t]: 2 Cron. 28: 18.
Gal[a]: 1 Cron. 9: 15, 16; v. şi Gaal.
Galaad, Galaat, Galead, Galad, Galaadite, Galeaditida (Galaad)[t]: Fac. 31: 21, 23, 25, 48; 37: 25; 2: 36; 3: 12, 13, 15, 16; 4: 43; 34: 1; Num. 32: 39; Ios. 12: 2, 5; 13: 11, 25, 21; 17: 1, 5, 6; 20: 8; 21: 37; 22: 9, 13, 32;; Jud. 5: 17; 7: 3; 10: 4, 8, 17, 18; 11: 1, 2, 5, 8, 11, 29; 12: 4, 8; 20: 1; 1 Reg. 13: 7; 2 Reg. 2: 9; 17: 26; 24: 6; 3 Reg. 4: 13, 19; 17: 1; 4 Reg. 10: 33; 15: 29; 1 Cron. 2: 22, 23; 5: 10, 14, 16, 80; 27: 21; Ps. 59: 9; 107: 9; Cânt. 4: 1; 6: 4; Ier. 8: 22; 22: 6; 46: 11; 50: 19; Ezec. 47: 18; Ose. 6: 8; 12: 11; Am. 1: 3, 13; Avd. 1: 19; Mi. 7: 14; Zah. 10: 10; 1 Mac. 5: 9, 17, 20, 25, 27, 36, 45, 55; 13: 22.
Galaad[a]: Num. 26: 29, 30; 27: 1; 32: 1, 26, 28, 29; 36: 1.
Galaim (Eglaim)[t]: Is. 15: 8.
Galal[a]: 2 Ezd. 11: 17.
Galalai (Ghilalai)[a]: 2 Ezd. 12: 35.
Galatiia (Galatia)[t]: 1 Mac. 8: 2.
Galgal (Beth-Ghilgal)[t]: 2 Ezd. 12: 29.
Galgala, Galgula, Galgalam (Ghilgal)[t]: Deut. 11: 30; Ios. 4: 19, 20; 9: 6; 10: 6, 7, 9, 15, 43; 12: 23; 14: 6; 15: 7, 3; Jud. 2: 1; 3: 19; 1 Reg. 7: 16; 10: 8; 11: 14, 15; 13: 4, 7, 12, 15; 15: 12, 21, 33; 19: 15, 40; 2 Reg. 19: 40; 4 Reg. 2: 1; 4: 38; Ose. 4: 15; 9: 15; 12: 11; Am. 4: 4; 5: 5; Mi. 6: 5; 1 Mc. 9: 2.
Galilea, Galileia (Galilea)[t]: Ios. 13: 2; 20: 7; 21: 23; 3 Reg. 9: 11; 4 Reg. 15: 29; 1 Cron. 6: 76; Iud. 1: 8; Tob. 1: 1; Is. 9: 1; 1 Mac. 5: 14, 15, 17, 20, 21, 23, 55; 10: 30; 11: 63; 12: 49; Mat. 2: 23; 3: 13; 4: 12, 15, 18, 23, 25; 17: 21; 19: 1; 21: 11; 26: 32; 27: 55; 28: 7, 10, 16; Mc. 1: 9, 14, 28, 39; 3: 7; 6: 21; 9: 29; 14: 28; 15: 41; 16: 7; Lc. 1: 26; 2: 4, 39; 3: 1; 4: 14, 31; 5: 17; 8: 26; 17: 11; 23: 5, 6, 49, 55; 24: 6; Io. 1: 43; 4: 3, 43, 45, 47, 54; 7: 1, 6, 9, 41, 52; 12: 21.
Galim[t]: 1 Reg. 25: 44; Is. 10: 30.
Galvaa, Gavaath, Gavaa (Ghibea, Deal)[t]: 1 Reg. 7: 1; 10: 26; 11: 4; 13: 2, 3, 15, 16; 14: 2, 5, 16; 15: 34; 22: 6; 23: 19; 26: 1, 3; 2 Reg. 6: 3, 4; 21: 6; 23: 29, v. şi Gavaa.
Gamaliil, Gamalail (Gamaliel)[a]: Num. 1: 10; 2: 20; 7: 54, 59; 10: 23.
Gammarie, Gamarie (Ghemaria)[a]: Ier. 29: 3; 36: 10-12, 25.
Gamul[a]: 1 Cron. 24: 17.
Gaolon, Gaulon (Golan)[t]: Ios. 20: 8; 21: 27; 1 Cron. 6: 71.
Gardia (Gordia)[t]: 3 Ezd. 5: 19.
Garib (Gareb)[t]: Ier. 31: 39.
Gariv (Gareb)[a]: 2 Reg. 23: 38; 1 Cron. 11: 40.
Garizim[t]: Deut. 11: 29; 27: 12; Ios. 8: 33; Jud. 9: 7; 2 Mac. 5: 23; 6: 2.
Garmi[a]: 1 Cron. 4: 19.
Gaseroth (Ghederot)[t]: 2 Cron. 28: 18; v. şi Ghideroth.
Gasfa (Ghişpa)[t]: 2 Ezd. 11: 21.
Gasfa[a]: 3 Ezd. 5: 30.
Gasir (Ghezer)[t]: Ios. 21: 21; v. şi Gazir.
Gatan (Gatem)[a]: 1 Cron. 1: 36.
Gatham, Gathan (Gatam)[a]: Fac. 36: 11, 16.
Gavaa (Ghibeea, Gabaon)[t]: Iud. 3: 14.
Gavaa, Gava, Gavaal, Gavea, Gavai, Gavei (Ghibea, Gheba)[t]: Ios. 15: 57; 3 Reg. 15: 22; 4 Reg. 23: 8; 1 Cron. 6: 60; 8: 6; Is. 10: 29; 2 Cron. 13: 1; 16: 6; Ose. 5: 8; 9: 9; 10: 9; 1 Ezd. 2: 26; Ios. 18: 24; 21: 7.
Gavaam, Gavan (Ghibeon, Gheba)[t]: 2 Reg. 5: 25; 20: 8.
Gavaath, Gavath (Ghibeat)[t]: Ios. 18: 27; 1 Cron. 11: 31.
Gavaath Fines (Ghibeea)[t]: Ios. 24: 33.
Gavaon, Ghibeon, Gaveon, Gavaa, Gavaoa (Ghibeon, Gabaon)[t]: Ios. 9: 3, 17; 10: 2, 4, 5, 6, 9, 12, 41; 11: 19; 18: 25; 21: 17; Jud. 19: 12, 14, 16; 20: 4, 9, 10, 13-15, 21, 25, 29, 31; 2 Reg. 2: 12, 13, 16, 24; 3: 30; 3 Reg. 3: 4; 9: 2; 1 Cron. 8: 29; 9: 35; 14: 16; 16: 39; 21: 29; 2 Cron. 1: 3, 13; 2 Ezd. 3: 7; 7: 25; Is. 28: 21; Ier. 28: 1; 49: 12, 16.
Gavath (Ghibeea, Ghibea)[t]: Is. 10: 29.
Gavevor[a]: 1 Ezd. 1: 8.
Gavil, Gaviil (Gabael)[a]: Tob. 1: 17; 4: 21; 5: 8, 14; 9: 3, 6, 8; 10: 2; 11: 18; 12: 3.
Gavim (Ghebim)[t]: Is. 10: 31.
Gavir (Gur)[t]: 4 Reg. 9: 27.
Gavir, Gaver (Gheber)[a]: 3 Reg. 4: 19.
Gavothon (Ghibeton)[t]: Ios. 21: 23.
Gavriil, Gavril (Gabriel)[h]: Dan. 9: 21; Lc. 1: 19, 26.
Gavvatha (Gabata)[t]: Io. 19: 13.
Gazam (Gazam)[a]: 1 Ezd. 2. 48.
Gazam, Gaza, Gazan (Gaza)[t]: Fac. 10: 19; Deut. 2: 23; Ios. 10: 41; 11: 22: 13: 3; 15: 47; Jud. 1: 18; 6: 4; 16: 1, 21; 1 Reg. 6: 17; 3 Reg. 4: 24; 4 Reg. 18: 8; Ier. 25: 20; 47: 1, 5; Am. 1: 7; Sof. 2: 4; Zah. 9: 5.
Gazan, Gazam, Gozan (Gozan)[t]: Is. 37:12; 4 Reg. 17: 6; 18: 11; 19: 12.
Gazara, Gaza (Gaza)[t]: 1 Mac. 11: 61; 13: 43, 54.

Gazir (Iazer, Iezer)[t]: 1 Mac. 5: 8.
Gazir, Gazer, Gazera, Gazar, Ghezaron, Guzanam (Ghezer)[t]: Jud. 1: 29; 2 Reg. 5: 25; 3 Reg. 9: 15-17; 1 Cron. 6: 67; 7: 28; 14: 16; 20: 4; 1 Mac. 4: 15; 7: 45; 9: 52; 13: 54; 14: 7, 34; 15: 28, 35; 16: 1, 19; 2 Mac. 10: 32.
Gheat, Gheth, Ghet, Gheft (Gat)[t]: Ios. 11: 22; 1 Reg. 6: 17; 7: 14; 17: 4, 23, 52; 21: 10, 12; 27: 2-4, 11; 2 Reg. 1: 20; 15: 18; 18; 2; 21: 20, 22; 3 Reg. 2: 39-41; 4 Reg. 12: 17; 14: 25; 1 Cron. 7: 21; 20: 6; 2 Cron. 11: 8; 26: 6; Ps. 55: 1; Am. 6: 2; Mi. 1: 10, 14.
Ghedalie, Godolie (Ghedalia, Godolia)[a]: Ier. 38: 1; 39: 14; 40: 5-9, 12-14, 16; 41: 1, 2-5, 9, 10, 16, 18; 43: 6; v. şi Godolie.
Gheddelti (Ghidelti)[a]: 1 Cron. 25: 4.
Gheddie[a]: 3 Ezd. 9: 26.
Ghedel, Gaddel, Gheddel (Ghidel)[a]: 1 Ezd. 2: 47, 56; 2 Ezd. 7: 49.
Ghedeon (Ghedeon, Ghideoni)[a]: Num. 1: 11; 2: 22; 7: 60, 65; 10: 24; Jud. 6: 11, 13, 19, 22, 24, 27, 29, 32, 34, 36; 7: 1, 2, 4, 5, 7, 13-15, 18-20, 24, 25; 8: 4, 11, 12, 21, 22, 27, 28, 32, 33, 35; Iud. 8: 1.
Ghedera[t]: Ios. 15: 36.
Ghederothaim (Ghederotaim)[t]: Ios.15: 36.
Ghediil (Gadiel)[a]: Num. 13: 11.
Ghedoreea (Chedron, Cedron)[t]: 1 Mac. 15: 39, 40; v. şi Chedron.
Ghedor[t]: Ios. 15: 58; 1 Cron. 4: 39; 12: 7, v. şi Gador.
Ghedu[a]: 3 Ezd. 5: 30.
Gheemon (Valea Hinom, Ghehinom)[t]: Ios. 15: 8; 18: 16.
Gheenna (Ghehimon)[t]: Lc. 12: 5.
Ghefter (Gheter)[a]: Fac. 10: 23.
Ghefţemon, Ghethremon (Gat-Rimon)[t]: Ios. 19: 45; 21: 24, 25.
Ghegara, Gherara (Gherar)[t]: 2 Cron. 14: 13, 14.
Ghelbon (Ghilboa)[t]: 1 Cron. 10: 1, 8.
Ghemalli (Ghemali)[a]: Num. 13: 13.
Ghenesar, Ghenesareth (Ghenizaret, Marea Tiberiadei, Ghenisaret, Ghenezaret)[t]: 1 Mac. 11: 67; Mat. 14: 24; Mc. 6: 53; Lc. 5: 1.
Ghenthon (Ghineton)[a]: 2 Ezd. 10: 6; 12: 4, 16.
Ghenuvath (Ghenubat)[a]: 3 Reg. 11: 20.
Gheon (Gihon, Ghihon)[t]: Fac. 2: 13.
Ghera[a]: Fac. 46: 21; Jud. 3: 15; 2 Reg. 16: 5; 19: 16, 18; 3 Reg. 2: 8; 1 Cron. 8: 3, 5, 7.
Ghermei, (Gheneu, Geneu)[a]: 2 Mac. 12: 2.
Ghersa, Gherson, Ghersom, Ghersomul, Ghersoni (Gherşom, Gherşon)[a]: Fac. 46: 11; Ieş. 2: 22; 6: 16, 17; 18: 3; Num. 3: 17, 18, 21; 4: 22, 24, 27, 38; 7: 7; Ios. 21: 6, 27, 33; Jud. 18: 30; 1 Cron. 6: 1, 16, 20, 43, 62, 71; 15: 7; 23: 6, 7, 15, 16; 26: 21, 24; 2 Cron. 29: 12; 1 Ezd. 8: 2; 3 Ezd. 8: 32.
Ghesan (Gheşan)[a]: 1 Cron. 2: 47.
Ghesem (Gazam)[a]: 2 Ezd. 7: 51.
Ghessen, Ghesen, Ghessim (Goşen)[t]: Fac. 45: 10; Fac. 46: 28, 34; 47: 1, 4, 6, 27; 50: 8; Ieş. 8: 22; 9: 26.
Ghesur (Gheşur)[a]: 1 Cron. 2: 23; 3: 2.
Ghessur, Ghesur, Ghesuri (Gheşuri)[t]: Deut. 3: 14; Ios. 12: 5; 13: 2, 11, 13; 2 Reg. 3: 3; 13: 37, 38; 14: 23, 32.
Ghethaim (Ghitaim)[a]: 2 Ezd. 11: 33.
Ghethaim (Ghitaim)[t]: 2 Reg. 4: 3.
Ghethefer (Ghet-Hefer)[t]: Ios. 19: 13.
Ghetreemmon (Gat-Rimon)[t]: 1 Cron. 6: 69.
Ghetsemani (Ghetsimani)[t]: Mat. 26: 36; Mc. 14: 32.
Gheva (Gheba)[t]: 2 Ezd. 7: 30; 12: 29; v. şi Gava.
Gheval (Gheval)[t]: Ps. 82: 8.
Ghevil (Ieiel)[a]: 3 Ezd. 8: 42; ; v. şi Iehiil, Ehiil.
Ghevvai (Ghebai, Gabai)[a]: 2 Ezd. 11: 8.
Ghevvar (Ghibar)[a]: 1 Ezd. 2: 20.
Ghevvethon (Ghibeton)[t]: 3 Reg. 15: 27; 16: 17.
Ghezer[t]: 2 Reg. 5: 25; v. şi Gasir.
Ghezi, Gheazi (Ghehazi)[a]: 4 Reg. 4: 12, 14, 25, 27, 29, 31, 36; 5: 20, 21, 25; 8: 4, 5.
Gheziz (Gazez)[a]: 1 Cron. 2: 46.
Ghezoron (Ghezer)[t]: 1 Mac. 4: 15, v. şi Gasir.
Ghideroth (Ghederot)[t]: Ios. 15: 41.
Ghidor (Ghedor)[a]: 1 Cron. 4: 4, 18; 9: 37; 12: 7.
Ghihon[t]: 3 Reg. 1: 33, 38, 45; 2 Cron. 32: 30.
Ghillo, Ghilo[t]: Ios. 15: 51; 2 Reg. 15: 12.
Ghinet (Ghinat)[a]: 3 Reg. 16: 21, 22.
Ghion (Ghihon)[t]: Ecles. 24: 37.
Ghirariu, Gherara (Gherar)[t]: Fac. 20: 1, 2; 26: 1, 6, 17, 20, 26.
Ghivla (Ghebal)[t]: Ezec. 27: 9: v. şi Ghebal.
Ghivlii (Biblos, Ghibli)[t]: 3 Reg. 5: 18.
Ghivoin, Ghelvoi (Ghilboa)[t]: 1 Reg. 28: 4; 31: 1, 8; 2 Reg. 1: 6, 21; 21: 12.
Gnidum (Cnidus)[t]: 1 Mac. 15: 23.
Goatha (Goa, Goat)[t]: Ier. 31: 39.
Godoliam, Godolie, Gotholie (Godolia, Ghedalia)[a]: 4 Reg. 25: 22-25; 1 Ezd. 10: 18; Ier. 38: 1; 39: 14; 40: 5-9, 12-14, 16; 41: 1, 2-5, 9, 10, 16, 18; 43: 6; Sof. 1: 1; 3 Ezd. 8: 36.
Gog[a]: 1 Cron. 5: 4.
Gog[h]: Ezec. 38: 2, 3, 14, 16, 18; 39: 1, 11, 15.
Golan[t]: Deut. 4: 43.
Golgotha (Golgota)[t]: Mat. 27: 33; Mc. 15: 22; Io. 19: 17.
Goliat, Goliath (Goliat)[a]: 1 Reg. 17: 4, 23; 21: 9; 22: 10; 2 Reg. 21: 19; 1 Cron. 20: 5; Ps. 143: 1; Ecles. 47: 5.
Gomer (Gomer)[a]: Fac. 10: 2, 3; 1 Cron. 1: 5, 6.
Gomer (Gomer, Gomera)[a]: Ose. 1: 3.
Gomor (Gomer)[t]: Ezec. 38: 6.
Gomora, Gomor (Gomora)[t]: Fac. 10: 19; 13: 10; 14: 2, 8, 10, 11; 18: 20; 19: 24, 28; Deut. 29: 23; 32: 32; Is. 1: 9, 10; 13: 19; Ier. 23: 14; 49: 18; 50: 40; Am. 4: 11; Sof. 2: 9; 4 Ezd. 2: 8; Mat. 10: 15.
Gordie, Gorghie, Gheorghie (Gorgias)[a]: 1 Mac. 3: 38; 4: 1, 5, 18, 20, 59; 2 Mac. 8: 9; 10: 14; 12: 32, 35, 37.
Gortina[t]: 1 Mac. 15: 23.
Goseam, Gossem (Gheşem)[a]: 2 Ezd. 2: 19; 6: 1, 2, 6.
Gosim, Gosim (Gosen)[t]: Ios. 10: 41; 11: 16; 15: 51.
Gothonail, Gothoniil (Otniel)[a]: 1 Cron. 27: 15; Iud. 6: 11; v. şi Othoniel.
Gov (Gob)[t]: 2 Reg. 21: 18, 19.
Gozan[t]: 1 Cron. 5: 26.
Grama[t]: 3 Ezd. 5: 19.
Grămada Mărturisirii (Galaad, Galed)[t]: Fac. 31: 47; v. şi Galaad.
Greciia, Greciea (Grecia, Iavan)[t]: Is. 66: 19; Ezec. 27: 13, 19.
Gremmon, Remmon (Rimon, Rimon)[a]: Jud. 20: 45; 21: 13; v. şi Remmon.
Guil (Gheuel)[a]: Num. 13: 16.
Guni[a]: Fac. 46: 24; 1 Cron. 5: 15.
Gurvaal (Gur-Baal)[t]: 2 Cron. 26: 7.

H

Haath (Cahat)[a]: Fac. 46: 11v. şi Cahat.
Hacufa[a]: 1 Ezd. 2: 51; 2 Ezd. 7: 53.
Hacus (Hacoţ)[a]: 2 Ezd. 3: 21; v. şi Acusu.
Hadaia (Adaia)[a]: 4 Reg. 22: 1; v. şi Adaia.
Hadasa (Hadaşa)[t]: Ios. 15: 37.
Hadda (Hadad)[a]: 1 Cron. 1: 30.

Hadid[t]: 1 Ezd. 2: 33.
Hador (Hadad)[a]: Fac. 25: 15.
Hadriel (Adriel)[a]: 1 Reg. 18: 19; 2 Reg. 21: 8.
Hafam (Hupim)[a]: 1 Cron. 7: 12.
Hafaraim[t]: Ios. 19: 19.
Hagav (Hagab)[a]: 1 Ezd. 2: 46.
Hagava (Hagaba)[a]: 1 Ezd. 2: 45; 2 Ezd. 7: 48.
Hagghi (Haghi)[a]: Fac. 46: 16.
Haghiith, Haghita (Haghita)[a]: 2 Reg. 3: 4; 3 Reg. 1: 5; 2: 13.
Hagot (Sălașuri)[t]: Num. 32: 41.
Hahamoni (Hacmoni)[a]: 1 Cron. 27: 32.
Hahar (Zecher)[a]: 1 Cron. 8: 31.
Hahila (Hachila)[t]: 1 Reg. 23: 19; 26: 1, 3.
Hai, Hain (Hai, Ai)[t]: Fac. 12: 8; 13: 3; Ios. 7: 2, 5; 8: 1-3, 9, 12, 14, 17, 18, 21, 23; 25, 26; 9: 3; 10: 1, 2; 12: 9; 1 Ezd. 2: 28; 2 Ezd. 7: 32; Ier. 49: 3.
Hain (Aia)[t]: 2 Ezd. 11: 31.
Hala (Halach, Halah)[t]: 4 Reg. 17: 6; 18: 11.
Halaa (Helea)[a]: 1 Cron. 4: 5, 7.
Halal (Chelai)[a]: 1 Ezd. 10: 30.
Halanie, Halane (Calne)[t]: Fac. 10: 10; Am. 6: 2.
Halcat (Helcat)[t]: Ios. 19: 25.
Halcol (Calcol)[a]: 3 Reg. 4: 31.
Haldeea, Haldea (Caldeea, Haldea)[t]: Ier. 50: 10; Ezec. 11: 24; 23: 16.
Hale (Calah)[t]: Fac. 10: 12.
Halhal (Calcol, Calcal)[a]: 1 Cron. 2: 6.
Halhut[t]: Ios. 15: 58.
Halis (Lachiș)[t]: 4 Reg. 18: 14; v. și Lahis.
Hali[t]: Ios. 19: 25.
Halmi (Iașubi-Lehem)[t]: 1 Cron. 4: 22.
Ham (Ham)[a]: Fac. 5: 32; 6: 10; 7: 13; 9: 18, 22; 10: 1, 6, 20; Num. 21: 29; 1 Cron.1: 48; 4: 40; Ps. 77: 51; 104: 23, 27; 105: 22; 3 Ezd. 5: 14.
Hama[a]: 3 Ezd. 9. 27.
Hamaal (Bimhaal)[a]: 1 Cron. 7: 33.
Hamaam (Chimham)[a]: 2 Reg. 19: 37, 38.
Hamaam (Chimham)[t]: Ier. 41: 18.
Hamdan (Hendan): Fac. 36: 26.
Hamni (Uni)[a]: 2 Ezd. 12: 9.
Hamon[t]: Ios. 19: 28; 1 Cron. 7: 76.
Hamos (Chemoș)[h]: Jud. 11: 24; 3 Reg. 11: 7, 33; 4 Reg. 23: 13; Ier. 48: 7, 13, 46.
Hamothdor (Hamot-Dor)[t]: Ios. 21: 32.
Hamuil (Hamuel)[a]: 1 Cron. 4: 26.
Hamul[a]: Fac. 46: 12; Num. 26: 31; 1 Cron. 2: 5.
Hanaan (Canaan)[a, t]: Fac. 9: 22, 25, 26, 27; 10: 6, 15, 19; 11: 31; 12: 5; 13: 12; 17: 8; 23: 2, 19; 28: 1, 6, 8; 31: 18; 33: 18; 35: 6; 36: 5, 6; 37: 1; 42: 5, 7, 13, 29, 32; 44: 8; 45: 17, 25; 46: 6, 12, 31; 47: 1, 4, 13; 48: 7; 49: 30; 50: 5, 11, 13.
Hanaan, Hannan (Canaan)[a]: Jud. 4: 20, 23, 24; 5: 19; 10: 12; 1 Cron. 1: 8, 13; 16: 18.
Hanaan, Hannan (Canaan)[t]: Ieș. 6: 4; 15: 16; 16: 34; Lev. 14: 34; 18: 3; 25: 38; Num. 13: 3, 18; 32: 32, 41, 51; 34: 2, 29; 35: 10, 14; Deut. 32: 49; Ios. 5: 1, 12; 13: 3, 4; 14: 1; 21: 2; 22: 10, 32; Ps. 104: 11; 105: 38; 134: 11; Is. 19: 18; 23: 11; Bar. 3: 22; Ezec. 16: 3, 29; 17: 4; Dan. 13: 56; Ose. 12: 7; Sof. 1: 11; 2: 5; 1 Mc. 9: 37.
Hanaana (Chenaana)[a]: 3 Reg. 22: 11, 24; 2 Cron. 18: 10, 23.
Hanan[a]: 1 Cron. 4: 20; 8: 23, 38; 9: 44; 11: 43; 1 Ezd. 2: 46; Ier. 35: 4.
Hananeil (Hanameel)[a]: Ier. 32: 7-9, 12.
Hanani, Hani (Hanani)[a]: 3 Reg. 16: 1, 7; 1 Cron. 25: 4, 25; 2 Cron. 16: 7; 19: 2; 20: 34; 2 Ezd. 1: 2; 7: 2; 9: 4; 12: 35; 3 Ezd. 8: 49.
Hanania, Hananie, Hanamie, Aneme (Anania, Hanania)[a]: 1 Cron. 8: 24; 25: 4, 23; 2 Cron. 26: 11; 1 Ezd. 10: 28; 2 Ezd. 3: 8; 3: 30; 7: 2; 10: 23; 12: 12, 40; Ier. 36: 12; 37: 12; v. și Ananie.
Hananiil (Hananeel)[a]: Ier. 31: 38; Zah. 14: 10.
Hananiil (Hananeel)[t]: 2 Ezd. 3: 1; 12: 38.
Hanathon[t]: Ios. 19: 14.
Haneși (Haneș)[t]: Is. 30: 4.
Haniil (Haniel)[a]: 1 Cron. 7: 39.
Hannan (Hanan)[a]: 1 Ezd. 2: 46.
Hanoan, Hana[a]: 2 Ezd. 7: 49; 8: 7; 10: 10, 22, 26; 13: 13.
Hanon (Hanun)[a]: 2 Reg. 10: 1-4; 1 Cron. 19: 2-4, 6.
Hanoni[a]: 1 Ezd. 10: 20.
Hanul, Hanum (Hanum)[a]: 2 Ezd. 3: 13, 30.
Hapsanie (Habaținia, Habazinia)[a]: Ier. 35: 3.
Haraca[t]: 2 Mc. 12: 17.
Harad (En-Harod)[t]: Jud. 7: 1.
Haran, Haram, Harem (Haran)[t]: Fac. 13: 18; 23: 2, 19; 35: 27; 37: 14; 4 Reg. 19: 12; Iud. 5: 9; Tob. 11: 1; Is. 37: 12; Ezec. 27: 23.
Haran[a]: 1 Cron. 2: 46.
Harbona, Harvona (Harbona)[a]: Est. 1: 10; 7: 9.
Harcan, Harhamis (Carchemiș)[t]: 2 Cron. 35: 20; Ier. 46: 2; v. și Carcamis.
Harem, Hearean, Haram (Harim)[a]: 1 Ezd. 10: 21, 31; 2 Ezd. 3: 11; 7: 35; 10: 5; 12: 15.
Haret (Heret)[t]: 1 Reg. 25: 5.
Hareth (Harif)[a]: 2 Ezd. 7: 24.
Harhas (Carcas)[a]: Est. 1: 10.
Harhur[a]: 1 Ezd. 2: 51; 2 Ezd. 7: 53.
Hari (Haref)[a]: 1 Cron. 2: 51.
Harim, Herem, Harghia (Harim)[a]: 1 Cron. 24: 8; 1 Ezd. 2: 32, 39; 10: 21, 31, v. și Herem.
Harma, Herma (Horma)[t]: Ios. 12: 14; 15: 30; 19: 4, 29.
Harmi (Carmi)[a]: Fac. 46: 9; Ieș. 6: 14; Num. 26: 6; 1 Cron. 2: 7.
Harmi (Harmiș)[a]: Iud. 6: 11; 8: 9.
Harnefer (Harnefer)[a]: 1 Cron. 7: 36.
Harodi (Harod)[t]: 2 Reg. 23: 25.
Haromaf (Harumof)[a]: 2 Ezd. 3: 10.
Haroseth, Harosith (Haroșet-Goim)[t]: Jud. 4: 1, 13.
Harsa (Harșa)[a]: 1 Ezd. 2: 52; 2 Ezd. 7: 54.
Harsena (Carșena)[a]: Est. 1: 14.
Hartul (Hatuș)[a]: 2 Ezd. 10: 4.
Harus (Haruț)[a]: 4 Reg. 21: 19.
Haruv (Cherub, Adan-Imer, Cherub-Adan)[a]: 1 Ezd. 2: 59.
Hasadian (Hasedie)[a]: 1 Cron. 3: 20.
Hasarsuhal, Hasersual, Haser (Hațer-Șual, Hațar-Șual)[t]: Ios. 15: 28; 19: 3; 1 Cron. 4: 28; 2 Ezd. 11: 27.
Hasarsusim (Hațer-Sunim)[t]: 1 Cron. 4: 31.
Hasavam (Hașuba)[a]: 1 Cron. 3: 20.
Hasavie, Hassavie, Hazavie, Hasevie (Hașabia)[a]: 1 Cron. 6: 45; 25: 3; 26: 30; 2 Cron. 35: 9; 1 Ezd. 8: 19, 24; 2 Ezd. 3: 17; 10: 11; 11: 15, 2; 12: 21, 24; 3 Ezd. 1: 9; v. și Assavia.
Haserim[t]: Deut. 2: 23.
Haseroth, Hasărot (Hașerot, Hațerot)[t]: Num. 11: 34; 13: 1; 33: 17, 18; Deut. 1: 1.
Hasevia, Hasevonia (Hașabneia)[a]: 2 Ezd. 3: 10; 9: 5.
Hasevua (Hațabua)[a]: 2 Ezd. 10: 25.
Hasie (Nețiah)[a]: 2 Ezd. 7: 56; v. și Nasia.
Hasim (Hușim)[a]: 1 Cron. 7: 12.
Hasom, Hasu (Hașum)[a]: 1 Ezd. 2: 19; 10: 33.

Hasor (Haţor)[t]: 1 Reg. 12: 9; v. şi Asor.
Hastea[a]: 3 Ezd. 5: 31.
Hastra (Hasra)[a]: 2 Cron. 34: 22.
Hasufan, Hasufa (Hasufa)[a]: 1 Ezd. 2: 43; 2 Ezd. 7: 47.
Hasum, Hasu, Hosem (Haşum)[a]: 1 Ezd. 2: 19; 2 Ezd. 7: 22; 10: 18.
Hasuv (Haşub)[a]: 1 Cron. 9: 14; 2 Ezd. 3: 11, 23; 10: 23.
Hasvadana (Haşbadana)[a]: 2 Ezd. 8: 4.
Hatifa[a]: 1 Ezd. 2: 54; 2 Ezd. 7: 56.
Hatil[a]: 1 Ezd. 2: 57; 2 Ezd. 7: 59.
Hatita[a]: 1 Ezd. 2: 42; 2 Ezd. 7: 46.
Hattul (Hatuş)[a]: 1 Cron. 3: 22; 1 Ezd. 8: 2.
Hava (Huba)[a]: 1 Cron. 7: 34.
Havie (Hobaia)[a]: 2 Ezd. 7: 63; v. şi Hovie.
Havir (Heber)[a]: Jud. 4: 11, 17, 21; 5: 24.
Havor (Habor)[t]: 4 Reg. 17: 6; 18: 11.
Havoth Iair[h]: Jud. 10: 4.
Havri (Habriş)[a]: Iud. 8: 9.
Havsiva (Hefţibah, Hefţiba)[a]: 4 Reg. 21: 1.
Havul (Cabul)[t]: 3 Reg. 9: 13.
Hazail, Zahail (Hazael)[a]: 2 Cron. 22: 5; 3 Reg. 19: 15, 17; 4 Reg. 8: 8, 9, 12, 13, 15, 28, 29; 9: 14, 15; 10: 32; 12: 17, 18; 13: 2, 22, 24, 25; 15: 8; v. şi Azail.
Hazaria, Azarie, Zaharie (Zaharia)[a]: 4 Reg. 14: 29; 15: 8, 11, 17; 18: 2; v. şi Zaharie.
Hazie (Hazaia)[a]: 2 Ezd. 11: 5.
Hazir (Hezir)[a]: 2 Ezd. 10: 20.
Heafir (Hefer)[a]: 1 Cron. 4: 6.
Healu[a]: 3 Ezd. 5: 30.
Heatthim (Heteilor, Hetiţilor)[t]: Jud. 1: 26.
Hebeş (Hebeţ)[a]: 1 Cron. 2: 39.
Heddai (Hidai)[a]: 2 Reg. 23: 30.
Heder (Eder)[a]: 1 Cron. 8: 15; v. şi Eder.
Hedrah (Hadrac)[t]: Zah. 9: 1.
Hefir (Hefer)[a]: Num. 26: 33; 27: 1; Ios. 17: 2, 3.
Hegla (Hogla)[a]: Num. 26: 33; 27: 1; 36: 11; Ios. 17: 3.
Hela (Helam)[t]: 2 Reg. 10: 17.
Helchia, Helchie (Hilchia)[a]: 4 Reg. 18: 18, 26; 22: 4, 8, 10, 12, 14; 23: 4, 24; 1 Cron. 6: 13, 3, 5; 9: 11; 26: 11; 2 Cron. 34: 9, 14, 18, 20, 22; 35: 8; 1 Ezd. 7: 1; 2 Ezd. 8: 4; 11: 11; 12: 6, 21; Bar. 1: 1, 7; Dan. 13: 2, 29, 63; Is. 22: 20; 36: 3, 22; Ier. 1: 1; 29: 3; 3 Ezd. 8: 1; 4 Ezd. 1: 1.
Helchie (Hecalia, Hacalia)[a]: 2 Ezd. 1: 2.
Helchi (Helcai)[a]: 2 Ezd. 12: 15.
Helec[a]: Num. 26: 30; Ios. 17: 2.
Heli (Eli)[a]: 1 Reg. 1: 3, 12, 13, 17, 25; 2: 11, 12, 20, 22, 27; 3: 1, 2, 5, 8, 9, 12, 14, 16; 4: 13-16; 14: 3; 3 Reg. 2: 27; 4 Ezd. 1: 2; v. şi Eli.
Heliav (Cheluhu)[a]: 1 Ezd. 10: 35.
Heliav (Chileab)[a]: 2 Reg. 3: 3.
Helid (Heleb)[a]: 2 Reg. 23: 29.
Helie (Elias)[a]: 3 Ezd. 9: 27.
Helim (Helem)[a]: 1 Cron. 7: 35; Zah. 6: 14.
Helion (Chilion)[a]: Rut. 1: 2, 5; 4: 9.
Heliopol (Iliopolis, On)[t]: Fac. 41: 45, 50; 46: 20.
Helis, Helles (Heleţ)[a]: 2 Reg. 23: 26; 1 Cron. 2: 39; 11: 27; 27: 10.
Heliv (Helev)[t]: Ios. 19: 33.
Helledam (Elada)[t]: 1 Mac. 8: 9.
Helmad (Chilmad)[t]: Ezec. 27: 23.
Helmon (Chiamon)[t]: Iud. 7: 3.
Helmondevlathain (Almon-Diblataim)[t]: Num. 33: 46, 47.
Helon (Holon)[t]: Ier. 48: 21.
Helon[a]: Num. 1: 9; 2: 7; 7: 24; 29; 10: 16.
Heluv (Chelub)[a]: 1 Cron. 27: 26.
Helva (Helba)[t]: Jud. 1: 31.
Heman, Hema (Heman)[a]: Fac. 36: 22; 3 Reg. 4: 31; 1 Cron. 6: 33; 15: 17, 19; 16: 41, 42; 25: 1, 4, 5; 2 Cron. 35: 15.
Hemat (Hamat)[t]: 1 Cron. 18: 3; v. şi Emat.
Hemor (Hemor, Hamor)[a]: Fac. 33: 19; 34: 2, 4, 6, 8, 18, 26; Ios. 24: 32.
Henadad, Enadad (Henadad)[a]: 1 Ezd. 3: 9; 2 Ezd. 3: 18, 24; 10: 9.
Heni (Cane, Caneh)[t]: Ezec. 27: 23.
Her, Hir (Ir, Er)[a]: Fac. 38: 3, 6, 7; 46: 12, Num. 26: 18; 1 Cron. 2: 3, v. şi Ir.
Hir (Er)[a]:.
Heran (Eran)[a]: Num. 26: 36.
Hered (Arad)[t]: Ios. 12: 14; v. şi Arad.
Heref, Hareth (Haref)[a]: 2 Ezd. 7: 24; 10: 19.
Heri (Eri)[a]: Fac. 46: 16.
Herid (Ard)[a]: Num. 26: 40.
Hermon, Hernon (Hermon)[t]: Deut. 3: 8; 4: 48; Ios. 11: 3, 17; 12: 1, 4; 13: 5, 11; Cânt. 4: 8.
Heruv (Cherub-Adon)[t]: 1 Ezd. 2: 59; 2 Ezd. 7: 61.
Hesemon (Heşmon)[t]: Ios. 15: 27.
Heser (Haţor)[t]: 3 Reg. 9: 15; v. şi Asor, Hasor.
Hesevon, Heşevon (Heşbon, Hesbon)[a]: Num. 21: 25-28, 30, 34; 32: 3; 1 Cron. 6: 81.
Hesevon, Hezevon (Heşbon, Hesbon)[t]: Num. 32: 37; Deut. 1: 4; 2: 24, 26, 30; 3: 2, 6; 4: 46; 29: 7; Ios. 9: 10; 12: 5; 13: 26, 27; 21: 27; Jud. 11: 19, 26; 2 Ezd. 9: 22; Cânt. 7: 4; Is. 15: 4; 16: 9; Ier. 48: 2, 34, 45; 49: 3.
Hesir[a]: 1 Cron. 24: 15.
Hesmona (Haşmona)[a]: Num. 23: 29, 30.
Hesrai (Heţrai)[a]: 2 Reg. 23: 35.
Hesron (Cheriot-Heţron)[t]: Ios. 15: 25.
Hesron, Iefson, Ierson, Hesrom, Hezron (Esron, Heţron)[a]: Fac. 46: 9; Ieş. 6: 14; Num. 26: 6, 21; 1 Cron. 2: 5, 18, 21, 24, 25; 4: 1.
Hesson (Chesalon)[t]: Ios. 15: 10.
Hesvadana (Haşbadana)[a]: 2 Ezd. 8: 4.
Hethalon (Hetlon)[t]: Ezec. 47: 15; 48: 1.
Heth, Hith (Het)[a]: Fac. 23: 3, 5, 7, 10, 16, 20; 25: 10; 27: 43, 46.
Heval (Ebal)[a]: 1 Cron. 1: 22.
Heval (Ebal)[t]: Ios. 8: 30, 33.
Hever, Hevir (Heber)[a]: Fac. 46: 17; Num. 26: 45 1 Cron. 7: 32, 34; 8: 12, 22.
Hevila (Havila)[a]: 1 Cron. 1: 9, 23.
Hevila (Havila)[t]: 1 Reg. 15: 7.
Hevir (Eber)[a]: 1 Cron. 1: 19, 25; 4: 8; 2 Ezd. 12: 20; v. şi Ever.
Hevri (Ibri)[a]: 1 Cron. 24: 27.
Hevron (Hebron)[a]: Ieş. 6: 18; Num. 3: 19; 13: 23; 26: 58; 1 Cron. 5: 23.
Hevron, Evron (Hebron)[t]: Fac. 13: 18; 23: 2, 19; 35: 27; 37: 14; Ios. 10: 3, 5, 23, 36, 37, 39; 11: 21; 12: 10; 14: 13-15; 15: 54; 20: 7; 21: 11, 13; Jud. 1: 10, 20; 16: 3; 1 Reg. 30: 31; 2 Reg. 2: 1, 3, 32; 3: 2, 5, 19, 20, 27; 4: 1, 12; 5: 1, 5; 15: 7; 3 Reg. 2: 11; 1 Cron. 3: 4; 6: 55, 57; 11: 1, 3, 12, 23, 38; 15: 9, 29: 27; 2 Cron. 11: 10.
Hevrona (Abrona)[t]: Num. 33: 34, 35.
Hezechie (Iezechia, Ezechia)[a]: 2 Ezd. 7: 21; 10: 7.
Hezechiil (Iezechil)[a]: 1 Cron. 24: 16.
Hezion (Heţion)[a]: 3 Reg. 15: 18.
Hidon (Chidon)[a]: 1 Cron. 13: 9.
Hiel[a]: 3 Reg. 16: 34.
Hiliopol (On)[t]: Ezec. 30: 17.
Him (Hen)[a]: Zah. 6: 14.

Hir (Eri)[a]: Num. 26: 16.
Hir (Ir, Iru)[a]: 1 Cron. 4: 15.
Hira (Ira)[a]: 2 Reg. 23: 26; 1 Cron. 27: 9.
Hiram (Iram)[a]: Fac. 36: 43; 1 Cron. 1: 54.
Hiram, Hiran, Hira (Hiram)[a]: 2 Reg. 5: 11; 3 Reg. 5: 1, 2, 7, 8, 10-12; 7: 13, 40, 45; 9: 11, 12, 14, 27; 10: 11, 22; 1 Cron. 14: 1; 2 Cron. 2: 3, 11, 13; 4: 11, 16; 8: 2, 18; 9: 10, 21.
Hiram, Hiraș (Hira)[a]: Fac 38: 1, 12.
Hircan[a]: 2 Mac. 3: 11.
Hirsemes (Ir-Șemeș): Ios. 19: 41.
Hismaenii (Ismael)[a]: 3 Ezd. 9: 22; v. și Ismael.
Hival (Ebal)[t]: Deut. 11: 29; 27: 4, 13.
Hod[a]: 1 Cron. 7: 37.
Hodiș (Hudeșa)[a]: 1 Cron. 8: 9.
Hodorlahomor (Kedarlaomer)[a]: Fac. 14: 1, 4, 5, 9, 17.
Hodzi (Tathim-Hodși)[t]: 2 Reg. 24: 6.
Holdai (Heltai, Heldai)[a]: 1 Cron. 27: 15; Zah. 6: 10, 14.
Holdam (Hulda)[a]: 4 Reg. 22: 14.
Holhoza, Holhoze (Col-Hoze)[a]: 2 Ezd. 3: 15; 11: 5.
Holofern, Hohofern, Lohofern (Olofern)[a]: Iud. 2: 4, 7; 3: 1, 13; 5: 1, 26; 6: 1, 7, 8, 12; 7: 1, 6, 8, 10, 17; 10: 13, 16, 19, 20; 11: 1, 18, 20; 12: 3, 10, 16, 17, 20; 13: 4, 11, 19, 28, 29; 14: 4, 7, 8, 14; 15: 1, 14; 16: 23.
Holon[t]: Ios. 21: 15.
Hon (On)[a]: Num. 16: 1.
Honenie (Cheneia, Chenania)[a]: 1 Cron. 15: 27; 26: 29.
Honenie (Conania)[a]: 2 Cron. 31: 12, 13; 35: 9.
Hopfa (Hufa)[a]: 1 Cron. 24: 13.
Hor[t]: Num. 20: 25, 27; 21: 4; 33: 37, 38, 41; Deut. 32: 50.
Horam[a]: Ios. 10: 33.
Horavan[a]: 3 Ezd. 5: 12.
Horev, Horiv, Horib (Horeb)[t]: Ieș. 3: 1; 17: 6; 33: 6; Deut. 1: 6, 19; 4: 10, 15; 5: 2; 9: 8; 3 Reg. 8: 9; 19: 8; 2 Cron. 5: 10; Ps. 105: 19; Ecles. 48: 7; Mal. 4: 4.
Hori[a]: Fac. 36: 22; 1 Cron. 1: 39.
Horim (Horem)[t]: Ios. 19: 38
Horis (Har-Hereș)[t]: Jud. 1: 35.
Horman (Herman, Homen)[a]: 1 Cron. 1: 39.
Horma[t]: Num. 2: 3; 14: 45; 21: 3; Deut. 1: 44; Jud. 1: 17; 1 Cron. 4: 30.
Horozaim, Corozaim (Horazin)[t]: Mat. 11: 21; Lc. 10: 13.
Hosa, Hotsa (Hosa)[a]: 1 Cron. 16: 38; 26: 10, 11, 16.
Hosa[t]: Ios. 19: 29.
Hosiil (Haziel)[a]: 1 Cron. 23: 9.
Hotam[a]: 1 Cron. 7: 32.
Hova (Hoba)[t]: Fac. 14: 15.
Hovar (Chebar)[t]: Ezec. 1: 1, 3; 3: 15, 23; 10: 15, 20, 22; 43: 3.
Hovav (Hobab)[a]: Num. 10: 29; Jud. 4: 11.
Hovie (Hobaia, Habaia)[a]: 1 Ezd. 2: 61.
Hozai[a]: 2 Cron. 33: 19.
Hristos[h]: Ecles. 48: 7; Dan. 9: 25, 26; Ava. 3: 13; Mat. 1: 1, 16; 2: 4; 11: 2; 16: 16; 22: 42; 23: 10; 24: 5, 23; 26: 63, 68; Mc. 1: 1; 8: 29; 9: 40; 13: 21; 14: 61, 15: 32; Lc. 2: 11, 26; 3: 15; 4: 41; 9: 20; 20: 41; 22: 66; 23: 35; 24: 46; Io. 1: 17, 20, 25; 3: 28; 4: 25, 29; 6: 71; 7: 26, 27, 31, 41; 9: 22; 10: 24; 11: 27; 12: 34; 20: 31.
Hucac (Hucoc)[a]: 1 Cron. 6: 75.
Hucuca (Hucoc)[t]: Ios. 19: 34.
Hufami (Hufam)[a]: Num. 26: 39.
Hul[a]: 1 Cron. 1: 17.
Hun (Cun)[t]: 1 Cron. 18: 8.
Hur (Hur)[a]: Num. 31: 8; 1 Cron. 2: 19, 20, 50; 4: 1, 4, 7; 7: 2; 2 Cron. 1: 5; 2 Ezd. 3: 9.
Hur (Hur)[t]: Ios. 13: 21.
Hur (Or)[a]: Ieș. 17: 10, 12; 24: 14; 31: 2; 35: 30; 38: 22.
Hurai[a]: 1 Cron. 11: 32.
Huri (Hori)[a]: Num. 13: 6.
Huri (Uri)[a]: 1 Cron. 5: 14.
Hus (Huț)[a]: 1 Cron. 1: 17, 42.
Hus (Uz, Uț)[t]: Ier. 4: 21; Iov. 1: 1.
Hus, Husi (Cuș)[a]: Fac. 10: 6-8; 1 Cron. 1: 8-10; Ps. 7: 1.
Husa, Husam (Hușam)[a]: Fac. 36: 34 1 Cron. 1: 45, 46.
Husai, Husi (Hușai)[a]: 2 Reg. 15: 32, 37; 16: 16, 18; 17: 5-8, 14, 15; 3 Reg. 4: 16; 1 Cron. 27: 33.
Husan-Rasathaim (Cușan-Rișeataim)[a]: Jud. 3: 8, 10.
Husati (Hușati)[t]: 2 Reg. 21: 18; 23: 27.
Husi (Cuși)[a]: Ier. 36: 14; Sof. 1: 1.
Husim (Hușim)[a]: Fac. 46: 23; 1 Cron. 8: 8.
Huv (Cub)[t]: Ezec. 30: 5.
Huza[a]: Lc. 8: 3.
Huzal (Uzal)[a]: 1 Cron. 1: 21.

I

Iaasia (Iahzeia)[a]: 1 Ezd. 10: 15.
Iacam (Iaacan)[a]: Deut. 10: 6.
Iachim[a]: 1 Cron. 8: 19; 24: 12.
Iacov (Iacov, Iacob)[a]: Fac. 25: 25, 27-29, 33; 27: 6, 19, 22, 30, 36, 41, 42, 46; 28: 1, 6, 7, 10, 16; 29: 1, 7, 10, 18, 20; 30: 2, 16, 25, 37, 40, 42; 31: 1, 11, 17, 20, 22, 24-26, 29, 31, 33, 36, 45, 47, 51; 32: 1, 4, 6, 7, 9, 18, 20, 27-30, 32; 33: 1, 10, 13, 17; 34: 6, 7, 25, 27, 30; 35: 1, 2, 6, 9, 10, 20, 22, 26, 29; 36: 6; 37: 1; 42: 1, 4, 29, 36; 43: 2; 45: 25, 16; 46: 1, 2, 5, 16, 19, 22, 26; 49: 2; 50: 12, 23; Ieș. 1: 1; 2: 24; 3: 6; 4: 5; 6: 3; 19: 3; 33: 1 Lev. 26: 42; Num. 23: 7, 10, 21, 23; 24: 5, 17, 19; 32: 11; Deut. 1: 8; 9: 27; 29: 13; 30: 20; 33: 4, 10; 34: 4; Ios. 24: 4; 1 Reg. 12: 8; 2 Reg. 23: 1; 3 Reg. 18: 31; 4 Reg. 13: 23; 17: 34; 1 Cron. 15: 13, 17; Iud. 8: 23; 13: 31; Tob. 7: 15; Ps. 19: 2; 21: 24; 23: 6; 43: 5; 45: 8, 12; 46: 5; 52: 7; 74: 10; 75: 7; 76: 16; 77: 4, 21, 41, 71; 78: 7; 80: 2, 5; 83: 9; 84: 2; 98: 4; 104: 6, 10; 113: 1, 7; 131: 2, 5; 145: 5; 147: 1, 19; Ecles. 24: 13, 33; 44: 25; 45: 6, 21; 47: 25; 48: 10; 49: 12; Is. 2: 3, 6; 8: 17; 10: 20; 14: 1; 17: 4; 27: 6, 9; 29: 22; 40: 27; 41: 8, 14, 21; 42: 24; 43: 1, 22, 28; 44: 1, 2, 5, 21; 45: 4; 46: 3; 48: 1, 12, 20; 45: 5; 59: 20; 60: 16; 65: 9; Ier. 2: 4; 5: 20; 10: 16, 25; 30: 10, 18; 31: 7, 11; 33: 26; 46: 27, 28; 51: 19; Plâng. 1: 17; 2: 2, 3; Bar. 2: 34; 4: 2; Ezec. 20: 5; 28: 25; 39: 25; Ose. 10: 11; 12: 2, 12; Am. 3: 13; 6: 8; 7: 2, 5; 8: 7; 9: 8; Avd. 1: 10, 17; Mi. 1: 5; 2: 7, 12; 3: 9; 4: 2; 5: 7, 8; 7: 20; Na. 2: 2; Mal. 1: 2; 2: 12; 3: 6; 1 Mac. 3: 7; 5: 2; 8: 17; 2 Mac. 1: 2; 4 Ezd. 1: 24, 39; 3: 15, 16, 19, 32; 5: 35; 6: 8, 9; 9: 30; Man. 1: 1, 5; Mat. 1: 2, 15, 16; 4: 21; 8: 11; 10: 3; 13: 55; 17: 1, 22, 32; 27: 56; Mc. 1: 19, 29; 3: 17, 18; 5: 37; 6: 3; 9: 1; 10: 35, 41; 12: 26; 13: 3; 14: 33; 15: 40; 16: 1; Lc. 1: 32; 3: 34; 5: 10; 6: 14, 15, 16; 8: 51; 9: 28, 54; 13: 28; 20: 37; 24: 10; Io. 4: 5, 6, 12.
Iacova (Iaacoba)[a]: 1 Cron. 4: 36.
Iada[a]: 1 Cron. 2: 32.
Iadaie, Idaie, Iedaie, Iedaia, Idaia (Iedaia, Iedaeia)[a]: 1 Cron. 4: 37; 9: 10; 24: 7; 1 Ezd. 2: 36; 2 Ezd. 3: 10; 7: 39; 11: 10; 12: 6, 19, 21; v. și Adaie.
Iadason (Ilidaspe)[t]: Iud. 1: 6.
Iaddim (Iamin)[a]: 3 Ezd. 9: 49.
Iaddo (Ido)[a]: 1 Cron. 27: 21.
Iadie (Iehdia)[a]: 1 Cron. 27: 30.
Iadihil, Iadihel (Iediael)[a]: 1 Cron. 7: 10, 11; 26: 2.
Iadon (Iadon)[a]: 2 Ezd. 3: 7.

Iafeth, Iafet (Iafet)[a]: Fac. 5: 32; 6: 10; 7: 13; 9: 18, 23, 27; 10: 1, 2, 21; 1 Cron. 1: 4, 5.
Iafeth[t]: Iud. 2: 15.
Iafie, Iafia[a]: Ios. 10: 3; 19: 12; 2 Reg. 5: 16; 1 Cron. 3: 7.
Iagur[t]: Ios. 15: 21.
Iahala (Iaala)[a]: 2 Ezd. 7: 58.
Iahath[a]: 2 Cron. 34: 12.
Iahaziil (Iahaziel)[a]: 1 Cron. 23:19; 24: 23; 2 Cron. 20: 14.
Iahelel (Iaheleel)[a]: Fac. 46: 14.
Iahiil (Iahiel)[a]: 2 Cron. 21: 2; 29: 13, 14; 31: 13; 35: 8; 1 Ezd. 8: 9.
Iahil (Iael)[a]: Jud. 4: 17, 18, 21, 22.
Iahim, Iahin (Iachim)[a]: Fac. 46: 10; Ieş. 6: 15; 1 Cron. 9: 10; 24: 17.
Iahin (Iachin)[a]: Num. 26: 12; 2 Ezd. 11: 10.
Iahin (Iachin)[h]: 3 Reg. 7: 21.
Iair[a]: Num. 32: 41; Ios. 13: 30; Jud. 10: 3-5; 1 Cron. 2: 22, 23; Est. 2: 5; 11: 2; Mc. 5: 22; Lc. 8: 41.
Iala (Iaala)[a]: 1 Ezd. 2: 56.
Ialalein (Iahaleleel)[a]: 2 Cron. 29: 12.
Ialel (Iahleil, Iahlel)[a]: Num. 26: 26.
Ialon[a]: 1 Cron. 4: 17.
Iamin (Iamin)[a]: Fac. 46: 10; Ieş. 6: 15; Num. 26: 12; 1 Cron. 2: 27; 4: 24.
Iammevie (Beneia)[a]: 3 Ezd. 9: 26.
Iammor[a]: Iud. 8: 1.
Iamne (Imna)[a]: Fac. 46: 17.
Iamni, Iamnia (Iamnia, Iabne)[t]: 1 Mac. 4: 15; 15: 40; 2 Mac. 12: 40.
Iamra (Imra)[a]: 1 Cron. 7: 36.
Iamvri (Iambre)[a]: 1 Mac. 9: 36, 37.
Ianai (Iaenei)[a]: 1 Cron. 5: 12.
Ianan (Ianai)[a]: Lc. 3: 24.
Ianim (Iamin)[a]: 2 Ezd. 8: 7.
Ianoe, Ianui (Ianoah)[t]: Ios. 16: 6, 7; 4 Reg. 15: 29.
Ianum[t]: Ios. 15: 53.
Iara (Iare, Iaera)[a]: 1 Cron. 9: 42.
Iare (Iarah, Ierah)[a]: Fac. 10: 26 1 Cron. 1: 20.
Iared (Iared, Iered)[a]: Fac. 5: 15-20; 1 Cron. 1: 2; 4: 18; Lc. 3: 37.
Iarei (Iaroah)[a]: 1 Cron. 5: 14.
Iarfil (Irpeel)[t]: Ios. 18: 27.
Iarim (Iearim)[t]: Ios. 15: 10.
Iariv (Iarib)[a]: 1 Cron. 4: 24; 1 Ezd. 8: 16; 10: 18.
Iasa, Iaser (Iahţa, Iahaţ)[t]: Num. 21: 23; Deut. 2: 32; Ios. 13: 18; 21: 36; 1 Cron. 6: 78; Is. 15: 4; Ier. 48: 21, 34.
Iaser, Iasir, Iazăr, Iezer (Iazer, Iezer, Iaezer)[t]: Num. 32: 13; Ios. 13: 25; 21: 37; 2 Reg. 24: 6; Is. 16: 9; Ier. 48: 32.
Iasha (Isca)[a]: Fac. 11: 29.
Iasi (Iaaşai)[a]: 1 Ezd. 10: 37.
Iasiil (Iaasiel)[a]: 1 Cron. 27: 21.
Iasub, Iasuv (Iaşub)[a]: Num. 26: 24; 1 Ezd. 10: 29; 3 Ezd. 9: 30.
Iasuel (Iahţeel)[a]: Fac. 46: 24; v. Iesiil.
Iasuv (Şear-Iaşub)[a]: Is. 7: 3.
Iaşi (Iaaşai, Iaasai)[a]: 1 Ezd. 10: 37.
Iaus, Iehuzu (Ieuş)[a]: 1 Cron. 1: 35; 7: 10; 23: 10, 11.
Iavan[a]: Fac. 10: 2, 4; 1 Cron. 1: 5, 7.
Iavel (Iabal)[a]: Fac. 4: 20.
Iavim (Iabim)[a]: Ios. 11: 1.
Iavim, Iavin (Iabin)[a]: Jud. 4: 2, 23, 24; Ps. 82: 10.
Iavis (Iabeş)[a]: 4 Reg. 15: 10, 13, 14.
Iavis (Iabeţ, Iaebeţ)[t]: 1 Cron. 2: 55; 4: 9, 10.
Iavis Galaad, Iavne Galaad, Iavis, Oavis (Iabeş-Galaad, Iabeş)[t]: Jud. 21: 8, 10, 12, 14; 1 Reg. 11: 1, 3, 5, 9; 30: 11, 12; 31: 11-13; 2 Reg. 2: 4, 5; 21: 12; 1 Cron. 10: 11, 12.
Iavoc, Ievoc (Iaboc)[t]: Deut. 2: 37; 3: 16; Ios. 12: 2; Jud. 11: 13, 22; v. şi Evoc.
Iazăr Galaad (Iaezer în Galaad)[t]: 1 Cron. 26: 31.
Iazer (Iazer, Iaezer)[t]: 2 Reg. 24: 6.
Iaziz[a]: 1 Cron. 27: 31.
Iazon (Iason)[a]: 1 Mac. 8: 17; 12: 16; 14: 22; 2 Mac. 1: 7; 2: 24; 4: 19, 22, 23, 26; 5: 5, 6.
Icamie (Iecamia)[a]: 1 Cron. 2: 41.
Icutiil (Iecutiel)[a]: 1 Cron. 4: 18.
Idaie (Iedaia)[a]: Zah. 6: 14.
Iddeu[a]: 3 Ezd. 9: 35.
Idida[a]: 4 Reg. 22: 1.
Idithun, Idithum (Iedutun)[a]: 2 Cron. 5: 12; 29: 14; 35: 15; 2 Ezd.11: 17; Ps. 38: 1; 61: 1; 76: 1.
Iditum (Ieditum)[a]: 1 Cron. 16: 41, 42; 25: 1, 36.
Idox (Ox)[a]: Iud. 8: 1.
Idumea, Idumeia (Idumea, Edom)[t]: 2 Reg. 8: 14; 3 Reg. 9: 26; 11: 15, 16; 4 Reg. 3: 8 Is. 11: 14; 34: 5; Ier. 25: 21; 40: 11; 49: 7, 17, 22; Ezec. 25: 12-14; 32: 29; Ioil 3: 19; Am. 1: 6, 9; 9: 12; Mal. 1: 4; 1 Mac. 4: 15, 61; 5: 3; 6: 31; 2 Mac. 12: 32; Mc. 3: 8.
Ieavarim (Iie-Abarim)[t]: Num. 21: 11; 33: 44, 45,
Iechemia (Iecamia)[a]: 1 Cron. 3: 18.
Iechiil (Iahdiel)[a]: 1 Cron. 5: 24.
Iecmaam (Iocmean-Chibţim)[t]: 1 Cron. 6: 68; 23: 19; 24: 23.
Ieconann, Iahanan (Iocnean)[t]: Ios. 12: 22; 19: 11; 21: 34.
Ieconie, Iehonie (Iehonia, Ieconia)[a]: Est. 2: 6; 11: 4.
Iecsan (Iocşan)[a]: Fac. 25: 2; 1 Cron. 1: 32.
Iectan (Ioctan)[a]: 1 Cron. 1: 19, 20, 23.
Iecthil, Iectehil (Iocteel)[t]: Ios. 15: 38; 4 Reg. 14: 7.
Iedala (Idala)[t]: Ios. 19: 15.
Ieddea (Ghidel)[a]: 2 Ezd. 7: 58.
Ieddimul (Iedutun)[a]: 3 Ezd. 1: 15.
Ieddu (Iadai)[a]: 1 Ezd. 10: 43.
Ieddua, Ieddva (Iadua)[a]: 2 Ezd. 10: 21; 12: 11, 22,
Ieddus[a]: 3 Ezd. 5: 24.
Iedem (Adaia)[a]: 3 Ezd. 9: 30, 35.
Iedervonî[a]: 3 Ezd. 5: 16.
Iedevos (Idbaş)[a]: 1 Cron. 4: 3.
Iedo (Iahda, Iahdo)[a]: 1 Cron. 5: 14.
Ieelec, Ieheli (Iehiel)[a]: 3 Ezd. 8: 38, 39; 9: 21.
Iefbua (Zatu)[a]: 1 Ezd. 2: 8.
Ieflat (Iaflet)[a]: 1 Cron. 7: 32.
Iefleta (Iaflet)[t]: Ios. 16: 3.
Iefonie, Iefoni Iefone, Ierfone, Iefune (Iefone, Iefune)[a]: Num. 13: 7; 14: 6, 30, 38; 26: 65; 32: 12; Ios. 14: 6, 14; 15. 13; 1 Cron. 4: 15; 6: 56; 7: 38; Ecles. 46: 9.
Iefter, Ieter (Ieter)[t]: 1 Cron. 2: 17; 4: 17; 6: 58.
Ieftha (Ifta)[t]: Ios. 15. 43.
Ieftram (Itran)[a]: 1 Cron. 7: 36.
Iegaal (Igheal)[a]: 1 Cron. 3: 22.
Ieghedelie (Igdalia)[a]: Ier. 35: 4.
Iegvaa (Iogbeha)[t]: Jud. 8: 11.
Ieheziil (Iahaziel)[a]: 1 Cron. 12: 4.
Iehiil (Ieguel, Ieiel)[a]: 1 Cron. 9: 35.
Iehiil, Ieheili, Ieheilii, Ieheli (Iehiel)[a]: 1 Cron. 11: 44; 15: 18, 20, 21; 16: 5; 23: 8; 26: 22; 27: 32; 29: 8; 1 Ezd. 8: 9, 13; 10: 2, 21, 26, 43; 3 Ezd. 8: 38.
Iehiil (Ieiel)[a]: 2 Cron. 20: 11; 26: 11; 31: 13; 35: 9.
Iehonie (Şecania)[a]: 3 Ezd. 35, 93.

Iehonie, Ehonie, Iehovie (Iehonia, Ieconia)[a]: 1 Cron. 3:16, 17; Ier. 22: 24, 28; 24: 1; 27: 20; 28: 4; 37: 1; Bar. 1: 3, 9; 3 Ezd. 1: 9, 34; 8: 35; Mat. 1: 11, 12.
Iehu, Ehu (Iehu)[a]: 3 Reg. 16: 1, 7, 12; 19: 16, 17; 4 Reg. 9: 2, 5, 11, 13-15, 17-22, 24, 25, 30-32, 36; 10: 1, 1118, 19, 23-25, 28, 30, 31, 34-36; 12: 1; 14: 8, 9; 15: 12; 1 Cron. 2: 38; 4: 35; 12: 3; 2 Cron. 19: 2; 20: 34; 22: 7, 8; 25: 17.
Iehuil (Ieuel)[a]: 1 Cron. 9: 6.
Iehus (Ieuș)[a]: Fac. 36: 5, 14; 1 Cron. 8: 10; 2 Cron. 11: 19.
Iehuzu (Ieuș)[a]: 1 Cron. 1: 35.
Ieldaf (Idlaf, Iidlaf)[a]: Fac. 22: 22.
Ieliil (Ieliel)[a]: 2 Cron. 31: 13.
Ielnaim (Elnaam)[a]: 1 Cron. 11: 46.
Ielon (Ialam, Ialem, Iaelam)[a]: Fac. 36: 5, 18; 1 Cron. 1: 35.
Iemini, Iemenii (Veniamin, Beniamin)[a]: 1 Reg. 9: 1, 4, 21; 22: 7; 2 Reg. 16: 11; 19: 16; 3 Reg. 2: 8; Est. 2: 5; Ps. 7: 1; v. și Veniamin.
Iemla (Imla)[a]: 3 Reg. 22: 8, 9; 2 Cron. 18: 7, 8.
Iemna (Imna)[a]: Num. 26: 44.
Ienam, Iemna (Imna)[a]: 1 Cron. 7: 30, 35; 2 Cron. 31: 14.
Ienei (Ihmai)[a]: 1 Cron. 7: 2.
Ierameil (Ierahmeel)[a]: 1 Reg. 30: 29; 1 Cron. 24: 29; Ier. 36: 26.
Iercaam (Iorcheam)[a]: 1 Cron. 2: 44.
Ieremie, Irimie (Ieremia)[a]: 4 Reg. 23: 31; 24: 18; 1 Cron. 5: 24; 12: 4, 13; Ier. 1: 1, 11; 7: 1; 11: 1; 14: 1; 18: 1, 18; 20: 1, 2; 21: 1, 3; 25: 1, 2; 26: 7, 8, 9, 12, 20, 24; 27: 1; 28: 5, 6, 10, 12, 15; 29: 1, 27, 29, 30; 30: 1; 32: 2, 6, 26; 33: 1, 19, 23; 34: 1, 6, 8; 35: 1, 3, 12, 18; 36: 1, 4, 5, 8, 10, 12, 26, 27, 32; 37: 3-5, 11-15, 16, 17, 20; 38: 1, 6, 7, 9-17, 19, 20, 24, 27, 28; 39: 11, 14, 15; 40: 1, 2; 42: 2, 4, 5; 43: 1, 6, 8; 44: 1, 15, 20; 45: 1; 46: 1; 47: 1; 49: 34; 50: 1; 51: 59, 64; 52: 1; 2 Cron. 36: 12, 21, 22; 1 Ezd. 1: 1; 2 Ezd. 10: 2; 12: 1, 12; Ps. 64: 1; 136: 1; Dan. 9: 2; 2 Mac. 2: 1, 5, 7; 15: 15; 3 Ezd. 3: 2; 4 Ezd. 2: 18; Mat. 2: 17; 16: 14; 27: 9.
Ieremiil (Ieremiel)[h]: 4 Ezd. 2: 18; 4: 36.
Ieria, Ieriav (Ieria)[a]: 1 Cron. 2: 34; 24: 23; 26: 31.
Ierie (Ireia)[a]: Ier. 37: 12, 13.
Ierihon, Ieriho (Ierihon)[t]: Deut. 32: 49; 34: 1, 3; Ios. 2: 1-3; 3: 17; 4: 13; 5: 13; 6: 1, 2, 25, 26; 7: 2; 8: 2, 3; 10: 1, 28; 12: 9; 13: 32; 16: 1, 7; 18: 12, 21; 20: 8; 21: 11, 36; 2 Reg. 10: 5; 3 Reg. 16: 34; 4 Reg. 2: 4, 18; 24: 5; 1 Cron. 6: 78; 19: 5; 2 Cron. 28: 15; 1 Ezd. 2: 34; 2 Ezd. 3: 2; Ier. 39: 5; 52: 8; 1 Mac. 16: 11, 14; v. și Erihon.
Ieriil (Ieriel)[a]: 1 Cron. 7: 2.
Ierimoft, Iaramoth, Ierimoth (Iamut)[t]: Ios. 10: 3, 5, 23; 12: 11; 15: 35; 21: 29; 2 Ezd. 11: 29.
Ierimot, Erimoth (Ieremot, Iremot)[a]: 1 Cron. 8: 14; 23: 23; 24: 30; 25: 4; 27: 19; 3 Ezd. 9: 27, 30, v. și Erimoth.
Ierimoth (Ierimot)[t]: 2 Cron. 11: 18; 31: 13.
Ierioft (Ieriot)[a]: 1 Cron. 2: 18.
Ierioh (Arioh)[a]: Iud. 1: 6; v. Arioh.
Ierivai (Ieribai)[a]: 1 Cron.11: 46.
Iermai (Ieremai)[a]: 1 Ezd. 10: 33.
Ierodiada, Irodiada (Irodiada)[a]: Mat. 14: 3, 6; Mc. 6: 17, 19, 22; Lc. 3: 19.
Ieroham, Ierohaam, Ieroam, Ieruai (Ieroham)[a]: 1 Reg. 1: 1; 1 Cron. 6: 34; 12: 7; 27: 22; 2 Cron. 23: 1; 2 Ezd. 11: 12.
Ieronim[a]: 2 Mac. 12: 2.
Ierovoam (Ieroboam)[a]: 3 Reg. 11: 26, 28, 29, 31, 40; 12: 2, 3, 12, 15, 20, 25, 26; 13: 1, 33, 34; 14: 1, 2, 4-7, 10, 11, 13, 16, 17, 19, 20, 30; 15: 1, 6, 7, 9, 25, 29, 30; 16: 2, 3, 7, 26, 29, 31; 21: 22, 53; 4 Reg. 3: 3; 9: 9; 10: 29; 13: 2, 6, 11, 13, 14, 16, 23, 24, 27-29; 15: 1, 8, 9, 28; 17: 21, 22; 23: 15; 1 Cron. 5: 17; 2 Cron. 9: 29; 10: 2, 12, 15; 11: 14; 12: 15; 13: 1, 3, 4, 6, 13, 15, 19; Tob. 1: 5; Ecles. 47: 29; Ose. 1: 1; Am. 1: 1; 7: 9-11.
Ieruil (Ieruel)[t]: 2 Cron. 20: 16.
Ierusa (Ierușa)[a]: 4 Reg. 15: 33; 2 Cron. 27: 1.
Ierusalim[t]: Ios. 10: 1, 3, 23; 12: 10; 15: 8, 63; 18: 27; Jud. 1: 7, 21; 19: 10; 1 Reg. 17: 54; 2 Reg. 5: 5, 6, 14; 8: 7; 9: 13; 10: 14; 11: 1, 12; 12: 31; 14: 23, 25, 28; 15: 8, 11, 14, 37; 16: 3, 15; 17: 20; 19: 25; 20: 2, 3, 22; 24: 8, 16; 3 Reg. 2: 11, 36, 38, 41; 3: 1, 15; 8: 1; 9: 15, 19; 10: 2, 26, 27; 11: 7, 13, 29, 32, 36, 42; 12: 18, 27, 28; 14: 21, 25; 15: 2, 4, 9; 22: 41; 4 Reg. 8: 17, 26; 9: 28; 12: 1, 17; 14: 2, 13, 19, 20; 15: 2, 33; 18: 2, 22, 35; 19: 10, 21, 31; 21: 4, 7, 12, 13, 16; 22: 1; 23: 1, 2, 4-6, 9, 13, 20, 23, 24, 27, 30, 31, 33, 36; 24: 4, 8, 10, 14, 15, 18, 20; 25: 1, 8-10; 1 Cron. 3: 4, 5; 6: 10,15, 32; 8: 28; 9: 3, 38; 11: 4; 14: 4; 15: 3; 18: 7; 19: 15; 20: 1; 21: 15; 23: 25; 28: 1; 2 Cron. 1: 14, 15; 2: 7; 3: 1; 5: 2; 6: 7; 8: 6; 9: 1, 25, 27, 30; 11: 1, 5, 14, 16; 12: 2, 4, 7, 8, 13; 13: 2; 14: 15; 15: 10; 17: 13; 19: 4, 8; 20: 17, 20, 27, 28; 21: 5, 20; 22: 1, 2; 23: 2; 24: 6, 9, 18, 23; 25: 1-23, 27; 26: 2, 9, 15; 27: 8; 29: 1, 10, 27; 29: 1, 8; 30: 3, 5, 13, 14, 26; 31: 4; 32: 2, 9, 12, 18, 22, 23, 25; 33: 1, 7, 12, 21; 34: 1, 9, 26, 29, 30, 33; 35: 1, 18, 24; 36: 1-5, 9-11, 19, 23; 1 Ezd. 1: 2, 3, 4, 5, 7, 11; 21: 1, 68; 3: 1, 8; 4: 6, 8, 12, 20, 23, 24; 5: 1, 16, 17; 6: 3, 5, 12: 18; 7: 7, 8, 9, 13, 14, 15, 17, 19, 27; 10: 7, 9; 2 Ezd. 1: 3; 2: 11, 13, 17; 3: 8, 9, 22; 6: 7; 7: 2, 3, 6; 11: 1-4, 6, 22; 12: 27-29, 43; 13: 6, 7, 15, 16, 19, 20; Est. 2: 6; 11: 1, 4; Iud. 1: 9; 4: 1, 6; 5: 23; 10: 8; 11: 15; 15: 9, 10; Tob. 1: 6; 13: 19-21; 14: 8; Ps. 50: 20; 64: 2; 67: 30; 78: 3; 121: 2, 3, 6; 124: 1; 136: 7; 146: 2; 147: 12; Ecl. 1: 1, 12, 16; 2: 16; 24: 15; Ecles. 36: 15; Cânt. 1: 4; 2: 7; 3: 5, 10; 5: 8, 16; 6: 3; 8: 1; Is. 1: 1; 2: 1; 3: 1, 8; 4: 4; 5: 4, 7: 1; 8: 14, 18; 10: 10-12; 22: 10, 21; 24: 23; 27: 13; 30: 19; 31: 5, 9; 33: 20; 36: 2; 37: 10, 22, 32; 40: 2; 44: 26, 28; 52: 1, 2, 9; 60: 1; 62: 1, 6; 64: 10; 66: 10, 13, 20; Ier. 1: 3; 2: 2; 3: 17; 4: 3-5, 10, 11, 14; 5: 1; 6: 1, 8; 7: 17, 34; 8: 1, 5; 9: 11; 11: 2, 6, 9, 12, 13; 13: 8, 13, 27; 14: 2, 16; 15: 4, 5; 17: 19-21, 25-27; 18: 11, 19: 3, 7; 22: 19; 23: 14; 24: 1, 8; 25: 2, 18; 26: 18; 27: 20; 29: 1, 2, 4, 20; 32: 2, 32, 44; 33: 7, 10, 13; 34: 1, 6, 7, 19; 35: 11, 13, 17, 19; 36: 31; 37: 4, 10, 11; 38: 28; 39: 1, 8; 40: 1; 42: 18; 44: 2, 6, 13, 17, 26-28, 30; 51: 35, 50; 51: 1; 52: 1-4, 13, 14, 29; Plâng. 1: 7, 8, 17; 2: 10, 13, 15; 4: 12; Bar. 1: 2, 7, 9; 2: 2; 4: 4, 8, 30, 36; 5: 1, 5; Ezec. 4: 1, 7, 16; 5: 5; 8: 3; 9: 4, 8; 12: 10; 14: 21, 22; 16: 2, 3; 17: 12; 21: 2, 20, 22; 22: 19; 23: 4; 24: 2; 26: 2; 33: 21; 36: 38; 38: 8; Dan. 1: 1; 3: 28; 5: 2; 9: 2, 16; Ioil 2: 32; 3: 1, 6, 16, 17, 20; Am. 1: 2; 2: 5; Avd. 1: 20; Mi. 1: 1, 5, 9, 12; 3: 10, 12; 4: 8; Sof. 1: 4, 12; 3: 16; Zah. 1: 12, 14, 16, 17, 19; 2: 2, 12; 3: 2; 8: 3, 4, 8, 15, 22; 9: 9, 10; 12: 2, 3, 6, 7-11; 13: 1; 14: 1, 4, 8, 10-12, 14, 21; Mal. 2: 11; 3: 4; 1 Mac. 1: 15, 22, 30, 40, 46; 2: 1, 6, 18; 3: 34, 35, 46; 6: 7, 26, 48; 7: 27, 39, 47; 8: 22; 9: 3; 10: 31, 45, 66; 11: 7, 20, 34, 41, 51; 12: 25, 36; 13: 2, 10, 49, 51; 14: 19, 27, 36; 15: 7, 28, 32; 16: 20; 2 Mac. 1: 1, 10; 3: 9; 4: 19, 21; 5: 2, 22, 25; 6: 1; 8: 33, 36; 11: 5, 8; 12: 31, 43; 14: 23; 3 Ezd. 1: 1, 21, 31, 37, 39, 44, 46, 49, 55; 2: 5, 7, 8, 10, 15, 16, 18, 31; 4: 43, 45, 55, 63; 5: 2, 46, 57; 6: 1, 2, 8, 23, 24, 26, 30, 33; 8: 7, 11, 13-15, 18, 28, 60-62; 9: 3, 37, 56; 4 Ezd. 10: 20, 47, 48; Mat. 2: 1, 3; 3: 5; 4: 25; 5: 35; 15: 1; 16: 21; 20: 17, 18; 21: 1, 10, 16, 21, 24; 23: 37; Mc. 3: 8, 22; 7: 1; 10: 32, 33; 11: 1, 11, 15, 27; 15: 41; Lc. 2: 22, 25, 41-43, 45; 4: 9; 5: 17; 6: 17; 9: 31, 51, 53; 10: 30; 13: 4, 22, 33, 34; 17: 11; 18: 31; 19: 11; 23: 7, 28; 24: 13, 18, 33, 47, 52; Io. 1: 19; 2: 13, 23; 4: 21, 45; 5: 1, 2; 6: 3; 7: 3, 25; 10: 22; 11: 18; 12: 12.

Ieruvaal, Ieroval, Ierovaal (Ierubaal)[a]: Jud. 6: 32; 7: 14; 8: 35; 9: 1, 2, 5, 16, 19, 24, 57; 1 Reg. 12: 11; 2 Reg. 11: 21.
Iesamari (Ieşmere, Işmerai)[a]: 1 Cron. 8: 18.
Iesana (Ieşana)[a]: 2 Cron. 13: 19.
Iese (Ghoşen)[t]: Iud. 1: 9.
Iese, Iesei, Iesie (Iese, Iesei, Isai, Işai)[a]: Is. 11: 1, 10; Ps. 71: 20; Ecles. 45: 31; Mat. 1: 5; Lc. 3: 22, v. şi Isai.
Iese[a]: 3 Ezd. 9: 21, 35.
Ieseia (Isaia)[a]: 1 Cron. 3: 21; 25: 15.
Iesema (Işma)[a]: 1 Cron. 4: 3.
Ieser (Eţer)[a]: 1 Cron. 1: 38, 42.
Ieser, Iesir (Ieţer)[a]: Fac. 46: 24; Num. 26: 49.
Iesesi (Ieşişai)[a]: 1 Cron. 5: 14.
Iesfa (Işfa)[a]: 1 Cron. 8: 16.
Iesi (Işei)[a]: 1 Cron. 2: 31; 4: 42; 5: 24.
Iesie (Işia)[a]: 1 Cron. 7: 3; 12: 6; 23: 20; 24: 21, 25.
Iesiil (Iahţeel)[a]: Num. 26: 48; v. Iasuel.
Iesimon (Ieşimon)[t]: 1 Reg. 23: 24.
Iesmahie (Ismachia)[a]: 2 Cron. 31:13.
Iesrail, Esrail, Iezrail, Israil, Iezrahil (Izreel)[t]: Ios. 15: 56; 17: 16; 19: 18; 1 Reg. 29: 11; 2 Reg. 2: 9, v. şi Iezdrail.
Iessir (Işter)[a]: 1 Cron. 7: 13.
Iestamon (Estamoa, Eştemoa)[t]: 1 Cron. 4: 17; 6: 58, v. şi Esthemo.
Iesua (Işva)[a]: Fac. 46: 17; 1 Cron. 7: 30.
Iesue (Ieşua)[t]: 2 Ezd. 11: 26.
Iesue (Iosua)[a]: 2 Cron. 31: 15.
Iesui (Iesui, Işvi)[a]: 1 Reg. 14: 49.
Iesui (Işba)[a]: Num. 26: 44.
Iesui (Işvi)[a]: Fac. 46: 17; 1 Cron. 7: 30.
Iesva (Iaba)[a]: 1 Cron. 4: 17.
Iesvaal (Eşbaal)[a]: 1 Cron. 9: 39.
Iesvacassa (Ioşbecaşa)[a]: 1 Cron. 25: 4, 24.
Iesvoan (Iaşobam)[a]: 1 Cron. 27: 2.
Iesvoc (Işbac)[a]: Fac. 25: 2; 1 Cron. 1: 32.
Ieta, Iota (Iuta)[t]: Ios. 15: 55; 21: 16.
Ietei (Atai)[a]: 1 Cron. 2: 35, 36; v. şi Ethai.
Ieter[a]: 1 Cron. 2: 32.
Ieteva (Iotba)[t]: 4 Reg. 21: 19.
Ietevata (Iotbata)[a]: Num. 33: 33, 34; Deut. 10: 7.
Iethahil (Ifta-El)[a]: Ios. 19: 14, 27.
Iethe (Ieftae, Iefta)[a]: 1 Reg. 11: 11; v. şi Efte.
Iether (Ieter)[a]: Jud. 8: 20; 3 Reg. 2: 5, 32.
Iethir (Iatir)[t]: Ios. 15: 48; 1 Reg. 30: 27.
Iethnam (Itnan)[t]: Ios. 15: 23.
Iethraam (Itrean, Itream)[a]: 2 Reg. 3: 5; 1 Cron. 3: 3.
Iethran (Itran)[a]: Fac. 36: 26.
Iethson[t]: Ios. 21: 36.
Iethulat (Itla)[t]: Ios. 19: 42.
Iethura[a]: 2 Ezd. 7: 13.
Iethvaal (Etbaal)[a]: 3 Reg. 16: 31.
Ietor (Ietur)[a]: 1 Cron. 1: 31.
Ietma (Itma)[a]: 1 Cron. 11: 46.
Ievaar (Ibhar)[a]: 1 Cron. 3: 6.
Ievlaam, Ievleam (Ibleam, Iebleam)[t]: Ios. 17: 11; 4 Reg. 9: 27.
Ievuail (Iabneel)[t]: Ios. 19: 33.
Ievus (Iebus)[t]: Ios. 18: 27; Jud. 19: 10, 11, 14; 1 Cron. 11: 5, 6.
Iezatha, (Iezata, Vaiezata)[a]: Est. 9: 9.
Iezavad (Iozabad)[a]: 1 Cron. 12: 4.
Iezavel, Ezavel (Izabela)[a]: 3 Reg. 16: 31; 18: 4, 13, 19; 19: 1, 2; 21: 5, 7, 11, 14, 15, 23, 25; 4 Reg. 9: 7, 10, 22, 30, 36, 37.
Iezdrail, Iezdrahil, Iezrail (Izreel)[t]: Jud. 6: 33; 3 Reg. 4: 12; 18: 45, 46; 21: 1, 23; 4 Reg. 8: 29; 9: 10, 15-17, 30, 36, 37; 10: 6, 7, 11; 2 Cron. 22: 6; v. şi Iesrail, Iezrail.
Iezdriil (Azriel)[a]: 1 Cron. 5: 24.
Iezechie, Iezéhie (Iezechia, Ezechia)[a]: 1 Cron. 4: 41; Mat. 1: 10; v. şi Ezechie.
Iezechiil (Iezechiel)[a]: Ps. 64: 1; v. şi Ezechiil.
Iezeli (Azael)[a]: 3 Ezd. 9: 14; v. şi Asel.
Iezer (Ezer)[a]: Num. 26: 30; 1 Cron. 4: 3.
Iezer (Iazer, Iaezer)[t]: 1 Cron. 6: 81; 26: 31; v. şi Gazir, Iaser.
Iezie (Izia)[a]: 1 Ezd. 10: 25.
Iezlia (Izliah, Islia)[a]: 1 Cron. 8: 18.
Iezonie (Iaazania, Iazania, Iezania)[a]: 4 Reg. 25: 23; Ier. 35: 3; 40: 8; 42: 1; Ezec. 8: 11; 11: 1.
Iezra (Iahzera)[a]: 1 Cron. 9: 12.
Iezrail, Iezrahil (Izreel)[a]: 1 Cron. 4: 3; Ose. 1: 4; 2: 22.
Iezrel[a]: 3 Ezd. 9: 27.
Iezvaam (Iaşobeam)[a]: 1 Cron. 11: 11; 12: 6.
Iezvivenov (Işbi-Benob)[a]: 2 Reg. 21: 16.
Iflal (Eflal)[a]: 1 Cron. 2: 37.
Igaal (Igal, Igheal)[a]: 2 Reg. 23: 36.
Igal[a]: Num. 13: 8.
Ihavod (Icabod, I-Cabod)[a]: 1 Reg. 4: 21; 14: 3.
Iim[t]: Ios. 15: 29.
Iiucadam (Iocdeam)[t]: Ios. 15: 56.
Iiud (Iehud)[t]: Ios. 19: 45.
Iiuda, Iuda[a, t]: Rut. 1: 1, 2, 7; 1 Reg. 17: 1, 12; 18: 16; 30: 14; 2 Reg. 2: 1, 4, 7, 19, 11; 3: 10; 6: 2; 12: 8; 19: 11, 14, 41, 42, 43; 20: 5; 24: 1, 7, 9; 3 Reg. 1: 9; 2: 32; 4: 20, 25; 12: 20, 23, 27, 32; 13: 12, 14, 21; 14: 21, 22, 29; 15: 7, 23, 25, 28, 33; 16: 10, 15, 23, 29; 19: 3; 22: 2, 29, 41, 46, 52; 4 Reg. 3: 1, 7, 9, 24, 26; 8: 16, 19, 20, 23, 25, 29; 9: 16, 27; 11: 4; 12: 18, 19; 13: 1, 10; 14: 1, 9, 13, 15, 21-23; 15: 1, 6, 8, 13, 17, 23, 32, 36, 37; 16: 1; 17: 1, 18, 19; 18: 13, 14, 22; 19: 30; 20: 20; 21: 11, 12, 17; 22: 18; 23: 1, 2, 5, 11, 22, 26; 24: 2, 3, 12, 20; 25: 21, 27; 1 Cron. 2: 1, 3, 10, 28; 4: 1, 21, 41; 5: 2, 17; 6: 15, 55, 65; 9: 1, 3; 11: 22; 12: 16; 27: 18; 2 Ezd. 4: 10, 16; 11: 3, 4, 9, 25; 12: 8, 31-33, 35, 44; 13: 12, 15, 17; Is. 1: 1; 2: 1; 3: 1, 8; 5: 4, 7; 7: 6, 17; 8: 8; 9: 20; 11: 12, 13; 19: 17; 22: 8, 21; 36: 1; 37: 10, 31; 38: 9; 40: 9; 65: 9; Ier. 1: 2, 3, 15, 18; 2: 28; 3: 7, 8, 10, 11; 4: 3-5, 16; 5: 11; 7: 2, 17, 30, 34; 8: 1, 5; 9: 11; 11: 2, 6, 17; 13: 8, 11, 19; 14: 2; 15: 4; 17: 1, 19, 20, 25, 26; 18: 11; 19: 3, 7; 20: 5; 21: 7, 11; 22: 1, 2, 6, 11, 18, 24, 30; 23: 6; 24: 1, 5, 8; 25: 1-3, 18; 26: 1, 2, 10, 18, 19; 27: 1, 3, 12, 18, 20, 21; 28: 1, 4; 29: 2, 3, 22; 30: 4, 5, 23, 24, 29, 31; 32: 1-4, 30, 32, 44; 33: 4, 7, 10, 13, 16; 34: 2, 4, 6, 7, 19, 21, 22; 35: 1, 13, 17; 36: 1-3, 6. 9, 28-32; 37: 1, 6; 38: 1; 40: 1, 5, 11, 12, 15; 41: 18; 42: 15, 19; 43: 4, 5; 44: 2, 6, 9, 14, 17, 21, 26-28; 45: 1; 46: 2; 49: 34; 50: 4, 20, 33; 52: 3, 10, 27, 31; Plâng. 1: 3, 15; 2: 5; 5: 11; Ezec. 8: 1, 17; 9: 9; 21: 20; 25: 12; 27: 17; 35: 15; 36: 5; 37: 19; 48: 7, 8, 22.
Iiuda, Iuda[a]: Fac. 29: 35; 35: 23; 37: 26; 38: 1, 8, 11, 15, 18, 20, 22-24; 43: 3, 8; 44: 14, 16, 18; 46: 12, 28; 49: 8-10; Ieş. 1: 2; 35: 30; 38: 22; Ios. 7: 1, 16, 17; 11: 21; 14: 6; 15: 1, 12, 13, 20, 21; 18: 5, 11; 19: 2, 9, 34; 21: 4, 9, 11; Num. 1: 7, 26; 2: 3; 7: 12; 10: 14; 13: 7; 26: 19, 20; Deut. 27: 12; 33: 7; 34: 2; Jud. 1: 2-4, 8, 10, 16-19; 10: 9; 15: 9-11; 17: 8, 9; 18: 12; 19: 1, 9; 20: 18; 2 Cron. 11: 1, 3, 5, 14, 17, 23; 12: 4, 12; 13: 1, 13, 15, 16; 14: 4-8, 12; 15: 2, 9; 16: 6, 11; 17: 13; 18: 28; 19: 1, 38; 20: 17, 20, 24, 27, 31, 35; 21: 2, 3, 8, 11-13, 17; 22: 8; 24: 5, 9, 18; 25: 5, 17, 19, 21-23, 25; 26: 1; 28: 9, 10, 17, 19, 25, 26; 29: 8; 30: 1; 36: 4, 8, 10; Est. 2: 6; 11: 4; Iud. 4: 1; 8: 34; Tob. 1: 21; Ps. 59: 9; 67: 28;

68: 36; 78: 68; 107: 9; Eccles. 45: 31; Prov. 25: 1; Bar. 1: 3, 8, 15; 2: 1, 26; Dan. 1: 1, 2, 6; 5: 13; 9: 7; 13: 56; Ose. 1: 1; 4: 15; 5: 10, 12, 13; 6: 4, 11; 12: 2; Ioil 3: 1, 6; Am. 1: 1; 2: 5; 7: 12; Mi. 1: 1; 5: 2; Na. 1: 14; Sof. 1: 1, 4; 2: 7; Ag. 1: 1, 14; 2: 3, 22; Zah. 1: 12, 19, 21; 2: 12; 8: 13, 15, 23; 9: 13; 12: 4-6, 7; 14: 5, 21; Mal. 2: 11; 3: 4; 1 Mac. 2: 4, 66; 3: 1, 12, 13, 16-18, 25, 26, 42, 55; 4: 3, 5, 6, 8, 16, 19, 21, 23, 59; 5: 3, 10, 17, 20, 24, 28, 31, 35, 38-42, 44, 47, 49, 55, 61, 68; 6: 19, 32, 42; 7: 6, 9, 10, 23, 29; 8: 1, 17, 20; 9: 10, 14, 18, 19, 21-23, 26, 28, 29; 11: 70; 13: 8; 14: 18; 16: 2, 9, 14; 2 Mac. 1: 10; 2: 14, 20; 5: 27; 8: 1, 12; 12: 12, 21-23, 26, 38, 39, 42; 13: 1, 10, 12, 20, 23; 14: 1, 6, 10, 13, 18, 22, 24, 33; 15: 1, 15, 30; 3 Ezd. 1: 26, 33, 37, 39, 46; 5: 5; 6: 8; 4 Ezd. 1: 24; Mat. 1: 2, 3; 10: 4; 13: 55; 26: 14, 25, 47; 27: 3; Mc. 3: 19; 6: 3; 14: 10, 43; Lc. 3: 26, 30, 33; 6: 16; 22: 3, 47, 48; Io. 6: 72; 12: 4; 13: 2, 26, 29; 17: 22; 18: 2, 3, 5.

Ilai[a]: 1 Cron. 11: 29.

Iliachim, Ieliachim (Heliachim)[a]: Iud. 4: 5, 7, 11.

Iliada (Eliada)[a]: 3 Reg. 11: 23; v. și Eliada.

Iliam, Ilie (Eliam)[a]: 2 Reg. 11: 3; 23: 34.

Ilica (Elica)[a]: 2 Reg. 23: 25.

Ilie[a]: 3 Reg. 17: 1, 13, 15, 16, 18, 19, 22-24; 18: 1, 2, 7, 8, 11, 14-16, 21, 22, 25, 30, 40-42, 46; 19: 1-3, 9, 13, 19, 20, 21; 21: 28; 4 Reg. 1: 3, 8, 10, 12, 13, 15, 17; 2: 1, 2, 6, 8, 9, 11, 13-15; 9: 36; 10: 10, 17; 2 Cron. 21: 12; 1 Ezd. 10: 21, 26; Eccles. 48: 1, 4, 13; Mal. 4: 5; 1 Mac. 2: 58; 4 Ezd. 7: 39; Mat. 11: 14; 16: 14; 17: 3, 4, 10-12; 27: 47, 49; Mc. 6: 15; 8: 28; 9: 3, 4, 10-12; 15: 35, 36; Lc. 1: 17; 4: 25, 26; 9: 8, 19, 30, 33; Io. 1: 21, 25.

Ilisie, Ilisei (Eliseu, Elisei)[a]: Eccles. 48: 13; Lc. 4: 27; v. și Elissei

Illel (Hilel)[a]: Jud. 12: 13.

Ilon (Elon)[t]: 3 Reg. 4: 9; v. și Elon.

Imath (Hamat)[t]: Jud. 3: 3; v. și Emat, Hemat.

Inan (Ianai)[a]: Lc. 3: 24.

India[t]: Est. 1: 1; 8: 9; 13: 1; Ezec. 27: 6, 15.

Ioachim (Ioiachim, Ioiachin)[a]: 4 Reg. 23: 34-36; 24: 1, 5; 1 Cron. 3: 15, 16; 2 Cron. 36: 4, 5, 8; Ier. 1: 3; 22: 18, 24; 24: 1; 25: 1; 26: 1, 21-23; 27: 1; 35: 1, 14, 16; 36: 1, 28-30, 32; 37: 1; 46: 1; 52: 2, 31; Ezec. 1: 2; Bar. 1: 3, 7; Dan. 1: 1, 2.

Ioachim[a]: Dan. 13: 1, 6, 29, 63; 2 Ezd. 12: 10, 26; Iud. 15: 9; 3 Ezd. 1: 37-39, 43; 5: 5.

Ioadan (Ioadin, Ioadan)[a]: 4 Reg. 14: 2.

Ioaddeu (Ioadan)[a]: 3 Ezd. 9: 19.

Ioahan (Iacan, Iaecan)[a]: 1 Cron. 5: 13.

Ioahaz[a]: 4 Reg. 13: 1, 4, 7-10, 22, 25; 14: 1, 8, 17; 23: 30, 31, 34; 2 Cron. 25: 17, 23; 34: 8; 36: 1, 2, 4.

Ioah, Ioahi, Ioahe (Ioah)[a]: 4 Reg. 18: 18, 26, 37; 2 Cron. 29: 12; Is. 36: 3, 11.

Ioahim (Ioiahin, Iehonia)[a]: 4 Reg. 24: 6, 8, 12, 15; 25: 27.

Ioahin (Iehonia, Ioiachin)[a]: 2 Cron. 36: 8, 9.

Ioan (Iohanan)[a]: 1 Mac. 2: 1, 2; 8: 17; 9: 36, 38; 13: 54; 16: 1, 2, 9, 19, 21, 23; 2 Mac. 4: 11; 11: 17; 3 Ezd. 8: 41; 9: 29; Mat. 4: 21; 10: 3; 17: 1; Mc. 1: 19, 29; 5: 37; 9: 1, 37; 10: 35, 41; 13: 3; 14: 33; Lc. 5: 10; 6: 14; 8: 5; 9: 28, 49, 54; 22: 8.

Ioan Botezătoriul (Ioan Botezătorul)[a]: Mat. 3: 1, 4, 13, 14; 4: 12; 9: 14; 11: 2, 4, 7, 11-13, 18; 14: 2, 3, 4, 8, 10; 16: 14; 17: 13; 21: 25, 26, 32; Mc. 1: 4, 6, 9; 2: 18; 6: 14, 16-20, 24, 25; 8: 28; 11: 30, 32; Lc. 1: 13, 60, 63; 3: 2, 15, 16, 20; 5: 33; 7: 18, 20, 22, 24, 28, 29, 33; 9: 8, 9, 19; 10: 1; 16: 16; 20: 4, 6; Io. 1: 19, 26, 28, 29, 32, 35; 3: 23-27; 4: 1; 5: 33, 36; 10: 40-42.

Ioanan[a]: Lc. 3: 27.

Ioanna (Ioana)[a]: Lc. 8: 3; 24: 10.

Ioariv, Ioiariv (Ioiariv, Ioiarib)[a]: 1 Cron. 9: 10; 24: 7; 1 Ezd. 8: 16; 2 Ezd. 11: 5, 10; 12: 6, 19; 1 Mac. 2: 1.

Ioas (Ioaș, Ioas)[a]: Jud. 6: 11, 29, 30, 32; 7: 14, 29, 32; 3 Reg. 22: 26; 4 Reg. 11: 21; 12: 1, 2, 4, 6, 7, 18-20; 13: 10, 12, 13, 14, 25; 14: 1, 3, 8, 11, 15-17, 23, 27; 1 Cron. 3: 11; 7: 8; 12: 3; 27: 28; 2 Cron. 18: 25; 22: 11; 24: 1, 4, 22; 25: 17, 23; Ose. 1: 1; Am. 1: 1.

Ioasia (Iahzeia, Iahzia)[a]: 1 Ezd. 10: 15.

Ioath, Iahath[t]: 1 Cron. 4: 2; 6: 20.

Ioatan (Iotan)[a]: 1 Cron. 2: 47.

Ioatham, Ioathan, Ionathan, Ioatan (Ioatam, Iotam)[a]: Jud. 9: 5, 7, 57; 4 Reg. 15: 5, 7, 30, 32, 36, 38; 16: 1; 1 Cron. 3: 12; 5: 17; 26: 4; 2 Cron. 26: 21, 23; 27: 1, 6, 7, 9; Is. 1: 1; Ose. 1: 1; Mi. 1: 1.

Ioav, Ioavv, Iohav (Ioab)[a]: 1 Reg. 26: 6; 2 Reg. 2: 13, 14, 18, 24, 26-28, 30, 32; 3: 22-24, 26, 27, 29, 30; 8: 16; 10: 7, 9, 13, 14; 11: 1, 6, 7, 11, 14, 16-18, 22, 25; 12: 26, 27; 14: 1, 19-23, 29-33; 17: 25; 18: 2, 5, 10-12, 14-16, 20-22; 19: 1, 5; 20: 7, 8-11, 13, 15-17, 20-23; 23: 24; 24: 2-4, 9; 3 Reg. 1: 7, 19, 41; 2: 5, 22, 28-31, 33; 11: 16, 21; 1 Cron. 2: 16, 54; 4: 14; 11: 6, 8, 20, 26; 18: 14; 19: 10, 14, 15; 20: 1; 21: 2-4, 6; 26: 28; 27: 7, 24; 2 Cron. 34: 8; 1 Ezd. 2: 6; 8: 9; 2 Ezd. 7: 11; Ps. 59: 2.

Ioavi[a]: 3 Ezd. 5: 11.

Iodahai (Iahdai)[a]: 1 Cron. 2: 47.

Ioezer[a]: 1 Cron. 12: 6.

Iogli[a]: Num. 34: 22.

Ioha[a]: 1 Cron. 8: 16.

Iohanan, Ioanan, Ionan, Ioana (Iohanan)[a]: 4 Reg. 25: 23; 1 Cron. 3: 15; 6: 9, 10; 12: 4; 26: 3; 2 Cron. 23: 1; 28: 12; 1 Ezd. 8: 12; 10: 6, 28; 2 Ezd. 6: 18; 12: 13, 22, 41; Ier. 40: 8, 13, 15, 16; 41: 11, 13-16; 42: 1, 8; 43: 2, 4, 5.

Iohavid, Iohaved (Iohabed, Iochebed)[a]: Ieș. 6: 20; Num. 26: 59.

Ioiada (Iehoadan)[a]: 2 Cron. 25: 1.

Ioiada, Ioada, Iiuda (Iehoada, Iehoiada)[a]: 2 Reg. 8: 18; 20: 23; 23: 20, 22; 3 Reg. 1: 8, 26, 32, 36, 38, 44; 2: 25, 29, 34, 35, 46; 4 Reg. 11: 9, 15, 17; 12: 2, 7, 9; 1 Cron. 8: 36; 11: 24; 12: 27; 18: 17; 27: 5, 34; 2 Cron. 22: 11; 23: 1, 3, 8, 9, 14, 16, 18; 24: 2, 3, 6, 14, 15, 20, 23, 25; 2 Ezd. 3: 6; 12: 10, 11, 12; 13: 28; Ier. 29: 26.

Ioid (Ioed)[a]: 2 Ezd. 11: 7.

Ioil, Iohil (Ioil, Ioel)[a]: 1 Reg. 1: 2; 1 Cron. 4: 35; 5: 4, 12; 6: 33, 36; 7:3; 15: 7, 11,17; 23: 8; 26: 22; 27: 20; 2 Cron. 29: 12; 1 Ezd. 10: 43; 2 Ezd. 11: 9; Ioil 1: 1; 3 Ezd. 9: 34; 4 Ezd. 1: 39.

Ioila (Ioela)[a]: 1 Cron. 12: 7.

Iolaman[a]: 3 Ezd. 9: 27.

Iona (Ionan)[a]: Lc. 3: 30.

Iona, Ioana, Ionam (Iona)[a]: 4 Reg. 14: 25; Iona 1: 1, 5, 7; 2: 1, 2; 3: 1; 4: 1, 5, 6, 8, 9; 3 Ezd. 9: 34; 4 Ezd. 1: 39; Mat. 12: 40, 41; 16: 4, 17; Lc. 11: 29, 30, 32; Io. 1: 42; 21: 15-17.

Ionadav, Ioanadav (Ionadab)[a]: 2 Reg. 13: 3, 5, 32, 35; 4 Reg. 10: 15, 23; Ps. 70: 1; Ier. 35: 8, 14, 16, 18, 19.

Ionathan, Ionatan, Ioanathan (Ionatan)[a]: Jud. 18: 30; 1 Reg. 13: 2, 3, 16, 22; 14: 1, 4, 6, 8, 13, 14, 21, 27, 29, 37, 40-45, 49; 18: 1-4; 19: 1, 2, 4, 6, 7; 20: 1, 4, 10-13, 15-18, 25, 27, 28, 30, 32-35, 37-40, 42, 43; 23: 16, 18; 31: 2; 2 Reg. 1: 4, 5, 12, 17, 22, 23, 25, 26; 4: 4; 9: 1, 3, 6; 15: 27, 36; 17: 17, 20; 21: 7, 12-14, 21; 3 Reg. 1: 42, 43; 1 Cron. 2: 32, 33; 8: 33, 34; 9: 39, 40; 10: 2; 11: 33; 20; 7; 27: 32; 2 Cron. 17: 8; 1 Ezd. 8: 6; 10: 15; 2 Ezd. 12: 11, 14, 18; 12: 23, 34; Ier. 37:

14, 19; 39: 26; 40: 8; 3 Ezd. 1: 14; 1 Mac. 2: 5; 4: 30; 5: 17, 24, 55; 9: 19, 28, 31, 33, 37, 44, 47, 48, 60, 61, 70, 73; 10: 3, 9, 10, 15, 18, 21, 46, 59, 66, 69, 74, 78, 80, 81, 84, 87; 11: 5-7, 20, 23, 28-30, 37, 41, 42, 57, 62, 63, 67, 70-72; 12: 1, 3, 5, 6, 24, 27-31, 35, 40-42, 44, 48, 50, 52; 13: 8, 11, 12, 15, 19, 25; 14: 16, 18; 2 Mac. 1: 23; 8: 22.
Iope (Iope, Iaffa)[a]: 3 Ezd. 5: 55.
Iope, Ioppe, Ioppeu (Iafa, Iope, Iafo)[t]: 1 Ezd. 3: 7; Iona 1: 3; 1 Mac. 10: 75, 76; 11: 6; 12: 33; 14: 5, 35; 15: 28, 35; 2 Mac. 4: 21.
Iora[a]: 1 Ezd. 2: 18.
Iorad[a]: 3 Ezd. 9: 48.
Iorai[a]: 1 Cron. 5: 13.
Ioram (Hadoram, Ioram)[a]: 2 Reg. 8: 10.
Ioram[a]: 3 Reg. 22: 51; 4 Reg. 1: 17; 3: 1, 6; 8: 16, 21; 8: 23-25, 28, 29; 9: 14, 16, 17, 21-24, 29; 11: 2; 12: 18; 1 Cron. 3: 11; 2 Cron. 17: 8; 21: 1, 3, 5, 9, 16; 22: 1, 5, 6, 7, 10, 11; Mat. 1: 8.
Ioravdul[a]: 3 Ezd. 9: 23.
Iordan[t]: Fac. 13: 10; 50: 10; Num. 22: 1; 26: 3; 32: 19, 21, 28; 33: 48; 34: 12; 35: 1, 14; 36: 13; Deut. 1: 5; 2: 29; 3: 8, 17, 20, 27; 4: 21, 22, 26, 41, 46; 9: 1, 11: 30, 21; 12: 10; 27: 2, 4, 12; 31: 13; Ios. 1: 2, 11, 14, 15; 2: 7, 10, 23; 3: 1, 8, 13-15, 17; 4: 3, 5, 7-10, 16, 17, 19, 20, 22; 5: 1; 7: 7; 9: 1; 12: 1, 7; 13: 8, 23; 27; 14: 3; 15: 5; 16: 1, 7; 17: 5; 18: 19; 19: 22, 33, 34; 20: 8; 21: 36; 22: 7, 10, 11; 23: 4; 24: 8, 11; Jud. 5: 17; 6: 33; 8: 4; 10: 8, 9; 11: 13, 22, 26; 12: 5, 6; 1 Reg. 13: 7; 2 Reg. 2: 29; 17: 22, 24; 19: 15, 17, 31, 34, 36, 39; 20: 2; 24: 5; 3 Reg. 2: 8; 7: 46; 17: 3, 5; 4 Reg. 2: 7; 5: 10, 14; 6: 2, 4; 1 Cron. 6: 78; 12: 15, 37; 2 Ezd. 3: 22; Iud. 1: 9; Ps. 41: 6; 113: 3, 5; Is. 9: 1; Ier. 49: 19; Ezec. 47: 18; Zah. 11: 3; 1 Mac. 5: 24, 52; 9: 42, 43, 45; Mat. 3: 5, 6, 13; 4: 15, 25; 19: 1; Mc. 1: 5, 9; 3: 8; 10: 1; Lc. 3: 3; 4: 1; Io. 1: 28; 3: 26; 10: 40.
Iori (Uri)[a]: 3 Ezd. 8: 63.
Iorim (Lorim, Iorim)[a]: Lc. 3: 29.
Ioriv (Iarib, Ioiarib)[a]: 3 Ezd. 8. 45; 9: 19.
Iosa (Ioşa)[a]: 1 Cron. 4: 34.
Iosafat (Ioasaf, Iosafat)[a]: 3 Reg. 4: 3.
Iosafat (Iosafat)[a]: 2 Reg. 8: 16; 20: 24; 3 Reg. 4: 17; 15: 24; 22: 2, 4, 5, 7, 8, 10, 18, 29, 30, 32, 45, 49-52; 4 Reg. 1: 17; 3: 1, 7, 11, 12, 14; 8: 16; 9: 2, 11; 12: 18; 1 Cron. 3: 10; 15: 24; 18: 15; 2 Cron. 17: 1, 3, 5, 11, 12; 18: 1, 3, 4, 6, 7, 9, 28, 29, 31; 19: 1; 20: 2, 3, 5, 15, 27, 30, 31, 34, 35, 37; 21: 1, 2, 12; Ioil 3: 2; Mat. 1: 8.
Iosafat Mataneanul[a]: 1Cron. 11: 43.
Iosafie (Iosifia)[a]: 3 Ezd. 8: 39.
Iosaveth, Ioseva (Ioşeba, Ioşebeat)[a]: 4 Reg. 11: 2; 2 Cron. 22: 11.
Iosav-Hesed (Iuşab-Hesed)[a]: 1 Cron. 3: 20.
Iosavie (Ioşibia)[a]: 1 Cron. 4: 35; 11: 46.
Iosedec (Iehoţadac)[a]: 1 Cron. 6: 14, 15.
Iosedec (Ioţadoc, Ioţadec, Ioţedec)[a]: 1 Ezd. 3: 2, 8; 5: 2; 10: 18; 2 Ezd. 12: 26; Ecles. 49: 14; Ag. 1: 1, 12, 14; 2: 3, 5; Zah. 6: 11; 3 Ezd. 5: 5, 48, 56; 6: 2; 9: 19.
Iosfie (Iosifia)[a]: 1 Ezd. 8: 10.
Iosif, Iosiv[a]: Fac. 30: 24, 25; 33: 2, 7; 35: 24; 37: 2, 3, 33, 36; 39: 1, 4-8, 11, 21; 40: 3, 4, 8, 12, 18; 41: 14, 16, 25, 39, 41, 44, 45, 50, 54-56; 42: 3, 33, 36; 43: 15, 25, 26, 29, 32; 44: 1, 14, 17; 45: 1, 3, 9, 15-17, 21, 26, 28; 46: 4, 20, 27-30; 47: 1, 5, 7, 15, 20, 29, 30; 48: 1, 2, 12, 15, 21; 49: 22, 26; 50: 1, 4, 8, 14, 17; Ieş. 1: 5, 8; 13: 19; Num. 1: 10, 32; 13: 8, 12; 26: 28; 27: 1; 32: 33; 36: 5, 12; Deut. 27: 12; 33: 13, 16; Ios. 14: 4; 16: 1, 4; 17: 2, 14, 16, 17; 18: 5, 11; 24: 32; Jud. 1: 22, 35; 3 Reg. 11: 28; 1 Cron. 2: 2; 5: 1, 2; 7: 29; 25: 2; 1 Ezd. 10: 42; 2 Ezd. 12: 14; Iud. 8: 1; Ps. 76: 16; 77: 67; 79: 2; 80: 6; 104: 17; Ecles. 49: 17; Ezec. 37: 16, 19; 47: 13; 48: 32; Am. 5: 6, 15; 6: 6; Avd. 1: 18; 1 Mac. 2: 53; 5: 18, 56, 60; 2 Mac. 8: 22; 10: 19; 3 Ezd. 9: 34; Mat. 1: 16, 18-20, 24; 2: 13, 19; 13: 55; 27: 56, 57, 59; Mc. 6: 3; 15: 40, 43, 46, 47; Lc. 1: 27; 2: 4, 16; 3: 23, 24, 26, 30; 4: 22; 23: 50; Io. 1: 45; 4: 5; 6: 42; 19: 38.
Iosiie, Iosiia, Iosie, Iosue, Iosia (Iosia)[a]: 3 Reg. 13: 2; 4 Reg. 21: 26; 22: 1, 3, 8, 16, 23, 28, 29, 30, 34; 1 Cron. 3: 14, 15; 2 Cron. 34: 1, 33; 35: 1, 7, 16, 18-20, 22, 25, 26; 36: 1; 3 Ezd. 1: 1, 18, 21, 22, 23, 25, 26, 29, 32-34; Ier. 1: 2, 3; 3: 6; 22: 11, 18; 25: 1, 3; 26: 1; 27: 1; 35: 1; 36: 1; 37: 1; 45: 1; 46: 2; Bar. 1: 8; Sof. 1: 1; Mat. 1: 10, 11.
Iosue, Iosuie, Iosie, Iisus (Iisus, Iosua)[a]: Ieş. 17: 9, 20, 13; 24: 13; 32: 17; 33: 11; Num. 11: 28; 13: 17; 14: 6, 30, 38; 26: 65; 27: 18; 32: 12, 28; 34: 17; Deut. 1: 38; 3: 21, 28; 31: 3, 7, 14, 15, 23; 32: 44; 34: 9; Ios. 1: 1, 10, 16; 2: 1, 23; 3: 1, 5, 7, 9; 4: 1, 4, 8, 9, 14; 5: 2, 7, 9, 13, 15, 16; 6: 2, 6, 8, 10, 12, 16, 22, 25, 27; 7: 2, 6, 7, 10, 16, 19, 20, 22-25; 8: 1, 3, 9, 15, 18, 20, 21, 23, 26, 27, 29, 30; 9: 2, 8, 15, 22, 26; 10: 4, 6, 8, 9, 12, 14, 15, 17, 21, 22, 26, 28, 40; 11: 6, 7, 15, 16, 18, 21; 12: 7; 13: 1; 14: 1, 6, 13, 14; 17: 4, 14, 15, 17; 18: 3, 9; 19: 51; 20: 1; 21: 1, 9; 22: 1; 23: 1, 2; 24: 1, 19, 21, 24, 25, 29, 31; Jud. 1: 1; 2: 6, 8, 21; 1 Reg. 6: 14, 18; 3 Reg. 16: 34; 1 Ezd. 2: 2, 6, 36, 40; 3: 2, 8, 9; 4: 3; 5: 2; 8: 33; 10: 18, 31; 2 Ezd. 3: 19; 7: 7, 11, 39, 43; 8: 7, 17; 9: 3, 5; 10: 9; 12: 1, 7, 8, 10, 24, 26; Ecles. Prolog; 46: 1; 49: 1, 5, 14; 50: 29; 51: 1; 3 Ezd. 5: 5, 48, 56, 68, 70; 6: 2; 8: 64; 9: 19, 48; Ag. 1: 1, 12, 14; 2: 3, 5; Zah. 3: 1, 6, 8, 9; 6: 11; Ava. 3: 18; 1 Mac. 2: 55; 4 Ezd. 7: 28, v. şi Isus.
Iov (Iaşub, Iov)[a]: Fac. 46: 13.
Iov (Ioab)[a]: 3 Ezd. 8: 38.
Iov[a]: Iov. 1: 1, 8, 9, 14, 20, 22; 2: 3, 11; 3: 1; 6: 1; 9: 1; 12: 1; 16: 1; 19: 1; 21: 1; 23: 1; 26: 1; 27: 1; 29: 1; 32: 1, 2, 3, 4; 33: 1, 31; 34: 5, 7, 35; 39: 33; 40: 10; 42: 1, 7-10, 12, 15, 16; Ezec. 14: 14, 20.
Iovanie (Ibneia)[a]: 1 Cron. 9: 8.
Iovav (Iobab)[a]: Fac. 10: 29; 36: 33, 34; Ios. 11: 1; 1 Cron. 1: 23, 45; 8: 9, 18.
Iovdi (Abdi)[a]: 3 Ezd. 9: 27.
Iozahar (Iozacar)[a]: 4 Reg. 12: 21.
Iozavad, Iozaved, Iosadul (Iozabat, Iozabad)[a]: 4 Reg. 12: 21; 1 Cron. 12: 20; 1 Ezd. 8: 33; 10: 22, 23; 2 Ezd. 8: 7; 11: 16; 3 Ezd. 8: 64; 9: 23, 48.
Iozavad, Iozavod (Iehozabad)[a]: 1 Cron. 26: 4; 2 Cron. 17: 18; 24: 26; 31: 13; 35: 9.
Iozie (Iahzeia)[a]: 3 Ezd. 9: 14.
Ir (Er)[a]: Lc. 3: 28, v. şi Her.
Ira[a]: 2 Reg. 20: 26; 23: 38; 1 Cron. 11: 40.
Irad (Irad)[a]: Fac. 4: 18.
Irod[a]: Mat. 2: 1, 3, 7, 12, 15, 16, 18, 19, 22; 14: 1, 3, 6; 22: 16; Mc. 6: 14, 16-18, 20-22; 8: 15; Lc. 1: 5; 3: 1, 19; 8: 3; 9: 7, 9; 13: 31; 23: 7, 8, 11, 12, 15.
Isaac, Isac (Isaac)[a]: Fac. 17: 19, 21; 21: 3, 5, 9, 10; 22: 2, 3, 7, 9; 24: 4, 14, 64, 66; 25: 6, 9, 19, 21, 26, 28; 26: 1, 6, 12, 20, 27, 31, 32, 35; 27: 1, 20-22, 30, 32, 33, 37, 39; 28: 1, 5, 13; 31: 18, 42, 53; 32: 9; 35: 12, 27, 28; 48: 1; 48: 16; 49: 31; 50: 23; Ieş. 3: 6, 15, 16; 4: 5; 6: 3, 8; 32: 13; 33: 1; Lev. 26: 42; Num. 32: 11; Deut. 1: 8; 9: 5, 27; 29: 13; 30: 20; 34: 4; Ios. 24: 4; 3 Reg. 18: 36; 4 Reg. 13: 23; 1 Cron. 1: 1, 28, 34; 15: 16; 29: 18; 2 Cron. 30: 6 Ecles. 44: 24; Iud. 8: 23; Tob. 7: 15; Ps. 104: 9; Ier. 33: 26; Bar. 2: 34; Dan. 3: 35; 2 Mac. 1: 2; 4 Ezd. 1: 39; 3: 15; 6:

8; Man. 1: 1, 5; Mat. 1: 2; 8: 11; 22: 32; Mc. 12: 26; Lc. 3: 34; 13: 28; 20: 37.
Isaar (Ţohar)[a]: 1 Cron. 4: 7.
Isaar, Iesaar, Isaer (Iţhar)[a]: Ieş. 6: 18; Num. 3: 19; 16: 1; 1 Cron. 6: 2, 18, 38; 23: 12, 18.
Isahar, Issahar, Issacar (Isahar)[a]: Fac. 30: 18; 35: 23; 46: 13; 49: 14; Ieş. 1: 3; Num. 1: 8, 28; 2: 5; 7: 18; 10: 15; 13: 8; 26: 23, 25; 34: 26; Deut. 27: 12; 33: 18; Ios. 17: 10, 11; 19: 17, 23; 21: 6, 28; Jud. 5: 15; 10: 1; 1 Cron. 2: 1; 6: 62; 7: 1, 5; 12: 32; 26: 5; 27: 8; 2 Cron. 30: 18; Ezec. 48: 25, 26.
Isahar[a, t]: 3 Reg. 4: 17; 15: 27.
Isai (Iesei, Isai, Iese)[a]: Rut. 4: 17, 22; 1 Reg. 16: 3, 5, 8-11, 18-20, 22; 17: 12, 20, 58; 20: 31; 22: 7, 9; 2 Reg. 20: 1; 3 Reg. 12: 16; 1 Cron. 2: 12, 13: 10: 14; 12: 14, 15, 18; 2 Cron. 10: 16.
Isaie, Isaiia, Iessaie (Isaia)[a]: 4 Reg. 19: 2, 5, 6, 20; 20: 1, 4, 7-9, 11, 14, 16, 19; 1 Cron. 25: 15; 2 Cron. 26: 22; 32: 20, 32; 1 Ezd. 8: 7, 19; 2 Ezd. 11: 7; Ecles. 48: 23, 25; Is. 1: 1; 2: 1; 7: 3; 13: 1; 20: 2, 3; 37: 2, 6, 21; 38: 1, 4, 21; 39: 3, 5, 8 4 Ezd. 2: 18; Mat. 3: 3; 4: 14; 8: 17; 12: 17; 13: 14; 15: 7; Mc. 1: 2; 7: 6; Lc. 3: 4; 4: 17; Io. 1: 2, 3; 12: 38, 39, 41.
Isaiil (Iahţiel)[a]: 1 Cron. 6: 13.
Isair (Ieşer)[a]: 1 Cron. 2: 18.
Isari (Iţri, Iţeri)[a]: 1 Cron. 25: 11.
Isav (Isav, Esau)[a]: Fac. 25: 25, 27-29, 33; 26: 34; 27: 1, 6, 11, 15, 19, 21, 22, 24, 30, 32, 34, 38, 41, 42; 28: 6; 32: 3, 4, 6, 8, 11, 13, 17-19; 33: 1, 4, 8, 15, 16; 35: 1, 29; 36: 1, 2, 6, 8-10, 12, 14, 15, 18-19, 40, 43; Deut. 2: 4, 5, 8, 12, 22, 29; Ios. 24: 4; 1 Cron. 1: 34, 35; Avd. 1: 6, 8, 9, 18, 19, 21; Mal. 1: 2, 3; 4 Ezd. 3: 16; 6: 8, 9; v. şi Esav.
Iscariot[t]: Io. 14: 22.
Ismael, Ismail, Izmail (Ismael)[a]: : Fac. 16: 11, 15, 16; 17: 18, 20, 23, 25, 26; 28: 9; 36: 3; 4 Reg. 25: 23, 25; 1 Ezd. 10: 22; Iud. 2: 13; Ier. 40: 8, 14, 15; 41: 1, 2, 3, 6-16, 18; 1 Cron. 1: 28, 29, 31; 8: 38; 9: 44; 2 Cron. 19: 11.
Ismiil (Ieşimiel, Iesimiel)[a]: 1 Cron. 4: 36.
Ispitire (Masa-Meriba)[t]: Ieş. 17: 7.
Israil, Isarail, Izrail (Israil, Israel)[a]: Fac. 32: 28, 32; 33: 20; 34: 7; 35: 10; 36: 31; 37: 3, 13; 43: 6, 11; 45: 21; 47: 27, 31; 48: 10, 20; 49: 2, 24, 28; 1 Cron. 1: 34, 43; 2: 1; 4: 10; 5: 1, 3, 17, 26; 6: 49, 64; 7: 29; 9: 1, 2; 10: 7; 11: 2, 4, 10; 12: 32, 40; 13: 2, 5, 6, 8; 15: 3, 12, 28; 16: 4, 36, 40; 17: 5-10, 21, 22, 24; 18: 14; 19: 10, 17, 18; 20: 7; 21: 1, 2-5, 12, 14; 22: 1, 2, 6, 10; 23: 1, 2; 27: 16, 24; 28: 1, 4, 5, 8, 21, 25-27; Est. 10: 9, 13; 13: 9, 13, 18; 14: 3, 5; Iud. 4: 1, 7, 10, 14; 5: 27; 6: 2, 3, 7, 10, 21; 7: 3, 4, 8; 8: 6, 32; 11: 9, 15; 12: 8; 13: 7, 13, 18, 23, 27, 28, 31; 14: 6; 15: 3-5, 10; 16: 9, 25, 30; Tob. 1: 6, 18, 21; 2: 3; 3: 23; 9: 9; 11: 17; 13: 3; 14: 6, 9; Mat. 2: 6, 20, 21; 8: 10; 9: 33; 10: 6, 23; 15: 24, 31; 27: 9; Mc. 15: 32; Lc. 1: 16, 68, 80; 2: 25, 32, 34, 38; 4: 25, 27; 7: 9; 24: 21; Io. 3: 10; 12: 13.
Israil, Israhel, Izrail (Israel)[a,t]: Ieş. 1: 1, 7, 9, 13; 3: 9-11, 13-16, 18; 4: 22, 29, 31; 5: 1, 2, 14, 15, 19; 6: 5, 9-14, 26, 27; 7: 4, 5; 9: 4, 7, 35; 10: 20, 23; 11: 7, 10; 12: 21, 27, 28, 35, 37, 47, 51; 14: 3, 16, 19, 22, 25, 29, 30; 15: 1, 22, 27; 16: 1-3, 6, 12, 15, 17, 31, 34; 17: 1, 5-8, 11; 18: 1, 8, 9, 25; 19: 1-3, 6; 20: 22; 24: 1, 4, 5, 9, 10, 17; 25: 2, 27, 21; 28: 1, 11, 12, 21, 29, 30; 29: 45; 30: 16, 31; 31: 13, 16, 17; 32: 4, 13, 20; 33: 5, 6; 34: 23, 27, 30, 32, 34; 35: 1, 4, 20, 29, 20; 36: 3; 39: 31, 42; 40: 34, 36; Lev. 1: 1; 4: 2, 13; 7: 23, 29, 34, 36, 38; 9: 1, 3; 10: 6, 11, 14; 11: 2; 12: 2; 15: 2, 17, 21, 34; 17: 2, 3, 8, 10, 12, 13; 18: 1; 19: 1; 20: 1, 2; 21: 16, 24; 22: 2, 3, 15, 18, 32; 23: 2, 10, 24, 34, 42, 43, 44; 24: 2, 8, 10, 15, 23; 25: 2, 46, 55; 26: 45; 27: 2, 34; Num. 1: 2, 3, 16, 20, 44, 49, 52, 54; 2: 2, 32, 34; 3: 10, 12, 41, 45, 46, 50; 5: 1, 4, 6, 9, 12; 6: 2, 23, 27; 7: 2, 84; 8: 6, 9-11, 14-20, 22; 9: 2, 4, 5, 7, 19, 22; 10: 4, 12, 13, 27, 33; 14: 2, 5, 39; 15: 2, 17, 26, 32, 38; 16: 9, 17: 2, 5, 6, 12; 18: 5, 8, 19, 26, 32; 18: 10, 13; 20: 1, 19, 21; 21: 1-3, 10, 17, 21, 25, 31; 22: 2; 23: 7, 10, 21, 23; 24: 2, 5, 17; 25: 1, 5, 8, 11, 13; 26: 25, 38, 51, 62, 63; 27: 7, 11, 12; 30: 1; 31: 2, 12, 16, 42; 32: 4, 7, 9, 13, 14, 18, 20, 28; 33: 1, 38, 40, 51; 34: 2, 13, 29; 35: 2, 10, 15; 36: 2, 5, 7, 13; Deut. 1: 1, 3, 38; 2: 12; 3: 18; 4: 1, 45, 46; 5: 1; 6: 1; 9: 1; 10: 6, 12; 11: 6; 13: 11; 18: 1; 20: 3; 21: 8; 25: 6; 27: 1, 9, 14; 29: 10; 31: 1, 7, 9, 30; 32: 51, 52; 1, 10, 21, 28, 29; 34: 8, 9, 10, 12; Ios. 1: 2; 2: 3; 3: 1, 9, 12; 4: 4, 7, 8, 12, 14, 21, 22; 5: 1-3, 10, 12; 6: 16, 25; 7: 1, 6, 8, 11, 13, 15, 16, 19, 20, 24; 8: 15, 17, 21, 24, 27, 30-33, 35; 9: 2, 6, 17, 18, 19, 26; 10: 14, 10-12, 14, 15, 20, 24, 36, 40, 42, 43; 11: 5, 8, 13, 19, 19, 20, 22, 23; 12: 1, 6, 7; 13: 6, 13, 22, 33; 14: 1, 10, 14; 18: 1, 2, 10; 19: 51; 20: 1; 21: 1, 3, 8, 39, 41; 22: 9, 11, 16, 21, 22, 24, 31-33; 23: 1, 2; 24: 2, 7, 9, 31, 32; Jud. 1: 1, 28; 2: 6, 10, 11, 14, 20, 22; 3: 1, 4, 5, 8, 10, 12-15, 30, 31; 4: 1, 3, 5, 7, 23; 5: 1, 3, 5, 8, 9, 11; 6: 1, 3, 4, 6, 8, 15, 36-38; 8: 22, 27, 28, 33, 35; 9: 22, 55; 10: 2, 6, 15, 17; 11: 13, 19-21, 23, 27, 33, 40; 12: 8-11, 13, 14; 13: 1; 14: 4; 16: 31; 17: 6; 18: 1, 29, 31; 19: 12, 29; 20: 1-3, 7, 11, 13, 22, 24, 26, 29, 33-35, 38, 39, 48; 21: 1, 3, 6, 8, 15, 17, 24; 2 Cron. 1: 2; 2: 4, 17; 5: 2-4, 6; 6: 3-7, 10-12, 16, 17, 21, 27, 29, 32, 33; 7: 3, 6, 8; 8: 2, 7-9; 9: 30; 10: 1, 3, 16-20; 11: 13, 16; 12: 1, 6, 13; 13: 4, 5, 12, 15-18; 15: 3, 4, 9, 17; 16: 1, 3, 4, 11; 18: 3-5, 7-9, 16, 17, 19, 25, 28-34; 19: 8; 20: 5, 25; 21: 6; 22: 5, 6; 23: 2; 24: 5; 25: 6, 7, 9, 17; 28: 2, 3, 5, 8, 13, 23, 26; 29: 7; 30: 1, 5, 6, 21, 25, 26; 31: 1, 5, 6, 8; 32: 2, 9, 17; 33: 1, 7-9, 16, 18; 34: 7, 26, 33; 35: 3, 4, 16, 18, 25, 27; 36: 8, 13; Ps. 13: 7; 21: 25; 24: 22; 40: 14; 49: 7; 52: 7; 67: 9, 27, 35, 36; 68: 7; 70: 22; 71: 18; 72: 1; 75: 2; 77: 5, 21, 55, 59, 71; 79: 2; 80: 5, 9, 12; 82: 5; 97: 3; 102: 7; 104: 23; 113: 12, 17, 20; 117: 2; 120: 4; 123: 1; 124: 5; 128: 1; 129: 8; 130: 3; 134: 19; 135: 22; 147: 19; 148: 15; 149: 2; Ecl. 1: 12; Ecles. 24: 13, 33; 36: 14; 45: 6, 21, 29; 46: 2, 12; 47: 2, 13, 19, 29; 50: 22, 25; Prov. 1: 1; Întel: 11: 5; Is. 1: 3, 4; 4: 2; 5: 7, 19, 24; 7: 1; 8: 14; 9: 12, 14; 10: 17, 20, 22; 11: 12, 16; 12: 6; 17: 3, 6, 7, 9; 19: 24, 25; 21: 10; 24: 15; 27: 6, 12; 29: 19, 23; 30: 12, 15, 29; 31: 1, 6; 37: 16, 21; 40: 27; 41: 14, 16, 17, 20; 42: 24; 43: 1, 3, 14, 22; 44: 1, 5, 21; 45: 1, 4, 11, 26; 46: 3, 13; 47: 4; 48: 1, 2, 17; 49: 3, 5-7; 52: 12; 54: 5; 55: 5; 63: 7, 16; Ier. 2: 3, 4, 14, 26, 31; 3: 6, 8, 12, 18, 20, 21, 23; 4: 1; 5: 11, 15; 6: 8; 7: 3, 12, 21; 9: 15, 17, 26; 10: 1, 16; 11: 3, 17; 12: 14; 13: 11, 12; 14: 8; 16: 9, 14; 17: 13; 18: 6, 13; 23: 2, 6-8, 13; 24: 5; 25: 27; 27: 21; 28: 2; 29: 4, 21, 23, 24; 30: 2-4, 10; 31: 1, 2, 7, 9, 10, 23, 29, 31, 36; 32: 15, 30, 32, 36; 33: 4; 34: 2, 13; 35: 13, 17, 18, 19; 36: 2, 6; 37: 6; 39: 16; 41: 9; 42: 15, 18; 43: 9; 44: 1, 7, 11, 25; 45: 2; 46: 25, 27; 48: 1, 13, 27; 49: 1, 2; 50: 4, 17-20, 29, 33; Plâng. 2: 1, 3, 5; Bar. 1: 15; 2: 1, 11, 15, 26, 28, 35; 3: 1, 4, 37; 4: 4, 5; 5: 7; Ezec. 1: 3; 3: 1, 5, 7, 17; 4: 4, 5, 13; 5: 4; 6: 2, 3, 5; 7: 2; 8: 4, 6, 10-12; 9: 3, 8, 9; 10: 19, 20; 11: 5, 10, 11, 13, 15, 17, 22; 12: 6, 9, 10, 19, 22-23, 27; 13: 2, 4, 5, 9, 13, 16; 14: 1, 4-7, 11; 17: 2, 23; 18: 2, 3, 25, 29, 30; 19: 1; 20: 1, 3, 5, 27, 30, 31, 39, 40, 42, 44; 21: 2, 3, 25; 22: 6; 24: 21; 25: 6; 27: 17; 28: 25; 29: 6, 16, 21; 33: 7, 10, 20, 24, 28; 34: 2, 13, 14; 35: 5, 12, 15; 36: 1, 4, 6, 8, 10, 12, 17, 21, 22, 32; 37: 19, 22, 27; 38: 18, 19; 39: 2, 4, 7, 9, 11, 12, 23, 29; 40: 2, 4; 43: 2, 7, 10; 44: 2, 6, 9, 10, 22, 28, 29; 45: 8, 15-17; 47: 13, 18, 21, 22; 48: 29, 31; Dan. 1: 3; 9: 7; 13: 48, 57; Ose. 1: 1, 4, 6, 11; 4: 1, 15, 16; 5: 3, 5,

9; 6: 10; 7: 1; 8: 3, 8, 14; 9: 1, 7, 10; 10: 1, 6, 9; 11: 1, 8; 12: 12, 13; 13: 1, 9; 14: 1, 6; Ioil 3: 16; Am. 1: 1, 2, 6, 11; 3: 1, 14; 5: 1, 2-4; 6: 1, 15; 7: 8-11, 15, 16; 9: 7, 9, 14; Avd. 1: 20; Mi. 1: 5, 13-15; 2: 12; 3: 1, 9; 5: 1, 3; Na. 2: 2; Sof. 3: 13-15; Zah. 1: 19; 8: 13; Mal. 1: 1; 2: 11; 4: 4; 1 Mac. 1: 12, 21, 26, 38, 49, 56, 61, 65; 2: 16, 55; 3: 2, 8, 14, 46; 4: 25, 27, 30, 31, 59; 5: 60, 62, 63; 6: 18; 7: 5, 13, 19, 23, 26; 8: 18; 9: 20, 21, 23, 27, 51, 73; 10: 46, 61, 74, 87, 88; 11: 23; 12: 52; 13: 17, 26, 42, 51; 14: 11; 16: 2, 17; 2 Mac. 9: 5; 15: 14; 3 Ezd. 1: 3, 5, 19-21, 24, 35, 48; 2: 1; 5: 41, 47, 70, 71; 6: 1, 14, 15; 7: 6, 8, 10, 13; 8: 3, 5, 30, 48, 60, 66, 69, 90, 93, 94; 9: 37, 39, 56; 4 Ezd. 2: 10, 16, 33; 3: 19, 32, 34; 4: 23; 5: 17, 33, 35; 7: 2, 3, 7; 8: 16; 9: 30.

Israil, Izrail (Israel)[t]: Rut. 4: 7. 11, 14; 1 Reg. 1: 17; 2: 14, 22, 28-30; 4: 2, 3, 5, 17, 18, 21, 22; 5: 7, 8, 10, 11; 6: 5; 7: 2, 3, 4-7, 9-11, 14-17; 8: 1, 4, 22; 9: 2, 9, 16, 20; 10: 18, 20; 11: 7, 13; 12: 1; 13: 1, 2, 4-6, 13, 19, 20; 14: 12, 21, 23, 24, 39-41, 45, 47, 48; 15: 1, 6, 17, 28-30, 35; 16: 1; 17: 2, 8, 10, 19, 21, 25, 45, 46, 52, 53; 18: 16, 18; 19: 5; 23: 10, 11; 24: 3, 15, 21; 25: 1, 32, 34; 31: 1, 7; 2 Reg. 1: 3, 18, 19, 24; 2: 9, 10, 17, 28; 3: 10, 12, 17-19, 37; 4: 1, 4; 5: 1-3, 12; 6: 1; 7: 6-8, 10, 23, 24, 26, 27; 8: 15; 10: 15, 17-19; 11: 1; 12: 7, 8; 15: 2, 6, 13, 17; 16: 21; 17: 14, 25, 26; 18: 7, 17; 19: 41-43; 20: 1, 2, 14, 19, 22; 21: 2, 4, 15, 21; 23: 1, 2, 10; 24: 1, 2, 4, 9, 15, 25; 1 Ezd. 1: 3; 2: 2, 59; 70; 3: 1, 10, 11; 4: 1; 5: 11; 6: 14, 16, 17, 19, 21, 22; 7: 6, 7, 10, 11, 13, 28; 8: 18, 35; 9: 1, 15; 10: 1, 2, 10; 2 Ezd. 1: 6; 7: 7, 61, 73; 8: 1, 14, 17; 9: 1, 2; 10: 39; 11: 3, 20; 12: 46; 13: 2, 3, 26; 3 Reg. 1: 3, 20, 30, 34, 35, 48; 2: 4, 5, 11, 32; 3: 28; 4: 1, 7, 20, 25; 5: 13; 6: 1, 13; 8: 1-3, 5, 9, 14-17, 20, 22, 23, 25, 26, 30, 33, 34, 36, 38, 52, 55, 56, 62, 63, 65, 66; 9: 5-7, 20-22; 10: 9; 11: 2, 9, 16, 25, 32, 37, 38, 42; 12: 1, 2, 16-21, 24, 28, 33; 14: 7, 10, 13-16, 18, 19, 21, 24; 15: 16, 25-27, 30, 31, 33; 16: 2, 5, 8, 13, 14, 16, 17, 19-21, 23, 26, 27, 29, 33; 17: 1, 14; 18: 17-20, 36; 19: 10, 16, 18; 20: 2, 4, 7, 11, 13, 15, 19, 26-29, 31, 32, 40, 41, 43; 21: 7, 18, 21, 22, 26; 22: 1-3, 5, 6, 8-10, 17, 18, 26, 29-33, 35, 41, 45, 52-54; 4 Reg. 1: 3, 6, 18; 3: 1, 3-6, 9, 10-13, 24, 27; 5: 4-8, 12, 15; 6: 9, 10, 12, 21, 26; 7: 6; 8: 12, 16, 18, 26; 9: 3, 6, 11, 14; 10: 21, 28, 29-36; 13: 1-14, 16, 25; 14: 9, 11, 13, 15, 18, 23, 24-29; 15: 1, 8, 11, 15, 17, 18, 21, 23, 24, 26, 28, 29, 31, 32; 16: 3, 5, 7; 17: 1, 6, 7, 8, 18-24, 34; 18: 4, 5, 10; 19: 20, 22; 21: 3, 7-9; 22: 3, 15, 18; 23: 22; 24: 13.

Istemo (Iștemo)[t]: Ios. 15: 50.

Istov (Iștov, Tob)[t]: 2 Reg. 10: 6, 8.

Isuhaia (Ieșohaia)[a]: 1 Cron. 4: 36.

Isus, Iisus (Iisus)[a]: Mat. 1, 16, 21, 25; 3: 13, 15, 16; 4: 1, 7, 10, 12; 7: 28; 8: 3, 4, 7, 13, 14, 18, 20, 22, 26, 34; 9: 3, 9, 10, 12, 15, 19, 22, 23, 27, 28, 30, 35; 10: 5; 11: 1, 7; 12: 1, 15, 25; 13: 1, 53, 57; 14: 1, 12, 13, 16, 27, 29, 31; 15: 21, 28, 29, 32; 16: 8, 13, 15, 17, 20, 21, 24; 17: 1, 7-9, 16, 17, 19, 21, 25; 18: 1, 2, 22; 19: 1, 14, 18, 21, 23, 26, 28; 20: 17, 22, 25, 30, 32, 34; 21: 1, 6, 12, 16, 21, 24, 27, 31, 42; 22: 1, 18, 29, 37; 23: 1; 24: 1, 4; 25: 4, 6, 10, 17-19, 26, 31, 34, 36, 50-52, 55, 57, 59, 63, 64, 69, 71, 75; 27: 1, 11, 17, 20, 22, 26, 27, 46, 50, 54, 55, 57; 28: 9, 10, 16, 18; Mc. 1: 1, 9, 14, 17, 24, 25, 41; 2: 5, 8, 15, 17, 19; 3: 7; 5: 13, 15, 20, 21, 27, 30; 6: 4, 30, 34; 8: 17; 9: 1, 3, 4, 7, 14, 24, 26, 38; 10: 5, 14, 18, 21, 23, 24, 27, 29, 38, 42, 47, 49, 51, 52; 11: 6, 7, 33; 12: 17, 24, 29, 34, 35, 41; 13: 2, 5; 14: 6, 18, 22, 27, 48, 53, 55, 60, 62, 72; 15: 1, 5, 15, 34; 16: 1, 6, 19; Lc. 1: 31; 2: 21, 43, 52; 3: 1, 29; 4: 1, 4, 8, 12, 14, 34, 35, 38; 5: 8, 10, 12, 19, 31; 6: 3; 7: 2-4, 6, 9, 19, 40; 8: 28, 30, 35, 38, 46, 50; 9: 33, 36, 41, 43, 47, 50, 58, 62; 10: 29, 30, 37; 13: 12; 14: 13; 18: 19, 24, 31, 37, 38, 40; 19: 3, 5, 9, 35; 20: 3, 34; 22: 51, 52; 23: 8, 20, 25, 26, 28, 34, 42, 43, 46, 52; 24: 3, 15, 19, 26, 36; Io. 1: 17, 36-38, 42, 43, 45, 47, 48, 50; 2: 1-4, 7, 8, 11, 13,. 19, 24; 3: 2, 3, 5, 10, 22; 4: 1, 2, 10, 13, 16, 21, 26, 33, 44, 47, 48, 50, 53, 54; 5: 1, 6, 8, 13-18; 6: 3, 5, 11, 14, 15, 17, 22, 24, 26, 29, 32, 35, 42, 43, 54, 62, 65, 68, 71; 7: 16, 21, 28, 33, 37, 39; 8: 1, 9-12, 14, 19-21, 25, 28, 31, 34, 42, 49, 54, 58; 9: 1, 3, 11, 14, 35, 37, 39, 41; 10: 6, 7, 23, 25, 32, 34; 11: 4, 5, 9, 13, 14, 17, 23, 25, 32, 33, 35, 38-41, 44, 46, 51, 54, 56; 12: 1, 7, 9, 11, 12, 14, 16, 21-23, 30, 35, 36, 44; 13: 1, 7, 8, 10, 21, 23, 25-27, 31; 14: 6, 9, 23; 16: 19, 31; 17: 1; 18: 1, 2, 4, 5, 7, 8, 11, 15, 19, 20, 23, 28, 32, 33, 36, 37; 19: 1, 5, 9, 11, 13, 16, 18-20, 25, 26, 28, 30, 38-40, 42; 20: 2, 12, 14-17, 19, 24, 26, 29-31; 21: 1, 4, 5, 7, 10, 12-15, 21-23, 25.

Isvoseth (Ișboșet)[a]: 2 Reg. 2: 8, 10, 12, 15; 3: 7, 8, 14, 15; 4: 5, 8, 12.

Italia (Chitim)[t]: Is. 66: 19; Ezec. 27: 6; v. și Cheftim, Chetim.

Italia[t]: Num. 24: 24.

Ithai (Itai)[a]: 2 Reg. 23: 29.

Ithamar, Itamar (Itamar)[a]: Ieș. 6: 23; 28: 1; 38: 21; Lev. 10: 6, 12, 16; Num. 3: 24; 4: 28, 33; 26: 61; 1 Cron. 24: 1, 3, 4, 5; 1 Ezd. 8: 2.

Iturea (Itureia)[t]: Lc. 3: 1.

Iucal (Iucal)[a]: Ier. 37: 3; 38: 1.

Iudaia (Iehudia, Iudeica)[a]: 1 Cron. 4: 18.

Iudea, Iuda, Iiuda, Iudeia, Iiudea, Iiudeea, Iiuda (Iudeea, Iudea)[t]: 3 Reg. 1: 35; 2 Cron. 2: 7; 9: 11; 11: 3, 10; 15: 8; 16: 1, 7; 17: 2, 6, 7, 9, 14, 19; 23: 2; 24: 23; 25: 5, 10, 12; 26: 1; 27: 4; 30: 6, 12, 24, 25; 31: 1, 6, 20; 32: 9, 12, 23, 25, 33; 34: 3, 5, 9, 26; 35: 21, 24, 27; 36: 23; 1 Ezd. 1: 2, 3, 5, 8; 2: 1; 3: 9; 4: 1, 6; 5: 1, 8; 6: 18; 7: 14; 10: 7, 9, 23; 2 Ezd. 1: 2; 2: 7; 5: 14; 6: 7, 18; 7: 6; 11: 20; Ps. 47: 12; 75: 2; 96: 8; 113: 2 Dan. 5: 13; 14: 32; Ioil 3: 20; 1 Mac. 1: 30, 54; 2: 6; 3: 8; 4: 29, 35; 5: 8, 53, 60, 63, 68; 6: 5, 12, 48, 53; 7: 10, 22, 24, 46, 50; 9: 1, 63, 65, 72; 10: 30, 37, 38, 45; 11: 20, 28, 34; 12: 4, 35, 46, 52; 13: 1, 12, 33; 14: 4, 8; 15: 30; 16: 10, 14; 2 Mac. 1: 10; 11: 5; 13: 13; 14: 12, 14; 15: 22; 3 Ezd. 1: 32; 2: 4, 16; 4: 45; 5: 57, 72; 6: 1; 8: 13; 9: 3, 5; Mat. 2: 1, 5, 6, 22; 2: 22; 3: 5; 4: 25; 19: 1; 24: 16; Mc. 1: 5; 3: 7; 10: 1; 13: 14; Lc. 1: 5, 65; 2: 4; 3: 1; 5: 17; 6: 17; 7: 17; 21: 21; 23: 5, 51; Io. 3: 22; 4: 3, 47, 54; 6: 1; 7: 1; 11: 7.

Iudi (Iehudi)[a]: Ier. 36: 14, 21, 23; v. și Iihud.

Iudith (Iuditha, Iudith)[a]: Fac. 26: 34; Iud. 8: 1, 4, 30; 9: 1; 10: 10, 19; 11: 4; 12: 2, 4, 12, 13, 18; 13: 3, 5, 6, 17, 27; 14: 13, 15; 15: 9, 14; 16: 1, 23-25; Ps. 106: 1.

Iupiter (Jupiter)[h]: 2 Mac. 6: 2.

Iussio[a]: 3 Ezd. 9: 22.

Iuval (Iubal)[a]: Fac. 4: 21.

Izrahie (Izrahia)[a]: 1 Cron. 7: 3.

Izreela (Iesareela)[a]: 1 Cron. 25: 14.

Izvaav (Ișbaal)[a]: 1 Cron. 24: 13.

Izvorul Soarelui (En-Semeș)[t]: Ios. 15: 7; 18: 17.

K

Kedi (Chedeș)[t]: 4 Reg. 15: 29; v. și Chedis.

Keneroth (Chineret)[t]: 3 Reg. 15: 20; v. și Chineret.

L

Laad (Lahad)[a]: 1 Cron. 4: 2.

Laada (Laeda)[a]: 1 Cron. 4: 21.

Laadan, Leedan, Ledan (Ladan, Laedan)[a]: 1 Cron. 7: 26; 23: 7, 8; 26: 21.
Laavim (Lehabim, Lehabimi)[a]: Fac. 10: 13.
Lachedemonia (Lacedemonia)[t]: 2 Mac. 5: 9.
Lahis, Lachis (Lachiș)[t]: Ios. 10: 3, 5, 23, 31-35; 12: 11; 15: 39; 4 Reg. 14: 19; 19: 8; 2 Cron. 11: 9; 25: 27; 32: 9; 2 Ezd. 11: 30; Is. 36: 2; 37: 8; Ier. 34: 7; Mi. 1: 13; v. și Halis.
Lail (Lael)[a]: Num. 3: 24.
Lais (Laiș)[a]: 1 Reg. 25: 44; 2 Reg. 3: 15.
Lais (Laiș)[t]: Jud. 18: 7, 14, 27, 29.
Laisa (Eleasa)[t]: 1 Mac. 9: 5.
Laisa (Laișa)[t]: Is. 10: 30.
Lamasc (Sampsame)[t]: 1 Mac. 15: 23.
Lameh (Lameh)[a]: Fac. 4: 18, 23, 24. Fac. 5: 25, 26, 28, 30, 31; 1 Cron.1: 3; Lc. 3: 36.
Lamuil (Lamuel, Lemuel)[a]: Prov. 31: 1, 4.
Laomim (Leumim)[a]: Fac. 25: 3.
Lapidoth (Lapidot)[t]: Jud. 4: 4.
Lastheni (Lastene)[a]: 1 Mac. 11: 31, 32.
Latimoth[a]: 3 Ezd. 9: 28.
Latusim (Letușim)[a]: Fac. 25: 3.
Lavan (Laban)[a]: Fac. 24: 29, 50; 25: 20; 27: 43; 28: 2; 29: 5, 10, 19, 21, 26; 30: 27, 31, 24, 40, 42; 31: 1, 2, 19, 22, 33, 43, 47, 48, 55; 32: 4; 46: 25.
Lavan (Laban)[t]: Deut. 1: 1.
Lavana[a]: 3 Ezd. 5: 30.
Lavanath (Șihor-Libnat)[t]: Ios. 19: 26.
Lavon[a]: 3 Ezd. 5: 21.
Lazar, Lazăr (Lazăr)[a]: Lc. 16: 20, 23-35; Io. 11: 1, 2, 5, 11, 14, 43; 12: 1, 2, 9, 10, 17.
Lățime (Rehobot)[t]: Fac. 26: 22.
Lec (Lacum)[t]: Ios. 19: 33.
Ledan, Leedan (Laedan)[a]: 1 Cron. 23: 7; 26: 21.
Leha (Leea)[a]: 1 Cron. 4: 21.
Leheman (Lehamas)[t]: Ios. 15: 40.
Leheth (Iahat)[a]: 1 Cron. 23: 10, 11.
Lehi[a]: Jud. 15: 9.
Lesim (Leșem)[t]: Ios. 19: 47.
Lessa (Lasa, Leșa)[a]: Fac. 10: 19.
Levahar (Ibhar)[a]: 2 Reg. 5: 15.
Levana (Lebana)[a]: 1 Ezd. 2: 45; 2 Ezd. 7: 48.
Levaoft (Lebaot)[t]: Ios. 15: 32.
Levi, Levii (Levi)[a]: Fac. 29: 24; 34: 25, 30; 35: 23; 46: 11; 49: 5; Ieș. 1: 2; 2: 1; 6: 16; 32: 26, 28; Num. 1: 49; 3: 6, 15, 17; 16: 1, 7, 10; 17: 3, 8, 18: 2, 21, 23; 26: 57, 58, 59; Deut. 10: 8, 9; 21: 5, 27: 12; 31: 9; 33: 8; Ios. 13: 14, 33; 21: 1; 3 Reg. 12: 31; 1 Cron. 2: 1; 6: 1, 16, 38, 43, 47; 12: 26: 15; 21: 6; 23: 24, 27; 24: 20; 1 Ezd. 8: 15, 18; 2 Ezd. 10: 39; Ps. 134: 20; Ecles. 45: 7; Ezec. 40: 46; 48: 31; Zah. 12: 13; Mal. 2: 8; 3 Ezd. 8: 48; 9: 14; 4 Ezd. 1: 3; Mc. 2: 14; Lc. 3: 24, 29; 5: 27, 29.
Leviathan (Leviatan)[h]: Is. 27: 1 4 Ezd. 6: 49.
Levna, Leovna, Lovna (Libna)[t]: Num. 33: 20, 21; Ios. 10: 29, 30, 31, 39; 12: 15; 15: 42; 21: 13; 4 Reg. 8: 22; 19: 8; 23: 31; 24: 18; 1 Cron. 6: 57; 2 Cron. 21: 10; Is. 37: 8; Ier. 52: 1.
Levni, Lovni, Lofni (Libni)[a]: Ieș. 6: 17; Num. 3: 18; 26: 58; 1 Cron. 6: 17, 20, 29.
Levona (Lebona)[t]: Jud. 21: 19.
Lichiia (Licia)[t]: 1 Mac. 15: 23.
Lidan (Lida, Lod)[t]: 1 Mac. 11: 34, v. și Lod.
Lidia (Lidia, Lud)[t]: Is. 66: 19; Ezec. 30: 5.
Liia, Lia (Lia, Lea)[a]: Fac. 29: 16, 17, 23, 24, 31; 30: 9, 13, 16, 19; 31: 4, 14, 33; 33: 1, 2, 7; 34: 1; 46: 15; 49: 31; Rut. 4: 11.
Limosie[a]: 3 Ezd. 9: 22.
Liptis[t]: 3 Ezd. 5: 21.
Lisania[a]: Lc. 3: 1.
Lisiia, Lisia, Lisie (Lisias)[a]: 1 Mac. 3: 32, 38; 4: 26, 28, 34, 35; 6: 6, 17, 55; 2 Mac. 11: 1, 15, 16, 35; 12: 1; 13: 2, 4, 26; 14: 2.
Lisimac, Lisimah (Lisimah)[a]: Est. 11: 1; 2 Mac. 4: 29, 39-41.
Lithostratos[t]: Io. 19: 13.
Livan (Liban)[t]: Deut. 1: 7, 3: 25; Ios. 1: 4; 9: 1; 11: 17; 12: 7; 13: 5, 6; Jud. 3: 3; 9: 15; 3 Reg. 4: 33; 5: 14; 7: 2; 9: 19; 10: 21; 2 Cron. 2: 8, 16; 8: 6; 9: 20; 25: 18; 1 Ezd. 3: 7; Iud. Ps. 28: 5, 6; 36: 35; 71: 16; 91: 13; 103: 16; 1: 7; Ecles. 24: 17, 20; 39: 18; Cânt. 3: 9; 4: 8, 14, 15; 5: 15; 6: 4; Is. 2: 13; 10: 34; 14: 8; 29: 17; 33: 9; 35: 2; 37: 24; 40: 16: 60: 13; 18: 14; Ier. 22: 6; Ezec. 17: 3; 27: 5; 31: 3; Ose. 14: 8; Na. 1: 4; Ava. 2: 17; Zah. 10: 10; 11: 1; 3 Ezd. 4: 48.
Liveri Liver (Liber Pater, Dionysos)[h]: 2 Mac. 6: 7; 14: 33.
Livia (Lydia)[t]: Iud. 3: 1.
Liviea, Livia (Libia, Put)[t]: Ezec. 30: 5; Dan. 11: 43; Na. 3: 9.
Locul Plângătorilor (Bochim)[t]: Jud. 2: 1, 5.
Lod[a]: 1 Ezd. 2: 33; 2 Ezd. 11: 34.
Lod[t]: 1 Cron. 8: 12, v. și Lidar.
Lodavar (Lodebar)[t]: 2 Reg. 9: 4, 5; 17: 27.
Loddeu, Loddeiu (Ido)[a]: 3 Ezd. 8: 46, 47.
Lodhadid (Lod)[t]: 2 Ezd. 7: 37; 11: 24.
Lot[a]: Fac. 11: 27, 31; 12: 4, 5; 13: 1, 5, 7, 8, 10-12, 14; 14: 12, 14, 16; 19: 1, 5, 6, 10, 12, 14, 18, 23, 29, 30, 36; Deut. 2: 9, 19; Ps. 82: 9; Ecles. 16: 9; Lc. 17: 28, 29, 32.
Lotam (Lotam)[a]: 1 Cron. 1: 38, 39.
Lotan[a]: Fac. 36: 20, 22, 29.
Lovirea Ozei (Pereț-Uza)[t]: 2 Reg. 6: 8.
Luchie (Lucius)[a]: 1 Mac. 15: 16.
Lud (Lud, Luz)[a]: Fac. 10: 22.
Lud[a]: 1 Cron. 1: 17.
Ludit (Ludim)[a]: Fac. 10: 13.
Luith (Luhit)[t]: Is. 15: 5; 48: 5.
Luza, Luzan (Luz)[t]: Fac. 28: 19; 35: 6; 48: 3; Ios. 16: 2; 18: 13; Jud. 1: 23, 26.

M

Maaddi (Maadai)[a]: 1 Ezd. 10: 34.
Maaha (Maaca)[a]: Fac. 22: 24; 3 Reg. 2: 39; 15: 2, 10, 13; 1 Cron. 2: 48; 3: 2; 7: 15, 16; 8: 29; 9: 35; 11: 43; 27: 16; 2 Cron. 11: 20, 21; 15: 16.
Maaha (Maadea, Maaca)[t]: 2 Reg. 10: 6, 8; 1 Cron. 19: 6, 7.
Maahathi (Maacati)[a]: 4 Reg. 25: 23 v. și Mahati.
Maahatie (Maacat)[a]: Ier. 40: 8.
Maai[a]: 2 Ezd. 12: 35.
Maala (Mahla)[a]: Num. 26: 33; 27: 1; 36: 11; Ios. 17: 3.
Maara Sidonului (Maara, Meara)[t]: Ios. 13: 4.
Maasie, Manasie, Maaseea (Maasia, Maaseia, Mahseia)[a]: 1 Cron. 15: 18; 2 Cron. 26: 11; 2 Ezd. 8: 4, 7; 10: 25; 11: 5, 7; 12: 40, 41; Ier. 21: 1; 29: 21, 24; 32: 12; 35: 4; 37: 3; 51: 59; Bar. 1: 1; 3 Ezd. 8: 36; 9: 31.
Maath (Maat)[a]: Lc. 3: 26.
Maazie, Maazian (Maazia)[a]: 1 Cron. 24: 18; 2 Ezd. 10: 8.
Macaveu, Macavei (Macabeul, Makabi)[a]: 1 Mac. 2: 4; 5: 34; 2 Mac. 2: 20; 5: 27; 10: 1, 16, 19, 21, 25, 30, 35; 11: 6, 7, 15; 12: 15, 19, 20; 13: 24; 14: 6, 30; 15: 7, 21.
Macheda[t]: Ios. 10: 10, 16, 17, 21, 28; 12: 16; 15: 41.
Machedon (Macedon)[a]: 1 Mac. 6: 2.
Machelloth, Machielloth (Mahelot, Milcot)[t]: Num. 33: 25, 26; 1 Cron. 8: 31, 32; 9: 37, 38.
Machenie (Micneia)[a]: 1 Cron. 15: 18, 21.

Machir (Mechir)[a]: 1 Cron. 4: 11.
Machis (Macaţ)[t]: 3 Reg. 4: 9.
Macru (Macron)[a]: 2 Mac. 10: 12.
Madai (Madai)[a]: Fac. 10: 2; 1 Cron. 1: 5.
Madan (Medan)[a]: Fac. 25: 2, 4; 1 Cron. 1: 32.
Madava (Medeba)[t]: 1 Mac. 9: 37.
Madiam (Madian)[a]: Is. 9: 4; 10: 26; 60: 6.
Madiam, (Madian)[t]: Fac. 2: 15, 16; 4: 19; 18: 1; Num. 22: 4; 25: 18; Ios. 13: 21; 3 Reg. 11: 18; Ps. 82: 10; Ava. 3: 7.
Madian, Madiam (Madian)[a, t]: Fac. 25: 2, 4; 36: 35; 1 Cron. 1: 32, 33, 46; Jud. 6: 1, 3, 6, 11, 13, 14, 16; 7: 1, 2, 7, 8, 12-15, 23-25; 8: 3, 5, 22, 26, 28; Iud. 2: 16.
Madmena (Madmana)[a]: 1 Cron. 2: 49.
Madon[t]: Ios. 11: 1; 12: 19.
Mafa (Miţpa)[t]: 2 Ezd. 3: 19, v. şi Masfa.
Maftana (Matana)[t]: Num. 21: 18, 19.
Magala[t]: 1 Reg. 17: 20.
Magdal (Migdal)[t]: Ieş. 14: 2.
Magdal (Migdol)[t]: Is. 44: 1; 46: 14.
Magdal-Gad (Migdal-Gad)[t]: Ios. 15: 37.
Magdalim (Migdal-El)[t]: Ios. 19: 38.
Magdiil (Magdiel)[a]: Fac. 36: 43; 1 Cron. 1: 54.
Magghedon, Maghedo, Maghed, Magheda (Meghidon, Meghido)[t]: Ios. 12: 21; 17: 11; Jud. 1: 27; 5: 19; 3 Reg. 4: 12; 9: 15; 4 Reg. 9: 27; 23: 30; 2 Cron. 35: 22; Zah. 12: 11; 3 Ezd. 1: 29.
Magheth (Maghed)[t]: 1 Mac. 5: 26, 36.
Magog (Magog)[a]: Fac. 10: 2; 1 Cron. 1: 5.
Magog[h]: Ezec. 38: 2; 39: 6.
Magron (Migron)[t]: 1 Reg. 14: 2; Is. 10: 28.
Mahalon (Mahlon)[a]: Rut. 1: 2, 5; 4: 9, 10.
Mahanaim[t]: Fac. 32: 2.
Maharai[a]: 2 Reg. 23: 28.
Mahat, Mahath (Mahat)[a]: 1 Cron. 6: 35; 2 Cron. 29: 12; 31: 13.
Mahati, Mahatei (Mahat, Maaca)[t]: Ios. 12: 5; 13: 11, 13.
Mahati (Maacat)[a]: 1 Cron. 4: 19.
Mahati (Maacati)[a]: Deut. 3: 14; 2 Reg. 23: 34.
Mahaziot, Mehaziot (Mahaziot)[a]: 1 Cron. 25: 4, 30.
Mahea (Maacha)[a]: 2 Reg. 3: 3.
Mahelift (Mahalat)[a]: Fac. 28: 9.
Maher (Machis)[a]: Fac. 50: 22.
Mahi (Machi)[a]: Num: 13: 16.
Mahida (Mechida, Mehida)[a]: 1 Ezd. 2: 52.
Mahiir, Mahir, Machir (Machir)[a]: Num. 26: 29; 27: 1; 32: 39, 40; 36: 1; Deut. 3: 15; Ios. 13: 31; 17: 1, 3; Jud. 5: 14; 2 Reg. 9: 4, 5; 17: 27; 1 Cron. 2: 21, 23; 7: 14, 15.
Mahmas (Micmaş)[t]: 1 Reg. 13: 2, 5, 11, 16, 23; 14: 5, 31; 1 Ezd. 2: 27; 2 Ezd. 7: 31; 1 Mac. 9: 73; Is. 10: 28.
Mahmethath (Micmetat)[t]: Ios. 16: 6; 17: 7.
Mahol (Macol)[a]: 3 Reg. 4: 31.
Mahola (Mahla)[a]: 1 Cron. 7: 18.
Mahoti (Maacatit)[a]: 2 Reg. 23: 34.
Mahvanai (Macbanai)[a]: 1 Cron. 12: 13.
Mahvena (Macbena)[a]: 1 Cron. 2: 49.
Malachie (Malhia)[a]: 3 Ezd. 9: 44.
Malaheil, Malaeil (Mahalaleel)[a]: 1 Cron. 1: 2; 2 Ezd. 11: 4.
Malahie (Maleahi)[a]: Mal. 1: 1; 4 Ezd. 1: 40.
Malalai (Milalai)[a]: 2 Ezd. 12: 35.
Malaleil (Maleleil, Mahalaleel, Maleleel)[a]: Fac. 5: 13, 15-17; Lc. 3: 37.
Malasar[a]: Dan. 1: 11, 16.
Malcul (Malchia)[a]: 3 Ezd. 9: 32.
Malhu[a]: Io. 18: 10.
Malmon[a]: 3 Ezd. 5: 34.
Maloh, Maluh (Maluc)[a]: 1 Ezd. 10: 32; 3 Ezd. 9: 30.
Malovan[a]: 3 Ezd. 8: 45.
Mamona[h]: Mat. 6: 24; Lc. 16: 9, 11, 13.
Mamuhan, Mimuhan (Memucan)[a]: Est. 1: 14, 16, 21.
Mamvri, Mamvre (Mamvri, Mamre)[t]: Fac. 13: 18; 14: 13, 24; 18: 1; 23: 17, 19; 25: 9; 35: 27; 49: 30; 50: 13.
Mamvrii (Mamvre, Mamri)[t]: Iud. 2: 14.
Manahat[a]: Fac 36: 23; 1 Cron. 1: 40.
Manahat[t]: 1 Cron. 8: 6.
Manahi, Manahim (Menahem)[a]: 4 Reg. 15: 14, 16, 17, 20-23.
Manaim (Mahanaim)[t]: Ios. 13: 30; 21: 37; 3 Reg. 4: 14; 1 Cron. 6: 80.
Manasie (Manasia)[a]: 2 Cron. 28: 7; 34: 8.
Manasie (Moaseia)[a]: 2 Ezd. 3: 23.
Manasse (Manase)[a, t]: 3 Reg. 4: 13; 4 Reg. 10: 33; 20: 21; 21: 1, 9, 17, 18; 23: 12, 26; 24: 3.
Manasse, Manase (Manase)[t]: Deut. 3: 13, 14; 29: 8; 33: 17; 34: 2.
Manassie, Manasse, Manasie, Manassa, Manase, Manasi (Manase)[a]: Fac. 41: 51; 46: 20; 48: 1, 5, 13, 14, 17, 20; 50: 22; Num. 1: 10, 34; 2: 20; 7: 54; 10: 23; 13: 12; 26: 28, 29, 34; 27: 1; 32: 33, 39-41; 34: 14, 23; 36: 1, 12; Ios. 1: 12; 4: 12; 12: 6; 13: 7, 29, 31; 14: 4; 16: 4, 9; 17: 1, 2, 3, 5-12, 17; 18: 7; 20: 9; 21: 5, 6, 25, 27; 22: 7, 9, 11, 15, 21, 30; Jud. 1: 27; 6: 15, 35; 7: 23; 11: 29; 12: 4; 1 Cron. 3: 13, 14; 5: 18, 23, 26; 6: 61, 62, 70, 71; 7: 14, 29; 9: 3; 12: 19, 20, 31, 37; 27: 20; 2 Cron. 15: 9; 30: 1, 10, 11, 18; 31: 1; 32: 33; 33: 1, 9, 11, 13, 18, 20, 22, 23; 34: 6, 9; 1 Ezd. 10: 30, 33; Iud. 8: 1; Ps. 59: 9; 79: 3; 107: 9; Is. 9: 20; Ier. 15: 4; Ezec. 48: 4, 5; 3 Ezd. 9: 31, 33; Mat. 1: 10.
Manoe (Manoe, Manoah)[a]: Jud. 13: 2, 8, 9, 12, 13, 15, 16, 19-21; 16: 31.
Manzim[h]: Dan. 11: 38, 39.
Maoh (Maoc)[a]: 1 Reg. 27: 2.
Maon[a]: 1 Cron. 2: 45.
Maon[t]: 1 Reg. 23: 25; 25: 2.
Maonathi (Meonotai)[a]: 1 Cron. 4: 13, 14.
Mapsan (Mibşam)[a]: 1 Cron. 4: 25.
Mara, Marra[t]: Ieş. 12: 23; Num. 33: 8, 9.
Mara[a]: Rut. 1: 20.
Maraie (Meraia)[a]: 2 Ezd. 12: 12.
Maraii (Maharai)[a]: 1 Cron. 27: 13.
Maraioth, Meraioth (Meraiot, Meraioth)[a]: 1 Cron. 6: 6, 7; 8: 11; 2 Ezd. 11: 11; 12: 15.
Maraioth (Merariot)[a]: 1 Ezd. 7: 3.
Mardohee, Mardoheul, Mardoheu, Mardoheiu (Mardoheu, Mordehai)[a]: 1 Ezd. 2: 1; 2 Ezd. 7: 7 Est. 2: 5, 7, 10, 19; 4: 1, 5, 6, 9, 10, 12, 15, 17; 5: 9, 13; 6: 2, 4, 10-13; 7: 9, 10; 8: 1, 2, 7, 9, 15; 9: 3, 20, 23, 29, 31; 10: 3, 4; 11: 2, 12; 12: 4, 6; 13: 7, 8; 15: 1; 16: 13; 2 Mac. 15: 37; 3 Ezd. 5: 8.
Mare (Mareş, Meres)[a]: Est. 1: 14.
Marea cea mare de pre urmă (Marea de Asfinţit, Marea Meditereană)[t]: Deut. 34: 1.
Marea Chenerit (Chineret, Lacul Ghenisaret, Marea Tiberiadei)[t]: Num. 34: 11; v. şi Chineret, Keneroth.
Marea Galileii, Marea Tiveriadei (Marea Tiberiadei, Marea Galileii, Lacul Ghenisaret)[t]: Mat. 15: 29; Mc. 1: 16; 7: 31; Io. 6: 1; 21: 1.
Marea Mare (Marea Mediterană)[t]: Num. 34: 6, 7; Ios. 15: 11, 47; 16: 3; 23: 4; Ezec. 47: 10, 15, 19, 20.
Marea Pustiei, Marea Pustiii (Marea Sărată, Marea Moartă)[t]: Deut. 3: 17; 4: 49 Ios. 3: 16; 4 Reg. 14: 25.

Marea Răsăritului[t]: Ezec. 47: 17; Ioil 2: 20.
Marea Roșie[t]: Ieș. 9: 19; 13: 18; 15: 4, 22; Num. 14: 25; 21: 4, 14; 33: 10; Deut. 1: 1, 40; 2: 1; Ios. 2: 10; 4: 24; 24: 6; Jud. 11: 16; 3 Reg. 9: 26; 2 Cron. 8: 17; 2 Ezd. 9: 9; Iud. 5: 14; Ps. 105: 7, 9, 22; 135: 13; Înțel. 10: 18; Ier. 49: 21; 1 Mac. 4: 9.
Marea Sărată (Marea cea Sărată, Marea Moartă)[t]: Fac. 14: 3; Num. 34: 3, 12; Ios. 15: 5; 16: 8; 18: 19.
Marea Sodomului (Marea Moartă)[t]: 4 Ezd. 5: 7.
Maresa, Meressa (Mareșa)[a]: 1 Cron. 2: 42; 4: 21.
Maresi, Maresa, Maressa (Mareșa)[t]: 2 Cron. 11: 8; 14: 9, 10; 20: 37; Mi. 1: 15; 2 Mac. 12: 35.
Mareth (Maarat)[t]: Ios. 15: 59.
Maria Magdalena[a]: Mat. 27: 56, 61; 28: 1; Mc. 15: 40, 47; 16: 1, 9; Lc. 24: 10; Io. 19: 25; 20: 1, 11, 15, 16, 18.
Mariem, Maria, Mariia (Mariam, Miriam, Maria)[a]: Ieș. 15: 20; Num. 12: 1, 4, 10, 15: 20: 1; 26: 59; Deut. 24: 9; 1 Cron. 4: 17; Mi. 6: 4; Mat. 1: 16, 18, 20; 2: 11; 13: 55; 27: 56, 61; 28: 1; Mc. 6: 3; 15: 40, 47; 16: 1; Lc. 1: 27, 30, 34, 38, 39, 46, 56; Lc. 2: 5, 16, 19, 34; 10: 39, 42; 24: 10; Io. 11: 1, 2, 5, 19, 20, 28, 31, 32, 45; 12: 3; 19: 25; 20: 11.
Marimuth, Meremoth, Merimoth, Merimuth, Marimoth (Meremot, Merimot)[a]: 1 Ezd. 8: 33; 10: 36; 2 Ezd. 3: 3, 21; 10: 5; 12: 3; 3 Ezd. 9: 34; 4 Ezd. 1: 2.
Marmi (Carmi)[a]: Ios. 7: 1, 17.
Marra (Șemaria)[a]: 3 Ezd. 9: 32.
Marsana (Marsena)[a]: Est. 1: 14.
Marsar[a]: 3 Ezd. 5: 17.
Martha (Marta)[a]: Lc. 10: 38, 40, 41; Io. 11: 1, 5, 19-21, 24, 30, 39, 45; 12: 2.
Masai (Maesai)[a]: 1 Cron. 9: 12.
Masal (Mașal)[t]: 1 Cron. 6: 74.
Masal (Misal)[t]: Ios. 21: 30.
Masaloth (Mesalot)[t]: 1 Mac. 9: 2.
Maserefoth (Miserefot-Maim)[t]: Ios. 11: 8; 13: 6.
Masfe, Masfa, Masfath, Mesfa (Mițpa)[t]: Ios. 11: 3, 8; 13: 26; 15: 38; 18: 26; Jud. 10: 17; 11: 11, 29, 34; 20: 1, 3; 21: 1, 5, 8; 1 Reg. 7: 5-7, 11, 12, 16; 10: 17; 22: 3; 3 Reg. 15: 22; 4 Reg. 25: 23, 25; 2 Cron. 16: 6; 2 Ezd. 3: 7, 19; Ier. 40: 6, 8, 10, 12, 13; 41: 1, 3, 10, 14, 16; 1 Mac. 3: 46; 5: 35.
Masie, Maasie, Masea, Moasea, Maasei (Maaseia)[a]: 1 Ezd. 10: 18, 21, 22, 30; 3 Ezd. 8: 36; 9: 19, 21, 31; v. și Maasie.
Masith[a]: 3 Ezd. 5: 34.
Masma (Mișma)[a]: Fac. 25: 14; 1 Cron. 1: 30; 4: 25, 26; 3 Ezd. 8: 45.
Masmanaal (Mașmana)[a]: 1 Cron. 12: 10.
Massa (Masa)[a]: Fac. 25: 14; 1 Cron. 1: 30.
Matatie, Mathathie, Mathatie, Mathie (Matatia)[a]: 1 Cron. 9: 31; 15: 18, 21; 16: 5; 25: 3, 21; 1 Mac. 2: 1, 7, 14, 16, 17, 19, 24, 39, 45, 49; 3: 1; 11: 70; 14: 29; 16: 14; 2 Mac. 14: 19; Lc. 3: 25, 26, 31.
Mathamie, Mathanie, Mathene, Methanie (Matania)[a]: 4 Reg. 24: 17; 2 Cron. 20: 14; 1 Ezd. 10: 26, 27, 30, 37; 2 Ezd. 11: 17; 12: 8, 25, 34; 13: 13; 3 Ezd. 9: 34.
Mathainiav (Matania)[a]: 1 Cron. 25: 4.
Mathan, Mathana (Matan)[a]: 4 Reg. 11: 18; 2 Cron. 23: 17; Ier. 38: 1; Mat. 1: 15; Lc. 3: 29.
Mathanai (Matanai)[a]: 2 Ezd. 12: 19.
Mathanai (Matnai)[a]: 1 Ezd. 10: 33, 37.
Mathanail (Natanael)[a]: 2 Ezd. 12: 21, 35; v. și Nathanail.
Mathanie (Matania)[a]: 1 Ezd. 10: 30, 37.
Mathat (Matat)[a]: Lc. 3: 23.
Mathatha (Matata)[a]: 1 Ezd. 10: 33.
Mathathie, Mathatie (Matitia)[a]: 1 Ezd. 10: 43; 2 Ezd. 8: 4; 3 Ezd. 9: 31, 33, 35, 43.
Matheiu, Mathei (Matei)[a]: Mat. 9: 9; 10: 3; Mc. 3: 18; Lc. 6: 15; 8: 2.
Mathusal (Matusal, Matusala, Metușaiel)[a]: Fac. 14: 18, Lc. 3: 37.
Mathusala, Matusalim (Matusalem, Metusala, Metușelah)[a]: Fac. 5: 22, 24-27, 1 Cron. 1: 3.
Matred, Matrid (Matred)[a]: Fac. 36: 39; 1 Cron. 1: 50.
Mauman (Mehuman)[a]: Est. 1: 10.
Maviail (Metuiael)[a]: Fac. 4: 18.
Mavsam, Mavzam (Mibsam)[a]: Fac. 25: 13; 1 Cron. 1: 29.
Mavsar, Mazar (Mibțar)[a]: Fac. 36: 42; 1 Cron. 1: 53.
Meadea, Meadiia, Mediia, Medina, Media (Media)[t]: 1 Ezd. 6: 2; 1 Mac. 6: 56; 14: 1, 2; Is. 21: 2; 3 Ezd. 3: 1, 14.
Meaha, Maaha (Abel-Beth-Maaca)[t]: 4 Reg. 15: 29.
Meassa[t]: 4 Reg. 11: 6.
Medad[a]: Num. 11: 26, 27.
Medava (Medeba)[t]: Num. 21: 30; Ios. 13: 9, 16; 1 Cron. 19: 7; Is. 15: 2.
Meddin (Midin)[t]: Ios. 15: 61.
Medemena (Madmana)[t]: Ios. 15: 31; Is. 10: 31.
Medie (Noadia)[a]: 3 Ezd. 8: 64.
Meeda (Meeda)[a]: 3 Ezd. 5: 32.
Meetavil, Meetavel (Mehetabel, Mehetabeel)[a]: Fac. 36: 39; 1 Cron. 1: 50.
Mefaan[t]: Ios. 13: 18.
Mefaath, Mefaat (Mefaat)[t]: Ios. 21: 36; 1 Cron. 6: 79; Is. 10: 28.
Mefsos, Memfeos, Memfis (Nof)[t]: Is. 19: 13; Ier. 2: 16; 44: 1; 46: 14; v. și Alixandria, Memfis.
Megfie (Magpiaș)[a]: 2 Ezd. 10: 20.
Mehdeatocor[a]: 3 Ezd. 5: 8.
Mehnedevai (Macnadabai)[a]: 1 Ezd. 10: 40.
Mehom (Milcom)[h]: 4 Reg. 23: 13.
Meiarcon (Me-Arcon)[t]: Ios. 19: 46.
Meleh (Melec)[a]: 1 Cron. 9: 41.
Melha (Milca)[a]: Num. 26: 33; 27: 1; 36: 11; Ios. 17: 3.
Melhi[a]: Lc. 3: 24, 28.
Melhie, Mehile, Melchie (Melchia, Malchia)[a]: 1 Cron. 6: 40; 8: 12; 24: 9; Iud. 8: 1; 1 Ezd. 10: 25, 31; 2 Ezd. 3: 11, 14, 30; 10: 3; 11: 12; 12: 41; Ier. 21: 1; 38: 1, 6; 3 Ezd. 9: 32.
Melhiel (Melchiel)[a]: Fac. 46: 17.
Melhiil (Malchiel, Malhiel)[a]: Num. 26: 45; 1 Cron. 7: 31.
Melhisedec (Melhisedec, Melchisedec, Melkițedek)[a]: Fac. 14: 18; Ps. 109: 4.
Melhisua (Melchișua, Malchișua)[a]: 1 Reg. 14: 49; 31: 2.
Melhom (Malcom, Milcom)[h]: Ier. 49: 1, 3.
Melhom[a]: 1 Cron. 20: 2; Am. 1: 15; Sof. 1: 5.
Melia (Melea)[a]: Lc. 3: 31.
Mello, Mellon (Milo)[t]: Jud. 9: 6, 20; 2 Reg. 5: 9; 3 Reg. 9: 15, 24; 11: 27; 4 Reg. 12: 20; 1 Cron. 11: 8; 2 Cron. 32: 5.
Melma (Micmaș)[a]: 2 Ezd. 11: 31; v. și Mahmas.
Melothi (Maloti)[a]: 1 Cron. 25: 4.
Meltie (Melatia)[a]: 2 Ezd. 3: 7.
Meluh, Melluh (Maluc)[a]: 1 Ezd. 10: 29; 2 Ezd. 10: 4, 27; 12: 2.
Memfis (No, Memfis, Nof)[t]: Is. 19: 13; Ier. 2: 16; 41: 1; 46: 14; Ezec. 30: 13, 16; Ose. 9: 6; v. și Alexandria.
Menelai, Menelae (Menelau)[a]: 2 Mac. 4: 23, 27, 29, 32, 34, 39, 43, 44, 45, 47, 50; 5: 5, 15, 23; 2 Mac. 11: 29, 32; 13: 3, 7.
Menestha (Menesteu)[a]: 2 Mac. 4: 21.
Menna (Mena)[a]: Lc. 3: 31.
Mennith (Minit)[t]: Jud. 11: 33.
Merala (Maraala)[t]: Ios. 19: 11.

Merari, Merare (Merari)[a]: Fac. 46: 11; Ieş. 6: 16, 19; Num. 3: 17, 20, 33; 4: 29, 42, 45; 7: 8; 10: 17; Ios. 21: 7, 34, 38; 1 Cron. 6: 1, 16, 29, 47, 63, 77; 9: 14; 15: 6, 17; 23: 6, 21; 24: 26, 27; 25: 10; 2 Cron. 29: 12; 34: 12; 1 Ezd. 8: 19; Iud. 8: 1.
Mercurie (Mercur)[h]: Prov. 26: 8.
Mered[a]: 1 Cron. 4: 17, 18.
Merivaal (Meribaal, Merib-Baal)[a]: 1 Cron. 8: 34; 9: 40.
Merodah (Merodah, Merodac)[a]: Ier. 50: 2.
Merodah-Valadan (Merodac-Baladan)[a]: Is. 39: 1.
Merome[t]: Jud. 5: 18.
Merom[t]: Ios. 11: 5.
Meroţ (Meroz)[t]: Jud. 5: 23.
Merov (Merob, Merab)[a]: 1 Reg. 14: 49; 18: 17.
Mesa (Meşa)[a]: 4 Reg. 3: 4.
Mesalemeath (Meşulemet)[a]: 4 Reg. 21: 19.
Mesfar (Mispar)[a]: 1 Ezd. 2: 2.
Mesferat (Misperet)[a]: 2 Ezd. 7: 7.
Mesizavel, Mesezevil, Measezevel (Meşezabeel)[a]: 2 Ezd. 3: 4; 10: 21; 11: 24.
Mesollam, Mesolla, Mesullam (Meşulam)[a]: 4 Reg. 22: 3; 1 Ezd. 8: 16; 10: 15, 29; v. şi Mosalai.
Mesopotamia Siriii (Mesopotamia Siriei)[t]: Ps. 59: 2.
Mesopotamia[t]: Fac. 24: 10; 25: 20; 28: 6; 31: 18; 33: 18; 35: 9, 26; 46: 15; 48: 7; Deut. 23: 4; Ios. 24: 3, 14, 15; Jud. 3: 8; Iud. 2: 14; 3: 1, 14.
Mesorot (Moserot)[t]: Num. 33: 30, 31.
Mesraim (Miţraim)[a]: Fac. 10: 6; 1 Cron. 1: 8.
Messal (Mişcal)[t]: Ios. 19: 26.
Messia (Mesia)[h]: Io. 1: 41; 4: 25.
Metaveil (Mehetabeel)[a]: 2 Ezd. 6: 10.
Metca (Mitca)[t]: Num. 33: 28, 29.
Metri (Matri)[a]: 1 Reg. 10: 21.
Meza (Miza)[a]: Fac. 36: 13, 17; 1 Cron. 1: 37.
Mezaav (Mezahab)[a]: Fac. 36: 39; 1 Cron. 1: 50.
Miamin (Miiamin)[a]: 2 Ezd. 10: 7; 12: 5, 17, 40.
Micas, Mihas, Miha (Mica)[a]: Jud. 17: 1, 4, 8, 10, 12; 18: 2, 4, 15, 22, 23, 26, 31.
Mifivoseth (Mefiboşet)[a]: 2 Reg. 4: 4; 9: 6, 10, 12, 13; 16: 1, 4; 19: 24, 25, 30; 21: 7, 8.
Miha (Micha, Mica)[a]: 2 Reg. 9: 12.
Miha, Miheia, Mehia, Mihea, Mihei (Mihea, Miheia, Mica)[a]: 3 Reg. 22: 8, 9, 13-15, 24-26, 28; 4 Reg. 22: 12; 1 Cron. 5: 5; 8: 34, 35; 9: 15, 40, 41; 23: 20; 24: 24, 25; 2 Cron. 34: 20; Ier: 26: 18; 36: 11, 13.
Mihaia (Maaca, Mihaia)[a]: 2 Cron. 13: 2.
Mihaia, Miha (Mica)[a]: 2 Ezd. 10: 11; 11: 17, 22; 12: 34, 40.
Mihail, Michail, Mihael (Mihael, Micael)[a]: Num. 13: 14; 1 Cron. 5: 13, 14; 6: 40; 7: 3; 12: 20; 2 Cron. 21: 2; 1 Ezd. 8: 8.
Mihail[h]: Dan. 10: 13, 21; 12: 1.
Mihalal[a]: 1 Ezd. 10: 30.
Mihali (Mihail)[a]: 3 Ezd. 8: 37.
Mihei, Miheia (Miheia, Micah, Mihea)[a]: Ier. 26: 18; 36: 11, 13; Iud. 6: 11; 4 Ezd. 1: 39; 2 Cron. 17: 7; 18: 7, 8, 12, 23-25, 27; Mi. 1: 1.
Mihol, Micol (Micol, Mical)[a]: 1 Reg. 14: 49; 18: 20, 27, 28; 19: 11, 13, 17; 25: 44; 2 Reg. 3: 13, 14; 6: 16, 20, 21, 23; 21: 8.
Milath (Mahalat)[a]: 2 Cron. 11: 18.
Milha (Milca)[a]: Fac. 11: 29; 22: 20, 23; 24: 15, 24, 47.
Mindum (Mindus)[t]: 1 Mac. 15: 23.
Mis (Maş)[a]: Fac. 10: 23.
Misa, Mesa (Meşa)[a]: Fac. 10: 30; 4 Reg. 3: 4; 1 Cron. 2: 42.
Misah (Meşac)[a]: Dan. 2: 49; 3: 12-14, 16, 19, 20, 22, 23, 93, 95-97.
Misail (Misail, Misael, Mişael)[a]: Ieş. 6: 22; Lev. 10: 4; Dan. 1: 6, 7, 11, 19; 2: 17; 3: 88; 1 Mac. 2: 59; 3 Ezd. 9: 44.
Misfat (Ain-Mişpat)[t]: Fac. 14: 7.
Misor (Miso)[t]: Ios. 21: 36.
Mithridati, Mitridat (Mitridat, Mitredat, Mitridate)[a]: 1 Ezd. 1: 8; 3 Ezd. 2: 11, 16.
Mivahor (Mibhar)[a]: 1 Cron. 11: 38.
Mizreca (Masreca)[t]: 1 Cron. 1: 47.
Moachie (Maadai)[a]: 3 Ezd. 9: 34; v. şi Maaddi.
Moadie, Madia (Moadia)[a]: 2 Ezd.12: 5, 17.
Moav, (Moab)[a, t]: Fac.19: 37; 36: 35; Ieş. 15: 15; Jud. 3: 12, 14, 15, 17, 28, 30; 10: 6; 11: 15, 17, 18, 25; Ps. 59: 10; 82: 7; 107: 10.
Moav, Moab, Moavitide (Moab)[t]: Num. 21: 11, 13, 20, 26; 22: 1, 4, 7; 24: 17, 25: 1; 26: 3, 63; 31: 12; 33: 48; 35: 1, 13; Deut. 1: 5; 2: 8, 18; 29: 1; 34: 1, 5, 6, 8; Ios. 13: 32; 24: 9; Rut. 1: 2, 6; 2: 6; 4: 3, 9; 1 Reg. 12: 9; 14: 47; 22: 3, 4; 2 Reg. 8: 2, 12; 23: 20; 3 Reg. 11: 7, 33; 4 Reg. 1: 1; 3: 4, 7, 10, 13; 13: 20; 23: 13; 24: 2; 1 Cron. 1: 46; 4: 22; 8: 8; 18: 2, 11; 2 Cron. 20: 1, 10, 22, 23; Iud. 5: 2; 7: 8; Is. 11: 14; 15: 1, 2, 4, 5, 8, 9; 16: 2, 6, 7, 11-14; 25: 10; Ier. 9: 26; 25: 21; 27: 3; 40: 11; 48: 2, 4, 13, 15, 16, 18, 20, 24-26, 28, 29, 31, 33, 35, 36, 38-40, 41-46; Ezec. 25: 8, 9, 11; Dan. 11: 41; Am. 2: 2; Mi. 6: 5; Sof. 2: 9.
Moavilionul (Elioenai)[a]: 3 Ezd. 8: 34.
Modie[a]: 3 Ezd. 5: 19.
Modiin, Modin, Modim (Modein)[t]: 1 Mac. 2: 1, 15, 23, 70; 9: 19; 13: 25, 30; 16: 4; 2 Mac. 13: 14.
Mofim (Mupim)[a]: Fac. 46: 21.
Moholi (Mahli)[a]: Ieş. 6: 19; Num. 3: 20; 26: 58; 1 Cron. 6: 19, 29, 47; 23: 21, 23; 24: 26, 28, 30; 1 Ezd. 8: 18; 3 Ezd. 8: 48.
Mohona (Mecona)[t]: 2 Ezd. 11: 28.
Mohori (Micri)[a]: 1 Cron. 9: 8.
Moisi, Moisii, Moisei, Moisăi, Moise (Moise)[a]: Lev. 1: 1; 4: 1; 5: 14; 6: 1, 8, 19, 24; 7: 22, 28, 35, 38; 8: 1, 4, 23, 36; 9: 1, 5, 6, 10, 23; 10: 4, 6, 7, 11, 16, 20; 11: 1; 12: 1; 13: 1; 14: 1, 33; 15: 1; 16: 1, 34; 17: 1; 18: 1; 19: 1; 20: 1; 21: 1, 16, 24; 22: 1, 17, 26; 23: 1, 9, 23, 33, 44; 24: 1, 11, 13, 23; 25: 1; 26: 45; 27: 1, 34; Ieş. 2: 10, 11, 14, 15, 17, 21; 3: 1, 3, 4, 5, 11, 13-15; 4: 1, 3, 10, 14, 18-20, 27, 28, 30; 5: 1, 4, 20, 22; 6: 1, 2, 9, 10, 12, 13, 20, 26-29; 7: 1, 6-10, 14, 19, 20; 8: 1, 5, 8, 9, 13, 16, 20, 25, 26, 29, 30; 9: 1, 8, 10-13, 22, 23, 27, 29, 33, 35; 10: 1, 3, 8, 9, 12, 13, 16, 18, 21, 22, 24, 25, 28, 29; 11: 1, 3, 9, 10; 12: 1, 21, 28, 31, 35, 43, 50; 13: 1, 3, 19; 14: 1, 11, 13, 15, 21, 26, 27; 15: 1; 16: 2, 4, 6, 8, 9, 11, 15, 19, 20, 22, 24, 25, 28, 32-34; 17: 2-6, 9-15; 18: 1, 2, 5, 6, 8, 12, 15, 24; 19: 3, 7-9, 14, 17, 19, 20, 23, 25; 20: 19-25; 24: 1-4, 6, 9, 12, 13, 18; 25: 1; 30: 11, 17, 22, 34; 31: 1, 12, 18; 32: 1, 7, 9, 11, 15, 17, 23, 25, 28-30; 33: 1, 5, 7-9, 11, 12, 15, 17, 19; 34: 5, 8, 27, 29, 30, 35; 35: 4, 20, 29, 30; 36: 2, 5, 6; 38: 21, 22; 39: 1, 5, 7, 19, 24, 30, 31, 43; 40: 1, 14, 16, 21, 25, 30, 33; Num. 1: 1, 17, 19, 44, 48, 54; 2: 33; 3: 1, 5, 11, 14, 16, 38-40, 42, 44, 49; 5: 1, 4, 5, 11; 6: 1, 22; 7: 1, 4, 11, 88; 8: 1, 3, 5, 20, 22; 9: 1, 5, 6, 8, 9; 10: 1, 29, 35; 11: 2, 10, 16, 21, 24, 25, 27, 28, 30; 12: 1, 2, 3, 7, 8, 11, 13; 13: 2, 4, 17, 18, 27, 31; 14: 2, 5, 13, 26, 39, 41, 44; 15: 1, 22, 23, 35, 37; 16: 2-4, 12, 15, 18, 20, 23, 25, 28, 36, 40, 41, 43, 46, 50; 17: 1, 6, 7, 9-12; 18: 25; 19: 1; 20: 4, 6, 7, 9, 11, 12, 14, 23, 27; 21: 6, 7, 9, 16, 32; 25: 4, 6, 10, 16; 26: 1, 3; 26: 52, 59, 63, 64; 27: 2, 4, 11, 12, 15, 22; 28: 1; 30: 1, 17; 31: 1, 3, 6, 12-14, 21, 25, 31, 41, 47, 51; 32: 2, 6, 20, 25, 28, 33: 1, 2, 50; 34: 1, 13,

16; 35: 1, 9; 36: 1, 5, 13; Deut. 1: 1, 3, 5; 27: 1, 9, 11; 29: 1, 2; 31: 1, 7, 9, 14, 15, 22, 24, 30; 32: 44, 48; 33: 1, 4; 34: 1, 5, 7-10, 12; Ios. 1: 1-3, 5, 7, 13-15, 17; 4: 10, 12, 14; 8: 31-33, 35; 9: 24; 11: 12, 15, 20, 23; 12: 6; 13: 8, 12, 15, 21, 24, 32; 14: 2, 3, 5-7, 9, 10; 17: 4; 20: 2; 21: 2, 8; 22: 4, 5, 7, 9; 23: 6; 24: 5; Jud. 1: 16, 20; 3: 4; 4: 10; 18: 30; 1 Reg. 12: 6, 8; 3 Reg. 2: 3; 8: 9, 53; 4 Reg. 14: 6; 18: 4; 21: 8; 23: 25; 1 Cron. 6: 49; 15: 15; 21: 29, 22: 13; 23: 13-15; 2 Cron. 1: 3; 8: 13; 23: 18; 24: 6, 9; 25: 4; 30: 16; 33: 8; 35: 6, 12; 1 Ezd. b: 18; 7: 6; 2 Ezd.1: 7, 8; 8: 1, 14; 9: 19; 10: 34; 13: 1; Iud. 4: 13; 8: 23; Ps. 76: 21; 89: 1; 98: 6; 102: 7; 104: 26; 105: 16, 23, 32; Ecles. 24: 33; 45: 1, 18; 46: 1, 9; Is. 63: 11, 12; Bar. 1: 20; 2: 28; Dan. 9: 11, 13; 13: 3, 62; Mi. 6: 4; Mal. 4: 4; 2 Mac. 1: 29; 2: 4, 8, 10, 11, 29, 32, 34, 39, 43, 45, 50; 7: 6, 30; 3 Ezd. 1: 6, 11; 5: 49; 7: 6, 9; 4 Ezd. 1: 13; 7: 36, 59; 14: 3; Mat. 8: 4; 17: 3, 4; 19: 7, 8; 22: 24; 23: 2; Mc. 1: 44; 7: 10; 9: 3, 4; 10: 3, 4; 12: 26; Lc. 2: 22; 5: 14; 9: 30, 33; 16: 29, 31; 20: 28, 37; 24: 27, 41; Io. 1: 17; 3: 14; 6: 32; 7: 22, 23; 8: 5; 9: 28, 29.

Molada (Molada)[t]: Ios. 15: 26; 19: 2; 1 Cron. 4: 28; 2 Ezd. 11: 26.

Molathi (Mehola)[t]: 2 Reg. 21: 8.

Moloh (Moloh, Moloc)[h]: Lev. 18: 21; 20: 3-53; 3 Reg. 11: 5, 7, 33; 4 Reg. 23: 10; Ier. 32: 35, Am. 5: 26.

Molothi[t]: Iud. 2: 13.

Morasthi (Moreşet)[t]: Ier. 26: 18.

Moria[t]: 2 Cron. 3: 1.

Mormânturile poftei (Chibrot-Hataara)[t]: Num. 11: 34; 33: 16, 17.

Mosa (Moţa)[a]: 1 Cron. 2: 46; 8: 36, 37; 9: 42, 43; v. şi Amosa.

Mosalai, Mosolam, Mosolamul, Mosollam, Mossollam (Meşulam)[a]: 1 Cron. 3: 19; 5: 13; 8: 17; 9: 7, 8, 11; 2 Cron. 34: 12; 2 Ezd. 3: 4, 6, 30; 6: 18; 7: 4; 10: 7, 20; 11: 7, 11; 12: 13, 16, 25, 33; 3 Ezd. 8: 45, v. şi Mesollam.

Mosera[t]: Deut. 10: 6.

Mosie (Mosia)[a]: 3 Ezd. 9: 31.

Mosil (Uzal)[t]: Ezec. 27: 19.

Mosoh (Meşec)[t]: Ezec. 27: 13; 32: 26; 38: 2, 3; 39: 1.

Mosoh (Meşeh, Mesec, Meşec)[a]: Fac. 10: 2; 1 Cron. 1: 5, 17.

Mosolamie (Meşulamia)[a]: 1 Cron. 9: 21.

Mosolamoth, Mosollamoth (Meşilemot)[a]: 2 Cron. 28: 12; 2 Ezd. 11: 13.

Mosovav (Meşobab)[a]: 1 Cron. 4: 34.

Movila Mărturiei (Galaad)[t]: Fac. 31: 47; v. şi Galaad.

Movonnai (Mebunai)[a]: 2 Reg. 23: 27.

Munim, Mumin (Meunim, Mehunim)[a]: 1 Ezd. 2: 50; 2 Ezd. 7: 52.

Muntele Măslinilor[t]: Zah. 14: 4; Mat. 21: 1; 24: 3; Mc. 11: 1; 14: 26; Lc. 19: 29, 37; 21: 37; 22: 39; Io. 8: 1.

Muntele Vătămării (Muntele Măslinilor)[t]: 4 Reg. 23: 13.

Musi (Muşi)[a]: Ieş. 6: 19; Num. 3: 20; 26: 58; 1 Cron. 6: 19, 47; 23: 21, 23; 24: 26, 30.

N

Naalol (Nahalal)[t]: Ios. 19: 15; 21: 35.

Naalol (Nahalol)[a]: Jud. 1: 30.

Naama (Naaman)[a]: 3 Reg. 14: 21, 31; 1 Cron. 8: 4, 7; 2 Cron. 12: 13.

Naam[a]: 1 Cron. 4: 15, 19.

Naama[t]: Ios. 15: 41.

Naaman[a]: Fac. 46: 21.

Naara[a]: 1 Cron. 4: 5, 6.

Naarai[a]: 1 Cron. 11: 37, 39.

Naarie (Nearia)[a]: 1 Cron. 3: 22, 23; 4: 42.

Naarotha (Naareta)[t]: Ios. 16: 7.

Naas (Nahaş)[a]: 1 Reg. 11: 1, 2; 12: 12; 2 Reg. 10: 2; 17: 25, 27; 1 Cron. 19: 1, 2.

Naason (Haţor)[t]: Tob. 1: 1; v. Asor, Hasor.

Naason[a]: Mat. 1: 4; Lc. 3: 32.

Nadav (Nadab)[a]: Ieş. 6: 23; 24: 1, 9; 28: 1; Lev. 10: 1; Num: 3: 2, 4; 26: 60, 61; 3 Reg. 14: 20; 15: 25, 27, 31; 1 Cron. 2: 28, 30; 5: 19; 6: 3; 8: 30; 9: 36; 24: 1, 2.

Nadavi (Nahbi)[a]: Num. 13: 15.

Nafeg (Nefeg)[a]: 1 Cron. 14: 6.

Nafis (Nafiş)[a]: Fac. 25: 15; 1 Cron. 5: 19.

Nagghi (Nagai)[a]: Lc. 3: 25.

Nahaliil (Nahaliel)[t]: Num. 21: 19.

Nahamani[a]: 2 Ezd. 7: 7.

Naharai[a]: 2 Reg. 23: 37.

Nahasson, Nahason, Nahasan (Naason, Nahşon)[a]: Ieş. 6: 23; Rut. 4: 20; Num. 1: 7; 7: 12, 17; 10: 4.

Nahath, Nahavt, Nahat (Nahat)[a]: Fac. 36: 13, 17; 1 Cron. 1: 37; 2 Cron. 31: 13.

Nahon (Nachon, Nacon)[a]: 2 Reg. 6: 6.

Nahor[a]: Fac. 11: 22-29; 22: 20, 23: 24: 10, 15, 24, 47; 29: 5; 31: 53; Ios. 24: 2; Lc. 3: 34.

Nahova[a]: 3 Ezd. 5: 32.

Nahum (Nehum)[a]: 2 Ezd. 7: 7.

Naiim (Nain)[t]: Lc. 7: 11.

Naiot[t]: 1 Reg. 19: 18, 19, 22, 23; 20: 1.

Namsi, Namei (Nimşi)[a]: 3 Reg. 19: 16; 4 Reg. 9: 2, 11; 2 Cron. 9: 29; 29: 25.

Namuil (Nemuel)[a]: Num. 26: 9.

Nana (Nanaia)[h]: 2 Mac. 1: 13, 15.

Nasavi (Eliaşib)[a]: 3 Ezd. 9: 1.

Nasia (Neţiah)[a]: 1 Ezd. 2: 54; v. şi Hasie.

Nasisim[a]: 3 Ezd. 5: 31.

Nasit[a]: 3 Ezd. 5: 32.

Natanail, Naftanail, Nathanail, Nathanie, Nathanee (Natanael, Netaneel)[a]: Num. 1: 8; 2: 5; 7: 18, 23; 10: 15; 1 Cron. 2: 14; 24: 6; 25: 12; 2 Cron. 17: 7; 35: 9; 1 Ezd. 10: 22; 2 Ezd. 12: 21, 35; Iud. 8: 1; 3 Ezd. 1: 9; 9: 22; Io. 1: 45-49; 21: 2.

Nathameleh (Netan-Melec)[a]: 4 Reg. 23: 11.

Nathan, Natan, Nathai (Natan)[a]: 2 Reg. 5: 14; 7: 2-4, 17; 12: 1, 5, 7, 13, 15, 25; 23: 36; 3 Reg. 1: 8, 10, 11, 22-24, 32, 34, 38, 44, 45; 4: 5; 1 Cron. 11: 38; 14: 4; 17: 1-3; 29: 29; Ps. 50: Ezd. 10: 39; 2; Ecles. 47: 1; Zah. 12: 13; 3 Ezd. 8: 45; Lc. 3: 31.

Nathania, Nathanie, Nathanee (Natania, Netania)[a]: 4 Reg. 25: 23, 25; 2 Cron. 17: 8; Ier. 36: 14; 40: 8, 14, 15; 41: 1, 2, 6, 7, 9, 10-12, 15, 16, 18; 3 Ezd. 9: 22.

Nathul[a]: 3 Ezd. 9: 31.

Naum (Naum, Nahum)[a]: 4 Ezd. 1: 40; Na. 1: 1; Lc. 3: 25.

Navad, Navath, Navat (Nabat)[a]: 3 Reg. 11: 26; 12: 2, 15; 15: 1; 16: 3, 26, 31; 21: 22; 22: 53; 4 Reg. 3: 3; 9: 9; 10: 29; 13: 2, 11; 14: 24; 15: 9, 18, 24, 28; 17: 21; 23: 15; 2 Cron. 9: 29; 10: 2, 15; 13: 6; Ecles. 47: 29.

Navadie (Noadia)[a]: 3 Ezd. 9: 44.

Navaioth (Nebaiot)[t]: Is. 60: 7.

Navaioth, Navath (Nebaiot)[a]: Fac. 25: 13; 28: 9; 35: 3.

Naval (Nabal)[a]: 1 Reg. 25: 3-5, 9, 10, 14, 19, 25, 26, 34, 36-38; 27: 3; 30: 5; 2 Reg. 2: 2; 3: 3.

Navath (Nadab)[a]: Tob. 11: 20.

Navi[a]: Ecles. 46: 1.

Navo, Nevo, Navon (Nebo)[t]: Num. 32: 3, 38; 33: 47; Is. 15: 2; 46: 1; 48: 1, 22; v. şi Nevo.

Navohodonosor, Navohodonozor, Navuhodonosor, Nabohodonosor (Nabucodonosor, Nebucadneţar)[a]: 4 Reg. 24: 1, 10, 11; 25: 1, 22; 1 Cron. 6: 15; 2 Cron. 36: 6, 10, 13; 1 Ezd. 1: 7; 2: 1; 5: 12, 14; 6: 5; 2 Ezd. 7: 6; Est. 2: 6; 11: 4; Iud. 1: 5, 7, 10, 12; 2: 1, 4; 3: 2, 13; 5: 29; 6: 2, 4; 11: 1, 5, 21; 14: 16; Ier. 21: 2, 7; 22: 25; 24: 1; 25: 1, 9; 27: 6, 8; 28: 2, 11, 14; 29: 1, 3, 21; 34: 1; 35: 11; 37: 1; 39: 1, 5, 11; 43: 9; 44: 30; 46: 2, 13, 26; 49: 28, 30; 50: 17; 52: 4, 12, 29, 30; Bar. 1: 9, 11, 12; 5: 1; Ezec. 26: 7; 29: 18, 19; 30: 10; Dan. 1: 1, 18; 2: 1, 28, 46; 3: 1-3, 5, 7, 9, 13, 14, 16, 19, 91, 93, 95; 4: 1, 15, 25, 28, 30, 31, 34; 5: 2; 3 Ezd. 1: 40, 41, 45, 48; 2: 10; 5: 7; 6: 15, 18, 26.
Navoth (Nabot)[a]: 3 Reg. 21: 1, 2, 3, 4, 7-9, 12-16, 18, 19; 4 Reg. 9: 21, 25, 26.
Navusezvan (Nebuşazban)[a]: Ier. 39: 13.
Navuzardan, Nevuzardan (Nebuzaradan)[a]: 4 Reg. 25: 8, 11, 20; Ier. 39: 10, 11, 13; 41: 10; 43: 6; 52: 12, 15, 16, 26, 30.
Nazareth (Nazaret)[t]: Mat. 2: 23; 4: 13; 21: 11; Mc. 1: 9; Lc. 1: 26; 2: 4, 39, 51; 4: 16; Io. 1: 45, 46.
Năpaste (Esec)[t]: Fac. 26: 20.
Nechiv (Adami-Necheb)[t]: Ios. 19: 33.
Necoda[a]: 1 Ezd. 2: 48, 60; 2 Ezd. 7: 50, 62.
Neeman (Neeman, Naaman)[a]: 4 Reg. 5: 1, 2, 4, 6, 9, 11, 17, 23, 27; Lc. 4: 27.
Neemia, Neemie (Neemia, Nehemia)[a]: 1 Ezd. 2: 1; 2 Ezd. 3: 16; 7: 7, 69; 8: 9; 10: 1; 12: 26; 47; Ecles. 49: 15; 2 Mac. 1: 18, 20, 21, 24, 31, 33, 36; 2: 13; 3 Ezd. 5: 8, 40.
Nefathdor (Nafat-Dor, Ţinutul Dor)[t]: 3 Reg. 4: 11.
Nefeg (Nefeg)[a]: Ieş. 6: 21.
Nefi (Nefai)[t]: 2 Mac. 1: 36.
Neftali, Nefthali, Nethali, Netali, Nethalim, Neftal (Neftali)[a]: Fac. 30: 8; 35: 25; 46: 24; 49: 21; Ieş. 1: 4; Num. 1: 15, 42; 2: 29; 7: 78; 10: 27; 13: 15; 26: 48, 50; 34: 28; Deut. 27: 13; 33: 23; 34: 2; Ios. 19: 32, 39; 20: 7; 21: 6, 32; 1 Cron. 2: 2; 6: 62, 76; 12: 34, 40; 2 Cron. 16: 4; 34: 6; Tob. 1: 1, 4; 7: 3; Is. 9: 1; Ezec. 48: 3, 4, 34; Ps. 67: 28; Mat. 4: 13, 15, v. şi Nethali.
Neftha (Neftar)[t]: 2 Mac. 1: 36.
Nefusim (Nefisim, Nefusim)[a]: 1 Ezd. 2: 51; 2 Ezd. 7: 52.
Nehanarus[a]: 3 Ezd. 5: 18.
Nehaon (Neco, Necao)[a]: 4 Reg. 23: 29, 33, 34, 35; 2 Cron. 35: 20, 22; Ier. 46: 2.
Nehealeshol, "Răpegiunea Strugurului" (Eşcol)[t]: Num. 13: 25.
Nehiil (Neiel)[t]: Ios. 19: 27.
Nehodaichi (Necoda)[a]: 3 Ezd. 5: 37.
Neman (Neeman, Naaman)[a]: Lc. 4: 27.
Nemrim (Nimrim)[t]: Is. 15: 6; Ier. 48: 34.
Nemrod, Nerod (Nimrod)[a]: Fac. 10: 8, 9; 1 Cron.1: 10; Mi. 5: 6.
Nepopars[a]: 3 Ezd. 5: 18.
Nepueteni (Sitna)[t]: Fac. 26: 21.
Ner[a]: 1 Reg. 14: 50, 51; 26: 5, 14; 2 Reg. 2: 8, 12; 3: 6, 23, 25, 28, 37; 3 Reg. 2: 32; 1 Cron. 8: 33; 9: 36; 26: 28.
Nereghel, Nereghil (Nergal-Şareţer)[a]: Ier. 39: 3.
Nerghil (Nergal)[h]: 4 Reg. 17: 30.
Neri, Nerie (Neria, Neriia)[a]: Ier. 32: 12, 16; 36: 4, 14, 32; 43: 3, 6; 44: 1; 51: 59; Bar. 1: 1.
Nesiv (Neşib)[t]: Ios. 15: 43.
Nesroc, Nesruh (Nisroc)[h]: 4 Reg. 19: 37; Is. 37: 38.
Nethali (Neftali)[a, t]: 3 Reg. 4: 15; 7: 14; 15: 20; 4 Reg. 15: 29, v. şi Neftali.
Nethali (Neftali)[t]: Jud. 1: 33; 4: 6, 10; 5: 18; 6: 35; 7: 23.
Nethan, Nathan (Netan)[a]: 1 Ezd. 8: 16; 3 Ezd. 8: 45.
Nethoa (Neftboah)[t]: Ios. 18: 15.
Nethuim (Naftuhim)[a]: Fac. 10: 23.
Netofati (Netofat)[t]: Ier. 40: 8.
Netra (Nimra)[t]: Num. 32: 3.
Netufa (Netofa)[a]: 2 Ezd. 7: 26; 12: 28.
Netufa (Netofa)[t]: 1 Ezd. 2: 22.
Nevahaz (Nivahaz, Nibhaz)[h]: 4 Reg. 17: 31.
Nevai (Nebai)[a]: 2 Ezd. 10: 19.
Nevallat (Nebalat)[a]: 2 Ezd. 11: 34.
Negvis (Magbiş)[a]: 1 Ezd. 2: 30.
Nevo, Nevon (Nebo)[a]: 1 Ezd. 2: 29; 10: 43.
Nevo, Nivo (Nebo)[t]: Deut. 32: 49; 34: 1; 1 Cron. 5: 8; 2 Ezd. 7: 33.
Nevsan (Nibşan)[t]: Ios. 15: 62.
Nicanor, Nicamor (Nicanor)[a]: 1 Mac. 3: 38; 7: 26, 28, 31-33, 39, 43, 47; 9: 1; 2 Mac. 8: 9, 10, 12, 14, 23, 24, 34; 9: 3; 12: 2; 14: 12, 14, 17, 18, 23, 26-28, 30, 37, 39; 15: 1, 6, 25, 28, 30, 32, 33, 35, 38.
Nicodim[a]: Io. 3: 1, 4, 9; 7: 50; 19: 39.
Nil[t]: Is. 23: 3.
Ninive, Ninivea, Ninevea: Fac 10: 11, 12; 4 Reg. 19: 36; Iud. 1: 5; Tob. 1: 11; 7: 3; 11: 1; 14: 2, 6, 14; Is. 37: 37; Iona 1: 2; 3: 2-4, 6, 7; 4: 11; Na. 1: 1; 2: 8; 3: 7.
Nireane (Aram)[t]: Am. 1: 5.
Niri (Neri)[a]: Lc. 3: 27.
Noa[a]: Num. 26: 33; 27: 1; 36: 11; Ios. 17: 3; 19: 13.
Noadaia, Noadie (Noadia): 1 Ezd. 8: 33; 2 Ezd. 6: 14.
Noe (Noe)[a]: Fac. 5: 29, 30, 32; 6: 8, 9, 13, 22; 7: 5, 7, 9, 11, 13, 15, 23; 8: 1, 6, 13, 15, 18, 20; 9: 1, 8, 17-20, 24, 28; 10: 32; 1 Cron. 1: 4; Ecles. 44: 17; Is. 54: 9; Ezec. 14: 14, 20; 4 Ezd. 3: 11; Lc. 3: 36; 17: 26, 27.
Noema (Noema)[a]: Fac. 4: 22.
Noemi[a]: Rut. 1: 2, 3, 15, 18, 19, 20, 21, 22; 2: 6, 20; 3: 18; 4: 3, 9, 14, 16, 17.
Nofea (Nofa)[t]: Num. 21: 80.
Nofet (Nefet)[t]: Ios. 17: 11.
Noga (Nogah, Noga)[a]: 1 Cron. 14: 6.
Nohaa[a]: 1 Cron. 8: 2.
Nohesta (Nehuşta)[a]: 4 Reg. 24: 8.
Nohestan (Nehuştan)[h]: 4 Reg. 18: 4.
Noimam (Naaman)[a]: Num. 26: 40.
Nomeu[a]: 3 Etd. 9: 32.
Noran[t] (Naaran)[a]: 1 Cron. 7: 28.
Novi (Nevo)[a]: 3 Ezd. 9: 35.
Novi, Nov (Nob)[t]: Is. 10: 32, 2 Ezd. 11: 34.
Novi (Nobah)[a]: Jud. 8: 11; 3 Ezd. 9: 35.
Novi (Nobah)[t]: Num. 32: 42.
Novi (Nobe, Nob)[t]: 1 Reg. 22: 9, 11, 19.
Nuae[a]: 3 Ezd. 9: 32.
Numenie (Numeniu)[a]: 1 Mac. 12: 16; 14: 22, 24; 15: 15.
Nun[a]: Ieş. 33: 11; Num. 11: 28; 13: 9, 17; 14: 6, 30, 38; 27: 18; 32: 12, 28; 34: 17; Deut. 1: 38; 31: 23; 32: 44; 34: 9; Ios. 1: 1; 2: 1, 23; 6: 6; 14: 1; 17: 4; 19: 49, 51; 21: 1; 24: 29; Jud. 2: 8; 3 Reg. 16: 34; 1 Cron. 7: 27; 2 Ezd. 8: 17.
Nunorodulmieu (Lo-Ami, Nu-i Poporul Meu)[a]: Ose. 1: 9, 10.

O

Odaie, Odie (Hodia)[a]: 2 Ezd. 8: 7; 10: 10, 13, 18.
Odaie, Oduie (Hudavia, Hodva)[a]: 2 Ezd. 7: 44; 9: 5.
Odaream (Odomir)[a]: 1 Mac. 9: 66.
Odoia, Oduia (Hodavia)[a]: 1 Cron. 3: 24; 5: 24; 9: 7.
Odolam, Oddola, Odollam, Odolla, Odulam (Odolam, Adulam)[t]: Ios. 12: 15; 1 Reg. 22: 1; 2 Reg. 23: 13; 1 Cron. 11: 15; 2 Cron. 11: 7; 2 Ezd. 11: 30; Mi 1: 15; 2 Mac. 12: 38.

Odovie (Hodavia)[a]: 1 Ezd. 2: 40.
Ofaz (Ofir, Ufaz)[t]: Ier. 10: 9.
Ofel (Poarta Apelor, Ofel)[t]: 2 Cron. 27: 3; 33: 14; 2 Ezd. 3: 26; 11: 21.
Ofer (Efer)[a]: Fac. 25: 4.
Ofer (Hefer)[a]: Ios. 12: 17.
Ofi (Efai)[a]: Ier. 40: 8.
Ofim (Hupim)[a]: Fac. 46: 21.
Ofir[a]: Fac. 10: 29; 1 Cron. 1: 23.
Ofir[t]: 3 Reg. 9: 28; 10: 11; 22: 49; 4 Reg. 14: 25; 2 Cron. 8: 18; 9: 10.
Ofni[a]: 1 Cron. 26: 7.
Ofra[a]: 1 Cron. 4: 14.
Og[a]: Num. 21: 33; Deut. 1: 4; 3: 1, 3, 4, 10, 11, 13; 29: 7; 31: 4; Ios. 2: 10; 3 Reg. 4: 19; Ps. 134: 11; 135: 20; 2 Ezd. 9: 22.
Oham (Hoham)[a]: Ios. 10: 3.
Oholi (Ahlai)[a]: 1 Cron.11: 41.
Ohozath (Ahuzat)[a]: Fac. 26: 26.
Ohozie, Ohozia, Iohaz (Ohozia, Ahazia)[a]: 3 Reg. 22: 40, 50, 52; 4 Reg. 1: 1, 5, 18; 8: 25, 26, 29; 9: 16, 23, 27; 10: 13; 11: 1, 2; 13: 1, 13; 1 Cron. 2: 11; 2 Cron. 20: 35, 37; 21: 17; 22: 1, 2, 6-9, 11.
Ohram, Ohran (Ocran)[a]: Num. 1: 13; 2: 27; 7: 72, 77; 10: 26.
Ol (Iareb)[t]: Ose. 10: 6.
Ola (Ula)[a]: 1 Cron.7: 39.
Olam (Meşulam)[a]: 3 Ezd. 9: 30.
Oldam (Hulda)[a]: 2 Cron. 34: 22.
Olior[a]: 3 Ezd. 5: 8.
Olon (Holon): Ios. 15: 51.
Omar[a]: Fac. 36: 11; 1 Cron. 1: 36.
Omrai (Omri)[a]: 1 Cron. 9: 4.
Onam, Onan (Onan)[a]: Fac. 36: 29; 38: 4, 8; 46: 12; Num. 26: 19; 1 Cron. 1: 40; 2: 26, 28.
Onie, Onia (Onia)[a]: Ecles. 50: 1; 1 Mac. 12: 7, 8, 19, 20; 2 Mac. 3: 1, 19, 31, 33; 4: 1, 4, 7, 33, 34, 37, 38; 15: 12, 14.
Ono, Onu (Ono)[t]: 1 Cron. 8: 12; 1 Ezd. 2: 33; 2 Ezd. 6: 2; 7: 37; 11: 35.
Ooliav (Oholiab)[a]: Ieş. 31: 6; 35: 34; 36: 1; 38: 23.
Oolivema, Oolimava, Ooliva (Olibama, Oholibama)[a]: Fac. 36: 2, 5, 14, 18, 25, 41; 1 Cron. 1: 52.
Oolla (Ohola)[a]: Ezec. 23: 4, 5, 26, 44.
Oolliva (Oholiba)[a]: Ezec. 23: 4, 11, 22, 26, 44.
Oozam (Ahuzam)[a]: 1 Cron. 4: 6.
Orfa (Orfa, Orpa)[a]: Rut. 1: 4, 14.
Oriv (Horeb, Oreb)[t]: Is. 10: 26; 4 Ezd. 2: 33.
Oriv (Orev, Oreb)[a]: Jud. 7: 25; 8: 3; Ps. 82: 12.
Oriza[a]: 3 Ezd. 9: 34.
Ornan[a]: 1 Cron. 21: 15, 18, 20, 21, 23, 25, 28; 2 Cron. 3: 2.
Oronaim (Horonaim)[t]: Is. 15: 5; 48: 3, 5, 34.
Orori (Arar)[t]: 2 Reg. 23: 33.
Orthosiada (Ortosia)[t]: 1 Mac. 15: 37.
Osai (Hoşai)[a]: Ier. 42: 1; 43: 2.
Osaie (Hoşaia)[a]: 2 Ezd. 12: 32.
Osee, Osei, Ozia (Osea, Hozea, Hosea)[a]: 4 Reg. 15: 30; 17: 1, 3, 4, 6; 18: 1, 9, 10; 2 Ezd. 10: 23; Ose. 1: 1, 2; 3 Ezd. 5: 38; 4 Ezd. 1: 39; 13: 40.
Osie, Osei (Osia, Hosea, Hoşeia)[a]: Num. 13: 9, 17; 1 Cron. 27: 20.
Osor (Haţor)[t]: 1 Mac. 11: 67, v. şi Asor.
Othei (Utai)[a]: 1 Cron. 9: 4.
Othni (Otni)[a]: 1 Cron. 26: 7.
Otholie (Atalia)[a]: 1 Cron. 8: 26.
Othoniil, Otoniil (Otniel)[a]: Ios. 15: 17; Jud. 1: 13; 3: 9, 11; 1 Cron. 4: 13.
Othir (Hotir)[a]: 1 Cron. 25: 4, 28.Ovai[a]: 3 Ezd. 5: 30.
Ovdie, Ovadie, Ovedie (Obadia)[a]: 1 Cron. 3: 21; 7: 3; 8: 38; 9: 1, 44; 12: 9; 2 Cron. 17: 7; 1 Ezd. 8: 9; 2 Ezd. 10: 5; 12: 25.
Oved (Ebed)[a]: Jud. 9: 26, 28, 30, 31, 35.
Oved, Ovid (Obed, Iobed)[a]: Rut. 4: 17, 21, 22; 1 Cron. 2: 12, 37, 38; 11: 46; 26: 7; 2 Cron. 15: 1, 8; 23: 1; 28: 9; Mat. 1: 5; Lc. 3: 32.
Ovededom (Obed-Edom)[a]: 2 Reg. 6: 10-12 1 Cron. 13: 13, 14; 15: 18, 21, 24, 25; 16: 5, 38; 26: 4, 8, 15; 2 Cron. 25: 24.
Ovni, Ofni (Hofni, Ofni)[a]: 1 Reg. 1: 3; 2: 34; 4: 4, 11, 17.
Ovoth (Obot)[t]: Num. 21: 10; 33: 43, 44.
Oza (Uza)[a]: 2 Reg. 6: 3, 6, 7; 4 Reg. 21: 18, 26; 1 Cron. 6: 29; 8: 7; 13: 7, 9-11.
Ozaie (Oziel)[a]: Iud. 8: 1.
Ozaziu (Azazia)[a]: 1 Cron. 15: 21; 27: 20.
Ozeansara (Uzen-Şeera)[t]: 1 Cron. 7: 24.
Ozi (Izia)[a]: 3 Ezd. 9: 26.
Ozi (Uzai)[a]: 2 Ezd. 3: 25.
Ozi (Uzi)[a]: 1 Cron. 6: 5, 6, 51; 7: 2, 3, 7; 1 Ezd. 7: 4.
Oziav (Iaazia)[a]: 1 Cron. 24: 26, 27.
Ozie (Azaria, Osea)[a]: 4 Reg. 15: 30, 32, 33.
Ozie (Ozia,)[a]: Is. 1: 1; 6: 1; Ose. 1: 1; Am. 1: 1; Zah. 14: 5; Mat. 1: 8, 9.
Ozie (Ozia, Azaria)[a]: 2 Cron. 26: 1, 2, 8, 9, 14, 18, 19, 21-23; 27: 2.
Ozie (Uzia, Ozia)[a]: 1 Cron. 6: 24; 11: 44; 27: 25; 1 Ezd. 10: 21.
Ozie (Uzzi)[a]: 3 Ezd. 1: 2; 4 Ezd. 1: 2.
Oziel, Oziil, Ozill (Uziel)[a]: Ieş. 6: 18, 22; Lev.10: 4; Num. 3: 19, 30; 1 Cron. 6: 2, 18; 7: 7; 15: 10, 20; 23: 20, 24: 24; 25: 4; 2 Cron. 29: 14.
Oziia, Ozie (Oziaş)[a]: Iud. 6: 11, 19; 7: 12, 23; 8: 9, 28, 34; 10: 6; 13: 23; 15: 5.
Oziil (Oziel)[a]: 3 Ezd. 1: 9.
Ozui[a]: 3 Ezd. 5: 31.
Ozni[a]: Num. 26: 16.
Ozriil (Azriel)[a]: 1 Cron. 27: 19.

P

Paher (Gahar)[a]: 2 Ezd. 7: 49.
Palmira (Palmira, Tadmor)[t]: 3 Reg. 9: 18; 2 Cron. 8: 4.
Pamfiliia (Pamfilia)[t]: 1 Mac. 15: 23.
Patrocle (Patrocle)[a]: 2 Mac. 8: 9.
Pearsia, Perside, Persida (Persia)[t]: 1 Mac. 6: 1, 5, 56; 2 Mac. 1: 12, 13, 19, 20; 9: 21; 3 Ezd. 3: 1.
Pedon (Padon)[a]: 3 Ezd. 5: 32.
Pelie[a]: 3 Ezd. 9: 34.
Pelusion (Sin)[t]: Ezec. 30: 15, 16.
Perseanul (Perseu)[a]: 1 Mac. 8: 5.
Perseapolis (Persepolis)[t]: 2 Mac. 9: 2.
Petru[a]: Mat. 4: 18; 8: 14; 10: 2; 14: 28, 29; 15: 15; 16: 16, 18, 22, 23; 17: 1, 4, 23; 18: 21; 19: 27; 26: 33, 35, 37, 40, 58, 69, 73, 75; Mc. 3: 15; 5: 37; 8: 29, 32, 33; 9: 1, 4; 10: 28; 11: 21; 13: 3; 14: 29, 33, 37, 54, 66, 67, 70, 72; 16: 7; Lc. 5: 8; 6: 14; 8: 6, 51; 9: 20, 28, 32, 33; 12: 41; 18: 28; 22: 8, 34, 54, 55, 58, 60-62; 24: 12; Io. 1: 40, 42, 44; 6: 8, 69; 13: 6, 8, 9, 24, 36, 37; 18: 10, 11, 15-18, 25, 27; 20: 2-4, 6; 21: 3, 3, 7, 11, 15, 17, 20, 21.
Piatra Agiutoriului (Eben-Ezer)[t]: 1 Reg. 4: 1; 5: 1; 7: 12.
Piatra ce Desparte (Stânca Despărţirii, Sela-Hamahlecot)[t]: 1 Reg. 23: 28.
Piatra Oriv (Ţur-Oreb)[t]: Jud. 7: 25.
Pilat din Pont, Pilat (Ponţiu Pilat)[a]: Mat. 27: 2, 13, 17, 22, 24, 58, 62, 65; Mc. 15: 1, 2, 4, 5, 9, 12, 14, 15, 43, 44; Lc.

3: 1; 13: 1; 23: 1, 3, 4, 6, 12, 13, 20, 24, 52; Io. 18: 29, 31, 33, 35, 37, 38; 19: 1, 4, 6, 8, 10, 12, 13, 15, 21, 22, 31, 38.
Pilia (Macteș)[t]: Sof. 1: 11.
Poarta Apelor[t]: 2 Ezd. 3: 26; 8: 1, 3, 16; 12: 36, v. și Ofel.
Poarta Cailor[t]: 2 Ezd. 3: 28.
Poarta Fântânii[t]: 2 Ezd. 2: 14; 3: 15; 12: 35.
Poarta Gunoiului[t]: 2 Ezd. 2: 13; 3: 14; 12: 31.
Poarta Peștilor[t]: 2 Ezd. 3: 3; 12: 38; Sof. 1: 10.
Poarta Străjii[t]: 2 Ezd. 12: 38.
Poarta Văii, Poarta Văii[t]: 2 Ezd. 2: 13, 15; 3: 13.
Pont (Elasar)[t]: Fac. 14: 1, 9.
Posidonie (Posidoniu)[a]: 2 Mac. 14: 19.
Priap[h]: 3 Reg. 15: 13; 2 Cron. 15: 16.
Prisosință (Șibea = "Jurământul")[t]: Fac. 26: 33.
Ptolomaide, Ptolemaide (Ptolemaida)[t]: 1 Mac. 5: 15, 22, 55; 10: 1, 39, 56-58; 11: 22, 24; 12: 45, 48; 13: 12; 2 Mac. 13: 24, 25.
Ptolomeiu Evergheteanul (Ptolomeu Everghetul)[a]: Ecles. Prolog.
Ptolomeiu, Ptolemeu (Ptolomeu)[a]: Est. 11: 1; 1 Mac. 1: 19; 3: 38; 10: 51, 55, 57; 11: 3, 8, 13, 15-18; 12: 45; 15: 16; 16: 11, 16, 18; 2 Mac. 1: 10; 4: 21, 45, 46; 8: 8; 9: 29.
Putifar (Poti-Fera)[a]: Fac. 41, 45, 50; 46: 20.
Putifar (Putifar)[a]: Fac. 37: 38; 39: 1.
Puțul Celui ce viețuiește și mă vede (Lahai-Roi)[t]: Fac. 16: 4.
Puțul Jurământului (Beer-Șeba)[t]: Fac. 46: 1, 5.

R

Raae, Raaieia (Reaia)[a]: 1 Ezd. 2: 47; 2 Ezd. 7: 50.
Raamie (Raamia)[a]: 2 Ezd. 7: 7.
Raana[a]: 3 Ezd. 9: 31.
Raav (Rahav)[a]: Ps. 86: 4.
Rabna[a]: 3 Ezd. 9: 31.
Rafa (Rafa, Refah)[a]: 1 Cron. 7: 25; 8: 2, 27; 20: 6, 7.
Rafaia, Rafaie (Refaia)[a]: 1 Cron. 7: 2; 9: 43; 2 Ezd. 3: 9.
Rafail (Rafael)[a]: 1 Cron. 26: 7.
Rafail (Rafael)[h]: Tob. 3: 25; 5: 17; 6: 16; 8: 3; 9: 6; 11: 4, 7; 12: 15.
Rafaim (Refaim)[t]: 2 Reg. 5: 18, 22; 1 Cron. 11: 15; 14: 9; 20: 4; Iud. 8: 1; Is. 17: 5.
Rafaim, Rafeim (Refaimi, Refaim)[a]: Fac. 14: 5; Ios. 12: 4; 13: 12; 15: 8; 17: 15; 18: 16.
Rafide, Rafidim, Rafidin (Rafidim, Refidim)[t]: Ieș. 17: 8; 19: 2; Num. 33: 14, 15.
Rafon (Rafon)[t]: 1 Mac. 5: 37.
Ragau[t]: Iud. 1: 6.
Ragav (Ragav, Ragam)[a]: Lc. 3: 35.
Raghies, Raghes (Ragheșul Mediei)[t]: Tob. 1: 16; 3: 7; 4: 21; 5: 8, 14; 9: 3, 6.
Raghim[a]: 3 Ezd. 5: 31.
Raguil, Rahuil, Rauil, Reguel (Raguel, Reuel)[a]: Fac. 36: 4, 10, 13, 17; Ieș. 2: 18; Num. 10: 29; 1 Cron. 1: 35; 9: 8; Tob. 3: 7; 6: 11; 7: 1, 2, 4-6, 9, 11, 13, 18; 8: 11, 13, 16, 20, 23, 24; 9: 5, 8; 10: 8, 10; 14: 15.
Rahal (Racal)[t]: 1 Reg. 30: 39.
Rahan (Harim)[a]: 2 Ezd. 10: 27.
Rahav (Rahab, Rahav)[a]: Ios. 2: 1, 3; 6: 17, 23, 25; Mat. 1: 5.
Rahavie, Rohovia (Recabia)[a]: 1 Cron. 23: 17; 24: 21; 26: 25.
Rahelae (Reelaia)[a]: 1 Ezd. 2: 2.
Rahil, Rahila (Rahila, Rahel, Rahela)[a]: Fac. 29: 6, 9, 16-18, 20, 28; 30: 1, 14, 22; 31: 4, 14, 19, 32, 33; 33: 1, 2, 7; 35: 16, 19, 20, 24, 25; 46: 19, 22, 25; 48: 7; Rut. 4: 11; 1 Reg. 10: 2; Mat. 2: 18.
Rahotis (Rehot)[a]: 3 Ezd. 5: 34.
Rama, Ramatha, Rima (Rama)[t]: Ios. 18: 25; Jud. 4: 5; 19: 13; 1 Reg. 1: 19; 2: 11; 7: 17; 8: 4; 15: 34; 16: 13; 19: 18, 19, 22, 23; 20: 1; 22: 6; 25: 1; 28: 3; 3 Reg. 15: 17, 21, 22; 2 Cron. 16: 1, 5, 6; 1 Ezd. 2: 26; 2 Ezd. 7: 30; 11: 33; Is. 10: 29; Ier. 40: 1; Ezec. 27: 22; Ose. 5: 8; Mat. 2: 18.
Ram[a]: 1 Cron. 2: 9, 10, 25; Iov. 32: 2
Ramat (Ramat-Miṭpa)[t]: Ios. 13: 26.
Ramathaimsofim (Ramataim-Ṭofim)[t]: 1 Reg. 1: 1.
Ramatham (Ramataim)[t]: 1 Mac. 11: 34.
Ramathlehi (Ramat-Lehi)[t]: Jud. 15: 17.
Rames, Rameses, Ramesi, Ramessis (Ramses)[t]: Fac. 47: 11; Ieș. 1: 11; 12: 37; Num. 33: 3.
Rameth (Remet)[t]: Ios. 19: 21.
Ramoft, Ramot (Ramot)[t]: Ios. 20: 8; 21: 37; 1 Cron. 6: 73, 80.
Ramoth (Ieramot, Ramot)[a]: 1 Ezd. 10: 29.
Ramoth (Rama, Ramot)[t]: 1 Reg. 30: 27.
Ramoth Galaad (Ramot-Galaad)[t]: 3 Reg. 4: 13; 22: 3, 4, 6, 12, 15, 20, 29; 4 Reg. 8: 28, 29; 9: 1, 4, 14; 2 Cron. 18: 2, 3, 5, 11, 14, 19, 28; 22: 5.
Ranei[a]: 3 Ezd. 9: 34.
Rasim, Rasin (Rațon, Rețin): 4 Reg. 15: 37; 16: 5, 6, 9; 1 Ezd. 2: 48; 2 Ezd. 7: 50; Is. 7: 1, 4, 8; 8: 6; 9: 11.
Rathim, Rathimul (Rehum)[a]: 3 Ezd. 2: 16, 17, 25, 30.
Râm, Roma[t]: 1 Mac. 1: 11; 7: 1; 8: 19; 12: 1, 3; 14: 16, 24; 15: 15.
Râul (Eufrat)[t]: 3 Reg. 4: 24.
Rahu (Rafu)[a]: Num. 13: 10.
Râul Eghiptului (Râul Egiptului)[t]: Fac. 15, 18
Ravat, Ravvath, Ravva (Rabat-Amon, Raba)[t]: Deut. 3: 11; 2 Reg. 17: 27; Am. 1: 14.
Ravoam (Roovam)[a]: 1 Cron. 3: 10.
Ravsachis, Ravsaches, Ravsachen (Rabșache)[a]: 4 Reg. 18: 17, 19, 26-28, 37; 19: 8.
Ravsares, Ravsaris (Rabsaris, Rab-Saris)[a]: 4 Reg. 18: 17; Ier. 39: 3, 13.
Ravvath, Ravva, Ravath, Ravat (Raba)[t]: 2 Reg. 11: 1; 12: 26, 27, 29; Ios. 13: 25; 1 Cron. 20: 1; Ier. 49: 2, 3; Ezec. 21: 20; 25: 5.
Razie (Razis)[a]: 2 Mac. 14: 37.
Razon (Rezon)[a]: 3 Reg. 11: 23.
Readdu[a]: 3 Ezd. 9: 22.
Reamon (Rimon)[h]: 4 Reg. 5: 18.
Reasen (Resen)[a]: Fac. 10: 12.
Rebeca, Reveca (Rebeca)[a]: Fac. 22: 23; 24: 15, 29, 51, 53, 61, 64; 25: 20, 21, 28; 26: 8, 27: 5, 12, 46; 28: 5; 29: 12; 35: 8, 46; 49: 31.
Recath (Recat)[t]: Ios. 19: 35.
Rechim, Rechi (Rechem)[a]: Num. 31: 8; 1 Cron. 7: 16.
Rechim, Reachim (Reehem, Rechem)[t]: Ios. 13: 21; 18: 27.
Regma, Rigma (Rama, Raema)[a]: Fac. 10: 7; 1 Cron. 1: 9.
Rehav (Rechab, Recab, Rehab)[a]: 2 Reg. 4: 2, 5, 9; 4 Reg. 10: 15, 23; 1 Cron. 2: 55; 2 Ezd. 3: 14; Is. 35: 6, 8, 14, 16, 19.
Rehum, Răum, Reum Veeltheim (Rehum)[a]: 1 Ezd. 2: 2; 4: 8, 9, 17, 23; 2 Ezd. 3: 17; 10: 25; 12: 3.
Rei[a]: 3 Reg. 1: 8.
Remea, Remie (Ramia)[a]: 1 Ezd. 10: 25; 3 Ezd. 9: 26.
Remmon (En-Rimon)[t]: 2 Ezd. 11: 29.
Remmon (Rimon)[t]: Ios. 15: 32; 19: 7, 13.
Remmon, Remenon (Rimon)[a]: 2 Reg. 4: 2, 5, 9; 1 Cron. 4: 32; Zah. 14: 10.
Remnon Faris (Rimon-Pereț)[t]: Num. 33: 19.
Resef (Reșef)[a]: 1 Cron. 7: 25.
Resef (Rețef)[a]: 4 Reg. 19: 21.
Resef (Rețef)[t]: Is. 37: 12.

Resfa (Riṭpa)[a]: 2 Reg. 3: 7; 21: 8, 10, 11.
Ressa (Risa)[t]: Num. 33: 21, 22.
Rethaharn (Beth-Hacherem)[t]: 2 Ezd. 3: 14.
Retma (Ritma)[t]: Num. 33: 18, 19.
Reumveelteim (Rehum)[a]: 1 Ezd. 4: 8, 9, 17, 23.
Revi (Reba)[a]: Num. 31: 8.
Revi (Reba)[t]: Ios. 13: 21.
Revla, Revlatha (Ribla)[t]: Num. 34: 11; 4 Reg. 23: 33; 25: 6, 20, 21; Ier. 39: 5, 6; 52: 9, 10, 26, 27.
Revmag[a]: Ier. 39: 3, 13.
Revoth (Harabot)[t]: Ios. 19: 20.
Rifath, Rifat (Rifat)[a]: Fac. 10: 3; 1 Cron. 1: 6.
Risa (Resa)[a]: Lc. 3: 27.
Riv (Ragav)[a]: Fac. 11: 18-21.
Rivai (Ribai)[a]: 1 Cron. 11: 31.
Roaga (Rohga, Rohega)[a]:1 Cron. 7: 34.
Rochil, Roghel, Roghil (En-Roghel, En-Roguel)[t]: Ios. 15: 7; 18: 16; 2 Reg. 17: 17; 3 Reg. 1: 9.
Rod (Rodos)[t]: 1 Mac. 15: 23.
Rodoc (Rodocos)[a]: 2 Mac. 13: 21.
Roghelim[t]: 2 Reg. 17: 27; 19: 31.
Rogommeleh (Reghem-Melec)[a]: Zah. 7: 2.
Rohereth (Poheret-Heṭbaim)[a]: 2 Ezd. 7: 59.
Rohov, Rohob, Rohav (Rehob)[a]: 2 Reg. 8: 3, 12; 10: 6, 8; 2 Ezd. 10: 11.
Rohov, Rohog, Rohob (Rehob, Rehov)[t]: Num. 13: 22; Ios. 19: 28; 21: 31; Jud. 1: 31; 18: 28; 1 Cron. 6: 75.
Rohovia (Rehabia)[a]: 1 Cron. 23: 17; 24: 21.
Rohovot (Rehobot, Rehovot)[t]: Fac. 36: 37.
Roma (Reuma)[a]: Fac. 22: 24.
Romelie (Remalia)[a]: 4 Reg. 15: 25, 27, 30, 32; 16: 1; 2 Cron. 28: 6; Is. 7: 1, 4, 9; 8: 6.
Romethiezer, Rommemthiezer (Romamti-Ezer)[a]: 1 Cron. 25: 4, 31.
Ros (Roș)[a]: Fac. 46: 21
Rovoam (Roboam)[a]: 3 Reg. 11: 43; 12: 1, 3, 6, 12, 17, 18, 21, 23, 27; 14: 21, 25, 27, 28-31; 15: 6; 2 Cron. 9: 31; 10: 1, 3, 12, 17, 18; 11: 1, 3-5, 17, 18, 21; 12: 1, 2, 5, 13, 15, 16; 13: 7; Ecles. 47: 28; Mat. 1: 7.
Ruf[a]: Mc. 15: 21.
Ruma (Aruma)[t]: Jud. 9: 41.
Ruma (Duma)[t]: Ios. 15: 52.
Ruma[t]: 4 Reg. 23: 36.
Ruth (Ruth)[a]: Rut. 1: 4, 14, 18, 22; 2: 2, 8, 21; 3: 9; 4: 5, 13; Mat. 1: 5.
Ruvim (Ruben)[a, t]: 4 Reg. 10: 33.
Ruvim, Ruvin, Rubi (Ruven, Ruben)[a]: Fac. 29: 32; 30: 14; 35: 22, 23; 37: 21, 29; 42: 22, 37; 46: 8, 9; 48: 5; 49: 3; Ieș. 1: 2; 6: 14, 15; Num. 1: 5, 20; 2: 16; ; 7. 30; 10: 18; 13: 5; 16: 1; 26: 5, 7; 32: 1, 25, 28, 31, 33, 37; 34: 14; Deut. 2: 12, 16; 11: 6; 27: 13; 29: 8; 33: 7; Ios. 4: 12; 13: 8, 15, 23; 15: 6; 18: 7, 18; 20: 8; 21: 7, 36; 22: 9, 11, 15, 21, 25, 30, 32, 34; Jud. 5: 15, 16; 1 Cron. 1: 7; 5: 1, 3, 6, 18, 26; 6: 63, 78; 12: 37; Iud. 8: 1; Ezec. 48: 6, 7, 31.

S

Saaf (Șaaf)[a]: 1 Cron. 2: 47, 49.
Saal (Șeal)[a]: 1 Ezd. 10: 29.
Saananim (Ṭaananim)[t]: Ios. 19: 33.
Saarim (Șaaraim)[t]: 1 Cron. 4: 31.
Sadanie (Șallum)[a]: 4 Ezd. 1: 1.
Sadoc, Sadoh, Saduc (Sadoc, Ṭadoc)[a]: 2 Reg. 8: 17; 15: 24, 25, 29, 35, 36; 18: 19, 22, 27; 19: 11; 20: 25; 3 Reg. 1: 8, 26, 32, 34, 38, 44, 45; 2: 35; 4: 2, 4; 4 Reg. 15: 33; 1 Cron. 6: 8, 12; 9: 11; 12: 28; 15: 11; 16: 39; 18: 16; 24: 6, 31; 27: 17; 2 Cron. 27: 1; 1 Ezd. 7: 2; 2 Ezd. 3: 4, 29; 10: 21; 11: 11; 13: 13; Ezec. 40: 46; 44: 15; 48: 11; 3 Ezd. 8: 2; 4 Ezd. 1: 1; Mat. 1: 14.
Saf[a]: 2 Reg. 21: 18.
Safan (Șafan)[a]: 4 Reg. 22: 3, 8-10, 12, 14; 25: 22; 1 Cron. 5: 12, 7; 2 Cron. 34: 8, 15, 20; Ier. 26: 24; 29: 3; 36: 10-12; 39: 14; 40: 5; 41: 2; 43: 6; Ezec. 8: 11.
Safan, Sefam (Șupim)[a]: 1 Cron. 7: 12, 15.
Sahareth[a]: 3 Ezd. 5: 34.
Safat (Safat, Șafat)[a]: Num. 13: 6; 3 Reg. 19: 16, 19; 4 Reg. 3: 11; 6: 31.
Safathiia (Șafatia)[a]: 2 Reg. 3: 4.
Safatie, Sefatie, Safarie (Șefatia)[a]: 1 Cron. 3: 3; 9: 8; 27: 16; 2 Cron. 21: 2; 1 Ezd. 2: 4, 57; 1 Ezd. 8: 8; 2 Ezd. 7: 9, 59; Ier. 38: 1; 3 Ezd. 8: 37.
Safon (Ṭafon)[t]: Ios. 13: 27.
Saghei (Șaghi)[a]: 1 Cron. 11: 33.
Sahar (Sagar)[a]: 1 Cron. 11: 34.
Saharet[a]: 3 Ezd. 5: 34.
Sahesima (Șahaṭima)[t]: Ios. 13: 22.
Sala[a]: 3 Ezd. 8: 36.
Salahiil, Salathiil, Salahiel, Salatiil, Sarathiil (Salatiel, Șealtiel, Selatiel)[a]: 1 Cron. 3: 17; 1 Ezd. 3: 2, 8; 5: 2; Ag. 1: 1, 12, 14; 2: 3, 24; 3 Ezd. 5: 5, 48, 56; 6: 2; 4 Ezd. 5: 16; Mat. 1: 12; Lc. 3: 27.
Salai (Șilhi)[a]: 3 Reg. 22: 42.
Salef (Șalef)[a]: Fac. 10: 26.
Saleha, Saleca (Salca)[t]: Ios. 12: 4; 13: 4.
Salemoth (Șelomot)[a]: 1 Cron. 24: 22.
Salevim, Salivim (Șaalebim, Saalbim)[t]: Jud. 1: 35; 3 Reg. 4: 9.
Salfaad (Salfaad, Ṭelofhaad, Ṭelofad)[a]: Num. 26: 33; 27: 16; 36: 2, 6; Ios. 17: 3; 1 Cron. 7: 15.
Sali (Sala, Șelah)[a]: 1 Cron. 1: 18, 24; Lc. 3: 35.
Salid (Seled)[a]: 1 Cron. 2: 30.
Salim (Salem)[t]: Fac. 14: 18; 33; 18.
Salim (Șaalim)[t]: 1 Reg. 9: 4.
Salim (Șilem)[a]: Fac. 46: 24.
Salim[t]: Io. 3: 23.
Salisa (Șalișa)[t]: 1 Reg. 9: 4.
Salli, Sali (Șelah)[a]: Fac. 10: 24; 11: 12-15.
Salma[a]: 1 Cron. 2: 51, 54.
Salmana (Beth-Arbel, Salman-Beth-Arbel)[t]: Ose. 10: 14.
Salmana (Ṭalmuna, Ṭalmona)[a]: Jud. 8: 5-7, 10, 12, 18, 21; Ps. 82: 12.
Salmanasar (Șeșbaṭar)[a]: 3 Ezd. 2: 12, 15; 6: 18, 20; 4 Ezd. 13: 40.
Salmanasar, Salmanazar (Salmanasar)[a]: 4 Reg. 17: 3; 18: 9; Tob. 1: 2, 13, 18.
Salmanesar[a]: 4 Ezd. 13: 40.
Salmon[a]: Rut. 4: 20, 21; Mat. 1: 4, 5; Lc. 3: 32.
Salo (Salu)[a]: 1 Cron. 9: 7.
Salom (Salom, Șalum)[a]: Bar. 1: 7.
Salomi (Salu)[a]: 1 Mac. 2: 26.
Salomi (Șelomi)[a]: Num. 34: 27.
Salomia, Salomie (Salomeea, Salome)[a]: Mc. 15: 40; 16: 1.
Salul (Salu)[a]: Num. 25: 14.
Salum (Șalum)[a]: 3 Ezd. 9: 25.
Salumit, Salomith (Șelomit)[a]: Lev. 24: 11; 1 Cron. 3: 19; 23: 9, 18; 24: 22; 26: 25, 26, 28.
Salusa (Șilșa)[a]: 1 Cron. 7: 37.
Sama (Șema)[t]: Ios. 15: 26.

Sama, Sam, Samma (Şema, Şama)[a]: 1 Cron. 2: 44; 3: 18; 5: 8; 6: 30; 7: 37; 8: 13; 12: 3; 3 Ezd. 9: 43.
Samahie (Semachia)[a]: 1 Cron. 26: 7.
Samaia, Semeie (Şemeia)[a]: 3 Ezd. 1: 9; 8: 42, 45; 9: 32.
Samaoth (Şamhut)[a]: 1 Cron. 27: 8.
Samaraim (Şemaraim)[t]: Ios. 18: 22.
Samaria, Samariea, Samariia, Samarea (Samaria)[t]: 3 Reg. 13: 32; 16: 24, 28, 29, 32; 18: 2; 20: 1, 10, 17, 34, 43; 21: 18; 22: 10, 37, 38, 52; 4 Reg. 1: 3; 2: 25; 3: 1; 5: 3; 6: 20, 24, 25; 7: 1; 10: 1, 12, 17, 35, 36; 13: 1, 6, 10, 13; 14: 14, 16, 23; 15: 8, 13, 14, 17, 23, 25; 17: 1, 6, 24, 26, 28, 33; 18: 9, 10, 33; 21: 13; 23: 18; 2 Cron. 18: 9; 22: 9; 25: 13, 24; 1 Ezd. 4: 17; Iud. 1: 9; 4: 3; Is. 7: 9; 8: 4; 9: 9; 10: 9-11; 36: 19; Ier. 23: 13; 31: 5; Ezec. 16: 46, 51, 53, 55; 23: 4, 33; Ose. 7: 1; 8: 5, 6; 10: 5, 7; 14: 1; Am. 3: 9; 4: 1; 6: 1; 8: 14; Avd. 1: 19; Mi. 1: 1, 5; 1 Mac. 3: 10; 5: 66; 10: 30, 38; 11: 28, 34; 2 Mac. 15: 1; 3 Ezd. 2: 16; Lc. 17: 11; Io. 4: 4, 5, 7.
Samarie, Somarie (Şemaria)[a]: 2 Cron. 11: 19; 1 Ezd. 10: 32, 41.
Samechiel[a]: 3 Ezd. 9: 34.
Samed (Şemed)[a]: 1 Cron. 8: 12.
Samel (Işmaia)[a]: 1 Cron. 12: 4.
Samelie (Şimşai)[a]: 3 Ezd. 2: 16.
Samghar (Şamgar)[a]: Jud. 3: 31; 5: 6.
Samia, Samea, Semeie, Semee (Şemeia)[a]: 1 Cron. 3: 22, 5, 4; 9: 14, 16; 15: 8, 11; 24: 6; 26: 4, 6, 7; 3 Ezd. 8: 45.
Samida (Şemida)[a]: 1 Cron. 7: 19.
Samir (Şamir)[a]: Jud. 10: 1, 2.
Samir (Şamir)[t]: Ios. 15: 48; 1 Cron. 24: 24.
Samma (Sama)[a]: 1 Reg. 16: 9; 17: 13.
Samma (Şama)[a]: Fac. 36: 13, 17.
Samma, Simmaa (Şama)[a]: 1 Cron. 2: 13; 11: 44.
Sammai, Semei (Şamei)[a]: 1 Cron. 2: 28, 32; 4: 17, 37.
Sammua (Şamma)[a]: Num. 13: 5.
Sammua, Samua (Şamua)[a]: 2 Reg. 5: 14; 1 Cron. 14: 4; 2 Ezd. 11: 17; 12: 18.
Samna, Simmaa (Şimea)[a]: 1 Cron. 3: 56; 39: 8, 32.
Samoai (Şimean)[a]: 1 Cron. 9: 28.
Samot (Şamot)[a]: 1 Cron. 11: 27.
Sâmron (Şimron)[a]: Fac. 46: 13.
Samsai (Şamserai)[a]: 1 Cron. 8: 26.
Samsaim, Samsai (Şimşai)[a]: 1 Ezd. 4: 8, 9, 17, 23.
Samsari (Şamşerai)[a]: 1 Cron. 8: 26.
Samson[a]: Jud. 13: 24; 14: 1, 3, 5, 6, 12, 15, 16; 15: 1, 3, 6, 7, 10-12; 16: 2, 3, 6, 9, 12-14, 20, 23, 25, 27.
Samuil (Iemuel)[a]: Fac. 46: 10; Ieş. 6: 15.
Samuil, Samoil (Samuel)[a]: 1 Reg. 1: 20; 2: 18, 26; 3: 1, 3, 4, 6-11, 15, 16, 18, 19-21; 7: 3, 5, 6, 8-10, 12, 13, 15; 8: 1, 4, 6, 7, 10, 19, 21, 22; 9: 14, 15, 18, 19, 22-24, 26, 27; 10: 1, 9, 14, 15, 17, 20, 24, 25; 11: 7, 12, 14; 12: 1, 6, 11, 18-20; 13: 8, 10, 11, 13, 15; 15: 1, 10-14, 20, 22, 24, 26-28, 31-35; 16: 1, 2, 4, 7, 8, 10, 11, 13; 19: 18, 20, 22, 24; 25: 1; 28: 3, 11, 12, 14-16; 1 Cron. 6: 28; 7: 2; 9: 22; 11: 3; 2 Cron. 35: 18; Ps. 98: 6; Ecles. 46: 16; 3 Ezd. 1: 20; 4 Ezd. 7: 37.
Samul[a]: 3 Ezd. 9: 43.
Samum (Samos)[t]: 1 Mac. 15: 23.
Sanan (Haşabia)[a]: 3 Ezd. 8: 55.
Sanan (Ţenan)[t]: Ios. 15: 37.
Sanavallat (Sanbalat)[a]: 2 Ezd. 2: 10, 19; 4: 1, 7; 6: 1, 2, 5, 12, 14; 13: 28.
Sanir (Senir)[t]: Deut. 3: 9; Cânt. 4: 8; Ezec. 27: 5.
Sara (Sara, Sarah)[a]: Is. 51: 2.
Sara (Serah)[p]: Fac. 46: 17; Num. 26: 46.
Sara (Şeera)[a]: 1 Cron. 7: 24.
Saraa, Sarra (Ţora, Ţorea)[t]: Ios. 19: 41; Jud. 13: 2, 25; 16: 31; 18: 8, 11; 2 Cron. 11: 10; 2 Ezd. 11: 29.
Sara[a]: Tob. 3: 7; 6: 11; 7: 8, 19; 10: 10; 11: 18.
Sarai (Seraia)[a]: 2 Reg. 8: 17.
Sarai (Şarai)[a]: 1 Ezd. 10: 40.
Sarai, Sara, Saram (Sarai, Sara)[a]: Fac. 11: 29-31; 12: 5, 11, 17; 16: 1, 5, 8; 17: 15, 17, 19, 21; 18: 6, 10, 11, 13-15; 20: 2, 14, 16, 18; 21: 1, 3, 6, 7, 9, 12; 24: 36, 67; 25: 10, 12; 49: 31.
Saraia, Saraiam, Saraie, Sarae, Sarei, Sara, Sareis (Seraia, Şeraia)[a]: 4 Reg. 25: 18, 23; 1 Cron. 4: 35; 6: 14; 1 Ezd. 2: 2; 7: 1; Ier. 36: 26; 40: 8; 51: 59, 61; 52: 24; 3 Ezd. 5: 32; 4 Ezd. 1: 1.
Saraie (Serai)[a]: 2 Ezd. 10: 2; 12: 12.
Saraim (Şaraim)[t]: 1 Reg. 17: 52.
Sarasar (Şareţer)[a]: 4 Reg. 19: 37; Is. 37: 38; Zah. 7: 2.
Saratesar (Ţeret-Haşahor)[t]: Ios. 13: 19.
Saraviam, Saravie, Sarevie (Şerevia, Serebia)[a]: 1 Ezd. 8: 18, 24; 2 Ezd. 12: 8; 3 Ezd. 9: 48.
Sared (Sered)[a]: Num. 26: 26.
Sared, Sarid[t]: Ios. 19: 10, 12.
Sareda[t]: (Ţereda)[t]: 3 Reg. 11: 26.
Sareim (Şaareim)[t]: Ios. 15: 36.
Saretha, Sarepta (Sarepta)[t]: 3 Reg. 17: 9, 10; Avd. 1: 20; Lc. 4: 26.
Sargon[t]: Is. 20: 1.
Sarid (Sered)[a]: Fac. 46: 14.
Saridata (Ţereda)[t]: 2 Cron. 4: 17.
Sarie (Searie)[a]: 1 Cron. 9: 44.
Sarimoth (Şelomit)[a]: 3 Ezd. 8: 39.
Sarion (Sirion)[t]: Deut. 3: 9.
Sarohin (Şaruhen)[t]: Ios. 19: 3.
Saron (Şaron)[t]: Ios. 12: 18; 1 Cron. 5: 16; Is. 33: 9; 35: 2, 10.
Sars (Şereş)[a]: 1 Cron. 7: 16.
Sarsahim (Sarsehim, Sarsechim)[a]: Ier. 39: 3.
Sarthan, Sarthana (Ţartan)[t]: Ios. 3: 16; 3 Reg. 4: 12; 7: 46.
Sarug, Saruh, Serug (Serug, Seruh)[a]: Fac. 11: 20-23; 1 Cron. 1: 26; Lc. 3: 35.
Sarvie, Sarvia (Ţeruia)[a]: 1 Reg. 26: 6; 2 Reg. 2: 13, 18; 3: 39; 8: 16; 14: 1; 16: 9, 10; 17: 25; 18: 2; 21: 17; 23: 18, 37; 3 Reg. 1: 7; 2: 5, 22; 1 Cron. 2: 16; 11: 39; 18: 12, 15; 26: 28; 27: 24.
Sasara (Sisera)[a]: 1 Ezd. 2: 53.
Sassavasar (Şeşbaţar)[a]: 1 Ezd. 1: 8, 11; 5: 16.
Sasus[a]: 3 Ezd. 5: 34.
Satan, Satana[h]: 3 Reg. 5: 4; Iov. 1: 6, 9, 12; 2: 1-4, 6, 7; Zah. 3: 2; Lc. 11: 18; 22: 3, 31.
Saul, Saulo (Saul, Şaul)[a]: Fac. 36: 37; 46: 10; Ieş. 6: 15; Num. 26: 13; 1 Reg. 9: 2, 3, 5, 7, 8, 10, 15, 17-19, 21, 22, 24-27; 10: 11, 14, 16, 21, 26; 11: 4-7, 13, 15; 13: 1-4, 7, 9, 11, 13, 15, 16, 17, 22; 14: 1, 2, 16-22, 33-38, 40-47, 49-52; 15: 1, 4-7, 9, 11-13, 15, 16, 20, 24, 26, 31, 34, 35; 16: 1, 2, 14, 15, 17, 19-23; 17: 2, 8, 11-15, 19, 31, 33, 34, 38, 39, 57, 58; 18: 1, 2, 5-10, 12, 13, 15, 17-30; 19: 1, 2, 4, 6, 7, 9-11, 14, 15, 17-21, 24; 20: 25-28, 30, 32, 33; 21: 7, 10, 11; 22: 6, 9, 12, 13, 21, 22; 23: 7-13, 15-17, 19, 21, 24-28; 24: 2-6, 8-10, 17-18, 23; 26: 1, 5-7, 12, 17, 21, 25; 27: 1, 4; 28: 3-5, 7, 9, 10, 12-15, 20, 21, 25; 29: 3, 5; 31: 1-9, 11, 12; 2 Reg. 1: 1, 2, 4-6, 17, 21-24; 2: 4, 5, 7. 8, 10, 12, 15; 3: 1, 6-8, 10, 13; 4: 1, 4; 5: 1; 6: 16, 23; 9: 1-3, 6, 7, 9; 12: 7; 16: 5, 8; 19: 17, 24; 21: 1, 2, 4, 7, 8, 11-14; 22: 1; 1 Cron. 1: 48, 49; 4: 24; 5: 10; 6: 24; 8: 33; 9: 39; 10:

2-8, 11, 13; 11: 2; 12: 1, 2, 19, 29; 15: 29; 26: 28; Ps. 7: 1; 51: 2; 53: 2; 56: 1; 58: 1; Is. 10: 29.
Sava, Savaim (Saba, Seva, Șeba, Șeva)[t]: Ios. 19: 2; 3 Reg. 10: 1, 4, 10, 13; 2 Cron. 9: 1, 9, 12; Iov. 6: 19; Ps. 71: 10; Is. 43: 3; 45: 14; 60: 6; Ier. 6: 20; Ezec. 27: 22, 23; 38: 13.
Sava[a] (Seba, Saba)[a]: Fac. 10: 7, 28; 1 Cron. 1: 9, 22, 32.
Savad, Savadul (Zabad)[a]: 2 Cron. 24: 26; 3 Ezd. 9: 35.
Savail, Sovoil (Șebuel)[a]: 1 Cron. 23: 16; 24: 20; 25: 20; 26: 29.
Savama (Sibma, Sibna)[t]: Num. 32: 38; Ios. 13: 19; Is. 16: 8, 9.
Savan (Sevan, Sebam)[t]: Num. 32: 3.
Savaoth (Savaot)[h]: Ier. 11: 20; 3 Ezd. 9: 46.
Savarim (Sibraim)[t]: Ezec. 47: 16.
Savarim (Șebarim)[t]: Ios. 7: 5.
Savatha (Savta, Sabta)[a]: Fac. 10: 7; 1 Cron. 1: 9.
Savathaha, Savataha (Sabteca)[a]: Fac. 10: 7; 1 Cron. 1: 9.
Savathen[a]: 3 Ezd. 5: 34.
Savatheul (Șabetai)[a]: 3 Ezd. 9: 14, 48, v. și Sevetai.
Savdie (Zabdi)[a]: 1 Cron. 27: 27.
Save-Cariathaim (Șave-Chiriataim)[t]: Fac. 14: 5
Savellie, Savelie (Sabelia)[a]: 3 Ezd. 2: 16, 17, 25, 30.
Savra (Avaran)[a]: 1 Mac. 6: 43.
Savu[a]: 3 Ezd. 9: 44.
Săguv (Segub)[a]: 1 Cron. 2: 21, 22.
Săhenie, Șechenie (Șecania)[a]: 1 Cron. 3: 21, 22; 24: 11.
Săvenie (Șebania)[a]: 1 Cron. 15: 24.
Săvia (Țibia)[a]: 4 Reg. 12: 1.
Schechilie[a]: 3 Ezd. 8: 32.
Seafa (Șifa)[a]: 1 Cron. 4: 37.
Seal[a]: 3 Ezd. 5: 30.
Seamri (Șimri)[a]: 1 Cron. 4: 37.
Seatim (Sitim)[t]: Num. 25: 1.
Sechelig, Sichelig (Țiclag)[t]: 1 Reg. 27: 6; 30: 1, 14, 26; 2 Reg. 1: 1, v. și Sichelig.
Sedada (Țedad)[t]: Num. 34: 8; Ezec. 47: 15.
Sedechie, Sedechia (Sedechia, Zedechia)[a]: 3 Reg. 22: 11, 24; 4 Reg. 24: 17, 18, 20; 25: 4, 7; 1 Cron. 3: 15, 16; 2 Cron. 18: 10, 23; 36: 10, 11; 2 Ezd. 10: 1; Ier. 1: 3; 21: 1, 3, 7; 24: 8; 27: 3, 12; 28: 1; 29: 21, 22; 32: 1, 3, 4, 5; 34: 4, 6, 21; 36: 12; 37: 3, 16, 17, 20; 38: 5, 14-17, 19, 24; 39: 1, 2, 4-7; 44: 30; 49: 34; 51: 59; 52: 1, 3, 5, 10, 11; Bar. 1: 1; 3 Ezd. 1: 46.
Sedeur (Ședeur)[a]: Num. 1: 5; 2: 10; 7: 30, 35; 10: 18.
Sedmi[a]: 3 Ezd. 9: 35.
Sefaath (Țefat)[t]: Jud. 1: 17.
Sefama (Șefam)[t]: Num. 34: 10, 11.
Sefarvaim, Sefarvail, Safarvaim (Sefarvaim)[t]: 4 Reg. 17: 24, 31; 18: 33; 19: 33; Is. 36: 19; 37: 13.
Sefata (Țefat)[t]: 2 Cron. 14: 10.
Sefeghie (Safet)[a]: 3 Ezd. 5: 33.
Sefela (Sefala)[t]: 1 Mac. 12: 38.
Sefeth (Șefat)[t]: Tob. 1: 1.
Sefi (Țefi)[a]: 1 Cron. 1: 36.
Sefim (Șupim)[a]: 1 Cron. 26: 16.
Sefion (Țifion)[a]: Fac. 46: 16.
Sefir (Șafer)[t]: Num. 33: 23, 24.
Sefo (Țefo)[a]: Fac. 36: 11, 15, 23.
Sefon (Țefon)[a]: Num. 26: 15.
Sefone (Iefone, Iefune)[a]: Deut. 1: 36, v. și Iefonie.
Sefor, Sifor (Sefor, Țipor)[a]: Num. 22: 2, 10, 16; 23: 18; Jud. 11: 25.
Sefora (Sefora)[a]: Ieș. 2: 21; 4: 25; 18: 2.
Sefora (Șifra)[a]: Ieș. 1: 15.
Seftai (Șabetai)[a]: 2 Ezd. 18: 7.
Seftan (Șiftan)[a]: Num. 34: 24.
Seftri (Sitri)[a]: Ieș. 6: 22.
Sehechihie (Șecaria)[a]: 3 Ezd. 8: 32.
Sehenie, Sehemie (Șecania)[a]: 2 Cron. 31: 15; 1 Ezd. 8: 3, 5; 10: 2.
Sehia (Șachie, Șechia)[a]: 1 Cron. 8: 10.
Sehim (Sichem)[a]: Ios. 17: 2.
Sehim (Șehem, Sihem)[a]: Num. 26: 31.
Sehin (Șehim, Seihem)[a]: 1 Cron. 7: 19.
Sehon (Șihon)[a]: 2 Ezd. 9: 22.
Sehrona (Șicrona)[t]: Ios. 15: 11.
Seilum, Selim, Selleme (Șalum)[a]: 1 Cron. 2: 40, 41; 3: 15; 4: 25; 6: 1, 2, 13; 9: 17, 19, 31.
Seir (Seir)[t]: Fac. 14: 6; 32: 3; 33: 14, 16; 36: 8, 9, 20, 21, 30; Deut. 1: 2, 44; 2: 1, 4, 58, 29; 33: 2; Ios. 12: 7; Jud. 5: 4; 1 Cron. 4: 42; Ecles. 50: 28; Is. 21: 11; Ezec. 25: 8; 35: 2, 3, 7, 15.
Seir[a]: 1 Cron. 1: 38; 2 Cron. 25: 11, 14.
Seira (Țair)[t]: 4 Reg. 8: 21.
Sela (Șela)[a]: Num. 26: 20; 1 Cron. 2: 3; 4: 21.
Selai (Sela, Șila)[t]: 4 Reg. 12: 20.
Selatheil (Șelamiel)[a]: Iud. 8: 1.
Selca (Salca)[t]: Deut. 3: 10.
Selec (Țelec)[a]: 2 Reg. 23: 37; 1 Cron. 11: 39.
Selefi (Talaf)[a]: 2 Ezd. 3: 30.
Selemian, Selemie, Selemiav, Semelie (Șelemiahu, Șelemia)[a]: 1 Ezd. 10: 41; 2 Ezd. 3: 30; 13: 13; Ier. 36: 14, 26; 37: 3, 12; 38: 1.
Selemith (Șelomit)[a]: 1 Cron. 26: 25, 26.
Seletai (Țiltai)[a]: 1 Cron. 8: 20; 12: 20.
Seleuchie, Seleuc (Seleuc)[a]: 1 Mac. 7: 1; 2 Mac. 3: 3; 4: 7; 5: 18.
Selevchia (Seleucia)[t]: 1 Mac. 11: 8.
Selevin (Șaalebin)[t]: Ios. 19: 42.
Selfa (Silca)[t]: 1 Cron. 5: 11.
Selim (Șilhim)[t]: Ios. 15: 32.
Sella, Sealla (Sela)[a]: Fac. 4: 19, 22-23.
Sella, Sela (Șela)[a]: Fac. 38: 5, 11; 46: 12.
Sellaim, Sellai (Șalai)[a]: 2 Ezd. 11: 8; 12: 20.
Sellim (Șilem)[a]: Num. 26: 49.
Sellum (Șalu)[a]: 2 Ezd. 11: 7; 12: 6.
Sellum, Selum (Șalum)[a]: 4 Reg. 15: 10, 13-15; 22: 14; 2 Cron. 28: 12; 34: 22; 1 Ezd. 2: 42; 7: 2; 10: 24, 42; 2 Ezd. 3: 12, 15; 7: 46; Ier. 22: 11; 32: 7; 35: 4.
Selmai (Șalmai)[a]: 2 Ezd. 7: 48.
Selmon (Salmon, Țalmon)[t]: Jud. 9: 48; Ps. 67: 15.
Semaath (Șimiata)[a]: 2 Cron. 24: 26.
Semaie (Șemeia)[a]: 2 Ezd. 3: 29; 6: 10; 10: 8; 12: 6, 18, 33, 35.
Semarith (Șimrita)[a]: 2 Cron. 24: 26.
Semeat (Șimrat)[a]: 1 Cron. 8: 21.
Semec (Șimei)[a]: 1 Cron. 6: 17.
Semediu[a]: 3 Ezd. 9: 34.
Semei, Simei, Semeiu, Semeu, Semi (Șimei)[a]: Ieș. 6: 17; Num. 3: 18; 2 Reg. 16: 5, 6, 13; 19: 16, 18, 21, 23; 3 Reg. 1: 8; 2: 8, 36, 38-41, 44; 1 Cron. 3: 19; 5: 4; 6: 29; 8: 21; 23: 7, 9, 10; 27: 27; 1 Ezd. 10: 23, 33, 38; Est. 2: 5; 11: 2; Zah. 12: 13; 3 Ezd. 9: 23, 33.
Semeia, Semei, Semeie, Samaia, Semeiu, Semene (Șemaia)[a]: 3 Reg. 12: 22; 1 Cron. 15: 8, 11; 26: 4, 6; 27: 27; 2 Cron. 11: 2; 12: 5, 7, 15; 17: 8; 29: 14; 31: 12, 13, 15; 35: 9; 1 Ezd. 8: 13, 16; 10: 21, 31; Ier. 26: 20; 29: 24, 31, 32; 36: 12; 3 Ezd. 8: 42.
Semei[a]: Lc. 3: 26.
Semeie (Șema)[a]: 2 Ezd. 8: 4.

Semeie (Ţelemia)[a]: 1 Cron. 26: 14.
Semeri (Şimri)[a]: 1 Cron. 26: 10; 3 Ezd. 9: 21.
Semerie (Şemaria)[a]: 1 Ezd. 10: 41.
Semeron (Şimron)[t]: Ios. 11: 1; 12: 20.
Semeron (Ţemaraim)[t]: 2 Cron. 13: 4.
Semida (Şemida)[a]: Num. 26: 32; Ios.17: 2.
Semiramoth (Şemiramot)[a]: 1 Cron.15: 18, 20; 16: 5; 2 Cron. 17: 8.
Semla (Samla, Şamla)[a]: Fac. 36: 36; 1 Cron. 1: 47, 48.
Semlae (Şamlai)[a]: 1 Ezd. 2: 46.
Semran (Şimron)[a]: Num. 26: 24.
Semri (Şimri)[a]: 1 Cron. 26: 10.
Sen (Şen)[t]: 1 Reg. 7: 12.
Senaa[a]: 1 Ezd. 2: 35; 2 Ezd. 7: 38.
Senaath (Şimeat)[a]: 4 Reg. 12: 21.
Seneser (Şenaţer)[a]: 1 Cron. 3: 18.
Seni (Sene)[t]: 1 Reg. 14: 4.
Sennaheriv, Senaheriv, Senacheriv, Sinaheriv (Senaherib, Sanherib)[a]: 4 Reg. 18: 3; 19: 16, 20, 36; 2 Cron. 32: 1, 2, 9, 10, 22; Ecles. 48: 20; Tob. 1: 18, 21; Is. 36: 1; 37: 21, 37; 1 Mac. 7: 41; 2 Mac. 15: 22; 4 Ezd. 7: 40.
Sennar, Sinar (Şinear)[t]: Is. 11: 11; Dan. 1: 2; Zah. 5: 11, v. şi Sinar.
Senne (Senna)[a]: 2 Ezd. 11: 9.
Sennim (Ţaanaim)[t]: Jud. 4: 11.
Sensena (Sansana)[t]: Ios. 15: 31.
Seorim[a]: 2 Cron. 24: 8.
Sepolemon[a]: 3 Ezd. 5: 17.
Sereon (Ţibon, Ţibeon)[a]: Fac. 36: 2, 14, 20, 24, 29.
Seresel, Sereser (Nergal-Şareţer)[a]: Ier. 39: 3, 13.
Sereth (Ţeret)[a]: 1 Cron. 4: 7.
Serevie, Sarevie (Şerebia)[a]: 2 Ezd. 8: 7; 9: 4, 5; 10: 12; 12: 8, 24; 3 Ezd. 5: 26.
Seri[a]: Num. 24: 18.
Serorf (Ţeror)[a]: 1 Reg. 9: 1.
Serva (Ţerua)[a]: 3 Reg. 11: 26.
Sesac (Şaşac)[a]: 1 Cron. 8: 14, 25.
Sesac (Şesac)[t]: Ier. 51: 41.
Sesac, Sesac (Şişac, Şeşonk)[a]: 3 Reg. 11: 40; 14: 25; 2 Cron. 12: 2, 5, 7, 8.
Sesai (Şeşai)[a]: Ios. 15: 14.
Sesan (Şeşan)[a]: 1 Cron. 2: 31, 34.
Sesufan (Şeşufan)[a]: 1 Cron. 8: 5.
Sether (Şetar)[a]: Est. 1: 14.
Setim (Sitim)[t]: Ios. 2: 1; Mi. 6: 5.
Setrai (Şitrai)[a]: 1 Cron. 27: 29.
Seva (Şeba)[a]: 2 Reg. 20: 1, 2, 6, 7, 10, 13, 21, 22.
Sevenie, Sehenie (Şeccania)[a]: 2 Ezd. 3: 29; 6: 18; 12: 3, 14.
Seveon (Ţibeon)[a]: 1 Cron. 1: 38, 40.
Sevethai (Şabetai, Şabtai)[a]: 1 Ezd. 10: 15, v. şi Savatheul.
Sevevian, Sedeviia, Sarevie, Serevie (Şerebia): 3 Ezd. 3: 26; 8: 48, 55; 9: 48.
Sevia (Ţibia)[a]: 1 Cron. 8: 9; 2 Cron. 24: 1.
Sevoim (Ţeboim)[t]: Deut. 29: 23; 1 Reg. 13: 18; Ose. 11: 8.
Sevuie, Savanie (Şebania)[a]: 2 Ezd. 9: 4, 5; 10: 4, 10, 12.
Sfat, Şafat (Şafat)[a]: 1 Cron. 3: 22; 5: 12; 27: 29.
Siaa, Soiha (Sia)[a]: 1 Ezd. 2: 44; 2 Ezd. 7: 47, 48.
Siaha (Ţiha)[t]: 2 Ezd. 11: 21.
Sichelia (Ţiclag)[a]: 2 Ezd. 11: 28.
Sichelig, Sichilig (Ţiclag)[t]: Ios. 15: 31; 19: 5; 1 Cron. 4: 30; 12: 1, 20, v. şi Sechelig.
Sichione (Sicion)[t]: 1 Mc. 15: 23.
Siden (Side)[t]: 1 Mac. 15: 23.
Sidon (Sidon)[a]: Fac. 10: 15; 1 Cron. 1: 13.
Sidon Gheraram (Sidon, Gerar)[t]: Fac. 10: 19.
Sidon[t]: Fac. 49: 13; Ios. 11: 8; 13: 6; 19: 28; Jud. 1: 31; 10: 6; 18: 28; 2 Reg. 24: 6; 3 Reg. 11: 33; 17: 9; Is. 23: 24; Ier. 25: 22; 27: 3; 47: 4; Ezec. 27: 8; 28: 21, 22; Ioil 3: 4; Zah. 9: 2; 1 Mac. 5: 15; 4 Ezd. 1: 11; Mat. 11: 21, 22; 15: 21; Mc. 3: 8; 7: 24, 31; Lc. 4: 26; 6: 17; 10: 13, 14.
Sidor (En-Dor)[t]: Ps. 82: 11.
Sidrah, Sidralu (Şadrac)[a]: Dan. 1: 7; 2: 49; 3: 12-14, 16, 19, 20, 22, 23.
Siemarith (Itamar)[a]: 3 Ezd. 8: 32.
Sienie, Sienes (Siena, Siene)[t]: Ezec. 29: 10; 30: 6.
Sif (Zif)[a]: 1 Cron. 4: 16.
Sifar (Sefar)[t]: Fac. 10: 30.
Sifor (Ţipor)[a]: Ios. 24: 9.
Sigor, Segor (Ţoar)[t]: Fac. 13: 10; 14: 2, 8; 19: 22, 23, 20; Is. 15: 5; Ier. 48: 34.
Siha (Ţiha)[a]: 1 Ezd. 2: 43.
Sihar[t]: Io. 4: 5.
Sihem[a]: Fac: 34: 2, 6, 8, 11, 13, 18, 26.
Sihim, Sihem, Sichim, Sihima, Sihiem (Sichem, Sihem)[t]: Fac. 12: 6; 33: 19; 35: 4; 37: 13, 14; Ios. 17: 7; 20: 7; 21: 21; 24: 1, 25, 32; Jud. 8: 31; 9: 1-3, 6, 7, 18, 20, 26, 28, 31, 34, 39, 49; 21: 19; 3 Reg. 12: 1, 25; 1 Cron. 6: 67; 2 Cron. 10: 1; Ps. 59: 6; 107: 8; Ecles. 50: 28; Ier. 41: 5; Ose. 6: 9; 3 Ezd. 5: 22.
Sihon, Sihom, Sion (Sihon)[a]: Num. 21: 26-39, 34; 32: 33; Deut. 1: 4; 2: 24, 26, 30-32; 3: 2, 6; 29: 7; 31: 4; Ios. 2: 10; 9: 10; 12: 2, 5; 13: 10, 21, 27; Jud. 11: 19; 3 Reg. 4: 19; Ps. 134: 11; 135: 19.
Sihor (Şihor)[t]: Ios. 19: 26.
Sihor[t] (Şihor)[a]: 1 Cron. 13: 5.
Silo, Silos (Şilo, Silo)[t]: Ios. 18: 1, 9, 10; 19: 51; 21: 2; 22: 12; Jud. 18: 31; 20: 18; 21: 2, 9, 12, 21; 1 Reg. 1: 3, 24; 2: 14; 3: 21; 4: 3, 4; 14: 3; 3 Reg. 2: 27; 14: 1, 4; Ier. 7: 12, 14; 41: 5.
Siloe (Siloam)[a]: 2 Ezd. 3: 15.
Silom, Siloe, Siloi (Siloam, Siloe)[t]: Ps. 77: 60; Is. 8: 6; Ier. 26: 9; Lc. 13: 4; Io. 9: 7, 11.
Sim (Sim, Sem)[a]: Fac. 5: 32; 6: 10; 7: 13; 9: 18, 26, 27; 10: 1, 21, 22; 1 Cron. 1: 24; Ecles. 49:19; Lc. 3: 36.
Simeon, Simion, Simon (Simeon)[a]: Fac. 29: 33; 34: 25, 30; 35: 23; 42: 25, 36; 43: 23; 46: 10; 48: 5; 49: 5; Ieş. 1: 2; 6: 15; Num. 1: 6, 22; 2: 12; 7: 36; 10: 19; 13: 6; 25: 14; 26: 12, 14; 34: 20; Deut. 27: 13; Ios. 19: 1, 9; 21: 4, 9; Jud. 1: 3, 17; 1 Cron. 2: 1; 4: 20, 42; 6: 65; 12: 25; 2 Cron. 15: 9; 34: 6; 1 Ezd. 10: 31; Iud. 6: 11; 8: 1; 9: 2; Ecles. 50: 1; Ezec. 48: 24, 25, 33; 1 Mac. 2: 1, 3, 65; 5: 17, 20, 55; 9: 19, 37, 61, 65, 67; 10: 74, 82; 11: 59, 64; 12: 38; 13: 1, 13, 14, 17, 20, 25, 27, 33, 34, 36, 42, 43, 47, 50, 54; 14: 4, 17, 20, 24, 25, 27, 29, 32, 35, 40, 46, 47, 49; 15: 1, 2, 17, 21, 24, 26, 33, 36; 16: 1, 2, 13, 14, 2 Mac. 3: 4, 11; 4: 1, 3; 8: 22; 10: 19, 20; 3 Ezd. 9: 32; Lc. 2: 25, 34; 3: 30.
Simeron (Şimeron)[a]: 1 Cron. 7: 1.
Simivir (Şemeber)[a]: Fac. 14: 2.
Simma, Samaa, Semaa (Şama, Şimea)[a]: 2 Reg. 13: 3; 23: 11, 25; 1 Cron. 2: 13; 3: 5; 6: 39; 8: 32.
Simon[a]: Mat. 4: 18; 10: 2, 4; 13: 55; 16: 16, 17; 26: 6; 27: 32; Mc. 1: 16, 29, 30, 36; 3: 16, 18; 6: 3; 14: 3, 37; 15: 21; Lc. 4: 38; 5: 3-5, 8, 10; 6: 14, 15; 7: 40, 43, 44; 9: 20; 22: 31; 23: 26; 24: 34; Io. 1: 40-42; 6: 8, 69, 72; 13: 6, 9, 24, 26, 36; 18: 10, 11, 15, 25; 20: 2, 6; 21: 2, 3, 7, 11, 15-17.
Sin, Sim, Sina (Sin, Şin)[t]: Ieş. 16: 1; 17: 1; Num. 13: 22; 26: 14; 33: 36; Deut. 32: 51; Ios. 15: 1, 3.
Sinaar, Senaz (Senaar, Şinear)[t]: Fac. 10: 10; 11: 12; 14: 1, 9; Is. 11: 11; Dan. 1: 2; Zah. 5: 11, v. şi Sennar.

Sinai[t]: Ieş. 16: 1; 19: 1, 2, 11, 18, 20, 23; 24: 16; 31: 18; 34: 2, 4, 29, 32; Lev. 8: 38; 25: 1; 26: 45; 27: 34; Num. 1: 1, 19; 9: 15; 10: 12; 26: 64; 27: 14; 28: 6; 33: 15, 16; Deut. 33: 2; Jud. 5: 5; Iud. 5: 14; Ps. 67: 9; Ecles. 48: 7; 4 Ezd. 3: 17.
Sinone[a]: 3 Ezd. 5: 31; 8: 55.
Sion (Siaha)[a]: 1 Ezd. 2: 14.
Sion, Seon (Sion)[t]: Ios. 19: 19; 2 Reg. 5: 7; 3 Reg. 8: 1; 4 Reg. 19: 21, 31; 1 Cron. 11: 5; 2 Cron. 5: 2; Ps. 9: 12, 15; 13: 7; 19: 3; 47: 3, 12, 13; 49: 2; 50: 20; 52: 7; 64: 2; 68: 36; 72: 28; 73: 2; 75: 3; 77: 68; 83: 8; 86: 2, 5; 96: 8; 98: 2; 109: 2; 124: 1; 125: 1; 127: 5; 128: 5; 131: 13; 132: 3; 133: 3; 134: 21; 136: 1, 3; 145: 10; 147: 12; 149: 2; Ecles. 24: 15; 36: 16; 48: 20, 27; Cânt. 3: 11; Is. 1: 8; 3: 17; 4: 3-5; 8: 18; 10: 12, 24, 32; 12: 6; 14: 32; 16: 1; 18: 7; 23: 12; 24: 23; 26: 1; 28: 16; 29: 8; 30: 19; 31: 9; 33: 5, 14, 20; 34: 8; 35: 10; 37: 22, 32; 41: 27; 46: 13; 49: 14; 51: 3; 52: 1, 2, 7, 8; 59: 20; 62: 11; 64: 10; 66: 8; Ier. 3: 14; 4: 6, 31; 6: 2; 8: 19; 31: 6, 12; 48: 45; 51: 10, 35; Plâng. 1: 4, 6, 17; 2: 1, 4, 8, 10, 13, 18; 4: 2, 21, 22; 5: 11, 18; Bar. 4: 14, 24; Ioil 2: 1, 23, 32; 3: 16, 21; Am. 1: 2; 6: 1; Avd. 1: 21; Mi. 1: 13; 3: 10, 12; 4: 8, 10, 11, 13; Sof. 3: 14, 16; Zah. 1: 17; 2: 10; 8: 2, 3; 9: 9, 13; 1 Mac. 4: 37, 60; 5: 54; 6: 48, 62; 7: 33; 10: 11; 14: 26; 4 Ezd. 2: 40; 3: 2, 28, 31; 6: 1, 19; 10: 7, 20, 23, 44; 13: 35; Mat. 21: 15; Io. 12: 15.
Sior (Ţior)[t]: Ios. 15: 54.
Sior (Ţohar)[a]: Fac. 23: 8.
Sir (Ţir)[t]: Ios. 19: 35.
Sirah[a]: Ecles. 50: 29; 51: 1.
Sira[t]: 2 Reg. 3: 26.
Siria, Siriia, Asiria, Sira (Siria)[t]: Deut. 23: 4; Jud. 3: 10; 10: 6; 2 Reg. 8: 5, 6; 3 Reg. 10: 29; 11: 25; 20: 21; 4 Reg. 13: 17, 19; 16: 5-7; 24: 2; 2 Cron. 1: 17; 16: 2, 7; 18: 30; 20: 2; 22: 5; 28: 23; Iud. 2: 9;Is. 7: 1, 5, 8; 17: 3; Ier. 35: 11; Ezec. 16: 57; Am. 1: 5; 1 Mac. 3: 13; 11: 2, 60; 3 Ezd. 2: 25; 4: 48; 6: 3, 7, 27; 7: 2; 8: 21, 26; Mat. 4: 24; Lc. 2: 2.
Siria-Soval[t]: Iud. 3: 1, 14.
Siron, Seron (Siron)[a]: 1 Mac. 3: 13, 23.
Sis (Ţiţ)[t]: 2 Cron. 20: 16.
Sisa (Şişa)[a]: 3 Reg. 4: 3.
Sisai (Şaşai)[a]: 1 Ezd. 10: 40.
Sisai (Şeşai)[a]: Num. 13: 23; Jud. 1: 10.
Sisamoi (Sismai)[a]: 1 Cron. 2: 40.
Sisara, Sisera (Sisera)[a]: Jud. 4: 7, 9, 12, 14, 17, 18, 20, 22; 5: 20, 26, 30; 1 Reg. 12: 8; 1 Ezd. 2: 53; 2 Ezd. 7: 55; Ps. 82: 10.
Siseanul, Sisennes (Sisin, Tatnai)[a]: 3 Ezd. 6: 3, 7, 27; 7: 1.
Sistrat (Sostrate)[a]: 2 Mac. 4: 29.
Sith, Sit (Seth, Set)[a]: Fac. 4: 25, 26; 5: 3-4, 6-8; Num. 24: 17; Ecles. 49: 19; Lc. 3: 38.
Siva (Siva, Şeia)[a]: 2 Reg. 20: 25.
Siva (Ţiba)[a]: 2 Reg. 9: 2-4, 9, 11, 12; 16: 1-4; 19: 17, 29.
Sivoim, Savoim (Ţeboim)[t]: Fac. 10: 19; 14: 2, 8
Siza (Şiza)[a]: 1 Cron. 11: 42.
Socoth, Socot, Sohodot, Sohoth (Sucot)[t]: Fac. 33: 17; Ieş. 12: 37; 13: 20; Num. 33: 5, 6; Ios. 13: 27; Jud. 8: 5, 6, 8, 14-16; 3 Reg. 7: 46; 2 Cron. 5: 17.
Socothvenoth (Sucot-Benot)[f]: 4 Reg. 17: 30.
Sodi[a]: Num. 13: 11.
Sodii (Sud)[t]: Bar. 1: 4, 8.
Sodoma, Sodom (Sodoma)[t]: Fac. 10: 9; 13: 10, 12; 18: 16, 20, 22, 26; 19: 1, 24, 28; Deut. 28: 33; 32: 32; Is. 1: 9; 3: 9; 13: 19; Ier. 49: 18; 50: 40; Ezec. 16: 46, 49, 55, 56; Am. 4: 11; Sof. 2: 9; 4 Ezd. 2: 8; Mat. 10: 15; 11: 23, 24; Lc. 10: 12; 17: 29.
Sofah (Şofac)[a]: 1 Cron. 19: 16.
Sofaiu (Ţofai)[a]: 1 Cron. 6: 26.
Sofan (Atarot-Şofan)[t]: Num. 32: 35.
Sofar (Ţofar)[a]: Iov. 2: 11; 11: 1; 20: 1; 42: 9.
Sofarvaim, Sefarvail, Sefarveim (Sefarvaim)[t]: 4 Reg. 17: 24, 31; 18: 33; 19: 13; Is. 36: 19; 37: 13.
Soferet, Sofereth[a]: 1 Ezd. 2: 55; 2 Ezd. 7: 57.
Sofonie, Sofoniam (Sofonie, Ţefania)[a]: 4 Reg. 25: 18; Ier. 21: 1; 29: 24, 29; 37: 3; 52: 24; Sof. 1: 1; Zah. 6: 10, 14; 4 Ezd. 1: 40.
Soho, Sohol, Sohon, Soco (Soco)[t]: Ios. 15: 35; 1 Reg. 17: 1; 19: 22; 3 Reg. 4: 10; 2 Cron. 11: 7; 28: 18.
Sohonie (Şehanie)[a]: 1 Cron. 8: 26.
Sohorie (Şeharia)[a]: 1 Cron. 8: 26.
Solamiil, Samuil, Şelumiel (Samuel)[a]: Num. 1: 6; 2: 12; 7: 36, 41; 10: 19; 34: 20.
Solomit (Şelomit)[a]: 2 Cron. 11: 20.
Solomon, Salomon (Solomon)[a]: 2 Reg. 5: 14; 12: 24; 3 Reg. 1: 10-13, 17, 19, 21, 26, 30, 33, 34, 37-39, 43, 46, 50-53; 2: 1, 12, 13, 17, 22, 23, 25, 27, 28, 29, 41, 45; 3: 1, 3-6, 11, 15; 4: 1, 7, 11, 15, 21, 22, 25-27, 29, 30, 32, 33; 5: 1, 2, 7, 8, 10-13, 15, 18; 6: 1, 2, 11, 14; 7: 1, 13, 14, 45, 47, 48; 8: 1, 2, 5, 12, 15, 54, 63, 65; 9: 1, 10-12, 14, 17, 21-28; 10: 1-4, 10, 13, 14, 16, 18, 21, 23, 24, 28; 11: 1, 2, 5-7, 25-28, 31, 40-43; 12: 2, 21, 23; 14: 21, 26; 4 Reg. 21: 7; 23: 13; 24: 13; 25: 16; 1 Cron. 3: 5, 10; 6: 10, 32; 14: 4; 22: 5-7; 23: 1; 28: 5, 6, 9, 11, 20; 29: 1, 19, 22, 23-25, 28; 2 Cron. 1: 1, 2, 5, 6, 8, 11, 13; 2: 1, 17; 3: 1; 4: 16, 19, 22; 5: 1, 6; 6: 1, 13; 7: 1, 5, 7, 8, 11; 8: 1, 2, 6, 8, 10, 12, 17, 18; 9: 1-3, 9, 10, 12-15, 22, 23, 25, 29, 30; 10: 2, 6; 11: 3, 17; 13: 6, 7; 30: 26; 33: 7; 35: 3, 4; 1 Ezd. 2: 55, 58; 2 Ezd. 7: 57, 60; 11: 3; 12: 45; 13: 26; Ps. 71: 1; 126: 1; Ecles. 47: 15; Prov. 1: 1; 25: 1; Cânt: 1: 4; 3: 7, 9, 11; Ier. 52: 20; 2 Mac. 2: 12; 3 Ezd. 1: 3, 5; 5: 35; 4 Ezd. 7: 38; 10: 46; Mat. 1: 6, 7; 6: 29; 12: 42; Lc. 11: 31; Io. 10: 23.
Soloni (Şalum)[a]: 3 Ezd. 8: 1.
Somer, Semer (Şemer, Şomer)[a]: 3 Reg. 16: 24; 4 Reg. 12: 21; 1 Cron. 7: 32, 34.
Sorec[t]: Jud. 16: 4.
Sosipator, Sosipatăr (Sosipater)[a]: 2 Mac. 12: 19, 24.
Sotai, Sothai (Sotai)[a]: 1 Ezd. 2: 55; 2 Ezd. 7: 57.
Sova (Ţova, Ţoba)[t]: 2 Reg. 8: 3, 5, 12; 23: 36; 3 Reg. 11: 23; 1 Cron. 18: 3, 5; 19: 6; Ps. 59: 2.
Sovah (Sovac, Şobac)[a]: 2 Reg. 10: 16, 18.
Sovai (Şobai)[a]: 1 Ezd. 2: 42; 2 Ezd. 7: 46.
Soval (Şobal)[a]: Fac. 36: 20, 23, 29; 1 Cron. 1: 38, 40; 2: 52; 3: 5; 4: 12.
Sovav (Şobab)[a]: 2 Reg. 5: 14; 1 Cron. 2: 18, 14: 4.
Sovec (Şobec)[a]: 2 Ezd. 10: 24.
Sovi (Şobi)[a]: 2 Reg. 17: 27.
Sovna, Sovnam, Şovna (Şebna)[a]: 4 Reg. 18: 18, 26, 37; 19: 2; Is. 22: 15; 36: 3, 11, 22; 37: 2.
Sovohai, Sovohei (Sibecai, Şibecai)[a]: 2 Reg. 21: 8; 1 Cron. 11: 29; 20: 4; 27: 11.
Sovoil (Şebuel): 1 Cron. 23: 16; 24: 20; 25: 20; 26: 29.
Sovova (Ţoveva)[a]: 1 Cron. 4: 8.
Spaimă de pretutindeni (Magor Misabib)[a]: Ier. 20: 3.
Spartiate (Sparta)[t]: 1 Mac. 12: 2; 14: 16.
Stharvuzanai, Stharvuzanaim (Şetar-Boznai)[a]: 1 Ezd. 5: 6; 6: 6, 13.
Stur (Setur)[a]: Num. 13: 14.
Sua (So)[a]: 4 Reg. 17: 4.
Suadom[a]: 3 Ezd. 5: 22.

Sual (Șual)[a]: 1 Cron. 7: 36.
Suar (Țuar)[a]: Num. 1: 8; 2: 5; 7: 18, 23; 10: 15.
Subvuiil, Suvuil (Șebuel)[a]: 1 Cron. 23: 16; 25: 4.
Sue (Șua)[a]: Fac. 38: 12.
Sue (Șuah)[a]: 1 Cron. 1: 32; 2: 3.
Suf (Țuf)[a]: 1 Reg. 1: 1; 9: 5.
Sufa (Țofa)[a]: 1 Cron. 7: 35, 36.
Suftala (Șutelah)[a]: Num. 26: 35, 36.
Suh (Țuh)[a]: 1 Cron. 6: 35.
Suham (Șuham)[a]: Num. 26: 42.
Suișul Scorpiei, Suișul Scorpionului (Acrabim)[t]: Ios. 15: 3; Jud. 1: 36.
Sulamiteanca (Sulamita)[a]: Cânt. 6: 12.
Suna, Sunam, Sunem (Șunem, Sunem)[t]: Ios. 19: 18; 1 Reg. 28: 4; 4 Reg. 4: 8.
Suni (Șumi)[a]: Fac. 46: 16.
Suni (Șunie, Suni)[a]: Num. 26: 15.
Suoa (Șua)[a]: 1 Cron. 7: 32.
Sur (Sur, Șur)[t]: Fac. 16: 7; 20: 1; 25: 18; Ieș. 15: 22; 1 Reg. 15: 7; 27: 8.
Sur (Țohar)[a]: Fac. 46: 10.
Sur (Țur)[a]: Num. 25: 15; 31: 8; Ios. 13: 21; 1 Cron. 8: 30.
Sur, Șohar[a]: Ieș. 6: 15.
Sur[a]: 3 Ezd. 5: 30.
Suriil (Țuriel)[a]: Num. 3: 35.
Surisaddai, Surisadai (Țurisadai)[a]: Num. 1: 6; 2: 12; 7: 36, 41; 10: 19.
Sur[t]: 4 Reg. 11: 6.
Susa (Șausa, Savșa)[a]: 1 Cron. 18: 16.
Susagazi (Șaașgaz)[a]: Est. 2: 14.
Susan (Suza, Susa)[a]: Est. 1: 2, 5; 2: 3, 5, 8; 3: 15; 4: 8, 16; 8: 14; 9: 6, 11, 13-15; 11: 3; 16: 18.
Susanna (Susana)[a]: Dan. 13: 2, 7, 22, 24, 31, 42, 63; Lc. 8: 3.
Susi[a]: Num. 13: 12.
Suva (Suva, Șoba)[a]: 3 Ezd. 5: 34.
Suvail (Șubael)[a]: 1 Cron. 25: 20; 26: 24.

T

Taan (Tahan)[a]: 1 Cron. 7: 25.
Tafet (Tafat)[a]: 3 Reg. 4: 11.
Tafne, Tafna (Tapuah)[t]: Ios. 12: 17; 15: 34; 16: 8; 17: 7, 8.
Tafni, Tafnes, Tafnis (Țoan, Tahpanes)[t]: Ier. 2: 16; 43: 7-9; 44: 1; 46: 14; Ezec. 30: 14, 18.
Tahas (Tahaș)[a]: Fac. 22: 24.
Tahath[t]: Num. 33: 26, 27.
Tahnes (Tafnes, Tahpenes)[a]: 3 Reg. 11: 19, 20.
Tali (Telah)[a]: 1 Cron. 7: 25.
Talmai[a]: Num. 13: 23.
Taneos[t]: Ps. 77: 12, 43.
Tanim (Țoan)[a]: Num. 13: 23.
Tanis, Taneos (Țoan)[t]: Is. 19: 11, 13; 30: 4.
Taveiu (Tebah)[a]: Fac. 22: 24.
Tars (Tarah)[t]: Num. 33: 27.
Taveit (Tabeel)[a]: Is. 7: 6.
Tavelie (Tebalia)[a]: 1 Cron. 26: 11.
Tavaoth (Taboot)[a]: 1 Ezd. 2: 43.
Tavremon (Tabrimon)[a]: 3 Reg. 15: 18.
Teascul Ziv (Iecheb-Zeeb)[t]: Jud. 7: 25.
Tecue (Tecoa)[a]: 1 Cron. 2: 24.
Telem[a]: 1 Ezd. 10: 24.
Telim (Telem)[t]: Ios. 15: 24.
Telmala (Telmelah, Tel-Melah)[a]: 1 Ezd. 2: 59.
Telmon, Temon (Talmon)[a]: 1 Ezd. 2: 42; 2 Ezd. 7: 46; 11: 19; 12: 25.
Teth (Gat)[t]: 1 Reg. 17: 4, v. și Gheth.
Terfala (Tarpel)[t]: 1 Ezd. 4: 9.
Tersa, Thersa (Tirța)[a]: Num. 26: 22; 27: 1; 36: 11; Ios.17: 3.
Tersa, Thersa (Tirța)[t]: Ios. 12: 24; 3 Reg. 14: 17; 15: 21, 33; 16: 6, 8, 9, 15, 17, 23; 4 Reg. 15: 14, 16.
Tevath (Tabat)[t]: Jud. 7: 23.
Thacasin (Ita-Cațin)[t]: Ios. 19: 13.
Thadal (Tidal, Tideal)[a]: Fac. 14: 1.
Thadesar (Telasar)[t]: Is. 37: 12.
Thadeu (Tadeu)[a]: Mat. 10: 3; Mc. 3: 18.
Thafsa (Tifsah)[t]: 3 Reg. 4: 24.
Thahat[a]: 1 Cron. 7: 20.
Thalsa (Saltas)[a]: 3 Ezd. 9: 22.
Thamar, Tamar (Tamara, Tamar)[a]: Fac. 38: 6, 11, 12, 24; Rut. 4: 13; 2 Reg. 13: 4-8, 10, 20, 22; 14: 27; Mat. 1: 3.
Thamar[t]: Ezec. 47: 19; 48: 28.
Thamna (Temna, Timna)[a]: Fac. 36: 12; 38: 19, 14; 1 Cron. 1: 39, 51.
Thamna, Thamnatha (Timna)[t]: Ios. 15: 10. 57; 2 Cron. 28: 18; Jud. 14: 1, 2, 5; 15: 6; 1 Mac. 9: 50.
Thamnathsare (Timnat-Heres)[t]: Jud. 2: 9.
Thamnathsare, Thamnathsaraa (Timnat-Serah)[t]: Ios. 19: 50; 24: 30.
Thanac, Thanah (Taanac)[a]: Jud. 1: 27; 5: 19.
Thanah, Thenac (Tanac, Taanac)[t]: Ios. 12: 21; 21: 25; 3 Reg. 4: 12.
Thanath Selo (Taanat-Silo)[t]: Ios. 16: 6.
Thanehumeth, Thanhumeth (Tanhumet)[a]: 4 Reg. 25: 23; Ier. 40: 8.
Thara, Thari, Thare (Tara, Terah)[a]: Fac. 11: 24-28, 31, 32; Ios. 24: 2; 1 Cron. 1: 26; Lc. 3: 34.
Tharaa (Tarea)[a]: 1 Cron. 8: 35; 9: 41.
Tharana (Tirhana)[a]: 1 Cron. 2: 48.
Tharathon (Piraton)[t]: Jud. 12: 15.
Tharca, Tharaca (Tirhaca)[a]: 4 Reg. 19: 9; Is. 37: 9.
Tharelachi (Tarela)[t]: Ios. 18: 27.
Thares, Thara (Tereș)[a]: Est. 2: 21; 6: 2; 12: 1.
Tharithac (Tartac)[t]: 4 Reg. 17: 31.
Tharsa (Traseu)[a]: 2 Mac. 3: 5.
Tharsis (Tarșiș)[a]: Fac. 10: 24; 1 Cron. 1: 7.
Tharsis, Thars, Tars (Tars, Tarsis, Tarșiș)[t]: 3 Reg. 10: 22; 2 Cron. 9: 21; 20: 36, 37; Ps. 47: 8; 71: 10; Iud. 2: 13; Is. 2: 16; Ier. 10: 9; Ezec. 38: 13; Iona 1: 3; 4: 2.
Thasi (Tasi)[a]: 1 Mac. 2: 3.
Thathani, Thathanai (Tatnai)[a]: 1 Ezd. 5: 3, 6; 6: 6, 13.
Thaveil (Tabeel)[a]: 1 Ezd. 4: 7; Is. 7: 6.
Thavis (Tebeț)[t]: 2 Reg. 11: 21.
Thavor, Tavor, Tabor (Tabor)[t]: Ios. 19: 22; Jud. 4: 6, 12, 14; 1 Reg. 10: 2; 1 Cron. 6: 77; Ps. 88: 13; Ier. 46: 18; Ose. 5: 1.
Thecam (Ticva)[t]: 3 Ezd. 9: 14.
Thecua, Thecue, Thecuia (Tecoa)[t]: 2 Reg. 14: 2; 2 Cron. 11: 6; 20: 20; Ier. 6: 1; Am. 1: 1; 1 Mac. 9: 33.
Thecue (Ticva)[a]: 4 Reg. 22: 14; 1 Ezd. 10: 15.
Theglathfalasar, Telgot Falesar, Telgat Falnasar, Thelgathfalnasar, Thelgothfalnasar (Tiglatfalasar, Tiglat-Pileser)[a]: 4 Reg. 15: 29; 16: 7, 10; 1 Cron. 5: 6, 26; 2 Cron. 28: 20.
Thehin (Tahan)[a]: Num. 26: 35.
Thelasar (Telasar)[t]: 4 Reg. 19: 12.
Thelharsa, Telharza (Telharșa, Tel-Harșa)[t]: 1 Ezd. 2: 59; 2 Ezd. 7: 61; 3 Ezd. 5: 36.
Thelmela (Tel-Mela)[t]: 2 Ezd. 7: 61; 3 Ezd. 5: 36.

Thema (Tamah)[a]: 1 Ezd. 2: 53; 2 Ezd. 7: 55.
Thema (Tema)[a]: Fac. 25: 15; 1 Cron. 1: 80.
Theman (Tema, Teman)[t]: Iov. 7: 19; Ier. 25: 23; 49: 7, 20; Bar. 3: 22, 23; Am. 1: 12.
Theman (Teman)[a]: Fac. 36: 11, 15, 42; 1 Cron. 1: 36, 53.
Themna, Thamnata (Timnota, Timnata)[t]: Ios. 19: 43; 1 Mac. 9: 50.
Theodotie (Teodot)[a]: 2 Mac. 14: 19.
Theodotion (Theodotion)[a]: Dan. 12: 13.
Theofil[a]: Lc. 1: 3.
Theres, Thara, Thares (Tereș)[a]: Est. 2: 21; 6: 2; 12: 1.
Thesanon[a]: 3 Ezd. 5: 31.
Thevath (Tibhat)[t]: 1 Cron. 18: 8.
Thevedie[a]: 3 Ezd. 9: 28.
Thevis (Teveț, Tebeț)[t]: Jud. 9: 50.
Thevni (Tibni)[a]: 3 Reg. 16: 21, 22.
Thiia (Tera)[t]: 3 Ezd. 8: 43.
Thiras (Tiras)[a]: Fac. 10: 2; 1 Cron. 1: 5.
Thiria[a]: 1 Cron. 4: 16.
Thofil (Tofel)[t]: Deut. 1: 1.
Thogorma, Togorma (Togarma)[a]: Fac. 10: 3; 1 Cron. 1: 6.
Thogorma (Togarma)[t]: Ezec. 27: 14; 38: 6.
Thola (Tola)[a]: Fac. 46: 13; Num. 26: 23; Jud. 10: 1.
Tholomai, Tholmai (Talmai)[a]: Jud. 1: 10; 2 Reg. 3: 3; 13: 37.
Thoma (Toma)[a]: Mat. 10: 3; Mc. 3: 18; Lc. 6: 15; Io. 11: 16; 14: 5; 20: 24, 26-29; 21: 2.
Thopon (Tefon)[t]: 1 Mac. 9: 50.
Thou (Tou, Toi)[a]: 2 Reg. 9: 9, 10.
Thovadonie (Tov-Adonie, Tov-Adonia)[a]: 2 Cron. 17: 8.
Thovie, Tovie, Toviia, Tovia, Tovi (Tobie, Tobia)[a]: 2 Cron. 17: 8; 1 Ezd. 2: 60; 2 Ezd. 2: 10, 19; 4: 3, 7; 6: 1, 2, 12, 14, 17, 18; 7: 62; 13: 4, 7, 8; Tob. 4: 1; 5: 1, 59, 10, 22; 6: 1, 3, 7, 10, 14; 7: 15; 8: 1, 4, 7, 23, 24; 9: 1, 7, 8; 10: 1, 9, 10; 11: 2, 4, 7, 15, 17; 12: 2; 14: 14; Zah. 6: 10, 14; 2 Mac. 3: 11; 3 Ezd. 5: 29.
Thovu, Thov (Tohu)[a]: 1 Reg. 1: 1; 1 Cron. 18: 9.
Thuval, Tuval (Tubal)[a]: Fac. 10: 2; 1 Cron. 1: 5.
Tigris, Tigride, Tigrul (Tigru)[t]: Fac. 2: 4; Iud. 1: 6; Tob. 5: 1; Eccles. 24: 35; Dan. 10: 4.
Tihon (Hațer-Haticon)[t]: Ezec. 47: 16.
Thilon[a]: 1 Cron. 4: 20.
Timeiu (Timeu)[a]: Mc. 10: 46.
Timothei, Timotheiu (Timotei)[a]: 1 Mac. 5: 6, 11, 34, 40; 2 Mac. 8: 30; 9: 3; 10: 24, 32, 37; 12: 1, 10, 18, 20, 21, 24.
Tir (Tir)[t]: 2 Reg. 5: 11; 24: 7; 3 Reg. 5: 1; 7: 13; 9: 11, 12; 2 Cron. 2: 3, 11; Ps. 44: 13; 82: 8; 86: 4; Is. 23: 1, 5, 8, 15, 17; Ier. 25: 22; 27: 3; 47: 4; Ezec. 26: 2-4, 7, 15; 27: 2, 3, 8, 32; 28: 2, 10, 11; 29: 17, 18; Ose. 9: 13; Ioil 3: 4; Am. 1: 9, 10; Zah. 9: 2; 1 Mac. 5: 15; 11: 59; 2 Mac. 4: 18, 44; 4 Ezd. 1: 11; Mat. 11: 21, 22; 15: 21; Mc. 3: 8; 7: 24, 31; Lc. 6: 17; 10: 13, 14.
Titan[h]: Iud. 16: 8.
Titul Manilie (Titus Manlius)[a]: 2 Mac. 11: 34.
Tiveriada (Tiberiada, Tiberias)[t]: Io. 6: 23.
Tiverie Chesar (Tiberiu Cezar)[a]: Lc. 3: 1.
Tofeth (Tofet)[t]: 4 Reg. 23: 10; Is. 30: 33; Ier. 7: 31, 32; 19: 6, 11, 12-15.
Tohim (Tochen)[t]: 1 Cron. 4: 32.
Tolad[t] (Tolad)[a]: 1 Cron. 4: 29.
Tolvane (Telem)[a]: 3 Ezd. 9: 25.
Tov (Tob)[t]: Jud. 11: 3, 5.
Tova[a]: 3 Ezd. 5: 29.
Toval, Thuval (Tubal)[t]: Ezec. 27: 13; 32: 26; 38: 2, 3; 39: 1.
Tovie (Tobit, Tobi)[a]: Tob. 1: 1, 19, 21, 23, 24; 2: 1, 9; 3: 1; 4: 1; 5: 12, 14, 16, 19, 26; 9: 7; 10: 1, 6, 8; 11: 17, 20; 12: 1; 13: 1.
Tovloh[a]: 3 Ezd. 5: 30.
Trahonia (Trahonitida, Trahonita)[t]: Lc. 3: 1.
Trifon[a]: 1 Mac. 11: 39, 54; 12: 39, 42, 49; 13: 1, 12, 14, 20-22, 24, 31, 34; 15: 10, 25, 37, 39; 2 Mac. 8: 32.
Tripolis (Tripolia, Tripoli)[t]: 2 Mac. 14: 1.
Turnul Turmei (Migdal-Eder)[t]: Fac. 35: 21.
Tuval-Cain (Tubal-Cain)[a]: Fac. 4: 22.
Tuvel (Tobie, Tobia)[a]: 3 Ezd. 5: 37.
Tuvin (Tubi)[t]: 1 Mac. 5: 13.

Ț

Țarina celor Tari (Locul Săbiilor, Helcat-Hațurim)[t]: 2 Reg. 2: 16.
Țarina Olariului[t]: Mat. 27: 7, 10.
Țarina Sângelui[t]: Mat. 27: 8.

U

Ufta[a]: 3 Ezd. 5: 30.
Ul (Hul)[a]: Fac. 10: 23.
Ulai[t]: Dan. 8: 2.
Ulam[a]: 1 Cron. 7: 16, 17; 8: 39, 40.
Uraii (Iri)[a]: 1 Cron. 7: 7.
Uri (Urie, Uri)[a]: Ieș. 31: 2; 35: 30; 38: 22; 1 Cron. 2: 20; 2 Cron. 1: 5; 1 Ezd. 10: 24.
Urie, Urrie (Urie, Uri, Uria)[a]: 2 Reg. 11: 3, 6-12, 14-17, 21, 24, 26; 12: 9, 10, 15; 23: 38; 3 Reg. 4: 19; 15: 5; 4 Reg. 16: 10, 11, 15, 16; 1 Cron. 11: 41; 1 Ezd. 8: 33; 2 Ezd. 3: 3, 21; 8: 4; Is. 8: 2; Ier. 26: 20-22; 3 Ezd. 9: 43; Mat. 1: 6.
Uriil (Uriel)[h]: 4 Ezd. 4: 1; 10: 28.
Uriil, Uril (Uriel)[a]: 1 Cron. 6: 24; 15: 5, 11; 2 Cron. 13: 2.
Ur[t]: Fac. 11: 28, 31.
Us (Uț)[a]: Fac. 10: 23.
Uthai (Utai)[a]: 1 Ezd. 8: 14.
Uvil (Obil)[a]: 1 Cron. 27: 30.
Uzal (Uzal)[a]: Fac. 10: 27.

V

Veir (Beeri)[t]: Fac. 26: 34.
Vethmaaha (Beth-Maaca)[t]: 2 Reg. 20: 14, 15.
Vethsaviia (Batșeba; Betșeba)[t]: Ps. 50: 2; v. și Vethsavia.
Vuzu[t]: Ier. 25: 23.
Vaal (Bael)[a]: 1 Cron. 5: 5; 8: 30; 9: 36.
Vaal Farasin (Baal-Perațim)[t]: 2 Reg. 5: 20.
Vaal, Vaalim, Vaalam (Baal)[h]: Num. 22: 41; Jud. 2: 11, 13; 3: 7; 6: 25, 28, 30, 32; 8: 33; 10: 6, 10; 3 Reg. 16: 31, 32; 18: 18, 21, 22, 25, 26, 40; 19: 18; 22: 54; 4 Reg. 3: 2; 10: 18-23, 25-28; 11: 18; 17: 16; 21: 3; 23: 4, 5; 2 Cron. 23: 17, 7; 28: 1; 33: 3; 34: 4; Ier. 12: 16; 23: 13, 27; 32: 29, 35; Ose. 2: 13, 16, 17; 10: 14; 11: 2; 13: 1; Sof. 1: 4.
Vaala, Vaal (Baal)[t]: Ios. 15: 9, 10, 29; 19: 2; 1 Cron. 4: 33.
Vaalath Veir Rameth (Baalat-Beer-Ramat)[t]: Ios. 19: 8.
Vaalgad (Baal-Gad)[t]: Ios. 11: 17; 12: 7; 13: 5.
Vaalhasor (Baal-Hațor)[t]: 2 Reg. 13: 23.
Vaal Hermon (Baal-Hermon)[t]: Jud. 3: 3; 1 Cron. 5: 23.
Vaalia (Bealia)[a]: 1 Cron. 12: 5.
Vaaliada (Beliada)[a]: 1 Cron. 14: 7.
Vaalim (Baalim)[h]: 1 Reg. 7: 3, 4; 12: 10; Ier. 7: 9; 9: 14; 11: 17; 19: 5.
Vaalis (Baalis)[a]: Ier. 40: 14.
Vaalmaon (Beth-Baal-Meon)[t]: Ios. 13: 17.
Vaalmeon (Baal-Meon)[t]: Num. 32: 38.

Vaal Salisa (Baal-Şalişa)[t]: 4 Reg. 4: 42.
Vaalthamar (Baal-Tamar)[t]: Jud. 20: 33.
Vaalverit (Baalberit)[t]: Jud. 9: 4.
Vaama (Baama)[a]: 1 Ezd. 2: 2.
Vaana, Vana, Vaan, Vanaa (Baana)[a]: 2 Reg. 4: 2, 5, 6, 9; 23: 29; 3 Reg. 4: 12, 16; 1 Cron. 11: 30; 2 Ezd. 2: 2; 3: 4; 7: 7; 10: 27.
Vaasa (Baeşa)[a]: 3 Reg. 15: 16, 17, 19, 21, 22, 27, 28, 32, 33; 16: 1, 3-8, 11-13; 21: 22; 4 Reg. 9: 9; 2 Cron. 16: 1, 3, 5, 6; Ier. 41: 9.
Vachenor[a]: 2 Mac. 12: 35.
Vacvacar (Bacbacar)[a]: 1 Cron. 9: 15.
Vadad, Vadaa (Bedad)[a]: Fac. 36: 25; 1 Cron. 1: 46.
Vadaie (Bedia)[a]: 1 Ezd. 10: 35.
Vadan (Barac)[a]: 1 Reg. 12: 11.
Vadan (Bedan)[a]: 1 Cron. 7: 17.
Vagaon (Bagoas)[a]: Iud. 12: 10, 12; 13: 1; 14: 13.
Vagatha, Gavata (Bigta)[a]: Est. 1: 10; 12: 1.
Vagathan (Bigtan)[a]: Est. 2: 21; 6: 2.
Vahil, Varahil (Baracheel)[a]: Iov. 32: 2, 6.
Vahorim, Vahurim (Bahurim)[t]: 2 Reg. 3: 16; 16: 5; 17: 18; 19: 16; 23: 31; 3 Reg. 2: 8.
Vahride, Vahide (Bacchide)[a]: 1 Mac. 7: 8, 12, 19, 20; 9: 1, 12, 14, 24-26, 29, 32, 43, 47, 49, 57, 58, 63, 68; 10: 12; 2 Mac. 8: 30.
Vala (Bela, Ţoar)[t]: Fac. 14: 2.
Vala (Bilha)[t]: 1 Cron. 4: 29.
Valaan (Bilean)[t]: 1 Cron. 6: 70.
Valaam, Valan (Bilhan)[a]: Fac. 36: 27; 1 Cron. 7: 10.
Valac, Valah (Balac)[a]: Num. 22: 2, 7, 10, 14, 16, 36, 40; 23: 1, 3, 5-7, 11, 13, 15-18, 25, 27, 30; 24: 10, 12, 13, 25; Ios. 24: 9; Jud. 11: 25; Mi 6: 5.
Valadan (Baladan)[a]: 4 Reg. 20: 12; Is. 39: 1.
Valam, Valaam (Valaam, Balaam, Bileam)[a]: Num. 22: 54, 7, 8, 12, 14, 16, 18, 20-23, 29, 31, 34, 40; 23: 1-4, 11, 14, 25, 29, 30; 24: 1, 3, 10, 15, 25; 31: 8; Deut. 23: 45; Ios. 13: 22; 24: 9; 2 Ezd. 13: 2; Mi. 6: 5.
Valanan (Baal-Hanan)[a]: Fac. 36: 38.
Valath, Valaath, Valeath (Baalat)[t]: Ios. 19: 44; 3 Reg. 9: 18; 2 Cron. 8: 6.
Valdad (Bildad)[a]: Iov. 2: 11; 8: 1; 18: 1; 25: 1; 42: 9.
Valea Blagoslovenііі [Binecuvântării] (Emec-Beraca)[t]: 2 Cron. 20: 26.
Valea Corturilor[t]: Ps. 59: 10.
Valea Fiiului Ennon (Valea Hinom, Ben-Hinom, Ghehinom)[t]: 4 Reg. 23: 10; Ier. 7: 31, 32; 19: 2, 6.
Valea Împăratului, Valea Sava (Şave, Valea Regilor)[t]: Fac. 14: 17; 2 Reg. 18: 18.
Valea Luminoasă (Sihem)[t]: Fac. 12: 6.
Valea Meaşterilor (Gheharaşim)[t]: 2 Ezd. 11: 35.
Valea Sălbatecă (Sidim)[t]: Fac. 14: 3, 10.
Valea Sărăturii, Valea Sărăturilor (Valea Sărată, Valea Sării)[t]: 2 Reg. 8: 13; 4 Reg. 14: 7; 2 Cron. 25: 11; Ps. 59: 2.
Valea Strugurului (Valea Eşcol, Eşcol)[t]: Num. 32: 9; Deut. 1: 24.
Valea Tăierii (Valea Judecăţii)[t]: Ioil 4: 14.
Valea Terevinthului (Valea Terebintului, Valea Stejarului)[t]: 1 Reg. 17: 2, 19; 21: 9.
Valea Urieşilor (Valea Refaim)[t]: 2 Reg. 23: 13.
Valea Vedeniii: Is. 22: 1, 5.
Valanan (Baal-Hanan)[a]: 1 Cron. 1: 49.
Valoth (Bealot)[t]: Ios. 15: 24; 3 Reg. 4: 16.
Valsam (Bilşam)[a]: 3 Ezd. 2: 16.
Valsam (Baalşem)[a]: 3 Ezd. 9: 43.
Valtasar (Beltsaţar, Baltazar, Beltşaţar)[a]: Bar. 1: 11, 12; Dan. 1: 7; 2: 26; 4: 5, 6, 16; 5: 12;
Valtasar (Belşaţar)[a]: Dan. 5: 1, 9, 22, 30; 7: 1; 10: 1.
Valthim, Vathem (Tabeel)[a]: 3 Ezd. 2: 16, 25.
Vamis[a]: 3 Ezd. 5: 26.
Vamoft (Bamot)[t]: Num. 21: 19, 20.
Vamothvaal (Bamot-Baal)[t]: Ios. 13: 17.
Vanaa (Binea)[a]: 1 Cron. 9: 43.
Vanaa, Vanaia, Vanaias, Vanae, Vanaie, Vanai, Vanna, Venarie (Benaia)[a]: 2 Reg. 8: 8; 20: 23; 23: 20, 22, 30; 3 Reg. 1: 8, 10, 26, 32, 36, 38, 49; 2: 25, 29, 30, 34, 35, 46; 1 Cron. 4: 36; 11: 22, 24, 31; 15: 20, 24; 16: 6; 18: 17; 27: 5, 6, 14, 34; 2 Cron. 20: 14; 31: 13; 1 Ezd. 10: 25, 30, 35, 43; Ezec. 11: 1, 13; 3 Ezd. 9: 26.
Vanadav, Venadad (Benhadad)[a]: 3 Reg. 15: 18, 20; 20: 1, 3, 5, 9, 12, 16, 17, 20, 26, 30, 32, 33; 4 Reg. 6: 24; 8: 7, 9; 13: 3, 24, 25.
Vanav[a]: 3 Ezd. 9: 48.
Vancuv, Vacvuc (Bacbuc)[a]: 1 Ezd. 2: 51; 2 Ezd. 7: 53.
Vanea (Banea)[a]: 3 Ezd. 9: 35.
Vani, Voni, Vanue, Venui, Vanie, Vanui, Vanav (Bani)[a]: 2 Reg. 23: 36; 1 Ezd. 2: 10; 10: 29, 34, 38; 2 Ezd. 3: 17; 7: 15; 8: 7; 9: 4; 10: 13, 14; 11: 22; 3 Ezd. 8: 39; 3 Ezd. 9: 30, 34, 48.
Vanica[a]: 3 Ezd. 5: 12.
Vanie (Vania)[a]: 1 Ezd. 10: 36; 3 Ezd. 8: 39.
Vani-Vareh (Bene-Barec, Bene-Berac)[t]: Ios. 19: 45.
Vanul[a]: 3 Ezd. 9: 33.
Vanus (Banu)[t]: 3 Ezd. 5: 26.
Vara (Baara)[a]: 1 Cron. 8: 8.
Vara (Bera)[a]: Fac. 14: 2.
Varac (Barac)[a]: Jud. 4: 6, 8, 9, 12, 14-17, 22; 5: 1, 12, 15.
Varad (Bered, Bared)[a]: Fac. 46: 14.
Varaha (Beraca)[a]: 1 Cron. 12: 3.
Varasa (Beter)[t]: 1 Mac. 5: 26.
Varava, Varavva (Baraba)[a]: Mat. 27: 16, 20, 21, 26; Mc. 15: 7, 11, 15; Lc. 23: 18; Io. 18: 40.
Varchie, Varahian, Varahie, Varechie (Berechia, Ieberechia, Berehia, Barachia)[a]: 1 Cron. 3: 20; 9: 16; 15: 7; 2 Cron. 28: 12; 2 Ezd. 3: 4, 30; 6: 19; Is. 8: 2; Zah. 1: 1, 7; Mat. 23: 35.
Varcus (Barecus)[a]: 3 Ezd. 5: 32.
Varia (Beraia)[a]: 1 Cron. 23: 10, 11.
Varie (Bariah)[a]: 1 Cron. 3: 22.
Varie, Veria (Beria)[a]: 1 Cron.7: 23, 31; 8: 16.
Varsaith (Birzavit)[a]: 1 Cron. 7: 31.
Vartholomeiu, Vartholomeu (Bartolomeu)[a]: Mat. 10: 3; Lc. 6: 14.
Vartimeiu (Bartimeu)[a]: Mc. 10: 46.
Varuh (Baruh, Baruc)[a]: 2 Ezd. 3: 20; 10: 6; Ier. 32: 12, 13, 16; 36: 4, 5, 8, 10, 13, 14, 16, 18, 19, 26, 27, 32; 43: 3, 6; 45: 1, 2; Bar. 1: 1, 3.
Vasaan, Vasan, Vazan (Vasan, Basan)[t]: Num. 21: 33-34; 32: 33; Deut. 1: 4; 3: 1, 3, 4, 10, 11, 13; 25: 7; 32: 14; 33: 22; Ios. 9: 10; 12: 4; 13: 11, 12, 30, 31; 17: 1, 5; 20: 8; 21: 6, 27; 22: 7; 3 Reg. 4: 13, 19; 10: 33; 1 Cron. 5: 11, 12, 16, 23; 6: 62; 2 Ezd. 9: 22; Ps. 67: 23; 134: 11; 135: 20; Is. 2: 13; 33: 9; Ier. 22: 20; 50: 19; Ezec. 27: 6; Mi. 7: 14; Na. 1: 4; Zah. 11: 2.
Vasaie (Baaseia)[a]: 1 Cron. 6: 40.
Vasan Havot Iair (Sălaşurile lui Iair)[t]: Deut. 3: 14.
Vascaman (Bascama)[t]: 1 Mac. 13: 23.
Vascath (Boscat)[t]: Ios. 15: 39.
Vasemath (Basemata)[a]: Fac. 26: 34; 36: 3, 4, 10, 13, 17.
Vasiothia (Biziothia)[t]: Ios. 15: 28.

Vasor, Vosra, Vosran, Vosor (Boṭra)[t]: 1 Cron. 1: 44; Is. 34: 6; 63: 1; Ier: 48: 24; 49: 13, 22; Am. 1: 12; 1 Mac. 5: 26, 28, 36.
Vastaro[t]: 3 Ezd. 5: 20.
Vasthi (Vasti, Vaști)[a]: Est. 1: 9, 11, 15, 17, 19; 2: 1, 4, 17.
Vathuil (Betuel)[a]: Fac. 22: 23; 24: 15; 28: 25.
Vavai (Bavai)[a]: 2 Ezd. 3: 18.
Vavai, Vevai (Bebai, Bibai)[a]: 1 Ezd. 2: 11; 8: 11; 10: 28; 2 Ezd. 7: 16; 10: 15.
Vavil (Babel)[t]: Fac. 11: 9.
Vavilon (Babilon)[t]: Fac. 10: 12; 4 Reg. 20: 17; 24: 1, 10-12, 20; 25: 7, 8, 11, 13, 23, 24, 27, 28; 2 Cron. 32: 31; 33: 11; 36: 6, 10, 18, 20; 1 Ezd. 1: 11; 2: 1; 5: 12-17; 6: 5; 7: 6, 16; 8: 1; 2 Ezd. 7: 6; 13: 6; Est. 2: 6; 11: 4; Ps. 86: 4; 136: 1, 8; Is. 13: 19; 14: 4, 22; 21: 9; 39: 1, 3, 6, 7; 43: 14; 47: 1; 48: 20; Ier. 20: 4-6; 21: 2, 4, 7, 10; 22: 25; 24: 1; 25: 1, 9, 11, 12; 27: 6, 8, 11, 12, 14, 16-18, 20, 22; 28: 2-4, 6, 11, 14; 29: 1, 3, 10, 15, 20, 21, 22, 28; 32: 4, 5, 28; 34: 1, 3, 7, 21; 35: 11; 37: 1, 18; 38: 3, 17, 18, 22; 39: 1, 3, 5, 7, 9, 11, 13; 40: 4, 5, 7, 9; 41: 2, 18; 43: 3, 9; 44: 30; 46: 2, 26; 49: 28, 30; 50: 1, 2, 8, 13, 14, 16-18, 29, 35, 42, 43, 45-46; 51: 1, 2, 6-9, 11, 12, 24, 29-31, 33-35, 37, 42, 47-49, 53-56, 58, 63; 52: 3, 4, 10-12, 15, 26, 27, 32, 34; Bar. 1: 4, 9, 11, 12; 2: 21, 22, 24; 5: 1-3; Ezec. 12: 13; 17: 11, 16, 20; 19: 9; 21: 19, 21; 23: 15, 17, 23; 24: 2; 26: 7; 29: 17, 19; 30: 10, 24, 25; 32: 11; Dan. 1: 1; 2: 12, 14, 18; 2: 12, 14, 18, 24, 48, 49; 3: 1, 97; 4: 3, 27; 5: 7; 7: 1; 8: 1; 13: 1, 5; 14: 33-35; Mi. 4: 10; Zah. 2: 8; 1 Mac. 6: 4; 2 Mac. 8: 20; 3 Ezd. 1: 40, 41, 54, 56; 2: 10; 4: 53, 57, 61; 6: 15-18, 21; 8: 3, 6, 14, 31; 4 Ezd. 3: 28, 31; 15: 43, 46, 60; 16: 1; Mat. 1: 11, 12, 17.
Vean (Beon)[a]: 1 Mac. 5: 4.
Vearsa (Birșa)[a]: Fac. 11: 2.
Veathil (Bethel)[a]: 1 Cron. 7: 28; Ier. 48: 13, v. și Vethil.
Vecvenie, Vecvechie (Bacbuchia)[a]: 2 Ezd. 11: 17; 12: 9, 25.
Veelmeon (Baal-Meon)[t]: Ezec. 25: 9.
Veelsefon, Velsefon (Baal-Țefon)[t]: Ieș. 14: 2, 9; Num. 33: 7.
Veelsur[a]: 3 Ezd. 5: 8.
Veelmion (Baal-Meon)[t]: 1 Cron. 5: 8.
Veera (Beera)[a]: 1 Cron. 5: 6.
Veftnemra (Beth-Nimra)[t]: Num. 32: 36.
Vegvai, Vegvae, Vegvi, Vegoai (Bigvai)[a]: 1 Ezd. 2: 2, 14; 8: 14; 2 Ezd. 7: 7, 19; 10: 16.
Vehemoth (Behemot)[h]: Iov. 40: 10.
Vehenove[t]: 3 Ezd. 5: 21.
Vehor, Vehir (Becher)[a]: Fac. 46: 21; Num. 26: 35; 1 Cron. 7: 6, 8.
Vehorath (Becorat)[a]: 1 Reg. 9: 1.
Veir (Bebai)[a]: 3 Ezd. 8: 40.
Veir (Beeri)[t]: Fac. 26: 34.
Veiri (Beeri)[a]: Ose. 1: 1.
Vel (Ioel, Uel)[a]: 1 Ezd. 10: 34.
Vela, Vale (Bela)[a]: Fac. 36: 32, 22; 46: 21; Num. 26: 38, 40; 1 Cron. 1: 43, 44; 6: 6, 7, 13; 8: 1, 3.
Velfegor (Baal-Peor)[h]: Num. 25: 3, 5; Deut. 4: 3; Ose. 9: 10.
Velfegor, Vethfogor (Baal-Peor)[t]: Ios. 13: 20; 22: 17.
Velga (Bilga)[a]: 1 Cron. 24: 14; 2 Ezd. 12: 5.
Velghe, Velgai (Bilgai)[a]: 2 Ezd. 10: 8; 12: 18.
Velial (Belial)[h]: Deut. 13: 13; 1 Reg. 1: 16; 2: 12; 10: 27; 25: 17; 2 Reg. 20: 1; 22: 5; 3 Reg. 21: 10; 2 Cron. 13: 7; Na. 1: 15.
Velma (Belmain)[t]: Iud. 7: 3.
Velsam (Bilșan)[a]: 1 Ezd. 2: 1; 2 Ezd. 7: 7.
Velsammesfar (Bilșan, Mispar)[a]: 1 Ezd. 2: 2.
Velzevuv (Baal-Zebub, Beelzebut, Beelzebul)[h]: 4 Reg. 1: 2, 3, 6, 16; Mat. 10: 25; 12: 23, 27; Mc. 3: 22; Lc. 11: 15, 18, 19.
Venadad (Benhadad, Ben-Hadad)[a]: 2 Cron. 16: 2, 4; Ier. 49: 27; Am. 1: 4.
Venaminadav (Ben-Abinadab)[a]: 3 Reg. 4: 11.
Vendicar (Ben-Dedur)[a]: 3 Reg. 4: 9.
Veneiaacan (Bene-Iaakan)[t]: Num. 33: 31, 32.
Venenon (Ben-Hinom)[t]: 2 Cron. 28: 1; 33: 6.
Vengaber (Ben-Gheber)[a]: 3 Reg. 4: 13.
Venhail (Benhail)[a]: 2 Cron. 17: 7.
Venhesed (Ben-Hased, Ben-Hesed)[a]: 3 Reg. 4: 10.
Venhur (Ben-Hur)[a]: 3 Reg. 4: 8.
Veniamin (Veniamin, Beniamin)[a]: Fac. 35: 18, 24; 42: 4, 36; 43: 16, 29, 34; 44: 12; 45: 12, 14, 22; 46: 19, 21; 49: 27; Num. 1: 11, 36; 2: 22; 7: 60; 10: 24; 26: 38, 41; 34: 21; Deut. 27: 12; 33: 12; Jud. 1: 21; 10: 9; 20: 3, 4, 10, 12, 15, 16-18, 20, 21, 23-25, 30, 31, 34, 36, 37, 39-41, 45-48; 21: 6, 13, 14, 16, 18, 20, 21, 23; 1 Reg. 4: 12; 9: 21; 10: 2, 20, 24; 13: 2, 15; 14: 16; 2 Reg. 2: 9, 25, 31; 3: 19; 4: 2; 19: 17; 21: 14; 23: 29; 3 Reg. 12: 21, 23; 1 Cron. 2: 2; 6: 60, 65; 7: 6, 10; 8: 1; 9: 7; 11: 31; 12: 16, 29; 21: 6; 27: 21; 2 Cron. 11: 1, 3, 12, 23; 14: 8; 15: 2, 8, 9; 25: 5; 31: 1, 15; 34: 9, 32; 1 Ezd. 4: 1; 10: 9, 32; 2 Ezd. 3: 23; 11: 4, 31; 12: 33; Est. 11: 2; Ps. 67: 28; 79: 3; Ier. 1: 1; 6: 1; 17: 26; 32: 8, 44; 33: 13; 37: 12; 38: 7; Ezec. 48: 22-24, 32; Ose. 5: 8; Avd. 1: 19; Zah. 14: 10; 2 Mac. 3: 4; 3 Ezd. 2: 8; 5: 66; 9: 5, 32; v. și Iemini
Vennui, Vennoi, Vanui (Binui)[a]: 1 Ezd. 8: 34; 10: 30, 38; 2 Ezd. 3: 24; 9: 4; 10: 9; 12: 8; 3 Ezd. 8: 64.
Venoni (Ben-Oni)[a]: Fac. 35: 18.
Venzohet (Ben Zohet)[a]: 1 Cron. 4: 20.
Veon (Beon)[t]: Num. 32: 3.
Vera (Bera)[a]: 1 Cron. 7: 17.
Vera (Beer)[t]: Jud. 9: 21.
Vercos (Barcos)[a]: 1 Ezd. 2: 53; 2 Ezd. 7: 55.
Verea (Bereea)[t]: 1 Mac. 9: 4.
Veri (Beri)[a]: 1 Cron. 7: 36.
Veria (Bria)[a]: Fac. 26: 17.
Verith (Berit)[h]: Jud. 9: 46.
Verodac-Valadan (Merodac-Baladan, Berodac-Baladan)[a]: 4 Reg. 20: 12; v. și Merodah-Valadan.
Verot a fiilor Iacam (Beerot-Bene-Iaacan)[t]: Deut. 10: 6.
Verota (Berot, Berota)[t]: Ezec. 47: 16.
Veroth (Beerot)[t]: Ios. 9: 17; 18: 25; 1 Ezd. 2: 25; 2 Ezd. 7: 29.
Veroth (Beritai, Berotai)[t]: 2 Reg. 8: 8.
Versavia, Versaviia, Versavie, Versavei, Versavea, Versares (Beer-Șeba, Beerșeba)[t]: Fac. 21: 14, 34; 22: 19; 28: 23, 33; 28: 10; Ios. 15: 28; 19: 2; Jud. 20: 1; 1 Reg. 3: 20; 8: 2; 2 Reg. 3: 10; 17: 11; 24: 7; 3 Reg. 4: 25; 19: 3; 4 Reg. 12: 1; 23: 8; 1 Cron. 4: 28; 2 Cron.19: 4; 24: 1; 2 Ezd. 11: 27, 30; Am. 5: 5; 8: 14.
Verzellai, Verzelai, Verzelae (Barzilai)[a]: 2 Reg. 17: 27; 19: 31-34, 39; 3 Reg. 2: 7; 1 Ezd. 2: 61; 2 Ezd. 7: 63.
Vesai (Beṭai)[a]: 1 Ezd. 2: 17; 2 Ezd. 7: 23; 10: 18.
Vesameth (Basemat, Basmat)[a]: 3 Reg. 4: 15.
Vesecat (Boțcat)[t]: 4 Reg. 22: 1.
Vesee (Besai)[a]: 1 Ezd. 2: 49.
Veselam (Bișlam)[a]: 1 Ezd. 4: 7.
Veseliil, Veseil (Beṭaleel)[a]: Ieș. 31: 2; 35: 30; 36: 1; 37: 1; 38: 22; 2 Cron. 1: 5; 1 Ezd. 10: 30; 3 Ezd. 9: 31.
Veselon[t]: 3 Ezd. 5: 20.
Vesodia (Besodia)[a]: 2 Ezd. 3: 6.
Vesor (Besor)[t]: 1 Reg. 30: 9, 10, 21.

Vessoth (Baţlit)[a]: 2 Ezd. 7: 54.
Vessuth (Baţlut)[a]: 1 Ezd. 2: 52.
Vesur (Beth-Ţur)[t]: Ios. 15: 58.
Vete (Betah, Tebah)[t]: 2 Reg. 8: 8.
Vetgadir (Bethgader, Beth-Gader)[a]: 1 Cron. 2: 51.
Veth Sames (Beth-Şemeş)[t]: Ios. 15: 10; 19: 22, 38; 21: 16.
Vethacarâm (Beth-Hacherem)[t]: Ier. 6: 1.
Vethafua (Beth-Tapuah)[t]: Ios. 15: 53.
Vethanath (Beth-Anat)[t]: Ios. 19: 38; Jud. 1: 33.
Vethania, Vethaniia (Betania)[t]: Mat. 21: 17; 26: 6; Mc. 11: 1, 11, 12; 14: 3; Lc. 19: 29; 24: 50; Io. 11: 18; 12: 1.
Vethanoth (Beth-Anot)[t]: Ios. 15: 59.
Vetharan (Beth-Haram)[t]: Ios. 13: 27.
Vethavin, Vethavi, Vethavim, Vetavie, Vethaim, Veftave (Bethaven, Beth-Aven)[t]: Ios. 7: 2; 18: 12; 1 Reg. 13: 5; 14: 23; Ose. 4: 15; 5: 8; 10: 5.
Vethazmoth (Beth-Azmavet)[t]: 2 Ezd. 7: 28.
Vethdagon (Beth-Dagon)[t]: Ios. 19: 27; 1 Mac. 10: 83.
Vethfaleth (Beth-Pelet)[t]: 2 Ezd. 11: 26.
Veth Gam (Beth-Gam)[t]: Ier. 48: 23.
Vethhanan (Beth-Hanan)[t]: 3 Reg. 4: 9.
Vethhar (Beth-Car)[t]: 1 Reg. 7: 11.
Vethiesimot (Beth-Ieşimot)[t]: Ezec. 25: 9.
Vethil, Vetil, Veavtil, Veatil, Vethhir, Vethir (Betel, Bethel)[t]: Ios. 7: 2; 8: 9, 12, 17; 12: 9; 16: 1, 2; 18: 13; Jud. 1: 22; 4: 5; 20: 31; 21: 19; 1 Reg. 7: 16; 10: 3; 13: 2; 30: 27; 3 Reg. 12: 29, 32, 33; 13: 1, 4, 10, 11, 32; 16: 34; 4 Reg. 2: 2, 3, 23; 10: 29; 17: 28; 23: 4, 15, 19; 2 Cron. 13: 19; 1 Ezd. 2: 28;; 2 Ezd. 7: 32; 11: 31; Cânt. 3: 17; Ier. 48: 13; Ose. 10: 15; Am. 3: 14; 4: 4; 5: 5, 6; 7: 10, 13; 1 Mac. 9: 50, v. şi Veatil.
Vethimec (Beth-Emec)[t]: Ios. 19: 27.
Vethmaaha (Beth-Maaca)[t]: 2 Reg. 20: 14, 15.
Veth Maon (Beth-Maon)[t]: Ier. 48: 23.
Vethmarehavot (Beth-Marcabot)[t]: Ios. 19: 5.
Vethneran (Beth-Nimra)[t]: Ios. 13: 27.
Vethoron, Vethorom, Vefthoron, Vetron (Beth-Horon, Bethoron)[t]: Ios. 10: 10, 11; 16: 3, 5; 18: 14; 21: 22; 1 Reg. 13: 18; 2 Reg. 2: 29; 3 Reg. 3: 17; 1 Cron. 7: 24.; 2 Cron. 8: 5; 25: 13; 1 Mac. 3: 16, 24; 4: 29; 7: 39; 9: 50.
Vethreses (Beth-Paţeţ)[t]: Ios. 19: 21.
Vethsamis, Vetsemes (Beth-Şemeş)[t]: Jud. 1: 33; 1 Reg. 6: 12; 3 Reg. 4: 9; 4 Reg. 14: 11, 13; 1 Cron. 6: 59; 2 Cron. 25: 21, 23; 28: 18.
Vethsan (Beth-San, Beth-Şean, Betşean)[t]: Ios. 17: 11, 16; Jud. 1: 27; 1 Reg. 31: 10, 12; 2 Reg. 21: 12; 3 Reg. 4: 12; 1 Mac. 5: 52; 12: 40, 41.
Vethsata (Betşita)[t]: Jud. 7: 23.
Vethsavia, Vethsavea, Vethzavea, Vethsaveia, Vethsavia, Vethsaviia (Batşeba, Bat-Şeba)[a]: 2 Reg. 11: 3; 12: 24; 3 Reg. 1: 11, 15, 16, 28, 31; 2: 13, 18, 19; Ps. 50: 2.
Vethsur (Beth-Şur)[t]: 2 Cron. 11: 7.
Vethsur, Vethsura, Bethsura (Betţur, Beth-Ţur)[t]: 2 Ezd. 3: 16; 1 Mac. 4: 61; 6: 7, 26, 31, 49, 50; 9: 52; 10: 14; 11: 65; 14: 7, 33; 2 Mac. 13: 19, 22.
Vethtaran (Beth-Haran)[t]: Num. 32: 36.
Vethuil, Vethil, Viftil, Vithil (Betel, Bethel)[a, t]: Fac. 12: 8; 13: 3; 28: 29; 31: 13; 35: 1, 3, 6, 8, 15.
Vethulia (Betulia, Betuliah)[t]: Iud. 6: 10; 7: 1, 11; 12: 7; 15: 7, 8, 9; 16: 25, 28.
Vethvera (Betbara)[t]: Jud. 7: 24.
Vethvesen (Betbasa)[t]: 1 Mac. 9: 61, 64.
Vethzacaram (Beth-Zaharia)[t]: 1 Mac. 6: 33.
Vethzeca (Betzet)[t]: 1 Mac. 7: 19.
Vetin (Beten)[t]: Ios. 19: 25.
Vetmerhavot (Beth-Marcabot)[t]: 1 Cron. 4: 31.
Vethsan (Beth-Şeam)[a]: 1 Cron. 7: 29.
Vetsimot, Vethsiemoth, Vethsimoth, Vetie-Simot (Beth-Ieşimot)[t]: Num. 33: 49; Ios. 12: 3; 13: 20; Ezec. 25: 9.
Vetstrafa (Beth-Rafa)[a, t]: 1 Cron. 4: 12.
Vetsur (Beth-Ţur)[a, t]: 1 Cron. 2: 45.
Vetverai (Beth-Birei)[t]: 1 Cron. 4: 31.
Veveh[a]: 3 Ezd. 5: 13.
Vevai, Vevel (Bebai)[a]: 1 Ezd. 2: 11; 8: 11; 10: 28; 3 Ezd. 8: 40.
Vezachil (Bezachiel, Bartac)[a]: 3 Ezd. 4: 29.
Vezeh (Bezec)[t]: Jud. 1: 4, 5; 1 Reg. 11: 8.
Vifleim, Vetleim, Vitleim (Betleem)[a, t]: 1 Cron. 2: 51, 53; 4: 4; 11: 16-18, 26; 1 Ezd. 2: 21.
Vifleim, Viflaim, Vifleimul Iudii, Vifleaimul Iudii, Vifleem, Vithleim, Vithleaim, Vifleaem, Vithleem (Betleem, Bethleem, Beth-Lehem)[t]: Fac. 35: 19; 48: 7; Ios. 19: 25; Jud. 12: 8, 10; 17: 7, 8, 9; 19: 1, 2, 18; Rut. 1: 1, 2, 19, 22; 2: 4; 4: 11; 1 Reg. 16: 4; 17: 12, 15; 20: 6; 2 Reg. 2: 32; 23: 14, 15, 24; 2 Cron. 11: 6; 2 Ezd. 7: 26; Ier. 41: 17; Mi. 5: 2; Mat. 2: 1, 5, 6, 8, 16; Lc. 2: 4, 15.
Vil (Bel, Baal)[h]: Is. 46: 1; Ier. 50: 2; 51: 44; Bar. 5: 40; Dan. 14: 2, 3, 8-11, 13, 17, 21, 27.
Vior , Bior, Veor (Peor, Beor)[a]: Fac. 36: 32; Num. 22: 5; 24: 3, 15; 31: 8; Deut. 23: 4; Ios. 13: 22; 24: 9; 1 Cron. 1: 43; 5: 8; Mi. 6: 5.
Vithaghe, Vethfaghia (Betfaghe)[t]: Mat. 21: 1; Lc. 19: 29.
Vithagla (Beth-Hogla)[t]: Ios. 15: 6; 18: 19, 21.
Vithannia (Betabara)[t]: Io. 1: 28.
Vitharava (Beth-Ahoba)[t]: Ios. 15: 6, 61.
Vithezda (Vitezda, Betesda)[t]: Io. 5: 2.
Vithsaida, Vethsaida (Betsaida)[t]: Mat. 11: 21; Mc. 6: 45; 8: 22; Lc. 9: 10; 10: 13; Io. 1: 44; 12: 21.
Viz (Buz)[a]: 1 Cron. 5: 14.
Voanerghes (Boanerghes)[a]: Mc. 3: 17.
Vocchi, Vochi (Buchi)[a]: Num. 34: 22; 1 Cron. 6: 5, 54; 1 Ezd. 7: 4; 3 Ezd. 8: 2.
Vocchie, Vacchiav (Buchia)[a]: 1 Cron. 25: 4, 13.
Vocru (Bocru)[a]: 1 Cron. 8: 38; 9: 44.
Vonul[a]: 3 Ezd. 9: 31.
Vohri (Bicri)[a]: 2 Reg. 20; 1, 2, 6, 7, 10, 13, 21, 22.
Voim, Voin (Bohan)[a]: Ios. 15: 6; 18: 18.
Voni (Bani)[a]: 2 Reg. 23: 36.
Voninu (Beninu)[a]: 2 Ezd. 10: 13.
Vonni, Vonni (Buni)[a]: 2 Ezd. 9: 4, 5; 10: 15.
Vooz (Booz, Boaz)[a]: Rut. 2: 1, 2, 5, 8, 14, 15, 19, 23; 3: 2, 7, 14; 4: 1, 5, 8, 13, 21; 3 Reg. 7: 21; 1 Cron. 2: 11, 12; Mat. 1: 5; Lc. 3: 32.
Vorith (Borith)[a]: 4 Ezd. 1: 2.
Vosfor (Sefarad)[t]: Avd. 1: 20.
Vosis (Boţeţ)[t]: 1 Reg. 14: 4.
Vosor, Vozor (Beţer)[t]: Ios. 21: 36; 1 Cron. 6: 78; 7: 37.
Vosoram (Meşulam)[a]: 3 Ezd. 9: 14.
Vosra (Boţra)[a]: Fac. 36: 33.
Vosra, Vosor (Bosra, Boţra)[t]: Is. 34: 6; 63: 1; Ier. 48: 24; 49: 13, 22; Am. 1: 12; 1 Mac. 5: 26, 28, 36.
Vosram (Beştra, Beeştra)[t]: Ios. 21: 27.
Vozath (Bizeta, Bizta)[a]: Est. 1: 10.
Vrii (Verie, Beria)[a]: Num. 26: 44, 45.
Vuna[a], (Vuna, Buna)[a]: 1 Cron. 2: 25.
Vuvast (Bubastis, Pi-Beset)[t]: Ezec. 30: 17.
Vuzu (Buzu)[t]: Ier. 25: 23.

Z

Zabdiil, Zavdiil (Zabdiel)[a]: 2 Ezd. 11: 14; 1 Mac. 11: 17.
Zaccarul (Zacur)[a]: 3 Ezd. 9: 24.
Zadie (Zebadia)[a]: 1 Cron. 27: 7.
Zafthoim (Zatu)[a]: 3 Ezd. 9: 28.
Zahai, Zahain (Zacai)[a]: 1 Ezd. 2: 9; 2 Ezd. 3: 20; 7: 14.
Zaharie, Zaharia (Zaharia)[a]: 1 Cron. 5: 7; 9: 21; 15: 18, 20, 24; 16: 5; 26: 2, 11, 14; 27: 21; 2 Cron. 17: 7; 20: 14; 21: 2; 24: 20; 34: 12; 35: 8; 1 Ezd. 5: 1; 6: 14; 8: 3, 11; 10: 26; 2 Ezd. 8: 4; 11: 45; 12: 16, 34, 40; Ps. 110: 1; 145: 1; Is. 8: 2; Zah. 1: 1, 7; 7: 1; 1 Mac. 5: 18, 56; 3 Ezd. 1: 15; 6: 1; 7: 3; 8: 33, 34, 40, 45; 9: 27, 44; 4 Ezd.1: 40; Mat. 23: 35; Lc. 1: 5, 12, 13, 18, 40, 59, 67; 3: 2; 11: 51.
Zaheiu (Zaheu, Zacheu)[a]: 2 Mac. 10: 19; Lc. 19: 2, 5, 8.
Zahnes (Zatu)[a]: 3 Ezd. 8: 35.
Zahur (Zabud)[a]: 1 Ezd. 8: 14.
Zahur (Zacur)[a]: 1 Cron. 4: 26; 25: 2, 10; 2 Ezd. 3: 2.
Zamma (Zima)[a]: 1 Cron. 6: 20, 42.
Zamira (Zemira)[a]: 1 Cron. 7: 10.
Zamran (Zimran)[a]: Fac. 25: 1.
Zamvri (Zimra)[t]: Ier. 25: 25.
Zamvri, Zamri, Zanvri (Zimri)[a]: Num. 25: 14; 3 Reg. 16: 9-12, 15, 16, 18, 20; 4 Reg. 9: 31; 1 Cron. 2: 6; 19: 42; 1 Mac. 2: 26.
Zamvri[a]: 3 Ezd. 9: 34.
Zanoe, (Zanoah)[a]: 1 Cron. 4: 18.
Zanoi (Zannah)[t]: Ios. 15: 56.
Zanua, Zanue (Zanoah)[t]: 2 Ezd. 3: 13; 11: 30.
Zanul, Zanes (Șetar-Boznai)[a]: 3 Ezd. 6: 3, 7, 27; 7: 1.
Zara (Zerah)[a]: Fac. 36: 33; Num. 26: 13; Ios. 7: 1, 17, 18, 24; 22: 20; 1 Cron. 6: 20; 27: 13; 2 Cron. 14: 9; 2 Ezd. 11: 24.
Zara, Zare (Zara)[a]: Fac. 38: 30; 46: 12; Num. 26: 20; 1 Cron. 2: 4, 6; 4: 24; 9: 6.
Zarachelim(Zarachi)[a]: 3 Ezd. 1: 38.
Zaraie, Zerahe (Zarahia, Zerahia)[a]: 1 Cron. 6: 6; 27: 11.
Zared, Zarid (Zared, Zered)[t]: Num. 21: 12; Deut. 2: 13, 14.
Zarehe, Zarahie, Zahel (Zerachia, Zerahia)[a]: 1 Ezd. 7: 4; 8: 4; 3 Ezd. 8: 2.
Zares (Zereș)[a]: Est. 5: 10, 14; 6: 13.
Zarie (Zebadia)[a]: 3 Ezd. 8: 37.
Zarovavel, Zorovavel (Zorobabel)[a]: 1 Cron. 3: 19; 1 Ezd. 2: 2; 3: 2, 8; 4: 1, 3; 2 Ezd. 7: 7; 12: 46; Ecles. 49: 13; Ag. 1: 1, 12, 14; 2: 3, 5, 22, 24; Zah. 4: 6, 7, 9, 10; 3 Ezd. 4: 13; 5: 5, 48, 56, 68; 6: 2, 18, 29; Mat. 1: 2, 13; Lc. 3: 27.
Zathan, Zetan (Zetam)[a]: 1 Cron. 23: 18; 26: 22.
Zavad (Zabad)[a]: 1 Ezd. 10: 27, 33, 43.
Zavadia, Zavadie, Zevedie (Zebadia)[a]: 1 Cron. 12: 7; 26: 2; 27: 7; 2 Cron. 19: 11; 1 Ezd. 8: 8; 10: 20.
Zavan (Zaavan)[a]: Fac. 36: 27.
Zavarus[a]: 3 Ezd. 5: 17.
Zavdi (Zabad)[a]: 3 Ezd. 9: 28.
Zavdi, Zevedei (Zabdi)[a]: Ios. 7: 1, 17, 18; 1 Cron. 8: 19; 2 Ezd. 11: 17; 3 Ezd. 9: 28.
Zavdie (Zabai)[a]: 3 Ezd. 9: 29.
Zaved (Zabad)[a]: 1 Cron. 2: 36; 7: 20.
Zavina (Zebina)[a]: 1 Ezd. 10: 43.
Zavir (Șeber)[a]: 1 Cron. 2: 48.
Zavud (Zabud)[a]: 3 Reg. 4: 5.
Zavulon (Zabulon)[a, t]: Is. 9: 1.
Zavulon, Zabulon, Zavolon (Zabulon)[a]: Fac. 30: 20; 35: 23; 46: 14; 49: 13; Num. 1: 9, 30; 2: 7; 7: 24; 10: 16; 26: 26, 27; 35: 25; Deut. 27: 13; 33: 18; Ios. 19: 10, 16, 27, 34; 21: 34; Jud. 4: 6, 10; 5: 18; 6: 35; 12: 12; 1 Cron. 2: 1; 6: 63, 72; 12: 33, 40; 2 Cron. 30: 10, 11, 18; Ps. 67: 28; Ezec. 48: 26, 27, 33; Mat. 4: 13, 15.
Zavvai (Zabai)[a]: 1 Ezd. 10: 28.
Zeahri, Zehri, Zecri (Zicri)[a]: Ieș. 6: 21; 1 Cron. 8: 19, 23, 27; 9: 15; 26: 16, 25; 2 Cron. 17: 16; 23: 1; 28: 7; 2 Ezd. 11: 9; 12: 17.
Zebee (Zebah)[a]: Ps. 82: 12.
Zechia (Iezechia, Ezechia)[a]: Mi. 1: 1. v. și la Ezechia.
Zecmaan (Iocmean)[t]: 3 Reg. 4: 12.
Zefrona (Țifron)[t]: Num. 34: 9.
Zeftua (Zatu)[a]: 1 Ezd. 2: 8.
Zeheda[a]: 3 Ezd. 9: 35.
Zeholei (Șahaziel)[a]: 3 Ezd. 8: 35.
Zehur, Zahur (Zahur, Zacur)[a]: Num. 13: 5; 2 Ezd. 3: 2; 10: 12; 12: 34; 13: 13.
Zela[a]: 3 Ezd. 5: 15.
Zelfa (Zelpa)[a]: Fac. 29: 24; 30: 9, 12; 35: 26; 37: 2; 46: 18.
Zelima (Zima)[a]: 2 Cron. 29: 12.
Zelomith (Șelomit)[a]: 1 Ezd. 8: 10.
Zethar (Zetar)[a]: Est. 1: 10.
Zethua, Zethu (Zatu)[a]: 1 Ezd. 10: 27; 2 Ezd. 10: 14.
Zeve[a]: 3 Ezd. 9: 29.
Zevedeiu, Zevedei (Zebedeu)[a]: Mat. 4: 21; 10: 3; 20: 20; 27: 56; Mc. 1: 19, 20; 3: 17; 10: 35; Lc. 5: 10; Io. 21: 2.
Zevee (Zebah)[a]: Ps. 82: 12.
Zevei (Zebah)[a]: Jud. 8: 5, 6, 7, 10, 12, 15, 18, 21.
Zevida (Zebuda)[a]: 4 Reg. 23: 36.
Zevul (Zebul)[a]: Jud. 9: 28, 30, 36, 38, 41.
Zie (Zia)[a]: 1 Cron. 5: 13.
Zif, Zib (Zif)[t]: Ios. 15: 24; 1 Reg. 23: 14, 15, 24; 26: 2; 2 Cron. 11: 8.
Zif[a]: 1 Cron. 2: 42.
Zifa[a]: 1 Cron. 4: 16.
Zio (Iemima)[a]: Iov. 42: 14.
Ziv (Zeev, Zeeb)[a]: Jud. 7: 25; 8: 3; Ps. 82: 12.
Ziza (Zaza)[a]: 1 Cron. 2: 33; 4: 37.
Ziza (Ziza)[a]: 1 Cron. 23: 10, 11; 2 Cron. 11: 20.
Zoheleth (Zohelet)[t]: 3 Reg. 1: 9.
Zoheth[a]: 1 Cron. 4: 20.
Zohie[a]: 3 Ezd. 9: 28.
Zomzommim (Zomzomim, Zamzumim)[a]: Deut. 2: 20.
Zoom (Zaham)[a]: 2 Cron. 11: 19.
Zoroar[a]: 3 Ezd. 5: 14.
Zuzim (Zuzimi)[a]: Fac. 14: 5.

NOTĂ ASUPRA EDIŢIEI

1. Baza materială a ediţiei. Biblia Vulgata de la Blaj vede lumina tiparului în ediţie princeps, la aproape un sfert de mileniu de la traducerea ei în româneşte (1760 – 1761), pe baza manuscriselor originale din patrimoniul Bibliotecii Filialei Cluj-Napoca a Academiei Române.

Ea se păstrează în două grupe de manuscrise, pe care le-am intitulat *Varianta 1* (V_1) şi *Varianta 2* (V_2). Grupul V_1 reprezintă varianta de lucru sau varianta primară, exemplarul la care a lucrat o echipă de traducători iniţiată şi coordonată de episcopul Petru Pavel Aron. Această variantă conţine şapte manuscrise, având următoarele coordonate bibliologice, în ordinea cărţilor biblice:

Ms. 30

Format 4°, 22 x 18 cm., 3 file goale nenumerotate la început + 233 de file numerotate recent cu creionul de către bibliotecă, dintre care ultimele trei goale. Există şi o numerotare mai veche, nedatabilă, cu creion roşu, din zece în zece pagini, ultima filă fiind numerotată 240. Hârtie groasă, simplă, fără filigrane. Alcătuit din caiete cusute a 12 file caietul, legătură contemporană, actualele coperţi noi, din a doua jumătate a secolului al XIX-lea.

Pe recto primei file nenumerotate, un număr de catalog, „K III / 15" şi specificarea „S. D. B. 1851", adică „Seminarul Diecezan din Blaj", în a cărui bibliotecă a ajuns să fie catalogat manuscrisul în acel an. Tot acolo, un alt număr, 902, scris cu creion negru. Pe verso primei file numerotate, însemnarea primei apartenenţe: „Monast. Balasf. Ssmae Triados", precizare care se repetă pe recto primei din cele trei file goale de la sfârşit, în forma: „Mona. Balas. Ssmae Triados". Pe recto filei 74, marginal-dreapta, o însemnare din timpul traducerii Bibliei: „Eadem susceptae possessionis in Kutfalv. 22. Martij 760 ubi cometanei congregati" (În acelaşi loc al moşiei primite, în Cut, la 22 martie 1760, când s-au adunat vecinii). Pe recto filei 95, la sfârşit de text, se consemnează încheierea traducerii Genezei: „Kutfalvae 25. Martij 760".

Prima filă, r+v, este scrisă pe două coloane, mărunt şi caligrafic, într-un cadru tabelat pe patru coloane: două largi pe mijloc pentru text şi două înguste marginale pentru concordanţe. La fila 2 se renunţă la aceste coloane, rămânând textul pe o coloană în chenar, iar concordanţele marginal. Chenarul se explică prin intenţia de a da un text definitiv din prima redactare şi continuă până la pagina 85v. În continuare textul, neîncadrat în chenar, devine din ce în ce mai neîngrijit, dovadă că s-a ajuns la concluzia necesităţii unei copii ulterioare curate, care s-a şi realizat.

Textul este scris în cel puţin şase grafii, de către traducători care au lucrat unul în continuarea celuilalt, în tranşe aproximativ egale de pagini, succedându-se în mod aleatoriu.

Cuprinsul: Geneza (f. 1r-95r); Exodul (f. 95v-176r); Leviticul (până la jumătatea versetului 33 din capitolul 27).

Ms. 25

Format 4°, 22 x 18 cm., 268 file numerotate recent cu creionul de către bibliotecă, dintre care ultimele trei, ca şi 36v, 183v, 184r sunt goale. Colţul din dreapta al filei 155 este tăiat oblic, fiind afectată şi o parte din text. Există şi o numerotare mai veche, nedatabilă, cu creion roşu, din zece în zece pagini, ultima filă fiind numerotată 268. Hârtie groasă, simplă, fără filigrane. Alcătuit din caiete cusute a 12 file caietul, legătură contemporană, actualele coperţi noi, din a doua jumătate a secolului al XIX-lea.

Pe recto primei file, peste text, un număr de catalog: „K III / 16", un altul, „N° 27", scris cu cerneală neagră foarte închisă şi numărul „903", cu creion negru. Tot acolo, însemnarea primei apartenenţe: „Mona. Balasf. Ssmae Triados", precizare care se repetă pe verso gol al filei 266, în forma: „Monast. Balas. Ssmae Triados". Pe recto gol al filei 184r, însemnarea în maghiară: „ A ez az Benyei dolga" (Aceasta este isprava lui Benyei), referindu-se probabil la paginile 183v şi 184r, dar rămase nescrise.

Manuscrisul are un aspect neîngrijit în comparaţie cu ms 30, pe care îl continuă. El capătă din ce în ce mai mult caracterul unui exemplar de lucru. Colontitlurile apar sau lipsesc în mod aleatoriu, în funcţie de persoana care traduce în acel moment, şi sunt simplificate la maximum.

Textul este scris în mai multe grafii, de către traducători care au lucrat unul în continuarea celuilalt, în tranşe aproximativ egale de pagini, succedându-se într-o ordine întâmplătoare.

Cuprinsul: sfârşitul Leviticului (f. 1r); Numerii (f. 1r-85r); Deuteronomul (f. 85v-163r); Josua (f. 163r-214v); Judecătorii (f. 215r-260r) şi Ruth (f. 260r-266r).

Ms. 68

Format 4°, 22 x 18 cm., 244 file numerotate recent cu creionul de către bibliotecă, dintre care 244v goală. Există şi o numerotare mai veche, nedatabilă, cu creion roşu, din zece în zece pagini. Hârtie groasă, simplă, fără filigrane. Alcătuit din caiete cusute a 12 file caietul, legătură contemporană, actualele coperţi noi, din a doua jumătate a secolului al XIX-lea.

Pe fila 1r însemnarea primei apartenenţe: „Mona. Balasf. Ssmae Triados", precizare care se repetă la pagina 244v, în forma: „Monast. Balas. Ssmae Trinitas".

Acelaşi caracter al unui exemplar de lucru. Colontitlurile apar sau lipsesc în mod aleatoriu, în funcţie de persoana care traduce în acel moment, şi sunt simplificate la maximum.

Textul este scris în mai multe grafii, de către traducători care au lucrat unul în continuarea celuilalt, în tranşe aproximativ egale de pagini, succedându-se într-o ordine întâmplătoare.

Cuprinsul: 1 Samuil (f. 1r-65r); 2 Samuil (f. 65v-114r); 3 Împăraţi (f. 114v-182v); 4 Împăraţi (f. 183r-244r).

Ms. 23

Format 4°, 22 x 18 cm., 318 file numerotate recent cu creionul de către bibliotecă, dintre care 318v goală. Hârtie groasă, simplă, fără filigrane. Alcătuit din caiete cusute a 12 file caietul, legătură contemporană, actualele coperţi noi, din a doua jumătate a secolului al XIX-lea.

Pe f. 1r însemnarea: „Monast. Balasf. Ssmae Triados", care se repetă la sfârşit, pe pagina 318v.

Colontitlurile apar sau lipsesc în mod aleatoriu, în funcţie de persoana care traduce în acel moment, şi sunt simplificate la maximum.

Textul este scris în mai multe grafii, de către traducători care au lucrat unul în continuarea celuilalt, în tranşe aproximativ egale de pagini, succedându-se într-o ordine întâmplătoare.

Cuprinsul: 1 Paralipomenon (f. 1r-64v); 2 Paralipomenon (f. 64v-137r); 1 Ezdra (f. 137v-158v); Neemia sau 2 Ezdra (f.159r-191r); Tovit (f. 191v-212v); Iudith (f. 213r-239r); Estera (f. 239v-265v); Iov (f. 266r-318r).

Ms. 21

Format 4°, 22 x 18 cm., 127 file numerotate recent cu creionul de către bibliotecă, dintre care 126v şi 127r+v goale. Există şi o numerotare mai veche, nedatabilă, cu creion roşu, din zece în zece pagini. Hârtie groasă, simplă, fără filigrane. Alcătuit din caiete cusute a 12 file caietul, legătură contemporană, actualele coperţi noi, din a doua jumătate a secolului al XIX-lea.

Pe forzaţul primei coperte un număr de catalog, „K III / 16", un altul, „N° 23", cu cerneală neagră foarte închisă şi specificarea „S. D. B. 1857", adică „Seminarul Diecezan din Blaj", în a cărui bibliotecă a ajuns să fie catalogat manuscrisul în acel an. La f. 1r însemnarea primei apartenenţe: „Mona. Balasf. Ssmae Triados".

Aproape întregul manuscris este de mâna lui Petru Pavel Aron.

Cuprinde Psalmii.

Ms. 18

Format 4°, 22 x 18 cm., 410 file numerotate recent cu creionul de către bibliotecă, dintre care 410v goală. Hârtie groasă, simplă, fără filigrane. Alcătuit din caiete cusute a 12 file caietul, legătură contemporană, coperţi contemporane din carton cu modele rozalii.

Pe forzaţul copertei, un număr de catalog, „K III / 17", specificarea „S. D. B. 857", adică „Seminarul Diecezan din Blaj", în a cărui bibliotecă a ajuns să fie catalogat manuscrisul în acel an, precum şi o însemnare de mâna unuia dintre traducători, „Iulie, azi, am început a scrie". Pe foaia goală din faţa filelor, un număr scris cu cerneală neagră-intens, „Nº 20", indicând tot poziţia într-o bibliotecă. La fila 1r însemnarea primei apartenenţe: „Mona. Balasf. Ssmae Triados", precizare care se repetă la f. 410r. În josul f. 410r însemnarea: „Sfărşitul prefacerii Vechiului Testament, care cu mila lui Dumnezeu în martie 12 s-au început şi cu Aceluiaşi ajutoriu într-acelaş an, dechemvrie 21, s-au săvârşit. Căruie toată lauda, mărirea, cinstea şi închinăciunea în veci amin".

Colontitlurile apar sau lipsesc în mod aleatoriu, în funcţie de persoana care traduce în acel moment, şi sunt simplificate la maximum.

Textul este scris în mai multe grafii, de către traducători care au lucrat unul în continuarea celuilalt, în tranşe aproximativ egale de pagini, succedându-se într-o ordine întâmplătoare.

Cuprinsul: Iezechil (f. 1r-39v); Daniil (f. 39v-87v); Osea (f. 88r-106v); Ioil (f. 106v-112v); Amos (f. 112v-126r); Abadia (f. 126r-128r); Iona (f. 128r-133r); Mihea (f. 133r-143r); Naum (f. 143v-148r); Habacuc (f. 148v-153v); Sofonie (f. 154r-158v); Agai (f. 159r-162r); Zaharia (f. 162v-181v); Malahia (f. 182r-188r); 1 Macabei (f. 188v-262r); 2 Macabei (f. 263r-317r); Rugăciunea lui Manasie (f. 317v-319r); 3 Ezdra (f. 319v-353v); 4 Ezdra (f. 353v-410r).

Ms. 22

Format 4°, 22 x 18 cm., 248 file numerotate recent cu creionul de către bibliotecă, dintre care 247v şi 248r+v goale. Există şi o numerotare mai veche, nedatabilă, cu creion roşu, din zece în zece pagini. Hârtie groasă, simplă, fără filigrane. Alcătuit din caiete cusute a 12 file caietul, legătură contemporană, actualele coperţi noi, din a doua jumătate a secolului al XIX-lea.

Pe f. 1r însemnarea primei apartenenţe: „Monast. Balas. Ssmae Triados".

Colontitlurile apar sau lipsesc în mod aleatoriu, în funcţie de persoana care traduce în acel moment, şi sunt simplificate la maximum.

Textul este scris în mai multe grafii, de către traducători care au lucrat unul în continuarea celuilalt, în tranşe aproximativ egale de pagini, succedându-se într-o ordine întâmplătoare.

Cuprinsul: Matei (f. 1r-73v); Marcu (f. 74r-116v); Luca (f. 117r-189v); Ioan (f. 190r-247r).

După cum se poate vedea, primele şase manuscrise V_1 conţin cărţi ale Vechiului Testament, mai puţin cărţile Pildele sau Proverbele lui Solomon, Ecleziastul, Cântarea cântărilor, Cartea înţelepciunii, Ecleziasticul sau Isus Sirah, Isaia, Ieremia, Plângerile lui Ieremia şi Baruch, al căror manuscris se pare că s-a pierdut. Ultimul manuscris, 22, cuprinde prima formă a traducerii celor patru Evanghelii.

Manuscrisele din grupul V_1 au şase grafii distincte, indicând faptul că Vulgata a fost tradusă de şase persoane. Caracterul de exemplar de lucru, *impurum* în limbajul vremii, este evidenţiat de ţinuta neglijentă a textului, de sentimentul de ilizibil pe care îl induc diversele grafii care se succed în ritm aleatoriu.

Al doilea grup de manuscrise, V_2, reprezintă copia *Vechiului Testament* pregătită în vederea tiparului şi este divizat în patru manuscrise voluminoase. Caracteristica generală a acestor volume sugerează intenţia de a realiza un text curat, cu grafie unică (sau poate două-trei grafii, uniformizate până la limita nedistingerii, prin practica de scribi), pe o hârtie

de calitate superioară manuscriselor V_1. Caracterul de manuscris definitiv, pregătit pentru tipar, îl sugerează şi faptul că, până la un moment dat, paginile au o oglindă de titlu realizată din linii care formează un dreptunghi. Formatul lor este identic cu al celor din V_1, însă lipsesc din corpul textului orice elemente de personalizare (însemnări, datări etc.), tocmai ca să fie operaţionle pentru tipografi. Singurul element distinct, comun cu V_1, este specificarea ştampilată S. D. B., a cărei semnificaţie am precizat-o. Cele patru manuscrise au următorul conţinut:

Ms 29

Cartea Facerii (f. 1r-75v); Cartea Ieşirii (f. 75v-147v); Cartea Preoţiii (f. 147v-195r); Cartea Numerilor (f. 195r-268v); Cartea 2 Leage (f. 268v-334v); Cartea lui Josue (f. 334v-374r); Cartea Judecătorilor (f. 374v-418r); Cartea Ruth (f. 418r-420v, până spre sfârşitul Cap 2, vers. 23).

Ms 19

Cartea Ruth (f.1r-3v; continuare de la sfârşitul Cap 2, vers. 23); Cartea dintâiu a lui Samuil, carea noi întâie a Împăraţilor o numim (f. 3v-61r); Cartea a doao a lui Samuil, carea noi a doao a Împăraţilor o zicem (f. 61r-111v); Cartea Împăraţilor a treia, după ovreai întâie a lui Malahie (f.111v- 177r); Cartea Împăraţilor a patra, după ovreai a lui Malahie a doao (f.177r-241r); Cartea 1 Paralipomenon (f. 243r-309v); Cartea a doao Paralipomenon (f.309v-402r); Cartea întâie Ezdrei (f. 402r-425r); Cartea lui Neemie, carea şi a Ezdrei a doao să zice (f. 425r-459r); Cartea lui Tovie (f.459r-479v); Cartea lui Iiudith (f. 479v-505r); Cartea Esthir (f. 505r-518v; până la Cap 9, vers. 12 neterminat).

Ms 28

Cartea Esthir (f.1r-10v; continuare de la Cap 9, vers. 12); Cartea lui Iov (f. 10v-57v; urmează trei file goale); Cartea Psalmilor (f. 61r-160v; urmează două file goale); Cartea Pildelor (f. 163r-200v); Cartea Ecleziastului (f.200v-213r); Cântarea lui Solomon (f. 213r-218v); Cartea Înţelepciunii (f. 218v-242r); Spre ecleziastul Isus, fiiul lui Sirah (f. 242r-243r), Ecleziasticul (f. 243r-306v); Prorociia lui Isaie (f. 307r-384r); Prorociia Ieremiii (f. 384r-460v); Threni, adecă Tânguirile lui Ieremie prorocului (f. 460v-461v; până la Cap 1, Fe, vers. 17 neterminat).

Ms 20

Threni, adecă Tânguirile lui Ieremie prorocului (f. 1r-5v; continuare de la Cap 1, vers. 17 neterminat); Prorociia lui Varuh (f. 5v-14r); Prorociia lui Iezechil (f. 14r-75r); Prorociia lui Daniil (f. 75r-103r); Prorociia lui Osie (f. 103r-112r); Prorociia lui Ioil (f. 112r-116r); Prorociia lui Amos (f. 116v-124r); Prorociia lui Avdie (f. 124r-125v); Prorociia Ionei (f.125v-128r); Prorociia lui Mihei (f. 128r-134r); Prorociia lui Naum (f. 134r-136v); Prorociia lui Avacuc (f. 136v-139r); Prorociia lui Sofonie (f. 139r-142r); Prorociia lui Agghei (f. 142r-144r); Prorociia lui Zaharie (f. 144r-156v); Prorociia lui Malahie (f. 156v-160v); Cartea dintâiu a Macaveilor (f. 160v-205v); Cartea a doao a Macaveilor (f. 205v-234v); Rugăciunea lui Manasie, împăratului Iudei, când rob să ţinea în Vavilon (f. 234v-235r); Cartea Ezdrii a treia (f.235r-255r); Cartea Ezdrii a patra (f. 255r-292v). Volumul se încheie cu următoarea notă finală, care era prevăzută să fie tipărită: „Cu agiutoriul lui Dumnezeu am agiuns şi la sfârşitul Vechiului Testamânt".

În vederea pregătirii ediţiei, am folosit manuscrisele din V_2, din două motive. Mai întâi, am considerat pe V_1 doar un exemplar de lucru al traducătorilor, nu unul finit; în plus lipseşte un volum. În al doilea rând, V_2 este o copie curată (*purum*), cu intenţia vădită a episcopului Petru Pavel Aron ca pe aceasta s-o dea la tipar. Urmând dorinţei sale, am ales V_2 drept textul după care trebuia realizată ediţia, în pofida faptului că, probabil din neatenţia copistului / copiştilor sau din implicarea lui / lor în textul transcris, nu V_2, ci V_1 este cel care prezintă în mai mare măsură forme lingvistice apropiate sau identice normei literare actuale.

Situaţia manuscrisului 22 din V_1 este aparte în cazul ediţiei. El conţine Evangheliile sub forma unui Evangheliar de altar, împărţit pe pericope. Dat fiind că V_2 nu conţine nimic din *Noul Testament,* am folosit V_1 drept manuscris de bază.

2. Titlul şi forma exterioară a ediţiei. În sinteza sa *Istoria şi lucrurile şi întâmplările românilor*, Samuil Micu, primul istoric al Şcolii Ardelene, scrie la capitolul păstoriei lui Petru Pavel Aron, al patrulea episcop al Bisericii Române Unite, cu reşedinţa la Blaj: „Întoarsă în limba românească vlădica Aaron *Biblia Vulgata* cea latinească, carea voia să o tipărească în Blajiu, ci pentru cuvioase pricini nu s-au tipărit".[1] În mediul catolic apusean, unde şi-a cucerit rolul de Biblie oficială, această variantă istorică a Sfintei Scripturi apăruse, înaintea traducerii româneşti de la Blaj, cel mai frecvent în ediţii cu titlul de *Biblia Sacra*. Manuscrisele după care reproducem textul nu au niciun titlu. Nicio informaţie a vremii nu ne transmite indicii despre titlul pe care l-ar fi purtat Vulgata de la Blaj în cazul tipăririi ei, care nu s-a realizat. Dar opera pe care o oferim culturii româneşti şi iubitorilor ei trebuia să primească un titlu. Nu am dorit să-l dăm pe cel latinesc clasic, *Biblia Sacra*, pentru a evita să se creadă, la o primă impresie, că este vorba de un text în limba latină. De aceea, am apelat la titlul sub care traducerea a fost cunoscută şi popularizată de contemporani, acela de ***Biblia Vulgata.*** Acest titlu se susţine şi din punct de vedere cultural-istoric, fiind singura traducere făcută în limba română în exclusivitate după Vulgata. În familia Bibliilor româneşti, titlul dat de noi personalizează această operă, subliniindu-i unicitatea ca versiune a Scripturii catolice clasice.

[1] Vezi Samuil Micu, *Istoria românilor*, ediţie princeps după manuscris, de Ioan Chindriş, II, Cluj-Napoca, 1995,p. 336.

În acelaşi scop am apelat şi la ilustraţiile din textul de faţă. Desigur, ele nu se găsesc în manuscrisele prezentate mai sus. Sunt ilustraţiile ediţiei *Biblia Sacra* tipărită la Veneţia în 1690, unde dau o notă de eleganţă dar şi de confort al lecturii, acompaniind în plan vizual, imagistic, momentele-cheie din materia Biblei. Vulgata este prin excelenţă Biblia creştinătăţii occidentale, iar editarea ei reflectă mentalitatea şi gustul letrist al marii familii creştine catolice. Un fenomen cultural care a implicat şi ediţiile Vulgatei a fost dezvoltarea impetuoasă a artelor vizuale, începând cu Renaşterea. Biblia a constituit principala sursă de inspiraţie a artiştilor, în speţă a gravorilor, după inventarea tiparului european de către Gutenberg. Cerinţele estetice ale vremii au impus ediţiile biblice ilustrate cu gravuri, din ce în ce mai pretenţioase odată cu dezvoltarea tehnicilor grafice şi tipografice. S-a ajuns la percepţia publică după care o ediţie din Vulgata însemna necondiţionat o carte „iluminată" artistic cu scene biblice. O asemenea ediţie este prin excelenţă *Biblia Sacra* de la Veneţia din 1690, după care au tradus blăjenii masivul text pe care îl publicăm. Pentru a crea atmosfera imagistică a Vulgatei occidentale, în lucrarea de faţă se reproduc ilustraţiile, punctual la locurile unde se găsesc ele şi în ediţia veneţiană de referinţă.

Caracteristica originală a Bibliei Vulgata ediţiei de faţă este structurarea ei pe cărţile biblice. Acestea se succed în ordinea specifică Vulgatei occidentale, cu textul în faţă ilustrat, cum am spus, urmat de indicele de cuvinte din cartea respectivă şi de facsimilele la scară redusă ale filelor de manuscris. În urma acestui demers, fiecare carte biblică are un anumit grad de autonomie în cadrul ediţiei. Acestă organizare a materialului, când avem în vedere facsimilele, facilitează lectorului interesat de acurateţea filologică a lucrării consultarea sursei primare. În privinţa lexicului, chiar şi prezentat deocamdată în indici pe cărţi, ediţia oferă, pentru prima dată în cultura românească, cea mai masivă înregistrare a cuvintelor din textul biblic. Poziţionarea indicilor în familia grafică a fiecărei cărţi constituie şi un precursor important de interpretare, cuvintele unei cărţi putând fi puse operativ în comparaţie cu ale alteia, pentru a se vedea în ce măsură materia biblică diferită de la o carte la alta şi genul stilistic original al fiecăreia (proză istorică, retorică, poezie) au influenţat tălmăcirea în limba română, precum şi în ce măsură s-a manifestat această influenţă. Pentru stadiul limbii române literare de la 1760 – 1761, luându-se în calcul şi faptul că suntem în faţa primei traduceri româneşti din limba latină, avem încrederea că o asemenea preanaliză va veni în sprijinul utilizării ştiinţifice a ediţiei.

3 Transcrierea textelor. Tipărirea *Bibliei* lui Petru Pavel Aron la numai câţiva ani de la apariţia prestigioasei ediţii a *Bibliei* lui Samuil Micu constituie, fără îndoială, un act major pentru cultura românească în sensul cel mai deplin al cuvântului.

Complexitatea demersului filologic este determinată, pe de o parte, de dificultăţile de transliterare inerente unui text manuscris datorat mai multor persoane şi, pe de altă parte, de faptul că, din motive de ordin practic, cele 49 de cărţi ale *Vechiului Testament* reprezintă o copie a primei versiuni a traducerii asupra căreia a intervenit şi copistul (manuscrisul V_2), iar cele patru cărţi din *Noul Testament*, protograful (manuscrisul V_1).

Diferenţele de scriere dintre cele două părţi, variantele grafice, corecturile, variantele fonetice, lexicale şi morfologice, la care se adaugă o topică tributară modelului latin, alcătuiesc un mozaic de probleme care au influenţat opţiunea pentru o ediţie diplomatică, parţial interpretativă, care să nu altereze diversitatea şi complexitatea aspectelor de limbă, să confere textului atributele necesare unei lecturi coerente şi, în acelaşi timp, să păstreze specificul celor două manuscrise.

Ca urmare, în transliterarea textului s-a procedat, pe cât a fost posibil, la atribuirea unei valori unice fiecărei litere chirilice; aceasta, în primul rând, pentru a suplini lipsa unei tipăriri în paralel sau a unei raportări sistematice la sursa primară, cea a traducătorului, în încercarea de a oferi pentru o viitoare, extrem de necesară comparaţie cu V_1, o oglindă cât mai fidelă a textului şi eliminând, într-o primă fază a cercetării, necesitatea raportării la manuscrisul chirilic al V_2. Diferenţa dintre V_1 şi V_2 este ilustrată în ediţia de faţă prin redarea *Vechiului Testament* după varianta copiată, iar a *Noului Testament* după varianta primară.

Astfel, ierul mare ъ a fost transcris în general *ă*, iar iusul mare ѫ, *â*: *mъnile* = mănile, *pѫcat* = pâcat, *plѫns* = plâns, *tъu* = tău. Alternanţele *ă* / *â* în scrierea aceluiaşi cuvânt sunt foarte numeroase: *adânc* / *adănc*, *plâns* / *plăns*, *tălpi* / *tâlpi*, *sănătos* / *sânătos*; într-o transcriere interpretativă s-ar opta pentru prima formă.

În cazul unor monosilabe, pentru a evita confuziile, s-a recurs totuşi la interpretarea ѫ = *ă*: *dѫm* = dă-m, *pѫr* = păr, *rѫu* = rău (adj.), *tѫu* = tău, mai ales că în toate cazurile există şi grafiile *dъm*, *pъr*, *rъu*, *tъu*.

S-a excerptat şi un caz în care ъ după ѭ a fost transcris *e*: *fulgeră*.

ѣ a fost transcris *ea* după consoane şi *ia* după vocale: *păştѣ* = păştea, *mѣzănoapte* = meazănoapte, dar *muѣrea* = muiarea. S-a mai transcris *ia* în forma de masculin plural a demonstrativului *acesta* (= *aceştia*) şi a aceleiaşi forme a pronumelui / adjectivului nehotărât *atâta* (= *atâţia*). Slova ѣ s-a transcris *ea* şi după consoanele velare *k*, *g*: *cheamă*, *cheltuiale*; grupul їѣ, redat în general *iia*, *miiazănoapte*, s-a transcris, după aceleaşi velare, *ia*, *chiamă*, *ghiaţă*, *ureachia*.

Incidental, în *Noul Testament* apar forme pronominale ca *mѣu*, *nѣ*, în care ѣ a fost redat *e*, deci *meu*, *ne*, ca şi în *să să înche ѣ* / *să să încheie*.

ѧ a fost transpus prin *ia*: *aceia*, *să iaie*, *mi-au*, *muiarea*. Totuşi, în pronumele personal ѧle şi în forma de feminin singular a demonstrativului *acela* s-a transcris *eale*, *aceea*. ѧ după *k*, *g* s-a transcris *ea*: *cheamă*, iar grupul їѧ a fost redat *ia*: *chiamă*, ca şi grupul їѣ.

ѩ, prezent uneori şi la început de silabă, a fost redat *ia*: *iată, amiazăzi*, *lăcuia*, *miazănoapte*. S-a procedat la fel şi în forma de indicativ prezent persoana a treia a verbului *a fi*: *iaste*, tot aşa cum ѥste, ѥ s-au transcris *ieste*, *ie*, pentru a respecta realitatea manuscrisului, consemnând astfel toate variantele grafice şi morfologice ale acestei forme flexionare: *este*, *ieste*, *iaste*, *ie*, *e*; ѩ a fost redat însă *ea* în formele feminine ale pronumelui personal *ea*, *eale*.

є s-a transcris *ie* la început de cuvânt şi de silabă: *fămeiesc*, *să iaie*, *ieşit*, *muieri*, *trebuie*, însă *e* în forme ale pronumelui personal: *eu*, *el*, *ea*, *ei*, precum şi la peroana a treia singular indicativ prezent a verbului *a fi*: *este*, *e,* potrivit normelor ortografice actuale. A fost redat tot *e* la început de silabă în unele împrumuturi ca *episcop* şi în nume proprii ca *Edumeea*, *Efes*.

În nume proprii cunoscute, ca *Erihon*, *Erusalim*, *Ezechiil* s-a procedat, conform tradiţiei culturale şi ortografiei actuale, la transcrierea *Ierihon*, *Ierusalim*, *Iezechiil*. În alte situaţii, în cazul în care în manuscris sunt înregistrate ambele forme, s-au păstrat ca atare: *Efte* / *Iefte*, *Elisei* / *Ielisei*, *Ethro* / *Iethro*.

ѥ, frecvent mai ales în V_1 şi redând un *e* deschis din pronunţarea regională, a fost transcris *ea* după consoană şi *ia* după vocală: *aşea*, *acea*, *bucăţea*, *mergea*, *oştea*; *lăcuia*, *suia*, *ieşiiai*, *năcăjiia*.

Ierul mic **ъ**, notat adesea după consoane în poziţie finală, a fost considerat de obicei ca având valoarea zero. A fost transcris *ă* în situaţii ca *o sută*, *să lăţască*, *şasă zeci* (transcris *şasăzeci*), dar şi în *pământului* (unde ar putea fi scris greşit în loc de **ъ**). Într-un caz izolat a fost redat, la finală, prin *i*: (doi) *heruvimi*.

о, **ѡ** au fost transcrise *o*, rar *uo*, ca în *doo* redat *douo* sau *zio* / *ziuo*, prin introducerea elementului semivocalic. Uneori *o* sub accent s-a interpretat *oa*: *foaia*, *vârtoasă*, *Vaviloane* (voc.), *groaznic*, mai ales că există şi dubletele grafice scrise cu *oa*. Atât *e* cât şi *o* sub accent, redate *ea*, respectiv *oa*, sunt mai frecente în V_1.

O formă *corona*, considerată variantă pentru Ardeal, a fost păstrată ca atare.

ѹ a fost redat întotdeauna *iu*: *fiiul*, *întâiu*, *temeiu*, *ceriu*, ca şi la substantivele în *-ar*, *-or*, *ascultătoriu*, *judecătoriu*, *răsplătitoriu*, *temnicearіu*, *stejearіu*, *viitoriu*. Auxiliarul viitorului este scris aproape întotdeauna *voiu*, probabil şi pentru a fi diferenţiat de pronumele *voi*. Tot astfel a fost transcris **ѹ** şi în cazul numelor proprii *Iiuda*, *Iiudith*.

ї s-a transcris *i*, ca şi *и́*, care apare mai frecvent în V_1: *vârtoş и́* / vârtoşi, *ş и́* / şi *eşt и́* / eşti.

и a fost interpretat ca *i* în forme de plural nearticulat: *muieri*, *împăraţi*, şi *ii* în formele articulate de genitiv-dativ feminin singular: *muierii*, *judecăţii*, *historiii*, *mândriii* şi masculin nominativ-acuzativ plural: *bărbaţii*, *drepţii*, *oamenii*.

ѵ a fost transcris *i,* ca de exemplu în *Moisi*.

ѕ final, notat mai ales la adjective şi substantive nearticulate sau la verbe, a fost transcris ca atare: *auru*, *isteţu*, *îndrăzneţu*, *întâiu*, *soţu*, *trufaşu*; *învăţu*, *minţu*, *mă ruşinezu*; *cându*; şi un **ѕ** scurt – **ѕ̆** –, notat foarte rar, a fost transcris *tot u: ostaşu*.

ѧ iniţial a fost transcris *în* sau *îm*, conform ortografiei actuale: *înstreinat*, *întunearec*, *împărat* şi mai rar *î*: *îl*. Când însă a fost urmat în scris de consoană nazală, aceasta a fost redată întocmai, fără a ţine seama de normele curente. De aceea apar dubletele *împărat* / *înpărat*, *îmbrăcat* / *înbrăcat*, *umblând* / *unblând*, *dimpotrivă* / *dinpotrivă*.

Nazala care lipseşte în forme ca *uflu*, *ublu*, *uplu* a fost completată, la transliterare, tacit, conform normelor ortografice curente: *umflu*, *umblu*, *umplu*.

Cât priveşte un *n* redat grafic ca **ҫ** suprascris, el a fost neglijat la transcrierea unor forme ca *întru ei*, *întru tine* (şi nu *într-un*), dar păstrat acolo unde se impunea.

Slova **ѳ** s-a transcris *th* în nume proprii şi în derivate ale lor: *Efrathul*, *Ruth*, *Thamar*, *Tharsisului*, *Vithleaim*, *carthaghineani*, precum şi în cuvinte simţite de copist ca împrumuturi sau chiar străine şi scrise conform grafiei *Vulgatei*: *anathema*, *anthrax*, *cathedra*, *hiachinth*, (piei) *ianthine*, *pithonicesc*, *terevinthul*, *thirsi*, *thronul*, (iarba) *vorifthului*. În *carthaghineni* şi mai ales în *thronul* litera **ѳ** nu este totdeauna primară, ci adesea este scrisă peste **ѿ**, atestând dorinţa expresă a copistului de a scrie în acest fel. Deoarece tot **ѳ** corectat uneori peste **ѿ** este şi în *jârthă* sau în alte cuvinte din familia acestuia, şi în acest caz s-a păstrat forma din manuscris. Am înregistrat şi un caz invers, în care **ѿ** este scris peste **ѳ**: *trachi*. Foarte rar, **ѳ** a fost notat în manuscris prin *th*, ca în *Esthemo*.

Să amintim şi un cuvânt în care **ѳ** trebuie transcris *ft*: *poѳa* = *pofta*.

Vocalele duble au fost menţinute în transcrierea noastră în nume proprii: *Galaad*, *Gavaa*, *Ooliav*, *Vaalim*, iar în cazuri ca *Galilea*, *Idumea* vocala *e* s-a reduplicat, conform scrierii tradiţionale *Galileea*, *Idumeea*.

În unele substantive comune şi la infinitivul verbelor de conjugarea a IV-a (şi a timpurilor formate cu acesta) apare adesea după vocale, grafia *ii* cu valoare de *i̯* + *i,* redând pronunţarea reală ; el este mai frecvent în V_1, şi a fost păstrat: *căiile*, *maiicei*, *ochiilor, o va gefuii, va grăii, a propoveduii, a să suii.* Acest grup a fost transcris însă *i* în formele de imperativ negativ: *nu fi*, *nu veni* şi la pronumele / adjectivele posesive *noştri*, *voştri*.

Consoanele duble s-au notat ca atare în nume proprii, *Devvora*, *Manasse*, *Remmon*, dar nu s-au păstrat în substantive comune, precum *cocc*, *gheenna*, *noppţi*, *summa*.

Există însă un *n* dublu rezultat din faptul că în situaţii ca *din naintea*, *în naintea* s-a aplicat ortografia actuală, scriindu-se împreună, dar cu păstrarea nazalei duble: *dinnaintea*, *înnaintea*. Opţiunea scrierii într-un cuvânt a fost determinată, în acest caz, de modul de segmentare a lanţului lingvistic în scrierile din limba română veche: *în dreptează*, *în soţirea*, *ne starea*, *aidaveachea* (= *a-i da veachea*), *preurmă*, *îmbucăne dreptatea* (= *îmbucă nedreptatea*).

S-au păstrat grafiile *oscilante s* / *z*, ele nefiind caracteristice doar înainte de consoanele sonore *b*, *d*, *g*, *j*, *v*: *muzică* / *musică*, *Navohodonosor* / *Navohodonozor*, *odrasla* / *odrazla*, *smirnă* / *zmirnă*, *smochin* / *zmochin*.

Cuvintele abreviate în mod curent, prin suprascriere sau contracţie, s-au întregit tacit în forma literară: *Domnul*, *Duhul*, *Dumnezeu*, *Isus Hristos*, *proroc*, *pururea*, *sfânt*, *spirit*, *suflete*. Completarea abrevierii Is s-a făcut aplicând norma din *Dicţionarul ortografic, ortoepic, morfologic al limbii române* (DOOM), ediţia 2005, care prevede forma Isus. Un argument în adoptarea acesteia este faptul că atunci când numele apare scris întreg în textul biblic este cu un singur *i*, atât în *Vechiul Testament,* cât şi în *Noul Testament.*

În elementele lexicale din indicaţiile tipiconale, adesea greu de descifrat, s-au completast toate vocalele din abrevieri, inclusiv cele finale, conform normelor literare actuale: *Învier./Învierii, lun./luni, marţ./marţi, Thom./Thomii, vecern./vecernie.* Vocalele notate în text au fost păstrate ca atare, chiar dacă nu corespund normei literare: *mercuri, duminecă.*

NOTĂ ASUPRA EDIŢIEI

De câte ori omisiunile vizează consoană sau consoane, am menţinut formele din text, cu excepţia cuvântului *sfârşit*, redat întotdeauna literar. Procedând în felul acesta, unele cuvinte apar într-o mare varietate de forme: *duminică, dumineacă, dumcă, dum., dumn., dnecă, dncă, dnec., dnc., dmne.; miercuri, mercuri, mierc., merc., mier.*

Dintre semnele diacritice, chendima a fost transcrisă, uneori, *i*.

Decizia de a atribui fiecărei slove, pe cât se poate, o singură valoare, a fost determinată şi de prezenţa numeroaselor alternanţe vocalice în scrierea unui cuvânt, uneori în versete alăturate, alteori chiar în acelaşi verset, unele fiind o simplă grafie, altele marcând existenţa consoanelor dure şi moi, adesea reprezentând variante lexicale: *ă* / *â*: *sănătos* / *sânătos* Tov **5**, 20; *â* / *ă*: *hâlmurile* Jos **22**, 10 / *hălmurile* Jos **22**, 11, *vârful* / *vărful* Iş **37**, 8; *ă* / *i*: *târăiaşte* Pr **11**, 41 / *târiiaşte* Pr **11**, 46; *e* / *ă*: *Dumnezeu* In **4** rezum. / *Dumnezău* In **3**, 34, *păretariu* Iş **26**, 2 / *părătariu* Iş **26**, 5, *viţel* Ps **105**, 20 / *viţăl* Ps **105**, 19; *a* / *e*: *mojarele* Ir **52**, 19 / *mojerele* Ir **52**, 18; *i* / *â*: *asinii* / *asână* Za **9**, 9, *găsi* 2 Lg **22**, 25 / *găsâ* 2 Lg **22**, 20, *tovarişul* Ecz **40**, 23 / *tovarâşi* Ecz **41**, 23; *ie* / *e*: *fiertura* Fc **25**, 30 / *fert* Fc **25**, 9; *ie* / *ia*: *muierea* / *muiarea* Ecz **42**, 14; ie/iia *pierde*/ *piiardere* Ecz **29**, 13; *e* / *ea*: *bisericilor* 1 Par **10**, 9 / *bisearica* 1 Par **10**, 10, *drepte* / *dreapte* 4 Împ **4**, 26; *ea* / *a* după grupul consonantic *şt*: *şteargă-să* 4 Ezr **2**, 7 / *să ştargă* Ir **18**, 23.

Alternarea frecventă a consoanelor finale dure şi moi face adesea dificilă interpretarea unor semne suprapuse sau a chendimei ca având valoare de *i*: *ascultaţi* / *ascultaţ* Fc **49**, 2, *iarăşi* / *iaraş* 4 Ezr **6**, 31, *veţi* / *veţ* 2 Lg **4**, 22.

Dintre fenomenele fonetice consonantice, fie ele vechi, precum păstrarea lui *ѓ* în elemente latine, fie mai noi, între care palatalizarea labialelor şi a dentalelor, cu relevanţă în ansamblul problemelor ridicate de text, semnalăm: *ѓ* pentru *j*: *agiutoriu* Fc **2**, 18, *gioi* In **16**, 32, *giudecata* Ps **71**, 2, *giugul* Ecz **28**, 23, *giunghierilor* Is **43**, 24, *giurământ* Nm **30**, 4, (*Puţul*) *Giurământului* Fc **46**, 5, *împregiur* 1 Sm **17**, 36, *încungiura* Ir **52**, 23, dar şi *givină* Pr **7**, 26, *grigeşti-te* Lc **10**, 41, *mogeariu* Iş **16**, 14, *mregile* Lc **5**, 2, *stăgear* Jd **6**, 11; *j* pentru *ѓ*: *arjint* Iş **36**, 24, *covrijii* Fc **24**, 22, *cujetele* Ir **23**, 22, *culeaje* Is **33**, 4, *deajetului* Lc **16**, 24, *frânje-voiu* Ir **30**, 8, *vor fuji* Vr **6**, 54, *fuljera-va* 4 Ezr **16**, 10, *încinje* 4 Împ **4**, 29, *înţelejea* Lc **18**, **34**, *va jeame* 4 Ezr **16**, 40, *jenunchele* Jd **16**, 19, *jinere* Fc **19**, 12, *jingaşu* Pl **29**, 21, *lejuitori* Lc **14**, 3, *pecinjine* Pr **22**, 22, *pribejind* 2 Mac **5**, 7, *putrejune* Iov **7**, 5, *slăbănojit* Iz **29**, 7, *(unei) sluji* Lc **15**, 26 (dar să *slugim* Lc **1**, 74), *trăjea* 1 Sm **17**, 5, *unjea* Lc **7**, 38, *vinjea* 1 Sm **14**, 47; *t'* pentru *k'* : *m-ai întegat* Iov **10**, 10, *rânteză* Is **10**, 30, *rotie* Iş **39**, 27, *ştiop* 2 Sm **19**, 26 (dar şi *ştopului*) Iov **29**, 15, *tica* 2 Sm **14**, 26, *titie* Iş **39**, 21, *tiverele* Dn **3**, 21, dar în Iz **27**, 5 este atestat şi un caz de corectare a lui *t'* în *k'*, refăcându-se forma literară *încheiat*; *t'* pentru *p'* : *teptariu* Is **3**, 24, *teaptănă* Is **19**, 9; *d'* pentru *ѓ*: *privedează* Nm **18**, 5, *undeţu* Pl **25** rezum.; *ĉ* pentru *t'*: *să mişce* Iş **39**, 19; *h'* pentru *f'*: *hiarălor* Ir **16**, 4, *hicatul* Tng **2**, 11, *hierbeţi* Pr **8**, 31, *hirăstaie* Is **28**, 27; *h'* pentru *v'*: *hicleşug* Iş **32**, 12.

Adăugând că tabloul nu este nicidecum complet ca enumerare de cuvinte, de forme ale lor şi de atestări şi că pentru toate s-a înregistrat şi forma literară de azi, vrem să oferim doar o sugestie pentru imaginea varietăţii problemelor ce şi-ar găsi locul într-un studiu.

Copiştii, fiecare dintre ei cu oscilaţiile şi incertitudinile sale, se întâlnesc în efortul comun de a elabora o lucrare bună, dovadă numeroasele intervenţii în textul transcris, fie ele şi cu unele rezolvări contradictorii.

Din acest ansamblu se desprind totuşi cărţi în care o trăsătură sau alta este mai pregnantă comparativ cu înregistrarea ei în celelalte cărţi.

Astfel, în trei cărţi din Pentateuh, Iş, Jud, 1 Sm, predomină folosirea lui ѧ în detrimentul lui ъ. Doar un exemplu: prepoziţia *către* are în majoritatea ocurenţelor forma *câtră* şi numai foarte rar forma *cătră*.

2 Lg se caracterizează prin folosirea cu precădere a consoanelor dure, în timp ce de obicei în celelalte cărţi ale Bibliei rostirea dură alternează cu cea moale.

În Iş şi Mt, între *e* şi *ea* se remarcă frecvenţa mult mai mare a formelor cu diftong. Un exemplu edificator: *Face-vei şi prăjineale oltariului de leamne seatim doao.* Iş **27**, 6.

O altă carte, Idt, se distinge prin utilizarea, faţă de celelalte, în mai mare măsură a unui *n* (ϛ) suprascris, în special deasupra iusului mic, în consecinţă, aici fiind mai frecvente grafiile *înnainte*, *dinnainte*.

Dintre elementele morfologice, verbul *a fi* care la indicativ prezent cunoaşte o varietate de forme grafice, în Ecz este scris consecvent cu ѭ (ѳѧ) şi ѣ, transliterate *ia, iaste*.

Auxiliarul viitorului, *voi*, rostit în Transilvania cu *-iu̯*, are în majoritatea ocurenţelor forma *voiu*, dar în două cărţi, Iş şi In, copistul a optat pentru varianta fără *u* final.

Gerunziul în *-ind* din forme neliterare ca *văzind*, *răspunzind* poate şi el particulariza un text; e preferat în 2 Sm şi în Mt.

Sufixul imperfectului *-ea* s-a scris *є* şi ѣ, transliterate *-ea* după consoană şi *-ia* după vocală, conform normelor. Grafia cu *є* este preponderentă în 2 Sm, care mai are astfel încă o particularitate pe lângă cele semnalate mai sus.

În manuscrisul *Vechiului Testament*, dar şi în *Evanghelii* sunt numeroase corecturi, de la eliminări de litere până la adăugiri de fraze, notate marginal sau în text. Acestea aparţin copiştilor şi adesea, cu precădere segmentele extinse de text – în număr mare – aparţin lui Petru Pavel Aron, a cărui grafie poate fi identificată cu uşurinţă.

Intervenţiile, neunitar făcute, se adaugă inconsecvenţelor primare şi creează un amalgam de situaţii, în care se întâlnesc: litere schimbate, cuvinte înlocuite (prin sinonime), *aduna* / *aducea* (*Bucatele să aducea înlontru*. Est **1**, 7, peste *na* s-a scris *cea*), *ispitit* / *osândit* 2 Mac **13**, 8, *întoarnă* / *întoarce* Iov **12**, 23, *muri* / *peri* 4 Ezr **15**, 58, *sâmbetei* / *zioa a şeaptea* 2 Mac **15**, 4, *tare* / *vârtos* 4 Ezr **2**, 43, forme flexionare modificate, *înviază* / *învie* Lc **7** rezum., *leage* / *legi* 2 Mac **13**, 6, *noroadelor* / *norodului* Ps **61**, 9, **106**, 32, Lc **3**, 18, *protivnicilor* / *protivnicului* 2 Lg **20**, 1, variante lexicale corectate, *direpţ* / *drept* 2 Lg **32**, 4, s-au *gătat* / *gătit* „a se pregăti” 1 Mc **3**, 15, *strafide* / *stafide* 1 Sm **30**, 12 (nu întotdeauna se poate descifra ceea ce a fost înlocuit), iar dintre intervenţiile marginale, amintim introducerea a numeroase cuvinte necesare în text, *vor învăţa* **cei** *deprinşi* Ir **12**, 16, *de tatăl tău şi* **de** *mumă-ta* Ecz **13**, 18, *Eu*, *Domnul voi răspunde* **lui** *prin Mine* Iz **14**, 7, *mântuiaşte* **pre** *robul Tău* Ps **85**,

2, *s-au frânt şi* **s-au** *zdrobit* Ir **50**, 23, şi chiar a unor completări mai extinse (vezi 2 Lg pg. 297r, 303r-v, 304v), mergând până la versete. Nu de puţine ori, am remarcat grija pentru unitatea formelor, corectura făcută unui cuvânt repetându-se în (aproape) toate ocurenţele acestuia şi ale familiei lexicale. Astfel, peste *v* primar s-a scris *t* în *îndărătniciia* Ir **9**, 14, **23**, 17, ceale *îndărătnice* Ir **11** rezum., *îndărătnică* Ir **17**, 9, *îndărătnic* Vr **4**, 15. Chiar şi aceste câteva exemple pot demonstra efortul de a se realiza o exprimare corectă şi reuşita, în mare măsură, a acestui demers. Nu toate schimbările însă converg spre ceea ce astăzi constituie normă, *citi* / *ceti* Dn **5** rezum., *săltând* / *sâltând* Pl **7**, 22.

Deoarece, cum s-a mai spus, ediţia de faţă nu şi-a propus redarea paralelă a celor două manuscrise, V_1 şi V_2, şi nici un comentariu amplu al intervenţiilor ulterioare primei transcrieri, înregistrate în ambele manuscrise, acestea rămân obiective pentru cercetări viitoare.

Aici expunem câteva constatări privind schimbările intervenite la nivelul formei elementelor lexicale, cu consecinţe asupra valorii semnelor grafice şi a structurii morfologice a cuvintelor.

Impresionează numărul mare de litere suprapuse prin corectura făcută de copist sau de o altă mână:

є peste *и*: *treia* Ecz **28**, 2, *vedenii* Ps **88**, 20, *luntrele* 2 Mac **12**, 3, *tremis* Jos **10**, 6; *є* peste *ѣ*: *coapsele* Fc **46**, 26, *poruncise* Jos **14**, 5, *hotarele* Iov **38**, 20, *trebuie* 2 Lg **1**, 18, *case* 2 Lg **6**, 11, modificări care au ecou în morfologie şi totodată converg spre o normă literară; *є* peste *ѣ*: *vechiu* Fc **18**, 12, *muierea* 4 Împ **22**, 14; *є* peste *ai*: *Efrem* 1 Par **27**, 20; *ѣ* peste *и*: *leapra* 2 Par **26**, 19, *nemearnicul* 2 Lg **5**, 14; *ѫ* peste *ѣ*: *vârfurile* 4 Împ **9**, 35, *sângele* 4 Împ **9**, 26, *mână* 2 Lg **4**, 34, *râvna* 1 Mac **2**, 58; *ѫ* peste *и*: *jârtvă* 2 Mac **1**, 8, *auzând* 1 Par **28**, 8; *ѫ* peste **о**: *râorează* Iov **21**, 24; *ѫ* peste *є*: *testamântului* Nm **14**, 44; *о* peste *ѕ*: *pajoră* 4 Ezr **11**, 45; *ѧ* peste *є*: *nepriiatenie* 2 Mac **12**, 3; *и* peste *ѣ*: *le-au usibit* Ps **65**, 14; *и* peste *є*: *Alixandru* 1 Mac **10**, 8; *ѕ* peste *о*: *deusebi* Ps **140**, 10; *ѕ* peste *ѵ*: *fiului* Jos **17**, 3, probabil o corectură făcută de Petru Pavel Aron (deoarece urmează câteva cuvinte suprascrise în care se poate recunoaşte grafia acestuia); **к** peste *ч*: *veac* 2 Lg **18**, 5; *ф* peste *в*: *Afoneanul* 1 Par **27**, 27; *т* peste *в*: *îndărătnicia* Ir **16**, 12; *ѳ* peste *м*: *Masfath* 1 Sm **7**, 7.

Din morfologie am considerat util să semnalăm doar acele particularităţi care, prin frecvenţă, accentuează tabloul diversităţii de forme; ele sunt de cele mai multe ori urmarea existenţei consoanelor dure şi moi şi a transliterării pentru care am optat.

Cu privire la articolul adjectival, remarcăm: femininul singular reflectă în ortografie şi pronunţarea regională *cè*, în manuscris cu accentul marcat grafic, *partea cѐmai de pre urmă* Nm **22**, 41, v. şi 2 Lg **29**, 19. În acest caz, prin transliterare s-a restituit forma literară *cea* şi s-a evitat confuzia cu relativul *ce*. În V_1 ortografia oscilează între *cѐ* şi cea [cѣ]. În *Noul Testament* se menţine forma *cѐ* Lc **22**, 50 etc.

Pluralul masculin *cei* se întâlneşte şi sub varianta *ceai* Ezr **8** rezum. Cele două variante grafice apar şi în contexte învecinate sau chiar în acelaşi context: ***cei*** *vii* / ***ceai*** *morţi* Nm **16**, 48; ***cei*** *mai-mari* Ne **5**, 7 / ***ceai*** *dintâi* Ne **5**, 15. V_1 înregistrează forma unică *cei*.

Pluralul feminin apare în forma curentă din limba veche *ceale* (în V_1 la fel), păstrată în transliterarea noastră şi alături de care se întâlneşte şi *cele*. Nesiguranţa copistului se reflectă în fluctuaţia *ceale* corectat în *cele* 3 Împ **6** rezum., dar şi în *cealea* Nm **4**, 20.

Substantivul pune şi el o serie de probleme.

La masculin, pentru plural am respectat în transliterare normele ortografiei moderne pentru pluralul masculin nearticulat *-i*, articulat *-ii* şi *-iii*.

O problemă dificilă a constituit-o redarea sintagmei apozitive de tipul *fiiul lui* + *nume propriu*, precedată de numele propriu determinat de această apoziţie.

În latină, apoziţia se acordă în caz cu substantivul determinat, iar traducerea românească, fidelă în foarte mare măsură structurii frazei latineşti, tinde să respecte modelul acesteia. Manuscrisul românesc prezintă cinci situaţii: *fiiului*, *fiiu lui*, *fiiu_lui* cu ligatură, *fiiul_lui* cu articol hotărât suprascris şi cu ligatură şi *fiiul lui*, toate corespunzând formelor latineşti *filii*, *filio*.

Datorită ocurenţei frecvente a formei de genitiv-dativ *fiiului* şi a formelor cu ligatură (*Ezdra*, *fiiul Saraiei*, *... fiiului Amarie*, *fiiului Azarie*, *fiiului Maraioth*. Ezr **7**, 3; *Iudith ... care era fata lui Merari, fiiu–lui Idox, fiiu–lui Iosif, fiiu–lui Ozie, fiiu_lui Elai, fiiu_lui Iamnor, fiiului Ghedeon, fiiu lui Rafaim, fiiu lui Ahitov, fiiu lui Melhie, fiiu lui Enan, fiiu lui Nathanie, fiiu lui Selatheil, fiiu_lui Simion, fiiu_lui Ruvim*. Idt **8**, 1), precum şi a prezenţei mai reduse a sintagmei apozitive, în mod evident corect întrebuinţate, *fiiul lui*, am optat în cazul formelor *fiiu lui* şi *fiiu_lui* pentru forma de genitiv-dativ *fiiului*, cu atât mai mult cu cât în scrierea românească veche este frecventă, alături de scrierea legată a două cuvinte distincte, şi scrierea segmentată a unui cuvânt.

În sprijinul deciziei noastre stau şi contextele unde apoziţia în genitiv-dativ, preponderentă în limba română veche, nu mai generează echivocuri, *Şi era un bolnav*, *Lazar*, *în Vithania*, *din coşteiul Mariei şi al Marthei*, ***sororei*** *lui*. In **11**, 1 (în loc de *sora* lui), *şi lui Asaie*, ***slugii*** *împăratului* 4 Împ **22**, 12 (în loc de *sluga* împăratului), *şi fiii lui Ruvim*, ***întâiului*** *născut a lui Israil*. 1 Par **5**, 1 (în loc de *întâiul născut*).

Forma *fiiul_lui (a lui Osie,* ***fiiul_lui*** *Ela* 4 Împ **18**, 1, *păcatele lui Ierovoam*, ***fiiul_lui*** *Navat* 4 Împ **14**, 24) ar putea fi considerată o încercare de trecere de la apoziţia acordată în caz la cea în nominativ-acuzativ. Datorită prezenţei ligaturii neanulate, şi în acest caz am optat pentru forma *fiiului*.

În sprijinul opţiunii noastre stă şi ocurenţa, în acelaşi context sau în contexte învecinate, a celor două forme net distincte: *casa lui Ierovoam*, ***fiiul lui*** *Navat şi casa lui Vaasa*, ***fiiului*** *Ahie* 4 Împ **9**, 9, *iară Adaie*, ***fiiul lui*** *Ierovoam*, ***fiiul lui*** *Fassur*, ***fiiu_lui*** *Melhie* 1 Par **9**, 12.

Sintagmele genitiv-dative de tipul *tătâne-* / *tătânea-*, *frăţine-* / *frăţinea-* urmate de un adjectiv posesiv chiar şi în acelaşi context (*tătânea-său* / *tătâne-său* Fc **9**, 23, *frăţinea-tău* / *frăţine-tău* Fc **38**, 8) pot constitui o serie

omofonică, în care *-ea* are tot valoarea lui *e*; alternanţa grafică *e* / *ea*, pe care am vrut să o relevăm prin transliterare şi care apare chiar în cadrul aceluiaşi context, atestă fluctuaţia ortografică. Formele din V_1 sugerează rostirea *e*, *tătâne-său* Fc **22**, 7. Semnalăm şi variantele *tătâni-tău* Fc **12**, 1, *frăţini-tău* 2 Lg **22**, 1.

La feminin, în ceea ce priveşte genitiv-dativul singular, alături de *-ei*, *-ii*, *-âi*, am păstrat şi forma *-eai*, care poate fi interpretată drept varianta grafică a lui *-ei*. Seria *-ei*, *-eai*, *-ii* se înregistrează frecvent la unul şi acelaşi cuvânt, *uliţei* Ne **3**, 11, *uliţeai* Ne **3**, 9, 12, *uliţii* Ne **3**, 8, ilustrând implicit folosirea a două forme de plural nearticulat *uliţe*, *uliţi*. Grafia *-eai*, netransliterată în *-ei*, are ocurenţa foarte ridicată în cuprinsul manuscrisului V_2: *asineai* Nm **22**, 28, *ducereai* 2 Sm **2**, 24, *fapteai* Jos **20**, 6, *feateai* Is **22**, 4, *funişoareai* Jos **17**, 14, *jârtfeai* Pr **2**, 1, *lăcusteai* 2 Par **7**, 13, *mileai* Est **4**, 11, *mulţimeai* Nm **21**, 18, *mumeai* Pr **20**, 17,19, *oasteai* 2 Par **8**, 10, *pofteai* Jd **20**, 5, *slaveai* Nm **27**, 20, *slujbeai* Nm **4**, 30, *socotinţeai* Tov **9**, 2, *sâmbeteai* Pr **23**, 11, 15, *treapteai* Jos **21**, 26, *urmeai* 2 Lg **28**, 65, *vârsteai* Nm **8**, 25.

Existenţa dubletelor grafice *ei* / *eai* susţine rostirea *-e* la acelaşi cuvânt: *sâmbetei* Pr **25** rezum. / *sâmbeteai* Pr **23**, 11, *mumeai* / *mumei* în acelaşi verset Pr **18**, 13, *turmei* Mi **4**, 8 / *turmeai* Ne **3**, 31. V_1 prezintă în aceste situaţii desinenţa *-ei*.

În cazul substantivelor de tipul *seminţie*, *nemernicie*, *căpetenie* genitiv-dativul articulat, conform scrierii *-їи* şi în urma aplicării normelor de transliterare, are forme cu *-iii*, *seaminţiii* Tov **13**, 20, (zilele) *neamerniciii* Fc **47**, 9, *căpeteniii* Pl **14**, 31. Aceste forme sunt concurate de cele în *-iei*, corespunzătoare limbii literare de astăzi, *Samariei* 1 Mac **10**, 28; **17**, 7. Este atestată şi alternanţa ambelor forme la acelaşi cuvânt: *mărturiii* Iş **40**, 2, 22, 32 / *mărturiei* Iş **40**, 20, 27, 28, *sabiei* Jos **10**, 28 / *sabiii* Jos **10**, 30, 32.

La nominativ-acuzativ feminin plural cu articol hotărât au fost menţinute formele: *bârfeale* Ps **118**, 85, *caseale* Pr **25**, 33, *coapseale* 2 Par **6**, 9, *jârtfeale* Nm **28**, 20, *lipseale* 2 Lg **24**, 5, *numeale* Nm **26**, 46, *prazniceale* Nm **29** rezum., *rămăşiţeale* 2 Sm **21** rezum., *seamneale* Iş **4**, 28, *trâmbiţeale* Nm **10**, 3, *uliţeale* Tov **13**, 22, *vaseale* Nm **18**, 3 ca şi genitiv-dativul plural *uliţealor* 2 Sm **22**, 43 etc.

Dubletele *turmeale* Nm **10**, 12 / *turmele* Nm **10**, 14, *oaseale* / *oasele* 3 Împ **13**, 31, *coapseale* 2 Par **6**, 9 / coapsele Pl **30**, 31, **31**,17, *vaseale* 3 Împ **7**, 45 / *vasele* 3 Împ **7**, 48, precum şi grafiile din V_1 atestă rostirea cu *e* pe fondul divergenţei ortografice.

În V_2 există şi forme cu *ea* etimologic dislocat, de tipul *feteale* Fc **6**, 4, alături de forma curentă în limba veche, *featele*; în V_1 apare cu consecvenţă ultima formă, ceea ce constituie încă un argument pentru pronunţarea *-ele* şi nu *-eale*. În cazul acesta, în transliterare am anulat disgrafia şi am reconstituit forma *featele*.

Tendinţa de fixare a formei literare în *e* o relevă şi corecturile de tipul *ă* / *e* din exemple ca *hotarăle*, devenit *hotarele,* 1 Mac **7**, 24, **9**, 23.

În manuscrisul *Bibliei* am înregistrat sintagme de felul *săminţie-ta* Fc **13**, 16, *muiare-lui* Fc **7**, 7, *muiare-ta* Fc **26**, 9, unde s-a păstrat substantivul nearticulat, ca şi în sintagmele din limba populară de tipul *mamă-ta*, *soră-ta*. Comparaţia cu V_1 sugerează posibilitatea transcrierii cu *ea*, *muierea ta*, *muiarea ta*, *săminţia ta*, cu substantivul articulat. Este atestată şi forma *mânea-sa* Fc **24**, 28, 53.

Adjectivul demonstrativ feminin singular *acea* a fost utilizat şi sub forma *ac ѐ* 2 Par 28 rezum., care corespunde rostirii regionale. Ca şi în cazul verbelor în *ѐ*, am restituit în transliterare pe *acea*. V_1 înregistrează *ac ѐ*, *într-ac ѐ zi* Lc **23**, 12.

În forme pronominale ca *tinea* pentru *tine* Fc **12**, 12, *tea* pentru *te*, *uită-tea* Fc **15**, 15, *nea* pentru *ne*, *să **nea** vestim numele* Fc **11**, 14, am intervenit, transliterându-le cu *e*. Şi aici se înregistrează dublete ortografice în acelaşi context, *tea*, *te* Fc **28**, 3, precum şi cazuri de îndreptare a formei în sensul limbii literare, *minea*, corectat în *mine* (Fc **31**, 42). V_1 consemnează doar formele cu *-e*.

Alături de relativul *care*, cu ocurenţă mai scăzută, apar pe prim plan şi formele vechi, primare, *carele*, *carea*, *carii*. Tendinţa de păstrare a acestora şi, drept consecinţă, blocarea deliberată a lui *care* din limba literară, este evidentă în manuscris prin cazurile de refacere a formelor vechi. În manuscris, copiştii înşişi au operat corectura *-ea* [ѣ] peste *-e* originar, *care* / *carea* Fc **1**, 12, 2 Sm **11** rezum., 2 Par **6**, 21, 3 Împ **2**, 16. La fel şi masculinul *carele* corectat în *careale* Fc **22**, 23, *care* în *carii* 3 Împ **14**, 9. În schimb, V_1 relevă tendinţa de generalizare a formei *care*.

Pronumele şi adjectivul posesiv prezintă şi variante neliterare sau grafice: *m ѐ* (pentru *mea*) Pr **26**, 17, *mealea* Iş **20**, 6 (pentru *mele*), *tâu* Fc **25**, 23, *tâi*, alături de *tăi* Iş **34**, 16, Fc **13**, 14, **18**, 3. Este atestată şi tendinţa de restituire a formelor din limba literară: *mѐ* devenit *mea* prin corectura ѣ peste *ѐ*, 2 Sm **14**, 7, **14**, 30, *meai* Fc **30**, 26 corectat în *mei*, cu *ѐ* peste ѣ.

Dintre numerale, întrucât transliterarea a respectat numeroasele variante originare sub care apar acestea, semnalăm doar cele a căror formă din manuscris este rezultatul unor corecturi ale copistului.

Numeralul cardinal corectat cel mai frecvent în sensul limbii literare este *trei* şi numeralele care-l au în compunere. Variantele populare, *trii*, *triizăci*, *al triilea*, sunt adesea corectate cu *e* peste *i*.

Formele originare literare devin mai numeroase prin adăugarea celor rezultate din corectarea lui *i* în *e*: *trei* Iz **42**, 6, **48**, 34, *treizeci* Iz **41**, 6, *a treia* 2 Par **31**, 7, *treizăcilea* Nm **4**, 3.

Variantele populare ale numeralelor ordinale masculine, fără adverbialul *a*, au fost păstrate, *al doile* Fc **2**, 13, *al triile* Fc **32**, 19, *al patrule* Fc **2**, 14. V1 reflectă formele literare: *al doilea*, *al treiilea*, *al patrulea*.

Şi în privinţa verbului, prin transliterare s-a urmărit evidenţierea varietăţii ortografice a unor desinenţe funcţional identice şi cărora transliterarea interpretativă le-ar fi ocultat fluctuaţiile pe care le pune în evidenţă manuscrisul, tributar absenţei normelor limbii literare. Desinenţele *-ea* şi *-ia* din paradigma diferitelor moduri şi timpuri, dintre care, în textul *Bibliei*, ocurenţa cea mai ridicată o are indicativul imperfect, prezintă grafiile: ѣ, їѧ, ѧ, ѩ, ѐ, їѐ pentru transliterarea cărora s-au respectat normele existente.

Desinenţele *-ѐ* (cu o frecvenţă foarte mare în text) şi *їѐ* redau rostirea regională a lui *-ea* şi *-ia*.

În cazul lui *-ѣ*, am optat tot pentru transliterarea *-ea* după consoane şi *-ia* după vocale, pentru a evita folosirea accentului grafic; păstrarea formelor din text, fără a marca accentul grafic, ar fi generat denaturări ale sensului gramatical sau lexical: *zicѣ* / *zice*, *trecѣ* / *trece*, *mergѣ* / *merge*, *ţinѣ* / *ţine*, *putѣ* / *pute*, *vedѣ* / *vede*, *întindѣ* / *întinde*, *vinѣ* / *vine* (vb. şi subst. pl). S-a transliterat: *mergѣ* / *mergea* Lc **24** rezum., *plăcѣ* / *plăcea* Pr **26**, 34, *plângѣ* / *plângea* Lc **23**, 27, *punѣ* / *punea* Nm **10** rezum., *să(-l) dѣ* / *să(-l) dea* Iş **13**, 5, 2 Sm **13**, 5; *jârtvuѣ* / *jârtvuia* 2 Par **30**, 17, *lăcuѣ* / *lăcuia* 2 Par **31**, 6, *să suѣ* / *să suia* Iz **40**, 26, *trăbuѣ* / *trăbuia* 2 Par **30**, 16. În acelaşi context sau în contexte învecinate se întâlnesc şi ambele forme, cu *ѣ* şi *ѣ*: *avѣ*, *zicѣ* 2 Sm **15**, 2, *purcedѣ*, *rămânѣ*, *înfingѣ* Nm **9**, 18, *putѣ* Pr **27**, 8, *putѣ* Pr **27**, 10.

Corecturile efectuate pe manuscris de copist sau de o altă mână refac pronunţarea *ea* sau *ia*: *dormѣ*, corectat în *dormѣ*, 2 Sm **4**, 5, 7, *avѣ*, corectat în *avѣ* Fc **13**, 1, *mergѣ*, corectat în *mergѣ*, Fc **22**, 8, *bѣ*, corectat în *bѣ*, Iov **15**, 16.

-ïѣ transliterat conform normelor stabilite a dus la forme cu *-iia*, *împărţiia* Tov **1**, 3, *ieşiia* Fc **8**, 7, *năcăjiia* Is **51**, 13. Pertinenţa transliterării lui *ïѣ* în *iia* este confirmată de existenţa în acelaşi context a unor grafii paralele: *slujiѣ* / *slujia* 3 Împ **4**, 7, *iubiѣ* / *iubiѣ* Fc **25**, 28, *tăiѣ* Fc **17**, 11 / *tăia* Fc **17**, 12. În aceste cazuri, în V_1, atât în *Vechiul Testament*, cât şi în *Noul Testament,* ocurenţa cea mai ridicată o au formele care redau rostirea regională.

La prezentul verbelor de conjugarea a IV-a cu paradigma *-esc, -iesc* (pers. 1 sg., 3 pl.); *-eşti, -ieşti*; *-eşte, -ieşte*, am menţinut diftongul *-ea* / *-ia* din desinenţe: *goneasc* 2 Lg **30**, 7, *loveasc* Nm **22**, 29, *zideasc* Ne **4** rezum., *stăpâneaşti* Fc **28**, 4, *ceteaşte*, *tâlcuiaşte* Ne **8** rezum., *întăreaşte* Iş **6** rezum.

Fluctuaţia ortografică este relevată de existenţa unor dublete, *păzeaşte* Iş **12**, 24 / *păzeşte* Iş **10**, 28, *porunceaşte* Is **20** rezum. / *porunceşte* Iş **19** rezum., precum şi a unor corecturi executate în manuscris asupra unor verbe, *să stăpâneaşti* Fc **28**, 4, cu corectura *ѣ* peste *e*, şi invers, *să povesteşti* Iş **10**, 2, *să procitesc* Fc **17** rezum., cu *e* peste *ѣ*. Putem presupune că *e* vorba de omofonia acestor desinenţe, care ar fi doar variante grafice, cu atât mai mult cu cât V_1 indică, în acest caz, preferinţa pentru formele din limba literară.

Manuscrisul conţine şi alte forme verbale cu *-ea* în locul lui *e:* la indicativ prezent (*zicea Domnul* Am **1**, 5), conjunctiv prezent (*să nu cădeaţi* Nm **14**, 42, *să puteam* 2 Par **20**, 12, *să veadea* Jos **14**, 7), imperativ (*puneaţi* Nm **16**, 7, 17). V_1 atestă, şi în aceste situaţii, opţiunea pentru formele cu *e*.

Pentru sufixul mai mult ca perfectului pers. 3 sg. şi pl., am menţinut pe *-sea* ca variantă grafică a lui *-se*; am înregistrat şi forma *-să*. Astfel, pe lângă formele primare cu *-se*, *dusease* Fc 4**4,** 14, *făcusease* Jos **10**, 30, *dedease* Jos **14**, 3, *fugease* 1 Mac **11**, 73, şi cu *-sea*, *părăsisea* 1 Mac **1**, 55, *aleseasea* Fc **6**, 2, *culesesea* Iş **16**, 18, manuscrisul relevă forme corectate, majoritatatea în favoarea lui *-se*: *ă* corectat în *e*, *căzusă* / *căzuse* 1 Mac **7**, 44, *făgăduisă* / *făgăduise* Iş **8**, 12, *ieşisă* / *ieşise* Pl **8**, 24, *începusă* / *începuse* 2 Par **24**, 12, *murisă* / *murise* 2 Par **22**, 10, *slobozisăm* / *slobozisem* Iov **29**, 12, mai rar, *e* peste *ă*: *poruncise* / *poruncisă* Iş **7**, 6, 10. În V_1 se optează pentru varianta literară în *-se*.

Asupra gerunziului ne-am oprit pentru că examinarea manuscrisului, comparat şi cu V_1, atestă o dată în plus, prin foarte numeroasele corecturi, gradul ridicat al fluctuaţiilor ortografice, care a constituit mobilul iniţial al opţiunii pentru o ediţie cu precădere diplomatică. Trecerile de la *-ând* la *-ind* sau de la *-ind* la *-ând* refac formele literare ale variantelor populare originare sau, invers, forme literare sunt anulate prin corecturile efectuate.

Cu puţine excepţii, *auzind* Ezr **9** rezum., marea majoritate a verbelor în *-ind* primar reprezintă variante, *căzind* 2 Sm **14**, 22, *cruţind* 2 Sm **12**, 14, *răspunzind* Fc **25**, 23, *spălind* Pr **9**, 14, *scoţind* Fc **24**, 53 etc.

La gerunziile cu *-ând* primar, preponderente sunt formele literare, *văzând* Iş **16**, 15, *zâcând* Iş **5**, 14; o excepţie este *auzând* Jd **9**, 46.

Ocurenţa cea mai ridicată o prezintă corecturile de la *-ind* la *-ând*, care restituie forme literare, *aprinzind* / *aprinzând* Is **50**, 11, *căzind* / *căzând* 2 Par **7**, 3, *răspunzind* / *răspunzând* Iov **40**, 1, *scoţindu-i* / *scoţându-i* Iov **33**, 18, sau generează variantele populare, *auzind* / *auzând* 2 Par **23**, 12, *slobozind* / *slobozând* Iov **30** rezum.

Dublete morfologice apar chiar şi în acelaşi context, *văzând* / *căzind* Pr **9**, 24, sau în contexte învecinate, *văzându-se* 2 Sm **10**, 19 / *văzind* 2 Sm **10**, 15.

V_1 optează în general pentru formele literare.

Pentru indicativul viitor, persoana 1, aşa cum s-a mai precizat, auxiliarul este folosit cu precădere în forma *voiu*. Manuscrisul relevă şi varianta populară *oi*, *oi plua* Fc **7**, 4, *pune-oi* Pr **26**, 17, *oi tremite* Pr **26**, 22, corectată ulterior în *voi* în marea majoritate a cazurilor. V_1 oscilează între variantele *oi* şi *voi*, uneori chiar în acelaşi context, *oi zdrobi ... vă voi da* Pr **26**, 19. La persoana a 3-a plural se întâlneşte o situaţie asemănătoare, forma populară *or* fiind corectată în *vor*, *vor face* / *trece* / *greşi* Nm **5**, 6.

La persoana a 2-a singular *vei* s-a înregistrat, alături de varianta *vii*, chiar şi în acelaşi context: *Îi **vei** goni ... şi ... îi **vii** turbura*. Ps **82**, 16. Menţionăm şi forma *veai*, *veai învăţa* Ecz **8**, 12, *veai vedea* Iş **23**, 5, ca variantă grafică a lui *vei*. Acestor variante V_1 le opune forma unică *vei*.

Ne oprim în continuare asupra unor forme ale verbelor *a fi*, *a lua* şi *a scrie*, datorită unor probleme speciale pe care le ridică.

Cu privire la *a fi* indicativ prezent persoana a 3-a, precizăm că, spre deosebire de *Biblia de la Blaj,* unde apare doar forma *iaste*, transliterată *easte*, în manuscrisul *Bibliei* lui Petru Pavel Aron, *iaste*, cu ocurenţa cea mai ridicată, constituie doar una dintre variante.

Caracterul diplomatic al ediţiei a determinat păstrarea tuturor formelor de indicativ prezent. Pe lângă *iaste*, sunt atestate: *ieste* Jos **13**, 27, Ps **118**, 24, Iov **28**, 20; *ieste* corectat peste *iaste*, Is **37**, 3, Is **63**, 8, 11, Ecz **6**, 8, 9, 10, 15; *ieste* şi *iaste* în acelaşi context, *Ecz* **20**, 5, 6 sau în contexte apropiate, *ieste* Ezr **7**, 14, 25 / *iaste* Ezr **7**, 15, 27; *iaste* Iş **1**, 18; *iestă* Ecz **20**, 5; *este*, foarte frecvent, Iş **1**, 9, Pr **10**, 3, Jos **24**, 30, 2 Sm **20**, 1, Lc **12**, 1, 2, 24, **14**, 22; *îi* (= *este*) Pr **14**, 46, **15**, 25, Tov **6**, 9; *e* 2Lg **10**, 9, Jd **7**, 3.

NOTĂ ASUPRA EDIŢIEI

Pentru *a lua* şi *a scrie*, manuscrisul relevă corecturi care anulează aproape cu consecvenţă forma literară. Variantele înregistrate în flexiunea verbului *lua* sunt: la conjunctiv, *să luâm* Ne **10**, 30 (cu â corectat peste ă), *să luom* Ne **5**, 2, 3, 4, la gerunziu, alături de *luând* 2 Par **25**, 17, Pr **14**, 14, 24, *luind* Fc **12** rezum., şi cea mai frecventă formă *luund*, adesea un rezultat al corecturii efectuate constant asupra formei literare, 2 Par **6**, 3, 1 Mac **15** rezum., 3 Ezr **1**, 34, 3 Împ **9**, 28. Oscilaţiile sunt evidente chiar în cadrul unor contexte învecinate, *luund* 1 Mac **1** rezum., **8**, 8 / *luând* 1 Mac **8**, 26. Manuscrisul V_1 oscilează şi el între variantele literare şi cele populare.

Verbul *a scrie* în varianta de conjugarea IV, *a scrii*, apare fie ca formă originară, *vei scrii* 2 Lg **27**, 8, fie, în majoritatea cazurilor, ca rezultat al corecturii *i* peste *e*: *să poţi scrii* (peste *scrie* 2 Lg **27**, 3). Semnalăm şi forma *va scrie* Is **44**, 5, transliterată *va scriia*, care atestă un infinitiv de conjugarea I. În V_1 este preponderentă varianta *scrie*. Totuşi pentru *scrieţi-vă* 2 Lg **31**, 19, conjugarea III din V_2, am remarcat în V_1 forma *scriiţi-vă*.

Tabloul particularităţilor lingvistice, pe care am dorit să le punem în evidenţă prin normele de transcriere pentru care am optat, îl întregim adăugând variantelor fonetice şi morfologice amintite pe cele lexicale, şi acestea semnificative pentru epoca şi regiunea în care s-a înfăptuit traducerea.

Oscilaţii între forma literară şi o variantă regională a aceluiaşi cuvânt se întâlnesc în tot textul, *cratiţă* / *crătiţă*, *curând* / *curund*, *dimineaţă* / *demineaţă*, *pâine* / *pâne*, *mâini* / *mâni*, *lepădа* / *lăpădа*, *umplea* / *împlea*, *umbla* / *îmbla*, uneori chiar în acelaşi verset: *Şi au pus pre Efrem* ***de-a direapta sa,*** *... iară pre Manassie* ***de-a dreapta*** *tătâne-său*. Fc **48**, 13, *Birui-vor* **pe** *asiri şi vor bate* **pre** *ovreai*. Nm **24**, 24, ***Preste*** *Israil*, ***peste*** *Iordan*. 1 Par **26**, 30.

Am selectat doar câteva variante lexicale, perechile lor literare şi toate ocurenţele aflându-se în Indici: *alvastru* Lc **7**, 37; *au amânănţat* Iz **20** rezum., *amânănţându-le* Ir **4** rezum., *amânânţarea* Ir **10**, 10; *are* Rt **3**, 6, *area* 4 Ezr **4**, 39, *arei* 4 Ezr **4**, 35; *arepi* Is **6**, 2, *arepile* 2 Lg **32**, 11, Iş **25**, 20; *aşezemântul* Fc **17**, 14, Ecz **42**, 2; *să aţiţă* Ir **7**, 20; *bălaure* Iz **29**, 3; *besearică* In **18**, 20, *besearica* 4 Împ **10** rezum., *besearecă* Lc **1**, 21, In **11**, 56, *beseareca* 4 Împ **10**, 26, Mt **12**, 6; *boiari* Ps **23**, 7; *bolundul* Pl **7**, 22; *candilelor* Nm **8** rezum.; *au căotat* Lc **1**, 48; *conoci* 4 Ezr **15**, 33, *conocită* Ir **52**, 5; *contoş* Iş **26**, 8, **36**, 15, *contuşe* Iş **36**, 14, *contuşilor* Iş 26, 8; *copaciu* 4 Ezr **1**, 20, *copaciului* Jd **9**, 48, Lc **3**, 9; *corona* Iov **19**, 9; *crătiţă* Ir **36**, 22, 23; *au crepat* 2 Par **25**, 12, *crepătura* Iş **33**, 22, *crepăturile* Is **2**, 19, Ir **16**, 16; *crestaveţii* Nm **11**, 5; *criştalul* Ps **147**, 17; *crită* Ir **22**, 14; *curund* Fc **27**, 20, Iov **7**, 18, 1 Mac **2**, 40; *dascalul* Is **30**, 20; *degrab* In **11**, 29; *demineaţă* Fc **24**, 54, Iş **12**, 10; *îi depertează* Ecz **42**, 9, *să nu Te depertezi* Ps **34**, 22, (*să*) *nu să deperteaze* Pl **4**, 21, Ir **32**, 40; *veţi dereage* Ir **7**, 5, *nu-i deres* Iov **6**, 6; *vei deşchide* 2 Lg **15**, 8, (*s-*)*au deşchis* Jd **15**, 19, Ps **77**, 23, Ir **39**, 2, In **9**, 10, *deşchizându-ş* 2 Lg **11**, 6; *deşpicându-şi* 1 Sm **11** rezum.; *dinlontru* Iş **38**, 7; *dinprotivă* 1 Mac **4**, 12; *direpţ* Pr **14**, 16, 2 Par **6**, 23, Vr **6**, 51, *diript* In **9**, 28, **20**, 20, *de-a direapta* Fc **48**, 13, Iş **14**, 22; *doftorului* Ecz **38**, 3; *Domnezeu* Mc **7**, 13, *Domnezeului* 1 Mac **3**, 18; *dubitoacele* Fc **30**, 31; *durmi* Jd **16**, 19, Nm **5**, 13, *să durmim* Fc **19**, 32, *durmitării* Is **29**, 10; *fareseu* Lc **11**, 37; *fălinariu* Jd **7**, 16, *fălinari*(*i*) 1 Mac **6**, 39, In **18**, 3; *fămeaia* Fc **1**, 27; *fereastă* Jos **2**, 15, 18, 21, 4 Împ **9** rezum; *vor frâmge* Nm **9**, 12, *frâmt* Os **5**, 11, Iz **23**, 21; *frumseaţe* Est **2**, 15; *un fuiuşor* Lc **22**, 12; *grăunţului* Lc **13**, 19; *gredină* Tng **2**, 6, *gredina* Is **51**, 3, *gredini* Ir **29**, 28; *greotatea* Fc **35**, 17, Iş **25**, 39; *hieruvimii* Iş **25**, 19, *hierovimi* Iş **25**, 18; *iasle* Lc **2**, 16; *îmbla* Pr **26**, 21, 28, Ir **2**, 25, *îmblă* Pr **11**, 27; *au împlut* Fc **21**, 19, Jd **17**, 5, *ai împlut* Ps **79**, 10; *împovoraţi* Jd **19**, 10; *împrotiva* 1 Mac **4**, 17, 18, *să împrotivea* Jd **11**, 20; *au încunjurat* Fc **41**, 46; *îndărăpt* Jd **18**, 23, **19**, 3, 1 Sm **5** rezum., Ir **12**, 15; *îndurerile* Ir **16**, 5; *să înfinge* Ps **31**, 4, *înfingându-se* Jd **16**, 13; *va înfluri* 4 Ezr **6**, 28, *înfluri-va* Is **27**, 6, *înflurind* Ir **48**, 9; *să le înfrâmsăşeaze* Est **2**, 9, *înfrâmţăşată* Ps **80**, 3; *înfrâmtă* Ps **50**, 19; *înlontru* In **18**, 16; *au înstreinat* Ecz **47**, 28, 30; *însuţiia* 1 Sm **14**, 52; *să-i jâfuim* 1 Sm **14**, 36; *jertfă* şi familia sunt înregistrate în foarte multe variante, vezi *Indicii*; *jertfelnic* vezi *Indicii*; *jumătăţarea* Ps **101**, 25; *au lăcuit* Fc **4**, 16, Iz **31**, 13; *le-am lăpădat* 4 Ezr **1**, 31, *voi lepeda* Iş **23**, 29; *luminărilor* (= lumânărilor) Iş **25**, 6, **35**, 8; *măduhă* Ps **65**, 15, *măduhoşi* Is **34**, 6; *a mere* Fc **24**, 58; *merşteşugire* Idt **14**, 9, *meşterşugit* Iş **36**, 1; *micşurează* Ecz **16**, 23, *micşurare* Ecz **20**, 11, **22**, 3; *minciunos* Ir **29**, 9, *minciunoasă* Is **57**, 4, (celor) *minciunoşi* Ir **27** rezum.; *mireazmă* Iş **30**, 34; *mohile* Iş **8**, 14; *mulţemesc* In **11**, 41; *mumă* In **19**, 25, 27; *năsip* Fc **26**, 15; *nice* Ir **22**, 28, Lc **10**, 4, In **4**, 21; *niceaodată* Ir **20**, 11; *nimernic* Mal **3**, 5; *nimărui* Lc **5**, 14; *nimică* 2 Par **5**, 10; *norodolui* Mt **15**, 36; *norozie* Jd **19**, 23; *numeraţi* Mt **10**, 30, Lc **24**, 11; *să obicinuise* Jd **14**, 10; *odânăoară* Iş **34**, 10, *odânioară* In **7**, 46; *pajorile* Tng **4**, 19, *pajorilor* Iş **19**, 4; *painjinilor* Os **8**, 6; *pantlice* Nm **15** rezum.; *pasere* Tng **3**, 52, *paseri* Ir **5**, 26, *pasările* Lc **13**, 19, *pasire* Fc **1**, 20, *pasirile* Fc **1**, 22; *patriarşi* 1 Par **8**, 28, *patriarşilor* Jos **21** rezum.; *pă* Iş **16**, 19, Ecz **45**, 10, Iz **2**, 1, 4 Ezr **14**, 2; (*ochii*) *păingina* Fc **48**, 10; *pănă* Fc **6**, 7, **42**, 16, Pr **6**, 9; *păturnichea* 4 Ezr **1**, 15; *pânea* Ecz **29**, 28, *pâni* Ir **44**, 17; *pâţâni* Ecz **7**, 34; *pealea* Fc **25**, 25; *pearsilor* 2 Par **36**, 23; *peştără* Fc **23** rezum.; *pintre* Fc **15**, 17; *pleşug* Ir **48**, 37; *a să plomădi* 4 Ezr **6**, 46; *plua-va* Ps **10**, 7, *au pluat* Fc **19**, 24, Ps **77**, 24; *policra* 1 Mac **2**, 3; *a să potigni* Ir **13**, 16; *povoiul* Ecz **39**, 9; *pozdărâia* 4 Ezr **1**, 33; *pravul* Iş **8**, 16, 17, Pr **14**, 41; *pre* Ir **37**, 12, 4 Împ **19**, 22, Lc **1**, 52, 1 Sm **14**, 13; *preaosfinţite* 2 Mac **6**, 28; *precepuţi* 2 Par **8**, 18; *prejma* Ecz **28**, 30, 4 Împ **3**, 22, Jos **6**, 5, *prejmă* 2 Sm **2**, 13; *preste* Fc **1**, 28, **2**, 21, 1 Par **26**, 30; *pretutindini* Iov **18**, 11, *pretutinderi* Ir **20**, 3; *preuţiia* Iş **28**, 4; *prietin* 2 Lg **13** rezum., *prietine* Lc **11**, 5; *psalterii* 2 Par **5**, 12; *pugnul* Iş **21**, 18, **40**, 12; *purcegând* Jd **20**, 20; *puruncit* 2 Lg **4**, 2; *s-au rădicat* Iz **16**, 50; *va răgni* Ir **25**, 30, *au răgnit* Ir **2**, 15; *răotatea* Iş **32**, 30, Ps **51**, 5, *răotăţi* Ir **4** rezum.; *răsipiţi* Iz **20**, 34; *să rumpă* Fc **19**, 9, *rumpere* Ir **15**, 3; *sărin* Iş **24**, 10; *sătiosului* Jd **15** rezum.; *sânătate* Is **1**, 6, *sinătate* Ecz **34**, 20; *scandală* Ez **27**, 26, *scandăl* Iş **23**, 33; *scolat* In **13**, 4; *va scuipi* Lc **18**, 32, *au scuipit* 4 Ezr **2**, 33, In **9**, 6, *scuipit* (subst.) Pr **15**, 8; *semânţă* Fc **47**, 23; *sfârma* Mi **4**, 13; *sfeacinicul* 1 Mac **4**, 49, *sfeacinicului* 4 Ezr **10**, 22, *sfejnicul* Iş **25** rezum.; *simbetei* Lc **13**, 14, *simbetele* Is **56**, 4; *sirguire* Ecz **38**, 28; *sor* 1 Par **3**, 9; *sprijonească* Ps **19**, 3, *sprijoneala* Ps **88**, 19, *sprijonitoriul* Ps **88**, 27; *straistă* Lc **10**, 4, *straista* 4 Împ **4**, 42; *strămbătate* Ps **102**, 6; *streinului* Ir **7**, 6; *struncinăturile* Ps **146**, 3; *le-au supţiiat* Iş **39**, 3, *supţiri* Iş **39**, 3; *surmani* Ps **93**, 6; *surupat-au* Tng **2**, 2; *şerpele* Fc **3**, 13; *şmaragd* Iş **39**, 10, *şmaragdului* Ecz **32**, 8; *târsină* Ir **48**, 37;

testamântului Iş **30**, 26; *tinăr* In **21**, 18; *togma* Jd **14**, 6, **18**, 28, 1 Sm **1**, 13; *togmeala* Iş **22**, 15, *togmealele* Iş **12**, 25, *va togmi* Ir **25**, 30, **43**, 10; *tovarişele* Jd **11**, 38; *trâmbiţaţi* Ps **80**, 4; *tremite* In **13**, 20; *tresnet* Is **29**, 6; *se vor trezvi* Dn **12**, 2, *m-am trezvit* Ir **31**, 26, *trezvire* Ecz **31**, 32; *trivuni* 1 Sm **8**, 12, 2 Sm **18**, 1; *m-am turburat* Ps **118**, 60; *ţărămoniile* 2 Lg **5**, 31, *ţăremoniile* 2 Lg **6**, 1, **17**, 19, *ţeremonii* Nm **29**, 6; *ucinicul* Lc **14**, 33; *urăciunea* Iz **16**, 37, *urăciunile* Ir **16**, 18; *urbire* Fc **19**, 11; *usebirea* Fc **1** rezum., *usibirea* 1 Par **28**, 15, *i-au usibit* Ecz **33**, 11; *să uspătă* Tov **11** rezum., *uspăţu* Tov **8**, 21, *uspeaţe* Ecz **30**, 27, *uspeţe* Jd **16**, 25; *văjmânt* Iş **22**, 26, *veştmânt* Iş **22**, 9, Lc **5**, 36; *au vânslat* 1 Mac **3**, 37; *vârsnicul* 1 Sm **28**, 16; *vârtutea* Ir **16**, 19; *veniticul* 2 Lg **15**, 3; *verşurilor* 3 Împ. **4** rezum.; *a videa* 4 Ezr **5**, 37; *viezuină* Iov **37**, 8, *viezuini* Lc **9**, 57; *voivodul* Ir **39**, 9; *zăduhul* Fc **18**, 1; *zebovind* Fc **26**, 8; *au zemislit* Fc **30**, 23, *zemislind* Fc **16** rezum.; *zua* Idt **16**, 20; *va zmeri* Ps **54**, 20, *să vor zmeri* Iov **24**, 24; *zmochin* Ir **8**, 13; *zmulgă-să* Iov **18**, 14, *să zmulgi* Ir **1**, 10, *au zmult* 2 Sm **23**, 21; *znopilor* Rt **3**, 7.

Rămânând în domeniul lexicului, menţionăm că o serie de termeni latini, unii atestaţi numai în *Vulgata,* au fost preluaţi ca atare, fără a se recurge la cuvinte din vocabularul românesc: *athische de argint* 3 Ezr **2**, 13 (*athiscae* „cupe"), *avra* Idt **10**, 2 (*abra* „slujnică"), *farul* Pr **2**, 14 (*far* „grâu"), *prin* Dn **13**, 58 (*prinus* „gorun") etc.

Asemenea particularităţi ca cele menţionate, au impus şi o mai frecventă intervenţie a noastră, pentru asigurarea fie a corectitudinii formale şi gramaticale a cuvintelor, fie a exactităţii şi claritătii textului. Emendările s-au operat întotdeauna prin comparare cu varianta 1 a *Vechiului Testament*, cu *Vulgata* şi cu alte ediţii tipărite ale *Bibliei*, cu precădere *Biblia de la Blaj* (1795).

Cum în ediţia de faţă nu sunt consemnate în note infrapaginale toate intervenţiile noastre în textul manuscrisului, dăm mai multe exemple, şi pentru a pune în evidenţă dificultăţi inerente unei prime traduceri integrale a textului *Vulgatei* în limba română.

O serie de corecturi tacite vizează alterări formale (minore) de copiere şi constau din:

îndreptarea literelor greşite: *vor aduţe* / *aduce* Ps **44**, 15, *blagoslobit* / *blagoslovit* 1 Sm **26**, 25, *bublicanii* / *publicanii* Mc **2**, 16 (în acelaşi verset şi *publicanii*), *coştiţe*/*coşniţe* Lc **9**, 17 (notat cu slova corespunzătoare grupului *şt)*, *cunoscât* / *cunoscut* Lc **5**, 22, *doaosprăceace* / *doaosprăzeace* Ps **59**, 2, *fiil* / *fiiul* Ir **22**, 24, *lultă* / *multă* Lc **7**, 11, *măsturisi* / *mărturisi* Ps **121**, 4, *mercând* / *mergând* Lc **8**, 22, *nume* / *nime* Ir **10**, 7, *oşe* / *uşe* In **10** rezum., *răsplădindu-le* / *răsplătindu-le* 2 Lg **7**, 10, *săfârşască* / *săvârşască* 3 Ezr **5**, 73, *silipea* / *sclipea* Iz **43**, 2, *tălalt* / *tălant* 4 Împ **23**, 23, *tite* / *tine* 2 Lg **23**, 16, *ziceci* / *ziceţi* Ps **67**, 5; a inversărilor de litere: *înclăţămintelor* / *încălţămintelor* Lc **3**, 16, *înlăţimea* / *înălţimea* Fc **6**, 15; a disgrafiilor: *blagosloveştea* / *blagosloveaşte* Pr **9** rezum., *câlcând* / *călcând* Pr **5**, 15, *cearceteze* / *cercetеaze* 2 Lg **1**, 22, *feteale* / *featele* Fc **31**, 50, *întârătat* / *întărâtat* 2 Lg **9**, 22, *înţealepciune* / *înţeleapciune* Iş **31**, 6, *înţelepţeştea* / *înţelepţeaşte* Fc **40**, 16, *mânăncă* / *mănâncă* Pr **14**, 4, Ecz **24**, 29, *mânănce* / *mănânce* (V_1 *mânânce*) 2 Lg **28**, 51, (V_1 *mănânce*) 2 Lg **32**, 13, (V_1 *mânce*) 4 Împ **4**, 40, *mânănci* / *mănânci* (V_1 *mânânci*) Jd **13**, 7, *mergeam* (ind. prez.) / *meargem* Jd **19**, 18, *netead* / *neated* Fc **27**, 11, *oştezeale* / *oştеazele* 1 Par **6**, 67, 71 (dar şi *oştezele* **6**, 67, 68, 69, 70), *pâmăntul* / *pământul* Nm **32**, 22, *spâimăntos* / *spăimântos* Jd **7**, 3, nu te *temea* / *teame* Fc **26**, 24, *temea-te* / *teame-te* Pr **25**, 43, *tineareţele* / *tinereaţele* Fc **8**, 21, *ţerămoniile* / *ţăremoniile* 2 Lg **17**, 19, *veasteşte* / *vesteaşte* Nm **18**, 26; s-au interpretat şi: *îndărzneaşte* / *îndrăzneaşte* Iov **9**, 19, *îndărznind* / *îndrăznind* Pr **13**, 37, *îndărznit* / *îndrăznit* Idt **14**, 12, *îndârznească* / *îndrăznească*, *scârşnirea* / *scrâşnirea* Lc **13**, 28; corectarea s-a aplicat şi numelor proprii: *Armon* / *Arnon* 2 Lg **4**, 48, Jos **13**, 9, *Davit* / *David* Ps 131, 17, *Gheluvath* / *Ghenuvath* (după V_1), *Hernon* / *Hermon* Jos **12**, 1, *Hevir* / *Hever* (după *Vulgata*) 1 Par **7**, 31, *Hohofern* / *Holofern* Idt **13**, 28, *Iorada* / *Ioiada* 4 Împ **12**, 2, *Lotam* / *Lotan* (există un *n* suprascris, probabil urma să se şteargă *m*) 1 Par **1**, 39, *Samsom* / *Samson* Jd **15**, 6, *Susansa* / *Susanna* Dn **13**, 42;

eliminarea literelor şi a silabelor în plus: *de-aiproape* / *de-aproape* Ps **14**, 3, *ceoloralalţi* / *celoralalţi* Ne **2**, 16, *coiuf* / *coif* 1 Sm **17**, 5, *deschins* / *deschis* Iov **29**, 19, *feateile* / *featele* Nm **36**, 8, *îndărăznea* / *îndrăznea* 2 Par **17**, 10, *neamurililor* / *neamurilor* Tov **3**, 4, *nedrepătatea* / *nedreptatea* 2 Sm **14**, 32, *palestinineanilor* / *palestineanilor* Fc **21**, 34, *păcătuiat-am* / *păcătuit-am* 1 Sm **12**, 10, *părăţile* / *părţile* Iş **36**, 29, *plugauriului* / *plugariului* 4 Ezr **8**, 43, *pocăininţii* / *pocăinţii* 4 Ezr **9**, 12, *prândea* / *pândea* 1 Mac **11**, 68, *protivivnicii* / *protivnicii* Ne **4**, 11, *sănătoas* / *sănătos* Tov **10**, 10, *sutre* / *sute* Ezr **2**, 36, *sştatir* / *ştatir* 4 Împ **7**, 1, *ucingând* / *ucigând* 1 Mac **7** rezum., *vârtors* / *vârtos* 2 Par **6**, 18, *vrajebe* / *vrajbe* Pl **23**, 29; a silabelor repetate: *împăratutului* / *împăratului* Pl **20**, 2, *a împărărăţi* / *a împărăţi* 1 Sm **13**, 1, *margininile* / *marginile* Ps **45**, 10, *necrecredincioşi* / *necredincioşi* Pl **24**, 19, *părintelele* / *părintele* Lc **11**, 13; a cuvintelor repetate: *face-vei în în piepturel* Iş **28**, 22, *munţii lui lui Dumnezeu* Ps **35**, 7, *sabie şi şi foamete* 4 Ezr **15**, 5; *Inthamar* / *Ithamar* Iş **6**, 23; *Maaha şi Maaha şi Ianoe* 4 Împ **15**, 29; *Nepopars* / *Nepopas* 3 Ezr **5**, 18, *Semeii* / *Semei* (*Aşa grăia Semei)* 2 Sm **16**, 7;

restabilirea omisiunilor de litere sau de silabe: *argit* / *argint* 1 Par **22**, 14, *acultători* / *ascultători* Is **11**, 14, *ascutând* / *ascultând* Ecz **4**, 11, *într-ascus* / *într-ascuns* 2 Lg **27**, 24, *aseanea* / *aseamenea* Vr **6**, 38, *cărua* / *căruia* Jos **6**, 5, *ce* / *cel de al cincilea* 2 Mac **4**, 18, *cici* / *cinci* Iş **27**, 1, *cintesc* / *cinstesc* Idt **8**, 21, *depre* / *despre* Is **25**, 4, *despe* / *despre* Sof **3** rezum., *făcile* / *fălcile* Ps **21**, 16, *fămeiacă* / *fămeiască* Iş **1**, 22, *fădelegi* / *fărădelegi* Ps **129**, 3, *fierbite* / *fierbinte* Iş **10**, 13, *iară* / *iarnă* 3 Ezr **9**, 11, *Iordalui* / *Iordanului* Mt **3**, 5, *îmbrăminte* / *îmbrăcăminte* Jd **14**, 13, *împărţeaşte* / *împărăţeaşte* Mt **2**, 22, *împrşca* / *împroşca* 2 Lg **22**, 21, *să nu îndăznească* / *să nu îndrăznească* (V_1 *îndrâznească*) Nm **32**, 7, *înţepciunea* / *înţelepciunea* Dn **1**, 17, trei *lui* / *luni* 1 Par **21**, 12, *lugime* / *lungime* Iş **36**, 15, *mărturiesc* / *mărturisesc* In **7**, 7, *noadele* / *noroadele* Pr **7**, 27, *oi* / *voi* (sânteţi) Lc **16**, 15, *piată* / *piatră* Za **3**, 9, *pri* / *prin* 1 Sm **5**, 9, *răsit* / *răsărit* Os **13**, 15, *sămătoriul* / *sămănătoriul* Mt **13**, 3, *slipească* / *sclipească* Iz **21**, 10, *sprijitoriul* / *sprijinitoriul* Ps **41**, 10, *vovozii* / *voivozii* 1 Sm **29**, 2, *zil* / *zile* 4 Împ **25**, 30; *Ioadei* / *Ioiadei* 3 Împ **1**, 36, *Ionatha* / *Ionathan* 1 Sm **14** rezum., 21, 44 (în **14**, 45 este forma corectă), **23**, 18, *Isral* / *Israil* 2 Sm **17**, 4.

NOTĂ ASUPRA EDIŢIEI

O serie de alte corecturi şi adausuri tacite sau, uneori, marcate prin paranteze ascuţite sunt impuse de semantica textului, precum şi de normele morfo-sintactice actuale. Raportarea la *Vulgata* adesea a clarificat mesajul, aşa că în exemplele ce urmează notăm corespondentul latin din *Vulgata*. V_1 este în concordanţă cu modificările propuse. Au fost necesare:

înlocuirea unui cuvânt cu altul potrivit contextului: *adăpostul* / *adăposul*, *Adaoge şi* [pământ] *apătos*. *Şi i-au dat ... adăposul* (*irriguum*) *din sus*. Jos **15**, 19, talanţi de *aur* / *argint* (*argenti talenta*) Ezr **8**, 26, *bunul* / *<ne>bunul* (*stultus*) Pl **10**, 23, *ceape* / *cele*, *Duceţi-vă*, *mâncaţi cele grase* (*comedite pinguia*) *şi beţi mied*. Ne **8**, 10, *cărnurile* / *cornurile* oltariului, *S-au sculat şi s-au dus şi s-au apucat de cornurile* (*cornu*) *oltariului*. 3 Împ **1**, 50, *certându-l* / *cercetându-l* Iov **2** rezum., *cu* / *ca* rana bubei (*quasi*) Pr **14**, 35, boii *era* / *ara* (*arabant*) Iov **1**, 14, *s-au furat* / *s-au jurat* (*iuravit*) 2 Lg **1**, 34, *gusturile* / *gustările* (*cum libamentis*) Pr **14**, 20, *în lat* / *înalt*, *Oltariu de leamne ... va avea în lung cinci coţi ... şi trei coţi înalt* (*in altitudine*). Iş **27**, 1, *jârtvuind* / *jefuind* (*spolians*) Os **7**, 1, *mare* / *moale* (*mollem*), *Pământul cel moale frământând*. Înţ **15**, 7, toiagul *mânii* / *mâniii* (*virga irae*) Pl **22**, 8, *patul* / *pomul* vieţii (*arbor*) 4 Ezr **8**, 52, *rădicaţi* / *răniţi*, *Şi răniţi* (*vulnerati*) *au căzut mulţi*, *că au fost războiul Domnului*. 1 Par **5**, 22, *stricând* / *strigând (clamans)* au zis Lc **16**, 24, *şes* / *şese*, *Pre o cale vor veni împrotiva ta şi prin şese* (*per septem*; *şapte*, şi în alte variante biblice) *vor fugi de la faţa ta*. 2 Lg **28**, 7, *ţiind* / *ştiind* că mor (*scientes*) 4 Ezr **8**, 58, prin patru *vârfuri* / *vânturi* (*per ventos*) 1 Par **9**, 24; *Iudeea* / *Idumeea* (după V_1 şi *Vulgata*), *Adam* / *Ada* Fc **4**, 20, *Iacov* / *Isav* Fc **36**, 6, *Sionul* / *Sodomul şi Gomorul* Am **4**, 11, *Valaam* / *Valac* Nm **22**, 18;

introducerea unor cuvinte cerute de structura frazei sau necesare pentru receptarea corectă a mesajului: *Izbăveaşte sufletul mieu de cel necredincios*, *<cu> sabia Ta*. Ps **16**, 13. *Şi vei pune leviţii înaintea lui Aaron şi a fiilor lui şi<-i> vei sfinţi aduşi Domnului*. Nm **8**, 13. *Şi s-au trimis îngeru<l Domnu>lui cel sfânt*. Tov **3**, 25. *S-au dus <în> Asur*. Os **10**, 6. *Fiii împărăţiii să vor arunca <în> întunearecul din afară.* Mt 8, 12. *Şi orice veţi ceare de la Tatăl în numele <meu>*, *aceasta voi face*. In **14**, 13. *De la înălţimea zilii <nu> mă voiu teame*, *iară eu spre tine voiu nădăjdui*. Ps **55**, 4; dar şi eliminarea unor cuvinte: *Cel mare şi judecătoriul şi cel putearnic iaste în cinste*, *şi nu e mai mare decât* (el) *cel ce să teame de Dumnezeu*. Ecz **10**, 27. *Au doară ai întrat în comoarele zăpăzii sau* (în) *vistieriile grădinii văzutu-le-ai?* Tov **38**, 22. *Suflă preste omorâţii aceştia şi să*(-l) *înviiaze*. Iz **37**, 9;

restabilirea acordului adjectivului cu substantivul; la feminin singular, adesea, forma literară s-a obţinut prin schimbarea morfemului *e* în *ă*, după V_1 în toate ocurenţele semnalate aici: cetatea *alease* / *aleasă* 4 Împ **3**, 19, viia *cea culease* / *culeasă* 4 Ezr **16**, 31, *groaznică* / *groaznic* iaste omul limbut Ecz **9**, 25, epistolia *era scrise* / *scrisă* Ezr **4**, 7, (Dumnezeu) *stearpă* / *sterp* Is **66**, 9, femeia *vinovat* / *vinovată* va fi făgăduinţii Nm **30**, 8;

normalizarea relaţiei sintactice dintre subiectul mesajului şi predicat, dând verbului forma flexionară corespunzătoare: *ai cercat* / *am cercat*, *Căutatu-Te-au faţa mea*, *faţa ta*, *Doamne*, *o am cercat*. Ps **26**, 8, *izbăvească*/ *izbăvesc, Eu cu tine sânt – zice Domnul – ca să te izbăvesc.* Ir **1**, 19, *am închis* / *au închis* uşile (lat. *clauserunt*) Ne **13**, 19, *voi număra* / *vei număra, Şi fiii lui Merare, prin familiile şi casele părinţilor săi, îi vei număra.* Nm **4**, 29, *te-ai rânduit* / *te-am rânduit Dumnezeu lui Faraon*. Iş **7**, 1, *vor râsipi* / *voiu râsipi Eghiptul ... şi-l voiu vântura.* Iz **30**, 26, *să strângă* / *să strâng*, *Judecata Mea e să adun neamurilor şi să strâng împărăţiile şi să vărs peste ei urgiia Mea*. Sof **3**, 8, *am umblat* / *ai umblat, Au doară ai întrat în adâncul mării şi prin ceale mai de pre urmă ale adâncului ai umblat?* Iov **38**, 16, *le-au zis* / *le-am zis* (lat. *dixi*) Ne **7**, 3;

corectarea, în cazul pronumelui personal şi a adjectivului pronominal posesiv, a numărului persoanei implicate în cele afirmate în context: către *mine* / *tine*, *Să vie către Tine rugăciunea mea*. Iona **2**, 8, *să-I fie* milostiv / *să-ţ fie*, *Să să întoarcă Domnul de la mânia urgiii tale şi să-ţ fie milostiv şi să te înmulţească*. 2 Lg **13**, 17, *l-au ascuns* / *le-au ascuns*, *Au luat din odoară ... şi le-au ascuns*. Jos **7**, 11, Judecăţile *tale* / *Meale ca lumina vor ieşi.* Os **6**, 5, în scăparea mea şi în slobozirea *voastră* / *noastră* (lat. *noster*) Idt **13**, 20;

refacerea formelor flexionare, cu precădere a celor nominale, impuse de alte relaţii sintactice decât cele la care ne-am referit deja: *În adâncurile apelor*, *averile* (nu *averilor*) *tale şi toată mulţimea ta*. Iz **27**, 34, *Thronul lui David va fi stătătoriu înnaintea Domnu<lui> până în veac*. 3 Împ **2**, 45. *Mărturisi-voiu asupra mea fărădeleage<a> mea Domnului*. Ps **31**, 5. *Solomon au şezut pre thronul lui David ... şi s-au întărit împărăţia lui* (nu *împărăţie lui*) *foarte*. 3 Împ **2**, 12. *Blăstăm în toate lucruri<le> tale*. 2 Lg **28**, 20. *Ochii miei* (nu *mie*). Ps **114**, 8. *Au necinst<it> Domnul adunarea celor răi*. Ecz **10**, 16. *Au dus căpetenia oasteai* (nu *oastea*) *pre Saraiam*. 4 Împ **25**, 18. *Au şters picioare<le> Lui*. In **12**, 3. *Au doară puţin* (nu *puţină*) *vă iaste voao?* Nm **16**, 13. *Fiii*, *plata roadei* (nu *roada*) *pântecelui*. Ps **126**, 3. *Cel ce M-au tremis*, *Tatăl* (nu *Tată*). In **5**, 37. *Suma a şasă sute* (nu *şasa suta*). 2 Par **9**, 15.

Intervenţiile lui Petru Pavel Aron şi ale copiştilor au influenţat, diminuând uneori, acurateţea paginilor. Literele şi cuvintele înlocuite nefiind întotdeauna bine şterse, pot fi eronat interpretate ca elemente reale ale textului şi să apară astfel variante lexicale sau flexionare inexistente în fapt. Cu atenţie, am evitat unele capcane:

corectând: *caruţe* / *căruţe* 3 Împ **1**, 5, *caruţăle* / *căruţele* 2 Lg **20**, 1, *a* din cele două cuvinte înlocuite, *cară* şi *carăle*, neschimbat în *ă*; *cortulu* / *cortul* Nm **9** rezum., *u* neşters odată cu *i* din *cortului*; *cuvintului* / *cuvântului* Iov **34**, 16, *i* uitat după scrierea singularului peste pluralul *cuvintele*; situaţie inversă *â* / *i* în *cuvântele* / *cuvintele* 2 Par **34**, 21, cu pluralul peste singular; *celor* / *lor* din secvenţa *spre nedreptatea* (*ce*)*lor vor râdica sufletele lor* Os **4**, 8 (la fel în V_1), *e* neşters după îndepărtarea lui **ч**; *fugease* / *fugise* 1 Mac **11**, 73 (V_1 *fugisă*), **ѣ** = *ea* scris peste **и**, pentru că probabil s-a dorit înlocuirea lui *fugise* cu *fugea*, dar a rămas *-se*; *hotarî* / *hotară* Iş **19**, 12, *î* păstrat din forma iniţială *hotarâle* din care s-a eliminat numai *-le*; *să să întors* / *să să întoarcă*, *S-au dus ... să-şi ia împărăţie şi să să întoarcă*. Lc **19**, 12, indicativul *se-au întors* înlocuit cu conjunctivul, fără a se interveni şi în forma verbului; *lucuitori* / *lăcuitori* Nm **13**, 29, primul *u* rămas de la *lucrători*, cuvântul iniţial, lat. *cultores* are ambele sensuri; *oameneşti* / *omeneşti* Pl **15**, 11, numai *-eşti* fiind partea corectată peste *-ilor* din *oamenilor*; *ţăsătoriulor* / *ţăsătorilor* 1 Par **20**, 5, ceea ce a rezultat din suprascrierea pluralului peste singular. *Efrem*, în textul chirilic, a avut iniţial grafii diferite, *Efraim* Jd **12**, 5, 1 Par **6**,

66, **27**, 14, Is **11**, 13, **28**, 3, *Efreim* Jd **5**, 14, **12**, 15, Ecz **47**, 23, 29, Os **5**, 3, 5, 9, 11-14, *Efraiem* Jd **12**, 1, *Efreem* Jd **8**, 2, Ps **79**, 3, dar şi *Efrem* Jd **12**, 5, aceasta din urmă fiind forma în care au fost corectate celelalte prin scrierea deasupra a unui *e* şi ştergerea, nu suficient de bine, a lui *i*;

eliminând unele cuvinte rămase în text după intervenţiile pentru corectare ale copiştilor, în secvenţe ca: *după aceasta* (au) *împărăţind Artaxerx* 3 Ezr **8**, 1, *sfântă* (cu) *leage veacinică* Nm **19**, 10, *pentru ce*(-i) *i-au zis* In **13**, 28;

făcând ajustarea necesară la cuvântul afectat de schimbarea altuia cu care se afla în relaţie sintactică: *toate* / *toată*, pentru că se acordă cu *puterea* care a înlocuit *puterile*, din contextul *Iubeaşte pre Domnul*, *Dumnezăul tău*, *... din toată putearea ta* Lc **10**, 27.

Nu am intervenit cu corecturi în cazul unor inadvertenţe pe care, deşi erori, le-am atribuit unor stângăcii sau lacune în tehnica traducerii sau chiar în cunoaşterea limbii latine.

Anumite inexactităţi rezultă din diferenţa dintre latină şi română în privinţa genului substantivelor. Atunci când într-un context substantivul este reluat printr-un substitut, traducătorul îi păstrează acestuia din urmă genul din latină: *Ierusalim*, ***carea*** *iaste* Ezr **1**, 2. *Ierusalimul s-au pustiit şi porţile* ***e i*** *...s-au ars* Ne **2**, 17. *În Ierusalim şi* ***o*** *au încungiurat* 4 Împ **25**, 1. *Şi vor răsipi zidurile Tirului şi vor strâca turnurile* ***ei*** Iz **26**, 4 (în aceste exemple acordul s-a făcut cu substantivul subînţeles *civitas*, fem.), *pre rudenii* ***îi*** *leapădă* Pl **11**, 17 (lat. *propinquos*, m.). *Prestol ... carea era nalt* ***ă*** *un cot*. Iş **37**, 10; femininul *naltă* folosit de copist se explică dacă ne raportăm la textul *Vulgatei*, unde *mensa* este s. f.; pronumele *o* din versetul următor (11) este corespunzător lat. *eam* tot feminin, menţinut şi în traducerea românească, fără a se face acordul cu *prestol* s.n.;

De asemenea, apar cazuri când într-o sintagmă *substantiv + determinant* se respectă genul din latină: ***mulţi*** *căpeteniile lui* Pl **28**, 2 (*multi principes*, m.), *neam* ***întoartă*** 2 Lg **32**, 20 (în loc de *întort*, acordul cu f. *gens*) *şi va fi* ***acesta*** *pace când va veni Assur în pământul nostru* Mi **5**, 5 (şi în V_1 masculin).

Un alt tip de inadvertenţe asupra cărora n-am intervenit îl constituie păstrarea formei cazuale din latină la numele proprii flexionate: *pre* ***Sofoniam*** 4 Împ **25**, 18, în loc de *Sofonie*; *pre* ***Godoliam*** 4 Împ **25**, 25, în loc de *Godolie*; ***Ioppem*** 1 Mac **12**, 13, **14**, 5, 34, în loc de *Ioppe*.

Semnalăm şi cazuri de erori în traducerea construcţiilor verbale: forma perifrastică activă *reversurus est* Pl **7**, 20 tradusă printr-un trecut, *s-a întors*, în loc de o perifrază cu sensul corect de viitor, impus şi de logica textului; traducerea lui *noli* detaşat de infinitivul împreună cu care formează subjonctivul imperativ *să nu + verb la infinitiv*: *Noli regibus o Lamuel noli regibus dare vinum* Pl **31**, 4; *Să nu împăraţilor, o, Lamuel, să nu dai împăraţilor vin*.

Numerotarea capitolelor şi a versetelor este făcută cu cifre arabe şi, cu unele excepţii, coincide cu cea din V_1 şi *Vulgata*. Există însă anumite scăpări constând din omiterea unei cifre (Ps **138**, 9, Ne **12**, 42, în V_1 ambele numerotate corect, Idt **12**, 9, Lc **21**, 18), notarea cu aceeaşi cifră a două versete (Pl **15**, 24 şi în loc de 23), numerotare repetată (Ps **113** după versetele 1-8 se reia 1-18 în loc de 9-26), simpla scriere greşită a cifrei (Nm **21**, 23, 24, 25 care sunt de fapt 33, 34, 35, Idt **9**, 17 în loc de 9, 7, Ps **31**, 18 în loc de **31**, 8). Reconstituirea şi numerotaţia versetelor s-au făcut după V_1 (Jos **21**, 37, 2 Par cap **26** devine **23,** Ps **138**, 9), după *Vulgata* (Jos **7**, 18, Ps **64**, 8, **123**, 8 prin împărţirea textului care în V_1 şi V_2 alcătuieşte versetul 7, Ecz **20**, 3, **29**, 16-19, 3 Ezr **1**, 12, Lc **20**, 39, In **4**, 34), după V_1 şi *Vulgata* (Nm **21**, 7, 33, 34, 35, Ps **124**, 2, **142**, 9, **148**, 10). Cifrele corectate faţă de textul originar sunt puse în croşete.

În ce priveşte custodele, se regăsesc aceleaşi oscilaţii şi inadvertenţe ca în textul propriu-zis.

Câteva exemple de diferenţe între cuvântul consemnat sub ultimul rând şi cel repetat la începutul paginii următoare: variante fonetice şi grafice, *ă* / *â tatăl* / *tatâl* 1 Sam 46r-46v, *ă* / *e răle* / *rele* 2 Par 361r-361v, *i* / *â părăsindu-l* / *părăsându-l* Ir 385r-385v, *i* / *iu Timothei* / *Timotheiu* 1 Mac 173v-174r, consoană dură / moale *staţ* / *staţi* 2 Lg 327r-327v şi cea mai frecventă, *e* / *ea*, şi aceasta o dovadă că *e* vorba de omofonie, *aprindeari* / *aprinderi* 4 Împ 208v-209r, *drepte* / *dreapte* Iov 56v-57r, înţe|*leapt* / *lept* Fc 60r-60v, israi|*litenilor* / *liteanilor* Ne 443v-444r, *vasele* / *vaseale* 2 Par 316v-317r; variante morfologice, *asirii* / *asiri* 4 Împ 222v-223r, *căpetenie* / *căpetenia* 1 Par 269r-269v, înţe| |*lege* / *leagea* Ne 441v-442r; variante lexicale, *prietin* / *priiatin* Iov 56r-56v, Sel|*miiamoth* / *miramoth* 2 Par 346r-346v; cuvinte diferite, *au* / *s-au* Ecz 304r-304v, *având* / *carii avea* 1 Mac 171r-171v; reluarea incompletă a cuvântului de la custode, *pământului* / *mântului* Ir 428r-428v, repetarea pe pagina următoare a ultimelor cuvinte sau a ultimei silabe scrise normal în rând, *a te* Ecz 250v-251r, *tu* / *turor* Dn 75v-76r.

Normele ortografice ale Academiei Române au fost respectate.

Numele de popoare, neamuri, seminţii s-au scris cu iniţială mică, în conformitate cu prevederile oficiale: *agareni*, *amoniţi*, *asiri*, *haldei*, *iudei*, *neniviteni*.

Dar, din aceeaşi categorie semantică, pentru etnonimele care au forma neflexionată a numelui persoanei de la care provin am păstrat scrierea cu majusculă, ele fiind asemănătoare patronimelor. Ocurenţa cea mai mare cu acest sens o întâlnim la *Israil*. Uneori este dificil de precizat sensul unui asemenea cuvânt, *Mergi şi bate pre Amalic şi zdrumică toate ale lui*. 1 Sm **15**, 3, alteori contextul este mai lămuritor, *Saul*, *trimis de la Domnul a şterge de tot pre Amalic*, *pre Agag*, *împăratul lor*. 1 Sm **15** rezum. Indicii pentru aprecierea ca „popor" ar putea fi anticiparea sau reluarea printr-un pronume personal acuzativ, plural, *Am adus pre Agag*, *împăratul Amalic*, *şi pre Amalic i-am ucis*. 1 Sm **15**, 20, ori determinarea printr-un adjectiv masculin plural, *Mergi şi ucide păcătoşii Amalic*. 1 Sm **15**, 18. În unele versiuni moderne ale *Bibliei*, se foloseşte un nume clar de popor, *amaleciţi*. *Madiam*, aflat în raport de coordonare cu *Amalic*, în contextul *Iară Madiam şi Amalic şi toate ceale despre răsărit noroade vărsaţi zăcea în vale*. Jd **7**, 12 suportă aceeaşi interpretare.

Numele lunilor anului preluate din ebraică, *adar*, *casalau*, casleu, *nisan, sivan* sunt scrise cu literă mică, chiar dacă în unele variante ale *Bibliei* apar cu majuscule.

NOTĂ ASUPRA EDIŢIEI

Numele netraduse ale sărbătorilor sunt scrise cu majusculă, conform normelor ortografice, *Fase* (*Socoteaşte luna roadelor celor noao şi cea dintâiu al primăverii să faci Fase*. 2 Lg **16**, 1), *Fur* (*Nici iaste vro cetate în carea zio Fur, adecă „a sorţilor" să nu să ţie de la jidovi*. Est **9**, 26, 28).

Determinanţii numelor de persoană, derivaţi din nume de ţinuturi, localităţi, neamuri şi care au valoare de identificare, asemenea unui nume de familie sau unei porecle, s-au scris cu majusculă, precum: *Ahie Siloniteanului* 2 Par **9**, 29, **10**, 15, *Asim Ghezoniteanul* 1 Par **11**, 33, *Navoth Iezraheliteanului* 4 Împ **9**, 21, *Simon Chirineul* Mc **15**, 21, *Simon Iscarioteanul* In **12**, 4, **13**, 26, *Sior Hetheului* Fc **25**, 9, *Sirah Ierusalimleanul* Ecz **50**, 29.

Divinitatea, pronumele care se substituie acesteia şi orice cuvânt care o desemnează sunt scrise cu iniţială majusculă, *Iaste Dumnezeu în ceriu*, *Care dezvăleaşte tainele*, *Cel ce au spus ţie*, *împărate*. Dn **2**, 28. *Bine am cuvântat pre Cel Înalt şi pre Cel Viu*. Dn **4**, 31. *Scaunele s-au pus şi Cel Vechi de Zile au şezut*. Dn **7**, 9. Determinările, foarte numeroase, care nu denumesc, ci caracterizează divinitatea am considerat că trebuie scrise cu iniţială mică: *El*, *apărătoriul puterii*, *întărirea vârtutei, acoperemântul zăduhului şi umbrariul de amiazăzi*. Ecz **34**, 19. *O*, *împărate*, *Dumnezeul cel preaînalt*, *împărăţie şi mărire şi slavă*. Dn **5**, 18. La fel au fost tratate adjectivul *singur* şi adjectivul de întărire *însuşi*, *Dumnezeu însuş au fost povăţuitoriul lui*. 2 Lg **32**, 12. O excepţie am făcut pentru cuvântul *Atotputernic*, datorită tradiţiei teologice.

Cu privire la unele construcţii lexicale, opiniile nu sunt unanime în a le considera compuse şi, în diferite lucrări, fireşte şi în diferite versiuni ale *Bibliei*, apar scrise cu cratimă sau fără, într-un singur cuvânt sau în mai multe cuvinte. Am optat pentru ortografierea următoare: *ardere de tot*, *întâi*(*u*) *născut*(*ă*), *întâia născută*, *întâii născuţi*, *untdelemn*, dar *untul-de-lemn*, *mai nainte*, *căci* „pentru ce? de ce?" etc. În scrierea numelor proprii compuse, indiferent de clasa onomastică (antroponim, toponim), s-a respectat izvorul latin folosit de traducător, ceea ce justifică ortografierea diferită, într-un singur cuvânt, faţă de alte ediţii ale *Bibliei*, în situaţii precum: *Cadisvarne* Nm **32**, 8, 2 Lg **1**, 19, **9**, 23 şi *Cadisvarme* 2 Lg **1**, 2, 46, **2**, 14, *Cariathaim* Nm **32**, 38, *Helmondevlathain* Nm **33**, 46, *Socothvenoth* 4 Împ **17**, 30, *Tovadonia* 2 Par **17**, 8, *Theglathfalasar* 4 Împ **15**, 29.

Traducerea, fidelă topicii frazei latine, a ridicat variate şi complexe probleme privind punctuaţia, care s-a restabilit conform normelor actuale. Am intervenit cu unele mici derogări doar când claritatea mesajului – preocuparea esenţială – o impunea.

În încercarea de a clarifica unele forme mai puţin lizibile din cărţile *Vechiului Testament* şi de a îndrepta greşeli evidente, au fost consultate şi manuscrise din V_1. În cazurile în care nu a putut fi descifrată o literă dintr-un cuvânt, ea s-a redat după manuscrisul original. Astfel, s-au restabilit formele *care* 4 Împ **3**, 23, *prestolul* Iş **37**, 14, *vărsat* Ps **105**, 38; s-au corectat litere sau forme greşite: *di* / *de* 3 Ezr **9**, 41, *pâna* / *până* Pr **11**, 40, *s-au* lucrat / *au* 2 Par **36**, 8, îi *urmeaze* / *urmează* 4 Împ **12** rezum., să nu-i *omorî* / *omori* Ps **58**, 12, *mân* / *mâni* Ps **134**, 15, *oastea* / *oastei* 4 Împ **25**, 18, *durării* / *durearii* Ps **106**, 39, *usubită* / *usăbită* Ps **101**, 8 (de fapt, în V_1 forma era *osăbită*, dar s-a îndreptat doar litera greşită, păstrându-se varianta). Lectura paralelă cu V_1 a permis şi alte corecturi mai mari: *ducând doao* în *ducând-o* Nm **19**, 3, aşezarea unui text suprascris la locul cuvenit (Ps **7**, 11), iar un text marginal din V_1 a făcut posibilă completarea *<văr>sătoriu* Iş **32**, 4.

Demersul necesar unor asemenea corecturi a impus lectura anumitor părţi mai extinse din V_1 şi a condus la evidenţierea unor diferenţe de grafie între V_1 şi V_2. Se remarcă, în acest sens, frecvenţa unui *ѐ* în V_1, redat în V_2 de cele mai multe ori prin *ѣ* (= *ea*): *gândѐ* / *gândѣ* 4 Ezr **11**, 31, *vinѐ* / *vinѣ* 4 Împ **15**, 19, dar şi păstrat uneori de copist: *să suѐ* 2 Par **9**, 18, *prѐubiţii* Za **13** rezum. Cea mai pregnantă diferenţă grafică este însă prezenţa masivă a unui *ѣ* transcris *ea* (după consoană) în V_2 în locul unui *e* din V_1: au *beaut* / *beut* 4 Împ **6**, 23, *chivearnisitorii* / *chivernisitorii* 1 Par **16**, 19, *lăcusteai* / *lăcustei* 2 Par **7**, 13, *mumeai* / *mumei* 4 Împ **12**, 1. Este vorba, evident, de o caracteristică grafică a copistului; într-o transcriere interpretativă slova *ѣ* ar fi fost redată, în asemenea cazuri, prin *e*.

Diferenţele dintre V_2 şi V_1 sunt numeroase, ele constând mai ales din alternanţe vocalice şi, mai rar, alternanţe consonantice: *ţănut* / *ţinut* 4 Împ **25**, 24; *urăciune* / *urâciune* Ps **108**, 3; *amârât* / *amărât* Ps **105**, 43, *câtră* / *cătră* 2 Lg **18** rezum., *cumpâna* / *cumpăna* 1 Par **23**, 29, *mestecâm* / *mestecăm* 3 Ezr **8**, 88, *mânânce* / *mănânce* 2 Lg **26**, 12, *sâmn* / *sămn* 2 Lg **13**, 1, *strâjii* / *străjii* Ps **76**, 5, *vârs* / *vărs* Ps **141**, 3; *lipsâtului* / *lipsitului* 2 Lg **15**, 11; *auzând* / *auzind* 2 Lg **31**, 28; *beautură* / *băutură* 2 Lg **29**, 6, *coapseale* / *coapsăle* 4 Împ **4**, 29, *ziseale* / *zisăle* 2 Lg **19**, 5; *piiarde* / *pierde* 2 Lg **28**, 51; *izbugnit* / *izbâgnit* Ps **44**, 2; *să să ...* / *să se ...* Ps **69**, 3; *agiungând* / *ajungând* 1 Par **13**, 9; *trânbiţă* / *trimbiţă* Ps **46**, 6; *piftonicesc* / *pithonicesc* Pr **20**, 27; *Ierimoθ* / *Ierimot* 3 Ezr **9**, 30, *jârθvele* / jârtvele 2 Par **7**, 7, *θronul* / *tronul* 4 Împ **25**, 28. O menţiune aparte merită, poate, verbul *a scrie*, cu trei forme de infinitiv aparţinătoare la trei conjugări (*scria*, *scrie*, *scrii*), nu întotdeauna aceleaşi în cele două manuscrise şi rezultate, adesea, din corectarea ultimei vocale.

Din înşiruirea selectivă de mai sus se observă cu uşurinţă că forma a doua, extrasă din V_1, este de multe ori aceeaşi cu forma considerată azi literară. Alteori aceste corecturi care marchează diferenţa între cele două texte fac din V_2 o formă mai apropiată de norma literară actuală, ca în *înmulţeşti* 2 Lg **6**, 3, *păzeşti* 2 Lg **6**, 2, *trebuie* 2 Lg **12**, 23, corespunzătoare formelor din V_1: *înmulţăşti*, *păzăşti*, *trăbuie*.

Uneori lectura a evidenţiat variante grafice, fonetice, lexicale sau chiar morfologice identice în cele două manuscrise: *bătâi* Ps **34**, 15, *leapră* 2 Lg **17**, 8, *mâcar* 2 Lg **13** rezum., vei *peri* 2 Lg **28**, 22, *prejmă* 2 Lg **27**, 13, *sâmn* 2 Lg **11**, 18, 15, *să să înalţă* 2 Lg **17**, 20, bani *întreji* 1 Par **29**, 7; *acestaşi* Ps **4**, 9, *ie-mi* aminte Ps **54**, 3, *au cerşut* Ps **20**, 5.

Numeroasele corecturi de litere, fapt caracteristic, după cum s-a arătat, pentru V_2, duc uneori la o identitate de forme între cele două manuscrise, părând să indice o încercare de a le pune de acord. Astfel, un *ѥ* scris peste *ѣ*: *trebuie* 2 Lg **20**, 19; *ѫ* peste *ѣ*: *mâlcomindu-să* 2 Par **24**, 17; *ѣ* peste *ѥ*: *nimearnicul* 2 Lg **15**, 3; *ꙋ* peste *ѫ*: *luund* 2 Par **6**, 3, *ꙋ* peste *ѧ*: *fiului* Jos **17**, 3.

NOTĂ ASUPRA EDIŢIEI

Nu întotdeauna corecturile unor litere apropie cele două texte: *auzând* / *auzind* 2 Par **11**, 4, *luundu-* / *luându-* 4 Împ **25**, 20, *mirţă* / *mierţă* 2 Lg **25**, 14, *priiatinul* / *prietinul* 2 Lg **13**, 6.

Pentru a nu lăsa să se creadă că în V_1 lipsesc cu totul corecturile, semnalăm doar, ca dovadă, o intervenţie şi anume din 4 Împ **18**, 1 є peste *и* în *treilea*, formă identică cu cea din V_2.

Tocmai această varietate de situaţii, uneori convergând spre apropierea între cele două manuscrise, alteori divergente, relevă fluctuaţia valorii unor semne grafice, ca şi existenţa conştiinţei unor criterii de scriere aflate încă în plină frământare.

Dar între cele două manuscrise există şi diferenţe mai semnificative, unele de ordin gramatical: ai *marii* pustietăţi / *marei* 2 Lg **32**, 10, *şi toată oasteai* / *a toată oastea* 4 Împ **23**, 5, *ţi-e* / *ţi-i* 4 Împ **9**, 18, altele vizând sinonimia: *paza* / *ţiiturile* 1 Par **23**, 32, *pleşug* Pr **13**, 40, *răspleşug* Pr **13**, 41, dar *răspleaşa* în V_1, thron de *evur* / tron de *ciolane de elefant* 3 Împ **10**, 18. Uneori, ca în cazul Psalmului **66**, 3 schimbarea termenului *mântuirea* din V_1 în *moştenirea* în V_2 pare să fie o greşeală, cu atât mai mult cu cât se intenţionează redarea lui *salutem* din *Vulgata*: „Să cunoaştem pre pământ calea Ta, în toate neamurile *moştenirea* Ta".

Există şi cazuri în care schimbarea unui mod verbal poate influenţa mesajul: *Sabie*, *deşteaptă-te* în V_2, dar *Sabie deşteptaţi* în V_1 (Za **13**, 7).

Cu toate că, aşa cum am spus, s-a apelat sporadic la V_1, s-au putut constata şi diferenţe de text. Iată o omisiune din 4 Împ **1**, 15: „ ... zicând: „Pogori cu el"; şi s-au pogurât" (V_2) / „ ... zicând: Pogori cu el *şi nu te teame*"; şi s-au pogorât (V_1), text mai apropiat de *Vulgata*.

Mai semnalăm o omisiune în text şi în 3 Ezr **1**, 58: „Până când au prăznuit bine pământul sâmbetele Sale, prăznuia sâmbăta" în V_2, în timp ce în V_1 mesajul este mai extins şi mai apropiat de *Biblia Sacra:* „*în toată vreamea părăsirii sale*, prăznuia sâmbăta".

Putem menţiona şi o situaţie în care V_2 are un text mai larg şi mai apropiat de *Vulgata*, ceea ce ar putea să sugereze că şi copiştii, la rândul lor, au lucrat cu textul latin în faţă: „Muiarea *luund sămânţă*, *parte bărbătească* de va naşte (urmează *fiiu* anulat) ..." (V_2), şi „Muiarea de va naşte fiiu ..." (V_1) Pr **12**, 2.

Numeroase alte comparaţii între V_1 şi V_2 au fost menţionate în paginile anterioare.

Expunerea selectivă a problemelor transcrierii *Bibliei* urmăreşte să pună în evidenţă nu numai dificultăţile unei asemenea întreprinderi, ci, mai ales, să sugereze bogăţia şi frumuseţea cărţii, importanţa ei pentru toţi cei interesaţi de cultura românească, *Biblia* lui Petru Pavel Aron reprezentând un moment de referinţă.

ABREVIERI LA CĂRŢILE BIBLIEI LUI P.P. ARON

Vechiul Testament

Fc	Cartea Facerii
Iş	Cartea Ieşirii
Pr	Cartea Preoţiii
Nm	Cartea Numerilor
2 Lg	Cartea 2 Leage
Jos	Cartea lui Iosue
Jd	Cartea Judecătorilor
Rt	Cartea Ruth
1 Sm	Cartea dintâiu a lui Samuil, carea noi întâie a Împăraţilor o numim
2 Sm	Cartea a doao a lui Samuil, carea noi a doao a Împăraţilor o zicem
3 Împ	Cartea Împăraţilor a treia, după ovreai întâie a lui Malahie
4 Împ	Cartea Împăraţilor a patra, după ovreai a lui Malahie a doao
1 Par	Cartea 1 Paralipomenon
2 Par	Cartea a doao Paralipomenon
Ezr	Cartea întâie Ezdrei
Ne	Cartea lui Neemie, carea şi a Ezdrei a doao să zice
Tov	Cartea lui Tovie
Idt	Cartea lui Iiudith
Est	Cartea Esthir
Iov	Cartea lui Iov
Ps	Cartea Psalmilor
Pl	Cartea Pildelor
Ecl	Cartea Ecleziastului
Cânt	Cântarea lui Solomon
Înţ	Cartea Înţelepciunii
Ecz	Spre ecleziastul Isus, fiiul lui Sirah. Ecleziasticul
Is	Prorociia lui Isaie
Ir	Prorociia Ieremiii
Tng	Threni, adecă Tânguirile lui Ieremie prorocului
Vr	Prorociia lui Varuh
Iz	Prorociia lui Iezechiil
Dn	Prorociia lui Daniil
Os	Prorociia lui Osie
Ioil	Prorociia lui Ioil
Am	Prorociia lui Amos
Avd	Prorociia lui Avdie
Iona	Prorociia Ionei
Mi	Prorociia lui Mihei
Naum	Prorociia lui Naum
Avc	Prorociia lui Avacuc
Sof	Prorociia lui Sofonie
Ag	Prorociia lui Agghei
Za	Prorociia lui Zaharie
Mal	Prorociia lui Malahie
1 Mac	Cartea dintâiu a Macaveilor
2 Mac	Cartea a doao a Macaveilor
Man	Rugăciunea lui Manasie, împăratului Iudei, când rob să ţinea în Vavilon
3 Ezr	Cartea Ezdrii a treia
4 Ezr	Cartea Ezdrii a patra

Noul Testament

Mt	Evanghelia de la Matei
Mc	Evanghelia de la Marcu
Lc	Evanghelia de la Luca
In	Evanghelia de la Ioan

VENETIIS APVD NICOLAVM PEZZANA. M.DC.LXXXX

C. Isabella PF.

Ms 29
1r

CARTEA FACERII

Cap întâi

Despre zidirea lumii, usebirea şi podoaba făpturilor şi de închipuirea omului, căruia au supus Dumnezeu toate care zidise.

1. Întru început au făcut Dumnezeu ceriul şi pământul. Psal. 32, 6 şi 135, 5.
2. Iară pământul era înzădarnic şi deşert şi întunearec era preste faţa adâncului; şi Duhul lui Dumnezeu Să purta preste ape. Ecli. 18, 1. Fap. 14, 15 şi 17, 24.
3. Şi au zis Dumnezeu: „Să să facă lumină!” Şi s-au făcut lumină.
4. Şi au văzut Dumnezeu lumina că iaste bună şi au despărţit lumina de întunearec. Ovr. 11, 3.
5. Şi au numit lumina zio şi întunearecul noapte. Şi s-au făcut sară şi dimineaţă: zi una.
6. Şi au zis Dumnezeu: „Să să facă tăriia în mijlocul apelor şi să desparţă ape de ape!”
7. Şi au făcut Dumnezeu tăriia şi au despărţit apele carele era supt tăriia de cele *ce era deasupra tăriii. Şi s-au făcut aşa. *Psalm. 135, 6 şi 148, 4.
8. Şi au numit Dumnezeu tăriia ceriu. Şi s-au făcut sară şi dimineaţă: zioa a doua. Ieri. 10,12
9. Şi au zis Dumnezeu: „Să să adune apele cele de supt ceriu într-un loc şi să să arâte uscatul!” Şi s-au făcut aşa. şi 51, 15.
10. Şi au numit Dumnezeu uscatul *pământ şi adunările apelor le-au numit mări. Şi au văzut Dumnezeu că iaste bine. *Iov 38, 4. Ps. 32,7
11. Şi au zis: „Să răsară pământul iarbă verde şi carea face sământă şi lemn roditoriu, care face rod după feliul său, a căruia sământă să fie într-însul pre pământ”. Şi s-au făcut aşa. | şi 88, 12 şi 135, 6.

1v 12. Şi au scos pământul iarbă verde şi care face sământă după feliul său şi lemn care face rod si are fieştecarele sământă după feliul său. Şi au văzut Dumnezeu că iaste bine.

13. Şi s-au făcut sară şi dimineaţă: zioa a triia.
14. Şi au zis Dumnezeu: *„Să să facă luminători întru tăriia ceriului şi să desparţă zioa şi noaptea şi să fie spre seamne şi spre vremi şi spre zile şi spre ani, *Ps. 136,7.
15. Ca să strălucească întru tăriia ceriului şi să lumineaze pământul”. Şi s-au făcut aşa.
16. Şi au făcut Dumnezeu doi luminători mari: luminătoriu mai mare, spre stăpânirea zilii, şi luminătoriu mai mic, spre stăpânirea nopţii şi stealele.
17. Şi le-au pus întru tăriia ceriului, să lumineze pre pământ,
18. Şi să stăpânească peste zi şi peste noapte şi să desparţă lumina şi întunearecul. Şi au văzut Dumnezeu că iaste bine.
19. Şi s-au făcut sară şi dimineaţă: zioa a patra.
20. Şi au zis Dumnezeu: „Să scoaţă apele jivină ce să târâieşte pre pământ şi pasire zburătoare supt târiia ceriului”.
21. Şi au făcut Dumnezeu chituşi mari si tot sufletul viu şi ce să mişcă, carele au scos apele după feliurile sale şi tot ce zboară după feliul său. Şi au văzut Dumnezeu că iaste bine.

22. Şi le-au blagoslovit, zicând: „Creşteţi şi vă || înmulţiţi şi umpleţi apele mării şi pasirile 2r
să să înmulţască deasupra pământului”.
23. Şi s-au făcut sară şi dimineaţă: zioa a cincea.
24. Şi au zis Dumnezeu: „Să scoaţă pământul suflet viu după feliul său, dobitoace şi ceale
ce să târâiesc şi fierile pământului, după feliurile sale”. Şi s-au făcut aşa.
25. Şi au făcut Dumnezeu fierâle pământului după feliurile sale şi dobitoacele şi tot ce
să târâiaşte pre pământ după feliul său. Şi au văzut Dumnezeu că iaste bine.
*Jos 5,1 şi 9, 6. 26. Şi au zis: „Să facem om *după chipul şi după asămânarea Noastră şi să stăpânească peştii
1 Cor. 11,7. mării şi pasirile ceriului şi fierâle şi tot pământul şi tot ce să târâia mişcându-să pre pământ”.
Colos. 3,10. 27. Şi au făcut Dumnezeu pre om după chipul Său, *după chipul lui Dumnezeu l-au
*Înţăl. 2,23. făcut pre el, **bărbat şi fămeaia i-au făcut pre ei.
Ecli. 17,1. 28. Şi i-au blagoslovit Dumnezeu şi au zis: *„Creşteţi şi vă înmulţiţ şi umpleţi pământul
**Math 19,4. şi-l supuneţi şi stăpâniţi preste peştii mării şi preste pasirile ceriului şi preste toate jiviniile
*Gios 8,17 şi 9,1. ce să mişcă pre pământ”.
29. Şi au zis Dumnezeu: „Iată, v-am dat voao toată iarba care aduce sămânţă pre pământ
*Gios 9, 3. şi toate lemnele carele au în sineş sămânţă după feliul său, *să vă fie voao spre mâncare,
30. Şi tuturor jiviniilor pământului şi tuturor paserilor ceriului şi tuturor care să mişcă
pre pământ şi în care iaste suflet viu, ca să aibă de mâncat”. Şi s-au făcut aşa.
*Ecli.[39,21]. 31. *Şi a au văzut Dumnezeu toate care făcuse şi | era foarte bune. Şi s-au făcut sară 2v
Marc. 7, 37. şi s-au făcut dimineaţă: zioa a şasa.

Cap 2

Dumnezeu, plinind în şasă zile lucrarea, a şeaptea să odihneşte, carea o şi blagosloveşte.
Pre om în raiul cel înfrâmsăţat cu multe feliuri de pomi roditori şi cu râuri l-au pus,
căruia pre Eva din coasta lui ajutoriu i-au făcut
şi căsătoriia au rânduit.

1. Şi s-au săvârşit ceriurile şi pământul şi toată podoaba lor.
*Ieşir. 20, 11 2. Şi au plinit Dumnezeu a şaptea zi lucrul Său carele făcuse; *şi s-au odihnit a
şi 31,17. şeaptea zi de tot lucrul ce făcuse.
2 Leage 5,14. 3. Şi au blagoslovit zioa a şeaptea şi o au sfinţit, că într-însa au încetat de tot lucrul Său,
Ovr. 4, 4. care au zidit Dumnezeu a face.
4. Aceastea sânt facerile ceriului şi a pământului, când s-au zidit, în zioa în care au făcut
Domnul Dumnezeu ceriul şi pământul,
5. Şi toată verdeaţa pământului, mai înainte de ce ar răsări pre pământ şi toată iarba
câmpului, mai înnainte de ce ar încolţi, că nu ploase Domnul Dumnezeu pre pământ şi
om nu era carele să lucre pământul,
6. Ci izvor ieşiia din pământ, adăpând toată faţa pământului.
7. Şi au zidit Domnul Dumnezeu pre om din ţărâna pământului şi au suflat în faţa lui
*Întâie Cor. 13, suflare de viiaţă şi *s-au făcut omul în suflet viu.
45. [15,47] 8. Şi răsădise Domnul Dumnezeu raiul desfătării din ceput, în carele au pus pre omul
carele făcuse.
9. Şi au scos Domnul Dumnezeu din pământ tot lemnul frumos la vedere şi bun la
mâncare şi lemnul || vieţii în mijlocul raiului şi lemnul cunoştinţii binealui şi al răului. 3r
10. Şi râu ieşiia din locul desfătării, adăpând raiul, carele de acolo să împarte în patru capete.
*Ecli. 24, 35. 11. Numele *unuia, Fison; acesta este carele încungiură tot pământul Evilath, unde să
[24,26] naşte aurul.
12. Şi aurul pământului aceluia foarte bun iaste, acolo să găseşte rubinul şi peatra onixului.
13. Şi numele râului al doile, Gheon; acesta iaste carele încungiură tot pământul Ethiopiei.
14. Şi numele râului al triilea, Tigris; acesta merge în prejma asiriianilor. Iară râul al
patrule, acesta iaste Efrath.
15. Şi au luat Domnul Dumnezeu pre om şi l-au pus în raiul desfătării, ca să-l lucre şi
să-l păzască.
16. Şi i-au poruncit, zicând: „Din tot lemnul raiului să mânânci,
17. Iară din leamnul cunoştinţii binelui şi al răului să nu mânănci, că ori în ce zi vei
mânca dintr-însul, cu moarte vei muri”.
18. Şi au zis Domnul Dumnezeu: „Nu iaste bine a fi omului singur; să-i facem agiutoriu
aseaminea lui”.

19. Şi după ce au zidit Domnul Dumnezeu din pământ toate jiviniile pământului şi toate paserile ceriului, le-au adus la Adam să vază ce le va numi, că tot ce au numit Adam suflet viu, acela este numele lui.

20. Şi au numit Adam cu numele lor toate jiviniile şi toate paserile ceriului şi toate fierile pământului. Iară lui Adam nu i să afla agiutoriu aseaminea. |

3v 21. Şi au slobozit Domnul Dumnezeu somn preste Adam şi, după ce au adormit, au luat una din coastele lui şi au umplut cu carne locul ei.

22. Şi au zidit Domnul Dumnezeu din coasta carea luase din Adam muiare şi o au adus la Adam.

23. Şi au zis Adam: * „Acesta acum os din oasele mele şi trup din trupul mieu: aceasta să va chema muiare, că din bărbat s-au luat. *1 Cor. 11, 9.

24. *Pentru aceea va lăsa omul pre tată-său şi pre mumă-sa şi să va lipi de muiare-sa **şi vor fi doi întru un trup”. *Math. 19,5. Mar. 10, 7. **Efes. 5, 31. [1] Cor. 6, 16.

25. Şi era amândoi goli, Adam adecă şi muiare lui, şi nu să ruşina.

Cap 3

Prin vicleniia şarpelui, strămoşii calcă porunca Domnului. Mesia lumii să făgăduieşte. Şi spunându-să fieştecăruia pedeapsa, din raiu să gonesc.

1. Iară şi şerpele era mai viclean deacât toate jiviniile pământului carele făcuse Domnul Dumnezeu. Carele au zis cătră muiare: „Pentru ce v-au poruncit Dumnezeu să nu mâncaţi din tot pomul raiului?”

2. Căruia i-au răspuns muiare: „Din rodu pomilor carii sânt în raiu mâncăm,

3. Iară din rodu pomului carele iaste în mijlocul raiului ne-au poruncit noao Dumnezeu să nu mâncăm şi să nu ne atingem de el, ca nu cumva să murim”.

4. Şi au zis şearpele cătră muiare: *„Nicidecum cu moarte veţ muri. || * 2 Cor. 11, 3.

4r 5. Că şti Dumnezeu că ori în ce zi veţi mânca dintr-însul, să vor deşchide ochii voştri şi veţi fi ca dumnezeii, ştiind binele şi răul”.

6. Şi au văzut muiare că iaste bun pomul la mâncare şi frumos ochilor şi plăcut la vedere. Şi au luat din rodul lui şi *au mâncat şi au dat bărbatului său, carele au mâncat. * Ecli. 26, 33.

7. Şi s-au deşchis ochii amânduror şi, cunoscându-să a fi goli, au cusut frunze de zmochin şi ş-au făcut şieş acopereminte. 1 Tim. 2,14.

8. Şi, auzind glasul Domnului Dumnezeu umblând în raiu prin văzduh după amează zi, s-au ascuns Adam şi muiare lui de la faţa Domnului Dumnezeu între pomii raiului.

9. Şi au chemat Domnul Dumnezeu pre Adam şi au zis lui: „Unde eşti?”

10. Care au zis: „Glasul Tău L-am auzit în raiu şi m-am temut pentru că-s gol şi m-am ascuns”.

11. Căruie i-au zis: „Cine ţ-au spus că eşti gol? Fără că ai mâncat din pom din carele poruncisăm ţie să nu mânânci?”

12. Şi au zis Adam: „Muiarea carea mi-ai dat soţie mi-au dat din pom şi am mâncat”.
13. Şi au zis Domnul Dumnezeu către muiare: „Pentru ce ai făcut aceasta?” Carea au răspuns: „Şerpe|le m-au înşelat şi am mâncat”. 4v
14. Şi au zis Domnul Dumnezeu către şarpe: „Pentru că ai făcut aceasta, blăstămat eşti între toate jiviniile şi fierâle pământului; pre pieptul tău te vei târâi şi pământ vei mânca în toate zilele vieţii tale.
15. Vrajbe oi pune între tine şi între muiare şi între sămânţa ta şi între seminţia ei. Şi ea va zdrobi capul tău şi tu vei păndi călcâiul ei”.
16. Şi muierii i-au zis: „Înmulţi-voi năcazurile tale şi cujetele tale. Cu durere vei naşte
*1 Cor. 14, 34. fii şi supt biruinţa bărbatului vei fi *şi acela te va stăpâni”.
17. Iară lui Adam i-au zis: „Pentru că ai ascultat glasul muierii tale şi ai mâncat din pom din carele poruncisăm ţie să nu mănânci, blăstămat va fi pământul în lucrul tău. Lucrând vei mânca dintr-însul în toate zilele vieţii tale.
18. Spini şi polomidă îţi va creşte ţie şi vei mânca iarba pământului.
19. În sudoarea feaţii tale vei mânca pânea până când te vei întoarce în pământ, din carele te-ai luat; că ţărână eşti şi în ţărână te vei întoarce”.
20. Şi au chemat Adam numele muierii sale Eva, pentru că era să fie mumă tuturor celor vii.
21. Şi au făcut Domnul Dumnezeu lui Adam şi muiarii lui îmbrăcăminte de piei şi i-au îmbrăcat.
22. Şi au zis: „Iată, Adam ca unul din Noi s-au || făcut, ştiind binele şi răul. Acum, dară, 5r
ca nu cumva să întinză mâna sa şi să ia şi din pomul vieţii şi să mânânce şi să fie viu în vecie!”
23. Şi l-au scos pre el Domnul Dumnezeu din raiul desfătării, ca să lucre pământul din carele s-au luat.
24. Şi au scos pre Adam şi au aşezat înaintea raiului desfătării hieruvimi şi sabie de foc învârtitoare, ca să păzască calea pomului vieţii.

Cap 4

Adam din Eva naşte pre Cain şi pre Avel. Necredinciosul Cain pre credinciosul Avel, fratele, ucide. Şi de la Dumnezeu pedepsit şi pribeag fiind, au născut pre Enoh. Ci şi Adam pre Sith au născut, căruia s-au născut Enos.

1. Iară Adam au cunoscut pre Eva, muiare-sa, carea au zămislit şi au născut pre Cain, zicând: „Moştenit-am om prin Dumnezeu”.
2. Şi iară au născut pre fratele lui, Avel; şi au fost Avel păstoriu de oi şi Cain, lucrătoriu de pământ.
3. Şi au fost, după multe zile, de au adus Cain din rodurile pământului jirtfe Domnului.
*Ovr. 11,14 [4]. 4. *Şi au adus şi Avel din cele întâiu născute ale turmii sale şi din grăsimea lor. Şi au căutat Domnul spre Avel şi spre darurile lui.
5. Iară spre Cain şi spre darurile lui nu s-au uitat. Şi s-au mâniiat Cain foarte şi au căzut faţa lui. |
6. Şi au zis Domnul către el: „Pentru ce te-ai mâniiat şi căci au căzut faţa ta? 5v
7. Au nu, de vei face bine, vei lua? Iară de faci rău, îndată în uşe va fi păcatul, ce supt tine va fi pofta lui şi tu îl vei stăpâni”.
8. Şi au zis Cain către Avel, fratele său: „Să ieşim afară!” Şi fiind ei în câmp, s-au sculat
*Înţel. 10,3. Cain asupra fratelui său, Avel, *şi l-au omorât.
Math. 23, 35. 9. Şi au zis Dumnezeu către Cain: „Unde-i Avel, fratele tău?”. Carele au răspuns: „Nu
1 Ioan 3, 12. ştiu. Au doară păzitoriu fratelui mieu sânt eu?”
Iud. stih 11. 10. Şi au zis către el: „Ce ai făcut? Glasul sângelui fratelui tău strâgă către Mine de pre pământ.
11. Şi acum blăstămat vei fi pre pământ, carele au deşchis gura sa şi au priimit sângele fratelui tău din mâna ta.
12. Când îl vei lucra, nu va da ţie rodurile sale; rătăcit şi pribeag vei fi pre pământ”.
13. Şi au zis Cain către Domnul: „Mai mare iaste nedireptatea mea decât să dobândesc iertare.
14. Iată, mă scoţi astăzi de la faţa pământului şi de la faţa Ta mă voiu ascunde; şi voi fi rătăcind şi pribeag pre pământ şi tot cine mă va afla mă va ucide”. ||
15. Şi au zis lui Domnul: „Nicidecum va fi aşa, ce tot cine va ucide pre Cain de şepte 6r
ori va lua răsplătire”. Şi au pus Domnul lui Cain sămn ca să nu-l ucigă oricine l-ar afla.
16. Şi ieşind Cain de la faţa Domnului, au lăcuit pribeag pre pământ, despre răsărit, în prejma Edenului.

17. Şi au cunoscut Cain pre muiare sa, carea au zămislit şi au născut pre Enoh; şi au zidit cetate şi au chemat numele ei din numele fiiului său, Enoh.
18. Iară Enoh au născut pre Irad şi Irad au născut pre Maviail şi Maviail au născut pre Mathusal şi Mathusal au născut pre Lameh,
19. Carele ş-au luat doao muieri, numele uniia Ada şi numele ceiialalte, Sella.
20. Şi au născut Ada pre Iavel, carele au fost tată celor ce lăcuia în şetri şi păstorilor.
21. Şi numele fratelui său, Iuval; acesta au fost tată celor ce cânta cu alăută şi cu organ.
22. Iară Sealla au născut pre Tuval-Cain, carele au fost bătătoriu cu ciocan şi faur în tot feliul de lucru de aramă şi de fier. Iară sora lui Tuval-Cain, Noema.
23. Şi au zis Lameh muierilor sale, Adii şi Selii: „Auziţ glasul meu, muiarile lui Lameh, ascultaţi cuvântul mieu, că am ucis bărbat spre rana mea şi pre tinerel, spre vânătarea mea. |
6v 24. De şapte ori răsplătire să va da pentru Cain, iară pentru Lameh de şaptezeci de ori câtea şapte".
25. Şi au mai cunoscut Adam pre muiarea sa şi au născut fiiu şi au chemat numele lui Sith, zicând: „Pusu-mi-au mie Dumnezeu altă sămînţie pentru Avel, pre carele l-au ucis Cain".
26. Ci şi lui Sith s-au născut fiiu, pre carele l-au chemat Enos. Acesta au început a chema numele Domnului.

Cap 5

Să urzeaşte numărarea neamurilor lui Adam şi a celor după el prin Sith şi anii vieţii lor până la Noe.

1. Aceasta este cartea neamului lui Adam. În zioa în carea au zidit Dumnezeu pre om, *după asămânarea lui Dumnezeu l-au făcut pre el. *Sus 1, 27.
2. Bărbat şi fămeaia i-au făcut şi i-au blagoslovit; şi au chemat numele lor Adam, în zioa în care s-au zidit. Jos 9, 6. Înţel. 2, 23.
3. Şi au trăit Adam o sută şi treizeci de ani şi au născut după chipul şi după asămânarea sa şi au chemat numele lui Sith. Ecli. 17, 1.
4. Şi au fost zilele lui Adam, *după ce au născutu pre Sith, opt sute de ani şi au născut feciori şi feate. *1 Paral. 1, 1.
5. Şi au fost toată vremea în care au trăit Adam ani noao sute treizeci; şi au murit.
6. Şi au trăit Sith ani o sută cinci şi au născut pre Enos.
7. Şi au trăit Sith, după ce au născut pre Enos, ani opt sute şeapte şi au născut feciori şi fete.
8. Şi au fost toate zilele lui Sith ani noao sute doisprăzece; şi au murit. ||
7r 9. Şi au trăit Enos ani noaozeci şi au născut pre Cainan,
10. După a căruia naştere au trăit ani opt sute cincispreazece şi au născut feciori şi fete.
11. Şi au fost toate zilele lui Enos ani noao sute cinci; şi au murit.
12. Şi au trăit Cainan ani şeaptezeci şi atunci au născut pre Malaleil.

13. Şi au trăit Cainan, după ce au născut pre Malaleil, ani opt sute patruzeci şi au născut feciori şi fete.
14. Şi au fost toate zilele lui Cainan ani noao sute zece; şi au murit.
15. Şi au trăit Malaleil ani şasăzeci şi cinci şi au născut pre Iared.
16. Şi au trăit Malaleil, după ce au născut pre Iared, ani opt sute treizeci şi au născut feciori şi fete.
17. Şi au fost toate zilele lui Malaleil ani opt sute noaozeci şi cinci; şi au murit.
18. Şi au trăit Iared ani o sută şasăzeci şi doi şi au născut pre Enoh.
19. Şi au trăit Iared, după ce au născut pre Enoh, ani opt sute şi au născut feciori şi fete.
20. Şi au fos<t> toate zilele lui Iared ani noao sute şasăzeci şi doi; şi au murit.
21. Iară Enoh au trăit ani şasăzeci şi cinci şi au născut pre Mathusalim.
*Ecli. 44, 16. 22. Şi au umblat Enoh cu Dumnezeu şi au trăit, *după ce au născut pre Mathusalim,
Ov. 11, 5. ani trei sute şi au născut feciori şi feate. |
23. Şi au fost toate zilele lui Enoh ani trii sute şasăzeci şi cinci. 7v
24. Şi au umblat cu Dumnezeu şi nu s-au arătat, că l-au luat Dumnezeu.
25. Şi au trăit Mathusala ani o sută optzeci şi şepte şi au născut pre Lameh.
26. Şi au trăit Mathusal, după ce au născut pre Lameh, ani şepte sute optzăci şi doi şi au născut feciori şi fete.
27. Şi au fost toate zilele lui Mathusal ani noao sute şasăzăci şi noao; şi au murit.
28. Şi au trăit Lameh ani o sută optzeci şi doi şi au născut fiiu.
29. Şi au chemat numele lui Noe, zicând: „Acesta ne va mângâia pre noi în lucrurile şi faptele mânilor noastre, în pământul carele l-au blăstămat Dumnezeu”.
30. Şi au trăit Lameh, după ce au născut pre Noe, ani cinci sute noaozeci şi cinci şi au născut feciori şi fete.
31. Şi au fost toate zilele lui Lameh ani şeapte sute şeptezeci şi şepte; şi au murit.
[32] Iară Noe, fiind de ani cinci sute, au născut pre Sim, Ham şi Iafet.

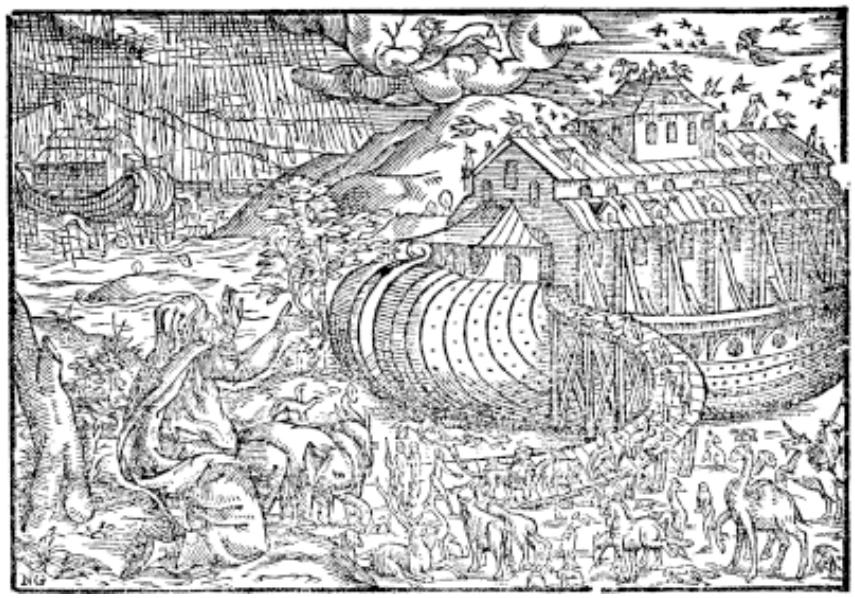

Cap 6

Păcatele omului au fost pricina potopului. Însă Noe drept s-au aflat, căruia să porunceşte a face corabiia întru carea însuş şi a tuturor jiviniilor feliurile să să ţie.

1. Şi după ce au început oamenii a să înmulţi pre pământ şi feate născuse, ||
2. Vâzând fiii lui Dumnezeu pre featele oamenilor că sânt frumoase, ş-au luat şieş 8r
muieri din toate carele aleseasă.
3. Şi au zis Dumnezeu: „Nu va rămânea Duhul Mieu în om în veac, că trup este; şi vor fi zilele lui ani o sută doaozeci!”
4. Şi era urieş pre pământ în zilele acealea, că după ce au întrat fiii lui Dumnezeu la featele oamenilor şi eale au născut, aceşte sânt puternicii din veac bărbaţi vestiţi.

5. Şi văzind Dumnezeu că multă răotatea oamenilor iaste pre pământ şi *toată gândirea inimii iaste pornită spre rău în toată vreamea, *Jos 8, 2 [21]. Math 15, 19.
6. Ş-au bănuit că făcusă om pre pâm<â>nt. Şi atingându-Să cu durearea inimii dinlăuntru,
7. „Şterge-voi – au zis – omul carele l-am zidit de pre faţa pământului, de la om până la jivinii, de la cel ce să târieşte până la paserile ceriului, că Îm bănuiesc că i-am făcut pre ei".
8. Iară Noe au aflat dar înaintea lui Dumnezeu.
9. Aceste sânt neamurile lui Noe: *Noe bărbat drept şi desăvărşit au fost între neamurile sale, cu Dumnezeu au umblat. *Ecli. 44, 17.
10. Şi au născut trei feciori: Sim, Ham şi Iafeth.
11. Şi s-au stricat pământul înaintea lui Dumnezeu şi s-au umplut de nedireptate.
8v 12. Şi văzând Dumnezeu că s-au stricat pământul, | (că tot trupul ş-au fost stricat calea sa pre pământ),
13. Au zis cătră Noe: „Sfărşitul a tot trupul au venit înaintea Mea, umplutu-s-au pământul de nedreptate de la faţa lor; şi Eu voi piiarde pre ei, cu pământul.
14. Fă ţie corabie de leamne neatede. Sălăşele în corabie vei face şi cu cleiu o vei unge dinlăuntru şi dinnafară.
15. Şi aşa o vei face: de trei sute de coţi va fi lungime corăbiii, de cincizăci de coţi lăţimea şi de treizăci de coţi înălţimea ei.
16. Fereastă în corabie vei face şi de un cot vei săvărşi vârful ei; iară uşe corăbiii o vei pune în coaste; dedesupt cămări şi zidiri cu trei rânduri vei face în ea.
17. Iată, Eu voi aduce apele potopului preste pământ, ca să ucig tot trupul în carele iaste duhul vieţii supt ceriu; toate care sânt pre pământ să vor sfărşi.
18. Şi oi pune legătura mea de pace cu tine şi vei întra în corabie tu şi fiii tăi, muiarea ta şi muiarile feciorilor tăi cu tine.
19. Şi din toate jiviniile a tot trupul căte doao vei băga în corabie, să trăiască cu tine, parte bărbătească şi fămeiască.
20. Din paseri după feliul său şi din dobitoace după feliul său şi din tot ce să târăiaşte pre pământ după fealiul său, căte doao din toate or întra cu tine, ca să poată trăi. ||
9r 21. Şi vei lua cu tine din toate hranele care să pot mânca şi le vei strânge la tine; şi vor fi şi ţie şi lor spre mâncare".
22. Şi au făcut Noe toate carele îi poruncise Domnul.

Cap 7

Întrând Noe cu ai săi în corabie, numaidecât apa în 150 de zile au trecut preste vărfurile tuturor munţilor şi pre cealeaalalte jigănii le-au îneacat.

1 Şi au zis Domnul cătră el: „Întră tu şi toată casa ta în corabie, că pre tine *te-am văzut drept înaintea Mea în neamul acesta. *Ovr. 11, 7, 2. 2 Pet. 2, 5.
2 Din toate jiviniile ceale curate ia căte şepte, bărbat şi fămeia, iară din jiviniile ceale necurate câte doao, bărbat şi fămeia.
3. Ci şi din paserile ceriului câte şepte, bărbat şi fămeaie, ca să ţie sămânţa preste faţa a tot pământul.
4. Că încă şi după şepte zile eu oi plua pre pământ patruzeci de zile şi patruzeci de nopţi şi voi şterge toată fiinţa carea am făcut pre faţa pământului".
5. Şi au făcut Noe toate care le-au poruncit lui Domnul.
6. Şi era de ani şasă sute când s-au vărsat apele potopului preste pământ.
7. Şi *au întrat Noe şi fiii lui, muiare lui şi muierile feciorilor lui cu el în corabie, pentru apele potopului. | *Math 24, 37. Luc. 17, 26.
9v 8. Şi din jiviniile cele curate şi necurate şi din paseri şi din tot ce să mişcă pre pământ, 1 Petru 3, 20.
9. Căte doao au întrat la Noe în corabie, bărbat şi fămeaie, precum poruncisă Domnul lui Noe.
10. Şi după ce trecuse şepte zile, apele potopului s-au vărsat pre pământ.
11. În anul al şasă sutele vieţii lui Noe, în luna a doao, în zioa a şeptesprăzece a lunii, s-au rupt toate izvoarăle adâncului celui mare şi şgheaburile ceriului s-au deşchis.
12. Şi au fost ploaie pre pământ patruzeci de zile şi patruzeci de nopţi.
13. În partea zilii aceie au întrat Noe şi Sim şi Ham şi Iafeth, feciorii lui, muiarea lui şi trii muierile fiilor lui, cu ei în corabie.

14. Ei şi toată jivina după feliul său şi toate dobitoacele după feliul său şi tot ce să mişcă pre pământ după feliul său şi tot ce zboară după feliul său, toate paserile şi toate cele zburătoare,
15. Au întrat la Noe în corabie, căte doao, căte doao din tot trupul în carele era duhul vieţii.
16. Şi care au întrat, bărbat şi fămeaie din tot trupul au întrat, precum i-au fost poruncit lui Dumnezeu. Şi l-au închis pre el Dumnezeu din afară.
17. Şi au fost potop patruzeci de zile pre pământ; şi s-au înmulţit apele şi au rădicat corabie la înălţime de pre pâmânt.
18. Că foarte s-au vărsat şi toate au împlut preste faţa pământului. Iară corabie să purta preste ape. ||
19. Şi apele s-au împuternicit foarte preste pământ şi s-au acoperit toţ munţii cei înalţi supt tot ceriul. 10r
20. De cincisprăzece coţi mai înaltă au fost apa preste munţii pre carii-i acoperisă.
*Înţăl. 10, 4. Ecli. 39, 28. 1 Petru 3, 20.
21. *Şi s-au mistuit tot trupul carele să mişca pre pământ, al pasirelor, al jiviniilor, al fiiarălor şi a tot ce să târiieşte pre pământ, toţi oamenii,
22. Şi toate în carele iaste răsuflare de viiaţă pre pământ.
23. Şi au şters toată fiinţa care era pre pâmânt, de la om până la dobitoc şi ce să târâiaşte şi paserile ceriului; şi s-au şters de pre pământ şi au rămas singur Noe şi carii era cu el în corabie.
24. Şi au ţinut apele pământul o sută şi cincizeci de zile.

Cap 8

Scăzând încet apele potopului, după slobozirea corbului şi a porumbiţii, Noe cu toţi cei ce era în corabie iasă şi, zidind oltariu, aduce lui Dumnezeu, pentru mulţămită, jirtfe, cu carele îmblănzindu-să Dumnezeu, făgăduiaşte că nu va mai fi potop.

1. Şi aducându-Şi aminte Dumnezeu de Noe şi de toate jiviniile şi de toate dobitoacele care era cu el în corabie, au adus duh preste pământ şi au scăzut apele.
2. Şi s-au închis izvoarăle adăncului şi zgheabu|rile ceriului. Şi s-au oprit ploile din ceriu. 10v
3. Şi s-au întors apele de pre pământ, ducându-să şi înturnându-să; şi au început a scădea după o sută şi cincizeci de zile.
4. Şi s-au odihnit corabia în luna a şeptea, în doaozăci şi şapte a lunii, pre munţii Armeniei.
5. Iară apele mergea şi scădea până la luna a zece, că în luna a zece, în zioa dintâi a lunii, s-au arătat vărfurile munţilor.
6. Şi după ce au trecut patruzeci de zile, deşchizind Noe fereastra corăbiii carea făcuse, au slobozit corbul,
7. Carele ieşiia şi nu să întorcea până când au săcat apele de pre pământ.
8. Şi au slobozit porumbiţa după el, ca să vază de încetase apele de pre faţa pământului.
9. Carea, neaflând unde să-i odihnească piciorul, s-au întors la el în corabie, că apele era preste tot pământul; şi ş-au întins mâna şi, luând, o au băgat în corabie.
10. Şi mai aşteptând alte şepte zile, iară au slobozit porumbiţa din corabie.
11. Iară ea au venit la el de cătră sară, purtând odraslă de maslin cu frunze verzi în gura sa. Şi au înţăles Noe că încetase apele pre pământ.
12. Şi au mai aşteptat încă alte şepte zile şi au slobozit porumbiţa, carea nu s-au mai întors la el.
13. Deci în anul şasă sute unul, în luna dintâi, în zioa dintâi a lunii, au scăzut apele de pre pământ; şi, deşchizind Noe acoperi||şul corăbiii, s-au uitat şi au văzut că s-au uscat faţa pământului. 11r
14. În luna a doao, în douăzeci şi şeapte de zile a lunii, s-au uscat pământul.
15. Şi au grăit Dumnezeu cătră Noe, zicând:
16. „Ieşi din corabie, tu şi muierea ta, feciorii tăi şi muierile feciorilor tăi cu tine,
17. Toate jiviniile care sânt la tine, din tot trupul, aşea din cele zburătoare, precum din fieri şi din tot ce să târâieşte pre pământ, scoate cu tine şi întraţi pre pământ; *creşteţi şi vă înmulţiţi preste el".
*Sus 1, 22 şi jos 9, 1,7.
18. Şi au ieşit Noe şi feciorii lui, muierea lui şi muierile feciorilor lui cu dânsul.
19. Şi toate jiviniile, dobito<a>cele şi tot ce să târâieşte pre pământ, după feliul său, au ieşit din corabie.
20. Şi au zidit Noe oltariu Domnului; şi luând din toate dobitoacele şi din paserile ceale curate, au adus jirtfă pre oltariu.

21. Şi au mirosit Domnul miros de bună mireasmă şi au zis: „Mai mult nu voi blăstăma pământul pentru oameni, *că simţirile şi gândirea inimii omeneşti sânt pornite spre rău din tinereaţele sale; deci n-oi mai bate pre tot sufletul viu, precum am făcut. *Sus 6, 5. Math. 15, 19.
22. În toate zilele pământului sămânătura şi săcerişul, frigul şi căldura, vara şi iarna, noapte şi zioa nu să vor odihni”. |

11v

Cap 9

Dumnezeu pre Noe şi fiii lui blagosloveşte şi toate jigăniile, împreună cu peştii, spre hrană le dă, însă oprindu-i de sânge. Legătura între Dumnezeu şi între oameni, că nu să vor mai aduce ape de potop, cu curcubeu să întăreaşte. De Noe beat râzind fiiul său Ham, întru Hanaan fiiul să blastămă, iară Sim şi Iafet să blagoslovesc.

1. Şi au blagoslovit Dumnezeu pre Noe şi pre feciorii lui şi au zis către ei: *„Creşteţ şi vă înmulţiţ şi umpleţ pământul. *Sus 1, 22, 28
2. Şi groaza voastră şi cutremurul să fie preste toate jiviniile pământului şi preste toate şi 8, 17.
pasările ceriului, cu toate care să mişcă pre pământ, toţ peştii mării supt mâna voastră s-au dat.
3. Şi tot ce să mişcă şi e viu *va fi voao spre mâncare; ca nişte legumi verzi le-am dat * Sus 1, 29.
voao toate,
4. *Fără numai carne cu sânge să nu mâncaţ, *Preoţii 17, 14.
5. Că sângele sufletelor voastre l-oi cerca din mâna tuturor fierilor şi din mâna omului; şi din mâna bărbatului şi a fratelui său oi cerca sufletul omului.
6. Oricine *va vărsa sânge omenesc, să va vărsa sângele lui, că după chipul lui Dumnezeu *Math.z 26, 52.
s-au făcut omul. Apoc. 13, 10.
12r 7. *Iară voi creşteţ şi vă înmulţiţ şi întraţ pre pământ || şi-l umpleţ”. *Sus 1, 28
8. Şi aceaste au zis Dumnezeu către Noe şi către feciorii lui cu dânsul: şi 8, 17.
9. „Iată, Eu voi pune legătura Mea cu voi şi cu sămînţiia voastră după voi,
10.Şi către tot sufletul viu carele iaste cu voi, precum în pasări, aşa în dobitoace şi în jiviniile pământului, tuturor care au ieşit din corabie şi tuturor fierilor pământului.
11. *Oi pune aşezemântul Mieu cu voi şi nu să va mai ucide tot trupul cu apele potopului, *Isa. 54, 9.
nici va mai fi după aceasta potop răsipind pământul”.
12. Şi au zis Dumnezeu: „Acest sămn de pace carele dau între Mine şi între voi şi între tot sufletul viu carele iaste cu voi în neamuri vecinice,
13. Arcul Mieu oi pune în nori şi va fi sămn de pace între Mine şi între pământ.
14. *Şi când voi acoperi ceriul cu nori, să va arăta arcul Mieu în nuori. *Ecli. 43, 12.
15. Şi-M voi aduce aminte de pace Mea cu voi şi cu tot sufletul viu carele trup întăreaşte şi nu or mai fi apele potopului să ştargă tot trupul.
16. Şi va fi arcul în nuori şi-l voi vedea şi-M voi aduce aminte de pacea vecinică carea s-au făcut între Dumnezeu şi între tot sufletul viu a tot trupul carele este pre pământ”.

17. Şi au zis Dumnezeu către Noe: „Acesta va fi sămnul de pace carele am rânduit între Mine şi între tot trupul pre pământ”. |
18. Şi era feciorii lui Noe carii au ieşit din corabie, Sim, Ham şi Iafet. Iară Cam, acesta este tatăl lui Hanaan. 12v
19. Aceşti trei feciori sânt a lui Noe şi dintr-aceşti trei s-au prăsit toată sămânţa omenească prese tot pământul.
20. Şi au început Noe, bărbat de câmp, a lucra pământul şi au sădit vie.
21. Şi bând vin, s-au îmbătat şi s-au golit în cortul său.
22. Carea văzind Ham, tatăl lui Hanaan, adecă ruşinea tâtâne-său a fi golit, au vestit la doi fraţi ai săi, afară.
23. Iară Sim şi Iafeth ş-au pus platoşea în umerile sale şi, mergând îndărăpt, au acoperit ruşinea tătâne-său. Şi feţele lor era întoarse şi partea bărbătească a tătânea-său nu o au văzut.
24. Şi deşteptându-să Noe din vin şi înţălegând ceale ce-i făcuse fiiul său cel mai mic,
25. Au zis: „Blăstămat să fie Hanaan! Slugă slujilor va fi fraţilor săi!”
26. Şi au zis: „Binecuvântat Domnul, Dumnezeul lui Sim; să fie Hanaan slugă lui,
27. Să lăţască Dumnezeu pre Iafeth şi să lăcuiască în sălaşele lui Sim şi să fie Hanaan slugă lui!”
28. Şi au trăit Noe după potop ani trei sute cincizeci.
29. Şi s-au plinit toate zilele lui, ani noo sute cincizăci; şi au murit.

Cap 10

Neamurile fiilor lui Noe, de la carele s-au împărţit după potop limbile şi au răsărit toţ cei muritori. ||

*1 Paral. 1, 5.

1. Aceaste sânt *neamurile feciorilor Noe, Sim, Ham şi Iafeth; şi s-au născut lor fii după potop. 13r
2. Feciorii lui Iafeth: Gomer şi Magog şi Madai şi Iavan şi Thuval şi Mosoh şi Thiras.
3. Iară feciorii lui Gomer: Aschenez şi Rifath şi Thogorma.
4. Iară feciorii lui Iavan: Elisa şi Tharsis, Cheftim şi Dodanim.
5. De la aceştia s-au despărţit ostroavele limbilor prin ţările sale, fieştecarele după limba sa şi după familiile sale, în neamurile sale.
6. Iară feciorii lui Ham: Hus şi Mesraim şi Futh şi Hanaam.
7. Feciorii lui Hus: Sava şi Evila şi Savatha şi Regma şi Savataha. Feciorii lui Rigma: Sava şi Dadan.
8. Iară Hus au născut pre Nemrod; acesta au început a fi putearnic pre pământ.
9. Şi era tare vânătoriu înaintea Domnului; pentru aceea au ieşit zicătoare: „Ca Nemrod tare vănătoriu înaintea Domnului”.
10. Şi au fost începutul împărăţiii lui Vavilonul şi Arah şi Ahad şi Halanie, în pământul Sinaar.
11. Din pământul acela au ieşit Assur şi au zidit Ninivea şi ulişele cetăţii şi Hale,
12. Şi Reasen, între Ninive şi Hale. Aceasta iaste cetate mare.

13. Iară Mesrain au născut pre Ludit şi Anamim şi Laavim, Nethuim, |
13v 14. Şi Fetrusim şi Hassuim, din carii au ieşit filisteii şi Caftorit.
15. Iară Hanaan au născut pre Sidon, întâiul său născut, Etheul,
16. Şi Evuzeul şi Amorreul, Ghergheseul,
17. Eveul şi Aracheul, Sineaul
18. Şi Aradiul, Samareul şi Amatheul; şi după aceastea s-au împrăştiiat neamurile hananeailor.
19. Şi au fost hotarâle lui Hanaan despre Sidon Gheraram până la Gazam şi până la Sodoma şi Gomora şi Adaman şi Sivoim, până la Lessa.
20. Aceştia sânt fiii lui Ham în rudenii şi în limbi şi în neamuri şi în ţări şi în sămânţiile sale.
21. Şi din Sim, tatâl tuturor fiilor lui Ever şi din Iafeth, fratele cel mare s-au născut.
22. *Fiii lui Sim: Elam şi Assur şi Arfaxad şi Lud şi Aram. *1 Par. 1, 17.
23. Fiii lui Aram: Us şi Ul şi Ghefter şi Mis.
24. Iară Arfaxad au născut pre Salli, din carele au răsărit Ever.
25. Şi s-au născut lui Ever doi fii: numele unuia, Falig, pentru că în zilele lui s-au împărţit pământul, şi numele fratelui său, Ectan.
26. Carele Ectan au născut pre Elmodad şi Salef şi Asarmoft, Iare,
27. Şi Aduram şi Uzal şi Dicla,
28. Şi Eval şi Avimail, Sava,
29. Şi Ofir şi Evila şi Iovav; toţi aceştia, fiii lui Iectan.
14r 30. Şi au fost lăcaşul lor de la Misa până la Sifar, || muntele despre răsărit.
31. Aceştia fiii lui Sim, după rudenii şi limbi şi ţări, în seminţiile sale.
32. Aceaste familiile lui Noe, după noroadele şi neamurile sale. De la acestе s-au împărţit sămințiile pre pământ după potop.

Cap 11

La zidirea turnului Vavilonului, trufiia mândrilor. Şi limba să amestecă. Neamul lui Sim până la Avram să urzeşte.

1.* Şi era pământul de o gură şi de un cuvânt. *Înţel. 10, 5.
2. Şi după ce au purces de la răsărit, au aflat un câmp în pământul Sinaar şi au lăcuit într-însul.
3. Şi au zis altul cătră vecinul său: „Veniţ să facem cărămiz şi să le ardem în foc”. Şi le-au fost lor cărămizile în locu de pietri şi tina cleoasă în loc de var.
4. Şi au zis: „Veniţ să ne facem cetate şi turn, al căruia vârv să agiungă la ceriu şi să ne vestim numele mai înainte de-a ne despărţire preste tot pământul”.
5. Şi S-au pogorât Domnul să vază cetatea şi turnul carele zidea fiii lui Adam.
6. Şi au zis: „Iată, un norod iaste şi o gură tuturor; şi au început aceasta a face, nici or înceta de gândurile sale, până le vor plini cu fapta.

7. Veniţ, dară, să ne pogorâm şi să amestecăm acolo limba lor, ca să nu auză fieştecarele glasul vecinului său".
8. Şi aşa i-au despărţit Domnul din locul acela preste toate pământurile şi au încetat a face cetatea. |
9. Şi pentru aceea s-au chemat numele ei Vavil, că acolo s-au amestecat gura a toată 14v
lumea. Şi de acolo i-au împărţit Domnul preste faţa a toate ţărâle.
*1 Par. 1, 17. 10. Aceste sânt neamurile lui Sim: *Sim era de o sută de ani când au născut pre Arfaxad, al doile an după potop.
11. Şi au trăit Sim, după ce au născut pre Arfaxat, ani cinci sute şi au născut fii şi fecioare.
12. Iară Arfaxat au trăit ani treizeci şi cinci şi au născut pre Sali.
13. Şi au trăit Arfaxat, după ce au născut pre Sali, ani treizeci şi trei şi au născut fii şi fete.
14. Şi au trăit Sali ani treizeci şi au născut pre Ever.
[15]. Şi au trăit Sali, după ce au născut pre Ever, ani patru sute trei şi au născut fii şi feate.
16. Şi au trăit Ever ani treizeci şi patru şi au născut pre Falig.
17. Şi au trăit Ever, după ce au născut pre Falig, ani patru sute treizeci şi au născut fii şi fete.
18. Şi au trăit Falig ani treizăci şi au născut pre Riv.
*1 Par. 1, 19. 19. *Şi au trăit Falig, după ce au născut pre Riv, ani doao sute noao şi au născut fii şi fete.
20. Şi au trăit Riv ani treizeci şi doi şi au născut pre Sarug.
21. Şi au trăit Riv, după ce au născut pre Sarug, ani doao sute şepte şi au născut fii şi fete.
22. Şi au trăit Sarug ani treizeci şi au născut pre Nahor.
23. Şi au trăit Sarug, după ce au născut pre Nahor, ani doao sute şi au născut fii şi fete.
24. Şi au trăit Nahor ani doaozeci şi noao şi au născut pre Thari.
25. Şi au trăit Nahor, după ce au născut pre Thari, ani o sută noaosprăzece şi au născut fii şi fete. ||
*Ios. 24, 2. 26. Şi au trăit Thari ani şeptezeci *şi au născut pre Avram şi Nahor şi Aram. 15r
1 Par. 1, 26. 27. Şi aceste sânt neamurile lui Thari: Thari au născut pre Avram, Nahor şi Aram. Iară Aram au născut pre Lot.
28. Şi au murit Aram mai nainte de Thari, tată-său, în pământul naşterii sale, în Urul haldeilor.
29. Şi ş-au luat Avram şi Nahor muieri; numele muierii lui Avram, Sarai, şi numele muierii lui Nahor, Milha, fata lui Aram, tatăl lui Milhei şi tatăl lui Iashei.
30. Şi era Sarai stearpă şi nu avea prunci.
*Ioz. 24,2. 31. *Şi au luat Thara pre Avram, fiiul său, şi pre Lot, fiiul lui Aram, fiiul feciorului său,
Ne[e]m. 9, 7. şi pre Sarai, noru-sa, muiare lui Avram, feciorului său, şi i-au scos pre ei din Urul haldeilor,
** Iudith 5, 6. **să meargă în pământul lui Hanaan; şi au venit până la Haran şi au lăcuit acolo.
Fap. 7,2. 32. Şi au fost zilele lui Thari ani doao sute cinci; şi au murit în Haram.

Cap 12

Avram, din porunca lui Dumnezeu, Tatăl multora, luind făgăduinţele, lăsând ţara sa, cu Lot nemerniceaşte în Hanaan şi jirtfuieşte Domnului în Sihim şi în Veftil. De acolo, pentru foametea, întră în Eghipet. Muiarea-şi o cheamă soră, carea fiind în casa lui Faraon luată, o dobăndeşte neîntinată.

Fap. 7, 3. 1. i-au zis Domnul cătră Avram: „Ieşi din pământul tău şi din rudeniia ta şi din casa tătâni-tău şi vino în pământul carele voi arăta ţie. |
2 . Şi te voi face în neam mare şi te voi blagoslovi şi voi mări numele tău şi 15v
vei fi blagoslovit.
3. Blagoslovi-oi pre cei ce te vor blagoslovi şi oi blestema pre cei ce te vor blestema şi
*Jos 22,18 *întru tine să vor blagoslovi toate neamurile pământului".
şi 25, 25. 4. Şi au ieşit Avram precum i-au fost poruncit lui Domnul şi au mers cu el Lot. De
Gal. 2,8. şeptezeci şi cinci de ani era Avram când au ieşit din Haram.
Ovrei 11, 8. 5. Şi au luat pre Sarai, muiarea sa, şi pre Lot, feciorul frăţinea-său, şi toate averile care le căştigase şi sufletele care le făcusă în Haran şi au ieşit să margă în pământul Hanaan. Şi după ce au venit într-însul,
6. Au trecut Avram pre pământ până la locul Sihim, până la Valea Luminoasă. Iară
*Jos 13, 15 şi hananeul atunci era pre pâmânt.
15, 18 şi 26,4. 7. Şi s-au arătat Dumnezeu lui Avram şi i-au zis: *„Săminţiii tale voi da pământul
2 Lege 34,4. acesta". Carele au făcut acolo oltariul Domnului, Carele i să arătase.

8. Şi de acolo, trecând la muntele carele era în prejma răsăritului Viftil, au întins acolo cortul său, despre răsărit având Viftil şi despre apus, Hai. Şi au zidit acolo oltariu Domnului şi au chemat numele Lui.
9. Şi au mers Avram îmblând, şi mai încolo trecând spre amiazăzi.
10. Şi au fost foamete pre pământ; şi s-au pogorât Avram în Eghipt, să neamernicească acolo, că să întărise foametea pre pământ. | |
16r 11. Şi apropiindu-să să între în Eghipet, au zis Sarraii, muiarii sale: „Ştiu că frumoasă muiare eşti.
12. Şi dacă te vor vedea eghipteanii, or zice: «Muiarea acestuia este!» şi mă vor ucide şi pre tine te vor ţinea.
13. *Zi dară, rogu-te, că-m eşti sor, ca să-m fie bine pentru mine şi să trăiască sufletul mieu pentru cinstea ta”. *Jos 20, 11.
14. Deci, după ce au întrat Avram în Eghipt, au văzut eghiptenii muiarea că-i frumoasă foarte.
15. Şi o au vestit căpeteniile lui Faraon şi o au lăudat înaintea lui. Şi s-au luat muierea în casa lui Faraon.
16. Iară lui Avram i-au făcut bine pentru dânsa şi au avut el oi şi boi şi asini şi slugi şi slujnice şi asine şi cămile.
17. Şi au lovit Dumnezeu pre Faraon cu bătaie mare şi casa lui, pentru Sarai, muiare lui Avram.
18. Şi au chemat Faraon pre Avram şi i-au zis: „Ce este aceasta ce mi-ai făcut? Pentru ce nu ai spus că muiare ta este?
19. Pentru ce ai zis că ţi-i sor, de o am luat mie muiare? Acum, dară, iată-ţ soţul tău, ia-o şi mergi!”
20. Şi au poruncit Faraon pentru Avram bărbaţilor şi l-au petrecut pre el şi muiarea lui şi toate care avea. |

16v

Cap 13

Avram şi Lot, ieşind din Eghipt, pentru foarte multe averi să despart. Şi Lot alegându-şi pre lângă Iordan, Avram lăcuieşte în pământul Hanaan.Şi acolo iarăş sporirea săminţiii şi pământul moştenirii de la Dumnezeu să făgăduieşte.

1. Şi s-au suit Avram din Eghipt, el şi muiarea lui şi toate care avea, şi Lot cu el, spre partea de amiazăzi.
2. Şi era foarte bogat de aur şi de argint.
3. Şi s-au întors pre calea carea venisă, despre miazăzi în Viftil, până la locul unde înfipsease mai înainte cortul, între Viftil şi Hai,
4. În locul oltariului *carele făcuse mai înainte, şi au chemat acolo numele Domnului. *Sus 12, 7.
5. Ci şi Lot, carele era cu Avram, au avut turme de oi şi ciurde şi corturi.
6. Nici putea închepea ei pre pământ să poată lăcui ei împreună, *că avea multe averi şi nu putea lăcui de obşte. *Jos 26, 7.
7. Pentru aceea şi certare s-au făcut între păstorii turmelor lui Avram şi a lui Lot. Şi în vreamea aceea hananeul şi ferezeul lăcuia pre <pă>mântul acela.
17r 8. Şi au zis Avram cătră Lot: „Să nu cumva, | | rogu-te, fie între mine şi între tine probozire, şi între păstorii miei şi păstorii tăi, că sântem fraţ.
9. Iată, tot pământul înaintea ta este. Rămâi de la mine, rogu-te! De vei merge spre stânga, eu oi ţine dreapta, iară de vei alege tu dreapta, eu spre stânga mă voi duce”.
10. Deci, rădicându-ş Lot ochii săi, au văzut tot ţinutul împregiurul Iordanului, carele tot să adăpa, mai înainte până ce au mistuit Domnul Sodomul şi Gomorul, ca raiul Domnului şi ca Eghiptul, de cătră Sigor.
11. Şi ş-au ales luiş Lot ţinutul împrejurul Iordanului şi s-au întors de la răsărit şi s-au despărţit de cătră frate-său.
12. Avram au lăcuit în pământul Hanaan, iară Lot au zăbovit în oraşele carele era împregiurul Iordanului; şi au lăcuit în Sodoma.
13. Iară oamenii sodomiteni era foarte răi şi păcătoşi foarte înaintea lui Dumnezeu.
14. Şi au zis Domnul cătră Avram, după ce s-au despărţit de el Lot: *„Rădică-ţ ochii tăi şi vezi, din locul în carele acum eşt, spre miazănoapte şi spre amiazăzi şi spre răsărit şi spre apus. *Sus 12, 7. Jos 15, 18 şi 26, 14[26, 3-4].
15. Tot pământul carele vezi ţie ţi l-oi da şi săminţiii tale, până în veaci. 2 Leg. 34, 4.

16. Şi oi face sămînţiia ta ca pravul pământului; cine din oameni va putea număra pravul pământului, şi sămînţie ta o va putea număra. |
17. Scoală şi încungiură pământul în lungime şi în lăţimea sa, că ţie ţi-l voi da". 17v
18. Deci, luându-ş cortul său, Avram au venit şi au lăcuit lângă vale Mamvri, carea este în Hevron, şi au zidit acolo oltariul Domnului.

Cap 14

După ce s-au biruit cinci împăraţi şi s-au prădat Sodomul, Lot cu alţ robi să duce de 4 împăraţi biruitori, pre carii gonindu-i Avram, pre toţ robii şi prada o întoarce. Şi vesel pentru biruinţa, zăciuială dă lui Melhisedec, de la carele luând blagoslovenie, toate le întoarce împăratului Sodomului.

1. Şi au fost în vreamea aceea că Amrafer, împăratul Sinar, şi Arioh, împăratul Pontului, şi Hodorlahomor, împăratul elamitenilor şi Thadal, împăratul limbilor,
2. Au rădicat oaste asupra lui Vara, împăratul sodomleanilor, şi asupra lui Vearsa, împăratul Gomorrii, şi asupra lui Sinaav, împăratul Adamii, şi asupra lui Simivir, împăratului Sivoim, şi asupra împăratului Valei, acesta iaste Sigor.
3. Toţ aceştia s-au împreunat în Valea Sălvatecă, carea acum este Marea Sărată.
4. Că doisprece ani au fost slujit lui Hodorlahomor şi în anul al treisprăzecele s-au lăsat de dânsul.
5. Deci în anul al patrusprăzecele au venit Hodorlahomor şi împăraţii carii era cu el şi au lovit pre Rafaim în Astaroth-Carnaim şi Zuzim cu dânşii şi Emim în Save-Cariathaim, ||
6. Şi pre Horrei în Munţii Seir, până la câmpiile Farai, carea este în pustie. 18r
7. Şi s-au întors şi au venit la izvorul Misfat, aceasta este Cadis; şi au lovit tot ţinutul amalechitenilor şi pre amoreu, carele lăcuia în Asason-Thamar.
8. Şi au ieşit împăratul sodomlenilor şi împăratul Gomorii şi împăratul Adamei şi împăratul Savoim, precum şi împăratul Valei, carea-i Sigor, şi au rânduit oaste asupra lor în Valea Sălvatecă,
9. Adecă împrotivă lui Hodorlahomor, împărtul elamitenilor, şi Thadal, împăratul limbilor, şi Amrafil, împăratul Senaar, şi Arioh, împăratul Pontului: patru împăraţ împrotiva a cinci.
10. Iară Valea Sălvatecă avea multe puţuri cleite; deci împăratul sodomleanilor şi al Gomorrei au întors dosul şi au căzut acolo, şi carii mai rămăsease au fugit la munte.
11. Şi au luat toată averea sodomleanilor şi a Gomorrei şi toate care era de mâncare şi s-au dus,
12. Precum şi pre Lot şi averea lui, pre feciorul fratelui lui Avram, carele lăcuia în Sodoma.
13. Şi, iată, unul carele scăpasă au vestit lui Avram ovreului, carele lăcuia în valea Mamvrei Ammorreii, a fratelui Escol şi a fratelui Anner, că aceşte făcusease legătură de | pace cu Avram. 18v

14. Carea auzind Avram, adecă a fi prins Lot, fratele său, au numărat din casnicii săi trei sute optsprăzece viteaji şi i-au gonit până la Dan.
15. Şi împărţându-şi soţiile, au năvălit asupra lor noaptea şi i-au lovit şi i-au gonit până la Hova, carea iaste de-a stânga Damascului.
16. Şi au întors toate averile şi pre Lot, fratele său, cu averile lui şi muierile şi norodul.
17. Şi au ieşit împăratul sodomleanilor întru întâmpinarea lui, după ce s-au întors de la tăiarea lui Hodorlahomor şi a împăraţilor carii era cu dânsul în valea Savei, carea iaste Valea Împăratului.
18. *Iară Melhisedec, împăratul Salim, aducând pâne şi vin, că era preotul lui Dumnezeu celui înalt, *Ov. 7, 1.
19. L-au blagoslovit şi au zis: „Blagoslovitu-i Avram lui Dumnezeu celui înalt, Carele au zidit ceriul şi pământul.
20. Şi blagoslovitu-i Dumnezeul cel înalt, cu a Căruia agiutoriu protivnicii sânt în mânile tale”. Şi i-au dat lui zăciuale din toate.
21. Şi au zis împăratul sodomleanilor cătră Avram: „Dă-mi mie sufletele, cealeaalalte ia-le ţie”.
22. Carele i-au răspuns: „Rădic mâna mea cătră Domnul, Dumnezeul mieu cel înalt, stăpânitoriu ceriului şi al pământului,
23. Că de la o aţă de supt streşină până la cureaoa încălţămintei nu oi lua din toate care sânt ale tale, să nu zici: «Eu am îmbogăţit pre Avram!», ||
19r 24. Afară din cele ce au mâncat tinerii şi părţile bărbaţilor carii au venit cu mine, Anner, Escol şi Mamvre; aceştia or lua părţile sale”.

Cap 15

Dumnezeu lui Avram, deznădăjduind de rămăşiţă, îi făgăduiaşte fiiu; căruie crezind Avram, să îndreptează. Şi în sămnul făgăduitului pământ, precum i-au poruncit Domnul, aduce jirtfă şi înţăleage că va fi neamearnică rămăşiţa sa.

1. Aceastia dară isprăvindu-să, fost-au cuvântul Domnului cătră Avram, prin videnie, zicând: „Nu te teme, Avrame, Eu sânt scutitoriul tău şi plata ta mare foarte”.
2. Şi au zis Avram: „Dumnezeule, ce-m vei da mie? Eu oi trece fără prunci şi feciorul ispravnicului casii meale, acesta damasc Eliezer”.
3. Şi au adaos Avram: „Iară mie nu mi-ei dat sământă şi iată, casnicul mieu va fi moşteanul mieu!”
4. Şi îndată cuvântul Domnului au fost cătră dânsul, zicând: „Nu va fi acesta moştanul tău, ci carele va ieşi din pântecele tău, pre acela vei avea moştean”.
5. Şi l-au scos afară şi i-au zis: *„Uită-te la ceriu şi numără stelele, de poţi”. Şi i-au zis: „Aşa va fi sămânţa ta”. *Râm. 4, 18.

*Râm. 4,3. 6. *Crezut-au Avram lui Dumnezeu şi i s-au socotit spre dreptate.
Galat. 3,6. 7. Şi au zis cătră el: „Eu, Domnul, Carele te-am scos din Urul haldeilor să-ţi dau pământul
Iacov 2, 23. acesta să-l stăpâneaşti”.
8. Iară el au zis: „Doamne Dumnezeu, de unde pociu şti că-l voi stăpâni?” |
9. Şi răspunzind, Domnul i-au zis: „Ia mie o vacă de trei ani şi o capră tretină şi un 19v
berbece de trei ani şi un turture şi un porumb”.
*Erim. 24, 18. 10. Carele luând toate acestea, *le-au împărţit pre mijloc şi amândoao părţile împrotiva
sa cu partea dinlontru le-au pus; iară paserile nu le-au împărţit.
11. Şi s-au pogorât paserile pre stărvuri şi le apăra Avram.
12. Şi apuind soarele, au căzut somn pre Avram şi groază mare şi întuneacoasă l-au cuprins.
*Fap. 7, 6. 13. Şi i s-au zis: „Să ştii mai înainte cunoscând *că va fi nimearnică sământa ta în
pământul nu al său şi-i vor supune robiii şi-i vor năcăji ani patru sute.
14. Însă neamul căruia or sluji, Eu l-oi judeca, şi după aceastea or ieşi cu mari averi.
15. Iară tu vei merge la părinţii tăi în pace, petrecut în bune bătrâneaţe.
16. Şi după al patrule neam să vor întoarce aici, că încă nu s-au plinit răutăţile amoreilor
până la această vreame”.
17. Şi după ce au apus soarele, s-au făcut ceaţă întuneacoasă şi s-au arătat un cuptoriu
fumegând şi o candilă de foc trecând pintre despărţirile acealea.
*Sus 12, 7 şi 13, 15. 18. În zioa aceaea *au făcut Dumnezeu legătură de pace cu Avram, zicându-i: „Săminţiii
tale oi da pământul acesta, de la râul Eghiptului până la râul mare Efraft,
Jos 26, 4. 19. Chineii şi chinezeii, chidmoneii,
2 Leg. 34, 4. 20. Şi hefteii şi feriseii şi Rafaim,
3 Împă. 4, 21 21. Şi amorreii şi hananeii şi ghergheseii şi evuseii. ||
2 Par. 9, 26.

Cap 16 20r

Agar de stăpână-sa, Sarai, să dă lui Avram muiare. Carea zemislind şi pentru aceea pre stăpână-sa urgisind, de la aceieş năcăjindu-să, fuge. Iară din porunca îngerului aceieş supuindu-să, naşte pre Ismail.

1. Iară Sarai, muiarea lui Avram, nu născusă prunci. Ce având o slujnică eghipteancă pe nume Agar,
2. Au zis bărbatului său: „Iată, pre mine m-au închis Domnul, să nu nasc. Întră la slujnica mea, ca doară încai dintr-însa oi lua fiiu”. Şi ascultând el rugămintea ei,
3. Au luat pre Agar eghipteanca, slujnica sa, după zeace ani ce începusă a lăcui în pământul Hanaan, şi o au dat bărbatului său muiare.
4. Carele au întrat la dânsa. Iară ea, văzându-să a fi zămislit, au necinstit pre doamnă-sa.

5. Şi au zis Sarai către Avram: „Cu nedreptul lucri împotriva mea. Eu ţ-am dat slujnica mea în sânul tău, carea văzând că au zămislit, m-au necinstit. Judece Dumnezeu între mine şi între tine!”

6. Căriia răspunzind Avram: „Iată – au zis – slujnica ta în mâna ta este, fă cu dânsa cumu-ţ place!” Deci năcăjindu-o Sarai, au fugit.

7. Şi găsindu-o îngerul Domnului lângă izvorul apei, în pustietatea carea este în calea Sur, în pustie,

8. Au zis către dânsa: „Agar, slujnica Saraii, de unde vii şi încătro mergi?” Carea au răspuns: „Eu fug de la faţa Saraii, doamnei meale”. |

20v 9. Şi i-au zis îngerul Domnului: „Întoarce-te la doamna ta şi te supune supt mâna ei”.

10. Şi iarăş: „Înmulţând – zice – oi înmulţi sămânţa ta şi nu să va număra pentru mulţimea”.

11. Şi iară: „Iată – zice – ai zămislit şi vei naşte fiiu şi vei chema numele lui Ismail, pentru că au auzit Domnul năcazul tău.

12. Acesta va fi om vrăjmaş, mâna lui asupra tuturor şi mâna tuturor asupra lui şi în prejma tuturor fraţilor săi va înfinge corturile”.

13. Şi au chemat numele Domnului, Carele grăia către dânsa: „Tu, Dumnezeule, Carele m-ai văzut!”, că au zis: „Cu adevărat aici am văzut dosul Celui ce m-au văzut pre mine”.

14. Pentru aceea au numit *puţul acela Puţul-Celui-ce-Vieţuiaşte-şi-mă-Vede. Acesta este între Cades şi Varad. *Jos 24, 62.

15. Şi au născut Agar fiiu lui Avram, carele i-au chemat numele lui Ismail.

16. De optzăci şi şasă de ani era Avram când i-au născut lui Agar pre Izmail.

Cap 17

Lui Avram să procitesc făgăduinţele. Lui şi al Saraii li să mută numele. Tăierea împrejur să porunceşte, ca un sămn de pace. Fiiu din Sara să făgăduieşte,

21r *împreună cu următorii lui || Ismail, şi Avram plineaşte porunca tăierii împregiur.*

1. Iară după ce au început a fi de ani noaozăci şi noao, i s-au arătat lui Domnul şi au zis către dânsul: „Eu, Dumnezeu Atotputearnicul! Umblă înnaintea mea şi fii desăvârşit.

2. Şi oi pune aşezământul Mieu de pace între Mine şi între tine şi te voi înmulţi foarte, foarte”.

3. Căzut-au Avram cu faţa la pământ.

4. Şi i-au zis Dumnezeu: „Eu sânt şi aşezemântul Mieu cu tine, *şi vei fi tată a multe neamuri. *Ecli. 44, 20.

5. Nici să va mai chema numele tău Avram, ce te vei chema Avraam, că tată a multe neamuri te-am rânduit. Râm. 4, 17.

6. Şi te voi face a creşte foarte, foarte şi te voi pune în neamuri şi împăraţ din tine or ieşi.

7. Şi oi pune aşezemântul Mieu între Mine şi între tine şi între sămânţa ta după tine, în rudeniile sale, aşezământ de pace în veci, să fiu Dumnezeul tău şi al sămînţiii tale după tine.

8. Şi-ţ voi da ţie şi sămînţiii tale pământul nemearniciii tale, tot pământul lui Hanaan, întru moştenire veacinică, şi oi fi Dumnezeul lor”.

21v 9. Şi iară au zis Dumnezeu către Avraam: | *„Şi tu dară vei păzi aşezământul Mieu şi sămânţa ta după tine, în neamurile lor. *Fap. 7, 8.

10 Acesta este aşezământul Mieu, care veţi păzi între Mine şi între voi şi între sămânţa ta după tine: să va tăia împrejur dintre voi toată partea bărbătească.

11. Şi veţ tăiia împregiur carnea mădulariului vostru, să fie *spre sămn de pace între Mine şi între voi. *Preo. 12, 3. Luc. 2, 21.

12. Pruncul de opt zile să va tâia împrejur între voi, toată partea bărbătească, în neamurile voastre, precum cel din casă aşea şi cel cumpărat să va tâiia împrejur şi oricarele nu va fi din rudeniia voastră. Râm. 4, 11.

13. Şi va fi aşezământul Mieu în trupul vostru, spre pace vecinică.

14. Partea bărbătească a căruia mădulariu nu va fi tăiat împrejur să va şterge sufletul acela din norodul său, că aşezemântul Mieu înzădarnic l-au făcut”.

15. Şi au zis Dumnezeu către Avraam: „Pre Sarai, muiare ta, nu o vei mai chema Sarai, ce Saram.

16. Şi o voi blagoslovi şi dintr-însa voi da ţie fiiu, pre carele îl voi blagoslovi; şi va fi spre neamuri, şi împăraţi noroadelor or răsări dintr-însul”.

17. Căzut-au Avraam pre faţa sa şi au răs, zicând în inima sa: „Gândeşt doară || că 22r
omului de o sută de ani să va naşte fiiu? Şi Sara, de noaozăci de ani, va naşte?”
18. Şi au zis către Dumnezeu: „Batâr Ismail de ar trăi înaintea Ta”.
*Jos 18, 10 și 21, 2. 19. Şi au zis Dumnezeu către Avraam: *„Sara, muiarea ta, va naşte ţie fiiu şi vei chema numele lui Isac. Şi oi pune aşezemântul Mieu lui, spre pace veacinică, şi sămînţiii lui după el.
20. Pentru Ismail încă te-am ascultat. Iată, îl voi blagoslovi şi-l voi spori şi-l voi înmulţi foarte. Doisprăzece povăţuitori va naşte şi-l voi face spre neam mare.
21. Iară aşezemântul Mieu l-oi pune la Isaac, carele ţi-l va naşte Sara întru această vreame în anul următoriu”.
22. Şi după ce s-au sfârşit cuvântul a grăi cu el, s-au suit Dumnezeu de la Avraam.
23. Şi au luat Avraam pre Ismail, fiiul său, şi pre toţ cei din casa sa şi pre toţi cari-i cumpărase, toată partea bărbătească din toţ bărbaţii casii sale, şi au tâiat împregiur mădulariul trupului lor îndată într-acea zi, precum i-au fost poruncit Dumnezău.
24. Avraam era de ani noaozeci şi noao când ş-au tăiat împrejur trupul său.
25. Şi Ismail, fiiul său, treisprăzece ani au fost plinit în vreamea tăierii sale împrejur. |
26. Întru aceieş zi s-au tăiat împrejur Avraam şi Ismail, fiiul lui. 22v
27. Şi toţ bărbaţii casii sale, precum cei născuţ în casă-i, aşa şi cei cumpăraţ şi nimearnicii aşijderea s-au tâiat împrejur.

Cap 18

Trei îngeri Avraam cu sălaş cuprinde. Fiiu din Sara i să făgăduieşte, carea pentru aceea râzând, să înfruntă. Mistuirea sodomlenilor să vesteşte, pentru carii Avraam de multe ori să roagă.

*Ovrei 13, 2. 1. Şi i s-au arătat lui Domnul [*în valea Mamvrei, şezind în uşa umbrariului său, în zăduhul zilii.
2. Şi, rădicându-ş ochii, i s-au arătat lui trei bărbaţ stând aproape de dânsul, pre carii văzându-i, au alergat întru-ntimpinarea lor din uşa umbrariului şi li s-au închinat la pământ.
3. Şi au zis: „Doamne, de am aflat har în ochii Tăi, nu trece sluga Ta!
4. Ce oi aduce puţintea apă şi vă spălaţ picioarele şi vă odihniţ supt copaciu.
5. Şi oi pune o bucătură de pâne şi vă întăriţ inima voastră, după aceea veţ trece, că pentru aceea v-aţ întors la sluga voastră”. Carii au zis: „Fă precum ai grăit!”
6. Grăbit-au Avraam în umbrariu la Sara şi i-au zis: „Grăbeşte, trei măsuri de făină mestecă şi fă pâni supt cărbuni!” ||
7. Iară el au alergat la ciurdă şi au adus de-acolo un viţăl foarte tinăr şi bun şi l-au dat 23r
slujii, carele au grăbit şi l-au fiert.
8. Şi au luat unt şi lapte şi viţălul carele l-au fost fiert şi l-au pus înaintea lor. Iară el sta lăngă dânşii supt copaciu.
9. Şi după ce mâncase, au zis către dânsul: „Unde este Sara, muierea ta?” El au răspuns: „Iată, în umbrariu este”.
*Sus 17, 19. Jos 21, 1. 10. Căruie au zis: *„Întorcându-mă, oi veni la tine într-această vreame, având viaţă, şi va avea fiiu Sara, muierea ta”. Carea auzind, Sara au râs după uşa cortului.
Râm. 9, 9. 11. Şi era amândoi bătrâni şi vechi de zile şi încetase Sarei a-i fi cele femeieşti.
*1 Petru 3,6. 12. Carea au râs într-ascuns, zicând: „După ce am îmbătrânit, *şi domnul mieu vechiu este, oi sluji desfătării?”
13. Şi au zis Dumnezeu către Avraam: „Pentru ce au râs Sara, zicând: «Au doară adevărat voiu naşte, vechie fiind?»
14. Au doară lui Dumnezeu este ceva cu greu? Precum am zis, Mă voi întoarce le tine într-aceastaş vreame, urmând viaţa, şi va avea Sara fiiu”.
15. Tăgăduit-au Sara, zicând: „N-am râs!”, fiind înfricoşată. Iară Domnul: „Nu-i aşa – au zis – ce ai râs!”
16. Şi sculându-să de acolo, bărbaţii ş-au îndreptat | ochii 23v
d-asupra Sodomului; şi Avraam mergea împreună, petrecându-i.
17. Şi au zis Domnul: „Au doară voi putea ascunde de către Avraam cele ce oi să fac,
*Sus 12, 3. Jos 22, 18. 18. Deacă va să fie neam mare şi tare foarte şi într-însul trăbuie [*să să blagoslovească toate neamurile pământului?
19. Că ştiu că s-au poruncit fiilor săi şi casii sale după sine să păzască calea Domnului şi să facă judecată şi dreptate, să aducă Domnul pentru Avraam toate care au grăit către dânsul”.

20. Şi au zis Domnul: „Strâgarea Sodomului şi a Gomorului s-au înmulţit şi păcatul lor s-au îngreuiat foarte.
21. Pogorî-Mă-voi şi voi vedea de cumva strigarea carea au venit la Mine cu fapta o au plinit; au nu este aşa, să ştiu”.
22. Şi s-au întors de acolo şi s-au dus în Sodom, iară Avraam încă sta înaintea Domnului.
23. Şi apropiindu-să, au zis: „Au doară vei pierde dreptul cu cel necredincios?
24. De or fi cincizăci drepţ în cetate, peri-or împreună? Şi nu vei ierta locului aceluie pentru cinzeci drepţi de or fi într-însul?
25. Nu fie la Tine să faci lucrul acesta şi să ucizi dreptul cu necredinciosul şi să fie dreptul ca necredinciosul! Nu-i a Ta aceasta! Carele judeci tot pământul, nicidecum vei face ||
24r judecata aceasta!”
26. Şi au zis Domnul către dânsul: „De oi găsi în Sodom cincizăci drepţ în mijlocul cetăţii, oi ierta a tot locul pentru dânşii”.
27. Şi, răspunzind, Avraam au zis: „Dacă o dată am început, oi grăi către Domnu mieu, fiind praf şi cenuşe.
28. Dară de să vor găsi cu cinci mai puţin de cincizăci drepţ, şterge-vei pentru patruzeci şi cinci toată cetatea?” Şi au zis: „Nu oi şterge, de oi găsi acolo patruzeci şi cinci”.
29. Şi iară au grăit către Dânsul: „Dară de să vor găsi acolo patruzăci, ce vei face?” Au zis: „Nu o voi lovi, pentru patruzăci”.
30. „Rogu-Te – au zis – să nu Te mânii, Doamne, de oi grăi: dară de să vor găsi acolo treizeci?” Au răspuns: „Nu oi face, de oi găsi acolo treizeci”.
31. „Deaca o dată – au zis – am început, oi grăi către Domnul mieu: dară de să vor găsi acolo doaozeci?” Au zis: „Nu-i voi ucide, pentru doaozeci”.
32. „Rogu-te – au zis – să nu Te mânii, Doamne, de oi mai grăi încă o dată: dară de să vor afla acolo zece?” Şi au zis: „Nu-i voi şterge, pentru zece”.
33. Şi s-au dus Domnul, după ce au încetat a grăi către Avraam; şi el s-au întors la locul său.

Cap 19

Lot, cuprinzind în sălaş pre îngeri, de la sodomleni să asupreaşte. Cu muiarea şi cu doao fete scoţindu-să de la arderea Sodomului, muiarea în cale o pierde. Şi după aceea, îmbătat fiind, |
24v *cu amândoao fetele, neştiind, s-au amestecat, de unde s-au născut moavitenii şi ammonitenii.*

1. Şi au venit doi îngeri în Sodom, sara, şi *şezind Lot în poarta cetăţii. Carele *Ovr. 13, 2.
văzindu-i, s-au sculat şi au mers întru-ntimpinare lor şi s-au închinat cu faţa la pământ.
2. Şi au zis: „Rogu-mă, domnilor, abateţi-vă la casa slujii voastre şi rămâneţ acolo. Spălaţi-vă picioarele şi la dimineaţă veţi merge în calea voastră”. Carii au zis: „Nicidecum, ce în uliţă vom rămânea”.
3. I-au silit pre ei cu de-adinsul să să abată la el şi, întrând în casa lui, au făcut uspăţ şi au copt azimă şi au mâncat.

4. Iară mai înainte de-a să culca, bărbaţii cetăţii au încungiurat casa, de la prunc până la bătrân, tot norodul împreună.

5. Şi au chemat pre Lot şi i-au zis lui: „Unde sânt bărbaţii carii au întrat la tine noaptea? Scoate-i afară, să ne mestecăm cu ei!"

6. Ieşind la ei, Lot, închizând napoi uşa, au zis:

7. „Nu, rogu-vă, fraţii miei, nu faceţ răutatea aceasta!

8. Am doao feate carele încă n-au cunoscut bărbat. Le voi scoate la voi şi vă slujiţ rău cu dănsele, precum vă va plăcea, numai bărbaţilor acestora nice un rău să le faceţi, că au întrat supt umbra streşinii meale".

9. Iară ei au zis: „Pasă încolo!" Şi iarăş: „ Întrat-ai – au zis – ca un nimearnic, au doară
*2 Petr. 2, 8. să ne judeci? || Pre tine, dară, însuţ mai vârtos decât pre aceşte vom căzni". *Şi silea pre 25r
Lot foarte tare şi era aproape să rumpă uşa.

10. Şi iată, ş-au întins mâna bărbaţii şi au dus înlăuntru la sine pre Lot şi au închis uşa.

*Înţălep. 19, 16. 11. Şi pre ceia carii era afară *i-au lovit cu urbire, de la cel mai mic până la cel mai mare,
[19, 17]. aşa, de nu putea afla uşa.

12. Şi au zis cătră Lot: „Ai pre cineava de ai tăi aici? Jinere sau feciori sau feate, toţ carii sânt ai tăi scoate-i din cetatea aceasta.

13. Că om şterge locul acesta, pentru că au crescut strâgarea lor înaintea Domnului, Carele ne-au triimis să-i pierdem".

14. Şi ieşind, Lot au grâit cătră ginerii săi, carii era să ia fetele lui, şi le-au zis: „Sculaţi-vă, ieşiţ din locul acesta, că va şterge Dumnezeu cetate aceasta". Şi li s-au văzut lor ca cum s-ar juca vorbind.

15. Şi fiind dimineaţă, îl siliia îngerii zicând: „Scoală, ie-ţ muiarea şi doao feate care ai, să nu pieri şi tu aşijderea în răutate cetăţii".

16. Îndoindu-să el, l-au apucat de mână, şi pre muiarea lui şi doao featele lui, pentru că Domnul îl cruţa pre el.

*Înţălep. 10, 6. 17. *Şi l-au scos şi l-au pus afară de cetate şi acolo au grăit cătră dânsul, zicând: „Mântuiaşte-ţ sufletul tău! Să nu te uiţ îndărăpt, nici să stai undeva împrejur, ce în munte scapă, să nu pieri şi tu | împreună". 25v

18. Şi au zis Lot cătră dânşii: „Rogu-Te, Domnul mieu!

19. Deacă au aflat sluga Ta har înaintea Ta şi ai mărit mila Ta carea ai făcut cu mine, de mi-ai mântuit sufletul mieu, nici mă pociu în munte mântui, ca să nu mă cuprinză răul şi să moriu.

20. Este cetatea aceasta în prejmă, la care pociu fugi, mititea, şi mă voi mântui într-însa. Au doară nu-i mititea? Şi va trăi sufletul mieu".

21. Şi au zis cătră dânsul: „Iată, şi într-aceasta am priimit rugăciunea ta şi nu voi mistui cetate pentru care ai grăit.

*Înţălep. 10, 6. 22. *Grăbeaşte şi te mântuiaşte acolo, că nu oi putea face ceva până vei întra acolo". Pentru aceea s-au chemat numele cetăţii aceiia Sigor.

23. Soarele au ieşit prăste pământ şi Lot au întrat în Sigor.

*2 Leage 29, 23. 24. *Iară Domnul au pluat preste Sodom şi preste Gomor piiatră pucioasă şi foc de la
Isaie 13, 19. Domnul din ceriu.

Ierim. 50, 40. 25. Şi au mistuit cetăţile aceste şi tot ţinutul împrejur, pre toţ lăcuitorii cetăţilor şi toate
Iezec. 16, 49. verdeţile pământului.

Osie 11, 8. 26. *Şi uitându-să muiarea lui înapoi, s-au întors în stălp de sare.

Amos 4, 11. 27. Iară Avraam, sculându-să demineaţa, unde stătusă *întâi cu Domnul,

*Luc. 17, 28. 28. S-au uitat la Sodom şi la Gomorr şi la tot pământul ţinutului aceluia şi au văzut
Iuda 7. înălţindu-să para de la pământ ca fumul cuptoriului.

Luc. 17, 32. 29. Că mistuind Domnul cetăţile ţinutului aceluia, ş-au adus aminte de Avraam şi au
*Sus 18, 1. slobozit pre Lot || din perirea cetăţilor în care lăcuise. 26r

30. Şi s-au suit Lot din Sigor şi au rămas în munte şi doao feate a lui cu dânsul (că s-au temut a rămânea în Sigor) şi au râmas în peşteră el şi doao feate a lui cu dânsul.

31. Şi au zis cea mai mare cătră cea mai mică: „Tatăl nostru bătrân este şi nici un bărbat au rămas pre pământ carele să poată întra la noi, după obiceaiu a tot pământul.

32. Vino să-l îmbătăm cu vin şi să durmim cu dânsul, să ţinem din tatăl nostru sământa".

33. Şi au dat tătâne-său vin în noaptea aceea şi au întrat cea mai mare şi au durmit cu tată-său. Iară el n-au simţit nici când s-au culcat fata, nici când s-au sculat.

34. Şi a doao zi au zis cea mai mare cătră cea mai mică: „Iată, am dormit ieri cu tatăl mieu. Să-i dăm lui vin de băut şi în ceastă noapte şi vei dormi cu el, să ţinem sământa din tatăl nost".

35.Şi au dat şi într-aceea noapte tătâne-său vin de beut şi, întrând fata cea mai mică, au dormit cu dânsul. Şi nici atunci au simţit când s-au culcat sau când s-au sculat ea.

36. Şi au zămislit doao fete a lui Lot din tatâl său.

37. Şi au născut cea mai mare fiiu şi i-au chemat numele lui Moav. Acesta este tatăl moavitenilor până în zioa de acum.

26v 38. Şi cea mai mică au născut fiiu şi i-au chemat nume|le lui Ammon, adecă *fiiul norodului mieu*. Acesta iaste tatăl ammonitenilor până astăzi.

Cap 20

Lui Avraam, în Ghirari nimernicind, îi ia muiarea împăratul; carea, din porunca Domnului, cu mari daruri, neatinsă i să întoarce. Şi rugându-să Avraam, să sănătoşază casa împăratului.

1. Mergând de acolo Avraam spre amează̆zi, au lăcuit între Cadis şi Sur şi au nimernicit în Ghirariu.

2. Şi au zis despre Sara, muiarea sa: „Sora mea iaste”. Şi au trimis Avimeleh, împăratul Ghirarei, şi o au luat.

3. Şi au venit Dumnezeu la Avimeleh prin somn, noapte, şi i-au zis: „Iată, vei muri pentru muiarea carea o ai luat, că are bărbat”.

4. Iară Avimeleh nu s-au fost atins de ea şi au zis: „Doamne, au doară neamul neştiut şi drept vei ucide?

5. Au nu însuş mi-au zis: «Sora mea este!» şi ea au zis: «Fratele mieu este!» În nepriceperea inimii meale şi curăţie mânilor meale am făcut aceasta”.

6. Şi au zis cătră el Dumnezeu: „Şi Eu ştiu că cu inimă nepricepută ai făcut şi pentru aceea te-am păzit să nu păcătuieşti împrotiva Mea şi nu te-am slobozit să te atingi de dânsa.

7. Acum, dară, întoarce bărbatului său muiarea, că proroc iaste şi să va ruga pentru tine şi vei trâi. Iară de nu vei vrea a o întoarce, să ştii că cu moarte vei muri tu şi toate ale tale”.

8. Şi îndată, de noapte sculându-să Avimeleh, au chemat pre toţ slujitorii săi şi au grăit toate cuvintele aceste în ureachile lor şi s-au temut toţ bărbaţii foarte. ||

27r 9. Şi au chemat Avimeleh şi pre Avraam şi i-au zis: „Ce ai făcut noao? Ce am păcătuit împrotiva ta de-ai adus spre mine şi spre împărăţie mea păcat mare? Care nu trăbuia să faci, ne-ai făcut noao”.

10. Şi iarăş, ponosluind, au zis: „Ce ai văzut să faci aceasta?”

11. Răspuns-au Avraam: „Am gândit în mine, zicând: «De cumva nu este frica lui Dumnezeu în locul acesta şi mă vor ucide pentru muiarea mea?»

12. Şi, într-alt chip, cu adevărat şi sora mea este, *fiica tătânea-mieu, iară nu fiica maicii meale, şi o am luat muiare. *Sus 12, 13.

13. Iară după ce m-au scos Dumnezeu din casa tătâne-mieu, am zis cătră dânsa: «Această milă vei face cu mine: în tot locul la carele om întra, vei zice că sint fratele tău»”.

*Jos 21, 23. 14. *Şi au luat Avimeleh oi şi boi şi sluji şi slujnice şi au dat lui Avraam. Şi i-au întors lui Sara, muiarea sa.

15. Şi au zis: „Pământul înainte voastră este, oriunde îţ va plăcea, lăcuiaşte!”

16. Iară Sarei au zis: „Iată, o mie de arginţ am dat fratelui tău. Aceasta va fi ţie învălitoare ochilor cătră toţ carii sânt cu tine şi ori încătro vei merge şi-ţi adă aminte că ai fost prinsă”.

17. Şi rugându-să Avraam, au sănătoşit Dumnezeu pre Avimeleh şi muiarea şi slujile lui şi au născut.

18. Că închisese Domnul tot pântecele casii lui Avimeleh pentru Sara, muiarea lui Avraam.

Cap 21

Să naşte Isac, să taie împrejur, să înţarcă. Iară Ismail cu mumâ-sa să scoate din casă, în pustii trăitoriu. Avimeleh cu Avraam legătură de pace prin giurământ face. |

*Sus 17, 19 şi 18, 10. 1. Şi au cercetat Domnul pre Sara, precum i-au fost făgăduit, *şi au plinit ceale ce au grăit. 27v

*Gal. 4, 23. Ovr. 11,11. 2. Şi au zămislit *şi au născut fiiu la bătrineaţele sale, în vreamea carea mai nainte îi zisease Dumnezeu.

3. Şi au chemat Avraam numele fiiului său, carele i-au născut Sara, Isaac.

*Sus 17,10. 4. Şi l-au tăiat împrejur a opta zi, *precum îi poruncisă Dumnezeu.

Math 1, 2. 5. Fiind de ani o sută, că într-această vărsta tătânea-său s-au născut Isaac,

6. Şi au zis Sara: „Râs mi-au făcut Dumnezeu, oricine va auzi va râde cu mine!”

7. Şi iarăş au zis: „Cine, auzind, va crede lui Avraam că Sara apleacă fiiu, carele i l-au născut acum, în bătrineaţe?”

8. Şi au crescut pruncul şi s-au înţărcat. Şi au făcut Avraam mare uspăţu în zioa înţărcării lui.

9. Şi văzind Sara pre fiiul eghiptencii Agar jucându-să cu Isaac, fiiul său, au zis cătră Avraam:

*Gal. 4, 30. 10. *„Leapădă slujnica aceasta şi fiiul ei, că nu va fi moştean fiiul slujnicii cu fiiul meu, Isaac!”

11. Cu greu au luat aceasta Avraam pentru fiiul său.

12. Căruia i-au zis Dumnezeu: „Nu-ţ pară ţie aspru despre copil şi despre slujnica ta. *Râm. 9, 7. Toate care ţ-au zis ţie Sara, ascultă glasul ei. *Că în Isaac să va chema ţie sămânţă.

Ovr. 11, 18. 13. Ce şi fiiul slujnicii îl voi face în neam mare, că sămânţa ta este”.

14. Şi s-au sculat Avraam dimineaţă şi luând pâne şi un foiu de apă le-au pus pre umerele ei || şi i-au dat copilul şi o au slobozit. Carea mergând, rătăciia prin pustiia Versaviei. 28r

15. Şi sfărşindu-să apa din foiu, au leapedat copilul supt un copaciu care era acolo.

16. Şi s-au dus şi au şezut în prejmă, departe cât poate arunca arcul, că zicea: „Nu voi vedea copilul murind!” Şi şezind în prejmă, ş-au râdicat glasul său şi au plâns.

17. Şi au ascultat Dumnezeu glasul copilului şi au chemat îngerul lui Dumnezeu pe Agar din ceriu, zicând: „Ce faci, Agar? Nu te teame, că au ascultat Dumnezeu glasul copilului din locul în carele iaste.

18. Scoală, ia pruncul şi ţâne mâna lui, că în neam mare l-oi face”.

19. Şi i-au deşchis ochii Dumnezeu, carea vâzind un puţu de apă, s-au dus şi au împlut foiul şi au dat pruncului să bea.

20. Şi au fost cu el, carele au crescut şi au petrecut în pustie şi s-au făcut tinăr săgetătoriu.

21. Şi au lăcuit în pustiia Faran şi i-au luat lui mumă-sa muiare din pământul Eghiptului.

22. Într-aceeaş vreame au zis Avimeleh şi Ficol, căpitanul oastei lui, cătră Avraam: „Dumnezeu cu tine este în toate care faci.

23. Joară dară pre Dumnezeu să nu-m strâci mie şi rămăşiţelor meale şi rudeniii meale, *Sus, 20, 14. ce după mila *carea ţ-am făcut ţie, îm vei face mie şi pământului în carele ai petrecut nimernic”.

24. Şi au zis Avraam: „Eu oi jura!”

25. Şi au înfruntat pre Avimeleh pentru puţul apei carele cu putearea l-au fost luat slujitorii | lui. 28v

26. Şi au râspuns Avimeleh: „N-am ştiut cine au făcut aceasta; ce nici tu nu mi-ai spus şi eu n-am auzit fără astăzi”.

27. Şi au luat Avraam oi şi boi şi au dat lui Avimeleh şi au lovit amândoi legătură de pace.

28. Şi au pus Avraam şepte miele din turmă deoparte.

29. Căruia au zis Avimeleh: „Ce-i să faci cu aceşte şepte miele care le-ai pus deoparte?”

30. Iară el: „Şepte – au zis – miele vei lua din mâna mea, să-m fie în mărturie că eu am săpat puţul acesta”.
31. Pentru aceea s-au cheamat locul acela Versavie, că acolo amândoi au jurat.
32. Şi au făcut aşezemânt de pace pentru Puţul Jurământului.
33. Şi s-au sculat Avimeleh şi Ficol, căpitanul oastei lui, şi s-au întors în pământul palistineanilor. Iară Avraam au sădit tufe în Versavia şi au chemat acolo numele Domnului Dumnezeu celui veacinic.
34. Şi au fost lucrătoriu pământului palestineanilor zile multe.

Cap 22

Credinţa şi ascultarea lui Avraam prin poruncita jertfirea fiiului său să cearcă, ce de jertfirea lui să opreşte de la înger şi făgăduinţele pentru această aleasă ascultare i să întăresc. Şi feciorii lui Nahor, frate lui Avraam, să numără.

1. Iare după ce s-au isprăvit, *au ispitit Dumnezeu pre Avraam şi au zis cătră dânsul: „Avraam, Avraam!” Iară el au râspuns: „Iată eu!” *Iudit 8, 22 [23]. Ovr. 11, 17.
2. Zis-au lui: „Ia pre fiiul tău cel unul născut, carele iubeşti, Isaac, şi te du la
29r pământul vedeniei şi acolo îl vei aduce jirtfă pre un munte || carele îţi voi arăta”.
3. Deci sculându-să Avraam de noapte, ş-au aşternut asinul, ducând cu sine doi tineri şi pre Isaac, fiiul său. Şi tăind leamne pentru jirtfă, s-au dus la locul care-i poruncisă Dumnezeu.
4. Iară a triia zi, râdicându-ş ochii, au văzut locul departe.
5. Şi au zis cătră copiii săi: „Aşteptaţ aici cu asinul! Eu şi pruncul, până acolo grăbind, după ce ne vom închina, ne vom întoarce la voi”.
6. Şi au luat leamneale ceale de jirtfă şi le-au pus pre Isaac, fiiul său. Iară el purta în mâni foc şi cuţit. Şi mergând amândoi împreună,
7. Au zis Isaac tătânea-său: „Tatăl mieu!” Iară el au răspuns: „Ce ţi-i voia, fiiule?” „Iată – zice – foc şi leamne. Unde iaste jertva arderii de tot?”
8. Şi au zis Avraam: „Dumnezeu Îş va găti Şie jirtva arderii, fiiul mieu!” Şi mergea aseminea.
9. Şi au venit la locul carele-i arătasă Dumnezeu, în carele au zidit oltariu şi au pus leamne preste el. Şi legând pre Isaac, fiiul său, l-au pus pre oltariu, deasupra leamnealor.
10. [*]Şi au întins mâna şi au luat cuţitul, să jertfuiască pre fiiul său. *Iac. 3, 31 [2, 21].
11. Şi iată, îngerul Domnului din ceriu au strâgat, zicând: „Avraam, Avraam!” Carele au răspuns: „Iată eu!”
12. Şi i-au zis lui: „Nu-ţ întinde mâna ta spre prunc, nici să-i faci lui ceva. Acuma am cunoscut că te temi de Dumnezeu şi n-ai îngăduit unuia născut, fiiului tău, pentru Mine”.
29v 13. Rădicat-au Avraam ochii săi şi au văzut dinnapoi | un berbece încurcat cu coarnele între tufe zăcând, carele luându-l, l-au adus jertvă pentru fiiu.

14. Şi au chemat numele locului aceluia Domnul Veade, de unde până astăzi să zice în munte „Domnul-va-Vedea”.

15. Şi au chemat îngerul Domnului pre Avraam a doao oară din ceriu, zicând:

*Psal. 104, 9. Ecli. 44, 21. 1Maca. 2, 52. Luca 1, 73. Ovrei 6, 13, 17.

16 *„Pre Mine însumi M-am jurat – zice Domnul – pentru că ai făcut aceasta şi n-ai părtinit fiiului tău, unuia născut, pentru Mine.

17. Te voi blagoslovi şi voi înmulţi sămânţa ta ca stelele ceriului şi ca năsipul carele este în ţărmurile mării. Stăpâni-va sămânţa ta porţile vrăjmaşilor săi.

*Sus 12, 3 şi 18, 18. Jos 26, 4. Ecli. 44, 25. Fap. 3, 15 [25].

18. *Şi să vor blagoslovi în sămânţa ta toate neamurile pământului, pentru că ai ascultat de glasul Mieu”.

19. Întorsu-s-au Avraam la copiii săi şi au mers în Versavia împreună; şi au lăcuit acolo.

20. Aceste aşa fiind, au venit veste lui Avraam că şi Milha ar fi născut fii lui Nahor, fratelui său,

21. Pre Hus, întâiul născut, şi pre Vuz, fratele lui, şi pre Camuil, tatul sireanilor,

22. Şi pre Caset şi Azav şi Felda şi Iedlaf,

23. Şi Vathuil, din careale s-au născut Reveca. Aceşti opt i-au născut Milha lui Nahor, fratelui Avraam.

24. Iară ţiitoarea lui, pre nume Roma, au născut pre Taveiu şi Gaam şi Tahas şi Maaha.

Cap 23

Sara, muiarea, să plânge şi în peştără îndoită, carea || Avraam de la Efron cu ţarina o au cumpărat, să îngroapă. 30r

1. Şi au trăit Sara ani o sută doaozeci şi şepte.
2. Şi au murit în cetatea Arvei, carea iaste Evron, în pământul Hanaan; şi au venit Avraam să o plângă şi să o jeluiască.

3. Şi sculându-să de la slujba îngropării, au grăit către feciorii lui Heth, zicând:

[4]. „Nimeamic sânt şi strein la voi; daţi-m loc de îngropăciune cu voi, să îngrop mortul mieu”.

5. Răspuns-au feciorii lui Heth, zicând:

6. „Ascultă-ne pre noi, doamne, căpetenia lui Dumnezeu eşti la noi. În mormânturile noastre ceale alease îngroapă mortul tău şi nime nu te va putea opri să nu îngropi în mormântul lui mortul tău”.

7. Sculatu-s-au Avraam şi s-au închinat norodului pământului, feciorilor, adecă lui Heth.

8. Şi au zis către dânşii: „De place sufletului vostru să îngrop mortul mieu, ascultaţi-mă şi vă rugaţ pentru mine lui Efron, fiiu lui Sior,

9. Să-m dea peşterea îndoită carea are în marginea ţarinii sale, cu preţu cuvios; înaintea voastră o deaie mie spre moşiia îngropării”.

10. Şi lăcuia Efron în mijlocul fiilor lui Heth. Şi au răspuns Efron către Avraam, auzind toţi carii întra pre poarta cetăţii aceiia, zicând:

11. „Nicidecum aşa oi face, domnul mieu, ce mai vărtos tu ascultă ce grâiesc: ţarina ţie o dau şi peşterea care este într-însa, înaintea fiilor norodului mieu. Îngroapă mortul tău”.
12. Închinatu-s-au Avraam înaintea norodului pământului, |
30v 13. Şi au grăit către Efron, stând împrejur gloata: „Rogu-te, ascultă-mă pre mine: da-ţ-oi bani pentru ţarină; priimeaşte-i şi aşa voi îngropa mortul mieu într-însa”.
14. Şi au răspuns Efron:
15. „Domnul mieu, ascultă-mă: pământul carele pofteşti patru sute de sicle de argint plăteşte. Acesta-i preţul între mine şi între tine. Ce câtu-i acesta? Îngroapă-ţ mortul tău!”
16. Carea auzind Avraam, au pus banii carii au poftit Efron, auzind feciorii lui Heth, sicle de argint patru sute, bani aleşi curători.
17. Şi s-au întărit ţarina oarecând a lui Efron, în carea era peşterea îndoită, despre Mamvri, cu peşterea împreună şi toţ copacii lui, în toate hotarăle lui prinprejur,
18. Lui Avraam spre moştenire, văzând fiiul lui Heth şi toţ carii întra pre poartă cetăţii aceiia.
19. Şi aşa au îngropat Avraam pre Sara, muiarea sa, în peşterea ţarinii îndoită, care privea spre Mamvri; *aceasta este Hevron, în pământul Hanaan. *Jos 35, 27.
20. Şi s-au întărit ţarina şi groapa carea era într-însa lui Avraam, spre moştenirea mormântului, de la feciorii lui Heth.

Cap 24

31r *Sluga lui Avraam, de la dânsul giurându-să şi la Mesopotamia a cerca muiarea lui Isaac | | trimiţându-să, prin sâmn de la Dumnezeu cerut află pre Rebeca şi, cu voia părinţilor şi a frate-său şi cu a sa, o aduce la Isaac, carea el o ia muiare şi aşea, după moartea mânea-sa, ia mângăiare.*

1. Şi era Avraam bătrân şi de multe zile; şi Domnul între toate îl blagoslovisă.
2. Şi au zis către sluga cea mai veache a casii sale, carele era pus preste toate averile sale: *„Pune mâna ta supt coapsăle meale, *Jos 47, 29.
3. Să te jur pre Domnul, Dumnezeul ceriului şi al pământului, să nu iai muiare feciorului mieu dintre fetele cananeilor, între carii lăcuiesc,
4. Ci la pământul şi la rudeniia mea te du şi de acolo ia muiare fiiului mieu, Isaac”.
5. Răspuns-au sluga: „De nu va vrea muiarea a veni cu mine la pământul acesta, au doară datoriu oi fi a duce pre fiiul tău la locul din carele ai ieşit tu?”
6. Şi au zis Avraam: „Păzeaşte, ca nu cândva să duci pre fiiul mieu acolo!
7. Domnul, Dumnezeul ceriului, Carele m-au adus din casa tătâne-mieu şi din pământul naşterii meale, Carele mi-au grăit şi S-au jurat mie, zicând: *«Sămânţii tale voi da pământul acesta!», El va trimite îngerul Său înaintea ta şi vei lua de acolo muiare fiiului mieu. *Sus 12, 7 şi 13, 15 şi 15, 18.
8. Iară de nu va vrea muiarea a veni cu tine, nu vei fi datoriu jurământului, numai fiiul mieu să nu-l duci acolo”. Jos 26, 4.
31v 9. Şi au pus sluga mâna supt coapsa lui Avraam, | domnului său, şi i-au jurat lui pre vorba aceasta.
10. Şi au luat zeace cămile din ciurda domnului său şi s-au dus, din toate averile lui purtând cu sine. Şi purcezind, au mers în Mesopotamia, la cetatea Nahor.
11. Şi aşezând cămilele afară de oraş, lângă puţul cel de apă, sara, în vreamea când ies muierile să scoaţă apă, au zis:
12. „Doamne, Dumnezeul domnului mieu, Avraam, întâmpină-mă astăzi, rogu-mă şi fă milă cu domnul mieu, Avraam.
13. Iată, eu stau lângă fântâna apei şi featele lăcuitorilor cetăţii aceştie vor ieşi să scoaţă apă.
14. Deci fecioara căria eu oi zice: «Pleacă veadra ta, să beau!» şi ea va răspunde: «Bea! Încă şi cămilelor tale oi da de beut!», aceasta este carea o ai gătit slujii Tale, Isaac, şi prin aceasta oi înţăleage că ai făcut milă cu domnul mieu”.
15. Încă nu plinise cuvintele în sâne şi iată, Reveca ieşise, fata lui Vathuil, feciorului Melhei, muierii lui Nahor, frate lui Avraam, având vadră în spatele sale.
16. Fată mândră foarte şi fecioară foarte frumoasă şi necunoscută de bărbat. Şi să pogorâse la fântână şi împluse vadra şi să întorcea.
17. Şi au mers întru-ntâmpinare ei sluga şi au zis: „Puţintea apă de beut dâ-m mie din vadra ta!”
18. Carea au râspuns: „Bea, domnul mieu!” Şi îndată au plecat vadra spre braţăle sale şi i-au dat lui de beut.
19. Şi bând el, au adaos: „Încă şi cămilelor tale oi scoate apă, până or bea toate”. ||

20. Şi vărsând vadra în scocuri, s-au întors la puţ să scoaţă apă şi scoţind, au dat tuturor 32r
cămilelor.
21. Iară el să uita la ea tăcând, vrând a şti de cumva nărocită cale ei va fi făcut Domnul au nu.
22. Şi după ce au beut cămilele, au scos omul cercei de aur trăgând doi sicli şi atâţa covriji trăgând zeace sicli.
23. Şi au zis cătră dânsa: „A cui eşti, fecioară, spune-m? Iaste în casa tătâne-tău loc de râmas?"
24. Carea au răspuns: „Fata lui Vathuil sânt, a feciorului Milhei, carele i l-au născut Nahor".
25. Şi au adaos, zicând: „Şi paie şi fân mult iaste la noi şi loc mare de râmas.
26. Şi s-au plecat omul şi s-au închinat Domnului,
27. Zicând: „Bine e cuvântat Domnul, Dumnezeul domnului mieu, Avraam, Carele n-ai ascuns mila şi adevărul Său de la domnul mieu şi pre cale dreaptă m-au dus în casa fratelui domnului mieu".
28. Şi au alergat fecioara şi au vestit în casa mânea-sa toate câte au zis.
29. Şi avea Reveca un frate pe nume Lavan, carele grăbind au ieşit la om, unde era fântăna.
30. Şi vâzind cerceii şi covrigii la mânile soru-sa şi auzind toate cuvintele vestindu-să: „Aceasta mi-au grăit omul!", au venit la om, carele sta lângă cămile şi aproape de fântâna apei.
31. Şi au zis câtră dânsul: „Întră, blagoslovitul Domnului! Căci stai afară? Ţ-am gătit casă şi loc cămilelor".
32. Şi l-au dus în sălaş şi au descărcat cămilele | şi au dat paie şi fân şi apă spre spălarea 32v
piciorelor lui şi a bărbaţilor carii venisă cu dânsul.
33. Şi s-au pus înaintea lui pâne. Carele au zis: „N-oi mânca până nu-m voi grăi vorba". Răspuns-au lui: „Grăieşte!"
34. Iară el: „Sluga – zice – a lui Avraam sânt.
35. Şi Domnul au blagoslovit pre domnul mieu foarte şi s-au mărit. Şi i-au dat oi şi boi şi argint şi aur, sluji şi slujnice, cămile şi asini.
36. Şi au născut Sara, muiare domnului mieu, fiiu domnului mieu în bătrăneaţele sale şi i-au dat lui toate cele ce avea.
37. Şi m-au jurat domnul mieu, zicând: «Nu vei lua muiare fiiului mieu din fetele cananeilor, într-a cărora pământ lăcuiesc.
38. Ce vei merge la casa tătâne-mieu şi din rudeniia mea vei lua muiare fiiului mieu».
39. Iară eu am râspuns domnului mieu: «Dară de nu va vrea a veni cu mine muiarea?»
40. Domnul au zis: «Înaintea Căruia umblu va trimite îngerul Său cu tine şi va îndrepta calea ta şi vei lua muiare fiiului mieu din rudenia mea şi din casa părintelui mieu.
41. Nevinovat vei fi de blăstămul mieu dacă vei veni la frăţiile meale şi nu ţ-or da».
42. Deci astăzi am venit la fântâna apei şi am zis: «Doamne, Dumnezeul domnului mieu, Avraam, de ai îndreptat calea mea în carea acum umblu,
43. Iată, stau lângă fântâna apei şi ver| |gura carea va ieşi să scoaţă apă va auzi de la 33r
mine: «Dă-mi puţintică apă să beau din vadra ta!»,
44. Şi-mi va zice: «Şi tu bea şi cămilelor tale oi scoate!», aceasta este muiarea carea o au gătit Domnul fiiului domnului mieu.
45. Şi socotind acestea în mine tăcând, s-au arătat Reveca venind cu vadra carea o purta în spate şi s-au pogorât la fântână şi au scos apă. Şi am zis cătră dânsa: «Dă-mi puţintel a bea!».
46.Carea grăbind, au luat vadra de pre umăr şi mi-au zis: «Şi tu bea şi cămilelor tale voi da de beut». Beut-am şi au adăpat cămilele.
47. Şi o am întrebat şi am zis: «A cui fată eşti?» Carea au răspuns: «Fata lui Vaftuil sânt, a feciorului Nahor, carele i l-au născut Milha». Şi i-am acăţat cercei spre podoaba feţii ei şi covrigi am pus în mânile ei.
48. Şi, plecându-mă, m-am închinat Domnului, mulţămind Domnului, Dumnezeului domnului mieu, Avraam, carele m-au dus pre cale dreaptă, să iau fecioara fratelui domnului mieu fiiului său.
49. Pentru aceaea, de faceţ milă şi adevăr cu domnul mieu, spuneţi-m, iară de vă place alta, şi aceasta îm spuneţi, să mărg spre dreapta sau spre stânga".
50. Şi au răspuns Lavan şi Vathuil: „De la Domnul au ieşit cuvântul; nu putem, afară de plăcerea Lui, altceva a grăi cu tine.
51. Iată, Reveca înaintea ta este, ia-o şi mergi şi fie muiarea fiiului domnului tău, precum au grăit Domnul". |

33v 52. Carea auzind sluga lui Avraam, căzind la pământ, s-au închinat Domnului.
53. Şi scoţind vasăle ceale de argint şi de aur şi veşmintele, le-au dat Revecii cinste; şi fraţilor ei şi mânea-sa daruri le-au dat.
54. Făcând ospăţu, mâncând împreună şi bând, au rămas acolo. Iară demineaţă, sculându-să, au grăit sluga: „Sloboziţi-mă să mârg la domnul mieu!”
55. Şi au răspuns fraţii ei şi muma: „Rămâie fecioara încai zece zile la noi şi după aceea va purceade”.
56. „Nu mă oprireţ – au zis – că Domnul au îndreptat calea mea. Sloboziţi-mă să merg la domnul mieu!”
57. Şi au zis: „Să chemâm fecioara şi să cercăm vrerea ei”.
58. Şi chemată venind, o au întrebat: „Vrei a mere cu omul acesta?” Carea au zis: „Oi mearge!”
59. Şi o au slobozit pre ea şi doica ei şi sluga lui Avraam şi pre soţiile lui,
60. Poftind norocire surorii sale şi zicând: „Sora noastră eşti, creşte în mie de mii şi să stăpânească sămânţa ta porţile vrăjmaşilor săi”.
61. Deci Reveca şi slujnicile ei, încălecând cămilele, au urmat după om, carele grabnic să întorcea la domnul său.
62. Şi într-aceea vreame să preumbla Isaac pre calea carea duce la puţ, *a căruia nume este A-Celui-ce-Este-şi-Vede, că lăcuia despre amiazăzi. *Sus 16, 14.
63. Şi ieşise spre gândire la câmp, plecându-să zioa, şi, rădicându-şi ochii, au văzut cămilele venind departe.
34r 64. Şi Reveca, vâzind pre Isaac, s-au pogorât || de pre cămilă,
65. Şi au zis câtră slugă: „Ce omu-i cela ce vine pre câmp întru întâmpinarea noastră?” Şi i-au zis: „Acesta este domnul mieu”. Iară ea, luând degrabă platoşea, s-au acoperit.
66. Iară sluga toate care făcusă le-au spus lui Isaac,
67. Carele o au dus în sălaşul Sarei, maicii sale, şi o au luat muiare; şi într-atâta o au iubit, cât durearea carea luase din moartea maicii sale o au stămpărat.

Cap 25

Avraam, la mulţ fii din Chitura născuţi, împarte averi. Şi lâsând lui Isaac moştenirea, moare. Şi Izmail, după ce au născut doisprăzece povăţuitori, moare. Lui Isaac, rugându-să pentru stearpa muiarea sa, i să nasc gemenii Isav şi Iacov, a cărora cel mai mare vinde celui mai mic naşterea dintâi.

1. Iară Avraam au luat altă muiare, pre nume Chitura, 1 Par. 1, 32.
2. Carea i-au născut pre Zamran şi Iecsan şi Madan şi Madian şi Iesvoc şi Sus.
3. Şi Iecsan au născut pre Sava şi Dadan. Feciorii lui Dadan au fost Asurim şi Latusim şi Laomim.
4. Iară din Madian au râsărit Efa şi Ofer şi Enoc şi Avida şi Eldaa, toţi aceşte feciorii Chiturei.
34v 5. Şi au dat Avraam toate carea moştenisea | lui Isaac.
6. Iară feciorilor ţiitoarelor le-au împărţit darur şi i-au despărţit de cătră Isaac, fiiul său, încă el trăind, spre partea de cătră răsărit.
7. Şi au fost zilele vieţii lui Avraam ani o sută şeptezăci şi cinci.
8. Şi slăbind, au murit în bătrâneaţă bune şi de vârstă adâncă şi plin de zile; şi s-au adaos la norodul său.
9. Şi l-au îngropat Isaac şi Izmail, fiii săi, în peaşterea îndoită, care este în ţarina lui Efron, feciorului Sior Hetheului, din prejma Mamvrei,
10. Carea luase de la feciorii lui Heth. Acolo s-au îngropat el şi Sara, muiare lui.
11. Şi după moartea lui au blagoslovit Domnul pre Isaac, fiiul lui, carele lăcuia lângă puţ pre nume A-Celui-ce-Este-şi-Vede.
12. Acestea sânt neamurile lui Ismail, feciorului Avraam, carele i-au născut Agar, eghipteanca, slujnica Sarii.
13. Şi aceaste sânt numele feciorilor lui, în numirile şi în neamurile sale: *întâiul născut, Ismail, Navaioth, apoi Chidar şi Adveil şi Mavsam, *1 Par. 1, 29.
14. Şi Masma şi Duma şi Massa,
15. Hador şi Thema şi Iethur şi Nafis şi Chidma.
16. Aceştia sânt feciorii lui Ismail şi aceastea numele prin coşteile şi oraşele lor, doaosprăzăce căpetenii a neamurilor sale.

17. Şi au fost anii vieţii lui Ismail o sută treizeci şi şepte şi, slăbind, au murit şi s-au adaos la norodul său. ||
18. Şi au lăcuit de la Hevila până la Sur, carea să uită spre Eghipt celor ce între spre Asiria. În vederea tuturor fraţilor săi au murit. 35r
19. Şi aceastea sânt neamurile lui Isaac, fiiului Avraam: Avraam au născut pre Isaac,
20. Care fiind de ani patruzeci, au luat muiare pre Reveca, fata lui Vathuil, siriianului din Mesopotamia, sora lui Lavan.
21. Şi s-au rugat Isaac Domnului pentru muiarea sa, căci era stearpă; Carele l-au ascultat şi au dat zămislire Revecii.
22. Ci să certa împreună în pântecele ei copilaşii; carea au zis: „Deacă era să-m fie mie aşa, ce lipsă era a zămisli?" Şi s-au dus să întreabe pre Domnul.
*Râm. 9, 10. 23. Carele, râspunzind, au zis: *„Doao neamuri sânt în pântecele tău şi doao noroade din pântecele tău să vor împărţi; şi norod pre norod va învinge şi cel mai mare va sluji celui mai mic".
24. Vreamea naşterii venise şi iată, geamân în pântecele ei s-au aflat.
*Osie 12, 3. 25. *Carele au ieşit dintâi era roşiu şi tot ca pealea păros; şi s-au chemat numele lui Isav.
**Math 1,2. **Îndată altul ieşind, ţinea cu mâna talpa frate-său; pentru aceea l-au chemat Iacov.
26. De ani şasăzăci era Isaac când i s-au născut pruncşorii.
27. Carii crescând, Isav au fost ştiut vânătoriu şi om de câmp lucrătoriu; iară Iacov, bărbat curat, lăcuia în corturi. |
28. Isaac iubiia pre Isav, căci din vânatul lui mânca, şi Răveca iubiia pre Iacov. 35v
29. Şi au fert Iacov mâncare, la carele venind Isav din câmp, ostenit,
30. Au zis: „Dă-m din fiertura această roşietecă, că foarte sânt ostenit". Pentru care
Avd. 1 pricină s-au chemat numele lui Edom.
Ovr. 12, 16. 31. Căruia au zis Iacov: „Vinde-m naşterea ta cea dintâi!"
32. El au râspuns : „Iată, moriu! Ce-m va folosi mie naşterea dintâie?"
33. Zis-au Iacov: „Joară-m, dară!" Şi s-au jurat lui Isav şi i-au vândut naşterea dintâiu.
34. Şi aşa, luând pânea şi mâncarea de linte, au mâncat şi au beut şi s-au dus, puţin socotind că vânduse naşterea dintâi.

Cap 26

Isaac pentru foametea nimernicind în Gherara, după ce au luat făgăduinţa pământului şi blagosloveniia săminţiei, să înfruntă de la Avimeleh, căci au zis că Reveca i-i soră. Şi certându-să pentru puţuri păstorii lor, Avimeleh cu Isaac loveşte legătură de pace. Isav îş ia muiari.

1. Şi fiind foamete pre pământ, după nerodirea ceaea ce să întâmplase în zilele lui Avraam, s-au dus Isaac la Avimeleh, împăratul palestineanilor, în Gherara.
2. Şi i s-au arătat Domnul şi au zis: „Nu te pogorî în Eghipet, ci te odihneşte în pământul carele oi zice ţie.
3. Şi nimerniceşte într-însul şi oi fi cu tine şi te voi blagoslovi, că ţie şi săminţiii tale ||
*Sus 12, 7 oi da toate ţinuturile acestea, *plinind jurământul care am făgăduit lui Avraam, tătâne-tău. 36r
şi 15, 18. 4. Şi voi înmulţi sămânţa ta ca stelele ceriului şi oi da rămăşiţălor tale toate ţinuturile
*Sus 12, 3 şi 18, aceastea, *şi *să vor blagoslovi* în sămânţa ta toate neamurile pământului,
18 şi 22, 17. 5. Pentru că au ascultat Avraam de glasul Mieu şi au păzit * poruncile Meale şi ţărămoniiile
*Jos 28, 14. şi legile le-au ţinut".
6. Şi au râmas Isaac în Gherara.
7. Carele întrebându-să de bărbaţii locului aceluia despre muiarea sa, au răspuns: „Sora mea este!", că să temea a mărturisi că i-ar fi soţ de căsătorie, gândind ca nu cumva să-l ucigă pentru frumseaţea ei.
8. Şi trecând multe zile şi acolea zebovind, uitându-să Avimeleh, împăratul palestineanilor, prin fereastră, l-au văzut jucându-să cu Reveca, muiarea sa.
9. Şi chemându-l, i-au zis: „Chiar iaste că muiare ta iaste. Căci ai minţit că ţi-i sor?" Răspuns-au: „M-am temut să nu moriu pentru dânsa".
10. Şi au zis Avimeleh: „Pentru ce ne-ai înşelat? S-ar fi putut mesteca oricarele din norod cu muiarea ta şi ar fi fost adus spre noi mare păcat". Şi au poruncit la tot norodul, zicând:
11. „Care să va atinge de muiarea omului acestuia cu moarte va muri!"
12. Şi au sămânat Isaac în pământul acela şi au aflat într-acela an însutit; şi l-au blagoslovit Dumnezeu.
13. Şi s-au îngăzdăcit omul şi mergea sporind şi crescând, până ce s-au făcut mare foarte.

14. Şi Şi au avut moşteniri de oi şi de ciurde şi multă familie. Pentru aceasta pizmuindu-i palestineanii, |
36v 15. Toate puţurile carele săpase slujile tătânea-său, Avraam, în vreamea aceaea le-au astupat, împlându-le cu năsip,
16. Într- atâta, cât însuş Avimeleh au zis cătră Isaac: „Du-te de la noi, că te-ai făcut mai putearnic decât noi foarte!"
17. Şi el, pogorând să vie la râpejunea Gherarei şi să lăcuiască acolo,
18. Iară au săpat alte puţuri, carele săpase slujile tătânea-său, Avraam, şi carele, murind el, oarecând le-au fost astupat filisteii; şi le-au chemat cu aceleaş nume cu carele mai nainte tatâl său le-au fost chemat.
19. Şi au săpat în răpejune şi au aflat apă vie.
20. Ce şi acolo certare au fost despre păstorii Gherarii împrotiva păstorilor lui Isaac, zicând: „A noastră iaste apa!" Pentru care pricină numele puţului, dintr-acea întâmplare, l-au chemat Năpaste.
21. Şi au săpat şi altul. Şi pentru acela încă s-au prigonit; şi l-au chemat Neprietenii.
22. Purcezind de acolo, au săpat alt puţ, pentru carele nu s-au sfădit; deci i-au chemat numele lui Lăţime, zicând: „Acum ne-au lăţit Domnul şi ne-au făcut a creşte pre pământ".
23. Şi s-au suit din locul acela în Versavia,
24. Unde i s-au arătat Domnul într-acea noapte, zicând: „Eu sânt Dumnezeul lui Avraam, tătânea-tău. Nu te teame, că Eu sânt cu tine. Blagoslovi-te-voi şi oi înmulţi sămânţa ta, pentru sluga Mea, Avraam!"
25. Şi au zidit acolo oltariu şi, chemând numele Domnului, au întins cortul şi au poruncit slujilor sale să sape puţ. ||
37r 26. La care loc venind din Gherara Avimeleh şi Ohozath, priiatinul lui, şi Ficol, povăţuitoriul ostaşilor,
27. Le-au grăit lor Isaac: „Ce aţ venit la mine, la omul carele aţ urât şi l-aţ gonit de la voi?"
28. Carii au răspuns: „Văzut-am a fi cu tine Domnul şi pentru aceea noi am zis să fie jurământ între noi şi să facem legătură de pace,
29. Să nu ne faci noao ceva rău , precum şi noi nimic dintre ale tale am atins, nici am făcut ce te-ar vătăma, ci cu pace te-am slobozit, sporit din blagoslovenia Domnului".
30. Şi le-au făcut lor uspăţ şi, după mâncare şi băutură,
31. Sculându-să deminează, s-au jurat loruşi unii altora; şi i-au slobozit pre ei Isaac în pace la locul său.
32. Şi, iată, au venit într-acea zi slujile lui Isaac, vestindu-l despre puţul carele l-au fost săpat şi zicând: „Am aflat apă!"
33. Pentru aceea l-au chemat Prisosinţă. Şi numele cetăţii s-au pus Versavie, până într-această zi.
34. Iară Isav, de ani patruzăci fiind, ş-au luat muiare pre Iudith, fata lui Veir hefteului, şi pre Vasemath, fata lui Elon, aceluiaş loc.
35. *Carele amândoao întristasă sufletul lui Isaac şi al Revecii. *Jos 27, 46.

Cap 27

Iacov, cu sfatul maică-sa, ia blagoslovenie în locul lui Isav, de la a cui mânie a fugi şi a merge în Haram, la Lavan, să îndeamnă de maică-sa.

1. Şi au îmbătrinit Isaac şi i s-au împăinginat ochii lui şi nu putea vedea. Şi au
37v chemat pre Isav, | feciorul său cel mai mare, şi i-au zis: „Fiiul mieu!" Carele au răspuns:
„Iată eu!"
2. Căruia tatăl: „Vezi – zice – că am îmbătrânit şi nu ştiu zioa morţii meale.
3. Ia-ţ armele tale, tulba şi arcul şi ieşi afară şi vânând ceva,
4. Fă-m dintr-însul fiertură precum ştii că-m place şi-m adă să mânc, şi să te blagoslovească sufletul mieu mai înainte de a muri".
5. Care auzind Reveca, şi ducându-să el în câmp să plinească porunca tătânea-său,
6. Au zis fiiului său, Iacov: „Auzit-am pre tatăl tău grăind cu Isav, fratele tău, şi zicându-i:
7. «Adă-mi din vănatul tău şi fă mâncare, să mânc şi să te blagoslovesc înaintea Domnului, până n-oi muri».
8. Acum dară, fiiul mieu, ascultă sfatul mieu,

9. Şi mârgând la turmă, adă-mi doi iezi foarte buni, să fac dintr-înşii mâncare tătâne-tău, de carele bucuros mâncă.
10. Carele după ce le vei duce şi va mânca, să te blagoslovească mai nainte până nu va muri".
11. Căriia el i-au răspuns: „Ştii că Isav, fratele mieu, iaste om păros, şi eu, neated.
12. De mă va pipăi tatăl mieu şi va simţi, mă tem să nu gândească că am vrut să-l înşel şi să aducă asupra mea blăstăm în loc de blagoslovenie".
13. Cătră carele mumă-sa: „Asupra mea să fie – au zis – acest blăstăm, fiiul mieu, numai ascultă glasul mieu şi, mergând, adă ce am zis".
14. Mers-au şi au adus şi au dat mâne-sa. Gătit-au ea bucate, precum ştiia pre tată-său că iubeaşte, ||
15. Şi cu hainele lui Isav cele mai bune care le avea la sine l-au îmbrăcat. 38r
16. Şi cu pielcelele iezilor i-au înfăşurat mânile şi i-au acoperit goliciunea grumazului.
17. Şi i-au dat mâncarea, şi pânile care le-au fost copt le-au dat.
18. Carele înlontru ducându-le, au zis: „Tatăl mieu!" Iară el au răspuns: „Auz! Cine eşti tu, fiiul mieu?"
19. Şi au zis Iacov: „Eu sânt întâiul născutul tău, Isav. Făcut-am precum mi-ai poruncit. Scoală, şez şi mâncă din vânatul mieu, să mă blagoslovească sufletul tău".
20. Şi iară Isaac, cătră fiiul său: „Cum – au zis – aşa curund ai putut găsi, fiiul mieu?" Carele au râspuns: „Voia lui Dumnezeu au fost să-m iasă curând înainte ce vream".
21. Şi au zis Isaac: „Apropie-te încoace, să te pipăiesc, fiiul mieu, şi să cerc de eşti tu fiiul mieu, Isav, au nu".
22. Apropiiatu-s-au el la tată-său şi, pipăindu-l, au zis Isaac: „Glasul, adecă, glasul lui Iacov iaste, iară mânile, mânile sânt a lui Isav".
23. Şi nu l-au cunoscut pre el, că mânile păroasă asămănarea celui mai mare arătase. Deci blagoslovindu-l,
24. Au zis: „Tu eşti fiiul mieu Isav?" Răspuns-au: „Eu sânt!"
25. Iară el: „Adă-mi – au zis – bucatele din vânatul tău, fiiul mieu, să te blagoslovească sufletul mieu". Carele aduse, mâncându-le, i-au dat lui şi vin, carele bându-l,
26. Au zis cătră dânsul: „Apropie-te la mine şi-m dă sărutare, fiiul mieu!"
27. Apropiiatu-s-au şi l-au sărutat. Şi îndată, simţind mirosul veşmintelor lui, blagoslovindu-l, au zis: „Iată, mirosul fiiului mieu ca mirosul ţarinii pline, carea | o 38v
au blagoslovit Domnul.
28. Dea-ţ ţie Dumnezeu din rooa ceriului şi din grăsimea pământului îndestulare de grâu şi de vin.
29. Şi să-ţ slujască noroadele şi să ţi să închine neamurile; să fii domn fraţilor tăi şi să să închine înaintea ta feciorii maicii tale. Cine te va blestema fie el blestemat; şi cine te va blagoslovi de blagoslovenie să să umple".
30. De-abiia plinise Isaac vorba şi, ieşind Iacov afară, au venit Isav.
31. Şi bucatele fierte din vânat le-au adus tătâni-său, zicând: „Scoală, tată-mieu, şi mâncă din vânatul fiiului tău, să mă blagoslovească sufletul tău!"
32. Şi i-au zis Isaac: „Dară cine eşti tu?" Carele au râspuns: „Eu sânt fiiul tău întâiul născut, Isav".
33. Spâimântatu-s-au Isaac cu spaimă mare foarte şi, mai mult decât să poate creade minunându-să, au zis: „Cine, dară, au fost acela carele de mult vănatul prins mi-au adus şi am mâncat din toate mai înainte, până ce ai venit tu şi l-am blagoslovit şi va fi blagoslovit?"
34. Auzind Isav vorba tâtânea-său, au răgnit cu strigare mare şi înfricoşat au zis: „Blagosloveaşte-mă şi pre mine, tatăl mieu!"
35. Carele au zis: „Venit-au frăţinul tău cu înşelăciune şi au luat blagoslovenia ta".
36. Iară el au adaos: „Drept s-au chemat numele lui Iacov, că iată, a doua oară m-au înşelat:
*Sus 25, 34. *naşterea mea cea dintâiu mai nainte o au luat, şi acum a doua oară blagoslovenia mea o au apucat!" Şi iarăşi cătră tată-său: „Au doară n-ai mai ţinut – au zis – şi mie blagoslovenie?"
37. Răspuns-au Isaac: „Stăpân ţie l-am rânduit, şi pe toţ || fraţii lui i-am supus slujbei 39r
lui; cu grâu şi cu vin l-am întemeaiat. Şi ţie, după aceaste, fiiul mieu, mai mult ce ţ-oi face?"
38. Căruia Isav: „Au doară – i-au zis – numai o blagoslovenie ai, tată? Blagosloveşte-mă şi pre mine, rogu-mă!" Şi plângând el cu ţipăt mare,
*Ovr. 11, 20. 39. I s-au făcut milă lui Isaac şi au zis cătră dânsul: *„În grăsimea pământului şi în roao ceriului de sus,

40. Va fi blagoslovenia ta. Cu sabia vei trăi şi frăţinea-tău vei sluji; şi va veni vreamea
când vei surpa şi vei dezlega jugul lui de pre grumazii tăi".
41. Şi urâsă pururea Isav pre Iacov pentru blagoslovenia cu carea l-au fost blagoslovit
tată-său, şi au zis întru inima sa: *„Veni-vor zilele plângerii tatălui mieu şi oi ucide pre *Avd. stih 20
Iacov, fratele mieu!" [10].
42. Vestitu-s-au aceaste la Reveca, carea trimiţînd şi chemând pre Iacov, fiiul său, au
zis cătră dinsul: „Iată, Isav, fratele tău, să laudă că te va ucide.
43. Acum, dară, fiiul mieu, ascultă glasul mieu şi, sculându-te, fugi la fratele mieu Lavan,
, în Haran.
44. Şi vei lăcui cu dânsul în puţineale zile, până să va alina urgiia fratelui tău,
45. Şi va înceta mânia lui şi să va uita de ceale ce ai făcut împrotiva lui. După aceea oi
trimite şi te voi aduce de acolo aici. Căci să mă sărăcesc de amândoi fiii într-o zi?"
46. *Şi au zis Reveca cătră Isaac: „Greu mi-i vieţii meale pentru fetele lui Hith! De va *Sus 25, 35.
lua Iacov muiare din ruda locului acestuia, nu vreau a trăi".

Cap 28

Iacov, după ce au luat de la tată-său blagoslovenie, trecând în Mesopotamia, veade în vis
39v *scara de carea să răzima Domnul. Şi luând despre pământ şi despre | sporirea săminţiii*
făgăduinţa, deşteaptându-să, făgăduinţă Domnului făgăduieşte.

1. Şi au chemat Isaac pre Iacov şi l-au blagoslovit şi i-au poruncit, zicând: „Să nu iai
muiare din neamul Hanaan!
2. Ci treci şi mergi în Mesopotamia Siriii, la casa lui Vathuil, tatâl mâni-ta, şi ia
ţie de acolo muiare, din fetele lui Lavan , unchiului tău.
3. Iar Dumnezeu Atotputearnicul să te blagoslovească şi să te crească şi să te înmulţască,
să fii spre gloatele noroadelor.

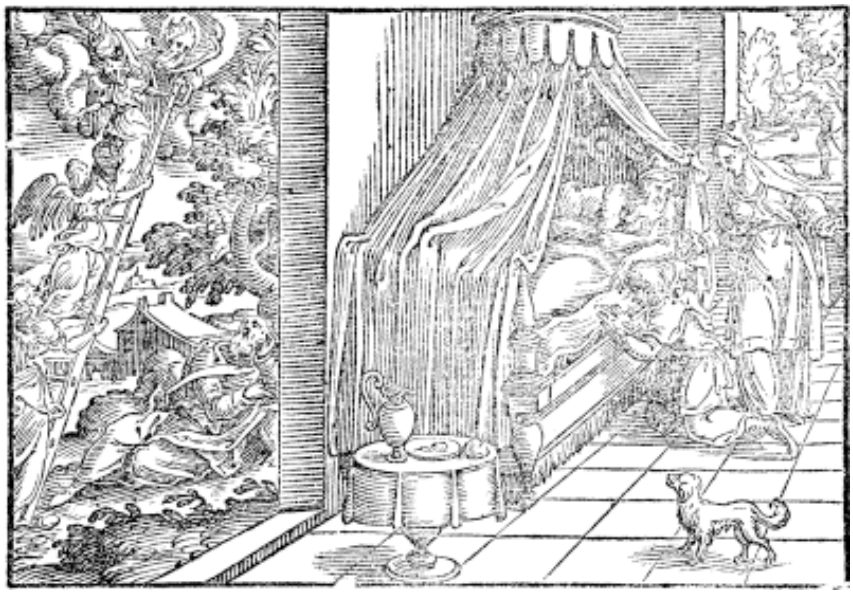

4. Şi să-ţ dea ţie blagosloveniile lui Avraam, şi săminţiii tale după tine, să stăpâneaşti
pământul nimearniciii tale, care au făgăduit moşului tău".
5. *Şi slobozindu-l pre el Isaac, purcezind au venit în Mesopotamie Siriii, la Lavan , fiiul *Sus 12, 12.
lui Vathuil sireanul, fratele Revecii, maicii sale.
6. Şi vâzind Isav că au blagoslovit tată-său pre Iacov şi l-au trimis în Mesopotamia Sirei
să-ş ia de acolo muiare şi cum că după blagoslovenie i-au poruncit, zicând: „Nu vei lua
muiare din fetele lui Hanaan!"
7. Şi cum că, ascutând Iacov poruncile tătânea-său, s-au dus în Siria,
8. Şi cunoscând că nu s-ar fi uitând bucuros tată-său spre fetele Hanaan,
9. S-au dus la Ismail şi au luat muiare, fără de ceale ce mai înainte avea, pre Mahelift,
fata lui Ismail, feciorului Avraam, sora lui Navath.
10. Deci ieşind Iacov din Versavia, mergea în Haran.

11. Şi venind la oarecare loc şi vrând într-însul a să odihni după apusul soarelui, au luat din pietrile carele zăcea şi puind supt capul său, au dormit într-acelaş loc. ||
12. Şi au vâzut în somn o scară stând pre pământ şi vărful ei să atingea de ceriu şi îngerii 40r
lui Dumnezeu suindu-să şi pogorându-să pre dânsa,
*Jos 35, 1 13. Şi pre Domnul răzimat de scară, zicându-i lui: *„Eu sânt Domnul, Dumnezeul lui Avraam,
şi 48, 3. tătânea-tău, şi Dumnezeul lui Isaac. Pământul în carele dormi ţie ţi l-oi da şi sămînţiii tale.
*2 Leg. 12,20 14. Şi va fi sământa ta ca năsipul pământului; *lăţi-te-vei spre răsărit şi spre apus, spre
şi 19, 8. meazănoapte şi spre amiazăzi. **Şi să vor blagoslovi întru tine şi întru sământa ta toate
**Sus 26, 4. neamurile pământului.
15. Şi voi fi păzitoriul tău ori încătro vei mearge şi te voi întoarce la pământul acesta; nici te voi lăsa până oi plini toate care am zis”.
16. Şi deşteptându-să Iacov din somn, au zis: „Adevărat, Domnul este în locul acesta, şi eu nu ştiiam!”
17. Şi spăimântându-să: „Câtu-i de înfricoşat – au zis – locul acesta! Nu-i altăceva aceasta, fără casa Domnului şi poarta ceriului”.
18. Şi sculându-să Iacov dimineaţă, au luat piatra carea o pusase supt capul său şi o
*Jos 31, 13. au rădicat în stâlp, *turnând deasupra untdeleamn.
19. Şi au chemat numele cetăţii Vethil, care mai înainte să chema Luza.
20. Şi au făgăduit făgăduinţă, zicând: „De va fi Dumnezeu cu mine şi mă va păzi în calea prin carea eu umblu şi-m va da mie pâne de mâncat şi haină de îmbrăcat,
21. Şi mă voi întoarce în pace la casa tătânea-mieu, îmi va fi mie Domnul spre Dumnezeu.
22. Şi piatra aceasta carea o am rădicat în stâlp să va chema casa Domnului şi din toate care-m vei da mie, zăciuiele Ţ-oi aduce”.

Cap 29 |

Iacov, de la Lavan cuprins, pentru Rahil, fata lui, după togmală şepte ani slujeşte. Apoi cu 40v
hiclenie pre Liia supuindu-i, alţ şapte ani pentru aceaieş a plini să sileaşte. Şi Rahil stearpă fiind, Liia patru fii naşte.

1. Şi purcezind Iacov, au venit spre răsărit.
2. Şi au văzut un puţu în cămp şi trei turme de oi zăcând pre lângă el, că dintr-acela să adăpa dobitoacele; şi gura lui să acoperiia cu o piiatră mare.
3. Şi era obiceaiu să să rădice piatra până s-or adăpa toate turmele oilor, şi iară să să puie spre gura puţului.
4. Şi au zis cătră păstori: „Fraţilor, de unde sânteţ?” Carii au răspuns: „Din Haram”.
5. Pre carii întrebându-i: „Au doară – au zis – cunoaşteţ pre Lavan, feciorul lui Nahor?” Zis-au: „Cunoaştem”.
6. „Sănătos iaste?”, au zis. „Trăieşte”, au răspuns. „Iată, Rahil, fata lui, vine cu turma sa”.
7. Şi au zis Iacov: „Încă mai iaste mult din zi, nice-i vreamea să să întoarne la staule turmele. Daţ mai înainte oilor să bea şi aşa le întoarceţ la păşune”.
8. Carii au răspuns: „Nu putem până nu s-or aduna toate dobitoacele şi să răsturnăm piatra de pre gura puţului, să adăpăm turmele”.
9. Încă vorbiia, şi iată, Rahil vinea cu oile tătânea-său, că ea păştea turma.
10. Carea văzindu-o Iacov şi ştiindu-o a-i fi vară primare, şi oile a lui Lavan, unchiu-său, au răsturnat piatra cu carea să închidea puţul.
11. Şi adăpând turma, o au sărutat; şi râdicând glas, au plâns.
12. Şi i-au spus că-i fratele tătânea-său şi fecio||rul Revecii. Iară ea, grăbind, au vestit 41r
tătâne-său.
13. Carele, auzind că au venit Iacov, fiiul soru-sa, au alergat întru întâmpinarea lui şi l-au îmbrăţişat şi, sărutându-l, l-au dus în casa sa. Şi după ce au înţăles pricina călătoriii,
14. Au râspuns: „Gura mea eşti şi trupul mieu!” Şi după ce s-au plinit o lună de zile,
15. I-au zis: „Au doară că-m eşti frate, în dar îm vei sluji? Spune-m, ce plată vei lua?”
16. Şi avea doao feate: numele ceii mai mari Liia, iară cea mai mică să chema Rahil.
17. Ci Liia era cu ochii urduroşi, Rahil înfrămsăţată la faţă şi împodobită la vedeare.
18. Carea iubindu-o, Iacov au zis: „Oi sluji ţie pentru Rahil, fecioara ta cea mai mică, şeapte ani”.
19. Răspuns-au Lavan : „Mai bine ieste să ţi-o dau ţie decât altui bărbat. Rămâi la mine!”
20. Şi au slujit Iacov pentru Rahil şepte ani; şi i să vedea a fi zile puţine pentru mărimea dragostii.

21. Şi au zis cătră Lavan : „Dă-m muiarea mea, că vreamea s-au plinit, să întru la dânsa!”
22. Carele chemând mulţime multă de prietini la uspăţ, au făcut nuntă.
23. Şi sara au băgat la el pre Liia, fata sa,
24. Dând slujnică featei pre Zelfa. La carea întrând Iacov după obiceaiu, făcându-să dimineaţă, au văzut pre Liia.
25. Şi au zis cătră socru-său: „Ce ai vrut a face? Au nu pentru Rahil ţ-am slujit? Pentru ce m-ai înşelat?” |
41v 26. Răspuns-au Lavan : „Nu este obiceaiu la locul nostru să să mărite mai înainte ceale mai mici.
27. Plineaşte săptămâna zilelor aceştii împreunări şi aceasta încă ţi-o voi da pentru lucrul ce-m vei sluji alţ şepte ani”.
28. S-au odihnit plăcut. Şi treacând săptămâna, au luat pre Rahil muiare,
29. Căriia tată-său i-au fost dat pre Valam slujnică.
30. Şi aşa, dobândind dorita nuntă, au mai iubit pre a doua decât pre cea dintâi, slujind la el alţi şeapte ani.
31. Şi văzând Domnul că ureaşte pre Liia, i-au deschis pântecele ei, rămâind soru-sa stearpă.
32. Carea zămislind, au născut fiiu şi au chemat numele lui Ruvim, zicând: „Văzut-au Domnul smerenia mea; acum mă va iubi bărbatul mieu”.
33. Şi iară au zămislit şi au născut fiiu şi au zis: „Pentru că m-au auzit auzit Domnul a fi urgisită, mi-au dat şi acesta”. Şi au chemat numele lui Simeon.
34. Şi au zămislit a triia şi au născut alt fiiu şi au zis: „Şi acum mi să va împreuna bărbatul mieu, pentru că i-am născut trei fii”. Şi pentru aceaea au chemat numele lui Levi.
35. A patra au zămislit şi au născut fiiu şi au zis: „Acum mă voi mărturisi Domnului!” *Şi pentru aceasta l-au chemat Iuda. Şi au încetat de a naşte. *Math. 1, 2.

Cap 30

Rahil stearpă fiind şi Liia a naşte încetând, slujnicele sale bărbatului le dau, carele fieştecarea câte doi feciori dobândesc. Fără de carii Liia alţ doi şi o fată naşte, iară Rahil pre Iosif; carii născuţ fiind, Lavan de simbrie să togmeşte cu Iacov, carele aşea mult să îmbogăţeşte.

42r 1. Şi văzându-să Rahil a fi neroditoare, au pizmuit | | surorii sale şi au zis bărbatului său: „Dă-m prunci, iară de nu, oi muri!”
2. Căriia mânios au răspuns Iacov: „Au doară eu în loc de Dumnezeu sânt, Carele ţ-au luat roada pântecelui?”
3. Iară ea: „Am – au zis – slujnica Vala. Întră la dânsa, să nască spre genunchele meale şi să am dintr-însa fiiu”.
4. Şi i-au dat lui pre Valam soţ. Carea,
5. Întrând la dânsa bărbatul, au zămislit şi au născut fiiu.
6. Şi au zis Rahil: „Judecatu-mi-au mie Domnul şi au ascultat glasul mieu, dându-mi fiiu”. Şi pentru aceaea i-au chemat numele lui Dan.
7. Şi iară zămislind Vala, au născut altul,
8. Pentru carele au zis Rahil: „Asămânatu-m-au Dumnezeu cu soru-mea şi m-am întărit”. Şi l-au chemat Nefthali.
9. Simţindu-să Liia a fi încetat de-a naşte, pre Zelfa, slujnica sa, o au dat bărbatului.
10. Carea, după zămislire, născând fiiu,
11. Au zis: „Norocite!” Şi pentru aceaea au chemat numele lui Gad.
12. Şi au născut Zelfa altul.
13. Şi au zis Liia: „Aceasta e spre fericirea mea, că fericită mă vor zice muierile”. Pentru aceea l-au chemat Asir.
14. Şi ieşind Ruvin în vreamea săcerişului de grâu la câmp, au aflat mandragori, cari i-au dat mânea-sa Liei. Şi au zis Rahil: „Dă-m partea din mandragoriile fiiului tău!”
15. Ea au răspuns: „Puţin ţi să pare ţie că mi-ai luat bărbatul, de nu vei loa şi mandragoriile fiiului mieu?” Rahil au zis: „Doarmă cu tine iastă-noapte, pentru mandragoriile fiiului tău!”
16. Şi înturnându-să sara Iacov din câmp, au ieşit Liia întru întimpinarea lui şi „La mine
42v – au zis – vei întra, că | cu platâ te-am togmit, pentru mandragoriile fiiului mieu!” Şi au dormit cu dânsa noaptea aceaea.
17. Şi au ascultat Dumnezeu rugăciunea ei şi au zemislit şi au născut al cincilea fiiu.

18. Şi au zis: „Datu-mi-au Dumnezeu plata că am dat slujnica mea bărbatului mieu!” Şi i-au chemat numele lui Isahar.
19. Şi iarăş zămislind Liia, au născut al şasălea fiiu.
20. Şi au zis: „Zăstratu-m-au Dumnezeu cu zestre bună; şi astă dată cu mine va fi bărbatul mieu, pentru că i-am născut şasă feciori”. Şi pentru aceea au chemat numele lui Zavulon.
21. După carele au născut o fată, pre nume Dina.
22. Şi aducându-ş aminte Domnul şi de Rahil, o au ascultat şi i-au deşchis pântecele.
23. Carea au zemislit şi au născut fiiu, zicând: „Luat-au Domnul defăimarea mea!”
24. Şi i-au chemat numele lui Iosif, zicând: „Adaogă mie Domnul alt fiiu!”
25. Şi după ce s-au născut Iosif, zis-au Iacov cătră socru-său: „Slobozi-mă să mă întorc la moşiia şi la pământul mieu!
26. Dă-mi muierile şi pruncii mei pentru care am slujit ţie, să mă duc. Tu ştii slujba cu carea ţ-am slujit”.
27. Zis-au Lavan : „Să aflu har înaintea ta! Arătat am cunoscut că m-au blagoslovit Dumnezeu pentru tine.
28. Rânduiaşte-ţ simbrie ce să-ţ dau”.
29. Iară el au răspuns: „Tu ştii cum ţ-am slujit ţie || şi câtă au fost în mânile meale 43r
moştenirea ta.
30. Puţin ai avut până a veni eu la tine, şi acum te-ai îmbogăţit şi te-au blagoslovit Domnul la întrarea mea. Cuvios dară este să am grije cândva şi de casa mea”.
31. Şi au zis Lavan : „Ce ţ-oi da?” Iară el au zis: „Nimica vreau! Ce de vei face ce poftesc, iară oi paşte şi oi păzi dobitoacele tale.
32. Încungiură toate turmele tale şi desparte toate oile cele bălţate şi tărceate cu lâna, şi orice va fi negru şi măchiat şi tărcat în oi şi în capre va fi simbriia mea.
33. Şi va răspunde mie mâne dreptatea mea, când va veni vreamea togmirii înainte ta. Şi toate care nu vor fi tărcete şi măchiiate şi neagre, precum în oi aşa şi în capre, de furtuşag mă vor pârî”.
34. Şi au zis Lavan : „Bucuros am ce ceri!”
35. Şi au despărţit în zioa aceaea caprele şi oile şi ţapii şi berbecii cei tărceaţi şi măchiiaţi. Şi toată turma de un păr, adecă cu lână albă şi neagră, o au dat în mâna feciorilor săi.
36. Şi au pus loc de trei zile de cale între sine şi între ginere, carele păştea turmele lui cealealalte.
37. Şi luând Iacov nuiale de plop verzi şi de migdali şi de platos, de o parte le-au curăţit, şi luând scoarţele, în ceale fără coaje albeaţă să vedea, iară ceale întregi verzi au rămas; şi aşa s-au făcut vederea tărcată.
38. Şi le-au pus în scocuri, în carele să turna apa, | ca, venind turmele la beut, să aibă 43v
înaintea ochilor nuialele şi în uitare lor să ia în pântece.
39. Şi au fost când să suia berbecii şi ţapii pre oi şi pre capre, uitându-să la nuiale; au luat şi au fătat măchiiate, bălţate şi tărcate.
40. Şi au împărţit turma Iacov şi au pus nuialele în scocuri înaintea ochilor berbecilor. Şi era ceale albe şi ceale neagre a lui Lavan, iară cealeaalalte a lui Iacov, despărţând între sâne turmele.

41. Şi în vremea când dintăie să suia berbecii pre oi, punea Iacov nuialele în scocurile apelor, înaintea ochilor berbecilor şi oilor, ca prin uitarea lor să ia.
42. Iară când să suia mai pre urmă şi era luarea mai târzie, nu le punea. Şi au fost ceale târzie a lui Lavan şi ceale mai devreame a lui Iacov.
43. Şi s-au îmbogăţit omul preste măsură şi au avut turme multe, slujnice şi sluji, cămile şi asini.

Cap 31

Iacov, din porunca Domnului, la tată-său cu toate ale sale tăcând se întoarce; pre carele Lavan îl agiunge. Rahil idolii tătânea-său luând, pre el cercându-l, îl înceluiaşte. Şi după multe prigoniri şi înfruntări, Iacov şi Lavan , puind legătură de pace, fieştecarele la ale sale să duce.

1. Şi după ce au auzit cuvintele feciorilor lui Lavan zicând: „Luat-au Iacov toate care era ale tatălui nostru şi din averile lui s-au îmbogăţit şi s-au făcut cinstit!”,
2. Şi cunoscând faţa lui Lavan că nu este către sine, ca ieri şi alaltăieri,
44r 3. Mai ales zicându-i Domnul: „Întoarce-te la pământul || părinţilor tăi şi la neamul tău şi oi fi cu tine!”,
4. Trimis-au şi au chemat pre Rahil şi pre Lia la câmp, unde păştea turmele.
5. Şi le-au zis: „Văz faţa tătânea-vostru că nu iaste către mine ca ieri şi alaltăieri; iară Dumnezeul tătâne-mieu au fost cu mine.
6. Şi voi ştiţ că din toată putearea mea am slujit tatălui vostru.
7. Ce şi tatăl vostru m-au înceluit şi mi-au schimbat simbriia de zece ori; şi macar că nu l-au lăsat Dumnezeu să-m facă rău,
8. Când au zis: «Ceale bălţate or fi simbriia ta», făta toate oile miei bălţaţ, iară când, împrotivă, zicea: «Ceale albe vei lua pentru simbriia», toate turmele făta albi.
9. Şi au luat Dumnezeu avearea tatălui vostru şi o au dat mie.
10. Că venind vreamea să ia oile, am rădicat ochii miei şi am văzut în somn sărind areţii pre oi şi era tărceaţ şi măchiaţ şi bălţaţi.
11. Şi au zis îngerul lui Dumnezeu către mine, în vis: «Iacove!» Şi eu am răspuns: «Iată eu!»
12. Şi au zis: «Rădică ochii tăi şi vezi tăţ suindu-să pre oi,
areţ bălţaţ, măcheaţ şi tărcaţ, că am văzut toate care ţ-au făcut ţie Lavan.
13. Eu sânt Dumnezeul lui Vithil, *unde ai uns piatra şi făgăduinţă Mi-ai făgăduit Mie. *Sus 28, 18.
Acum dară scoală şi ieşi din pământul acesta, întorcându-te la pământul naşterii tale»”.
14. Şi au răspuns Rahil şi Lia: „Au doară avem ceva rămăşiţă în averile şi în moştenirea casii tatălui nostru?
15. Au nu ca pre nişte streine ne-au socotit şi ne-au vândut şi au mâncat preţul nostru? |
44v 16. Ci Dumnezeu au luat bogăţiia tatălui nostru şi o au dat noao şi fiilor noştri. Deci orice ţ-au poruncit Dumnezeu, fă!”
17. Şi s-au sculat Iacov şi puind pruncii şi muierile sale pre cămile, s-au dus.
18. Şi au luat tot binele său şi turmele şi orice au fost dobândit în Mesopotamia, mergând la Isaac, tată-său, în pământul Hanaan.
19. Într-aceea vreame s-au fost dus Lavan la tunderea oilor şi Rahil au furat idolii tătânea-său.
20. Şi n-au vrut Iacov a spune socru-său că fuge.
21. Şi după ce să dusească el şi toate care era ale sale şi trecând râul, mergea spre muntele Galaat,
22. S-au vestit lui Lavan a triia zi că ar fi fugind Iacov.
23. Carele, luând fraţii săi, l-au gonit şepte zile şi l-au prins în muntele Galaat.
24. Şi au văzut în vis pre Dumnezeu, zicându-i: „Păzeaşte să nu grăieşti ceva aspru împotriva lui Iacov!”
25. Iară Iacov ş-au fost întins în munte cortul său. Şi agiungându-l el cu fraţii săi, într-acelaş munte Galaat ş-au înfipt cortul.
26. Şi au zis către Iacov: „Pentru ce ai făcut aşa, neştiind eu, să-m duci fetele ca nişte roabe de sabie?
27. Căci, neştiind eu, ai vrut a fugi şi a nu-m spune, să te petrec cu bucurie şi cu cântări şi cu timpane şi cu alăute.
28. N-ai suferit să sărut fiii mei şi fetele. Nebuneaşte ai lucrat! Şi acum, adecă,
29. Poate mâna mea a-ţ răsplăti rău. Ci Dumnezeul tătâne-vostru ieri mi-au zis: *«Păzeaşte *Jos 48, 17.
45r să nu gră| |ieşti împotriva lui Iacov ceva greu!»

30. Fie, la ai tăi a mearge pofteai şi-ţ era dor de casa tătânea-tău. Căci ai furat idolii miei?"
31. Răspus- au Iacov: „Căci am purces neştiind tu, m-am temut să nu iai cu putearea fetele tale.
32. Iară ce mă pârăşti de furtuşag? Ori la carele vei afla dumnezeii tăi, ucigă-să înaintea fraţilor noştri! Cearcă orice vei găsi de ale tale la mine şi ia". Aceaste zicând, nu ştiia că Rahil au fost furat idolii.
33. Şi întrând Lavan în cortul lui Iacov şi al Liei şi amânduror slujnicelor, n-au aflat. Şi întrând în cortul Rahilei,
34. Ea grăbind au ascuns idolii supt aşternuturile cămilei şi au şezut deasupra. Şi cercând tot cortul şi nimica aflând,
35. I-au zis: „Să nu să mânie domnul mie că nu mă pociu scula înaintea ta, că ceale muiereşt acum mi s-au întâmplat". Aşa s-au înşelat grija celui ce cerca.
36. Şi înflându-să Iacov, cu probozire au zis: „Pentru care vina mea şi pentru care păcatul mieu te-ai aprins aşa după mine,
37. Şi mi-ai cercat toate unealtele meale? Ce ai aflat din toate averile casii tale? Pune aici înaintea fraţilor miei şi a fraţilor tăi, să judece între mine şi între tine!
38. Pentru aceasta am fost cu tine ani doaozeci; oile tale şi caprele stearpe n-au fost, berbecii | turmii tale n-am mâncat, 45v
39. Nici apucată de fiiară ţ-am arătat. Eu toată paguba o întorceam; orice perea de furtuşag, de la mine pofteai.
40. Zioa şi noaptea în căldură mă frigeam şi în ger şi fugea somnul de la ochii miei.
41. Şi aşea doaozeci de ani în casa ta ţ-am slujit: patrusp<r>ăzece pentru fete şi şese pentru turmele tale. Şi ai schimbat simriia mea de zece ori.
42. De n-ar fi fost lângă mine Dumnezeul tătâne-mieu, Avraam, şi frica lui Isaac, doară acum gol m-ai fi slobozit. La năcazul mieu şi la osteneala mănilor meale s-au uitat Dumnezeu şi te-au certat ieri".
43. Răspuns-au lui Lavan : „Featele meale şi fiii şi turmele tale şi toate care vezi ale meale sânt. Ce pociu face fiilor şi nepoţilor miei?
44. Vino dară şi să facem aşezământ de pace, să fie spre mărturie între mine şi între tine".
45. Şi au luat Iacov o piatră şi o au rădicat în stâlp.
46. Şi au zis fraţilor săi: „Aduceţ pietri!" Carii aducând, au făcut movilă şi au mâncat deasupra ei.
47. Carea o au chemat Lavan Movila Mărturiei, iară Iacov, Grămădirea Mărturisirii, amândoi după limba sa.
48. Şi au zis Lavan: „Movila aceasta va fi mărturie între mine şi între tine astăzi!" Şi pentru aceaea s-au || chemat numele ei Galaad, adecă Movila Mărturiei. 46r
49. „Uite-să şi giudece Dumnezeu între noi, când ne vom despărţi de la noi,
50. De vei năcăji featele meale şi de vei duce înlontru alte muieri preste eale. Nime nu-i mărturie vorbei noastre, fără Dumnezeu, carele de faţă priveaşte".
51. Şi iară au zis cătră Iacov: „Iată movila aceasta şi piatra carea o am rădicat între mine şi între tine.
52. Mărturie va fi movila – zic – aceasta şi piatra să fie spre mărturie, au eu de oi trece venind la tine, au tu de vei trece rău gândindu-mi.
53. Dumnezeul lui Avram şi Dumnezeul lui Nahor judece între noi, Dumnezeul tatălui lor". Şi au jurat Iacov pre frica tătâne-său, Isaac.
54. Şi jertfuind aduceri înainte în munte, au chemat pre fraţii săi să mânânce pâne; carii mâncând, au rămas acolo.
55. Iară Lavan, de noapte sculându-să, au sărutat feciorii şi featele sale şi i-au blagoslovit şi s-au întors la locul său.

Cap 32

Iacov, după ce au văzut îngerii, solii şi daruri la fratele său, Isav, spăimântat triimite şi, cu îngerul luptându-să, şi blagoslovenie şi mutarea numelui, atingându-i vâna coapsei, priimeaşte.

*Jos 48, 16. 1. Iacov *încă s-au dus pre calea carea începusă şi l-au întâmpinat îngerii lui Dumnezeu.
2. Pre carii văzindu-i, au zis: „Tabăra lui Dumnezeu sânt aceştia!" Şi au chemat numele locului aceluia Mahanaim, adecă tabără. |

46v 3. Şi au trimis şi soli înaintea sa la Isav, fratele său, în pământul Seir, în ţinutul Edomului.

4. Şi le-au poruncit lor, zicând: „Aşa grăiţ domnului mieu, Isav: «Aceastea zice fratele tău, Iacov: ‚La Lavan am nimearnicit şi am fost până într-această zi.

5. Am boi şi asini şi oi şi sluj şi slujnice şi acum trimeţu solie la domnul mieu, să aflu har înaintea ta’»”.

6. Şi s-au întors solii la Iacov, zicând: „Venit-am la Isav, fratele tău şi iată, grăbeaşte întru-ntimpinarea ta cu patru sute de bărbaţ”.

7. Temutu-s-au Iacov foarte şi, spământându-să, au împărţit norodul care era cu sine, şi turmele şi oile şi boii şi cămilele, în doao turme,

8. Zicând: „De va veni Isav la o turmă şi o va lovi, altă turmă, carea s-au lăsat, să va mântui”.

9. Şi au zis Iacov: „Dumnezeul tătănea-mieu, Avraam, şi Dumnezeul tătâne-mieu, Isaac, Doamne, Carele mi-ai zis: «Întoarce-te la pământul tău şi la locul naşterii tale şi bine ţ-oi face ţie!»,

10. Mai mic sânt decât toate milele Tale şi decât adevărul Tău, carele l-ai plinit slujii Tale. Cu toiagul mieu am trecut Iordanul acesta şi acum cu doao turme mă întorc.

11. Scoate-mă din mâna frate-mieu, Isav, că foarte mă tem de el, ca nu doară, venind, să lovască muma cu fiii.

12. Tu ai grăit că bine-m vei face şi vei lăţi sămânţa mea ca năsipul mării, carele pentru mulţimea nu să poate număra”.

13. Şi dormind acolo noaptea aceea, au despărţit din ceale care avea daruri lui Isav, fratelui său, ||

47r 14. Capre doao sute, ţapi doaozăci, oi doao sute şi berbeci doaozăci,

15. Cămile fătate, cu mânzii săi, treizeci, vaci patruzăci şi tauri doaozăci, asini doaozăci şi mânzii lor zece.

16. Şi au triimis prin mânile slujilor sale fieştecare turmă de osebi şi au zis copiilor săi: „Meargeţi înaintea mea şi fie despărţire între turmă şi între turmă.”

17. Şi au poruncit celui dintâi, zicând: „De te va întâmpina frate-mieu, Isav, şi te va întreba a cui eşti sau încătro meargi, sau a cui sânt acestea care le petreci,

18. Vei răspunde: „A slujii tale, Iacov; daruri au tremis domnului mieu, Isav; şi el după noi vine”.

19. Aşijderea au dat porunci al doilea şi al triile şi tuturor carii petrecea turmeale, zicând: „Cu aceleaş cuvinte veţi grăi cătră Isav, când îl veţ afla.

20. Şi veţi adaoge: «Şi el, sluga ta, Iacov, calea noastră urmează, că au zis: ‚L-oi măngăia cu darurile care merg înainte, şi după aceaea l-oi vedea, doară să va milostivi mie’»”.

21. Şi au mers înaintea lui darurile, iară el au rămas noaptea aceea în tabără.

22. Şi sculându-să devreame, luat-au amândoao muierile sale şi atâtea slujnicile, cu unsprăzece feciori, şi au trecut vadul Iacov.

23. Şi trecând toate ale sale,

24. Au rămas singur. Şi iată, un bărbat să lupta cu el până demineaţa.

25. Carele văzând că nu-l poate învinge, i-au lovit vâna coapsei, şi îndată s-au veştezit.

26. Şi au zis cătră dânsul: „Slobozi-Mă, că s-au răvărsat zorile!” Răspuns-au: „Nu Te voi slobozi, de nu mă vei blagoslovi!”

27. Zis-au dară: „Ce nume ai?” Răspuns-au: „Iacov”.

28. Iară el: „Nicidecum – zice – Iacov să va chema numele tău, ci Israil, că de ai fost
47v tare împrotiva lui Dumnezeu, | cu cât mai mult vei birui împrotiva oamenilor?”

29. Întrebatu-L-au Iacov: „Spune-mi cu ce nume Te chemi?” Răspuns-au: „Căci cerci numele Mieu?” Şi l-au blagoslovit într-acelaş loc.

30. Şi au chemat Iacov numele locului aceluia Fanuil, zicând: „Văzut-am pre Dumnezeu faţă la faţă şi s-au mântuit sufletul mieu”.

31. Şi i s-au răsărit îndată soarele, după ce au trecut Fanuil, iară el şchiopa cu piciorul.

32. Pentru care pricină nu mâncă vâna feciorii lui Israil, carea s-au veştezit în coapsa lui Iacov, până într-această zi, pentru că i-au atins văna coapsei şi au amurţit.

Cap 33

Iacov de la Isav, întâmpinându-l bine să cuprinde şi de-abiia îl face să priimească darurile şi acasă să să întoarcă. Şi aşea Iacov de la sine slobozindu-l, în Socoth întâiu, după

aceaea în Salim meargând, o parte de loc cumpără. Şi după ce au înfipt corturile, rădică oltariu.

1. Şi rădicându-ş Iacov ochii, văzut-au pre Isav venind, şi cu el bărbaţ patru sute. Şi au despărţit pre feciorii Liei şi Rahil şi amânduror slujnicelor.
2. Şi au pus amăndoao slujnicele şi pruncii lor întâi, iară pre Liia şi pre feciorii ei în locul al doilea, iară Rahil şi Iosif mai pre urmă.
3. Şi el, purcezind, i s-au închinat de şepte ori cu faţa la pământ, până s-au apropiat fratele lui.
4. Şi alergând Isav întru-ntâmpinarea fratelui său, l-au îmbrăţişat şi, strângându-i grumazul şi sărutându-l, au plâns.
5. Şi rădicând ochii, au văzut muierile şi pruncii lor şi au zis: „Ce-s aceştia şi de sânt de-ai tăi?" Răspuns-au: „Mititeii sânt, carii mi-au dat Dumnezeu slujii tale".
6. Şi apropiindu-să slujnicile şi feciorii lor, s-au închinat.
7. Venit-au şi Liia cu pruncii săi şi, închinându-să || aseaminea, mai pre urmă Iosif şi 48r
Rahil i s-au închinat.
8. Şi au zis Isav: „Ce turme sânt aceastea care le-am întâlnit?" Răspuns-au: „Să aflu har înaintea ta, domnul mieu".
9. Iară el au zis: „Am prea multe, fratele mieu! Fie ale tale ţie!"
10. Şi au zis Iacov: „Nu aşa, rogu-mă, ci de am găsit har în ochii tăi, priimeaşte puţin dar din mânile meale, că aşa am văzut faţa ta, ca cum aş fi văzut faţa lui Dumnezeu. Fii mie milostiv,
11. Şi priimeaşte blagosloveniia carea ţ-am adus şi carea mi-au dat mie Dmnezeu, dăruind toate". De-abiia silindu-l, frate-său priimindu-le,
12. Au zis: „Să meargem împreună şi ţ-oi fi soţie în drumul tău!"
13. Şi au zis Iacov: „Ştii, domnul mieu, că am tineri mititei şi oi şi boi şi vaci fătate cu mine, carele de le voi sili mai mult a umbla, or muri într-o zi toate turmele.
14. Meargă domnul mieu înaintea slujii sale şi eu oi urma încet urmele lui, precum oi vedea că pot mititeii mei, până oi veni la domnul mieu, în Seir".
15. Răspuns-au Isav: „Rogu-te, încai din norodul care este cu mine să rămâie soţii drumului tău!" „Nu este de lipsă – zice – numai aceasta mi-i de lipsă, să aflu har înaintea ta, domnul mieu".
16. Şi s-au întors într-acea zi Isav pre calea carea venise, în Seir.
17. Şi Iacov au venit în Socoth, unde, zidind casă şi figând corturile, au chemat numele locului aceluia Socoth, adecă corturi.
18. Şi au trecut în Salim, cetatea sihemitelor, carea este în pământul Hanaan, după ce s-au întors | din Mesopotamia Siriii, şi au lăcuit aproape de cetate. 48v
19. Şi au cumpărat o parte de loc în carele au fost înfipt corturile, de la feciorii lui Hemor, tatăl lui Sihim, cu o sută de miei.
20. Şi, rădicând acolo oltariu, au chemat preste el pre Cel Tare, Dumnezeul lui Israil.

Cap 34

Pentru răpirea şi pângărirea Dinei de Sihem, feciorul căpeteniii sihemitenilor, sihemitenii, întâi tâiaţ împrejur de Simeon şi Levi, fraţii Dinei, să ucig şi de ceiaalalţi feciorii lui Iacov cetatea lor să pustieşte. Pentru aceaea Simeon şi Levi de la tată-său să înfruntă.

1 Şi au ieşit Dina, fata Liei, să vază muierile ţinutului aceluia.
2 Carea vâzindu-o Sihem, feciorul lui Hemor heveul, căpetenia ţinutului aceluia, o au iubit şi o au răpit şi au dormit cu ea, cu putearea supuind vergura.
3. Şi s-au lipit sufletul lui de ea şi, tristă fiind, o au mângâiat cu blândeaţe.
4. Şi mergând la Hemor, tatăl său, „Ia – zice – mie fecioara aceasta muiare!"
5. Carea auzând Iacov, depărtaţ fiind feciorii şi în păşunea dobitoacelor cuprinşi, au tăcut până ar veni.
6. Şi ieşind Hemor, tatăl lui Sihem, să grăiască către Iacov,
7. Iată, feciorii lui vinea din câmp şi, auzind ce să întâmplase, s-au mâniiat foarte pentru că lucru urât au fost făcut în Israil şi, pângărind fecioara lui Iacov, lucru necuvios au fost lucrat.
49r 8. Şi au grăit Hemor către dânşii: „Sufletul lui Sihem, | | fiiului mieu, s-au lipit de fecioara voastră. Daţi-o lui muiare!
9. Şi să ne împreunăm căsătoriile: daţi-ne noao fecioarele voastre şi luaţ fecioarele noastre.
10. Şi lăcuiţ cu noi. Pământul supt putearea voastră este, lucraţi-l, neguţătoriţ şi-l stăpâniţ".
11. Ce şi Sihem către tatăl şi către fraţii ei au zis: „Să aflu har înaintea voastră şi orice veţ aşeza, oi da.
12. Sporiţ zeastrea şi daruri cereţ, şi bucuros oi da ce veţi ceare, numai daţi-mi prunca aceasta muiare".
13. Răspuns-au feciorii lui Iacov lui Sihem şi tătânea-său cu vicleşug, arzind pentru pângărirea soru-sa:
14. „Nu putem face ce cereţ, nici a da sora noastră omului netâiat împrejur, că nevreadnic şi cumplit iaste la noi aceasta.
15. Ce într-aceasta ne vom putea aşeza împreună, de veţi vrea să fiţ aseaminea noao şi să să taie împrejur toată partea bărbătească.
16. Atunce om da şi om lua împrumut featele voastre şi a noastre; şi om lăcui cu voi şi om fi un norod.
17. Iară de nu veţ vrea a vă tâia împrejur, om lua fata noastră şi ne vom duce".
18. Plăcut-au lui Hemor pofta lor, şi lui Sihem, feciorului său.
19. Nici au întârziiat tânărul a plini îndată ce să cerea, că iubiia cocoana foarte şi el era cinstit în toată casa tătânea-său.
20. Şi întrând în cetate, au grăit către norod:
21. „Oamenii aceştia păciuiţ sânt şi vreau a lăcui cu noi. Neguţătorească pre pământ şi-l lucre, carele mare fiind şi lat, de lucrători îi lipsă. Featele lor le vom lua muiari şi a noastre le vom da.
49v 22. Una este carea împiedecă atăta bine: de ne vom | tăia împrejur bărbaţii noştri, leagea neamului urmând,
23. Şi averile lor şi dobitoacele şi toate care biruiesc a noastre or fi, numai într-aceasta să le aşezem; şi lăcuind împreună, un norod om face".
24. Şi au priimit toţ, tăindu-să împrejur bărbaţii.
25. Şi iată, a treia zi, cându-i mai grea durearea ranii, luând doi feciori a lui Iacov, Simion şi Levi, fraţii Dinei, sabiile, au întrat cutezând în cetate *şi, ucigând toţ bărbaţii, *Jos 49, 6.
26. Pre Hemor şi pre Sihem aşijderea i-au ucis, luând pre Dina, soru-sa, din casa lui Sihem.
27. Carii ieşind, au năvălit preste ucişi ceiaalalţi feciori ai lui Iacov şi au prădat cetatea, spre izbânda pângăririi,
28. Oile lor şi ciurdele şi asinii şi toate pustiind care era în căsi şi în câmpuri.
29. Şi pruncii şi muiarile lor le-au dus roabe.
30. Carele sumeţeaşte făcute fiind, Iacov au zis către Simeon şi Levi: „Turburatu-m-aţ şi urât m-aţ făcut hananeilor şi ferezeilor, lăcuitorilor pământului acestuia! Noi puţini sântem; ei, adunaţ, ne vor bate şi mă voi şterge eu şi casa mea".
31. Răspuns-au: „Au doară ca cu o curvă trăbuia rău să să slujască cu sora noastră?"

Cap 35

După ce au îngropat Iacov lângă Sihim idolii caznicilor săi, din porunca Domnului să suie în Vifthil, unde, zidind oltariu Domnului, jertvuieşte şi cu noao arătarea lui Dumnezeu să întăreaşte. Devora moare. Veniamin, cu moartea măne-sa, Rahil, să naşte. || Ruvim 50r
cu Vala să pângăreaşte. Feciorii lui Iacov să numără, a căruia tatăl, Isaac, moare.

1. Intr-aceasta au grăit Dumnezeu cătră Iacov: „Scoală, suie-te în Vifthil şi
*Sus 28, 13. lăcuiaşte acolo! Şi fă oltariu lui Dumnezeu carele *ţ-am arătat când fugeai de Isav, fratele tău!”
2. Iară Iacov, chemând toată casa sa, au zis: „Lepădaţ dumnezeii cei streini carii sânt în mijlocul vostru şi vă curăţiţ şi să curăţiţ veşmintele voastre.
3. Sculaţi-vă şi să meargem în Vithil, să facem acolo oltariu lui Dumnezeu, Carele m-au ascultat în zioa năcazului mieu şi au fost soţie călătoriii meale”.
4. Şi i-au dat lui toţ dumnezeii cei streini pre cari-i avea, şi cerceii carii era în urechile lor. Şi el le-au îngropat supt terevinthul care este după cetatea Sihimului.
5. Şi purcezând, groaza lui Dumnezeu au cuprins toate cetăţile prinprejur şi n-au îndrăznit a goni pre aceşti ce să ducea.
6. Şi au venit Iacov în Luza, carea iaste în pământul Hanaan, pre poriclă Vithil, el şi tot norodul cu dânsul.
7. Şi au zidit acolo oltariu şi au chemat numele locului aceluia casa lui Dumnezeu, că
*Sus 28, 13. acolo *i s-au arătat Dumnezeu, fugând de fratele său.
8. Într-aceaea vreame au murit Devora, doica Revecii şi s-au îngropat la poalele lui Vithil, supt un stejear. Şi s-au chemat numele locului aceluia Stejeariul Plânsului.
9. Şi s-au arătat iarăş Dumnezeu lui Iacov, după ce s-au întors din Mesopotamia Sirei, şi l-au blagoslovit,
* Sus 32, 28. 10. Zicând: *„Nu te vei chema mai mult Iacov, ci Israil va fi numele tău”. Şi l-au chemat pre el Israil. |
11. Şi i-au zis: „Eu, Dumnezeu Atotputearnicul! Creaşte şi te înmulţeaşte! Limbi şi 50v
noroadele nemurilor din tine or fi. Împăraţ din coapsăle tale vor ieşi.
12. Şi pământul carele am dat lui Avraam şi Isaac l-oi da ţie şi sămînţiii tale după tine”.
13. Şi s-au dus de la el.
14. Iară el au rădicat stâlp de piatră în locul în care i-au fost grăit Dumnezeu, ungând deasupra miresme şi vărsând untdelemn,
15. Şi chemând numele locului aceluia Vithil.
16. Şi ieşind de acolo, au venit în vreamea primăvării la pământul care duce în Efata, în carele născând Rahil,
17. Pentru greotatea naşterii, era aproape de perire. Şi i-au zis moaşa: „Nu te teame, că şi pre acesta îl vei avea fecior!”
18. Şi mai ieşindu-i sufletul de dureare şi apropiindu-să moartea, au chemat numele fiiului său Venoni, adecă Fiiul Durerii Meale. Iară tată-său l-au chemat Veniamin, adecă Fiiul Dreaptii.
19. Şi au murit Rahil şi s-au îngropat în calea carea duce în Efrata; aceasta este Vifleim.
*Jos 48, 7. 20. Şi au rădicat Iacov stâlp pre mormântul ei; *acesta este Stâlpul Mormântului Rahilei până în zioa de acum.
21. Ieşind de acolo, au înfipt cortul după Turnul Turmei.
*Jos 49, 4. 22. *Şi lăcuind în ţinutul acela, s-au dus Ruvim şi au durmit cu Vala, ţiitoarea tătâni-său, care lucru nu s-au tăinuit de el. Şi era fiii lui Iacov doisprăzece.
23. Feciorii Liei: întăiul născut, Ruvim, şi Simeon şi Levi şi Iuda şi Isahar şi Zavolon.
24. Feciorii Rahilei: Iosif şi Veniamin. ||
25. Feciorii Valii, slujnicei Rahilei: Dan şi Nefthali. 51r
26. Feciorii Zelfii, slujnicii Liei: Gad şi Aser. Aceştia sânt feciorii lui Iacov, carii s-au născut lui în Mesopotamia Sirei.
27. Venit-au şi la Isaac, tatăl său, în Mamvri, la cetatea Arvei – aceasta iaste Hevron – în carea au nemernicit Avraam şi Isaac.
28. Şi s-au plinit zilele lui Isaac, ani o sută optzăci.
29. Şi frânt de bătrâneaţe, au murit şi s-au adaos la norodul său, bătrân şi plin de zile, şi l-au îngropat Isav şi Iacov, feciorii săi.

Cap 36

Isav, cu muierile şi pruncii, de la fratele său, Iacov, pentru multă foarte amânduror blagă, să desparte. Rudeniia fiilor lui Isav cu lăcaşele să însămnează.

1. Şi aceaste sânt neamurile lui Isav, acesta este Edom:
2. Isav au luat muieri din featele lui Hanaan: pre Ada, fata lui Eloin etheului, şi Oolivema, fata Anii, fetei lui Seveon heveului,
3. Şi Vasemath, fata lui Izmail, sora lui *Navaioth. *1 Par. 1, 35.
4. Şi au născut Ada pre Elifaz; Vasemath au născut pre Rahuil;
5. Oolivama au născut Iehus şi Ielon şi Core. Aceştia fiii lui Isaav, cari i s-au născut lui în pământul Hanaan.
6. Şi au luat Isav muierile sale şi feciorii şi featele şi tot sufletul casei sale şi averile şi
51v dobitoacele şi toate care putea avea în pământul Hanaan. Şi s-au dus în altă ţară şi | s-au depărtat de la fratele său Iacov,
7. *Că era foarte bogaţ şi nu putea împreună lăcui, nici-i cuprindea pământul nemearniciii *Sus 13, 6.
sale, pentru mulţimea turmelor.
8. *Şi au lăcuit Isav în muntele Seir; acesta iaste Edom. *Ios. 24, 4.
9. Şi aceaste sânt nemurile lui Isav, tatălui Edom, în muntele Seir.
10. Şi aceastea numele fiilor lui: *Elifaz, fiiul Adei, muierii lui Isav, şi Rahuil, fiiul Vasemath, *1 Par. 1, 35.
muierii lui.
11. Şi au fost lui Elifaz fii: Theman, Omar, Sefo şi Gatham şi Chenez.
12. Şi era Thamna, ţiitoarea a lui Elifaz, feciorului Isav, carea i-au născut pre Amalih. Aceştia sânt fiii Adei, muierii lui Isav.
13. Iară fiii Rahuil: Nahath şi Zara, Samma şi Meza. Aceştia fiii Vasemath, muierii lui Isav.
14. Şi aceştia era fiii Oolivei, featei Anei, featei Seveon, muiarii lui Isav, carii i-au născut lui: Iehus şi Elon şi Core.
15. Aceştia povăţuitori a feciorilor Isav, a fiiului Elifaz, întâiului născut Isav: povăţuitori Theman, povăţuitor Omar, povăţuitoriu Sefo, povăţuitoriu Chinez,
16. Povăţuitoriu Core, povăţuitoriu Gathan, povăţuitoriu Amalih. Aceştia feciorii lui Elifaz, în pământul Edom, şi aceştea feciorii Adei.
17. Şi aceştia feciorii Rahuil, a fiiului Isav: povăţuitoriu Nahath, povăţuitoriu Zara, povăţuitoriu Samma, povăţuitoriu Meza. Şi aceştia povăţuitori a lui Rahuil în pământul Edomului; aceştia feciorii Vasemath, a muierii lui Isav. ||
52r 18. Iară aceştia feciorii Oolivama, a muierii lui Isav: povăţuitori Iehog, povăţuitor Ielon, povăţuitor Core. Aceştia povăţuitorii Oolivamei, featei Anei, muierii lui Isav.
19. Aceştia sânt feciorii lui Isav şi aceştia povăţuitorii lor. El este Edom.
20. *Aceştia sânt feciorii Seir Horrei, lăcuitorii pământului: Lotan şi Soval şi Seveon şi Ana, *1 Par. 1, 38.
21. Şi Dison şi Eser şi Disan; aceştia povăţuitorii lui Horrei, feciorului Seir, în pământul Edom.
22. Şi au fost feciorii lui Lotan: Hori şi Heman. Şi era sora lui Lotan, Thamna.
23. Şi aceştia feciorii lui Soval: Alvan şi Manahat şi Eval şi Sefo şi Onam.
24. Şi aceştia feciorii lui Seveon: Aia şi Ana. Acesta este Ana, carele au aflat ape calde în pustie, când păştea asinii lui Seveon, tătâne-său.
25. Şi au avut fecior Dison, şi fată Oolivama.
26. Şi aceştia feciorii lui Dison: Hamdan şi Esevan şi Iethran şi Haran.
27. Şi aceştia feciorii lui Eser: Valaan şi Zavan şi Acan.
28. Şi au avut Disan feciori pre Hus şi Arama.
29. Aceştia povăţuitorii horeilor: povăţuitoriu Lotan, povăţuitoriu Soval, povăţuitoriu Seveon, povăţuitoriu Ana,
30. Povăţuitoriu Dison, povăţuitoriu Eser, povăţuitoriu Disan. Aceştia povăţuitorii horeilor carii au stăpânit în pământul Seir.
31. Iară împăraţii carii au împărăţit în pământul Edom, mai înaintea de ce ar avea împărat feciorii lui Israil, au fost aceştia: |
52v 32. Vela, feciorul lui Vior; şi numele cetăţii lui, Denava.
33. Şi au murit Vela şi au împărăţit după el Iovav, feciorul Zarei din Vosra.
34. Şi murind Iovav, au stăpânit după el Husa, din pământul themanilor.
35. Şi murind acesta, au stăpânit după el Adad, feciorul lui Vadad, carele au bătut pre Madian în ţinutul Moav; şi numele cetăţii aceia, Avith.
36. Şi murind Adad, au stăpânit după el Semla de la Masreca.

37. Murind şi acesta, au stăpânit după el Saul, din râul Rohovoth.
38. Trecând şi acesta, au urmat întru împărăţie Valanan, feciorul lui Ahovor.
39. Şi murind acesta, au stăpânit după el Adar; şi numele cetăţii aceiia, Fau. Şi să chema muierea lui Meetavil, fata Matred, featii Mezaav.
40. Aceastea, dară, sânt numele povăţuitorilor lui Isav, în neamurile şi locurile şi numirile sale: povăţuitoriu Thamna, povăţuitoriu Alva, povăţuitoriu Iethieth,
41. Povăţuitoriu Oolivama, povăţuitoriu Ela, povăţuitoriu Finon,
42. Povăţuitoriu Chinez, povăţuitoriu Theman, povăţuitoriu Mavsar,
43. Povăţuitoriu Magdiil, povăţuitoriu Hiram. Aceştia povăţuitorii lui Edom, lăcuitori în pământul stăpânirii sale. Acesta este Isav, tatăl idumeilor. ||

Cap 37

53r

Iosif pre fraţii săi la tatâ-său pâreaşte şi, povestind văzutele visuri, pizma fraţilor spre sine aprinde. Pentru aceea, vrând ei întâi a-l ucide, din sfatul lui Ruvin întâi în jgheab săc să arunce. După aceea, neştiind Ruvin, izmailtenilor să vinde; şi de tată-său, gândind că l-au ucis fiara, să plânge. Într-aceea, Iosif în Eghipet lui Putifar să vinde.

1. Şi au lăcuit Iacov în pământul Hanaan, în carele tată-său au nemearnicit.
2. Şi acœastea sânt neamurile lui: Iosif, fiind de şasăsprăzece ani, păştea turma cu fraţii săi, încă prunc, şi era cu feciorii Valei şi a Zelfei, muierilor tătânea-său; şi au pârât pre fraţii săi de foarte rea greşală câtră tată-său.
3. Iară Israil iubea pre Iosif mai mult decât pre toţ fiii săi, pentru că în bătrâneaţă l-au fost născut şi i-au făcut haină pestriţă.
4. Şi văzând fraţii lui că-l iubeaşte tată-său mai mult decât pre toţ fiii, l-au urât. Nici-i putea lui ceva păciuit grăi.
5. Şi s-au întâmplat de ş-au spus visul fraţilor săi, care pricină au fost sămânţă de mai mare urăciune.
6. Şi au zis câtră dânşii: „Ascultaţ visul mieu carele am văzut.
7. Mi să părea că leagam znopi în câmp şi ca când s-ar scula znopul mieu şi ar sta, şi znopii voştri, împregiur stând, s-ar închina znopului mieu”. |
8. Răspuns-au fraţii lui: „Au doară împăratul nostru vei fi sau ne vom supune stăpânirii 53v
tale?” Această, dară, pricina visurilor şi a cuvintelor, pizmei şi urăciunei au dat iască.
9. Şi alt visu au văzut, carele spuindu-l fraţilor, au zis: „Văzut-am prin somn ca cum soarele şi luna şi doaosprăzece steale s-ar închina mie”.
10. Carele spuindu-l tătâne-său şi fraţilor, l-au certat tată-său şi au zis: „Ce visu-i acesta ce ai văzut? Au doară eu şi mumă-ta şi fraţii tăi ne vom închina ţie pre pământ?”
11. Şi pizmuia fraţii săi, iară tată-său, tăcând, cugeta lucrul.
12. Şi zăbovindu-să fraţii lui în paşterea turmelor tătâne-său, în Sihim,
13. Au zis cătră dânsul Israil: „Fraţii tăi pasc oile în Sihim. Vino, te voi triimite la ei”. Carele răspunzind:
14. „Iată eu!”, zis-au lui: „Meargi şi vezi de sânt toate norocite despre fraţii tăi şi despre dobitoace şi-mi vesteaşte ce să lucră!” Trimis din valea Hevron, au venit în Sihem.
15. Şi l-au aflat un om rătăcind în câmp şi l-au întrebat ce ar cerca.
16. Iară el au răspuns: „Fraţii miei cerc. Spune-m unde pasc turmele?”
17. Şi i-au zis omul: „S-au depărtat din locul acesta şi i-am auzit zicând: „Să meargem în Dothaim!” Mears-au, dară, Iosif după fra||ţii săi şi i-au aflat în Dothaim. 54r
18. Carii, văzându-l departe, până să apropiia la ei, au socotit a-l ucide.
19. Şi grăia împreună: „Iată, cel ce visază vine!
20. Veniţ să-l ucidem şi să-l aruncăm în jgheabul cel vechiu şi om zice: O fiară rea l-au mâncat. Şi atunci să va arăta ce-i folosesc visurile sale!”
*Jos 42, 22. 21. *Şi auzând aceasta Ruvim, să sărguia a-l mântui din mânile lor şi zicea:
22. „Nu ucideţ sufletul lui, nici vărsaţ sângele, ce-l aruncaţ în jgheabul acesta carele iaste în pustie şi vă ţineţ mânile voastre nevinovate!” Iară aceasta zicea vrând a-l apuca din mânile lor şi a-l da tătâne-său.
23. Şi îndată, cum au sosit la fraţii săi, l-au golit de haina cea lungă şi pistriţă,
24. Şi l-au aruncat în jgheabul cel vechiu, carele nu avea apă.
25. Şi şezind să mânce pâne, au văzut nişte izmailiteani călători vinind din Galaad, şi cămilele lor purtând aromate şi răşină şi stactim în Eghipet.

26. Şi au zis Iuda fraţilor săi: „Ce ne foloseaşte de vom ucide fratele nostru şi om tăinui sângele lui?
27. Mai bine iaste să-l vindem izmaelitenilor, şi mânile noastre să nu să pângărească, că fratele şi trupul nostru iaste”. Şi s-au aşezat fraţii în cuvintele lui.
54v 28. *Şi trecând neguţătorii madianiteani, scoţându-l din jgheab, l-au vândut izmailiteni|lor cu doaozeci de arginţ; carii l-au dus în Eghipet. *Înțelep. 10, 13.
29. Şi întorcându-să Ruvim la jgheab, n-au aflat pruncul.
30. Şi rumpându-ş hainele, mărgând la fraţii săi, au zis: „Pruncul nu să află! Şi eu încătro oi mearge?”
31. Şi au luat haina lui şi în sângele iedului carele ucisesă o au întins,
32. Trimiţând carii să o ducă la tată-său şi să zică: „Aceasta o am găsit. Vezi de iaste îmbrăcămintea fiiului tău, au nu!”
33. Carea cunoscând-o tatăl, au zis: „Îmbrăcămintea fiiului mieu este! Fiară cumplită l-au mâncat, fiara au îmbucat pre Iosif!”
34. Şi, rumpându-ş hainele, s-au îmbrăcat cu tărsână, tânguindu-ş fiiul multă vreame.
35. Şi, adunându-să toţ fiii lui să mângâie durearea tătânea-său, n-au vrut a priimi mângâiare, ci au zis: „Pogorî-mă-voi la fiiul mieu, în ceale dedesupt, tânguindu-mă!” Şi rămâind el în plângere,
36. Madianiteanii au vândut pre Iosif în Eghipet, lui Putifar, famenului lui Faraon, voievodului oastei.

Cap 38

Iuda, din muierea hananiancă trei fii dobândind, pre cel dintâi şi apoi pre al doile cu Thamar i-au împreunat. Carii murind, pre ea, neştiind, în loc de curvă o cunoaşte, din carea împreunare Fares şi Zaram să nasc.

1. Într-aceaeaş vreame pogorând Iuda de la fraţii săi, s-au abătut la un om odolamitean, pe nume Hiram.
2. *Şi au văzut acolo fata omului hananeu, pe nume Sue, şi, luând-o muiare, au întrat la dânsa. || *1Par. 2,3.
55r 3. Carea au zămislit şi au au născut fiiu şi au chemat numele lui Her.
[4]. *Şi iarăş zămislind şi născând fiiu, l-au chemat Onan. *Num. 26, 19.
5. Şi al triilea au născut, carele l-au chemat Sela, după a căruia naştere au încetat a mai naşte.
6. Şi au dat Iuda lui Her, întâiului născut, muiare pre nume Thamar.
7. *Şi au fost Her, întâi născutul Iudei, viclean înaintea Domnului, şi de la El s-au ucis. *Num. 26, 19.
8. Şi au zis Iuda către Onan, fiiul său: „Întră la muiarea frăţinea-tău şi te împreună cu ea, să deştepţ sămânţa frăţine-tău!”

9. El, ştiind că nu lui i să nasc fii, întrând la muierea frăţine-său, sămânţa o au vărsat pre pământ, să nu să nască fii supt numele frăţine-său.

10. Şi pentru aceea l-au bătut Dumnezeu, că lucru necurat făcea.

11. Pentru aceea au zis Iuda cătră Thamar, noru-sa: „Fii văduvă în casa tătâni-tău până va creaşte Sella, fiiul mieu”. Că să temea să nu moară şi el, ca fraţii lui. Carea s-au dus şi au lăcuit în casa tătâni-său.

12. Şi trecând multe zile, au murit fata Sue, muierea Iudei, carele, luând după plângere măngăiare, să suia la tunzătorii oilor sale, el şi Hiras, păstoriul turmei, odolamiteanul, în Thamna.

13. Şi au înţăles Thamar că socrul ei s-ar fi suind în Thamna, la tunderea oilor. |

14. Carea, dezbrăcând hainele văduvirii, au luat thănistra şi, schimbând veşmintele, au 55v
şezut în despărţirea drumului carea duce în Thamna, pentru că au fost crescut Sela şi nu l-au fost dobăndit bărbat.

15. Carea văzând-o Iuda, i s-au prepus a fi curvă, că-ş acoperisă faţa sa, să nu să cunoască.

16. Şi, întrând la dânsa, au zis: „Slobozi-mă să mă împreun cu tine!”, că nu ştiia că-i noru-sa. Carea răspunzind: „Ce-m vei da să te slujeşti cu împreunarea mea?”

17. „Ţ-oi trimite – au zis – un ied din turme”. Şi iarăş zicând ea: „Oi suferi ce vreai, de-m vei da arvună până vei trimite ce făgăduieşti”.

18. Iară Iuda: „Ce ţi-i voia să-ţi dau pentru arvună?” Răspuns-au: „Inelul tău şi covrigul şi toiagul care ţii în mână”. Şi la o împreunare au zămislit muierea.

19. Şi sculându-să, s-au dus; şi dezbrăcând îmbrăcămintea carea luasă, s-au îmbrăcat cu hainele văduvirii.

20. Şi au trimis Iuda iedul prin păstoriul său, odolamiteanul, să ia zălogul care au fost dat muiarii. Carele neaflând-o,

21. Au întrebat oamenii locului aceluie: „Unde-i muiare carea şedea în calea îndoită?” Răspunzând toţi: „N-au fost în locul acesta curvă!”,

22. S-au întors la Iuda şi i-au zis: „Nu o am aflat, || ce şi oamenii locului aceluia mi-au 56r
zis niciodată a fi văzut acolo curvă”.

23. Zis-au Iuda: „Fie ei! Adevărat, nu ne poate părî de minciună. Eu am trimis iedul carele i-am făgăduit şi tu nu o ai aflat”.

24. Şi iată, după trei luni au vestit Iudei, zicând: „Curvit-au Thamar, noru-ta, şi să vede păntecele ei crescând!” Şi au zis Iuda: „Scoateţi-o, să să arză!”

25. Carea, ducându-să la perire, au trimis la socru-său zicând: „Din bărbatul a căruie sânt acestea am zămislit. Cunoaşte a cui iaste inelul şi covrigul şi toiagul!”

26. Carele, cunoscând darurile, au zis: „Mai dreaptă este decât mine, pentru că nu o am dat feciorului mieu, Sela!” Însă după aceea nu o au mai cunoscut.

*Math. 1, 3. 27. *Şi apropiindu-să naşterea, s-au arătat gemini în pântece. Şi togma născând, unul au scos mâna, în carea moaşea au legat sămn roşiu, zicând:

28. „Acesta va ieşi întâi”.

29. Iară el trăgând îndărăpt mâna, au ieşit altul. Şi au zis muiare: „Că ce s-au împărţit pentru tine părеatele?” Şi pentru aceasta pricină au chemat numele lui Fares.

30. *După aceaea au ieşit fratele lui, într-a căruia mână era roşaţa, pre carele l-au chemat Zara. | *1 Par. 2, 4.

56v **Cap 39**

Petrecând norocit Iosif la stăpânu-său Putifar, şi lui bine plăcându-i, toată îi chivernisea familia. Nesocotind de multe ori pre stăpână-sa, carea îl poftea la împreunare, să păreaşte la domnul său şi în temniţă să triimite, unde înaintea temnicеariului har dobăndeşte, de la carele grijea tuturor legaţilor priimeaşte.

1. Iosif, dară, s-au dus în Eghipet şi l-au cumpărat Putifar, famenul lui Faraon, căpitanul oastei, om eghiptean, din mâna izmailitenilor de la carii s-au fost dus.
2. Şi au fost Domnul cu dânsul, şi era bărbat întru toate norocit lucrând; şi au lăcuit în casa stăpânului său,
3. Carele foarte bine au fost cunoscut a fi Domnul cu dânsul şi toate care făcea de la Dânsul a să îndrepta în mâna lui.
4. Şi au aflat Iosif har înaintea stăpânu-său şi slujiia lui, de la carele preste toţ fiind rânduit, oblăduia casa şieş încrezută şi toate care-i era date.
5. Şi au blagoslovit Domnul casa eghipteanului pentru Iosif şi au înmulţit aşa în casă, precum în câmpuri, toată avearea lui.
6. Nici altăceva ştiia, fără pânea cu carea să hrănea. Şi era Iosif frumos la faţă şi împodobit la vedeare.
7. Deci, după multe zile, ş-au aruncat stăpână-sa ochii săi spre Iosif şi au zis: „Dormi cu mine!”

57r 8. Carele nicicum priimind lucrul necurat, au zis | | cătră dânsa: „Iată, domnul mieu toate încrezându-le mie, nu ştie ce are în casa sa.

9. Nici este ceva să nu fie supt putearea mea sau să nu-m fie încredinţat, numai tu, carea muiarea lui eşti. Cum, dară, oi putea face această răotate şi a păcătui împrotiva domnului mieu?”

10. Cu aceaste cuvinte în toate zilele şi muiarea supăra tânărul, şi el tăgăduia preacurviia.

11. Şi s-au întâmplat într-o zi lui Iosif a întra în casă şi oarece lucru fără mărturii a face.

12. Şi ea, apucând tivitura văjmântului lui, au zis: „Dormi cu mine!” Carele, lăsind în mâna ei platoşa, au fugit şi au ieşit afară.

13. Şi văzind muiarea haina în mânile sale şi pre sineş a fi nesocotită,

14. Au chemat la sine oamenii casii sale şi au zis cătră dânşii: „Iată, aţ adus înlăuntru bărbat ovreu să ne bajocorească! Întrat-au la mine să să împreune cu mine. Şi strigând eu,

15. Şi auzind glasul mieu, au lăsat platoşa carea ţineam şi au fugit afară”.

16. Deci pentru mărturiia credinţei, platoşea carea ţinea o au arătat bărbatului înturnându-să acasă,
17. Şi au zis: „Întrat-au la mine sluga, ovreaul | carele l-ai adus, să mă bajocorească. 57v
18. Şi auzindu-mă strâgând, au lăsat platoşea carea ţineam şi au fugit afară”.
19. Aceastea auzind domnul şi preacrezind cuvintelor muierii, s-au mâniat foarte.
*Psal. 104, 18. 20. *Şi au triimis pre Iosif în temniţă, în carea să păziia legaţii împăratului, şi era acolo închis.
21. Şi au fost Domnul cu Iosif şi, milostivindu-să, i-au dat har înaintea temniceriului,
22. Carele au dat supt mâna lui toţi legaţii carii să ţinea în pază. Şi orice să făcea, supt dânsul era.
23. Nici cunoştea ceva, toate fiindu-i lui date; că Domnul era cu el şi toate lucrurile lui le îndrepta.

Cap 40

Visurile famenului Putifar în temniţă Iosif tâlcuieşte: altul la slujba dintâi că-l vor întoarce, altul în cruce că-l vor duce prorocească. Care toate în praznicul naşterii lui Faraon s-au plinit.

1. Acestea aşa fiind, întâmplatu-s-au de au păcătuit doi fameni, păharnicul împăratului Eghipetului şi pitariul domnului său.
2. Şi mâniindu-să împotriva lor Faraon (că altul era preste păharnici, altul preste pitari),
3. I-au triimis în temniţa voievodului ostaşilor, în carea era şi Iosif legat.
4. Iară temniceriul i-au dat lui Iosif, carele le || şi slujea. Oarecătăva vreamea trecusă, 58r şi ei în pază să ţinea.
5. Şi au văzut amândoi vis într-o noapte, după tâlcuiale ce li să cuvinea.
6. La carii întrând Iosif dimineaţă şi văzindu-i trişti,

7. I-au întrebat, zicând: „Căci-i mai tristă decât până acuma faţa voastră?”
8. Carii au răspuns: „Vis am văzut şi nu iaste cine să ni-l tâlcuiască”. Şi au zis către dânşii Iosif: „Au nu-i a lui Dumnezeu tâlcuirea? Spuneţi-m ce aţ văzut?”
9. Spus-au cel dintâi, mai-marele păharnicilor, visul său: „Vedeam înaintea mea o viţă,
10. În carea era trei mlădiţă şi crescând încet în lugeri, şi după flori struguri cocându-să.
11. Şi păharul lui Faraon în mâna mea; şi am luat struguri şi am stors în păharul carele ţineam şi am dat păharul lui Faraon”.
12. Răspuns-au Iosif: „Aceasta este tâlcuirea visului: trei mlădiţă, trei zile încă sânt,
13. După carele îş va aduce aminte Faraon de slujba ta şi te va întoarce în treapta dintâi. Şi vei da păharul după slujba ta, precum mai înainte te-ai fost obicinuit a face.
14. Numai adu-ţ aminte de mine când bine va fi ţie şi fă cu mine milă, să zici lui Faraon să mă scoaţă din temniţa aceasta.
15. Că cu furtuşag m-am luat din pământul ovreilor şi aici nevinovat în groapă m-am trimis”.

58v 16. Văzind mai-marele pitarilor că înţelepţeaşte | deslegase visul, au zis: „Şi eu am văzut vis că trei coşuri cu făină aveam pre capul mieu.

17. Şi într-un coş, care era mai ales, purtând toate bucatele care să fac de pitari, şi pasirile mâncând dintr-însul”.

18. Răspuns-au Iosif: „Aceasta iaste tălcuirea visului: trei traiste, trei încă zile sânt,

19. După carele va lua Faraon capul tău şi te va spânzura în cruce şi or rumpe pasările cărnurile tale”.

20. Deci a triia zi era zioa naşterii lui Faraon, carele, făcând mare uspăţu slujitorilor săi, ş-au adus aminte, între mâncări, de mai-marele păharnicilor şi de căpetenia pitarilor.

21. Şi au întors pre altul în locul său, să-i întinză lui păharul.

22. Altul l-au spânzuratu în furcă, dovedindu-să prin găcitură adevărul.

23. Şi măcar norocit întâmplându-să, mai-marele păharnicilor s-au uitat de tâlcuitoriul său.

Cap 41

Visurile lui Faraon de vaci şi de spice nimene putându-le tălcui, unul Iosif le tălcuiaşte şi pentru aceea preste tot Eghipetul să rânduiaşte. Şi din Asineth, de la Faraon dată-i muiare, mai înainte de şapte anii foameţii, doi fii dobândeaşte. După aceaea nerodirea rodirei urmează.

1. După doi ani văzut-au Faraon vis. I să părea că stă pre râu,

2. Din carele ieşiia şepte vaci, frumoasă şi grasă foarte, şi să păştea în locuri adăpăstoase.

59r 3. Şi alte şapte ieşiia din râu, urâte şi mă||crite foarte, şi să păştea în ţărmurile râului, în locuri verzi.

4. Şi au îmbucat pre ceale frumoasă şi grase. Deşteptându-să Faraon,

5. Iară au adormit şi au văzut alt visu: şeapte spice încolţea într-un păiuş, pline şi frumoase,

6. Şi altele iară atâtea spice supţiri şi pălite răsăriia,

7. Îmbucând toată frumseaţea celor dintâi. Deşteptându-să Faraon după odihnă,

8. Şi făcându-să dimineaţă, de spaimă cuprins, au triimis la toţ găcitorii Eghipetului şi la toţ înţălepţii. Şi chemându-i, le-au spus visul; nici era care l-ar tâlcui.

9. Atunci, pre urmă, aducându-ş aminte căpetenia păharnicilor, au zis: „Mărturisescu-mi păcatul mieu!

10. Mâniindu-te, împărate, împrotiva slujilor tale, pre mine şi pre mai-marele pitarilor ai poruncit a ne arunca în temniţa voivodului ostaşilor,

11. Unde, într-o noapte, amândoi am văzut vis vestitoriu celor viitoare.

12. Era acolo un copil ovreu, aceluiaş povăţuitoriului ostaşilor slugă, căruia spuindu-i visurile,

13. Am auzit orice s-au întâmplat după aceea, că eu m-am întors la slujba mea şi cela s-au spânzurat în cruce”.

14. Îndată, din porunca împăratului, scoţind pre Iosif din temniţă, l-au tuns şi, schimbându-i haina, i l-au adus. |

59v 15. Căruia el au zis: „Văzut-am visuri; nici iaste cine să le dezvălească. Carele te-am auzit că înţăleapţeaşte le deascoperi”.

16. Răspuns-au Iosif: „Fără de mine, Dumnezeu va răspunde ceale poruncite lui Faraon”.

17. Şi au spus Faraon ce văzusă: „Mi să părea a sta pre apa râului,

18. Şi şeapte vaci a ieşi din râu, frumoasă foarte şi grasă, carele în păşuni apătoasă să păştea.

19. Şi iată, după aceastea urma alte şepte vaci, atâta de urâte şi de măcrite, cât niciodată am văzut ca acestea în pământul Eghiptului.

20. Carele îmbucând şi mistuind pre cele dintâi,

21. Nici un sâmn de săturare n-au dat, ce cu aseaminea uscăciune şi veştejirie să lâncezea. Deşteptându-mă, iarăş de somn biruit,

22. Am văzut visu: şepte spice încolţiia într-un păiuş, pline şi frumoasă,

23. Şi alte şepte supţiri şi pălite răsăriia din paiu,

24. Carele au îmbucat frumseaţa celor dintâi. Spus-am gâcitorilor visul, şi nimene este cine să-l descopere”.

25. Râspuns-au Iosif: „Visul împăratului unul este; carele Dumnezeu vrea a face, le-au arătat lui Faraon.
26. Şeapte vaci frumoasă şi şeapte spice pline, şepte ani sânt de rodire şi aceeaş putearea visului cuprind.
27. Şi şepte vaci supţiri şi măcrite, care || s-au suit după aceale, şi şepte spice supţiri şi 60r
pălite de vânt, şepte ani sânt de foamete viitoare.
28. Carii într-acesta chip să vor plini:
29. Iată, şepte ani de mare roadă vor veni în tot pământul Eghiptului,
30. După carii or urma alţ şeapte ani de atâta nerodire, cât să va uita toată prisosala trecută, că va mistui foametea tot pământul.
31. Şi mărimea rodirii o va pierde mărimea lipsii.
32. Iară ce ai văzut a doao, de acelaş lucru fiind visul, sămn de întărire este, pentru că iaste cuvântul lui Dumnezeu şi să să plinească mai curund.
33. Acum, dară, caute împăratul om înţăleapt şi ager şi-l rânduiască mai-mare preste pământul Eghiptului,
34. Carele să rânduiască deregători prin toate ţinuturile. Şi a cincea parte de roduri prin şapte ani de rodire,
35. Carii acum vor urma, să adune în grănari şi tot grâul supt biruinţa lui Faraon să să strângă şi să să ţie prin cetăţ,
36. Şi să să gătească pentru viitoarea cea de şepte ani foamete, carea va dosădi Eghipetul, şi să nu să mistuiască pământul pentru lipsa".
37. Plăcut-au lui Faraon sfatul şi tuturor sfetnicilor lui.
38. Şi au grăit cătră dânşii: „Au doară vom putea afla un om ca acesta, carele să fie plin de Duhul Domnului?"
39. Şi au zis cătră Iosif: „Dacă ţ-au arătat Dumnezeu toate care ai grăit, au doară mai înţe|lept şi ţie aseaminea oi putea afla? 60v
*Psal. 104, 21. 40. *Tu vei fi preste casa mea şi de porunca gurii tale tot norodul va asculta; numai cu
1 Mac. 2, 53. unul scaunul împărăţiii te voi întreace".
Fap. 7, 10. 41. Şi iară au zis Faraon cătră Iosif: „Iată, te-am rânduit preste tot pământul Eghipetului!"
42. Şi au luat inelul din mâna sa şi l-au dat în mâna lui şi l-au îmbrăcat cu platoşe de vison, şi în grumazi i-au pus lanţ de aur.
43. Şi l-au făcut a să sui în căruţa sa a dooa, strâgând pristavul să plece toţ jenunchele înaintea lui şi să-l ştie a fi pus mai-mare preste tot pământul Eghiptului.
44. Şi au zis împăratul cătră Iosif: „Eu sânt Faraon! Fără de porunca ta nu va mişca cineva mâna sau piciorul în tot pământul Eghiptului".
45. Şi i-au schimbat numele şi l-au chemat, în limbă eghipteancă, Mântuitoriul Lumii. Şi i-au dat muiare Asineth, fata lui Putifar, preotului din Heliopol. Şi au ieşit Iosif la pământul Eghiptului,
46. (Şi era de treizeci de ani când au stătut înaintea împăratului Faraon.), şi au încunjurat toate ţinuturile Eghiptului.
47. Şi au venit rodirea a şepte ani şi, în znopi culease, holdele s-au adunat la şurile Eghipetului.
48. Şi toată prisosinţa grăului în fieştecare ce||tate s-au adunat. 61r
49. Şi atâta au fost prisosirea grâului, cât s-au asămânat cu năsipul mării şi mulţimea au covârşit măsura.
*Jos 46, 20 şi 48, 20. 50. *Şi s-au născut lui Iosif doi fii mai înainte până a veni foametea, carii i-au născut lui Asineth, fata lui Putifar, preotului din Heliopol.
51. Şi au chemat numele celui întâi născut Manassie, zicând: „Făcutu-m-au Dumnezeu a mă uita de toate ostenealele meale şi de casa tatălui mieu".
52. Şi numele al doilea l-au chemat Efraim, zicând: „A creaşte m-au făcut Dumnezeu în pământul nemerniciii meale".
53. Trecând, dară, şeapte ani de prisosală, carii au fost în Eghipt,
54. Început-au a veni şeapte ani de lipsă, carii i-au fost zis mai înainte Iosif, şi au biruit foametea preste tot pământul.Iară în tot pământul Eghiptului pâne era.
55. Carele flămânzând, au strigat norodul cătră Faraon, hrană cerând; cărora el le-au răspuns : „Duceţi-vă la Iosif şi orice vă va zice el, faceţi!"
56. Şi creştea în toate zilele foametea în tot pământul; şi au deşchis Iosif toate grânarile şi vindea eghipteanilor, că şi pre ei îi supusească foametea.
57. Şi toate ţinuturile veniia în Eghipt să cumpere bucate şi răul lipsei să-l stămpere. |

61v **Cap 42**

Fraţii lui Iosif, silind foametea, în Eghipt a cumpăra bucate de la tată-său triimişi, de la el să cunosc şi vărtos li să grăieşte şi în temniţă să triimit. Mai pe urmă Simeon în legături lăsându-să, să întorc, şi bani în sacul fieştecăruia, una cu grâul, neştiind îi duc.

1. Şi auzind Iacov că s-ar fi vănzând bucate în Eghipt, au zis fiilor săi: „Pentru ce vă leneaviţ?
2. Auzit-am că să vinde grâu în Eghipt. Pogorâţi-vă şi ne cumpăraţ ceale de lipsă, să putem trăi şi să nu ne sfărşim pentru lipsa”.
3. Şi pogorându-să zeace fraţ a lui Iosif să cumpere grâu în Eghipt,
4. Rămâind Veniamin acasă, oprit de Iacov, carele zisese fraţilor lui: „Să nu cumva i să întâmple în drum ceva rău!”
5. Întrat-au în pământul Eghiptului, cu alţii cari mergea să cumpere. Şi era foamete în pământul Hanaan.
6. Şi Iosif era căpetenie în pământul Eghiptului şi precum el vrea, grâul noroadelor să vindea. Şi închinându-i-să fraţii săi,
7. Şi cunoscându-i, ca cătră streini greu le-au grăit, întrebându-i: „De unde aţ venit?” Carii au răspuns: „Din pământul Hanaan, să cumpărăm ceale de lipsă traiului”.
8. Şi măcar cunoscând el fraţii, de la ei n-au fost cunoscut.
9. Şi aducându-şi aminte de visuri care oarecând văzusă, au zis cătră dânşii: „Iscoade
62r || sânteţ! Să vedeţ ceale mai slabe al locului aţ venit”.
10. Carii au zis: „Nu-i aşa, domnule, ce slujile tale au venit să cumpere bucate.
11. Toţi feciori a unui om sântem. Păciuiţi am venit; nici ceva rău meşteşugesc slujile tale”.
12. Cărora el le-au răspuns: „Într-alt chip este: ceale neîntărite a ţinutului acestuia aţ venit a vedea!”
13. Iară ei: „Doisprăzece – au zis – slujile tale, fraţ sântem, feciori a unui om în pământul Hanaan. Cel mai mic cu tatăl nostru este, altul nu trăiaşte”.
14. „Aceasta iaste – au zis – carea am grăit: iscoade sânteţ!
15. Acumuş vă voiu cunoaşte; pre viiaţa lui Faraon, nu veţ ieşi de aici până va veni fratele vostru cel mai mic.
16. Trimiteţ unul dintre voi să-l aducă, iară voi veţ fi în legătură până când să vor lămuri ceale ce aţ zis, de sânt dreapte sau strâmbe. Într-alt chip, pre viaţa lui Faraon, iscoade sânteţ!”
17. Şi i-au dat la pază trei zile.
18. Iară a triia zi, scoţându-i din temniţă, au zis: „Faceţ ce am zis şi veţ trăi, că mă tem de Dumnezeu!
19. De sânteţ păciuiţi, un frate al vostru să să leage în temniţă, iară voi vă duceţ şi purtaţ grâul carele aţ cumpărat la casăle voastre.

*Jos 43, 5. 20. *Şi fratele vostru cel mai mic să-l aduceţi la mine, să pociu cunoaşte cuvintele voastre şi să nu muriţ". Făcut-au precum le zisease. |

21. Şi au grăit unul cătră altul: „Cu vrednicie pătimim aceastea, că am păcătuit împrotiva 62v
fratelui nost, văzând-i strâmtoarea sufletului când ne ruga şi nu l-am ascultat! Pentru aceea au venit asupra noastră această pedeapsă".

*Sus 37, 21. 22. Din carii unul, Ruvin, au zis: „Au nu v-am zis voao *să nu păcătuiţ împrotiva pruncului şi nu m-aţ ascultat? Iată, sângele lui să cearcă!"

23. Şi nu ştia că ar fi Iosif, că prin tălmaciu grăia cătră dânşii.

24. Şi s-au depărtat puţântel şi au plâns. Şi întorcându-să, au grăit cătră dânşii.

25. Şi luând pre Simeon şi legându-l înaintea lor, au poruncit slujilor să umple sacii lor cu grău şi să puie îndrăpt banii fieştecăruia în sacii săi, dându-le şi bucate de cale. Carii au făcut aşa.

26. Iară ei, purtând grăul în asinii săi, au purces.

27. Şi deşchizind unul sacul să dea obroc dobitocului la casa de oaspeţ, văzând banii în gura sacului,

28. Au zis fraţilor săi: „Mi s-au întors banii, iată-i în sac!" Şi amurţiţi şi turburaţ, unii cătră alţii au zis: „Oare ce-i aceasta care ne-au făcut Dumnezeu?"

29. Şi au venit la Iacov, tată-său, în pământul Hanaan şi au spus lui toate care li să întâmplasă, zicând:

30. „Grăitu-ne-au noao domnul pământului ţapân şi i s-au părut a fi noi iscoadele ţărâi. ||

31. Căruia am răspuns: «Păciuiţi sântem, nici o leşuire nu cugetăm! 63r

32. Doisprăzeace fraţi dintr-un tată sântem; unul nu iaste mai mult, cel mai mic cu tatăl nost iaste în pământul Hanaan.»

33. Carele ne-au zis: «Aşa voi cunoaşte că sânteţ păciuiţ: un frate al vostru lăsaţi la mine şi bucate de lipsă caselor voastre luaţi şi vă duceţi.

34. Şi fratele vostru cel mai mic aduceţi-l la mine, să ştiu că nu sânteţ iscoade şi acesta carele să ţine în legături să-l puteţ lua, şi după aceea ce vreaţ a cumpăra să aveţ slobozenie»".

35. După ce au zis aceastea, turnând grăul, fieştecarele au găsit în gura sacilor banii legaţi. Şi înfricoşindu-să împreună toţi,

36. Au zis tatăl, Iacov: „Fără prunci a fi m-aţ făcut: Iosif nu-i mai mult, Simeon să ţine în legătură şi Veniamin îl veţ duce! Spre mine au căzut toate relele aceastea".

37. Căruia au răspuns Ruvin: „Doi fii a miei ucide de nu-l voi aduce ţie. Dă-l în mâna mea şi eu ţi-l voi întoarce".

38. Iară el: „Nu să va pogorî – au zis –fiiul mieu cu voi! Fratele lui au murit şi el sângur au rămas. De i să va întâmpla ceva împotrivă în pământul la care meargeţi, veţi duce căruntele meale cu dureare la iad".

Cap 43

De-abiia au dobândit fraţii lui Iosif de la tată-său ca, întorcându-să în Eghipet |
63v *cu daruri şi cu bani îndoiţ, să ducă pre Veniamin cu sine. Carii chemaţ la uspăţ,*
scoţind pre Simeon din temniţă, împreună să uspătă cu Iosif.

1. Într-aceaea foametea tot pământul îngreoia.
2. Şi sfârşindu-să bucatele din Eghipt aduse, zis-au Iacov cătră feciorii săi: „Întoarceţi-vă şi ne cumpăraţ puţintea hrană!”
3. Răspuns-au Iuda: „Spusu-ne-au noao omul acela supt mărturia jurământului, zicând: «Nu veţ vedea faţa mea de nu veţ aduce cu voi fratele vostru cel mai mic!»
4. Deci de vreai a-l triimite cu noi, om mearge aşijderea şi ţ-om cumpăra ceale de lipsă.
5. Iară de nu vrei, nu ne vom duce, că omul acela, precum de multe ori am zis, ne-au spus zicând: *« Nu veţi vedea faţa mea fără de fratele vostru cel mai mic!»” *Sus 42, 20.
6. Zis-au lor Israil: „Spre ticăloşiia mea aţ făcut aceasta, spuindu-i că şi alt frate aveţi!”
7. Iară ei au răspuns: „Întrebatu-ne-au omul pre rând de seminţia noastră, de trăiaşte tatăl, de avem frate. Şi noi i-am răspuns urmând după ce ne-au întrebat. Au puteam şti ce era să zică: «Aduceţ fratele vostru cu voi!»?”
8. Şi Iuda au zis tătânea-său: „Slobozi pruncul cu mine, să meargem şi să putem trăi, să nu murim noi şi mititeii noştri.
9. *Eu iau pruncul, din mâna mea îl cearcă. De nu-l voi aduce şi nu ţi-l voi întoarce, oi fi vinovat păcatului împrotiva ta toată vreamea. *Jos 44, 32.
10. De n-ar fi mijlocit apestirea, şi a doaoa am fi venit”. ||
64r 11. Deci Israil, tatăl lor, au zis cătră dânşii: „De-i aşa lipsă, faceţi ce vreaţi; luaţ din rodurile ceale mai bune a pământului în vasăle voastre şi duceţ omului daruri, puţăn de răşină şi de miare şi de ştorată şi de ştactis şi de terevithi şi de amigdale.
12. Şi bani îndoiţ duceţ cu voi. Şi aceia carii i-aţi găsit în saci îi duceţi, ca nu cumva din greşală să fie fost.
13. Ce şi fratele vostru luaţi-l şi vă duceţi la om.
14. Iară Dumnezeul mieu Atotputearnicul vi-l facă blând şi să sloboază cu voi fratele vostru, carele ţine, şi pre acest Veniamin. Iară eu ca un lipsit fără prunci oi fi”.
15. Luat-au, dară, bărbaţii daruri şi bani îndoiţ şi pre Veniamin şi s-au pogorât în Eghipt şi au stătut înaintea lui Iosif,
16. Carii el văzându-i, şi Veniamin împreună, au poruncit ispravnicului casei sale, zicând: „Du înlăuntru bărbaţii în casă şi ucide vite şi fă uspăţ, că cu mine or mânca la ameazezi!”
17. Făcut-au el precum i s-au fost poruncit şi au băgat bărbaţii în casă.
18. Şi acolo, spăimântaţi, au zis unii cătră alţii: „Pentru banii carii i-am întors mainte în sacii noştri ne-au băgat, să vearse spre noi osândă şi să ne supuie cu putearea robiii, şi pre noi şi asinii noştri”.
19. Pentru aceea în uşa casii apropiindu-să,
20. De ispravnicul casii au grăit: „Rugămu-ne, domnule, să ne asculţi. *Am fost pogorât mai înainte să cumpărâm bucate. *Sus 42, 3.
21. Carele după ce le-am cumpărat, venind la locul de oaspeţi, am deşchis sacii noştri
64v şi am | aflat banii în gura sacilor, carii acum într-aceeaş măsură i-am întors.
22. Ce şi alt argint am adus, să ne cumpărăm cele de lipsă noao. Nu-i în cunoştinţa noastră cine i-au pus în pungile noastre”.
23. Iară el au răspuns: „Pace voao, nu vă teameaţi! Dumnezeul vostru şi Dumnezeul părinţilor voştri v-au dat comoarele în sacii voştri. Că banii carii mi-aţ dat cunoscuţi eu îi am”. Şi au scos la ei pre Simeon.
24. Şi după ce i-au dus în casă, au adus apă şi ş-au spălat picioarele şi le-au dat notreţ asinilor.
25. Iară ei gătiia darurile până a întra Iosif la prânz, că înţăleseasă că or mânca acolo.
26. Deci întrat-au Iosif în casa sa şi l-au îmbiiat cu daruri, ţiind în mânile sale, şi i s-au închinat cu faţa la pământ.
27. Iară el, blând răspunzându-le, i-au întrebat zicând: „Trăiaşte tatăl vostru, bătrânul de carele mi-aţ fost zis? Încă trăiaşte?”
28. Carii au râspuns: „Sânătos este sluga ta, tatăl nostru, încă trăiaşte”. Şi, plecându-să, i s-au închinat.

29. Şi râdicând Iosif ochii, au văzut pre Veniamin, fratele său cel de un pântece, şi au zis: „Acesta este fratele vostru cel mic de carele mi-aţ fost zis?" Şi iarăş: „Dumnezeu – zice – să-ţ fie milostiv, fiiul mieu!"

30. Şi au grăbit, că să mişcasă ceale dinlăuntrul lui spre frate-său şi-i ieşiia lacrămile. Şi întrând în cămară, au plâns. ||

31. Şi iarăşi, deacă ş-au spălat faţa, ieşind, s-au contenit şi au zis: „Puneţi pâni!" 65r

32. Carele puindu-să, de osăbi lui Iosif şi de osebi fraţilor şi eghipteanilor carii mânca împreună de osebi (că nu-i slobod eghipteanilor a mânca cu ovreaii şi li să părea a fi pângărit acel fealiu de ospăţu),

33. Au şezut înaintea lui cei întâi născuţi, după naşterea sa, şi cel mai mic după vârsta sa. Şi să mira foarte,

34. Luând părţile care luase de la el. Şi partea cea mai mare s-au venit lui Veniamin, aşea cât cu cinci părţi prisosea. Şi au beut şi s-au veselit cu dânsul.

Cap 44

Iosif porunceaşte să ascundă păharul său în sacul lui Veniamin. Şi găsindu-l, chemând îndărăpt din cale fraţii pentru furtişag, îi giudecă. Şi Iuda pentru Veniamin pre sine spre robie să dă.

1. Şi au poruncit Iosif ispravnicului casei sale, zicând: „Umple sacii lor de grâu cât pot ţinea şi pune banii fieştecărora în vărful sacului.

2. Iară păharul mieu cel de argint şi preţul grâului pune-l în gura sacului celui mai tânăr. Şi au fost aşa.

3. Şi răsărind dimineaţa, i-au slobozit cu asinii săi.

4. Şi ieşind din cetate şi depărtându-să puţintel, Iosif, chemând ispravnicul casei: „Scoală – au zis – şi aleargă după bărbaţi şi prinzându-i, zi: «Căci aţi răsplătit rău pentru bine?

5. Păharul care l-aţi furat acesta este din carele bea stăpânul mieu şi în carele s-au obicinuit a gâci. Rău aţi făcut!»" |

6. Făcut-au el precum i să poruncisă. Şi, prinzându-i pre rând, le-au grăit. 65v

7. Carii i-au răspuns: „Căci grăiaşte aşa domnul nostru, să-i fie făcut slujile tale atâta răutate?

8. Banii carii i-am găsit în gura sacilor i-am întorsu la tine din pământul Hanaan; şi cum urmează să fim furat din casa domnului tău aurul sau argintul?

9. Ori la carele să va găsi dintre slugile tale ce cauţi, să moară şi noi om fi slugi domnului nostru".

10. Carele le-au zis: „Fie după judecata voastră! Ori la carele să va găsi, acela să fie sluga mea, iară voi veţi fi nevinovaţi".

11. Deci, grăbind, au descărcat la pământ sacii, au deşchis fieştecarii.

12. Cercându-i, începând de la cel mai mare până la cel mai mic, au aflat păharul în sacul lui Veniamin.
13. Iară ei, rumpându-ş veşmintele şi încărcând iarăşi asinii, s-au întors în oraş.
14. Şi întâi Iuda cu fraţii au întrat la Iosif, (că încă nu să dusease din loc), şi toţ înaintea lui au căzut aşijderea pre pământ.
15. Cărora el le-au zis: „Căci aţ vrut a face aşa? Au nu ştiţi că nu iaste mie aseaminea în cunoştinţa găciturii?"
16. Căruia Iuda: „Ce vom râspunde – au zis – domnului mieu? Sau ce om grăi au om putea direpт a pofti? Dumnezeu au aflat nedreptatea slujilor tale. Iată, toţi sluji sântem domnului mieu, şi noi, şi la care s-au aflat păharul".
17. Răspuns-au Iosif: „Departe fie de la mine a face aşa! Carele au furat păharul, acela
66r fie sluga mea. Iară voi vă duceţ slobozi la tatăl vos| |t.
18. Şi mai apropiindu-să Iuda, cutezind au zis: „Rogu-mă, domnul mieu, să grăiască sluga ta cuvânt în urechile tale şi să nu te mânii împrotiva slujii tale, că tu eşti după Faraon.
19. Domnul mieu, *întrebat-ai întâi slujile tale: «Aveţi tată au frate?» *Sus 42, 13.
20. Şi noi am răspuns ţie, domnului mieu: «Avem tată bătrân şi prunc mititel, carele în [43, 7]
bătrâneaţele lui i s-au născut, a căruia frate de un pântece au murit şi numai pre dânsul are mumă-sa, iară tată-său îl foarte iubeşte».
21. Şi ai zis slujilor tale: «Aduceţi-l la mine şi oi pune ochii miei spre el!»
22. Adaos-am domnului mieu: «Nu poate lăsa pruncul pre tată-său, că de-l va slobozi, va muri».
23 *Şi ai zis slujilor tale: «De nu va veni fratele vostru cel mai mic cu voi, nu veţ mai *Sus 43, 3, 5.
vedea faţa mea!»
24. Deci suindu-ne la sluga ta, tatăl nost, i-am povestit toate carea au grăit domnul mieu.
25. Şi au zis tatăl nost: «Întoarceţi-vă şi ne cumpăraţ puţân grâu»
26. Căruia am zis: «Nu putem mearge. De să va pogori fratele nostru cel mai mic cu noi, om mearge împreună, iară fără de el nu îndrăznim a vedea faţa omului».
27. La carea el au răspuns: «Voi ştiţ că doi mi-au născut mie muiarea mea.
28. Ieşit-au unul şi aţ zis: *‚Fiara l-au îmbucat!' Şi până acum nu să arată. *Sus 37, 20, 33.
29. De veţ lua şi pre acesta şi i să va întâmpla ceva în cale, veţ duce căruntele meale cu întristare la iad».
66v 30. Deci de voi întra la sluga ta, tatâl nost, şi pruncul nu | va fi (răzimând sufletul lui de sufletul acestuia),
31. Şi va vedea că nu-i cu noi, va muri şi or duce slugile tale căruntealele lui cu dureare la iad.
32. Ieu adevărat sluga ta să fiu, carele pre acesta l-am luat întru a mea credinţă şi am făgăduit, zicând: *«De nu-l voiu duce, voi fi vinovat păcatului împotriva tătâne-meu în *Sus 43, 9.
toată vremea».
33. Rămânea-voi, dară, robul tău pentru prunc în slujba ta, domnul mieu, şi pruncul să să suie cu fraţii săi.
34. Că nu mă poci întoarce la tatăl mieu fără de prunc, ca să nu fiu mărturie dosezii carea va mistui pre tatăl mieu".

Cap 45

Iosif fraţilor să descopere. Şi, spăimântaţ, cu sărutare îi îmbrăţăşază. Pentru aceaea Faraon cu toată casa lui săltând, porunceşte să să cheme tatăl cu toată casa în Eghipt. Aceeaş cu multe cuvinte porunceşte Iosif. Şi fraţii cu multe daruri dăruindu-i, la tatăl îi trimite.

1. Nu să putea mai conteni Iosif, mulţ stând înainte; ci au poruncit să iasă toţ afară şi nici un strein să nu fie de faţă când să vor cunoaşte împreună.
2. Şi au rădicat glas cu plângere, carea au auzit eghiptenii şi toată casa lui Faraon.
3. Şi au zis fraţilor săi: „Eu sânt Iosif! Încă trăiaşte tatăl mieu?" Nu putea răspunde fraţii, de mare groază spăimântaţi.
4. Cătră carii el, blând: „Apropiiaţi-vă – au zis – la mine!" Şi apropiindu-să: *„Eu sânt *Fap. 7, 13.
– au zis – Iosif, fratele vostru, carele aţi vândut în Eghipt.
5. Nu vă spăimântareţ, nici vă pară greu că m-aţ vândut în ţărâle acestea, *că pentru *Jos 50, 20.
mântuirea voastră m-au triimis Dumnezeu înaintea voastră în Eghipt. ||

6. Că doi ani sânt de când au început foametea pre pământ şi încă cinci ani mai sânt, 67r
în carii nici a ara să va putea, nici a săcera.
7. Şi m-au triimis mai înainte Dumnezeu, să vă ţineţi pre pământ şi hrană de trăit să puteţ avea.
8. Nu din sfatul vostru, ci din vrearea lui Dumnezeu m-am triimis aicea, Carele m-au făcut ca un tată lui Faraon şi stăpân a toată casa lui şi căpetenie preste tot pământul Eghiptului.
9. Sârguiţi şi vă suiţ la tatăl mieu şi-i ziceţ: «Aceastea porunceaşte fiiul tău, Iosif: ‚Dumnezeu m-au făcut domn preste tot pământul Eghiptului. Pogori la mine, nu zăbovi,
10. Şi vei lăcui în pământul Ghesen şi vei fi aproape de mine, tu şi feciorii tăi şi fiii feciorilor tăi, oile tale şi ciurdele tale şi toate care biruieşti.
11. Şi acolo te voi paşte (că încă cinci ani mai sânt de foamete), să nu pieri şi tu, şi casa ta, şi toate care biruieşti'».
12. Iată, ochii voştri şi ochii frăţinealui mieu, Veniamin, văd că gura mea grăiaşte cătră voi.
13. Vestiţi tatălui mieu toată mărirea mea şi toate care aţ văzut în Eghipt. Sârguiţ şi-l aduceţ la mine!"

14. Şi îmbrăţăşindu-i şi căzind pre grumazii lui Veniamin, frăţine-său, au plâns, plângând şi el aseaminea pre grumazul lui.
15. Şi au sărutat Iosif pre toţ fraţii săi şi au plâns spre fieştecarele. După carea au îndrăznit a grăi cătră dânsul.
16. Şi s-au auzit şi cu cuvânt lăudat s-au vestit în curtea împăratului: „Venit-au fraţii lui | Iosif!" Şi s-au bucurat Faraon şi toată familia lui. 67v
17. Şi au zis cătră Iosif să poruncească fraţilor săi, zicând: „Încărcând dobitoacele, duceţi-vă în pământul Hanaan,
18. Şi luaţ de acolo pre tatăl vostru şi rudenia voastră şi veniţ la mine, şi eu vă voi da toate bunătăţile Eghiptului, să mâncaţ miezul pământului.
19. Şi porunceaşte să ia cară din pământul Eghiptului pentru aducerea pruncilor săi şi a muierilor şi – zice – «Luaţ pre tatăl vostru şi grăbiţi cât mai curând a veni!
20. Nici să lăsaţi ceva din averile voastre, că toată blaga Eghiptului a voastră va fi»".
21. Şi au făcut fiii lui Israil precum li s-au poruncit. Cărora le-au dat Iosif cară, după porunca lui Faraon, şi bucate pre cale.
22. Şi fieştecăruia au poruncit să li să aducă căte doao veşminte, iară lui Veniamin i-au dat trei sute de arginţ, cu cinci veşminte foarte bune,
23. Atâţa bani şi veşminte trimiţând tătăne-său, adăogând şi zece asini carii să poarte din toate bogătăţiile Eghiptului şi atâtea asine, grâu şi pâne să poarte pre cale.
24. Şi au slobozit pre fraţii săi şi, purcezind, le-au zis: „Să nu vă mânieţ în drum!"
25. Carii suindu-să din Eghipt, au venit în pământul Hanaan, la tată-său, Iacov. ||
26. Şi i-au vestit, zicând: „Iosif, fiiul tău, trăiaşte şi el stăpâneaşte preste tot pământul 68r
Eghiptului". Carea auzind Iacov, ca dintr-un somn greu deşteptându-să, încă nu credea lor.

27. Ei, dincolo, spunea tot rândul lucrului şi, văzind carăle şi toate ceale ce trimisease, au înviiat duhul lui.
28. Şi au zis: „Destulu-mi iaste mie deacă încă Iosif, fiiul mieu, trăiaşte! Mearge-voi şi-l voi vedea mai înainte de-a muri!”

Cap 46

Iacov, îndoindu-să făgăduinţa lui Dumnezeu, cu toţ fiii şi neapoţii, a cărora nume să procitesc, în Eghipt pogoară. Căruia ieşindu-i întru-ntimpinare Iosif, îl învaţă să zică lui Faraon a fi păstoriu de oi.

1. Şi purcezind Iacov cu toate care avea, au venit la Puţul Jurământului şi junghind acolo jirtfe lui Dumnezeu tatălui său, Isaac,
2. L-au auzit prin vis noapte chemându-l şi zicându-i: „Iacove! Iacove!”. Căruie au răspuns: „Iată eu!”
3. Zis-au lui Dumnezeu: „Eu sânt Dumnezeul tătâni-tău, Cel Tare. Nu te teame, pogori în Eghipt, că spre neam mare te voi face acolo!
4. Eu Mă voi pogorî cu tine acolo şi Eu te voi aduce de acolo întorcându-te. Şi Iosif va pune mânile sale preste ochii tăi”.
5. Şi s-au sculat Iacov de la Puţul Giurământului, *şi l-au luat feciorii cu pruncii şi cu muierile sale în carăle care trimisease Faraon să poarte pre bătrânul, *Fap. 7, 15.
6. Şi toate care le biruia în pământul Hanaan. *Şi au venit în Eghipt cu toată sămânţa sa, | *Jos 24, 4.
68v 7. Fiii lui şi neapoţii şi featele şi toată împreună rudeniia. Psal. 104, 23.
8. Şi aceastea sânt numele fiilor lui Israil carii au întrat în Eghipt, el cu pruncii săi. *Întâiul născut: Ruvin. Isa. 52, 4. *Ieşi. 1, 2 şi 6, 14.
9. Feciorii lui Ruvin: Enoh şi Fallud şi Hesron şi Harmi. Num. 26, 5.
10. *Feciorii lui Simeon: Samuil şi Iamin şi Ahod şi Iahim şi Sohar şi Saul, feciorul hananiencii. 1 Par. 5, 1, 3. *Ieşi.6, 15.
11. Fiii lui Levi: Gherson şi Haath şi Merari. 1 Par. 4,24.
12.*Feciorii lui Iuda: Her şi Onan şi Sela şi Fares şi Zara. Şi au murit Her şi Onan în pământul Hanaan. Şi s-au născut fii lui Fares: Hesron şi Hamul. *1 Par. 6,1.
13. *Feciorii lui Isahar: Thola şi Fua şi Iov şi Sâmron. *1Par. 2, 3
14. Feciorii lui Zavulon: Sarid şi Elon şi Iahelel. şi 4, 21.
15. Aceştia feciorii Liei, cari i-au născut în Mesopotamiia Siriii, cu Dina, fata sa. Toate sufletele feciorilor lui şi a featelor: treizăci şi trei.
16. Feciorii lui Gad: Sefion şi Hagghi şi Suni şi Esevon şi Heri şi Arodi şi Areli.
17. *Feciorii lui Aser: Iamne şi Iesua şi Iesui şi Veria şi Sara, sora lor. Feciorii lui Veria: Hever şi Melhiel. *1 Par. 7,1.
18. Aceştia feciorii Zelfei, carea o au dat la Lavan Liei, featei sale; şi aceştia au născut Iacov: şasăsprăzece suflete.
19. Feciorii Rahilei, muierii lui Iacov: Iosif şi Veniamin.
20. *Şi s-au născut lui Iosif fii în pământul Eghiptului, carii i-au născut lui Asenith, fata *Sus 41, 50.
69r lui Putifar, preotului din Heliopol: Manasie || şi Efraim.
21. Feciorii lui Veniamin: *Vela şi Vehor şi Asvel şi Ghera şi Naaman şi Ehi şi Ros şi Mofim şi Ofim şi Ared. *1 Par. 7, 6 şi 2 [8], 1.
22. Aceştia feciorii Rahilei, carii au născut lui Iacov: toate sufletele, patrusprăzece.
23. Feciorii lui Dan: Husim.
24. Feciorii lui Nethali: Iasnel şi Guni şi Ieser şi Salim.
25. Aceştia feciorii Valei, carea o au dat Lavan Rahilei, featei sale, şi aceştia au născut lui Iacov; toate sufletele, şeapte.
26. Toate sufletele carele au întrat cu Iacov în Eghipt şi au ieşit din coapsele lui, fără de muierile feciorilor lui: şasăzeci şi şase.
27. Iară feciorii lui Iosif, carii i s-au născut în pământul Eghiptului: suflete doao. *Toate sufletele casii lui Iacov care au întrat în Eghipt au fost şaptezeci. *2 Lege 10, 22.
28. Şi au triimis pre Iiuda înaintea sa la Iosif, să-i vestească şi să-l întâmpine în Ghessen.
29. Carele vinind acolo, prinzind Iosif căruţa sa, s-au suit întru-ntâmpinarea tătâni-său la acelaş loc. Şi, văzindu-l, au căzut pre grumazii lui şi, îmbrăţăşindu-să, au plâns.
30. Şi au zis tatăl cătră Iosif: „Acum veasel voi muri, că am văzut faţa ta şi viu te las!”

31. Iară el au grăit cătră fraţii săi şi câtră toată casa tătâni-său: „Sui-mă-voi şi oi vesti lui Faraon şi-i voi zice: «Fraţii miei şi casa părin|telui mieu, carii era în pământul Hanaan, 69v
au venit la mine.
32. Şi sânt bărbaţ păstori de oi şi grije au de-a paşte turmele; dobitoacele sale şi ciurzile şi toate carea au putut avea au adus cu sine».
33. Şi când vă va chema şi va zice: «Ce meşteşug aveţi?»
34. Veţi răspunde: «Oameni păstori sântem, slujile tale, din copilăriia noastră până acum, şi noi şi părinţii noştri». Iară acestea veţi zice ca să puteţ lăcui în pământul Ghessen. Că sânt urâţ eghipteanilor toţ păstorii de oi”.

Cap 47

Iosif, după ce au vestit lui Faraon venirea tătâne-său şi a fraţilor, pre Iacov cu feciorii la Faraon îi duce. Pământul Ghessem a-l lăcui li să îngăduiaşte şi în vreamea foametei îi hrăneaşte. Iară foametea atăta dosădeşte Eghiptul, ca vânzând dobitoacele, şi pământul a-l vinde le caută. Cu carea s-au făcut ca pururea a cincea parte din rodurile Eghiptului împăraţilor să să dea, afară de moşiile preoţilor. După şeptesprăzece ani Iacov, foarte îmbogăţit şi aproape de a muri, gioară pre Iosif să-l îngroape în Hanaan.

1. Şi întrând, Iosif vestit-au lui Faraon, zicând: „Tatăl mieu şi fraţii şi oile lor şi turmele şi toate care biruiesc au venit din pământul Hanaan. Şi iată, stau în pământul Ghessim.
2. Şi cinci bărbaţ dintre fraţii săi mai despre urmă i-au pus înaintea împăratului. ||
3. Carii el i-au întrebat: „Ce lucru ştiţ?” Răspuns-au: „Păstori de oi sântem, slugile tale, 70r
şi noi şi părinţii noştri.
4. A nimearnici în pământul tău am venit, că nu iaste iarbă turmelor slugilor tale, îngreoindu-să foametea în pământul Hanaan. Şi cearem să ne porunceşti a fi slugile tale în pământul Gheseem”.
5. Şi au zis împăratul cătră Iosif: „Tată-tău şi fraţii tăi au venit la tine.
6. Pământul Eghiptului înaintea ta iaste. În locul cel mai bun îi fă a lăcui şi le dă pământul Ghessen. Iară de-i ştii a fi întră dânşii bărbaţi cămeateni, rânduiaşte-i ispravnici dobitoacelor meale”.
7. După aceastea au dus înlăuntru Iosif pre tată-său la împăratul şi l-au pus înaintea lui. Carele blagoslovindu-l,
8. Şi întrebându-să de la el: „Câte sânt zilele vieţii tale?”
9. Au răspuns: „Zilele neamerniciii meale sânt ani o sută şi treizeci, mici şi răi, şi n-au agiuns până la zilele părinţilor miei în carele au nemearnicit”.
10. Şi blagoslovind împăratul, au ieşit afară.

11. Iară Iosif tătâne-seu şi fraţilor au dat moştenire în Eghipt, în locul cel mai bun a pământului, Ramessis, precum poruncise Faraon.
12. Şi-i hrănea pre dânşii şi toată casa tătâne-său, dând bucate fieştecăruia.
13. Că în tot pământul pâne nu era şi dosădisă foametea pământul, ales Eghiptul şi Hanaan.
14. Din carii toţ banii i-au adunat vânzând grăul şi i-au dus în vistieriia împăratului.
70v 15. Şi sfărşindu-să preţul cumpărătorilor, au venit | tot Eghiptul la Iosif, zicând: „Dă-ne pâini! Căci murim înaintea ta, sfărşindu-să banii?”
16. Cărora el le-au răspuns: „Aduceţi dobitoacele voastre şi vă voi da pentru eale bucate, deacă n-aveţ bani”.
17. Care aducându-le, le-au dat hrană pentru cai şi oi şi boi şi asini; şi i-au ţinut într-acel an, pentru schimbarea dobitoacelor.
18. Şi au venit al doile an şi i-au zis: „Nu om ascunde de domnul nostru că, sfărşindu-să banii, marha împreună s-au sfărşit. Nici ascuns este ţie că, afară de trupuri şi de pământuri, nimică avem.
19. Căci dară om muri trăind tu? Şi noi şi pământul nostru ai tăi om fi: cumpără-ne spre slujba împărătească şi ne dă seminţă, ca nu perind lucrătoriul, să să întoarcă pământul spre pustiire”.
20. Şi au cumpărat Iosif tot pământul Eghiptului, vânzându-ş toţi moşiile, pentru mărimea foametei. Şi l-au supus lui Faraon.
21. Şi tot norodul lui, de la începutul Eghiptului până la sfârşitul hotarelor lui,
22. Afară de pământul preoţilor, care de la împărat le era dat, cărora şi bucate din şurile obştei rânduite li să da şi pentru aciia nu s-au silit a-ş vinde moşiile.
23. Şi au zis Iosif cătră norod: „Iată, precum vedeţi, şi pre voi şi pământul vostru îl biruiaşte Faraon. Luaţ semânţă şi sămânaţ pământurile,
24. Să puteţ avea roade. A cince parte împăratului veţ da, cealelalte patru voao le las spre sămânţă şi spre hrana caznicilor şi pruncilor voştri. ||
71r 25. Carii au răspuns: „Viiaţa noastră în mâna ta iaste. Milostivească-să numai spre noi domnul nostru şi veaseli om sluji împăratului!”
26. Dintr-aceea vreame până într-această zi, în tot pământul Eghiptului a cincea parte să dă împăratului. Şi iaste ca o leage, afară din cel preoţăsc, carele au fost slobod de această togmeală.
27. Şi au lăcuit Israil în Eghipt, adecă în pământul Ghessen, şi l-au biruit şi s-au sporit şi înmulţit foarte.
28. Şi au trăit într-însul şeptesprăzeace ani; şi au fost toate zilele vieţii lui ani o sută patruzeci şi şeapte.
29. Şi văzând că să apropie zioa morţii sale, chemat-au pre fiiul său, Iosif, şi au zis cătră dânsul: „De am aflat har înaintea ta, *pune mâna ta sub copsa mea, şi-mi vei face milă şi adevăr să nu mă îngropi în Eghipt, *Sus 24, 2.
30. Ci să dorm cu părinţii miei şi să mă duci din pământul acesta şi să mă îngropi în mormântul mai-marilor miei”. Căruia au răspuns Iosif: „Eu oi face ce ai poruncit!”
31. Şi el: „Gioară-mi, dară!” au zis. Carele giurând, s-au închinat Israil lui Dumnezeu, întorcându-să cătră capul pătişorului.

Cap 48

Iacov bolnăvind, Iosif îl cercetează, a căruia fii, Manasie şi Efrem, Iacov şi-i apropie şi-i blagosloveaşte. Pre cel mai mic, împrotivind Iosif, celui mai mare înainte-l pune şi peste |
71v *fraţii lui Iosif parte îi dăruiaşte.*

1 ceastea aşa isprăvindu-să, s-au vestit lui Iosif că s-ar fi bolnăvit tatăl său. Carele luând doi fii, Manasie şi Efrem, au purces a merge.
2 Şi s-au zis bătrânului: „Iată, fiiul tău, Iosif, vine la tine!” Carele, întărindu-să, au şezut în pătişor.
3. Şi întrând la sine, au zis: „Dumnezeu Atotputernicul *mi s-au arătat în Luza, carea este în pământul Hanaan şi m-au blagoslovit. *Sus 28, 13.
4. Şi au zis: «Eu te voi spori şi te voi înmulţi şi te voi face spre gloatele noroadelor şi-ţ voi da pământul acesta ţie şi sămînţiii tale după tine, spre moştenirea veacinică».
5. Doi, dară, fiii tăi carii *ţi s-au născut în pământul Eghiptului până a veni eu aici la tine, ai miei sânt, **Efrem şi Manasie, ca Ruvin şi Simeon să vor socoti mie. *Sus, 41, 50. **Ios. 13, 7, 29.

6. Iară ceialalţi cari-i vei naşte după dânşii, ai tăi vor fi şi cu numele fraţilor săi să vor chema în moştenirile sale.

*Sus 35, 19. 7. Că mie, venind din Mesopotamiia, *mi-au murit Rahil în pământul Hanaan, în drum. Şi era primăvara şi întrai în Efrata şi o am îngropat lângă calea Efratii, carea cu alt nume să chiamă Viflaim".

8. Şi văzând fiii lui, au zis cătră dâns: „Cine sânt aceştia?"

9. Răspuns-au: „Fiii miei sânt, carii mi-au dăruit Dumnezeu în locul acesta". „Adă-i – au zis – la mine, să-i blagoslovesc!"

10. Că ochii lui Israil păingina pentru adânci bătrâ||neaţă şi nu putea chiar vedea. Şi, 72r
apropiindu-i la sine, i-au sărutat şi, îmbrăţăşindu-i,

11. Au zis cătră fiiul său: „Nu m-am înşelat cu vedearea ta, ci mi-au arătat Dumnezeu şi sămânţa ta".

12. Şi luându-i Iosif din sânul tătâne-său, s-au închinat cu faţa la pământ.

13. Şi au pus pre Efrem de-a direapta sa, adecă de-a stânga lui Israil. Iară pre Manassie în stânga sa, adeacă de-a dreapta tătâne-său, şi i-au apropiiat amândoi de dânsul.

14. Carele întinzind mâna cea direaptă, o au pus pre capul lui Efrem, fratelui celui mic, iară stânga spre capul lui Manasse, carele era mai mare născut, schimbând mânile.

*Ovr. 11, 21. 15. *Şi au blagoslovit Iacov fiii lui Iosif şi au zis: „Dumnezeu, înaintea Căruia au umblat părinţii miei, Avraam şi Isaac, Dumnezeu Carele mă paşte din prunciia mea până într-această zi,

*Sus 31, 29 şi 32, 2. Math. 18, 10. 16. *Îngerul carele m-au scos din toate realele blagoslovească pruncii aceştia! Şi să să cheme preste ei numele mieu şi numele părinţilor miei, Avraam şi Isaac, şi crească întru mulţime pre pământ!"

17. Şi văzând Iosif că au pus tatăl său mâna dreaptă spre capul lui Efrem, greu au luat, şi luund mâna tatălui, s-au nevoit a o rădica de pre capul lui Efrem şi a o treace spre capul lui Manassie.

18. Şi au zis cătră tată-său: „Nu să cuvine aşa, tată, că acesta iaste întâiu născut. Pune dreapta ta preste capul lui!"

19. Carele nevrând, au zis: „Ştiu, fiiul mieu, ştiu! Şi acesta, | adecă, va fi spre noroade 72v
şi să va înmulţi; ce fratele lui cel mai mic va fi mai mare decât el, şi sămânţa lui va creşte în neamuri.

20. Şi i-au blagoslovit în vreamea aceaea, zicând: „În tine să va blagoslovi Israil şi să va zice: «Facă-ţi ţie Dumnezeu ca lui Efrem şi ca lui Manasse!»„ Şi au rânduit pre Efrem înnaintea lui Manasse.

21. Şi au zis cătră Iosif, fiiul său: „Iacă, eu moriu; şi va fi Dumnezeu cu voi şi vă va duce
*Ioz. 15, 16 şi 16, 1. la pământul părinţilor voştri!

22. Dau ţie *o parte afară de fraţii tăi, carea o am luat din mâna **amoreului cu sabia
**Ios. 24, 8. şi cu arcul mieu".

Cap 49

Iacov, aproape de moarte, pre toţi fiii blagosloveaşte, însă a unora blagoslovenia, pentru păcate, în blăstăm şi în aspră înfruntare întornându-să, ceale viitoare lor spune. Şi arătându-le locul îngropării sale, moare.

1.[* Şi au chemat feciorii săi şi le-au zis: „Adunaţi-vă să vă vestesc ceale viitoare în zilele mai de pre urmă! *2 Lege 33, 6.
2 Adunaţi-vă şi ascultaţ, feciorii lui Iacov, ascultaţi pre Israil, tatăl vostru!
3. Ruvim, întâiul mieu născut, ca tăria mea şi începutul durerii meale, întâiu în daruri, mai mare în stăpânire,
4. Vărsatu-te-ai ca apa, nu creaşte, *că te-ai suit pre patul tătâne-tău şi ai întinat aşternutul lui. *Sus 35, 22. 1 Par. 5,1.
5. Simion şi Levi, fraţii: vasele nedreptăţii de războiu.
6. În sfatul lor să nu vie sufletul mieu şi în adunarea lor să nu fie mărirea mea, *căci băsăul său au ucis bărbatul şi întru vrearea sa au săpat zidul. || *Sus 34, 25.
73r 7. Blăstămatu-i băsăul lor, că-i zaviznic şi mâniia lor, că-i vărtoasă. *Împărţi-i-voi întru Iacov şi-i voi răsipi în Israil. *Iosue 19, 1.
8. Iuda, pre tine te vor lăuda fraţii tăi. Mânile tale preste grumazii neprietinilor tăi. Ţie să vor închina fiii tătâni-tău.
9. *Puiu de leu, Iuda: la pradă, fiiul mieu, te-ai suit. Odihnindu-te, te-ai culcat ca leul şi ca o leiţă. Cine-l va deştepta? *1 Par. 5, 2.
10. **Nu să va lua toiagul* din Iuda şi povăţuitoriul din coapsa lui, până va veni Cel Făgăduit şi Acela este aşteptarea neamurilor. *Math. 2, 6. Ioan 1, 45.
11. Legând la vie mânzul Său şi la viţă, o, fiiul mieu, asina Sa. Spăla-va în vin văjmântul Său şi în sângele strugurului platoşa sa.
12. Mai frumoşi sânt ochii Lui decât vinul şi dinţii Lui decât laptele mai albi.
13. Zavolon în ţărmurile mării va lăcui şi în vadul corăbiilor, agiungând până la Sidon.
14. Issahar, asin tare, culcându-să între hotare,
15. Au văzut odihna că iaste bună şi pământul că iaste bun şi ş-au supus umărul spre purtat şi s-au făcut dăjdilor slujitor.
16. Dan va judeca norodul său, ca şi alt neam în Israil.
17. Fie Dan şarpe în cale şi cherast în cărare, muşcând copitele calului, să cază călăreţul lui îndărăpt.
18. *Mântuitoriul Tău* oi aştepta, Doamne!
19. Gad încins va tăbărî înaintea lui şi el să va adaoge dindărăpt.
20. Aser, grasă pânea lui, şi va da dulceaţă împăraţilor. |
73v 21. Nefthali, cerb slobod şi dând vorbe înfrămsăţate.
22. *Fiiul crescând Iosif, fiiul crescând şi împodobit la vedeare, featele au trepedat peste zid. *1 Par. 5, 1.
23. Ci l-au întărâtat şi au cărtit asupra lui şi i-au pizmuit cei ce avea săgeţi.
24. Şezut-au în cel tare arcul lui şi s-au dezlegat legăturile braţălor şi mânilor lui prin mânile putearnicului Iacov; de acolo păstoriul au ieşit, piatra lui Israil.
25. Dumnezăul tătâne-tău va fi agiutoriul tău şi Atotputearnicul te va blagoslovi cu blagoslovenii cereşti de sus, cu blagosloveniile adâncului ce zace jos, cu blagosloveniile ugerilor şi a zgăului.
26. Blagosloveniile tătâne-tău s-au întărit prin blagosloveniile părinţilor lui, până va veni dorul dealurilor celor veacinice. Fie în capul lui Iosif şi în cerbicea nazarineanii între fraţii săi!
27. Veniamin, lup răpitoriu, dimineaţa va mânca prada şi sara va împărţi dobânzi”.
28. Toţ aceştia, în neamurile lui Israil douosprăzece; acestea au grăit lor tatăl său şi au blagoslovit pre fieştecarii cu blagoslveniile sale,
29. Şi le-au poruncit, zicând: „Eu mă adun la norodul mieu. Îngropaţi-mă cu părinţii miei în peştărea îndoită carea iaste în câmpul Efron, hefteului,
30. În preajma Mamvrii, în pământul Hanaan, *carea o au cumpărat Avraam cu câmpul de la Efron hefteul, spre moştenirea îngropării. *Sus 23, 17.
74r 31. Acolo l-au îngropat pre el şi pre Sara, muiare lui, || acolo s-au îngropat Isaac cu Reveca, muiarea sa, acolo şi Liia îngropată zace”.
32. Şi sfărşind poruncile prin carele învăţa feciorii, ş-au adunat picioarele spre pătişor şi au adormit. Şi s-au pus la norodul său.

Cap 50

Iosif, poruncind a să unge cu mirezme trupul tătâne-său şi adăogând plângere de îngropare cu bătrânii Eghiptului, purcede să-l îngroape în pământul Hanaan. Carea cu mare pofală isprăvind, fraţii, pentru nelegiuirea carea i-au fost făcut temându-să, blând îi cuprinde şi-i mângâie. Carele, după ce le-au dat poruncă pentru oasele sale să le ducă cu sine în pământul Hanaan când or ieşi din Eghipt, în pace s-au odihnit.

1 . are văzând Iosif, au căzut pre faţa tătâne-său, plângând şi sărutându-l.
2 . Şi au poruncit slugilor sale, vracilor, să ungă cu mireazme pre tatăl.
3 . Carii plinind porunca, au trecut patruzeci de zile, că acesta era obiceaiul trupurilor celor unse. Şi l-au plâns Eghiptul zile şeptezeci.
4. Şi plinindu-să vreamea plângerii, grăit-au Iosif către familia lui Faraon: „De am aflat har înaintea voastră, grăiţi în urechile lui Faraon,
*Sus 47, 29. 5. Pentru că tatăl mieu m-au jurat, zicând: «Iată, moriu! În mormântul mieu, *carele mi-am săpat în pământul Hanaan, mă vei îngropa!» Sui-mă-voi, dară, şi oi îngropa pre tatăl mieu şi mă voi înturna”. |
6. Şi i-au zis Faraon: „Sui-te şi îngroapă pre tatăl tău precum ai giurat”. 74v
7. Carele suindu-să, s-au dus cu el toţi bătrânii casii lui Faraon şi toţi cei mai mari născuţi din pământul Eghiptului,
8. Casa lui Iosif cu fraţii săi, afară de prunci şi de turme şi de ciurde, care le lăsase în pământul Ghessen.
9. Şi au avut cu sine care şi călăreţ; şi au fost nu puţină gloată.
10. Şi au venit la aria Arad, carea iaste lângă Iordan, unde, făcând ceale de îngropare, cu plângere mare şi foarte au plinit şeapte zile.
11. Care văzând lăcuitorii pământului Hanaan, au zis: „Plângere mare iaste aceasta eghipteanilor!” Şi pentru aceaea s-au chemat numele locului aceluia Plângerea Eghiptului.
12. Şi au făcut fiii lui Iacov precum le poruncisă.
*Fap. 7, 16. 13. Şi purtându-l în pământul Hanaan, *l-au îngropat în peşterea îndoită, **carea o
**Sus 23, 17. cumpărasă Avraam cu câmpul spre moştenirea îngropării, de la Efron hefteul, în preajma Mamvrii.
14. Şi s-au întors Iosif în Eghipt cu fraţii săi şi cu toate soţiile, după ce au îngropat pre tată-său.
15. Carele murind, temându-să fraţii lui şi între sineş grăind: „Nu cumva să-ş aducă aminte de nelegiuirea carea au răbdat şi să ne răsplătească tot răul care am făcut!” ||
16. I-au grăit lui, zicând: „Tatăl tău ne-au poruncit, mainte de-a muri, 75r
17. Să-ţ zicem aceastea, cu cuvântul lui: «Rogu-te să te uiţ de lotriia fraţilor tăi şi de păcat şi de răutatea carea au făcut împrotiva ta!» Şi noi ne rugăm să ierţi slujilor Dumnezeului tătâne-tău nedreptatea aceasta!” Carele auzind, au plâns Iosif.
18. Şi au venit la el fraţii săi şi, închinându-să cu faţa la pământ, au zis: „Robii tăi sântem!”
19. Cărora el au răspuns: „Nu vă teamereţi! Au doară putem sta împrotiva vrearii lui Dumnezeu?
*Sus 45, 5. 20. *Voi aţ cugetat de mine rău, ce Dumnezeu l-au întors spre bine, ca să mă înalţă precum vedeţ acum şi să mântuiască multe noroade.
*Sus 47, 5. 21. Nu vă teamereţ! Eu *vă voi hrăni pre voi şi pruncii voştri”. Şi i-au mângâiat şi blând
[45, 7]. şi dulce au grăit.
*Sus 47, 12. 22. *Şi au lăcuit în Eghipt cu toată casa tătâne-său. Şi au trăit ani o sută zece. Şi au văzut
**Num. 32, 39. fiii lui Efrem până la al triilea neam, **şi feciorii lui Mahir, fiiul lui Manasse, s-au născut în genunchele lui Iosif.
*Ovreai 11, 12 23. Carele isprăvindu-să, *au grăit către fraţii săi: „După moartea mea, Dumnezeu vă
[22]. va cerceta şi vă va face a vă sui din pământul acesta la pământul carele au făgăduit lui Avraam, Isaac şi Iacov”
*Ieşire 13, 19. 24. Şi după ce i-au jurat şi le-au zis: „Dumne|zeu vă va cerceta; *purtaţ oasele meale 75v
Iosue 24, 32. cu voi din locul acesta!”,
25. Au murit, plinind anii vieţii sale o sută zeace. Şi, uns cu mireazme, s-au pus în tulbă în Eghipt.

A

(a se) ABATE: v. III „a se opri în treacăt undeva sau la cineva”
(s-)au abătut: *ind. pf.c. 3.sg.* 38,1
abateți(-vă): *imperativ 2.pl.* 19,2
să (să) abată: *conj. prez. 3.pl.* 19,3

ACASĂ: adv.
acasă: rezum. cap.33; 39,16; 42,4

ACOLEA: adv.
acolea: 26,8

ACOLO: adv.
acolo: 2,10, 12; 11,7, 9, 31; rezum. cap.12; 12,7, 8, 10; rezum. cap.13; 13,4, 18; 14,10; 18,7, 16, 22, 28, 29, 30, 31, 32; 19,2, 17, 22; 20,1; 21,15, 31, 34; 22,2, 5, 19; 24,4, 6, 7, 8, 54; 25,10; 26,17, 20, 22, 25; 27,45; 28,2, 6; 31,54; 32,13; 33,20; 35,1, 3, 7, 16, 21; 38,2, 22; 39,20; 41,12; 43,18, 25; 45,11, 18; 46,1, 3, 4, 29; 49,24, 31

ACOPERĂMÂNT: s.n.; var. **ACOPEREMÂNT** (aici) „un fel de șorț pentru acoperirea goliciunii”; „cingătoare” (în textul *Vulgatei* - *perizomata*; *perizoma, perizonium* „izmene”; ap. *Grigore Maior*, ILV/Lexicon, II, p.348).
acopereminte: *pl. ac.* 3,7

(a se) ACOPERI: v. IV
(s-)au acoperit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,19; 24,65
acoperisă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 7,20; 38,15
voi acoperi: *ind. viit.I. 1.sg.* 9,14
au acoperit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 9,23; 27,16
(să) acoperie: *ind. imp. 3.sg.* 29,2

ACOPERIȘ: s.n
acoperișul: *sg. ac.* 8,13

ACUM: adv.
acum: 2,23; 3,22; 4,11; 12,19; 13,14; 14,3; 19,37; 20,7; 21,7; 24,42; 26,22; 27,8, 36, 43; 29,32, 34, 35; 30,30; 31,13, 28, 35, 42; 32,5, 10; 35,20; 41,33, 35; 43,21; 44,28; 46,30, 34; 50,20
acuma: 22,12; 40,7
acumuș: 42,15

(a se) ADĂPA: v. I
adăpând: *gerunziu* 2,6, 10; 29,11
(să) adăpa: *ind. imp. 3.sg./pl.* 13,10; 29,2
au adăpat: *ind. pf.c. 3.sg.* 24,46
(s-)or adăpa: *ind. viit.I. 3.pl.* 29,3
să adăpăm: *conj. prez. 1.pl.* 29,8

ADĂPĂSTOS: adj. „plin de apă”; „mlăștinos”; cuvântul nu este înregistrat în această formă în DA; este înregistrată forma ***adăpătos, -oasă***, prima atestare fiind la Elena Sevastos, *Nunta la români*, București, 1889.
adăpăstoase: *n. pl. ac.* 41,2

(a se) ADĂUGA: v. I; var. **(a se) ADAOGE:** v. III „a mai pune ceva lângă cele ce sunt”; „a continua să”; „a (se) alătura (prin moarte) celor care au fost”
au adaos: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,3; 24,19, 25; 27,36
(s-)au adaos: *ind. pf.c. 3.sg.* 25, 8, 17; 35,29
adaogă: *ind. prez. 3.sg.* 30,24
veți adaoge: *ind. viit.I. 2.pl.* 32,20
adaos-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 44,22
(să) va adaoge: *ind. viit.I. 3.sg.* 49,19
adăogând: *gerunziu* 45,23; rezum. cap.50

ADÂNC, -Ă: adj. (despre vârstă, bătrânețe) „înaintată”/ s.n. „afund”,„abis”
adâncului: *s.n. sg. gen.* 1,2; 7,11; 49,25
adănculuĭ: *s.n. sg. gen.* 8,2
adâncă: *adj. f. sg. ac.* 25,8
adânci: *adj. f. pl. ac.* 48,10

ADEVĂR: s.n.
adevărul: *sg.nom./ac.* 24,27; 32,10; 40,22
adevăr: *sg. ac.* 24,49; 47,29

ADEVĂRAT: adv.
adevărat: *adv. în loc. adv.* ***cu adevărat*** „într-adevăr”, „realmente” 16,13; 20,12
adevărat: *adv.* 18,13; 28,16; 38,23; 44,32

(a) ADORMI: v. IV
au adormit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,21; 41,5; 49,32

(a se/-și) ADUCE v. III
aduce: *ind. prez. 3.sg.* 1,29; rezum. cap.8; rezum. cap.15; rezum. cap.24
voi aduce: *ind. viit.I. 1.sg.* 6,17; 27,45; 42,37; 43,9; 46,4
aducându(-Și): *gerunziu în loc. v.* ***aducându-și aminte*** 8,1; 42,9
aducându(-ș): *gerunziu în loc. v.* ***aducându-ș aminte*** 30,22; 41,9
(să) vor aduce: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.9
(-M) voi aduce: *ind. viit.I. 1.sg., în loc. v.* ***-M voi aduce aminte*** 9,15, 16
aducând: *gerunziu* 14,18; 31,46
oi aduce: *ind. viit.I. 1.sg.* 18,4; 28,22
să aducă: *conj. prez. 3.sg.* 18,19; 27,12; 42,16
vei aduce: *ind. viit.I. 2.sg.* 22,2
aduceț: *imperativ 2.pl.* 31,46; 43,7; 45,13
aduceți: *imperativ 2.pl.* 42,34; 44,21; 47,16
(îș) va aduce: *ind. viit. 3.sg., în loc. v.* ***îș va aduce aminte*** 40,13
să aduceți: *conj. prez. 2.pl.* 42,20
veț aduce: *ind. viit.I. 2.pl.* 43,3
să (să) aducă: *conj. prez. impers.* 45,22
aducându-: *gerunziu* 47,17
să(-ș) aducă: *conj. prez. 3.sg., în loc. v.* ***să-ș aducă aminte*** 50,15
au adus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,19, 22; 4,3, 4; 8,1, 20; 18,7; 22,13; 24,7; 27,14, 31, 33; 41,14; 43,24; 46,32
(ș-)au adus: *ind. pf.c. 3.sg., în loc v.* ***ș-au adus aminte*** 19,29; 40,20
ai adus: *ind. pf.c. 2.sg.* 20,9; 39,17
ar fi fost adus: *pasiv cond. pf. 3.sg.* 26,10
am adus: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 33,11; 43,22
aț adus: *ind. pf.c. 2.pl.* 39,14
adu(-ț): *imperativ 2.sg., în loc. v.* ***adu-ț aminte*** 40,14
(-ți) adă: *imperativ 2.sg., în loc. v.* ***-ți adă aminte*** 20,16
adă: *imperativ 2.sg.* 27,4, 7, 9, 13, 25; 48,9

ADUCERE: s.f. „acțiunea de *a aduce*”; (Înv.) „jertfă”; „ofrandă”
aduceri: *pl. ac., în sintagma* ***aduceri înainte*** „jertfe” 31,54
aducerea: *sg. ac.* 45,19

(a se) ADUNA: v. I
să (să) adune: *conj. prez. 3.pl.* 1,9
(s-)or aduna: *ind. viit.I. 3.pl.* 29, 8
adunându(-să): *gerunziu* 37,35
să adune: *conj. prez. 3.sg.* 41,35
(s-)au adunat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 41,47, 48
au adunat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 47,14; 49,32
adunați(-vă): *imperativ 2.pl.* 49,1, 2
(mă) adun: *ind. prez. 1.sg.* 49,29

ADUNARE: s.f.
adunările: *pl. ac., în sintagma* ***adunările apelor*** „mulțimea apelor” 1,10
adunarea: *sg. ac.* 49,6;

ADUNAT, -Ă: adj.
adunați: *m. pl. nom.* 34,30

ADUS, -Ă: adj.
aduse: *f. pl. nom./ac.*27,25; 43,2

AFARĂ: adv.
afară: 4,8; 9,22; 15,5; 19,5, 11; 24,31; 27,3, 30; 39,12, 15, 18; 45,1; 47,10
afară: *adv. în loc. adv.* **din afară** „din exterior" 7,16
afară: *adv. în loc. prep.* ***afară din/de*** „exterior față de ceva" 14,24; 19,17; 24,11, 50; rezum. cap.47; 47,18, 22, 26; 48,22; 50,8

(a) AFLA: v. I „a găsi"; „a (se) considera"; „a dobândi", „a câștiga", „a se bucura de ceva, de regulă, de dar, har"
(să) afla: *ind. imp. 3.sg.* 2,20
va afla: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,14
ar afla: *cond. prez. 3.sg.* 4,15
(s-)au aflat: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.6; 25,24; 44,16
au aflat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,8; 11,2; 19,19; 26,12; 26,19; 30,14; 31,33; 36,24; 37,15, 17, 29; 39,4; 44,12, 16
neaflând: *gerunziu neg.* 8,9
am aflat: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 18,3; 26,32; 38,22; 43,21; 47,29; 50,4
(să) vor afla: *ind. viit.I. 3.pl.* 18,32
afla: *inf. prez. fără* ***a*** 19,11; 41,38, 39
află: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.24
să aflu: *conj. prez. 1.sg.* 30,27; 32,5; 33,8, 15; 34,11
vei afla: *ind. pf.c. 2.sg.* 31,32
aflând: *gerunziu* 31,34
ai aflat: *ind. pf.c. 2.sg.* 31,37; 38,23
veț afla: *ind. viit.I. 2.pl.* 32,19
(să) află: *ind. prez. 3.sg.* 37,30
neaflând: *gerunziu neg.* 38,20

(a) AGĂȚA: v. I; var. (Înv.) **(a) ACĂȚA**
am acățat: *ind. pf.c. 1.sg.* 24,47

AGER, -Ă: adj. „deștept"
ager: *m. sg. ac.* 41,33

(a) AJUNGE: v. III; var. (Reg.) **(a) AGIUNGE**
să agiungă: *conj. prez. 3.sg.* 11,4
agiunge: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.31
agiungându-: *gerunziu* 31,25
au agiuns: *ind. pf.c. 3.pl.* 47,9
agiungând: *gerunziu* 49,13

AJUTOR: s.n.; var. (Înv. și reg.) **AGIUTORIU**
ajutoriu: *sg. ac.* rezum. cap.2
agiutoriu: *sg. nom./ac.* 2,18, 20; 14,20
agiutoriul: *sg. nom.* 49,25

ALĂUTĂ: s.f.
alăută: *sg. ac.* 4,21
alăute: *pl. ac.* 31,27

ALB, -Ă: adj./s.
albă: *adj. f. sg. ac.* 30,35
(mai) albi: *adj. m. pl. nom.* 49,12
(ceale) albe: *s.f. pl. nom./ac.* 30,40; 31,8
albi: *s.m. pl. ac.* „miei albi" 31,8

ALBEAȚĂ: s.f.
albeață: *f. sg. nom.* 30,37

(a) ALEGE: v. III
alesească: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 6,2
au ales: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,11
alegându(-și): *gerunziu* rezum. cap.13
vei alege: *ind. viit.I. 2.sg.* 13,9

(a) ALERGA: v. I
au alergat: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,2, 7; 24,28; 29,13
alergând: *gerunziu* 33,4
aleargă: *imperativ 2.sg.* 44,4

ALES, ALEASĂ: adj./adv.
ales: *adj. în loc. adv.* ***mai ales*** „îndeosebi" 31,3
(mai) ales: *adj. n. sg. nom.* 40,17
aleasă: *adj. f. sg. ac.* rezum. cap.22
alease: *adj. n. pl. ac.* 23,6;
aleși: *adj. m. pl. nom.* 23,16
ales: *adv.* „îndeosebi" 47,13

(a se) ALINA: v. I
(să) va alina: *ind. viit.I. 3.sg.* 27,44

AMALECHITEAN: s.m. (la pl.) „nume purtat de urmașii lui Amalec"
amalechitenilor: *pl. gen.* 14,7

(a se) AMESTECA: v. I; var. **(a se) MESTECA** „a face un amestec"; „a încurca (despre limbi)"; „a se împreuna", „a avea relații sexuale"
(să) amestecă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.11
să amestecăm: *conj. prez. 1.pl.* 11,7
(s-)au amestecat: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,9; rezum. cap.19
să (ne) mestecăm: *conj. prez. 1.pl.* 19, 5
mestecă: *imperativ 2.sg.* 18,6
mesteca: *inf. prez. fără* ***a*** 26,10

AMIAZĂ: adv./s.; var. (Reg.) **AMIAZĂZI**
ameazăzi: *adv. în loc. adv.* ***după ameazăzi*** „după amiază" 3,8
amiazăzi: *s. f. sg. ac.* 12,9; 24,62; 28,14

AMIGDALĂ: s.f.; vezi **MIGDALĂ**

AMINTE: adv.
aminte: *adv. în loc. v.* ***a-și aduce aminte***; vezi **(a se/-și) ADUCE**

AMMONITEAN: s.m. (la pl.) „numele generic al urmașilor lui Ben-Ammi"
ammonitenii: *pl. nom.* rezum. cap.19
ammonitenilor: *pl. gen.* 19,38

AMOREU: s.m. (la pl.) „popor din Canaan, menționat între dușmanii lui Israel"; (la sg.) „persoană care făcea parte din acest popor"
amoreu: *sg. ac.* 14,7
amoreilor: *pl. gen.* 15,16
amorreii: *pl. nom.* 15,21
amorreului: *sg. gen.* 48,22

(a) AMORȚI: v. IV; var. (Înv.) **(a) AMURȚI**
au amurțit: *ind. pf.c. 3.sg.* 32, 32

AMORȚIT, -Ă: adj.; var. (Înv.) **AMURȚIT**
amurțiți: *m. pl. nom.* 42,28

AN: s.m.
ani: *pl. nom./ac.* 1,14; 5,3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 25, 26, 27, 28, 30, 31, 32; 6,3; 7,6; 9,28, 29; 11,10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 32; 12,4; 14,4; 15,9, 13; 16,3,16; 17,1, 17, 24, 25; 21,5; 23,1; 25,7, 20, 26; 26,34; rezum. cap.29; 29,18, 20, 27, 30; 31,38, 41; 35,28; 37,2; 41,1, 26, 27, 29, 30, 34, 36, 46, 47, 53, 54; 45,6, 11; rezum. cap.47; 47,9, 28; 50,22
anii: *pl. nom./ac.* rezum. cap.5; 25,17; rezum. cap.41; 50,25
anul: *sg. ac.* 7,11; 8,13; 14,4, 5; 17,21
an: *sg. ac.* 11,10; 26,12; 47,17, 18

APĂ: s.f.
apă: *sg. ac.* 18,4; 21,14, 19; 24,11, 13, 17, 19, 20, 32, 43, 45; 26,19, 32; 37,24; 43,24
apa: *sg. nom./ac.* rezum. cap.7; 7,20; 21,15; 26,20; 30,38; 41,17; 49,4
ape: *pl. ac.* 1,2, 6; 7,18; rezum. cap.9; 36,24

apelor: *pl. gen.* 1,6, 10; 30,41
apele: *pl. nom./ac.* 1,7, 9, 20, 21, 22; 6,17; 7,6, 7, 10, 17, 19, 24; rezum. cap.8; 8,1, 3, 5, 7, 8, 9, 11, 13; 9,11, 15
apei: *sg. gen.* 16,7; 21,25; 24,13, 30, 42, 43

(a) APĂRA: v. I
apăra: *ind. imp. 3.sg.* 15,11

APĂTOS, -OASĂ: adj.
apătoasă: *f. pl. – cu desinența* ***-ă –*** *ac.* 41,18

APESTIRE: s.f. „întârziere"; „amânare"
apestirea: *sg. nom.* 43,10

(a) APLECA: v. I „a alăpta", „a da să sugă"
apleacă: *ind. prez. 3.sg.* 21,7

(a se) APRINDE: v. III „a-și ieși din fire"; (Fig.) „a declanșa", „a dezlănțui"
(te-)ai aprins: *ind. pf.c. 2.sg.* 31, 36
aprinde: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap. 37

APROAPE: adv. „la distanță mică în spațiu"; „cât pe ce"
aproape: *adv.* 18,2; 19,9; 24,30; 33,18; 35,17; 45,10
aproape: *adv. în loc. adv.* ***aproape de*** „cu puțin timp înainte de..." rezum. cap.47; rezum. cap. 49

(a se) APROPIA: v. I
apropiindu(-să): *gerunziu* 12,11; 18,23; 33,6; 35,18; 38,27; 43,19; 44,18; 45,4
apropie(-te): *imperativ 2.sg.* 27,21, 26
apropiiatu(-s)-au: *ind. prez. 3.sg.* 27,22, 27
(s-)au apropiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 33,3
(să) apropiia: *ind. imp. 3.sg.* 37,18
apropiiați(-vă): *imperativ 2.pl.* 45,4
(să) apropie: *ind. prez. 3.sg.* 47,29
apropie: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.48
apropiindu-: *gerunziu* 48,10
au apropiiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 48,13

(a) APUCA: v. I „a prinde"; „a obține", „a lua"; „a scoate", „a salva"
au apucat: *ind. pf.c. 3.pl.* 19,16; 27,36
a apuca: *inf. prez.* 37,22
apucând: *gerunziu* 39,12

APUCAT, -Ă: adj. „sfâșiat"
apucată: *adj. f. sg. ac.* 31,39

(a) APUNE: v. III
apuind: *gerunziu* 15,12
au apus: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,17

APUS: s.n.
apus: *sg. ac.* 12,8; 13,14; 28,14
apusul: *sg. ac.* 28,11

ARAMĂ: s.f.
aramă: *sg. ac.* 4,22

(a se) ARĂTA: v. I „a (se) face văzut", „a (se) înfățișa vederii altora"; „a se ivi pe neașteptate, sau în mod miraculos"; „a indica"; „a dovedi", „a face să pară"
să (să) arâte: *conj. prez. 3.sg.* 1, 9
(s-)au arătat: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,24; 8,5; 12,7; 15,17; 17,1; 18,1, 2; 24,45; 26,2, 24; 35,7, 9; 38,27; 48,3, 11
(să) va arăta: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,14; 37,20
voi arăta: *ind. viit.I. 1.sg.* 12,1; 22,2
(să) arătase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 12,7
arătasă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 22,9
arătase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 27,23
am arătat: *ind. pf.c. 1.sg.* 31,39; 35,1
au arătat: *ind. pf.c. 3.sg.* 39,16; 41,25, 39
arătându-: *gerunziu* rezum. cap. 49
(să) arată: *ind. prez. 3.sg.* 44,28

ARĂTARE: s.f. „apariție"
arătarea: *sg. ac.* rezum. cap. 35

ARĂTAT: adv. „evident", „în mod cert"
arătat: 30,27

ARC: s.n. „armă primitivă de aruncat săgeți"; „curcubeu"
arcul: *sg. nom./ac.* 9,13, 14, 16; 21,16; 27,3; 48,22; 49,24

(a se) ARDE: v. III „a da foc", „a băga în foc"; „a se aprinde de mânie"; „a aplica (unei persoane) pedeapsa capitală prin ardere"
să ardem: *conj. prez. 1.pl.* 11,3
arzind: *gerunziu* 34,13
să (să) arză: *conj. prez. 3.sg.* 38,24

ARDERE: s.f. „incendiere"; „jertfă", „sacrificiu"
arderea: *sg. ac.* rezum. cap.19
arderii: *sg. gen., în sintagma* ***arderii de tot*** 22,7
arderii: *sg. gen.* 22,8

ARETE: s.m. (Înv.; Trans.; Banat; Oltenia) „berbec de reproducere, mârlitor"
areții: *pl. nom.* 31,10
areț: *pl. nom.* 31,12

ARGINT: s.n./s.m.
argint: *sg. ac.* 13,2; 23,15, 16; 24,35, 53; 43,22; 44,2
arginț: *pl. ac.* 20,16; 37,28; 45,22
argintul: *sg. ac.* 44,8

ARIE: s.f.
aria: *sg. ac.* 50,10

ARMĂ: s.f.
armele: *pl. ac.* 27,3

AROMAT: s.n. (Rar) „mirodenie"
aromate: *pl. ac.* 37,25

(a) ARUNCA: v. I „a azvârli", „a lepăda"; (despre trimiterea unui proiectil dintr-o armă) „a slobozi", „a trage"
arunca: *inf. prez. fără* ***a*** 21,16
(să) aruncă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.37
să aruncăm: *conj. prez. 1.sg.* 37,20
aruncați: *imperativ 2.pl.* 37,22
au aruncat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 37,24; 39,7
a arunca: *inf. prez.* 41,10

ARVUNĂ: s.f.
arvună: *sg. ac.* 38,17, 18

(a) ASCULTA: v. I „a ține seama de un îndemn, sfat etc."; „a se supune (unei porunci)", „a îndeplini (un ordin, o poruncă)"; „a lua aminte"
ai ascultat: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,17; 22,18
ascultați: *imperativ. 2.pl.* 4,23; 37,6; 49,2
ascultând: *gerunziu* 16,2; 28,7
am ascultat: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 17,20; 42,21
ascultă: *imperativ 2.sg.* 21,12; 23,6, 11, 13, 15; 27,8, 13, 43
au ascultat: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,17; 25,21; 26,5; 30,6, 17, 22; 35,3
ascultați: *imperativ 2.pl.* 23,8; 49,2
ați ascultat: *ind. pf.c. 2.pl.* 42,22
să asculți: *conj. prez. 2.sg.* 43,20

ASCULTARE: s.f. „supunere"
ascultarea: *sg. nom.* rezum. cap.22
ascultare: *sg. ac.* rezum. cap.22

(a se) ASCUNDE: v. III
(s-)au ascuns: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,8
(m-)am ascuns: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,10
(mă) voiu ascunde: *ind. pf.c. 1.sg.* 4,14
ascunde: *inf. prez. fără* ***a*** 18,17
ai ascuns: *ind. pf.c. 2.sg.* 24,27
au ascuns: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,34
să ascundă: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.44
om ascunde: *ind. viit.I. 1.pl.* 47,18

ASCUNS: s.n.
ascuns: *sg. ac., în loc. adv.* ***într-ascuns*** „pe furiș" 18,12

ASCUNS: adv.
ascuns: 47,18

(a se) ASEMĂNA: v. I; var. (Reg.) **(a se) ASĂMÂNA** „a se face sau afi asemenea cu..."
asămânatu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 30,8
(s-)au asămânat: *ind. pf.c. 3.sg.* 41,49

ASEMĂNARE: s.f.; var. (Înv.) **ASĂMĂNARE;** (Reg.) **ASĂMÂNARE** „faptul de a semăna cu cineva sau cu ceva"; „chip"; „copie", „imitație"
asămânarea: *sg. ac.* 1,26; 5,1, 3
asămănarea: *sg. ac.* 27,23

ASEMENEA: adj./adv./prep „la fel cu...", „asemănător"
aseaminea: *prep.* 2,18; 34,15
aseaminea: *adj. inv.* 2,20; 41,21, 39; 44,15
aseaminea: *adv.* 33,7; 45,14

ASIN, -Ă: s.m./s.f. „măgar"; „măgăriță"
asini: *pl. nom./ac.* 12,16; 24,35; 30,43; 32,5, 15; 45,23; 47,17;
asinul: *sg. ac.* 22,3, 5;
asinii: *pl. ac.* 34,28; 36,24; 42,26; 43,18; 44,3, 13;
asinilor: *pl. dat.* 43,24;
asin: *sg. nom.* 49,14;
asine: *pl. ac.* 12,16; 45,23;
asina: *sg. ac.* 49,11;

ASIRIAN: s.m. (La pl.) „populație semitică care a trăit în Asiria"; (la sg.) persoană care făcea parte din această populație"
asiriianilor: *pl. gen.* 2,14

ASPRU, -Ă: adj./adv.
aspru: *adv.* 21,12
aspru: *adj. n. sg. ac.* 31,24
aspră: *adj. f. sg. ac.* rezum. cap.49

(a) ASTÂMPĂRA: v. I; var. **(a) STÂMPĂRA** „a potoli"
au stămpărat: *ind. pf.c. 3.sg.* 24,67
să stâmpere: *conj. prez. 3.sg.* 41,57

(a) ASTUPA: v. I
au astupat: *ind. pf.c. 3.pl.* 26,15
au fost astupat: *ind. m.m.c.pf.perifr. 3.pl.* 26,18

(a) ASUPRI: v. IV
(să) asupreaște: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.19

(a se) AȘEZA: v. I
au așezat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,24
așezând: *gerunziu* 24,11
veț așeza: *ind. viit.I. 2.pl.* 34,11
(ne) așeza: *inf. prez. fără* ***a*** 34,15
să așezem: *conj. prez. 1.pl.* 34,23
(s-)au așezat: 37, 27

AȘEZĂMÂNT: s.n. „legământ", „jurământ"
așezemântul: *sg. ac.* 9,11; 17,4, 7, 14, 19, 21
așezământul: *sg. ac., în sintagma* ***așezământul de pace*** 17,2
așezământul: *sg. nom./ac.* 17,9, 10, 13
așezământ: *sg. nom., în sintagma* ***așezământ de pace*** 17,7; 31,44;
așezemânt: *sg. ac., în sintagma* ***așezemânt de pace*** 21,32;

AȘIJDEREA: adv.
așijderea: 17,27; 19,15; 32,19; 34,26; 43,4; 44,14

(a) AȘTEPTA: v. I
așteptând: *gerunziu* 8,10
au așteptat: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,12
așteptați: *imperativ 2.pl.* 22,5
oi aștepta: *ind. viit.I. 1.sg.* 49,18

AȘTEPTARE: s.f. „speranță", „nădejde"
așteptarea: *sg. nom.* 49,10

(a) AȘTERNE: v. III „a pune samarul pe măgar"; „a însămăra"
au așternut: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,3

AȘTERNUT: s.n.
așternuturile: *pl. ac.* 31,34
așternutul: *sg. ac.* 49,4

(a se) ATINGE: v. III
să (ne) atingem: *conj. prez. 1.pl.* 3,3
atingându(-Să): *gerunziu* 6,6
(s-)au fost atins: *ind. m.m.c.pf.perifr. 3.sg.* 20,4
să (te) atingi: *conj. prez. 2.sg.* 20,6
(să) va atinge: *ind. viit.I. 3.pl.* 26, 11
am atins: *ind. pf.c.1.pl.* 26,29
(să) atingea: *ind. imp. 3.sg.* 28,12
atingându-: *gerunziu* rezum. cap.32
au atins: *ind. pf.c. 3.sg.* 32,32

ATOTPUTERNIC, -Ă: adj./s.m.
Atotputearnicul: *adj. m. sg. nom.* 17,1; 28,3; 35,11; 43,14; 48,3
Atotputearnicul: *s. sg. nom.* 49,25

AȚĂ: s.f.
ață: *sg. ac.* 14,23

AUR: s.n.
aurul: *sg. nom./ac.* 2,11, 12; 44,8
aur: *sg. ac.* 13,2; 24,22, 35, 53; 41,42

(a se) AUZI: v. IV
auzind: *gerunziu* 3,8; 14,14; 18,10; 21,7; 23,10, 16; 24,30, 52; 27,5; 27,34; 29,13; 34,7; 39,15, 19; 42,1; 45,26; 50,17
am auzit: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,10; 21,26; 37,17; 41,13, 15
auziț: *imperativ 2.pl.* 4,23
să auză: *conj. prez. 3.sg.* 11,7
au auzit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 16,11; 29,33; 31,1; 45,2; 46,2
va auzi: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,6; 24,43
auzit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 27,6; 42,2
auz: *ind. prez. 1.sg.* 27,18
auzând: *gerunziu* 34,5; 37,21
auzindu-: *gerunziu* 39,18
(s-)au auzit: *ind. pf.c. impers.* 45,16

(a) AVEA: v. II
avea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 11,30; 12,20; 13,1, 6; 14,10; 24,29, 36; 27,15; 28,9; 29,16; 32,13; 35,4; 37,24; 46,1; 49,23
având: *gerunziu* 12,8; 16,1; 18,10; 24,15
au avut: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,16; 13,5; 26,14; 30,43; 36,25, 28; 50,9
vei avea: *ind. viit.I. 2.sg.* 15,4; 35,17
va avea: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,10, 14
ai avut: *ind. pf.c. 2.sg.* 30,30
avem: *ind. prez. 1.pl.* 31,14; 43,7; 44,20; 47,18
avea: *inf. prez. fără* ***a*** 36,6; 45,7; 46,32; 47,24

ar avea: *cond. prez. 3.pl.* 36,31
aveam: *ind. imp. 1.sg.* 40,16
să aveţ: *conj. prez. 2.pl.* 42,34
aveţ: *ind. prez. 2.pl.* 47,16
aveţi: *ind. prez. 2.pl.* 43,6; 44,19; 46,33
să aibă: *conj. prez. 3.pl.* 1,30; 30,38
ai: *ind. prez. 2.sg.* 19,12
am: *ind. prez. 1.sg.* 19,8; 30,3, 34; 32,5; 33,9
să am: *conj. prez. 1.sg.* 30,3, 30
are: *ind. prez. 3.sg.* 20,3; 23,9; 39,8; 44,20

AVERE: s.f.
averile: *pl. nom./ac.* 12,5; 14,16; 24,2, 10; 31,1, 14, 37; 34,23; 36,6; 45,20
averi: *pl. ac.* rezum. cap.13; 13,6; 15,14; rezum. cap.25
averea: *sg. ac.* 14,11, 12
avearea: *sg. ac.* 31,9; 39,5

AZIMĂ: s.f.
azimă: *sg. ac.* 19,3

B

BATĂR: adv. „măcar"; var. **BATÂR** (Reg. Trans. Mold.; mgm.)
batâr: *adv.* 17,18

(a) BATE: v. III „a învinge în luptă"; „a pedepsi"
oi bate: *ind. viit.I. 1.sg.* 8,21
vor bate: *ind. viit.I. 3.pl.* 34,30
au bătut: *ind. pf.c. 3.sg.* 36,35; 38,10

(a) BATJOCORI: v. IV
să bajocorească: *conj. prez. 3.sg.* 39,14, 17

(a) BĂGA: v. I
vei băga: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,19
au băgat: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,9; 29,23; 43,17, 18

BĂLŢAT, -Ă: adj./s. (Despre animale) „care are părul sau penele de culori diferite"
bălţate: *adj. f. pl. ac.* 30,32
bălţaţ: *adj. m. pl. nom./ac.* 31,8, 12
bălţaţi: *adj. m. pl. nom.* 31,10
bălţate: *s.f. pl. ac.* 30,39
(ceale) bălţate: *s.f. pl. nom.* 31,8

(a-şi) BĂNUI: v. IV (Reg.) „a regreta", „a (se) căi"; „a-şi reproşa"
(ş-)au bănuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,6
(îm) bănuiesc: *ind. prez. 1.sg.* 6,7

BĂSĂU: s.n. (Reg.; mgm) „răzbunare", „ură", „mânie"
băsăul: *sg. nom.* 49,6, 7;

BĂTAIE: s.f. (Aici) „pedeapsă", „urgie"
bătaie: *sg. ac.* 12,17

BĂTĂTOR, -TOARE: s.m./f.
bătătoriu: *sg. nom., în sintagma* ***bătătoriu cu ciocan*** „fierar" 4,22

BĂRBAT: s.m.
bărbat: *sg. nom./ac./dat.* 1,27; 2,23; 4,23; 5,2; 6,9; 7,2, 3, 9, 16; 9,20; 19,8, 31; 20,3; 24,16; 25,27; 29,19; 32,24; 38,14; 39,2, 14
bărbatului: *sg. gen./dat.* 3,6, 16; 9,5; 16,2, 3; 20,7; rezum. cap.30; 30,1, 9, 18; 39,16
bărbaţi: *pl. nom./ac.* 6,4; 32,6; 44,4; 47,6
bărbaţilor: *pl. gen./dat.* 12,20; 14,24; 19,8; 24,32
bărbaţii: *pl. nom./ac.* 17,23, 27; 18,16; 19,4, 5, 10; 20,8; 26,7; 34,22, 24, 25; 43,15, 16, 17
bărbaţ: *pl. nom./ac.* 18,2; 33,1; 46,32; 47,2
bărbatul: *sg. nom./ac.* 29,32, 34; 30,5, 15, 20; 38,25; 49,6

BĂRBĂTESC, -EASCĂ: adj.
bărbătească: *f. sg. nom./ac., în loc. s.* (Pop.) ***parte/partea bărbătească*** „fiinţă de sex bărbătesc" 6,19; 17,10, 12, 14, 23; 34,15;
bărbătească: *f. sg. ac., în loc. s.* (eufem.) ***partea bărbătească*** „organ genital masculin", „bărbăţie" 9,23

BĂTRÂN, -Ă: adj./s.
bătrâni: *adj. m. pl. nom.* 18,11
bătrân: *adj. m. sg. nom./ac.* 19,31; 24,1; 35,29; 44,20
bătrân: *s. m. sg. ac.* 19,4
bătrânul: *s.m. sg. nom./ac.* 43,27; 46,5
bătrânului: *s.m. sg. dat.* 48,2
bătrânii: *s.m. pl. nom./ac.* rezum. cap.50; 50,7

BĂTRÂNEŢE: s.f.
bătrâneaţe: *pl. ac.* 15,15
bătrineaţele: *pl. ac.* 21,2
bătrineaţe: *pl. ac.* 21,7; 35,29
bătrăneaţele: *pl. ac.* 24,36
bătrâneaţă: *pl. – cu des.* **-ă** *– ac.* 25,8; 48,10
bătrâneaţă: *sg. ac.* 37,3
bătrâneaţele: *pl. ac.* 44,20

BĂUTURĂ: s.f.
băutură: *sg. ac.* 26,30

(a) BEA: v. II
să bea: *conj. prez. 3.sg.pl.* 21,19; 29,7
să beau: *conj. prez. 1.sg.* 24,14, 43
bea: *imperativ 2.sg.* 24,14, 18, 44, 46
(de/la) beut: *supin* 19,35; 24,14, 17, 18, 46; 30,38
or bea: *ind. viit.I. 3.pl.* 24,19
a bea: *inf. prez.* 24,45
bea: *ind. prez. 3.sg.* 44,5
au beut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 24,22; 25,34; 43,34
beut-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 24,46
(de) băut: *supin* 19,34
bând: *gerunziu* 9,21; 24,19, 54
bându-: *gerunziu* 27,25

BEAT, -Ă: adj
beat: *m. sg. ac.* rezum. cap.9

BERBEC: s.m. .; var. **BERBECE**
berbece: *sg. ac.* 15,9; 22,13
berbecii: *pl. nom./ac.* 30,35, 39, 41; 31,38
berbecilor: *pl. gen.* 30,40, 41
berbeci: *pl. nom.* 32,14

BINE: adv./s.
bine: *adv.* 1,10, 12, 18, 21, 25; 2,18; 12,13; rezum. cap.33; rezum. cap.39; 40,14
(mai) bine: *adv.* 29,19; 37,27
(foarte) bine: *adv.* 39,3
bine: *adv. în structura verbală dislocată* ***bine e cuvântat*** 24,27
binelui: *s.n. sg. gen., în sintagma* ***lemnul cunoştinţii binelui şi al răului*** 2,9, 17
binele: *s.n. sg. ac.* 3,5, 22; 31,18
bine: *s.n. sg. ac.* 4,7; 12,16; 32,9, 12; 34,22; 44,4; 50,20

(a) BINECUVÂNTA: v. I
binecuvântat [să fie]: *pasiv conj. prez. 3.sg.* 9, 26
bine e cuvântat: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 24, 27

(a se) BIRUI: v. IV
(s-)au biruit: *ind. pf.c. 3.pl.* rezum. cap.14
vei birui: *ind. viit.I. 2.sg.* 32,28

biruiesc: *ind. prez. 3.pl.* 34,23; 47,1
au biruit: *ind. pf.c. 3.sg.* 41,54; 47,27
biruieşti: *ind. prez. 2.sg.* 45,10, 11
biruia: *ind. imp. 3.sg.* 46,6
biruiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 47,23

BIRUINŢĂ: s.f.
biruinţa: *sg. ac.* 3,16; rezum. cap.14; 41,35

BIRUIT, -Ă: adj.
biruit: *m. sg. nom.* 41,21

BIRUITOR, -TOARE: adj.
biruitori: *m. pl. ac.* rezum. cap.14

BLAGĂ: s.f. (Înv.; Trans.) „bogăţie", „bunăstare"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în „Revista critică literară", director Ar. Densusianu. Iaşi, III, 1895
blagă: *sg. ac.* rezum. cap.36
blaga: *sg. nom.* 45,20

BLAGOSLOVENIE: s.f.
blagoslovenie: *sg. nom./ac.* rezum. cap.14; rezum. cap.27; 27,12, 29, 36, 38; rezum. cap.28; 28,6; rezum. cap.32
blagosloveniia: *sg. ac.* rezum. cap.26; 33,11
blagoslovenia: *sg. nom./ac.* 26,29; 27,35, 36, 40, 41; rezum. cap.49
blagosloveniile: *pl. nom./ac.* 28,4; 49,25, 26, 28
blagoslovenii: *pl. ac.* 49,25

(a se) BLAGOSLOVI: v. IV
au blagoslovit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,22, 28; 2,3; 5,2; 9,1; 14,19; 24,35; 25,11; 26,12; 27,27; 28,1, 6; 30,27, 30; 31,55; 32,29; 35,9; 39,5; 48,3, 15, 20; 49,28
blagosloveşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2; rezum. cap.9
(să) blagoslovesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.9
voi blagoslovi: *ind. viit.I. 1.sg.* 12,2; 17,16, 20; 22,17; 26,3
vei fi blagoslovit: *pasiv. ind. viit.I. 2.sg.* 12,2
blagoslovi-oi: *ind. viit.I. 1.sg.* 12,3
vor blagoslovi: *viit.I. 3.pl.* 12,3
(să) vor blagoslovi: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,3; 22,18; 26,4; 28,14
blagoslovitu-i: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 14,19, 20
să (să) blagoslovească: *conj. prez. 3.pl.* 18,18
blagoslovisă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 24,1
blagoslovi(-)-voi: *ind. viit.I. 1.sg.* 26,24
să blagoslovească: *conj. prez. 3.sg.* 27,4, 10, 19, 25, 31; 28,3
să blagoslovesc: *conj. prez. 1.sg.* 27,7; 48,9
blagoslovindu-: *gerunziu* 27,23, 27; 47,7
va blagoslovi: *ind. viit.I. 3.sg.* 27,29; 49,25
am blagoslovit: *ind. pf.c. 1.sg.* 27,33
va fi blagoslovit: *pasiv ind. viit.I. 3.sg.* 27,33
blagosloveaşte: *imperativ 2.sg.* 27,34, 38
au fost blagoslovit: *ind. m.m.c.pf. perifr. 3.sg.* 27,41
vei blagoslovi: *ind. viit.I. 2.sg.* 32,26;
blagoslovind: *gerunziu* 47,10
blagosloveaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.48; rezum. cap.49
blagoslovească: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 48,16
(să) va blagoslovi: *ind. viit.I. 3.sg.* 48,20;

BLAGOSLOVIT, -Ă: s.m./f.
blagoslovitul: *s.m. sg. voc.* în sintagma ***blagoslovitul Domnului*** 24,31

BLÂND, -Ă: adj./adv.
blând: *adj. m. sg. nom./ac.* 43,14; 45,4
blând: *adv.* rezum. cap.50
blând: *adv.* 43,27; 50,21

BLÂNDEŢE: s.f.; var. (Înv.) **BLÂNDEAŢE**
blândeaţe: *sg. ac.* 34,3;

BLESTEM: s.n.
blăstămul: *sg. ac.* 24,41
blăstăm: *sg. nom./ac.* 27,12, 13; rezum. cap.49

(a se) BLESTEMA: v. I; var. **(a se) BLĂSTĂMA**
oi blestema: *ind. viit.I. 1.sg.* 12,3
vor blestema: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,3
va blestema: *ind. viit.I. 3.pl.* 27,29
fie blestemat: *pasiv conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 27,29
(să) blastămă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.9
blăstămat eşti: *pasiv ind. prez. 2.sg.* 3,14
blăstămat va fi: *pasiv ind. viit.I 3.sg.* 3, 17
blăstămat vei fi: *pasiv ind. viit.I 2.sg.* 4,11
au blăstămat: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,29
voi blăstăma: *ind. viit.I. 1.sg.* 8,21
blăstămat să fie: *pasiv conj. prez. 3.sg.* 9,25
blăstămatu-i: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 49,7

BOGAT, -Ă: adj.
(foarte) bogat: *m. sg. nom.* 13,2
(foarte) bogaţ: *m. pl. nom.* 36,7

BOGĂTATE: s.f. (Trans.) „bogăţie"
bogătăţiile: *pl. ac.* 45,23

BOGĂŢIE: s.f.
bogăţiia: *sg. ac.* 31,16

(a se) BOLNĂVI: v. IV (Pop.) „a (se) îmbolnăvi"
bolnăvind: *gerunziu* rezum. cap.48
(s-)ar fi bolnăvit: *cond. pf. 3.sg.* 48,1

BOU: s.m.
boi: *pl. ac.* 12,16; 20,14; 21,27; 24,35; 32,5; 33,13; 47,17
boii: *pl. ac.* 32,7

BRAŢ: s.n.
braţăle: *pl. ac.* 24,18
braţălor: *pl. gen.* 49,24

BUCATĂ: s.f. „hrană", „mâncare"; „cereale"
bucate: *pl. nom./ac.* 27, 14; 41,57; rezum. cap.42; 42,1, 10, 25, 33; 43,20; 45,21; 47,12, 16, 22
bucatele: *pl. nom./ac.* 27,25, 31; 40,17; 43,2

BUCĂTURĂ: s.f. (Pop.) „îmbucătură"; aici prima atestare a cuvântului; cf. DA, unde prima atestare este la Georgie Şincai din Şinca, *Hronica românilor şi a mai multor neamuri... [II], [Tom] I-III, Iaşi 1853-1854.*
bucătură: *sg. ac.* 18, 5

(a se) BUCURA: v. I
(s-)au bucurat: *ind. pf.c. 3.pl.* 45,16

BUCURIE: s.f.
bucurie: *sg. ac.* 31,27

BUCUROS, -OASĂ: adj.
bucuros: *m. sg. nom.* 27,9; 28,8; 30,34; 34,12

BUN, -Ă: adj.
bună: *f. sg. nom./ac.* 1,4; 8,21; 30,20; 49,15
(foarte) bune: *f./n. pl. nom./ac.* 1,31; 45,22
bun: *m./n. sg.nom./ ac.* 2,9; 3,6; 18,7; 49,15
(foarte) bun: *n. sg. nom.* 2,12
bune: *f. pl. ac.* 15,15; 25,8
(foarte) buni: *m. pl. ac.* 27,9
(cele mai) bune: *f. pl. ac.* 27,15
(ceale mai) bune: *n. pl. ac.* 43,11
(cel mai) bun: *n. sg. ac.* 47,6, 11

BUNĂTATE: s.f.
bunătăţile: *pl. ac.* 45,18

C

CAL: s.m.
calului: *sg. gen.* 49,17
cai: *pl. ac.* 47,17

CALD, -Ă: adj.
calde: *f. pl. ac.* 36,24

CALE: s.f.
calea: *sg. ac.* 3,24; 6,12; 13,3; 16,7; 18,19; 19,2; 24,40, 42, 56, 62; 28,20; 32,1, 20; 33,16; 38,21; 48,7
cale: *sg. ac.* rezum. cap.19; 24,21, 27, 48; 30,36; 35,19; 42,25; rezum. cap.44; 44,29; 45,21, 23; 49,17

CANANEU: s.m.; var. **HANANEU** „locuitor al Canaanului”
cananeilor: *pl. gen.* 24,3, 37
hananeailor: *pl. gen.* 10,18
hananeul: *sg. nom.* 12,6; 13,7
hananeii: *pl. nom.* 15,21
hananeilor: *pl. dat.* 34,30
hananeu: *sg. nom.* 38,2

CANANIANCĂ: s.f. var. **HANANIANCĂ** „femeie care aparține populației Canaanului”
hananiancă: *sg. ac.* rezum. cap.38
hananiencii: *sg. gen.* 46,10

CANDELĂ: s.f.; var. **CANDILĂ**
candilă: *sg. nom.* 15,17

CAP: s.n.
capete: *pl. ac.* 2,10
capul: *sg. ac.* 3,15; 28,11, 18; 40,16, 19; 47,31; 48,14, 17, 18; 49,26

CAPRĂ: s.f.
capră: *sg. ac.* 15,9
capre: *pl. nom./ac.* 30,32, 33, 39; 32,14
caprele: *pl. nom./ac.* 30,35; 31,38

CAR: s.n.
cară: *pl. ac.* 45,19, 21
carăle: *pl. ac.* 45,27; 46,5
care: *pl. ac.* 50,9

CARNE: s.f.
carne: *sg. ac.* 2,21; 9,4
carnea: *sg. ac.* 17,11
cărnurile: *pl. ac.* 40,19

CARTE: s.f.
cartea: *sg. nom.* în titlu: *Cartea Facerii*

CASĂ: s.f.
casa: *sg. nom./ac.* 7,1;rezum. cap.12; 12,1, 15, 17; 17,23; rezum. cap.20; 20,13; 24,7, 23, 27, 28, 38, 40; 28,2, 17, 21; 29,13; 30,30; 31,30, 41; 34,19, 26, 30; 35,2; 38,11; 39,2, 4, 5, 8; 41,40, 51; 43,26; 44,8; rezum. cap.45; 45,2, 11; 46,31; 47,12; 50,8, 22
casii: *sg. gen./dat.* 15,2; 17,23, 27; 18,19; 20,18; 24,2; 31,14, 37; 39,14; 43,19, 20; 46,27; 50,7
casă: *sg. ac.* 17,12, 27; 19,2, 3, 4; rezum. cap.21; 24,31; 33,17; 39,5, 11; 43,16, 17, 24
casa: *sg. nom./ac., în sintagmele* ***casa Domnului / casa lui Dumnezeu*** 28,17, 22; 35,7
casei: *sg. gen.* 36,6; 43,16; 44,1, 4
casăle: *pl. ac.* 42,19
casa: *sg. ac., în sintagma* ***casa de oaspeț*** 42,27
caselor: *pl. dat.* 42,33
casa: *sg. gen.*(*prep.* ***a + toată***) 45,8
căsi: *pl. ac.* 34,28

CASNIC: s.m. „slujitor”
casnicii: *pl. ac.* 14,14
casnicul: *sg. nom.* 15,3
caznicilor: *pl. gen.* rezum. cap.35; 47,24

(a) CĂDEA: v. II
au căzut: *ind. pf.c. 3.sg., în loc. v.* ***au căzut fața (lui/ta)*** „s-a/te-ai posomorât” 4,5, 6
au căzut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 14,10; 15,12; 42,36; 46,29; 50,1
căzut-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 17,3, 17; 44,14
căzind: *gerunziu* 24,52; 45,14

CĂLĂREȚ: s.m.
călărețul: *sg. nom.* 49,17
călăreț: *pl.* (cu des. – ***ф*** [ț] rostit dur) *ac.* 50,9

CĂLĂTOR: s.m.
călători: *pl. ac.* 37,25

CĂLĂTORIE: s.f.
călătoriii: *sg. gen.* 29,13
călătoriii: *sg. dat.* (*adn.*) 35,3

(a) CĂLCA: v. I „a încălca”
calcă: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.3

CĂLCÂI: s.n.
călcâiul: *sg. ac.* 3,15

CĂLDURĂ: s.f.
căldura: *sg. nom.* 8,22
căldură: *sg. ac.* 31,40

CĂMARĂ: s.f.
cămări: *pl. ac.* 6,16
cămară: *sg. ac.* 43,30

CĂMETIN, -Ă: adj. „harnic”, „destoinic” (cf. lat. *industrius* „harnic”, „sârguincios”); cuvântul nu este înregistrat în DA.
cămeateni: *m. pl. ac.* 47,6

CĂMILĂ: s.f.
cămile: *pl. nom./ac.* 12,16; 24,10, 30, 35; 30,43; 31,17; 32,15
cămilele: *pl. nom./ac.* 24,11, 22, 32, 46, 61, 63; 32,7; 37,25
cămilelor: *pl. gen./dat.* 24,14, 19, 20, 31, 44, 46
cămilă: *sg. ac.* 24,64
cămilei: *sg. gen.* 31,34

CĂPETENIE: s.f.
căpeteniile: *pl. nom.* 12,15
căpetenia: *sg. nom./ac.* 23,6; 34,2; 40,20; 41,9
căpetenii: *pl. nom.* 25,16
căpeteniii: *sg. gen.* rezum. cap.34
căpetenie: *sg. nom./ac.* 42,6; 45,8

CĂPITAN: s.m. (Înv.) „persoană care comanda o oștire sau o parte a ei”; „comandant”
căpitanul: *sg. nom.* 21,22, 33; 39,1

CĂRARE: s.f.
cărare: *sg. ac.* 49,17

CĂRĂMIDĂ: s.f.
cărămiz: *pl. ac.* 11,3
cărămizile: *pl. nom.* 11,3

CĂRBUNE: s.m.
cărbuni: *pl. ac.* 18,6

CĂRUNTEȚE: s.f.
căr unteţele: *pl. ac.* 42,38; 44,29
căr unteţeale: *pl. ac.* 44,31

CĂRUȚĂ: s.f.
căruţa: *sg. ac.* 41,43; 46,29

(a) CĂUTA: v. I „a încerca să găsești pe cineva sau ceva"; „a încerca să faci ceva"; „a privi spre..."
au căutat: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,4
caute: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 41,33
cauți: *ind. prez. 2.sg.* 44,9
caută: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.47

(a) CĂZNI: v. IV „a chinui", „a tortura"
vom căzni: *ind. viit.I. 1.pl.* 19,9

CÂMP: s.n.
cămp: *sg. ac.* 29,2
câmpului: *sg. gen.* 2,5
câmp: *sg. ac.* 4,8; 9,20; 11,2; 24,63, 65; 25,27, 29; 27,5; 30,14, 16; 31,4; 34,7; 37,7, 15
câmpuri: *pl. ac.* 34,28; 39,5
câmpul: *sg. ac.* 49,29, 30; 50,13

CÂMPIE: s.f.
câmpiile: *pl. ac.* 14,6

(a) CÂNTA: v. I
cânta: *ind. imp. 3.pl.* 4,21

CÂNTARE: s.f.
cântări: *pl. ac.* 31,27

(a) CÂRTI: v. IV; var. **(a) CĂRTI**
au cărtit: *ind. pf.c. 3.pl.* 49,23

(a) CÂȘTIGA: v. I; var. **(a) CĂȘTIGA**
căştigase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 12,5

CEAȚĂ: s.f.
ceaţă: *sg. nom.* 15,17

CENUȘĂ: s.f.; var. **CENUȘE**
cenuşe: *sg. nom.* 18,27

CER: s.n.; var. **CERIU**
ceriul: *sg. ac.* 1,1; 2,4; 7,19; 9,14; 14,19
ceriu: *sg. nom./ac.* 1,8, 9; 6,17; 8,2; 11,4; 15,5; 19,24; 21,17; 22,11, 15; 28,12
ceriului: *sg. gen.* 1,14, 15, 17, 20, 26, 28, 30; 2,4, 19, 20; 6,7; 7,3, 11, 23; 8,2; 9,2; 14,22; 22,17; 24,3, 7; 26,4; 27,28, 39; 28,17
ceriurile: *pl. nom.* 2,1

CERB: s.m.
cerb: *sg. nom.* 49,21

CERBICE: s.f.
cerbicea: *sg. ac.* 49,26

(a se) CERCA: v. I. (Pop) „a cerceta", „a examina"; „a întreba"; „a supune la încercări grele"; (Despre sânge) „a cere răzbunare"
oi cerca: *ind. viit.I. 1.sg.* 9,5
a cerca: *inf. prez.* rezum. cap.24
să cercăm: *conj. prez. 1.pl.* 24,57
să cerc: *conj. prez. 1.sg.* 27,21
cercându-: *gerunziu* rezum. cap.31; 44,12
cercând: *gerunziu* 31,34
cerca: *ind. imp. 3.sg.* 31,35
ai cercat: *ind. pf.c. 2.sg.* 31,37
cerci: *ind. prez. 2.sg.* 32,29
ar cerca: *cond. prez. 3.sg.* 37,15
cerc: *ind. prez. 1.sg.* 37,16
(să) cearcă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.22; 42,22
cearcă: *imperativ 2.sg.* 31,32; 43,9

CERCEL: s.m.
cercei: *pl. ac.* 24,22, 47
cerceii: *pl. ac.* 24,30; 35,4

(a) CERCETA: v. I
au cercetat: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,1
cercetează: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.48
va cerceta: *ind. viit.I. 3.sg.* 50,23, 24

(a se) CERE: v. III
ceri: *ind. prez. 2.sg.* 30,34
cereţ: *ind. prez. 2.pl.* 34,12
(să) cerea: *ind. imp. 3.sg.* 34,19
cerând: *gerunziu* 41,55

CEREMONIE: s.f.; var. (Înv.) **ȚEREMONIE**
ţărămoniile: *pl. ac.* 26,5

CERESC, -EASCĂ: adj.
cereşti: *f. pl. ac.* 49,25

(a se) CERTA: v. I
(să) certa: *ind. imp. 3.pl.* 25,22
certându(-să): *gerunziu* rezum. cap.26
au certat: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,42; 37,10

CERTARE: s.f.
certare: *sg. nom.* 13,7
certare: *sg. nom.* 26,20

CERUT, -Ă: adj.
cerut: *n. sg. ac.* rezum. cap.24

CETATE: s.f.
cetate: *sg. nom./ac.* 4,17; 10,12; 11,4; 18,24; 19,14, 17, 21; 33,18; 34,20, 25; 44,4
cetății: *sg. gen.* 10,11; 18,26; 19,1, 4, 15, 22; 23,10, 18; 24,13; 26,33; 28,19; 36,32, 35, 39
cetatea: *sg. nom./ac.* 11,5, 8; 18,28; 19,12, 20; 23,2; 24,10; 33,18; rezum. cap.34; 34,27; 35,4, 27
cetățile: *pl. ac.* 19,25, 29; 35,5
cetăților: *pl. gen.* 19,25, 29
cetăț: *pl.- cu des.* ***ϕ*** *– ac.* 41,35

(a se) CHEMA: v. I: „a striga"; „a (se) numi"
(să) va chema: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,23; 17,5; 21,12; 28,22; 32,28
au chemat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,9, 20; 4,17, 25, 26; 5,2, 3, 29; 12,8, 18; 13,4; 16,13, 15; 19,5, 37, 38; 20,8, 9; 21,3, 17, 33; 22,14, 15; 25,25; 26,18, 20, 21, 22, 33; 27,1; 28,1, 19; 29,32, 33, 34, 35; 30,6, 8, 11, 13, 18, 20, 24; 31,4, 47, 54; 32,2, 30; 33,17, 20; 35,7, 10, 18; 38,3, 4, 5, 29, 30; 39,14; 41,45, 51, 52; 49,1
a chema: *inf. prez.* 4,26;
(s-)au chemat: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,9; 19,22; 25,25, 30; 27,36; 31,48; 35,8; 50,11
vei chema: *ind. viit: I. 2.sg.* 16,11; 17,15, 19
(te) vei chema: *ind. viit.I. 2.sg.* 17,5; 35,10
să chemăm: *conj. prez. 1.pl.* 24,57
chemând-: *gerunziu* 26,9; 41,8; 46,2
au fost chemat: *ind. m.m.c.pf.perifr. 3.sg.* 26,18
chemând: *gerunziu* 26,25; 27,42; 29,22; 35,2, 15; rezum. cap.44; 44,4
(să) chema: *ind. imp. 3.sg.* 28,19; 29,16; 36,39
(te) chemi: *ind. prez. 2.sg.* 32,29
să (să) cheme: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.45; 48,16
va chema: *ind. viit.I. 3.sg.* 46,33;
chemat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 47,29
(să) vor chema: *ind. viit.I. 3.pl.* 48,6
cheamă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.12
(s-)au cheamat: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,31

CHEMAT, -Ă: adj.
chemată: *f. sg. nom.* 24,58
chemaţ: *m. pl. nom.* rezum. cap.43

CHERAST: s.m. „şarpe veninos”. Cuvântul nu este înregistrat în DA (cf. lat. *cerastēs, ae* „viperă cu corn”).
cherast: *sg. nom.* 49,17

CHIAR: adv. „limpede”
chiar: 26,9; 48,10

CHIDMONEU: s.m. „populaţie din Răsărit, probabil un trib, care figurează între popoarele date seminţiei lui Avraam”
chidmoneii: *pl. nom.* 15,19

CHINEU: s.m. „trib de medianiţi locuind în Canaanul patriarhal”
chineii: *pl. nom.* 15,19

CHINEZEU: s.m. „familie edomită importantă descendentă din Elifaz, fiul mai mare al lui Esau”
chinezeii: *pl. nom.* 15,19

CHIP: s.n. „faţă”, „figură”, „imagine”; „înfăţişare”; „mod”, „fel”
chipul: *sg. ac.* 1,26, 27; 5,3; 9,6
chip: *sg. ac., în loc. adv.* ***într-alt chip*** „altfel” 20,12; 42,12, 16
chip: *sg. ac., în loc. adv.* ***într-acesta chip*** „astfel” 41,28

CHITOS: s.m. (Înv.) „balenă”
chituşi: *pl. ac.* 1,21

(a) CHIVERNISI: v. IV (Pop. şi fam.) „a administra”, „a conduce”
chivernisea: *ind. imp. 3.sg.* rezum. cap. 39

CINSTE: s.f.
cinstea: *sg. ac.* 12, 13
cinste: *sg. ac.* 24,53

CINSTIT, -Ă: adj.
cinstit: *m. sg. nom.* 31,1; 34, 19

CIOCAN: s.n.
ciocan: *sg. ac., în sintagma* ***bătătoriu cu ciocan*** „fierar” 4,22

CIURDĂ: s.f.
ciurde: *pl. ac.* 13,5; 26,14; 50,8
ciurdă: *sg. ac.* 18,7
ciurda: *sg. ac.* 24,10
ciurdele: *pl. nom./ac.* 34,28; 45,10
ciurzile: *pl. ac.* 46,32

CLEI: s.n. (Cf. Grigore Maior, IILV/Lexicon, unde lat. *bitumen* are drept echivalent românesc „clei”; „smoală”; *bituminosus* „cleios”)
cleiu: *sg. ac.* 6,14

CLEIOS, -OASĂ: adj.
cleoasă: *sg. sg. nom.* 11,3

CLEIT, -Ă: adj. (aici) „de smoală”
cleite: *n. pl. ac.* 14,10

(a) COACE: v. III
au copt: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,3
au fost copt: *ind. m.m.c.pf. perifr. 3.sg.* 27,17

COAJĂ: s.f.; var. **COAJE**
coaje: *sg. ac.* 30,37

COAPSĂ: s.f. „parte a piciorului cuprinsă între şold şi genunchi”
coapsăle: *pl. ac.* 24,2; 35,11
coapsa: *sg. ac.* 24,9; 32,32; 49,10
coapsei: *sg. gen.* rezum. cap.32; 32,25, 32
coapsele: *pl. ac.* 46,26
copsa: *sg. ac.* 47,29

(a) COASE: v. III
au cusut: *ind. pf.c. 3pl.* 3,7

COASTĂ: s.f. „fiecare os lung, îngust, arcuit, articulat în spate de coloana vertebrală, iar în faţă de stern”; „partea laterală a unui obiect”; „grinzile din osatura de rezistenţă la corabie”
coasta: *sg. ac.* rezum. cap.2; 2,22
coastele: *pl. ac.* 2,21
coaste: *pl. ac.* 6,16

(a se) COBORÎ: v. IV; var. (Înv.) **a (se) POGORÎ**
(s-)au pogorât: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 11,5; 12,10; 15,11; 24,45, 64; 43,15
să (ne) pogorâm: *conj. prez. 1.pl.* 11,7
pogorî(-mă)-voi: *ind. viit.I. 1.sg.* 18,21
(să) pogorâse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 24,16
(nu te) pogorî: *imperativ prohib. 2.sg.* 26,2
pogorând: *gerunziu* 26,17; 38,1
pogorându(-să): *gerunziu* 28,12; 42,3
pogorâţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 42,2
(să) va pogorî: *ind. viit.I.3.sg.* 42,38; 44,26
am fost pogorât: *ind. m.m.c.pf. perifr.* 1.pl. 43,20
pogori: *ind. prez. 2.sg.* 45,9; 46,3
pogoară: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.46
(Mă) voi pogorî: *ind. viit.I. 1.sg.* 46,4

COMOARĂ: s.f.
comoarăle: *pl. ac.* 43,23

(a se) CONTENI: v. IV
(s-)au contenit: *ind. pf.c. 3.sg.* 43,31
conteni: *inf. prez. fără* ***a*** 45,1

COPAC: s.m.; var. (Înv. şi reg.) **COPACI**
copaciu: *sg. ac.* 18,4, 8; 21,15
copacii: *pl. nom.* 23,17

COPIL: s.m.
copil: *sg. ac.* 21,12
copilul: *sg. ac.* 21,14, 15, 16
copilului: *sg. gen.* 21,17
copil: *sg. nom.* 41,12
copiii: *pl. ac.* 22,5, 19
copiilor: *pl. dat.* 32,16

COPILAŞ: s.m.
copilaşii: *pl. nom.* 25,22

COPILĂRIE: s.f.
copilăriia: *sg. ac.* 46,34

CORABIE: s.f.
corabiia: *sg. ac.* rezum. cap.6
corabie: *sg. nom./ac.* 6,14, 16, 18, 19; rezum. cap.7; 7,1, 7, 9, 13, 15, 17, 18, 23; rezum. cap.8; 8,1, 9, 10, 16, 19; 9,10, 18
corăbiii: *sg. gen.* 6,15, 16; 8,6, 13
corabia: *sg. nom.* 8,4
corăbiilor: *pl. gen.* 49,13

CORB: s.m.
corbului: *sg. gen.* rezum. cap.8
corbul: *sg. ac.* 8,6

CORN: s.n.
coarnele: *pl. ac.* 22,13

CORT: s.n.
cortului: *sg. gen.* 18,10

cortul: *sg. ac.* 9,21; 12,8; 13,3, 18; 26,25; 31,25, 33, 34; 35,21
corturi: *pl. nom./ac.* 13,5; 25,27; 33,17
corturile: *pl. ac.* 16,12; rezum. cap.33; 33,17, 19

COŞ: s.n.
coşuri: *pl. ac.* 40,16
coş: *sg. ac.* 40,17

COŞTEI: s.n. (mgm. înv.) „fortăreţă”
coşteile: *pl. ac.* 25,16

COT: s.m.
cot: *sg. ac.* 6,16
coţi: *pl. ac.* 6,15; 7,20

(a) COVÂRŞI: v. IV „a întrece (cu mult) în măsură”
au covârşit: *ind. pf.c. 3.sg.* 41,49

COVRIG: s.m. (aici) „brăţară”; cf. *Maior ILV/Lexicon T*, unde lat. *armilla* „covrig de aur”.
covriji: *pl. ac.* 24,22
covrigii: *pl. ac.* 24,30
covrigi: *pl. ac.* 24,47
covrigul: *sg. nom./ac.* 38,18, 25

(a) CREDE: v. III
credea: *ind. imp. 3.sg.* 45,26
va crede: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,7
(să) creade: *inf. prez. fără* ***a*** 27,33
crezind: *gerunziu* rezum. cap.15
crezut-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,6

CREDINCIOS, -OASĂ: adj.
credinciosul: *adj. antep. m. sg. ac.* rezum. cap.4

CREDINŢĂ: s.f.
credinţa: *sg. nom.* rezum. cap.22
credinţei: *sg. gen.* 39,16
credinţă: *sg. ac.* 44,32

(a) CREŞTE: v. III
creşteţi: *imperativ 2.pl.* 1,22, 28; 8,17
va creşte: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,18
creşteţ: *imperativ 2.pl.* 9,1, 7
a creşte: *inf. prez.* 17,6; 26,22
creşte: *imperativ 2.sg.* 24,60
creştea: *ind. imp. 3.sg.* 41,56
va creşte: *ind. viit.I. 3.sg.* 48,19
creaşte: *imperativ 2.sg.* 35,11
va creaşte: *ind. viit.I. 3.sg.* 38,11
a creaşte: *inf. prez.* 41,52
(nu) creaşte: *imperativ prohib. 2.sg.* 49,4
să crească: *conj. prez. 3.sg.* 28,3
crească: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 48,16
au crescut: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,13; 21,8, 20
crescând: *gerunziu* 25,27; 26,13; 38,24; 40,10; 49,22
au fost crescut: *ind. m.m.c.pf. perifr. 3.sg.* 38,14

(a) CRUŢA: v. I „a menaja”, „a proteja”
cruţa: *ind. imp. 3.sg.* 19,16

CUCOANĂ: s.f.; var. **COCOANĂ** (Mold.; Mar.; Înv.) „copilă (între 12 şi 14 ani)”
cocoana: *sg. ac.* 34,19

CUGET: s.n.
cujetele: *pl. ac.* 3,16

(a) CUGETA: v. I
cugeta: *ind. imp. 3.sg.* 37,11
cugetăm: *ind. prez. 1.pl.* 42,31
aţ cugetat: *ind. pf.c. 2.pl.* 50,20

(a se) CULCA: v. I
a (să) culca: *inf. prez.* 19,4
(s-)au culcat: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,33, 35
(te-)ai culcat: *ind. pf.c. 2.sg.* 49,9
culcându(-să): *gerunziu* 49,14

(a) CUMPĂRA: v. I
cumpărase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 17,23
au cumpărat: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.23; 33,19; 39,1; 47,20; 49,30
cumpără: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.33
să cumpere: *conj. prez. 3.pl.* 41,57; 42,3, 5, 10
a cumpăra: *inf. prez.* rezum. cap.42; 42,34
cumpăraţ: *imperativ 2.pl.* 42,2; 43,2; 44,25
să cumpărăm: *conj. prez. 1.pl.* 42,7; 43,20, 22
aţ cumpărat: *ind. pf.c. 2.pl.* 42,19
om cumpăra: *ind. viit.I. 1.pl.* 43,4
am cumpărat: *ind. pf.c. 1.pl.* 43,21
cumpără: *imperativ 2.sg.* 47,19
cumpărasă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 50,13

CUMPĂRĂTOR: s.m.
cumpărătorilor: *pl. gen.* 47,15

CUMPĂRAT, -Ă: s.m./f. (aici) „rob cumpărat”
(cel) cumpărat: *s m. sg. nom.* 17,12
(cei) cumpăraţ: *s.m. pl. nom.* 17,27

CUMPLIT: adj./adv.
cumplit: *adv.* 34,14
cumplită: *adj. f. sg. nom.* 37,33

(a se) CUNOAŞTE: v. III „a afla”; (în sintagmă cu *femeie/bărbat*) „a avea relaţii sexuale”; „a recunoaşte”
cunoscându(-să): *gerunziu* 3,7
au cunoscut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,1, 17, 25; 19,8; 27,23; 38,26
cunoscând: *gerunziu* 15,13; 28,8; 31,2; 37,33; 38,26; 42,8
am cunoscut: *ind. pf.c. 1.sg.* 22,12; 30,27
cunoaşteţi: *ind. prez. 2.pl.* 29,5
cunoaştem: *ind. prez. 1.pl.* 29,5
cunoaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.38
să (să) cunoască: *conj. prez. 3.sg.* 38,15
cunoaşte: *imperativ 2.sg.* 38,25
au fost cunoscut: *ind. m.m.c.pf.perifr. 3.sg.* 39,3
cunoştea: *ind. imp. 3.sg.* 39,23
(să) cunosc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.42
cunoscându-: *gerunziu* 42,7
au fost cunoscut: *pasiv ind. pf.c. 3.sg.* 42,8
voiu cunoaşte: *ind. viit.I. 1.sg.* 42,15
cunoaşte: *inf. prez. fără* ***a*** 42,20
voi cunoaşte: *ind. viit.I. 1.sg.* 42,33
(să) vor cunoaşte: *ind. viit.I. 3.pl.* 45,1

CUNOSCUT, -Ă: adj.
cunoscuţi: *m. pl. ac.* 43,23

CUNOŞTINŢĂ: s.f.
cunoştinţii: *sg. gen.* 2,9, 17
cunoştinţa: *sg. ac.* 43,22; 44,15

(a se) CUPRINDE: v. III
au cuprins: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,12; 35,5
cuprinde: *ind. prez. 3.sg* rezum. cap.18; rezum. cap.50
cuprinzind: *gerunziu* rezum. cap.19
să cuprinză: *conj. prez. 3.sg.* 19,19
(să) cuprinde: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.33
cuprindea: *ind. imp. 3.sg.* 36,7
cuprind: *ind. prez. 3.pl.* 41,26

CUPRINS, -Ă: adj.
cuprins: *m. sg. nom.* rezum. cap.29; 41,8
cuprinşi: *m. pl. nom.* 34,5

CUPTOR: s.n.
cuptoriu: *sg. nom.* 15,17
cuptoriului: *sg. gen.* 19,28

CURAT, -Ă: adj.
curate: *f. pl. ac.* 7,2, 8; 8,20
curat: *m. sg. nom.* 25,27

CURĂTOR, -TOARE: adj. (despre bani) „în circulație", „oficial"
curători: *m. pl. nom.* 23,16;

(a se) CURĂȚA: v. I; var. **(a se) CURĂȚI**
au curățit: *ind. pf.c. 3.sg.* 30,37
(vă) curățiț: *ind. prez. 2.pl.* 35,2
să curățiț: *conj. prez. 2.pl.* 35,2

CURĂȚIE: s.f. (Înv.) „curățenie"
curăție: *sg. ac.* 20,5

CURÂND: adv.; var. (Înv. și pop.) **CURUND**
curând: 27,20
(mai) curând: 45,19
curund: 27,20
(mai) curund: 41,32

CURCUBEU: s.n.
curcubeu: *sg. ac.* rezum. cap.9

CUREA: s.f.
cureaoa: *sg. ac.* 14,23

CURTE: s.f.
curtea: *sg. ac.* 45,16

CURVĂ: s.f.
curvă: *sg. nom./ac.* 34,31; rezum. cap.38; 38,15, 21, 22

(a) CURVI: v. IV
curvit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 38,24

(a) CUTEZA: v. I
cutezând: *gerunziu* 34,25
cutezind: *gerunziu* 44,18

CUTREMUR: s.n.
cutremurul: *sg. nom.* 9,2

CUȚIT: s.n.
cuțit: *sg. ac.* 22,6
cuțitul: *sg. ac.* 22,10

CUVÂNT: s.n.
cuvântul: *sg. nom./ac.* 4,23; 41,32; 50,17
cuvânt: *sg. ac.* 11,1; 44,18; 45,16
cuvântul: *sg. nom.* 15,1, 4; 17,22; 24,50
cuvintele: *pl. nom./ac.* 20,8; 24,15, 30; 31,1; 37,27; 42,20
cuvinte: *pl. ac.* 32,19; 39,10; rezum. cap.45
cuvintelor: *pl. gen./dat.* 37,8; 39,19

(a se) CUVENI: v. IV
(să) cuvinea: *ind. imp. impers.* 40,5
(să) cuvine: *ind. prez. impers.* 48,18

CUVIOS, -OASĂ: adj./adv. (Înv.) „cuviincios"; (aici) „potrivit", „firesc"
cuvios: *adj. n. sg. ac.* 23,9
cuvios: *adv.* 30,30

D

(a se) DA: v. I
am dat: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,29; 9,3; 16,5; 20,16; 30,18; 35,12; 38,26; 40,11
au dat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,6, 12; 14,20; 16,3; 18,7; 19,33, 35; 20,14; 21,14, 19, 27; 24,18, 20, 32, 35, 36, 53; 25,5, 21; 27,14, 17, 25; 29,33; 30,4, 9, 14, 35; 31,9, 16; 32,19; 33,5, 11; 35,4; 37,8; 38,6; 39,21, 22; 40,4; 41,21, 42, 45; 42,17; 43,23; 43,24; 45,21, 22; 46,18, 25; 47,11, 17; rezum. cap.50
ai dat: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,12
va da: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,12; 28,20; 49,20
(să) va da: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,24
(s-)au dat: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,2
dau: *ind. prez. 1.sg.* 9,12; 23,11; 29,19; rezum. cap.30; 48,22
voi da: *ind. viit.I. 1.sg.* 12,7; 13,17; 17,8, 16; 24,7, 46; 29,27; 45,18; 47,16; 48,4
oi da: *ind. viit.I. 1.sg.* 13,15; 15,18; 24,14; 26,3, 4; 28,13; 30,31; 34,11, 12; 35,12
vei da: *ind. viit.I. 2.sg.* 15,2; 28,22; 38,16, 17; 40,13
-ei dat: *ind. pf.c. 2.sg.* 15,3
să dau: *conj. prez. 1.sg.* 15,7; 30,28; 38,18
dați: *imperativ 2.pl.* 23,4; 34,8, 9, 12
da(-)-oi: *ind. viit.I. 1.sg.* 23,13
or da: *ind. viit.I. 3.pl.* 24,41
dați: *imperativ 2.pl.* 29,7
au fost dat: *ind. m.m.c.pf. perifr. 3.sg.* 29,29; 38,20
datu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 30,18
a da: *inf. prez.* 34,14; 37,22
om da: *ind. viit.I. 1.pl., în loc. v.* ***om da [împrumut]*** 34,16
vom da: *ind. viit.I. 1.pl.* 34,21
era date: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 39,4
fiindu(-) date: *pasiv gerunziu* 39,23
dată-i: *pasiv ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.41
ați dat: *ind. pf.c. 2.pl.* 43,23
era dat: *pasiv ind. imp. 3.sg.* 47,22
(să) da: *ind. imp. 3.sg.* 47,22
veți da: *ind. viit.I. 2.pl.* 47,24
dă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.9; rezum. cap.14; 29,21; 30,1, 14, 26; 42,37; 47,6, 19
dă: *imperativ 2.sg.* 14,21; 24,17, 43, 45; 25,30; 27,26; 47,15
(să) dă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.16; rezum. cap.44; 47,26
să dăm: *conj. prez. 1.pl.* 19,34
dând: *gerunziu* 29,24; 47,12; 49,21
dându-: *gerunziu* 30,6; 42,25

DAR: s.n.
darurile: *pl. nom./ac.* 4,4, 5; 32,20, 21; rezum. cap.33; 38,26; 43,25
dar: *sg. ac.* 6,8; 33,10
daruri: *pl. nom./ac.* rezum. cap.20; 24,53; rezum. cap.32; 32,13, 18; 34,12; rezum. cap.43; 43,11, 15, 26; rezum. cap.45; 49,3
darur: *pl. ac.* 25,6
dar: *sg. ac., în loc. adv.* ***în dar*** 29,15

DAJDIE: s.f.; var. (Înv.) **DAJDE** (Înv.) „impozit", „dare", „bir"
dăjdilor: *pl. dat.* 49,15

DATOR, DATOARE: adj.
datoriu: *m. sg. nom.* 24,5, 8

(a) DĂRUI: v. IV
dăruind: *gerunziu* 33,11
dăruindu-: *gerunziu* rezum. cap.45
dăruiașe: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.48
au dăruit: *ind. pf.c. 3.sg.* 48,9

DEDESUBT: adv.; var. **DEDESUPT**
dedesupt: *adv.* 6,16
dedesupt: *adv. în sintagma* ***ceale dedesupt*** „mormânt" 37,35

DEFĂIMARE: s.f. „ocară", „rușine"
defăimarea: *sg. ac.* 30,23

DEOSEBI: adv.; var. **DEOSĂBI; DE OSEBI** „separat"
de osebi: 32,16; 43,32
de osăbi: 43,32

DESĂVÂRŞIT, -Ă: adj.
desăvârşit: *m. sg. nom.* 6,9; 17,1

(a) DESCĂRCA: v. I
au descărcat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 24,32; 44,11

(a) DESCHIDE: v. III; var. **(a) DEŞCHIDE**
au deschis: *ind. pf.c. 3.sg.* 29,31
vor deşchide: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,5
(s-)au deşchis: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,7; 7,11
au deşchis: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,11; 21,19; 30,22; 41,56; 44,11
deşchizind: *gerunziu* 42,27; 8,6, 13
am deşchis: *ind. pf.c. 1.pl.* 43,21

(a) DESCOPERI: v. IV (Despre vise) „a interpreta"; „a(-şi) dezvălui identitatea"
descoperi: *ind. prez. 2.sg.* 41,15
să decopere: *conj. prez. 3.sg.* 41,24
să descopere: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.45

DESFĂTARE: s.f.
desfătării: *sg. gen., în sintagma* ***raiul/locul desfătării*** 2,8, 10, 15; 3,23, 24
desfătării: *sg. dat.* 18,12

(a se) DESPĂRŢI: v. IV
au despărţit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,4, 7; 11,8; 25,6; 30,35; 32,13; 33,1
să desparţă: *conj. prez. 3.sg.* 1,6, 14, 18
(s-)au despărţit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 10,5; 13,11, 14
a (ne) despărţire: *inf. lung.* 11,4
(să) despart: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.13
desparte: *imperativ 2.sg.* 30,32
despărţând: *gerunziu* 30,40
(ne) vom despărţi: *ind. viit.I. 1.pl.* 31,49
(să) desparte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.36

DESPĂRŢIRE: s.f. (aici) „animale despicate"; „separare"; „răscruce"
despărţirile: *pl. ac.* 15,17
despărţire: *sg. nom.* 32,16
despărţirea: *sg. ac.* 38,14

DESTUL: adv.
destulu(-): 45,28

DEŞERT, DEŞARTĂ: adj. „gol", „pustiu"
deşert: *adj. n. sg. nom.* 1,2

(a) DEŞTEPTA: v. I
deştep tându(-să): *gerunziu* 9,24; 28,16; 41,4
deşteap tându(-să): *gerunziu* rezum. cap.28
să deştepţ: *conj. prez. 2.sg.* 38,8

(a) DEZBRĂCA: v. I
dezbrăcând: *gerunziu* 38,14, 19

(a) DEZLEGA: v. I
vei dezlega: *ind. viit.I. 2.sg.* 27,40
(s-)au dezlegat: *ind. pf.c. 3.pl.* 49,24
deslegase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 40,16

(a) DEZNĂDĂJDUI: v. IV
deznădăjduind: *gerunziu* rezum. cap.15

DIMINEAŢĂ: s.f./adv.
dimineaţă: *s. sg. nom./ac.* 1,5, 8, 13, 19, 23, 31; 19,2, 15; 29,24; 41,8
dimineaţă: *s. sg. ac., în loc. adv.* **[*de*] *dimineaţă*** „devreme" 21,14; 28,18; 40,6
dimineaţa: *s. sg. nom.* 44,3
demineaţă: *s. sg. ac., în loc. adv.* **[*de*] *demineaţă*** „devreme" 24,54; 26,31
demineaţa: *s. sg. ac.* 32,24
dimineaţa: *adv.* 49,27
demineaţa: *adv.* 19,27

DINAFARĂ: adv.
dinnafară: *adv.* 6,14

DINAPOI: adv.
dinnapoi: 22,13

DINDĂRĂT: adv.; var. (Înv. şi reg.) **DINDĂRĂPT** „dinapoi"
dindărăpt: 49,19

DINTE: s.m.
dinţii: *pl. nom.* 49,12

DOBÂNDĂ: s.f. (Înv.) „pradă de război"
dobânzi: *pl. ac.* 49,27

(a) DOBÂNDI: v. IV
să dobăndesc: *conj. prez. 1.sg.* 4,13
dobăndeşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.12; rezum. cap.39
dobândind: *gerunziu* 29,30
dobândesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.30
dobăndind: *gerunziu* rezum. cap.38
au fost dobândit: *ind. m.m.c.pf.perifr. 3.sg.* 31,18
au fost dobăndit: *ind. m.m.c.pf.perifr. 3.sg.* 38,14
dobândeaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.41
au dobândit: *ind. pf.c. 3.pl.* rezum. cap.43

DOBITOC: s.n.
dobito<a>cele: *pl. nom.* 8,19
dobitoacele: *pl. nom./ac.* 1,25; 7,14; 8,1, 20; 29,2, 8; 34,5, 23; 36,6; 45,17; 46,32; rezum. cap.47; 47,16
dobitoace: *pl. nom./ac.* 1,24; 6,20; 9,10; 37,14
dobitoc: *sg. ac.* 7,23
dobitocului: *sg. dat.* 42,27
dobitoacelor: *pl. gen./dat.* 47,6, 17
dubitoacele: *pl. ac.* 30,31

DOMN: s.m. (s. propriu) „Dumnezeu"
Domnul: *sg. nom./ac.* 2,4, 5, 7, 8, 9, 15, 18, 19, 21, 22; 3,1, 9, 13, 14, 21, 23; 4,4, 6, 13, 15; 6,22; 7,1, 5, 9; 8,21; 9,26; 11,5, 8, 9; 12,1, 4; 13,10, 14; 14,22; rezum. cap.15; 15,7, 9; 16,2, 11; 17,1; 18,1, 15, 17, 19, 20, 26, 31, 33; 19,16, 24, 27, 29; 20,18; 21,1; 22, 16; 23,15; 24,1, 3, 7, 21, 27, 35, 40, 44, 50, 51, 56; 25,11, 22; 26,22, 24, 28; 27,27; rezum. cap.28; 28,13, 16, 21; 29,31, 32, 33; 30,6, 22, 23, 24, 30; 31,3; 39,2, 3, 5, 21, 23
Domnului: *sg. gen./dat.* rezum. cap.3; 3,8; 4,3, 16, 26; 8,20; 10,9; rezum. cap.12; 12,7, 8; 13,4, 10, 18; 15,1, 4; 16,7, 9, 13; 18,19, 22; 19,13; rezum. cap.20; 21,34; 22,11, 15; 24,26, 31, 48, 52; 25,21; 26,25, 29; 27,7; rezum. cap.28; 28,17, 22; 29,35; rezum. cap.31; rezum. cap.35; 38,7
Domnu: *sg. ac.* 18,27
Doamne: *sg. voc.* 15,8; 18,3, 30, 32; 20,4; 24,12, 42; 32,9; 49,18
Domnul: *sg. voc.* în sintagma ***Domnul mieu*** 19,18
Domnul: *sg. ac., în s. propr.* ***Domnul Veade*** 22,14
Domnului: *sg. gen. în sintagma* ***Duhul Domnului*** 41,38

DOMN: s.m. (apelativ) „termen de politeţe pentru un bărbat"; (Pop.) „stăpân"
domnul: *sg. nom./ac.* 18,12; 24,12, 14, 27, 35, 37, 49, 54, 56, 61, 65; 31,35; 33,14; 39,8, 19; 42,30; 44,7, 24, 33; 47,18, 25
domnilor: *pl. voc.* 19,2
domnului: *sg. gen./dat.* 24,9, 10, 12, 27, 39, 42, 44, 48, 51; 32,4, 18; 39,9; 40,1; 44,8, 20, 22
doamne: *sg. voc.* 23,6
domn: *sg. nom.* 27,29; 45,9

domnul: *sg. dat. (cu prep.* ***la****)* 32,5; rezum. cap.39
domnul: *sg. voc., în sintagma* ***domnul mieu*** 23,11, 15; 24,18; 33,8, 13, 15; 44,18,19
domnului: *sg. dat. adn.* 24,36; 44,9, 16
domnule: *sg. voc.* 42,10; 43,20

DOAMNĂ: s.f.
doamnă-sa: *sg. ac.* 16,4
doamnei: *sg. gen.* 16,8
doamna: *sg. ac.* 16,9

DOR: s.n.
dor: *sg. nom.* 31,30
dorul: *sg. nom.* 49,26

(a) DORMI: v. IV
am dormit: *ind. pf.c. 1.sg.* 19,34
vei dormi: *ind. viit.I. 2.sg.* 19,34
au dormit: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,35; 28,11; 30,16; 34,2
dormi: *ind. prez. 2.sg.* 28,13
dormind: *gerunziu* 32,13
dormi: *imperativ 2.sg.* 39,7, 12
să dorm: *conj. prez. 1.sg.* 47, 30
să durmim: *conj. prez. 1.pl.* 19,32
au durmit: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,33; 35,22

DORIT, -Ă: adj.
dorita: *adj. antep. f. sg. ac.* 29,30

DOS: s.n. „spate”
dosul: *sg. ac.* 14,10; 16,13;

DOSADĂ: s.f. „nenorocire”, „pedeapsă”
dosezii: *sg. dat.* 44,34

(a) DOSĂDI: v. IV „a chinui”, „a pedepsi”
va dosădi: *ind. viit.I. 3.sg.* 41,36
dosădeaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.47
dosădisă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 47,13

(a se) DOVEDI: v. IV
dovedindu(-să): *gerunziu* 40,22

DRAGOSTE: s.f.
dragostii: *sg. gen.* 29,20

DREGĂTOR: s.m. „administrator”; „conducător”
deregători: *pl. ac.* 41,34;

DREPT, DREAPTĂ: adj./adv./s.; var **DIREPT, DIREAPTĂ**
dreapta: *s.f. sg. ac* 13,9; 48,18
dreapta: *s. f. sg. ac., în loc. adv.* ***spre dreapta*** 24,49
dreapta: *s.f. sg. ac., în loc. prep.* ***de-a dreapta*** 48,13
Dreaptii: *s.f. sg. gen., în sintagma* ***Fiiul Dreaptii*** (traducerea antroponimului ***Veniamin***) 35,18
direapta: *s.f. sg. ac., în loc. prep.* ***de-a direapta*** 48,13
dreptul: *s.m. sg. nom./ac.* 18,23, 25
dreaptă: *adj. f. sg. ac.* 24,27, 48; 48,17
(mai dreaptă): *adj. f. sg. nom.* 38,26
dreapte: *adj. n. pl. nom.* 42,16
drept: *adj. m. sg. nom./ac.* rezum. cap.6; 6,9; 7,1; 20,4; 27,36
drepţ: *adj. m. pl. nom.* 18,24, 26, 28
direaptă: *adj. f. sg. ac.* 48,14
direpţ: *adv.* 44,16

DREPTATE: s.f.
dreptate: *sg. ac.* 15,6; 18,19
dreptatea: *sg. nom.* 30,33

DRUM: s.n.
drumul: *sg. ac.* 33,12
drumului: *sg. gen* 33,15; 38,14
drum: *sg. ac.* 42,4; 45,24; 48,7

(a se) DUCE: v. III
ducându(-să): *gerunziu* 8,3; 27,5; 38,25
(mă) voi duce: *ind. viit.I. 1.sg.* 13,9
(să) duce: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.14; rezum. cap.31
(te) du: *imperativ 2.sg.* 22,2; 24,4
ducând: *gerunziu* 22,3
a duce: *inf. prez.* 24,5
să duci: *conj. prez. 2.sg.* 24,6, 8; 31,26; 47,30
duce: *ind. prez. 3.sg.* 24,62; 35,16, 19; 38,14; rezum. cap.47
vei duce: *ind. viit. 2.sg.* 27,10; 31,50
ducându-: *gerunziu* 27,18
să (mă) duc: *conj. prez. 1.sg.* 30,26
(ne) vom duce: *ind. viit.I. 1.pl.* 34,17; 43,5
(să) ducea: *ind. imp. 3.pl.* 35,5
să ducă: *conj. prez. 3.pl.* 37,32; rezum. cap.43; rezum. cap.50
vor duce: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.40
duceţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 41,55; 45,17
duc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.42
(vă) duceţ: *ind. prez. 2.pl.* 42,19
(vă) duceţi: *imperativ 2.pl.* 42,33; 43,13
veţ duce: *ind. viit.I. 2.pl.* 42,36; 44,29
veţi duce: *ind. viit.I. 2.pl.* 42,38
duceţ: *imperativ 2.pl.* 43,11, 12
duceţi: *imperativ 2.pl.* 43,12
(vă) duceţ: *imperativ 2.pl.* 44,17
or duce: *ind. viit.I. 3.pl.* 44,31
voiu duce: *ind. viit.I. 1.sg.* 44,32
va duce: *ind. viit.I. 3.sg.* 48, 21
(s-)au dus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 14,11; 18,22, 33; 21,16, 19; 22,3; 24,10; 25,22, 34; 26,1; 28,7, 9; 31,17; 32,1; 35,13, 22; 36,6; 38,11, 19; 39,1; 50,7
au dus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 19,10; 24,27, 32, 48, 67; 29,13; 34,29; 37,28; 47,7, 14
(s-)au fost dus: *ind. m.m.c.pf. perifr. 3.sg.* 31,19; 39,1
(să) dusească: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 31,21
(să) dusease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 44,14

DUH: s.n.
duhul: *sg. nom./ac., în sintagma* ***Duhul lui Dumnezeu/Domnului/Mieu*** 1,2; 6,3; 41,38
duhul: *sg. nom./ac.* 6,17; 7,15; 45,27
duh: *sg. ac.* 8,1

DULCE: adv.
dulce: 50,21

DULCEŢĂ: s.f. „plăcere”, „desfătare”
dulceaţă: *sg. ac.* 49,20

DUMNEZEU: s.m. „Divinitatea”
Dumnezeu: *sg. nom./ac./gen./dat.* rezum. cap.1; 1,1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 14, 16, 18, 20, 21, 24, 25, 27, 28, 29, 31; rezum. cap.2; 2,2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 15, 18, 19, 21, 22; 3,1, 3, 5, 8, 9, 13, 14, 21, 23; rezum. cap.4; 4,1, 9, 25; 5,1, 22, 24, 29; 6,2, 3, 4, 5, 8, 9, 11, 12; 7,16; rezum. cap.8; 8,1, 15; rezum. cap.9; 9,1, 6, 8, 12, 16, 17, 27; rezum. cap.12; 12,7, 17; rezum. cap.13; 13,13; 14,18, 19; rezum. cap.15; 15,6, 8, 18; 16,5; 17,1, 4, 9, 15, 18, 19, 22; 18,13, 14; 19,14; 20,3, 6, 11, 13, 17; 21,2, 6, 12, 17, 19, 22, 23, 34; 22,1, 3, 8, 9, 12; 23,6; rezum. cap.24; 24,7; 26,12; 27,20, 28; 28,3, 12, 20, 21; 30,2, 8, 17, 18, 20, 27; 31,7, 9, 11, 16, 24, 42, 49, 50; 32,1, 2, 28, 30; 33,5, 10; rezum. cap.35; 35,1, 3, 5, 7, 9, 11, 14; 38,10; 40,8; 41,16, 25, 32, 39, 51, 52; 42,18, 28; 43,29; 44,16; 45,5, 7, 8, 9; rezum. cap.46; 46,1, 3; 50,19;47,31; 48,3, 9, 11, 15, 20, 21; 50,20, 23, 24;
Dumnezeul: *sg. nom.* 9,26; 14,20, 22; 17,7, 8; 24,3; 24,27; 26,24; 28,13; 31,5, 13, 29, 42, 53; 32,9; 33,20; 43,14, 23; 46,3
Dumnezeule: *sg. voc.* 15,2; 16,13
Dumnezeul: *sg. voc.* în sintagma ***Dumnezeul domnului mieu*** 24,12, 42

Dumnezeului: *sg. gen./dat.* 24,48; 50,17
Dumnezău: *sg. nom.* 17,23
Dumnezăul: *sg. nom.* 49,25

DUMNEZEU: s.m. „zeu"; „idol"
dumnezeii: *pl. ac.* 3,5; 31,32; 35,2, 4

DURERE: s.f. „suferință fizică"; (Fig.) „suferință sufletească"
durere: *sg. ac.* 3,16
durearea: *sg. nom./ac.* 6,6; 24,67; 34,25; 37,35
dureare: *sg. ac.* 35,18; 42,38; 44,31
durerii: *sg. gen.* 49,3

E

EGIPTEAN: s.m. (Înv.) **EGHIPTEAN**
eghipteanii: *pl. nom.* 12,12
eghiptenii: *pl. nom.* 12,14; 45,2
eghiptean:. *sg. nom.* 39,1
eghipteanului: *sg. gen.* 39,5
eghipteanilor: *pl. dat.* 41,56; 43,32; 46,34; 50,11

EGIPTEANCĂ: s.f. (Înv.) **EGHIPTEANCĂ** „femeie care aparține populației Egiptului"
eghipteancă: *sg. ac.* 16,1; 41,45
eghipteanca: *sg. ac.* 16,3
eghiptencii: *sg. gen.* 21,9
eghipteanca: *sg. nom.* 25,12

ELAMITEAN: s.m. „locuitor al câmpiei Elam"
elamitenilor: *pl. gen.* 14,1, 9

EMIM: s.m. locuitor al Moabului"
Emim: *sg. ac.* 14,5

ETHEU: s.m ; vezi **HETHEU**

EVUSEU: s.m. „numele unui popor care a locuit în zona deluroasă din apropierea Ierusalimului"
evuseii: *pl. nom.* 15,21

F

(a se) FACE: v. III
să (să) facă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 1,3, 6, 14
face: *ind. prez. 3.sg.* 1,11, 12; rezum. cap.21; rezum. cap.33
să facem: *conj. prez. 1.pl.* 1,26; 2,18; 11,3, 4; 26,28; 31,44; 35,3
a face: *inf. prez.* 2,3; rezum. cap.6; 11,6, 8; 29,25; 39,11; 40,13; 41,25; 44,15, 17
vei face: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,7; 6,14, 15, 16; 18,25, 29; 20,13; 21,23; 30,31; 32,12; 47,29
faci: *ind. prez. 2.sg.* 4,7; 21,17, 22
voi face: *ind. viit.I. 1.sg.* 12,2; 17,6, 20; 21,13; 46,3; 48,4
oi face: *ind. viit.I. 1.sg.* 13,16; 18,30; 21,18; 23,11; 27,37; 32,9; 47,30
oi să fac: *ind. viit. pop. 1.sg.* 18,17
să facă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 18,19; 31,7
să faci: *conj. prez. 2.sg.* 18, 25; 20,9, 10; 22,12; 26,29
(nu) faceț: *imperativ prohib. 2.pl.* 19,7
să faceți: *conj. prez. 2.pl.* 19,8
face: *inf. prez. fără* **a** 19,22; 31,43; 34,14; 39,9
-i să faci: *ind. viit. pop. 2.sg.* 21,29
faceț: *imperativ 2.pl.* 24,49; 42,18
să fac: *conj. prez. 1.sg.* 27,9
om face: *ind. viit.I. 1.pl.* 34,23
(să) fac: *ind. prez. 3.pl.* 40,17
faceți: *imperativ 2.pl.* 41,55; 43,11
facă: *conj. prez. fără* ***să*** 43,14; 48,20
va face: *ind. viit.I. 3.sg.* 50,23
au făcut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,1, 7, 16, 21, 25, 27; rezum. cap.2; 2,4; 3,7, 21; 5,1, 2; 6,22; 7,5; 12,7, 16; 15,18; 17,14; 19,3; 21,6, 8, 26, 32; 26,22, 30; 29,22; 31,12, 46; 37,3; 41,43, 52; 42,25, 28; 45,8, 9, 21; 50,12, 17
(s-)au făcut: *ind. pf.c.3.sg./pl.* 1,3, 5, 7, 8, 9, 11, 13, 15, 19, 23, 24, 30, 31; 2,7; 3,22; 9,6, 16; 13,7; 15,17; 21,20; 26,13; 27,39; 30,37; 31,1; rezum. cap.47; 49,15
făcuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 1,31; 2,2, 8; 3,1; 8,6; 13,4
ai făcut: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,13, 14; 4,10; 12,18; 19,19; 20,6, 9; 22,16; 24,14; 27,45; 31,26
făcusă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 6,6; 12,5; 24,66
am făcut: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 6,7; 7,4; 8,21; 20,5; 21,23; 26,29; 50,15
fă: *imperativ 2.sg.* 6,14; 16,6; 18,6; 24,12; 27,7; 35,1; 40,14; 43,16; 47,6
făcusease (sic!): *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 14,13
va fi făcut: *ind. viit. ant. 3.sg.* 24,21
făcând: *gerunziu* 24,54; 40,20; 50,10
(te-)ai făcut: *ind. pf.c. 2.sg.* 26,16
făcut-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 27,19
făcându(-să): *gerunziu* 29,24; 41,8
au fost făcut: *ind. m.m.c.pf.perifr. 3.sg./pl.* 34,7; rezum. cap.50
făcute fiind: *pasiv gerunziu* 34,30
aț făcut: *ind. pf.c. 2.pl.* 34,30; 42,36; 43,6
făcea: *ind. imp. 3.sg.* 38,10; 39,3
(să) făcea: *ind. imp. 3.sg.* 39,22
făcutu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 41,51
făcut-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 42,20; 43,17; 44,6
ați făcut: *ind. pf.c. 2.pl.* 44,5
să fie făcut: *conj. pf. 3.pl.* 44,7

FACERE: s.f. „geneză"; „naștere"
facerii: *sg. gen.* în titlu: *Cartea Facerii*
facerile: *pl. nom.* 2,4

FAMEN: s.m. (Înv.) „bărbat castrat"; „eunuc"
famenului: *sg. gen./dat.* 37,36; rezum. cap.40
famenul: *sg. nom.* 39,1
fameni: *pl. nom.* 40,1

FAMILIE: s.f. „neam", „slujitori" (după lat. *familia, -ae*, care înseamnă „familie", dar și „sclavii unei case")
familiile: *pl. nom./ac.* 10,5, 32
familie: *sg. ac.* 26, 14
familia: *sg. nom./ac.* rezum. cap.39; 45,16; 50,4

FAPTĂ: s.f.
faptele: *pl. ac.* 5,29
fapta: *sg. ac.* 11,6; 18,21

FATĂ: s.f.
fata: *sg. nom./ac.* 11,29; 19,33, 35; 24,15, 24, 47; 25,20; 26,34; 28,9; rezum. cap.29; 29,6, 23; 34,1, 17; 36,2, 3, 39; 38,2, 12; 41,45, 50; 46,15, 20
fată: *sg. nom./ac.* 24,16, 47; rezum. cap.30; 30,21; 36,25
feate: *pl. nom./ac.* 5,22; 6,1; 11,15; 19,8, 12, 15, 30; 29,16
featele: *pl. nom./ac.* 6,2, 4; 19,16; 24,13; 31,43, 50, 55; 34,16, 21; 36,2, 6; 46,7; 49,22
featei: *sg. gen./dat.* 29,24; 36,14, 18; 46,18, 25
featii: *sg. gen.* 36,39
featelor: *pl. gen.* 46,15
fete: *pl. nom./ac.* 5,4, 7, 10, 13, 16, 19, 26, 30; 11,13, 17, 19, 21, 23, 25; rezum. cap.19; 19,36; 31,41
fetele: *pl. ac.* rezum. cap.19; 19,14; 24,3, 37; 27,46; 28,2, 6, 8; 31,26, 28, 31
fetei: *sg. gen.* 36,2

FAȚĂ: s.f.
fața: *sg. nom./ac.* 1,2; 2,6, 7; 3,8; 4,5, 6, 14, 16; 6,7, 13; 7,3, 4, 18; 8,8, 13; 11,9; 16,8; 17,3, 17; 19,1; 31,2, 5; 33,3, 10; 38,15; 40,7; 43,3, 5, 26, 31; 44,23, 26; 46,30; 48,12; 50,1, 18
față: *sg. ac.* 29,17; 39,6

faţă: *sg. ac., în loc. adj.* ***de faţă*** 31,50; 45,1
faţă: *sg. ac., în loc. adv.* ***faţă la faţă*** „direct”, „nemijlocit”32,30
feţele: *pl. nom.* 9,23
feţii: *sg. gen.* 24,47
feaţii: *sg. gen.* 3, 19

FAUR: s.m.
faur: *sg. nom.* 4,22

(a se) FĂGĂDUI: v. IV
(să) făgăduiească: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3; rezum. cap.13; rezum. cap.18
făgăduiaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.8; rezum. cap.15
au fost făgăduit: *ind. m.m.c.pf.perifr. 3.sg.* 21,1
am făgăduit: *ind. pf.c. 1.sg.* 26,3; 38,23; 44,32
făgăduieşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.28
au făgăduit: *ind. pf.c. 3.sg.* 28,4, 20; 50,23
ai făgăduit: *ind. pf.c. 2.sg.* 31,13
făgăduieşti: *ind. prez. 2.sg.* 38,17

FĂGĂDUINŢĂ: s.f. „jurământ”
făgăduinţele: *pl. nom./ac.* rezum. cap.12; rezum. cap.17; rezum. cap.22
făgăduinţa: *sg. nom./ac.* rezum. cap.26; rezum. cap.28; rezum. cap.46
făgăduinţă: *sg. ac.* rezum. cap.28; 28,20; 31,13

FĂGĂDUIT, -Ă: adj./s. „promis”; „Mesia”
făgăduitului: *adj. antep. n. sg. gen.* rezum. cap.15
(Cel) Făgăduit: *s.m. sg. nom.* 49,10

FĂINĂ: s.f.
făină: *sg. ac.* 18,6; 40,16

FĂPTURĂ: s.f.
făpturilor: *pl. gen.* rezum. cap.1

(a) FĂTA: v. I
au fătat: *ind. pf.c. 3.pl.* 30,39
făta: *ind. imp. 3.pl.* 31,8

FĂTAT, -Ă: adj.
fătate: *pl. nom./ac.* 32,15; 33,13

FÂN: s.n.
fân: *sg. nom./ac.* 24,25, 32

FÂNTÂNĂ: s.f.
fântâna: *sg. nom./ac.* 24,13; 24,29
fântână: sg. ac. 24,16, 45
fântâna: *sg. ac.* 24,30, 42, 43

FECIOARĂ: s.f.
fecioare: *pl. ac.* 11,11
fecioara: *sg. nom./ac.* 24,14, 28, 48, 55, 57; 29,18; 34,4, 7, 8
fecioară: *sg. nom.* 24,16
fecioară: *sg. voc.* 24,23
fecioarele: *pl. ac.* 34,9

FECIOR: s.m.
feciori: *pl. nom./ac.* 5,4, 7, 10, 13, 16, 19, 22, 26, 30; 6,10; 9,19; 19,12; rezum. cap.30; 30,20; 32,22; 34,25, 27; 36,28; 42,11, 13
feciorilor: *pl. gen./dat.* 6,18; 7,7; 8,16, 18; 10,1; 23,7; 25,6, 13; 30,35; 31,1; 36,15; 45,10; 46,15, 26
feciorii: *pl. nom./ac.* 7,13; 8,16, 18; 9,1, 18; 10,2, 3, 4, 6, 7; rezum. cap.22; 23,3, 5, 16, 20; 25,3, 4, 10, 16; 27,29; 31,55; 32,32; 33,1, 2, 6, 19; rezum. cap.34; 34,5, 7, 13; rezum. cap.35; 35,23, 24, 25, 26, 29; 36,6, 16, 17, 18, 19, 20, 22, 23, 24, 26, 27, 31; 37,2; 43,2; 45,10; 46,5, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 21, 22, 23, 24, 25, 27; rezum. cap.47; 49,1, 2, 32; 50,22
feciorului: *sg. gen./dat.* 11,31; 24,3, 24, 47; 25,9, 12; 28,9; 34,18; 36,12, 21, 35; 38,26
fecionul: *sg. nom./ac.* 12,5; 14,12; 15,2; 24,15; 27,1; 29,5, 12; rezum. cap.34; 34,2; 36,32, 33, 38; 46,10
fecior: *sg. ac.* 35,17; 36,25

FEL: s.n. „chip”, „soi”, „specie”
feliul: *sg. ac.* 1,11, 12, 21, 24, 25, 29; 6,20; 7,14; 8,19
b *pl. nom./ac.* 1,21, 24, 25; rezum. cap.6
feliuri: *pl. ac.* rezum. cap.2
feliul: *sg. ac., în loc. adj.* ***în tot feliul*** „felurit”, „diferit” 4,22
fealiul: *sg. ac.* 6,20
fealiu: *sg. nom.* 43,32

FEMEIE: s.f.; var. **FĂMEIE** (Înv.) **FĂMEAIE**
fămeia: *sg. nom.* 7,2
fămeaia: *sg. ac.* 1,27; 5,2
fămeaie: *sg. nom.* 7,3, 9, 16

FEMEIESC, -IASCĂ: adj./s.
(cele) femeieşti: *s.n. pl. nom.* (eufem.) „menstruaţie” 18,11
fămeiască: *adj. f. sg. nom., în loc. s.* (Pop.) ***parte fămeiască*** „fiinţă de sex femeiesc” 6,19;

FEREASTRĂ: s.f.; var. **FEREASTĂ**
fereastă: *sg. ac.* 6,16
fereastra: *sg. ac.* 8,6
fereastră: *sg. ac.* 26,8

FEREZEU: s.m. „popor menţionat între ocupanţii Canaanului în general, care, se pare, a locuit în zonele de deal”
ferezeul: *sg. nom.* 13,7
ferizeii: *pl. nom.* 15,20
ferezeilor: *pl. dat.* 34,30

FERICIRE: s.f.
fericirea: *sg. ac.* 30,13

FERICIT, -Ă: adj.
fericită: *f. sg. ac.* 30,13

(a) FI: v. IV
iaste: *ind. prez. 3.sg.* 1,4, 10, 12, 18, 21, 25, 30; 2,12, 13, 14, 18; 3,3, 6; 4,13; 6,5, 17; 7,22; 9,10, 12; 10,12; 11,6; 14,2, 15, 17; 19,38; 20,2, 7; 21,17; 22,7; 23,2; 24,23, 25; 26,9, 20; 27,11, 22; 29,6, 7; 31,5; 34,14; 35,27; 36,8; 37,22, 27, 32; 38,25; 40,8, 18; 41,15; 42,14, 32; 44,15; 45,28; 47,4, 6, 25, 26; 48,18; 49,15, 29; 50,10, 11
este: *ind. prez. 3.sg.* 2,11, 19; 5,1; 6,3; 9,16, 18; 12,12, 18; 13,9, 18; 14,3, 6, 7; 16,6, 7, 14; 17,10; 18,9, 12, 14, 21; 19,20, 31, 37; 20,5, 11, 12, 15; 21,13, 22; 22,17; 23,11, 19; 24,14, 44, 51, 62, 65; 25,9, 11; 26,7; 28,16; 29,26; 30,30; 31,2; 33,15, 18; 34,10, 22; 35,4, 19, 20; 36,1, 19, 24, 43; 37,33; 38,26; 39,9; 40,12; 41,24, 25, 32; 42,12, 13; 43,28, 29; 44,5; 47,18; 48,3; 49,10
ieste: *ind. prez. 3.sg.* 29,19
sânt: *ind. prez. 1.sg.* 4,9; 15,1; 17,4; 23,4; 24,24, 34, 47; 25,30; 26,24; 27,19, 24, 32; 28,13; 30,2; 31,13; 32,10; 41,44; 45,3, 4; 46,3
sânt: *ind. prez. 3.pl.* 2,4; 3,2; 6,2, 4, 9, 17; 8,17, 21; 9,19; 10,1, 20; 11,10, 27; 14,20, 23; 19,5, 12; 20,16; 25,12, 13, 16, 19, 23; 27,22; 31,43; 32,2, 17; 33,5, 8; 34,21; 35,2, 26; 36,1, 9, 12, 19, 20, 40; 37,2, 14; 38,25; 40,12, 18; 41,26, 27; 42,16; 45,6, 11; 46,8, 32, 34; 47,8, 9; 48,5, 8, 9; 49,12
sântem: *ind. prez. 1.pl.* 13,8; 34,30; 42,11, 13, 31, 32; 44,16; 46,34; 47,3; 50,18
sânteţ: *ind. prez. 2.pl.* 29,4; 42,9, 14, 19, 33, 34
au fost: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,2, 3, 20, 21, 22; 5,4, 5, 8, 11, 14, 17, 20, 23, 27, 31; rezum. cap.6; 6,9, 12; 7,12, 16, 17, 20; 10,10, 19, 30; 11,3, 32; 12,4, 10; 14,1, 4; 15,4; 17,23, 25; 18,8; 20,4; 21,1, 20, 25, 34; 25,3, 7, 17, 27; 26,18, 20, 32; 27,17, 20, 33, 41; 29,29; 30,29, 39, 42; 31,5, 18, 19, 25, 32, 38; 33,19; 34,7; 35,3, 14; 36,11, 22, 31; 37,3, 5; 38,7, 14, 20, 21; 39,1, 2, 3, 21; 41,49, 53, 54; 42,8; 43,17; 44,2; 46,27; 47,26, 28; rezum. cap.50; 50,9
sânteţ: *ind. prez. 2.pl.* 42,16

sint: *ind. prez. 3.sg.* 20,13
fost-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,1
ai fost: *ind. pf.c. 3.sg.* 32,28; 40,13
am fost: *ind. pf.c. 1.sg.* 31,38; 32,4
să fie fost: *conj. pf. 3.sg.* 43,12
aţ fost: *ind. pf.c. 2.pl.* 43,27, 29
era: *ind. imp. 3.sg./pl.* 1,2, 7, 31; 2,5, 25; 3,1, 20; 6,4; 7,6, 15, 23; rezum. cap.8; 8,1, 9; 9,18, 23; 10,9; 11,1, 10, 30; 12,4, 6, 8; 13,2, 5, 12, 13; 14,5 , 11, 17, 18; 16,16; 17,24; 18,11; 19,9, 11, 14; 21,15; 23,17, 20; 24,1, 29; 25,21, 22, 25, 26; 29,3, 17; 30,40, 42; 31,1, 10, 21, 30; 32,7; 34,19, 28; 35,4, 17, 22; 36,7, 12, 14, 22; 37,2; 38,30; 39,2, 6, 22, 23; 40,2, 3, 10, 17, 20; 41,8, 12, 46, 54; 42,5, 6; 43,7; 46,31; 47,13; 48,7, 14; 50,3
fiind: *gerunziu* rezum. cap.4; 4,8; 5,32; rezum. cap.12; 18,13, 15, 27; 19,15; 21,5; 22,20; 25,20; 26,1, 34; rezum. cap.29; rezum. cap.30; 34,3, 5, 21; 37,2; 40,1; 41,32
să fie: *conj. prez. 3.sg./pl.* 1,11, 14; 3,20, 22; 9,2, 25, 26, 27; 17,11; 18,25; 26,28; 27,13; 31,44, 52; 41,38; 44,10
să fiu: *conj. prez. 1.sg.* 17,7; 44,32
va să fie: *ind. viit. pop. 3.sg.* 18,18
să fii: *conj. prez. 2.sg.* 27,29; 28,3
să fiţ: *conj. prez. 2.pl.* 34,15
va fi: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,7, 15; 6,15; 9,3, 13, 16, 17, 25; rezum. cap.15; 15,3, 4, 5, 13; 16,12; 17,12, 13, 16; 20,16; 21,10; 27,40; 28,14, 20, 21; 30,20, 32; 31,48, 52; 35,10; 40,14; 44,30; 45,20; 48,19, 21; 49,25
vor fi: *ind. viit.I 3.pl.* 2,24; 6,3, 21; 30,33; 48,6;
vei fi: *ind. viit. 2.sg.* 3,16; 4,12; 17,4; 24,8, 41; 37,8; 41,40; 45,10
fie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 13,8; 18,25; 24,51; 31,30; 32,16; 33,9; 38,23; 44,10, 17; 49,17, 26;
a fi: *inf. prez.* 2,18; 3,7; 10,8; 17,1; 18,11; 26,28; 29,10, 20; 30,1; 38,15; 39,3; 42,30, 36; rezum. cap.46; 47,4, 6
oi fi: *ind. viit.I. 1.sg.* 17,8; 24,5; 26,3; 31,3; 33,12; 43,9, 14
or fi: *ind. viit.I. 3.pl.* 18,24; 31,8; 34,23; 35,11
om fi: *ind. viit.I. 1.pl.* 34,16; 44,9; 47,19
ar fi: *cond. prez. 3.sg* 42,23
ar fi fost: *cond. pf. 3.sg.* 31,42
fii: *imperativ 2.sg.* 17,1; 33,10; 38,11
-i: *ind. prez. 3.sg.* 4,9; 12,14, 19; 14,8; 18,15, 25; 19,20; 22,7; 23,15; rezum. cap.26; 26,9; 27,46; 28,17; 29,7, 12; 31,50; 33,15; 34,25; 37,10; 38,16, 18, 21; 40,7, 8; 42,10, 28, 36; 43,11, 22, 32; 44,31
îi: *ind. prez. 3.sg.* 34,21
-s: *ind. prez. 1.sg.* 3,10
-s: *ind. prez. 3.pl.* 33,5

FIARĂ: s.f.
fiara: *sg. nom.* rezum. cap.37; 37,33; 44,28
fiară: *sg. nom.* 37,20, 33
fierile: *pl. nom./ac.* 1,24; 2,20
fierâle: *pl. nom./ac.* 1,25, 26; 3,14
fieri: *pl. ac.* 8,17
fierilor: *pl. gen.* 9,5, 10
fiiarălor: *pl. gen.* 7,21
fiiară: *sg. ac.* 31,39

FIER: s.n.
fier: *sg. ac.* 4,22

(a) FIERBE: v. III
au fert: *ind. pf.c. 3.sg.* 25,29
au fiert: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,7
au fost fiert: *ind. m.m.c.pf. perifr. 3.sg.* 18,8

FIERT, FIARTĂ: adj.
fierte: *adj. f. pl. ac.* 27,31

FIERTURĂ: s.f.
fiertura: *sg. ac.* 25,30
fiertură: *sg. ac.* 27,4

FIICĂ: s.f.
fiica: *sg. nom.* 20,12

FIINŢĂ: s.f.
fiinţa: *sg. nom./ac.* 7,4; 7,23

FILISTEU: s.m. „persoană care făcea parte dintr-o populaţie antică stabilită în sec. XIII-XII a.C. în sudul Palestinei pe ţărmul Mării Mediterane”
filisteii: *pl. nom.* 10,14; 26,18

FIU: s.m.
fiiului: *sg. gen./dat.* 4,17; 21,3; rezum. cap.22; 22,12, 16; 24,4, 7, 37, 38, 40, 44, 48, 51; 25,19; 27,6, 27, 31; 30,14, 15, 16; 34,8; 35,18; 36,15, 17; 37,32, 33
fiiu: *sg. nom./ac.* 4,25, 26; 5,28; rezum. cap.15; 16,2, 11, 15; rezum. cap.17; 17,16, 17, 19; rezum. cap.18; 18,10, 14; 19,37, 38; 21,2, 7; 22,13, 20; 23,8; 24,36; 29,32, 33, 34, 35; 30,3, 5, 6, 10, 17, 19, 23, 24; 38,3, 4
fiiul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.9; 9,24; 11,31; 17,23, 25, 26; 19,38; 21,9, 10, 11, 13; 22,2, 3, 6, 9, 10; 23,18; 24,5, 6, 8; 25,6, 11; 27,1, 20, 21, 24, 32, 42; 28,5; 29,13; 35,18; 36,10; 37,34, 35; 38,8, 11; 42,38; 43,29; 45,9, 26, 28; 47,29; 48,2, 11, 21; 49,22; 50,22
fiiule: *sg. voc.* 22,7
fiiul: *sg. voc., în sintagma* ***fiiul mieu*** 22,8; 27,1, 8, 13, 18, 20, 21, 25, 26, 37, 43; 48,19; 49,9, 11)
fii: *pl. nom./ac.* 3,16; 10,1, 25; 11,11, 13, 15, 17, 19, 21, 23, 25; rezum. cap.25; rezum. cap.29; 29,34; 36,11; rezum. cap.38; 38,9; rezum. cap.41; 41,50; 42,37; 46,12, 20; rezum. cap.48; 48,1
fiii: *pl. nom./ac.* 6,2, 4, 18; 7,7; rezum. cap.9; 10,20, 22, 23, 29, 31; 11,5; 25,9; 27,45; 31,28, 43; 32,11; 35,22; 36,5, 12, 13, 14; 37,3, 4, 35; 45,10, 21; rezum. cap.46; 46,7, 11; 48,5, 8, 9, 15; rezum. cap.49; 49,8; 50,12, 22
fiilor: *pl. gen./dat.* 7,13; rezum. cap.10; 10,21; 18,19; 23,10, 11; 31,16, 43; rezum. cap.36; 36,10; 42,1; 46,8

(a) FLĂMÂNZI: v. IV
flămânzând: *gerunziu* 41,55

FOAMETE: s.f.
foametea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.12; 12,10; rezum. cap.26; 41,30, 50, 54, 56; rezum. cap.42; 43,1; 45,6; rezum. cap.47; 47,4, 13
foamete: *sg. nom.* 12,10; 26,1; 41,27, 36; 42,5; 45,11
foameţii: *sg. gen.* rezum. cap.41
foametei: *sg. gen.* rezum. cap.47; 47,20

FOC: s.n.
foc: *sg. ac.* 3,24; 11,3; 15,17; 19,24; 22,6, 7

FOALE: s.n.; var. **FOI:** s.m. „foale”, „burduf”
foiu: *sg. ac.* 21,14, 15
foiul: *sg. ac.* 21,19

(a) FOLOSI: v. IV
va folosi: *ind. viit. 3.sg.* 25,32
folosesc: *ind. prez. 3.pl.* 37,20
foloseaşte: *ind. prez. 3.sg.* 37,26

FRATE: s.m.
fratele: *sg. nom./ac.* rezum. cap.4; 4,2, 8, 9; 10,21; 14,14, 16; 20,5, 13; 22,21; 27,6, 11, 41, 42, 43; 28,5; 29,12; rezum. cap.32; 32,3, 4, 6; 33,3; 35,1, 7; rezum. cap.36; 36,6; 37,26, 27; 38,30; 42,15, 20; 42,34, 38; 43,3, 5, 7, 13, 14, 29; 44,23, 26; 45,4; 48,19
fratele: *sg. voc.*, în sintagma ***fratele mieu*** 33,9
fratelui: *sg. gen./dat.* 4,8, 10, 11, 21; 9,5; 10,25; 14,12, 13; 20,16; 22,20; 24,27, 48; 27,44; 32,13; 33,4; 42,21; 48,14
fratelui: *sg. dat.* (*adn.*) 4,9; 22,23
fraţi: *pl. dat.* (*cu prep* ***la***) 9,22
fraţilor: *pl. gen./dat./voc.* 9,25; 16,12; 24,53; 25,18; 31,32, 37, 46; rezum. cap.37; 37,5, 9, 10, 26; 42,4, 28; 43,32; rezum. cap.45; 45,3, 16, 17; rezum. cap.47; 47,11; 48,6; 50,17
fraţ: *pl. nom.* 13,8; 42,3, 13
frate-său: *sg. nom./ac./gen.* 13,11; rezum. cap.24; 25,25; 33,11; 43,30

fraţii: *pl. nom./ac.* 24,55; 27,37; 31,23, 25, 54; rezum. cap.34; 34,11, 25; rezum. cap.37; 37,2, 4, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 23, 27, 30; 38,1, 11; rezum. cap.42; 42,6, 8; rezum. cap.43; rezum. cap.44; 44,14, 33; rezum. cap.45; 45,3, 15, 24; 46,31; 47,1, 2, 5; rezum. cap.48; 48,22; 49,5, 8, 26; rezum. cap.50; 50,8, 14, 15, 18, 23
fraţii: *pl. voc.,* în sintagma ***fraţii miei*** 19,7
frate: *sg. nom./ac.* rezum. cap.22; 24,15, 29; 29,15; 42,19, 33; 43,6, 7; 44,19, 20
fraţilor: *pl. dat.* (*adn.*) 27,29
fraţilor: *pl. voc.* 29,4
frate-mieu: *sg. nom./gen.* 32,11, 17
fraţi: *pl. nom.* 42,32

FRĂŢÂNE: s.m.; var. **FRĂŢÂN**
frăţinea-său: *sg. gen.* 12,5
frăţinea-tău: *sg. gen./dat.* 27,40; 38,8
frăţine-tău: *sg. gen.* 38,8
frăţine-său: *sg. nom./gen.* 38,9; 45,14
frăţinul: *sg. nom.* 27,35
frăţinealui: *sg. gen.*45,12

FRĂŢIE: s.f. (Trans; înv.; ccr.) „rudă", „rubedenie"
frăţiile: *pl. ac.* 24,41

FRÂNT, -Ă: adj. „zdrobit"
frânt: *adj. m. sg. nom.* 35,29

FRICĂ: s.f.
frica: *sg. nom./ac.* 20,11; 31,42, 53

FRIG: s.n.
frigul: *sg. nom.* 8,22

(a se) FRIGE: v. III
(mă) frigeam: *ind. imp. 3.sg.* 31,40

FRUMOS, -OASĂ: adj./s.
frumos: *adj. m./n. sg. nom./ac.* 2,9; 3,6; 39,6
frumoase: *adj. f./n. pl. nom.* 6,2; 41,5
frumoasă: *adj. f. sg. nom.* 12,11
frumoasă (foarte): *adj. f. sg. nom.* 12,14
(foarte) frumoasă: *adj. f. sg. nom.* 24,16;
frumoasă: *adj. f./n. pl.*(*cu des. -ă*) *nom.* 41,2, 18, 22, 26
(mai) frumoşi: *adj. m. pl. nom.* 49,12
(ceale) frumoasă: *s.n. pl.* (cu des. -*ă*) *ac.* 41,4

FRUMUSEŢE: s.f.; var. (Pop.) **FRUMSEŢE**
frumseaţea: *sg. ac.* 26,7; 41,7
frumseaţa: *sg. ac.* 41,24

FRUNZĂ: s.f.
frunze: *pl. ac.* 3,7; 8,11

(a) FUGI: v. IV
au fugit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 14,10; 16,6; 39,12, 15, 18
fuge: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.16; 31,20
fug: *ind. prez. 1.sg.* 16,8
fugi: *inf. prez. fără* ***a*** 19,20
a fugi: *inf. prez.* rezum. cap.27; 31,27
fugi: *imperativ 2.sg.* 27,43
ar fi fugind: *cond. prez.perifr. 3.sg.* 31,22
fugea: *ind. imp. 3.sg.* 31,40
fugeai: *ind. imp. 2.sg.* 35,1
fugând: *gerunziu* 35,7

(a) FURA: v. I
au furat: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,19; 44,17
ai furat: *ind. pf.c. 2.sg.* 31,30
au fost furat: *ind. m.m.c.pf. perifr. 3.sg.* 31,32
aţi furat: *ind. pf.c. 2.pl.* 44,5
să fim furat: *conj. pf. 1.pl.* 44,8

FURCĂ: s.f. (În v.) „spânzurătoare în formă de furcă cu doi dinţi"
furcă: *sg. ac.* 40,22

FURTIŞAG: s.n.; var. (În v.) **FURTUŞAG**
furtuşag: *sg. ac.* 30,33; 31,32, 39; 40,15
furtişag: *sf. ac.* rezum. cap.44

G

(a se) GĂSI: v. IV
(să) găseşte: *ind. prez. 3.sg.* 2,12
oi găsi: *ind. viit.I. 1.sg.* 18,26, 28, 30
(să) vor găsi: *ind. viit.I. 3.pl.* 18,28, 29, 30, 31
găsi: *inf. prez. fără* ***a*** 27,20
vei găsi: *ind. viit.I. 2.sg.* 31,32
am găsit: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 33,10; 37,32; 44,8
au găsit: *ind. pf.c. 3.sg.* 42,35
aţi găsit: *ind. pf.c. 2.pl.* 43,12
găsindu-: *gerunziu* 16,7; rezum. cap.44
(să) va găsi: *ind. viit.I. 3.sg.* 44,9, 10

(a se) GĂTI: v. IV „a (se) pregăti"; „a prepara mâncare, bucate"
va găti: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,8
ai gătit: *ind. pf.c. 2.sg.* 24,14
am gătit: *ind. pf.c. 1.sg.* 24,31
au gătit: *ind. pf.c. 3.sg.* 24,44
gătit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 27,14
să (să) gătească: *conj. prez. 3.sg.* 41,36
gătiia: *ind. imp. 3.pl.* 43,25

GÂND: s.n.
gândurile: *pl. ac.* 11,6

(a) GÂNDI: v. IV
gândeşt: *ind. prez. 2.sg.* (*cu des. -*ϕ) 17,17
am gândit: *ind. pf.c. 1.sg.* 20,11
gândind: *gerunziu* 26,7; rezum. cap.37
să gândească: *conj. prez. 3.sg.* 27,12
gândindu-: *gerunziu* 31,52;

GÂNDIRE: s.f.
gândirea: *sg. nom.* 6,5; 8,21
gândire: *sg. ac.* 24,63

GEAMĂN: s.m.; var. **GEMIN**
geamân: *sg. nom.* 25,24
gemenii: *pl. nom.* rezum. cap.25
gemini: *pl. nom.* 38,27

GENUNCHI: s.m; var. **GENUNCHE:** s.n.
genunchele: *pl. ac.* 30,3; 50,22
jenunchele: *pl. ac.* 41,43

GHERGHESEU: s.m. „un neam care făcea parte din populaţia foarte amestecată din Canaan"
gherghesenii: *pl. nom.* 15,21

(a) GHICI: v. IV; var. (Mold.; Trans.) **(a) GÂCI**
a gâci: *inf. prez.* 44,5

GHICITOR: s.m.; var. **GÂCITOR**
gâcitorilor: *pl. dat.* 41,24
găcitorii: *pl. ac.* 41,8

GHICITURĂ: s.f.; var. **GÂCITURĂ**
găcitură: *sg. ac.* 40,22
găciturii: *sg. gen.* 44,15

GINERE: s.m.; var. **JINERE**
ginerii: *pl. ac.* 19,14
ginere: *sg. ac.* 30,36
jinere: *sg. nom.* 19,12

GLAS: s.n. „voce"; „cuvânt"; „strigare"
glasul: *sg. nom./ac.* 11,7; 21,12, 16, 17; 22,18; 26,5; 27,13, 22, 43; 30,6; 39,15
glas: *sg. ac.* 29,11; 45,2

GLOATĂ: s.f. „mulțime"
gloata: *sg. nom.* 23,13
gloatele: *pl. ac.* 28,3; 48,4
gloată: *sg. nom.* 50,9

GOL, GOALĂ: adj.
goli: *m. pl. nom.* 2,25; 3,7
gol: *m. sg. nom./ac.* 3,10, 11; 31,42

(a se) GOLI: v. IV „a se dezbrăca"
(s-)au golit: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,21
a fi golit: *inf. pf.* 9,22
au golit: *ind. pf.c. 3.pl.* 37,23

GOLICIUNE: s.f. (aici) „o suprafață a corpului neacoperită de păr"
goliciunea: *sg. ac.* 27,16

(a se) GONI: v. IV „a urmări în fugă pe cineva (pentru a prinde)"; „a alunga", „ izgoni"
(să) gonesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.3
gonindu-: *gerunziu* rezum. cap.14
au gonit: *ind. pf.c. 3.pl.* 14,14, 15; 31,23
aț gonit: *ind. pf.c. 2.pl.* 26,27
a goni: *inf. prez.* 35,5

GRABĂ: s.f.
grabă: *sg. ac., în loc. adv.* ***de grabă*** „repede" 24,65

GRABNIC: adv.
grabnic: *adv.* 24,61

GRAS, -Ă: adj./s.
grasă (foarte): *f. pl.* (*cu des.* **-ă**) *nom.* 41,2
(ceale) grase: *s.n. pl. ac.* 41,4
grasă: *f. pl.* (*cu des.* **-ă**) *nom.* 41,18
grasă: *f. sg. nom.* 49,20

(a se) GRĂI: v. IV
au grăit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,15; 18,19, 29; 19,14, 17; 20,8; 21,1; 23,3, 13; 24,7, 30, 51, 54; 26,27; 34,8, 20; 35,1; 41,38; 42,7, 21, 24; 43,20; 44,6, 24; 46,31; 49,28; 50,16, 21, 23
grăia: *ind. imp. 3.sg./pl.* 16,13; 37,19; 42,23
a grăi: *inf. prez.* 17,22; 18,33; 24,50; 45,15
ai grăit: *ind. pf.c. 2.sg.* 18,5; 19,21; 32,12; 41,39
oi grăi: *ind. viit.I. 1.sg.* 18,27, 30, 31, 32
grăiesc: *ind. prez. 1.sg.* 23,11
voi grăi: *ind. viit.I. 1.sg.* 24,33
grăiește: *imperativ 2.sg.* 24,33
grăind: *gerunziu* 27,6; 50,15
să grăiești: *conj. prez. 2.sg.* 31,24, 29
grăiț: *imperativ 2.pl.* 32,4
veți grăi: *ind. viit.I. 2.pl.* 32,19
să grăiască: *conj. prez. 3.sg.* 34,6; 44,18
au fost grăit: *ind. m.m.c.pf.perifr. 3.sg.* 35,14
grăi: *inf. prez. fără* **a** 37,4
(să) grăiește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.42
am grăit: *ind. pf.c. 1.sg.* 42,14
grăitu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 42,30
grăiaște: *ind. prez. 3.sg.* 44,7; 45,12
om grăi: *ind. viit.I. 1.pl.* 44,16
grăit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 50,4
grăiți: *imperativ 2.pl.* 50,4

(a) GRĂBI: v. IV
grăbit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,6
grăbește: *imperativ 2.sg.* 18,6
au grăbit: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,7; 43,30
grăbească: *imperativ 2.sg.* 19,22
grăbind: *gerunziu* 22,5; 24,29, 46; 29,12; 31,34; 44,11
grăbească: *ind. prez. 3.sg.* 32,6
grăbiți: *imperativ 2.pl.* 45,19

GRĂMĂDIRE: s.f. (aici) „movilă"
Grămădirea: *sg. nom., în s. propr.* ***Grămădirea Mărturisirii*** 31,47

GRĂSIME: s.f. „țesut gras"; (Despre pământ) „fertilitate", „rodnicie"
grăsimea: *sg. ac.* 4,4; 27,28, 39

GRÂNAR: s.n. „hambar"
grănari: *pl. ac.* 41,35
grânarile: *pl. ac.* 41,56

GRÂU: s.m.
grâului: *sg. gen.* 41,48
grâul: *sg. nom./ac.* 42, 6, 26, 35; 47,14
grâu: *sg. ac.* 42,25
grâu: *sg. nom./ac.* 27,28, 37; 30,14; 42,2, 3; 44,1, 25; 45,23
grâul: *sg. nom./ac.* 41,35; rezum. cap.42; 42,19
grâului: *sg. gen.* 41,49; 44,2

GREȘEALĂ: s.f.; var. (luz.) **GREȘALĂ**
greșală: *sg. ac.* 37,2
greșală: *sg. ac., în loc. adv.* ***din greșală*** „involuntar" 43,12

GREU, GREA: adj./adv./s.
greu: *s.n. sg. ac., în loc. adv.* ***cu greu*** „anevoios" 18,14; 21,11;
greu: *adv.* 27,46; 42,7; 45,5; 48,17
greu: *adj. m./n. sg. ac.* 31,29; 45,26
(mai) grea: *adj. f. sg. nom.* 34,25

GREUTATE s.f. „dificultate"
greotatea: *sg. ac.* 35,17

GRIJĂ: s.f.; var. **GRIJE**
grije: *sg. ac.* 30,30; 46,32
grija: *sg. nom.* 31,35
grijea: *sg. ac.* rezum. cap.39

GROAPĂ: s.f.
groapa: *sg. nom.* 23,20
groapă: *sg. ac.* 40,15

GROAZĂ: s.f.
groaza: *sg. nom.* 9,2; 35,5
groază: *sg. nom./ac.* 15,12; 45,3

GRUMAZ: s.m (Pop.) „gât"; *p. restr.* „cerbice", „ceafă"
grumazului: *sg. gen.* 27,16
grumazii: *pl. ac.* 27,40; 45,14; 46,29; 49,8
grumazul: *sg. ac.* 33,4; 45,14

GURĂ: s.f.
gura: *sg. nom./ac.* 4,11; 8,11; 11,9; 29,2, 3, 8; 29,14; 42,27, 35; 43,21; 44,2, 8; 45,12
gură: *sg. nom./ac.* 11,1, 6
gurii: *sg. gen.* 41,40

H

HAINĂ: s.f.
hainele: *pl. ac.* 27,15; 37,30, 34; 38,14, 19
haină: *sg. ac.* 28,20; 37,3
haina: *sg. ac.* 37,23, 31; 39,13; 41,14

HANANEU: s.m.; vezi **CANANEU**

HANANIANCĂ: s.f.; vezi **CANANIANCĂ**

HAR: s.n. „grație divină"; (Înv.) „dar sau răsplată acordată cuiva ca semn de bunăvoință" (de regulă, în sintagmă cu v. *a afla, a găsi*, mai rar *a dobândi, a da*)
har: *sg. ac.* 18,3; 19,19; 30,27; 32,5; 33,8, 10, 15; 34,11; rezum. cap.39; 39,4, 21; 47,29; 50,4;

HERUVIM: s.m. „înger care urmează ierarhic după arhangheli"
hieruvimi: *pl. ac.* 3,24

HETHEU: s.m.; var. **ETHEU** „grup etnic care a locuit în Canaan din vremuri patriarhale până după cucerirea israelită"
Hetheului: *sg. gen.* 25,9
hefteii: *pl. nom.* 15,20
hefteului: *sg. gen.* 26,34; 49,29
hefteul: *sg. nom.* 49,30
etheului: *sg. gen.* 36,2

HEVEU: s.m. (la sg.) „persoană care făcea parte din unul dintre marile popoare (canaaniți, iebusiți, fereziți, ghirgasiți și amoriți) care locuiau în Canaan înainte de cucerirea israelită"
heveu: sg. mom. 34,2
heveului: sg. gen. 36,2

HICLENIE: s.f.; vezi **VICLENIE**

HORREI: s.m. „numele unor locuitori ai Edomului, descendenți ai lui Seir horitul"
Horrei: *pl. ac.* 14,6
horeilor: *pl. gen.* 36,29, 30

HOTAR: s.n.
hotarâle: *pl. nom.* 10,19
hotarăle: *pl. ac.* 23,17
hotarelor: *pl. gen.* 47,21
hotare: *pl. ac.* 49,14

HRANĂ: s.f.
hranele: *pl. ac.* 6,21
hrană: *sg. ac.* rezum. cap.9; 41,55; 43,2; 45,7; 47,17
hrana: *sg. ac.* 47,24

(a se) HRĂNI: v. IV
(să) hrănea: *ind. imp. 3.sg.* 39,6
hrănește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.47
hrănea: *ind. imp. 3.sg.* 47,12
voi hrăni: *ind. viit.I. 1.sg.* 50,21

I

IACĂ: interj.
iacă: 48,21

IAD: s.n.
Iad: *sg. ac.* 42,38; 44,29, 31

IARBĂ: s.f.
iarbă: *sg. nom./ac.* 1,11, 12; 47,4
iarba: *sg. ac.* 1,29; 2,5; 3,18

IARNĂ: s.f.
iarna: *sg. nom.* 8,22

IASCĂ: s.f.
iască: *sg. ac.* 37,8

IATĂ: interj.
iată: 1,29; 3,22; 4,14; 6,17; 9,9; 11,6; 12,19; 13,9; 14,13; 15,3; 16,2, 6, 11; 17,20; 18,9; 19,10, 21, 34; 20,3, 16; 22,1, 7, 11; 24,13, 15, 43, 51; 25,24, 32; 26,32; 27,1, 27, 36, 42; 29,6, 9; 31,11, 51; 32,6, 24; 34,7, 25; 37,14, 19; 38,24; 39,8, 14; 41,19, 29, 41; 42,22, 28; 44,16; 45,12; 46,2; 47,1, 23; 48,2; 50,5

IDOL: s.m. „divinitate păgână"; (ccr.) „chip, statuie reprezentând o asemenea divinitate"
idolii: *pl. ac.* rezum. cap.31; 31,19, 30, 32, 34; rezum. cap.35

IDUMEU: s.m. „numele generic purtat de strămoșii lui Esau"
idumeilor: *pl. gen.* 36,43

IED: s.m.
iedului: *sg. gen.* 37,31
ied: *sg. ac.* 38,17
iedul: *sg. ac.* 38,20, 23
iezi: *pl. ac.* 27,9
iezilor: *pl. gen.* 27,16

(a) IERTA: v. I
vei ierta: *ind. viit.I. 2.sg.* 18,24
oi ierta: *ind. viit.I. 1.sg.* 18,26

IERTARE: s.f.
iertare: *sg. ac.* 4,13

(a) IEȘI: v. IV
ies: *ind. prez. 3.pl.* 24,11
ieșiia: *ind. imp. 3.sg./pl.* 2,6, 10; 8,7; 41,2; 43,30
să ieșim: *conj. prez. 1.pl.* 4,8
ieșind: *gerunziu* 4,16; rezum. cap.13; 19,6, 14; 25,25; 27,30; 28,10; 30,14; 34,6, 27; 35,16, 21; 43,31; 44,4
ieși: *imperativ 2.pl.* 8,16; 12,1; 27,3; 31,13
au ieșit: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,18, 19; 9,10, 18; 10,9, 11, 14; 12,4, 5; 14,8, 17; 19,23; 24,29, 50; 25,25; 30,16; 34,1; 38,29, 30; 39,12; 41,45; 46,26; 47,10; 49,24
va ieși: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,4; 24,43; 38,28
or ieși: *ind. viit.I. 3.pl.* 15,14; 17,6; rezum. cap.50
ieșiți: *imperativ 2.pl.* 19,14
ai ieșit: *ind. pf.c. 2.sg.* 24,5
vor ieși: *ind. viit.I. 3.pl.* 24,13; 35,11
ieșise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 24,15, 63
ieșindu-: *gerunziu* 35,18: rezum. cap.46
ieșiea: *ind. imp. 3.pl.* 41,3
a ieși: *inf. prez.* 41,18
veți ieși: *ind. viit.I. 2.pl.* 42,15
ieșit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 44,28
iasă „ies": *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.8
să iasă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 27,20; 45,1

INEL: s.n.
inelul: *sg. nom./ac.* 38,18, 25; 41,42

INIMĂ: s.f.
inimii: *sg. gen.* 6,5, 6; 8,21; 20,5
inima: *sg. ac.* 17,17; 18,5; 27,41
inimă: *sg. ac.* 20,6

(a) INTRA: v. I; var. (Pop.) **(a) ÎNTRA**
au întrat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,4; 7,7, 9, 13, 15, 16;12,14; 16,4; 19,5, 8, 23, 33; 34,25; 38,2; 44,14; 46,8, 26, 27
vei întra: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,18; 19,22; 30,16
or întra: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,20

întrând: *gerunziu* rezum. cap.7; 19,3, 35; 30,5; 31,33; 34,20; 38,9, 16; 40,6; 43,30; 47,1; 48,3
întră: *imperativ 2.sg.* 7,1; 16,2; 24,31; 30,3; 38,8
întraţi: *imperativ 2.pl.* 8,17
întraţ: *imperativ 2.pl.* 9,7
întră: *ind. prez. 3.sg./pl.* rezum. cap.12: 25,18
să între: *conj. prez. 3.sg.* 12,11
întrat-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 19,9
întra: *inf. prez. fără* ***a*** 19,31
om întra: *ind. viit. I. 1.pl.* 20,13
întra: *ind. imp. 3.pl.* 23,10, 18
să întru: *conj. prez. 1.sg.* 29,21
întrând: *gerunziu* 29,24
a întra: *inf. prez.* 39,11; 43,25
întrat-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 39,14, 17; 42,5; 43,26
voi întra: *ind. viit.I. 1.sg.* 44,30
întrai: *ind. pf.s. 1.sg.* 48,7

INTRARE: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **ÎNTRARE**
întrarea: *sg. ac.* 30,30

ISCOADĂ: s.f. „spion”
iscoade: *pl. nom.* 42,9, 14, 16, 34
iscoadele: *pl. nom.* 42,30

(a) ISPITI: v. I (Înv.) „a pune la încercare pe cineva”
au ispitit: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,1

ISPRAVNIC: s.m. „dregător numit de domn, care conducea un ţinut”; (aici şi) „administrator al unei case”
ispravniculuı: *sg. gen./dat.* 15,2; 43,16; 44,1
ispravnicul: *sg. ac.* 43,20; 44,4
ispravnicı: *pl. ac.* 47,6

(a se) ISPRĂVI: v. IV „a (se) termina”, „a (se) sfârşi”; „a muri”
isprăvindu(-să): *gerunziu* 15,1; 48,1; 50,23
(s-)au isprăvit: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,1
isprăvind: *gerunziu* rezum. cap.50

(a) IUBI: v. IV
iubeşti: *ind. prez. 2.sg.* 22,2
au iubit: *ind. pf.c. 3.sg.* 24,67; 29,30; 34,2
iubiia: *ind. imp. 3.sg.* 25,28; 34,19
iubeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 27,14; 37,4
iubindu-: *gerunziu* 29,18
va iubi: *ind. viit.I. 3.sg.* 29,32
iubea: *ind. imp. 3.sg.* 37,3
iubeşte: *ind. prez. 3.sg.* 44,20

IZBÂNDĂ: s.f. „răzbunare”
izbânda: *sg. ac.* 34,27

IZMAILTEAN: s.m.
izmailtenilor: *pl. dat.* rezum. cap.37
izmailiteanı: *pl. ac.* 37,25
izmailitenilor: *pl. gen./dat.* 37,28; 39,1

IZVOR: s.n.
izvor: *sg. nom.* 2,6
izvoarăle: *pl. nom.* 7,11; 8,2
izvorul: *sg. ac.* 14,7; 16,7

Î

(a se) ÎMBĂTA: v. I
(s-)au îmbătat: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,21
îmbătat fiind: *pasiv gerunziu* rezum. cap.19
să îmbătăm: *conj. prez. 1.pl.* 19,32

(a) ÎMBĂTRÂNI: v. IV
am îmbătrânit: *ind. prez. 1.sg.* 18,12; 27,2
au îmbătrinit: *ind. pf.c. 3.sg.* 27,1

(a) ÎMBIA: v. I „a îndemna stăruitor pe cineva să facă sau să primească ceva”
au îmbiiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 43,26;

(a) ÎMBLA: v. I; vezi **(a) UMBLA**

(a se) ÎMBLÂNZI: v. IV „a (se) îmbuna”, „a(-şi) potoli mânia”
îmblânzindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.8

(a se) ÎMBOGĂŢI: v. IV
am îmbogăţit: *ind. pf.c. 1.sg.* 14,23
(să) îmbogăţeşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.30
(te-)ai îmbogăţit: *ind. pf.c. 2.sg.* 30,30
(s-)au îmbogăţit: *ind. pf.c. 3.sg.* 30,43; 31,1

ÎMBOGĂŢIT, -Ă: adj.
(foarte) îmbogăţit: *m. sg. nom.* rezum. cap.47

(a se) ÎMBRĂCA: v. I
au îmbrăcat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,21; 27,15
(de) îmbrăcat: *supin* 28,20
(s-)au îmbrăcat: *ind. pf.c. 3.sg.* 37,34; 38,19
au îmbrăcat: *ind. pf.c. 3.sg.* 41,42

ÎMBRĂCĂMINTE: s.f.
îmbrăcăminte: *sg. ac.* 3,21
îmbrăcămintea: *sg. nom.* 37,32, 33; 38,19

(a se) ÎMBRĂŢIŞA: v. I
au îmbrăţişat: *ind. pf.c. 3.sg.* 29,13; 33,4
îmbrăţăşază: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.45
îmbrăţăşindu-: *gerunziu* 45,14; 48,10
îmbrăţăşindu(-să): *gerunziu* 46,29

(a) ÎMBUCA: v. I „a vârî în gură ceva de mâncare”, „a mânca (în grabă, ce se nimereşte)”; „a înghiţi ceva dintr-o dată”
au îmbucat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 37,33; 41,4, 24; 44,28
îmbucând: *gerunziu* 41,7, 20

(a se) ÎMFLA: v. I; vezi **a (se) UMFLA**

(a se) ÎMPĂIENJENI: v. IV; var. **(a se) ÎMPĂINGINA;** vezi şi **(a se) PĂIENJENI;** aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Magazin istoric pentru Dacia.* Supt redacţia lui A. Treb. Laurian şi Nicol. Bălcescu. [Tom I-IV]. Bucureşti, 1845-1847.
(s-)au împăinginat: *ind. pf.c. 3.pl.* 27,1

ÎMPĂRAT: s.m.
împăraţi: *pl. nom.* rezum. cap.14
împăratului: *sg. gen./dat.* rezum. cap.14; 14,2, 17; rezum. cap.20; 39,20; 40,1; 41,14, 25, 46; 45,16; 47,2, 14, 24, 25
împăratul: *sg. nom./ac.* 14,1, 2, 8, 9, 10, 17, 18, 21; rezum. cap.20; 20,2; 26,1, 8; 37,8; 41,33, 44; 47,5, 7, 10
împăraţii: *pl. nom.* 14,5; 17,16; 36,31
împăraţ: *pl. nom.* 14,9; 17,6; 35,11
împăraţilor: *pl. gen./dat.* 14,17; rezum. cap.47; 47,26; 49,20
împărat: *sg. ac.* 36,31; 47,22
împărate: *sg. voc.* 41,10

ÎMPĂRĂTESC, -EASCĂ: adj.
împărătească: *f. sg. ac.* 47,19

(a) ÎMPĂRĂŢI: v. IV
au împărăţit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 36,31, 33

ÎMPĂRĂŢIE: s.f.
împărăţiii: *sg. gen.* 10,10; 41,40
împărăţie: *sg. ac.* 20,9; 36,38

(a se) ÎMPĂRŢI: v. IV „a (se) separa în părţi"; „a da mai multor persoane câte o parte din ceva", „a repartiza"; „a despica"
(s-)au împărţit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* rezum. cap.10; 10,25, 32; 38,29
au împărţit: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,9; 15,10; 25,6; 30,40; 32,7
împărţându-: *gerunziu* 14,15
(să) vor împărţi: *ind. viit.I. 3.pl.* 25,23
împărţi(-)-voi: *ind. viit.I. 1.sg.* 49,7
va împărţi: *ind. viit.I. 3.sg.* 49,27
(să) împarte: *ind. prez. 3.sg.* 2,10
împarte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.25

(a) ÎMPIEDICA: v. I
împiedecă: *ind. prez. 3.sg.* 34,22

(a) ÎMPLE: v. III; vezi **(a) UMPLE**

ÎMPODOBIT, -Ă: adj.(în sintagmă cu *la vedere*) „plăcut", „frumos", „atrăgător"
împodobită: *f. sg. nom.* 29,17
împodobit: *m. sg. nom.* 39,6; 49,22

ÎMPOTRIVĂ: adv./prep.; var. (Înv. şi pop.) **ÎMPROTIVĂ**
împotriva: *prep.* 16,5; 31,24, 29; 40,2; 44,32
împrotiva: *prep.* 14,9; 15,10; 20,6, 9; 26,20; 27,45; 32,28; 39,9; 41,10; 42,21, 22; 43,9; 44,18; 50,17
împotrivă: *adv.* 42,38
împrotivă: *adv.* 31,8

(a) ÎMPOTRIVI: v. IV; var. **(a) ÎMPROTIVI**
împrotivind: *gerunziu* rezum. cap.48

(a se) ÎMPRĂŞTIA: v. I
(s-)au împrăştiiat: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,18

ÎMPREJUR: adv./prep.; var. (Înv.) **ÎMPREGIUR**
împrejur: *adv.* rezum. cap.17; 17,10, 12, 14, 24, 25, 26, 27; 19,17, 25; rezum. cap.21; 21,4; 23,13; rezum. cap.34; 34,14, 15, 17, 22, 24
împregiur: *adv.* 17,11, 23; 37,7
împregiurul: *prep.* 13,10, 12
împrejurul: *prep.* 13,11

(a se) ÎMPREUNA: v. I „a se aduna laolaltă" (Eufem.) „a avea relaţii sexuale"
(s-)au împreunat: *ind. pf.c. 3.pl.* 14,3
(să) va împreuna: *ind. viit.I. 3.sg.* 29,34
să (ne) împreunăm: *conj. prez. 1.pl.* 34,9
au împreunat: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.38
(te) împreună: *imperativ 2.sg.* 38,8
să (mă) împreun: *conj. prez. 1.sg.* 38,16
să (să) împreune: *conj. prez. 3.sg.* 39,14

ÎMPREUNARE: s.f. (Înv.; Eufem.) „relaţie sexuală"
împreunare: *sg. ac.* rezum. cap. 38; 38,18; rezum. cap.39
împreunarea: *sg. ac.* 38,16
împreunări: *sg. gen.* 29,27

ÎMPREUNĂ: adv. „la un loc"; „în acelaşi timp"
împreună: *adv.* rezum. cap.9; 13,6; rezum. cap.17; 18,16, 24; 19,4, 17; 22,6, 19; 23,17; 24,54; 25,22; 33,12; 34,15, 23; 36,7; 37,19; 42,35; rezum. cap.43; 43,16, 32; 44,26; 45,1; 46,7; 47,18

ÎMPRUMUT: s.n. „faptul de a (se) împrumuta"; (concr.) „obiect sau sumă de bani împrumutată"
împrumut: *sg. ac.* 34,16

(a se) ÎMPUTERNICI: v. IV (Înv. şi pop.) „a (se) face mai puternic"; „a (se) întări"
(s-)au împuternicit: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,19

ÎNAINTE: adv./prep.
înainte: *adv.*, în loc. adv. ***mai înainte*** 2,5; 11,4; 13,3, 4; 13, 10; 15,13; 19,4; 27,4, 10, 20; 27,33; 28,9, 19; 29,7, 26; 40,13; rezum. cap.41; 41,50, 54; 43,20; 45,7, 28
înainte: *adv. în sintagma* ***aduceri înainte*** „jertfe" 31,54
înainte: *adv.* 32,20; 45,1; rezum. cap.48
înaintea: *adv.* în loc adv. ***mai înaintea*** 36,31
înnainte: *adv.* în loc adv. ***mai înnainte*** 2,5
înaintea: *prep.* 3,24; 6,8, 11, 13; 7,1; 10,9; 12,15; 13,9, 13; 17,18; 18,8, 22; 19,13, 19; 20,15; 23,9, 11, 12; 24,7, 33, 40, 51; 27,7, 29; 30,27, 33, 38, 41; 31,32, 35, 37; 32,3, 5, 16, 21; 33,8, 14, 15; 34,11; 38,7; rezum. cap.39; 39,4, 21; 40,9; 41,43, 46; 42,25; 43,15, 33; 44,14; 45,5; 46,28; 47,2, 6, 7, 15, 29; 48,15; 49,19; 50,4
înainte: *prep.* 20,15; 30,33, 40
înnaintea: *prep.* 17,1; 48,20
mainte: *adv.* 43,18; 50,16
nainte: în loc adv. ***mai nainte*** 11,28; 21,2; 26,18; 27,36

ÎNALT, -Ă: adj.
înalţi: *m. pl. nom.* 7,19
(mai) înaltă: *f. sg. nom.* 7,20
(celui) înalt: *m. sg. gen.* 14,18, 19
(cel) înalt: *m. sg. nom./ac.* 14,20, 22

ÎNAPOI: adv.
napoi: 19,6
înapoi: 19,26

(a se) ÎNĂLŢA: v. I
să înalţă: *conj. prez. 3.sg.* – cu des. ***-ă*** în loc de *-e* 50,20
înălţându(-să): *gerunziu* 19,28

ÎNĂLŢIME: s.f.
înălţimea: *sg. nom.* 6,15
înălţime: *sg. ac.* 7,17

ÎNĂUNTRU: adv.; var. (Înv.) **ÎNLĂUNTRU, ÎNLONTRU**
înlăuntru: 39,14; 43,16; 47,7
înlâuntru: 19,10
înlontru: 27,18; 31,50

ÎNCAI: adv. „măcar", „barem"
încai: 16,2; 24,55; 33,15

(a) ÎNCĂLECA: v. I
încălecând: *gerunziu* 24,61

ÎNCĂLŢĂMINTE: s.f.
încălţămintei: *sg. gen.* 14,23

(a) ÎNCĂPEA: v. II; var. (În v. şi reg.) **(a) ÎNCHEPE**
închepea: *inf. prez. fără* ***a*** 13,6

(a) ÎNCĂRCA: v. I
încărcând: *gerunziu* 44,13; 45,17

(a) ÎNCELUI: v. IV (Înv.) „a înşela"
înceluieşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.31
au înceluit: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,7

(a) ÎNCEPE: v. III
au început: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,26; 6,1; 8,3; 9,20; 10,8; 11,6; 17,1; 45,6
începusă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 16,3; 32,1
am început: *ind. pf.c. 1.sg.* 18,27, 31
început-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 41,54
începând: *gerunziu* 44,12

ÎNCEPUT: s.n; var. (Înv.) **CEPUT**
început: *sg. ac., în loc. adv.* ***întru început*** „iniţial" „întâi" 1,1
începutul: *sg. nom./ac.* 10,10; 47,21; 49,3
ceput: *sg. ac., în loc. adv.* ***din ceput***, 2, 8

ÎNCET: adv.
încet: rezum. cap.8; 33,14; 40,10

(a) ÎNCETA: v. I
au încetat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,3; 11,8; 18,33; 29,35; 38,5
încetase: *ind. m.m.c.pf. 3.pl* 8,8, 11; 18,11
or înceta: *ind. viit.I. 3.pl.* 11,6
va înceta: *ind. viit.I. 3.sg.* 27,45
încetând: *gerunziu* rezum. cap.30
a fi încetat: *inf. pf.* 30,9

(a se) ÎNCHIDE: v. III
au închis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,16; 16,2; 19,10
(s-)au închis: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,2
închizând: *gerunziu* 19,6
închisese: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 20,18
(să) închidea: *ind. imp. 3.sg.* 29,10

(a se) ÎNCHINA: v. I
(s-)au închinat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 18,2; 19,1; 23,7; 24,26, 52; 33,3, 6, 7; 43,26, 28; 47,31; 48,12
(ne) vom închina: *ind. viit.I. 1.pl.* 22,5; 37,10
închinatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 23,12
(m-)am închinat: *ind. pf.c. 1.sg.* 24,48
să (să) închine: *conj. prez. 3.pl.* 27,29
închinându(-să): *gerunziu* 33,7; 50,18
(s-)ar închina: *cond. prez. 3.pl.* 37,7, 9
închinându(-)-să: *gerunziu* 42,6
(să) vor închina: *ind. viit.I. 2.pl.* 49,8

ÎNCHIPUIRE: s.f. (aici) „facere”
închipuirea: *sg. ac.* rezum. cap.1

ÎNCHIS, -Ă: adj.
închis: *m. sg. nom.* 39,20

ÎNCINS, -Ă: adj. (Despre oameni) „cu arma prinsă la cingătoare”
încins: *adj. m. sg. nom.* 49,19

ÎNCOACE: adv.
încoace: 27,21

ÎNCOLO: adv.
(mai) încolo: 12,9; 19,9

(a) ÎNCOLȚI: v. IV
ar încolți: *cond. prez. 3.sg.* 2,5
încolțea: *ind. imp. 3.pl.* 41,5
încolțiia: *ind. imp. 3.pl.* 41,22

(a) ÎNCONJURA: v. I; var. (Reg.) **(a) ÎNCUNJURA**
încungiură: *ind. prez. 3.sg.* 2,11, 13
încungiură: *imperativ 2.sg.* 13,17; 30,32
au încungiurat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 19,4
au încunjurat: *ind. pf.c. 3.sg.* 41,46

ÎNCOTRO: adv.; var. (Înv.) **ÎNCĂTRO**
încătro: 16,8; 20,16; 28,15; 32,17; 37,30

(a) ÎNCREDE: v. III (Înv. și pop.) „a încredința”, „a da în grijă”
încrezându-: *gerunziu* 39,8

(a) ÎNCREDINȚA: v. I „a da în grijă”
să fie încredințat: *pasiv conj. prez. 3.sg.* 39,9

ÎNCREZUT, -Ă: adj.„încredințat”, „dat în grijă”
încrezută: *f. sg. ac.* 39,4

ÎNCURCAT, -Ă: adj.
încurcat: *m. sg. ac.* 22,13

ÎNDATĂ: adv.
îndată: 4,7; 15,4; 17,23; 20,8; 24,18; 25,25; 27,27; 32,25, 31; 34,19; 37,23; 41,14

ÎNDĂRĂT: adv.; var. (Înv. și reg.) **ÎNDĂRĂPT**
îndărăpt: 9,23; 19,17; 38,29; 42,25; rezum. cap.44; 49,17

(a se) ÎNDEMNA: v. I
(să) îndeamnă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.27

ÎNDESTULARE: s.f. „belșug”
îndestulare: *sg. ac.* 27,28

(a) ÎNDRĂZNI: v. IV
au îndrăznit: *ind. pf.c. 3.sg.* 35,5
îndrăznim: *ind. prez. 1.pl.* 44,26

(a se) ÎNDREPTA: v. I
(să) îndreptează: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.15
au îndreptat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 18,16; 24,56
va îndrepta: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,40
ai îndreptat: *ind. pf.c. 2.sg.* 24,42
a (să) îndrepta: *inf. prez.* 39,3
îndrepta: *ind. imp. 3.sg.* 39,23

(a se) ÎNDOI: v. IV
îndoindu(-să): *gerunziu* 19,16; rezum. cap.46

ÎNDOIT, -Ă: adj.”dublat”; *p. ext.* „înmulțit”, „mărit”, „sporit”
îndoită: *f. sg. ac., în sintagma* ***peșteră îndoită*** rezum. cap.23; 23,9, 17, 19; 25,9; 49,29; 50,13
îndoită: *f. sg. ac., în sintagma* ***calea îndoită*** „răscruce”, „răspântie” (după lat. *bivium, -ii* „răscruce”; „două drumuri”, „cale dublă”) 38,21
îndoiț: *m. pl. ac.* rezum. cap.43; 43,12, 15

(a) ÎNFĂȘURA: v. I
au înfășurat: *ind. pf.c. 3.sg.* 27,16

(a) ÎNFIGE v. III (în sintagmă cu s. *corturile*) „a așeza tabăra”
înfipsease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 13,3
va înfinge: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,12
au înfipt: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,25; rezum. cap.33; 35,21
au fost înfipt: *ind. m.m.c.pf.perifr. 3.sg.* 33,19
figând: *gerunziu* 33,17

(a se) ÎNFRICOȘA: v. I
înfricoșându(-să): *gerunziu* 42,35

ÎNFRICOȘAT, -Ă: adj. „speriat”; „înfricoșător”
înfricoșată: *adj. f. sg. nom.* 18,15
înfricoșat: *adj. m./n. sg. nom.* 27,34; 28,17

ÎNFRUMUSEȚAT, -Ă: adj.; var. (Înv.) **ÎNFRÂMSĂȚAT**
înfrâmsățat: *n. sg. ac.* rezum. cap.2
înfrămsățată: *f. sg. nom.* 29,17
înfrămsățate: *f. pl. ac.* 49,21

(a se) ÎNFRUNTA: v. I (Pop.) „a mustra”, „a dojeni”, „a certa”; „a ține piept”; „a avea un schimb aprins de cuvinte”
(să) înfruntă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.18; rezum. cap.26; rezum. cap. 34
au înfruntat: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,25

ÎNFRUNTARE: s.f. „mustrare”, „dojană aspră”
înfruntări: *pl. ac.* rezum. cap.31
înfruntare: *sg. ac.* rezum. cap.49

(a se) ÎNGĂDUI: v. IV „a permite”; (Pop.) „a păsui”
ai îngăduit: *ind. pf.c. 2.sg.* 22,12
(să) îngăduiaște: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.47

(a se) ÎNGĂZDĂCI: v. IV (Iuz) „a se îmbogăți”; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la

Samuielis Klein, *Dictionario Valachico-Latinum*, tipărit la Budapesta, în 1944, de Gáldi László
(s-)au îngăzdăcit: *ind. pf.c. 3.sg.* 26,13

ÎNGER s.m.
îngerului: *sg. gen.* rezum. cap.16
îngerul: *sg. nom./ac.* 16,7, 9; 21,17; 22,11, 15; 24,7, 40; 31,11; rezum. cap.32; 48,16
îngeri: *pl. nom./ac.* rezum. cap.18; rezum. cap.19; 19,1
îngerii: *pl. nom./ac* 19,15; 28,12; rezum. cap.32; 32,1
înger: *sg. ac.* rezum. cap.22

(a) ÎNGREUIA: v. I
(s-)au îngreuiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,20
îngreoia: *ind. imp. 3.sg.* 43,1
îngreoindu(-să): *gerunziu* 47,4

(a se) ÎNGROPA: v. I „a înmormânta"; „a acoperi cu pământ"
(să) îngroapă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.23
să îngrop: *conj. prez. 1.sg.* 23,4; 23,8
îngroapă: *imperativ 2.sg.* 23,6, 11, 15; 50,6
să îngropi: *conj. prez. 2.sg.* 23,6; 47,29, 30
voi îngropa: *ind. viit.I. 1.sg.* 23,13
au îngropat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 23,19; 25,9; rezum. cap.35; 35,4, 29; 49,31; 50,13, 14
(s-)au îngropat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 25,10; 35,8, 19; 49,31
să îngroape: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.47; rezum. cap.50
am îngropat: *ind.. pf.c. 1.sg.* 48,7
îngropaţi: *imperativ 2.pl.* 49,29
vei îngropa: *ind. viit.I. 2.sg.* 50,5
oi îngropa: *ind. viit.I. 1.sg.* 50,5

ÎNGROPARE: s.f.
îngropării: *sg. gen.* 23,3, 9; rezum. cap.49; 49,30; 50,13
îngropare: *sg. ac.* rezum. cap.50; 50,10

ÎNGROPAT, -Ă: adj.
îngropată: *adj. f. sg. nom.* 49,31

ÎNGROPĂCIUNE: s.f.
îngropăciune: *sg. ac.* 23,4

(a se) ÎNMULŢI: v. IV
(vă) înmulţiţi: *imperativ 2.pl.* 1,22; 8,17
să (să) înmulţască: *conj. prez. 3.pl.* 1,22
(vă) înmulţiţ: *imperativ 2.pl.* 1,28; 9,1, 7
înmulţi-voi: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,16
a (să) înmulţi: *inf. prez.* 6,1
(s-)au înmulţit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,17; 18,20; 47,27
înmulţând: *gerunziu* 16,10
oi înmulţi: *ind. viit.I. 1.sg.* 16,10; 26,24
voi înmulţi: *ind. viit.I. 1.sg.* 17,2, 20; 22,17; 26,4; 48,4
să înmulţască: *conj. prez. 3.sg.* 28,3
(te) înmulţeaşte: *imperativ 2.sg.* 35,11
au înmulţit: *ind. pf.c. 3.sg.* 39,5
(să) va înmulţi: *ind. viit.I. 3.sg.* 48,19

(a se) ÎNSEMNA: v. I „a (se) consemna", „a (se) nota"
(să) însămnează: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.36

ÎNSUTIT, -Ă: num. multipl.
însutit: *num. multipl.cu val. adv.* 26,12

(a se) ÎNŞELA: v. I „a induce în eroare", „a amăgi"
au înşelat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,13; 27,36
ai înşelat: *ind. pf.c. 2.sg.* 26,10; 29,25
să înşel: *conj. prez. 1.sg.* 27,12
(s-)au înşelat: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,35
(m-)am înşelat: *ind. pf.c. 1.sg.* 48,11

ÎNŞELĂCIUNE: s.f.
înşelăciune: *sg. ac.* 27,35

(a) ÎNTĂRÂTA: v. I
au întărâtat: *ind. pf.c. 3pl.* 49,23

(a se) ÎNTĂRI: v. IV „a (se) face mai tare, mai puternic"; „a (se) consolida"; „a pune legal în posesia unui lucru"
(să) întăreaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.9; rezum. cap.35
întăreaşte: *ind. prez. 3.sg.* 9,15
(să) întărise: *ind. prez. 3.sg.* 12,10
(vă) întăriţ: *ind. prez. 2.pl.* 18,5
(să) întăresc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.22
(s-)au întărit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 23,17, 20; 49,26
(m-)am întărit: *ind. pf.c. 1.sg.* 30,8
întărindu(-să): *gerunziu* 48,2

ÎNTĂRIRE: s.f.
întărire: *sg. ac.* 41,32

ÎNTÂI: num. ord./adv./adj.
întâiu: *adj.inv. în sintagma* ***(cele) întâiu născute*** „primii miei fătaţi în turmă" 4,4
întâiul: *adj.m. sg. nom./ac., în sintagma* ***întâiul născut*** „cel mai mare dintre fii" 10,15; 22,21; 25,13; 27,19; 27,32
întâiul: *adj.m. sg. nom., în sintagma* ***întâiul născutul*** 27,19
întâiului: *adj.m. sg. gen./dat., în sintagma* ***întâiului născut*** 36,15; 38,6
întâi: *adj.m. sg. nom., în sintagma* ***întâi născutul*** 38,7
întâi: *adj.m. sg. gen., în sintagma* ***(celui) întâi născut*** 41,51
întâi: *adj.m. pl. nom., în sintagma* ***(cei) întâi născuţ*** 43,33
întâiu: *adj.m. sg. nom., în sintagma* ***întâiu născut*** 48,18;
întâiul: *adj.m. sg. nom., în sintagma* ***întâiul născut*** 35,23; 46,8
întâiul: *adj.m. sg. voc., în sintagma* ***întâiul mieu născut*** 49,3
întâi: *adv.* 19,27; 33,2; rezum. cap.34; rezum. cap. 37; 38,28; 44,14, 19
întâiu: *adv.* rezum. cap.33
întâiu: *num. ord.* 49,3

(a) ÎNTÂLNI: v. IV
am întâlnit: *ind. pf.c. 1.sg.* 33,8

(a) ÎNTÂMPINA: v. I
întâmpină: *imperativ 2.sg.* 24,12
au întâmpinat: *ind. pf.c. 3.pl.* 32,1
va întâmpina: *ind. viit.I. 3.sg.* 32,17
întâmpinându-: *gerunziu* rezum. cap.33
să întâmpine: *conj. prez. 3.sg.* 46,28

ÎNTÂMPINARE: s.f.
întâmpinarea: *sg. ac.* 14,17; 24,65; 29,13
întămpinarea: *sg. ac.* 30,16
-ntâmpinarea: *sg. ac.* 33,4; 46,29
-ntimpinarea: *sg. ac.* 18,2; 32,6
-ntimpinare: *sg. ac.* 19,1; rezum. cap.46
întâmpinarea: *sg. ac.* 30,16

(a se) ÎNTÂMPLA: v. I
(să) întâmplase: *ind. prez. 3.sg.* 26,1; 34,7
(s-)au întâmplat: *ind. pf.c. impers./3.sg.* 37,5; 41,13
întâmplatu(-s)-au: *ind. pf.c. impers.* 40,1
întâmplându(-să): *gerunziu* 40,23
(să) întâmplasă: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 42,29
(să) va întâmpla: *ind. viit.I. 3.sg.* 42,38; 44,29
(s-)au întămplat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 31,35; 39,11
să (să) întâmple: *conj. prez. impers.* 42,4

ÎNTÂMPLARE: s.f.
întâmplare: *sg. ac.* 26,20

(a) ÎNTÂRZIA: v. I
au întârziat: *ind. pf.c. 3.sg.* 34,19

(a) ÎNTEMEIA: v. I „a înstări"
am întemeiat: *ind. pf.c. 1.sg.* 27,37

(a) ÎNTINA: v. I „a pângări”
ai întinat: *ind. pf.c. 2.sg.* 49,4

(a) ÎNTINDE: v. III
să întinză: *conj. prez. 3.sg.* 3,22
au întins: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,9; 12,8; 19,10; 22,10; 26,25
(nu) întinde: *imperativ prohib. 2.sg.* 22,12
au fost întins: *ind. m.m.c.pf.perifr. 3.sg.* 31,25
să întinză: *conj. prez. 3.sg.* 40,21
întinzând: *gerunziu* 48,14

(a) ÎNTINGE: v. III (Pop.) „a muia ceva într-un lichid”
au întins: *ind. pf.c. 3.pl.* 37,31

(a se) ÎNTOARCE: v. III „a (se) înapoia”, „a reveni”; „a restitui”, „a da înapoi”; (Pop.) „a (se) transforma”, „a (se) preface”
(te) vei întoarce: *ind. viit.I. 2.sg.* 3,19
(s-)au întors: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,3, 9, 12; 13,3, 11; 14,7, 17; 18,22, 33; 19,26; 21,33; 24,20; 31,55; 32,6; 33,16, 18; 35,9; 38,22; 42,28; 44,13; 50,14
(să) întorcea: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,7; 24,16, 61
întoarce: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.14
au întors: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 14,10, 16; 20,14; 40,21; 50,20
(să) vor întoarce: *ind. viit.I. 3.pl.* 15,16
întoarce(-te): *imperativ 2.sg.* 16,9; 31,3; 32,9
(v-)aţ întors: *ind. pf.c. 2.pl.* 18,5
întorcându(-mă): *gerunziu* 18,10
(mă) voi întoarce: *ind. viit.I. 1.sg.* 18,14; 28,21
(să) întoarce: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.20
întoarce: *imperativ 2.sg.* 20,7
a întoarce: *inf. prez.* 20,7
(ne) vom întoarce: *ind. viit.I. 1.pl.* 22,5
întorsu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,19
voi întoarce: *ind. viit.I. 1.sg.* 28,15; 42,37; 43,9
întoarceţ: *imperativ 2.pl.* 29,7
să (mă) întorc: *conj. prez. 1.sg.* 30,25
(se) întoarce: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.31
întorcându(-te): *gerunziu* 31,13; 44,4
întorceam: *ind. imp. 1.sg.* 31,39
(mă) întorc: *ind. prez. 1.sg.* 32,10
să (să) întoarcă: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.33; 47,19
întorcându(-să): *gerunziu* 37,29; 42,24; rezum. cap.43; 47,31
vor întoarce: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.40
va întoarce: *ind. viit.I. 3.sg.* 40,13
(m-)am întors: *iind. pf.c. 1.sg.* 41,13
(să) întorc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.42
întoarceţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 43,2; 44,25
am întors: *ind. pf.c. 1.pl.* 43,18, 21
am întorsu: *ind. pf.c. 1.pl.* 44,8
(mă) întoarce: *inf. prez. fără* ***a*** 44,34

ÎNTORS, ÎNTOARSĂ: adj. (Despre părţi ale corpului) „îndreptat în altă direcţie”
întoarse: *f. pl. nom.* 9,23

(a) ÎNTRA: v. I; vezi **(a) INTRA**

ÎNTRARE: s.f.; vezi **INTRARE**

(a) ÎNTREBA: v. I
am întrebat: *ind. pf.c. 1.sg.* 24,47
au întrebat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 24,58; 37,15; 38,21; 40,7; 43,7, 27; 47,3
întrebându(-să): *gerunziu* 26,7; 47,8
întrebându-: *gerunziu* 29,5
va întreba: *ind. viit.I. 3.sg.* 32,17
întrebat(u-)au: *ind. pf.c. 3.sg.* 32,29; 43,7
întrebându-: *gerunziu* 42,7
întrebat-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 44,19
să întreabe: *conj. prez. 3.sg.* 25,22

(a) ÎNTRECE: v. III
voi întreace: *ind. viit.I. 1.sg.* 41,40

ÎNTREG, ÎNTREAGĂ: s.m./f.
(ceale) întregi: *s.f. pl. nom.* 30,37

(a) ÎNTRISTA: v. I
întristasă: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 26,35

ÎNTRISTARE: s.f.
întristare: *sg. ac.* 44,29

ÎNTUNECOS, -OASĂ: adj.
întuneacoasă: *f. sg. nom.* 15,12, 17

ÎNTUNERIC: s.n.
întunearec: *sg. nom./ac.* 1,2, 4
întunearecul: *sg. ac.* 1,5, 18

(a se) ÎNTURNA: v. I (Reg.) „a (se) înapoia”, „a (se) întoarce”
să (să) întoarne: *conj. prez. 3.pl.* 29,7
întornându(-să): *gerunziu* rezum. cap.49
înturnându(-să): *gerunziu* 8,3; 39,16
înturnându(-să): *gerunziu* 30,16
(mă) voi înturna: *ind. viit.I. 1.sg.* 50,5

(a se) ÎNŢĂRCA: v. I
(să) înţarcă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.21
(s-)au înţărcat: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,8

ÎNŢĂRCARE: s.f.
înţărcării: *sg. gen.* 21,8

(a) ÎNŢELEGE: v. III
au înţeles: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,11
înţălegând: *gerunziu* 9,24
înţăleage: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.15
oi înţăleage: *ind. viit.I. 1.sg.* 24,14
au înţăles: *ind. pf.c. 3.sg.* 29,13; 38,13
înţăleseasă: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 43,25

ÎNŢELEPT, ÎNŢELEAPTĂ: adj./s.
înţălepţii: *s.m. pl. dat.* (cu prep. ***la***) 41,8
înţăleapt: *adj. m. sg. ac.* 41,33
(mai) înţelept: *adj. m. sg. nom.* 41,39

ÎNŢELEPŢEŞTE: adv. „cu înţelepciune”
înţelepţeaşte: 40,16
înţăleapţeaşte: 41,15

(a) ÎNVĂŢA: v. I
învaţă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.46
învăţa: *ind. imp. 3.sg.* 49,32

ÎNVÂRTITOR, -TOARE: adj.
învărtitoare: *f. sg. ac.* 3,24

ÎNVELITOARE: s.f. „văl”
învălitoare: *sg. nom.* 20,16;

(a) ÎNVIA: v. I
au înviiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 45,27

(a) ÎNVINGE: v. III
va învinge: *ind. viit.I. 3.sg.* 25,23
învinge: *inf. prez. fără* ***a*** 32,25

ÎNZĂDARNIC, -Ă: adj. „de prisos”, „fără rost”; aici prima atestarea a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în DA.
înzădarnic: *n. sg. nom. ac.* 1, 2; 17,14

(a) ÎNZESTRA: v. I; var. **(a) ZĂSTRA** (formația neprefixată nu e înregistrată în DA)
zăstratu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 30,20

J

(a) JELUI: v. IV
să jeluiască: *conj. prez. 3.sg.* 23,2

JERTFĂ: s.f.; var. **JERTVĂ, JIRTFĂ, JIRTVĂ**
jertva: *sg. nom.* 22,7
jertvă: *sg. ac.* 22,13
jirtfe: *pl. ac.* 4,3; rezum. cap.8; 46,1
jirtfă: *sg. ac.* 8,20; rezum. cap.15; 22,2, 3, 6
jirtva: *sg. ac.* 22,8

(a) JERTFUI: v. IV; var. **(a) JERTVUI, (a) JIRTFUI**
să jertfuiască: *conj. prez. 3.sg.* 22,10
jertfuind: *gerunziu* 31,54
jertvuiește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.35
jirtfuiește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.12

JERTFIRE: s.f.
jertfirea: *sg. ac.* rezum. cap.22

JGHEAB: s.n.
jghiab: *sg. ac.* rezum. cap.37; 37,28, 29
jghiabul: *sg. ac.* 37,20, 22, 24
zghiaburile: *pl. nom.* 8,2

JIGANIE: s.f.
jigănii: *pl. ac.* rezum. cap.7
jigăniile: *pl. ac.* rezum. cap.9

JIVINĂ: s.f.
jivină: *sg. ac.* 1,20
jiviniile: *pl. nom./ac.* 1,28; 2,19, 20; 3,1, 14; 6,19; 7,2, 8; 8,1, 17, 19; 9,2, 10
jiviniilor: *pl. gen./dat.* 1,30; rezum. cap.6; 7,21
jivinii: *pl. ac.* 6,7
jivina: *pl. nom.* 7,14

JOS: adv.
jos: 49,25

(a se) JUCA: v. I „a se distra"; „a glumi"
(s-)ar juca: *cond. prez. 3.sg.* 19,14
jucându(-să): *gerunziu* 21,9; 26,8

(a) JUDECA: v. I; var. (Înv. și pop.) **(a) GIUDECA**
oi judeca: *ind. viit.I. 1.sg.* 15,14
judece: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg./pl.* 16,5; 31,53
judeci: *ind. prez. 2.sg.* 18,25
să judeci: *conj. prez. 2.sg.* 19,9
judecatu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 30,6
să judece: *conj. prez. 3.sg.* 31,37
va judeca: *ind. viit.I. 3.sg.* 49,16
giudece: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 31,49
giudecă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.44

JUDECATĂ: s.f.
judecată: *sg. ac.* 18,19
judecata: *sg. ac.* 18,25; 44,10

(a) JUNGHIA: v. I (Pop.) „a înjunghia"
junghind: *gerunziu* 46,1

(a) JURA: v. I; var. (Înv. și pop.) **(a) GIURA**
oi jura: *ind. viit.I. 1.sg.* 21,24
au jurat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 21,31; 24,9, 37; 31,53; 50,5, 24
(M-)am jurat: *ind. pf.c. 1.sg.* 22,16
să jur: *conj. prez. 1.sg.* 24,3
(S-/s-)au jurat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 24,7; 25,33; 26,31
joară: *imperativ 2.sg.* 21,23; 25,33
giurându(-să): *gerunziu* rezum. cap.24
giurând: *gerunziu* 47,31
ai giurat: *ind. pf.c. 2.sg.* 50,6
gioară: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.47
gioară: *imperativ 2.sg.* 47,31

JURĂMÂNT: s.n.; var. **GIURĂMÂNT**
Jurământului: *sg. gen. în s. propr.* ***Puțul Jurământului*** 21,32; 46,1
jurământului: *sg. gen./dat.* 24,8; 43,3
jurământul: *sg. ac.* 26,3
jurământ: *sg. nom.* 26,28
giurământ: *sg. ac.* rezum. cap.21
Giurământului: *sg. gen., în s. propr.* ***Puțul Giurământului*** 46,5

L

LACRIMĂ: s.f.; var. (Înv. și reg.) **LACRĂMĂ**
lacrămile: *pl. nom.* 43,30

LANȚ: s.n.
lanț: *sg. ac.* 41,42

LAPTE: s.n.
lapte: *sg. ac.* 18,8
laptele: *sg. ac.* 49,12

LAT, -Ă: adj.
lat: *n. sg. nom.* 34,21;

LĂCAȘ: s.n.; vezi **LOCAȘ**

(a) LĂCUI: v. IV; vezi **(a) LOCUI**

LĂCUITOR: s.m.; vezi **LOCUITOR**

(a se) LĂMURI: v. IV
(să) vor lămuri: *ind. viit.I. 3.pl.* 42,16

(a) LĂSA: v. I
va lăsa: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,24
lăsând: *gerunziu* rezum. cap.12
(s-)au lăsat: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,4; 32,8
lâsând: *gerunziu rezum.* cap. 25
voi lăsa: *ind. viit.I. 1.sg.* 28,15
au lăsat: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,7; 39,15, 18
lăsind: *gerunziu* 39,12
lăsându(-să): *gerunziu* rezum. cap.42
lăsați: *imperativ 2.pl.* 42,33
lăsa: *inf. prez. fără* ***a*** 44,22
să lăsați: *conj. prez. 2.pl.* 45,20
lăsase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 50,8
las: *ind. prez. 1.sg.* 46,30; 47,24

(a se) LĂȚI: v. IV
să lățască: *conj. prez. 3.sg.* 9,27
au lățit: *ind. pf.c. 3.sg.* 26,22
lăți(-te)-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 28,14
vei lăți: *ind. viit.I. 2.sg.* 32,12

LĂȚIME: s.f.
lățimea: *sg. nom.* 6, 15; 13,17
Lățime: *s. propr. sg. nom.* 26,22

(a se) LĂUDA: v. I
au lăudat: *ind. pf.c. 3.pl.* 12,15
(să) laudă: *ind. prez. 3.sg.* 27,42

LĂUDAT, -Ă: adj.
lăudat: *adj. n. sg. ac.* 45,16
vor lăuda: *ind. viit.I. 3.pl.* 49,8

LÂNĂ: s.f.
lâna: *sg. ac.* 30,32
lână: *sg. ac.* 30,35

(a se) LÂNCEZI: v. IV „a slăbi"; „a fi într-o stare de slăbiciune"
(să) lânceza: *ind. imp. 3.pl.* 41,21

(a) LEGA: v. I
legând: *gerunziu* 22,9; 49,11
au legat: *ind. pf.c. 3.sg.* 38,2
legându-: *gerunziu* 42,25
leagam: *ind. imp. 1.pl.* 37,7
să (să) leage: *conj. prez. 3.sg.* 42,19

LEGAT, -Ă: adj./s. „închis"; „deținut"
legaților: *s.m. pl. gen.* rezum. cap.39
legații: *s. pl. nom./ac.* 39,20, 22
legat: *adj. m. sg. nom.* 40,3
legați: *adj. m. pl. ac.* 42,35

LEGĂTURĂ: s.f. (Înv.) „acord, înțelegere, convenție"; „legământ"; „închisoare", „temniță"; (la pl.) „lanțuri"
legătura: *sg. nom./ac.* 6,18; rezum. cap.9; 9,9
legătură: *sg. ac., în sintagma* ***legătură de pace*** 14,13; 15,18; rezum. cap.21; 21,27; rezum. cap.26; 26,28; rezum. cap.31
legături: *pl. ac.* rezum. cap.42; 42,34
legătură: *sg. ac.* 42,16, 36
legăturile: *pl. ac.* 49,24

LEGE: s.f.
legile: *pl. ac.* 26,5
leagea: *sg. ac.* 34,22
leage: *sg. ac.* 47,26

LEGUMĂ: s.f.
legumi: *pl. ac.* 9,3

LEIȚĂ: s.f. „leoaică"
leiță: *sg. ac.* 49,9

LEMN: s.n. „tulpina și ramurile unui arbore tăiat, servind ca material de construcții, drept combustibil etc."; „copac", „pom"
lemn: *sg. ac.* 1,11, 12
lemnele: *pl. ac.* 1,29
lemnul: *sg. ac.* 2,9, 16, 17
lemne: *pl. ac.* 6,14
leamne: *pl. ac.* 22,3, 7, 9
leamnele: *pl. ac.* 22,6
leamnelor: *pl. gen.* 22,9

(a se) LENEVI: v. IV
(vă) leneaviț: *ind. prez. 2.pl.* 42,1

(a) LEPĂDA: v. I „a arunca", „a abandona"; „a alunga"
lepădați: *imperativ 2.pl.* 35,2
leapădă: *imperativ 2.sg.* 21,10
au leapedat: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,15

LEȘUIRE: s.f. (Înv. și reg.) „pândă", „pândire"
leșuire: *sg. ac.* 42,31

LEU: s.m.
leu: *sg. ac.* 49,9
leul: *sg. ac.* 49,9

LIMBĂ: s.f. „grai"; „neam", „popor"
limbile: *pl. nom.* rezum. cap.10
limbilor: *pl. gen.* 10,5; 14,1, 9
limba: *sg. nom./ac.* 10,5; rezum. cap.11; 11,7; 31,47
limbi: *pl. nom./ac.* 10,20, 31; 35,11
limbă: *sg. ac.* 41,45

LINTE: s.f.
linte: *sg. ac.* 25,34

(a se) LIPI: v. IV
(să) va lipi: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,24
(s-)au lipit: *ind. pf.c. 3.sg.* 34,3, 8

LIPSĂ: s.f. „nevoie", „trebuință"; „sărăcie"
lipsă: *sg. nom./ac.* 25,22; 34,21; 41,54; 43,11
lipsă: *sg. ac.*, în loc adj./adv. (Înv. și reg.) *de lipsă* „necesar" 33,15; 42,2,7,33; 43,4,22
lipsii: *sg. gen.* 41,31
lipsa: *sg. ac.* 41,36; 42,2
lipsei: *sg. gen.* 41,57

LIPSIT, -Ă: s.m./f.
lipsit: *s.m. sg. ac.* 43,14

LOC: s.n.
loc: *sg. ac., în loc. adv.* ***într-un loc*** „laolaltă" 1,9
loc: *sg. ac., în loc. prep.* ***în loc de*** 11,3; 27,12; 30,2; rezum. cap.38
locu: *sg. ac., în loc. prep.* ***în locu de*** 11,3
locul: *sg. nom./ac.* 2,10, 21; 11,8; 12,6; 13,3, 4, 14; 18,33; 19,13, 14; 20,11; 21,17, 31; 22,3, 4, 9; 24,5; 26,23, 31; 28,16, 17; 29,26; 31,55; 32,9; 33,2; 35,14; 37,17; 38,21; 43,21; 47,6, 11; 48,9; rezum. cap.49; 50,24
locului: *sg. gen./dat.* 18,24; 22,14; 26,7; 27,46; 32,2, 30; 33,17; 35,7, 8, 15; 38,21, 22; 42,9; 50,11
locul: *sg. dat.* (***a + tot***) 18,26
locul: *sg. ac., în loc. adv.* ***în tot locul*** „pretutindeni" 20,13
loc: *sg. nom./ac./gen.* 23,4; 24,23, 25, 31; 26,26, 34; 28,11; 30,36; 32,29; rezum. cap.33; 33,19; 44,14; 46,29
locul: *sg. ac., în loc. prep.* ***în locul*** rezum. cap.27; 40,21
locurile: *pl. nom.* 36,40
locuri: *pl. ac.* 41,2, 3

LOCAȘ: s.n.; var. (Înv.) **LĂCAȘ**
lăcașul: *sg. nom.* 10,30
lăcașele: *pl. ac.* rezum. cap.36

(a) LOCUI: v. IV; var. (Înv.) **(a) LĂCUI**
au lăcuit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,16; 11,2, 31; 13,12, 18; 20,1; 21,21; 22,19; 25,18; 33,18; 36,8; 37,1; 38,11; 39,2; 47,27; 50,22
lăcuia: *ind. imp. 3.sg./pl.* 4,20; 13,7; 14,7, 12, 13; 23,10; 24,62; 25,11, 27
să lăcuiască: *conj. prez. 3.sg.* 9, 27; 26,17
lăcuiește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.13
lăcui: *inf. prez. fără* ***a*** 13,6; 36,7; 46,34
a lăcui: *inf. prez.* 16,3; 34,21; rezum. cap.47; 47,6
lăcuise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 19,29
lăcuiașe: *imperativ 2.sg.* 20,15; 35,1
lăcuiesc: *ind. prez. 3.pl.* 24,3
lăcuiesc: *ind. prez. 1.sg.* 24,37
vei lăcui: *ind. viit.I. 2.sg.* 27,44; 45,10
lăcuiț: *imperativ 2.pl.* 34,10
om lăcui: *ind. viit.I. 1.pl.* 34,16
lăcuind: *gerunziu* 34,23; 35,22
va lăcui: *ind. viit.I. 3.sg.* 49,13

LOCUITOR: s.m.; var. (Înv.) **LĂCUITOR**
lăcuitorii: *pl. nom./ac.* 19,25; 36,20; 50,11
lăcuitorilor: *pl. gen./dat.* 24,13; 34,30
lăcuitori: *pl. nom.* 36,43

LOTRIE: s.f. (Înv.) „hoție"
lotriia: *sg. ac.* 50,17

(a) LOVI: v. IV.
au lovit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 12,17; 14,5, 7, 15; 19, 11; 21,27; 32,25
voi lovi: *ind. viit.I. 1.sg.* 18,29
loveşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.26
va lovi: *ind. viit.I. 3.sg.* 32,8
să lovască: *conj. prez. 3.sg.* 32,11

(a se) LUA: v. I
au luat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2, 15, 21; 3,6; 4,19; 5,24; 6,2; 11,29, 31; 12,5; 14,11; 16,3; 17,23; 18,8; 20,2, 3, 14; 21,11, 21, 27; 22,6, 10; 24,10, 46, 67; 25,1, 20; rezum. cap.26; 26,34; 27,35, 36; rezum. cap.28; 28,9, 11, 18; 29,28; 30,2; 30,39; 31,9, 16, 18, 45; 36,2, 6; 37,31; 38,14; 41,42; 46,5; 48,17
au luat: *ind. pf.c. 3.pl., în loc. v. (Înv.)* ***au luat [în pântece]*** „au zămislit" 30,39
luase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 2,22; 24,67; 25,10; 43,34
(s-)au luat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,23; 3,23; 12,15;
(te-)ai luat: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,19
vei lua: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,7; 6,21; 21,30; 24,7, 37, 38, 40; 28,6; 29,15; 31,8
va lua: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,15; 27,46; 40,19
fiind luată: *pasiv gerunziu* rezum. cap.12
am luat: *ind. pf.c. 1.sg.* 12,19; 20,12; 40,11; 44,32; 48,22
oi lua: *ind. viit.I. 1.sg.* 14,23; 16,2
or lua: *ind. viit.I. 3.pl.* 14,24
ai luat: *ind. pf.c. 2.sg.* 20,3; 30,15
au fost luat: *ind. m.m.c.pf.perifr. 3.pl.* 21,25
luat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 30,23; 31,1; 33,22; 43, 15
luaţi: *imperativ 2.pl.* 34,9; 43,11; 45,18, 19; 47,23
om lua: *ind. viit.I. 1.pl., în loc. v.* ***om lua împrumut*** 34,16
om lua: *ind. viit.I. 1.pl.* 34,17
vom lua: *ind. viit.I. pl.* 34,21
luasă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 38,19
(m-)am luat: *ind. pf.c. 1.sg.* 40,15
luaţi: *imperativ 2.pl.* 42,33; 43,13
lua: *inf. prez. fără* ***a*** 42,34
veţ lua: *ind. viit.I. 2.pl.* 44,29
(să) va lua: *ind. viit.I. 3.sg.* 49,10
luând: *gerunziu* 8,9, 20; rezum. cap.14; 15,10; 21,14; 24,65; 25,34; rezum. cap.28; 30,37; rezum. cap.31; 31,23; 34,25, 26; 38,2, 12; 42,25; 43,34; 48,1
luind: *gerunziu* rezum. cap.12
luându-: *gerunziu* 13,18; 22,13; 48,12
să ia: *conj. prez. 3.sg.* 3,22; 19,14; 28,6; 38,20; 45,19
să ia: *conj. prez. 3.pl., în loc. v. (Înv.)* ***să ia în pântece/să ia [în pântice]*** „să zămisleasca" 30,38, 41; 31,10
ia: *imperativ 2.sg.* 7,2; 12,19; 14,21; 15,9; 21,18; 22,2; 24,4, 51; 27,3; 28,2; 31,32; 34,4
ia: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.20; rezum. cap.24; rezum. cap.26; rezum. cap.27
să iai: *conj. prez. 2.sg.* 24,3: 28,1; 31,31
să iau: *conj. prez. 1.sg.* 24,48
iau: *ind. prez. 1.sg.* 43,9
ie(-): *imperativ 2.sg.* 19,15

LUARE: s.f.
luarea: *sg. nom., în loc. s. (Înv.)* ***luarea [în pântece]*** „zămislire" 30,42;

(a se) LUCRA: v. I
să lucre: *conj. prez. 3.sg.* 2,5, 15; 3,23
lucrând: *gerunziu* 3,17
vei lucra: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,12
a lucra: *inf. prez.* 9,20
lucri: *ind. prez. 2.sg.* 16,5
ai lucrat: *ind. pf.c. 2.sg.* 31,28
au fost lucrat: *ind. m.m.c.pf.perifr. 3.sg.* 34,7
lucraţi: *imperativ 2.pl.* 34,10
lucre: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 34,21
(să) lucră: *ind. prez. impers.* 37,14
lucrând: *gerunziu* 39,2

LUCRARE: s.f.
lucrarea: *sg. ac.* rezum. cap.2

LUCRĂTOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Inv.) **LUCRĂTORIU**
lucrătoriu: *sg. nom., în sintagmele* ***lucrătoriu de pământ/om de câmp lucrătoriu*** „agricultor" 4,2; 21,34; 25,27
lucrători: *pl. ac.* 34,21
lucrătoriul: *sg. nom.* 47,19

LUCRU: s.n.
lucrul: *sg. ac.* 2,2, 3; 3,17; 18,25; 29,27; 37,11; 39,8
lucru: *sg. nom./ac.* 4,22; 34,7; 35,22; 38,10; 39,11; 41,32; 47,3
lucrurile: *pl. ac.* 5,29; 39,23
lucrului: *sg. gen.* 45,27

LUJER: s.m. (Înv. şi reg.) **LUGER**
lugeri: *pl. ac.* 40,10

(a) LUMINA: v. I
să lumineaze: *conj. prez. 3.pl.* 1,15
să lumineze: *conj. prez. 3.pl.* 1,17

LUMINĂ: s.f.
lumină: *sg. nom.* 1,3
lumina: *sg. ac.* 1,4, 5, 18

LUMINĂTOR: s.m.; (Înv.) **LUMINĂTORIU**
luminători: *pl. nom./ac.* 1,14, 16
luminătoriu: *sg. nom.* 1,16

LUMINOS, -OASĂ: adj.
Luminoasă: *f. sg. ac., în s. propr.* ***Valea Luminoasă*** 12,6;

LUNĂ: s.f.
luna: *sg. nom./ac.* 7,11; 8,4, 5, 13, 14; 37,9
lunii: *sg. gen.* 7,11; 8,4, 5, 13, 14
lună: *sg. nom.* 29,14
luni: *pl. ac.* 38,24

LUNG, -Ă: adj.
lungă: *f. sg. ac.* 37,23

LUNGIME: s.f.
lungime: *sg. nom./ac.* 6,15; 13,17

LUP: s.m.
lup: *sg. nom.* 49,27

(a se) LUPTA: v. I
luptându(-să): *gerunziu* rezum. cap.32
(să) lupta: *ind. imp. 3.sg.* 32,24

M

MACHIAT, -Ă: adj.; var. **MĂCHIAT, -Ă** „cu pete" (cf. lat. *macul ōsus* „pătat"). Cu acest sens, cuvântul nu este înregistrat în DLR.
măchiat: *m. sg. nom.* 30,32
măchiiate: *f. pl. nom.* 30,33
măchiiaţi: *m. pl. nom.* 30,35
măchiaţi: *m. pl. nom.* 31,10
măcheaţ: *m. pl. nom.* 31,12
măchiiate: *s.f. pl. ac.* 30,39

MADEANITEAN: s.m. „locuitor ai deşertului din Transiordania, de la Moab până dincolo de Edom".
madianiteani: *pl. nom.* 37,28
madianiteanii: *pl. nom.* 37,36

MAICĂ: s.f.
maicii: *sg. gen.* 20,12; 24,67; 27,29; 28,5
maică-sa: *sg. ac./gen.* rezum. cap.27

MAI-MARELE: s.m. „căpetenie"; „înaintaș"
mai-marele: *sg. nom./ac.* 40,9, 16, 20, 23; 41,10
mai-mare: *sg. nom./ac.* 41,33, 43
mai-marilor: *pl. gen.* 47,30

MAMĂ: s.f.; var. (Înv. și pop.) **MĂMÂNE** (pl. **MĂMÂNI**); **MUMĂ**
măne-sa: *sg. gen.* rezum. cap.35
mânea-sa: *sg. gen./dat.* rezum. cap.24; 24,28, 53; 30,14
mâne-sa: *sg. dat.* 27,14
mâni-ta: *sg. gen.* 28,2
mumă-sa: *sg. nom./ac.* 2,24; rezum. cap.21; 21,21; 27,13; 44,20
mumă: *sg. nom.* 3,20; 24,55
muma: *sg. ac.* 32,11
mumă-ta: *sg. nom.* 37,10

MANDRAGORĂ: s.f. „plantă cu rădăcină cărnoasă și ramificată ca degetele unei mâini și cu flori de culoare violet-deschis; *p. restr.* rădăcina plantei (căreia în vechime i se atribuiau calități magice)
mandragori: *pl. ac.* 30,14
mandragoriile: *pl. ac.* 30,14, 15, 16

MARE: s.f.
Marea: *sg. nom., în s. propr.* ***Marea Sărată*** 14,3
mări: *pl. ac.*1,10;
mării: *sg. gen.* 1,22, 26, 28; 9,2; 22,17; 32,12; 41,49; 49,13

MARE: adj./s.
mari: *adj.m./f./n. pl. ac.* 1,16, 21; 15,14; rezum. cap.20
(mai) mare: *adj.m./f. sg. nom./ac.* 1,16; 4,13; 37,5; 48,14, 19; 49,3
mare: *adj.f./n. sg. nom./ac./gen.* 7,11; 10,12; 12,2, 17; 15,12, 18; 17,20; 18,18; 20,9; 21,8, 13, 18; 24,25; 26,10; 27,33, 34, 38; 29,2; 34,21; 40,20; 41,29; 45,3; 46,3; rezum. cap.50; 50,10, 11
(cel mai) mare: *adj.m. sg. nom.* 10,21; 27,1
mare (foarte): *adj.m./f. sg. nom.* 15,1; 26,13
(cea mai) mare: *adj.f. sg. nom.* 43,34
(cei mai) mari: *adj.m. pl. nom.* 50,7
(cel mai) mare: *s.m. sg. nom./ac.* 19,11; rezum. cap.25; 25,23; 44,12;
(cea mai) mare: *s.f. sg. nom.* 19,31, 33, 34, 37;
(celui mai) mare: *s.m. sg. gen./dat.* 27,23; rezum. cap.48
(ceii mai) mari: *s.f. sg. gen.* 29,16

MARFĂ: s.f.; var. (Înv. și reg.) **MARHĂ** (Înv. și reg.; Trans., Banat) „vită cornută, mai ales bou sau vacă"; (Prin gn.) „animal domestic", „dobitoc"
marha: *sg. nom.* 47,18

MARGINE: s.f.
marginea: *sg. ac.* 23,9

MĂCAR: adv.
macar: 31,7
măcar: 40,23; 42,8

MĂCRIT, -Ă: adj. „slab", „scheletic", „sfrijit" (după lat. *macilentus*); cuvântul nu este înregistrat în DLR.
măcrite (foarte): *f. pl. nom.* 41,3
măcrite: *f. pl. nom.* 41,27

MĂDULAR: s.n. „fiecare dintre membrele unei ființe; fiecare dintre părțile sau organele din care este alcătuită o ființă", aici eufem. pentru „organ genital bărbătesc"
mădulariului: *sg. gen.* 17,11
mădulariu: *sg. nom.* 17,14
mădulariul: *sg. ac.* 17,23

(a se) MĂRI: v. IV
voi mări: *ind. viit.I. 1.sg.* 12,2
ai mărit: *ind. pf.c. 2.sg.* 19,19
(s-)au mărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 24,35

MĂRIME: s.f.
mărimea: *sg. nom./ac.* 29,20; 41,31; 47,20

MĂRIRE: s.f. „glorie", „slavă"; „putere"
mărirea: *sg. nom./ac.* 45,13; 49,6

(a se) MĂRITA: v. I
să (să) mărite: *conj. prez. 3.sg.* 29,26

MĂRTURIE: s.f. „declarație făcută sub jurământ"; „dovadă"; (Rar) „martor"
mărturie: *sg. nom./ac.* 21,30; 31,44, 48, 50, 52; 44,34
Mărturiei: *sg. gen., în s. propr.* ***Movila Mărturiei*** 31,47, 48
mărturii: *pl. ac.* 39,11
mărturiia: *sg. ac.* 39,16
mărturia: *sg. ac.* 43,3

(a se) MĂRTURISI: v. IV
a mărturisi: *inf. prez.* 26,7
(mă) voi mărturisi: *ind. viit.I. 1.sg.* 29,35
mărturisescu-: *ind. prez. 1.sg.* 41,9

MĂRTURISIRE: s.f.
Mărturisirii: *sg. gen., în s. propr.* ***Grămădirea Mărturisirii*** 31,47

MĂSLIN: s.m.; var. (Înv. și reg.) **MASLIN**
maslin: *sg. ac.* 8,11

MĂSURĂ: s.f.
măsuri: *pl. ac.* 18,6
măsură: *sg. ac., în loc. adv.* ***preste măsură*** „foarte mult", „excesiv" 30,43
măsura: *sg. ac.* 41,49
măsură: *sg. ac., în loc. adv.* ***într-aceeaș măsură*** „deopotrivă", „la fel" 43,21

MÂNĂ: s.f.
mână: *sg. ac.* 19,16; 38,18, 30
mâna: *sg. nom./ac.* 3,22; 4,11; 9,5; 14,22; 16,6, 9, 12; 19,10; 21,18, 30; 22,10, 12; 24,2, 9; 25,25; 30.35; 31,29; 32,11; 38,27, 29; 39,1, 3, 22; 40,11; 41,42, 44; 42,37; 43,9; 47,29; 48,14, 17, 22
mânilor: *pl. gen./dat.* 5,29; 20,5; 49,24
mânile: *pl. nom./ac.* 14,20; 24,30, 47; 27,16, 22, 23; 30,29; 32,16; 33,10; 37,21, 22, 27; 39,13; 43,26; 46,4; 48,14; 49,8, 24
mâni: *pl. ac.* 22,6
mânilor: *pl. gen.* 31,42
mânile: *pl. ac.* 37,22

(a se) MÂNCA: v. I
(de) mâncat: *supin* 1,30; 28,20
vei mânca: *ind. viit.I. 2.sg.* 2,17; 3,14, 17, 18, 19
să mâncați: *conj. prez. 2.pl.* 3,1
mâncăm: *ind. prez. 1.pl.* 3,2
să mâncăm: *conj. prez.* 3,3
veți mânca: *ind. viit.I. 2.pl.* 3,5
au mâncat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,6; 14,24; 19,3; 25,34; 31,15, 46; 37,20, 33
ai mâncat: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,11, 17
am mâncat: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,12, 13; 27,33; 31,38
(să) mânca: *inf. prez. fără* ***a*** 6,21
să mâncați: *conj. prez. 2.pl.* 9,4; 45,18
mâncase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 18,9
oi mânca: *ind. viit.I. 1.sg.* 24,33
mânca: *ind. imp. 3.sg./pl.* 25,28; 43,32
să mânc: *conj. prez. 1.sg.* 27,4, 7
mâncă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 27,9; 32,32
va mânca: *ind. viit.I. 3.sg.* 27,10; 49,27
mâncă: *imperativ 2.sg.* 27,19, 31
mâncându-: *gerunziu* 27,25
mâncând: *gerunziu* 31,54; 40,17
să mânce: *conj. prez. 3.pl.* 37,25

or mânca: *ind. viit.I. 3.pl.* 43,16, 25
a mânca: *inf. prez.* 43,32
să mănânci: *conj. prez. 2.sg.* 3,17
să mânănci: *conj. prez. 2.sg.* 2,17
să mănânce: *conj. prez. 3.pl.* 31,54
să mânânci: *conj. prez. 2.sg.* 2,16; 3,11
să mânânce: *conj. prez. 3.sg.* 3,22
mâncând: *gerunziu* 24,54

MÂNCARE: s.f.
mâncare: *sg. ac.* 1,29; 2,9; 3,6; 6,21; 9,3; 14,11; 25,29; 26,30; 27,7, 9
mâncarea: *sg. ac.* 25,34; 27,17
mâncări: *pl. ac.* 40,20

MÂNDRU, -Ă: adj./s. „frumos"; „orgolios"
mândră (foarte): *f. sg. nom.* 24,16
mândrilor: *s.m. pl. gen.* rezum. cap.11

(a) MÂNGÂIA: v. I, var. (Înv.) **(a) MÂNGĂIA**
va mângâia: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,29
au mângâiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 34,3
să mângâie: *conj. prez. 3.pl.* 37,35
mângâie: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.50
oi mângâia: *ind. viit.I. 1.sg.* 32,20

MÂNGÂIERE: s.f.
mângâiare: *sg. ac.* rezum. cap.24; 37,35
mângâiare: *sg. ac.* 38,12

(a se) MÂNIA: v. I
(s-)au mâniat: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,5; 39,19
(te-)ai mâniiat: *ind. pf.c. 2.sg.* 4,6
să (Te) mânii: *conj. prez. 2.sg.* 18,30, 32; 44,18
să (să) mânie: *conj. prez. 3.sg.* 31,35
(s-)au mâniiat: *ind. pf.c. 3.pl.* 34,7
mâniindu(-să): *gerunziu* 40,2
mâniindu(-te): *gerunziu* 41,10
să (vă) mânieț: *conj. prez. 2.pl.* 45,24

MÂNIE: s.f.
mânie: *sg. ac.* rezum. cap.27
mânia: *sg. nom.* 27,45
mâniia: *sg. nom.* 49,7

MÂNIOS, -OASĂ: adj.
mânios: *m. sg. nom.* 30,2

(a se) MÂNTUI: v. IV (Înv. și pop.) „a se salva dintr-o primejdie"; „a se izbăvi"
mântuiaște: *imperativ 2.sg.* 19,17
ai mântuit: *ind. pf.c. 2.sg.* 19,19
(mă) mântui: *inf. prez. fără* ***a*** 19,19
(mă) voi mântui: *ind. viit.I. 1.sg.* 19,20
(te) mântuiaște: *imperativ 2.sg.* 19,22
(să) va mântui: *ind. viit.I. 3.sg.* 32,8
(s-)au mântuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 32,30
a mântui: *inf. prez.* 37,21
să mântuiască: *conj. prez. 3.sg.* 50,20

MÂNTUIRE: s.f.
mântuirea: *sg. ac.* 45,5

MÂNTUITOR: s.m.; var. (Înv.) **MÂNTUITORIU**
Mântuitoriul: *sg. ac.* 41,45; 49,18

MÂNZ: s.m.
mânzii: *pl. ac.* 32,15
mânzul: *sg. ac.* 49,11

(a) MERGE: v. III; var. (Trans.) **(a) MERE**
merge: *ind. prez. 3.sg.* 2,14
mergea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 8,5; 18,16; 22,8; 26,13; 28,10; 31,21; 42,5
mergând: *gerunziu* 9,23; 20,1; 21,14; 22,6; 27,13; 31,18; 34,4
au mers: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,4, 9; 19,1; 22,19; 24,10, 17; 32,21
mergi: *imperativ 2.sg.* 12,19; 24,51; 28,2
vei merge: *ind. viit.I. 2.sg.* 13,9; 15,15; 20,16; 24,38
mergi: *ind. prez. 2.sg.* 16,8; 32,17
veți merge: *ind. viit.I. 2.pl.* 19,2
să merg: *conj. prez. 1.sg.* 24,56
a mere: *inf. prez.* 24,58
a merge: *inf. prez.* rezum. cap.27; 48,1
mers-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 27,14
merg: *ind. prez. 3.pl.* 32,20
să meargă: *conj. prez. 3.pl.* 11,31
oi meargе: *ind. viit.I. 1.sg.* 24,58; 37,30
vei meargе: *ind. viit.I. 2.sg.* 28,15
a meargе: *inf. prez.* 31,30
mergeți: *imperativ 2.pl.* 32,16
mergând: *gerunziu* rezum. cap.33
să meargem: *conj. prez. 1.pl.* 33,12; 35,3; 37,17; 43,8
meargă: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 33,14
mergi: *imperativ 2.sg.* 37,14
mers-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 37,17
mergeți: *ind. prez. 2.pl.* 42,38
om meargе: *ind. viit.I. 1.pl.* 43,4; 44,26
meargе: *inf. prez. fără* ***a*** 44,26
meargе-voi: *ind. viit.I. 1.sg.* 45,28
să mărg: *conj. prez. 1.sg.* 24,49
să mârg: *conj. prez. I.sg.* 24,54
mârgând: *gerunziu* 27,9
mârgând: *gerunziu* 37,30
să margă: *conj. prez. 3.sg.* 12,5

(a se) MESTECA: v. I; vezi **(a se) AMESTECA**

MEȘTEȘUG: s.n. „meserie"; (*prin gn.*) „ocupație"
meșteșug: *sg. ac.* 46,33

(a) MEȘTEȘUGI: v. IV „a unelti", „a pune la cale ceva rău (împotriva cuiva)"
meșteșugesc: *ind. prez. 3.pl.* 42,11

MIA: s.f. „oaie tânără"
miele: *pl. ac.* 21,28, 29, 30

MIAZĂNOAPTE: s.f.
meazănoapte: *sg. ac.* 13, 14; 28, 14

MIC, -Ă: adj./s.
(mai) mic: *adj.m. sg. nom.* 1,16; 32,10
(cel mai) mic: *adj.m. sg. nom./ac.* 9,24; 42,15, 20, 34; 43,3, 5, 29; 44,23, 26; 48,19
mici: *adj.m. pl. nom.* 47,9
mic: *adj.m. sg. gen.* 48,14
(cea mai) mică: *f. sg. nom.* 19,35; 29,18
(cel mai) mic: *s.m. sg. nom./ac.* 19,11; 42,13, 32; 43,33; 44,12; rezum. cap.48
(cea mai) mică: *s.f. sg. nom./ac.* 19,31, 34, 38; 29,16
(cea mai) mică: *s.f. sg. nom.* 19,35; 29, 18
(celui mai) mic: *s.m. sg. dat.* rezum. cap.25; 25,23
(ceale mai) mici: *s.f. pl. nom.* 29,26

MIEL: s.m.
miei: *pl. ac.* 31,8; 33,19

MIERE: s.f.
miare: *sg. ac.* 43,11

MIEZ: s.n.
miezul: *sg. ac.* 45,18

MIGDAL: s.m.
migdali: *pl. ac.* 30,37

MIGDALĂ: s.f.; var. **AMIGDALĂ** (cu ***a***- protetic)
amigdale: *pl. ac.* 43,11

MIJLOC: s.n.
mijlocul: *sg. ac., în loc. prep.* ***în mijlocul*** 1,6; 2,9; 3,3; 18,26; 23,10; 35,2
mijloc: *sg. ac.* 15,10

(a) MIJLOCI: v. IV
ar fi mijlocit: *cond. pf. 3.sg.* 43,10

MILĂ: s.f.
mila: *sg. ac.* 19,19; 21,23; 24,27
milă: *sg. nom./ac.* 20,13; 24,12, 14, 49; 27,39; 40,14; 47,29
milele: *pl. ac.* 32,10

MILOSTIV, -Ă: adj.
milostiv: *m. sg. nom.* 33,10; 43,29

(a se) MILOSTIVI: v. IV
(să) va milostivi: *ind. viit.I. 3.sg.* 32,20
milostivindu(-să): *gerunziu* 39,21
milostivească(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 47,25

(a se) MINUNA: v. I
minunându(-să): *gerunziu* 27,33

(a se) MIRA: v. I
(să) mira: *ind. imp. 3.sg.* 43,33

MIREASMĂ: s.f.; var. **MIREAZMĂ**
mireasmă: *sg. ac.* 8,21
miresme: *pl. ac.* 35,14
mirezme: *pl. ac.* rezum. cap.50
mireazme: *pl. ac.* 50,2, 25

MIROS: s.n.
miros: *sg. ac.* 8,21
mirosul: *sg. nom./ac.* 27,27

(a) MIROSI: v. IV
au mirosit: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,21

(a se) MIŞCA: v. I
(să) mişcă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 1,21, 28, 30; 7,8, 14; 9,2, 3
mişcându(-să): *gerunziu* 1,26
(să) mişca: *ind. imp. 3.sg.* 7,21
va mişca: *ind. viit.I. 3.sg.* 41,44
(să) mişcasă: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 43,30

MLĂDIŢĂ: s.f. „lăstar”
mlădiţă: *pl.* (cu des. ***-ă***) *nom.* 40,10, 12

MOARTE: s.f.
moarte: *sg. ac.* 2,17; 3,4; 20,7; 26,11; rezum. cap.49
moartea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.24; 24,67; 25,11; rezum. cap.35; 35,18; 50,23
morţii: *sg. gen.* 27,2; 47,29

MOAŞĂ: s.f.
moaşa: *sg. nom.* 35,17
moaşea: *sg. nom.* 38,27

MOAVITEAN: s.m. „nume generic purtat de urmaşii lui Moab; locuitor al ţării Moabului”
moavitenii: *pl. nom.* rezum. cap.19
moavitenilor: *pl. gen.* 19,37

MORMÂNT: s.n.
mormânturile: *pl. ac.* 23,6
mormântul: *sg ac.* 23,6; 35,20; 47,30; 50,5
mormântului: *sg. gen.* 23,20; 35,20

MORT, MOARTĂ: s.m./f.
mortul: *s. m. sg. ac.* 23,4, 6, 8, 11, 13, 15

MOŞ: s.m. „strămoş”, „înaintaş”
moşului: *sg. dat.* 28,4

MOŞIE: s.f.
moşiia: *sg. ac.* 23,9; 30,25
moşiile: *pl. ac.* rezum. cap.47; 47,20, 22

MOŞTEAN: s.m. (Înv.) „moştenitor”, „succesor”
moştanul: *sg. nom.* 15,4
moşteanul: *sg. nom.* 15,3
moştean: *sg. nom.* 15,4; 21,10

(a) MOŞTENI: v. IV
moştenit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 4,1
moştenise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 25,5

MOŞTENIRE: s.f.
moştenirii: *sg. gen.* rezum. cap.13
moştenire: *sg. ac.* 17,8; 23,18; 47,11
moştenirea: *sg. nom./ac.* 23,20; rezum. cap.25; 30,29; 31,14; 48,4; 49,30; 50,13
moşteniri: *pl. ac.* 26,14
moştenirile: *pl. ac.* 48,6

MOVILĂ: s.f.
movilă: *sg. ac.* 31,46
Movila: *sg. ac., în s. propr.* ***Movila Mărturiei*** 31,47, 48
movila: *sg. nom./ac.* 31,48, 51, 52

MUIERE: s.f.; var. (Înv.) **MUIARE**
muiare: *sg. nom./ac.* 2,22, 23, 25; 3,1, 2, 4, 6, 8, 13, 15; 4,17; 7,7; 11,31; 12,11, 17, 18, 19; rezum. cap.16; 16,3; 17,15; 20,12; 21,21; rezum. cap.24; 24,3, 4, 7, 36, 37, 38, 40, 67; 25,1, 10, 20; 26,9, 34; 27,46; 28,1, 2, 6, 9; 29,21, 28; 34,4, 8, 12; 38,2, 6, 21, 29; rezum. cap.41; 41,45; 49,31
muiare-sa: *sg. nom./ac.* 2,24; 4,1
muiarea: *sg. nom./ac.* 3,12; 4,25; 6,18; 7,13; rezum. cap.12; 12,5, 12, 14, 20; 13,1; 16,1; 17,19; rezum. cap.19; 19,15, 16, 26; rezum. cap.20; 20,2, 3, 7, 11, 14, 17, 18; rezum. cap.23; 23,19; rezum. cap.24; 24,5, 8, 39, 44, 51; rezum. cap.25; 25,21; 26,7, 8, 10, 11; 38,8; 39,9, 10, 13; 44,27; 49,31
muierii: *sg. gen./dat.* 3,16, 17, 20; 11,29; 24,15; 36,10, 12, 13, 17, 18; 39,13; 46,19
muiarii: *sg. gen./dat.* 3,21; 12,11; 36,14; 38,20
muieri: *pl. ac.* 4,19; 6,2; 11,29; 31,50; 36,2
muierilor: *pl. gen./dat.* 4,23; 37,2; 45,19
muiarile: *pl. voc.*, în sintagma ***muiarile lui Lameh*** 4,23
muiarile: *pl. nom.* 6,18; 34,29
muierile: *pl. nom./ac.* 7,7, 13; 8,16, 18; 14,16; 24,11; 30,13, 26; 31,17; 32,22; 33,5; 34,1; rezum. cap.36; 36,6; 46,5, 26
muierea: *sg. nom./ac.* 8,16, 18; 12,15; 18,9, 10; 36,39; rezum. cap.38; 38,9, 12, 18
muiari: *pl. ac.* rezum. cap.26; 34,21

MUIERESC, -EASCĂ: s. „specific muierii”, (eufem.) „menstruaţie”
(ceale) muiereşti: *s.f. pl. nom.* 31,35

MULT, -Ă: pron. nehot./adj./adv.
multe: *adj. f./n. pl. nom./ac.* rezum. cap.2; 4,3; 13,6; 14,10; 21,34; 26,8; 30,43; rezum. cap.31; 38,12; 39,7; rezum. cap.45; 50,20
multă: *adj. f. sg. nom./ac.* 6,5; 26,14; 29,22; 37,34
multe: *adj. n. pl. gen. (cu* ***a + multe****)* 17,4, 5
(foarte) multe: *adj. f. pl. ac.* rezum. cap.13
multe: *adj. f. pl. ac., în loc. adv.* ***de multe ori*** „în mod repetat” rezum. cap.18; rezum. cap.39; 43,5
multe: *adj. f. pl. ac., în loc. adj.* ***de multe zile*** „bătrân” 24,1
mult: *adj. n. sg. nom.* 24,25
mulţ: *adj. m. pl. dat.* (*cu* ***la***) rezum. cap.25

multă (foarte): *adj. f. sg. ac.* rezum. cap.36
(mai) mult: *adv.* 8,21; 27,33; 27,37; 32,28; 33,13; 35,10; 37,3, 4; 42,32, 36
mult: *adv. în loc. adv.* ***de mult*** 27,33
mult: *adv.* rezum. cap.30
multora: *pron. nehot. pl. gen.* rezum. cap.12
mult: *pron. nehot. n. sg. nom.* 29,7
(prea) multe: *pron. nehot. f. pl. ac.* 33,9
mulţ: *pron. nehot. m. pl. nom.* 45,1

MULŢIME: s.f.
mulţimea: *sg. nom./ac.* 16,10; 32,12; 36,7; 41,49
mulţime: *sg. ac.* 29,22; 48,16

(a) MULŢUMI: v. IV
mulţămind: *gerunziu* 24,48

MULŢUMITĂ: s.f.; var. **MULŢĂMITĂ** (Înv. şi pop.) „recunoştinţă (exprimată prin cuvinte sau prin recompense materiale)"; (concr.) „ceea ce se oferă drept răsplată"
mulţămită: *sg. ac.* rezum. cap.8

MUMĂ: s.f.; vezi **MAMĂ**

MUNTE: s.m.
munţilor: *pl. gen.* rezum. cap.7; 8,5
munţii: *pl. nom./ac.* 7,19, 20; 8,4
muntele: *sg. nom./ac.* 10,30; 12,8; 31,21, 23; 36,8, 9
Munţii: *pl. ac., în s.propr.* ***Munţii Seir*** 14,6
munte: *sg. ac.* 14,10; 19,17, 19, 30; 22,2, 14; 31,25, 54

(a) MURI: v. IV
vei muri: *ind. viit.I. 2.sg.* 2,17; 20,3, 7
să murim: *conj. prez. 1.pl.* 3,3; 43,8
veţ muri: *ind. viit.I. 2.pl.* 3,4
au murit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,5, 8, 11, 14, 17, 20, 27, 31; 9,29; 11,28, 32; 23,2; 25,8, 17, 18; 35,8, 19, 29; 36,33; 38,12; 42,38; 44,20; 46,12; 48,7; 50,25
murind: *gerunziu* 21,16; 26,18; 36,34, 35, 36, 37, 39; rezum. cap.38; 50,15
va muri: *ind. viit.I. 3.sg.* 26,11; 27,10; 44,22, 31
a muri: *inf. prez.* 27,4; 45,28; rezum. cap.47; 50,16
oi muri: *ind. viit.I. 1.sg.* 27,7; 30,1
or muri: *ind. viit.I. 3.pl.* 33,13
să muriţi: *conj. prez. 2.pl.* 42,20
voi muri: *ind. viit.I. 1.sg.* 46,30
murim: *ind. prez. 1.pl.* 47,15
om muri: *ind. viit.I. 1.pl.* 47,19
moare: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.25; rezum. cap.35; rezum. cap.49
să moară: *conj. prez. 3.sg.* 38,11; 44,9

MURITOR, -TOARE: s.m./f.
(cei) muritori: *s.m. pl. nom.* rezum. cap.10

(a) MUŞCA: v. I
muşcând: *gerunziu* 49,17

(a se) MUTA: v. I (Înv. şi pop) „a (se) schimba" (aici despre nume)
(să) mută: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.17

MUTARE: s.f. „schimbare" (aici despre nume)
mutarea: *sg. ac.* rezum. cap.32

N

(a se) NAŞTE: v. III
(să) naşte: *ind. prez. 3.sg.* 2,11; rezum. cap.21; rezum. cap.35
vei naşte: *ind. viit.I. 2.sg.* 3,16; 16,11; 48,6
naşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4; rezum. cap.16; rezum. cap.29; rezum. cap.30
(să) va naşte: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,17
va naşte: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,17, 19, 20, 21
voiu naşte: *ind. viit.I. 1.sg.* 18,13
a naşte: *inf. prez.* 29,35; rezum. cap.30; 30,9; 38,5
să nasc: *conj. prez. 1.sg.* 16,2
(să) nasc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.25; rezum. cap.38; 38,9
să nască: *conj. prez. 3.sg.* 30,3
să (să) nască: *conj. prez. 3.pl.* 38,9
au născut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* rezum.cap.4; 4,1, 2, 17, 18, 20, 22, 25; 5,3, 4, 6, 7, 9, 10, 12, 13, 15, 16, 18, 19, 21, 22, 25, 26, 28, 30, 32; 6,4, 10; 10,8, 13, 15, 24, 26; 11,10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27; 16,15, 16; 19,37, 38; 20,17; 21,2, 3, 5, 7; 22,23, 24; 24,24, 36, 47; rezum. cap.25; 25,2, 3, 12, 19; 29,32, 33, 34, 35; 30,5, 7, 12, 17, 21, 23; 36,4, 5, 12, 14; 38,3, 5; 41,50; 44,27; 46,15, 18, 20, 22, 25
au născutu: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,4
(s-)au născut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* rezum. cap.4; 4,26; 10,1, 21, 25; rezum. cap.19; 22,23; 25,26; 30,25; 35,26; 36,5; 41,50; 44,20; 46,12, 20, 27; 48,5; 50,22
născuse: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 6,1
născusă: *ind. m.m.cpf. 3.sg.* 16,1
ar fi născut: *cond. pf. 3.sg.* 22,20
am născut: *ind. pf.c. 1.sg.* 29,34; 30,20
născuţ fiind: *pasiv gerunziu* rezum. cap.30
născând: *gerunziu* 30,10; 35,16; 38,4, 27
au fost născut: *ind. m.m.c.pf. perifr. 3.sg.* 37,3

NAŞTERE: s.f.
naştere: *sg. ac.* 5,10; 38,5
naşterii: *sg. gen.* 11,28; 24,7; 25,24; 31,13; 32,9; 35,17; rezum. cap.40; 40,20
naşterea: *sg. nom./ac., în sintagmele* ***naşterea dintâi/naşterea cea dintâi/naşterea dintâie/naşterea dintâiu*** „dreptul primului nascut" rezum. cap.25; 25,31, 32, 33, 34; 27,36
naşterea: *sg.nom./ac.* 38,27; 43,33

NĂPASTĂ: s.f. „intrigă"; „acuzaţie nedreaptă"; „calomie"
Năpaste: *s. propr. sg. ac.* 26,20

NĂSCUT, -Ă: adj./s.
născute: *s.n. pl. ac. în sintagma* ***cele întâiu născute*** „primii miei fătaţi în turmă" 4,4
născut: *s.m. sg. nom./ac., în sintagma* ***întâiul născut*** „cel mai mare dintre fii" 10,15; 22,21; 25,13; 27,19; 27,32
născutul: *s.m. sg.. nom., în sintagma* ***întâiul/întâi născutul*** 27,19; 38,7
născut: *s.m. sg. gen./dat., în sintagma* ***întâiului născut*** 36,15; 38,6
născut: *s.m. sg. gen., în sintagma* ***celui întâi născut*** 41,51
născuţ: *s.m. pl. nom., în sintagma* ***cei întâi născuţ*** 43,33
născut: *s.m. sg. nom., în sintagma* ***întâiu născut*** 48,18;
născut: *s.m. sg. nom., în sintagma* ***întâiul născut*** 35,23; 46,8
născut: *s.m. sg. voc., în sintagma* ***întâiul mieu născut*** 49,3
(cei) născuţ: *s. m. pl. nom.* 17,27
născut: *s.m. sg. ac., în sintagma* ***unul născut*** „unicul", „singurul copil la părinţi" 22,2;
născut: *s.m. sg. dat., în sintagma* ***unuia născut*** 22,12, 16
născut: *s.m. sg. nom., în sintagma* ***mai mare născut*** 48,14
născuţi:: *s. m. pl. nom., în sintagma* ***cei mai mari născuţi*** „bătrânii" 50,7
născuţi: *adj. m. pl. dat.* rezum. cap.25; rezum. cap.30

NEAM: s.n.
neamurilor: *pl. gen.* rezum. cap.5; 25,16; 49,10
neamului: *sg. gen.* 5,1
neamurile: *pl. nom./ac.* 6,9; rezum. cap.10; 10,1, 5, 18, 32; 11,10, 27; 12,3; 17,9, 12; 18,18; 22,18; 25,12, 13, 19; 26,4; 27,29; 28,14; 36,1, 40; 37,2; 49,28

neamul: *sg. nom./ac.* 7,1; rezum. cap.11; 15,14; 20,4; 28,1; 31,3
neamuri: *pl. nom./ac.* 9,12; 10,20; 17,6, 16; 25,23; 48,19
neam: *sg. nom./ac.* 12,2; 15,16; 17,20; 18,18; 21,13, 18; 46,3; 49,16; 50,22
neamuri: *pl. gen.* (cu ***a + multe***) 17,4, 5
neamului: *sg. gen.* 34,22
nemurilor: *pl. gen.* 35,11
nemurile: *pl. nom.* 36,9

NEATINS, -Ă: adj.
neatinsă: *f. sg. nom.* rezum. cap.20

NEBUNEŞTE: adv.
nebuneaşte: 31,28

NECAZ: s.n.; var. (Pop.) **NĂCAZ**
năcazurile: *pl. ac.* 3,16
năcazul: *sg. ac.* 16,11; 31,42
năcazului: *sg. gen.* 35,3

(a se) NECĂJI: v. IV; var. (Pop) **(a se) NĂCĂJI**
vor năcăji: *ind. viit.I. 3.pl.* 15,13
năcăjindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.16
năcăjindu-: *gerunziu* 16,6
vei năcăji: *ind. viit.I. 2.sg.* 31,50

(a) NECINSTI: v. IV (aici) „a dispreţui”
au necinstit: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,4, 5

NECREDINCIOS, -OASĂ: adj./s.
necredinciosul: *adj. antep. m. sg. nom.* rezum. cap.4
(cel) necredincios: *s.m. sg. ac.* 18,23
necredinciosul: *s.m. sg. ac.* 18,25

NECUNOSCUT, -Ă: adj.
necunoscută: *adj. f. sg. nom., în sintagma* ***necunoscută de bărbat*** „virgină” 24,16

NECURAT, -Ă: adj.
necurate: *f. pl. ac.* 7,2, 8
necurat: *n. sg. ac.* 38,10; 39,8

NECUVIOS, -OASĂ: adj. (Înv.) „necuviincios”
necuvios: *n. sg. ac.* 34,7

NEDREPT: s.n.
nedreptul: *s.n. sg. ac., în loc. adv.* ***cu nedreptul*** „pe nedrept”, „samavolnic” 16,5

NEDREPTATE: s.f.; var. (Înv.) **NEDIREPTATE**
nedreptate: *sg. ac.* 6,13
nedreptatea: *sg. ac.* 44,16; 50,17
nedreptăţii: *sg. gen.* 49,5
nedireptatea: *sg. nom.* 4,13
nedireptate: *sg. ac.* 6, 11

NEGRU, NEAGRĂ: adj./s.
negru: *adj.m. sg. nom.* 30,32
neagre: *adj.f. pl. nom.* 30,33
neagră: *adj.f. sg. ac.* 30,35
(ceale) neagre: *s.f. pl. nom.* 30,40

NEGUŢĂTOR: s.m. (Înv. şi reg.) „persoană care se ocupă cu comerţul (particular)”, „comerciant”
neguţătorii: *pl. nom.* 37,28

(a) NEGUŢĂTORI: v. IV (Înv. şi reg.) „a cumpăra şi a vinde un produs pentru a realiza un profit”; „a comercializa”
neguţătoriţ: *imperativ 2.pl.* 34,10
neguţătorească: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 34,21

NEÎNTINAT, -Ă: adj.
neîntinată: *f. sg. ac.* rezum. cap.12

NEÎNTĂRIT, -Ă: s.
(ceale) neîntărite: *s.n. pl. ac.* „locuri slabe, vulnerabile” 42,12

NELEGIUIRE: s.f.
nelegiuirea: *sg. ac.* rezum. cap.50; 50,15

NEMERNIC, -Ă: adj./s.m.; var. (Înv. şi reg.) **NIMERNIC** (Înv.) „(om) străin, pribeag, pripăşit”, „venetic”
neamearnică: *adj. f. sg. nom.* rezum. cap.15
nimearnică: *adj. f. sg. nom.* 15, 13
nimernic: *adj.m. sg. nom.* 21,23
nimearnic: *adj. m. sg. nom.* 23,4
nimearnicii: *s.m. pl. nom.* 17,27
nimearnic: *s. m. sg. ac.* 19,9

(a) NEMERNICI: v. IV; var. (Înv.) **(a) NIMERNICI** „a pribegi”
nemerniceaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.12
au nemernicit: *ind. pf.c. 3.pl.* 35,27
au nemearnicit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 37,1; 47,9
să neamernicească: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,10
nimernicind: *gerunziu* rezum. cap.20; rezum. cap.26
au nimernicit: *ind. pf.c. 3.sg.* 20,1
nimerniceşte: *imperativ 2.sg.* 26,3
am nimernicit: *ind. pf.c. 1.sg.* 32,4
a nimearnici: *inf. prez.* 47,4

NEMERNICIE: s.f.; var. (Înv.) **NIMERNICIE** (Înv.) „situaţie a unei persoane străine de loc”; „timp petrecut în pribegie”
nemearniciii: *sg. gen.* 17,8; 36,7
nemerniciii: *sg. gen.*41,52
neamerniciii: *sg. gen.* 47,9
nimearniciii: *sg. gen.* 28,4

NEPOT: s.m.
nepoţilor: *pl. dat.* 31,43
nepoţii: *pl. nom./ac.* rezum. cap.46; 46,7

NEPRICEPERE: s.f.
nepriceperea: *sg. ac.* 20,5

NEPRICEPUT, -Ă: adj.
nepricepută: *f. sg. ac.* 20,6

NEPRIETEN: s.m.
Neprietenii: *s. propr. m. pl. ac.* 26,21
neprietinilor: *pl. gen.* 49,8

NERODIRE: s.f. (aici) „sărăcie”, „foamete”
nerodirea: *sg. nom./ac.* 26,1; rezum. cap.41
nerodire: *sg. ac.* 41,30

NERODITOR, -TOARE: adj. „sterp”
neroditoare: *f. sg. nom.* 30,1

NEŞTIUT, -Ă: adj.
neştiut: *sg. ac.* 20,4

NETĂIAT, -Ă: adj.
netâiat: *adj. m. sg. dat., în loc. adj.* ***netâiat împrejur*** 34,14

NETED, -Ă: adj.
neated: *m. sg. nom.* 27,11
neatede: *n. pl. ac.* 6,14

NEVINOVAT, -Ă: adj.
nevinovat: *m. sg. nom.* 24,41; 40,15
nevinovate: *f. pl. nom.* 37,22
nevinovaţi: *m. pl. nom.* 44,10

(a se) NEVOI: v. IV (Înv. şi pop.) „a se strădui”, „a se căzni”
(s-)au nevoit: *ind. pf.c. 3.sg.* 48,17

NEVREDNIC: adv.
nevreadnic: *adv.* 34,14

NISIP: s.n.; var. (Înv.) **NĂSIP**
năsipul: *sg. ac.* 22,17; 28,14; 32,12; 41,49
năsip: *sg. ac.* 26,15

NOAPTE: s.f./adv.
noapte: *s. sg. nom./ac.* 1,5, 18; 8,22; 19,34, 35; 26,24; 40,5; 41,11
noaptea: *s. sg. ac.* 1,14; 19,33; 30,16; 32,13, 21
noaptea: *adv.* 14,15; 19,5
noapte: *adv.* 20,3; 46,2
noapte: *s. sg. ac., în loc. adv.* ***de noapte*** „înainte de răsăritul soarelui”, „devreme” 20,8; 22,3; 31,55
noaptea: *s.f. în loc. adv.* ***zioa şi noaptea***
noapte: *s.f. sg. ac., în adv. compus* ***iastă-noapte***

NOR: s.m.
nori: *pl. ac.* 9,13, 14;

NORĂ: s.f.
noru-sa: *sg. nom.* 11,31; 38,11, 16
noru-ta: *sg. nom.* 38,24

NOROCIRE: s.f. „noroc”
norocire: *sg. ac.* 24,60

NOROCIT, -Ă: adj./s./adv. (Înv.) „norocos”; (În v. şi pop.) „fericit”
norocite: *s.m. sg. voc.* 30,11
norocite: *adj.n. pl. nom.* 37,14
norocit: *adj. m. sg. nom.* 39,2
norocit: *adv.* rezum. cap.39; 40,23

NOROD: s.n.
noroadele: *pl. nom./ac.* 10,32; 27,29; 35,11
norod: *sg. nom./ac.* 11,6; 25,23; 26,10; 34,16, 20, 23; 47,23
norodul: *sg. nom./ac.* 14,16; 17,14; 19,4; 25,8, 17; 32,7; 33,15; 35,6; 41,40, 55; 47,21; 49,16, 29, 32
noroadelor: *pl. dat.* (*adn.*) 17,16
noroadelor: *pl. gen./dat.* 28,3; 42,6; 48,4
norodului: *sg. gen./dat.* 19,38; 23,7, 11, 12
noroade: *pl. nom./ac.* 25,23; 48,19; 50,20
norodul: *sg. dat.* (cu prep.-morf. ***la***) 26,10; 35,29

(a se) NUMĂRA: v. I
număra: *inf. prez. fără* ***a*** 13,16; 32,12
au numărat: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,14
numără: *imperativ 2.sg.* 15,5
(să) va număra: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,10
(să) numără: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.22; rezum. cap.35

NUMĂRARE: s.f.
numârarea: *sg. nom.* rezum. cap.5;

NUME: s.n.
numele: *sg. nom./ac.* 2,11, 13, 14, 19, 20; 3,20; 4,17, 19, 21, 25; 5,2, 3, 29; 10,25; 11,4, 9, 29; 12,2, 8; 13,4; 16, 11, 13, 15; rezum. cap.17; 17,5, 19; 19,22, 37, 38; 21,3, 34; 22,14; 25,13, 16, 25, 30; 26,20, 22, 25, 33; 27,36; 28,19; 29,16, 32, 33, 34; 30,6, 11, 18, 20, 24; 31,48; 32,2, 28, 29, 30; 33,17; 35,7, 8, 10, 15, 18; 36,10, 32, 35, 39, 40; 38,3, 9, 29; 41,45, 51, 52; 46,8; 48,6, 16; 50,11
nume: *sg. nom./ac.* 16,1; 22,24; 24,29, 62; 25,1, 11; 26,18; 30,21; 32,27, 29; 38,1, 2, 6; rezum. cap.46; 48,7
numelui: *sg. gen.* rezum. cap.32

(a) NUMI: v. IV
au numit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,5, 8, 10; 2,19, 20; 16,14
va numi: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,19

NUMIRE: s.f.
numirile: *pl. nom./ac.* 25,13; 36,40

NUNTĂ: s.f.
nuntă: *sg. ac.* 29,22, 30

NUTREŢ: s.n.; var. (Înv. şi pop.) **NOTREŢ** „furaj”
notreţ: *sg. ac.* 43,24

O

OAIE: s.f.
oi: *pl. ac.* 4,2; 12,16; 13,5; 20,14; 21,27; 24,35; 26,14; 29,2; 30,32, 33, 39, 41; 31,10, 12; 32,5, 14; 33,13; rezum. cap.46; 46,32, 34; 47,3, 17
oilor: *pl. gen./dat.* 29,3, 7; 30,41; 31,19; 38,12, 13;
oile: *pl. nom./ac.* 29,9, 10; 30,32, 35; 31,8, 10, 38; 32,7; 34,28; 37,13; 45,10; 47,1

OASPETE: s.m.
oaspeţ: *pl. ac., în sintagma* ***casa de oaspeţ*** 42,27
oaspeţi: *pl. ac.* 43,21

OASTE: s.f.
oaste: *sg. ac.* 14,2, 8
oastei: *sg. gen.* 21,22, 33; 37,36; 39,1

OBICEI: s.n.
obiceaiu: *sg. nom./ac.* 19,31; 29,3, 24, 26
obiceaiul: *sg. nom.* 50,3

(a se) OBIŞNUI: v. IV; var. (Înv.) **a (se) OBICINUI**
(te-)ai fost obicinuit: *ind. m.m.c.pf. perifr. 2.sg.* 40,13
(s-)au obicinuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 44,5

(a) OBLĂDUI: v. IV (Înv. şi pop.) „a conduce”, „a administra”
oblăduia: *ind. imp. 3.sg.* 39,4

OBROC: s.n. (metonimic) „tain”
obroc: *sg. ac.* 42,27

OBŞTE: s.f.
obşte: *sg. ac., în loc. adv.* ***de obşte*** „împreună”, „laolaltă” 13,6;
obştei: *sg. gen.* 47,22

OCHI: s.m.
ochii: *pl. nom.* 3,5, 7; 13,10, 14; 18,2, 3, 16; 21,19; 22,4, 13; 24,63; 27,1; 29,17; 31,10, 12, 40; 33,1, 5, 10; 39,7; 43,29; 44,21; 45,12; 46,4; 48,10; 49,12
ochilor: *pl. gen./dat.* 3,6; 20,16; 30,38, 40, 41

ODIHNĂ: s.f.
odihnă: *sg. ac.* 41,7
odihna: *sg. ac.* 49,15

(a se) ODIHNI: v. IV
(să) odihnească: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2
(s-)au odihnit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,2; 8,4; 29,28; rezum. cap.50
să odihnească: *conj. prez. 3.sg.* 8.9
(să) vor odihni: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,22
(vă) odihniţ: *ind. prez. 2.pl.* 18,4
(te) odihneşte: *ind. prez. 2.sg.* 26,2
a (să) odihni: *inf. prez.* 28,11
odihnindu(-te): *gerunziu* 49,9

ODOLAMITEAN: s.m. „locuitor al cetăţii canaanite Adulam, din Iuda”
odolamitean: *sg. nom.* 38,1
odolamiteanul: *sg. nom.* 38,12
odollamiteanul: *sg. nom.* 38,20

ODRASLĂ: s.f. (Înv. și pop.) „ramură tânără”, „mlădiță”, „lăstar”
odraslă: *sg. ac.* 8,11

OLTAR: s.n.; var. (Înv. și reg.) **OLTARIU**
oltariu: *sg. ac.* rezum. cap.8; 8,20; 12,8; 22,9; 26,25; rezum. cap.33; 33,20; rezum. cap.35; 35,1, 3, 7
oltariul: *sg. ac.* 12,7; 13,18
oltariului: *sg. gen.* 13,4

OM: s.m
omului: *sg. gen./dat.* rezum. cap.1; 2,18; rezum. cap.6; 9,5; 17,17; 26,11; 34,14; 38,2; 43,11; 44,26
om: *sg. nom./ac./gen./dat.* 1,26, 27; rezum. cap.2; 2,5, 7, 15; 4,1; 5,1; 6,3, 6, 7; 7,23; 16,12; 24,29, 30, 61; 25,27; 27,11; 37,15; 38,1; 39,1; 41,33, 38; 42,11, 13; 43,13
omul: *sg. nom./ac.* 2,7, 8, 24; 6,7; 9,6; 24,22, 26, 30, 58, 65; 26,13, 27; 30,43; 37,17; 43,3, 5, 7

OMENESC, -EASCĂ: adj.
omenești: *f. sg. gen.* 8,21
omenesc: *n. sg. ac.* 9,6
omenească: *f. sg. nom.* 9,19

(a) OMORÎ: v. IV
au omorât: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,8

ONIX: s.n. „varietate neagră de agat fin, uneori cu striații de diferite culori, folosită ca piatră semiprețioasă”
onixului: *sg. gen., în sintagma* ***peatra onixului*** 2,12

(a se) OPRI: v. IV
(s-)au oprit: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,2
oprind: *gerunziu* rezum. cap.9
(să) oprește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.22
opri: *inf. prez. fără* ***a*** 23,6
(nu) opriți: *imperativ prohib. 2.pl.* 24,56

OPRIT -Ă: adj.
oprit: *m. sg. nom.* 42,4

ORAȘ: s.n.
orașele: *pl. ac.* 13,12; 25,16
oraș: *sg. ac.* 24,11; 44,13

ORBIRE: s.f.; var. **URBIRE**
urbire: *sg. ac.* 19,11

ORGAN: s.n. (Înv.) „harfă”, „liră”; instrument muzical
organ: *sg. ac.* 4,21

OS: s.n.
os: *sg. nom.* 2,23
oasele: *pl. ac.* 2,23; rezum. cap.50; 50,24

OSÂNDĂ: s.f.
osândă: *sg. ac.* 43,18

OSEBIRE: s.f.; var. **USEBIRE** (Înv. și pop.) „deosebire”
usebirea: *sg. ac.* rezum. cap.1

(a se) OSPĂTA: v. I; var. (Înv. și reg.) **(a se) USPĂTA**
(să) úspătă: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.43

OSPĂȚ: s.n.; var. (Înv. și pop.) **USPĂȚ**
ospățu: *sg. ac.* 24,54; 43,32
uspăț: *sg. ac.* 19,3; 26,30; 29,22; rezum. cap.43; 43,16
uspățu: *sg. ac.* 21,8; 40,20

OSTAȘ: s.m.
ostașilor: *pl. gen.* 26,26; 40,3; 41,10, 12

OSTENEALĂ: s.f.
osteneala: *sg. ac.* 31,42
ostenealele: *pl. ac.* 41,51

OSTENIT, -Ă: adj.
ostenit: *m. sg. nom.* 25,29, 30

OSTROV: s.n.
ostroavele: *pl. nom.* 10,5

OVREI: s.m.; var. (Reg.) **OVREU**
ovreului: *sg. dat.* 14,13
ovreu: *sg. nom.* 39,14; 41,12
ovreaul: *sg. nom.* 39,17
ovreilor: *pl. gen.* 40,15
ovreii: *pl. ac.* 43,32

P

PACE: s.f.
pace: *sg. ac., în sintagma* ***legătură/legătura de pace*** 6,18; 14,13; 15,18; rezum. cap.21; 21,27; rezum. cap.26; 26,28; rezum. cap.31
pace: *sg. ac.* 9,12, 13, 15, 17; rezum. cap.17; 17,11, 13, 19
pacea: *sg. ac.* 9,16
pace: *sg. ac., în loc. adv.* ***în/cu pace*** „liniștit” „netulburat”, „nestingherit” 15,15; 26,29, 31; 28,21; rezum. cap.50
pace: *sg. ac., în sintagma* ***așezământ/așezământul de pace*** 17,2, 7; 21,32; 31,44
pace: *sg. nom., în expr.* ***pace voao*** „fiți liniștiți!”, „fiți pe pace!” 43,23

PAGUBĂ: s.f.
paguba: *sg. ac.* 31,39

PAHAR: s.n.; var. (Înv. și reg.) **PĂHAR**
păharul: *sg. nom./ac.* 40,11, 13, 21; rezum. cap.44; 44,2, 5, 12, 16, 17

PAHARNIC: s.m.; var. (Înv. și reg.) **PĂHARNIC**
păharnicul: *sg. nom.* 40,1
păharnici: *pl. ac.* 40,2
păharnicilor: *pl. gen.* 40,9, 20, 23; 41,9

PAI: s.n.
paie: *pl. nom./ac.* 24, 25, 32
paiu: *sg. ac.* 41,23

PALESTINIAN: s.m.; var. **PALESTINEAN**
palistineanilor: *pl. gen.* 21,33
palestineanilor: *pl. gen.* 21,34; 26,1, 8
palestineanii: *pl. nom.* 26,14

PARĂ: s.f. „flacără”, „văpaie”
para: *sg. nom.* 19,28

PARTE: s.f.
parte(a): *sg. nom./ac., în loc. s.* (Pop.) ***parte bărbătească/fămeiască*** „*ființă de* sex bărbătesc/femeiesc”; (eufem.) „organe genitale bărbătești/ femeiești” 6,19; 9,23; 17,10, 12, 14, 23; 34,15
partea: *sg. nom./ac.* 7,13; 13,1; 15,10; 25,6; 30,14; 43,34
parte: *sg. ac.* 30,37; rezum. cap.33; 33,19; rezum. cap.48; 48,22
parte: *sg. nom./ac. în num. fracționar* ***a cince(a) parte*** 41,34; rezum. cap.47; 47,24, 26
părțile: *pl. ac.* 14,24; 15,10; 43,34
părți: *pl. ac.* 43,34

PASĂRE: s.f.; var. (Înv. și pop.) **PASERE;** (Înv. și reg.) **PASIRE**
pasire: *sg. ac.* 1,20
pasirile: *pl. nom./ac.* 1,22, 26, 28

paserilor: *pl. gen./dat.* 1,30; 7,21
paserile: *pl. nom./ac.* 2,19, 20; 6,7; 7,3, 14, 23; 8,20; 15,10, 11
paseri: *pl. ac.* 6,20; 7,8
pasările: *pl. nom./ac.* 9,2; 40,19
pasări: *pl. ac.* 9,10
pasirile: *pl. nom.* 40,17

(a se) PAȘTE: v. III
oi paște: *ind. viit.I. 1.sg.* 30,31
voi paște: *ind. viit.I. 1.sg.* 45,11
a paște: *inf. prez.* 46,32
paște: *ind. prez. 3.sg.* 48,15
pasc: *ind. prez. 3.pl.* 37,13, 16
păștea: *ind. imp. 3.sg.* 29,9; 30,36; 31,4; 36,24; 37,2
(să) păștea: *ind. imp. 3.pl.* 41,2, 3, 18

PAȘTERE: s.f. „păscut", „pășunat"
paşterea: *sg. ac.* 37,12

PAT: s.n.
patul: *sg. ac.* 49,4

PAZĂ: s.f.
pază: *sg. ac.* 39,22; 40,4; 42,17

PĂCAT: s.n.
păcatul: *sg. nom./ac.* 4,7; 18,20; 31,36; 41,9
păcatele: *pl. nom.* rezum. cap.6
păcat: *sg. ac.* 20,9; 26,10; 50,17
păcatului: *sg. dat.* 43,9; 44,32
păcate: *pl. ac.* rezum. cap.49

PĂCĂTOS, -OASĂ: adj.
păcătoși (foarte): *m. pl. nom.* 13,13

(a) PĂCĂTUI: v. IV
să păcătuiești: *conj. prez. 3.sg.* 20,6
am păcătuit: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 20,9; 42,21
a păcătui: *inf. prez.* 39,9
au păcătuit: *ind. pf.c. 3.pl.* 40,1
să păcătuiț: *conj. prez. 2.pl.* 42,22

PĂCIUIT, Ă: adj. (Înv.) „pașnic"
păciuiț: *m. pl. nom.* 34,21; 42,33
păciuit: *m./n. sg. ac.* 37,4
păciuți: *m. pl. nom.* 42,11, 19, 31

(a) PĂIENJENI: v. IV; var. **(a) PĂINGINA;** vezi și **(a se) ÎMPĂIENJENI**
păingina: *ind. imp. 3.pl.* 48,10

PĂIUȘ: s.n.
păiuș: *sg. ac.* 41,5, 22

PĂLĂMIDĂ: s.f.; var. (Reg.) **POLOMIDĂ**
polomidă: *sg. nom.* 3,18

PĂLIT, -Ă: adj. (Despre plante) „îngălbenit", „ofilit"
pălite: *n. pl. nom.* 41,6, 23, 27

PĂMÂNT: s.n.
pământul: *sg. nom./ac.* 1,1, 2, 11, 12, 15, 24, 26, 28; 2,1, 4, 5, 11, 13; 3,17, 23; 5,29; 6,11, 12, 13; 7,24; 8,9, 14, 21; 9,1, 11, 19; 10,10, 11, 25; 11,1, 2, 4, 28, 31; 12,1, 5, 7; rezum. cap.13; 13,9, 12, 15, 17; 14,19; 15,7, 13, 18; 16,3; 17,8; 18,25; 19,28; 20,15; 21,21, 33; 22,2; 23,2, 15, 19; 24,4, 5, 7; 26,2 12; 28,4, 13, 15; 30,25; 31,3, 13, 18; 32,3, 9; 33,18; 34,10; 35,6, 12, 16; 36,5, 6, 7, 16, 17, 21, 30, 31, 34, 43; 37,1; 40,15; 41,19, 29, 30, 33, 36, 41, 43, 44, 45, 52, 54, 56; 42,5, 6, 7, 13, 29, 32, 38; 43,1; 44,8; 45,8, 9, 10, 17, 19, 25, 26; 46,6, 12, 20, 27, 31, 34; rezum. cap.47; 47,1, 4, 6, 13, 19, 20, 22, 23, 26, 27, 30; 48,3, 4, 5, 7, 21; 49,15, 30; rezum. cap.50; 50,5, 7, 8, 13, 23
pământ: *sg. ac./gen.* 1,10, 11, 17, 20, 25, 26, 28, 29, 30; 2,5, 6, 9, 19; 3,14, 19; 4,2, 10, 11, 12, 14, 16; 6, 1, 4, 5, 12, 17, 20; 7,4, 6, 8, 10, 12, 14, 17, 19, 21, 22, 23; 8,1, 3, 7, 11, 13, 17, 19; 9,2, 7, 13, 16; 10,8, 32; 12,6, 10; 13,6; rezum. cap.15; 17,3; 18,2; 19,1, 23, 28, 31; 24,37, 52; 26,1, 22; rezum. cap.28; 28,12; 33,3; 34,21; 37,10; 38,9; 43,26; 44,11, 14; 45,6, 7; 48,12, 16; 50,18
pământului: *sg. gen./dat.* 1,22, 24, 25, 30; 2,4, 5, 6, 7, 12, 19, 20; 3,14, 18; 4,3, 14; 6,7; 7,4, 18; 8,8, 13, 22; 9,2, 10; 12,3; 13, 16; 14,22; 18,18; 19,25; 21,23; 23,7, 12; 24,3; rezum. cap.26; 26,4; 27,28, 39; 28,14; 34,30; 36,20; 42,30; 43,11; 45,18; 47,11; 50,11
pământul: *sg. gen.* (***a + tot***) 7,3; 19,31
pământurile: *pl. ac.* 11,8; 47,23
pământului: *sg. dat. adn.* 21,34
pământuri: *pl. ac.* 47,18
pâmânt: *sg. ac.* 6,6; 7,17, 23; 9,17; 12,6
pâmântul: *sg. ac.* 9,20
pâmântului: *sg. gen.* 22,18
pâmântului: *sg. gen.* 3,1

PĂR: s.m.
păr: *sg. ac., în sintagma* ***de un păr*** „cu părul de o singură culoare" 30 35

(a se) PĂREA: v. II
(să) părea: *ind. imp. impers.* 37,7; 41,1, 17; 43,32
(s-)au părut: *ind. pf.c. impers.* 42,30
pară: *conj. prez. fără* ***să****, impers.* 21,12; 45,5
(să) pare: *ind. prez. impers.* 30,15

PĂRINTE: s.m.
părinții: *pl. nom./ac.* 15,15; 46,34; 47,3, 30; 48,15; 49,29
părinților: *pl. gen.* rezum. cap.24; 31,3; 43,23; 47,9; 48,16, 21; 49,26
părintelui: *sg. gen.* 24,40; 46,31

PĂROS, -OASĂ: adj.
păros: *m. sg. nom.* 25,25; 27,11
păroasă: *f. pl.* (cu des. ***-ă***) *nom.* 27,23

(a) PĂRTINI: v. IV
ai părtinit: *ind. pf.c. 2.sg.* 22,16

(a) PĂSA: v. I (Înv.) „a merge", „a se duce"
pasă: *imperativ 2.sg.* 19,9

PĂSTOR: s.m.
păstoriu: *sg. nom.* 4,2; rezum. cap.46
păstorilor: *pl. gen./dat.* 4,20; 26,20
păstorii: *pl. nom./ac.* 13,7, 8; rezum. cap.26; 26,20; 46,34
păstori: *pl. nom./ac.* 29,4; 46,32, 34
păstoriul: *sg. nom.* 38,12, 20; 49,24

PĂȘUNE: s.f.
păşune: *sg. ac.* 29,7
păşunea: *sg. ac.* 34,5
păşuni: *pl. ac.* 41,18

(a) PĂTIMI: v. IV
pătimim: *ind. prez. 1.pl.* 42,21

PĂTIȘOR: s.n.
pătişorului: *sg. gen.* 47,31
pătişor: *sg. ac.* 48,2; 49,32

(a se) PĂZI: v. IV
să păzască: *conj. prez. 3.sg./pl.* 2,15; 3,24; 18,19
vei păzi: *ind. viit.I. 2.sg.* 17,9
veți păzi: *ind. viit.I. 2.pl.* 17,10
am păzit: *ind. pf.c. 1.sg.* 20,6
păzește: *imperativ 2.sg.* 24,6; 31,24, 29
au păzit: *ind. pf.c. 3.sg.* 26,5
va păzi: *ind. viit.I. 3.sg.* 28,20

oi păzi: *ind. viit.I. 1.sg.* 30,31
(să) păziia: *ind. imp. 3.pl.* 39,20

PĂZITOR: s.m.
păzitoriu: *sg. nom.* 4,9
păzitoriul: *sg. nom.* 28,15

PÂINE: s.f.; var. (Reg.) **PÂNE**
pânea: *sg. nom./ac.* 3,19; 25,34; 39,6; 49,20
pâne: *sg. nom./ac.* 14,18; 18,5; 21,14; 24,33; 28,20; 31,54; 41,54; 45,23; 47,13
pâni: *pl. ac.* 18,6; 43,31
pânile: *pl. ac.* 27,17
pâini: *pl. ac.* 47,15
pâne: *sg. ac.* 37,25

(a) PÂNDI: v. IV
vei pândi: *ind. viit.I. 2.sg.* 3,15

(a se) PÂNGĂRI: v. IV
pângărind: *gerunziu* 34,7
(să) pângărească: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.35
să (să) pângărească: *conj. prez. 3.pl.* 37,27

PÂNGĂRIRE: s.f.
pângărirea: *sg. ac.* rezum. cap.34; 34,13
pângăririi: *sg. gen.* 34,27

PÂNGĂRIT, -Ă: adj.
pângărit: *adj. n. sg. nom.* 43,32

PÂNTECE: s.n.
pântecele: *sg. ac.* 15,4; 20,18; 25,22, 23; 30,22
pântecelui: *sg. gen.* 30,2
pântece: *sg. ac.* 38,27; 43,29; 44,20
pântecele: *sg. nom./ac.* 25,24; 29,31; 38,24
pântece: *sg. ac.* în loc. v. ***să ia în pântece*** 30,38

(a se) PÂRÎ: v. IV; var. (Înv.) **(a se) PĂRÎ**
vor pârî: *ind. viit.I. 3.pl.* 30,33
pârăşti: *ind. prez. 2.sg.* 31,32
pâreaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.37
au pârât: *ind. prez. 3.sg.* 37,2
(ne) pârî: *inf. prez. fără* ***a*** 38,23
(să) păreaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.39

PEDEAPSĂ: s.f.
pedeapsa: *sg. nom.* rezum. cap.3
pedeapsă: *sg. nom.* 42,21

PEDEPSIT, -Ă: adj.
pedepsit: *adj. m. sg. nom.* rezum. cap.4

PERETE: s.m.; var. (Înv. şi pop.) **PĂRETE**
păreatele: *sg. nom.* 38,29

PESTRIŢ, -Ă: adj.; var. (Reg.) **PISTRIŢ, -Ă**
pestriţă: *f. sg. ac.* 37,3
pistriţă: *f. sg. ac.* 37,23

PEŞTE: s.m.
peştii: *pl.nom./ac.* 1,26, 28; rezum. cap.9; 9,2

PEŞTERĂ: s.f.
peşteră: *sg. ac.* 19,30
peştără: *sg. ac.* rezum. cap.23
peşterea: *sg. nom./ac.* 23,9, 11, 17, 19; 49,29; 50,13
peaşterea: *sg. ac.* 25,9

(a) PETRECE: v. III „a trăi"; „a însoţi, a conduce pe cineva la plecare o bucată de drum" (Înv. şi reg.) „a mâna turmele dintr-un loc în altul"
au petrecut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 12,20; 21,20
petrecându-: *gerunziu* 18,16
ai petrecut: *ind. pf.c. 2.sg.* 21,23
să petrec: *conj. prez. 1.sg.* 31,27
petreci: *ind. prez. 2.sg.* 32,17
petrecea: *ind. imp. 3.pl.* 32,19
petrecând: *gerunziu* rezum. cap.39

PETRECUT, -Ă: adj. „condus pe ultimul drum"
petrecut: *adj. m. sg. nom.* 15,15

PIATRĂ: s.f.
piatra: *sg. nom./ac.* 28,18, 22; 29,3, 8, 10; 31,13, 51, 52; 49,24
piatră: *sg. ac.* 31,45; 35,14
piiatră: *sg. ac., în sintagma* ***piiatră pucioasă*** 19,24
piiatră: *sg. ac.* 29,2
peatra: *sg. nom., în sintagma* ***peatra onixului*** 2,12
petrile: *pl. ac.* 28,11
pietri: *pl. ac.* 11,3; 31,46

PICIOR: s.n.
piciorul: *sg. nom./ac.* 8,9; 32,31; 41,44
picioarele: *pl. ac.* 18,4; 19,2; 43,24; 49,32
piciorelor: *pl. gen.* 24,32

PIELE: s.f.
pealea: *sg. ac.* 25,25
piei: *pl. ac.* 3,21

PIEPT: s.n.
pieptul: *sg. ac.* 3,14

PIELICICĂ: s.f.; var. **PIELCICĂ**
pielcelele: *pl. ac.* 27,16

(a) PIERDE: v. III (Bis.)"a ucide"; „a distruge"
vei pierde: *ind. viit.I. 2.sg.* 18,23
pierde: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.19
să pierdem: *conj. prez. 1.pl.* 19,13
va pierde: *ind. viit.I. 3.sg.* 41,31

(a) PIERI: v. IV
peri-or: *ind. viit. I. 3.pl.* 18,24
perea: *ind. imp. 3.sg.* 31,39
perind: *gerunziu* 47,19
să pieri: *conj. prez. 2.sg.* 19,15, 17; 45,11

PIERIRE: s.f.
perirea: *sg. ac.* 19,29
perire: *sg. ac.* 35,17; 38,25

(a) PIPĂI: v. IV
va pipăi: *ind. viit.I. 3.sg.* 27,12
să pipăiesc: *conj. prez. 1.sg.* 27,21
pipăindu-: *gerunziu* 27,22

PITAR: s.m. (Înv.) „titlu dat celui care se ocupa cu aprovizionarea cu pâine a curţii domneşti, a oştirii, precum şi cu supravegherea brutarilor domneşti"
pitariul: *sg. nom.* 40,1
pitari: *pl. ac.* 40,2, 17
pitarilor: *pl. gen.* 40,16, 20; 41,10

PIZMĂ: s.f.
pizma: *sg. ac.* rezum. cap.37
pizmei: *sg. dat.* 37,8

(a) PIZMUI: v. IV
pizmuindu-: *gerunziu* 26,14
au pizmuit: *ind. pf.c. 3.pl.* 30,1; 49,23
pizmuia: *ind. imp. 3.pl.* 37,11

PLATĂ: s.f.
plata: *sg. nom./ac.* 15,1; 30,18
plată: *sg. ac.* 29,15; 30,16

PLATOS: s. m. „platan"; cuvântul nu este în MDA.
platos: *sg. ac.* 30,37

PLATOȘĂ: s.f. (Înv.) „pelerină lungă", „mantie"
platoșea: *sg. ac.* 9,23; 24,65; 39,16, 18
platoșa: *sg. ac.* 39,12, 15; 49,11
platoșe: *sg. ac.* 41,42

(a) PLĂCEA: v. II
va plăcea: *ind. viit.I. impers..* 19,8; 20,15
plăcut-au: *ind. pf.c. impers.* 34,18; 41,37
plăcându-: *gerunziu* rezum. cap.39
place: *ind. prez. impers.* 16,6; 23,8; 24,49; 27,4

PLĂCERE: s.f.
plăcerea: *sg. ac.* 24,50

PLĂCUT, -Ă: adj./adv.
plăcut: *adj. m. sg. nom.* 3,6
plăcut: *adv.* 29,28

(a) PLĂTI: v. IV
plătește: *ind. prez. 3.sg.* 23,15

(a se) PLÂNGE: v. III
au plâns: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,16; 29,11; 42,24; 43,30; 45,14, 15; 46,29; 50,3, 17
(să) plângе: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.23; rezum. cap.37
plângând: *gerunziu* 27,38; 45,14
să plângă: *conj. prez. 3.sg.* 23,2
au plâns: *ind. pf.c. 3.sg.* 33,4
plângând: *gerunziu* 50,1

PLÂNGERE: s.f.
plângerii: *sg. gen.* 27,41; 50,4
plângere: *sg. ac.* 38,12; 45,2; rezum. cap.50; 50,10
Plângerea: *sg. nom., în s. propr.* ***Plângerea Eghiptului*** 50,11
plângere: *sg. nom.* 37,35

PLÂNS: s.n.
Plânsului: *sg. gen., în s. propr.* ***Stejeariul Plânsului*** 35,8

(a se) PLECA: v. I „a (se) înclina într-o parte sau în jos"; (despre lumina zilei) „a scăpăta"
au plecat: *ind. pf.c. 3.sg.* 24,18
(s-)au plecat: *ind. pf.c. 3.sg.* 24,26
plecându(-mă): *gerunziu* 24,48
plecându(-să): *gerunziu* 24,63; 43,28
să plece: *conj. prez. 3.pl.* 41,43

PLIN, -Ă: adj.
plin: *m. sg. nom.* 25,8; 35,29; 41,38
pline: *f./n. sg./pl. nom./gen.* 27,27; 41,5, 22, 26

(a se) PLINI: v. IV (Înv. și reg.) „a îndeplini", „a termina de făcut ceva"
plinind: *gerunziu* rezum. cap.2; 50,3, 25
au plinit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,2; 18,21; 21,1; 50,10
(s-)au plinit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 9,29; 15,16; 29,14, 21; 35,28; rezum. cap.40
vor plini: *ind. viit.I. 3.pl.* 11,6
plinește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.17
au fost plinit: *ind. m.m.c.pf. perifr. 3.sg.* 17,25
plinise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 24,15; 27,30
să plinească: *conj. prez. 3.sg.* 27,5
oi plini: *ind. viit.I. 1.sg.* 28,15
a plini: *inf. prez.* rezum. cap.29; 34,19
plinește: *imperativ 2.sg.* 29,27
ai plinit: *ind. pf.c. 3.sg.* 32,10
(să) vor plini: *ind. viit.I. 3.pl.* 41,28
să (să) plinească: *conj. prez. 3.sg.* 41,32
plinindu(-să): *gerunziu* 50,4

PLOAIE: s.f.
ploaie: *sg. nom.* 7,12
ploile: *pl. nom.* 8,2;

PLOP: s.m.
plop: *sg. ac.* 30,37

(a) PLOUA: v. I
plouase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 2,5
oi plua: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,4
au pluat: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,24

POALĂ: s.f.
poalele: *pl. ac.* 35,8

POARTĂ: s.f.
porțile: *pl. ac.* 22,17; 24,60
poartă: *sg. ac.* 23,18
poarta: *sg. ac.* 28,17

PODOABĂ: s.f.
podoaba: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 2,1; 24,47

POHFALĂ: s.f.; var. (Înv.) **POFALĂ** (Înv.) „pompă", „fast"
pofală: *sg. ac.* rezum. cap.50

POFTĂ: s.f.
pofta: *sg. nom.* 4,7; 34,18

(a) POFTI: v. IV
poftești: *ind. prez. 2.sg.* 23,15
au poftit: *ind. pf.c. 3.sg.* 23,16
poftind: *gerunziu* 24,60
poftesc: *ind. prez. 1.sg.* 30,31
pofteai: *ind. imp. 2.sg.* 31,30, 39
poftea: *ind. imp. 3.sg.* rezum. cap.39
a pofti: *inf. prez.* 44,16

(a se) POGORÎ: v. IV; vezi **(a se) COBORÎ**

POLOMIDĂ: s.f.; vezi **PĂLĂMIDĂ**

POM: s.m.
pomi: *pl. ac.* rezum. cap.2
pomul: *sg. nom./ac.* 3,1, 6, 22
pomilor: *pl. gen.* 3,2
pomului: *sg. gen.* 3,3, 24
pomii: *pl. ac.* 3,8
pom: *sg. ac.* 3,11, 12, 17

(a) PONOSLUI: v. IV „a certa"; „a reproșa"
ponosluind: *gerunziu* 20,10

PORECLĂ: s.f.; var. (Reg.) **PORICLĂ**
poriclă: *sg. ac.* 35,6

PORNIT, -Ă: adj.
pornită: *adj. f. sg. nom.* 6,5
pornite: *adj. f. pl. nom.* 8,21

PORUMB: s.m. „porumbel"
porumb: *sg. ac.* 15,9

PORUMBIȚĂ: s.f.
porumbița: *sg. ac.* 8,8, 10, 12

PORUNCĂ: s.f.
porunca: *sg. ac.* rezum. cap.3; rezum. cap.12; rezum. cap.16; rezum. cap.17; rezum. cap.20; 27,5; rezum. cap.31; rezum. cap.35; 41,14, 40, 44; 45,21; rezum. cap.50; 50,3
poruncile: *pl. ac.* 26,5; 28,7; 49,32
porunci: *pl. ac.* 32,19

(a se) PORUNCI: v. IV
au poruncit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,16; 3,1, 3; 7,5; 12,20; rezum. cap.15; 26,10, 25; 28,1 , 6; 31,16; 32,4, 17; 42,25; 43,16; 44,1; 45,1, 22; 49,29; 50,2, 16
poruncisăm: *ind. m.m.c.pf. 1.sg.* 3,11, 17
(să) poruncește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.6; rezum. cap.17
poruncise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 6,22; 47,11
poruncisă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 7,9; 21,4; 22,3; 50,12
au fost poruncit: *ind. m.m.c.pf. perifr. 3.sg.* 7,16; 12,4; 17,23
(s-)au poruncit: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,19; 45,21
ai poruncit: *ind. pf.c. 2.sg.* 27,19; 41,10; 47,30
(s-)au fost poruncit: *ind. m.m.c.pf. perifr. 3.sg.* 43,17
poruncește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.44; rezum. cap.45; 45,9, 19
(să) poruncisă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 44,6
să poruncească: *conj. prez. 3.sg.* 45,17
să poruncești: *conj. prez. 2.sg.* 47,4
poruncind: *gerunziu* rezum. cap.50

PORUNCIT, -Ă: adj./s.
poruncita: *adj. antep. f. sg. ac.* rezum. cap.22
(ceale) poruncite: *s.n. convers. pl. ac.* 41,16

POTOP: s.n.
potopului: *sg. gen.* rezum. cap.6; 6,17; 7,6, 7, 10; rezum. cap.8; 9,11, 15
potop: *sg. nom./ac.* 7,17; rezum. cap.8; rezum. cap.9; 9,11, 28; rezum. cap.10; 10,1, 32; 11,10

POTRIVNIC, -Ă: s.m./f.; var. (Înv.) **PROTIVNIC, -Ă**
protivnicii: *s.m. pl. nom.* 14,20

POVĂȚUITOR: s.m.; var. **POVĂȚUITORIU**
povățuitori: *pl. nom./ac.* 17,20; rezum. cap.25; 36,15, 17, 18
povățuitoriul: *sg. nom.* 26,26; 49,10
povățuitor: *sg. nom.* 36,15, 18
povățuitoriu: *sg. nom.* 36,15, 16, 17, 29, 30, 40, 41, 42, 43
povățuitorii: *pl. nom.* 36,18, 19, 21, 29, 30
povățuitorilor: *pl. gen.* 36,40
povățuitoriului: *sg. dat. adn.* 41,12

(a) POVESTI: v. IV
povestind: *gerunziu* rezum. cap.37
am povestit: *ind. pf.c. 1.pl.* 44,24

PRADĂ: s.f.
prada: *sg. ac.* rezum. cap.14; 49,27
pradă: *sg. ac.* 49,9

PRAF: s.n.; var. (Înv. și reg.) **PRAV**
pravul: *sg. ac.* 13,16
praf: *sg. nom.* 18,27

PRAZNIC: s.n.
praznicul: *sg. ac.* rezum. cap.40

(a se) PRĂDA: v. I
(s-)au prădat: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.14
au prădat: *ind. pf.c. 3.pl.* 34,27

(a se) PRĂSI: v. IV
(s-)au prăsit: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,19

PRÂNZ: s.n.
prânz: *sg. ac.* 43,25

(a) PREACREDE: v. III „a se încrede prea mult în ceva"; cuvântul nu este înregistrat în DLR
preacrezind: *gerunziu* 39,19

PREACURVIE: s.f.
preacurviia: *sg. ac.* 39,10

PREAJMĂ: s.f.; var. (Înv. și reg.) **PREJMĂ**
prejma: *sg. ac., în loc. prep.* ***în/din prejma*** 2,14; 4,16; 12,8; 16,12; 25,9
prejmă: *sg. ac., în loc adv.* ***în prejmă*** 19,20; 21,16
preajma: *sg. ac., în loc. prep.* ***în preajma*** 49,30; 50,13

PREOT: s.m.
preotul: *sg. nom.* 14,18
preotului: *sg. gen.* 41,45, 50; 46,20
preoților: *pl. gen.* rezum. cap.47; 47,22

PREOȚESC, -EASCĂ: s.m./f./n.
(cel) preoțăsc: *s.n. sg. ac.* 47,26

(a se) PREPUNE: v. III (Pop.) „a bănui pe cineva sau ceva", „a suspecta"; „a presupune ceva"
(s-)au prepus: *ind. pf.c. 3.sg.* 38,15

PREȚ: s.n.
prețu: *sg. ac.* 23,9
prețul: *sg. nom./ac.* 23,15; 31,15; 44,2; 47,15

(a se) PREUMBLA: v. I
(să) preumbla: *ind. prez. 3.sg.* 24,62

PRIBEAG, -Ă: adj.
pribeag: *m. sg. nom.* rezum. cap.4; 4,12, 14, 16

PRICINĂ: s.f.
pricina: *sg. nom./ac.* rezum. cap.6; 29,13; 37,8
pricină: *sg. nom./ac.* 25,30; 26,20; 32,32; 37,5; 38,29

PRIETEN: s.m.
priiatinul: *sg. nom.* 26,26
prietini: *pl. ac.* 29,22

(a se) PRIGONI: v. IV
(s-)au prigonit: *ind. pf.c. 3.pl.* 26,21

PRIGONIRE: s.f.
prigoniri: *pl. ac.* rezum. cap.31

PRIMAR, -Ă: adj.
primare: *f. sg. nom., în sintagma* ***vară primare*** 29,10

PRIMĂVARĂ: s.f.
primăvării: *sg. gen.* 35,16
primăvara: *sg. nom.* 48,7

(a) PRIMI: v. IV
au priimit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,11; 34,24
am priimit: *ind. pf.c. 1.sg.* 19,21
priimește: *imperativ 2.sg.* 23,13; 33,10, 11
priimește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.32; rezum. cap.39
să priimească: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.33
priimindu-: *gerunziu* 33,11
a priimi: *inf. prez.* 37,35
priimind: *gerunziu* 39,8

PRIMPREJUR: adv.; var. **PRINPREJUR**
prinprejur: *adv.* 23,17
primprejur: *adv.* 35,5

(a) PRINDE: v. IV
a fi prins: *pasiv inf. prez.* 14,14
ai fost prinsă: *pasiv. ind. pf.c. 2.sg.* 20,16

au prins: *ind. pf.c. 3.pl.* 31,23
prinzându-: *gerunziu* 44,4, 6
prinzind: *gerunziu* 46,29

PRINS, -Ă: adj.
prins: *adj. n. sg. ac.* 27,33

PRISOSEALĂ: s.f. „prisos", „abundență"
prisosala: *sg. nom./ac.* 41,30, 53

(a) PRISOSI: v. IV
prisosea: *ind. imp. 3.sg.* 43,34

PRISOSINȚĂ: s.f.
Prisosință: *s. propr. sg. nom.* 26,33
prisosința: *sg. nom.* 41,48

PRISOSIRE: s.f.
prisosirea: *sg. nom.* 41,49

PRISTAV: s.m. „crainic"
pristavul: *sg. nom.* 41,43;

(a) PRIVI: v. IV
privea: *ind. imp. 3.sg.* 23,19
privește: *ind. prez. 3.sg.* 31,50

PROBOZIRE: s.f. „ceartă", „neînțelegere"; „mustrare"
probozire: *sg. nom./ac.* 13,8; 31,36

(a se) PROCITI: v. IV „a repeta"
(să) procitesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.17; rezum. cap.46

PROROC: s.m.
proroc: *sg. nom.* 20,7

(a) PROROCI: v. IV
proroceşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.40

PRUNC: s.m.
prunci: *pl. ac.* 11,30; 15,2; 16,1; 30,1; 42,36; 43,14; 50,8
pruncul: *sg. nom./ac.* 17,12; 21,8, 18; 22,5; 37,29; 43,8, 9; 44,22, 30, 33
prunc: *sg. nom./ac.* 19,4; 22,12; 37,2; 44,20, 33, 34
pruncului: *sg. gen./dat.* 21,19; 42,22
pruncii: *pl. ac.* 30,26; 31,17; 33,2, 5, 7; 34,29; rezum. cap.36; 46,5, 8; 48,16; 50,21
pruncilor: *pl. gen.* 45,19; 47,24

PRUNCĂ: s.f.
prunca: *sg. ac.* 34,12

PRUNCIE: s.f.
prunciia: *sg. ac.* 48,15

PRUNCUȘOR: s.m.; var. (Pop.) **PRUNCȘOR**; aici prima atestare a cuvântuluiș cf. DLR, unde prima atestare este la Ion Budai-Deleanu, *Țiganiada*. Ediție îngrijită de J. Byck. Studiu introductiv de Ion Oană, București, 1953.
pruncșorii: *pl. nom.* 25,26

PUCIOS, -OASĂ: adj.
pucioasă: *f. sg. ac., în sintagma* ***piiatră pucioasă*** 19,24

(a se) PUNE: v. III
oi pune: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,15; 6,18; 9,11, 13; 17,2, 7, 19, 21; 18,5; 44,21
vei pune: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,16
voi pune: *ind. viit.I. 1.sg.* 9,9; 17,6
punea: *ind. imp. 3.sg.* 30,41, 42
pune: *imperativ 2.sg.* 31,37; 44,1, 2; 48,18
va pune: *ind. viit.I. 3.sg.* 46,4
pune: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.48
puind: *gerunziu* 28,11; rezum. cap.31; 31,17
să (să) puie: *conj. prez. 3.sg.* 29,3
să puie: *conj. prez. 3.sg.* 42,25
puindu(-să): *gerunziu* 43,32

PUNGĂ: s.f.
pungile: *pl. ac.* 43,22

(a) PURCEDE: v. III
au purces: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 11,2; 42,26; 48,1
purcezind: *gerunziu* 24,10; 26,22; 28,5; 29,1; 33,3; 45,24; 46,1
va purceade: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,55
am purces: *ind. pf.c. 1.sg.* 31,31
purcezând: *gerunziu* 35,5
purcede: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.50

(a se) PURTA: v. I
(Să/să) purta: *ind. prez. 3.sg.* 1,2; 7,18
purtând: *gerunziu* 8,11; 24,10; 37,25; 40,17; 42,26
purta: *ind. imp. 3.sg.* 22,6; 24,45
purtați: *imperativ 2.pl.* 42,19
purtându-: *gerunziu* 50,13
să poarte: *conj. prez. 3.pl.* 45,23; 46,5

PURUREA: adv.
pururea: 27,41; rezum. cap.47

(a se) PUSTII: v. IV
(să) pustiește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.34
pustiind: *gerunziu* 34,28;

PUSTIIRE: s.f.
pustiire: *sg. ac.* 47,19

PUSTIETATE: s.f.
pustietatea: *sg. ac.* 16,7

PUSTIU: s.n.; var. **PUSTIE:** s.f.
pustie: *s.f. sg. ac.* 14,6; 16,7; 21,20; 36,24; 37,22
pustii: *s.n. pl. ac.* rezum. cap.21
pustiia: *s.f. sg. ac.* 21,14,21

(a se) PUTEA: v. II
putea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 13,6; 19,11; 27,1; 36,6, 7; 37,4; 45,1, 3; 48,10
va putea: *ind.. viit.I. 3.sg.* 13,16; 23,6
voi putea: *ind. viit.I. 1.sg.* 18,17
oi putea: *ind. viit.I. sg.* 19,22; 39,9; 41,39
putem: *ind. prez. 1.pl.* 24,50; 29,8; 34,14; 44,26; 50,19
ar fi putut: *cond. pf. 3.sg.* 26,10
ai putut: *ind. pf.c. 3.sg.* 27,20
vom putea: *ind. viit.I. 1.pl.* 34,15; 41,38
putându-: *gerunziu* rezum. cap.41
să putem: *conj. prez. 1.pl.* 42,2; 43,8
să puteți: *conj. prez. 2.pl.* 42,34; 45,7; 46,34; 47,24
puteam: *ind. imp. 1.pl.* 43,7
om putea: *ind. viit.I. 1.pl.* 44,16
(să) va putea: *ind. viit.I. 3.sg.* 45,6
au putut: *ind. pf.c. 3.sg.* 46,32
pot: *ind. prez. 3.pl.* 6,21; 33,14; 44,1
poți: *ind. prez. 2.sg.* 15,5
pociu: *ind. prez. 1.sg.* 15,8; 19,19, 20; 31,35, 43
să pociu: *conj. prez. 1.sg.* 42,20
poci: *ind. prez. 1.sg.* 44,34
să poată: *conj. prez. 3.sg./pl.* 6,20; 13,6; 19,31
poate: *ind. prez. 3.sg.* 21,16; 27,33; 31,29; 32,12, 25; 38,23; 44,22

PUTERE: s.f.
putearea: *sg. ac.* 21,25; 31,6, 31; 34,2, 10; 39,9; 41,26; 43,18

PUTERNIC, -Ă: adj./s.
puternicii: *s.m. pl. nom.* 6,4

putearnic: *adj. m. sg. nom.* 10,8
(mai) putearnic: *adj.m. sg. nom.* 26,16
putearnicului: *adj. antep. m. sg. gen.* 49,24

PUŢ: s.n.
puţuri: *pl. ac.* 14,10; rezum. cap.26; 26,18
puţul: *sg. ac.* 16,14; 21,25, 30; 24,11; 26,32; 29,10
Puţul: *sg. nom./ac., în s. propr.* ***Puţul-Celui-ce-Vieţuieşte-şi-mă-vede / Puţul Jurământului/Giurământului*** 16,14; 21,32; 46,1, 5
puţu: *sg. ac.* 21,19; 29,2
puţ: *sg. ac.* 24,20, 62; 25,11; 26,22, 25
puţurile: *pl. ac.* 26,15
puţului: *sg. gen.* 26,20; 29,3, 8

PUŢIN: adj./adv.; var. (Înv.) **PUŢĂN; PUŢÂN**
(mai) puţin: *adv.* 18,28
puţin: *adv.* 25,24; 30,15
puţine: *adj. f. pl. nom.* 29,20
puţin: *adj. n. sg. ac.* 33,10
puţini: *adj. m. pl. nom.* 34,30
puţăn: *adj. n. sg. ac.* 43,11
puţân: *adj. n. sg. ac.* 44,25
puţină: *adj. f. sg. nom.* 50,9

PUŢINEL, -EA: adj.
puţinea: *f. sg. ac.* 24,17
puţineale: *f. pl. ac.* 27,44

PUŢINTEL, -EA: adj./adv.; var. (Înv.) **PUŢÂNTEL**
puţintea: *adj. f. sg. ac.* 18,4; 43,2
puţintel: *adv.* 24,45; 44,4
puţântel: *adv.* 42,24

PUŢINTICĂ: adj.
puţintică: *adj. f. sg. ac.* 24,43

R

RAI: s.n.
raiul: *sg. ac.* rezum. cap.2; 2,8, 10, 15; 3,23; 13,10
raiului: *sg. gen.* 2,9, 16; 3,1, 3, 8, 24
raiu: *sg. ac.* rezum. cap.3; 3,2, 8, 10

RANĂ: s.f.
rana: *sg. ac.* 4,23
ranii: *sg. gen.* 34,25

(a) RĂBDA: v. I
au răbdat: *ind. pf.c. 3.sg.* 50,15

(a) RĂCNI: v. IV; var. (Pop.) **(a) RĂGNI**
au răgnit: *ind. pf.c. 3.sg.* 27,34

(a) RĂDICA: vI; vezi **(a) RIDICA**

RĂMĂŞIŢĂ: s.f. „urmaş", „rest"; (Înv.) „ceea ce prisoseşte"
rămăşiţă: *sg. ac.* rezum. cap.15; 31,14
rămăşiţa: *sg. nom.* rezum. cap.15
rămăşiţelor: *pl. dat.* 21,23
rămăşiţălor: *pl. dat.* 26,4

(a) RĂMÂNE: v. III; var. **(a) RĂMÂNEA:** v. II
va rămânea: *ind. viit. I. 3.sg.* 6,3
au rămas: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,23; 19,30, 31; 24,54; 26,6; 30,37; 31,54; 32,21, 24; 42,38
rămâi: *imperativ 2.sg.* 13,9; 29,19
rămăsease: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 14,10
rămâneţ: *imperativ 2.pl.* 19,2
vom rămânea: *ind. viit.I. 1.pl.* 19,2
a rămânea: *inf. prez.* 19,30
(de) rămas: *supin* 24,23, 25
rămâind: *gerunziu* 29,31; 37,35; 42,4
să rămâie: *conj. prez. 3.pl.* 33,15
rămânea-voi: *ind. viit.I. 1.sg.* 44,33

(a) RĂPI: v. IV
au răpit: *ind. pf.c. 3.sg.* 34,2

RĂPIRE: s.f.
răpirea: *sg. ac.* rezum. cap.34

RĂPITOR, -TOARE: adj.; var. (Înv.) **RĂPITORIU**
răpitoriu: *m. sg. nom.* 49,27

(a) RĂSĂDI: v. IV
răsădise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 2,8

(a se) RĂSĂRI: v. IV
să răsară: *conj. prez. 3.sg.* 1,11
ar răsări: *cond. prez. 3.sg.* 2,5
au răsărit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* rezum. cap.10; 10,24; 25,4
or răsări: *ind. viit.I. 3.pl.* 17,16
(s-)au răsărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 32,31
răsăriia: *ind. imp. 3.pl.* 41,6, 23
răsărind: *gerunziu* 44,3

RĂSĂRIT: s.n. „est"
răsărit: *sg. ac.* 4,16; 10,30; 11,2; 12,8; 13,11, 14; 25,6; 28,14; 29,1
răsăritului: *sg. gen.* 12,8

(a) RĂSIPI: v. IV; vezi **(a) RISIPI**

(a) RĂSPLĂTI: v. IV
a răsplăti: *inf. prez.* 31,29
aţi răsplătit: *ind. pf.c. 2.pl.* 44,4
să răsplătească: *conj. prez. 3.sg.* 50,15

RĂSPLĂTIRE: s.f.
răsplătire: *sg. nom./ac.* 4,15, 24

(a) RĂSPUNDE: v. III
au răspuns: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,2, 13; 4,9; 14,22; 16,8; 18,9, 30; 21,26; 22,1, 7, 11; 23,10, 14; 24,18, 24, 47, 50, 55; 25,32; 26,7, 28; 27,1, 11, 18, 20, 32; 29,4, 6, 8, 14; 30,2, 15, 29; 31,14; 37,16; 40,8; 41,55; 42,7, 12, 37; 43,7, 23, 28; 44,7, 27; 46,2; 47,9, 16, 25, 30; 50,19
răspunzind: *gerunziu* 15,9; 16,6; 18,27; 25,23; 37,13; 38,16
răspuns-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 20,11; 23,5; 24,5, 33; 26,9; 27,24, 37; 29,19, 26; 31,43; 32,26, 27, 29; 33,5, 8, 15; 34,13, 31; 37,8; 38,18; 40,12, 18; 41,16, 25; 43,3; 44,17; 47,3; 48,9
va răspunde: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,14; 30,33; 41,16
am răspuns: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 24,39; 31,11; 42,31; 43,7; 44,20
vei răspunde: *ind. viit.I. 2.sg.* 32,18
răspunzând: *gerunziu* 38,21
răspunzându-: *gerunziu* 43,27
răspunde: *inf. prez. fără* ***a*** 45,3
veţi răspunde: *ind. viit.I. 2.pl.* 46,34
vom râspunde: *ind. viit.I. 1.pl.* 44,16

(a) RĂSTURNA: v. I
să răsturnăm: *conj. prez. 1.pl.* 29,8
au răsturnat: *ind. pf.c. 3.sg.* 29,10

RĂSUFLARE: s.f.
răsuflare: *sg. nom.* 7,22

RĂŞINĂ: s.f.
răşină: *sg. ac.* 37,25; 43,11

(a) RĂTĂCI: v. IV
rătăcind: *gerunziu* 4,14; 37,15
rătăciia: *ind. imp. 3.sg.* 21,14

RĂTĂCIT, -Ă: adj.
rătăcit: *adj. m. sg. nom.* 4,12

RĂU: adj./s./adv.
răului: *s.n. sg. gen.* 2,9, 17
răul: *s.n. sg. nom./ac.* 3,5, 22; 19,19; 41,57; 50,15
rău: *s.n. sg. ac.* 4,7; 6,5; 8,21; 19,8; 31,7; 42,11; 44,4, 5; 50,20
relele: *s.n pl. nom.* 42,36
realele: *s.n. pl. ac.* 48,16
rău: *adj. n. sg. nom./ac.* 26,29; 42,4, 11
(foarte) răi: *adj. m. pl. nom.* 13,13
răi: *adj. m. pl. nom.* 47,9
(foarte) rea: *adj. f. sg. ac.* 37,2
rea: *adj. f. sg. nom.* 37,20
rău: *adv.* 19,8; 31,29, 52; 34,31

RĂUTATE: s.f.; var. (Înv.) **RĂOTATE**
răutățile: *sg. nom.* 15,16
răutatea: *sg. ac.* 19,7; 50,17
răutate: *sg. ac.* 19,15; 44,7
răotatea: *sg. nom.* 6,5
răotate: *sg. ac.* 39,9

RĂZBOI: s.n.
războiu: *sg. ac.* 49,5

(a) RÂDE: v. III
va râde: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,6
au râs: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,17; 18,10, 12, 13
ai râs: *ind. pf.c. 2.sg.* 18,15
am râs: *ind. pf.c. 1.sg.* 18,15
râzind: *gerunziu* rezum. cap.9
râzând: *gerunziu* rezum. cap.19

RÂND: s.n.
rânduri: *pl. ac.* 6,16
rând: *sg. ac., în loc. adv.* ***pre rând*** „unul după altul”, „succesiv” 43,7; 44,6
rândul: *sg. ac.* 45,27

(a se) RÂNDUI: v. IV
au rânduit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* rezum. cap.2; 14,8; 48,20
am rânduit: *ind. pf.c. 1.sg.* 9,17; 17,5; 27,37; 41,41
rânduiaşte: *imperativ 2.sg.* 30,28
fiind rânduit: *pasiv gerunziu* 39,4
(să) rânduiaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.41
rânduiască: *conj. prez. fără* ***să****, 3.sg.* 41,33
să rânduiască: *conj. prez. 3.sg.* 41,34
rănduiaşte: *imperativ 2.sg.* 47,6

RÂNDUIT, -Ă: adj.
rânduite: *adj. f. pl. ac.* 47,22

RÂU: s.n.
râuri: *pl. ac.* rezum. cap.2
râu: *sg. nom./ac.* 2,10; 41,1, 3, 18
râului: *sg. gen.* 2,13, 14; 41,3, 17
râul: *sg. nom./ac.* 2,14; 15,18; 31,21; 36,37

REPEJUNE: s.f. „râpă”, „vale”
răpejune: *sg. ac.* 26,19
râpejunea: *sg. ac.* 26,17

(a se) REVĂRSA: v. I
(s-)au răvărsat: *ind. pf.c. 3.pl.* 32,26

(a se) REZEMA: v. I
(să) răzima: *ind. imp. 3.sg.* rezum. cap.28

REZEMAT, -Ă: adj.
răzimat: *adj. m. sg. ac.* 28,13

(a se) RIDICA: v. I; var. (Înv.) **(a se) RĂDICA**
au rădicat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,17; 14,2; 28,18; 31,45; 35,14, 20; 45,2
rădicându-: *gerunziu* 13,10; 18,2; 24,63; 33,1
rădicat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,13
am rădicat: *ind. pf.c. 1.sg.* 28,22; 31,10, 51
să (să) rădice: *conj. prez. 3.sg.* 29,3
rădică: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.33
rădicând: *gerunziu* 33,5, 20
a rădica: *inf. prez.* 48,17
au râdicat: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,16
râdicându-: *gerunziu* 22,4
râdicând: *gerunziu* 29,11; 43,29

(a) RISIPI: v. IV; var. (Înv. și reg.) **(a) RĂSIPI**
răsipind: *gerunziu* 9,11
voi răsipi: *ind. viit.I. 1.sg.* 49,7

ROB, ROABĂ: s.m./s.f.
robi: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.14
robii: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.14
robul: *s.m. sg. nom.* 44,33
roabe: *s.f. pl. ac.* 31,26; 34,29

ROBIE: s.f.
robiii: *sg. gen./dat.* 15,13; 43,18
robie: *sg. ac.* rezum. cap.44

ROD: s.n.; var. **ROADĂ:** s.f.
rod: *s.n. sg. ac.* 1,11, 12
rodu: *s.n. sg. ac.* 3,2, 3
rodul: *s.n. sg. ac.* 3,6
rodurile: *s.n. pl. ac.* 4,3, 12; 43,11; rezum. cap.47
roduri: *s.n. pl. ac.* 41,34
roada: *s.f. sg. ac.* 30,2
roadă: *s.f. sg. ac.* 41,29
roade: *s.f. pl. ac.* 47,24

RODIRE: s.f.
rodirei: *sg. dat.* rezum. cap.41
rodire: *sg. ac.* 41,26, 34
rodirii: *sg. gen.* 41,31
rodirea: *sg. nom.* 41,47

RODITOR, -TOARE: adj.; var. (Înv.) **RODITORIU**
roditoriu: *n. sg. nom.* 1,11
roditori: *m. pl. ac.* rezum. cap.2

ROŞEAŢĂ: s.f.
roşaţa: *sg. nom.* 38,30

ROŞIATIC, -Ă: adj.
roşietecă: *f. sg. ac.* 25,30

ROŞU, ROŞIE: adj.; var. (Înv.) **ROŞIU**
roşiu: *m./n. sg. nom./ac.* 25,25; 38,27

ROUĂ: s.f.
roao: *sg. ac.* 27,39
rouoa: *sg. ac.* 27,28

RUBIN: s.n.
rubinul: *sg. nom.* 2,12

RUDĂ: s.f.
ruda: *sg. ac.* 27,46

RUDENIE: s.f.
rudenii: *pl. ac.* 10,20, 31
rudeniia: *sg. nom./ac.* 12,1; 17,12; 24,4, 38; rezum. cap.36; 46,7
rudeniile: *pl. ac.* 17,7

rudeniii: *sg. dat.* 21,23
rudenia: *sg. ac.* 24,40; 45,18

(a se) RUGA: v. I
rogu(-):*ind. prez. 1.sg.* 12,13; 13,8, 9; 19,7
(să) roagă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.18
rogu(-mă): *ind. prez. 1.sg.* 24,12; 27,38; 33,10
rugându(-să): *gerunziu* rezum. cap.20; 20,17; rezum. cap.25
(să) va ruga: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,7
(vă) rugaţ: *ind. prez. 2.pl.* 23,8
(s-)au rugat: *ind. pf.c. 3.sg.* 25,21
ruga: *ind. imp. 3.sg.* 42,21
(ne) rugăm: *ind. prez. 1.pl.* 50,17

RUGĂCIUNE: s.f.
rugăciunea: *sg. ac.* 19,21; 30,17

RUGĂMINTE: s.f.
rugămintea: *sg. ac.* 16,2

(a se) RUPE: v. III; var. (Înv. şi reg.) **(a se) RUMPE**
(s-)au rupt: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,11
să rumpă: *conj. prez. 3.pl.* 19,9
rumpându-: *gerunziu* 37,30, 34; 44,13
or rumpe: *ind. viit.I. 3.pl.* 40,19

(a se) RUŞINA: v. I
(să) ruşina: *ind. imp. 3.pl.* 2,25

RUŞINE: s.f.
ruşinea: *sg. ac.* 9,22, 23

S

SABIE: s.f.
sabie: *sg. ac.* 3,24; 31,26
sabia: *sg. ac.* 27,40; 48,22
sabiile: *pl. ac.* 34,25

SAC: s.m. „obiect, de formă alungită, confecţionat din pânză, hârtie groasă, material plastic etc., în care se depozitează sau se transportă diferite materiale”
sacul: *sg. ac.* rezum. cap.42; 42,27; rezum. cap.44; 44,12
sacii: *pl. ac.* 42,25; 43,18, 21, 23; 44,1, 11
sacului: *sg. gen.* 42,27; 44,1, 2
sac: *sg. ac.* 42,28
sacilor: *pl. gen.* 42,35; 43,21; 44,8
saci: *pl. ac.* 43,12

SARE: s.f.
sare: *sg. ac.* 19,26

(a) SĂDI: v. IV
au sădit: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,20; 21,33

SĂGEATĂ: s.f.
săgeţi: *pl. ac.* 49,23

SĂGETĂTOR: s.m.; var. (Înv.) **SĂGETĂTORIU**
săgetătoriu: *sg. nom.* 21,20

SĂLAŞ: s.n.
sălaşele: *pl. ac.* 9,27
sălaş: *sg. ac.* rezum. cap.18; rezum. cap.19; 24,32
sălaşul: *sg. ac.* 24,67

SĂLBATIC: adj.; var. (Înv.) **SĂLVATEC**
Sălvatecă: *f. sg. nom./ac., în s. propr.* ***Valea Sălvatecă*** 14,3, 8, 10

(a) SĂLTA: v. I „a se bucura”; „a trăi cu intensitate o anumită stare afectivă”
săltând: *gerunziu* rezum. cap.45

SĂMÂNŢĂ: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **SEMINŢĂ; SEMÂNŢĂ** „organ al plantelor, închis în fruct, ce conţine embrionul”; „urmaş”; „neam”
sămânţă: *sg. nom./ac.* 1,11, 12, 29; 15,3; 21,12; 37,5; 47,24
sămânţa: *sg. nom./ac.* 3,15; 9,19; 15,5, 13; 16,10; 17,7; 19,32; 21,13; 22,17, 18; 24,60; 26,4, 24; 28,14; 32,12; 38,8, 9; 46,6; 48,11, 19
seminţă: *sg. ac.* 47,19
semânţă: *sg. ac.* 47,23
sămânţa: *sg. nom./ac.* 7,3; 17,9

(a se) SĂNĂTOŞI: v. I; var. **(a se) SĂNĂTOŞA** (Înv. şi reg.) „a (se) însănătoşi”
(să) sănătoşază: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.20
au sănătoşit: *ind. pf.c. 3.sg.* 20,17

(a) SĂPA: v. I
să sape: *conj. prez. 3.pl.* 26,25
am săpat: *ind. pf.c. 1.sg.* 21,30; 50,5
săpase: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 26,15, 18
au săpat: *ind. pf.c. 3.sg.* 26,18, 19, 21, 22; 49,6
au fost săpat: *ind. m.m.c.pf. perifr. 3.pl.* 26,32

SĂPTĂMÂNĂ: s.f.
săptămâna: *sg. nom./ac.* 29,27, 28

SĂRAT, -Ă: adj.
Sărată: *f. sg. nom., în s. propr.* ***Marea Sărată*** 14,3

(a se) SĂRĂCI: v. IV
să (mă) sărăcesc: *conj. prez. 1.sg.* 27,45

(a) SĂRI: v. IV
sărind: *gerunziu* 31,10

(a) SĂRUTA: v. I
au sărutat: *ind. pf.c. 3.sg.* 27,27; 29,11; 31,55; 45,15; 48,10
sărutându-: *gerunziu* 29,13; 33,4; 50,1
să sărut: *conj. prez. 1.sg.* 31,28

SĂRUTARE: s.f.
sărutare: *sg. ac.* 27,26; rezum. cap.45

SĂTURARE: s.f.
săturare: *sg. ac.* 41,21

(a se) SĂVÂRŞI: v. IV
(s-)au săvârşit: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,1
vei săvârşi: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,16

SÂNGE: s.n.
sângele: *sg. ac.* 49,11
sângele: *sg. nom./ac.* 4,11; 9,5, 6; 37,22, 26, 31; 42,22
sângelui: *sg. gen.* 4,10
sânge: *sg. ac.* rezum. cap.9; 9,4, 6

(a se) SÂRGUI: v. IV
(să) sârguia: *ind. imp. 3.sg.* 37,21
sârguiţi: *imperativ 2.pl.* 45,9
sârguiţ: *imperativ. 2.pl.* 45,13

SCARĂ: s.f.
scara: *sg. ac.* rezum. cap.28
scară: *sg. ac.* 28,12, 13

SCAUN: s.n.
scaunul: *sg. ac.* 41,40

(a) SCĂDEA: v. II
a scădea: *inf. prez.* 8,3
scădea: *ind. imp. 3.pl.* 8,5
scăzând: *gerunziu* rezum. cap.8
au scăzut: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,1, 13

(a) SCĂPA: v. I
scăpasă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 14,13
scapă: *imperativ 2.sg.* 19,17

(a) SCHIMBA: v. I
au schimbat: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,7; 41,45
ai schimbat: *ind. pf.c. 2.sg.* 31,41
schimbând: *gerunziu* 38,14; 48,14
schimbându-: *gerunziu* 41,14

SCHIMBARE: s.f.
schimbarea: *sg. ac.* 47,17

SCOARŢĂ: s.f. „coajă”
scoarţele: *pl. ac.* 30,37

(a se) SCOATE: v. III
au scos: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,12, 21; 2,9; 3,23, 24; 11,31; 15,5; 19,17; 20,13; 24,22, 45; 38,27; 43,23; 48,16
să scoţă: *conj. prez. 3.pl.* 24,11
să scoaţă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 1,20, 24; 24,13, 20, 43; 40,14
scoţi: *ind. prez. 2.sg.* 4,14
scoate: *imperativ 2.sg.* 8,17; 19,5, 12; 32,11
am scos: *ind. pf.c. 1.sg.* 15,7
scoţindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.19
voi scoate: *ind. viit.I. 1.sg.* 19,8
(să) scoate: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.21
oi scoate: *ind. viit.I. 1.sg.* 24,19, 44
scoţind: *gerunziu* 24,20, 53; 41,14; rezum. cap.43
scoţându-: *gerunziu* 37,28
scoţându-: *gerunziu* 42,18

SCOC: s.n. „jgheab din care se adapă vitele”
scocuri: *pl. ac.* 24,20; 30,38, 40
scocurile: *pl ac.* 30,41

(a se) SCULA: v. I
scoală: *imperativ 2.sg.* 13,17; 21,18; 27,19; 31,13
(s-)au sculat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,8; 19,1, 33, 35; 21,14, 33; 31,17; 46,5
sculându(-să): *gerunziu* 18,16; 19,27; 20,8; 22,3; 23,3; 24,54; 26,31; 28,18; 31,55; 32,22; 38,19
sculatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 23,7
sculându(-te): *gerunziu* 27,43
(mă) scula: *inf. prez. fără* ***a*** 31,35
sculaţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 35,3
(s-)ar scula: *cond. prez. 3.sg.* 37,7

SCUTITOR: s.m.; var. (Înv.) **SCUTITORIU** (Înv.) „protector”
scutitoriul: *sg. nom.* 15,1

SEARĂ: s.f./adv.; var. (Pop.) **SARĂ**
sară: *s. sg. nom.* 1,5, 8, 13, 19, 23, 31
sară: *s. sg. ac., în loc. adv.* ***către sară*** „pe înserate” 8,11
sara: *adv.* 19,1; 24,11; 29,23; 30,16; 49,27

SEC, SEACĂ: adj.; var. (Înv. şi reg.) **SĂC, SACĂ**
săc: *n. sg. ac.* rezum. cap.37

(a) SECA: v. I; var. (Ănv. Şi reg.) **(a) SĂCA**
au săcat: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,7

(a) SECERA: v. I
a secera: *inf. prez.* 45,6

SECERIŞ: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **SĂCERIŞ**
săcerişul: *sg. nom.* 8,22
săcerişului: *sg. gen.* 3014

(a) SEMĂNA: v. I; var. (Pop.) **(a) SĂMĂNA** „a însămânţa”
au sămânat: *ind. pf.c. 3.sg.* 26,12
sămânaţ: *imperativ 2.sg.* 47,23

SEMĂNĂTURĂ: s.f.; var. (Înv.) **SĂMĂNĂTURĂ**
sămânătura: *sg. nom.* 8,22

SEMEŢEŞTE: adv.; var. **SUMEŢEŞTE** (Înv.) „cu semeţie”; „cu îndrăzneală”
sumeţeaşte: 34,30

SEMINŢIE: s.f.; var. (Înv.) **SĂMINŢIE**
săminţie: *sg. ac.* 4,25; 13,16
săminţiia: *sg. ac.* 9,9; 13,16
sămânţiile: *pl. ac.* 10,20
săminţiile: *pl. nom.* 10,32
săminţii: *sg. gen./dat.* rezum. cap.13; 13,15; 17,8, 19; 26,3; rezum. cap.28; 28,4, 13; 35,12; 48,4
săminţiei: *sg. gen.* rezum. cap.26
seminţia: *sg. ac.* 3,15; 43,7
seminţiile: *pl. ac.* 10,31

SEMN: s.n.; var. (Înv. şi pop.) **SĂMN**
sămn: *sg. nom./ac.* 4,15; 9,12, 13; rezum. cap.17; 17,1138,27
sămnul: *sg. nom./ac.* 9,17; rezum. cap.15
sâmn: rezum. cap.24; 41,21
seamne: *pl. ac.* 1,14

SFAT: s.n.
sfatul: *sg. ac.* rezum. cap.27; 27,8; rezum. cap.37; 41,37; 45,8; 49,6

(a se) SFĂDI: v. IV
(s-)au sfădit: *ind. pf.c. 3.pl.* 26,22

(a se) SFÂRŞI: v. IV
(să) vor sfărşi: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,17
(s-)au sfârşit: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,22
sfărşindu(-să): *gerunziu* 21,15; 43,2; 47,15, 18
să (ne) sfărşim: *conj. prez. 1.pl.* 42,2
(s-)au sfărşit: *ind. pf.c. 3.sg.* 47,18
sfărşind: *gerunziu* 49,32

SFÂRŞIT: s.n.
sfărşitul: *sg. ac.* 47,21

SFETNIC: s.m.
sfetnicilor: *pl. dat.* 41,37

(a) SFINŢI: v. IV
au sfinţit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,3

SICLU: s.m.; var. **SICLĂ:** s.f. (La vechii evrei) „unitate de măsură pentru greutăţi, cu o valoare de aproximativ 6 grame”; „monedă cu greutatea de un siclu”
sicle: *pl. ac.* 23,15, 16
sicli: *pl. ac.* 24,22

SIHEMIT, -Ă: s.m./s.f.
sihemitelor: *pl. gen., în sintagma* ***cetatea sihemitelor*** „cetatea Sihem” 33,18

SIHEMITEAN: s.m. „locuitor al Sihemului, oraş important în Palestina centrală”
sihemitenilor: *pl. gen.* rezum. cap.34
sihemitenii: *pl. nom.* rezum. cap.34

(a se) SILI: v. IV
au silit: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,3

silea: *ind. imp. 3.pl.* 19,9
siliia: *ind. imp. 3.pl.* 19,15
(să) sileaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.29
silindu-: *gerunziu* 33,11
voi sili: *ind. viit.I. 1.sg.* 33,13
silind: *gerunziu* rezum. cap.42
(s-)au silit: *ind. pf.c. 3.pl.*47,22

SIMBRIE: s.f.
simbrie: *sg. ac.* rezum. cap.30; 30,28
simbriia: *sg. nom./ac.* 30,32; 31,7, 8, 41

SIMŢIRE: s.f.
simţirile: *pl. nom.* 8,21

(a se) SIMŢI: v. IV
au simţit: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,33, 35
va simţi: *ind. viit.I. 3.sg.* 27,12
simţind: *gerunziu* 27,27
simţindu(-să): *gerunziu* 30,9

SINGUR, -Ă: adj.
sângur: *m. sg. nom.* 42,38
singur: *m. sg. nom./dat.* 2,18; 7,23; 32,24

SIRIAN: s.m.
sireanilor: *pl. gen.* 22,21
siriianului: *sg. gen.* 25,20
sireanul: *sg. nom.* 28,5

SLAB, -Ă: s.
(ceale mai) slabe: *s.n. pl. ac.* „locuri neîntărite, vulnerabile” 42,9

(a) SLĂBI: v. IV „a pierde puterea, rezistenţa”
slăbind: *gerunziu* 25,8, 17

SLOBOD, -Ă: adj./adv.
slobod: *adv.* 43,32
slobozi: *adj. m. pl. nom.* 44,17
slobod: *adj. m./n. sg. nom.* 47,26; 49,21

SLOBOZENIE: s.f. (Înv.) „libertate de a acţiona conform voinţei şi dorinţei proprii”
slobozenie: *sg. ac.* 42,34

(a) SLOBOZI: v. IV
au slobozit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,21; 8,6, 8, 10, 12; 19,29; 21,14; 24,59; 26,31; 44,3; 45,24
am slobozit: *ind. pf.c. 1.sg.* 20,6; 26,29
sloboziţi: *imperativ 2.pl.* 24,56
slobozindu-: *gerunziu* 28,5; rezum. cap.33
ai fi slobozit: *cond. pf. 2.sg.* 31,42
voi slobozi: *ind. viit.I. 1.sg.* 32,26
să sloboază: *conj. prez. 3.sg.* 43,14
va slobozi: *ind. viit.I. 3.sg.* 44,22

SLOBOZIRE: s.f. „eliberare”
slobozirea: *sg. ac.* rezum. cap.8

SLUGĂ: s.f.
slugă: *sg. nom.* 9,25, 26, 27; 24,65; 41,12
slujilor: *sg. gen./dat.* 9,25; 26,25; 32,16; 41,10; 42,25; 44,16, 21, 23; 50,17
slugi: *pl. nom./ac.* 12,16; 44,9
sluga: *sg. nom./ac.* 18,3, 5; 19,19; rezum. cap.24; 24,2, 5, 9, 17, 52, 54, 59, 66; 26,24; 32,20; 39,17; 43,28; 44,10, 17, 18, 24, 30, 32
slujii: *sg. gen./dat.* 18,7; 19,2; 24,14; 32,10, 18; 33,5, 14; 44,18
slujile: *pl. nom./ac.* 20,17; 26,15, 18, 32; 42,10, 11, 13; 44,7, 19; 46,34
sluji: *pl. nom./ac.* 20,14; 24,35; 30,43; 32,5; 44,16
slugile: *pl. nom./ac.* 44,9, 31; 47,3, 4
slugilor: *pl. gen./dat.* 47,4; 50,2

SLUJBĂ: s.f. „ceremonie religioasă”; „îndeletnicire de o anumită durată pe care o desfăşoară cineva ca angajat”; „îndatorire care revine cuiva care deţine o anumită slujbă”; „muncă prestată în folosul cuiva”; „slujire”
slujba: *sg. ac.* 23,3; 30,26; rezum. cap.40; 40,13; 41,13; 44,33; 47,19
slujbei: *sg. dat.* 27,37

(a se) SLUJI: v. IV „a îndeplini anumite însărcinări, îndatoriri, funcţii etc. în folosul cuiva sau a ceva”; „a (se) folosi de cineva sau de ceva”; (eufem.) „a întreţine relaţii sexuale”
au fost slujit: *ind. m.m.c.pf. perifr.* 3.sg. 14,4
or sluji: *ind. viit.I. 3.pl.* 15,14
oi sluji: *ind. viit.I. 1.sg.* 18,12; 29,18
(vă) slujiţ: *ind. prez. 2.pl.* 19,8
va sluji: *ind. viit:I. 3.sg.* 25,23
să slujască: *conj. prez. 3.pl.* 27,29
vei sluji: *ind. viit.I. 2.sg.* 27,40; 29,15, 27
slujeşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.29
au slujit: *ind. pf.c. 3.sg.* 29,20
am slujit: *ind. pf.c. 1.sg.* 29,25; 30,26, 29; 31,6, 41
slujind: *gerunziu* 29,30
să (să) slujască: *conj. prez. 3.pl.* 34,31
să (te) slujeşti: *conj. prez. 2.sg.* 38,16
slujie: *ind. imp. 3.sg.* 39,4;
slujea: *ind. imp. 3.sg.* 40,4
om sluji: *ind. viit.I. 1.pl.* 47,25

SLUJITOR: s.m.
slujitorii: *pl. nom./ac.* 20,8; 21,25
slujitorilor: *pl. dat.* 40,20
slujitor: *sg. nom.* 49,15

SLUJNICĂ: s.f.
slujnice: *pl. ac.* 12,16; 20,14; 24,35; 30,43; 32,5
slujnică: *sg. ac.* 16,1; 29,24, 29
slujnica: *sg. nom./ac.* 16,2, 3, 5, 6, 8; 21,10, 12; 25,12; 30,3, 9, 18
slujnicii: *sg. gen.* 21,10, 13; 35,26
slujnicile: *pl. nom./ac.* 24,61; 32,22; 33,6
slujnicele: *pl. ac.* rezum. cap.30; 33,2
slujnicelor: *pl. gen.* 31,33; 33,1
slujnicei: *sg. gen.* 35,25

SMERENIE: s.f.
smerenia: *sg. ac.* 29,32

SMOCHIN: s.m.; var. (Înv. şi pop.) **ZMOCHIN**
zmochin: *sg. ac.* 3,7

SNOP: s.m.; var. (Pop.) **ZNOP**
znopi: *pl. ac.* 37,7; 41,47
znopul: *sg. nom.* 37,7
znopii: *pl. nom.* 37,7
znopului: *sg. dat.* 37,7

SOARE: s.m.
soarele: *sg. nom.* 15,12, 17; 19,23; 32,31; 37,9
soarelui: *sg. gen.* 28,11

(a se) SOCOTI: v. IV
(s-)au socotit: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,6
socotind: *gerunziu* 24,45; 25,34
au socotit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 31,15; 37,18
(să) vor socoti: *ind. viit.I. 3.pl.* 48,5

SOCRU: s.m.
socru-său: *sg. dat./ac.* 29,25; 30,25; 31,20; 38,25
socrul: *sg. nom.* 38,13

SODOMITEAN, -Ă: s.m./adj.
sodomiteni: *adj. m. pl. nom.* 13,13

SODOMLEAN: s.m.
sodomleanilor: *pl. gen.* 14,2, 10, 11, 17, 21
sodomlenilor: *pl. gen.* 14,8; rezum. cap.18
sodomleni: *pl. ac.* rezum. cap.19

SOL: s.m.
soli: *pl. ac.* 32,3
solii: *pl. nom.* 32,6

SOLIE: s.f.
solii: *pl. ac.* rezum. cap.32
solie: *sg. ac.* 32,5

SOMN: s.n.
somn: *sg. nom./ac.* 2,21; 15,12; 20,3; 28,12, 16; 31,10; 37,9; 41,21; 45,26
somnul: *sg. nom.* 31,40

SORĂ: s.f.
sora: *sg. nom./ac.* 4,22; 20,12; 25,20; 26,7; 28,9; 34,14, 31; 36,3, 22; 46,17
sor: *sg. nom.* 12,13, 19; 26,9
soru-sa: *sg. nom./gen.* 24,30; 29,13, 31; 34,13, 26
soră: *sg. nom.* rezum. cap.26
soru-mea: *sg. ac.* 30,8
surorii: *sg. dat.* 24,60; 30,1

(a) SOSI: v. IV
au sosit: *ind. pf.c. 3.sg.* 37,23

SOŢ: s.m. (Pop.) „tovarăș"; (Înv. și reg.) „nevastă", „soție"; „fiecare dintre soți"
soţul: *sg. ac.* 12,19
soţ: *sg. nom., în sintagma* ***soţ de căsătorie*** 26,7
soţ: *sg. ac* 30,4

SOŢIE: s.f. „nevastă"; „tovarăș"
soţie: *sg. nom./ac.* 3,12; 33,12; 35,3
soţiile: *pl. ac.* 14,15; 24,59; 50,14
soţii: *pl. nom.* 33,15

SPAIMĂ: s.f.
spaimă: *sg. ac.* 27,33; 41,8

SPATE: s.n.
spatele: *sg. ac.* 24,15
spate: *sg. ac.* 24,45

(a se) SPĂIMÂNTA: v. I; var. **(a se) SPĂMÂNTA**
spăimântatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 27,33
spăimântându(-să): *gerunziu* 28,17
spământându(-să): *gerunziu* 32,7
(nu vă) spăimântaţeţ: *imperativ prohib. 2.pl.* 45,5

SPĂIMÂNTAT, -Ă: adj.
spăimântat: *m. sg. nom.* rezum. cap.32
spăimântaţi: *m. pl. nom.* 43,18; 45,3
spăimântaţ: *m. pl. nom.* rezum. cap.45

(a) SPĂLA: v. I
spălaţ: *imperativ 2.pl.* 18,4
spălaţi: *imperativ 2.pl.* 19,2
au spălat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 43,24, 31
spăla-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 49,11

SPĂLARE: s.f.
spălarea: *sg. ac.* 24,32

(a) SPÂNZURA: v. I
va spânzura: *ind. viit.I. 3.sg.* 40,19
au spânzuratu: *ind. pf.c. 3.sg.* 40,22
(s-)au spânzurat: *ind. pf.c. 3.sg.* 41,13

SPIC: s.n.
spice: *pl. nom./ac.* rezum. cap.41; 41,5, 6, 22, 26, 27

SPIN: s.m.
spini: *pl. nom.* 3,18

(a se) SPORI: v. IV
voi spori *ind. viit.I. 1.sg.* 17,20; 48,4
sporind: *gerunziu* 26,13
sporiţ: *imperativ 2.pl.* 34,12
(s-)au sporit: *ind. pf.c. 3.sg.* 47,27

SPORIRE: s.f.
sporirea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.13; rezum. cap.28

SPORIT, -Ă: adj.
sporit: *adj. m. sg. ac.* 26,29

(a se) SPUNE: v. III
spunându(-să): *gerunziu* rezum. cap.3
au spus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,11; 24,66; 29,12; 37,5; 41,8, 17; 42,29; 43,5
ai spus: *ind. pf.c. 2.sg.* 12,18; 21,26
spune: *imperativ 2.sg.* 24,23; 37,16
spuneţi: *imperativ 2.pl.* 24,49; 40,8
a spune: *inf. prez.* 31,20, 27
spuindu-: *gerunziu* 37,9, 10; 41,12; 43,6
spus-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 40,9
spus-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 41,24
spunea: *ind. imp. 3.pl.* 45,27
spune: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.49

(a) STA: v. I
stând: *gerunziu* 18,2; 23,13; 28,12; 45,1
sta: *ind. imp. 3.sg.* 18,8, 22; 24,30
să stai: *conj. prez. 2.sg.* 19,17
stătusă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 19,27
stau: *ind. prez. 1.sg./III.pl.* 24,13, 43; 47,1
stai: *ind. prez. 2.sg.* 24,31
ar sta: *cond. prez. 3.pl.* 37,7
stând: *gerunziu* 37,7
stă: *ind. prez. 3.sg.* 41,1
a sta: *inf. prez.* 41,17
au stătut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 41,46; 43,15
sta: *inf. prez. fără* ***a*** 50,19

STACTIE: s.f.; var. **STACTI** (Înv. și reg.) „ulei de mirt"
stactim: *s. nead.* 37,25
ştactis: *s. nead.* 43,11

STAUL: s.n.
staule: *pl. ac.* 29,7

STĂPÂN, -Ă: s.m./s.f.
stăpânu-său: *sg. gen./ac.* rezum. cap.39; 39,4
stăpânului: *sg. gen.* 39,2
stăpânul: *sg. nom.* 44,5
stăpân: *sg. ac.* 45,8
stăpână-sa: *sg. nom./ac.* rezum. cap.16; rezum. cap.39; 39,7

(a) STĂPÂNI: v. IV
să stăpânească: *conj. prez. 3.sg./pl.* 1,18, 26; 24,60
stăpâniţ: *imperativ 2.pl.* 34,10
stăpâniţi: *imperativ 2.pl.* 1,28
va stăpâni: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,16
vei stăpâni: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,7
să stăpâneşti: *conj. prez. 2.sg.* 15,7; 28,4
voi stăpâni: *ind. viit.I. 1.sg.* 15,8

stăpâni-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,17
au stăpânit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 36,30, 34, 35, 36, 37, 39
stăpânește: *ind. prez. 3.sg.* 45,26

STĂPÂNIRE: s.f.
stăpânirea: *sg. ac.* 1,16
stăpânirii: *sg. gen.* 36,43
stăpânirii: *sg. gen.* 37,8
stăpânire: *sg. ac.* 49,3

STĂPÂNITOR: s.m.; var. (Înv.) **STĂPÂNITORIU**
stăpânitoriu: *sg. nom.* 14,22

STÂLP: s.m. „stană", „stâncă"; „semn de aducere-aminte"
stălp: *sg. ac.* 19,26
stâlp: *sg. ac.* 28,18, 22; 31,45; 35,14, 20
Stâlpul: *sg. nom., în s. propr.* ***Stâlpul Mormântului*** 35,20

(a) STÂMPĂRA: v. I; vezi **(a) ASTÂMPĂRA**

STÂNG, -Ă: adj./s.
stânga: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***spre/în stânga*** 13,9; 24,49; 48,13
stânga: *s. în loc. prep. (Înv.)* ***de-a stânga*** 14,15; 48,13
stânga: *s.f. sg. ac.* 48,14

STÂRV: s.n.
stărvuri: *pl. ac.* 15,11

STEA: s.f.
stealele: *pl. nom.* 1,16
stelele: *pl. ac.* 15,5; 22,17; 26,4
steale: *pl. nom.* 37,9

STEJAR: s.m.
stejear: *sg. ac.* 35,8
Stejeariul: *sg. nom., în s. propr.* ***Stejeariul Plânsului*** 35,8

STERP, STEARPĂ: adj.
stearpă: *f. sg. nom.* 11,30; 25,21; rezum. cap.29; 29,31; rezum. cap.30
stearpa: *adj. antep. f. sg. ac.* rezum. cap.25
stearpe: *f. pl. nom.* 31,38

(a) STOARCE: v. III
am stors: *ind. pf.c. 1.sg.* 40,11

STORAX: s.n.; (aici în forma) **ȘTORAȚĂ:** s.f. „rășină naturală, plăcut mirositoare, obținută din coaja unor arbori exotici"; în această formă, cuvântul nu este înregistrat în MDA; forma înregistrată cunoaște prima atestare într-un text din 1829 (cf. MDA)
ștoraţă: *sg. ac.* 43,11

(a) STRĂLUCI: v. IV
să strălucească: *conj. prez. 3.pl.* 1,15

STRĂIN, -Ă: adj./s.; var. (Înv. și pop.) **STREIN**
strein: *adj. m. sg. nom.* 23,4
streini: *adj. m. pl. ac.* 35,2, 4
streine: *s. f. pl. ac.* 31,15
streini: *s. m. pl. ac.* 42,7
strein: *s. m. sg. nom.* 45,1

STRĂMOȘ: s.m.
strămoșii: *pl. nom.* rezum. cap.3

STRÂMB, -Ă: adj.
strâmbe: *adj. f. pl. nom.* 42,16

STRÂMTOARE: s.f.
strâmtoarea: *sg. ac.* 42,21

(a se) STRÂNGE: v. III
vei strânge: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,21
strângând(u-): *gerunziu* 33,4
să (să) strângă: *conj. prez. 3.sg.* 41,35

STREAȘINĂ: s.f.; var. **STREȘINĂ**
streșină: *sg. ac.* 14,23
streșinii: *sg. gen.* 19,8

(a se) STRICA: v. I
(s-)au stricat: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,11, 12
au fost stricat: *ind. m.m.c.pf. perifr. 3.sg.* 6,12
să strâci: *conj. prez. 2.sg.* 21,23

(a) STRIGA: v. I
strâgă: *ind. prez. 3.sg.* 4,10
au strâgat: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,11
străgând: *gerunziu* 39,14
strâgând: *gerunziu* 39,18
strâgând: *gerunziu* 41,43
au strigat: *ind. pf.c. 3.sg.* 41,55

STRIGARE: s.f.
strigarea: *sg. ac.* 18,21
strâgarea: *sg. nom.* 19,13
strigare: *sg. ac.* 27,34

STRUGURE: s.m.; var. (Înv. și pop.) **STRUGUR**
struguri: *pl. nom./ac.* 40,10, 11
strugurului: *sg. gen.* 49,11

SUBȚIRE: adj.; var. (Înv. și pop.) **SUPȚIRE**
supțiri: *f./n. pl. nom.* 41,6, 23, 27

SUDOARE: s.f.
sudoarea: *sg. ac.* 3,19

(a) SUFERI: v. IV
ai suferit: *ind. pf.c. 2.sg.* 31,28
oi suferi: *ind. viit.I. 1.sg.* 38,17

(a) SUFLA: v. I
au suflat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,7

SUFLARE: s.f.
suflare: *sg. ac.* 2,7

SUFLET: s.n.
sufletul: *sg. nom./ac.* 1,21; 8,21; 9,5, 10, 12, 15, 16; 12,13; 17,14; 19,17, 19, 20; 26,35; 27,4, 19, 25, 31; 32,30; 34,3; 35,18; 36,6; 37,22; 44,30; 49,6
suflet: *sg. nom./ac.* 1,24, 30; 2,7, 19
sufletelor: *pl. gen.* 9,5
sufletele: *pl. nom./ac.* 12,5; 14,21; 46,15, 22, 25, 26, 27
sufletului: *sg. gen./dat.* 23,8; 42,21
suflete: *pl. nom.* 46,18, 27

(a se) SUI: v. IV
(s-)au suit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 13,1; 17,22; 19,30; 26,23; 41,27; 46,29
suindu(-să): *gerunziu* 28,12; 31,12; 45,25; 50,7
(să) suia: *ind. imp. 3.pl.* 30,39, 41, 42; 38,12
(să) suie: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.35
suie(-te): *imperativ 2.sg.* 35,1
(s-)ar fi suind: *cond. prez.perifr. 3.sg.* 38,13;
a (să) sui: *inf. prez.* 41,43
suindu(-ne): *gerunziu* 44,24
să (să) suie: *conj. prez. 3.sg.* 44,33
(vă) suiţ: *imperativ 2.pl.* 45,9
(te-)ai suit: *ind. pf.c. 2.sg.* 49,4, 9
sui(-mă)-voi: *ind. viit.I. 1.sg.* 50,5
a (vă) sui: *inf. prez.* 50,23

(a) SUPĂRA: v. I
supăra: *ind. imp. 3.sg.* 39,10

(a se) SUPUNE: v. III
au supus: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.1; 47,20; 49,15
supuneţi: *imperativ 2.pl.* 1,28
vor supune: *ind. viit.I. 3.pl.* 15,13
supuindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.16
(te) supune: *ind. prez. 2.sg.* 16,9
am supus: *ind. pf.c. 1.sg.* 27,37
supuindu-: *gerunziu* rezum. cap.29
supuind: *gerunziu* 34,2
(ne) vom supune: *ind. viit.I. 1.pl.* 37,8
supusească: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 41,56
să supuie: *conj. prez. 3.sg.* 43,18

(a) SURPA: v. I
vei surpa: *ind. viit.I. 2.sg.* 27,40

SUS: adv.
sus: 27,39; 49,25

Ş

ŞARPE: s.m.; var. (Reg.) **ŞERPE;** (Înv.) **ŞEARPE**
şarpelui: *sg. gen.* rezum. cap.3
şarpe: *sg. nom./ac.* 3,14; 49,17
şerpele: *sg. nom.* 3,1, 13
şearpele: *sg. nom.* 3,4

ŞATRĂ: s.f.
şetri: *pl. ac.* 4,20

(a) ŞCHIOPA: v. I (Rar.) „a şchiopăta”
şchiopa: *ind. imp. 3.sg.* 32,31

(a) ŞEDEA: v. II
şezind: *gerunziu* 18,1; 21,16; 37,25
au şezut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 21,16; 31,34; 38,14; 43,33; 48,2
şez: *imperativ 2.sg.* 27,19
şedea: *ind. imp. 3.sg.* 38,21
şezut-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 49,24

(a se) ŞTERGE: v. III
voi şterge: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,4; 18,32; 34,30
au şters: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,23
(s-)au şters: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,23
să şt<e>argă: *conj. prez. 3.pl.* 9,15
(să) va şterge: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,14
şterge-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 18,28
oi şterge: *ind. viit.I. 1.sg.* 18,28
om şterge: *ind. viit.I. 1.pl.* 19,13
va şterge: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,14

(a) ŞTI: v. IV
şti: *ind. prez. 3.sg.* 3,5
ştiind: *gerunziu* 3,5, 22; 38,9
ştiu: *ind. prez. 1.sg.* 4,9; 18,19; 20,6; 27,2; 48,19
şti: *inf. prez. fără* ***a*** 15,8; 43,7
să ştii: *conj. prez. 2.sg.* 15,13; 20,7
să ştiu: *conj. prez. 1.sg.* 18,21; 42,34
am ştiut: *ind. pf.c. 1.sg.* 21,26
a şti: *inf. prez.* 24,21
ştii: *ind. prez. 2.sg.* 27,4; 30,26, 29; 47,6
ştiia: *ind. imp. 3.sg.* 27,14; 31,32; 38,16; 39,6
ştiiam: *ind. imp. 1.sg.* 28,16
ştiindu-: *gerunziu* 29,10
ştiţ: *ind. prez. 2.pl.* 31,6; 44,27; 47,3
ştie: *ind. prez. 3.sg.* 39,8
să ştie: *conj. prez. 3.pl.* 41,43
ştia: *ind. imp. 3.pl.* 42,23
ştiţi: *ind. prez. 2.pl.* 44,15

ŞTIUT, -Ă: (Înv. şi reg.) „ştiutor”; „iscusit”, „priceput”
ştiut: *adj. m. sg. nom.* 25,27

ŞTORAŢĂ: s.f.; vezi **STORAX**

T

TABĂRĂ: s.f.
tabără: *sg. nom./ac.* 32,2, 21

TALPĂ: s.f.
talpa: *sg. ac.* 25,25

TARE: adj./adv./s.
tare: *adj.m. sg. nom.* 10,9; 49,14
(foarte) tare: *adv.* 19,9;
(Cel) Tare: *s.m. sg. nom./ac.* 33,20; 46,3
(cel) tare: *s.m. sg. ac.* 49,24

TATĂ: s.m.; var. (Înv. şi pop) **TĂTÂNE**
tată-său: *sg. nom./ac.* 2,24; 11,28; 19,33; 27,14, 22, 36, 41; rezum. cap.28; 28,6, 8; 29,29; rezum. cap.31; 31,18; rezum. cap.34; 35,18; rezum. cap.37; 37,1, 2, 4, 10, 11, 32; rezum. cap.42; 42,29; rezum. cap.43; 44,20, 22; 45,25; 47,7; 48,18; 50,14
tată: *sg. nom./ac.* 4,20, 21; 17,4, 5; 42,32; 44,19, 20; rezum. cap.45; 45,8
tată: *sg. voc.* 27,38; 48,18
tatăl: *sg. nom./ac.* 9,18, 22; 11,29; rezum. cap.12; 19,32, 34, 36, 37, 38; 27,2, 6, 12; 28,2; 31,7; 33,19; 34,4, 6, 11; rezum. cap.35; 35,27; 36,43; 42,13, 32, 36; 43,7, 11, 27, 28; 44,17, 24, 25, 30, 34; rezum. cap.45; 45,3, 9, 18, 19; 46,30; 48,1, 17; 49,2, 28; 50,2, 5, 6
tatâl: *sg. nom.* 10,21; 26,18
tatul: *sg. nom.* 22,21
tată-mieu: *sg. voc.* 27,31
tatăl: *sg. voc., în sintagma* ***tatăl mieu*** 22,7; 27,18, 34
tatălui: *sg. gen./dat.* 27,41; 31,1, 6, 9, 14, 16, 53; 36,9; 41,51; 45,13; 46,1; 48,17
tatăl-său: *sg. nom.* 37,33
tătâne-său: *sg. gen./dat.* 9,23; 19,33, 35; 29,12; 31,53; 36,24; 37,10, 12, 22; 45,23; rezum. cap.47; 47,12; 48,12, 13; rezum. cap.50; 50,1, 22
tătânea-său: *sg. gen./dat.* 9,23; 21,5; 22,7; 26,15, 18; 27,5, 34; 28,7; 29,9, 12; rezum. cap.31; 31,19; 34,13, 19; 37,2, 35; 43,8
tătâni-tău: *sg. gen.* 12,1; 38,11; 46,3; 49,8
tătânea-mieu: *sg. gen.* 20,12; 28,21; 32,9
tătâne-mieu: *sg. gen.* 20,13; 24,7, 38; 31,5, 42; 32,9
tătâne-tău: *sg. gen./dat.* 24,23; 26,3; 27,9; 49,4, 25, 26; 50,17
tătânea-tău: *sg. gen.* 26,24; 28,13; 31,30
tătâni-său: *sg. gen./dat.* 27,31; 35,22; 38,11; 46,29, 31
tătânea-vostru: *sg. gen.* 31,5
tătâne-vostru: *sg. gen.* 31,29
tătâne-meu: *sg.gen.* 44,32
tătâne-seu: *sg. dat.* 47,11
tâtânea-său: *sg. gen.* 9,22

TAUR: s.m.
tauri: *pl. nom.* 32,15

(a) TĂBĂRÎ: v. IV
va tăbărî: *ind. viit.I. 3.sg.* 49,19

(a) TĂCEA: v. II
tăcând: *gerunziu* 24,21

tăcând: *gerunziu* 24,45; rezum. cap.31; 37,11
au tăcut: *ind. pf.c. 3.sg.* 34,5

(a) TĂGĂDUI: v. IV
tăgăduit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,15
tăgăduia: *ind. imp. 3.sg.* 39,10

(a se) TĂIA: v. I
(să) taie: *ind. prez. 3.sg., în loc. v.* ***să taie împrejur*** rezum. cap.21
să (să) taie: *conj. prez. 3.sg., în loc. v.* ***să să taie împrejur*** 34,15
(să) va tăia: *ind. viit.I. 3.sg., în loc. v.* ***să va tăia împrejur*** 17,10, 12
(să) va tăiia: *ind. viit.I. 3.sg., în loc. v.* ***să va tăiia împrejur*** 17,12
veţ tăiia: *ind. viit.I. 2.pl., în loc. v.* ***veţ tăiia împregiur*** 17,11
va fi tăiat: *pasiv ind. viit.I. 3.sg., în loc. v.* ***va fi tăiat împrejur*** 17,14
au tăiat: *ind. pf.c. 3.sg., în loc. v.* ***au tăiat împregiur/împrejur*** 17,23, 24; 21,4
(s-)au tăiat: *ind. pf.c. 3pl., în loc. v.* ***s-au tăiat împrejur*** 17,26, 27
a (vă) tăia: *inf. prez., în loc. v.* ***a vă tăia împrejur*** 34,17
vom tăia: *ind. viit.I. 1.pl., în loc. v.* ***vom tăia împrejur*** 34,22
tăindu(-să): *gerunziu, în loc. v.* ***tăindu-să împrejur*** 34,24
tăind: *gerunziu, în sintagma* ***tăind leamne*** 22,3

TĂIAT, -Ă: adj.
tăiaţ: *adj. m. pl. nom., în loc. adj.* ***tăiaţ împrejur*** rezum. cap.34

TĂIERE: s.f. „separare a unui obiect solid în bucăţi, în fragmente cu ajutorul unui obiect tăios"; (Înv.) „masacru"
tăiarea: *sg. ac.* 14,17
tăierea: *sg. nom., în loc. s.* ***tăierea împrejur*** rezum. cap.17
tăierii: *sg. gen., în loc. s.* ***tăierii împregiur*** rezum. cap.17; 17,25

(a se) TĂINUI: v. IV
(s-)au tăinuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 35,22
om tăinui: *ind. viit.I. 1.pl.* 37,26

TĂLMACI: s.m. (Înv. şi pop.) „traducător", „translator"
tălmaciu: *sg. ac.* 42,23

TĂRCAT, -Ă: adj./s.; var. **TĂRCEAT, -Ă** „colorat diferit"; „(animal) care are blana cu diferite pete de culoare"; aici prima atestare; cf. DLR, unde prima atestare este în Gh. Şincai, *Hronica românilor şi a mai multor neamuri*, tom. II, Iaşi, 1853 – 1854; varianta **TARCEAT** este înregistrată în *Răspunsuri la Chestionarul lingvistic al lui B.P. Hasdeu* (Manuscris legat în 18 volume), vol. 12, punctul 309 (cf. DLR).
tărceate: *adj. f. pl. ac.* 30,32
tărcat: *adj. m. sg. nom.* 30,32
tărcete: *adj. f. pl. nom.* 30,33
tărceaţi: *adj. m. pl. ac.* 30,35
tărcată: *adj. f. sg. nom.* 30,37
tărceaţ: *adj. m. pl. nom.* 31,10
tărcaţ: *adj. m. pl. nom.* 31,12
tărcate: *s.f. pl. ac.* 30,39

TĂRIE: s.f. (Înv.) „firmament", „boltă cerească"; „vitejie"
tăria: *sg. ac.* 49,3
tăriia: *sg. nom./ac.* 1,6, 7, 8, 14, 15, 17
tăriii: *sg. gen.* 1,7
târiia: *sg. ac.* 1, 20

TĂTÂNE: s.m.; vezi **TATĂ**

(a) TÂLCUI: v. IV (Pop.) „a interpreta tâlcul unor vorbe, scrieri, fapte, vise etc."
tâlcui: *inf. prez. fără* ***a*** rezum. cap.41
tâlcuieşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.41
tâlcuieşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.40
să tâlcuiască: *conj. prez. 3.sg.* 40,8
ar tâlcui: *cond. prez. 3.sg.* 41,8

TÂLCUIALĂ: s.f. (Înv.) „tâlcuire"
tâlcuiale: *pl. ac.* 40,5

TÂLCUIRE: s.f. (Pop.) „înterpretarea înţelesului unor vorbe, al unor vise etc."
tălcuirea: *sg. nom.* 40,18
tâlcuirea: *sg. nom.* 40,8, 12

TÂLCUITOR: s.m.; var. (Înv.) **TÂLCUITORIU** (Pop.) „persoană care interpretează, comentează sau explică tâlcul unor fapte, vorbe, scrieri, vise etc."
tâlcuitoriul: *sg. ac.* 40,23

TÂMPINARE: s.f. (Înv.) „ieşire înaintea cuiva", „întâmpinare"
tâmpinare: *sg. ac.* 24,17

TÂNĂR, Ă: adj./s.
tânărul: *s.m. sg. nom./ac.* 34,19; 39,10
(celui mai) tânăr: *s.m. sg. gen.* 44,2
tinerii: *s.m. pl. nom.* 14,24
tineri: *s. m. pl. ac.* 22,3; 33,13
(foarte) tinăr: *adj. m. sg. ac.* 18,7
tinăr: *adj. m. sg. nom.* 21,20

(a se) TÂNGUI: v. IV
tânguindu-: *gerunziu* 37,34
tânguindu(-mă): *gerunziu* 37,35

(a se) TÂRÂI: v. IV; var. (Înv. şi pop.) **(a se) TÂRĂI** (Pop.) „a se târî"
(să) târâieşte: *ind. prez. 3.sg.* 8,17
(să) târăieşte: *ind. prez. 3.sg.* 1,20; 8,19
(să) târâiesc: *ind. prez. 3.pl.* 1,24
(să) târâiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 1,25; 6,20; 7,23
(să) târâia: *ind. imp. 3.sg.* 1,26
(te) vei târî: *ind. viit.I. 2.sg.* 3,14
(să) târieşte: *ind. prez. 3.sg.* 6,7
(să) târiieşte: *ind. prez. 3.sg.* 7,21

TÂRSÂNĂ: s.f. (Înv.) „ţesătură aspră din păr de capră, purtată de asceţi sau de călugări direct pe piele"; „ţesătură groasă (ca pânza de sac)"
târsână: *sg. ac.* 37,34

TÂRZIU, -IE: adj./s.
(mai) târzie: *adj. f. sg. nom.* 30,42
(ceale) târzie: *s.f. pl. nom.* 30,42

(a se) TEME: v. III
(m-)am temut: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,10; 26,9; 31,31
(nu te) teme: *imperativ prohib. 2.sg.* 15,1
(s-)au temut: *ind. pf.c. 3.pl.* 19,30; 20,8
(nu te) teame: *imperativ prohib. 2.sg.* 21,17; 26,24; 35,17; 46,3
(te) temi: *ind. prez. 2.sg.* 22,12
(să) temea: *ind. imp. 3.sg.* 26,7; 38,11
(mă) tem: *ind. prez. 1.sg.* 27,12; 32,11; 42,18
temutu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 32,7
(nu vă) teameţi: *imperativ prohib. 2.pl.* 43,23
temându(-să): *gerunziu* rezum. cap.50; 50,15
(nu vă) teamereţi: *imperativ prohib. 2.pl.* 50,19
(nu vă) teamereţ: *imperativ prohib. 2.pl.* 50,21

TEMNICER: s.m.
temnicearului: *sg. gen.* rezum. cap.39
temniceriului: *sg. gen.* 39,21
temniceriul: *sg. nom.* 40,4

TEMNIŢĂ: s.f.
temniţă: *sg. ac.* rezum. cap.39; 39,20; rezum. cap.40; 41,14; rezum. cap.42; 42,18, 19; rezum. cap.43
temniţa: *sg. ac.* 40,3, 14; 41,10

TEREBINT: s.m.; var. (Înv.) **TEREVINT** „arbore răşinos, cu tulpina înaltă şi frunze mari, răspândit pe coastele Mediteranei, din a cărui scoarţă se extrag terebentina şi unele substanţe tanante"
terevinthul: *sg. ac.* 35,4
terevithi: *sg. ac.* 43,11

THĂNISTRĂ: s.f. „văl", „haină scumpă"; cuvântul nu este înregistrat în DLR; este încercarea traducătorului de a adapta lat. *theristrum, -ī.*
thănistra: *sg. ac.* 38,14

TICĂLOȘIE: s.f. (Înv.) „nefericire", „nenorocire"
ticăloșiia: *sg. ac.* 43,6

TIMPAN: s.n. „instrument muzical de percuție, alcătuit dintr-o emisferă de alamă acoperită cu o membrană de piele tăbăcită; aici prima atestarea cuvântului; MDA propune prima atestare la Amfilohie Hotiniul, *Gramatica fizicii*, ms. de la sf. sec. al. XVIII-lea.
timpane: *pl. ac.* 31,27

TINĂ: s.f. (Trans.; Mold.) „noroi"
tina: *sg. nom.* 11,3;

TINEREL, -EA: s.m./f.
tinerel: *s.m. sg. ac.* 4,23

TINEREȚE: s.f.
tinereațele: *pl. ac.* 8,21

TIVITURĂ: s.f.
tivitura: *sg. ac.* 39,12

TOCMAI: adv.; var. (Reg.) **TOGMA**
togma: 38,27

TOCMEALĂ: s.f.; var. (Pop.) **TOGMEALĂ**
togmală: *sg. ac.* rezum. cap.29
togmeală: *sg. ac.* 47,26

(a se) TOCMI: v. IV; var. (Reg.) **(a se) TOGMI**
(să) togmește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.30
am togmit: *ind. pf.c. 1.sg.* 30,16

TOCMIRE: s.f.; var. (Înv.) **TOGMIRE**
togmirii: *sg. gen.* 30,33

TOIAG: s.n.
toiagul: *sg. nom./ac.* 32,10; 38,18, 25; 49,10

TOLBĂ: s.f.; var. (Înv.) **TULBĂ** „geantă care se poartă la șold și în care se poartă diferite obiecte: săgeți, merinde vânat etc."; „sicriu" (după lat. *loculus, -ī* „cutie", casetă")
tulba: *sg. ac.* 27,3
tulbă: *sg. ac.* 50,25

(a) TRAGE: v. III „a retrage"; (Pop.) „a cântări", „a atârna"
trăgând: *gerunziu* 24,22; 38,29

TRAI: s.n.
traiului: *sg. dat.* 42,7

TRAISTĂ: s.f.
traiste: *pl. nom.* 40,18;

(a) TRĂI: v. IV
au trăit: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,3, 5, 6, 7, 9, 10, 12, 13, 15, 16, 18, 19, 21, 22, 25, 26, 28, 30; 9,28; 11,11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26; 23,1; 47,28; 50,22
să trăiască: *conj. prez. 3.sg./pl.* 6,19; 12,13
trăi: *inf. prez. fără* ***a*** 6,20; 42,2; 43,8
va trăi: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,20
ar trăi: *cond. prez. 3.sg.* 17,18
vei trăi: *ind. viit.I. 2.sg.* 20,7; 27,40
trăind: *gerunziu* 25,6; 47,19
a trăi: *inf. prez.* 27,46
trăiaște: *ind. prez. 3.sg.* 42,13; 43,7, 27, 28; 45,3, 26, 28
veț trăi: *ind prez. 2.pl.* 42,18
(de) trăit: *supin* 45,7

TRĂITOR, -TOARE: adj.
trăitoriu: *m. sg. nom.* rezum. cap.21

TREAPTĂ: s.f.
treapta: *sg. ac.* 40,13

(a) TREBUI: v. IV
trăbuie: *ind. prez. impers.* 18,18
trăbuia: *ind. imp. impers.* 20,9; 34,31

(a) TRECE: v. III
au trecut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* rezum. cap.7; 8,6; 12,6; 32,22, 31; 33,18; 50,3
trecusă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 40,4
trecuse: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 7,10
trecând: *gerunziu* 12,8, 9; 15,17; 26,8; rezum. cap.28; 29,28; 31,21; 32,23; 36,38; 37,28; 38,12; 41,53
oi trece: *ind. viit.I. 1.sg.* 15,2; 31,52
(nu) trece: *imperativ prohib. 2.sg.* 18,3
veț trece: *ind. viit.I. 2.pl.* 18,5
treci: *imperativ 2.sg.* 28,2
vei trece: *ind. viit.I. 2.sg.* 31,52
am trecut: *ind. pf.c. 1.sg.* 32,10
a treace: *inf. prez.* 48,17

TRECUT, -Ă: adj. „de mai înainte"
trecută: *adj. f. sg. nom.* 41,30

(a) TREPĂDA: v. I; var. (Înv. și reg.) **(a) TREPEDA** (Despre persoane) „a umbla făr astâmpăr de colo până colo"
au trepedat: *ind. pf.c. 3.pl.* 49,22

TRETIN, Ă: adj. „de trei ani"
tretină: *f. sg. ac.* 15,9

TRIMIS, -Ă: adj.
trimis: *m. sg. nom.* 37,14
trimiiși: *m. pl. nom.* rezum. cap.42

(a se) TRIMITE: v. III
au triimis: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,13; 39,20; 40,3; 41,8; 45,5, 7
au trimis: *ind. pf.c. 3.sg.* 20,2; 28,6; 32,3, 16; 38,20, 25; 46,28
trimițându(-să): *gerunziu* rezum. cap.24
va trimite: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,7, 40
trimițind: *gerunziu* 27,42; 37,32
oi trimite: *ind. viit.I. 1.sg.* 27,45; 38,17
trimis-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,4
trimite: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.32; rezum. cap.45
trimețu: *ind. prez. 1.sg.* 32,5
au tremis: *ind. pf.c. 3.sg.* 32,18
voi triimite: *ind. viit.I. 1.sg.* 37,13
vei trimite: *ind. viit.I. 2.sg.* 38,17
am trimis: *ind. pf.c. 1.sg.* 38,23
(să) triimite: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.39
(m-)am trimis: *ind. pf.c. 1.sg.* 40,15
(să) triimit: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.42
trimiteț: *imperativ. 2.pl.* 42,16
a triimite: *inf. prez.* 43,4
(m-)am triimis: *ind. pf.c. 1.sg.* 45,8
trimițând: *gerunziu* 45,23
trimisease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 45,27; 46,5

TRIST, -Ă: adj.
tristă: *f. sg. nom.* 34,3
triști: *m. pl. ac.* 40,6
(mai) tristă: *f. sg. nom.* 40,7

TRUFIE: s.f.
trufiia: *sg. nom.* rezum. cap.11

TRUP: s.n.
trup: *sg. nom./ac.* 2,23, 24; 6,3; 9,15
trupul: *sg. nom./ac.* 2,23; 6,12, 17; 7,15, 16, 21; 8,17; 9,11, 15, 17; 17,13, 24; 29,14; 37,27; rezum. cap.50
trupul: *sg. gen* ***(a + tot)*** 6,13, 19; 9,16
trupului: *sg. gen.* 17,23
trupuri: *pl. ac.* 47,18
trupurilor: *pl. gen.* 50,3

TUFĂ: s.f.
tufe: *pl. ac.* 21,34; 22,13

TULBURAT, -Ă: adj. var. (Înv.) **TURBURAT**
turburaţ: *adj. m. pl. nom.* 42,28

(a) TUNDE: v. III
au tuns: *ind. pf.c. 3.pl.* 41,14

TUNDERE: s.f.
tunderea: *sg. ac.* 31,19; 38,13

TUNZĂTOR: s.m.
tunzătorii: *pl. ac.* 38,12

TURMĂ: s.f.
turmii: *sg. gen.* 4,4; 31,38
turme: *pl. nom./ac.* 13,5; 29,2; 30,43; 32,7, 10; 33,8; 38,17; 50,8
turmelor: *pl. gen./dat.* 13,7; 36,7; 37,12; 47,4
turmă: *sg. ac.* 21,28; 27,9; 32,8, 16
turmele: *pl. nom./ac.* 29,3, 7, 8; 30,32, 36, 38, 40; 31,4, 8, 18, 41, 43; 32,7, 19; 33,13; 37,16; 46,32; 47,1
turma: *sg. ac.* 29,6, 9, 11; 30,35, 40; 37,2
turmei: *sg. gen., în s. propr.* ***Turnul Turmei*** 35,21
turmei: *sg. gen.* 38,12

TURN: s.n.
turnului: *sg. gen.* rezum. cap.11
turn: *sg. ac.* 11,4
turnul: *sg. ac.* 11,5
Turnul: *sg. ac., în s. propr.* ***Turnul Turmei*** 35,21

(a se) TURNA: v. I
(să) turna: *ind. imp. 3.sg.* 30,38
turnând: *gerunziu* 42,35

TURTUREA: s.f.; var. (Reg.) **TURTURE:** s.m.
turture: *m. sg. ac.* 15,9

Ţ

ŢAP: s.m.
ţapii: *pl. nom./ac.* 30,35, 39
ţapi: *pl. nom.* 32,14

ŢARĂ: s.f.
ţara: *sg. ac.* rezum. cap.12
ţară: *sg. ac.* 36,6
ţările: *pl. ac.* 10,5
ţări: *pl. ac.* 10,20, 31
ţările: *pl. gen* ***(a + toate)*** 11,9
ţărâi: *sg. gen.* 42,30
ţările: *pl. ac.* 45,5

ŢARINĂ: s.f.
ţarina: *sg. nom./ac.* rezum. cap.23; 23,11, 17, 20; 25,9
ţarinii: *sg. gen.* 23,9, 19; 27,27
ţarină: *sg. ac.* 23,13

ŢEREMONIE: s.f.; vezi **CEREMONIE**

ŢĂRÂNĂ: s.f.
ţărâna: *sg. ac.* 2,7
ţărână: *sg. nom./ac.* 3,19

ŢĂRM: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **ŢĂRMURE**
ţărmurile: *pl. ac.* 22,17; 41,3; 49,13

ŢEAPĂN: adv. (aici) „aspru", „dur"
ţapân: *adv.* 42,30

ŢIITOARE: s.f. „concubină"
ţiitoarea: *sg. nom.* 22,24; 35,22; 36,12
ţiitoarelor: *pl. gen.* 25,6

(a se) ŢINE: v. IV; var. **(a se) ŢINEA**
ţâne: *imperativ 2.sg.* 21,18
să (să) ţie: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.6; 41,35
să ţie: *conj. prez. 3.sg.* 7,3
au ţinut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,24; 26,5; 47,17
vor ţinea: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,12
oi ţine: *ind. viit.I. 1.sg.* 13,9
să ţinem: *conj. prez. 1.pl.* 19,32, 34
ţinea: *ind. imp. 3.sg.* 25,25; 39,16
ai ţinut: *ind. pf.c. 2.sg.* 27,36
ţineţ: *imperativ 2.pl.* 37,22
ţii: *ind. prez. 2.sg.* 38,18
ţineam: *ind. imp. 1.sg.* 39,15, 18; 40,11
(să) ţinea: *ind. imp. 3.pl.* 39,22; 40,4
(să) ţine: *ind. prez. 3.sg.* 42,34, 36
ţine: *ind. prez. 3.sg.* 43,14
ţiind: *gerunziu* 43,26
ţinea: *inf. prez. fără* ***a*** 44,1
să (vă) ţineţi: *conj. prez. 2.pl.* 45,7

ŢINUT: s.n.
ţinutul: *sg. ac.* 13,10, 11; 14,7; 19,25; 32,3; 35,22; 36,35
ţinutului: *sg. gen.* 19,28, 29; 34,1, 2; 42,12
ţinuturile: *pl. nom./ac.* 26,3, 4; 41,34, 46, 57

ŢIPĂT: s.n.
ţipăt: *sg. ac.* 27, 38

U

(a se) UCIDE: v. III
ucide: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4
va ucide: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,14, 15; 27,42
să ucigă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 4,15; 26,7
am ucis: *ind. pf.c. 1.sg.* 4,23
au ucis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,25; 34,26; rezum. cap.37; 49,6
să ucig: *conj. prez. 1.sg.* 6,17
(să) va ucide: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,11
vor ucide: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,12; 20,11
să ucizi: *conj. prez. 2.sg.* 18,25
voi ucide: *ind. viit.I. 1.sg.* 18,31
vei ucide: *ind. viit.I. 2.sg.* 20,4
oi ucide: *ind. viit.I. 1.sg.* 27,41
ucigă(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 31,32
(să) ucig: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.34
ucigând: *gerunziu* 34,25
a ucide: *inf. prez.* rezum. cap.37; 37,18
să ucidem: *conj. prez. 1.pl.* 37,20
vom ucide: *ind. viit.I. 1.pl.* 37,26
ucisesă: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 37,31
(s-)au ucis: *ind. pf.c. 3.sg.* 38,7
ucide: *imperativ 2.sg.* 42,37; 43,16

UCIS, -Ă: s.m./f.
ucişi: *s.m. pl. ac.* 34,27

(a se) UITA: v. I
(s-)au uitat: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,5; 8,13; 19,28; 31,42; 40,23
să (te) uiţ: *conj. prez. 2.sg.* 19,17
uitându(-să): *gerunziu* 19,26; 26,8; 30,39
(să) uita: *ind. imp. 3.sg.* 24,21
(să) uită: *ind. prez. 3.sg.* 25,18
(să) va uita: *ind. viit.I. 3.sg.* 27,45; 41,30
(s-)ar fi uitat: *cond. pf. 3.sg.* 28,8
a (mă) uita: *inf. prez.* 41,51
să (te) uiţ: *conj. prez. 2.sg.* 50,17

UITARE: s.f. „privire"; „înfăţişare"
uitare: *sg. ac.* 30,38
uitarea: *sg. ac.* 30,41

ULIŢĂ: s.f.
uliţele: *pl. ac.* 10,11
uliţă: *sg. ac.* 19,2

UMĂR: s.m./n.
umerile: *pl. ac.* 9,23
umerele: *pl. ac.* 21,14
umăr: *sg. ac.* 24,46
umărul: *sg. ac.* 49,15

(a) UMBLA: v. I; var. (În v. şi reg.) **(a) ÎMBLA**
umblând: *gerunziu* 3,8
au umblat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,22, 24; 6,9; 48,15
umblă: *imperativ 2.sg.* 17, 1
umblu: *ind. prez. 1.sg.* 24,40, 42; 28,20
a umbla: *inf. prez.* 33,13
îmblând: *gerunziu* 12,9

UMBRAR: s.n. (Înv.) „locuinţă", (aici) „cort"
umbrariului: *sg. gen.* 18,1, 2
umbrariu: *sg. ac.* 18,6, 9

UMBRĂ: s.f.
umbra: *sg. ac.* 19,8

(a se) UMFLA: v. I; var. (În v. şi reg.) **(a se) ÎMFLA**
înflându(-să): *gerunziu* 31,36

(a se) UMPLE: v. III; var. (Înv. şi pop.) **(a se) ÎMPLE**
umpleţi: *imperativ 2.pl.* 1,22, 28
au umplut: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,21
(s-)au umplut: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,11
umplutu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,13
umpleţ: *imperativ 2.pl.* 9,1, 7
să (să) umple: *conj. prez. 3.sg.* 27,29
să umple: *conj. prez. 3.pl.* 42,25
au împlut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,18; 21,19
împluse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 24,16
împlându-: *gerunziu* 26,15

UNCHI: s.m.
unchiului: *sg. gen.* 28,2
unchiu-său: *sg. gen.* 29,10

UNEALTĂ: s.f. (Înv.; la pl.) „bunuri"
unealtele: *pl. ac.* 31,37

(a se) UNGE: v. III
vei unge: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,14
ai uns: *ind. pf.c. 2.sg.* 31,13
ungând: *gerunziu* 35,14
a (să) unge: *inf. prez.* rezum. cap.50
să ungă: *conj. prez. 3.pl.* 50,2

UNS, -Ă: adj.
unse: *m. pl. gen.* 50,3
uns: *m. sg. nom.* 50,25

UNT: s.n.
unt: *sg. ac.* 18,8

UNTDELEMN: s.n.
untdelemn: *sg. ac.* 28,18; 35,14

URÂCIUNE: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **URĂCIUNE** (Înv. şi reg.) „ură"
urăciune: *sg. ac.* 37,5
urăciunei: *sg. dat.* 37,8

URÂT, -Ă: adj. „odios", „groaznic"; „nesuferit"
urât: *adj. n. sg. nom.* 34,7, 30
urâte: *f. pl. nom.* 41,3, 19
urâţ: *adj. m. pl. nom.* 46,34

URBIRE: s.f.; vezi **ORBIRE**

URDUROS, -OASĂ: adj.
urduroşi: *f. pl. ac.* 29,17

URECHE: s.f.
ureachile: *pl. ac.* 20,8
urechile: *pl. ac.* 35,4; 44,18; 50,4

URGIE: s.f.
urgiia: *sg. nom.* 27,44

(a) URGISI: v. IV „a desconsidera", „a umili"; „a oropsi"
urgisind: *gerunziu* rezum. cap.16
a fi urgisită: *pasiv inf. prez.* 29,33

URIAŞ: s.m.
urieş: *pl. nom.* 6,4

(a) URÎ: v. IV
aţ urât: *ind. pf.c. 2.pl.* 26,27
urâsă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 27,41
ureaşte: *ind. prez. 3.sg.* 29,31
au urât: *ind. pf.c. 3.pl.* 37,4

(a) URMA: v. I
urmând: *gerunziu* 18,14; 43,7
au urmat: *ind. pf.c. 3.sg.* 24,61; 36,38
urmează: *ind. prez. 3.sg.* 32,20; rezum. cap.41; 44,8
oi urma: *ind. viit.I. 1.sg.* 33,14
urmând: *gerunziu* 34,22
urma: *ind. imp. 3.pl.* 41,19
or urma: *ind. viit.I. 3.pl.* 41,30
vor urma: *ind. viit.I. 3.pl.* 41,35

URMĂ: s.f.
urmă: *sg. ac., în loc. adv.* ***(mai) pre urmă/despre urmă/de pre urmă*** 30,42; 33,2, 7; rezum. cap.42; 47,2; 49,1
urmă: *sg. ac., în loc. adv.* ***pe urmă*** 41,9
urmele: *pl. ac.* 33,14

URMĂTOR, -TOARE: adj./s. „care urmează după cineva sau ceva"; (Înv.) „urmaş, succesor)
următorii: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.17
următoriu: *adj. m. sg. ac.* 17,21

(a se) URZI: v. IV „a (se) spune", „a (se) povesti"; (Înv.) „a (se) întemeia"
(să) urzeaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.5
(să) urzeşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.11

(a se) USCA: v. I „a (se) zvânta", „ a (se) zbici"
(s-)au uscat: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,13, 14

USCAT: s.n.
uscatul: *s. n. sg. nom./ac.* 1,9, 10

USCĂCIUNE: s.f. „slăbiciune (a corpului)”
uscăciune: *sg. ac.* 41,21

USEBIRE: s.f.; vezi **OSEBIRE**

(a se) USPĂTA: v. I; vezi **(a se) OSPĂTA**

USPĂŢ: s.n.; vezi **OSPĂŢ**

UŞĂ: s.f.
uşe: *sg. ac.* 4,7; 6,16
uşa: *sg. ac.* 18,1, 2, 10; 19,6, 9, 10, 11; 43,19

V

VACĂ: s.f.
vacă: *sg. ac.* 15,9
vaci: *pl. nom./ac.* 32,15; 33,13; rezum. cap.41; 41,2, 18, 19, 26, 27

VAD: s.n.
vadul: *sg. ac.* 32,22; 49,13

VADRĂ: s.f.; var. (Reg.) **VEADRĂ**
vadră: *sg. ac.* 24,15
vadra: *sg. ac.* 24,16, 17, 18, 20, 43, 45, 46
veadra: *sg. ac.* 24,14

VALE: s.f.
Valea: *sg. nom./ac., în s. propr.* ***Valea Sălvatecă/Valea Luminoasă/Valea Împăratului*** 12,6; 14,3, 8, 10, 17
vale: *sg. ac.* 13,18
valea: *sg. ac.* 14,13, 17; 18,1; 37,14

VAR: s.n.
var: *sg. ac.* 11,3

VARĂ: s.f.
vara: *sg. nom.* 8,22

VAS: s.n. „recipient”; „bagaj”; „navă”
vasăle: *pl. ac.* 24,53; 43,11
vasele: *pl. nom.* 49,5

VĂDUVĂ: s.f.
văduvă: *sg. nom.* 38,11

VĂDUVIRE: s.f.
văduvirii: *sg. gen.* 38,14, 19

VĂR, VARĂ: s.m./s.f.
vară: *sg. nom., în sintagm.* ***vară primare*** 29,10

(a se) VĂRSA: v. I
(s-)au vărsat: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,6, 10, 18
va vărsa: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,6
vărsând: *gerunziu* 24,20; 35,14
(nici) vărsaţ: *imperativ prohib. 2.pl.* 37,22
au vărsat: *ind. pf.c. 3.sg.* 38,9
vărsatu(-te)-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 49,4
să vearse: *conj. prez. 3.sg.* 43,18

(a) VĂTĂMA: v. I „a leza”; „a jigni”
ar vătăma: *cond. prez. 3.sg.* 26,29

VĂZDUH: s.n.
văzduh: *sg. ac.* 3,8

VĂZUT, -Ă: adj.
văzutele: *adj. antep. n. pl. ac.* rezum. cap.37

(a) VÂNA: v. I
vânând: *gerunziu* 27,3

VÂNAT: s.n.
vănatul: *sg. ac.* 27,7, 33
vânatul: *sg. ac.* 25,28; 27,19, 25, 31
vânat: *sg. ac.* 27,31

VÂNĂ: s.f. (Pop.) „tendon (în special la picioare)”
văna: *sg. ac.* 32,32
vâna: *sg. ac.* rezum. cap.32; 32,25, 32

VÂNĂTARE: s.f. (Înv. şi reg.) „vânătaie”
vânătarea: *sg. ac.* 4,23

VÂNĂTOR: s.m.
vănătoriu: *sg. nom.* 10,9
vânătoriu: *sg. nom.* 10,9; 25,27

VÂNT: s.n.
vânt: *sg. ac.* 41,27

VÂRF: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **VÂRV**
vărfurile: *pl. nom./ac.* rezum. cap.7; 8,5
vărful: *sg. nom./ac.* 28,12; 44,1
vârful: *sg. ac.* 6,16
vârv: *sg. nom.* 11,4

VÂRSTĂ: s.f.
vărsta: *sg. ac.* 21,5
vârstă: *sg. ac.* 25,8
vârsta: *sg. ac.* 43,33

VÂRTOS: adj./adv. „aspru”; „mai degrabă”, „mai cu seamă”
(mai) vărtos: *adv.* 23,11
vărtos: *adv.* rezum. cap.42
vărtoasă: *adj. f. sg. nom.* 49,7
(mai) vârtos: *adv.* 19,9

VEAC: s.m.
veac: *sg. ac., în loc. adv.* ***în veac*** „pururea”, „întotdeauna” 6,3
veac: *sg. ac., în loc. adj.* ***din veac*** „din vremuri de demult” 6,4
veaci: *pl. ac., în loc. adv.* ***până în veaci*** „pentru totdeauna” 13,15
veci: *pl. ac., în loc. adv.* ***în veci*** „pururea” 17,7

VECHI, VECHE: adj.
vechi: *m. pl. nom.* 18,11
vechiu: *m./n. sg. nom./ac.* 18,12; 37,20, 24
vechie: *f. sg. nom.* 18,13
(cea mai) veache: *f. sg. ac.* 24,2

VECIE: s.f.
vecie: *sg. ac., în loc. adv.* ***în vecie*** „veşnic” 3,22

VECIN: s.m. „semen”, „aproape(le)”
vecinul: *sg. ac.*11,3
vecinului: *sg. gen.* 11,7

(a se) VEDEA: v. II
să vază: *conj. prez. 3.sg.* 2,19; 8,8; 11,5; 34,1
au văzut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,4, 10, 12, 18, 21, 25, 31; 3,6; 8,13; 9,23; 12,14; 13,10; 16,13; 19,28; 22,4, 13; 24,63; 26,8; 28,12; 29,2, 24; 31,24; rezum. cap.32; 33,5; 37,9, 25; 38,2; 43,29; 49,15; 50,22
văzind: *gerunziu* 6,5; 9,22; 21,9, 19; 40,16; 45,27
văzând: *gerunziu* 6,12; 16,5; 23,18; 29,31; 32,25; 37,4; 38,15; 42,21, 27; 47,29; 48,8, 17; 50,1, 11
am văzut: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 7,1; 16,13; 31,10, 12; 33,10; 37,6; 46,30
văzându(-să): *gerunziu* 16,4; 30,1;
ai văzut: *ind. pf.c. 2.sg.* 16,13; 20,10; 37,10; 41,32
văzându-: *gerunziu* 18,2; 37,18; 43,16

văzindu-: *gerunziu* 19,1; 29,10; 32,2; 40,6; 46,29
(s-)au văzut: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,14
văzut-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 33,1
aş fi văzut: *cond. pf. 1.sg.* 33,10
văzut-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 37,9
a fi văzut: *inf. pf.* 38,22
au văzut: *ind. pf.c. 3.sg., în loc. v.* (Înv.). ***visu au văzut*** 37,9
au văzut: *ind. pf.c. 3.sg./pl., în loc. v.* (Înv.) ***au văzut vis/au văzut visu*** „au visat" 40,5; 41,5
aţ văzut: *ind. pf.c. 2.pl.* 40,8; 45,13
am văzut: *ind. pf.c. 1.pl., în loc. v.* (Înv.) ***vis am văzut*** 40,8
văzut-au: *ind. pf.c. 3.sg., în loc. v.* (Înv.) ***văzut-au vis*** 41,1
am văzut: *ind. pf.c. 1.pl., în loc. v.* (Înv.) ***am văzut vis/am văzut visu*** 40,16; 41,11, 22
văzusă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 41,17; 42,9
văd: *ind. prez. 3.pl.* 45,12
vâzând: *gerunziu* 6,2
vâzind: *gerunziu* 24,30, 64; 28,6; 39,13
vâzindu-: *gerunziu* 34,2
voi vede: *ind. viit.I. 1.sg.* 9,16
vor vedea: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,12
vezi: *imperativ 2.sg.* 13,14; 31,12; 37,14, 32
vezi: *ind. prez. 2.sg.* 13,15; 31,43
vede: *ind. prez. 3.sg., în s.propr.* ***Puţul-Celui-ce-Vieţuieşte-şi-mă-Veade*** 16,14
voi vedea: *ind. viit.I. 1.sg.* 18,21; 21,16; 45,28
veade: *ind. prez. 3.sg., în s. propr.* ***Domnul Veade*** 22,14
va vedea: *ind. viit.I. 3.sg., în s. propr.* ***Domnul-va-Vedea*** 22,14
vede: *ind. prez. 3.sg., în s. propr.* ***A-Celui-ce-Este-şi-Vede*** 24,62; 25,11
vedea: *inf. prez. fără* ***a*** 27,1; 48,10
veade: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.28
(să) vedea: *ind. imp. 3.sg.* 29,20; 30,37
oi vedea: *ind. viit.I. 1.sg.* 32,20; 33,14
(să) vede: *ind. prez. 3.sg.* 38,24
să vedeţ: *conj. prez. 2.pl.* 42,9
a vedea: *inf. prez.* 42,12; 44,26
veţ vedea: *ind. viit.I. 2.pl.* 43,3; 44,23
veţi vedea: *ind. viit.I. 2.pl.* 43,5
va vedea: *ind. viit.I. 3.sg.* 44,31
vedeţi: *ind. prez. 2.pl.* 47,23
vedeţ: *ind. prez. 2.pl.* 50,20

VEDENIE: s.f.
vedeniei: *sg. gen.* 22,2
vidienie: *sg. ac.* 15,1

VEDERE: s.f.; var. (Înv.) **VEDEARE** „privire"; „imagine"; văz"
vederea: *sg. nom./ac.* 25,18; 30,37
vedere: *sg. ac.* 2,9; 3,6
vedeare: *sg. ac.* 29,17; 39,6; 49,22
vedearea: *sg. ac.* 48,11

(a se) VENI: v. IV
au venit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,13; 8,11; 11,31; 12,5; 13,18; 14,5, 7, 24; 18,21; 19,1; 20,3; 22,9; 22,20; 23,2; 24,30; 26,32; 27,30; 28,5; 29,1, 13; 33,17; 35,6, 16; 37,14; 41,47; 42,10, 21, 29; 45,25; 46,1, 6; 46,31; 47,1, 5, 15, 18; 50,10, 18
veniţ: *imperativ 2.pl.* 11,7; 37,20; 45,18;
venisă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 13,3; 24,32
oi veni: *ind. viit.I. 1.sg.* 18,10; 33,14
a veni: *inf. prez.* 24,5, 8, 39; 30,30; 41,50, 54; 45,19; 48,5
vei veni: *ind. viit.I. 2.sg.* 24,41
am venit: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 24,42; 42,11; 47,4
venind: *gerunziu* 24,45, 58, 63; 25,29; 26,26; 28,11; 30,38; 31,10, 52; 32,11; 33,1; 43,21; 48,7
venise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 25,24; 33,16
aţ venit: *ind. pf.c. 2.pl.* 26,27; 42,7, 9, 12
ai venit: *ind. pf.c. 2.sg.* 27,33
va veni: *ind. viit. I.sg.* 27,40; 30,33; 32,8; 42,15; 44,23; 49,10, 26
venit-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 33,7; 35,27
ar veni: *cond. prez. 3.pl.* 34,5
vor veni: *ind. viit.I. 3.pl.* 41,29
veniia: *ind. imp. 3.pl.* 41,57
am fi venit: *cond. pf. 1.pl.* 43,10
(s-)au venit: *ind. pf.c. 3.sg.* 43,34
vino: *imperativ 2.sg.* 12,1; 19,32; 31,44; 37,13
vii: *ind. prez. 2.sg.* 16,8
vine: *ind. prez. 3.sg.* 24,65; 29,6; 32,18; 37,19; 48,2
să vie: *conj. prez. 3.sg.* 26,17; 49,6
vinea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 29,9; 34,7
vinind: *gerunziu* 37,25; 46,29

VENIRE: s.f.
venirea: *sg. ac.* rezum. cap.47

VERDE: adj.
verde: *f. sg. ac.* 1,11, 12
verzi: *f./n. pl. nom./ac.* 8,11; 9,3; 30,37; 41,3

VERDEAŢĂ: s.f.
verdeaţa: *sg. ac.* 2,4
verdeţile: *pl. ac.* 19,25

VERGURĂ: s.f. (Înv. şi reg.) „fecioară"
vergura: *sg. nom./ac.* 24,43; 34,2

VESEL, -Ă: adj.
vesel: *m. sg. nom.* rezum. cap.14
veasel: *m. sg. nom.* 46,30
veaseli: *m. pl. nom.* 47,25

(a se) VESELI: v. IV
(s-)au veselit: *ind. pf.c. 3.pl.* 43,34

VESTE: s.f.
veste: *sg. nom.* 22,20

(a se) VESTI: v. IV
au vestit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 9,22; 12,15; 14,13; 24,28; 29,12; 38,24; 45,26; rezum. cap.47
să vestim: *conj. prez. 1.pl.* 11,4
(să) veşteşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.18
vestindu(-să): *gerunziu* 24,30
vestindu-: *gerunziu* 26,32
vestitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 27,42
(s-)au vestit: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,22; 45,16; 48,1
veşteaşte: *imperativ 2.sg.* 37,14
vestiţi: *imperativ 2.pl.* 45,13
să vestească: *conj. prez. 3.sg.* 46,28
oi vesti: *ind. viit.I. 1.sg.* 46,31
vestit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 47,1
vestesc: *ind. prez. 1.sg.* 49,1

VESTIT, -Ă: adj.
vestiţi: *m. pl. nom.* 6,4

VESTITOR, -TOARE: adj.; var (Înv.) **VESTIRORIU**
vestitoriu: *m. sg. ac.* 41,11

VEŞMÂNT: s.n.; var. (Reg.) **VĂJMÂNT**
văjmântului: *sg. gen.* 39,12
văjmântul: *sg. ac.* 49,11
veşmintele: *pl. ac.* 24,53; 35,2; 38,14; 44,13
veşmintelor: *pl. gen.* 27,27
veşminte: *pl. ac.* 45,22, 23

VEŞNIC, -Ă: adj.; var. (Înv. şi pop.) **VECINIC, -Ă**
vecinice: *n. pl. ac.* 9,12
vecinică: *f. sg. ac.* 9,16; 17,13
veacinică: *f. sg. ac.* 17,8, 19; 48,4
veacinic: *m. sg. gen.* 21,33
veacinice: *n. pl. gen* 49,26

(a se) VEȘTEJI: v. IV
(s-)au veștezit: *ind. pf.c. 3.sg.* 32,25, 32

VEȘTEJIRE: s.f.
veștejirie: *sg. ac.* 41,21

VIAȚĂ: s.f.
viiață: *sg. ac.* 2,7; 7,22
viețiI: *sg. gen./dat.* 2,9; 3,14, 17, 22, 24; rezum. cap.5; 6,17; 7,11, 15; 25,7, 17; 27,46; 47,8, 28; 50,25
viață: *sg. ac.* 18,10
viața: *sg. ac.* 18,14; 42,16
viiața: *sg. ac.* 42,15

VICLEAN, -Ă: adj.
(mai) viclean: *m. sg. nom.* 3,1
viclean: *m. sg. nom.* 38,7

VICLENIE: s.f.; var. (Înv. și reg.) **HICLENIE**
vicleniia: *sg. ac.* rezum. cap.3
hiclenie: *sg. ac.* rezum. cap.29

VICLEȘUG: s.n.
vicleșug: *sg. ac.* 34,13

VIE: s.f.
vie: *sg. ac.* 9,20; 49,11

(a) VIEȚUI: v. IV
viețuiaște: *ind. prez. 3.sg., în s. propr.* ***Puțul-Celui-ce-Viețuiaște-și-mă-Vede*** 16,14

VIITOR, -TOARE: adj./s.
(celor) viitoare: *s.n. pl. dat.* 41,11
viitoare: *f. sg. ac.* 41,27
viitoarea: *adj. antep. f. sg. ac.* 41,36
(ceale) viitoare: *s.n. pl. nom./ac.* rezum. cap.49; 49,1

VIN: s.n.
vin: *sg. ac.* 9,21, 24; 14,18; 19,32, 33, 34, 35; 27,25, 28, 37; 49,11
vinul: *sg. ac.* 49,12

VINĂ: s.f.
vina: *sg. ac.* 31,36

(a se) VINDE: v. III
(s-)ar fi vânzând: *cond. prez. perifr. 3.pl.* 42,1
vânzându-: *gerunziu* 47,20
au vândut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 25,33; 31,15; 37,28, 36
vânduse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 25,34
aț vândut: *ind. pf.c. 2.pl.* 45,5
vânzând: *gerunziu* rezum. cap.47; 47,14
vinde: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.25
(să) vinde: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.37; 42,2
să vindem: *conj. prez. 1.pl.* 37,27
vindea: *ind. imp. 3.sg.* 41,56
(să) vindea: *ind. imp. 3.sg.* 42,6
a vinde: *inf. prez.* rezum. cap.47; 47,22

VINOVAT, -Ă: adj.
vinovat: *m. sg. nom.* 43,9; 44,32

VIS: s.n.
vis: *sg. ac.* rezum. cap.28; 31,11, 24; 46,2
visuri: *pl. ac.* rezum. cap.37; 42,9
visul: *sg. nom./ac.* 37,5, 6; 40,9, 16; 41,8, 24; 41,32
visurilor: *pl. gen.* 37,8
visu: *sg. nom.* 37,10
visurile: *pl. nom./ac.* 37,20; rezum. cap.40; rezum. cap.41; 41,12
visului: *sg. gen.* 40,12, 18; 41,26
visu: *sg. ac., în loc. v.* (Înv.) ***visu au văzut/am văzut visu/au văzut visu*** 37,9; 41,5, 22
vis: *sg. ac., în loc. v.*(Înv.) ***am văzut vis/au văzut vis/văzut-au vis*** 40,5, 16; 41,1, 11
visuri: *pl. ac., în loc. v.* (Înv.) ***văzut-am visuri*** 41,15

(a) VISA: v. I
visază: *ind. prez. 3.sg.* 37,19

VISON: s.n. „țesătură fină de in"
vison: *sg. ac.* 41,42

VISTIERIE: s.f.
vistieriia: *sg. ac.* 47,14

VITĂ: s.f.
vite: *pl. ac.* 43,16

VITEAZ, -Ă: s.
viteaji: *s.m. pl. ac.* 14,14

VIȚĂ: s.f.
viță: *sg. ac.* 40,9; 49,11

VIȚEL: s.m.
vițăl: *sg. ac.* 18,7
vițălul: *sg. ac.* 18,8

VIU, VIE: adj.
viu: *m./n. sg. nom./ac.* 1,21, 24, 30; 2,7, 19; 3,22; 8,21; 9,3, 10, 12, 15, 16; 46,30
vii: *m. pl. dat.* 3,20
vie: *f. sg. ac.* 26,19

VOIE: s.f.
voia: *sg. nom./ac.* 22,7; rezum. cap.24; 38,18

VOIEVOD: s.m.
voievodului: *sg. gen./dat.* 37,36; 40,3
voivodului: *sg. gen.* 41,10

VORBĂ: s.f.
vorba: *sg. ac.* 24,9, 33; 27,30, 34
vorbei: *sg. dat.* 31,50
vorbe: *pl. ac.* 49,21

(a) VORBI: v. IV
vorbind: *gerunziu* 19,14
vorbiia: *ind. imp. 3.sg.* 29,9

VRACI: s.m.
vracilor: *pl. dat.* 50,2

VRAJBĂ: s.f.
vrajbe: *pl. ac.* 3,15

VRĂJMAȘ: s./adj.
vrăjmaș: *adj. m. sg. nom.* 16,12
vrăjmașilor: *s.m. pl. gen.* 22,17; 24,60

(a) VREA: v. II
vei vrea: *ind. viit.I. 2.sg.* 20,7
va vrea: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,5, 8, 39
vrând: *gerunziu* 24,21; 28,11; rezum. cap.37; 37,22
am vrut: *ind. pf.c. 1.sg.* 27,12
vream: *ind. imp. 1.sg.* 27,20
vreau: *ind. prez. 1.sg./III.pl.* 27,46; 30,31; 34,21
ai vrut: *ind. pf.c. 2.sg.* 29,25; 31,27
au vrut: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,20; 37,35

veţi vrea: *ind. viit.I. 2.pl.* 34,15
veţ vrea: *ind. viit.I. 2.pl.* 34,17
vreai: *ind. prez. 2.sg.* 38,17; 43,4
vrea: *ind. prez. 3.sg.* 41,25; 42,6
vreaţ: *ind. prez. 2.pl.* 42,34
vrei: *ind. prez. 2.sg.* 43,5
vreaţi: *ind. prez. 2.pl.* 43,11
aţ vrut: *ind. pf.c. 2.pl.* 44,15

VREDNICIE: s.f.
vrednicie: *sg. ac., în loc adv.* ***cu vrednicie*** „pe bună dreptate" 42,21

VREME: s.f.
vremi: *pl. ac.* 1,14
vremea: *sg. nom./ac.* 5,5; 30,41
vreamea: *sg. ac., în loc. adv.* ***în toată vreamea*** „permanent" 6,5
vreamea: *sg. ac., în loc. adv.* ***în vreamea aceea*** „atunci", „pe atunci" 13,7; 14,1
vreame: *sg. ac.* 15,16; 17,21; 18,10, 14; 21,22; 37,34; 38,1
vreamea: *sg. nom./ac.* 17,25; 21,2; 24,11; 25,24; 27,40; 29,7, 21; 30,14, 33; 31,10; 35,16; 40,4; rezum. cap.47; 50,4
vreame: *sg. ac., în loc. adv.* ***într-aceea vreame*** „pe atunci" 24,62; 31,19
vreamea: *sg. ac., în loc. adv.* ***în vreamea aceaia/aceaea*** „atunci" 26,15; 48,20
vreame: *sg. ac., în loc. adv.* ***într-aceaea vreame*** „atunci" 35,8
vreamea: *sg. ac., în loc. adv.* ***toată vreamea*** „permanent" 43,9
vremea: *sg. ac., în loc. adv.* ***în toată vremea*** 44,32
vreame: *sg. ac., în loc. adv.* ***dintr-aceea vreame*** „de atunci" 47,26

VRERE: s.f.
vrerea: *sg. ac.* 24,57
vrearea: *sg. ac.* 45,8; 49,6
vrearii: *sg. gen.* 50,19

Z

ZAVISTNIC, -Ă: adj. (aici) „îndărătnic", „înverşunat"
zaviznic: *n. sg. nom.* 49,7

(a se) ZĂBOVI: v. IV
au zăbovit: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,12
zăbovindu(-să): *gerunziu* 37,12
(nu) zăbovi: *imperativ prohib. 2.sg.* 45,9
zebovind: *gerunziu* 26,8

(a) ZĂCEA: v. II
zace: *ind. prez. 3.sg.* 49,25, 31
zăcând: *gerunziu* 22,13; 29,2
zăcea: *ind. imp. 3.pl.* 28,11

ZĂDUF: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **ZĂDUH**
zăduhul: *sg. ac.* 18,1

ZĂLOG: s.n. (Pop.) „garanţie", „chezăşie"; „obiect lăsat ca garanţie"
zălogul: *sg. ac.* 38,20

(a) ZĂMISLI: v. IV; var. (Înv.) **(a) ZEMISLI**
au zămislit: *ind. pf.c. 3.sg./pl* 4,1, 17; 16,5; 19,36; 21,2; 29,33, 34, 35; 30,5; 38,3, 18
a fi zămislit: *inf. pf.* 16,4
ai zămislit: *ind. pf.c. 2.sg.* 16,11
a zămisli: *inf. prez.* 25,22
zămislind: *gerunziu* 29,32; 30,7, 19; 38,4
am zămislit: *ind. pf.c. 1.sg.* 38,25
zemislind: *gerunziu* rezum. cap.16
au zemislit: *ind. pf.c. 3.sg.* 30, 17, 23

ZĂMISLIRE: s.f.
zămislire: *sg. ac.* 25,21; 30,10

(a) ZĂSTRA: v. I; vezi **(a) ÎNZESTRA**

(a) ZBURA: v. I
zboară: *ind. prez. 3.sg.* 7,14

ZBURĂTOR, -TOARE: adj./s.
zburătoare: *f. pl. ac.* 7,14
(ceale) zburătoare: *s.f. pl. ac.* 8,17

(a) ZDROBI: v. IV
va zdrobi: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,15

ZECIUIALĂ: s.f.; var. (Reg.) **ZĂCIUIALĂ**
zăciuială: *sg. ac.* rezum. cap.14
zăciuale: *pl. ac.* 14,20
zăciuiele: *pl. ac.* 28,22

ZESTRE: s.f.
zestre: *sg. ac.* 30,20
zeastrea: *sg. ac.* 34,12

ZGĂU: s.n. (Înv.) „uter"; (Înv.; prin. ext.) „pântece"
zgăului: *sg. gen.* 49,25

ZI: s.f.
zio: *sg. ac.* 1,5
zi: *sg. nom./ac.* 1,5, 18; 2,2, 17; 3,5; 17,23, 26; 19,34; 21,4; 22,4; 26,32, 33; 27,45; 29,7; 31,22; 32,4, 32; 33,13, 16; 34,25; 39,11; 40,20; 42,18; 47,26; 48,15
zioa: *sg. nom./ac.* 1,8, 13, 14, 19, 23, 31; 2,3, 4; 5,1, 2; 7,11; 8,5, 13, 22; 15,18; 19,37; 21,8; 24,63; 27,2; 30,35; 35,3, 20; 40,20; 47,29
zile: *pl. nom./ac.* 1,14; rezum. cap.2; 4,3; rezum. cap.7; 7,4, 10, 12, 17, 24; 8,3, 6, 10, 12, 14; 17,12; 18,11; 21,34; 24,1, 55; 25,8; 26,8; 27,44; 29,14, 20; 30,36; 31,23; 35,29; 38,12; 39,7; 40,12, 18; 42,17; 50,3, 10
zilii: *sg. gen.* 1,16; 7,13; 18,1
zilele: *pl. nom./ac.* 5,4, 8, 11, 14, 17, 20, 23, 27, 31; 6,3, 4; 9,29; 10,25; 11,32; 25,7; 26,1; 27,41; 35,28; 47,8, 9, 28; 49,1
zilele: *pl. ac., în loc. adv.* ***în toate zilele*** 3,14,7; 8,22; 39,10; 41,56
zilelor: *pl. gen.* 29,27
zioa: *s.f. în loc. adv.* ***zioa şi noaptea*** 31,40

ZICĂTOARE: s.f.
zicătoare: *sg. nom.* 10,9

(a se) ZICE: v. III
au zis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,3, 6, 9, 11, 14, 20, 24, 26, 28, 29; 2,18, 23; 3,1, 4, 9, 10, 11, 12, 13, 14; 3,16, 17, 22; 4,6, 8, 9, 10, 13, 15; 4,23; 6,3, 7, 13; 7,1; 8,21; 9,1, 8, 12, 17, 25, 26; 11,3, 4, 6; 12,1, 7, 11, 18; 13,8, 14; 14,19, 21; 15,2, 5, 7, 8, 9; 16,2, 5, 6, 8, 9, 13; 17,1, 4, 9, 15, 18, 19; 18,3, 5, 6, 9, 10, 13, 15, 17, 20, 23, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32; 19,2, 5, 6, 9, 12, 14, 18, 21, 31, 34; 20,2, 3, 4, 5, 6, 9, 10, 15, 16; 21,6, 7, 9, 12, 22, 24, 29, 30; 22,1, 5, 7, 8, 12; 23,8; 24,2, 6, 11, 17, 23, 28, 31, 33, 40, 42, 46, 56, 57, 58, 65; 25,22, 23, 30, 31, 33; rezum. cap.26; 26,2, 9, 10, 16; 27,1, 6, 13, 18, 19, 20, 21, 22, 24, 25, 26, 27, 32, 33, 34, 35, 36, 38, 39, 41, 42, 46; 28,16, 17; 29,4, 5, 6, 7, 15, 18, 21, 25, 33, 34, 35; 30,1, 3, 6, 8, 11, 13, 14, 15, 16, 18, 20, 31, 34; 31,5, 8, 11, 12, 26, 29, 35, 36, 46, 48, 51; 32,2, 9, 16, 20, 26; 33,5, 8, 9, 10, 12, 13; 34,11, 30; 35,2, 11, 17; 37,6, 9, 10, 13, 17, 26, 30, 33, 35; 38,8, 11, 16, 17, 22, 24, 26, 29; 39,7, 8, 12, 14, 17; 40,8, 16; 41,9, 15, 39, 41, 44; 42,1, 9, 10, 13, 14, 18, 22, 28, 33, 35, 36, 38; 43,8, 11, 18, 29, 31; 44,4, 10, 15, 16, 18, 25; 45,3, 4, 17, 24, 28; 46,30; 47,5, 18, 23, 29, 31; 48,3, 4, 8, 9, 11, 15; 48,18, 19, 21; 49,1; 50,6, 11, 18, 24
zicând: *gerunziu* 1,22; 2,16; 4,1, 25; 5,29; 8,15; 15,1, 4; 17,17; 18,12, 13, 15; 19,15, 17; 20,11; 21,17; 22,11, 15;

23,3, 5, 10; 24,7, 25, 27, 37, 60; 26,10, 20, 22, 24, 32; 27,31; 28,1, 6, 20; 29,32; 30,23, 24; 31,1, 32; 32,4, 6, 8, 19, 30; 35,10; 37,17; 38,17, 24, 25, 27; 40,7; 41,51, 52; 42,29; 43,3, 5, 16, 27; 44,1, 32; 45,17, 26; 47,1, 15; 48,20; 49,29; 50,5, 16
or zice: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,12
ai zis: *ind. pf.c. 2.sg.* 12,19; 32,9; 44,21, 23
să zici: *conj. prez. 2.sg.* 14,23; 40,14
(s-)au zis: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,13; 48,2
zicându-: *gerunziu* 15,18; 28,13; 31,3, 24; 46,2
zice: *ind. prez. 3.sg.* 16,10, 11; 22,7, 16; 24,34; 27,2; 32,4, 28; 33,15; 34,4; 43,29; 45,19
am zis: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 18,14; 20,13; 24,42, 45, 47; 26,28; 27,13; 28,15; 42,18, 22; 43,5; 44,26
vei zice: *ind. viit.I. 2.sg.* 20,13
zisease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 21,2; 42,20
zicea: *ind. imp. 3.sg.* 21,16; 31,8; 37,21, 22
zis-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 22,2; 29,5; 30,25, 27; 32,27; 37,14; 38,23; 43,2, 6; 46,3
(să) zice: *ind. prez. 3.sg.* 22,14
oi zice: *ind. viit.I. 1.sg.* 24,14; 26,2
va zice: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,44; 41,55; 46,33; 48,20
zicându-: *gerunziu* 27,6
vor zice: *ind. viit.I. 3.pl.* 30,13
zic: *ind. prez. 1.sg.* 31,52
zicând: *gerunziu* 32,17
om zice: *ind. viit.I. 1.pl.* 37,20
să zică: *conj. prez. 3.pl.* 37,32; 43,7; rezum. cap.46
au fost zis: *ind. m.m.c.pf. perifr. 3.sg.* 41,54
zisese: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 42,4
aţ zis: *ind. pf.c. 2.pl.* 42,16; 44,28
aţ fost zis: *ind. m.m.c.pf. perifr. 2.pl.* 43,27, 29
zi: *imperativ 2.sg.* 44,4
ziceţ: *imperativ 2.pl.* 45,9
voi zice: *ind. viit.I. 1.sg.* 46,31
veţi zice: *ind. viit.I. 2pl.* 46,34
să zicem: *conj. prez. 1.pl.* 50,17

ZID: s.n.
zidul: *sg. ac.* 49,6
zid: *sg. ac.* 49,22

(a se) ZIDI: v. IV
zidise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* rezum. cap.1
au zidit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,3, 7, 19, 22; 4,17; 5,1; 8,20; 10,11; 12,8; 13,18; 14,19; 22,9; 26,25; 35,7
(s-)au zidit: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,4; 5,2
am zidit: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,7
zidind: *gerunziu* rezum. cap.8; 33,17; rezum. cap.35
zidea: *ind. imp. 3.pl.* 11,5

ZIDIRE: s.f.
zidirea: *sg. ac.* rezum. cap.1; rezum. cap.11
zidiri: *pl. ac.* 6,16;

ZMOCHIN: s.m.; vezi **SMOCHIN**

ZNOP: s.m.; vezi **SNOP**

ZORI: s.f.(pl.)
zorile: *pl. nom.* 32,26

ZUZIM: s.m. „un popor al cărui teritoriu se afla la est de Iordan”
Zuzim: sg.ac. 14,5

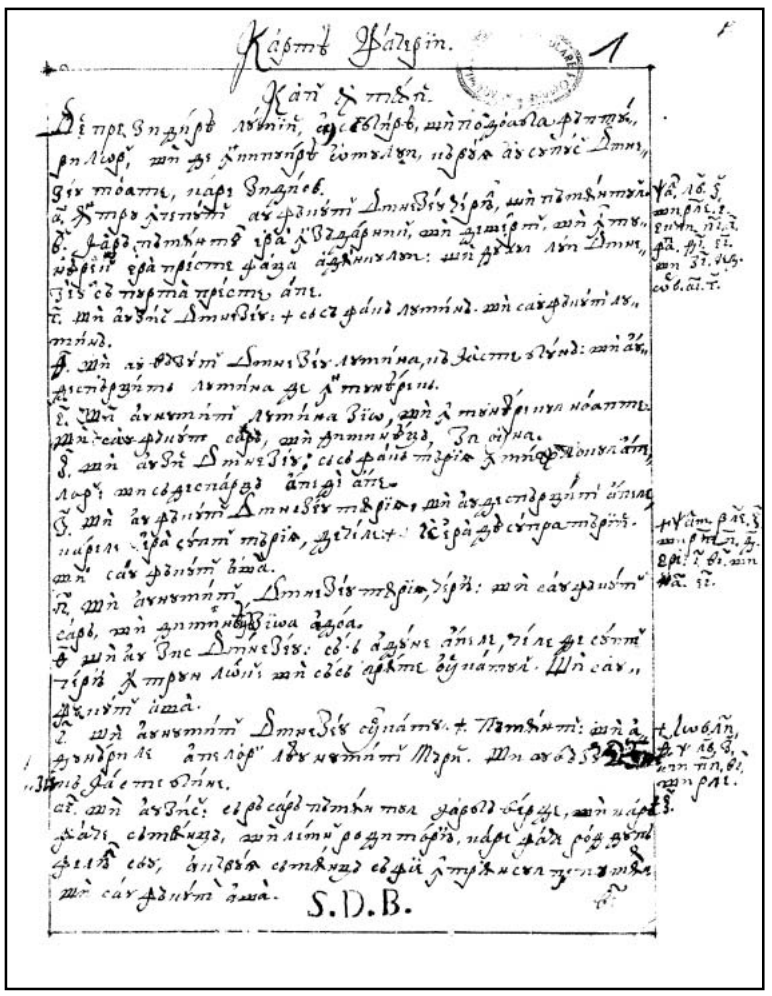

Ms 29
1r

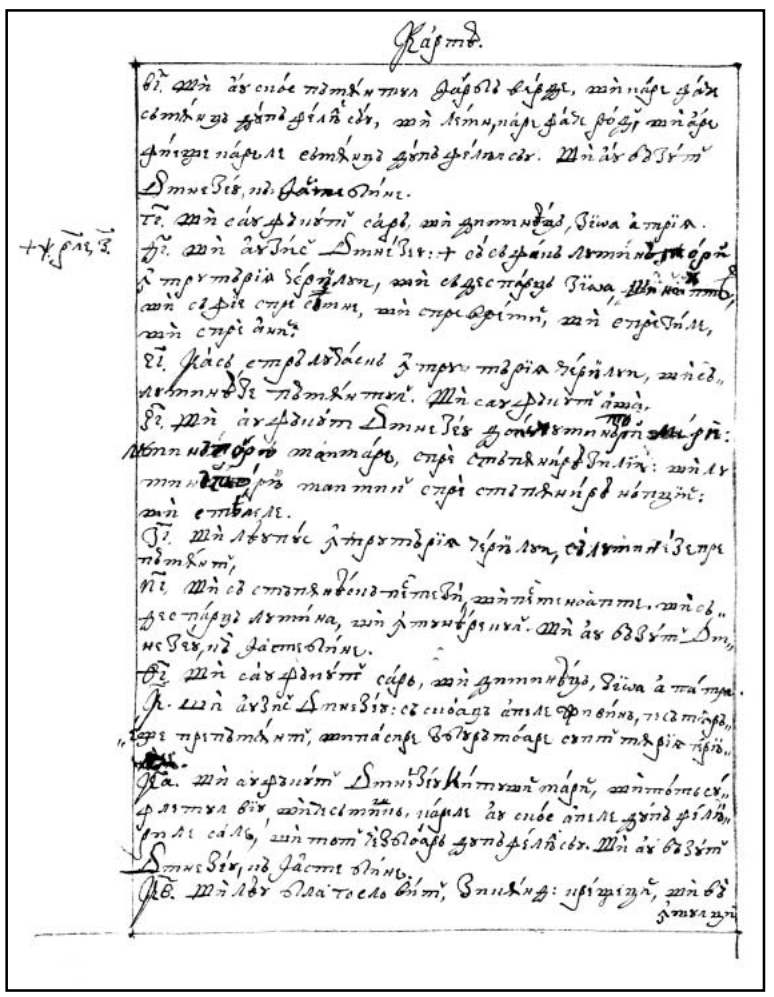

1v

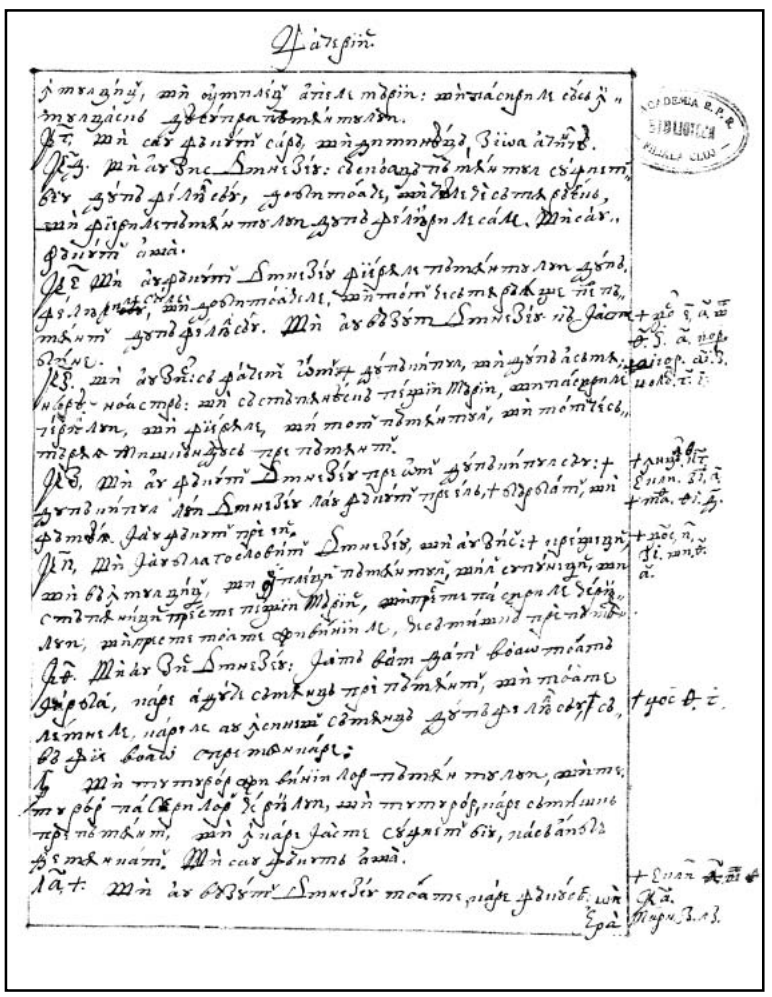

2r

2v

3r

3v

4r

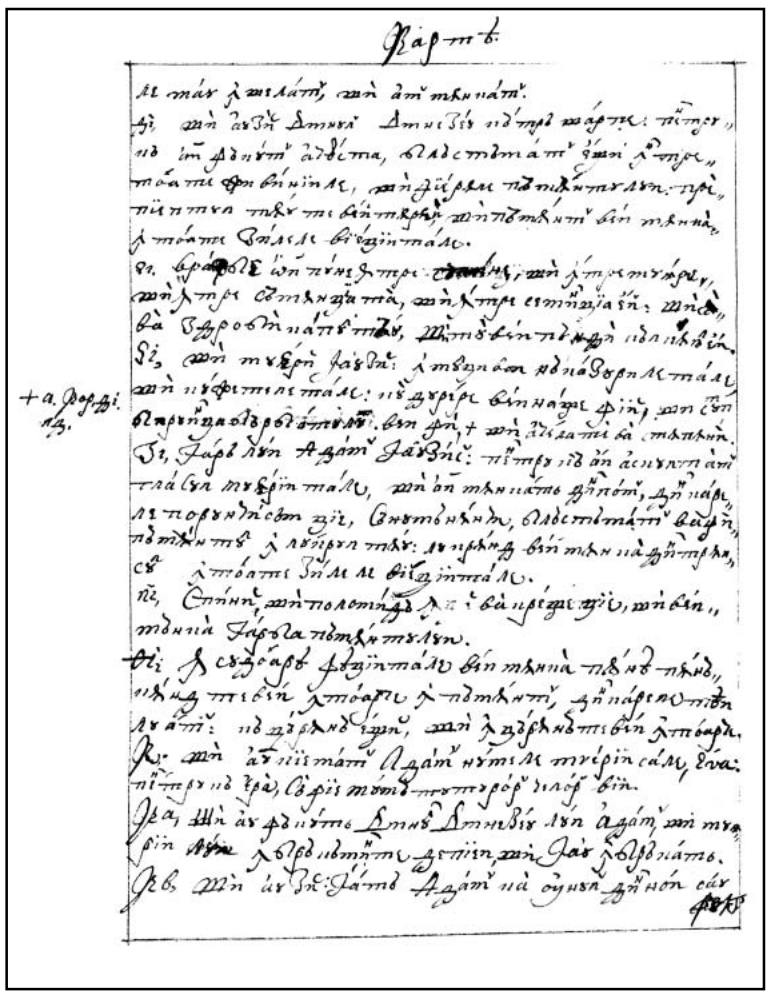

4v

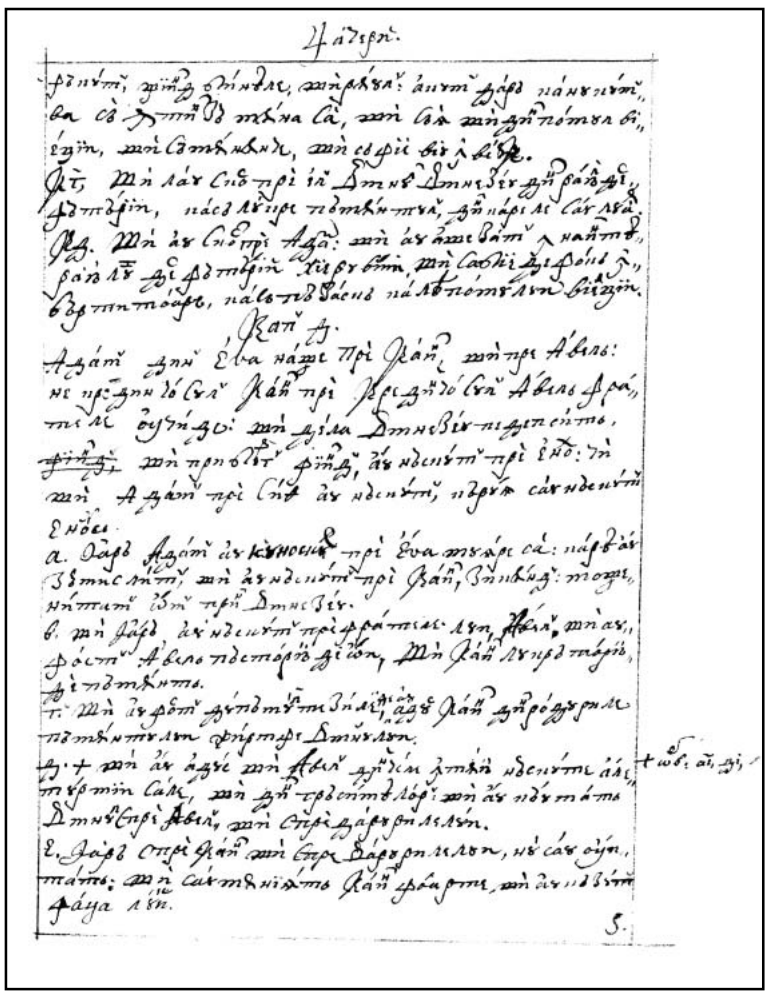

5r

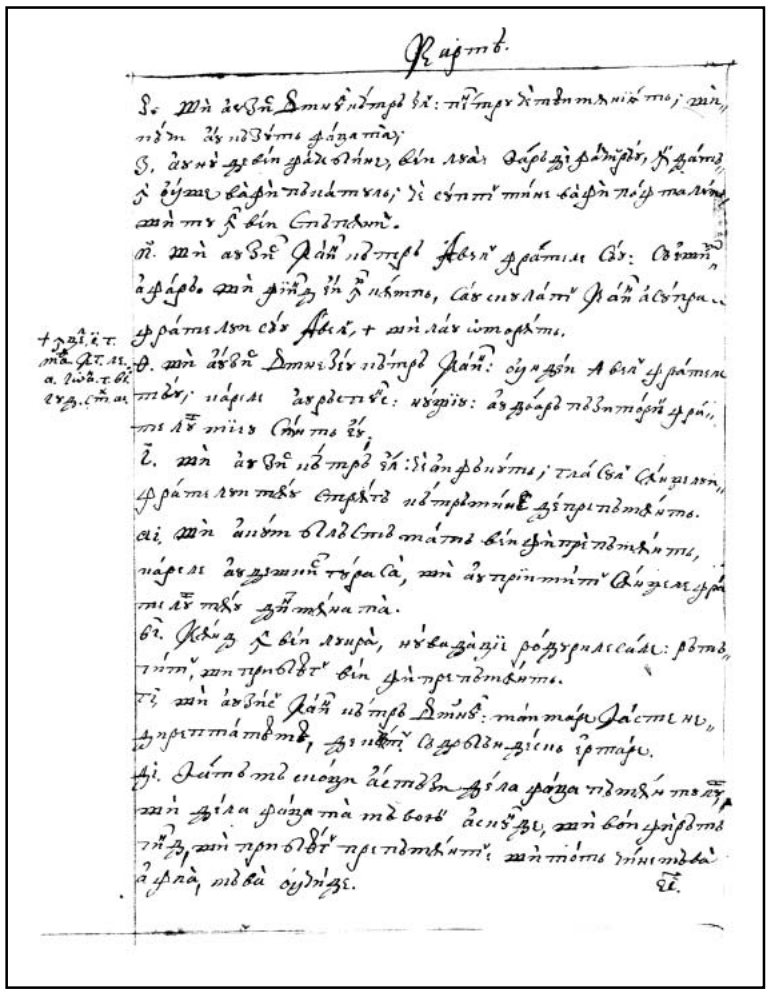

5v

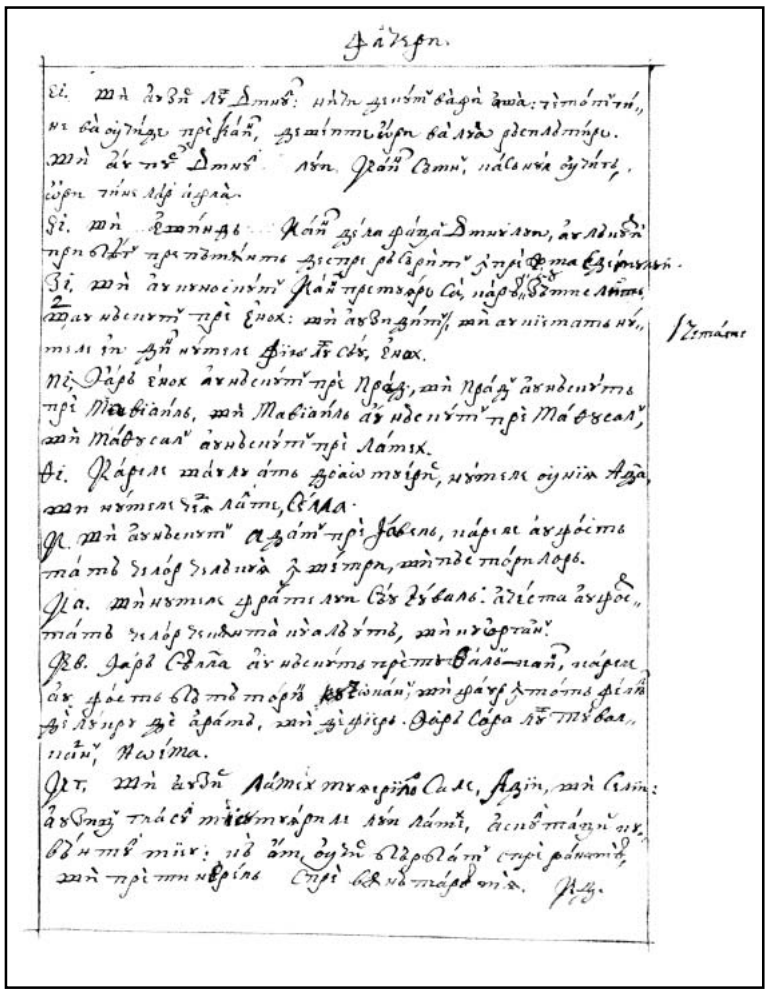

6r

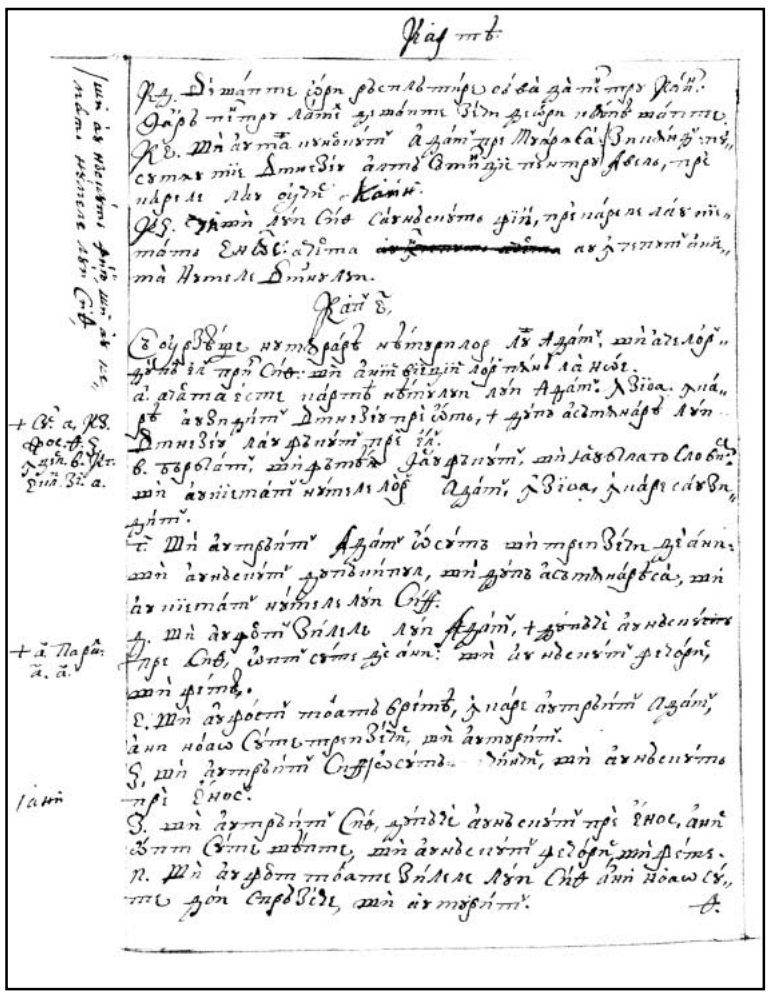

6v

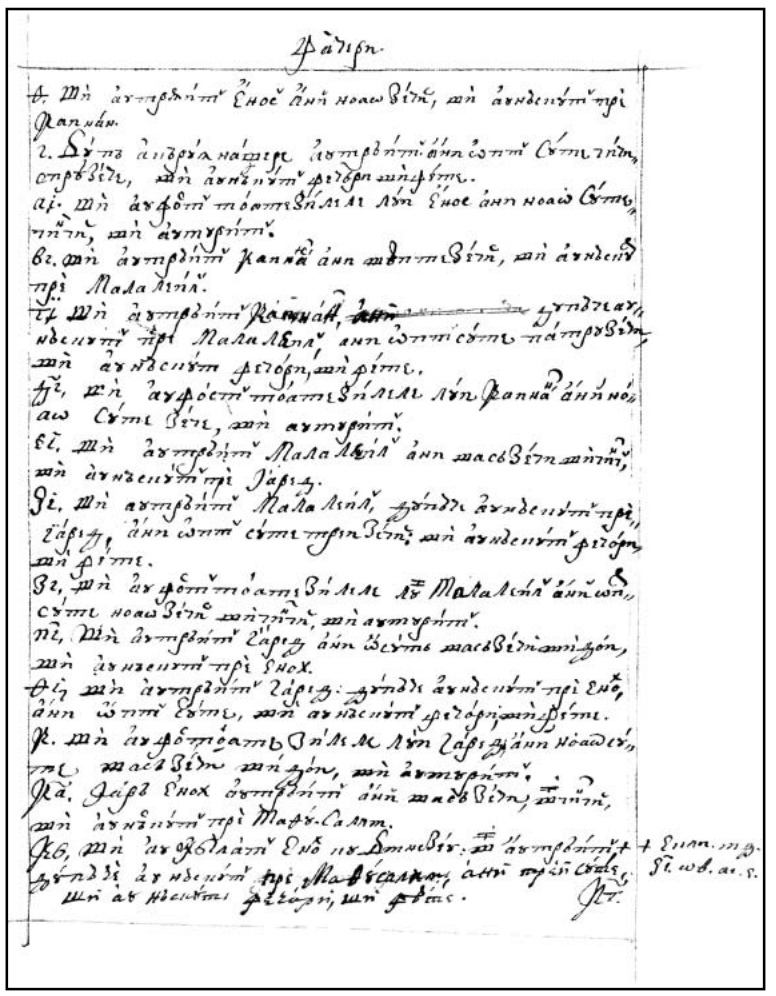

7r

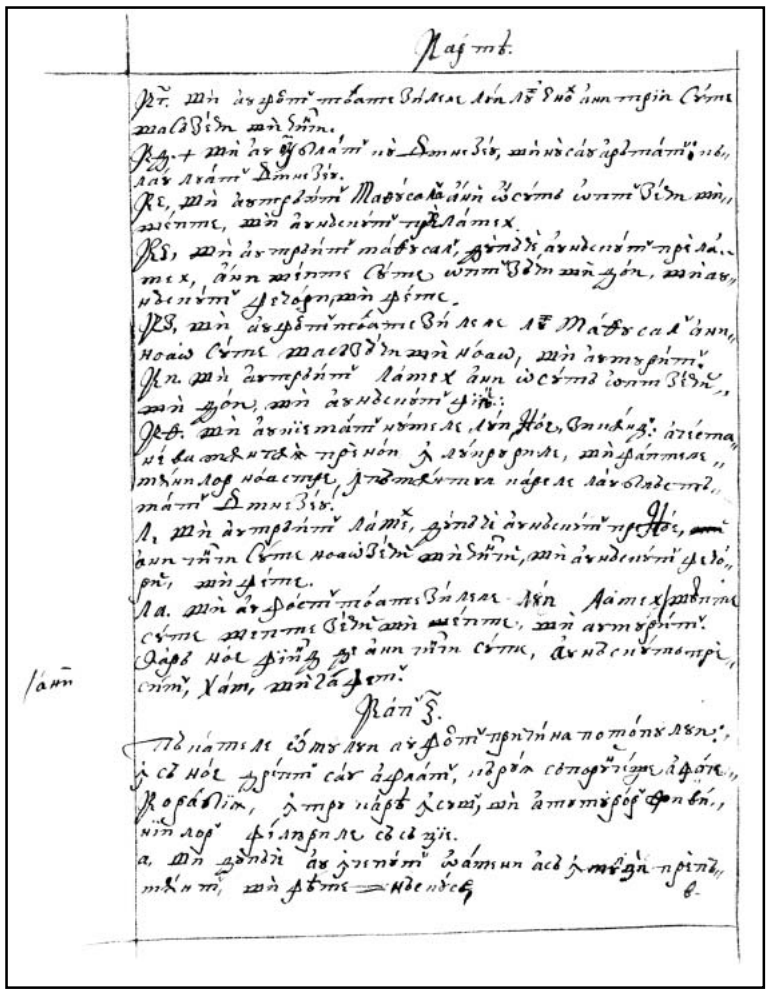

7v

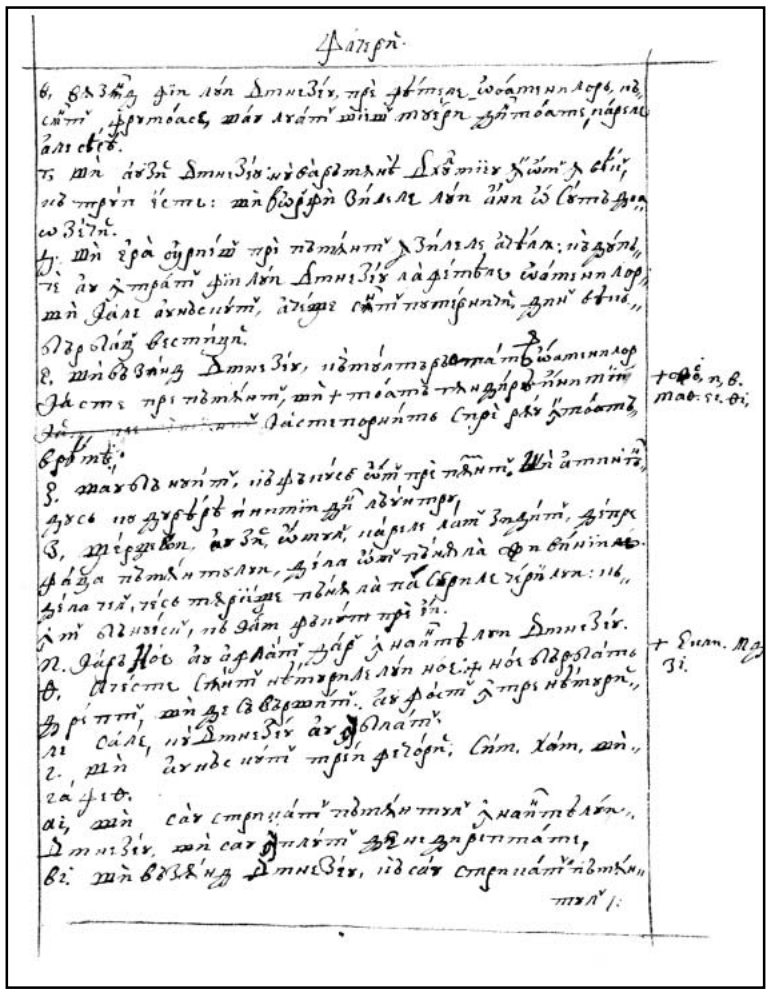

8r

8v

9r

9v

10r

10v

11r

11v

12r

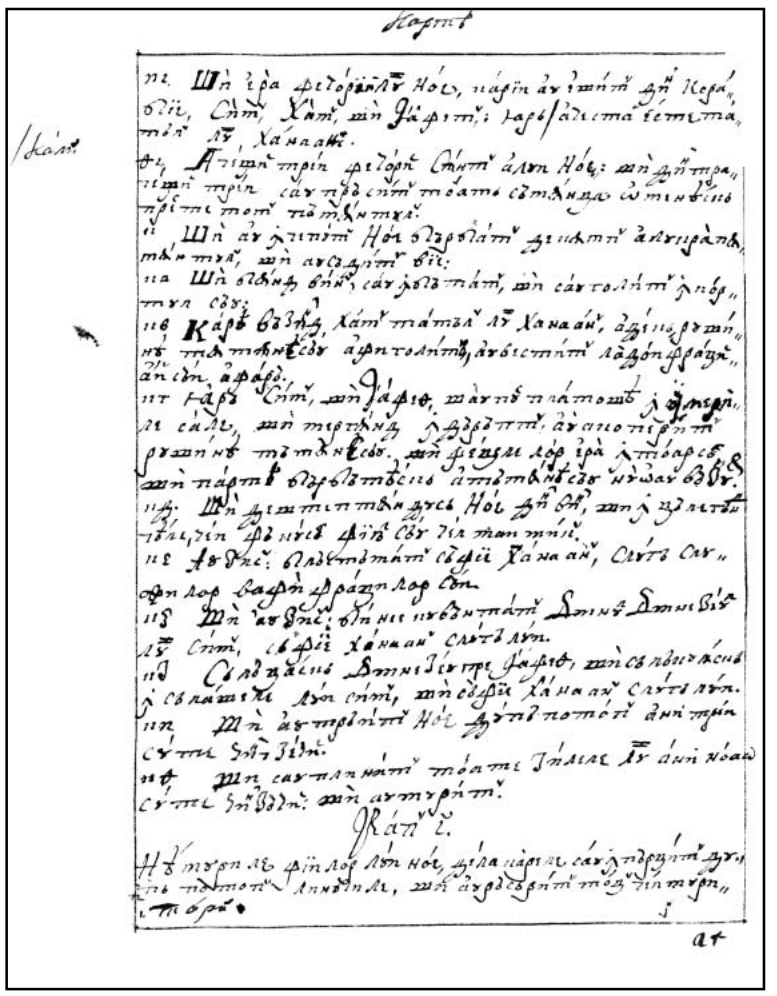

12v

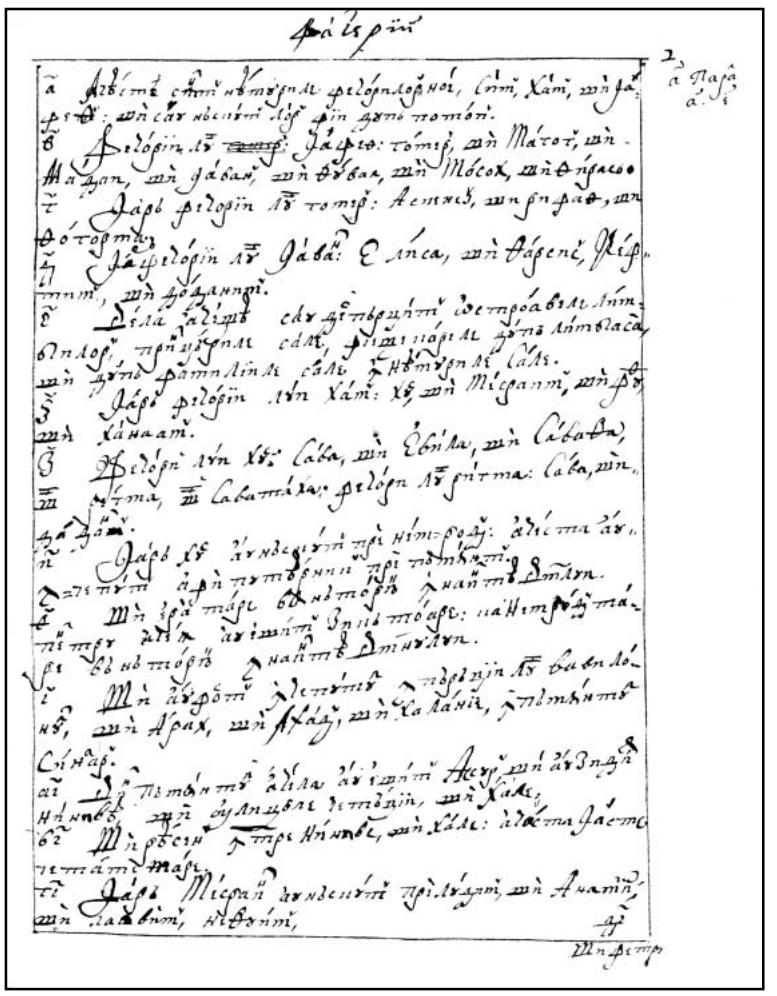

13r

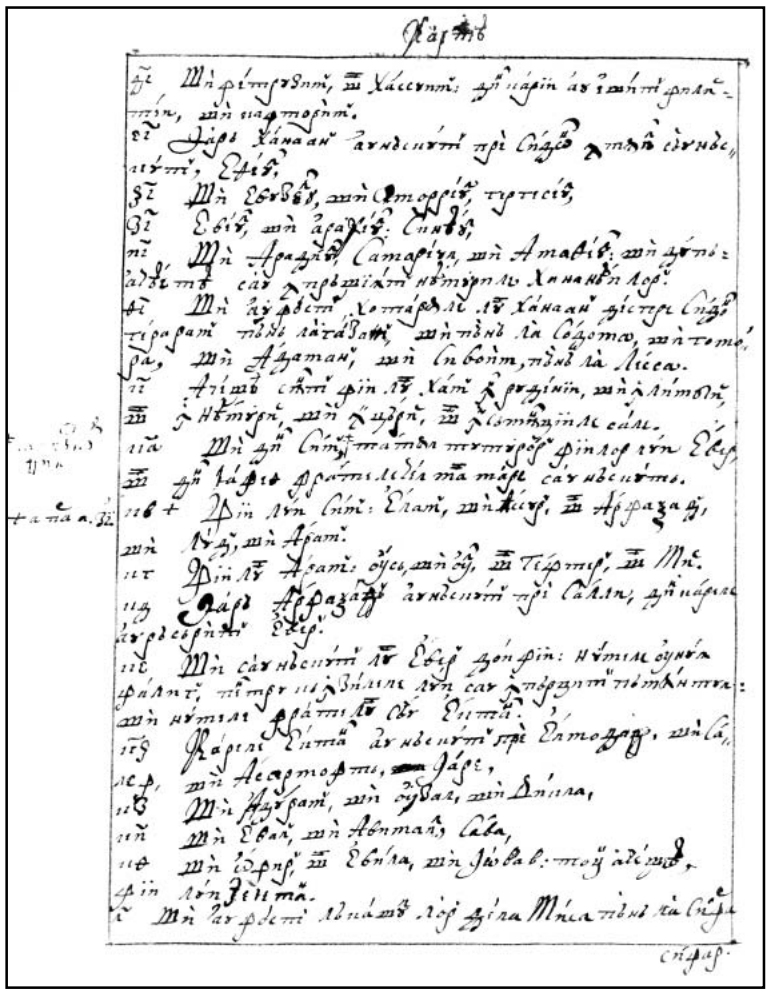

13v

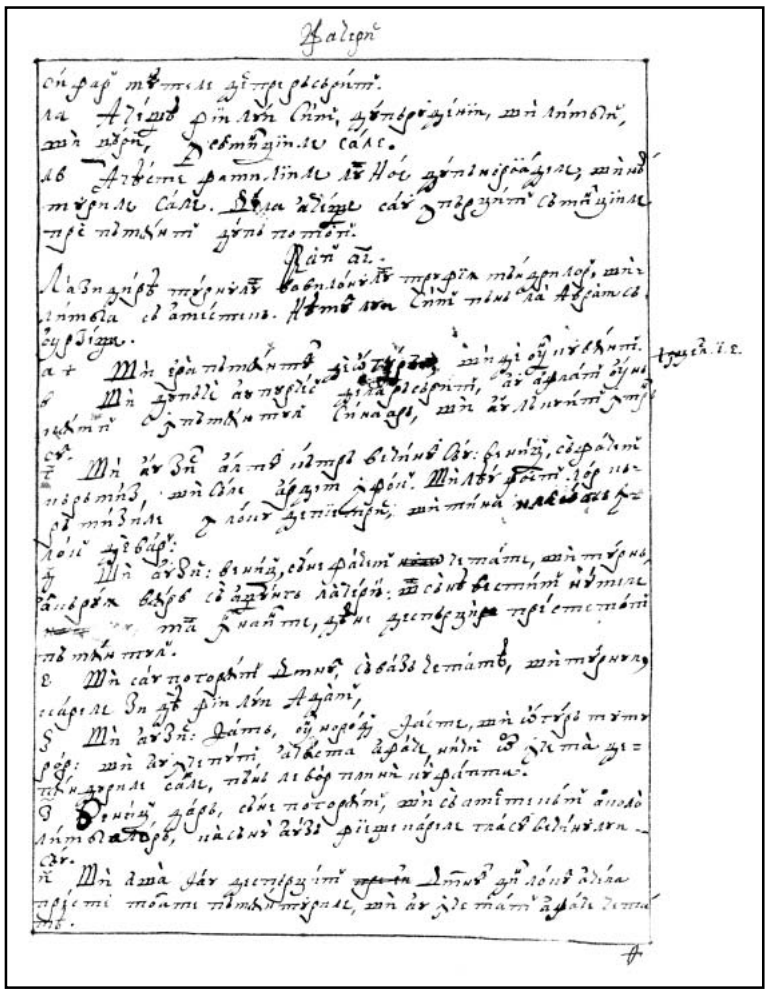

14r

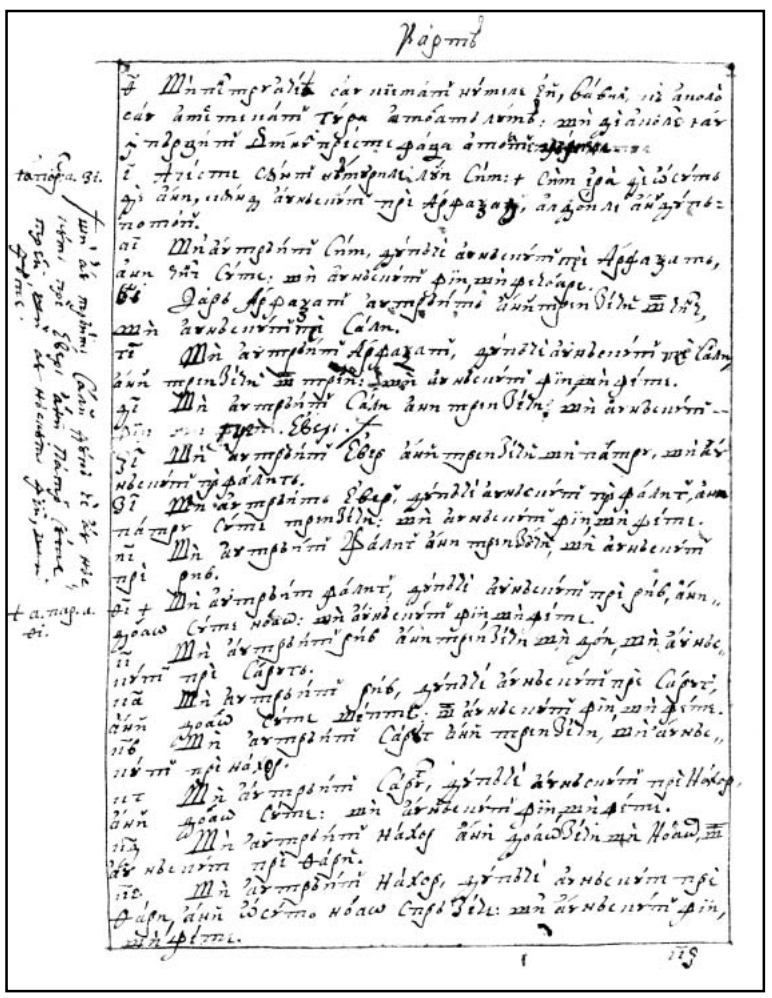

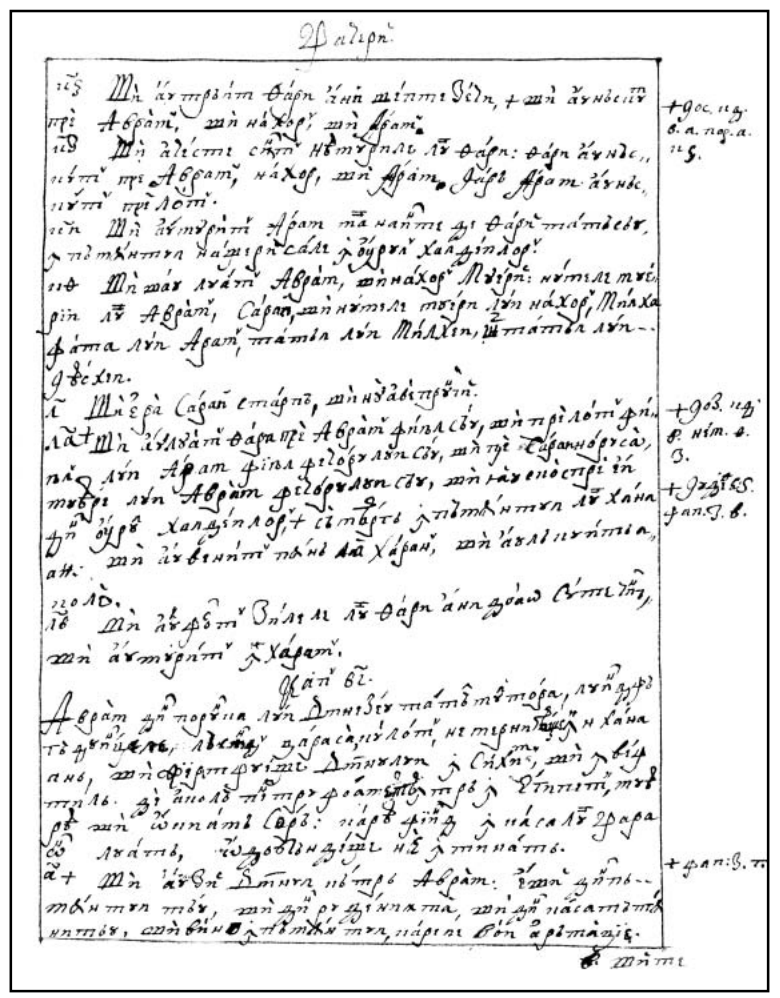

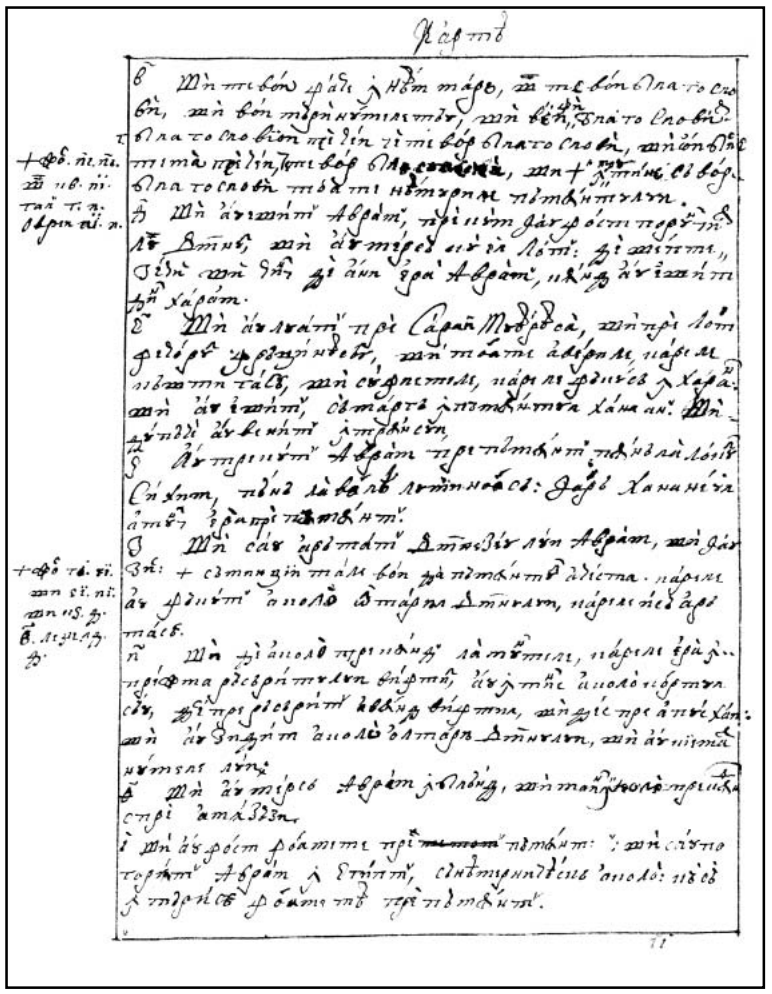

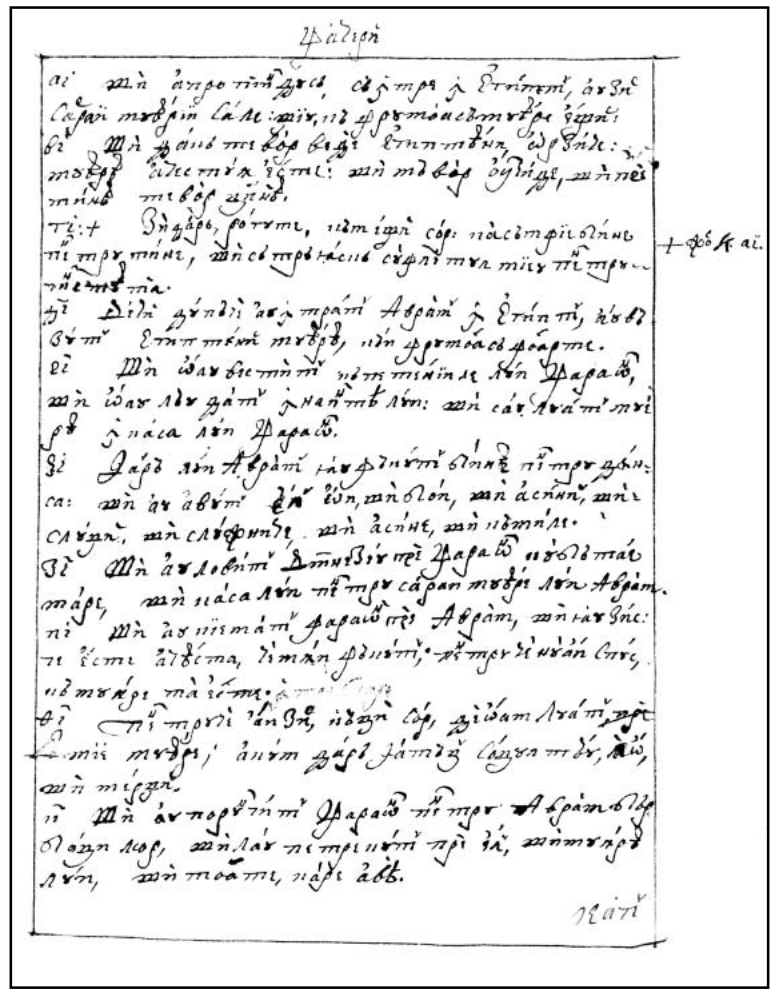

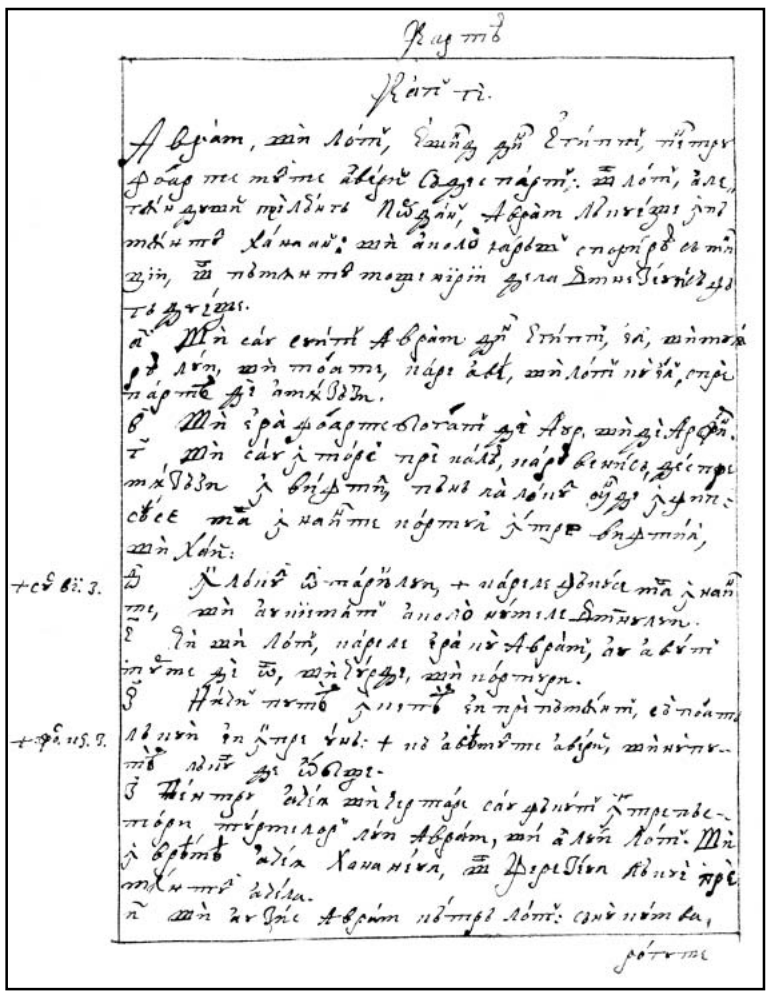

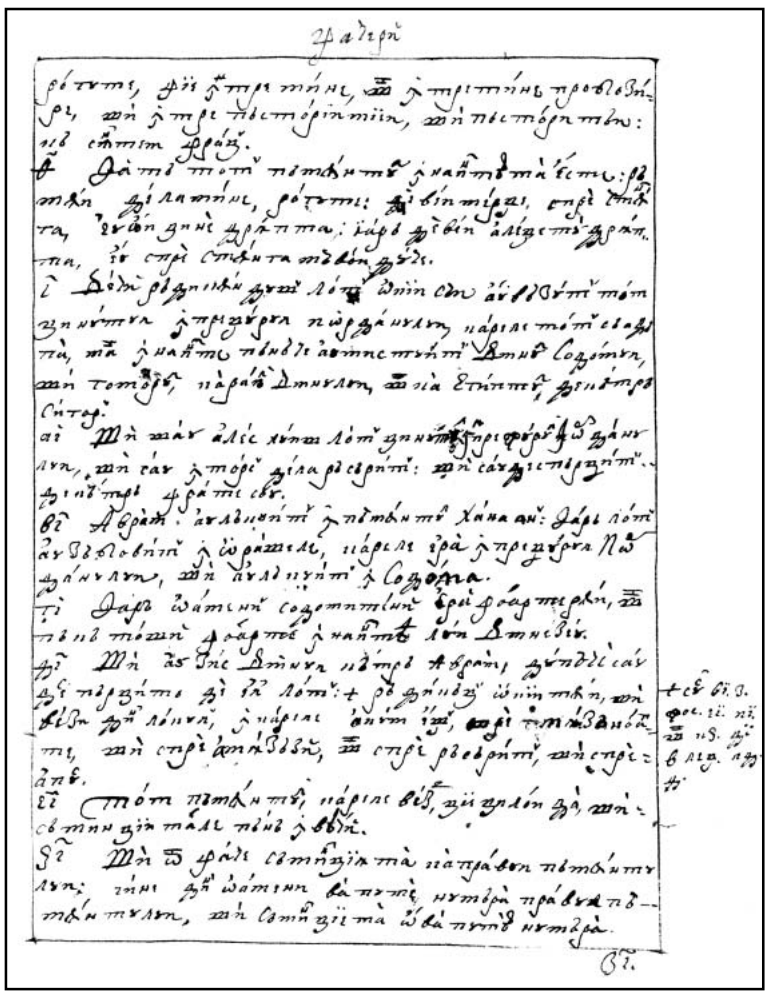

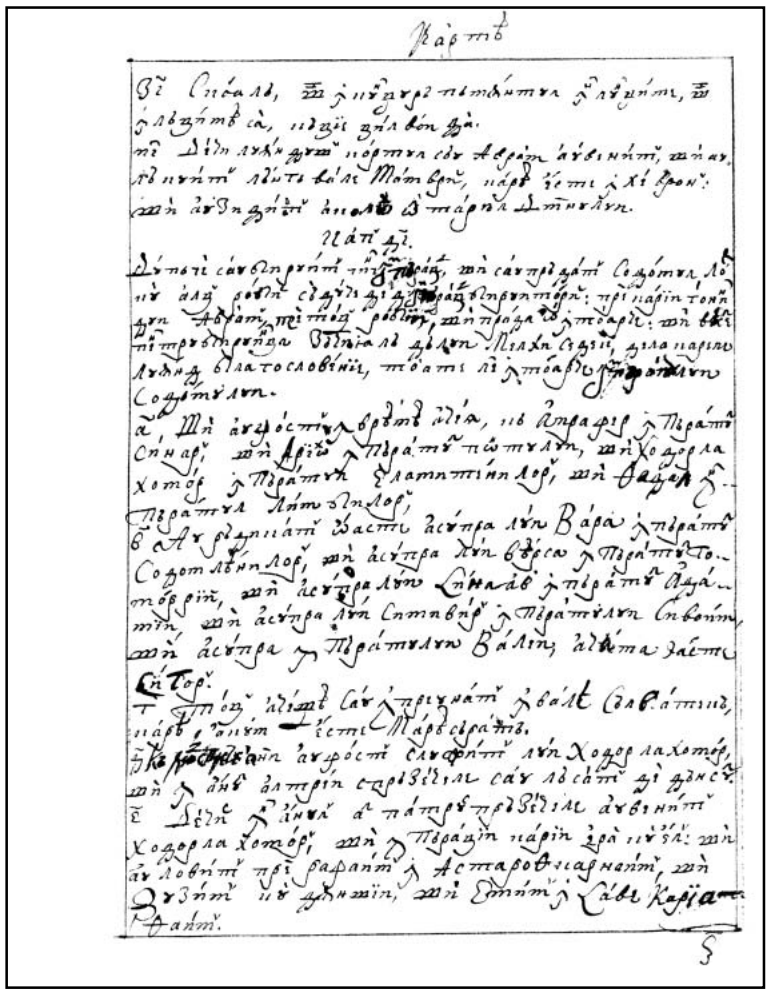

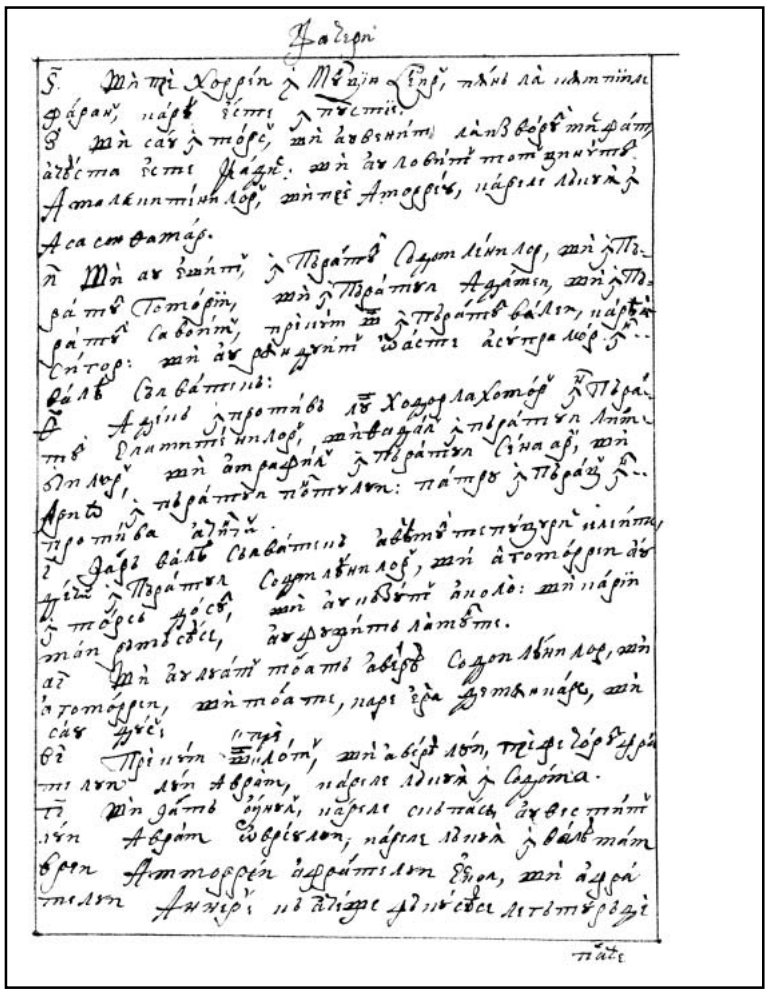

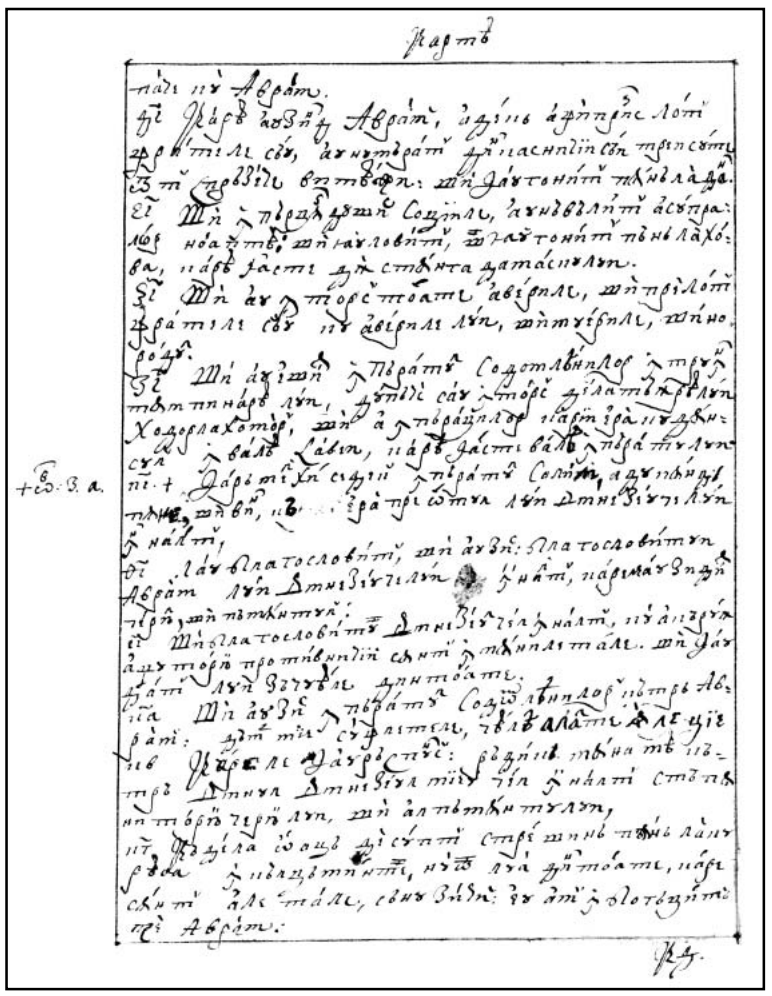

18v

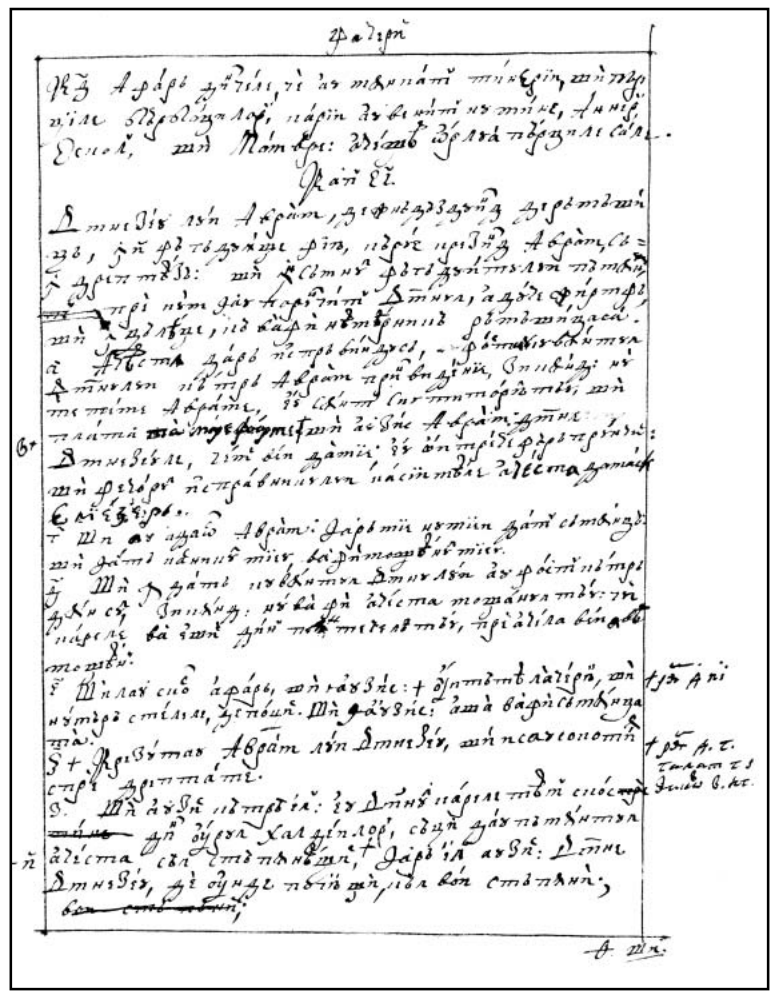

19r

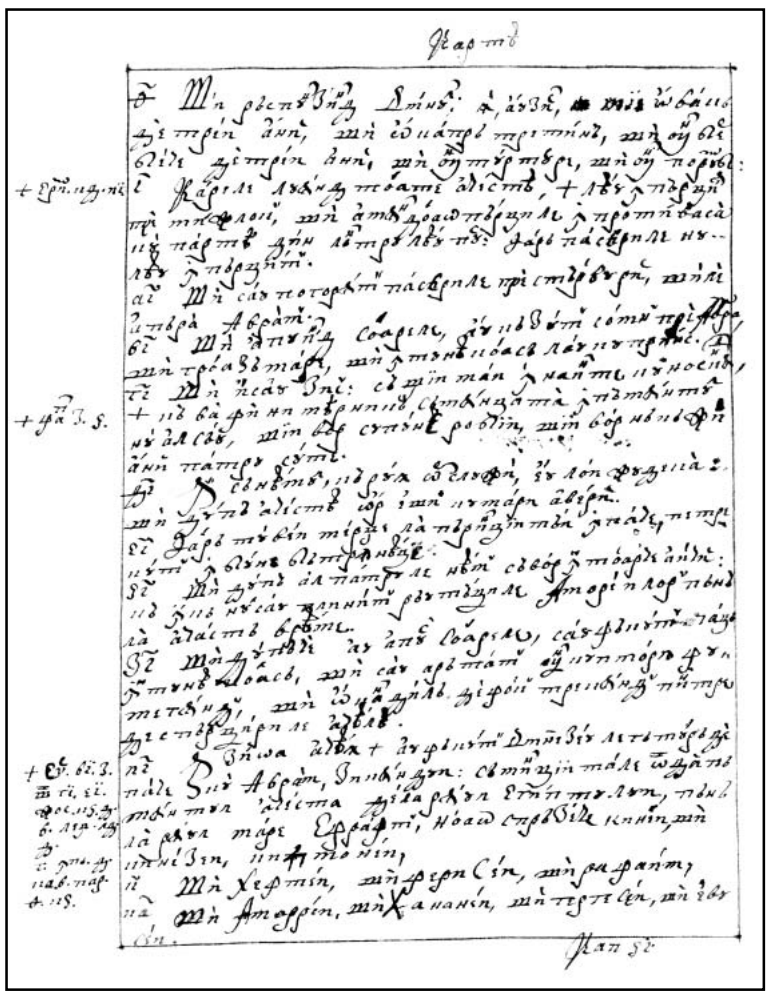

19v

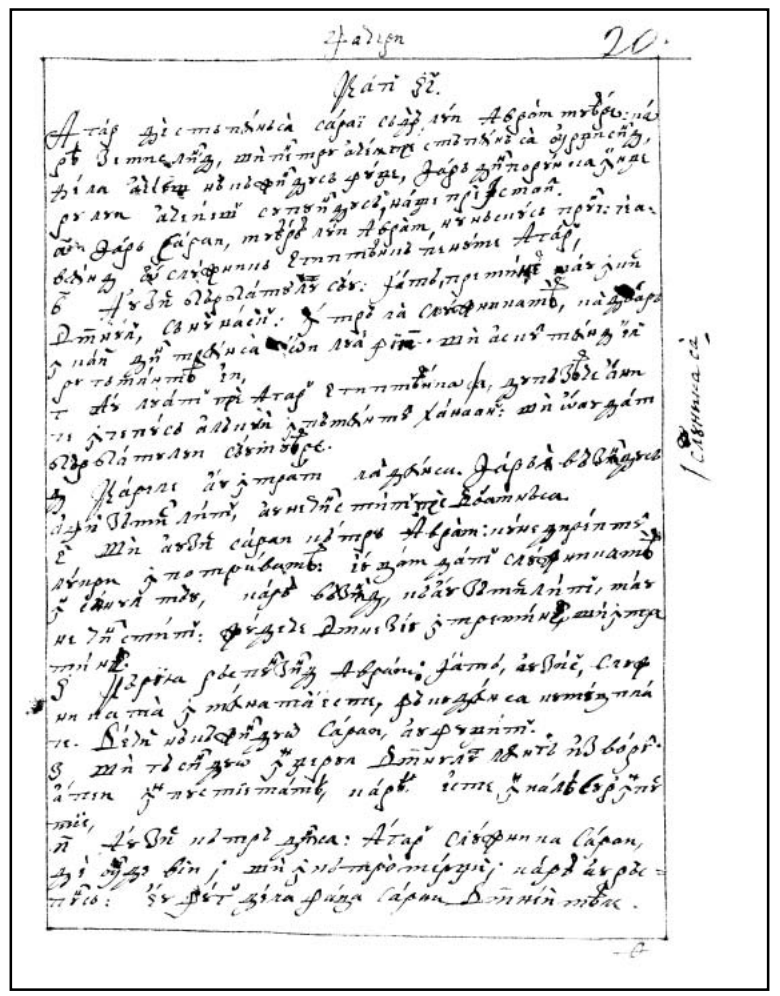

20r

20v

21r

21v

22r

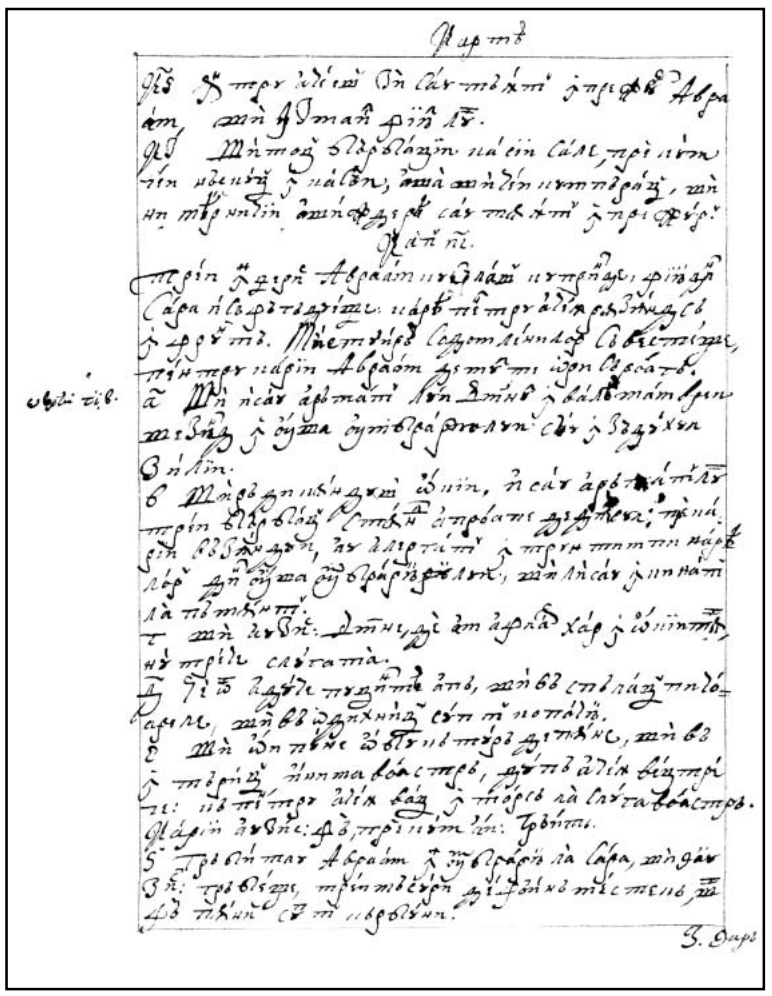

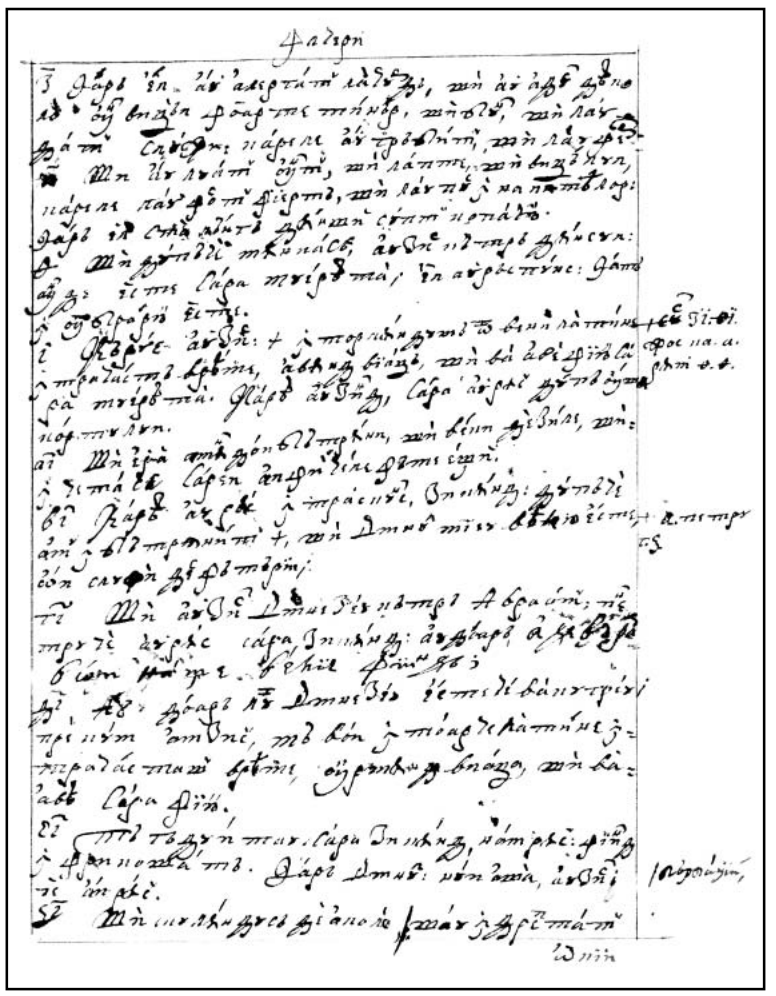

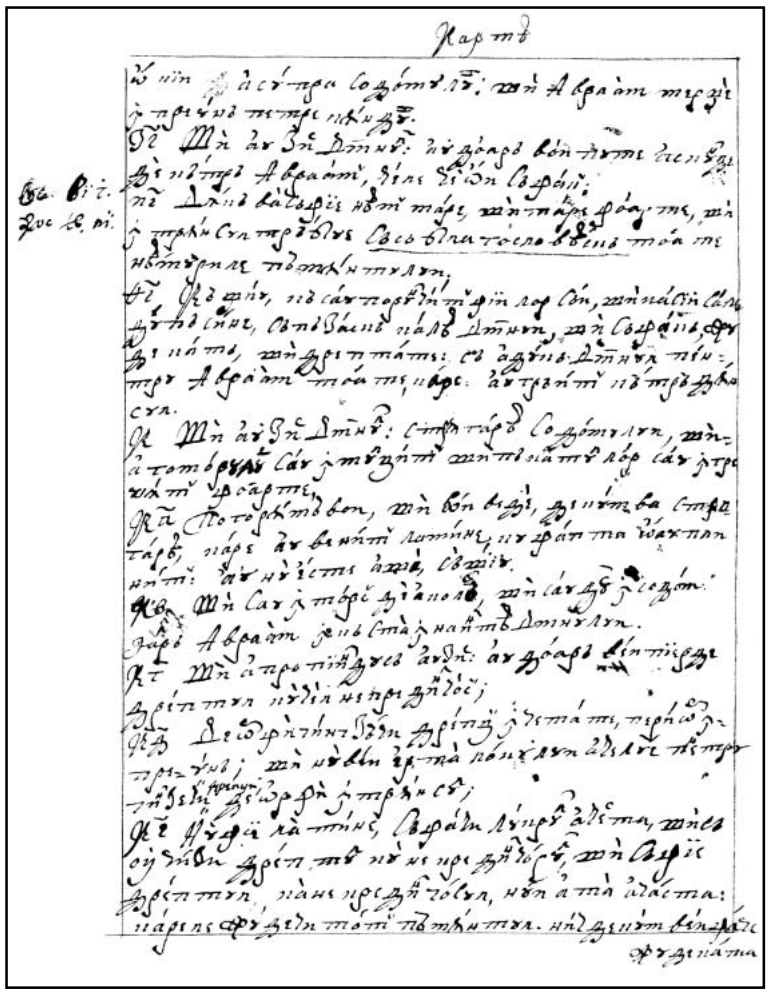

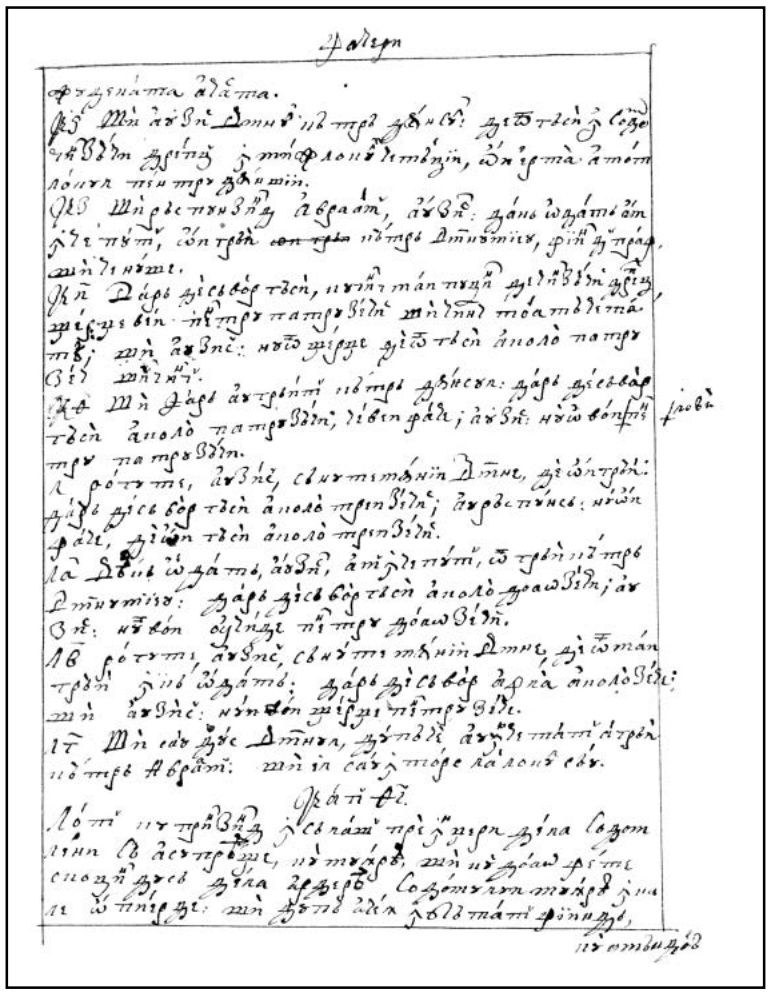

FACSIMILE

CARTEA FACERII

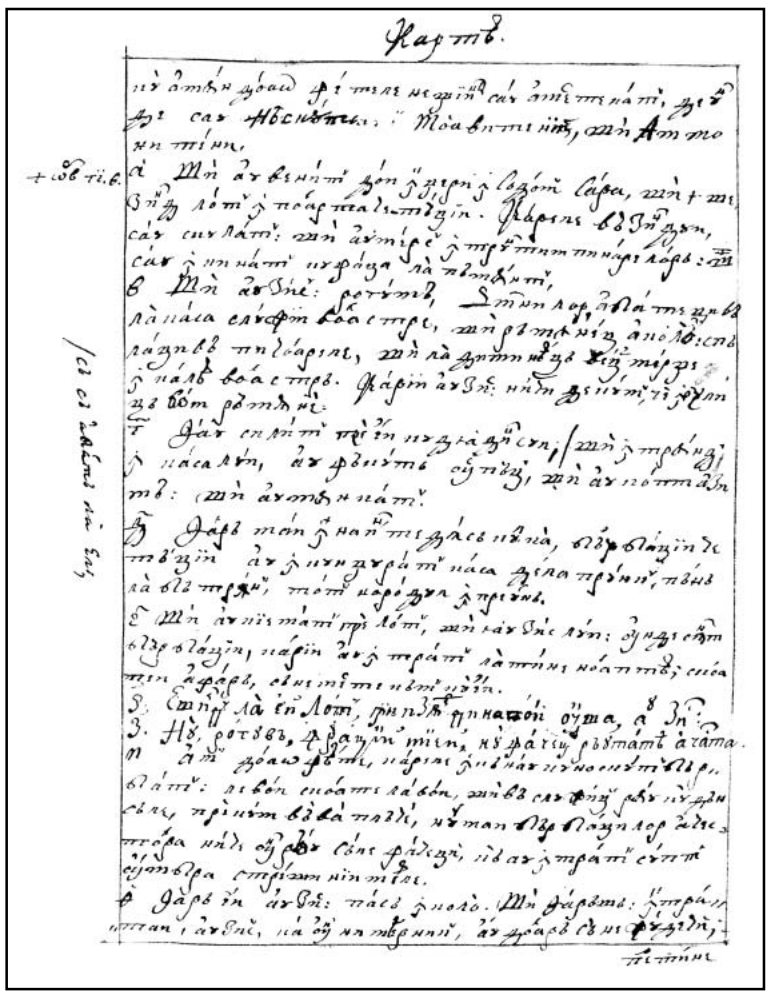

24v

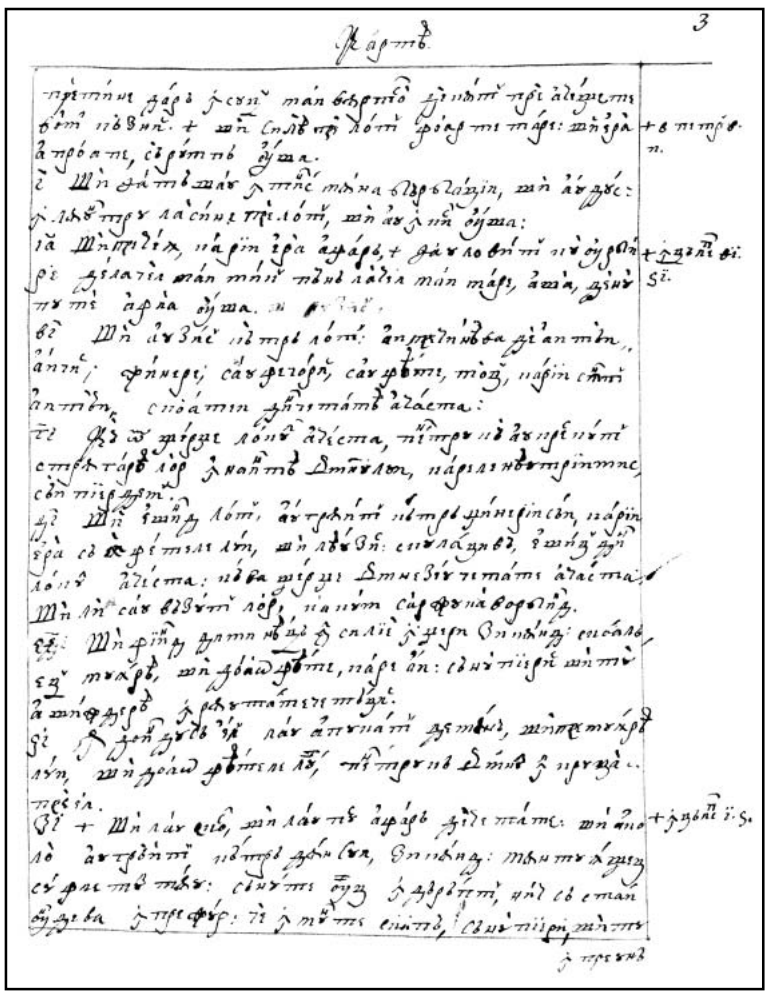

25r

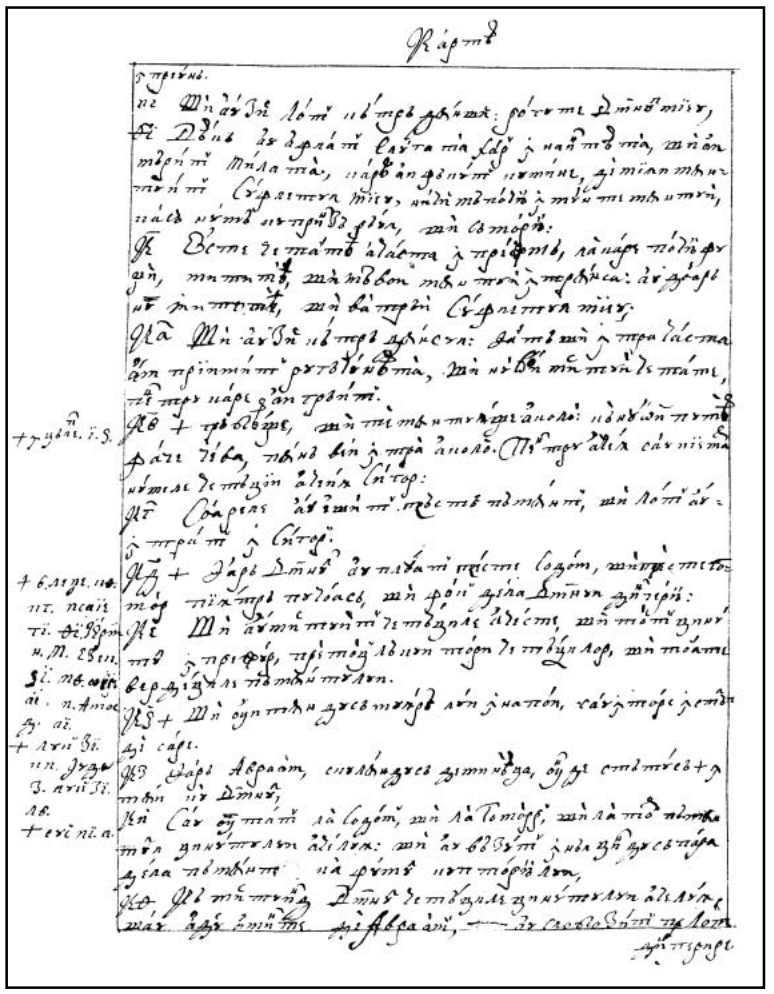

25v

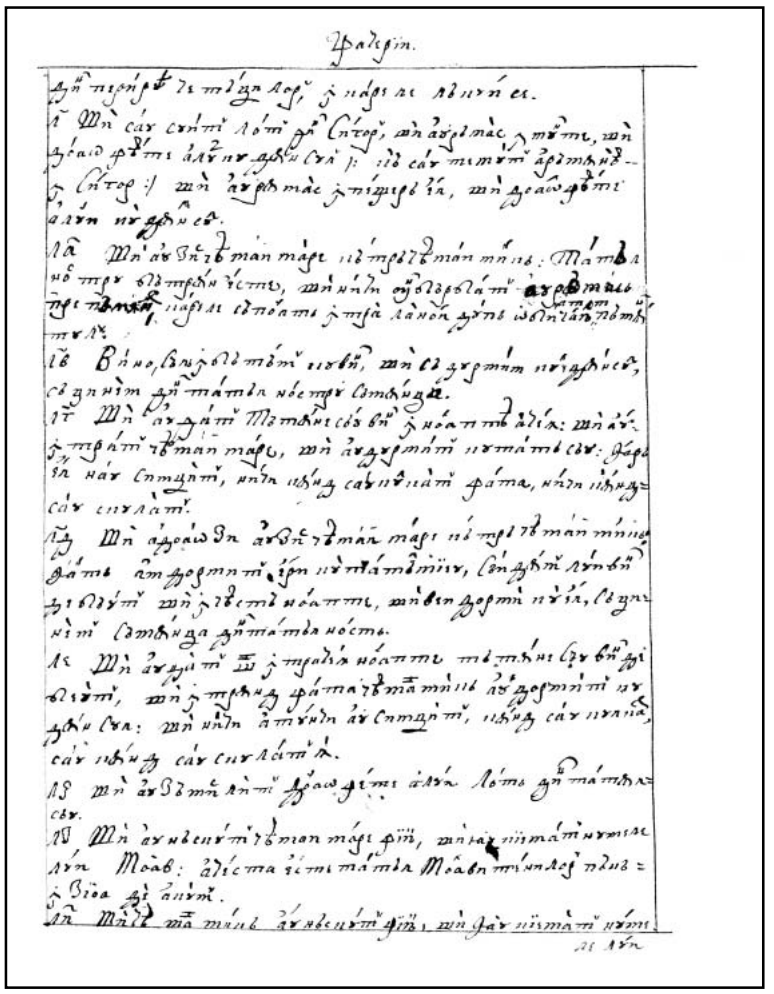

26r

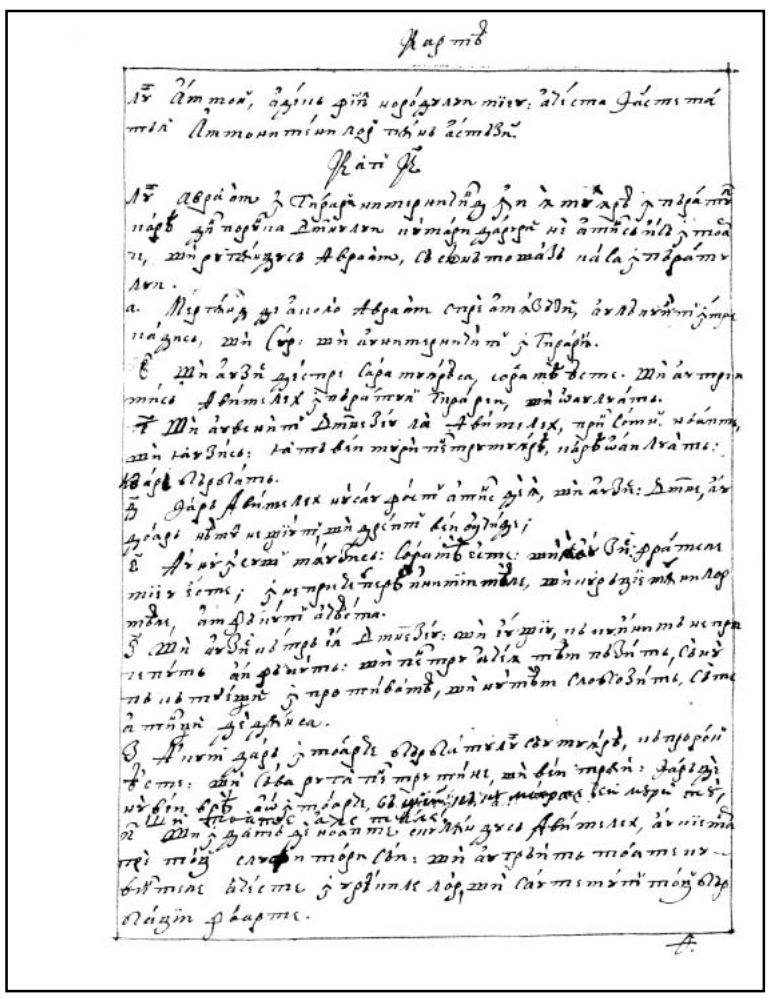

26v

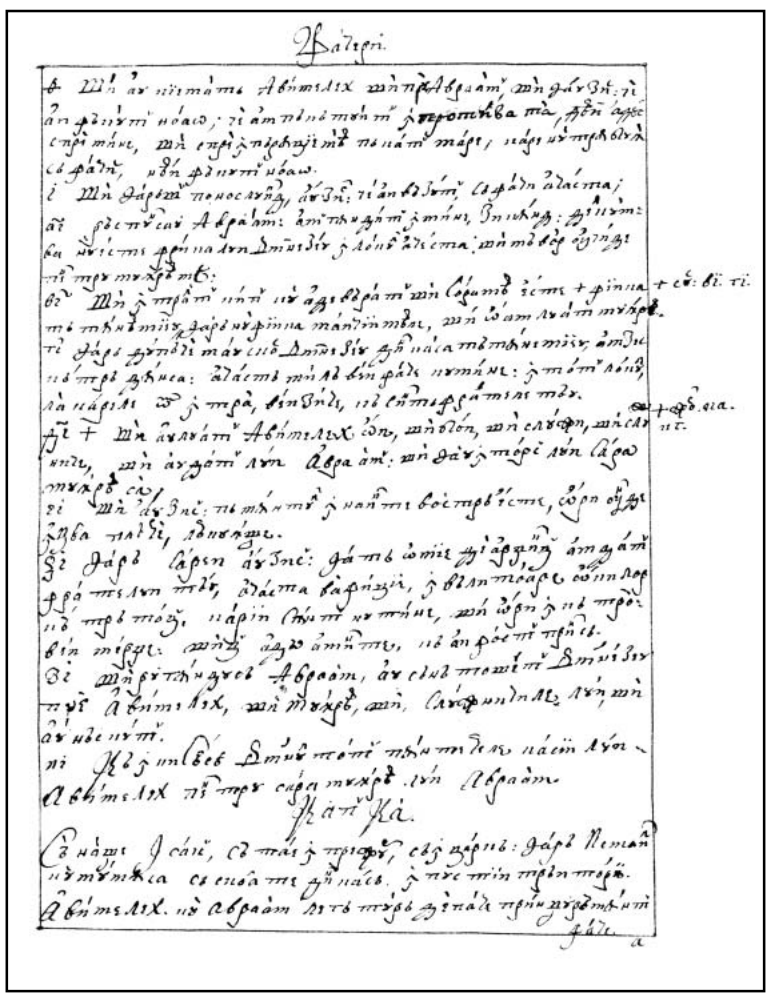

27r

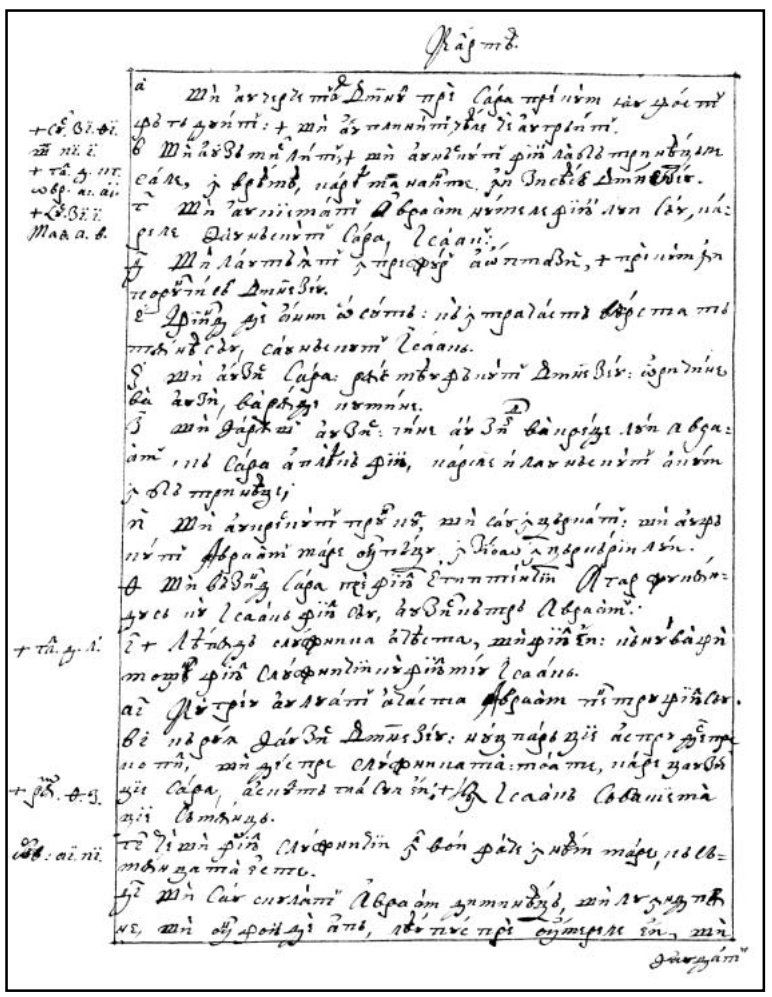

27v

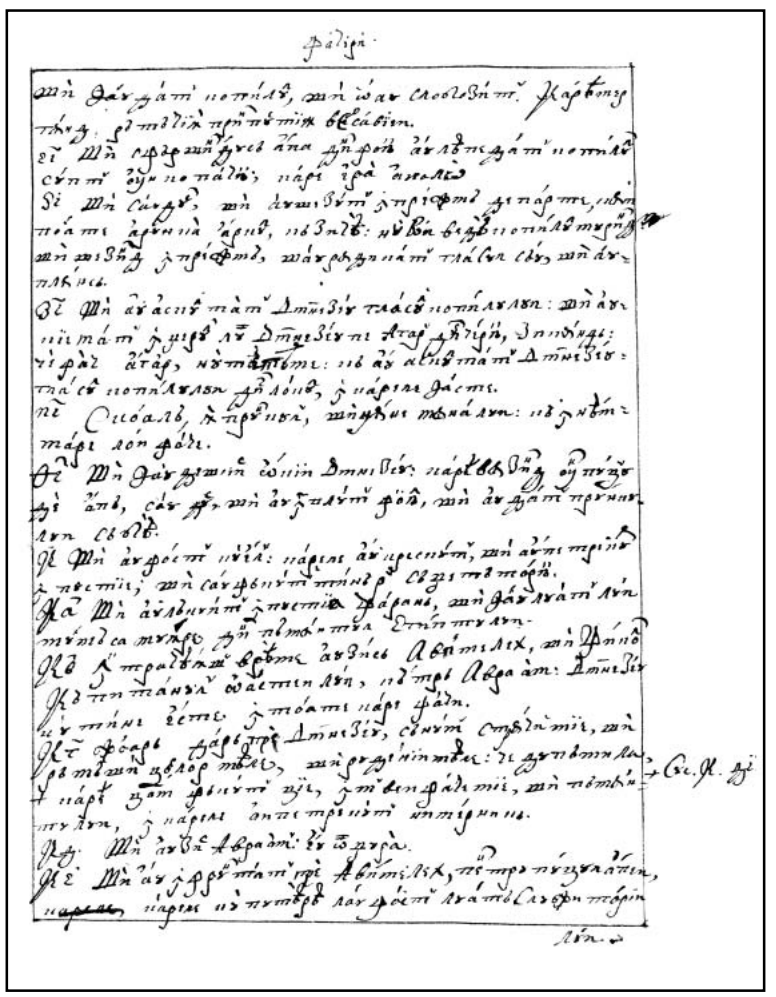

28r

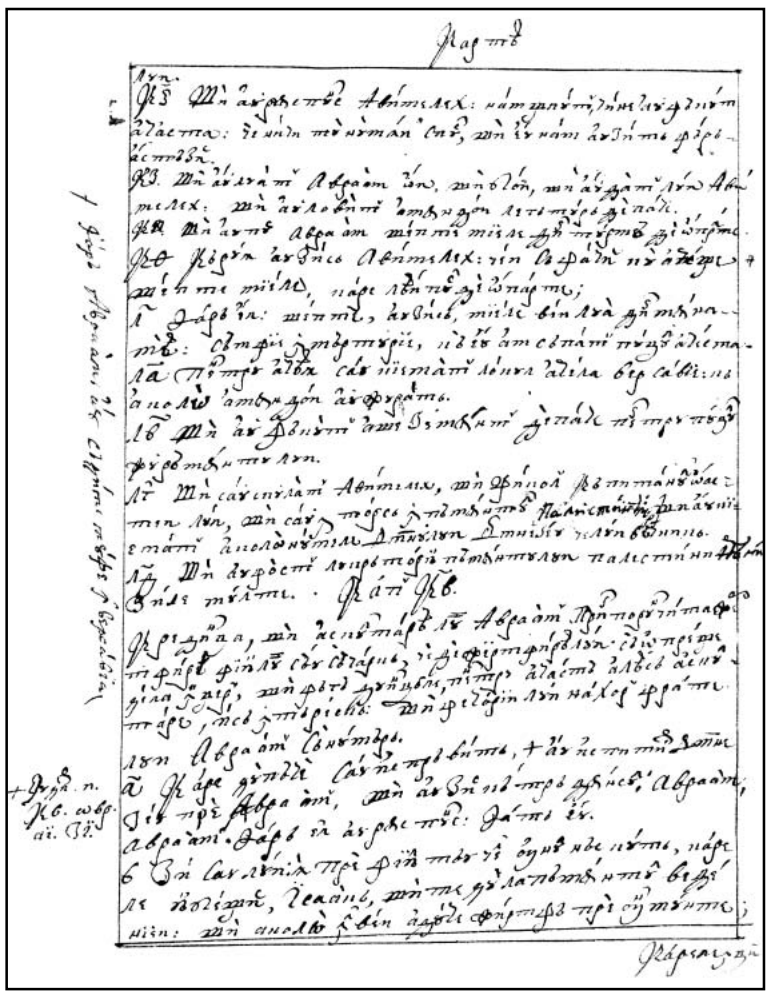

28v

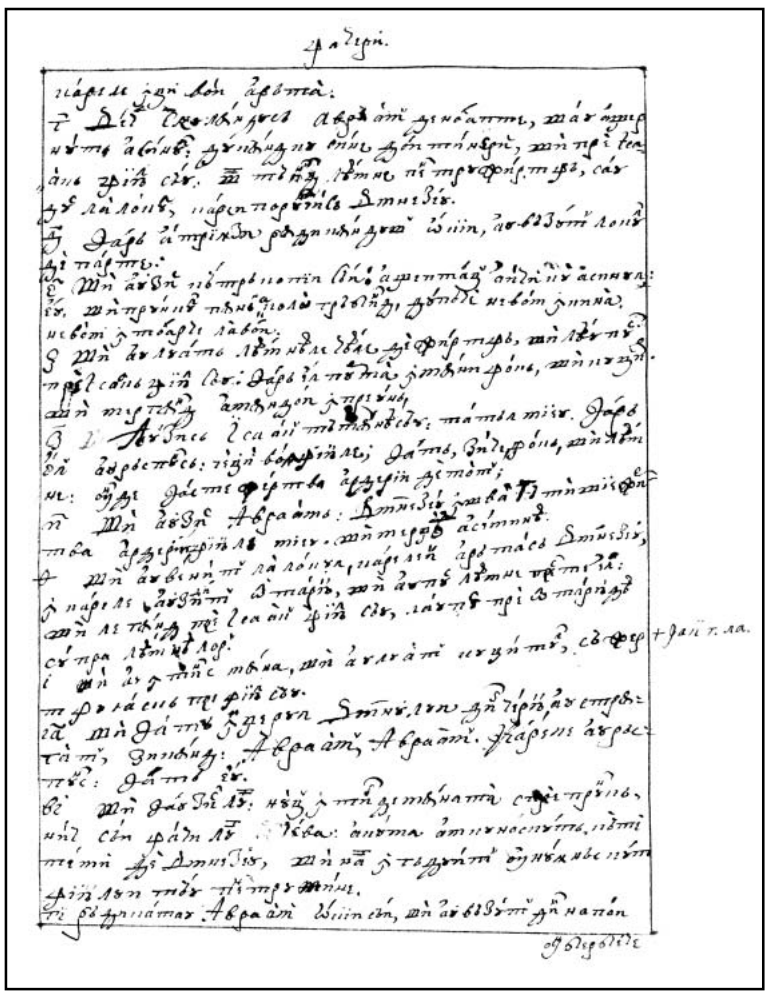

29r

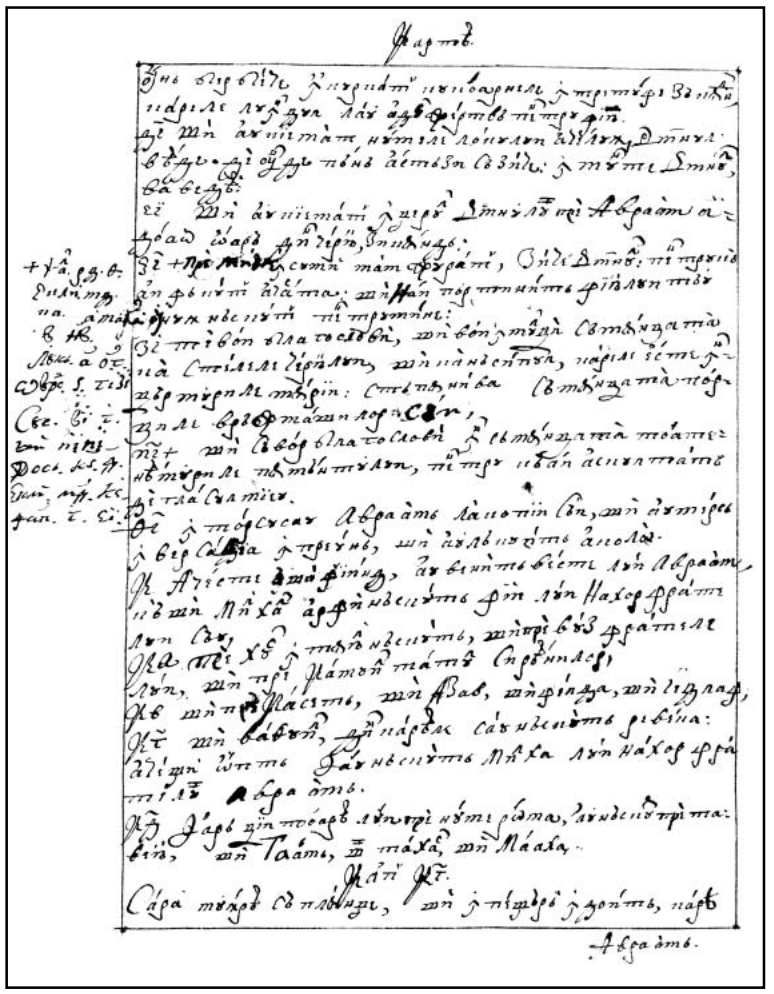

29v

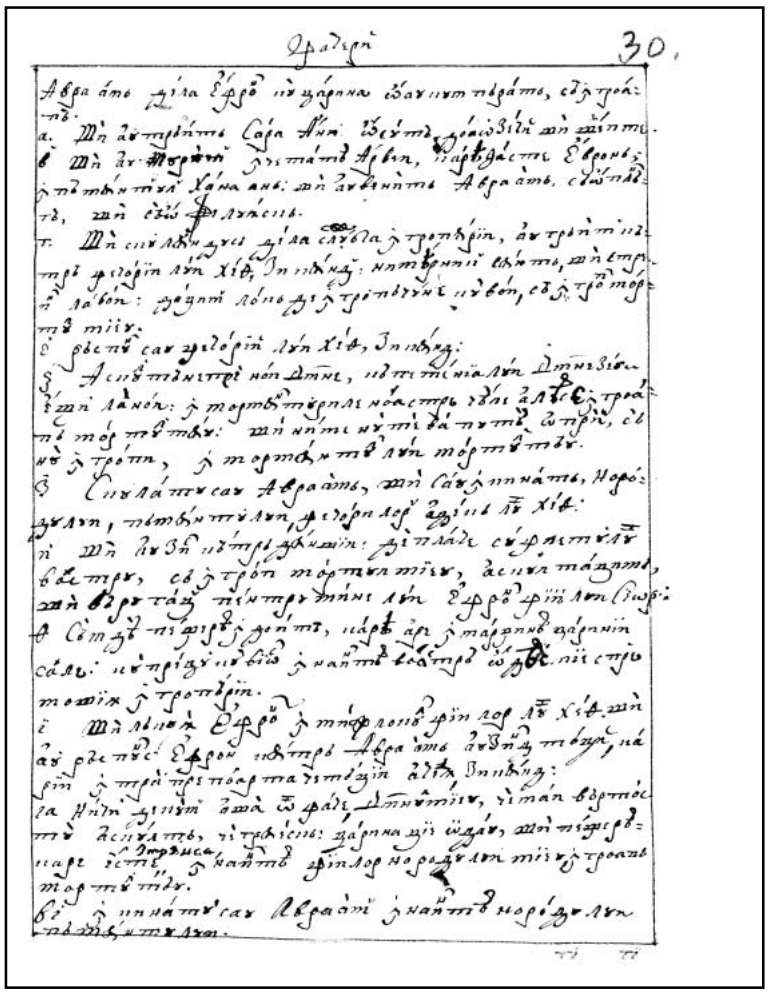

30r

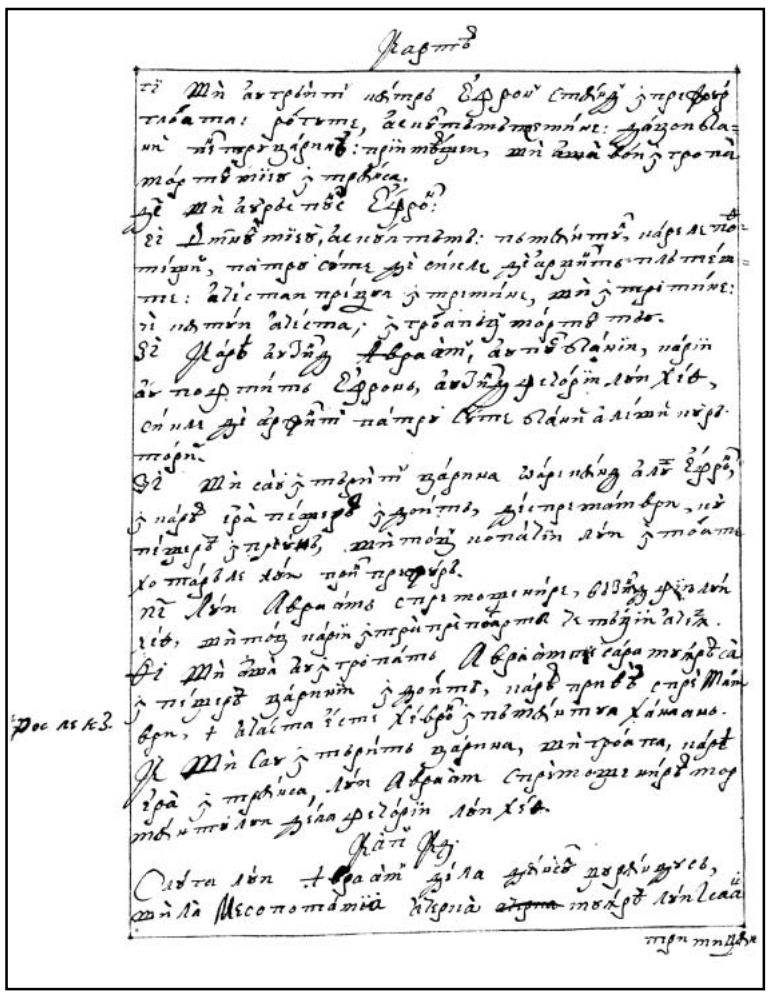

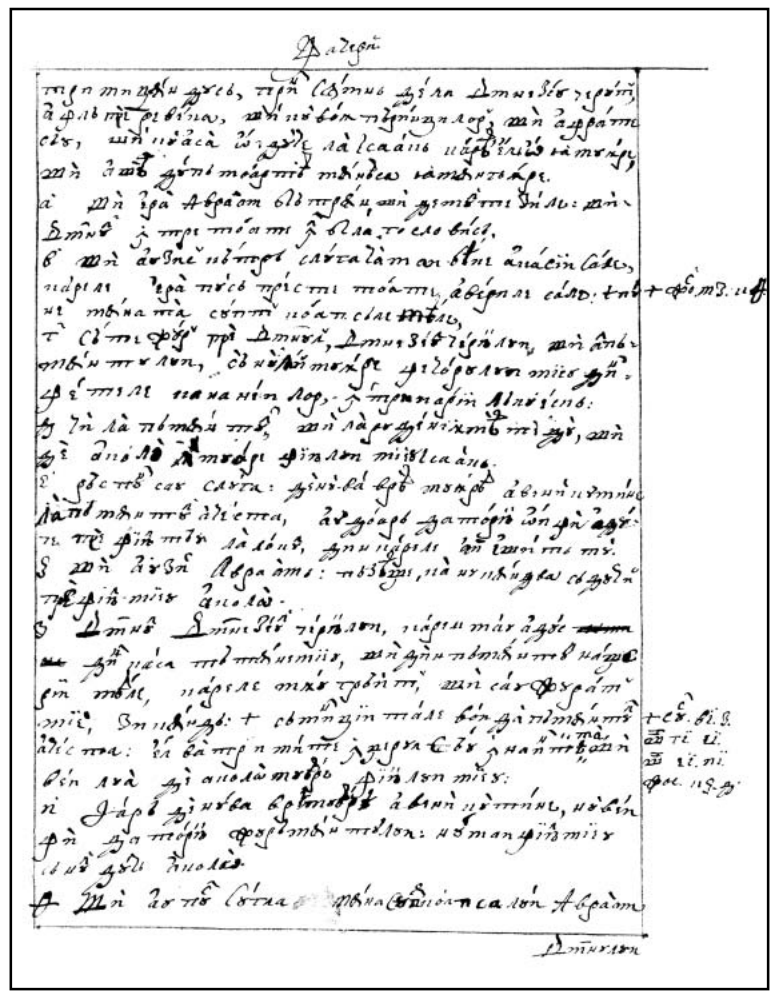

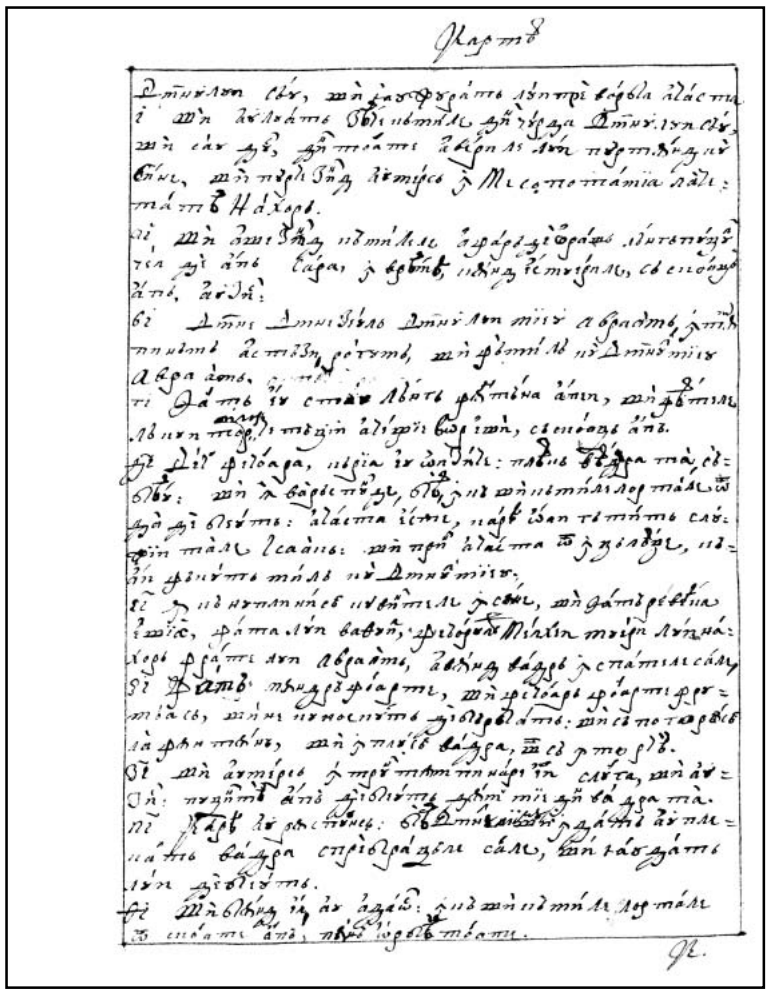

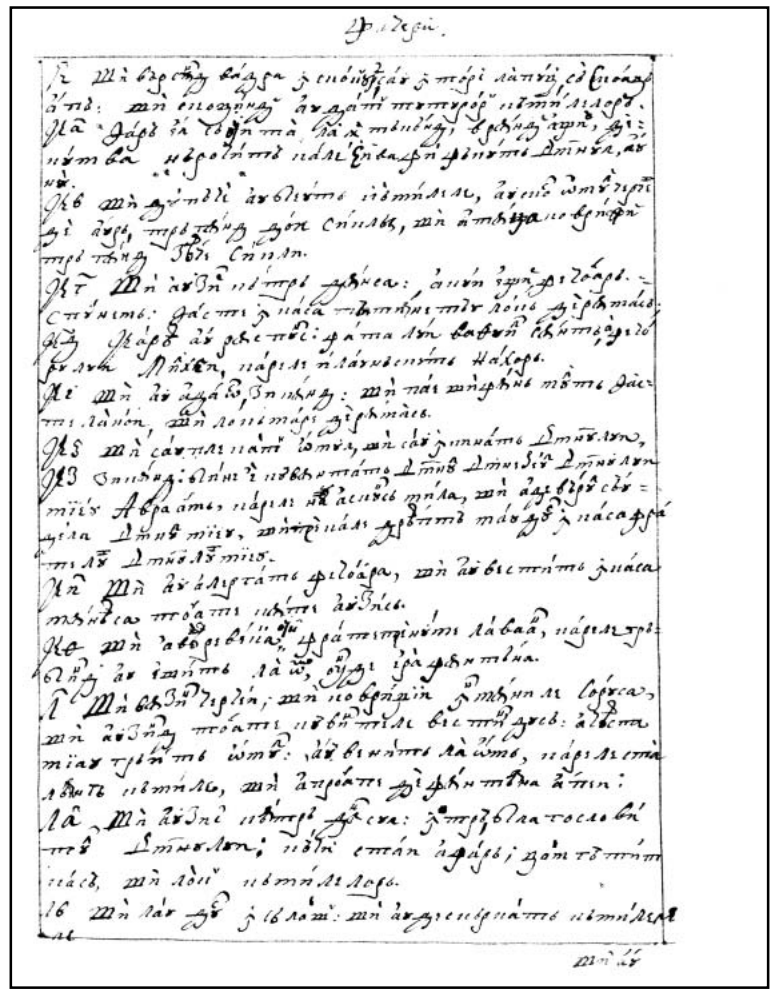

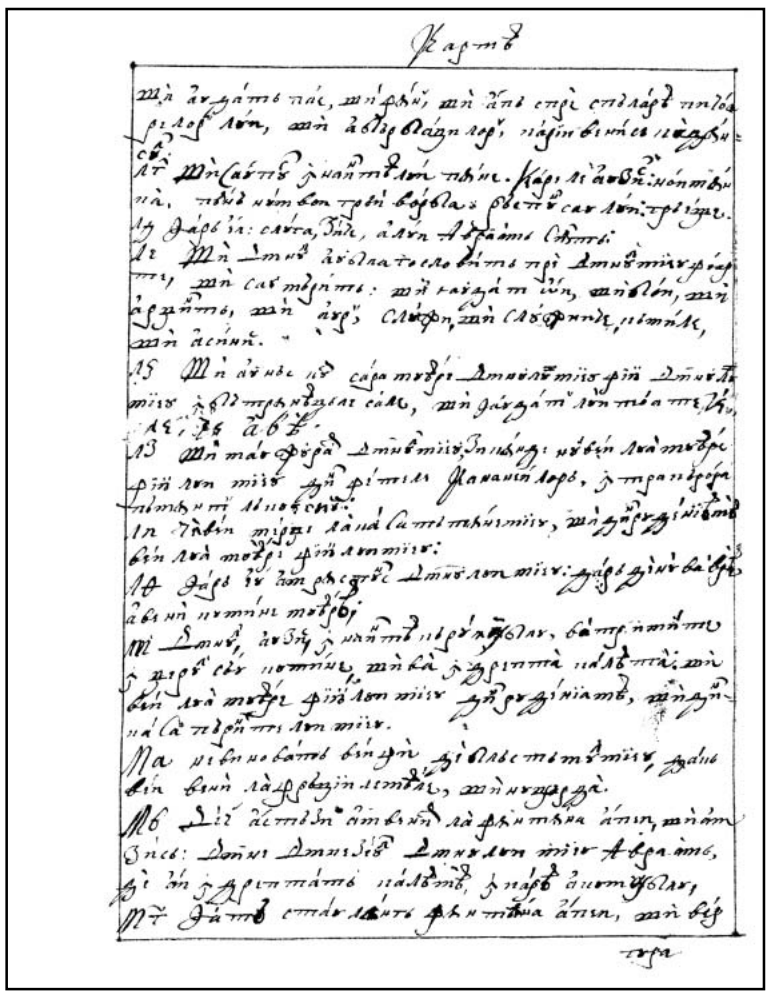

32v

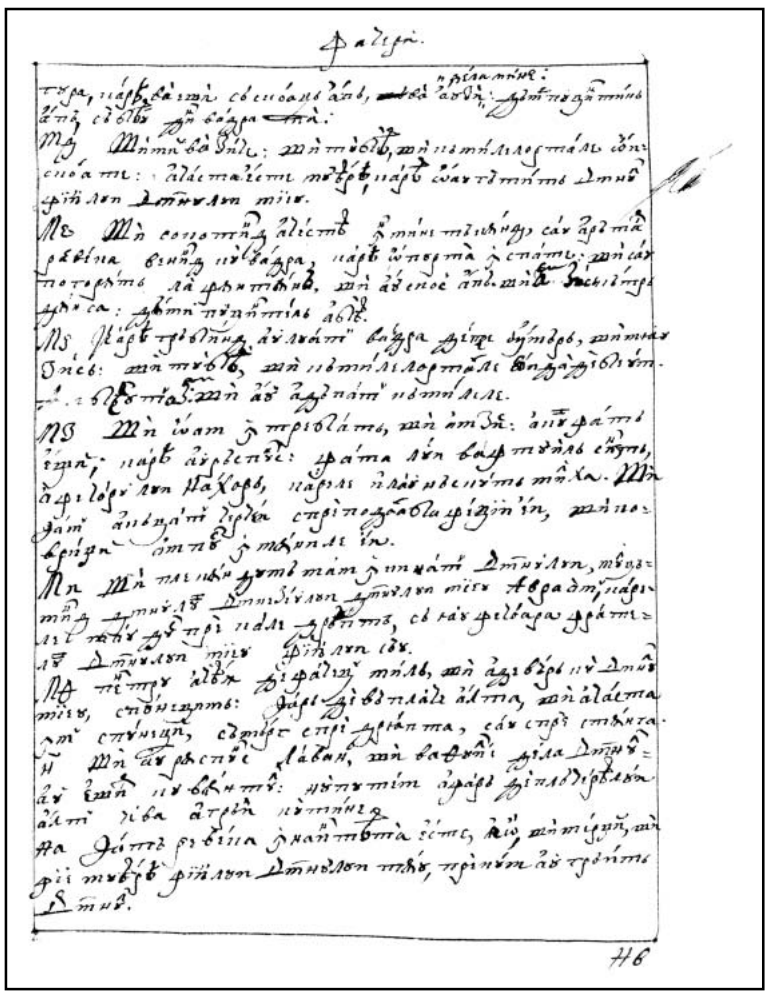

33r

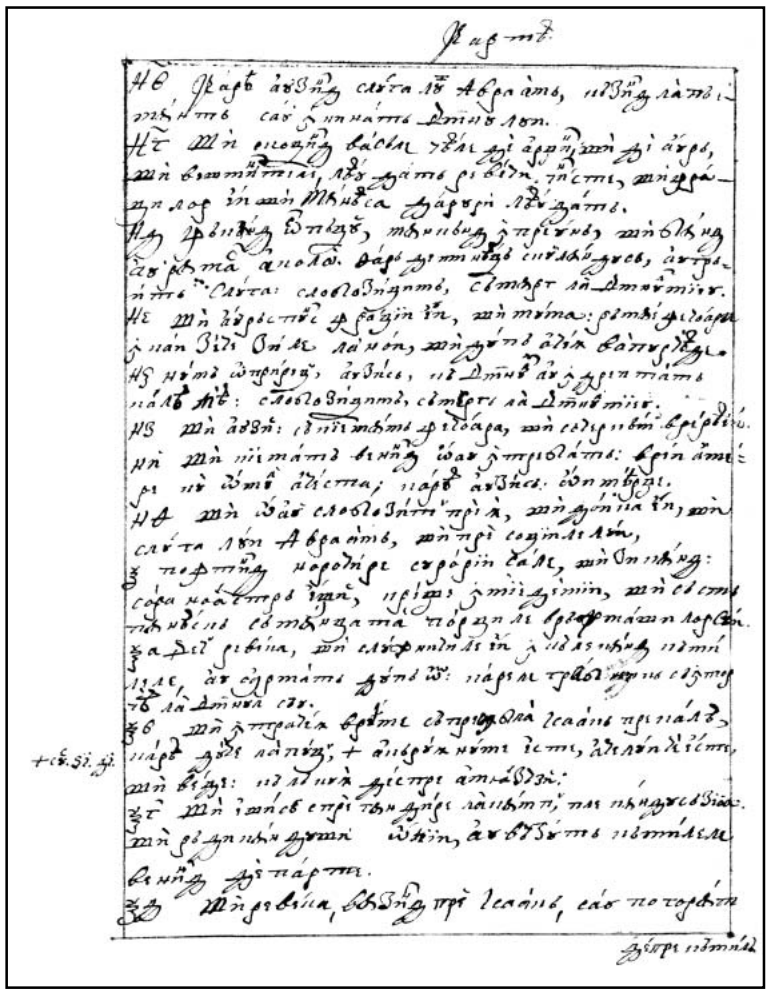

33v

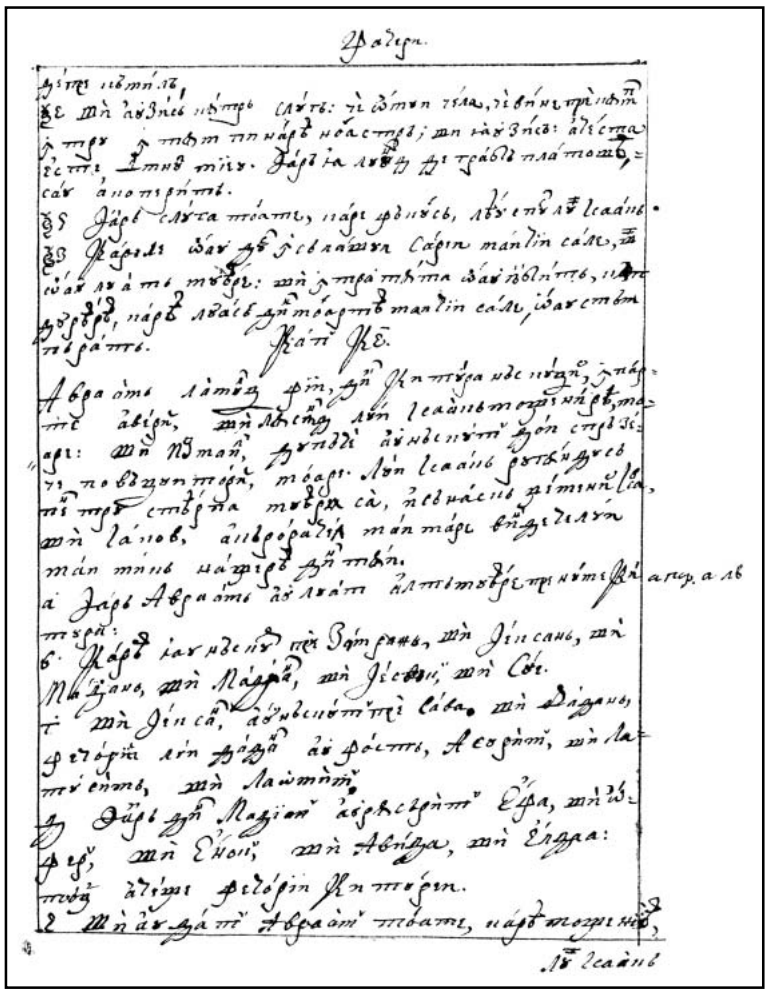

34r

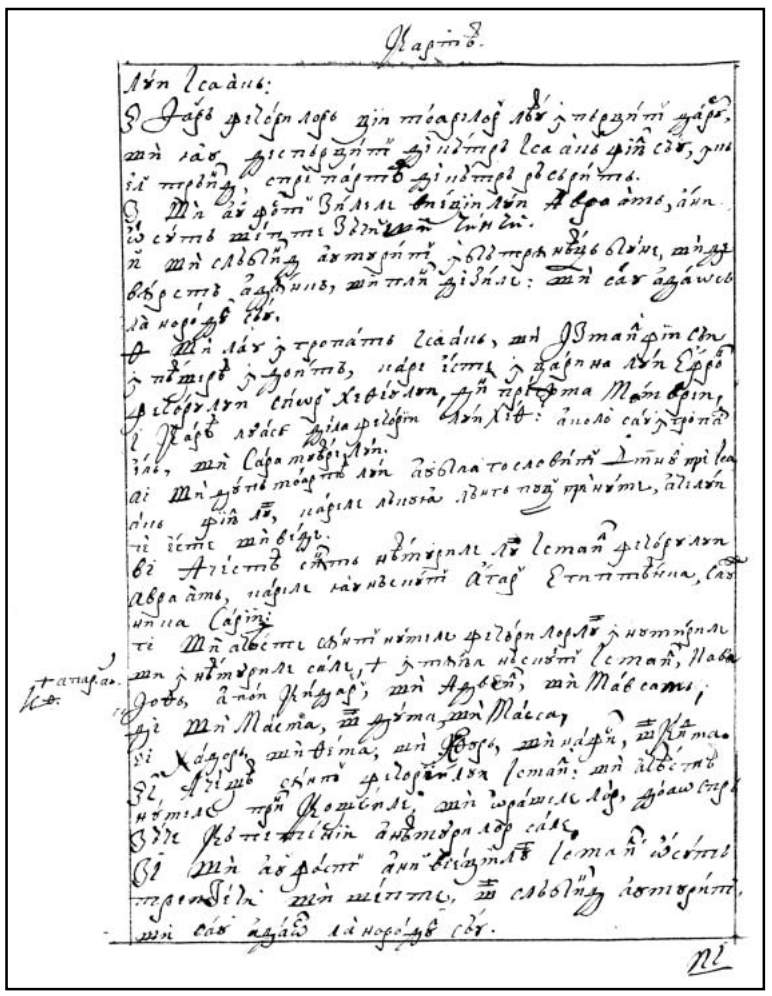

34v

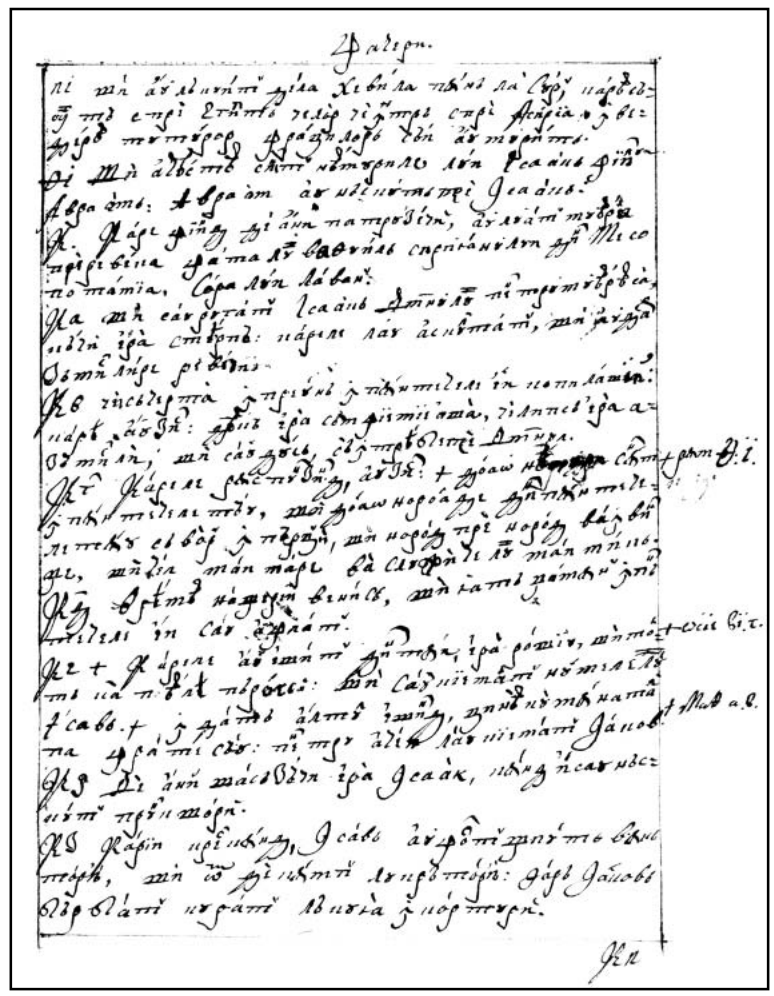

35r

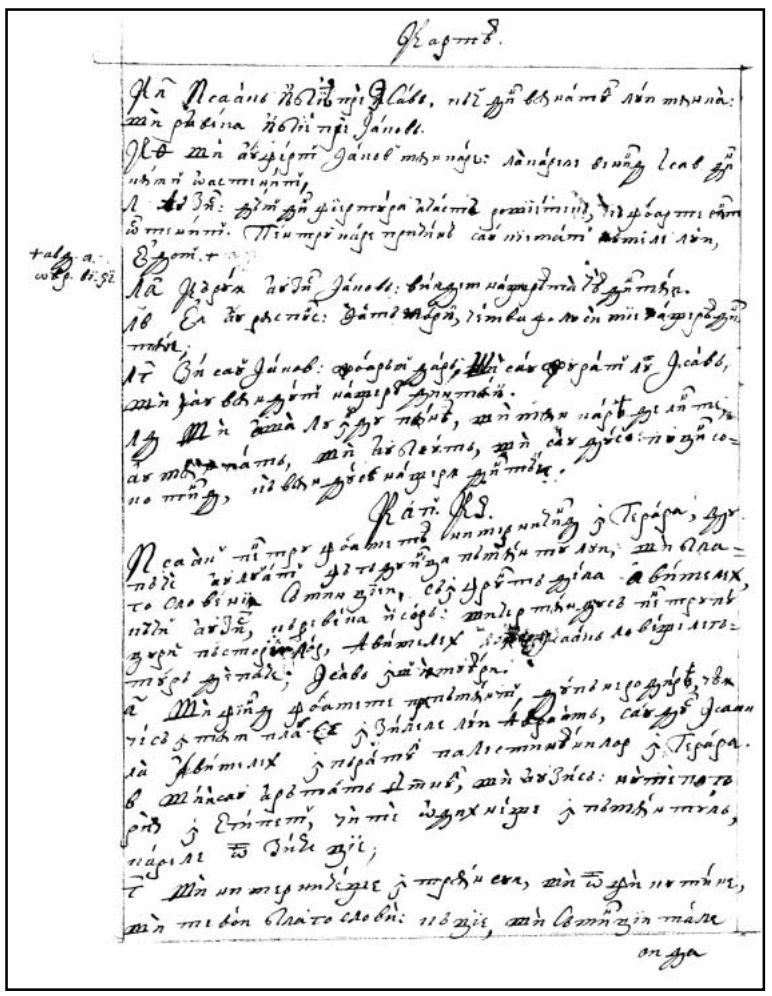

35v

36r

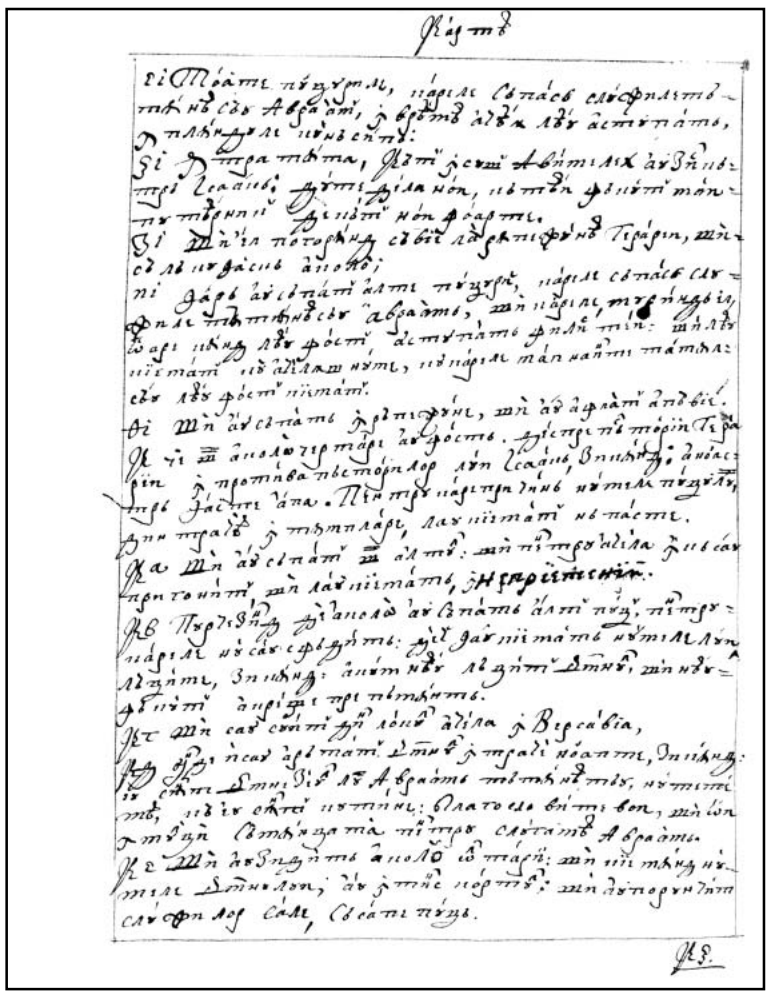

36v

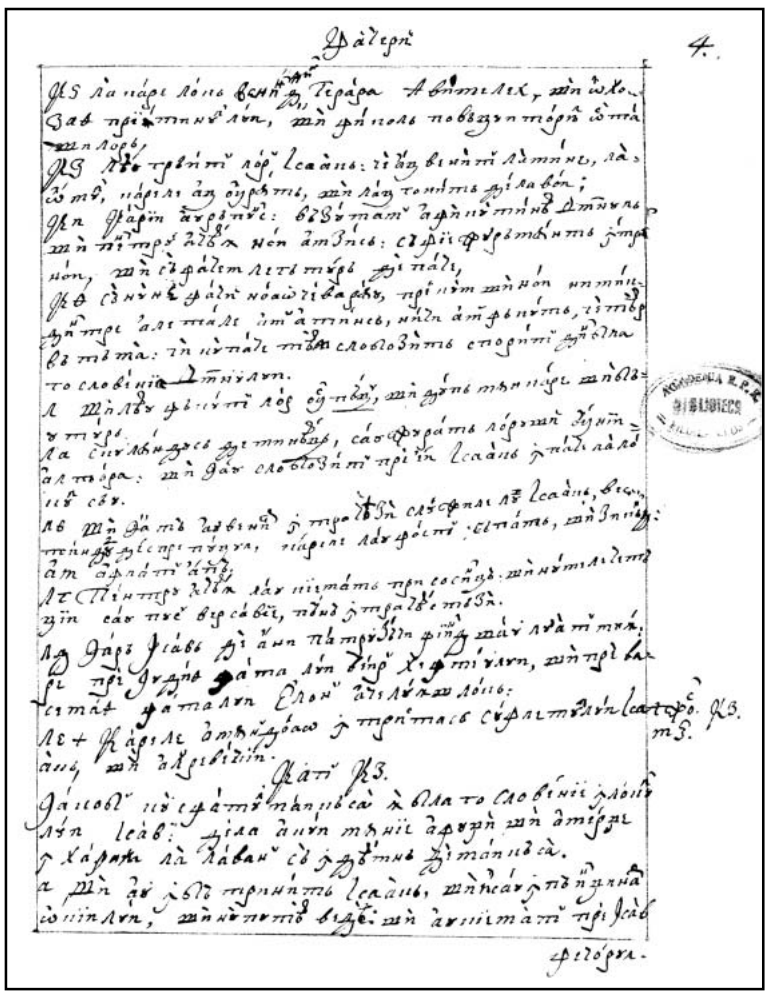

37r

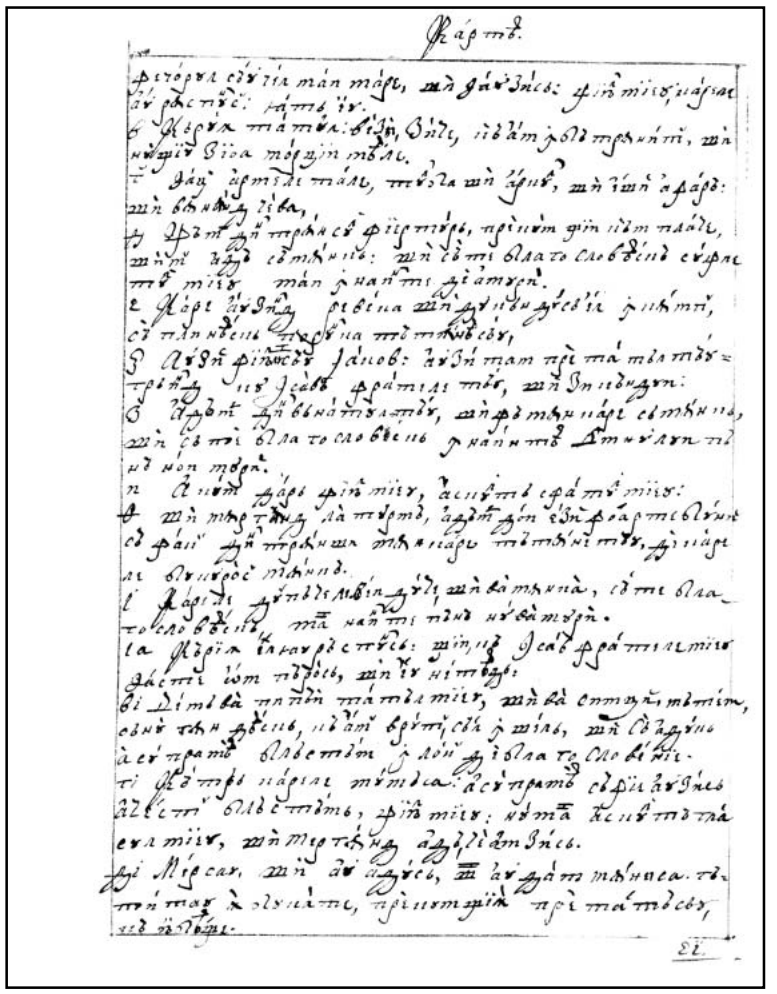

37v

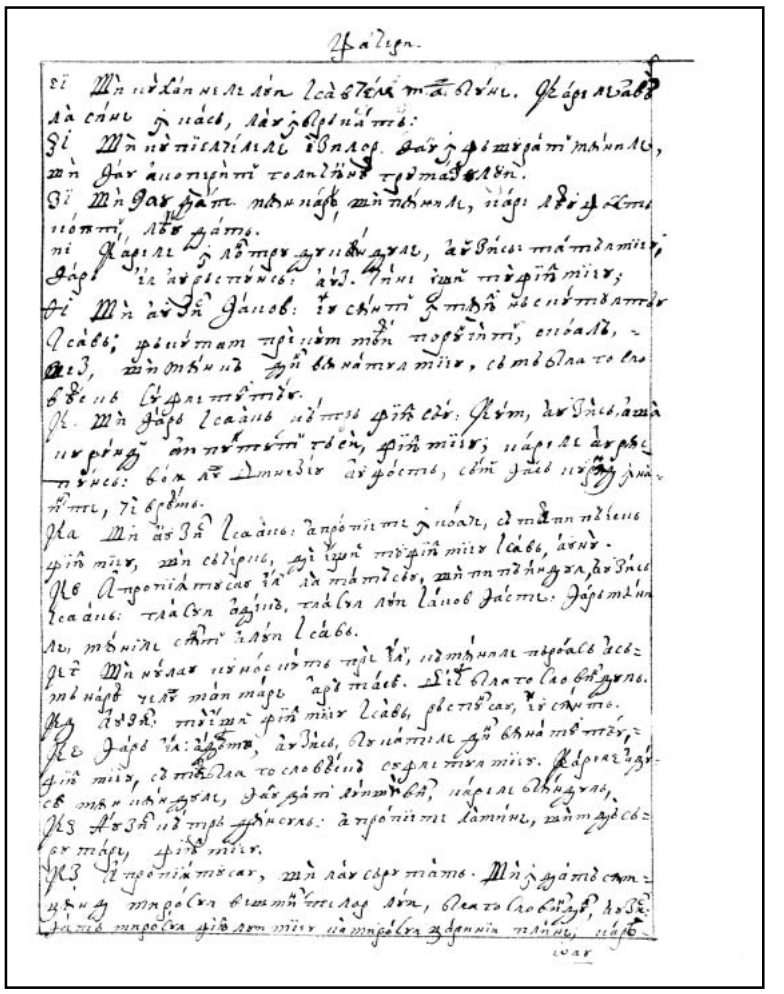

38r

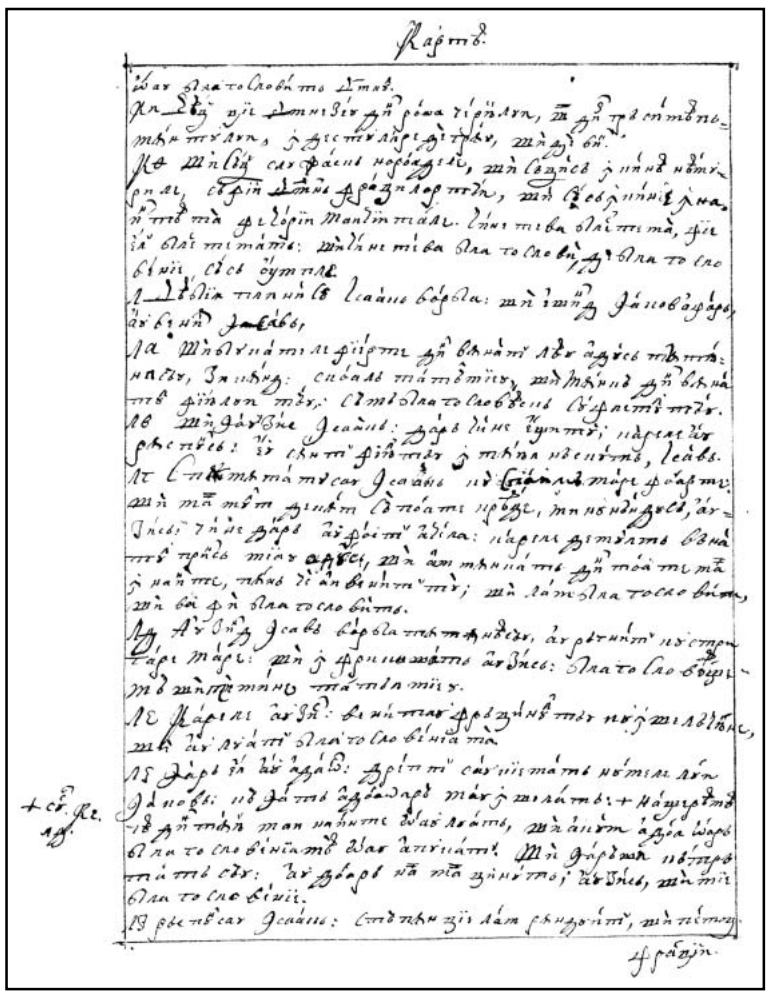

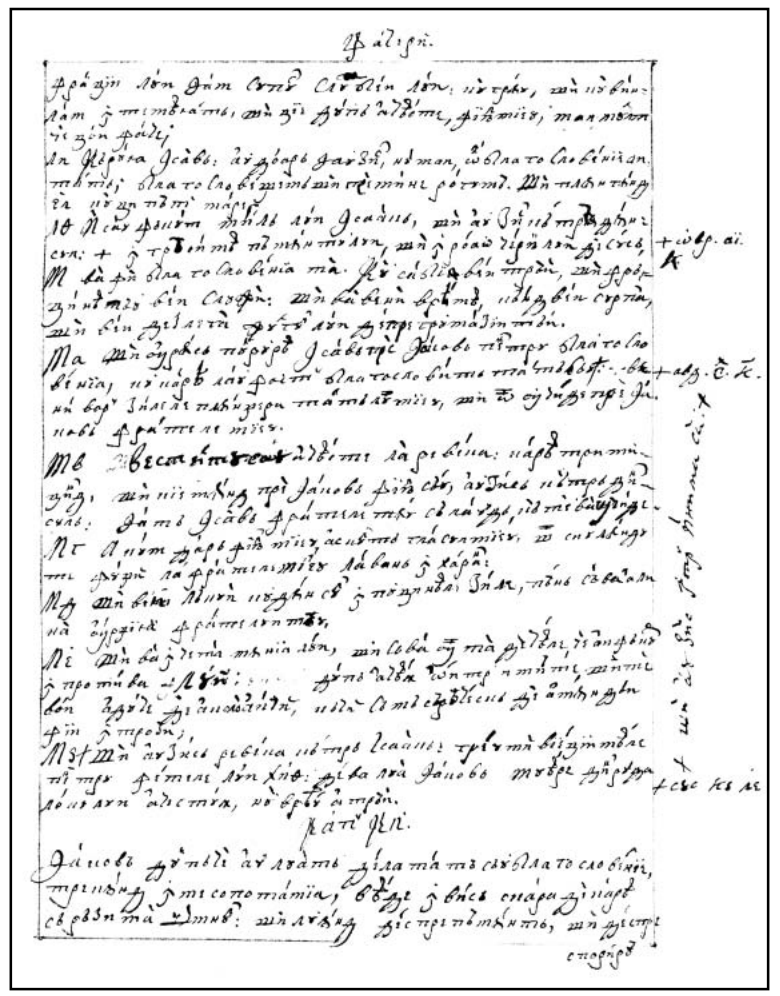

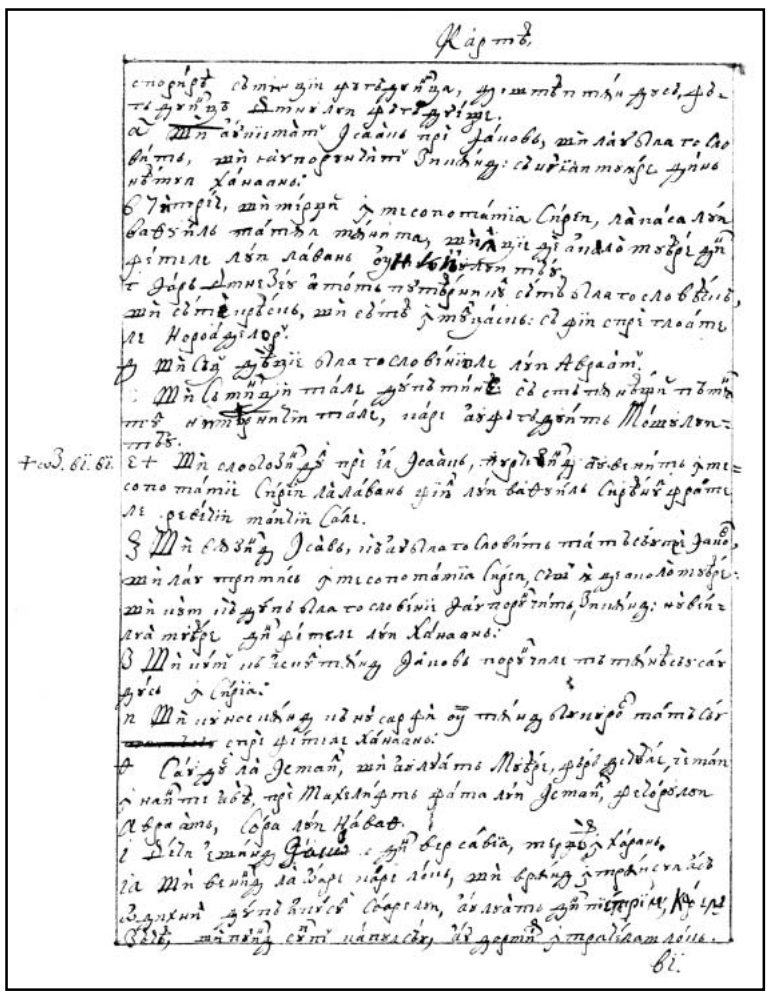

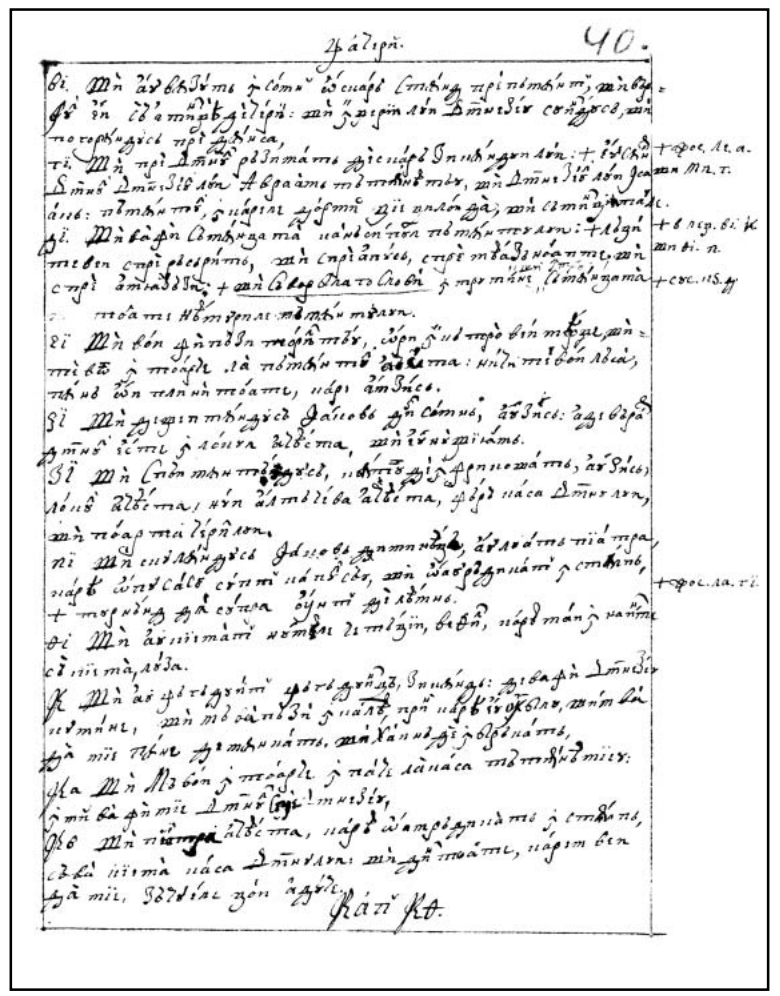

40v

41r

41v

42r

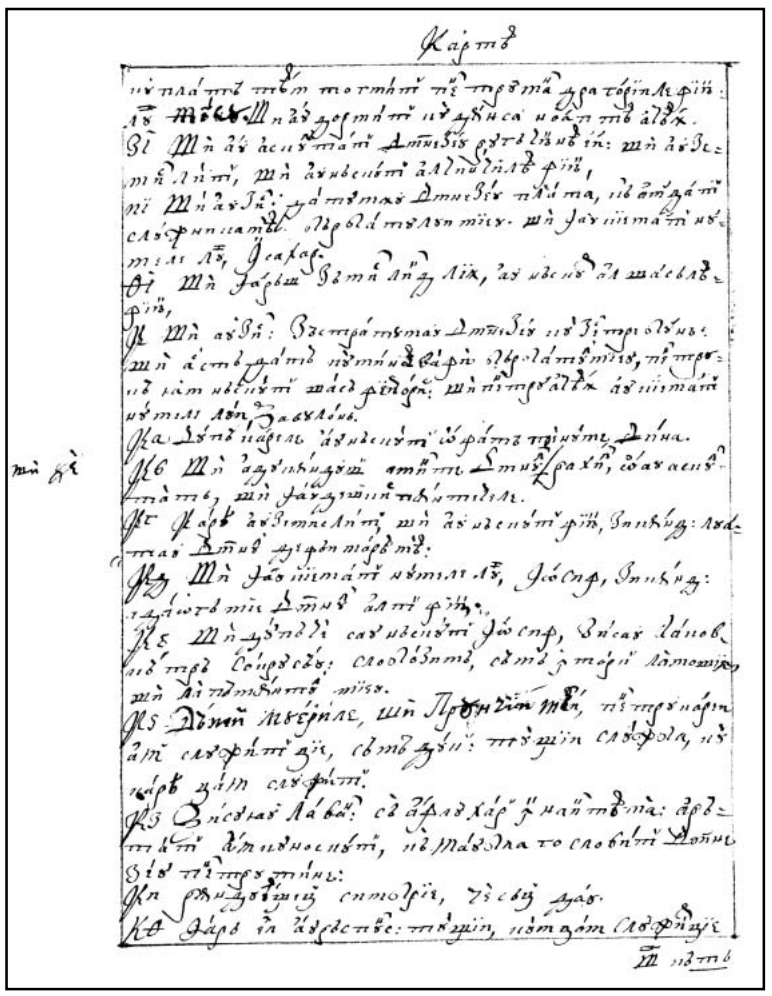

42v

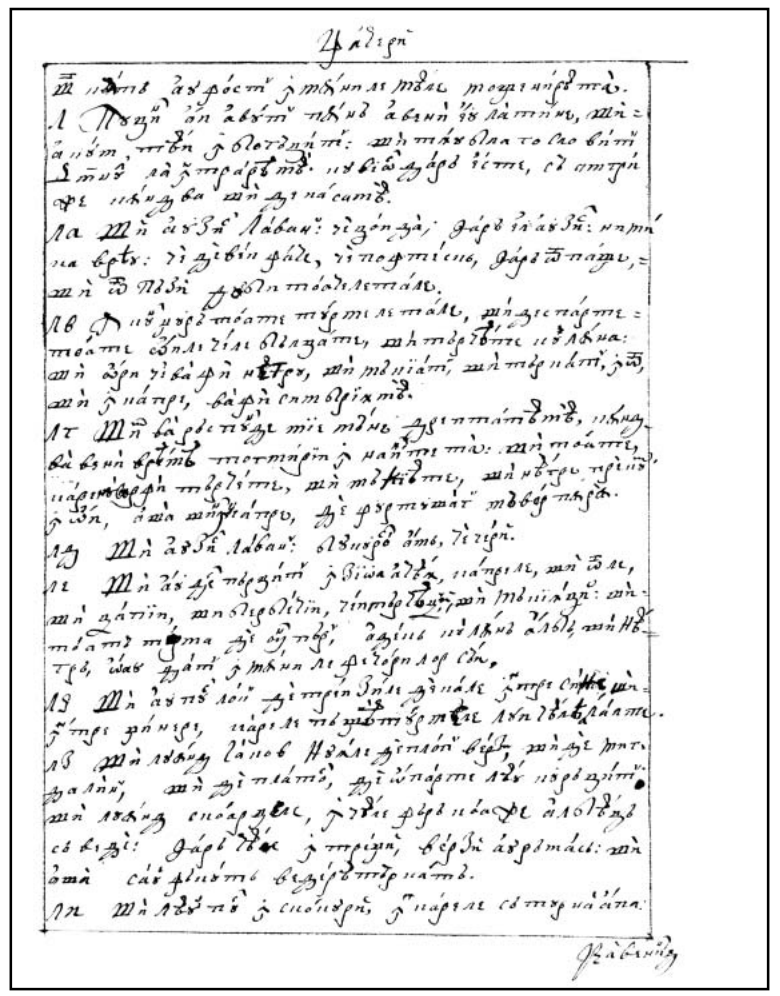

43r

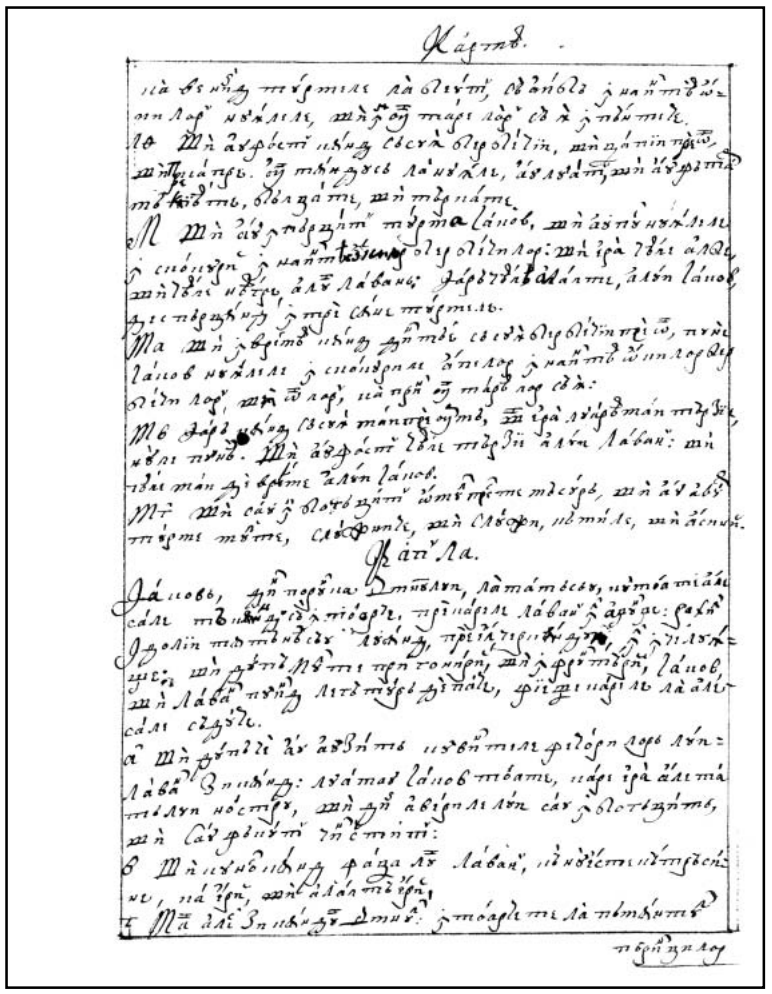

43v

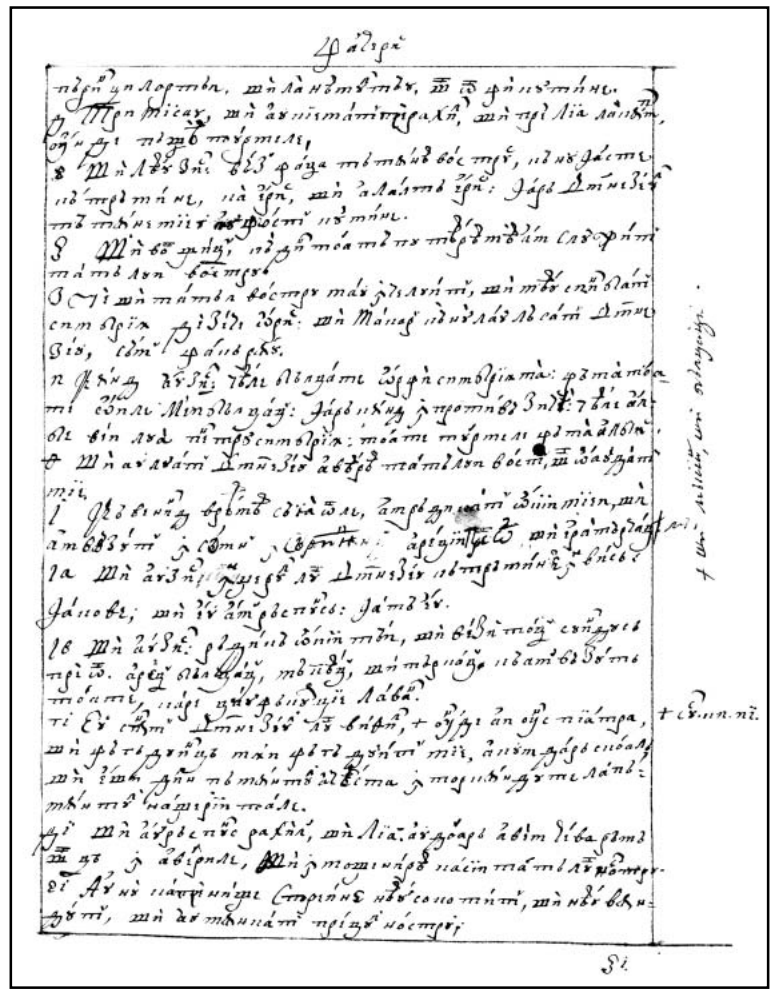

44r

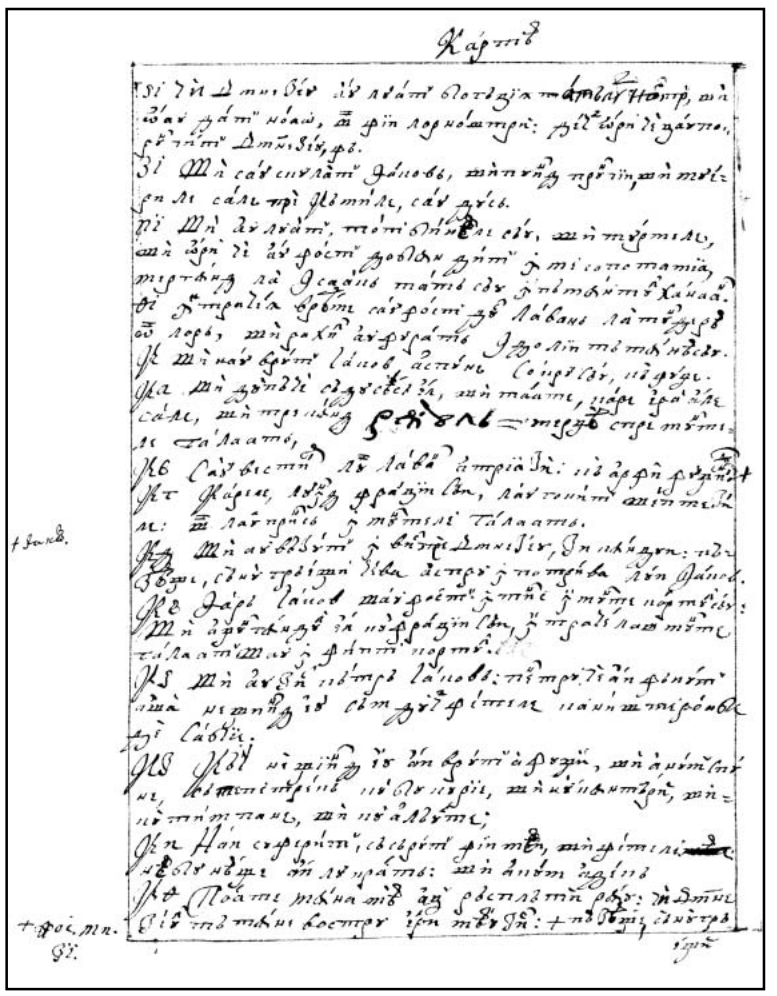

44v

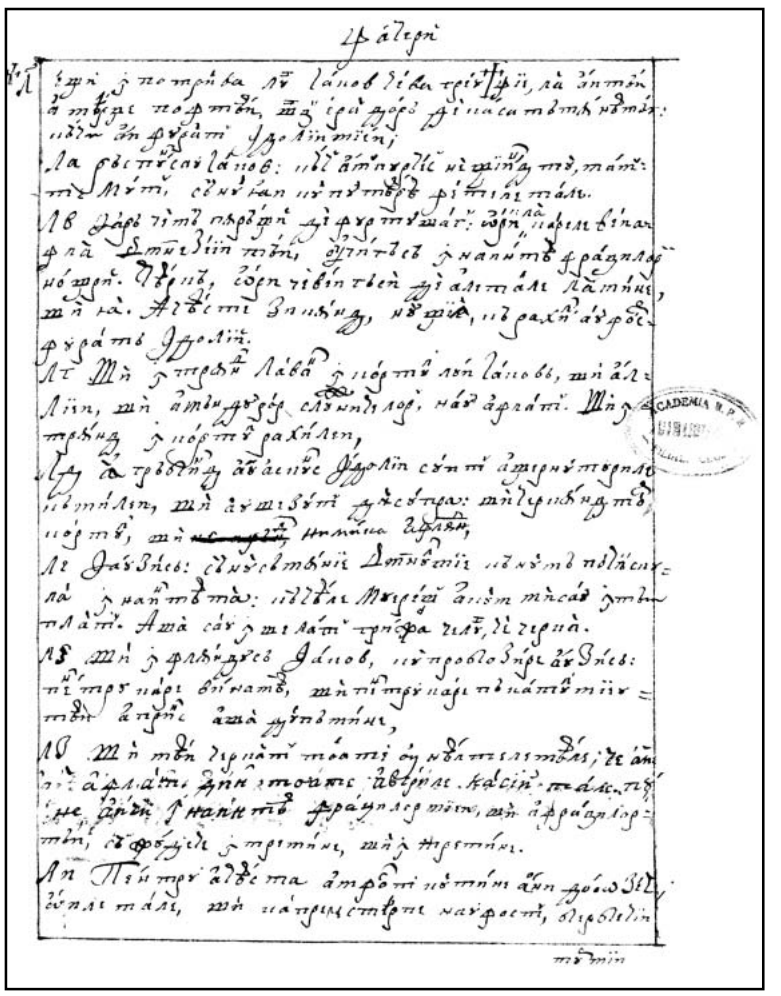

45r

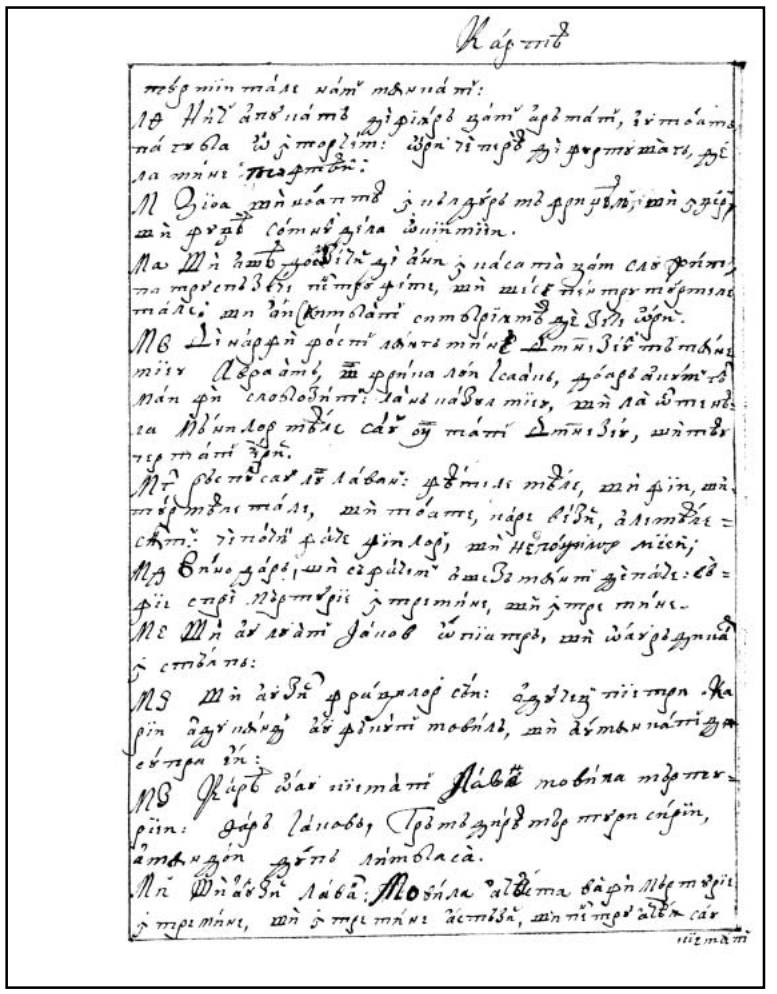

45v

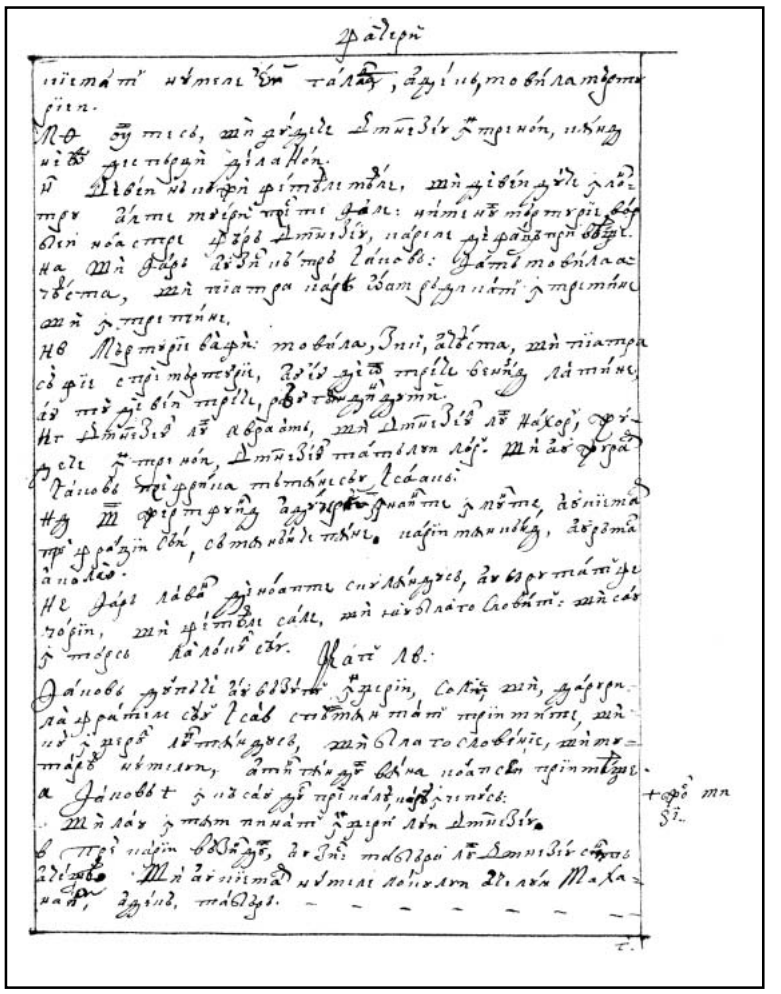

46r

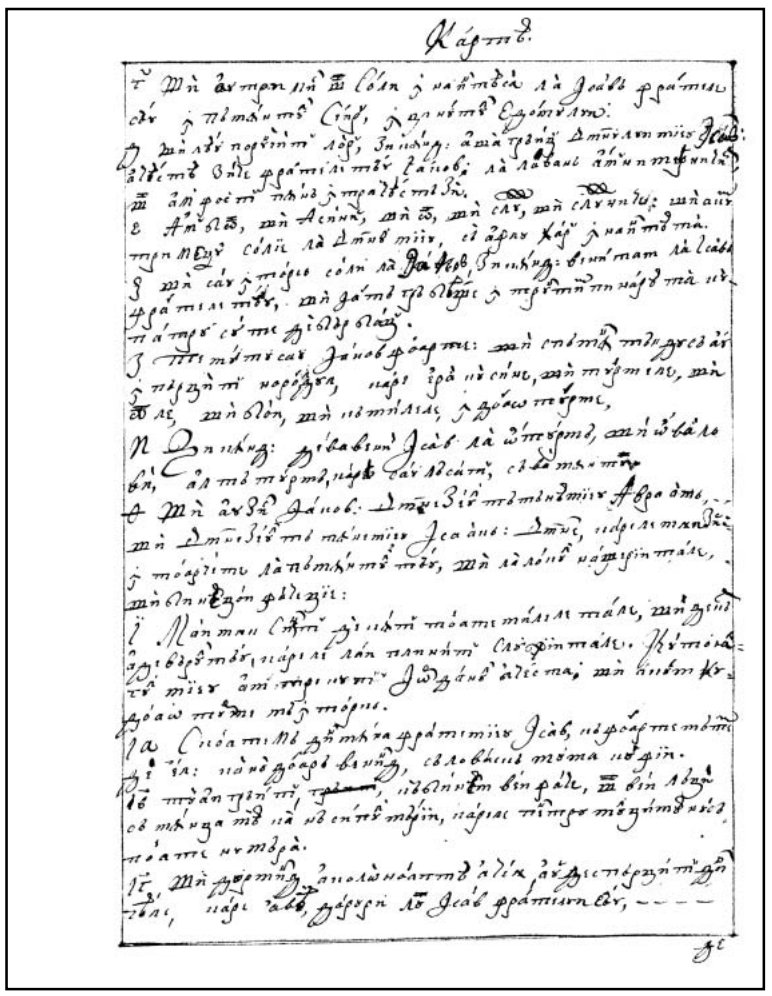

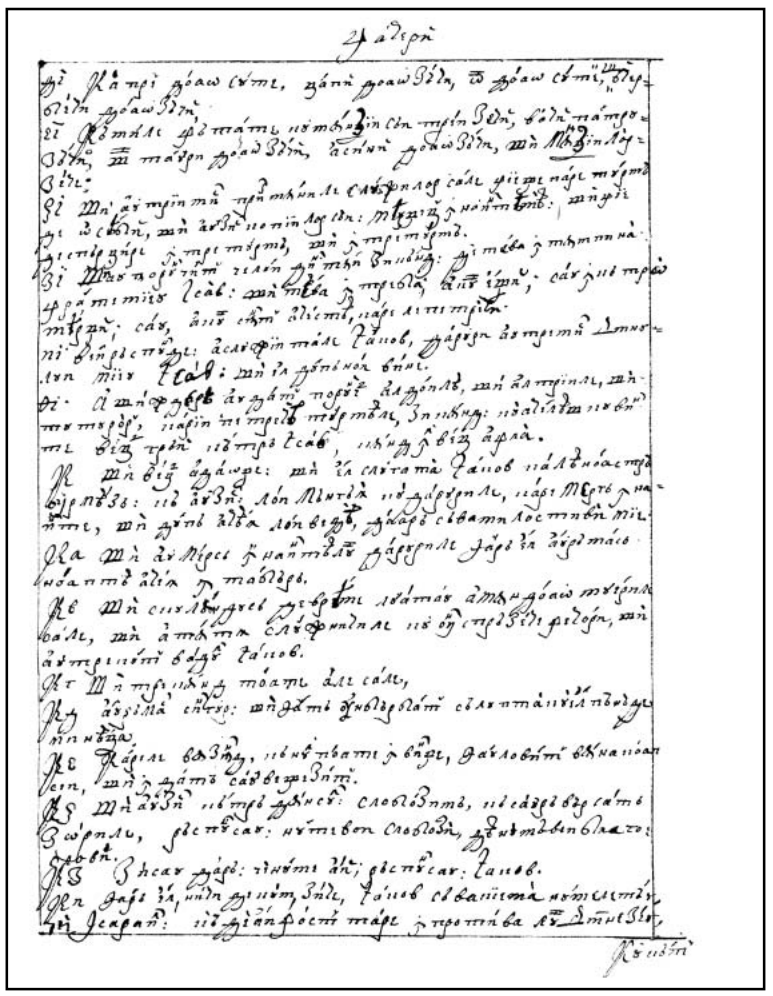

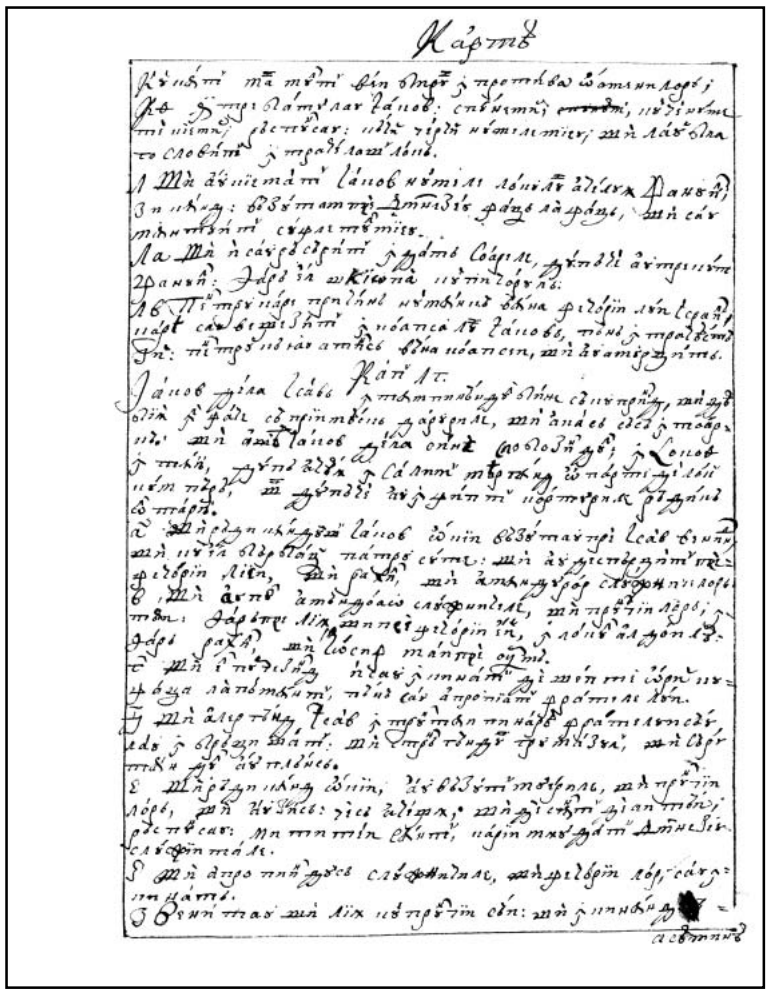

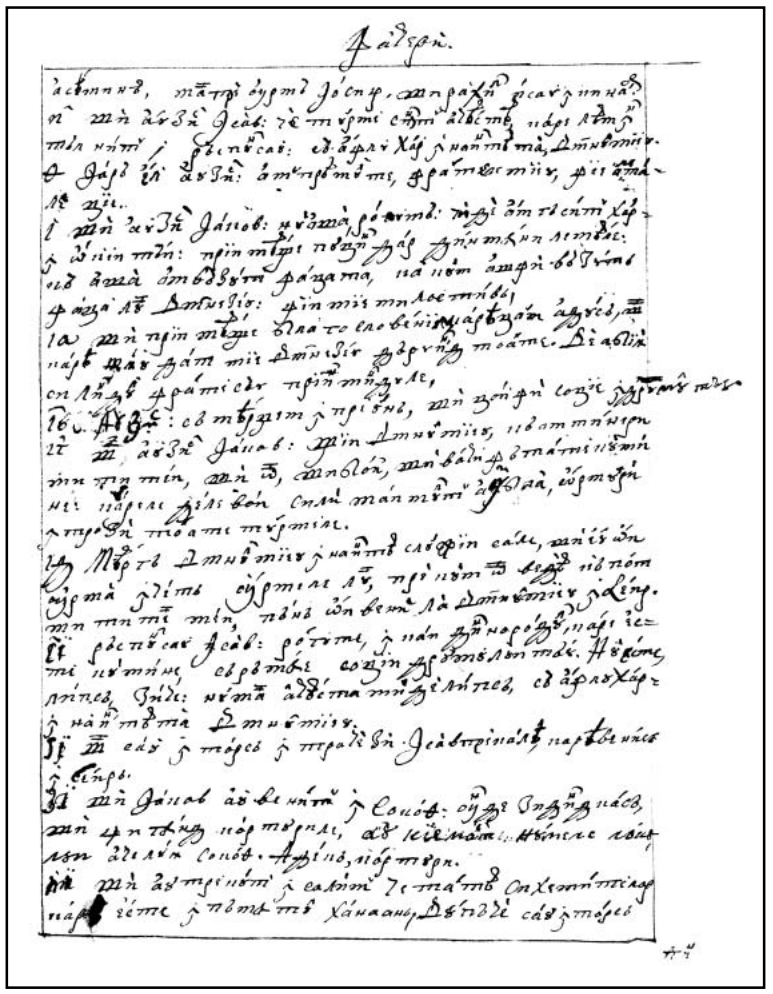

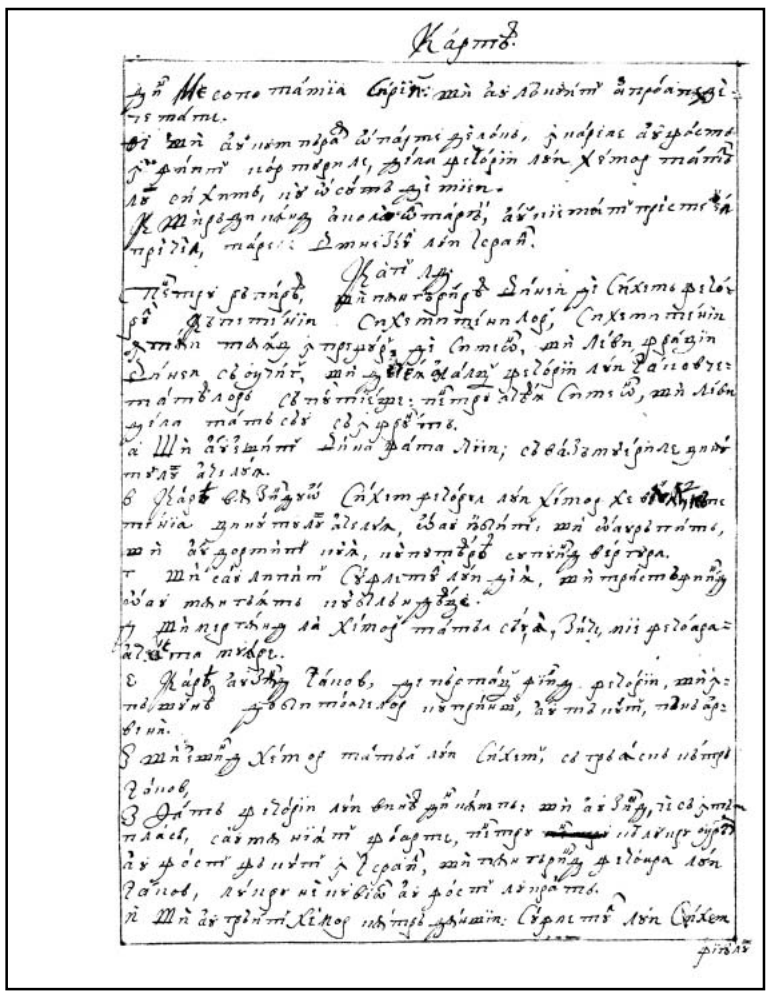

48v

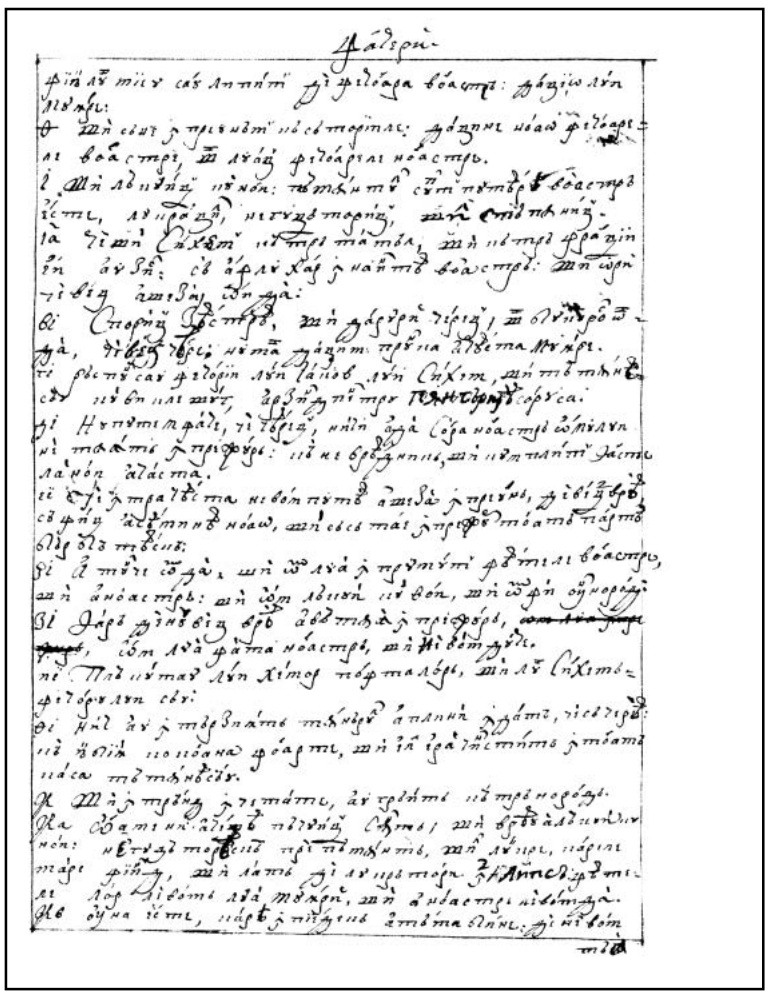

49r

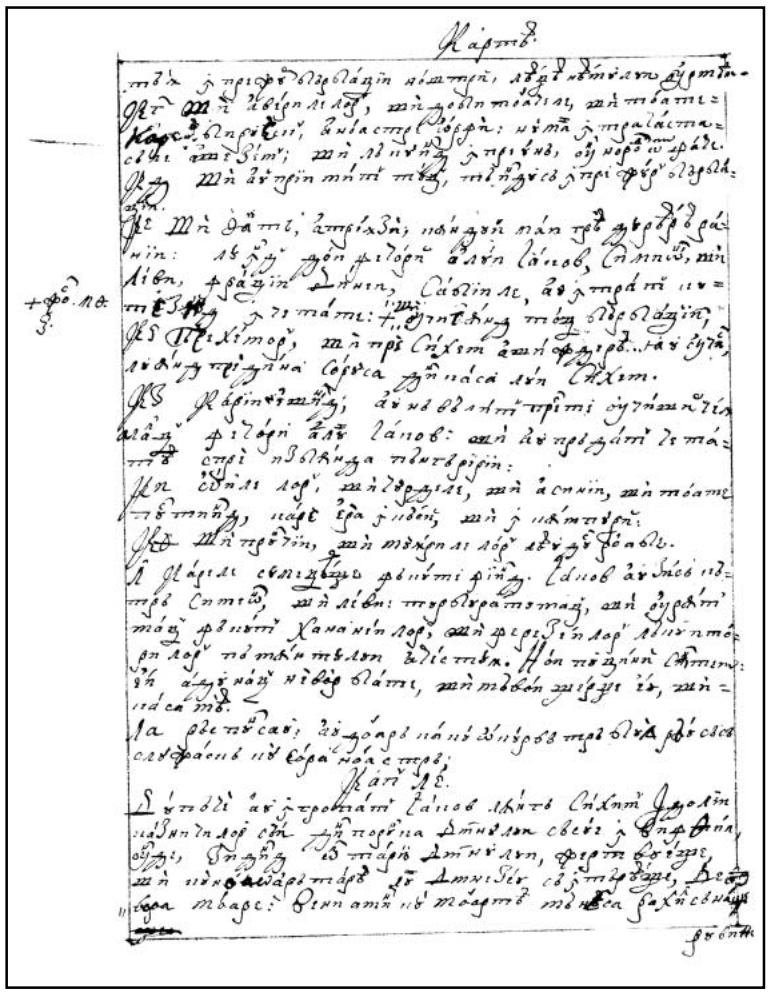

49v

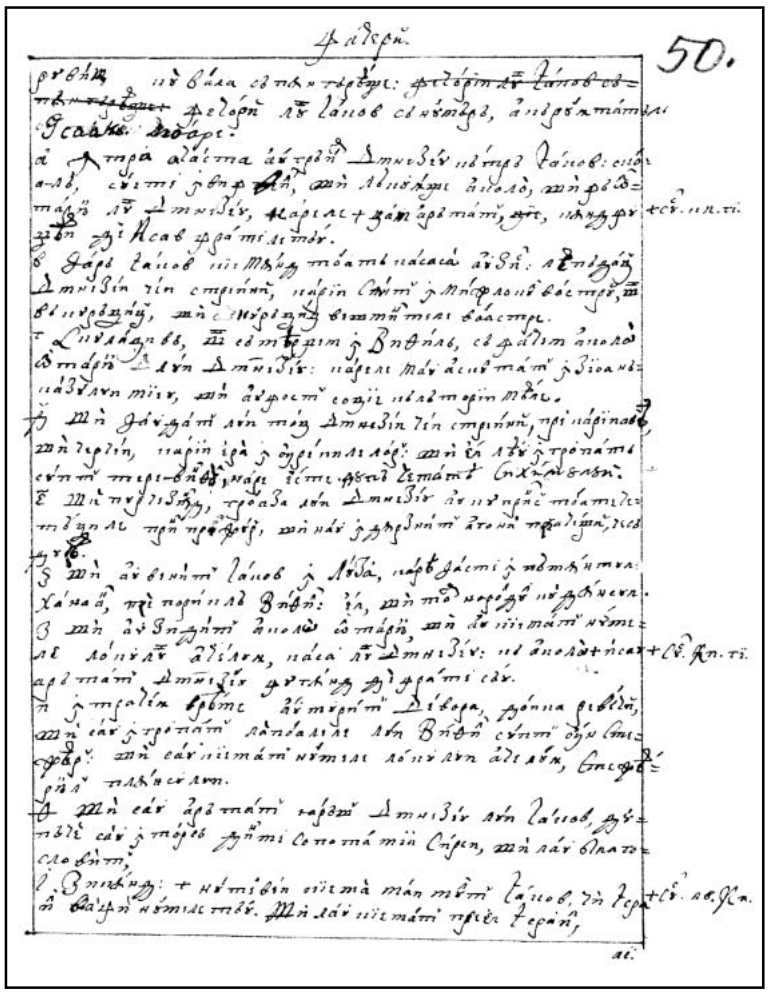

50r

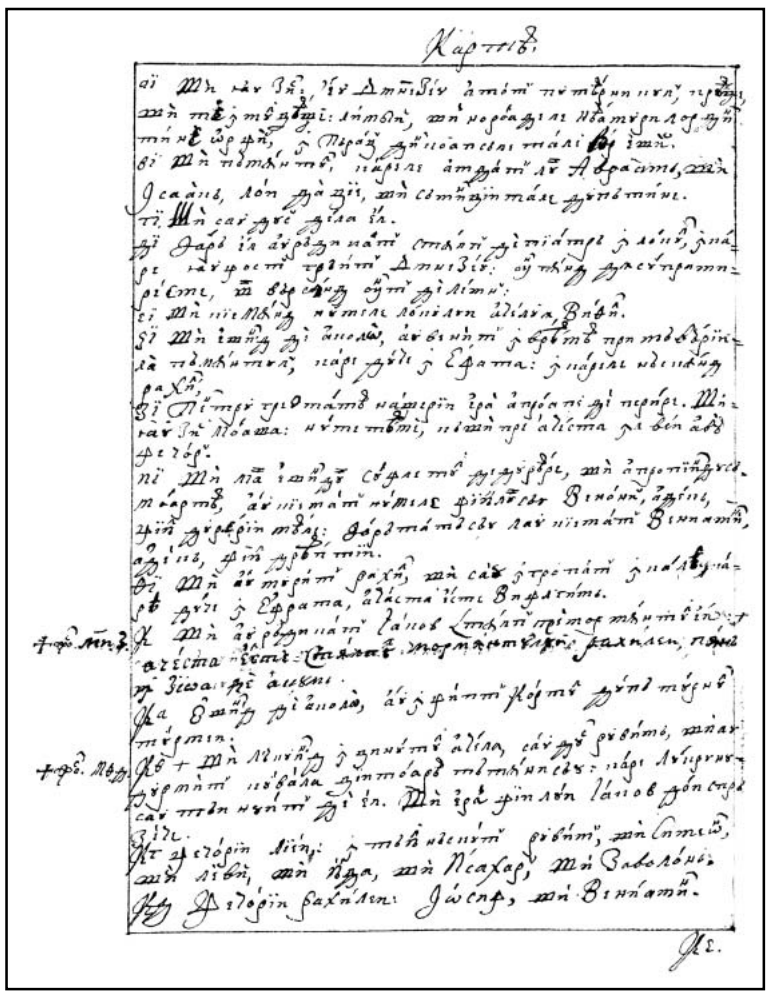

50v

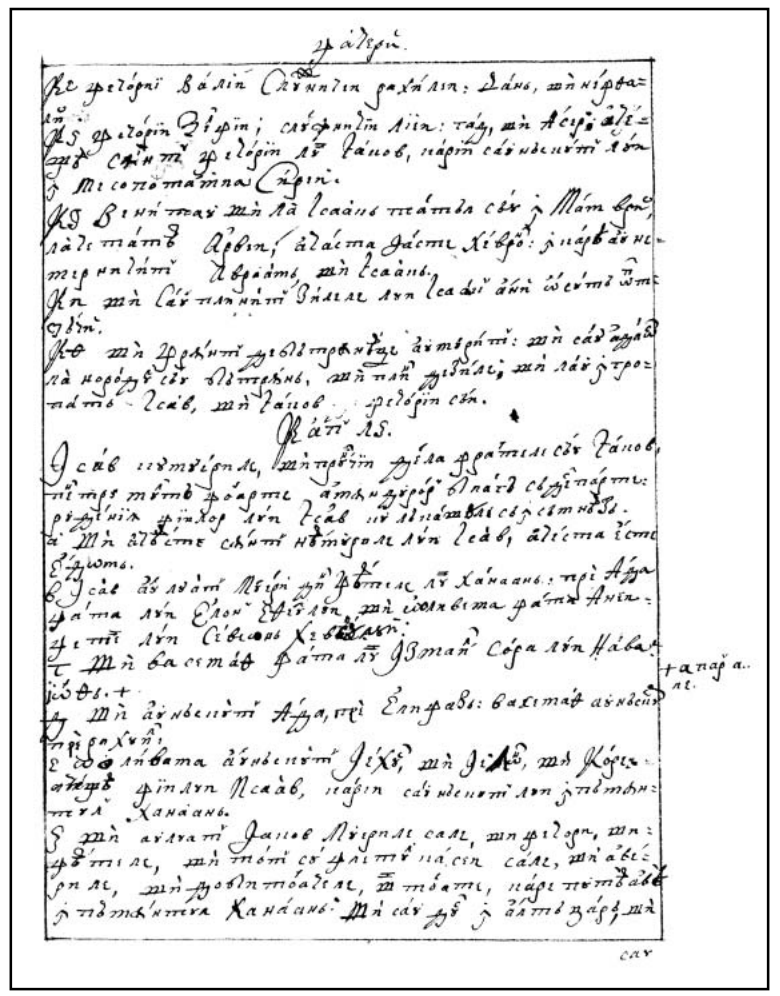

51r

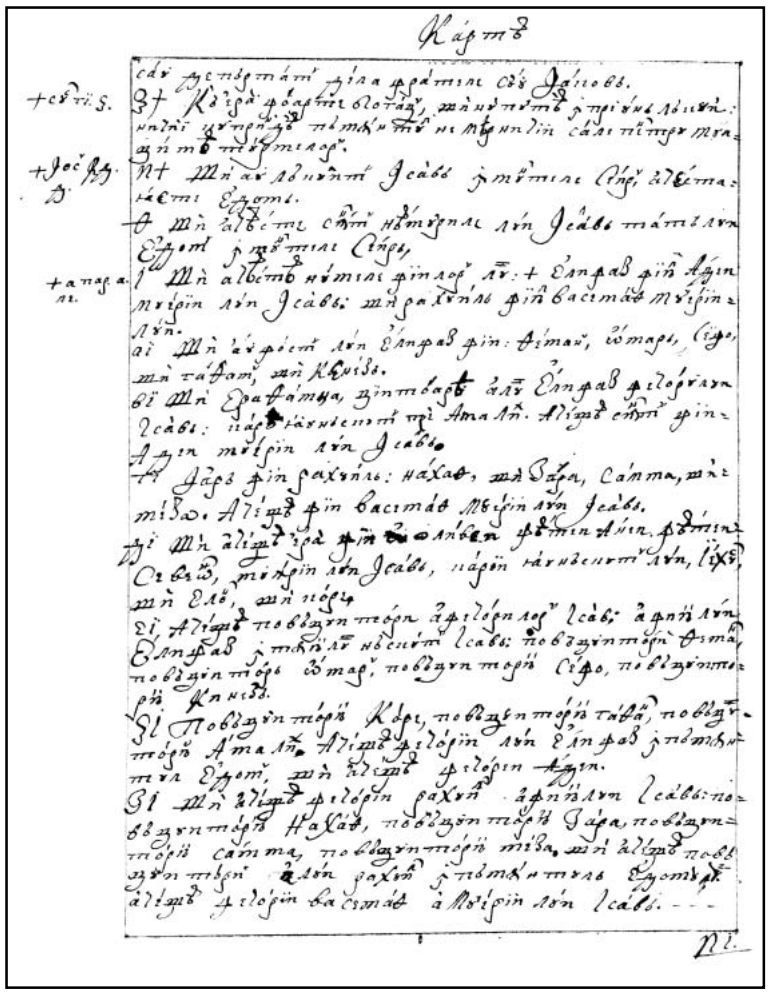

51v

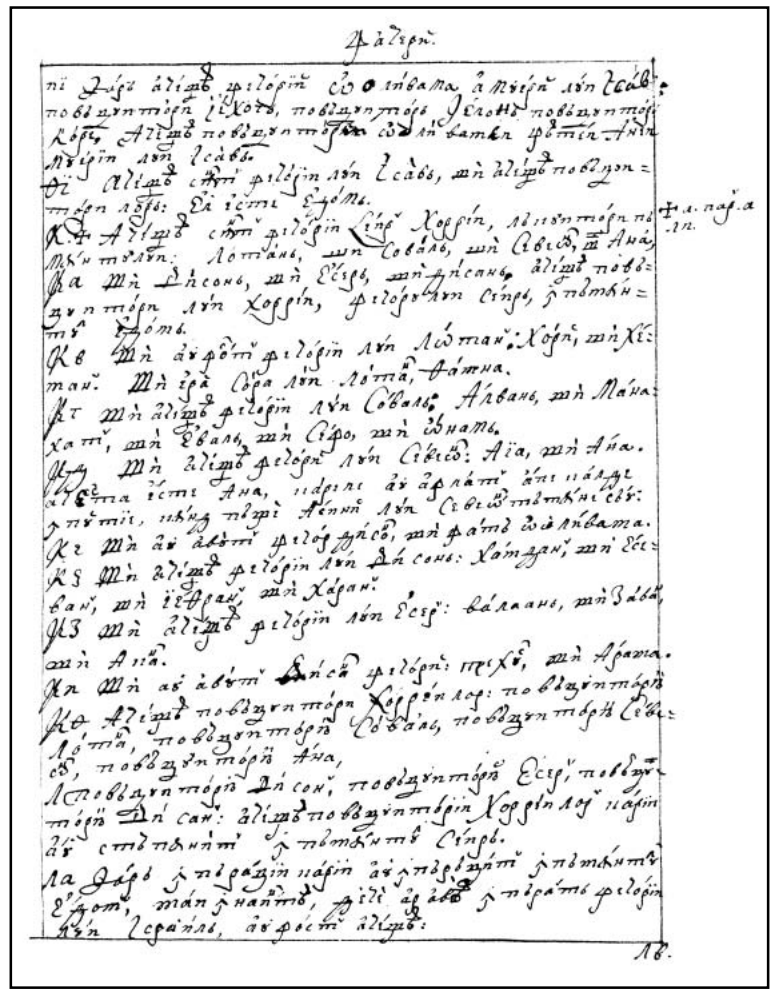

52r

52v

53r

53v

54r

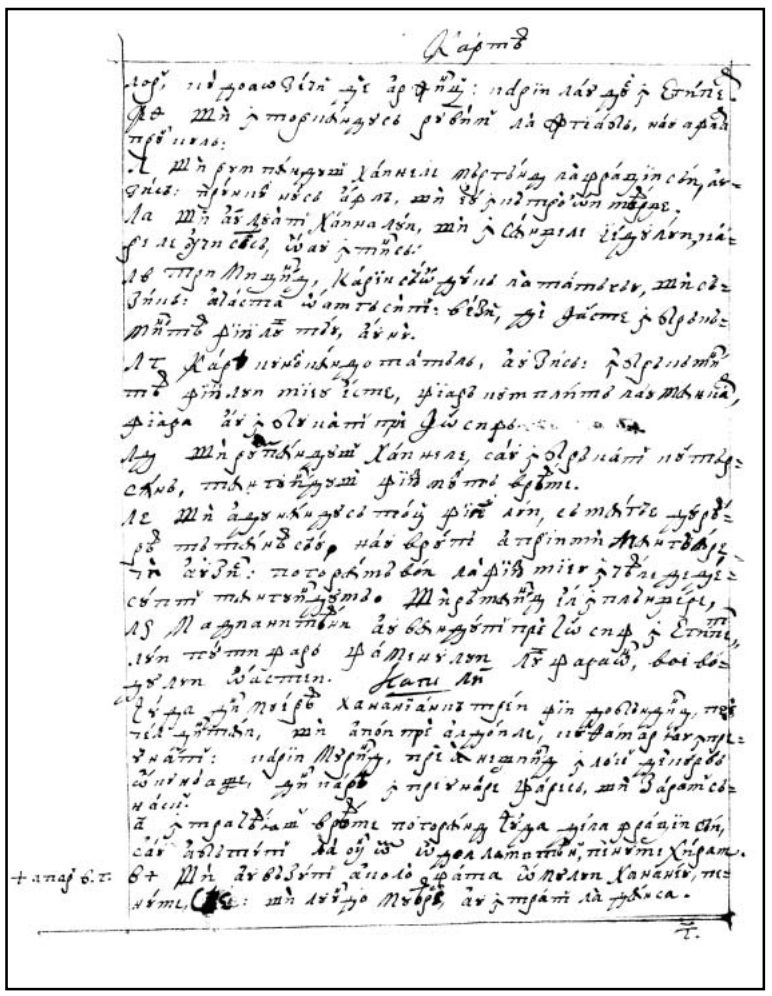

54v

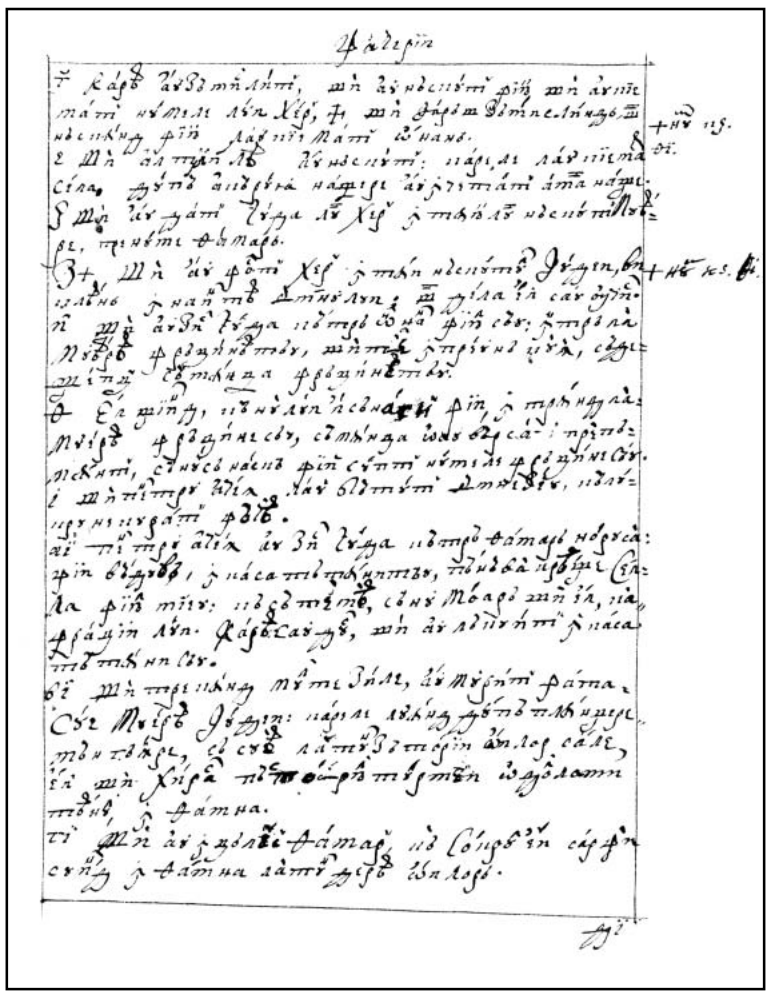

55r

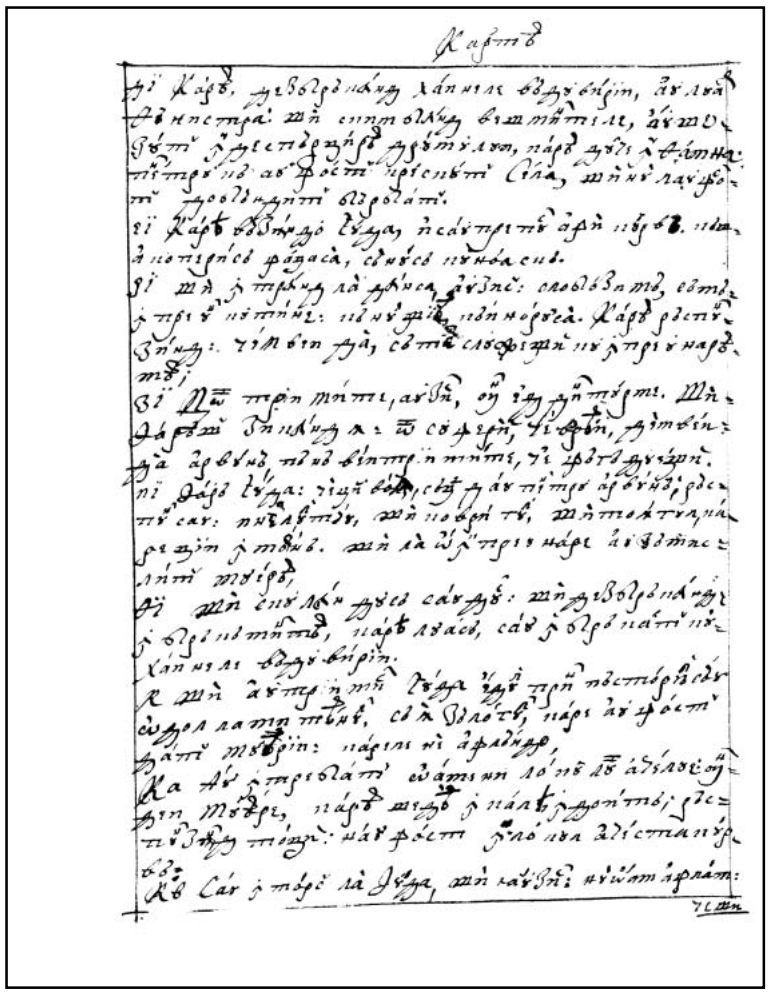

55v

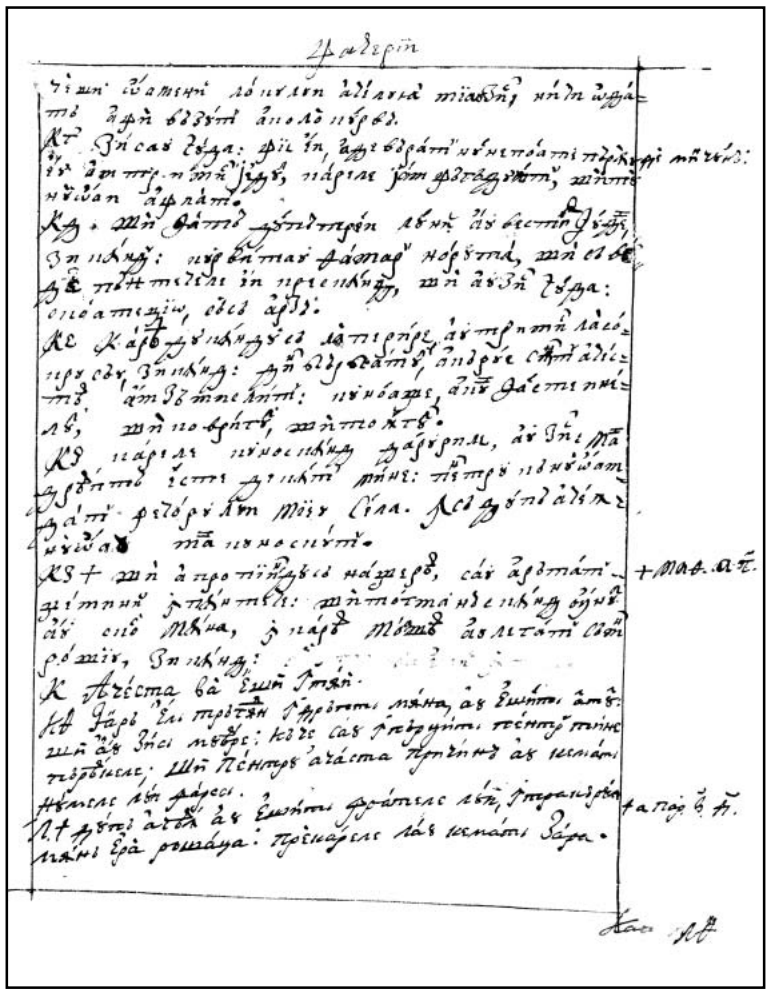

56r

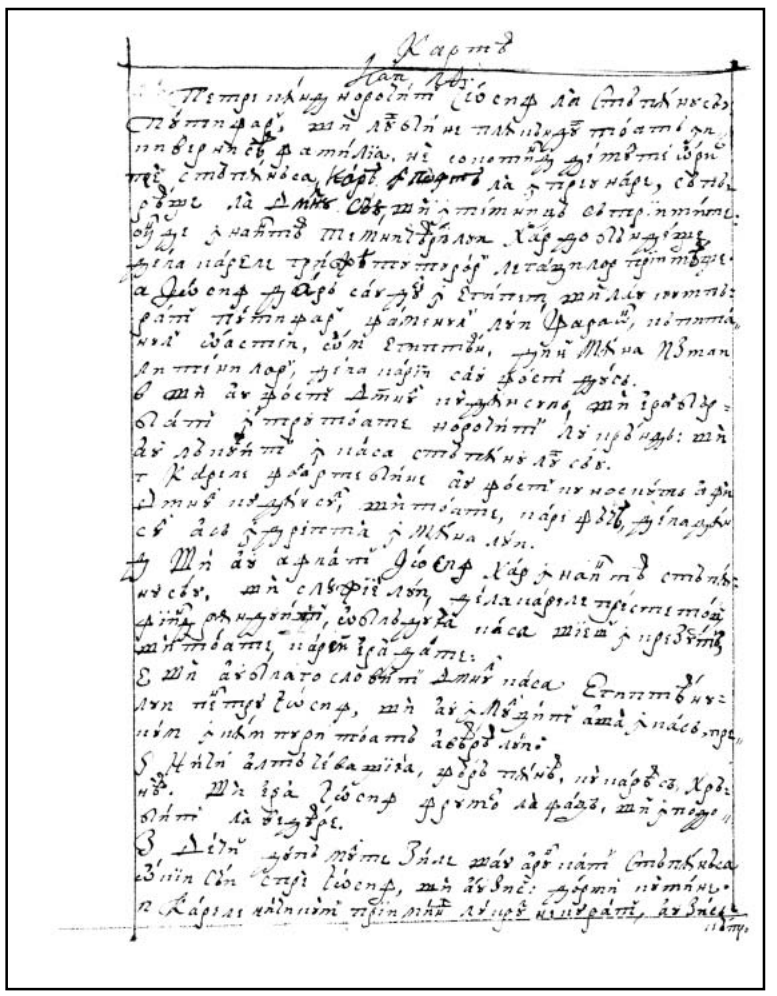

56v

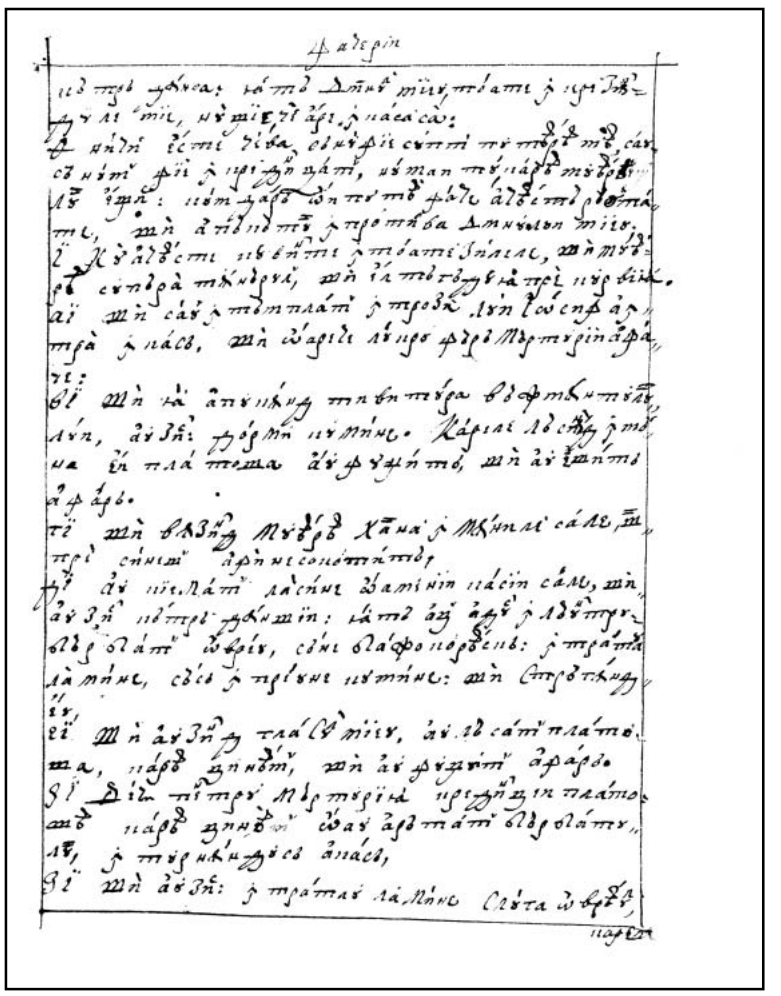

57r

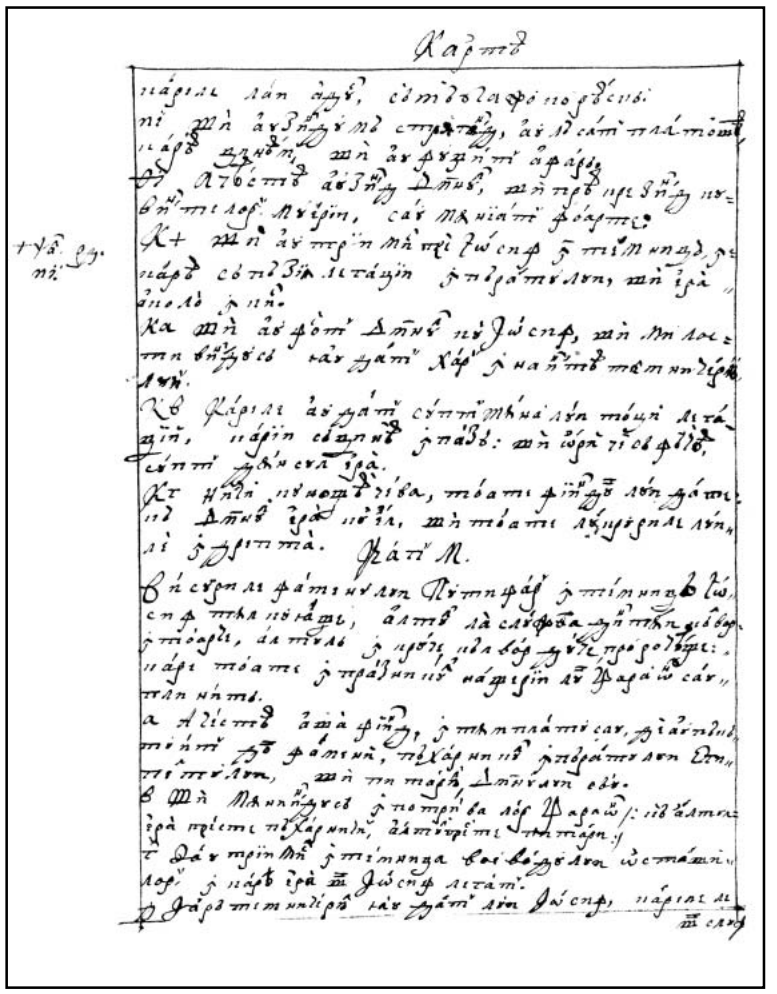

57v

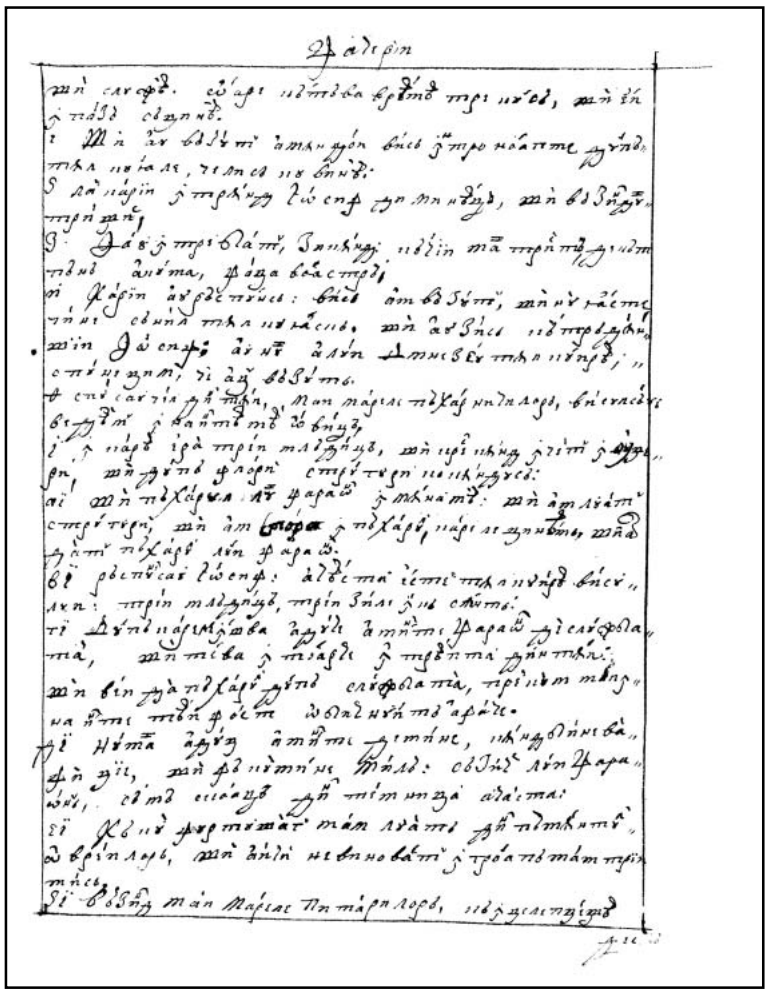

58r

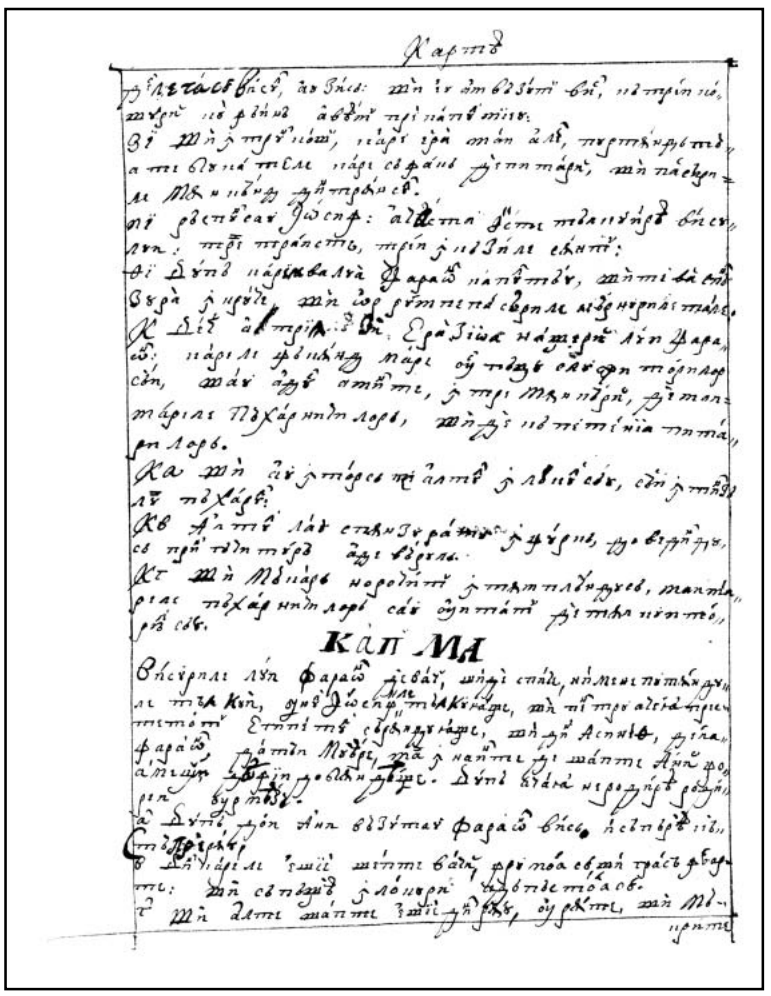

58v

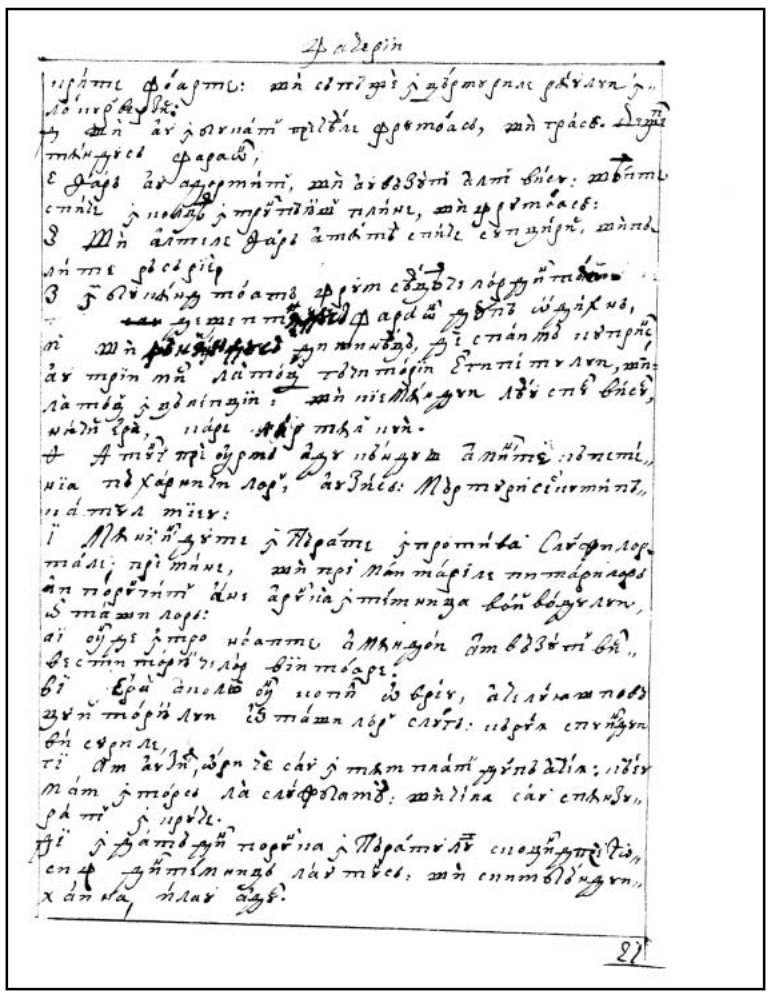

59r

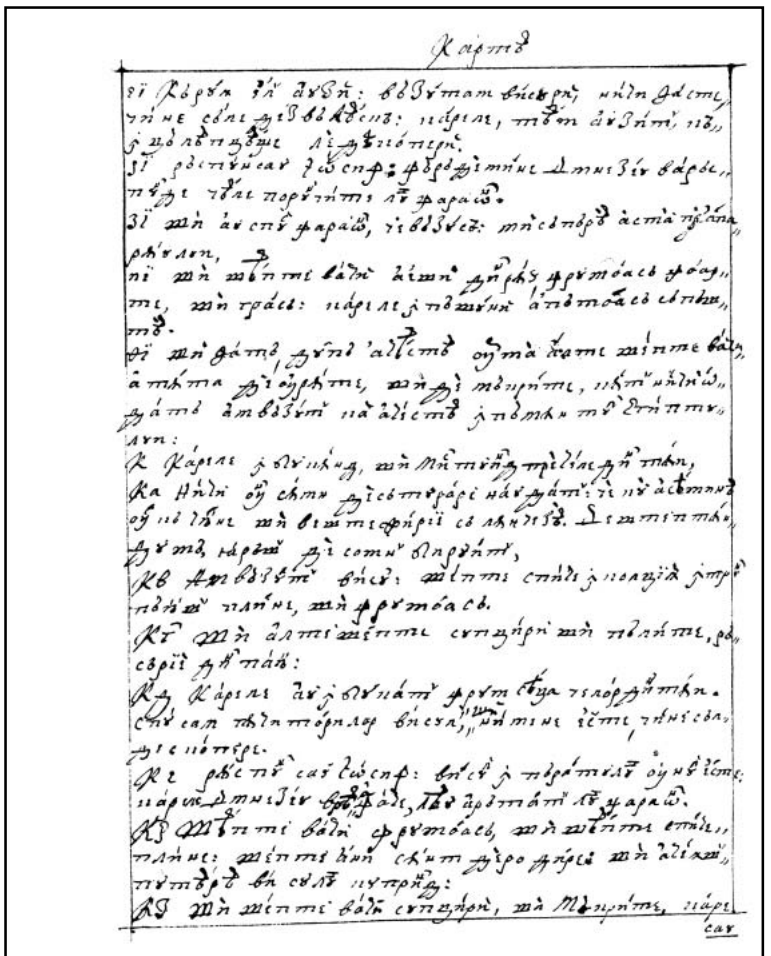

59v

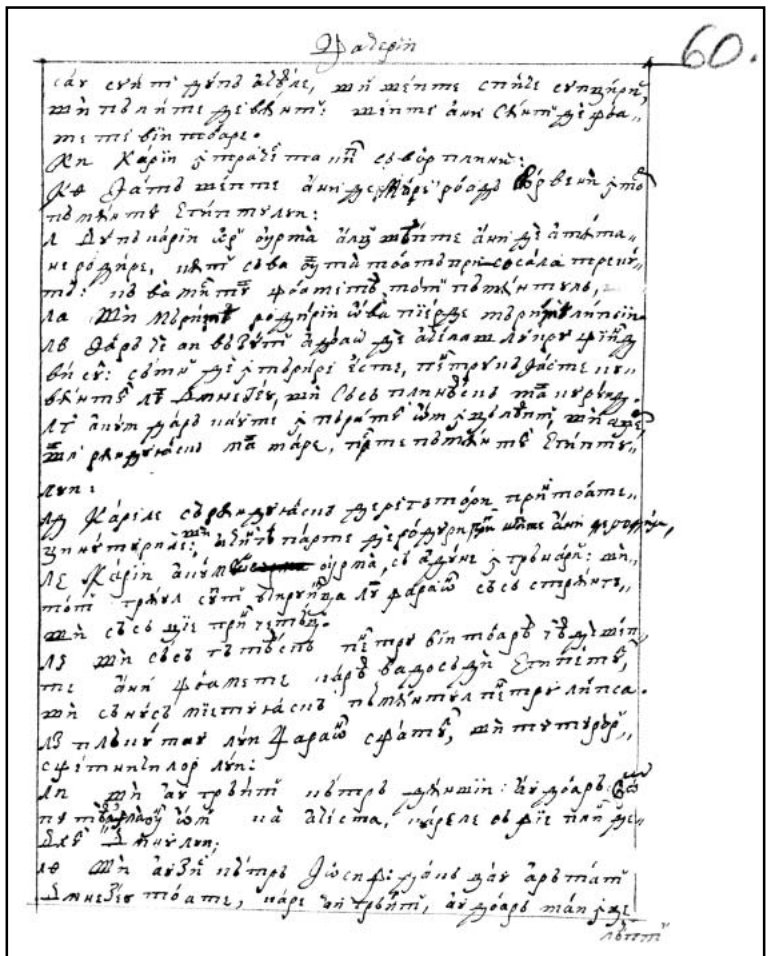

60r

60v

61r

61v

62r

62v

63r

63v

64r

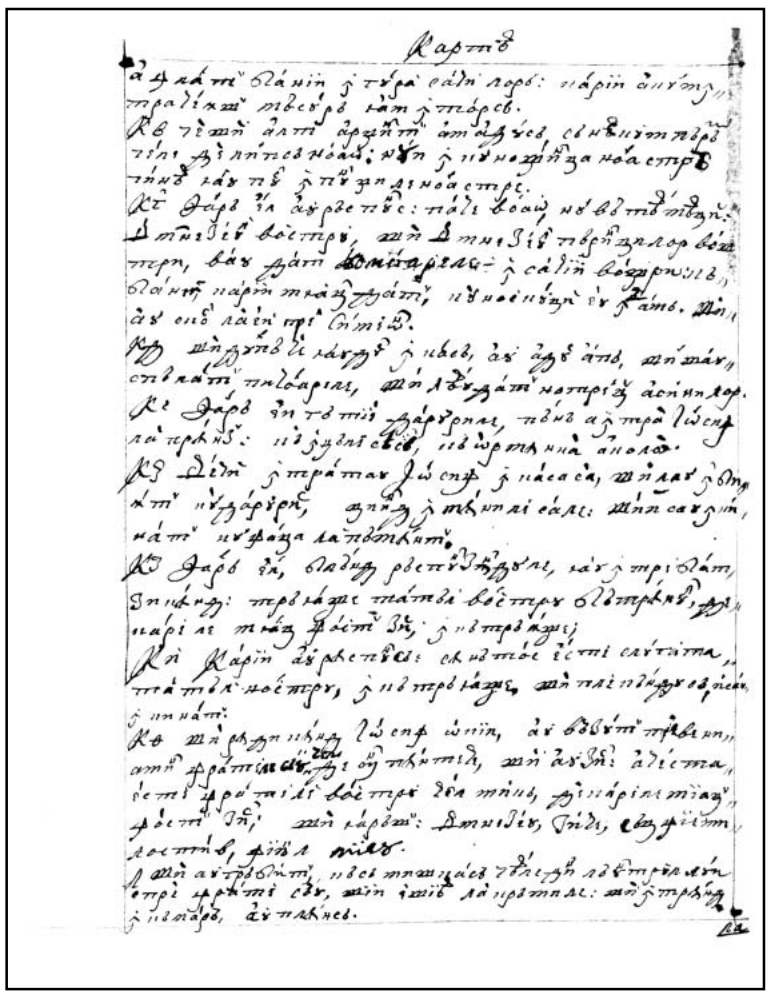

64v

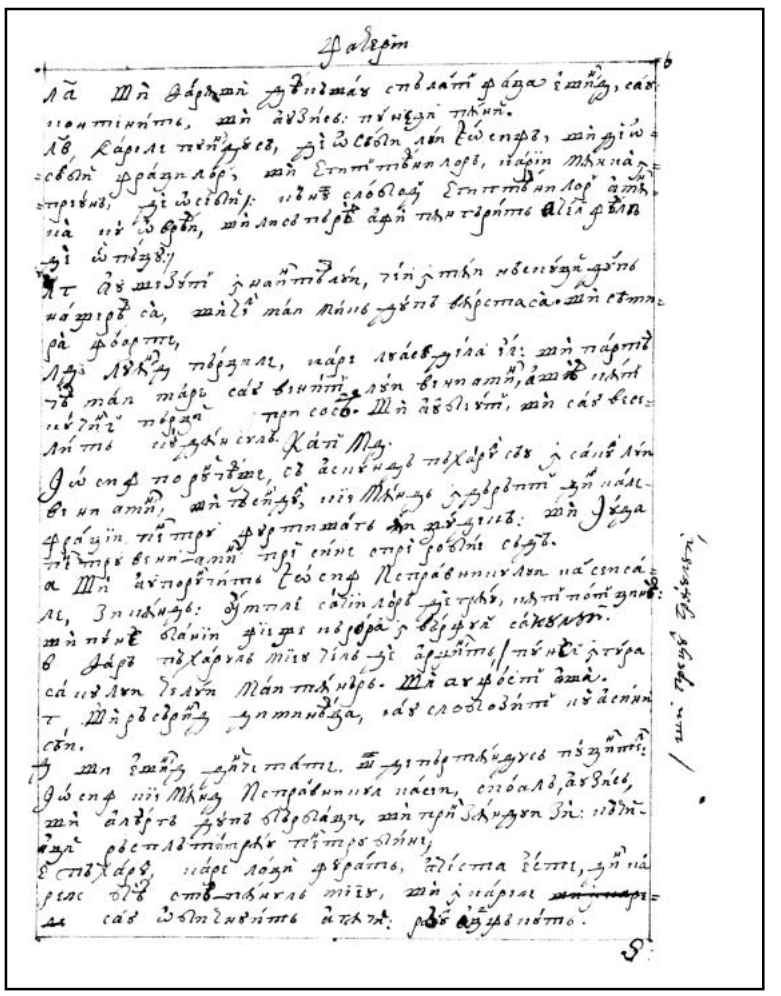

65r

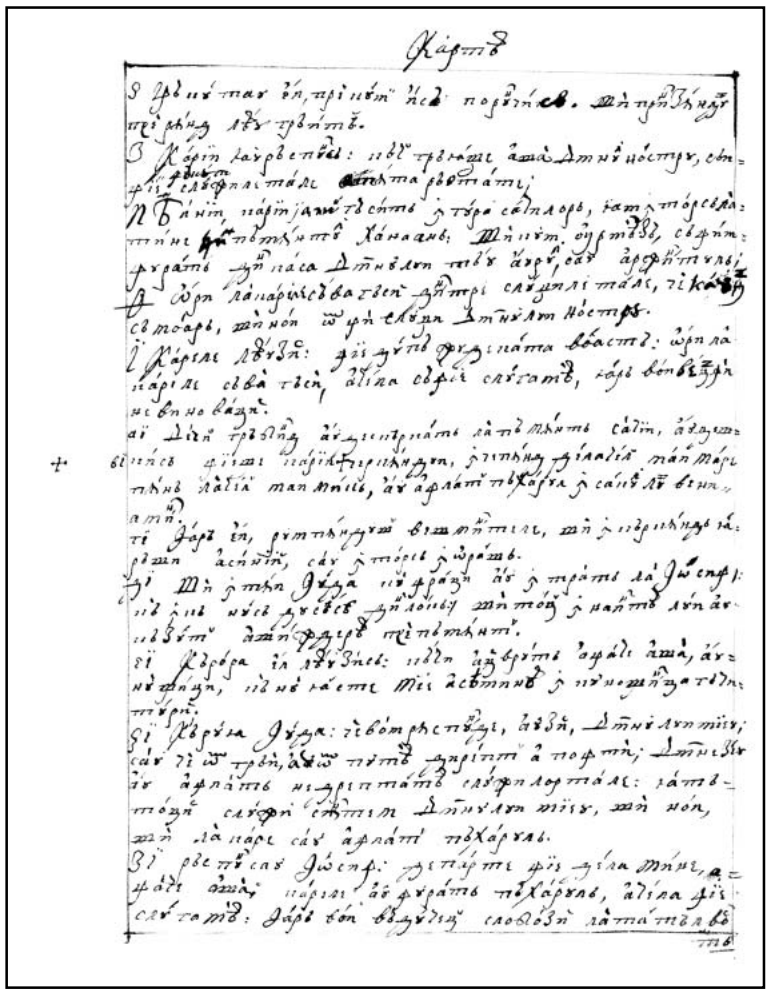

65v

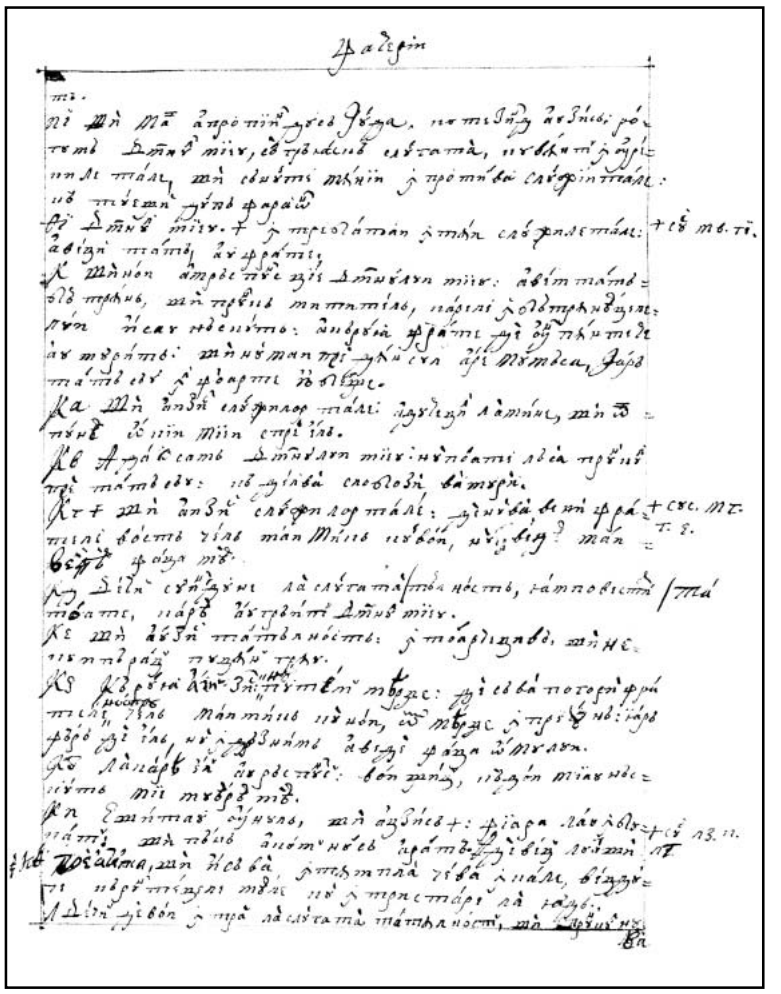

66r

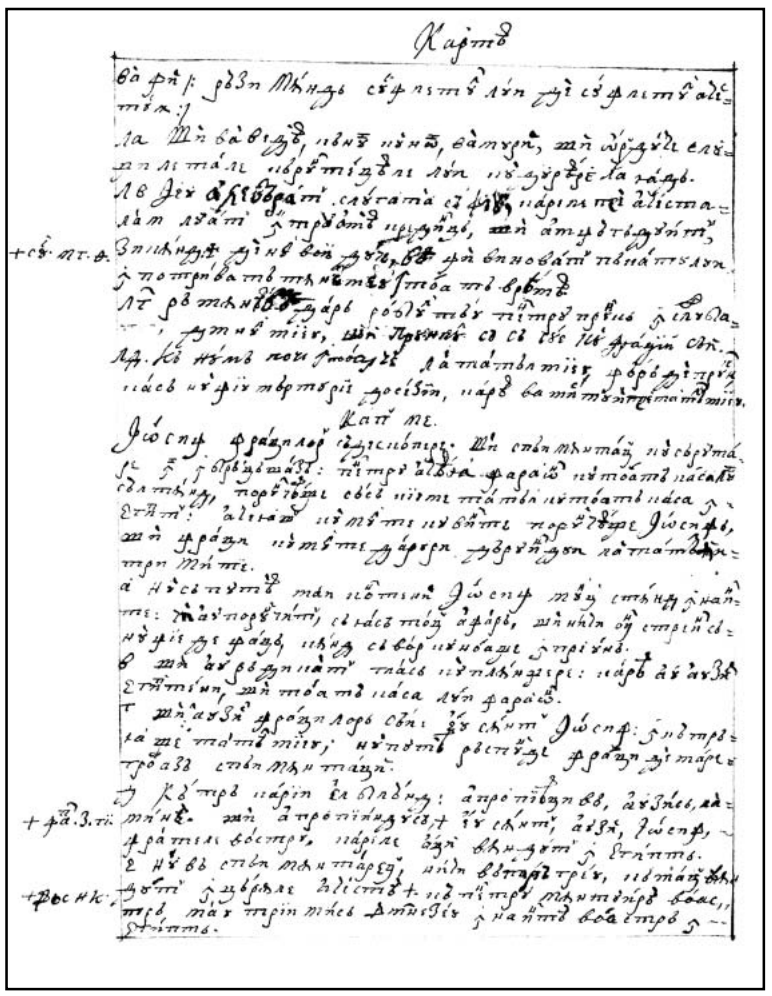

66v

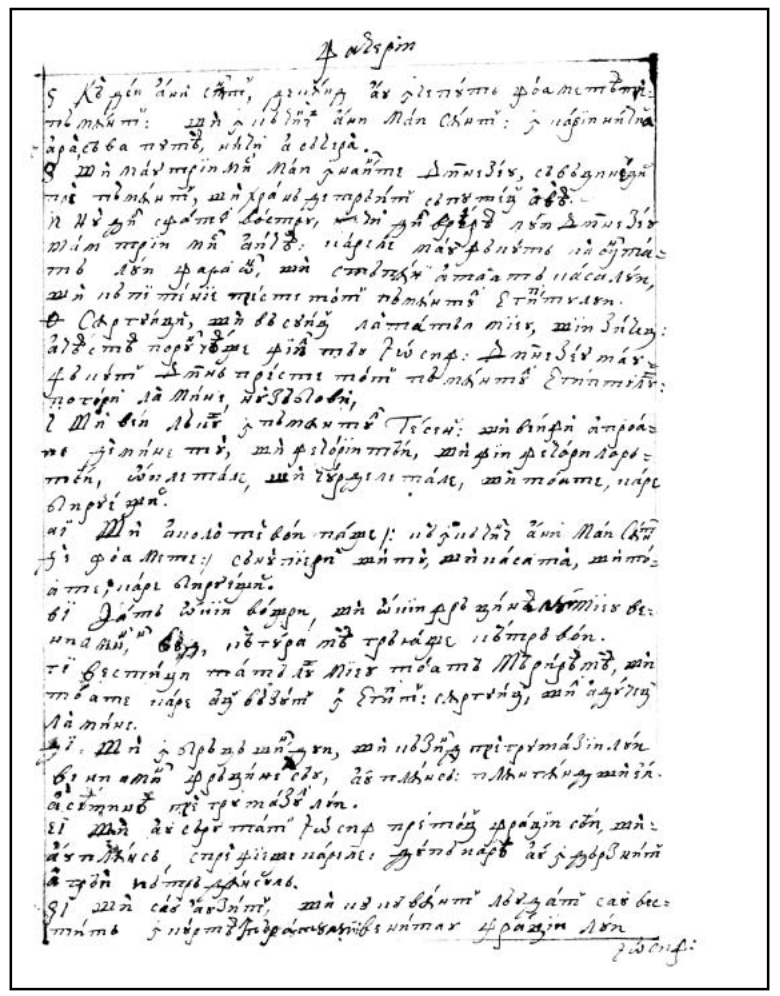

67r

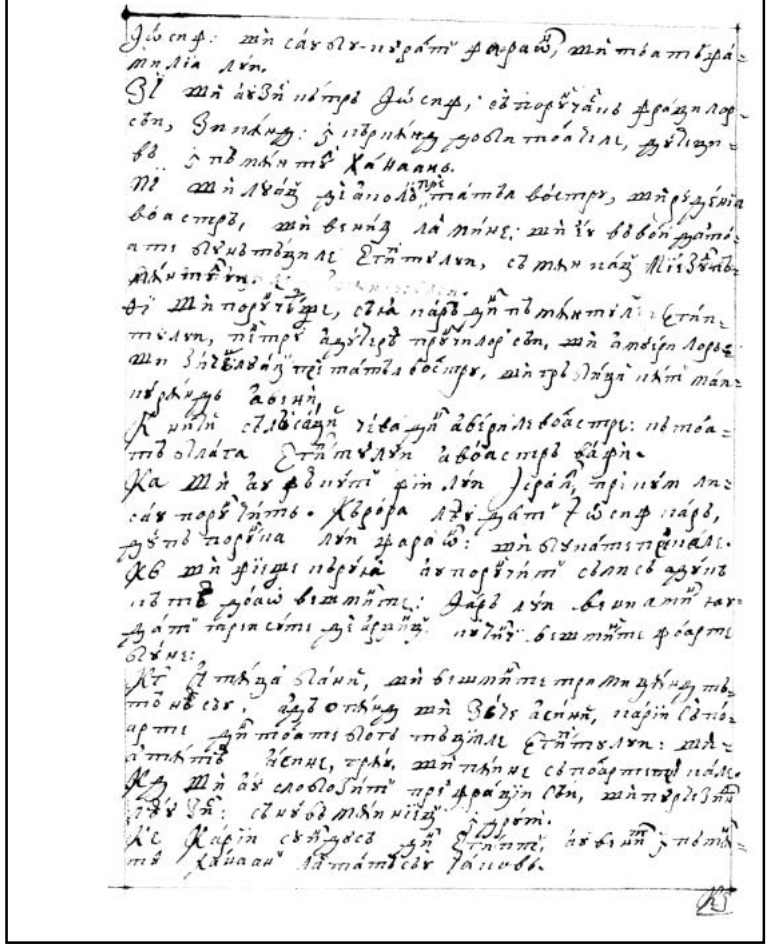

67v

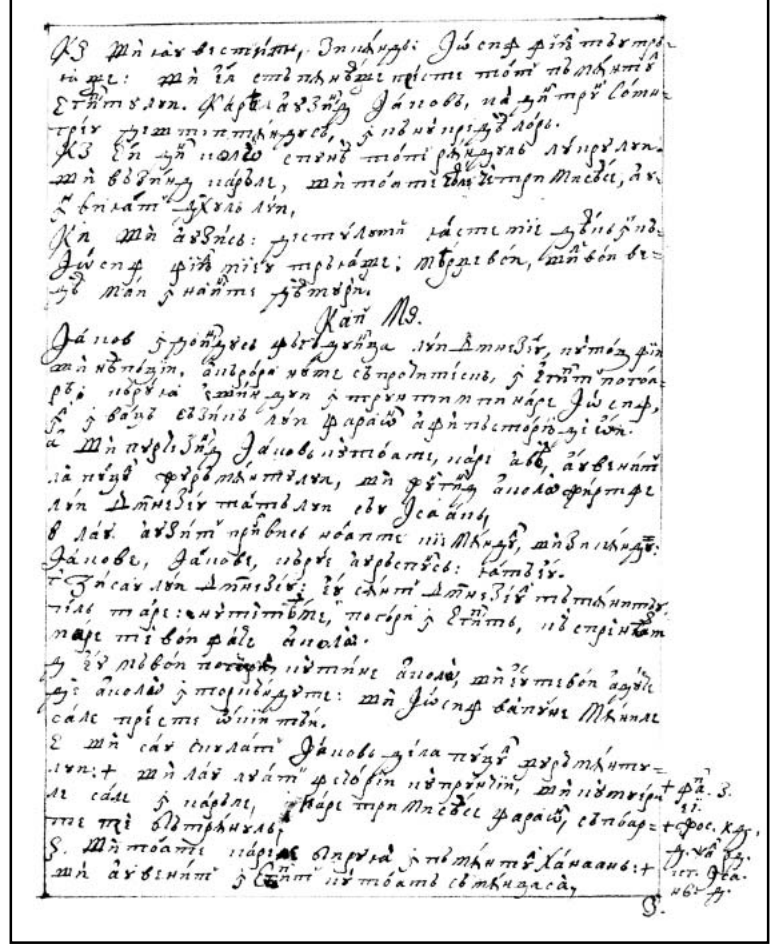

68r

68v

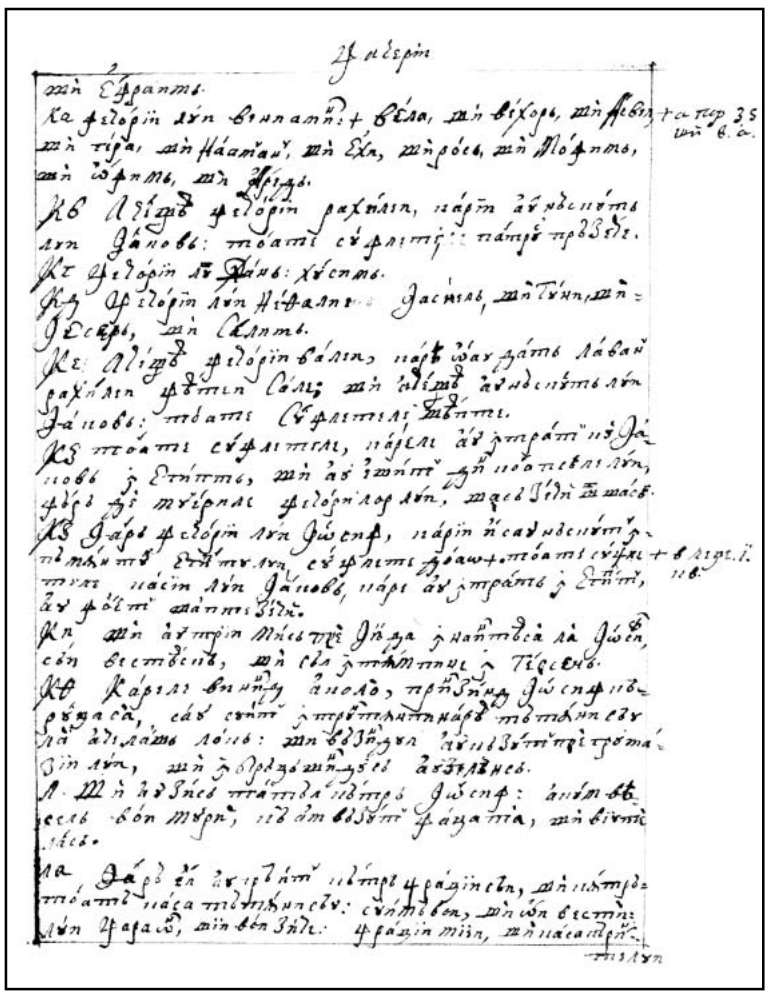

69r

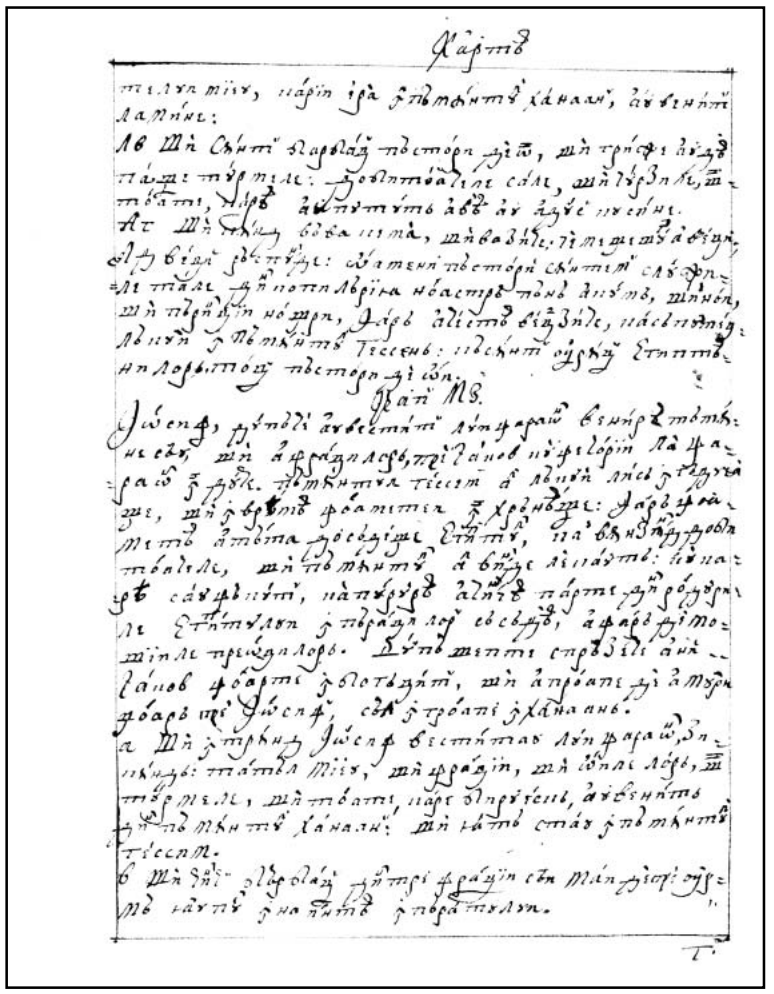

69v

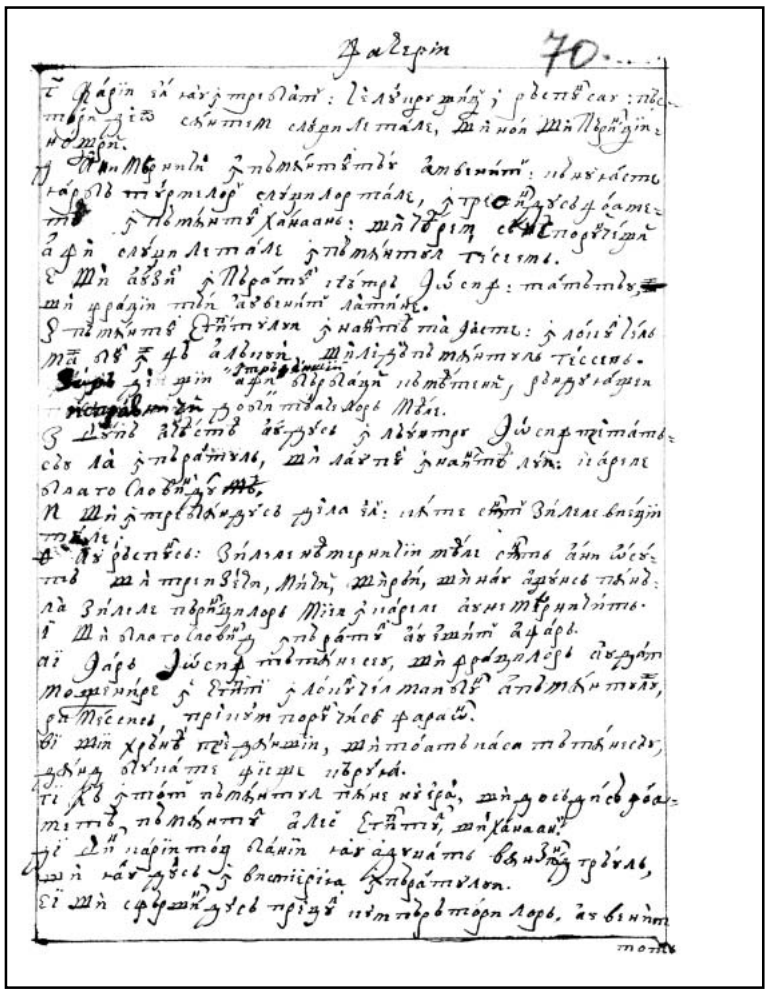

70r

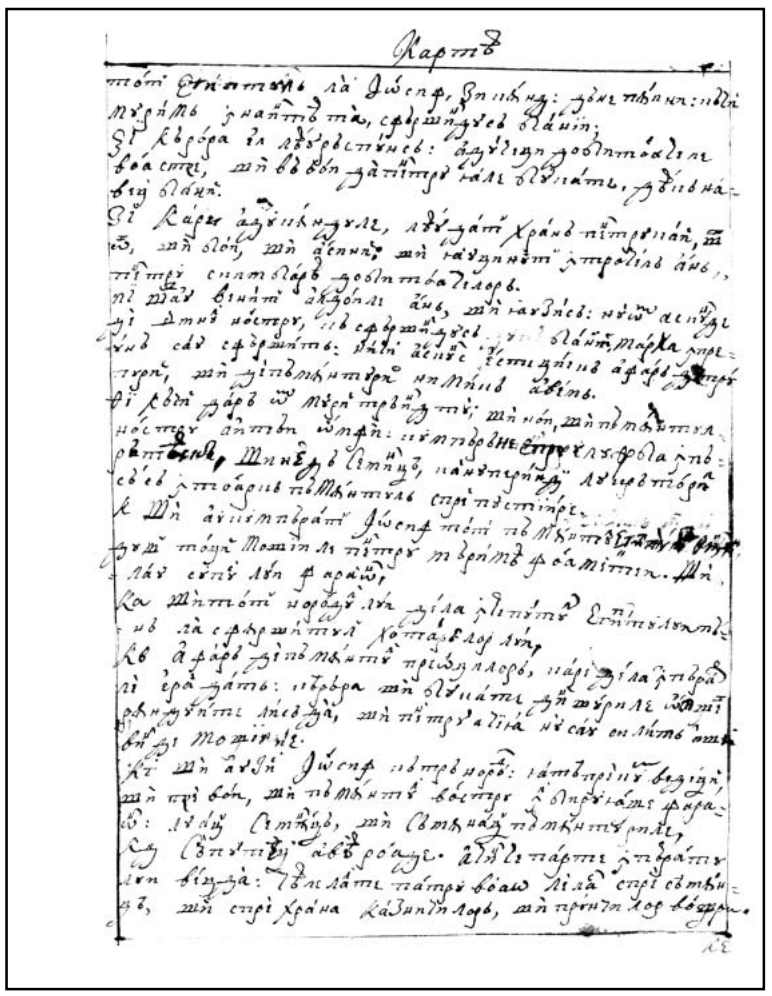

70v

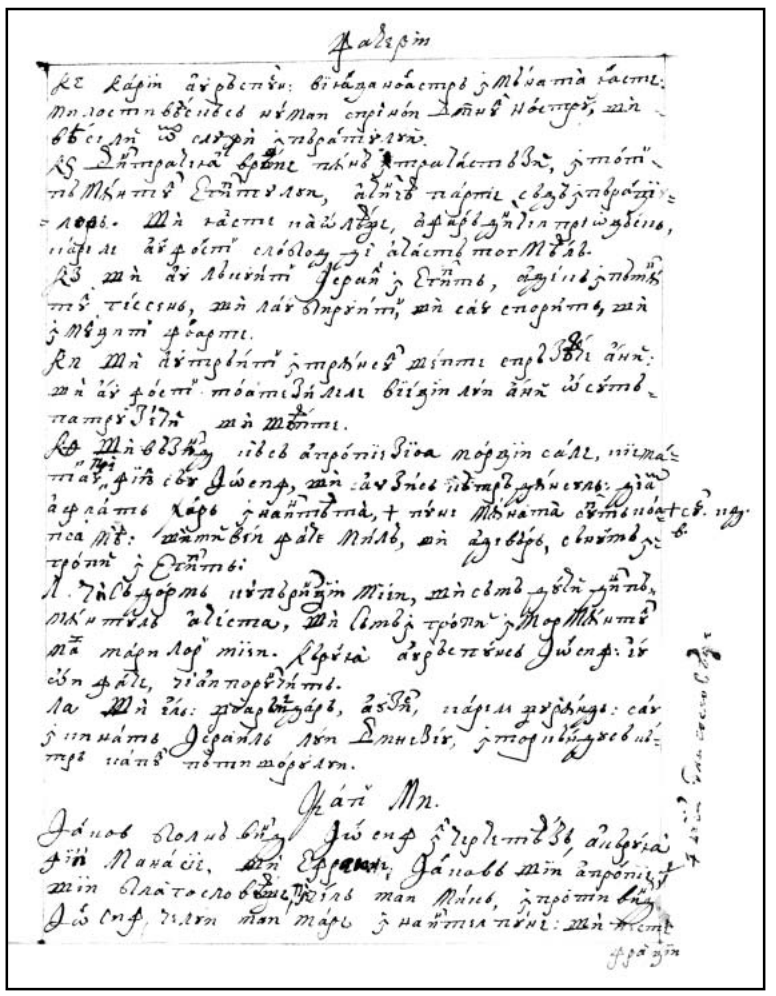

71r

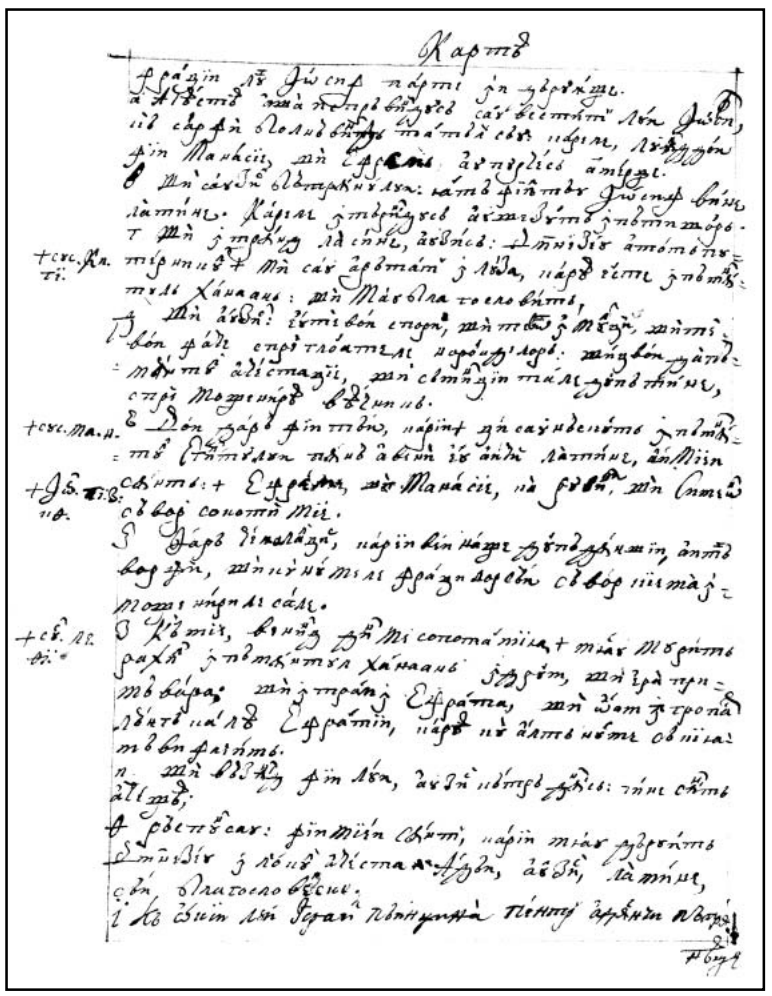

71v

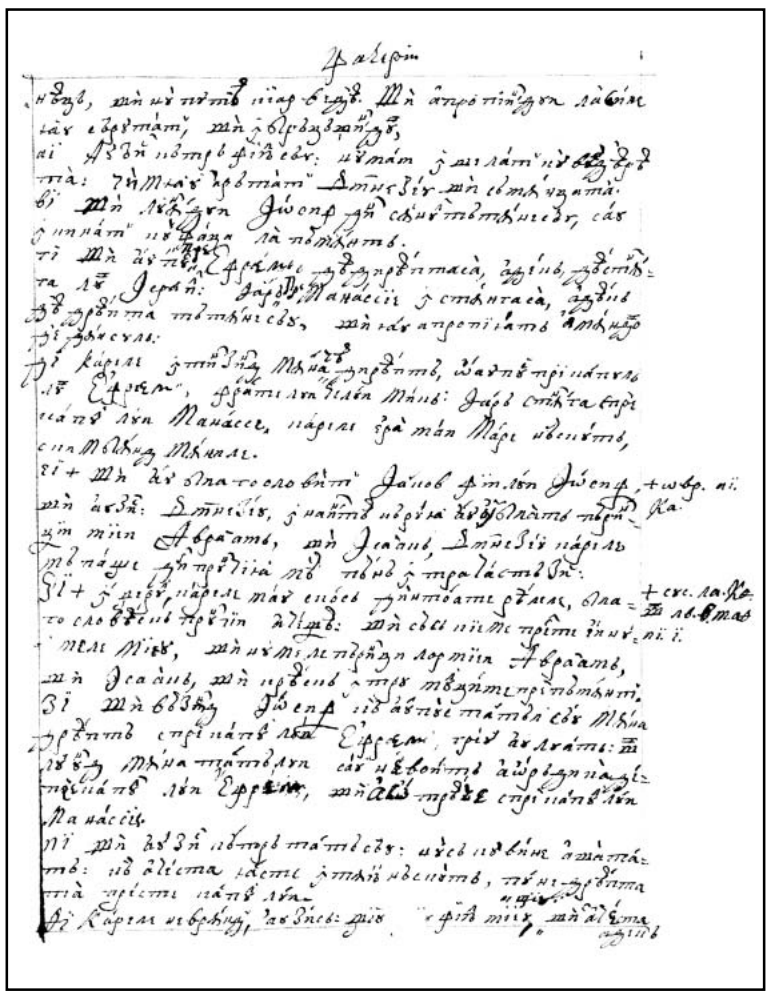

72r

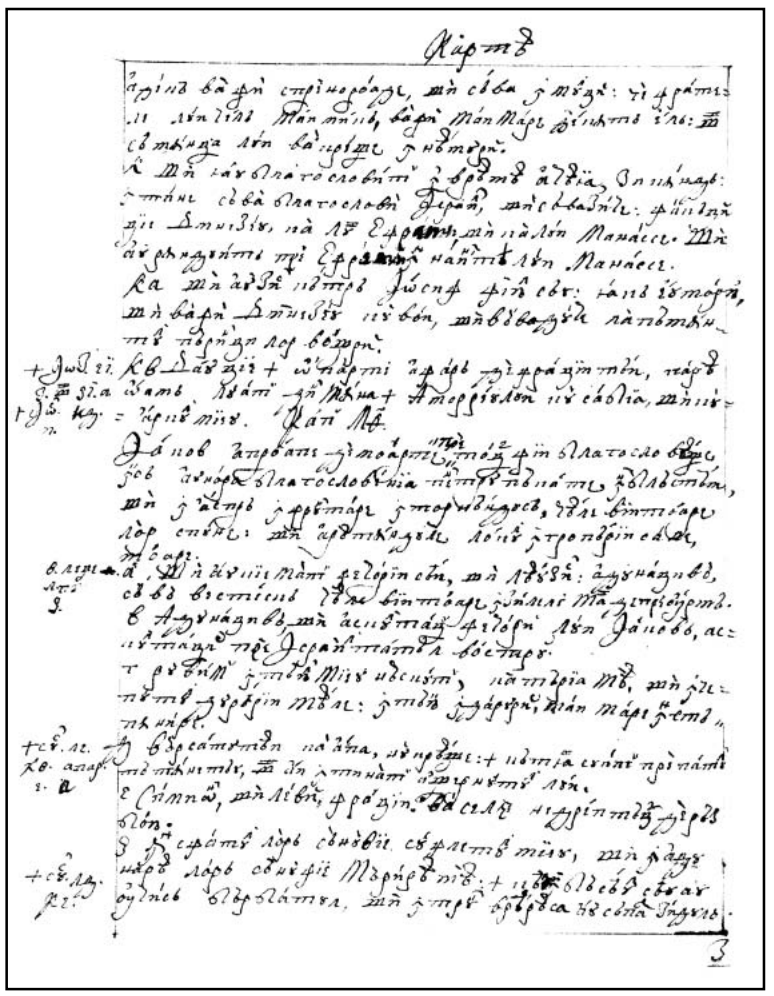

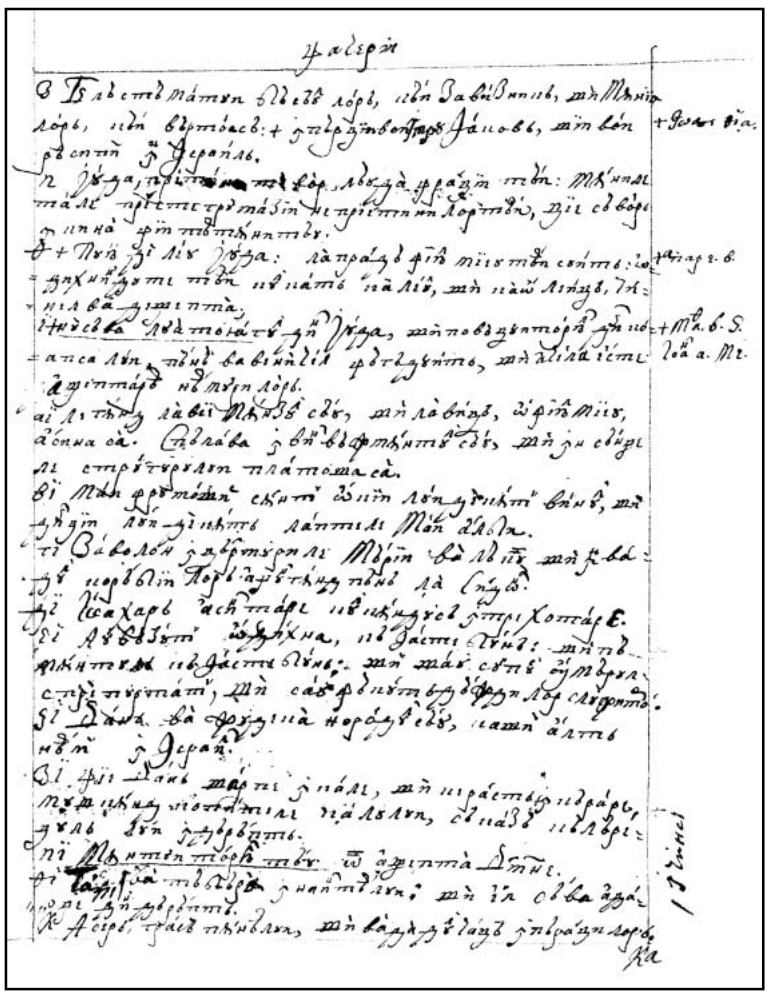

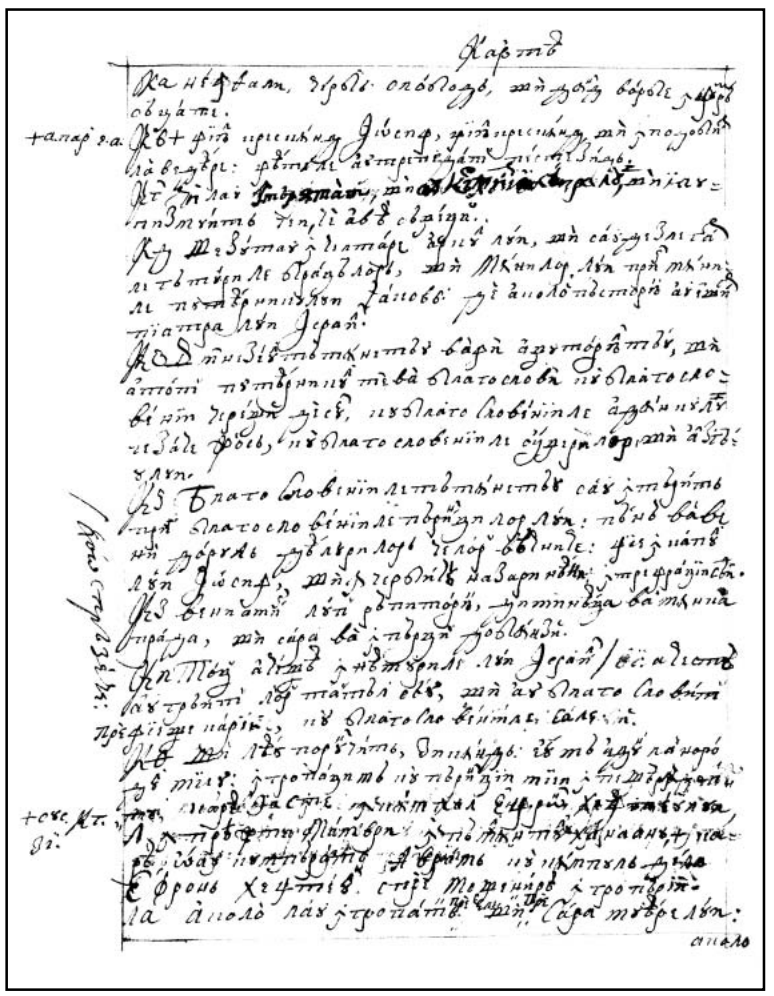

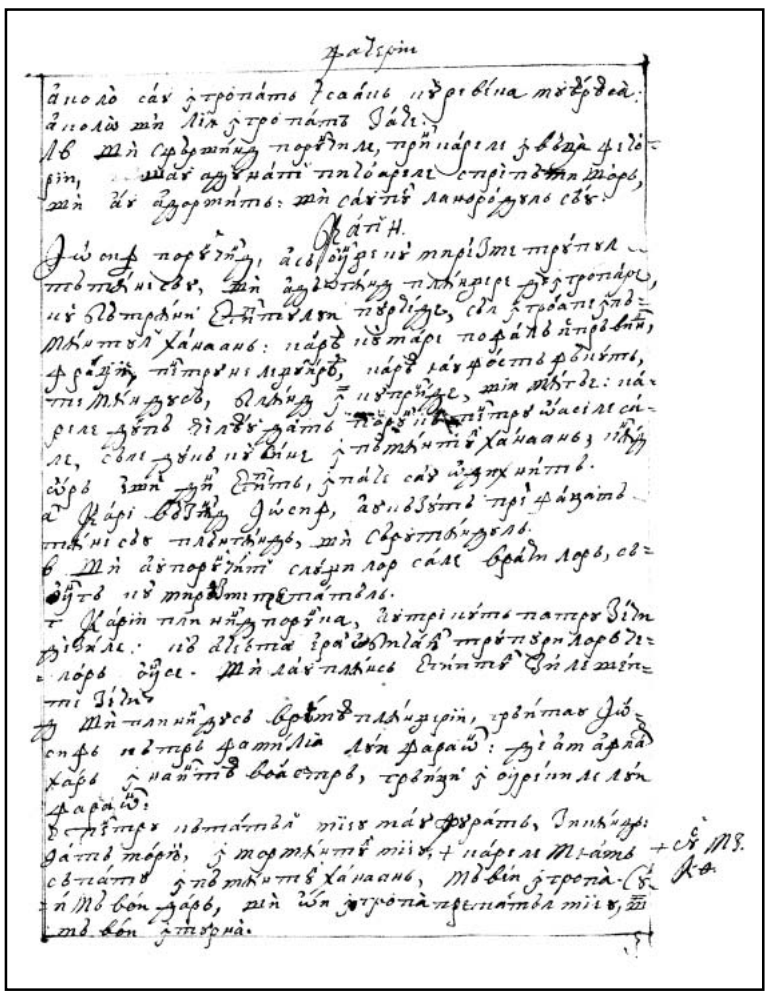

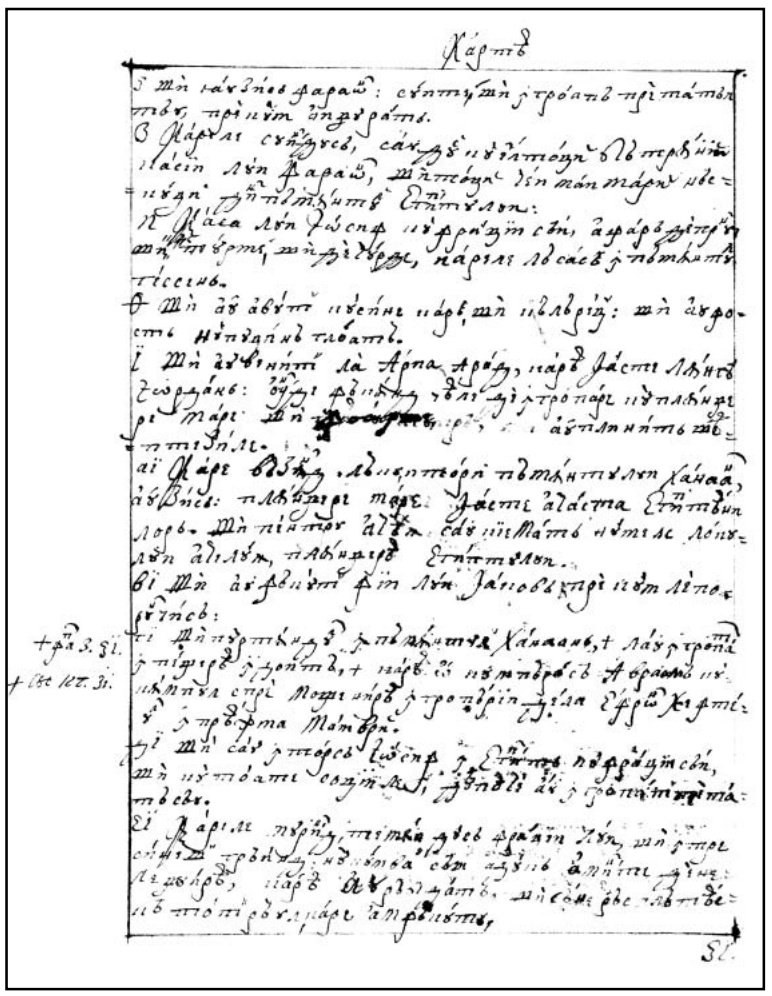

74v

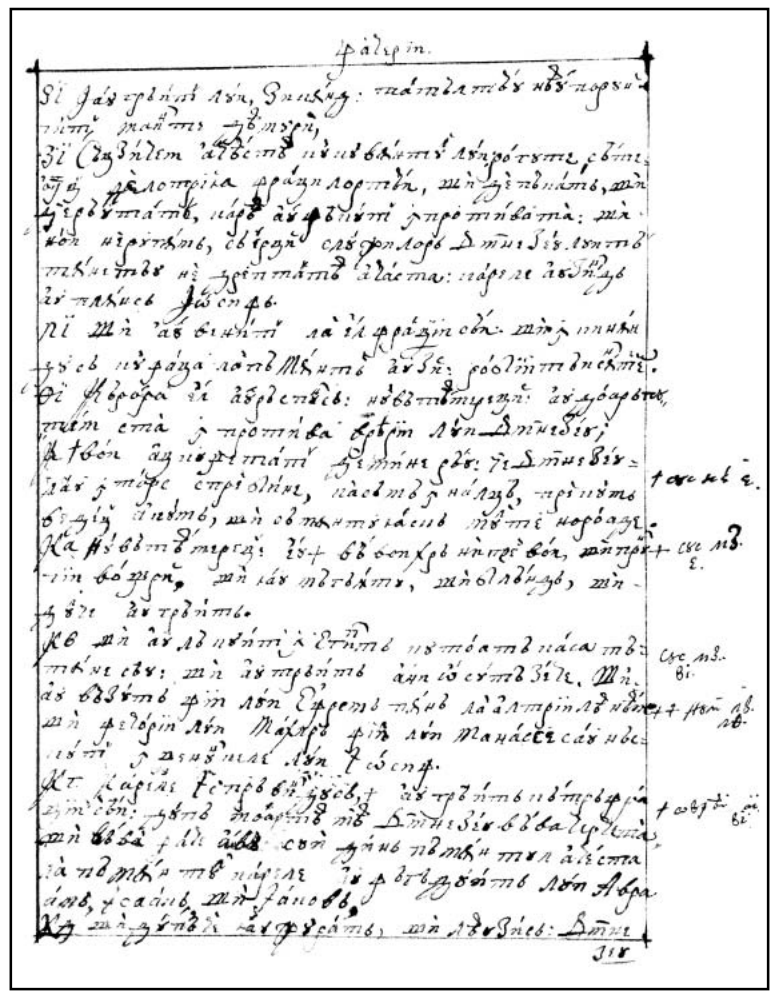

75r

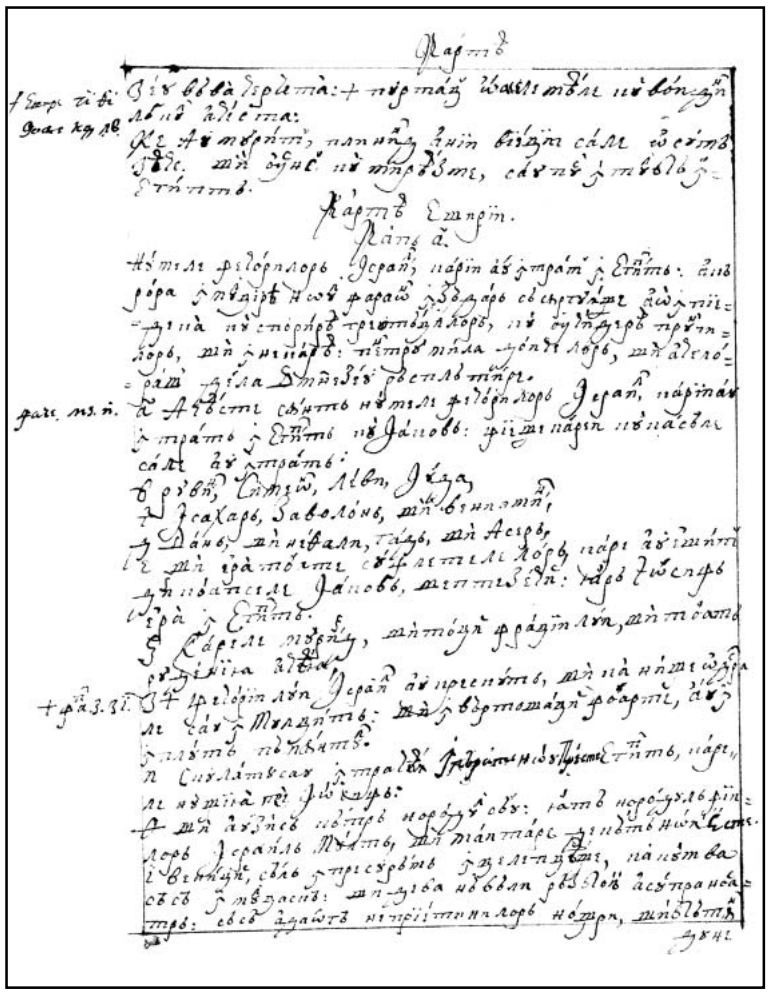

75v

CARTEA IEŞIRII

Cap 1

Numele feciorilor Israil carii au întrat în Eghipt, a cărora înmulţirea noul Faraon în zădar să sârguiaşte a o împiedeca cu sporirea greotăţilor, cu uciderea pruncilor şi înecarea; pentru mila doicelor şi aceloraş de la Dumnezeu răsplătire.

1. Aceaste sânt numele feciorilor Israil carii au întrat în Eghipt cu Iacov, fieştecarei cu casăle sale au întrat: Face. 46, 8.
2. Ruvin, Simeon, Levi, Iuda,
3. Isahar, Zavolon şi Veniamin,
4. Dan şi Nethali, Gad şi Aser.
5. Şi era toate sufletele lor, care au ieşit din coapsele Iacov, şeptezeci; iară Iosif era în Eghipt.
6. Carele murind, şi toţi fraţii lui şi toată rudeniia aceaea,
7. *Feciorii lui Israil au crescut şi ca nişte odrasle s-au înmulţit şi, învărtoşaţi foarte, au împlut pământul. * Fap. 7, 17.
8. Sculatu-s-au într-aceaea împărat nou preste Eghipt, carele nu ştiia pre Iosif.
9. Şi au zis cătră norodul său: „Iată, norodul fiilor Israil mult şi mai tare decât noi este.
10. Veniţi să-l împresurăm înţelepţeaşte, ca <nu> cumva să să înmulţască şi, de va
76r năvăli războiu asupra noastră, să să adaogă neprietinilor noştri şi, bătân||du-ne, să iasă de pre pământ”.
11. Şi au pus preste ei ispravnici lucrurilor, să-i năcăjască cu greotăţile. Şi au zidit cetăţile ceale de lăcuit a lui Faraon, Fitom şi Rameses.
12. Şi cu cât îi împresura, cu atâta mai mult să înmulţea şi creştea.
13. Şi urâsă eghipteanii pre fiii lui Israil şi-i năcăjiia bajocorindu-i.
14. Şi la amărăciune ducea viiaţa lor cu lucruri vărtoasă, de tină, şi de cărămizi şi cu toată slujba cu care în lucrurile pământului să împresura.
15. Şi au zis împăratul Eghiptului moaşelor ovreailor, a cărora una să chema Sefora, alta Fua,
16. Poruncindu-le: „Când veţ moşi ovreile şi când vreamea naşterii va veni, de va fi parte bărbătească, ucideţi-l; de va fi fămeia, ţineţi-o”.
17. Şi s-au temut moaşele de Dumnezeu şi n-au făcut după porunca împăratului Eghiptului, ce ţinea bărbaţii.
18. Carele la sine chemându-le, împăratul au zis: „Ce iaste aceasta ce aţi vrut a face, să ţineţi pruncii?”
19. Carele au răspuns: „Nu sânt ovreaicele ca eghiptencele muieri, că eale ştiu moşi şi până a veni noi la eale, nasc”.

20. Şi bine au făcut Dumnezeu moaşelor şi au crescut norodul şi s-au întărit foarte.
21. Şi pentru că s-au temut moaşele de Dumnezeu, le-au zidit case.
22. Şi au poruncit Faraon la tot norodul său, zicând: „Orice să va naşte parte bărbătească, aruncaţi-i în râu, orice fămeiescă, ţineţi”.

Cap 2

Moisii să naşte, în apă aruncat şi de acolo tras, | de la mumă-sa doicit din porunca fetei lui Faraon, carea îl luase fiiu de făgăduinţă. Pentru uciderea eghipteanului, de frica împăratului, în Madiam fuge, unde luând muiare Sefora, fata preotului, doi feciori naşte, Ghersam şi Eliezer. 76v

*Jos 6, 8. 1. Ieşit-au după aceastea bărbat din casa Levi *şi au luat muiare din rudeniia sa,
*Ovr. 11, 25. 2. *Carea au zămislit şi au născut fiiu; şi văzindu-l a fi frumos, l-au ascuns trei luni.
3. Şi neputându-l mai tăinui, au luat o coşnicioară de papură şi o au spoit cu cleiu şi cu răşină şi au pus înlăuntru pruncşorul şi s-au slobozit în ostrovul râpei râului,
4. Stând departe sora lui şi cugetând întâmplarea lucrului.
*Fap. 7, 21. 5. *Şi, iată, să pogorea fata lui Faraon să să speale în râu şi featele ei să priîmbla pre
Ovr. 11, 23. ţărmurile râului. Carea văzând cojnicioara în trestie, au trimis una din slujnicile sale. Şi adusă fiind,
6. Deşchizând şi văzând într-însa mititelul plângând, i s-au făcut milă de el, zicând: „Din pruncşorii ovreilor iaste acesta”.
7. Căriia sora pruncului: „Vreai – au zis – să merg şi să chem ţie muiare ovreaie carea să poată doici pruncul?”
8. Răspuns-au: „Mergi”. Mers-au prunca şi au chemat pre mumă-sa,
9. Cătră care au grăit fata lui Faraon: „Primeaşte – au zis – pruncu acesta şi-l doiceaşte; eu voi da ţie plata ta”. Priimit-au muiarea şi au doicit pruncul; şi, crescând, l-au dat featii lui Faraon.
10. Carele ea l-au luat în loc de fiiu şi i-au chemat numele lui Moisei, zicând că „din apă l-am luat”. ||
*Ovr. 11, 24. 11. În zilele acealea, după ce crescuse, Moisii *ieşit-au la fraţii săi şi au văzut năcazul 77r
lor şi pre un om eghiptean bătând pre oarecarele dintre ovreai, fraţii săi.
12. Şi căutând încoace şi încolo şi nime a fi aci văzând, lovind eghipteanu, l-au ascuns în năsip.
13. Şi ieşind a doua zi, au văzut doi ovreai certându-să. Şi au zis celui ce făcea nelegiuirea: „Căci baţi pre aproapele tău?”
14. Carele au răspuns: „Cine te-au rânduit căpetenie şi giudecătoriu preste noi? Au doară tu vreai a mă ucide precum ieri ai ucis eghipteanul?” Temutu-s-au Moisăi şi au zis: „Cum s-au vădit cuvântul acesta?”

15. Şi au auzit Faraon cuvântul acesta şi cerca să uciză pre Moisei; carele, fugind dinnaintea lui, au zăbovit în pământul Madiam şi au şezut lângă un puţ.

16. Şi era preotului Madiam şapte feate, carele au venit să scoată apă şi, umplând scocurile, vrea să adeape turmele tătâne-său.

17. Venit-au preste eale păstorii şi le-au înterit; şi s-au sculat Moisii şi, apărând copilele, le-au adăpat oile.

18. Carele întorcându-să la Raguil, tatăl său au zis către dânsăle: „Căci mai curund de obicinuit aţi venit?"

19. Răspuns-au: „Un om eghiptean ne-au slobozit din mâna păstorilor, încă şi apă au scos cu noi şi de beut au dat oilor".

77v 20. Iară el: „Unde-i – au zis – pentru ce aţ slobozit omul, | chemaţi-l să mânce pâne".

21. Şi au giurat Moisei că va lăcui cu el. *Şi au luat pre Sefora, fata lui, muiare. *Jos 18, 2.

22. Carea i-au născut fiiu, carele l-au chemat Ghersam, zicând: „Nemernic am fost în pământ strein". Şi altul au născut, carele l-au chemat Eliezer, zicând „Că Dumnezeul tătâni-mieu m-au scos din mâna lui Faraon". Par. 23, 15.

23. Şi după multă vreame au murit împăratul Eghiptului. Şi suspinând feciorii lui Israil pentru lucruri, au strigat; şi s-au suit strâgarea lor la Dumnezeu de la lucruri.

24. Şi au ascultat suspinul lor şi ş-au adus aminte de aşezemântul de pace care au făcut cu Avraam, Isaac şi Iacov.

25. Şi s-au uitat Domnul la fiii lui Israil şi i-au cunoscut.

Cap 3

Domnul, lui Moisii, păscând oile socru-său, Iethron, în rug arzând şi neaprins arătându-să, îl trimite şi, apărându-să, la feciorii lui Israil a-i slobozi din mâna lui Faraon, prădând eghipteanii.

1. Iară Moisii păştea oile socru-său, lui Ethron, preotului Madian şi, mâind turma mai înlăuntrul pustiii, au venit la muntele lui Dumnezeu, Horev.

2. *Şi i s-au arătat Domnul în pară de foc din mijlocul rugului şi veadea că rugul ardea şi nu să aprindea. *Fap. 7, 30.

3. Şi au zis Moisii: „Mearge-oi şi oi vedea vedeniia aceasta mare, căci nu arde rugul".

4. Şi văzând Domnul că mearge să vază, l-au chemat din mijlocul rugului şi au zis: „Moisii, Moisii! Carele au răspuns: „Iată eu".

5. Iară El: „Să nu te apropii – au zis – aici. Dezleagă încălţămintele din picioarele tale,

78r că locul în carele stai || pământ sfânt iaste.

6. Şi au zis: *„Eu sânt Dumnezeul tătâni-tău, Dumnezeul lui Avraam, Dumnezeul lui Isaac şi Dumnezeul lui Iacov". Ascuns-au Moisii faţa sa, că nu să cuteza uita spre Dumnezeu. *Mat. 22, 32. Marc. 12, 26. Luc. 20, 37.

7. Căruia au zis Domnul: „Văzut-am năcazul norodului Mieu în Eghipt şi strâgarea lui am auzit pentru învărtoşarea celora ce sânt preste lucruri.

8. Şi ştiind durearea lui, M-am pogorât să-l sloboz din mânile eghipteanilor şi să-l scoţu din pământul acela în pământ bun şi desfătat, în pământul care cură lapte şi miere, la locurile hananeului şi hefteului şi amorreului şi ferezeului şi heveului şi ievuseului.

9. Deci străgarea feciorilor Israil au venit la Mine; şi am văzut năcazul lor cu carele să împresură de la eghipteni.

10. Ci am venit şi te voi trimite la Faraon, să scoţ norodul mieu, fiii lui Israil, din Eghipt”.

11. Şi au zis Moisii cătră Dumnezeu: „Cine sânt eu, să merg la Faraon şi să scoţ fiii lui Israil din Eghipt?”

12. Carele au zis: „Eu voi fi cu tine şi acesta vei avea sămn că te-am trimis: când vei scoate norodul Mieu din Eghipt, vei jertvui lui Dumnnezeu pre muntele acesta”.

13. Zis-au Moisii cătră Dumnezeu: „Iată, eu voi mearge la fiii lui Israil şi le voi zice: Dumnezeul părinţilor voştri m-au trimis la voi! De-mi vor zice: «Carele-i numele Lui?», ce oi zice lor?”

14. Zis-au Dumnezeu cătră Moisii: „Eu sânt Carele sânt”. Zis-au: „Aşa vei zice fiilor lui Israil: «Carele iaste m-au trimis la voi»”.

15. Şi iară au zis Dumnezeu cătră Moisii: „Aceastea | vei zice fiilor Israil: «Domnul, 78v
Dumnezeul părinţilor voştri, Dumnezeul lui Avraam, Dumnezeul lui Isaac şi Dumnezeul lui Iacov m-au trimis la voi; acesta Îm iaste numele în veaci şi aceasta pomenirea Mea în neam şi în neam».

16. Mergi şi adună bătrânii lui Israil şi vei zice cătră dânşii: «Domnul, Dumnezeul părinţilor voştri, S-au arătat mie, Dumnezeul lui Avraam, Dumnezeul lui Isaac şi Dumnezeul lui Iacov, zicând: ‘Cercetând v-am cercetat şi am văzut toate care s-au întâmplat voao în Eghipt.

17. Şi am zis să vă scoţu din năcazul Eghiptului la pământul hananeului şi a hetheului şi a amorreului şi a ferezeului şi a heveului şi evuseului, la pământul ce curge lapte şi miere’».

18. Şi vor asculta glasul tău şi vei întra tu şi bătrânii lui Israil la împăratul Eghiptului şi vei zice cătră dânsul: «Domnul, Dumnezeul ovreailor, ne-au chemat; vom mearge cale de trei zile în pustie, să jertvuim Domnului, Dumnezeului nostru».

19. Ci Eu ştiu că nu vă va slobozi împăratul Eghiptului să vă duceţi, fără numai prin mână tare.

20. Că voi întinde mâna Mea şi voi lovi Eghiptul cu toate ceale minunate ale Meale care voi face în mijlocul lor. După aceastea vă va slobozi.

*Jos 11, 3 şi 12, 56.

21. Şi voi da har norodului acestuia înaintea eghipteanilor *şi, când veţ ieşi, nu veţi ieşi deşerţi.

22. Ci va ceare muiarea de la vecină-sa şi de la găzdoaia sa vasă de argint şi de aur şi haine şi le veţ pune pre feciorii şi pre fecioarele voastre şi veţi prăda Eghiptul”.

Cap 4 | |

79r *Moisi trei seamne luând de la Dumnezeu pentru trimiterea sa, în multe chipuri să apără de această trimitere. Mai pre urmă să odihneaşte şi să întoarce în Eghipt cu muiarea şi cu fiii. Îngerul amânând lui Moisii moartea. Deci muiarea taie împregiur fiiul. Aaron lui Moisii, frate-său, iase înainte şi împreună mearg la fiii lui Israil.*

1. Răspunzând Moisii, au zis: „Nu-mi vor creade, nici vor asculta glasul mieu, ci vor zice: «Nu s-au arătat ţie Domnul»”.
2. Şi au zis cătră dânsul: „Ce ţii în mâna ta?” Răspuns-au: „Toiag”.
3. Şi au zis Domnul: „Aruncă-l pre pământ!” L-au aruncat şi s-au întors în şarpe atâta, cât fugiia Moisii.
4. Şi au zis Domnul: „Întinde-ţ mâna şi apucă coada lui!” Întins-au şi l-au ţinut şi s-au întors în toiag.
5. „Să crează – au zis – că ţi s-au arătat Domnul, Dumnezeul părinţilor săi, Dumnezeul lui Avraam, Dumnezeul lui Isaac şi Dumnezeul lui Iacov”.
6. Şi iarăş au zis Domnul: „Bagă mâna ta în sânul tău!” Carea după ce o băgase în sân, o au scos buboasă ca neaoa.
7. „Pune iarăş – au zis – mâna ta în sânul tău!” O au pus şi iară o au scos şi era aseaminea celuiaalalt trup.
8. „De nu vor creade – au zis – ţie şi nu vor asculta cuvântul sâmnului dintâi, vor creade cuvântului sămnului al doilea.
9. De nu vor creade nici acestor doao seamne, nici vor asculta glasul tău, ia apă din
79v râu şi o varsă pre uscat şi orice vei scoate din râu să va întoar|ce în sânge”.
10. Zis-au Moisi: „Rogu-mă, Doamne, nu sânt lezne vorbitoriu; de ieri şi de alaltăieri şi de când ai grăit cătră sluga Ta, mai împiedecat şi mai tărziu sânt cu limba”.
11. Zis-au Domnul cătră dânsul: „Cine au făcut gura omului sau cine au alcătuit mutul şi surdul, pre cel ce veade şi orbul? Au nu Eu?
12. Deci pasă *şi Eu voi fi gura ta şi te voiu învăţa ce să grăieşti”. *Mat. 10, 20.
13. Iară el: „Rogu-mă – au zis – Doamne, trimite pre care vreai să trimiţi”.
14. Mâniindu-să, Domnul spre Moisii au zis: „Aaron, fratele tău, preotul, ştiu că-i bine vorbitoriu. Iată, el iasă întru-ntimpinarea ta şi, văzându-te, să va veseli cu inima.
15. Grăiaşte cătră dânsul şi pune cuvintele Meale în gura lui. Şi Eu voi fi în gura ta şi în gura lui *şi vă voi arăta ce trebuie să faceţ. *Jos 7, 2.
16. El va grăi pentru tine cătră norod şi va fi gura ta, iară tu vei fi lui în ceale ce sânt cătră Dumnezeu.
17. Şi toiagul acesta ia în mâna ta, cu carele vei face seamnele”.
18. Dusu-s-au Moisii şi s-au întors la Iethro, socrul său, şi i-au zis: „Merge-voi şi mă voi întoarce la fraţii miei în Eghipt, să vâz de încă trăiesc”. Căruia au zis Iethro: „Mergi în pace!”
80r 19. Şi au zis Domnul cătră Moisii în Madiam: „Mergi | | şi te întoarce în Eghipt, că au murit toţ carii cerca sufletul tău!”
20. Şi au luat Moisii muierea sa şi fiii săi şi i-au pus pre asin şi s-au întors în Eghipt, purtând toiagul lui Dumnezeu în mâna sa.
21. Şi i-au zis Domnul întorcându-să în Eghipt: „Vezi să faci înaintea lui Faraon toate seamnele care am pus în mâna ta. Eu voi învărtoşea inima lui şi nu va slobozi norodul.
22. Şi vei zice cătră dânsul: «Acestea zice Domnul: ‘Fiiul Mieu cel întâi născutu, Israil.
23. Zis-am ţie: slobozi fiiul mieu să-M slujască, şi n-ai vrut să-l slobozi. Iată, Eu voi ucide fiiul tău, întăiul născut’»”.
24. Şi fiind în cale în casa de oaspeţ, l-au întâmpinat Domnul şi vrea să-l ucigă.
25. Luat-au îndată Sefora o piatră foarte ascuţită şi i-au tăiat împregiur mădulariul fiiului său şi au atins picioarele lui şi au zis: „Mirele sângiurilor eşti tu mie”.
26. Şi l-au slobozit după ce au zis: „Mirele sângiurilor” pentru tăiarea împregiur.
27. Şi au zis Domnul cătră Aaron: „Mergi întru întinpinarea lui Moiseiu în pustie!” Carele au mers înaintea lui în muntele lui Dumnezeu şi l-au sărutat.
28. Şi au povestit Moisii lui Aaron toate cuvintele Domnului cu carele l-au fost trimis şi seamnele carele au fost poruncit.
29. Şi au venit împreună şi au adunat toţ bătrânii feciorilor Israil. |
80v 30. Şi au grăit Aaron toate cuvintele carele au zis Dumnezeu cătră Moisii şi au făcut seamne înaintea norodului.

31. Şi au crezut norodul şi au auzit că ar fi cercetat Domnul pre fiii lui Israil şi că s-ar fi uitat la năcazul lor. Şi s-au închinat cu faţa la pământ.

Cap 5

Moisii şi Aaron spun lui Faraon poruncile lui Dumnezeu; carele el nesocotindu-le, mai greu împresură israilteanii, tăgăduindu-le paiele. Carea auzând, Moisii să roagă pentru ei lui Dumnezeu.

1. După aceastea au întrat Moisii şi Aaron şi au zis lui Faraon: „Aceastea zice Domnul, Dumnezeul lui Israil: «Slobozi norodul Mieu să-M jârtvească în pustie»”.
2. Iară el au răspuns: „Cine iaste Domnul, să ascult glasul Lui şi să sloboz pre Israil? Pre Domnul nu ştiu şi pre Israil nu l-oi slobozi”.
3. Şi au zis: „Dumnezeul ovreailor ne-au chemat să meargem cale de trei zile în pustie şi să jârtvuim Domnului, Dumnezeului nostru, să nu cumva să să întâmple noao ciumă sau sabie”.
4. Zis-au cătră dânşii împăratul Eghiptului: „Căci, Moisii şi Aaron, dezmântaţ norodul de la lucrurile sale; duceţi-vă la greotăţile voastre!”
5. Şi au zis Faraon: „Mult iaste norodul pământului, vedeţi că gloata au crescut; cu cât mai vârtos de le veţ da odihnă de lucruri?”
6. Şi au poruncit în zioa aceaea deregătorilor lucrurilor şi silitorilor norodului, zicând:
7. „Mai mult nu veţ da paie norodului spre facerea cără||mizilor, ca mainte; ce ei merg 81r
şi culeg păişe.
8. Şi măsura cărămizilor carea mainte făcea veţ pune spre ei, nici veţ împuţina ceva, că să lenevesc şi pentru aceaea gâlcevesc, zicând: «Să meargem şi să jertvim Dumnezeului nostru».
9. Asupreascâ-să cu lucrurile şi le plinească, ca să nu asculte cuvintele ceale mincinoase!”
10. Ieşind dară deregătorii lucrurilor şi silitorii, au zis cătră norod: „Aşa zice Faraon: «Nu vă dau paie.
11. Duceţi-vă şi culeageţ oriunde veţ putea afla, nici să va împuţina ceva de lucrul vostru!»”
12. Şi s-au împrăştiiat norodul prin tot pământul Eghiptului a culeage paie.
13. Şi deregătorii lucrurilor îi înteaţea, zicând: „Pliniţi-vă lucrul în toate zilele, precum mai nainte făceaţi, când vi să da paie”.
14. Şi au bătut cu zbiciuri pre cei ce era rânduiţ preste lucruri dintre fiii lui Israil, silitorii lui Faraon, zâcând: „Pentru ce nu pliniţ măsura cărămizilor ca mai înainte, nici ieri, nici astăzi?”
15. Şi au venit cei mai mari dintre feciorii lui Israil şi au grăit cătră Faraon, zicând: „Căci lucri aşea împrotiva slujilor tale?
16. Paie nu ni să dau, şi cărămizi aseaminea să poruncesc. Iată, slugile tale cu zbiciuri ne tăiem şi nedrept să face împotriva norodului tău”.

17. Carele au zis: „Vă leneviţ şi pentru aceea ziceţ: «Să meargem şi să jertvim Domnului!»
18. Duceţi-vă, dară, şi lucraţ; paie nu vi să vor da şi veţ da obicinuitul numărul cărămizilor!” |
81v 19. Şi să vedea pre sine mai-marii feciorilor Israil în rău, pentru că li să zicea: „Nu să va împuţina ceva din cărămiz prin fieştecare zi”.
20. Şi au mers înaintea lui Moisii şi Aaron, carii sta dinprotivă, ieşindu de la Faraon.
21. Şi au zis cătră dânşii: „Vază Domnul şi judece, că aţ făcut a puţi mirosul nostru înaintea lui Faraon şi a slugilor lui şi le-aţ dat sabie să ne ucigă”.
22. Şi s-au întors Moisii cătră Domnul şi au zis: „Doamne, căci ai năcăjit norodul acesta? căci m-ai trimis?
23. Că de când am întrat la Faraon să grăiesc în numele Tău, au chinuit norodul Tău şi nu i-ai slobozit”.

Cap 6

Dumnezeu întăreaşte pre Moisii, îi dezvăleşte numele Său, Iehova, şi mângăie pre israilteni prin Moisii cu făgăduinţa pământului lui Hanaan; să prociteşte neamul lui Ruvim, a lui Simeon şi Levii, până la Moisii şi Aaron.

1. Şi au zis Domnul cătră Moisii: „Acum vei vedea ceale ce voi face lui Faraon; că prin mână tare îi va slobozi şi în mână vârtoasă îi va scoate din pământul său”.
2. Şi au grăit Domnul cătră Moisi, zicând: „Eu, Domnul,
3. Carele M-am arătat lui Avraam, Isaac şi Iacov în Dumnezeu Atotputearnicul şi în numele Mieu, Adonai, nu le-am spus, ||
82r 4. Şi am făcut aşezământ de pace cu ei să le dau pământul lui Hanaan, pământul nemerniciilor, în carele au nimernicit.
5. Eu am auzit suspinul feciorilor Israil cu carea i-au împresurat eghipteanii şi Mi-am adus aminte de aşezemântul Mieu.
6. Şi pentru aceaea zi fiilor Israil: «Eu, Domnul, Carele vă voi scoate din închisoarea eghipteanilor şi vă voi slobozi din robie şi vă voi răscumpăra în braţ înalt şi în judecăţ mari,
7. Şi vă voi lua Mie norod şi voi fi Dumnezeul vostru; şi veţ şti că Eu sânt Domnul, Dumnezeul vostru, Carele v-am scos din închisoarea eghipteanilor;
8. Şi v-am dus la pământul spre carele am rădicat mâna Mea să-l dau lui Avraam, Isaac şi Iacov. Şi-l voi da voao spre moştenire, Eu, Domnul»”.
9. Şi au povestit Moisii toate fiilor Israil, carii nu i s-au aşezat pentru strâmtoarea sufletului şi învărtoşarea lucrului.
10. Şi au grăit Domnul cătră Moisii, zicând:
11. „Întră şi grăiaşte cătră Faraon, împăratul Eghiptului, să sloboază feciorii lui Israil din pământul său”.
12. Răspuns-au Moisii înaintea Domnului: „Iată, feciorii lui Israil nu mă ascultă; şi cum mă va asculta Faraon, mai ales fiind eu netăiat împrejur cu buzele?”
13. Şi au grăit Domnul cătră Moisii şi Aaron şi au dat poruncă feciorilor lui Israil şi la Faraon, împăratul Eghiptului, să scoaţă pre fiii lui Israil din pământul Eghiptului. |
82v 14. *Aceştia sânt căpeteniile caselor prin neamurile sale: fiii lui Ruvin, întâiului născut a lui Israil: Ienoh şi Fallul, Ierason şi Harmi. *Fac. 46, 9. Numerii 26, 5.
15. Aceastea, neamuri a lui Ruvin. *Fiii lui Simeon: Samuil şi Iamin şi Ahod şi Iahin şi Soar şi Saul, fiiul hananeancii. Aceastea, neamurile lui Simeon. 1 Par. 5, 1. *1 Par. 4, 24.
16. Şi aceastea numele fiilor Levi, prin neamurile sale: Gherson şi Caath şi Merari; iară anii vieţii lui Levi au fost o sută treizăci şi şeapte.
17. *Fiii lui Gherson: Lovni şi Semei, prin neamurile sale. *1 Par. 6, 1
18. Fiii lui Caath: Amram şi Isaar şi Hevron şi Oziel. Şi anii vieţii lui Caath, o sută treizăci şi trei. şi 23, 6. Num. 3, 19
19. Fiii lui Merari: Moholi şi Musi. Aceastea, neamurile Levi prin familiile sale. şi 26, 57.
20. Şi au luat Amram muiare Iohaved, fata unchiu-său, carea i-au născut pre Aaron şi Moisii; şi au fost anii vieţii Amram o sută triizeci şi şeapte. 1 Par. 6, 2. 23, 12.
21. Şi fiii lui Isaar: Core şi Nefeg şi Zecri.
22. Şi fiii lui Oziil: Misail şi Elisafan şi Seftri.
23. Şi au luat Aaron muiare pre Elisavet, fata lui Aminadav, sora lui Nahason, carea i-au născut pre Nadav şi Aviu şi Eliazar şi Inthamar.

24. Şi fiii lui Core: Aser şi Elcana şi Aviasaf. Aceastea sânt neamurile coritenilor.
25. Iară Eliazar, fiiul lui Aaron, au luat muiare din featele lui Futiil, carea i-au născut pre Finees. || Aceaştea sânt căpeteniile neamurilor leviţilor prin rudeniile sale. 83r
26. Acesta iaste Aaron şi Moisii, cărora le-au poruncit Domnul să scoaţă fiii lui Israil din pământul Eghiptului prin gloatele sale.
27. Aceştia sânt carii grăiesc cătră Faraon, împăratul Eghiptului, să scoaţă fiii lui Israil din Eghipt: acesta iaste Moisii şi Aron,
28. În zioa carea au grăit Domnul cătră Moisii în pământul Eghiptului.
29. Şi au grăit Domnul cătră Moisii, zicând: „Eu, Domnul. Grăiaşte cătră Faraon, împăratul Eghiptului, toate care Eu grăiesc ţie”.
30. Şi au zis înaintea Domnului: „Iată, sânt cu buzele netăiate împregiur, cum mă va asculta Faraon?”

Cap 7

Moisii şi Aaron cătră Faraon grăiesc, toiagul întorc în şerpe şi apa, cu toiagul lovită, în sânge. Aseaminea fac vrăjitorii lui Faraon cu descântările sale, pentru care pricină Faraon să împietreşte să nu sloboază ovreaii.

1. Şi au zis Domnul cătră Moisii: „Iată, te-am rânduit Dumnezeu lui Faraon, şi Aaron, fratele tău, va fi prorocul tău.
*Sus 4, 15. 2. *Tu vei grăi lui toate care ţ-oi porunci. Şi el va grăi cătră Faraon să sloboază fiii lui Israil din pământul său.
3. Ci Eu voi învărtoşa inima lui şi voi înmulţi seamnele şi arătările Meale în pământul Eghiptului.
4. Şi nu vă va asculta; şi voi trimite mâna Mea | preste Eghipt şi voi aduce oastea şi 83v norodul Mieu, fiii lui Israil, din pământul Eghiptului, prin judecăţ mari.
5. Şi vor şti eghipteanii că Eu sânt Domnul carele am întins mâna Mea preste Eghipt şi am scos fiii lui Israil din mijlocul lor”.
6. Şi au făcut Moisii şi Aaron precum le poruncisă Domnul, aşa au lucrat.
7. Şi era Moisii de ani şaptezeci, şi Aaron, şeptezeci şi trei când au grăit cătră Faraon.
8. Şi au zis Domnul cătră Moisii şi Aaron:
[9]. „Când vă va zice Faraon: «Arătaţ seamne», vei zice cătră Aaron: «Ia varga ta şi o aruncă înaintea lui Faraon şi să va întoarce în şarpe»”.
10. Şi întrând Moisii şi Aaron la Faraon, au făcut precum le poruncisă Domnul; şi au luat Aaron varga înaintea lui Faraon şi a slugilor lui, carea s-au întors în şarpe.
*[2] Timot. 3, 8. 11. *Şi au chemat Faraon pre înţălepţ şi vrăjitori şi au făcut şi ei prin descăntările eghipteneşti şi prin oricare tăinuiri aseaminea.
12. Şi au aruncat fieştecarii toiagele sale, care s-au întors în draci; ci au îmbucat varga lui Aaron toiagele lor.
13. Şi s-au învărtoşat inima lui Faraon şi nu i-au ascultat, precum poruncisă Domnul. ||
14. Şi au zis Domnul cătră Moisii: „Îngreoiatu-s-au inima lui Faraon, nu vrea a slobozi 84r norodul.
15. Mergi la el dimineaţă; iată, va ieşi la ape şi vei sta întru întimpinarea lui pre ţărmurele râului şi varga carea s-au întors în şarpe o vei lua în mâna ta,
16. Şi vei zice cătră dânsul: «Domnul, Dumnezeul ovreailor, m-au trimis la tine, zicând: ‘Slobozi norodul mieu, să-M jertfească în pustie; şi până acum n-ai vrut să asculţ’»”.
17. Aceastea dară zice Domnul: „Într-aceasta vei şti că sânt Domnul: iată, voi lovi cu varga carea în mâna mea iaste apa râului şi să va întoarce în sânge.
18. Şi peştii carii sânt în râu vor muri şi vor putrezi apele şi să vor năcăji eghipteanii bând apa râului”.
19. Şi au zis Domnul cătră Moisii: „Zi cătră Aaron: «Ia varga ta şi întinde mâna ta preste apele Eghiptului şi preste râurile lor şi izvoarăle şi bălţile şi toate tăurile apelor, să să întoarcă în sânge şi să fie cruntare în tot pământul Eghiptului, aşea în vasăle ceale de lemn, ca şi în ceale de piatră!»”
* Jos 17, 5. Psal. 77, 44. 20. Şi au făcut Moisii şi Aaron precum le poruncisă Domnul; *şi rădicând varga, au lovit apa râului înaintea lui Faraon şi a slugilor lui, carea s-au întors în sânge.
21. Şi peştii carii era în râu au murit; şi au | putrezit râul şi nu putea eghipteanii bea 84v apa râului; şi au fost sânge în tot pământul Eghiptului.

22. *Şi au făcut aseaminea vrăjitorii eghipteanilor cu descântările sale. Şi s-au învărtoşart inima lui Faraon, nici i-au ascultat, precum le poruncisă Domnul. *Sus 17, 7.
23. Şi s-au întors şi au întrat în casa sa şi n-au adaos inima nici astă dată.
24. Şi au săpat toţ eghipteanii împregiurul râului, apă să bea, că nu putea bea din apa râului.
25. Şi s-au plinit şeapte zile după ce au lovit Domnul râul.

Cap 8

A doao rană a Eghiptului iaste broaştele, pentru a cărora depărtare făgăduiaşte Faraon că va slobozi norodul, nice face. Pentru aceaea să adaoge a triia, muşiţăle, şi a patra, muştele, pentru carele iarăş să făgăduiaşte Faraon că va slobozi fiii lui Israil, iară nu face.

1. Şi au zis Domnul cătră Moisii: „Întră la Faraon şi vei zice cătră el: «Aceastea zice Domnul: ‘Sloboz norodul Mieu, să-M jertfească.
2. Iară de nu vei vrea a-l slobozi, iată, Eu voi lovi toate hotarăle tale cu broaşte.
3. Şi voi vărsa, fierbând râul, broaşte, carele să vor sui şi vor întra în casa ta şi în cămara patului tău şi spre aşternutul tău şi în casa slugilor tale şi spre norodul tău şi în cuptoarele tale şi în rămăşiţăle bucatelor tale. ||
85r 4. Şi la tine şi la norodul tău şi la toate slugile tale vor întra broaşte’»”.
5. Şi au zis Domnul cătră Moisii: „Zi cătră Aaron: «Întinde-ţ mâna ta preste râuri şi preste izvoară şi bălţi şi scoate broaşte preste pământul Eghiptului»”.
6. Şi ş-au întins Aaron mâna preste apele Eghiptului şi s-au suit broaştele şi au acoperit pământul Eghiptului.
7. *Şi au făcut şi vrăjitorii prin descăntările sale aseaminea şi au scos broaşte preste pământul Eghiptului. *Înţele. 17, 7.
8. Şi au chemat Faraon pre Moisii şi Aaron şi le-au zis: „Rugaţ pre Dumnezeu să ia broaştele de la mine şi de la norodul mieu şi voi slobozi norodul să jervuiască Domnului”.
9. Şi au zis Moisii cătră Faraon: „Rânduiaşte-mi când să mă rog pentru tine şi pentru slujile tale şi pentru norodul tău, ca să să deperte broaştele de la tine şi de la casa ta şi de la slugile tale şi de la norodul tău şi numai în râu să rămâie”.
10. Carele au răspuns: „Mâne”. Iară el au zis: „După cuvântul tău voi face, să ştii că nu iaste ca Domnul, Dumnezeul nostru.
11. Şi să vor depărta broaştele de la tine şi de la casa ta şi de la slugile tale şi de la norodul tău şi numai în râu vor rămânea”. |
85v 12. Şi au ieşit Moisii şi Aaron de la Faraon; şi au strâgat Moisii cătră Domnul pentru făgăduinţa broaştelor, carea prin togmeală o făgăduise lui Faraon.
13. Şi au făcut Domnul după cuvântul lui Moisii şi au murit broaştele din casă şi din sate şi din câmpuri.

14. Şi le-au adunat în mohile nemăsurate şi au putrezit pământul.
15. Şi văzind Faraon că s-au dat odihnă, ş-au îngreoiat inima şi nu i-au ascultat, precum poruncise Domnul.
16. Şi au zis Domnul cătră Moisii: „Grăiaşte cătră Aaron: «Întinde varga ta şi loveşte pravul pământului şi să fie muşiţă preste tot pământul Eghiptului»”.
17. Şi au făcut aşa. Şi au întins Aaron mâna ţiind varga şi au lovit pravul pământului şi s-au făcut muşiţe în oameni şi în dobitoace. Tot pravul pământului s-au întors în muşiţe preste tot pământul Eghiptului.
18. Şi au făcut aseaminea vrăjitorii cu descântările sale, să scoaţă muşiţe, şi n-au putut. Şi era muşiţe şi în oameni, şi în dobitoace.
19. Şi au zis vrăjitorii cătră Faraon: „Degetul lui Dumnezeu iaste aici”. Şi s-au învărtoşat inima lui Faraon şi nu i-au ascultat, precum poruncise Domnul. ||
20. Şi au zis Domnul cătră Moisii: „Scoală dimineaţă şi stăi înaintea lui Faraon, că va 86r
ieşi la ape. Şi vei zice cătră dânsul: «Aceastea zice Domnul: ‘Slobozi norodul Mieu, să-M jertvuiască.
21. Şi de nu-l vei slobozi, iată, Eu voi trimite preste tine şi preste slugile tale şi preste norodul tău şi în casăle tale tot feliul de muşte; şi să vor umplea casăle eghipteanilor de multe feliuri de muşte şi tot pământul în care vor fi.
22. Şi voi face minunat în zioa aceaea pământul Ghessem, în carele iaste norodul Mieu, să nu fie acolo muşte. Şi să ştii că Eu, Domnul, în mijlocul pământului.
23. Şi voi pune despărţire între norodul Mieu şi între norodul tău. Mâne va fi sămnul acesta’»”.

*Înţel. 16, 9. 24. Şi au făcut Domnul aşa. *Şi au venit muscă foarte grea în casăle lui Faraon şi a slugilor lui şi în tot pământul Eghiptului. Şi s-au strâcat pământul de acealea muşte.
25. Şi au chemat Faraon pe Moisii şi Aron şi le-au zis: „Mergeţ şi jirtvuiţ Dumnezeului vostru în pământul acesta”.
26. Şi au zis Moisii: „Nu poate fi aşa, că urâciunile eghipteanilor vom jirtvui Domnului, Dumnezeului nostru; că de vom ucide cealea ce cinstesc eghipteanii, înaintea lor, cu pietri ne vor ucide. |
27. Cale de trei zile vom mearge în pustie şi vom jirtvui Domnului, Dumnezeului nostru, 86v
*Sus 3, 18. *precum ne-au poruncit”.
28. Şi au zis Faraon: „Eu vă voi slobozi să jirtvuiţ Domnului, Dumnezeului vostru, în pustie, însă mai departe să nu mergeţ; rugaţi-vă pentru mine”.
29. Şi au zis Moisii: „Ieşind de la tine, voi ruga pre Domnul şi să va depărta musca de Faraon şi de slugile lui şi de norodul lui, însă să nu mai înceluieşti ca să nu slobozi norodul a jirtvui Domnului”.
30. Şi ieşind Moisii de la Faraon, s-au rugat Domnului,
31. Carele au făcut după cuvântul lui şi au depărtat musca de la Faraon şi de la slugile sale şi de la norodul lui; n-au rămas nice una.
32. Şi s-au îngreoiat inima lui Faraon aşea, cât nici astă dată au slobozit norodul.

Cap 9

A cincea rană iaste boala în dobitoace, a şeasa, bubele, a şeaptea, grindinea, tresniturile şi fulgerile, pentru carea să făgăduiaşte Faraon că va slobozi norodul de va înceta, însă nice aceasta plineaşte şi iarăş să învărtoşază; iară dintre fiii lui Israil, nimene din toate acestea nice un rău pătimeşte.

1. Şi au zis Domnul cătră Moisii: „Întră la Faraon şi grăiaşte cătră dânsul: «Aceaste zice
87r Domnul, Dumnezeul ovreailor: ‘Slobozi norodul Mieu, || să-M jirtvuiască.
2. Iară încă de nu vreai şi-i ţii,
3. Iată, mâna Mea va fi preste câmpurile tale; şi preste cai şi preste asini şi cămile şi boi şi oi, boală foarte grea’.
4. Şi va face Domnul minune între moştenirea lui Israil şi moştenirile eghipteanilor, să nu piară nimic din ceale ce sânt a fiilor Israil»”.
5. Şi au rânduit Domnul vreame, zicând: „Mâne va face Domnul cuvântul acela pre pământ”.

6. Şi au făcut Domnul cuvântul acela a doao zi şi au murit toate jiviniile eghipteanilor, iară din jigăniile fiilor Israil nimica au perit.
7. Şi au trimis Faraon să vază şi nici era ceva mort din ceale ce biruia Israil. Şi s-au îngreoiat inima lui Faraon şi n-au slobozit norodul.
8. Şi au zis Domnul cătră Moisii şi cătră Aron: „Luaţ mânile pline de cenuşe din caminiţă şi o arunce Moisii spre ceriu înaintea lui Faraon.
9. Şi să fie prav spre tot pământul Eghiptului, că vor fi în oameni şi în dobitoace bube şi beşice beşicate în tot pământul Eghiptului”.
10. Şi au luat cenuşă din caminiţă şi au stătut înaintea lui Faraon şi o au răsipit Moisii spre ceriu şi s-au făcut bube de beşici beşicate în oameni şi în dobitoace. |
87v 11. Nici putea sta vrăjitorii înaintea lui Moisii pentru bubele carele era într-înşii şi în tot pământul Eghiptului.
12. Şi au învărtoşat Domnul inima lui Faraon şi nu i-au ascultat, precum au grăit Domnul cătră Moisii.
13. Şi au zis Domnul cătră Moisii: „Dimineaţă scoală şi stăi înaintea lui Faraon şi vei zice cătră dânsul: «Acestea zice Domnul, Dumnezeu ovreailor: ‘Slobozi norodul Mieu să-M, jirtfuiască.
14. Că astă dată voi trimite toate ranele Meale preste inima ta şi preste slugile tale şi preste norodul tău, să ştii că nu iaste aseaminea Mie în tot pământul.
15. Că acum tinzind mâna te voi lovi pre tine şi norodul tău cu ciumă şi vei peri de pre pământ.
16. *Şi pentru aceasta te-am pus, să arăt în tine putearea Mea şi să să povestească numele Mieu în tot pământul. *Râm. 9, 17.
17. Încă ţii norodul Mieu şi nu vreai a-l slobozi.
18. Iată, voi ploua mâne într-acest ceas grindine multă foarte, carea n-au fost în Eghipt din zioa ce s-au zidit până în vreamea de acum.

19. Trimite dară acum şi adună dobitoacele tale şi toate care ai în câmp, că oamenii şi dobitoacele şi toate care să vor afla afară, nici adunate din câmpuri, şi va cădea preste eale grindina, vor muri'»".
20. Cei ce s-au temut de cuvântul Domnului dintre slugile lui Faraon au făcut să scape slugile sale şi dobitoacele prin câmp.
21. Iară cei ce au părăsit cuvântul Domnului, || au slobozit slugile sale şi dobitoacele prin câmpuri. 88r
22. Şi au zis Domnul către Moisii: „Râdică-ţ mâna în ceriu, să fie grindine în tot pământul Eghiptului, preste oameni şi preste dobitoace şi preste toată iarba ţarinii în pământul Eghiptului".
*Înţel. 16, 16 şi 19, 19. [20]
23. *Şi au întins Moisii varga în ceriu şi Domnul au dat tuneturi şi grindine şi fulgere curgătoare preste pământ.
24. Şi grindinea şi focul mestecat aşijdirea umbla şi atâta au fost de mare, cât mai nainte niciodată s-au arătat în tot pământul Eghiptului, de când s-au zidit neamul acela.
25. Şi au bătut grindine în tot pământul Eghiptului toate care au fost în cămpuri, de la om până la dobitoc, şi toată iarba ţarinii o au bătut grindinea şi tot leamnul ţinutului l-au sfărâmat.
26. Numai în pământul Ghessen, unde era fiii lui Israil, grindine n-au căzut.
27. Şi au trimis Faraon şi au chemat pre Moisii şi Aron, zicând către dânşii: „Greşit-am şi acum. Domnul drept e, eu şi norodul mieu, necredincioşi.
28. Rugaţi pre Domnul să înceate tuneturile lui Dumnezeu şi grindinea, să vă slobozu şi mai mult aice să nu mai rămâneţ".
29. Zis-au Moisii: „Ieşind din cetate, voi întinde palmele meale către Domnul şi vor înceta tunetu|rile, şi grindinea nu va fi, să ştii că al Domnului e pământul. 88v
30. Iară am cunoscut că şi tu şi slugile tale încă nu vă teameţi de Domnul Dumnezeu".
31. Deci inul şi orzul s-au vătămat, pentru că orzul era verde şi inul foişoare încolţea.
32. Iară grâul şi farul nu s-au vătămat, că era târzie.
33. Şi ieşind Moisii de la Faraon din cetate, tins-au mânile către Domnul şi au încetat tuneturile şi grindinea, nici mai mult au picăturit ploaia pre pământ.
34. Şi văzând Faraon că au încetat ploaia şi grindinea şi tuneturile, au sporit păcatul.
35. Şi s-au îngreoiat inima lui şi a slugilor lui şi s-au învărtoşat foarte, nici au slobozit feciorii lui Israil, precum poruncisă Domnul prin mâna lui Moisii.

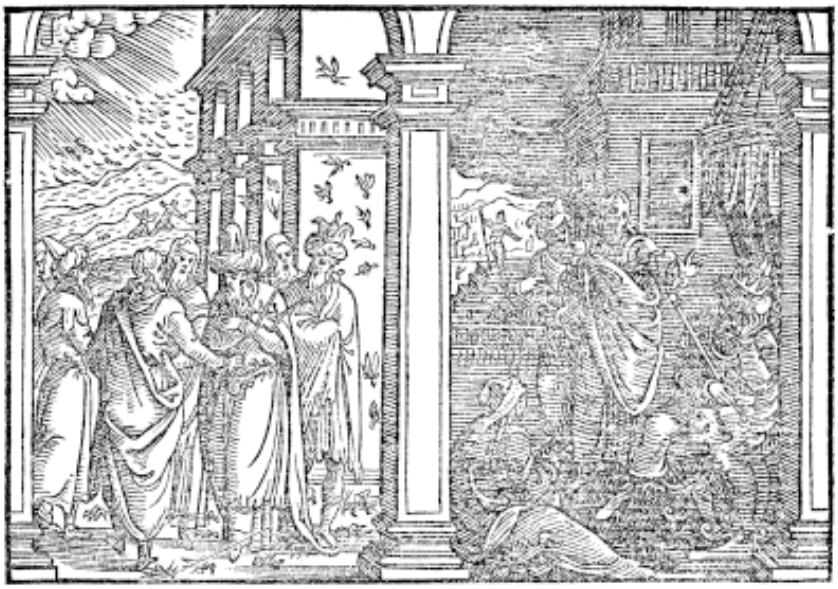

Cap 10

A opta rană, lăcustele, carele depărtându-să, învărtoşat Faraon nice aşea sloboade norodul. Pentru aceaea să adaoge a nooa, desimea întunerecului, pentru care lasă Faraon să iasă; ci poftind Moisii să iasă toate, şi dobitoacele, tăgăduiaşte, şi lui Moisii amânănţă moartea.

1. Şi au zis Domnul către Moisii: „Întră la Faraon, că Eu am învărtoşat inima lui şi a slugilor lui, să fac seamneale Meale acestea într-însul.
2. Şi să povesteşti în ureachile fiiului tău şi neapoţilor tăi de câte ori am zdrobit eghipteanii şi seamnele Meale am făcut într-înşii; || şi să ştii că Eu, Domnul". 89r

3. Şi au întrat Moisii şi Aaron la Faraon şi i-au zis: „Aceaste zice Domnul, Dumnezeul ovreailor: «Până când nu vreai a te supune Mie? Slobozi norodul Mieu, să-M jârtvuiască.

4. *Iară de stai împotrivă şi nu vreai a-l slobozi, iată, Eu voi aduce mâne lăcuste preste hotarăle tale. *Înţăl. 16, 9.

5. Carele să acopăre faţa pământului, să nu să areate ceva dintr-însul, ci să să mânce ce au rămas de grindinea, că vor roade toate leamnele carele încolţăsc în câmpuri.

6. Şi vor umple toate casăle tale şi a slugilor tale şi a tuturor eghipteanilor câte n-au văzut părinţii tăi şi moşii, de când au răsărit pre pământ până în zioa aceasta»”. Şi s-au întors şi au ieşit de la Faraon.

7. Şi au zis slugile lui Faraon cătră dânsul: „Până când vom suferi această scandală? Slobozi oamenii să jârtvuiască Domnului, Dumnezeului său. Au nu vezi că au perit Eghiptul?”

8. Şi au chemat îndărăpt pre Moisii şi Aaron la Faraon, carele le-au zis: „Duceţi-vă, jârtvuiţ Domnului, Dumnezeului vostru! Carii sânt care vor merge?”

9. Zis-au Moisii: „Cu pruncii noştri şi cu bătrânii vom mearge, cu feciorii şi cu featele, cu oile şi cu ciurdele, că iaste praznicul Domnului, Dumnezeului nostru”. |

89v 10. Şi au răspuns Faraon: „Aşea Domnul fie cu voi, precum eu vă voi slobozi şi pruncii voştri; cui îndoit iaste cum că rău gândiţ?

11. Nu va fi aşea, ci mergeţ numai bărbaţii şi jârtvuiţi Domnului, că aceasta şi voi aţ cerut”. Şi îndată s-au scos de la faţa lui Faraon.

12. Şi au zis Domnul cătră Moisii: „Rădică mâna ta preste pământul Eghiptului la lăcuste, să să suie preste dânsul şi să să mânce toată iarba carea va fi rămasă de grindine”.

13. Şi au întins Moisii varga preste pământul Eghiptului, şi Domnul au adus vânt fierbinte toată zioa aceaea şi noaptea. Şi dimineaţă făcându-să, vânt fierbinte au rădicat lăcustele,

14. Carele s-au suit preste tot pământul Eghiptului şi au şezut în toate hotarâle eghipteanilor, fără de număr, câte mai înainte de vreamea aceaea n-au fost, nici după aceaea vor fi.

15. Şi au acoperit toată faţa pământului, mistuind toate. Şi s-au păscut iarba pământului şi orice rod au fost în pomii, care au fost rămas de grindine; şi nimică vearde n-au rămas în leamne şi în ierbile pământului în tot Eghiptul.

16. Pentru aceaea, grăbind Faraon, chemat-au pre Moisii şi pre Aaron şi le-au zis: „Greşit-am înaintea Domnului, Dumnezeului vostru, şi împrotiva voastră.

17. Ci acum iertaţi-m păcatul şi astă dată şi rugaţ pre Domnul, Dumnezeul vostru, să ia de la mine moartea aceasta”. ||

90r 18. Şi ieşind Moisi de la faţa lui Faraon, s-au rugat Domnului,

19. Carele au suflat vânt de la apus tare foarte şi, apucând lăcustele, le-au aruncat în Marea Roşie, nici una au rămas în toate hotarâle Eghiptului.

20. Şi au învărtoşat Domnul inima lui Faraon, nici au slobozit fiii lui Israil.

21. Şi au zis Domnul cătră Moisi: „Întinde mâna ta spre ceriu şi fie întunearec preste pământul Eghiptului, aşea des, să să poată pipăi”.

22. Şi au întins Moisi mâna spre ceriu şi s-au făcut întunearec groaznic în tot pământul Eghiptului în trei zile.

23. *Nimenea nu ş-au văzut fratele său, nici s-au mişcat din locul unde era. **Iară oriunde lăcuia fiii lui Israil, era lumină. *Înţel. 17, 2. [5] **Înţel. 18, 1.

24. Şi au chemat Faraon pre Moisi şi Aaron şi le-au zis: „Duceţi-vă, jertviţi Domnului numai oile voastre, şi ciurdele rămâie; pruncii voştri meargă cu voi”.

25. Zis-au Moisi: „Şi jârtve de giungheare şi la arderi de tot ne vei da, carele să aducem Domnului, Dumnezeului nostru!

26. Toate turmele vor mearge cu noi, nu va rămânea dintr-ănsăle o unghe, carea sânt spre slujbă Domnului, Dumnezeului nostru, mai ales neştiind ce trebuie a jârtvi, până vom veni la loc”.

27. Şi au învărtoşat Domnul inima lui Faraon şi n-au vrut a-i slobozi.

90v 28. Şi au zis Faraon cătră Moisi: „Depărtează-te | de la mine şi păzeşte să nu vezi mai mult faţa mea; ori în ce zi te vei arăta mie, vei muri”.

29. Răspuns-au Moisi: „Aşa va fi, precum ai grăit, nu voi vedea mai mult faţa ta”.

Cap 11

Mai înainte de al zeacelea sămn (uciderea întâi născuţilor) carele mai înainte vesteaşte Domnul, îndeamnă spre jefuirea eghipteanilor, carea după ucidere s-au făcut.

1. Şi au zis Domnul către Moisi: „Încă cu o rană voi lovi pre Faraon şi Eghiptul şi după aceastea vă va slobozi şi vă va sili a ieşi.
*Sus. 3. 22. Jos. 12. 35. 2. *Deci vei zice tot norodului să ceaie omul de la priiatinul său şi muiarea de la vecină-sa vase de argint şi de aur.
*Ecli. 45. 1. 3. Şi va da Domnul har norodului Său înaintea eghipteanilor”. *Şi au fost Moisi bărbat mare foarte în pământul Eghiptului, înaintea slugilor lui Faraon şi a tot norodului.
4. Şi au zis: „Aceastea zice Domnul: «În miazănoapte voi ieşi din Eghipt.
5. Şi va muri tot întâiul născut în pământul eghipteanilor, de la născutul întâi a lui Faraon, care şeade în scaunul lui, până la întâiul născut a slujnicii carea iaste la moară, şi toţi întâi născuţii dobitoacelor.
6. Şi va fi strâgare mare în tot ţinutul Eghiptului, carea nici mai înainte au fost, nici după aceaea va fi. ||
7. Iară la toţi fiii lui Israil nu va muri un câne, de la om până la dobitoc, să ştiţi cu câtă 91r
minune desparte Dumnezeu eghipteanii şi israilteanii».
8. Şi să vor pogorî toate slugile tale aceaste la mine şi să vor închina mie, zicând: «Ieşi tu şi tot norodul carele ţi-i supus». După aceaste vom ieşi”.
9. Şi au ieşit de la Faraon mâniat foarte. Şi au zis Dumnezeu către Moisii: „Nu vă va asculta Faraon, să fie seamne multe în pământul Eghiptului”.
10. Iară Moisi şi Aaron au făcut toate arătările care s-au scris înaintea lui Faraon. Şi au învărtoşat Domnul inima lui Faraon, nici au slobozit fiii lui Israil din pământul său.

Cap 12

După ce s-au arătat şi s-au slugit leagea a jârtvi şi a mânca mielul, şi cu sângele lui ungându-să pragurile ceale din sus a casălor, îngerul tăind toţ întâi născuţii ai Egiptului, pre israilteani neatinşi îi lasă, carii cu prăzile şi cu bogăţiile Eghiptului ies; pentru leagea Paştilor şi mâncarea azimelor şi pentru vreamea lăcuinţii lui Israil în Eghipt.

1. Şi au zis Domnul către Moisi şi Aaron în pământul Eghiptului:
2. „Luna aceasta, voao începutul lunilor: întâie va fi în lunile anului. |
3. Grăiţ către toată adunarea fiilor Israil şi le ziceţi: «Zioa a zeace a lunii aceştie 91v
iaie fieştecarele mielul prin familiile şi casele sale.
4. Iară de iaste mai mic numărul să poată agiunge a mânca mielul, va lua pre vecinul său carele îi împreunat casii sale, după numărul sufletelor care să poată agiunge la mâncarea mielului.

5. Şi va fi mielul neîntinat, parte bărbătească, de un an, după care leage veţ lua şi un ied.
6. Şi-l veţ ţinea până la a patrasprăzecea zi a lunii aceştiia, şi-l va jârtvi toată mulţimea feciorilor Israil de cătră sară.
7. Şi vor lua din sângele lui şi vor pune spre amândoi uşorii şi spre pragurile ceale din sus a caselor în carele l-or mânca.
8. Şi vor mânca cărnuri noaptea aceaea fripte la foc şi pâni azime cu lăptuce sălbatece.
9. Nu veţi mânca dintr-însul ceva crud, nice fiert în apă, ci numai fript la foc; capul cu picioarele lui şi cu măruntăile veţ îmbuca.
10. Nici va rămânea ceva dintr-însul până demineaţă. De va rămânea ceva, în foc să va arde.
11. Şi aşea îl veţ mânca: mijloacele voastre veţ încinge şi încălţăminte veţi avea în picioare, ţiind toiagele în mâni; şi veţ mânca grăbind, că iaste Fasă (adecă treacerea) Domnului. ||
92r 12. Şi voi treace prin pământul Eghiptului noaptea aceaea şi voi ucide pre tot întâiul născut în pământul Eghiptului, de la om până la dobitoc, şi întru toţ dumnezeii Eghiptului voi face judecăţ Eu, Domnul.
13. Şi va fi sângele voao spre sâmn în casăle în care veţ fi; şi voi vedea sângele şi vă voi treace, nici va fi între voi rană perzind când voi lovi pământul Eghiptului.
14. Şi veţ avea zioa aceasta spre aducerea aminte şi o veţ prăznui praznic Domnului în neamurile voastre cu slujbă vecinică.
15. Şeapte zile azimă veţ mânca; în zioa dintâi nu va fi aluat în casăle voastre; oricine va mânca dospit, peri-va sufletul acela din Israil, de la zioa dintâiu până a şeaptea zi.
16. Zioa dintâi va fi sfântă şi mare şi a şeaptea zi, cu aceeaş prăznuire cinstită; nimica veţ lucra într-însele, afară din ceale ce sânt spre mâncare.
17. Şi veţ ţinea azimele, că într-aceaeaş zi voi scoate oastea voastră din pământul Eghiptului; şi veţ păzi zioa aceasta în neamurile voastre, cu leage veacinică.
18. *În luna dintâi, a patrasprăzecea zi a lunii, cătră sară, veţi mânca azime până la zioa a doauzeci şi una aciiaş luni, cătră sară. *Preoţ. 23, 5. Num. 28, 16.
92v 19. În şeapte zile aluat nu să va găsi în casăle | voastre; cine va mânca dospit, peri-va sufletul lui din adunarea lui Israil, aşea veneticii, precum şi moşteanii pământului.
20. Tot dospitul nu veţ mânca; în toate lăcaşele voastre veţ mânca azime".
21. Şi au chemat Moisii pre toţi bătrănii fiilor Israil şi au zis cătră dânşii: „Duceţi-vă luând dobitoc prin rudeniile voastre şi jârtvuiţ fasă.
22. *Şi o legătură de isop întingeţ în sângele carele iaste în prag şi stropiţ cu el pragul cel deasupra şi amândoi uşorii; nimenea din voi să nu iasă din uşa casei sale până dimineaţa. *Ovr. 11, 28.
23. Că va treace Domnul bătând eghipteanii şi, văzând sângele în pragul din sus şi într-amândoi uşorii, va treace uşa casei şi nu va lăsa să între ucigătoriul în caseale voastre şi să vă vatăme.
24. Păzeaşte cuvântul acesta, legiuit ţie şi fiilor tăi până în veac.

25. Şi întrând la pământul în carele Domnul va da voao precum au făgăduit, veţi păzi togmealele aceastea.
26. Şi când vor zice voao fiii voştri: «Ce leage iaste aceasta?»,
27. Le veţ zice: «Jârtfa trecerii Domnului iaste, când au trecut preste casele fiilor Israil în Eghipt, lovind eghipteanii şi slobozând casele noastre»". Şi plecându-să, norodul s-au închinat. ||
28. Şi, ieşind fiii lui Israil, au făcut precum poruncisă Domnul lui Moisi şi Aaron. 93r
29. Şi s-au făcut în miiazănoapte şi au lovit Domnul tot întâiul născut în pământul
*Sus 11, 5. Eghiptului, de la întâi născutul lui Faraon, carele şedea în scaunul lui, *până la întâi
Înţel. 18, 5. născutul roabei carea era în închisoare şi tot întâiu născutul dobitoacelor.
30. Şi s-au sculat Faraon noaptea şi toate slugile lui şi tot Eghiptul şi s-au rădicat strâgare mare în Eghipt, că nu era casă în carea să nu zacă mort.
31. Şi, chemând Faraon pre Moisi şi Aaron noaptea, au zis: „Sculaţi-vă şi ieşiţ de la norodul mieu! Voi şi fiii lui Israil duceţi-vă, jârtviţ Domnului, precum ziceţi!
32. Oile voastre şi ciurdele luaţi-le, precum aţi cerut şi, ducându-vă, mă blagosloviţi".
33. Şi silea eghipteanii norodul a ieşi de pre pământ curând, zicând: „Toţ vom muri!"
34. Şi au luat norodul făină cernută nefrământată şi, legând în veşminte, au pus pre umerele sale.
*Sus 11, 2. 35. Şi au făcut fiii lui Israil *precum poruncisă Moisi şi au cerut de la eghipteani vasă de argint şi de aur şi haine multe.
36. Iară Domnul au dat har norodului înaintea eghipteanilor să le împrumute; şi au jefuit eghipteanii.
37. Şi au purces fiii lui Israil din Rames în Socoth, mai şasă sute de mii de bărbaţ pedestri, afară | de prunci. 93v
38. Ci şi obşte mestecată nenumărată s-au suit cu ei, oi şi ciurde şi jigănii de multe feliuri, multe foarte.
39. Şi au copt făina carea de mult din Eghipt cernută luasă şi au făcut azime, pâini supt cărbuni, că nu să putea dospi; sâlind a ieşi eghipteanii şi nesuferindu-i a mai zăbovi, nici ceva hiertură le venisă a găti.
40. Iară lăcaşul fiilor lui Israil în carele au trăit în Eghipt au fost patru sute şi treizeci de ani.
41. Carii plinindu-să, într-aceeaş zi au ieşit toată oastea Domnului din pământul Eghiptului.
42. Noaptea aceasta iaste de-a să ţinea a Domnului, când i-au scos din pământul Eghiptului; aceasta trăbuie să o ţie toţi fiii lui Israil în neamurile sale.
43. Şi au zis Domnul cătră Moisi şi Aaron: „Aceasta e leage Fase; tot cel de alt neam nu va mânca dintr-însul.
44. Şi tot robul cumpărat să va tăia împregiur şi aşea va mânca.
45. Veneticul şi năimitul nu vor mânca dintr-însul.
*Num. 9, 12. 46. Într-o casă să va mânca, nici veţ scoate din cărnurile lui afară, *nici osul lui veţi
Ioan 19, 36. frânge.
47. Toată adunarea fiilor Israil va face aceasta.
48. De va vrea cineva dintre nimearnici a treace || însoţirea voastră şi a face fase 94r
Domnului, să va tăia întâi împregiur toată partea bărbătească a lui şi atunci legiuit va prăznui şi va fi ca moşteanul pământului; iară carele nu va fi tăiat împregiur nu va mânca din el.
49. Aceaeaş leage va fi moşteanului şi venitului carii nemearnicesc la voi".
50. Şi au făcut toţ fiii lui Israil precum poruncise Domnul lui Moisi şi Aaron.
51. Şi într-aceaeaş zi au scos Domnul fiii lui Israil din pământul Eghiptului prin gloatele sale.

Cap 13

Porunceaşte Dumnezeu a aduce întâi născutele oamenilor şi a dobitoacelor şi a-ş aduce aminte de slobozirea din Eghipet cu prăznuirea Paştilor şi jârtvirea întâiu născutelor. De aciia povăţuiaşte Dumnezeu pre Israil nu prin Filisteia, ci prin pustie. Oasele lui Iosif cu sine le duce şi stâlp de foc şi de nor iaste povaţă călătoriii.

*Jos 34, 19.
Preoţ. 27, 26. 1. Şi au grăit Domnul cătră Moisi, zicând:
Num. 8, 16 [17]. 2. *„Sfinţeaşte-M tot întâi născutul carele deşchide pântecele în fiii lui Israil şi din
Luca 2, 23. oameni, şi din dobitoace, că a Meale sânt toate".

3. Şi au zis Moisi cătră norod: „Aduceţi-vă aminte de zioa aceasta în carea aţi ieşit din Eghipt şi din casa robiei, că în mână tare v-au scos Domnul din locul acesta; să nu mâncaţ
94v pâne dospi|tă.
4. Astăzi ieşiţ în luna rodurilor noao.
5. Şi deacă te va duce Domnul la pământul hananeului şi al hetheului şi al amorreului şi heveului şi ievuseului, carele au jurat părinţilor tăi să-l dea ţie, pământul ce curge lapte şi miere, prăznui-vei acest obiceaiu al sfintelor în luna aceasta.
6. Şeapte zile vei mânca azime, şi în zioa a şeaptea va fi prăznuirea Domnului.
7. Azime veţ mânca şeapte zile; nu să va arăta la tine ceva frământat, nici în toate hotarâle tale.
8. Şi vei povesti fiiului tău în zioa aceaea zicând: „Aceasta iaste carea mi-au făcut mie Domnul când am ieşit din Eghipt.
9. Şi va fi ca un sămn în mâna ta şi ca aducerea aminte înaintea ochilor tăi şi ca leagea Domnului pururea fie în gura ta, că în mână tare te-au scos Domnul din Eghipt.
10. Păzi-vei slujba aceasta în vreamea rânduită din zile în zile.
11. Şi deacă te va duce Domnul în pământul hananeului, precum au jurat ţie şi părinţilor tăi, şi ţi-l va da,
12. *Vei despărţi tot ce deşchide pântecele Domnului şi ce iaste părgă în dobitoacele tale; orice vei avea parte bărbătească vei sfinţi Domnului. || *Jos 22, 29 şi 34, 19.
95r 13. Întâiu născutul asinului îl vei schimba cu oaie; de nu-l vei schimba, îl vei ucide; iară tot întâiu născutul omului din fiii tăi cu preţ vei răscumpăra. Ezec. 44, 30.
14. Şi, când te va întreba fiiul tău mâne, zicând: «Ce iaste aceasta?» îi vei răspunde: «În mână tare ne-au scos Domnul din pământul Eghiptului, din casa robiei.
15. Că, învârtoşindu-să Faraon şi nevrând a ne slobozi, au ucis Domnul tot întâiul născut în pământul Eghiptului, de la întâiu născutul omului până la întâiu născutul dobitoacelor; pentru aceaea jârtvuiesc Domnului tot ce deşchide pântecele parte bărbătească şi toate întâiu născutele fiilor miei le rescumpăr».
16. *Şi va fi ca un sămn în mâna ta şi ca ceva acăţat pentru aducerea aminte între ochii tăi, pentru că în mână tare ne-au scos Domnul din Eghipt”. *2 Leagi. 6, 8.
17. Deci slobozând Faraon norodul, nu i-au dus Dumnezeu pre calea pământului Filistiii, carea iaste aproape, gândind să nu-i pară rău văzând oastea sculându-să împrotiva sa şi să să întoarcă în Eghipt;
18. Ci încungiurând, i-au dus pre calea pustiei, care-i despre Marea Roşie. Şi armaţ s-au
95v suit | fiii lui Israil din pământul Eghiptului.
19. Şi au luat Moisi oasăle lui Iosif cu sine, pentru că au fost giurat feciorii lui Israil zicând: *„Cerceta-vă-va Dumnezeu, luaţ oaseale meale de aici cu voi!” *Fac. 50, 24.
20. Şi purtând din Socoth, au tăbărit în Etham, în marginea hotarelor pustiei. [25]
21. *Iară Domnul mergea înaintea lor arătând calea, zioa în stâlp de nuor şi noaptea în stălp de foc, să fie povaţă călătoriii în amândoao vreamile. *Num. 14, 14. Neem. 9, 19.
22. N-au lipsit stâlpul norului zioa, nici stălpul focului noaptea, înaintea norodului. 1 Cor. 10, 1. [2]

Cap 14

Faraon cu ai săi pre Israil goneaşte, îngerul în stâlp de nor între ei să pune, Moisi Marea Roşie desparte, carea cu picior uscat ovreaii o trec; eghipteanii şi de la înger, şi de ape, cu toate carăle şi călăreţii să înecă.

1. Şi au grăit Domnul către Moisi, zicând:
2. „Grăiaşte fiilor Israil, întorcându-să să tăbărească în preajma Fihahiroth, carea iaste între Magdal şi între mare, spre Veelsefor; în vedearea ei veţ pune tabăra spre mare.
3. Şi va zice Faraon despre feciorii Israil: «S-au strâmtorat pre pământ, închisu-i-au pustiia».
4. Şi voi învărtoşa inima lui şi vă va goni. Şi Mă voi proslăvi în Faraon şi în toată oastea lui; şi vor şti eghipteanii că Eu sânt Domnul!” || Şi au făcut aşea. 96r
5. Şi s-au vestit împăratului eghipteanilor că ar fi fugit norodul. Şi s-au schimbat inima lui Faraon şi a slugilor lui despre norod şi au zis: „Ce am vrut a face de am slobozit pre Israil să nu ne slujească?”
6. Prins-au dară căruţa şi tot norodul său l-au luat cu sine.
7. Şi au luat care alease şasea sute şi orice căruţă au fost în Eghipt şi povăţuitori a toată oastea.
8. Şi au învărtoşat Dumnezeu inima lui Faraon, împăratului Eghiptului, şi au gonit pre fiii lui Israil; iară ei ieşisă în mână înaltă.
9. *Şi gonind eghipteanii urmele mergătorilor înainte, i-au găsit în tabără despre mare; toată călărimea şi căruţăle lui Faraon şi toată oastea era în Fihahiroth în preajma Veelsefon.

*Ios. 24, 6. 1 Mac. 4, 9.

10. Şi apropiindu-să Faraon, rădicându-şi ochii fiii lui Israil; au văzut eghipteanii după sine şi s-au temut foarte şi au străgat către Domnul.
11. Şi au zis către Moisi: „Doară nu era mormânturi în Eghipt, pentru aceaea ne-ai adus să murim în pustie? Ce ai vrut a face aceasta, să ne scoţi din Eghipt?
12. Au nu iaste cuvântul acesta, care grăiam | către tine în Eghipt, zicând: «Depărteaze-te de la noi, să slujim eghipteanilor»? Căci cu mult mai bine era a sluji lor decât a muri în pustie”. 96v
13. Şi au zis Moisi către norod: „Nu vă temereţ! Staţ şi vedeţ mărimile Domnului care va face astăzi, că eghipteanii carii acum vedeţi nicidecum îi veţi vedea mai mult până în veac.
14. Domnul va oşti pentru voi, şi voi veţi tăcea”.
15. Şi au zis Domnul către Moisii: „Ce strâgi către Mine? Grăiaşte fiilor Israil să purcează.
16. Iară tu rădică varga ta şi întinde mâna ta preste mare şi o desparte, să meargă fiii lui Israil în mijlocul mării pre uscat.
17. Iară Eu voi învărtoşa inima eghipteanilor, să vă gonească. Şi Mă voi proslăvi în Faraon şi în toată oastea lui şi în căruţăle şi în călăreţii lui.
18. Şi vor şti eghipteanii că Eu sânt Domnul când Mă voi proslăvi în Faraon şi în căruţăle şi în călăreaţii lui”.
19. Şi rădicându-să îngerul lui Dumnezeu, carele mergea înaintea taberii lui Israil, s-au dus după dânşii şi cu el aşijderea stâlpul norului; ceale dintâi slobozând dinnapoi,
20. Au stătut între tabăra eghipteanilor şi între tabăra lui Israil; şi era noor întuneacat şi luminând noaptea, aşea cât unii || la alţii în toată vreamea nopţii nu să putea apropiia. 97r
21. Şi întinzând Moisi mâna preste mare, o au luat Domnul suflând vânt putearnic şi înfierbântând-o toată noaptea şi o au întors în uscat; şi s-au despărţit apa.
22. *Şi au întrat fiii lui Israil prin mijlocul mării uscate; că era apa ca un zid de-a direapta lor şi de-a stânga.
23. Şi, gonind eghipteanii, au întrat după dânşii şi toată călărimea lui Faraon, carăle lui şi călăreţii, prin mijlocul mării.
24. Şi să apropiiasă straja dimineţii şi, iată, uitându-să Domnul preste tabăra eghipteanilor prin stâlpul focului şi al norului, au ucis oastea lor.
25. Şi au răsturnat roatele carălor şi să ducea prin adânc. Şi au zis eghipteanii: „Să fugim de Israil, că Domnul oşteaşte pentru dânşii împrotiva noastră”.
26. Şi au zis Domnul către Moisi: „Întinde mâna ta preste mare, să să întoarcă apele la eghipteani preste căruţăle şi călăraşii lor”.
27. Şi întinzind Moisi mâna preste mare, s-au întors dis-de-demineaţă la locul dintâi. Şi fugând eghipteanii, i-au întimpinat apele şi i-au învăluit Domnul în mijlocul valurilor. |

*Psal. 97, 13 şi 104, 37 şi 114, 3. Ovre. 11, 29. Înţel. 18, 15.

97v 28. Şi s-au întors apele şi au acoperit carăle şi călăreţii a toată oastea lui Faraon, carii urmând întrasă în mare; nici unul au rămas dintr-înşii.
29. Iară fiii lui Israil au mers prin mijlocul mării uscate şi apele le era ca nişte ziduri de-a dreapta şi de-a stânga.
30. Şi au slobozit Domnul în zioa aceaea pre Israil din mâna eghipteanilor.
31. Şi au văzut eghipteanii morţi pre ţărmurele mării şi mâna cea mare carea o au arătat Domnul împrotiva lor; şi s-au temut norodul de Domnul şi au crezut Domnului şi lui Moisi, slugii Lui.

Cap 15

Moisi şi israilteanii, după ce au dat Domnului mulţămită cu cântare, vin în Marath, unde amărăciunea apelor de la Moisi îndulcindu-să, merg în Elim; acolo doaosprăzeace izvoară şi şeaptezeci de finici era.

1. Atunci *au cântat Moisi şi fiii lui Israil cântecul acesta Domnului şi au zis: „Să cântăm Domnului, că cu mărire S-au proslăvit! Calul şi călăraşul au aruncat în mare! *Sus 10, 8.
2. *Tăriia mea şi lauda mea e Domnul şi s-au făcut mie spre mântuire. Acesta e Dumnezeul mieu şi-L voi mări, Dumnezeul părinţilor miei, şi-L voi înălţa! *Isa. 12, 2. Psal. 117, 14.
98r 3. Domnul, ca un bărbat oştitoriu, Atotputearnic e nume||le Lui,
4. Carăle lui Faraon şi oastea lui s-au aruncat în mare; aleşii, căpeteniile lui, s-au înecat în Marea Roşie.
5. Adâncurile i-au acoperit, pogorâtu-s-au în adânc ca o piatră.
6. Dreapta Ta, Doamne, s-au mărit întru tărie. Dreapta Ta, Doamne, au lovit pre neprietinul.
7. Şi întru mulţimea măririi Tale ai surpat pre protivnicii Tăi. Trimis-ai mâniia Ta, carea i-au îmbucat ca o trestie.
8. Şi cu duhul urgiii tale s-au adunat apele. Stătut-au apa curgând, adunatu-s-au adâncurile în mijlocul mării.
9. Zis-au neprietenul: «Goni-voi şi voi prinde, împărţi-voi prăzi, împle-să-va sufletul mieu, scoate-voi sabiia mea, ucide-va mâna mea».
10. Suflat-au duhul Tău şi i-au acoperit marea. Înecatu-s-au ca plumbul în răpegiunile apelor.
11. Cine e aseamine Ţie în cei tari, Doamne? Cine e aseaminea Ţie, minunat în sfinţenie, groaznic şi vreadnic de laudă, făcând minuni?
12. Întinsu-Ţ-ai mâna Ta şi i-au îmbucat pământul.
13. Povăţuitoriu ai fost în mila Ta norodului care l-ai răscumpărat şi l-ai purtat cu tăriia Ta la sălaşul Tău cel sfânt.
98v 14. Suitu-s-au noroadele şi s-au mâniiat. Dureri au cuprins pre cei ce lă|cuia în Filistim.
15. Atunci s-au turburat căpeteniile lui Edom; pre vărtoşii lui Moav i-au cuprins cutremurul; amurţit-au toţi lăcuitorii lui Hanaan.
16. Cază preste dânşii frică şi spaimă în mărimea braţului Tău! Fie nemişcaţ ca piatra până va trece norodul Tău, Doamne, până-l va treace norodul Tău acesta care L-ai stăpânit!
17. Duce-i-vei şi-i vei săi în muntele moştenirii Tale, în lăcaşul Tău cel tare care ai făcut, Doamne, sfinţitorul Tău, Doamne, care l-au întărit mânile Tale.
18. Domnul va împărăţi în veac şi în veac.
19. Că au întrat călăraşul lui Faraon cu căruţăle şi cu călăraşii lui în mare şi au adus preste ei Domnul apele mării, iară fiii lui Israil au îmblat prin uscat prin mijlocul ei!"
20. Şi au luat Maria, proroci̦a, sora lui Aaron, chinvalul în mâna sa; şi au ieşit toate muiarile după ea cu chinvale şi cu hori,
21. Cărora le cânta înainte, zicând: „Să cântăm Domnului, că cu mărire S-au proslăvit! Calul şi călăreţul lui i-au aruncat în mare!"
22. Şi au luat Moisi pre Israil din Marea Roşie şi au ieşit la pustiia Sur şi au unblat trei zile prin pustietate şi nu afla apă.
23. Şi au venit în Mara; nici putea bea apă din Mara, că era amară, de unde aseaminea
99r locu||lui nume i-au pus, chemându-l Mara, adecă „amărăciune".
24. Şi au murmurat norodul împrotiva lui Moisi, zicând: „Ce vom bea?"
25. Iară el au strigat cătră Domnul, Carele i-au arătat un lemn; carele *băgându-l în ape, s-au îndulcit. Acolo i-au dat porunci şi judecăţ şi acolo l-au ispitit, *Iudit. 5, 15. Ecli. 38, 5.

26. Zicând: „De vei asculta glasul Domnului, Dumnezeului tău, şi vei face ce-i drept înaintea Lui şi vei asculta de poruncile Lui şi vei păzi toate ceale poruncite a Lui, toată boala carea am pus în Eghipt nu o voi aduce preste tine, că Eu sânt Domnul, vindecătoriul tău”.

*Num. 33, 9. 27. *Şi au venit în Elin fiii lui Israil, unde era doaosprăzece izvoară de ape şi şeaptezeci de finici. Şi au tăbărât lângă ape.

Cap 16

Murmurând în pustia Sinai de lipsa bucatelor israiltenii, trimite Domnul poturnichi şi ploao mană de săturat. Porunca Domnului de ţinerea simbetei, de a culeage man şi a o pune spre aducerea aminte, cu carea îi hrăneaşte în toate zilele ani patruzeci.

*Înţelep. 11, 2. 1.*Şi au purces din Elim şi au venit toată mulţimea fiilor Israil în pustiia Sin, carea iaste între Elim şi Sinai, în zioa a cinsprăzece a doua lună, după ce au ieşit din pământul Eghiptului. |

2. Şi au murmurat toată adunarea fiilor Israil împotriva lui Moisi şi a lui Aaron în pustie. 99v

3. Şi au zis către ei fiii lui Israil: „Batăr de-am fi murit prin mâna Domnului, în pământul Eghiptului, când şedeam pre oalele cărnurilor şi mâncam pâne de săturat. Căci ne-aţ adus în pustiia aceasta, să ucideţ toată mulţimea cu foame?”

4. Şi au zis Domnul către Moisi: „Iată, Eu voi ploua pâne din ceriu. Iasă norodul şi culeagă, carea să agiungă în toate zilele, să-l ispiteasc de umblă în leage Mea au nu.

5. Iară zioa a şasa gătească ce să ducă înlăuntru şi să fie îndoit decât culegea în fieştecare zi”.

6. Şi au zis Moisi şi Aaron către toţ fiii lui Israil: „Iastă sară veţ şti că Domnul v-au scos din pământul Eghiptului.

7. Şi demineaţă veţ vedea mărirea Domnului, că au auzit morcotirea voastră împrotiva Domnului. Iară noi ce sântem? Că aţ răpştit împrotiva noastră”.

8. Şi au zis Moisi: „Da-vă-va Domnul sara cărnuri de mâncat şi demineaţa pâne de săturat, că au auzit murmurările voastre cu carele aţ murmurat împrotiva Lui. Că noi ce sântem? Nice împrotiva noastră murmurarea voastră, ci împrotiva Domnului”. ||

9. Şi au zis Moisi către Aaron: „Zi către toată adunarea fiilor Israil: «Apropiaţi-vă înaintea Domnului, că au auzit murmurarea voastră»”. 100r

10. Şi grăind Aaron către toată adunarea fiilor Israil, s-au uitat spre pustietate şi, iată, slava Domnului *s-au arătat în nuor. *Ecli. 45, 3.

11. Şi au grăit Domnul către Moisi, zicând:

12. „Auzit-am murmurările fiilor lui Israil. Grăiaşte către dânşii: «Sara veţ mânca cărnuri şi demineaţa vă veţ sătura de pâni şi veţ şti că Eu sânt Domnul, Dumnezeul vostru»”.

*Num. 11, 7. 13. Şi au fost sară şi suindu-să poturnichea, au acoperit tabăra; şi demineaţa au căzut
Psal. 77, 24. roao prinpregiurul taberilor.

Înţelep. 16, 20. 14. Şi acoperind faţa pământului, *s-au arătat în pustietate mărunt şi ca cum ar fi în
Ioan. 6, 31. mogeariu pisat, în asămănarea brumei pre pământ.

15. Carea văzând fiii lui Israil, au zis unii către alţii: „Manhu, carea face, ce-i aceasta?" Că nu ştiia ce ar fi. Cărora le-au zis Moisi: *„Aceasta e pânea carea v-au dat Domnul de mâncat. *În 1 Corith. 10, 3.

16. Acesta e cuvântul carele au poruncit Domnul: «Culeagă fieştecarele dintr-însul cât să-i agiungă de mâncat; un gomor prin fieştecare cap, după numărul sufletelor voastre, carele lăcuiesc în sălaş, aşea veţ lua»".

100v 17. Şi au făcut aşea fiii lui Israil şi au cules | altul mai mult, altul mai puţin.

18. Şi au măsurat la măsura gomor, *nici carele culesease mai mult i-au prisosit, nici carele mai puţin gătisă au găsit mai puţin, ce fieştecarele după cât putea mânca au adunat. 2 Cor. 8, 15.

19. Şi au zis Moisi către dânşii: „Nimene să nu lasă dintr-însul pă demineaţă".

20. Carii nu l-au ascultat, ci au lăsat unii dintr-înşii pe demineaţă; şi au început a să umplea de viermi şi s-au putrăzit. Şi s-au mâniat Moisi împrotiva lor.

21. Şi culegea dimineaţa fieştecarii cât le era destul de mâncat şi, încălzind soarele, să topiia.

22. Iară în zioa a şeasa au cules bucate îndoite, adecă doi gomori prin fieştecare oameni. Şi au venit toate căpeteniile mulţimii şi au povestit lui Moisi.

23. Carele le-au zis: „Aceasta iaste carea au grăit Domnul: «Odihna sâmbetei sfinţită iaste Domnului mâne. Orice iaste de lucru, faceţi, şi care sânt de a să coace, coaceţi; şi orice va prisosi, puneţi până demineaţă»".

24. Şi au făcut aşea, cum poruncisă Moisi, şi n-au putrăzit, nici vierme s-au născut într-însul.

25. Şi au zis Moisi: „Mâncaţi-l astăzi, că sâmbăta Domnului iaste, nu să va afla astăzi în câmp. ||

101r 26. Şease zile culeageţ, iară în zioa a şeaptea sâmbăta Domnului iaste, pentru aceaea nu să va afla".

27. Şi au venit a şeaptea zi şi, ieşind din norod să culeagă, n-au aflat.

28. Şi au zis Domnul către Moisi: „Până când nu-i să păziţ poruncile Meale şi leage Mea?

29. Vedeţ că Domnul v-au dat simbăta, pentru aceaea în zioa a şasa v-au dăruit bucate îndoite; rămâie fieştecarele la sineşi, nice unul iasă din locul său în zioa a şeaptea".

30. Şi au prăznuit norodu în zioa a şeaptea.

31. Şi au chemat casa lui Israil numele lui mană, care era ca sămânţa coriandrului, alb, gustul lui, ca a făinii cu miere.

32. Şi au zis Moisi: „Acesta iaste cuvântul carele au poruncit Domnul: «Umple gomorul, din el şi să să ţie spre neamurile viitoare, să cunoască pânea cu carea v-am hrănit în pustie, când v-aţ scos din pământul Eghiptului»".

33. Şi au zis Moisi către Aaron: „Ia un vas şi pune acolo mană cât poate cuprinde gomor şi-l pune înaintea Domnului, a-l ţinea spre neamurile voastre,

34. Precum au poruncit Domnul lui Moisi". Şi l-au pus Aaron în cort, să să ţie.

35. *Iară fiii lui Israil au mâncat mană ani patruzăci, până au venit la pământul cel de *Neem. 9, 21.
101v lăcuit; cu această bucată s-au hrănit până când au agiuns la hotarâle pământu|lui Hanaan. Iudit. 5, 15.

36. Iară gomor iaste a zecea parte de efi.

Cap 17

Iarăş murmurând în Rafidim pentru apă, fiilor Israil le dă Domnul apă din piatră. Amalechiteanii năvălesc spre ovreai, ci oştind Iosue şi în munte rugându-să Moisi cu mânile întinsă, să biruiesc.

1. Şi purcezind toată mulţimea fiilor Israil din pustiia Sim prin descălecăturile sale, după cuvântul Domnului, au tăbărât în Rafidim, unde nu era apă de băut norodului.

*Num. 20, 4. 2. *Carele cârtind împrotiva lui Moisi, au zis: „Dă-ne apă să bem”. Cărora le-au răspuns Moisi: „Ce cârtiţi asupra mea, căci ispitiţi pre Domnul?”

3. Şi au însătoşat acolo norodul pentru lipsa apei şi au murmurat împrotiva lui Moisi, zicând: „Căci ne-ai făcut a ieşi din Eghipt să ne ucizi pre noi şi pruncii noştri şi dobitoacele cu seatea?”

4. Şi au strâgat Moisi către Domnul, zicând: „Ce voi face norodului acestuia? Încă puţin şi mă va ucide cu pietri”.

5. Şi au zis Domnul către Moisi: „Meargi înaintea norodului şi ia cu tine dintre bătrânii
*Sus 14, 21. lui Israil, şi varga *cu carea ai lovit râul o ia în mâna ta şi mergi.
Psal. 77, 15. 6. Iată, Eu voi sta acolo înaintea ta, pre piatra Horev; şi vei lovi piatra şi va ieşi dintr-însa
1 Corith. 10, 4. apa, să bea norodul”. Făcut-au Moisi aşea înaintea || bătrânilor Israil. 102r

7. Şi au chemat numele locului aceluia Ispitire, pentru cârtirea fiilor Israil şi pentru că au ispitit pre Domnul, zicând: „De este Domnul cu noi, au nu?”

*2 Leage 25, 17. 8. *Şi au venit Amalic şi oştiia împrotiva lui Israil în Rafide.
Iudit. 4, 13. 9. Şi au zis Moisi către Iosie: „Aleage bărbaţii şi, ieşind, oştează împrotiva lui Amalic.
Inţele. 11, 3. Eu mâne voi sta în vărful dealului, având varga Domnului în mâna mea”.

10. Făcut-au Iosue precum grăisă Moisi şi au oştit împrotiva lui Amalic. Iară Moisi şi Aaron şi Hur s-au suit spre creştetul dealului.

11. Şi când rădica Moisi mânile, învingea Israil; iară de le slobozea câtuş de cât, biruia Amalic.

12. Iară mânile lui Moisi era greale; deci, luând o piatră, o au pus supt el, pre carea au şezut; iară Aaron şi Hur sprijinea mânile lui de-amândoao părţile. Şi au fost de nu s-au ostenit mânile lui până la apusul soarelui.

13. Şi au luat în fugă Iosue pre Amalic şi norodul lui în ascuţitul sabiei.

14. Şi au zis Domnul către Moisi: „Scrie aceasta, pentru aducerea aminte, în carte şi dă urechilor lui Iosie că voi şterge pomenirea lui Amalic supt ceriu”. |

15. Şi au zidit Moisi oltariu şi au chemat numele lui „Domnul, înălţarea mea”, zicând: 102v

16. „Că mâna scaunului Domnului şi oastea Domnului va fi împrotiva lui Amalic din neam în neam!”

Cap 18

Iethro, socrul lui Moisi, muiarea cu pruncii la el îi duce şi, după ce aude lucrurile lui Dumnezeu, pre Domnul lăudând şi Lui jertvuind, sfat bun lui Moisi au dat a rândui judecători carii să judece ceale mai mici.

1 . Şi auzând Ethro, preotul Madian, socrul lui Moisi, toate care făcuse Dumnezeu lui Moisi şi lui Israil, norodului său, şi că au scos Domnul pre Israil din Egipt,
2 . Luat-au pre Sefora, muierea lui Moisi, carea o trimisease îndărâpt,
3. Şi doi fiii lui, a cărora unul să chema Ghersam, zicând tată-său: *„Nimearnic am fost în pământ strein”, *Sus 2, 22.
4. Iară altul, Eliezer: „Că Dumnezeul – zice – părintelui mieu e agiutoriul mieu şi m-au izbăvit de sabia lui Faraon”.
5. Şi au venit Iethro, socrul lui Moisi, şi fiii lui şi muierea lui la Moisi în pustie, unde tăbărâsă, lângă muntele lui Dumnezeu.
6. Şi au poruncit lui Moisi, zicând: „Eu, Iethro, socrul tău, viu la tine şi muierea ta şi doi
103r || fiii tăi cu dânsa”.
7. Carele ieşind întru-ntâmpinarea socru-său, i s-au închinat şi l-au sărutat şi s-au închinat împreună cu cuvinte păciuite. Şi întrând în cort,
8. Au povestit Moisi socru-său toate care făcusă Domnul lui Faraon şi eghipteanilor pentru Israil şi tot lucrul care li să întâmplasă în cale şi că i-au slobozit Domnul.
9. Şi s-au veselit Iethro de toate bunătăţile care făcusă Domnul lui Israil, de l-au scos din mâna eghipteanilor.
10. Şi au zis: „Blagoslovit e Domnul carele v-au slobozit din mâna eghipteanilor şi din mâna lui Faraon, cel ce au scos norodul Său din mâna Eghiptului.
11. Acum am cunoscut că-i mare Domnul preste toţi dumnezeii, *pentru că mărit au lucrat împrotiva lor”. *Sus 1, 14 şi 5, 7.
12. Şi au adus Iethro, socrul lui Moisi, arderi şi jârtve lui Dumnezeu. Şi au venit Aaron şi toţ bătrânii Israil să mânânce pâne cu el înaintea lui Dumnezeu. şi 10, 10. şi 14, 8.
13. Şi a doao zi au şezut Moisi să giudece norodul carii sta pre lângă Moisi de dimineaţa până sara.
14. Carea vâzând socrul lui toate, adecă carele lucra în norod, au zis: „Ce iaste aceasta
103v | ce faci în mulţime? Pentru ce şezi singur şi tot norodul aşteaptă de dimineaţa până sara?”
15. Căruia au răspuns Moisi: „Vine norodul la mine cercând sfatul lui Dumnezeu.
16. Şi când li să întâmplă ceva pricire, vin la mine să giudec între dânşii şi să le arăt poruncile lui Dumnezeu şi legile Lui”.
17. Iară el: „Nu faci bun lucru”, au zis.
18. „Că neabună osteneală te mistuieşti şi tu, şi norodul acesta, carele e cu tine. Preste putearea ta iaste lucrul, *sângur nu-l vei putea sprijini. *2 Leage 1, 12.
19. Ci ascultă cuvintele meale şi sfaturile şi va fi Dumnezeu cu tine. Fii tu norodului în cealea ce sânt cătră Dumnezeu, ca să spui care să zică cătră Dânsul,
20. Şi să arăţi norodului ţeremoniile şi leagea a sluji şi calea prin carea trăbuie să între şi lucrul ce trăbuie să facă.
21. Şi rânduiaşte din toată gloata bărbaţi putearnici şi temători de Dumnezeu, în carii să fie adevărul şi carii au urât lăcomiia, şi rânduiaşte dintr-înşii trivuni şi sutaşi şi preste cincizăci, şi preste zeace,
22. Carii să giudece norodul în toată vreame; şi orice mai mare va fi, aducă la tine,
104r || şi ei ceale mai mici numai să giudece. Şi mai uşor să-ţi fie, împărţind spre alţii greotatea.
23. De vei face aceasta, vei plini porunca lui Dumnezeu şi ceale poruncite a Lui le vei putea sprijini; şi tot norodul acesta să va întoarce la locurile sale cu pace”.
24. Carele auzind Moisi, au făcut toate carele el îi sfătuisă.
25. Şi alegând bărbaţ isteţ din tot Israilul, i-au rânduit căpetenii norodului, trivuni şi sutaşi şi preste cincizăci, şi preste zeace,
26. Carii giudeca gloata în toată vreamea şi orice era mai greu aducea la dânsul, numai ceale mai uşoare giudecându-le.
27. Şi au slobozit pre socru-său; carele întorcându-să, s-au dus la pământul său.

Cap 19

Israiliteanii, mişcând tabăra, vin în Sinai. Moisi din porunca Domnului să suie în munte, poruncile Lui la norod aduce, carele să să sfinţască i să porunceşte, să să pogoară Domnul în fulger şi în tuneat înaintea a tot norodul, către Moisi a grăi.

Num. 33, 15. 1 n luna a tria ieşirii lui Israil din pământul Eghiptului, într-această zi au venit în pustiia Sinai. |

2 Că purcezând din Rafidin şi venind până la pustiia Sinai, au tăbărât într-acelaş 104v
loc şi acolo Israil au înfipt corturile în preajma muntelui.

*Fap. 7, 38. 3. *Iară Moisi s-au suit la Dumnezeu şi l-au chemat Domnul din munte şi au zis: „Aceastea vei zice casii lui Iacov şi vei spune fiilor Israil:

*2 Leage 29, 2. 4. *«Voi înşivă aţ văzut ce am făcut eghipteanilor, cum v-am purtat preste arepile pajorilor şi v-am luat Mie.

5. Deci, de veţ asculta glasul Mieu şi veţi păzi aşezământul Mieu, veţ fi Mie spre moştenire
*Psalm. 23, 1. dintre toate noroadele, *că al Mieu iaste tot pământul.

*1 Petru 2, 9. 6. *Şi voi veţ fi Mie spre împărăţie preoţască şi neam sfânt!» Aceastea sânt cuvintele carele vei grăi către fiii lui Israil”.

7. Venit-au Moisi şi, adunându-să mai-marii norodului, le-au spus toate cuvintele carele poruncisă Domnul.

8. Şi au răspuns tot norodul împreună: „Toate carele au grăit Domnul vom face”. Şi purtând Moisi cuvintele nordului la Domnul,

9. I-au zis Domnul: „Acum voi veni la tine prin ceaţă de nor, să Mă audă norodul grăind către tine şi să-ţi crează ţie pururea”. Şi au vestit Moisi cuvintele norodului către Domnul. ||

10. Carele i-au zis: „Meargi la norod şi-i sfinţeaşte astăzi şi mâne şi să-ş speale vejmintele 105r
sale.

11. Şi să fie gata pre a triia zi, că în zioa a triia Să va pogorî Domnul înaintea a toată gloata pre muntele Sinai.

12. Şi vei rândui hotară norodului prinpregiur şi vei zice către dânşii: «Păziţi, să nu vă
*Ovr. 12, 18. suiţ în munte, *nici să vă atingeţ de poalele lui; tot cine să va atinge de munte cu moarte va muri.

13. Mâna nu-l va atinge, ci cu pietri să va zdrobi, au cu săgeţ să va săgeta; acar dobitoc de va fi, acar om, nu va trăi. Când va începape a răsuna trâmbiţa, atuncea să să suie în munte»”.

14. Şi s-au pogorât Moisi din munte la norod şi l-au sfinţit. Şi deacă ş-au spălat vejmintele,

15. Au zis către dânşii: „Fiţ gata pe a triia zi şi să nu vă apropiiaţ de muiarile voastre!”

16. Şi venisă a triia zi şi dimineaţa strălucisă şi, iată, au început a să auzi tuneturile şi a sclipi fulgerile şi nor foarte des a acoperi muntele şi glasul trâmbiţii mai vârtos răsuna. Şi s-au temut norodul carele era | în tabără. 105v

17. Şi scoţindu-i Moisii întru-ntâmpinarea lui Dumnezeu din locul taberii lor, au stătut la poalele muntelui.

*2 Leage 4, 11. 18. *Iară muntele Sinai tot fumega, pentru că să pogorâsă Domnul preste el în foc; şi să suia fumul din el ca din cuptoriu şi era tot muntele groaznic.

19. Şi sunetul trâmbiţii încet creştea spre mai mare şi mai departe să întindea; Moisi grăia şi Dumnezeu îi răspundea.

20. Şi s-au pogorât Domnul spre muntele Sinai în vârful muntelui şi au chemat pre Moisi în vărful lui. Şi suindu-să acolo,

21. Au zis către dânsul: „Pogoară-te şi mărturiseaşte norodului, să nu cumva voiască a treace hotarâle să vază pre Domnul şi să piiară dintre dânşii mulţime multă.

22. Şi preoţii carii să apropie de Domnul sfinţească-să, să nu-i bată”.

23. Şi au zis Moisi către Domnul: „Nu să va putea sui obştea în muntele Sinai, că Tu ai mărturisit şi ai poruncit zicând: «Pune hotare împregiurul muntelui şi-l sfinţeaşte”».

24. Căruia au zis Domnul: „Mergi, pogoară-te şi || te vei sui tu şi Aaron cu tine. Iară 106r
preoţii şi norodul să nu treacă hotarăle, nici să să suie la Domnul, ca nu cumva să-i ucigă”.

25. Şi s-au pogorât Moisi la norod şi toate le-au spus lor.

Cap 20

Îngerul în locul lui Dumnezeu din muntele Sinai tot norodului zeace porunci vesteaşte, ci acesta prin Moisi a i să vesti poruncile lui Dumnezeu aleage. Moisi mângâie norodul şi de pământ au din pietri cioplite oltariu a să face i să porunceaşte, la carele să nu fie prin treapte a să sui.

1 Şi au grăit Domnul toate cuvintele aceastea:
2 *„Eu sânt Domnul, Dumnezeul tău, Carele te-am scos din pământul Eghiptului, din casa robiei. *2 Leage 5, 6.
3. Nu vei avea dumnezei streini înaintea Mea!* *Psalm. 80, 11.
4. *Nu-ţ vei face chip cioplit, nici toată asămănarea care iaste în ceriu sus şi carea pre pământ jos, nici a celor ce sânt în ape supt pământ! *Preoţ. 26, 1. 2 Leage 4, 15.
5. Nu te vei închina lor, nici le vei cinsti; Eu sânt Domnul, Dumnezeul tău cel tare şi râvnitoriu, cercetând nedreptatea părinţilor spre fii până la a triia şi la a patra rudenia a celora ce M-au urât, Ios. 24, 4. Psalm. 96, 7.
6. Şi făcând milă spre mii celor ce Mă iubăsc şi păzesc poruncile Meale. |
106v 7. *Nu vei lua numele Domnului, Dumnezeului tău, în deşert, că nu va lăsa Domnul necertat pre acela carele va lua numele Domnului, Dumnezeului său, în zădar. *Preoţ. 19, 12. 2 Leage 5, 11.
8. *Adu-ţ aminte să sfinţăşti zioa sâmbeteai! Mat. 5, 33.
9. Şeasă zile vei lucra şi vei face toate lucrurile tale, *Gios. 31, 13.
10. Iară a şeaptea zi sâmbăta Domnului, Dumnezeului tău, iaste; nu vei face tot lucrul în ea, tu şi feciorul tău şi fecioara ta, sluga ta şi slujnica ta, dobitocul tău şi veneticul carele iaste între porţile tale. 2 Leage 5, 14. Ezechil 20, 12.
11. *Că în şeasă zile au făcut Domnul ceriul şi pământul şi marea şi toate care sânt într-însele şi s-au odihnit a şeaptea zi. Pentr-aceaea au blagoslovit Domnul zioa sâmbetei şi o au sfinţit. *Fap. 2, 2.
12. *Cinsteşte pre tatăl tău şi pre mumă-ta, să aibi zile multe pre pământul carele Domnul, Dumnezeul tău, va da ţie! *2 Leage 5, 16. Mat. 15, 4.
13. *Nu ucide! Efes. 6, 2.
14. Nu curvi! *Mat. 5, 21.
15. Nu fura!
16. Nu vei grăi împrotiva aproapelui tău mărturie strâmbă!
107r 17. *Nu vei pofti casa vecinului tău, nici vei || dori muiarea lui, nu sluga, nu slujnica, nu boul, nu asinul, nici toate care sânt a lui!” *Răm. 7, 7. şi 13, 9.
18. Iară tot norodul vedea graiurile şi luminările şi sunetul trâmbiţei şi muntele fumegând; şi înfricoşaţi şi de spaimă bătuţ, au stătut departe,
19. Zicând lui Moisi: „Grăiaşte tu noao şi vom asculta; nu grăiască noao Domnul, ca nu cumva să murim”.

20. Şi au zis Moisi către norod: „Nu vă teamereţ, că au venit Domnul să vă cerce şi să fie frica Lui în voi şi să nu păcătuiţ”.
*2 Leage 18, 16. 21. Şi au stătut norodul departe, *iară Moisi s-au suit la ceaţă, în carea era Domnul.
Ovrea. 12, 18. 22. Şi au zis Domnul către Moisi: „Aceastea vei zice fiilor Israil: «Voi aţ văzut că din ceriu am grăit voao.
23. Nu veţ face dumnezei de argint, nici dumnezei de aur veţ face voao.
*Jos. 27, 8 şi 38, 7. 24. *Oltariu de pământ veţ face Mie şi veţ aduce pre el arderi şi ceale de pace ale voastre, oile voastre şi boii, în tot locul în care va fi pomenirea numelui Mieu; veni-voi la tine şi te voi blagoslovi.
*2 Leage 27, 5. Iosue. 8, 31. 25. *Iară de-M vei face oltariu de piatră, nu-l vei zidi din pietri cioplite, că de vei râdica cu|ţit spre el, să va pângări. 107v
26. Nu te vei sui pre treapte la oltariul Mieu, să nu ţi să deascopere ruşinea».

Cap 21

Porunci de judecăţ pentru slugile ceale cumpărate şi slujnice, furtuşaguri, ucideri, ucidere de naşterea sa, furarea de oameni, blăstămurile părinţilor, prigoniri, asămânata osindire şi pentru boul împungătoriu.

1. Aceastea sânt judecăţile care le vei spune lor:
*2 Leage 15, 12. Ierem. 34, 14. 2. *«De vei cumpăra slugă ovreau, şeasă ani va sluji ţie; în al şeaptelea, va ieşi slobod, în dar.
3. Cu ce haină va întra, cu aseaminea iasă; de va avea muiare, şi muiarea va ieşi împreună.
4. Iară de-i va da domnul său muiare şi va naşte fii şi feate, muiarea şi pruncii lui vor fi ai domnului său, iară el va ieşi cu haina sa.
5. De va zice sluga: ‘Iubesc pre domnul mieu şi muiarea şi pruncii, nu voi ieşi slobod’,
6. Îl va duce stăpânul dumnezeilor şi să va pune la uşe şi la uşori şi va găuri ureache lui cu sula şi va fi lui slugă în veac.
7. Cine-ş va vinde fata sa spre slujnică, nu va ieşi precum slujnicele s-au obicinuit a ieşi.
8. De nu va plăcea ochilor domnului său, căruia || s-au fost dat, o va slobozi, iară norodului strein a o vinde nu va avea puteare de o va urgisi. 108r
9. Iară de o va logodi feciorului său, după obiceaiul featelor va face ei.
10. Iară de-i va lua lui alta, va câştiga featei nuntă şi veşmânt şi preţul ruşinării nu-l va tăgădui.
11. De nu va face aceaste trei, va ieşi în dar fără bani.
*Preoţ. 24, 17. 12. *Cine va lovi pre om vrând a-l ucide cu moarte să moară.
*2 Leage 29, 2. 13. Iară carele nu l-au aleşuit, ci Dumnezeu l-au dat în mânile lui, *voi rândui ţie loc la care trăbuie să scape.
14. Cine va ucide cu deadinsul pre aproapele său, şi prin leşuiri de la oltariul Mieu îl vei zmulge, să moară.
15. Cine va ucide pre tatăl său sau pre mumă-sa cu moarte să moară.
16. Cine va fura om şi-l va vinde, dovedit de vină, cu moarte să moară.
*Preoţ. 20, 9. 17. *Carele va blăstăma pre tatăl său sau pre mumă-sa cu moarte să moară.
Pilde 20, 20. Math. 15, 4. 18. De să vor prigoni oameni şi va lovi altul pre de-aproapele său cu piatră sau cu pugnul şi el nu va muri, ci va zăcea în pătişor, |
Mar. 7, 10. 19. De să va scula şi va îmbla afară pre toiagul său, nevinovat va fi cel ce l-au lovit, însă aşea ca lucrurile lui şi cheltuialele la doftori să le întoarcă. 108v
20. Cine va lovi pre sluga sa sau slujnica cu toiagul şi vor muri în mânile lui vinovat va fi greşalei.
21. Iară de va trăi o zi sau doao, nu să va supune pedeapsei, că preţul lui iaste.
22. De să vor prigoni oameni şi va lovi cineva muiarea îngrecată şi va leapeda fără de vreame, iară ea va trăi, va fi supus păgubirei cât va cere bărbatul muiarii şi vor giudeca giudecătorii.
23. Iară de va urma moartea ei, va da suflet pentru suflet,
*Prea. 25, 8. 2 Leage 19, 21. Math. 5, 38. 24. *Ochiu pentru ochiu, dinte pentru dinte, mână pentru mână, picior pentru picior,
25. Ardere pentru ardere, rană pentru rană, vânătare pentru vânătare.

26. De va lovi cineva ochiul slujii sale sau al slujnicei şi-i va face fără un ochiu, îi va slobozi pentru ochiul care l-au scos.
27. Şi dinte de va rumpe slugii sau slujnicii sale, aşijderea îi va lăsa slobozi.
28. De va împunge boul cu cornul bărbat sau muiare şi or muri, cu pietri să să împroaşte
109r ||şi nu să vor mânca cărnurile lui, şi stăpânul boului nevinovat va fi.
29. De va fi boul împungătoriu de ieri şi de alaltăieri şi au tudumânit stăpânului său şi nu l-au închis şi va ucide bărbat sau muiare, şi boul cu pietri să să împroaşte, şi pre stăpânul lui îl vor ucide.
30. De-i vor pune preţ, va da pentru sufletul său orice să va ceare.
31. Şi fecior şi fată de va împunge, aceiiaş judecăţ va fi supus.
32. De va năvăli spre slugă sau spre slujnică, treizăci de sicli de argint va da stăpânului, şi boul cu pietri să va împroşca.
33. Cine va deşchide jgheab şi va săpa şi nu-l va acoperi şi va cădea bou sau asin într-însul,
34. Stăpânul jgheabului va întoarce preţul dobitoacelor, iară ce au murit a lui va fi.
35. De va răni bou strein boul altuia şi acela va muri, vor vinde boul cel viu şi or împărţi preţul, iară stărvul celui mort între sine îl vor împărţi.
36. Iară de ştiia că boul iaste împungătoriu de ieri şi de alaltăieri şi nu l-au păzit, stăpânul său va întoace bou pentru bou şi stărvul întreg va lua.

Cap 22|

109v *Pedeapsa furtuşagului şi a pagubei făcute, leagea pentru marfa pusă, îndemânare, năimire şi pentru împreunarea de sânge; pedeapsa fermecătorilor carii să spurcă cu dobitoace şi carii jârtfuiesc idolilor. Pedeapsa celor ce îngiuruiesc nemearnicii, văduvele şi pruncii cei săraci, leage împrumutării, a cametei şi a arvunei şi a ascultării, a zăciuirilor, a pârghelor şi a întâi născuţilor; pentru carnea cea de fieri întâi gustată.*

1. De va fura cineva bou sau oaie şi o va ucide au o va vinde, cinci boi pentru unul va întoarce *şi patru oi pentru o oaie. *2 Împăr. 12, 6.
2. De să va găsi furul spărgând sau săpând casa şi luând rană va muri, lovitoriul nu va fi vinovat sângelui.
3. De va face aceasta după răsărita soarelui, ucidere au făcut, şi el va muri. De nu va avea ce întoarce pentru furtuşag, el să va vinde.
4. De să va găsi la el ce au furat, trăind, sau bou sau asin sau oaie, îndoit va întoarce.
5. De va vătăma cineva ţarina sau viia şi va slobozi dobitocul său să pască ceale
110r streine, orice va fi mai bun în ţarina sa sau || în vie pentru paguba biciuluită va întoarce.
6. Ieşind focul, de va afla spin şi va cuprinde stogurile roadelor sau holde nesăcerate în câmpuri, va întoace paguba cel ce au aprins focul.
7. Cine va pune la priiatin ban sau vasă să le ţie şi de la acela care le-au fost priimit le vor fura, de să va găsi furul, îndoit va întoarce.
8. De nu să şti furul, stăpânul casii să va lipi la dumnezei şi va jura că nu ş-au întins mâna spre unealta de-aproapelui său,
9. Să facă vicleşug, aşea în bou, precum în asin şi în oaie şi în veştmânt şi orice poate face pagubă; la dumnezei pricina amândurora va veni şi, de vor judeca ei, îndoit va întoarce aproapelui său.
10. De va îndemâna cineva aproapelui său asin, bou, oaie şi tot dobitocul spre pază şi va muri sau să va slăbozi sau să va lua de la protivnici şi nime va vedea aceasta,
11. Jurământ va fi în mijloc că nu ş-au întins mâna în lucrul aproapelui său şi va priimi stăpânul jurământul şi el nu să va sili a întoarce,
12. *Iară de să va fura, va întoarce paguba stăpânului. | *Face. 31, 39.
110v 13. De va fi mâncat de fiiară, ducă la dânsul cea ucisă şi nu va întoarce.
14. De va lua cineva de la aproapele său ceva dintr-acestea împrumut şi va slăbi sau va muri nefiind domnu-său de faţă, îl vor sili a întoarce.
15. Iară de va fi domnu-său de faţă, nu va întoarce, mai ales de vinisă togmeala pentru plata lucrului său.

*2 Leage 22, 28. 16. *De va înşela cineva fecioară nelogodită şi va dormi cu dânsa, o va înzăstra şi o va avea muiare.
17. De nu va vrea tatâl featei a o da, va întoarce bani după măsura zeastrei carea fecioarele s-au obicinuit a lua.
18. Fărmăcătorii nu-i vei suferi a trăi.
19. Care să va împreuna cu dobitoc cu moarte să moară.
*Pre. 19, 4. 20. *Care jârtvuiaşte idolilor să să ucigă, fără numai lui Dumnezeu sângur.
21. Veneticul nu-l vei întrista, nici-l vei năcăji, că şi tu ai fost nimearnic în pământul Eghiptului.
*Ecle. 7, 10. 22. *Văduvei şi săracului nu vei strâca.
23. De-i veţi vătăma, vor striga cătră Mine şi Eu voi auzi strigarea lor,
24. Şi să va aprinde urgiia Mea şi vă voi lovi cu sabia şi vor fi muiarile voastre văduve şi fiii voştri, săraci. ||
25. De vei da bani împrumut norodului Mieu, săracului care lăcuiaşte cu tine, nu-l vei 111r
înteţi ca un sâlnic, nice cu cametele îl vei împresura.
*2 Leage 24, 3. 26. *De vei lua arvună de la aproapele tău văjmânt, mai înainte de a apune soarele îl vei întoarce lui,
27. Că însuşi iaste sângur cu carea să acopere îmbrăcămintea trupului lui, nice are altă în care să doarmă; de va striga cătră Mine, îl voi agiuta, că sânt milostiv.
*Fap. 23, 5. 28. Dumnezeii nu-i vei huli, *şi pre căpeteniia norodului tău nu o vei blăstăma.
Sus 13, 2-12. 29. Zăciuirile tale şi părga ta nu le vei întărziia a le da, *întâi născutul fiilor tăi Mi-l vei
*Jos 24, 19. da Mie.
Ezec. 44, 30. 30. Şi de boi şi de oi aseamine vei face: şeapte zile va fi cu mumă-sa, a opta zi îl vei da Mie.
*Preoţ. 22, 8. 31. Oameni sfinţi veţ fi Mie, *carnea carea de fieri va fi întâi gustată nu o veţ mânca, ci o veţ arunca cânilor.

Cap 23

Legi date giudecătorilor: boul şi asinul nepriiatinului să să ţie; giudecătorii să nu ia daruri; pentru odihna anului şi zilii a şeaptea şi pentru trei praznice mai mari; înger norodului povăţuitoriu Dumnezeu făgăduiaşte şi răsplătire celor ce vor păzi po|runcile; să fugă de închinăciunea 111v
idolilor şi pacea hananeailor şi pre aceia să-i şteargă.

1. Nu vei priimi cuvântul minciunii, nici vei împreuna mânile tale să zici pentru cel necredincios mărturie strâmbă.
2. Nu vei urma gloata a face rău, nici în giudecată sfatului celor mai mulţi te vei odihni, să rătăceşti de la adevăr,
3. Şi de sărac în giudecată nu-ţ va fi milă.
*2 Leage 22, 1. 4. *De vei întimpina boul neprietinului tău sau asinul rătăcind, întoarce-l la dânsul.
5. De veai vedea asinul celui ce te ureaşte zăcând supt greotate, nu-l vei treace, ci-l vei rădica împreună cu el.
6. Nu te vei abate spre giudecata săracului.
*Daniil, 13, 53. 7. De minciună vei fugi, *pre cel nevinovat şi drept nu-l vei ucide, că urgisăsc pre cel necredincios,
*2 Leage 16, 19. 8. *Nici vei lua daruri care şi pre înţălepţi orbeasc şi răstoarnă cuvintele direpţilor.
Ecl. 20, 31. 9. Să nu fii greu nimearnicului, că ştiţi sufletele veneticilor, că şi voi *nemernici aţ fost
*Face. 46, 6. în pământul Eghiptului. ||
10. Şasă ani vei sămăna pământul tău şi vei aduna roadele lui, 112r
11. Iară în anul al şaptele îl vei lăsa şi-l vei face a odihni, să mânce săracii norodului tău şi orice va mai fi să mânce fiiarăle câmpului. Aşea vei face cu viia şi cu maslinii tăi.
12. Şasă zile vei lucra, a şeaptea vei înceta, să odihnească boul şi asinul tău şi să să odihnească fiiul slujnicii tale şi veneticul.
13. Toate care am zis voao păziţi-le şi pre numele dumnezeilor streini nu vei jura, nici
*Sus 13, 3. să va auzi din gura voastră.
**Jos 34. 14. De trei ori în fieştecare an veţ prăznui Mie sărbători. *Praznicul azimelor vei păzi;
***2 Leage 16, 16. şeapte zile vei mânca azime, **precum ţ-am poruncit în vreamea lunii celor nouo, când
Ecli. 35, 6. ai ieşit din Eghipt. ***Nu te vei arăta înaintea Mea deşert.
Jos 34, 23. 16. Şi prăznuirea săcerişului pârghelor lucrului tău, orice vei sămăna în ţarină, şi prăznuirea
2 Leage 16, 16. sfârşitului anului, când vei aduna toate rodurile tale din ţarină.

17. *De trei ori în an să va arăta toată partea bărbătească a ta înaintea Domnului, | *Jos 34, 26.
112v Dumnezeului tău. 2 Leage 14, 22.
18. Nu vei jârtvui în aluat singele junghearii Meale, nici va rămânea în grăsimea praznicului Mieu până demineaţa.
19. *Pârga roadelor pământului tău o vei aduce în casa Domnului, Dumnezeului tău. Nu vei fierbe iedul în laptele mâni-sa.
20. Iată, Eu voi trimite îngerul Mieu să meargă înaintea ta şi să te păzască în cale şi să te ducă la locul care am gătit.
21. Păzeşte-l şi ascultă glasul lui, nici să gândeşti a nu-l socoti, că nu-ţ va ierta când vei păcătui, şi iaste numele Mieu în el.
22. *De vei asculta glasul lui şi vei face toate care grăiasc, nepriiatin voi fi nepriiatinilor *2 Leage 7, 11.
tăi şi voi năcăji pre cei ce te năcăjesc.
23. *Şi va merge înaintea ta îngerul Mieu şi te va duce la amorreu şi hefteu şi ferezeu *Jos 33, 2.
şi hananeu şi heveu şi la evuseu, carii Eu îi voi zdrobi. 2 Leage 7, 22.
24. Nu te vei închina dumnezeilor lor, nici îi vei cinsti; nu vei face lucrurile lor, ci-i vei Ios. 24, 11.
strâca şi vei sfărma idolii lor. ||
113r 25. Şi veţi sluji Domnului, Dumnezeului vostru, şi voi blagoslovi pânile tale şi apele şi voi lua neputinţa din mijlocul tău.
26. Nu va fi neroditoriu, nici sterp în pământul tău; numărul zilelor tale l-oiu umplea.
27. Groaza Mea voi trimite înaintea ta şi voi ucide tot norodul la carele vei întra şi a tuturor nepriiatinilor tăi înaintea ta le voi întoarce dosul,
28. Trimiţind *găuni mai nainte, carii vor lua în fugă pre heveul şi hananeul şi hefteul, *2 Leage 7, 20.
mai nainte de ce vei întra.
29. Nu-i voi lepeda de la faţa ta într-un an, ca să nu să pustiiască pământul şi să crească fieri împrotiva ta.
30. Încet îi voi scoate de la faţa ta, până te vei spori şi vei moşteni pământul.
31. Şi voi pune hotarâle tale de la Marea Roşie până la Marea Palistinilor şi de la pustii până la râu; da-voi în mânile voastre lăcuitorii pământului şi-i voi scoate dinnaintea voastră.
113v 32. *Nu vei face cu dânşii aşezământ de | leage, nici cu dumnezăii lor. *Jos 34, 15.
33. Nu lăcuiască în pământul tău, să nu cumva te facă a păcătui împrotiva Mea, de vei 2 Leage 7, 2.
sluji dumnezăilor lor, carea ţie adevărat va fi în scandălă".

Cap 24

Moisi legile de la Dumnezău date la norod le aduce, norodul le priimeaşte şi aşezământ face între Dumnezău şi între norod, aducând Domnului jârtve şi sângele aşezământului spre norod stropind. Moisi, rămâind ceialalţi la poalele muntelui, sângur în munte să suie să ia Tablele legii, unde cu Dumnezău patruzăci de zile şi patruzăci de nopţ rămâne.

1. Şi lui Moisi au zis: „Suie-te la Domnul tu şi Aaron, Nadav şi Aviu şi şeaptezăci de bătrâni din Israil şi vă veţ închina departe.
2. Şi sângur Moisi să va sui la Domnul, şi ei nu să vor apropiia, nici norodul să va sui cu el".
114r 3. Şi au venit Moisi şi au povestit gloatei toate cuvintele Domnului şi jude||căţile. Şi au răspuns tot norodul cu un glas: „Toate cuvintele Domnului, care au grăit, vom face".
4. Şi au scris Moisi toate cuvintele Domnului şi dimineaţă, sculându-să, au făcut oltariu la poalele muntelui şi doisprăzece stâlpi prin doaosprăzeace neamuri a lui Israil.
5. Şi au trimis tineri din fiii lui Israil şi au adus arderi şi au jârvuit jungheri de pace Domnului, viţei.
6. Şi au luat Moisi jumătate partea sângelui şi au băgat în tigăi, iară partea cea râmasă o au turnat preste oltariu.
7. Şi luând cartea aşezământului, o au cetit auzind norodul, carii au zis: „Toate carele au grăit Domnul vom face şi vom fi ascultători".
8. Iară el luând sângele, l-au stropit preste norod şi au zis: „Acesta iaste sângele aşezământului carele au făcut Domnul cu noi despre toate cuvintele acestea".
114v 9. Şi s-au suit Moisi şi Aaron, Nadav şi | Aviu şi şeaptezăci din bătrânii lui Israil,
10. Şi au vâzut pre Dumnezeul lui Israil şi supt picioarele lui ca un lucru de piatra safirului şi ca ceriul când e sărin.

11. Nice preste ceea care-i departe să înturnasă din fiii lui Israil, au trimis mâna Sa şi au văzut pre Dumnezeu şi au mâncat şi au beut.
12. Şi au zis Domnul cătră Moisi: „Suie-te la Mine în munte şi fii acolo şi-ţ voi da ţie leaspezi de piatră şi leage şi poruncile carele am scris, să-i înveţ.
13. Sculatu-s-au Moisi şi Iosue, sluga lui; şi, suindu-să Moisi în muntele lui Dumnezeu,
14. Bâtrânilor au zis: „Aşteptaţ aici până ne vom întoarce la voi. Aveţ pre Aaron şi Hur cu voi; de să va naşte ceva întrebare, veţ aduce la ei”.
15. Şi suindu-să Moisi, au acoperit norul muntele,
16. Şi au lăcuit slava Domnului preste Sinai, acoperindu-l norul şeasă zile, iară a şeaptea zi l-au chemat din mijlocul ceaţăi.
17. Şi era vedearea slavei Domnului ca focul arzând pre creştetul muntelui îna||intea 115r
fiilor Israil.
18. Şi întrând Moisi în mijlocul norului, s-au suit în munte şi au fost acolo patruzăci de zile şi patruzăci de nopţi.

Cap 25

Să porunceaşte aducerea pârghelor şi a darurilor la facerea cortului lui Dumnezeu, săcriiul legii, masa pânilor punerii-înainte şi sfejnicul cu şeapte capete şi toate ceale de acolo; acestora tuturora să arată pilda.

1. Şi au grăit Domnul cătră Moisi, zicând:
*Jos 35, 5. 2. „Grăiaşte fiilor Israil să-M aducă părga *de la tot omul; carele aduce de voia sa, o veţ lua.
3. Şi aceastea sânt care trăbuie să luaţi: aur şi argint şi aramă,
4. Hiachint şi urşinic şi coc de doao ori întins şi visom, peri de capre,
5. Şi piei de berbeci roşite şi piei iamthine şi leamne de setim,
6. Untdelemn spre facerea luminărilor, mireazme spre ungere şi tămâi de bun miros,
7. Pietri de onichim şi mărgăritariu spre împodobirea efodului şi a piepturelului.
8. Şi-M vor face Mie jârtfenic şi voi lăcui în mijlocul lor, |
*Ovr. 9, 2. 9. *După toată asămânarea cortului care voi arăta ţie şi a tuturor vaselor spre slujba lui; 115v
şi aşea îl vei face!
10. Sicriul de leamne setim împreunaţ, a căruia lungime să aibă de al treilea cot, lăţimea, de al doilea cot, înălţimea, de un cot şi un sfărtaiu.
11. Şi-l vei auri cu aur foarte curat dinlăuntru şi dinafară şi vei face deasupra cunună de aur prinprejur,
12. Şi patru cercuri de aur care le vei pune în patru cornuri a sicriului; doao cercuri fie de o parte, doao, de alta.
13. Şi vei face prăjini purtătoare de lemne setim şi le vei acoperi cu aur.
14. Şi le vei băga prin cercuri carele sânt în coastele sicriului, să să poarte într-înseale.

15. Carele pururea vor fi în cercuri, nici să vor trage cândva din eale.
16. Şi vei pune în sicriu mărturisirea carea voi da ţie.
17. Face-vei şi îmblânzitoriu de aur foarte curat; doi coţ şi o jumătate va ţinea lungimea lui şi un cot şi a şasa parte, lăţimea lui.
116r 18. Şi doi hierovimi de aur bătut vei face, || de amândoao părţile chivotului.
19. Hieruvimii, unul să fie de o lature, şi altul, de altă lature.
20. Amândoao laturile îmblânzitoriului să le acopere întinzând arepile şi acoperind chivotul şi să să uite unul cătră altul, cu feaţele întoarse spre îmblânzitoriul cu carele să va acoperi sicriul,
21. În carele vei pune mărturiia carea voi da ţie.
22. De acolo voi porunci şi voi grăi cătră tine, preste îmblânzitoriu şi din mijlocul a doi heruvim carii vor fi preste sicriul mărturiii, toate care voi porunci prin tine fiilor Israil.
23. Face-vei şi masă de leamne setim de doi coţi lungă şi un cot lată şi un cot cu a şasa parte înaltă.
24. Şi o vei auri cu aur foarte curat şi vei face usnă de aur prinprejur.
25. Şi usnei, cunună prin mijloc rasă înaltă de patru deagete şi preste ea, altă cunună aurită.
26. Şi patru verige de aur vei găti şi le vei pune în patru unghiurile measii, aceeaş prin fieştecare picioare.
27. Dedesuptul cununii vor fi verigi de aur, să să sloboază prăjini printr-însele şi să să poată purta masa.
116v 28. Şi prăjinile le vei face din leamne setim | şi vei încungiura cu aur spre purtarea measii.
29. Găti-vei şi văşcioare măsurătoare şi păhăruţă cu flori, cădealniţă şi păhară în carele să vor aduce gustările, din aur foarte curat.
30. Şi vei pune pre masă pânile punerii-înainte, înainte Mea pururea.
31. Face-vei şi sfeşnic de aur bătut, foarte curat, suliţa lui şi fluierile, păhărealele şi glonţurealele şi crini dintr-însul ieşind.
32. Şease fluieri vor ieşi din laturi, trei de o lature şi trei de altă lature.
33. Prin păhară ca în formă de nucă prin fieştecarii fluieri şi glonţişorul împreună şi crinul; şi trei aseaminea păhară ca nuca în celalalt fluier şi glonţişorul împreună şi crinul; acesta va fi lucrul a şease fluieri carii vor ieşi din săgeată.
34. Iară în sfeşnic vor fi patru păhăreale în formă de nucă şi glonţurile prin fieştecarele şi crinii.
35. Glonţurealele supt doi fluieri, prin trii locuri, carii împreună şasă sânt, ieşind dintr-o săgeată.
36. Şi glonţurile, dară, şi fluierii dintr-însul or fi toate de aur bătut, foarte curat.
117r 37. Face-vei şi şeapte candele şi le vei pune || pre sfeşnic, să lumineaze dinprotivă.
38. Şi mucări şi loc de a stânge mucurile să fie de aur foarte curat.
39. Toată greotatea sfeşnicului cu toate vasele sale va avea un tălant de aur foarte curat.
40. *Uită-te şi fă după pilda carea ţi s-au arătat în munte. *Ovr. 8, 5. Fap. 7, 44.

Cap 26

Forma şi facerea cortului moisesc, zaveasii, sicriului, îmblânzitoriului, mesii, sfeşnicului şi şatrei, fieştecare după măsura sa.

1 Iară cortul aşa-l vei face: zeace păretari de vison răsucit şi hiachinth şi de urşinic şi de coc de doao ori întins, pestriţă, fulţuite le vei face.
2 Lungimea unui păretariu va avea coţ doaozeci şi opt, lăţimea va fi de patru coţ; de o măsură or fi toate corturile.
3. Cinci părătaiuri şieş să vor împreuna şi alte cinci cu aseaminea împreunare să vor uni.
4. Cheutori hiachintine în coaste şi în vârvurile părătarilor vei face, să să poată unul cu altul încheutora.
117v 5. Câte cincizăci de cheutori un părătariu va avea într-amândoao părţile, aşa împle|tite, cum cheutoare la cheutoare să vie şi una cu alta să să poată întocmi.
6. Face-vei şi cincizăci de cercuri de aur cu carii vetrilele părătarelor să vor împreuna, ca să să facă un cort.
7. Face-vei şi contoşe din păr ţăsute, unsprăzăce, spre acoperirea acoperişului cortului.
8. Lungimea unui contoş va avea treizăci de coţi şi lăţimea, patru; aceeaş va fi măsura tuturor contuşilor,
9. Din carii cinci îi vei împreuna de osebi, şi şease împreună îi vei împreuna aşea, cu al şeaselea contuş să-l îndoieşti în fruntea coperişului.

10. Face-vei şi cincizăci de cheutori în marginile unui contuş, să să poată încheutora cu altul, şi cincizăci de cheutori în marginile altui contuş, să să împreune cu altul.
11. Face-vei şi cincizăci de copce de aramă, cu carele să să împreune cheutorile, să fie din toate un acoperiş.
12. Iară ce va râmânea din contuşuri care să gătească spre acoperiş, adecă un contuş || care-i mai mult. din jumătate lui vei acoperi dosul cortului. 118r
13. Şi un cot va spânzura de o parte şi altul de alta, carele mai mult iaste în lungimea contoşilor, acoperind amândoao laturile cortului.

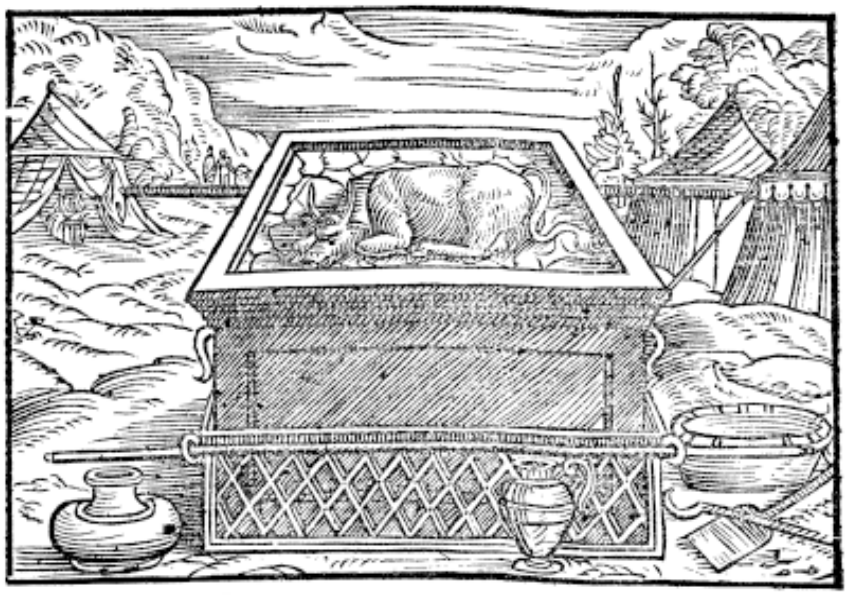

14. Face-vei şi alt acoperemânt acoperişului de piei roşite de areţi; şi preste acesta iarăş alt acoperemânt, de piei ianthine.
15. Face-vei şi tablele cortului, stând din leamne seatim,
16. Care fieştecare câte zeace coţ aibă în lungimea, şi în lăţime câte unul şi o jumătate.
17. În marginile tablelor doao încrestături vor fi, cu carele o tablă cu alta să să încleaşte şi într-acesta chip toate tablele să vor găti,
18. A cărora doaozăci vor fi în partea de amează̆zi, carea pleacă spre răsărit.
19. Cărora vei vărsa patruzăci de tâlpi de argint, ca câte doao tălpi supt fieştecare tâbli prin doao cornuri să să puie.
20. Şi în a doao coastea cortului, carea | să pleacă spre meazănoapte, doaozăci de table 118v vor fi,
21. Având patruzăci de tâlpi de argint, câte doao tâlpi supt fieştecare tablă să vor pune.
22. Iară la partea cortului spre apus vei face şeasă table,
23. Şi iarăş alte doao, carele în unghiuri să să rădice, după dosul cortului.
24. Şi vor fi împreunate de jos până sus şi o închietură toate le va ţinea. Şi la doao table, carea să vor pune în ungheaţe, aseamenea împreunare să va ţinea.
25. Şi vor fi împreună opt table, tălpile lor de argint şasăsprăzăce, câte doao tâlpi pe o tablă socotite.
26. Face-vei şi prăjini de leamne setim, cinci spre sprijinirea tablelor într-o coastă a cortului,
27. Şi alte cinci în alta, şi atâtea în partea despre apus,
28. Care să vor slobozi prin mijlocul tablelor din cap până în cap.
29. Şi tablele încă le vei auri şi vei vărsa în eale verigi de aur prin carele prăjinele vor ţinea ceale tâblite care le || vei acoperi cu table de aur. 119r
*Sus 25, 40. 30. Şi vei rădica cortul după pilda *carea ţie în munte s-au arătat.
31. Face-vei şi zaveasă de hiachinth şi de porfiră şi coc de doao ori întins şi de vison răsucit, fulţuit şi cu frumoasă pestriţală ţăsut,
32. Care spânzurându-l înaintea a patru stâlpi de leamne setim, carii adecă vor fi auriţ şi vor avea capete aurite, iară tâlpile, de argint.
33. Şi să va băga zăveasa prin cercuri între carea vei pune sicriiul mărturiei, cu carea şi sfinţitoriul, şi sfintele sfinţitoriului să vor despărţi.

34. Pune-vei şi îmblânzitoriul preste sicriul mărturiei în sfânta sfintelor,
35. Şi masă afară de zăveasă şi, înaintea measei, sfeşnicul, în partea cortului despre amează̆zi; că masa va sta în partea despre meazănoapte.
36. Face-vei şi şatră dinnaintea cortului, de hiachinth şi urşinic şi coc de doao ori întins şi de vison răsucit, fulţuit. |
119v 37. Şi cinci stâlpi de leamne setim vei auri, înaintea cărora să va trage şatra, a cărora capetele vor fi de aur şi tălpile, de aramă.

Cap 27

Oltariul jârtvelor şi pridvoriul cortului, şeatra, stâlpul şi untul-de-lemn pentru candele a să găti să poruncea şi aprinderea lor.

1. * Face-vei şi oltariu de leamne setim, carele va avea în lung cinci coţi şi atâţia în lăţimea, adecă în patru cornuri, şi trei coţi înalt. *Jos 38, 6.
2 Iară cornurile prin patru unghiuri dintr-însul vor fi; şi-l vei acoperi cu aramă.

3. Şi vei face spre slujba lui tigăi a sprijini cenuşa şi cleaşte şi furcuţă şi sprijinitoare de focuri; toate vaseale de aramă le vei face.
4. Şi roşteuţ ca o mreaje de aramă, prin a căruia patru unghiuri vor fi patru verigi de aramă,
5. Care le vei pune supt măşcioara oltariului; şi va fi roşteiul până la mijlocul oltariului.

6. Face-vei şi prăjineale oltariului de leamne seatim doao, care le vei acoperi cu tăbli de aramă. ||
7. Şi le vei băga prin cercuri şi vor fi de amândoao laturile oltariului a-l purta. 120r
*Sus 20, 24. 8. *Nu plin, ci deşert şi scobit dinlăuntru îl vei face, precum ţi s-au arătat în munte.
9. Face-vei şi pridvorul cortului, într-a căruia parte despre răsărit spre amează vor fi şetri de vison răsucit; o sută de coţi de o parte va ţinea în lungime,
10. Şi stâlpi doaozăci, cu atâtea tâlpi de aramă, carii capetele cu săpăturile sale vor avea de argint.
11. Aseaminea şi în partea despre meazănoapte, pre lung vor fi şetri de o sută de coţi, stâlpi doaozăci şi tâlpi de aramă aceluiaş număr, şi capetele lor cu săpăturile sale, de argint.
12. Iară în latul pridvorului care să uită spre apus vor fi şetri prin coţi cincizăci şi stâlpi zeace şi tâlpi atâtea.
13. Şi în lăţimea pridvorului carea să uită spre răsărit, cincizăci de coţi vor fi,
14. În carele de cincisprăzăce coţ corturi de o lature să vor rândui şi trei stâlpi şi iară atâtea tâlpi.
15. Şi de altă lature vor fi şetri de | cincisprăzeace coţi, trei stâlpi şi atâtea tâlpi. 120v
16. Iară la întrarea pridvorului va fi şeatră de coţ doaozăci, din hiachinth şi urşinic şi de coc de doao ori întins şi de vison răsucit, fulţuit; stâlpi va avea patru, cu atâtea tâlpi.
17. Toţ stâlpii pridvorului prinprejur vor fi îmbrăcaţ cu table de argint, cu capetele de argint şi cu tâlpile de aramă.
18. În lungime va cuprinde pridvorul coţi o sută, în lăţime, cincizăci, înălţimea de cinci coţ va fi şi va fi de vison răsucit şi va avea tâlpi de aramă.
19. Toate vasele cortului, spre toate slujbele şi ţeremoniile, şi cuiarile lui şi a pridvorului de aramă le vei face.
20. Porunceşte fiilor Israil să-ţi aducă unt din leamnele maslinilor, foarte curat şi strecurat, să arză candele pururea,
21. În cortul mărturiii, afară de zăveasă, carea s-au pus la mărturie. Şi-l vor || aşeza 121r
Aaron şi fiii lui să lumineaze până dimineaţa înaintea Domnului; necurmată va fi slujba prin următorii lor de la fiii lui Israil.

Cap 28

Odăjdiile lui Aaron şi a fiilor lui să însămnează.

1. Şi ia lăngă tine pre Aaron, fratele tău, cu fiii săi din mijlocul fiilor Israil, să-M slujească cu preoţia: Aaron, Nadav şi Aviu, Eleiazar şi Ithamar.
2. Şi vei face haină sfântă lui Aaron, fratelui tău, spre slavă şi cinste.
3. Şi vei grăi tuturor celor înţeleapţi cu inima, pre carii i-am împlut cu duhul înţelepciunii, să facă hainele lui Aaron în carele sfinţit să-M slujască.

4. Şi aceastea vor fi veşmintele carele vor face: piepturelul şi preste-umărariul, contoş şi cămaşă de in strâmtă, chidarim şi valteiu. Vor face veşminte sfinte fratelui tău Aaron şi fiilor lui, să-M slujască cu preuţiia.

5. Şi vor lua aur şi hiachinth şi urşinic şi coc de doao ori întins şi vison. |

121v 6. Şi vor face preste-umărariul de aur şi hiachinth şi de urşinic şi de coc de doao ori întins şi de vison răsucit, fulţuit.

7. Doao guri închiiate va avea într-amândoao laturile vârfurilor, ca într-una să să întoarcă.

8. Şi ţăsătura şi tot feliul de lucru va fi de aur şi de hiachinth şi de urşinic şi de coc de doao ori întins şi de vison răsucit.

9. Şi vei lua doao pietri de onihin şi vei săpa într-însele numele fiilor Israil,

10. Şeasă nume într-o piatră şi alte şasă în alta, după rândul naşterii lor.

11. Cu lucrul săpătoriului şi cu săpătura lucrătoriului de mărgăritariu le vei săpa cu numele fiilor lui Israil, închişi cu aur şi împregiurate.

12. Şi vei pune în amândoao laturile preste-umărariului pomenirea fiilor Israil; şi va purta Aaron numele lor înaintea Domnului preste amândoao umerele, pentru aducerea aminte.

13. Face-vei şi cârlige de aur,

122r 14. Şi doao lânţurele de aur foarte curat între sineaş împreunate, carele le || vei încleşta cu cărlige.

15. Şi piepturelul judecăţii vei face cu lucru poleit după ţăsătura preste-umărariului de aur, hiachinth şi de urşinic şi coc de doao ori întins şi de vison răsucit.

16. În patru cornuri va fi şi îndoit măsura palmei va avea şi în lungime, şi în lăţime.

17. Şi vei pune într-însul patru rânduri de pietri: în rândul dintâi va fi piatra sardie şi topazie şi zmaragd.

18. În al doilea, carvuncul, samfir şi iaspis.

19. În al triilea, ligurios, ahates şi amethistos.

20. În al patrulea, hrisolith, onihin şi veril, închisă cu aur vor fi prin rândurile sale.

21. Şi vor avea numele fiilor Israil; doaosprăzece nume să vor scobi, fieştecare pietri cu fieştecare nume prin doaosprăzece neamuri.

122v 22. Face-vei în piepturel lanţuri | şieş unul cu altul împreunat, de aur curat.

23. Şi doao verigi de aur, care le vei pune în amândoao vârfurile piepturelului.

24. Şi lanţuri de aur vei împreuna cu verigile care sânt în marginile lui.

25. Şi sfârşiturile lanţurilor le vei împreuna cu doao cărlige de amândoao laturile preste-umărariului, care să uită la piepturel.

26. Face-vei şi doao verigi de aur, care le vei pune în vârfurile piepturelului, în marginile carele sânt în preajma preste-umărariului şi la dosul lui să uită.

27. Ci şi alte doao verigi de aur carele să vor pune de-amândoao laturile preste-umărariului din jos, care să uită cătră faţa închieturii din jos, să să poată împreuna cu preste-umărariul.

28. Şi să să strângă piepturelul cu verigile sale şi cu verigile preste-umărariului cu legătoare hiachintină, să rămâie legătura făcută şi în piepturelul şi preste-umărariul, unul de cătră altul să nu să poată despărţi.

123r 29. Şi va purta Aaron numele fiilor || Israil în piepturelul judecăţii pre pieptul său când va întra în jertvenic, pomenirea înaintea Domnului în veac.

30. Şi vei pune în piepturelul judecăţii învăţătura şi adevărul care vor fi în pieptul lui Aaron când va întra înaintea Domnului; şi va purta judecata fiilor lui Israil în pieptul său înaintea Domnului pururea.

31. Face-vei şi îmbrăcămintea preste-umărului toată hiachintină,

32. Într-a căriia mijloc din sus va fi potcap şi marginile împregiurul ei tivite, precum s-au obicinuit a pune în marginile veşmintelor, să nu să rumpă lezne.

33. Iară din jos, la picioarele, aceiiaş îmbrăcăminte, prinprejur ca merele de punic vei face, din hiachinth şi din urşinic şi din coc de doao ori întins, mestecând în mijloc clopoţăi,

34. Aşa ca un clopoţăl să fie de aur şi un măr punic, şi iară alt clopoţăl de aur şi mărul punic.

35. *Şi o va îmbrăca Aaron în slujba slujirii, să să auză sunetul când va întra şi va ieşi din jârtvelnic înaintea Domnului şi să nu moară. | *Ecli. 45, 11.

123v 36. Face-vei şi tablă de aur foarte curat în carea vei ciopli cu scobitoriul sfântul Domnului,

37. Şi o vei lega cu legătură hiachintină şi va fi preste mitră,

38. Apropiindu-să pre fruntea preotului. Şi va purta Aaron nedreptăţile lor care le-au adus şi le-au sfinţit fiii lui Israil în toate darurilor şi cinstele sale; şi va fi tabla pururea în fruntea lui, ca să-i fie milostiv Domnul.
39. Şi vei strânge îmbrăcămintea cu vison, şi mitra de vison vei face şi valteon fulţuit.
40. Iară fiilor lui Aaron le vei face îmbrăcăminte de in şi valteon şi mitre spre slavă şi cinste.
41. Şi vei îmbrăca cu toate aceaste pre Aaron, fratele tău, şi fiii lui cu el. Şi vei târnosi mânile tuturor şi-i vei sfinţi ca să-Mi slujască cu preoţiia.
42. Face-vei şi rochii de in, să-şi acopere trupul ruşinii sale de la rărunchi până la coapsă.
43. Şi le vor purta Aaron şi fiii lui când vor întra în cortul mărturiii sau când să vor apropiia de oltariu, să slujască în jertvelnic, ca nu vinovaţi nedreptăţii să moară. || Legiuit 124r
veacinic va fi lui Aaron şi sămînţiii lui după el.

Cap 29

Ce hirotonie au fost a preoţilor şi leagea aducerii pentru ei şi carii mânca aceaste aduceri; şi despre doi mieluşei de un an în toate zilele a-i aduce.

*Preoţ. 9, 2. 1. Şi aceasta vei face, să să hirotonească Mie preoţi: *ia un viţăl din ciurdă şi doi berbeci neîntinaţi,
2. Şi pâni azime şi o cojiţă fără aluat care să fie stropită cu untdelemn şi o turtă azimă unsă cu untdelemn; de făină de grâu toate le vei face.
3. Şi pusă în coşnicioară le vei aduce, şi viţălul şi doi berbeci.
4. Şi pre Aaron şi fiii lui îi vei pune la uşa cortului mărturiei. Şi dacă vei spăla pre tatăl cu fiii săi cu apă,
5. Vei îmbrăca pre Aaron cu veşmintele sale, adecă cu cea de in şi cu îmbrăcămintea şi preste-umărariu şi cu piepturelul care-l vei strânge cu valteonul.
6. Şi vei pune mitră în capul lui şi lespede sfântă preste mitră,
7. Şi untdelemn al ungerii vei văr|sa preste capul lui; şi într-acesta chip să va 124v
hirotoni.
8. Şi fiii lui îi vei pune şi-i vei îmbrăca cu îmbrăcăminte de in şi-i vei încinge cu valteon,
9. Pre Aaron adecă şi feciorii lui; şi le vei pune mitre şi-M vor fi preoţi cu leage pururea. După ce vei sfinţi mânile lor,
*Preoţ. 1, 3. 10. *Pune-vei şi un viţăl înaintea cortului mărturiei; şi va pune Aaron şi fiii lui mânile preste capul lui,
11. Şi-l vei omorî înaintea Domnului, la uşa cortului mărturiii.
12. Şi, luând din sângele viţălului, vei pune pre cornurile oltariului cu deagetul tău, iară celalalt sânge îl vei turna lângă temeiul lui.
*Preoţ. 3, 3. 13. *Lua-vei şi toată grăsimea carea acopere măruntaiele şi mrejuliţa hicatului şi amândoi rărunchii şi grăsimea carea e preste ei şi vei aduce aprindere preste oltariu.
14. Iară cărnurile viţălului şi pealea şi gunoiul le vei aprinde afară de tabără, căci pentru păcat sânt.
15. Şi un berbece vei lua, pre a căruia || cap va pune Aaron şi fiii lui mânile. 125r
16. Carele omorându-l, vei lua din sângele lui şi vei turna împregiurul oltariului.
17. Iară berbecele îl vei tăia în dărăburi; şi spălând măruntaiele lui şi picioarele, le vei pune preste tăiatele cărnuri şi preste capul lui.
18. Şi vei aduce întreg berbeacele întru aprindere pre oltariu; aducere iaste Domnului, miros foarte bun de jârtva Domnului.
19. Şi vei lua şi alt berbeace, spre a căruia cap Aaron şi fiii lui vor pune mânile.
20. Carele giunghindu-l, vei lua din sângele lui şi vei pune preste marginea urechii dreptei lui Aaron şi a fiilor lui şi preste deagetele ceale mari a mânilor şi a piciorului drept şi vei turna sângele preste oltariu împregiur.
21. Şi, luând din sângele cel de pre oltariu şi din untul-de-lemn al ungerii, vei stropi pre Aaron şi hainele lui, fiii şi veşmintele lor. Şi sfinţin|du-i pre ei şi hainele, 125v
22. Vei lua grăsimea din berbece şi coada şi untura carea acopere rărunchii şi mrejuliţa hicatului şi amândoi rărunchii şi grăsimea carea e preste ei şi spata dreaptă, pentru că iaste berbecele sfinţirii,
23. Şi turta unii pâni şi cojuliţa stropită cu untdeleamn, o plăcintă din cojniţa azimelor, care iaste pusă înaintea Domnului,

24. Şi le vei pune toate în mânile lui Aaron şi a fiilor lui şi-i vei sfinţi rădicându-i înaintea Domnului.
25. Şi vei priimi toate din mânile lor şi vei aprinde pre oltariu întru jertfă mireazmă cu bun miros înaintea Domnului, că aducerea Lui iaste.
26. Şi vei lua pieptuţul din berbece, cu carele s-au sfinţit Aaron, şi-l vei sfinţi înălţindu-l înaintea Domnului şi va fi în partea ta.
27. Şi vei sfinţi şi pieptuţul acel jârtfit şi spata carea din berbece o ai deschilinit,
126r 28. Cu carea s-au sfinţit Aaron şi fiii lui, || şi va fi în partea lui Aaron şi fiilor lui, cu moştenirea vecinică de la fiii lui Israil; că pârgă sânt şi ceale dintâi din jârtfele lor ceale de pace, care aduc Domnului.
29. Iară haina cea sfântă de carea să va sluji Aaron o vor avea fiii lui după el, să să ungă într-însa şi să să sfinţască mânile lor.
30. Şeapte zile o va purta cine va fi preot pentru el rânduit, din fiii lui, şi care va întra în cortul mărturiei să slujască în jârtvelnic.
31. Şi berbeacele sfinţeniei vei lua şi vei fierbe cărnurile lui în locul cel sfânt,
32. Din carea va mânca Aaron şi fiii lui; *şi pânile care sânt în traistă înaintea cortului mărturiei le vor mânca, *Preoţ. 8, 31 şi 24, 9.
33. Să fie jârtfa îmblânzitoare şi să să sfinţască mânile celor ce aduc. Streinul nu va mânca dintr-însele, că sfinte sânt. Math. 12, 4.
34. De va râmânea din cărnurile ceale sfinţite sau din pâni până dimineaţa, vei arde în foc rămăşiţele; nu să vor mânca, că sfinţite sânt.
35. Toate care ţ-am poruncit vei face spre Aaron şi spre fiii lui. Şeapte zile vei sfinţi mânile
126v lor şi un | viţăl pentru păcat vei aduce în toate zilele spre jârtfirea. Şi vei curăţi oltariul când vei junghiia jârtfa curăţăniii şi-l vei unge spre sfinţănie.
37. Şeapte zile vei curăţi oltariul şi-l vei sfinţi şi va fi sfânta sfintelor; tot cine să va atinge de el să va sfinţi.
38. Aceasta iaste carea vei face în oltariu: *doi miei de câte un an în toate zilele, necurmat, *Num. 28, 3.
39. Un miel dimineaţa şi altul sara,
40. A zecea parte de făină cu untdelemn stropită, care să aibă măsură a patra parte him, şi vin spre gustare de aceeaş măsură într-un miel,
41. Iară celalalt miel îl vei aduce sara, după rânduiala aducerii de dimineaţa şi după ceale ce am zis, spre miros de bună mireazmă.
42. Jârtfă iaste Domnului cu aducere veacinică prin neamurile voastre, la uşa cortului mărturiei, înaintea Domnului, unde voi rândui să grăiesc cătră tine.
127r 43. Şi acolo voi porunci fiilor Isra||il şi să va sfinţi oltariul în slava Mea.
44. Sfinţi-voi şi cortul mărturiei cu oltariul şi pre Aaron cu fiii săi, să-M slujască cu preoţiia.
45. Şi voi lăcui în mijlocul fiilor Israil şi voi fi lor Dumnezeu;
46. Şi vor şti că Eu sânt Domnul, Dumnezeul lor, Carele i-am scos din pământul Eghiptului, să rămăiu între ei, Eu, Domnul, Dumnezeul lor.

Cap 30

Rânduiala oltariului tămăierii şi a banilor de-a să strânge spre slujba cortului, scaf de aramă să să facă şi pentru spălarea preoţilor, a sfintei unsori pentru ungerea preoţilor şi a vaselor besearicii, a ungerii, tămâierii şi a celoralalte ce sânt ale cortului.

1. Şi vei face oltariu spre aprinderea tămâierii, de leamne setim,
2. Lung de un cot şi lat de altul, adecă în patru cornuri, şi înalt de doi coţi; cornurile dintr-însul vor ieşi.
3. Şi-l vei îmbrăca cu aur foarte curat şi roşteiuţul lui şi păreţii dinprejur şi cornurile; şi vei face cunună aurită prinpregiur, |
127v 4. Şi doao verigi de aramă supt cunună, de toate laturile, să să bage printr-însele prăjini şi să poarte oltariul.
5. Şi prăjinile le vei face de leamne seatim şi le vei auri.
6. Şi vei pune oltariul înaintea zaveasii carea spânzură dinnaintea sicriului mărturiei, înaintea mângăitoriului cu care să acopere mărturiia, unde voi grăi ţie.
7. Şi va aprinde tămâie, aprindere preste el, Aaron, frumos mirosind, dimineaţa; când va aşeza fălinarele, îl va aprinde,

8. Şi când le va aşeza de cătră sară, va aprinde tămâie veacinică înaintea Domnului, în neamurile voastre.
9. Nu veţ aduce pre ei tămâie de altă mestecare, nici aducere şi giunghiere, nici veţ gusta gustări.
10. Şi să va ruga Aaron spre coarnele lui o dată în an, în sângele care s-au adus pentru păcat, şi va îmblânzi spre el în neamurile voastre; sfânta sfintelor va fi Domnului".
11. Şi au grăit Domnul cătră Moisi, zicând:
*Num. 1, 2. 12. *„Când vei aduce numărul fiilor Israil, după număr vor da fieştecarii preţul pen||tru 128r
sufletele sale Domnului şi nu va fi rană într-înşii când să vor număra.
*Preoţ. 27, 25. 13. Iară aceasta va da tot cel ce trece la nume, jumătate de siclă măsura besearicii; *siclul
Num. 3, 47. doaozăci de dinari are; jumătate parte de siclul să va aduce Domnului.
Ezec. 45, 12. 14. Carele să are în număr de doaozăci de ani şi mai sus va da preţul.
15. Bogatul nu va adaoge la giumătate de siclă, şi săracul nimic va scădea.
16. Şi banii strânşi, aduşi de la fiii lui Israil, îi vei da spre slujba cortului mărturiei, să fie pomenirea lor înaintea Domnului şi să să îmblânzască sufletelor lor".
17. Şi au grăit Domnul cătră Moisi, zicând:
18. „Face-vei şi scafă de aramă cu temeiul său, spre spălare, şi o vei pune între cortul mărturiei şi între oltariu; şi, turnând apă,
19. Vor spăla într-însul Aaron şi fiii lui mâinile sale şi picioarele,
20. Când vor întra în cortul mărturiei şi când să vor apropia de oltariu să aducă într-însul tămâie Domnului, |
21. Să nu cumva moară; legiuit veacinic va fi lui şi săminţiii lui după el". 128v
22. Şi au grăit Domnul cătră Moisi,
23. Zicând: „Ia-ţi mireasme de mirhă dintâi şi aleasă, cinci sute de sicli, şi de chinamom jumătate, adecă sicli doao sute cincizăci, aşijderea de calamim, sicli doaosute cincizăci.
24. Iară de casie, sicli cinci, sute în măsura jârtveanicului, de untdelemn, o măsură de him.
25. Şi vei face untdelemn al ungerii sfânt, ungere mestecată cu lucrul ungătoriului.
26. Şi vei unge dintr-însa cortul mărturiei şi sicriiul testamântului,
27. Şi masa cu vasele sale, sfeşnicul cu ale sale, oltarele tămâierii,
28. Şi a junghierii, şi toate odăjdiile carele sânt de slujba lor.
29. Şi vei sfinţi toate şi vor fi sfintele sfintelor; cine le va atinge să va sfinţi.
30. Aaron şi fiii lui îi vei unge şi îi vei sfinţi să-Mi slujască cu preoţiia,
31. Şi fiilor Israil le vei zice: «Acest || untdelemn al ungerii sfânt va fi Mie în neamurile 129r
voastre.
32. Trupul omului nu să va unge dintr-însul şi după mestecarea lui nu-l veţ face, că s-au sfinţit şi sfânt va fi voao.
33. Omul, oricare va mesteca acelaş şi va da dintr-însul streinului, să va şterge din norodul Mieu»".
34. Şi au zis Domnul cătră Moisi: „Ia-ţi mireasme stactim şi onihim, galvan de bună mireazmă şi tămâie foarte luminoasă; de o măsură vor fi toate.

35. Şi vei face tămâie mestecată cu lucrul făcătoriului de unsori, mestecată cu deadinsul şi curată şi vrednică de sfinţire.
36. Şi după ce le vei pisa în prav foarte mărunt, vei pune dintr-însul înaintea cortului mărturiei, în care loc Mă voi arăta ţie; sfânta sfintelor va fi voao tămâie.
37. Aseaminea mestecare nu veţ face spre slujba voastră, că sfântul Domnului iaste.
38. Oricare om va face aseaminea, să să desfeteze în mirosirea ei, peri-va din norodurile sale". |

129v

Cap 31

Să rânduiesc de la Domnul Veseliil şi Ooliav spre facerea cortului şi celoraalalte care s-au zis; de ţinearea sâmbetei şi de Tablele leagii lui Moisi, de la Dumnezeu date.

1. Şi au grăit Domnul către Moisi, zicând:
2. „Iată, am chemat pre nume Veseliil, fiiul lui Urii, a feciorului Hur, de neamul Iuda,
3. Şi l-am umplut cu Duhul <lui> Dumnezău, cu înţălepciune şi înţăleagere şi cu ştiinţa în tot lucrul,
4. Spre gândirea de orice feal de lucru, poate fi de aur şi de argint şi de aramă,
5. De marmore şi mărgăritariu şi de multe fealiuri de leamne.
6. Şi am dat lui soţie pre Ooliav, fiiul lui Ahisameh, de neamul Dan; şi în inima a tot învăţatului am pus înţealeapciune, să facă toate care am poruncit ţie:
7. Cortul aşezământului şi sicriul mărturiei şi îmblânzitoriul care iaste deasupra ei şi toate vasele cortului,
8. Şi masa, şi vasele ei, sfeşnicul foarte curat cu vasele sale şi oltarele tămâierii,
9. Şi a giunghierii şi toate vasele lor, şcaful cu temeiul său,
130r 10. Odăjdii sfinte în slujba | | lui Aaron preotului, şi fiilor lui, ca să-şi facă slujba în ceale sfinte,
11. Uleul ungerii şi tămâia mireasmelor în jertvelnic, toate care ţ-am poruncit vor face".
12. Şi au grăit Domnul către Moisi, zicând:
13. „Grăiaşte fiilor Israil şi vei zice către dânşii: *«Vedeţi să păziţ sâmbăta Mea, că sămn iaste între Mine şi între voi în neamurile voastre; să ştiţi că Eu, Domnul carele vă sfinţesc. *Sus. 20, 8. Eze. 20, 12.
14. Păziţi sâmbăta Mea, că sfântă iaste voao. Cine o va pângări cu moarte va muri; cine va lucra într-însa, peri-va sufletul aceluia din mijlocul norodului său.
15. Şease zile veţi lucra; în zioa a şeaptea, sâmbătă, iaste odihnă sfântă Domnului; tot cine va lucra într-această zi va muri.
16. Păzască fiii lui Israil sâmbăta şi o prăznuiască în neamurile sale; legătură veacinică iaste,
17. Între Mine şi-ntre fiii lui Israil şi sămn pururea *că în şasă zile au făcut Domnul ceriul şi pământul, şi într-a şeaptelea au încetat de lucru»". *Face. 2, 2.
18. Şi au dat Domnul lui Moisi, după ce au priimit cuvintele aceastea în muntele Sinai, *doao lespezi de piatră a mărturiii, scrisă cu degetul lui Dumnezeu. | *2 Leage 9, 10.

130v

Cap 32

Moisi fiind depărtat, norodul face viţăl şi i să închină; pentru închinarea la viţăl, Moisi lui Dumnezeu să roagă; pogorând din munte, tablele frânge, viţălul îl arde şi, înfruntând pre Aaron, pre închinătorii de idoli ucide şi celoraalalţi iertare dobândeşte, iarăşu în munte suindu-să.

1. Şi văzând norodul că zăboveşte a să pogorî din munte Moisi, adunându-să împrotiva lui Aaron, au zis: *„Scoală, fă-ne noao dumnezei carii să meargă înaintea noastră, că lui Moisii, bărbatului acestuia care ne-au scos din pământul Eghiptului, nu ştim ce i s-au întâmplat". *Fap. 7, 40.
2. Şi au zis către dânşii Aaron: „Luaţi cerceii de aur din ureachile muierilor şi a fiilor şi a featelor voastre şi aduceţ la mine".
3. Şi au făcut norodul ce poruncisă, purtând cerceii la Aaron.
4. *Carii luându-i el, au închipuit cu lucru vărsătoriu şi au făcut dintr-ănşii viţăl vărsat şi au zis: „Aceştia sânt dumnezeii tăi, Israil, carii te-au scos din pământul Eghiptului". *Psal. 105, 19.
5. Carea văzând Aaron, au zidit oltariu înaintea lui şi prin pristav au strigat, zicând: „Mâne iaste prăznuirea Domnului!"

6. Şi, sculându-să demineaţa, au adus arderi şi junghieri de pace; şi au şezut norodul
1 Cor. 10, 7. || a mânca şi a bea şi s-au sculat a juca. 131r
*2 Leage 9, 12. 7. Şi au grăit Domnul cătră Moisi, zicând: *„Meargi, pogoară-te; au păcătuit norodul tău, care l-ai adus din pământul Eghiptului.
8. Curund s-au depărtat de calea carea le-ai arătat şi ş-au făcut viţăl vărsat şi i s-au
*3 Împăra. 12, 28. închinat şi, junghindu-i jârtve, au zis: *«Aceştia sânt dumnezeii tăi, Israil, carii te-au scos din pământul Eghiptului»”.
*Gios 33, 3. 9. Şi iară au zis Domnul cătră Moisi: *„Văz că norodul acesta iaste vărtos cu cerbicea.
2 Leage 9, 13. 10. Slobozi-Mă să să mânie urgiia Mea împotriva lor şi să-i şterg şi să te fac în neam mare”.
*Num. 14, 13; 11. Iară Moisi ruga pre Domnul, Dumnezeul său, zicând: *„Căci Doamne, să mănie
Psa<l>m. 105, urgiia Ta împrotiva norodului Tău, carele l-ai scos din pământul Eghiptului în tărie mare
23. şi mână vărtoasă?
12. Nu cumva să zică eghipteanii: «Cu hicleşug i-au scos, să-i ucigă în munţi şi să-i şteargă de pre pământ». Aşeaze-se mâniia Ta şi Te îmblânzeşte spre nedreptatea norodului Tău.
13. Adu-Ţi aminte de Avraam, Isaac şi Israil, slugile Tale, cărora Te-ai jurat pre Tine
*Face. 22, 7 însuş, zicând: *«Înmulţi-voi sământa voastră ca stelele ceriului şi tot pământul acesta, de
şi 15, 7 carele am grăit, l-oi da seminţiii voastre şi-l veţi stăpâni pururea»”.
[şi] 38, 16. 14. Şi S-au îmblânzit Domnul a nu face răul ca|re au fost grăit împrotiva norodului Său. 131v
15. Şi s-au întors Moisi din munte purtând doao tablele mărturiei în mâna sa, scrise de amândoao părţile,
16. Şi făcute de Dumnezeu; şi scrisoarea lui Dumnezeu era scobită în table.
17. Şi auzând Iosie gâlceava norodului ce strâga, au zis cătră Moisi: „Urlat de războiu să aude în tabără”.
18. Carele i-au răspuns: „Nu e strâgarea îndemnătorilor la războiu, nici gâlceava silitorilor la fugă, ci glas de cântăreţi auz eu”.
19. Şi, apropiindu-să de tabără, au văzut viţălul şi horele şi, mâniindu-să foarte, au aruncat din mâni tablele şi le-au frământ la poalele muntelui.
20. Şi apucând viţălul care făcusă, l-au ars şi l-au zdrobit în praf, care l-au prăsărat în apă şi au dat dintr-însul a bea fiilor Israil.
21. Şi au zis cătră Aaron: „Ce ţ-au făcut norodul acesta, să aduci preste el păcat aşa mare?”
22. Căruia el au răspuns: „Să nu să supere domnul mieu, că tu ai cunoscut norodul acesta a fi plecat spre rău.
23. Mi-au zis: «Fă-ne dumnezei carii să meargă || înaintea noastră, că lui Moisi, acestuia 132r
carele ne-au adus din pământul Eghiptului, nu ştim ce i s-au întâmplat».
24. Cărora eu le-am zis: «Cine din voi are aur?» Adus-au şi mi-au dat şi l-am aruncat în foc şi au ieşit acest viţăl”.

25. Şi, văzând Moisi norodul a fi golit (că-l despoiasă Aaron pentru ocara grozăvirii şi
între vrăjmaşi gol îl rânduisă),
26. Şi, stând în poarta taberilor, au zis: „De iaste careva al Domnului, împreune-să mie”.
Şi s-au adunat la el toţi fiii Levi,
27. Cărora le-au zis: „Aceastea zice Domnul, Dumnezeul lui Israil: «Puie-şi omul sabia
la coapsa sa, duceţi-vă şi vă întoarceţi de la poartă până la poartă prin mijlocul taberilor
şi să-ş ucigă fieştecarele fratele şi prietinul şi aproapele său»”.
28. Şi au făcut fiii Levi după cuvântul lui Moisi şi au tăiat în zioa aceaea ca doaozăci şi
trei de mii de oameni.
29. Şi au zis Moisi: „Sfinţit-aţi mânile voastre astăzi Domnului, fieştecarele în fiiul şi în
fratele său, ca să vi să dea blagoslovenie”.
30. Şi făcându-să a doao zi, grăit-au Moisi către norod: „Păcătuit-aţi păcat mare; sui-mă-voi
132v la Domnul, de cumva Îl voi putea | ruga pentru răotatea voastră”.
31. Şi întorcându-să la Domnul, au zis: „Rogu-mă, păcătuit-au norodul acesta păcat
foarte mare şi ş-au făcut dumnezei de aur; au le iartă lor această vină,
32. Au, de nu faci, şterge-mă din cartea Ta carea ai scris”.
33. Căruia au răspuns Domnul: „Carele va păcătui Mie, pre acela l-oi şterge din cartea Mea.
34. Iară tu meargi şi povăţuiaşte norodul acesta unde ţ-am grăit. Îngerul Mieu va mearge
înaintea ta, iară Eu în zioa izbândirii voi cerceta şi păcatul lor acesta”.
35. Şi au lovit Domnul norodul pentru vina viţălului care făcuse Aaron.

Cap 33

Stâmpărând Moisi amânânţarea lui Dumnezeu împrotiva norodului, norodul să dezbracă de podoaba sa şi-ş plânge păcatul. Dumnezeu să îmblânzeaşte şi cu Moisii grăiaşte faţă către faţă, carele pofteaşte a vedea faţa şi slava Domnului.

1. Şi au grăit Domnul către Moisi, zicând: „Meargi, suie-te din locul acesta tu şi
norodul tău, carele l-ai scos din pământul Eghiptului, la pământul carele am
133r giurat lui Avraam, Isaac || şi Iacov, zicând: *«Sămînţiii tale o voi da. *Sus 32, 34.
2. Şi voi trimite îngerul alergătoriu înaintea ta, să leapăd **hananeiul şi amorreul şi 2 Leage 7, 22.
hetheul şi ferezeul şi heveul şi ievuseul, **Ios. 24, 11.
3. Şi să întri la pământul ce curge lapte şi miare; că nu Mă voi sui cu tine, *pentru că *Sus 32, 9.
norodu vârtos la cerbice eşti, nu cumva să te pierz în cale”. 2 Leage 9, 13.
4. Şi auzând norodul cuvântul acest rău foarte, au plâns şi nice unul după obiceaiu nu
s-au îmbrăcat cu podoaba sa.
5. Şi au zis Domnul către Moisi: „Grăiaşte fiilor Israil: «Norod vârtos la cerbice eşti, o
dată mă voi sui în mijlocul tău şi te voi şterge. Acum dezbracă podoaba ta, să ştiu ce-ţi
voi face!»”
6. Şi au dezbrăcat fiii lui Israil podoaba din muntele Horiv.

7. Şi Moisi, luând cortul, l-au întins afară de tabără, departe, şi au chemat numele lui „cortul aşezământului”; şi tot norodul care avea ceva întrebare ieşea afară de tabără, la cortul aşezământului.

8. Şi, ieşind Moisi la cort, să scula toată gloata şi sta fieştecarele în uşea şeatrii sale şi să uita la dosul lui Moisi, până întra în şatră. |

9. Şi, întrând el în cortul aşezământului, pogorâia stâlpul norului şi sta la uşe şi grăia cu Moisi, 133v

10. Privind toţi că stâlpul norului stă la uşea cortului, şi sta ei şi să închina prin uşile corturilor sale.

11. Şi grăiia Domnul cătră Moisi faţă la faţă, precum grăiaşte omul cătră priiatinul său. Şi întorcându-să el la tabără, slujitoriul lui Iosie, fiiul lui Nun, copilul, nu să depărta de cort.

12. Şi au zis Moisi cătră Domnul: „Porunceaşti să povăţuiesc pre norodul acesta şi nu-mi spui pre cine vei trimite cu mine, mai ales că ai zis: «Cunoscutu-te-am din nume şi ai aflat har înaintea Mea».

13. Deci, de-am aflat har înaintea Ta, arată-mi faţa Ta, să Te ştiu şi să aflu har înaintea ochilor Tăi; uită-Te spre norodul Tău, neamul acesta”.

14. Şi au zis Domnul: „Faţa Mea va mearge înnaintea ta şi odihnă voi da ţie”.

15. Şi au zis Moisi: „De nu vei mearge Tu înainte, nu ne scoate din locul acesta,

16. Că din ce vom putea şti, eu şi norodul Tău, a fi aflat noi har înaintea Ta, de nu vei umbla cu noi, să ne slăvim de toate noroadele care || lăcuiesc pre pământ?” 134r

17. Şi au zis Domnul cătră Moisi: „Şi cuvântul acesta care ai grăit voi face, că ai aflat har înaintea Mea şi pre tine însuţi te-am cunoscut din nume”.

18. Carele au zis: „Arată-m mie slava Ta”.

19. Răspuns-au: „Eu ţ-oi arăta tot binele şi voi chema în numele Domnului înaintea ta
*Râm. 9, 15. şi *voi milui pre care voi vrea şi nu Mă voi îndura întru carele bine-Mi va plâcea”.

20. Şi iară au zis: „Nu vei putea vedea faţa Mea, că nu Mă va vedea om şi să fie viu”.

21. Şi iară: „Iată – au zis – iaste loc la Mine şi vei sta pre piatră.

22. Şi, când va trece slava Mea, te voi pune în crepătura pietrii şi te voi acoperi cu dreapta Mea, până voi treace.

23. Şi voi lua mâna Mea şi vei vedea dosul Mieu, iară faţa Mea nu o vei putea vedea.

Cap 34

Moisi, gătind alte table, să întoarnă în munte unde veade dosul lui Dumnezeu; şi, oprind împreunarea păgânilor şi închinarea bozilor şi dând porunci pentru întâii născuţi, pentru sâmbăta azimelor şi pentru alte sărbători, după postul de patruzăci de zile cornut din munte să pogoară şi, cu faţa învălită, norodului grăiaşte. |

2 Leage 10, 1. 1. Şi după aceasta, taie – au zis – ţie doao leaspezi de piatră aseaminea celor 134v
dintâi şi voi scrie pre eale cuvintele care au avut tablele carele ai frâmt.
2. Fii gata dimineaţă să te sui îndată în muntele Sinai şi vei sta cu Mine pre creştetul muntelui.

3. Nici unul să suie cu tine, nici să să vază careva prin tot muntele, şi boii şi oile să nu să pască în preajmă”.
4. Şi au tăiat doao leaspezi de piatră precum era mainte; şi, sculându-să de noapte, s-au suit în muntele Sinai, precum îi poruncise Domnul, purtând cu sine tablele.
5. Şi, pogorându-să Domnul prin nor, au stătut Moisi cu El chemând numele Domnului.
6. Carele trecând înaintea lui, au zis: „Stăpâne, Doamne Dumnezeule, milostive şi îndurate, răbdătoriu şi mult milostive şi adevărat,
7. Carele *păzăşti mila spre mine, Carele ştergi nedreptatea şi răutăţile şi păcatele **şi nici unul la Tine ***iaste de sineş nevinovat, ****Carele răsplăteşti nedreptatea părinţilor, fiilor şi nepoţilor în a triia şi a patra sămânţă!”
*2 Leage 5, 9. Ier. 32, 18. **Psal. 142, 2. ***2 Leage 5, 9. ****Ierem. 32, 18.
8. Şi degrabă Moisi, plecându-să la pământ şi închinându-să, ||
135r 9. Au zis: „De-am aflat har înaintea Ta, Doamne, rogu-mă să vii cu noi (că norod tare la cerbice iaste) şi să ştergi nedreptăţile noastre şi pâcatele şi să ne stăpâneşti”.
10. Răspuns-au Domnul: „Eu *voi face legătură: văzând toţi, seamne voi face carea nici odânăoară s-au văzut pre pământ, nici în acealea neamuri, să vază norodul acesta într-a cui mijloc eşti; lucrul Domnului groaznic care voi face.
*2 Leage 5, 2. Ier. 32, 40.
11. Păzeaşte toate care astăzi ţ-oi porunci; Eu însumi voi lepăda dinnaintea feţii tale amorreul şi hananeul şi hefteul şi ferezeul şi heveul şi ievuseul.
12. Păzeaşte ca nu cândva să faci prieteşug cu lăcuitorii pământului aceluia, carii să-ţi fie spre căderare,
13. Ci prestoalele lor le strâcă, frânge chipurile ceale cioplite şi jârtvenicele le aprinde.
14. Să nu te închini la dumnezeu strein, Domnul răvnitoriu numele Lui, Dumnezeu iaste izbânditoriu.
15. *Să nu faci legătură cu oamenii ţinuturilor acelora, ca nu cumva când vor curvi cu dumnezeii săi şi să vor închina cioplitelor lor să te cheme cineva să mânânci din ceale jârtfite. |
*Sus 23, 32. 2 Leage 7, 2.
135v 16. *Nici muiare din featele lor vei lua fiilor tăi, ca nu cumva, după ce vor curvi, eale să facă şi pre fiii tăi a curvi în dumnezeii lor.
*3 Împăr.11, 2.
17. Dumnezei vărsaţi nu vei face ţie.
18. Praznicul azimelor vei păzi; şeapte zile vei mânca azime, precum ţ-am poruncit în vreamea lunii celor noao, că în luna primăvării ai ieşit din Eghipt.
19. *Toată partea bărbătească ce deşchide pântecele a Mea va fi din toate dobitoacele, şi din boi, şi din oi, a Mea va fi.
*Sus 13, 2 şi 22, 29.
20. Întâi născutul asinului îl vei răscumpăra cu oaie, iară de nu vei da nici preţ pentru el, să va ucide; întâi născutul fiilor tăi îl vei răscumpăra, nici te vei arăta gol înaintea Mea.
21. Şeasă zile vei lucra, a şeaptea zi vei înceta de-a ara şi de-a săcera.
22. *Praznicul săptămânilor vei face ţie în pârga roadelor săcerişului tău de grâu şi praznicul când să adună toate în curgerea anului.
*Sus 23, 25.
23. *De trei ori în an să va arăta toată partea bărbătească a ta înaintea Atotputearnicului, Domnului, Dumnezeului Israil.
*Sus 23, 17. 2 Leage 16, 16.
24. Căci când voi lua noroadele de la faţa ta şi voi lăţi hotarăle tale nimene nu va leşui pământului tău, suindu-te şi arătându-te înaintea Domnului, Dumnezeului tău, de trei ori în an.
25. *Nu vei jârtvui preste dospit sângele giunghierii Meale, nici va rămânea demineaţa din jertva praznicului Fască. ||
*Sus 23, 18-19.
136r 26. Pârga rodurilor pământului tău o vei aduce în casa Domnului, Dumnezeului tău; *nu vei fierbe iedul în laptele mâni-sa”.
*Sus 23, 19.
27. Şi au zis Domnul cătră Moisi: „Scrie ţie cuvintele acestea prin carele şi cu tine şi cu Israil am făcut legătură”.
28. *Şi au fost acolo cu Domnul patruzăci de zile şi patruzăci de nopţi; pâne n-au mâncat şi apă n-au băut şi au scris în leaspezi **cuvintele legăturii zeace.
*Sus 24, 18. 2 Leage 9, 9.
29. Şi, pogorându-să Moisi din muntele Sinai, ţinea doao tablele mărturiii şi nu ştiia că e cornută faţa sa din înpreunarea vorbei Domnului.
**2 Leage 4, 13.
30. Şi, văzând Aaron şi fiii lui Israil cornută faţa lui Moisi, s-au temut a să apropia.
31. Şi, chemaţi de la el, s-au întors şi Aaron şi căpeteniile sinagoghii. Şi după ce au grăit cătră dânşii,
32. Au venit la el şi toţ fiii lui Israil, cărora le-au poruncit toate carele auzise de la Domnul în muntele Sinai.

*2 Cori<n>t. 3, 13. 33. Şi plinind vorbele, *au pus învălitoarea spre faţa sa,
34. Carea întrând la Domnul şi grăind cu Dânsul, o descoperiia până ieşiia şi atunci grăia cătră fiii lui Israil toate care-i era poruncite.
35. Carii vedea faţa lui Moisi ieşind a fi cornută, ci acoperiia el iarăş faţa sa când grăia cătră dânşii. |

Cap 35 136v

Porunca sâmbeteai; să ceare pârga şi daruri şi meaşteri spre facerea tuturor carea s-au zis, cărora ispravnici de la Dumnezeu să numesc Veseliil şi Ooliav.

1. Deci, adunându-să toată gloata fiilor lui Israil, au zis cătră dânşii: „Aceastea sânt carele au poruncit Domnul a fi:
2. Şease zile veţ lucra; a şeaptea zi va fi voao sfântă, sâmbăta, şi odihna Domnului; cine va lucra într-însa să va ucide.
3. Nu veţi aprinde foc în toate lăcaşele voastre în zioa sâmbetei”.
4. Şi au zis Moisi cătră tot şireagul fiilor Israil: „Acesta iaste cuvântul carele au poruncit Domnul, zicând:
*Sus 25, 2. 5. «Deschiliniţi la voi pârga Domnului, *tot cel volnic şi plecat cu inima o aducă Domnului, aur, argint şi aramă,
6. Iochinth şi porfir şi coc de doao ori întins şi vison, piei de capre,
7. Şi piei de areţi roşite şi ianthine, leamne seatim,
8. Şi untdelemn spre împodobirea luminărilor şi să să facă unsoarea şi tămâiare cu bun miros,
9. Pietri onihinth şi pietri scumpe spre înfrâmsăţarea preste-umărariului | | şi a piepturelului. 137r
10. Oricare e dintre voi înţălept vie şi facă ce au poruncit Domnul.
11. Cortul adecă şi acoperişul lui şi acoperemântul, belciugele şi tablele cu prăjinile, cuiarele şi tâlpile,
12. Sicriiul şi prăjinile, îmblânzitoriul şi zaveasa carea să întinde dinnaintea lui,
13. Prestolul cu prăjinile şi cu vaseale şi cu pânile punerii-înainte,
14. Sfeşnicul pentru sprijinirea luminărilor, vaseale lui şi candelele şi untul-de-leamn spre hrana focurilor,
15. Oltariul tămâierii şi prăjinile şi untul-de-lemn al ungerii şi tămâiarea din mireasme, şatrea dinnaintea uşii cortului,
16. Oltariul aprinderii şi roşteiuţul lui de aramă cu prăjinile şi cu vaseale sale, şcaful şi temeiul lui,
17. Păretarele pridvorului cu stâlpii şi temeiurile, şatra înaintea pridvorului,
18. Cuierele cortului şi a pridvorului cu funişoarele sale,
19. Veşmintele cu carele slujesc în slujba jârtveanicului, hainele lui Aaron preotului şi a fiilor lui, să-M slujască cu preoţiia»”. |
20. Şi, ieşind toată mulţimea fiilor Israil dinnaintea lui Moisi, 137v
21. Au adus cu minte foarte voioasă şi dumnezeiască pârga Domnului spre facerea lucrului cortului mărturiei, orice trăbuia spre slujbă şi la sfintele odăjdii.
22. Bărbaţii cu muiarile au dat covrigi şi cercei, ineale şi degetare; tot vasul de aur spre darurile Domnului s-au deschilinit.
23. Cine avea hiachinth şi porfir şi coc de doao ori întins, vison şi piei de capre, piei de areţ roşite şi iamthine,
24. Roduri de argint şi de aramă, au adus Domnului, şi leamne de seatim spre multe trebi.
25. Ci şi muiarile învăţate carea au fost tors au dat hiachinth, porfir şi mătasă şi vison,
26. Şi peri de capre, de bunăvoie ale sale toate dându-le.
27. Iară căpeteniile au adus pietri de onihim şi pietri scumpe la preste-umărariu şi la piepturel,
28. Şi mirosuri şi untdeleamn spre împodobirea luminărilor şi spre gătirea unsorii şi spre mestecarea tămâierii de bună mireazmă. ||
29. Toţi bărbaţii şi muiarile cu minte dumnezeiască au adus darurile, să să facă lucrurile care 138r poruncisă Domnul prin mâna lui Moisi, toţ fiii lui Israil de bunăvoie le-au închinat Domnului.
*Sus 31, 2. 30. Şi au zis Moisi cătră fiii lui Israil: *„Iată, au chemat Domnul de nume pre Veseliil, fiiul Uriii, feciorul lui Hur, din neamul Iudei,
31. Şi l-au împlut cu Duhul lui Dumnezeu, cu înţălepciunea şi înţăleagerea, cu ştiinţa şi cu toată învaţătura,

32. Spre gândirea şi facerea lucrului în aur şi argint şi de aramă,
33. Şi a ciopli pietrile şi lucrul rădvănariului, orice să poate găsi de meşteşug.
34. Au dat în inima lui şi pre Ooliav, fiiul Ahisamec, din neamul lui Dan.
35. Pre amândoi i-au învăţat înţălepciune, să facă lucrurile măsariului, a împistritoriului şi a fulţuitoriului, de hiachinth şi porfir şi coc de doao ori întins şi de vison şi să le ţasă toate şi nouo fieştecarea să le găsască.

Cap 36

138v *Aducându-să mai mult decât trăbuia darurile, să găteaşte cortul după toate | părţile sale, adecă păretarele, contuşurile, acoperişele, tablele, prăjinile, zăveasa şi şatra.* Sus 26, 1.

1. Şi au făcut Veseliil şi Ooliav şi tot bărbatul înţălept, cărora le-au dat Domnul înţălepciune şi înţăleagere, să ştie meşterşugit a lucra care sânt de lipsă spre treaba jârtvenicului şi care au poruncit Domnul.
2. Şi chemându-i Moisi pre ei şi tot bărbatul înţălept căruia dedeasă Domnul înţălepciune şi carii de bunăvoia sa s-au dăruit spre lucrare, 1 Par. 21, 29.
3. Le-au dat toate darurile fiilor Israil carii, stând cu deadinsul de lucru, în toate zilele dimineaţa norodul aducea făgăduinţeale.
4. Pentru aceaea, meaşterii sâlindu-să a veni,
5. Au zis lui Moisi: „Mai mult aduce norodul decât iaste de lipsă”.
6. Şi au poruncit Moisi să să strâge prin glasul pristavului ca nici bărbat, nici muiare să mai aducă ceva la lucrarea jârtfenicului; şi aşea s-au încetat de-a mai aduce daruri,
7. Că ceale adusă era destule şi prisosea.
139r 8. Şi au făcut toţ înţălepţii cu inima spre | | plinirea lucrului cortului păretariuri zece, de vison răsucit şi hiachinth şi porfir şi de coc de doao ori întins cu lucru pestriţ şi ţăsătură vărstată,
9. A cărora unul avea în lungime doaozăci şi opt de coţi şi în lăţime, patru; de o măsură era toţ păretarii.
10. Şi au închiat păretarele cinci unul cu altul, şi cealeaalalte cinci unul cu altul i-au împreunat.
11. Făcut-au şi cheutori hiachinthine în marginea unui păreatariu, de-amândoao laturile, şi în marginea altui păretariu aşijderea,
12. Să vie cheutorile una cătră alta şi să să împreune;
13. De unde au vărsat şi cincizăci de copce de aur, carele să îmbuce cheutorile păretarelor şi să fie un cort.
14. Făcut-au şi contuşe unsprăzeace, de peri de capre, spre coperirea acoperişului cortului.
15. Un contoş în lungime avea coţ treizăci şi în lăţime coţ patru; de o măsură era toate contuşurile,
16. A cărora cinci le-au închiiat de osebi, şi alte şasă, deschilinite. |

17. Şi au făcut cheutori, cinzăci în marginea unui contuş şi cincizăci în marginea altui 139v
contuş, să să încheie împreună,
18. Şi copce de aramă, cinzăci, cu carele să să încopce acoperişul, să fie o platoşe din
toate contuşurile.
19. Făcut-au şi acoperemântul cortului de piei de areţi roşite şi alt acoperemânt, mai
pe deasupra, de piei hiachinthine.
20. Făcut-au şi tablele cortului, de leamne setim stând.
21. De zeace coţi era lungimea unii table şi un cot cu a şasa parte lăţimea ţinea.
22. Căte doao în crepături era prin fieştecare tabli, ca să să închie una cu alta; aşa au
făcut în toate tablele cortului,
23. Din carele doaozăci era la partea de-amiiazăzi, spre răsărit,
24. Cu patruzăci de picioare de arjint, doao picioare supt o tablă să pune, de-amăndoao
părţile unghiurilor, unde să împreună scobiturile coastelor în unghiur.
25. Şi la partea cortului de-ameazănoapte au făcut doaozăci de table,
26. Cu patruzăci de picioare de argint, doao picioare la fieştecare tabli.
27. Iară spre apus, adecă la ceaea parte || cortului, carea să uită spre mare, au făcut 140r
şasă table,
28. Şi doao altele prin fieştecare unghiurile cortului dindărăpt,
29. Care era împreunate de jos până sus şi într-o împreunare aşijderea să purta. Aşea
au făcut de-amândoao părţile prin unghiuri,
30. Să fie împreună opt table şi să aibă picioare de argint şasăsprăzeace, adecă câte doao
picioare supt fieştecare table.
31. Făcut-au şi prăjini de leamne sătim, cinci a ţinea tablele de o laturea cortului,
32. Şi alte cinci la table de altă latură a le aşeza şi, afară de acestea cinci, alte prăjini la
partea cortului despre apus, spre mare.
33. Şi au făcut altă prăjină, carea să vie prin mijlocul tablelor, de la unghiu până la unghiu.
34. Iară tăbleturile le-au aurit, vărsând picioarele lor de argint, şi verigile lor le-au făcut
de aur, prin carele să poată treace prăjinele, carii şi aceştea cu tâblile de aur le-au acoperit.
35. Făcut-au şi zaveasă de hiachinth, de porfir, de mătasă şi de vison răsucit, împistrit
de multe feaţe şi despărţit. |
36. Şi patru stâlpi de leamne setim, a cărora capetele aurite, picioarele de argint vărsate. 140v
37. Făcut-au şi şatra dinnaintea cortului, de hiachinth, de porfir, de mătasă şi de vison
răsucit, fulţuit,
38. Şi stâlpi cinci, cu capetele sale carele le-au acoperit cu aur, şi picioarele lor le-au
vărsat de aramă.

Cap 37

Să face sicriu, îmblânzitoriu, heruvimi, prestolul, sfeşnicul, candelele, oltariul mărturiei, pentru carele să face tămâiare mestecată.

1. Şi au făcut Veseliil şi sicriul de leamne setim, având doi coţi şi o jumătate în
lungime şi un cot şi jumătate în lăţime şi nălţimea au fost de un cot şi
jumătate; şi l-au îmbrăcat cu aur foarte curat, dinlontru şi dinnafară.
2. Şi i-au făcut cunună de aur prinpregiur,
3. Vărsând patru verigi de aur prin patru unghiurile ei, doao verigi de o latură şi doao
de alta.
4. Şi prăjini au făcut de leamne setim, carele le-au îmbrăcat cu aur,
5. Şi care le-au băgat prin verigile carele || era de laturile sicriului, spre purtarea lui. 141r
6. Făcut-au şi îmblânzitoriu, adecă loc de rugă, de aur foarte curat, de doi coţ şi jumătate
în lungime şi de un cot şi jumătate în lăţime,
7. Şi doi heruvimi de aur bătut, carii i-au pus de-amândoao părţile îmblânzitoriului:
8. Hieruvim unul în vărful unii părţi, şi heruvim altul în vârful ceiealalte părţi, doi heruvimi
în fieştecare vărful îmblânzitoriului,
9. Tinzându-şi arepile şi acoperind îmblănzitoriul şi spre sineş împreună şi spre el
uitându-să.
10. Făcut-au şi prestol de leamne setim, în lung de doi coţi şi în lat de un cot, carea era
naltă un cot şi jumătate de parte.
11. Şi o au împrejurat cu aur foarte curat şi i-au făcut usne de aur prinprejur.

12. Şi usnei cunună de aur scobită de patru deajete şi, preste aceaea, altă cunună de aur.
13. Vărsat-au şi patru verigi de aur care le-au pus în patru unghiuri, prin fieştecare picioarele measii,
14. În preajma cununii, şi au băgat prin eale prăjinile, să poată purta prestolul. |
141v 15. Şi prăjinile le-au făcut de leamne setim şi le-au împregiurat cu aur.
16. Şi vase spre multe feliuri de trebile prestolului, văscioare măsurătoare, păhare cu flori şi sticle şi cădealniţe de aur curat, în carele trăbuie să să aducă gustările.
17. Făcut-au şi sfeaşnic de aur bătut foarte curat, dintr-a căruia prăjină fluierile, păhărelele şi lănţurelele şi crinii ieşiia,
18. Şasă de-amândoao laturile, trei fluieri de o parte şi trei de alta.
19. Trei păhăreale ca nucile prin fieştecare fluier şi glonţurealele, împreună şi crinii, şi trei păhăreale ca nucile într-alt fluier şi glonţurealele, împreună şi crinii, drept era lucrul a şese fluieri carii ieşiia din trupul sfeşnicului.
20. Iară în prăjină era patru păhărele ca nucile şi glonţureale prin fieştecarele, împreună şi crinii.
21. Şi glonţureale supt doao fluiere pe trei locuri, carii împreună sânt şasă fluieri ieşind dintr-o prăjină.
22. Deci şi glonţurealele, şi fluierii dintr-însul era toate de aur bătut, foarte curat.
23. Făcut-au şi şeapte candele cu mucările sale şi vase în carele să să stângă ceale ce să curăţiia, de aur foarte curat.
24. Un tălant de aur trăgea sfeşnicul cu toate vasele sale. ||
142r 25. Făcut-au şi oltariul tămâierii, de leamne setim, în patru cornuri de câte un cot şi nalt doi coţi, dintr-a căruia unghiuri ieşiia coarnele.
26. Şi l-au îmbrăcat cu aur foarte curat, cu roşteiuţul şi cu părepţii şi coarnele.
27. Şi i-au făcut cunună de aur prinprejur şi doao verigi de aur supt cunună prin fieştecare lature, să să bage prin eale prăjini şi să să poată purta oltariul.
28. Iară prăjinile le-au făcut de leamne setim şi le-au acoperit cu aur.
29. Tomnit-au şi untdeleamn spre ungerea sfinţirii şi a tămâierii de mirosuri foarte curate, cu lucrarea făcătoriului de unsori.

Cap 38

Să face oltariu arderilor cu scafă de aramă şi cu pridvor şi adusele daruri să numără.

1. Făcut-au şi oltariul arderilor, de leamne setim, de cinci coţi în patru cornuri şi de trei nalt, 2 Par. 1, 5.
2. A căruia coarnele ieşiia din unghiuri; şi l-au acoperit cu tăbli de aramă.
3. Şi spre trebile lui au gătit multe feliuri de vase de aramă, căldări, cleaşte, furcuţe, unghiţe şi sprijinitori de focuri.
4. Şi roşteiuţul lui l-au făcut ca o mreaje de aramă, şi supt el, în mijlocul oltariului, prestoluţ,
142v 5. Vârsând patru verigi prin atâtea vărfurile mrejuţii, | a băga prăjinile spre purtare,
6. Carele le-au făcut de leamne setim şi le-au acoperit cu tăbli de aramă,
7. Şi le-au băgat prin verigi care era în coastele oltariului, iară oltariul *nu era plin, ci scobit, de tăbli şi dinlontru gol. *Sus 27, 8.
8. Făcut-au şi scafă de aramă cu temeiul său de oglindele muiarilor, carele străjuia la uşea cortului.
9. Făcut-au şi pridvor, într-a căruia parte despre amează̆zi era şetrile de vison răsucit, de o sută de coţi,
10. Stâlpi de aramă doaozăci, cu temeiurile sale, capetele stâlpilor şi toate scobiturile lucrului, de argint.
11. Aşijderea despre meazănoapte, şetrile, stâlpii şi temeiurile şi capetele stâlpilor şi de aceaeaş măsură, şi de lucrare, şi de materie era.
12. Iară în ceaea parte, carea să uită spre apus, au fost şetrile de coţ cinzăci, stâlpi zeace, cu temeiurile sale de aramă şi capetele stâlpilor şi toată săpătura lucrului, de argint.
13. Iară despre răsărit, de cinzăci de coţi au gătit şeatrile,
14. Din carele cinsprăzeace coţi de trei stâlpi, cu temeiurile sale, o lature ţinea. ||
143r 15. Şi de altă parte (că între amândoao au făcut întrarea cortului), iară de cinsprăzeace coţi era şetrile, şi trei stâlpi şi atâtea temeiuri.

16. Toate şetrile pridvorului de vison răsucit era ţăsute.
17. Temeiurile stâlpilor au fost de aramă, iară capetele lor cu toate scobiturile sale, de argint; ci şi stâlpii pridvorului i-au îmbrăcat cu argint.
18. Şi în întrarea lui au făcut şatră de hiachinth, de porfiră, de mătasă şi de vison răsucit fulţuit, carea avea în lungime coţ doaozăci, iară înaltul de cinci coţ era, după măsura carea avea toate şetrile pridvorului.
19. Iară stâlpii la întrare era patru, cu tâlpi de aramă şi capetele lor şi săpăturile, de argint.
20. Şi cuierele cortului şi a pridvorului prinprejur le-au făcut de aramă.
21. Aceastea sânt uneltele cortului mărturiei carea s-au numărat după porunca lui Moisi, în ţăreamoniile leviţilor, prin mâna lui Ithamar, fiiului Aaron, preotului.
22. Care Veseliil, fiiul Uriii, feciorului Hur, de neamul Iiuda, poruncind Domnul prin Moisi, le plinisă,
23. Împreunându-şi soţie Ooliav, fiiul Ahisameh, de neamul Dan, carele şi el era ales meaşter | de leamne şi de multe fealiuri de săpături şi fulţăitoriu din hiachinth, porfiră, 143v
mătasă şi din vison.
24. Aurul tot ce s-au cheltuit în lucrarea jârtvelnicului şi care s-au adus în daruri doaozăci şi noao de talentumuri au fost şi şeapte sute treizăci de sicli, după măsura jârtvelnicului.
25. Şi s-au adus de la aceştia, carii au trecut la număr de doaozăci de ani şi mai în sus, din şease sute şi trei de mii şi cinci sute cincizăci de armaţi.
26. Fost-au fără de aceaea argint o sută de talanţi, din carele s-au făcut temeiurile jârtvenicului şi întrarea unde spânzura zaveasa.
27. O sută de temeiuri s-au făcut din o sută de talanţi, fieştecare talanţi prin fieştecare temeiuri socotindu-să.
28. Iară dintr-o mie şeapte sute şeaptezăci şi cinci au făcut capetele stâlpilor şi pre acealea le-au îmbrăcat cu argint.
29. Şi de aramă s-au adus talantumuri şeaptezăci şi doao de mii şi patru sute de sicli,
30. Din carii s-au vărsat temeiurile în întrarea jârtvealnicului mărturiii şi oltariul de aramă cu roşteiuţul său şi toate vaseale carele sânt de treaba lui,
31. Şi temeiurile pridvorului şi prinpre||jur şi la întrarea lui, şi cuiarele cortului şi a 144r
pridvorului prinprejur.

Cap 39

Arhireieştile şi preoţăştile podoabe să fac şi tot lucrul poruncit să isprăveaşte. Blagosloveaşte Moisi norodul.

Sus 28, 6. 1. Iară de hiachinth şi de porfir, de mătasă şi de vison au făcut odăjdii, să să îmbrace Aaron când slujeaşte în ceale sfinte, precum au poruncit Domnul lui Moisi.
2. Şi au făcut preste-umărariu de aur, hiachinth, de porfir, coc de doao ori întins şi de vison răsucit,
3. Cu lucrarea împistritoriului; şi au tăiat şâne supţiri de aur şi le-au supţiiat în fir, să să poată împleti cu tortul feaţelor celor dintâi,
4. Şi doao margini împreunate de-amândoao părţile vărfurilor,
5. Şi valteon dintr-acealeaş feaţe, precum poruncisă Domnul lui Moisi.
6. Gătit-au şi doao pietri de onihin strânsă şi închisă în aur şi cioplite de lucrătoriul cu pietri scumpe cu numele fiilor Israil.
7. Şi le-au pus în laturile preste-umărariului, spre pomenirea fiilor Israil, precum poruncisă Domnul lui Moisi.
8. Făcut-au şi piepturel cu lucru polemit, | după lucrul preste-umărariului, de aur, de 144v
hiachinth, porfiră şi de coc de doao ori întins şi de vison răsucit,
9. În patru cornuri, îndoit de o palmă.
10. Şi au pus într-însu patru rânduri de pietri scumpe: în rândul dintâi era sardios, topazie, şmaragd;
11. În al doilea, corvuncul, sanfir şi iaspis;
12. În al triilea, ligurion, ahates şi amathithos;
13. În al patrulea, hrisolith, onihin şi veril, împregiurate şi închise în aur prin rândurile sale.
14. Şi aceale doaosprăzeace pietri era cioplite cu numele a doaosprăzeace neamuri a lui Israil, fieştecarea pre numele a fieştecărora.
15. Făcut-au în piepturel şi lănţureale între sineş împreunate, de aur foarte curat,

16. Şi doao unghiţe şi atâtea verigi de aur, iară verigile le-au pus de-amândoao laturile piepturelului,
17. Din carele să spânzure doao lanţuri de aur, carii i-au încleştat cu unghiţele care era în unghiurile preste-umerariului,
18. Aceaste şi dinnainte şi dindărăpt aşea să togmea şieş, ca preste-umărariul cu piepturelul împreună să să încheaie,
19. Strânse cătră valtion şi cu verigele mai tare încopciate, carii împreuna cheutori
145r hiaţintine, ca nu slăbite să să întinze şi de cătră sine || să să mişce, precum au poruncit Domnul lui Moisi.
20. Şi au făcut îmbrăcămintea preste-umărariului toată hiachintină,
21. Şi titie în partea din sus, la mijloc, şi marginea prinpregiurul titiii tivită;
22. Iară din gios, la picioare, meare puniceşti din hiachinth, din porfiră, mătasă şi din vison răsucit,
23. Şi clopoţăi de aur foarte curat, carii i-au pus între pomagrănata, pe marginea îmbrăcămintii, prinpregiur;
24. Iară clopoţălul de aur şi mârul punicesc cu carele împodobit umbla arhiereul când făcea slujba, precum poruncise Domnul lui Moisi.
25. Făcut-au şi îmbrăcăminte de vison ţăsute lui Aaron şi fiilor lui,
26. Şi mitre cu cununiţăle sale de vison,
27. Şi rotie de in de vison,
28. Iară brâul de vison răsucit, de hiachinth, porfiră şi de mătasă de doao ori întinsă, fulţuită, precum poruncise Domnul lui Moisi.
29. Făcut-au şi table sfintei cinstiri de aur foarte curat şi au scris într-însa, cu lucrătoriul de pietri scumpe, sfăntul Domnului.
145v 30. Şi o au strâns cu mitra cu cheutori hia|chinthine, precum poruncise Domnul lui Moisi.
31. Şi s-au sfârşit toată lucrarea cortului şi al acoperemântului mărturiii; şi au făcut fiii lui Israil toate care poruncise Domnul lui Moisi.
32. Şi au adus cortul şi acoperişul şi toate odăjdiile, verigile, tăblile, prăjinile, stâlpii şi temeiurile,
33. Coperişul de piei de areţi roşite şi alt acoperemânt, de piei ianthine,
34. Zaveasa, sicriul, prăjinile, îmblânzitoriul,
35. Prestolul cu vasele sale şi cu pânile punerii-înainte,
36. Sfeşnicul, candelele şi unealtele lor cu untul-de-lemn,
37. Oltariul de aur şi ungerea şi tămâiarea din mirosuri,
38. Şi şatra la întrarea cortului,
39. Oltariu de aramă, roşteiu, prăjinile şi vaseale lui toate, scaful cu temeiul său, şetrile pridvorului şi stâlpii cu temeiurile sale,
40. Şatra la întrarea pridvorului, funile ei şi cu cuiarele; nimica din vase n-au lipsit, carile spre slujba cortului şi spre acoperemântul aşezământului a fi s-au poruncit.
146r 41. Şi prăjinile cu care preoţii să slujesc || în jertvealnic, Aaron adecă şi fiii lui,
42. Adus-au fiii lui Israil, precum poruncisă Domnul.
43. Carele după ce le-au văzut Moisi toate plinite, i-au blagoslovit.

Cap 40

În luna dintâi a să rădica cortul şi a să sfinţi să porunceaşte, carea fiind de mărimea Domnului să plineaşte; norul pururea acoperiia cortul, fără numai când trăbuia a purceade.

1. Şi au grăit Domnul cătră Moisi, zicând:
2. „În luna dintâi, în zioa dintâi a lunii, vei rădica cortul mărturiii,
3. Şi vei pune într-însul sicriul şi vei slobozi înaintea lui zaveasa.
4. Şi luând prestolul, vei pune preste el ceale poruncite; sfeşnicul va sta cu candelele sale,
5. Şi oltariul de aur, în carele să jârfeaşte aprinderea, înaintea sicriului mărturiii. Şatră vei pune la întrarea cortului,
6. Şi dinnaintea ei, oltariul arderii,
7. Şcaful între oltariu şi între cort, carele îl vei umplea de apă.
8. Şi vei împrejura pridvorul cu şetri şi întrarea lui.
146v 9. Şi luând untul-de-leamn al ungerii, vei | unge cortul cu vaseale sale, să să sfinţască,
10. Oltarele arderii şi toate vaseale lui,

11. Scaful cu temeiul său, toate cu untul-de-leamn al ungerii le vei sfinţi, să fie sfintele sfinţilor.
12. Şi vei apropiia pre Aaron şi fiii lui la poarta cortului mărturiii şi, spălaţ cu apă,
13. Îi vei îmbrăca cu sfintele odăjdii, să-M slujască Mie, şi ungerea lor spre preoţie veacinică să fie".
14. Şi au făcut Moisi toate câte poruncise Domnul.
15. Deci în luna dintâi anului al doilea, în zioa dintâi a lunii, s-au aşezat cortul.
*Num. 7. 1. 16. *Şi l-au rădicat Moisi şi au pus tablele şi temeiurile şi prăjinile şi au rădicat stâlpii.
17. Şi au întins acoperişul preste cort, puind preste el acoperemânt, precum poruncise Domnul.
18. Pus-au şi mărturia în sicriu, băgând dedesupt prăjinele, şi rugătoriul deasupra.
19. Şi după ce au adus sicriul în cort, au spânzurat înaintea lui zaveasa, să plinească || porunca Domnului. 147r
20. Pus-au şi masa în cortul mărturiei, la partea despre meazănoapte, afară de zaveasă,
21. Rânduind dinnainte pânile punerii, precum poruncise Domnul lui Moisi.
22. Pus-au şi sfeaşnicul în cortul mărturiii, în preajma prestolului, în partea spre ameazăzi,
23. Aşezând pre rând candelele, după porunca Domnului.
24. Pus-au şi oltariu de aur supt acoperişul mărturiii, împrotiva zaveasii.
25. Şi au aprins preste el arderea mireazmelor, precum poruncise Domnul lui Moisi.
26. Pus-au şi şatra la întrarea cortului mărturiii,
27. Şi oltariul arderii în pridvorul mărturiei, aducând într-însul junghiere şi jârtve, precum Domnul poruncise.
28. Aşezat-au şi scaful între cortul mărturiei şi între oltariu, împlându-l cu apă.
29. Şi ş-au spălat Moisi şi Aaron şi fiii lui mânile sale şi picioarele,
30. Când întra supt acoperişul aşezământului şi să apropiia la oltariu, precum poruncisă Domnul lui Moisi.
31. Rădicat-au şi pridvor împregiurul cor|tului şi a oltariului, întinzând la întrarea lui şatră. După ce toate s-au isprăvit, 147v
*Num. 9, 15. 32. *Acoperit-au nuorul cortul mărturiii şi slava Domnului l-au umplut.
3 Împăr. 8. 10. 33. Nici putea Moisi întra supt acoperişul aşezământului, norul acoperea toate şi mărimea Domnului fulgerând, că toate le acoperise norul.
34. De lăsa cândva norul cortul, pleaca fiii lui Israil prin ceatele sale;
35. De spânzura deasupra, rămânea într-acelaş loc,
36. Că norul Domnului străjuia zioa împregiurul cortului, şi focul noaptea, văzând toate noroadele lui Israil prin toate lăcaşele sale.

A

(a se) ABATE: v. III
(te) vei abate: *ind. viit.I. 2.sg.* 23,6

ACAR: adv. (Înv. şi reg.) „măcar”
acar... acar: (corelativ cu el însuşi) 19,13

ACOPERĂMÂNT: s.n.; var. **ACOPEREMÂNT**
acoperemânt: *sg. ac.* 26,14; 36,19; 39,33; 40,17
acoperemântul: *sg. nom./ac.* 35, 11; 36,19, 40
acoperemântului: *sg. gen.* 39,31

(a se) ACOPERI: v. IV
au acoperit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,6; 10,15; 14,28; 15,5, 10; 16,13; 24,15; 36,34, 38; 37,28; 38,2, 6
acoperind: *gerunziu* 16,14; 25,20; 26,13; 37,9
a acoperi: *inf. prez.* 19,16
va acoperi: *ind. viit. 3.sg.* 21,33
(să) acopere: *ind. prez. 3.sg.* 22,27; 30,6
acoperindu-: *gerunziu* 24,16
vei acoperi: *ind. viit.I 2.sg.* 25,13; 26,12, 29; 27,2, 6
să acopere: *conj. prez. 3.pl.* 25,20; 28,42
(să) va acoperi: *ind. viit.I. 3.sg.* 25,20
acopere: *ind. prez. 3.sg.* 29,13, 22
voi acoperi: *ind. viit.I. 1.sg.* 33,22
acoperiia: *ind. imp. 3.sg.* 34,35; rezum. cap.40
acoperea: *ind. imp. 3.sg.* 40,33
acoperise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 40,33

ACOPERIRE: s.f.; var. **COPERIRE**
acoperirea: *sg. ac.* 26,7
coperirea: *sg. ac.* 36,14

ACOPERIŞ: s.n.; var. **COPERIŞ**
acoperişului: *sg. gen.* 26,7, 14; 36,14
acoperiş: *sg. nom./ac.* 26,11, 12
acoperişul: *sg. nom./ac.* 35,11; 36,18; 39,32; 40,17, 24, 30, 33
acoperişele: *pl. nom.* rezum. cap.36
coperişului: *sg. gen.* 26,9
coperişul: *sg. gen.* 39,33

(a) ADĂPA: v. I
au adăpat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,17

(a se) ADĂUGA: v. I; var. **(a se) ADAOGE:** v. III
să (să) adaogă: *conj. prez. 3.sg.* 1,10
au adaos: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,23
să adaoge: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.8; rezum. cap.10
va adaoge: *ind. viit.I. 3.sg.* 30,15

ADÂNC: s.n.
adânc: *sg. ac.* 14,25; 15,5
adâncurile: *pl. nom.* 15,5, 8

ADEVĂR: s.n.
adevărul: *sg. nom./ac.* 18,21; 28,30
adevăr: *sg. ac.* 23,2

ADEVĂRAT: adj./adv.
adevărat: *adv.* 23,33
adevărat: *adj. m. sg. voc.* 34,6

(a se/-şi) ADUCE: v. III
voi aduce: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,4; 10,4; 15,26
să aducem: *conj. prez. 1.pl.* 9,25
a aduce: *inf. prez.* rezum. cap.13; rezum. cap.29; 36,6
a(-ş) aduce: *inf. prez., în loc. v.* ***a-ş aduce aminte*** „a-şi aminti” rezum. cap.13
aducă: *conj. prez. fără* ***să****, 3.pl.* 17,22; 35,5
aducea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 18,26; 36,3
aduce: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.19; rezum. cap.24; 25,2; 36,5
veţ aduce: *ind. viit.I. 2.pl.* 20,24; 24,14; 30,9
vei aduce: *ind. viit.I: 2.sg.* 23,19; 29,3, 13, 18, 36, 41; 30,12; 34,26
aducând: *gerunziu* rezum. cap.24; 40,27
să aducă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 25,2; 27,20; 30,20; 36,6
(să) vor aduce: *ind. prez. 3. pl.* 25,29
aduc: *ind. prez. 3.pl.* 29,27, 33
(să) va aduce: *ind. viit.I. 3.sg.* 30,13
aduceţ: *imperativ 2.pl.* 32,2
să aduci: *conj. prez. 2.sg.* 32,21
să (să) aducă: *conj. prez. 3.pl.* 37,16
adusă fiind: *pasiv gerunziu* 2,5
(ş-)au adus: *ind. pf.c. 3.sg., în loc. v.* ***ş-au adus aminte*** 2,24
(Mi-)am adus: *ind. pf.c. 1.sg., în loc. v.* ***Mi-am adus aminte*** 6,5
au adus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 10,13; 15,19; 18,12; 24,5; 28,38; 32,6, 23; 35,21, 24, 27, 29; 39,32; 40,19
ai adus: *ind. pf.c. 2.sg.* 14,11; 32,7
aţ adus: *ind. pf.c. 2.pl.* 16,3
(s-)au adus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 30,10; 38,24, 25, 29
adu(-Ţi): *imperativ 2.sg., în loc.v.* ***adu-Ţi aminte*** 32,13
adus-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 32,24; 39,42

ADUCERE: s.f.
aducerea: *sg. ac., în loc. s.* ***aducerea aminte*** 12,14; 13, 9, 16; rezum. cap.16; 17,14; 28,12
aducerea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.25; 29,25
aducerii: *sg. gen.* rezum. cap.29; 29,41
aduceri: *pl. ac.* rezum. cap.29
aducere: *sg. nom./ac.* 29,18, 42; 30,9

(a se) ADUNA: v. I
adună: *imperativ 2.sg.* 3,16; 9,19
au adunat: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,29; 8,14; 16,18
(s-)au adunat: *ind. pf.c. 3.pl.* 15,8; 32,26
adunatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 15,8
adunându(-să): *gerunziu* 19,7; 32,1; 35,1
vei aduna: *ind. viit.I. 2.sg.* 23,10, 16
(să) adună: *ind. prez. 3.pl.* 34,22

ADUNARE: s.f.
adunarea: *sg. nom./ac.* 12,3, 19, 47; 16,2, 9, 10

ADUNAT, -Ă: adj.
adunate: *n. pl. nom.* 9,19

ADUS, -Ă: adj./s.
aduşi: *adj. m. pl. nom.* 30,16
adusele: *adj. antep. n. pl. nom.* rezum. cap.38
(ceale) adusă: *s.n. pl. nom.* 36,7

AFARĂ: adv.
afară: *adv.* 9,19; 12,46; 21,19
afară: *adv., în loc. prep.* ***afară din/afară de*** 12,16, 37; 26,35; 27,21; 29,14; 33,7; 36,32; 40,20

(a se) AFLA: v. I
afla: *inf. prez. fără* ***a*** 5,11
(să) vor afla: *ind. viit.I. 3.pl.* 9,19
afla: *ind. imp. 3.pl.* 15,22
(să) va afla: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,25, 26
au aflat: *ind. pf.c. 3.pl.* 16,27
va afla: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,6
ai aflat: *ind. pf.c. 2.sg.* 33,12, 17
am aflat: *ind. pf.c. 1.sg.* 33,13; 34,9
să aflu: *conj. prez. 1.sg.* 33,13
a fi aflat: *inf. pf.* 33,16

AGĂŢAT, -Ă: adj.; var. (Înv.) **ACĂŢAT, -Ă**
acăţat: *adj. n. sg. nom.* 13,16

AGATĂ: s.f.; var. **AHATES:** s. nead.
ahates: *s. nead.* 28,19; 39,12

AICI: adv.; var. **ACI, AICE, ACIIA**
aici: 3,5; 8,19; 13,19; 24,14
aice: 9,28
aci: 2,12
aciia: rezum. cap.13

(a) AJUNGE: v. III; var. (Reg.) **(a) AGIUNGE**
agiunge: *inf. prez. fără* ***a*** 12,4
să agiungă: *conj. prez. 3.sg.* 16,4, 16
au agiuns: *ind. pf.c. 3pl.* 16,35

(a) AJUTA: v. I
voi agiuta: *ind. viit.I. 1.sg.* 22,27

AJUTOR: s.n.; var. **AGIUTORIU**
agiutoriul: *sg. nom.* 18,4

ALALTĂIERI: adv.
alaltăieri: adv. în loc. adv. ***de ieri şi de alaltăieri*** „de curând" 4,10; 21,29

ALB, -Ă: adj.
alb: *n. sg. gen.* 16,31

(a) ALCĂTUI: v. IV
au alcătuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,11

(a) ALEGE: v. III
alegând: *gerunziu* 18,25
aleage: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.20

ALERGĂTOR, -TOARE: adj.
alergătoriu: *m. sg. ac.* 33,2

ALES, -EASĂ: adj.
ales: *adj., în loc. adv.* ***mai ales*** „îndeosebi" 6,12; 10,26; 22,15; 33,12
ales: *m. sg. nom.* 38,23
alease: *n. pl. ac.* 14,7
aleasă: *f. sg. ac.* 30,23
aleşii: *adj. antep. pl. nom.* 15,4

(a) ALEŞUI: v. IV; vezi **(a) LEŞUI**

ALUAT: s.n.
aluat: *sg. nom./ac.* 12,15, 19; 23,18; 29,2

AMALECHITEAN: s.m. (cf. **Indice** Fc)
amalechiteanii: *pl. nom.* rezum. cap.17

AMAR, -Ă: adj.
amară: *f. sg. nom.* 15,23

AMĂRĂCIUNE: s.f.
amărăciune: *sg. nom./ac.* 1,14; 15,23
amărăciunea: *sg. nom.* rezum cap.15

(a) AMÂNA: v. I
amânând: *gerunziu* rezum. cap.4

(a) AMENINŢA: v. I; var. **(a) AMÂNĂNŢA**
amânănţă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.10

AMENINŢARE: s.f.; var. **AMÂNĂNŢARE**
amânânţarea: *sg. ac.* rezum. cap.33

(a) AMESTECA: v. I; var. **(a) MESTECA**
mestecând: *gerunziu* 28,33
va mesteca: *ind. viit.I. 3.sg.* 30,33

AMESTECARE: s.f.; var. **MESTECARE**
mestecare: *sg. ac.* 30,9, 37
mestecarea: *sg. ac.* 30,32; 35,28

AMESTECAT, -Ă: adj.; var. **MESTECAT, -Ă**
mestecat: *n. sg. nom.* 9,24
mestecată: *f. sg. nom./ac.* 12,38; 30,25, 35; rezum. cap.37

AMETIST: s.n.; var. **AMETHISTOS:** s. nead.
amethistos: *s. nead.* 28,19
amathithos: *s. nead.* 39,12

AMIAZĂNOAPTE: s.f. „nord"
amează̆noapte: *sg. ac.* 36,25

AMIAZĂZI: s.f. „sud"
amează̆zi: *sg. ac.* 26,18, 35; 27,9; 38,9; 40,22
amiiazăzi: *sg. ac.* 36,23

AMINTE: adv.
aminte: *adv. în loc. v.* ***a-şi aduce aminte/*** *în loc. s.* ***aducere aminte***; vezi **(a se/-şi) ADUCE/ADUCERE**

AMORREU: s.m (cf. **Indice** Fc)
amorreului: *sg. gen.* 3,8, 17; 13,5
amorreu: *sg. ac.* 23,23
amorreul: *sg. ac.* 33,2; 34,11

(a) AMORŢI: v. IV; var. (Înv.) **(a) AMURŢI**
amurţit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 15,15

AN: s.n.
anii: *pl. nom.* 6,16, 18, 20
ani: *pl. ac.* 7,7; 12,40; rezum. cap.16; 16,35; 21,2; 23,10; 30,14; 38,25
anului: *sg. gen.* 12,2; rezum. cap.23; 23,16; 34,22; 40,15
an: *sg. ac.* 12,5; 23,14, 17, 29; rezum. cap.29; 29,38; 30,10; 34,23, 24
anul: *sg. ac.* 23,11

APĂ: s.f.
apă: *sg. nom./ac.* rezum. cap.2; 2,10, 16, 19; 4,9; 7,24; 12,9; 15,22, 23; rezum. cap.17; 17,1, 2; 29,4; 30,18; 32,20; 34,28; 40,7, 12, 28
apa: *sg. nom./ac.* rezum. cap.7; 7,17, 18, 20, 21, 24; 14,21, 22; 15,8; 17,6
ape: *pl. ac.* 7,15; 8,20; rezum. cap.14; 15,25, 27; 20,4
apele: *pl. nom./ac.* 7,18, 19; 8,6; 14,26, 27, 28, 29; 15,8, 19; 23,25
apelor: *pl. gen.* 7,19; rezum. cap.15; 15,10
apei: *sg. gen.* 17,3

(a se) APĂRA: v. I
apărând: *gerunziu* 2,17
apărându(-să): *gerunziu* rezum. cap.3
(să) apără: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4

(a se) APRINDE: v. III
(să) aprindea: *ind. imp. 3.sg.* 3,2
au aprins: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,6; 40,25
(să) va aprinde: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,24
vei aprinde: *ind. viit.I. 2.sg.* 29,14, 25
va aprinde: *ind. viit.I. 3.sg.* 30,7, 8
aprinde: *imperativ 2.sg.* 34,13
veţi aprinde: *ind. viit.I. 2.pl.* 35,3

APRINDERE: s.f.
aprinderea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.27; 30,1; 40,5
aprindere: *sg. ac.* 29,13, 18; 30,7
aprinderii: *sg. gen.* 35,16

APROAPE: adv./s.m.
aproapele: *s.m. sg. ac.* 2,13; 21,14; 22,14, 26; 32,27

de-aproapele: *s.m. sg. ac.* 21,18
de-aproapelui: *s.m. sg. gen.* 22,8
aproapelui: *s.m. sg. gen./dat.* 20,16; 22,9, 10, 11
aproape: *adv.* 13,17

(a se) APROPIA: v. I
să (te) apropii: *conj. prez. 2.sg.* 3,5
apropiindu(-să): *gerunziu* 14,10; 28,38; 32,19
(să) apropiia: *inf. prez. fără* ***a*** 14,20
(să) apropiiasă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 14,24
să (vă) apropiiaţ: *conj. prez. 2.pl.* 19,15
(să) apropie: *ind. prez. 3.pl.* 19,22
(să) vor apropiia: *ind. viit.I. 3.pl.* 24,2; 28,43; 30,20
a (să) apropia: *inf. prez.* 34,30
vei apropiia: *ind. viit.I. 2.sg.* 40,12
(să) apropiia: *ind. imp. 3.pl.* 40,30

(a) APUCA: v. I
apucă: *imperativ 2.sg.* 4,4
apucând: *gerunziu* 10,19; 32,20

(a) APUNE: v. III
a apune: *inf. prez.* 22,26

APUS: s.n.
apus: *sg. ac.* 10,19; 26,22, 27; 27,12; 36,27, 32;38,12
apusul: *sg. ac.* 17,12

(a) ARA: v. I
a ara: *inf. prez.* 34,21;

ARAMĂ: s.f.
aramă: *sg. nom./ac.* 25,3; 26,11, 37; 27,2, 3, 4, 6, 10, 11, 17, 18, 19; rezum. cap.30; 30,4, 18; 31,4; 35,5, 16, 24, 32; 36,18, 38; rezum. cap.38; 38,2, 3, 4, 6, 8, 10, 12, 17, 19, 20, 29, 30; 39,39

(a se) ARĂTA: v. I
(să) arată: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.25
arată: *imperativ 2.sg.* 33,13
voi arăta: *ind. viit.I. 1.sg.* 4,15; 25,9
(s-)au arătat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,2, 16; 4,1, 5; 9,24; rezum. cap.12; 16,10, 14; 26,30
(M-)am arătat: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,3
(Mă) voi arăta: *ind. viit.I. 1.sg.* 30,36
arătându(-să): *gerunziu* rezum. cap.3
să arăt: *conj. prez. 1.sg.* 9,16; 18,16
vei arăta: *ind. viit.I. 2.sg.* 10, 28
(să) va arăta: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,7; 23,17
arătând: *gerunziu* 13,21
au arătat: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,31; 15,25
(te) vei arăta: *ind. viit.I. 2.sg.* 23,14
să arăţi: *conj. prez. 2.sg.* 18,20
(s-)au arătat: *ind. pf.c. impers./3.sg.* 25,40; 27,8
să (să) areate: *conj. prez. 3.sg.* 10,5

ARĂTARE: s.f.
arătările: *pl. ac.* 7,3; 11,10

(a) ARDE: v. III
ardea: *ind. imp. 3.sg.* 3,2
arde: *ind. prez. 3.sg.* 3,3; rezum. cap.32
(să) va arde: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,10
vei arde: *ind. viit.I. 2.sg.* 29,34
arzând: *gerunziu* rezum. cap.3; 24,17
să arză: *conj. prez. 3.pl.* 27,20
au ars: *ind. pf.c. 3.sg.* 32,20

ARDERE: s.f.
arderi: *sg. ac., în sintagma* ***arderi de tot*** „jertfe" 10,25
arderi: *pl. ac.* 18,12; 20,24; 24,5; 32,6
ardere: *sg. ac.* 21,25
arderilor: *pl. gen./dat.* rezum. cap.38; 38,1
arderii: *sg. gen.* în sintagma ***oltariul arderii*** 40,6
arderii: *sg. gen.* 40,10, 27
arderea: *sg. ac.* 40,25

ARETE: s.m.
areţi: *pl. ac.* 26,14; 35,7; 36,19; 39,33
areţ: *pl. ac.* 35,23

ARGINT: s.n.
argint: *sg. nom./ac.* 3,22; 11,2; 12,35; 20,23; 21,32; 25,3; 26,19, 21, 25, 32; 27,10, 11, 17; 31,4; 35,5, 24, 32; 36,26, 30, 34, 36; 38,10, 12, 17, 19, 26, 28
arjint: *sg. ac.* 36,24

ARHIEREU: s.m.
arhiereul: *sg. nom.* 39,24

ARIPĂ: s.f.; var. (Înv.) **AREPĂ**
arepile: *pl. ac.* 19,4; 25,20; 37,9

ARMAT, -Ă: adj./s.m.
armaţ: *adj. m. pl. nom.* 13,18
armaţi: *s.m. pl.ac.* 38,25

(a se) ARUNCA: v. I
aruncaţi: *imperativ 2.sg.* 1,22
au aruncat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,3; 7,12; 10,19; 15,1, 21; 32,19
aruncă: *imperativ 2.sg.* 7,9
arunce: *conj. prez. fără* ***să*** 9,8
(s-)au aruncat: *ind. pf.c. 3.pl.* 15,4
veţ arunca: *ind. viit.I. 2.pl.* 22,31
am aruncat: *ind. pf.c. 1.sg.* 32,24

ARUNCAT, -Ă: adj.
aruncat: *m. sg. nom.* rezum. cap.2

ARVUNĂ: s.f.
arvunei: *sg. gen.* rezum. cap.22
arvună: *sg. ac.* 22,26

(a) ASCULTA: v. I
au ascultat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,24; 7,13, 22; 8,15,19; 9,12; 16,20
vor asculta: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,18; 4,1, 8, 9
să ascult: *conj. prez. 1.sg.* 5,2
să asculte: *conj. prez. 3.sg.* 5,9
ascultă: *ind. prez. 3.pl.* 6,12
va asculta: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,12, 30; 7,4; 11,9
să ascultţ: *conj. prez. 2.sg.* 7,16
vei asculta: *ind. viit.I. 2.sg.* 15,26; 23,22
ascultă: *imperativ 2.sg.* 18,19; 23,21
veţ asculta: *ind. viit.I. 2.pl.* 19,5
vom asculta: *ind. viit.I. 1.pl.* 20,19

ASCULTARE: s.f.
ascultării: *sg. gen.* rezum. cap.22

ASCULTĂTOR, -TOARE: adj.
ascultători: *m. pl. nom.* 24,7

(a) ASCUNDE: v. III
au ascuns: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,2, 12
ascuns-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,6

ASCUŢIT: s.n. (Înv.; ccr.) „tăiş"
ascuţitul: *sg. ac.* 17,13

ASCUŢIT, -Ă: adj.
(foarte) ascuţită: *f. sg. ac.* 4,25

ASEMĂNARE: s.f.; var. (Înv.) **ASĂMĂNARE** (Înv. ccr.) „chip"
asămănarea: *sg. ac.* 16,14; 20,4
asămânarea: *sg. ac.* 25,9

ASEMĂNAT, -Ă: adj.
asămânata: *adj. antep. f. sg. ac.* rezum. cap.21

ASEMENEA: adv./prep.; var. (Înv.) **ASEAMINEA**
aseaminea: *adv.* 4,7; 5,16; rezum. cap.7; 7,11, 22; 8,7, 18; 21,3; 25,33; 26,3, 24; 27,11; 30,37, 38
aseamine: *adv.* 22,30
aseaminea: *prep* 9,14; 15,11; 15,23; 34,1

ASIN: s.f.
asin: *sg. nom./ac.* 4,20; 21,33; 22,4, 9, 10
asini: *pl. ac.* 9,3
asinului: *sg. gen.* 13,13; 34,20
asinul: *sg. nom./ac.* 20,17; rezum. cap.23; 23,4, 5, 12

ASTĂZI: adv.
astăzi: 5,14; 13,4; 14,13; 16,25; 19,10; 32,29; 34,11

(a se) ASUPRI: v. IV
asuprească(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 5,9

AŞA: adv.; var. (Înv. şi reg.) **AŞEA**
aşa: 7,6; 8,17, 24, 26; 26,1, 5; 28,34; 32,21; 36,22
aşea: 5,15; 7,19; 8,32; rezum. cap.10; 10,10, 11, 21; 12,11, 19, 44; 14,4, 20; 16,16, 17, 24; 17,6; 21,19; 22,9; 23,11; 25,9; 26,9; 36,6, 29; 39,18

AŞEZĂMÂNT: s.n.
aşezământul: *sg. ac., în sintagma* ***aşezământul de pace*** 2,24
aşezământ: *sg. ac., în sintagmele* ***aşezământ de pace*** */* ***aşezământ de leage*** 6,4; 23,32
aşezemântul: *sg. ac.* 6,5
aşezământul: *sg. ac.* 19,5
aşezământ: *sg. ac.* rezum. cap.24
aşezământului: *sg. gen.* rezum. cap.24; 24,7, 8; 39,40; 40,30, 33
aşezământului: *sg. gen., în sintagma* ***cortul aşezământului*** 31,7; 33,7,

(a se)AŞEZA: v. I
aşeaze(-se): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 32,12
(s-)au aşezat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,9; 40,15
vor aşeza: *ind. viit.I. 3.pl.* 27,21
va aşeza: *ind. viit.I. 3.sg.* 30,7, 8
a aşeza: *inf. prez.* 36,32
aşezând: *gerunziu* 40,23
aşezat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 40,28

AŞIJDEREA: adv.; var. (Reg.) **AŞIJDIREA**
aşijdirea: 9,24;
aşijderea: 14,19; 21,27; 30,23; 36,11; 36,29; 38,11

(a) AŞTEPTA: v. I
aşteaptă: *ind. prez. 3.sg.* 18,14

AŞTERNUT: s.n.
aşternutul: *sg, ac.* 8,3

(a se) ATINGE: v. III
au atins: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,25
să (vă) atingeţ: *conj. prez. 2.pl.* 19,12
(să) va atinge: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,12; 29,37
va atinge: *ind. viit.I: 3.sg.* 19,13; 30,29

ATOTPUTERNIC: adj/s.m.
Atotputearnicul: *adj. m. sg. ac.* 6,3
Atotputearnic: *adj. n. sg. nom.* 15,3
Atotputearnicului: *s.m. sg. gen.* 34,23

ATUNCI: adv.; var. **ATUNCEA**
atunci: 12,48; 15,1, 15; 34,34
atuncea: 19,13

AUR: s.n.
aur: *sg. nom./ac.* 3,22; 11,2; 12,35; 20,23; 25,3, 11, 12, 13, 17, 18, 24, 26, 27, 28, 29, 31, 36, 38, 39; 26,6, 29, 37; 28,5, 6, 8, 11, 13, 14, 15, 20, 22, 23, 24, 26, 27, 34, 36; 30,3; 31,4; 32,2, 24, 31; 35,5, 22, 32; 36,13; 36,34, 38; 37,1, 2, 3, 4, 6, 7, 11, 12, 13, 15, 16, 17, 22, 23, 24, 26, 27, 28; 39,2, 3, 6, 8, 13, 15, 16, 17, 23, 24, 29, 37; 40,5, 24;
aurul: *sg. nom.* 38,24

(a) AURI: v. IV
vei auri: *ind. viit.I. 2.sg.* 25,11, 24; 26,29, 37; 30,5
au aurit: *ind. pf.c. 3.pl.* 36,34

AURIT, -Ă: adj.
aurită: *f. sg. ac.* 25,25; 30,3
auriţ: *m. pl. nom.* 26,32
aurite: *n. pl. nom.* 26,32; 36,36

(a se) AUZI: v. IV
au auzit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,15; 4,31; 16,7, 8, 9
am auzit: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,7; 6,5
auzând: *gerunziu* rezum. cap.5; 18,1; 32,17; 33,4
auzind: *gerunziu* 18,24; 24,7
să auză: *conj. prez. 3.sg.* 19,9
a (să) auzi: *inf. prez.* 19,16
voi auzi: *ind. viit.I. 1.sg.* 22,23
(să) va auzi: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,13
să (să) auză: *conj. prez. 3.sg.* 28,35
auz *ind. prez. 1.sg.* 32,18
auzise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 34,32

(a) AVEA: v. II
vei avea: *ind. viit.I. 2.sg.* 3,12; 13,12; 20,3
veţi avea: *ind. viit.I. 2.pl.* 12,11
veţ avea: *ind. viit.I. 2.pl.* 12,14
având: *gerunziu* 17,9; 26,21; 37,1
va avea: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,3, 8; 22,3, 16; 25,39; 26,2, 5, 8; 27,1, 16, 18; 28,7, 16
vor avea: *ind. viit.I. 3.pl.* 26,32; 27,10; 28,21; 29,29
avea: *ind. imp. 3.sg.* 33,7; 35,23; 36,9, 15; 38,18
au avut: *ind. pf.c. 3.pl.* 34,1
are: *ind. prez. 3.sg.* 22,27; 30,13, 14; 32,24
să aibi: *conj. prez. 2.sg.* 20,12
să aibă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 25,10; 29,40; 36,30
aibă: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 26,16

AZIMĂ: s.f.
azimelor: *pl. gen.* rezum. cap.12; 29,23; rezum. cap.34
azimelor: *pl. gen., în sintagma* ***praznicul azimelor*** „una dintre cele trei sărbători anuale, care se ţinea în ziua a paisprezecea a lunii întâi, în amintirea ieşirii istorice din robia egipteană. Sărbătoarea ţinea şapte zile, timp în care se mânca pâine nedospită şi nu se lucra nimic” (Cf. DB, p.1170) 23,14; 34,18
azime: *pl. nom./ac.* 12,8, 18, 20, 39; 13,6, 7; 23,14; 29,2; 34,18
azimă: *sg. nom./ac.* 12,15; 29,2
azimele: *pl. ac.* 12,17

B

BALTĂ: s.f.
bălţile: *pl. ac.* 7,19
bălţi: *pl. ac.* 8,5

BAN: s.m.
bani: *pl. ac.* 21,11; 22,17, 25
ban: *sg. ac.* 22,7
banilor: *pl. gen.* rezum. cap.30
banii: *pl. ac.* 30,16

(a) BATE: v. III
să bată: *conj. prez. 3.sg.* 19,22
bătându-: *gerunziu* 1,10
bătând: *gerunziu* 2,11; 12,23
au bătut: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,14; 9,25
baţi: *ind. prez. 2.sg.* 2,13

(a) BATJOCORI: v. IV
bajocorindu-: *gerunziu* 1,13

(a) BĂGA: v. I
să (să) bage: *conj. prez. 3.pl.* 30,4; 37,27
băgase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 4,6
au băgat: *ind. pf.c. 3.sg.* 24,6; 37,5, 14; 38,7
vei băga: *ind. viit.I. 2.sg.* 25,14; 27,7
(să) va băga: *ind. viit.I. 3.sg.* 26,33
a băga: *inf. prez.* 38,5
băgând: *gerunziu* 40,18

BĂRBAT: s.m.
bărbaţii: *pl. nom./ac.* 1,17; 10,11; 17,9; 35,22, 29
bărbat: *sg. nom./ac.* 2,1; 11,3; 15,3; 21,28, 29; 36,6
bărbaţ: *pl. ac.* 12,37; 18,25
bărbaţi: *pl. ac.* 18,21
bărbatul: *sg. nom./ac.* 21,22; 36,1, 2
bărbatului: *sg. dat.* 32,1

BĂRBĂTESC, -EASCĂ: adj.
bărbătească: *f. sg. nom./ac., în loc. s.* (Pop.) ***parte bărbătească/ partea bărăbătească*** „fiinţă de sex bărbătesc" 1,16, 22; 12,5, 48; 13,12, 15; 23,17; 34,19, 23

BĂŞICĂ: s.f.; var. (Mold.; Trans.) **BEŞICĂ**
beşice: *pl. nom./ac.* 9,9, 10

BĂŞICAT, -Ă: adj.; var. **BEŞICAT, -Ă**
beşicate: *adj. f. pl. nom./ac.* 9,9, 10

BĂTRÂN, -Ă: s.m./f.
bătrânii: *s.m. pl. nom./ac.* 3,16, 18; 4,29; 10,9; 18,12; 24,9
bătrănii: *s.m. pl. ac.* 12,21; 17,5
bătrânilor: *s.m. pl. gen.* 17,6
bătrâni: *s.m. pl. ac.* 24,1
bâtrânilor: *s.m. pl. dat.* 24,14

BĂTUT, -Ă: adj.
bătuţ: *m. pl.nom.* 20,18
bătut: *n. sg. ac.* 25,18, 31, 36; 37,7, 17, 22

(a) BEA: v. II
de beut: *supin* 2,19
bea: *inf. prez. fără* ***a*** 7,21, 24; 15,23
să bea: *conj. prez. 3.sg./pl.* 7,24; 17,6
vom bea: *ind. viit.I. 1.pl.* 15,24
să bem: *conj. prez. 1.pl.* 17,2
au beut: *ind. pf.c. 3.pl.* 24,11
a bea: *inf. prez.* 32,6; 32,20
de băut: *supin* 17,1
au băut: *ind. pf.c. 3.sg.* 34,28
bând: *gerunziu* 7,18

BELCIUG: s.n.
belciugele: *pl. nom.* 35,11

BERBEC: s.m.; var. **BERBECE**
berbeci: *pl. ac.* 25,5; 29,1, 3
berbece: *sg. ac.* 29,15, 22, 26, 27
berbecele: *sg. nom./ac.* 29,17, 22
berbeacele: *sg. ac.* 29,18, 31
berbeace: *sg. ac.* 29,19

BICI: s.n.; var. (Reg.) **ZBICI**
zbiciuri: *pl. ac.* 5,14, 16

BICIULUIT, -Ă: adj.(Trans.; Mold.; mgm.) „apreciat", „estimat"
biciuluită: *adj. f. sg. ac.* 22,5

BINE: adv./s.
bine: *adv.* 1,20; 4,14; 33,19
(mai) bine: *adv.* 14,12
binele: *s.n. sg. ac.* 33,19

(a se) BIRUI: v. IV
biruia: *ind. imp. 3.sg.* 9,7; 17,11
(să) biruiesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.17

BISERICĂ: s.f.
besearicii: *sg. gen.* rezum. cap.30; 30,13

(a) BLAGOSLOVI: v. IV
blagosloviţi: *imperativ 2.pl.* 12,32
au blagoslovit: *ind. pf.c. 3.sg.* 20,11; 39,43
voi blagoslovi: *ind. viit.I. 1.sg.* 20,24; 23,25
blagosloveaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.39

BLAGOSLOVENIE: s.f.
blagoslovenie: *sg. ac.* 32,29

BLESTEM: s.n.; var. **BLĂSTEM**
blăstămurile: *pl. ac.* rezum. cap.21

(a) BLESTEMA: v. I; var. **(a) BLĂSTĂMA**
va blăstăma: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,17
vei blăstăma: *ind. viit. 2.sg.* 22,28

BOALĂ: s.f.
boala: *sg. nom./ac.* rezum. cap.9; 15,26
boală: *sg. nom.* 9,3

BOGAT, -Ă: s.m./f.
bogatul: *s.m. sg. nom.* 30,15

BOGĂŢIE: s.f.
bogăţiile: *pl. ac.* rezum. cap.12

BOU: s.m.
boi: *pl. ac.* 9,3; 22,1, 30; 34,19
boul: *sg. nom./ac.* 20,17; rezum. cap.21; 21,28, 29, 32, 35, 36; rezum. cap.23; 23,4, 12
boii: *pl.nom.* 20,24; 34,3
boului: *sg. gen.* 21,28
bou: *sg. nom./ac.* 21,33, 35, 36; 22,1, 4, 9, 10

BOZ: s.m. „zeu păgânesc, idol"
bozilor: *pl. gen.* rezum. cap.34

BRAŢ: s.n.
braţ: *sg. ac.* 6,6
braţului: *sg. gen.* 15,16

BRÂU: s.n.
brâul: *sg. ac.* 39,28

BROASCĂ: s.f.
broaştele: *pl. nom./ac.* rezum. cap.8; 8,6, 8, 9, 11, 13
broaşte: *pl. nom./ac.* 8,2, 3, 4, 5, 7
broaştelor: *pl. gen.* 8,12

BRUMĂ: s.f.
brumei: *sg. gen* 16,14

BUBĂ: s.f.
bubele: *pl. nom./ac.* rezum. cap.9; 9,11
bube: *pl. nom.* 9,9, 10

BUBOS: adj.
buboasă: *f. sg. ac.* 4,6

BUCATĂ: s.f.
bucatelor: *pl. gen.* 8,3; rezum. cap.16
bucate: *pl. ac.* 16,22, 29
bucată: *sg. ac.* 16,35

BUN, -Ă: adj.
bun: *n. sg. ac.* 3,8; rezum. cap.18; 18,17; 25,6; 29,25; 35,8
(mai) bun: *n. sg. nom.* 22,5
(foarte) bun: *n. sg. nom.* 29,18
bună: *f. sg. ac.* 29,41; 30,34; 35,28

BUNĂTATE: s.f.
bunătăţile: *pl. ac.* 18,9

BUNĂVOIE: s.f.
bunăvoie: *sg. ac., în loc. adv.* ***de bunăvoie*** 35,26, 29
bunăvoia: *sg. ac., în loc. adv.* ***de bunăvoia sa*** 36,2

BUZĂ: s.f.
buzele: *pl. ac.* 6,12, 30

C

CAL: s.m.
calul: *sg. ac.* 15,1, 21

CALAMIM: s.n. „trestie mirositoare"; cuvântul nu este înregistrat în DA; este o încercare a traducătorului de a adapta lat. ***calamus, ī*** „trestie".
calamim: *sg. ac.* 30,23

CALE: s.f.
cale: *sg. ac.* 3,18; 4,24; 5,3; 8,27; 18,8; 23,20; 33,3
calea: *sg. ac.* 13,17, 18, 21; 18,20; 32,8

CAMĂTĂ: s.f.
cametei: *sg. gen.* rezum. cap.22
cametele: *pl. ac.* 22,25

CAMENIŢĂ: s.f. (Reg.) „cuptor"; „sobă"
caminiţă: *sg. ac.* 9,8, 10

CANANEANCĂ: s.f.; var. **HANANEANCĂ**
hananeancii: *sg. gen.* 6,15

CANANEU: s.m.; var. **HANANEU**
hananeului: *sg. gen.* 3,8, 17; 13,5, 11
hananeailor: *pl. gen.* rezum. cap.23
hananeu: *sg. ac.* 23,23
hananeul: *sg. ac.* 23,28; 34,11
hananeiul: *sg. ac.* 33,2

CANDELĂ: s.f.
candele: *pl. nom./ac.* 25,37; rezum. cap.27; 27,20; 37,23
candelele: *pl. nom./ac.* 35,14; rezum. cap.37; 39,36; 40,4, 23

CAP: s.n.
capul: *sg. ac.* 12,9; 29,6, 7, 10; 29,17
cap: *sg. ac.* 16,16; 29,15, 19
capete: *pl. ac.* rezum. cap.25; 26,32
cap: *sg. ac., în loc. adv.* ***din cap până în cap*** „de la început până la sfârşit" 26,28
capetele: *pl. nom./ac.* 26,37; 27,10, 11, 17; 36,36, 38; 38,10, 11, 12, 17, 19, 28

CAPRĂ: s.f.
capre: *pl. ac.* 25,4; 35,6, 23, 26; 36,14

CAR: s.n.
carăle: *pl. nom./ac.* rezum. cap.14; 14,23, 28; 15,4;
carălor: *pl. gen.* 14,25
care: *pl. ac.* 14,7

CARBUNCUL: s.n. var. **CARVUNCUL** „piatră semipreţioasă, un fel de rubin strălucitor, ca un cărbune aprins"
carvuncul: *sg. ac.* 28,18
corvuncul: *sg. ac.*39,11

CARNE: s.f.
carnea: *sg. ac.* rezum. cap.22
cărnuri *pl. ac.* 12,8; 16,8, 12; 29,17
cărnurile: *pl. nom./ac.* 12,46; 21,28; 29,14, 31, 34
cărnurilor *pl. gen.* 16,3

CARTE: s.f.
Cartea: *sg. nom.* în titlu *Cartea ieşirii*
carte: *sg. ac.* 17,14
cartea: *sg. ac.* 24,7; 32,32, 33

CASĂ: s.f.
casăle: *pl. nom./ac.* 1,1; 8,21, 24; 10,6; 12,13, 15, 19
case: *pl. ac.* 1,21
casa: *sg. nom./ac.* 2,1; 4,24; 7,23; 8,3, 9, 11; 13,3, 14; 16,31; 20,2, 17; 22,2; 23,19; 34,26
caselor: *pl. gen.* 6,14; 12,7
casă: *sg. nom./ac.* 8,13; 12,30, 46
casălor: *pl. gen.* rezum. cap.12
casele: *pl. ac.* 12,3, 27
caseale: *pl. ac.* 12,23
casii: *sg. gen./dat.* 12,4; 19,3; 22,8
casei: *sg. gen.* 12,22, 23

CASIA: s.f. (Înv.) „scorţişoară"
casie: *sg. ac.* 30,24;

(a) CĂDEA: v. II
va cădea: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,19; 21,33
au căzut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.*9,26; 16,13
cază: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 15,16

CĂDELNIŢĂ: s.f.; var. (Înv.) **CĂDEALNIŢĂ**
cădealniţă: *sg. ac.* 25,29
cădealniţe: *pl. ac.* 37,16

CĂDERE: s.f.
cădeare: *sg. ac.* 34,12

CĂLĂRAŞ: s.m.
călăraşii: *pl. ac.* 14,26; 15,19
călăraşul: *sg. nom./ac.* 15,1, 19

CĂLĂREŢ: s.m.
călăreţii: *pl. nom./ac.* rezum. cap.14; 14,17, 23, 28
călăreaţii: *pl. ac.* 14,18
călăreţul: *sg. ac.* 15,21

CĂLĂRIME: s.f. (Înv.) „cavalerie"
călărimea: *sg. nom.* 14,9, 23

CĂLĂTORIE: s.f.
călătoriii: *sg. dat.* rezum. cap.13; 13,21

CĂLDARE: s.f.
căldări: *pl. nom.*38,3

CĂMARĂ: s.f.
cămara: *sg. ac.* 8,3

CĂMAŞĂ: s.f.
cămaşă: *sg. nom.*28,4

CĂMILĂ: s.f.
cămile: *pl. ac.* 9,3

CĂPETENIE: s.f.
căpetenie: *sg. ac.* 2,14
căpeteniile: *pl. nom.* 6,14, 25; 15,4, 15; 16,22; 34,31; 35,27
căpetenii: *pl. ac.* 18,25
căpeteniia: *sg. ac.* 22,28

CĂRĂMIDĂ: s.f.
cărămizi: *pl. ac.* 1,14
cărămizilor: *pl. gen.* 5,7, 8, 14, 18
cărămizi: *pl. nom.* 5,16
cărămiz: *pl. ac.* 5,19

CĂRBUNE: s.m.
cărbuni: *pl. ac.* 12,39

CĂRUŢĂ: s.f.
căruţa: *sg. ac.* 14,6
căruţă: *sg. ac.* 14,7
căruţăle: *pl. nom./ac.* 14,9, 17, 18, 26; 15,19

(a) CĂUTA: v. I „a se uita", „a cerceta cu privirea"
căutând: *gerunziu* 2,12

CÂINE: s.m.; var. (Reg.) **CÂNE**
câne: *sg. nom.* 11,7
cânilor: *pl. dat.* 22,31

CÂMP: s.n.
câmpuri: *pl. ac.* 8,13; 9,19, 21; 10,5; 22,6
câmpurile: *pl. ac.* 9,3
câmp: *sg. ac.* 9,19, 20; 16,25
cămpuri: *pl. ac.* 9,25
câmpului: *sg. gen.* 23,11

(a) CÂNTA: v. I
au cântat: *ind. pf.c. 3.pl.* 15,1
să cântăm: *conj. prez. 1.pl.* 15,1, 21
cânta: *ind. imp. 3.sg.* 15,21

CÂNTARE: s.f.
cântare: *sg. ac.* rezum. acp.15

CÂNTĂREŢ: s.m.
cântăreţi: *pl. ac.* 32,18

CÂNTEC: s.n.
cântecul: *sg. ac.* 15,1

CÂRLIG: s.n.
cârlige: *pl. ac.* 28,13, 25
cărlige: *pl. ac.* 28,14, 25

(a) CÂRTI: v. IV
cârtind: *gerunziu* 17,2
cârtiţi: *ind. prez. 2.pl.* 17,2

CÂRTIRE: s.f.
cârtirea: *sg. ac.* 17,7

(a) CÂŞTIGA: v. I
va câştiga: *ind. viit.I 3.sg.* 21,10

CEAS: s.n.
ceas: *sg. ac.* (Înv.), *în loc. adv.* ***într-acest ceas*** „în acest moment"; „acum"; „imediat" 9,18

CEATĂ: s.f.
ceatele: *pl. ac.* 40,34

CEAŢĂ: s.f.
ceaţă: *sg. ac.* 19,9; 20,21
ceaţăi: *sg. gen.* 24,16

CENUŞĂ: s.f.; var. **CENUŞE**
cenuşe: *sg. ac.* 9,8
cenuşă: *sg. ac.* 9,10
cenuşa: *sg. ac.* 27,3

CER: s.n.; var. **CERIU**
ceriu: *sg. ac.* 9,8, 10, 22, 23; 10,21, 22; 16,4; 17,14; 20,4, 22
ceriul: *sg. ac.* 20,11; 24,10; 31,17
ceriului: *sg. gen.* 32,13

CERBICE: s.f.
cerbicea: *sg. ac.* 32,9
cerbice: *sg. ac.* 33,3, 5; 34,9

CERC: s.n.
cercuri: *pl. nom./ac.* 25,12, 14, 15; 26,6, 33; 27,7

(a) CERCA: v. I
cerca: *ind. imp. 3.sg./pl.* 2,15; 4,19
cercând: *gerunziu* 18,15
să cerce: *conj. prez. 3.sg.* 20,20

CERCEL: s.m.
cerceii: *pl. ac.* 32,2, 3
cercei: *pl. ac.* 35,22

(a) CERCETA: v. I
am cercetat: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,16
ar fi cercetat: *cond. pf. 3.sg.* 4,3
cercetând: *gerunziu* 20,5
voi cerceta: *ind. viit.I. 1.sg.* 32,34
cerceta(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,19

(a se) CERE: v. III
aţ cerut: *ind. pf.c. 2.pl.* 10,11
aţi cerut: *ind. pf.c. 2.pl.* 12,32
au cerut: *ind. pf.c. 3.pl.* 12,35
va cere: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,22
va ceare: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,22
(să) va ceare: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,30
(să) ceare: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.35
să ceaie: *conj. prez. 3.pl.* 11,2

CEREMONIE: s.f.; var. (Înv.) **ŢEREMONIE**
ţăreamoniile: *pl. ac.* 38,21
ţeremoniile: *pl. ac.* 18,20; 27,19

CERNUT, -Ă: adj.
cernută: *f. sg. ac.* 12,34, 39

(a se) CERTA: v. I
certându(-să): *gerunziu* 2,13

CETATE: s.f.
cetăţile: *pl. ac.* 1,11
cetate: *sg. ac.* 9,29, 33

(a) CHELTUI: v. IV
(s-)au cheltuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 38,24

CHELTUIALĂ: s.f.
cheltuialele: *pl. ac.* 21,19

(a se) CHEMA: v. I
(să) chema: *ind. imp. 3.sg.* 1,16; 18,3
chemându-: *gerunziu* 1,18; 15,23; 36,2
să chem: *conj. prez. 1.sg.* 2,7

au chemat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,8, 10, 22; 3,4, 18; 5,3; 7,11; 8,8, 25; 9,27; 10,8, 24; 12,21; 16,31; 17,7, 15; 19,3, 20; 24,16; 33,7; 35,30
chemaţi: *imperativ 2.pl.* 2,20
chemat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,16
chemând: *gerunziu* 12,31; 34,5
am chemat: *ind. pf.c. 1.sg.* 31,2
voi chema: *ind. viit.I: 1.sg.* 33,19
să cheme: *conj. prez. 3.sg.* 34,15

CHEMAT, -Ă: adj.
chemaţi: *m. pl. nom.* 34,31

CHEOTOARE: s.f.; var. **CHEUTOARE**
cheutori: *pl. ac.* 26,4, 5, 10; 36,11, 17; 39,19, 30
cheutoare: *sg. nom./ac.* 26,5
cheutorile: *pl. nom./ac.* 26,11; 36,12, 13

CHIDARIM: s.n. „tiară", „mitră"; cuvântul nu este înregistrat în DA; este o încercare a traducătorilor de a adapta lat. ***cidarim*** (ac.) din *Vulgata.*
chidarim: *sg. nom.* 28,4

CHIMVAL: s.n. (Înv.) „vechi instrument muzical compus din două jumătăţi de glob de aramă care se loveau una cu alta"
chinvalul: *sg. ac.* 15,20
chinvale: *pl. ac.* 15,20

CHINAMOM: s.n .; cu această formă cuvântul nu este înregistrat în DA; este o încercare a traducătorului de a adapta lat. *cinnamum (cinnamom), -ī* „scorţişoară"
chinamom: *sg. ac.* 30,23

(a) CHINUI: v. IV
au chinuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,23

CHIP: s.n.
chipuri: *pl. ac.* rezum. cap.4
chip: *sg. ac.* 20,4
chip: *sg. ac., în loc. adv.* (Pop.) ***într-acesta chip*** „în felul acesta", „astfel" 26,17; 29,7
chipurile: *pl. ac.* 34,13

CHIVOT: s.n.
chivotului: *sg. gen.* 25,18
chivotul: *sg. ac.* 25,20

CINSTE: s.f.
cinste: *sg. ac.* 28,2, 40
cinstele: *pl. ac.* 28,38

(a) CINSTI: v. IV
cinstesc: *ind. prez. 3.pl.* 8,26
vei cinsti: *ind. viit. 2.sg.* 20,5; 23,24

CINSTIRE: s.f.
cinstiri: *sg. gen.* 39,29

CINSTIT, -Ă: adj.
cinstită: *f. sg. ac.* 12,16

(a) CIOPLI: v. IV
vei ciopli: *ind. viit.I. 2.sg.* 28,36
a ciopli: *inf. prez.* 35,33
era cioplite: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 39,14

CIOPLIT, -Ă: adj./s.
cioplite: *adj. f. pl. ac.* rezum. cap.20; 20,25; 34,13; 39,6
cioplit: *adj. n. sg. ac.* 20,4
cioplitelor: *s.n. pl. dat.* 34,15

(a) CITI: v. IV; var. (Înv. şi reg.) **-(a) CETI**
au cetit: *ind. pf.c. 3.sg.* 24,7;

CIUMĂ: s.f.
ciumă: *sg. nom./ac.* 5,3; 9,15

CIURDĂ:s.f.
ciurdele: *pl. nom./ac.* 10,9, 24; 12,32
ciurde: *pl. nom.* 12,38
ciurdă: *sg. ac.* 29,1

CLEI: s.n.
cleiu: *sg. ac.* 2,3

CLEŞTE: s.m.
cleaşte: *sg. nom./ac.* 27,3; 38,3

CLOPOŢEL: s.m.
clopoţăi: *pl. ac.* 28,33; 39,23
clopoţăl: *sg. nom.* 28,34
clopoţălul: *sg. nom.* 39,24

(a se) COACE: v. III
a (să) coace: *inf. prez.* 16,23
coaceţi: *imperativ 2.pl.* 16,23
au copt: *ind. pf.c. 3.pl.* 12,39

COADĂ: s.f.
coada: *sg. ac.* 4,4; 29,22

COAPSĂ: s.f.
coapsele: *pl. ac.* 1,5
coapsă: *sg. ac.* 28,42
coapsa: *sg. ac.* 32,27

COASTĂ: s.f. (La obiecte) „latură"
coastele: *pl. ac.* 25,14; 38,7
coaste: *pl. ac.* 26,4
coastea: *sg. ac.* 26,20
coastă: *sg. ac.* 26,26
coastelor: *pl. gen.* 36,24

(a se) COBORÎ: v.IV; var. (Înv.) **(a se) POGORÎ**
(să) pogorea: *ind. imp. 3.sg.* 2,5
(M-)am pogorât: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,8
(să) vor pogorî: *ind. viit.I. 3.pl.* 11,8
pogorâtu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 15,5
să (să) pogoară: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.19
(să) va pogorî: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,11
(s-)au pogorât: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,14, 20, 25
(să) pogorâsă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 19,18
pogoară(-te): *imperativ 2.sg.* 19,24; 32,7
pogorând: *gerunziu* rezum. cap.32
a (să) pogorî: *inf. prez.* 32,1
pogorâia: *ind. imp. 3.sg.* 33,9
(să) pogoară: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.34
pogorându(-să): *gerunziu* 34,5, 29

COC: s.n.; cuvântul nu este înregistrat în DA; este o încercare a traducătorului de a adapta lat. *coccum* „stacojiu (culoare)"; fig. „stofă vopsită stacojiu")
coc: *sg. nom./ac.* 25,4; 26,1, 31, 36; 27,16; 28,5, 6, 8, 15, 33; 35,6, 23, 35; 39,2, 8

COJIŢĂ: s.f.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Antotn Pann, *Culegere de proverburi sau Povestea vorbei (...),* Bucureşti, Partea a III-a; 1853.
cojiţă: *sg. ac.* 29,2

COJULIŢĂ: s.f.; cuvântul nu este înregistrat în DA.
cojuliţa: *sg. ac.* 29,23

CONTĂŞ: s.n.; var. **CONTUŞ, CONTOŞ**
contoşe: *pl. ac.* 26,7

contoş: *sg. nom./gen.* 26,8; 28,4; 36,15
contuşilor: *pl. gen.* 26,8
contuş: *sg. nom./ac./gen.* 26,9, 10, 12; 36,17
contuşuri: *pl. ac.* 26,12
contoşilor: *pl. gen.* 26,13
contuşurile: *pl. nom./ac.* rezum. cap.36; 36,15, 18
contuşe: *pl. ac.* 36,14

COPCĂ: s.f.
copce: *pl. ac.* 26,11; 36,13, 18

COPERIRE: vezi **ACOPERIRE**

COPERIŞ: vezi **ACOPERIŞ**

COPIL: s.m.
copilul: *sg. nom.* 33,11

COPILĂ: s.f.
copilele: *pl. ac.* 2,17

CORIANDRU: s.m.
coriandrului: *sg. gen.* 16,31

CORINTEAN: s.m.
coritenilor: *pl. gen.* 6,24

CORN: s.n.
cornul: *sg. ac.* 21,28
cornuri: *pl. ac.* 25,12; 26,19; 27,1; 28,16; 30,2; 37,25; 38,1; 39,9
cornurile: *pl. nom./ac.* 27,2; 29,12; 30,2, 3
coarnele: *pl. nom./ac.* 30,10; 37,25, 26; 38,2

CORNUT, -Ă: adj.
cornut: *m. sg. nom.* rezum. cap.34
cornută: *f. sg. nom./ac.* 34,29, 30, 35

CORT: s.n.
cort: *sg. nom./ac.* 16,34; 18,7; 26,6; 33,8, 11; 36,13; 40,7, 17, 19
corturile: *pl. nom./ac.* 19,2; 26,2
cortului: *sg. gen., în sintagmele* ***cortului lui Dumnezeu/cortului moisesc/cortului mărturiei/cortului mărturiii*** rezum. cap.25; rezum. cap.26; 29,4, 10, 11, 32, 42; 30,16, 36; 38,21; 40,12, 26
cortului: *sg. gen.* 25,9; 26,7, 12, 13, 15, 20, 22, 23, 26, 35, 36; rezum. cap.27; 27,9, 19; rezum. cap.30; rezum. cap.31; 31,7; 33,10; 35,15, 18; 36,8, 14, 19, 20, 22, 25, 27, 28, 31, 32, 37; 38,8, 15, 20, 31; 39,31, 38, 40; 40,5
cortul: *sg. nom./ac.* 26,1, 30; 35,11; rezum. cap.36; 39,32; rezum. cap.40; 40,9, 15, 28, 34, 36
corturi: *pl. nom.* 27,14
cortul: *sg. ac., în sintagmele* ***cortul mărturiii/cortul mărturiei/ cortul aşezământului*** 27,21; 28,43; 29,30, 44; 30,18, 20, 26; 31,7; 33,7, 9; 35,21; 40,2, 20, 22, 28, 32
corturilor: *pl. gen.* 33,10

COŞNICIOARĂ: s.f.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în „Ion Creangă", revistă de limbă, literatură și artă populară, Bîrlad, Anul II (1955).
cojnicioara: *sg. ac.* 2,5
coşnicioară: *sg. ac.* 2,3; 29,3

COŞNIŢĂ: s.f.
cojniţa: *sg. ac.* 29,23

COT: s.n „parte exterioară a articulației dintre humerus și cubitus, care unește brațul cu antebrațul"; s.m. „veche unitate de măsură pentru lungime"
cot: *sg. nom./ac.* 25,10, 17, 23; 26,13; 30,2; 36,21; 37,1, 6, 10, 25
coţi: *pl. ac.* 25,17, 23; 26,8; 27,1, 9, 11, 12, 13, 15, 18; 30,2; 36,9, 21; 37,1, 25; 38,1, 9, 13, 14, 15
coţ: *pl. ac.* 26,2, 16; 27,14, 16, 18; 36,15; 37,6, 10; 38,12, 18

COVRIG: s.m. (aici) „brățară" (cf. **Indice** Fc)
covrigi: *pl. ac.* 35,22

CRĂPĂTURĂ: s.f.; var. **CREPĂTURĂ**
crepătura: *sg. ac.* 33,22
crepături: *pl. ac.* 36,22

(a) CREDE: v. III
vor creade: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,1, 8, 9
să crează: *conj. prez. 3.sg./pl.* 4,5; 19,9
au crezut: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,31; 14,31

(a) CREŞTE: v. III
au crescut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,7, 20; 5,5
creştea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 1,12; 19,19
crescând: *gerunziu* 2,9
crescuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 2,11
să crească: *conj. prez. 3.pl.* 23,29

CREŞTET: s.n.
creştetul: *sg. ac.* 17,10; 24,17; 34,2

CRIN: s.m.
crini: *pl. nom./ac.* 25,31
crinul: *sg. nom./ac.* 25,33
crinii: *pl. nom.* 25,34; 37,17, 19, 20

CRISOLIT: s.n.; var. **HRISOLIT** „piatră prețioasă verde-gălbuie cu luciu sticlos, măsliniu"
hrisolith: *sg. nom.* 28,20; 39,13

CRUNTARE: s.f. (Înv. și reg.) „însângerare"
cruntare: *sg. nom.* 7,19

CRUD, -Ă: adj.
crud: *n. sg. ac.* 12,9

CUI: s.n.
cui: *sg. nom.* 10,10

CUIER: s.n. „stâlp"; „par"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Lesicon romanesc-latinesc-unguresc-nemțesc...*, Buda, 1825.
cuiarile: *pl. ac.* 27,19
cuiarele: *pl. nom./ac.* 35,11; 38,31; 39,40
cuierele: *pl. nom./ac.* 35,18; 38,20

(a) CUGETA: v. I
cugetând: *gerunziu* 2,4

(a) CULEGE: v. III
culeg: *ind. prez. 3.pl.* 5,7
culeageţ: *imperativ 2.pl.* 5,11; 16,26
a culeage: *inf. prez.* 5,12; rezum. cap.16
culeagă: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 16,4, 16
culegea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 16,5, 21
au cules: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 16,17, 22
culesease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 16,18
să culeagă: *conj. prez. 3.sg.* 16,27

(a) CUMPĂRA: v. I
vei cumpăra: *ind. viit.I. 2.sg.* 21,2

CUMPĂRAT, -Ă: adj.
cumpărat: *m. sg. nom.* 12,44
cumpărate: *f. pl. ac.* rezum. cap.21

(a) CUNOAŞTE: v. III
au cunoscut: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,25
am cunoscut: *ind. pf.c. 1.sg.* 9,30; 18,11; 33,17
să cunoască: *conj. prez. 3.pl.* 16,32
ai cunoscut: *ind. pf.c. 2.sg.* 32,22

CUNUNĂ: s.f.
cununa: *sg. ac.* 25,11, 25; 30,3, 4; 37,2, 12, 27
cununii: *sg. gen.* 25,27; 37,14

CUNUNIŢĂ: s.f.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la G. Dem. Teodorescu, *Poesii populare române.* Culegere de... București, 1885.
cununiţăle: *pl. ac.* 39,26;

(a) CUPRINDE: v. III
au cuprins: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 15,14, 15
cuprinde: *inf. prez. fără* ***a*** 16,33
va cuprinde: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,6; 27,18

CUPTOR: s.n.
cuptoarele: *pl. ac.* 8,3
cuptoriu: *sg. ac.* 19,18

(a) CURA: v. I (Reg.) „a curge”
cură: *ind. prez. 3.sg.* 3,8

CURAT, -Ă: adj.
(foarte) curat: *n. sg. nom./ac.* 25,11, 17, 24, 29, 31, 36, 38, 39; 27,20; 28,14, 36; 30,3; 31,8; 37,1, 6, 11, 16, 17, 22, 23, 26; 39,15, 23, 29
curat: *n. sg. ac.* 28,22
curată: *f. sg. ac.* 30,35
curate: *n. pl. ac.* 37,29

CURĂŢENIE: s.f.
curăţăniii: *sg. gen.* 29,35

(a se) CURĂŢI: v. IV
vei curăţi: *ind. viit.I. 2.sg.* 29,35, 37
(să) curăţiia: *ind. imp. 3.pl.* 37,23

CURÂND: adv.; var. (Înv. şi pop.) **CURUND**
(mai) curund: 2,18
curund: 32,8
curând: 12,33

CURGĂTOR, -TOARE: adj.
curgătoare: *n. pl. ac.* 9,23

(a) CURGE: v. III
curge: *ind. prez. 3.sg.* 3,17; 13,5; 33,3
curgând: *gerunziu* 15,8

CURGERE: s.f.
curgerea: *sg. ac.* 34,22

(a) CURVI: v. IV
(nu) curvi: *imperativ prohib. 2.sg.* 20,14
vor curvi: *ind. viit.I. 3.pl.* 34,15, 16
a curvi: *inf. prez.* 34,16

(a) CUTEZA: v. I
cuteza: *ind. imp. 3.sg.* 3,6

CUTREMUR: s.n.
cutremurul: *sg. ac.* 15,15

CUVÂNT: s.n.
cuvântul: *sg. nom./ac.* 2,14, 15; 4,8; 8,10, 13, 31; 9,5, 6; 12,24; 14,12; 16,16, 32; 23,1; 32,28; 33,4, 17; 35,4
cuvântul: *sg. ac., în sintagma* ***cuvântul Domnului*** 9, 20,21; 17,1
cuvântului: *sg. dat.* 4,8
cuvintele: *pl. nom./ac.* 4,15, 30; 5,9; 18,19; 19,6, 7, 8, 9; 20,1; 23,8; 24, 8; 31,18; 34,1, 27
cuvintele: sg. ac., în sintagma ***cuvintele Domnului*** 4, 28; 24, 3,4
cuvinte: *pl. ac.* 18,7

D

(a se) DA: v. I
dedeasă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 36,2
voi da: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,9; 3,21; 6,8; 24,12; 25,16, 21; 33,1, 14
au dat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,9, 19; 6,13; 9,23; 12,36; rezum. cap.15; 15,25; 16,15, 29; rezum. cap.18; 21,13; 31,18; 32,20; 32,24; 35,22, 25, 34; 36,1, 3
veţ da: *ind. viit.I. 2.pl.* 5,5, 7, 18
dau: *ind. prez. 1.sg.* 5,10
(să) da: *ind. imp. 3.pl.* 5,13
(să) dau: *ind. prez. 3.pl.* 5,16
(să) vor da: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,18
aţ dat: *ind. pf.c. 2.pl.* 5,21
să dau: *conj. prez. 1.sg.* 6,4, 8
(s-)au dat: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,15
vei da: *ind. viit.I. 2.sg.* 10,25; 22,25, 29, 30; 30,16; 34,20
va da: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,3; 12,25; 13,11; 20,12; 21,4, 23, 30, 32; 30,13, 14, 33
da(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,8
(s-)au fost dat: *ind. m.m.c.pf.perifr. 3.sg.* 21,8
a da: *inf. prez.* 22,17, 29
da-voi: *ind. viit.I. 1.sg.* 23,31
vor da: *ind. viit.I. 3.pl.* 30,12
am dat: *ind. pf.c. 1.sg.* 31,6
oi da: *ind. viit.I. 1.sg.* 32,13
dă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.17; 17,14
dând: *gerunziu* rezum. cap.34
dându-: *gerunziu* 35,26
să dea: *conj. prez. 3.sg.* 13,5
să (să) dea: *conj. prez. 3.sg.* 32,29

DAR: s.n.
dar: *sg. ac., în loc. adv.* ***în dar*** „gratis” 21,2, 11
daruri: *pl. nom./ac.* rezum. cap.23; 23,8; rezum. cap.35; 36,6; rezum. cap.38; 38,24
darurilor: *pl. gen./dat.* rezum. cap.25; 28,38
darurile: *pl. nom./ac.* 35,22, 29; rezum. cap.36; 36,3

DAT, -Ă: adj.
date: *f. pl. nom./ac.* rezum. cap.23; rezum. cap.24; rezum. cap.31

DATĂ: s.f.
dată: *sg. ac., în loc. adv.* (Înv.) ***astă dată*** „acum” 7,23; 8,32; 9,14; 10,17
dată: *sg. ac., în sintagma* ***o dată în an*** 30,10
dată: *sg. ac., în numeral adverbial* ***o dată*** 33,5

DĂRAB: s.n.; var. **DĂRĂB** (Reg.) „bucată”
dărăburi: *pl. ac.* 29,17

(a se) DĂRUI: v. IV
au dăruit: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,29
(s-)au dăruit: *ind. pf.c. 3.pl.* 36,2

DEAL: s.n.
dealului: *sg. gen.* 17,9, 10

DEASUPRA: adv./prep.
deasupra: *adv.* 12,22; 25,11; 40,18, 35
deasupra: *adv. în loc. adv.* ***(mai) pe deasupra*** 36,19
deasupra: *prep.* 31,7

DEDESUBT: adv.
dedesupt: 40,18;

DEDESUBTUL: prep.
dedesuptul: 25,27

DEGET: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **DEAJET**
degetul: *sg. ac.* 31,18

deagete: *pl. ac.* 25,25
deagetul: *sg. ac.* 29,12
deagetele: *pl. ac.* 29,20
deajete: *pl. ac.* 37,12

DEGETAR: .s.n.
degetare: *pl. ac.* 35,22

DEGRABĂ: adv.
degrabă: 34,8

DEOSEBI: adv.; scris şi **DE OSEBI**
de osebi: 26,9; 36,16

DEPARTE: adv.
departe: 2,4; 20,18, 21; 24,1, 11; 33,7
(mai) departe: 8,28; 19,19

(a se) DEPĂRTA: v. I
(să) vor depărta: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,11
(să) va depărta: *ind. viit.I: 3.sg.* 8,29
au depărtat: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,31
depărtându(-să): *gerunziu* rezum. cap.10
(s-)au depărtat: *ind. pf.c. 3.sg.* 32,8
(să) depărta: *ind. imp. 3.sg.* 33,11
să (să) deperte: *conj. prez. 3.pl.* 8,9

DEPĂRTARE: s.f.
depărtare: *sg. ac.* rezum. cap.8;

DEPĂRTAT, -Ă: adj.
depărtat: *adj. m. sg. nom.* rezum. cap.32

DES, DEASĂ: adj.
des: *adj. n. sg. nom.* 10,21
(foarte) des: *adj. m. sg. nom.* 19,16

DESCĂLECĂTURĂ: s.f.
descălecăturile: *pl. ac.* 17,1

DESCÂNTARE: s.f.
descântările: *pl. ac.* rezum. cap.7; 7,22; 8,18
descăntările: *pl. ac.* 7,11; 8,7

(a) DESCHIDE: v. III
deşchizând: *gerunziu* 2,6
deşchide: *ind. prez. 3.sg.* 13,2, 12, 15; 34,19
va deşchide: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,33

(a se) DESCHILINI: v. IV (Reg.) „a deosebi"; „a separa"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la August Scriban, *Dicţionaru limbii româneşti...* Ediţiunea întâi, Iaşi 1939.
ai deschilinit: *ind. pf.c. 2.sg.* 29,27
(s-)au deschilinit: *ind. pf.c. 3.sg.* 35,22
deschiliniţi: *imperativ 2.pl.* 35,5

DESCHILINIT, -Ă: adj.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la I. A. Candrea, Gh. Adamescu, *Dicţionarul enciclopedic ilustrat*, Bucureşti, 1926 – 1931.
deschilinite: *n. pl. nom.* 36,16

(a se) DESCOPERI: v. IV
să (să) deascopere: *conj. prez. 3.sg.* 20,26
descoperiia: *ind. imp. 3.sg.* 34,34

(a se) DESFĂTA: v. I
să (să) desfeteze: *conj. prez. 3.sg.* 30,38

DESFĂTAT, -Ă: adj.
desfătat: *n. sg. ac.* 3,8

DESIME: s.f.
desimea: *sg. nom.* rezum. cap.10

(a) DESPĂRŢI: v. IV
desparte: *ind. prez. 3.sg.* 11,7; rezum. cap.14
vei despărţi: *ind. viit.I. 2.sg.* 13,12
desparte: *imperativ 2.sg.* 14,16
(s-)au despărţit: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,21
(să) vor despărţi: *ind. viit.I. 3.pl.* 26,33
(să) despărţi: *inf. prez. fără* ***a*** 28,28

DESPĂRŢIRE: s.f.
despărţire: *sg. ac.* 8,23

DESPĂRŢIT, -Ă: adj.
despărţit: *n. sg. ac.* 36,35

(a) DESPUIA: v. I
despoiasă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 32,25

DEŞERT, DEŞARTĂ: adj./s.
deşerţi: *adj. m. pl. nom.* 3,21;
deşert: *s.n. în sintagma* ***nu vei lua... în deşert*** (În limbajul bisericesc) „nu vei batjocori" 20,7
deşert: *adj. m./n. sg. nom./ac.* 23,15; 27,8;

(a se) DEZBRĂCA: v. I
(să) dezbracă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.33
dezbracă: *imperativ 2.sg.* 33,5
au dezbrăcat: *ind. pf.c. 3.pl.* 33,6

(a) DEZLEGA: v. I
dezleagă: *imperativ 2.sg.* 3,5

(a) DEZMÂNTA: v. I (Înv. şi reg.) „a scoate cuiva din minte o hotărâre, o convingere, un gând"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în Ioan Molnar, *Retorică, adecă învăţătura şi întocmirea frumoasei cuvântări*, Buda, 1798.
dezmântaţ: *ind. prez. 2.pl.* 5,4

(a) DEZVELI: v. IV „a dezvălui"
dezvăleşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.6

DIMINEAŢĂ: s.f./adv.
demineaţă: *s. sg. ac.* 12,10; 16, 19, 20, 23
demineaţă: *adv.* 16,7
demineaţa: *adv.* 16,8, 12, 13; 32,6; 34,25
demineaţa: *s. sg. ac.* 23,18
dimineaţă: *adv.* 7,15; 8,20; 10,13; 24,4; 34,2
dimineaţa: *s. sg. nom./ac.* 12,22; 18,13,14; 19,16; 27,21; 29,34, 41
dimineţii: *s. sg. gen.* 14,24
dimineaţa: *adv.* 16,21; 29,39; 30,7; 36,3

DIMPOTRIVĂ: adv.; var. (Înv. şi reg.) **DINPROTIVĂ**
dinprotivă: 5,20; 25,37

DIMPREJUR: adv.
dinprejur: 30,3

DINAFARĂ: adv.
dinafară: 25,11

DINAINTEA: prep.
dinnaintea: *prep.* 2,15; 23,31; 26,36; 30,6; 34,11; 35,12, 15, 20; 36,37; 40,6.

DINAINTE: adv.
dinnainte: *adv.* 39,18; 40,21

DINAPOI: adv:
dinnapoi: 14,19

DINAR: s.m.
dinari: *pl. ac.* 30,13

DINĂUNTRU: adv.; var. **DINLĂUNTRU, DINLONTRU**
dinlăuntru: 25,11; 27,8
dinlontru: 37,1; 38,7

DINDĂRĂT: adv.
dindărăpt: 39,18

DINTE: s.m.
dinte: *sg. ac.* 21,24, 27

DIS-DE-DIMINEAŢĂ: adv.
dis-de-demineaţă: 14,27

(a) DOBÂNDI: v. IV
dobândeşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.32

DOBITOC: s.n.
dobitoace: *pl. ac.* 8,17, 18; rezum. cap.9; 9,9, 10, 22, 25; 13,2; rezum. cap.22
dobitoacele: *pl. nom./ac.* 9,19, 20, 21; rezum. cap.10; 13,12; 17,3; 34,19
dobitoacelor: *pl. gen.* 11,5; 12,29; rezum. cap.13; 13,15; 21,34
dobitoc: *sg. nom./ac.* 11,7; 12,12, 21; 19,13; 22,19
dobitocul: *sg. nom./ac.* 20,10; 22,5, 10

DOCTOR: s.m.; var. (Pop.) **DOFTOR**
doftori: *pl. ac.* 21,19

DOICĂ: s.f.
doicelor: *pl. gen.* rezum. cap.1

(a) DOICI: . I. v (Înv. şi reg.) „a alăpta un copil străin"; (Înv. şi pop) „a îngriji"; aceasta este prima atestare; cf. MDA, unde se propune prima atestare în I. Heliade-Rădulescu, *Opere* I, 1939.
doici: *inf. prez. fără* ***a*** 2,7
doiceaşte: *imperativ 2.sg.* 2,9
au doicit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,9

DOICIT, Ă: adj. (Rar) „alăptat (şi crescut) de doică"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Frédéric Damé, *Nouveau dictionnaire roumain-français.* [vol. I IV], Bucarest, 1893-1895.
doicit: *m. sg. nom.* rezum. cap.2

DOMN: s.m. (s. propriu) „Dumnezeu"
Domnul: *sg. nom./ac.* 2,25; 3,2, 4, 7; 4,1, 3, 4, 5, 6, 11, 14, 19, 21, 22, 24, 27, 31; 5,1, 2, 21, 22; 6,1, 2, 6, 7, 8, 10, 13, 26, 28, 29; 7,1, 5, 6, 8, 10, 13, 14, 16,17, 19, 20, 22, 25; 8,1, 5, 10, 12, 13, 15, 16, 19, 20, 22, 24, 29; 9,1, 4, 5, 6, 8, 12, 13, 22, 23, 27, 28, 29, 30, 33, 35; 10,1, 2, 3, 10, 12, 13, 17, 20, 21, 27; rezum. cap.11; 11,1, 3, 4, 9, 10; 12,1, 12, 23, 25, 28, 29, 36, 43, 50, 51; 13,1, 3, 5, 8, 9, 11, 14, 15, 16, 21; 14,1, 4, 10, 14, 15, 18, 21, 24, 25, 26, 27, 30, 31; 15,2, 3, 18, 19, 25; rezum. cap.16; 16,4, 6, 8, 11, 12, 15, 16, 23, 27, 29, 32, 34; rezum. cap.17; 17,2, 4, 5, 7, 14; rezum. cap.18; 18,1, 8, 9, 10, 11; rezum. cap.19; 19,3, 7, 8, 9, 11, 18, 20, 21, 22, 23, 24; 20,1, 2, 5, 7, 11, 12, 19, 20, 21, 22; 24,1, 2, 7, 8, 12; 25,1; 28,38; 29,46; 30,11, 17, 22, 34; 31,1, 12, 13, 17, 18; 32,7, 9, 11, 14, 27, 30, 31, 33, 35; 33,1, 5, 11, 12, 14, 17; 34,4, 5, 10, 14, 27, 28, 32, 34; 35,1, 4, 10, 29, 30; 36,1, 2; 38,22; 39,1, 5, 7, 19, 24, 28, 30, 31, 42; 40,1, 14, 17, 21, 25, 27, 30
Domnului: *sg. gen./dat.* 3,18; 5,3, 17; 6,12, 30; 8,8, 26, 27, 28, 29, 30; 9,29; 10,7, 8, 9, 11, 16, 18, 24, 25, 26; 12,11, 14, 27, 31, 41, 42, 48; 13,6, 12, 15; 14,13, 31; rezum. cap.15; 15,1, 21, 26; rezum. cap.16; 16,3, 7, 8, 9, 10, 23, 25, 26, 33; 17,9, 16; rezum. cap.19; 20,7, 10; 23,17, 19, 25; rezum. cap.24; 24,5, 16, 17; 27,21; 28,12, 29, 30, 35, 36; 29,11, 18, 23, 24, 25, 26, 28, 42; 30,8, 10, 12, 13, 16, 20, 37; rezum. cap.31; 31,15; 32,5, 26, 29; rezum. cap.33; 33,19; 34,5, 11, 23, 24, 26, 29; 35,2, 5, 21, 22, 24, 29; 39,29; rezum. cap.40; 40,19, 23, 32, 33, 36
Domnului: *sg. gen., în sintagmele* ***leagea Domnului/cuvântul Domnului/cuvintele Domnului*** 4,28; 9,20, 21; 13,9; 17,1; 24,3, 4
Doamne: *sg. voc.* 4,10, 13; 15,6, 11, 16, 17; 32,11; 34,6, 9

DOMN: s.m. (apelativ) „termen de politeţe pentru un bărbat"; (Pop.) „stăpân"
domnul: *sg. nom./ac.* 21,4, 5; 32,22
domnului: *sg. gen.* 21,4, 8
domnu-său: *sg. nom.* 22,14, 15

(a) DORI: v. IV
vei dori: *ind. viit.I. 2.sg.* 20,17

(a) DORMI: v. IV
va dormi: *ind. viit.I.3.sg.* 22,16

DOS: s.n.
dosul: *sg. ac.* 23,27; 26,12, 23; 28,26; 33,8, 23; rezum. cap.34

(a se) DOSPI: v. IV
(să) dospi: *inf. prez. fără* ***a*** 12,39

DOSPIT, -Ă: adj./s.
dospit: *s.n. sg. ac.* 12,15, 19; 34,25;
dospitul: *s.n. sg. ac.* 12,20
dospită: *adj. f. sg. ac.* 13,3

DOVEDIT, -Ă: adj.
dovedit: *m. sg. nom.* 21,16

DRAC: s.m. „şarpe"
draci: *pl. ac.* 7,12

DREPT, -EAPTĂ: adj./s.; var. **DIREPT, -EAPTĂ**
drept: *adj. m./n. sg. nom./gen.* 9,27; 15,26; 29,20; 37,19
(pre cel) drept: *s.m. sg. ac.* 23,7
dreptei: *adj. f. sg. gen.* (articulare superfluă) 29,20
dreapta: *s.f. în loc. adv.* ***de-a dreapta şi de-a stânga*** „în ambele părţi" 14,29;
direapta: *s.f. în loc. adv.* ***de-a direapta şi de-a stânga*** „în ambele părţi" 14,22
dreapta: *s.f. sg. nom./ac.* 15,6; 33,22
dreaptă: *adj. f. sg. ac.* 29,22
direpţilor: *s.m. pl. gen.* 23,8

DREGĂTOR: s.m.; var. **DEREGĂTOR**
deregătorilor: *pl. dat.* 5,6
deregătorii: *pl. nom.* 5,10, 13

(a se) DUCE: v. III
ducea: *ind. imp. 3.sg.* 1,14
să (vă) duceţi: *conj. prez. 2.pl.* 3,19
duceţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 5,4, 11, 18; 12,31; 32,27
ducându(-vă): *gerunziu* 12,32
duce: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.13; rezum. cap.18
va duce: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,5, 11; 21,6; 23,23
(să) ducea: *ind. imp. 3.pl.* 14,25
duce(-)-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 15,17
să ducă: *conj. prez. 3.sg.* 16,5; 23,20
ducă: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 22,13

DUH: s.n.
duhul: *sg. nom./ac.* 15,8, 10; 28,3
Duhul: *sg. ac., în sintagma* ***Duhul <lui> Dumnezău/Duhul lui Dumnezeu*** 31,3; 35,31

DUMNEZEIESC, -IASCĂ: adj.
dumnezeiască: *f. sg. ac.* 35,21, 29

DUMNEZEU: s.m. „Divinitatea”
Dumnezeu: *sg. nom./ac./gen./dat.* rezum. cap.1; 1,17, 20, 21; 2,23; 3,1, 6, 11, 13, 14, 15; rezum. cap.4; 4,16, 20, 27, 30; rezum. cap.5; 6,3; 7,1; 8,8, 19; 9,13, 27, 28, 30; 11,7, 9; rezum. cap.13; 13,17, 19; 14,8, 19; rezum. cap.18; 18,1, 5, 12, 15, 16, 19, 21, 23; 19,3, 17, 19; rezum. cap.20; 21,13; 22,20; rezum. cap.23; 24,11, 13; rezum. cap.25; 29,45; rezum. cap.31; 31,18; rezum. cap.32; 32,16; rezum. cap.33; rezum. cap.34; 34,14; rezum. cap.35; 35,31
Dumnezeul: *sg. nom./ac.* 2,22; 3,6, 13, 15, 16, 18; 4,5; 5,1; 6,7; 7,16; 8,10; 9,1; 10,3, 17; 15,2; 16,12; 18,4; 20,2., 5; 24,10; 29,46; 32,11, 27
Dumnezeului: *sg. gen./dat.* 3,18; 5,3, 8; 8,25, 26, 27, 28; 10,7, 8, 9, 16, 25, 26; 15,26; 20,7, 10, 12; 23,17, 19, 25; 34,23, 24, 26
Dumnezeule: *sg. voc.* 34,6
Dumnezău: *sg. ac.* rezum. cap.24
Dumnezău: *sg. gen., în sintagma* ***Duhul <lui> Dumnezău*** 31,3
Dumnezeu: *sg. gen, în sintagma* ***Duhul lui Dumnezeu*** 35,31

DUMNEZEU: s.m. „zeu”; „idol”
dumnezeii: *pl. nom./ac.* 12, 12; 18,11; 22,28; 32,4, 8
dumnezei: *pl. ac.* 20,3, 23; 22,8, 9; 32,1, 23, 31; 34,15, 16, 17
dumnezeilor: *pl. gen.* 21,6; 23,13, 24
dumnezeu: *sg. ac.* 34,14

DURERE: s.f.
durearea: *sg. ac.* 3,8
dureri: *pl. nom.* 15,14

E

EFĂ: s.f. „unitate de măsură pentru volum, egală cu 24 de litri”; cuvântul nu este înregistrat în MDA
efi: *formă neadapt.* 16,36

EFOD: s.n. „veşmânt scurt, fără mâneci, făcut din mătase, incrustată cu pietre preţioase, purtat peste haină de preoţi în timpul serviciului religios, la vechii evrei”
efodului: *sg. gen.* 25,7

EGIPTEAN: s.m.; var. (Înv.) **EGHIPTEAN**
eghipteanii: *pl. nom./ac.* 1,13; rezum. cap.3; 6,5; 7,5, 18, 21, 24; 8,26; 10,2; rezum. cap.11; 11,7; 12,23, 27, 33, 36, 39; rezum. cap.14; 14,4, 9, 10, 13, 18, 23, 25, 27, 31; 32,12
eghipteanului: *sg. gen.* rezum. cap.2
eghiptean: *sg. nom.* 2, 11, 19
eghipteanu: *sg. ac.* 2, 12
egipteanul: *sg. ac.* 2,14
eghipteanilor: *pl. gen./dat.* 3,8, 21; 6,6, 7; 7,22; 8,21, 26; 9,4, 6; 10,6, 14; 11,3, 5; 12,36; 14,5, 12, 17, 20, 24, 30; 18,8, 9, 10; 19,4
eghipteni: *pl. ac.* 3,9
eghipteani: *pl. ac.* 12,35; 14,26

EGIPTEANCĂ: s.f.; var. (Înv.) **EGHIPTEANCĂ**
eghipteancele: *pl. ac.* 1,19

EGIPTENESC, -EASCĂ: adj.; var. (Înv.) **EGHIPTENESC, -EASCĂ**
eghipteneşti: *f. pl. ac.* 7,11

EVUSEU: s.m. (cf. **Indice** Fc); vezi şi **IEVUSEU**
evuseului: sg. gen. 3,17
evuseu: sg. ac. 23,23

F

(a se) FACE: v. III
a face: *inf. prez.* 1,18; 12,48; 14,5, 11; 23,2; 32,14
voi face: *ind. viit.I. 2.sg.* 3,20; 6,1; 8,10, 22; 12,12; 17,4; 33,5, 17; 34,10
să faceţ: *conj. prez. 2.pl.* 4,15
vei face: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,17; 15,26; 18,23; 20,4, 9, 10; 20,25; 22,30; 23,11, 22, 24, 32; 25,9, 11, 13, 18, 24, 28; 26,1, 4, 22; 27,3, 8, 19; 28,2, 15, 33, 39, 40; 29,1, 2, 35, 38; 30,1, 3, 5, 25, 35; 34,17, 22
să faci: *conj. prez. 2.sg.* 4,21; 34,12, 15
(să) face: *ind. prez. 3.sg.* 5,16; rezum. cap.37; rezum. cap.38
fac: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.7
face: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.8; 16,15; rezum. cap.24; rezum. cap.32
va face: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,4, 5; 12,47; 14,13; 21,9, 11, 26; 22,3; 30,38
să fac: *conj. prez. 1.sg.* 10,1; 32,10
faceţi: *imperativ 2.pl.* 16,23
faci: *ind. prez. 2.sg.* 18,14, 17; 32,32
să facă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 18,20; 22,9; 28,3; 31,6, 10; 34,16; 35,35
vom face: *ind. viit.I. 1.pl.* 19,8; 24,3, 7
a (să) face: *inf. prez.* rezum. cap.20
veţ face: *ind. viit.I. 2.pl.* 20,23, 24; 30,32, 37
face: *inf. prez. fără* ***a*** 22,9
facă: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 23,33; 35,10
vor face: *ind. viit.I. 3.pl.* 25,8; 28,4, 6; 31,11
face-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 25,17, 23, 31, 37; 26,6, 7, 10, 11, 14, 15, 26, 31, 36; 27,6, 9; 28,13, 22, 26, 31, 36, 42
(să) fac: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.39
să (să) facă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 26,6; rezum. cap.30; 35,8, 29
au făcut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,17, 20; 2,24; 4,11, 30; 7,6, 10, 11, 20, 22; 8,7, 13, 17, 18, 24, 31; 9,6, 20; 11,10; 12,28, 35, 39, 50; 13,8; 14,4; 16,17, 24; 18,24; 20,11; 22,3; 24,4, 8; 31,17; 32,3, 4, 8, 21, 28, 31; 36,1, 17, 22, 25, 27, 29, 33, 34; 37,1, 2, 4, 11, 15, 27, 28; 38,4, 6, 15, 18, 20, 28; 39,1, 2, 20, 31; 40,14
(s-)au făcut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,6; 8,17; 9,10; 10,22; rezum. cap.11; 12,29; 15,2; 38,26, 27
făcea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 2,13; 5,8; 39,24
făceaţi: *ind. imp. 2.pl.* 5,13
aţ făcut: *ind. pf.c. 2.pl.* 5,21
am făcut: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,4; 10,2; 19,4; 34,27
făcându(-să): *gerunziu* 10,13; 32,30
făcând: *gerunziu* 15,11; 20,6
ai făcut: *ind. pf.c. 2.sg.* 15,17; 17,3
făcut-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 17,6, 10; 36,11, 14, 19, 20, 31, 35, 37; 37,6, 10, 17, 23, 25; 38,1, 8, 9; 39,8, 15, 25, 29
făcuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 18,1; 32,35
făcusă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 18,8, 9; 32,20

FACERE: s.f.
facerea: *sg. nom./ac.* 5,7; rezum. cap.25; 25,6; rezum. cap.26; rezum. cap.31; rezum. cap.35; 35,21, 32

FAMILIE: s.f.
familiile: *pl. ac.* 6,19; 12,3

FAR: s.n. „grâu”; cuvântul nu este înregistrat în DA (cf. lat. *far, farris* „grâu”, „făină”).
farul: *sg. nom.* 9,32

FASĂ: s.f.; var. **FASE, FASCĂ**; cuvântul nu este înregistrat în DA; cf. DB (ebr. *pesah*), unde se precizează că acest cuvânt provine dintr-un verb care înseamnă „a trece peste”, în sensul de „a cruţa” şi se leagă de faptul că Dumnezeu cruţa casele însemnate cu sânge de la animalul sacrificat, în timp ce casele egiptenilor erau lovite; în *Vulgata*, este *phase* „materia sacrificiului; originar, animalul sacrificat, apoi jertfa fără sânge, astăzi „ostia”, „euharistia”, „pasca”, „paşti”; **paşti:** s.m. (lat. *pascha, -ae*) „sărbătoare religioasă celebrată la creştini în amintirea Învierii lui Cristos, iar la evrei în amintirea eliberării acestora din robia egipteană”, „jerfă adusă lui Dumnezeu în cinstea acestui eveniment”; „pâine sfinţită care se împarte la creştini, în biserică, în ziua de Paşti”, „pască”; var. *paşte*: s.n.

fasă: *sg. nom./ac.* 12,11, 21
fase: *sg. nom./ac.* 12,43, 48
fască: *sg. nom.* 34,25

FATĂ: s.f.
fata: *sg. nom./ac.* rezum. cap.2; 2,5, 9, 21; 6,20, 23; 21,7
fată: *sg. ac.* 21,31
featele: *pl. nom./ac.* 2,5; 6,25; 10,9; 34,16
featii: *sg. dat.* 2,9
feate: *pl. nom./ac.* 2,16; 21,4
featelor: *pl. gen.* 21,9; 32,2
featei: *sg. gen./dat.* 21,10; 22,17

FAŢĂ: s.f.
feaţele: *pl. ac.* 25,20
feaţe: *pl. ac.* 36,35; 39,5
feaţelor: *pl. gen.* 39,3
faţa: *sg. nom./ac.* 3,6; 4,31; 10,5, 11, 15, 17, 28, 29; 16,14; 23,29, 30; 28,27; rezum. cap.33; 33,13, 20, 23; rezum. cap.34; 34,24, 29, 30, 33, 35
faţă: *sg. ac., în loc. adj.* ***de faţă*** „prezent" 22,14, 15
faţă: *sg. ac., în loc. adv.* ***faţă cătrăfaţă/faţă la faţă*** „direct, nemijlocit" rezum. cap.33; 33,11

FĂCĂTOR: s.m.; var. (Înv. şi reg.) **FĂCĂTORIU**
făcătoriului: *sg. gen.* 30,35; 37,29

FĂCUT, -Ă: adj.
făcute: *f. sg. gen.* rezum. cap.22
făcută: *f. sg. nom.* 28,28
făcute: *f. pl. ac.* 32,16

(a se) FĂGĂDUI: v. IV
făgăduiaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.8; rezum. cap.23
(să) făgăduiaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.8; rezum. cap.9
făgăduise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 8,12
au făgăduit: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,25

FĂGĂDUINŢĂ: s.f.
făgăduinţă: *sg. ac., în sintagma* ***fiiu de făgăduinţă*** rezum. cap.2
făgăduinţa: *sg. ac.* rezum. cap.6; 8,12
făgăduinţeale: *pl. ac.* 36,3

FĂINĂ: s.f.
făină: *sg. ac.* 12,34; 29,2, 40
făina: *sg. ac.* 12,39
făinii: *sg. gen.* 16,31

FECIOARĂ: s.f.
fecioarele: *pl. nom./ac.* 3,22; 22,17
fecioara: *sg. nom.* 20,10
fecioară: *sg. ac.* 22,16

FECIOR: s.m.
feciorilor: *pl. gen./dat.* rezum. cap.1; 1,1; 3,9; 4,29; 5,19; 6,5, 13
feciori: *sg. ac.* rezum. cap.2
feciorii: *pl. nom./ac.* 2,23; rezum. cap.3; 3,22; 5,15; 6,11, 12; 9,35; 10,9; 12,6; 13,19; 14,3; 29,9
feciorul: *sg. nom.* 20,10; 35,30
feciorului: *sg. gen./dat.* 21,9; 31,2; 38,22
fecior: *sg. ac.* 21,31

FEL: s.n.
feliul: *sg. ac., în loc. adj.* ***tot feliul (de)*** „diferit" 8,21; 28,8
feliuri: *pl. ac.* 8,21; 12,38; 37,16; 38,3
feal: *sg. ac.* 31,4
fealiuri: *pl. ac.* 31,5; 38,23

FELINAR: s.n. var. (Înv.) **FĂLINARIU;** aici prima atestare a cuvântului; cf. DA, unde prima atestare este la Constantin (Dinicu) Golescu, *Însemnare a călătoriei mele (...),* Bucureşti, 1910.

FEMEIE: s.f.; var. **FĂMEIE**
fămeia: *sg. nom.* 1,16

FEMEIESC, -IASCĂ: adj.; var. **FĂMEIESC**
fămeiescă: *f. sg. ac., în loc. s.* (Pop.) ***[parte] fămeiescă*** „fiinţă de sex femeiesc" 1,22

FEREZEU: s.m. (cf. **Indice** Fc)
ferezeului: *sg. gen.* 3,8, 17
ferezeu: *sg. ac.* 23,23
ferezeul: *sg. ac.* 33,2; 34,11

FERMECĂTOR: s.m.; var. (Pop.) **FĂRMĂCĂTOR**
fărmăcătorii: *pl. ac.* 22,18
fermecătorilor: *pl. gen.* rezum. cap.22

(a) FI: v. IV
va fi: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,16; 4,16; 7,1; 8,23; 9,3, 29; 10,11, 12, 29; 11,6; 12,2, 5, 13, 15, 16, 48, 49; 13,6, 9, 16; 17,16; 18,19, 22; 19,13; 20,24; 21,6, 19, 20, 22, 28, 29, 34; 22,2, 5, 11, 15, 30; 23,3, 11, 26, 33; 25,33; 26,2, 8; 27,5, 16, 18, 21; 28,8, 16, 17, 32, 37, 38; 29,26, 28, 30, 37; 30,10, 12, 21, 31, 32, 36; 34,19; 35,2
a fi: *inf. prez.* 2,2, 12; 34,35; 35,1; 39,40
voi fi: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,12; 4,12, 15; 6,7; 23,22
vei fi: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,16
fiind: *gerunziu* 4,24; 6,12; rezum. cap.32; rezum. cap.40
să fie: *conj. prez. 3.sg./pl.* 7,19; 8,16, 22; 9,9, 22; 11,9; 13,21; 16,5; 18,21, 22; 19,11; rezum. cap.20; 20,20; 25,19, 38; 26,11, 34; 28,38; 29,33; 30,16; 33,20; 34,12; 36,13, 18, 30; 40,11, 13
vor fi: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,21; 9,9; 10,14; 21,4; 22,24; 25,15, 22, 27, 34; 26,17, 18, 20, 24, 25, 32, 37; 27,2, 4, 7, 9, 11, 12, 13, 15, 17; 28,4, 20, 30; 29,9, 45; 30,29, 34
fi: *inf. prez. fără* ***a*** 8,26; 31,4
fie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg./pl.* 10,10, 21; 13,9; 15,16; 25,12
veţ fi: *ind. viit.I. 2.pl.* 12,13; 19,5, 6; 22,31
ar fi: *cond. prez. 3.sg.* 16,15
fii: *imperativ 2.sg.* 18,19; 24,12; 34,2
să fii: *conj. prez. 2.sg.* 23,9
vom fi: *ind. viit.I. 1.pl.* 24,7
or fi: *ind. viit.I. 3.pl.* 25,36; 26,2
am fost: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,22; 18,3
au fost: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,16, 20; 7,20; 9,18, 24, 25; 10,14, 15; 11,3, 6; 12,40; 14,7; 15,13; 16,13; 17,12; 24,18; rezum. cap.29; 34,28; 37,1; 38,12, 17, 24
ai fost: *ind. pf.c. 2.sg.* 22,21
aţ fost: *ind. pf.c. 2.pl.* 23,9
fost-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 38,26
era: *ind. imp. 3.sg./pl.* 1,5; 2,16; 4,7; 7,7, 21; 8,18; 9,7, 11, 26, 31, 32; 10,23; 12,29, 30; 14,9, 11, 12, 20, 22, 29; rezum. cap.15; 15,23, 27; 16,21, 31; 17,1, 12; 18,26; 19,16, 18; 20,21; 24,17; 34,4; 36,7, 9, 15, 21, 22, 23, 29; 37,5, 10, 19, 20, 22; 38,7, 9, 11, 15, 18, 19, 23; 39,10, 17
e: *ind. prez. 3.sg.* 9,29; 12,43; 15,2, 3, 11; 16,15, 16; 18,4, 18; 24,10; 29,13, 22; 32,18; 34,29; 35,10
iaste: *ind. prez. 3.sg.* 1,18; 2,6; 3,5, 14, 15; 5,2, 5; 6,26, 27; 7,17; rezum. cap.8; 8,10, 19, 22; rezum. cap.9; 9,14; 10,9, 10; 11,5; 12,4, 11, 22, 26, 27, 42; rezum. cap.13; 13,8, 12, 14, 17; 14,2, 12; 16,1, 23, 25, 26, 32, 35; 18,14, 18; 19,5; 20,4, 10; 21,21, 36; 22,27; 23,21; 24,8; 26,13; 29,18, 22, 23, 25, 38, 42; 30,37; 31,7, 13, 14, 15, 16; 32,5, 9, 26; 33,21; 34,9, 14; 35,4; 36,5
este: *ind. prez. 3.sg.* 1,9; 17,7
sânt: *ind. prez. 3.pl.* 1,1, 19; 3,7; 4,16; 6,14, 24, 25, 27; 7,18; 9,4; 10,8, 26; 12,16; 13,2; 20,4, 17; 21,1; 25,3, 14, 35; 28,24, 26; 29,14, 28, 32, 33, 34; rezum. cap.30; 30,28; 32,4, 8; 35,1; 36,1; 37,21; 38,21, 30
sânt: *ind. prez. 1.sg.* 3,6, 11, 14; 4,10; 6,7, 30; 7,5, 17; 14,4, 18; 15,26; 16,12, 23; 18,19; 19,6; 20,2, 5, 11; 22,27; 29,46
sântem: *ind. prez. 1.pl.* 16,7, 8
îi: *ind. prez. 3.sg.* 12,4

-i: *ind. prez. impers./3.sg.* 2,20; 3,13; 4,14; 11,8; 13,18; 15,26; 16,15, 28; 18,11; 24,11; 26,12
nefiind: *gerunziu* 22,14

FIARĂ: s.f.
fieri: *pl. nom./ac.* rezum. cap.22; 22,31; 23,29
fiiară: *sg. ac.* 22,13
fiiarăle: *pl. nom.* 23,11

FICAT:
hicatului: *sg. gen.* 29,13, 22

(a) FIERBE: v. III
fierbând: *gerunziu* 8,3
vei fierbe: *ind. viit.I. 2.sg.* 23,19; 29,31; 34,26

FIERBINTE: adj.
fierbinte: *n. sg. ac.* 10,13;

FIERT, FIARTĂ: adj.
fiert: *m. sg. ac.* 12,9

FIERTURĂ: s.f.
hiertură: *sg. ac.* 12,39

FINIC: s.m. (Înv.) „curmal", „palmier"
finici: *pl. ac.* rezum. cap.15; 15,27

FIR: s.n.
fir: *sg. ac.* 39,3

FIU: s.m.
fiilor: *pl. gen./dat.* 1,9; 3,14, 15; 6,6, 9, 16; 9,4, 6; 12,3, 21, 24, 27, 40, 47; 13,15; 14,2, 15; 16,1, 2, 9, 10, 12; rezum. cap.17; 17,1, 7; 19,3; 20,22; 22,29; 24,17; 25,2, 22; 27,20; rezum. cap.28; 28,1, 4, 21, 29, 30; 29,20, 24, 28, 43, 45; 30,12, 31; 31,10, 13; 32,2, 20; 33,5; 34,7, 16, 20; 35,1, 4, 19, 20; 36,3; 39,6, 7, 25
fiii: *pl. nom./ac.* 1,13; 2,25; 3,10, 11, 13; rezum. cap.4; 4,20, 31; 5,14; 6,13, 14, 17, 18, 19, 21, 22, 24, 26, 27; 7,2, 4, 5; rezum. cap.8; rezum. cap.9; 9,26; 10,20, 23; 11,7, 10; 12,26, 28, 31, 35, 37, 42, 50, 51; 13,2, 13, 18; 14,8, 10, 16, 22, 29; 15,1, 19, 27; 16,3, 6, 15, 17, 35; 18,3, 5, 6; 19,6; 22,24; 24,5, 11; 27,21; 28,1, 9, 11, 12, 38, 40, 41, 43; 29,4, 8, 10, 15, 19, 21, 28, 29, 30, 32, 35, 44; 30,16, 19, 30; 31,16, 17; 32,26, 28; 33,6; 34,16, 30, 32, 34; 35,29, 30; 39,31, 41, 42; 40,12, 29, 34
fiiu: *sg. ac., în sintagma* ***fiiu de făgăduinţă*** rezum. cap.2
fiiu: *sg. ac.* 2,2, 10, 22
fiiul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.4; 4,23; 6,15, 25; 13,14; 31,2, 6; 32,29; 33,11; 35,30, 34; 38,22, 23
fiiul: *sg. voc.,* în sintagma ***fiiul Mieu cel întâiu născutu*** 4,22
fiiului: *sg. gen./dat.* 4,25; 10,2; 13,8; 38,21
fii: *pl. nom./ac.* 20,5; 21,4; 23,12

FLOARE: s.f.
flori: *pl. ac.* 25,29; 37,16

FLUIER: s.n. (aici) „braţ al sfeşnicului"
fluierile: *pl. nom./ac.* 25,31; 37,17
fluieri: *pl. nom./ac.* 25,32, 33, 35; 37,18, 21
fluier: *sg. ac.* 25,33; 37,19
fluieri: *pl. gen. cu prep.* ***a*** 25,33; 37,19
fluierii: *pl. nom.* 25,36; 37,22
fluiere: *pl. ac.* 37,21

FOAME: s.f.
foame: *sg. ac.* 16,3

FOC: s.n.
foc: *sg. ac.* 3,2; 12,8, 9, 10; rezum. cap.13; 13,21; 19,18; 29,34; 32,24; 35,3
focul: *sg. nom./ac.* 9,24; 22,6; 24,17; 40,36
focului: *sg. gen.* 13,22; 14,24
focuri: *pl. ac.* 27,3; 38,3
focurilor: *pl. gen.* 35,14

FOIŞOARĂ: s.f.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la G.A. Polizu, *Prescurtare de anatomie descriptivă...*, Bucureşti, 1859.
foişoare: *pl. ac.* 9,31

FORMĂ: s.f.
formă: *sg. ac.* 25,33, 34

FRATE: s.m.
fraţii: *pl. nom./ac.* 1,6; 2,11; 4,18
frate-său: *sg. nom.* rezum. cap.4
fratele: *sg. nom./ac.* 4,14; 7,1; 10,23; 28,1, 41; 32,27, 29
fratelui: *sg. dat.* 28,2, 4

FRĂMÂNTAT, -Ă: adj.
frământat: *n. sg. nom.* 13,7

(a) FRÂNGE: v. III
au frământ: *ind. pf.c. 3.sg.* 32,19
ai frământ: *ind. pf.c. 2.sg.* 34,1
veţi frânge: *ind. viit.I: 2.pl.* 12,46
frânge: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.32
frânge: *imperativ 2.sg.* 34,13

FRICĂ: s.f.
frica: *sg. nom./ac.* rezum. cap.2; 20,20
frică: *sg. nom.* 15,16

FRIPT, -Ă: adj.
fripte: *adj. f. pl. ac.* 12,8
fript: *adj. m./n. sg. ac.* 12,9

FRUMOS, -OASĂ: adj./adv.
frumos: *adj. m. sg. nom.* 2,2
frumoasă: *adj. f. sg. ac.* 26,31
frumos: *adv.* 30,7

FRUNTE: s.f.
fruntea: *sg. ac.* 26,9; 28,38

FUGĂ: s.f.
fugă: *sg. ac.* 17,13; 23,28; 32,18

(a) FUGI: v. IV
fuge: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2
fugind: *gerunziu* 2,15
fugiia: *ind. imp. 3.sg.* 4,3
ar fi fugit: *cond. pf. 3.sg.* 14,5
să fugim: *conj. prez. 1.pl.* 14,25
fugând: *gerunziu* 14,27
să fugă: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.23
vei fugi: *ind. viit.I. 2.sg.* 23,7

FULGER: s.n.
fulgerile: *pl. nom.* rezum. cap.9; 19,16
fulgere: *pl. ac.* 9,23
fulger: *sg. ac.* rezum. cap.19

(a) FULGERA: v. I
fulgerând: *gerunziu* 40,33

FULŢUIT, -Ă: adj. (aici) „brodat"; cu acest sens ,cuvântul nu este înregistrat în DA.
fulţuite: *adj. n. pl. ac.* 26,1
fulţuit: *adj. n. sg. ac.* 26,31, 36; 27,16; 28,6, 39; 36,37; 38,18
fulţuită: *adj. f. sg. ac.* 39,28

FULŢUITOR: s.m. „meșter care brodează”; cu acest sens , cuvântul nu este înregistrat în DA.
fulţăitoriu: *sg. nom.* 38,23
fulţuitoriului: *sg. gen.* 35,35

FUM: s.n.
fumul: *sg. nom.* 19.18

(a) FUMEGA: v. I
fumeaga: *ind. imp. 3.sg.* 19,18
fumegând: *gerunziu* 20,18

FUNIE: s.f.; var. (Înv.) **FUNE**
funile: *pl. ac.* 39,40

FUNIŞOARĂ: s.f.
funişoarele: *pl. ac.* 35,18

FUR: s.m. (Înv.) „hoț”; „tâlhar”
furul: *sg. nom.* 22,2, 7, 8

(a) FURA: v. I
(nu) fura: *imperativ prohib. 2.sg.* 20,15
va fura: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,16; 22,1
au furat: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,4
vor fura: *ind. viit.I. 3.pl.* 22,7
(să) va fura: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,12

FURARE: s.f.
furarea: *sg. nom.* rezum. cap.21

FURCUŢĂ: s.f.
furcuţă: *sg. ac.* 27,3
furcuţe: *pl. nom.* 38,3

FURTIŞAG: s.n.; var. (Înv.) **FURTUŞAG**
furtuşaguri: *pl. nom.*rezum. cap.21
furtuşagului: *sg. gen.* rezum. cap.22
furtuşag: *sg. ac.* 22,3

G

GALBAN: s.n.; var. **GALVAN** „rășină cu aspect gumos obținută dintr-o plantă umbeliferă exotică” (cf. lat. *galbanum, -i*); aici prim atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în Florin Marcu, Constant Maneca, *Dicționar de neologisme*, Ediția a III-a, București, 1978.
galvan: *sg. ac.* 30,34

(a se) GĂSI: v. IV
(să) găsi: *inf. prez. fără* ***a*** 35,33
să găsască: *conj. prez. 3.sg.* 35,35
(să) va găsi: *ind. viit.I 3.sg.* 12,19; 22,2, 4, 7
au găsit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 14,9; 16,18

(a se) GĂTI: v. IV
a găti: *inf. prez.* 12,39
gătească: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 16,5
gătisă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 16,18
am gătit: *ind. pf.c. 1.sg.* 23,20
vei găti: *ind. viit.I. 2.sg.* 25,26
găti-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 25,29
să gătească: *conj. prez. 3.sg.* 26,12
(să) vor găti: *ind. viit.I: 3.pl.* 26,17
a (să) găti: *inf. prez.* rezum. cap.27
gătind. *gerunziu* rezum. cap.34
(să) gătește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.36
au gătit: *ind. pf.c. 3.sg.* 38,3, 13
gătit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 39,6

GĂTIRE: s.f.
gătirea: *sg. ac.* 35,28;

(a) GĂURI: v. IV
va găuri: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,6

GĂZDOAIE: s.f. ”stăpâna (casei în care locuiește)”
găzdoaia: *sg. ac.* 3,22

GÂLCEAVĂ: s.f.
gâlceava: *sg. nom./ac.* 32,17, 18

(a) GÂLCEVI: v. IV
gâlcevesc: *ind. prez. 3.pl.* 5,8

(a) GÂNDI: v. IV
gândiţ: *ind. prez. 2.pl.* 10,10
gândind: *gerunziu* 13,17
să gândești: *conj. prez. 2.sg.* 23,21

GÂNDIRE: s.f.
gândirea: *sg. ac.* 31,4; 35,32;

GLAS: s.n.
glasul: *sg. nom./ac.* 3,18; 4,1, 9; 5,2; 15,26; 19,5, 16; 23,21, 22; 36,6;
glas: *sg. ac.* 24,3; 32,18;

GLOATĂ: s.f.
gloata: *sg. nom./ac.* 5,5; 18,21, 26; 23,2; 33,8; 35,1
gloatele: *pl. ac.* 6,26; 12,51
gloata: *sg. gen. (prep.* ***a + toată***) 19,11
gloatei: *sg. dat.* 24,3

GLONŢ: s.n.
glonţurile: *pl. nom.* 25,34, 36

GLONŢIŞOR: s.n.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Lexicon românesc-latinesc-unguresc-nemțesc...*, Buda, 1825.
glonţişorul: *sg. nom.* 25,33

GLONŢUREL: s.n.; cuvântul nu este înregistrat în DA.
glonţurealele: *pl. nom./ac.* 25,31, 35; 37,19, 22
glonţureale: *pl. nom.* 37,20, 21

GOL, GOALĂ: adj.
gol: *m./n. sg. nom./ac.* 32,25; 34,20; 38,7

(a) GOLI: v. IV
a fi golit: *pasiv inf. prez.* 32,25

GOMOR: s.m. „unitate de măsură pentru volum”, explicat în Iș 16,35: *Iară* ***gomor*** *iaste a zecea parte de efi* (vezi **EFĂ**)”; cuvântul nu este înregistrat în DA
gomor: *sg. nom./ac.* 16,16, 18, 33, 36
gomori: *pl. nom.* 16,22
gomorul: *sg. ac.* 16,32

(a) GONI: v. IV
goneaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.14
va goni: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,4
au gonit: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,8
gonind: *gerunziu* 14,9, 23
să gonească: *conj. prez. 3.pl.* 14,17

GRAI: s.n.
graiurile: *pl. ac.* 20,18

(a) GRĂBI: v. IV
grăbind: *gerunziu* 10,16; 12,11

(a) GRĂI: v. IV
au grăit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,9; 4,30; 5,15; 6,2, 10, 13, 28, 29; 7,7; 9,12; 13,1; 14,1; 16,11, 23; 19,8; 20,1; 24,3, 7; 25,1; 30,11, 17, 22; 31,1, 12; 32,7; 33,1; 34,31; 40,1
ai grăit: *ind. pf.c. 2.sg.* 4,10; 10,29; 33,17
să grăieşti: *conj. prez. 2.sg.* 4,12
grăiaşte: *imperativ 2.sg.* 4,15; 6,11, 29; 9,1; 14,15; 16,12; 20,19
va grăi: *ind. viit.I 3.sg.* 4,16; 7,2
să grăiesc: *conj. prez. 1.sg.* 5,23; 29,42
grăiesc: *ind. prez. 3.pl.* 6,27; rezum. cap.7
grăiesc: *ind. prez. 1.sg.* 6,29
vei grăi: *ind. viit.I. 2.sg.* 7,2; 19,6; 20,16; 28,3
grăiţ: *imperativ 2.pl.* 12,3
grăiam: *ind. imp. 1.sg.* 14,12
grăind: *gerunziu* 16,10; 19,9; 34,34
grăisă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 17,10
a grăi: *inf. prez.* rezum. cap.19
grăia: *ind. imp. 3.sg.* 19,19; 33,9; 34,34, 35
grăiască: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 20,19
am grăit: *ind. pf.c. 1.sg.* 20,22; 32,13, 34
grăiasc: *ind. prez. 1.sg.* 23,22
voi grăi: *ind. viit.I. 1.sg.* 25,22; 30,6
au fost grăit: *ind. m.m.c.pf.perifr. 3.sg.* 32,14
grăit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 32,30
grăiaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.33; 33,11; rezum. cap.34
grăiia: *ind. imp. 3.sg.* 33,11

GRĂSIME: s.f.
grăsimea: *sg. ac.* 23,18; 29,13, 22

GRÂU: s.m.
grâul: *sg. nom.* 9,32
grâu: *sg. ac.* 29,2; 34,22

GREŞEALĂ: s.f. var. (Iuz.) **GREŞALĂ**
greşalei: *sg. dat.* 21,20

GREU: adj./adv.
(mai) greu: *adv.* rezum. cap.5
(mai) greu: *adj. m./n. sg. nom.* 18,26
greu: *adj. m. sg. nom.* 23,9
(foarte) grea: *adj. f. sg. nom.* 8,24; 9,3
greale: *adj. f. pl. nom.* 17,12

GREUTATE: s.f
greotăţilor: *pl. gen.* rezum. cap.1
greotăţile: *pl. ac.* 1,11; 5,4
greotatea: *sg. nom./ac.* 18,22; 25,39
greotate: *sg. ac.* 23,5

GRINDINĂ: s.f.
grindinea: *sg. nom.* rezum. cap.9; 9,24, 25, 28, 29, 33, 34; 10,5
grindine: *sg. ac.* 9,18, 22,23, 25, 26; 10,12, 15
grindina: *sg. nom.* 9,19

GROAZĂ: s.f.
groaza: *sg. ac.* 23,27;

GROAZNIC: adj.
groaznic: *m./n. sg. nom.* 10,22; 15,11; 19,18; 34,10

GROZĂVIRE: s.f.
grozăvirii: *sg. gen.* 32,25

GUNOI: s.n.
gunoiul: *sg. ac.* 29,14

GURĂ: s.f.
gura: *sg. nom./ac.* 4,11, 12, 15, 16; 13,9; 23,13
guri: *pl. ac.* 28,7

GUST: s.n.
gustul: *sg. nom.* 16,31

(a) GUSTA: v. I
va fi gustată: *pasiv ind. viit.I. 3.sg.* 22,31
veţ gusta: *ind. viit.I. 2.pl.* 30,9

GUSTARE: s.f.
gustările: *pl. nom.* 25,29; 37,16
gustare: *sg. ac.* 29,40
gustări: *pl. ac.* 30,9

GUSTAT, -Ă: adj.
gustată: *f. sg. ac.* rezum. cap.22

H

HAINĂ: s.f.
haine: *pl. ac.* 3,22; 12,35
hainã: *sg. ac.* 21,3; 28,2
haina: *sg. ac.* 21,4; 29,29
hainele: *pl. nom./ac.* 28,3; 29,21; 35,19

HANANEANCĂ: s.f.; vezi **CANANEANCĂ**

HANANEU: s.m.; vezi **CANANEU**

HAR: s.n.
har: *sg. ac.* 3,21; 11,3; 12,36; 33,12, 13, 16, 17; 34,9

HETEU: s.m.; var. **HETHEU, HEFTEU** (cf. **Indice** Fc)
hetheului: *sg. gen.* 3,17; 13,5
hetheul: *sg. ac.* 33,2
hefteului: *sg. gen.* 3,8
hefteu: *sg. ac.* 23,23
hefteul: *sg. ac.* 23,28; 34,11

HEVEU: s.m. (la sg.) „persoană care făcea parte din urmaşii lui Canaan; vechi locuitori din Siria şi Paslestina, care se disting prin denumirea lor de alte popoare (canaaniţi, iebusiţi, fereziţi, ghirgasiţi şi amoriţi)”
heveului: *sg. gen.* 3,8, 17; 13,5
heveu: *sg. ac.* 23,23
heveul: *sg. ac.* 23,28; 33,2; 34,11

HIACHINTH: s.n. (aici) „ţesătură vopsită în culoarea stânjenelului” (cf. lat. *hyacinthus, -i* „zambilă”; „stânjenel”; „(un fel de) ametist”
hiachint: *sg. nom.* 25,4
hiachinth: *sg. ac.* 26,1, 31, 36; 27,16; 28,5, 6, 8, 15, 33; 35,23, 25, 35; 36,8, 35, 37; 38,18, 23; 39,1, 2, 8, 22, 28

HIACHINTIN, -Ă: adj. „de culoarea stânjenelului” (cf. lat. *hyacinthinus* „de stânjnel”, „de culoarea stânjenelului”)
hiaţintine: *f. pl. ac.* 39,19
hiachintine: *f. pl. ac.* 26,4
hiachintină: *f. sg. ac.* 28,28, 31, 37; 39,20
hiachinthine: *f. pl. ac.* 36,11, 19; 39,30

HICLEŞUG: s.n. vezi **VICLEŞUG**

HIERUVIM: s.m.
heruvim: *pl.* (fără desin. ***-i***) *gen. (cu prep* ***a****)* 25,22
heruvimi: *pl. ac.* rezum. cap.37; 37,7, 8
heruvim: *sg. ac.* 37,8
hierovimi: *pl. ac.* 25,18;
hieruvimii: *pl. nom.* 25,19;
hieruvim: *sg. ac.* 37,8;

HIN: s.m.; var. **HIM** „unitate de măsură pentru volum, însemnând 6,06 litri"; cuvântul nu este înregistrat în DA
him: *sg. ac.* 29,40; 30,24

(a se) HIROTONI: v. IV
să (să) hirotonească: *conj. prez. 3.pl.* 29,1
a (să) hirotoni: *inf. prez.* 29,7

HIROTONIE: s.f.
hirotonie: *sg. nom.* rezum. cap.29

HOLDĂ: s.f.
holde: *pl. ac.* 22,6

HORĂ: s.f.
hori: *pl. ac.* 15,20
horele: *pl. ac.* 32,19

HOTAR: s.n.
hotarăle: *pl. ac.* 8,2; 10,4; 19,24; 34,24
hotarâle: *pl. ac.* 10,14, 19; 13,7; 16,35; 19,21; 23,31
hotarelor: *pl. gen.* 13,20
hotară: *pl. ac.* 19,12
hotare: *pl. ac.* 19,23

HRANĂ: s.f.
hrana: *sg. ac.* 35,14

(a se) HRĂNI: v. IV
hrăneaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.16
am hrănit: *ind. pf.c. 1.sg.* 16,32
(s-)au hrănit: *ind. pf.c. 3.pl.* 16,35

HRISOLIT: s.n.; vezi **CRISOLIT**

(a) HULI: v. IV
vei huli: *ind. viit.I. 2.sg.* 22,28

I

IANTHIN, -Ă: adj.; var. **IAMTHIN, -Ă** „de culoare albastru-violet" (cf. lat. *ianhthinus*); cuvântul nu este înregistrat în DA.
ianthine: *f. pl. ac.* 26,14; 35,7; 39,33
iamthine: *f. pl. ac.* 25,5; 35,23

IARBĂ: s.f.
iarba: *sg. nom./ac.* 9,22, 25; 10,12, 15
ierbile: *pl. ac.* 10,15

IASPIS: s.n. „jasp", „iaspid (piatră prețioasă)"
iaspis: *sg. nom.* 28,18; 39,11

IATĂ: interj.
iată: 2,5; 4,14, 23; 5,16; 7,15, 17; 8,2, 21; 9,3, 18; 10,4; 14,24; 16,10; 17,6; 19,16; 23,20

IDOL: s.m.
idolilor: *pl. gen./dat.* rezum. cap.22; 22,20; rezum. cap.23
idolii: *pl. ac.* 23,24
idoli: *pl. ac.* rezum. cap.32

IED: s.m.
ied: *sg. ac.* 12,5
iedul: *sg. ac.* 23,19; 34,26

IERI: adv.
ieri: 2,14; 5,14
ieri: *în loc. adv.* ***de ieri, şi de alaltăieri*** „de curând", „de puțină vreme" 4,10; 21,29, 36

(a) IERTA: v. I
iertaţi: *imperativ 2.pl.* 10,17
va ierta: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,21
iartă: *imperativ 2.sg.* 32,31

IERTARE: s.f.
iertare: *sg. ac.* rezum. cap.32

(a) IEŞI: v. IV
au ieşit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,5; 8,12; 10,6; 11,9; 12,41; 15,20, 22; 16,1; 32,24
ieşit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,1
ieşind: *gerunziu* 2,13; 5,10; 8,30; 9,33; 10,18; 12,28; 16,27; 17,9; 18,7; 22,6; 25,31, 35; 33,8; 34,35; 35,20; 37,21
veţ ieşi: *ind. viit.I. 2.pl.* 3,21
ieşindu: *gerunziu* 5,20
va ieşi: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,15; 8,20; 17,6; 21,2, 3, 4, 7, 11; 28,35
a ieşi: *inf. prez.* 11,1; 12,33, 39; 17,3; 21,7
voi ieşi: *ind. viit.I. 1.sg.* 11,4; 21,5
vom ieşi: *ind. viit.I. 1.pl.* 11,8
ieşiţ: *imperativ 2.pl.* 12,31
aţi ieşit: *ind. pf.c. 3.pl.* 13,3
ieşiţ: *ind. prez. 2.pl.* 13,4
am ieşit: *ind. pf.c. 1.sg.* 13,8
ieşisă: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 14,8
ai ieşit: *ind. pf.c. 2.sg.* 23,14; 34,18
vor ieşi: *ind. viit.I. 3.pl.* 25,32, 33; 30,2
ieşea: *ind. imp. 3.sg.* 33,7
ieşiia: *ind. imp. 3.sg.* 34,34; 37,17, 19, 25; 38,2
să iasă: *conj. prez. 3.sg.* 1,10
iase: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4
iasă: *ind. prez. 3.sg.* 4,14

IEŞIRE: s.f.
ieşirii: *sg. gen.* în titlul *Cartea ieşirii*; 19,1

IEVUSEU: s.m. (cf. **EVUSEU**)
ievuseului: *sg. gen.* 3,8; 13,5
ievuseul: *sg. ac.* 33,2; 34,11

IN: s.m.
inul: *sg. nom.* 9,31
in: *sg. ac.* 28,4, 40, 42; 29,5, 8; 39,27

INEL: s.n.
ineale: *pl. ac.* 35,22

INIMĂ: s.f.
inima: *sg. nom./ac.* 4,14, 21; 7,3, 13, 14, 22, 23; 8,15, 19, 32; 9,7, 12, 14, 35; 10,1, 20, 27; 11,10; 14,4, 5, 8, 17; 28,3; 31,6; 35,5, 34; 36,8

(a) INTRA: v. I; var. (Pop.) **(a) ÎNTRA**
au întrat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,1; 5,1; 7,23; 10,3; 14,22, 23; 15,19
vei întra: *ind. viit.I. 2.sg.* 3,18;23,27, 28
am întrat: *ind. pf.c. 1.sg.* 5,23
întrând: *gerunziu* 7,10; 12,25; 18,7; 24,18; 33,9; 34,34
vor întra: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,3, 4; 28,43; 30,20
să între: *conj. prez. 3.sg.* 12,23; 18,2
întrasă: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 14,28
va întra: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,3; 28,29, 30, 35; 29,30
să întri: *conj. prez. 2.sg.* 33,3
întra: *ind. imp. 3.sg.* 33,8; 40,30
întra: *inf. prez. fără* ***a*** 40,33

INTRARE: s.f.; var. (Înv. şi rar) **ÎNTRARE**
întrarea: *sg. ac.* 27,16; 38,15, 18; 38,26, 30, 31; 39,38, 40; 40,5, 8, 26, 31
întrare: *sg. ac.* 38,19

IACHINTH: s.n.; var. **IOCHINTH** (aici) „țesătură de culoarea iachintului, albastru-violet"
iochinth: *sg. ac.* 35,6

ISOP: s.m. „mic arbust exotic, cultivat ca plantă ornamentală și medicinală”
isop: *sg. ac.* 12,22

(a) ISPITI: v. IV
au ispitit: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,25; 17,7
să ispiteasc: *conj. prez. 1.sg.* 16,4
ispitiți: *ind. prez. 2.pl.* 17,2

ISPITIRE: s.f.
ispitire: *sg. ac.* 17,7

ISPRAVNIC: s.m.
ispravnici: *pl. nom./ac.* 1,11; rezum. cap.35

(a se) ISPRĂVI: v. IV
(să) isprăvească: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.39
(s-)au isprăvit: *ind. pf.c. 3.pl.* 40,31

ISRAILTEAN: s.m.
israilteanii: *pl. nom./ac.* rezum. cap.5; 11,7; rezum. cap.15
israilteni: *pl. ac.* rezum. cap.6
israilteani: *pl. ac.* rezum. cap.12
israiltenii: *pl. nom.* rezum. cap.16

ISTEȚ: adj.
isteț: *m. sg. ac.* 18,25

(a) IUBI: v. IV
iubăsc: *ind. prez. 3.pl.* 20,6

(a) IZBĂVI: v. IV
au izbăvit: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,4

IZBÂNDIRE: s.f.
izbândirii: *sg. gen.* 32,34

IZBÂNDITOR, -TOARE: adj. (Neob.) „care se răzbună”; aici este prima atestare a cuvântului; cf. DA, unde prima atestare este în *Lesicon romanesc-latinesc-unguresc-nemțesc*..., Buda, 1825.
izbânditoriu: *m. sg. nom.* 34,14

IZVOR: s.n.
izvoarăle: *pl. ac.* 7,19
izvoară: *pl. nom./ac.* 8,5; rezum.c ap.15; 15,27

Î

(a se) ÎMBLÂNZI: v. IV
va îmblânzi: *ind. viit.I. 3.sg.* 30,10
să (să) îmblânzască: *conj. prez. 3.sg.* 30,16
(Te) îmblânzește: *imperativ 2.sg.* 32,12
(S-)au îmblânzit: *ind. pf.c. 3.sg.* 32,14
(să) îmblânzească: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.33

ÎMBLÂNZITOR, -TOARE: s. (aici) „loc de rugă”; adj.
îmblânzitoriu: *s.n. sg. nom./ac.* 25,17, 22; rezum. cap.37; 37,6
îmblânzitoriului: *s.n. sg. gen.* 25,20; rezum. cap.26; 37,7, 8
îmblânzitoriul: *s.n. sg. nom./ac.* 25,20; 26,34; 31,7; 35,12; 39,34
îmblânzitoriul: *s.n. sg. ac.* 37,9
îmblânzitoare: *adj. f. sg. nom.* 29,33

(a se) ÎMBRĂCA: v. I
vor fi îmbrăcați: *pasiv ind. viit.I. 3.pl.* 27,17
va îmbrăca: *ind. viit.I: 3.sg.* 28,35
vei îmbrăca: *ind. viit.I. 2.sg.* 28,41; 29,5, 8; 30,3; 40,13
(s-)au îmbrăcat: *ind. pf.c. 3.sg.* 33,4
au îmbrăcat: *ind. pf.c. 3.sg.* 37,1, 4, 26; 38,17, 28
să (să) îmbrace: *conj. prez. 3.sg.* 39,1

ÎMBRĂCĂMINTE: s.f.
îmbrăcămintea: *sg. nom./ac.* 22,27; 28,31, 39; 29,5; 39,20
îmbrăcăminte: *sg. ac.* 28,33, 40; 29,8; 39,25
îmbrăcămintii: *sg. gen.* 39,23

(a) ÎMBUCA: v. I
au îmbucat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,12; 15,7, 12
veț îmbuca: *ind. viit.I. 2.pl.* 12,9
să îmbuce: *conj. prez. 3.pl.* 36,13

ÎMPĂRAT: s.m.
împărat: *sg. nom.* 1,8
împăratul: *sg. nom./ac.* 1,15, 18; 2,23; 3,18, 19; 5,4; 6,11, 13, 27, 29
împăratului: *sg. gen./dat.* 1,17; rezum. cap.2; 14,5, 8

(a) ÎMPĂRĂȚI: v. IV
va împărăți: *ind. viit.I: 3.sg.* 15,18

ÎMPĂRĂȚIE: s.f.
împărăție: *sg. ac.* 19,6

(a) ÎMPĂRȚI: v. IV
împărți-voi: *ind. viit.I. 1.sg.* 15,9
împărțind: *gerunziu* 18,22
or împărți: *ind. viit.I. 3.pl.* 21,35
vor împărți: *ind. viit.I: 3.pl.* 21,35

(a) ÎMPIEDICA: v. I
a împiedica: *inf. prez.* rezum. cap.1

ÎMPIEDICAT, -Ă: adj.; var. **ÎMPIEDECAT, -Ă**
(mai) împiedecat: *adj. m. sg. nom.* 4,10

(a se) ÎMPIETRI: v. IV
(să) împietrească: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.7;

ÎMPISTRIT, -Ă: adj.
împistrit: *n. sg. nom.* 36,35

ÎMPISTRITOR, -TOARE: s.m.
împistritoriului: *sg. gen.* 35,35; 39,3

(a) ÎMPLE: vezi **(a) UMPLE**

(a se) ÎMPLETI: v. IV
(să) împleti: *inf. prez. fără* ***a*** 39,3

ÎMPLETIT, -Ă: adj.
împletite: *f. pl. nom.* 26,5

ÎMPODOBIRE: s.f.
împodobirea: *sg. ac.* 25,7; 35,8, 28

ÎMPODOBIT, -Ă: adj.
împodobit: *m. sg. nom.* 39,24;

ÎMPOTRIVĂ: adv./prep.; var. (Înv. și pop.) **ÎMPROTIVĂ**
împrotiva: *prep.* 5,15; 10,16; 13,17; 14,25, 31; 15,24; 16,7, 8,20; 17,2, 3, 8, 9, 10, 16; 18,11; 20,16; 23,29, 33; 32,1, 11, 14; rezum. cap.33; 40,24
împotriva: *prep.* 5,16; 16,2; 32,10
împotrivă: *adv.* 10,4

(a se) ÎMPRĂȘTIA: v. I
(s-)au împrăștiiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,12

ÎMPREJUR: adv./prep.; var. (Înv.) **ÎMPREGIUR**
împregiur: *adv. în loc. v.* ***taie împregiur*** „circumcide” rezum. cap.4
împregiur: *adv. în loc. v.* ***au tăiat împregiur*** „au circumcis” 4,25
împregiur: *adv. în loc. s.* ***tăiarea împregiur*** „circumcizia” 4,26

împregiur: *adv. în sintagma* ***cu buzele netăiate împregiur*** „greoi la vorbă”, „gângav” 6,30
împregiur: *adv. în loc. v.* ***să va tăia împregiur*** 12,44, 48
împregiur: *adv. în loc. v.* ***va fi tăiat împregiur*** 12,48
împregiur: *adv.* 29,20
împrejur: *adv. în sintagma* ***netăiat împrejur cu buzele*** „greoi la vorbă”, „gângav” 6,12
împregiurul: *prep.* 7,24; 19,23; 28,32; 29,16; 40,31, 36

(a) ÎMPREJURA: v. I; var. (Înv.) **(a) ÎMPREGIURA**
au împrejurat: *ind. pf.c. 3.sg.* 37,11
vei împrejura: *ind. viit.I. 2.sg.* 40,8
au împregiurat: *ind. pf.c. 3.sg.* 37,15

ÎMPREJURAT, -Ă: adj.; var. (Înv.) **ÎMPREGIURAT, -Ă**
împregiurate: *n. pl. nom.* 28,11; 39,13

(a se) ÎMPRESURA: v. I
să împresurăm: *conj. prez. 1.pl.* 1,10
împresura: *ind. imp. 3.pl.* 1,12
(să) împresura: *ind. imp. 3.pl.* 1,14
(să) împresură: *ind. prez. 3.pl.* 3,9
împresură: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.5
au împresurat: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,5
vei împresura: *ind. viit.I. 2.sg.* 22,25

(a se) ÎMPREUNA: v. I
(să) va împreuna: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,19
vei împreuna: *ind. viit.I. 2.sg.* 23,1; 26,9; 28,24, 25
împreunaţ: *ind. prez. 2.pl.* 25,10
(să) vor împreuna: *ind. viit.I. 3.pl.* 26,3, 6
să (să) împreune: *conj. prez. 3.sg./pl.* 26,10, 11; 36,12
(să) împreuna: *inf. prez. fără* ***a*** 28,27
împreune(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 32,26
au împreunat: *ind. pf.c. 3.pl.* 36,10
(să) împreună: *ind. prez. 3.pl.* 36,24
împreunându-: *gerunziu în sintagma* ***împreunându-şi soţie*** „luând de ajutor” 38,23
împreuna: *ind. imp. 3.pl.* 39,19

ÎMPREUNARE: s.f.
împreunarea: *sg. ac.* rezum. cap.22; rezum. cap.34
împreunare: *sg. nom./ac.* 26,3, 24; 36,29

ÎMPREUNAT, -Ă: adj.
împreunat: *m./n. sg. nom./ac.* 12,4; 28,22
împreunate: *f./n. pl. nom./ac.* 26,24; 28,14; 36,29; 39,4, 15

ÎMPREUNĂ: adv.
împreună: rezum. cap.4; 4,29; 18,7; 19,8; 21,3; 23,5; 25,33, 35; 26,9, 25; 36,17, 30; 37,9, 19, 20, 21; 39,18

(a se) ÎMPROŞCA: v. I
să (să) împroaşte: *conj. prez. 3.sg.* 21,28, 29
(să) va împroşca: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,32

ÎMPRUMUT: s.n.
împrumut: *sg. ac., în loc. v.* ***va lua împrumut*** 22,14
împrumut: *sg. ac.* 22,25

(a) ÎMPRUMUTA: v. I
să împrumute: *conj. prez. 3.pl.* 12,36

ÎMPRUMUTARE: s.f.
împrumutării: *sg. gen.* rezum. cap.22

ÎMPUNGĂTOR, -TOARE: adj.
împungătoriu: *m. sg. nom.* rezum. cap.21; 21,29, 36

(a) ÎMPUNGE: v. III
va împunge: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,28, 31

(a se) ÎMPUŢINA: v. I
veţ împuţina: *ind. viit.I. 2.pl.* 5,8
va împuţina: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,11
(să) va împuţina: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,19

ÎNAINTE: adv./prep.
înaintea: *prep.* 3,21; 4,21, 27, 30; 5,20, 21; 6,12, 30; 7,9, 10, 20; 8,20, 26; 9,8, 10, 11, 13; 10,16; 11,3, 10; 12,36; 13,9, 21, 22; 14,19; 15,26; 16,9, 33; 17,5, 6; 18,12; rezum. cap.19; 19,11; 20,3; 23,14, 17, 20, 23, 27; 26,32, 35, 37; 27,21; 28,12, 29, 30, 35; 29,10, 11, 23, 24, 25, 26, 32; 30,6, 8, 16, 36; 32,1, 5, 23, 34; 33,2, 12, 13, 16, 17, 19; 34,6, 9, 20, 23, 24; 35,17; 40,3, 5, 19
înnaintea: *prep.* 33,14
înainte: *adv.* rezum. cap.4; 14,9; 15,21; 25,30; 33,15; 35,13; 39,35
înainte: *adv., în loc. adv.* ***mai înainte*** 5,14; 10,14; rezum. cap.11; 11,6; 22,26
înainte: *adv. în sintagma* ***punerii-înainte*** rezum. rezum. cap.25; 25,30; 35,13; 39,35
nainte: *adv., în loc. adv.* ***mai nainte*** 5,13; 9,24; 23,28
mainte: *adv.* 5,7, 8; 34,4

ÎNALT: adj./s.
înalt: *adj. n. sg. ac.* 6,6; 27,1; 30,2
înaltă: *adj. f. sg. ac.* 14,8; 25,23, 25
nalt: *adj. n. sg. nom./ac.* 37,10, 25; 38,1
înaltul: *s. sg. nom.* 38,18

(a) ÎNĂLŢA: v. I
voi înălţa: *ind. viit.I. 1.sg.* 15,2
înălţindu-: *gerunziu* 29,26

ÎNĂLŢARE: s.f.
înălţarea: *sg. nom.* 17,15

ÎNĂLŢIME: s.f.
înălţimea: *sg. nom.* 25,10; 27,18
nălţimea: *sg. nom.* 37,1

ÎNĂUNTRU: adv./prep.; var. **ÎNLĂUNTRU**
înlăuntru: *adv.* 2,3; 16,5
înlăuntrul: *prep.* 3,1

ÎNCĂLŢĂMINTE: s.f.
încălţămintele: *pl. ac.* 3,5
încălţăminte: *sg. ac.* 12,11

(a) ÎNCĂLZI: v. IV
încălzind: *gerunziu* 16,21

(a) ÎNCELUI: v. IV
să înceluieşti: *conj. prez. 2.sg.* 8,29

(a) ÎNCEPE: v. III
au început: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,20; 19,16
va începe: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,13

ÎNCEPUT: s.n.
începutul: *s. sg. nom.* 12,2

ÎNCET: adv.
încet: *adv.* 19,19; 23,30

(a se) ÎNCETA: v. I
va înceta: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.9
vor înceta: *ind. viit.I. 3.pl.* 9,29
au încetat: *ind. pf.c. 3sg./pl.* 9,33, 34; 31,17
vei înceta: *ind. viit.I. 2.sg.* 23,12; 34,21
(s-)au încetat: *ind. pf.c. 3.sg.* 36,6
să înceate: *conj. prez. 3.pl.* 9,28

(a se) ÎNCHEIA: v. I; var. (Înv. și reg.) **(a se) ÎNCHIA**
au închiiiat: *ind. pf.c. 3.pl.* 36,16
să (să) încheie: *conj. prez. 3.pl.* 36,17
să (să) închie: *conj. prez. 3.sg.* 36,22
să (să) încheaie: *conj. prez. 3.pl.* 39,18
au închiat: *ind. pf.c. 3.pl.* 36,10

ÎNCHEIAT, -Ă: adj.; var. (Înv. și reg.) **ÎNCHIAT, -Ă**
închiiate: *f. pl. ac.* 28,7

ÎNCHEIETURĂ: s.f.; var. **ÎNCHIETURĂ**
închietură: *sg. nom.* 26,24
închieturii: *sg. gen.* 28,27

(a se) ÎNCHIDE: v. II
închis(u-)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 14,3
au închis: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,29

(a se) ÎNCHINA: v. I
(s-)au închinat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,31; 12,27; 18,7; 32,8
(să) vor închina: *ind. viit.I. 3.pl.* 11,8; 34,15
(te) vei închina: *ind. viit.I: 2.sg.* 20,5; 23,24
(vă) veţ închina: *ind. viit.I. 2.pl.* 24,1
(să) închină: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.32
(să) închina: *ind. imp. 3.pl.* 33,10
închinându(-să): *gerunziu* 34,8
să (te) închini: *conj. prez. 2.sg.* 34,14
au închinat: *ind. pf.c. 3.pl.* 35,29

ÎNCHINARE: s.f.
închinarea: *sg. ac.* rezum. cap.32; rezum. cap.34

ÎNCHINĂTOR: s.m.
închinătorii: *pl. ac., în sintagma* ***închinătorii de idoli*** „idolatrii" rezum. cap.32

ÎNCHINĂCIUNE: s.f.
închinăciunea: *sg. ac.* rezum. cap.23

(a se) ÎNCHIOTORA: v. I; var. **(a se) ÎNCHEUTORA** „a încheia haina, cămașa etc. cu o agrafă, catarma, nasturi etc."; aici prima atestare a cuvântului; cf. DA, unde prim atestare este în *Lesicon romanesc-latinesc-unguresc-nemțesc*..., Buda, 1825.
(să) încheutora: *inf. prez. fără* ***a*** 26,4, 10

(a) ÎNCHIPUI: v. IV
au închipuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 32,4

ÎNCHIS, -Ă: adj.
închiși: *m. pl. ac.* 28,11
închisă: *f. pl. nom./ac.* 28,20; 39,6
închise: *f. pl. nom.* 39,13

ÎNCHISOARE: s.f.
închisoarea: *sg. ac.* 6,6, 7
închisoare: *sg. ac.* 12,29

(a) ÎNCINGE: v. III „a (se) înfășura peste mijloc cu o cingătoare, un brâu etc."
veţ încinge: *ind. viit.I: 2.pl.* 12,11
vei încinge: *ind. viit.I. 2.sg.* 29,8

(a se) ÎNCLEȘTA: v. I
să (să) încleaște: *conj. prez. 3.sg.* 26,17
vei încleșta: *ind. viit.I. 2.sg.* 28,14
au încleștat: *ind. pf.c. 3.pl.* 39,17

ÎNCOACE: adv.
încoace: *adv. în loc. adv.* ***încoace și încolo*** 2,12

ÎNCOLO: adv.
încolo: *adv. în loc. adv.* ***încoace și încolo*** 2,12

(a) ÎNCOLȚI: v. IV
încolțea: *ind. imp. 3.sg.* 9,31
încolțăsc: *ind. prez. 3.pl.* 10,5

(a) ÎNCONJURA: v. I; var. (Reg.) **(a) ÎNCUNJURA**
încungiurând: *gerunziu* 13,18
vei încungiura: *ind. viit.I: 2.sg.* 25,28

(a se) ÎNCOPCIA: v. I; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Lexicon românesc-latinesc-unguresc-nemțesc*..., Buda, 1825.
să (să) încopce: *conj. prez. 3.sg.* 36,18

ÎNCOPCIAT, -Ă: adj.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde (după I. Aurel-Candrea, Gh. Adamescu, *Dicționarul enciclopedic ilustrat,* București, 1926-1931) prima atestare este la Ioan Slavici.
încopciate: *f. pl. ac.* 39,19

ÎNCRESTĂTURĂ: s.f.
încrestături: *pl. nom.* 26,17

ÎNDATĂ: adv.
îndată: 4, 25; 10,11; 34,2

ÎNDĂRĂT: adv.
îndărăpt: 10,8
îndărâpt: 18,2

(a) ÎNDEMÂNA: v. I
va îndemâna: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,10

ÎNDEMÂNARE: s.f.
îndemânare: *sg. ac.* rezum. cap.22

(a) ÎNDEMNA: v. I
îndeamnă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.11

ÎNDEMNĂTOR: s.m.
îndemnătorilor: *pl. gen.* 32,18

(a) ÎNDOI: v. IV
să îndoiești: *conj. prez. 2.sg.* 26,9

ÎNDOIT, -Ă: adj.
îndoit: *n. sg. nom./ac.* 10,10; 16,5; 22,4, 7, 9; 28,16; 39,9
îndoite: *f. pl. ac.* 16,22, 29

(a se) ÎNDULCI: v. IV
îndulcindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.15
(s-)au îndulcit: *ind. pf.c. 3.pl.* 15,25

(a se) ÎNDURA: v. I
(Mă) voi îndura: *ind. viit.I. 1.sg.* 33,19

ÎNDURAT, -Ă: adj.
îndurate: *m. sg. voc.* 34,6

(a se) ÎNECA: v I
(să) înece: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.14
(s-)au înecat: *ind. pf.c. 3.pl.* 15,4
înecatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 15,10

ÎNECARE: s.f.
înecarea: *sg. ac.* rezum. cap.1

(a) ÎNFIERBÂNTA: v. I
înfierbântând: *gerunziu* 14,21

(a) ÎNFIGE: v. III
au înfipt: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,2

ÎNFRICOŞAT, -Ă: adj.
înfricoşaţi: *m. pl. nom.* 20,18

ÎNFRUMUSEŢARE: s.f.
înfrâmsăţarea: *sg. ac.* 35,9

(a) ÎNFRUNTA: v. I
înfruntând: *gerunziu* rezum. cap.32

ÎNGER: s.m.
îngerul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.4; rezum. cap.12; rezum. cap.14; 14,19; 23,20, 23; 32,34; 33,2;
înger: *sg. ac.* rezum. cap.14; rezum. cap.23;

ÎNGRECAT, -Ă: adj. „gravidă", „însărcinată"
îngrecată: *adj. f. sg. ac.* 21,22;

(a) ÎNGREUIA: v. I
au îngreoiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,15
(s-)au îngreoiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,32; 9,7, 35

(a) ÎNJURUI: v. IV; cuvântul nu este înregistrat în DA.
îngiuruiesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.22

(a se) ÎNMULŢI: v. IV
(s-)au înmulţit: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,7
să (să) înmulţască: *conj. prez. 3.sg.* 1,10
(să) înmulţea: *ind. imp. 3.pl.* 1,12
voi înmulţi: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,3

ÎNMULŢIRE: s.f.
înmulţirea: *sg. ac.* rezum. cap.1

(a se) ÎNSEMNA: v. I; var. (Reg.) **(a se) ÎNSĂMNA**
(să) însămnează: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.28

(a) ÎNSETOŞA: v. I; var. (Reg.) **(a) ÎNSĂTOŞA**
au însătoşat: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,3

ÎNSOŢIRE: s.f.
însoţirea: *sg. ac.* 12,48

(a) ÎNŞELA: v. I
va înşela: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,16

(a se) ÎNTĂRI: v. IV
(s-)au întărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,20
au înterit: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,17
întăreaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.6
au întărit: *ind. pf.c. 3.pl.* 15,17

ÎNTÂI: num. ord./adv./adj.
întâi: *adj. inv., în sintagmele* ***cel întâi născutu/întâi născuţilor/ născutul întâi/întâi născuţii/întâi născutul/întâi născutele*** 4,22; rezum. cap.11; 11,5; rezum. cap.12; 12, 29; rezum. cap.13; 13,13, 15; rezum. cap.22; 22,29; 34,20
întâiul: *adj.m. sg. nom./ac., în sintagma* ***întâiul născut*** „primul copil la părinţi" 4,23; 13,15
întâiului: *adj.m. sg. gen., în sintagma* **întâiului născut** 6,14
întâiul: *adj.m. sg. nom./ac., în sintagma* **întâiul născut** 11,5; 12,12, 29
întâiu: *adj.inv., în sintagmele* ***întâiu născutul/întâiu născutele/ întâiu născutelor*** 12,29; rezum. cap.13; 13,13, 15
întâii: *adj. m. pl. ac., în sintagma* ***întâii născuţi*** rezum. cap.34
întâie: *num. ord. f. sg. nom.* 12,2
întâi: *adv.* 12,48; rezum. cap.22; 22,31

(a) ÎNTÂMPINA: v. I
au întâmpinat: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,24
au întimpinat: *ind. pf.c. 3.pl.* 14,27
vei întimpina: *ind. viit.I. 2.sg.* 23,4

ÎNTÂMPINARE: s.f.
întinpinarea: *sg. ac.* 4,27
întimpinarea: *sg. ac.* 7,15
(-)ntâmpinarea: *sg. ac.* 18,7; 19,17

(a se) ÎNTÂMPLA: v. I
(s-)au întâmplat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,16; 32,1, 23
să (să) întâmple: *conj. prez. 3.pl.* 5,3
(să) întâmplasă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 18,8
(să) întâmplă: *ind. prez. 3.sg.* 18,16

ÎNTÂMPLARE: s.f.
întămplarea: *sg. ac.* 2,4

(a) ÎNTÂRZIA: v. I
vei întărziia: *ind. viit.I 2.sg.* 22,29

(a) ÎNTEŢI: v. I
înteaţea: *ind. imp. 3.pl.* 5,13
vei înteţi: *ind. viit.I. 2.sg.* 22,25

(a se) ÎNTINDE: v. III
voi întinde: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,20; 9,29
întinde: *imperativ 2.sg.* 4,4; 7,19; 14,16
întins-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,4
am întins: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,5
au întins: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,6, 17; 9,23; 10,13, 22; 22,8, 11; 33,7; 40,17
întinzând: *gerunziu* 14,21; 25,20; 40,31
întinzind: *gerunziu* 14,27
întinsu(-Ţ)-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 15,12
(să) întindea: *ind. imp. 3.sg.* 19,19
(să) întinde: *ind. prez. 3.sg.* 35,12
să (să) întinze: *conj. prez. 3.pl.* 39,19

(a) ÎNTINGE: v. III (Pop.) „a muia ceva într-un lichid"
întingeţ: *imperativ 2.pl.* 12,22

ÎNTINS, -Ă: adj.
întinsă: *adj. f. pl. (cu des.* ***-ă****) ac.* rezum. cap.17
întinsă: *adj. f. sg. ac.* 39,28
întins: *adj. n. sg. ac.* 25,4; 26,1, 31, 36; 27,16; 28,5, 6, 9, 15, 33; 35,6, 23, 35; 36,8; 39,2, 8

(a se) ÎNTOARCE: v. III „a (se) înapoia", „a reveni"; (Pop.) „a (se) transforma", „a (se) preface"
întorcându(-să): *gerunziu* 2,18; 4,21; 14,2; 18,27; 32,31; 33,11
(să) întoarce: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4
(s-)au întors: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,3, 4; 4,18, 20; 5,22; 7,10, 12, 15, 20, 23; 8,17; 10,6; 14,27, 28; 32,15; 34,31
(să) va întoarce: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,9; 7,9, 17; 18,23
(mă) voi întoarce: *ind. viit.I. 1.sg.* 4,18
(te) întoarce: *imperativ 2.sg.* 4,19
întorc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.7
să (să) întoarcă: *conj. prez. 3.pl.* 7,19; 13,17; 14,26
au întors: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,21
să întoarcă: *conj. prez. 3.sg.* 21,19
va întoarce: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,34, 36; 22,1, 4, 5, 6, 7, 9, 12, 13, 15, 17
întoarce: *inf. prez. fără* ***a*** 22,3
a întoarce: *inf. prez.* 22,11, 14
vei întoarce: *ind. viit.I. 2.sg.* 22,26
întoarce: *imperativ 2.sg.* 23,4
voi întoarce: *ind. viit.I. 1.sg.* 23,27
(ne) vom întoarce: *ind. viit.I: 1.pl.* 24,14
să (să) întoarcă: *conj. prez. 3.pl.* 28,7
(vă) întoarceţi: *imperativ 2.pl.* 32,27

(a se) ÎNTOCMI: v. IV
(să) întocmi: *inf. prez. fără* ***a*** 26,5

ÎNTORS, -OARSĂ: adj.
întoarse: *f. pl. ac.* 25,20

(a) ÎNTRA: vezi **(a) INTRA**

ÎNTRARE: vezi **INTRARE**

(a) ÎNTREBA: v. I
va întreba: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,14

ÎNTREBARE: s.f.
întrebare: *sg. nom./ac.* 24,14; 33,7

ÎNTREG, -EAGĂ: adj.
întreg: *adj. m./n. sg. ac.* 21,36; 29,18

(a) ÎNTRISTA: v. I
vei întrista: *ind. viit.I. 2.sg.* 22,21

ÎNTUNECAT, -Ă: adj.
întunecat: *m. sg. nom.* 14,20

ÎNTUNERIC: s.n.; var. (Înv.) **ÎNTUNEREC**
întunereculuí: *sg. gen.* rezum. cap.10
întunearec: *sg. nom.* 10,21, 22

(a se) ÎNTURNA: v. I
(să) înturnasă: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 24,11
(să) întoarnă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.34

ÎNŢELEGERE: s.f
înţăleagere: *sg. ac.* 31,3; 36,1
înţăleagerea: *sg. ac.* 35,31

ÎNŢELEPCIUNE: s.f.
înţelepciunii: *sg. gen.* 28,3
înţălepciune: *sc. ac.* 31,3; 35,35; 36,1, 2
înţeleapciune: *sg. ac.* 31,6
înţălepciunea: *sg. ac.* 35,31

ÎNŢELEPT, -EAPTĂ: adj./s.; var. **ÎNŢĂLEPT, -EAPTĂ**
înţălepţ: *s.m. pl. ac.* 7,11
înţălepţi: *s.m. pl. ac.* 23,8
(celor) înţeleapţi: *s.m. pl. ac.* 28,3
înţălepţii: *s. pl. nom.* 36,8
înţălept: *adj. m. sg. nom.* 35,10; 36,1, 2

ÎNŢELEPŢEŞTE: adv.
înţelepţeaşte: 1,10

(a) ÎNVĂLUI: v. IV
au învăluit: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,27

(a) ÎNVĂŢA: v. I
voiu învăţa: *ind. viit.I. 1.sg.* 4,12
să înveţ: *conj. prez. 2.pl.* 24,12
au învăţat: *ind. pf.c. 3.sg.* 35,35

ÎNVĂŢAT: s.m.
învăţatului: *sg. gen.* (*cu **a + tot***) 31,6

ÎNVĂŢAT, -Ă: adj.
învăţate: *f. pl. nom.* 35,25

ÎNVĂŢĂTURĂ: s.f.
învăţătura: *sg. ac.* 28,30; 35,31

(a se) ÎNVÂRTOŞA: v. I
voi învărtoşea: *ind. viit.I. 1.sg.* 4,21
voi învărtoşa: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,3
(s-)au învărtoşat: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,13; 8,19; 9,35
(s-)au învărtoşart: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,22
(să) învărtoşază: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.9
(au) învărtoşat: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,12; 10,20, 27; 11,10; 14,8
am învărtoşat: *ind. pf.c. 1.sg.* 10,1
învârtoşindu(-să): *gerunziu* 13,15
voi învărtoşa: *ind. viit.I. 1.sg.* 14,4, 17

ÎNVÂRTOŞARE: s.f.
învărtoşarea: *sg. ac.* 3,7; 6,9

ÎNVÂRTOŞAT, -Ă: adj.
învărtoşaţi (foarte): *adj. m. pl. nom.* 1,7
învărtoşat: *part. pasiv m. sg.* rezum. cap.10

ÎNVELIT, -Ă: adj.
învălită: *adj. f. sg. ac.* rezum. cap.34

ÎNVELITOARE: s.f.
învălitoarea: *sg. ac.* 34,33

(a) ÎNVINGE: v. III
învingea: *ind. imp. 3.sg.* 17,11

(a) ÎNZESTRA: v. I
va înzăstra: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,16

J

(a) JEFUI: v. IV
au jefuit: *ind. pf.c. 3.pl.* 12,36

JEFUIRE: s.f.
jefuirea: *sg. ac.* rezum. cap.11

JERTFĂ: s.f.; var. **JÂRTVĂ, JÂRTFĂ, JERTVĂ**
jârtve: *pl. ac.* 10,25; 18,12; rezum. cap.24; 32,8; 40,27
jârtvelor: *pl. gen.* rezum. cap.27
jârtva: *sg. ac.* 29,18
jârtfele: *pl. ac.* 29,28
jârtfa: *sg. nom./ac.* 29,33, 35
jârtfă: *sg. nom.* 29, 42
jertfă: *sg. ac.* 29,25
jertva: *sg. ac.* 34,25

JERTFELNIC: s.n.; var. **JÂRTFENIC, JÂRTVELNIC, JERTVELNIC**
jârtfenic: *sg. ac.* 25,8
jârtvelnic: *sg. ac.* 28,35; 29,30
jârtveanicului: *sg. gen.* 30,24; 35,19
jârtvenicele: *pl. ac.* 34,13
jârtvenicului: *sg. gen.* 36,1; 38,26
jârtfenicului: *sg. gen.* 36.6
jârtvelnicului: *sg. gen.* 38,24
jârtvealnicului: *sg. gen., în sintagma **jârtvealnicului mărturiii*** 38,30
jertvenic: *sg. ac.* 28,29
jertvelnic: *sg. ac.* 28,43; 31,11
jertvealnic: *sg. ac.* 39,41

(a se) JERTFI: v. IV; var. **(a se) JÂRTVI, (a se) JERTVI, (a se) JÂRTFI**
să jârtveascâ: *conj. prez. 3.sg.* 5,1
a jârtvi: *inf. prez.* 10,26; rezum. cap.12;
jertviţi: *imperativ 2.pl.* 10,24;
va jârtvi: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,6
jârtviţ: *imperativ 2.pl.* 12,31
(să) jârfeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 40,5
să jertvim: *conj. prez. 1.pl.* 5,8, 17
să jertfească: *conj. prez. 3.sg.* 7,16; 8,1

(a) JERTFUI: v. IV; var. **(a) JÂRTVUI, (a) JIRTVUI, (a) JERTVUI**
să jârtvuim: *conj. prez. 1.pl.* 5,3
să jârtvuiască: *conj. prez. 3.sg.* 10,3, 7
jârtvuiţ: *imperativ 2.pl.* 10,8; 12,21
jârtvuiţi: *imperativ 2.pl.* 10,11
jârtvuiesc: *ind. prez. 3.pl.* 13,15
jârtfuiesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.22
jârtvuiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 22,20
vei jârtvui: *ind. viit.I: 2.sg.* 23,18; 34,25
au jârtvuit: *ind. pf.c. 3.pl.* 24,5
vei jertvui: *ind. viit.I. 2.sg.* 3,12
să jertvuim: *conj. prez. 1.pl.* 3, 18
să jervuiască: *conj. prez. 3.sg.* 8,8
să jertvuiască: *conj. prez. 3.sg.* 8,20
jertvuind: *gerunziu* rezum. cap.18
jirtvuiţ: *imperativ 2.pl.* 8,25
vom jirtvui: *ind. viit.I. 1.pl.* 8,26, 27
să jirtvuiţ: *conj. prez. 2.pl.* 8,28
a jirtvui: *inf. prez.* 8,29
să jirtvuiască: *conj. prez. 3.sg.* 9,1
să jirtfuiască: *conj. prez. 3.sg.* 9, 13

JERTFIRE: s.f.
jârtvirea: *sg. ac.* rezum. cap.13;
jârtfirea: *sg. ac.* 29,35

JERTFIT, -Ă: adj./s.
jârtfit: *adj. n. sg. ac.* 29,27
(ceale) jârtfite: *s.n. pl. ac.* 34,15

JIGANIE: s.f
jigăniile: *pl. ac.* 9,6
jigănii: *pl. nom.* 12,38

JIVINĂ: s.f.
jiviniile: *pl. nom.* 9,6

JOS: adv.
jos: 20,4
jos: *adv. în loc. adv.* ***de jos până sus*** „peste tot” 26,24; 36,29
jos: *adv. în loc. adv.* ***din jos*** „partea inferioară” 28,27, 33
gios: *adv. în loc. adv.* **din gios** 39,22

(a) JUCA: v. I
a juca: *inf. prez.* 32,6

(a) JUDECA: v. I; var. (Înv. şi reg.) **(a) GIUDECA**
judece: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 5,21
să judece: *conj. prez. 3.sg./pl.* rezum. cap.18; 18
vor judeca: *ind. viit.I. 3.pl.* 22,9
să giudece: *conj. prez. 3.sg./pl.* 18,13, 22
să giudec: *conj. prez. 1.sg.* 18,16
giudeca: *ind. imp. 3.pl.* 18,26
giudecându-: *gerunziu* 18,26
vor giudeca: *ind. viit.I. 3.pl.* 21,22

JUDECATĂ: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **GIUDECATĂ**
judecăţ: *pl. ac.* 6,6; 7,4; 12,12; 15,25; rezum. cap.21
judecăţile: *pl. nom./ac.* 21,1; 24,3
judecăţ: *sg. dat.* 21,31
judecăţii: *sg. gen.* 28,15, 29, 30
judecata: *sg. ac.* 28,30
giudecată: *sg. ac.* 23,2, 3
giudecata: *sg. ac.* 23,6

JUDECĂTOR: s.m.; var. (Înv.) **JUDECĂTORIU;** (Reg.) **GIUDECĂTOR**
giudecătoriu: *sg. ac.* 2,14
judecători: *pl. ac.* rezum. cap.18
giudecătorii: *pl. nom.* 21,22; rezum. cap.23
giudecătorilor: *pl. dat.* rezum. cap.23

JUMĂTATE: s.f.; var. **GIUMĂTATE**
jumătate: *sg. nom./ac.* 24,6; 25,17; 26,12, 16; 30,13, 23; 37,1, 6, 10
giumătate: *sg. ac.* 30,15

(a) JUNGHIA: v. I; var. **(a) GIUNGHIA** (Pop.) „a înjunghia”
vei junghiia: *ind. viit.I. 2.sg.* 29,35
junghindu-: *gerunziu* 32,8
giunghindu-: *gerunziu* 29,20

JUNGHIERE: s.f.; var. **JUNGHERE, GIUNGHIERE** (Pop.) „înjunghiere”
junghearii: *sg. gen.* 23,18
jungheri: *pl. ac.* 24,5
junghierii: *sg. gen.* 30,28
junghieri: *pl. ac.* 32,6
junghiere: *sg. ac.* 40,27
giungheare: *sg. ac.* 10,25
giunghiere: *sg. ac.* 30,9
giunghierii: *sg. gen.* 31,9; 34,25

(a se) JURA: v. I; var. **(a se) GIURA**
au jurat: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,5, 11
va jura: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,8
vei jura: *ind. viit.I. 2.sg.* 23,13
(te-)ai jurat: *ind. impr. 2.sg.* 32,13
au giurat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,21
au fost giurat: *ind. m.m.c.pf.perifr. 3.pl.* 13,19
am giurat: *ind. pf.c. 1.sg.* 33,1

JURĂMÂNT: s.n.
jurământ: *sg. nom.* 22,11;
jurământul: *sg. ac.* 22,11;

L

LANŢ: s.n.
lanţuri: *pl. nom./ac.* 28,22, 24; 39,17
lanţurilor: *pl. gen.* 28,25

LAPTE: s.n.
lapte: *sg. ac.* 3,8, 17; 13,5; 33,3
laptele: *sg. ac.* 23,19; 34,26

LAT: adj./s.n.
lată: *adj. f. sg. ac.* 25,23
latul: *s. sg. ac.* 27,12
lat: *adj. n. sg. ac.* 30,2
lat: *s. sg. ac.* „lăţime” 37,10

LATURĂ: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **LATURE**
lature: *sg. nom./ac.* 25,19, 32; 27,14, 15; 36,32; 37,3, 27; 38,14
laturile: *pl. ac.* 25,20; 26,13; 27,7; 28,7, 12, 25, 27; 30,4; 36,11; 37,5, 18; 39,7, 16
laturi: *pl. ac.* 25,32
laturea: *sg. ac.* 36,31

LAUDĂ: s.f.
lauda: *sg. nom.* 15,2
laudă: *sg. ac.* 15,11

LĂCOMIE: s.f.
lăcomiia: *sg. ac.* 18,21

LĂCAŞ: vezi **LOCAŞ**

(a) LĂCUI: vezi **(a) LOCUI**

LĂCUINŢĂ: vezi **LOCUINŢĂ**

LĂCUITOR: vezi **LOCUITOR**

LĂCUSTĂ: s.f.
lăcustele: *pl. nom.* rezum. cap.10; 10,13, 19
lăcuste: *pl. ac.* 10,4, 12

LĂNŢUREL: s.n.
lânţurele: *pl. ac.* 28,14
lănţurelele: *pl. nom.* 37,17
lănţureale: *pl. ac.* 39,15

LĂPTUCĂ: s.f.
lăptuce: *pl. ac.* 12,8

(a) LĂSA: v. I
va lăsa: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,23; 20,7; 21,27
au lăsat: *ind. pf.c. 3.pl.* 16,20
vei lăsa: *ind. viit.I. 2.sg.* 23,11
lăsa: *ind. imp. 3.sg.* 40,34
lasă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.10; rezum. cap.12
să lasă: *conj. prez. 3.sg.* 16,19

(a) LĂŢI: v. IV
voi lăţi: *ind. viit.I. 1.sg.* 34,24

LĂŢIME: s.f.
lăţimea: *sg. nom./ac.* 25,10, 17; 26,2, 8; 27,1, 13; 36,21
lăţime: *sg. ac.* 26,16; 27,18; 28,16; 36,9, 15; 37,1, 6

(a) LĂUDA: v. I
lăudând: *gerunziu* rezum. cap.18

(a) LEGA: v. I
legând: *gerunziu* 12,34
vei lega: *ind. viit.I. 2.sg.* 28,37

LEGĂTOARE: s.f.
legătoare: *sg. ac.* 28,28

LEGĂTURĂ: s.f.
legătură: *sg. ac.* 12,22; 28,37; 31,16; 34,10, 15, 27
legătura: *sg. nom.* 28,28
legăturii: *sg. gen.* 34,28

LEGE: s.f.
legile: *pl. ac.* 18, 16; rezum. cap.24
legii: *sg. gen., în sintagma* ***Tablele legii*** rezum. cap.24
legii: *sg. gen.* rezum. cap.25
leagea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.12; 18,20; rezum. cap.22; rezum. cap.29
leagea: *sg. ac., în sintagma* ***leagea Domnului*** 13,9
leagea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.12; 18,20; rezum. cap.22; rezum. cap.29
leage: *sg. nom./ac.* 12,5, 17, 26, 43, 49; 16,4, 28; rezum. cap.22; 23,32; 24,12; 29,9
leagii: *sg. gen., în sintagma* ***Tabele leagii*** rezum. cap.31

LEGIUIT, -Ă: adj./adv.
legiuit: *adj. n. sg. ac.* 12,24; 28,43; 30,21
legiuit: *adv.* 12,48

LEMN: s.n.
lemn: *sg. ac.* 7,19; 15,25
lemne: *pl. ac.* 25,13
leamnul: *sg. ac.* 9,25
leamnele: *pl. ac.* 10,5
leamne: *pl. nom./ac.* 10,15; 25,5, 10, 23, 28; 26,15, 26, 32, 37; 27,1, 6; 30,1, 5; 31,5; 35,7, 24; 36,20, 31, 36; 37,1, 4, 10, 15, 25, 28; 38,1, 6, 23

(a se) LENEVI: v. IV
(să) lenevesc: *ind. prez. 3.pl.* 5,8
(vă) leneviţi: *ind. prez. 2.pl.* 5,17

(a) LEPĂDA: v. I
voi lepeda: *ind. viit.I. 1.sg.* 23,29
voi lepăda: *ind. viit.I. 1.sg.* 34,11
va leapeda: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,22
să leapăd: *conj. prez. 1.sg.* 33,2

LESPEDE: s.f.
leaspezi: *pl. ac.* 24,12; 34,1, 4, 28
lespede: *sg. ac.* 29,6
lespezi: *pl. ac.* 31,18

(a) LEŞUI: v. I; var. **(a) ALEŞUI** „a pândi"; „a spiona"
au aleşuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,13;
va leşui: *ind. viit.I. 3.sg.* 34,24;

LEŞUIRE: s.f. „pândă", „pândire"
leşuiri: *pl. ac.* 21,14

LEVIT: s.m. „evreu din seminţia lui Levi, destinat serviciului religios de la templu"; „preot la vechii evrei"
leviţilor: *pl. gen.* 6,25

LESNE: adv.
lezne: 4,10; 28,32

LIGURION: s.nead. „chihlimbar"
ligurios: 28,19
ligurion: 39,12

LIMBĂ: s.f.
limba: *sg. ac.* 4,10

(a se) LIPI: v. IV
(să) va lipi: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,8

LIPSĂ: s.f. „ceea ce este necesar" „nevoie", „trebuinţă"; „sărăcie"
lipsa: *sg. ac.* rezum. cap.16; 17,3
lipsă: *sg. ac.,* în loc adj. *de lipsă,* „necesar" 36,1, 5

(a) LIPSI: v. IV
au lipsit: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,22; 39,40

LOC: s.n.
loc: *sg. ac., în loc. prep.* ***în loc de*** 2,10
locul: *sg. nom./ac.* 3,5; 10,23; 13,3; 14,27; 16,29; 19,17; 23,20; 29,31; 33,1, 15
locurile: *pl. ac.* 3,8; 18,23
loc: *sg. ac.* 10,26; 19,2; 21,13; 25,38; 30,36; 33,21; 37,6; 40,35
locului: *sg. gen./dat.* 15,23; 17,7
locul: *sg. ac., în loc.prep.* ***în locul*** rezum. cap.20
locul: *sg. ac., în loc. adv.* ***în tot locul*** „peste tot", „pretutindeni" 20,24
locuri: *pl. ac.* 25,35; 37,21

LOCAŞ: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **LĂCAŞ**
lăcaşele: *pl. ac.* 12,20; 35,3; 40,36
lăcaşul: *sg. nom./ac.* 12,40; 15,17

(a) LOCUI: v. IV; var. (Înv.) **(a) LĂCUI**
(de) lăcuit: *supin* 1,11; 16,35
va lăcui: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,21
lăcuia: *ind. imp. 3.pl.* 10,23
lăcuiesc: *ind. prez. 3.pl.* 16,16; 33,16
lăcuieşte: *ind. prez. 3.sg.* 22,25
lăcuiască: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 23,33
au lăcuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 24,16
voi lăcui: *ind. viit.I. 1.sg.* 25,8; 29,45

LOCUINŢĂ: s.f.; var. (Înv.) **LĂCUINŢĂ**
lăcuinţii: *sg. gen.* rezum. cap.12

LOCUITOR: s.m.; var. (În v.) **LĂCUITOR**
lăcuitorii: *pl. nom./ac.* 15,15; 23,31; 34,12

(a) LOGODI: v. IV
va logodi: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,9

(a) LOVI: v. IV
lovind: *gerunziu* 2,12; 12,27
voi lovi: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,20; 7,17; 8,2; 9,15; 11,1; 12,13; 22,24
au lovit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,20, 25; 8,17; 12,29; 15,6; 21,19; 32,35
loveşte: *imperativ 2.sg.* 8,16
ai lovit: *ind. pf.c. 2.sg.* 17,5
vei lovi: *ind. viit.I. 2.sg.* 17,6
va lovi: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,12, 18, 20, 22, 26

LOVIT, -Ă: adj.
lovită: *f. sg. ac.* rezum. cap.7

LOVITOR: s.m.
lovitoriul: *sg. nom.* 22,2

(a) LUA: v. I
luase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* rezum. cap.2
au luat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,1, 3, 10, 21; 4,20; 6,20, 23, 25; 7,10; 9,10; 12,34; 13,19; 14,6, 7, 21; 15,20, 22; 17,13; 24,6
am luat: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,10; 19,4
luat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,25; 18,2
voi lua: *ind. viit.I. 1.sg.* 6,7; 23,25; 33,23; 34,24
vei lua: *ind. viit.I. 2.sg.* 7,15; 20,7; 22,26; 23,8; 28,9; 29,15, 16, 19, 20, 22, 26, 31; 34,16
va lua: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,4; 20,7; 21,10, 36; 22,10
veţ lua: *ind. viit.I. 2.pl.* 12,5; 16,16; 25,2
vor lua: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,7; 23,28; 28,5
luaţi: *imperativ 2.pl.* 12,32
luasă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 12,39
luaţ: *imperativ 2.pl.* 13,19
va lua: *ind. viit.I. 3.sg., în loc. v.* ***va lua împrumut*** 22,14
a lua: *inf. prez.* 22,17
să luaţi: *conj. prez. 2.pl.* 25,3
luând: *gerunziu* rezum. cap.2; rezum. cap.4; 12,21; 17,12; 22,2; 24,7, 8; 29,12, 21; 33,7; 40,4, 9
luându-: *gerunziu* 32,4
ia: *imperativ 2.sg.* 4,9, 17; 17,5; 28,1; 30,34
să ia: *conj. prez. 3.sg./pl.* 8,8; 10,17; rezum. cap.23; rezum. cap.24
iaie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 12,3

(a) LUCRA: v. I
lucri: *ind. prez. 2.sg.* 5,15
lucraţ: *imperativ 2.pl.* 5,18
au lucrat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,6; 18,11
veţ lucra: *ind. viit.I. 2.pl.* 12,16; 35,2
lucra: *ind. imp. 3.sg.* 18,14
vei lucra: *ind. viit.I. 2.sg.* 20,9; 23,12; 34,21
va lucra: *ind. viit.I. 3.sg.* 31,14, 15; 35,2
veţi lucra: *ind. viit.I. 2.pl.* 31,15
a lucra: *inf. prez.* 36,1

LUCRARE: s.f.
lucrare: *sg. ac.* 36,2; 38,11
lucrarea: *sg. nom./ac.* 36,6; 37,29; 38,24; 39,3, 31

LUCRĂTOR: s.m.
lucrătoriului: *sg. gen.* 28,11
lucrătoriul: *sg. ac.* 39,6, 29

LUCRU: s.n.
lucrurilor: *pl. gen./dat.* 1,11; 5,6, 10, 13
lucruri: *pl. ac.* 1,14; 2,23; 3,7; 5,5, 14
lucrurile: *pl. ac.* 1,14; 5,4, 9; rezum. cap.18; 20,9; 21,19; 23,24; 35,29, 33
lucrului: *sg. gen.* 2,4; 6,9; 22,15; 23,16; 35,21, 32; 36,8; 38,10, 12
lucrul: *sg. nom./ac.* 5,11, 13; 18,8, 18, 20; 20,10; 22,11; 25,33; 28,11; 30,25, 35; 31,3; 34,10; 35,33; 37,19; rezum. cap.39; 39,8
lucru: *sg. ac.* 16,23; 18,17; 24,10; 28,8, 15; 31,4, 17; 36,3, 8; 39,8
lucru: *sg. ac., în sintagma* ***lucru vărsătoriu*** „obiect folosit pentru turnarea metalelor" 32,4

(a) LUMINA: v. I
luminând: *gerunziu* 14,20
să lumineaze: *conj. prez. 3.sg./pl.* 25,37; 27,21

LUMÂNARE: s.f.; var. (Înv.) **LUMINARE**
luminările: *pl. ac.* 20,18
luminărilor: *pl. gen.* 25,6; 35,8, 14, 28

LUMINĂ: s.f.
lumină: *sg. nom.* 10,23

LUMINOS, -OASĂ: adj.
(foarte) luminoasă: *f. sg. ac.* 30,34

LUNĂ: s.f.
luni: *pl. ac.* 2,2
luna: *sg. nom./ac.* 12,2, 18; 13,4, 5; 19,1; 34,18; rezum. cap.40; 40,2, 15
lunilor: *pl. gen.* 12,2
lunile: *pl. ac.* 12,2
lunii: *sg. gen.* 12,3, 6, 18; 23,14; 34,18; 40,2, 15
luni: *sg. gen.* 12,18
lună: *sg. ac.* 16,1

LUNG, -Ă: adj./s.n.
lung: *s. n. sg.* „lungime" 27,1, 11; 37,10
lungă: *adj. f. sg. ac.* 25,23
lung: *adj. n. sg. ac.* 30,2

LUNGIME: s.f.
lungimea: *sg. nom.* 25,17; 26,2, 8, 13, 16; 36,21
lungime: *sg. nom./ac.* 25,10; 27,9, 18; 28,16; 36,9, 15; 37,1, 6; 38,18

M

MAI-MARELE: s.m. „căpetenie"
mai-marii: *s. m. pl. nom.* 5,19; 19,7

MAMĂ: s.f.; var. (Reg.) **MUMĂ**
mumă-sa: *sg. ac.* rezum. cap.2; 2,8; 21,15, 17; 22,30
mumă-ta: *sg. ac.* 20,12
mâni-sa: *sg. gen.* 23,19; 34,26

MANĂ: s.f
mană: *sg. ac.* rezum. cap.16; 16,31, 33, 35

MARE: adj.
mare: *adj. m./f./n.sg. nom./ac.* 3,3; 9,24; 11,3, 6; 12,16, 30; 14,31; 18,11; 32,10, 11, 21, 30
(cei mai) mari: *adj. m. pl. nom.* 5,15
mari: *adj. f./n. pl. ac.* 6,6; 7,4; 29,20
(mai) mare: *adj. m./n. sg. nom.* 18,22; 19,19
(mai) mari: *adj. n. pl. ac.* rezum. cap.23
(foarte) mare: *adj. n. sg. ac.* 32,31

MARE: s.f.
marea: *sg. ac., în s. propr.* ***Marea Roşie/Marea Palistinilor*** 10,19; 13,18; rezum. cap.14; 15,4, 22; 23,31
mare: *sg. ac.* 14,2, 9, 16, 21, 26, 27, 28; 15,1, 4, 19, 21; 36,27, 32
marea: *sg. nom./ac.* 15,10; 20,11
mării: *sg. gen.* 14,16, 22, 23, 29, 31; 15,8, 19

MARFĂ: s.f. „avere”
marfa: *sg. ac.* rezum. cap.22;

MARGINE: s.f.
marginea: *sg. ac.* 13,20; 29,20; 36,11, 17; 39,21, 23;
marginile: *pl. nom./ac.* 26,10, 17; 28,24, 26, 32;
margini: *pl. ac.* 39,4;

MARMURĂ: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **MARMORE**
marmore: *sg. ac.* 31,5

MASĂ: s.f.
masa: *sg. nom./ac.* rezum. cap.25; 25,27; 26,35; 30,27; 31,8; 40,20
masă: *sg. ac.* 25,23, 30; 26,35
measii: *sg. gen.* 25,26, 28; 37,13
measei: *sg. gen.* 26,35
mesii: *sg. gen.* rezum. cap.26;

MATERIE: s.f.
materie: *sg. ac.* 38,11

MORCOTIRE: s.f. „cârtire”; cuvântul nu este înregistrat în DLR.
morcotirea: *sg. ac.* 16,7

MĂDULAR: s.n. (Eufem.) „prepuţ”, „organ genital bărbătesc”
mădulariul: *sg. ac.* 4,25

MĂR: s.n. (aici, în sintagmele ***măr punic/măr punicesc***) „rodie”
merele: *pl. ac., în sintagma* ***merele de punic*** 28,33
măr: *sg. nom., în sintagma* ***măr punic*** 28,34
mărul: *sg. nom., în sintagma* ***mărul punic*** 28,34
meare: *pl. ac., în sintagma* ***meare punicești*** 39,22
mârul: *sg. ac., în sintagma* ***mârul punicesc*** 39,24

MĂRGĂRITAR: s.n.
mărgăritariu: *sg. nom./ac.* 25,7; 28,9

(a se) MĂRI: v. IV
voi mări: *ind. viit.I. 1.sg.* 15,2
(s-)au mărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,6

MĂRIME: s.f.
mărimile: *pl. ac.* 14,13
mărimea: *sg. nom./ac.* 15,16; rezum. cap.40; 40,33

MĂRIRE: s.f.
mărire: *sg. ac.* 15,1, 21
măririi: *sg. gen.* 15,7
mărirea: *sg. ac.* 16,;

MĂRIT: adv.
mărit: *adv.* 18,11;

MĂRTURIE: s.f.
mărturie: *sg. ac., în sintagma* ***mărturie strâmbă*** „sperjur” 20,16; 23,1
mărturiia: *sg. ac.* 25,21; 30,6
mărturiii: *sg. gen., în sintagma* ***sicriul/sicriului mărturiii*** 25,22; 40,5
mărturiei: *sg. gen., în sintagma* ***sicriiul/sicriul/sicriului mărturiei*** 26,33, 34; 30,6; 31,7
mărturiii: *sg. gen., în sintagma* ***cortul/cortului mărturiii*** 27,21; 28,43; 29,11; 40,2, 12, 22, 26, 32;
mărturie: *sg. ac.* 27,21
mărturiei: *sg. gen., în sintagma* ***cortul/cortului mărturiei*** 29,4, 10, 30, 32, 42, 44; 30,16, 18, 20, 26, 36; 35,21; 38,21; 40,20, 28
mărturiii: *sg. gen.* 31,18
mărturiei: *sg. gen., în sintagma* ***tablele mărturiei*** 32,15
mărturiii: *sg. gen., în sintagma* ***tablele mărturiii*** 34,29
mărturiei: *sg. gen, în sintagma* ***oltariul mărturiei*** rezum. cap.37
mărturiii: *sg. gen, în sintagma* ***jârtvealnicului mărturiii*** 38,30
mărturiii: *sg. gen., în sintagma* ***acoperemântului/acoperişul mărturiii*** 39,31; 40,24
mărturia: *sg. ac.* 40,18
mărturiei: *sg. gen., în sintagma* ***pridvorul mărturiei*** 40,27

(a) MĂRTURISI: v. IV
mărturişeaşte: *imperativ 2.sg.* 19,21
ai mărturisit: *ind. pf.c. 2.sg.* 19,23

MĂRTURISIRE: s.f.
mărturisirea: *sg. ac.* 25,16

MĂRUNT: adj.
mărunt: *n. sg. nom.* 16,14
(foarte) mărunt: *n. sg. ac.* 30,36

MĂRUNTAIE: s.n.
mărunţăile: *pl. ac.* 12,9
mărunţaiele: *pl. ac.* 29,13, 17

MĂSAR: s.m. (Reg.) „tâmplar”, „dulgher”
măsariului: *sg. gen.* 35,35

MĂSLIN: s.m.; var. (Înv. şi reg.) **MASLIN**
maslinii: *pl. ac.* 23,11
maslinilor: *pl. gen.* 27,20

(a) MĂSURA: v. I
au măsurat: *ind. pf.c. 3.pl.* 16,18

MĂSURĂ: s.f.
măsura: *sg. nom./ac.* 5,8, 14; 16,18; 22,17; rezum. cap.26; 26,8; 28,16; 30,13, 24; 38,18, 24
măsură: *sg. ac., în loc. adv.* ***de o măsură/de aceeaş (aceaeaş) măsură*** „la fel”, „deopotrivă” 26,2; 30,34; 36,9, 15; 38,11
măsură: *sg. nom./ac.* 29,40; 30,24

MĂSURĂTOARE: adj.
măsurătoare: *n. pl. ac.* 25,29; 37,16

MĂTASE: s.f.
mătasă: *sg. ac.* 35,25; 36,35, 37; 38,18, 23; 39,1, 22, 28

MÂINE: adv.; var. (Înv. şi reg.) **MÂNE**
mâne: 8,23; 9,18; 10,4; 13,14; 16,23; 17,9; 19,10

(a) MÂNA: v. I
mâind: *gerunziu* 3,1

MÂNĂ: s.f.
mână: *sg. ac.* 3,19; 6,1; 13,3, 9, 14, 16; 14,8; 21,24; 32,11
mânile: *pl. nom./ac.* 3,8; 9,8, 33; 15,17; rezum. cap.17; 17,11, 12; 21,13, 20; 23,1, 31; 28,41; 29,9, 10, 15, 19; 29,24, 25, 29, 33, 35; 32,29; 40,29
mâni: *pl. ac.* 12,11; 32,19
mânilor: *pl. gen.* 29,20
mâna: *sg. nom./ac.* 2,19, 22; rezum. cap.3; 3,20; 4,2, 4, 6, 7, 17, 20, 21; 6,8; 7,4, 5, 15, 17, 19; 8,5, 6, 17; 9,3, 15, 22, 35; 10,12, 21, 22; 13,9, 16; 14,16, 21, 26, 27, 30, 31; 15,9, 12, 20; 16,3; 17,5, 9, 16; 18,9, 10; 19,13; 22,8, 11; 24,11; 32,15; 33,23; 35,29; 38,21
mâinile: *pl. ac.* 30,19

(a se) MÂNCA: v. I
să mânce: *conj. prez. 3.sg./pl.* 2,20; 23,11
să (să) mânce: *conj. prez. 3.sg.* 10,5, 12
a mânca: *inf. prez.* rezum. cap.12; 12,4; 32,6
or mânca: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,7
vor mânca: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,8, 45; 29,32
veţi mânca: *ind. viit.I. 2.pl.* 12,9, 18
veţ mânca: *ind. viit.I. 2.pl.* 12, 11, 15, 20; 13,7; 16,12; 22,31

va mânca: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,15, 19, 43, 44, 48; 29,32, 33
(să) va mânca: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,46
să mâncaţ: *conj. prez. 2.pl.* 13,3
vei mânca: *ind. viit.I. 2.sg.* 13,6; 23,14; 34,18
mâncam: *ind. imp. 1.pl.* 16,3
(de) mâncat: *supin* 16,8, 15, 16, 21
mânca: *inf. prez. fără* **a** 16,18
au mâncat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 16,35; 24,11; 34,28
să mânânce: *conj. prez. 3.pl.* 18,12
(să) vor mânca: *ind. viit.I. 3.pl.* 21,28; 29,34
va fi mâncat: *pasiv ind. viit.I. 3.sg.* 22,13
mânca: *ind. imp. 3.pl.* rezum. cap.29
să mânânci: *conj. prez. 2.sg.* 34,15

MÂNCARE: s.f.
mâncarea: *sg. ac.* rezum. cap.12; 12,4
mâncare: *sg. ac.* 12,16

(a se) MÂNIA: v. I
(să) mânie: *ind. prez. 3.sg.* 32,11
mâniindu(-să): *gerunziu* 4,14; 32,19
(s-)au mâniiat: *ind. pf.c. 3.pl.* 15,14
(s-)au mâniat: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,20
să (să) mânie: *conj. prez. 3.sg.* 32,10

MÂNIAT, -Ă: adj.
mâniat: *adj. m. sg. nom.* 11,9

MÂNIE: s.f.
mâniia: *sg. nom./ac.* 15,7; 32,12

(a) MÂNGÂIA: v. I; var. (Înv. şi rar) **(a) MÂNGĂIA**
mângăie: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.6
mângâie: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.20

MÂNGÂIETOR: s.m.; var. (Înv. şi reg.) **MÂNGĂITORIU**
mângăitoriului: *sg. gen.* 30,6

MÂNTUIRE: s.f.
mântuire: *sg. ac.* 15,2

MERGĂTOR: s.m.
mergătorilor: *pl. gen., în sintagma* ***mergătorilor înainte*** 14,9

(a) MERGE: v. III
să merg: *conj. prez. 1.sg.* 2,7; 3,11
mergi: *imperativ 2.sg.* 3,16; 7,15; 17,5
meargi: *imperativ 2.sg.* 32,34
merg: *ind. prez. 3.pl.* 5,7; rezum. cap.15
vor merge: *ind. viit.I. 3.pl.* 10,8
mergea: *ind. imp. 3.sg.* 13,21; 14,19
meargе: *ind. prez. 3.sg.* 3,4
voi meargе: *ind. viit.I: 1.sg.* 3,13
vom meargе: *ind. viit.I. 1.pl.* 3,18; 8,27; 10,9
mearg: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.4
să meargem: *conj. prez. 1.pl.* 5,3, 8, 17
să mergeţ: *conj. prez. 2.pl.* 8,28
mergeţ: *imperativ 2.pl.* 10,11
meargă: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 10,24
vor meargе: *ind. viit.I. 3.pl.* 10,26
să meargă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 14,16; 23,20; 32,1, 23
va meargе: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,23; 32,34; 33,14
vei meargе: *ind. viit.I. 2.sg.* 33,15
mers-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,8
au mers: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,27; 5,20; 14,29

MESCIOARĂ: s.f.
măşcioara: *sg. ac.* 27,5

(a) MESTECA: v. I; vezi **(a) AMESTECA**

MESTECARE: s.f.; vezi **AMESTECARE**

MESTECAT: part. v. *a mesteca*; vezi **AMESTECAT**

MEŞTER: s.m.
meaşteri: *pl. nom.* rezum. cap.35
meaşterii: *pl. nom.* 36,4
meaşter: *sg. nom.* 38,23

MEŞTEŞUG: s.n.
meşteşug: *sg. ac.* 35,33

MEŞTEŞUGIT: adv.; var. (Înv. şi reg.) **MEŞTERŞUGIT**
meşterşugit: *adv.* 36,1

MIAZĂNOAPTE: s.f.
meazănoapte: *sg. ac.* 26,20, 35; 27,11; 38,11; 40,20
miazănoapte: *sg. ac.* 11,4
miiazănoapte: *sg. ac.* 12,29

MIC, -Ă: adj./s.
(mai) mic: *adj./n. sg. nom.* 12,4
(ceale mai) mici: *s.n. pl. ac.* rezum. cap.18; 18,22

MIEL: s.m.
mielul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.12; 12,3, 4, 5
mielului: *sg. gen.* 12,4
miei: *pl. nom..* 29,38
miel: *sg. ac.* 29,39, 40, 41

MIELUŞEL: s.m.
mieluşel: *sg. ac.* rezum. cap.29

MIERE: s.f.
miere: *sg. ac.* 3,8, 17; 13,6; 16,31
miare: *sg. ac.* 33,3

MIJLOC: s.n.
mijlocul: *sg. ac., în loc. prep.* ***în/din/prin mijlocul*** 3,2, 4, 20; 7,5; 8,22; 14,16, 22, 23, 27, 29; 15,8, 19; 23,25; 24,16, 18; 25,8, 22; 26,28; 28,1; 29,45; 31,14; 32,27; 33,5; 36,33; 38,4
mijloacele: *pl. ac.* 12,11
mijloc: *sg. ac., în loc. adv.* ***în mijloc/prin mijloc/la mijloc*** 22,11; 25,25; 28,33; 39,21
mijlocul: *sg. ac.* 27,5
mijloc: *sg. ac.* 28,32; 34,10

MILĂ: s.f.
mila: *sg. ac.* rezum. cap.1; 15,13; 34,7
milă: *sg. nom./ac.* 2,6; 20,6; 23,3

MILOSTIV, -Ă: adj.
milostiv: *m. sg. nom.* 22,27; 28,38
milostive: *m. sg. voc.*34,6
(mult) milostive: *m. sg. voc.* 34,6

(a) MILUI: v. IV
voi milui: *ind. viit.I. 1.sg.* 33,19

MINCINOS, -OASĂ: adj.
mincinoase: *n. pl. ac.* 5,9

MINCIUNĂ: s.f.
minciunii: *sg. gen.* 23,1
minciună: *sg. ac.* 23,7

MINTE: s.f.
minte: *sg. ac.* 35,21, 29

MINUNAT, -Ă: adj./adv.
minunate: *adj. f. pl. ac.* 3,20
minunat: *adv.* 8,22
minunat: *adj. m. sg. nom.* 15,11

MINUNE: s.f.
minune: *sg. ac.* 9,4; 11,7
minuni: *pl. ac.* 15,11

MIRE: s.m.
mirele: *sg. nom.* 4,25, 26

MIREASMĂ: s.f.; var. **MIREAZMĂ**
mireazme: *pl. nom.* 25,6
mireazmă: *sg. ac.* 29,25, 41; 30,34; 35,28
mireasme: *pl. ac.* 30,23, 34; 35,15
mireasmelor: *pl. gen.* 31,11
mireazmelor: *pl. gen.* 40,25

MIRHĂ: s.f. (Înv.) „smirnă”
mirhă: *sg. ac.* 30,23

MIROS: s.n.
mirosul: *sg. nom.* 5,21
miros: *sg. nom./ac.* 25,6; 29,18, 25, 41; 35,8
mirosuri: *pl. ac.* 35,28; 37,29; 39,37

(a) MIROSI: v. IV
mirosind: *gerunziu* 30,7

MIROSIRE: s.f.
mirosirea: *sg. ac.* 30,38

(a) MISTUI: v. IV
mistuind: *gerunziu* 10,15
(te) mistuiești: *ind. prez. 2.sg.* 18,18

(a se) MIȘCA: v. I
(s-)au mișcat: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,23
mișcând: *gerunziu* rezum. cap.19
să (să) mișce: *conj. prez. 3.pl.* 39,19

MITRĂ: s.f.
mitră: *sg. ac.* 28,37; 29,6
mitra: *sg. ac.* 28,39; 39,30
mitre: *pl. ac.* 28,40; 29,9; 39,26

MOARĂ: s.f.
moară: *sg. ac.* 11,5

MOARTE: s.f.
moartea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.4; rezum. cap.10; 10,17; 21,23
moarte: *sg. ac.* 19,12; 21,12, 15, 16, 17; 22,19; 31,14

MOAȘĂ: s.f.
moașelor: *pl. dat.* 1,15, 20
moașele: *pl. nom.* 1,17, 21

MOISESC: adj.
moisesc: *n. sg. gen., în sintagma* ***cortului moisesc*** rezum. cap.26

MOJAR: s.n.; aici prima atestare; cf MDA, unde prima atestare este într-un text din 1791, în N. Iorga, *Studii și documente cu privire la istoria românilor*, vol VIII, București, 1901 – 1906.
mogeariu: *sg. ac.* 16,14

MORMÂNT: s.n.
mormânturi: *pl. nom.* 14,11

MORT, MOARTĂ: adj./s.
mort: *adj. m./n. sg. nom.* 9,7; 12,30
morți: *adj. m. pl. ac.* 14,31
(celui) mort: *s.m. sg. gen.* 21,35

MOȘ: s.m.
moșii: *pl. nom.* 10,6

(a) MOȘI: v. IV
veț moși: *ind. viit.I: 2.pl.* 1,16
moși: *inf. prez. fără* ***a*** 1,19

MOȘTEAN: s.m. (Înv. și reg.) „băștinaș”
moșteanii: *pl. nom.* 12,19
moșteanul: *sg. ac.* 12,48
moșteanului: *sg. dat.* 12,49

(a) MOȘTENI: v. IV
vei moșteni: *ind. viit.I. 2.sg.* 23,30

MOȘTENIRE: s.f.
moștenire: *sg. ac.* 6,8; 19,5
moștenirea: *sg. ac.* 9,4; 29,28
moștenirile: *pl. ac.* 9,4
moștenirii: *sg. gen.* 15,17

MOVILĂ: s.f.; var. **MOHILĂ**
mohile: *pl. ac.* 8,14

MREAJĂ: s.f.
mreaje: *sg. ac.* 27,4; 38,4

MREJULIȚĂ: s.f.
mrejulița: *sg. ac.* 29,13, 22

MREJUȚĂ: s.f.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Povățuire către economia de câmp (...)*, Buda, 1806
mrejuții: *sg. gen.* 38,5

MUC: s.n. „capăt de lumânare”, „vârf înnegrit al unui fitil de lumânare, de candelă etc.”)
mucurile: *pl. ac.* 25,38

MUCAR: s.n. „unealtă în formă de foarfeci cu care se taie capătul ars al mucului lumânării”
mucări: *pl. nom.* 25,38
mucările: *pl. ac.* 37,23

MUIERE: s.f.; var. (Înv.) **MUIARE**
muieri: *pl. nom.* 1,19
muiare: *sg. nom./ac.* rezum. cap.2; 2,1, 7, 21; 6,20, 23, 25; 21,3, 4, 28, 29; 22,16; 34,16; 36,6
muiarea: *sg. nom./ac.* 2,9; 3,22; rezum. cap.4; 11,2; rezum. cap.18; 20,17; 21,3, 4, 5, 22
muierea: *sg. nom./ac.* 4,20; 18,2, 5, 6
muiarile: *pl. nom./ac.* 15,20; 19,15; 22,24; 35,22, 25, 29
muiarii: *sg. gen.* 21,22
muierilor: *pl. gen.* 32,2
muiarilor: *pl. gen.* 38,8

MULT: adj./adv./pron. nehot.
mult: *adj. n. sg. nom.* 1,9
(mai) mult: *adv.* 1,12; 14,13; 16,17, 18; 26,12, 13; rezum. cap.36; 36,5
multă: *adj. f. sg. nom./ac.* 2,23; 19,21
multe: *adj. f./n. pl. nom./ac.* rezum. cap.4; 8,21; 11,9; 12,35, 38; 20,12; 31,5; 35,24; 36,35; 37,16; 38,3, 23
mult: *adv. în loc. adv.* ***mai mult +*** *adv.* ***nu*** *sau* ***nici mai mult + aspectul afirmativ al verbului*** (Reg.) „de acum înainte” 5,7; 9,28, 33; 10,28, 29
multă (foarte): *adj. f. sg. ac.* 9,18
multe (foarte): *adj. f. pl. nom.* 12,38
mult: *adv. în loc. adv.* ***de mult*** „de multă vreme, de altădată” 12,39
mult: *adv. în loc. adv.* ***cu mult*** „în foarte mare măsură” 14,12
mult: *adv.* 34,6
(celor mai) mulți: *pron nehot. m. pl. gen.* 23,2

MULŢUMITĂ: s.f.; var. (Înv. şi pop.) **MULŢĂMITĂ** „recunoştinţă exprimată prin daruri sau recompense materiale”
mulţămită: *sg. ac.* rezum. cap.15

MULŢIME: s.f.
mulţimea: *sg. nom./ac.* 12,6; 15,7; 16,1, 3; 17,1; 35,20
mulţimii: *sg. gen.* 16,22
mulţime: *sg. nom./ac.* 18,14; 19,21

MUMĂ: s.f.; vezi **MAMĂ**

MUNTE: s.m.
muntele: *sg. nom./ac.* 3,1, 12; 4,27; 15,17; 18,5; 19,11, 16, 18, 20, 23; rezum. cap.20; 20,18; 24,13, 15; 31,18; 33,6; 34,2, 3, 4, 29, 32
munte: *sg. ac.* rezum. cap.17; rezum. cap.19; 19,3, 12, 13, 14; rezum. cap.24; 24,12, 18; 25,40; 26,30; 27,8; rezum. cap.32; 32,1, 15; rezum. cap.34
muntelui: *sg. gen.* 19,2, 16, 20, 23; rezum. cap.24; 24,4, 17; 32,19; 34,2
munţi: *pl. ac.* 32,12

(a) MURI: v. IV
să moară: *conj. prez. 3.sg./pl.* 21,12, 14, 15, 16, 17; 22,19; 28,35, 43; 30,21
murind: *gerunziu* 1,6
au murit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,23; 4,19; 7,21; 8,13; 9,6; 21,34
vor muri: *ind. viit.I. 3.pl.* 7,18; 9,19; 21,20
vei muri: *ind. viit.I. 2.sg.* 10,28
va muri: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,5, 7; 19,12; 21,18, 35; 22,2, 3, 10, 14; 31,14, 15
vom muri: *ind. viit.I. 1.pl.* 12,33
să murim: *conj. prez. 1.pl.* 14,11; 20,19
a muri: *inf. prez.* 14,12
am fi murit: *cond. pf. 1.pl.* 16,3
or muri: *ind. viit.I. 3.pl.* 21,28

(a) MURMURA: v. I; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la I.A. Vallian [Vaillant], *Vocabular purtăreţ românesc-franţozesc şi franţozesc-românesc...,* Bucureşti, 1839.
au murmurat: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,24; 16,2; 17,3
aţ murmurat: *ind. pf.c. 2.pl.* 16,8;
murmurând: *gerunziu* rezum. cap.17

MURMURARE: s.f.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Ion Heliade Rădulescu, *Opere,* Tom I [Tom I-II], Bucureşti, 1939.
murmurările: *pl. ac.* 16,8, 12
murmurarea: *sg. nom./ac.* 16,8, 9

MUSCĂ: s.f.
muscă: *pl. nom.* 8,24
musca: *sg. nom./ac.* 8,29, 31
muştele: *pl. nom.* rezum. cap.8
muşte: *pl. nom./ac.* 8,21, 22, 24

MUŞIŢĂ: s.f.
muşiţăle: *pl. nom.* rezum. cap.8
muşiţă: *sg. nom.* 8,16
muşiţe: *pl. nom./ac.* 8,17, 18

MUT: s.m.
mutul: *sg. ac.* 4,11

N

(a se) NAŞTE: v. III
(să) va naşte: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,22; 24,14
(să) naşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2
naşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2
va naşte: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,4
au născut: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,2, 22; 6,20, 23, 25
(s-)au născut: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,24

NAŞTERE: s.f.
naşterii: *sg. gen.* 1,16; 28,10
naşterea: *sg. ac.* rezum. cap.21

NĂIMIRE: s.f.
năimire: *sg. ac.* rezum. cap.22

NĂIMIT, -Ă: s.m./f.
năimitul: *s.m. sg. nom.* 12,45

NĂSCUT, -Ă: adj./s.
născutu: *adj. m. sg. voc., în sintagma* ***Fiiul Mieu, cel întâi născutu*** 4,22
născut: *s.m. sg. nom./ac/ge.., în sintagmele* ***întâiul născut/ întâiului născut/întâiul născut*** „primul copil la părinţi” 4,23; 6,14; 11,5; 12,12, 29; 13,15
născuţilor: *s.m. pl. gen., în sintagma* ***întâi născuţilor*** rezum. cap.11; rezum. cap.22
născutul: *s.m. sg. ac., în sintagmele* ***născutul întâi/întâi născutul/ întâiu născutul*** 11,5; 12,29; 13,2, 13, 15; 22,29; 34,20
născuţii: *s.m. pl. nom./ac., în sintagma* ***întâi născuţii*** 11,5; rezum. cap.12
născutele: *s.f. pl. ac., în sintagma* ***întâi născutele/întâiu născutele*** rezum. cap.13; 13,15
născutelor: *s.f. pl. gen., în sintagma* ***întâiu născutelor*** rezum. cap.13
născuţi: *s.m. pl. ac., în sintagma* ***întâii născuţi*** rezum. cap.34

NĂSIP: s.n.; vezi **NISIP**

(a) NĂVĂLI: v. IV
va năvăli: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,10; 21,32
năvălesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.17

NEA: s.f.
neaoa: *sg. ac.* 4,6

NEAM: s.n.
neam: *sg. nom./ac.* 15; 12,43; 19,6; 32,10
neamul: *sg. nom.* rezum. cap.6; 9,24; 31,2, 6; 33,13; 35,30, 34; 38,22, 23
neamurile: *pl. nom./ac.* 6,14, 15, 16, 17, 19, 24; 12,14, 17, 42; 16,32, 33; 29,42; 30,8, 10, 31; 31,13, 16
neamuri: *pl. nom./ac.* 6,15; 24,4; 28,21; 34,10
neamurilor: *pl. gen.* 6,25
neam: *sg. ac., în loc. adv.* ***din neam în neam*** 17,16
neamuri: *pl. gen. cu prep.* ***a*** 39,14

NEAPRINS, -Ă: adj.
neaprins: *adj. n. sg. ac.* rezum. cap.3

NEATINS, -Ă: adj.
neatinşi: *adj. m. pl. ac.* rezum. cap.12

NEBUN, -Ă: adj.
neabună: *f. sg. ac.* 18,18

NECAZ: s.n.; var. (Reg.) **NĂCAZ**
năcazul: *sg. ac.* 2,11; 3,7, 9; 3,17; 4,31

(a) NECĂJI: v. IV; var. (Pop.) **(a) NĂCĂJI**
să năcăjască: *conj. prez. 3.pl.* 1,11
năcăjiia: *ind. imp. 3.pl.* 1,13
ai năcăjit: *ind. pf.c. 2.sg.* 5,22
(să) vor năcăji: *ind. viit.I. 3.pl.* 7,18
vei năcăji: *ind. viit.I. 2.sg.* 22,21

voi năcăji: *ind. viit.I. 1.sg.* 23,22
năcăjesc: *ind. prez. 3.pl.* 23,22

NECERTAT, -Ă: adj.
necertat: *m. sg. ac.* 20,l7

NECREDINCIOS, -OASĂ: adj./s.
necredincioşi: *m. pl. nom.* 9,27
(cel) necredincios: *s.m. sg. ac.* 23,1, 7

NECURMAT, -Ă: adj./adv.
necurmată: *adj. f. sg. nom.* 27,21
necurmat: *adv.* 29,38

NEDREPT: adv.
nedrept: 5,16

NEDREPTATE: s.f.
nedreptatea: *sg. ac.* 20,5; 32,12; 34,7
nedreptăţile: *pl. ac.* 28,38; 34,9
nedreptăţii: *sg. dat.* 28,43

NEFRĂMÂNTAT, -Ă: adj.
nefrământată: *f. sg. ac.* 12,34

NEÎNTINAT, -Ă: adj.
neîntinat: *m. sg. nom.* 12,5
neîntinaţi: *m. pl. ac.* 29,1

NELEGIUIRE: s.f.
nelegiuirea: *sg. ac.* 2,13

NELOGODIT, -Ă: adj.
nelogodită: *f. sg. ac.* 22,16

NEMĂSURAT, -Ă: adj.
nemăsurate: *f. pl. ac.* 8,14

NEMERNIC: s.m.; var. (Înv. şi reg.) **NIMERNIC**
nemearnicii: *pl. ac.* rezum. cap.22
nimearnici: *pl. ac.* 12,48
nimearnic: *sg. nom.* 22,21
nimearnicului: *sg. dat.* 23,9

(a) NEMERNICI: v. IV; var. (Înv.) **(a) NIMERNICI**
nemearnicesc: *ind. prez. 3.pl.* 12,49
au nimernicit: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,4

NEMERNICIE: s.f. (cf. **Indice** Fc)
nemerniciilor: *pl. gen.* 6,4

NEMIŞCAT, -Ă: adj.
nemişcaţ: *m. pl. nom.* 15,16

NENUMĂRAT, -Ă: adj.
nenumărată: *f. sg. nom.* 12,38

NEPOT: s.m.
nepoţilor: *pl. dat.* 34,7
neapoţilor: *pl. gen.* 10,2

NEPRIETEN: s.m.
neprietinilor: *pl. dat.* 1,10
neprietinul: *sg. nom./ac.* 15,6, 9
nepriiatinului: *sg. gen.* rezum. cap.23
neprietinului: *sg. gen.* 23,4
nepriiatin: *sg. nom.* 23,22
nepriiatinilor: *pl. gen./dat.* 23,22, 27

NEPUTINŢĂ: s.f.
neputinţa: *sg. ac.* 23,25

NERODITOR, -TOARE: adj.
neroditoriu: *n. sg. nom.* 23,26;

NESECERAT, -Ă: adj.
nesăcerate: *f. pl. ac.* 22,6

NETĂIAT, -Ă: adj.
netăiat: *adj. m. sg. nom., în sintagma* ***netăiat împrejur cu buzele*** „greoi la vorbă" 6,12
netăiate: *adj. f.pl. ac., în sintagma* ***cu buzele netăiate împregiur*** „greoi la vorbă" 6,30

NEVINOVAT, -Ă: adj./s.
nevinovat: *adj. m. sg. nom.* 21,19, 28; 34,7
(cel) nevinovat: *s.m. sg. ac.* 23,7

NISIP: s.n.; var. (Înv.) **NĂSIP**
năsip: *sg. ac.* 2,12

NOAPTE: s./adv.
noaptea: *adv.* 10,13; 12,8, 30, 31; 13,21, 22; 14,20; 40,36
noaptea: *s.f. sg. nom./ac.* 12,12, 42; 14,21
nopţii: *s.f. sg. gen.* 14,20
nopţ: *s.f. pl. ac.* rezum. cap.24
nopţi: *s.f. pl. ac.* 24,18; 34,28
noapte: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***de noapte*** „foarte devreme"34,4

NOR: s.m.; var. **NOUR;** (Înv. şi reg.) **NOOR**
nuor: *sg. ac.* 13,21; 16,10
nor: *sg. nom./ac.* rezum. cap.13; rezum. cap.14; 19,9, 16; 34,5
noor: *sg. nom.* 14,20
norului: *sg. gen.* 13,22; 14,19, 24; 24,18; 33,9, 10
norul: *sg. nom.*24,15, 16; rezum. cap.40; 40,33, 34, 36
nuorul: *sg. nom.* 40,32

NOROD: s.n.
norodul: *sg.nom./ac.* 1,9, 20, 22; 3,10, 12; 4,21, 31; 5,1, 4, 5, 12, 22, 23; 7,4, 14, 16; rezum. cap.8; 8,1, 3, 4, 8, 9, 11, 20, 21, 22, 23, 29, 31, 32; rezum. cap.9; 9,1, 7, 13, 14, 15, 17, 27; rezum. cap.10; 10,3; 11,8; 12,28, 31, 33, 34; 13,17; 14,5, 6, 31; 15,16, 24; 16,4; 17,3, 6, 13; 18,10, 13, 14, 15, 18, 22, 23; 19,8, 9, 17, 24; rezum. cap.20; 20,18, 21; 23,27; rezum. cap.24; 24,2, 3, 7; 30,33; rezum. cap.32; 32,1, 3, 6, 7, 9, 21, 22, 25, 31, 34, 35; rezum. cap.33; 33,1, 4, 7, 12, 13, 16; 34,10; 36,3, 5; rezum. cap.39
norodului: *sg. gen./dat.* 3,7, 21; 4,30; 5,6, 7, 16; 11,2, 3; 12,36; 13,22; 15,13; 17,1, 4, 5; 18,1, 19, 20, 25; 19,7, 8, 9, 12, 21; rezum. cap.20; 21,8; 22,25, 28; rezum. cap.23; 23,11; 31,14; 32,11, 12, 14, 17; rezum. cap.33; rezum. cap.34
norod: *sg. nom./ac.* 4,16; 5,10; 6,7; 13,3; 14,5, 13; 16,27; 18,14; rezum. cap.19; 19,10, 14, 25; 20,20; rezum. cap.24; 24,8; 32,30; 34,9
norodului: *sg. gen.* (*cu prep.* ***a + tot***) 11,3
norodul: *sg. gen.* (*cu prep.* ***a + tot***) rezum. cap.19
noroadele: *pl. nom./ac.* 15,14; 19,5; 33,16; 34,24; 40,36
norodu: *sg. nom.* 16,30; 33,3
norod: *sg. dat.* (*cu prep.* ***la***) rezum. cap.24
norodurile: *pl. ac.* 30,38

NOU: adj.
noul: *adj. antep. m. sg. nom.* rezum. cap.1
nou: *m. sg. nom.* 1,8

NUCĂ: s.f.
nucă: *sg. ac.* 25,33, 34
nuca: *sg. ac.* 25,33
nucile: *pl. ac.* 37,19, 20

NUMĂR: .s.n.
numărul: *sg. nom./ac.* 5,18; 12,4; 16,16; 23,26; 30,12
număr: *sg. ac., în loc. adj.* ***fără de număr*** „nenumăraţi" 10,14

număr: *sg. dat.* 27,11
număr: *sg. ac., în loc. adv.* ***după număr*** „în funcţie de număr” 30,12
număr: *sg. ac., în loc. adv.* ***în număr de*** „în total” 30,14
număr: *sg. ac.* 38,25

(a se) NUMĂRA: v. I
(să) vor număra: *ind. viit.I. 3.pl.* 30,12
(să) numără: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.38
(s-)au numărat: *ind. pf.c. 3.pl.* 38,21

NUME: s.n.
numele: *pl. nom./ac.* 1,1; 6,16; 23,13; 28,9, 11, 12, 21, 29; 39,6, 14
numele: *sg. nom./ac.* 2,10; 3,13, 15; rezum. cap.6; 6,3; 9,16; 15,3; 16,31; 17,7, 15; 20,7; 23,21; 33,7; 34,5, 14
numele: *sg. ac., în loc. prep.* ***în numele*** „în locul...” 5,23; 33,19
nume: *sg. ac.* 15,23; 28,21; 30,13; 31,2; 33,12, 17; 35,30
numelui: *sg. gen.* 20,24
nume: *pl. nom.* 28,10, 21

(a se) NUMI: v. IV
(să) numesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.35

NUNTĂ: s.f.
nuntă: *sg. ac.* 21,10

O

OAIE: s.f.
oaie: *sg. ac.* 13,13; 22,1, 4, 9, 10; 34,20
oile: *pl. nom./ac.* 2,17; rezum. cap.3; 3,1; 10,9, 24; 12,32; 21,24; 34,3
oilor: *pl. dat.* 2,19
oi: *pl. nom./ac.* 9,3; 12,38; 22,1, 30; 34,19

OALĂ: s.f.
oalele: *pl. ac.* 16,3

OASPETE: s.m
oaspeţ: *pl. ac., în sintagma* ***casa de oaspeţ*** 4,24

OASTE: s.f.
oastea: *sg. nom./ac.* 7,4; 12,17, 41; 13,17; 14,4, 9, 17, 24; 15,4; 17,16
oastea: *sg. gen.* (*cu prep* ***a + toată***) 14,7, 28

OBICEI: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **OBICEAI**
obiceaiu: *sg. ac.* 13,5; 33,4
obiceaiul: *sg. ac.* 21,9

(a se) OBIŞNUI: v. IV; var. (Înv.) **(a se) OBICINUI**
(s-au) obicinuit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 21,7; 22,17; 28,32

OBIŞNUIT, -Ă: adj./adv.; var. (Înv.) **OBICINUIT, -Ă**
obicinuitul: *adj. antep. n. sg. ac.* 5,18;
obicinuit: *adv. în sintagma* ***de obicinuit*** „decât de obicei” 2,18;

OBŞTE: s.f.
obşte: *sg. nom.* 12,38
obştea: *sg. nom.* 19,23

OCARĂ: s.f.
ocara: *sg. ac.* 32,25

OCHI: s.m.
ochilor: *pl. gen./dat.* 13,9; 21,8; 33,13
ochii: *pl. ac.* 13,16; 14,10
ochiu: *sg. ac.* 21,24, 26;
ochiul: *sg. ac.* 21,26

ODĂJDI: s.f.
odăjdiile: *pl. ac.* 30,28; 39,32
odăjdii: *pl. nom./ac.* 31,10; 35,21; 39,1; 40,13

ODIHNĂ: s.f.
odihnă: *sg. nom./ac.* 5,5; 8,15; 31,15; 33,14
odihna: *sg. nom./ac.* 16,23; rezum. cap.23; 35,2

(a se) ODIHNI: v. IV
(să) odihneaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4
(s-)au odihnit: *ind. pf.c. 3.sg.* 20,11
(te) vei odihni: *ind. viit.I. 2.sg.* 23,2
a odihni: *inf. prez.* 23,11
să odihnească: *conj. prez. 3.pl.* 23,12
să (să) odihnească: *conj. prez. 3.pl.* 23,12

ODINIOARĂ: adv.; var. (Înv.) **ODÂNĂOARĂ**
odânăoară: 34,10

ODRASLĂ: s.f.
odrasle: *pl. ac.* 1,7

OGLINDĂ: s.f.
oglindele: *pl. ac.* 38,8

OLTAR: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **OLTARIU**
oltariu: *sg. nom./ac.* 17,15; rezum. cap.20; 20,25; 24,4, 6; 27,1; 28,43; 29,13, 18, 20, 21, 25, 38; 30,1, 18, 20; 32,5; rezum. cap.38; 39,39; 40,7, 24, 28, 30
oltariul: *sg. nom./ac.* 20,26; 21,14; 29,35, 37, 43, 44; 30,4, 6; 35,15, 16; rezum. cap.37; 37,25, 27; 38,1, 7, 30; 39,37; 40,5, 6, 27
oltariului: *sg. gen.* 27,5, 6, 7; 29,12, 16; rezum. cap.30; 38,4, 7; 40,31
oltarele: *pl. ac.* 30,27; 31,8; 40,10

OM: s.m.
oameni: *pl. nom./ac.* 8,17, 18; 9,9, 10, 22; 13,2; 16,22; rezum. cap.21; 21,18, 22; 22,31; 32,28
oamenii: *pl. nom./ac.* 9,19; 10,7; 34,15
oamenilor: *pl. gen.* rezum. cap.13
om: *sg. nom./ac.* 2,11, 19; 9,25; 11,7; 12,12; 19,13; 21,12, 16; 30,38; 33,20
omul: *sg. nom./ac.* 2,20; 11,2; 25,2; 30,33; 32,27; 33,11
omului: *sg. gen.* 4,11; 13,13, 15; 30,32

(a) OMORÎ: v. IV
vei omorî: *ind. viit.I. 2.sg.* 29,11
omorându-: *gerunziu* 29,16

ONIHIN: s.n.; var. **ONICHIM, ONIHIM, ONIHINTH:** s.n. „onix”
onichim: *sg. ac.* 25,7
onihin: *sg. nom./ac.* 28,9, 20; 39,6, 13
onihim: *sg. ac.* 30,34; 35,27
onihinth: *sg. ac.* 35,9

(a) OPRI: v. IV
oprind: *gerunziu* rezum. cap.34

ORB: s.m.
orbul: *sg. ac.* 4,11

(a) ORBI: v. I
orbeasc: *ind. prez. 3.pl.* 23,8

ORZ: s.n.
orzul: *sg. nom.* 9,31

OS: s.n.
oasele: *pl. ac.* rezum. cap.13
oasăle: *pl. ac.* 13,19

oaseale: *pl. ac.* 13,19
osul: *sg. ac.* 12,46

OSÂNDIRE: s.f.
osindire: *sg. ac.* rezum. cap.21

OSTENEALĂ: s.f.
osteneală: *sg. ac.* 18,18

(a se) OSTENI: v. IV
(s-)au ostenit: *ind. pf.c. 3.pl.* 17,12

OSTROV: s.n.
ostrovul: *sg. ac.* 2,3

(a) OŞTI: v. IV
va oşti: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,14
oşteaşte: *ind. prez. 3.sg.* 14,25
oştind: *gerunziu* rezum. cap.17
oştiia: *ind. imp. 3.sg.* 17,8
oştează: *imperativ 2.sg.* 17,9
au oştit: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,10

OŞTITOR, -TOARE: adj.
oştitoriu: *m. sg. ac.* 15,3

OVREA: s.f.
ovreile: *pl. ac.* 1,16
ovreaie: *sg. ac.* 2,7

OVREICĂ: s.f.
ovreaicele: *pl. nom.* 1,19

OVREI: s.m.; var. (Reg.) **OVREU**
ovreailor: *pl. gen.* 1,15; 3,18; 5,3; 7,16; 9,1, 13; 10,3
ovreilor: *pl. gen.* 2,6
ovreai: *pl. ac.* 2,11, 13; rezum. cap.17
ovreaii: *pl. nom./ac.* rezum. cap.7; rezum. cap.14
ovreau: *sg. ac.* 21,2

P

PACE: s.f.
pace: *sg. ac., în sintagmele* ***aşezemântul de pace/aşezământ de pace/jungheri de pace/junghieri de pace*** 2,24; 6,4; 24,5; 32,6
pace: *sg. ac., în loc. adv.* ***în pace*** „cu bine” 4,18
pace: *sg. ac.* 18,23; 20,23; 29,28
pacea: *sg. ac.* rezum. cap.23

PAGUBĂ: s.f.
pagubei: *sg. gen.* rezum. cap.22
paguba: *sg. ac.* 22,5, 6, 12
pagubă: *sg. ac.* 22,9

PAHAR: s.n.
pără: *pl. ac.* 25,29, 33
păhare: *pl. ac.* 37,16

PAI: s.n.
paiele: *pl. ac.* rezum. cap.5
paie: *pl. nom./ac.* 5,7, 10, 12, 13, 16, 18

PAJURĂ: s.f.; var (Reg.) **PAJORĂ**
pajorilor: *pl. gen.* 19,4

PALMĂ: s.f.
palmele: *pl. ac.* 9,29
palmei: *sg. gen.* 28,16
palmă: *sg. ac.* 39,9

PAPURĂ: s.f.
papură: *sg. ac.* 2,3

PARĂ: s.f.
pară: *sg. ac., în sintagma* ***pară de foc*** 3,2

PARTE: s.f.
parte: *sg. nom./ac., în loc. s.* (Pop.) ***parte bărbătească*** 1,16, 22; 12,5; 13,12, 15
partea: *sg. nom./ac., în loc. s.* (Pop.) ***partea bărbătească*** 12,48; 23,17; 34,19, 23
parte: *sg. nom., în num. fracţ.*: ***a zecea parte/a şasa parte/a patra parte*** 16,36; 25,17, 23; 29,40; 36,21
partea: *sg. ac.* 24,6; 26,18, 22, 27, 35; 27,11; 29,26, 28; 36,23, 25, 32; 39,21; 40,20, 22
parte: *sg. ac.* 25,12; 26,13; 27,9; 30,13; 36,27; 37,10, 18; 38,9, 12, 15
părţile: *pl. ac.* 17,12; 25,18; 26,5; 32,15; 36,24, 29; 37,7; 39,4; rezum. cap.36
părţi: *sg. gen.* 37,8

(a) PAŞTE: v. III
păscând: *gerunziu* rezum. cap.3
(s-)au păscut: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,15

PAŞTI: s.m. (vezi supra **FASE)**
Paştilor: *pl. gen.* rezum. cap.12; rezum. cap.13

PAT: s.n.
patului: *sg. gen.* 8,3

PAZĂ: s.f.
pază: *sg. ac.* 22,10

PĂCAT: s.n.
păcatul: *sg. ac.* 9,34; 10,17; 32,34; rezum. cap.33
păcat: *sg. ac.* 29,14, 35; 30,10; 32,21, 30, 31
păcatele: *pl. ac.* 34,7
pâcatele: *pl. ac.* 34,9

(a) PĂCĂTUI: v. IV
să păcătuiţ: *conj. prez. 2.pl.* 20,20
vei păcătui: *ind. viit.I: 2.sg.* 23,21
a păcătui: *inf. prez.* 23,33
au păcătuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 32,7
păcătuit-aţi: *ind. pf.c. 2.pl.* 32,30
păcătuit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 32,31
va păcătui: *ind. viit.I. 3.sg.* 32,33

PĂCIUIT, -Ă: adj.
păciuite: *n. pl. ac.* 18,7

PĂGÂN: s.m.
păgânilor: *pl. gen.* rezum. cap.34

PĂGUBIRE: s.f.
păgubirei: *sg. dat.* 21,22

PĂHĂREL: s.n.
păhărealele: *pl. ac.* 25,31
păhăreale: *pl. nom.* 25,34; 37,19
păhărelele: *pl. nom.* 37,17
păhărele: *pl. nom.* 37,20

PĂHĂRUŢ: s.n.
păhăruţă: *pl. ac.* 25,29

PĂIŞ: s.n.
păişe: *pl. ac.* 5,7

PĂMÂNT: s.n.
pământul: *sg. nom./ac.* 1,7; 2,15; 3,8, 17; 5,12; 6,1, 4, 8, 11, 13, 26, 28; 7,2, 3, 4, 19, 21; 8,5, 6, 7, 14, 16, 17, 21, 22, 24, 25; 9,9,

11, 14, 16, 22, 24, 25, 26, 29; 10,12, 13, 14, 21, 22; 11,3, 5, 9, 10; 12,1, 12, 13, 17, 25, 29, 41, 42, 51; 13,5, 11, 14, 15, 18; 15,12; 16,1, 3, 6, 32, 35; 18,27; 19,1, 5; 20,2, 12; 22,21; 23,9, 10, 26, 29, 30, 33; 29,46; 31,17; 32,1, 4, 7, 8, 11, 12, 13, 23; 33,1, 3
pământ: *sg. nom./ac.* 1,10; 2,22; 3,5, 8; 4,3, 31; 9,5, 15, 23, 33; 10,6; 12,33; 14,3; 16,14; 18,3; rezum. cap.20; 20,4, 24; 33,16; 34,8, 10
pământului: *sg. gen.* 1,14; 5,5; rezum. cap.6; 8,16, 17, 22; 10,5, 15; 12,19, 48; 13,17; 16,14, 35; 20,11; 23,19, 31; 34,12, 24, 26

PĂR: s.m.
păr: *sg. ac.* 26,7
peri: *pl. nom./ac.* 25,4; 35,26; 36,14

(a) PĂRĂSI: v. IV
au părăsit: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,21

(a) PĂREA: v. II
să pară: *conj. prez. 3.sg.* 13,17

PĂRETAR: s.m./n.; var. **PĂRETARIU**
păretari: *pl. ac.* 26,1
păretariu: *sg. gen.* 26,2; 36,11
părătaiuri: *pl. nom.* 26,3
părătarilor: *pl. gen.* 26,4
părătariu: *sg. nom.* 26,5
părătarelor: *pl. gen.* 26,6
păretarele: *pl. nom./ac.* 35,17; rezum. cap.36; 36,10
păretariuri: *pl. ac.* 36,8
păretarii: *pl. nom.* 36,9
păreatariu: *sg. gen.* 36,11
păretarelor: *pl. gen.* 36,13

PĂRINTE: s.m.
părinţilor: *pl. gen./dat.* 3,13, 15, 16; 4,5; 13,5, 11; 15,2; 20,5; rezum. cap.21; 34,7
părinţii: *sg. nom.* 10,6
părintelui: *sg. gen.* 18,4

(a) PĂSA: v. I (Înv.) „a merge”
pasă: *imperativ 2.sg.* 4,12

PĂSTOR: s.m.
păstorii: *pl. nom.* 2,17
păstorilor: *pl. gen.* 2,19

(a) PĂTIMI: v. IV
pătimeşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum.cap.9

PĂTIŞOR: s.n.
pătişor: *sg. ac.* 21,18

(a) PĂZI: v. IV
păzeşte: *imperativ 2.sg.* 10,28
veţ păzi: *ind. viit.I. 2.pl.* 12,17
păzeaşte: *imperativ 2.sg.* 12,24; 34,11, 12
veţi păzi: *ind. viit.I. 2.pl.* 12,25; 19,5
păzi-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 13,10
să păziţ: *conj. prez. 2.pl.* 16,28; 31,13
păzesc: *ind. prez. 3.pl.* 20,6
au păzit: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,36
vor păzi: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.23
păziţi: *imperativ 2.pl.* 23,13; 31,14
vei păzi: *ind. viit.I. 2.sg.* 15,26; 23,14; 34,18
să păzască: *conj. prez. 3.sg.* 23,20
păzeşte: *imperativ 2.sg.* 23,21
păzască: *conj. prez. fără **să** 3.pl.* 31,16

PÂINE: s.f.; var. (Reg.) **PÂNE**
pâne: *sg. ac.* 2,20; 13,3; 16,3, 4, 8; 18,12; 34,28
pâni: *pl. ac., în sintagma **pâni azime*** 12,8; 29,2
pâni: *pl. ac.* 16,12; 29,34
pânea: *sg. nom.* 16,15, 32
pânile: *pl. ac.* 23,25; 25,30; 29,32; 35,13; 39,35; 40,21
pânilor: *pl. gen.* rezum. cap.25
pâni: *sg. gen.* 29,23
pâini: *pl. nom.* 12,39

(a se) PÂNGĂRI: v. IV
(să) va pângări: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,25
va pângări: *ind. viit.I. 3.sg.* 31,14

PÂNTECE: s.n.
pântecele: *sg. ac.* 13,2, 12
pântecele: *sg. ac.* 13,15; 34,19

PÂRGĂ: s.f.
pârgă: *sg. nom.* 13,12
pârga: *sg. ac.* 22,29; 25,2
pârghelor: *pl. gen.* rezum. cap.22; 23,16; rezum.cap.25
pârgă: *sg. nom.* 29,28
pârga: *sg. nom./ac.* 34,22, 26; rezum. cap.35; 35,5, 21

PEDEAPSĂ: s.f.
pedeapsei: *sg. dat.* 21,21;
pedeapsa: *sg. nom.* rezum. cap.22;

PEDESTRU: adj.
pedestri: *m. pl. ac.* 12,37

PERETE: s.m.; var. (Înv.şi pop.) **PĂRETE**
părеţii: *pl. ac.* 30,3; 37,26

PESTE-UMĂRAR: s.n.; „un fel de pelerină în vestimentaţia preoţilor” cuvântul nu este înregistrat în DLR; calc de structură după lat. ***superumerale.***
preste-umărariul: *sg. nom./ac.* 28,4, 6, 27, 28; 39,18
preste-umărariului: *sg. gen.* 28,12, 15, 25, 26, 27; 35,9; 39,7, 8, 20
preste-umărariu: *sg. ac.* 28,28; 29,5; 39,2
preste-umărariu: *sg. dat.* (*cu prep. **la***) 35,27

PESTRIŢ, Ă: adj.
pestriţă: *f. sg. ac.* 26,1
pestriţ: *n. sg. ac.* 36,8

PESTRIŢEALĂ: s.f.; cuvântul nu este înregistrat în DLR.
pestriţală: *sg. ac.* 26,31

PEŞTE: s.m.
peştii: *pl. nom.* 7,18, 21

PIATRĂ: s.f.
piatră: *sg. ac.* 4,25; 7,19; 15,5; rezum. cap.17; 17,12; 20,25; 21,18; 24,12; 28,10; 31,18; 33,21; 34,1, 4
piatra: *sg. ac.* 15,16; 17,6
piatra: *sg. nom./ac., în sintagmele **piatra safirului/piatra sardie*** 24,10; 28,17
pietri: *pl. nom./ac.* 8,26; 17,4; 19,13; rezum. cap.20; 20,25; 21,28, 29, 32; 25,17; 28,21; 39,14
pietri: *pl. nom./ac., în sintagmele **pietri de onichit/pietri de onihin/pietri onihinth/pietri de onihim/pietri scumpe*** 25,7; 28,9; 35,9, 27; 39,6, 10, 29
pietrii: *sg. gen.* 33,22
pietrile: *pl. ac.* 35,33

(a) PICĂTURI: v. IV (Trans.; despre lichide) „a picura”; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Lexicon românesc-latinesc-unguresc-nemţesc...,* Buda, 1825
au picăturit: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,33

PICIOR: s.n.
picioarele: *pl. ac.* 3,5; 4,25; 12,9; 24,10; 28,33; 29,17; 30,19; 36,34, 36, 38; 37,13; 40,29

picioare: *pl. ac.* 12,11; 25,26; 36,24, 26, 30; 39,22
picior: *sg. ac.* rezum. cap.14; 21,24
piciorului: *sg. gen.* 29,20

PIELE: s.f.
pealea: *sg. ac.* 29,14
piei: *pl. nom./ac.* 25,5; 26,14; 35,6, 7, 23; 36,19; 39,33

PIEPT: s.n.
pieptul: *sg. ac.* 28,29, 30

PIEPTĂREL: s.n.; var. **PIEPTUREL** „pieptăraș"**;** aici prima atestare a cuvântului; cf. DLR, unde prima atestare este la Octavian Goga, *Poezii*. București, 1907.
piepturelului: *sg. gen.* 25,7; 28,23, 26; 35,9; 39,16
piepturelul: *sg. nom./ac.* 28,4, 15, 28, 29, 30; 29,5; 39,18
piepturel: *sg. ac.* 28,22, 25; 35,27; 39,8, 15

PIEPTUȚ: s.n.
pieptuțul: *sg. ac.* 29,26, 27

(a) PIERDE: v. IV
perzând: *gerunziu* 12, 13
să pierz: *conj. prez. 1.sg.* 33,3

(a) PIERI: v. IV
au perit: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,6; 10,7
va peri: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,15
peri-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,15, 19; 30,38; 31,14
să piară: *conj. prez. 3.sg.* 9,4
să piiară: *conj. prez. 3.sg.* 19,21

PILDĂ: s.f.
pilda: *sg. nom./ac.* rezum. cap.25; 25,40; 26,30

(a) PIPĂI: v. IV
(să) pipăi: *inf. prez. fără* ***a*** 10,21

(a) PISA: v. I
ar fi pisat: *pasiv cond. prez. 3.sg.* 16,14
vei pisa: *ind. viit.I. 2.sg.* 30,36

PLATĂ: s.f.
plata: *sg. ac.* 2,9; 22,15

PLATOȘĂ: s.f.
platoșe: *sg. nom.* 36,18

(a) PLĂCEA: v. II
va plăcea: *ind. viit.I. impers., în structura v. dislocată* ***bine va plăcea*** 21,8
va plâcea: *ind. viit.I. impers.* 33,19

PLĂCINTĂ: s.f.
plăcintă: *sg. ac.* 29,23

(a) PLÂNGE: v. III
plângând: *gerunziu* 2,6
plânge: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.33
au plâns: *ind. pf.c. 3.sg.* 33,4

(a se) PLECA: v. I
plecându(-să): *gerunziu* 12,37; 34,8
pleacă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 26,18; 40,34
(să) pleacă: *ind. prez. 3.sg.* 26,20
a fi plecat: *inf. pf.* 32,22

PLECAT, -Ă: adj.
plecat: *m. sg. nom.* 35,5

(a se) PLIMBA: v. I; var. (Reg.) **(a se) PRIÎMBLA**
(să) priîmbla: *ind. imp. 3.pl.* 2,5

PLIN, -Ă: adj.
pline: *f. pl. ac.* 9,8
plin: *n. sg. ac.* 27,8; 38,7

(a se) PLINI: v. IV (Înv. și reg.) „a îndeplini", „a termina de făcut ceva"
plinească: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 5,9
pliniț: *ind. prez. 2.pl.* 5,14
(s-)au plinit: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,25
plinește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.9
plinindu(-să): *gerunziu* 12,41
vei plini: *ind. viit.I. 2.sg.* 18,23
plinind: *gerunziu* 34,33
plinisă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 38,22
(să) plinește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.40
să plinească: *conj. prez. 3.sg.* 40,19

PLINIRE: s.f.
plinirea: *sg. ac.* 36,8

PLINIT, -Ă: adj.
plinite: *adj. n. pl. ac.* 39,43

PLOAIE: s.f.
ploaia: *sg. nom.* 9,33, 34

(a) PLOUA: v. I
voi ploua: *ind. viit.I. 1.sg.* 9,18; 16,4
ploao: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.16

PLUMB: s.n.
plumbul: *sg. ac.* 15,10

POALĂ: s.f.
poalele: *pl. ac.* 19,12, 17; rezum. cap.24; 24,4; 32,19;

POAMĂGRANATĂ: s.f. „rodie"; cuvântul nu este înregistrat în MDA.
pomagrănata: *sg. ac.* 39,23

POARTĂ: s.f.
poarta: *sg. ac.* 32,26; 40,12
poartă: *sg. ac.* 32,27
porțile: *pl. ac.* 20,1;

PODOABĂ: s.f.
podoaba: *sg. ac.* rezum. cap.33; 33,4, 5, 6
podoabe: *pl. nom.* rezum. cap.39

(a) POFTI: v. IV
poftind: *gerunziu* rezum. cap.10
vei pofti: *ind. viit.I. 2.sg.* 20,17
poftește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.33

(a se) POGORÎ: v. IV; vezi **(a se) COBORÎ**

POLEIT, -Ă: adj.; var. **POLEMIT, -Ă** (după lat. ***polymitus***) „țesut cu fire de diferite culori"
poleit: *adj. n. sg. ac.* 28,15
polemit: *adj. n. sg. ac.* 39,8

POM: s.m.
pomii: *pl. ac.* 10,15

POMENIRE: s.f.
pomenirea: *sg. nom./ac.* 3,15; 17,14; 20,24; 28,12, 29; 30,16; 39,7

PORFIRĂ: s.f. (Înv.) „purpură"
porfiră: *sg. ac.* 26,31; 38,23; 38,8, 18; 39,22, 28
porfir: *sg. ac.* 35,6, 23, 25, 35; 36,8, 35, 37; 39,1, 2

PORUNCĂ: s.f.
porunca: *sg. nom./ac.* 1,17; rezum. cap.2; rezum. cap.16; 18,23; rezum. cap.19; 38,21; 40,19, 23
poruncile: *pl. nom./ac.* rezum. cap.5; 15,26; 16,28; 18,16; rezum. cap.19; rezum. cap.20; 20,6; 24,12
poruncă: *sg. ac.* 6,13
porunci: *pl. ac.* 15,25; rezum. cap.20; rezum. cap.34

(a se) PORUNCI: v. IV
poruncindu-: *gerunziu* 1,16
au poruncit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,22; 6,26; 8,27; 16,16, 32, 34; 18,6; 36,2, 6; 39,1
au fost poruncit: *ind. m.m.c.pf.perifr. 3.sg.* 4,28
au poruncit: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,6; 34,32; 35,1, 4, 10; 39,19
(să) poruncesc: *ind. prez. 3.pl.* 5,16
oi porunci: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,2; 34,11
poruncisă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 7,6, 10, 13, 20, 22; 9,35; 12,28, 35; 16,24; 19,7; 32,3; 35,29; 39,5, 7, 42; 40,30
poruncise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 8,15, 19; 12,50; 34,4; 39,24, 28, 30, 31; 40,14, 17, 21, 25, 27
(să) poruncește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.19
ai poruncit: *ind. pf.c. 2.sg.* 19,23
(să) porunceaște: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.20; rezum.cap.25; rezum. cap.40
am poruncit: *ind. pf.c. 1.sg.* 23,15; 29,35; 31,6, 11; 34,18
voi porunci: *ind. viit.I. 1.sg.* 25,22; 29,43
(să) poruncea: *ind. prez. impers.* rezum. cap.27
porunceaște: *imperativ 2.sg.* 27,20
era poruncite: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 34,34
poruncind: *gerunziu* 38,22
(s-)au poruncit: *ind. pf.c. 3.pl.* 39,40

PORUNCIT, -Ă: adj./s.
(ceale) poruncite: *s.f. pl. ac.* 15,26; 18,23; 40,4
poruncit: *adj. n. sg. nom.* rezum. cap.39

POST: s.n.
postul: *sg. ac.* rezum. cap.34

POTÂRNICHE: s.f.; var. **POTURNICHE**
poturnichi: *pl. ac.* rezum. cap.16
poturnichea: *sg. nom.* 16,13

POTCAP: s.n.
potcap: *sg. nom.* 28,32;

POTRIVNIC: s.m.; var. (Înv.) **PROTIVNIC**
protivnicii: *pl. ac.* 15,7
protivnici: *s. pl. ac.* 22,1

POVAȚĂ: s.f.
povață: *sg. nom.* rezum. cap.13; 13,21

(a) POVĂȚUI: v. IV
povățuiaște: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.13
povățuiaște: *imperativ 2.sg.* 32,34
să povățuiesc: *conj. prez. 1.sg.* 33,12

POVĂȚUITOR, -TOARE: s./adj.
povățuitori: *s.m. pl. ac.* 14,7
povțuitoriu: *s.m. sg. nom.* 15,13
povățuitoriu: *adj. m. sg. ac.* rezum. cap.23

(a se) POVESTI: v. IV
au povestit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,28; 6,9; 16,22; 18,8; 24,3
să (să) povestească: *conj. prez. 3.sg.* 9,16
să povesteşti: *conj. prez. 2.sg.* 10,2
vei povesti: *ind. viit.I. 2.sg.* 13,8

PRADĂ: s.f.
prăzile: *pl. ac.* rezum. cap.12
prăzi: *pl. ac.* 15,9

PRAF: s.n; var. (Înv. și reg.) **PRAV**
pravul: *sg.nom./ ac.* 8,16, 17
prav: *sg. nom.* 9,9; 30,36
praf: *sg. ac.* 32,20

PRAG: s.n.
pragurile: *pl. nom./ac.* rezum. cap.12; 12,7
prag: *sg. ac.* 12,22
pragul: *sg. ac.* 12,22, 23

PRAZNIC: s.n.
praznicul: *sg. nom./ac.* 10,9
praznicul: *sg. ac., în sintagma* ***praznicul azimelor*** **(vezi AZIMĂ)/** ***praznicul săptămânilor*** **(vezi SĂPTĂMÂNĂ)** 23,14; 34,18, 22
praznic: *sg. ac.* 12,14
praznice: *pl. ac.* rezum. cap.23
praznicului: *sg. gen.* 23,18; 34,25

(a) PRĂDA: v. I
prădând: *gerunziu* rezum. cap.3
veți prăda: *ind. viit.I. 2.pl.* 3,22

PRĂJINĂ: s.f.
prăjini: *pl. nom./ac.* 25,13, 27; 26,26; 30,4; 36,31, 32; 37,4, 27
prăjinile: *pl. ac.* 25,28; 30,5; 35,11, 12, 13, 15, 16; rezum. cap.36; 37,14, 15, 28; 38,5; 39,32, 34, 39, 41; 40,16
prăjinele: *pl. nom.* 26,29; 36,34; 40,18
prăjineale: *pl. ac.* 27,6
prăjină: *sg. ac.* 36,33; 37,17, 20, 21

(a) PRĂZNUI: v. IV
veț prăznui: *ind. viit.I. 2.pl.* 12,14; 23,14
va prăznui: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,48
prăznui-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 13,5
au prăznuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,30
prăznuiască: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 31,16

PRĂZNUIRE: s.f.
prăznuire: *sg. ac.* 12,16
prăznuirea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.13; 13,6; 23,16; 32,5

PREAJMĂ: s.f.
preajma: *sg. ac., în loc. prep.* ***în preajma*** 14,2, 9; 19,2; 28,26; 37,14; 40,22
preajmă: *sg. ac., în loc. adv.* ***în preajmă*** „împrejur" 34,3

PREOT: s.m.
preotului: *sg. gen./dat.* rezum. cap2; 2,16; 3,1; 28,38; 31,10; 35,19; 38,21
preotul: *sg. nom.* 4,14; 18,1
preoții: *pl. nom.* 19,22, 24; 39,41
preoților: *pl. gen.* rezum. cap.29; rezum. cap.30
preoți: *pl. nom.* 29,1, 9
preot: *sg. nom.* 29,30

PREOȚESC, -EASCĂ: adj.
preoțască: *f. sg. ac.* 19,6
preoțăștile: *adj. antep. f. pl. nom.* rezum. cap.39

PREOȚIE: s.f.
preoția: *sg. ac.* 28,1
preoțiia: *sg. ac.* 28,41; 29,44; 30,30; 35,19
preuțiia: *sg. ac.* 28,4
preoție: *sg. ac.* 40,13

(a) PRESĂRA: v. I
au prăsărat: *ind. pf.c. 3.sg.* 32,20

PREȚ: s.n.
preț: *sg. ac.* 13,13; 21,30; 34,20
prețul: *sg. nom./ac.* 21,10, 21, 34, 35; 30,12, 14

PRICINĂ: s.f.
pricină: *sg. ac.* rezum. cap.7
pricina: *sg. nom.* 22,9

PRICIRE: s.f.
pricire: *sg. nom.* 18,16

PRIDVOR: s.n.
pridvoriul: *sg. nom.* rezum. cap.27
pridvorul: *sg. nom./ac.* 27,9, 18; 40,8, 27
pridvorului: *sg. gen.* 27,12, 13, 16, 17, 19; 35,17, 18; 38,16, 17, 18, 20, 31; 39,39, 40
pridvor: *sg. ac.* rezum. cap.38; 38,9; 40,31

PRIETEN: s.m.; var. (Înv.) **PRIIATEN, PRIIATIN**
priiatinul: *sg. ac.* 11,2; 33,11
priiatin: *sg. ac.* 22,7
prietinul: *sg. ac.* 32,27

PRIETEŞUG: s.n.
prieteşug: *sg. ac., în sintagma* ***să faci prieteşug*** 34,12

(a se) PRIGONI: v. IV
(să) vor prigoni: *ind. viit.I. 3.pl.* 21,18, 22

PRIGONIRE: s.f.
prigoniri: *pl. ac.* rezum. cap.21

PRIMĂVARĂ: s.f.
primăvării: *sg. gen.* 34,18

(a) PRIMI: v. IV
priimit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,9
au fost priimit: *ind. m.m.c.pf.perifr. 3.pl.* 22,7
va priimi: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,11
vei priimi: *ind. viit.I. 2.sg.* 23,1; 29,25
priimeaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.24
au priimit: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,18

(a) PRINDE: v. III
prins-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 14,6
voi prinde: *ind. viit.I. 1.sg.* 15,9

(a se) PRIÎMBLA: v. I; vezi **(a se) PLIMBA**

PRIMPREJUR: adv./prep.; var. **PRINPREGIUR**
prinpregiurul: *prep.* 16,13; 39,21
prinpregiur: *adv.* 19,12; 30,3; 37,2; 39,23
prinprejur: *adv.* 25,11, 24; 27,17; 28,33; 37,11, 27; 38,20, 31

(a) PRISOSI: v. IV
au prisosit: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,18
va prisosi: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,23
prisosea: *ind. imp. 3.pl.* 37,6

PRISTAV: s.m.
pristav: *sg. ac.* 32,5;
pristavului: *sg. gen.* 36,6;

PRISTOL: s.n.; (Înv. şi reg.) **PRESTOL**
prestoalele: *pl. ac.* 34,13
prestolul: *sg. nom./ac.* 35,13; rezum. cap.37; 37,14; 39,35; 40,4
prestol: *sg. ac.* 37,10
prestolului: *sg. gen.* 37,16; 40,22

PRISTOLUŢ: s.n.; (Înv. şi reg.) **PRESTOLUŢ;** cuvântul nu este înregistrat în DLR.
prestoluţ: *sg. ac.* 38,4

(a) PRIVI: v. IV
privind: *gerunziu* 33,10

(a se) PROCITI: v. IV
(să) procitească: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.6

PROROC: s.m.
prorocul: *sg. nom.* 7,1

PROROCIŢĂ: s.f.
prorociţa: *sg. nom.* 15,20

(a se) PROSLĂVI: v. IV
(Mă) voi proslăvi: *ind. viit.I. 1.sg.* 14,4, 17, 18
(S-)au proslăvit: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,1, 21

PRUNC: s.m.
pruncilor: *sg. gen.* rezum. cap.1
pruncii: *pl. nom./ac.* 1,18; 10,9, 10, 24; 17,3; rezum. cap.18; 21,4, 5; rezum. cap.22
pruncului: *sg. gen.* 2,7
pruncul: *sg. ac.* 2,7, 9
pruncu: *sg. ac.* 2,9
prunci: *pl. ac.* 12,37

PRUNCĂ: s.f.
prunca: *sg. nom.* 2,8

PRUNCUŞOR: s.m. (Pop.) **PRUNCŞOR** (cf. **Indice** Fc)
pruncşorul: *sg. ac.* 2,3
pruncşorii: *pl. ac.* 2,6

PUMN: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **PUGN**
pugnul: *sg. ac.* 21,18

(a se) PUNE: v. III
veţ pune: *ind. viit.I. 2.pl.* 3,22; 5,8; 14,2
pune: *imperativ 2.sg.* 4,7, 15; 16,33
voi pune: *ind. viit.I. 1.sg.* 8,23; 33,22
vor pune: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,7; 21,30; 23,31; 29,19
(să) pune: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.14; 36,24
a pune: *inf. prez.* rezum. cap.16; 28,32
puneţi: *imperativ 2.pl.* 16,23
(să) va pune: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,6
va pune: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,7; 29,10, 15
vei pune: *ind. viit.I. 2.sg.* 25,12, 16, 21, 26, 30, 37; 26,33; 27,5; 28,12, 17, 23, 26, 30; 29,4, 6, 8, 9, 12, 17, 20, 24; 30,6, 18, 36; 40,3, 4, 5
(să) vor pune: *ind. viit.I. 3.pl.* 26,21, 24; 28,27
pune-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 26,34; 29,10
să (să) puie: *conj. prez. 3.pl.* 26,19
puind: *gerunziu* 40,17
au pus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,11; 2,3; 4,7, 20; 12,34; 15,23; 16,34; 17,2; 34,33; 37,7, 13; 39,7, 10, 16, 23; 40,16
am pus: *ind. pf.c. 1.sg.* 4,21; 9,16; 15,26; 31,6
(s-)au pus: *ind. pf.c. 3.sg.* 27,21
iaste pusă: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 29,23
pus-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 40,18, 20, 22, 24, 26

PUNERE: s.f.
punerii: *sg. gen., în sintagma* ***punerii-înainte*** rezum. cap.25; 25,30; 35,13; 39,35
punerii: *sg. gen.* 40,21

PUNIC, -Ă: adj. (în sintagmă cu s. ***măr***) „rodie" (cf. lat. ***Punicum malum***)
punic: *sg. ac., în sintagma* ***merele de punic*** 28,33
punic: *sg. ac., în sintagma* ***măr punic/mărul punic*** 28,34, 34

PUNICESC, -EASCĂ: adj. (în sintagmă cu s. ***măr***) „rodie" (cf. lat. ***Punicum malum***)
punicești: *n. pl. ac., în sintagma* ***meare punicești*** 39,22
punicesc: *n. sg. ac., în sintagma* ***mărul punicesc*** 39,24

(a) PURCEDE: v. III
au purces: *ind. pf.c. 3.pl.* 12,37; 16,1
să purcează: *conj. prez. 3.pl.* 14,15
purcezind: *gerunziu* 17,1
purcezând: *gerunziu* 19,2
a purceade: *inf. prez.* rezum. cap.40

(a se) PURTA: v. I
purtând: *gerunziu* 4,20; 13,20; 19,8; 32,3, 15; 34,4
ai purtat: *ind. pf.c. 2.sg.* 15,13
am purtat: *ind. pf.c. 1.sg.* 19,4
(să) purta: *inf. prez. fără* ***a*** 25,27; 37,27
a purta: *inf. prez.* 27,7
va purta: *ind. viit.I. 3.sg.* 28,12, 29, 30, 38; 29,30
vor purta: *ind. viit.I. 3.pl.* 28,43
(să) purta: *ind. imp. 3.pl.* 36,29
purta: *inf. prez. fără* ***a*** 37,14

PURTARE: s.f.
purtarea: *sg. ac.* 25,28; 37,5
purtare: *sg. ac.* 38,5

PURTĂTOR, -TOARE: adj.
purtătoare: *f. pl. ac.* 25,13

PURUREA: adv.
pururea: 13,9; 19,9; 25,15, 30; 27,20; 28,30, 38; 29,9; 31,17; 32,13; rezum. cap.40

PUS, -Ă: adj.
pusă: *adj. f. sg. ac.* rezum. cap.22
pusă: *adj. f./n. pl. ac.* 29,3

PUSTIETATE: s.f.
pustietate: *sg. ac.* 15,22; 16,10, 14

(a se) PUSTII: v. IV
să (să) pustiiască: *conj. prez. 3.sg.* 23,29

PUSTIU: s.n.; var. **PUSTIE:** s.f.
pustiii: *sg. gen.* 3,1
pustie: *sg. ac.* 3,18; 4,27; 5,1, 3; 7,16; 8,27, 28; rezum. cap.13; 13,18, 20; 14,11, 12; 16,2, 32; 18,5
pustiia: *sg. nom./ac.* 14,3; 15,22; rezum. cap.16; 16,1, 3; 17,1; 19,1, 2
pustii: *pl. ac.* 23,31

(a) PUTEA: v. II
veţ putea: *ind. viit.I. 2.pl.* 5,11
putea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 7,21, 24; 9,11; 12,39; 14,20; 15,23; 16,18; 40,33
au putut: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,18
vei putea: *ind. viit.I. 2.sg.* 18,18, 23; 33,20, 23
va putea: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,23
voi putea: *ind, viit.I. 1.sg.* 32,30
vom putea: *ind. viit.I. 1.pl.* 33,16
neputându-: *gerunziu* 2,3
să poată: *conj. prez. 3.sg.* 2,7; 10,21; 12,4; 25,27; 26,4, 5, 10; 28,27, 28; 36,34; 37,14, 27; 39,3
poate: *ind. prez. 3.sg.* 8,26; 16,33; 22,9; 31,4; 35,33

PUTERE: s.f.
putearea: *sg. ac.* 9,16; 18,18
puteare: *sg. ac.* 21,8

PUTERNIC, -Ă: adj.
putearnic: *n. sg. ac.* 14,21
putearnici: *m. pl. ac.* 18,21

(a se) PUTREZI: v. IV
vor putrezi: *ind. viit.I. 3.pl.* 7,18
au putrezit: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,21; 8,14
(s-)au putrăzit: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,20
au putrăzit: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,24

PUŢ: s.n.
puţ: *sg. ac.* 2,15

(a) PUŢI: v. IV
a puţi: *inf. prez.* 5,21

PUŢIN: adv.
(mai) puţin: *adv.* 16,17, 18
puţin: *adv.* 17,4

R

RANĂ: s.f.
rană: *sg. nom./ac.* rezum. cap.8; rezum. cap.9; rezum. cap.10; 11,1; 12,13; 21,25; 22,2; 30,12
ranele: *pl. ac.* 9,14

RAS, -Ă: adj.
rasă: *f. sg. ac.* 25,25

RĂBDĂTOR, -TOARE: adj.; var. (Înv.) **RĂBDĂTORIU**
răbdătoriu: *m. sg. voc.* 34,6

RĂDICA: v.I vezi **(a) RIDICA**

RĂDVĂNAR: s.m.
rădvănariului: *sg. gen.* 35,33

RĂMAS, -Ă: adj.
râmasă: *adj. f. z sg. ac.* 24,6

RĂMĂŞIŢĂ: s.f.
rămăşiţăle: *pl. ac.* 8,3
rămăşiţele: *pl. ac.* 29,34

(a) RĂMÂNE: v. III; var. **(a) RĂMÂNEA:** v. II
să rămâie: *conj. prez. 3.sg./pl.* 8,9; 28,28
vor rămânea: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,11
au rămas: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,31; 10,5; 10,15, 19; 14,28
să rămâneţ: *conj. prez. 2.pl.* 9,28
va fi rămasă: *ind. viit. ant. (cu acordul participiului din structură; acordul se explică dacă se atribuie verbului sensul „lăsată”, situaţie în care se schimbă diateza şi timpul) 3.sg.* 10,12
au fost rămas: *ind. m.m.c.pf.perifr.. 3.pl.* 10,15
rămâie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg./pl.* 10,24; 16,29
va rămânea: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,26; 12,10; 23,18; 34,25
rămâind: *gerunziu* rezum. cap.24
rămâne: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.24
să rămâiu: *conj. prez. 1.sg.* 29,46
rămânea: *ind. imp. 3.sg.* 40,35
va râmânea: *ind. viit.I. 3.sg.* 26,12; 29,34

(a) RĂNI: v. IV
va răni: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,35

(a) RĂPŞTI: v. IV „a cârti”; „a protesta”
aţ răpştit: *ind. pf.c. 2.pl.* 16,7

RĂRUNCHI: s.m.
rărunchi: *pl. ac.* 28,42
rărunchii: *pl. ac.* 29,13, 22

(a) RĂSĂRI: v. IV
au răsărit: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,6;

RĂSĂRIT: s.n. „est"; „răsăritul soarelui"
răsărita: *f. sg. ac., în sintagma* ***răsărita soarelui*** „răsăritul soarelui" 22,3
răsărit: *sg. ac.* 26,18; 27,9, 13; 36,23; 38,13

(a) RĂSCUMPĂRA: v. I; var. **(a) RESCUMPĂRA**
voi răscumpăra: *ind. viit.I. 1.sg.* 6,6
vei răscumpăra: *ind. viit.I. 2.sg.* 13,13; 34,20
ai răscumpărat: *ind. pf.c. 2.sg.* 15,13
rescumpăr: *ind. prez. 1.sg.* 13,15

(a) RĂSIPI: v. IV; vezi **(a) RISIPI**

(a) RĂSPLĂTI: v. IV
răsplătești: *ind. prez. 3.sg.* 34,7

RĂSPLĂTIRE: s.f.
răsplătire: *sg. ac.* rezum. cap.1; rezum. cap.22

(a) RĂSPUNDE: v. III
au răspuns: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,19; 2,14; 3,4; 5,2; 8,10; 10,10; 17,2; 18,15; 19,8; 24,3; 32,18, 22, 33
răspuns-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,8, 19; 4,2; 6,12; 10,29; 33,19; 34,10
răspunzând: *gerunziu* 4,1
vei răspunde: *ind. viit.I. 2.sg.* 13,14
răspundea: *ind. imp. 3.sg.* 19,19

(a) RĂSTURNA: v. I
au răsturnat: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,25
răstoarnă: *ind. prez. 3.pl.* 23,8

RĂSUCIT, -Ă: adj.
răsucit: *adj n. sg. ac.* 26,1, 31, 36; 27,9, 16, 18; 28,6, 8, 15; 36,9, 35, 37; 38,9, 16, 18; 39,2, 8, 22, 28

(a) RĂSUNA: v. I
a răsuna: *inf. prez.* 19,14
răsuna: *ind. imp. 3.sg.* 19,16

RĂȘINĂ: s.f.
răşină: *sg. ac.* 2,3

(a) RĂTĂCI: v. IV
să rătăceşti: *conj. prez. 2.sg.* 23,2
rătăcind: *gerunziu* 23,4

RĂU: adj./adv./s.
rău: *s. n. sg. ac.* 5,19; rezum. cap.9
răul: *s.n. sg. ac.* 32,14
rău (foarte): *adj. n. sg. ac.* 33,4
rău: *adv.* 10,10; 13,17; 23,2; 32,22

RĂUTATE: s.f.; var. (Înv.) **RĂOTATE**
răotatea: *sg. ac.* 32,30
răutățile: *pl. ac.* 34,7

RĂZBOI: s.n.
războiu: *sg. nom.* 1,10; 32,17, 18;

RÂND: s.n.
rândul: *sg. ac.* 28,10, 17; 39,10
rânduri: *pl. ac.* 28,17; 39,10
rândurile: *pl. ac.* 28,20; 39,13
rând: *sg. ac., în loc. adv.* ***pre rând*** „în ordine" 40,23

(a) RÂNDUI: v. IV
au rânduit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,14; 9,5; 18,25
era rânduiţ: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 5,14
am rânduit: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,1
a rândui: *inf. prez.* rezum. cap.18
rânduiaşte: *imperativ 2.sg.* 18,21
vei rândui: *ind. viit.I. 2.sg.* 19,12
voi rândui: *ind. viit.I. 1.sg.* 21,13; 29,42
(să) vor rândui: *ind. viit.I. 3.pl.* 27, 14
(să) rânduiesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.31
rânduisă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 32,25
rânduind: *gerunziu* 40,21

RÂNDUIALĂ: s.f.
rânduiala: *sg. ac.* 29,41

RÂNDUIT, -Ă: adj.
rânduită: *adj. f. sg. ac.* 13,10
rânduit: *adj. m. sg. nom.* 29,30

RÂPĂ: s.f.
râpei: *sg. gen.* 2,3

RÂU: s.n.
râul: *sg. nom./ac.* 7,21, 25; 8,3; 17,5
râu: *sg. ac.* 1,22; 2,5; 4,9; 7,18, 21; 8,9, 11; 23,31
râului: *sg. gen.* 2,3, 5; 7,15, 17, 18, 20, 21, 24
râurile: *pl. ac.* 7,19
râuri: *pl. ac.* 8,5

RÂVNITOR, -TOARE: adj.; var. (Înv.) **RÂVNITORIU**
răvnitoriu: *m. sg. nom.* 34,14
râvnitoriu: *m. sg. nom.* 20,5

REPEJUNE: s.f.
răpegiunile: *pl. ac.* 15,10

(a se) RIDICA: v. I; var. (Înv. şi pop.) **(a) RĂDICA**
am rădicat: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,8
rădicând: *gerunziu* 7,20
(s-)au rădicat: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,30
rădicându-: *gerunziu* 14,10; 29,24
rădică: *imperativ 2.sg.* 14,16
rădicându(-să): *gerunziu* 14,19
rădica: *ind. imp. 3.sg.* 17,11
să (să) rădice: *conj. prez. 3.pl.* 26,23
a (să) rădica: *inf. prez.* rezum. cap.40
vei rădica: *ind. viit.I. 2.sg.* 23,5; 26,30; 40,2
au rădicat: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,13; 40,16
rădicat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 40,31
vei râdica: *ind. viit.I. 2.sg.* 20,25

(a) RISIPI: v. IV; var. (Înv. şi reg.) **(a) RĂSIPI**
au răsipit: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,10

ROABĂ: s.f.
roabei: *sg. gen.* 12,29

(a) ROADE: v. III
vor roade: *ind. viit.I. 3.pl.* 10,5

ROATĂ: s.f.
roatele: *pl. ac.* 14,25

ROB: s.m.
robul: *sg. nom.* 12,44

ROBIE: s.f.
robie: *sg. ac.* 6,6
robiei: *sg. gen.* 13,3, 14; 20,2

ROCHIE: s.f.
rochii: *pl. ac.* 28,42
rotie: *sg. ac.* 39,27

ROD: s.n.; var. **ROADĂ:** s.f.
rod: *s.n. sg. nom.* 10,15
rodurilor: *s.n. pl. gen.* 13,4; 34,26
rodurile: *s.n. pl. ac.* 23,16
roduri: *s.n. pl. ac.* 35,24

roadelor: *s.f. pl. gen.* 22,6; 23,19; 34,22
roadele: *s.f. pl. ac.* 23,10

ROŞIT, -Ă: adj.
roşite: *adj. f. pl. nom./ac.* 25,5; 26,14; 35,7, 23; 36,19; 39,33

ROŞTEI: s.n. „împletitură ca o plasă"; „grătar"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Lesicon romanesc-latinesc-unguresc-nemțesc...*, Buda, 1825
roşteiul: *sg. nom.* 27,5
roşteiu: *sg. ac.* 39,39

ROŞTEIUŢ: s.n.; în forma cu sufix diminutival, cuvântul nu este înregistrat în DLR.
roşteuţ: *sg. ac.* 27,4
roşteiuţul: *sg. nom./ac.* 30,3; 35,16; 37,26; 38,4, 30

ROŞU, ROŞIE: adj.
Roşie: *f. sg. ac., în s. propr.* ***Marea Roşie*** 10,19; 13,18; rezum. cap.14; 15,4, 22; 23,31

ROUĂ: s.f.
roao: *sg. nom.* 16,13

RUDENIE: s.f.
rudeniia: *sg. nom./ac.* 1,6; 2,1
rudeniile: *pl. ac.* 6,25; 12,21
rudenia: *sg. ac.* 20,5

RUG: s.n.
rug: *sg. ac.* rezum. cap.3
rugului: *sg. gen.* 3,2, 4
rugul: *sg. nom.* 3,2; 3,3

(a se) RUGA: v. I
(să) roagă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.5; rezum. cap.32
să (mă) rog: *conj. prez. 1.sg.* 8,9
rogu(-mă): *ind. prez. 1.sg.* 34,9
rugați(-vă): *imperativ 2.pl.* 8,28
voi ruga: *ind. viit.I. 1.sg.* 8,29
(s-)au rugat: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,30; 10,18
rugați: *imperativ 2.pl.* 9,28
rugaţ: *imperativ 2.pl.* 10,17
rugându(-să): *gerunziu* rezum. cap.17
(să) va ruga: *ind. viit.I. 3.sg.* 30,10
ruga: *ind.imp. 3.sg.* 32,11
ruga: *inf. prez. fără* ***a*** 32,30

RUGĂ: s.f.
rugă: *sg. ac.* 37,6

RUGĂTOR: s.m.
rugătoriul: *sg. ac.* 40,18

(a se) RUPE: v. III; var. (Înv. și reg.) **(a) RUMPE**
va rumpe: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,27
să (să) rumpă: *conj. prez. 3.pl.* 28,32

RUŞINARE: s.f.
ruşinării: *sg. gen.* 21,10

RUŞINE: s.f.
ruşinii: *sg. gen.* 28,42
ruşinea: *sg. nom.* 20,26

S

SABIE: s.f.
sabie: *sg. nom./ac.* 5,3, 21
sabiia: *sg. ac.* 15,9
sabiei: *sg. gen.* 17,13
sabia: *sg. ac.* 18,4; 22,24; 32,27

SAFIR: s.n.; var. (Înv.) **SAMFIR**
safirului: *sg. gen.* 24,10
samfir: *sg. nom.* 28,18
sanfir: *sg. nom.* 39,11

SARDIU: s.n.; var. **SARDIOS; SARDIE**
sardios: *s. nead.* 39,10
sardie: *sg. nom.* 28,17

SAT: s.n.
sate: *pl. ac.* 8,13

(a) SĂDI: v. IV
vei sădi: *ind. viit.I. 2.sg.* 15,17

SĂGEATĂ: s.f.
săgeţ: *pl. ac.* 19,13
săgeată: *sg. ac.* 25,33, 35

(a se) SĂGETA: v. I
(să) va săgeta: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,13

SĂLAŞ: s.n.
sălaşul: *sg. ac.* 15,13
sălaş: *sg. ac.* 16,16

SĂLBATIC: adj.
sălbatece: *f. pl. ac.* 12,8

SĂMÂNȚĂ: s.f.
sămânța: *sg. ac.* 16,31; 32,13
sămânță: *sg. ac.* 34,7

(a) SĂPA: v. I
au săpat: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,24
va săpa: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,33
săpând: *gerunziu* 22,2
vei săpa: *ind. viit.I. 2.sg.* 28,9, 11

SĂPĂTURĂ: s.f.
săpătura: *sg. nom.* 28,11; 38,12
săpăturile: *pl. ac.* 27,10, 11; 38,19
săpături: *pl. ac.* 38,23

SĂPĂTOR: s.m.
săpătoriului: *sg. gen.* 28,11

SĂPTĂMÂNĂ: s.f.
săptămânilor: *pl. gen., în sintagma* ***praznicul săptămânilor*** „se mai numește și *sărbătoarea recoltei* și *ziua primelor roade.* Mai târziu s-a numit sărbătoarea Rusaliilor, pentru că era sărbătorită în a cincizecea zi de la sabatul care iniția sărbătoarea Paștilor. Ea consta dintr-o convocație și aducerea de jertfe" (Cf. DB, p.1170) 34,22

SĂRAC, -Ă: adj./s.
săraci: *adj. m. pl. nom./ac.* rezum. cap.22; 22,24
săracului: *s.m. sg.gen./ dat.* 22,22, 25; 23,6
sărac: *s.m. sg. ac.* 23,3
săracii: *s.m. pl. nom.* 23,11
săracul: *s.m. sg. nom.* 30,15

SĂRBĂTOARE: s.f.
sărbători: *pl. ac.* 23,14; rezum. cap.34

(a) SĂRUTA: v. I
au sărutat: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,27; 18,7

(a să) SĂTURA: v. I
(vă) veţ sătura: *ind. viit.I. 2.pl.* 16,12

SĂTURAT: s.n.
săturat: *sg. ac.,în loc. adv.* ***de săturat*** „destul" rezum. cap.16; 16,3, 8

SÂMBĂTĂ: s.f. „ziua de odihnă la mozaici"; reprezintă echivalarea cuvântului *sabat*, „ziua a șaptea a săptămânii, în care orice activitate trebuia întreruptă, după cum însuși Dumnezeu se odihnise în această zi, după încheierea actului creației"
sâmbetei: *sg. gen.* 16,23; 20,11; rezum. cap.31; 35,3
sâmbăta: *sg. nom./ac.* 16,25, 26; 20,10; 31,13, 14, 16; rezum. cap.34; 35,2
sâmbeteai: *sg. gen.* 20,8; rezum. cap.35
sâmbătă: *sg. nom.* 31,15
simbetei: *sg. gen.* rezum. cap.16
simbăta: *sg. ac.* 16,29

SÂNGE: s.n.; pl. **SÂNGIURI**
sânge: *sg. ac.* rezum. cap.7; 7,17, 19, 20, 21; rezum. cap.22; 29,12
sângelui: *sg. dat.* 22,2
sângele: *sg. nom./ac.* rezum. cap.12; 12,7, 13, 22, 23; rezum. cap.24; 24,8; 29,12, 16, 20, 21; 30,10; 34,25
singele: *sg. ac.* 23,18
sângiurilor: *pl. gen.* 4,26

(a se) SÂRGUI: v. IV
(să) sârguiaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1

SCAFĂ: s.f.; var. **SCAF:** s.m.
scaf: *s.m. sg. nom.* rezum. cap.30
scafă: *s.f. sg. ac.* 30,18; rezum. cap.38; 38,8
scaful: *s.m. sg. ac.* 39,39; 40,28
şcaful: *s.m. sg. nom./ac.* 31,9; 35,16; 40,7;

SCANDAL: s.n.; var. (Înv.) **SCANDALĂ:** s.f.
scandală: *sg. ac.* 10,7
scandălă: *sg. ac.* 23,33

SCAUN: s.n.
scaunul: *sg. ac.* 11,5; 12,29
scaunului: *sg. gen.* 17,16

(a) SCĂPA: v. I
să scape: *conj. prez. 3.sg./pl.* 9,20; 21,13

(a se) SCHIMBA: v. I
vei schimba: *ind. viit.I. 2.sg.* 13,13
(s-)au schimbat: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,5

(a) SCLIPI: v. IV
a sclipi: *inf. prez.* 19,16

(a se) SCOATE: v. III
să scoaţă: *conj. prez. 3.pl.* 2,16; 6,13, 26, 27; 8,17
au scos: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,19, 22; 4,6, 7; 8,7; 12,42, 51; 13,3, 9, 14, 16; 16,6; 18,1, 9, 10; 21,26; 32,1, 4, 8, 12
să scoţu: *conj. prez. 1.sg.* 3,8, 17
să scoţ: *conj. prez. 1.sg.* 3,10, 11
vei scoate: *ind. viit.I. 2.sg.* 3,12; 4,9
va scoate: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,1
voi scoate: *ind. viit.I. 1.sg.* 6,6; 12,17; 23,30, 31
am scos: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,7; 7,5; 20,2; 29,46
scoate: *imperativ 2.sg.* 8,5
(s-)au scos: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,11
veţ scoate: *ind. viit.I. 2.pl.* 12,46
să scoţi: *conj. prez. 2.sg.* 14,11
scoate-voi: *ind. viit.I. 1.sg.* 15,9
(v-)aţ scos: *ind. viit.I. 2.pl.* 16,32
scoţindu-: *gerunziu* 19, 17
ai scos: *ind. pf.c. 2.sg.* 32,11; 33,1
(ne) scoate: *ind. prez. 2.sg.* 33,15

(a se) SCOBI: v. IV
(să) vor scobi: *ind. viit.I. 3.pl.* 28,21
era scobită: *pasiv ind. imp. 3.sg.* 32,16

SCOBIT, -Ă: adj.
scobit: *n. sg. nom./ac.* 27,8; 38,7
scobită: *f. sg. ac.* 37,12

SCOBITOR: s.m.
scobitoriul: *sg. ac.* 28,36

SCOBITURĂ: s.f.
scobiturile: *pl. nom./ac.* 36,24; 38,10; 38,17

SCOC: s.n.
scocurile: *pl. ac.* 2,16

(a se) SCRIE: v. III
(s-)au scris: *ind. pf.c. 3.pl.* 11,10
au scris: *ind. pf.c. 3.sg.* 24,4; 34,28; 39,29
am scris: *ind. pf.c. 1.sg.* 24,12
ai scris: *ind. pf.c. 2.sg.* 32,32
voi scrie: *ind. viit.I. 1.sg.* 34,1

SCRIS, -Ă: adj.
scrisă: *f. pl.* (*cu des.* **-ă**) *ac.* 31,18
scrise: *f. pl. ac.* 32,15

SCRISOARE: s.f.
scrisoarea: *sg. nom.* 32,16

(a se) SCULA: v. I
scoală: *imperativ 2.sg.* 9,13
sculatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,8; 24,13
(s-)au sculat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,17; 12,30; 32,6
sculându(-să): *gerunziu* 13,17; 24,4; 32,6; 34,4
(să) va scula: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,19
(să) scula: *ind. imp. 3.sg.* 33,8

SCUMP, -Ă: adj.
scumpe: *f. pl. ac.* 35,9, 27; 39,6, 10, 29

SEARĂ: s./adv.; var. (Pop.) **SARĂ**
sară: *s.f. sg. nom./ac.* 12,6, 18; 16,13; 30,8
sară: *s.f. sg. ac. în loc. adv.* (Reg.).***iastă sară*** 16,6
sara: *s.f. sg. ac.* 18,13, 14
sara: *adv.* 16,8, 12; 29,39, 41

(a) SECERA: v. I; var. (Înv. şi reg.) **(a) SĂCERA**
a săcera: *inf. prez.* 34,21

SECERIŞ: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **SĂCERIŞ**
săcerişului: *sg. gen.* 23,16; 34,22

(a) SEMĂNA: v. I; var. (Pop.) **(a) SĂMĂNA**
vei sămăna: *ind. viit.I. 2.sg.* 23,10
vei sămăna: *ind. viit.I. 2.sg.* 23,16

SEMINŢIE: s.f.; var. (Înv. şi pop.) **SAMINŢIE**
sămînţiii: *sg. dat.* 28,43; 30,21
seminţiii: *sg. dat.* 32,14

SEMN: s.n.; var. (Înv. şi pop.) **SĂMN**
sămn: *sg. nom./ac.* 3,12; rezum. cap.11; 13,9, 16; 31,13, 17
sâmn: *sg. ac.* 12,13
sămnului: *sg. gen.* 4,8
sămnul: *sg. nom.* 8,23
sâmnului: *sg. gen.* 4,8

seamne: *pl. nom./dat./ac.* rezum. cap.4; 4,9, 30; 7,9; 11,9; 34,10
seamnele: *pl. ac.* 4,17, 21, 28; 7,3; 10,2
seamneale: *pl. ac.* 10,1

SENIN: adj.; var. (Înv. şi reg.) **SĂRIN**
sărin: *n. sg. nom.* 24,10

SETE: s.f.
seatea: *sg. ac.* 17,3;

SETIM: s.m. (Înv. şi reg.) „salcâm”
sătim: 36,31
setim: *sg. ac.* 25,5, 10, 13, 23, 28; 26,26, 32, 37; 27,1; 30,1; 36,20, 36; 37,1, 4, 10, 15, 25, 28; 38,1, 6
seatim: *sg. ac.* 26,15; 27,6; 30,5; 35,7, 24

SFAT: s.n.
sfat: *sg. ac.* rezum. cap.18
sfatul: *sg. ac.* 18,15
sfaturile: *pl. ac.* 18,19
sfatului: *sg. gen.* 23,2

(a) SFĂRÂMA: v. I; var. (Înv.) **(a) SFĂRMA**
au sfărâmat: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,25
vei sfărma: *ind. viit.I. 2.sg.* 23,24;

SFÂRTAI: s.n.; var. **SFĂRTAI** (Înv. şi reg.) „sfert”
sfărtaiu: *sg. ac.* 25,10

(a) SFĂTUI: v. IV
sfătuisă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 18,24

SFÂNT: adj./s.
sfânt: *adj. n. sg. nom./ac.* 3,5; 15,13; 19,6; 29,31; 30,25, 31, 32
sfântă: *adj. f. sg. nom./ac.* 12,16; 28,2; 29,6; 29,29; 31,14, 15; 35,2
sfinţi: *adj. m. pl. nom.* 22,31
sfinte: *adj. f./n. pl. nom./ac.* 28,4; 29,33; 31,10
sfintei: *adj. antep. f. sg. gen.* rezum. cap.30; 39,29
sfintele: *adj. antep. f. pl. ac.* 35,21; 40,13
sfântul: *s.m. sg. nom.* 39,29; 28,36; 30,37
sfânta: *s.f. sg. nom./ac., în gen. superlativ* ***sfânta sfintelor*** 26,34; 29,37; 30,10, 36
sfintelor: *s.f. pl. gen.* 13,5
sfintele: *s.f. pl. nom.* 26,33; 40,11
sfintele: *s.f. pl. nom., în gen. superl.* ***sfintele sfintelor*** 30,29
(ceale) sfinte: *s.n. pl. ac.* 31,10; 39,1
sfintele: *s.f. pl. nom. în gen. superl. spec.* ***sfintele sfinţilor*** 40,11
sfintelor: *s.f. gen. pl., în gen. superlativ* ***sfânta sfintelor/sfintele sfintelor*** 26,34; 29,37; 30,10, 29, 36
sfinţilor: *s.m. pl. gen., gen. superl. spec.* ***sfintele sfinţilor*** 40,11

(a se) SFÂRŞI: v. IV
(s-)au sfârşit: *ind. pf.c. 3.sg.* 39,31

SFÂRŞIT: s.n.
sfărşitului: *sg. gen.* 23,16
sfărşiturile: *pl. ac.* 28,25

SFEŞNIC: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **SFEAŞNIC**; (Reg.) **SFEJNIC**
sfejnicul: *sg. ac.* rezum. cap.25
sfeşnic: *sg. ac.* 25,31, 34, 37
sfeşnicului: *sg. gen.* 25,39; rezum. cap.26; 37,19
sfeşnicul: *sg. nom./ac.* 26,35; 30,27; 31,8; 35,14; rezum. cap.37; 37,24; 39,36; 40,4
sfeaşnic: *sg. ac.* 37,17
sfeaşnicul: *sg. ac.* 40,22

SFINŢENIE: s.f.
sfinţenie: *sg. ac.* 15,11
sfinţeniei: *sg. gen.* 29,31
sfinţănie: *sg. ac.* 29,35

(a se) SFINŢI: v. IV
vei sfinţi: *ind. viit.I. 2.sg.* 13,12; 28,41; 29,9, 24, 26, 27, 35, 37; 30,29; 40,11
sfinţită iaste: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 16,23
să (să) sfinţască: *conj. prez. 3.sg./pl.* rezum. cap.19; 29,29, 33; 40,9
sfinţeaşte: *imperativ 2.sg.* 19,10, 23
au sfinţit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 19,14; 20,11; 28,38
sfinţească(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 19,22
să sfinţăşti: *conj. prez. 2.sg.* 20,8
sfinţindu-: *gerunziu* 29,21
(s-)au sfinţit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 29,26, 28; 30,32
sfinţite sânt: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 29,34
(să) va sfinţi: *ind. viit.I. 3.sg.* 29,37, 43; 30,29, 30
sfinţi-voi: *ind. viit.I. 1.sg.* 29,44
sfinţesc: *ind. prez. 3.sg.* 31,13
a (să) sfinţi: *inf. prez.* rezum. cap.40

SFINŢIRE: s.f.
sfinţirii: *sg. gen.* 29,22; 37,29
sfinţire: *sg. ac.* 30,35

SFINŢIT, -Ă: adj.
sfinţit: *m. sg. nom.* 28,3;
sfinţite: *f. pl. ac.* 29,34;

SFINŢITOR: s.m.
sfinţitorul: *sg. nom.* 15,17
sfinţitoriul: *sg. nom.* 26,33
sfinţitoriului: *sg. gen.* 26,33

SICLU: s.m.; var. **SICLĂ** s.f.
sicli: *s.m. pl. nom./ac.* 21,32; 30,23, 24; 38,24, 29
siclă: *s.f. ac.* 30,13, 15
siclul: *s.m. nom./ac.* 30,13

SICRIU: s.n.
sicriul: *sg. nom./ac.* 25,10, 20; 26,34; 30,26; 37,1; 39,34; 40,3, 19
săcriiul: *sg. ac.* rezum. cap.25
sicriului: *sg. gen.* 25,12, 14; rezum. cap.26; 37,5; 40,5
sicriul: *sg. ac., în sintagma* ***sicriul mărturiii/mărturiei*** 25,22; 26,34; 31,7
sicriu: *sg. nom./ac.* 25,16; rezum. cap.37; 40,18
sicriiul: *sg. nom./ac., în sintagma* ***sicriiul mărturiei*** 26,33
sicriiul: *sg. nom.* 35,12
sicriului: *sg. gen., în sintagma* ***sicriului mărturiei/mărturiii*** 30,6; 40,5

(a se) SILI: v. IV; var (Înv. şi rar) **(a se) SÂLI**
sâlind: *gerunziu* 12,39
sâlindu(-să): *gerunziu* 36,4

SILITOR: s.m.
silitorilor: *pl. dat.* 5,6
silitorii: *pl. nom.* 5,10

SILNIC: s.m.; var. (Înv. şi pop.) **SÂLNIC**
sâlnic: *sg. ac.* 22,25

SINAGOGĂ: s.f.
sinagoghii: *sg. gen.* 34,31

SINGUR: adj.
sângur: *m. sg. nom./dat.* 22,20, 27; rezum. cap.24; 24,2
singur: *m. sg. nom.* 18,14

SLAVĂ: s.f.
slava: *sg. nom./ac.* 16,10; 24,16; 29,43; rezum. cap.33; 33,18, 22; 40,32
slavei: *sg. gen.* 24,17
slavă: *sg. ac.* 28,2, 40

(a) SLĂBI: v. IV
va slăbi: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,14

SLĂBIT, -Ă: adj.
slăbite: *adj. f. pl. nom.* 39,19

(a se) SLĂVI: v. IV
să (ne) slăvim: *conj. prez. 1.pl.* 33,16

SLOBOD, -Ă: adj.
slobod: *m sg. nom.* 21,2, 5
slobozi: *m. pl. ac.* 21,27

(a se) SLOBOZI: v. IV
(să) va slăbozi: *ind. prez. 3.sg.* 22,10
(s-)au slobozit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,3
au slobozit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,19; 4,26; 8,32; 9,7, 21, 35
aţ slobozit: *ind. pf.c. 2.pl.* 2,20
a slobozi: *inf. prez.* rezum. cap.3; 7,14; 8,2; 9,17
să sloboz: *conj. prez. 1.sg.* 3,8; 5,2
va slobozi: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,19, 20; 4,21; 6,1; rezum. cap.8; rezum. cap.9
slobozi: *imperativ 2.sg.* 4,23
să slobozi: *conj. prez. 2.sg.* 4,23; 8,29
oi slobozi: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,2
ai slobozit: *ind. pf.c. 2.sg.* 5,23
voi slobozi: *ind. viit.I. 1.sg.* 6,6; 8,8, 28
să sloboază: *conj. prez. 3.sg.* 6,11; rezum. cap.7; 7,2
vei slobozi: *ind. viit.I. 2.sg.* 8,21
să slobozu: *conj. prez. 1.sg.* 9,28
sloboade: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.10
slobozând: *gerunziu* 13,17

SLOBOZIRE: s.f.
slobozirea: *sg. ac.* rezum. cap.13

SLUGĂ: s.f.
sluga: *sg. nom./ac.* 4,10; 20,10, 17; 21,5, 20; 24,13
slugile: *pl. nom./ac.* 5,16; 8,4, 9, 11, 21, 29, 31; 9,14, 20, 21, 30; 10,7; 11,8; 12,30; rezum. cap.21; 32,13
slujilor: *pl. gen.* 5,15
slugilor: *pl. gen.* 5,21; 7,10, 20; 8,3, 24; 9,35; 10,1, 6; 11,3; 14,5
slujile: *pl. ac.* 8,9
slugii: *sg. dat.* 14,31; 21,27
slugă: *sg. ac.* 21,2, 6, 32
slujii: *sg. gen.* 21,26

SLUJBĂ: s.f.
slujba: *sg. nom./ac.* 1,14; 13,10; 25,9; 27,3, 21; 28,35; rezum. cap30; 30,16, 28, 37; 31,10; 35,19; 39,24, 40
slujbă: *sg. ac.* 10,26; 12,14; 35,21
slujbele: *pl. ac.* 27,19

(a se) SLUJI: v. IV
(s-)au slugit: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.12
să slujască: *conj. prez. 3.sg./pl.* 4,23; 28,3, 4, 41, 43; 29,30, 44; 30,30; 35,19; 40,13
să slujească: *conj. prez. 3.sg.* 14,5; 28,1
să slujim: *conj. prez. 1.pl.* 14,12
a sluji: *inf. prez.* 14,12; 18,20
va sluji: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,2
veţi sluji: *ind. viit.I. 2.pl.* 23,25
vei sluji: *ind. viit.I. 2.sg.* 23,33
(să) va sluji: *ind. viit.I. 3.sg.* 29,29
slujesc: *ind. prez. 3.pl.* 35,19
slujeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 39,1
(să) slujesc: *ind. prez. 3.pl.* 39,41

SLUJIRE: s.f.
slujirii: *sg. gen.* 28,35

SLUJNICĂ: s.f.
slujnice: *pl. ac.* rezum. cap.21
slujnicile: *pl. ac.* 2,5
slujnicii: *sg. gen./dat.* 11,5; 21,27; 23,12
slujnica: *sg. nom./ac.* 20,10, 17; 21,20
slujnică: *sg. ac.* 21,7, 32
slujnicele: *pl. nom.* 21,7
slujnicei: *sg. gen.* 21,26

SLUJITOR: s.m.
slujitoriul: *sg. nom.* 33,11

SMARALD: s.n.; var. **ZMARAGD**
şmaragd: *sg. nom.* 39,10
zmaragd: *sg. nom.* 28,17

(a) SMULGE: v. III; var. **(a) ZMULGE**
vei zmulge: *ind. viit.I. 2.sg.* 21,14

SOARE: s.m.
soarele: *sg. nom.* 16,21; 22,26
soarelui: *sg. gen.* 17,12; 22,3

(a se) SOCOTI: v. IV
nesocotindu-: *gerunziu* rezum. cap.5
a socoti: *inf. prez.* 23,21
socotindu(-să): *gerunziu* 38,27

SOCOTIT, -Ă: adj.
socotite: *adj. f. pl. nom.* 26,25

SOCRU: s.m.
socru-său: *sg. ac./gen.* rezum. cap.3; 3,1; 18,7, 8, 27
socrul: *sg. nom.* 4,18; rezum. cap.18; 18,1, 5, 6, 12, 14

SORĂ: s.f.
sora: *sg. nom.* 2,4, 7; 6,23; 15,20

SOŢIE: s.f. (Înv. şi pop.) „tovarăş”
soţie: *sg. ac.* 31,6; 38,23

SPAIMĂ: s.f.
spaimă: *sg. nom./ac.* 15,16; 20,18

(a) SPARGE: v. III
spărgând: *gerunziu* 22,2

SPATĂ: s.f.
spata: *sg. ac.* 29,22, 27

(a) SPĂLA: v. I
vor spăla: *ind. viit.I. 3.pl.* 30,19
au spălat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 19,14; 40,29
vei spăla: *ind. viit.I. 2.sg.* 29,4
spălând: *gerunziu* 29,17

SPĂLARE: s.f.
spălarea: *sg. ac.* rezum. cap.30;
spălare: *sg. ac.* 30,18;

SPĂLAT, -Ă: adj.
spălaţ: *m. pl. ac.* 40,12

(a) SPÂNZURA: v. I
va spânzura: *ind. viit.I. 3.sg.* 26,13
spânzurându-: *gerunziu* 26,32
spânzură: *ind. prez. 3.sg.* 30,6
spânzura: *ind. imp. 3.sg.* 38,26; 40,35
să spânzure: *conj. prez. 3.pl.* 39,17
au spânzurat: *ind. pf.c. 3.sg.* 40,19

SPIN: s.m.
spin: *sg. ac.* 22,6

(a) SPOI: v. IV
au spoit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,3

(a se) SPORI: v. IV
(te) vei spori: *ind. viit.I.* 23,30
au sporit: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,34

SPORIRE: s.f.
sporirea: *sg. ac.* rezum. cap.1

(a) SPRIJINI: v. IV
sprijinea: *ind. imp. 3.pl.* 17,12
sprijini: *inf. prez. fără* ***a*** 18,18, 23
a sprijini: *inf. prez.* 27,3

SPRIJINIRE: s.f.
sprijinirea: *sg. ac.* 26,26; 35,14

SPRIJINITOARE: s.f.
sprijinitoare: *sg. ac.* 27,3
sprijinitori: *pl. ac.* 38,3

(a) SPUNE: v. III
spun: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.5
am spus: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,3
să spui: *conj. prez. 2.sg.* 18,19
vei spune: *ind. viit.I. 2.sg.* 19,3; 21,1
au spus: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,7, 25
spui: *ind. prez. 2.sg.* 33,12

(a se) SPURCA: v. I
(să) spurcă: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.22

(a) STA: v. I
sta: *ind. imp. 3.sg./pl.* 5,20; 18,13; 33,8, 9, 10
vei sta: *ind. viit.I. 2.sg.* 7,15; 33,21; 34,2
sta: *inf. prez. fără* ***a*** 9,11
stai: *ind. prez. 2.sg.* 3,5; 10,4
staţ: *imperativ 2.pl.* 14,13
voi sta: *ind. viit.I. 1.sg.* 17,6, 9
va sta: *ind. viit.I. 3.sg.* 26,35; 40,4
stăi: *imperativ 2.sg.* 8,20; 9,13
au stătut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 9,10; 14,20; 19,17; 20,18, 21; 34,5
stătut-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,8
stă: *ind. prez. 3.sg.* 33,10
stând: *gerunziu* 26,15; 32,26; 36,3, 20

STACTI: s.n. (Înv. şi reg.) „ulei de mirt"
stactim: *sg. ac.* 30,34

STĂPÂN: s.m.
stăpânul: *sg. nom./ac.* 21,6, 28, 29, 34, 36; 22,8, 11
stăpânului: *sg. dat.* 21,29, 32; 22,12

(a) STĂPÂNI: v. IV
ai stăpânit: *ind. pf.c. 2.sg.* 15,16
veţi stăpâni: *ind. viit.I. 2.pl.* 32,13
să stăpâneşti: *conj. prez. 2.sg.* 34,9

STÂLP: s.m.
stâlp: *sg. nom./ac.* rezum. cap.13; 13,21; rezum. cap.14
stălp: *sg. ac.* 13,21
stălpul: *sg. nom.* 13,22
stâlpul: *sg. nom./ac.* 13,22; 14,19, 24; rezum. cap.27; 33,9, 10
stâlpi: *pl. nom./ac.* 24,14; 26,37; 27,10, 11, 12, 14, 15, 16; 36,36, 38; 38,10, 12, 14, 15
stâlpi: *pl. gen. (cu prep* ***a*** *+* ***numeral****)* 26,32
stâlpii: *pl. nom./ac.* 27,17; 35,17; 38,11, 17, 19; 39,32, 39; 40,16
stâlpilor: *pl. gen.* 38,10, 11, 12, 17, 28

STÂNGĂ: s.f.
stânga: *sg. ac. în loc. adv.* ***de-a stânga*** 14,22, 29

STÂRV: s.m.
stărvul: *sg. ac.* 21,35, 36

STEA: s.f.
stelele: *pl. ac.* 32,13

STERP, STEARPĂ: adj.
sterp: *n. sg. nom.* 23,26

STICLĂ: s.f.
sticle: *pl. ac.* 37,16

(a se) STINGE: v. III
a stânge: *inf. prez.* 25,38
să (să) stângă: *conj. prez. 3.pl.* 37,23

STOG: s.n.
stogurile: *pl. ac.* 22,6

STRAJĂ: s.f.
straja: *sg. nom., în sintagma* ***straja dimineţii*** 14,24

STRĂIN, -Ă: s./adj.; var. (Înv. şi pop.) **STREIN**
strein: *adj. m./n. sg. nom./ac./dat.* 2,22; 18,3; 21,8, 35; 34,14
streini: *adj. m. pl. ac./gen.* 20,3; 23,13
(ceale) streine: *s.f. pl. nom.* 22,5
streinul: *s.m. sg. nom.* 29,33
streinului: *s.m. sg. dat.* 30,33

(a) STRĂJUI: v. IV
străjuia: *ind. imp. 3.sg./pl.* 38,8; 40,36

(a) STRĂLUCI: v. IV
strălucisă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 19,13

STRÂMB, -Ă: adj.
strâmbă: *f. sg. ac.* 20,16; 23,1

STRÂMT, -Ă: adj.
strâmtă: *f. sg. nom.* 28,4

STRÂMTOARE: s.f.
strâmtoarea: *sg. ac.* 6,9

(a se) STRÂMTORA: v. I
(s-)au strâmtorat: *ind. pf.c. 3.pl.* 16,3

(a se) STRÂNGE: v. III
să (să) strângă: *conj. prez. 3.sg.* 28,28
vei strânge: *ind. viit.I. 2.sg.* 28,39; 29,5
a (să) strânge: *inf. prez.* rezum. cap.30
au strâns: *ind. pf.c. 3.pl.* 39,30

STRÂNS, -Ă: adj.
strânşi: *adj. m. pl. ac.* 30,16
strânsă: *adj. f. pl. (cu des.* ***-ă****) ac.* 39,6
strânse: *adj. n. pl. nom.* 39,19

STRECURAT, -Ă: adj.
strecurat: *n. sg. ac.* 27,20

(a se) STRICA: v. I
(s-)au strâcat: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,24
vei strâca: *ind. viit.I. 2.sg.* 22,22; 23,24
strâcă: *imperativ 2.sg.* 34,13

(a să) STRIGA: v. I
au strigat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,23; 15,25; 32,5
au strâgat: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,12; 17,4
au străgat: *ind. pf.c. 3.pl.* 14,10
strâgi: *ind. prez. 2.sg.* 14,15

vor striga: *ind. viit.I. 3.pl.* 22,23
va striga: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,27
strâga: *ind. imp. 3.sg.* 32,17
să (să) strâge: *conj. prez. 3.sg.* 36,6

STRIGARE: s.f.
strâgarea: *sg. nom./ac.* 2,23; 3,7; 32,18
strâgare: *sg. nom.* 11,6; 12,30
străgarea: *sg. nom.* 3,9
strigarea: *sg. ac.* 22,23

(a) STROPI: v. IV
stropiţ: *imperativ 2.pl.* 12,22
stropind: *gerunziu* rezum. cap.24
au stropit: *ind. pf.c. 3.sg.* 24,8
să fie stropită: *pasiv conj. prez. 3.sg.* 29,2
vei stropi: *ind. viit.I. 2.sg.* 29,21

STROPIT, -Ă: adj.
stropită: *f. sg. nom./ac.* 29,23, 40

(a) SUBŢIA: v. I; var. (Înv. şi pop.) **(a) SUPŢIA**
au supţiiat: *ind. pf.c. 3.pl.* 39,3

SUBŢIRE: adj.; var. (Înv. şi pop.) **SUPŢIRE**
supţiri: *f. pl. ac.* 39,3

(a) SUFERI: v. IV
nesuferindu-: *gerunziu* 12,39
vom suferi: *ind. viit.I. 1.pl.* 10,7
vei suferi: *ind. viit.I. 2.sg.* 22,1;

(a) SUFLA: v. I
au suflat: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,19
suflând: *gerunziu* 14,21
suflat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,10

SUFLET: s.n.
sufletele: *pl. nom./ac.* 1,5; 23,9; 30,12
sufletul: *sg. nom./ac.* 4,19; 12,15, 19; 15,9; 21,30; 31,14
sufletului: *sg. gen.* 6,9
sufletelor: *pl. gen./dat.* 12,4; 16,16; 30,16
suflet: *sg. ac.* 21,23

(a se) SUI: v. IV
(s-)au suit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,23; 8,6; 10,14; 12,38; 13,18; 17,10; 19,3; 20,21; 24,9, 18; 34,4
(să) vor sui: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,3
să (să) suie: *conj. prez. 3.sg./pl.* 10,12; 19,13, 24
suitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 15,14
suindu(-să): *gerunziu* 16,13; 24,13, 15; rezum. cap.32
(să) suie: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.19; rezum. cap.24
să (vă) suiţ: *conj. prez. 2.pl.* 19,12
(să) suia: *ind. imp. 3.sg.* 19,18, 20
(să)sui: *inf. prez. fără* ***a*** 19,23
(te) vei sui: *ind. viit.I. 2.sg.* 19,24; 20,26
a (să) sui: *inf. prez.* rezum. cap.20
(să) va sui: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,2
sui(-mă)-voi: *ind. viit.I. 1.sg.* 32,30
suie(-te): *imperativ 2.sg.* rezum. cap.33
(Mă/mă) voi sui: *ind. viit.I. 1.sg.* 33,3, 5
să (te) sui: *conj. prez. 2.sg.* 34,2
(să) suie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 34,3
suindu(-te): *gerunziu* 34,24

SULĂ: s.f.
sula: *sg. ac.* 21,6

SULIŢĂ: s.f.
suliţa: *sg. ac.* 25,31

SUNET: s.n.
sunetul: *sg. nom./ac.* 19,19; 20,18; 28,35

(a se) SUPĂRA: v. I
să (să) supere: *conj. prez. 3.sg.* 32,22

(a se) SUPUNE: v. III
a (te) supune: *inf. prez.* 10,3
(să) va supune: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,21
va fi supus: *pasiv ind. viit.I. 3.sg.* 21,22, 31

SUPUS, -Ă: adj.
supus: *n. sg. nom.* 11,8

SURD: s.m.
surdul: *sg. ac.* 4,11

(a) SURPA: v. I
ai surpat: *ind. pf.c. 2.sg.* 15,7

SUS: adv.
sus: *adv. în loc adv.* ***din sus*** rezum. cap.12; 12,7, 23; 28,32; 39,21
sus: *adv.* 20,4;
sus: *adv. în loc. adv.* ***de jos până sus*** 26,24; 36,29
(mai) sus: *adv.* 30,14
sus: *adv. în loc. adv.* ***mai în sus*** 38,25

SUSPIN: s.n.
suspinul: *sg. ac.* 6,5

(a) SUSPINA: v. I
suspinând: *gerunziu* 2,23

SUTAŞ: s.m.
sutaşi: *pl. ac.* 18,21, 25

Ş

ŞARPE: s.m.
şerpe: *sg. ac.* rezum. cap.7
şarpe: *sg. ac.* 4,3; 7,9, 10, 15

ŞATRĂ: s.f.
şatrei: *sg. gen.* rezum. cap.26
şatră: *sg. ac.* 26,36; 33,8; 38,18; 40,5, 31
şatra: *sg. nom./ac.* 26,37; 35,17; rezum. cap.36; 36,37; 39,38, 40; 40,26
şatrea: *sg. nom.* 35,15
şetri: *pl. nom./ac.* 27,9, 11, 12, 15; 40,8
şetrile: *pl. nom./ac.* 38,9, 11, 12, 15, 16, 18; 39,39
şeatra: *sg. nom.* rezum. cap.27
şeatră: *sg. nom.* 27,16
şeatrii: *sg. gen.* 33,8
şeatrile: *pl. ac.* 38,13

(a) ŞEDEA: v. II
şedea: *ind. imp. 3.sg.* 12,29
şedeam: *ind. imp. 1.pl.* 16,3
şeade: *ind. prez. 3.sg.* 11,5
au şezut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,15; 10,14; 17,12; 18,13; 32,6
şezi: *ind. prez. 2.sg.* 18,14

ŞINĂ: s.f.
şâne: *pl. ac.* 39,3

(a se) ŞTERGE: v. III
voi şteargе: *ind. viit.I. 1.sg.* 17,14
să şteargă: *conj. prez. 3.sg./pl.* rezum. cap.23; 32,12
(să) va şterge: *ind. viit.I. 3.sg.* 30,33

să șterg: *conj. prez. 1.sg.* 32,10
șterge: *imperativ 2.sg.* 32,32
oi șterge: *ind. viit.I. 1.sg.* 32,33
voi șterge: *ind. viit.I. 1.sg.* 33,5
ștergi: *ind. prez. 2.sg.* 34,7
să ștergi: *conj. prez. 2.sg.* 34,9

(a se) ŞTI: v. IV
neștiind: *gerunziu* 10,26
știia: *ind. imp. 3.sg./pl.* 1,8; 16,15; 21,36; 34,29
știu: *ind. prez. 3.sg.* 1,19; 3,19; 4,14; 5,2
știind: *gerunziu* 3,8
veț ști: *ind. viit.I. 2.pl.* 6,7; 16,7, 12
vor ști: *ind. viit.I. 3.pl.* 7,5; 14,4, 18; 29,46
vei ști: *ind. viit.I. 2.sg.* 7,17
să știi: *conj. prez. 2.sg.* 8,10, 22; 9,15, 29; 10,2
să știți: *conj. prez. 2.pl.* 11,7; 31,13
(să) ști: *ind. prez. 3.sg.* contextul ar impune ***să va ști*** 22,8
știți: *ind. prez. 2.pl.* 23,9
știm: *ind. prez. 1.pl.* 32,1, 23
să știu: *conj. prez. 1.sg.* 33,5, 13
ști: *inf. prez. fără* ***a*** 33,16
să știe: *conj. prez. 3.sg.* 36,1

ŞTIINŢĂ: s.f.
știința: *sg. ac.* 31,3; 35,31

T

TABĂRĂ: s.f.
tabăra: *sg. ac.* 14,2, 20, 24; 16,13; rezum. cap.19
tabără: *sg. ac.* 14,9; 19,16; 29,14; 32,17, 19; 33,7, 11
taberii: *sg. gen.* 14,19; 19,17
taberilor: *pl. gen.* 16,13; 32,26, 27

TABLĂ: s.f.
Tablele: *pl. ac., în sintagma* ***Tablele legii/Tablele leagii*** rezum. cap.24; rezum. cap.31
tablele: *pl. nom./ac.* 26,15, 17, 29; rezum. cap.32; 32,19; 34,1, 4; 35,11; rezum. cap.36; 36,20, 22, 31; 40,16
tablelor: *pl. gen.* 26,17, 26, 28; 36,33
tablă: *sg. nom./ac.* 26,17, 21, 25; 28,36; 36,24
table: *pl. nom./ac.* 26,20, 22, 24, 25, 29; 27,17; 32,16; rezum. cap.34; 36,25, 27, 30, 32; 39,29
table: *sg. gen.* 36,21
tabla: *sg. nom./ac.* 28,38
tablele: *pl. ac., în sintagma* ***tablele mărturiei/mărturiii*** 32,15; 34,29
tabli: *pl. ac.* 36,22, 26
tăbli: *pl. ac.* 38,2, 6, 7
tăblile: *pl. ac.* 39,32
tâbli: *pl. ac.* 26,19
tâblile: *pl. ac.* 36,34

TALPĂ: s.f.
tălpi: *pl. nom./ac.*26,19, 25
tâlpi: *pl. nom./ac.*26,19, 21; 27,10, 11, 12, 14, 15, 16, 18; 38,19
tălpile: *pl. nom./ac.* 26,25, 37
tâlpile: *pl. nom./ac.* 26,32; 27,17; 35,11

TARE: adj./adv./s.
(mai) tare: *adj. n. sg. nom.* 1,9
tare: *adj. m./f./n. sg. nom./ac.* 3,19; 6,1; 13,3, 9, 14, 16; 15,17; 20,5; 34,9
tari: *adj. f. pl. ac.* 6,6
tare (foarte): *adv.* 10,19
(mai) tare: *adv.* 39,19
(cei) tari: *s.m. pl. ac.* 15,11

TATĂ: s.m.; var. (Înv. și pop.) **TĂTÂNE**
tatăl: *sg. nom./ac.* 2,18; 20,12; 21,15, 17; 29,4
tatâl: *sg. nom.* 22,17
tătâne-său: *sg. gen.* 2,16
tătâni-mieu: *sg. gen.* 2,22
tătâni-tău: *sg. gen.* 3,6

TALANT: s.m.; var. **TALANTUM:** s.n.
talanți: *pl. ac.* 38,26, 27
tălant: *sg. ac.* 25,39; 37,24
talentumuri: *pl. ac.* 38,24
talantumuri: *pl. nom.* 38,29

(a) TĂBĂRÎ: v. IV
au tăbărit: *ind. pf.c. 3.pl.* 13,20
să tăbărească: *conj. prez. 3.pl.* 14,2
au tăbărât: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 15,27; 17,1; 19,2
tăbărâsă: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 18,5

TĂBLETURĂ: s.f.; cuvântul nu este înregistrat în DLR.
tăbleturile: *pl. ac.* 36,34

TĂBLIE: s.f.
tăblii: *pl. ac.* 27,6

TĂBLIT, -Ă: s. „acoperit cu tablă”; cuvântul nu este înregistrat în DLR.
(ceale) tâblite: *s.n. pl. ac.* 26,29

(a) TĂCEA: v. II
veți tăcea: *ind. viit.I. 2.pl.* 14,14

(a) TĂGĂDUI: v. IV
tăgăduindu-: *gerunziu* rezum. cap.5
tăgăduiaște: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.10
va tăgădui: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,10

(a se) TĂIA: v. I
taie: *ind. prez. 3.sg., în loc. v.* ***taie împregiur*** „circumcide” rezum. cap.4
taie: *imperativ 2.sg.* 34,1;
au tăiat: *ind. pf.c. 3.sg., în loc.v.* ***au tăiat împregiur*** 4,25
(ne) tăiem: *ind. prez. 1.pl.* 5,16
tăind: *gerunziu* rezum. cap.12
(să) va tăia: *ind. viit.I. 3.sg., în loc. v.* ***să va tăia împregiur*** 12,44, 48
va fi tăiat împregiur: *pasiv ind. viit.I. 3.sg.* 12,48
vei tăia: *ind. viit.I. 2.sg.* 29,17
au tăiat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 32,28; 34,4; 39,3

TĂIAT, -Ă: adj.
tăiatele: *adj. antep. f. pl. ac.* 29,17

TĂIERE: s.f.
tăiarea: *sg. ac., în loc. s.* ***tăiarea împregiur*** „circumcizie” 4,26

(a) TĂINUI: -v. IV
tăinui: *inf. prez. fără* ***a*** 2,3

TĂINUIRE: s.f.
tăinuiri: *pl. ac.* 7,11

TĂMÂIE: s.f.
tămâi: *pl. nom.* 25,6
tămâie: *sg. nom./ac.* 30,7, 8, 9, 20, 34, 35, 36;
tămâia: *sg. ac.* 31,11

TĂMÂIERE: s.f.; var. (Înv.) **TĂMÂIARE**
tămăierii: *sg. gen.* rezum. cap.30
tămâierii: *sg. gen.* rezum. cap.30; 30,1, 27; 31,8; 35,15, 28; 37,25, 29
tămâiare: *sg. nom.* 35,8; rezum. cap.37
tămâiarea: *sg. nom./ac.* 35,15; 39,37

TĂRIE: s.f.
tărie: *sg. ac.* 15,6; 32,11
tăriia: *sg. ac.* 15,13

TĂTÂNE: s.m.; vezi **TATĂ**

TĂU: s.n. (Trans.) „lac”
tăurile: *pl. ac.* 7,19

TÂNĂR: sm..
tineri: *pl. ac.* 24,5

TÂRZIU, -IE: adj.
(mai) târziu: *m. sg. nom.* 4,10
târzie: *f. pl. nom.* 9,32

(a) TÂRNOSI: v. IV
vei târnosi: *ind. viit.I. 2.sg.* 28,41

TEMĂTOR, -TOARE: adj.
temători: *m. pl. ac.* 18,21

(a se) TEME: v. III
(s-)au temut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,17, 21; 9,20; 14,10, 31; 19,16; 34,30
temutu(s-)au: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,14
(vă) teameţi: *ind. prez. 2.pl.* 9,30
(nu vă) temereţ: *imperativ prohib. 2.pl.* 14,13
(nu vă) teamereţ: *imperativ prohib. 2.pl.* 20,20

TEMEI: s.n.
temeiul: *sg. nom./ac.* 29,12; 30,18; 31,9; 35,16; 38,8; 39,39; 40,11
temeiurile: *pl. nom./ac.* 35,17; 38,10, 11, 12, 14, 17, 26, 30, 31; 39,32, 39; 40,16
temeiuri: *pl. nom./ac.* 38,15, 27, 27

TESTAMENT: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **TESTAMÂNT**
testamântului: *sg. gen.* 30,26

TIGAIE: s.f.
tigăi: *pl. ac.* 24,6; 27,3

TINĂ: s.f.
tină: *sg. ac.* 1,14

(a) TINDE: v. III „a întinde”
tinzind: *gerunziu* 9,15
tins-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,33
tinzându-: *gerunziu* 37,9

TICHIE: s.f.
titie: *sg. ac.* 39,21
titii: *sg. gen.* 39,21

TIVIT, -Ă: adj.
tivite: *adj. f. pl. nom.* 28,32
tivită: *adj. f. sg. nom.* 39,21

(a) TOARCE: v. III
au fost tors: *ind. m.m.c.pf.perifr. 3.pl.* 35,25

TOCMEALĂ: s.f.
togmeală: *sg. ac.* 8,12;
togmealele: *pl. ac.* 12,25;
togmeala: *sg. nom.* 22,15;

(a se) TOCMI: v. IV; var. (Reg.) **(a se) TOMNI, (a se) TOGMI**
tomnit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 37,29
(să) togmea: *ind. imp. 3.pl.* 39,18

TOIAG: s.n.
toiag: *sg. ac.* 4,4
toiagul: *sg. ac.* 4,17, 20; rezum. cap.7, cap.7; 21,19, 21
toiagele: *pl. nom./ac.* 7,12, 12; 12,11

TOPAZ: s.n.; var. **TOPAZIE:** s.f.
topazie: *sg. nom.* 28,17; 39,10

(a se) TOPI: v. IV
(să) topiia: *ind. imp. 3.sg.* 16,21

TORT: s.n.
tortul: *sg. ac.* 39,3

(a să) TRAGE: v. III
(să) vor trage: *ind. viit.I. 3.pl.* 25,15
(să) va trage: *ind. viit.I. 3.sg.* 26,37
trăgea: *ind. imp. 3.sg.* 37,24

TRAISTĂ: s.f.
traistă: *sg. ac.* 29,32

TRAS, -Ă: adj.
tras: *m.sg. nom.* rezum. cap.2

(a) TRĂI: v. IV
trăiesc: *ind. prez. 3.pl.* 4,18
au trăit: *ind. pf.c. 3.pl.* 12,40
va trăi: *ind.viit.I.. 3.sg.* 19,13; 21,21, 22
trăind: *gerunziu* 22,4
a trăi: *inf. prez.* 22,18

TRĂSNET: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **TRESNIT**
tresniturile: *pl. nom.* rezum. cap.9

TRÂMBIŢĂ: s.f.
trâmbiţa: *sg. nom.* 19,13;
trâmbiţii: *sg. gen.* 19,16, 19
trâmbiţei: *sg. gen.* 20,18

TREABĂ: s.f.
trebi: *pl. ac.* 35,24
treaba: *sg. ac.* 36,1; 38,30
trebile: *pl. ac.* 37,16; 38,3

TREAPTĂ: s.f.
treapte: *pl. ac.* rezum. cap.20; 20,26

(a) TREBUI: v. IV; var. (Reg.) **(a) TRĂBUI**
trebuie: *ind. prez. impers.* 4,15; 10,26
trăbuie: *ind. prez. impers.* 12,42; 18,20, 20; 21,13; 25,3; 37,16
trăbuia: *ind. imp. impers.* 35,21; rezum. cap.36; rezum. cap.40

(a) TRECE: v. III
voi treace: *ind. viit.I. 1.sg.* 12,12, 13; 33,22
va treace: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,23, 23; 15,16
au trecut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 12,27; 38,25
a treace: *inf. prez.* 12,48; 19,21
trec: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.14
va trece: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,16; 33,22
să treacă: *conj. prez. 3.pl.* 19,24
vei treace: *ind. viit.I. 2.sg.* 23,5
trece: *ind. prez. 3.sg.* 30,13
trecând: *gerunziu* 34,6
treace: *inf. prez. fără* **a** 36,34

TRECERE: s.f.
treacerea: *sg. nom.* 12,11
trecerii: *sg. gen.* 12,27

TRESTIE: s.f.
trestie: *sg. ac.* 2,5; 15,7

TRIBUN: s.m.; var. (În v.) **TRIVUN**
trivuni: *pl. nom./ac.* 18,21, 25

(a) TRIMITE: v. III
au trimis: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,5; 3,13, 14, 15; 7,16; 9,7, 27; 24,5, 11
trimite: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3; rezum. cap.16
voi trimite: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,10; 7,4; 8,21; 9,14; 23,20, 27; 33,2
am trimis: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,12
trimite: *imperativ 2.sg.* 4,13; 9,19
să trimiţi: *conj. prez. 2.sg.* 4,13
au fost trimis: *ind. m.m.c.pf.perifr. 3.sg.* 4,28
ai trimis: *ind. pf.c. 2.sg.* 5,22; 33,17
trimis-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 15,7
trimisease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 18,2
trimiţînd: *gerunziu* 23,28
vei trimite: *ind. viit.I. 2.sg.* 33,12

TRIMITERE: s.f.
trimiterea: *sg. ac.* rezum. cap.4
trimitere: *sg. ac.* rezum. cap.4

TRUP: s.n.
trup: *sg. dat.* 4,7
trupului: *sg. gen.* 22,27
trupul: *sg. nom./ac.* 28,42; 30,32; 37,19

(a) TUDUMĂNI: v. IV (Trans.; înv.) „a da de ştire"
au tudumânit: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,29

(a se) TULBURA: v. I; var. (Înv.) **(a se) TURBURA**
(s-)au turburat: *ind. pf.c. 3.pl.* 15,15

TUNET: s.n.
tuneturi: *pl. ac.* 9,23
tuneturile: *pl. nom./ac.* 9,28, 29, 33, 34; 19,16
tuneat: *sg. ac.* rezum. cap.19

TURMĂ: s.f.
turmele: *pl. nom./ac.* 2,16; 10,26
turma: *sg. ac.* 3,1

(a) TURNA: v. I
au turnat: *ind. pf.c. 3.sg.* 24,6
vei turna: *ind. viit.I. 2.sg.* 29,12, 16, 20
turnând: *gerunziu* 30,18

TURTĂ: s.f.
turtă: *sg. ac., în sintagma* ***turtă azimă*** 29,2
turta: *sg. ac.* 29,23

Ţ

ŢARINĂ: s.f.
ţarinii: *sg. gen.* 9,22, 25
ţarina: *sg. ac.* 22,5, 5
ţarină: *sg. ac.* 23,16, 16

ŢĂRM: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **ŢĂRMURE**
ţărmurile: *pl. ac.* 2,5
ţărmurele: *sg. ac.* 14,31

ŢEREMONIE: vezi **CEREMONIE**

(a) ŢESE: v. III
să ţasă: *conj. prez. 3.pl.* 35,35
era ţăsute: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 38,16

ŢESUT, -Ă: adj.
ţăsute: *adj. f./n. pl. ac.* 26,7; 39,25
ţăsut: *adj. n. sg. ac.* 26,31

ŢESĂTURĂ: s.f.
ţăsătura: *sg. nom./ac.* 28,8, 15
ţăsătură: *sg. ac.* 36,8

(a se) ŢINE: .v. III; var. **(a se) ŢINEA:** v. II
ţineţi: *imperativ 2.pl.* 1,16, 22
ţinea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 1,17; 34,29; 36,21; 38,14
să ţineţi: *conj. prez. 2.pl.* 1,18
ţiind: *gerunziu* 8,17; 12,11
ţii: *ind. prez. 2.sg.* 4,2; 9,2, 17
au ţinut: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,4
veţ ţinea: *ind. viit.I. 2.pl.* 12,6, 17
a (să) ţinea: *inf. prez.* 12,24
să ţie: *conj. prez. 3.sg./pl.* 12,42; 16,32; 22,7
a ţinea: *inf. prez.* 16,33; 36,31
să (să) ţie: *conj. prez. 3.sg./pl.* 16,32; rezum. cap.23
va ţinea: *ind. viit.I. 3.sg.* 25,17; 26,24, 24; 27,9
vor ţinea: *ind. viit.I. 3.pl.* 26,29

ŢINERE: s.f.
ţinearea: *sg. ac.* rezum. cap.31

ŢINUT: s.n.
ţinutului: *sg. gen.* 9,25
ţinutul: *sg. ac.* 11,6
ţinuturilor: *pl. gen.* 34,15

U

(a se) UCIDE: v. III
a ucide: *inf. prez.* 2,14; 21,12
ai ucis: *ind. pf.c. 2.sg.* 2,14
să uciză: *conj. prez. 3.sg.* 2,15
voi ucide: *ind. viit.I. 1.sg.* 4,23; 12,12; 23,27
să ucigă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 4,24; 5,21; 19,24; 32,12, 27
vom ucide: *ind. viit.I. 1.pl.* 8,26
vor ucide: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,26; 21,29
vei ucide: *ind. viit.I. 2.sg.* 13,13; 23,7
au ucis: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,15; 14,24
ucide-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,9
să ucideţ: *conj. prez. 2.pl.* 16,3
să ucizi: *conj. prez. 2.sg.* 17,3
va ucide: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,4; 21,14, 15, 29; 22,1
(nu) ucide: *imperativ prohib. 2.sg.* 20,13
să (să) ucigă: *conj. prez. 3.sg.* 22,20
ucide: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.32
(să) va ucide: *ind. viit.I. 3.sg.* 34,20; 35,2

UCIDERE: s.f.
uciderea: *sg. ac.* rezum. cap.2
ucidere: *sg. nom./ac.* rezum. cap.11; rezum. cap.21; 22,3
ucideri: *pl.nom.* rezum. cap.21

UCIGĂTOR: s.m.
ucigătoriul: *sg. nom.* 12,23

UCIS, -Ă: s.m./f.
(cea) ucisă: *s.f. sg. ac.* 22,13

(a se) UITA: v. I
(s-)au uitat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,25; 16,10
(să) uita: *inf. prez. fără* ***a*** 3,6
(s-)ar fi uitat: *cond. pf. 3.sg.* 4,31
uitându(-să): *gerunziu* 14,24; 37,9
să (să) uite: *conj. prez. 3.sg.* 25,20
(să) uită: *ind. prez. 3.sg./pl.* 27,12, 13; 28,25, 26, 27; 36,27; 38,12
(să) uita: *ind. imp. 3.sg.* 33,8
uită(-Te): *imperativ 2.sg.* 33,13

ULEI: s.n.
uleul: *sg. ac.* 31,11

UMĂR: s.m./n.
umerele: *pl. ac.* 12,34; 28,12
umărului: *sg. gen., în s. compus* **preste-umărului** (cf. **PRESTE-UMĂRAR)** 28,31

(a) UMBLA: v. I
umbla: *ind. imp. 3.sg./pl.* 9,24; 39,24
umblă: *ind. prez. 3.sg.* 16,4
vei umbla: *ind. viit.I. 2.sg.* 33,16
au unblat: *ind. pf.c. 3.pl.* 15,22

(a se) UMPLE: v. III; var. (Înv. şi reg.) **(a se) ÎMPLE**
umplând: *gerunziu* 2,16
(să) vor umplea: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,21
vor umplea: *ind. viit.I. 3.pl.* 10,6
a (să) umplea: *inf. prez.* 16,20
oiu umplea: *ind. viit.I. 1.sg.* 23,26
am umplut: *ind. pf.c. 1.sg.* 31,3
vei umplea: *ind. viit.I. 2.sg.* 40,7
au umplut: *ind. pf.c. 3.sg.* 40,32
au împlut: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,7; 35,31
împle(-să)-va: *ind. viit.I: 3.sg.* 15,9
am împlut: *ind. pf.c. 1.sg.* 28,3
împlându-: *gerunziu* 40,28

UNCHI: s.m.
unchiu-său: *sg. gen.* 6,20

UNEALTĂ: s.f. „instrumente de lucru"; „avere"
unealta: *sg. ac.* 22,8
uneltele: *pl. nom.* 38,21
unealtele: *pl. ac.* 39,36

UNGĂTOR: s.m.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Dicţionarul rumanesc, latinesc şi unguresc.* Din orenduiala excelenţii sale preasfinţitul Ioann Bobb..., Cluj, Tom I: A-L, 1822; TOM II: M-Z, 1823.
ungătoriului: *sg. gen.* 30,25

(a se) UNGE: v. III
vei unge: *ind. viit.I: 2.sg.* 29,36; 30,26, 30; 40,9
ungându(-să): *gerunziu* rezum. cap.12
să (să) ungă: *conj. prez. 3.sg.* 29,29
(să) va unge: *ind. viit.I. 3.sg.* 30,32

UNGERE: s.f.
ungere: *sg. nom./ac.* 25,6; 30,25
ungerea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.30; 37,29; 39,37; 40,13
ungerii: *sg. gen.* 29,7, 21; rezum. cap.30; 30,25, 31; 31,11; 35,15; 40,9

UNGHEŢ: s.n.
ungheaţe: *pl. ac.* 26,24

UNGHI: s.n.
unghiurile: *pl. ac.* 25,26; 36,28; 37,3; 39,17
unghiuri: *pl. ac.* 26,23; 27,2, 4; 36,29; 37,13, 25; 38,2
unghiurilor: *pl. gen.* 36,24
unghiului: *sg. gen.* 36,24
unghiu: *sg. ac.* 36,33, 33

UNGHIE: s.f.
unghe: *sg. nom.* 10,26

UNDIŢĂ: s.f.; var. **UNGHIŢĂ**
unghiţe: *pl. nom./ac.* 38,3; 39,16
unghiţele: *pl. ac.* 39,17

UNGHI: s.n.
unghiur: *pl. ac.* 36,24

(a se) UNI: v. IV
(să) vor uni: *ind. viit.I. 3.pl.* 26,3

UNS, -Ă: adj.
unsă: *adj. f. sg. ac.* 29,2

UNSOARE: s.f.
unsori: *sg. gen.* rezum. cap.30
unsori: *pl. ac.* 30,35; 37,29
unsoarea: *sg. nom.* 35,8
unsorii: *sg. gen.* 35,28

UNTDELEMN: s.n.
untdelemn: *sg. nom./ac.* 25,6; 29,2, 2, 7, 40; 30,24, 25, 31; 35,8
untul-de-leamn: *sg. nom./ac.* 35,14; 40,9, 11
untul-de-lemn: *sg. nom./ac.* rezum. cap.27; 29,21; 35,15; 39,36
unt din leamnele: *sg. ac.* 27,20
untdeleamn: *sg. ac.* 29,23; 35,28; 37,29

UNTURĂ: s.f.
untura: *sg. ac.* 29,22

URÂCIUNE: s.f.
urâciunile: *pl. ac.* 8,26

URECHE: s.f.
ureachile: *pl. ac.* 10,2; 32,2
urechilor: *pl. dat.* 17,14
ureache: *sg. ac.* 21,6
urechii: *sg. gen.* 29,20

URGIE: s.f.
urgiii: *sg. gen.* 15,8
urgiia: *sg. nom.* 22,24; 32,10, 11

(a) URGISI: v. IV
va urgisi: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,8
urgisăsc: *ind. prez. 3.pl.* 23,7

(a) URÎ: v. IV
urâsă: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 1,13
au urât: *ind. pf.c. 3.pl.* 18,21; 20,5
ureaşte: *ind. prez. 3.sg.* 23,5

(a) URMA: v. I
urmând: *gerunziu* 14,28;
va urma: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,23;
vei urma: *ind. viit.I. 2.sg.* 23,2;

URMĂ: s.f.
urmă: *sg. ac., în loc. adv.* ***(mai) pre urmă*** rezum. cap.4
urmele: *pl. ac.* 14,9

URMĂTOR, -TOARE: s.m./f.
următorii: *s. pl. ac.* 27,21;

URŞINIC: s.n. (Înv.) „purpură"
urşinic: *sg. nom./ac.* 25,4; 26,1, 36; 27,16; 28,5, 6, 8, 15, 33

USCAT: s.n.
uscat: *sg. ac.* 4,9; 14,16, 21; 15,19

USCAT, -Ă: adj.
uscat: *adj. m. sg. ac.* rezum. cap.14
uscate: *adj. f. sg. gen.* 14,22, 29

USNĂ: s.f.
usnă: *sg. ac.* 25,24

usneĭ: *sg. dat.* 25,25; 37,12
usne: *pl. ac.* 37,11

UŞĂ: s.f.; var. **UŞE**
uşa: *sg. ac.* 12,22, 23; 29,4, 11, 42
uşea: *sg. ac.* 33,8, 10; 38,8
uşe: *sg. ac.* 21,6; 33,9
uşile: *pl. ac.* 33,10
uşii: *sg. gen.* 35,15

UŞOR: s.m.
uşorii: *pl. ac.* 12,7, 22, 23
uşori: *pl. ac.* 21,6

UŞOR: adv./s.
(mai) uşor: *adv.* 18,22
(ceale mai) uşoare: *s.n. pl. ac.* 18,26

V

VAL: s.n.
valurilor: *pl. gen.* 14,27

VALTEU: s.n. „cingătoare"; var. **VALTEON**; cuvântul nu este înregistrat în MDA (echivalează lat. ***balteus*)**
valteiu: *sg. nom.* 28,4
valteon: *sg. ac.* 28,39, 40; 29,8; 39,5
valteonul: *sg. ac.* 29,5
valtion: *sg. ac.* 39,19

VARGĂ: s.f.
varga: *sg. ac.* 7,9, 10, 12, 15, 17, 19, 20; 8,16, 17; 9,23; 10,13; 14,16; 17,5, 9

VAS: s.n.
vasă: *pl. ac.* 3,22; 12,35; 22,7
vasăle: *pl. ac.* 7,19
vase: *pl. ac.* 11,2; 37,16, 23; 38,3; 39,40
vas: *sg. ac.* 16,33
vaselor: *pl. gen.* 25,9; rezum. cap.30
vasele: *pl. nom./ac.* 25,39; 27,19; 30,27; 31,7, 8, 8, 9; 37,24; 39,35
vaseale: *pl. ac.* 27,3; 35,13, 14, 16; 38,30; 39,39; 40,9, 10
vasul: *sg. nom.* 35,22

(a se) VĂDI: v. IV
(s-)au vădit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,14

VĂDUVĂ: s.f.
văduvele: *pl. ac.* rezum. cap.22
văduve: *pl. nom.* 22,24

(a se) VĂRSA: v. I
varsă: *imperativ 2.sg.* 4,9
voi vărsa: *ind. viit.I. 1.sg.* 8,3
vei vărsa: *ind. viit.I. 2.sg.* 26,19, 29; 29,7
au vărsat: *ind. pf.c. 3.pl.* 36,13, 38
vărsând: *gerunziu* 36,34; 37,3
vărsat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 37,13
(s-)au vărsat: *ind. pf.c. 3.pl.* 38,30
vârsând: *gerunziu* 38,5

VĂRSAT, -Ă: adj. „turnat"
vărsat: *adj. m. sg. ac.* 32,8
vărsaţi: *adj. m. pl. ac.* 34,17
vărsate: *adj. n. pl. ac.* 36,36

VĂRSĂTOR, -TOARE: adj.
vărsătoriu: *adj. n. sg. ac., în sintagma* ***lucru vărsătoriu*** „obiect folosit pentru turnarea metalelor" 32,4

VĂSCIOR: s.n.
văşcioare: *pl. ac.* 25,29
văscioare: *pl. ac.* 37,16

(a se) VĂTĂMA: v. I
să vatăme: *conj. prez. 3.sg.* 12,23
(s-)au vătămat: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,31, 32
va vătăma: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,5
veţi vătăma: *ind. viit. 2.pl.* 22,23

VÂNĂTARE: s.f. (Înv. şi reg.) „vânătaie"
vânătare: *sg. ac.* 21,25, 25

VÂNT: s.n.
vânt: *sg. nom./ac.* 10,13, 13, 19; 14,21

VÂRF: s.n.
vărful: *sg. ac.* 17,9; 19, 20; 37,8
vărfurile: *pl. ac.* 38,5
vărfurilor: *pl. gen.* 39,4
vârful: *sg. ac.* 19,20; 37,8
vârvurile: *pl. ac.* 26,4
vârfurilor: *pl. gen.* 28,7
vârfurile: *pl. ac.* 28,23, 26

VÂRSTAT, -Ă: adj.
vărstată: *adj. f. sg. ac.* 36,8

VÂRTOS, -OASĂ: adj./adv./s.
vărtoasă: *adj. n. pl. ac.* 1,14
vărtoşii: *s.m. pl. ac.* 15,15
vărtos: *adj. m. sg. nom.* 32,9
vărtoasă: *adj. f. sg. ac.* 32,11
vârtoasă: *adj. f. sg. ac.* 6,1
vârtos: *adj. n. sg. nom.* 33,3, 5
(mai) vârtos: *adv.* 5,5; 19,16

VEAC: s.m.
veaci: *pl. ac., în loc. adv.* ***în veaci*** 3,15
veac: *sg. ac., în loc. adv.* ***până în veac*** 12,24; 14,13
veac: *sg. ac., în loc. adv.* ***în veac şi în veac*** „pe termen nelimitat" 15,18
veac: *sg. ac., în loc. adv.* ***în veac*** 21,6; 28,29

VECIN: s.m.
vecinul: *sg. ac.* 12,4
vecinului: *sg. gen.* 20,17

VECINĂ: s.f.
vecină-sa: *sg. ac.* 3,22; 11,2

(a se) VEDEA: v. II
să vază: *conj. prez. 3.sg.* 3,4; 9,7; 19,21; 34,10
să (să) vază: *conj. prez. 3.sg.* 34,3
văzind: *gerunziu* 2,2; 8,15
văzând: *gerunziu* 2,5, 6, 12; 3,4; 9,34; 13,17; 16,15; 32,1, 5, 25; 34,10, 30; 40,36
au văzut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,11, 13; 10,6, 23; 14,10, 31; 24,11; 32,19; 39,43
am văzut: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,9, 16
văzându-: *gerunziu* 4,14
să văz: *conj. prez. 1.sg.* 4,18
văzând: *gerunziu* 12,23
aţ văzut: *ind. pf.c. 2.pl.* 19,4; 20,22
(s-)au văzut: *ind. pf.c. 3.sg.* 34,10
văzând: *gerunziu* 18,14
au văzut: *ind. pf.c. 3.pl.* 24,10
veade: *ind. prez. 3.sg.* 4,11; rezum. cap.34
veadea: *ind. imp. 3.sg.* 3,2
vedea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 20,18; 34,35
oi vedea: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,3

vedeţi: *imperativ 2.pl.* 5,5
(să) vedea: *ind. imp. 3.pl.* 5, 19
vei vedea: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,1; 33,23
voi vedea: *ind. viit.I. 1.sg.* 10,29; 12,13
vedeţ: *imperativ 2.pl.* 14,13; 16,29
vedeţi: *ind. prez. 2.pl.* 14,13
veţi vedea: *ind. viit.I. 2.pl.* 14,13
veţ vedea: *ind. viit.I. 2.pl.* 16,7
va vedea: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,10; 33,20
veai vedea: *ind. viit.I. 2.sg.* 23,5
a vedea: *inf. prez.* rezum. cap.33
vedea: *inf. prez. fără* **a** 33,20, 23

VEDENIE: s.f.
vedeniia: *sg. ac.* 2,3

VEDERE: s.f.
vedearea: *sg. nom./ac.* 14,2; 24,17

VENETIC: s.m.
veneticii: *pl. nom.* 12,19
veneticul: *sg. nom./ac.* 12,45; 20,10; 22,21; 23,12
veneticilor: *pl. gen.* 23,9

(a) VENI: v. IV
au venit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,16; 3,1, 9; 4,29; 5,15; 8,24; 15,23, 27; 16,1, 22, 27, 35; 17,8; 18,5, 12; 19,1; 20,20; 24,3; 34,32
am venit: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,10
vom veni: *ind. viit.I. 1.pl.* 10,26
venisă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 12,39; 19,16
venind: *gerunziu* 19,2
venit-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,17; 19,7
voi veni: *ind. viit.I. 1.sg.* 19,9
veni-voi: *ind. viit.I. 1.sg.* 20,24
va veni: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,16; 22,9
a veni: *inf. prez.* 1,19; 36,4
veniţi: *imperativ 2.pl.* 1,10
aţi venit: *ind. pf.c. 2.pl.* 2,18
vin: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.15; 18,16; rezum. cap.19
viu: *ind. prez. 1.sg.* 18,6
vinisă: *ind. m.m.cpf. 3.sg.* 22,15
să vie: *conj. prez. 3.sg./pl.* 26,5; 36,12, 33
să vii: *conj. prez. 2.sg.* 34,9
vie: *conj. prez. fără* **să** *3.sg.* 35,10

VENIT: s.m. „persoană care vine”
venitului: *sg. dat.* 12,49

VERDE: adj.
verde: *masc. sg. nom.* 9,31
vearde: *m./n. sg. nom.* 10,15

VERIGĂ: s.f.
verige: *pl. ac.* 25,26
verigi: *pl. nom./ac.* 25,27; 26,29; 27,4; 28,23, 26, 27; 30,4; 37,3, 3, 13, 27; 38,5, 7; 39,16
verigile: *pl. nom./ac.* 28,24, 28, 28; 36,34; 37,5; 39,16, 32
verigele: *pl. ac.* 39,19

VERIL: s.n. „smarald”; cuvântul nu este înregistrat în MDA; reprezintă încercarea traducătorilor de a adapta lat. *berillus* „smarald”.
veril: *sg. nom.* 28,20; 39,13

(a se) VESELI: v. IV
(să) va veseli: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,14
(s-)au veselit: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,9

(a se) VESTI: v. IV
vesteaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.11; rezum. cap.20
(s-)au vestit: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,5
au vestit: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,9
a (să) vesti: *inf. prez.* rezum. cap.20

VEŞMÂNT: s.n.; var. (Rar) **VEŞMÂNŢ;** (Reg.) **VĂJMÂNT**
văjmânt: *sg. nom.* 22,26
veşminte: *pl. ac.* 12,34; 28,4
vejmintele: *pl. ac.* 19,10, 14
veşmânt: *sg. ac.* 21,10
veştmânt: *sg. ac.* 22,9
veşmintele: *pl. nom./ac.* 28,4; 29,5, 21; 35,19
veşmintelor: *pl. gen.* 28,32

VEŞNIC, -Ă: adj./adv.; var. (Înv. şi pop.) **VECINIC, -Ă**
vecinică: *adj. f. sg. ac.* 12,14; 29,28
veacinică: *adj. f. sg. nom./ac.* 12,17; 29,42; 30,8; 31,16; 40,13
veacinic: *adv.* 28,43; 30,21

VETRELĂ: s.f.; var. (Înv. şi pop.) **VETRILĂ** „pânză”
vetrilele: *pl. nom.* 26,6

VIAŢĂ: s.f.
viiaţa: *sg. ac.* 1,14
vieţii: *sg. gen.* 6,16, 18, 20

VICLEŞUG: s.n.; var. **HICLEŞUG**
vicleşug: *sg. ac.* 22,9
hicleşug: *sg. ac.* 32,12

VIE: s.f.
viia: *sg. ac.* 22,5; 23,11
vie: *sg. ac.* 22,5

VIERME: s.m.
viermi: *pl. ac.* 16,20
vierme: *sg. nom.* 16,24

VIITOR, TOARE: adj.
viitoare: *n. pl. ac.* 16,32

VIN: s.n.
vin: *sg. nom.* 29,40

VINĂ: s.f.
vină: *sg. ac.* 21,16; 32,31
vina: *sg. ac.* 32,35

(a) VINDE: v. III
va vinde: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,7, 16; 22,1
a vinde: *inf. prez.* 21,8
vor vinde: *ind. viit.I. 3.pl.* 21,35
(să) va vinde: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,3

VINDECĂTOR: s.m.; var. (Înv.) **VINDECĂTORIU**
vindecătoriul: *sg. nom.* 15,26

VINOVAT: adj.
vinovat: *m. sg. nom.* 21,20; 22,2
vinovaţi: *m. pl. nom.* 28,43

VISON: s.n. (Înv.) „ţesătură fină de in”; (Prin ext.) „obiect de îmbrăcăminte confecţionat din vison”
visom: *sg. nom.* 25,4
vison: *sg. nom./ac.* 26,1, 31, 36; 27,9, 16, 18; 28,5, 6, 8, 15, 39, 39; 35,6, 23, 25, 35; 36,8, 35, 37; 38,9, 16, 18, 23; 39,1, 2, 8, 22, 25, 26, 27, 28

VIŢEL: s.m.
viţei: *pl. nom.* 24,5
viţăl: *sg. ac.* 29,1, 10, 35; rezum. cap.32, cap.32; 32,4, 8, 24
viţălul: *sg. ac.* 29,3; rezum. cap.32; 32,19, 20
viţălului: *sg. gen.* 29,12, 14; 32,35

VIU, VIE: adj.
viu: *m. sg. nom./ac.* 21,35; 33,20

(a) VOI: v. IV
să voiască: *conj. prez. 3.sg.* 19,21

VOIE: s.f.
voia: *sg. ac., în loc. adv.* ***de voia sa*** „de bunăvoie", „nesilit" 25,2

VOIOS, -OASĂ: adj.
voioasă: *f. sg. ac.* 35,21

VOLNIC: s.m.
(cel) volnic: *sg. nom.* 35,5

VORBĂ: s.f.
vorbei: *sg. gen.* 34,29
vorbele: *pl. ac.* 34,33

VORBITOR, -TOARE: adj.; var. (Înv.) **VORBITORIU**
vorbitoriu: *adj. m. sg. nom.* 4,10, 14

VRĂJITOR: s.m.
vrăjitorii: *pl. nom.* rezum. cap.7; 7,22; 8,7, 18, 19
vrăjitori: *pl. ac.* 7,11; 9,11

VRĂJMAŞ: s.m.
vrăjmaşi: *pl. ac.* 32,25

(a) VREA: v. II
vreai: *ind. prez. 2.sg.* 2,14; 4,13; 9,2, 17; 10,3, 4
vrea: *ind. prez. 3.sg.* 2,16; 4,24; 7,14
vei vrea: *ind. viit.I: 2.sg.* 8,2
voi vrea: *ind. viit.I. 1.sg.* 33,19
aţi vrut: *ind. pf.c. 2.pl.* 1,18
ai vrut: *ind. pf.c. 2.sg.* 4,23; 7,16; 14,11
au vrut: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,27
am vrut: *ind. pf.c. 1.sg.* 14,5
vrând: *gerunziu* 21,12
va vrea: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,48; 22,17
nevrând: *gerunziu* 13,15

VREDNIC, -Ă: adj.
vreadnic: *m. sg. nom.* 15,11
vrednică: *f. sg. ac.* 30,35

VREME: s.f.
vreame: *sg. ac.* 2,23; 9,5
vreamea: *sg. nom./ac.* 1,16; 9,18; 10,14; rezum. cap.12; 13,10; 14,20; 23,14; 34,18
vreamile: *pl. ac.* 13,21
vreame: *sg. ac., în loc adv.* ***în toată vreame*** „permanent" 18,22
vreamea: *sg. ac., în loc adv.* ***în toată vreamea*** 18,26
vreame: *sg. ac., în loc adv.* ***fără de vreame*** „înainte de soroc" 21,22

Z

ZADAR: s.n.; var. **ZĂDAR**
zădar: *sg. ac., în loc. adv.* ***în zădar*** „zadarnic" rezum. cap.1
zădar: *sg. ac., în sintagma* ***va lua numele Domnului în zădar*** 20,7

ZĂVEAZĂ: s.f.; var. **ZAVEASĂ** (Înv.) „draperie (la uşa bisericilor)"
zavesă: *sg. ac.* 26,31; 36,35; 40,20
zaveasii: *sg. gen.* rezum. cap.26; 30,6; 40,24
zaveasa: *sg. nom./ac.* 35,12; 38,26; 39,34; 40,3, 19
zăveasa: *sg. nom.* 26,33; rezum. cap.36
zăveasă: *sg. ac.* 26,35; 27,21

(a) ZĂBOVI: v. IV
au zăbovit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,15
a zăbovi: *inf. prez.* 12,39
zăboveşte: *ind. prez. 3.sg.* 32,1

(a) ZĂCEA: v. II
să zacă: *conj. prez. 3.sg.* 12,30
va zăcea: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,18
zăcând: *gerunziu* 23,5

(a) ZĂMISLI: v. IV
au zămislit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,2

ZBICI: s.n.; vezi **BICI**

(a se) ZDROBI: v. IV
am zdrobit: *ind. pf.c. 1.sg.* 10,2
(să) va zdrobi: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,13
voi zdrobi: *ind. viit.I. 1.sg.* 23,23
au zdrobit: *ind. pf.c. 3.sg.* 32,20

ZECIUIRE: s.f.
zăciuirilor: *pl. gen.* rezum. cap. 22
zăciuirile: *pl. ac.* 22,29

ZI: s.f./adv.
zilele: *pl. ac.* 2,11
zi: *sg. ac.* 2,13; 5,19; 9,6; 10,28; 12,6, 15, 16, 17, 18, 41, 51; 16,5, 27; 18,13; 19,1, 11, 15, 16; 20,10, 11; 21,21; 22,30; 24,16; 31,15; 32,30; 34,21; 35,2
zioa: *sg. nom./ac.* 5,6; 6,28; 8,22; 9,18; 10,6, 13; 12,14, 15, 15, 16, 17, 18; 13,3, 6, 8; 14,30; 16,1, 5, 22, 26, 29, 29, 30; 19,11; 20,8, 11; 31,15; 32,28, 34; 35,3; 40,2, 15
zile: *pl. nom./ac.* 3,18; 5,3; 7,25; 8,27; 10,22; 12,15, 19; 13,6, 7; 15,22; 16,26; 20,9, 11, 12; 22,30; 23,12, 14; rezum. cap.24; 24,16, 18; 29,30, 35, 37; 31,15, 17; rezum. cap.34; 34,18, 21, 28; 35,2
zilii: *sg. gen.* rezum. cap.23
zilelor: *pl. gen.* 23,26
zilele: *pl. ac., în loc. adv.* ***în toate zilele*** 5,13; rezum. cap.16; 16,4; rezum. cap.29; 29,36, 38; 36,3
zile: *pl. ac., în sintagma* ***din zile în zile*** „pentru totdeauna" 13,10
zioa: *adv.* 13,21, 22; 40,36

(a se) ZICE: v. III
au zis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,9, 15, 18; 2,7, 9; 2,13, 14, 18, 20; 3,3, 4, 5, 6, 7, 11, 12, 15; 4,1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 13, 14, 18, 19, 21, 25, 26, 27, 30; 5,1, 3, 5, 10, 17, 21, 22; 6,1, 30; 7,1, 8, 14, 19; 8,1, 5, 8, 9, 10, 16, 19, 20, 25, 26, 28, 29; 9,1, 8, 13, 22; 10,1, 3, 7, 8, 12, 16, 21, 24, 28; 11,1, 4, 9; 12,1, 21, 31, 43; 13,3; 14,5, 11, 13, 15, 25, 26; 15,1; 16,3, 4, 6, 8, 9, 15, 19, 23, 25, 28, 32, 33; 17,2, 5, 9, 14; 18,10, 14, 17; 19,3, 9, 10, 15, 21, 23, 24; 20,20, 22; 24,1, 7, 8, 12, 14; 30, 34; 32,1, 2, 4; 32,8, 9, 17, 21, 23, 26, 27, 29, 31; 33,5, 12, 14, 15, 17, 18, 20, 21; 34,1, 6, 9, 27; 35,1, 4, 30; 36,5
zâcând: *gerunziu* 5,14
zicând: *gerunziu* 1,22; 2,10, 22, 22; 3,16; 5,6, 8, 13, 15; 6,2, 10, 29; 7,16; 9,5, 27; 11,8; 12,33; 13,1, 8, 14, 19; 14,1, 12; 15,21, 24, 26; 16,11; 17,3, 4, 7, 15; 18,3, 6; 19,23; 20,19; 25,1; 30,11, 17, 23; 31,1, 12; 32,5, 7, 11, 13; 33,1, 1; 35,4; 40,1
zicând: *gerunziu* 2,6
ziceţ: *ind. prez. 2.pl.* 5,17
(să) zicea: *ind. imp. 3.sg.* 5,19
zis-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,13, 14, 14; 4,10, 11; 5,4; 9,29; 10,9, 25; 15,9
voi zice: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,13
vor zice: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,13; 4,1; 12,26
oi zice: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,13
vei zice: *ind. viit.I. 2.sg.* 3,14, 15, 16, 18; 4,22; 7,9, 16; 8,1, 20; 9,13; 11,2; 19,3, 12; 20,22; 30,31; 31,13
am zis: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,17; 23,13; 29,41; 32,24

zice: *ind. prez. 3.sg.* 4,22; 5,1, 10; 7,17; 8,1, 20; 9,1, 13; 10,3; 11,4; 18,4; 32,27
zis-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 4,23
zi: *imperativ 2.sg.* 6,6
va zice: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,9; 14,3; 21,5
ziceţi: *imperativ 2.pl.* 12,3
veţ zice: *ind. viit.I. 2.pl.* 12,27
ziceţi: *ind. prez. 2.pl.* 12,31
să zică: *conj. prez. 3.sg./pl.* 18,19; 32,12
să zici: *conj. prez. 2.sg.* 23,1
(s-)au zis: *ind. pf.c. 3.pl.* rezum. cap.31; rezum. cap.35
ai zis: *ind. pf.c. 2.sg.* 33,12

ZID: s.n.
zid: *sg. ac.* 14,22
ziduri: *pl. ac.* 14,29

(a se) ZIDI: v. IV
au zidit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,11, 21; 17,15; 32,5
(s-)au zidit: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,18, 24
vei zidi: *ind. viit.I. 2.sg.* 20,25

ZMARAGD: s.n.; vezi **SMARALD**

(a) ZMULGE: v. III; vezi **(a) SMULGE**

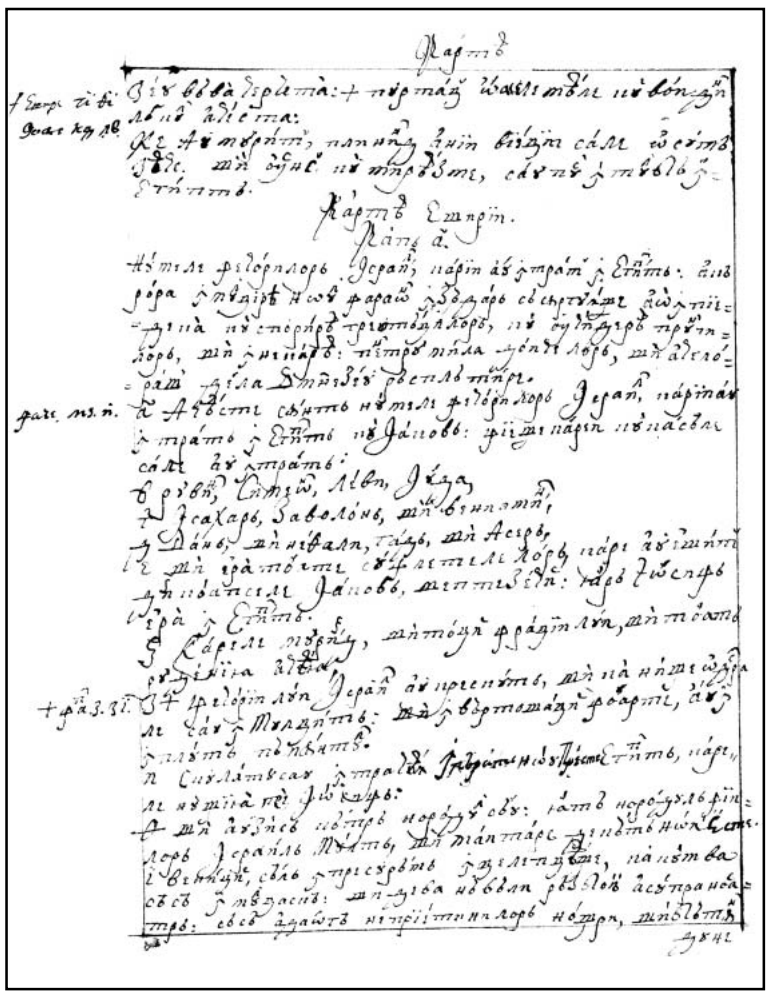

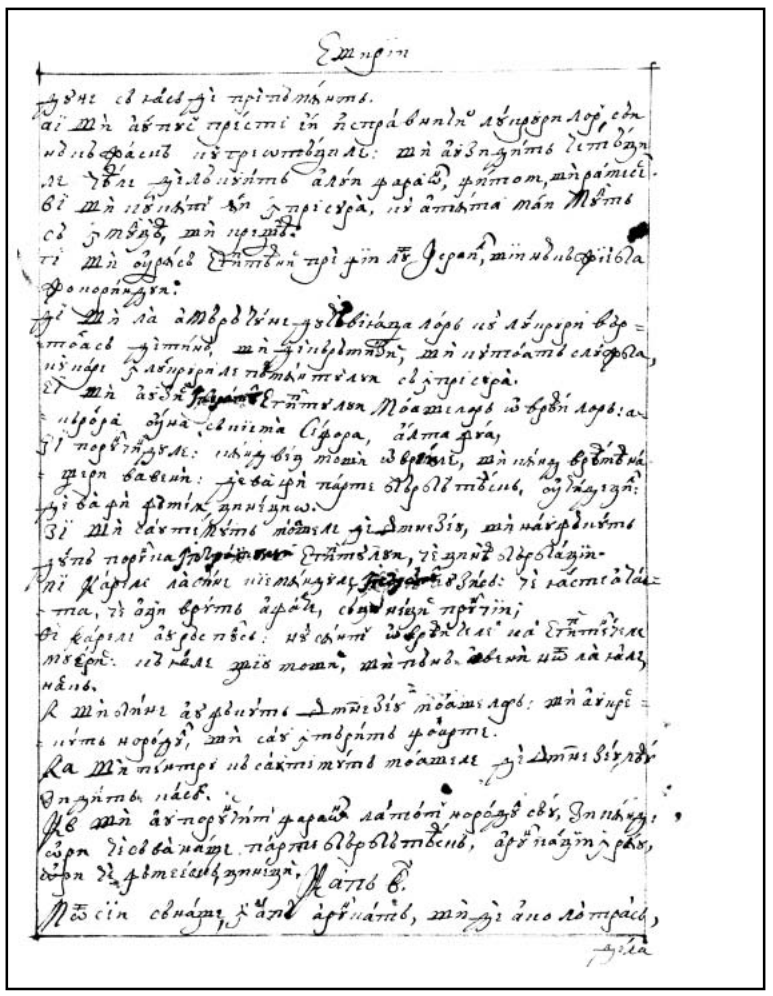

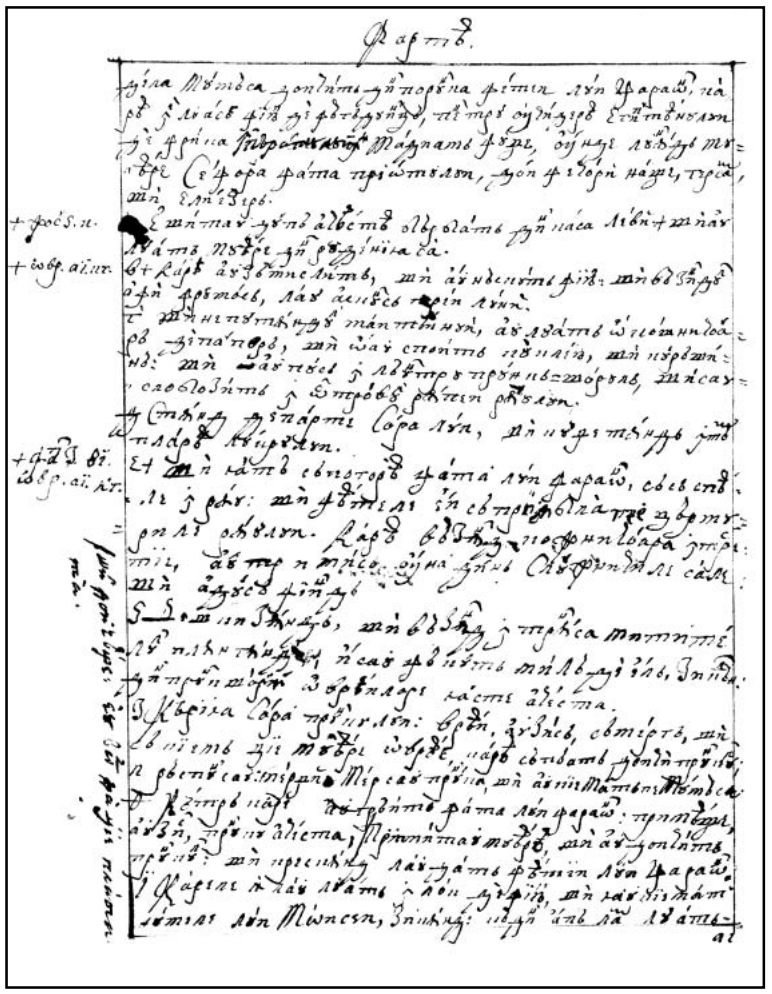

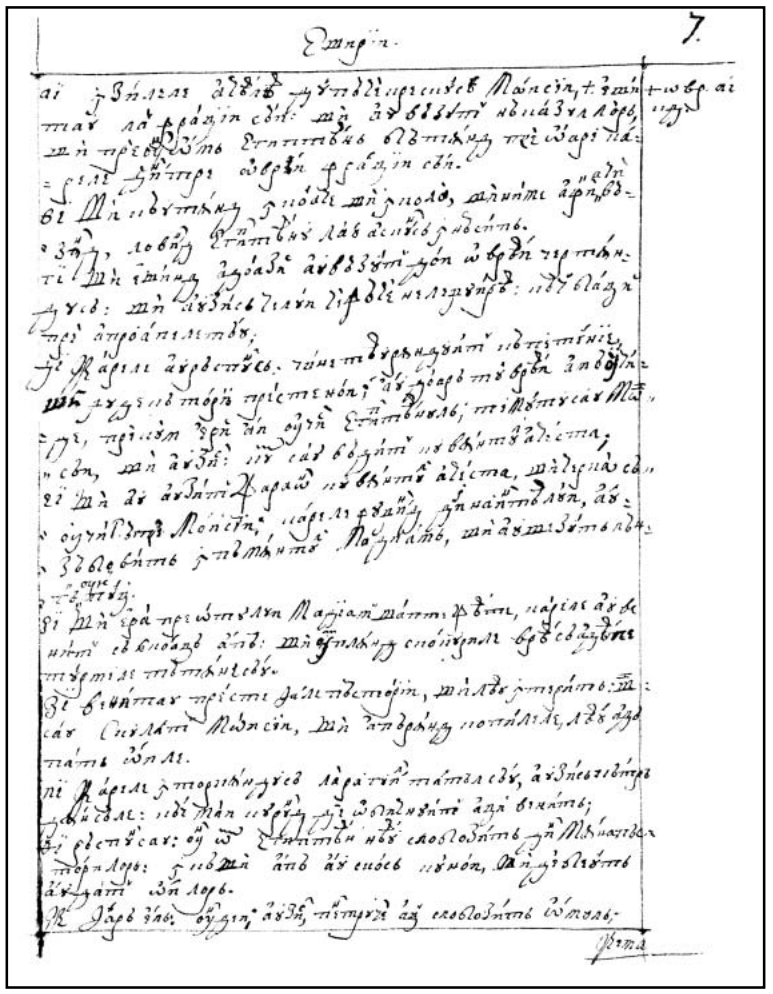

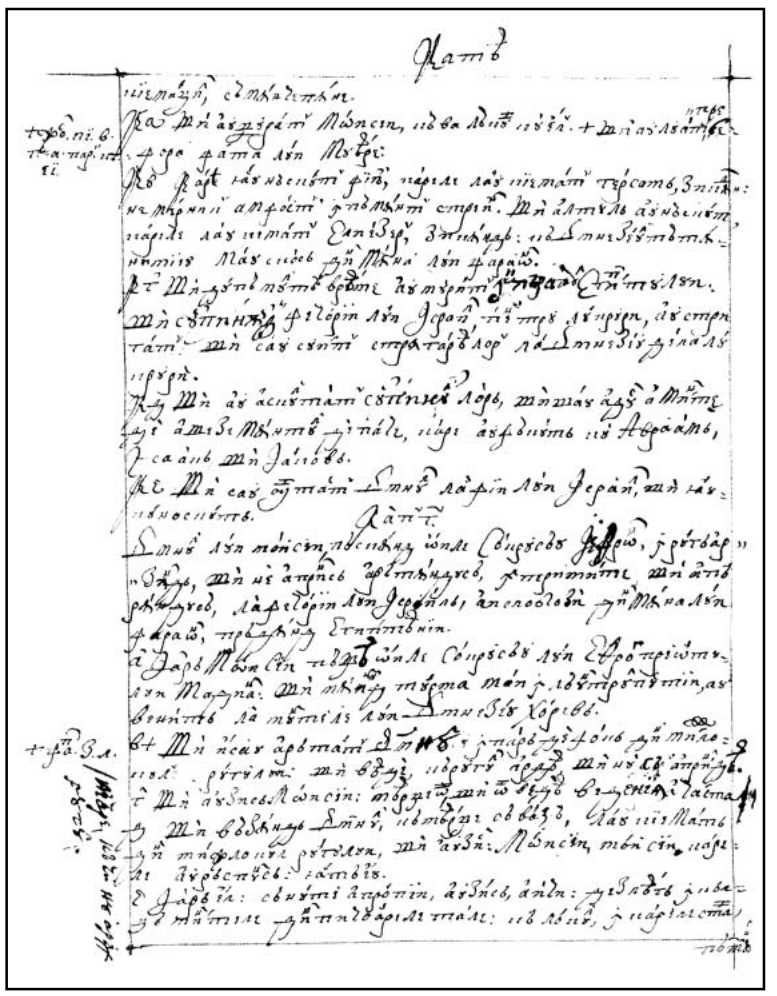

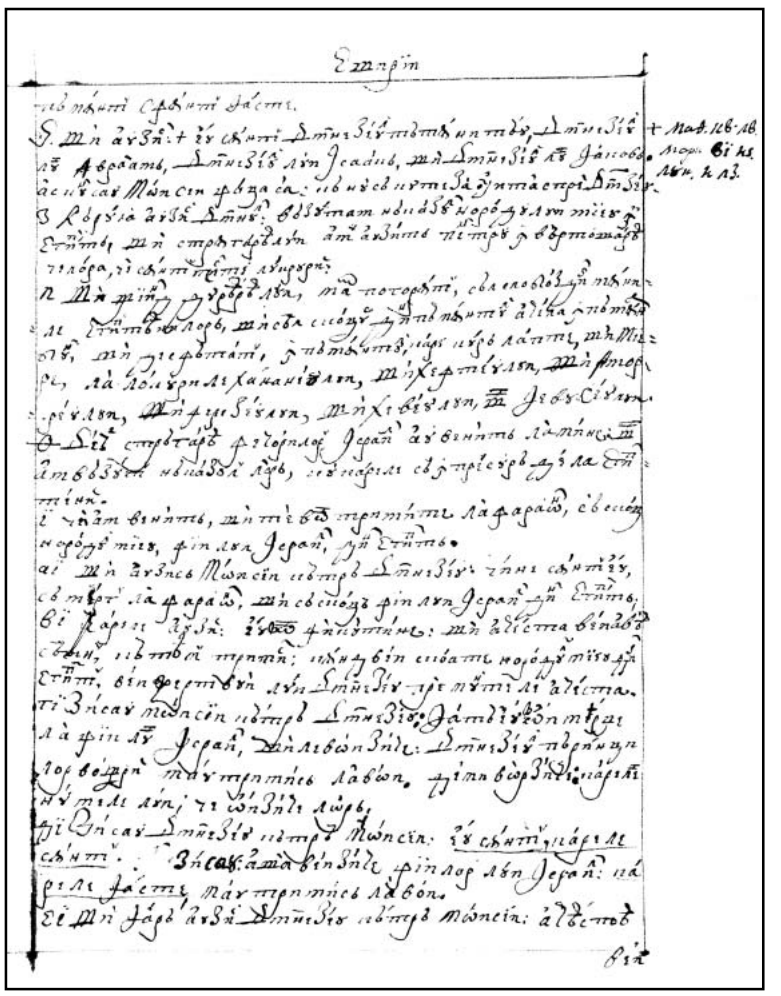

77v 78r

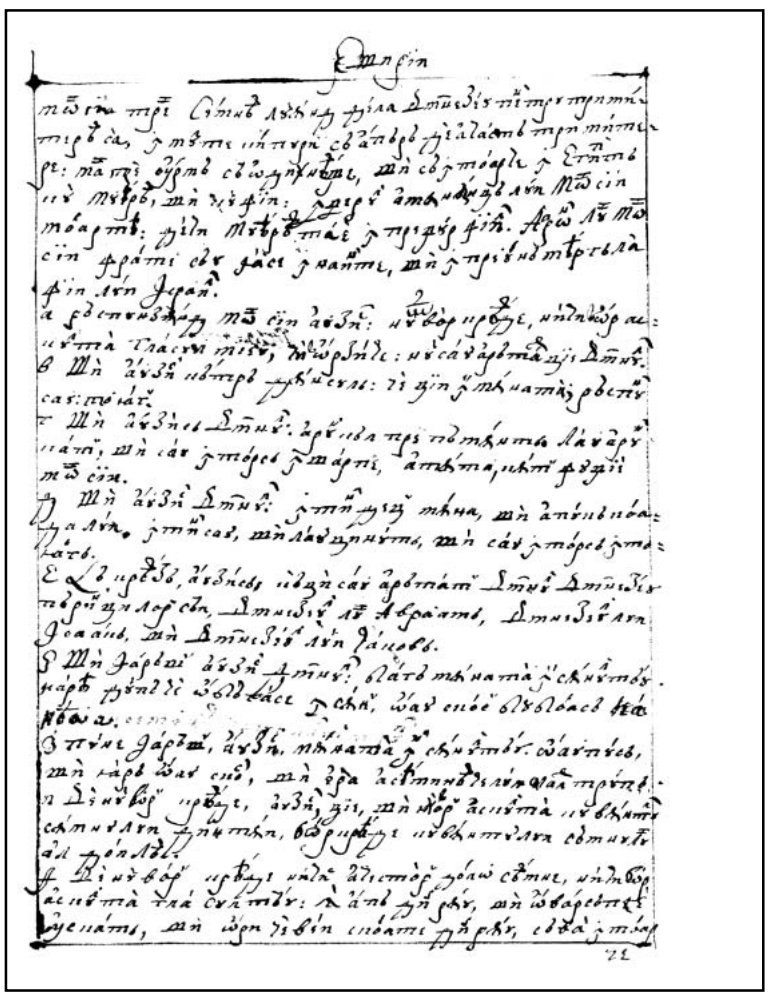

78v 79r

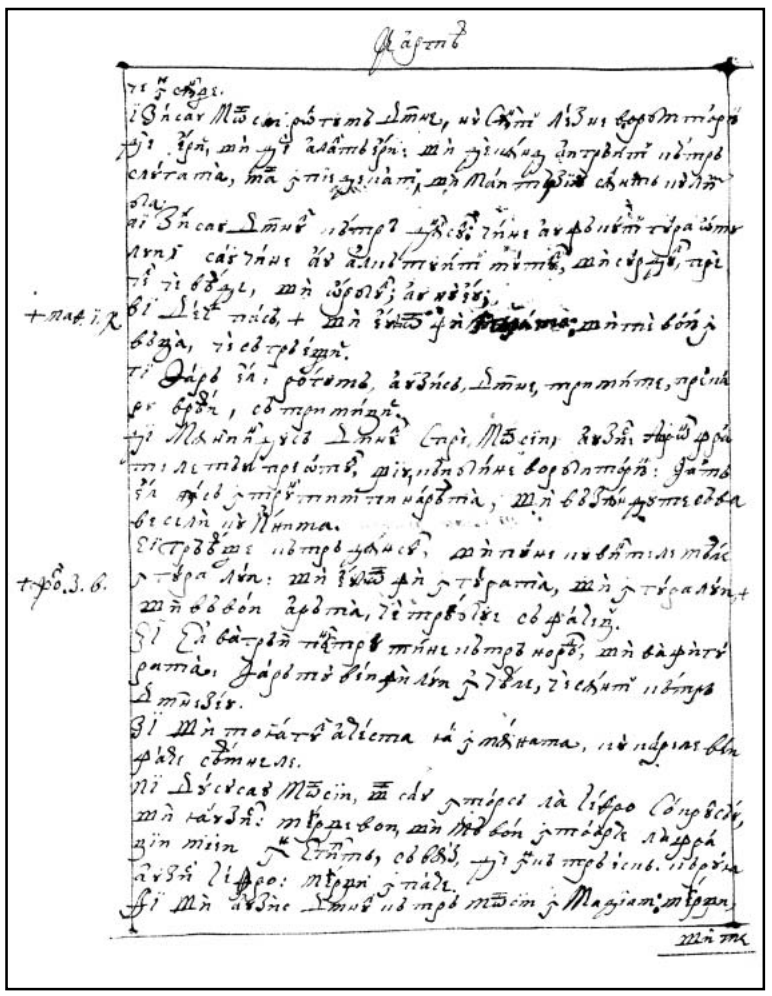

79v

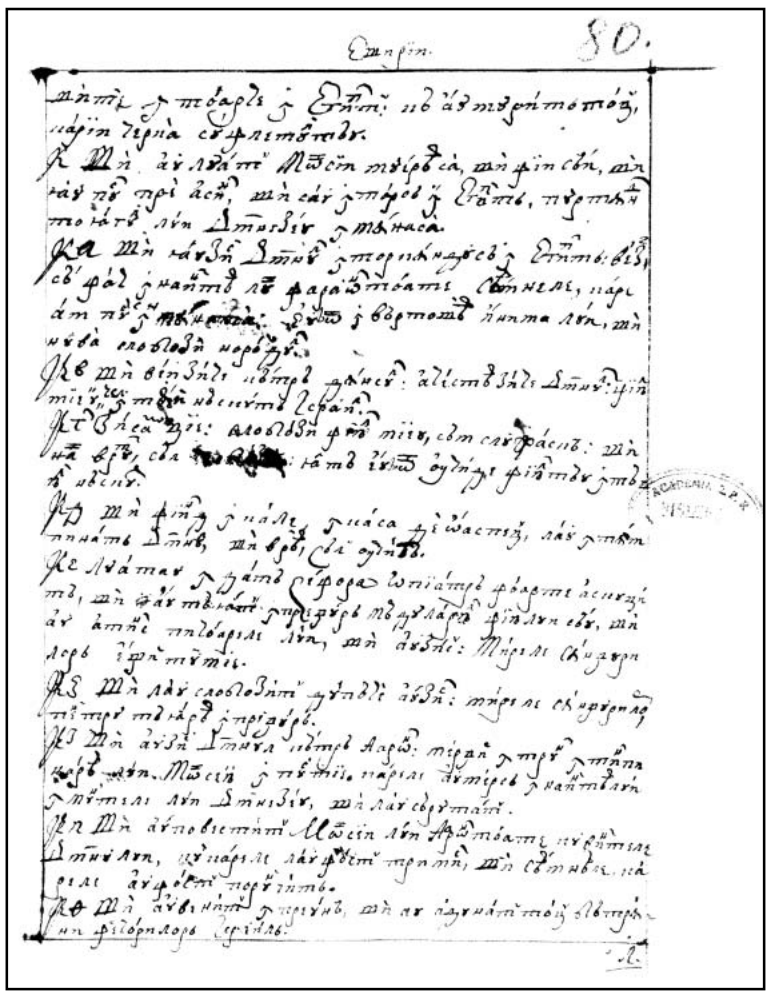

80r

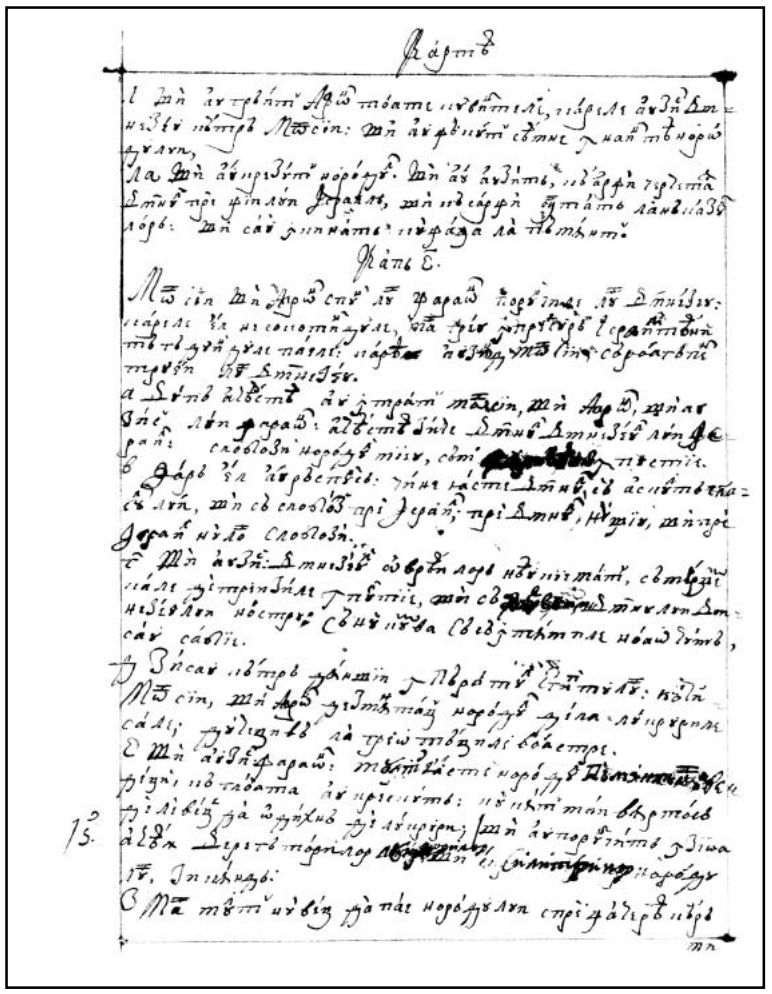

80v

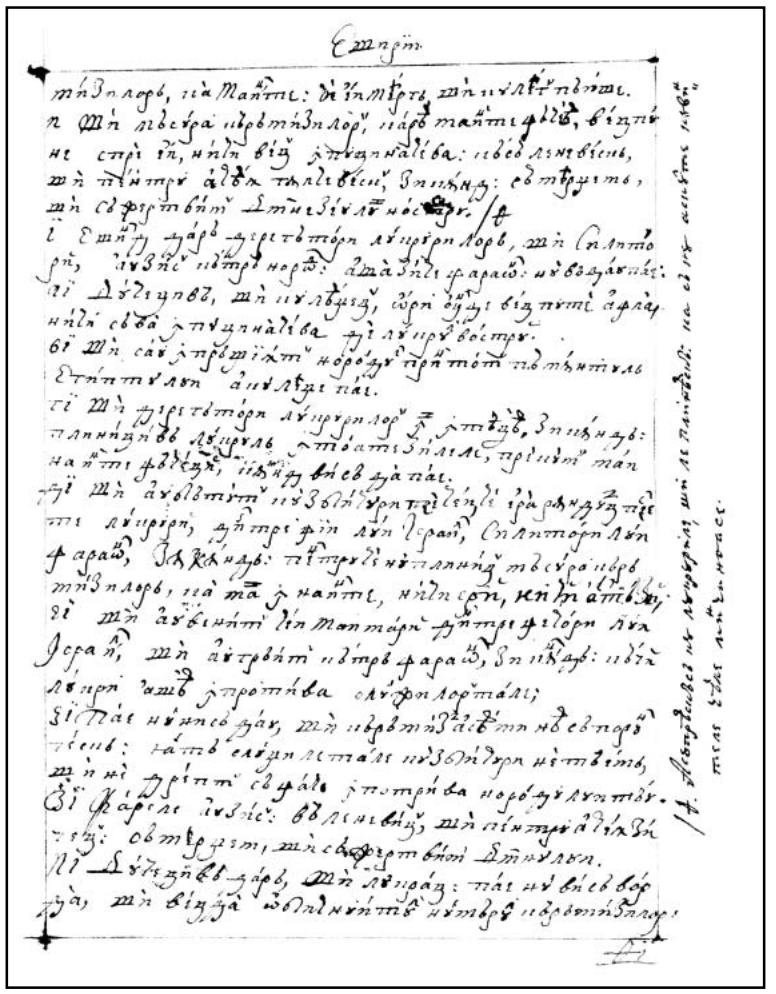

81r

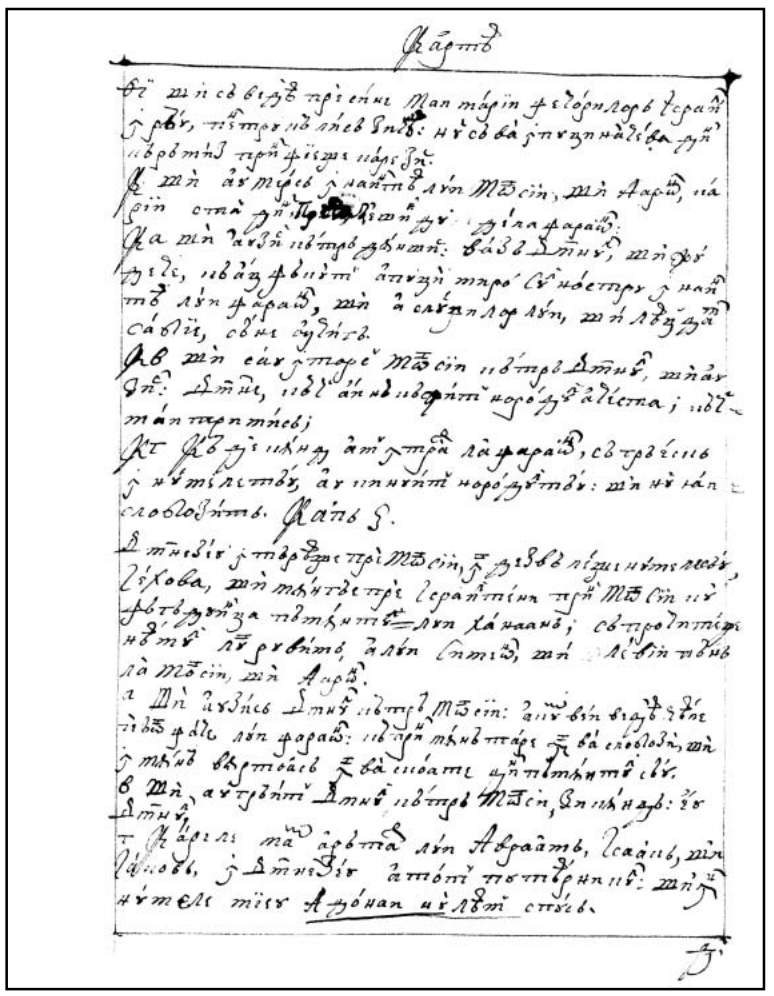

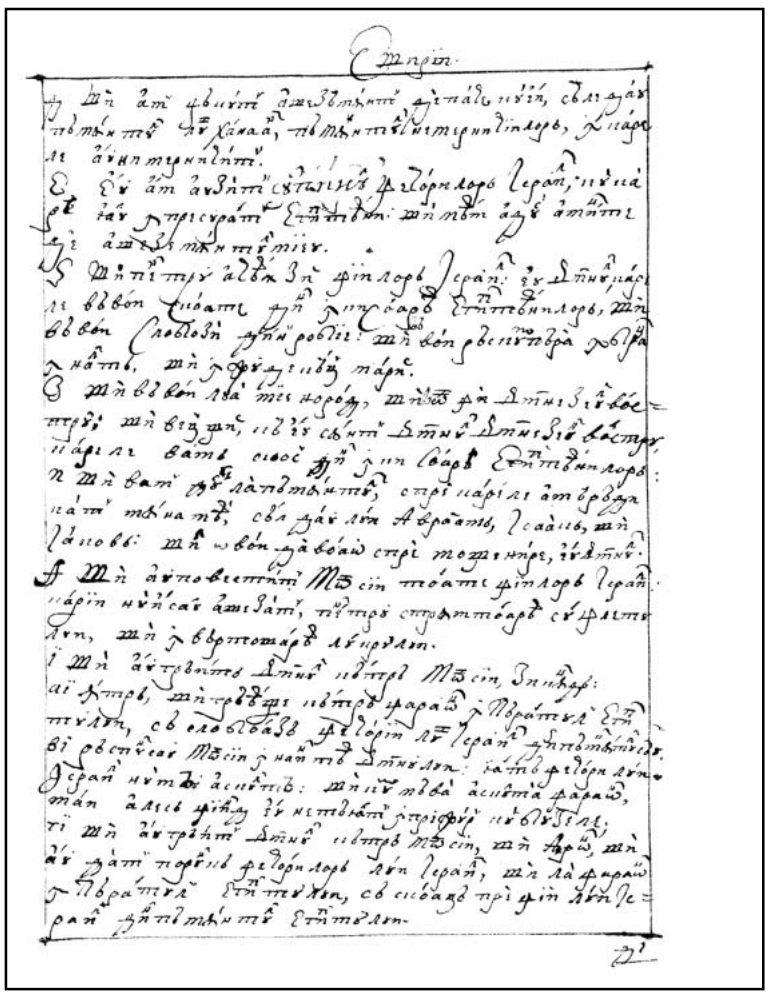

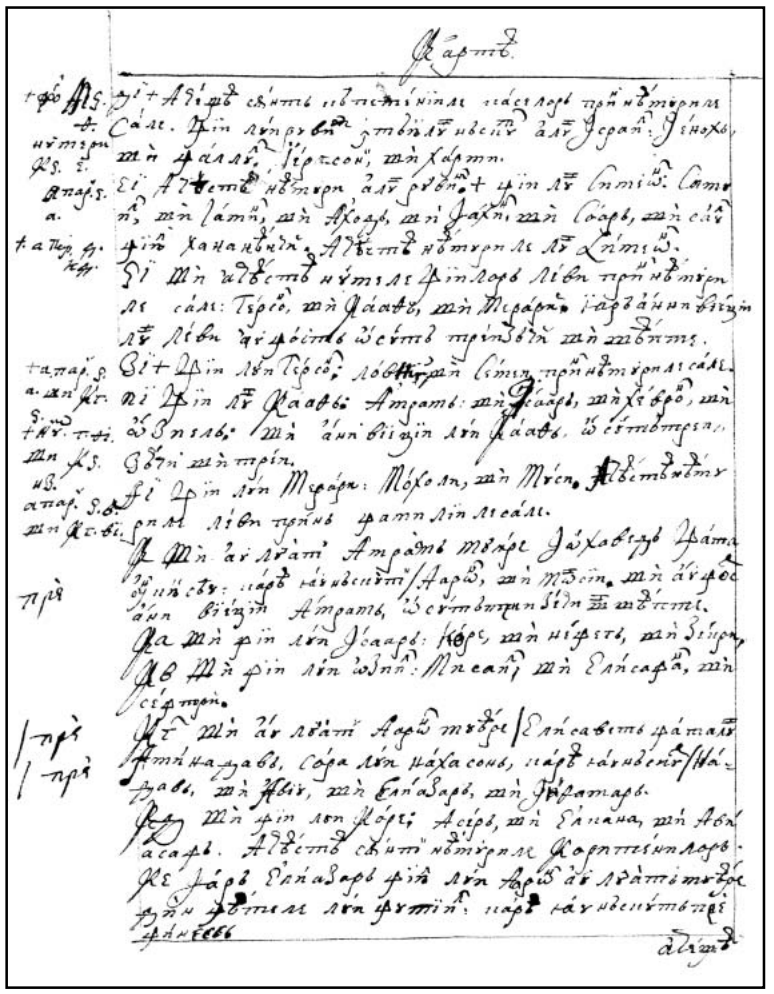

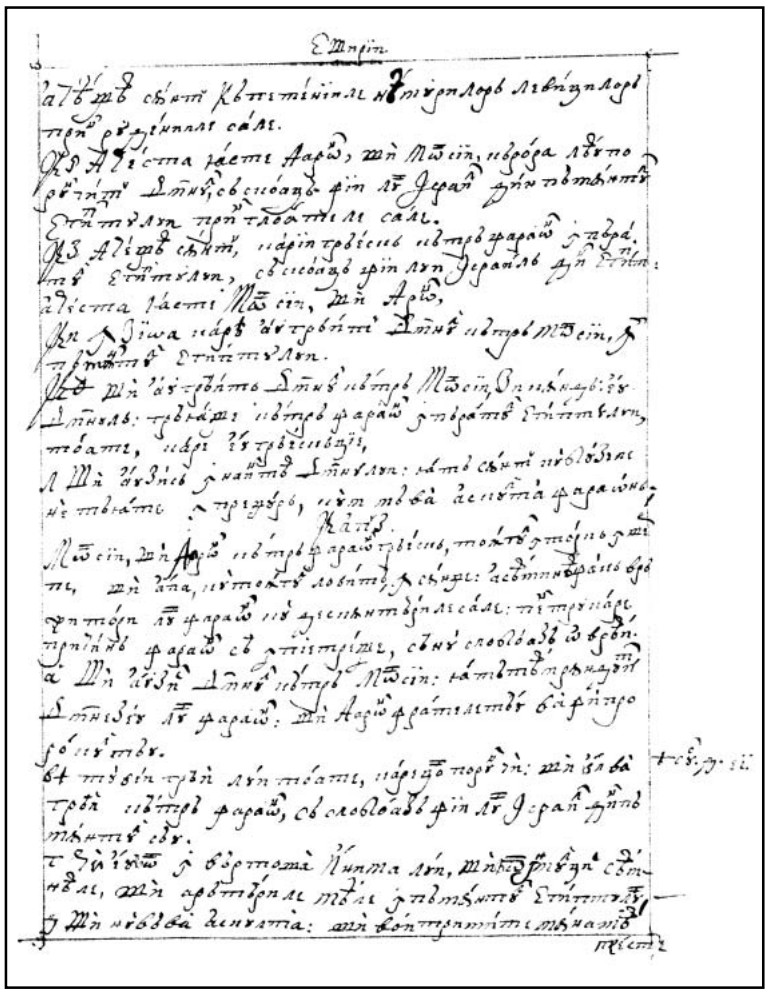

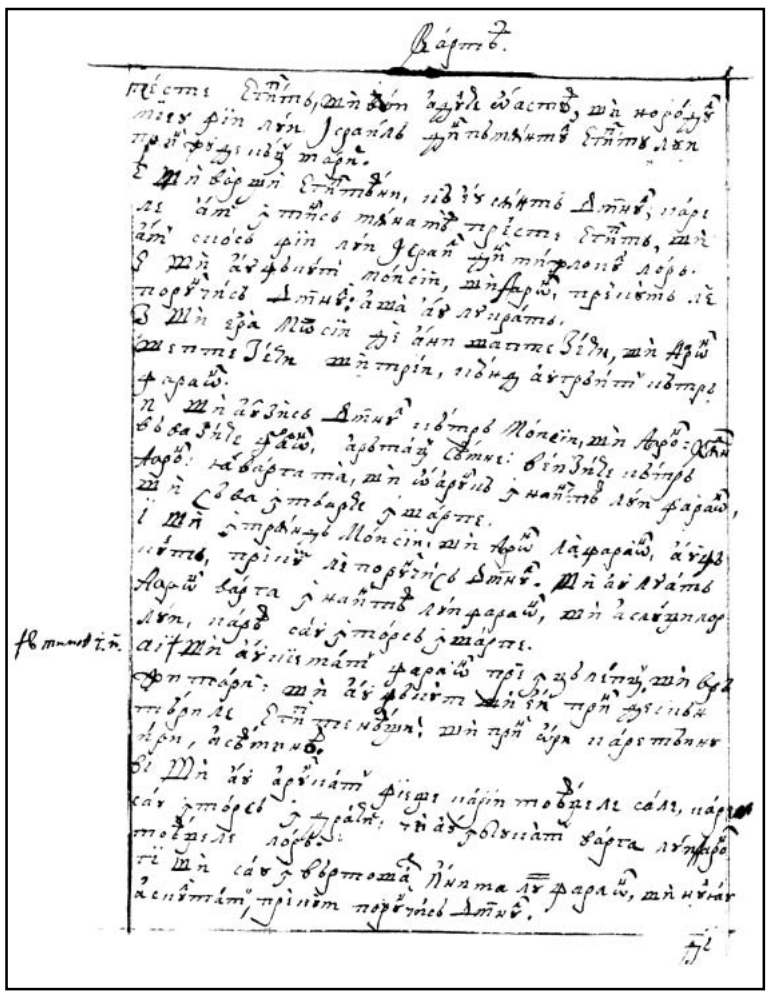

83v

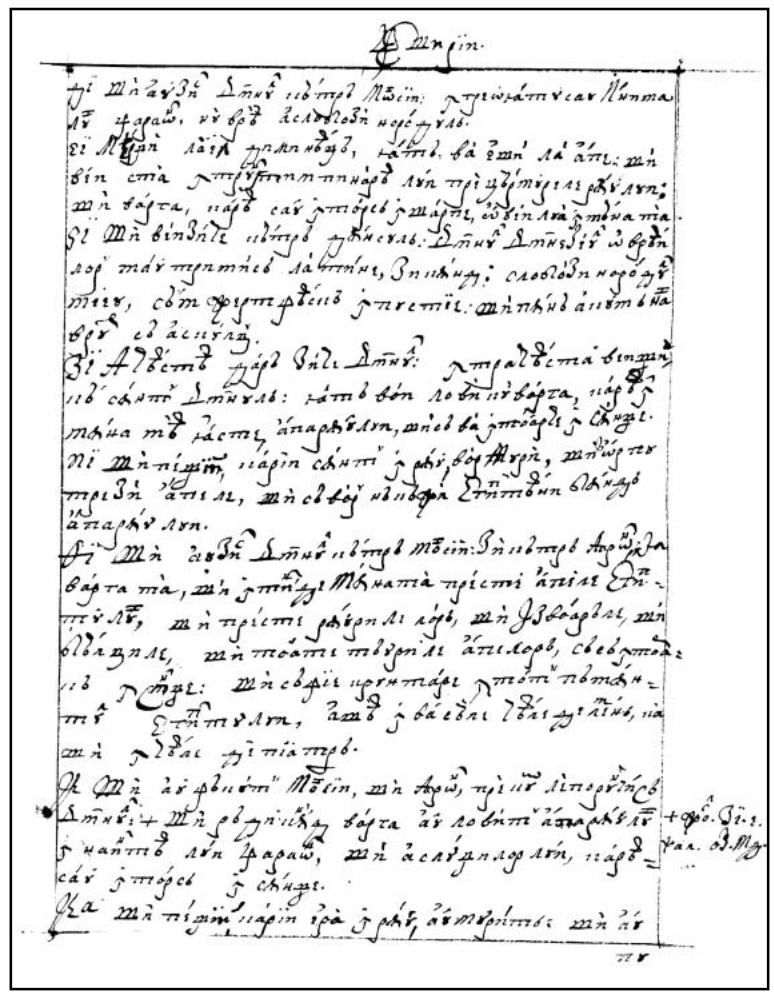

84r

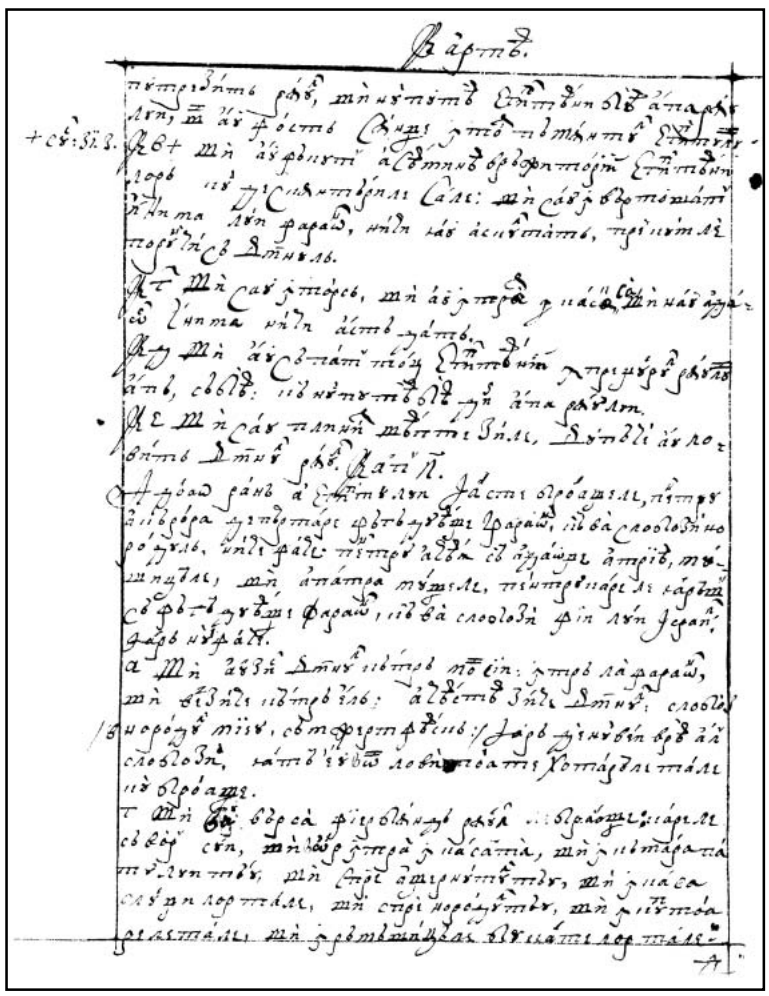

84v

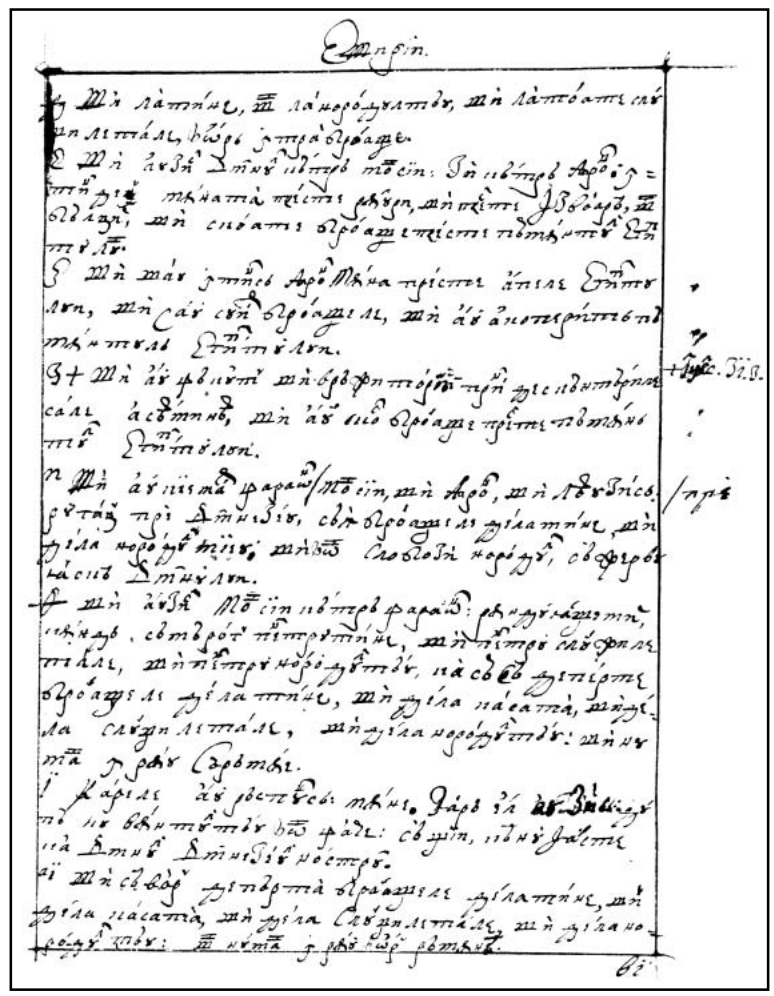

85r

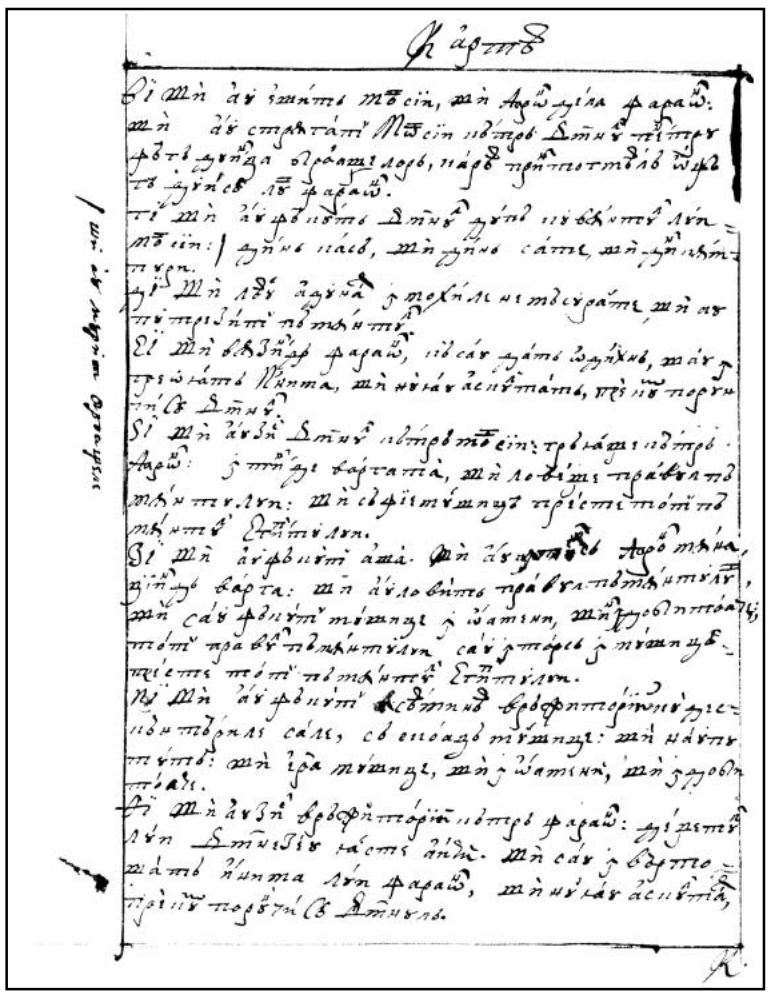

85v

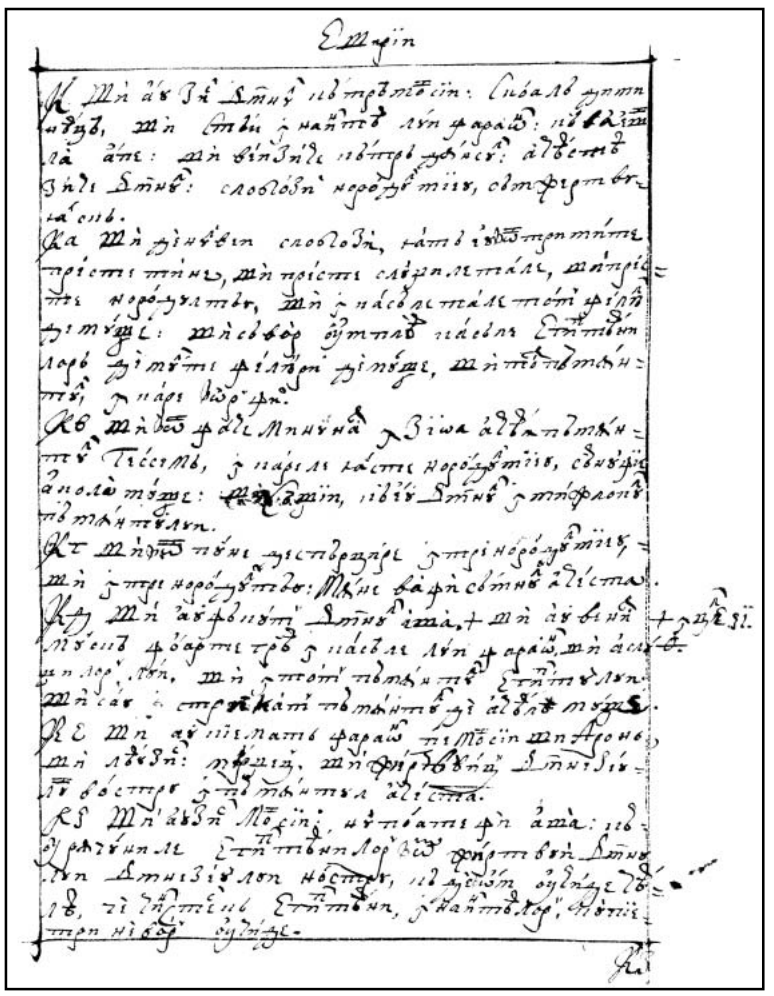

86r

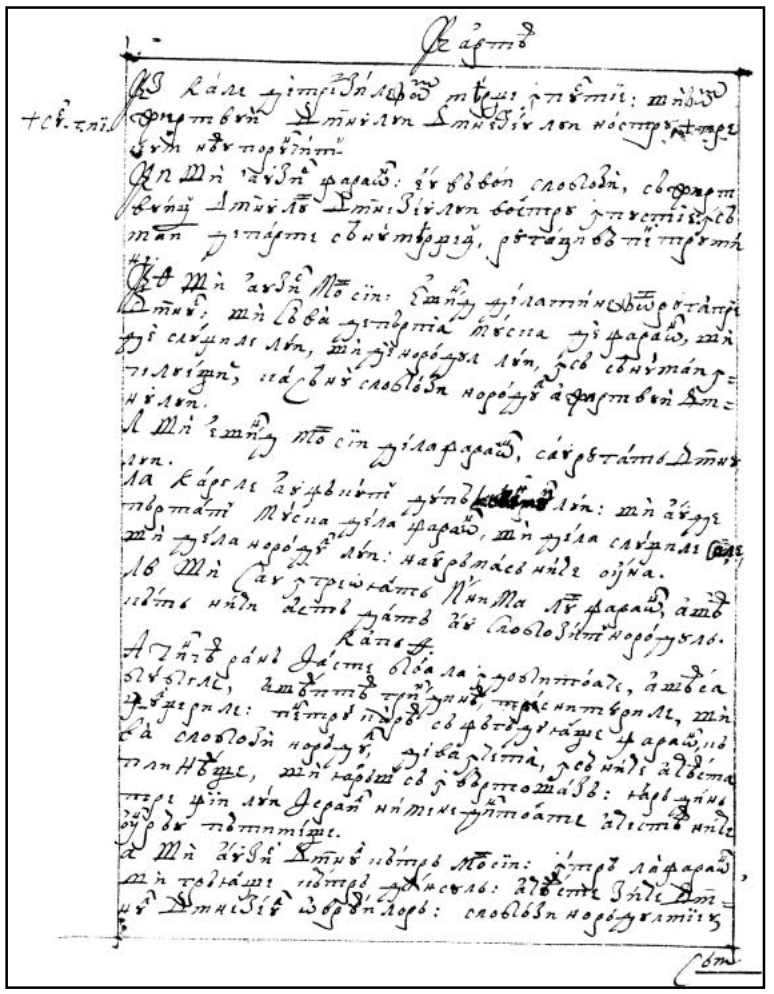

86v

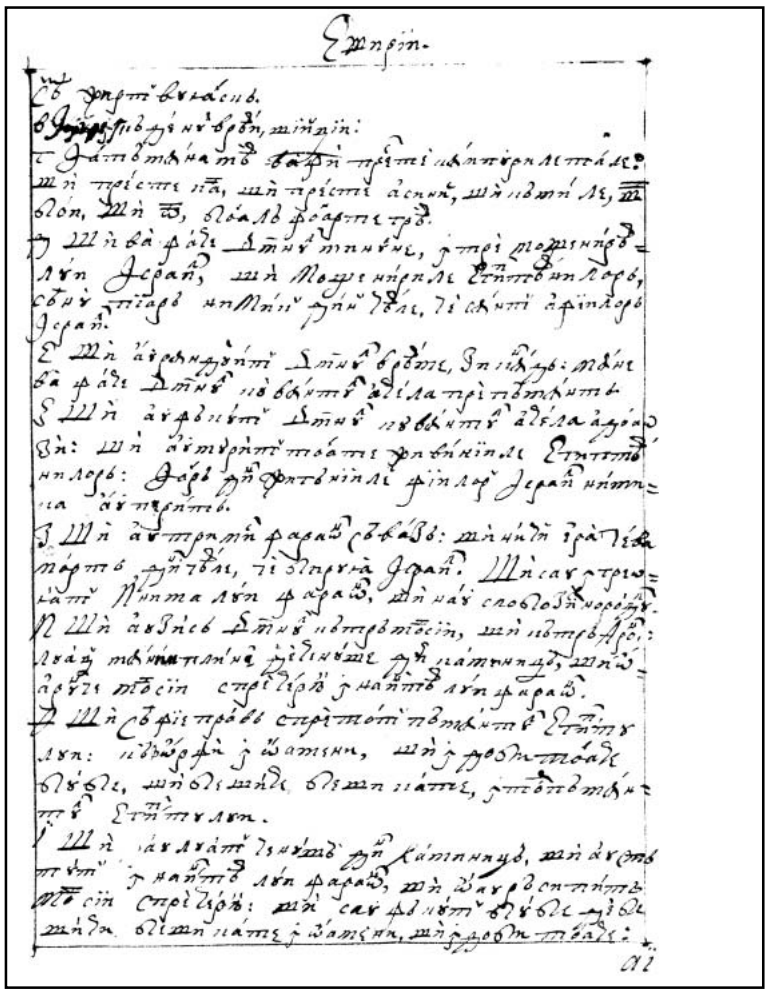

87r

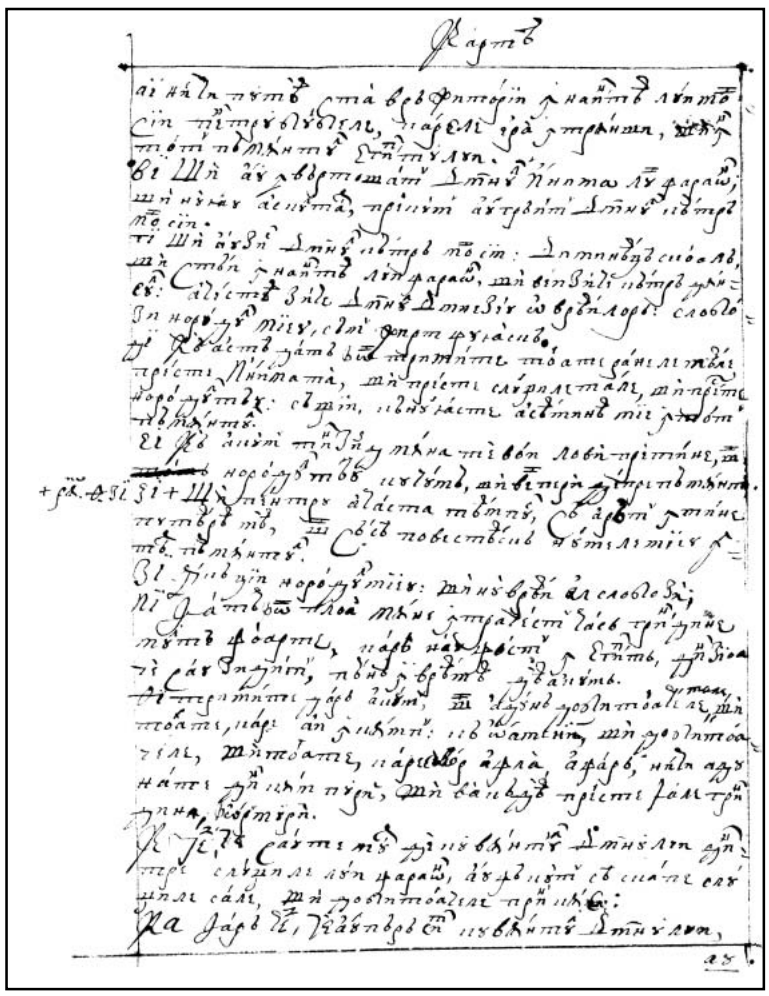

87v

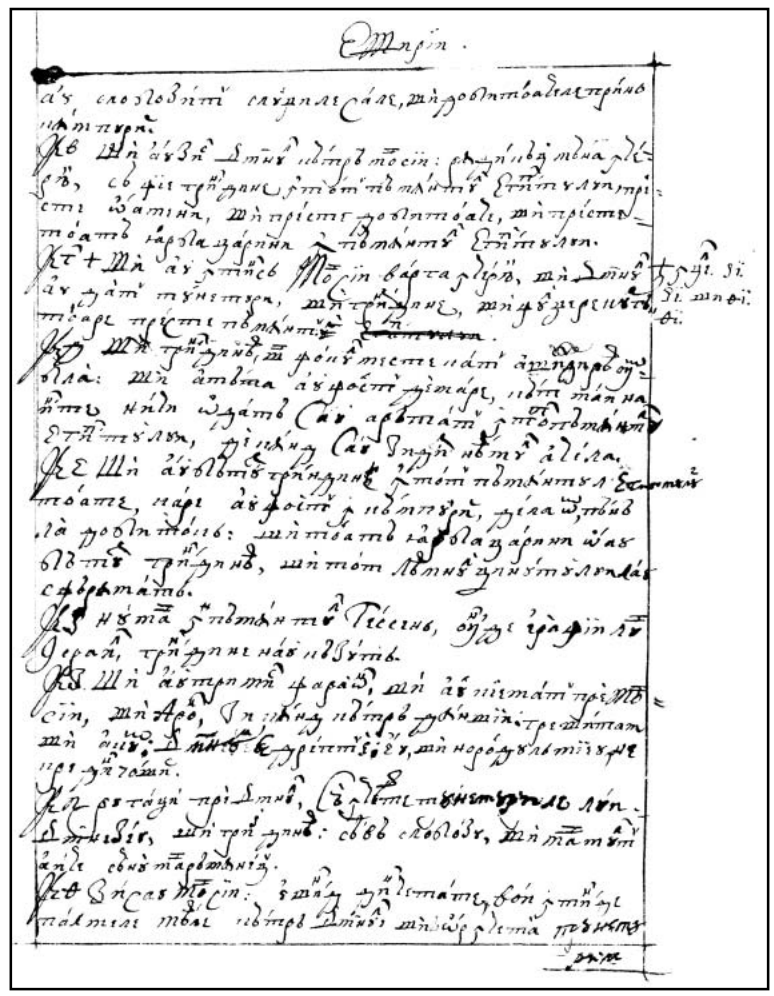

88r

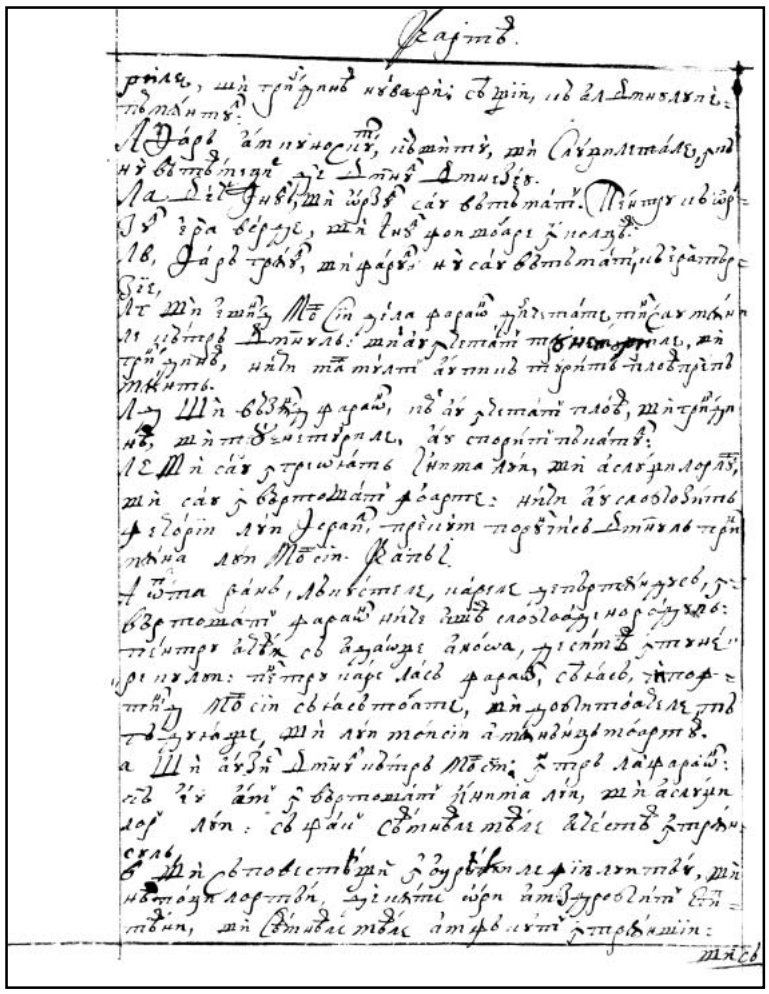

88v

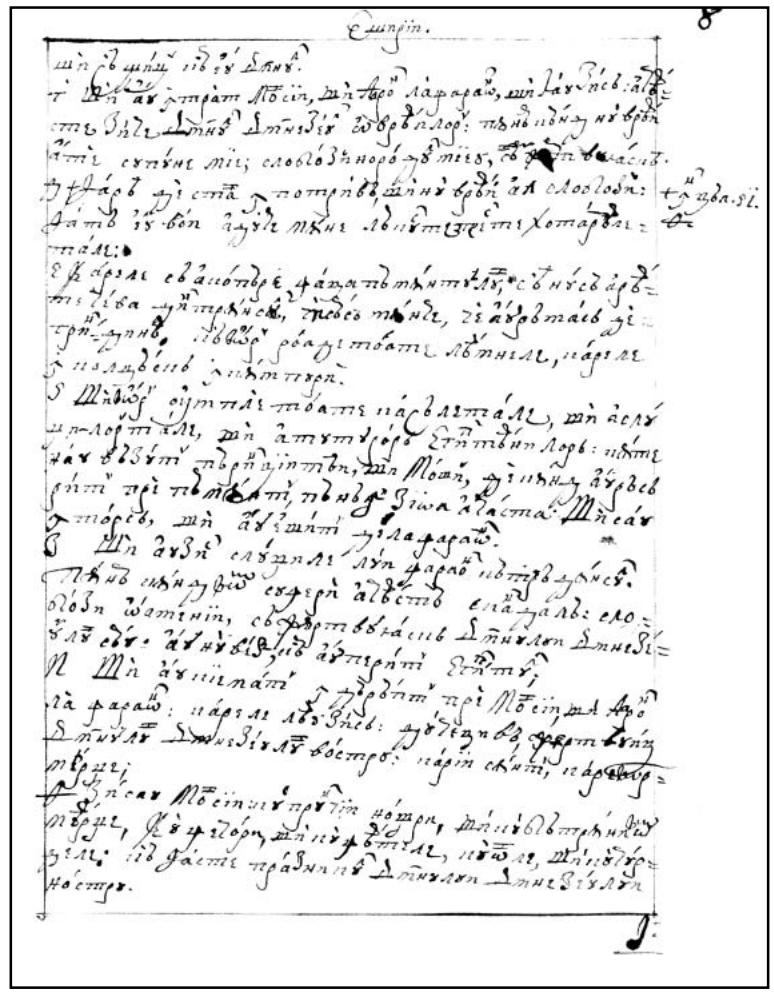

89r

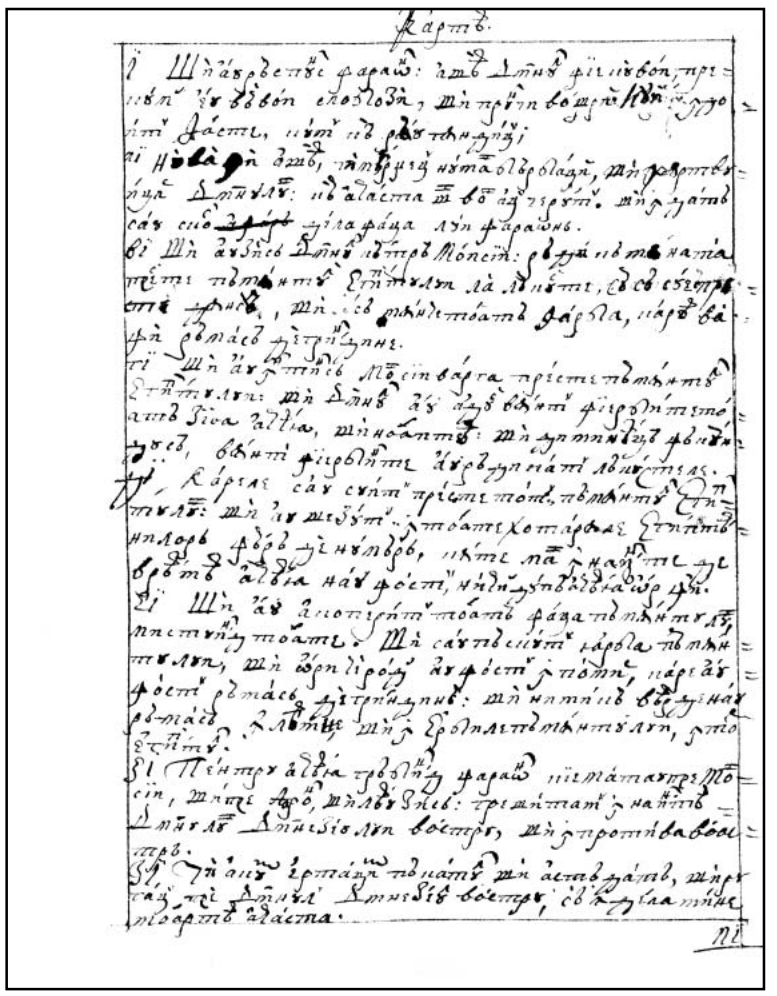

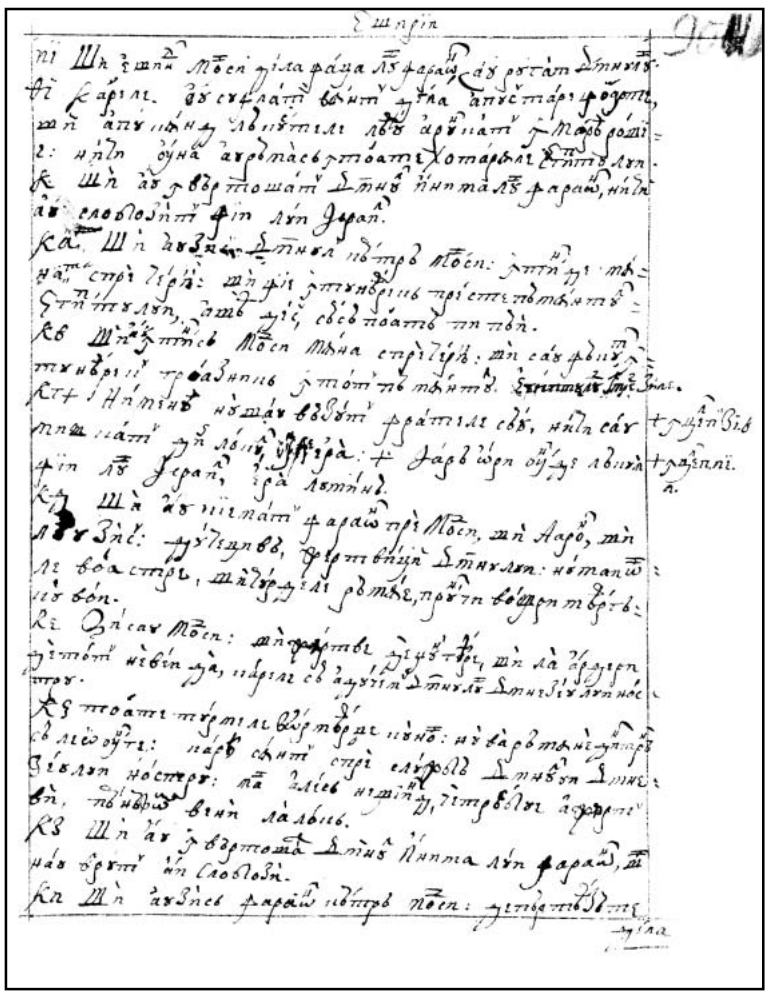

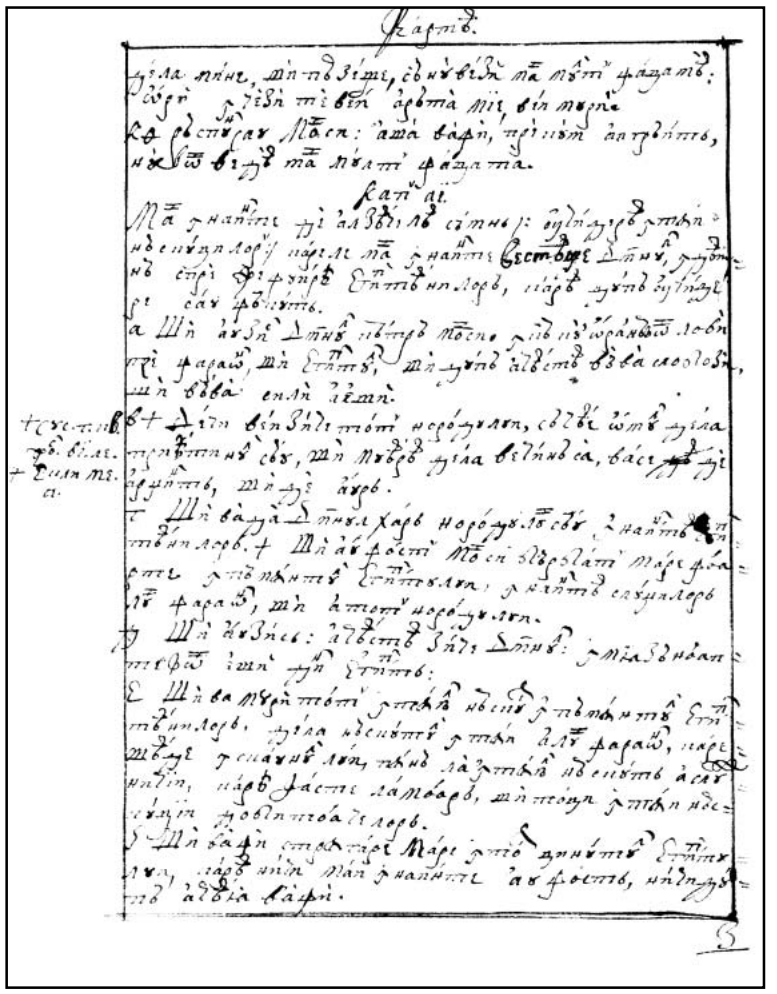

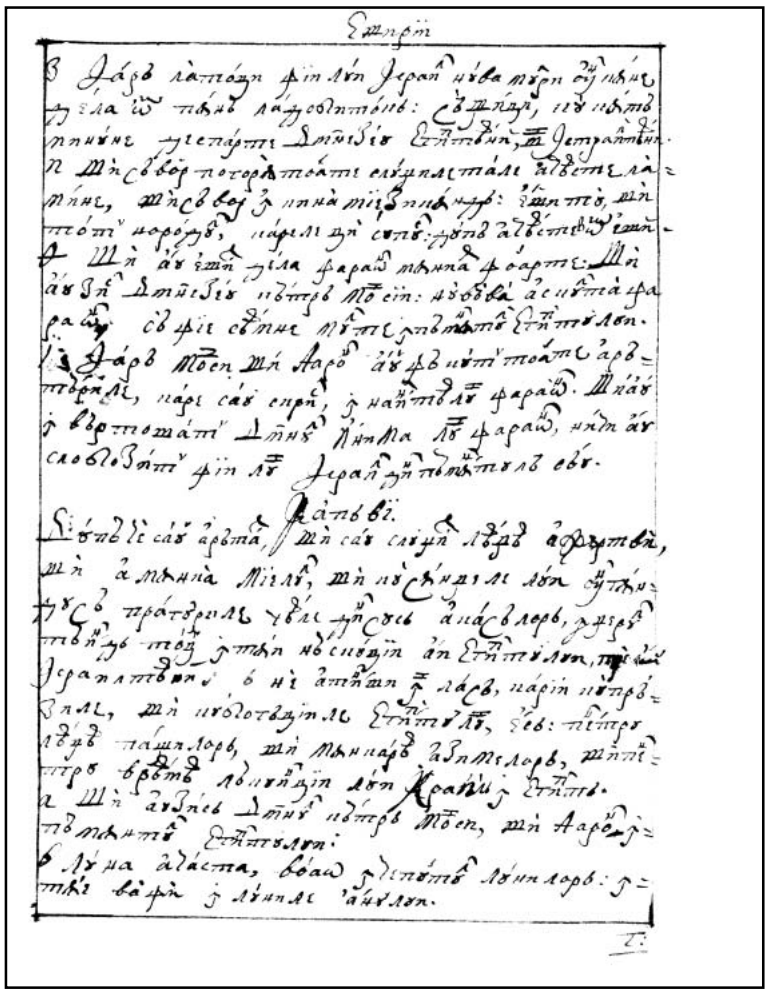

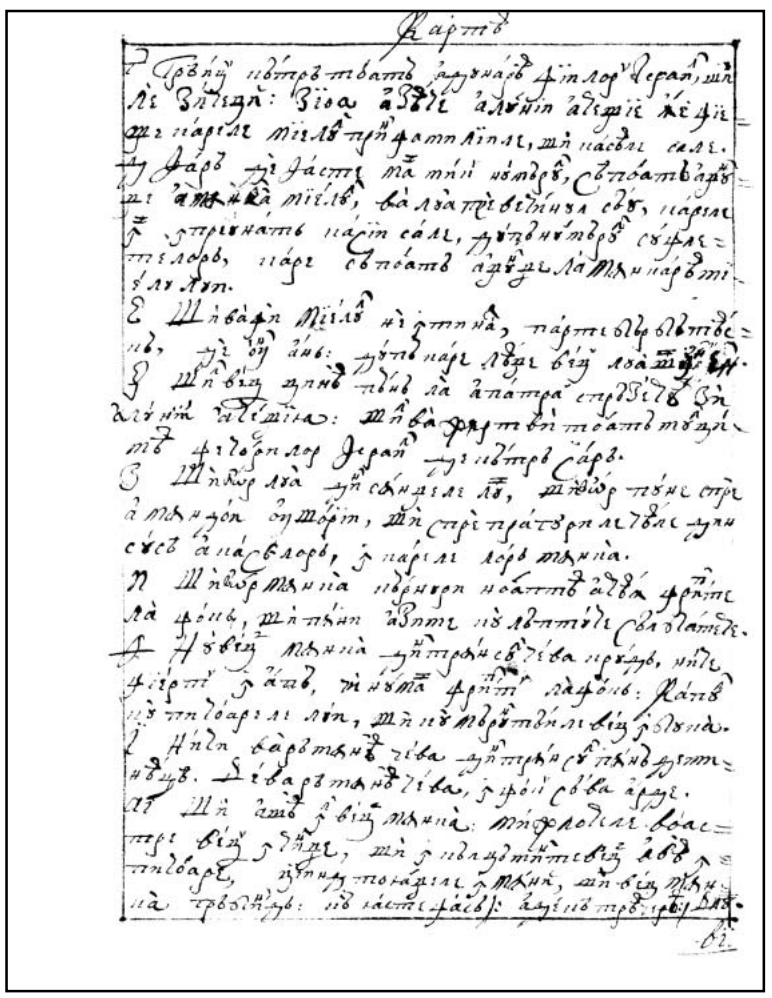

91v

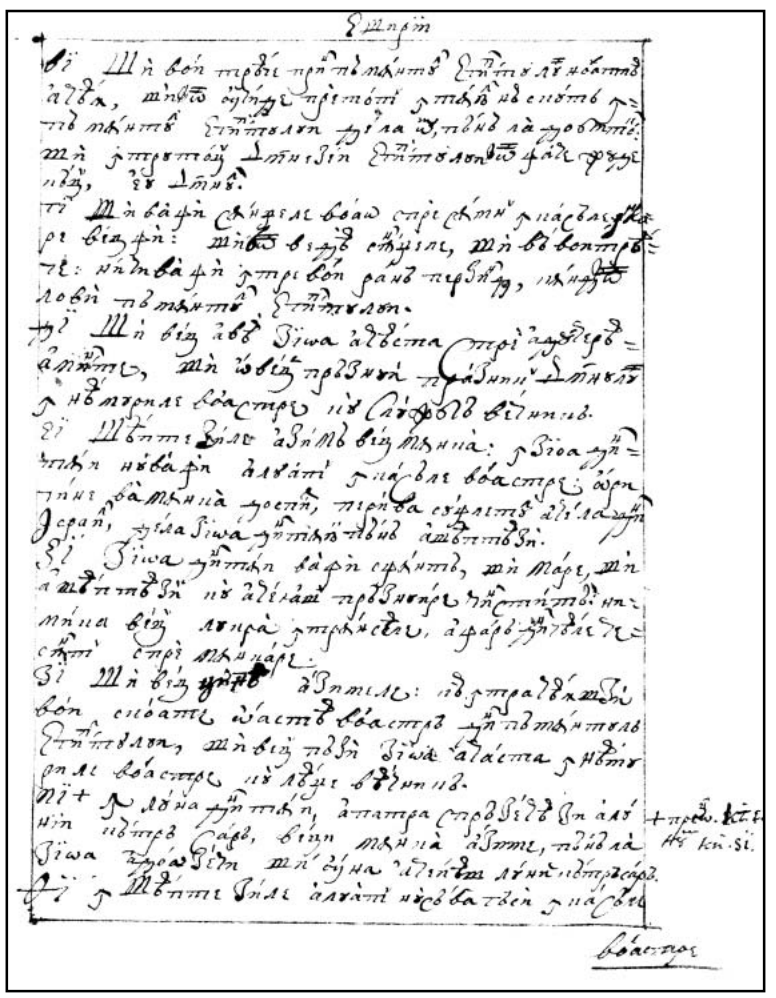

92r

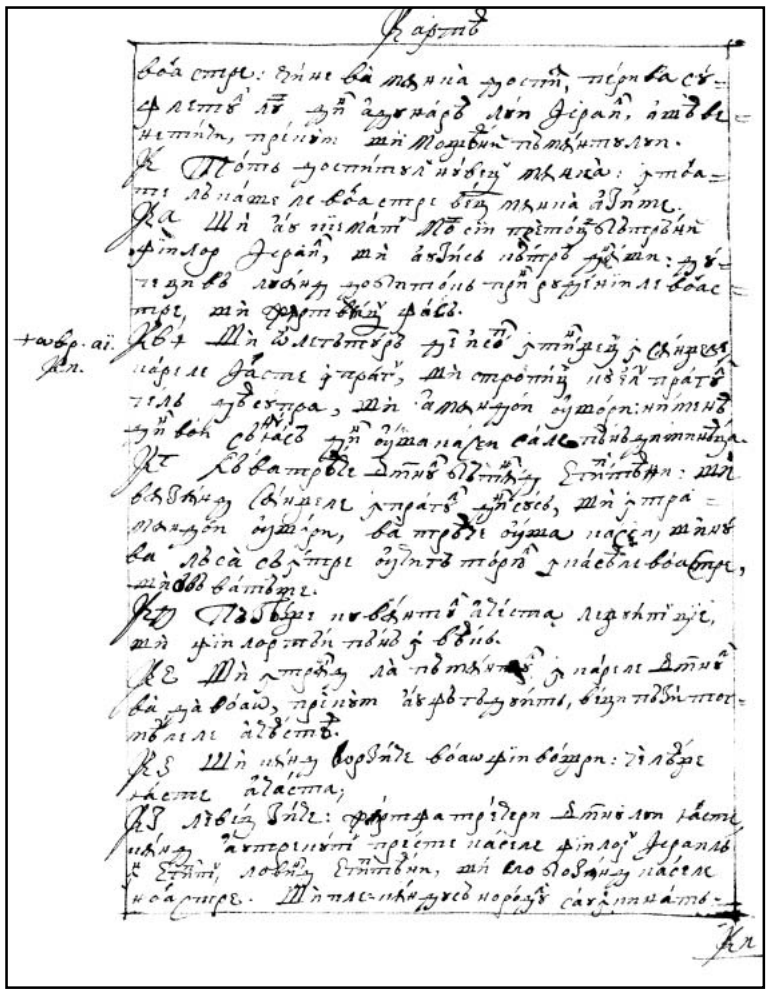

92v

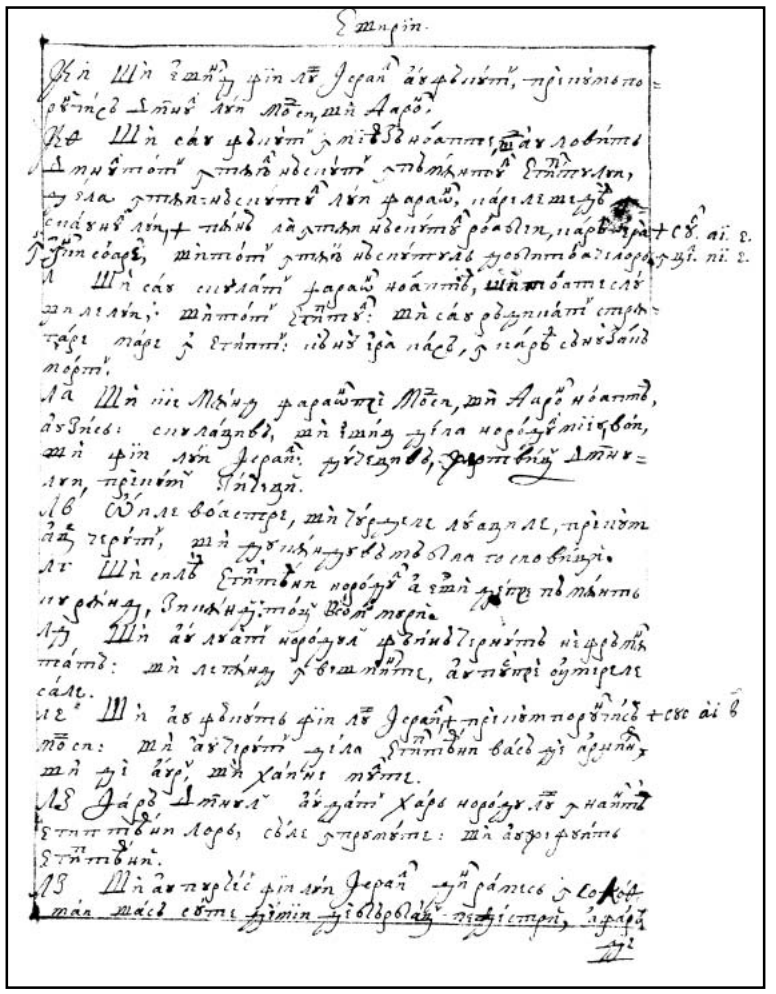

93r

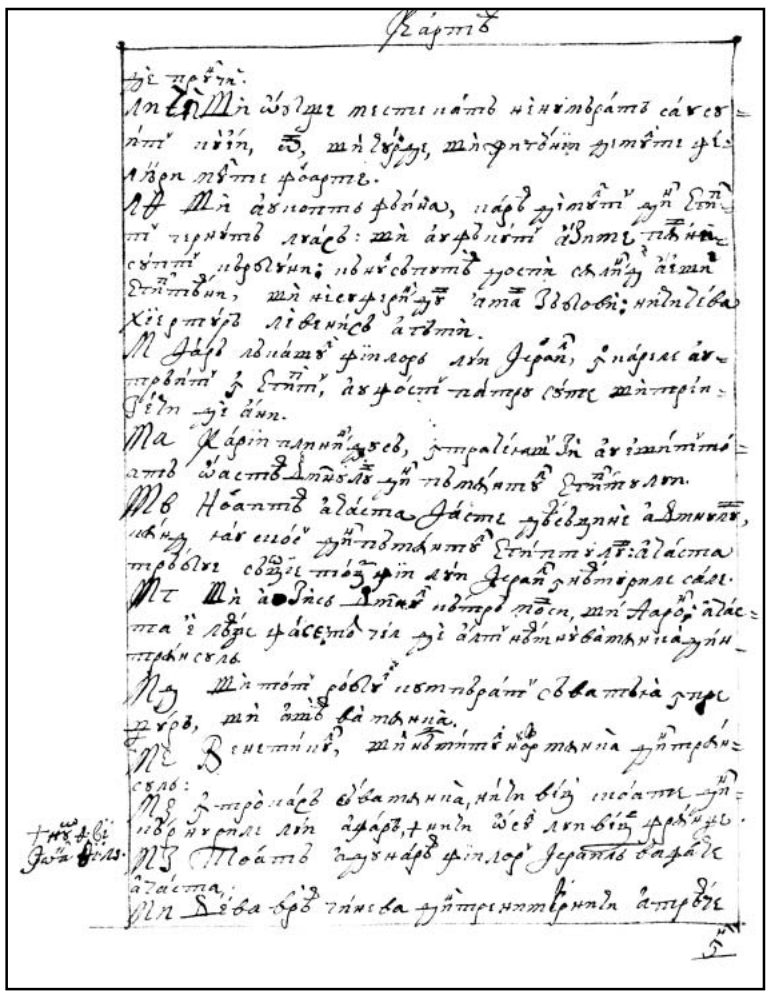

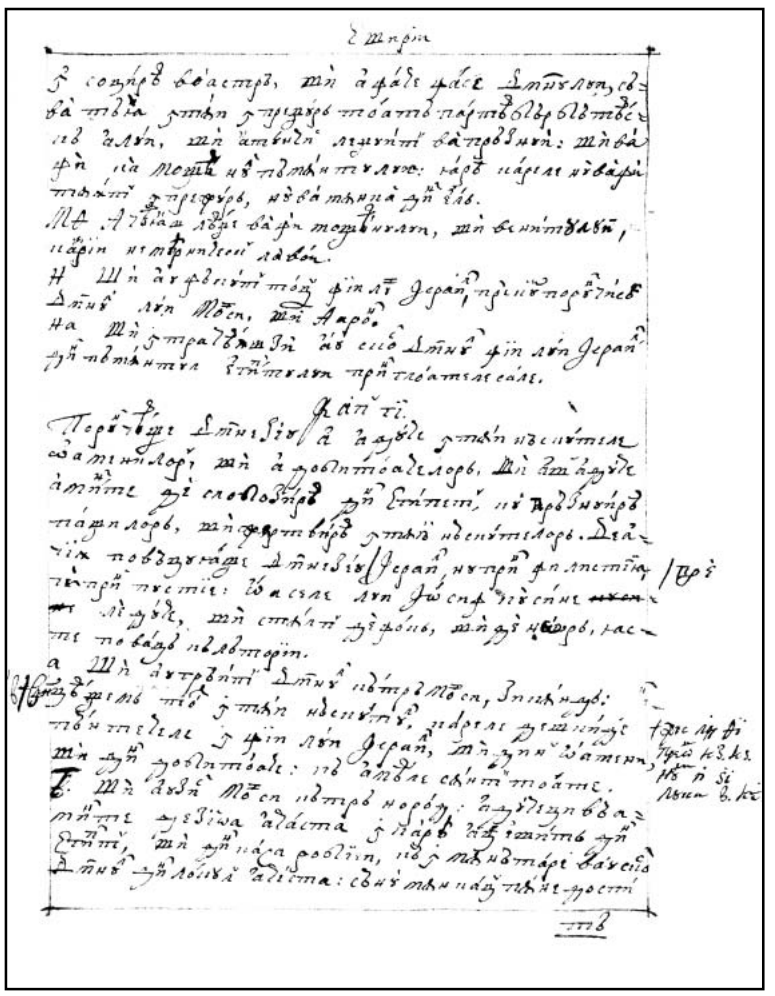

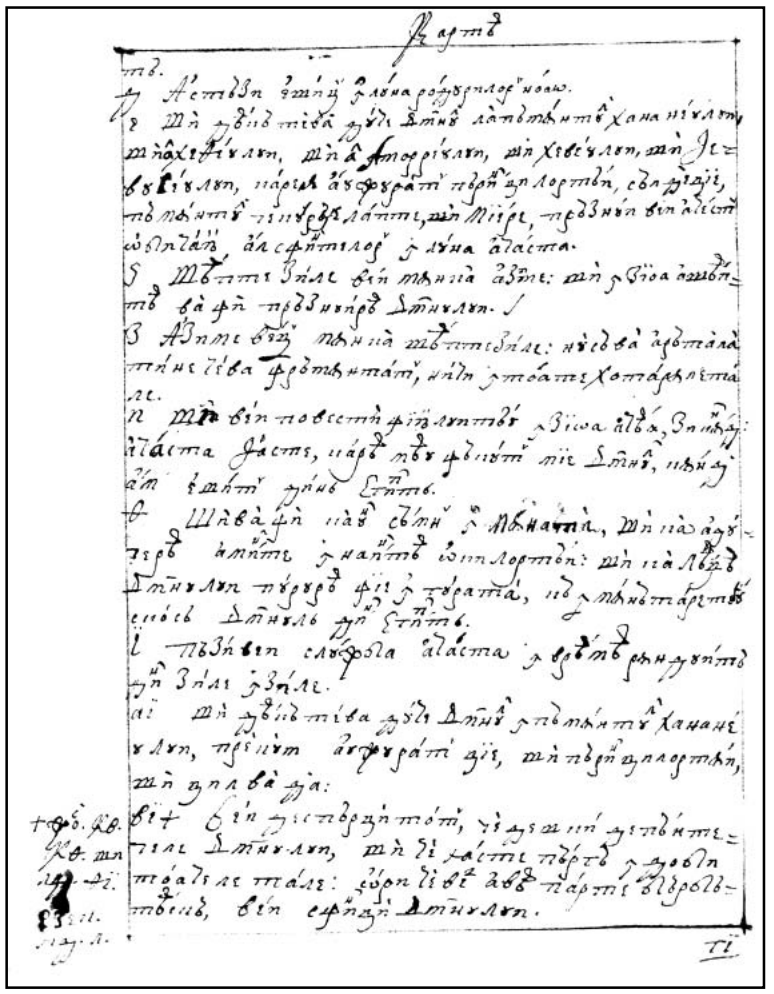

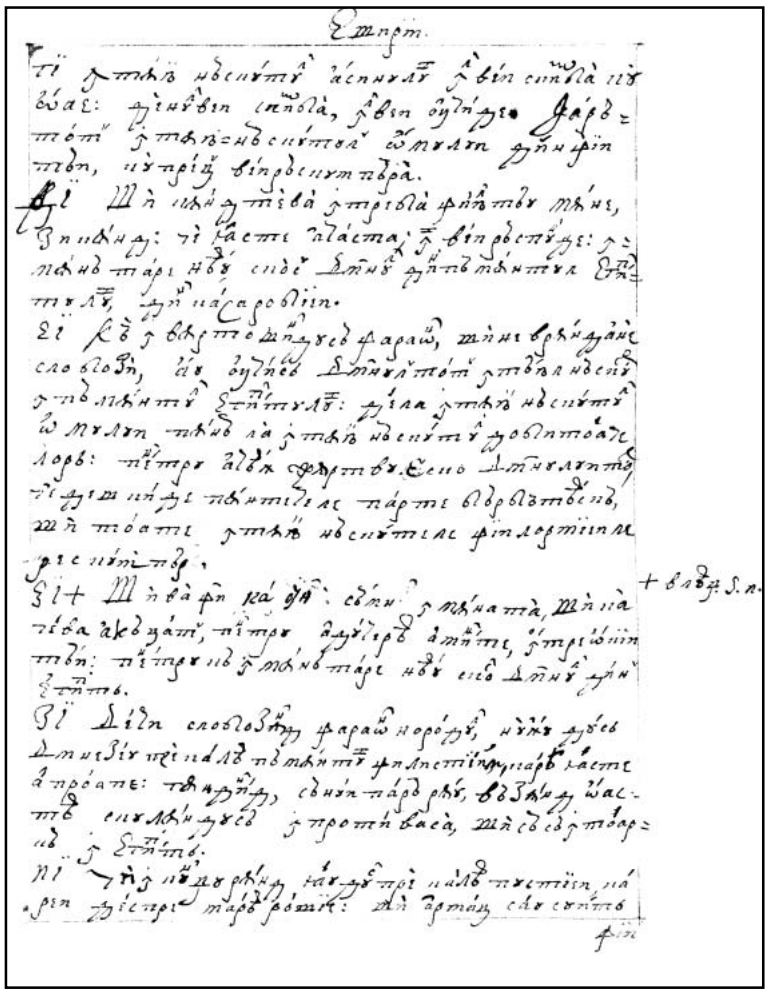

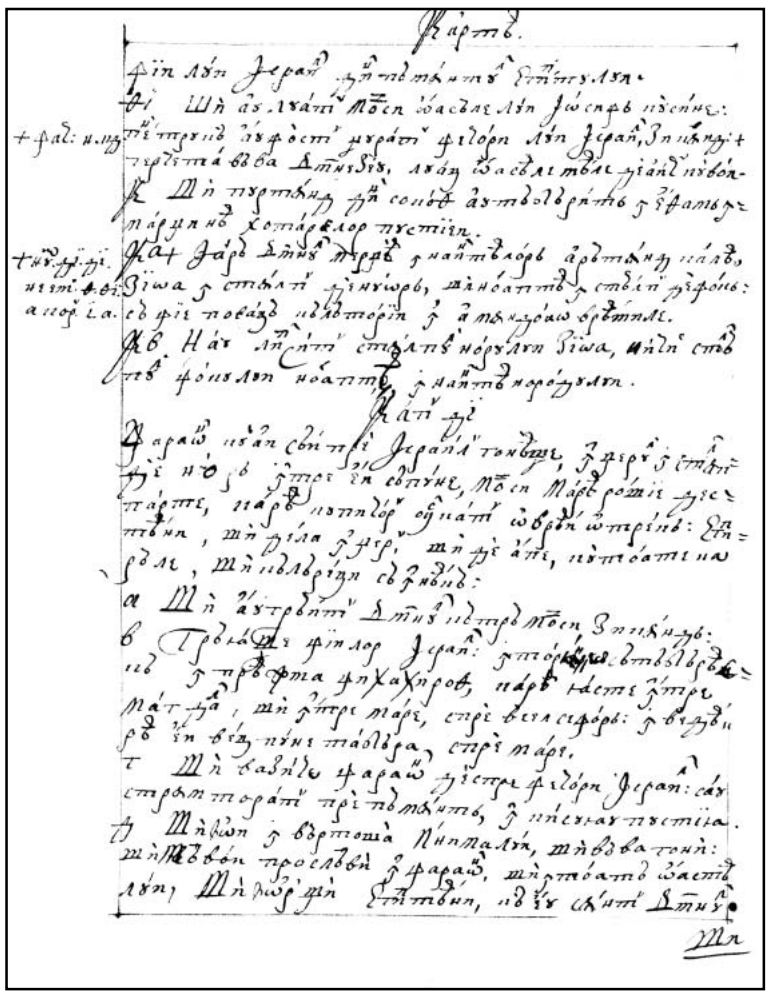

95v

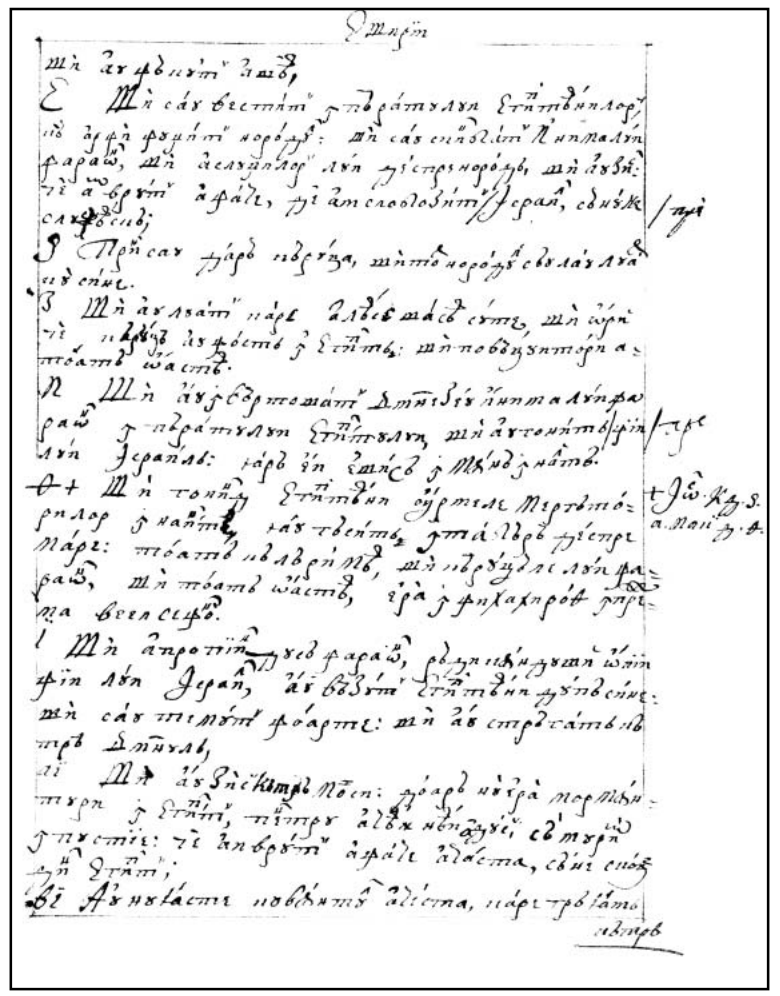

96r

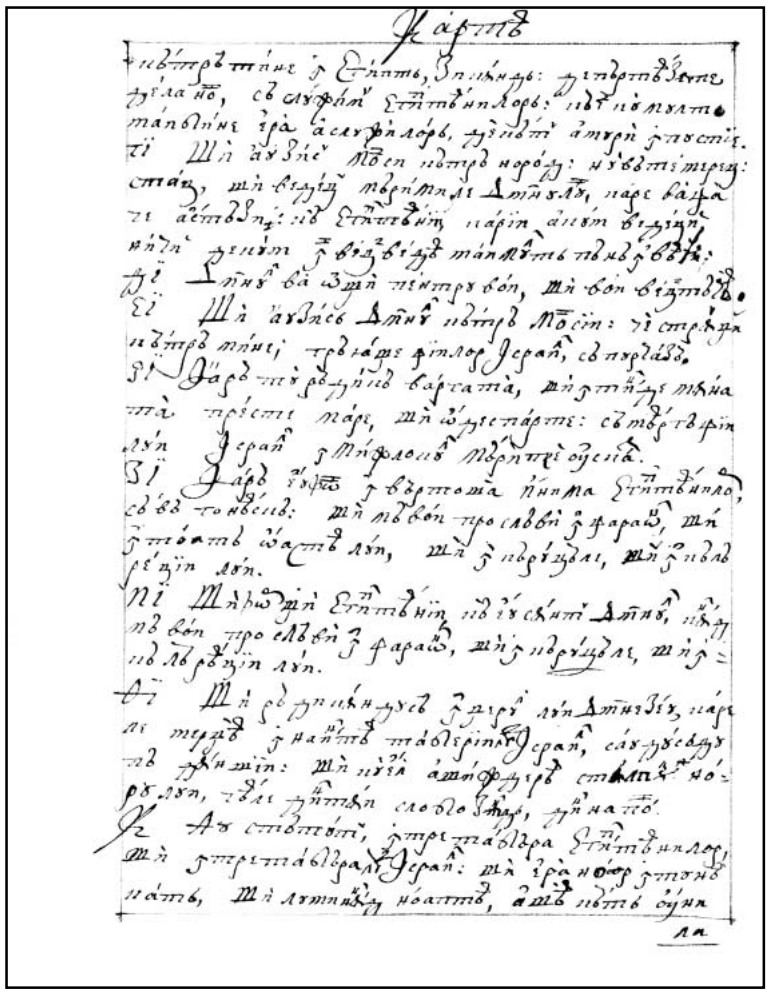

96v

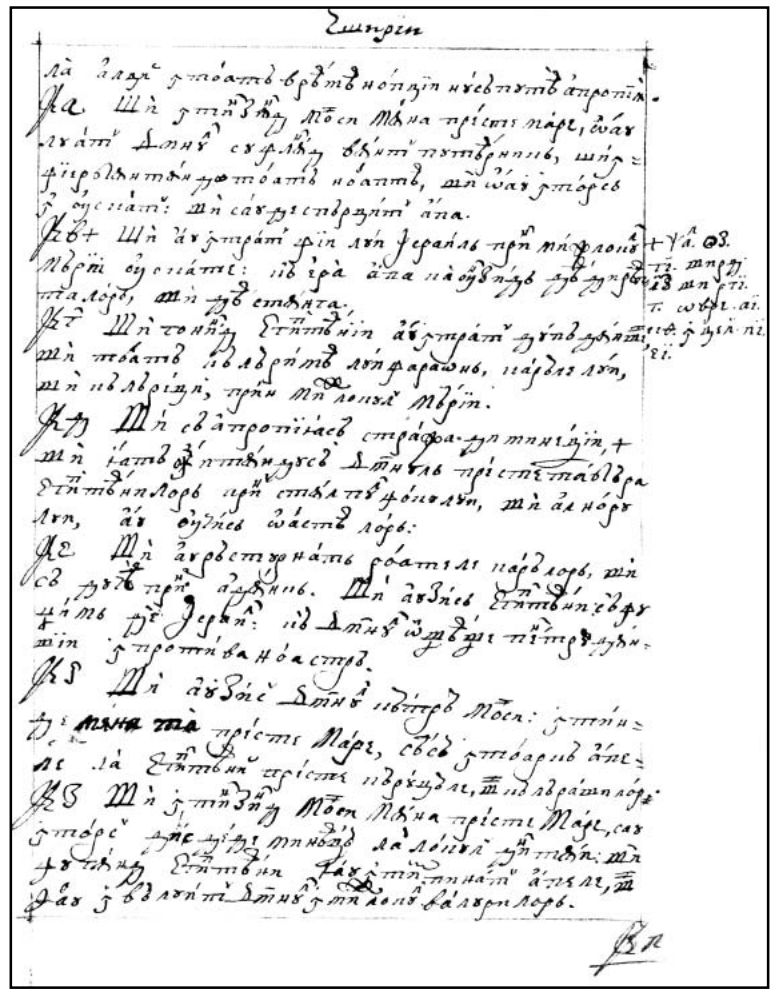

97r

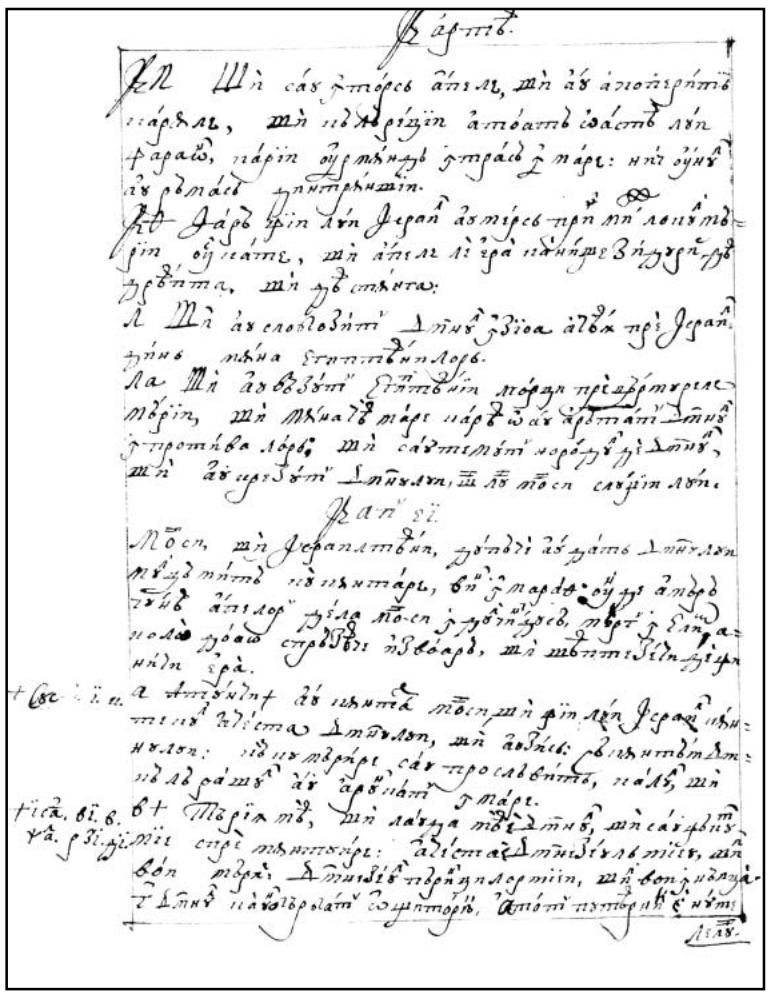

97v

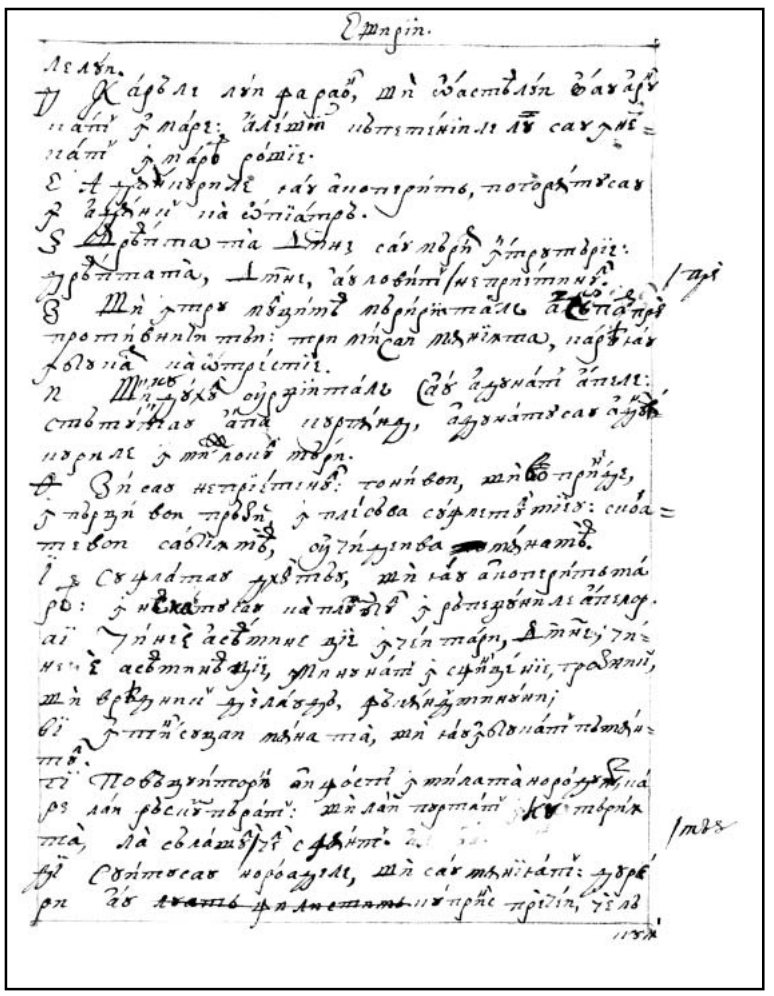

98r

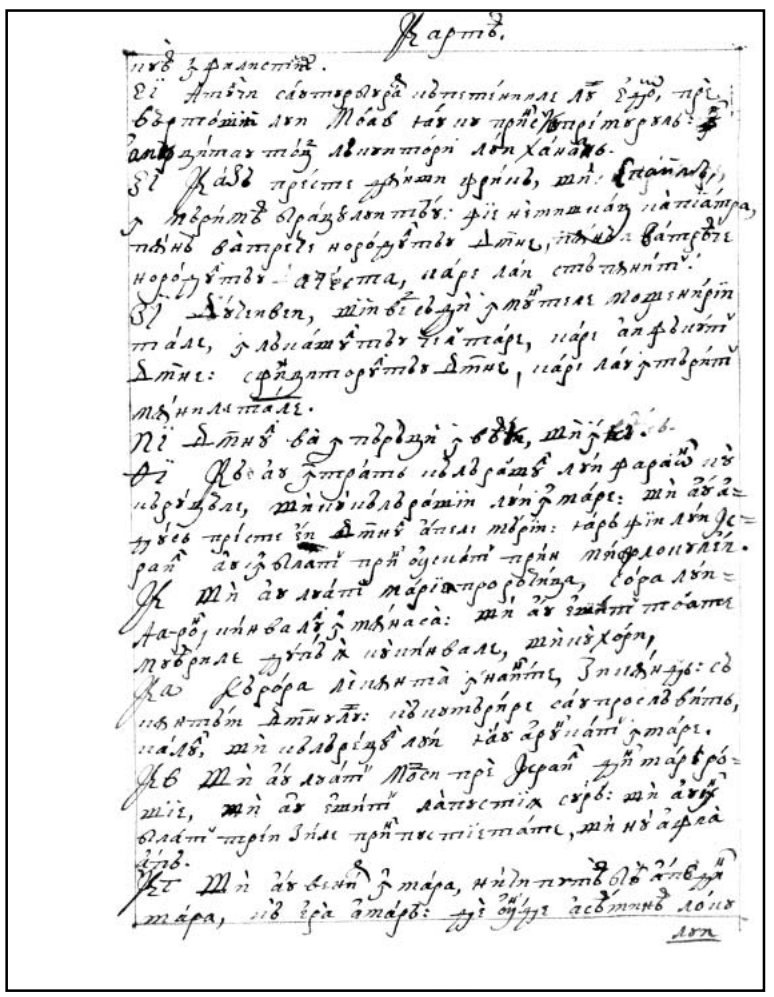

98v

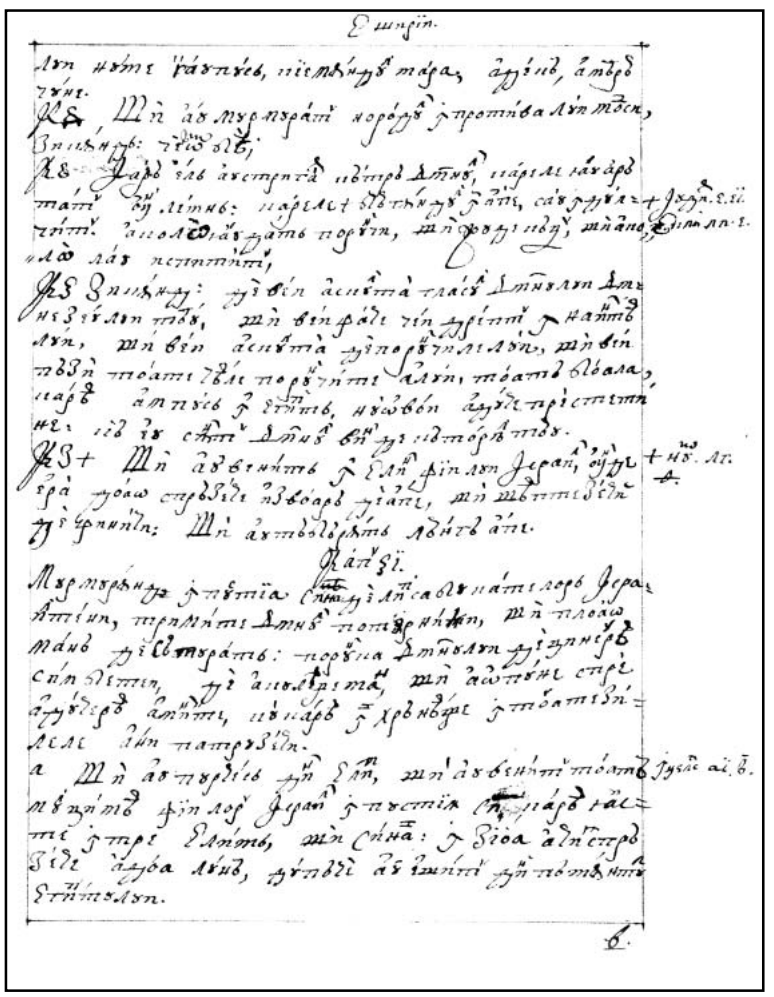

99r

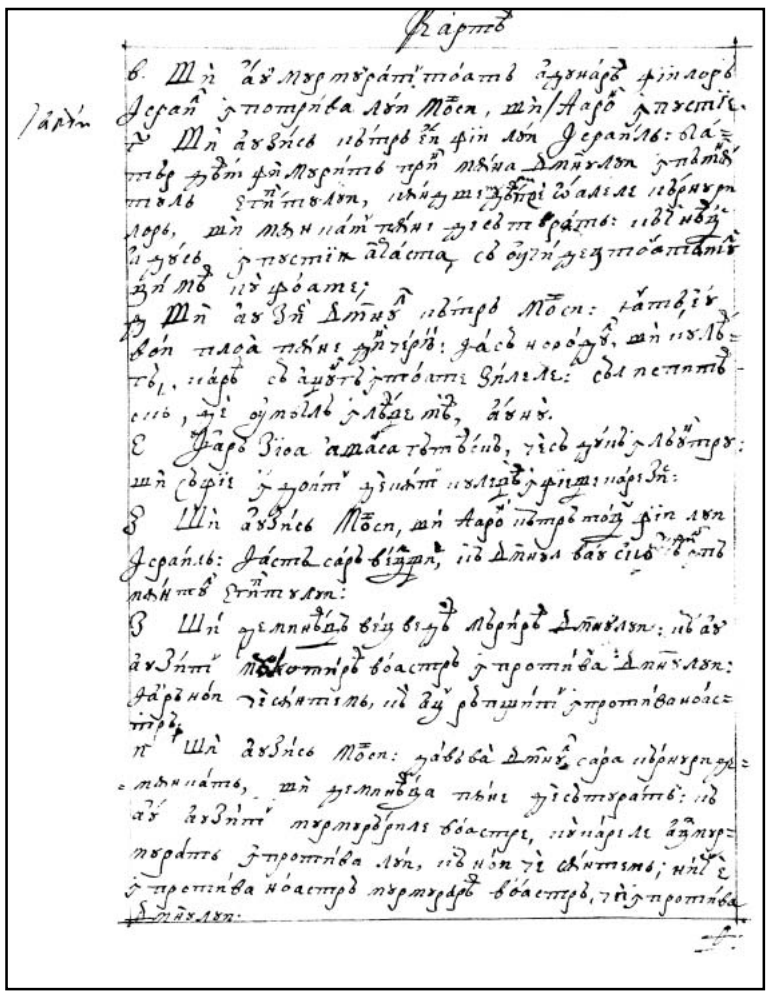

99v

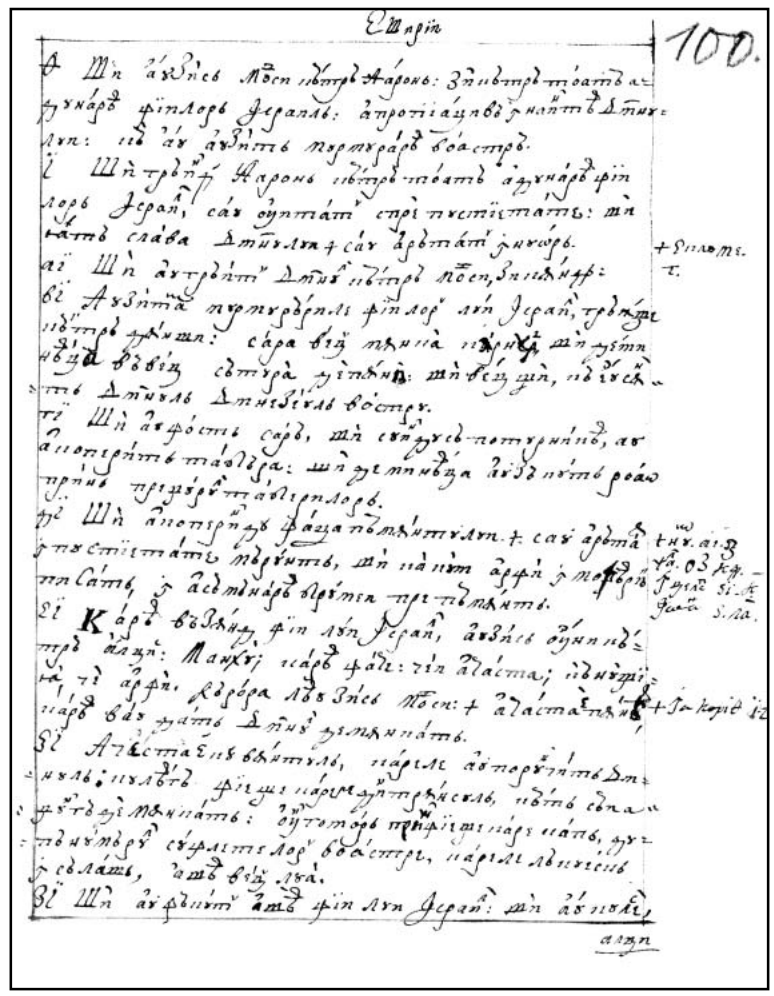

100r

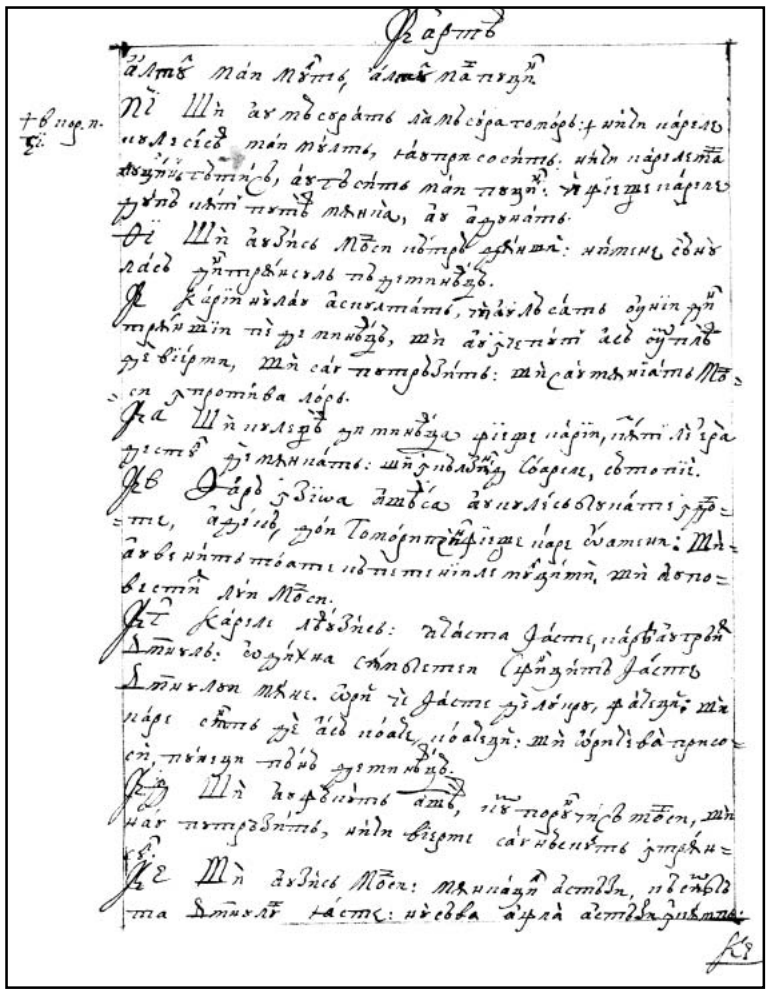

100v

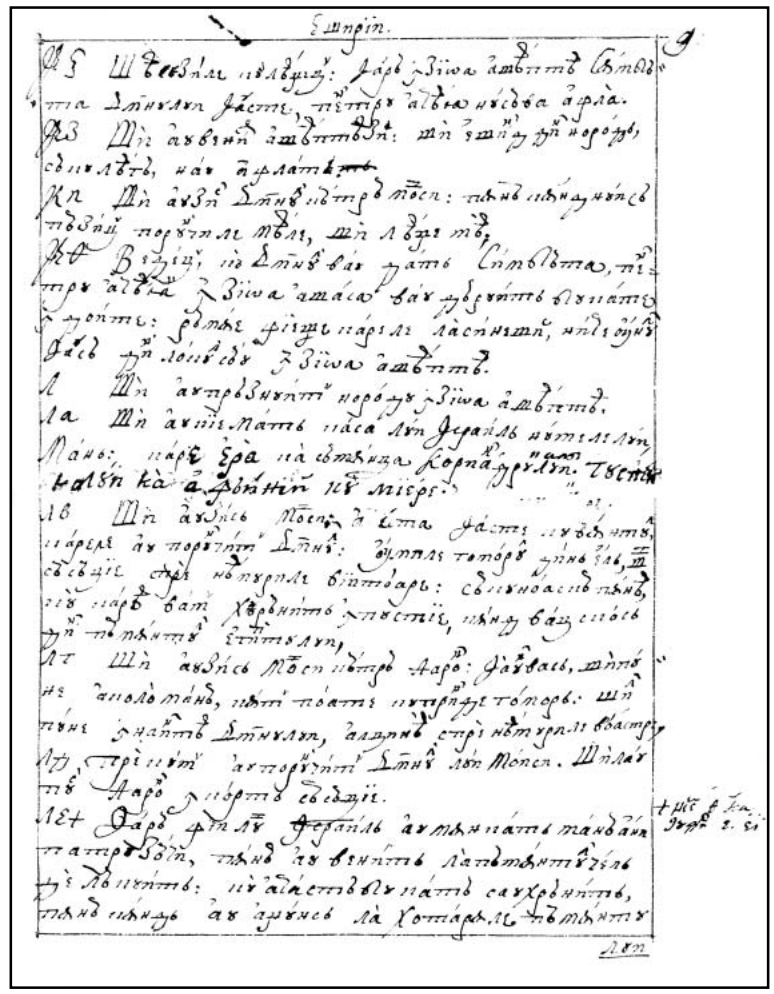

101r

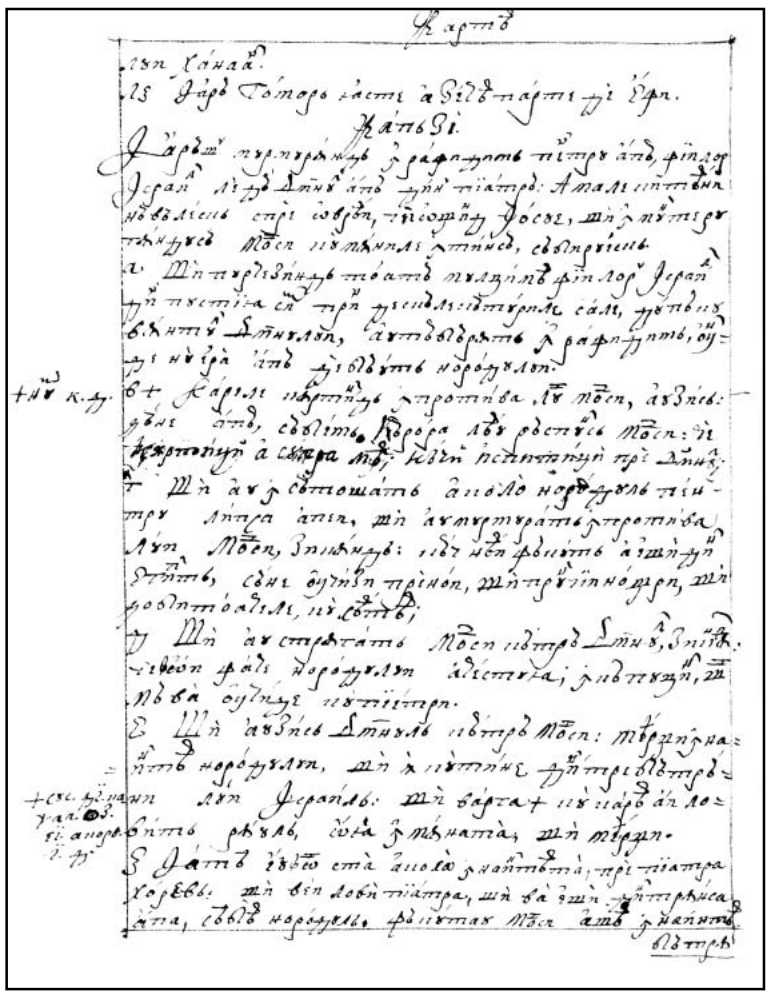

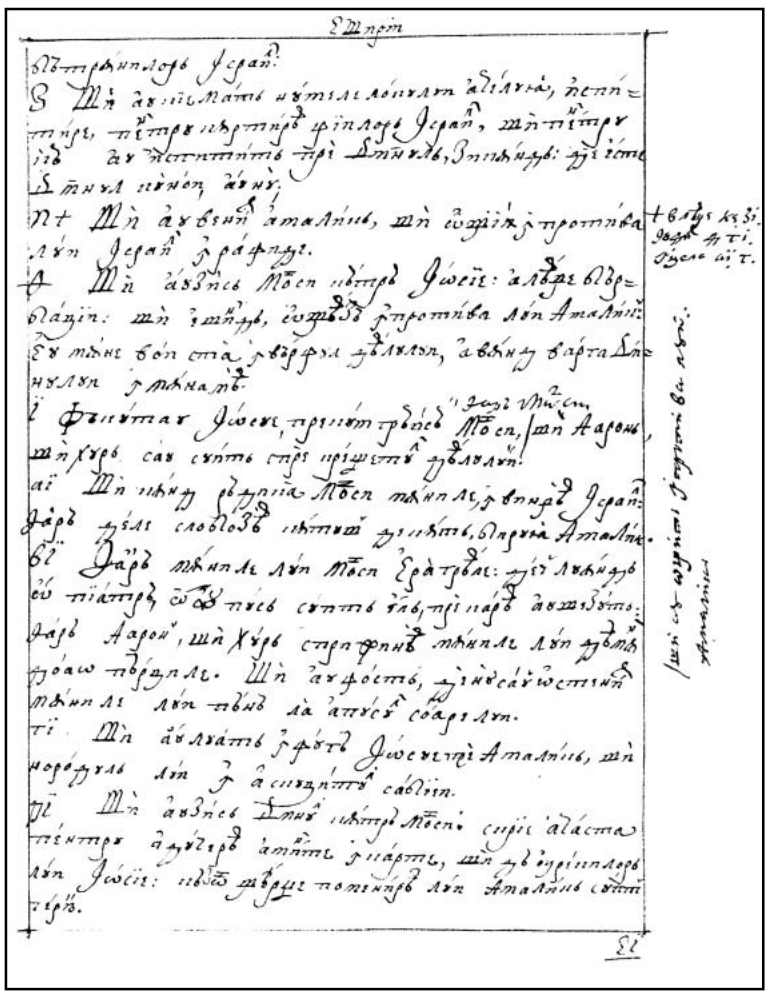

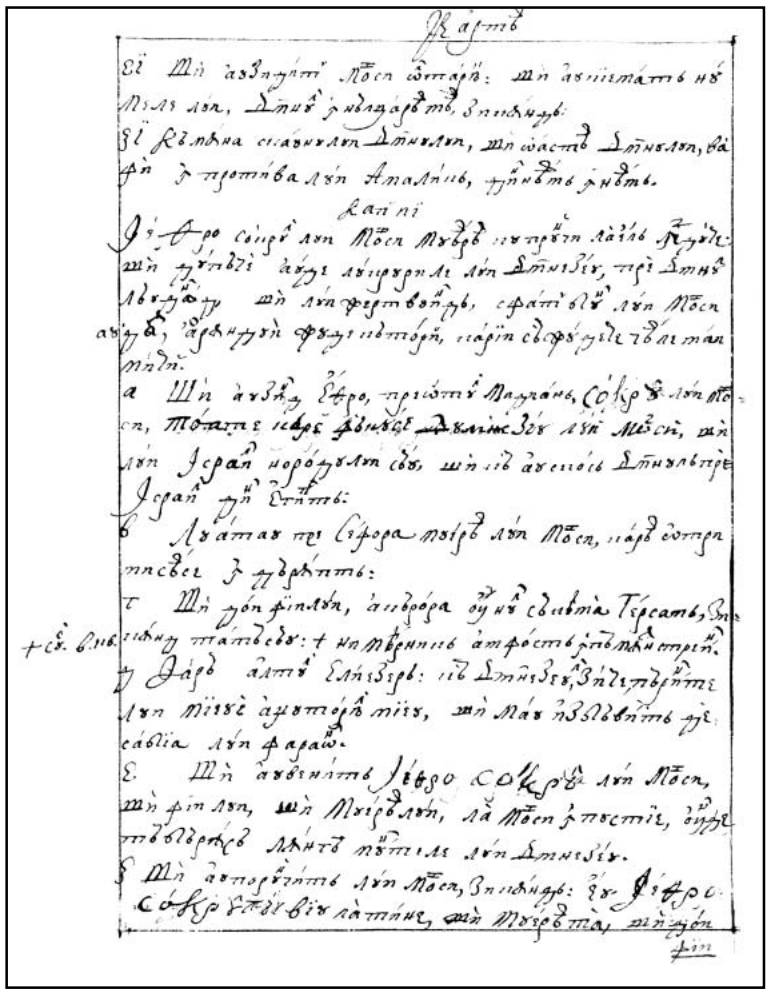

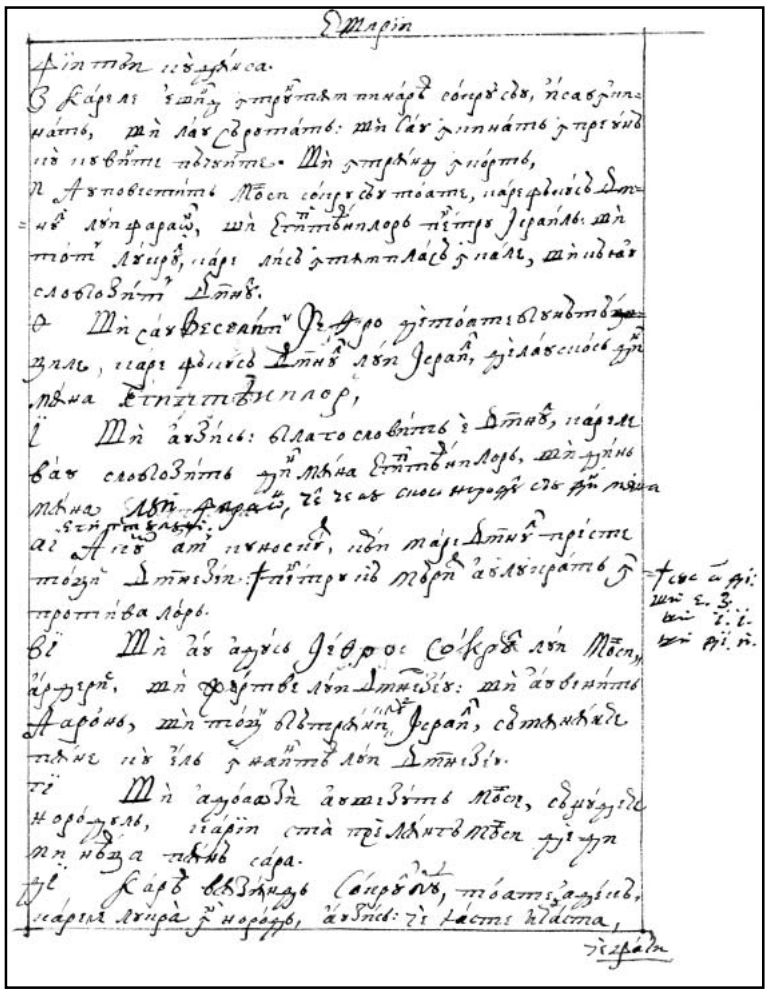

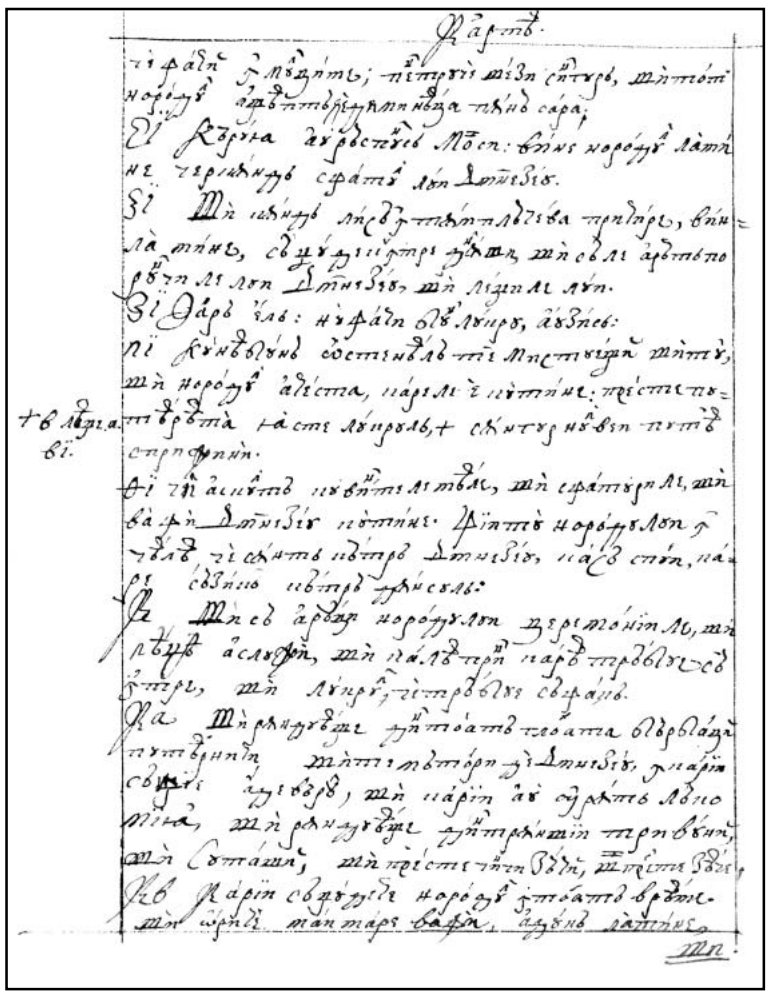

103v

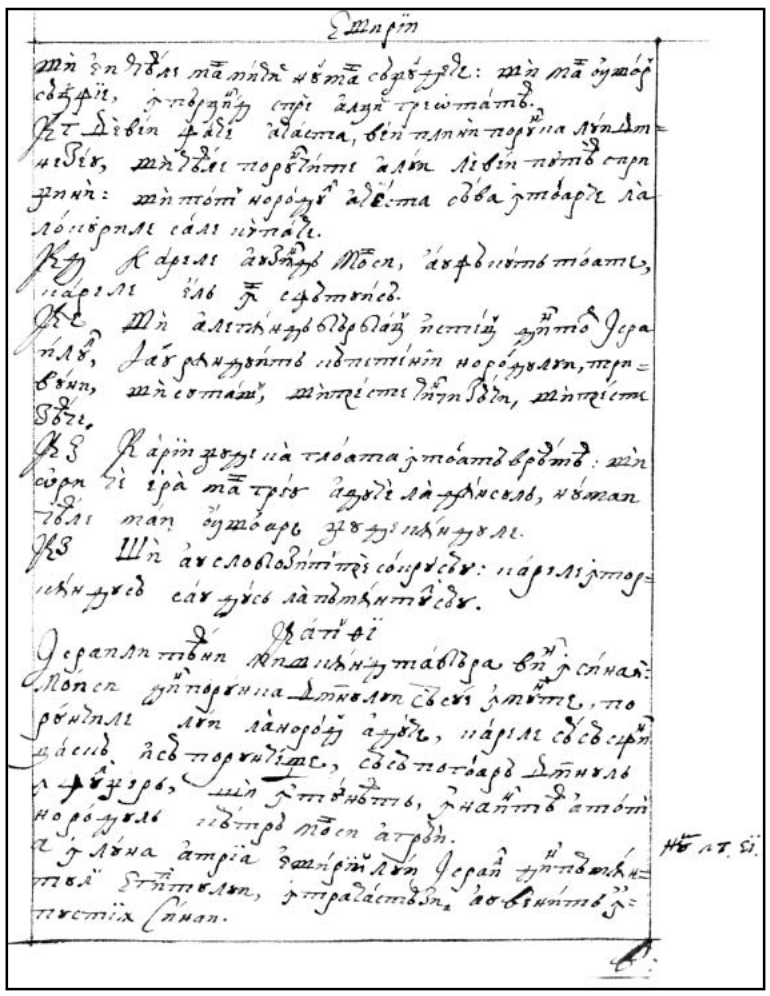

104r

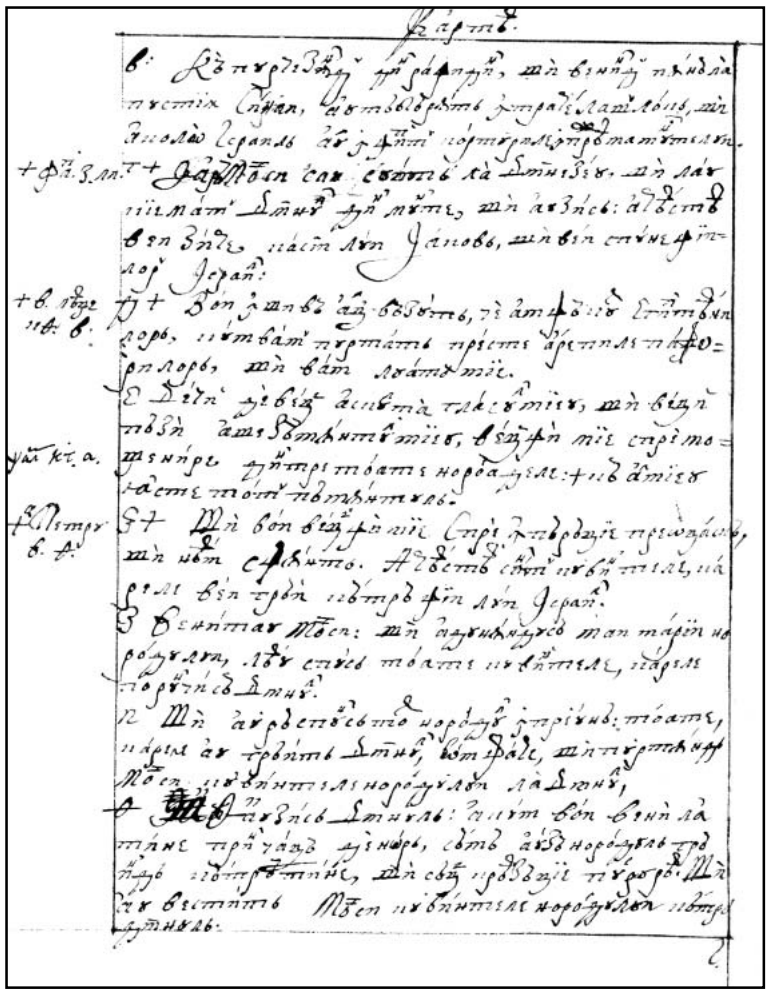

104v

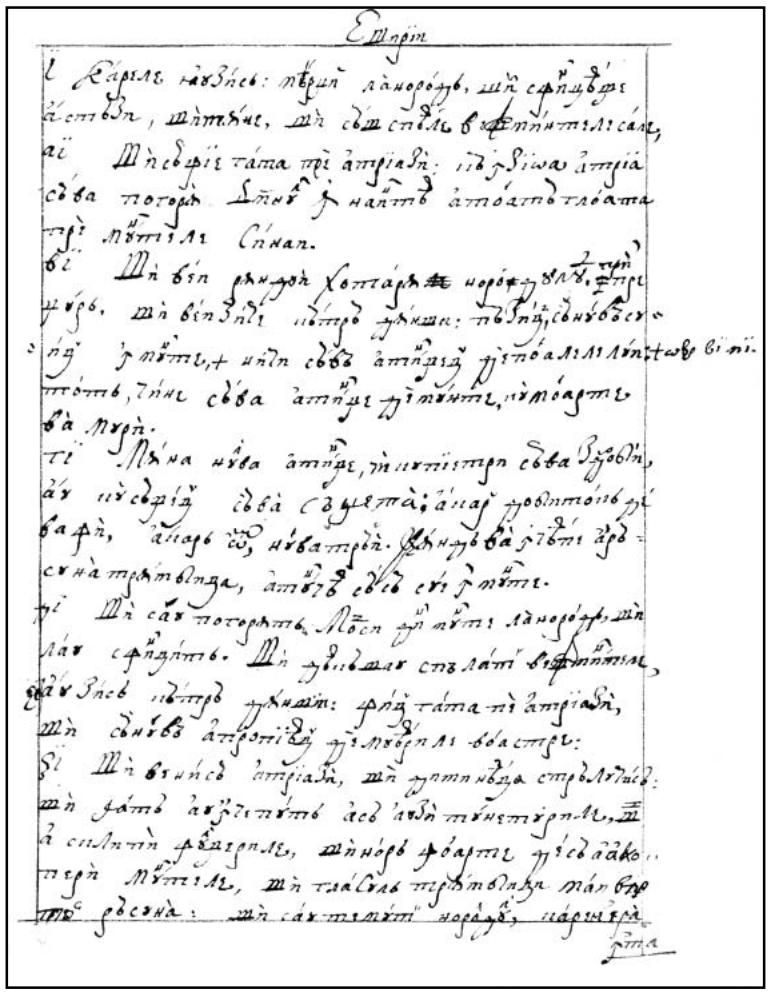

105r

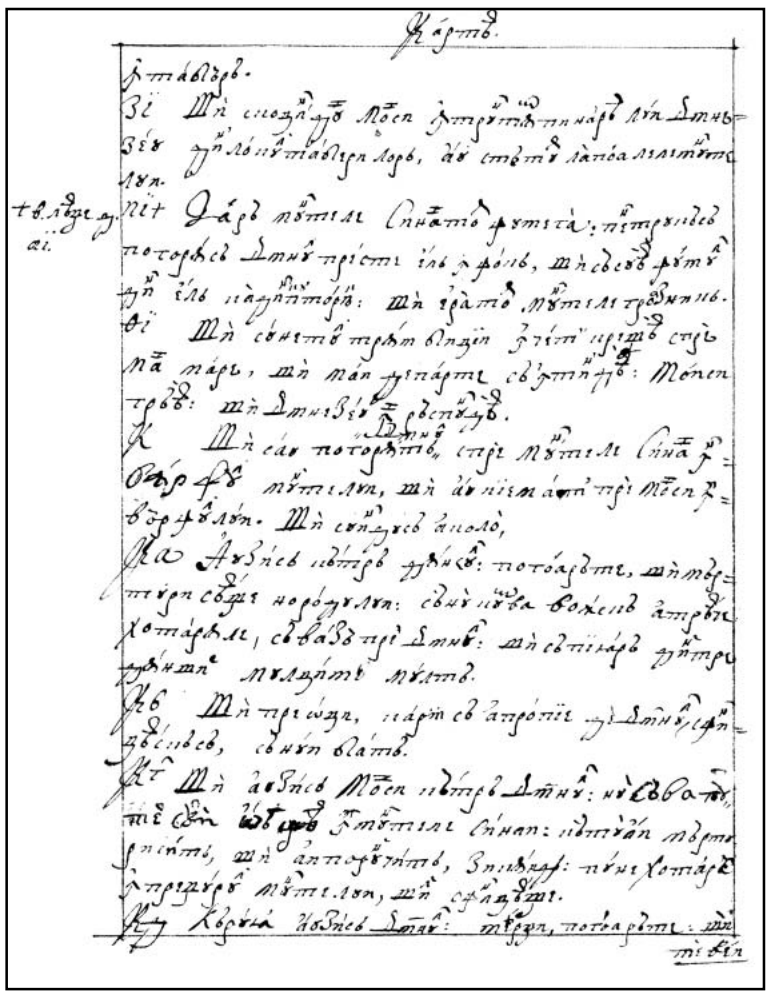

105v

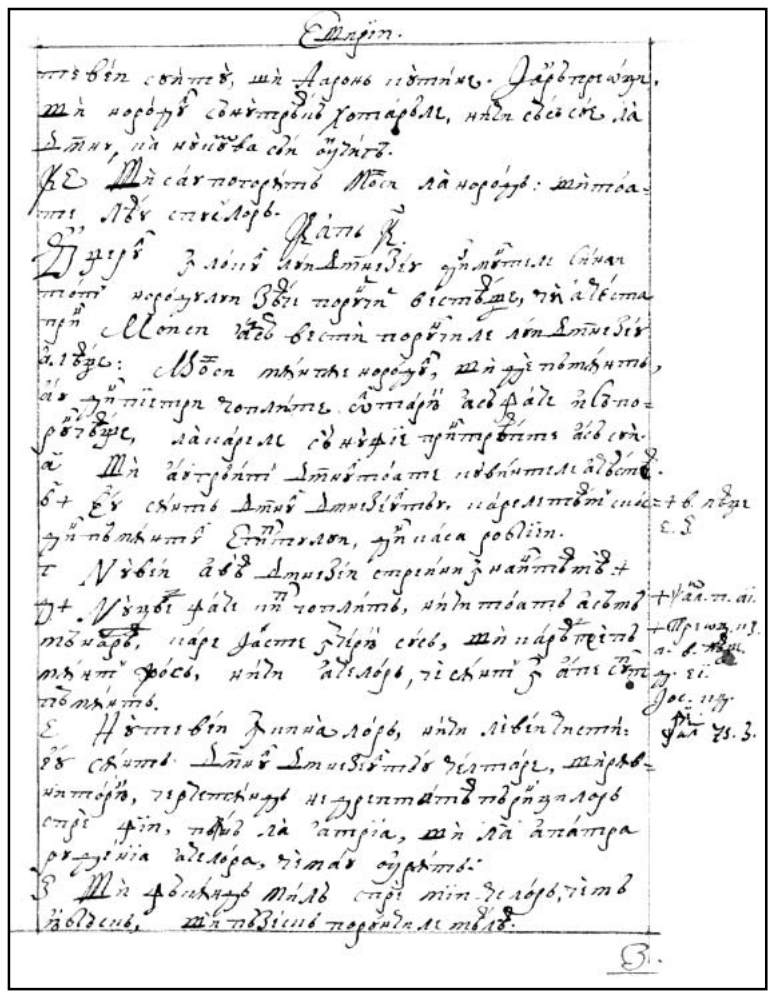

106r

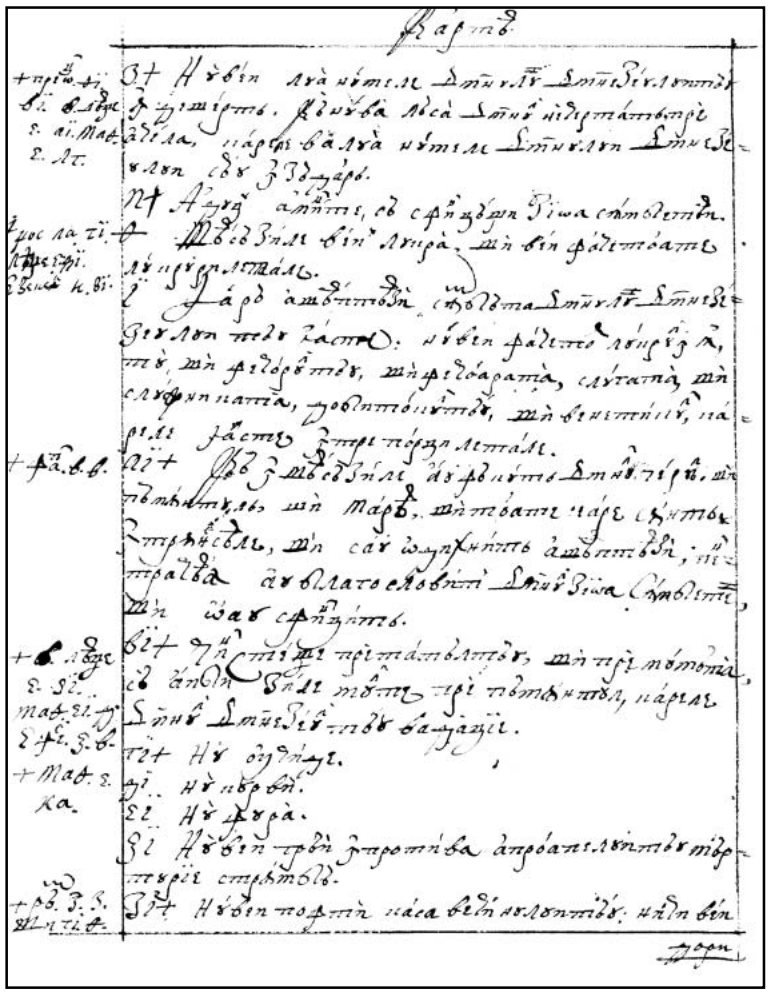

106v

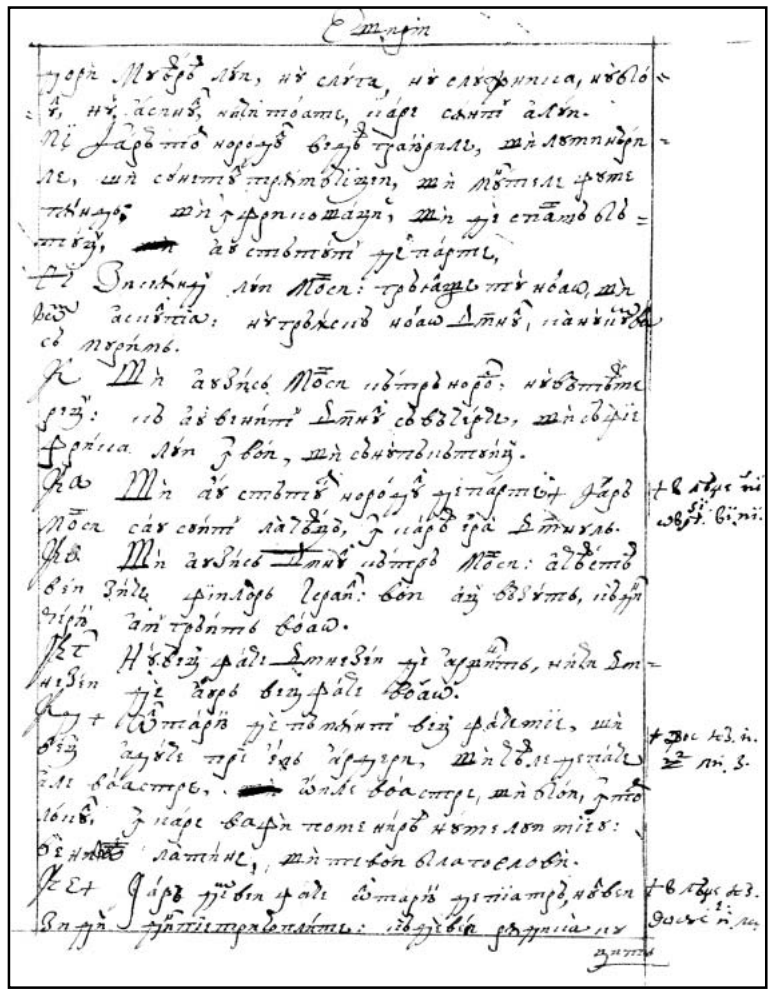

107r

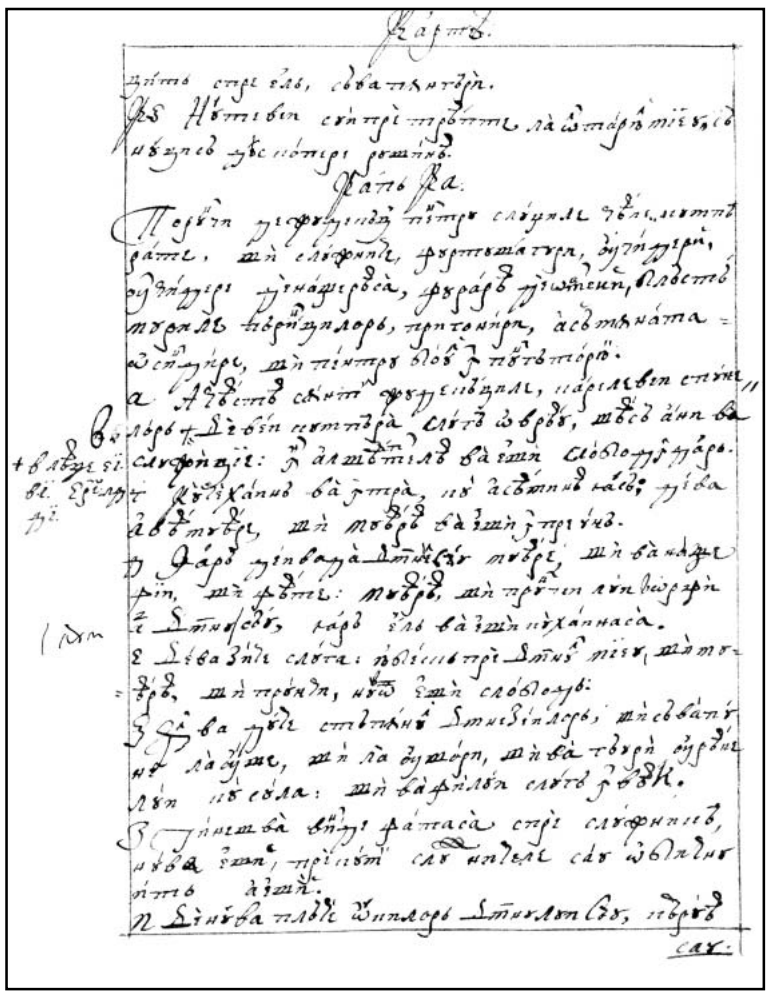

107v

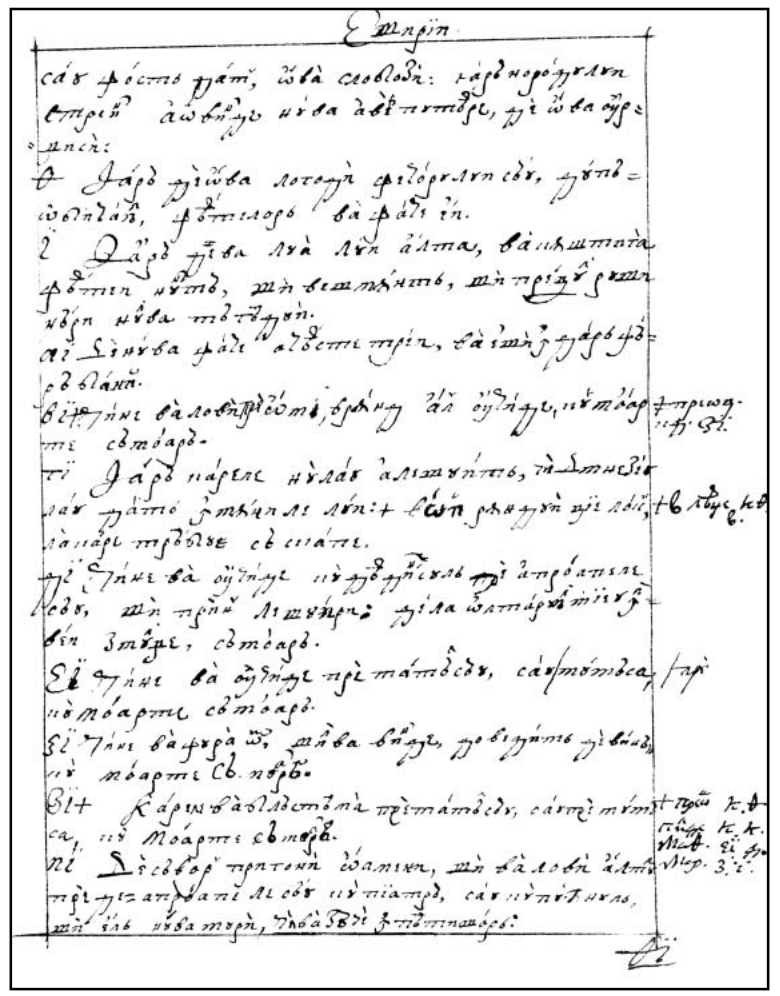

108r

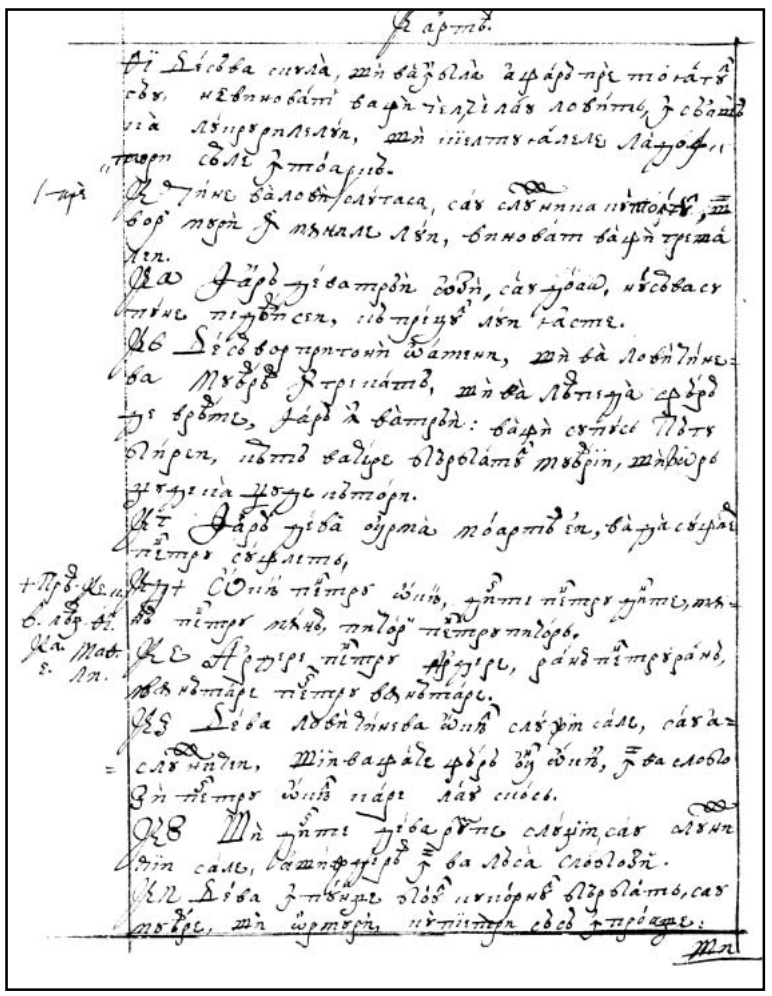

108v

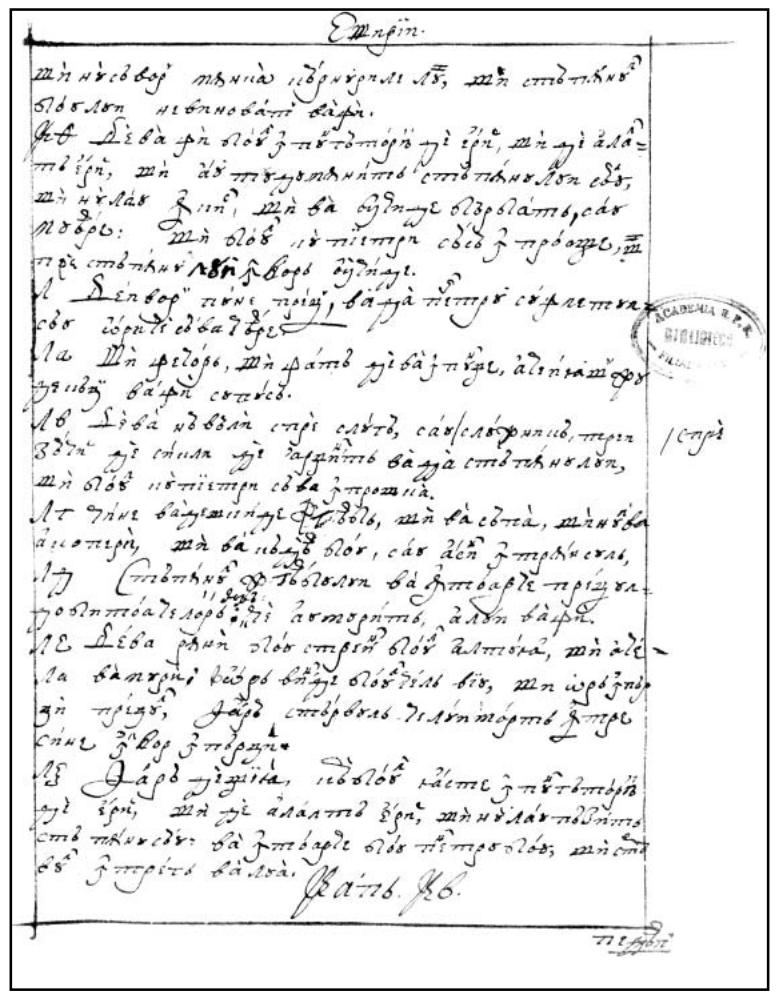

109r

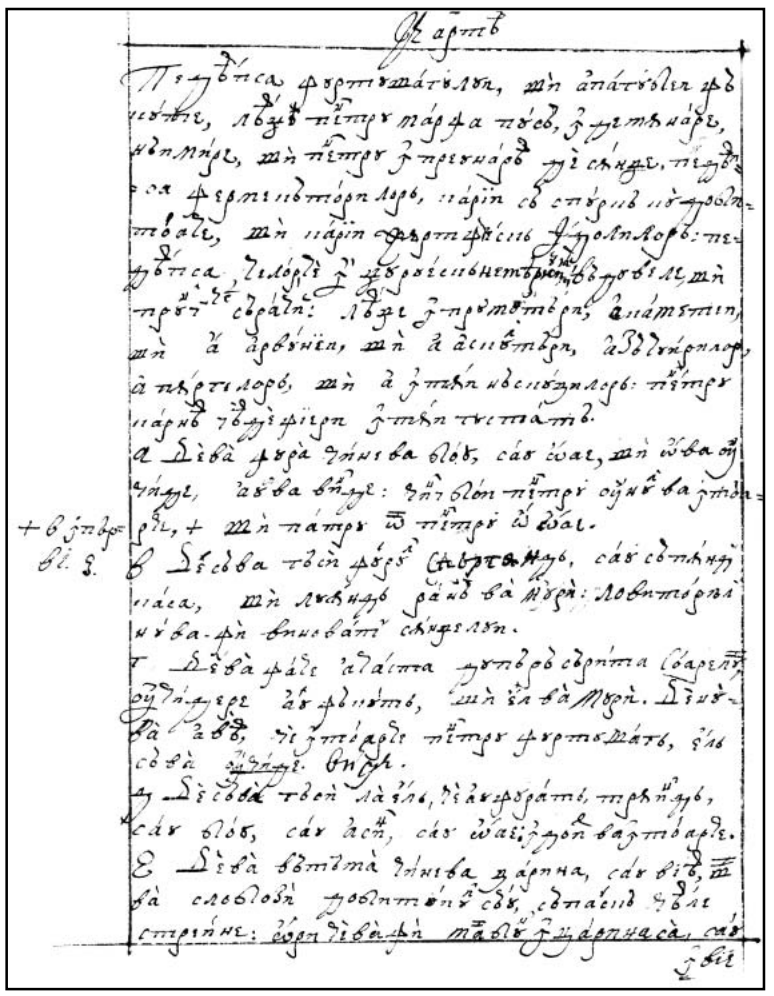

109v

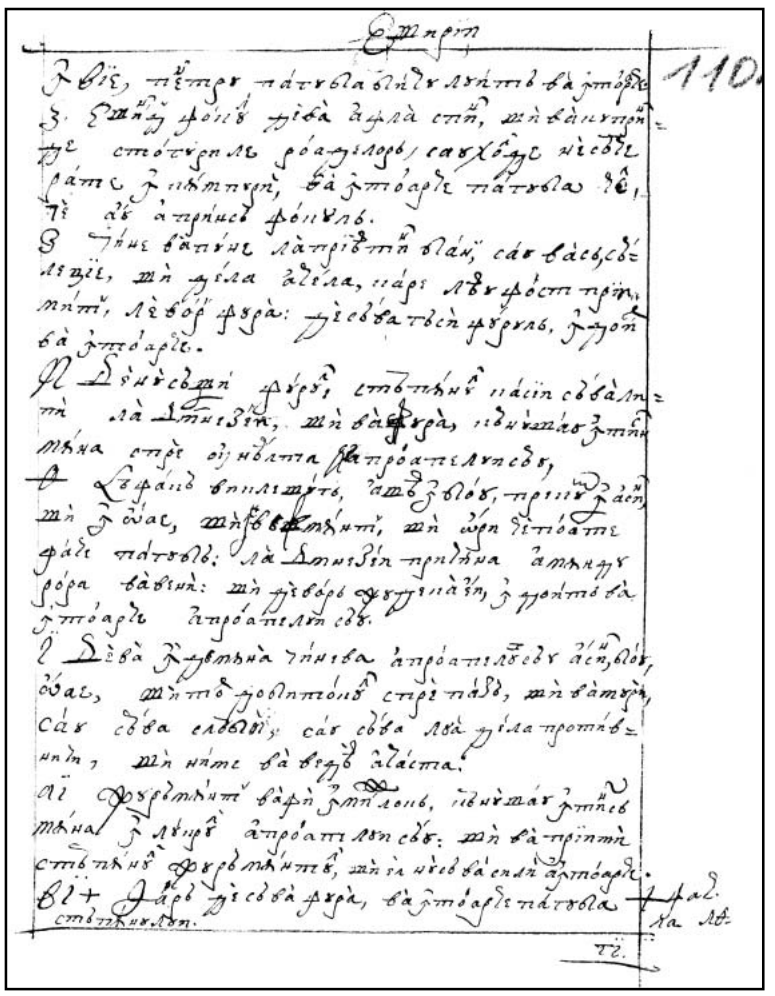

110r

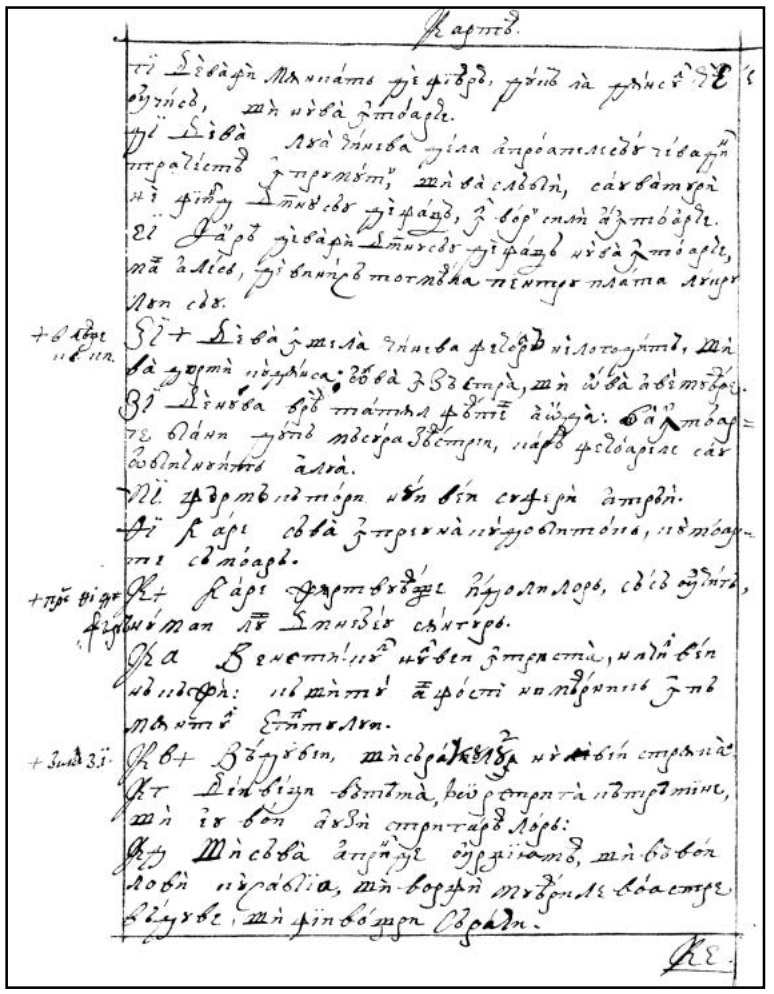

110v

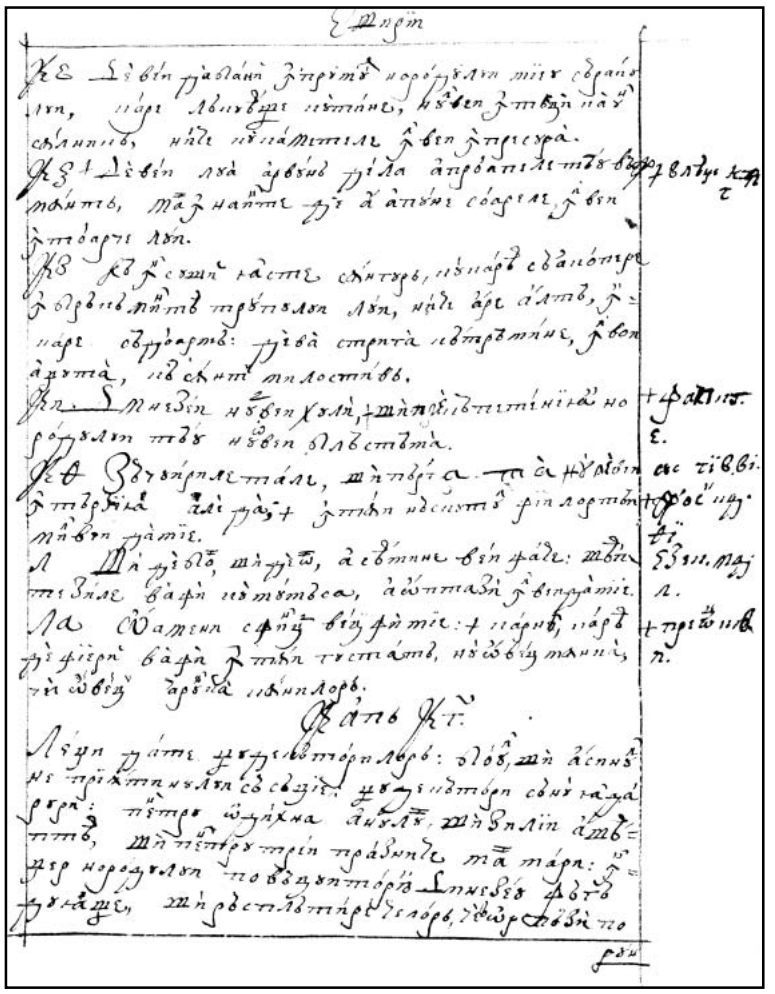

111r

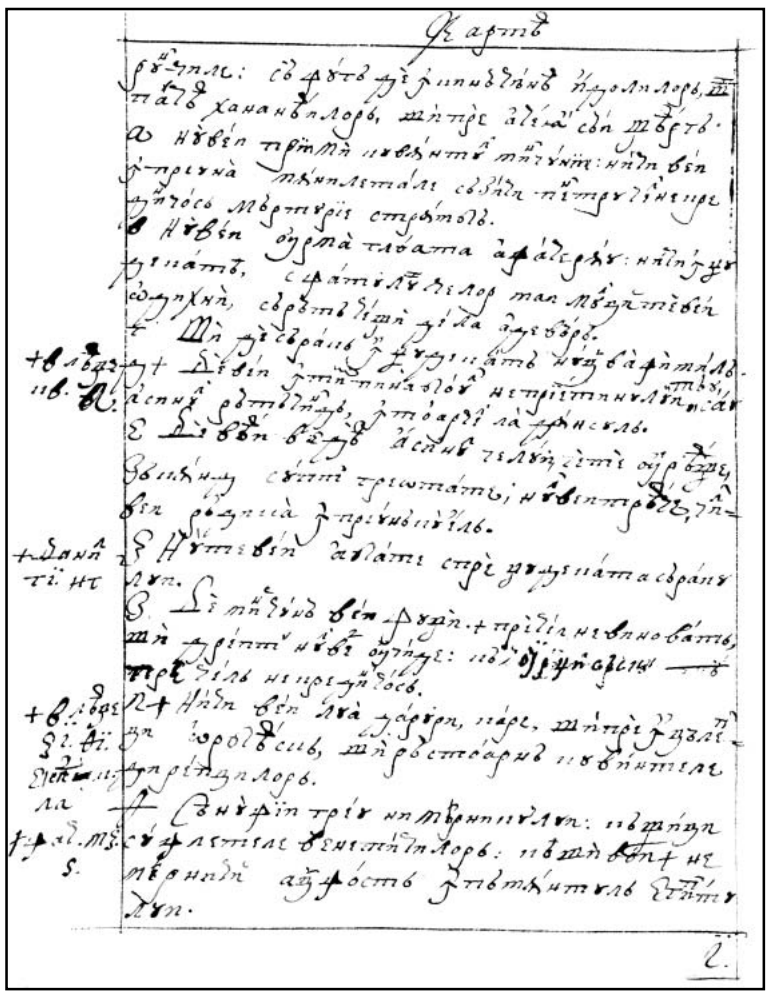

111v

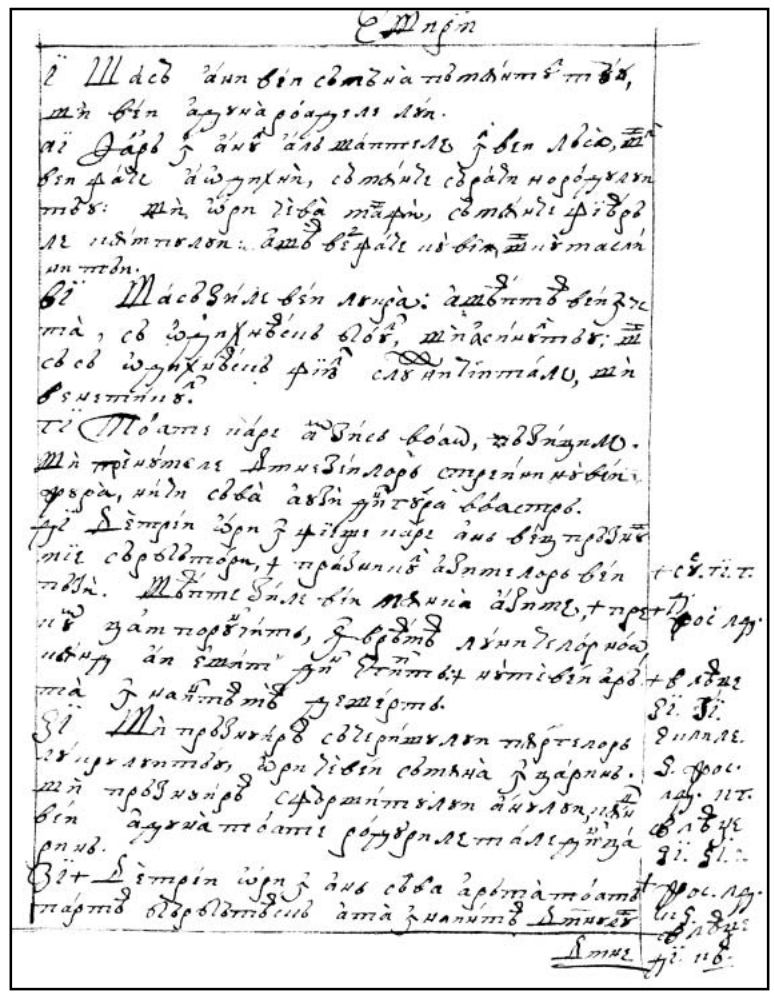

112r

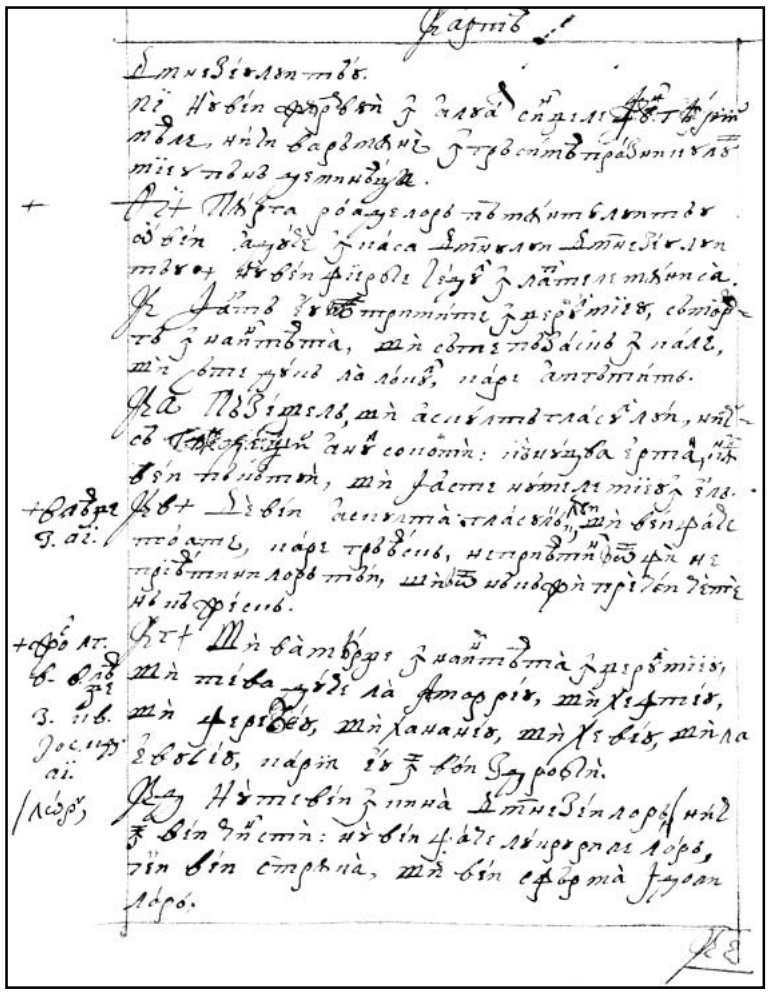

112v

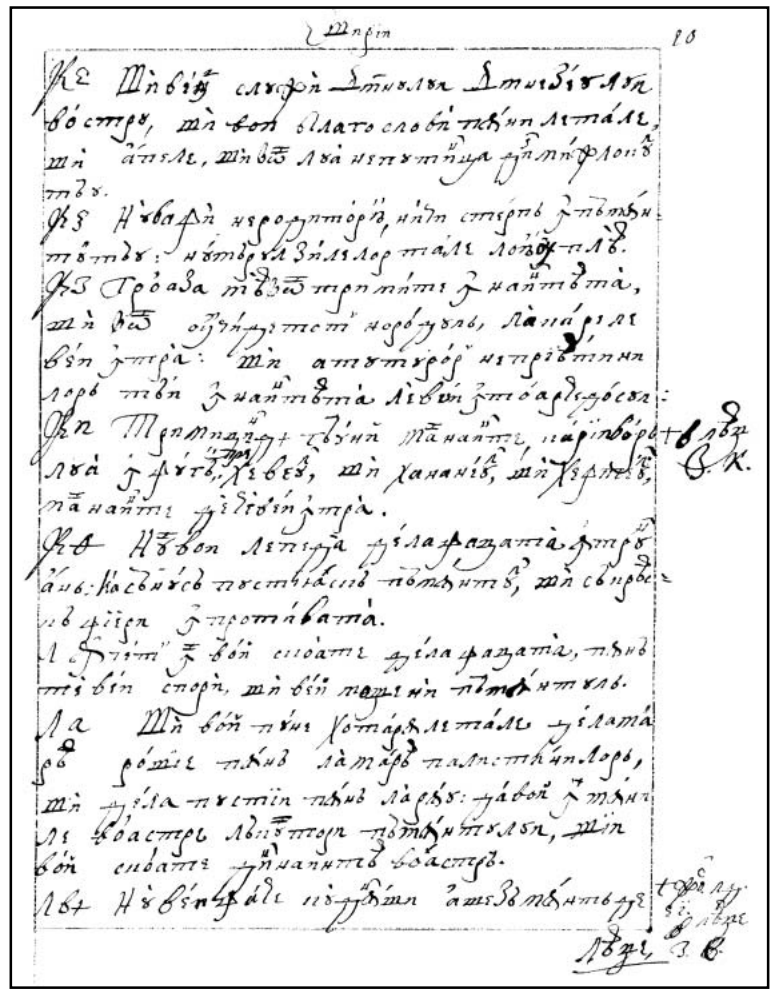

113r

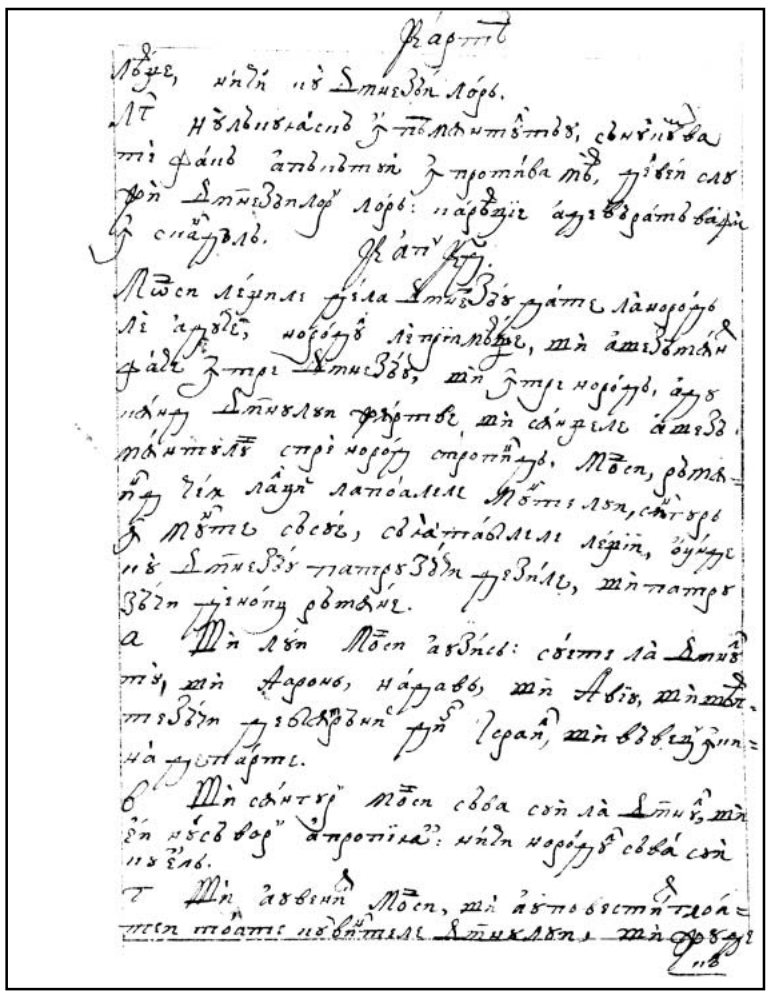

113v

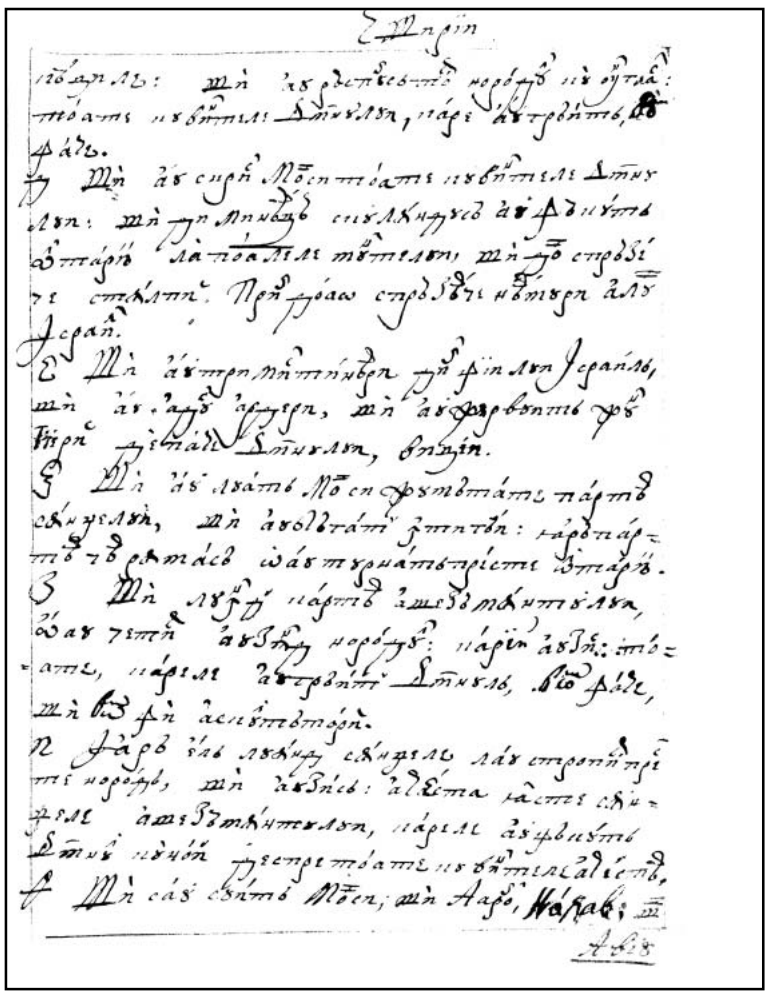

114r

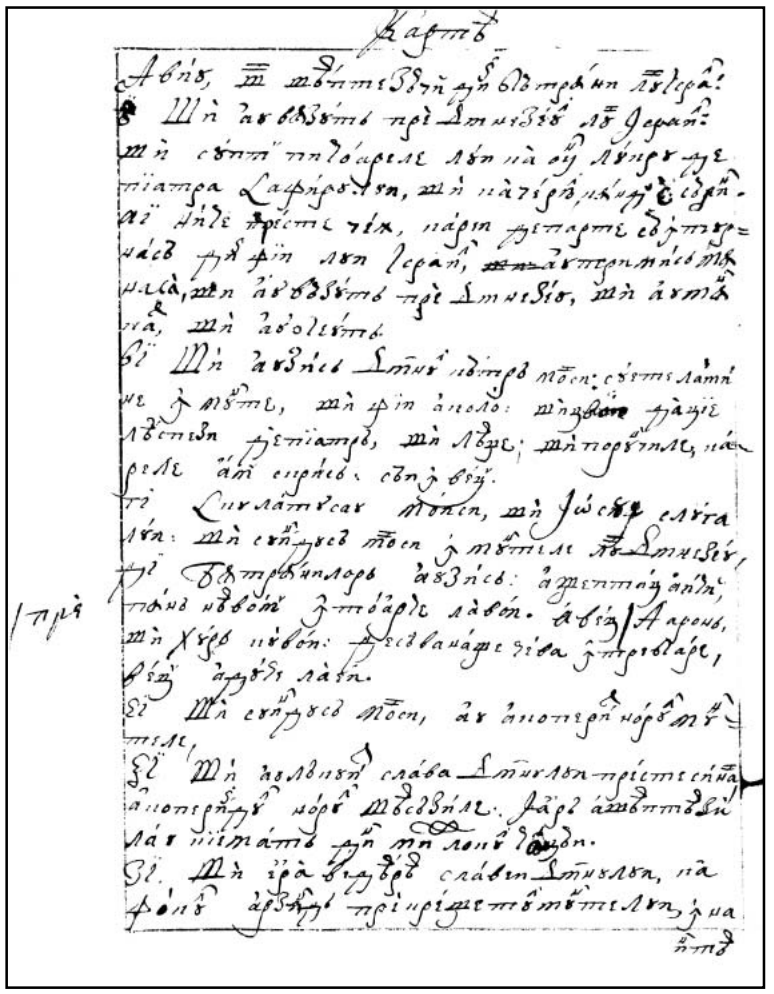

114v

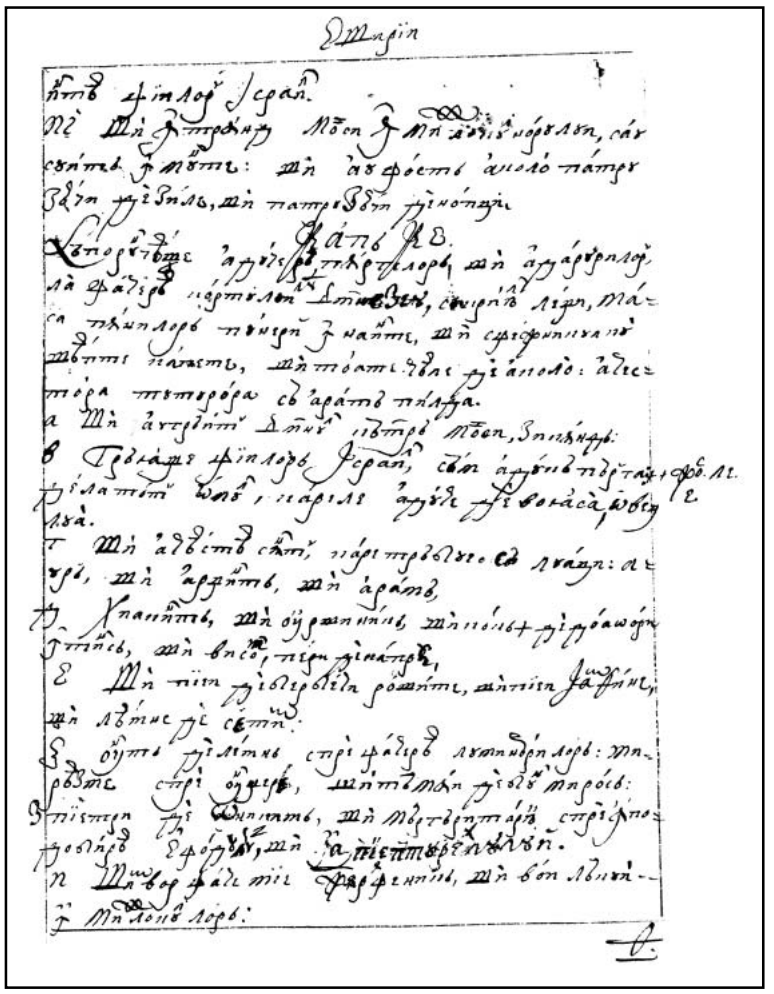

115r

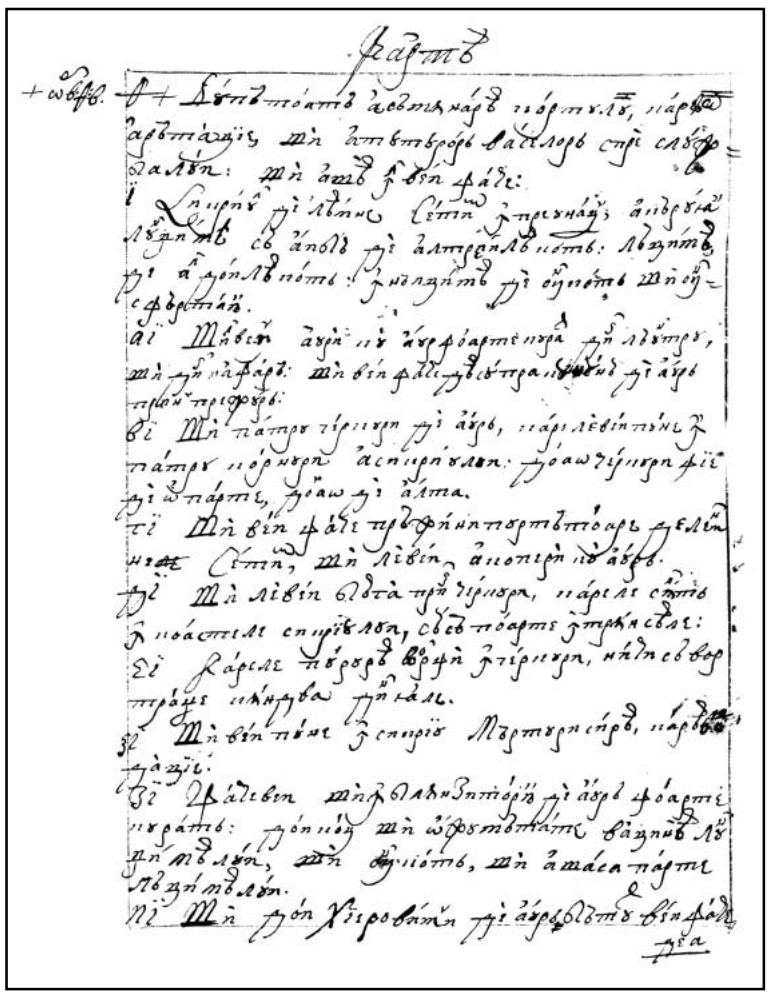

115v

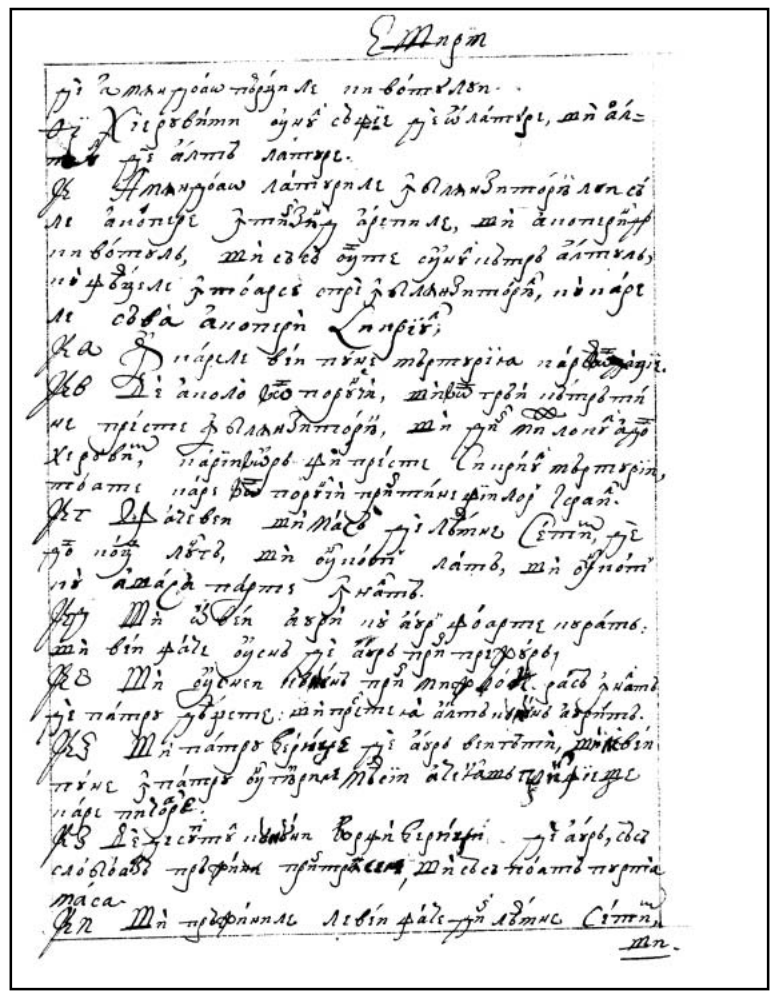

116r

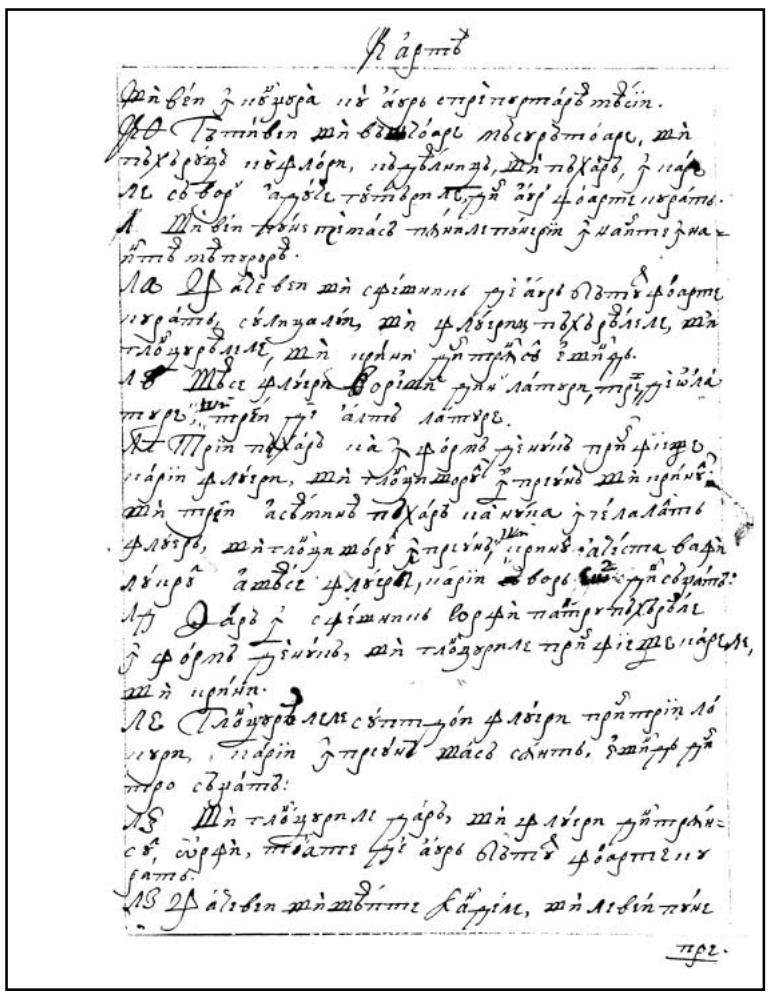

116v

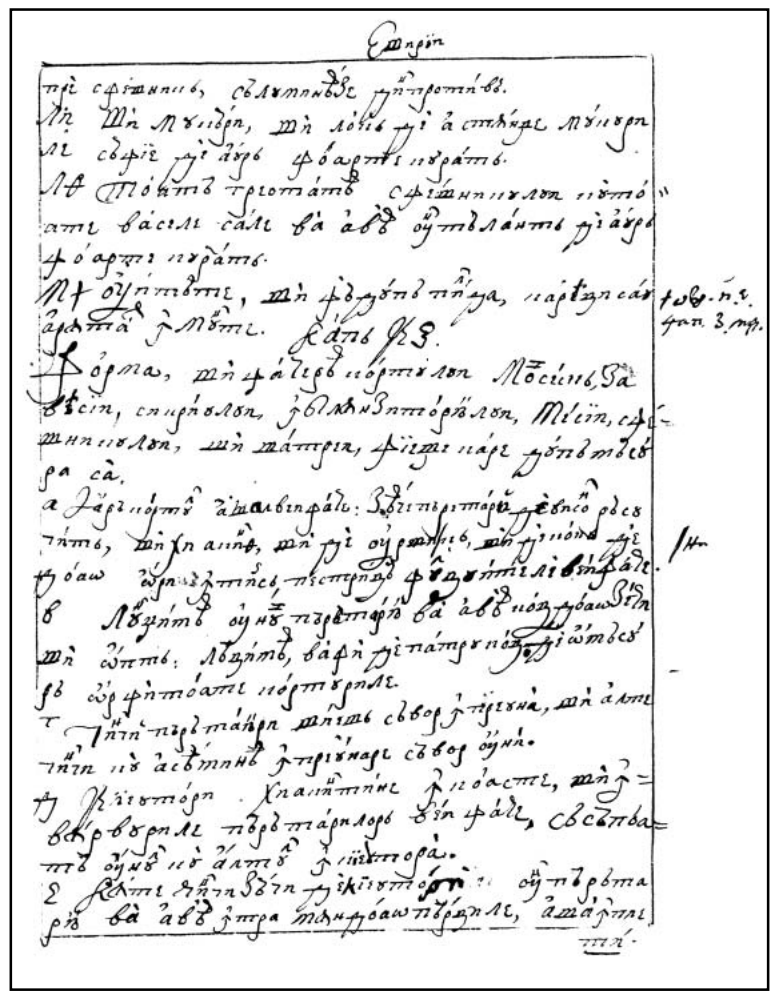

117r

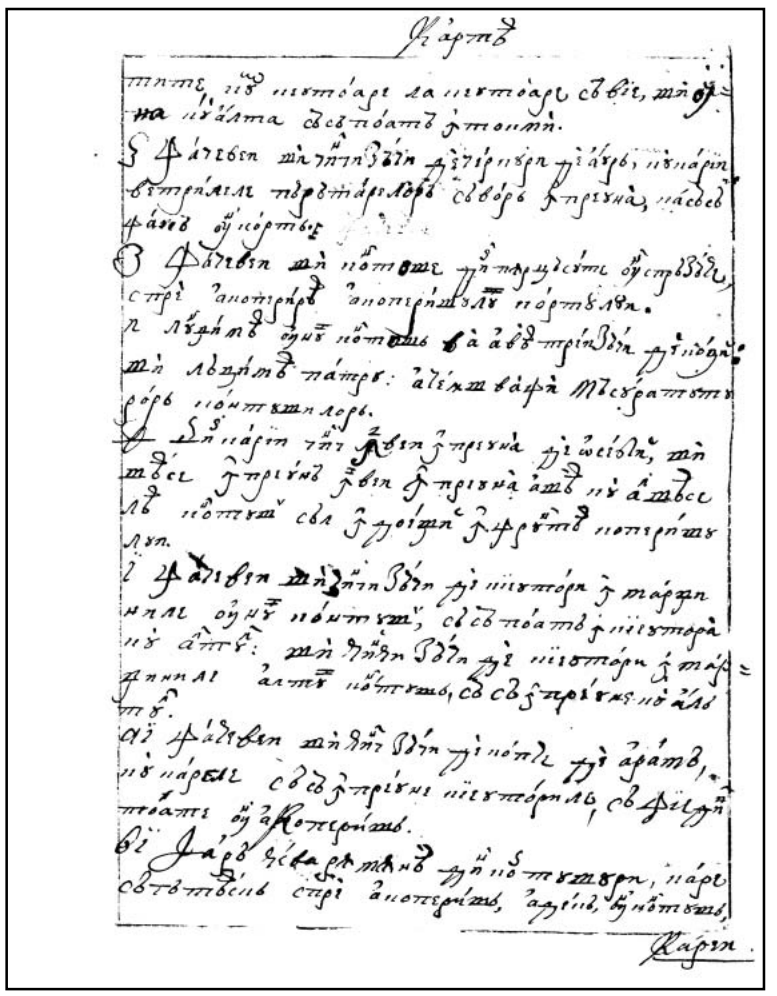

117v

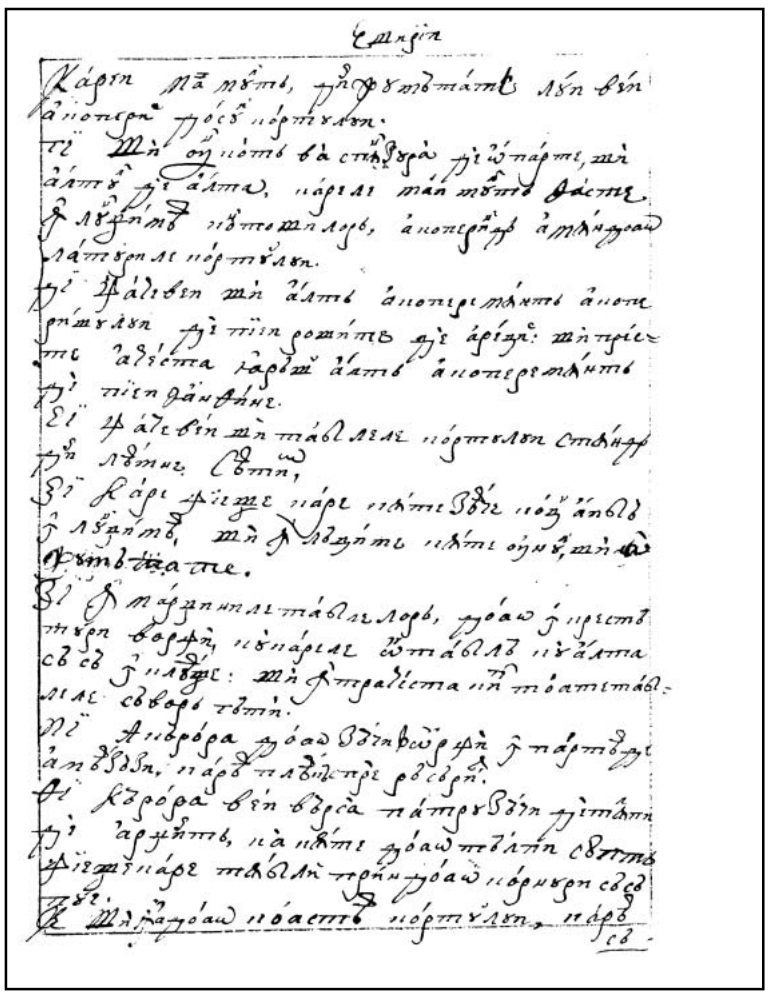

118r

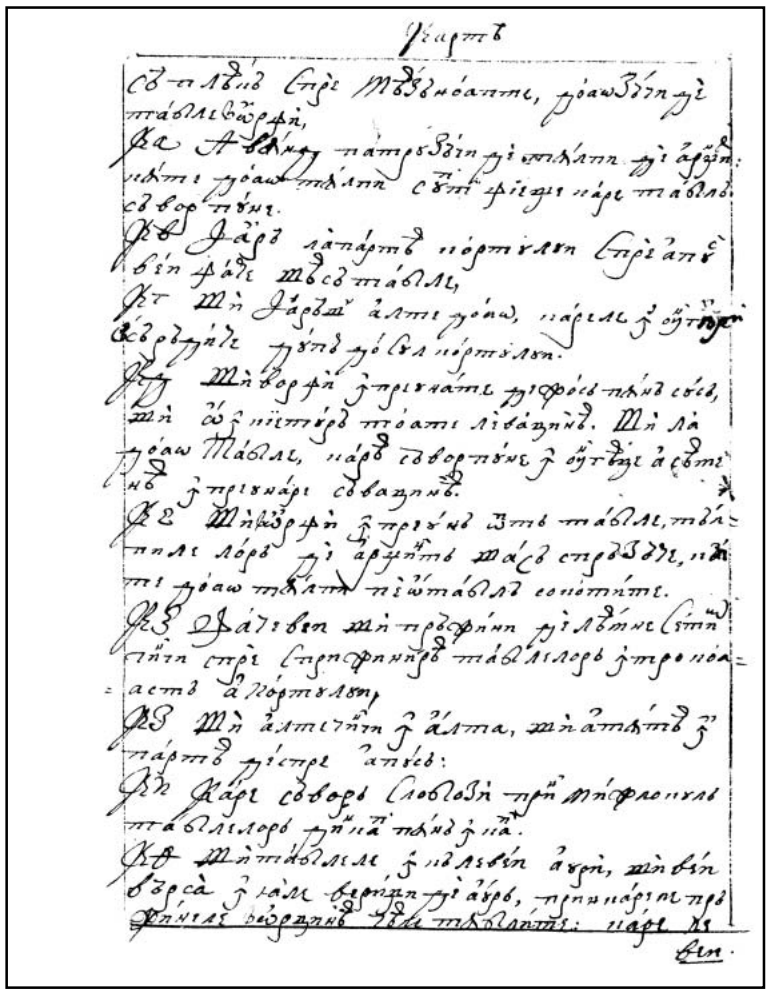

118v

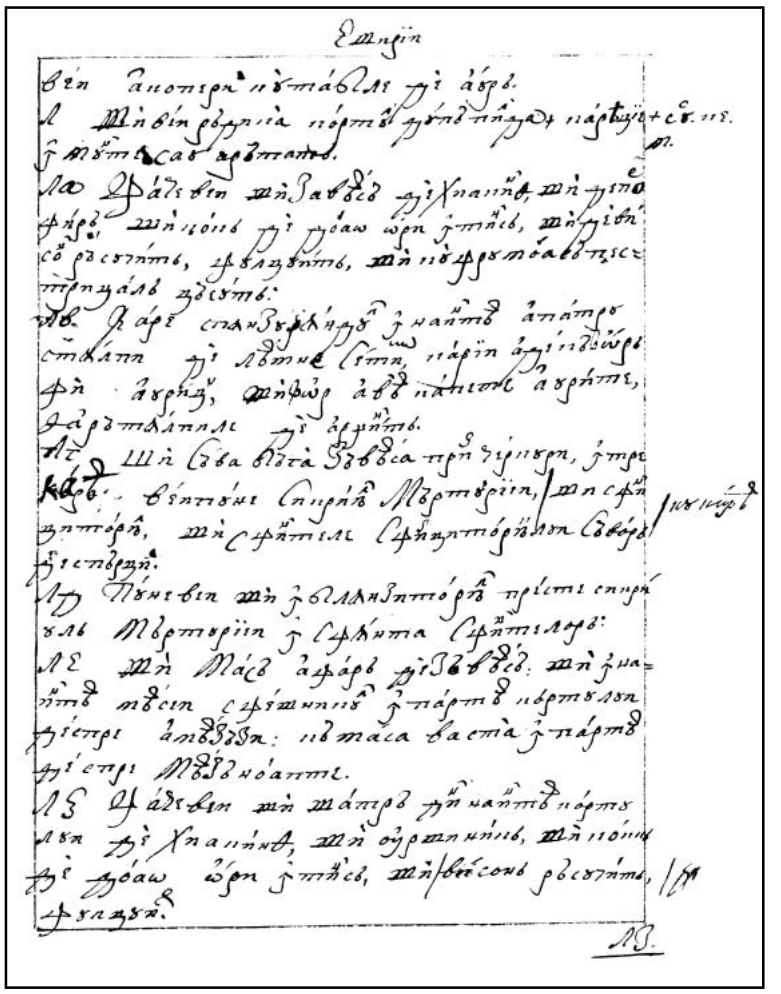

119r

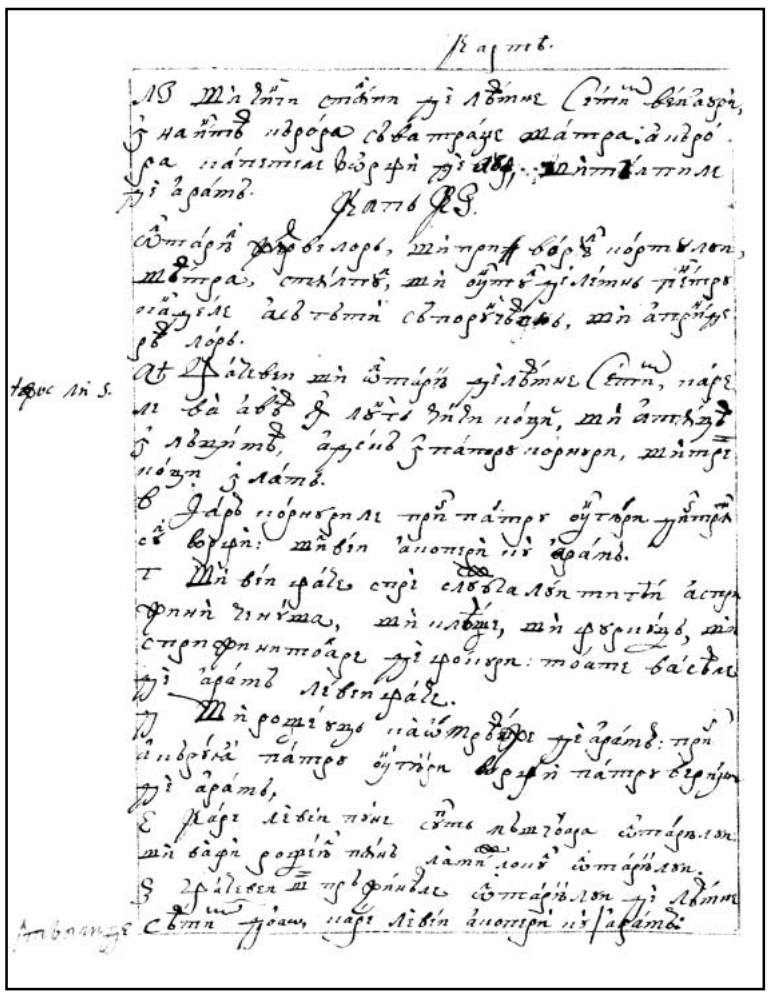

119v

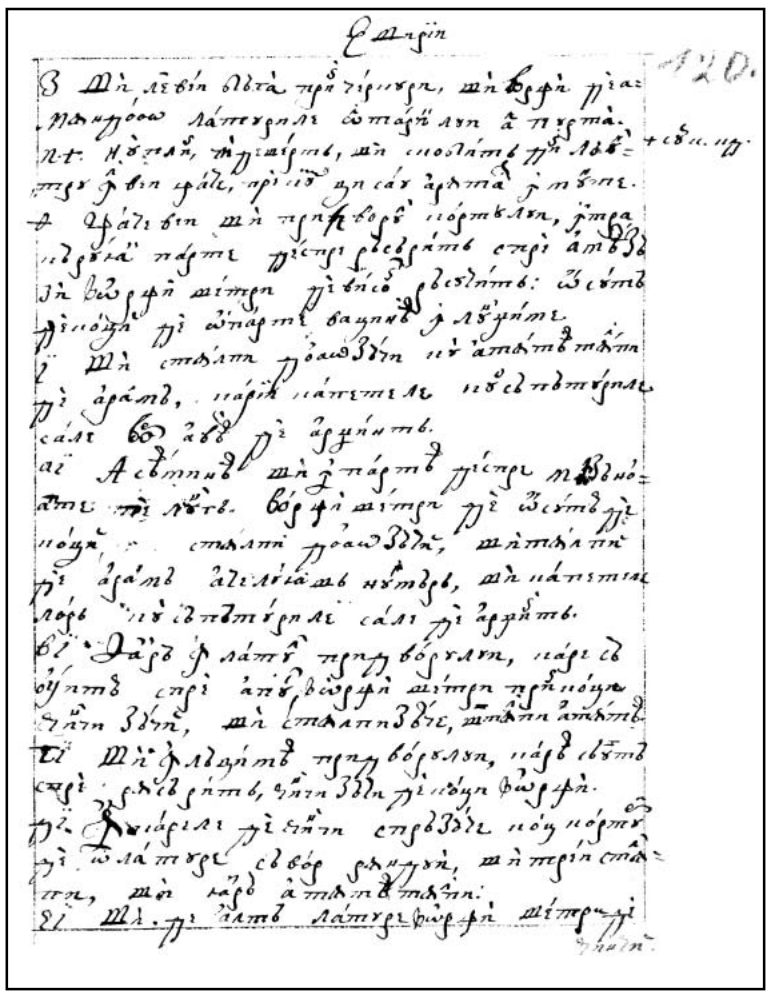

120r

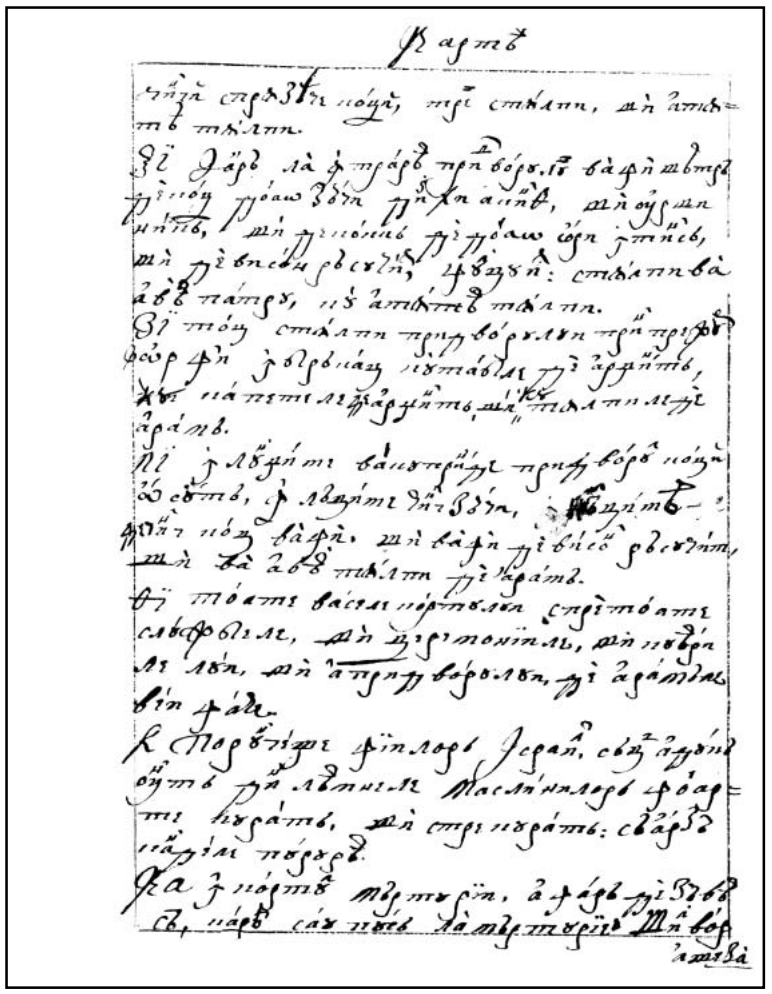

120v

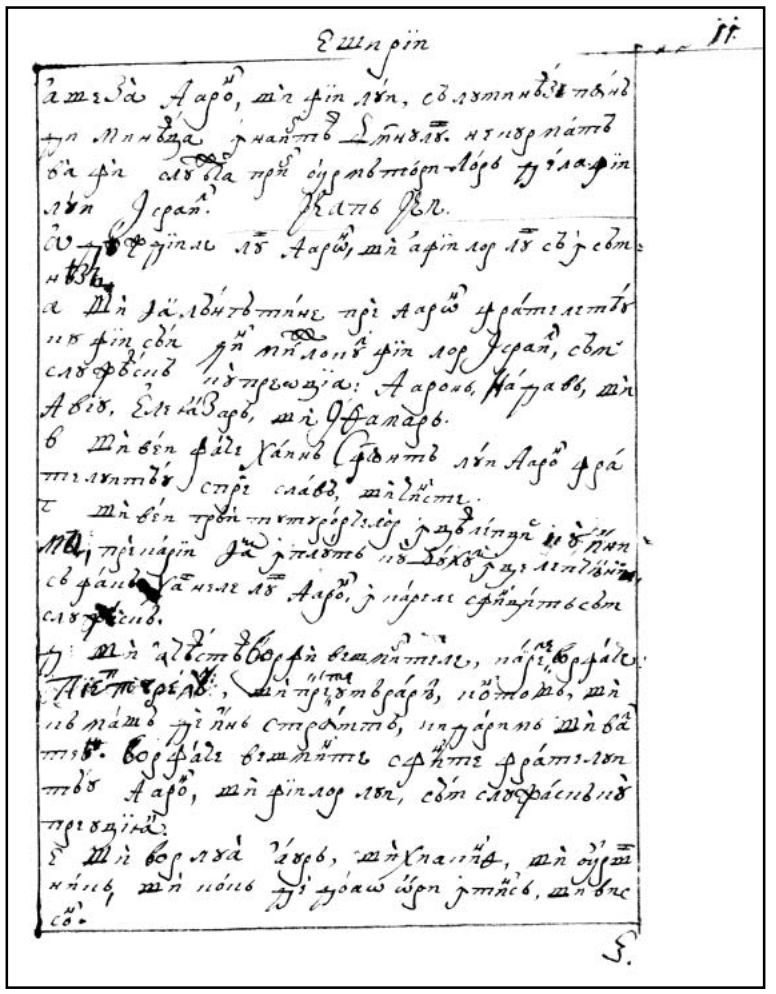

121r

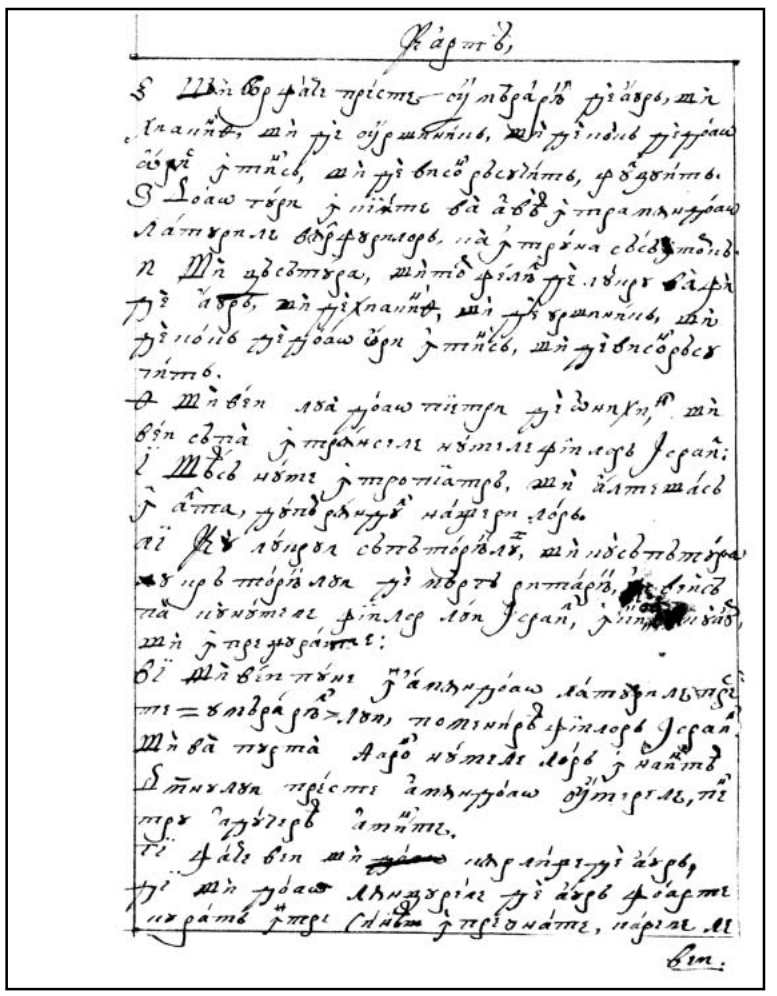

121v

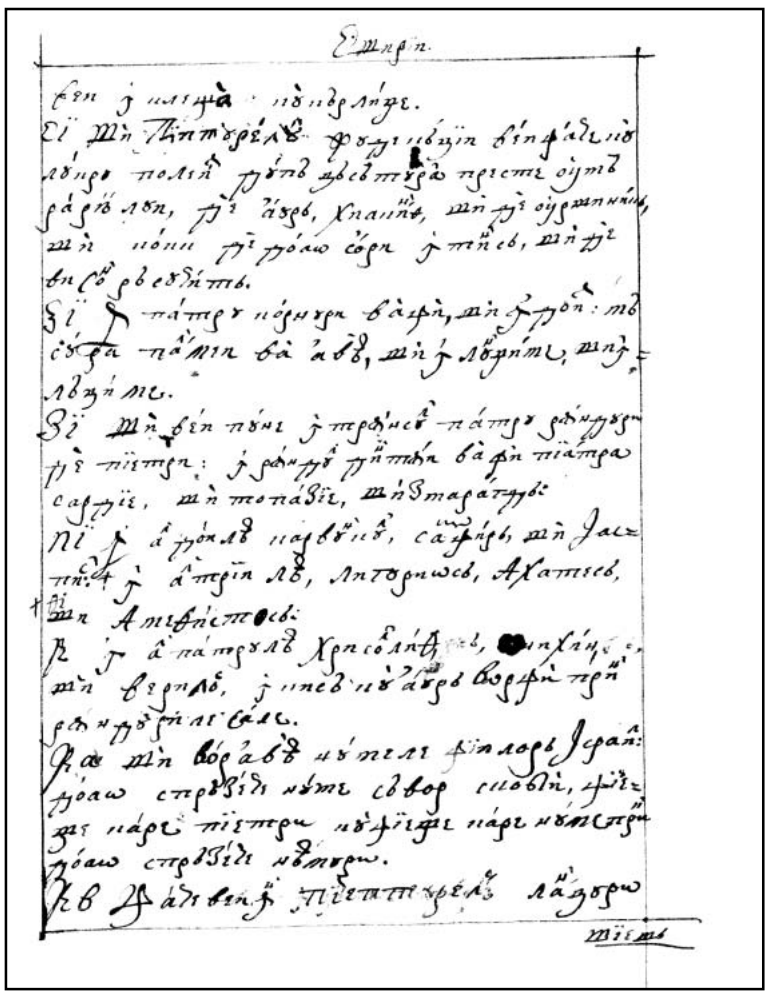

122r

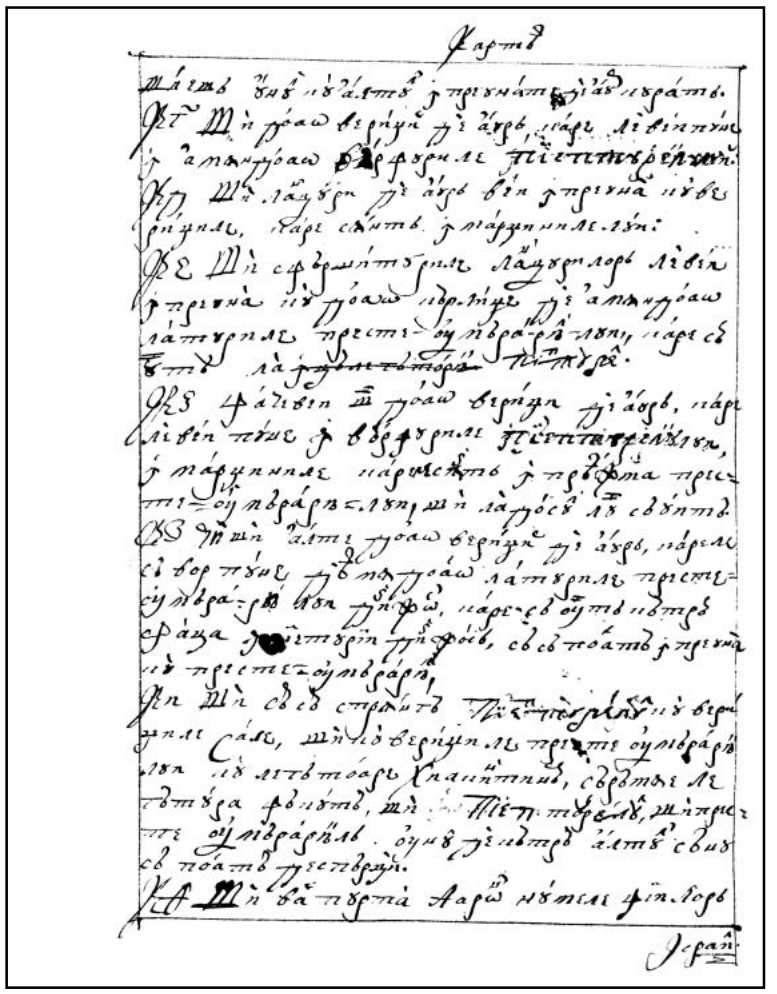

122v

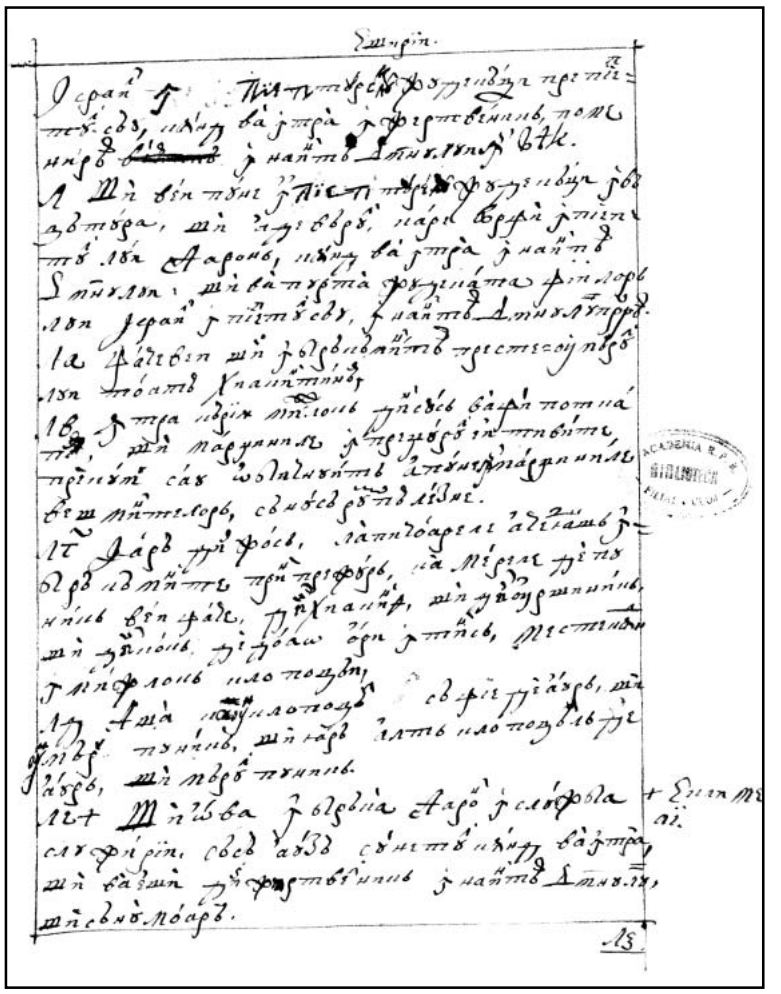

123r

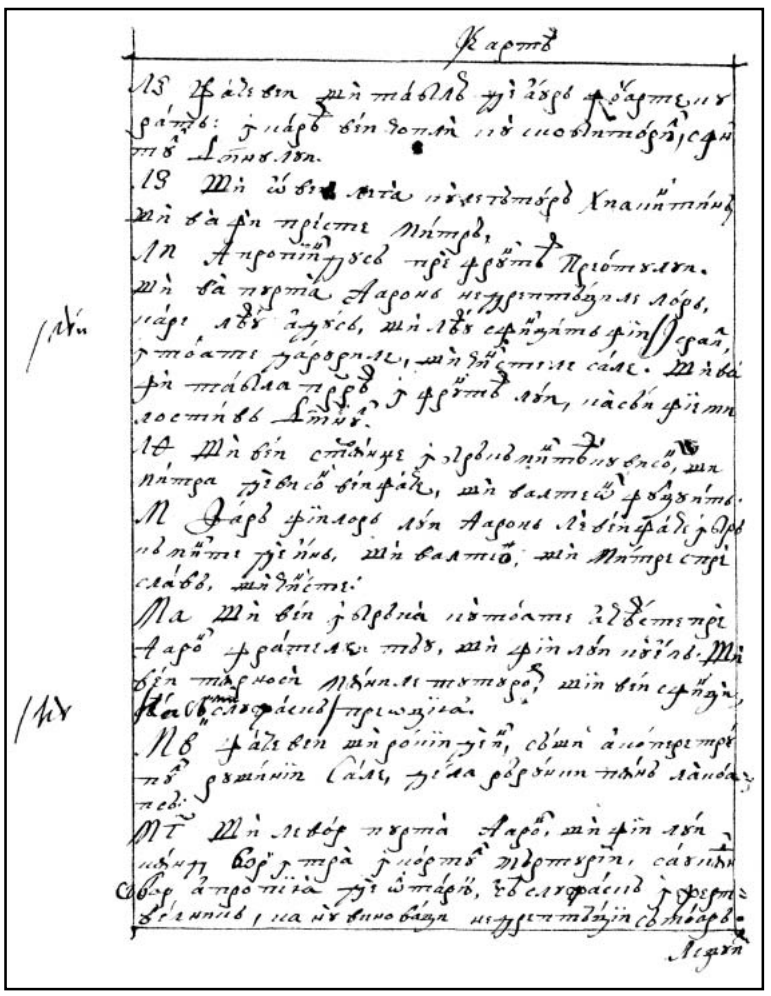

123v

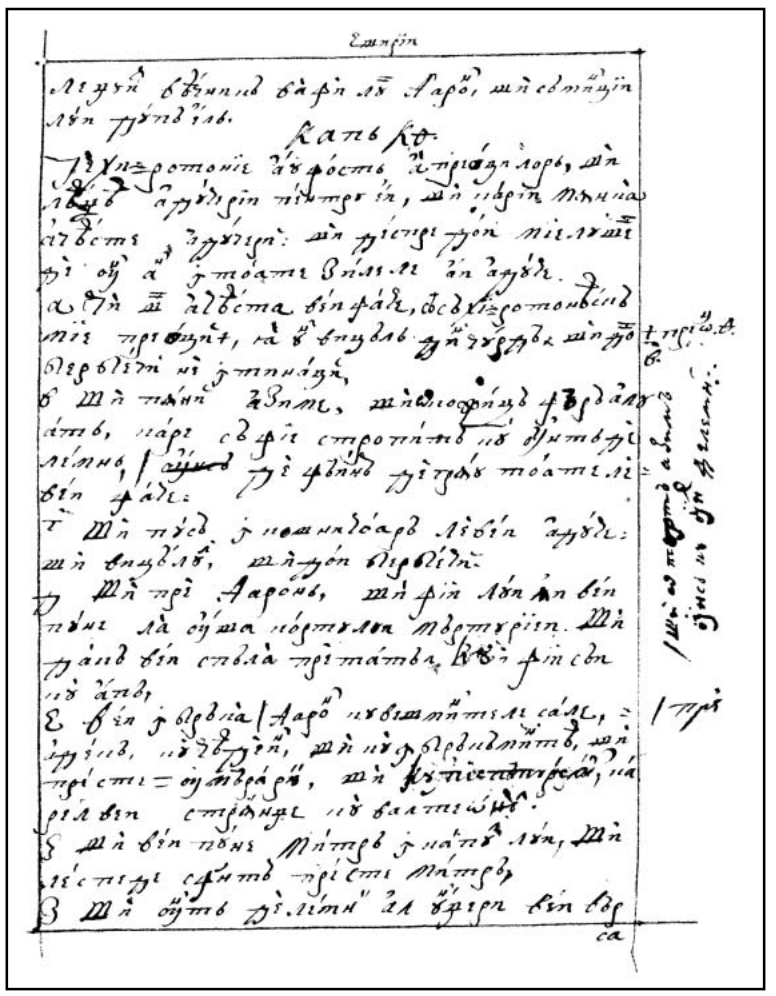

124r

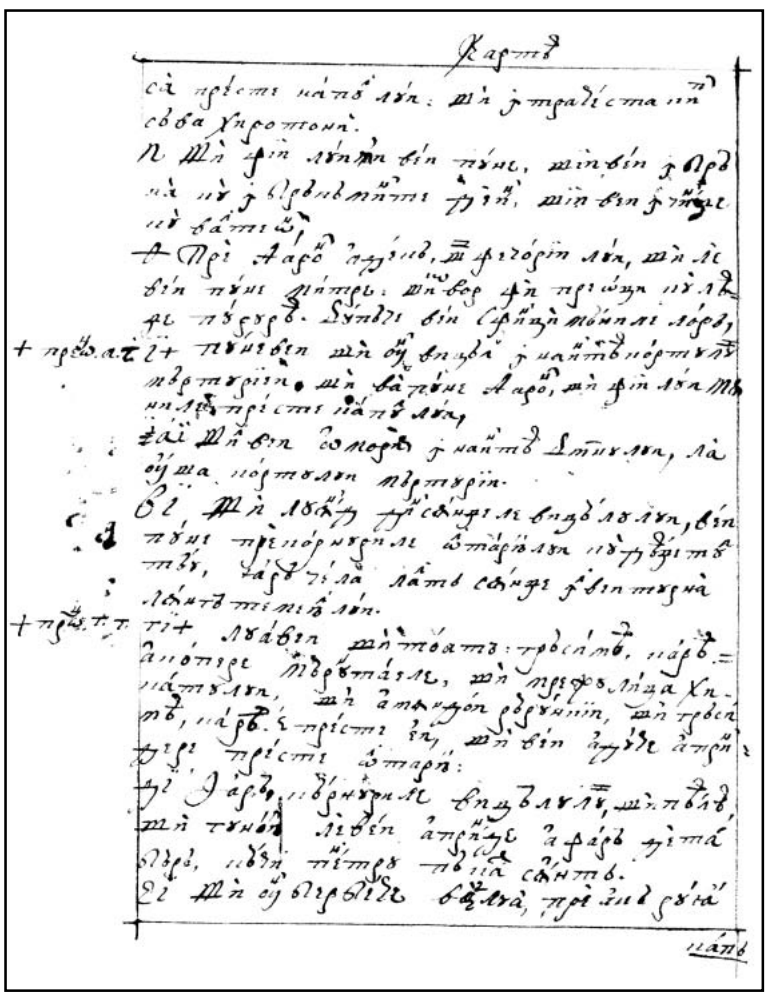

124v

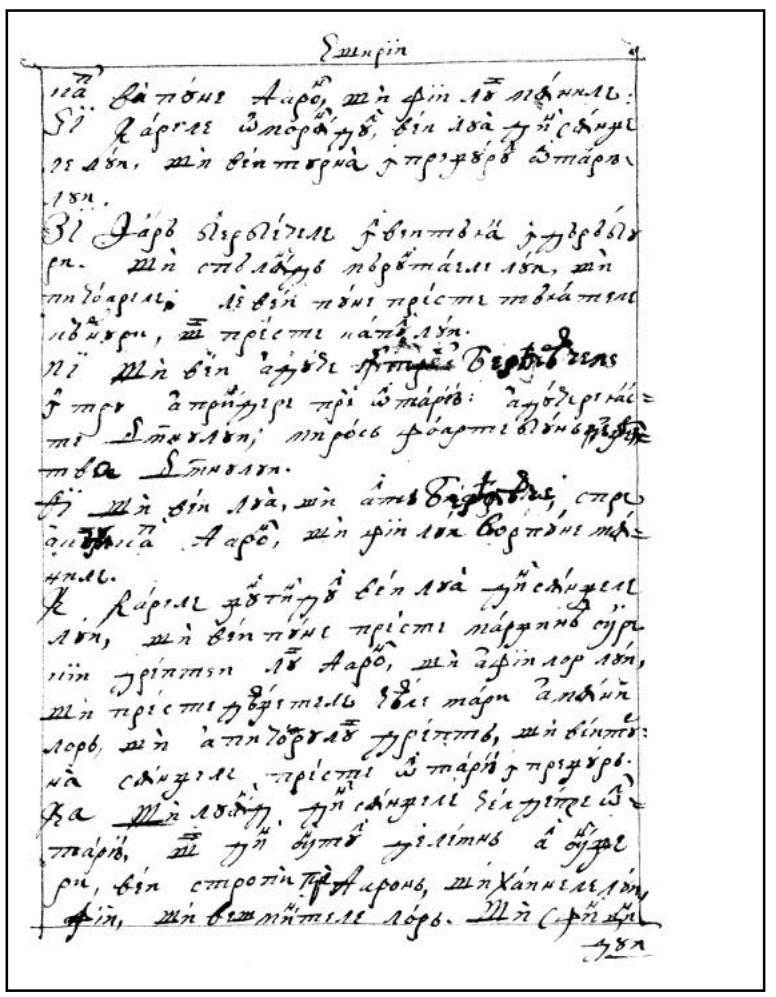

125r

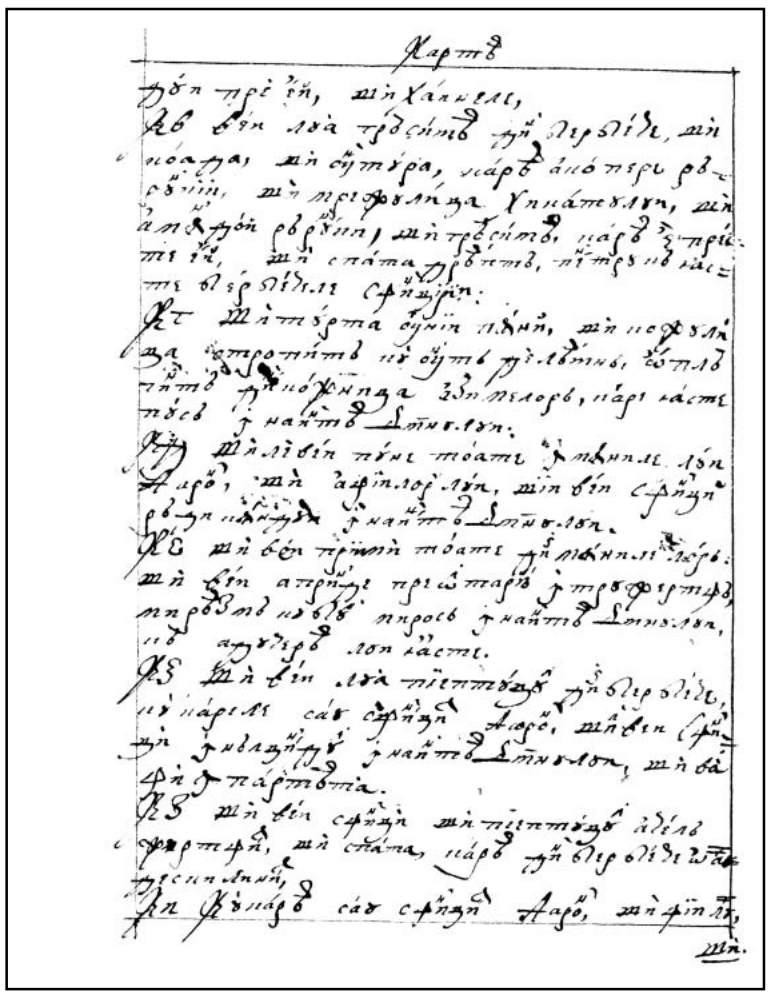

125v

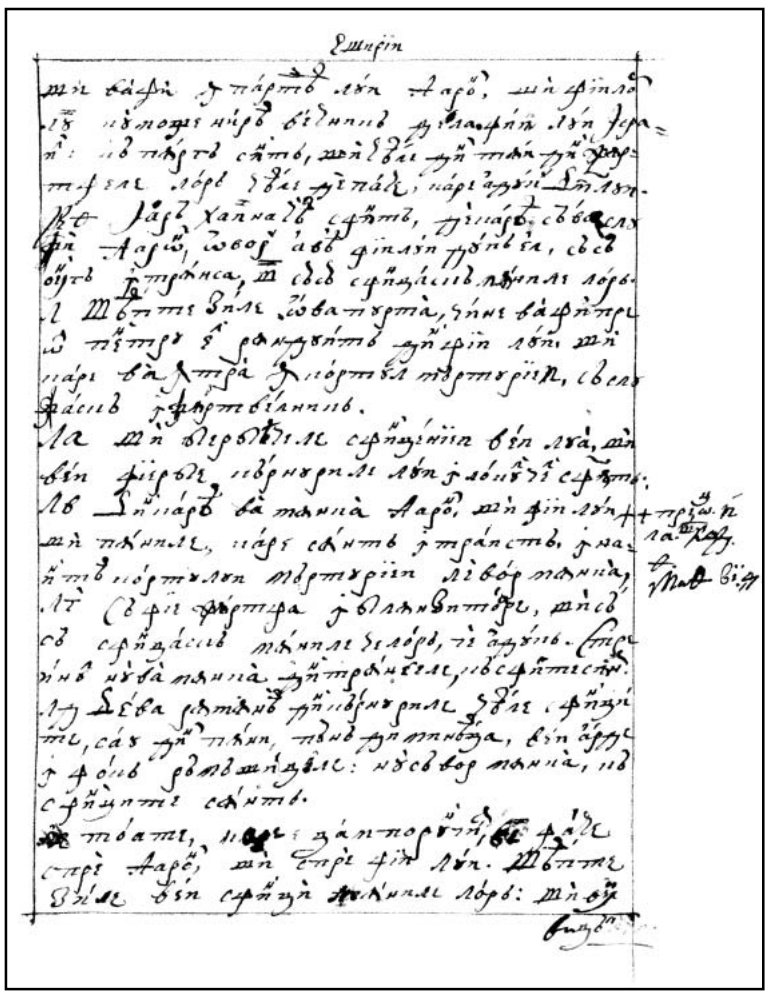

126r

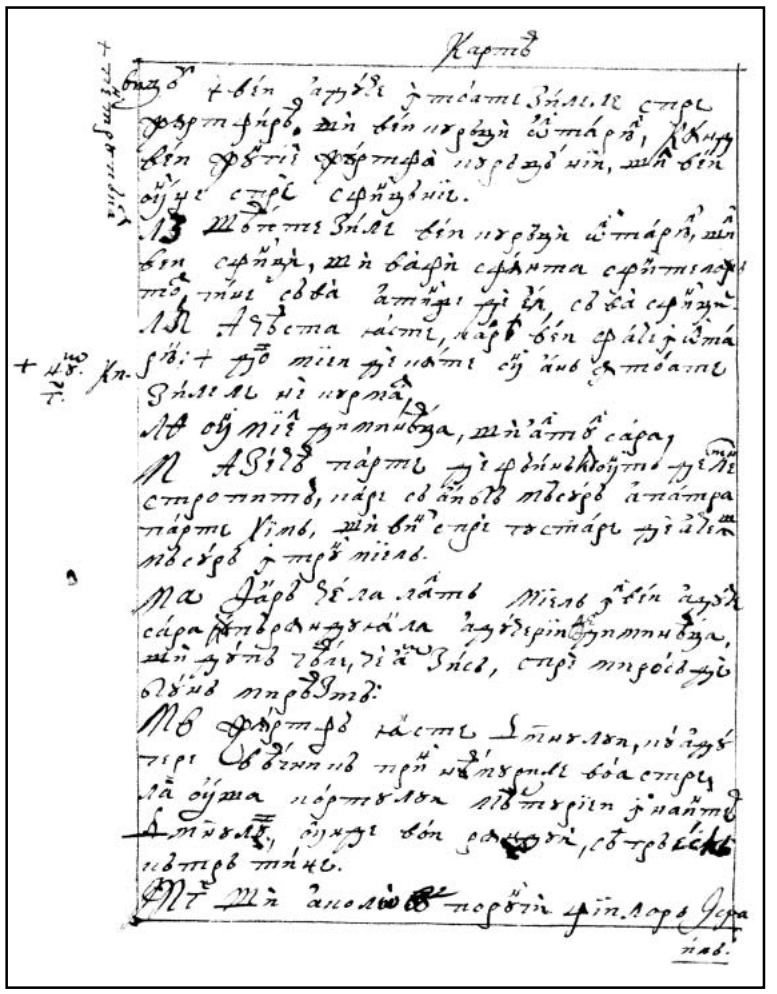

126v

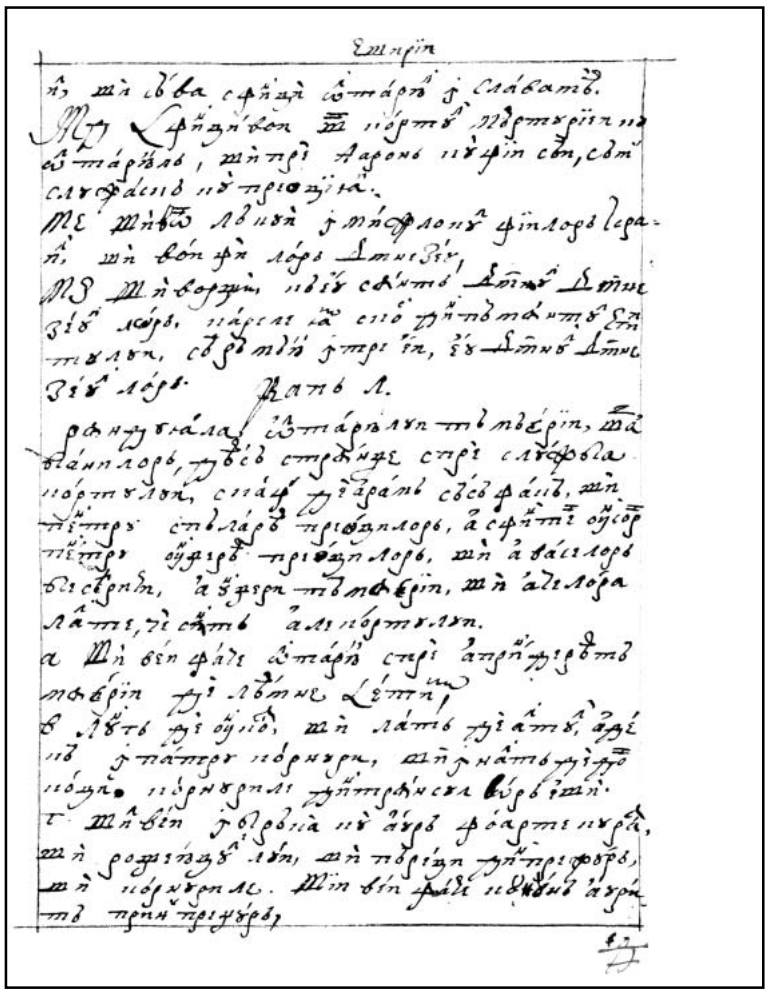

127r

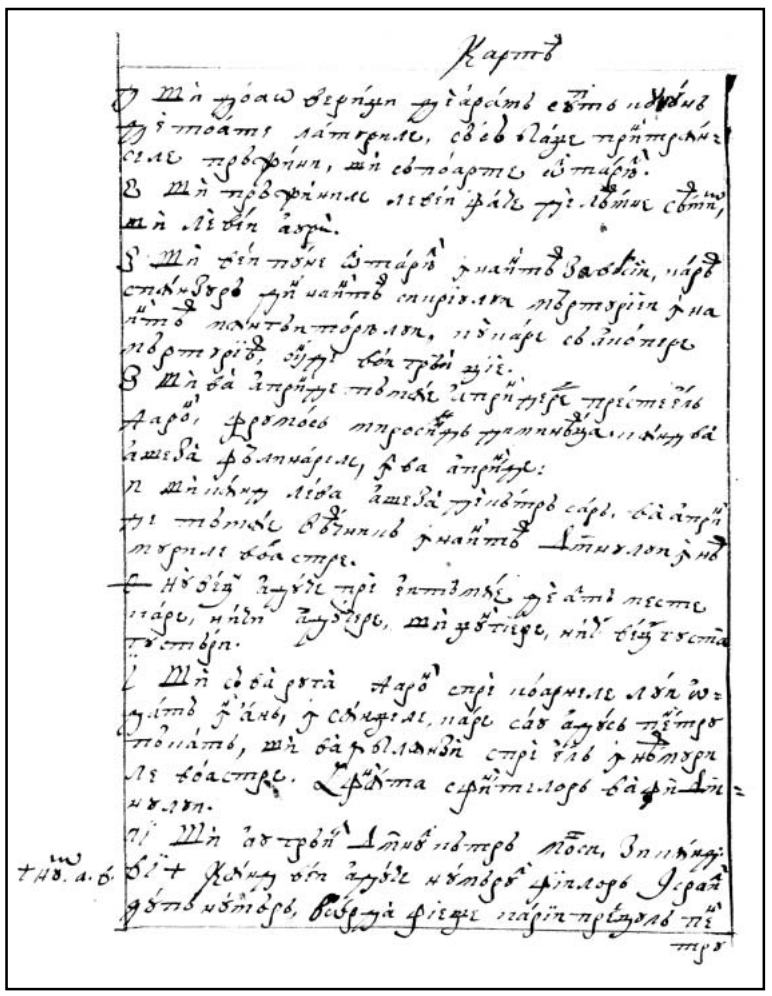

127v

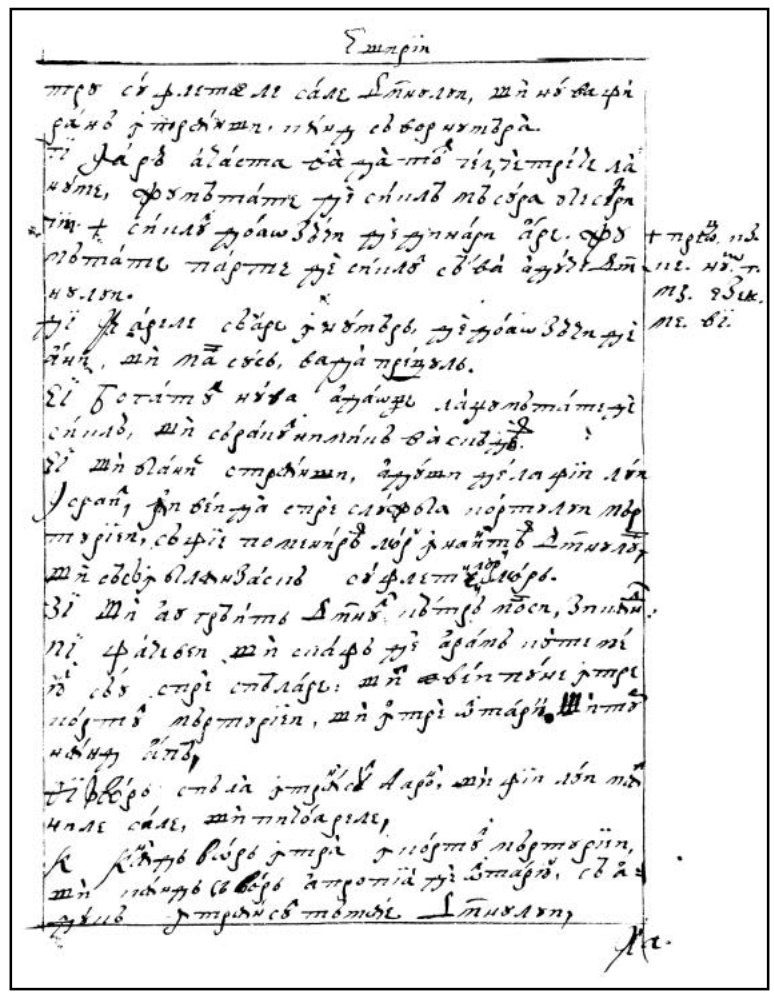

128r

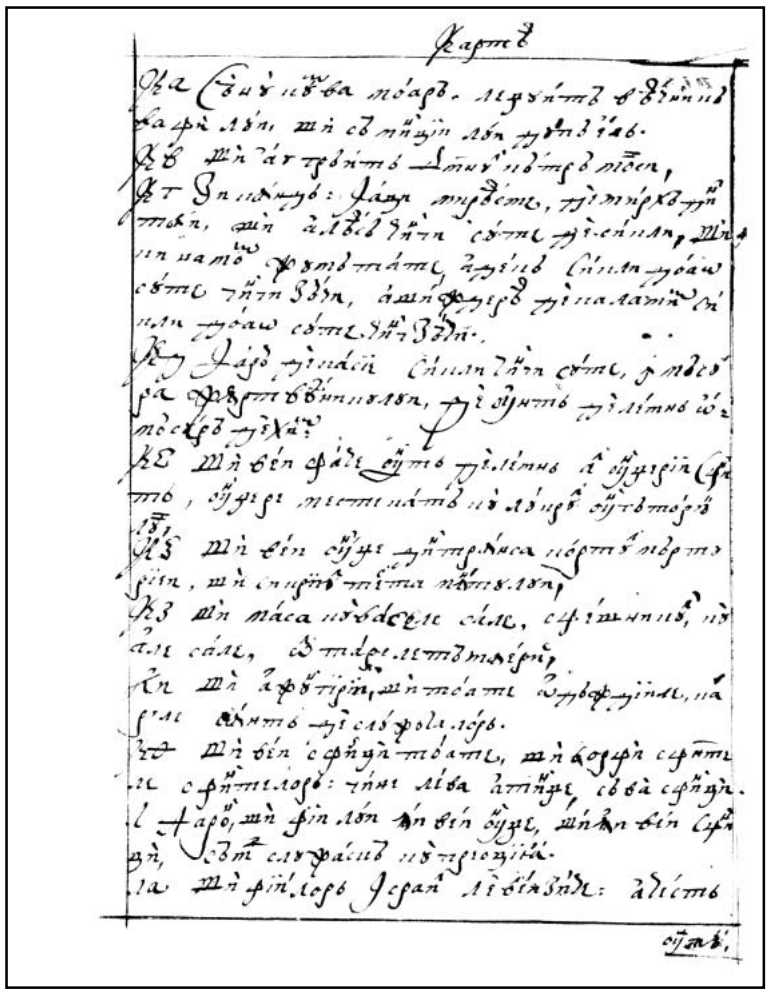

128v

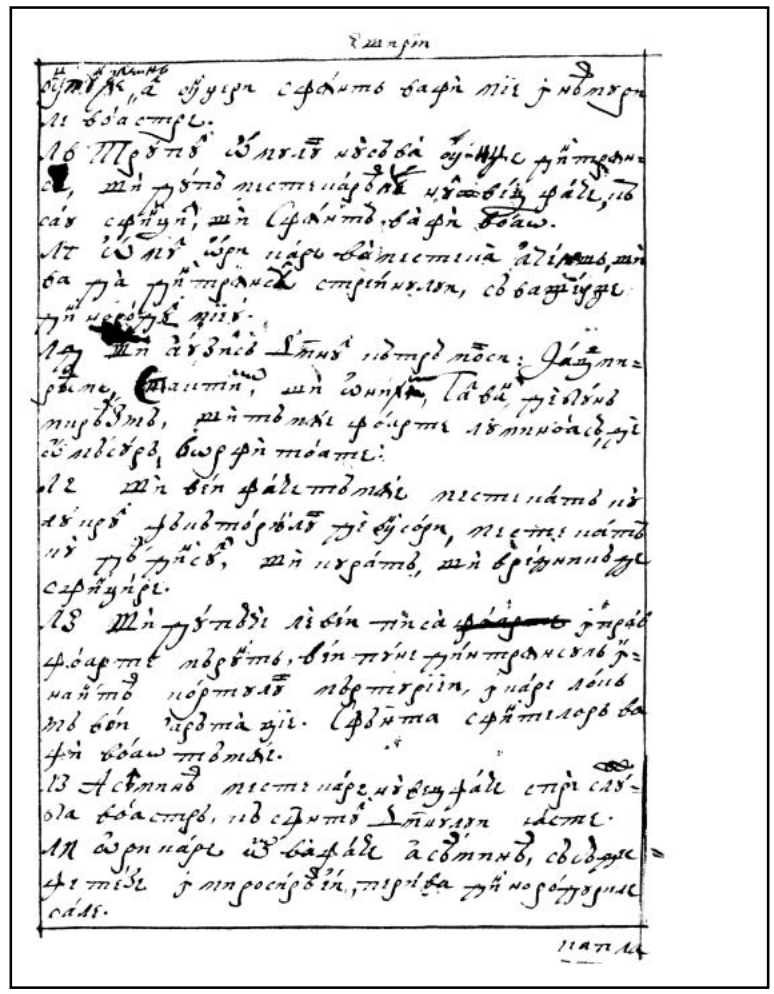

129r

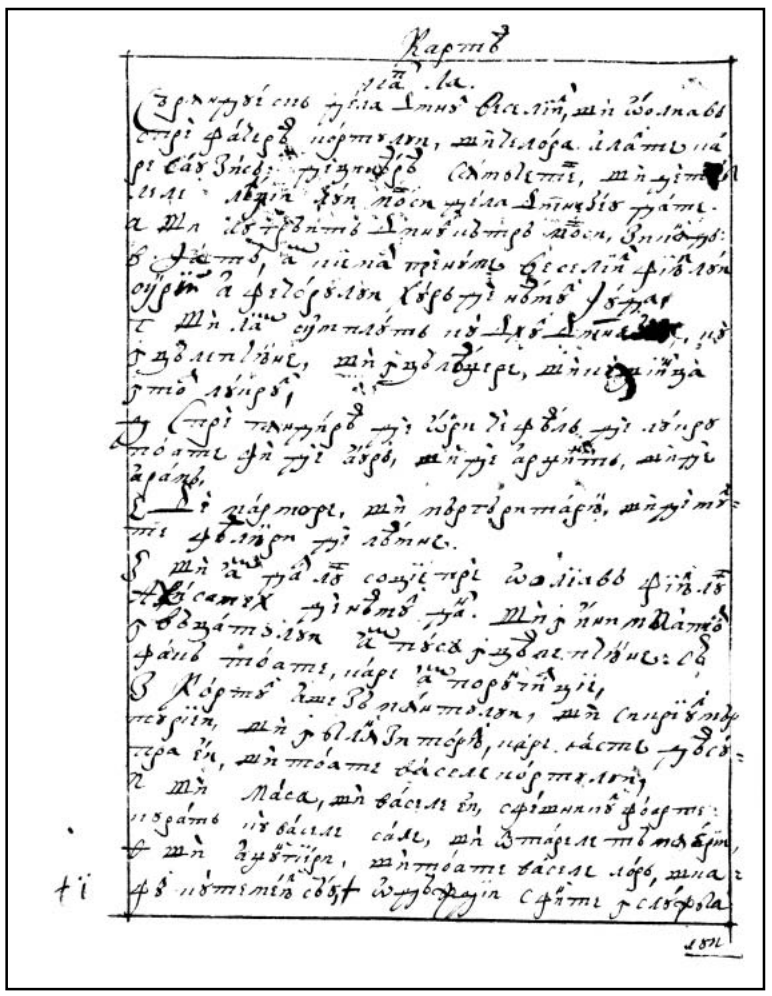

129v

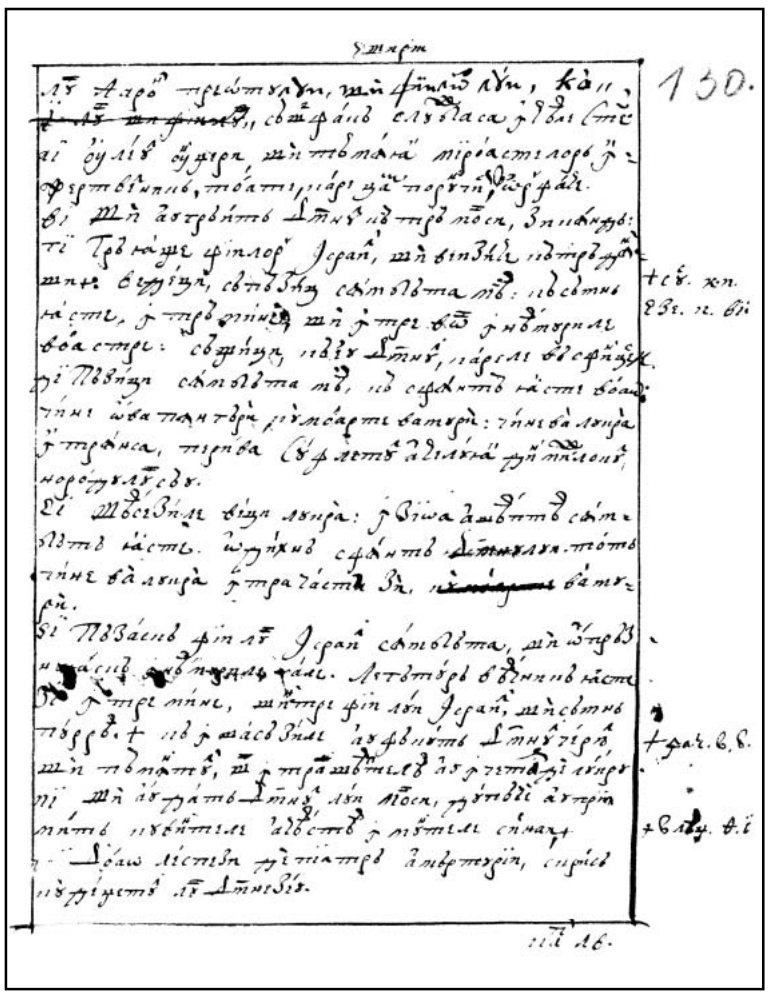

130r

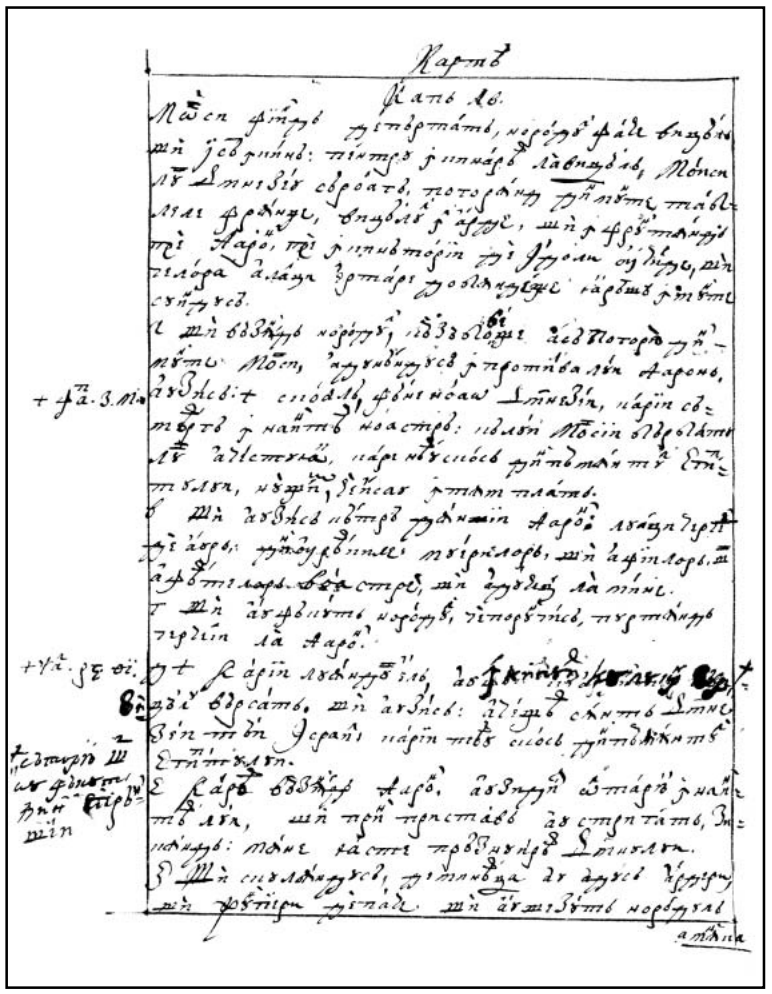

130v

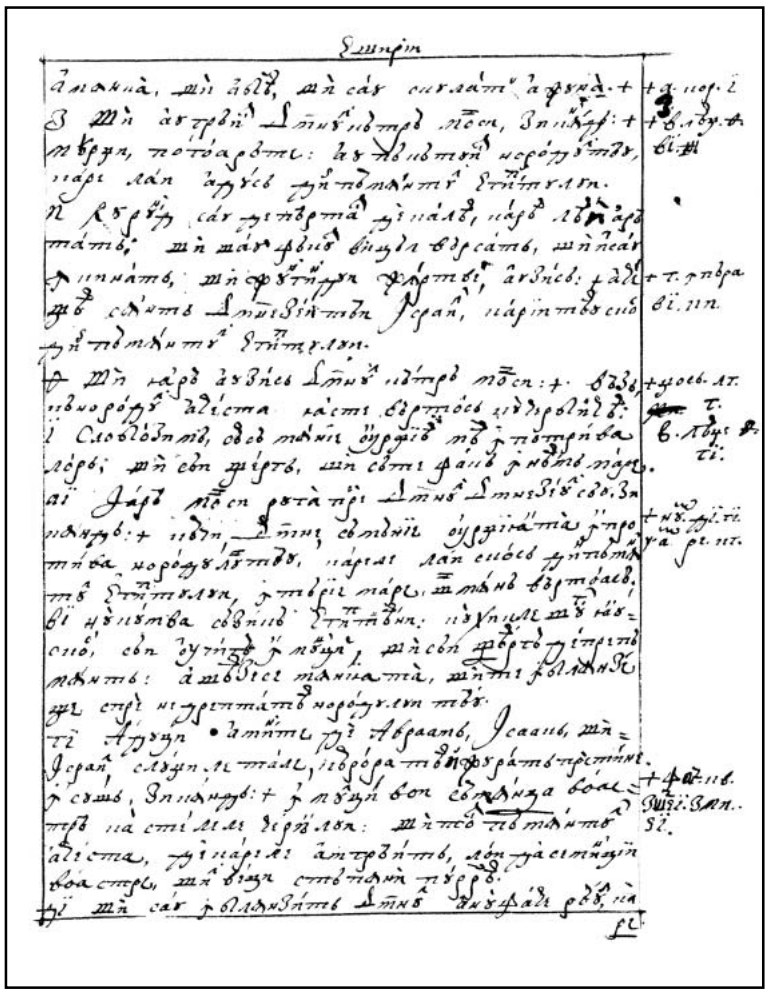

131r

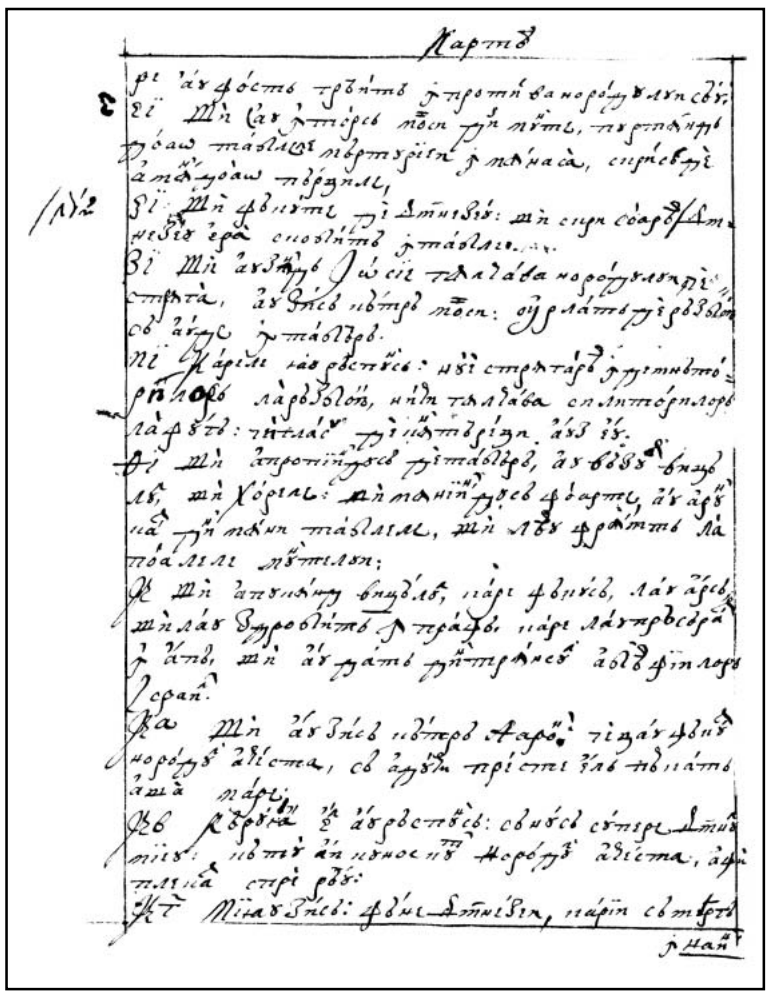

131v

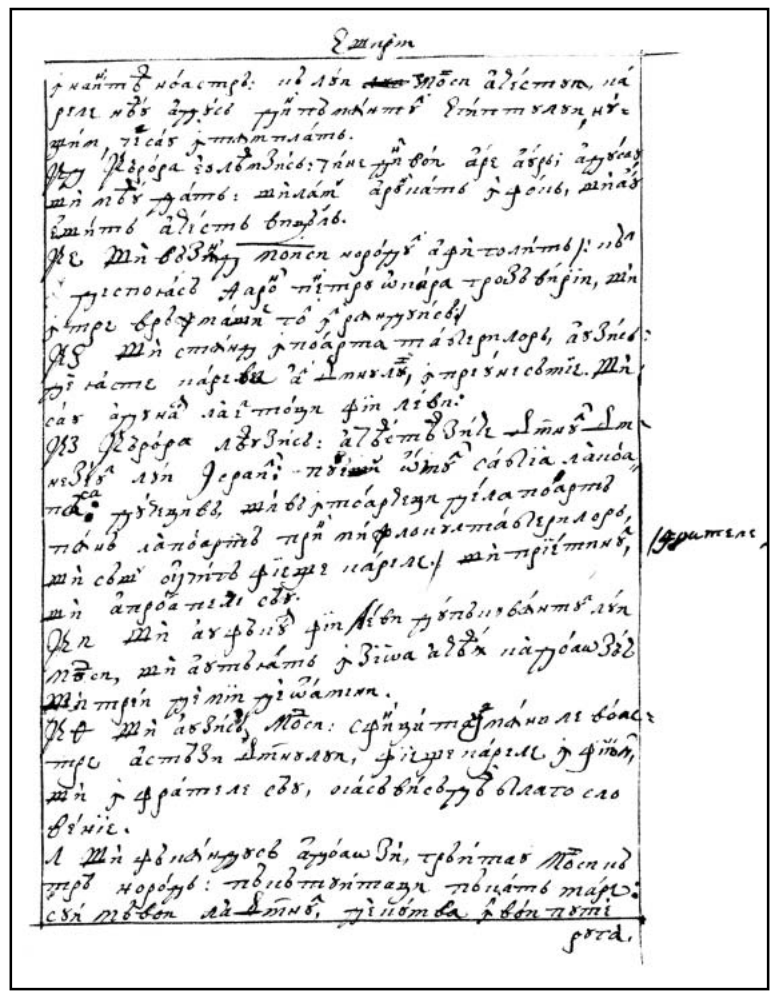

132r

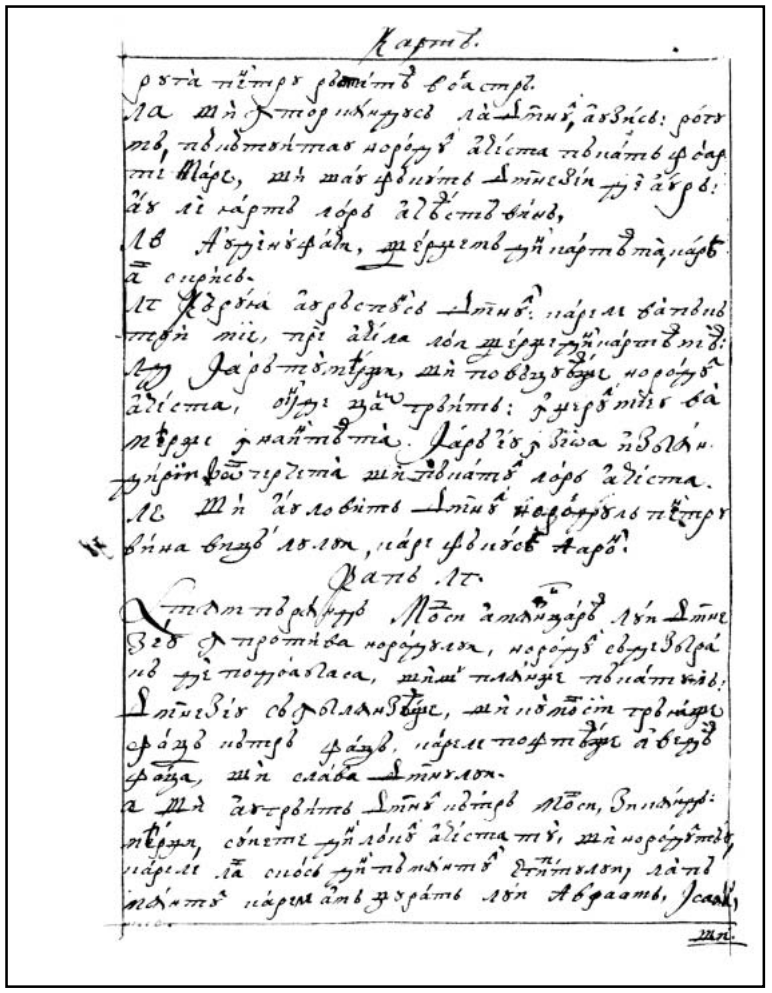

132v

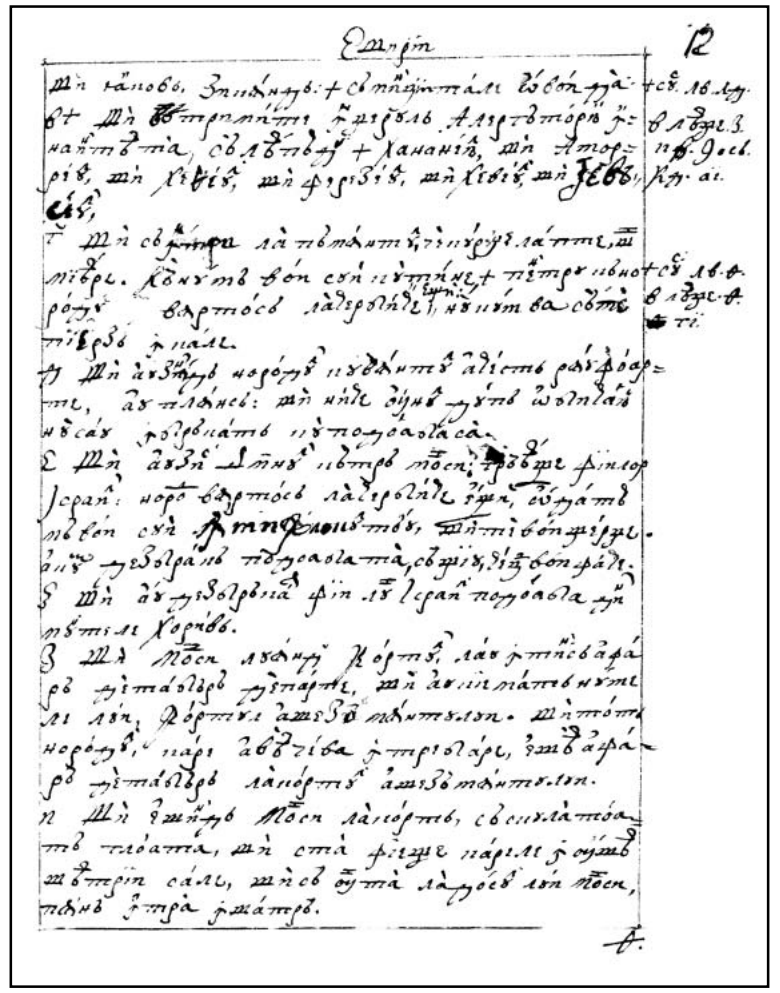

133r

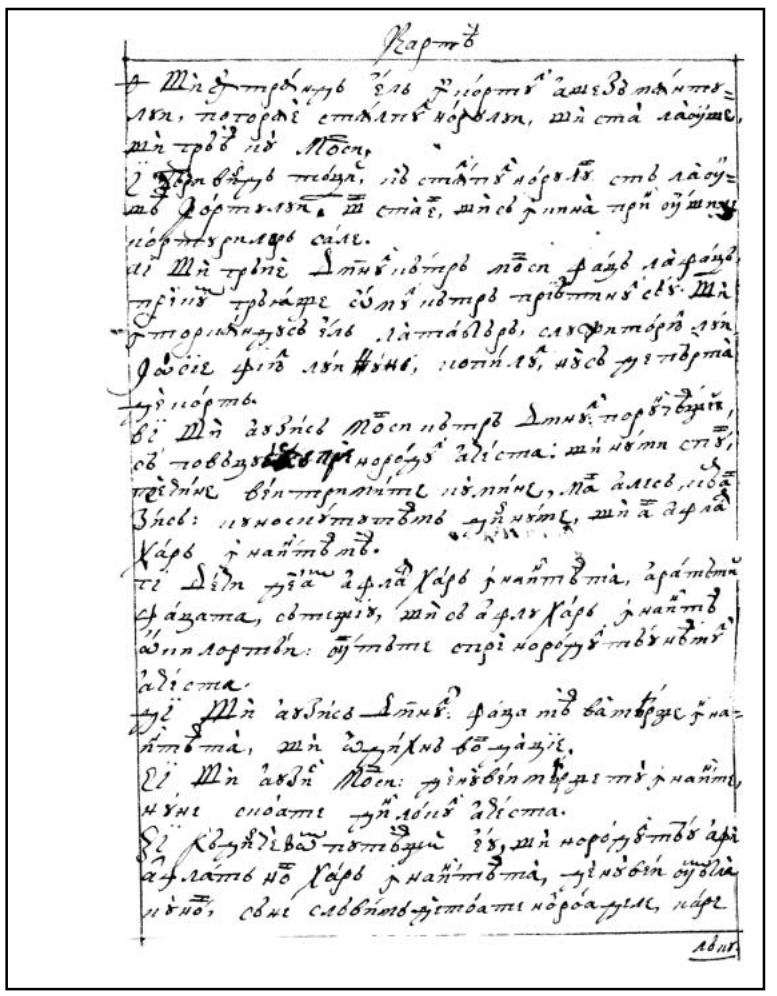

133v

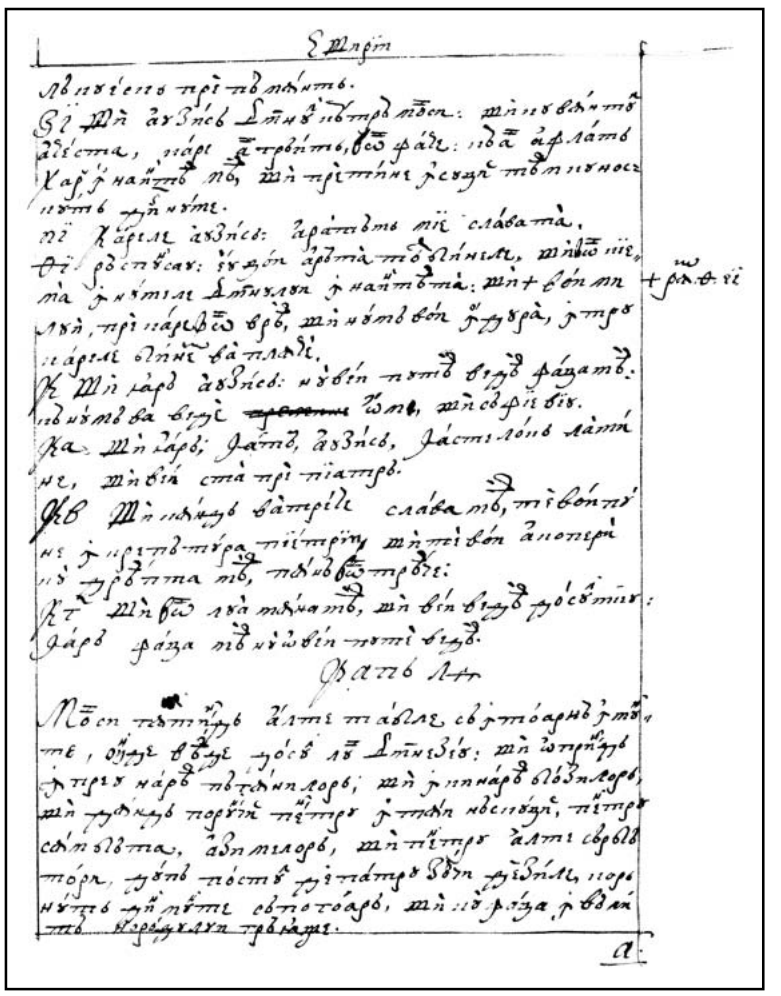

134r

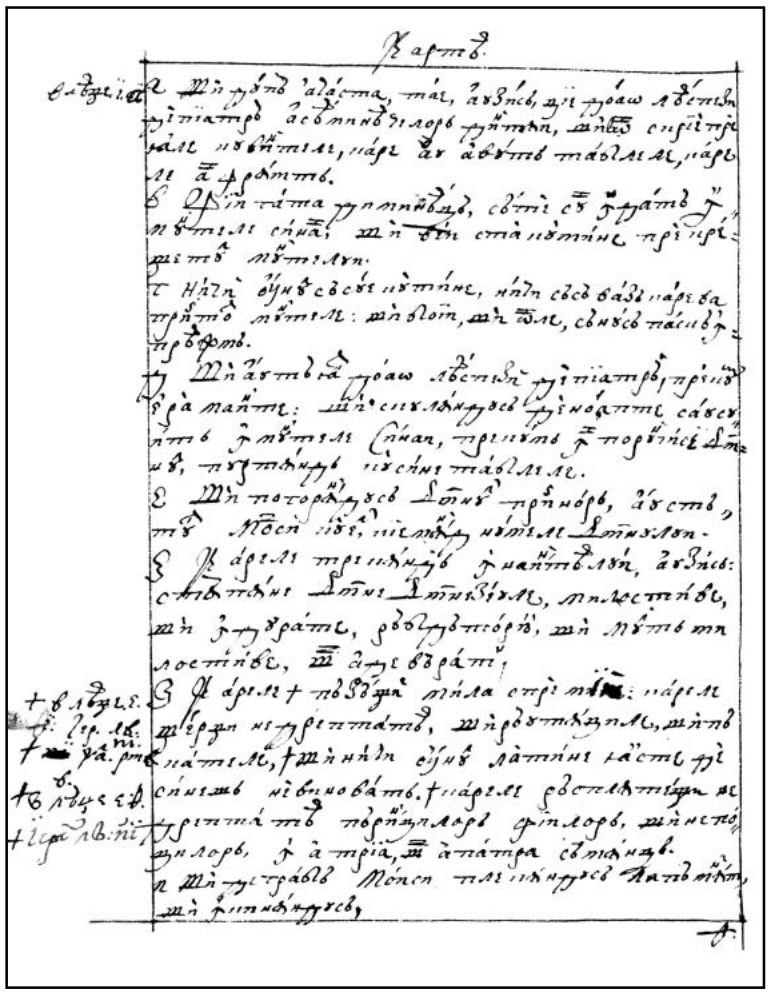

134v

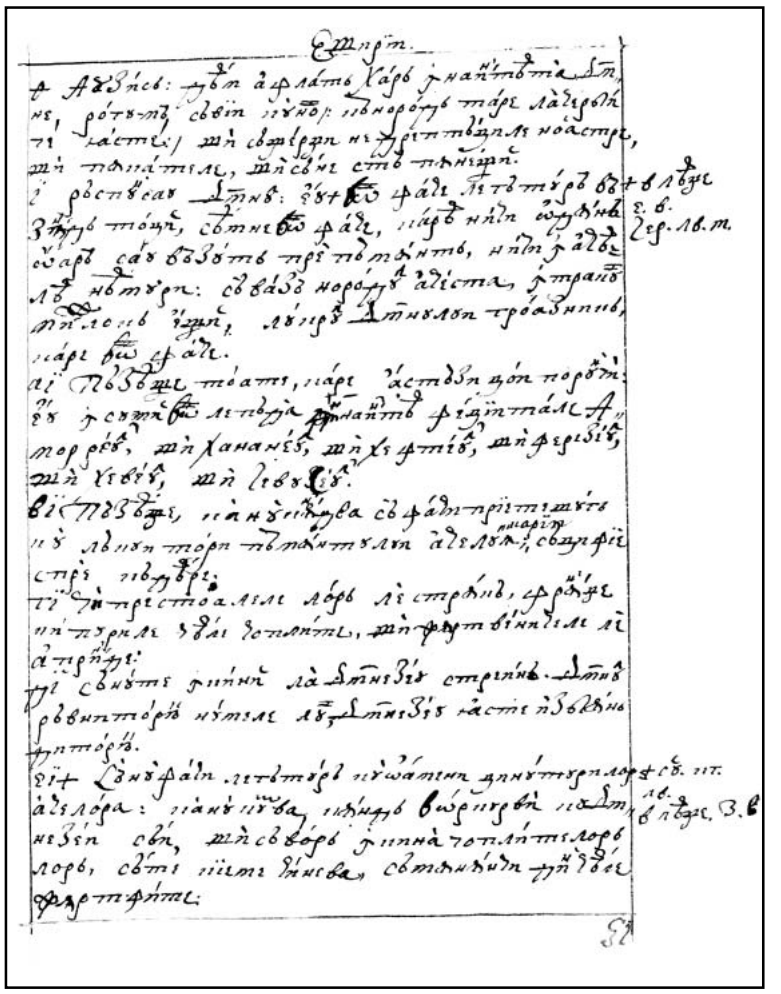

135r

135v

136r

136v

137r

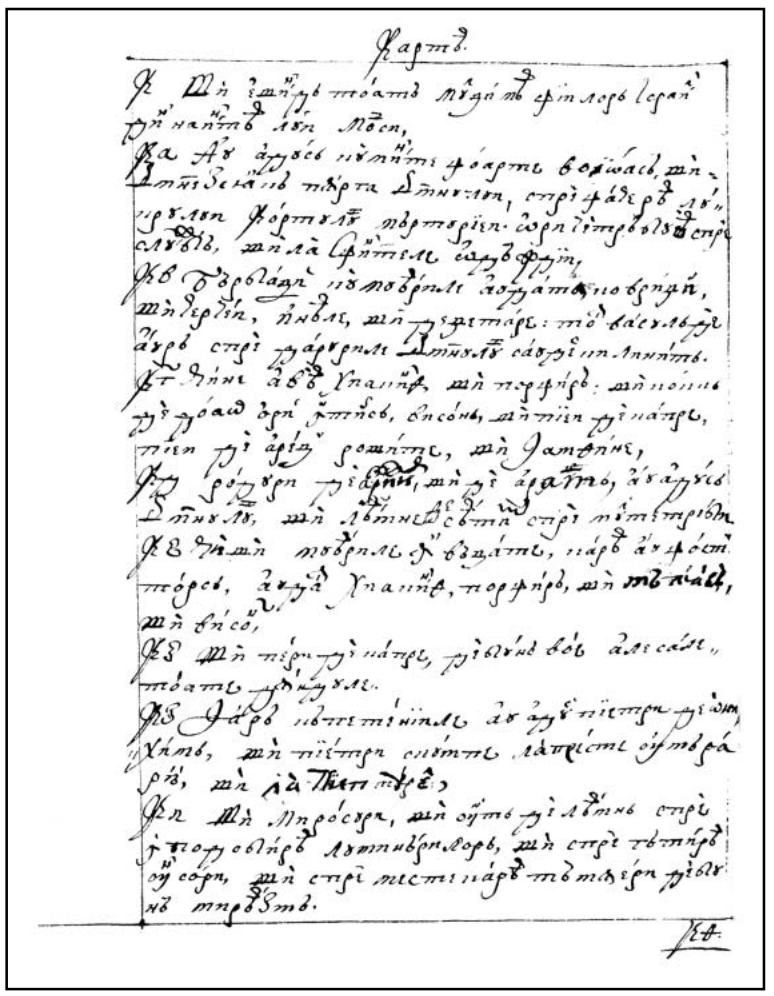

137v

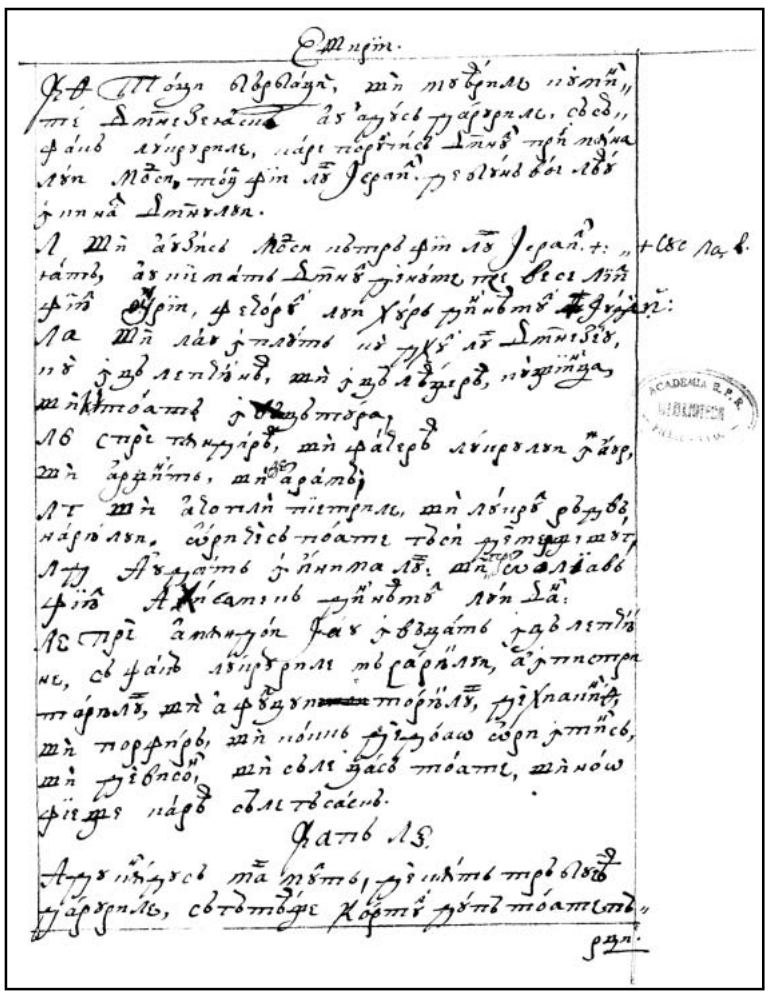

138r

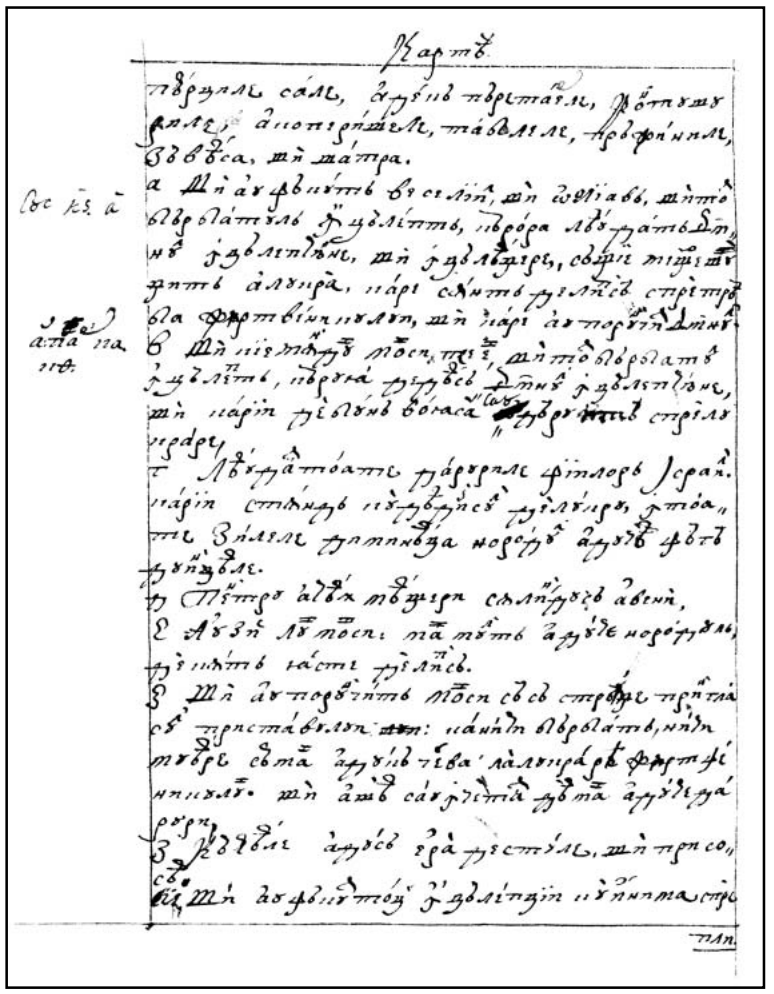

138v

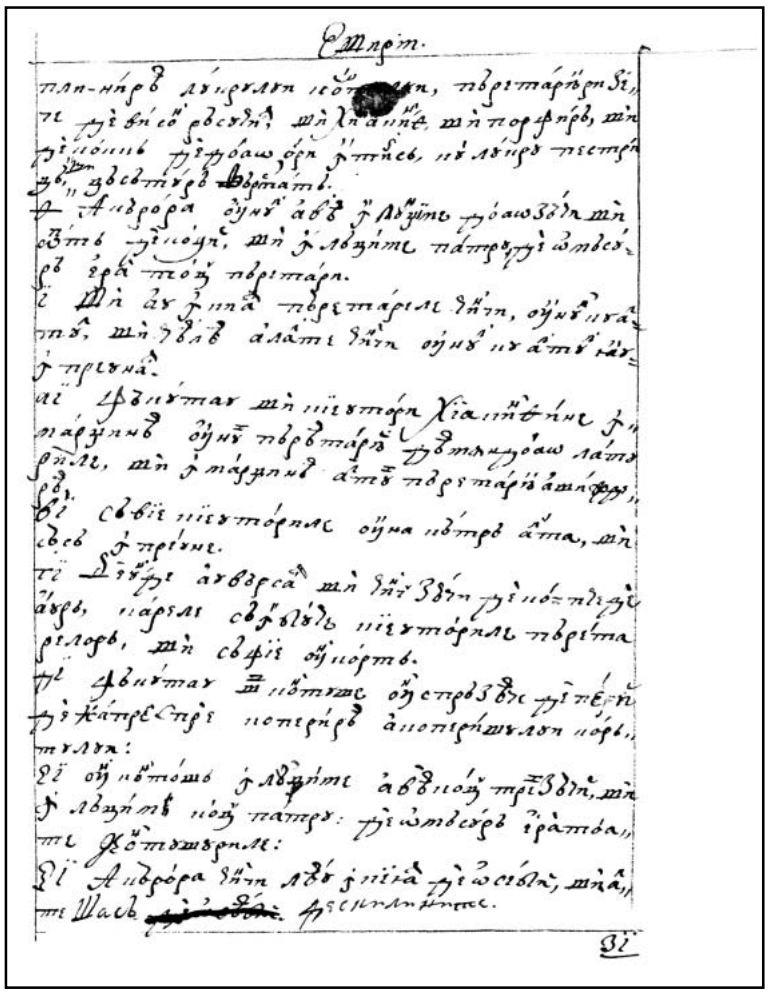

139r

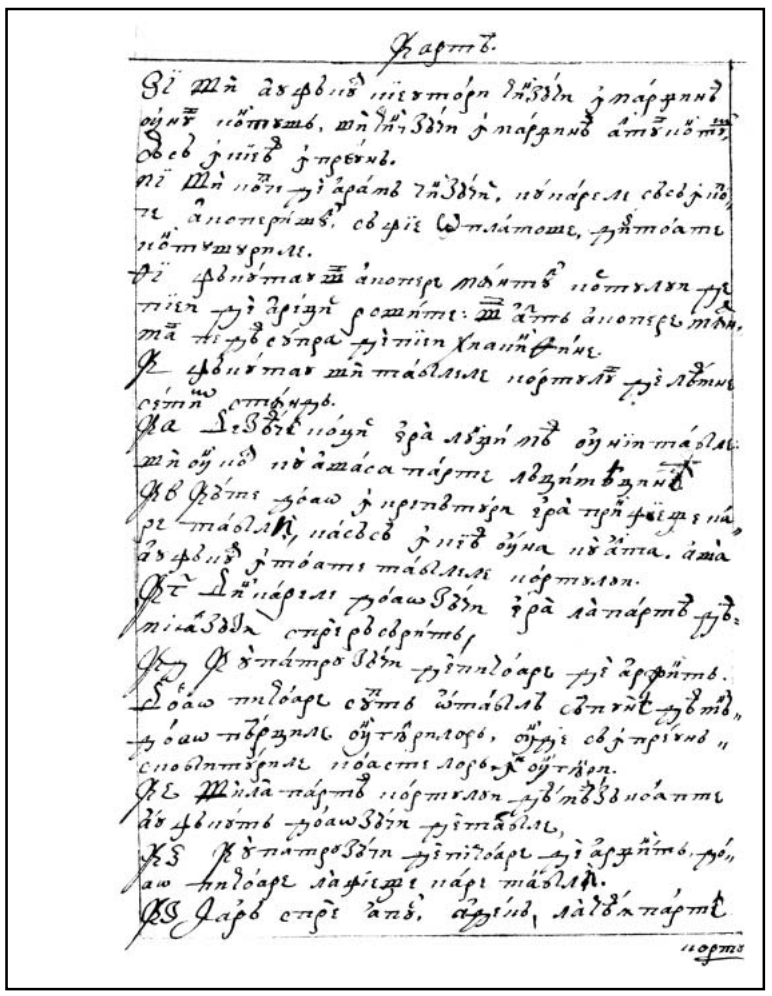

139v

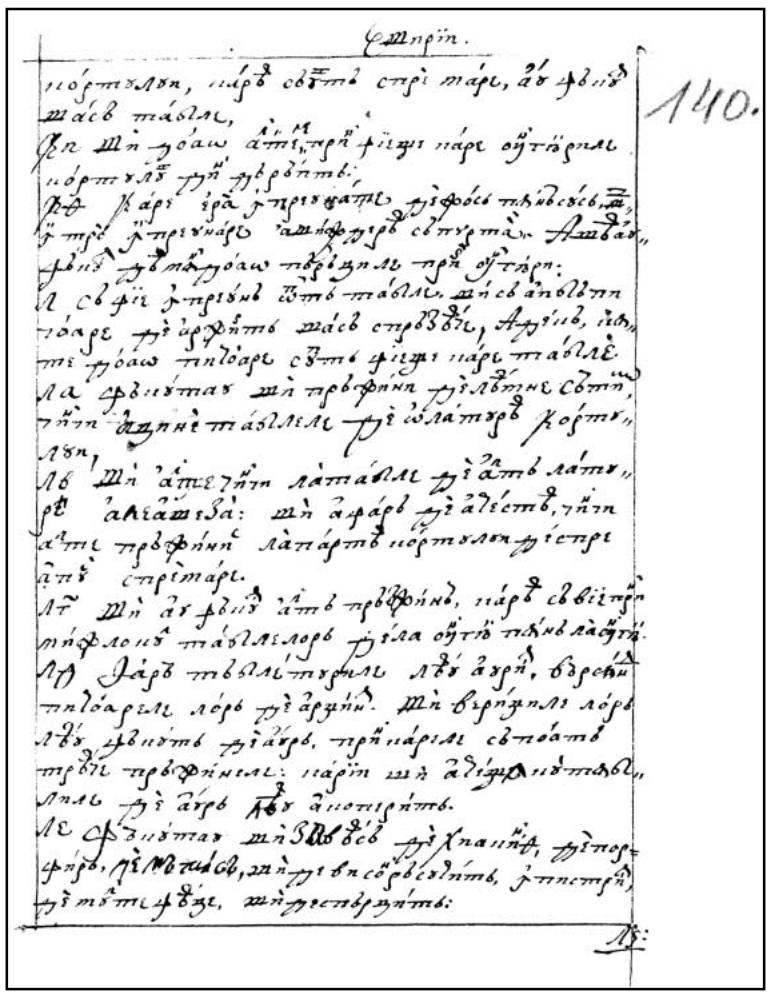

140r

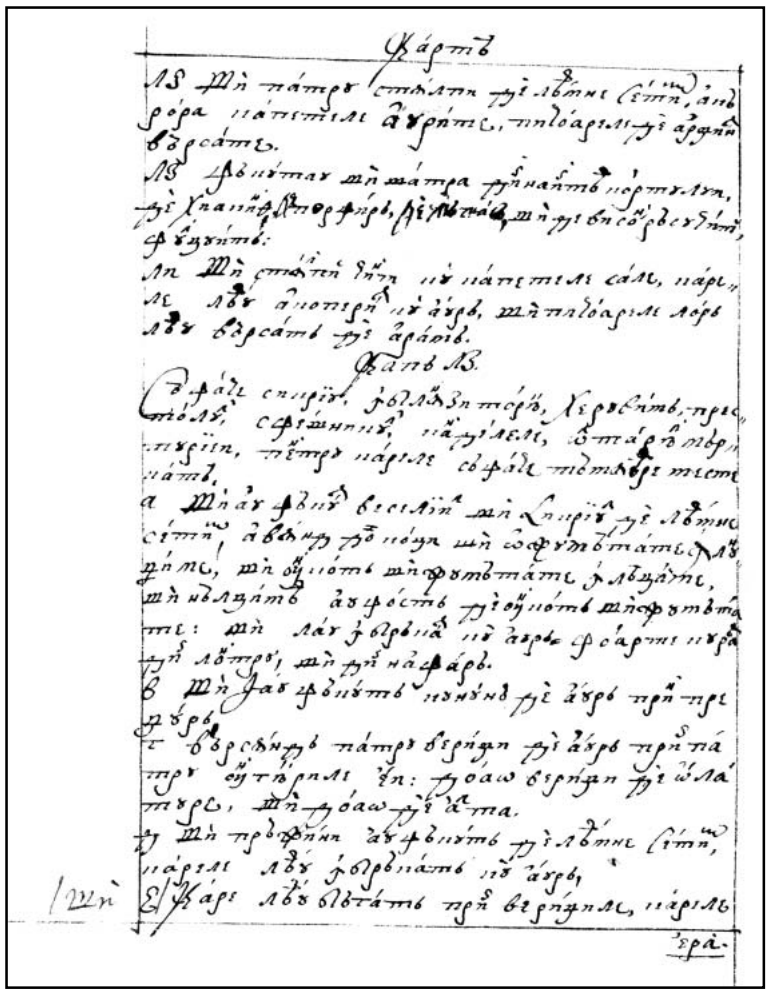

140v

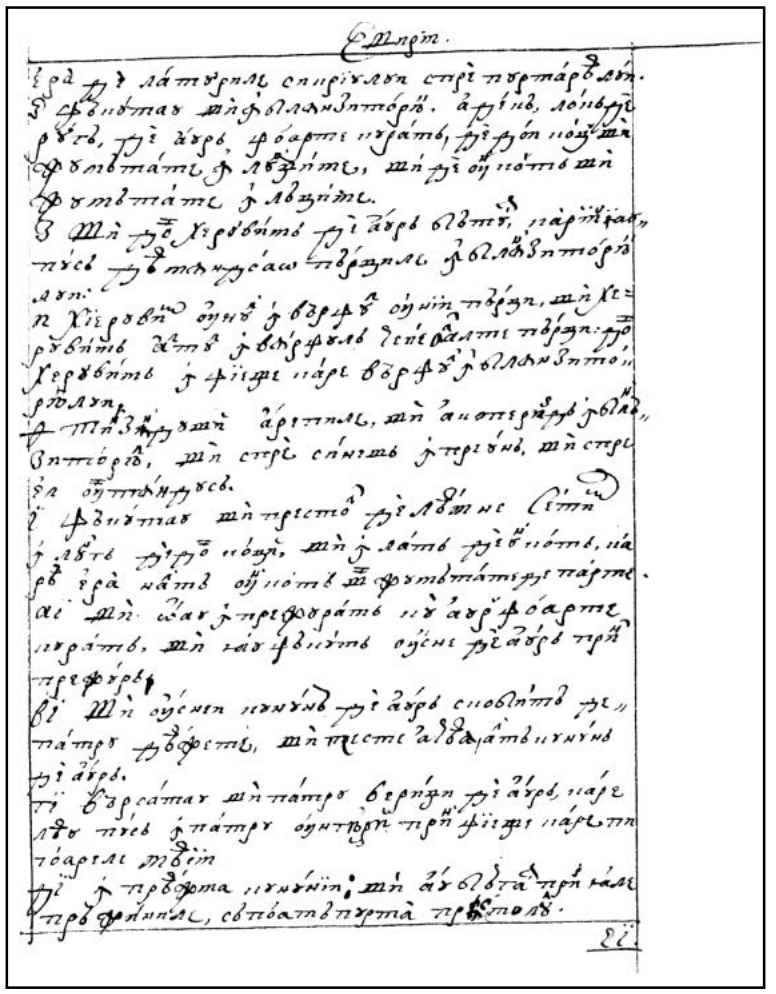

141r

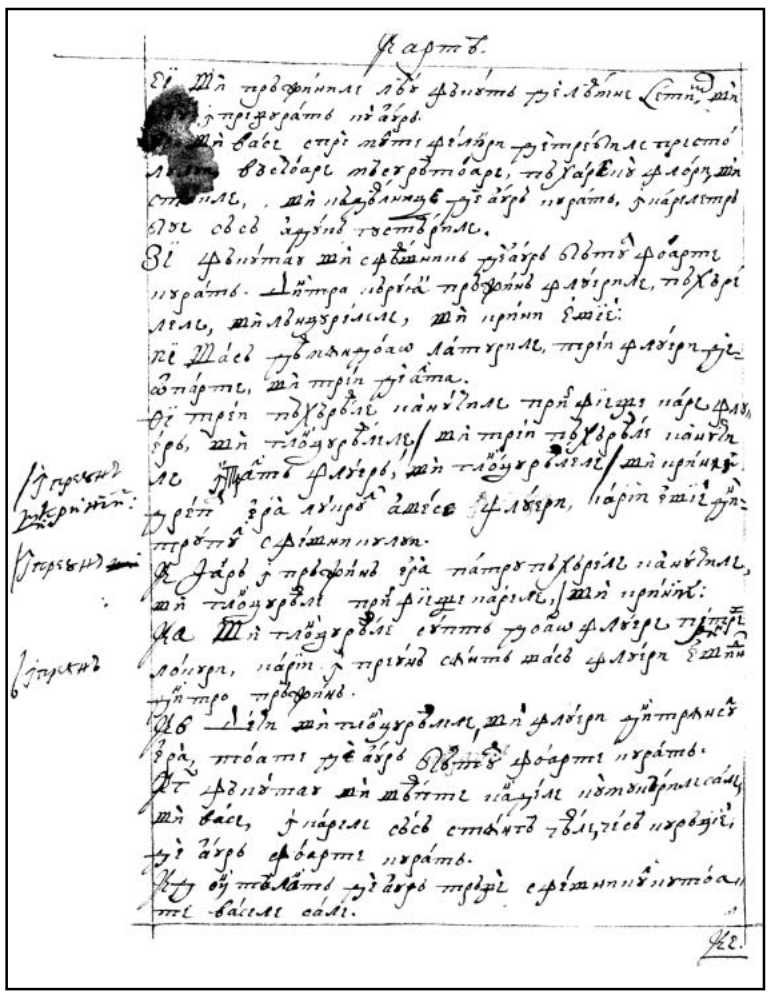

141v

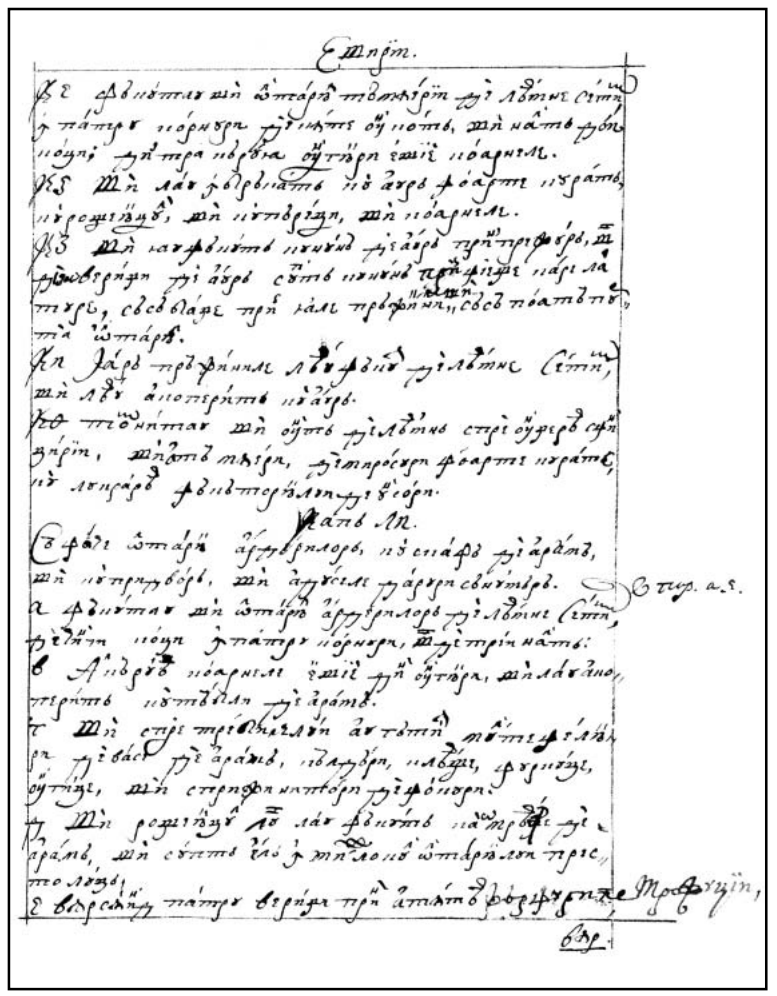

142r

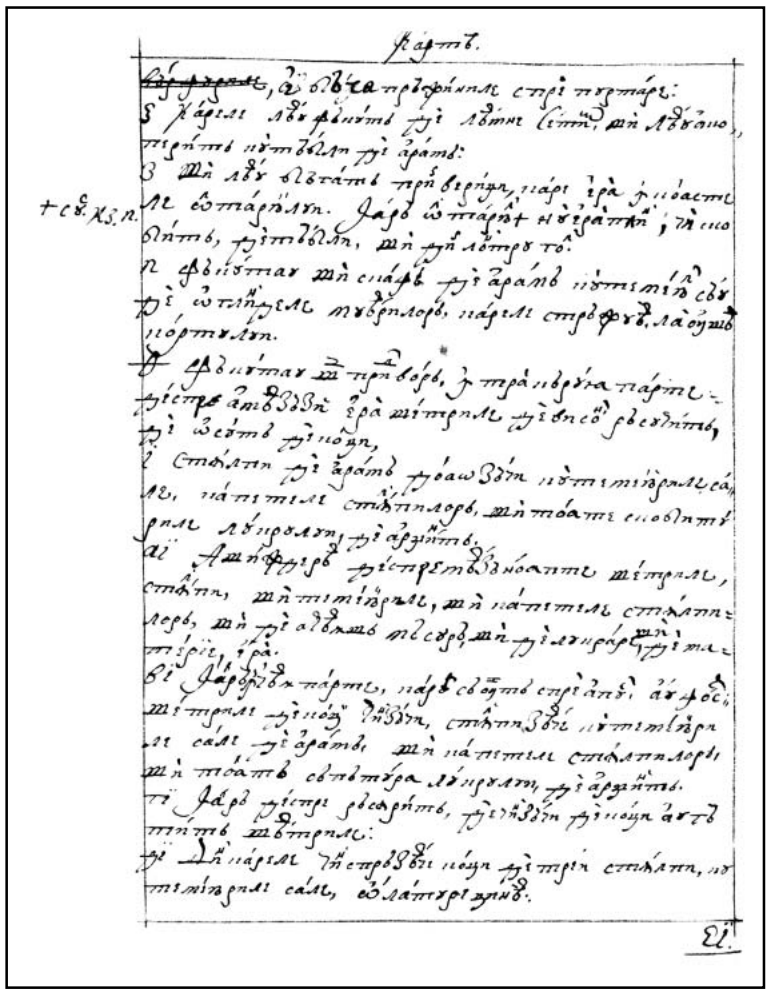

142v

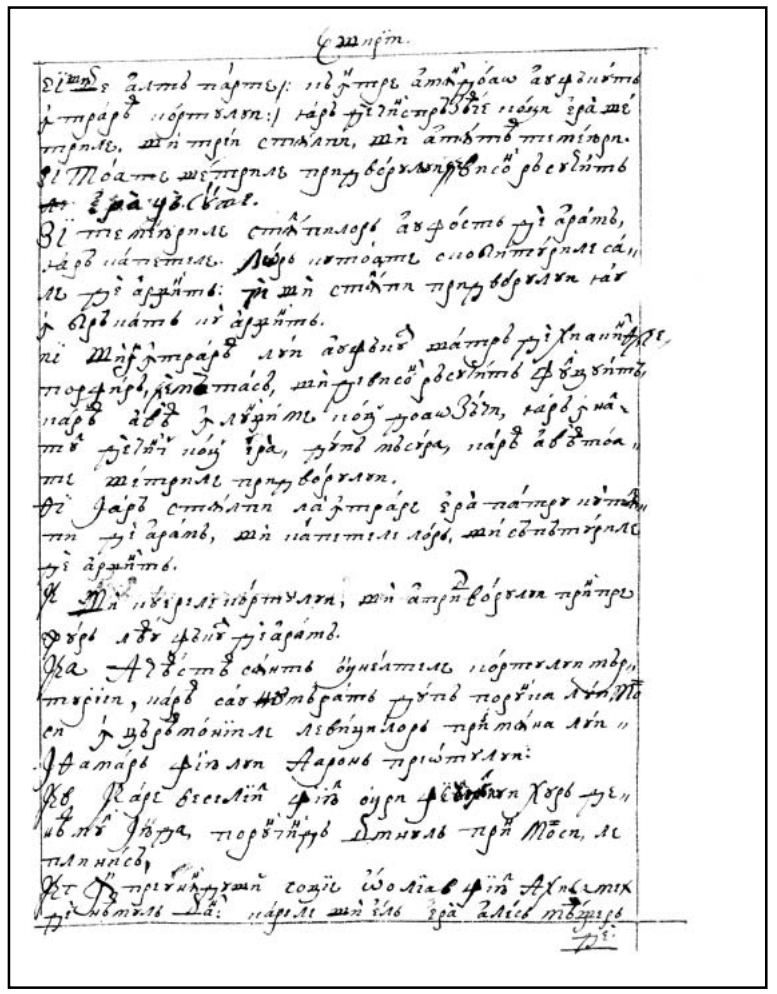

143r

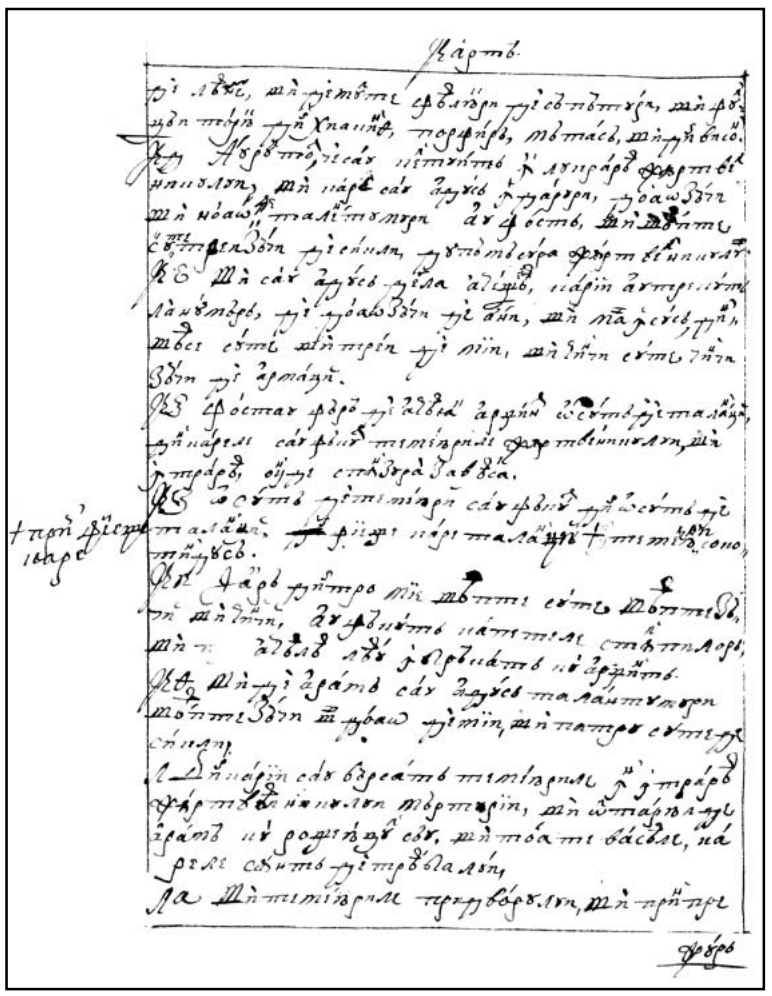

143v

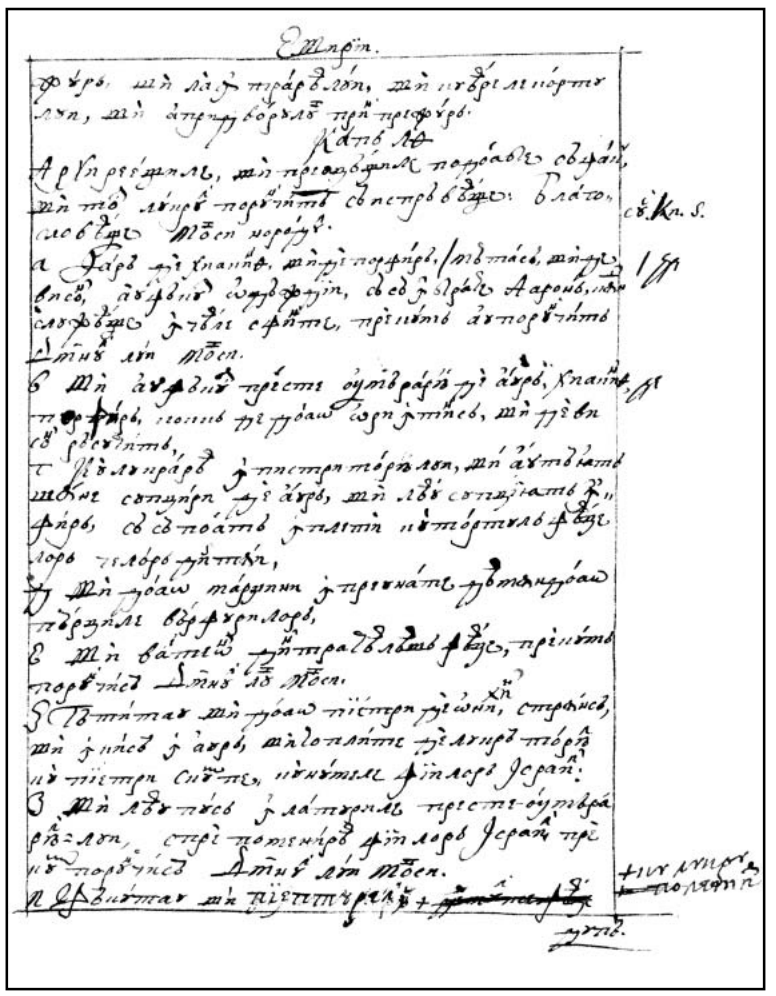

144r

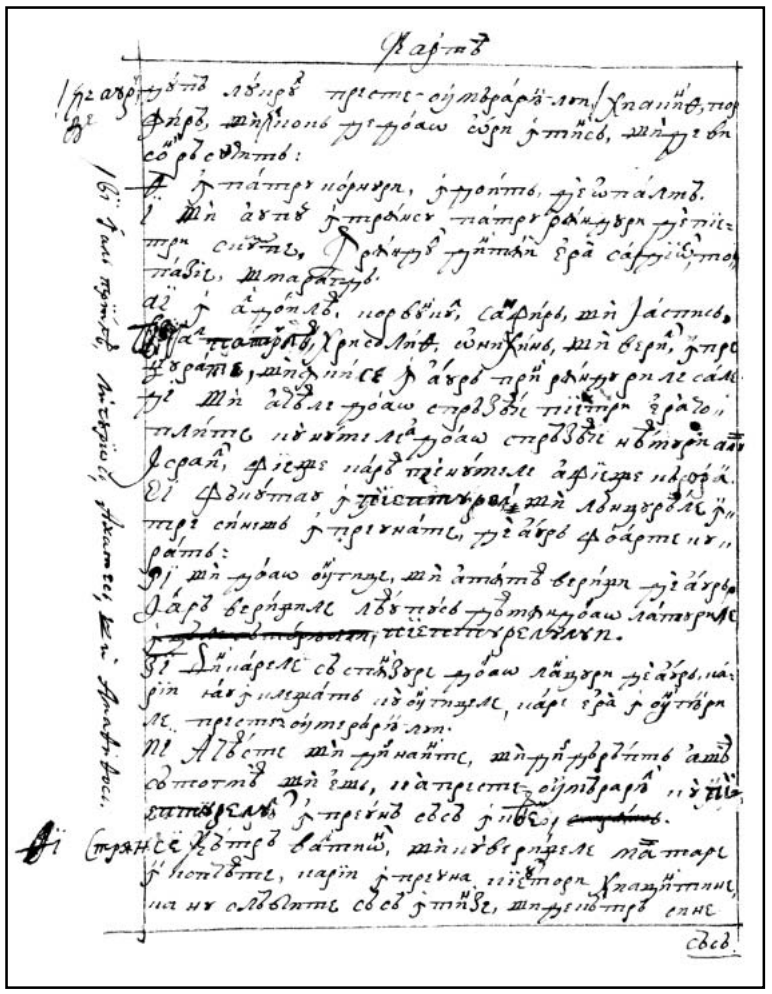

144v

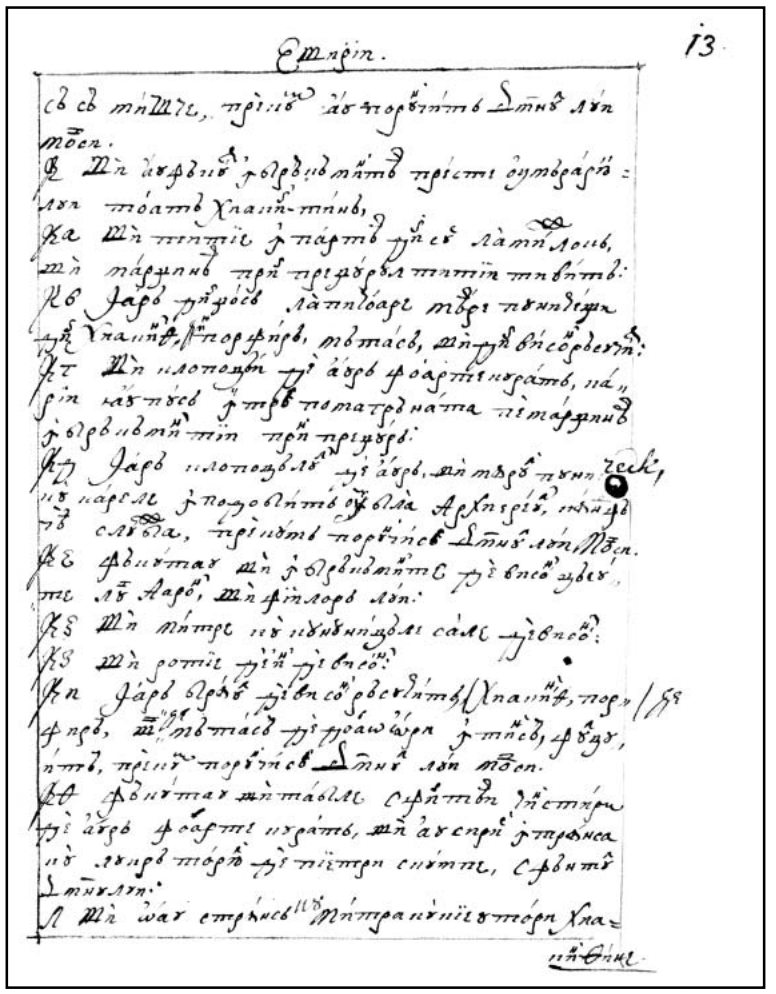

145r

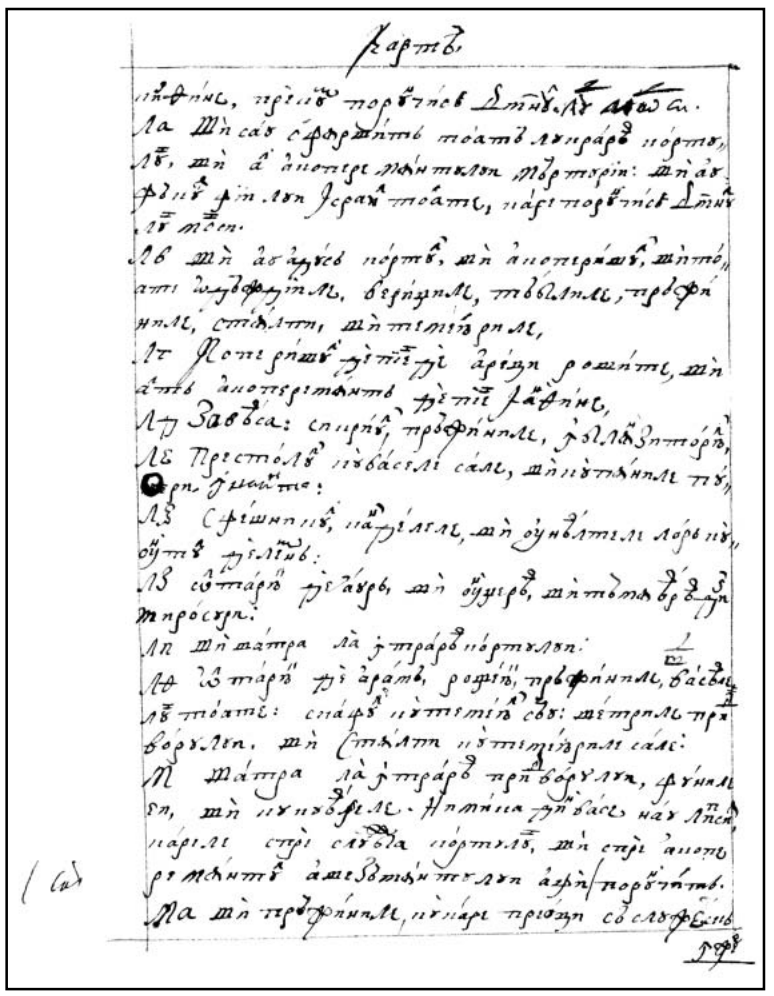

145v

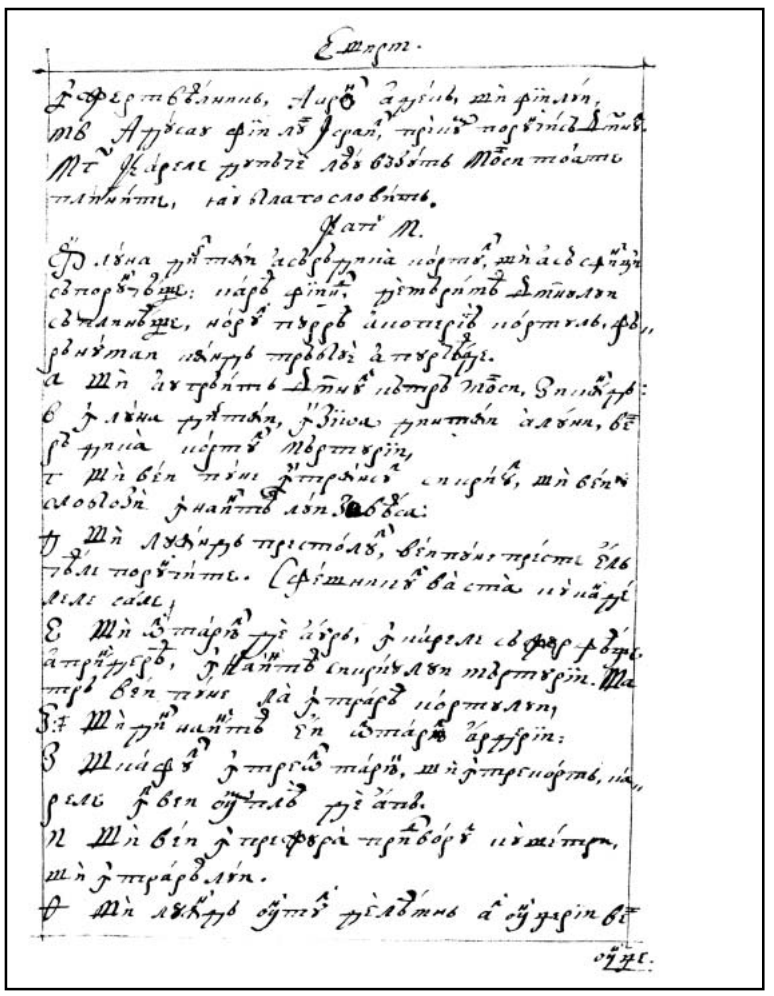

146r

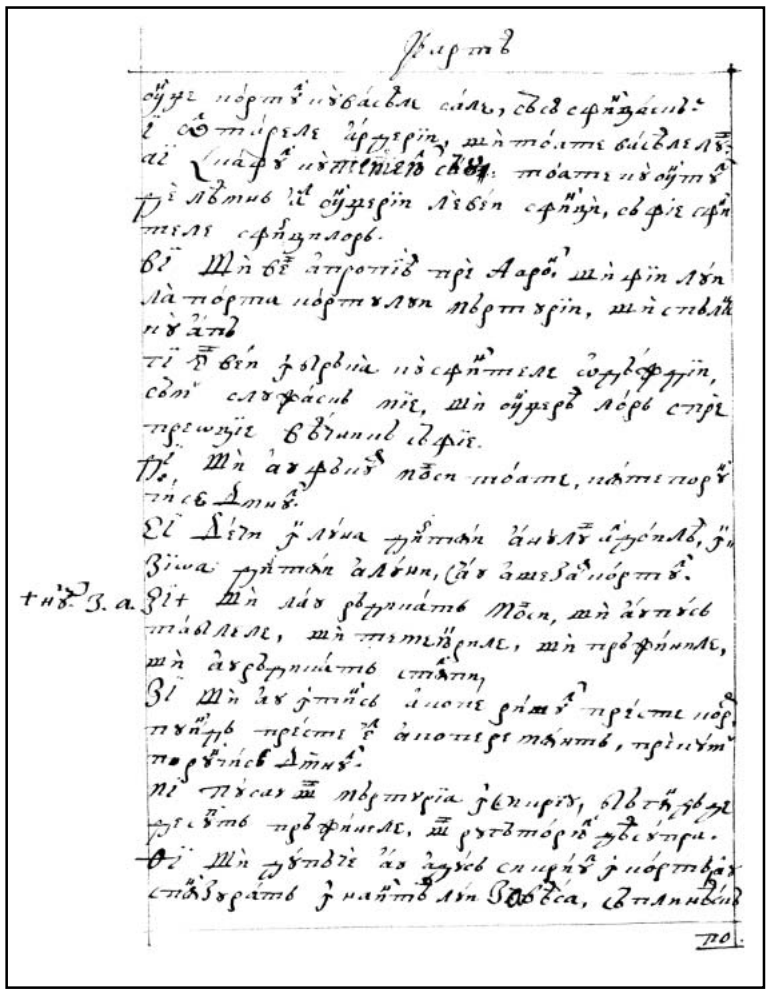

146v

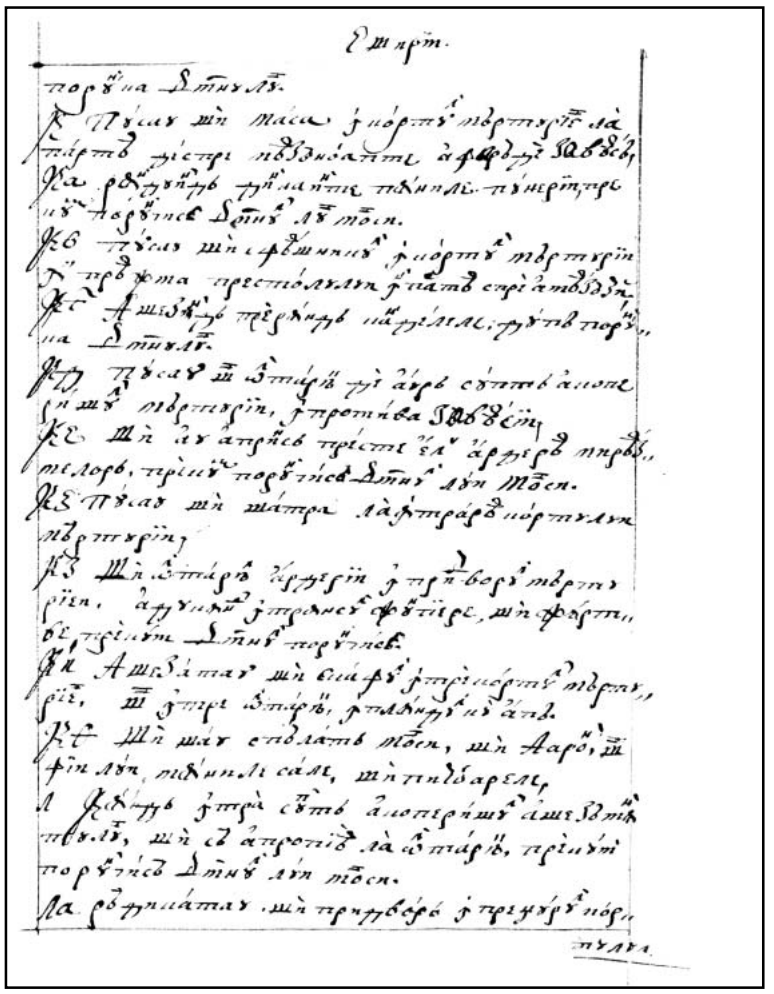

147r

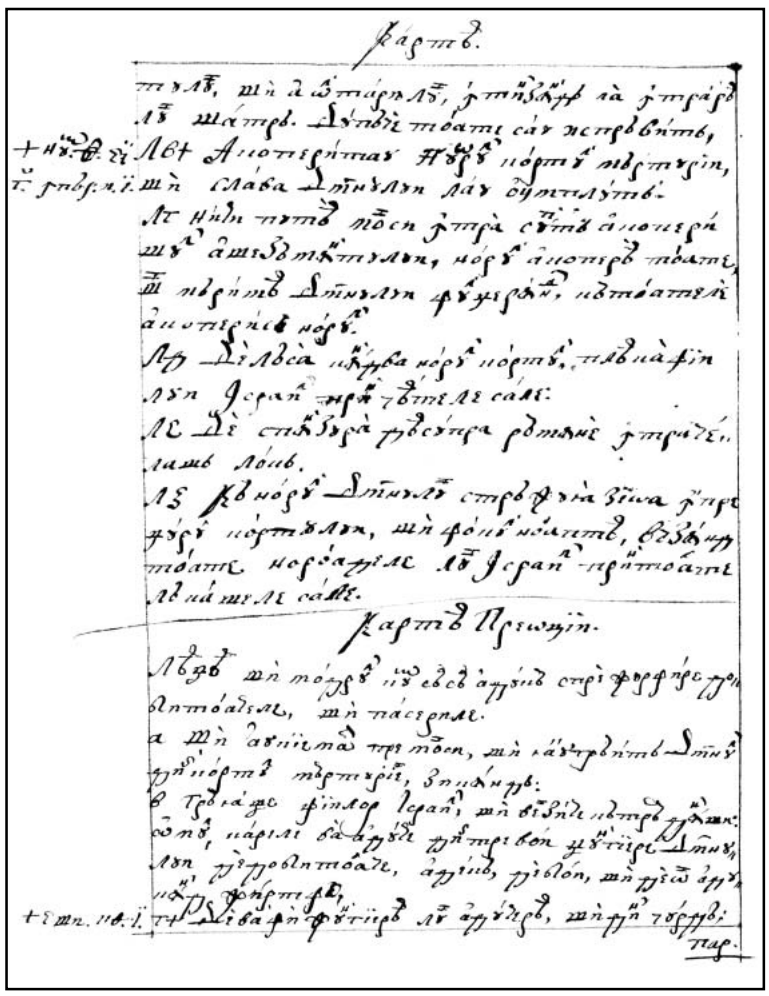

147v

CARTEA PREOȚIII

[**Cap 1**]

Leagea şi modrul cum să să aducă spre jârfire dobitoacele şi paserile.

1 Şi au chemat pre Moisi şi i-au grăit Domnul din cortul mărturiei, zicând:
2 „Grăiaşte fiilor Israil şi vei zice cătră dânşii: «Omul carele va aduce dintre voi giunghiere Domnului, de dobitoace, adecă de boi şi de oi aducând jirtfe,
148r 3. *De va fi junghierea lui aducerea, şi din ciurdă || parte bărbătească neîntinată va aduce la uşa cortului mărturiei, să-şi îmblânzască pre Domnul. *Ieşi. 29, 10.
4. Şi va pune mâna pre capul jârtvei şi va fi priimită şi spre curăţia lui folosind.
5. Şi va jârtvui viţălul înaintea Domnului şi vor aduce fiii lui Aaron, preoţii, sângele lui, turnând prinprejurul oltariului care iaste dinnaintea uşii cortului.
6. Şi trăgând de pre cel ce i să junghie piialea, cărnurile în dărăburi le vor tăia.
7. Şi vor pune în oltariu foc, fiind mai înainte grămada de leamne.
8. Şi mădulările ceale tăiate deasupra rânduindu-le, capul, adecă, şi toate care sânt pre lângă ficat;
9. Măruntaiele şi picioarele, cu apă spălându-le, şi le va jârtvui preotul pre oltariu spre ardere şi spre mireazmă cu bun miros Domnului.
10. De va fi aducerea din dobitoace, din oi sau din capre junghiiare, parte bărbătească neîntinată va aduce.
11. Şi le va jârtvi la coatele oltariului care să uită spre meazănoapte, înaintea Domnului; iară sângele lui l-or turna împrejurul oltariului fiii lui Aaron.
148v 12. Şi vor împărţi mădulările, capul şi to|ate ceale dinprejurul ficatului şi le vor pune spre leamne, supt care să va pune foc.
13. Iară măruntaiele şi picioarele le vor spăla cu apă. Şi toate ceale aduse le va arde preotul preste oltariu, întru jârtfirea şi miros bine primiit Domnului.
14. Iară de va fi de paseri aducerea spre jârtfirea Domnului, de turturi sau pui de porumbi,
15. O va aduce preotul la oltariu; şi, întorcându-i capul la grumazi şi rumpându-l în loc de rană, va face să-i cură sângele pre ţărmurile oltariului.
16. Iară beşicuţa grumazului şi peanele le va arunca aproape de oltariu, spre partea de cătră răsărit, în locul în carele să varsă cenuşa.
17. Şi va frânge oscioarele ei şi nu le va tăia, nici cu fier o va împărţi, şi o va arde pre oltariu, puind foc supt leamne. Ardere iaste şi aducere a mirosului bine primiit Domnului.

Cap 2

Leagea aducerii jârtfealor, a făinii cu untdelemn stropite, tămâiei, pânilor, plăcintelor şi a părghelor, puind la toate sare, iară aluat niciodată, nici miiare.

1. Sufletul când va aduce Domnului aducerea jârtfeai, făina va fi aducerea lui şi va turna preste ea untdelemn şi va pune tămâie.
2. Şi o va aduce la fiii lui Aaron, preoţilor, a cărora unul va lua pumnişorul plin de făină şi || de untdelemn şi toată tămâia şi va pune pomenirea spre oltariu, în miros 149r
bine priimit Domnului.
*Ecli. 7, 34. [Sir 7, 32]. 3. *Iară ce va rămânea din jârtfă va fi a lui Aaron şi a fiilor lui, sfântul sfinţilor de aducerile Domnului.
4. Iară când va aduce jârtva coaptă în cuptoriu, de făină pâni, adecă fără aluat, stropite cu untdelemn şi plăcinte azime unse cu unt de leamn,
5. De va fi aducerea ta din tigaie, de făină stropită cu untdeleamn şi fără aluat,
6. O vei împărţi mărunt şi vei turna preste ea untdelemn.
7. Iară de va fi jârtfa din roşteiu, aşijderea făina să va stropi cu untdelemn.
8. Carea, aducând-o Domnului, o vei da mânilor preotului,
9. Carele, când o va aduce, va lua pomenire din jertfă şi o va aprinde pre oltariu, spre miros de bună mirezmă Domnului.
10. Iară orice rămâne va fi a lui Aaron şi a fiilor lui, sfântul sfintelor din aducerile Domnului.
11. Toată aducerea carea să aduce Domnului va fi fără aluat, nici ceva de aluat şi de miiare să arde întru jârtfirea Domnului.
12. Pârga numai acelora veţi aduce şi darurile. Iară pre oltariu nu să vor pune spre mirosul dulceţii.
*Marc. 9, 48. [9, 49] 13. Orice jârtfă vei aduce *cu sare vei direage, nice-i vei lua sarea aşezământului Dumneze|ului tău din jârfa ta; în toată aducerea ta vei aduce sare. 149v
14. Iară de vei aduce jârtfă pârga rodurilor tale Domnului, din spiţă încă verzi, le vei prăji cu foc şi le vei sfărâma ca farul şi aşea vei aduce pârga ta Domnului,
15. Turnând deasupra untdeleamn şi tămâie puind, că aducerea Domnului iaste,
16. Din carea va jârtvi preotul, spre pomenirea darului, o parte de far zdrobit şi de untdeleamn şi toată tămâia.

Cap 3

În ce chip să să aducă jungherile de pace, adecă de boi, de oi, de miei şi de capre, grăsimea toată şi sângele Şieş le pofteaşte Dumnezeu, şi aceloraş să opreaşte mâncarea.

1. De va fi junghierea de pace aducerea lui şi din boi va vrea a aduce parte bărbătească sau fămeiască, neîntinate le va aduce înaintea Domnului.
2. Şi va pune mâna pre capul jârtfei sale, carea să va jârtfi la întrarea cortului mărturiii; şi vor turna fiii lui Aaron, preoţii, sângele prinpregiurul oltariului.
*Ieşi. 29, 13. 3. Şi vor aduce din jârtfa celor de pace spre aducerea Domnului: *grăsimea care acopere ascunseale şi orice grăsime iaste dinlontru,
4. Doi rărunchi cu untura cu carea să acopâră măruntaiele şi mrejuţa hicatului cu rărunchiuţii.
5. Şi le vor jârtfi pre oltariu întru jârtfă, puind foc supt leamne, spre aducerea mirosului || bine plăcut Domnului. 150r
6. Iară de va fi din oi aducerea lui şi jârtfa celor de pace, acar parte bărbătească vei aduce, acar fămeiască, neîntinate vor fi.
7. De va aduce miel înaintea Domnului,
8. Pune-va mâna sa pre capul jârfeai sale, carea să va jârfi în pridvorul cortului mărturiei; şi vor turna fiii lui Aaron sângele lui prinpregiurul oltariului.
9. Şi vor aduce din giunghiiarea celor de pace jârtfă Domnului grăsimea şi coada toată,
10. Cu rărunchii şi grăsimea carea acopere pântecele şi toate ceale ascunsă şi amândoi rărunchiuţii cu untura carea iaste pre lângă măruntaie. şi mrejuţa hicatului cu rărunchiuţii.
11. Şi le va jârfi preotul pre oltariu spre hrana focului şi aducerea Domnului.
12. De va fi capră aducerea lui şi o va aduce Domnului,
13. Pune-va mâna sa spre capul ei şi o va jârtfi la întrarea cortului mărturiei şi vor turna fiii lui Aaron sângele ei prinprejurul oltariului.

14. Şi vor lua dintr-însa, spre paşterea focului Domnului, untura carea acopere pântecele şi carea astupă toate ascunsele,
15. Doi rărunchi cu mrejuţa carea iaste preste ei, lângă măruntaie, şi grăsimea hicatului cu rărunchieţii. |
150v 16. Şi le va jârtfi spre oltariu preotul, spre hrana focului şi mirosul bun. Toată untura a Domnului va fi.
17. Moştenirea veacinică în neamurile şi în toate lăcaşele voastre; nici sânge, nici untură, nicidecum nu veţ mânca»".

Cap 4

Cum trăbuie să să aducă jârtfa pentru păcatul preotului, al căpeteniii şi a mulţimii, prin neştiinţă făcut.

1 Şi au grăit Domnul cătră Moisi, zicând:
2 „Grăiaşte fiilor lui Israil: «Sufletul care va păcătui prin neştiinţă şi, din toate poruncile Domnului care au poruncit să nu fie, ceva va face,
3. De va păcătui preotul carele-i uns, făcând a păcătui norodul, aduce-va pentru păcatul său viţăl făr-de machie Domnului.
4. Şi-l va aduce la uşa cortului mărturiei, înnaintea Domnului, şi va pune mâna pre capul lui şi-l va jârtfi Domnului.
5. Şi va scoate din sângele viţălului, ducându-l în cortul mărturiei.
6. Şi, întingându-ş deagetul în sânge, va stropi cu el de şeapte ori înaintea Domnului spre zaveasa jârtfeanicului.
7. Şi va pune dintr-acelaş sânge spre cornurile oltariului tămâiari plăcute Domnului, ||
151r Care iaste în cortul mărturiei, iară tot celalalt sânge îl va turna în temeiul oltariului arderii, la întrarea cortului.
8. Şi untura viţălului o va lua pentru păcat, şi ceaea ce acopere ascunsele şi toată care iaste dinlontru,
9. Doi rărunchiuţi şi mrejuţa care iaste preste ei, lângă măruntaie, şi untura hicatului cu rărunchiuţii,
10. Precum să ia din viţăl spre jârtfa celor de pace, şi le va jertfi pre oltariul arderei.
11. Iară piiale şi toate cărnurile, cu capul şi picioarele şi măruntaiele şi gunoiul
12. Şi cu celalalt trup, le va duce afară de tabără în loc curat, unde să varsă cenuşea; şi le va aprinde spre grămada leamnelor carea în locul vărsatei cenuşe să ard.
13. Iară toată gloata lui Israil, de nu va şti şi prin neştiinţă va face ceva împrotriva poruncilor Domnului,
14. Şi după aceaea va cunoaşte păcatul său, va aduce pentru păcatul său viţăl şi-l va aduce la uşea cortului.
15. Şi vor pune bătrânii norodului mânile spre capul lui înaintea Domnului şi jârtvind viţăl înaintea Domnului,
16. Aduce-va preotul care-i uns, din sângele lui, în cortul mărturiei, |
151v 17. Cu deagetul întins stropind de şeapte ori spre zaveasă.
18. Şi va pune dintr-acelaş sânge în cornurile oltariului care iaste înaintea Domnului, în cortul mârturiei; iară celalalt sânge îl va vărsa lângă temeiul oltariului arderilor, care iaste în uşa cortului mărturiei.
19. Şi toată untura lui o va lua şi o va jârtvi pre oltariu,
20. Făcând aşea şi de acest viţăl, precum au făcut şi-n întâiu; şi rugându-să pentru ei preotul, milostiv va fi lor Domnul.
21. Iară viţălul îl va duce afară de tabără şi-l va arde ca viţălul cel dintâi, că iaste pentru păcatul mulţimei.
22. De va păcătui căpeteniia şi va face una din ceale mai multe prin neştiinţă, care opreaşte leagea Domnului,
23. Şi după aceaea va înţăleage păcatul său, va aduce junghiiare Domnului ţap din capre neîntinat.
24. Şi va pune mâna sa spre capul lui şi, jârtfindu-l în locul unde să ucid jârtfeale înaintea Domnului, pentru că e pentru păcat,
25. Întinge-va preotul deagetul în sângele jârtfei pentru păcat, atingând coarnele oltariului arderii, şi celalalt turnându-l la temeiul lui.

26. Iară untura o va jârtfi deasupra, precum || în jertfele ceale de pace să face, şi să va 152r
ruga pentru el preotul, şi pentru păcatul lui şi să va ierta lui.
27. De va păcătui sufletul prin neştiinţă, din norodul pământului să facă ceva din ceale oprite de leagea Domnului şi să greşască,
28. Şi-ş va cunoaşte păcatul, aduce-va capră neîntinată,
29. Şi va pune mâna pre capul jertfeai care iaste pentru păcat şi o va jertfi în locul arderii.
30. Şi va lua preotul din sânge cu deagetul său, şi, atingând cornurile oltariului jertfeai, celalalt îl va vărsa la temeiul lui.
31. Şi toată grăsimea luând, precum să ia din jertfele ceale de pace, o va jertfi pre oltariu întru miros bine plăcut Domnului şi să va ruga pentru el şi i să va ierta lui.
32. Iară de va aduce jertfă pentru păcat din dobitoace, oaie, adecă neîntinată,
33. Pune-va mâna pre capul ei şi o va jerfi în locul unde să taie jertfeale arderilor.
34. Şi va lua preotul cu deagetul său şi, atingând cornurile oltariului arderii, celalalt îl va turna la temeiul lui. Şi toată untura luând, precum să ia untura areatiului carele să jertfuiaşte pentru păciuire, o va ar|de pre oltariu spre aprinderea Domnului şi să va ruga 152v
pentru el şi pentru păcatul lui şi i să va ierta lui.

Cap 5

Despre jertfe pentru păcate din tăcerea adevărului, despre necurăţie, greşală, giurământ, necinste sfintelor şi neştiinţa.

1 De va păcătui sufletul şi va asculta graiul celui ce gioară şi va fi mărturie că au el au văzut, au are ştire, de nu va spune, va purta nedreptatea sa.
2 Sufletul care va atinge ceva necurat sau cel ucis de fiiară, sau de sineş mort, sau acar ce să târâiaşte şi să va uita de necurăţiia sa, vinovat iaste şi au păcătuit.
3. Şi de va atinge ceva de necurăţia omului, după toată necurăţiia cu carea să pângăreaşte şi, uitându-să după aceaea nu va şti, supus va fi păcatului.
4. Sufletul care va giura şi va zice cu buzăle sale că au ceva rău ar face, sau bine, şi aceasta cu jurământ şi cu cuvântul va întări, şi, uitându-să după aceaea va înţăleage păcatul său,
5. Facă pocăianie pentru păcat şi
6. Aducă din turme o mealuşe sau o iadă, şi să va ruga pentru ea preotul şi pentru păcatul ei.
*Jos 12, 8. Luc 2, 24. 7. Iară de nu va putea aduce dobitoc, aducă *doao turtureale sau doi pui de porumb Domnului, unul pentru păcat, şi altul spre jertfă. ||
8. Şi va da preotului, carele cel dintâiu aducându-l pentru păcat, îi va întoarce capul la 153r
arepi, aşea să rămâie grumazii şi să nu să rumpă de tot.
9. Şi va şterge din sângele lui păreatele oltariului. Şi orice va rămânea va strecura la temeiul lui, că pentru păcat iaste.
10. Iară altul îl va jertfi spre aprinderea, după obiceaiu. Şi să va ruga pentru el preotul şi pentru păcatul lui şi să va ierta lui.
11. De nu va putea mâna lui a aduce doi turturi sau doi pui de porumb, va aduce pentru păcatul său făină, a zeacea parte efi. Nu va pune într-însa uleu, nici ceva de tămâie va pune, că e pentru păcat.
12. Şi o va da preotului carele, luând dintr-însa un pumnişor plin, o va arde pre oltariu, spre pomenirea celui ce o va aduce,
13. Rugându-să pentru el şi curăţindu-l. Iară ceaealaltă parte el o va avea în dar»".
14. Şi au grăit Domnul cătră Moisi zicând:
15. „Sufletul călcând ţărămoniile din greşală, în ceale ce sânt sfinţite Domnului, de va păcătui, aduce-va pentru păcatul său un areate neîntinat din turmă, care să poate cumpăra cu doi sicli, după măsura jertfealnicului.
16. Şi ce pagubă au făcut va întoarce, şi a cincea parte o va pune deasupra, dându-o preotului, carele să va ruga pentru el, aducând areatele, şi să va ierta lui. |
17. Sufletul de va păcătui prin neştiinţă şi va face ceva din ceale ce opreaşte leagea 153v
Domnului şi, vinovat păcatului, va înţăleage nedreptatea sa,
18. Va aduce areate neîntinat din turme preotului, după măsura şi preţuirea păcatului, carele să va ruga pentru dânsul, că neştiind au făcut, şi să va ierta lui.
19. Că din greşală au păcătuit împotriva Domnului".

Cap 6

Aducerea pentru păcat din cunoştinţă făcut. Legile arderii, a focului necurmat, a fieştecărora jirtve şi a aducerilor preotului în zioa ungerii sale. Şi de obşte despre jirtva pentru păcat şi carii şi când pot mânca dintr-aceastea.

1. răit-au Domnul cătră Moisi, zicând:
2. „Sufletul care va păcătui şi, nebăgând samă de Domnul, va tăgădui aproapelui său marfa carea credinţii lui au fost încredinţat sau cu putearea ceva îi va stoarce sau îl va huli,
3. Sau lucru pierdut îl va găsi şi, tăgăduind, va şi jura strâmb şi altceva din ceale mai multe va face, în carele păcătuiesc oamenii,
4. Dovedindu-să de păcat, va întoarce
5. Toate care prin înşelăciune au vrut a ţine, întregi şi *încă şi a cincea parte stăpânului căruia au făcut pagubă. *Num. 5, 7.
6. Iară pentru păcatul său va aduce areate neîntinat din turmă şi-l va da preotului, după cunoştinţa şi măsura păcatului,
154r 7. Carele să va ruga pentru el înaintea Domnului şi || să va ierta lui pentru toate care, făcând, au păcătuit”.
8. Şi au grăit Domnul cătră Moisi, zicând:
9. „Porunceaşte lui Aaron şi fiilor lui: «Aceasta iaste leagea arderii: arde-va în oltariu toată noaptea până dimineaţa; foc dintr-acelaş oltariu va fi.
10. Îmbrăca-să-va cu îmbrăcămintea preotul şi cu rochiile de in; şi va lua cenuşe carea îmbucând focul o au ars, şi, puind lângă oltariu,
11. Să va despoia de vejmintele dintâi şi, cu altele îmbrăcat, o va aduce afară de tabără şi în loc foarte curat a să mistui până la scânteia o va face.
12. Iară focul în oltariu pururea va arde, carele îl va paşte preotul, supuindu-i leamne dimineaţa în toate zilele şi, puind jerva, deasupra va jertvi grăsimile păciuirilor.
13. Foc iaste acesta necurmat, carele niciodată va înceta în oltariu.
14. Aceasta-i leagea jertfeai şi a gustărilor carea vor aduce fiii lui Aaron înaintea Domnului şi înnaintea oltariului.
15. Lua-va preotul un pumn de făină stropită cu untdelemn şi toată tămâia carea-i pusă pă făină şi o va aprinde în oltariu spre pomenirea mirosului bine primit Domnului.
16. Iară ceialaltă parte a făinii mânce-o Aaron cu fiii săi, fără aluat; şi o va mânca în locul cel sfânt a pridvorului cortului. |
154v 17. Şi pentru aceaea nu să va frământa, căci partea ei să aduce spre aprinderea Domnului. sfântul sfintelor va fi, ca şi pentru păcat şi greşală.
18. Numai bărbaţ din ruda lui Aaron îl va mânca. Legiuit şi veacinic va fi în neamurile voastre de jirtfeale Domnului; tot care le va atinge sfinţi-să-va»”.
19. Şi au grăit Domnul cătră Moisi, zicând:
20. „Aceasta-i aducerea lui Aaron şi a fiilor lui, carea trăbuie să o aducă Domnului în zilele ungerii sale. A zeace parte efi vor aduce din făină în jirtfă veacinică, jumătatea ei dimineaţa şi jumătatea ei sara,
21. Care în tigaie cu untdeleamn stropită să va prăji. Şi o va aduce caldă, întru miros bine plăcut Domnului,
22. Preotul carele moştean tătâne-său va urma; şi toată să va arde în oltariu.
23. Că toată jertva preoţilor cu foc să va mistui, nici va mânca cineva dintr-însa”.
24. Şi au grăit Domnul cătră Moisi, zicând:
25: „Grăiaşte lui Aaron şi fiilor lui: «Aceasta iaste leagea arderii pentru păcat; în locul unde să aduce arderea să va jertvui înaintea Domnului. Sfântul sfintelor iaste.
26. Preotul carele aduce o va mânca în locul cel sfint, în pridvorul cortului.
155r 27. Orice va atinge cărnurile ei sfinţi-să-va; || de să va stropi haina de sângele ei, spăla-să-va în locul cel sfint.
28. Iară vasul de pământ în care s-au copt frânge-să-va. De va fi vasul de aramă, freca-să-va şi să va spăla cu apă.
29. Toată partea bărbătească de sămânţa preoţască vor mânca din cărnurile ei, că sfântul sfintelor iaste.
30. Că junghiiarea carea să taie pentru păcat, *a căruia sânge să bagă în cortul mărturiei, spre curăţănie în jertfealnic, nu să va mânca, ci să va arde cu foc. *Sus 4, 5. Ovr. 13, 11.

Cap 7

Leagea aducerii jertfeai pentru greşală şi arderii şi jertfeai pentru ceale de pace; grăsimea şi sângele a să mânca de tot să opreaşte.

1. Şi aceasta leagea jirtvei pentru păcat sfânta sfintelor iaste:
2. Direpт aceaea, unde să va jertvui arderea, să va omorî şi jirtva pentru păcat; sângele ei împrejurul oltariului să va turna.
3. Aduce-va dintr-însa coada şi grăsimea carea acopere ceale ascunsă,
4. Doi rărunchiaşi şi grăsimea carea-i pe lângă măruntaie şi mrejuța hicatului cu rărunchiaşii.
5. Şi le va aprinde preotul pre oltariu; aprinderea Domnului iaste pentru greşală.
6. Toată partea bărbătească de sămânța preo|țască în locul cel sfânt va mânca aceastea 155v
cărnuri, că sfântul sfintelor iaste.
7. Precum pentru păcat să aduce junghiiare, aşa şi pentru greşală; amânduror jirtfealor leagea una iaste: la preotul care o va aduce va rămâne.
8. Preotul carele aduce jertva arderii va avea piialea ei.
9. Şi toată jertfa de făină carea să coace în cuptoriu şi orice pe roşteiu sau în tigaie să găteaşte aceluia preot va fi de la carele să aduce;
10. Acar cu untdeleamn stropite, acar uscate de or fi, tuturor fiilor lui Aaron măsură dreaptă prin fiiaştecarele să va împărți.
11. Aceasta-i leagea jirtfei celor de păciuire, carea să aduce Domnului.
12. De va fi aducerea pentru mulțămită, vor aduce pâni fără aluat, stropite cu untdeleamn şi plăcinte azime, unsă cu untdeleamn şi făina coaptă şi pânişoare unsă, cu mestecarea de untdeleamn stropite
13. Şi pâni dospite, cu jirtva darurilor carea să jirtvuiaşte pentru ceale de pace,
14. Din carele una pentru pârga să va aduce Domnului şi va fi a preotului carele va turna sângele jertfei,
15. A căruia cărnuri într-aceaeaşi zi să vor mânca, nici va râmâne ceva din oaie până dimineață.
16. De va aduce cineva din făgăduință sau de bună || voie jirtvă, aşijderea într-aceaea 156r
zi să va mânca; ci şi de va rămâne pe mâne ceva, slobod va fi a să mânca.
17. Dară ce va afla zioa a triia, focul va mistui.
18. De va mânca cineva a triia zi din cărnurile jirtvei celor de păciuire, nelegiuită-i va fi jertfa, nice va folosi celui ce o aduce; ci încă oricare suflet cu aceeaş mâncare să va pângări, călcării de porunci vinovat va fi.
19. Carnea carea va fi atins ceva necurat nu să va mânca, ci să va arde cu foc; cine va fi curat va mânca dintr-însa.
20. Sufletul pângărit care va mânca din cărnurile jirtfei celor de păciuire carea s-au adus Domnului peri-va din noroadele sale.
21. Şi carele va atinge necurățiia omului sau a dobitocului sau a tot lucrului care poate pângări şi va mânca de-acel feal de cărnuri, peri-va din norodurile sale»".
22. Şi au grăit Domnul cătră Moisi, zicând:
23. „Grăiaşte fiilor Israil: «Grăsimea oii şi a boului şi a caprii nu veț mânca.
24. Grăsimea stârvului mortăciunii şi acelui dobitoc care de la fiiară s-au prins o veț avea spre multe trebi.
25. De va mânca cineva grăsimea carea trăbuie să să aducă spre aprinderea Domnului, peri-va din norodul său.
26. Şi sângele fieştecăreia givină nu-l veț lua în bucată, aşea de pasiri, precum de dobitoa|ce. 156v
27. Tot sufletul care va mânca sânge peri-va din noroadele sale»".
28. Şi au grăit Domnul cătră Moisi zicând:
29. „Grăiaşte fiilor Israil zicând: «Care aduce jirtfă spre ceale de pace Domnului aducă împreună şi jirtva, adecă gustările ei.
30. Ţine-va cu mânile grăsimea jungherii şi piiaptul şi amândoao Domnului adusă; sfințindu-le, le va da preotului,
31. Carele va aprinde grăsimea pre oltariu, iară pieptuțul va fi a lui Aaron şi a fiilor lui.
32. Şi spata direaptă din jungherile păciuirilor va fi spre pârgă preotului.
33. Care va aduce sânge şi grăsime din fiii lui Aaron, acela va avea şi spata direaptă în partea sa;

34. Că pieptuţul rădicării şi spata deschilinirii am luat de la fiii lui Israil, din jertfele lor ceale de pace, şi le-am dat lui Aaron preotului şi fiilor lui cu leage veacinică, de la tot norodul lui Israil.

35. Aceasta iaste ungerea lui Aaron şi a fiilor lui în ţăremoniile Domnului, în zioa în carea i-au dat lui Moisi ca să slujească cu preoţiia,

36. Şi carea au poruncit Domnul să i să dea lui de la fiii lui Israil cu leagea vecinică în neamurile sale»".

157r 37. Aceasta iaste leagea arderii şi a jirtvei || pentru păcat şi greşală şi pentru sfinţănie şi pentru jertfele păciuirilor,

38. Carea au rânduit Domnul lui Moisi în muntele Sinai, când au poruncit fiilor Israil să aducă darurile sale Domnului în Sinai.

Cap 8

A lui Aaron arhiereului şi a fiilor lui preoţilor sfinţirea şi ungerea prin Moisi a cortului şi a odăjdiilor.

1. Şi au grăit Domnul către Moisi, zicând:
2. „Ia pe Aaron cu fiii săi, odăjdiile lor şi untul-de-leamn al ungerii, un viţăl pentru păcat, doi areţi, cojniţa cu azimele,
3. Şi vei aduna tot norodul la uşa cortului".
4. Făcut-au Moisi precum Domnul i-au poruncit şi, adunându-să toată gloata înaintea uşii cortului,
5. Au zis: „Acesta iaste cuvântul carele au poruncit Domnul a fi".
6. Şi îndată au adus pre Aaron şi fiii lui. Şi după ce i-au spălat,
7. Au îmbrăcat arhiereul cu haină de in dedesupt, încingându-l cu valteul şi îmbrăcându-l cu haină hiachintină şi pe deasupra i-au pus umerariul,

157v 8. Carele strângându-l cu brâul, l-au împre|unat cu pieptorelul în care era Învăţătura şi Adevărul.

9. Şi cu zăbronic I-au acoperit capul, şi preste el, deasupra frunţii, au pus tablă de aur sfinţită în sfinţănie, precum poruncisă lui Domnul.

10. Luat-au şi untdelemn al ungerii, cu carele au uns cortul cu toate odăjdiile sale.

11. Şi după ce, sfinţind, au stropit oltariul de şapte ori, l-au uns, şi toate vaseale lui şi scaful cu temeiu său l-au sfinţit cu untdelemn,

12. *Carele turnând preste capul lui Aaron, l-au uns şi l-au sfinţit. *Ecli. 45, 18.

13. Şi fiii lui aducându-i, i-au îmbrăcat cu îmbrăcăminte de in şi i-au încins cu valteiul şi le-au pus mitră, precum poruncisă Domnul. [Sir. 45, 18].

14. Adus-au şi viţăl pentru păcat şi, puind Aaron şi fiii lui pre capul lui mânile sale,

15. L-au jirtvuit scoţind sângele şi, întingând deagetul, au atins cornurile oltariului prinprejur, carele curăţindu-l şi sfinţindu-l, au vărsat celaalalt sânge la temeiul lui.

16. Iară grăsimea carea era preste cele ascunsă şi mrejuţa hicatului şi doi rărunchiuţi cu unturile sale le-au jertfit pre oltariu.

17. Viţălul cu piiale şi cărnurile şi cu gunoiul arzindu-le afară de tabără, precum poruncisă

158r || Domnul.

18. Adus-au şi un arete spre ardere, pre a căruia cap puind Aaron şi fiii lui mânile sale,

19. L-au jirtvuit şi au turnat sângele lui împrejurul oltariului.

20. Şi aretele în dărăburi tăindu-l, capul lui şi mădulările şi grăsime o au ars în foc,

21. Spălând întâi măruntăile şi picioarele. Şi tot aretele împreună l-au aprins pre oltariu, pentru că era arderea mirosului bine primită Domnului, precum îi poruncisă.

22. Adus-au şi al doile arete întru sfinţănie preoţilor; şi au pus pre capul lui Aaron şi fiii lui mânile sale.

23. Carele jirtfindu-l Moisi, luând din sângele lui, au atins marginea urechii drepte a lui Aaron şi deagetul cel mare a mânii lui drepte, aşa şi a piciorului.

24. Adus-au şi pre fiii lui Aaron şi, atingându-le urechile drepte din sângele berbecelui celui jirtvuit şi deagetele cele mari a mânii şi a piciorului drept a fieştecăruia, celalalt l-au turnat pre oltariu prinpregiur.

25. Iară untura şi coada şi toată grăsimea carea acopere măruntaiele şi mrejuţa hicatului, cu doi rărunchi cu grăsimea sa şi cu spata dreaptă i-au deschilinit.

26. Şi, luând din cojniţa azimelor, carea era înaintea Domnului, pâne fără aluat şi pânişoarele

158v stropite cu untdelemn | şi plăcinta, le-au pus preste grăsime şi preste spata dreaptă,

27. Dând împreună toate lui Aaron şi fiilor lui, carii, după ce le-au rădicat înnaintea Domnului,
28. Iarăş luându-le din mânile lor, le-au aprins pre oltariul aprinderii, pentru că era aducerea sfinţirii spre miros de bună mireazmă jirtvei Domnului.
29. Şi au luat pieptuţul, rădicându-l înaintea Domnului, din aretele sfinţirii spre partea sa, precum îi poruncisă lui Domnul.
30. Şi, luând unsoare şi sângele care era în oltariu, au stropit preste Aaron şi vejmintele lui şi preste fiii lui şi hainele lor.
31. Şi după ce i-au sfinţit în îmbrăcămintea sa, le-au poruncit, zicând: „Hierbeţi cărnurile înaintea uşii cortului şi acolo le mâncaţi. Şi pânile sfinţirii le mâncaţi, care sânt pusă în
*Ieşir. 29, 32. cojniţă, precum mi-au poruncit Domnul, zicând: «*Aaron şi fiii lui le vor mânca».
Jos 24, 9. 32. Iară orice va râmâne de carne şi de pâne focul va mistui.
33. Şi din uşa cortului nu veţ ieşi în şepte zile, până la zioa în carea să va plini vreame sfinţirii voastre. Că în şapte zile să plineşte sfinţire,
34. Precum şi acum s-au făcut, să să plinească leagea jertfirii.
35. Zioa şi noaptea veţ rămâne în cort ţiind paza Domnului, ca să nu muriţi; că aşa mi s-au poruncit".
36. Şi au făcut Aaron şi fiii lui toate care || poruncisă Domnul prin mâna lui Moisi. 159r

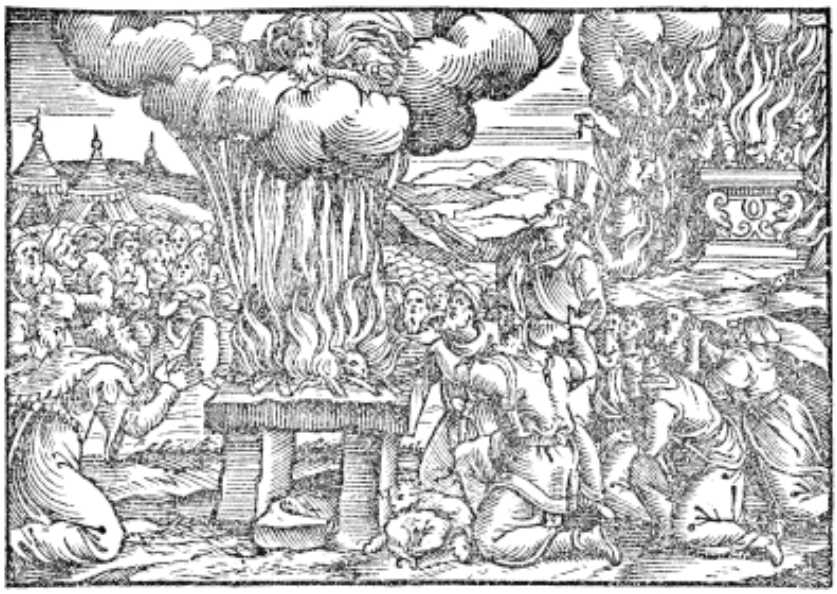

Cap 9

Aaron sfinţit să aduce şi, dând pârga jertfelor pentru sine şi pentru norod Domnului, blagosloveaşte norodul. Slava Domnului s-au arătat şi focul jirtva o au mistuit.

1. Şi, fiind zioa a opta, chemat-au Moisi pe Aaron şi fiii lui şi mai-marii lui Israil şi au zis câtră Aaron:
*Ieşir. 29, 1. 2. *„Ia din ciurdă un viţăl pentru păcat şi un berbece spre jirtfă, amândoi neîntinaţi, şi să aduci înaintea Domnului.
3. Şi cătră fiii lui Israil vei grăi: «Luaţi un ţap pentru păcat şi un viţăl şi un miel, neîntinaţi, de un an, spre jirtfă,
4. Un bou şi un berbece pentru ceale de pace, şi le jertfuiţ înaintea Domnului, în jertfa a fieştecăruia, aducând făină cu untdelemn stropită, că astăzi Domnul să va arăta voao»".
5. Şi au dus toate care poruncisă Moisi la uşa cortului, unde toată mulţime stând,
6. Au zis Moisi: „Acesta-i cuvântul carele au poruncit Domnul; faceţ şi vi să va arăta slava Lui".
7. Şi au zis câtră Aaron: „Apropie-te la oltariu şi jirfeaşte pentru pâcatul tău; adă jirva şi te roagă pentru tine şi pentru norod. Şi când vei omorî jirtva norodului, roagă-te pentru el, precum au poruncit Domnul". |
8. Şi îndată Aaron, apropiindu-să la oltariu, au jirtvuit viţălul pentru pâcatul său; 159v

9. A căruia sânge i l-au adus fiii săi, în carele întingându-şi deagetul, au atins cornurile oltariului şi au turnat celaalalt la temeiul lui.
10. Şi grăsimea şi rărunchii şi mrejuţa hicatului, care sânt pentru păcat, le-au jertvit pre oltariu, precum poruncisă Domnul lui Moisi,
11. Iară cărnurile şi pielea lui au ars cu foc afară de tabără.
12. Jertfuit-au şi jertva arderii; şi i-au adus fiii săi sângele ei, carele l-au turnat împrejurul oltariului.
13. Şi jertva în dărăburi tâiată, cu capul şi cu fieştecare mădulări, au adus. Care toate pre oltariu le-au ars cu foc,
14. Spălind întâi cu apă măruntăile şi picioarele.
15. Şi pentru pâcatele norodului aducând, au omorât ţapul; şi, curăţind oltariul,
16. Au făcut jirtfa,
17. Adăogând în jirtvă gustările, carele aseminea să aduc şi, jirtfindu-le pre oltariu, fără ţărămoniile jirtvei de dimineaţa.
18. Jertvit-au şi boul şi aretele, jirtve de pace norodului. Şi i-au adus fiii săi sângele, care l-au turnat împregiurul oltariului. ||
160r 19. Iară grăsimea boului şi coada berbecelui, rărunchii cu unturile sale şi cu mrejuţa hicatului
20. Le-au pus pre piepturi şi arzându-să grăsimile pre oltariu.
21. Piepturile lor şi spetele drepte le-au deschilinit Aaron, rădicându-le înaintea Domnului, precum poruncisă Moisi.
22. Şi, tinzându-şi mânile cătră norod, i-au blagoslovit. Şi aşa, plinindu-să jirtfele pentru păcat şi pentru arderi şi păciuiri, s-au pogorât;
23. Şi, întrând Moisi şi Aaron în cortul mărturiii şi apoi ieşind, au blagoslovit norodul *şi s-au arătat slava Domnului la toată mulţimea. *2 Maca 2, 10.
24. Şi, iată, foc de la Domnul ieşind, au mistuit jirtfa şi grăsimile care era pre oltariu; carea văzând gloatele, au lăudat pre Domnul, căzind pre feţele sale.

Cap 10

Nadav şi Aviu tămâind cu foc mirenesc, cu foc din ceriu mistuiţi, îi plânge norodul, iară nu preoţii. Beutura vinului şi a sicherii preoţilor oprindu-să, să porunceşte să mânce rămăşiţa aducerii.

1. Şi, luând Nadav şi Aviu, fiii lui Aaron, cădelniţăle, *au pus foc şi tămâie, aducând înaintea Domnului foc strein, care nu le era poruncit. *Num. 3, 4 şi 26, 61.
2. Şi, ieşind foc de la Domnul, i-au îmbucat şi au murit înaintea Domnului. 1 Par. 24, 2.
3. Şi au zis Moisi cătră Aaron: „Aceasta este care au grăit Domnul: «Sfinţi-Mă-voi în cei
160v ce să apropie de Mine şi înaintea a tot norodu|lui Mă voi proslăvi»”. Carea auzind, au tăcut Aaron.
4. Şi, chemând Moisi pre Misail şi Elisafan, fiii lui Oziil, unchiu lui Aaron, au zis cătră dânşii: „Mergeţi şi luaţi fraţii voştri dinnaintea jertfealnicului şi-i purtaţ afară de tabără”.
5. Şi îndată mărgând, i-au adus precum zăcea, îmbrăcaţi cu îmbrăcăminte de in, şi i-au aruncat afară, precum li s-au fost poruncit.
6. Şi au grăit Moisi cătră Aaron şi cătră Eliazar şi Ithamar, fiii lui: „Capetele voastre să nu le goliţi şi vejmintele să nu le rumpeţi, nu cumva să muriţi şi preste toată adunarea să răsaie urgiia. Fraţii voştri şi toată casa Israil plângă arderea carea Domnul o au aţiţat.
7. Iară voi să nu ieşiţ din uşa cortului, într-alt chip veţ peri, că untul-de-lemn al ungerii sfânt iaste preste voi”. Carii au făcut toate după porunca lui Moisi.
8. Şi au zis Domnul câtră Aaron:
9. „Vin şi tot ce poate îmbăta nu veţ bea tu şi fiii tăi când întraţi în cortul mărturiii, ca să nu muriţi; că poruncă veacinică iaste în neamurile voastre,
10. Şi ca să aveţ cunoştinţă a deschilini între cel sfânt şi între cel lumesc, între cel pângărit şi între cel curat, ||
161r 11. Şi învăţaţi pre fiii lui Israil toate legiuitele Meale, care au grăit Domnul cătră ei prin mâna lui Moisi”.
12. Şi au grăit Moisi cătră Aaron şi Eliazar şi Ithamar, fiii lui, carii rămăseasă: „Luaţ jirtfa carea au rămas din aducerea Domnului şi o mâncaţ fără aluat, lângă oltariu, că sfântul sfintelor iaste.
13. O veţ mânca în locul cel sfânt, carea s-au dat ţie şi fiilor tăi din aducerile Domnului, precum mi s-au poruncit.

14. Şi pieptul ce s-au adus şi spata carea s-au deschilinit le veţ mânca în loc curat, tu şi fiii tăi şi featele tale cu tine. Că ţie şi pruncilor tăi s-au pus din jertfele cele spăsitoare a fiilor Israil,

15. Pentru că spata şi pieptul şi grăsimile care să ard în oltariu le-au rădicat înaintea Domnului şi sânt ale tale şi a fiilor tăi, leage veacinică, precum au poruncit Domnul".

*2 Maca 2, 11. 16. *Între acestea, ţapul care s-au adus pentru pâcat, cercându-l Moisi, l-au găsit aprins; şi, mâniindu-să împrotiva lui Eliazar şi Ithamar, fiii lui Aaron carii rămăsease, au zis:

17. „Pentru ce nu aţi mâncat jirtfa pentru păcat în locul cel sfânt? Care iaste sfânta sfintelor şi s-au dat voao să purtaţ nedreptăţile mulţimii şi să vă rugaţi | pentru dânsa înaintea 161v
Domnului,

18. Mai ales că din sângele ei nu s-au adus înlăuntrul sfintelor şi trăbuia să o mâncaţ în jirtfealnic, precum mi s-au poruncit?"

19. Răspuns-au Aaron: „Adusu-s-au astăzi jirtva pentru păcat şi ardere înaintea Domnului, iară mie s-au întâmplat ce vezi. Cum o aş fi putut mânca sau a plăcea Domnului în ţăremonii, cu mintea gealnică?"

20. Carea auzind Moisi, au luat destulare.

Cap 11

Deschilinirea jivinilor celor curate de câtră ceale necurate şi slujba lor; să-i fie sfinţi fiii lui Israil ca şi Domnul.

1. Şi au grăit Domnul câtră Moisi şi Aaron, zicând:

*2 Leage 14, 4. 2. „Ziceţi fiilor Israil: «*Aceastea sânt jivinile care trăbuie să mâncaţ din toate jivinile pământului:

3. Tot ce are unghe despărţită şi rumâgă între dobitoace veţi mânca.

4. Iară orice rumegă şi are unghe ce nu o desparte, ca cămila şi altele, nu veţi mânca şi între necurate îl veţi socoti.

5. Hierogrinul, care rumegă şi unghea nu împarte, necurat iaste.

6. Şi iepurele, că şi el rumegă, iară unghea nu desparte; ||

*2 Mac 6, 18. 7. *Şi porcul, carele despărţind unghea, nu rumegă. 162r

8. Cărnurile acestora nu le veţ mânca, nice stârvurile le veţ atinge, că necurate sânt voao.

9. Aceastea sânt care să nasc în apă şi a le mânca slobod iaste: tot ce are arepi şi solzi, în mări, în râuri şi bălţi, veţi mânca.

10. Iară orice nu are arepi şi solzi, din ceale ce să mişcă în apă şi trăiesc, pângărit va fi voao,

11. Şi spurcat va fi; cărnurile lor nu le veţ mânca şi de mortăciune vă veţ feri.

12. Toate care nu au arepi şi solzi în apă pângărite vor fi.

13. Aceastea sânt care din paseri nu trăbuia să mâncaţ şi să vă feriţ de eale: pagera şi griful şi halietul

14. Şi milvul şi vulturul, după fealiul său,

15. Şi tot fealiul de corb după asămănarea sa,

16. Strutea şi bodiul şi larul şi uliul, după fealiul său,

17. Buha şi mergul şi ivinul,

18. Şi chignul şi onocrotul şi porfirionul,

19. Ierodiul şi haradriul, după feliul său, pupăza şi liliacul.

20. Tot ce umblă pe patru picioare, dintre pasiri, spurcat va fi voao.

21. Iară orice umblă pe patru picioare, ci are mai lungi dinnapoi fluierele, prin care sare pre pământ, |

22. Trăbuie să mâncaţ precum iaste cărăbuşul, după feliul său, attacul şi ofiomacul şi 162v
lăcusta, fieştecare după feliul său.

23. Şi orice dintre pasiri patru numai are picioare spurcat va fi voao.

24. Şi oricine va atinge mortăciunea lor să va pângări şi va fi necurat până sara.

25. Şi de va fi lipsă să poarte ceva dintr-aceste moarte, spăla-ş-va veşmintele sale şi va fi necurat până la apusul soarelui.

26. Toată jivina care are unghe ci nu o desparte, nici rumegă, necurată va fi, şi care o va atinge pângări-să-va.

27. Ce îmblă pre mâni, din toate jigăniile care umblă în patru picioare, necurat va fi; cine va atinge mortăciunile lor să va pângări până sara.

28. Şi cine va purta de acest feal de stărvuri spăla-va veşmintele sale şi va fi necurat până sara, că toate acestea necurate sânt voao.
29. Şi aceaste între ceale pângărite să vor socoti, care să mişcă pre pământ: nevăstuica şi şoarecele şi crocodilul, fieştecarea după feliul său;
30. Migale şi hameleon şi stelliu şi şopârla şi sobolul,
31. Toate aceaste necurate sânt; cine va atinge mortăciunile lor necurat va fi până
163r || sara.
32. Şi spre ce va cădea ceva din mortăciunile lor spurca-să-va, şi vasul cel de lemn şi văjmântul şi pielea şi târsinile; şi ori în ce să face lucru, să vor întinge în apă şi spurcate vor fi până sara şi aşa după aceaea să vor curăţi.
33. Iară vasul de lut în care va cădea ceva dintr-acestea spurca-să-va şi pentru aceaea trăbuie să să frângă.
34. Toată bucata care o veţ mânca, de să va vărsa preste dânsa apă, necurată va fi; şi tot udul ce să bea din tot vasul necurat va fi.
35. Şi orice din mortăciunile acestora va cădea preste el necurat va fi, acar cuptoarele, acar vadră cu trei picioare; strica-să-vor şi necurate vor fi.
36. Iară fântânile şi jgheaburile şi toată adunarea apelor necurată va fi. Cine să va atinge de mortăciunile lor spurca-să-va.
37. De va cădea pe sămânătură, nu o va spurca.
38. Iară de va uda cineva cu apă sămânţa şi apoi de mortăciune să va atinge, îndată să va spurca.
39. De va muri jivina carea vi-i slobod a mânca, cine va atinge stârvul ei necurat va fi până sara.
40. Şi cine va mânca ceva dintr-însa, sau va purta, spăla-va vejmintele sale şi necurat va fi până sara.
163v 41. Tot œ să târăiaşte pe pământ necurat va | fi, nici să va lua spre mâncare.
42. Tot ce umblă pe piept cu patru picioare şi multe are picioare sau pre pământ să trage nu veţ mânca, că urât iaste.
43. Nu vă pângărireţi sufletele voastre, nici atingeţ ceva dintr-aceale, să nu fiţ necuraţi.
44. Că Eu sânt Domnul, Dumnezeul vostru; *fiţ sfinţ, că Eu sfânt sânt. Să nu vă spurcaţ sufletele voastre în tot ce să târâiaşte, mişcându-să pre pământ *1 Pet. 1, 16.
45. Că Eu sânt Domnul carele v-am scos din pământul Eghiptului, să vă fiu spre Dumnezeu. Sfinţ veţ fi, că Eu sfânt sânt»".
46. Aceasta iaste leage jigăniilor şi a pasirilor şi a tot sufletului ce vieţuiaşte, care să mişcă în apă şi să târiiaşte pre pământ.
47. Să cunoaşteţi deschilinirea curatului şi necuratului şi să ştiţ ce trăbuie să mâncaţi sau să lepedaţi.

Cap 12

Necurăţiia ceii ce naşte şi curăţirea cu aducere.

1 Şi au grăit Domnul cătră Moisi, zicând:
2 „Grăiaşte fiilor Israil şi vei zice cătră dânşii: «*Muiarea luund sămânţă, parte bărbătească de va naşte, necurată va fi şeapte zile, după zilele deschilinirii *Luc 2, 22.
lunatecii.
164r 3. *Şi în zioa a opta să va tâia împrejur prun||cul. *Ion 7, 21 [22].
4. Iară în treizăci şi trei de zile va rămânea în sângele curăţiii sale. Tot ce e sfânt nu va atinge, nici va întra în jertvealnic, până când să vor împle zilele curăţiii.
5. Iară de va naşte fămeaie, necurată va fi doao săptămâni după leagea curgerii lunatecii şi zile şasăzăci şi şasă va rămânea în sângele curăţiii sale.
6. Şi, plinindu-să zilele curăţirii sale, pentru fiiu sau pentru fată, va duce un miel de un an spre jirtfă şi un puiu de porumb sau o turturea pentru păcat, la uşa cortului mărturiei, şi va da preotului,
7. Care le va aduce înaintea Domnului şi să va ruga pentru dânsa, şi aşa să va curăţi de curgerea sângelui său. Aceasta iaste leage ceii ce naşte bărbat sau fămeaie.
8. De nu va afla mâna ei, nici va putea aduce miel, va lua *doao turtureale sau doi pui de porumbi, unul spre aprindere şi altul pentru păcat. Şi să va ruga pentru ea preotul şi aşea să va curăţi»". *Sus 7, 11. [5, 7] Luca 2, 24.

Cap 13

Leagea şi cunoştinţa leprii preoţilor poruncită, în om şi în veşmânt; ce să porunceşte | leprosului. 164v

1. Şi au grăit Domnul către Moisi şi Aaron, zicând:
2. „Omul într-a căruia piiale şi trup să va naşte faţă de multe seamne sau bubuliţă sau ca când ar lumina ceva, adecă rană de leprel, aduce-să-va la Aaron preotul sau la unul acar care dintre fiii lui,
3. Carele văzând leapra în piiale şi perii în faţa albă a fi mutat şi feliul bubei mai smerit decât piiale şi decât celalalt trup, rană de lepros iaste şi după vrearea lui să va despărţi.
4. Iară de va fi albeaţa luminând în piiale, nici mai smerită decât cealalalt trup şi perii în faţa dintâi, îl va închide preotul şepte zile,
5. Şi va socoti a şaptea zi; şi de nu va fi mai crescut leapra, nici va fi trecut hotarâle dintâi în piiale, iarăş îl va închide alte şapte zile.
6. Şi zioa a şeaptea va socoti; de va fi mai întunecoasă lepra şi nu va fi crescut în piiale, îl va curăţi, că-i râie şi va spăla omul veşmintele sale şi va fi curat.
7. De va mai creşte iară lepra după ce s-au văzut de preot şi s-au dăruit curăţiei, să va aduce la el, ||
8. Şi de necurăţie să va osândi. 165r
9. Rana leprii de va fi în om, să va aduce la preot,
10. Şi i-l va vedea. Şi fiind faţă albă în piiale şi perii schimbându-ş vederea şi carne vie arătându-să,
11. Lepra veache să va judeca şi îmbătrânită în piiale. Spurca-l-va direpţ aceaea preotul şi nu-l va închide, căci că e de curăţire vădit.
12. Iară de va înfluri curgând prin piiale lepra şi va acoperi toată piialea de la cap până la picioare, orice cade supţ vedearea ochilor,
13. Socoti-l-va preotul şi-l va judeca că să ţine de lepră curată; pentru că toată s-au întors în albeaţă şi pentr-aceaea omul curat va fi.
14. Iară când să va arăta în el carne vie,
15. Atunci cu judecata preotului să va spurca şi între necuraţi să va socoti. Căci carnea stropită cu leapra necurată iaste.
16. De să va întoarce iarăşi în albeaţă şi tot omul îl va acoperi,
17. Socoti-l-va preotul şi-l va judeca a fi curat.
18. Iară trupul şi piialea în carea s-au născut şi s-au sănătoşat rana,
19. Şi în locul ranei sâmn de rană să va arăta alb sau roşu, să va aduce omul la preot,
20. Carele văzând locul bubei mai smerit decât cealalalt trup şi perii schimbaţi în albea|ţă, spurca-l-va, că rana bubei s-au născut în bubă. 165v
21. Iară de va fi părul de faţa dintâi şi locul ranei nevederos şi nu-i mai smerit decât trupul de aproape, închide-l-va şeapte zile.
22. Şi de va creşte, judeca-l-va leprei.
23. Iară de va sta în locul său, locul ranei iaste şi omul curat va fi.
24. Iară trupul şi piialea carea focul o va fi părjolit şi vindecat, alb sau roşu va avea sâmnul ranii,
25. Îl va socoti preotul şi, iată, s-au întors în albeaţă, şi locul ei îi mai smerit decât ceaea piiale, spurca-l-va, că rana leprei în locul ei au răsărit.
26. De nu să va fi schimbat faţa perilor, nice rana mai smerită decât cealalalt trup şi faţa leprei va fi nevederoasă, îl va închide şepte zile.
27. Şi a şeaptea zi îl va socoti; de va fi crescut în piiale buba, spurca-l-va.
28. Iară de va fi stătut în locul său albeaţa nu destul chiară, rana arderii iaste; pentru aceaea să va curăţi, că loc de arsură iaste.
29. Bărbatul sau muiarea într-a cui cap sau barbă va încolţi lepra vedea-i-va preotul.
30. Şi de va fi locul mai aseminea cu trupul cealalalt şi părul galbân şi mai supţire || decât 166r mai nainte, spurca-i-va, că buba capului şi a barbei iaste.
31. Iară de va vedea locul întinăciunii aseaminea a fi trupului vecin şi părul negru, îl va închide şapte zile,
32. Şi zioa a şeaptea îl va vedea. De nu va fi crescut machia şi pârul va fi feaţii sale, şi locul ranei aseaminea celuialalt trup,
33. Să va rade omul afară de locul întinăciunii şi să va închide alte şeapte zile.

34. De să va vedea a şeaptea zi a fi stătut rana în locul său, nici mai smerită decât cealalalt trup, îl va curăţi şi, spălându-şi veşmintele sale, curat va fi.
35. Iară, de va creaşte după curăţire iarăş machiia în piiale,
36. Nu va cerca mai mult de cumva părul s-au schimbat în faţă galbână, că la arătare necurat iaste.
37. Iară, de va sta întinăciunea şi perii negri vor fi, va cunoaşte omul a fi vindecat şi, îndrăznind, îl va vesti curat.
38. Bărbatul sau muiarea, într-a căruia piiale albeaţă să va arăta,
39. Vedea-i-va preotul; de va găsi nevederoasă albeaţa luminând în piiale, să ştie că nu-i leapră, ci întinăciune feaţii albe şi omul, curat. |
166v 40. Bărbatul dintr-a căruia cap cad peri pleşug iaste şi curat.
41. Şi de vor cădea de la frunte pării răspleşug şi curat iaste.
42. Iară, de să va naşte faţă albă sau roşie în pleşe sau răspleaşă,
43. Şi va vedea aceasta preotul, osândi-l-va fără îndoială de bube care au răsărit în pleşuire.
44. Oricarele, dară, întinat va fi de bube şi s-au deschilinit după judecata preotului,
45. Va avea veşmintele descusute, capul gol, gura cu haina acoperită, spurcat şi necurat pre sine a fi să va strâga.
46. În toată vreamea în carea bubosul iaste necurat sângur va lăcui, afară de tabără.
47. Haina de lână sau de in, carea va avea leapră,
48. În pănură sau tort, sau în ceva piiale, sau ori ceva din piiale e făcut,
49. De să va întina alba sau roşiia machia, bubă să va socoti şi să va arăta preotului,
50. Carele, socotind-o, îl va închide şeapte zile.
51. Şi zioa a şeaptea iarăş uitându-să, de o va găsi a fi crescută, bubă rămâitoare iaste;
167r spurcat va judeca vejmântul || şi tot ce să va găsi.
52. Şi pentru aceaea să va arde cu flacără.
53. Iară, de o va vedea a nu fi crescută,
54. Va porunci şi vor spâla acea unealtă în carea au fost lepra şi o vor închide alte şeapte zile.
55. Şi când va vedea faţa, adecă dintâiu, a nu să fi întoarsă, însă nici lepra a fi crescută, necurată o va giudeca şi cu foc o va arde pentru că s-au vărsat în faţa veşmântului sau preste tot bubele.
56. Iară, de va fi mai nevăzut locul bubelor, după ce s-au spâlat haina, rumpe-l-va şi-l va despărţi de cel întreg.
57. De să va mai arăta într-aceasteaş locuri, care mai înnainte era neîntinate, lepră zburătoare iaste şi umblătoare. Trebuie să să arză cu foc.
58. De va înceta, va spăla cu apă ceale curate a doao oară, şi curate vor fi.
59. Aceasta iaste leagea bubelor, a văjmântului de lână şi de in, al pănurii şi al tortului şi a toată haina de piiale, cum trăbuie a să curăţi sau spurcată a să numi.

Cap 14

167v *Jertfeale pentru curăţirea bubelor pentru om, | pentru casă sau văjmânt, după ce s-au vindecat bubele; cum să cearcă lepra casălor, cum să vindecă şi să curăţeaşte.*

1. Şa grăit-au Domnul cătră Moisi, zicând:
2. „Aceasta-i leagea bubosului, când s-au curăţit: *Să va aduce la preot. *Math. 8, 4.
3. Care, ieşind din tabără, de va afla bubele a fi curăţite,
4. *Va porunci celui ce să curăţeaşte să aducă doao pasiri vii pentru sine, care să mănâncă, *Marc 1, 44.
şi lemn de chedru şi un vermuleţ şi isop. Luca 5, 14.
5. Şi una din pasiri va porunci să să jirtfească în vas de lut spre ape vii.
6. Iară alta vie, cu lemnul de chedru şi coc şi isop îl va întinge în sângele paserei ceii jirtfite,
7. Cu carele va stropi pe cel ce s-au curăţit, de şeapte ori, să să curăţască legiuit şi va slobozi pasirea cea vie să zboare în câmp.
8. Şi deacă-ş va spăla omul veşmintele, va rade toţi perii trupului şi să va spăla cu apă şi curăţit va întra în tabără, însă aşa numai ca şeapte zile să rămâie afară din cortul său.
9. Şi a şeaptea zi va rade perii capului şi barba şi sprâncenele şi perii de pe tot trupul; şi spălându-şi iarăş hainele şi trupul, ||

10. A opta zi va lua doi miei neîntinaţi şi oaie de un an, neîntinată, şi trei zăciuiale de 168r
făină spre jirtfă, carea să fie stropită cu untdelemn, şi de osăbi din uleiu a şeasea parte.
11. Şi deacî-l va pune preotul care curăţeaşte omul pre el, şi toate aceastea înaintea Domnului, în uşa cortului mărturiei,
12. Va lua un miel şi-l va aduce pentru greşală, şi din untdelemn a şeasea partea. Şi, aducând toate înaintea Domnului,
13. Va jertvi mielul unde să jirfeaşte pentru păcat, şi arderea adecă, în locul cel sfânt, că precum pentru păcat, aşea şi pentru greşală a preotului iaste jirtfa, sfinta sfintelor iaste.
14. Şi luând preotul din sângele jirtfeai care s-au junghiiat pentru greşală, va pune pe marginea urechii drepte a celui ce să curăţeaşte şi pre deagetele ceale mari a mânii drepte şi a piciorului.
15. Şi din a şeasa parte a untului-de-lemn va turna în stânga sa;
16. Şi va întinge deagetul direpţ în el şi va stropi înaintea Domnului de şeapte ori.
17. Iară ce au mai rămas din untul-de-lemn în mâna | stângă, va turna pre marginea 168v
urechii dreapte celui ce să curăţeaşte şi preste deagetele ceale mari a mânii şi a piciorului drept, şi preste sângele care s-au vărsat pentru greşală,
18. Şi preste capul lui.
19. Şi să va ruga pentru el înaintea Domnului şi va face jirtvă pentru păcat. Atunci va jertvi arderea,
20. Şi o va pune în oltariu cu gustările sale, şi omul legiuit să va curăţi.
21. Iară de-i sărac şi nu poate mâna lui a afla ceale zisă, pentru greşală va lua un miel spre aducere, să să roage pentru el preotul, şi a zecea parte de făină stropite cu untdelemn spre jirtfirea, şi din untdelemn a şasa parte;
*Sus 57, 11 22. *Şi doi turturi sau doi pui de porumbi, a cărora unul să fie pentru păcat, şi altul spre ardere.
şi 12, 8. 23. Şi le va aduce a opta zi a curăţăniii sale preotului, la uşea cortului mărturiei înaintea
Luc 2, 24. Domnului.
24. Carele luând mielul pentru greşală şi a şeasea parte din untul-de-lemn, le va rădica împreună.
25. Şi, jirtfind mielul, din sângele lui va pune pre marginea ureachii lui drepte şi pre deagetele ceale mari a mânii lui drepte şi a piciorului celui ce să curăţeaşte. ||
26. Iară din untul-de-leamn o parte va turna în stânga sa, 169r
27. În carele întingându-şi deagetul dreptei, va stropi de şeapte ori înaintea Domnului,
28. Şi va atinge marginea urechii drepte celui ce să curăţeaşte şi deagetele ceale mari a mânii şi a piciorului drept, în locul sângelui care s-au vărsat pentru greşală.
29. Iară ceaealaltă parte a untului-de-lemn, carea iaste în stânga, o va turna pre capul celui curăţit, să îmblânzască pentru el pre Domnul;
30. Şi un turtur sau un puiu de porumb va aduce,
31. Unul pentru greşală şi altul spre ardere cu gustările sale.
32. Aceasta iaste jirtfa bubosului care nu poate avea toate spre curăţiia sa”.
33. Şi au grăit Domnul cătră Moisi şi Aaron, zicând:
34. „Când veţ întra la pământul Hanaan, carele Eu voi da voao pentru făgăduinţa, de va fi rana bubei în casă,
35. Va mearge stăpânul casei vestind preotului şi va zice: «Ca rana bubei mi să veade a fi în casa mea». |
36. Iară el va porunci să scoaţă toate din casă, până a întra într-însa şi a vedea de-i 169v
buboasă, ca să nu fie toate necurate care sânt în casă. Şi după aceaea va întra să socotească buba casii.
37. Şi, văzând în păreţii ei ca nişte vălceale cu gălbineaţă sau roşaţă grozăvite şi mai smerite decât ceaealaltă faţă,
38. Va ieşi din uşea casii şi îndată o va închide şeapte zile.
39. Şi, întorcându-să a şeaptea zi, o va socoti. De va afla crescută lepra,
40. Va porunci a să surpa piiatrile în carele iaste lepra şi a să lepăda afară de cetate, în loc necurat,
41. Iară casa a o rade dinlăuntru împrejur şi va arunca pravul răsurii afară de cetate, în loc necurat,
42. Şi a pune alte piiatri pentru cealea lăpădate şi cu altă spoială a spoi casa.
43. Iară după ce s-au surpat piiatrile şi praful cel ras şi cu alt pământ s-au spoit,
44. Întrând preotul, de-l va vedea că s-au întors lepra şi păreţii sânt stropiţi cu întinăciuni, lepra e rămăitoare şi casa necurată.

170r 45. Carea îndată o vor sparge şi piiatri||le ei şi lemnele şi tot praful le vor arunca afară de oraş, în loc necurat.
46. Cine va întra în casă când îi închisă necurat va fi până sara.
47. Şi cine va adormi într-însa şi va mânca ceva îş va spâla veşmintele sale.
48. Iară, întrând preotul, de va vedea a nu fi crescut în casă lepra, până ce de nou s-au spoit, o va curăţi, înturnând sănătatea.
49. Şi spre curăţirea ei va lua doao paseri şi un lemn de chedru şi vermicel şi isop.
50. Şi, jârtfind o pasere în vas de lut pre ape vii,
51. Va lua lemnul cel de chedru şi isopul şi cocul şi paserea vie şi le va întinge toate în sângele paserii jârtfite şi în apele vii şi va stropi casa de şapte ori;
52. Şi o va curăţi în sângele paserii şi în ape şi în pasere vie şi în lemnul cel viu de chedru şi în isop şi în viermicel.
53. Şi, slobozând paserea a zbura slobodă la câmp, să va ruga pentru casă şi legiuit să va curăţi.
54. Aceasta-i leagea a toată buba şi a loviturii,
55. A leprei hainelor şi a caselor,
170v 56. A locului ranei şi a năvălirii bubelor, | a machiii ce străluceaşte şi în multe feaţe schimbate,
57. Să să poată şti în ce vreame ceva curat sau necurat iaste".

Cap 15

Bărbatului ce-i cură sămânţa, împreună culcătorilor, a muiarii în lunatece şi a cărie-i cură sângele vindecarea şi curăţirea.

1 Şi au grăit Domnul cătră Moisi şi Aaron, zicând:
2 „Grăiaşte fiilor Israil şi le ziceţi: «Omul căruia să întâmplă curgerea săminţii necurat va fi.
3. Şi atunci să va judeca a fi supus aceştii vine, când prin toate cirtele vreamii să va lipi trupului său şi va creşte urâta umezală.
4. Tot aşternutul în care au dormit necurat va fi şi oriunde va şedea.
5. De va atinge cineva patul lui, va spăla veşmintele sale, şi el cu apă spălându-să, necurat va fi până sara.
6. De va şedea unde el şezuse, şi el îş va spăla veşmintele, şi cu apă spălat, necurat va fi până sara.
7. Cine va atinge trupul lui spăla-ş-va vejmintele sale, şi el cu apă spălat, necurat va fi până sara.
171r 8. De va arunca scuipit acest om spre altul care-i curat, spăla-ş-va vejmintele sale, || şi spălat cu apă, necurat va fi până sara.
9. Procoveţul pre care va fi şezut necurat va fi.
10. Şi orice va fi supt acela a căruia să întâmplă curgerea săminţii, spurcat va fi până sara. Cine va purta ceva de aceastea spăla-va vejmintele sale, şi el cu apă spălat, necurat va fi până sara.
11. Tot pre carele va atinge carea-i aşea, nespălându-ş mainte mânile, spăla-ş-va vejmintele sale, şi spălat cu apă, necurat va fi până sara.
12. Vasul de lut care-l va atinge să va frânge, iară vasul de lemn cu apă să va spăla.
13. De să va sănătoşa cel ce sufere acel feal de pătimire, va număra şeapte zile după curăţirea sa şi, spălându-şi hainele şi tot trupul cu ape vii, va fi curat.
14. Iară în zioa a opta va lua doi turturi au doi pui de porumb şi va veni înaintea Domnului, la uşa cortului mărturiei, şi-i va da preotului,
15. Carele va face unul pentru păcat şi altul spre ardere; şi să va ruga pentru el înaintea Domnului, ca să să curăţă de curgerea săminţii sale.
16. Bărbatul din care va ieşi sămânţa împreunării spăla-va cu apă tot trupul său şi va fi necurat până sara. |
171v 17. Haina şi piialea care o va avea cu apă o va spăla şi va fi necurată până sara.
18. Muiarea cu carea să va împreuna cu apă să va spăla şi va fi necurată până sara.
19. Muiarea care, întorcându-să luna, pătimeaşte curgerea sângelui, şeapte zile să va usăbi.
20. Oricine o va atinge necurat va fi până sara,

21. Şi în ce va dormi sau va şedea în zilele curăţirii sale spurca-să-va.
22. Cine va atinge patul ei spăla-va hainele sale, şi cel cu apă spălat necurat va fi până sara.
23. Tot vasul pre carele ea va şedea, oricine-l va atinge spăla-ş-va vejmintele sale, şi el, cu apă spălat, spurcat va fi până sara.
24. De să va împreuna cu ea bărbatul în vremea lunatecului sânge, necurat va fi şeapte zile şi tot aşternutul în care au dormit spurca-să-va.
25. Muiarea carea multe zile pătimeaşte curgerea sângelui, nu în vreame lunatecă, sau cărie, după lunatecul sânge, curgerea nu înceată, până când îi supusă aceştii pătimiri necurată va fi, ca în vreame lunatecă.
26. Tot aşternutul în care va dormi şi vasul în care va şedea spurcat va fi.
27. Oricine le va atinge acealea spăla-ş-va vejmintele sale, şi el, cu apă spălat, necurat va fi până sara. ||
28. De va sta sângele şi va înceta a cură, va număra şeapte zile a curăţirii sale, 172r
29. Şi în zioa a opta va aduce preotului pentru sâne doi turturi sau doi pui de porumb la uşa cortului mărturiei,
30. Carele unul va face pentru păcat şi altul spre ardere; şi să va ruga pentru ea înaintea Domnului şi pentru curgerea necurăţiii ei».
31. Deci veţ învăţa fiii lui Israil să să fearească de necurăţie şi să nu moară în urăciunile sale, când vor spurca cortul Mieu, care iaste între ei.
32. Aceasta e leagea celui ce pătimeaşte curgere seaminţii şi carele să spurcă cu împreunarea,
33. Şi carele în vremi lunatece să usăbeaşte sau care pururea curge sânge, şi a omului care va dormi cu dânsa".

Cap 16

Când şi cum trăbuie să între preotul la jârtvelnic şi a curăţi împreună cortul şi oltariul, pârciul a slobozi şi sărbătoarea curăţăniei a prăznui.

*Sus 10, 12. [10, 12].
1. Şi au grăit Domnul cătră Moisi după moartea *a doi fii a lui Aaron, când s-au ucis cădind foc strein.
*Ieşire 30, 10. Ov. 9, 7.
2. Şi au poruncit lui zicând: „Grăiaşte câtră Aaron, fratele tău, *să nu între în toată vreamea la jârtăvnic, carele iaste dinlăuntrul zaveasii dinnaintea îmblânzitoriului, cu care să acopere sicriiul ca să nu moară. Că în nor Mă voi arăta deasupra | beasearicii. 172v
3. De nu va face mainte aceastea: un viţăl pentru păcat va aduce şi un areate spre ardere;
4. Cu îmbrăcăminte de in să va îmbrăca, cu rochie de in ceale ascunsă le va tăinui. Încinge-să-va cu brâu de in, titie de in va pune în cap, că aceastea vejminte sânt sfinte, cu carele toate, când va grăi, să va îmbrăca.
5. Şi va lua de la toată mulţimea fiilor Israil doi ţapi pentru păcat şi un areate spre jârtvire.
6. Şi când va aduce viţălul şi să va ruga pentru sine şi pentru casa sa,
7. Doi ţapi va face a sta înaintea Domnului, în uşa cortului mărturiei.
8. Şi trimiţind preste amândoi soarte, una Domnului şi alta ţapului pârciului;
9. A căruia va ieşi soartea Domnului, acela-l va aduce pentru păcat,
10. Iară a căruia spre ţapul pârciul, îl va pune viu înaintea Domnului, să să roage pentru el şi să-l sloboază în pustie.
11. Aceastea legiuit făcându-să, va aduce viţălul şi, rugându-să pentru sâne şi pentru casa sa, îl va jârtfi.
12. Şi, luând cădealniţa carea o va umplea din cărbunii oltariului şi, luând cu mâna tămâia cea gătită spre ardere, va întra după zaveasă în ceale sfinte, ||
13. Ca, puind pre foc mireazmele, negura lor şi aburul să acopăre rugătoriul care iaste 173r deasupra mărturiei şi să nu moară.
14. Şi va lua din sângele viţălului şi va stropi cu deagetul de şeapte ori cătră jârtfealnic, spre răsărit.
15. Şi deacă va ucide ţapul pentru pâcatul norodului, va aduce sângele lui înlăuntrul zaveasii, precum s-au poruncit pentru sângele viţălului, să stropească din preajma rugătoriului.
16. Şi să curăţască jâtfealnicul de necurăţimea fiilor Israil şi de nelegiuirile lor şi de toate pâcatele; după leagea aceasta va face cortului mărturiei, care s-au înfipt între ei, în mijlocul necurăţiilor lăcaşului lor.
*Luc. 1, 10. [1, 9-10].
17. *Nici un om să fie în cort când întră preotul la jârtfealnic să să roage pentru sine şi pentru casa sa şi pentru toată adunarea lui Israil, până va ieşi.

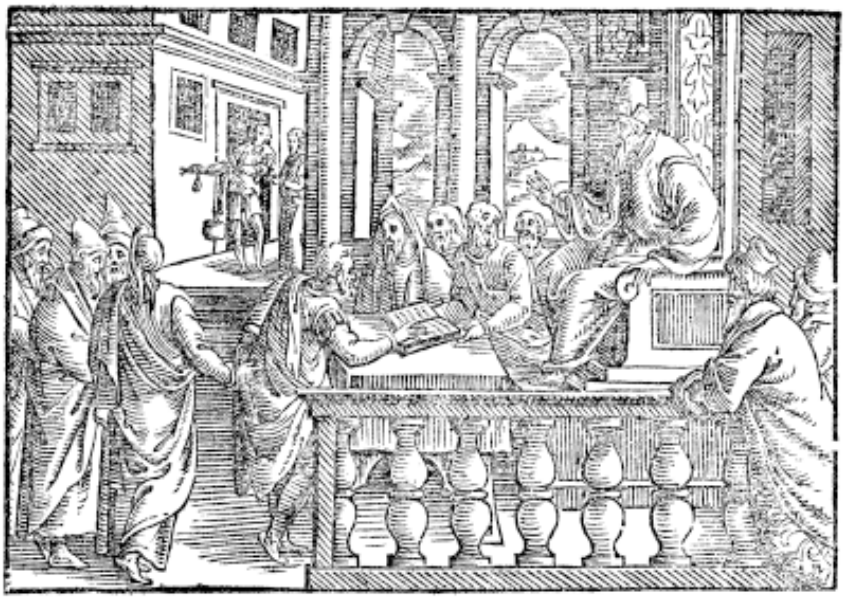

18. Iară deacă va ieşi la oltariul care iaste înaintea Domnului, roage-să pentru sine şi, luând sângele viţălului şi al ţapului, toarne spre cornurile lui împrejur.

173v 19. Şi, stropind de şeapte ori cu deage|tul, curăţască-l şi-l sfinţască de necurăţiile fiilor lui Israil.

20. După ce va curăţi jârtfealnicul şi cortul şi oltariul, atuncea aducă ţapul viu.

21. Şi, puindu-ş amândoao mânile spre capul lui, mărturisească toate nedreptăţile fiilor lui Israil şi toate greşalele şi păcatele lor, carele blăstămându-le pre capul lui, îl va trimite, prin un om gătit, în pustie.

22. Şi dacă va purta ţapul toate nedreptăţile lor în pământ pustiiu şi să va slobozi în pustie,

23. Să va întoarce Aaron în cortul mărturiei şi, dezbrăcând hainele cu carele mai nainte era îmbrăcat când întra la jârtfelnic, şi, lăsându-le acolo,

24. Spăla-ş-va trupul său în locul cel sfânt şi să va îmbrăca cu hainele sale. Şi după ce, ieşind, va aduce arderea sa şi a gloatei, să va ruga pentru sine şi pentru norod.

25. Şi grăsimea care s-au adus pentru păcate o va jârtfi pre oltariu.

26. Iară cela ce va fi slobozit pârciul îş va spăla vejmintele sale şi trupul cu apă şi aşea va întra în tabără.

27. Iară viţălul şi ţapul care pentru păcat s-au jârtfuit şi a cărora sânge s-au dus la ||
174r jârtfealnic să să plinească curăţirea, îi vor purta afară de tabără *şi-i vor arde cu foc şi piiaile şi cărnurile lor şi gunoiul. *Ovreai 13, 11.

28. Şi oricine le va arde va spăla vejmintele sale şi trupul cu apă şi aşea va întra în tabără.

29. Şi va fi voao aceasta legiuită în veac. *În luna a şeaptea, în zioa lunii a zeacea, veţi năcăji sufletele voastre, nice un lucru veţ face, nici moşteanii, nici veneticii carii nimernicesc între voi. *Gios 23, 27-28.

30. Într-aceasta zi curăţirea voastră va fi şi curăţănie de toate păcatele voastre, înaintea Domnului vă veţ curăţi.

31. Că sâmbăta odihnire iaste şi veţ năcăji sufletele voastre cu leagea veacinică.

32. Şi va curăţi preotul care va fi uns şi a căruia mâni s-au sfinţit să slujască cu preoţiia pentru tatăl său; şi să va îmbrăca cu îmbrăcăminte de in şi cu haine sfinte.

33. Şi va curăţi jârtfealnicul şi cortul mărturiei şi oltariul şi preoţii şi tot norodul.

174v 34. Şi va fi voao aceasta legiuită în veaci, să vă rugaţ pentru fiii lui Israil şi pentru to|ate pâcatele lor o dată în an". Şi au făcut precum poruncise Domnul lui Moisi.

Cap 17

Porunceşte-să jidovilor lui Dumnezeu numai să jârtfească, iară nu dimonului, nici airi, fără la uşea cortului; şi de sânge şi de mortăciune a mânca să să contenească.

1. Şi au grăit Domnul către Moisi, zicând:
2. „Grăiaşte lui Aaron şi fiilor lui, şi tuturor fiilor lui Israil, zicând către dânşii: «Aceasta iaste cuvântul care au poruncit Domnul, zicând:

3. ‘Fieştecare om din casa lui Israil, de va ucide boul sau oaie, sau capră, în tabără sau afară de tabără,
4. Şi nu va aduce la uşa cortului aducerea Domnului, va fi vinovat sângelui; ca când ar fi vărsat sânge, aşa va peri din mijlocul norodului său.
5. Pentru aceaea preotului trâbuie să aducă fiii lui Israil junghiiarile sale care vor ucide în câmp, să să sfinţască Domnului înaintea uşii cortului mărturiei şi să le jârfească pre eale jungheri de pace Domnului.
6. Şi va turna preotul sângele pre oltariul Domnului, la uşa cortului mărturiei, şi va || aprinde grăsimea spre miros bine priimit Domnului. 175r
7. Şi nu vor jârtvi mai mult nicidecum junghierile sale dimonilor cu carii au curvit. Legiuită veacinică va fi lor şi următorilor lor’.
8. Şi câtră dânşii vei zice: ‘Omul din casa lui Israil şi din veneticii carii nimernicesc la voi, carele va aduce ardere sau jârtfă,
9. Şi la uşa cortului mărturiei nu o va aduce să să deaie Domnului, va peri din norodul său.
10. Fieştecare om din casa lui Israil şi din veneticii carii nemernicesc între ei, de va mânca sânge, întări-voi faţa Mea împrotiva sufletului lui şi-l voi piiarde dintre norodul său,
11. Că sufletul trupului în sânge iaste; şi Eu l-am dat voao ca să curăţiţ într-însul pre oltariu, pentru sufletele voastre, şi sângele să fie pentru curăţăniia sufletului’.
12. Pentru aceaea am zis fiilor Israil: ‘Tot sufletul dintre voi nu va mânca sânge, nici din veneticii carii nimernicesc la voi.
13. Fieştecare om dintre fiii lui Israil şi dintre veneticii carii nimernicesc la voi, de va prinde cu vânatul fiară sau pasere cu păsăritul, carele e slobod a le mânca, vearse sângele ei şi îl astupe cu pământ. |
*Fac. 9, 4. Sus 7, 26. 14. *Că sufletul a tot trupul în sânge iaste’. De unde am zis fiilor lui Israil: ‘Sângele a tot trupul nu veţ mânca, că sufletul trupului în sânge iaste şi oricine, de-l va mânca, va peri. 175v
15. Sufletul care va mânca mortăciună sau prinsă de fiiară, şi din moşteni, şi de venetici, spăla-va vejmintele sale şi pre sineş cu apă şi spurcat va fi până sara. Şi cu această rânduială să va curăţi.
16. Iară de nu-ş va spâla veşmintele şi trupul, va purta nedreptatea sa’»”.

Cap 18

Treptele împreunării ceii neslobode. A fugi de faptele păgânilor şi a hananeilor în multe feliuri de ruşine trupească.

1. răit-au Domnul cătră Moisi, zicând:
2. „Grăiaşte fiilor Israil şi vei zice câtră dânşii: «Eu, Domnul, Dumnezeul vostru,
3. După obiceaiul pământului Eghiptului, în care aţ lăcuit, nu veţ face; şi după năravul ţinutului Hanaan, la care vă voi duce, nu veţ lucra, nici în nelegiuitele lor veţ umbla.
4. Judecăţile Meale veţ face şi poruncile Meale veţ ţine şi veţ umbla într-însele; Eu, Domnul, Dumnezeul vostru!
*Ez. 20, 11. Râm. 10, 5. 5. *Păziţ legile Meale şi judecăţile Meale, carele fă||când, omul va trăi într-însele. Eu, Domnul! 176r
Gal 3, 12. 6. Tot omul să nu să apropie de cel ce-i aproape de sânge, ca să dezvăleascâ ruşinea lui. Eu, Domnul!
7. Urăciunea tătâne-tău şi urăciunea maicii tale nu vei deascoperi; mumă-ta iaste, nu vei dezvăli ruşinea ei.
8. Ruşinea muiarii tătâne-tău nu o vei deascoperi, că ruşinea tătâne-tău iaste.
9. Ruşinea soru-ta din tată sau din mumă, carea în casă sau afară s-au născut, nu o vei deascoperi.
10. Ruşinea featei fiiului tău sau a nepoatei de fată nu o vei dezvăli, că ruşinea ta iaste.
11. Ruşinea featei muierii tătâne-tău, carea o au născut tătâne-tău şi ţi-i soră, nu o vei dezvăli.
12. Ruşinea surorii tătâni-tău nu o vei deascoperi; că trupul tătâni-tău iaste.
13. Ruşinea surorii mumeai tale nu o vei dezvăli, pentru că trupul mumei tale iaste.
14. Ruşinea unchiu-tău nu o vei dezvăli, nici te vei apropiia de muiarea lui, carea cu cumnăţie ţi să împreună.
15. Ruşinea noru-ta nu o vei dezvăli, că muiarea fiiului tău iaste, nici vei deascoperi ocara ei.

16. Ruşinea muierii frăţine-tău nu o vei dezvăli, că ruşinea frăţine-tău iaste.
17. Ruşinea muierii tale şi a featei ei nu vei dezvăli. Fata feciorului ei şi fata featei ei |
176v nu o vei lua, ca să dezvăleşti ocara ei, că trupul ei sânt, şi acea împreunare curvie de rudenie iaste.
18. Sora muierii tale spre curviia ei nu o vei lua, nici vei dezvăli ruşinea ei, încă ea trăind.
19. La muiarea carea pătimeşte lunatece nu te vei apropiia, nici vei dezvăli urăciunea ei.
20. Cu muiarea aproapelui tău nu te vei împreuna, nici te vei întina cu amestecarea săminţii.
21. *Din sămânţa ta nu vei da să jârtfească idolului Moloh, nici vei spurca numele Dumnezeului tău. Eu, Domnul! *Jos 20, 2.
22. Cu parte bărbătească să nu te amesteci cu împreunarea fămeiască, că urăciune iaste.
23. Cu tot dobitocul nu te vei împreuna, nici te vei întina cu el. *Muiarea nu să va supune dobitocului, nici să va amesteca cu el, că spurcăciune iaste. *Jos 20, 16. [20, 15].
24. Nici să vă spurcaţi în toate acestea în carele s-au spurcat toţ păgânii, carii Eu îi voi lepăda înaintea voastră,
25. Şi cu carii s-au pângărit pământul, a cărora tâlhăriile Eu le voi cerceta, ca să borască pre lăcuitorii săi.
26. Păziţi legiuitele Meale şi judecăţile şi să nu faceţ din toate urăciunile aceastea, nici
177r || moşteanul, nici lucrătoriul de pământ carele nimearniceaşte la voi.
27. Că toate blăstămurile aceastea le-au făcut lăcuitorii pământului carii au fost înaintea voastră şi l-au spurcat.
28. Deci păziţi ca să nu borască şi pre voi aşijderea, când veţ face aseaminea, precum au borât neamul care au fost înaintea voastră.
29. Tot sufletul care va face ceva dintr-aceaste urăciuni va peri din mijlocul norodului său.
30. Păziţ poruncile Meale, să nu faceţ ce au făcut aceştia carii au fost înaintea voastră şi să nu vă pângăriţi într-înşii. Eu, Domnul, Dumnezeul vostru!».

Cap 19

Multe fealiuri de porunci pentru învăţătura şi ţăreamoniile mai înnainte vestite. Iarăşi să procetesc, adâogându-să de nou altele.

1. Grăit-au Domnul cătră Moisi, zicând:
2. „Grăiaşte cătră toată adunarea *fiilor Israil şi vei zice cătră dânşii: **«Fiţi sfinţi, că Eu sfânt sânt, Domnul, Dumnezeul vostru! *Sus 11, 44. **1 Petru 1, 16.
3. Fieştecare să să teamă de tată-său şi de mumă-sa. Sâmbetele Meale păziţi. Eu, Domnul, Dumnezeul vostru!
4. Să nu vă întoarceţ la idoli, nici dumnezăi vărsaţ să vă faceţi. Eu, Domnul, Dumnezeul vostru! |
177v 5. De veţ jârtfi junghiiarea celor de pace Domnului, să fie blând.
6. Într-acea zi în carea să va jârtfi o veţ mânca, şi a doua zi; iară orice va rămânea pe a triia zi cu foc veţ arde.
7. De va mânca careva din ea după a doua zi, necurat va fi şi vinovat nedumnezăirii,
8. Şi va purta nedreptatea sa că au pângărit sfântul Domnului şi va peri sufletul acela din norodul său.
9. *Când vei săcera holdele pământului tău, nu vei tunde până în pământ faţa pământului, nici spicele ce rămân le vei culeage. *Jos 23, 22.
10. Nici în viia ta strugurii şi broboanele ce cad nu le vei aduna, ci săracilor şi streinilor a le culeage le vei lăsa. Eu, Domnul Dumnezeul vostru!
11. Nu veţ fura, nu veţ minţi, nici va înşela cineva pre aproapele său.
12. *Nu vei giura strâmb în numele Mieu, nici vei pângări numele Dumnezeului tău. Eu, Domnul! *Ieşi. 20, 7.
13. *Nu vei îngiurui pre aproapele tău, nici cu puterea îl vei împresura. **Nu va rămânea lucrul slugii tale la tine până dimineaţa. *Ecli. 10, 6. **2 Leage 24, 14.
178r 14. Nu vei blăstăma surdul, nici înaintea orbului || vei pune sminteală, ci te vei teme de Domnul, Dumnezăul tău, că Eu sânt Domnul! Tov. 4, 15. [14]. *2 Leage 1, 17
15. Nu vei face ce nu-i drept, nici nedrept vei giudeca. *Nu vei socoti faţa săracului, nici vei cinsti obrazul celui putearnic. Drept giudecă aproapelui tău. şi 16, 19. Pil. 24, 23.
16. Nu vei fi hulitoriu, nice gălcevitoriu în norod. Nu vei sta împrotiva sângelui aproapelui tău. Eu, Domnul! Ecli. 42, 1. Iacov 2, 2.

*1 Ioan 2, 11 17. *Nu vei urî fratele tău în inima ta, ci **la arătare ceartă-l, ca să n-ai păcat într-însul.
și 3, 14. 18. Nu cerca izbândă, nice îți vei aduce aminte de nelegiuirea cetățeanilor tăi. ***Iubi-vei
**Ecl. 19, 13. priiatinul tău ca pre tine însuți. Eu, Domnul!
Math. 18, 15. 19. Legile Meale păziți-le! Dobitocul tău nu vei face a să împreuna cu alt feal de jivină.
Luc. 17, 3. Pământul tău nu-l vei sămăna cu multe feliuri de sămânță. Cu haina carea-i din doao
***Math. 5, 43. țăsută nu te vei îmbrăca.
și 22, 39. 20. Omul de va dormi cu muiarea cu împreunarea săminții, care va fi slujnică și de
Luca 6, 27. măritat și macar cu prețu nu răscumpărată, nici slobozită, să vor bate amândoi și n-or muri,
Rama. 13, 9. că n-au fost slobodă.
21. Iară pentru greșala sa va aduce Domnului |, la ușa cortului mărturiei, un berbeace. 178v
22. Și să va ruga pentru el preotul, și pentru păcatul lui, înaintea Domnului; și i să va face milostiv și i să va ierta păcatul.
23. Când veț întra la pământ și veț sădi într-însul tot roditoriul, le veț lua colțurile. Poamele care încolțăsc necurate vor fi voao, nici veți mânca dintr-însăle.
24. Iară al patrule an tot rodul lor să va sfinți, vreadnic de laudă Domnului.
25. Iară în anul al cincilea veț mânca rodurile, adunând toate care fac. Eu, Domnul, Dumnezeul vostru!
26. Nu veț mânca cu sânge, nu veț vrăji, nici veți socoti visurile.
27. Nici în rătund vă veți tunde părul, nici veț rade barba.
28. Și pentru mort nu veț tăia trupul vostru, nici figuri oarecarele sau seamne vă veț face. Eu, Domnul!
29. Nu da la bordeiu fata ta, să nu să spurce pământul și să să umple de răutate.
30. Sâmbeatele Meale păziț și de jârtfealnicul Mieu să vă temeți. Eu, Domnul! ||
31. Să nu vă plecaț la fărmecători, nici de la gâcitori să întrebaț ceva, ca să vă pângăriți 179r
printr-înșii. Eu, Domnul, Dumnezeul vostru!
32. Înaintea celui cu capul cărunt scoală și cinsteaște fața bătrânului și te teame de Domnul, Dumnezeul tău. Eu sânt Domnul!
*Ieși. 22, 21. 33. *De va lăcui veneticul în pământul vostru și va zăbovi între voi, nu-l ocărâreți,
34. Ci fie între voi ca moșteanul și-l veț iubi ca pre voi înșivă. Că și voi aț fost venetici în pământul Eghiptului. Eu, Domnul, Dumnezeul vostru!
35. Să nu faceț ceva nedrept în giudecată, în îndreptare, în fonți, în măsură.
36. Cumpăna dreaptă și aseaminea fie fonții, dreaptă măsura și aseaminea fărtaiele. Eu, Domnul, Dumnezeul vostru, care v-am scos din pământul Eghiptului.
37. Păziț toate poruncile Meale și toate judecățile și le faceți. Eu, Domnul!»”

Cap 20

Cu moarte să ceartă carii din sămânța sa aduc lui Moloh, carii întreabă de la fărmecători sau gâcitori, carii blastămă pârinții, carii fac multe fealiuri de împreunări neslobo|de. 179v

1. Și au grăit Domnul cătră Moisi, zicând:
2. „Aceastea vei grăi fiilor Israil: «Omul din fiii lui Israil și din veneticii carii
*Sus 18, 21. lăcuiesc în Israil, *de va da din sămânța sa idolului Moloh, cu moarte va muri; norodul pământului cu pietri l-or împroșca».
3. Și Eu voi pune fața Mea împrotiva lui și-l voi tăia din mijlocul norodului său, pentru că au dat din sămânța sa lui Moloh și au spurcat sfințitoriul Mieu și au pângărit numele cel sfânt al Mieu.
4. De cumva lenevind norodul pământului și puțân socotind porunca Mea, va slobozi omul care au dat din sămânța sa lui Moloh, nici va vrea a-l ucide,
5. Pune-voi fața Mea preste omul acela și preste rudeniia lui și l-oi tăia și pre el, și pre toți carii l-au îngăduit a curvi cu Moloh, din mijlocul norodului său.
6. Sufletul carele să va pleca spre vrăjitori și gâcitori și va curvi cu dânșii, pune-voi fața Mea împotriva lui și-l voi ucide din mijlocul norodului său.
*1 Petru 1, 16. 7. *Sfințiți-vă și fiț sfinț, că Eu sânt Domnul, Dumnezeul vostru!
8. Păziț poruncile Meale și le faceți. Eu, Domnul, Carele vă sfințăsc! ||
*Ieși. 21, 17. 9. *Cine va blăstăma pre tată-său sau muma cu moarte să moară! Pre tatăl și muma 180r
Pil. 20, 20. i-au suduit, sângele lui fie preste el.
[20, 10]. 10. *De va curvi cineva cu muiarea altuia și va face preacurvie cu muiarea aproapelui
Math. 15, 4. său, cu moarte să moară, și curvariul și preacurvariul!

11. Care va dormi cu maştehă-sa şi va dezvăli ocara tătâne-său, cu moarte să moară amândoi; sângele lor fie preste ei! Mar. 7, 10. *2 Leage 22, 22.

12. Care va dormi cu noru-sa, amândoi moară, că grozăvie au lucrat; sângele lor fie preste ei! Ioan 8, 5.

13. Care va dormi cu bărbat cu împreunare fămeiască, amândoi au lucrat nelegiuire, cu moarte să moară; fie sângele lor preste ei!

14. Carele, preste muiarea fata, va lua pre mumă-ei, nelegiuire au făcut; viu va arde cu eale, nici va rămânea atâta nelegiuire în mijlocul vostru.

15. Carele cu dobitoc şi cu vită să va împreuna cu moarte să moară; şi dobitocul încă-l ucideţ.

16. *Muiarea care să va supune oricăruia dobitoc împreună cu el să să uciză; sângele lor fie preste ei! *Sus 18, 23.

17. Cine va lua pre soru-sa, fata tătâni-său sau fata mumeai sale, şi va vedea ruşinea ei, şi ea va vedea ocara fratelui său, lucru negrăit au lucrat; ucide-să-vor în
180v vedearea norodu| lui său, pentru că ş-au dezvălit unul cătră altul ruşinea sa şi-ş vor purta nedreptatea sa.

18. Cine să va împreuna cu muierea în lunateca curgere şi va dezvăli ruşinea ei, şi ea îş va deşchide izvorul sângelui său, amândoi să vor ucide din mijlocul norodului său.

19. Ruşinea mătuşii tale, a surorei mumeai tale şi a tătâne-tău, nu o vei deascoperi. Cine va face aceasta ş-au golit ocara trupului său, amândoi vor purta nedreptatea sa.

20. Cine să va împreuna cu muierea unchiu-său, a fratelui tătâne-său sau a mumeai sale, şi va deascoperi ruşinea rudeniii sale, amândoi îş vor purta păcatul său; fără prunci vor muri.

21. Care ia muiarea frăţine-său nelegiuire face, ruşinea frăţine-său o au dezvălit; fără prunci vor fi.

22. Păziţ legile Meale şi judecăţile şi le faceţ, ca să nu vă borască şi pre voi pământul la care veţ întra a-l lăcui.

23. Să nu umblaţi în legiuitele neamurilor care Eu le voi scoate înaintea voastră, că toate acestea au făcut şi le-am urât.

24. Iară voao grăiesc: 'Stăpâniţ pământul lor, carele voi da voao spre moştenire, pământul
181r ce curge miiare şi lapte'. Eu, || Domnul, Dumnezeul vostru, Care v-am ales pre voi de alte neamuri.

25. Alegeţ, dară, şi voi dobitocul cel curat de cel necurat şi paserea curată de cea necurată; să nu vă pângăriţ sufletele voastre în dobitoc şi în paseri şi întru toate care să mişcă pre pământ şi care voao v-am arătat a fi spurcate.

26. *Fi-m-veţ Mie sfinţ, că Eu sfânt sânt, Domnul, şi v-am ales pre voi de alte neamuri să fiţi ai Miei. *1 Pet. 1, 16.

27. *Bărbatul sau muiarea în carii va fi duh piftonicesc sau vrăjitoricesc cu moarte să moară. Cu piiatri îi vor împroşca; sângele lor fie preste ei!»" *2 Leage 18, 11. 1 Impăr. 28, 7.

Cap 21

La ce îngropăciuni pot fi preoţii şi ce muiari să-ş ia; şi carii sânt nevrednici la preoţie; şi pentru fapta preotului, de va curvi.

1. Şi au zis Domnul cătră Moisi: „Grăiaşte cătră preoţii, fiii lui Aaron, şi vei zice cătră dânşii: «Să nu să spurce preotul în morţile cetăţeanilor săi,
181v 2. Fără numai în fraţii şi în rudenii, adecă spre | tată şi mumă şi fiiu şi fată şi frate,
3. Şi sor vergură, carea nu-i măritată după bărbat;
4. Ci nici în căpeteniia norodului său să va spurca.
5. *Nu-ş vor rade capul, nici barba, nici vor face tăieturi în trupurile sale. *Sus 19, 27.
6. Sfinţi vor fi Dumnezeului său şi nu vor spurca numele Lui, că arderea Domnului şi pânile Dumnezeului său aduc şi pentru aceaea sfinţ vor fi. Ezec. 44, 20.
7. *Curvă şi urâtă din lupănar nu-ş va lua muiere, nici lăsată de bărbat, că s-au sfinţit Dumnezeului său. *Sus 19, 29.
8. Şi pânile punerii-înainte aducă. Fie, dară, sfinţ, că Eu sfânt sânt, Domnul, Care-i sfinţăsc pre ei.
9. De să va găsi fata preotului în curvie şi va vătâma numele tătâne-său, cu pară de foc să va arde.

10. Arhiereul, adecă, preotul cel mai mare între fraţii săi, pre a căruia cap s-au turnat untul-de-lemn al ungerii şi a căruia mâni în preoţie s-au sfinţit şi s-au îmbrăcat cu sfintele haine, capul său nu şi-l va deascoperi, veşmintele nu le va rumpe.
11. Şi la tot mortul nicidecum nu va întra şi spre tată-său şi spre mumă-sa nu să va spurca,
12. Nici va ieşi din ceale sfinte, ca să nu spurce jârtfelnicul Domnului, că untul al sfintei ungeri || lui Dumnezeu preste dânsul iaste. Eu, Domnul! 182r
*Ezec. 44, 22. 13. *Vergură îş va lua muiare.
14. Iară văduva şi cea lăsată şi cea întinată şi curvă nu va lua, ci feacioară din norodul său.
15. Să nu amestece rudeniia feliului său obştei neamului său, că Eu, Domnul, care îl sfinţăsc pre el»".
16. Şi au grăit Domnul câtră Moisi, zicând:
17. „Grăiaşte câtră Aaron: «Omul din sământa ta prin rudenii, care va avea mache, nu va aduce pâni Dumnezăului său,
18. Nici să va apropiia de slujba lui: de va fi orb sau ştiop, sau cu nasul mare sau cârn,
19. Au cu piciorul sau cu mâna ruptă,
20. Sau gârbov, sau urduros, sau albeaţă având în ochiu, sau râie pururea, au pecingine în trup, sau coios.
21. Tot care va avea machie din sământa lui Aaron preotului nu să va apropiia a aduce jârtvă Domnului, nici pâni Dumnezeului său,
22. Însă va mânca din pânile care să aduc în jârtvelnic,
23. Iară aşa numai, ca să nu între înlâuntrul zaveasei, nici să să apropie la oltariu, că machie are şi nu trăbuie să să spurce jârtfelnicul Mieu. Eu, Domnul, Carele îi sfinţesc!»"
24. Şi au grăit Moisi cătră Aaron şi câtră fiii lui şi câtră tot Israilul toate carele | îi era poruncite. 182v

Cap 22

De mâncarea celor sfinte sau a jârtfealor trebuie să să contenească cei streini şi necuraţ. Să însămnează machele sau smintelele; nu trebuie să fie în ceale ce să jârtfesc şi să aduc spre jârtfire.

1 Şi au grăit Domnul câtră Moisi, zicând:
2 „Grăiaşte câtră Aaron şi câtră fiii lui să să păzască de aceastea carele sânt sfinţite a fiilor Israil şi să nu spurce numele celor sfinţite Mie, care ei le aduc. Eu, Domnul!
3. Zi câtră dânşii şi cătră următorii lor: «Tot omul carele din ruda voastră să va apropiia de ceale sfinte şi carii le-au adus fiii lui Israil Domnului, în carele iaste necurăţiia, va peri înaintea Domnului. Eu sânt Domnul!
4. Omul din sământa lui Aaron carele va fi lepros sau pătimind curgerea săminţii nu va mânca dintr-aceastea, care sânt Mie sfinţite, până să va însănătoaşa. Cine va atinge ceva necurat spre mort şi din carele iase sământa împreunării,
5. Şi carele atinge ce să târâiaşte şi orice necurat, a căruia atingerea iaste spurcată, ||
6. Necurat va fi până sara şi nu va mânca de aceale sfinţite, ci după ce va spăla trupul 183r
său cu apă,
7. Şi va apune soarele, atunci curăţit va mânca din ceale sfinte, că hrana lui iaste.
*Ieşi. 22, 31. 8. *Mortăciune şi prinsă de fiiară nu va mânca, nici să va spurca într-înseale. Eu, Domnul!
Sus 17, 15. 9. Păzască poruncile Meale, ca să nu să supuie păcatului şi să moară în jârtfelnic când
2 Leage 14, 21. îl vor spurca. Eu, Domnul, Carele îi sfinţăsc!
Ezec. 44, 31. 10. Tot streinul nu va mânca din ceale sfinţite, jelearіul preotului şi năimitul nu va mânca dintr-înseale.
11. Iară carele va cumpăra preotul şi carele-i născut în casa lui, aceştia vor mânca dintr-înseale.
12. De să va mărita fata preotului după acar carele din norod, din ceale sfinţite şi din părgă nu va mânca.
13. Iară carea văduvă sau lăsată şi fără prunci să va întoarce la casa tătâni-său, precum fata s-au fost obicinuit, să va hrăni cu bucatele tătâni-său. Tot streinul a mânca dintr-înseale nu are puteare.
14. Cine va mânca din ceale sfinţite prin neştiinţă va adaoge a cincea parte cu ceaea ce au mâncat şi o va da preotului la jârtfealnic.

15. Nici vor spurca aceale sfinţite a fiilor Israil, care aduc Domnului,
16. Ca nu cumva să sufere nedreptatea greşealei sale, când vor mânca ceale sfinţite. Eu, Domnul, Carele-i sfinţesc»”.
17. Şi au grăit Domnul cătră Moisi, zicând:
18. „Grăiaşte cătră Aaron şi câtră fiii lui şi cătră toţi fiii lui Israil şi vei zice cătră dânşii:
183v «Om | din casa lui Israil şi din veneticii carii lăcuiesc la voi, carele va aduce aducerea sa sau făgăduinţăle plătind, sau cu voia aducând, orice va aduce spre jârtfirea Domnului,
19. Ca să să aducă prin voi, parte bărbătească neîntinată va fi din boi şi din oi şi din capre.
20. De va avea machie nu-l vei aduce, nici va fi priimit.
21. *Omul care va aduce jârtvă de pace Domnului, acar făgăduinţăle plătind, acar cu voia aducând, şi din oi şi din boi neîntinat va aduce, ca să fie priimit; toată machea nu va fi într-însul. *2 Leage 15, 21. Ecli. 35, 14.
22. De va fi orb sau frâmt, sau sămn de rană având, sau vărsat, sau râie, sau pecinjine, nu le vei aduce Domnului, nici veţ jârtfi dintr-însăle pre oltariul Domnului.
23. Boul şi oaia cu ureachea şi coada tăiate de bunăvoie a aduce vei putea, iară ce e făgăduit dintr-înseale a să plăti nu să poate.
24. Toată jivina carea au cu frâmte, sau bătute, sau cu tăiate şi luate coişoare va fi nu o veţi aduce Domnului, şi în pământul vostru aceasta nicidecum să nu faceţi.
25. Din mâna streinului nu veţi aduce pâni Dumnezeului vostru şi orice altceva va vrea a da, că strâcate şi întinate sânt toate, nu le veţi priimi»”.
26. Şi au grăit Domnul câtră Moisi, zicând:
184r 27. „Boul, oaia şi capra când să vor naşte, şepte || zile vor fi supt ugerul mumei sale, iară a opta zi şi după aceaea să vor putea aduce Domnului.
28. Acar boul acela, acar oaia nu să va jârtfi cu feţii săi într-o zi.
29. De vei aduce jârtfă pentru mulţămirea Domnului, ca să poată fi înblânzitoare,
30. Într-aceaeaş zi o veţ mânca, nimică nu va rămânea pre a doua zi. Eu, Domnul!
31. Păziţ poruncile Meale şi le faceţi. Eu, Domnul!
32. Să nu spurcaţ numele Mieu cel sfânt, ca să Mă sfinţăsc în mijlocul fiilor lui Israil. Eu, Domnul, Carele vă sfinţăsc pre voi,
33. Şi v-am scos din pământul Eghiptului, să vă fiu voao spre Dumnezeu. Eu, Domnul!”

Cap 23

Praznicele sâmbeateai, a Paştilor, a pârghelor, a săptămânilor, a săcerişului, a trâmbiţălor, a curăţirii şi a corturilor, şi în ce chip trebuie să să prăznuiască.

1. Şi au grăit Domnul câtră Moisi, zicând:
2. „Grăiaşte fiilor lui Israil şi vei zice cătră dânşii: «Aceastea sânt sărbătorile Domnului, carele veţ chema sfinte.
3. Şeasă zile veţ lucra, zioa a şeaptea, pentru că-i odihna sâmbeteai, sfântă să va chema, nimica nu veţ lucra într-însa, sâmbăta Domnului iaste în toate lăcaşele voastre.
4. Aceastea, dară, sânt sărbătorile Domnului, sfinte, carele trăbuie să le prăznuiţi în vreamile sale. |
184v 5. *În luna dintâi, în zioa a patrasprăzăce a lunii, de cătră sară, Fasca Domnului iaste. *Ieşi 12, 28. [12, 6]
6. Şi în zioa a cinsprăzăcea a lunii aceştiia praznicul azimelor Domnului iaste; şeapte zile azime veţ mânca. Num. 28, 16.
7. Zioa dintâi vă va fi vestită şi sfântă, nici un lucru prost într-însa veţi lucra,
8. Ci veţi aduce jirtfă în foc Domnului şeapte zile; iară zioa a şeaptea va fi mai vestită şi mai sfântă şi nimica prost veţ lucra într-însa»”.
9. Şi au grăit Domnul cătră Moisi, zicând:
10. „Grăiaşte fiilor Israil şi vei zice câtră dânşii: «Când veţ întra la pământul care Eu voi da voao şi veţ săcera holda, veţ aduce mânunche de spice, pârga săcerişului vostru, la preot,
11. Carele va rădica snopul înaintea Domnului, ca să fie priimit pentru voi a doao zi a sâmbeteai şi va sfinţi.
12. Şi într-aceaeaşi zi în carea mânunchiul să va sfinţi, să va tăia un miel neîntinat de un an spre jirtvă Domnului.

13. Şi gustările să vor aduce cu el, doao zăciuiri de făină stropite cu untdelemn, spre arderea Domnului şi miros bine priimit; şi gustarea vinului, a patra parte de hin.
14. Pâne şi plăcintă şi fiertură de păsat nu veţ mânca din holdă până la zioa în care veţ || aduce dintr-însa Dumnezeului vostru. Poruncă veacinică iaste în neamurile şi în toate 185r
lăcaşele voastre.
*2 Leage 16, 9. 15. *Şi veţ număra, de la a doao zi a sâmbeteai, în carea aţi adus mănunchiul părgălor, şeapte săptămâni pline,
16. Până la altă zi a plinirii a săptămânii a şeaptea, adecă cincizăci de zile; şi aşea veţ aduce jertfă noao Domnului.
17. Din toate lăcaşele voastre pâinele pârghelor doao, din doao zăciuiri de făină frământate, care le veţi coace spre pârga Domnului.
18. Şi veţ aduce cu pâinele şeapte miei neîntinaţi, de câte un an, şi un viţăl din ciurdă şi doi berbeci; şi vor fi spre jârtfire cu gustările sale, spre miros bine priimit Domnului.
19. Face-veţ şi un ţap pentru păcat şi doi miei de câte un an, jârtve pentru ceale de pace.
20. Şi când îi va rădica preotul cu pâinele pârghelor înaintea Domnului, vor rămânea spre hrană lui.
21. Şi veţ chema zioa aceasta vestită foarte şi preasfântă; nici un lucru prost veţ face într-însa. Legiuită veacinică va fi în toate lăcaşele şi neamurile voastre.
*Sus 19, 9. 22. *Şi după ce veţ săcera holda pământului vostru, nu o veţ tăia până în pământ, nici veţi aduna rămasăle spice, ci săracilor şi nimearnicilor le veţ lăsa. Eu sânt Domnul, Dumnezeul vostru!» | 185v
23. Şi au grăit Domnul câtră Moisi, zicând:
*Num. 29, 1. 24. *„Grăiaşte fiilor Israil: «În luna a şeaptea, în zioa cea dintâi a lunii, fi-va voao sâmbăta pomenire, răsunând trâmbiţăle şi să va chema sfântă.
25. Tot lucrul prost nu veţ face într-însa şi veţ aduce jirtvă Domnului»”.
26. Şi au grăit Domnul cătră Moisi, zicând:
*Sus 16, 29. 27. *„În zioa a zăcea a lunii aceştiia a şeaptea, zioa curăţirilor va fi, vestită foarte şi
Num. 29, 7. să va chema sfântă. Şi veţ smeri sufletele voastre într-însa şi veţ aduce jârtvă Domnului.
Ioan 7, 37. 28. Tot lucrul prost nu veţ face în vreamea zilii aceştiia, că zioa îmblânzirii iaste, ca să să îmblânzască voao Domnul, Dumnezeul vostru.
29. Tot sufletul carele nu va fi smerit în zioa aceasta va peri din noroadele sale;
30. Şi carele va lucra ceva, şterge-l-voi din norodul său.
31. Nice un lucru, dară, veţ face într-însa. Legiuită vecinică vă va fi voao în toate neamurile şi lăcaşele voastre.
32. Sâmbăta odihnii iaste şi vă veţ smeri sufletele în zioa a noao a lunii; de sara până sara veţ prăznui sâmbetele voastre”.
33. Şi au grăit Domnul cătră Moisi, zicând:
34. „Grăiaşte câtră fiii lui Israil: «De la zioa a cinsprăzăcea a lunii aceştiia, a şeaptea, vor fi sărbătorile corturilor, şeapte zile Domnului. ||
35. Zioa a şeaptea să va chema vestită şi sfântă; tot lucrul prost nu veţ face într-însa. 186r
*Ioan 7, 37. 36. *Şi în şeapte zile veţ aduce jârtfe Domnului. Şi zioa a opta vă va fi sfinţită şi veţ aduce jârtvă Domnului, că iaste adunare şi culeagere; tot lucrul prost nu veţ face într-însa.
37. Aceastea sânt sârbătorile Domnului, care le veţi chema vestite şi sfinţite, şi veţ aduce într-însăle aduceri Domnului, jirtve şi gustări, după leage a fieştecăriia zi,
38. Afară de sâmbetele Domnului şi de darurile voastre, şi care veţi aduce din făgăduinţă sau care de bunăvoie veţ aduce Domnului.
39. Deci din zioa a cinsprăzecea a lunii a şeaptea, când veţ aduna toate rodurile pământului vostru, veţi prăznui sărbătorile Domnului şeapte zile; în zioa dintâi şi în zioa a opta va fi sâmbăta, adecă odihna.
40. Şi vă veţ lua în zioa dintâi rodurile pomului vostru celui mai frumos şi stâlpările de finici şi ramurile lemnului cu frunza deasă şi sălcii din răpăgiune şi vă veţ veseli înaintea Domnului, Dumnezeului vostru.
41. Şi veţ ţine prăznuirea lui şeapte zile prin an; legiuită veacinică va fi în neamurile voastre, în luna a şeaptea sărbători veţ prăznui. |
42. Şi veţ lăcui în umbrări şeapte zile; tot carele e din neamul lui Israil va rămânea în 186v
corturi,
43. Să înveaţe rămăşiţăle voastre că în corturi a lăcui am făcut pre fiii lui Israil când i-am scos din pământul Eghiptului. Eu, Domnul, Dumnezeul vostru»”.
44. Şi au grăit Moisi pentru praznicele Domnului cătră fiii lui Israil.

Cap 24

Leagea şi vreamea a să împodobi candelele, pânile punerii-înainte, pedeapsa blăstămătorilor şi cea asămănată cu greşala.

1 Şi au grăit Domnul cătră Moisăi, zicând:
2 „Porunceaşte fiilor Israil să-ț aducă untdelemn curat şi luminat spre împodobirea candelelor pururea,
3. Afară de zaveasa mărturiii, în cortul aşezământului. Şi le va pune Aaron de sara până dimineața înaintea Domnului, cu cinste şi leage veacinică în neamurile voastre.
4. Pre sfeşnic curat să vor pune pururea înaintea Domnului.
5. Şi vei lua făină şi vei coace dintr-însa doaosprăzeace pâni, a cărora fieştecarea vor avea două zăciuiri,
6. A cărora câte şeasă de o parte le vei pune pre o masă curată înaintea Domnului.
7. Şi vei pune preste eale tămâie luminoasă să fie pânea spre pomenirea aducerii Domnului. ||
187r 8. Prin fieştecare sâmbeate să vor schimba înaintea Domnului priimite de la fiii lui Israil cu aşezământ veacinic.
9. Şi vor fi a lui Aaron şi a fiilor lui, ca să le mânce în locul cel sfânt; că sfânta sfintelor iaste din jârtfeale Domnului cu leage veacinică".
10. Ci, iată, ieşind fiiul muierii israiltencii, care l-au fost născut din bărbat eghiptean între fiii lui Israil, s-au certat în tabără cu un om israiltean.
11. Şi, deacă i-au blăstămat numele şi rău l-au suduit, s-au dus la Moisi (şi să chema muma lui Salumith, fata lui Davri, de neamul lui Dan).
12. Şi l-au trimis la închisoare până ar cunoaşte ce va porunci Domnul.
13. Carele au grăit cătră Moisi,
14. Zicând: „Scoate blăstămătoriul afară de tabără şi puie toți carii au auzit mânile sale pre capul lui şi-l împroaşte cu pietri tot norodul.
15. Şi câtră fiii lui Israil vei grăi: «Omul care va sudui pre Dumnezeul său va purta păcatul său,
16. Şi care va sudui numele Domnului cu moarte să moară; cu pietri îl va împroşca toată mulţimea, acar cetăţan va fi, acar strein. Cine va sudui numele Domnului cu moarte să moară.
17. *Care va lovi şi va ucide om cu moarte să moară. *Ieşi. 21, 12.
18. Care va ucide jivină va întoarce aseamine, adecă suflet pentru suflet.
19. Carele va întina cu ceva pre careva din cetățeanii săi, precum au făcut, aşa i să va face: |
187v 20. *Faptă pentru faptă, ochiu pentru ochiu, dinte pentru dinte. Ori cu ce va întina aceeaş va fi datoriu a suferi. *Ieşire 21, 24. 2 Leage 19, 21.
21. Cine va ucide dobitoc va da altul. Cine va lovi om să va pedepsi. Math. 5, 38.

22. Dreaptă judecată va fi între voi, acar nemernic, acar cetăţan va greşi, că Eu sânt Domnul, Dumnezeul vostru»”.

23. Şi au grăit Moisi câtră fiii lui Israil şi au scos pre acela carele blăstămase afară de tabără şi cu pietri l-au împroşcat. Şi au făcut fiii lui Israil precum poruncise Domnul lui Moisi.

Cap 25

A zilei a şeaptea, adecă a sâmbetei şi a anului a cinzăcile, adecă a slobozăniii, leagea. Să nu să ia de la fraţi camătă, nici să să împresure cu robie desăvârşit, ci mai vârtos să să răscumpere de la cei puternici veneticii.

1. Şi au grăit Domnul câtră Moisi în muntele Sinai, zicând:

2. „Grăiaşte fiilor Israil şi vei zice cătră dânşii: «Când veţ întra la pământul care voi da voao, *veţ sărba sâmbăta Domnului.

*Ieşir. 23, 10.

3. În şasă ani vei sămăna pământul tău, şi şasă ani vei chivernisi viia ta şi vei culeage rodurile ei,

4. Iară în al şeapteale an sâmbăta va fi pământului, a odihnei Domnului; pământul nu-l vei să||măna şi via nu o vei lucra. 188r

5. Ce va naşte de voie pământul nu vei săcera şi strugurii pârghelor tale nu-i vei culeage ca culesul, că anul odihnirii pământului iaste,

6. Ci vă vor fi spre mâncare ţie şi slujii tale, slujnicii şi năimitului tău şi veneticului carii nimearnicesc la tine.

7. Dobitoacelor tale şi vitelor, toate câte să nasc, vor da mâncare.

8. Şi-ţi vei număra şeapte săptămâni de ani, adecă de şeapte ori şeapte, care fac ani patruzăci şi noao.

9. Şi vei răsuna cu trâmbiţa în luna a şeaptea, în a zecea zi a lunii, în vreamea îmblânzirii în tot pământul vostru.

10. Şi vei sfinţi anul a cinzăcilea şi-l vei chema slobozirea tuturor lăcuitorilor pământului tău, că acela iaste de bucurie. Întoarce-să-va omul la moşia sa şi fieştecarele să va întoarce la caznicii săi cei dintâi.

11. Că anul slobozirii şi al cinzăcile iaste. Nu veţ sămăna, nici veţi săcera ceale ce cresc de sineşi în câmp, şi pârga culesului nu veţ culeage,

12. Pentru sfinţăniia slobozirii, ci îndată ceale adusă le veţi mânca.

13. În anul slobozăniii să vor întoarce toţi la moşiile sale.

14. Când vei vinde ceva cetăţanului tău sau vei cumpă|ra de la el, să nu întristezi fratele tău, ci după numărul anilor slobozăniii vei cumpăra de la dânsul, 188v

15. Şi după socoteala roadelor îi va vinde ţie.

16. Cu cât mai mulţi ani vor rămânea după slobozănie, cu atâta va creaşte şi preţul; şi cu cât mai puţin din vreame vei număra, cu atâta şi cumpărarea mai ieftină va fi, că vreamea roadelor va vinde ţie.

17. Să nu năcăjiţi pre împreună dăjduitorii voştri, ci să să teamă fieştecare de Dumnezeul său, că Eu, Domnul, Dumnezeul vostru.

18. Faceţi poruncile Meale şi judecăţile păziţi şi le umpleţi, ca să puteţ trăi pre pământ fără nici o frică,

19. Şi să vă nască voao pământul rodurile sale, cu carele să vă hrăniţi îndestulat, fără teamerea nimărui.

20. De veţ zice: ‘Ce vom mânca în anul al şeaptelea de nu vom sămăna, nici vom culeage rodurile noastre?’,

21. Da-voi blagosloveniia Mea în anul al şeasălea şi va face roduri de trei ani.

22. Şi veţi sămăna în anul al optulea şi veţ mânca rodurile ceale veachi până la anul al noaolea; până când vor creaşte cele noao, veţ mânca ceale vechi.

23. Şi pământul nu să va vinde desăvârşit că al Mieu iaste, şi voi venetici şi lucrători de pământul Mieu sânteţi.

24. Pentru aceaea tot ţinutul moştenirii voastre || supt togmeala răscumpărării să va vinde. 189r

25. De-ş va vinde fratele tău, lipsit fiind, moşiuţa sa şi de va vrea vecinul lui, va putea răscumpăra ce-au vândut el.

26. Iară de nu va avea vecin, şi el va putea afla preţ de răscumpărare,

27. Să vor socoti rodurile din vreamea în carea au vândut, şi ce-i mai mult va înturna cumpărătoriului şi aşa îş va lua moşiia sa.
28. Iară de nu va afla mâna lui să întoarcă preţul, va avea cumpărătoriul ce au cumpărat, până la anul slobozirii. Că într-acela toată vinderea să va întoarce la domnul şi stăpânul dintâi.
29. Cine va vinde casă dinlăuntrul zidurilor cetăţii va avea slobozănie a o răscumpăra, până când să va umplea un an.
30. De nu va răscumpăra şi curgerea anului va fi trecut, cumpărătoriul o va stăpâni şi următorii lui în veaci, şi nu să va putea răscumpăra nici în anul slobozăniii.
31. Iară de va fi în sat casa carea nu are ziduri, cu leagea câmpurilor să va vinde. De nu va fi întâi răscumpărată, în anul iuvileii să va întoarce la domnul său.
32. Casăle preoţilor, care sânt în cetăţi, pururea să vor putea răscumpăra. |
189v 33. De nu vor fi răscumpărate, în anul slobozirii să vor întoarce la stăpâni, că caseale cetăţilor preoţilor pentru moştenire sânt între fiii lui Israil,
34. Iară ceale de supt cetate a lor să nu să vânză, că moştenirea veacinică iaste.
35. De va scădea fratele tău şi va fi bolnav cu mâna şi-l vei priimi ca pre un venetic şi nemearnic şi va trăi cu tine,
36. Să nu iai camătă de la el, nici mai mult decât i-ai dat. Teme-te de Dumnezeul tău, să poată trăi fratele tău la tine.
37. Banii tăi nu-i vei da spre camătă şi prisosirea roadelor nu vei ceare.
38. Eu, Domnul, Dumnezeul vostru, care v-am scos din pământul Eghiptului, să vă dau pământul Hanaan şi să vă fiu Dumnezeul vostru.
39. De să va vinde ţie pentru lipsa fratelui tău, nu-l vei împresura cu slujba slujilor,
40. Ci ca un năimit şi lucrătoriu de câmp va fi, până la anul iuvileului va lucra la tine,
41. Şi după aceaea va ieşi cu pruncii săi şi să va întoarce la rudeniia şi la moştenirea părinţilor săi.
42. Că ai Miei sluji sânt şi Eu i-am scos din pământul Eghiptului să nu să vânză cu togmeala slugilor. ||
190r 43. Nu-l vei năcăji cu puterniciia, ci teame-te de Dumnezeul tău.
44. Sluga şi slujnica vă fie din neamurile care sânt împregiurul vostru.
45. Şi din veneticii carii nemearnicesc la voi sau carii dintr-aceştia să vor naşte în pământul vostru, aceştia-i veţi avea slugi.
46. Şi cu leage veacinică îi veţ lăsa rămăşiţălor şi-i veţi stăpâni în veaci. Iară fraţii voştri, fiii lui Israil, să nu-i împresuraţi prin puternicie.
47. De să va împuternici la voi mâna veneticului şi a nimearnicului, şi scăzând fratele tău, să va vinde lui sau oarecăruia din ruda lui.
48. După vindere să poate răscumpăra. Cine va vrea, dintre fraţii săi, îl va răscumpăra,
49. Şi unchiu-său, fratele tătâne-său, sau feciorul fratelui tătâne-său, văru-său, şi cumnatul. Iară, de să va putea, şi el să va răscumpăra,
50. Socotind numai anii de la vreamea vânzării sale până la anul slobozăniii şi banii cu carii s-au fost vândut, după numărul anilor şi togmeala năimitului socotind.
51. De vor fi mai mulţi anii carii rămân până la iuvileon, după aceştia va da şi preţul.
52. De-s puţâni, va pune samă cu dânsul după numărul anilor şi va întoarce cumpărătoriului |
190v ce rămâne din anii
53. În carii mai înainte au slujit socotind simbriile; nu-l va năcăji sâlniceaşte înaintea ta.
54. De nu să va putea răscumpăra prin aceastea, în anul slobozăniii va ieşi cu pruncii săi.
55. Că ai Miei slugi sânt fiii lui Israil, carii i-am scos din pământul Eghiptului!

Cap 26

Celor ce vor ţine poruncile Domnului bine li să făgăduiaşte, iară celor ce nu le vor ţine, multe reale.

1. Eu, Domnul, Dumnezeul vostru! *Nu vă veţi face idol şi cioplit, nici stâlpi veţ rădica, nici piiatră însămnată veţi pune în pământul vostru, să vă închinaţi aceiia, că Eu sânt Domnul, Dumnezeul vostru! *Ieşi. 20, 4. 2 Leage 5, 8. Psalm 90, 7. [96, 7]
2. Păziţ sâmbetele Meale şi vă înfricoşaţi la jârtvelnicul Mieu. Eu, Domnul!
3. *De veţ umbla în poruncile Meale şi ceale poruncite ale Meale le veţ păzi şi le veţ face, vă voi da ploi în vremile sale, *2 Leage 28, 1.

4. Şi pământul va naşte rodul său şi pomii cu poame să vor umplea.
5. Agiunge-va treietura săcerişilor culesul viilor, şi culesul va cuprinde sămănătura; şi veţ mânca pânea voastră în săturare şi fără frică veţ lăcui în pământul vostru.
6. Da-voi pace în hotarâle voastre; dormi-veţi || şi nu va fi cine să vă speiminteze. 191r
Lua-voi fierile ceale răle şi sabiia nu va treace prin hotarăle voastre.
7. Goni-veţ nepriiatinii voştri şi vor cădea înnaintea voastră.
8. Goni-vor cinci de ai voştri o sută streini, şi o sută de ai voştri, zeace mii; cădea-vor nepriiatinii voştri de sabie înaintea voastră.
9. Privi-voi spre voi şi voi face a creaşte. Mulţi-vă-veţi şi voi întări aşezământul Mieu cu voi.
10. Mânca-veţ ceale vechi de demult şi, ceale vechi urmând, ceale noao le veţi leapăda.
11. Pune-voi cortul Mieu în mijlocul vostru şi nu vă va leapăda sufletul Mieu.
*2 Cor. 6, 16. 12. *Umbla-voi între voi şi voi fi Dumnezeul vostru şi voi veţi fi norodul Mieu.
13. Eu, Domnul, Dumnezeul vostru, Carele v-am scos din pământul eghipteanilor, ca să nu le slujiţi, şi Carele au sfărâmat lanţurile cerbicelor voastre, ca să umblaţi drepţi.
*2 Leage 28, 15. 14. *Iară de nu Mă veţ asculta, nici veţ face toate poruncile Meale,
[Preo. 2, 17]. 15. De nu veţ socoti legile Meale şi judecăţile Meale le veţ urgisi, ca să nu faceţi ceale
Mal. 2, 2. rânduite de la Mine şi în deşert să faceţ aşezământul Mieu,
16. Şi Eu aceastea voi face voao: Vă voi cerceta de nă|praznă în lipsă şi în ardere, carea 191v
să usuce ochii voştri şi să mistuiască sufletele voastre. În zădar veţi sămăna sămânţa carea o vor mânca protivnicii.
17. Pune-voi faţa Mea împrotiva voastră şi veţ cădea înaintea protivnicilor voştri şi vă veţ supune celor ce vă urăsc pre voi; fugi-veţi, nimene gonindu-vă.
18. Şi de nu veţ asculta de Mine nici aşea, voi adaoge pedeapseale voastre de şeapte ori pentru păcatele voastre,
19. Şi voi zdrobi sumeţiia învărtoşerii voastre şi vă voi da ceriul de sus ca fierul şi pământul, ca de aramă.
20. Mistui-să-va în deşert osteneala voastră, nu va încolţi pământul, nici pomii vor da poame.
21. De veţ îmbla împotriva Mea, nici veţ vrea a Mă asculta, voi adaoge ranele voastre de şapte ori pentru păcatele voastre,
22. Şi voi tremite preste voi fierile câmpului, carele să vă mistuiască pre voi şi dobitoacele voastre, şi toate să le împuţinează şi să să pustiiască căile voastre.
23. Şi de nu veţ vrea nici aşa a lua învăţătura, ci veţi umbla împotriva Mea,
24. Şi Eu încă voi umbla împotriva voastră şi vă voi lovi de şeapte ori pentru păcatele voastre. ||
25. Şi voi aduce preste voi sabie izbănditoare aşezământului Mieu. Şi când veţ scăpa 192r
prin cetăţi, voi trimite ciumă în mijlocul vostru şi vă veţ da în mânile protivnicilor.
26. După ce voi frânge toiagul pâinei voastre, aşa cum zeace muieri să coacă într-un cuptoriu pâni şi să le facă la măsură. Şi veţi mânca şi nu vă veţ sătura.
27. Şi de nu Mă veţi asculta nici prin aceastea, ci veţi umbla împotriva Mea,
28. Şi Eu voi îmbla împotriva voastră în urgie împrotivitoare şi vă voi certa cu şeapte rane pentru păcatele voastre,
29. Aşa cum să mâncaţ cărnurile fiilor voştri şi a featelor voastre.
30. Surpa-voi ceale înalte ale voastre şi chipurile le voi frânge. Cădea-veţ în perirea idolilor voştri şi să va scărbi de voi sufletul Mieu,
31. Într-atâta, cât voi pustii cetăţile voastre şi pustie voi face jârtfelnicele voastre, nici voi mai priimi miros de bună mireazmă.
32. Şi voi răsipi pământul vostru şi să vor zătăci preste el neprietinii voştri, când vor fi lăcuitorii lui.
33. Iară pre voi vă voi răsipi între neamuri şi voi scoate după voi sabiia, şi va fi pământul vostru pustiiu şi cetăţile voas|tre, surpate. 192v
34. Atuncia vor plăcea pământului sâmbetele sale în toate zile sângurătăţii sale; când veţ fi
35. În pământ protivnic, va ţinea sâmbetele şi să va odihni în sâmbetele sângurătăţii sale, pentru că nu s-au odihnit în sâmbetele voastre, când lăcuiaţ într-însul.
36. Şi carii dintre voi vor rămâne, da-le-voi frică în inimile lor, în ţânuturile protivnicilor, spăimânta-i-va sunetul frunzii ce zboară şi aşa vor fugi ca de sabie. Cădea-vor, nimene gonindu-i!

37. Şi vor cădea fieştecare peste fraţii săi, ca când ar fugi de tabără, nimene dintre voi va îndrăzni a să împrotivi nepriiatinilor.

38. Peri-veţi între limbi şi pământul protivnicilor vă va mistui.

39. Şi de vor rămânea careva dintr-înşii, să vor veştezi în nedreptăţile sale, în pământul nepriiatinilor lor, şi pentru păcatele părinţilor lor şi pentru ale sale să vor năcăji,

40. Până când îş vor mărturisi nedreptăţile sale şi a mai-marilor săi, cu carele au nelegiuit spre Mine şi au umblat împrotiva Mea.

193r 41. Umbla-voi, dară, şi Eu împrotiva lor şi voi duce pre ei la pământ protivnic, | | până când să va ruşina cea netăiată împregiur mintea lor; atunci să vor ruga pentru nedumnezăirile sale.

42. Şi-M voi aduce aminte de aşezământul Mieu, care l-am făcut cu Iacov şi cu Isaac şi cu Avraam şi de pământ Îm voi aduce aminte.

43. Care fiind lăsat de ei, bine-ş va plăcea în sâmbetele sale, răbdând sângurătate pentru ei. Iară ei să vor ruga pentru păcatele sale, pentru că au leapădat judecăţile Meale şi legile Meale nu le-au socotit.

44. Însă fiind şi în pământ protivnic, încă nu i-am leapădat de tot, nici i-am aşa nesocotit, ca să să sfârşască şi deşert să facă aşezământul Mieu cu ei, că Eu sânt Domnul, Dumnezeul lor.

45. Şi-M voi aduce aminte de aşezământul Mieu cel mai dinnainte, când i-am scos din pământul Eghiptului în vedearea limbilor, să fiu Dumnezeul lor. Eu, Domnul!»" Aceastea sânt judecăţile şi poruncile şi legile care le-au dat Domnul între Sine şi între fiii lui Israil în muntele Sinai, prin mâna lui Moisi.

Cap 27 |

193v *Multe legi să dau pentru făgăduinţă sau pentru lucruri care s-au făgăduit lui Dumnezău; şi pentru aceloraşi şi a zăciuirilor darea deplin.*

1. Şi au grăit Domnul către Moisi, zicând:

2. „Grăiaşte fiilor Israil şi vei zice către ei: «Omul carele va fi făcut făgăduinţă şi va fi făgăduit lui Dumnezeu sufletul său supt socotinţă va da preţul.

3. De va fi parte bărbătească de la anul al doaozăcile până la al şasăzăcile an, va da cinzăci de sicle de argint, după măsura jirvelnicului.

4. De va fi fămeaie, treizăci.

5. Iară de la anul al cincilea până la al doaozăcile bărbatul va da doaozăci de sicli, fămeia, zece.

6. De la o lună până la anul al cincilea, pentru bărbat vor da cinci sicli, pentru fămeaie, trei.

7. Bârbatul de şaseazăci de ani şi mai sus va da cinsprăzeace sicli, fămeaia, zece.

8. De va fi sărac şi nu va putea da preţul, va sta înaintea preotului, şi cât va giudeca el şi-l va vedea a putea plăti, atâta va da.

9. Iară jivina care să poate jârtvi Domnului, cine o va făgădui sfânt va fi.

194r 10. Şi nu să va putea schimba, adecă, nici cea mai bună | | cu rea, nici cea mai rea cu bună. Iară de o va schimba, şi cea schimbată şi ceaea pentru care s-au schimbat, sfinţită va fi Domnului.

11. Jivina cea necurată, carea nu să poate jârtvi Domnului, de o va făgădui cineva, să va aduce înaintea preotului,

12. Carele, judecând de-i bună sau rea, îi va rândui preţul.

13. Care de va vrea a o da cel ce o aduce, va da preste biciulat a cincea parte.

14. De va făgădui omul casa sa şi o va sfinţi Domnului, o va socoti preotul de-i bună sau rea, şi, după preţul ce va fi rânduit de la el, să va vinde.

15. Deci de va vrea a o răscumpăra cel ce o au făgăduit, va da preste biciuluit a cincea parte şi va avea casa.

16. Iară de va fi făgăduit pământul moşiii sale şi-l va fi sfinţit Domnului, după măsura săminţii să va socoti preţul. De să samănă pământul cu treizeci de modii de orz, să va vinde cu cinzăci de sicli de arginţi.

17. De va făgădui pământul îndată de la anul începerii iuvileului, cât poate plăti, atâta să va biciului.

18. Iară după câtăva vreame va socoti preotul banii după numărul anilor carii mai |
194v sânt până la iuvileon şi să va trage din preţu.

19. Iară de va vrea a răscumpăra pământul œl ce l-au fost făgăduit, va întoarce a cincea partea banilor ce s-au biciuluit şi-l va stăpâni.

20. Iară de nu va vrea a-l râscumpăra, ci cuiva altuie să va vinde, preste cel ce i-au fost făgăduit nu-l va putea răscumpăra.
21. Căci când va veni zioa iuvileului, va fi sfinţit Domnului şi moşie sfinţită iaste a preoţilor.
22. De s-au cumpărat pământul, şi nu din moştenirea celor mai mari va fi sfinţit Domnului,
23. Va socoti preotul, după numărul anilor până la iuvileon, preţul şi-l va da acela ce l-au fost făgăduit Domnului.
24. Iară în iuvileu să va întoarce la domnul cel dintâi, carele l-au fost vândut şi l-au fost avut în soartea moştenirii sale.
*Ieşir. 30, 13. 25. Toată preţuirea cu siclul jârtfelnicului să va măsura; siclul *doaozăci de dinari are.
Numer. 3, 47. 26. Întâi născutele, care sânt ale Domnului, nimene nu le va putea sfinţi şi făgădui; acar
Ez. 45, 12. bou, acar oaie va fi, ale Domnului sânt.
27. Iară de va fi jivină necurată, o va răscumpăra care o au adus, după biciuleatul tău, şi va da a cincea parte a preţului. De nu va vrea a o răscumpăra, să va vinde altuie, ori în cât va || fi de la tine preţuit. 195r
28. Tot ce să sfinţeaşte Domnului, acar om va fi, acar jivină, acar pământ, nu să va vinde, nici să va putea răscumpăra. Orice va fi odată sfinţit, sfântul sfintelor va fi Domnului.
29. Şi toată jârtfirea ce să aduce de la om nu să va răscumpăra, ci cu moarte va muri.
30. Toate zăciuirile pământului, acar din roduri, acar din poamele pomilor, a Domnului sânt şi Lui să sfinţăsc.
31. Iară cine va vrea a răscumpăra zăciuirile sale va adaoge a cincea parte a lor.
32. Din toate zăciuielele boului şi a oaiei şi a caprei, carele supt varga păstoriului trec, orice va fi a zecea să va sfinţi Domnului.
33. Nu să va alege nici bun, nici rău, nici cu altul să va schimba. De va schimba cineva, şi ce s-au schimbat şi pentru ce s-au schimbat să va sfinţi Domnului şi nu să va răscumpăra»”.
34. Aceastea sânt poruncile carele au poruncit Domnul lui Moisi cătră fiii lui Israil în muntele Sinai.

A

ABUR: s.n.
aburul: *sg. nom.* 16,13

ACAR: adv.
acar... acar: 3,6; 7,10; 11,35; 22,21, 28; 24,16, 22; 27,26, 28, 30
acar + *pron. rel* **ce/care/carele:** 5,2; 13,2; 22,12

ACOLO: adv.
acolo: 8,31; 16,23

(a se) ACOPERI: v. IV
acopere: *ind. prez. 3.sg.* 3,3, 10, 14; 4,8; 7,3; 8,25
(să) acopâră: *ind. prez. 3.pl.* 3,4
au acoperit: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,9
va acoperi: *ind. viit.I. 3.sg.* 13, 12, 16
(să) acopere: *ind. prez. 3.sg.* 16,2
să acopăre: *conj. prez. 3.pl.* 16,13

ACOPERIT, -Ă: adj.
acoperită: *f. sg. ac.* 13,45

ACUM: adv.
acum: 8,34

(a se) ADĂUGA: v. I; var. **(a se) ADĂOGA;** (Înv.) **(a se)ADAOGE:** v. III „a continua să"; „a mai pune ceva lângă cele ce sunt"
adăogând: *gerunziu* 9,17
adâogându(-să): *gerunziu* rezum. cap.19
va adaoge: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,14; 27,31
voi adaoge: *ind. viit.I. 1.sg.* 26,18, 21

ADEVĂR: s.n.
adevărului: *sg. gen.* rezum. cap.5
Adevărul: *sg. nom.* „cuvântul desemnează un element cu funcție or aculară (în ebraică ***Tumim***), prin mijlocir ea căruia marele pr eot obținea răspunsuri dumnezeiești, prin «da» sau «nu», în împrejurări excepționale" (cf. Anania 2001, p.109) 8,8

(a) ADORMI: v. IV
va adormi: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,47

(a se/-și) ADUCE: v. III
să (să) aducă: *conj. prez. 3.sg./pl.* rezum. cap.1; rezum. cap.3; rezum. cap.4; 7,25; 22,19
va aduce: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,2, 3, 10, 15; 2,1, 2, 4, 9; 3,1, 7, 12; 4,4, 14, 23, 32; 5,11, 12, 18; 6,6, 11, 21; 7,7, 16, 33; 12,7; 14,12, 23, 30; 15,29; 16,3, 6, 9, 11, 15, 24; 17,4, 8, 9; 19, 21; 21, 17; 22,18, 21
aducând: *gerunziu* 1,2; 2,8; 5,16; 9,15; 10,1; 14,12; 22,18, 21
vor aduce: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,5; 3,3, 9; 6,14, 20; 7,12
(să) aduce: *ind. prez. 3.sg.* 2,11; 6,17, 25; 7,7, 9, 11; rezum. cap.9; 27,29
veți aduce: *ind. viit.I. 2.pl.* 2,12; 22,24, 25; 23,8,38
vei aduce: *ind. viit.I. 2.sg.* 2,13, 14; 3,6; 22,20, 22, 29
a aduce: *inf. prez.* 3,1; 5,11; 21,21; 22,23
aduce-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,3, 16, 28; 5,15; 7,3
aducă: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 5,6, 7; 7,29; 16,20; 21,8
aduce: *inf. prez. fără* ***a*** 5,7; 12,8; 22,27
aducându-: *gerunziu* 5,8; 8,13
să aducă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 6,20; 7,38; 14,4; 17,5; 24,2
aduce: *ind. prez. 3.sg.* 6,26; 7,8, 18, 29; 27,13
(să) va aduce: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,14; 13,7, 9, 19; 14,2; 27,11
(s-)au adus: *ind. pf.c. impers./3.sg.* 7,20; 10, 14, 16, 18; 16,25
[fiind] adusă: *pasiv gerunziu* 7,30
au adus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,6; 9,9, 12, 13, 18; 10,5; 22,3; 27,27
adus-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,14, 18, 22, 24
să aduci: *conj. prez. 2.sg.* 9,2
aducând: *gerunziu* 9,4
adă: *imperativ 2.sg.* 9,7
(să) aduc: *ind. prez. 3.pl.* 9,17; 21,22; rezum. cap.22
adusu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,19
aduce(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,2
(îți) vei aduce: *ind. viit.I. 2.sg., în loc. v.* ***îți vei aduce aminte*** 19,18
aduc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.20; 21,6; 22,2, 15
veț aduce: *ind. viit.I. 2.pl.* 23,10, 14, 16, 18, 25, 27, 36, 37
(să) vor aduce: *ind. viit.I. 3.pl.* 23,13
ați adus: *ind. pf.c. 2.pl.* 23,15
voi aduce: *ind. viit.I. 1.sg.* 26,25
(-M/Îm) voi aduce: *ind. viit.I. 1.sg., în loc. v.* ***–M/Îm voi aduce aminte*** 26,42, 45

ADUCERE: s.f. „jertfă"
aducerea: *sg. nom./ac.* 1,3, 10, 14; 2,5, 11, 13; 3,1, 5, 6, 12; rezum. cap.6; 6,20; 7,12; 22,18
aducere: *sg. nom./ac.* 1,17; rezum. cap.12; 14,21
aducerii: *sg. gen., în sintagmele* ***leagea aducerii jârtfealor/leagea aducerii jertfeai/aducerii Domnului*** rezum. cap.2; rezum. cap.7; 24,7
aducerile: *pl. ac. , în sintagma* ***aducerile Domnului*** 2,3, 10; 10,13
aducerea: *sg. nom./ac., în sintagmele* ***aducerea jârtfeai/aducerea Domnului/aducerea sfințirii*** 2,1, 15; 3,3, 11; 8,28; 10,12; 17,4
aducerilor: *pl. gen.* rezum. cap.6
aducerii: *sg. gen.* rezum. cap.10
aduceri: *pl. ac.* 23,37

(a se) ADUNA: v. I
vei aduna: *ind. viit.I. 2.sg.* 8,3; 19,10
adunându(-să): *gerunziu* 8,4
adunând: *gerunziu* 19,25
veți aduna: *ind. viit.I. 2.pl.* 23,22
veț aduna: *ind. viit.I. 2.pl.* 23,39

ADUNARE: s.f. „obște"; „mulțime"
adunarea: *sg. ac.* 10,6; 16,17; 19,2
adunarea: *sg. nom., în sintagma* ***adunarea apelor*** „mulțimea apelor" 11,36
adunare: *sg. nom.* 23,36

ADUS, -Ă: s.m./f.
(ceale) aduse: *s.f. pl. ac.* 1,13
(ceale) adusă: *s.f. pl. ac.* 25,12

AFARĂ: adv.
afară: *adv. în loc. prep.* ***afară de*** 4,12, 21; 6,11; 8,17; 9,11; 10,4; 13,33, 46; 14,40, 41, 45; 16,27; 17,3; 23,38; 24,3, 14, 23
afară: *adv.* 10,5; 14,8; 18,9

(a) AFLA: v. I
va afla: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,17; 12,8; 14,3, 39; 25,28
a afla: *inf. prez.* 14,21
afla: *inf. prez. fără* ***a*** 25,26

AIUREA: adv.; var. **AIRI**
airi: rezum. cap.17

(a) AJUNGE: v. III; var. (Reg.) **(a) AGIUNGE**
agiunge-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 26,5

ALB, -Ă: adj.
albă: *f. sg. nom./ac.* 13,3, 10, 42
alb: *n. sg. nom./ac.* 13,19, 24
albe: *f. sg. dat. adn.* 13,39
alba: *adj. antep. f. sg. nom.* 13,49

ALBEAȚĂ: s.f.
albeața: *sg. nom./ac.* 13,4, 28, 39
albeață: *sg. nom./ac.* 13,13, 16, 20, 25, 38; 21,20

(a se) ALEGE: v. III
am ales: *ind. pf.c. 1.sg.* 20,24, 26

alegeț: *imperativ 2.pl.* 20,25
(să) va alege: *ind. viit.I. 3.sg.* 27,33

ALES, ALEASĂ: adj.
ales: *adj. în loc. adv.* ***mai ales*** 10,18

ALUAT: s.n.
aluat: *sg. ac.* rezum. cap.2; 2,11
aluat: *sg. ac., în sintagma* ***fără aluat*** „nedospit" 2,4, 5, 11; 6,16; 7,12; 8,26; 10,12

(a se) AMESTECA: v. I (Înv.) „a se împreuna sexual"; „a pângări"
să (te) amesteci: *conj. prez. 2.sg.* 18,22
(să) va amesteca: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,23
să amestece: *conj. prez. 3.sg.* 21,15

AMESTECARE: s.f.; var. **MESTECARE** „combinare a două sau mai multe elemente"; (Înv.) „împreunare sexuală"
amestecarea: *sg. ac., în sintagma* ***amestecarea sămânții*** 18,20
mestecarea: *sg. ac.* 7,12

AMINTE: adv.
aminte: *adv. în loc. v.* ***a-și aduce aminte***; vezi **(a se/-și) ADUCE**

AN: s.m.
an:*sg. nom./ac.* 9,3; 14,10; 16,34; 19,24; 23,12, 18, 19, 41; 25,4, 29; 27,3
anul: *sg. nom./ac.* 19,25; 25,5, 10, 20, 21, 22; 27,3, 5, 6, 17
anului: *sg. gen.* rezum. cap.25; 25,30
ani: *pl. nom./ac.* 25,3, 8, 16, 21; 27,7
anul: *sg. nom./ac., în sintagmele* ***anul slobozirii/anul slobozăniii/ anul iuvileii/anul iuvileului*** „anul jubileului" 25,11, 13, 28, 30, 31, 33, 40, 50, 54
anilor: *pl. gen., în sintagma* ***anilor slobozăniii*** 25,14
anii: *pl. nom./ac.* 25,50, 51, 52
anilor: *pl. gen.* 25,50, 52; 27,18, 23

APĂ: s.f.
apă: *sg. nom./ac.* 1,9, 13; 6,28; 9,14; 11,9, 10, 12, 32, 34, 38, 46; 13,58; 14,8; 15,5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 16, 17, 18, 22, 23, 27; 16,26, 28; 17,15; 22,6
apelor: *pl. gen., în sintagma* ***adunarea apelor*** „mulțimea apelor" 11,36
ape: *pl. ac., în sintagma* ***ape vii*** „ape curgătoare" 14,5, 50; 15,13
apele: *pl. ac., în sintagma* ***apele vii*** 14,51
ape: *pl. ac.* 14,52

APOI: adv.
apoi: 9,23; 11,38

(a) APRINDE: v. III
va aprinde: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,9; 4,12; 6,15; 7,5, 31; 17,6
au aprins: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,21, 28

APRINDERE: s.f. (aici) „ceea ce se arde în cinstea Domnului"; „ardere de tot" (cf. lat. *incensum, -i*)
aprinderea: *sg. ac., în sintagma* ***aprinderea Domnului*** 4,34; 6,17; 7,5, 25
aprinderea: *sg. ac.* 5,10
aprinderii: *sg. gen., în sintagma* ***oltariul aprinderii*** 8,28
aprindere: *sg. ac.* 12,8

APRINS, -Ă: adj.
aprins: *m. sg. ac.* 10,16

APROAPE: adv./s.
aproape: *adv.* 1,16; 13,21; 18,6
aproapelui: *s.m. sg. gen./dat.* 6,2; 18,20; 19,15, 16; 20,10
aproapele: *s.m. sg. ac.* 19,11, 13

(a se) APROPIA: v. I
apropie(-te): *imperativ 2.sg.* 9,7
apropiindu(-să): *gerunziu* 9,8
(să) apropie: *ind. prez. 3.sg./pl.* 10,3; 18,6
(te) vei apropiia: *ind. viit.I. 2.sg.* 18,14, 19
(să) va apropiia: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,18, 21; 22,3
să (să) apropie: *conj. prez. 3.sg.* 21,23

(a) APUNE: v. III
va apune: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,7

APUS: s.n.
apusul: *sg. ac., în sintagma* ***apusul soarelui*** 11,25

ARAMĂ: s.f.
aramă: *sg. ac.* 6,28; 26,19

(a se) ARĂTA: v. I
(s-)au arătat: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.9; 9,23
(să) va arăta: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,4, 6; 13,14, 19, 38, 49, 57
arătându(-să): *gerunziu* 13,10
(Mă) voi arăta: *ind. viit.I. 1.sg.* 16,2
am arătat: *ind. pf.c. 1.sg.* 20,25

ARĂTARE: s.f.
arătare: *sg. ac., în loc. adv.* ***la arătare*** „neîndoielnic"; „în fața tuturor", „public" 13,36; 19,17

(a se) ARDE: v. III
va arde: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,13, 17; 4,21, 34; 5,12; 6,12; 13,55; 16,28; 20,14
(să) arde: *ind. prez. 3.sg.* 2,11
(să) ard: *ind. prez. 3.pl.* 4,12; 10,15
arde-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,9
au ars: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,10; 8,20; 9,11, 13
(să) va arde: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,22, 30; 7,19; 13,52; 21,9
arzindu-: *gerunziu* 8,17
arzându(-să): *gerunziu* 9,20
să (să) ardă: *conj. prez. 3.sg.* 13,57
vor arde: *ind. viit.I. 3.pl.* 16,27
veț arde: *ind. viit.I. 2.pl.* 19,6

ARDERE: s.f. „jertfă"; „fierbințeală"
ardere: *sg. nom./ac.* 1,9, 17; 8,18; 10,19; 14,22, 31; 15,15, 30; 16,3, 12; 17,8; 26,16
arderii: *sg. gen., în sintagmele* ***oltariului arderii/locul arderii/ leagile arderii/leagea arderii/jertva arderii*** 4,7, 25, 29, 34; rezum. cap.6; 6,9, 25; 7,8, 37; 9,12
arderei: *sg. gen., în sintagma* ***oltariul arderei*** 4,10
arderilor: *pl. gen., în sintagmele* ***oltariul arderilor/jârtfeale arderilor*** 4,18, 33
arderea: *sg. nom./ac.* 6,25; 7,2; 8,21; 10,6; 14,13, 19; 16,24
arderii: *sg. gen.* rezum. cap.7; 13,28
arderi: *pl. ac.* 9,22
arderea: *sg. ac., în sintagma* ***arderea Domnului*** 21,6; 23,13

ARETE: s.m.; var. (Înv.) **AREATE**
areatiului: *sg. gen.* 4,34
areate: *sg. ac.* 5,15, 18; 6,6; 16,3, 5
areatele: *sg. ac.* 5,16
areți: *pl. ac.* 8,2
arete: *sg. ac.* 8,18, 22
aretele: *sg. ac.* 8,20, 21, 29; 9,18

ARGINT: s.m./s.n.
argint: *s.n. sg. ac.* 27,3
arginți: *s.m. pl. ac.* 27,16

ARHEIREU: s.m.
arhiereului: *sg. gen.* rezum. cap.8
arhiereul: *sg. nom./ac.* 8,7; 21,10

ARIPĂ: s.f.; var. (Înv.) **AREPĂ**
arepi: *pl. ac.* 5,8; 11,9, 10, 12

ARSURĂ: s.f.
arsură: *sg. ac.* 13,28

(a) ARUNCA:
va arunca: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,16; 14,41; 15,8
au aruncat: *ind. pf.c. 3.pl.*10,5
vor arunca: *ind. viit.I. 3.pl.* 14,45

(a) ASCULTA: v. I
va asculta: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,1
veţ asculta: *ind. viit.I. 2.pl.* 26,14, 18
a asculta: *inf. prez.* 26,21
veţi asculta: *ind. viit.I. 2.pl.* 26,27

ASCUNS: s.n. (la pl.) „măruntaie"; „părțile rușinoase ale trupului" (cf. lat. *verenda* „părți de rușine")
ascunseale: *pl. ac.* 3,3
(ceale/cele) ascunsă: *pl. ac.* 3,10; 7,3; 8,16; 16,4
ascunsele: *pl. ac.* 3,14; 4,8

ASEMĂNARE: s.f.; var. (Înv.) **ASĂMĂNARE**
asămănarea: *sg. ac.* 11,15

ASEMĂNAT, -Ă: adj. „asemănător"
asămănată: *f. sg. nom.* rezum. cap.24

ASEMENEA: adv./prep. ; var. (Reg.) **ASEMINEA;** (Înv.) **ASEAMINEA**
aseminea: *adv.* 9,17
(mai) aseminea: *adv.* 13,30
aseaminea: *adv.* 18,28; 19,36
aseamine: *adv.* 24,18
aseaminea: *prep.* 13,31, 32

ASTĂZI: adv.
astăzi: 9,4; 10,19

(a) ASTUPA: v. I
astupă: *ind. prez. 3.sg.* 3,14
astupe: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 17,13

AȘA: adv.; var. (Înv. și reg.) **AȘEA; AȘE**
aşea: 2,14; 4,20; 5,8; 7,26; 12,8; 14,13; 15,11; 16,26, 28; 23,16; 26,18
aşa: 7,7; 8,23, 35; 9,22; 11,32; 12,7; 14,1, 8; 17,4; 21,23; 24, 19; 25,27; 26,23, 26, 29, 36, 44

AȘEZĂMÂNT: s.n. (Înv.) „legământ"
aşezământului: *sg. gen., în sintagmele* ***sarea aşezământului Dumnezeului tău*** „fiind un bun conservant, sarea a devenit un simbol al perpetuității; e simbolul prieteniei, al comuniunii, al frățietății, așa cum se poate vedea și din obiceiul, păstrat până astăzi, al întâmpinării cuiva cu pâine și sare; „legământul de sare" este un contract care nu poate fi încălcat" (cf. Anania 2001, p.127, 178)/***cortul aşezământului*** 2,13; 24,3
aşezământ: *sg. ac., în sintagma* ***aşezământ veacinic*** 24,8
aşezământul: *sg. ac.* 26,9, 15, 42, 44, 45
aşezământului: *sg. dat.* 26,25

AȘIJDEREA: adv.
aşijderea: 2,7; 7,16; 18,28

AȘTERNUT: s.n.
aşternutul: *sg. nom./ac.* 15,4, 24, 26

(a se) ATINGE: v. III
atingând: *gerunziu* 4,25, 30, 34
va atinge: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,2, 3; 6,18, 27; 7,21; 11,24, 26, 27, 31, 39; 12,4; 14,28; 15,5, 7, 11, 12, 20, 22, 23, 27; 22,4
va fi atins: *ind. viit. ant. 3.sg.* 7,19
au atins: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,15, 23; 9,9
atingându-: *gerunziu* 8,24
veţ atinge: *ind. viit.I. 2.pl.* 11,8
(să) va atinge: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,36, 38
(nici) atingeţ: *imperativ prohib. 2.pl.* 11,43
atinge: *ind. prez. 3.sg.* 22,5

ATINGERE: s.f.
atingerea: *sg. nom.* 22,5

ATTAC: s.m. „lăcustă" (cf. lat. *attacus, -ī* „un fel de lăcustă"); cuvântul nu este înregistrat în DA.
attacul: *sg. ac.* 11,22

ATUNCI: adv.; var. **ATUNCEA**
atunci: 13,15; 14,19; 15,3; 22,7; 26,41
atuncea: 16,20
atuncia: 26,34

(a) AȚÂȚA: v. I; var. (Înv.) **(a) AȚIȚA**
au aţiţat: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,6

AUR: s.n.
aur: *sg. ac.* 8,9

(a) AUZI: v. IV
auzind: *gerunziu* 10,3, 20
au auzit: *ind. pf.c. 3.pl.* 24,14

(a) AVEA: v. II
are: *ind. prez. 3.sg.* 5,1; 11,3, 4, 9, 10, 21, 23, 26, 42; 21,23; 22,13; 25,31; 27,25
va avea: *ind. viti.I. 3.sg.* 5,13; 7,8, 33; 13,24, 45; 15,17; 21,21; 22,20; 25,26, 28, 29; 27,15
au avut: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,5
veţ avea: *ind. viit.I. 2.pl.* 7,24
să aveţ: *conj. prez. 2.pl.* 10,10
avea: *inf. prez. fără* ***a*** 14,32
să ai: *conj. prez. 2.sg.* 19,17
având: *gerunziu* 21,20; 22,22
vor avea: *ind. viit.I. 3.pl.* 24,5
veţi avea: *ind. viit. 2.pl.* 25,45
au fost avut: *ind. m.m.c.pf. perifr. 3.sg.* 27,24

AZIMĂ:
azime: *sg. nom., în sintagma* ***plăcinte azime*** 2,4; 7,12
azimele: *pl. ac.* 8,2
azimelor: *pl. gen.* 8,26
azimelor: *pl. gen., în sintagma* ***praznicul azimelor*** (cf. **Indice** 2Lg) 23,6
azime: *pl. ac.* 23,6

B

BALTĂ: s.f.
bălți: *pl. ac.* 11,9

BAN: s.m.
banii: *pl. ac.* 25,37, 50; 27,18
banilor: *pl. gen.* 27,19

BARBĂ: s.f.
barbă: *sg. ac.* 13,29
barbei: *sg. gen.* 13,30
barba: *sg. ac.* 14,9; 19,27; 21,5

(a se) BATE: v. III
(să) vor bate: *ind. viit.I. 3.pl.* 19,20

(a se) BĂGA: v. I
(să) bagă: *ind. prez. 3.sg.* 6,30
nebăgând: *gerunziu* 6,2

BĂRBAT: s.m.
bărbaț: *pl. nom.* 6,18
bărbat: *sg. ac.* 12,7; 20,13; 21,3, 7; 24,10; 27,5
bărbatul: *sg. nom./ac.* 13,29, 38, 40; 15,16, 24; 20,27; 27,6
bărbatului: *sg. gen.* rezum. cap.15
bârbatul: *sg. nom.* 27,7

BĂRBĂTESC, -EASCĂ: adj.
bărbătească: *f. sg. nom./ac., în loc. s.* (Pop.) ***parte bărbătească/ partea bărăbtească*** „ființă de sex bărăbtesc" 1,3, 10; 3,1, 6; 6,29; 7,6; 12,2; 18,22; 22,19; 27,3

BĂȘICUȚĂ: s.f.; var. **BEȘICUȚĂ**; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la I. Văcărescul, *Colecție din poeziile d-lui marelui logofăt...*București, 1848.
beșicuța: *sg. ac., în sintagma* ***beșicuța grumazului*** „gușa" (cf. lat. *vēsīcula, -ae* „gușă la păsărele" 1,16

BĂTRÂN, -Ă: s.m./f.
bătrânii: *s.m. pl. nom.* 4,15
bătrânului: *s.m. sg. gen.* 19,32

BĂTUT, -Ă: adj.
bătute: *n. pl. ac.* 22,24

BĂUTURĂ: s.f.; var. **BEUTURĂ**
beutura: *sg. nom.* rezum. cap.10

(a se) BEA: v. II
veț bea: *ind. viit.I. 2.pl.* 10,9
(să) bea: *ind. imp. 3.sg.* 11,34

BERBEC: s.m.; var. **BERBECE**
berbecelui: *sg. gen.* 8,24; 9,19
berbece: *sg. ac.* 9,2, 4
berbeace: *sg. nom.* 19,21
berbeci: *pl. ac.* 23,18

(a se) BICIULUI: v. IV (Trans.; Mold.; mgm.) „a evalua"; „a aprecia"; aici prima atestare a cuvântului; cf. DA, unde prima atestare este în 1825 (după N. Iorga, *Studii și documente cu privire la istoria românilor* [XII], Vol. I–XXXI, București,1901–1906).
(să) va biciului: *ind. viit.I. impers.* 27,17
(s-)au biciuluit: *ind. pf.c. 3.pl.* 27,19

BICIULUIT: s.n.; var. **BICIULAT** (Trans.; Mold.) „evaluare", „prețuire"
biciulat: *sg. ac.* 27,13
biciuluit: *sg. ac.* 27,15
biciuleatul: *sg. ac.* 27,27

BINE: adv./s.
bine: *adv. în sintagmele* ***bine priimit/bine primit/bine plăcut*** 1,13, 17; 2,2; 3,5; 4,31; 6,15, 21; 8,21; 17,6; 23,13, 18
bine: *adv.* 5,4; 26,43
bine: *s.n. sg. nom.* rezum. cap.26

BISERICĂ: s.f.; var. (Înv.) **BESEARECĂ**
beasearecii: *sg. gen.* 16,2

BLAGOSLOVENIE: s.f.
blagosloveniia: *sg. ac.* 25,21

(a) BLAGOSLOVI: v. IV
blagoslovească: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.9
au blagoslovit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 9,22, 23

BLÂND, -Ă: adj.
blând: *m. sg. nom.* 19,5

BLESTEM: s.n.; var. **BLĂSTĂM** (aici) „blestemăție", „nelegiuire"
blăstămurile: *pl. ac.* 18,27

(a) BLESTEMA: v. I; var. **(a) BLĂSTĂMA**
blăstămându-: *gerunziu* 16,21
vei blăstăma: *ind. viit.I. 2.sg.* 19,14
blastămă: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.20
va blăstăma: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,9
au blăstămat: *ind. pf.c. 3.sg.* 24,11
blăstămase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 24,23

BLESTEMĂTOR, -TOARE: s.m./f.; var. **BLĂSTĂMĂTOR, -TOARE**
blăstămătorilor: *s.m. pl. gen.* rezum. cap.24
blăstămătoriul: *s.m. sg. ac.* 24,14

BOAGHE: s.f.; var. **BOGHIU, BODIU**: s.m.
bodiul: *s.m. sg. nom.* 11,16

BOLNAV, -Ă: adj.
bolnav: *m. sg. nom.* 25,35

BORDEI: s.n. (aici) „casă în care se practică prostituția", „lupanar" (cf. **Indice** 2Lg)
bordeiu: *sg. ac.* 19,29

(a) BORÎ: v. IV (aici despre pământ) „a arunca afară"
să borască: *conj. prez. 3.sg.* 18,25, 28; 20,22
au borât: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,28

BOU: s.m.
boi: *pl. ac.* 1,2; rezum. cap.3; 3,1; 22,19, 21
boului: *sg. gen.* 7,23; 9,19; 27,32
bou: *sg. nom./ac.* 9,4; 27,26
boul: *sg. nom./ac.* 9,18; 17,3; 22,23, 27, 28

BRÂU: s.n.
brâul: *sg. ac.* 8,8
brâu: *sg. ac.* 16,4

BROBOANĂ: s.f.
broboanele: *pl. ac.* 19,10

BUBĂ: s.f. (aici) „lepră"; „ulcerație a pielii"
bubei: *sg. gen.* 13,3, 20; 14,34, 35
bubă: *sg. nom./ac.* 13,20, 49
buba: *sg. nom.* 13,27, 30; 14,36
bube: *pl. ac.* 13,43, 44
bubă: *sg. nom., în sintagma* ***bubă rămâitoare*** „lepră statornică" 13,51
bubele: *pl. nom./ac.* 13,55; rezum. cap.14; 14,3
bubelor: *pl. gen.* 13,56, 59; rezum. cap.14; 14,56
buba: *sg. gen.* (*cu prep.* ***a + toată***) 14,54

BUBOS, -OASĂ: adj./s. (aici) „lepros"
bubosul: *s.m. sg. nom.* 13,46
bubosului: *s.m. sg. gen.* 14,2, 32
buboasă: *adj. f. sg. nom.* 14,36

BUBULIȚĂ: s.f.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Frédéric Damé, *Nouveau dictionnaire roumain-français.* [Vol. I–IV], Bucarest, 1893– 1895.
bubuliță: *sg. nom.* 13,2

BUCATĂ: s.f. (mai ales la pl.) „hrană"; „fel de mâncare"
bucată: *sg. ac.* 7,26
bucata: *sg. nom.* 11,34
bucatele: *pl. ac.* 22,13

BUCURIE: s.f.
bucurie: *sg. ac.* 25,10

BUHĂ: s.f.
buha; *sg. nom.* 11,17

BUN, -Ă: adj./s.
bun: *n. sg. ac.* 1,9; 3,16
bună: *f. sg. nom./ac.* 2,9; 8,28; 26,31; 27,12, 14
(cea mai) bună: *s.f. sg. nom.* 27,10
bună: *s.f. sg. ac.* 27,10
bun: *s.m. sg. nom.* 27,33

BUNĂVOIE: s.f.
bunăvoie: *sg. ac., în loc. adv.* ***de bunăvoie*** 7, 16; 22,23; 23,38

BUZĂ: s.f.
buzăle: *pl. ac.* 5,4

C

CALD, -Ă: adj.
caldă: *f. sg. ac.* 6,21

CALE: s.f.
căile: *pl. nom.* 26,22

CAMĂTĂ: s.f.
camătă: *sg. nom.* rezum. cap.25; 25,37
camâtă: *pl. ac.* 25,36

CAMELEON: s.m.; var. **HAMELEON**
hameleon: *sg. nom.* 11,30

CANANEU: s.m.; var. **HANANEU**
hananeilor: *pl. gen.* rezum. cap.18

CANDELĂ: s.f.
candelele: *pl. nom.* rezum. cap.24
candelelor: *pl. gen.* 24,2

CAP: s.n.
capul: *sg. nom./ac.* 1,4, 8, 12, 15; 3,2, 8, 13; 4,4, 11, 15, 24, 29, 33; 5,8; 8,9, 12, 14, 20, 22; 9,13; 13,45; 14,18, 29; 16,21; 19,32; 21,5, 10; 24,14
cap: *sg. ac.* 8,18; 13,29, 40; 16,4; 21,10
capetele: *pl. ac.* 10,6
cap: *sg. ac., în loc. adv.* ***de la cap până la picioare*** 13,12
capului: *sg. gen.* 13,30; 14,9

CAPRĂ: s.f.
capre: *pl. ac.* 1,10; rezum. cap.3; 4,23; 22,19
capră: *sg. nom./ac.* 3,12; 4,28; 17,3
caprii: *sg. gen.* 7,23
capra: *sg. nom.* 22,27
caprei: *sg. gen.* 27,32

CARNE: s.f.
cărnurile: *pl. ac.* 1,6; 4,11; 6,27, 29; 7,18, 20; 8,17, 31; 9,11; 11,8, 11; 16,27; 26,29
cărnuri: *pl. nom./ac.* 7,6, 15, 21
carnea: *sg. nom.* 7,19; 13,15
carne: *sg. ac.* 8,32
carne: *sg. nom., în sintagma* ***carne vie*** 13,10, 14

CARTE: s.f.
Cartea: *sg. nom.* în titlu: *Cartea preoției*

CASĂ: s.f.
casa: *sg. nom./ac.* 10,6; 14,35, 41, 42, 44, 51; 16,6, 11, 17; 17,3, 8, 10; 22,11, 13, 18; 25,31; 27,14, 15
casă: *sg. ac.* rezum. cap.14; 14,34, 36, 46, 48, 53; 18,9; 25,29
casălor: *pl. gen.* rezum. cap.14
casei: *sg. gen.* 14,35
casii: *sg. gen.* 14,36, 38
caselor: *pl. gen.* 14,55
casăle: *pl. nom.* 25,32
caseale: *pl. nom.* 25,33

CASNIC, -Ă: s.m./f.
caznicii: *s.m. pl. ac.* 25,10

(a) CĂDEA: v. II
căzind: *gerunziu* 9,24
va cădea: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,32, 33, 35, 37
cade: *ind. prez. 3.sg.* 13,12
cad: *ind. prez. 3.pl.* 13,40; 19,10
vor cădea: *ind. viit.I. 3.pl.* 13,41; 26,7, 37
cădea-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 26,8, 36
veț cădea: *ind. viit.I. 2.pl.* 26,17
cădea-veț: *ind. viit.I. 2.pl.* 26,30

CĂDELNIȚĂ: s.f.
cădelnițăle: *pl. ac.* 10,1
cădealnița: *sg. ac.* 16,12

(a) CĂDI: v. IV (Înv.) „a cădelnița”
cădind: *gerunziu* 16,1

(a) CĂLCA: v. I
călcând: *gerunziu* 5,15

CĂLCARE: s.f.
călcării: *sg. dat., în sintagma* ***călcării de porunci*** 7, 18

CĂMILĂ: s.f.
cămila: *sg. ac.* 11,4

CĂPETENIE: s.f.
căpeteniii: *sg. gen.* rezum. cap.4
căpeteniia: *sg. nom./ac.* 4,22; 21,4

CĂRĂBUȘ: s.m.
cărăbușul: *sg. nom.* 11,22

CĂRBUNE: s.m.
cărbunii: *pl. ac.* 16,12

CĂRUNT, -Ă: adj.
cărunt: *n. sg. ac.* 19,32

CÂMP: s.n.
câmp: *sg. ac.* 14,7, 53; 17,5; 25,11
câmpurilor: *pl. gen., în sintagma* ***leagea câmpurilor*** 25,31
câmp: *sg. ac., în sintagma* ***lucrătoriu de câmp*** 25,40
câmpului *sg. gen.* 26,22

CÂRN, -Ă: adj.
cârn: *n. sg. ac.* 21,18

CENUȘĂ: s.f.; var. **CENUȘE**
cenușa: *sg. nom.* 1,16
cenușea: *sg. nom.* 4,12
cenușe: *sg. ac./gen.* 4,12; 6,10

CER: s.n.; var. **CERIU**
ceriu: *sg. ac.* rezum. cap.10
ceriul: *sg. ac.* 26,19

CERBICE: s.f.
cerbicelor: *pl. gen.* 26,13

(a se) CERCA: v. I
cercându-: *gerunziu* 10,16
va cerca: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,36
(să) cearcă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.14
(nu) cerca: *imperativ prohib. 2.sg.* 19,18

(a) CERE: v. III
vei ceare: *ind. viit.I. 2.sg.* 25,37

CEREMONIE: s.f.; var. (Înv.) **ȚEREMONIE**
ţăremoniile: *pl. ac., în sintagma* ***ţăremoniile Domnului*** 7,35
ţăremonii: *pl. ac.* 10,19

(a) CERCETA: v. I
voi cerceta: *ind. viit.I. 1.sg.* 18,25; 26,16

(a se) CERTA: v. I
ceartă: *imperativ 2.sg.* 19,17
(să) ceartă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.20
(s-)au certat: *ind. pf.c. 3.sg.* 24,10
voi certa: *ind. viit.I. 1.sg.* 26,28

CETATE: s.f.
cetate: *sg. ac.* 14,40, 41; 25,34
cetăţii: *sg. gen.* 25,29
cetăţi: *pl. ac.* 25,32; 26,25
cetăţilor: *pl. gen.* 25,33
cetăţile: *pl. nom./ac.* 26,31, 33

CETĂŢEAN: s.m.
cetăţeanilor: *pl. gen.* 19,18; 21,1
cetăţan: *sg. nom.* 24,16, 22
cetăţeanii: *pl. ac.* 24,19
cetăţanului: *sg. dat.* 25,14

CHEDRU: s.m. (Înv. şi pop.) „cedru”
chedru: *sg. ac.* 14,4, 6, 49, 51, 52

(a se) CHEMA: v. I
au chemat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,1
chemat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,1
chemând: *gerunziu* 10,4
veţ chema: *ind. viit.I. 2.pl.* 23,2, 21
(să) va chema: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,3, 24, 27, 35
veţi chema: *ind. viit.I. 2.pl.* 23,37
(să) chema: *ind. imp. 3.sg.* 24,11
vei chema: *ind. viit.I. 2.sg.* 25,10

CHIAR, -Ă: adj. „strălucitor”, „luminos”
chiară: *f. sg. nom.* 13,28

CHIGN: s.m. „lebădă” (cf. lat. *cygnus, -i*); cuvântul nu este înregistrat în DA.
chignul: *sg. nom.* 11,18

CHIP: s.n.
chip: *sg. ac., în loc. adv.* ***în ce chip/într-alt chip*** rezum. cap.3; 10,7; rezum. cap.23
chipurile: *pl. ac.* 26,30

(a) CHIVERNISI: v. IV
vei chivernisi: *ind. viit.I. 2.sg.* 25,3

CINSTE: s.f.
cinste: *sg. ac.* 24,3

(a) CINSTI: v. IV
vei cinsti: *ind. viit.I. 2.sg.* 19,15
cinsteaşte: *imperativ 2.sg.* 19,32

CIOPLIT: s.n. „chip cioplit”
cioplit: *sg. nom.* 26,1

CIRTĂ: s.f. (Înv. şi pop.) „interval de timp foarte mic”, „clipă”
cirtele: *pl. ac., în sintagma* ***cirtele vreamii*** 15,3

CIUMĂ: s.f.
ciumă: *sg. ac.* 26,25

CIURDĂ: s.f.
ciurdă: *sg. ac.* 1,3; 9,2; 23,18

(a se) COACE: v. III
(s-)au copt: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,28
(să) coace: *ind. prez. 3.sg.* 7,9
veţi coace: *ind. viit.I. 2.pl.* 23,17
vei coace: *ind. viit.I. 2.sg.* 24,5
să coacă: *conj. prez. 3.pl.* 26,26

COADĂ: s.f.
coada: *sg. nom./ac.* 3,9; 7,3; 8,25; 9,19; 22,23

(a se) COBORÎ: v. IV; var. (Înv.) **(a se) POGORÎ**
(s-)au pogorât: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,22

COC: s.n.; cuvântul nu este înregistrat în DA; este o încercare a traducătorilor de a adapta lat. *coccum* „stacojiu (culoare)”; fig. „stofă vopsită stacojiu”.
coc: *sg. ac.* 14,6
cocul: *sg. ac.* 14,51

COIOS: adj.; aici prima atestare a cuvântului; cf. DA, unde prima atestare este în *Lesicon romanesc-latinesc-unguresc-nemțesc...*, Buda, 1825.
coios: *m. sg. nom.* 21,20

COIŞOR: s.n.; cuvântul nu este înregistrat în DA.
coişoare: *pl. ac.* 22,24

COLŢ: s.n. (aici, neob.) „prepuț”
colţurile: *pl. ac., în sintagma* ***veţ lua colţurile*** (cf. lat. *auferetis praeputia*) „roadele din primii trei ani erau considerate necurate, prin urmare, nu se mâncau; de aici, probabil, legătura cu purificarea prin circumcidere” 19,23

(a se) CONTENI: v. IV
să (să) contenească: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.17; rezum. cap.22

COPT, COAPTĂ: adj.
coaptă: *f. sg. ac.* 2,4; 7,12

CORB: s.m.
corb: *sg. ac.* 11,15

CORN: s.n.
cornurile: *pl. ac.* 4,7, 18, 30, 34; 8,15; 9,9; 16,18
coarnele: *pl. ac.* 4,25

CORT: s.n.
cortul: *sg. ac., în sintagmele* ***cortul mărturiei/cortul mărturiii/cortul aşezământului*** 1,1; 4,5, 7, 16, 18; 6,30; 9,23; 10,9; 16,23, 33; 24,3
cortului: *sg. gen., în sintagma* ***cortului mărturiei/cortului mărturiii*** 1,3; 3,2, 8; 4,4, 18; 9,23; 12,6; 14,11, 23; 15,14, 29; 16,7, 16; 17,5, 6, 9; 19,21
cortului: *sg. gen.* 1,5; 3,13; 4,7, 14; 6,16, 26; rezum. cap.8; 8,3, 4, 31, 33; 9,5; 10,7; rezum. cap.17; 17,4
cortul: *sg. ac.* 8,10; 14,8; 15,31; rezum. cap.16; 16,20; 26,11
cort: *sg. ac.* 8,35; 16,17
corturilor: *pl. gen., în sintagma* **[*praznicul*] *corturilor/sărbătorile corturilor*** (cf. **Indice** 2Lg – **CORT**) rezum. cap.23; 23,34
corturi: *pl. ac.* 23,42, 43

COŞNIŢĂ: s.f.; var. **COJNIŢĂ**
cojniţa: *sg. ac.* 8,2, 26
cojniţă: *sg. ac.* 8,31

COT: s.n. (aici) „parte laterală”
coatele: *pl. ac.* 1,11

CREDINŢĂ: s.f.
credinţii: *sg. dat.* 6,2

CRESCUT, -Ă: adj.
crescută: *f. sg. ac.* 14,39

(a) CREȘTE: v. III
va fi crescut: *ind. viit. ant. 3.sg.* 13,5, 6, 27, 32
va crește: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,7, 22; 15,3
va creaște: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,35; 25,16
a fi crescută: *inf. pf.* (*cu part. acordat*; cf. infra **a să fi întoarsă**) 13,51, 53, 55
a fi crescut: *inf. pf.* 14, 48
cresc: *ind. prez. 3.pl.* 25,11
vor creaște: *ind. viit.I. 3.pl.* 25,22
a creaște: *inf. prez.* 26,9

CROCODIL: s.m.
crocodilul: *sg. nom.* 11,29

CULCĂTOR, -TOARE: s.m./f.
culcătorilor: *s.m. pl. gen., în sintagma* ***împreună culcătorilor*** rezum. cap.15

(a) CULEGE: v. III
vei culeage: *ind. viit.I. 2.sg.* 19,9; 25,3, 5
a culeage: *inf. prez.* 19,10
veț culeage: *ind. viit.I. 2.pl.* 25,11
vom culeage: *ind. viit.I. 1.pl.* 25,20

CULEGERE: s.f.
culeagere: *sg. nom.* 23,36

CULES: s.n.
culesul: *sg. nom./ac.* 25,5; 26,5
culesului: *sg. gen.* 25,11

CUMNAT: s.m.
cumnatul: *sg. nom.* 25,49

CUMNĂȚIE: s.f.; aici prima atestare a cuvântului; cf. DA, unde prima atestare este în *Lesicon romanesc-latinesc-ungurescnemțesc...*, Buda, 1825.
cumnăție: *sg. ac., în sintagma* ***cu cumnăție și să împreună*** „îți este rudă" 18,14

CUMPĂNĂ: s.f. (Înv.) „cântărire"
cumpăna: *sg. nom.* 19,36

(a se) CUMPĂRA: v. I
(se) cumpăra: *inf. prez. fără* ***a*** 5,15
va cumpăra: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,11
vei cumpăra: *ind. viit.I. 2.sg.* 25,14
au cumpărat: *ind. pf.c. 3.sg.* 25,28
(s-)au cumpărat: *ind. pf.c. 3.sg.* 27,22

CUMPĂRARE: s.f.
cumpărarea: *sg. nom.* 25,16

CUMPĂRĂTOR, -TOARE: s.m./f.
cumpărătoriului: *sg. dat.* 25,27, 52
cumpărătoriul: *sg. nom.* 25,28, 30

(a) CUNOAȘTE: v. III
va cunoaște: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,14, 28; 13,37
să cunoașteți: *conj. prez. 2.pl.* 11,47
ar cunoaște: *cond. prez. 3.sg.* 24,12

CUNOȘTINȚĂ: s.f.
cunoștință: *sg. ac.* rezum. cap.6; 10,10
cunoștința: *sg. ac.* 6,6
cunoștința: *sg. nom., în sintagma* ***leagea și cunoștința leprii*** rezum. cap.13

(a) CUPRINDE: v. III
va cuprinde: *ind. viit.I. 3.sg.* 26,5

CUPTOR: s.n.
cuptoriu: *sg. ac.* 2,4; 7,9; 26,26
cuptoarele: *pl. nom.* 11,35

(a) CURA: v. I (Reg.) „a curge"
să cură: *conj. prez. 3.sg.* 1,15
cură: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.15
a cură: *inf. prez.* 15,28

CURAT, -Ă: adj./s.
curat: *adj. m./n. sg. nom./ac.* 4,12; 7,19; 10,14; 13,6, 13, 17, 23, 34, 37, 39, 40, 41; 14,57; 15,8, 13; 20,25; 24,2, 4
(foarte) curat: *adj. n. sg. ac.* 6,11
curate: *adj. f. pl. gen.* rezum. cap.11
curată: *adj. f. sg. ac., în sintagma* ***lepră curată*** „dacă lepra este generalizată, crusta albă de pe corpul bolnavului va cădea, ceea ce este semn de vindecare (cf. Anania 2001, p.136)" 13,13
curată: *adj. f. sg. ac.* 20,25; 24,6
(cel) curat: *s.m. sg. ac.* 10,10
curatului: *s.n. sg. gen.* 11,47
(ceale) curate: *s.n. pl. ac.* 13,58

CURĂȚENIE: s.f.; var. (Reg.) **CURĂȚĂNIE**
curățănie: *sg. nom./ac.* 6,30; 16,30
curățăniii: *sg. gen.* 14,23
curățăniei: *in sintagma* ***sărbătoarea curățăniei*** (cf. infra **CURĂȚIRE**) rezum. cap.16
curățăniia: *sg. gen.* 17,11

(a se) CURĂȚI: v. IV
curățindu-: *gerunziu* 5,13; 8,15
curățind: *gerunziu* 9,15
(să) vor curăți: *ind. viit.I. 3.pl.* 11,32
(să) va curăți: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,7, 8; 13,28; 14,20, 53; 17,15
va curăți: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,6, 34; 14,48, 52; 16,20, 32, 33
a (să) curăți: *inf. prez.* 13,59
(să) curățeaște: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.14; 14,4,14, 17, 25, 28
(s-)au curățit: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,2, 7
să (să) curățască: *conj. prez. 3.sg.* 14,7
curățeaște: *ind. prez. 3.sg.* 14,11
să (să) curăță: *conj. prez. 3.sg.* 15,15
a curăți: *inf. prez.* rezum. cap.16
să curățască: *conj. prez. 3.sg.* 16,16
curățască: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 16,19
(vă) veț curăți: *ind. viit.I. 2.pl.* 16,30
să curățiț: *conj. prez. 2.pl.* 17,11

CURĂȚIE: s.f. (Fig.; în limbajul bisericesc) „purificare"
curăția: *sg. ac.* 1,4
curățiii: *sg. gen.* 12,4, 5
curăției: *sg. dat.* 13,7
curățiia: *sg. ac.* 14,32

CURĂȚIRE: s.f.
curățirea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.12; rezum. cap.14; 14,49; rezum. cap.15; 15,13; 16,27, 30
curățirii: *sg. gen.* 12,6; 15,21, 28
curățire: *sg. ac.* 13,11, 35
curățirii: *sg. gen., în sintagma* ***[praznicul] curățirii*** „o dată pe an, a zecea zi a lunii a șaptea, era o zi de «sfântă convocație» în care sufletele erau aduse înaine și se făcea o curățire de păcat (cf. DB, p.1170)" rezum. cap.23
curățirilor: *pl. gen., în sintragma* ***zioa curățirilor*** (cf. supra **curățirii**) 23,27

CURĂȚIT, -Ă: adj./s.
curățite: *adj. f. pl. nom.* 14,3
curățit: *adj. m. sg. nom.* 14,8; 22,7
(celui) curățit: *s.m. sg. gen.* 14,29

(a) CURGE: v. III
curgând: *gerunziu* 13,12
curge: *ind. prez. 3.sg.* 15,33; 20,24

CURGERE: s.f.
curgerii: *sg. gen., în sintagma* ***curgerii lunatece*** „menstruației” 12,5
curgerea: *sg. nom./ac.* 12,7; 15,25, 30
curegerea: *sg. nom., în sintagmele* ***curgerea seminții*** „eliminare patologică a lichidului seminal”/***curgerea sângelui*** „menstruație, dar și sângerare patologica, de durata” 15,2, 10, 15, 19, 25; 22,4
curgere: *sg. nom./ac., în sintagmele* ***curgere seaminții/lunateca curgere*** 15,32
curgerea: *sg. gen., în sintagma* ***curgerea anului*** „împlinirea anului” 25,30

CURVAR: s.m.
curvariul: *sg. nom.* 20,10

CURVĂ: s.f.
curvă: *sg. ac.* 21,7, 14

(a) CURVI: v. IV
au curvit: *ind. pf.c. 3.pl.* 17,7
a curvi: *inf. prez.* 20,5
va curvi: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,6, 10; rezum. cap.21

CURVIE: s.f.
curvie: *sg. nom., în sintagma* ***curvie de rudenie*** „incest” 18,17
curviia: *sg. ac.* 18,18
curvie: *sg. ac.* 21,9

CUVÂNT: s.n.
cuvântul: *sg. nom./ac.* 5,4; 8,5; 9,6; 17,2

D

(a se) DA: v. I
vei da: *ind. viit.I. 2.sg.* 2,8; 18,21; 25,37
va da: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,8, 12; 7,30; 12,6; 15,14; 20,2; 22,14; 24,21; 25,51; 27,2, 3, 5, 7, 8, 13, 15, 23, 27
dându-: *gerunziu* 5,16
am dat: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,34; 17,11
au dat: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,35; 20,3, 4
să (să) dea: *ind. prez. 3.sg.* 7,36
dând: *gerunziu* 8,27; rezum. cap.9
(s-)au dat: *ind. pf.c. 3.sg.* 10, 13, 17
voi da: *ind. viit.I. 1.sg.* 14,34; 20,24; 23,10; 25,2; 26,3, 19
să (să) deaie: *conj. prez. 3.sg.* 17,9
(nu) da: *imperativ prohib. 2.sg.* 19,29
a da: *inf. prez.* 22,25; 27,13
vor da: *ind. viit.I. 3.pl.* 25,7; 26,20; 27,6
da-voi: *ind. viit.I. 1.sg.* 25,21; 26,6
ai dat: *ind. pf.c. 2.sg.* 25,36
dau: *ind. prez. 1.sg.* 25,38
veț da: *ind. viit.I. 2.pl.* 26,25
da(-)-voi: *ind. viit.I. 1.sg.* 26,36
(să) dau: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.27
da: *inf. prez. fără* ***a*** 27,8

DARE: s.f.
darea: *sg. nom., în sintagma* ***darea deplin*** „achitarea” (care traduce lat. *persolvō, -ere*) rezum. cap.27

DAR: s.n.
darurile: *pl. nom./ac.* 2,12; 7,38; 23,38
darului: *sg. gen.* 2, 16
dar: *sg. ac., în loc. adv.* ***în dar*** 5,13
darurilor: *pl. gen.* 7,13

DATĂ: s.f.
dată: *sg. ac., num. adv.* ***o dată*** 16,34

DATOR, -TOARE: adj.; var. (În v.) **DATORIU**
datoriu: *m. sg. nom.* 24,20

DĂJDUITOR, -TOARE: s.m./f.
dăjduitorii: *s.m. pl. ac., în sintagma* ***împreună dăjduitorii*** (care traduce cuvântul lat. *contribūlis, -is*) 25,17

DĂRAB: s.n.; var. **DĂRĂB** (Reg.) „bucată”
dărăburi: *pl. ac.* 1,6; 8,20; 9,13

(a se) DĂRUI: v. IV
(s-)au dăruit: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,7

DEASUPRA: adv./prep.
deasupra: *adv.* 1,8; 2,15; 4,26; 5,16; 6,12
deasupra: *adv. în loc. adv.* ***pe deasupra*** 8,7
deasupra: *prep.* 8,9; 16,2, 13

DEMULT: adv.
demult: *adv. în c.* ***de demult*** 26,10

DEDESUBT: adv.; var. **DEDESUPT**
dedesupt: 8,7

DEGET: s.n.
deagetul: *sg. ac.* 4,6, 17, 25, 30, 34; 8,15, 23; 9,9; 14,16, 27; 16,14, 19
deagetele: *pl. ac.* 8,24; 14,14, 17, 25, 28

DEMON: s.m.; var. (Înv. și reg.) **DIMON**
dimonului: *sg. dat.* rezum. cap.17
dimonilor: *pl. dat.* 17,7

DEOSEBI: adv.; var. **DEOSĂBI; DE OSĂBI**
de osăbi: 14,10

DEPLIN: adv.
deplin: *adv. în sintagma* ***darea deplin*** (cf. supra **DARE**) *rezum.* cap.27

DES, DEASĂ: adj.
deasă: *f. sg. ac.* 23,40

DESĂVÂRȘIT: adv. (aici) „pentru totdeauna”
desăvârșit: rezum. cap.25; 25,23

(a) DESCHIDE: v. III; var. **(a) DEȘCHIDE**
va deșchide: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,18

(a se) DESCHILINI: v. IV (Reg.) „a deosebi” (cf. **Indice** Iș)
au deschilinit: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,25; 9,21
a deschilini: *inf. prez.* 10,10
(s-)au deschilinit: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,14; 13,44

DESCHILINIRE: s.f. (Reg.) „deosebire”; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în I.A. Candrea, Gh. Adamescu, *Dicționarul enciclopedic ilustrat*, București, 1926 – 1931.
deschilinirii: *sg. gen.* 7,34
deschilinirea: *sg. nom.* rezum. cap.11; 11,47
deschilinirii: *sg. gen., în sintagma* ***deschlinirii lunatecii*** „izolarea lunară a femeii în timpul menstruației” 12,2

(a) DESCOPERI: v. IV „a dezveli”
vei deascoperi: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,7, 8, 9, 12, 15; 20,19
va deascoperi: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,20; 21,10

DESCUSUT, -Ă: adj.
descusute: *n. pl. ac.* 13,45

(a se) DESPĂRȚI: v. IV „a (se) izola”; „a despica”
desparte: *ind. prez. 3.sg.* 11,4, 6, 26
despărțind: *gerunziu* 11,7
(se) va despărți: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,3
va despărți: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,56

DESPĂRȚIT, -Ă: adj. „despicat”
despărțită: *f. sg. ac.* 11,3

(a se) DESPUIA: v. I; var. **(a se) DESPOIA**
(să) va despoia: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,11

DESTUL: adv.
destul: 13,28

DESTULARE: s.f.
destulare: *sg. ac.* 10,20

DEȘERT, DEȘARTĂ: adj./s.n.
deșert: *s.n. sg. ac., în loc. adv.* ***în deșert*** 26,15, 20
deșert: *n. sg. ac.* 26,44

(a) DEZBRĂCA: v. I
dezbrăcând: *gerunziu* 16,23

(a) DEZVELI: v. IV; var. (Înv.) **(a) DEZVĂLI**
să dezvălească: *conj. prez. 3.sg.* 18,6
vei dezvăli: *ind. viit.I. 2.sg.* 18,7, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19
să dezvălești: *conj. prez. 2.sg.* 18,17
va dezvăli: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,11, 18
au dezvălit: *ind. pf.c. 3.pl.* 20,17, 21

DIMINEAȚĂ: s.f./adv.
dimineața: *s.f. sg. ac.* 6,9; 19,13
dimineață: *s.f. sg. ac.* 7,15
dimineața: *s.f. sg. ac., în loc. adj.* ***de dimineața*** *în sintagma* ***jirtvei de dimineața*** 9,17
dimineața: *adv.* 6,12, 20
dimineața: *adv. în loc. adv.* ***de sara până dimineața*** 24,3

DIMPREJURUL: prep.
dinprejurul: 1,12

DINAINTE: adj. inv
(cel mai) dinnainte: *adj. inv.* „anterior” 26,45

DINAINTEA: prep.
dinnaintea: 1,5; 10,4; 16,2

DINAPOI: adv.
dinnapoi: 11,21

DINAR: s.m.
dinari: *pl. ac.* 27,25

DINĂUNTRU: adv.; var. **DINLĂUNTRU; DINLONTRU**
dinlontru: *adv.* 3,3; 4,8
dinlăuntru: *adv.* 14,41
dinlăuntrul: *prep.* 16,2; 25,29

DINTE: s.m.
dinte: *sg. ac., în sintagma* ***dinte pentru dinte*** 24,20

DOBITOC: s.n.
dobitoacele: *pl. nom./ac.* rezum. cap.1; 26,22
dobitoace: *pl. ac.* 1,2, 10; 4,32; 7,26; 11,3
dobitoc: *sg. ac./gen./dat.* 5,7; 7,24; 20,15, 16, 25; 24,21
dobitocului: *sg. gen./dat.* 7,21; 18,23
dobitocul: *sg. ac.* 18,23; 19,19; 20,15, 25
dobitoacelor: *pl. dat.* 25,7

DOMN: (s. propriu) „Dumnezeu”
Domnul: *sg. nom./ac.* 1,1, 3; 4,1, 20; 5,14; 6,1, 2, 8, 19, 24; 7,22, 28, 36, 38; 8,1, 4, 5, 9, 13, 17, 29, 31, 36; 9,4, 6, 7, 10, 24; 10,2, 3, 6, 8, 11, 15; rezum. cap.11; 11,1, 44, 45; 12,1; 13,1; 14,1, 29, 33; 15,1; 16,1, 34; 17,1, 2; 18,1, 2, 4, 5, 6, 21, 30; 19,1, 2, 3, 4, 10, 12, 14, 16, 18, 25, 28, 30, 31, 32, 34, 36, 37; 20,1, 7, 8, 24, 26; 21,1, 8, 12, 15, 16, 23; 22,1, 2, 3, 8, 9, 16, 17, 26, 30, 31, 32; 23,1, 9, 22, 23, 26, 28, 33, 43; 24,1, 12, 22, 23; 25,1, 17, 38; 26,1, 2, 13, 44, 45; 27,1, 34
Domnului: *sg. gen./dat.* 1,2, 5, 11, 13, 17; 2,1, 2, 8, 11, 14; 3,1, 5, 7, 9, 12, 14, 16; 4,3, 4, 6, 7, 15, 18, 23, 24, 31; 5,7, 15, 19; 6,7, 14, 15, 20, 21, 25; 7,11, 14, 20, 29, 30, 38; 8,21, 26, 27, 29, 35; rezum. cap.9; 9,2, 4, 21; 10,1, 2, 15, 17, 19; 12,7; 14,11, 12, 16, 19, 23, 27; 15,14, 15, 30; 16,7, 8, 9, 10, 18, 30; 17,5, 6, 9; 19,5, 21, 22, 24; 21,12, 21; 22,3, 15, 18, 21,22, 24, 27, 29; 23,8, 11, 12, 16, 18, 20, 25, 27, 34, 36, 37, 38, 40; 24,3, 4, 6, 8; 27,9, 10, 11, 14, 16, 21, 22, 23, 26, 28, 30, 32, 33
Domnului: *sg. dat. adn.* 1,8; 2,9
Domnului: *sg. gen., în sintagmele* ***jârtfirea Domnului/ aducerile Domnului/aducerea Domnului/aducerii Domnuluui/ poruncile Domnului/poruncilor Domnului/leagea Domnului/aprinderea Domnului/jirtfeale Domnului/jârtfeale Domnului/țăremoniile Domnului/jirtvei Domnului/slava Domnului/sfântul Domnului/ arderea Domnului/sărbătorile Domnului/sâmbăta Domnului/ sâmbetele Domnului*** „ziua/zilele de odihna a/ale Domnului”/***Fasca Domnului/praznicul azimelor Domnului/pârga Domnului/ praznicele Domnului/odihnei Domnului*** 1,14; 2,3, 10; 3,3, 11; 4,2, 13, 22, 27, 34; 5,17; 6,17, 18; 7,5, 25, 35; 8,28; rezum. cap.9; 9,23; 10,12, 13; 17,4; 19,8; 21,6; 23,2, 3, 4, 5, 6, 13, 17, 37, 38, 39, 44; 24,7, 9, 16; 25,2, 4; rezum. cap.26

DOMN: (apelativ) „termen de politețe pentru un bărbat”; (Pop.) „stăpân”
domnul: *sg. ac.* 25,28, 31; 27,24

(a) DORMI: v. IV „a se afla în stare de somn”; (Eufem.) „a avea relații sexuale”
au dormit: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,4, 24
va dormi: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,21, 26, 33; 19,20; 20,11, 12, 13
dormiveți: *ind. viit.I. 2.pl.* 26,6

DOSPIT, -Ă: adj.
dospite: *f. pl. ac.* 7,13

(a se) DOVEDI: v. IV
dovedindu(-să): *gerunziu* 6,4

(a) DREGE: v. III; var. (În v. și pop.) **(a) DIREGE** (Pop. și fam.) „a îmbunătăți gustul unei mâncări sau al unei băuturi adăugând diferite ingrediente”
vei direage: *ind. viit.I. 2.sg.* 2,13

DREPT, DREAPTĂ: adj./prep./s./adv.; var. **DIREPT, DIREAPTĂ**
direpț: *prep. în loc. adv.* ***direpț aceaea*** 7,2; 13,11
dreaptă: *adj. f. sg. nom./ac.* 7,10; 8,25, 26; 19,36; 24,22
direaptă: *adj. f. sg. nom./ac.* 7,32, 33; 8,26
drepte: *adj. f. sg. gen.* 8,23; 14,14, 25, 28
drepte: *adj. f. pl. ac.* 8,24; 9,21
drept: *adj. n. sg. nom./gen.* 8,24; 14,17, 28; 19,15
direpț: *adj. n. sg. ac.* 14,16
dreapte: *adj. f. sg. gen.* 14,17
drepți: *adj. m. pl. nom.* 26,13
dreptei: *s.f. sg. gen.* 14,27
drept: *adv.* 19,15

(a se) DUCE: v. III
ducându-: *gerunziu* 4,5
va duce: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,12, 21; 12,6
au dus: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,5
(s-)au dus: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,27; 24,11
voi duce: *ind. viit.I. 1.sg.* 26,41

DUH: s.n.
duh: *sg. nom., în sintagma* ***duh piftonicesc*** „duh profetic” (cf. infra **PITONICESC**) 20,27

DULCEAȚĂ: s.f.
dulcețiî: *sg. gen.* 2,12

DUMNEZEU: s.m.; var. (Reg.) **DUMNEZĂU** „Divinitatea”
Dumnezeului: *sg. gen., în sintagmele* ***sarea așezământului Dumnezeului tău*** (cf. supra **AȘEZĂMÂNT**)/***numele Dumnezeului*** 2,13; 18,21; 19,12

Dumnezeu: *sg. nom./gen./dat.* rezum. cap.3; 11,45; rezum. cap.17; 21,12; 22,33; rezum. cap.27; 27,2
Dumnezeul: *sg. nom./ac.* 11,44; 18,2, 4, 30; 19,2, 3, 4, 10, 14, 25, 31, 32, 34, 36; 20,7, 24; 23,22, 28, 43; 24,15, 22; 25,17, 36, 38, 43; 26,1, 12, 13, 44, 45
Dumnezeului: *sg. gen./dat.* 21,6, 7, 21; 22,25; 23,14, 40
Dumnezăului: *sg. dat.* 21,17

DUMNEZEU: s.m.; var. (Reg.) **DUMNEZĂU** „zeu"; „idol"
dumnezăi: *pl. ac., în sintagma* ***dumnezăi vărsaț*** 19,4

E

EFĂ: s.f. (cf. **Indice** Iș)
efi: *formă nead.* (cf. lat. *oephi*) 5,11; 6,20

EGIPTEAN: s.m./adj.; var. (Înv.) **EGHIPTEAN**
eghiptean: *adj. m. sg. ac.* 24, 10
eghipteanilor: *s.m. pl. gen.* 26,13

ERODIU: s.m.; var. **IERODIU** (Rar) „egretă", „bâtlan"
ierodiul: *sg. nom.* 11,19

F

(a se) FACE: v. III
va face: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,15; 4,2, 13, 22; 5,17; 6,3, 11; 14,19; 15,15, 30; 16,3, 7, 16; 18,29; 20,10, 19; 25,21
făcând: *gerunziu* 4,3, 20; 6,7; 18,5
au făcut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,20; 5,16; 6,5; 8,36; 9,16; 10,7; 16,34; 18,27, 30; 20,14, 23; 24,19, 23
(să) face: *ind. prez. impers./3.sg.* 4,26; 11,32
să facă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 4,27; 26,26; 26,44
ar face: *cond. prez. 3.sg.* 5,4
facă: *conj. prez. fără* ***să*** 5,5
făcut-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,4
(s-)au făcut: *ind. pf.c. impers.* 8,34
faceț: *imperativ 2.pl.* 9,6; 20,22
e făcut: *pasiv ind. prez.* 13,48
făcându(-să): *gerunziu* 16,11
veț face: *ind. viit.I. 2.pl.* 16,29; 18,3, 4, 28; 19,28; 23,21, 25, 28, 31, 35, 36; 26,3, 14
să faceț: *conj. prez. 2.pl.* 18,26, 30; 19,35; 26,15
să faceți: *conj. prez. 2.pl.* 19,4; 22,24; 26,15
vei face: *ind. viit.I. 2.sg.* 19,15, 19
(să) va face: *ind. viit.I. impers./3.sg.* 19,22; 24,19
fac: *ind. prez. 3.pl.* 19,25; rezum. cap.20; 25,8
faceți: *imperativ 2.pl.* 19,37; 20,8; 22,31; 25,18
face: *ind. prez. 3.sg.* 20,21
vor face: *ind. viit.I. 3.pl.* 21,5
face-veț: *ind. viit.I. 2.pl.* 23,19
am făcut: *ind. pf.c. 1.sg.* 23,43; 26,42
veți face: *ind. viit.I. 2.pl.* 26,1
voi face: *ind. viit.I. 1.sg.* 26,9, 16, 31
va fi făcut: *ind. viit. ant. 3.sg.* 27,2

FAPTĂ: s.f.
faptele: *pl. ac.* rezum. cap.18
fapta: *sg. ac.* rezum. cap.21
faptă: *sg. ac., în sintagma* ***faptă pentru faptă*** 24,20

FAR: s.n. „grâu" (cf. lat. *făr, farris* „alac", „grâu"); cuvântul nu este înregistrat în DA.
farul: *sg. ac.* 2,16
far: *sg. ac.* 2,14

FASĂ: s.f.; var. **FASCĂ** (cf. **Indice** Iș)
Fasca: *sg. nom., în sintagma* ***Fasca Domnului*** 23,5

FATĂ: s.f.
featele: *pl. nom.* 10, 14
fată: *sg. ac.* 12,6; 18,10; 21,2
featea: *sg. gen.* 18,10, 11
featei: *sg. gen.* 18,17
fata: *sg. nom./ac.* 18,17; 19,29; 20,14, 17; 21,9; 22,12, 13; 24,11
featelor: *pl. gen.* 26,29

FAȚĂ: s.f.
fețele: *pl. ac.* 9,24
față: *sg. nom./ac.* 13,2, 10, 36, 42; 14,37
fața: *sg. ac.* 13,3, 4, 21, 26, 55; 17,10; 19,9, 15, 32; 20,3, 5, 6; 26,17
feații: *sg. gen./dat.* 13,32, 39
feațe: *pl. ac.* 14,56

FĂCUT, -Ă: adj.
făcut: *n. sg. ac.* rezum. cap.4; rezum. cap.6

(a se) FĂGĂDUI: v. IV
(să) făgduiaște: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.26
(s-)au făgăduit: *ind. pf.c. 3.pl.* rezum. cap.27
va fi făgăduit: *ind. viit. ant. 3.sg.* 27,2, 16
va făgădui: *ind. viit.I. 3.sg.* 27,9, 11, 14, 17
au făgăduit: *ind. pf.c. 3.sg.* 27,15
au fost făgăduit: *ind. m.m.c.pf. perifr. 3.sg.* 27,19, 20, 23
făgădui: *inf. prez. fără* ***a*** 27,26

FĂGĂDUINȚĂ: s.f.
făgăduință: *sg. ac.* 7,16; 23,38; rezum. cap.27; 27,2
făgăduința: *sg. ac.* 14,34
făgăduințăle: *pl. ac.* 22,18, 21

FĂINĂ: s.f.
făinii: *sg. gen.* rezum. cap.2; 6,16
făina: *sg. nom./ac.* 2,1, 7; 7,12
făină: *sg. ac.* 2,2, 4, 5; 5,11; 6,15, 20; 9,4; 14,10, 21; 23,13, 17; 24,5
făină: *sg. nom., în sintagma* ***jertfa de făină*** 7,9

FĂT: s.m.
feții: *pl. ac.* 22,28

FÂRTAI: s.n.; var. **FĂRTAI** (Trans.; Mold.) „sfert"
fărtaiele: *pl. nom.* 19,36

FÂNTÂNĂ: s.f.
fântânile: *pl. nom.* 11,36

FECIOARĂ: s.f.
feacioară: *sg. ac.* 21,14

FECIOR: s.m.
feciorului: *sg. gen.* 18,17
feciorul: *sg. nom.* 25,49

FEL: s.n.; var. (Reg.) **FELIU;** (Înv.) **FEALIU**
feal: *sg. ac.* 7,21; 11,28; 15,13; 19,19
fealiul: *sg. ac.* 11,14, 15, 16
feliul: *sg. nom./ac.* 11,19, 22, 29; 13,3
feliuri: *pl. ac.* rezum. cap.18; 19,19
fealiuri: *pl. nom./ac.* rezum. cap.19; rezum. cap.20
feliului: *sg. gen.* 21,15

FEMEIE: s.f.; var. (Înv.) **FĂMEAIE**
fămeaie: *sg. nom./ac.* 12,5, 7; 27,4, 6
fămeia: *sg. nom.* 27,5
fămeaia: *sg. nom.* 27,7

FEMEIESC, -IASCĂ: adj.; var. **FĂMEIESC, -IASCĂ**
fămeiască: *f. sg. nom., în sintagmele* ***[parte] fămeiască/împreunarea fămeiască*** (cf. infra **ÎMPREUNARE**) 3,1, 6; 18,22; 20,13

(a se) FERI: v. IV
(vă) veţ feri *ind. viit.I. 2.pl.* 11,11
să (vă) feriţ: *conj. prez. 2.pl.* 11,13
să (să) ferească: *conj. prez. 3.pl.* 15,31

FERMECĂTOR,-TOARE: s.m./f.; var. **FĂRMECĂTOR,-TOARE** „(persoană) care face vrăji”
fărmecători: *s.m. pl. ac.* 19,31; rezum. cap.20

(a) FI: v. IV
e: *ind. prez. impers./3.sg.* 4,24; 5,11; 12,4; 14,44; 15,32; 17,13; 23,42
era: *ind. imp. 3.sg./pl.* 8,8, 16, 21, 26, 28, 30; 9,24; 13,57; 16,23
este: *ind. prez. 3.sg.* 10,3
iaste: *ind. prez. impers./3.sg.* 1,5, 17; 2,15; 3,3, 10, 15; 4,7, 8, 9, 18, 21, 29; 5,2, 9; 6,9, 13, 25, 29; 7,1, 5, 6, 7, 35, 37; 8,5; 10,7, 9, 12, 17; 11,5, 9, 22, 42, 46; 12,7; 13,3, 15, 23, 28, 30, 36, 40, 41, 46, 51, 57, 59; 14,13, 29, 32, 40, 57; 15,31; 16,2, 13, 18, 31; 17,2, 11, 14; 18,7, 8, 10, 12, 13, 15, 16, 17, 22, 23; 21,12; 22,3, 5, 7; 23,3, 5, 6, 14, 28, 32, 36; 24,9; 25,5, 10, 11, 23, 34; 27,21
sânt: *ind. prez. 3.pl.* 1,8; 9,10; 10,15; 11,2, 8, 9, 13, 28, 31; 14,36, 44; 16,4; 18,17; rezum. cap.21; 22,25; 23,2, 4, 37; 25,32, 33, 42, 44, 55; 26,45; 27,18, 26, 30, 34
sânt: *ind. pez. 1.sg.* 11,44, 45; 19,2, 14, 32; 20,7, 26; 21,8; 22,3; 23,22; 24,22; 26,1, 44
sânteţi: *ind. prez. 2.pl.* 25,23
-s: *ind. prez. 3.pl.* 25,52
îi: *ind. prez. 3.sg.* 13,25; 14,46
-i: *ind. prez. impers./3.sg.* 6, 14, 20; 7,4, 11; 9,6; 11,39; 13,6, 21, 39; 14,2, 21, 36, 54; 15,8, 11; 18,6, 11; 19,15, 19; 21,3; 23,3; 25,27; 27,12, 14
va fi: *ind. viit.I. impers./3.sg.* 1,3, 10, 14; 2,1, 3, 5, 7, 10, 11; 3,1, 6, 12, 16; 4,20; 5,1; 6,9, 17, 18, 28; 7,9, 12, 14, 16, 18, 19, 31, 32; 11,10, 11, 20, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 31, 34, 35, 36, 39, 40, 41; 12,2, 5; 13,6, 9, 13, 21, 23, 26, 30, 32, 34, 44, 56; 14,34, 46; 15,2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 16, 17, 18, 20, 22, 23, 24, 25, 26, 27; 16,29, 30, 34; 17,4, 7, 15; 19,7, 20; 20,27; 21,18; 22,4, 6, 19, 21, 22, 24; 23,7, 8, 21, 27, 29, 31, 39, 41; 24,16, 20, 22; 25,4, 16, 31, 35, 40; 26,6, 33; 27,3, 4, 8, 9, 26, 27, 28, 32
fiind: *gerunziu* 1,7; 9,1; 13,10; 25,25; 26,44
vor fi: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,6; 11,12, 32, 35; 13,37, 58; 19,23; 20,21; 21,6; 22,27; 23,18, 34; 24,9; 25,6, 51; 26,32
să fie: *conj. prez. 3.sg./pl.* 4,2; rezum. cap.11; 14,22; 14,36; 16,17; 17,11; 19,5; rezum. cap.22; 24,7
or fi: *ind. viit.I. 3.pl.* 7,10
a fi: *inf. prez.* 8,5; 13,31, 45; 14,3, 35
să fiţ: *conj. prez. 2.pl.* 11,43
fiţ: *imperativ 2.pl.* 11,44; 20,7
să fiu: *conj. prez. 1.sg.* 11,45; 22,33; 25,38; 27,45
veţ fi: *ind. viit.I. 2.pl.* 11,45; 26,34
au fost: *ind. pf. 3.sg./pl.* 13,54; 18,27, 28, 30; 19,20
fiţi: *imperativ 2.pl.* 19,2
vei fi: *ind. viit.I. 2.sg.* 19,16
fie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg./pl.* 19,34; 20,9, 11, 12,13, 16, 27; 21,8; 25,44
aţ fost: *ind. pf.c. 2.pl.* 19,34
fi(-)-veţ: *ind. viit.I. 2.pl.* 20,26
să fiţi: *conj. prez. 2.pl.* 20,26
fi: *inf. prez. fără* ***a*** rezum. cap.21; 22,29
fi-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,24
voi fi: *ind. viit.I. 1.sg.* 26,12
veţi fi: *ind. viit.I. 2.pl.* 26,12

FIARĂ: s.f.
fiiară: *sg. ac.* 5,2; 7,24; 17,15; 22,8
fiară: *sg. ac.* 17,13
fierile: *pl. ac.* 26,6, 22

FICAT: s.m.; var. **HICAT**
ficat: *sg. ac., în sintagma* ***toate care sânt pre lângă ficat*** „măruntaiele” (cf. lat. *cuncta quae adherent iecori*) 1,8
ficatului: *sg. gen., în sintagma* ***toate ceale dinprejurul ficatului*** (cf. lat. *cuncta quae adherent iecori*) 1,12
hicatului: *sg. gen.* 3,4, 10, 15; 4,9; 7,4; 8,16, 25; 9,10, 19

FIER: s.n.
fier: *sg. ac.* 1,17
fierul: *sg. ac.* 26,19

(a) FIERBE: v. III; var. **(a) HIERBE**
hierbeţi: *imperativ 2.pl.* 8,31

FIERTURĂ: s.f.
fiertură: *sg. ac., în sintagma* ***fiertură de păsat*** 23,14

FIGURĂ: s.f.
figuri: *pl. ac.* 19,28

FINIC: s.m. (Înv.) „curmal”, „palmier”
finici: *pl. ac.* 23,40

FIU: s.m.
fiilor: *pl. gen./dat.* 1,2; 2,3, 10; 4,2; 6,9, 20, 25; 7,10, 23, 29, 31, 34, 35, 38; rezum. cap.8; 8,27; 10,13, 14, 15; 11,2; 12,1; 15,2; 16,5, 16, 19, 21; 17,2, 12, 14; 18,2; 19,2; 20,2; 22,2, 15, 32; 23,2, 10, 24; 24,2, 9; 25,2; 26,29; 27,2
fiii *pl. nom./ac.* 1,5, 11; 3,2, 8, 13; 6,14, 16; 7,33, 34, 36; 8,2, 6, 13, 14, 18, 22, 24, 30, 31, 36; 9,1, 3, 9, 12, 18; 10,1, 4, 6, 9, 11, 12, 14, 16; rezum. cap.11; 13,2; 15,31; 16,34; 17,5, 13; 20,2; 21,1, 24; 22,2, 3, 18; 23,34, 43, 44; 24,8, 10, 15, 23; 25,33, 46, 55; 26,45; 27,34
fiii: *pl. dat.* (*cu prep.* ***la***) 2,2
fiu: *sg. ac.* 12,6
fii: *pl. gen.* (*cu prep.* ***a + num. card.***) 16,1
fiiului: *sg. gen.* 18,10, 15
fiiu: *sg. ac.* 21,2
fiiul: *sg. nom.* 24,10

FLACĂRĂ: s.f.
flacără: *sg. ac.* 13,52

FLUIER: s.n. (Pop.) „gambă”
fluierele: *pl. ac.* 11,21

FOC: s.n.
foc: *sg. nom./ac.* 1,7, 12, 17; 2,14; 3,5; 6,9, 23, 30; 7,19; 8,20; 9,11, 13, 24; rezum. cap.10; 10,1, 2; 13,55, 57; 16,13, 27; 19,6; 23,8
focului: *sg. gen.* 3,11, 14, 16
focului: *sg. gen., în sintagma* ***focului necurmat*** „focului veşnic” rezum. cap.6
focul: *sg. nom.* 6,10, 12; 7,17; 8,32; rezum. cap.9; 13,24
foc: *sg. nom./ac., în sintagmele* ***foc necurmat/foc mirenesc/foc strein/pară de foc*** 6,13; rezum. cap.10; 10,1; 16,1; 21,9

(a) FOLOSI: v. IV
folosind: *gerunziu* 1,4
va folosi: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,18

FONT: s.m.; vezi **PFUND**

FRATE: s.m.
fraţii: *pl. nom./ac.* 10,4, 6; 21,10; 25,46, 48; 26,37
fratele: *sg. nom./ac.* 16,2; 19,17; 25,14, 25, 35, 36, 47, 49
fratelui: *sg. gen.* 20,17, 20; 25,39, 49
frate: *sg. ac.* 21,2
fraţi: *pl. ac.* rezum. cap.25

(a se) FRĂMÂNTA: v. I
(să) va frământa: *ind. viit.I. 3.sg.* 6, 17

FRĂMÂNTAT, -Ă: adj.
frământate: *f. pl. nom.* 23,17

FRĂŢÂNE: s.m.
frăţâne-tău: *sg. gen.* 18,16
frăţâne-său: *sg. gen.* 20,21

FRĂŢIE: s.f.
frăţii: *pl. ac.* 21,2

(a se) FRÂNGE: v. III
va frânge: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,17
frânge(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,28
să (să) frângă: *conj. prez. 3.sg.* 11,33
(să) va frânge: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,12
voi frânge: *ind. viit.I. 1.sg.* 26,26, 30

FRÂNT, -Ă: adj.; var. (Înv.) **FRÂMT**
frâmt: *m. sg. nom.* 22,22
frâmte: *n. pl. ac.* 22,24

(a se) FRECA: v. I
freca(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,28

FRICĂ: s.f.
frică: *sg. ac., în loc. adv.* ***fără nici o frică/fără frică*** 25,18; 26,5
frică: *sg. ac.* 26,36

FRUMOS, -OASĂ: adj.
(celui mai) frumos: *m. sg. gen.* 23,40

FRUNTE: s.f.
frunții: *sg. gen.* 8,9
frunte: *sg. ac.* 13,41

FRUNZĂ: s.f.
frunza: *sg. ac.* 23,40
frunzii: *sg. gen.* 26,36

(a) FUGI: v. IV
a fugi: *inf. prez.* rezum. cap. 18
fugi-veți: *ind. viit.I. 2.pl.* 26,17
vor fugi: *ind. viit.I. 3.pl.* 26,36
ar fugi: *cond. prez. 3.pl.* 26,37

(a) FURA: v. I
veț fura: *ind. viit.I. 2.pl.* 19,11

G

GALBEN, -Ă: adj.; var. (Reg.) **GALBÂN, -Ă**
galbân: *m. sg. nom.* 13,30
galbână: *f. sg. ac.* 13,36

GĂLBENEAȚĂ: s.f.; var. **GĂLBINEAȚĂ**; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Lesicon romanesc-latinesc-unguresc-nemțesc...*, Buda, 1825.
gălbineață: *sg. ac.* 14,37

(a se) GĂSI: v. IV
va găsi: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,3; 13,39, 51
au găsit: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,16
(să) va găsi: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,51; 21,9

(a se) GĂTI: v. IV „a se prepara"
(să) gătească: *ind. prez. 3.sg.* 7,9

GĂTIT, -Ă: adj. „pregătit"
gătită: *f. sg. ac.* 16,12
gătit: *m. sg. ac.* 16,21

GÂLCEVITOR, -TOARE: adj.
gălcevitoriu: *m. sg. nom.* 19,16

GÂRBOV, -Ă: adj.
gârbov: *m. sg. nom.* 21,20

GHICITOR, -TOARE: s.m./f.; var. **GÂCITOR, -TOARE**
gâcitori: *pl. ac.* 19,31; rezum. cap.20; 20,6

GLOATĂ: s.f.
gloata: *sg. nom.* 4,13; 8,4
gloatele: *pl. nom.* 9,24
gloatei: *sg. gen.* 16,24

(a) GOLI: v. IV (aici) „a descoperi"
să goliți: *conj. prez. 2.pl.* 10,6
au golit: *ind. pf.c. 3.sg.* 20,19

GOL, GOALĂ: adj.
gol: *n. sg. ac.* 13,45

(a) GONI: v. IV
goni-veț: *ind. viit.I. 2.pl.* 26,7
goni-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 26,8
gonindu-: *gerunziu* 26,17, 36

GRAI: s.n.
graiul: *sg. ac.* 5,1

(a) GRĂI: v. IV
au grăit: *ind. prez. 3.sg.* 1,1; 4,1; 5,14; 6,8, 19, 24; 7,22, 28; 8,1; 10,3, 6, 11, 12; 11,1; 12,1; 13,1; 14,33; 15,1; 16,1; 17,1; 20,1; 21,16, 24; 22,1, 17, 26; 23,1, 9, 23, 26, 33, 44; 24,1, 13, 23; 25,1; 27,1
grăiește: *imperativ 2.sg.* 1,2; 4,2; 6,25; 7,23, 29; 12,2; 15,2; 16,2; 17,2; 18,2; 19,2; 21,1, 17; 22,2, 18; 23,2, 10, 24, 34; 25,2; 27,2
grăit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,1; 14,1; 18,1; 19,1
vei grăi: *ind. viit.I. 2.sg.* 9,3; 20,2; 24,15
va grăi: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,4
grăiesc: *ind. prez. 1.sg.* 20,24

GRĂMADĂ: s.f.
grămada: *sg. nom./ac.* 1,7; 4,12

GRĂSIME: s.f.
grăsimea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.3; 3,3, 9, 10, 15; 4,31; rezum. cap.7; 7,3, 4, 23, 24, 25, 30, 31; 8,16, 25; 9,10, 19; 16,25; 17,6
grăsime: *sg. ac.* 3,3; 7,33; 8,20, 26
grăsimile: *pl. nom./ac.* 6,12; 9,20, 24; 10,15

GREȘEALĂ: s.f.; var. (Iuz.) **GREȘALĂ**
greșală: *sg. ac.* rezum. cap.5; 6,17; 7,5, 7; 14,12, 13, 14, 17, 21, 24, 28, 31
greșală: *sg. ac., în loc. adv.* ***din greșală*** 5,15, 19
greșală: *sg. ac., în sintagma* ***jertfeai pentru greșală/[jirtvei pentru] greșală*** rezum. cap.7; 7,37
greșalele: *pl. ac.* 16,21
greșala: *sg. ac.* 19,21; rezum. cap.24
greșealei: *sg. gen.* 22,16

(a) GREȘI: v. IV
să greșască: *conj. prez. 3.sg.* 4,27
va greși: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,22

GRIF: s.m. (cf. **Indice** 2Lg)
griful: *sg. nom.* 11,13

GROZĂVIE: s.f.
grozăvie: *sg. ac.* 20,12

GROZĂVIT, -Ă: adj. (Reg.; Ban.) „grozav"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Gheorghe Cătană, *Poveștile Bănatului*, culese din gura poporului bănățean de... [I], Tomul I – III, Gherla, 1893 –1895.
grozăvite: *f. pl. ac.* 14,37

GRUMAZ: s.m.
grumaz: *pl. ac.* 1,15
grumazului: *sg. gen., în sintagma* ***beșicuța grumazului*** (cf. **BĂȘICUȚĂ**) 1,16
grumazii: *pl. ac.* 5,8

GUNOI: s.n. „excremente (de vite)”, „balegă”
gunoiul: *sg. ac.* 4,11; 8,17; 16,27

GURĂ: s.f.
gura: *sg. ac.* 13,45

GUSTARE: s.f.
gustărilor: *pl. gen.* 6,14
gustările: *pl. nom./ac.* 7,29; 9,17; 14,20, 31; 23,13, 18
gustarea: *sg. nom.* 23,13
gustări: *pl. nom.* 23,37

H

HAINĂ: s.f.
haina: *sg. nom./ac.* 6,27; 13,45, 47, 56; 15,17; 19, 19
haină: *sg. ac.* 8,7
hainele: *pl. ac.* 8,30; 14,9; 15,13, 22; 16,23, 24
haina: *sg. gen.* (*cu prep.* ***a + toată***) 13,59
hainelor: *pl. gen.* 14,55
haine: *pl. ac., în sintagmele* ***haine sfinte/sfintele haine*** 16,32; 21,10

HALIET: s.m. „vultur de mare”; cuvântul nu este înregistrat în DA; este încercarea traducătorilor de a adapta cuvântul lat. ***alietus.***
halietul: *sg. nom.* 11,13

HAMELEON: s.m.; vezi **CAMELEON**

HANANEU: s.m.; vezi **CANANEU**

HARADRIU: s.m. „cormoran”; cuvântul nu este înregistrat în DA; reprezintă încercarea traducătorilor de a adapta cuvântul *charadrion* din textul *Vulgatei*
haradriul: *sg. nom.* 11,19

HIACHINTIN, -Ă: adj. (cf. **Indice** Iș)
hiachintină: *sg. ac., în sintagma* ***haină hiachintină*** „haină de culoare violet” 8,7

HICAT: s.m.; vezi **FICAT**

(a) HIERBE: v. III; vezi **(a) FIERBE**

HIEROGRIN: s.m. „arici” (cf. lat. *choerogryllus, -i*); vezi și **Indice** 2Lg – **FEROGRIN**
hierogrinul: *sg. nom.* 11,5

HIN: s.m. (cf. **Indice** Iș)
hin: *sg. ac.* 23,13

HOLDĂ: s.f.
holdele: *pl. ac.* 19,9
holda: *sg. ac.* 23,10, 22
holdă: *sg. ac.* 23,14

HOTAR: s.n.
hotarâle: *pl. ac.* 13,5; 26,6
hotarăle: *pl. ac.* 26,6

HRANĂ: s.f.
hrana: *sg. nom./ac.* 3,11, 16; 22,7
hrană: *sg. ac.* 23,20

(a se) HRĂNI: v. IV
(să) va hrăni: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,13
să (vă) hrăniți: *conj. prez. 2.pl.* 25,19

(a) HULI: v. IV
va huli: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,2

HULITOR, -TOARE: adj.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Chir Chesarie, episcopul Rîmnicului, *Mineiul*, luna lui octombrie, care s-au tipărit acum întîiu românește..., 1776.
hulitoriu: *m. sg. nom.* 19,16

I

IADĂ: s.f.
iadă: *sg. ac.* 5,6

IAR: adv.; var. **IARĂ**
iară: 13,7

IARĂȘI: adv.
iarăș: 8,28; 13,5, 35, 51; 14,9
iarăși: 13,16; rezum. cap.19

IATĂ: interj.
iată: 9,24; 13,25; 24,10

IDOL: s.m.
idolului: *sg. dat.* 18,21; 20,2
idoli: *pl. ac.* 19,4
idol: *sg. ac.* 26,1
idolilor: *pl. gen.* 26,30

IEFTIN, -Ă: adj.
(mai) ieftină: *f. sg. nom.* 25,16

IEPURE: s.m.
iepurele: *sg. nom.* 11,6

IERODIU: s.m.; vezi **ERODIU**

(a se) IERTA: v. I
(să) va ierta: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,26, 31, 34; 5,10, 16, 18; 6,7; 19,22

(a) IEȘI: v. IV
veț ieși: *ind. viit.I. 2.pl.* 8,33
ieșind: *gerunziu* 9,23, 24; 10,2; 14,3; 16,24; 24,10
să ieșiț: *conj. prez. 2.pl.* 10,7
va ieși: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,38; 15,16; 16,9, 17, 18; 21,12; 25,41, 54
iase: *ind. prez. 3.sg.* 22,4

IN: s.n.
in: *sg. ac.* 6,10; 8,7, 13; 10,5; 13,47, 59; 16,4, 32

INIMĂ: s.f.
inima: *sg. ac.* 19,17
inimile: *pl. ac.* 26,36

(a) INTRA: v. I; var. (Pop.) **(a) ÎNTRA**
întrând: *gerunziu* 9,23; 14,44, 48
întrați: *ind. prez. 2.pl.* 10,9
va întra: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,4; 14,8, 36, 46; 16,12, 26, 28; 21,11
veț întra: *ind. viit.I. 2.pl.* 14,34; 19,23; 20,22; 23,10; 25,2
a întra: *inf. prez.* 14,36
să între: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.16; 21,23
întră: *ind. prez. 3.sg.* 16,17
întra: *ind. imp. 3.sg.* 16,23

INTRARE: s.f.; var. (Înv. și rar) **ÎNTRARE**
întrarea: *sg. ac.* 3,2, 13; 4,7

ISOP: s.m. „mic arbust exotic, cultivat ca plantă ornamentală și medicinală”

isop: *sg. ac.* 14,4, 6, 49, 52
isopul: *sg. ac.* 14,51

ISRAILTEAN, -Ă: adj.
israiltean: *m. sg. ac.* 24,10

ISRAILTEANCĂ: s.f.
israiltencii: *sg. gen.* 24,10

(a) IUBI: v. IV
veț iubi: *ind. viit.I. 2.pl.* 19,34
iubi-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 19,18

IUVILEU: s.n.; var. **IUVILEON** (cf. lat. *iūbilaeus, -ī* „mare sărbătoare la evrei, ținută din cincizeci în cincizeci de ani, când se iertau datoriile și se eliberau sclavii"); aici este prima atestare a cuvântului; cf. DA, unde prima atestare este abia într-un text din a doua jumătate a secolului al XIX-lea, cuvântul fiind considerat un împrumut din germană.
iuvileii (sic!)**:** *sg. gen., în sintagma* ***anul iuvileii*** (cf. lat *anno iubilei*) 25,31
iuvileului: *sg. gen., în sintagmele* ***anul iuvileului/anul începerii iuvileului/zioa iuvileului*** 25,40; 27,17, 21
iuvileu: *sg. ac.* 27,24
iuvileon: *sg. ac.* 25,51; 27,18, 23

IVIN: s.m. „ibis"
ivinul: *sg. nom.* 11,17

IZBÂNDĂ: s.f. (Înv. și rar) „răzbunare"
izbândă: *sg. ac.* 19,18

IZBÂNDITOR, -TOARE: adj. (în. și rar) „care răzbună"
izbânditoare: *f. sg. ac.* 26,25

IZVOR: s.n.
izvorul: *sg. ac.* 20,18

Î

(a) ÎMBĂTA: v. I
îmbăta: *inf. prez.* 10,9

ÎMBĂTRÂNIT, -Ă: adj.
îmbătrânită: *f. sg. nom.* 13,11

(a) ÎMBLA: v. I; vezi **(a) UMBLA**

(a se) ÎMBLÂNZI: v. IV
să îmblânzască: *conj. prez. 3.sg.* 1,3; 14,29
să (să) îmblânzască: *conj. prez. 3.sg.* 23,28

ÎMBLÂNZIRE: s.f.
îmblânzirii: *sg. gen., în sintagmele* ***zioa îmblânzirii/vreamea îmblânzirii*** 23,28; 25,9

ÎMBLÂNZITOR, -TOARE: adj./s.; var. (Înv.) **ÎNBLÂNZITOR, -TOARE;** s.n.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Chir Chesarie, episcopul Rîmnicului, *Mineiul*, luna lui octombrie, care s-au tipărit acum întîiu românește..., 1776.
îmblânzitoriului *s.n. sg. gen.* (aici) „loc de rugăciune" (cf. lat. *propitiātōrium, -ii* „mijloc de împăcare a divinității") 16,2
înblânzitoare: *adj. f. sg. nom.* 22,29

(a se) ÎMBRĂCA: v. I
îmbrăca(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,10
au îmbrăcat: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,7, 13
îmbrăcându-: *gerunziu* 8,7
(să) va îmbrăca: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,4, 24, 32
(te) vei îmbrăca: *ind. viit.I. 2.sg.* 19,19
(s-)au îmbrăcat: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,10

ÎMBRĂCAT, -Ă: adj.
îmbrăcat: *m. sg. nom.* 6,11; 16,23
îmbrăcți: *m. pl. ac.* 10,5

ÎMBRĂCĂMINTE: s.f.
îmbrăcămintea: *sg. ac.* 6,10; 8,31
îmbrăcăminte: *sg. ac.* 8,13; 10,5; 16,4, 32

(a) ÎMBUCA: v. I
îmbucând: *gerunziu* 6,10
au îmbucat: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,2

(a se) ÎMPĂRȚI: v. IV „a tăia în părți"; „a despica"
vor împărți: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,12
va împărți: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,17
vei împărți: *ind. viit.I. 2.sg.* 2,6
(să) va împărți: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,10
împarte: *ind. prez. 3.sg.* 11,5

(a se) ÎMPLE: v. III; vezi **(a se) UMPLE**

(a se) ÎMPODOBI: v. IV
a (să) împodobi: *inf. prez.* rezum. cap.24

ÎMPODOBIRE: s.f.
împodobirea: *sg. ac.* 24,2

ÎMPOTRIVA: prep.; var. (Înv. și pop.) **ÎMPROTIVA**
împrotiva: 5,19; 10,16; 17,10; 19,16; 20,3, 6; 26,17,40, 41
împotriva: 26,21 23, 24, 27, 28
împrotiva: 4,13

(a se) ÎMPOTRIVI: v, IV; var. **(a se) ÎMPROTIVI**
a (să) împrotivi *inf. prez.* 26,37

ÎMPOTRIVITOR, -TOARE: adj.; var. **ÎMPROTIVITOR, -TOARE**
împrotivitoare: *f. sg. ac.* 26,28

ÎMPREJUR: adv./prep.; var. (Înv.) **ÎMPREGIUR**
împrejurul: *prep.* 1,11; 7,2; 8,19; 9,12
împregiurul: *prep.* 9,18; 25,44
împrejur: *adv. în loc. v.* ***să va tâia împrejur*** „se va circumcide" 12,3
împrejur: *adv.* 14,41; 16,18
împregiur: *adv. în loc. adj.* ***netăiată împregiur*** „necircumcisă" 26,41

(a se) ÎMPRESURA: v. I
vei împresura: *ind. viit.I. 2.sg.* 19,13; 25,39
să (să) împresure: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.25
să împresurați: *conj. prez. 2.pl.* 25,46

(a se) ÎMPREUNA: v. I „a pune laolaltă"; „a uni"; (Eufem.) „a săvârși un act sexual"
au împreunat: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,8
(să) va împreuna: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,18, 24
(să) împreună: *ind. prez. 3.sg., în sintagma* ***cu cumnăție ți să împreună*** „îți este rudă" 18,14
(te) vei împreuna: *ind. viit.I. 2.sg.* 18,20, 23
a (să) împreuna: *inf. prez.* 19,19
(să) va împreuna: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,15, 18, 20

ÎMPREUNARE: s.f. (eufem.) „contact sexual"
împreunării: *sg. gen., în sintagma* ***sămânța împreunării*** 15,16; 22,4
împreunarea: *sg. ac.* 15,32
împreunării: *sg. gen., în sintagma* ***împreunării ceii neslobode*** rezum. cap.18
împreunare: *sg. nom.* 18,17
împreunarea: *sg. ac., în sintagma* ***împreunarea fămeiască/ împreunarea săminții*** 18,22; 19,20

împreunări: *pl. ac., în sintagma* ***împreunări neslobode*** rezum. cap.20
împreunare: *pl. ac., în sintagma* ***împreunare fămeiască*** 20,13

ÎMPREUNĂ: adv.
împreună: 7,29; 8,21, 27; 14,24; rezum. cap.16; 20,16
împreună: *adv. în sintagma* ***împreună culcătorilor*** rezum. cap.15
împreună: *adv. în sintagma* ***împreună dăjduitorii*** (cf. supra **DĂJDUITOR**) 25,17

(a) ÎMPROȘCA: v. I
or împroșca: *ind. viit. I. 3.pl.* 20,2
vor împroșca: *ind. viit.I. 3.pl.* 20,27
împroaște: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 24,14
va împroșca: *ind. viit.I. 3.pl.* 24,16
au împroșcat: *ind. pf.c. 3.pl.* 24,23

(a se) ÎMPUTERNICI: v. IV
(să) va împuternici: *ind. viit.I. 3.sg.* 25,47

(a) ÎMPUȚINA: v. I
să împuținează: *conj. prez. 3.pl.* 26,22

ÎNAINTE: adv./prep.; var. (Înv.) **MAINTE, NAINTE**
înaintea: *prep.* 1,5, 11; 3,1, 7; 4,6, 15, 18, 24; 6,7, 14, 25; 8,4, 26, 29, 31; 9,2, 4, 21; 10,1, 2, 3, 15, 17, 19; 12,7; 14,11, 12, 16, 19, 23, 27; 15,14, 15, 30; 16,7, 10, 18, 30; 17,5; 18,24, 27, 28, 30; 19,14, 22, 32; 20,23; 22,3; 23,11, 20, 40; 24,3, 4, 6, 8; 25,53; 26,8, 17; 27,8, 11
înnaintea: *prep.* 4,4; 6,14; 8,27; 26,7
înainte: *adv. în loc. adv.* ***mai înainte*** 1,7; 25,53
înnainte: *adv. în loc. adv.* ***mai înnainte*** 13,57; rezum. cap.19
nainte: *adv. în loc. adv.* ***mai nainte*** 13,30; 16,23
mainte: *adv.* 15,11; 16,3

ÎNALT, -Ă: s.m./f.
(ceale) înalte: *s.f. pl. ac.* 26,30

ÎNĂUNTRUL: prep.; var. (Înv.) **ÎNLĂUNTRUL**
înlăuntrul: 10,18; 16,15
înlâuntrul: 21,23

ÎNCEPERE: s.f.
începerii: *sg. gen., în sintagma* ***anul începerii iuvileului*** 27,17

(a) ÎNCETA: v. I
va înceta: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,13; 13,58; 15,28
înceată: *ind. prez. 3.sg.* 15,25

(a se) ÎNCHIDE: v. III
va închide: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,4, 5, 11, 26, 31, 50; 14,38
închide(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,21
(să) va închide: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,33
vor închide: *ind. viit.I. 3.pl.* 13,54

(a se) ÎNCHINA: v. I
să (vă) închinați: *conj. prez. 2.pl.* 26,1

ÎNCHIS, -Ă: adj.
închisă: *f. sg. nom.* 14,46

ÎNCHISOARE: s.f.
închisoare: *sg. ac.* 24, 12

(a se) ÎNCINGE: v. III „a înfășura mijlocul sau o altă parte a corpului cu o cingătoare, un brâu etc.”
încingându-: *gerunziu* 8,7
au încins: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,13
încinge(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,4

(a) ÎNCOLȚI: v. IV
va încolți: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,29; 26,20
încolțăsc: *ind. prez. 3.pl.* 19,23

(a) ÎNCREDINȚA: v. I
au fost încredințat: *ind. m.m.c.pf. perifr. 3.sg.* 6,2

ÎNDATĂ: adv.
îndată: 8,6; 9,8; 10,5; 11,38; 14,38, 45; 25,12; 27,17

ÎNDESTULAT: adv.
îndestulat: 25,19

ÎNDOIALĂ: s.f.
îndoială: *sg. ac., în loc. adv.* ***fără îndoială*** 13,43

(a) ÎNDRĂZNI: v. IV
îndrăznind: *gerunziu* 13,37
va îndrăzni: *ind. viit.I. 3.sg.* 26,37

ÎNDREPTAR: s.n. (aici) „măsurare a lungimii” (cf . lat. *rēgula, -ae* „riglă”)
îndreptare: *sg. ac.* 19,35

(a se) ÎNFIGE: v. III
(s-)au înfipt: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,16

(a) ÎNFLORI: v. IV; var. (Înv.; Ban.) **(a) ÎNFLURI**
va înfluri: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,12

(a se) ÎNFRICOȘA: v. I
(vă) înfricoșați: *conj. prez. fără* ***să*** *2.pl.* 26,2

(a) ÎNGĂDUI: v. IV
au îngăduit: *ind. pf.c. 3.pl.* 20,5

ÎNGROPĂCIUNE: s.f.
îngropăciuni: *pl. ac.* rezum. cap.21

(a) ÎNJURUI: v. IV; vezi **(a) JURUI**

(a se) ÎNSĂNĂTOȘI: v. IV; var. (Înv.) **(a se) ÎNSĂNĂTOȘA:** v. I
(să) va însănătoașa: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,4

(a se) ÎNSEMNA: v. I; var. (Reg.) **(a se) ÎNSĂMNA**
(să) însămnează: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.22

ÎNSEMNAT, -Ă: adj.; var. (Reg.) **ÎNSĂMNAT, -Ă**
însămnată: *f. sg. ac., în sintagma* ***piiatră însămnată*** 26,1

(a) ÎNȘELA: v. I
va înșela: *ind. viit.I. 3.sg.* 19, 11

ÎNȘELĂCIUNE: s.f.
înșelăciune: *sg. ac.* 6,5

(a) ÎNTĂRI: v. IV
va întări: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,4
întări-voi: *ind. viit.I. 1.sg.* 17,10
voi întări: *ind. viit.I. 1.sg.* 26,9

ÎNTÂI, -A: adj./adv.
întâiu: *adv.* 4,20
întâi: *adv.* 8,21; 9,14; 25,31
întâi: *adj. inv. în sintagma* ***întâi născutele*** 27,26

(a se) ÎNTÂMPLA: v. I
(s-)au întâmplat: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,19
(să) întâmplă: *ind. prez. 3.sg.* 15,2, 10

(a se) ÎNTINA: v. I
(să) va întina: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,49
(te) vei întina: *ind. viit.I. 2.sg.* 18,20, 23
va întina: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,19, 20

ÎNTINAT, -Ă: adj./s.
întinat: *adj. m. sg. nom.* 13,44

întinate: *adj. f. pl. nom.* 22,25
(cea) întinată: *s.f. sg. ac.* 21,14

ÎNTINĂCIUNE: s.f.
întinăciunii: *sg. gen.* 13,31, 33
întinăciunea: *sg. nom.* 13,37
întinăciune: *sg. nom.* 13,39
întinăciuni: *pl. ac.* 14,44

(a se) ÎNTINGE: v. III (Pop.) „a muia ceva într-un lichid"
întingându-: *gerunziu* 4,6; 9,9; 14,27
întinge-va: *ind. viti.I. 3.sg.* 4,25
întingând: *gerunziu* 8,15
(să) vor întinge: *ind. viit.I. 3.pl.* 11,32
va întinge: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,6, 16, 51

ÎNTINS, -Ă: adj. „muiat într+un lichid"
întins: *n. sg. ac.* 4,17

(a se) ÎNTOARCE: v. III „a suci"; „a da înapoi"; „a se transforma"; „a reveni"
întorcându-: *gerunziu* 1,15
va întoarce: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,8, 16; 6,4; 24,18; 25,52; 27,19
(s-)au întors: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,13, 25; 14,44
(să) va întoarce: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,16; 16,23; 22,13; 25,10, 28, 31, 41; 27,24
a (să) fi întoarsă: *inf. pf.* (*cu part. acordat*) 13, 55
întorcându(-să): *gerunziu* 14,39; 15,19
să (vă) întoarceț: *conj. prez. 2.pl.* 19,4
întoarce(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 25,10
(să) vor întoarce: *ind. viit.I. 3.pl.* 25,13, 33
să întoarcă: *conj. prez. 3.sg.* 25,28

ÎNTRARE: s.f.; vezi **INTRARE**

(a) ÎNTREBA: v. I
să întrebaț: *conj. prez. 2.pl.* 19,31
întreabă: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.20

ÎNTREG, -EAGĂ: adj.
întregi: *n. pl. ac.* 6,5
întreg: *n. sg. ac.* 13,56

(a) ÎNTRISTA: v. I
să întristezi: *conj. prez. 2.sg.* 25,14

ÎNTUNECOS, -OASĂ: adj.
(mai) întunecoasă: *f. sg. nom.* 13,6

(a) ÎNTURNA: v. I
înturnând: *gerunziu* 14,48
va înturna: *ind. viit.I. 3.sg.* 25,27

(a) ÎNȚELEGE: v. III
va înțăleage: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,23; 5,4, 17

(a) ÎNVĂȚA: v. I
învățați: *imperativ 2.pl.* 10, 11
veț învăța: *ind. viit.I. 2.pl.* 15,31
să învețe: *conj. prez. 3.pl.* 23,43

ÎNVĂȚĂTURĂ: s.f.
Învățătura: *sg. nom.* „cuvântul desemnează un element cu funcție oraculară (în ebraică ***Urim***), prin mijlocirea căruia marele preot obținea răspunsuri dumnezeiești, prin «da» sau «nu», în împrejurări excepționale" (cf. Anania 2001, p.109)8,8
învățătura: *sg. ac.* rezum. cap.19; 26,23

ÎNVÂRTOȘARE: s.f.
învărtoșerii: *sg. gen.* 26,19

J

JALNIC, -Ă: adj.; var. (Neob.) **GEALNIC, -Ă**
gealnică: *f. sg. ac.* 10,19

JELER: s.m.; var. **JELEARIU**
jeleariul: *sg. nom.* 22,10

JERTFĂ: s.f.; var. **JIRTFĂ, JÂRTVĂ, JÂRTFĂ**
jirtfe: *pl. ac.* 1,2
jârtvei: *sg. gen.* 1,4
jârtfealor: *pl. gen.* rezum. cap.2
jârtfeai: *sg. gen.* 2,1
jârtfă: *sg. nom./ac.* 2,3, 13, 14; 3,5, 9; 17,8
jârtva: *sg. ac.* 2,4
jârtfa: *sg. nom./ac.* 2,7; 3,3; rezum. cap.4; 4,10
jertfă: *sg. ac.* 2,9; 5,7; 23,16
jârfa: *sg. ac.* 2,13
jârtfei: *sg. gen.* 3,2; 4,25
jârtfa: *sg. nom., în sintagma* ***jârtfa celor de pace*** 3,6
jârfeai: *sg. gen.* 3,8
jârtfeale: *pl. nom.* 4,24
jertfele: *pl. ac., în sintagmele* ***jertfele ceale de pace/jertfele păciuirilor/jirtfele pentru păcat/jertfele cele spăsitoare*** 4,26, 31; 7,34, 37; 9,22; 10,14
jertfeai: *sg. gen.* 4,29, 30
jertfă: *sg. ac., în sintagma* ***jertfă pentru păcat*** 4,32
jertfeale: *pl. nom., în sintagma* ***jertfeale arderilor*** 4,33
jertfe: *pl. ac., în sintagma* ***jertfe pentru păcate*** rezum. cap.5
jirtve: *pl. nom./gen.* rezum. cap.6; 23,37
jirtva: *sg. nom./ac., în sintagmele* ***jirtva pentru păcat/jirtva darurilor*** rezum. cap.6; 7,2, 13; 10,19
jerva: *sg. ac.* 6, 12
jertfeai: *sg. gen.* 6,14
jirtfeale: *pl. ac., în sintagma* ***jirtfeale Domnului*** 6,18
jirtfă: *sg. ac., în sintagma* ***jirtfă veacinică*** 6,20
jertva: *sg. nom./ac.* 6,23; 9,13
jertfeai: *sg. gen., în sintagmele* ***jertfeai pentru greșală/jertfeai pentru ceale de pace*** rezum. cap.7
jirtvei: *sg. gen., în sintagma* ***jirtvei pentru păcat/jirtvei celor de păciuire*** 7,1, 18, 37
jirtfealor: *pl. dat.* 7,7
jertva: *sg. ac., în sintagma* ***jertva arderii*** 7,8; 9,12
jertfa: *sg. nom., în sintagma* ***jertfa de făină*** 7,9
jirtfei: *sg. gen., în sintagma* ***jirtfei celor de păciuire*** 7,11, 18
jertfei: *sg. gen.* 7,14
jirtvă: *sg. ac.* 7,16; 9,17; 23,12, 25
jertfa: *sg. nom./ac.* 7,18; 9,4
jirtfă: *sg. ac.* 7,29; 9,2, 3; 12,6; 14,10; 23,8
jirtva: *sg. ac.* 7,29; rezum. cap.9; 9,7
jirtvei: *sg. dat. adn., în sintagma* ***jirtvei Domnului/jirtvei de dimineața*** 8,28; 9,17
jertfelor: *sg. gen.* rezum. cap.9
jirva: *sg. ac.* 9,7
jirtfa: *sg. nom./ac.* 9,16, 24; 10, 12; 14,13, 32
jirtve: *pl. nom., în sintagma* ***jirtve de pace*** 9,18
jirtfa: *sg. ac., în sintagma* ***jirtfa pentru păcat*** 10,17
jertfeale: *pl. nom., în sintagma* ***jertfeale pentru curățirea bubelor pentru om, pentru casă sau văjmânt*** rezum. cap.14
jirtfeai: *sg. gen.* 14,14
jirtvă: *sg. ac., în sintagma* ***jirtvă pentru păcat*** 14,19
jârtvă: *sg. ac.* 21,21; 23, 27, 36
jârtfealor: *pl. gen.* rezum. cap.22
jârtvă: *sg. ac., în sintagma* ***jârtvă de pace*** 22,21
jârtfă: *sg. ac., în sintagma* ***jârtfă pentru mulțămirea Domnului*** 22,29
jârtve: *pl. nom., în sintagma* ***jârtve pentru ceale de pace*** 23,19
jârtfe: *pl. ac.* 23,36
jârtfeale: *pl. ac., în sintagma* ***jârtfeale Domnului*** 24,9

JERTFELNIC: s.n.; var. **JIRTVEALNIC, JÂRVELNIC, JÂRTĂVNIC**
jârtfeaniculuı: *sg. gen.* 4,6
jertfealniculuı: *sg. gen.* 5,15; 10,4
jertfealnic: *sg. ac.* 6,30
jirtfealnic: *sg. ac.* 10,18
jertvealnic: *sg. ac.* 12,4
jârtvelnic: *sg. ac.* rezum. cap.16; 21,22
jârtăvnic: *sg. ac.* 16,2
jârtfealnic: *sg. ac.* 16,14, 17, 27; 22,14
jâtfealnicul: *sg. ac.* 16,16
jârtfealnicul: *sg. ac.* 16,20, 33; 19,30
jârtfelnic: *sg. ac.* 16,23; 22,9
jârtfelnicul: *sg. nom./ac.* 21,12, 23
jârtvelnicul: *sg. ac.* 26,2
jârtfelnicele: *pl. ac.* 26,31
jirvelniculuı: *sg. gen.* 27,3
jârtfelniculuı: *sg. gen.* 27,25

(a se) JERTFI: v. IV; var. **(a se) JÂRTVI, (a se) JÂRTFI, (a se) JÂRFI**
va jârtvı: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,11; 2,16
va jârtfı: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,2, 13, 16; 4,4, 26; 16,11, 25
vor jârtfı: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,5
va jârfı: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,8, 11
va jertfı: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,10, 29, 31; 5,10
jârtvind: *gerunziu* 4,15
va jârtvı: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,19
jârtfindu-: *gerunziu* 4,24
va jerfı: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,33
va jertvı: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,12; 14,13, 19
au jertfit: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,16
jirtfindu-: *gerunziu* 8,23; 9,17
jirtfeaşte: *imperativ 2.sg.* 9,7
au jertvit: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,10
jertvit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,18
să (să) jirtfească: *conj. prez. 3.sg.* 14,5
(să) jirfeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 14,13
jirtfind: *gerunziu* 14,25
jârtfind: *gerunziu* 14,50
să jârtfească: *ind. prez. 3.sg./pl.* rezum. cap.17; 18,21
să jârfească: *conj. prez. 3.sg.* 17,5
vor jârtvı: *ind. viit.I. 3.pl.* 17,7
veţ jârtfı: *ind. viit.I. 3.pl.* 19,5; 22,22
(să) va jârtfı: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,6; 22,28
(să) jârtfesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.22
(să) jârtvı: *inf. prez. fără* ***a*** 27,9, 11

JERTFIRE: s.f.; var. **JÂRFIRE, JÂRTFIRE, JÂRTVIRE**
jârfire: *sg. ac.* rezum. cap.1
jârtfirea: *sg. nom./ac.* 1,13, 14; 2,11; 22,18; 27,29
jertfirii: *sg. gen., în sintagma* ***leagea jertfirii*** 8,34
jirtfirea: *sg. ac.* 14,21
jârtvire: *sg. ac.* 16,5
jârtfire: *sg. ac.* rezum. cap.22; 23,18

JERTFIT, -Ă: adj.; var. **JIRTFIT, JÂRTFIT**
jirtfite: *f. sg. gen.* 14,6
jârtfite: *f. sg. gen.* 14,51

(a se) JERTFUI: v. IV; var. **(a se) JÂRTVUI, (a se) JIRTVUI**
va jârtvuı: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,5, 9
(să) jertfuiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 4,34
(să) va jertvuı: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,25; 7,2
(să) jirtvuiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 7,13
au jirtvuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,15, 19; 9,8
jertfuiţ: *imperativ 2.pl.* 9,4
jertfuit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,12
(s-)au jârtfuit: *ind. pf.c. 3.pl.* 16,27

JERTFUIT, -Ă: adj.; var. **JIRTVUIT, -Ă**
jirtvuit: *m. sg. gen.* 8,24

JGHEAB: s.n.
jgheaburile: *pl. nom.* 11,36

JIDOV: s.m.
jidovilor: *pl. dat.* rezum. cap.17

JIGANIE: s.f.
jigăniile: *pl. ac.* 11,27
jigăniilor: *pl. gen.* 11,46

JIVINĂ: s.f.; var. (Neob.) **GIVINĂ**
givină: *sg. gen.* 7,26
jivinilor: *pl. gen.* rezum. cap.11
jivinile: *pl. nom./ac.* 11,2, 2
jivina: *sg. nom./ac.* 11,26, 39; 22,24; 27,9
jivină: *sg. nom./ac.* 19,19; 24,18; 27,28
jivina: *sg. nom., în sintagma* ***jivina cea necurată*** 27,11
jivină: *sg. nom., în sintagma* ***jivină necurată*** 27,27

(a se) JUDECA: v. I; var. **(a se) GIUDECA**
va giudeca: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,55; 27,8
vei giudeca: *ind. viit.I. 2.sg.* 19,15
giudecă: *imperativ 2.sg.* 19,15
(să) va judeca: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,11; 15,3
va judeca: *ind. viit.I. 3.sg.* 13, 13, 17, 51
judeca(-)va: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,22
judecând: *gerunziu* 27,12

JUDECATĂ: s.f.; var. (În v. şi reg.) **GIUDECATĂ**
giudecată: *sg. ac.* 19,35
judecata: *sg. ac.* 13,15, 44
judecăţile: *pl. nom./ac.* 18,4, 5, 26; 19,37; 20,22; 25,18; 26,15, 43, 45
judecată: *sg. nom.* 24,22

JUMĂTATE: s.f.
jumătatea: *sg. nom.* 6,20

(a se) JUNGHIA: v. I (Pop.) „a înjunghia”
(să) junghie: *ind. prez. 3.sg.* 1,6
(s-)au junghiiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,14

JUNGHIERE: s.f.; var. **JUNGHERE, GIUNGHIERE** (Pop.) „înjunghiere”; (ccr.) „animal sacrificat prin înjunghiere”
giunghiere: *sg. ac.* 1,2
giungiiarea: *sg. ac., în sintagma* ***giunghiiarea celor de pace*** „ofranda de pace” 3,9
junghierea: *sg. nom.* 1,3
junghiiare: *sg. nom./ac.* 1,10; 4,23; 7,7
jungherile: *pl. nom., în sintagma* ***jungherile de pace*** rezum. cap.3
junghierea: *sg. nom., în sintagma* ***junghierea de pace*** 3,1
junghiiarea: *sg. nom.* 6,30
jungherii: *sg. gen.* 7,30
jungherile: *pl. ac., în sintagma* ***jungherile păciuirilor*** 7,32
junghiiarile: *pl. ac.* 17,5
jungheri: *pl. ac., în sintagma* ***jungheri de pace*** 17,5
junghierile: *pl. ac.* 17,7
junghiiarea: *sg. ac., în sintagma* ***junghiiarea celor de pace*** 19,5

(a) JURA: v. I; var. **(a) GIURA**
gioară: *ind. prez. 3.sg.* 5,1
va giura: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,4
vei giura: *ind. viit.I. 2.sg.* 19,12
va jura: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,3

JURĂMÂNT: s.n.; var. **GIURĂMÂNT**
giurământ: *sg. ac.* rezum. cap.5
jurământ: *sg. ac.* 5,4

(a) JURUI: v. IV; var. (Neob.) **(a) ÎNGIURUI** (aici) „a acuza pe nedrept”; „a chinui fără motiv”
vei îngiurui: *ind. viit.I. 2.sg.* 19,13

L

LANȚ: s.n.
lanțurile: *pl. ac.* 26,13

LAPTE: s.n.
lapte: *sg. ac.* 20,24

LAR: s.m. (cf. **Indice** 2Lg)
larul: *sg. nom.* 11,16

LAUDĂ: s.f.
laudă: *sg. ac., în sintagma* ***vr eadnic de laudă*** 19,24

LĂCAȘ: s.n.; vezi **LOCAȘ**

(a) LĂCUI: v. IV; vezi **(a) LOCUI**

LĂCUITOR: s.m.; vezi **LOCUITOR**

LĂCUSTĂ: s.f.
lăcusta: *sg. nom.* 11,22

(a) LĂSA: v. I
lăsându-: *gerunziu* 16,23
vei lăsa: *ind. viit.I. 2.sg.* 19,10
veț lăsa: *ind. viit.I. 2.pl.* 23,22; 25,46
fiind lăsat: *pasiv gerunziu* 26,43

LĂSAT, -Ă: adj./s.
lăsată: *s.f. sg. ac., în sintagma* ***lăsată de băr bat*** 21,7
(cea) lăsată: *s.f. sg. ac.* 21,14
lăsată: *adj. f. sg. nom.* 22,13

(a) LĂUDA: v. I
au lăudat: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,24

LÂNĂ: s.f.
lână: *sg. ac.* 13,47, 59

LEGE: s.f.
leagea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 7,7; 16,16; rezum. cap.24
leagea: *sg. nom./ac., în sintagmele* ***leagea aducerii jârtfealor/leagea Domnului/leagea arderii/leagea jertfeai/leagea arderii pentru păcat/ leagea aducerii jertfeai pentru greșală/leagea jirtvei pentru păcat/ leagea jirtfei celor de păciuire/leagea veacinică/leagea arderii și a jirtvei/leagea jertfirii/leagea curgerii lunatecii*** (vezi infra **LUNATIC**)**/ *leagea și cunoștința leprii/ leagea bubelor, a văjmântului de lână și de in, al pănurii și al tortului și a toată haina de piiale/leagea bubosului/leagea a toată buba și a loviturii/ [leagea] a leprei hainelor și a caselor/[leagea] a locului ranei și a năvălirii bubelor, a machiii ce străluceaște/leagea celui ce pătimește curgere seminții și carele să spurcă cu împreunarea/a zilei a șeaptea, adecă a sâmbetei [leagea]/ a anului a cincizăcile, adecă a slobozăniii, leagea/leagea câmpurilor*** rezum. cap.2; 4,22, 27; 5,17; 6,9, 14, 25; rezum. cap.7; 7,1, 11, 36, 37; 8,34; 12,5; rezum. cap.13; 13,59; 14,2, 54; 15,32; 16,31; rezum. cap.25; 25,31
legile: *pl. nom., în sintagma* ***legile arderii*** rezum. cap.6
leage: *sg. nom./ac., în sintagma* ***leage veacinică/leage jigăniilor și a pasirilor și a tot sufletului ce viețuiaște/leage ceii ce naște bărbat sau fămeaie*** 7,34; 10,15; 11,46; 12,7; 24,3, 9; 25,46
legile: *pl. nom./ac.* 18,5; 19,19; 20,22; 26,15, 43, 45
leage: *sg. ac.* 23,37
legi: *pl. nom.* rezum. cap.27

LEGIUIT, -Ă: adv./adj./s. (cf. **Indice** 2.Lg)
legiuit: *adv.* 6,18; 14,7, 20, 53; 16,11
legiuită: *adj. f. sg. nom.* 16,29, 34
legiuitele: *s.f. pl. ac.* 10,11; 18,26; 20,23
legiută: *s.f. sg. nom., în sintagma* ***legiuită veacinică/legiuită vecinică*** 17,7; 23,21, 31, 41

LEMN: s.n. „tulpina și ramurile unui arbore tăiat, servind ca material de construcții, drept combustibil etc."; „copac", „pom"
leamne: *pl. ac.* 1,7, 12, 17; 3,5; 6,12
leamnelor: *pl. gen.* 4,12
lemn: *sg. ac.* 11,32; 14,4, 49; 15,12
lemnul: *sg. ac.* 14,6, 51
lemnele: *pl. ac.* 14,45
lemnul: *sg. ac., în sintagma* ***lemnul cel viu de chedru*** „prezența adjectivului ***viu*** în această sintagmă este, probabil, rezultatul propagării acestui cuvânt, care apare, în context, ca determinativ pe lângă substantivele ***ape și pasere***; în lat. este *in aquis viventibus et in passere vivo lignoque cedrino*" 14,52
lemnului: *sg. gen.* 23,40

(a) LENEVI: v. IV
lenevind: *gerunziu* 20,4

(a se) LEPĂDA: v. I
să lepedați: *conj. prez. 2.pl.* 11,47
a (să) lepăda: *inf. prez.* 14,40
voi lepăda: *ind. viit.I. 1.sg.* 18,24
veți leapăda: *ind. viit.I. 2.pl.* 26,10
va leapăda: *ind. viit.I. 3.sg.* 26,11
au leapădat: *ind. pf.c. 3.pl.* 26,43
am leapădat: *ind. pf.c. 1.sg.* 26,44

LEPĂDAT, -Ă: adj.
lăpădate: *f. sg. ac.* 14,42

LEPRĂ: s.f.
leprii: *sg. gen., în sintagma* ***leagea și cunoștința leprii*** rezum. cap.13
leapra: *sg. nom./ac.* 13,3, 5, 15
lepra: *sg. nom./ac.* 13,6, 7, 11, 12, 29, 54, 55; rezum. cap.14; 14,39, 40, 44, 48
leprii: *sg. gen.* 13,9
lepră: *sg. ac., în sintagma* ***lepră curată*** „lepra care este aproape de vindecare" 13,13
leprei: *sg. gen./dat.* 13,22, 25, 26; 14,55
leapră: *sg. nom./ac.* 13,39, 47
lepră: *sg. nom., în sintagma* ***lepră zburătoare și umblătoare*** „lepră care se întinde" 13,57

LEPREL: s.n. „lepră"; cuvântul nu este înregistrat în DA.
leprel: *sg. ac.* 13,2

LEPROS, -OASĂ: s./adj.
leprosului: *s.m. sg. dat.* rezum. cap.13
lepros: *s.m. sg. ac.* 13,3
lepros: *adj. m. sg. nom.* 22,4

LILIAC: s.m.
liliacul: *sg. nom.* 11,19

LIMBĂ: s.f.
limbi: *pl. ac.* 26,38
limbilor: *pl. gen.* 26,45

(a se) LIPI: v. IV
(să) va lipi: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,3

LIPSĂ: s.f. „nevoie", „sărăcie"
lipsă: *sg. nom./ac.* 11,25; 26,16
lpsa: *sg. ac.* 25,39

LIPSIT, .Ă: adj. „sărac"
lipsit: *m. sg. nom.* 25,25

LOC: s.n.
loc: *sg. ac., în loc. prep.* ***în loc de*** 1,15
locul: *sg. nom./ac.* 1,16; 4,12, 24, 33; 6,16, 25; 13,20, 21, 23, 25, 28, 30, 31, 32, 33, 34, 56; 14,28

loc: *sg. nom./ac.* 4,12; 6,11; 10,14; 13,28
locul: *sg. ac., în sintagmele* ***locul arderii/locul cel sfânt*** 4,29; 6,26, 27; 7,6; 10,13, 17; 14,13; 16,24; 24,9
locul: *sg. ac., în loc. prep.* ***în locul*** 13,19, 25
locuri: *pl. ac.* 13,57
loc: *sg. ac., în sintagma* ***loc necurat*** 14,40, 41, 45
locului: *sg. gen.* 14,56

LOCAȘ: s.n.; var. (Reg.) **LĂCAȘ**
lăcașele: *pl. ac.* 3,17; 23,3, 14, 17, 21, 31
lăcașului: *sg. gen.* 16,16

(a) LOCUI: v. IV; var. (Înv.) **(a) LĂCUI**
va lăcui: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,46; 19,33
aț lăcuit: *ind. pf.c. 2.pl.* 18,3
lăcuiesc: *ind. prez. 3.pl.* 20,2; 22,18
a lăcui: *inf. prez.* 20,22; 23,43
veț lăcui: *ind. viit.I. 2.pl.* 23,42; 26,5
lăcuiați: *ind. imp. 2.pl.* 26,35

LOCUITOR: s.m.; var. (Înv.) **LĂCUITOR**
lăcuitorii: *pl. nom./ac.* 18,25, 27; 26,32
lăcuitorilor: *pl. gen.* 25,10

(a) LOVI: v. IV
va lovi: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,17, 21
voi lovi: *ind. viit.I. 1.sg.* 26,24

(a se) LUA: v. I
(să) ia: *ind. prez. 3.sg.* 4,10,31, 34
ia: *impeerativ 2.sg.* 8,2; 9,2
ia: *ind. prez. 3.sg.* 20,21
să ia: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.21
să (să) ia: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.25
să iai: *conj. prez. 2.sg.* 25,36
va lua: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,2, 9; 4,8, 19, 30, 34; 6,10; 12,8; 14,10, 12, 21, 49, 51; 15,14; 16,5, 14; 20,14, 17; 21,7, 13, 14; 25,27
vei lua: *ind. viit.I. 2.sg.* 2,13; 18,17, 18; 24,5
vor lua: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,14
luând: *gerunziu* 4,31, 34; 5,12; 8,23, 26, 30; 10,1; 14,14, 24; 16,12, 18
lua-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,15
veț lua: *ind. viit.I. 2.pl.* 7,26; 23,40
am luat: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,34
luat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,10
luându-: *gerunziu* 8,28
au luat: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,29; 10,20
luați: *imperativ 2.pl.* 9,3; 10,4
luați: *imperativ 2.pl.* 10,12
(să) va lua: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,41
luund: *gerunziu în sintagma* ***luund sămânță*** „zămislind”, „rămânând gravidă” 12,2
veț lua: *ind. viit.I. 2.pl., în sintagma* ***veț lua colțurile*** (cf. supra **COLȚ**) 19,23
lua-voi: *ind. viit.I. 1.sg.* 26,6
a lua: *inf. prez.* 26,23

LUAT, -Ă: adj.
luate: *n. pl. ac.* 22,24

(a) LUCRA: v. I
veț lucra: *ind. viit.I. 2.pl.* 18,3; 23,3, 8
au lucrat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 20,12, 13, 17
veți lucra: *ind. viit.I. 2.pl.* 23,7
va lucra: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,30; 25,40
vei lucra: *ind. viit.I. 2.sg.* 25,4

LUCRĂTOR, -TOARE: s.m./f.
lucrătoriul: *s.m. sg. nom., în sintagma* ***lucrătoriul de pământ*** 18,26
lucrători *s.m. pl. nom., în sintagma* ***lucrători de pământul Mieu*** 25,23
lucrătoriu: *s.m. sg. nom., în sintagma* ***lucrătoriu de câmp*** 25,40

LUCRU: s.n.
lucru: *sg. nom./ac.* 6,3; 11,32; 16,29; 20,17; 23,31
lucrului: *sg. gen* (*redundant, cu prep.* ***a + tot + art. hot.***) 7,21
lucrul: *sg. nom.* 19,13
lucru: *sg. ac., în sintagma* ***lucru prost*** „lucru de slugă” 23,7, 21
lucrul: *sg. ac., în sintagma* ***lucrul prost*** 23,25, 28, 35, 36
lucruri: *pl. ac.* rezum. cap.27

LUMESC, -EASCĂ: s.m./f.
(cel) lumesc: *s.m. pl. ac.* 10,10

(a) LUMINA: v. I
ar lumina: *cond. prez. 3.sg.* 13,2
va fi luminând: *ind. viit.I.* (*cu gerunziul*) 3.sg. 13,4
luminând: *gerunziu* 13,39

LUMINAT, -Ă: adj. (aici) „limpede” (cf. lat. *lūcidus* „luminos”, dar și „limpede”, „clar”)
luminat: *n. sg. ac., în sintagma* ***untdelemn curat și luminat*** 24,2

LUMINOS, -OASĂ: adj. (aici) „curat” (cf. supra **LUMINAT**)
luminoasă: *f. sg. ac., în sintagma* ***tămâie luminoasă*** 24,7

LUNĂ: s.f.
luna: *sg. nom./ac.* 15,19; 16,29; 23,5, 24, 41; 25,9
lunii: *sg. gen.* 16,29; 23,5, 6, 24, 27, 32, 34, 39; 25,9
lună: *sg. ac.* 27,6

LUNATIC, -Ă: adj./s.; var. (Înv.) **LUNATEC, -Ă**
lunatecii: *adj. f. sg. gen., în sintagmele* ***deschilinirii lunatecii*** „izolarea lunară a femeii în timpul menstruației”/***leagea curgerii lunatecii*** „legea cu privire la interdicțiile femeii în timpul menstruației” 12,2, 5
lunatecului: *adj. antep. n. sg. gen., în sintagma* ***în vreamea lunatecului sânge*** „în timpul menstruației” 15,24
lunatecă: *adj. f. sg. ac., în sintagma* ***în vreame lunatecă*** „în timpul menstruației” 15,25
lunatecul: *adj. antep. n. sg. ac., în sintagma* ***lunatecul sânge*** 15,25
lunatece: *adj. f. pl. ac., în sintagma* ***în vreami lunatece*** 15,33
lunateca: *adj. antep. f. sg. ac., în sintagma* ***lunateca curgere*** 20,18
lunatece: *s.f. f. pl. ac.* „zilele menstruației” rezum. cap.15; 18, 19

LUNG, -Ă: adj.
(mai) lungi: *n. pl. ac.* 11,21

LUPANAR: s.n.; aici prima atestare a cuvântuilui; cf. MDA, unde prima atestare este la M. Eminescu, *Poesii*, București, 1895.
lupănar: *sg. ac.* 21,7

LUT: s.n.
lut: *sg. ac.* 11,33; 14,5, 50; 15,12

M

MACHE: s.f.; var. **MACHIE** (cf. **Indice** 2Lg)
machie: *sg. ac.* 4,3; 21,21, 23; 22,20
machia: *sg. nom.* 13,32, 49
machiia: *sg. nom.* 13,35
machiii: *sg. gen.* 14,56
mache: *sg. ac.* 21,17
machiele: *pl. nom.* rezum. cap.22
machea: *sg. nom.* 22,21

MAICĂ: s.f.
maicii: *sg. gen.* 18,7

MAI-MARELE: s.m. (aici) „cu referire la vârstă”
mai-marii: *pl. ac.* (aici „bătrânii”; cf. lat. *maiores natu*) 9,1
mai-marilor: *pl. gen.* 26,40

MAMĂ: s.f.; var. (În v. și pop.) **MUMĂ**
mumă-ta: *sg. nom.* 18,7
mumă: *sg. ac.* 18,9; 21,2
mumeai: *sg. gen.* 18,13; 20,17, 19, 20
mumei: *sg. gen.* 18,13; 22,27
mumă-sa: *sg. ac.* 19,3; 21,11
muma: *sg. nom./ac.* 20,9; 24,11
mumă-ei: *sg. ac.* 20,14

MARE: s.f.
mări: *pl. ac.* 11,9

MARE: adj./s.
mare: *adj. n. sg. ac.* 8,23; 21,18
mari: *adj. n. pl. ac.* 8,24; 14,14, 17, 25, 28
(cel mai) mare: *adj. m. sg. nom.* 21,10
(celor mai) mari: *s.m. pl. gen.* 27,22

MARFĂ: s.f.
marfa: *sg. ac.* 6,2

MARGINE: s.f.
marginea: *sg. ac.* 8,23; 14,14, 17, 25, 28

MASĂ: s.f.
masă: *sg. ac.* 24,6

MAȘTEHĂ: s.f. (Înv. și reg.) „mamă vitregă”
mașteha-sa: *sg. ac.* 20,11

MĂCAR: adv.; var. (În v. și reg.) **MACAR**
macar: 19,20

MĂDULAR: s.n. „fiecare dintre membrele unei ființe; prin gn. fiecare dintre părțile sau organele din care este alcătuită o ființă”
mădulările: *pl. ac.* 1,8, 12; 8,20
mădulări: *pl. ac.* 9, 13

MĂNUNCHI: s.n.; var. (Reg.) **MÂNUNCHI**
mânunche: *pl. ac.* 23,10
mânunchiul: *sg. nom.* 23,12
mănunchiul: *sg. ac.* 23,15

(a se) MĂRITA: v. I
(să) va mărita: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,12

MĂRITAT: s.n.
măritat: *sg. ac., în loc. adj.* ***de măritat*** 19,20

MĂRITAT, -Ă: adj.
măritată: *f. sg. nom.* 21,3

MĂRTURIE: s.f.
mărturiei: *sg. gen., în sintagma* ***cortul mărturiei/cortului mărturiei*** 1,1, 3; 3,8, 13; 4,4, 5, 7, 16, 30; 12,6; 14,11, 23; 15,14, 29; 16,7, 16, 23, 33; 17,5, 6, 9; 19,21
mărturiii: *sg. gen., în sintagmele* ***cortului mărturiii/cortul mărturiii/zaveasa mărturiii*** 3,2; 9,23; 10,9; 24,3
mârturiei: *sg.gen., în sintagma* ***cortul mârturiei*** 4,18
mărturie: *sg. nom.* 5,1
mărturiei: *sg. gen.* 16,13

(a) MĂRTURISI: v. IV
mărturisească: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 16,21
vor mărturisi: *ind. viit.I. 3.pl.* 26,40

MĂRUNT: adv.
mărunt: 2,6

MĂRUNTAIE: s.f.; var. (Înv. și reg.) **MĂRUNTĂI**
măruntaiele: *pl. nom./ac.* 1,9, 13; 3,4; 4,11; 8,25
măruntaie: *pl. ac.* 3, 10, 15; 4,9; 7,4
măruntăile: *pl. ac.* 8,21; 9,14

(a se) MĂSURA: v. I
(să) va măsura: *ind. viit.I. 3.sg.* 27,25

MĂSURĂ: s.f.
măsura: *sg. ac.* 5,15; 6,6; 19,36; 27,3, 16
măsură: *sg. nom., în sintagma* ***măsură dreaptă*** 7,10
măsură: *sg. ac.* 19,35
măsură: *sg. ac., în loc. adv.* (Înv. și reg.) ***la măsură*** 26,26

MĂTUȘĂ: s.f.
mătușii: *sg. gen.* 20,19

MÂINE: adv.; var. (Înv. și reg.) **MÂNE**
mâne: 7,16

MÂNĂ: s.f.
mâna: *sg. nom./ac.* 1,4; 3,2, 8, 13; 4,4, 24, 29, 33; 5,11; 8,36; 10,11; 12,8; 14,17, 21; 16,12; 21,19; 22,25; 25,28, 35, 47; 26,45
mânilor: *pl. dat.* 2,8
mânile: *pl. ac.* 4,15; 7,30; 8,14, 18, 22, 28; 9,22; 15,11; 16,21; 24,14; 26,25
mânii: *sg. gen.* 8,23, 24; 14,14, 17, 25, 28
mâni: *pl. nom./ac.* 11,27; 16,32; 21,10

(a se) MÂNCA: v. I
veț mânca: *ind. viit.I. 2.pl.* 3,17; 7,23; 10,13, 14; 11,8, 11, 34, 42; 17,14; 19,6, 25, 26; 22,30; 23,6, 14; 25,22; 26,5
mânca: *inf. prez. fără* ***a*** rezum. cap.6
mânce: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 6,16
va mânca: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,16, 18, 23, 26; 7,6, 18,19, 20, 21, 25, 27; 11,40; 14,47; 17,10, 12, 14, 15; 19,7; 21,22; 22,4, 6, 7, 8, 10, 12, 14
vor mânca: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,29; 7,15; 8,31; 22,11, 16; 26,16
(să) va mânca: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,30; 7,16, 19
a (să) mânca: *inf. prez.* rezum. cap.7; 7,16
mâncați: *imperativ 2.pl.* 8,31
să mânce: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.10; 24,9
mâncați: *imperativ 2.pl.* 10,12
ați mâncat: *ind. pf.c. 2.pl.* 10,17
să mâncați: *conj. prez. 2.pl.* 10,18; 11,2, 13, 22; 26,29
mânca: *inf. prez. fără* ***a*** 10,19
veți mânca: *ind. viit.I. 2.pl.* 11,3, 4, 9; 19,23; 25,12; 26,26
a mânca: *inf. prez.* 11,9, 39; rezum. cap.17; 17,13; 22,13
să mâncați: *conj. prez. 2.pl.* 11,47
(să) mănâncă: *ind. prez. 3.pl.* 14,4
au mâncat: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,14
vom mânca: *ind. viit.I. 1.pl.* 25,20
mânca-veț: *ind. viit.I. 2.pl.* 26,10

MÂNCARE: s.f.
mâncarea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.3; rezum. cap.22
mâncare: *sg. ac.* 7,18; 11,41; 25,6, 7

(a se) MÂNIA: v. I
mâniindu(-să): *gerunziu* 10,16

(a) MERGE: v. III
mergeți: *imperativ 2.pl.* 10,4
mărgând: *gerunziu* 10,5
va mearge: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,35

MERGUL: s.m. „cufundar mic”; cuvântul nu este înregistrat în DLR (cf. lat. *mergulus, -i*).
mergul: *sg. nom.* 11,17

MESTECARE: s.f.; vezi **AMESTECARE**

MIAZĂNOAPTE: s.f. „nord”
meazănoapte: *sg. ac.* 1,11

MIEL: s.m.
miei: *pl. ac.* rezum. cap.3; 23,18, 19
miel: *sg. ac.* 3,7; 9,3; 12,6, 8; 14,12, 21; 23, 12
mielul: *sg. ac.* 14,13, 24, 25

MIELUȘĂ: s.f.; aici prima atestare a cuvântului; cf. DLR, unde prima atestare este în *Lexicon romanesc-latinesc-unguresc-nemțesc...*, Buda, 1825
mealușe: *sg. ac.* 5,6

MIERE: s.f.
miiare: *sg. ac.* rezum. cap.2; 2,11; 20,24

MIGALE: s.m. „chițcan" (cf. lat. *mygalē, -ēs*); cuvântul nu este înregistrat în DLR.
migale: *sg. nom.* 11,30

MIJLOC: s.n.
mijlocul: *sg. ac., în loc. prep.* ***în mijlocul/din mijlocul*** 16,16; 17,4; 18,29; 20,3, 5, 6, 14, 18; 22,32; 26,11, 25

MILOSTIV, -Ă: adj.
milostiv: *m. sg. nom.* 4,20; 19,22

MILV: s.m. „uliu"; cuvântul nu este înregistrat în DLR (cf. lat. *mīlvus, -ī*).
milvul: *sg. nom.* 11,14

MINTE: s.f.
mintea: *sg. nom./ac.* 10,19; 26,41

(a) MINȚI: v. IV
veț minți: *ind. viit.I. 2.pl.* 19,11

MIREASMĂ: s.f.; var. **MIREAZMĂ**
mireazmă: *sg. ac.* 1,9; 2,9; 8,28; 26,31
mireazmele: *pl. ac.* 16, 13

MIRENESC, -EASCĂ: adj.
mirenesc: *n. sg. ac., în sintagma* ***foc mirenesc*** rezum. cap.10

MIROS: s.n.
miros: *sg. ac.* 1,9, 13; 2,2, 9; 4,31; 6,21; 8,28; 17,6; 23,13, 18; 26,31
mirosului: *sg. gen.* 1,17; 3,5; 6,15; 8,21
mirosul: *sg. ac.* 2, 12; 3,16

(a se) MISTUI: v. IV
a (să) mistui: *inf. prez.* 6,11
(să) va mistui: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,23
va mistui: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,17; 8,32; 26,38
au mistuit: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.9; 9,24
să mistuiască: *conj. prez. 3.sg./pl.* 26,16, 22
mistui(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 26,20

MISTUIT, -Ă: adj.
mistuiți: *m. pl. nom.* rezum. cap.10

(a se) MIȘCA: v. I
(să) mișcă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 11,10, 29, 46; 20,25
mișcându(-să): *gerunziu* 11,44

MITRĂ: s.f.
mitră: *sg. ac.* 8,13

MOARTE: s.f.
moartea: *sg. ac.* 16,1
moarte: *sg. ac.* rezum. cap.20; 20,2, 9, 10, 11, 13, 15, 27; 24,16, 17; 27,29
morțile: *pl. ac.* 21,1

MODIU: s.f. „baniță" (cf. lat. *modius, -ii* „baniță; măsură de capacitate mai ales pentru grâne = 8,75 litri)
modii: *pl. ac.* 27,16

MODRU: s.n.; „mod", „fel de a fi, de a se manifesta al cuiva sau a ceva, de a se desfășura al unei activități", „chip"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în Georgie Șincai din Șinca, *Hronica românilor și a mai multor neamuri...*, vol. I, Iași, 1853 – 1854.
modrul: *sg. nom.* rezum. cap.1

MORT, MOARTĂ: adj./s.
mort: *adj. n. sg. ac.* 5,2
moarte: *adj. n. pl. ac.* 11,25
mort: *s.m. sg. ac.* 19,28; 22,4
mortul: *s.m. sg. ac.* 21,11

MORTĂCIUNE: s.f.; var. (Înv. și reg.) **MORTĂCIUNĂ**
mortăciuni: *sg. gen.* 7,24
mortăciune: *sg. ac.* 11,11, 38; rezum. cap.17; 22,8
mortăciunea: *sg. ac.* 11,24
mortăciunile: *pl. ac.* 11,27, 31, 32, 35, 36
mortăciună: *sg. ac.* 17,15

MOȘIE: s.f.
moșia: *sg. ac.* 25,10
moșiile: *pl. ac.* 25,13
moșiia: *sg. ac.* 25,27
moșiii: *sg. gen.* 27,16
moșie: *sg. nom.* 27,21

MOȘIUȚĂ: s.f.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în 1843 (după *Documente privitoare la economia Țării Românești, 1800 – 1850*. Culese de I. Cojocaru. Vol. I–II. București, 1958.
moșiuța: *sg. ac.* 25,25

MOȘTEAN: s.m.
moștean: *sg. nom.* 6,22
moșteanii: *pl. nom.* 16,29
moșteni: *pl. ac.* 17,15
moșteanul: *sg. nom./ac.* 18,26; 19,34

MOȘTENIRE: s.f.
moștenirea: *sg. nom., în sintgma* ***moștenirea veacinică*** (aici) „lege" 3,17
moștenire: *sg. ac.* 20,24; 25,33
moșteniri: *sg. gen.* 25,24; 27,24
moștenirea: *sg. nom./ac.* 25,34, 41; 27,22

MREJUȚĂ: s.f. (aici) „membrană care învăluie ficatul sau alte organe interne"; cu acest sens, cuvântul nu este înregistrat în DLR.
mrejuța: *sg. ac., în sintagmele* ***mrejuța ficatului/mrejuța hicatului*** 3,4, 10; 7,4; 8,16, 25; 9,10, 19
mrejuța: *sg. ac.* 3,15; 4,9

MUIERE: s.f.; var. (Înv.) **MUIARE**
muiarea: *sg. nom./ac.* 12,2; 13,29, 38; 15,18, 19, 25; 18,14, 15, 19, 20, 23; 19,20; 20,10, 14, 16, 21, 27
muiarii: *sg. gen.* rezum. cap.15; 18,8
muierii: *sg. gen.* 18,11, 16, 17, 18; 24,10
muierea: *sg. ac.* 20,18, 20
muiari: *pl. ac.* rezum. cap.21
muiere: *sg. ac.* 21,7
muiare: *sg. ac.* 21,13
muieri: *pl. nom.* 26,26

MULT, -Ă: pron. nehot./adj./adv.
(ceale mai) multe: *pron nehot n. pl. ac.* 4,22; 6,3
multe: *adj. f./n. pl. nom./ac.* 7,24; 11,42; 13,2; 14,56; 15,25; rezum. cap.18; 19,19; rezum. cap.20; rezum. cap.26
(mai) mulți: *adj. m. pl. nom./ac.* 25,16, 51
(mai) mult: *adj. n. sg. nom.* 25,27
(mai) mult: *adv.* 13,36; 17,7; 25,36

(a se) MULȚI: v. IV (Înv.) „a se înmulți”
mulți(-vă)-veți: *ind. viit.I. 2.pl.* 26,9

MULȚIME: s.f.
mulțimii: *sg. gen.* rezum. cap.4; 10,17
mulțimei: *sg. gen.* 4,21
mulțime: *sg. nom.* 9,5
mulțimea: *sg. dat.* (*cu prep.* ***la***) 9,23
mulțimea: *sg. nom./ac.* 16,5; 24,16

MULȚUMIRE: s.f.; var. (Înv. și pop.) **MULȚĂMIRE**
mulțămirea: *sg. ac.* 22,29

MULȚUMITĂ: s.f.; var. (Înv. și pop.) **MULȚĂMITĂ** (Înv. și pop.) „recunoștință exprimată prin daruri sau recompense materiale”; (Înv. și rar) „ceea ce se oferă drept răsplată”
mulțămită: *sg. ac.* 7,12

MUMĂ: s.f.; vezi **MAMĂ**

MUNTE: s.m.
muntele: *sg. ac.* 7,38; 25,1; 26,45; 27, 34

(a) MURI: v. IV
să muriți: *conj. prez. 2.pl.* 8,35; 10,6, 9
au murit: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,2
va muri: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,39; 20,2; 27,29
să moară: *conj. prez. 3.sg./pl.* 15,31; 16,2, 13; 20,9, 10, 11, 13, 15, 27; 22,9; 24,16, 17
or muri: *ind. viit.I. 3.pl.* 19,20
moară: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 20,12
vor muri: *ind. viit.I. 3.pl.* 20,20

(a) MUTA: v. I (aici) „a (se) schimba”, „a (se) modifica”
a fi mutat: *inf. pf.* 13,3

N

NAS: s.n.
nasul: *sg. ac.* 21,18

(a se) NAȘTE: v. III
(să) nasc: *ind. prez. 3.pl.* 11,9; 25,7
naște: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.12; 12,7
va naște: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,2, 5; 25,5; 26,4
(să) va naște: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,2, 42
(s-)au născut: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,18, 20; 18,9
au născut: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,11
-i născut: *pasiv ind prez. 3.sg.* 22,11
(să) vor naște: *ind. viit.I. 3.pl.* 22,27; 25,45
au fost născut: *ind. m.m.c.pf. perifr. 3.sg.* 24,10
să nască: *ind. prez. 3.sg.* 25,19

NĂIMIT, -Ă: s.m./f.
năimitul: *s.m. sg. nom.* 22,10
năimitului: *s.m. sg. gen./dat.* 25,6, 50
năimit: *s.m. sg. ac.* 25,40

NĂPRASNĂ: s.f.
năpraznă: *sg. ac., în loc. adv.* ***de năpraznă*** 26,16

NĂRAV: s.n.
năravul: *sg. ac.* 18,3

NĂSCUT, -Ă: s.m./f.
născutele: *s.f. pl. ac., în sintagma* ***întâi născutele*** 27,26

NĂVĂLIRE: s.f.
năvălirii: *sg. gen.* 14,56

NEAM: s.n.
neamurile: *pl. ac.* 3,17; 6,18; 7,36; 10,9; 23,14, 21, 31, 41; 24,3; 25,44
neamul: *sg. ac.* 18,28; 23,42; 24,11
neamurilor: *pl. gen.* 20,23
neamuri: *pl. ac.* 20,24, 26; 26,33
neamului: *sg. gen.* 21,15

(a se) NECĂJI: v. IV; var. (Pop.) **(a se) NĂCĂJI**
veți năcăji: *ind. viit.I. 2.pl.* 16,29
veț năcăji: *ind. viit.I. 2.pl.* 16,31
să năcăjiți: *conj. prez. 2.pl.* 25,17
vei năcăji: *ind. viit.I. 2.sg.* 25,43
va năcăji: *ind. viit.I. 3.sg.* 25,53
(să) vor năcăji: *ind. viit.I. 3.pl.* 26,39

NECINSTE: s.f.
necinste: *sg. ac.* rezum. cap.5

NECURAT, -Ă: adj./s.
necurat: *adj. m./n. sg. nom./ac. 5*,2; 7,19; 11,5, 24, 25, 27, 28, 31, 34, 35, 39, 40, 41; 13,36, 45, 46; 14,40, 41, 45, 46, 57; 15,2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 16, 20, 22, 24, 27; 19,7; 20,25; 22,4, 5, 6
necurate: *adj. f./n. pl. ac.* rezum. cap.11; 11,8, 28, 31, 35; 14,36; 19,23
necurată: *adj. f. sg. nom./ac.* 11,26, 34, 36; 12,2, 5; 13,15, 55; 14,44; 15,17, 18, 25; 20,25; 27,11, 27
necurați: *adj. m. pl. nom.* 11,43
necurate: *s.f. pl. ac.* 11,4
necuratului: *s.n. sg. gen.* 11,47
necurați: *s.m. pl. ac.* 13,15
[*cei*] *necurați:* *s.m. pl. nom.* rezum. cap.22

NECURĂȚIE: s.f.
necurăție: *sg. ac.* rezum. cap.5; 13,8; 15,31
necurățiia: *sg. nom./ac.* 5,2, 3; 7,21; rezum. cap.12; 22,3
necurăția: *sg. ac.* 5,3
necurățiii: *sg. gen.* 15,30
necurățiilor: *pl. gen.* 16,16
necurățiile: *pl. ac.* 16,19

NECURĂȚIME: s.f.
necurățimea: *sg. ac.* 16,16

NECURMAT, -Ă: adj.
necurmat: *n. sg. nom./gen., în sintagma* ***foc necurmat/focului necurmat*** „foc/focului veșnic” rezum. cap.6; 6,13

NEDREPT, -EAPTĂ: adj./adv.
nedrept: *adv.* 19,15
nedrept: *adj. n. sg. ac.* 19,35

NEDREPTATE: s.f.
nedreptatea: *sg. ac.* 5,1, 17; 17,16; 19,8; 20,17, 19; 22,16
nedreptățile: *pl. ac.* 10,17; 16,21, 22; 26,39, 40

NEDUMNEZEIRE: s.f.
nedumnezăirii: *sg. dat.* 19,7
nedumnezăirile: *pl. ac.* 26,41

NEGRĂIT, -Ă: adj.
negrăit: *n. sg. ac.* 20,17

NEGRU, NEAGRĂ: adj.
negru: *m. sg. nom.* 13,31
negri: *m. pl. nom.* 13,37

NEGURĂ: s.f.
negura: *sg. nom.* 16,13

NEÎNTINAT, -Ă: adj.
neîntinată: *f. sg. nom./ac.* 1,3, 10; 4,28, 32; 14,10; 22,19

neîntinate: *f./n. pl. nom./ac.* 3,1, 6; 13,57
neîntinat: *m. sg. ac.* 4,23; 5,15, 18; 6,6; 22,21; 23,12
neîntinați: *m. pl. nom./ac.* 9,2, 3; 14,10; 23,18

(a) NELEGIUI: v. IV
au nelegiuit: *ind. pf.c. 3.pl.* 26,40

NELEGIUIRE: s.f.
nelegiuirile: *pl. ac.* 16,16
nelegiuirea: *sg. ac.* 19,18
nelegiuire: *sg. nom./ac.* 20,13, 14, 21

NELEGIUIT, -Ă: adj./s.
nelegiuită: *adj. f. sg. nom.* 7,18
nelegiuitele: *s.f. pl. ac.* 18,3

NEMERNIC, -Ă: s.m./f.; var. (Înv. și reg.) **NIMERNIC, -Ă**
nimearnicilor: *s.m. pl. dat.* 23,22
nemernic: *s.m. sg. nom.* 24,22
nemearnic: *s.m. sg. ac.* 25,35
nimearnicului: *s.m. sg. gen.* 25,47

(a) NEMERNICI: v. IV; var. (Înv.) **(a) NIMERNICI**
nimernicesc: *ind. prez. 3.pl.* 16,29; 17,8, 12, 13
nemernicesc: *ind. prez. 3.pl.* 17,10
nimearnicește: *ind. prez. 3.sg.* 18,26
nimearnicesc: *ind. prez. 3.pl.* 25,6
nemearnicesc: *ind. prez. 3.pl.* 25,45

NEPOATĂ: s.f.
nepoatei: *sg. gen.* 18,10

NEPRIETEN: s.m.; var. (Înv.) **NEPRIIATIN**
nepriiatinii: *pl. nom./ac.* 26,7, 8
neprietinii: *pl. nom.* 26,32
nepriiatinilor: *pl. gen./dat.* 26,37, 39

(a) NESOCOTI: v. IV
am nesocotit: *ind. pf.c. 1.sg.* 26,44

NESLOBOD, -Ă: adj. „nepermis”
neslobode: *f. sg. gen.* rezum. cap.18
neslobode: *f. pl. ac.* rezum. cap.20

NEȘTIINȚĂ: s.f.
neștiință: *sg. ac.* rezum. cap.4; 4,2, 13, 22, 27; 5,17; 22,14
neștiința: *sg. ac.* rezum. cap.5

NETĂIAT, -Ă: adj.
netăiată: *f. sg. nom., în loc. adj.* ***netăiată împrejur*** 26,41

NEVĂSTUICĂ: s.f.
nevăstuica: *sg. nom.* 11,29

NEVĂZUT, -Ă: adj.
(mai) nevăzut: *n. sg. nom.* 13,56

NEVEDEROS, -OASĂ: adj. (aici) „întunecat la culoare” (cf. lat. *subobscūrus*)
nevederos: *n. sg. nom.* 13,21
nevederoasă: *f. sg. nom.* 13,26, 39

NEVREDNIC, -Ă: adj.
nevrednici: *m pl. nom.* rezum. cap.21

NOAPTE: s.f.
noaptea: *sg. ac.* 6,9
noaptea: *sg. ac., în loc. adv.* ***zioa și noaptea*** 8,35

NOR: s.m.
nor: *sg. ac.* 16,2

NORĂ: s.f.
noru-ta: *sg. gen.* 18,15
noru-sa: *sg. ac.* 20,12

NOROD: s.n.
norodul: *sg. nom./ac.* 4,3, 27; 7,25, 34; 8,3; rezum. cap.9; 9,23; rezum. cap.10; 16,33; 17,9, 10; 19,8; 20,2, 4; 21,14; 23,30; 24,14; 26,12
norodului: *sg. gen.* 4,15; 9,7, 15, 18; 16,15; 17,4; 18,29; 20,3, 5, 6, 17, 18; 21,4
noroadele: *pl. ac.* 7,20, 27; 23,29
norodurile: *pl. ac.* 7,21
norod: *sg. ac.* rezum. cap.9; 9,7, 22; 16,24; 19,16; 22,12
norodului: *sg. gen.* (*redundant, cu prep.* ***înaintea*** *+ prep.* ***a + tot + art. hot.***) 10,3

NOU, NOUĂ: adj./s.
nou: *adj. în loc. adv.* ***de nou*** 14,48; rezum. cap.19
noao: *adj. sg. ac.* 23,16
(cele/ceale) noao: *s.n. pl. nom./ac.* 25,22; 26,10

NUMĂR: s.n.
numărul: *sg. ac.* 25,14, 50, 52; 27,18, 23

(a) NUMĂRA: v. I
va număra: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,13, 28
veț număra: *ind. viit.I. 2.pl.* 23,15
vei număra: *ind. viit.I. 2.sg.* 25,8, 16

NUME: s.f.
numele: *sg. ac.* 18,21; 19,12; 20,3; 21,6, 9; 22,32; 24,11, 16
numele: *sg. ac., în loc. adv.* ***în numele*** 19,12
numele: *pl. ac.* 22,2

(a se) NUMI: v. IV
a(să) numi: *inf. prez.* 13,59

O

OAIE: s.f.
oi: *pl. ac.* 1,2, 10; rezum. cap.3; 3,6; 22,19, 21
oaie: *sg. nom./ac.* 4,32; 7,15; 14,10; 17,3; 27,26
oii: *sg. gen.* 7,23
oaia: *sg. nom./ac.* 22,23, 27, 28
oaiei: *sg. gen.* 27,32

OBICEI: s.n.; var. (Înv. și reg.) **OBICEAI**
obiceaiu: *sg. ac.* 5,10
obiceaiul: *sg. ac.* 18,3

(a se) OBIȘNUI: v. IV; var. (Înv.) **(a se) OBICINUI**
(s-)au fost obicinuit: *ind. m.m.c.pf. perifr. 3.sg.* 22,13

OBRAZ: s.m.
obrazul: *sg. ac.* 19,15

OBȘTE: s.f.
obște: *sg. ac., în loc. adv.* ***de obște*** rezum. cap.6
obștei: *sg. dat.* 21,15

OCARĂ: s.f. (aici) „părțile roșinoașe ale trupului”
ocara: *sg. ac.* 18,15, 17; 20,11, 17, 19

(a) OCĂRÎ: v. IV
(nu) ocărâreți: *imperativ prohib. 2.pl.* 19,33

OCHI: s.m.
ochilor: *pl. gen.* 13,12
ochiu: *sg. ac.* 21,20
ochiu: *sg. ac., în sintagma* ***ochiu pentru ochiu*** 24,20
ochii: *pl. ac.* 26,16

ODĂJDII: s.f.
odăjdiilor: *pl. gen.* rezum. cap.8
odăjdiile: *pl. ac.* 8,2, 10

ODIHNĂ: s.f.
odihna: *sg. nom., în sintagma* ***odihna sâmbeteai*** 23,3
odihnii: *sg. gen., în sintagma* ***sâmbăta odihnii*** 23,32
odihna: *sg. nom.* 23,39
odihnei: *sg. gen., în sintagma* ***[sâmbăta] odihnei Domnului*** 25,4

(a se) ODIHNI: v. IV
(să) va odihni: *ind. viit.I. 3.sg.* 26,35
(s-)au odihnit: *ind. pf.c. 3.sg.* 26,35

ODIHNIRE: s.f.
odihnire: *sg. nom.* 16,31
odihnirii: *sg. gen., în sintagma* ***anul odihnirii pământului*** 25,5

OFIOMAC: s.m. „un fel de lăcustă" (cf. lat. *ophiomacus, -i* „un fel de lăcustă care atacă șerpii"); cuvântul nu este înregistrat în DLR.
ofiomacul: *sg. nom.* 11,22

OLTAR: s.n.; var. (Înv. și reg.) **OLTARIU**
oltariului: *sg. gen.* 1,5, 11, 15; 3,2, 8, 13; 4,7, 18; 5,9; 6,14; 7,2; 8,15, 19; 9,9, 12, 18; 16,12
oltariu: *sg. ac.* 1,7, 9, 13, 15, 16, 17; 2,2, 9, 12; 3,5, 11, 16; 4,19, 31, 34; 5,12; 6,9, 10, 12, 13, 15, 22; 7,5, 31; 8,16, 21, 24, 30; 9,7, 8, 10, 13, 17, 20, 24; 10,12, 15; 14,20; 16,25; 17,11; 21,23
oltariul: *sg. ac., în sintagmele* ***oltariul arderei/oltariul aprinderii*** 4,10; 8,28
oltariului: *sg. gen., în sintagmele* ***oltariului arderii/oltariului jertfeai*** 4,25, 30, 34
oltariul: *sg. ac.* 8,11; 9,15; rezum. cap.16; 16,18, 20, 33; 17,6; 22,22

OM: s.m.
omul: *sg. nom./ac.* 1,2; 13,2, 6, 13, 16, 19, 23, 33, 37, 39; 14,8, 11, 20; 15,2; 17,8; 18,5, 6; 19,20; 20,2, 4, 5; 21,17; 22,3, 4, 21; 24,15; 25,10; 27,2, 14
omului: *sg. gen.* 5,3; 7,21; 15,33
oamenii: *pl. nom.* 6,3
om: *sg. nom./ac.* rezum. cap.13; 13,9; rezum. cap.14; 15,8; 16,17, 21; 17,3, 10, 13; 22,18; 24,10, 17, 21; 27,28, 29

(a se) OMORÎ: v. IV
(să) va omorî: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,2
vei omorî: *ind. viit.I. 2.sg.* 9,7
au omorât: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,15

ONOCROT: s.m. „pelican"; cuvântul nu este înregistrat în DLR; reprezintă încercarea traducătorilor de adapta lat. *onocrotalus, -i* (cf. **Indice** 2Lg – **ONOCROTAN**).
onocrotul: *sg. nom.* 11,18

(a se) OPRI: v. IV
(să) oprească: *ind. prez. impers./3.sg.* rezum. cap.3; rezum. cap.7
oprește: *ind. prez. 3.sg.* 4,22; 5,17
oprindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.10

OPRIT, -Ă: s.m./f.
(ceale) oprite: *s.f pl. ac.* 4,27

ORAȘ: s.n.
oraș: *sg. ac.* 14,45

ORB, OARBĂ: adj./s.
orbului: *s.m. sg. gen.* 19, 14
orb: *adj. m. sg. nom.* 21,18; 22,22

ORZ: s.n.
orz: *sg. ac.* 27,16

(a se) OSÂNDI: v. IV
(să) va osândi: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,8
osândi(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,43

OSCIOR: s.n.
oscioarele: *pl. ac.* 1,17

OSEBI: adv.; vezi supra **DEOSEBI**

(a se) OSEBI: v. IV; var. (Reg.) **(a) USEBI**
(să) va usăbi: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,19
(să) usăbească: *ind. prez. 3.sg.* 15,33

OSTENEALĂ: s.f.
osteneala: *sg. nom.* 26,20

P

PACE: s.f.
pace: *sg. ac., în sintagmele* ***jungherile de pace/junghierea de pace/jungheri de pace//jârtfa celor de pace/giunghiiarea celor de pace/junghiiarea celor de pace/jertfele ceale de pace/jertfeai pentru ceale de pace/ceale de pace/jirtve de pace/jârtvă de pace*** rezum. cap.3; 3,1, 3, 6, 9; 4,10, 26, 31; rezum. cap.7; 7,13, 29, 34; 9,4, 18; 17,5; 19,5; 22,21; 23,19
pace: *sg. ac.* 26,6

PAGUBĂ: s.f.
pagubă: *sg. ac.* 5,16; 6,5

PAJURĂ: s.f.; var. (Neob.) **PAGERĂ**
pagera: *sg. nom.* 11,13

PANĂ: s.f.; var. (Înv. și reg.) **PEANĂ**
peanele: *pl. ac.* 1,16

PARĂ: s.f.
pară: *sg. ac., în sintagma* ***pară de foc*** 21,9

PARTE: s.f.
parte: *sg. nom./ac., în loc. s.* (Pop.) ***parte bărbătească/[parte] fămeiască*** 1,3, 10; 3,1, 6; 12,2; 18,22; 22,19; 27,3
partea: *sg. nom./ac.* 1,16; 6,17; 7,33; 8,29
parte: *sg. ac.* 2,16; 5,13; 6,16; 14,26, 29; 24,6
parte: *sg. nom./ac., în num. fracț.* ***a zeacea parte/a zeace parte/a zecea partea/a cincea parte/a șeasea parte/a șeasa parte/a șasa parte/a patra parte*** 5,11, 16; 6,5, 20; 14,10, 12, 15, 21, 24; 22,14; 23,13; 27,13, 15, 27, 31
partea: *sg. nom., în loc. s.* (Pop.) ***partea bărăbătească*** 6,29; 7,6
partea: *sg. ac., în num. fracț.* ***a cincea partea*** 27,19

PASĂRE: s.f.; var. (Înv. și pop.) **PASERE;** (Înv. și reg.) **PASIRE**
paserile: *pl. nom.* rezum. cap.1
paseri: *pl. ac.* 1,14; 7,26; 11,13; 14,49; 20,25
pasiri: *pl. ac.* 11,20, 23; 14,4, 5
pasirilor: *pl. gen., în sintagma* ***[leage] a pasirilor*** 11,46
paserei: *sg. gen.* 14,6
pasirea: *sg. ac.* 14,7
pasere: *sg. ac.* 14,50, 52; 17,13
paserea: *sg. ac.* 14,51, 52; 20,25
paserii: *sg. gen.* 14,51, 52

(a) PAȘTE: v. III (aici despre foc) „a întreține"
va paște: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,12

PAȘTERE: s.f. (aici) „hrană"
pașterea: *sg. ac.* 3, 14

PAȘTI: s.m.
Paștilor: *pl. gen., în sintagma* ***[praznicul] a Paștilor*** rezum. cap.23

PAT: s.n.
patul: *sg. ac.* 15,5, 22

PAZĂ: s.f.
paza: *sg. ac.* 8,35

PĂCAT: s.n.
păcatul: *sg. ac.* rezum. cap.4; 4,3, 21, 23, 26, 28, 34; 5,4, 6, 10, 11, 15; 6,6; 19,22; 20,20; 24,15
păcat: *sg. ac.* 4,8, 24, 29; 5,5, 7, 8, 9, 11; rezum. cap.6; 6,4, 17, 30; 7,7; 8,2, 14; 9,2, 3, 10; 12,6, 8; 14,13, 22; 15,15, 30; 16,3, 5, 9, 27; 19,17
pâcatul: *sg. ac.* 4,14; 9,7, 8; 16, 15
păcat: *sg. ac., în sitnagma* ***jârtfei pentru păcat/jertfă pentru păcat/ leagea arderii pentru păcat/leagea jirtvei pentru păcat/jirtva pentru păcat/jirtfele pentru păcat/jirtfa pentru păcat/jirtvă pentru păcat*** 4,25, 32; 6,25; 7,1, 2, 37; 9,22; 10, 17, 19; 14,19
păcate: *pl. ac., în sintagma* ***jertfe pentru păcate*** rezum. cap.5
păcatului: *sg. gen./dat.* 5,3, 17; 6,6; 22,9
păcatele: *pl. ac.* 9,15; 16,16, 34
păcat: *sg. ac.* 10,16; 23,19
păcatele: *pl. ac.* 16,21, 30; 26,18, 21, 24, 28, 39, 43
păcate: *pl. ac.* 16,25

(a) PĂCĂTUI: v. IV
va păcătui: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,2, 3, 22, 27; 5,1, 15, 17; 6,2
a păcătui: *inf. prez.* 4,3
au păcătuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,2, 19; 6,7
păcătuiesc: *ind. prez. 3.pl.* 6,3

PĂCIUIRE: s.f. „împăcare"; (ccr.) „jertfa de pace"
păciuire: *sg. ac.* 4,34
păciuirilor: *pl. ac.* 6,12
păciuire: *sg. ac., în sintagma* ***jirtfei celor de păciuire/jirtvei celor de păciuire*** 7,11, 18, 20
păciuirilor: *pl. gen., în sintagma* ***jungherile păciuirilor/jertfele păciuirilor*** 7,32, 37
păciuiri: *pl. ac.* 9,22

PĂGÂN, -Ă: s.m./f.
păgânilor: *s.m. pl. gen.* rezum. cap.18
păgânii: *s.m. pl. nom.* 18,24

PĂMÂNT: s.n.
pământului: *sg. gen.* 4,27; 11,2; 18,3, 27; 19,9; 20,2, 4; 23,22, 39; 25,4, 10; 26,34; 27,30
pământ: *sg. nom./ac.* 6,28; 11,21, 29, 41, 42, 44, 46; 14,43; 16,22; 17,13; 19,9, 23; 20,25; 23,22; 25,18; 26,35, 41, 42, 44; 27,28
pământul: *sg. nom./ac.* 11,45; 14,34; 18,25; 19,19, 29, 33, 34, 36; 20,22, 24; 22,24, 33; 23,10, 43; 25,2, 3, 4, 5, 9; 25,19, 23, 38, 42, 45, 55; 26,1, 4, 5, 13, 19, 20, 32, 33, 38, 39, 45; 27,16, 17, 19, 22
pământ: *sg. ac., în sintagma* ***lucrătoriul de pământ*** 18,26
pământului: *sg. gen., în sintagma* ***anul odihnirii pământului*** 25,5

PĂNURĂ: s.f. „postav"
pănurii: *sg. gen.* 13,59

PĂR: s.m.
perii: *pl. nom./ac.* 13,3, 4, 10, 20, 37; 14,8, 9
părul: *sg. nom./ac.* 13,21, 30, 31, 36; 19,27
perilor: *pl. gen.* 13,26
părul: *sg. nom.* 13,32
peri: *pl. nom.* 13,40
pării (sic!)**:** *pl. nom.* 13,41

PĂRINTE: s.m.
părinții: *pl. ac.* rezum. cap.20
părinților: *pl. gen.* 25,41; 26,39

PĂSAT: s.n.; var. **PÂSAT** „semințe de mei, decorticate și pisate"
pâsat: *sg. ac., în sintagma* ***fiertură de păsat*** 23,14

PĂSĂRIT: s.n. (aici) „vânătoare de păsări" (cf. lat. *aucupium, -ii*); cuvântul nu este înregistrat în DLR.
păsăritul: *sg. ac.* 17,13

PĂSTOR: s.m.; var. (Înv.) **PĂSTORIU**
păstoriului: *sg. gen.* 27,32

(a) PĂTIMI: v. IV
pătimește: *ind. prez. 3.sg.* 15,19, 25, 32
pătimește: *ind. prez. 3.sg.* 18,19
pătimind: *gerunziu* 22,4

PĂTIMIRE: s.f.
pătimire: *sg. ac.* 15,13
pătimiri: *sg. dat.* 15,25

(a se) PĂZI: v. IV
păziți: *imperativ 2.pl.* 18,26, 28; 19,3, 19; 25,18
păziț: *imperativ 2.pl.* 18,5, 30; 19,30, 37; 20,8, 22; 22,31; 26,2
să (să) păzască: *conj. prez. 3.pl.* 22,2
păzască: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 22,9
veț păzi: *ind. viit.I. 2.pl.* 26,3

PÂINE: s.f.; var. (Reg.) **PÂNE**
pânilor: *pl. gen.* rezum. cap.2
pâni: *pl. nom./ac., în sintagmele* ***pâni fără aluat/pâni dospite*** 2,4; 7,12, 13
pâne: *sg. ac., în sintagma* ***pâne fără aluat*** 8,26
pânile: *pl. nom./ac., în sintagmele* ***pânile sfințirii/pânile punerii-înainte*** 8,31; 21,8; rezum. cap.24
pâne: *sg. ac.* 8,32; 23,14
pânile: *pl. ac.* 21,6, 22
pâni: *pl. ac.* 21,17, 21; 22,25; 24,5; 26,26
pâinele: *pl. nom., în sintagma* ***pâinele pârghelor*** 23,17, 20
pâinele: *pl. ac.* 23,18
pânea: *sg. nom./ac.* 24,7; 26,5
pâinei: *sg. gen.* 26,26

PÂINIȘOARĂ: s.f.; var. (Reg.) **PÂNIȘOARĂ**
pânișoare: *pl. ac.* 7,12
pânișoarele: *pl. ac.* 8,26

(a se) PÂNGĂRI: v. IV
(să) pângărească: *ind. prez. 3.sg.* 5,3
(să) va pângări: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,18; 11,24, 27
pângări: *inf. prez. fără* ***a*** 7,21
pângări(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,26
(nu vă) pângăriți: *imperativ prohib. 2.pl.* 11,43
(s-)au pângărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,25
au pângărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,8; 20,3
vei pângări: *ind. viit.I. 2.sg.* 19,12
să (vă) pângăriți: *conj. prez. 2.pl.* 19,31
să (vă) pângăriț: *conj. prez. 2.pl.* 20,25

PÂNGĂRIT, -Ă: adj./s.
pângărit: *adj. m./n. sg. nom.* 7,20; 11,10
pângărite: *adj. f. pl. nom.* 11,12
(cel) pângărit: *s.m. sg. ac.* 10,10
(ceale) pângărite: *s.f. pl. ac.* 11,29

PÂNTECE: s.n.
pântecele: *sg. ac.* 3,10, 14

PÂRCI: s.m. (Înv. și pop.) „țap de prăsilă în perioada împerecherii"; (Prin gn.) „țap"
pârciul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.16; 16,10, 26
pârciului: *sg. dat.* 16,8

PÂRGĂ: s.f.
părghelor: rezum. cap.2
pârga: *sg. nom./ac.* 2,12, 14; 7,14; rezum. cap.9; 23,10; 25,11
pârgă: *sg. ac.* 7,32
părgă: *sg. ac.* 22,12
pârghelor: *pl. gen., în sintagmele* ***[praznicul] a pârghelor/pâinele pârghelor*** rezum. cap.23; 23,17, 20
părgălor: *pl. gen.* 23,15
pârga: *sg. ac., în sintagma* ***pârga Domnului*** 23,17
pârghelor: *pl. gen.* 25,5

(a) PÂRJOLI: v. IV
va fi părjolit: *ind. viit. ant. 3.sg.* 13,24

PECINGINE: s.f.
pecingine: *sg. ac.* 21,20
pecinjine: *sg. ac.* 22,22

PEDEAPSĂ: s.f.
pedeapsa: *sg. nom.* rezum. cap.24
pedeapseale: *pl. ac.* 26,18

(a) PEDEPSI: v. IV
va pedepsi: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,21

PERETE: s.m.; var. (Înv. și pop.) **PĂRETE**
păreatele: *sg. ac.* 5,9
pereții: *pl. nom./ac.* 14,37, 44

PFUND: s.m.; var. (Reg.) **FONT**
fonți: *pl. ac.* 19,35
fonții: *pl. ac.* 19,36

PIATRĂ: s.f.
piiatrile: *pl. nom./ac.* 14,40, 43, 45
piiatri: *pl. ac.* 14,42; 20,27
pietri: *pl. ac.* 20,2; 24,14, 16, 23
piiatră: *sg. ac., în sintagma* ***piiatră însămnată*** 26,1

PICIOR: s.n.
picioarele: *pl. ac.* 1,9, 13; 4,11; 8,21; 9,14
piciorului: *sg. gen.* 8,23, 24; 14,14, 17, 25, 28
picioare: *pl. ac.* 11,20, 21, 23, 27, 35, 42
picioare: *pl. ac., în loc. adv.* ***de la cap până la picioare*** 13,12
piciorul: *sg. ac.* 21,19

PIEIRE: s.f.; var. **PIERIRE**
perirea: *sg. ac.* 26,30

PIELE: s.f.
piialea: *sg. nom./ac.* 1,6; 7,8; 13,12, 18, 24; 15, 17
piiale: *sg. ac.* 4,11; 8,17; 13,2, 3, 4, 5, 6, 10, 11, 12, 25, 27, 35, 38, 39, 48, 59
pielea: *sg. nom./ac.* 9,11; 11,32
piiaile: *pl. ac.* 16,27

PIEPT: s.n.
piiaptul: *sg. ac.* 7,30
piepturi: *pl. ac.* 9,20
piepturile: *pl. ac.* 9,21
pieptul: *sg. ac.* 10,14, 15
piept: *sg. ac.* 11,42

PIEPTUREL: s.n.; var. **PIEPTĂREL** „pieptar” (cf. **Indice** Iș)
pieptorelul: *sg. ac.* 8,8

PIEPTUȚ: s.n.
pieptuțul: *sg. nom./ac.* 7,31, 34; 8,29

(a) PIERDE: v. III
voi piiarde: *ind. viit.I. 1.sg.* 17,10

PIERDUT, -Ă: adj.
pierdut: *n. sg. ac.* 6,3

(a) PIERI: v. IV
peri-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,20, 21, 25, 27
veț peri: *ind. viit.I. 2.pl.* 10,7
va peri: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,4, 9, 14; 18,29; 19,8; 22,3; 23,29
peri-veți: *ind. viit.I. 2.pl.* 26,38

PITONICESC, -EASCĂ: adj. „profetic”, „prezicător” (cf. lat. *pythōnicus*)
piftonicesc: *n. sg. nom., în sintagma* ***duh piftonicesc*** „duh profetic” 20,27

(a) PLĂCEA: v. II
a plăcea: *inf. prez.* 10,19
vor plăcea: *ind. viit.I. 3.pl.* 26,34
va plăcea: *ind. viit.I. impers.* 26,43

PLĂCINTĂ: s.f.
plăcintelor: *pl. gen.* rezum. cap.2
plăcinte: *pl. nom., în sintagma* ***plăcinte azime*** 2,4; 7,12
plăcinta: *sg. ac.* 8,26
plăcintă: *sg. ac.* 23,14

PLĂCUT, -Ă: adj.
plăcut: *n. sg. ac./gen., în sintagma* ***bine plăcut*** 3,5; 4,31; 6,21
plăcute: *f. pl. ac.* 4,7

(a se) PLĂTI: v. IV
plătind: *gerunziu* 22,18, 21
a (să) plăti: *inf. prez.* 22,23
plăti: *inf. prez. fără* ***a*** 27,8, 17

(a) PLÂNGE: v. III
plânge: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.10
plângă: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 10,6

(a se) PLECA: v. I
să (vă) plecați: *conj. prez. 2.pl.* 19,31
(să) va pleca: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,6

PLEȘĂ: s.f. „pleșuvie”
pleșe: *sg. ac.* 13,42

PLEȘUIRE: s.f. „plșuvie”; cuvântul nu este înregistrat în MDA.
pleșuire: *sg. ac.* 13,43

PLEȘUV, -Ă: adj.; var. (Înv. și reg.) **PLEȘUG, -Ă**
pleșug: *m sg. nom.* 13,40

PLIN, -Ă: adj.
plin: *m. sg. ac.* 2,2; 5,12
pline: *f. pl. ac.* 23,15

(a se) PLINI: v. IV
(să) va plini: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,33
(să) plinește: *ind. prez. 3.sg.* 8,33
să (să) plinească: *conj. prez. 3.sg.* 8,34; 16,27
plinindu(-să): *gerunziu* 9,22; 12,6

PLINIRE: s.f.
plinirii: *sg. gen.* 23,16

PLOAIE: s.f.
ploi: *pl. ac.* 26,3

POAMĂ: s.f.
poamele: *pl. nom./ac.* 19,23; 27,30
poame: *pl. ac.* 26,4, 20

POCAIANIE: s.f.; var. **POCĂIANIE** (Înv.; prin gn.) „pedeapsă”
pocăianie: *sg. ac.* 5,5

POCROVĂȚ: s.n .; var. (Reg.) **PROCOVĂȚ** (Înv. și reg.) „pătură care se pune sub șaua calului”
procoveţul: *sg. nom.* 15,9

(a) POFTI: v. IV
poftește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3

(a se) POGORÎ: v. IV; vezi **(a se) COBORÎ**

POM: s.m.
pomului: *sg. gen.* 23,40
pomii: *pl. nom.* 26,4, 20
pomilor: *pl. gen.* 27,30

POMENIRE: s.f.
pomenirea: *sg. ac.* 2,2, 16; 5,12; 6,15; 24,7
pomenire: *sg. nom./ac.* 2,9; 23,24

PORC: s.m.
porcul: *sg. nom.* 11,7

PORFIRION: s.m. „(un fel de) lișiță”; cuvântul nu este înregistrat în DLR (cf. lat. *porphyrō, -ōnis*).
porfirionul: *sg. nom.* 11,18

PORUMB: s.m. „porumbel”
porumbi: *pl. ac., în sintagma* ***pui de porumbi*** 1,14; 12,8; 14,22
porumb: *sg. ac., în sintagmele* ***pui de porumb/puiu de porumb*** 5,7, 11; 12,6; 14,30; 15,14, 29

PORUNCĂ: s.f.
poruncile: *pl. ac., în sintagma* ***poruncile Domnului*** 4,2
poruncilor: *pl. gen., în sintagma* ***poruncilor Domnului*** 4,13
porunci: *pl. ac., în sintagma* ***călcării de porunci*** 7,18
porunca: *sg. ac.* 10,7; 20,4
poruncă: *sg. nom., în sintagma* ***poruncă veacinică*** 10,9; 23,14
poruncile: *pl. nom./ac.* 18,4, 30; 19,37; 20,8; 22,9, 31; 25,18; rezum. cap.26; 26,3, 14, 45; 27,34
porunci: *pl. ac.* rezum. cap.19

(a se) PORUNCI: v. IV
au poruncit: *ind. pf.c. impers./3.sg.* 4,2; 7,36, 38; 8,4, 5, 31; 9,6, 7; 10,15; 16,2; 17,2; 27,34
poruncește: *imperativ 2.sg.* 6,9; 24,2
poruncisă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 8,9, 13, 17, 21, 29, 36; 9,5, 10, 21
(s-)au poruncit: *ind. pf.c. impers.* 8,35; 10,13, 18; 16,15
(să) poruncește: *ind. prez. impers.* rezum. cap.10; rezum. cap.13
era poruncit: *pasiv ind. imp. 3.sg.* 10,1
(s-)au fost poruncit: *ind. m.m.c.pf. perifr. impers.* 10,5
va porunci: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,54; 14,4, 5, 36, 40; 24,12
poruncise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 16,34; 24,23
poruncește(-să): *ind. prez. impers.* rezum. cap.17
era poruncite: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 21,24

PORUNCIT, -Ă: adj./s.
poruncită: *adj. f. sg. nom.* rezum. cap.13
(ceale) poruncite: *s.f. pl. ac.* 26,3

POTRIVNIC, -Ă: adj./s.; var. (Înv.) **PROTIVNIC, -Ă**
protivnicii: *s.m. pl. nom.* 26,16
protivnicilor: *s.m. pl. gen.* 26,17, 25, 36, 38
protivnic: *adj. n. sg. ac.* 26,35, 41, 44

PRAF: s.n.; var. (Înv. și reg.) **PRAV**
pravul: *sg. ac.* 14,41
praful: *sg. nom./ac.* 14,43, 45

PRAZNIC: s.n.
praznicele: *pl. nom.* rezum. cap.23
praznicul: *sg. nom., în sintagma* ***praznicul azimelor*** (cf. supra **AZIMĂ**) 23,6
praznicele: *pl. ac., în sintagma* ***praznicele Domnului*** 23,44

(a se) PRĂJI: v. IV
vei prăji: *ind. viit.I. 2.sg.* 2,14
(să) va prăji: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,21

(a se) PRĂZNUI: v. IV
a prăznui: *inf. prez.* rezum. cap.16
să (să) prăznuiască: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.23
să prăznuiți: *conj. prez. 2.pl.* 23,4
veţ prăznui: *ind. viit.I. 2.pl.* 23,32, 41
veți prăznui: *ind. viit.I. 2.pl.* 23,39

PRĂZNUIRE: s.f.
prăznuirea: *sg. ac.* 23,41

PREACURVAR: s.m.
preacurvariul: *sg. nom.* 20,10

PREACURVIE: s.f.
preacurvie: *sg. ac.* 20,10

PREAJMĂ: s.f.
preajma: *sg. ac., în loc. prep.* ***din preajma*** 16,15

PREASFÂNT, -Ă: adj.
preasfântă: *f. sg. ac.* 23,21

PREOT: s.m.
preoții: *pl. nom./ac.* 1,5; 3,2; rezum. cap.10; 16,33; rezum. cap.21; 21,1
preotul: *sg. nom./ac.* 1,9, 13, 15; 2,16; 3,11, 16; 4,3, 16, 20, 25, 26, 30, 34; 5,6, 10; 6,10, 12, 15, 22, 26; 7,5, 7, 8; 12,8; 13,2, 4, 11, 13, 17, 25, 29, 39, 43; 14,11, 14, 21, 44; rezum. cap.16; 16,17, 32; 17,6; 19,22; 21,1; 22,11; 23,20; 27,14, 18, 23
preoților: *pl. gen./dat.* 2,2; 6,23; rezum. cap.8; rezum. cap.10; rezum. cap.13; 25,32, 33; 27,21
preotului: *sg. gen./dat.* 2,8; rezum. cap.4; 5,8, 12, 16, 18; rezum. cap.6; 6,6; 7,14, 30, 32, 34; 12,6; 13,15, 44, 49; 14,13, 23, 35; 15,14, 29; 17,5; rezum. cap.21; 21,9, 21; 22,10, 12, 14; 27,8, 11
preot: *sg. ac./dat.* 7,9; 13,7, 19; 14,2; 23,10
preoților: *pl. dat. adn.* 8,22
preotul: *sg. nom., în sintagma* ***preotul cel mai mare*** „arhiereul” 21,10

PREOȚESC, -EASCĂ: adj.
preoțască: *f. sg. ac., în sintagma* ***sămânța preoțască*** 6,29; 7,6

PREOȚIE: s.f.
preoții: *sg. gen.* în titlu: *Cartea preoții*
preoția: *sg. ac.* 7,35; 16,32
preoție: *sg. ac.* rezum. cap.21; 21,10

PREȚ: s.n.
prețu: *sg. ac.* 19,20; 27,18
prețul: *sg. nom./ac.* 25,16, 28, 51; 27,2, 8, 12, 14, 16, 23
preț: *sg. ac.* 25,26
prețului: *sg. gen.* 27,27

(a) PREȚUI: v. IV
va fi prețuit: *paasiv ind. viit.I. 3.sg.* 27,27

PREȚUIRE: s.f. (Înv.) „determinare aproximativă a prețului”
prețuirea: *sg. ac.* 27,25

PRIDVOR: s.n.
pridvorul: *sg. ac.* 3,8; 6,26
pridvorului: *sg. gen.* 6,16

PRIETEN: s.m.; var. (Înv.) **PRIIATIN**
priiatinul: *sg. ac.* 19,18

(a) PRIMI: v. IV
va fi priimită: *ind. viit. ant. 3.sg.* 1,4
va fi priimit: *pasiv ind. viit.I. 3.sg.* 22,20
să fie priimit: *pasiv conj. prez. 3.sg.* 22,21; 23,11
veți priimi: *ind. viit.I. 2.pl.* 22,25
vei priimi: *ind. viit.I. 2.sg.* 25,35
voi priimi: *ind. viit.I. 1.sg.* 26,31

PRIMIT, -Ă: adj.
priimit: *n. sg. ac./gen., în sintagma* ***bine priimit*** 1,13, 17; 2,2; 17,6; 23,13, 18
primit: *n. sg. gen., în sintagma* ***bine primit*** 6,15
primită: *f. sg. nom., în sintagma* ***bine primită*** 8,21
priimite: *n. pl. ac.* 24,8

PRIMPREJUR: adv./prep.; var. **PRINPREJUR, PRINPREGIUR**
prinprejurul: *prep.* 1,5; 3,13
prinpregiurul: *prep.* 3,2, 8
prinprejur: *adv.* 8,15
prinpregiur: *adv.* 8,24

(a se) PRINDE: v. III
(s-)au prins: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,24
va prinde: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,13

PRINS, -Ă: s.m./f.
prinsă: *s.f. sg. ac., în sintagma* ***prinsă de fiiară*** „animal care a fost prins de fiară" 17,15; 22,8

PRISOSIRE: s.f.
prisosirea: *sg. ac.* 25,37

(a) PRIVI: v. IV
privi-voi: *ind. viit.I. 1.sg.* 26,9

(a se) PROCITI: v. IV; var. (Reg.) **(a se) PROCETI**
(să) procetesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.19

(a se) PROSLĂVI: v. IV
(Mă) voi proslăvi: *ind. viit.I. 1.sg.* 10,3

PROST, PROASTĂ: adj.
prost: *n. sg. ac., în sintagmele* ***lucru prost/nimica prost*** „lucru de slugă" (cf. lat *opus servile*) 23,7, 8, 21, 25, 28, 35, 36

PRUNC: s.m.
pruncilor: *pl. dat.* 10,14
pruncul: *sg. nom.* 12,3
prunci: *pl. ac.* 20,20, 21; 22,13
pruncii: *pl. ac.* 25,41, 54

PUI: s.m.
pui: *pl. ac., în sintagma* ***pui de porumbi/pui de porumb*** 1,14; 5,7, 11
puiu: *sg. ac., în sintagma* ***puiu de porumb*** 12,6; 14,30
pui: *pl. ac., în sintagma* ***pui de porumbi/pui de porumb*** 12,8; 14,22; 15,14, 29

PUMN: s.n.
pumn: *sg. ac.* 6,15

PUMNIȘOR: s.m.
pumnișorul: *sg. ac.* 2,2
pumnișor: *sg. ac.* 5,12

(a se) PUNE: v. III
va pune: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,4; 2,1, 2; 3,2; 4,4, 7, 18, 24, 29; 5,11, 16; 14,11, 14, 20, 25; 16,4, 10; 24,3; 25,52
vor pune: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,7, 12; 4,15; 24,4
(să) va pune: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,12
puind: *gerunziu* 1,17; rezum. cap.2; 2,15; 3,5; 6,10, 12; 8,14, 18; 16,13
(să) vor pune: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,12
pune-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,8, 13; 4,33
-i pusă: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 6,15
au pus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,7, 9, 13, 22, 26; 9,20; 10,1
sânt pusă: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 8,31
(s-)au pus: *ind. pf.c. sg.* 10,14
a pune: *inf. prez.* 14,42
puindu-: *gerunziu* 16,21
vei pune: *ind. viit.I. 2.sg.* 19,14; 24,6, 7
voi pune: *ind. viit.I. 1.sg.* 20,3
pune-voi: *ind. viit.I. 1.sg.* 20,5, 6; 26,11, 17
puie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 24,14
veți pune: *ind. viit.I. 2.pl.* 26,1

PUNERE: s.f.
punerii: *sg. gen., în sintagma* ***pânile punerii-înainte*** 21,8; rezum. cap.24

PUPĂZĂ: s.f.
pupăza: *sg. nom.* 11,19

(a) PURTA: v. I
va purta: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,1; 11,28, 40; 15,10; 16,22; 17,16; 19,8; 24,15
purtați: *imperativ 2.pl.* 10,4
să purtați: *conj. prez. 2.pl.* 10,17
să poarte: *conj. prez. 3.sg.* 11,25
vor purta: *ind. viit.I. 3.pl.* 16,27; 20,17, 19, 20

PURURI: adv.; var. **PURUREA**
pururea: 6,12; 15,33; 21,20; 24,2, 4; 25,32

(a se) PUSTII: v. IV
să (să) pustiiască: *conj. prez. 3.pl.* 26,22
voi pustii: *ind. viit.I. 1.sg.* 26,31

PUSTIU, -IE: adj./s.n.; var. **PUSTIE:** s.f.
pustie: *s.f. sg. ac.* 16,10, 21, 22
pustiiu: *adj. n. sg. nom./ac.* 16,22; 26,33
pustie: *adj. n. pl. ac.* 26,31

(a se) PUTEA: v. II
va putea: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,7, 11; 12,8; 25,25, 26, 30, 54; 27,8, 10, 20, 26, 28
poate: *ind. prez. 3.sg.* 5,15; 7,21; 10,9; 14,21, 32; 25,48; 27,9, 11, 17
pot: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.6; rezum. cap.21
aș fi putut: *cond. pf. 1.sg.* 10,19
să poată: *conj. prez. 3.sg.* 14,57; 22,29; 25,36
vei putea: *ind. viit.I. 2.sg.* 22,23
(să) poate: *ind. prez. impers.* 22,23
vor putea: *ind. viit.I: 3.pl.* 22,27; 25,32
să puteți: *conj. prez. 2.pl.* 25,18
(să) va putea: *ind. viit.I. impers.* 25,49
a putea: *inf. prez.* 27,8

PUTERE: s.f.
puterea: *sg. ac.* 6,2; 19,13
puteare: *sg. ac.* 22,13

PUTERNIC, -Ă: adj./s.
(celui) putearnic: *s.m. sg. gen.* 19,15
puternici: *adj. m. pl. ac.* rezum. cap.25

PUTERNICIE: s.f.
puterniciia: *sg. ac.* 25,43
puternicie: *sg. ac.* 25,46

PUȚIN, -Ă: adj./adv.
puțân: *adv.* 20,4

(mai) puțin: *adv.* 25,16
puțâni: *adj. m. pl. nom.* 25,52

R

(a se) RADE: v. III
(să) va rade: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,33
va rade: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,8, 9
a rade: *inf. prez.* 14,41
veț rade: *ind. viit.I. 2.pl.* 19,27
vor rade: *ind. viit.I. 3.pl.* 21,5

RAMURĂ: s.f.
ramurile: *pl. ac.* 23,40

RANĂ: s.f.
rană: *sg. nom./ac.* 1,15; 13,2, 3, 19; 22,22
rana: *sg. nom.* 13,9, 18, 20, 25, 26, 28, 34; 14,34, 35
ranei: *sg. gen.* 13,19, 21, 23, 32; 14,56
ranii: *sg. gen.* 13,24
ranele: *pl. ac.* 26,21
rane: *pl. ac.* 26,28

RAS, -Ă: adj.
ras: *n. sg. nom.* 14,43

(a) RĂBDA: v. I
răbdând: *gerunziu* 26,43

(a) RĂDICA: v. I; vezi **(a) RIDICA**

RĂDICARE: s.f.; vezi **RIDICARE**

RĂMAS, -Ă: adj.
rămasăle: *adj. antep. n. pl. ac.* 23,22

RĂMĂȘIȚĂ: s.f. „ceea ce rămâne dintr-un tot sau dintr-o cantitate oarecare, după ce partea cea mai mare a fost utilizată"; (Înv. și pop.) „urmaș"
rămășița: *sg. ac.* rezum. cap.10
rămășițăle: *pl. nom.* 23,43
rămășițălor: *pl. dat.* 25,46

RĂMÂITOR, -TOARE: adj. „persistent"
rămăitoare: *f. sg. nom.* 13,51; 14,44

(a) RĂMÂNE: v. III; var. **(a) RĂMÂNEA:** v. II
va rămânea: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,3; 5,9; 12,4, 5; 19,6, 13; 20,14; 22,30; 23,42
rămâne: *ind. prez. 3.sg.* 2,10; 25,52
să rămâie: *conj. prez. 3. sg./pl.* 5,8; 14,8
va rămâne: *ind. viit.I: 3.sg.* 7,7. 15, 16; 8,32
veț rămâne: *ind. viit.I. 2.pl.* 8,35
rămăseasă: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 10,12
au rămas: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,12; 14,17
rămăsease: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 10,16
rămân: *ind. prez. 3.pl.* 19,9; 25,51
vor rămânea: *ind. viit.I. 3.pl.* 23,20; 25,16; 26,39
vor rămâne: *ind. viit.I. 3.pl.* 26,36

RĂRUNCHEȚ: s.m.
rărunchieții: *pl. ac.* 3,15

RĂRUNCHI: s.m.
rărunchi: *pl. ac.* 3,4, 15; 8,25
rărunchii: *pl. ac.* 3,10; 9,10, 19

RĂRUNCHIAȘ: s.m.
rărunchiași: *pl. ac.* 7,4
rărunchiașii: *pl. ac.* 7,4

RĂRUNCHIUȚ: s.m.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Lesicon romanesc-latinesc-unguresc-nemțesc...*, Buda, 1825.
rărunchiuții: *pl. ac.* 3,4, 10; 4,9
rărunchiuți: *pl. ac.* 4,9; 8,16

(a) RĂSĂRI: v. IV
să răsaie: *conj. prez. 3.sg.* 10,6
au răsărit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 13,25, 43

RĂSĂRIT: s.n. „est"
răsărit: *sg. ac.* 1,16; 16,14

(a se) RĂSCUMPĂRA: v. I
să (să) răscumpere: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.25
răscumpăra: *inf. prez. fără* ***a*** 25,25; 27,20
a răscumpăra: *inf. prez.* 25,29; 27,15, 19, 27, 31
va răscumpăra: *ind. viit.I. 3.sg.* 25,30, 48; 27,27
(să) răscumpăra: *inf. prez. fără* ***a*** 25,30, 32, 48, 54; 27,28
va fi răscumpărată: *pasiv ind. viit.I. 3.sg.* 25,31
vor fi răscumpărate: *pasiv ind. viit.I. 3.pl.* 25,33
(să) va răscumpăra: *ind. viit.I. 3.sg.* 25,49; 27,29, 33
a râscumpăra: *inf. prez.* 27,20

RĂSCUMPĂRARE: s.f.
răscumpărării: *sg. gen.* 25,24
răscumpărare: *sg. ac.* 25,26

RĂSCUMPĂRAT, -Ă: adj.
răscumpărată: *f. sg. nom.* 19,20

(a) RĂSIPI: v. IV; vezi **(a) RISIPI**

RĂSPLEȘĂ: s.f. „chelie a părții dinainte a capului (cf. lat. *recalvātio, -ōnis*); cuvântul nu este înregistrat în DLR.
răspleașă: *sg. ac.* 13,42

RĂSPLEȘUV, -Ă: adj.; var. **RĂSPLEȘUG, -Ă** „cam chel (deasupra frunții)" (cf. lat. *rēcalvaster, -trī*); cuvântul nu este înregistrat în DLR.
răspleșug: *m. sg. nom.* 13,41

(a) RĂSPUNDE: v. III
răspuns-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,19

(a) RĂSUNA: v. I
răsunând: *gerunziu* 23,24
vei răsuna: *ind. viit.I. 2.sg.* 25,9

RĂSURĂ: s.f. (Înv.) „răsătură"
răsurii: *sg. ac.* 14,41

RĂU, REA: adj./adv.
rău: *adj. n. sg. ac.* 5,4
răle: *adj. f. pl. ac.* 26,6
rea: *adj. f. sg. nom.* 27,12, 14
rău: *adv.* 24,11
reale: *s.f. pl. nom.* rezum. cap.26
rea: *s.f. sg. ac.* 27,10
(cea mai) rea: *s.f. sg. nom.* 27,10
rău: *s.m. sg. nom.* 27,33

RĂUTATE: s.f.
răutate: *sg. ac.* 19,29

RÂIE: s.f.
râie: *sg. nom./ac.* 13,6; 21,20; 22,22

(a) RÂNDUI: v. IV
rânduindu-: *gerunziu* 1,8

au rânduit: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,38
va rândui: *ind. viit.I. 3.sg.* 27,12
va fi rânduit: *pasiv ind. viit.I. 3.sg.* 27,14

RÂNDUIALĂ: s.f.
rânduială: *sg. ac.* 17,15

RÂNDUIT, -Ă: s.m./f.
(ceale) rânduite: *s.f. pl. ac.* 26,15

RÂU: s.n.
râuri: *pl. ac.* 11,9

REPEJUNE: s.f. (aici) „râu”
răpăgiune: *sg. ac.* 23,40

(a) RIDICA: v. I; var. (Înv. și pop.) **(a) RĂDICA** (cf. infra **RIDICARE**); „a construi”, „a face”
au rădicat: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,27; 10,15
rădicându-: *gerunziu* 8,29; 9,21
va rădica: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,24; 23,11, 20
veț rădica: *ind. viit.I. 2.pl.* 26,1

RIDICARE: s.f.; var. (Înv. și pop.) **RĂDICARE** (aici) „gest ritualic de prezentare a jertfei în fața lui Dumnezeu”
rădicării: *sg. gen.* 7,34

(a) RISIPI: v. IV; var. (Înv. și rar) **(a) RĂSIPI**
voi răsipi: *ind. viit.I. 1.sg.* 26,32, 33

ROBIE: s.f.
robie: *sg. ac.* rezum. cap.25

ROCHIE: s.f.
rochiile: *pl. ac.* 6,10
rochie: *sg. ac.* 16,4

ROD: s.n.; var. **ROADĂ:** s.f.
rodurilor: *s.n. pl. gen.* 2,14
rodul: *s.n. sg. nom./ac.* 19,24; 26,4
rodurile: *s.n. pl. nom./ac.* 19,25; 23,39, 40; 25,3, 19, 20, 22, 27
roduri: *pl. ac.* 25,21; 27,30
roadelor: *s.f. pl. gen.* 25,15, 16, 37

RODITOR: s.m.; var. (Înv.) **RODITORIU** (aici) „pom roditor”
roditoriul: *sg. ac.* 19,23

ROȘEAȚĂ: s.f.
roșață: *sg. ac.* 14,37

ROȘTEI: s.n. „grătar” (cf. **Indice** Iș)
roșteiu: *sg. ac.* 2,7; 7,9

ROȘU, ROȘIE: adj.
roșu: *n. sg. nom./ac.* 13,19, 24
roșie: *f. sg. nom.* 13,42
roșiia: *adj. antep. f. sg. nom.* 13,49

ROTUND: adv.; var. (Înv. și reg.) **RĂTUND**
rătund: 19,27

RUDĂ: s.f.
ruda: *sg. ac.* 6,18; 22,3; 25,47

RUDENIE: s.f.
rudenie: *sg. ac., în sintagma* ***curvie de rudenie*** „incest” 18,17
rudeniia: *sg. nom./ac.* 20,5; 21,15; 25,41
rudenii: *sg. gen.* 20,20
rudenii: *pl. ac.* 21,2, 17

(a se) RUGA: v. I
rugându(-să): *gerunziu* 4,20; 5,13; 16,11
(să) va ruga: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,26, 31, 34; 5,6, 10, 16, 18; 6,7; 12,7, 8; 14,19, 53; 15,15, 30; 16,6, 24; 19,22
(te) roagă: *imperativ 2.sg.* 9,7
roagă(-te): *imperativ 2.sg.* 9,7
să (vă) rugați: *ind. viit.I. 2.pl.* 10,17
să (să) roage: *conj. prez. 3.sg.* 14,21; 16,10, 17
roage(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 16,18
să (vă) rugați: *conj. prez. 2.pl.* 16,34
(să) vor ruga: *ind. viit.I. 3.pl.* 26,41, 43

RUGĂTOR: s.n.; var. (Înv.) **RUGĂTORIU** (aici) „capacul sacru de deasupra chivotului mărturiei” (cf. lat. *ōrāculum, -ī* „loc sacru, sanctuar unde se dădeau oracole”).
rugătoriul: *sg. ac.* 16,13
rugătoriului: *sg. gen.* 6,15

(a) RUMEGA: v. I
rumâgă: *ind. prez. 3.sg.* 11,3
rumegă: *ind. prez. 3.sg.* 11,4, 5, 6, 7, 26

(a se) RUPE: v. III; var. (Înv. și reg.) **(a se) RUMPE**
rumpându-: *gerunziu* 1,15
să (să) rumpă: *conj. prez. 3.pl.* 5,8
să rumpeți: *conj. prez. 2.pl.* 10,6
rumpe(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,56
va rumpe: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,10

RUPT, -Ă: adj.
ruptă: *f. sg. ac.* 21,19

(a se) RUȘINA: v. I
(să) va rușina: *ind. viit.I. 3.sg.* 26,41

RUȘINE: s.f. (Înv. și pop.) „organ genital (la oameni și animale)”
rușine: *sg. ac., în sintagma* ***rușine trupească*** rezum. cap.18
rușinea: *sg. nom./ac.* 18,6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18; 20,17, 18, 19, 20, 21

S

SABIE: s.f.
sabiia: *sg. nom./ac.* 26,6, 33
sabie: *sg. ac.* 26,8, 25, 36

SALCIE: s.f.
sălcii: *pl. ac.* 23,40

SARE: s.f.
sare: *sg. ac.* rezum. cap.2; 2,13
sarea: *sg. ac., în sintagma* ***sarea așezământului Dumnezeului tău*** (cf. supra **AȘEZĂMÂNT**) 2,13

SAT: s.n.
sat: *sg. ac.* 25,31

(a) SĂDI: v. IV
veț sădi: *ind. viit.I. 2.pl.* 19,23

SĂMÂNȚĂ: s.f.
sămânță: *sg. ac., în sintagma* ***sămânță preoțască*** 6,29
sămânța: *sg. ac., în sintagma* ***sămânța preoțască*** 7,6
sămânța: *sg. nom./ac.* 11,38; rezum. cap.15; 18,21; rezum. cap.20; 20,2, 3, 4; 21,17, 21; 22,4; 26,16
sămânță: *sg. ac., în sintagma* ***luund sămânță*** „zămislind”, „rămânând gravidă” 12,2
sămînții: *sg. gen., în sintagmele* ***curgerea sămînții*** „eliminare patologică a lichidului seminal”/***amestecarea sămînții*** (cf. supra **AMESTECARE**)/***împreunarea sămînții*** (cf. supra **ÎMPREUNARE**) 15,2, 10, 15; 18,20; 19,20; 22,4

sămânța: *sg. ac., în sintagma* ***sămânța împreunării*** 15,16; 22,4
seaminții: *sg. ac., în sintagma* ***curgere seaminții*** 15,32
sămânță: *sg. ac.* 19,19
săminții: *sg. gen.* 27,16

SĂNĂTATE: s.f.
sănătatea: *sg. ac.* 14,48

(a se) SĂNĂTOȘI: v. IV; var. **(a se) SĂNĂTOȘA:** v. I
(s-)au sănătoșat: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,18
(să) va sănătoșa: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,13

SĂPTĂMÂNĂ: s.f.
săptămâni: *pl. ac.* 12,5; 23,15; 25,8
săptămânilor: *pl. gen., în sintagma* ***[praznicul] a săptămânilor*** (cf. **Indice** 2Lg – **SĂPTĂMÂNĂ**) rezum. cap.23
săptămânii: *sg. gen.* 23,16

SĂRAC, -Ă: adj./s.
sărac: *adj. m. sg. nom.* 14,21; 27,8
săracilor: *s.m. pl. dat.* 19,10; 23,22
săracului: *s.m. sg. gen.* 19,15

SĂRBĂTOARE: s.f.
sărbătoarea: *sg. ac., în sintagma* ***sărbătoarea curățăniei*** (cf. supra **CURĂȚIRE**) *rezum.* cap.16
sărbătorile: *pl. nom., în sintagmele* ***sărbătorile Domnului/ sărbătorile corturilor*** (cf. **Indice** 2Lg – **CORT**) 23,2, 4, 34, 39
sârbătorile: *pl. nom., în sintagma* ***sârbătorile Domnului*** 23,37
sărbători: *pl. ac.* 23,41

(a) SĂRI: v. IV
sare: *ind. prez. 3.sg.* 11,21

(a se) SĂTURA: v. I
(vă) veț sătura: *ind. viit.I. 2.pl.* 26,26

SĂTURARE: s.f.
săturare: *sg. ac., în loc. adv.* (Înv.) ***în săturare*** „pe săturate” 26,5

SÂMBĂTĂ: s..f. „ziua de odihnă la mozaici”; reprezintă echivalarea cuvântului *sabat*, „ziua a șaptea a săptămânii, în care orice activitate trebuia întreruptă, după cum însuși Dumnezeu se odihnise în această zi, după încheierea actului creației”
sâmbăta: *sg. nom.* 16,31; 23,24, 39; 25,4
sâmbetele: *pl. nom./ac.* 19,3; 23,32; 26,2, 34, 35, 43
sâmbeatele: *pl. ac.* 19,30
sâmbeateai: *sg. gen., în sintagma* ***[praznicul] sâmbeateai*** rezum. cap.23
sâmbeteai: *sg. gen., în sintagma* ***odihna sâmbeteai*** 23,3
sâmbăta: *sg. nom., în sintagma* ***sâmbăta Domnului/sâmbăta odihnii*** 23,3, 32; 25,2
sâmbeteai: *sg. gen.* 23,11, 15
sâmbetele: *pl. ac., în sintagma* ***sâmbetele Domnului*** 23,38
sâmbeate: *pl. ac.* 24,8
sâmbetei: *sg. gen., în sintagma* ***[leagea] a sâmbetei*** rezum. cap.25

SÂNGE: s.n.
sângele: *sg. nom./ac.* 1,5, 11, 15; rezum. cap.3; 3,2, 8, 13; 4,5, 16, 25; 5,9; 6,27; rezum. cap.7; 7,2, 14, 26; 8,15, 19, 23, 24, 30; 9,12, 18; 10,18; 12,4, 5; 14,6, 14, 17, 25, 51, 52; rezum. cap.15; 15,28; 16,14, 15, 18; 17,6, 11, 13, 14; 20,9, 11, 12, 13, 16, 27
sânge: *sg. nom./ac.* 3,17; 4,6, 7, 18, 30; 6,30; 7,27, 33; 8,15; 9,9; 15,33; 16,27; rezum. cap.17; 17,4, 10, 11, 12, 14; 18,6; 19,26
sângelui: *sg. gen., în sintagma* ***curegerea sângelui*** „menstruație, dar și sângerare patologica, de durata” 12,7; 15,19, 25
sângelui: *sg. gen./dat.* 14,28; 17,4; 19,16; 20,18
sânge: *sg. ac./gen., în sintagmele* ***în vreamea lunatecului sânge/ lunatecul sânge*** 15,24, 25

SCAFĂ: s.f.; var. (Înv.) **SCAF:** s.m. „vas mare, de obicei în formă de cupă, care servea la păstrarea vinului (sfințit), a unor substanțe (folosite în ritualul religios etc”)
scaful: *s.n. sg. ac.* 8,11

(a) SCĂDEA: v. II (aici) „a sărăci”
va scădea: *ind. viit.I. 3.sg.* 25,35
scăzând: *gerunziu* 25,47

(a) SCĂPA: v. I
veț scăpa: *ind. viit.I. 2.pl.* 26,25

SCÂNTEIE: s.f.
scânteia: *sg. ac.* 6,11

(a se) SCÂRBI: v. IV
(să) va scărbi: *ind. viit.I. 3.sg.* 26,30

(a se) SCHIMBA: v. I
schimbându-: *gerunziu* 13,10
(să) va fi schimbat: *ind. viit. ant. 3.sg.* 13,26
(s-)au schimbat: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,36; 27,10, 33
(să) vor schimba: *ind. viit.I. 3.pl.* 24,8
(să) schimba: *inf. prez. fără* ***a*** 27,10
va schimba: *ind. viit.I. 3.sg.* 27,10, 33
(să) va schimba: *ind. viit.I. 3.sg.* 27,33

SCHIMBAT, -Ă: adj./s.
schimbați: *m. pl. ac.* 13,20
schimbate: *f. pl. ac.* 14,56
(cea) schimbată: *s.f. sg. nom.* 27,10

(a) SCOATE: v. III
va scoate: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,5
scoțind: *gerunziu* 8,15
am scos: *ind. pf.c. 1.sg.* 11,45; 19,36; 22,33; 23,43; 25,38, 42, 55; 26,13, 45
să scoață: *conj. prez. 3.sg.* 14,36
voi scoate: *ind. viit.I. 1.sg.* 20,23; 26,33
scoate: *imperativ 2.sg.* 24,14
au scos: *ind. pf.c. 3.sg.* 24,23

SCUIPAT: s.n.; var. (Înv. și reg.) **SCUIPIT**
scuipit: *sg. ac.* 15,8

(a) SCULA: v. I
scoală: *imperativ 2.sg.* 19,32

SEAMĂ: s.f.; var. (Pop.) **SAMĂ**
samă: *sg. ac.* 6,2; 25,52

SEARĂ: s.f./adv.; var. (Pop.) **SARĂ**
sara: *adv.* 6,20; 11,24, 27, 28, 31, 32, 39, 40; 14,46; 15,5, 6, 7, 8, 10, 11, 16, 17, 18, 20, 22, 23, 27; 17,15; 22,6
sara: *adv. în loc. adv.* ***de sara până sara/de sara până dimineața*** 23,32; 24,3
sară: *s.f. sg. ac.* 23,5

(a) SECERA: v. I; var. (Înv. și reg.) **(a) SĂCERA**
vei săcera: *ind. viit.I. 2.sg.* 19,9; 25,5
veț săcera: *ind. viit.I. 2.pl.* 23,10, 22
veți săcera: *ind. viit.I. 2.pl.* 25,11

SECERIȘ: s.n.; var. (Înv. și reg.) **SĂCERIȘ**
săcerișului: *sg. gen., în sintagmele* ***[praznicul] a săcerișului/pârga săcerișului*** rezum. cap.23; 23,10
săcerișilor: (Neob.) *s.m. pl. gen., în sintagma* ***trietura săcerișilor*** „treieratul recoltelor” 26,5

(a se) SEMĂNA: v. I; var. (Pop.) **(a se) SĂMĂNA** „a însămânța”
vei sămăna: *ind. viit.I. 2.sg.* 19,19; 25,4
vei sămâna: *ind. viit.I. 2.sg.* 25,3

veț sămâna: *ind. viit.I. 2.pl.* 25,11
vom sămâna: *ind. viit.I. 1.pl.* 25,20
veți sămâna: *ind. viit.I. 2.pl.* 25,22; 26,16
(să) samănă: *ind. prez. 3.sg.* 27,16

SEMĂNĂTURĂ: s.f. ; var. (Înv.) **SĂMÂNĂTURĂ** (aici) „sămânță pentru semănat”
sămănătură: *sg. ac.* 11,37
sămănătura: *sg. ac.* 26,5

SEMEŢIE: s.f.; var. (Pop.) **SUMEŢIE**
sumeția: *sg. ac.* 26,19

SEMN: s.n.; var. (Înv. și pop.) **SĂMN**
seamne: *pl. ac.* 13,2; 19,28
sâmn: *sg. nom.* 13,19
sâmnul: *sg. ac.*13,24
sămn: *sg. ac.* 22,22

(a) SERBA: v. I; var. (Înv. și reg.) **(a) SĂRBA**
veț sărba: *ind. viit.I. 2.pl.* 25,2

(a) SFĂRÂMA: v. I
vei sfărâma: *ind. viit.I. 2.sg.* 2, 14
au sfărâmat: *ind. pf.c. 3.sg.* 26,13

SFÂNT, -Ă: s./adj
sfântul: *s.m. sg. nom., în gen. superl.* ***sfântul sfinților/sfântul sfintelor*** 2,3, 10; 6,17, 25, 29; 7,6; 10,12; 27,28
sfinților: *s.m. pl. gen., în gen. superl.* ***sfântul sfinților*** 2,3
sfintelor: *s.f. pl. gen., în gen. superl.* ***sfântul sfintelor/sfânta sfintelor*** 2,10; 6,17, 25, 29; 7,1, 6; 10,12, 17; 14,13; 24,9; 27,28
sfintelor: *s.f. pl. dat. adn.* rezum. cap.5
sfânta: *s.f. sg. nom., în gen. superl.* ***sfânta sfintelor*** 7,1; 10,17; 14,13; 24,9
(cel) sfânt: *s.m. sg. ac.* 10,10
Sfintelor: *s.f. pl. gen.* 10,18
(ceale) sfinte: *s.n. pl. ac.* 16,12; 21,12; 22,3, 7
sfântul: *sg. ac., în sintagma* ***sfântul Domnului*** „lucrul cel sfânt al Domnului” 19,8
(celor) sfinte: *s.n. pl. gen.* rezum. cap.22
sfânt: *adj. n. sg. ac., în sintagma* ***locul cel sfânt*** 6,16; 7,6; 10,13, 17; 14,13; 16,24; 24,9
sfint: *adj. n. sg. ac., în sintagma* ***locul cel sfint*** 6,26, 27
sfânt: *adj. m./n. sg. nom.* 10,7; 11,44, 45; 12,4; 19,2; 20,3, 26; 21,8; 22,32; 27,9
sfinți: *adj. m. pl. nom.* rezum. cap.11; 19,2; 21,6
sfinț: *adj. m. pl. nom.* 11,44, 45; 20,7, 26; 21,6, 8
sfinte: *adj. f./n. pl. nom./ac.* 16,4, 32; 23,2, 4
sfintele: *adj. antep. f. pl. ac.* 21,10
sfintei: *adj. antep. f. sg. gen., în sintagma* ***untul al sfintei ungeri*** 21,12
sfântă: *adj. f. sg. nom./ac.* 23,3, 7, 24, 27, 35
(mai) sfântă: *adj. f. sg. nom.* 23,8

(a se) SFÂRȘI: v. IV
să (să) sfârșască: *conj. prez. 3.sg.* 26,44

SFEȘNIC: s.n.
sfeșnic: *sg. ac.* 24,4

SFINȚENIE: s.f.
sfinţănie: *sg. ac.* 7,37; 8,9, 22
sfinţăniia: *sg. ac., în sintagma* ***sfinţăniia slobozirii*** 25,12

(a se) SFINȚI: v. IV
sânt sfințite: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 5,15
sfinți(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,18, 27
sfințindu-: *gerunziu* 7,30; 8,15
sfințind: *gerunziu* 8,11
au sfințit: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,11, 12, 31
sfinți(-Mă)-voi: *ind. viit.I. 1.sg.* 10,3
sfințască: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 16,19
(s-)au sfințit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 16,32; 21,7, 10
să (să) sfințască: *conj. prez. 3.pl.* 17,5
(să) va sfinți: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,24; 23,12; 27,32, 33
sfințiți(-vă): *imperativ 2.pl.* 20,7
sfinţăsc: *ind. prez. 1.sg.* 20,8; 21,8, 15; 22,9, 32
sfinţesc: *ind. prez. 1.sg.* 21,23; 22,16
sânt sfințite: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 22,2, 4
să (Mă) sfinţăsc: *conj. prez. 1.sg.* 22,32
va sfinți: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,11; 27,14
va fi sfințită/sfințită va fi: *pasiv ind. viit.I. 3.sg.* 23,36; 27,10
vei sfinți: *ind. viit.I. 2.sg.* 25,10
va fi sfințit: *pasiv ind. viit.I. 3.sg. 3.sg.* 27,16, 21, 22, 28
sfinți: *inf. prez. fără* ***a*** 27,26
(să) sfinţeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 27,28
(să) sfinţăsc: *ind. prez. 3.pl.* 27,30

SFINȚIRE: s.f.
sfințirea: *sg. nom.* rezum. cap.8
sfințirii: *sg. gen.* 8,28, 29, 31, 33
sfințire: *sg. nom.* 8,33

SFINȚIT, -Ă: adj./s.
sfințită: *adj. f. sg. nom./ac.* 8,9; 27,21
sfințit: *adj. m. sg. nom.* rezum. cap.9
sfințite: *f./n. pl. ac.* 22,6, 15; 23,37
(celor) sfințite: *s.n. pl. gen.* 22,2
(ceale) sfințite: *s.n pl. ac.* 22,10, 12, 14, 16

SFINȚITOR: s.n. (aici) „lăcaș sfânt”
sfințitoriul: *sg. ac.* 20,3

SICHERĂ: s.f. (Înv. și reg.) „băutură alcoolică făcută din fructe (mai ales din mere)”
sicherii: *sg. gen.* rezum. cap.10

SICLU: s.m.; var. **SICLĂ:** s.f.
sicli: *s.m. pl. ac.* 5,15; 27,5, 6, 7, 16
sicle: *s.f. pl. ac.* 27,3
siclul: *s.m. sg. nom./ac.* 27,25, 25

SICRIU: s.n. „chivot”
sicriiul: *sg. ac.* 16,2

SILNICEȘTE: adv.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Chir Chesarie, episcopul Rîmnicului, *Mineiul*, luna lui octombrie, care s-au tipărit acum întîiu rumâneste..., 1776.
sâlniceaşte: 25,53

SIMBRIE: s.f.
simbriile: *pl. ac.* 25,53

SINGUR, -Ă: adj.
sângur: *m. sg. nom.* 13,46

SINGURĂTATE: s.f.
sângurătății: *sg. gen.* 26,34, 35
sângurătate: *sg. ac.* 26,43

SLAVĂ: s.f.
slava: *sg. nom., în sintagmele* ***slava Domnului (Lui)*** rezum. cap.9; 9,6, 23

SLOBOD, -Ă: adj./adv.
slobod: *adv.* 7,16; 11,9, 39; 17,13
slobodă: *adj. f. sg. nom.* 14,53; 19,20

SLOBOZENIE: s.f.
slobozăniii: *sg. gen., în sintagma* ***[leagea] a slobozăniii*** „legea jubileului”/***anul slobozăniii/numărul anilor slobozăniii*** rezum. cap.25; 25,13, 14, 30, 50, 54
slobozănie: *sg. ac.* 25,16, 29

(a se) SLOBOZI: v. IV
va slobozi: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,7; 20,4
slobozând: *gerunziu* 14,53
a slobozi: *inf. prez.* rezum. cap. 16
să sloboază: *conj. prez. 3.sg.* 16,10
(să) va slobozi: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,22
va fi slobozit: *ind. viit. ant. 3.sg.* 16,26

SLOBOZIRE: s.f.
slobozirea: *sg. ac.* 25,10
slobozirii: *sg. gen., în sintagma* ***anul slobozirii*** „anul jubileului”/ ***sfințăniia slobozirii*** 25,11, 12, 28, 33

SLOBOZIT, -Ă: adj.
slobozită: *f. sg. ac.* 19,20

SLUGĂ: s.f.
slugii: *sg. gen.* 19,13;
slujii: *sg. dat.* 25,6
slujilor: *pl. gen.* 25,39
sluji: *pl. nom.* 25,42
slugilor: *pl. gen., în sintagma* ***togmeala slugilor*** „modul în care se vând slugile” 25,42
sluga: *sg. nom.* 25,44
slugi: *pl. nom./ac.* 25,45, 55

SLUJBĂ: s.f.
slujba: *sg. nom./ac.* rezum. cap.11; 21,18; 25,39

(a) SLUJI: v. IV
să slujească: *conj. prez. 3.sg.* 7,35
să slujască: *conj. prez. 3.sg.* 16,32
au slujit: *ind. pf.c. 3.sg.* 25,53
să slujiți: *conj. prez. 2.pl.* 26,13

SLUJNICĂ: s.f.
slujnică: *sg. ac.* 19,20
slujnicii: *sg, dat.* 25,6
slujnica: *sg. nom.* 25,44

(a) SMERI: v. IV
veț smeri: *ind. viit.I. 2.pl.* 23,27, 32

SMERIT, -Ă: adj. (aici) „adâncit”; „supus”
(mai) smerit: *n. sg. nom./ac.* 13,3, 20, 21, 25
(mai) smerită: *f. sg. nom.* 13,4, 26, 34
(mai) smerite: *f. pl. ac.* 14,37
smerit: *n. sg. nom.* 23,29

SMINTEALĂ: s.f.
sminteală: *sg. ac.* 19,14
sminteleie: *pl. nom.* rezum. cap.22

SNOP: s.m.
snopul: *sg. ac.* 23,11

SOARE: s.m.
soarelui: *sg. gen., în sintagma* ***apusul soarelui*** 11,25
soarele: *sg. nom.* 22,7

SOARTĂ: s.f.
soarte: *pl. ac.* 16,8
soartea: *sg. nom./ac.* 16,9; 27,24

SOBOL: s.m.
sobolul: *sg. nom.* 11,30

SOCOTEALĂ: s.f.
socoteala: *sg. ac.* 25,15

(a se) SOCOTI: v. IV
veți socoti: *ind. viit.I. 2.pl.* 11,4; 19,26
(să) vor socoti: *ind. viit.I. 3.pl.* 11,29; 25,27
va socoti: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,5, 6, 25, 27; 14,39; 27,14, 18, 23
socoti(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,13, 17
(să) va socoti: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,15, 49; 27,16
socotind: *gerunziu* 13,50; 20,4; 25,50, 53
să socotească: *conj. prez. 3.sg.* 14,36
vei socoti: *ind. viit.I. 2.sg.* 19,15
veț socoti: *ind. viit.I. 2.pl.* 26,15
au socotit: *ind. pf.c. 3.pl.* 26,43

SOCOTINȚĂ: s.f.
socotință: *sg. ac.* 27,2

SOLZ: s.m.
solzi: *pl. ac.* 11,9, 10, 12

SORĂ: s.f.; var. (Înv. și reg.) **SOR**
soru-ta: *sg. gen.* 18,9
soră: *sg. nom.* 18,11
surorii: *sg. gen.* 18,12, 13
sora: *sg. ac.* 18,18
soru-sa: *sg. ac.* 20,17
surorei: *sg. gen.* 20,19
sor: *sg. nom.* 21,3

SPATĂ: s.f.
spata: *sg. nom./ac.* 7,32, 33, 34; 8,25, 26; 10,14, 15
spetele: *pl. ac.* 9,21

(a) SPĂIMÂNTA: v. I
să speiminteze: *conj. prez. 3.sg.* 26,6
spăimânta(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 26,36

(a se) SPĂLA: v. I
nespălându-: *gerunziu* 15,11
spălându-: *gerunziu* 1,9; 13,34; 15,13
vor spăla: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,13
spăla(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,27
(să) va spăla: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,28; 14,8; 15,12, 18
au spălat: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,6
spălând: *gerunziu* 8,21
spălind: *gerunziu* 9,14
spăla(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,25; 15,7, 8, 11, 23, 27; 16,24
spăla-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,28, 40; 15,10, 16, 22; 17,15
va spăla: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,6, 58; 14,8; 15,5, 6, 17; 16,26, 28; 22,6
vor spâla: *ind. viit.I. 3.pl.* 13,54
(s-)au spâlat: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,56
va spâla: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,47; 17,16
spălându(-să): *gerunziu* 15,5

SPĂLAT, -Ă: adj.
spălat: *m. sg. nom./ac.* 15,6, 7, 8, 10, 11, 22, 23, 27

SPĂSITOR, -TOARE: adj.
spăsitoare: *f. pl. ac.* 10,14

SPIC: s.n.
spicele: *pl. ac.* 19,9
spice: *pl. ac.* 23,10, 22
spiță: *pl.* (*cu des.* **-ă**) *ac.* 2,14

(a se) SPOI: v. IV
a spoi: *inf. prez.* 14,42
(s-)au spoit: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,43, 48

SPOIALĂ: s.f.
spoială: *sg. ac.* 14,42

SPRÂNCEANĂ: s.f.
sprâncenele: *pl. ac.* 14,9

(a) SPUNE: v. III
va spune: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,1

(a se) SPURCA: v. I
spurca(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,32, 33, 36; 15,21, 24
va spurca: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,37
(să) va spurca: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,38; 13,15; 21,4, 11; 22,8
să (vă) spurcaţ: *conj. prez. 2.pl.* 11,44
spurca(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,11, 20, 25, 27, 30
vor spurca: *ind. viit.I. 3.pl.* 15,31; 21,6; 22,9, 15
(să) spurcă: *ind. prez. 3.sg.* 15,32
vei spurca: *ind. viit.I. 2.sg.* 18,21
să (vă) spurcaţi: *conj. prez. 2.pl.* 18,24
(s-)au spurcat: *ind. pf.c. 3.pl.* 18,24
au spurcat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 18,27; 20,3
să (să) spurce: *conj. prez. 3.sg.* 19,29; 21,1, 23
să spurce: *conj. prez. 3.sg.* 21,12
să spurcaţ: *conj. prez. 2.pl.* 22,32

SPURCAT, -Ă: adj.
spurcat: *n. sg. nom./ac.* 11,11, 20, 23; 13,45, 51; 15,10, 23, 26; 17,15
spurcate: *n. pl. nom.* 11,32; 20,25
spurcată: *f. sg. nom./ac.* 13,59; 22,5

SPURCĂCIUNE: s.f.
spurcăciune: *sg. nom.* 18,23

(a) STA: v. I
stând: *gerunziu* 9,5
va sta: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,23, 37; 15,28; 27,8
va fi stătut: *ind. viit.I. ant. 3.sg.* 13,28
a fi stătut: *inf. pf.* 13,34
a sta: *inf. prez.* 16,7
vei sta: *ind. viit.I. 2.sg.* 19,16

STĂPÂN, -Ă: s.m./f.
stăpânului: *s.m. sg. dat.* 6,5
stăpânul: *s.m. sg. nom./ac.* 14,35; 25,28
stăpâni: *s.m. pl. ac.* 25,33

(a) STĂPÂNI: v. IV
stăpâniţ: *imperativ 2.pl.* 20,24
va stăpâni: *ind. viit.I. 3.sg.* 25,30; 27,19
veţi stăpâni: *ind. viit.I. 2.pl.* 25,46

STÂLP: s.m.
stâlpi: *pl. ac.* 26,1

STÂLPARE: s.f. (Înv. și pop.) „ramură verde înfrunzită”
stâlpările: *pl. ac.* 23,40

STÂNG, -Ă: adj./s.
stânga: *s.f. sg. ac.* 14,15, 26, 29
stângă: *adj. f. sg. ac.* 14,17

STÂRV: s.n.
stârvului: *sg. gen.* 7,24
stârvurile: *pl. ac.* 11,8
stărvuri: *pl. ac.* 11,28
stârvul: *sg. ac.* 11,39

STELLIU: s.m. „(un fel de) șopârlă cu pete strălucitoare pe spate” (cf. lat. *stelliō, -ōnis*); cuvântul nu este înregistrat în MDA.
stelliu: *sg. nom.* 11,30

(a) STOARCE: v. III
va stoarce: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,2

STRĂIN, -Ă: adj./s.; var. (Înv. și pop.) **STREIN, -Ă**
strein: *adj. n. sg. ac., în sintagma* ***foc strein*** 10,1; 16,1
streinilor: *s.m. pl.. dat.* 19,10
(cei) streini: *s.m. pl. nom.* rezum. cap.22
streinul: *s.m. sg. nom.* 22,10, 13
streinului: *s.m. sg. gen.* 22,25
strein: *s.m. sg. nom.* 24,16
streini: *s.m. pl. ac.* 26,8

(a) STRĂLUCI: v. IV
strălucește: *ind. prez. 3.sg.* 14,56

STRÂMB: adv.
strâmb: 6,3; 19,12

(a) STRÂNGE: v. III
strângându-: *gerunziu* 8,8

(a) STRECURA: v. I
va strecura: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,9

(a se) STRICA: v. I
strica(-să)-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 11,35

STRICAT, -Ă: adj.
strâcate: *n. pl. nom.* 22,25

(a se) STRIGA: v. I
(să) va strâga: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,45

(a se) STROPI: v. IV
(să) va stropi: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,7; 6,27
va stropi: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,6; 14,7, 16, 27, 51; 16,14
stropind: *gerunziu* 4,17; 16,19
au stropit: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,11, 30
să fie stropită: *pasiv conj. prez. 3.sg.* 14,10
să stropească: *conj. prez. 3.sg.* 16,15

STROPIT, -Ă: adj.
stropite: *f. sg. gen.* rezum. cap.2
stropite: *f. pl. nom./ac.* 2,4; 7,10, 12; 8,26; 14,21; 23,13
stropită: *f. sg. nom./ac.* 2,5; 6,15, 21; 9,4; 13,15
stropiţi: *m. pl. nom.* 14,44

STRUGURE: s.m.
strugurii: *pl. ac.* 19,10; 25,5

STRUŢ: s.m.; var. (Neob.) **STRUTE:** s.f.
strutea: *sg. nom.* 11,16

SUBŢIRE: adj.; var. (Înv. și pop.) **SUPŢIRE**
(mai) supţire: *m sg. nom.* 13,30

(a) SUDUI: v. IV
au suduit: *ind. pf.c. 3.sg.* 20,9; 24,11
va sudui: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,15, 16

(a) SUFERI: v. IV
sufere: *ind. prez. 3.sg.* 15,13
să sufere: *conj. prez. 3.sg.* 22,16
a suferi: *inf. prez.* 24,20

SUFLET: s.n.
sufletul: *sg. nom./ac.* 2,1; 4,2, 27; 5,1, 2, 4, 15, 17; 6,2; 7,20, 27; 17,11, 12, 14, 15; 18,29; 19,8; 20,6; 23,29; 26,11, 30; 27,2
suflet: *sg. nom.* 7,18
sufletele: *pl. ac.* 11,43, 44; 16,29, 31; 17,11; 20,25; 23,27, 32; 26,16
sufletului: *sg. gen.* (*redundant, cu prep.* ***a + tot + art. hot.***) 11,46
sufletului: *sg. gen.* 17,10, 11
suflet: *sg. ac., în sintagma* ***suflet pentru suflet*** 24,18

SUNET: s.n.
sunetul: *sg. nom.* 26,36

(a se) SUPUNE: v. III
supus va fi: *pasiv ind. viit.I. 3.sg.* 5,3
supuindu-: *gerunziu* 6,12
a fi supus: *inf. pf.* 15,3
îi supusă: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 15,25
(să) va supune: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,23; 20,16
să (să) supuie: *conj. prez. 3.sg.* 22,9
(vă) veț supune: *ind. viit.I. 2.pl.* 26,17

SURD, -Ă: s.m./f.
surdul: *s.m. sg. ac.* 19,14

(a se) SURPA: v. I
a (să) surpa: *inf. prez.* 14,40
(s-)au surpat: *ind. pf.c. 3.pl.* 14,43
surpa-voi: *ind. viit.I. 1.sg.* 26,30

SURPAT, -Ă: adj.
surpate: *f. pl. nom.* 26,33

SUS: adv.
sus: *adv. în loc. adj.* ***de sus*** 26,19
(mai) sus: 27,7

Ș

ȘCHIOP, ȘCHIOAPĂ: adj.
știop: *m. sg. nom.* 21,18

(a) ȘEDEA: v. II
va ședea: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,4, 6, 21, 23, 26
șezuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 15,6
va fi șezut: *ind. viit. ant. 3.sg.* 15,9

ȘOARECE: s.m.
șoarecele: *sg. nom.* 11,29

ȘOPÂRLĂ: s.f.
șopârla: *sg. nom.* 11,30

(a) ȘTERGE: v. III
va șterge: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,9
șterge(-)-voi: *ind. viit.I. 1.sg.* 23,30

(a se) ȘTI: v. IV
neștiind: *gerunziu* 5, 18
va ști: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,13; 5,3
să știț: *conj. prez. 2.pl.* 11,47
să știe: *conj. prez. 3.sg.* 13,39
(să) ști: *inf.prez. fără* ***a*** 14,57

ȘTIRE: s.f.
știre: *sg. ac.* 5,1

T

TABĂRĂ: s.f.
tabără: *sg. ac.* 4,12, 21; 6,11; 8,17; 9,11; 10,4; 13,46; 14,3, 8; 16,26, 27, 28; 17,3; 24,10, 14, 23; 26,37

TABLĂ: s.f.
tablă: *sg. ac.* 8,9

TATĂ: s.m.; var. (Înv. și pop.) **TĂTÂNE**
tătâne-său: *sg. dat. adn.* 6,22
tatăl: *sg. ac.* 16,32; 20,9
tătâne-tău: *sg. nom./gen.* 18,7, 8, 11; 20,19
tată: *sg. ac.* 18,9; 21,2
tătâni-tău: *sg. gen.* 18,12
tată-său: *sg. ac.* 19,3; 20,9; 21,11
tătâne-său: *sg. gen.* 20,11, 20; 21,9; 25,49
tătâni-său: *sg. gen.* 20,17; 22,13

(a) TĂCEA: v. II
au tăcut: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,3

TĂCERE: s.f.
tăcerea: *sg. ac., în sintagma* ***tăcerea adevărului*** „tăinuirea adevărului" rezum. cap.5

(a) TĂGĂDUI: v. IV
va tăgădui: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,2
tăgăduind: *gerunziu* 6,3

(a se) TĂIA: v. I
vor tăia: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,6
va tăia: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,17
(să) taie: *ind. prez. 3.sg./pl.* 4,33; 6,30
tăindu-: *gerunziu* 8,20
(să) va tâia: *ind. viit.I. 3.sg., în loc. v.* ***să va tâia împrejur*** 12,3
veț tăia: *ind. viit.I. 2.pl.* 19,28; 23,22
voi tăia: *ind. viit.I. 1.sg.* 20,3
oi tăia: *ind. viit.I. 1.sg.* 20,5
(să) va tăia: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,12

TĂIAT, -Ă: adj.
tăiate: *f./n. pl. ac.* 1,8; 22,23, 24
tâiată: *f. sg. ac.* 9,13

TĂIETURĂ: s.f.
tăieturi: *pl. ac.* 21,5

(a) TĂINUI: v. IV
va tăinui: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,4

(a) TĂMÂIA: v.I
tămâind: *gerunziu* rezum. cap.10

TĂMÂIE: s.f.
tămâiei: *sg. gen.* rezum. cap.2
tămâie: *sg. ac.* 2,1, 15; 5,11; 10,1
tămâia: *sg. ac.* 2,2, 16; 6,15; 16,12
tămâie: *sg. ac., în sintagma* ***tămâie luminoasă*** (cf. supra **LUMINOS**) 24,7

TĂMÂIERE: s.f.
tămâiari: *pl. ac.* 4,7

TĂTÂNE: s.m.; vezi **TATĂ**

TÂLHĂRIE: s.f.
tâlhăriile: *pl. nom.* 18,25

(a se) TÂRÂI: v. IV; var. (Înv. și reg.) **(a se) TÂRĂI**
(să) târâiaște: *ind. prez. 3.sg.* 5,2; 11,41; 22,5
(să) târâiaște: *ind. prez. 3.sg.* 11,44
(să) târiiaște: *ind. prez. 3.sg.* 11,46

TÂRSÂNĂ: s.f.; var. (Înv. și reg.) **TÂRSINĂ** „țesătură aspră din păr de capră, purtată de asceți sau de călugări direct pe piele"; „țesătură groasă (ca pânza de sac)"
târsinile: *pl. nom.* 11,32

(a se) TEME: v. III
să (să) teamă: *conj. prez. 3.sg.* 19,3; 25,17
(te) vei teme: *ind. viit.I. 2.sg.* 19,14
să (vă) temeți: *conj. prez. 2.pl.* 19,30
(te) teame: *imperativ 2.sg.* 19,32

teme(-te): *imperativ 2.sg.* 25,36
teame(-te): *imperativ 2.sg.* 25,43

TEMEI: s.n. (Înv. și pop.) „temelie"
temeiul: *sg. ac.* 4,7, 18, 25, 30, 34; 5,9; 8,15; 9,9
temeiu: *sg. ac.* 8,11

TEMERE: s.f.
teamerea: *sg. ac.* 25,19

TICHIE: s.f.
titie: *sg. ac.* 16,4

TIGAIE: s.f.
tigaie: *sg. ac.* 2,5; 6,21; 7,9

(a) TINDE: v. III
tinzându-: *gerunziu* 9,22

TOCMEALĂ: s.f.; var. (Pop.) **TOGMEALĂ**
togmeala: *sg. ac.* 25,24, 50
togmeala: *sg. ac., în sintagma* ***togmeala slugilor*** „modul în care se vând slugile" 25,42

TOIAG: s.n.
toiagul: *sg. ac., în sintagma* ***toiagul pâinei*** „în contextul mai larg ***voi frânge toiagul pâinei voastre***, sensul este «vă voi lipsi de pâine, vă voi flămânzi».(toiagul fiind simbolul pâinii care întreține viața – cf. DB, p.1300)" 26,26

TORT: s.n.
tort: *sg. ac.* 13,48
tortului: *sg. gen.* 13,59

(a se) TRAGE: v. III „a (se) jupui"; „a se târî"; „a se scădea (din preț)"
trăgând: *gerunziu* 1,6
(să) trage: *ind. prez. 3.sg.* 11,42
(să) va trage: *ind. viit.I. 3.sg.* 27,18

(a) TRĂI: v. IV
trăiesc: *ind. prez. 3.pl.* 11,10
va trăi: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,5; 25,35
trăind: *gerunziu* 18,18
trăi: *inf. prez.* 25,18, 36

TRÂMBIȚĂ: s.f.
trâmbițălor: *pl. gen., în sintagma* ***[praznicul] a trâmbițălor*** „Ziua Sunării Trâmbițelor – o zi de sărbătoare în care se aduceau jertfe și nu se făcea nici un fel de lucru" (cf. DB, p.1170) rezum. cap.23
trâmbițăle: *pl. nom.* 23,24
trâmbița: *sg. ac.* 25,9

TREABĂ: s.f.
trebi: *pl. ac.* 7,24

TREAPTĂ: s.f.
treptele: *pl. nom., în sintagma* ***treaptele împreunării ceii neslobode*** „relațiile de rudenie între care împreunarea este interzisă" rezum. cap.18

(a) TREBUI: v. IV; var. (Reg.) **(a) TRĂBUI**
trăbuie: *ind. prez. impers.* rezum. cap.4; 6,20; 7,25; 11,2, 33, 47; 13,59; rezum. cap.16; 21,23; 23,4
trăbuia: *ind. imp. impers.* 10,18; 11,13
trebuie: *ind. prez. impers.* 11,22; 13,57; rezum. cap.22; rezum. cap.23
trâbuie: *ind. prez. impers.* 17,5

(a) TRECE: v. III
va fi trecut: *ind. viit. ant. 3.sg.* 13,5; 25,30
va treace: *ind. viit.I. 3.sg.* 26,6
trec: *ind. prez. 3.pl.* 27,32

TREIERĂ: s.f. „treierat"
treietura: *sg. nom.* 26,5

(a se) TRIMITE: v. III; var. (Înv.) **(a) TREMITE**
trimițind: *gerunziu* 16,8
va trimite: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,21
au trimis: *ind. pf.c. 3.sg.* 24,12
voi tremite: *ind. viit.I. 1.sg.* 26,22
voi trimite: *ind. viit.I. 1.sg.* 26,25

TRUP: s.n.
trup: *sg. ac./dat.* 4,12; 13,2, 3, 4, 20, 26, 32, 34; 21,20
trupul: *sg. nom./ac.* 13,18, 21, 24, 30; 14,9; 15,7, 13, 16; 16,24, 26, 28; 17,16; 18,12, 13, 17; 19,28; 22,6
trupului: *sg. gen./dat.* 13,31; 14,8; 15,3; 17,11, 14; 20,19
trupul: *sg. gen.* (*cu prep.* ***a + tot***) 17,14
trupurile: *pl. ac.* 21,5

TRUPESC, -EASCĂ: adj.
trupească: *f. sg. ac., în sintagma* ***ruşine trupească*** rezum. cap.18

(a) TUNDE: v. III
vei tunde: *ind. viit.I. 2.sg.* 19,9
veți tunde: *ind. viit.I. 2.pl.* 19,27

TURMĂ: s.f.
turme: *pl. ac.* 5,6, 18
turmă: *sg. ac.* 5,15; 6,6

(a se) TURNA: v. I
turnând: *gerunziu* 1,5; 2,15; 8,12
or turna: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,11
va turna: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,1; 4,7, 34; 7,14; 14,15, 17, 26, 29; 17,6
vei turna: *ind. viit.I. 2.sg.* 2,6
vor turna: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,2, 8, 13
turnându-: *gerunziu* 4,25
(să) va turna: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,2
au turnat: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,19, 24; 9,9, 12, 18
toarne: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 16,18
(s-)au turnat: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,10

TURTURĂ: s.f.; var. **TURTUR:** s.m. (cf. lat. *turtur, -is*)
turturi: *pl. ac.* 1,14; 5,11; 14,22; 15,14, 29
turtur: *sg. ac.* 14,30

TURTUREA: s.f.
turtureale: *pl. ac.* 5,7; 12,8
turturea: *sg. ac.* 12,6

Ţ

ŢAP: s.m.
ţap: *sg. ac.* 4,23; 9,3; 23,19
ţapul: *sg. ac.* 9,15; 10,16; 16,15, 20, 22, 27
ţapi: *pl. ac.* 16,5, 7
ţapului: *sg. gen./dat.* 16,8, 18
ţapul: *sg. ac., în sintagma* ***ţapul pârciul*** „țapul mârlitor" 16,10

ŢĂRM: s.n.; var. (Înv. și reg.) **ŢĂRMURE** (aici) „marginea (jertfelnicului)"
ţărmurile: *sg. ac.* 1,15

ŢEREMONIE: s.f.; vezi **CEREMONIE**

ŢESUT, -Ă: adj.
ţăsută: *f. sg. ac., în sintagma* ***[haina] din doao ţăsută*** „haina țesută din două feluri de fire" 19,19

(a se) ȚINE: v. III; var. **(a) ȚINEA:** v. II
a ține: *inf. prez.* 6,5
ține-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,30
ținând: *gerunziu* 8,35
(să) țină: *ind. prez. 3.sg.* 13,13
veți ține: *ind. viit.I. 2.pl.* 18,4; 23,41
vor ține: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.26
va ținea: *ind. viit.I. 3.sg.* 26,35

ȚINUT: s.n.
ținutului: *sg. gen.* 18,3
ținutul: *sg. nom.* 25,24
țânuturile: *pl. ac.* 26,36

U

(a se) UCIDE: v. III
(să) ucid: *ind. prez. 3.pl.* 4,24
(s-)au ucis: *ind. pf.c. 3.pl.* 16,1
va ucide: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,15; 17,3; 24,17, 18, 21
vor ucide: *ind. viit.I. 3.pl.* 17,5
a ucide: *inf. prez.* 20,4
voi ucide: *ind. viit.I. 1.sg.* 20,6
ucideț: *imperativ 2.pl.* 20,15
să (să) ucidă: *conj. prez. 3.sg.* 20,16
ucide(-să)-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 20,17
(să) vor ucide: *ind. viit.I. 3.pl.* 20,18

UCIS, -Ă: s.m./f.
(cel) ucis: *s.m. sg. ac.* 5,2

UD: s.n. (aici) „băutură”
udul: *sg. nom.* 11,34

(a) UDA: v. I
va uda: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,38

UGER: s.n.
ugerul: *sg. ac.* 22,27

(a se) UITA: v. I
(să) uită: *ind. prez. 3.sg.* 1,11
(să) va uita: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,2
uitându(-să): *gerunziu* 5,3, 4; 13,51

ULEI: s.n.; var. (Înv. și reg.) **ULEU**
uleu: *sg. ac.* 5,11
uleiu: *sg. ac.* 14,10

ULIU: s.m.
uliul: *sg. nom.* 11,16

(a) UMBLA: v. I; var. (Înv. și reg.) **(a) ÎMBLA**
îmblă: *ind. prez. 3.sg.* 11,27
veți îmbla: *ind. viit.I. 2.pl.* 26,21
voi îmbla: *ind. viit.I. 1.sg.* 26,28
umblă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 11,20, 21, 27, 42
veți umbla: *ind. viit.I. 2.pl.* 18,3, 4; 26,3
să umblați: *conj. prez. 2.pl.* 20,23; 26,13
veți umbla: *ind. viit.I. 2.pl.* 26,23, 27
voi umbla: *ind. viit.I. 1.sg.* 26,24
au umblat: *ind. pf.c. 3.pl.* 26,40
umbla-voi: *ind. viit.I. 1.sg.* 26,12, 41

UMBLĂTOR, -TOARE: adj.
umblătoare: *f. sg. nom., în sintagma* ***lepră zburătoare și umblătoare*** „lepră care se întinde” 13,57

UMBRAR: s.n. „cort”
umbrări: *pl. ac.* 23,42

UMERAR: s.n. (Înv.) „veșmânt bisericesc în formă de fâșie lungă, de lână, de mătase sau de bumbac, purtată pe umăr de diacon în timpzul slujbei religioase”
umerariul: *sg. ac.* 8,7

UMEZEALĂ: s.f.
umezală: *sg. nom.* 15,3

(a se) UMPLE: v. III; var. (Înv. și pop.) **(a se) UMPLEA:** v. II; **(a se) ÎMPLE** (aici) „a se încheia”; „a împlini”; „a fi plin”
(să) vor împle: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,4
va umplea: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,12
să (să) umple: *conj. prez. 3.sg.* 19,29
umpleți: *imperativ 2.pl.* 25,18
(să) va umplea: *ind. viit.I. 3.sg.* 25,29
(să) vor umplea: *ind. viit.I. 3.pl.* 26,4

UNCHI: s.m.
unchiu: *sg. nom.* 10,4
unchiu-tău: *sg. gen.* 18,14
unchiu-său: *sg. nom./gen.* 20,20; 25,49

UNEALTĂ: s.f.
unealtă: *sg. ac.* 13,54

(a) UNGE: v. III (aici) „a consacra”; „a sfinți”
-i uns: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 4,3, 16
au uns: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,11, 12
va fi uns: *pasiv ind. viit.I. 3.sg.* 16,32

UNGERE: s.f. „consacrare”; „sfințire”
ungerii: *sg. ac., în sintagmele* ***zioa ungerii/zilele ungerii*** „ziua/zilele consacrării”/ ***untul-de-leamn al ungerii/untdelemn al ungerii/untul-de-lemn al ungerii*** „mirul” rezum. cap.6; 6,20; 8,2, 10; 10,7; 21,10
ungerea: *sg. nom.* 7,35; rezum. cap.8
ungeri: *sg. gen., în sintagma* ***untul al sfintei ungeri lui Dumnezeu*** 21,12

UNGHIE: s.f.; var. (Înv. și pop.) **UNGHE**
unghe: *sg. ac.* 11,3, 26
unghea: *sg. ac.* 11,5, 6, 7

UNS, -Ă: adj.
unse: *f. pl. nom.* 2,4
unsă: *f. pl.* (*cu des.* **-ă**) *ac.* 7,12

UNSOARE: s.f. (aici) „mir”
unsoare: *sg. ac.* 8,30

UNT: s.n. (Înv. și reg.) „ulei întrebuințat la săvârșirea unor ritualuri religioase”, „mir”
untul: *sg. nom., în sintagma* ***untul al sfintei ungeri lui Dumnezeu*** 21,12

UNTDELEMN: s.n.; var. **UNT DE LEMN, UNT-DE-LEMN**
untdelemn: *sg. ac.* rezum. cap.2; 2,1, 2, 4, 6, 7; 6,15; 8,10, 11, 26; 9,4; 14,10, 12, 21; 23,13; 24,2
unt de leamn: *sg. ac.* 2,4
untdeleamn: *sg. ac.* 2,5, 15, 16; 6,21; 7,10, 12
untul-de-leamn: *sg. ac., în sintagma* ***untul-de-leamn al ungerii*** „mirul”8,2
untdelemn: *sg. ac., în sintagma* ***untdelemn al ungerii*** „mirul” 8,10
untul-de-lemn: *sg. nom./ac., în sintagma* ***untul-de-lemn al ungerii*** „mirul” 10,7; 21,10
untului-de-lemn: *sg. gen.* 14,15, 29
untul-de-lemn: *sg. ac.* 14,17, 24
untul-de-leamn: *sg. ac.* 14,26

UNTURĂ: s.f.
untura: *sg. nom./ac.* 3,4, 10, 14, 16; 4,8, 9, 19, 26, 34; 8,25

untură: *sg. ac.* 3,17
unturile: *pl. ac.* 8,16; 9,19

URÂCIUNE: s.f.; var. (În v. și reg.) **URĂCIUNE**
urăciunile: *pl. ac.* 15,31; 18,26
urăciunea: *sg. ac.* (cf. supra **RUȘINE**) 18,7, 19
urăciune: *sg. nom.* 18,22
urăciuni: *pl. ac.* 18,29

URÂT, -Ă: adj./s.(aici) „spurcat", „pângărit"
urât: *n. sg. nom.* 11,42
urâta: *adj. antep. f. sg. nom.* 15,3
urâtă: *s.f. sg. ac.* 21,7

URDUROS, -OASĂ: adj.
urduros: *m. sg. nom.* 21,20

URECHE: s.f.
urechii: *sg. gen.* 8,23; 14,14, 17, 28
urechile: *pl. ac.* 8,24
ureachii: *sg. gen.* 14,25
ureachea: *sg. ac.* 22,23

URGIE: s.f.
urgiia: *sg. nom.* 10,6
urgie: *sg. ac.* 26,28

(a) URGISI: v. IV
veț urgisi: *ind. viit.I. 2.pl.* 26,15

(a) URÎ: v. IV
vei urî: *ind. viit.I. 2.sg.* 19,17
am urât: *ind. pf.c. 1.sg.* 20,23
urăsc: *ind. prez. 3.pl.* 26,17

(a) URMA: v. I
va urma: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,22
urmând: *gerunziu* 26,10

URMĂTOR, -TOARE: s.m./f.
următorilor: *s.m. pl. dat.* 17,7
următorii: *s.m. pl. ac.* 22,3; 25,30

(a) USCA: v. I
să usuce: *conj. prez. 3.sg.* 26,16

USCAT, -Ă: adj.
uscate: *f. pl. nom.* 7,10

(a se) USEBI: v. IV; *vezi* **(a se) OSEBI**

UȘĂ: s.f.; var. **UȘE**
ușa: *sg. ac.* 1,3; 4,4, 18; 8,3, 33; 9,5; 10,7; 12,6; 14,11; 15,14; 16,7; 17,4, 6, 9; 19,21
ușii: *sg. gen.* 1,5; 8,4, 31; 17,5
ușea: *sg. ac.* 4,14; 14,23, 38; rezum. cap.17

V

VADRĂ: s.f.
vadră: *sg. nom., în sintagma* ***vadră cu trei picioare*** 11,35

VALTEU: s.n. „cingătoare"; cuvântul nu este înregistrat în MDA (cf. lat. *balteus, -i*).
valteul: *sg. ac.* 8,7
valteiul: *sg. ac.* 8,13

VARGĂ: s.f.
varga: *sg. ac.* 27,32

VAS: s.n.
vasul: *sg. nom., în sintagmele* ***vasul de pământ/vasul de aramă/ vasul cel de lemn/vasul de lut*** 6,28; 11,32, 33; 15,12
vaseale: *pl. ac.* 8,11
vasul: *sg. nom./ac.* 11,34; 15,23, 26
vas: *sg. ac., în sintagma* ***vas de lut*** 14,5, 50

(a) VĂDI: v. IV
***e* vădit:** *pasiv ind. prez. 3.sg.* 13,11

VĂDUV, -Ă: s./adj.
văduva: *s.f. sg. ac.* 21,14
văduvă: *adj. f. sg. nom.* 22,13

VĂR: s.m.
văru-său: *sg. nom.* 25,49

(a se) VĂRSA: v. I
(să) varsă: *ind. prez. 3.sg.* 1,16; 4,12
va vărsa: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,18, 30
au vărsat: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,15
(să) va vărsa: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,34
(s-)au vărsat: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,55; 14,17, 28
ar fi vărsat: *cond. pf. 3.sg.* 17,4
vearse: *conj. prez. 3.sg.* 17,13

VĂRSAT: s.n.
vărsat: *sg. ac.* 22,22

VĂRSAT, -Ă: adj.
vărsatei: *adj. antep. f. sg. gen.* 4,12
vărsați: *m. pl. ac., în sintagma* ***dumnezăi vărsați*** 19,4

(a) VĂTĂMA: v. I
va vătâma: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,9

VÂLCEA: s.f.; var. (Înv. și pop.) **VĂLCEA**
vălceale: *pl. ac.* 14,37

VÂNAT: s.n.
vânatul: *sg. ac.* 17,13

VÂNZARE: s.f.
vânzării: *sg. gen.* 25,50

VÂRTOS: adv.
(mai) vârtos: rezum. cap.25

VEAC: s.n./s.m.
veac: *sg. ac., în loc. adv.* ***în veac*** 16,29
veaci: *s.m. pl. ac., în loc. adv.* ***în veaci*** 16,34; 25,30, 46

VECIN, -Ă: adj./s.
vecin: *adj. n. sg. dat.* 13,31
vecinul: *s.m. sg. nom.* 25,25
vecin: *s.m. sg. ac.* 25,26

VECHI, VECHE: adj./s.
veache: *adj. f. sg. nom.* 13,11
veachi: *adj. n pl. ac.* 25,22
(ceale) veachi: *s.n. pl. ac.* 25,22
(ceale) vechi: *s.n. pl. ac.* 26,10

(a se) VEDEA: v. II
au văzut: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,1
văzând: *gerunziu* 9,24; 13,3, 20; 14,37
vezi: *ind. prez. 2.sg.* 10,19
(s-)au văzut: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,7
va vedea: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,10, 31, 32, 43, 53, 55; 14,44, 48; 20,17; 27,8
vedea(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,29, 39

(să) va vedea: *ind. viit.I. impers.* 13,34
(să) veade: *ind. prez. impers.* 14,35
a vedea: *inf. prez.* 14,36

VEDERE: s.f.
vederea: *sg. ac.* (aici) „înfățișare", „aspect" 13,10
vedearea: *sg. ac., în sintagma* ***vedearea ochilor*** 13,12
vedearea: *sg. ac., în sintagmele* ***în vedearea norodului/în vedearea limbilor*** „în văzul poporului/în văzul neamurilor" 20, 17; 26,45

VENETIC, -Ă: s.m./f.
veneticii: *s.m. pl. nom./ac.* 16,29; 17,8, 10, 12, 13; 20,2; 22,18; rezum. cap.25; 25,45
venetici: *s.m. pl. nom./ac.* 17,15; 19,34; 25,23
veneticul: *s.m. sg. nom.* 19,23
veneticului: *s.m. sg. gen./dat.* 25,6, 47
venetic: *s.m. sg. ac.* 25,35

(a) VENI: v. IV
va veni: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,14; 27,21

VERDE: adj. „crud"
verzi: *n. pl. ac.* 2,14

VERGUR, -Ă: adj./s.
vergură: *adj. f. sg. ac., în sintagma* ***sor vergură*** 21,3
vergură: *s.f. sg. ac.* 21,13

VERMICEL: s.n. (cf. infra **VERMULEȚ**)
vermicel: *sg. ac.* 14,49
viermicel: *sg. ac.* 14,52

VERMULEȚ: s.n. (aici) „fir vopsit în roșu" (cf. lat. *vermiculus, -i*)
vermuleț: *sg. ac.* 14,4

(a se) VESELI: v. IV
(vă) veți veseli: *ind. viit.I. 2.pl.* 23,40

(a) VESTI: v. IV
va vesti: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,37
vestind: *gerunziu* 14,35

VESTIT, -Ă: adj. (aici) „de sărbătoare" (cf. lat *celeber, -bris*; comp. *celebrior*; superl. *celeberrimus* „vestit", dar și „de sărbătoare", „consacrat sărbătorii", „solemn")
vestită: *f. sg. nom.* 23,7, 35
(mai) vestită: *f. sg. nom.* 23,8
vestită (foarte): *f. sg. nom.* 23,21, 27
vestite: *f. pl. ac.* 23,37
vestite: *f. pl. ac.* „anunțate" rezum. cap.19

VEȘMÂNT: s.n.; var. **VĂJMÂNT**
vejmintele: *pl. ac.* 6,11; 8,30; 10,6; 11,40; 15,7, 8, 10, 11, 23, 27; 16,26, 28; 17,15
veșmintele: *pl. ac.* 11,25, 28; 13,6, 34, 45; 14,8, 47; 15,5, 6; 17,16; 21,10
văjmântul: *sg. nom.* 11,32
veșmânt: *sg. ac.* rezum. cap.13
vejmântul: *sg. ac.* 13,51
veșmântului: *sg. gen.* 13,55
văjmântului: *sg. gen.* 13,59
văjmânt: *sg. ac.* rezum. cap.14
vejminte: *pl. nom.* 16,4

(a se) VEȘTEJI: v. IV; var. (Înv. și pop.) **(a se) VEȘTEZI**
(să) vor veștezi: *ind. viit.I. 3.pl.* 26,39

VEȘNIC, -Ă: adj./adv.; var. (Înv. și pop.) **VECINIC, -Ă**
veacinică: *adj. f. sg. nom./ac., în sintagmele* ***moștenire veacinică/moștenirea veacinică/jirtfă veacinică/leage veacinică/poruncă veacinică/leagea veacinică/legiuită veacinică*** 3,17; 6,20; 7,34; 10,9, 15; 16,31; 17,7; 23,14, 21, 31, 41; 24,3, 9; 25,34, 46
veacinic: *adv.* 6,18
vecinică: *sg. ac., în sintagma* ***leagea vecinică*** 7,36
veacinic: *n. sg. ac., în sintagma* ***așezământ veacinic*** 24,8

VIE: s.f.
viia: *sg. ac.* 19,10; 25,3
via: *sg. ac.* 25,4
viilor: *pl. gen.* 26,5

(a) VIEȚUI: v. IV
viețuiește: *ind. prez. 3.sg.* 11,46

VIN: s.n.
vinului: *sg. gen.* rezum. cap.10; 23,13
vin: *sg. ac.* 10,9

VINĂ: s.f.
vine: *sg. dat.* 15,3

(a se) VINDE: v. III
vei vinde: *ind. viit.I. 2.sg.* 25,14
va vinde: *ind. viit.I. 3.sg.* 25,15, 16, 25, 29
(să) va vinde: *ind. viit.I. 3.sg.* 25,23, 24, 30, 39, 47; 27,14, 16, 20, 27, 28
au vândut: *ind. pf.c. 3.sg.* 25,25, 27
să (să) vânză: *conj. prez. 3.pl.* 25,34, 42
(s-)au fost vândut: *ind. m.m.c.pf. perifr. 3.sg.* 25,50
au fost vândut: *ind. m.m.c.pf. perifr. 3.sg.* 27,24

(a se) VINDECA: v. I
[va fi] vindecat: *ind. viit. ant. 3.sg.* 13,24
(s-)au vindecat: *ind. pf.c. 3.pl.* rezum. cap.14
(să) vindecă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.14

(a) VINDECA: v. I
vindecarea: *sg. nom.* rezum. cap.15

VINDECAT, -Ă: adj.
vindecat: *m. sg. nom.* 13,37

VINDERE: s.f.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Dicționarul limbii române moderne*, București, 1958.
vinderea: *sg. nom.* (ccr.) „ceea ce a fost vândut" 25,28
vindere: *sg. ac.* 25,48

VINOVAT, -Ă: adj.
vinovat: *m./n. sg. nom.* 5,2, 17; 7,18; 17,4; 19,7

VIS: s.n.
visurile: *pl. ac.* 19,26

VITĂ: s.f.
vită: *sg. ac.* 20,15
vitelor: *pl. dat.* 25,7

VIȚEL: s.m.
vițălul: *sg. ac.* 1,5; 4,21; 8,17; 9,8; 16,6, 11, 27
viță: *sg. ac.* 4,3, 10, 14, 15, 20; 8,2, 14; 9,2, 3; 16,3; 23,18
vițălului: *sg. gen.* 4,5, 8; 16,14, 15, 18

VIU, VIE: adj.
vie: *f. sg. nom., în sintagma* ***carne vie*** 13,10, 14
vii: *f. pl. ac.* 14,4
vii: *f. pl. ac., în sintagma* ***ape vii/apele vii*** „ape curgătoare" 14,5, 50, 51; 15,13
vie: *f. sg. ac.* 14,6, 7, 51, 52
viu: *n. sg. ac., în sintagma* ***lemnul cel viu de chedru*** (cf. supra **LEMN**) 14,52
viu: *m. sg. nom./ac.* 16,10, 20; 20,14

VOIE: s.f.
voia: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu voia*** 22,18, 21
voie: *sg. ac., în loc. adv.* ***de voie*** 25,5

(a) VRĂJI: v. IV
veț vrăji: *ind. viit.I. 2.pl.* 19,26

VRĂJITOR, -TOARE: s.m./f.
vrăjitori: *s.m. pl. ac.* 20,6

VRĂJITORICESC, -EASCĂ: adj.; cuvântul nu este înregistrat în MDA.
vrăjitoricesc: *n. sg. ac., în sintagma* ***duh piftonicesc sau vrăjitoresc*** 20,27

(a) VREA: v. II
va vrea: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,1; 20,4; 22,25; 25,25, 48; 27,13, 14, 19, 20, 27, 31
veț vrea: *ind. viit.I. 2.pl.* 26,21, 23

VREDNIC, -Ă: adj.
vreadnic: *n. sg. nom.* 19,24

VREME: s.f.
vreame: *sg. nom./ac.* 8,33; 14,57; 25,16; 27, 18
vreamea: *sg. ac., în loc. adv.* ***în toată vreamea*** 13,46; 16,2
vreamii: *sg. gen., în sintagma* ***cîrtele vreamii*** 15,3
vremea: *sg. ac., în sintagma* ***în vremea lunatecului sânge*** 15,24
vreame: *sg. ac., în sintagma* ***în vreame lunatecă*** 15,25
vremi: *pl. ac., în sintagma* ***în vremi lunatece*** 15,33
vremile: *pl. ac., în loc. adv.* ***în vremile sale*** „la timpul potrivit" 23,4; 26,3
vreamea: *sg. nom./ac.* 23,28; rezum. cap.24; 25,9, 16, 27, 50

VRERE: s.f.
vrearea: *sg. ac.* 13,3

VULTUR: s.n.
vulturul: *sg. nom.* 11,14

Z

ZADAR: s.n.; var. **ZĂDAR**
zădar: *sg. ac., în loc. adv.* ***în zădar*** 26,16

(a) ZĂBOVI: v. IV
va zăbovi: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,33

ZĂBRANIC: s.n.
zăbronic: *sg. ac.* 8,9

(a) ZĂCEA: v. II
zăcea: *ind. imp. 3.pl.* 10,5

(a se) ZĂTĂCI: v. IV;„a ramâne uimit"; „a se minuna"; „a se zăpăci"; cuvântul nu este înregistrat în MDA, în schimb, este înregistrat verbul ***(a se) zănătăci*** „a se zăpăci", „a se buimăci", prima atestare fiind la B. P. Mumuleanu, *Rost de poezii, adecă stihuri...*, București, 1820.
(să) vor zătăci: *ind. viit.I. 3.pl.* 26,32

ZĂVEAZĂ: s.f.; var. **ZAVEASĂ** (Înv.) „draperie la ușa bisericilor"
zaveasa: *sg. ac.* 4,6; 24,3
zavească: *sg. ac.* 4,17; 16,12
zaveasii: *sg. gen.* 16,2, 15
zaveasei: *sg. gen.* 21,23

(a) ZBURA: v. I
să zboare: *conj. prez. 3.sg.* 14,7
a zbura: *inf. prez.* 14,53
zboară: *ind. prez. 3.sg.* 26,36

ZBURĂTOR, -TOARE: adj.
zburătoare: *f. sg. nom., în sintagma* ***lepră zburătoare și umblătoare*** „lepră care se întinde" 13,57

(a) ZDROBI: v. IV
voi zdrobi: *ind. viit.I. 1.sg.* 26,19

ZDROBIT, -Ă: adj.
zdrobit: *n. sg. ac.* 2,16

ZECIUIALĂ: s.f.
zăciuiale: *pl. ac.* 14,10
zăciuielile: *pl. ac.* 27,32

ZECIUIRE: s.f. (cf. **Indice** 2Lg)
zăciuiri: *pl. ac.* 23,13, 17; 24,5
zăciuirilor: *pl. gen.* rezum. cap.27
zăciuirile: *pl. nom./ac.* 27,30, 31

ZI: s.f.
zioa: *sg. ac., în sintagma* ***zioa ungerii*** „ziua consacrării" rezum. cap.6
zilele: *pl. ac., în loc. adv.* ***în toate zilele*** 6,12
zilele: *pl. ac., în sintagma* ***zilele ungerii*** 6,20
zi: *sg. ac./*(Neob.) *gen.* 7,15, 16, 18; 13,5, 27, 34; 14,9, 10, 23, 39; 16,30; 19,6, 7; 22,27, 28, 30; 23,11, 12, 15, 16, 37; 25,9
zioa: *sg. nom./ac.* 7,17, 35; 8,33; 9,1; 12,3; 13,6, 32, 51; 15,14, 29; 16,29; 23,3, 5, 6, 7, 14, 21, 24, 27, 28, 29, 32, 34, 35, 36, 39, 40; 27,21
zile: *pl. ac.* 8,33; 12,2, 4, 5; 13,4, 5, 21, 26, 31, 33, 50, 54; 14,8, 38; 15,13, 19, 24, 25, 28; 22,27; 23,3, 6, 8, 16, 34, 36, 39, 41, 42; 26,34
zioa: *sg. ac., în loc. adv.* ***zioa și noaptea*** 8,35
zilele: *pl. ac., în sintagmele* ***zilele deschilinirii lunatecii/zilele curățiii*** 12,2
zilele: *pl. nom./ac.* 12,5, 6; 15,21
zilii: *sg. gen.* 23,28
zilei: *sg. gen.* rezum. cap.25

(a) ZICE: v. III
zicând: *gerunziu* 1,1; 4,1; 5,14; 6,1, 8, 19, 24; 7,22, 28, 29; 8,1, 31; 11,1; 12,1; 13,1; 14,1, 33; 15,1; 16,2; 17,1, 2; 18,1; 19,1; 20,1; 21,16; 22,1, 17, 26; 23,1, 9, 23, 26; 24,1, 14; 25,1; 27,1
vei zice: *ind. viit.I. 2.sg.* 1,2; 12,2; 17,8; 18,2; 19,2; 21,1; 22,18; 23,2, 10; 25,2; 27,2
va zice: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,4; 14,35
au zis: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,5; 9,1, 6, 7; 10,3, 4, 8, 16; 21,1
ziceți: *imperativ 2.pl.* 11,2; 15,2
am zis: *ind. pf.c. 1.sg.* 17,12, 14
zi: *imperativ 2.sg.* 22,3
zicând: *gerunziu* 23,33
veț zice: *ind. viit.I. 2.pl.* 25,20

ZID: s.n.
zidurilor: *pl. gen.* 25,29
ziduri: *pl. ac.* 25,31

ZIS, -Ă: s.
(ceale) zisă: *s.n. pl. ac.* 14,21

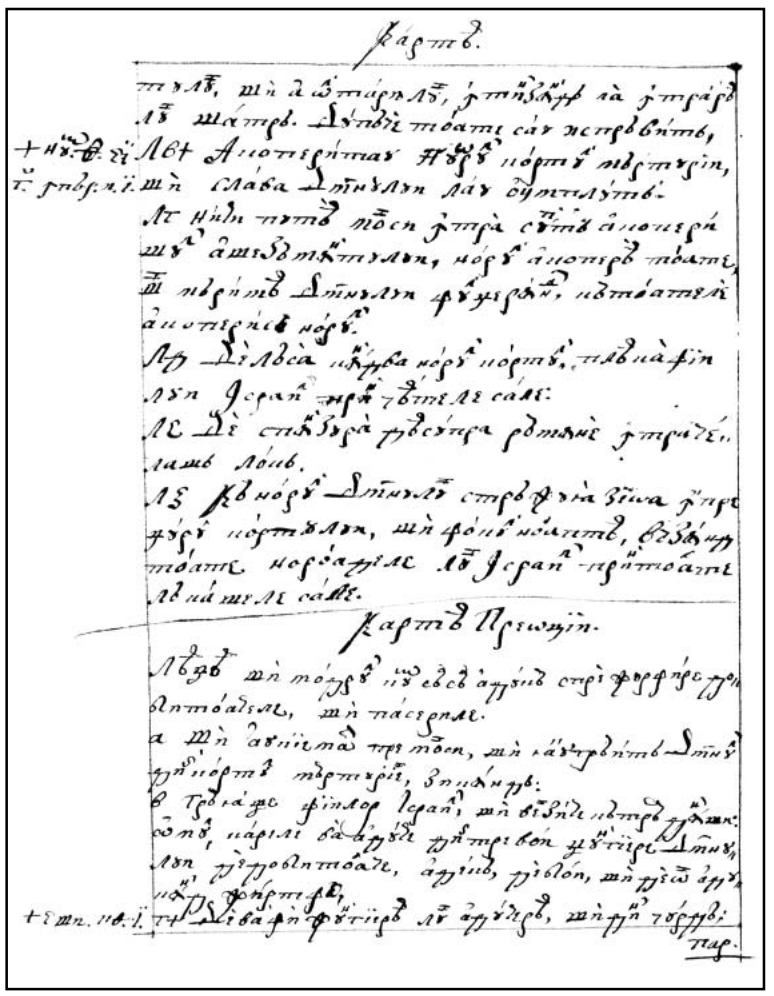

147v

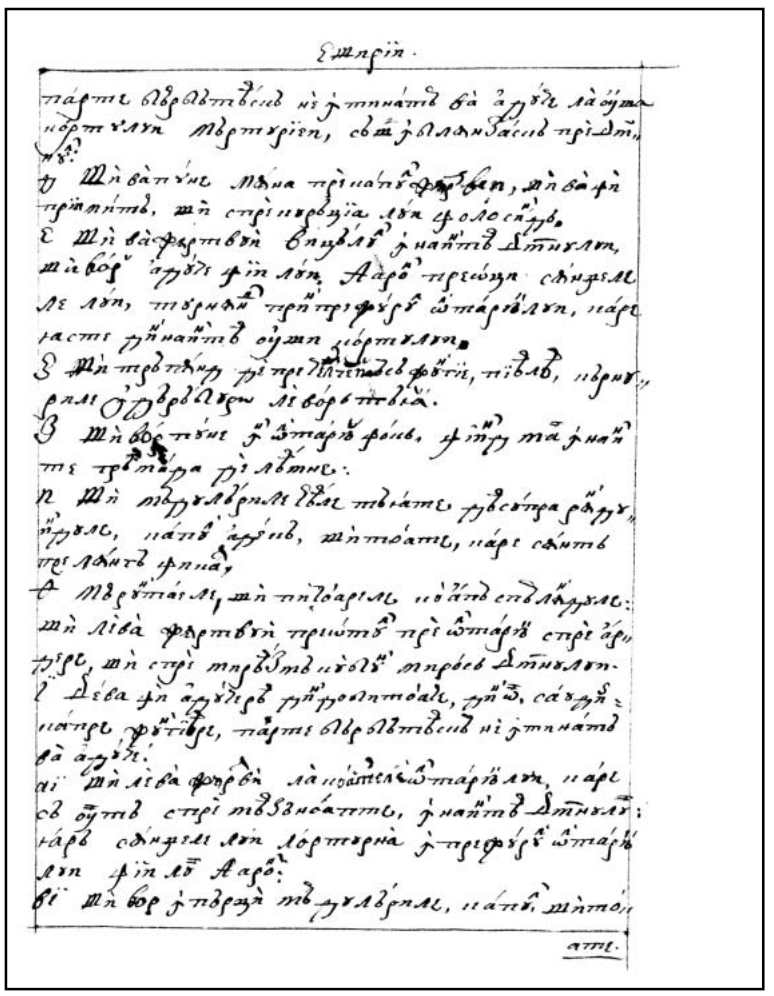

148r

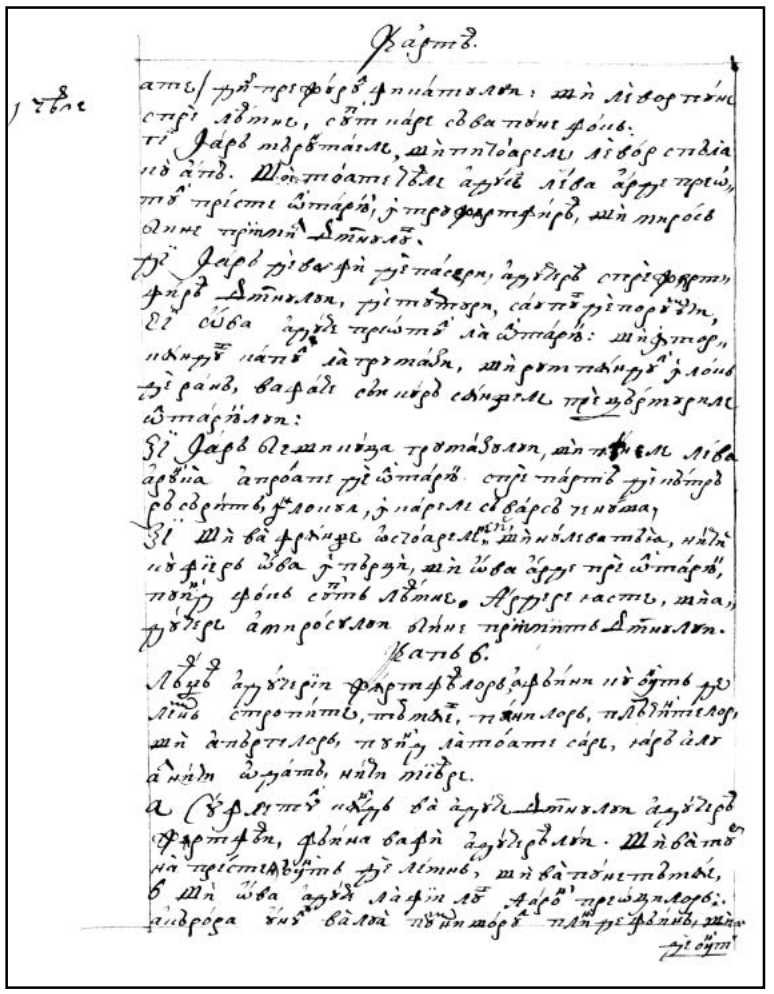

148v

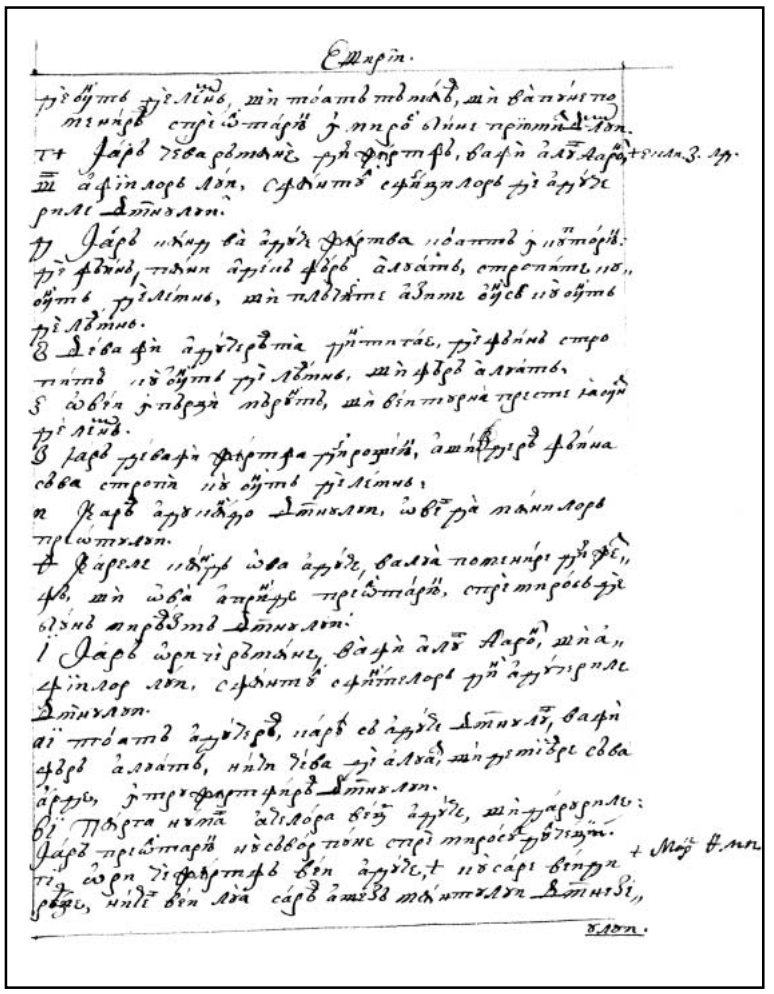

149r

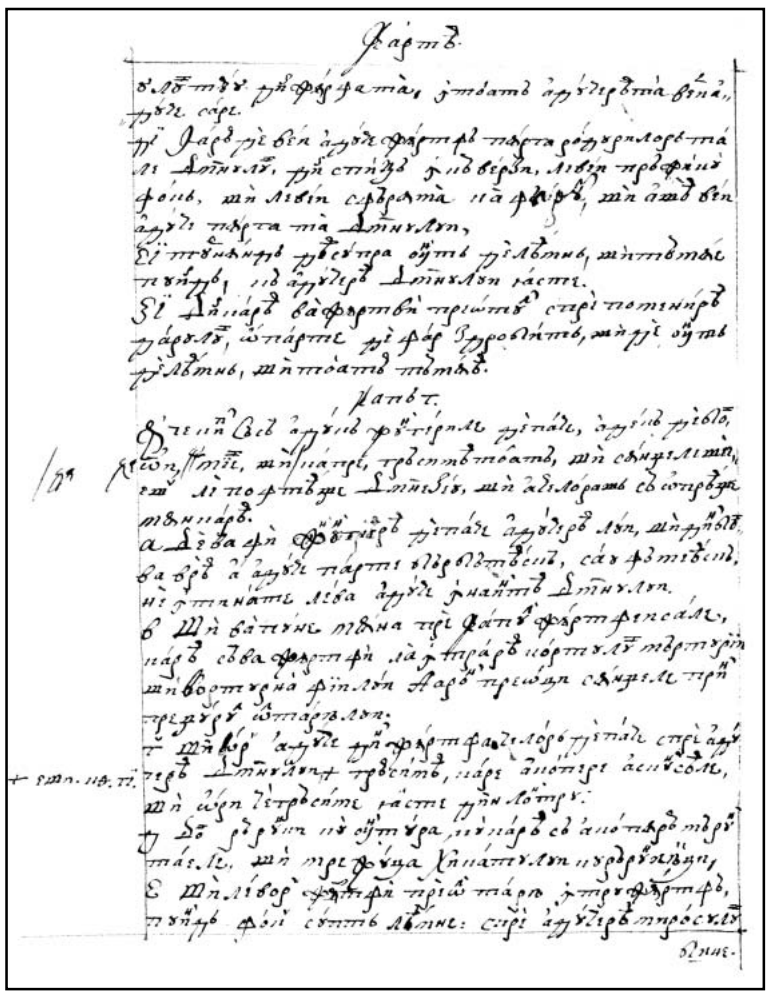

149v

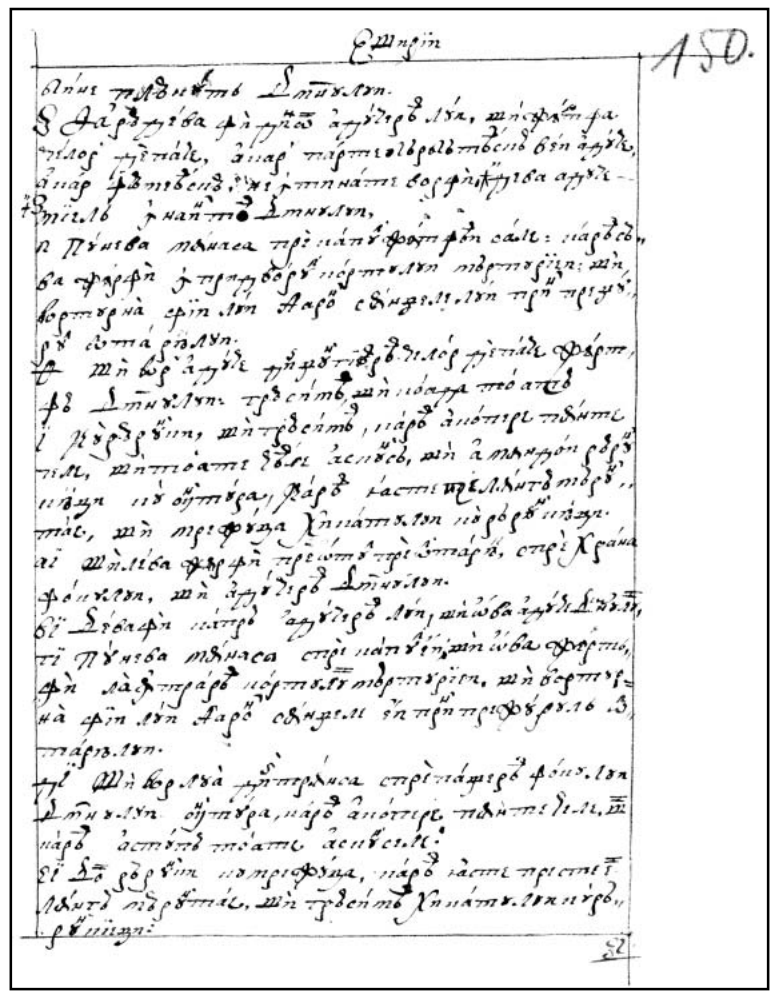

150r

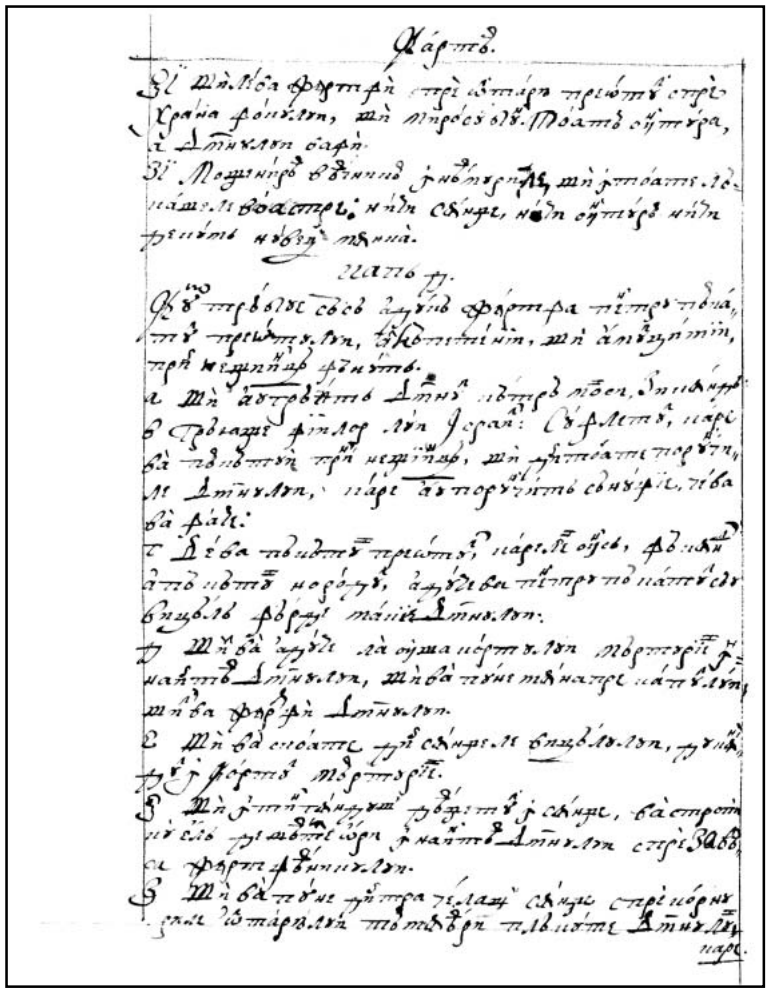

150v

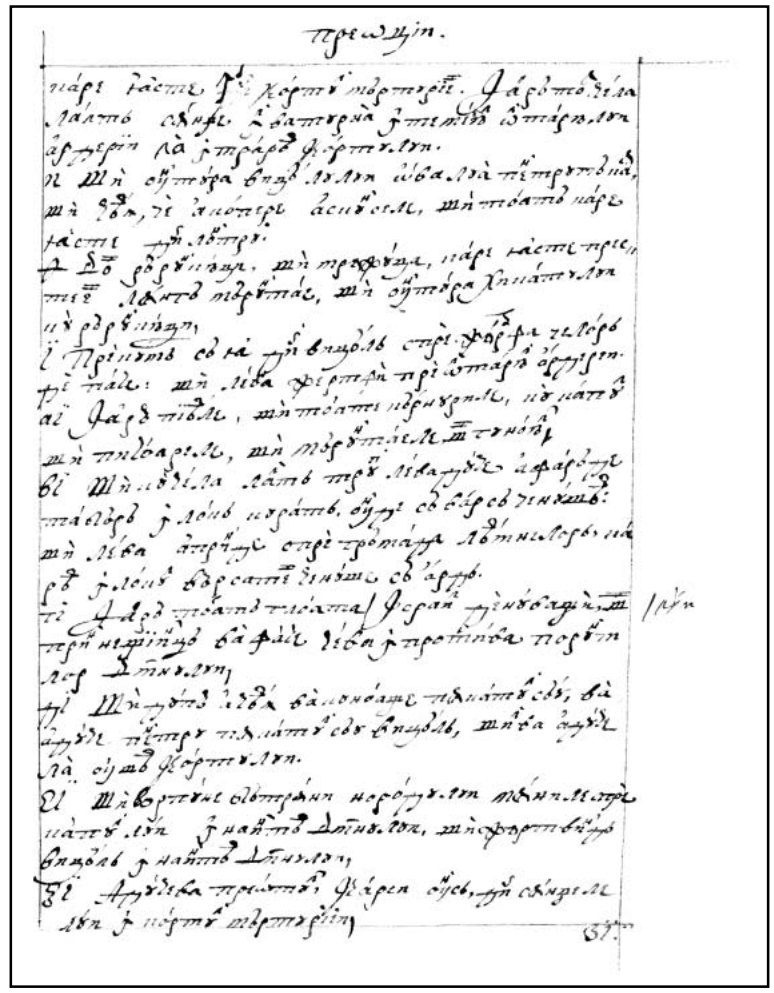

151r

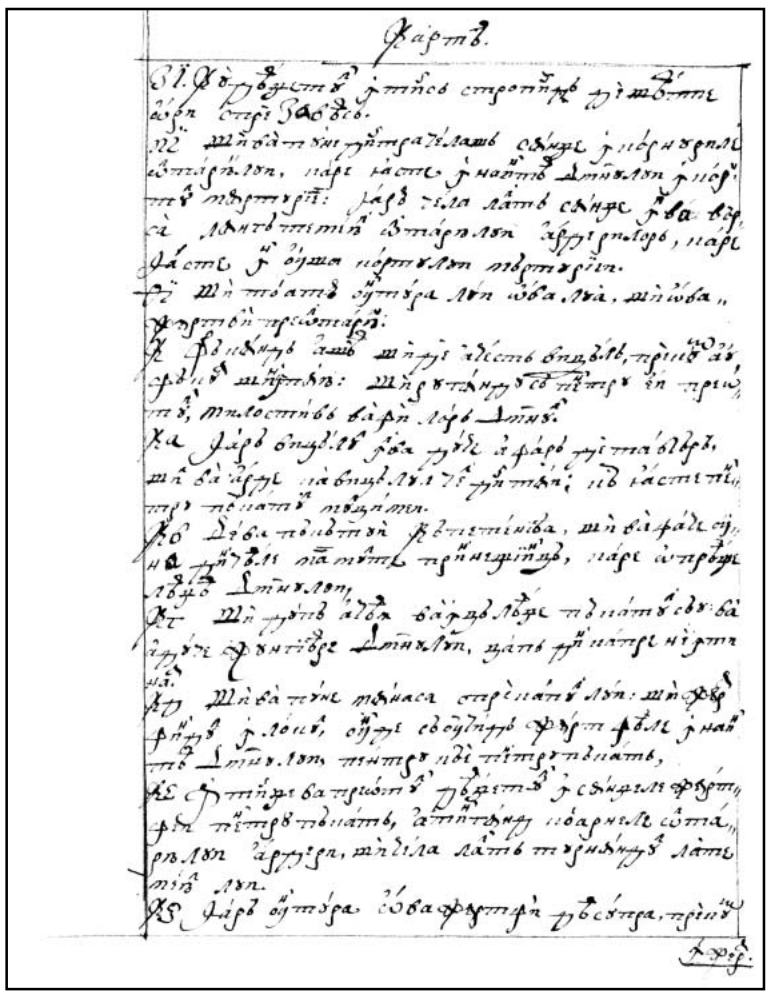

151v

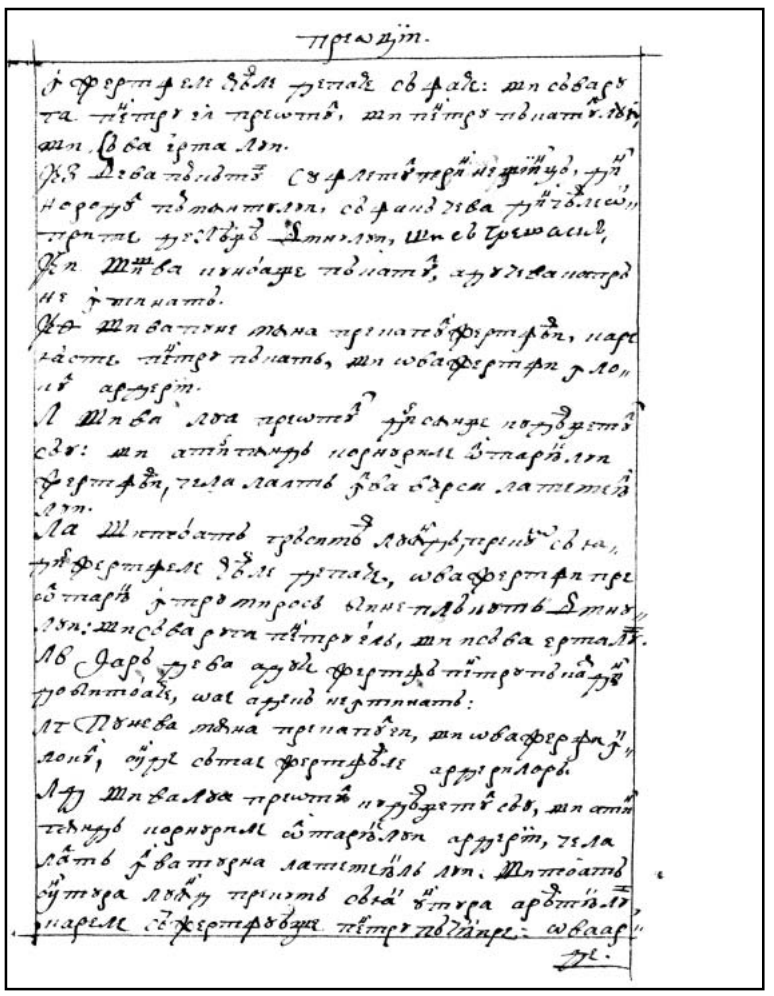

152r

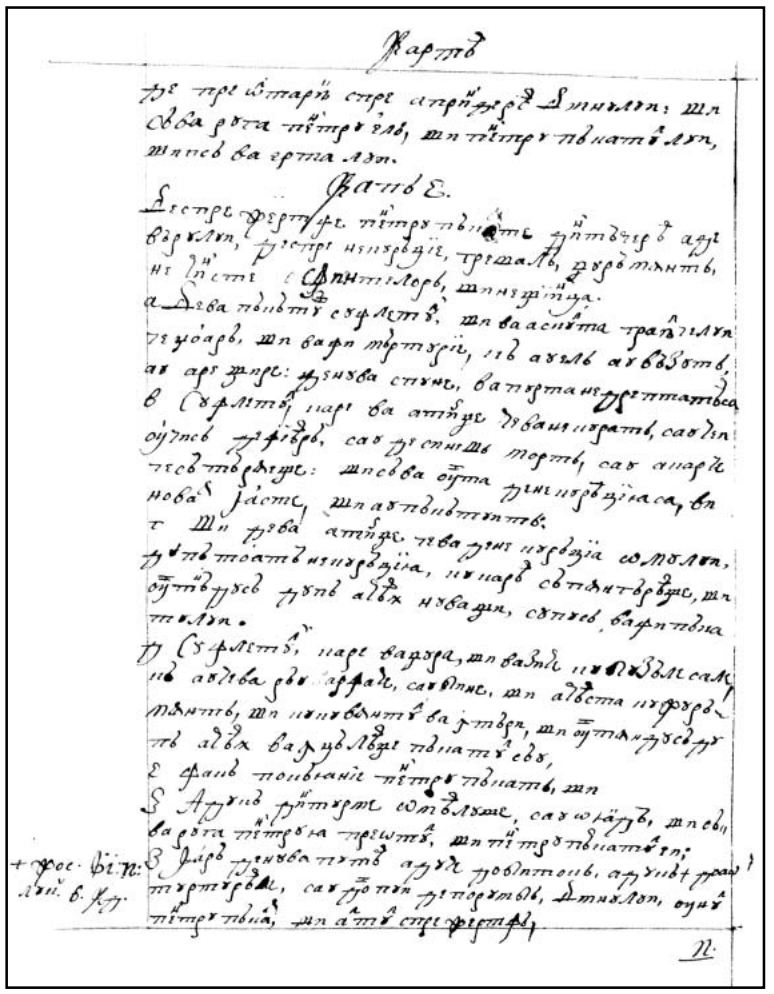

152v

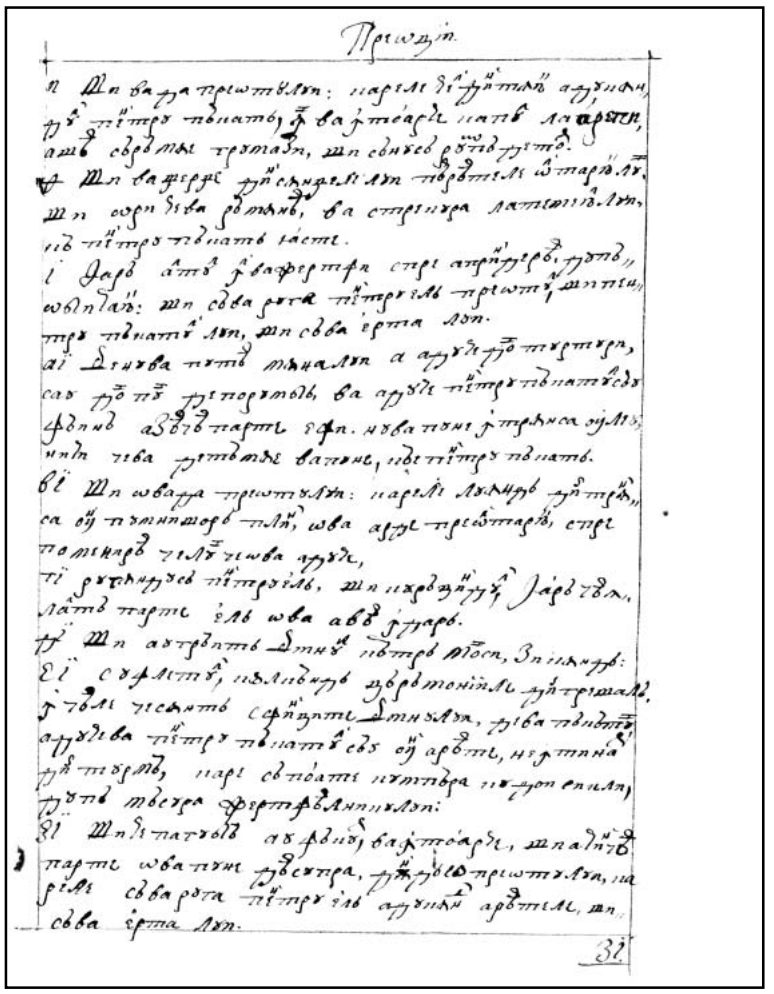

153r

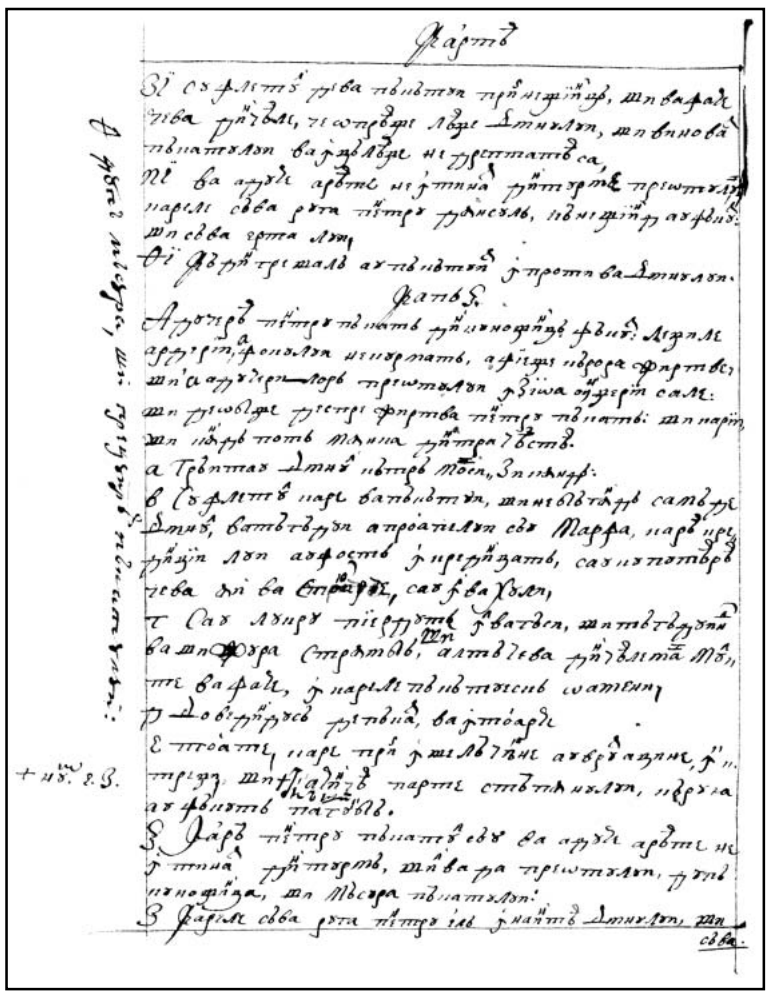

153v

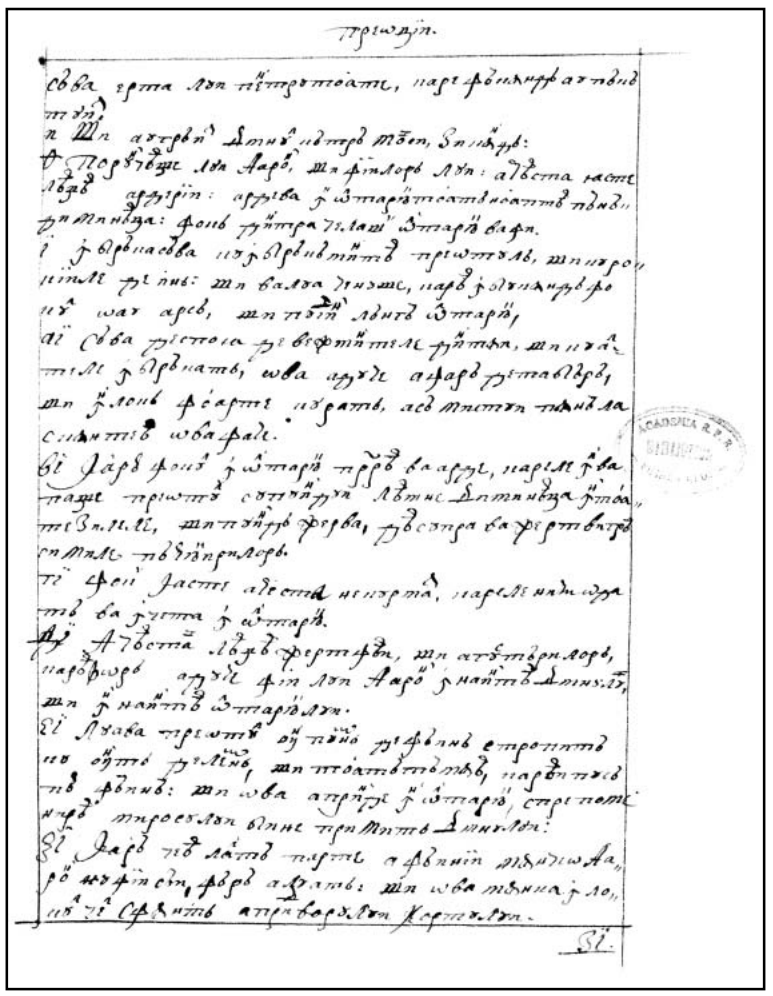

154r

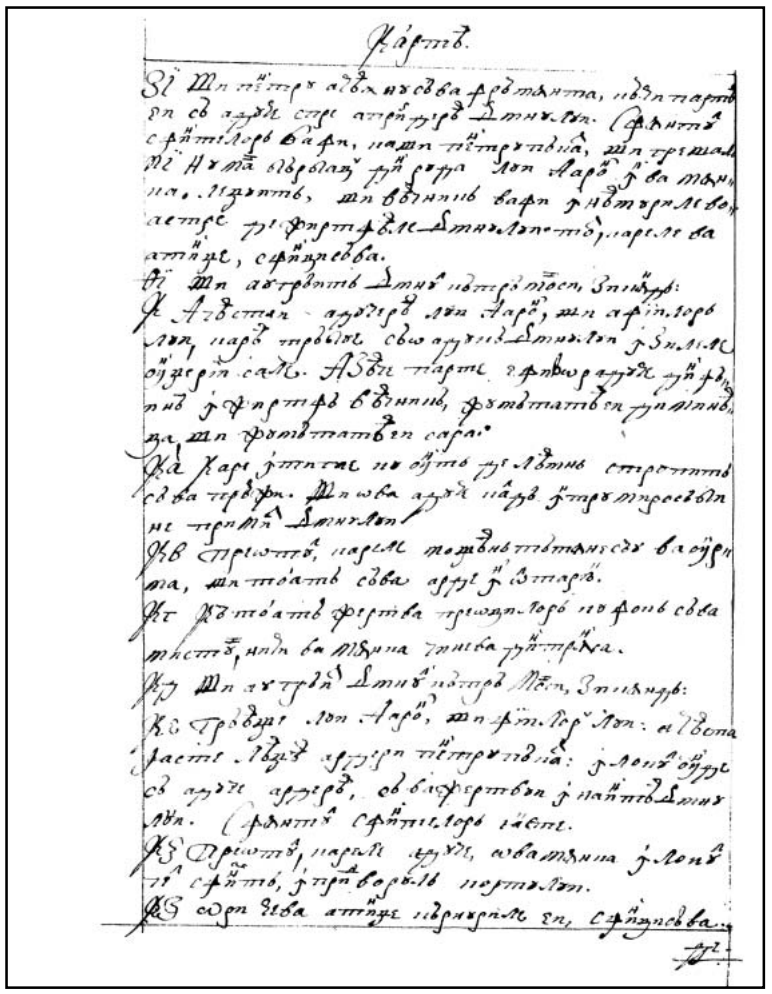

154v

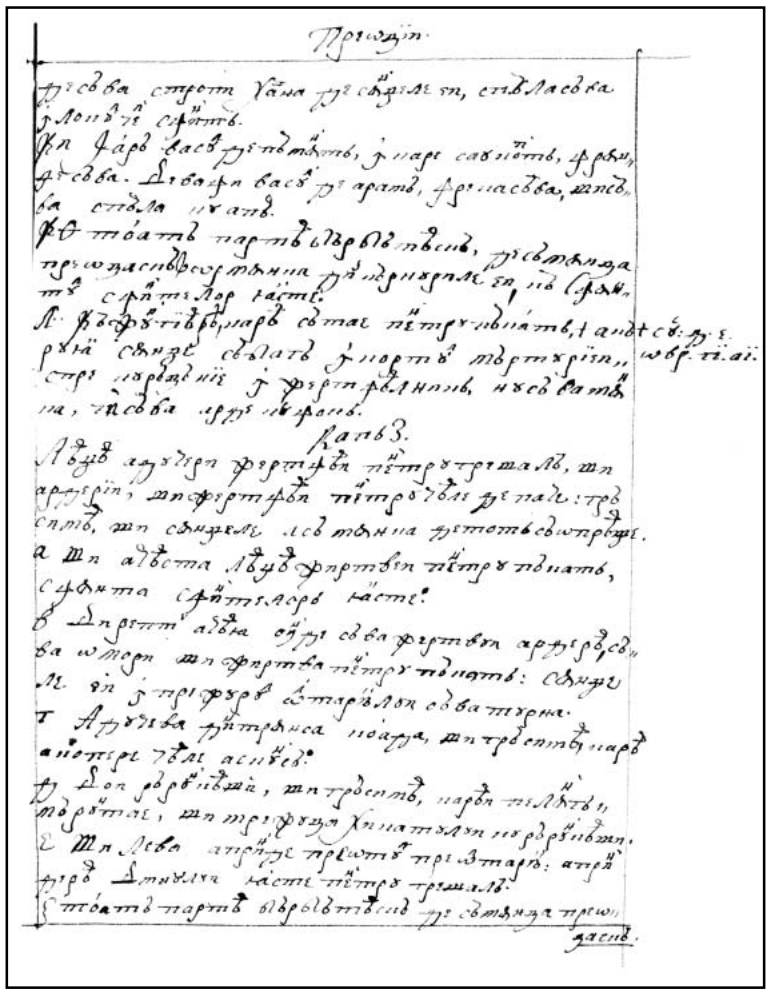

155r

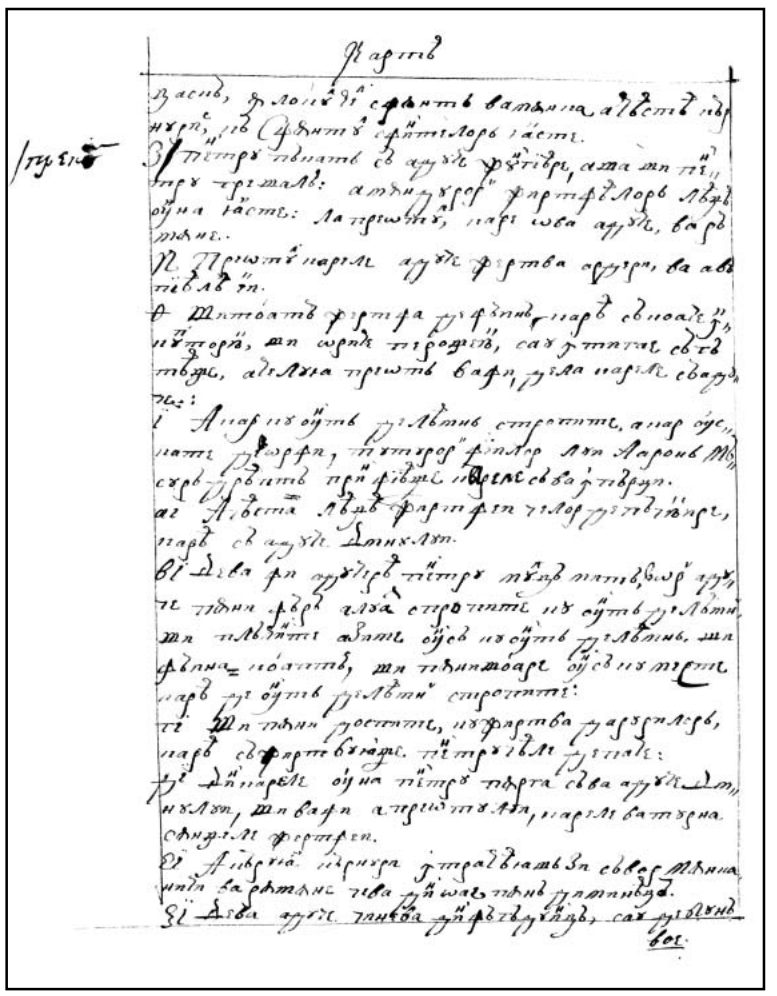

155v

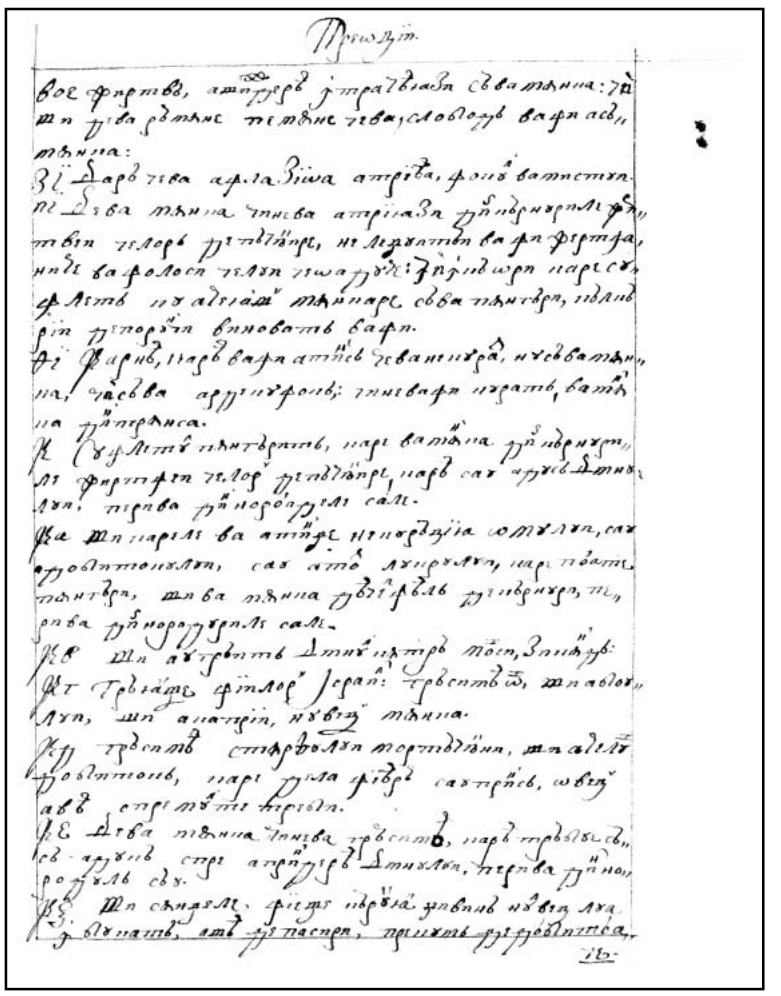

156r

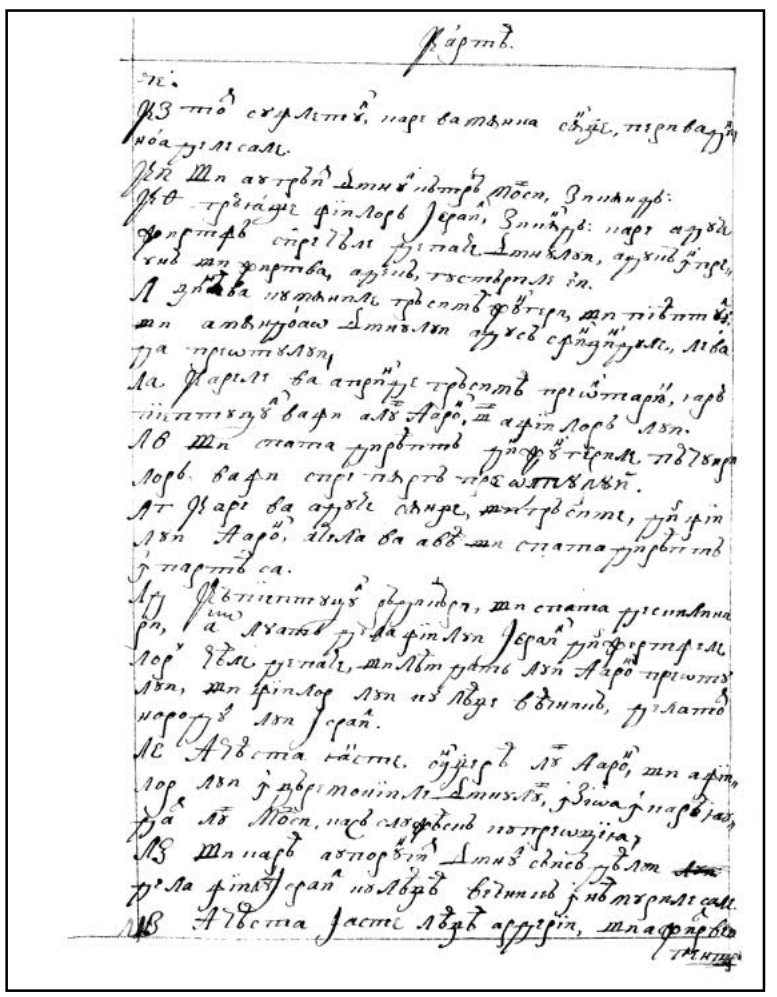

156v

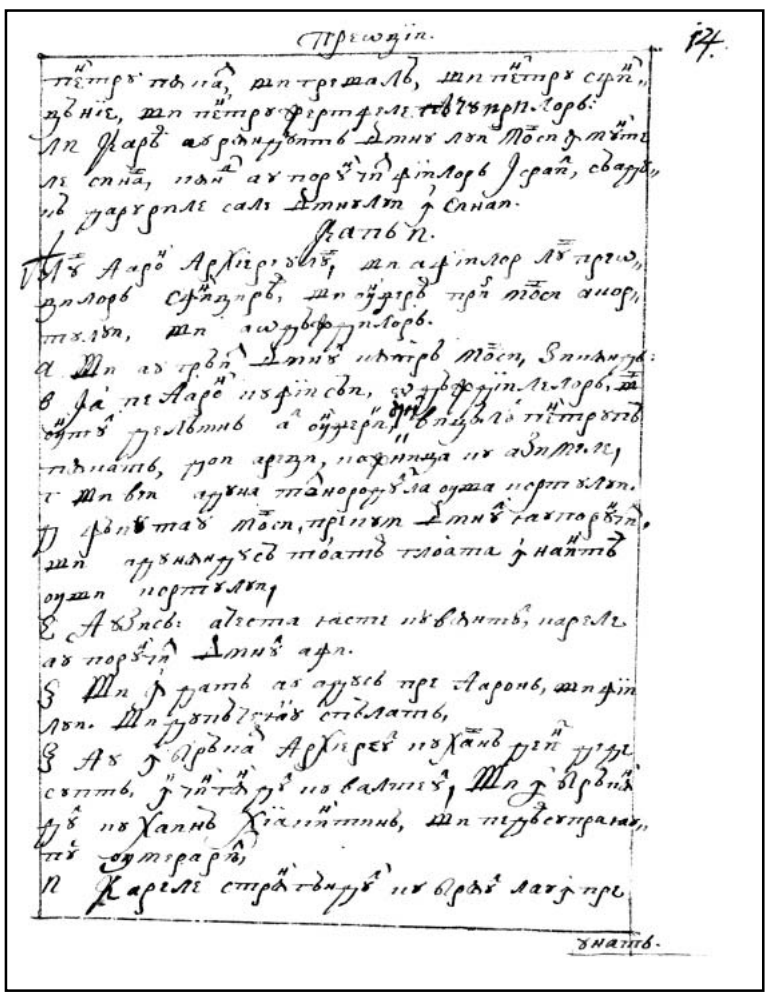

157r

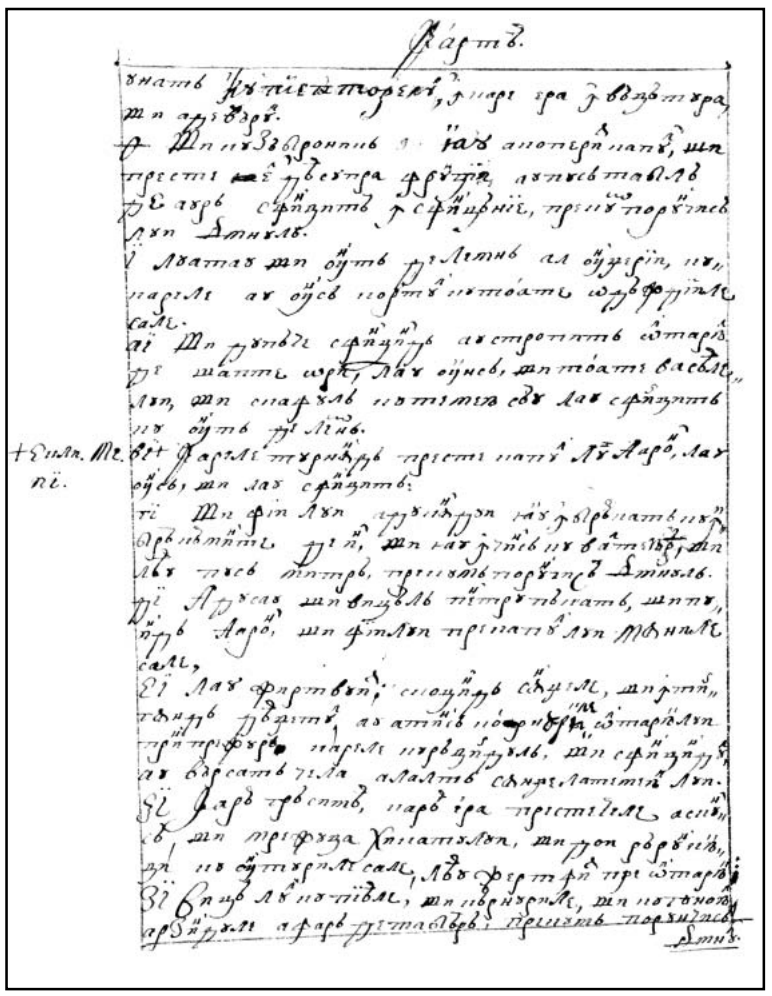

157v

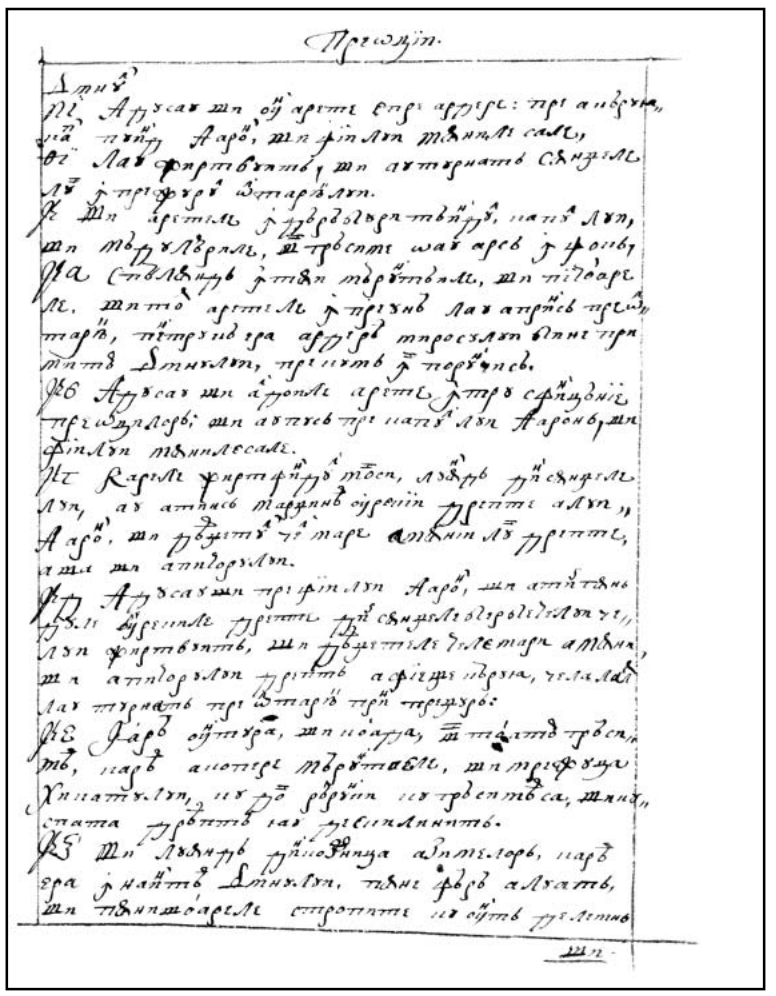

158r

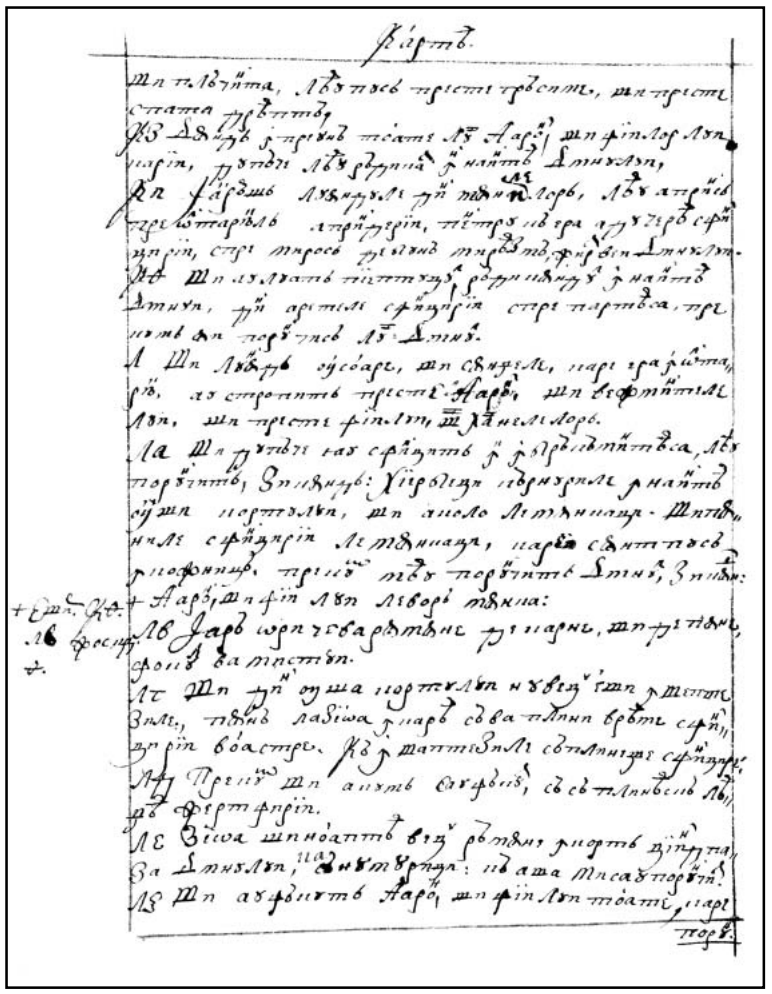

158v

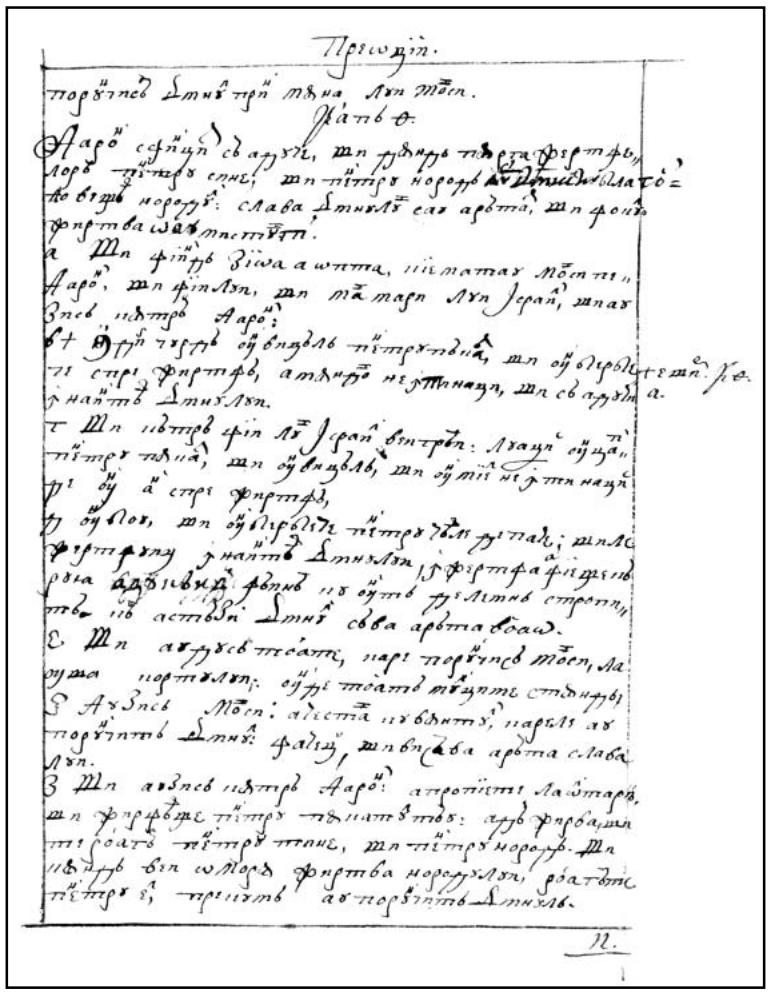

159r

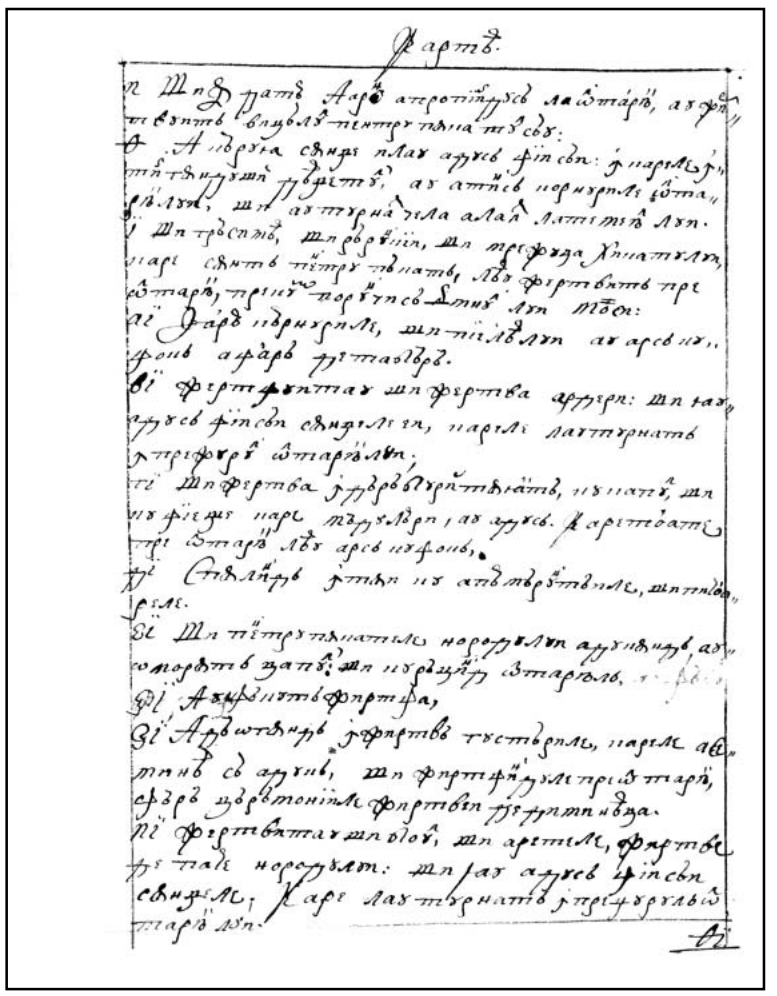

159v

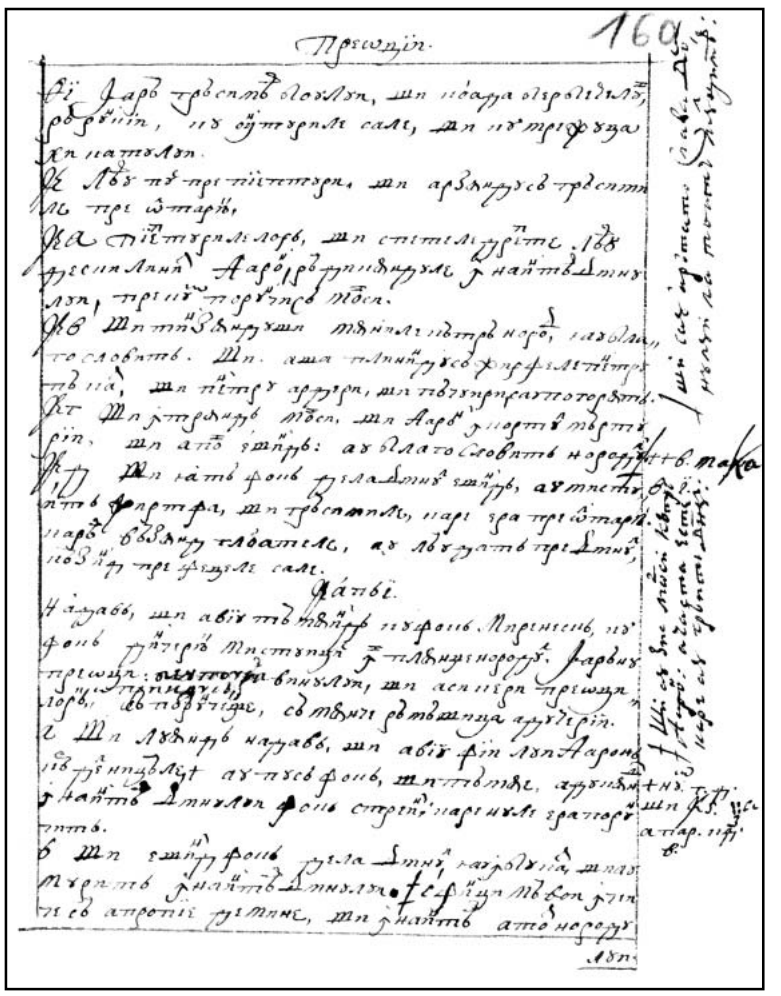

160r

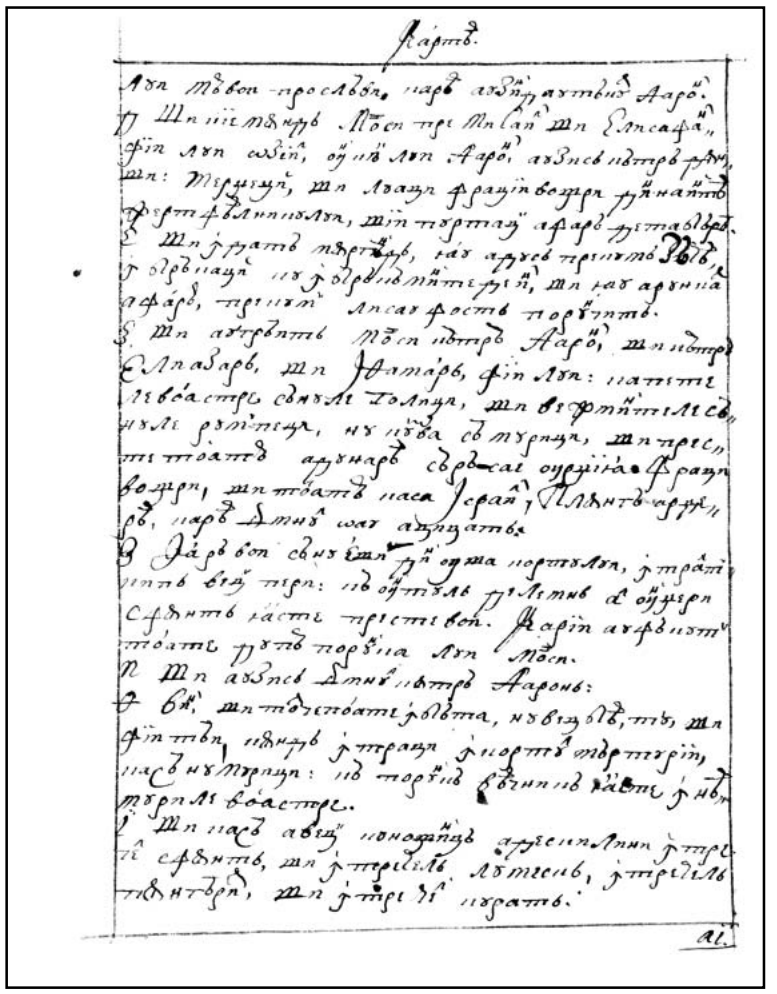

160v

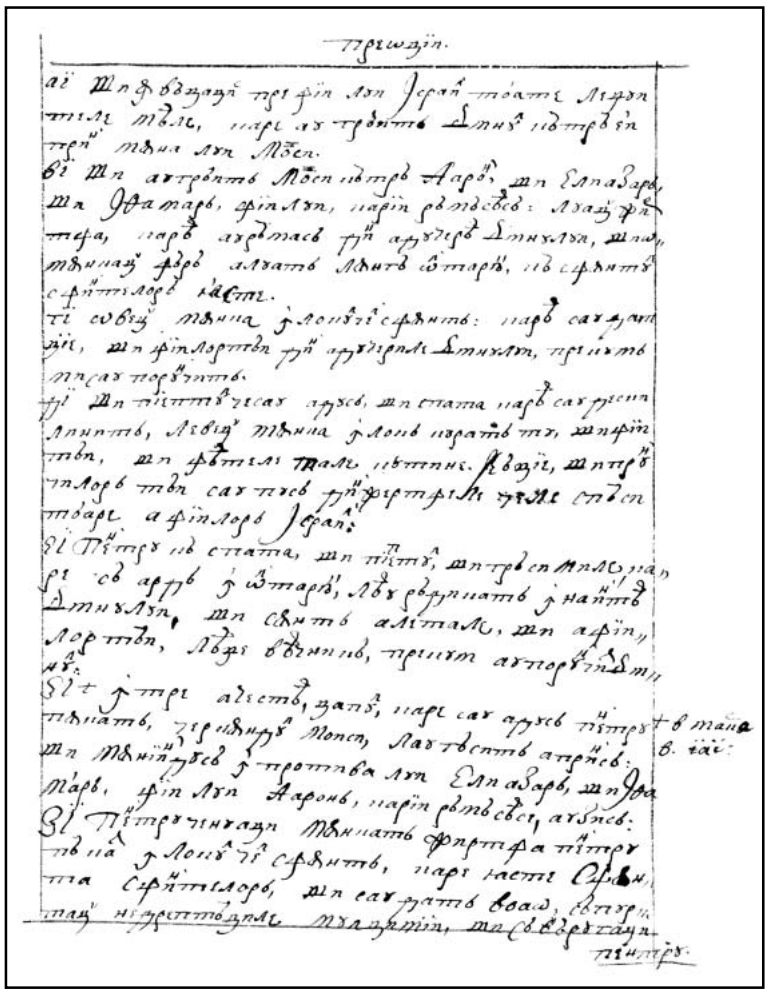

161r

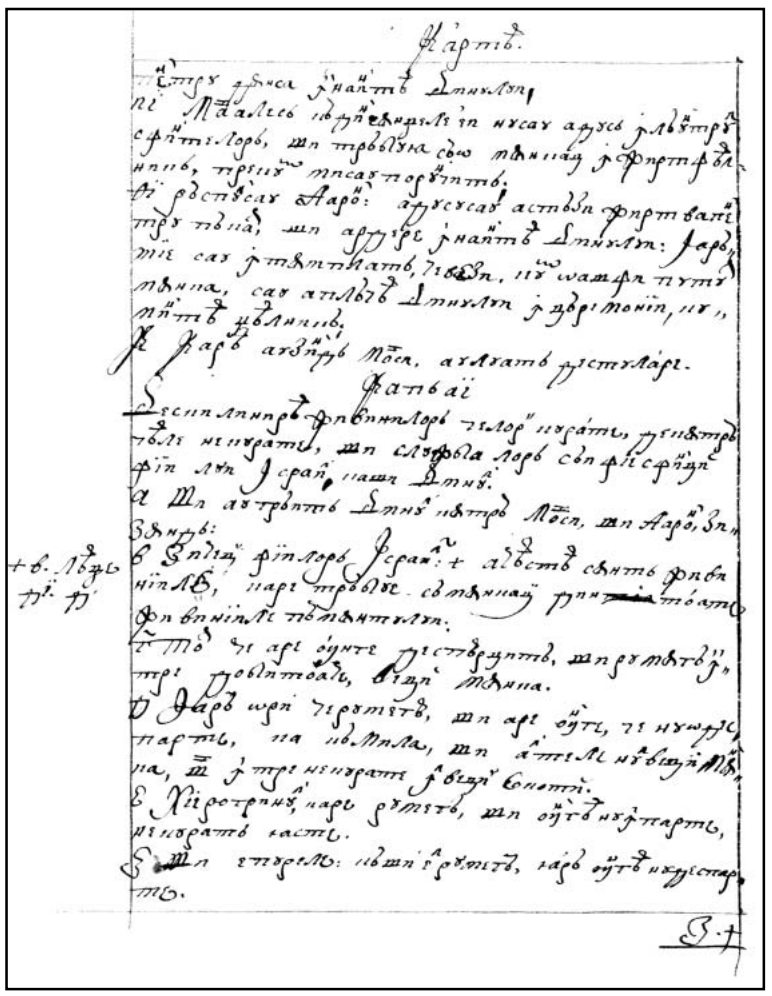

161v

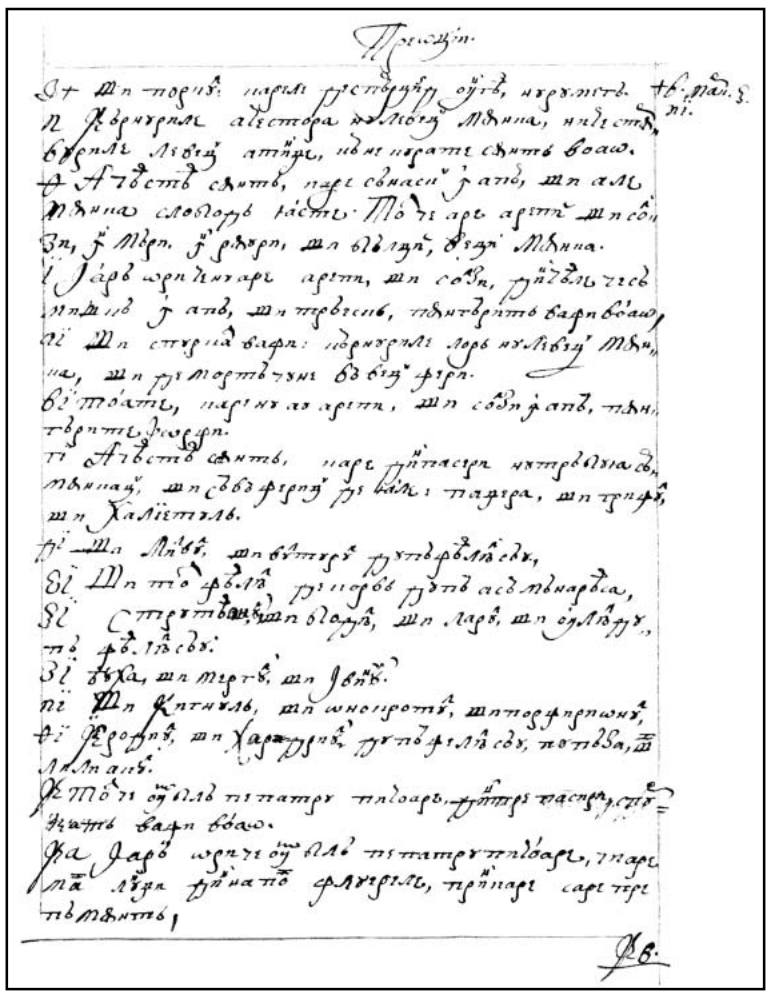

162r

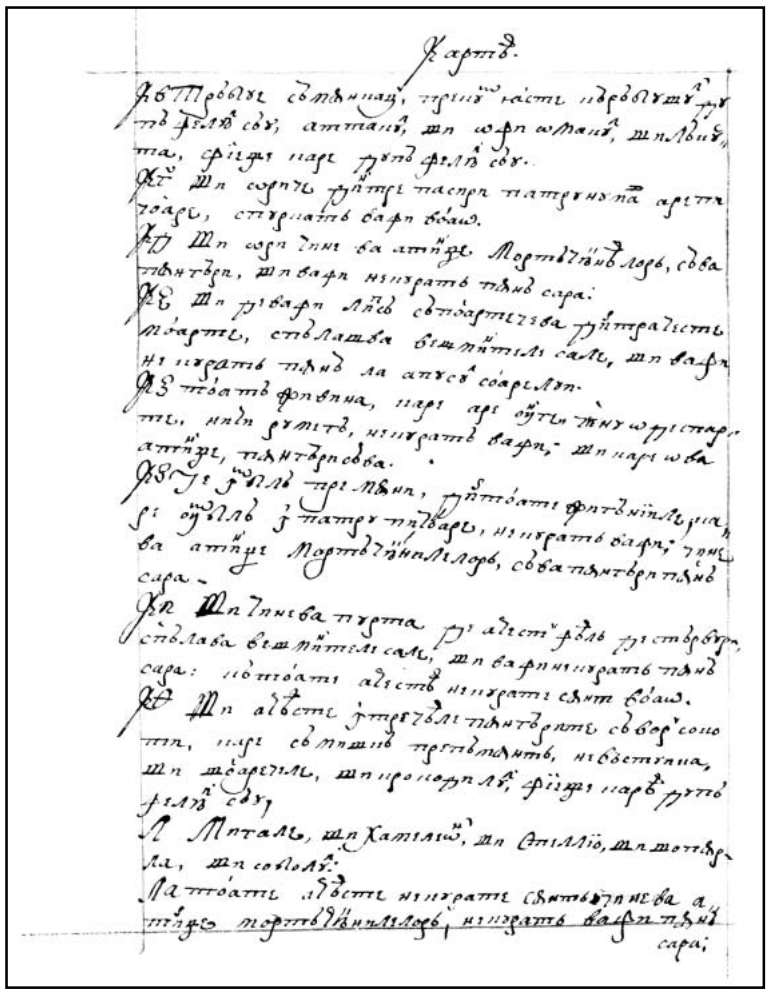

162v

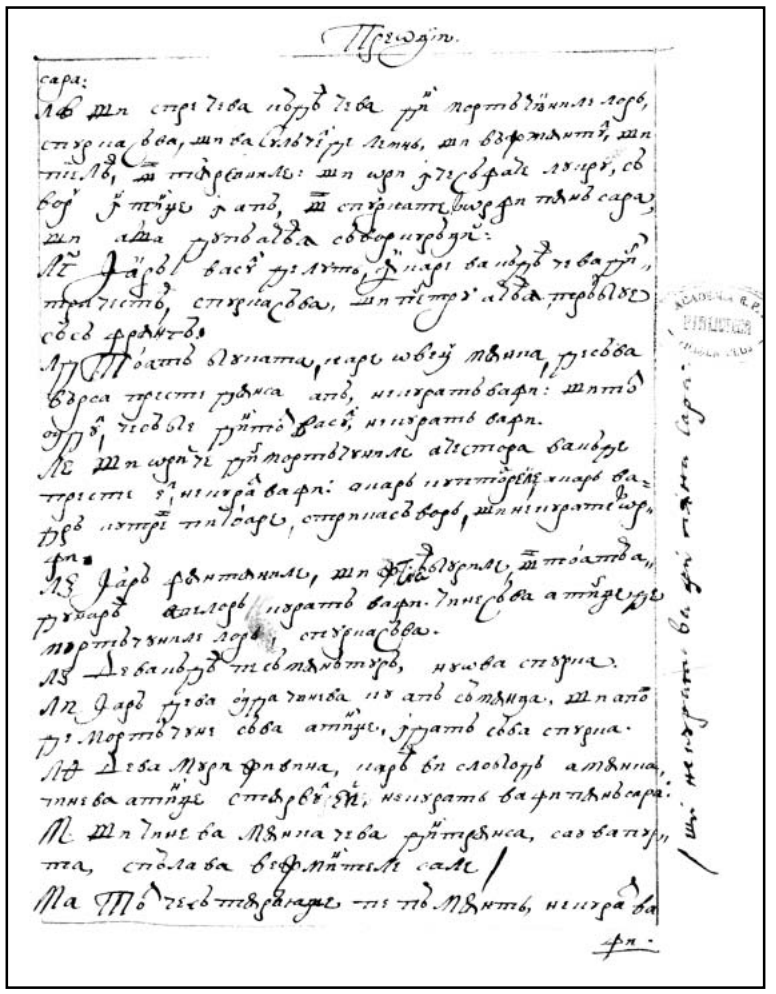

163r

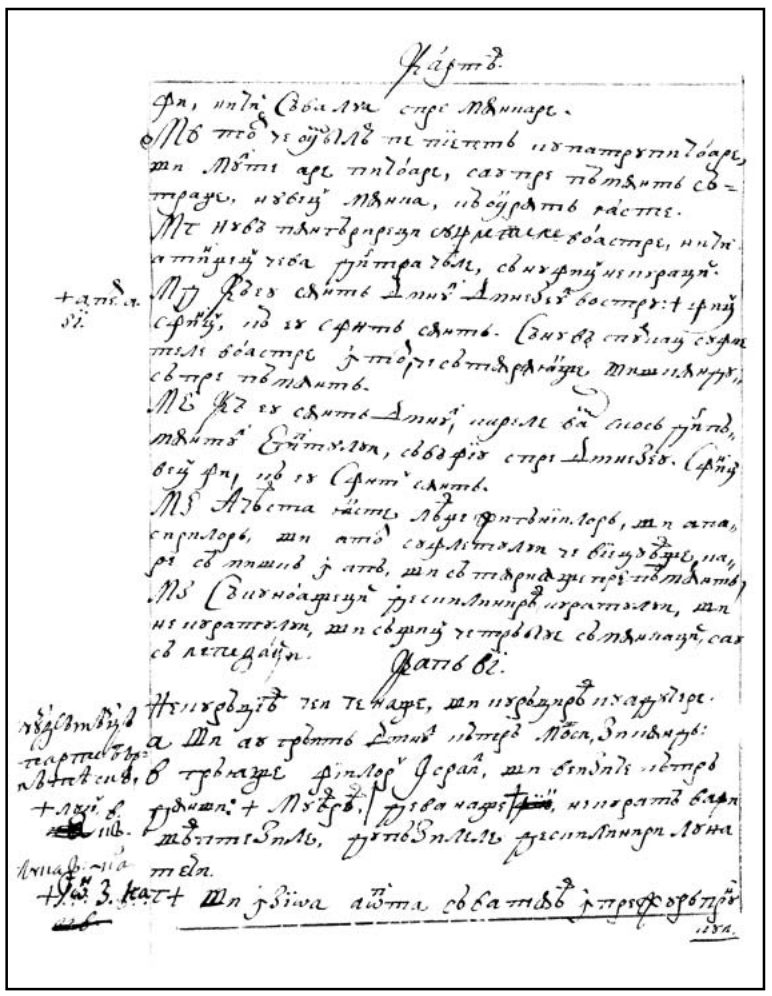

163v

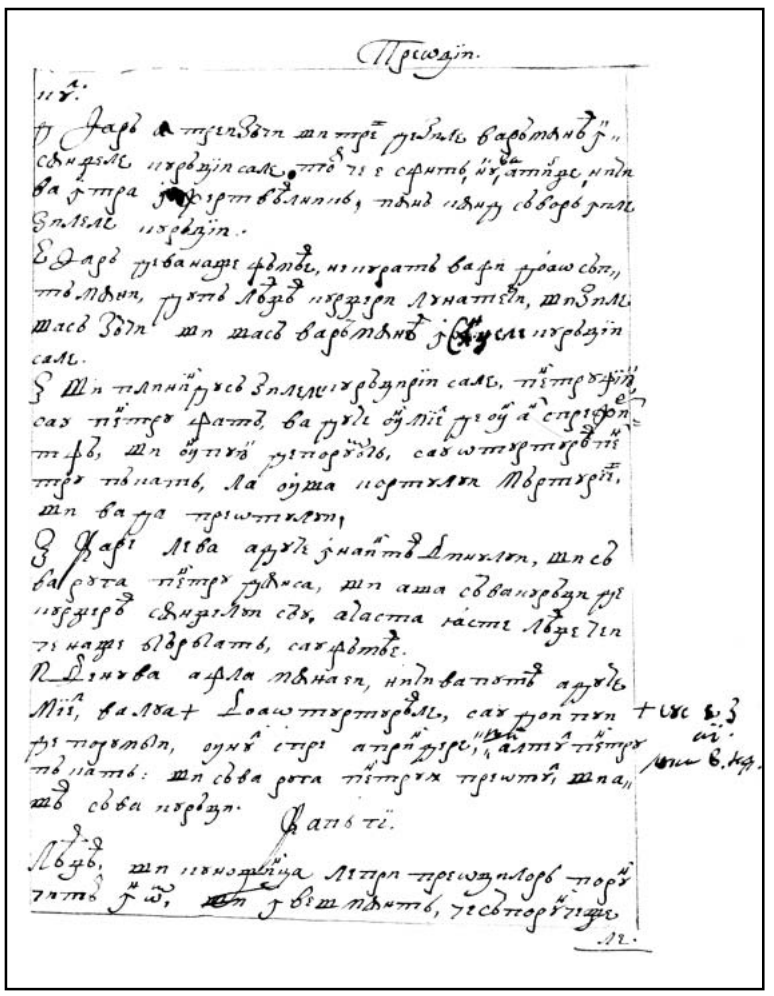

164r

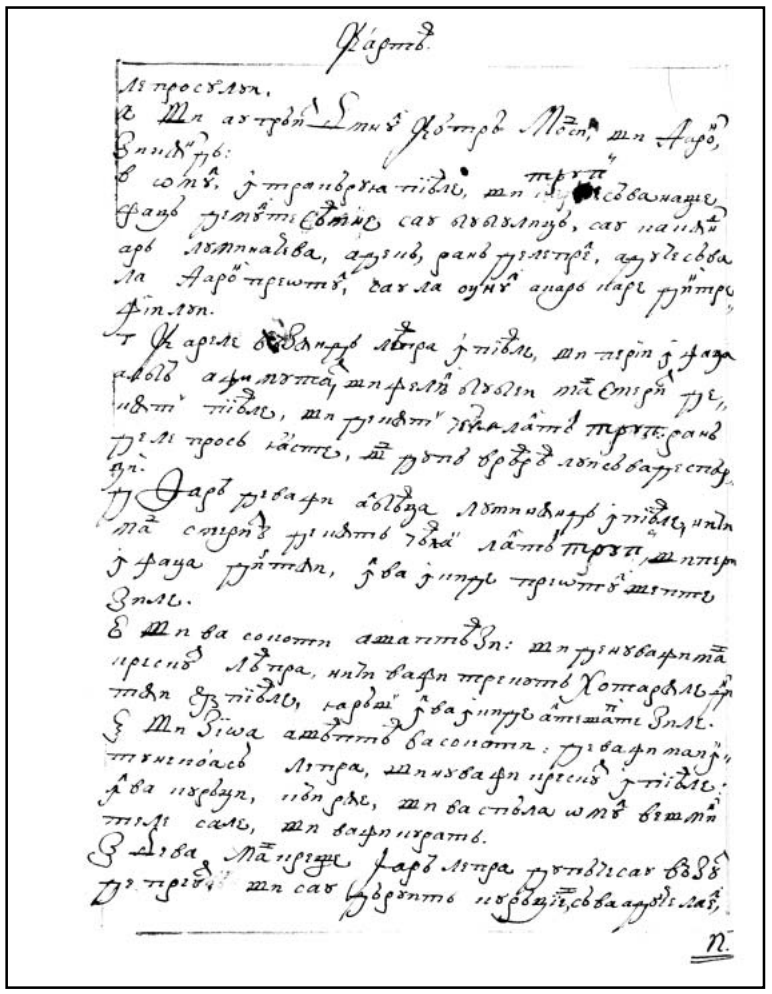

164v

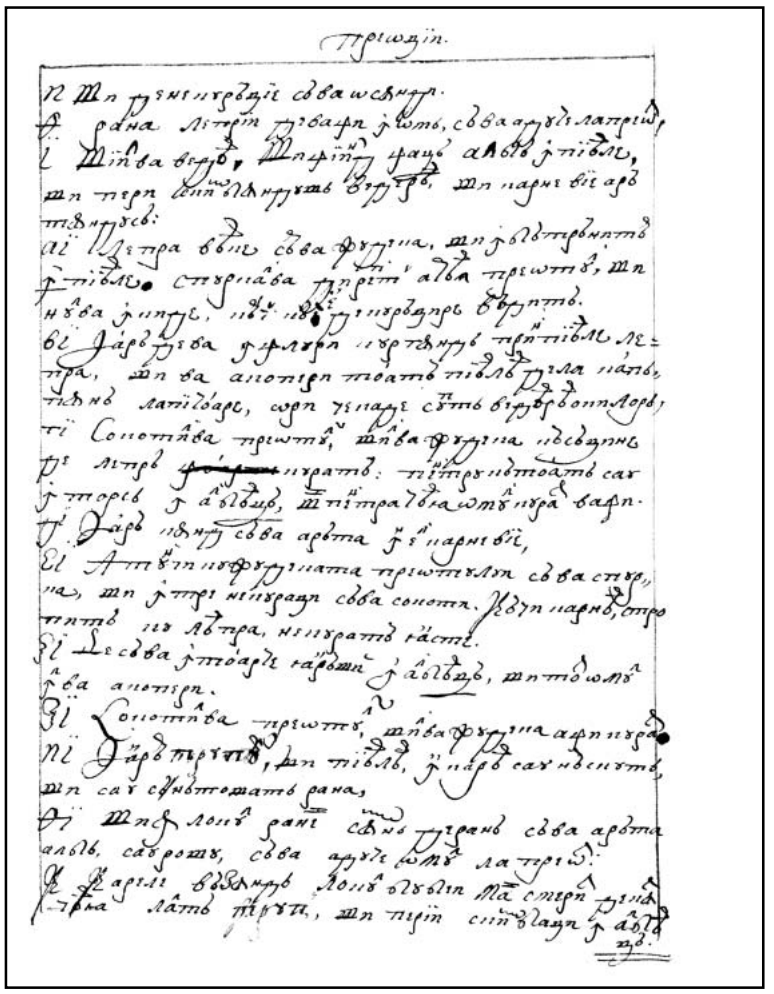

165r

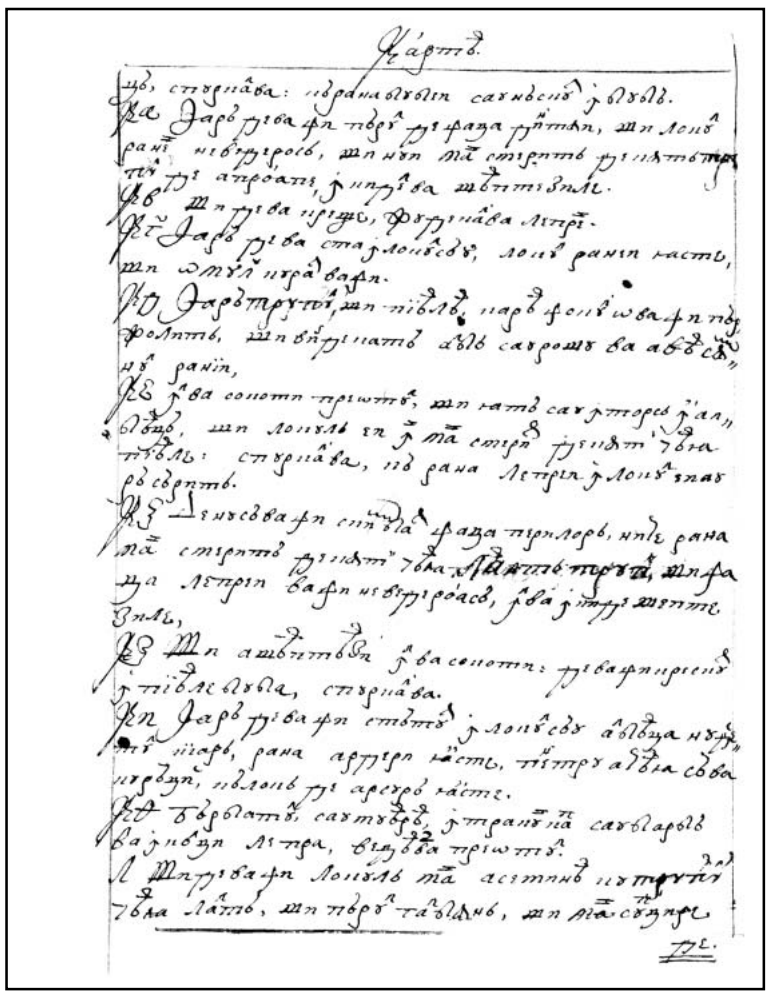

165v

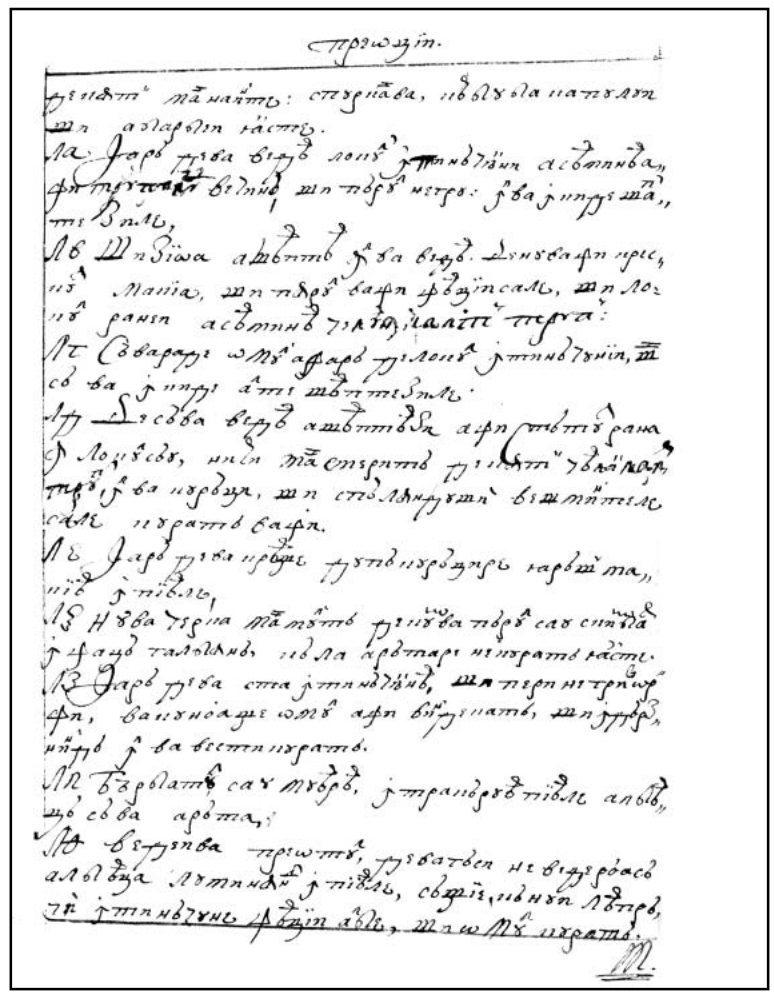

166r

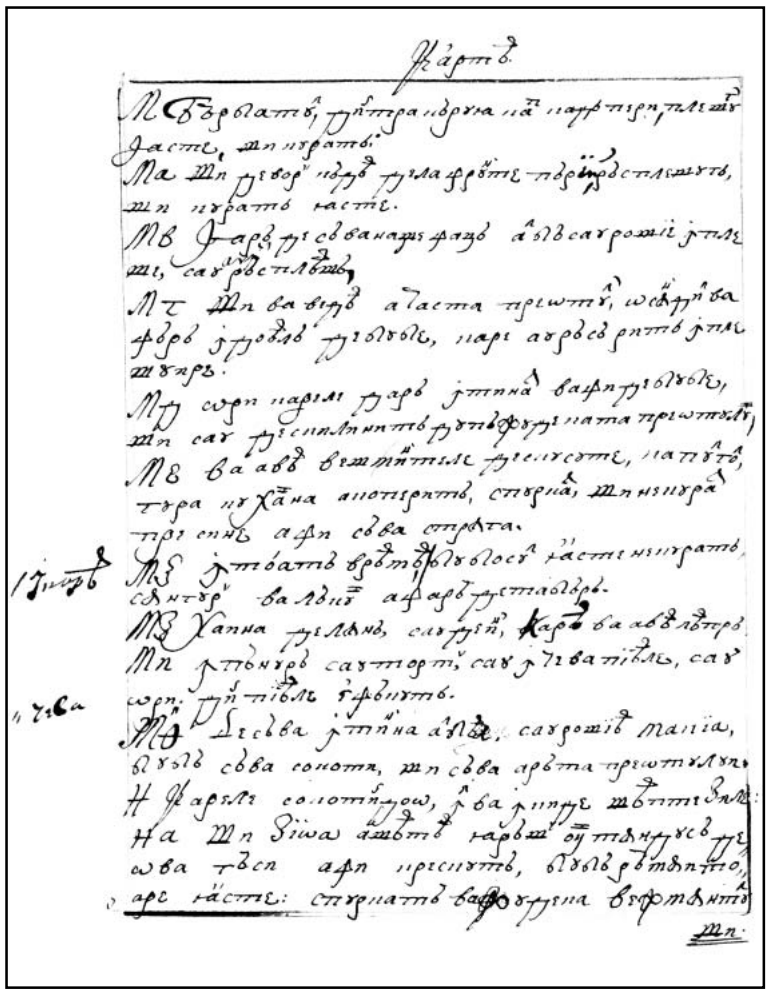

166v

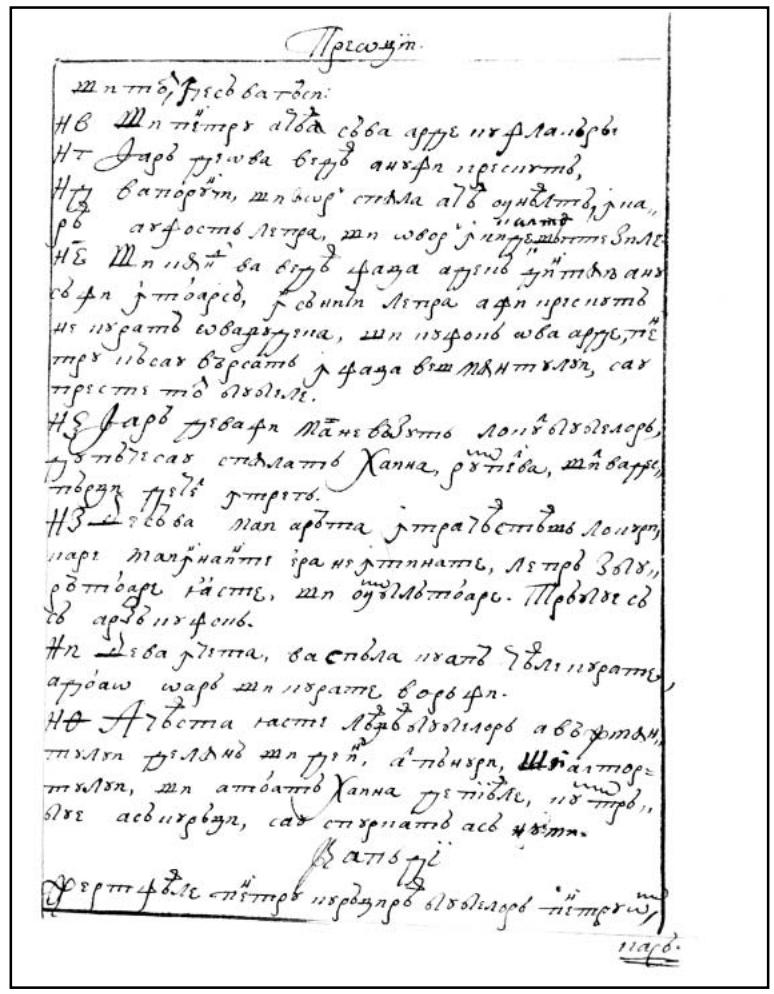

167r

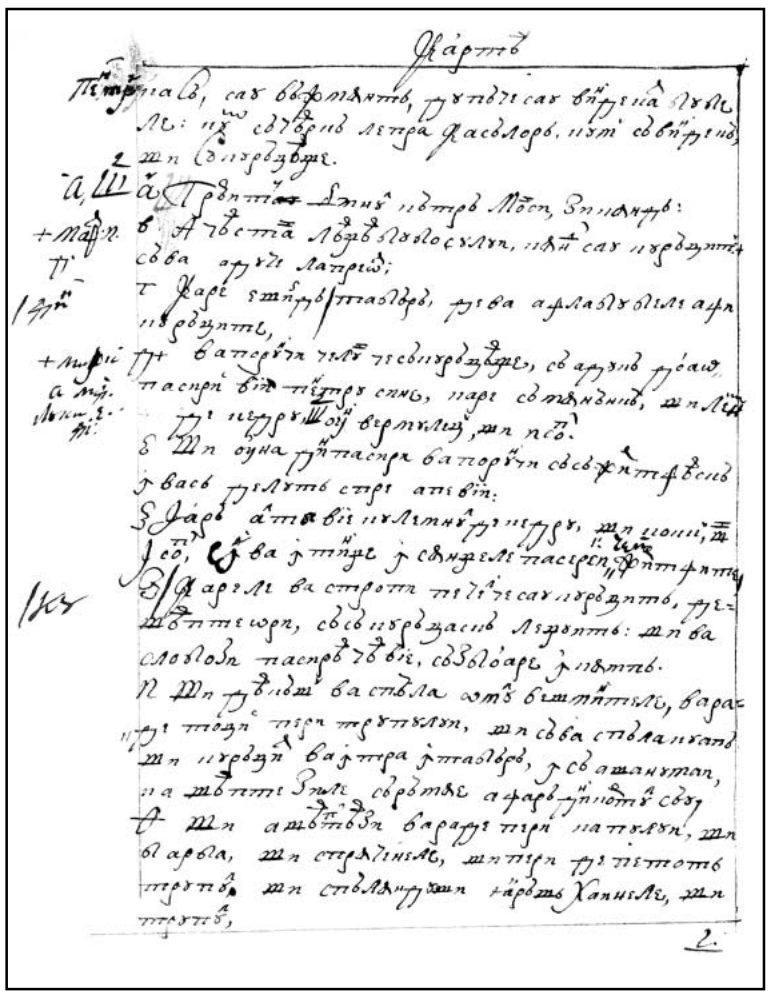

167v

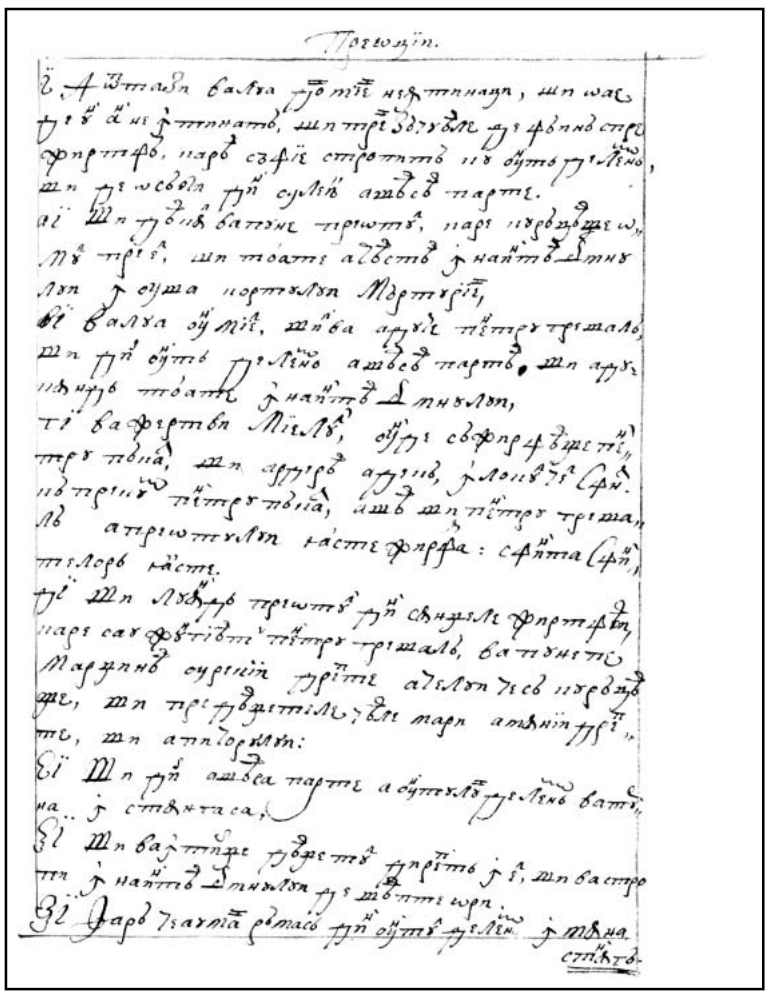

168r

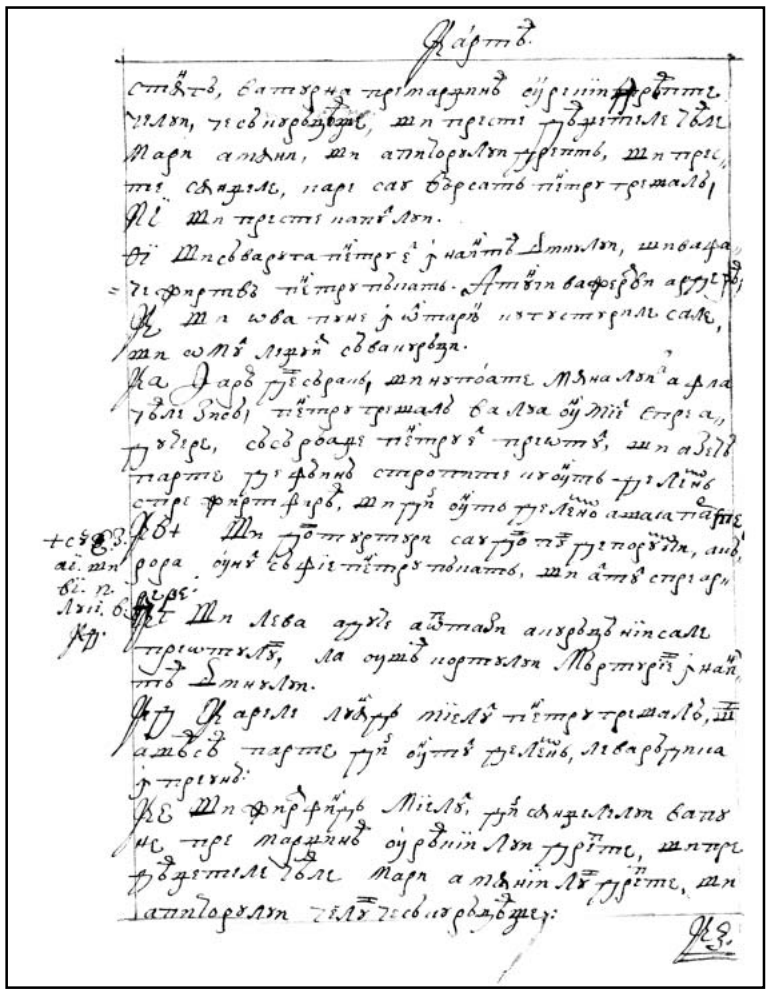

168v

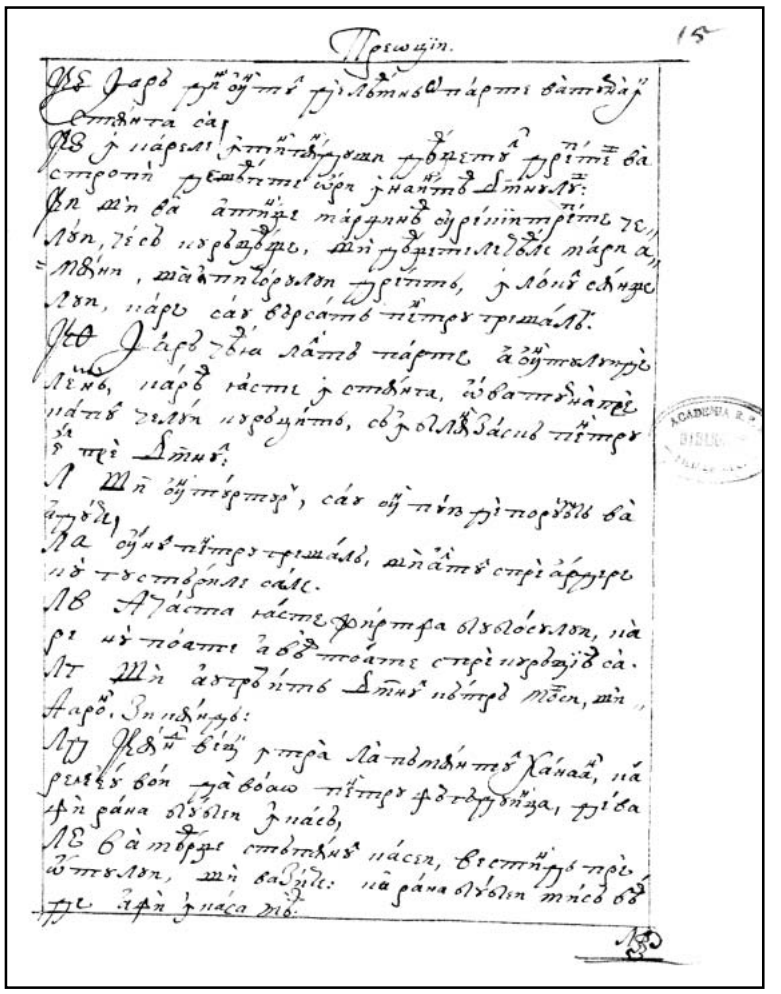

169r

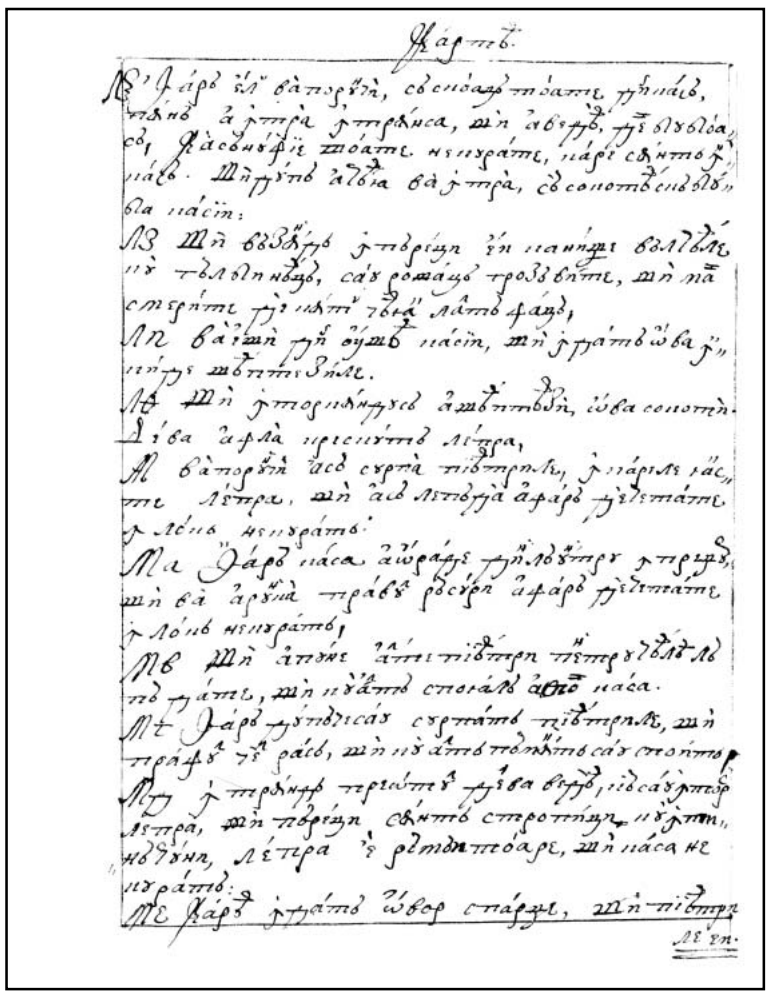

169v

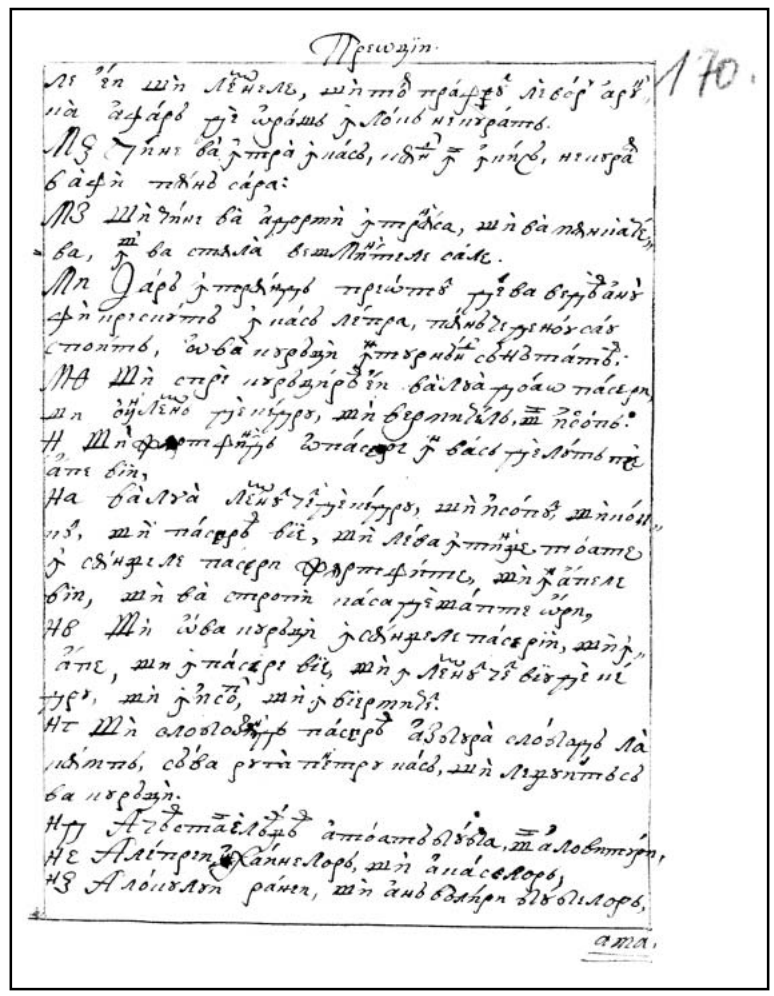

170r

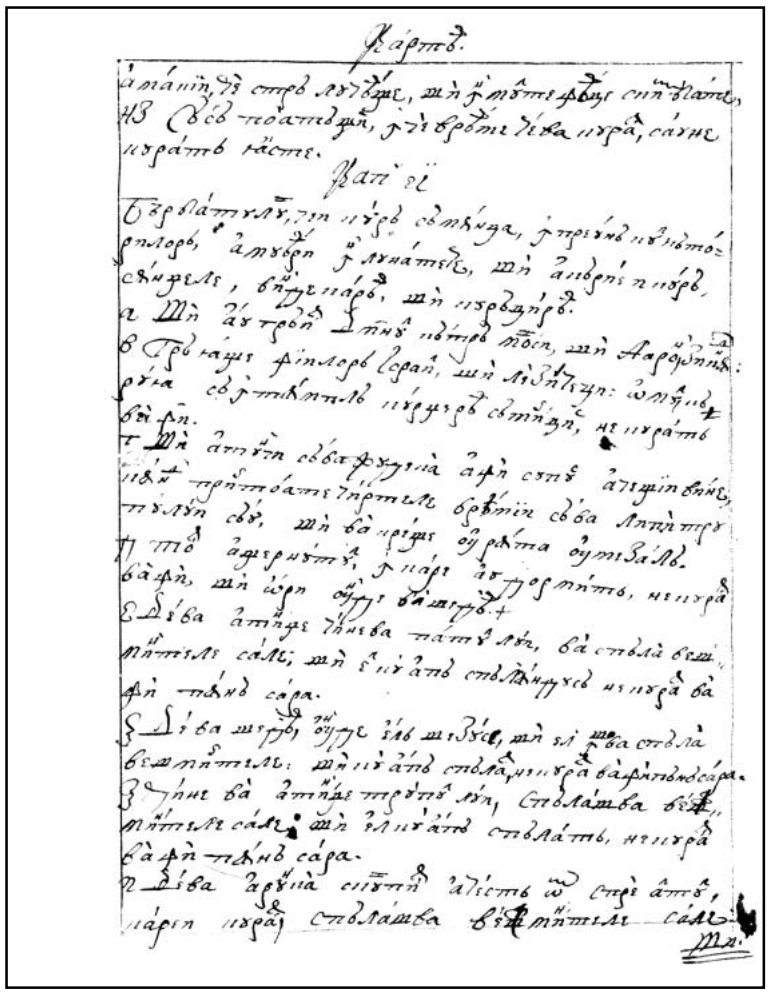

170v

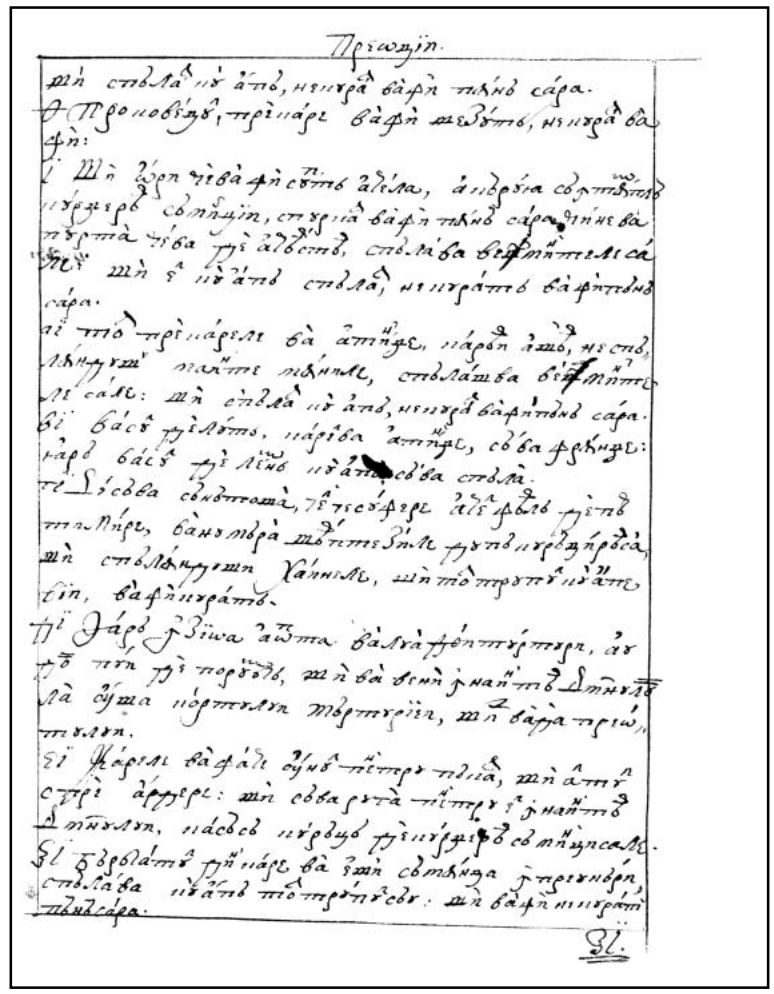

171r

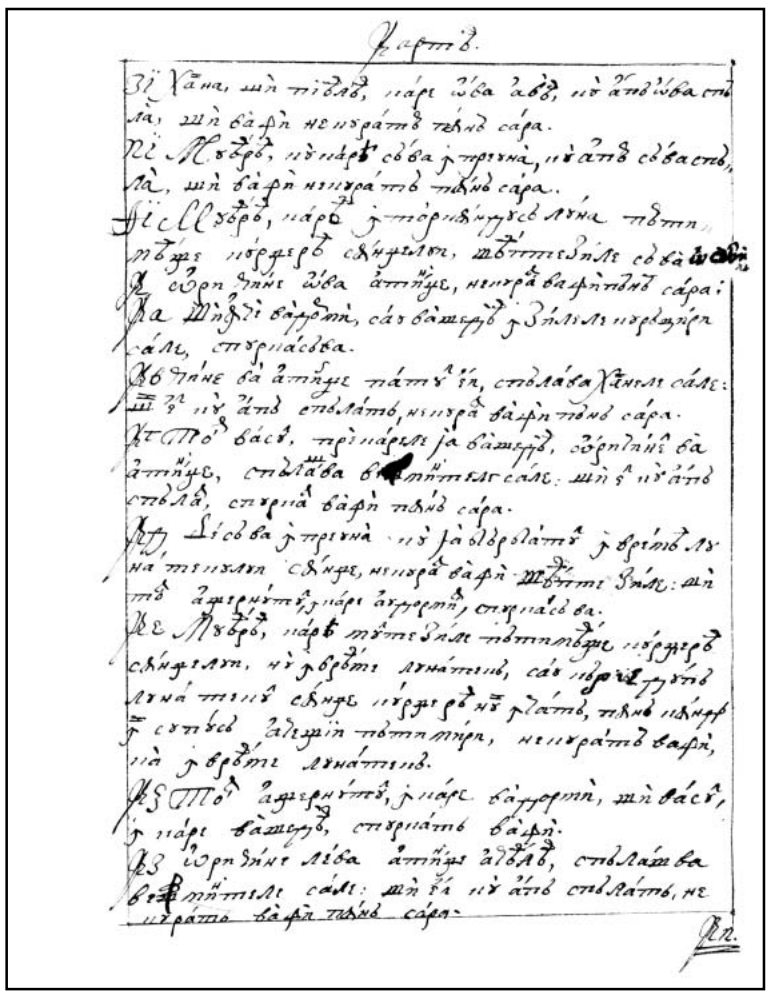

171v

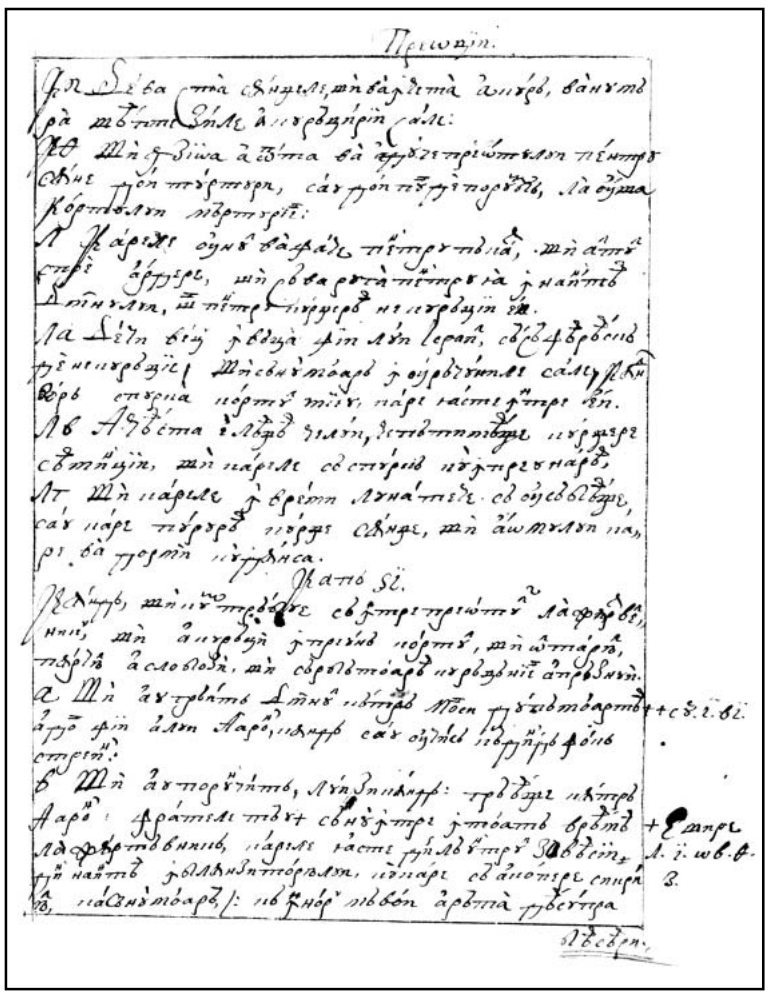

172r

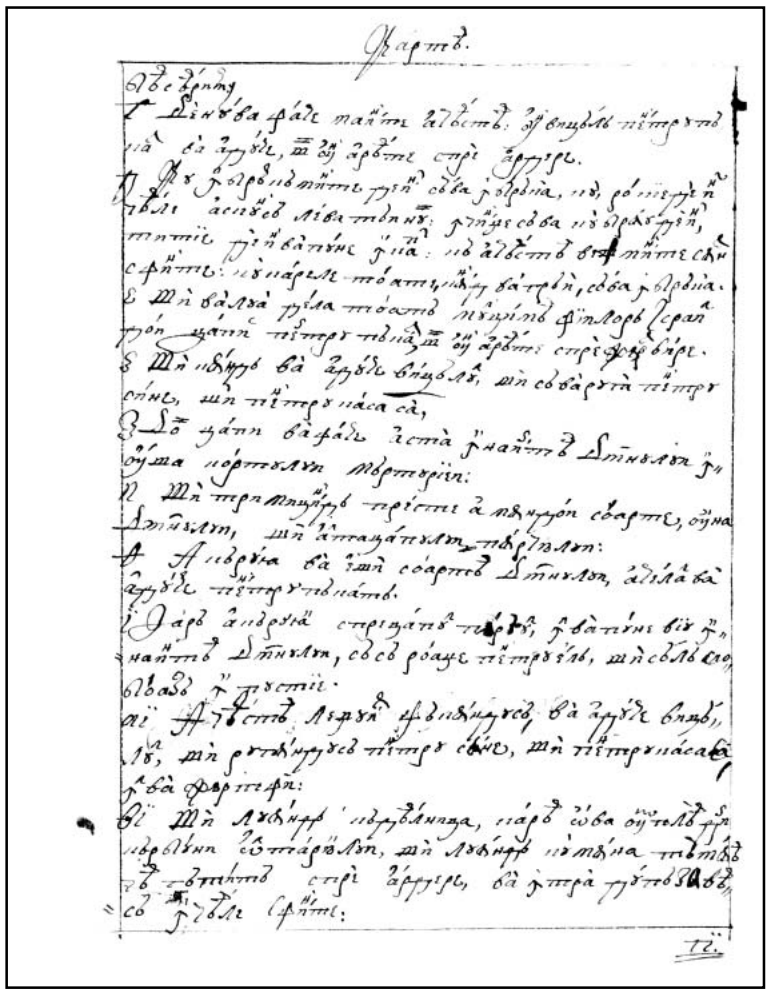

172v

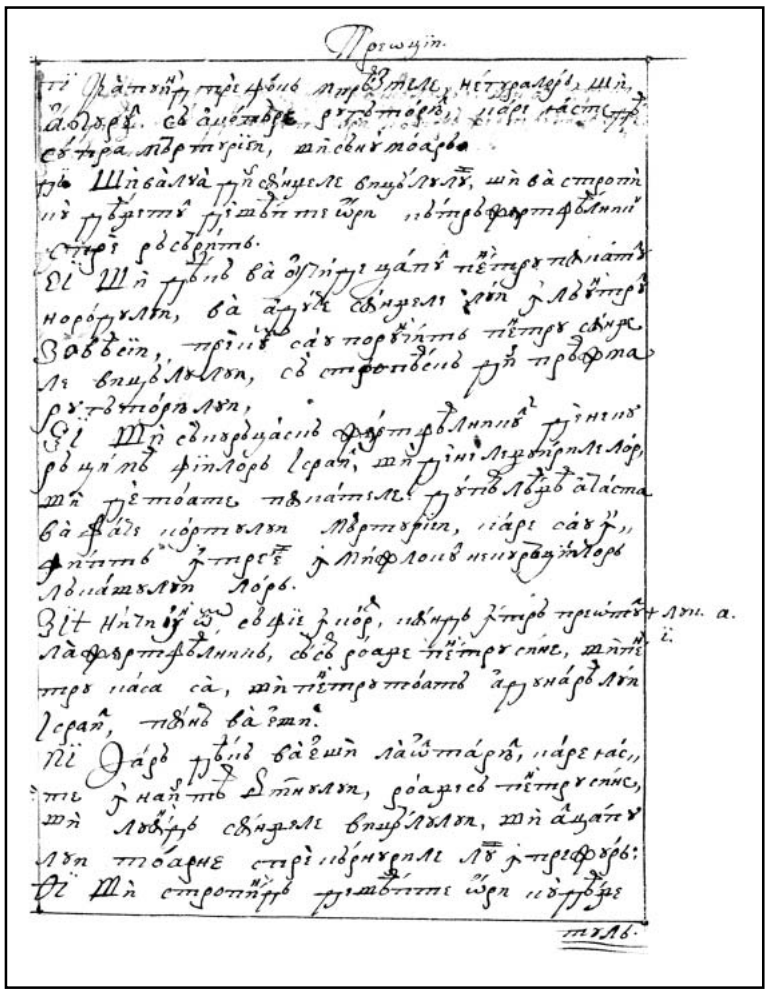

173r

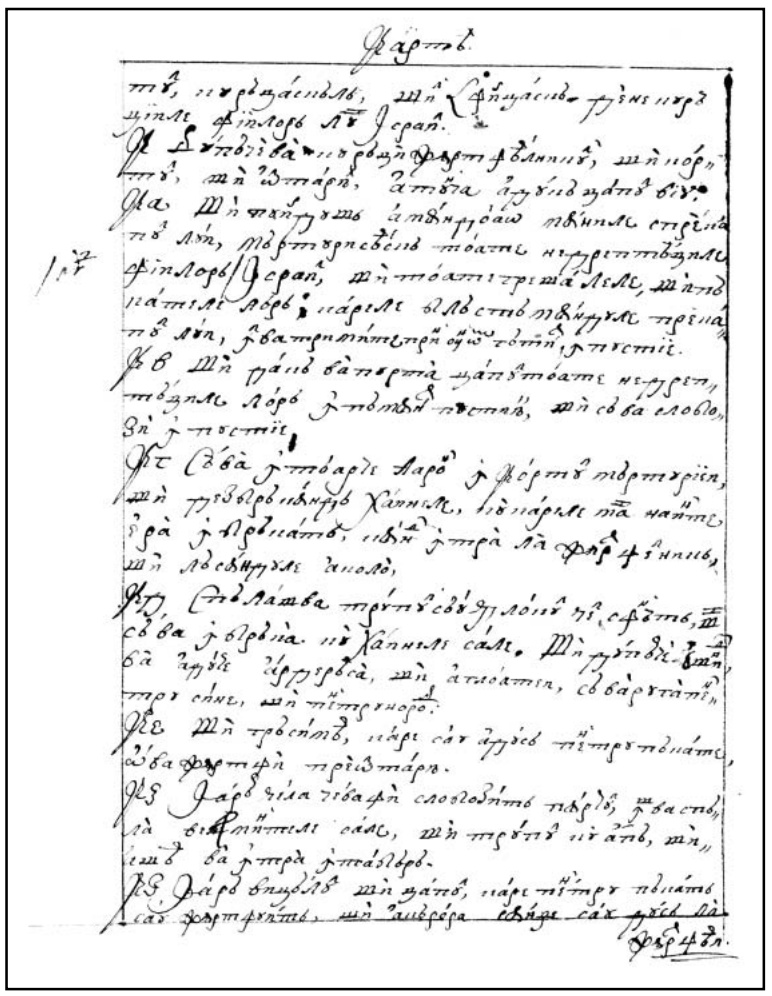

173v

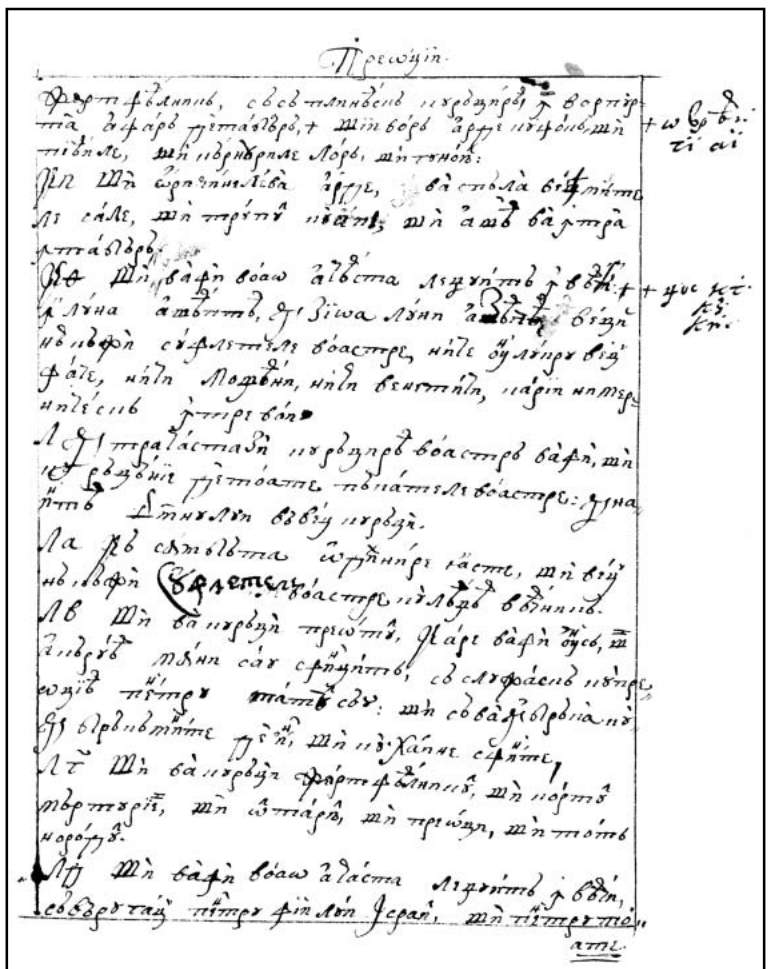

174r

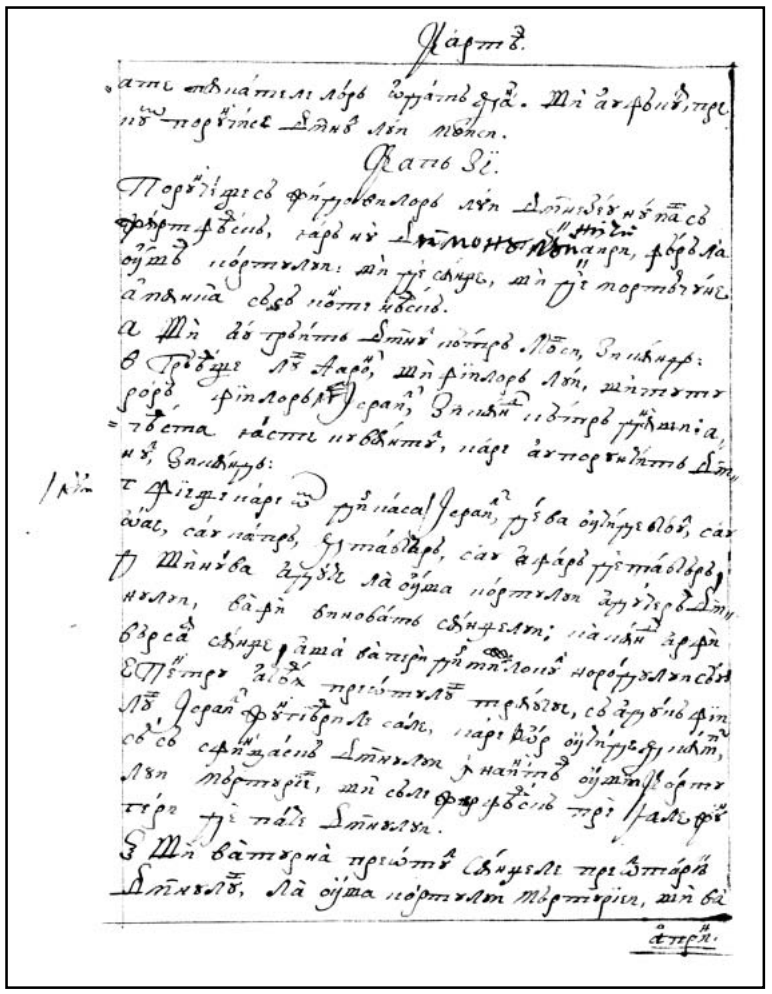

174v

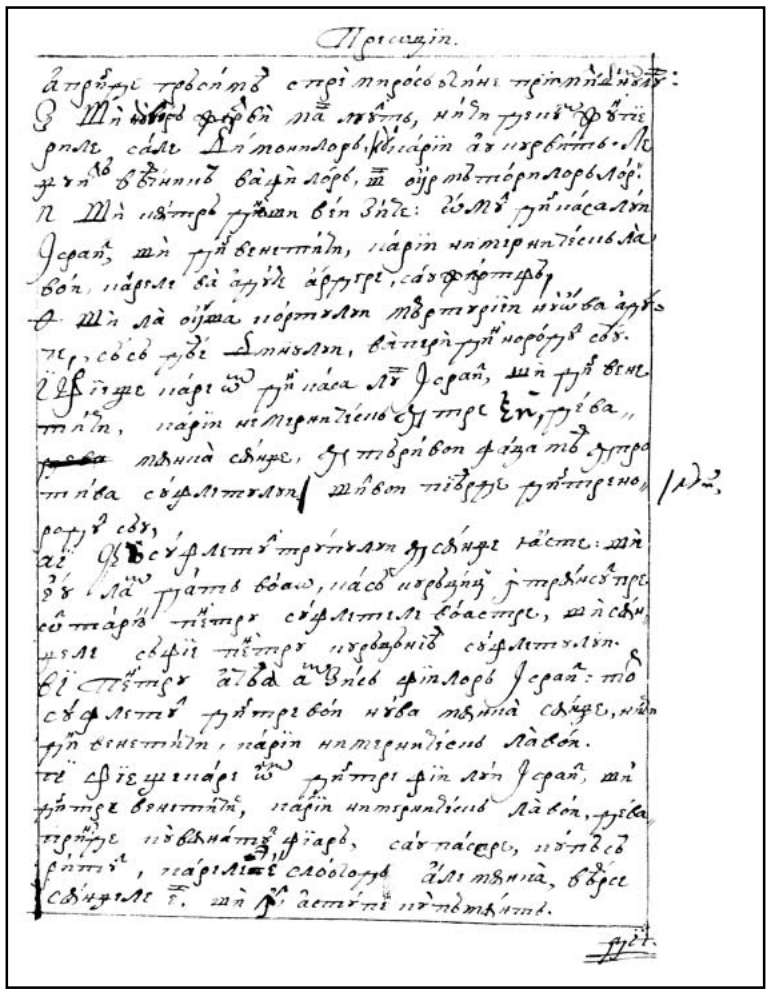

175r

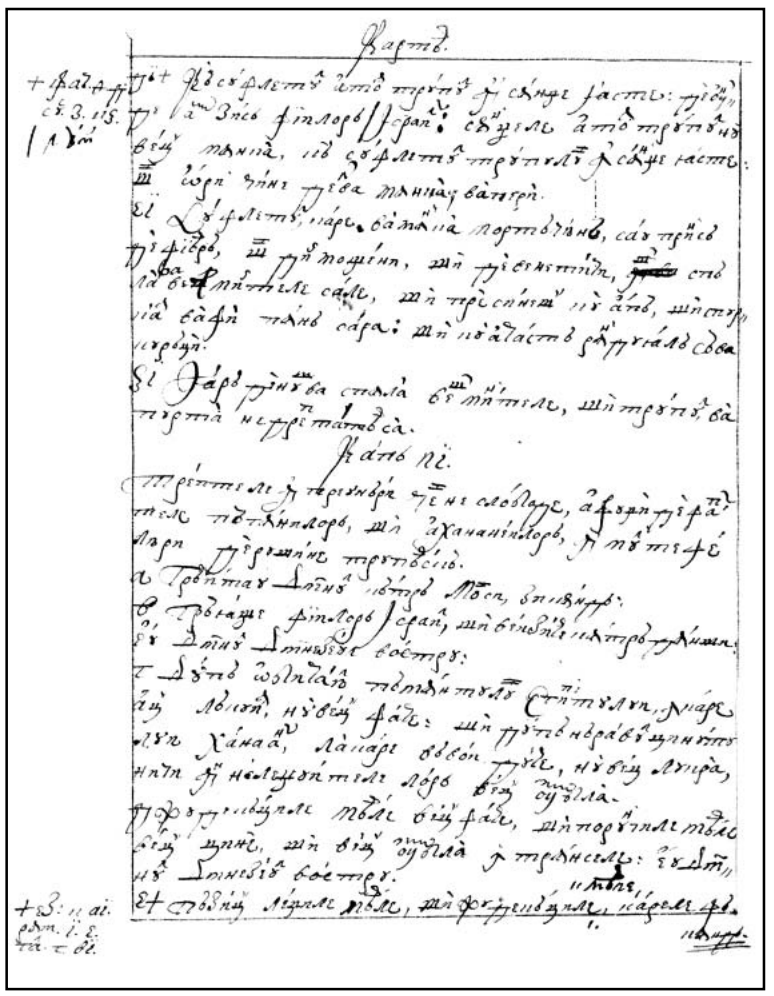

175v

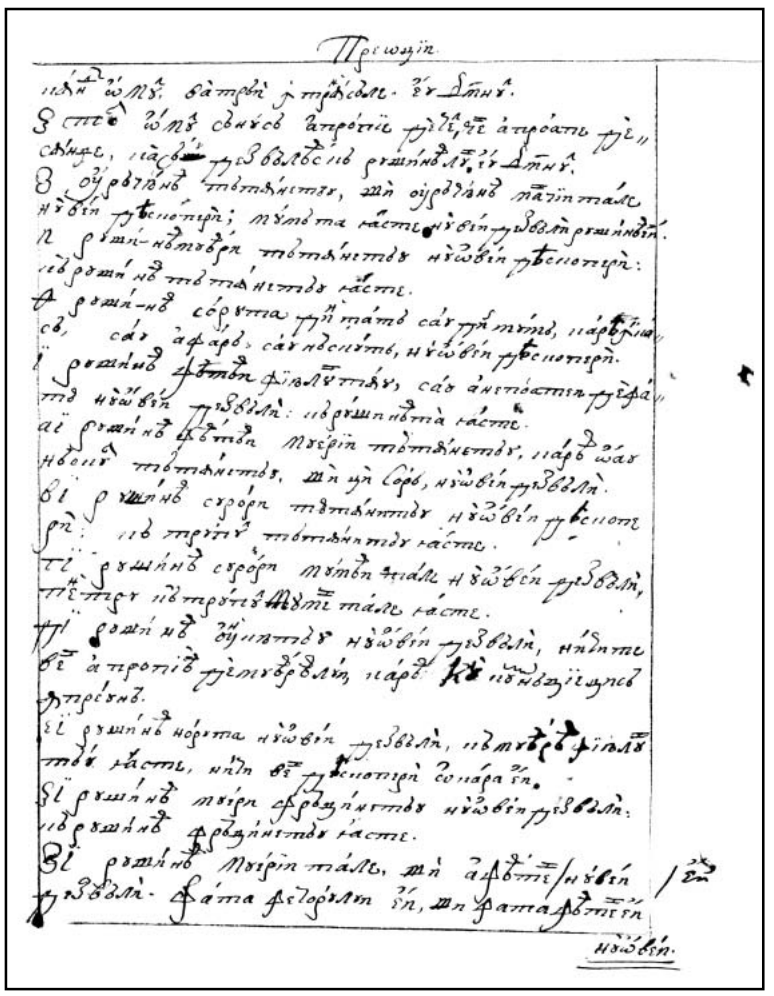

176r

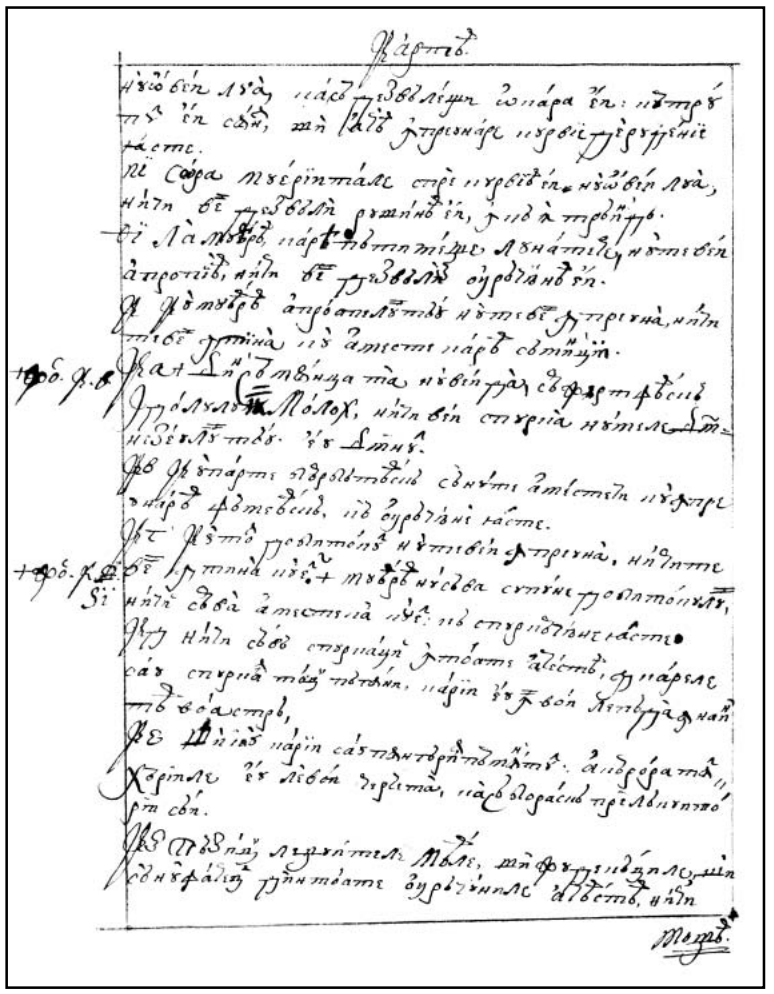

176v

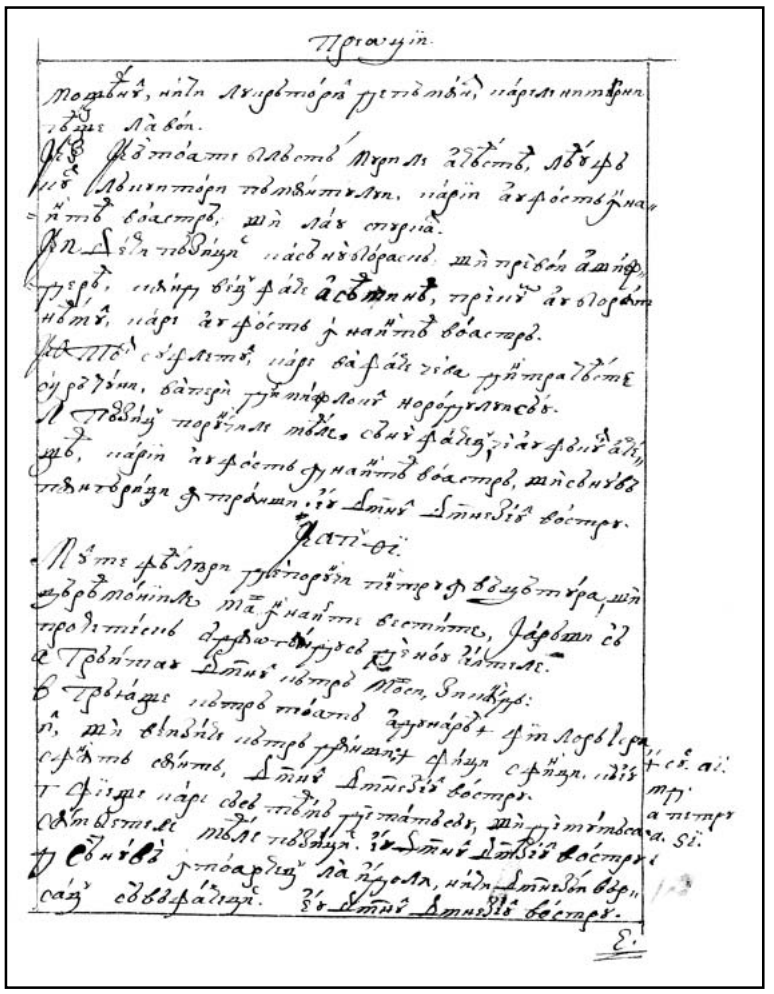

177r

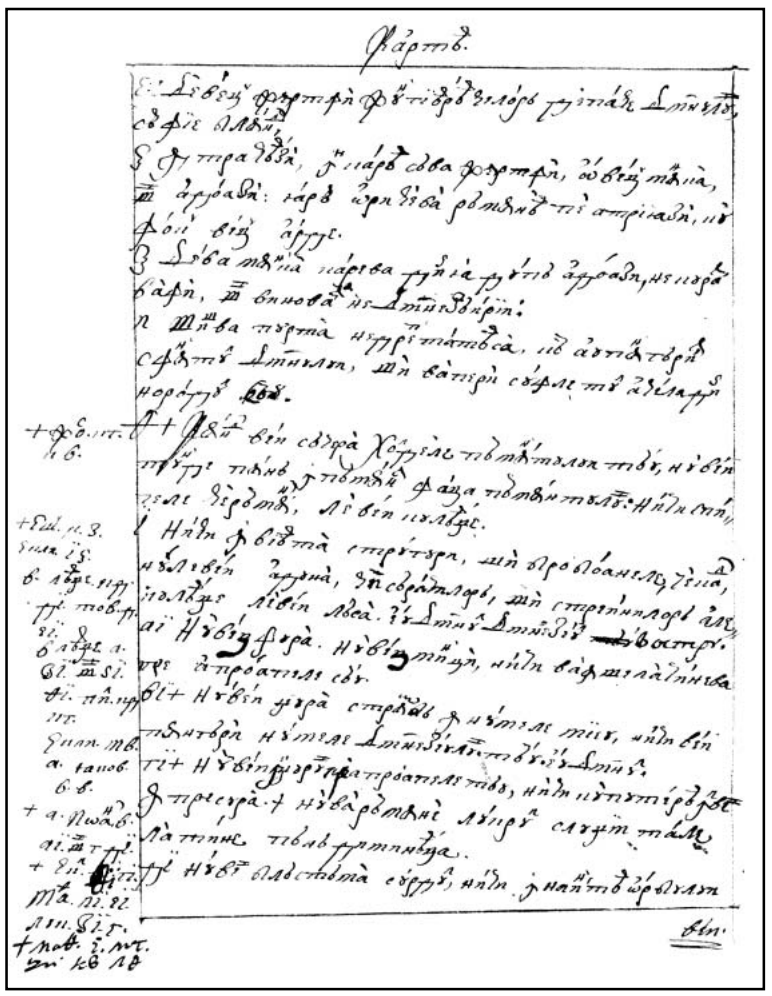

177v

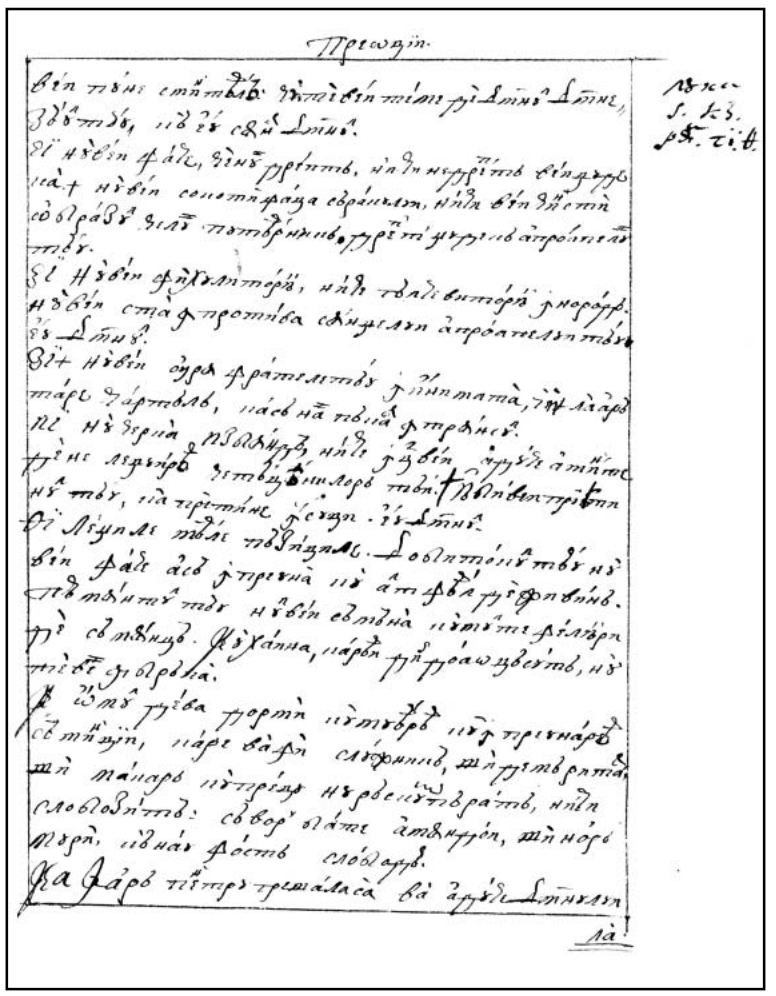

178r

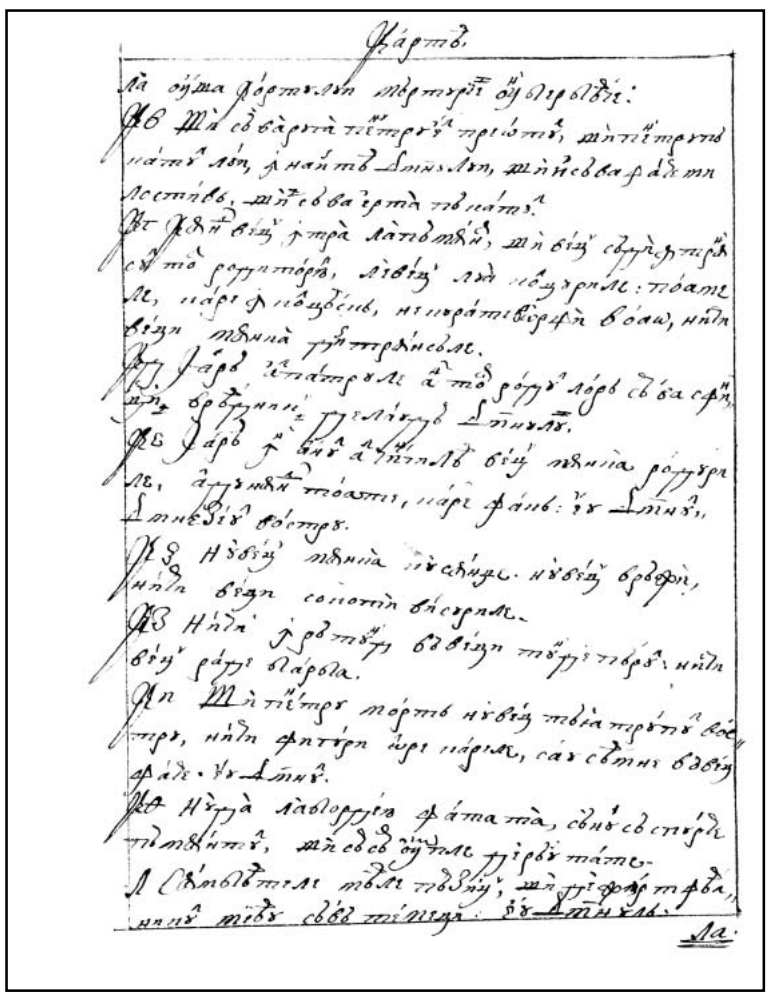

178v

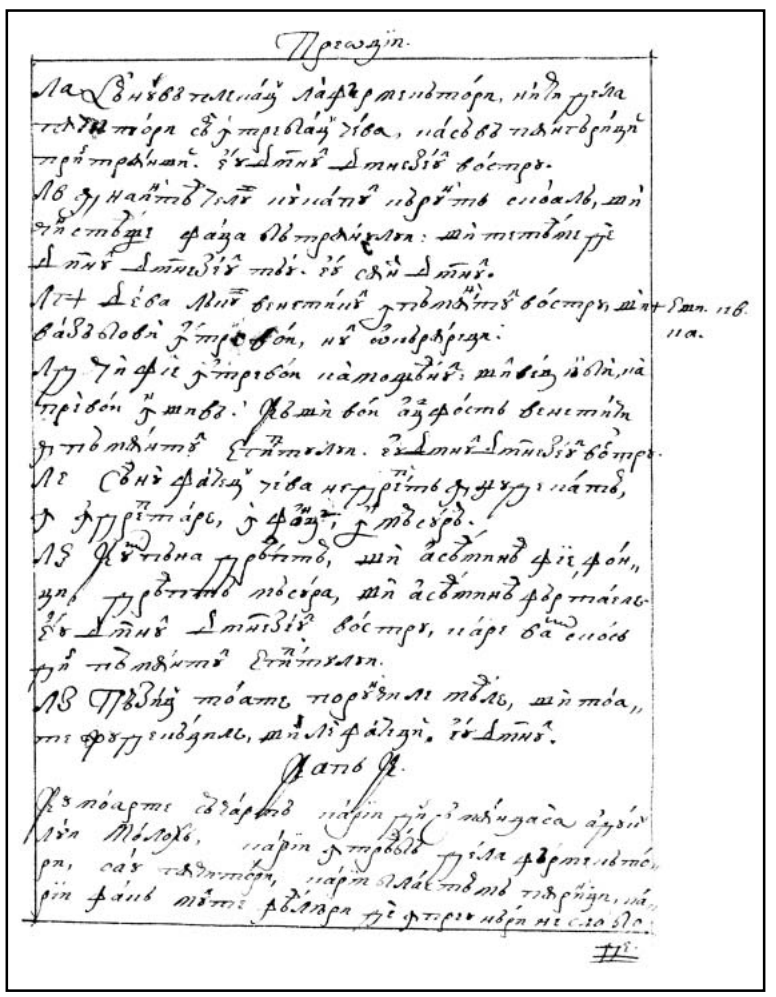

179r

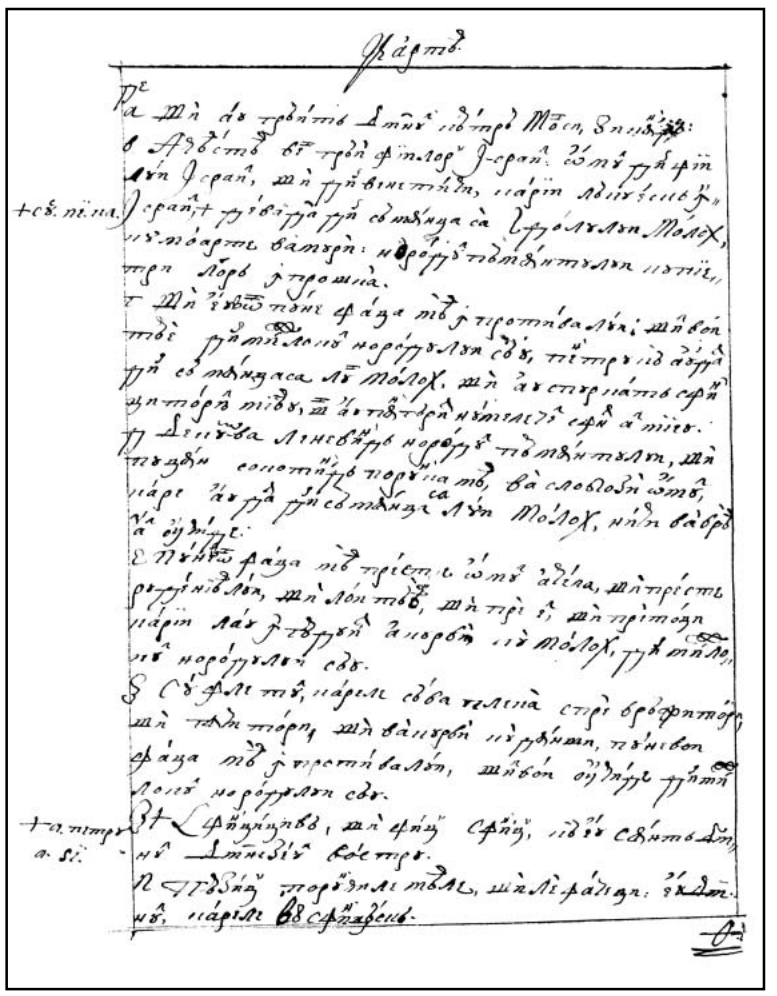

179v

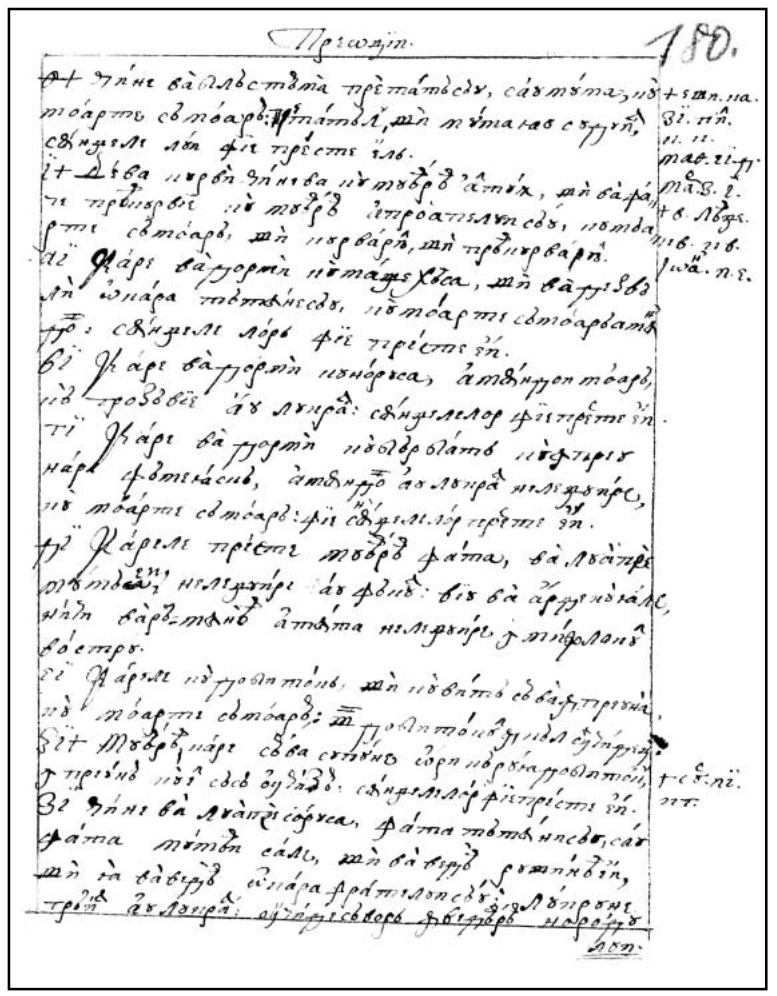

180r

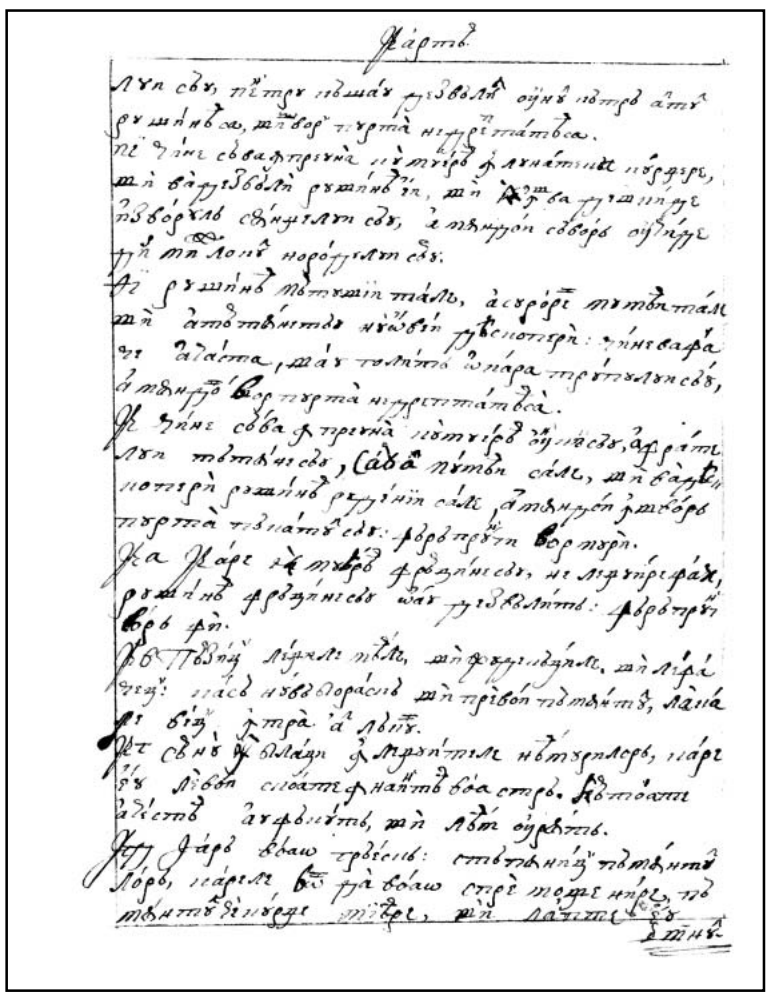

180v

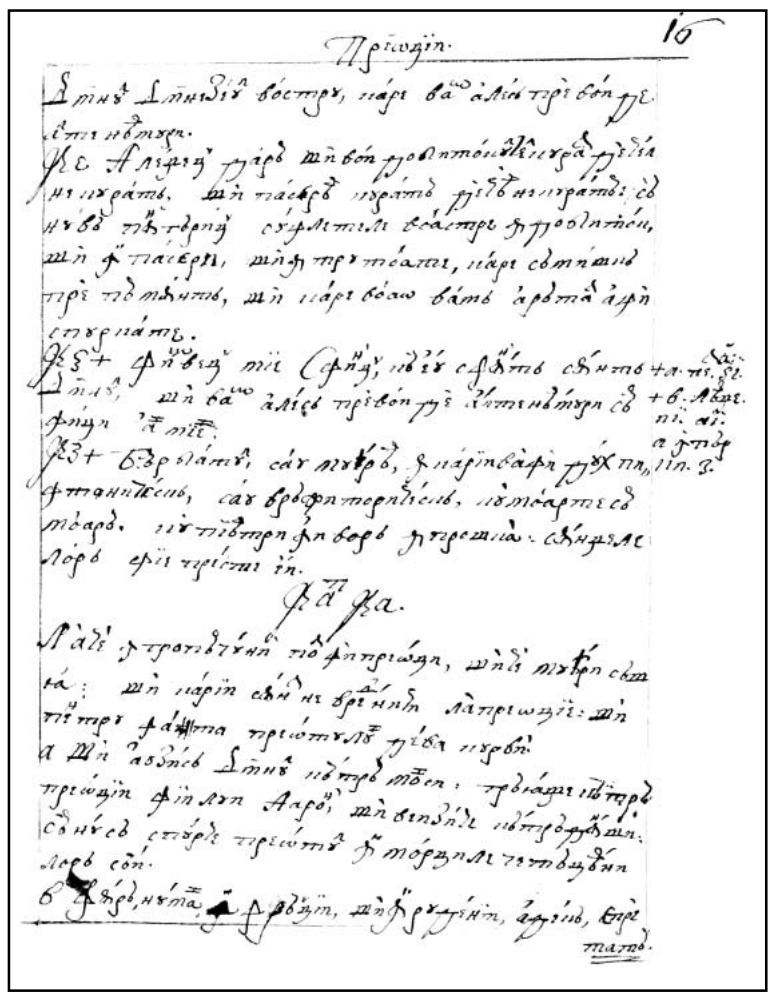

181r

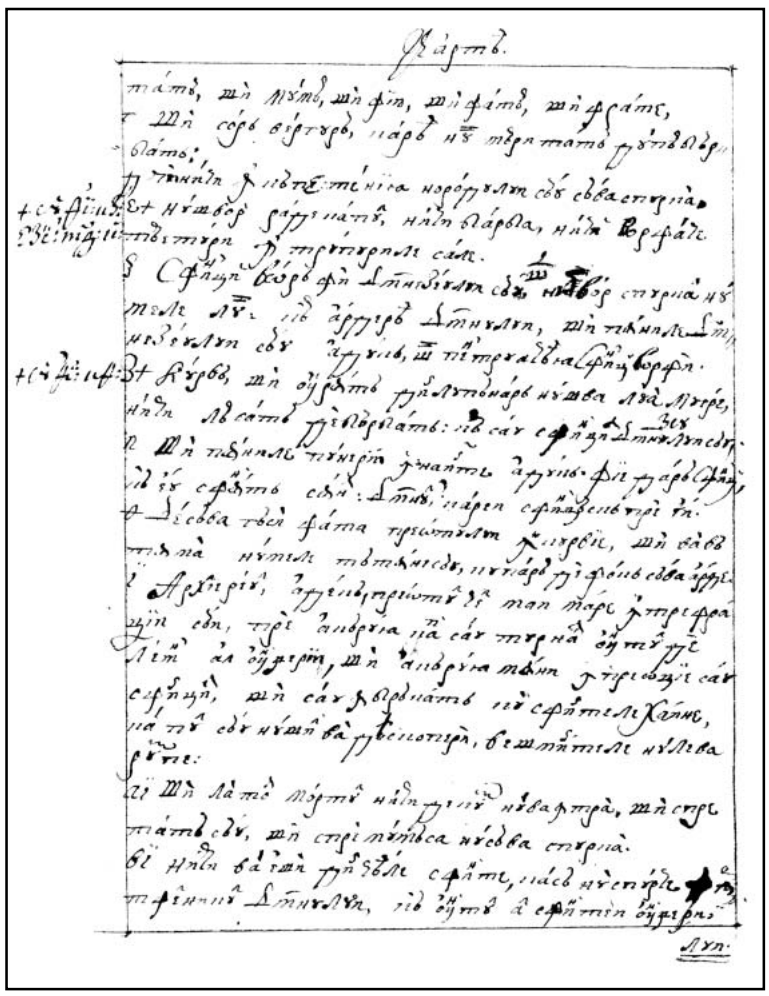

181v

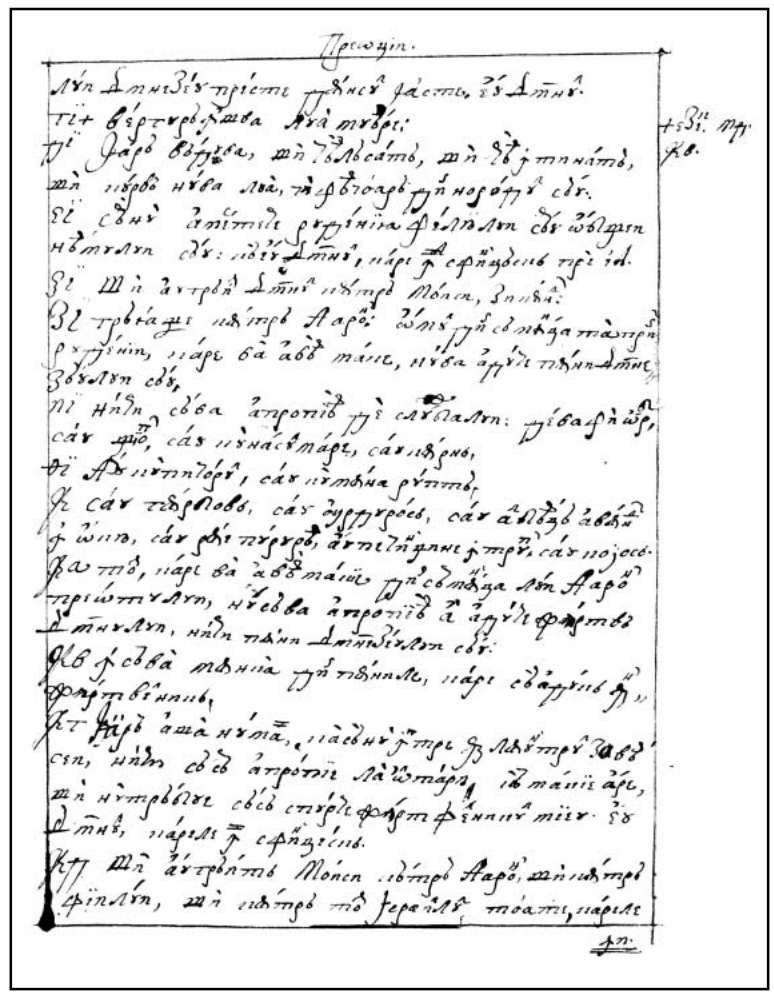

182r

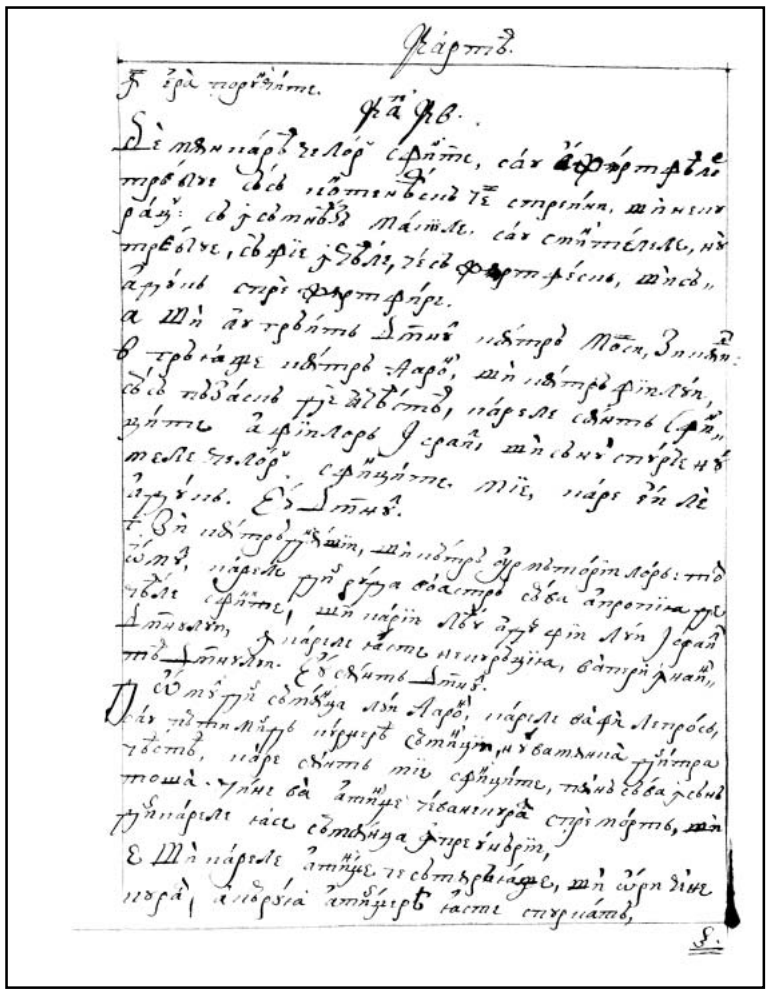

182v

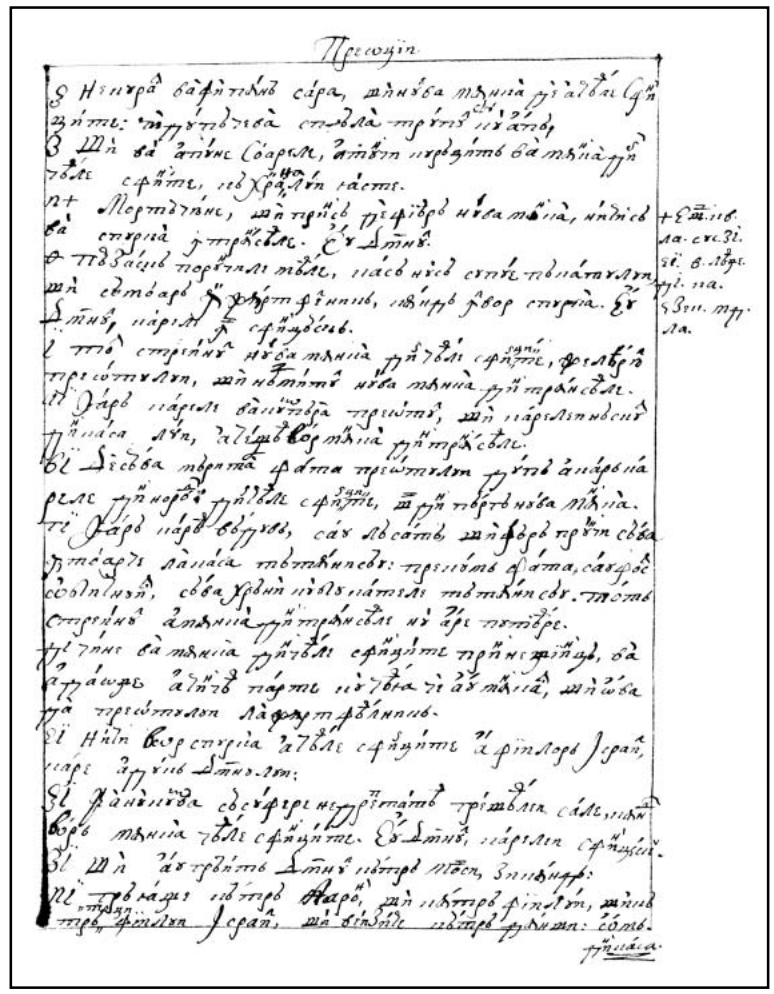

183r

183v

184r

184v

185r

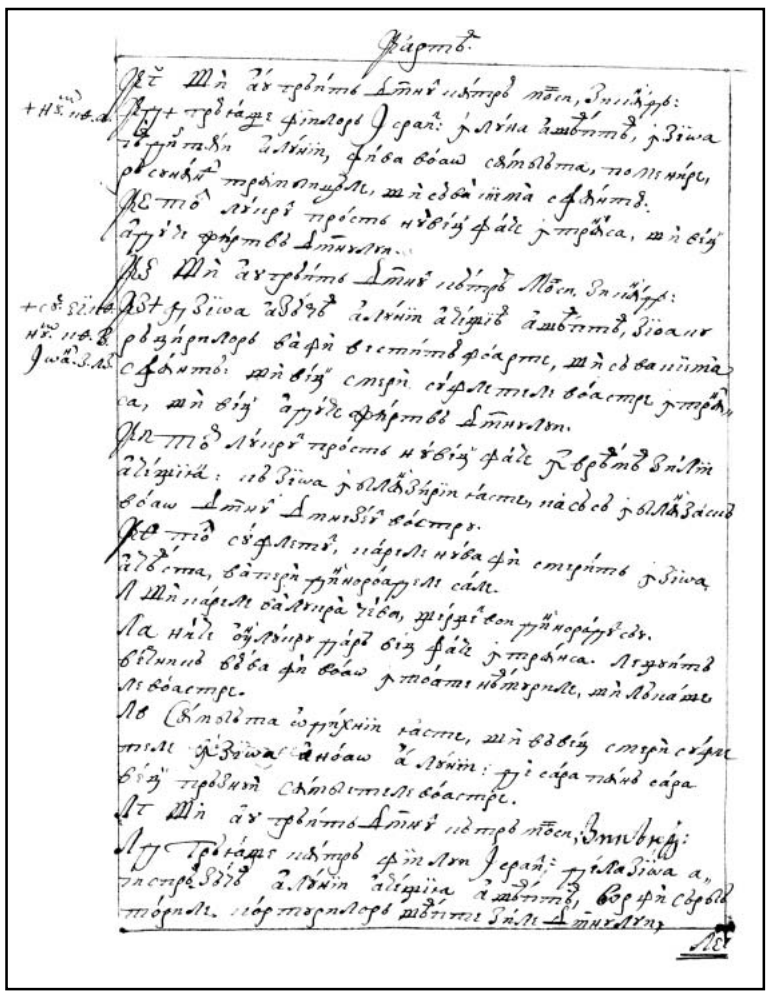

185v

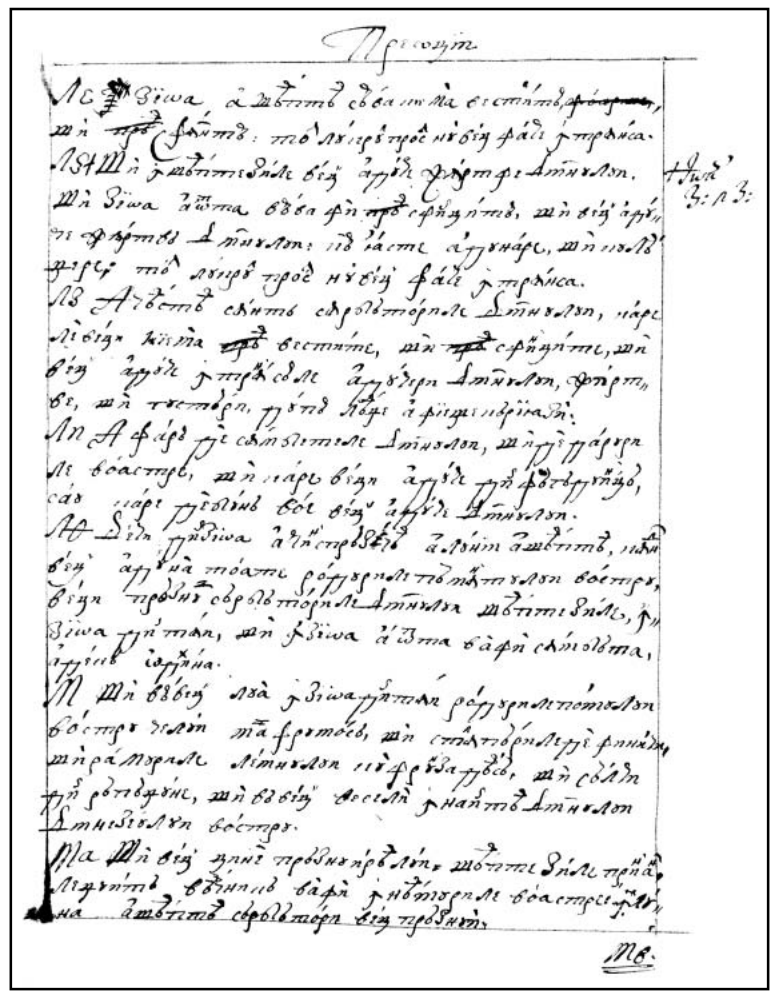

186r

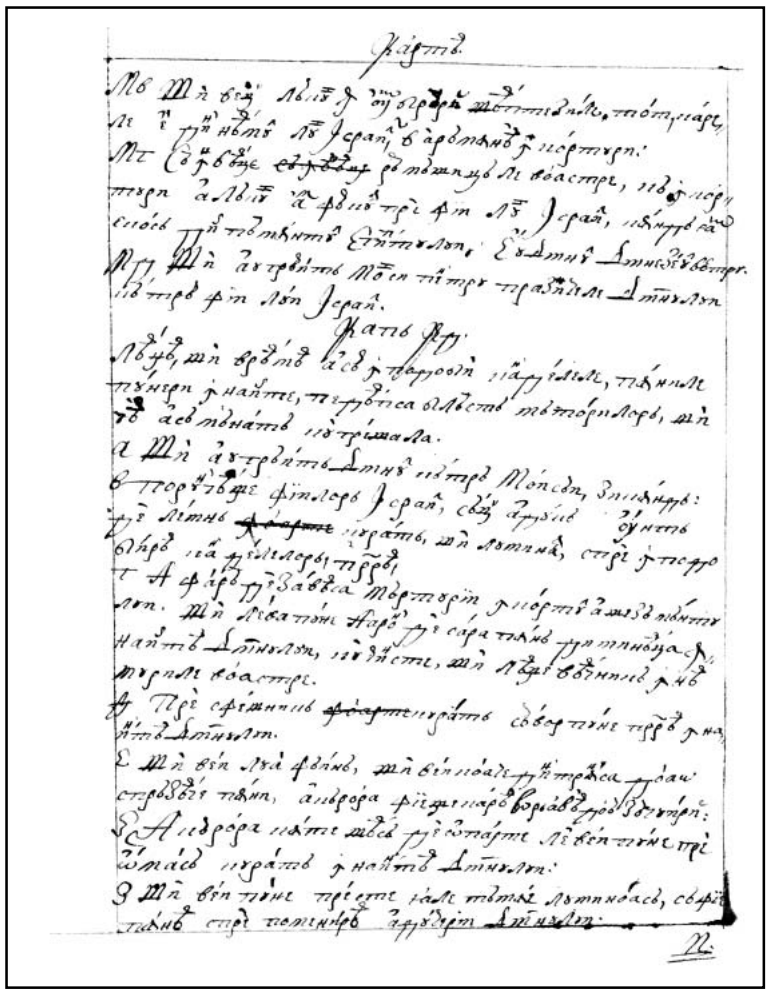

186v

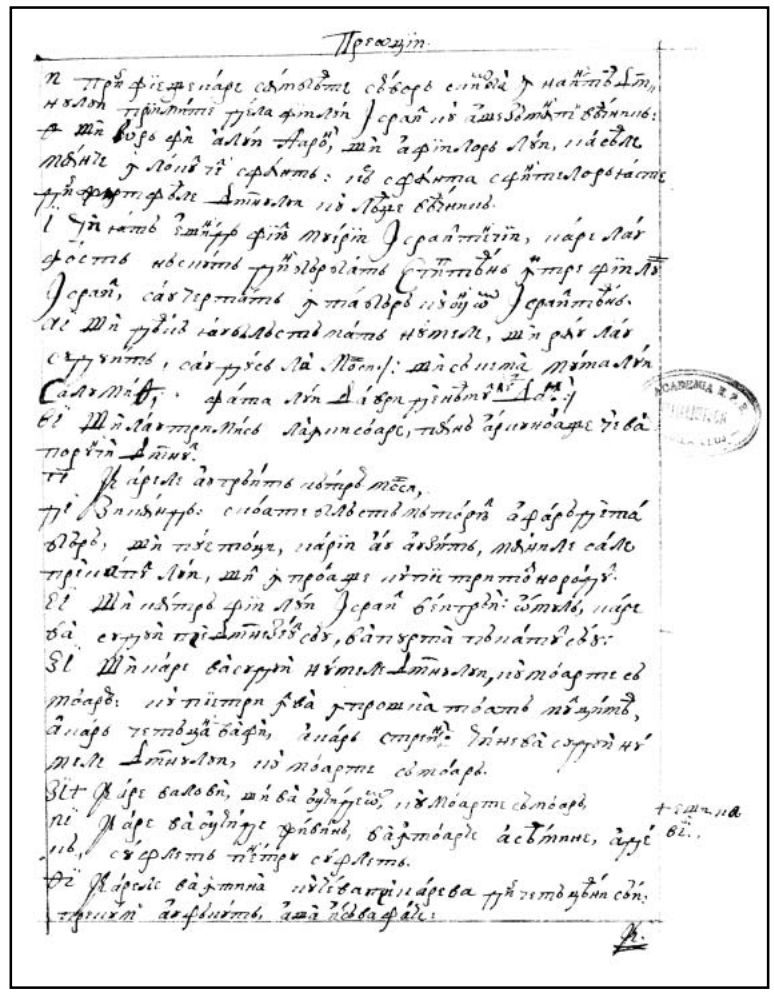

187r

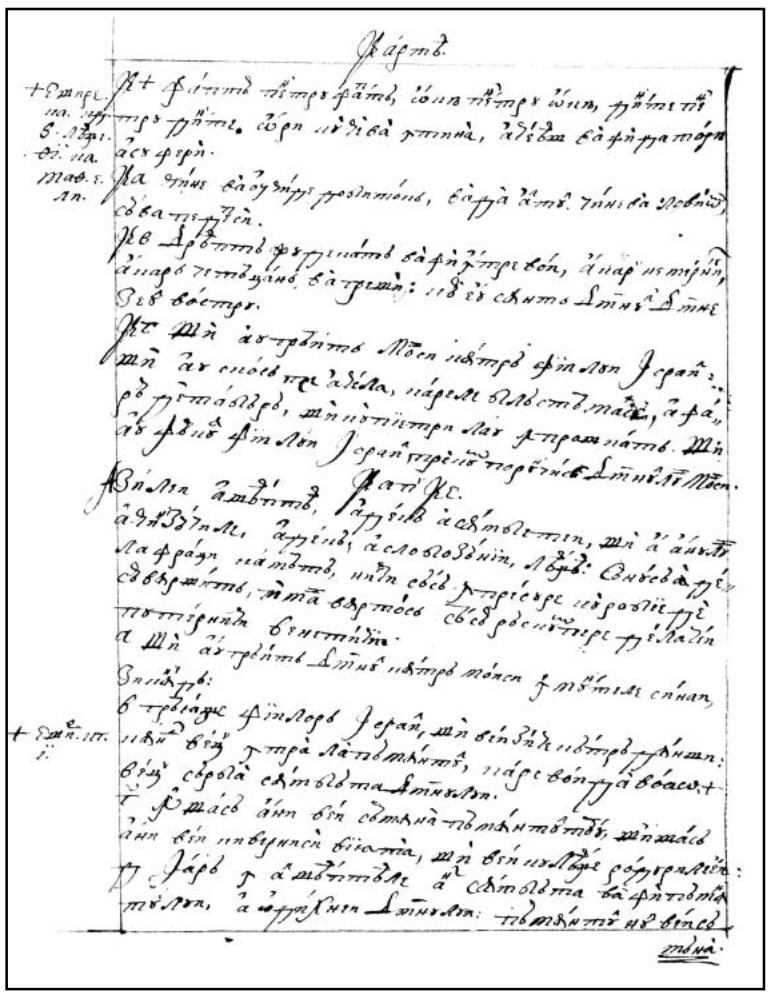

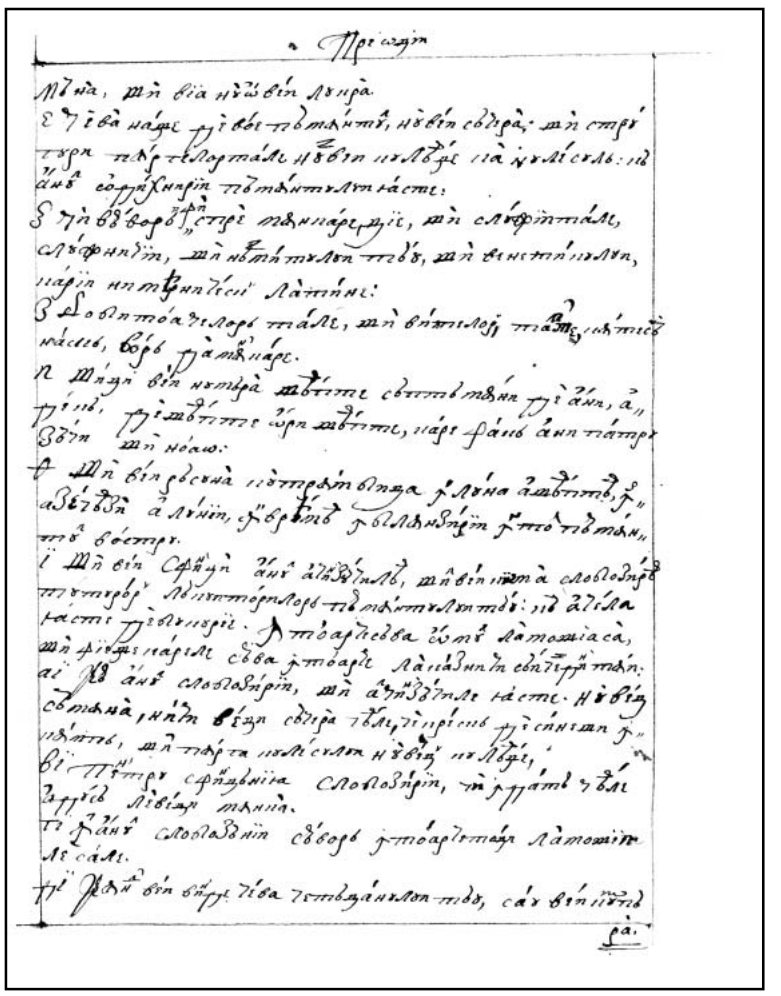

187v 188r

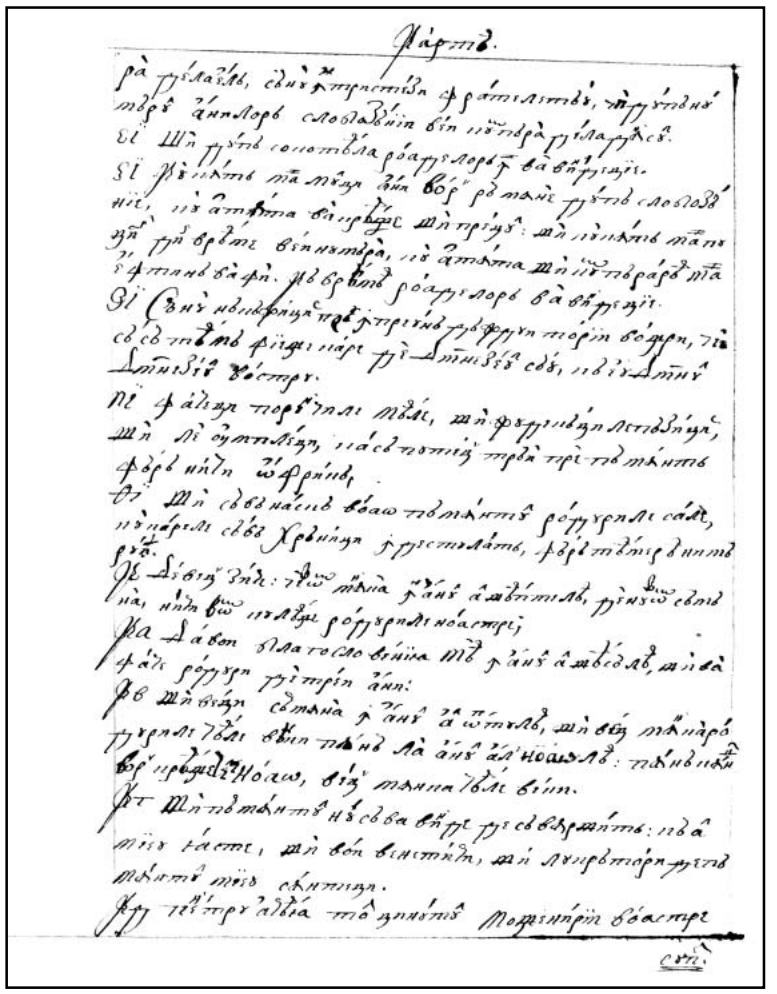

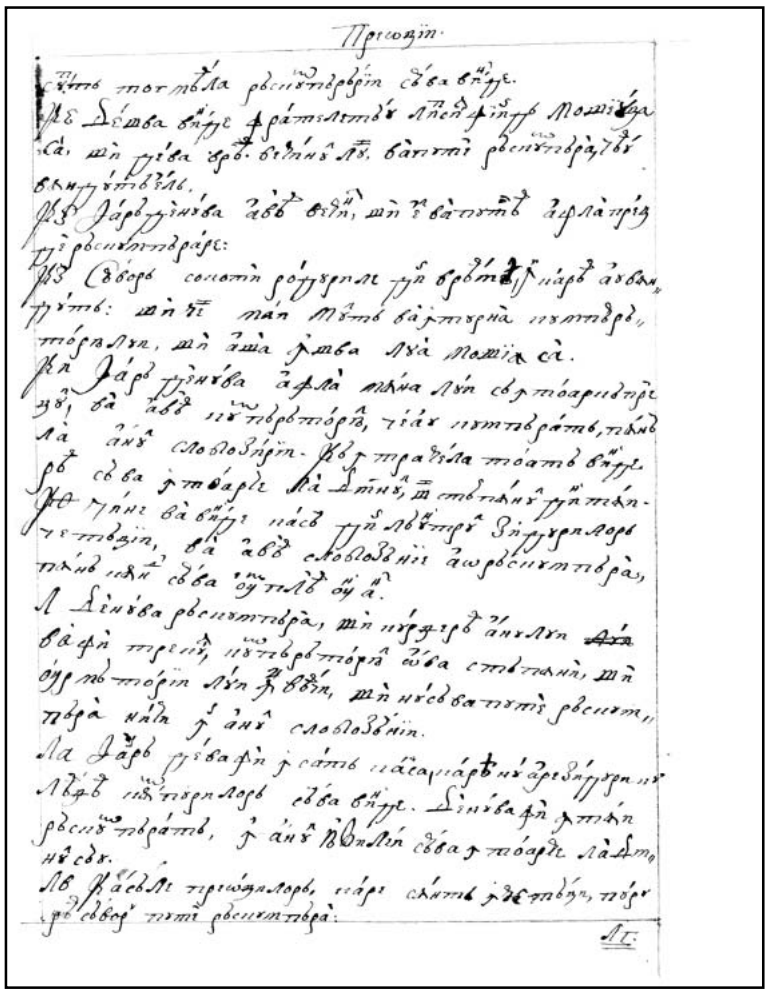

188v 189r

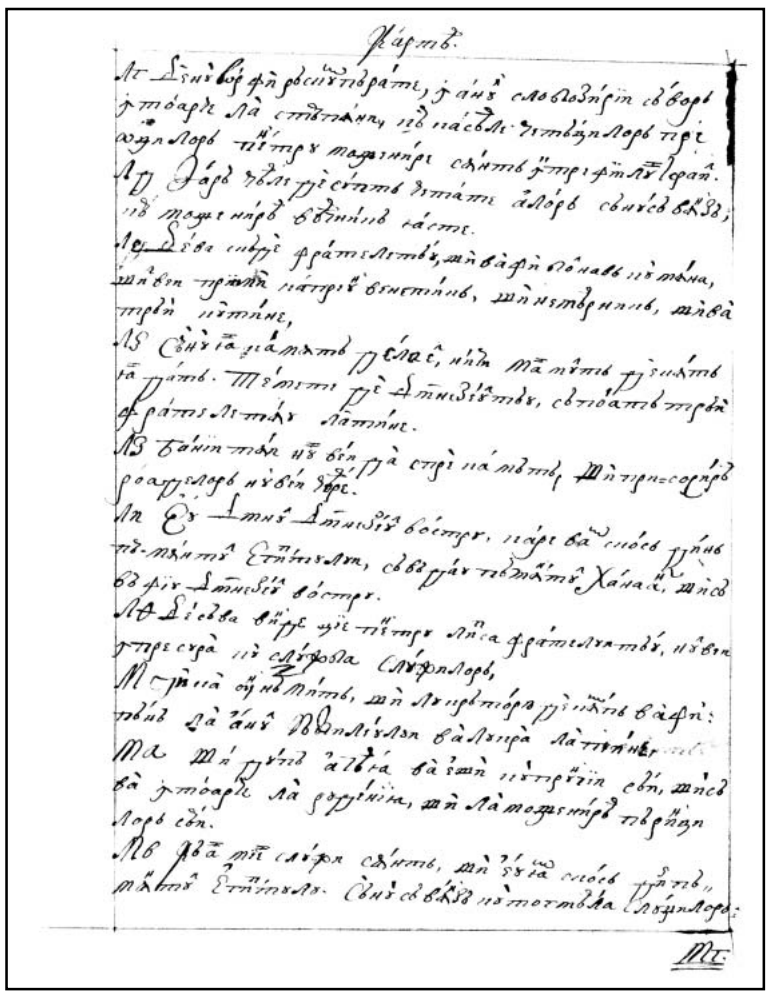

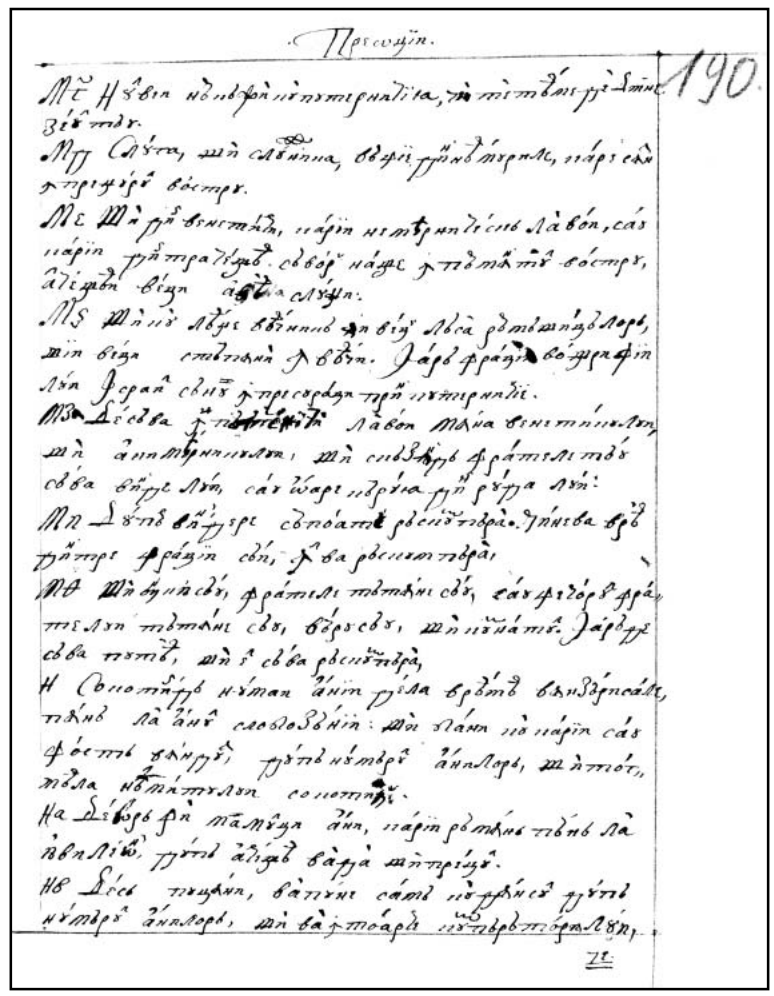

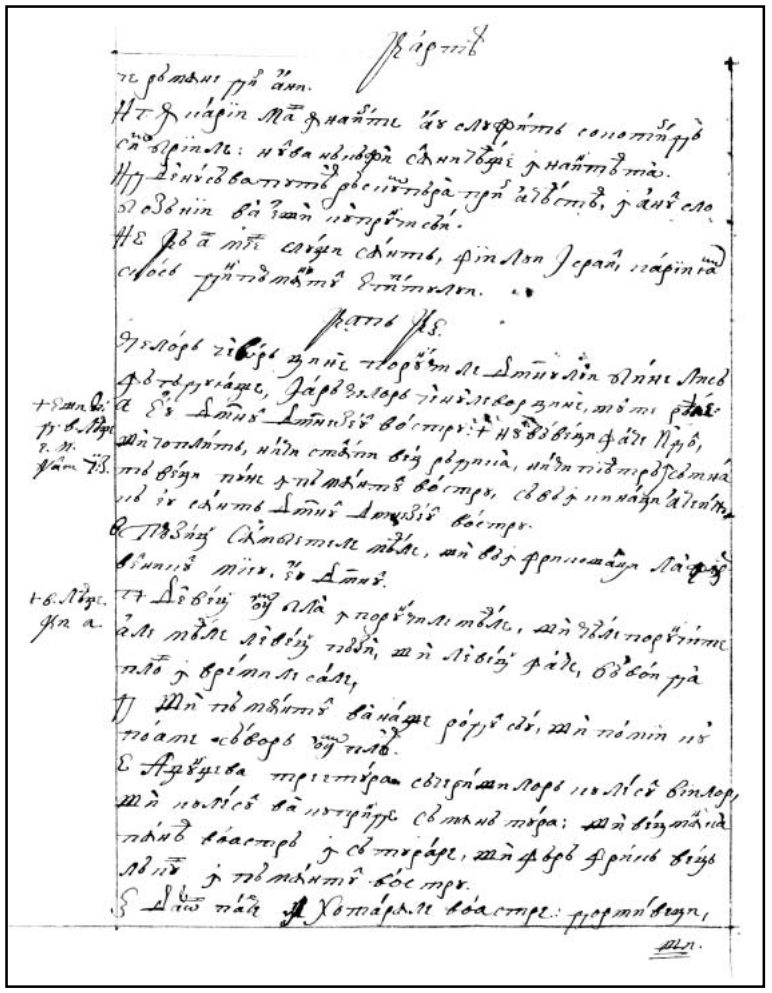

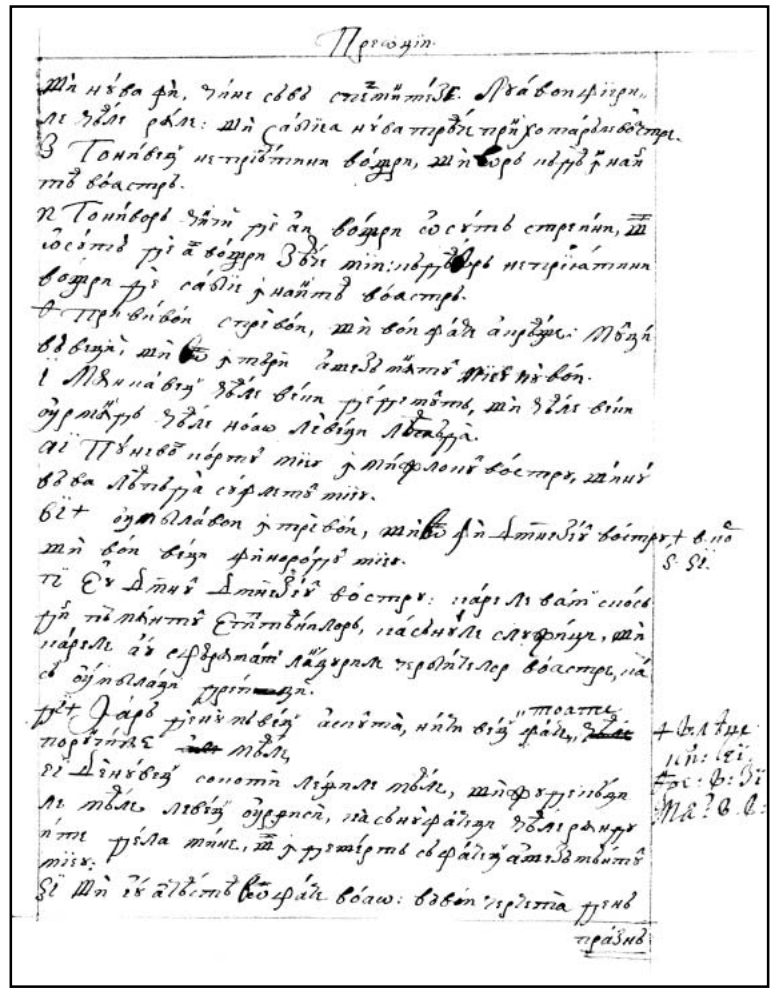

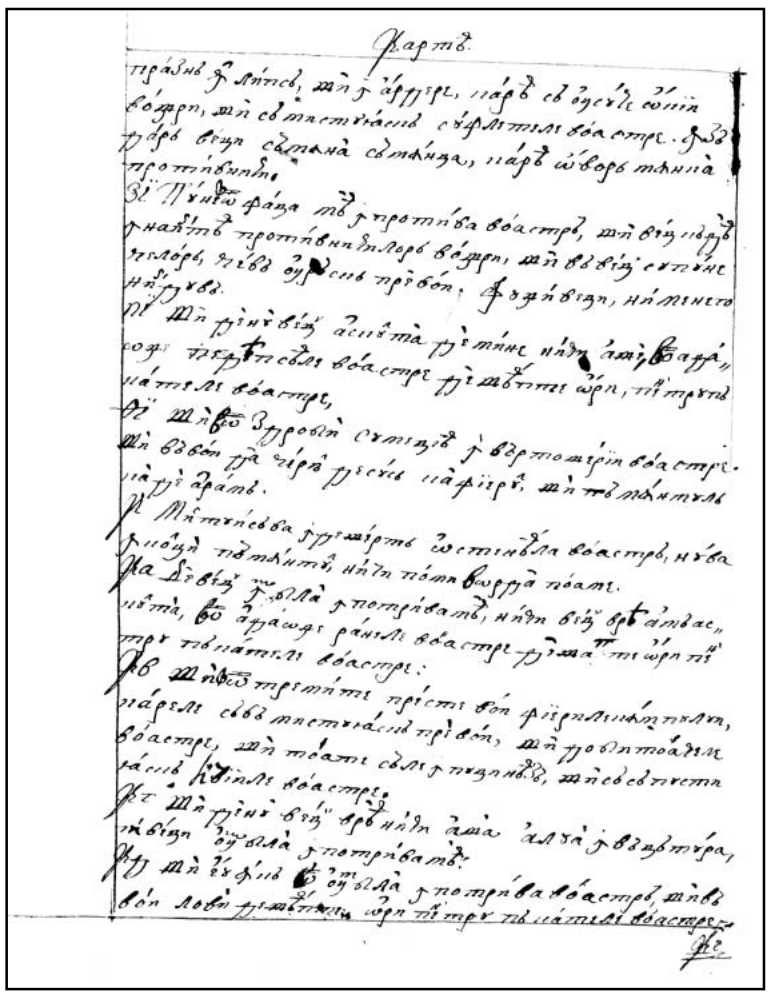

191v

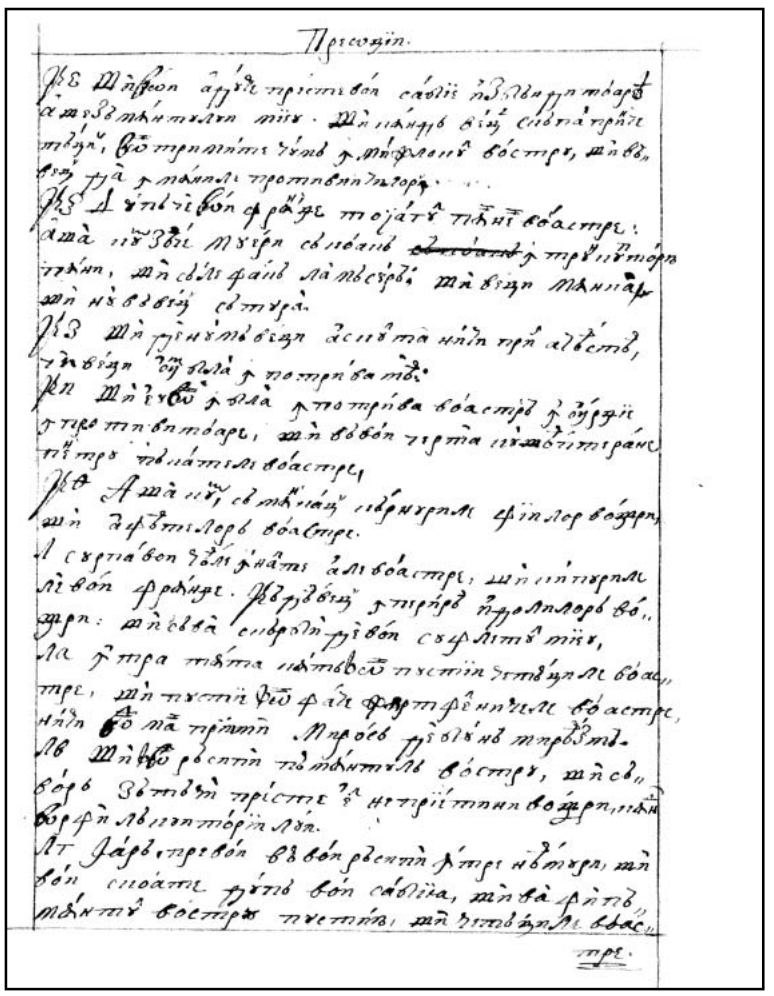

192r

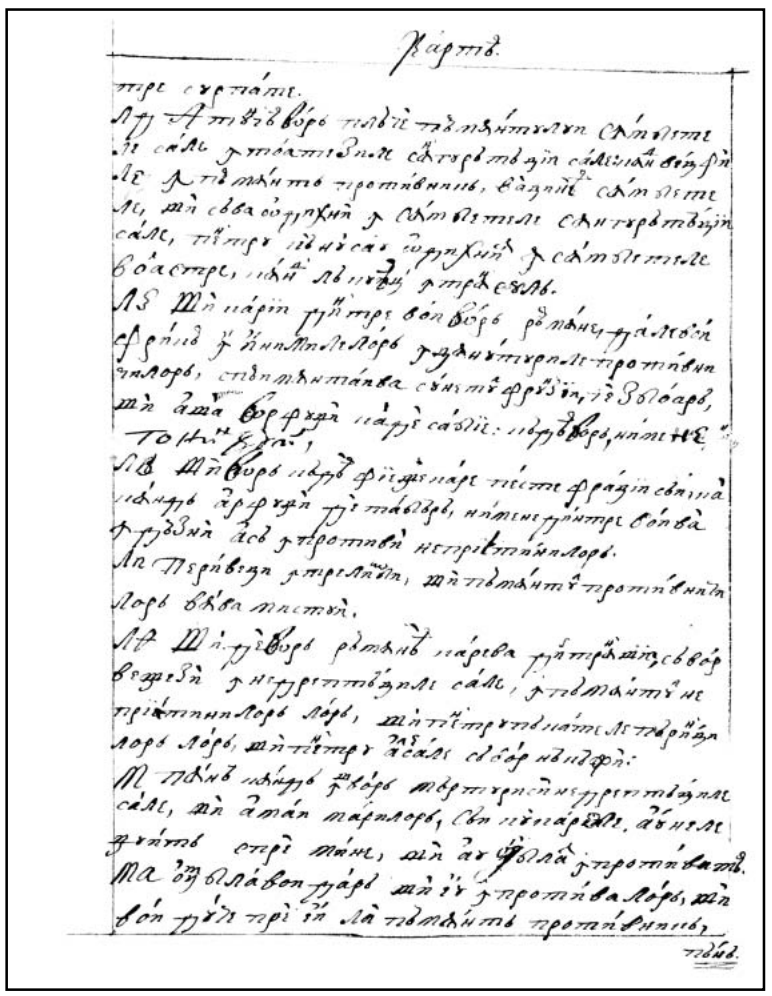

192v

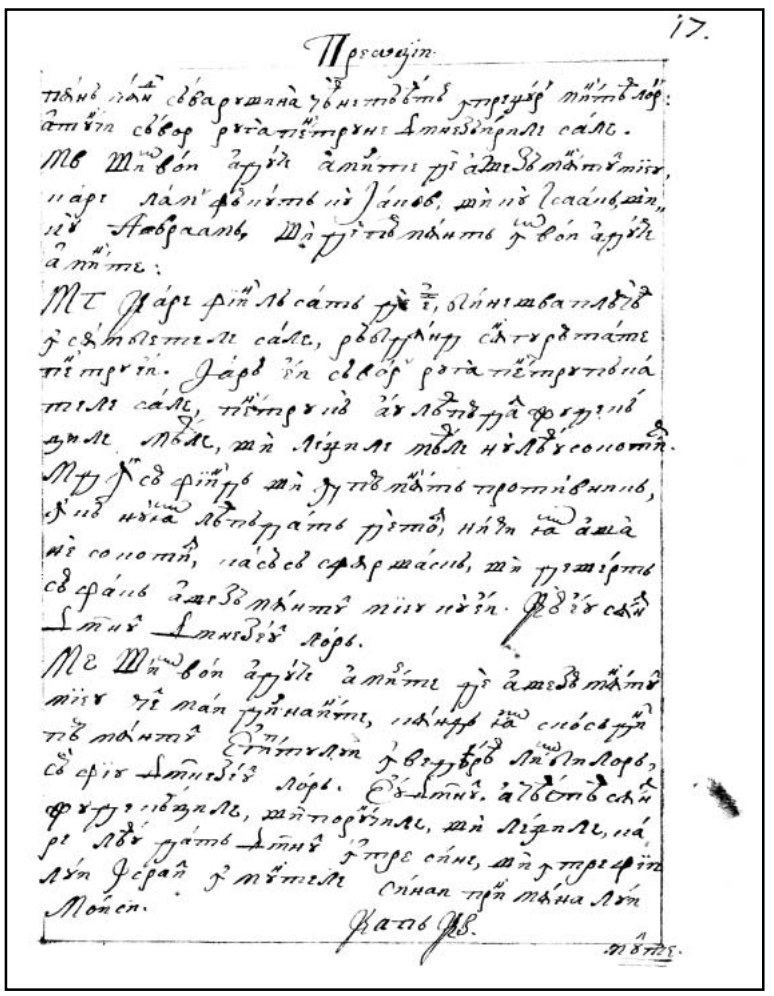

193r

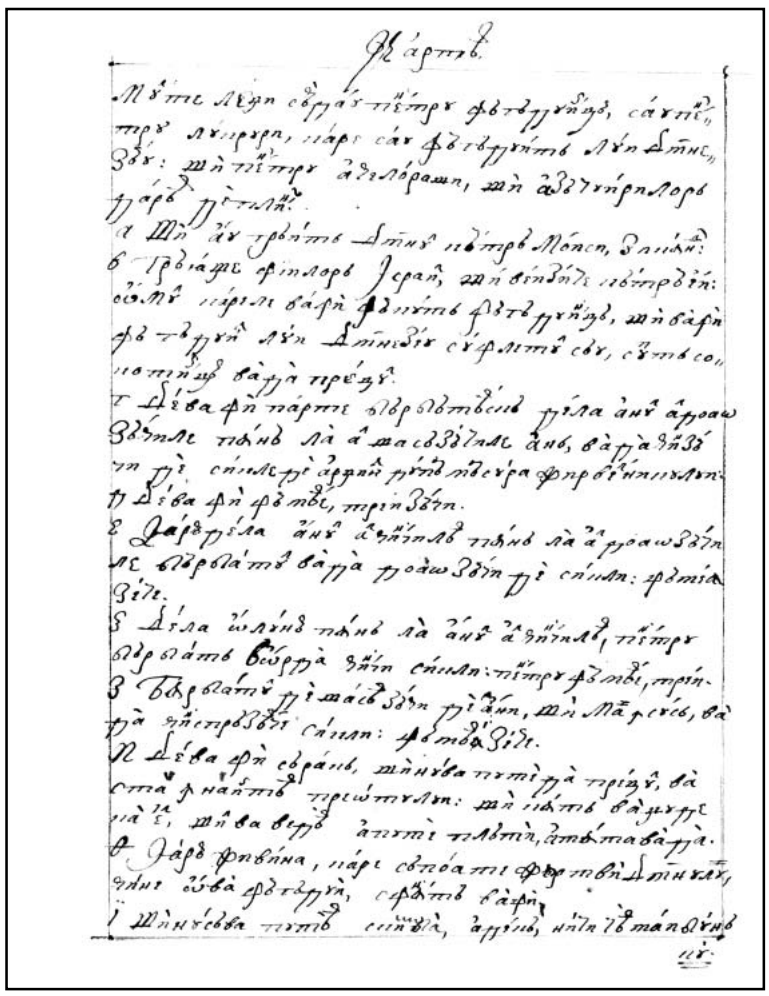

193v

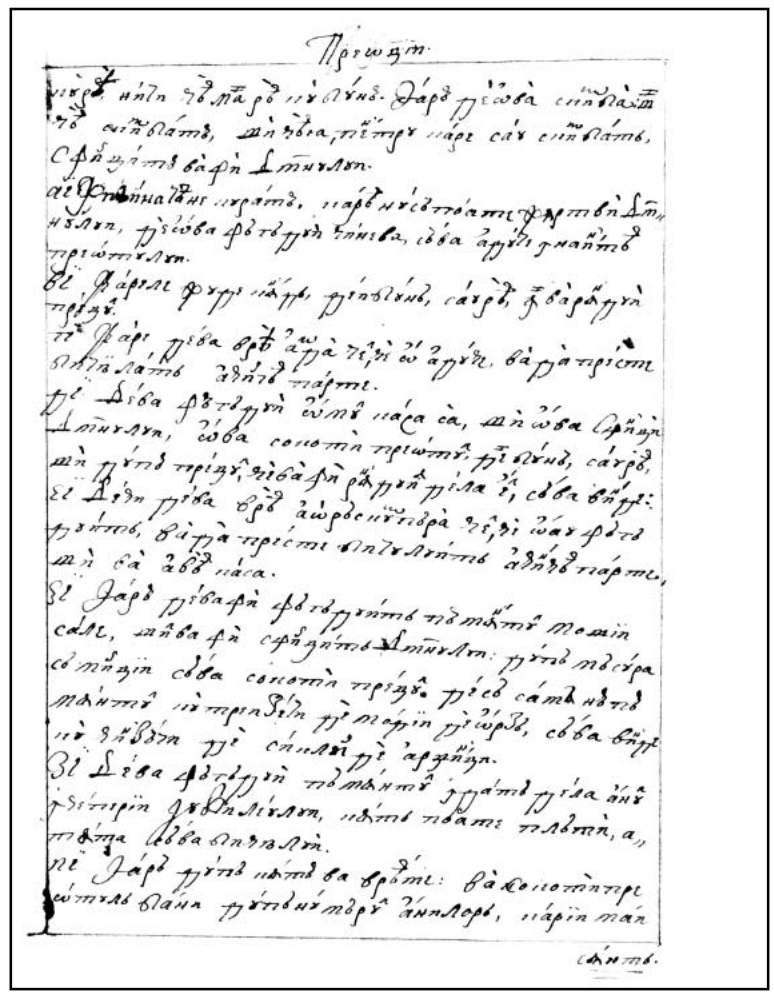

194r

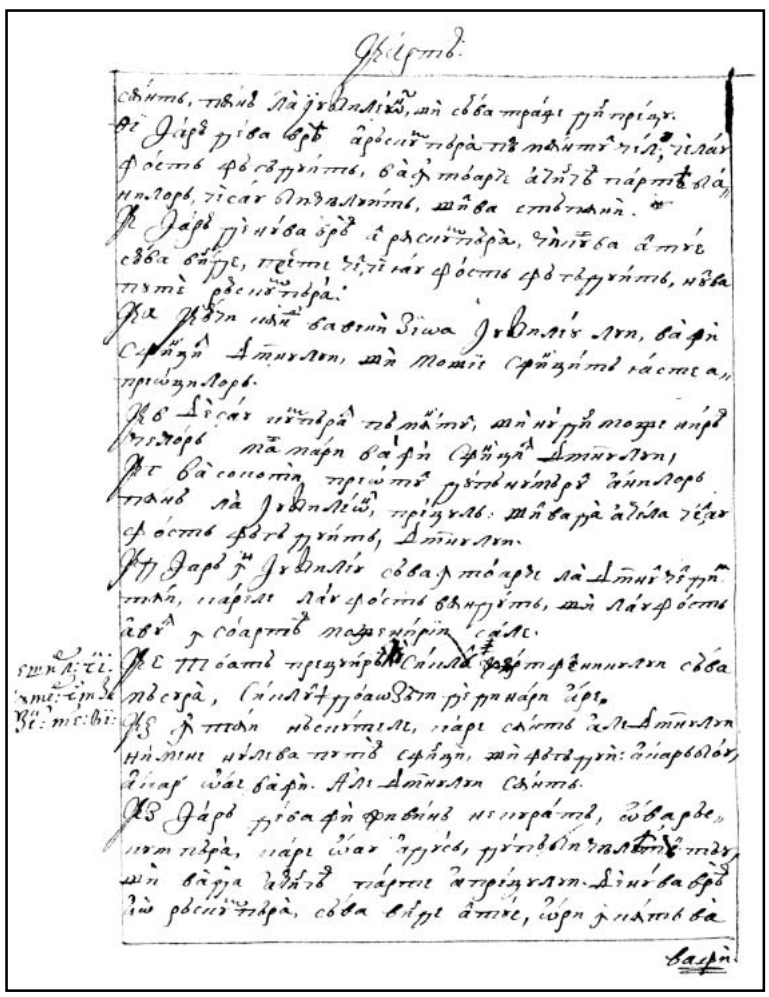

194v

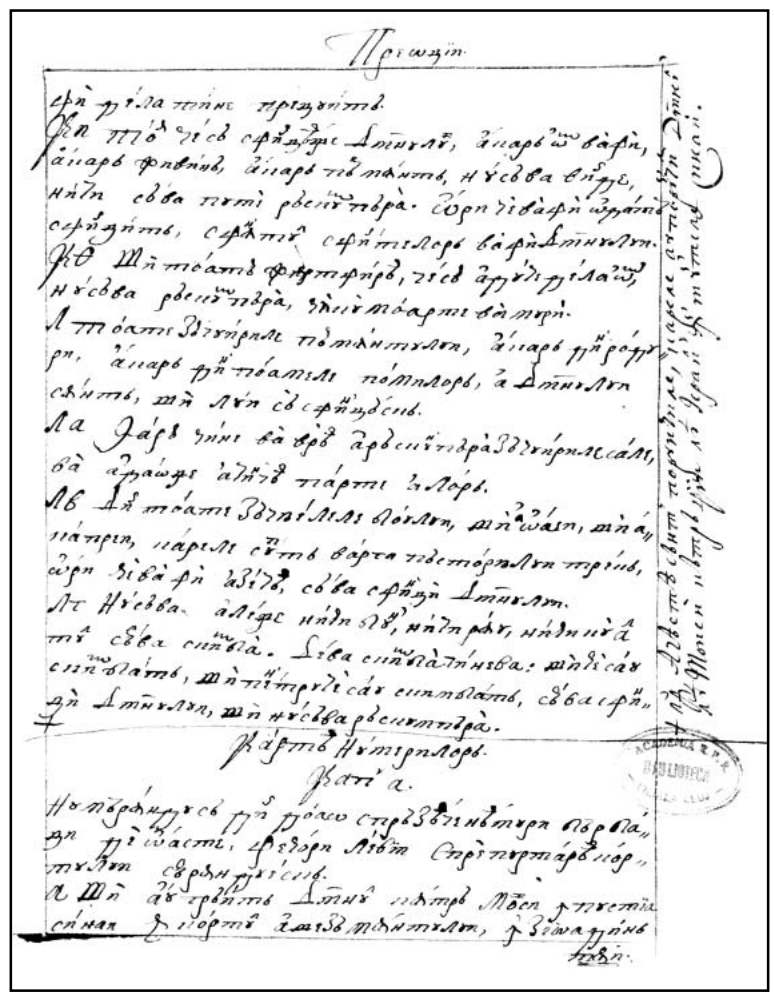

195r

Cap întâi

Numărându-să din doaosprăzeace neamuri bărbaţi de oaste, feciorii Levii spre purtarea cortului, să rânduiesc.

1. Şi au grăit Domnul câtră Moisi în pustia Sinai, în cortul aşezământului, în zioa
195v din |tâi a lunii a doao, în al doilea an după ieşirea lor din Eghipt, zicând:
2. *„Luaţ suma a toată adunarea fiilor Israil, prin rudeniile şi casăle sale, şi *Ieşir. 30, 12.
numele fieştecărora, orice iaste parte bărbătească,
3. De la unul al doaozăcile şi mai sus, a tuturor bărbaţilor celor tari din Israil, şi veţ
număra prin turmele sale, precum şi Aaron.
4. Şi vor fi cu voi căpeteniile neamurilor şi a caselor în neamurile sale,
5. A cărora acestea le sânt numele: din Ruvin, Elisur, fiiul lui Sedeur;
6. Din Simeon, Samuil, fiiul lui Surisaddai;
7. Din Iuda, Nahason, fiiul lui Aminadav;
8. Din Issahar, Nathanail, fiiul lui Suar;
9. Din Zavulon, Eliav, fiiul lui Helon;
10. Iară a fiilor lui Iosif din Efrem, Elisama, fiiul lui Ammiud; din Manasse, Gamaliil, fiiul
lui Fadasur;
11. Din Veniamin, Avidan, fiiul lui Ghedeon;
12. Din Dan, Ahiezer, fiiul lui Amisadai;
13. Din Asir, Feghiil, fiiul lui Ohran;
14. Din Gad, Eliasaf, fiiul lui Duil;
15. Din Neftali, Ahira, fiiul lui Enan.
16. Aceşte mai vestiţ căpeteniile mulţimei prin neamurile şi rudeniile sale şi capetele
oastei lui Israil”.
196r 17. Carii i-au adus Moisi şi Aaron, cu toată mul| |ţimea obştii.
18. Şi i-au adunat în zioa dintâi a lunii a doao, socotindu-i prin rudenii şi prin case şi
familii şi capetele şi numele fieştecăruie, de la al doaozăcilea an şi mai în sus,
19. Precum poruncise Domnul lui Moisi. Şi s-au numărat în pustia Sinai.
20. Din Ruvin, întâiul născut al lui Israil, prin rudeniile şi familiile şi casele sale, şi numele
capetelor fieştecărora, tot ce iaste parte bărbătească de la al doaozăcile an şi mai sus, carii
merg la oaste,
21. Patruzăci şi şase de mii cinci sute.
22. Din fiii lui Simeon, prin neamurile şi familiile şi casele rudeniilor sale, s-au numărat,
pe numele şi capetele fieştecărora, tot ce-i parte bărbătească de la al doaozăcile an şi mai
sus, carii merg la oaste,
23. Cinzăci şi noao de mii trei sute.

24. Din fiii lui Gad, prin neamurile şi familiile şi casele rudeniilor sale, s-au numărat, pre numele fieştecărora de la al doaozăcile an şi mai sus, toţi carii la oaste ar merge,
25. Patruzăci şi cinci de mii şase sute cincizăci.
26. Din fiii Iudii, prin neamurile şi familiile şi casele rudeniilor sale, prin numele fieştecăro|ra de la al doaozăcile an şi mai sus, toţi carii putea meargе la oaste, 196v
27. S-au numărat şeaptezăci şi patru de mii şasă sute.
28. Din fiii lui Isahar, prin neamurile şi familiile şi casăle rudeniilor sale, prin numele fieştecărora de la al doaozăcile an şi mai sus, toţi carii mearg la oaste,
29. S-au numărat cincizăci şi patru de mii patru sute.
30. Din fiii lui Zavulon, prin neamurile şi familiile şi casele rudeniilor sale, s-au numărat, pre numele fieştecărora de la al doaozăcilea an şi mai sus, toţ câţ putea meargе la oaste,
31. Cincizăci şi şeapte de mii patru sute.
32. Din fiii lui Iosif, a fiilor Efrem, prin neamurile şi familiile şi casele rudeniilor sale, s-au numărat, prin numele fieştecărora de la al doaozăcilea an şi mai sus, toţi carii putea meargе la oaste,
33. Patruzăci de mii cinci sute.
34. Iară a fiilor Manasse, prin neamurile şi familiile şi casele rudeniilor sale, s-au numărat, prin numele fieştecărora de la al doaozăcilea an şi mai sus, toţi carii putea meargе la oaste, ||
35. Treizăci şi doao de mii doao sute. 197r
36. Din fiii lui Veniamin, prin neamurile şi familiile şi casele rudeniilor sale, s-au numărat, prin numele fieştecărora de la al doaozăcilea an şi mai sus, toţ carii putea meargе la oaste,
37. Mii treizăci şi cinci patru sute.
38. Din fiii lui Dan, prin neamurile şi familiile şi casele rudeniilor sale, s-au numărat, prin numele fieştecărora de la al doaozăcilea an şi mai sus, toţ carii putea meargе la oaste,
39. Mii şeasezăci şi doao şeapte sute.
40. Din fiii lui Asir, prin neamurile şi familiile şi casele rudeniilor sale, s-au numărat prin numele fieştecărora de la al doaozăcilea an şi mai sus, toţ carii putea meargе la oaste,
41. Mii patruzăci şi una cinci sute.
42. Din fiii lui Neftali, prin neamurile şi familiile şi casele rudeniilor sale, s-au numărat, prin numele fieştecărora de la al doaozăcile an şi mai sus, toţ carii putea meargе la oaste,
43. Mii cincizăci şi trii patru sute.
44. Aceştia sânt carii i-au numărat Moisi şi Aaron şi doaosprăzece căpetenii a lui Israil, fieştecarii prin casele rudeniilor sale. |
45. Şi au fost tot numărul fiilor Israil, prin casele şi familiile sale de la al doaozăcilea an 197v
şi mai sus, carii putea meargе la oaste,
46. Mii şeasă sute şi trii de bărbaţi cinci sute cincizăci.
47. Iară leviţii, în neamurile familiilor sale, nu s-au numărat cu ei.
48. Şi au grăit Domnul cătră Moisi, zicând:
49. „Neamul lui Levi să nu-l numeri, nici vei pune suma lor cu fiii lui Israil,
50. Ci îi vei rândui preste cortul mărturiei şi preste toate vasăle lui şi orice iaste de a ţăremoniilor. Ei vor purta cortul şi toate sculele lui; şi vor fi în slujbă şi împregiurul cortului vor tăbărî.
51. Când vor purceade, vor pune jos leviţii cortul; când vor tăbărî, l-or rădica . Oricare din afară să va apropia, să va ucide.
52. Şi vor rândui fiii lui Israil fieştecarele tabăra sa, prin gloate şi prin şireaguri şi prin oastea sa.
53. Iară leviţii împregiurul cortului vor înfige şetrile, ca să nu fie urgie preste mulţimea fiilor Israil; şi vor privighea în străjile cortului mărturiei". ||
54. Şi au făcut fiii lui Israil după toate care poruncise Domnul lui Moisi. 198r

Cap 2

Care neam împregiurul cortului, în patru rânduri spre fieştecarea partea lumii să rânduiaşte, numărându-să căpeteniile familiilor.

1 Şi au grăit Domnul cătră Moisi şi Aaron, zicând:
2 „Fieştecarii, prin turmele, seamnele şi steagurile şi casăle rudeniilor sale, vor tăbărî fiii lui Israil împregiurul cortului aşezământului.

3. Spre răsărit, Iiuda va înfinge corturile prin gloatele oastei sale şi va fi căpetenia fiilor lui Nahason, fiiul lui Aminadav,
4. Şi toată suma ostaşilor din ruda lui, mii şeaptezăci şi patru şi şeasă sute.
5. Lângă el au tăbărât din neamul Isahar, a cărora căpetenie au fost Naftanail, fiiul lui Suar,
6. Şi tot numărul ostaşilor lui, mii cincizăci şi patru, patru sute.
7. În neamul lui Zavolon căpetenie au fost Eliav, fiiul lui Helon,
8. Toată oastea din neamul lui, mii cincizăci şi şeapte, patru sute.
198v 9. Toţ carii s-au numărat în taberile Iudei | au fost mii o sută optzăci şi şease, patru sute; şi prin turmele sale întâi vor ieşi.
10. În taberile fiilor lui Ruvim despre amează̆zi va fi căpetenie Elisur, fiiul lui Sedeur,
11. Şi toată oastea lui carea s-au numărat, mii patruzăci şi şase, cinci sute.
12. Lângă el au tăbărât din neamul lui Simion, a cărora căpetenie au fost Samuil, fiiul lui Surisadai,
13. Şi toată oastea lui carea s-au numărat, mii cincizăci şi noao, trei sute.
14. În neamul lui Gad căpetenie au fost Eliasaf, fiiul lui Duil,
15. Şi toată oastea lui carea s-au numărat, mii patruzăci şi cinci, şase sute cincizăci.
16. Toţi carii s-au numărat în taberile lui Ruvim, mii o sută cinzăci şi una, patru sute cinzăci prin gloatele sale, în al doilea loc vor purcede.
17. Iară cortul mărturiei să va rădica prin slujbele leviţilor şi prin turmele lor. Precum să va rădica, aşea să va şi pune jos. Fieştecarii prin locurile şi prin rândurile sale vor purcede.
18. Despre apus va fi tabăra fiilor Efrem, a cărora căpetenie au fost Elisama, fiiul lui Ammiud,
199r 19. Toată oastea lui carea s-au numărat, || mii patruzăci, cinci sute.
20. Şi cu ei, neamul fiilor lui Manasse, a cărora căpetenie au fost Gamaliil, fiiul lui Fadassur,
21. Şi toată oastea lui carea s-au numărat, mii triizăci şi doao, doao sute.
22. În neamul fiilor lui Veniamin căpetenie au fost Avidan, fiiul lui Ghedeon,
23. Şi toată oastea lui carea s-au numărat, mii treizăci şi cinci, patru sute.
24. Toţi carii s-au numărat în taberile lui Efrem, mii o sută opt şi o sută prin gloatele sale, ai treile vor purcede.
25. De pe criveţ au tăbărât fiii lui Dan, a cărora căpetenie au fost Ahiezer, fiiul lui Amisadai,
26. Toată oastea lui carea s-au numărat, mii şeasezăci şi doao, şepte sute.
27. Lângă el au înfipt şetrile din neamul lui Assir, a cărora căpetenie au fost Feghiil, fiiul lui Ohran,
28. Toată oastea lui carea s-au numărat, mii patruzăci şi una, cinci sute.
29. Din neamul fiilor Nethali, căpetenie au fost Ahira, fiiul lui Enan,
30. Toată oastea lui, mii cincizăci şi trei, patru sute.
199v 31. Toţi carii s-au numărat în taberile | lui Dan, au fost mii o sută cincizăci şi şeapte, şease sute; şi mai pre urmă vor purcede".
32. Acesta-i numărul fiilor Israil prin casăle rudeniilor sale şi prin gloatele despărţitei oaste, mii şease sute trii, cinci sute cincizăci.
33. Iară leviţii nu s-au numărat între fiii lui Israil, că aşea poruncise Domnul lui Moisi.
34. Şi au făcut fiii lui Israil după toate care poruncise Domnul. Tăbărât-au prin gloatele sale şi au purces după familiile şi după casăle părinţilor săi.

Cap 3

Leviţii spre slujba cortului rânduiţi să numără, cu căpeteniile sale şi cu slujbele, şi în locul născuţilor întâi a lui Israil să priimesc; cealealalte întâi născute, ce prisosesc numărul leviţilor cu preţ să răscumpără.

1. Acestea sânt neamurile lui Aaron şi a lui Moisi, în zioa în care au grăit Domnul către Moisi în muntele Sinai.
2. *Şi aceaste sânt numele fiilor Aaron: întâi născutul lui, Nadav, după aceea Aviu şi Eliazar şi Ithamar. || *Ieşir. 6, 23.

3. Aceaste numele fiilor Aaron, a preoţilor carii sânt unşi şi a cărora s-au umplut şi s-au sfinţit mânile, ca să slujască cu preoţiia. 200r

*Preoţie 10, 1, 2. 4. *Că au murit Nadav şi Aviu, când au adus foc strein înaintea Domnului în pustiia
1 Par. 24, 2. Sinai, fără prunci; şi au slujit cu preoţia Eliazar şi Ithamar înaintea lui Aaron, tătâne-său.

5. Şi au grăit Domnul câtră Moisi, zicând:

6. „Pune neamul Levi şi-l fă a sta înaintea lui Aaron preotului, să-i slujască şi să străjuiască,

7. Şi să socotească orice trebuie spre slujba mulţimei înaintea cortului mărturiei;

8. Şi să păzască vasăle cortului, slujind în slujba lui.

9. Şi vei dărui pre leviţi

10. Lui Aaron şi fiilor lui, cărora li s-au dat de la fiii lui Israil. Iară pre Aaron şi fiii lui îi vei rândui spre slujba preoţiii; cel din afară, care să va apropiia a sluji, va muri".

11. Şi au grăit Domnul cătră Moisi, zicând:

12. „Eu am luat leviţi de la fiii lui Israil pentru tot întâiul născut, care deşchide pântecele în fiii lui Israil; şi vor fi leviţii ai Miei, |

*Ieşir. 13, 2. *13. Că al Mieu iaste tot întâiul născut; de când am lovit întâii născuţi în pământul 200v
Jos 8,16. Eghiptului, sfinţit-am Mie tot ce să naşte întâi în Israil, de la om până la dobitoc; ai Miei sânt; Eu, Domnul!

14. Şi au grăit Domnul cătră Moisi în pustiia Sinai, zicând:

15. „Numără fiii Levii prin casele părinţilor săi şi prin familii, tot bărbatul de o lună şi mai sus".

16. Numărat-au Moisi precum poruncise Domnul.

* Ieşir. 6, 16. 17. *Şi s-au aflat fiii Levii, prin numele sale Gherson şi Caath şi Merari.

18. Fiii lui Gherson: Levni şi Semei;

19. Fiii lui Caath : Amram şi Iesaar, Hevron şi Oziil;

20. Fiii lui Merari : Moholi şi Musi.

21. Din Gherson au fost doao familii, leavniteanca şi semeiteanca,

22. A cărora s-au numărat norodul, partea bărbătească de o lună şi mai sus, şepte mii cinci sute.

23. Aceştia după cort vor tăbărî despre apus,

24. Supt căpetenia Eliasar, fiiul Lail,

25. Şi vor avea străjile în cortul aşezământului,

26. Însuş cortul şi acoperemântul lui, || şatra carea să întinde înaintea uşii acoperişului 201r
aşezământului şi păretarii pridvorului şi şatra carea să întinde la întrarea pridvorului cortului şi orice iaste de slujba oltariului, funile cortului şi toate sculele lui.

27. Rudenia lui Caath va avea noroadele: amramiteni şi iesaariteni şi hevroniteni şi ozieliteani. Aceste sânt familiile caaftineanilor, numărate prin numele sale.

28. Toată partea bărbătească de o lună şi mai sus, opt mii şasă sute, vor avea străjile jârtfelnicului.

29. Şi vor tăbârî despre amează̆zi.

30. Şi căpeteniia lor va fi Elisafan, fiiul lui Oziil.

31. Şi vor păzi sicriul şi masa şi sfeşnicul, oltarele şi vasele jârtfelnicului în carele să slujaşte şi zaveasa şi tot feliul de odăjdii.

32. Iară căpetenia căpeteniilor leviţilor, Eliazar, fiiul lui Aaron preotului, va fi preste păzitorii străjii jârtvelnicului.

33. Iară din Merari vor fi noroadele moholeanii şi museanii, număraţi prin numele sale,

34. Toată partea bărbătească de o lună şi mai sus, şase mii doao sute. |

35. Căpetenia lor, Suriil, fiiul lui Avihail, despre meazănoapte vor tăbărî. 201v

36. Fi-vor supt paza lor tablele cortului şi prăjinile şi stâlpii şi talpele lor şi toate care sânt de acest fel de slujbă;

37. Şi stâlpii pridvorului prinprejur cu tălpile sale şi cuiarele cu funile.

38. Tâbărî-vor dinnaintea cortului aşezământului, adecă despre răsărit, Moisi şi Aaron cu fiii săi, având paza jârtvelnicului în mijlocul fiilor Israil; oricare strein să va apropia va muri.

39. Toţi leviţii care i-au numărat Moisi şi Aaron după porunca Domnului, prin familiile sale, parte bărbătească de o lună şi mai sus, au fost mii doaozăci şi doao.

40. Şi au zis Domnul cătră Moisi: „Numără întăiu născuţii parte bărbătească din fiii lui Israil de o lună şi mai sus şi vei avea suma lor.

41. Şi vei lua Mie leviţi, pentru tot întâiul născut a fiilor Israil – Eu sânt Domnul – şi dobitoacele lor pentru toate întâi născutele dobitoacelor fiilor Israil".

42. Numărat-au Moisi, precum poruncise Domnul, întâi născuţii fiilor Israil.
202r 43. Şi au fost bărbaţi prin numele sale de || o lună şi mai sus, mii doaozăci şi doao, doao sute şaptezăci şi trei.
44. Şi au grăit Domnul cătră Moisi, zicând :
45. „Ia pre leviţi pentru întâiu născuţii fiilor Israil şi dobitoacele leviţilor pentru dobitoacele lor; şi vor fi leviţii ai Miei; Eu sânt Domnul!
46. Iară pentru preţul a doao sute şeptezăci şi trei, carii prisosăsc numărul leviţilor de întâiu născuţii fiilor Israil,
47. Vei lua cinci sicli prin fieştecare cap, după măsura jârtfelnicului; siclul are dinari doaozăci. Ieşir. 30, 13. Preoţ. 27, 25.
48. Şi vei da bani lui Aaron şi fiilor lui, preţul celor ce prisosesc". Ezec. 45, 12.
49. Şi au luat Moisi banii celor ce prisosesc şi carii răscumpărase de la leviţi;
50. Pentru întâi născuţii fiilor Israil, o mie trei sute şasăzăci şi cinci de sicli, după măsura jârtfelnicului
51. Şi i-au dat lui Aaron şi fiilor lui, după cuvântul ce-i poruncise Domnul.

Cap 4

Leagea şi slujba leviţilor după a fieştecăruia familie să împarte.

1. Şi au grăit Domnul câtră Moisi şi Aaron, zicând: |
202v 2. „Ia suma fiilor Caath din mijlocul leviţilor, prin caseale şi familiile sale,
3. De la al treizăcilea an şi mai sus până la al cinzăcilea an a tuturor carii întră să stea şi să slujască în cortul aşezământului.
4. Aceasta-i slujba fiilor Caath: cortul aşezământului şi sfânta sfintelor.
5. Întra-vor Aaron şi fiii lui, când să vor mişca taberile, şi vor lua zaveasa carea spânzură înaintea uşii şi vor învălui cu dânsa sicriul mărturiii.
6. Şi iară vor acoperi cu acoperitură de piei ianthine şi vor întinde pre deasupra platoşă toată hiachinthină şi vor băga prăjinile.
7. Şi masa punerii-înainte o vor învălui cu platoşe hiachinthină, şi vor pune cu ea cădelniţăle şi mojerele, păhărăle şi urcioarele spre înturnarea gustărilor; pânile pururea într-însa vor fi.
8. Şi vor întinde pre deasupra platoşe roşie, carea iarăşi o vor acoperi cu învălitoare de piei ianthine, şi vor băga prăjinile.
9. Lua-vor şi platoşe hiachinthină, cu carea vor acoperi sfeşnicul cu candelele şi cu cleştele sale şi cu mucările şi cu toate vasele de untdelemn, carele sânt de lipsă spre împodobirea candelelor. ||
203r 10. Şi preste toate vor pune acoperemânt de piei ianthine, şi vor băga prăjinile.
11. Ci şi oltariul cel de aur îl vor învălui cu vejmânt hiachinthin şi vor întinde pe deasupra acoperemânt de piei ianthine, şi vor băga prăjine.
12. Toate vasele cu care să slujeşte în jârtfelnic le vor învălui cu învălitoare hiachinthină şi vor întinde deasupra acoperemânt de piei ianthine, şi vor băga prăjinile.
13. Ci şi oltariul îl vor curăţi cu cenuşe şi-l vor învălui cu vejminte roşii.
14. Şi vor pune cu el toate vasele cu carele să slujesc în slujba lui, adecă sprijinitoarele focurilor, furcuţele şi ceale cu trei dinţi, unghiţele şi vătrarele, toate vasele oltariului; le vor acoperi împreună cu învălitoare de piei ianthine, şi vor băga prăjinile.
15. Şi când vor învălui Aaron şi fiii lui jârtfelnicul şi toate vasele lui în mişcarea taberilor, atunci vor întra fiii lui *Caath să poarte ceale învăluite; şi nu să vor atinge de vasele jârtvelnicului, ca să nu moară. Aceastea sânt greotăţile fiilor Caath în cortul aşezământului, * 1 Paral. 15,15.
16. Preste carii va fi Eleazar, fiiul lui Aaron preotului, a căruie grije va fi de untdelemn spre împodobirea candilelor şi arderea celor togmite şi jârtva carea pururea să aduce şi
203v untul-de-lemn al ungerii şi orice iaste spre | treaba slujbei cortului şi a tuturor vaselor care sânt în jârtfelnic".
17. Şi au grăit Domnul cătră Moisi şi Aaron, zicând:
18. „Să nu pierdeţi norodul Caath din mijlocul leviţilor.
19. Ci aceasta le faceţi, să trăiască şi să nu moară de vor atinge sfintele sfintelor. Aaron şi fiii lui vor întra şi ei vor rândui lucrurile fieştecărora şi vor împărţi cine ce trăbuie să poarte.
20. Alţii cu nici o strădanie să să uite la cealea ce sânt în jârtvenic, până să vor învălui; într-alt chip, vor muri".

21. Şi au grăit Domnul cătră Moisi, zicând:
22. „Ia suma şi a fiilor Gherson, prin casele şi familiile şi rudeniile sale,
23. De la triizăci de ani şi mai sus până la ani cinzăci; numără pre toţi carii întră şi slujesc în cortul aşezământului.
24. Aceasta iaste slujba familiii ghersinenilor:
25. Să poarte părătaiele cortului şi acoperişul aşezământului, acoperemântul altul şi preste toate, învălitoare ianthină şi şatra carea spânzură la întrarea cortului aşezământului,
26. Părătaiele pridvorului şi zaveasa în întrarea carea iaste dinnaintea cortului, toate care să ţin de oltariu, funile şi vasele slujbei. ||
27. Poruncind Aaron şi fiii lui, le vor purta fiii Gherson şi vor şti fieştecarii căriia greotăţ 204r
trăbuie să să supuie.
28. Aceasta-i slujba familiii gherseanilor în cortul aşezământului şi vor fi supt mâna lui Ithamar, fiiului Aaron preotului.
29. Şi fiiul lui Merare, prin familiile şi casele părinţilor săi îi vei număra,
30. De la treizăci de ani şi mai sus, până la ani cincizăci, toţi carii întră la slujba slujbeai şi la slujba aşezământului mărturiei.
31. Acestea sânt povoarăle lor: vor purta tablele cortului şi prăjinile lui, stâlpii şi tălpile lor,
32. Şi stâlpii pridvorului prinpregiur cu tâlpile şi cuierele şi funile sale, toate vasele şi sculele la număr le vor lua şi aşa le vor purta.
33. Aceasta-i slujba familiii merariteanilor şi slujire în cortul aşezământului şi vor fi supt mâna lui Ithamor, fiiul lui Aaron preotului”.
34. Şi au numărat Moisi şi Aaron şi căpeteniile sinagoghii pre fiii lui Caath, prin neamurile şi casele părinţilor săi,
35. De treizăci de ani şi mai sus până la anul al cincizăcilea, toţi carii întră la slujba | cortului aşezământului. 204v
36. Şi s-au aflat doao mii şeapte sute cincizăci.
37. Acesta iaste numărul norodului Caath, carii întră în cortul aşezământului, aceştia i-au numărat Moisi şi Aaron, după cuvântul Domnului, prin mâna lui Moisi.
38. Număratu-s-au şi fiii lui Gherson, prin rudele şi casele părinţilor săi,
39. De treizăci de ani şi mai sus, până la anul al cincizăcilea, toţi carii întră să slujească în cortul aşezământului.
40. Şi s-au aflat doao mii şeasă sute treizăci.
41. Acesta iaste norodul ghersoneanilor carii au numărat Moisi şi Aaron, după cuvântul Domnului.
42. Număratu-s-au şi fiii lui Merari, prin rudele şi casele părinţilor săi,
43. De treizăci de ani şi mai sus, până la anul al cincizăcilea, toţi carii întră a plini legile cortului aşezământului.
44. Şi s-au aflat trei mii doao sute.
45. Acesta iaste numărul fiilor Merari ca||rii i-au numărat Moisi şi Aaron, după porunca 205r
Domnului, prin mâna lui Moisii.
46. Toţi carii s-au numărat din leviţi şi carii i-au făcut a să număra la numele lui Moisi şi Aaron şi căpeteniile Israil, prin rudele şi casele părinţilor săi,
47. De treizăci de ani şi mai sus, până la anul al cincizăcile, carii întră la slujba cortului şi la purtarea greotăţilor.
48. Au fost împreună opt mii cinci sute optzăci.
49. După cuvântul Domnului i-au numărat Moisi pre fieştecarele după slujba şi greotăţile sale, precum poruncisă lui Domnul.

Cap 5

Cei necuraţi de tabere a-i feri; facerea destul pentru greşală prin lenevire; pentru pârghe şi aduceri şi pentru leagea răvnitoarei dragoste.

1 Şi au grăit Domnul câtră Moisi, zicând:
2 „Porunceaşte fiilor Israil să scoaţă din tabără tot leprosul şi căruia-i curge sămânţa şi s-au spurcat preste mort.
3. Şi bărbatul şi femeaia îi lepădaţi din tabără, să nu o spurce, deacă am lăcuit cu voi”.
4. Şi au făcut aşea fiii lui Israil şi i-au lăpădat afară de tabără, precum grăise Domnul lui Moisi. |

205v 5. Şi au grăit Domnul către Moisi, zicând:
6. „Grăiaşte către fiii lui Israil: «Bârbatul sau muiarea, când vor face din toate păcatele care să întâmplă oamenilor şi prin lenevire vor trece porunca Domnului şi vor greşi,
7. Îş vor mărturisi păcatul şi vor întoarce capul şi mai presus a cincea parte, căruia au păcătuit.
8. Iară de nu va fi cine să priimească, vor da Domnului şi vor fi a preotului, afară de berbeacele care să aduce pentru curăţire, să fie bine priimită jârtva.
9. Şi toate pârghele care aduc fiii lui Israil a preotului sânt.
10. Şi orice să aduce în jârvelnic de la fieştecarii şi să dă în mânile preotului a lui va fi»".
11. Şi au grăit Domnul către Moisi, zicând:
12. „Grăiaşte către fiii lui Israil şi vei zice către dânşii: «Bărbatul a căruia muiare va greşi şi, urgisându-şi bărbatul,
13. Va durmi cu alt bărbat, şi aceasta nu va putea găsi bărbatul, ci să tăinuiaşte preacurviia, şi cu mărturii nu să poate dovedi, că nu s-au găsit în preacurvie,
14. De va aprinde Domnul râvnei pre bărbat împrotiva muiarii sale, carea au s-au
206r spurcat, || au cu deşert prepus să asupreaşte,
15. O va aduce la preot şi va aduce jârtvă pentru dânsa a zeace partea măsurii de făină de orz. Nu să va turna preste ea untdelemn, nici să va pune tămâie, că jârtva drăgostoasăi râvnei iaste şi aducerea cercând preacurviia.
16. Şi o va duce preotul şi o va pune înaintea Domnului,
17. Şi va lua apă sfinţită în vas de lut şi puţântel pământ din vatra cortului va slobozi spre dânsa.
18. Şi când va sta muiarea înaintea Domnului, va descoperi capul ei şi va pune pre mânile ei jârtfa aducerii aminte şi aducerea râvnii, iară el va ţinea ape amare, în carele cu urgisire blăstămuri au adunat.
19. Şi o va giura şi va zice: 'De n-au durmit bărbat strein cu tine şi de nu te-ai spurcat lăsând patul bărbatului, nu-ţ vor strâca aceste ape amare, în carele blăstămuri am adunat.
20. Iară de te-ai abătut de la bărbatul tău şi te-ai spurcat cu alt bărbat,
21. Acestor blăstămuri te vei supune: dea ţie Domnul spre blăstăm şi spre pilda tuturora în norodul său, a putrezi facă coapsa ta şi, îmflându-să pântecele tău, să să rumpă. |
206v 22. Între apele ceale blăstămate în foalele tău şi, pântecele îmflându-să, putrăzască coapsa'. Şi va răspunde muiarea: 'Amin. Amin'.
23. Şi va scrii preotul în carte aceste blăstemuri şi le va şterge cu apele aceale amară în care blăstămuri au adunat.
24. Şi va da a bea; carele, bându-le,
25. Va lua preotul din mâna ei jârtva râvnii şi o va rădica înaintea Domnului şi o va pune pre oltariu; aşa numai ca, dintâi,
26. Puţintel de jârtvă să ia din ceaea ce să aduce şi să aprinză pre oltariu; şi aşa beutură să dea muierii apele cele amară.
27. Carele, după ce le va bea, de s-au spurcat şi, nesocotind bărbatul, s-au vinovăţit de precurvie, o vor străbate apele blăstămului şi, îmflându-să pântecele, va putrezi coapsa; şi va fi muiare spre blăstăm şi spre pildă a tot norodul.
28. Iară de nu să va fi spurcat, va fi nevinovată şi va face prunci.
207r 29. Aceasta-i leagea drăgăstoasăi răvne. De să va abate muiarea de la bărbatul || său şi de să va spurca,
30. Şi bărbatul pornit cu duhul râvnei o va aduce înaintea Domnului, şi va face preotul după toate care s-au scris,
31. Bărbatul fără vină va fi, şi ea va lua nedreptatea sa»".

Cap 6

Sfinţirea şi aducerea nazarineanilor; şi cu ce cuvinte vor blagoslovi preoţii norodul să rânduiaşte.

1 Şi au grăit Domnul către Moisi, zicând:
2 „Grăiaşte către fiii lui Israil şi vei zice câtră dânşii: «Bărbatul sau muiarea când vor făgădui a să sfinţi şi vor vrea a să jârtvi Domnului,
3. De vin şi de tot ce poate îmbăta să vor conteni, oţăt de vin şi de fieştecare altă beutură şi orice să stoarce din struguri nu vor bea; struguri verzi şi uscaţi nu vor mânca.
4. În toate zilele în carele din făgăduinţă Domnului să sfinţăsc, orice din vie poate fi, de
207v la strugure uscat până la | agreşi, nu va mânca.

* Giud. 13, 5. 5. În toată vreamea deschilinirii sale *briciu nu va treace pre capul lui, până la plinirea zilii în carea Domnului să sfinţeaşte. Sfânt va fi, crescându-i părul capului lui.
6. În toată vreamea sfinţirii sale, la mort nu va întra.
7. Încă nici spre îngropăciunea tătâne-său şi a mumei şi a fratelui şi a surorii nu să va spurca, că sfinţirea Dumnezeului său preste capul lui iaste.
8. În toate zilele osăbirii sale, sfânt va fi Domnului.
9. Iară, de va muri cineva de pripă înaintea lui, să va pângări capul sfinţirii lui; carele îl va rade îndată, într-aceaeaş zi a curăţirii sale şi iarăş în a şeaptea.
10. Iară în zioa a opta va aduce doi turturi sau doi pui de porumbi preotului, la întrarea aşezământului mărturiii.
11. Şi va face preotul unul pentru păcat şi altul spre jârtvă şi să va ruga pentru dânsul, că au păcătuit preste mort; şi-i va sfinţi capul lui în zioa aceaea.
12. Şi va jârtvi Domnului zilele deschilinirii lui, aducând un miel de un an, pentru păcat; || însă aşea, ca în zilele ceale dintâi să fie deşearte, că s-au pângărit sfinţirea lui. 208r
13. Aceasta-i leagea sfinţirii. Când să vor plini zilele carele din făgăduinţă le-au fost făgăduit, aduce-l-va la uşa cortului aşezământului
14. Şi va aduce jârtva lui Domnului: un miel de un an neîntinat, pentru păcat şi un berbeace neîntinat, jârtvă păciuitoare
15. Şi traiste cu pânile, azime cu untdelemn stropite şi pogacea fără aluat, unsă cu untdelemn, şi gustările a fieştecărora,
16. Care le va aduce preotul înaintea Domnului şi va face şi pentru păcat, şi spre jârtvă.
17. Iară berbeacele îl va jârtvi jârtfă păciuitoare Domnului, aducând împreună traista azimilor şi gustările care după obiceaiu să cuvin.
*Fapt. 21, 24. 18. *Atunci să va rade nazareul dinnaintea uşii cortului aşezământului de părul sfinţirii sale şi va lua părul lui şi-l va pune pre foc, care iaste pus supt păciuitoarea jârtvă.
19. Şi un picior fiert a berbeacelui şi o turtă fără aluat în traistă şi o pogace azimă şi le va da în mânile nazareului, după ce să va rade capul lui. |
20. Şi iară, priimindu-le de la el, le va rădica înnaintea Domnului; şi sfinţite, a preotului vor fi, 208v ca şi pieptul care s-au poruncit a să deschilini şi copasa. După aceasta, poate bea nazareul vin.
21. Aceasta-i leagea nazareului, când va făgădui aducerea sa Domnului în vreamea sfinţirii sale, afară din cel ce va afla mâna lui. După cum cu mintea au fost făgăduit, aşa va face spre săvârşirea sfinţirii sale»".
22. Şi au grăit Domnul cătră Moisi, zicând:
23. „Grăiaşte lui Aaron şi fiilor lui: «Aşa veţ blagoslovi fiii lui Israil şi le veţ zice:
*Ecli. 36, 19. 24. *'Blagoslovească-te pre tine Domnul şi te păzască!
25. Arete-ţ Domnul faţa Sa şi să să milostivească spre tine!
26. Întoarcă-şi Domnul spre tine faţa Sa şi-ţi deie pace!'»
27. Şi vor chema numele Mieu preste fiii lui Israil, şi Eu îi voi blagoslovi".

Cap 7

Aducerile căpeteniilor a doaosprăzeace neamuri spre târnosirea cortului şi a oltariului lui Moisi. Întrând în jârtfelnicul Domnului, din îmblânzitoriul grăiaşte.

*Ieşir. 40, 16. 1. Şi au fost *în zioa în carea au săvârşit Moisi || cortul şi l-au rădicat; şi l-au uns 209r şi l-au sfinţit cu toate vasele sale, aşijderea oltariul şi toate vasele lui.
2. Au adus căpeteniile lui Israil şi capetele familiilor carii era prin fieştecare neamuri şi mai-marii celora ce să numărase
3. Daruri înaintea Domnului, şasă cară acoperite, cu doisprăzeace boi. Un car l-au adus doi povăţuitori şi un bou fieştecarii şi l-au adus înaintea cortului.
4. Şi au zis Domnul cătră Moisi:
5. „Priimeaşte de la dânşii să slujască în slujba cortului şi le vei da leviţilor după rândul slujbei sale".
6. Şi, priimind Moisi carăle şi boii, i-au dat leviţilor.
7. Doao cară şi patru boi au dat fiilor Gherson, după aceaea ce le era lipsa.
8. Patru alte cară şi opt boi le-au dat fiilor Merari, după slujba şi slujirea sa supt mâna lui Ithamar, feciorul lui Aaron preotului.
9. Iară fiilor lui Caath nu le-au dat cară şi boi, că în jârtfenic slujesc şi greotăţile poartă cu umerele sale. |

209v 10. Şi au adus povăţuitori spre târnosirea oltariului, în zioa în care s-au uns jârtfa sa înaintea oltariului.
11. Şi au zis Domnul câtră Moisi: „Fieştecarii povăţuitori în toate zilele aducă daruri spre tărnosirea oltariului”.
12. În zioa dintâi ş-au adus jârtfa sa Nahason, fiiul lui Aminadav, din neamul Iuda.
13. Şi au fost într-însa văscioru de argint trăgând sicli o sută treizăci, păhar de argint având sicli şeaptezăci, după măsura jârtfealnicului, amândoao pline de făină stropită cu untdelemn spre jârtfire,
14. Mojariu de zeace sicle de aur plin de tămâie,
15. Un bou din ciurdă şi un berbeace şi un miel de un an spre jârtfă,
16. Şi un ţap pentru păcat;
17. Şi în jârtfa celor de pace, doi boi, cinci berbeaci, ţapi cinci, miei de un an cinci. Aceasta-i aducerea lui Nahason, fiiului Aminadav.
18. A doua zi au adus Nathanail, fiiul lui Suar, povăţuitoriul de neamul Isahar,
19. Văscior de argint trăgând sicli o sută treizăci, păhar de argint având sicli şeaptezăci,
210r după măsura jârtfelnicului, amândoao || pline de făină stropită cu untdeleamn spre jertfire,
20. Mojeriu de aur având zeace sicle, pline de tămăie,
21. Un bou din ciurdă şi berbece şi miel de un an spre jârtfă,
22. Şi un ţap pentru păcat;
23. Şi în jârtfa celor de pace, doi boi, berbeci cinci, ţapi cinci, noatini cinci. Aceasta au fost aducerea lui Nathanail, fiiul lui Suar.
24. A triia zi, căpeteniia fiilor lui Zavulon, Eliav, fiiul lui Helon,
25. Au adus văscior de argint trăgând sicli o sută treizăci, păhar de argint având sicli şeaptezăci, după măsura jârtfelnicului, amândoao pline de făină stropită cu untdelemn spre jârtfă,
26. Mojeariu de aur trăgând zeace sicli, plin de tămâie,
27. Un bou din ciurdă şi berbeace şi noatin spre jârtfă,
28. Şi un ţap pentru păcat
29. Şi în jârtfa celor de pace, boi doi, berbeci cinci, ţapi cinci, noatini cinci. Aceasta-i aducerea lui Eliav, fiiul lui Helon.
30. A patra zi, căpeteniia fiilor Ruvim, Elisur, fiiul lui Sedeur, |
210v 31. Adus-au văscior de argint trăgând sicli o sută treizăci, păhar de argint trăgând sicli şeaptezăci, după măsura jârtfelnicului, amândoao pline de făină stropită cu untdelemn spre jârtfă,
32. Mojeariu de aur trăgând zeace sicli, plin de tămâie,
33. Un bou din ciurdă şi berbeace şi noatin spre jârtvă,
34. Şi un ţap pentru păcat;
35. Şi spre jârtfeale celor de pace, boi doi, berbeaci cinci, ţapi cinci, noatin cinci. Aceasta au fost aducerea lui Elisur, fiiul lui Sedeur.
36. A cincea zi, căpeteniia fiilor lui Simeon, Salamiil, fiiul lui Surisadai,
37. Adus-au văscior de argint trăgând sicli o sută treizăci, păhar de argint având sicli şeaptezăci, după măsura jârtfealnicului, amândoao pline de făină cu untdelemn stropită spre jirtfă,
38. Mojeariu de aur trăgând zeace sicli, plin de tămâie,
39. Un bou din ciurdă şi berbeace şi miel de un an spre jârtfă,
40. Şi un ţap pentru păcat;
41. Şi spre jârtfeale celor de pace, boi doi, berbeci cinci, ţapi cinci, noatini cinci. Aceasta
211r au fost aducerea lui Salamiil, fiiul lui Suri||sadai.
42. A şeasa zi, căpetenia fiilor Gad, Eliasaf, fiiul lui Duil,
43. Adus-au văscior de argint trăgând sicli o sută treizăci, păhar de argint având sicli şaptezăci, după măsura jârtfelnicului, amândoao pline de făină stropită cu untdelemn spre jârtfă,
44. Mojeariu de aur trăgând zeace sicli, plin de tămâie,
45. Un bou din ciurdă şi berbeace şi noatin spre jârtvă,
46. Şi un ţap pentru păcat;
47. Şi spre jârtfele celor de pace, boi doi, berbeaci cinci, ţapi cinci, noatini cinci. Aceasta au fost aducerea lui Eliasaf, fiiul lui Duil.
48. A şeptea zi, căpetenia fiilor Efrem, Elisama, fiiul lui Amiud,

49. Adus-au văscior de argint trăgând sicli o sută treizăci, păhar de argint având sicli şeaptezăci, după măsura jârtfelnicului, amândoao pline de făină stropită cu untdelemn spre jârtvă,
50. Mojar de aur trăgând zeace sicli, plin de tămâie,
51. Un bou din ciurdă şi un berbeace şi noatin spre jârtfire,
52. Şi un ţap pentru păcat; |
53. Şi spre jârtfeale ceale de pace, boi doi, berbeaci cinci, ţapi cinci, noatini cinci. Aceasta 211v
au fost aducerea lui Eliasama, fiiul lui Amiud.
54. A opta zi, căpeteniia fiilor Manasse, Gamaliil, fiiul lui Fadasur,
55. Au adus văscior de argint trăgând sicli o sută treizăci, păhar de argint având sicli şeaptezăci, după măsura jârtfealnicului, amândoao pline de făină stropită cu untdelemn spre jârtfire,
56. Iară mojariul trăgând zeace sicli, plin de tămâie,
57. Un bou din ciurdă şi berbeace şi noatin spre jirtfire,
58. Şi un ţap pentru păcat;
59. Şi spre jârtfeale celor de pace, boi doi, berbeaci cinci, ţapi cinci, noatini cinci. Aceasta au fost aducerea lui Gamaliil, fiiul lui Fadasur.
60. A noao zi, căpeteniia fiilor Veniamin, Aviudan, fiiul lui Ghedeon,
61. Adus-au văscior de argint trăgând sicli o sută treizăci, păhar de argint având sicli şeaptezăci, după măsura jârfelnicului, amândoao pline de făină stropită cu untdeleamn spre jârtfire,
62. Şi mojar de aur trăgând zeace sicli, plin de tămâie, ||
63. Un bou din ciurdă şi berbeace şi noatin spre jârtfire, 212r
64. Şi un ţap pentru păcat;
65. Şi spre jârtfeale celor de pace, boi doi, berbeaci cinci, ţapi cinci, noatini cinci. Aceasta au fost aducerea lui Avidan, fiiul lui Ghedeon.
66. A zeacea zi, căpeteniia fiilor Dan, Ahiezăr, fiiul Amisadai,
67. Au adus văscior de argint trăgând sicli o sută treizăci, păhar de argint având sicli şeaptezăci, după măsura jârtfealnicului, amândoao pline de făină stropită cu untdelemn spre jârtfire,
68. Iară mojarul trăgând zeace sicle, plin de tămâie,
69. Un bou din ciurdă şi berbeace şi noatin spre jârtfire,
70. Şi un ţap pentru păcat;
71. Şi spre jârtfeale celor de pace, boi doi, berbeaci cinci, ţapi cinci, noatini cinci. Aceasta au fost aducerea lui Ahiezăr, fiiul lui Amisadai.
72. A unsprăzecea zi, căpetenia fiilor Asir, Feghiil, fiiul lui Ohram,
73. Au adus văscior de argint trăgând sicli o sută triizăci, păhar de argint având sicli şeaptezăci, după măsura jârtfelnicului, amândoao pline de făină stropită | cu untdelemn 212v
spre jârtfire,
74. Mojaru de aur trăgând zeace sicli, plin de tămâie,
75. Un bou din ciurdă şi berbeace, noatin spre jârfire,
76. Şi un ţap pentru păcat;
77. Şi spre jârtfeale celor de pace, boi doi, berbeaci cinci, ţapi cinci, noatini cinci. Aceasta au fost aducerea lui Feghiil, fiiul lui Ohran.
78. A doaosprăzeace zi, căpeteniia fiilor lui Neftali, Ahira, fiiul lui Enan,
79. Au adus văscior de argint trăgând sicli o sută treizăci, păhar de argint având sicli şeaptezăci, după măsura jârtfelnicului, amândoao pline de făină cu untdelemn stropită spre jârtfire,
80. Mojaru de aur trăgând zeace sicli, plin de tămâie,
81. Un bou din ciurdă şi berbeace şi noatin spre jârtfire,
82. Şi un ţap pentru păcat;
83. Şi spre jârtfeale celor de pace, boi doi, berbeaci cinci, ţapi cinci, noatini cinci. Aceasta au fost aducerea lui Ahira, fiiul lui Enan.
84. Aceste în tărnosirea oltariului s-au adus de la căpeteniile Israil, în zioa în carea s-au sfinţit văscioare de argint doaosprăzeace, păhară cu flori de argint doaosprăzeace, mojară de aur doaosprăzeace. ||
85. Aşea cum un văscior avea sicli de argint o sută treizăci şi un păhar sicli şeaptezăci, 213r
adecă împreună toate vasele de argint, sicli doao mii patru sute, cu măsura jârtfeanicului.
86. Mojară de aur doaosprăzeace, pline de tămâie, câte zeace sicli trăgând, cu măsura jârtfeanicului, adecă împreună sicli de aur o sută doaozăci.

87. Boi din ciurdă spre ardere de tot doisprăzeace, berbeaci doisprăzeace, miei de un an doisprăzeace, şi gustările lor; ţapi doisprăzeace, pentru păcat.
88. Spre jârtfeale celor de pace, boi doaozăci şi patru, berbeaci şasăzăci, ţapi şasăzăci, miei de un an şasăzăci. Acestea s-au adus în târnosirea oltariului, când s-au uns.
89. Şi când întra Moisi în cortul aşezământului să ceară sfat de la Cel Sfânt, auziia graiul Celui ce grăiia către sine din îmblânzitoriu, care era deasupra sicriului mărturiii între doi hieruvimi, de unde-I şi grăia Lui.

Cap 8

Locul sfeşnicului şi a candilelor, aşezământul, materia şi forma; şi vârsta şi sfinţirea leviţilor.

1 Şi au grăit Domnul către Moisi, zicând:
2 „Grăiaşte lui Aaron şi vei zice către dânsul: «Când vei pune şeapte candele în
213v sfeşnicul, | să să puie despre amează̆zi să să rădice». Aceasta dară porunceşte, ca candilele împrotiva crivăţului din preajmă să privească la masa pânilor punerii-înainte; împrotiva aceii părţi la carea priveaşte sfeşnicul, trăbuie să să lumineze".
3. Şi au făcut Aaron şi au pus candile pre sfeşnic, precum poruncise Domnul lui Moisi.
4. Şi aceasta era făptura candilelor: din aur bătut şi trupul din mijloc, şi toate câte să năştea dintr-amândoao laturile fluierilor; după pilda carea au arătat Domnul lui Moisi, aşa au făcut sfeşnicul.
5. Şi au grăit Domnul către Moisi, zicând:
6. „Ia leviţii din mijlocul fiilor Israil şi-i vei curăţi,
7. După această leage: stropească-să cu apă sfinţită şi rază toţi perii trupului său şi deacă-ş vor spăla vejmintele şi să vor curăţi.
8. Vor lua un bou din ciurzi şi gustarea lui, făină cu untdelemn stropită; iară alt bou din ciurdă tu vei lua pentru păcat.
9. Şi vei pune leviţii înaintea cortului aşezământului, chemând toată mulţimea fiilor Israil.
10. Şi, când vor fi leviţii înaintea Domnului, vor pune fiii lui Israil mânile sale preste dânşii.
11. Şi va aduce Aaron leviţii dară înaintea Domnului de la fiii lui Israil, să slujască întru
214r || slujba lui.
12. Şi leviţii îş vor pune mânile pre capetele boilor, din carii unul vei face pentru păcat, şi altul spre jârfirea Domnului, să te rogi pentru dânşii.
13. Şi vei pune leviţii înaintea lui Aaron şi a fiilor lui şi<-i> vei sfinţi aduşi Domnului.
14. Şi vei osăbi din mijlocul fiilor Israil, să fie ai Miei.
15. Şi după aceea vor întra în cortul aşezământului să-M slujască Mie. Şi aşa îi vei curăţi şi-i vei sfinţi spre aducerea Domnului, că în dar Mi s-au dăruit de la fiii lui Israil,
16. *Pentru ceale întâi născute care deşchide pântecele în Israil; i-am luat, *Ieşir. 13, 2.
17. Că a Meale sânt toate ceale întâi născute a fiilor Israil şi din oameni, şi din dobitoace. Sus 10, 13.
Din zioa în carea am lovit tot întâiul născut în pământul Eghiptului, i-am sfinţit Mie. Luc. 2, 23.
18. Şi am luat leviţii pentru toate ceale întâi născute a fiilor Israil.
19. Şi i-am dăruit lui Aaron şi fiilor lui, din mijlocul norodului, să-M slujască Mie pentru Israil în cortul aşezământului şi să să roage pentru ei, să nu fie rană în norod de vor îndrăzni a să apropiia de jârtfeanic".
214v 20. Şi au făcut Moisi şi Aaron şi toată mul|ţimea fiilor Israil spre leviţi care poruncise Domnul lui Moisi.
21. Şi s-au curăţit şi ş-au spălat vejmintele sale şi i-au rădicat Aaron înaintea Domnului şi s-au rugat pentru dânşii,
22. Ca curăţiţi să între la slujbele sale în cortul aşezământului, înaintea lui Aaron şi a fiilor lui; precum poruncise Domnul lui Moisi despre leviţi, aşea s-au făcut.
23. Şi au grăit Domnul către Moisi, zicând:
24. „Aceasta iaste leagea leviţilor: de la ani doaozăci şi cinci şi mai sus vor întra să slujască în cortul aşezământului.
25. Şi, plinind anul vârsteai al cinzăcilea, vor înceta de-a sluji.
26. Şi vor fi slujitori fraţilor săi, în cortul aşezământului, să păzască ceale ce li să vor porunci, iară lucruri să nu facă; aşa vei rândui leviţii în străjile sale".

Cap 9

În ce vreame trebuie curaţi să slujască Fază şi în ce necuraţi; nor acoperind cortul zioa, stâlp de nor, noaptea ca vederea focului, povăţuiaşte mulţimea în patruzăci de ani.

1. răit-au Domnul cătră Moisi, în muntele Sinai, în anul al doilea după ce au ieşit din pământul Eghiptului, în luna dintâi, zicând: ||
*Ieşir. 12, 3. 2. *„Facă fiii lui Israil Faze în vreamea sa, 215r
3. A patrasprăzecea zi a lunii aceştiia de cătră sară, după toate ţărămoniile şi îndreptările lui”.
4. Şi au poruncit fiilor Israil să facă Fază.
5. Carii au făcut în vreamea sa, în zioa a patrasprăzeace a lunii, de câtră sară, în muntele Sinai. După toate care poruncise Domnul lui Moisi au făcut fiii lui Israil.
6. Şi, iată, oricarii necuraţi peste sufletul omului, carii nu putea face Faze în zioa aceaea, apropiindu-să câtră Moisi şi Aaron,
7. Le-au zis: „Necuraţi sântem preste sufletul omului. Căci ne înşelăm, ca să nu putem aduce jârtfă Domnului în vreamea sa, întră fiii lui Israil?”
8. Cărora le-au răspuns Moisi: „Staţi să întreb ce va porunci Domnul pentru voi!”
9. Şi au grăit Domnul cătră Moisi, zicând:
10. „Grăiaşte fiilor Israil: «Omul care va fi necurat preste suflet sau în drum departe, în neamul vostru, va face Fază Domnului.
11. În luna a doao, în zioa a patrasprăzeacea a lunii, de cătră sară, cu azime şi cu lăptuci sălbatice îl vor mânca.
*Ieşir. 12, 46. Ioan 19, 36. 12. Nu vor lăsa dintr-însul ceva până dimineaţă, | *şi osul lui nu-l vor frâmge; toată leagea Paştilor o vor ţinea. 215v
13. Iar cine iaste şi curat, şi în drum n-au fost, şi macar n-au făcut Paştile, să va sfârşi sufletul acela din noroadele sale, căci n-au adus jârtfă Domnului în vreamea sa; păcatul său însuş şi-l va purta.
14. Şi nimearnicul, şi veneticul, de va fi la voi, vor face Fază Domnului după ţăremoniile şi dreptăţile lui. Aceeaş poruncă va fi la voi şi veneticului şi moştanului»”.
*Ieşir. 40: 16, 32. Sus 7, 1. 15. *Deci în zioa în care s-au rădicat cortul l-au acoperit norul, iar de sara preste şatră era ca vederea focului până dimineaţa.
16. Aşea era pururea: zioa îl acoperea norul şi noaptea, ca faţa focului.
17. Şi, când să rădica norul care acoperea cortul, atunci purcedea fiii lui Israil; şi, în locul unde sta norul, acolea tăbărea.
* Corith. 10,1. 18. După porunca Domnului purcedea şi după porunca Lui înfigea cortul; *în toate zilele în carele sta norul deasupra cortului, rămânea într-acelaş locu.
19. Şi, de să întâmpla să rămăie multă vreame deasupra lui, era fiii lui Israil în străjile Domnului şi nu purcedea.
20. În căte zile fusease norul deasupra cortului, || după porunca Domnului rădica şetrile 216r
şi după porunca lui le punea jos.
21. De fusease norul de sara până dimineaţa, şi îndată di demineaţă lăsase cortul, purcedea; şi după o zi şi după o noapte de să depărtase, răsipea şetrile.
22. Iară de ar fi fost în doao zile sau într-o lună, au mai multă vreame deasupra cortului, rămânea fiii lui Israil într-acelaş loc şi nu purcedea. Iară cum să depărta, îndată să mişca tabăra.
23. Prin cuvântul Domnului înfingea şetrile şi prin cuvântul Lui purcedea; şi era în străjile Domnului, după porunca Lui, prin mâna lui Moisi.

Cap 10

Porunceaşte Domnul a să face doao trâmbiţă de argint şi învaţă slujba lor. Cu ce rând s-au mişcat tabăra din pustiia Sinai. Să roagă Moisi de rudenia sa, Hovav, să margă cu dânşii. Şi cuvintele carele grăiia Moisi când să rădica sau să punea jos sicriul.

1. i au grăit Domnul câtră Moisi, zicând:
2. „Fă-ţi doao trâmbiţă de argint bătut, cu carele să poţi chema mulţimea când trăbuie să să mişte tabăra.
3. Şi, când vei răsuna cu trâmbiţeale, să va aduna | la tine toată gloata la uşa cortului 216v
aşezământului.
4. De vei răsuna o dată, vor veni căpeteniile şi capetele mulţimeai Israil.

5. Iară, de să va spori şi să va adaoge a răsuna, va pleca tabăra, întâi carii sânt despre răsărit,
6. Iară în a doao răsunare, şi într-aseaminea bucinul trâmbiţii, vor rădica şetrile cei ce lăcuiesc despre amează̆zi; şi într-acesta chip vor face ceialalţi, bucinând trâmbiţăle spre purceadere.
7. Iară, când va trebui să să adune norodul sângur, răsunarea trâmbiţelor va fi şi nu vor bucina împărţit.
8. Iară fiii lui Aaron, preoţii, vor răsuna cu trâmbiţăle; şi va fi aceasta legiuită în veaci, în neamurile voastre.
9. De va ieşi la războiu din pământul vostru asupra protivnicilor carii oştesc împrotiva voastră, veţi răsuna bucinând cu trâmbiţeale şi va fi pomenirea voastră înaintea Domnului, Dumnezeului vostru, ca să vă scoateţi din mânile nepriiatinilor voştri.
10. Când veţi avea ospăţu şi zile de praznic şi luni noao, veţi răsuna cu trâmbiţeale preste arderi şi preste jârthele cele de pace, să vă fie spre aducerea aminte de Dumnezeul vostru. Eu, Domnul, Dumnezeul vostru". ||
217r 11. În anul al doilea, în luna a doao, în zioa lunii a doaozăci s-au rădicat norul de pre cortul aşezământului.
12. Şi au purces fiii lui Israil prin turmeale sale din pustiia Sinai şi au şezut norul în pustiia Faran.
13. Şi s-au mişcat tabăra cei dintăi după porunca Domnului în mâna lui Moisi,
14. *Fiii lui Iuda, prin turmele sale, a cărora căpetenie era Nahason, fiiul lui Aminadav. *Sus 1, 7.
15. În neamul fiilor Isahar au fost căpetenie Nathanail, feciorul lui Suar.
16. În neamul Zavulon era căpetenie Eliav, fiiul lui Helon.
17. Şi s-au pus jos cortul, care purtând au ieşit fiii lui Gherson şi Merari.
18. Şi au purces şi fiii lui Ruvim prin turmele şi rândul său, a cărora căpetenie era Helisur, fiiul lui Sedeur.
19. Iară neamul fiilor Simeon, căpetenie au fost Salamiil, feciorul lui Surisadai.
20. Iară în neamul Gad au fost căpetenie Eliasaf, fiiul lui Duil.
21. Şi au purces şi coathineanii purtând jârtfenicul. Până atunci purta cortul, până când veniia la locul rădicării. |
217v 22. Mişcat-au tabăra şi fiii lui Efrem prin turmeale sale, într-a cărora oaste căpetenie era Elisama, fiiul lui Amiud.
23. Iară în neamul fiilor Manasie, căpetenie au fost Gamaliil, fiiul lui Fadasur.
24. Şi în neamul Veniamin era povăţuitoriu Avidan, fiiul lui Ghedeon.
25. Mai pre urmă de toate taberile au purces fiii lui Dan prin turmele sale, într-a cărora oaste căpetenie au fost Ahiezer, fiiul lui Amisadai.
26. Iară în neamul fiilor Asir era căpetenie Feghiil, fiiul lui Ohran.
27. Şi în neamul fiilor Nethali, căpetenie au fost Ahira, fiiul lui Enan.
28. Aceaste sânt taberile şi purceaderile fiilor Israil, prin turmele sale, când ieşea.
29. Şi au zis Moisi lui Hovav, fiiului Raguil madianiteanului, rudeniii sale: „Purceadem la locul care Domnul ni-l va da noao; vino cu noi să-ţi facem bine ţie, că Domnul bunătăţi au făgăduit lui Israil".
30. Căruia el au răspuns: „Nu voi mearge cu tine, ci mă voi întoarce la pământul mieu, în care m-am născut".
31. Şi el: „Nu vrea – au zis – a ne lăsa, că tu ştii în ce locuri în pustie trăbuie să punem tabăra şi ne vei fi povăţuitoriu.
218r 32. Şi, deacă vei veni cu noi, orice va fi mai || bun din averi, care ni le va da Domnul, ţ-om da ţie".
33. Şi au plecat din muntele Domnului cale de trei zile, şi sicriiul aşezământului Domnului mergea înaintea lor în trei zile, socotind locul taberilor.
34. Şi norul Domnului era preste ei zioa, când mergea.
35. Şi, când să rădica sicriul, zicea Moisi: *„Scoală, Doamne, şi să să răsipească nepriiatinii Tăi şi să fugă cei ce Te urăsc de la faţa Ta!" *Psal. 67, 2.
36. Iară, când să punea jos, zicea: „Întoarce-Te, Doamne, la mulţimea oastei lui Israil!"

Cap 11

Murmură ovreaii întâi pentru osteneală, apoi cer cărnuri, ceape, căldările Eghiptului. Şi, turburându-să Moisi cu duhul, Dumnezeu împarte greotatea Lui spre şeaptezăci de

batrâni, carii toţi prorocesc. Li să dau păturnichi şi să ceartă norodul pentru râvna cărnurilor.

*Psal. 77, 19. 1 Cor. 10,10. **Psal. 77, 21. 1. Intr-aceasta s-au născut murmurarea norodului, *ca când ş-ar bănui pentru osteneala, împrotiva Domnului; carea auzind Domnul, S-au mâniat. Şi, **aprinzindu-să împrotiva lor focul Domnului, au îmbucat partea cea de pre urmă a taberilor.

2. Şi, strigând norodul cătră Moisi, s-au rugat Moisi cătră Domnul şi s-au sorbit focul.

3. Şi au chemat numele locului aceluia Aprin|dere, pentru că s-au fost aprinsă împrotiva 218v
lor focul Domnului.

4. Că mestecătura obştii carea să suise cu ei s-au aprins de dor; şăzând şi plângând,
*1 Corth. 10, 3. împreunându-să loruş, aseaminea fiii lui Israil. Şi au zis: *„Cine ne va da noao cărnuri de mâncat?

5. Aducemu-ne aminte de peştii carii mâncam în Eghipt în dar; în minte ne vin crestaveţii şi peapinii şi haşmeale şi ceapele şi aiul.

6. Sufletul nostru s-au uscat, nimică altă văd ochii noştri fără numai mană".

*Ieşir. 26, 14. 7. *Şi era mana ca sămânţa coriandrului, de faţa bdillului.

Psalm. 77, 24. 8. Şi încungiura norodul şi, culegându-l, îl măcina sau îl zdrobea în mojaru, fierbându-l
Sus 16, 20. în oală şi făcând din el turte cu mirosul ca pânea oleaiată.

Joan 6,31. 9. Şi, pogorându-să noaptea roao pre tabere, se pogorâia aseaminea şi mană.

10. Şi au auzit Moisi plângând norodul prin familii, fieştecarii prin uşile şetrii sale. Şi s-au mâniat urgiia Domnului foarte, ci şi lui Moisi lucru nesuferit i s-au părut a fi.

11. Şi au zis câtră Domnul: „Ce ai năcăjit pre sluga Ta, pentru ce nu aflu har înaintea Ta, şi căci ai pus greotatea a tot norodului acestuia preste mine?

12. Au doară eu am zămislit toată mulţimea aceasta sau o am născut, ca să-m zici: «Poartă-i || în sânul tău, precum poartă doica pruncşorul, şi-i du la pământul pentru carele 219r
te-ai jurat părinţilor lor?»

13. De unde mie cărnuri să dau la atâta mulţime? Plâng împrotiva mea, zicând: «Dă-ne cărnuri să mâncăm!»

14. Nu pociu sângur sprijini tot norodul acesta, că greu iaste mie.

15. De Ţi să veade într-alt chip, rogu-mă să mă ucizi şi să aflu har în ochii Tăi, ca să nu mă împresore atâtea reale!"

16. Şi au zis Domnul câtră Moisi: „Adună mie şeaptezăci de bărbaţi din bătrânii lui Israil, carii tu ştii că sânt bătrânii norodului şi învăţători, şi-i vei duce la uşea cortului aşezământului şi-i vei face a sta acolo cu tine,

17. Să Mă pogor şi să grăiesc ţie şi să iau din duhul tău şi să le dau lor, ca să sprijinească cu tine greotatea norodului şi să nu te îngreoiezi tu sângur.

18. Şi norodului vei zice: «Sfinţiţi-vă, mâne veţi mânca cărnuri. Că eu v-am auzit zicând: 'Cine ne va da hrană de cărnuri? Bine ne era noao în Eghipt!' Să vă dea Domnul cărnuri şi să mâncaţi,

19. Nu într-o zi, nici în doao sau cinci sau zeace, nici încă în doaozăci,

20. Ci până la luna zilelor, până când va ieşi prin nările voastre şi să să întoarcă în scârbă, pentru că aţi leapădat pe Domnul, Care iaste | în mijlocul vostru, şi aţi plâns înaintea Lui, 219v
zicând: 'Pentru ce am ieşit din Eghipt?'»"

21. Şi au zis Moisi: „Şasă sute de mii pedestraş norodului acestuia sânt şi Tu zici: «Da-le-voi mâncare de cărnuri în luna întreagă".

*Ioan 6,10. 22. *Au doară mulţime de oi şi de boi să va tăia, ca să le agiungă de mâncat? Sau toţi peştii mării într-unul să vor aduna, ca să-i sature?"

* Isaie. 59,1. 23. Căruia au răspuns Domnul: *„Au doară mâna Domnului neputincioasă e? Acumuşi vei vedea de să va plini cu fapta cuvântul Mieu".

24. Şi au venit Moisi şi au povestit norodului cuvintele Domnului, adunând şeaptezăci de bătrâni din bătrânii lui Israil, carii i-au făcut a sta împregiurul cortului.

25. Şi S-au pogorât Domnul prin nor şi au grăit cătră dânsul, luând din duhul care era în Moisi şi dând celor şeaptezăci bărbaţi. Şi, deacă s-au odihnit în ei duhul, au prorocit, nici au mai încetat.

26. Şi au fost rămas în tabără doi bărbaţ, a cărora unul să chema Eldad şi altul, Medad, spre carii s-au odihnit duhul, că şi ei au fost scriş şi n-au fost ieşit la cort.

27. Şi, prorocind ei în tabără, au alergat un co| |pil şi au vestit lui Moisi zicând: „Eldad 220r
şi Medad prorocesc în tabără".

28. Îndată Iosue, fiiul lui Nun, sluga lui Moisi şi alesul din mulţi, au zis: „Domnul mieu, Moisi, opreaşte-i!”
29. Iară el: „Ce pizmuieşti pentru mine – au zis – cine va da să prorocească tot norodul şi să le dea Domnul Duhul Său?”
30. Şi s-au întors Moisi şi cei mai mari născuţi ai lui Israil în tabără.
31. *Şi, ieşind vânt de la Domnul, răpind de peste mare păturnichi, le-au adus şi le-au slobozit în tabără, cale de o zi de toate părţile taberilor prinpregiur; şi zbura în văzduh doi coţi înalt preste pământ. *Psalm 97, 26, 27.
32. Şi, sculându-să norodul, toată zioa aceaea şi noaptea şi a doao zi au cules din păturnichi, carii puţin, zeace corfe, şi le-au uscat prinpregiurul taberilor.
33. *Încă cărnuri era în dinţii lor, nici scăzuse acest feal de mâncare, şi, iată, urgiia Domnului aprinzindu-să împrotiva norodului, l-au lovit cu rană mare foarte. *Psalm 77, 30.
34. Şi s-au chemat locul acela Mormânturile Poftei, căci acolo au îngropat norodul care poftise. Şi, ieşind din Mormânturile Poftii, au venit în Haseroth şi au rămas acolo. |

220v

Cap 12

Aaron şi Maria împrotiva blândului Moisi murmură, la carii Dumnezeu laudă pre Moisi din priiatiniia cea către Domnul. Maria cu leapra lovită şi şeapte zile de norod osăbită, să sănătoşază, rugându-să pentru ea Moisi.

1. Şi au grăit Maria şi Aaron împrotiva lui Moisi pentru muierea lui, ethiopiianca,
2. Şi au zis: „Au doară prin sângur Moisi au grăit Domnul? Au nu şi noao aşijderea au grăit?” Carea auzind Domnul,
3. (Că era Moisi bârbat blând foarte preste toţ oamenii carii zăboviia pre pământ),
4. Îndată au grăit către el şi către Aaron şi Mariia: „Ieşiţ voi numai trei la cortul aşezământului!” Şi după ce au ieşit,
5. S-au pogorât Domnul în stâlp de nor şi au stătut la întrarea cortului, chemând pre Aaron şi Mariia. Carii mărgând,
6. Au zis către dânşii: „Auziţi cuvintele Meale: «De va fi careva între voi prorocul Domnului, în vedeare Mă voi arăta lui sau prin somn voi grăi către el;
7. Iară nu aşea sluga Mea, Moisi, *carele în toată casa Mea foarte credincios iaste. *Ov. 3, 2.
221r 8. *Că cu gura către gură grăiesc lui şi la ară||tare, iară nu prin bazne şi prin figuri pre Domnul vede; pentru ce, dară, nu v-aţ temut a defăima pre sluga mea Moisi?»” *Ieşir. 40, 11.
9. Şi, mâniindu-să împrotiva lor, s-au dus.
10. Şi norul s-au depărtat, care era deasupra cortului; şi, iată, Maria s-au arătat albită de lepră, ca neaoa. Şi uitându-să la ea Aaron şi văzându-o vărsată de leapră,
11. Au zis câtră Moisi: „Rogu-te, domnul mieu, nu ne pune noao păcatul acesta, care neabuneaşte am făcut!
12. Să nu fie aceasta ca o moarte şi ca o sterpiciune ce să leapădă din zgăul mumeai sale. Iată, jumătate din carnea ei s-au mistuit de leapră”.
13. Şi au strâgat Moisi către Domnul, zicând: „Rogu-mă, Dumnezeule, sănătoşază-o!”
14. Căruia au răspuns Domnul: „De i-ar fi scuipit tată-său în faţa ei, au n-ar fi trăbuit încai şeapte zile să să ruşinează? Osibască-să şeapte zile afară de tabără şi după aceaea să va chema îndărăpt”.
15. Şi s-au închis Maria afară de tabără şeapte zile; şi norodul nu s-au mişcat dintr-acel loc până s-au chemat îndărăpt Maria. |

221v

Cap 13

Trimişi de la Moisi doaosprăzeace iscoade să socotească Pământul Făgăduinţii, mlădiţa cu struguri şi cu alte roduri spre sămnul rodirii după patruzăci de zile aduc; carii macar că toţi, afară de Caliv şi Iosue, murmurare scornesc în norod.

1. Şi au purces norodul din Hasăroth, înfingând şetrile în pustiia Faran.
2. Şi acolo au grăit Domnul câtră Moisi, zicând:
3. „Trimite bărbaţi carii să socotească pământul Hanaan, carele îl voi da fiilor Israil, căte unul din fieştecare neam, dintre căpetenii”.

4. Făcut-au Moisi ce poruncise Domnul, din pustiia Faran trimiţind căpetenii bărbaţi, a cărora aceaste sânt numele:
5. Din neamul Ruvin, Sammua, fiiul Zehur;
6. Din neamul Simion, Safar, fiiul Hurii;
7. Din neamul Iiuda, Caliv, fiiul Iefone;
8. Din neamul Isahar, Igal, fiiul Iosif;
9. Din neamul Efrem, Osei, fiiul Nun;
10. Din neamul Veniamin, Faltin, fiiul Rahu;
11. Din neamul Zavulon, Ghediil, fiiul Sodii;
12. Din neamul Iosif, scutul lui Manasse, Gaddi, fiiul Susii; ||
13. Din neamul Dan, Amiil, fiiul Ghemalli; 222r
14. Din neamul Asir, Stur, fiiul lui Mihail;
15. Din neamul lui Netali, Nadavi, fiiul Vapsii;
16. Din neamul Gad, Guil, fiiul Mahii.
17. Aceastea sânt numele bărbaţilor carii au trimis Moisi să socotească pământul. Şi au chemat pre Osie, fiiul lui Nun, Iosue.
18. Şi i-au trimis Moisi să socotească pământul Hanaan şi au zis cătră dânşii: „Suiţi-vă în partea de-amează̆zi. Şi deacă veţi sosi la munţi,
19. Socotiţi pământul cum iaste; şi norodul, lăcuitoriul lui, de-i tare sau slab, de-s puţini sau mulţi;
20. Pământul, de-i bun sau rău; cetăţile cum sânt, ziduite au fără ziduri;
21. Pământul grasu-i au stârp, păduros au fără arburi. Întăriţi-vă şi ne aduceţi din rodurile pământului". Şi era vremea când să putea mânca pârga strugurilor.
22. Şi, suindu-să, au iscodit pământul de la pustiia Sin până la Rohov, întrând la Emath.
23. Şi s-au suit spre amează̆zi şi au venit în Hevron, unde era Ahiman şi Sisai şi Thalmai, fiii Enac; că Hevron cu şeapte ani mai nainte de Tanim, cetatea Eghiptului, s-au zidit. |
*2 Leage. 1, 24. 24. *Şi, mergând până la Repegiunea Strugurului, au tâiat o mlădiţă cu strugurul său, 222v carea o purta în prăjină doi bârbaţi. Şi din meare grănate şi din zmochinele locului aceluia au adus;
25. Care s-au chemat Nehealeshol, adecă Răpegiunea Strugurului, pentru că strugur adusease de acolo fiii lui Israil.
26. Şi, întorcându-să iscoadele pământului după patruză̆ci de zile, după ce au încungiurat tot ţinutul,
27. Au venit la Moisi şi la Aaron şi la toată adunarea fiilor Israil în pustiia Faran, carea iaste în Cadis. Şi, grăind lor şi la toată mulţimea, le-au arătat rodurile pământului;
28. Şi le-au povestit, zicând: „Venit-am în pământul la care ne-aţ trimis, care cu adevărat curge lapte şi miere, precum din rodurile acestea să poate cunoaşte.
29. Iară lăcuitori foarte tari are, şi cetăţi mari şi zidite. Ruda lui Enac am văzut acolo.
30. Amalic lăcuiaşte spre amează̆zi, hetheul şi ievuseul şi amoreul în munţi, iară hananeul zăboveaşte lângă mare şi împregiurul curgeri| |lor Iordanului". 223r

31. Într-acestea, Caliv înfrânând murmurarea norodului, carea să năştea împrotiva lui Moisi, i-au zis: „Să ne suim şi să moştenim pământul, că l-om putea dobândi”.
32. Iară alţii carii au fost cu el zicea: „Nicidecum ne putem sui la norodul acesta, că mai tare decât noi iaste”.
33. Şi au hulit pământul care l-au fost văzut câtră fiii lui Israil, zicând: „Pământul care l-am cercetat îmbucă pre lăcuitorii săi. Norodul care l-am văzut de înalt stat iaste.
34. Acolo am vâzut ciude oarecarele din fiii Enac, de neamul uriiaşilor, cărora asămânaţi, ca lăcustele ne vedem”.

Cap 14

Murmurarea noroadelor auzind iscoadele, în zădar să silesc a-i domoli Iosue şi Caliv. Pentru carea, mâniindu-Să Dumnezeu, Îl înblânzeaşte Moisi. Toţi să rânduiesc spre moarte în pustie, afară de Caliv şi Iosue; şi, oştind israilteanii împrotiva vrerii lui Dumnezeu, să ucid de la protivnici.

1. i, gâlcevind, toată gloata au plăns într-acea noapte |
223v 2. Şi au murmurat împrotiva lui Moisi şi a lui Aaron toţ fiii lui Israil, zicând:
3. „Batâr de-am fi murit în Eghipt! Şi, o, de-am peri într-această mare pustie, şi să nu ne ducă Domnul la pământul acela, ca să nu cădem de sabie, şi muierile şi pruncii noştri să să ducă în robie! Au nu-i mai bine a ne întoarce în Eghipt?”
4. Şi au zis unul cătră altul: „Să ne rânduim noao povăţuitoriu şi să ne întoarcem în Eghipt.
5. Carea auzind Moisi şi Aaron, au căzut cu faţa la pământ înaintea a toată mulţimea fiilor Israil.
6. *Iară Iosue, fiiul lui Nun, şi Caliv, fiiul lui Iefon, carii şi ei cercetase pământul, au rupt veşmintele sale *Ecli. 46, 9. 1 Mac. 2, 55, 56.
7. Şi au grăit câtră toată mulţimea fiilor Israil: „Pământul care l-am încungiurat foarte bun iaste.
8. De ne va fi milostiv Domnul, ne va duce într-însul şi ne va da pământul ce cură lapte şi miere.
9. Nu oştireţi împrotiva Domnului, nici vă teamereţi de norodul pământului acestuia, căci ca pâine îi puteam îmbuca. Depărtatu-s-au de la dânşii tot agiutoriul. Domnul cu noi iaste, nu vă teamereţi!” ||
224 r 10. Şi strângând toată mulţimea şi vrându a-i împroşca cu pietri, s-au arătat slava Domnului preste cortul aşezământului tuturor fiilor Israil.
11. Şi au zis Domnul cătră Moisi: „Până când Mă va huli neamul acesta? Până când nu-m va creade Mie în toate seamnele care am făcut înaintea lor?
12. Lovi-i-voi direpţ aceea cu ciumă şi-i voi mistui, iară pre tine te voi face căpetenie spre neam mare, şi mai mare decât acesta”.
13. Şi au zis Moisi câtră Domnul: „Să auză eghipteanii din mijlocul cărora ai scos norodul acesta,
14. Şi lăcuitorii pământului acestuia, carii au auzit că Tu, Doamne, eşti în norodul acesta şi Te vezi faţă câtră faţă; *şi norul Tău îi acopere şi în stâlp de nor mergi înaintea lor zioa şi în stâlp de foc, noaptea, *Ieşi. 13, 21.
15. Că ai ucis atâta mulţime ca pre un om, şi să zică:
16. «Nu putea duce norodul la pământul pentru care s-au fost jurat. *Pentru aceaea i-au ucis în pustie». *Ieşi. 32, 28.
17. Mărească-să, dară, tăriia Ta, Doamne, precum Te-ai jurat, zicând:
224v 18. «*Domnul e răbdător şi mult milostiv, | **luând nedreptatea şi răotăţile şi pre nici un nevinovat părăsind, Care cercetezi păcatele părinţilor prin fii până la al treile şi al patrulea neam». *Psal. 102, 8. **Ieşir. 34, 7. Ieşir. 20, 5.
19. Iartă, rogu-mă, păcatul norodului acestuia după mărimea milii Tale, precum milostiv le-ai fost, ieşind din Eghipt până la locul acesta”.
20. Şi au zis Domnul: „Iertat-am după cuvântul tău.
21. Viu sânt Eu şi să va umplea de slava Domnului tot pământul.
22. Însă toţi oamenii carii au văzut mărimea Mea şi seamnele care am făcut în Eghipt şi în pustie şi M-au ispitit în zeace rânduri, nici au ascultat de graiul Mieu
23. *Nu vor vedea pământul pentru carele M-am giurat părinţilor lor; nici unul dintr-aceia care m-au hulit îl vor vedea. *2 Leage 1, 35.

*Ios. 14, 6. 24. *Pre sluga mea Caliv, carele plin de alt duh Mi-au urmat Mie, îl voi duce la pământul acesta care l-au încungiurat şi sămânţa lui îl va stăpâni.
25. Pentru că amalichite şi hananeul lăcuiesc în voi, mâne porniţi tabăra şi vă întoarceţi în pustie pre calea Mării Roşie».
26. Şi au grăit Domnul către Moisi şi Aaron, zicând:
27. „Până când mulţimea aceasta rea foarte va || murmura împrotiva Mea? Ponoslurile 225r
fiilor Israil le-am auzit.
28. Zi-le dară: «Viu sânt Eu – zice Domnul. Precum aţi grăit, auzind Eu, aşea vă voi face.
*Psal. 105, 26. 29. *În pustiia aceasta vor zăcea stârvurile voastre. Toţi carii sânteţi număraţi de la doaozăci de ani şi mai sus şi aţ murmurat împrotiva Mea,
*Ieş. 1, 35. 30. *Nu veţi întra la pământul spre care am rădicat mâna Mea să vă facă a lăcui, afară de Caliv, fiiul Iefonei, şi Iosue, fiiul Nun.
31. Iară pruncii voştri, de carii aţ zis că vor fi pradă protivnicilor, îi voi duce înlăuntru să vază pământul care voao nu v-au plăcut.
32. Stârvurile voastre vor zăcea în pustie.
33. Fiii voştri vor fi rătăcind în pustie ani patruzăci şi vor purta păcatul vostru până să vor mistui stârvurile părinţilor în pustie.
*Ezec. 4,6. 34. După numărul a patruzăci de zile în carele aţi socotit pământul, *anul pentru zi să
*Psal. 94, 10. va socoti. *Şi în patruzăci de ani veţi lua pentru nedreptăţile voastre şi veţi şti izbânda Mea;
35. Că precum am grăit, aşea voi face la toată mulţimea această rea, care s-au sculat împrotiva Mea; în pustiia aceasta să va sfâr|şi şi va muri»". 225v
*Iudit.8, 24. 36. *Deci toţi bărbaţii carii trimisease Moisi să cercetează pământul şi, carii înturnându-să,
1 Corith. 10, 10. au făcut a murmura împrotiva lui toată mulţimea, hulind pământul că ar fi rău,
Ovr. 3,17. 37. Au murit şi au fost loviţ înaintea Domnului.
Iuda 5. 38. Iară Iosue, fiiul lui Nun, şi Caliv, fiiul Iefonie, au trăit dintre toţi carii mersease a socoti pământul.
39. Şi au grăit Moisi toate cuvintele acestea către toţi fiii lui Israil şi au plâns norodul foarte.
40. Şi, iată, dimineaţa întâi sculându-să, s-au suit în vărful muntelui şi au zis: „Gata sântem a ne sui la locul de care Domnul au grăit, că am păcătuit".
41. Cărora Moisi: „Căci – au zis – treaceţi cuvântul Domnului? Carea nu vă va fi nărocit.
*Ieşir. 1, 42. 42. *Să nu vă suiţi, că nu iaste Domnul cu voi, ca să nu cădeaţi înaintea nepriiatinilor voştri.
43. Amalichite şi hananeul înaintea voastră sânt, de a cărora sabie veţi cădea, pentru că n-aţ vrut a asculta de Domnul, nici va fi Domnul cu voi".
44. Iară ei, împreună întunecaţ s-au suit în vărful muntelui, iară sicriiul testamântului || Domnului şi Moisi nu s-au depărtat de tabără. 226r
45. Şi s-au pogorât amalichiteanii şi hananeul, care lăcuiaşte în munte şi, lovindu-i şi împreună tăindu-i, i-au gonit până la Horma.

Cap 15

Ce gustări de jârtfă, întrând la pământ, trebuie să aducă şi pârghele să le osebească. Pedeapsa păcatului prin neştiinţă sau prin mândrie făcut. Cu pietri să împroaşcă care sâmbăta leamne culeage. Ceprăzi şi pantlice prin unghiurile contuşilor ovreaii să puie, ca să-şi aducă aminte de leagea lui Dumnezeu.

1. răit-au Domnul către Moisi, zicând:
2. „Grăiaşte către fiii lui Israil şi le vei zice: «Când veţi întra la pământul lăcuinţii voastre, care Eu vă voi da,
3. Şi veţi face aducere Domnului spre ardere de tot sau jârtfă plinind făgăduinţele, sau din voie aducând daruri, sau în praznicele voastre aprinzind o mireazmă de bun miros Domnului, din boi sau din oi,
4. Va aduce oricare va jârtfui junghearea jârtfă de făină, a zeacea parte de ef, stropită cu untdelemn care va avea măsura a patra parte de hin,
5. Şi vin la turnarea gustărilor de aceeaş | măsură va da spre ardere sau spre jârtfă lângă 226v
fieştecare miei,
6. Şi lângă berbeci va fi jârtfa de făină de doao zăciuiri, carea să fie stropită cu untdelemn de a treia parte hin;

7. Şi vin la gustarea de a triia parte aceiiaş măsuri va aduce spre miros cu bună mireazmă Domnului.
8. Iară când vei face din boi ardere sau jârtfă ca să plineşti făgăduinţa, sau jârtfele ceale păciuitoare,
9. Vei da lângă fieştecare boi trei zăciuiri de făină stropită cu untdelemn, care să aibă jumătate măsură de hin,
10. Şi vin la întrarea gustărilor aceiiaş măsuri, spre aducerea mirosului cu bună mireazmă Domnului.
11. Aşea vei face
12. Lângă fieştecare boi şi berbeci şi miei şi iezi.
13. Şi moştenii şi nemearnicii,
14. Cu aceeaş leage vor aduce jârtfele.
15. O poruncă vă va fi şi o judecată, şi voao, şi veneticilor pământului»".
16. Grăit-au Domnul către Moisi, zicând:
17. „Grăiaşte fiilor Israil şi le vei zice: ||
227r 18. «Când veţ veni la pământul care voi da voao
19. Şi veţ mânca din pâinile ţinutului aceluia, veţi usebi pârga Domnului,
20. Din bucatele voastre. Precum din arie usebiţi pârga,
21. Aşea din fierturi veţi da pârga Domnului.
22. Şi de veţi treace prin neştiinţă ceva dintr-acestea care au grăit Domnul lui Moisi
23. Şi le-au poruncit printr-însul voao, din zioa în carea au început a porunci şi mai sus,
24. Şi de să va uita a le face mulţimea, va aduce un viţăl din ciurdă, jârtfă spre miros bine plăcut Domnului şi spre jertfa lui, şi gustări precum poftesc ţărămoniile şi un ţap pentru păcat.
25. Şi să va ruga preotul pentru toată mulţimea fiilor Israil şi li să va ierta, că n-au greşit cu voia, însă aducând aprinderea Domnului pentru sine şi pentru păcatul şi greşala sa.
26. Şi să va ierta a toată gloata fiilor Israil şi veneticilor carii nimearnicesc între ei, că greşala a tot norodul iaste prin neştiinţă.
227v 27. De va greşi un suflet neştiind, va adu|ce o capră de un an pentru pâcatul său.
28. Şi să va ruga pentru el preotul, că neştiind au păcătuit înaintea Domnului şi va dobândi iertare şi i să va ierta lui.
29. Şi moştenilor şi veneticilor lor o leage va fi tuturor carii vor păcătui neştiind.
30. Iară sufletul care prin mândrie va face ceva, acar cetăţan fie el, acar nimearnic (pentru că împrotiva Domnului au făcut războiu), va peri din norodul său,
31. Că cuvântul Domnului n-au băgat în samă şi porunca Lui o au făcut deşartă. Pentru aceaea să va şterge şi-ş va purta nedreptatea sa»".
32. Şi au fost când era fiii lui Israil în pustie şi, aflând un om culegând leamne în zioa sâmbeteai,
33. L-au adus la Moisi şi la Aaron şi la toată mulţimea,
34. Carii l-au închis în temniţă, neştiind ce trebuie despre el a face.
35. Şi au zis Domnul către Moisi: „Cu moarte să moară omul acesta, împroaşte-l cu pietri toată mulţimea, afară de tabără!"
36. Şi, ducându-l afară, l-au împroşcat cu pietri şi au murit, precum poruncise Domnul. ||
228r 37. Şi au zis Domnul către Moisi:
38. „Grăiaşte fiilor Israil şi le vei zice *să-ş facă prin unghiurile contoşilor, puind într-însele pantlice hiachinthine, *Ieşir. 12, 2. Math. 23, 5.
39. Care văzându-le, să-ş aducă aminte de toate poruncile Domnului, nici să-ş urmează cugetele sale şi ochii prin multe feliuri de lucruri păcătuind,
40. Ci, mai vârtos aducându-şi aminte de poruncile Domnului, să le facă pre eale şi să fie sfinţi Dumnezeului său.
41. Eu, Domnul, Dumnezeul vostru, Care v-am scos din pământul Eghiptului, să fiu Dumnezeul vostru".

Cap 16

Corea, Dathan şi Aviron gâlceavă scornesc împrotiva lui Moisi şi a lui Aaron şi răvnesc căpeteniia şi preoţiia, pentru aceea de vii îi soarbe pământul, şi focul ucide bărbaţi

tămâind, doao sute cincizăci, şi pe alţii murmurând, patrusprăzeace mii şi şapte sute, îi mistuiaşte para focului, carea cu rugăciunea sa Aaron o domoleaşte.

1. Şi, iată, Corea, fiiul lui Isaar, fiiul lui Cath, fiiul lui Levi, şi Dathan şi Aviron, fiiul Eli|av, şi Hon, fiiul Feleth din fiiu lui Ruvim, 228v
2. S-au sculat împrotiva lui Moisi, şi alţii din fiii lui Israil, doao sute şi cinzăci bărbaţi, întăi-boiarii sinagoghii, şi carii în vreamea sfatului pe nume să chema.
3. *Şi, stând împrotiva lui Moisi şi a lui Aaron, au zis: „Agiungă-vă, că toată mulţimea sfinţilor iaste şi într-înşii iaste Domnul; căci vă rădicaţi asupra norodului Domnului?”
4. Carea auzând Moisi, au căzut cu faţa la pământ.
5. Şi, grăind cătră Corea şi câtră toată mulţimea: „Dimineaţă – au zis – va arăta Domnul carii sânt ai lui şi sfinţii şi-i va lipi Şieş; şi carii va aleage să vor apropia de Dânsul.
6. Aceasta dară faceţi: Ieie-ş fieştecarele cădelniţele sale, tu, Core, şi tot săborul tău.
7. Şi, luând mâne foc, puneaţi deasupra tămâie înaintea Domnului; şi ori pre care va aleage, acela va fi sfânt. Mult vă rădicaţi, fiii Levii!”
8. Şi iară au zis câtră Corea: „Ascultaţi, fiii Levii!
9. Au doară puţin vă iaste voao, că v-au usebit Dumnezeul lui Israil de la tot norodul şi v-au împreunat Luiş, să-I slujiţi în slujba cortului şi să staţi înaintea mulţimeai norodului şi să-i slujiţi?
10. Pentru aceaea te-au făcut a te apropiia de || Sine şi toţ fraţii tăi, fiii lui Levi, ca să 229r
vă râvniţi şi preoţia?
11. Şi tot neamul tău să stea împrotiva Domnului? Că ce e Aaron ca să murmuraţi împrotiva lui?”
12. Şi au trimis Moisi să chiiame pre Dathan şi pre Aviron, fiii lui Eliav, carii au răspuns: „Nu venim!
13. Au doară puţin îţ iaste că ne-ai scos din pământul care cură lapte şi miiare, să ne ucizi în pustie, de nu ne vei şi stăpâni pre noi?
14. Cu adevărat ne-ai dus la pământul ce cură cu izvoară de lapte şi de miiare şi ne-ai dat moşteniri de pământuri şi de vii? Au doară şi ochii noştri vreai a-i scoate? „Nu venim!”
15. Şi, mâniindu-să Moisi foarte, au zis cătră Domnul: „Nu Te uita la jârtfeale lor! Tu ştii că încă nici un mânz de asin cândva am luat de la ei, nici am năcăjit careva dintr-înşii”.
16. Şi au zis cătră Corea: „Tu şi toată adunarea ta staţi de oseabi înaintea Domnului şi Aaron mâne de oseabi.
17. Luaţi fieştecare cădealniţăle voastre şi puneaţi deasupra lor tămâie, aducând Domnului | doao sute cincizăci de cădealniţă, şi Aaron încă să ţie cădealniţa sa”. 229v
18. Carea făcând, stând Moisi şi Aaron,
19. Şi adunată fiind împrotiva lor toată mulţimea la uşa cortului, s-au arătat tuturor slava Domnului.
20. Şi, grăind Domnul cătră Moisi şi cătră Aaron, au zis:
21. „Deschiliniţi-vă din mijlocul adunării aceştiia, ca de năpraznă să-i pierz”.
22. Carii au căzut cu faţa la pământ şi au zis: „Preaputearnice, Dumnezeul duhurilor, a tot trupul, au doară unul păcătuind, împrotiva tuturor mâniia Ta să va aprinde?”
23. Şi au zis Domnul cătră Moisi:
24. „Porunceaşte tot norodului să să deschilinească de corturile lui Core şi a lui Dathan şi a lui Aviron”.
25. Şi s-au sculat Moisi şi s-au dus la Dathan şi la Aviron şi urmându-i bătrânii lui Israil.
26. Au zis cătră mulţime: „Depărtaţi-vă de corturile oamenilor necredincioşi şi să nu atingeţ ceale ce sânt a lor, ca să nu vă învăluiţi în păcatele lor!”
27. Şi, depărtându-să de corturile lor prinpregiur, Dathan şi Aviron, ieşind, sta în întrarea şetrilor sale cu muiarile şi cu pruncii şi cu toată mulţimea.
28. Şi au zis Moisi: „Într-aceasta veţ şti că Domnul m-au trimis ca să fac toate care vedeţi şi nu le-am scos eu din inima mea. ||
29. De vor muri cu moarte obicinuită oamenilor şi de-i va cerceta rana cu carea şi alţii 230r
a să cerceta s-au obicinuit, nu m-au trimis Domnul.
30. Iară, de va face lucru nou Domnul, ca, deşchizindu-ş pământul gura sa să-i înghiţă pre ei şi toate care sânt ale lor şi, de să vor pogorî de vii în iad, veţi şti că au blăstămat împrotiva Domnului”.
31. *Şi îndată, cât au încetat a grăi, s-au rupt pământul supt picioarele lor.
32. Şi, deşchizând gura sa, i-au îmbucat cu corturile sale şi cu toată avearea lor.

* Ecl. 45, 22; 1 Cor. 10,10, Iuda 11.

*2 Leage 11, 5. Psal. 105, 17, 18.

33. Şi s-au pogorât de vii în iad, acoperindu-i pământul şi au perit din mijlocul mulţimii.
34. Iară tot Israilul care sta împregiur au fugit la strâgarea celor ce perea, zicând: „Nu doară şi pre noi să ne înghiţă pământul!”
35. Ci şi foc ieşind de la Domnul, au ucis doao sute cincizăci de bărbaţi, carii aducea tămâiare.
36. Şi au grăit Domnul cătră Moisi, zicând:
37. „Porunceaşte lui Eliazar, feciorul lui Aaron preotului, să ia cădelniţăle, carele zac în arderе, şi focul încoace şi încolo să-l răsipească, că sânt sfinţite |
230v 38. În morţile păcătoşilor; şi să le scoaţă în tăbli şi să le puie la oltariu, pentru că s-au adus în eale tămâie Domnului şi sânt sfinţite, ca să le vază în loc de sămn şi de pomenire fiii lui Israil”.
39. Şi au luat Eliazar preotul cădealniţăle ceale de aramă, în carele au fost adusă aceştia pre carii i-au îmbucat focul, şi le-au scos înainte pre tăbli, puindu-le la oltariu,
40. Ca să aibă după aceaea fiii lui Israil cu ce să să deşteapte, ca să nu să apropie careva strein şi care nu iaste din sămânţa lui Aaron, la aducerea tămâierii Domnului, ca să nu paţă precum au păţit Corea şi toată adunarea lui, grăind Domnul cătră Moisi.
41. Şi au murmurat toată mulţimea fiilor Israil a doua zi împrotiva lui Moisi şi a lui Aaron, zicând: „Voi aţ ucis norodul Domnului!”
42. Şi, născându-să vrajbă şi gâlceava crescând,
43. Moisi şi Aaron au fugit la cortul aşezământului, care, după ce au întrat în el, l-au acoperit norul şi s-au arătat slava Domnului.
44. Şi au zis Domnul câtră Moisi:
45. „Depărtaţi-vă din mijlocul aceştii mulţimi, şi acum îi voi ştearge”. Şi, zăcând ei la pământ,
231r 46. Au zis Moisi cătră Aaron: „Ia cădealniţa || şi, scoţând foc din oltariu, pune deasupra tămâire; mergând curând la norod, să te rogi pentru ei, *că acum au ieşit mâniia de la Domnul şi rana s-au aprins”. *Înţele. 18, 21.
47. Carea făcând Aaron şi alergând la mijlocul mulţimii carea o mistuia focul, au adus tămâie.
48. Şi, stând între ceai morţi şi între cei vii, pentru norod s-au rugat şi rana au încetat.
49. Şi au fost cei loviţi patrusprăzeace mii de oameni şi şeapte sute, afară de cei ce perise în răscoala lui Core.
50. Şi s-au întors Aaron la Moisi, la uşa cortului aşezământului, după ce s-au încetat perirea.

Cap 17

Luându-să doaosprăzeace toiage de la doaosprăzeace căpetenii a neamurilor, numai varga lui Aaron au înflorit şi au rodit, cu care minune şi însămnare preoţiia lui de la Dumnezeu întăreaşte; şi s-au ţinut în cortul mărturiei.

1. Şi au grăit Domnul câtră Moisi, zicând:
2. „Grăiaşte cătră fiii lui Israil şi ia de la ei căte un toiag prin rudeniile sale, de la toate căpeteniile neamurilor toiage doaosprăzeace, şi a fieştecăruia nume îl vei scrii pre toiagul său, |

3. Iară numele lui Aaron va fi în neamul Levi şi un toiag pre fieşcare de oseabi familiii 231v
va ţinea.
4. Şi le vei pune în cortul aşezământului, înaintea mărturiei, unde voi grăi cătră tine.
5. Care dintr-aceştia îl voi aleage, va încolţi varga lui. Şi voi opri de la Mine ponoslurile fiilor Israil, cu care au murmurat împrotiva voastră".
6. Şi au grăit Moisi cătră fiii lui Israil. Şi i-au dat lui toate căpeteniile toiagele prin fieştecare neamuri; şi au fost toiage doaosprăzeace, fără varga lui Aaron.
7. Care puindu-le Moisi înaintea Domnului în cortul mărturiei,
8. A doao zi întorcându-să, au aflat încolţită varga lui Aaron, în casa Levi; şi, înflându-să căpuşile, ieşise florile, carele desfăcându-să frunzele, s-au făcut micdale.
9. Şi au adus Moisi toate toiagele dinnaintea Domnului la toţ fiii lui Israil şi le-au văzut şi ş-au luat fieştecare toiagele sale.
* Ovr. 9,4. 10. Şi au zis Domnul cătră Moisi: „Întoarce varga lui Aaron în cortul mărturiei, *ca să să ţie acolo spre sămnul împrotivitorilor fiilor Israil şi să să aşeze ponoslurile lor de cătră Mine, ca să nu moară". ||
11. Şi au făcut Moisi precum poruncise Domnul. 232r
12. Şi au zis fiii lui Israil cătră Moisi: „Iată, ne-am mistuit, toţ am perit!
13. Oricare să apropie la cortul Domnului moare. Au doară până în sfărşit toţ ne vom ştearge?"

Cap 18

Pentru greotăţile preoţilor şi străjile leviţilor. În loc de soarte, moşteanească pârga şi aducerile. Leviţilor să rânduiesc, carii dintr-acealea iarăşi da zăciuială lui Aaron.

1. Şi au zis Domnul cătră Aaron: „Tu şi fiii tăi, şi casa tătâni-tău cu tine, veţi purta nedreptatea jârtfenicului; şi tu şi fiii tăi împreună veţi sprijini păcatele preoţiii voastre.
2. Ci şi fraţii tăi din neamul Levi şi steama tătâni-tău ia cu tine; şi fie de faţă şi slujască ţie, iară tu şi fiii tăi veţ sluji în cortul mărturiii.
3. Şi vor priveghea leviţii la poruncile tale şi la toate lucrurile cortului, aşea numai ca să nu să apropie de vaseale jârtfealnicului şi de oltariu, ca să nu moară şi ei şi voi, să periţ împreună.
4. Şi fie cu tine şi privedează în paza cortului şi în toate ţărămoniile lui. Streinul nu să va mesteca cu voi. |
5. Privegheaţi în paza jârtfelnicului şi în slujba oltariului, să nu să nască urgie preste fiii 232v
lui Israil.
6. Eu v-am dat fraţii voştri, leviţii, din mijlocul fiilor Israil şi i-am dat dar Domnului, să slujască în slujbele cortului Lui.
7. Iară tu şi fiii tăi păziţ preoţiia voastră şi toate care sânt de slujba oltariului şi dinlontrul zaveasii, prin preoţi să vor sluji. De să va apropia cineva dinnafară, să va ucide".
8. Şi au grăit Domnul câtră Aaron: „Iată, ţ-am dat paza pârghelor Meale. Toate care să sfinţăsc de la fiii lui Israil le-am dat ţie şi fiilor tăi, pentru slujba preoţiii, legiuite vecinice.
9. Aceastea, dară, vei lua din ceale ce să sfinţesc şi s-au adus Domnului. Toată aducerea şi jârtfa şi orice Mi să dă pentru păcat şi greşală şi să dăruiaşte spre sfintele sfinţilor al tău va fi şi al fiilor tăi.
10. În jârtfealnic îl vei mânca; numai bărbaţii vor mânca dintr-însul, că sfinţit iaste ţie.
11. Iară pârghele care le vor făgădui şi le vor aduce fiii lui Israil ţie le-am dat şi fiilor tăi şi featelor tale, cu leage veacinică; care iaste curat în casa ta le va mânca. ||
12. Toată măduha untului-de-lemn, a vinului şi a grâului, orice din părgă aduc Domnului, 233r
ţie le-am dat.
13. Toate începăturile roadelor care naşte pământul şi să aduc Domnului vor fi spre slujba ta; care iaste curată în casa ta le va mânca.
14. Tot ce vor răsplăti din făgăduinţă fiii lui Israil al tău va fi.
15. Orice să iveaşte întâi din pântecele a tot trupul, care aduc Domnului, acar din
*Ieşir. 30, 13. oameni, acar din dobitoace fie, al tău va fi; aşea numai ca pentru născutul întâi al omului
Preoţ. 27, 25. preţ să iai, şi toată jivina care-i necurată să o faci a să răscumpăra.
Sus 3, 47. 16. A căriia răscumpărarea va fi după o lună, cu cinci sicli de argint, cu măsura jârtfealnicului.
Ezec. 45, 12. *Siclul are doaozăci de dinari.

17. Iară întâiul născut al boului şi al oii şi al caprii nu-l vei face a să răscumpăra, că sfinţite sânt Domnului; numai sângele lor îl vei turna pre oltariu, şi grăsimea o vei aprinde spre miros bine priimit Domnului.
18. Iară cărnurile spre slujba ta vor cădea, ca pieptul cel sfinţit şi armul drept ale tale vor fi.
19. Toate pârghele jârtfealnicului care le aduc fiii lui Israil Domnului ţie le-am dat şi fiilor şi featelor tale, cu leage veacinică. Aşezământ de sare veacinică iaste înaintea Domnului, ţie şi feciorilor tăi". |
233v 20. Şi au zis Domnul către Aaron: „În pământul lor nimica veţ moşteni, nici veţ avea parte între ei; Eu, partea şi moştenirea ta în mijlocul fiilor Israil.
21. Iară fiilor Levi le-am dat toate zăciuirile lui Israil spre moştenire, pentru slujba cu care Îm slujesc în cortul aşezământului.
22. Să nu să apropie mai mult fiii lui Israil la cort, nici să facă păcat de moarte,
23. Sânguri fiii Levi slujindu-Mi Mie în cort şi purtând păcatele norodului. Legiuit veacinic va fi în neamurile voastre, *nimică alt vor moşteni, *Ieşir. 18,1.
24. Îndestulându-să cu aducerea zăciuirilor, carele spre slujba lor şi spre ceale de lipsă le-am usebit".
25. Şi au grăit Domnul câtră Moisi, zicând:
26. „Porunceaşte leviţilor şi le vesteaşte: «Când veţ lua de la fiii lui Israil zăciuirile care le-am dat voao, pârghele lor le veţi aduce Domnului, adecă a zeacea parte din zăciuire.
27. Şi să să socotească voao spre aducerea pârghelor şi din arii, şi din teascuri.
28. Şi din toate din care luaţi zăciuiri aduceţi Domnului.
29. Toate care veţ aduce din zăciuiri şi spre darurile Domnului le veţ usebi bune şi alease vor fi». ||
234r 30. Şi vei zice către dânşii: «De veţ aduce ceale mai frumoasă şi mai bune, să vor socoti voao ca când aţi fi dat din arie şi din teasc pârghe.
31. Şi le veţi mânca în toate locurile şi voi, şi familiia voastră, că preţ iaste pentru slujbă cu carea slujiţi în cortul mărturiei.
32. Şi nu veţ păcătui preste aceasta, ceale alease voao şi ceale grase ţiindu-le, ca să nu pângăriţi aducerile fiilor Israil şi să muriţi»".

Cap 19

Leagea a găti apa curăţirii, din cenuşa vacii roşie să făcea apa curăţirii, cu carea multe fealiuri de necurăţii să spăla. Pentru cel ce murea în cort şi pentru vasul ce nu are coperiş şi care să atinge de trupul mortului.

1. Şi au grăit Domnul câtră Moisi şi către Aron, zicând:
2. „Aceasta iaste leage jârtfeai, carea au rânduit Domnul. Porunceaşte fiilor Israil să aducă la tine o vacă roşie de vârstă întreagă, în carea nici o machie să nu fie, nici să fie purtat giugul.
3. Şi o veţ da lui Eleazar preotului, *carele ducând-o afară de tabără, o va jârtfui înaintea tuturor. *Ovr. 13,11.
234v 4. Şi, tingându-ş deagetul în sângele ei, va stropi | spre uşea cortului de şeapte ori.
5. Şi o va arde văzând toţi, şi piialea şi cărnurile ei şi sângele şi gunoiul dându-le focului.
6. Şi leamn de chedru şi issop şi coc de doao ori întins, preotul va arunca în para focului care mistuiaşte vaca.
7. Şi atunci, mai pre urmă, spălându-şi hainele şi trupul său, va întra în tabără şi va fi întinat până sara.
8. Ci şi acela care o va fi ars va spăla vejmintele sale şi trupul, şi va fi necurat până sara.
9. Şi va culeage omul curat cenuşea vacei şi o va vărsa afară de tabără în loc curat ca să fie mulţimei fiilor Israil spre pază şi spre apa stropirii; că pentru păcat vaca s-au ars.
10. Şi după ce va spăla vejmintele sale, cel ce au adus cenuşa vacii necurat va fi până sara. Avea-or aceasta fiii lui Israil şi nemearnicii carii lăcuiesc între ei sfântă leage veacinică.
11. Cine va atinge trupul omului mort, şi pentru aceasta şeapte zile va fi necurat.
12. Să va stropi din apa aceasta a triia zi şi a şeaptea, şi aşea să va curăţi. De nu să va stropi a triia zi, a şeaptea zi nu să va putea curăţi.
235r 13. Tot cine va atinge mortăciune de suflet || omenesc şi nu să va stropi cu această mestecare va spurca cortul Domnului şi va peri din Israil, căci cu apa curăţirii nu s-au stropit; necurat va fi şi va rămânea spurcăciunea lui preste el.

14. Aceasta iaste leage omului care moare în cort; toţi carii întră în şatra lui şi toate vasele care sânt acolo vor fi spurcate şepte zile.
15. Vasul care nu va avea coperiş, nici legătură deasupra necurat va fi.
16. De va atinge cineva în câmp trupul omului ucis sau de sâneş mort, sau osul lui, sau mormântul, necurat va fi şeapte zile.
17. Şi vor lua din cenuşa arderii şi a păcatului şi vor turna ape vii preste ei în vas,
18. În carea omu curat întingând isop şi stropind din el toată şatra şi toate sculele şi oamenii cu aceea spurcăciune pângăriţi,
19. Şi într-acesta chip, cel curat va curăţi pre cel necurat a triia şi a şeaptea zi; şi curăţit a şeaptea zi, să va spăla, şi pre sine şi veşmintele sale, şi necurat va fi până sara.
20. Care într-acesta chip nu să va curăţi va peri su|fletul lui din mijlocul bisearicii, pentru 235v
că au pângărit jârtfealnicul Domnului şi nu s-au stropit cu apa curăţirii.
21. Fi-va porunca aceasta legiuită veacinică: şi cel ce stropeaşte apele îş va spăla vejmintele sale; oricare va atinge apele curăţirii necurat va fi până sara;
22. Orice va atinge cel necurat, necurat va face; şi sufletul care va atinge ceva de acestea necurat va fi până sara.

Cap 20

Mariia moare. Murmurând, norodului apă din piiatră curge. Moisi şi Aaron greşesc Domnului la Apele Împrotivirii; pentru aceaea să lipsăsc de întrarea la Pământul Făgăduinţii şi, tăgăduindu-le Edom întrarea, să pogor la muntele Hor, unde, sfinţindu-să arhiereu Eliazar, moare Aaron, tatul lui.

1. Şi au venit fiii lui Israil şi toată mulţimea în pustiia Sim, în luna dintâi, şi au rămas norodul în Cadis. Şi au murit acolo Maria şi s-au îngropat într-acelaş loc.
2. Şi, lipsându-să de apă norodul, s-au adunat împrotiva lui Moisi şi a lui Aaron.
3. Şi, întorcându-să spre vrajbă, au zis: „Batăr de am fi perit între fraţii noştri înaintea Domnului! ||
*Ieşir. 17, 3. 4. *Căci aţi scos bisearica Domnului în pustietate, ca şi noi, şi dobitoacele noastre să 236r
murim?
5. Pentru ce ne-aţ făcut a ne sui din Eghipt şi ne-aţi adus la acest loc rău foarte, care nu să poate sămăna, care nici zmochin naşte, nici vii, nici poame grănate, ci încă nici apă are de băut?"
6. Şi, întrând Moisi şi Aaron, slobozând mulţimea, în cortul aşezământului au căzut împreună cu faţa la pământ şi au strigat cătră Domnul şi au zis: „Doamne, Dumnezeule, ascultă strâgarea acestui norod şi le deşchide visteriia Ta, izvor de apă vie, ca săturându-să, să încete murmurarea lor!" Şi s-au arătat slava Domnului preste dânşii.
7. Şi au grăit Domnul câtră Moisi, zicând:
8. „Ia varga şi adună norodul tău, şi Aaron, fratele tău, şi grăiţi cătră piiatră înaintea lor şi ea va da ape. Şi, deacă vei scoate apă din piiatră, va bea toată mulţimea şi dobitoacele ei".
*Ieşir. 17, 5, 6. 9. *Şi au luat Moisi varga carea era înaintea Domnului, precum îi poruncise,
Înţălep. 11, 4. 10. Adunând mulţimea înaintea pietrii, şi le-au zis: „Ascultaţi, împrotivitorilor şi necredincioşilor!
Psal. 77, 15, 20. *Au doară din piiatra aceasta vă voiu putea scoate apă?"
*1Corinth. 10,4. 11. Şi, rădicând Moisi mâna, lovind cu varga de | doao ori creminea, au ieşit ape foarte 236v
desfătate, aşea cât au băut norodul şi dobitoacele.
* Ieşir. 1, 37. 12. Şi au zis Domnul câtră Moisi şi cătră Aaron: *„Pentru că n-aţ crezut Mie, ca să Mă sfinţiţ înaintea fiilor Israil, nu veţ duce noroadele acestea la pământul carele voi da".
13. Aceasta-i Apa Împrotivirii, unde au cărtit fiii lui Israil împrotiva Domnului şi S-au sfinţit întru dânşii.
14. Trimis-au într-aceea Moisi soli din Cadis la împăratul Edom, să-i zică: „Aceaste porunceaşte fratele tău, Israil: «Cunoscut-ai toată osteneala carea ne-au cuprins,
15. Cum s-au pogorât părinţii noştri în Eghipt şi am lăcuit acolo multă vreame şi ne-au năcăjit eghipteanii pre noi şi pre părinţii noştri,
16. Şi cum am strâgat cătră Domnul şi ne-au ascultat şi au trimis îngerul care ne-au scos din Eghipt. Iată, în cetatea Cadis, care iaste în marginea hotarălor tale, puşi.
17. Ne rugăm să ne fie slobod a treace prin pământul tău. Nu ne vom duce prin câmpuri, nici prin vii, nu vom bea ape din puţurile tale, ci vom mearge pre calea cea de obşte, nici spre dreapta, nici spre stânga abătându-ne, până vom treace hotarăle tale»". ||

237r 18. Căruia au răspuns Edom: „Nu vei treace prin mine. Într-alt chip, întrarmat voi ieşi împrotiva ta”.
19. Şi au zis fiii lui Israil: „Pre cale umblată vom mearge; şi, de vom bea apele tale noi şi dobitoacele noastre, vom da ce iaste drept; nici o greotate va fi în preţ, numai să treacem curând”.
20. Iară el au răspuns: „Nu vei treace!” Şi îndată au ieşit spre întimpinare, cu nesăvârşită mulţime şi cu mână tare.
21. Nici au vrut a asculta rugăciunea, ca să îngăduiască treacerea prin hotarăle sale; pentru aceaea s-au întors de cătră el Israil.
22. Şi, mişcând tabăra din Cadis, au venit la muntele Hor, care iaste în marginea pământului Edom,
23. Unde au grăit Domnul cătră Moisi:
24. „Meargă – au zis – Aaron la noroadele sale; că nu va întra la pământul care am dat fiilor Israil, pentru că necredincios au fost gurii meale, la Apele Împrotivirii.
25. *Ia pre Aaron şi fiiul lui cu el, şi-i vei duce în muntele Hor. *Jos 33,35
26. Şi, dezbrăcând pre tată-său de haina sa, vei îmbrăca cu ea pre Eliazar, fiiul lui, Aaron să va aduna şi va muri acolo”. | 2 Leage 32, 50.
237v 27. Făcut-au Moisi precum poruncise Domnul şi s-au suit în muntele Hor, înaintea a toată mulţimea.
28. Şi, dezbrăcând pre Aaron de vejmintele sale, au îmbrăcat cu eale pre Eliazar, fiiul lui.
29. El murind în sprânceana muntelui, s-au pogorât cu Eliazar.
30. Şi toată mulţimea văzând că au murit Aaron, au plâns preste el zile treizăci, prin toate familiile sale.

Cap 21

Să biruiaşte de Israil împăratul hananeul. Şerpii asupra norodului, pentru lenevirea drumului, lipsa apei, greaţa manei, murmurând, să trimit; de a cărora muşcări, rânduindu-să şearpe de aramă, să vindecă. Sehon şi Og împăraţii să biruiesc.

1. Aarea auzind hananeul, împăratul Arad, care lăcuiaşte spre amează̆zi, adecă că au venit Israil pre Calea Iscoadelor, au oştit împrotiva lui şi, biruitoriu fiind, au dus dintr-însul pradă.
2. Iară Israil, cu făgăduinţă legându-să Domnului, au zis: „De vei da norodul acesta în mâna mea, voi şteargе cetăţile lui”.
3. Şi au ascultat Domnul rugăciunea lui Israil şi i-au dat hananeul, carele l-au ucis, răsipind cetăţile lui. Şi au chemat numele locului aceluia Horma, adecă „anathema”.
4. Şi au purces şi de la muntele Hor pre calea carea duce la Marea Roşie, ca să încungiure
238r pământul lui Edom. Şi au început a să lenevi noro||dul de drum şi de osteneală.
5. Şi grăind împrotiva lui Dumnezeu şi a lui Moisi, au zis: „Căci ne-ai scos din Eghipt să murim în pustietate? Lipseaşte pânea, nu sânt ape, sufletul nostru s-au îngreţat de această bucată uşoară foarte”.
6. *Pentru aceaea au trimis Domnul asupra norodului şearpi înfocaţi, la a cărora rane şi moartea multora, *Iudit. 8, 25. Înţel. 17, 5.
[7]. *Au venit la Moisi şi au zis: „Păcătuit-am că am grăit împrotiva Domnului şi a ta. Roagă-te să ia de la noi şearpii”. Şi s-au rugat Moisi pentru norod. 1 Cor. 10, 9.
8. Şi au grăit Domnul cătră el: „Fă şearpe de aramă şi-l pune spre sâmn; care, lovit, să va uita spre el va trăi.
9. *Şi au făcut Moisi şearpe de aramă şi l-au pus spre sâmn, la carele uitându-să cei loviţi, să vindeca. *Ioan 3, 14.
10. Şi, purcezând fiii lui Israil, au tăbărât în Ovoth,
11. De unde ieşind, au înfipt corturile în Ieavarim, în pustietatea carea să uită spre Moav despre răsărit.
12. Şi, de-acolo plecând, au venit la repegiunea Zared,
13. Carea lâsând, au tăbărât împrotiva Arnon, carea iaste în pustie, şi-i înălţată în hotarăle amorreului, *că Arnon hotar iaste a lui Moav, despărţind moaviteanii şi amorreaii. *Jud. 11, 18.
14. De unde să zice în Carte Oastelor Domnului „Precum au făcut în Marea Roşie, aşa va face în răpejunile Arnon. |

15. Bolovanii răpegiunilor s-au plecat să să odihnească în Ar şi să să culce în hotarăle 238v
moaviteanilor".
16. Dintr-acela loc s-au arătat puţul de carele au grăit Domnul cătră Moisi: „Adună
norodul şi-i voi da apă".
17. Atunci au cântat Israil cântecul acesta: „Suie-să puţul!, împreună cânta.
18. Puţul care l-au săpat căpeteniile şi l-au gătit povăţuitorii mulţimeai în dătătoriul legii
şi în toiagele sale". Din pustietate, Maftana.
19. Din Maftana în Nahaliil, din Nahaliil în Vamoft.
20. Din Vamoft vale iaste în ţinutul Moav, în vârful Fasga, care priveaşte spre pustie.
*2 Leage 2, 26. 21. *Şi au trimis Israil soli la Sihon, împăratul amorreailor, zicând:
Jud. 11, 19. 22. „Rogu-te să-mi fie slobod a treace prin ţara ta; nu ne vom pleca la câmpuri şi la
vii, nu vom bea apă din puţuri, prin drumul ţărâi vom mearge până vom treace hotarăle
tale".
23. Carele n-au vrut a îngădui să treacă Israil prin hotarâle sale, ci încă, adunând oaste,
i-au ieşit spre întâmpinare în pustie şi au venit în Iasa şi au oştit împrotiva lui,
*Psalm 134, 11. 24. *De la carele s-au lovit în ascuţitul sabiei; şi s-au stăpânit pământul lui de la Arnon până
Amos. 2, 9. la Evoc şi până la fiii lui Ammon; că cu tare agiutoriu să ţinea hotarăle ammonitenilor. ||
25. Şi au luat Israil toate cetăţile lui şi au lăcuit în cetăţile amorreului, adecă în Hesevon 239r
şi în satele lui.
26. Cetatea Hesevon au fost a lui Sihon, împăratului amorreului, carele au oştit împrotiva
împăratului Moav şi au luat pământul carele era a biruinţii lui până la Arnon.
27. Pentru aceaea să zice în pildă: „Veniţ în Hesevon, zidească-să şi să să facă cetatea Sihon.
28. Foc au ieşit din Hesevon, pară din oraşul Sihon şi au îmbucat Arul moaviteanilor
şi lăcuitorii celor înalte a lui Arnon.
*Jud. 11, 24. 29. *Amar ţie, Moav, perit-au norodul lui Ham! Dat-au fiii lui în fugă şi featele în robie
3 Împăr. 11, 7. împăratului amoreilor, Sihon.
30. Jugul lor au perit de la Hesevon până la Divon, obosiţ au agiuns în Nofea şi până
la Medava".
31. Şi au lăcuit Israil în pământul amorreului.
32. Şi au trimis Moisi carii ar cerca de Iazăr, a căruia i-au luat satele şi i-au stăpânit
lă|cuitorii. 239v
*2 Leage 3, 3; 33. *Şi s-au întors şi s-au suit pe calea Vasan. Şi i-au întâmpinat Og, împăratul Vasanului,
29, 7. cu tot norodul său au oşti în Edrai.
34. Şi au zis Domnul câtră Moisi: „Nu te teme de el, că în mâna ta ţi l-am dat şi tot norodul
şi pământul lui; şi vei face lui precum ai făcut lui Sihon, împăratului amorreilor, lăcuitoriul
lui Hesevon".
35. Şi au lovit şi pre acesta cu fiii săi şi tot norodul lui, până la moarte, şi au stăpânit
pământul lui.

Cap 22

De doao ori să chiiamă Valaam gâcitoriul de la Valac, împăratul Moav, să blasteme pre israilteani; pre carele îngerul, grăind asina, îl ceartă.

1. Şi, purcezând, au tăbărât în câmpurile Moav, unde, dincolea de Iordan, Ierihonul
iaste zidită.
2. Şi, văzând Valac, fiiul lui Sefor, toate care făcuse Israil amorreului
3. Şi că s-au temut de el moaviteanii şi năvălirea lui nu o au putut purta,
4. Au zis cătră mai marii născuţi lui Madiam: „Aşea || va şterge norodul acesta pre toţ 240r
carii lăcuiesc în hotarăle noastre, precum paşte boul iarba până la rădăcină". El era
într-aceaea vreame împărat în Moav.
*Ios. 24, 9. 5. *Şi au trimis soli la Valaam, fiiul lui Veor gâcitoriul, care lăcuia la Râul Pământului
fiilor Ammon, să-l cheme şi să-i zică: „Iată, au ieşit norod din Eghipt, carele au acoperit
faţa pământului, şezând împrotiva mea.
6. Vino, dară, şi blastămă norodul acesta, că mai tare decât mine iaste; de cumva îl voi
putea bate şi a-l scoate din pământul mieu. Că am cunoscut că blagoslovit iaste pre care
vei blagoslovi şi blăstămat iaste pre care vei aduna blăstămurile".
7. Şi au mers bătrânii Moav şi cei mai mari născuţ a lui Mediam, având preţul gâciturii
în mâni, şi venind la Valaam şi spuindu-i toate cuvintele lui Valac,

8. El au răspuns: „Rămâneaţ aici noaptea şi voi răspunde orice-m va zice Domnul”. Rămâind ei la Valaam, venit-au Dumnezeu şi au zis câtră el:

9. „Ce vreau oamenii aceştia la tine?”

10. Răspuns-au: „Valac, fiiul lui Sifor, împăratul moaviteanilor l-au trimis la mine,

11. Zicând: «Iată, norodul care au ieşit din Eghipt au acoperit faţa pământului. Vino şi-l
240v blastămă, | de cumva, oştind, l-aş putea goni»”.

12. Şi au zis Dumnezeu câtră Valaam: „Nu te duce cu ei, nici blâstăma norodul, că e blagoslovit”.

13. Carele dimineaţă sculându-să, au zis câtră căpetenii: „Duceţi-vă la pământul vostru, că m-au oprit Domnul a veni cu voi”.

14. Întorcându-să căpeteniile, au zis lui Valac: „N-au vrut Valaam a veni cu noi”.

15. Iarăş el, cu mult mai mulţi şi mai de cinste decât mai nainte trimisease, au trimis.

16. Carii venind la Valaam, au zis: „Aşea zice Valac, fiiul lui Sifor: «Nu te îndoi a veni la mine.

17. Gata sânt a te cinsti şi orice vei vrea da-voi ţie. Vino şi blastămă norodul acesta»”.

18. Răspuns-au Valaam: *„De-m va da mie Valac casa sa plină de argint şi de aur, nu voi putea schimba cuvântul Domnului, Dumnezeului mieu, să grăiesc mai mult sau mai puţin. *Jos 24, 13.

19. Rogu-vă să rămâneţi aici şi în ceastă noapte şi să pociu şti ce iarăş îm va răspunde Domnul”.

20. Şi au venit Dumnezeu la Valaam noaptea şi i-au zis: „De au venit să te chiiame oamenii aceşte, scoală şi mergi cu ei, aşea numai ca ce-ţi voi porunci să faci”. ||

241r 21. Sculatu-s-au Valaam dimineaţă şi, aşternându-ş asina, au purces cu ei.

22. *Şi S-au mâniiat Dumnezeu şi au stătut îngerul Domnului în cale împrotiva lui Valaam, care şedea pre asină şi doao sluji avea cu sine. *2 Pet. 2, 15.

23. Văzând asina pre înger stând în cale cu sabia scoasă, s-au întors din cale şi mergea pre câmp; care abătându-să Valaam şi vrând a o întoarce la cărare,

24. Stătut-au îngerul în strâmtoarea a doi păreţi, cu carii să încingea viile.

25. Carele văzând asina, s-au lipit de păreate şi au strâns piciorul călăreţului. Iar el iarăşi o bătea.

26. Şi însă îngerul la loc strâmpt trecând, unde nici spre dreapta, nici spre stânga să putea abate, i-au stătut înainte.

27. Şi, văzând asina stând îngerul, au căzut supt picioarele călăreţului, carele mâniindu-să mai vrăjmaş, îi tăia coastele cu toiagul.

28. Şi au deşchis Domnul gura asineai, şi au grăit: „Ce ţ-am făcut ţie, căci mă baţi, iată, acum a triia oară?” |

241v 29. Răspuns-au Valaam: „Că vreadnic eşti şi m-ai înşelat; batâr de-aş avea sabie să te loveasc”.

30. Zis-au asina: „Au nu sânt dobitocul tău, pre carele totdeauna te-ai obicinuit a şedea până într-această zi? Spune, când ceva aseaminea ţ-am făcut ţie? Iară el au zis: „Niciodată!”

31. Îndată au deşchis Domnul ochii lui Valaam şi au văzut îngerul stând în cale cu sabia scoasă şi s-au închinat lui cu faţa la pământ.
32. Căruia îngerul: „Căci – au zis – a triia oară baţi asina ta? Eu am venit să mă împrotiveasc ţie, că răzvrătită iaste calea ta, şi mie împrotivitoare.
33. Şi, de nu s-ar fi abătut asina din cale, dând loc împrotivitoriului, pre tine te-aş fi ucis, şi ea ar trăi”.
34. Zis-au Valaam: „Păcătuit-am neştiind că tu stai împrotiva mea; şi acum, de nu-ţi place să merg, mă voi întoarce”.
35. Zis-au îngerul: „Mergi cu aceştia şi păzeaşte să nu grăieşti altăceva, fără numai ce-ţi voi porunci”. Şi s-au dus cu căpeteniile.
36. Carea auzind Valac, au ieşit întru-ntim||pinarea lui în oraşu moaviteanilor, care-i 242r
zidit în marginea hotarălor Arnon.
37. Şi au zis cătră Valaam: „Tremis-am soli să te chiiame, căci nu îndată ai venit la mine? Au că doar plata venirii tale nu-ţ pociu da?”
38. Căruia el au răspuns: „Iată, eu, au doară voi putea altăceva a grăi, fără ce va pune Dumnezeu în gura mea?”
39. Şi au mers împreună şi au venit în cetatea care era în marginea hotarălor ţărâi lui.
40. Şi, ucizând Valac boi şi oi, au trimis la Valaam şi la căpeteniile care era cu el daruri.
41. Şi, dimineaţă făcându-să, au dus la ceale înalte pre Vaal şi au văzut partea cea mai de pre urmă a norodului.

Cap 23

Valaam, făcând oltare, să găteaşte a blăstăma ovreaii; ci în loc de-a-i blăstăma, o dată şi de altă dată blagosloveaşte norodul lui Israil. Multe de el proroceaşte.

1. Şi au zis Valaam câtră Valac: „Zideaşte-m aici şeapte oltare şi găteaşte a|tâţa 242v
viţei şi aceluiaş număr berbeci”.
2. Şi, făcând după cuvântul lui Valaam, au pus împreună viţălul şi berbeacele pre oltariu.
3. Şi au zis Valaam câtră Valac: „Stăi puţântel lângă arderea ta până voi mearge, ca doară mă va întâmpina Domnul şi orice-m va porunci voi grăi ţie”.
4. Şi, meargând degrabă, l-au întâmpinat Dumnezeu. Şi, grăind câtră El Valaam: „Şeapte – au zis – oltare am rădicat şi am pus deasupra viţel şi berbeace”.
5. Iară Domnul au pus cuvânt în gura lui şi au zis: „Întoarce-te la Valac şi aceastea vei grăi!”
6. Întorcându-să, au aflat stând Valac lângă arderea sa şi toate căpeteniile moaviteanilor.
7. Şi, luându-şi pilda sa, au zis: „Din Aram m-au adus Valac, împăratul moaviteanilor, din munţii Răsăritului: «Vino – au zis – şi blastămă pre Iacov, grăbeaşte şi urgiseaşte pre Israil!»

8. Cum voi blăstăma pre care nu l-au blăstămat Dumnezeu? În ce chip voi urgisi pre carii Domnul nu-i urgiseaşte?

9. Din stanuri de piatră înaltă îl voi vedea şi din dealuri îl voi socoti. Norodul sângur va lăcui şi între limbi nu să va socoti. ||

243r 10. Cine va putea număra năsipul lui Iacov şi a cunoaşte numărul rudii lui Israil? Moară sufletul mieu cu moartea drepţilor şi fie ceale mai de pre urmă ale meale cestora aseaminea!"

11. Şi au zis Valac cătră Valaam: „Ce iaste aceasta ce lucri? Să blastămi nepriiatinii miei te-am chemat, şi tu, dinprotivă, îi blagosloveşti!"

12. Căruia el au răspuns: „Au altă voi putea grăi, fără ce va porunci Domnul?"

13. Zis-au, dară, Valac: „Vino cu mine la alt loc, de unde să vezi partea lui Israil, şi tot a-l vedea să nu poţi; de acolo îl blastămă!"

14. Şi, ducându-l în loc înalt, preste vârful muntelui Fazga, au zidit Valaam şeapte oltare şi, puind deasupra viţăl şi berbeace,

15. Au zis câtră Valac: „Stăi aici lângă arderea ta până eu spre întâmpinare voi mearge".

16. Carele întâmpinându-l Domnul şi puindu-i cuvânt în gură, i-au zis: „Întoarce-te la Valac şi acestea îi vei grăi".

17. Întorcându-să, l-au aflat stând lângă arderea sa, şi căpeteniile moaviteanilor cu el. Câtră carele Valac au zis: „Ce au grăit Domnul?"

18. Iară el, luând pilda sa, au zis: „Stăi, Valac, şi ascultă, auzi, fiiul lui Sefor!

243v 19. Nu iaste Dumnezeu ca omul, să mintă, nici | ca fiiul omului, să să schimbe. Zis-au, dară, şi nu va face? Grăit-au, şi nu va plini?

20. Ca să blagosloveasc m-am adus, blagoslovenia a o opri nu pociu.

21. Nu iaste idol în Iacov, nici să veade chip cioplit în Israil. Domnul, Dumnezeul lui, cu el iaste, şi răsunarea de biruinţa împăratului, într-însul.

22. *Dumnezeu l-au scos din Eghipt, a Căruie tărie aseaminea iaste rinocherotilor. *Jos 24, 8.

23. Nu iaste vrăjitorie în Iacov, nici gâcitorie în Israil. În vreamile sale să va zice lui Iacov şi lui Israil ce au lucrat Dumnezeu.

24. Iată, norodul ca leiţa să va scula şi ca leul să va rădica; nu să va culca până va îmbuca prada şi va bea sângele celor ucişi".

25. Şi au zis Valac câtră Valaam: „Nici îl blăstăma, nici îl blagoslovi!"

26. Şi el au zis: „Au nu ţ-am zis că orice-m va porunci Dumnezeu, aceasta voi face?"

27. Şi au zis Valac cătră el: „Vino şi te voi duce la alt loc; de cumva va plăcea lui Dumnezeu, să-i blastămi de-acolo".

28. Şi, ducându-l spre creştetul muntelui Fogor, care să uită spre pustie,

244r 29. I-au zis Valam: „Zideaşte-m şeapte oltare || şi găteaşte atâţia viţei şi aceluiaş număr berbeci".

30. Făcut-au Valac precum au zis Valaam şi au pus viţei şi berbeaci pre fieştecare oltariu.

Cap 24

Valaam a triia oară blagosloveaşte şi norocite proroceaşte de Israil şi de Hristos; şi de amalichiteani, chineani şi râmleani a-i bate şi a-i piiarde.

1 Şi, văzând Valaam că-i place Domnului a blagoslovi pre Israil, nu s-au dus precum mainte mersease să cerce gâcitura, ci, îndreptându-şi cătră pustie faţa sa

2 Şi, rădicând ochii, au văzut pre Israil în şetri, zăbovind prin neamurile sale; şi căzând spre dânsul Duhul lui Dumnezeu,

3. Luându-ş pilda, au zis: „Zis-au Valaam, fiiul lui Vior, zis-au omul a căruia s-au învârtoşat ochiul.

4. Zis-au cel ce aude cuvintele lui Dumnezeu, Carele au văzut videniia Atotputearnicului, carele cade şi aşea i să deşchid ochii lui:

5. «Câtu-s de frumoase corturile tale, Iacov, şi şetrile tale, Israil!

6. Ca văile ceale umbroase, ca grădinile stropite lângă râuri, ca corturile carea le-au înfipt Domnul, ca chedrii lângă ape.

7. Curge-va apa din găleata lui, şi sămânţa lui va fi spre ape multe. Lua-să-va pentru

244v Agag, împă|ratul lui, şi să va lua împărăţiia lui.

8. Dumnezeu l-au scos din Eghipt, *a Căruia tărie aseamine iaste rinocherotilor. *Sus 23, 22.
Îmbuca-vor neamurile protivnicii lui şi oasele lor le vor frânge şi le vor pătrunde cu săgeţile .

9. Culcându-să au durmit ca leul şi ca leiţa, iară carea a o deştepta nime nu va îndrâzni. Cine te va blagoslovi fi-va şi el blagoslovit; cine te va blăstama în blăstăm să va socoti»”.
10. Şi, mâniindu-să Valac împrotiva lui Valaam, plesnindu-şi mânile, au zis: „A blăstăma nepriiatinii miei te-am chemat, pre carei, dinprotivă, a triia oară îi blagosloveşti.
11. Întoarce-te la locul tău. Socotit am fost, adecă cu mărime să te cinstesc, ci Domnul te-au lipsit de rânduita cinste”.
12. Răspuns-au Valaam cătrăValac: „Au n-am zis solilor tăi carii i-ai trimis la mine”:
*Sus 22, 18. 13. *«De-m va da mie Valac casa sa plină de argint şi de aur, nu voi putea trece cuvântul Domnului, Dumnezeului mieu, ca au bun ceva, au rău să scoţu din inima mea; ci orice-m va zice Domnul, aceasta voi grăi?».
14. Însă mârgând la norodul mieu, voi da sfat ce să facă norodul tău norodului acestuia în vreamea de apoi”.
15. Şi, luându-şi pilda, iară au zis: „Zis-au Valaam, || fiiul lui Vior, zis-au omul a căruia 245r
s-au învârtoşat ochiul,
16. Zis-au cel ce ascultă cuvântul lui Dumnezeu, carele au cunoscut învăţătura Celui Preaînalt şi vederile Atotputearnicului veade, carele căzând, deşchişi are ochii:
*Math. 2, 2. 17. «Vedea-L-voi, ci nu acum; privi-L-voi, ci nu aproape. *Răsări-va steaoa din Iacov şi să va scula toiag din Israil şi va lovi povăţuitorii lui Moav şi va bate toţ fiii lui Sith.
18. Şi va fi Iudumeea moştenirea lui; moşiia lui Seir va îngădui nepriiatinilor săi; iară Israil tare să va purta.
19. Din Iacov va fi care să stăpânească şi să piiarză rămăşiţăle cetăţii»”.
20. Şi, văzând pre Amalic, luându-ş pilda, au zis: «Căpeteniia neamurilor Amalic, a căruia ceale mai de pre urmă să vor piiarde».
21. Văzut-au şi pre Chineul şi, luând pilda, au zis: «Vârtos, adecă, iaste lăcaşul tâu, ci în piiatră de vei pune cuibul tău,
22. Şi vei fi ales din ruda lui Chin, până când va putea rămânea? Că asir te va prinde».
23. Şi, luând pilda, iară au grăit: «Hei, cine va trăi când va face aceastea Dumnezeu?
*Dan. 11, 30. 24. *Veni-vor în corăbii din Italia, birui-vor pe asiri şi vor bate pre ovreai şi mai pre urmă şi ei vor peri»”. |
25. Şi s-au sculat Valaam şi s-au întors la locul său; Valac încă pe calea carea venise 245v
s-au întors.

Cap 25

Pentru curviia lui Israil cu moaviteanii şi madianiteanii, porunceaşte Dumnezeu a să spânzura căpeteniile şi piiară din gloată doaozăci şi patru de mii. Şi lui Fineis îi dă pentru răsplătire preoţia veacinică, pentru că din dumnezăiasca râvnă au pătruns cu suliţa pre Zanvri şi Cozvi.

1. Şi zăboviia într-aceea vreame Israil în Seatim şi au curvit norodul cu featele lui Moav,
2. Carele i-au chemat pre dânşii la jârtfeale sale. Şi ei au mâncat şi s-au închinat dumnezeilor lor.
*Ios 22, 17. 3. *Şi s-au închinat Israil lui Velfegor. Şi mâniindu-Să Domnul,
*2 Leage 4, 3. 4. Au zis către Moisi: *„Ia toate căpeteniile norodului şi-i spânzură în preajma soarelui în furci, ca să să întoarcă urgiia mea despre Israil”.
*Ieşir. 32, 27. 5. Şi au zis Moisi către judecătorii lui Israil: *„Uciză fieştecarele pre cei de aproape ai săi, carii s-au închinat lui Velfegor!”
6. Şi, iată, unul din fiii lui Israil au întrat înaintea fraţilor săi la o curvă madianiteancă, văzând Moisi şi toată mulţimea fiilor || Israil, carii plângea înaintea uşii cortului. 246r
*Psal. 105, 30. 7. *Carea văzând Fineis, fiiul lui Eliazar, fiiului Aaron preotului, s-au sculat din mijlocul
1 Mac. 2, 27. mulţimei şi, luând suliţa,
1 Corith. 10, 4. 8. Au întrat după israilteanul bărbat în bordeiu şi i-au pătruns pre amândoi împreună, bărbatul adecă şi muiarea, în locurile naşterii. Şi au încetat rana de la fiii lui Israil.
9. Şi s-au ucis doaozăci şi patru de mii de oameni.
10. Şi au zis Domnul către Moisi:
11. „Fineis, fiiul lui Eliazar, fiiului Aaron preotului, au întors mâniia Mea de la fiii lui Israil, că din râvna Mea s-au pornit asupra lor, ca să nu şterg Eu fiii lui Israil în râvna
*Ecli. 45, 30. Mea.
1 Macav. 2, 54. 12. Pentru aceea grăiaşte către el: «*Iată-i dau lui pacea aşezământului mieu.

13. Şi va fi şi lui şi sămînţiii lui legătura preoţiii veacinică, că au răvnit pentru Dumnezeul său şi au curăţit nelegiuirea fiilor Israil»".
14. Şi era numele israilteanului bărbat, care s-au ucis cu madianiteanca, Zanvri, fiiul lui Salul, povăţuitoriu din rudenia şi neamul lui Simeon.
15. Iară muiarea madieniteanca, care aseaminea s-au ucis, să chema Cozvi, fata lui Sur,
246v căpeteniii | celui mai ales al madieniteanilor.
16. Şi au grăit Domnul câtră Moisi, zicând:
17. *„Protivnici pre voi să vă sâmţă madieniteanii, şi-i loviţ pre ei. *Jos 31, 2.
18. Că şi ei protivniceaşte au lucrat împrotiva voastră şi v-au înceluit cu vicleşug, prin idolul Fogor şi Cozvi, fata povăţuitoriului Madian, soru-sa, carea s-au lovit în zioa ranei pentru nelegiuirea lui Fogor".

Cap 26

Numără-să israilteanii prin fieştecare neamuri, carii vrednici de războiu vor întra la Pământul Făgăduinţii. Şi, după această numărare, să porunceaşte să li să împarţă pământul.

1 După ce s-au vârsat sângele vinovaţilor, au zis Domnul câtră Moisi şi câtră Eliazar, fiiul lui Aaron preotul:
2 *„Număraţ toată suma fiilor Israil de la doaozăci de ani şi mai sus, prin casele *Sus 1:2, 3.
şi rudeniile sale, toţ carii pot mearge la oaste".
3. Şi au grăit Moisi şi Eliazar preotul în câmpiile Moav, lângă Iordan, în prejma Ierihonului, câtră cei ce era:
4. „De doaozăci de ani şi mai sus", precum Domnul poruncise, a cărora acesta iaste numărul:
5. Ruvin, întâi născutul lui Israil. *Acestuia, fiiul Enoh, de la care familia enohiteanilor; *Face. 46, 9.
247r şi Fallu, de la || carele familia falluiteanilor; Ieşire 6, 14.
6. Şi Iesron, de la carele familia iesroiteanilor; şi Harmi, de la carele familia harmiteanilor. 1 Par. 5, 3.
7. Aceaste sânt familiile din ruda lui Ruvin, a cărora număr s-au aflat mii patruzăci şi trei şi şeapte sute treizăci.
8. Fiiul lui Fallu, Eliav;
9. Fiii acestuia, Namuil şi Dathan şi Aviron. Aceştia sânt Dathan şi Aviron, căpeteniile norodului, *carii s-au sculat împrotiva lui Moisi şi a lui Aaron, în vrajba lui Corea, când *Sus 16, 1.
au războit împrotiva Domnului.
10. Şi deşchizându-ş pământul gura sa, au îmbucat pre Core, murind foarte mulţi când au ars focul, doao sute şi cincizăci de bărbaţi. Şi s-au făcut mare minune,
11. Ca perind Core, fiii lui să nu piiară.
12. Fiii lui Simeon, prin rudeniile sale: Namuil, de la acesta familia namuiliteanilor; Iamin, de la acesta familia iaminiteanilor; Iahin, de la acesta familia iahiniteanilor;
13. Zare, de la acesta familia zarenilor; Saul, de la acesta, familia saulinilor.
14. Aceaste sânt familiile din ruda lui Simion, a cărora tot numărul au fost mii doaozăci şi doao, doao sute.
247v 15. Fiii lui Gad, prin rudeniile sale: Sefon, de la acesta | familia sefoneanilor; Agghi, de la acesta familia agghiteanilor; Suni, de la acesta familia suneanilor;
16. Ozni, de la acesta familia ozneanilor; Hir, de la acesta familia hirineanilor;
17. Arod, de la acesta familia arodineanilor; Ariil, de la acesta familia ariileanilor.
18. Aceaste sânt familiile Gad, al cărora tot numărul au fost mii patruzăci, cinci sute.
19. *Fiii lui Iuda, Hir şi Onan, carii amândoi au murit în pământul Hanaan. *Face. 38,3,4.
20. Fost-au fiii Iudei, prin rudeniile sale: Sela, de la carele familia selaineanilor; Fares, de la carele familia fareseanilor; Zare, de la care familia zareanilor.
21. Iară fiii lui Fares: Hesron, de la care familia hesroneanilor; şi Hamul, de la care familia hamuleanilor.
22. Aceaste sânt familiile Iiudei, al cărora tot numărul au fost mii şeaptezăci şi şeasă, cinci sute.
23. Fiii lui Isahar, prin rudeniile sale: Thola, de la carele familia tholaiteanilor; Fua, de la care familia fuaineanilor;
24. Iasuv, de la care familia iasuveanilor; Semran, de la care familia semraneanilor.
25. Aceaste sânt neamurile Isahar, al cărora număr au fost mii şeasezăci şi patru, trei sute. ||
248r 26. Fiii lui Zavulon, prin neamurile sale: Sared, de la care familia sareadenilor; Elon, de la care familia eloneanilor; Ialel, de la care familia ialelineanilor.

27. Aceaste sânt rudeniile lui Zavulon, al cărora număr au fost mii şeasezăci, cinci sute.
28. Fiii lui Iosif, prin neamurile sale: Manasse şi Efrem.
29. Din Manasse au răsărit Mahir, de la care familia mahireanilor. Mahir au născut pre Galaad, de la care familia galaadeanilor.
30. Galaad au avut fii pre Iezer, de la care familia iezăreanilor, şi pre Helec, de la care familia helecheanilor;
31. Şi Asriil, de la care familia asriileanilor; şi Sehim, de la care familia sehimeanilor;
*Jos 27, 1. 32. Şi Semida, de la care familia samideanilor; *şi Hefir, de la care familia hefireanilor.
33. Şi au fost Hefir tatâl lui Salfaad, carele fii nu avea, ci numai feate, a cărora aceaste
*acolo … sânt numeale: *Maala şi Noa şi Hegla şi Melha şi Thersa.
34. Aceaste sânt familiile lui Manasse, şi numărul lor mii cincizăci şi doao, şeapte sute.
35. Iară fiii lui Efrem, prin rudeniile sale au fost aceştia: Suftala, de la care familia | suftalanineanilor; Vehir, de la care familia vehireanilor; Thehin, de la care familia 248v
thehineanilor.
36. Iară fiiul lui Suftala au fost Heran, de la care familia heranenilor.
37. Aceaştea sânt neamurile fiilor lui Efrem, a cărora număr au fost mii triizăci şi doao, cinci sute.
38. Aceaşte sânt fiii lui Iosif prin familiile sale. Fiii lui Veniamin în rudeniile sale: Vela, de la care familia velanilor; Asvil, de la care familia asvileanilor; Ahiram, de la care familia ahirameanilor;
39. Sufam, de la care familia sufameanilor; Hufam, de la care familia hufameanilor.
40. Fiii Vela: Herid şi Noimam; din Herid, familia herideanilor, din Noimam, familia noimaneanilor.
41. Aceaşte sânt fiii lui Veniamin, prin rudeniile sale, a cărora număr au fost mii patruzăci şi cinci, şease sute.
42. Fiii lui Dan, prin rudeniile sale: Suham, de la care familia suhameanilor. Aceaste sânt rudeniile lui Dan, prin familiile sale.
43. Toţ au fost suhameani, a cărora număr era || mii şeasăzăci şi patru, patru sute. 249r
44. Fiii lui Asir, prin rudeniile sale: Iemna, de la care familia iemnaneanilor; Iesui, de la care familia iesuianilor; Vrii, de la care familia vriianilor;
45. Fiii lui Vrii: Hevir, de la care familia hevireanilor, şi Melhiil, de la care familia melhiileanilor.
46. Iară numeale featei lui Asir au fost Sara.
47. Aceastea, rudeniile fiilor Asir, şi numărul lor mii cincizăci şi trei, patru sute.
48. Fiii lui Nethali, prin rudeniile sale: Iesiil, de la care familia iesiileanilor; Guni, de la care familia guniianilor;
49. Iesir, de la care familia iesireanilor; Sellim, de la care familia sellimeanilor.
50. Aceastea sânt rudeniile fiilor Nethali, prin familiile sale, a cărora număr mii patruzăci şi cinci, patru sute.
51. Aceasta iaste suma fiilor Israil carii s-au numărat, mii şease sute şi una, şeapte sute treizăci.
52. Şi au grăit Domnul câtră Moisi, zicând:
53. „Acestora să va împârţi pământul, după numărul numirilor, spre moştenirile sale. |
54. Celor mai mulţ mai mare parte le vei da, şi celor mai puţini, mai mică; fieştecărora, 249v
precum acum s-au numărat, să va da moştenirea.
55. Aşea numai ca soartea să împarţă neamurilor pământul şi familiilor.
56. Orice cu soartea să va veni, aceasta au cei mai mulţi să ia, au cei mai puţini”.
*Ieşire 6, 16. 57. *Şi acesta iaste numărul fiilor Levi, prin familiile sale: Gherson, de la care familia ghersoneanilor; Caath, de la care familia caatheanilor; Merari, de la care familia merareanilor.
58. Aceaste sânt familiile Levi: familia Lovni, familia Hevroni, familia Moholi, familia Musi, familia Core. Iară Caath au născut pre Amram,
59. Care au avut muiare Iohavid, fata lui Levi, carea i s-au născut lui în Eghipt. Aceasta au născut lui Amram, bărbatului său, fii, pre Aaron şi Moisi, şi Maria, sora lor.
60. Din Aaron au răsărit Nadav şi Aviu şi Eliazar şi Ithamar,
*Preoţi 10, 1. 61. *Din carii, Nadav şi Aviu au murit când au adus foc strein înaintea Domnului. ||
Sus 3,4. 62. Şi au fost toţ carii s-au numărat mii doaozăci şi trei, partea bărbătească de o 250r
1 Par. 24, 2. lună şi mai sus, că nu s-au numărat între fiii lui Israil, nici lor cu ceialalţ li s-au dat moştenire.

63. Acesta-i numărul fiilor Israil carii s-au scris de Moisi, de Eliazar preotul, în câmpiile Moav de lângă Iordan, în prejma Ierihonului,
64. *Între carii nice unul au fost din cei mainte număraţi de Moisi şi de Aaron în pustiia Sinai. *1 Cor. 10, 5.
65. *Că zisease mai înainte Domnul că toţ vor muri în pustie. Şi nice unul au rămas dintr-înşii, fără Caliv, fiiul Iefoniei, şi Iosue, fiiul lui Nun. * Sus 14, 23, 24.

Cap 27

Featele lui Salfaad, scăzând partea bărbătească, urmează tătâni-său în moştenire; şi zice Domnul, că va muri Moisi când din muntele Avarim va vedea Pământul Făgăduinţii şi va rândui pre Iosie în locul său povăţuitoriu.

1. Şi s-au apropiiat *featele lui Salfaad, fiiul lui Hefir, fiiul lui Galaad, fiiul lui Mahir, fiiul lui Manasse, carele au fost fiiul lui Iosif, a cărora sânt numele Maala şi Noa şi Hegla şi Melha şi Thersa. *Sus 26, 32, 33. Jos 36, 1. Ios. 17, 1.
250v 2. Şi au stătut înaintea lui Moisi şi a | lui Eliazar preotului şi a tuturor căpeteniilor norodului, înaintea uşii cortului aşezământului, şi au zis:
3. „Tatâl nostru au murit în pustie, nici au fost în vrajba carea *s-au scornit împrotiva Domnului supt Core, ci în păcatul său au murit. Acesta n-au avut fii, căci să ia numele lui din familia sa; că n-au avut fii, daţi-ne noao moşie între rudeniile tătâni-nostru!” *Sus 16, 1.
4. Şi au adus Moisi cercarea lor la judecata Domnului,
5. Carele au zis către el:
6. „Drept lucru poftesc featele lui Salfaar; dă-le moşie între rudeniile tătâni-său şi să-l urmează în moştenire.
7. Iară către fiii lui Israil vei grăi aceastea:
8. «Omul, când va muri fără fii, la fata lui va treace moştenirea.
9. De nu va avea fată, îi vor urma fraţii.
10. De nu va avea nici fraţi, veţi da moşie fraţilor tătâni-său.
251r 11. De nu va avea nici unchi, da-să-va moşiia celor || de aproape lui. Şi va fi aceasta fiilor Israil sfântă leage veacinică, precum au poruncit Domnul lui Moisi»”.
12. Şi au zis Domnul către Moisi: *„Suie-te în muntele acesta, Avarim, şi te uită de-acolo la pământul care voi da fiilor Israil. *2 Leage 32, 49.
13. Şi, deacă-l vei vedea, duce-te-vei şi tu la norodul tău, precum s-au dus fratele tău, Aaron,
14. *Că M-aţ supărat în pustiia Sin în împrotivirea mulţimeai, nici aţi vrut a Mă sfinţi înaintea ei preste ape. Aceastea sânt Apele Împrotivirii în Cadisul pustiii Sim”. *Sus 20, 12. 2 Leage 22, 31.
15. Căruia au răspuns Moisi:
16. „Rânduiască Domnul, Dumnezeul duhurilor a tot trupul, om care să fie preste mulţimea aceasta
17. Şi să poată ieşi şi întra înaintea lor şi a-i scoate sau a-i duce înlăuntru, să nu fie norodul Domnului ca oile fără păstoriu”.
18. Şi au zis Domnul către el: *„Ia pre Iosue, fiiul lui Nun, bărbatul în care iaste duh, şi pune mâna ta preste el, *2 Leage 3, 21.
19. Care va sta înaintea lui Eliazar preotului şi a toată mulţimea.
251v 20. Şi vei da lui poruncile toţi văzând şi | partea slaveai tale, ca să-l asculte toată sinagoga fiilor Israil.
21. Pentru aceasta, de va fi ceva a face, Eliazar preotul va întreba pre Domnul. La cuvântul lui va ieşi şi va întra însuşi şi toţ fiii lui Israil cu el şi ceaealaltă mulţime”.
22. Făcut-au Moisi precum poruncise Domnul şi, luând pre Iosue, l-au pus înaintea lui Eliazar preotului şi înaintea a toată curgerea norodului.
23. Şi, puindu mânile pre capul lui, toate le-au procitit care poruncise Domnul.

Cap 28

Jârtfeale de toate zilele şi ceale de a şeaptea zi şi a începutul lunilor şi pentru doao praznice a azimealor şi a săptămânilor.

1. Şi au zis Domnul către Moisi:
2. „Porunceaşte fiilor Israil şi vei zice către ei: «Aducerea Mea şi pânile şi tămăierea mirosului bine priimit aduceţ prin vremile Sale.

*Ieşire 29, 38. 3. Aceaste sânt jârtfeale care trebuie să aduceţ: *miei de un an neîntinaţi, doi în toate zilele, spre jirtfire veacinică;

4. Unul îl veţ aduce demineaţa, altul sara.

5. A zecea parte efi de făină, carea să fie stropi||tă cu untdelemn curat şi să aibă o parte de hin; 252r

6. Jârtfă de pururea iaste, carea aţ adus în muntele Sinai spre miros bine priimit tămâiarii Domnului.

7. Şi veţi gusta a patra parte hin de vin prin fieştecare miel în jârfealnicul Domnului.

8. Şi al doile miel aşijderea îl veţ aduce de cătră sară, după toată leage jârtfeai de dimineaţa şi gustărilor ei, aducerea mirosului bine priimit Domnului.

*Math. 12, 5. 9. *Iară în zioa sâmbetei vei aduce doi miei de câte un an, neîntinaţ, şi doao zăciuiri de făină stropită cu untdelemn, spre jârtfă şi gustări,

10. Carele drept să toarnă prin fieştecare sâmbătă, spre jârtvă veacinică.

11. Iară în lună noao veţ aduce jârtvă Domnului: viţăi din ciurdă doi, berbeace unul, miei de câte un an şeapte, neîntinaţi,

12. Şi trei zăciuiri de făină cu untdelemn stropite, în jârtfă lângă fieştecare viţel, şi doao zăciuiri de făină cu untdelemn stropite pre lângă fieştecare berbeaci,

13. Şi a zece zăciuirei de făină din untdelemn, în jârtvă pre lângă fieştecare miei; arderii mirosului bine priimit şi a tămâiarii iaste Domnului.

14. Iară gustările de vin care să vor turna pre lângă fieştecare jârtvă, aceaste vor fi jumă|tate parte de hin prin fieştecarii viţei, a triia prin berbeace, a patra prin miel; aceasta va fi jârtva prin toate lunile care şieşi urmează prin curgerea anului; 252v

15. Şi un ţap să va aduce Domnului pentru păcate, spre jârtfă veacinică, cu gustările sale.

*Ieşir. 12, 18. Preoţi 23, 5. 16. *Iară în luna dintâi, în a patrasprăzece zi a lunii, Fasca Domnului va fi.

17. Şi a cincisprăzăcea zi, praznicul; şeapte zile vor mânca azime,

18. A cărora zioa cea dintâie cinstită şi sfântă va fi; tot lucrul prost nu să va face într-însa.

19. Şi veţ aduce tămâiare, ardere Domnului, viţăi din ciurdă doi, berbeace unul, miei de câte un an, neîntinaţi, şeapte.

20. Şi jârtfeale fieştecărora din făină stropită cu untdelemn, trei zăciuiri prin fieştecare viţei şi doao zăciuiri prin berbeace,

21. Şi a zeace din zăciuire prin fieştecare miei, adecă prin şeapte miei;

22. Şi un ţap pentru păcat să să jârtfească pentru voi,

23. Fără jârtfa de dimineaţa, carea totdeuna o veţi aduce.

24. Aşa veţi face prin fieştecarea zi din şeap||te zile, în aprinderea focului şi-n miros bine primit Domnului, care să va scula din jârtfă şi din gustările fieştecărora. 253r

25. Şi zioa a şeaptea vestită şi sfântă va fi voao; tot lucrul prost nu veţ face într-însa.

26. Şi zioa pârghelor, când veţ aduce noao roade Domnului, plinindu-să săptămânile, cinstită şi sfântă va fi; tot lucrul prost nu veţ face într-însa.

27. Şi veţ aduce jârtvă spre miros bine primit Domnului, viţăi din ciurdă doi, berbeace unul şi miei de câte un an, neîntinaţi, şeapte,

28. Şi în jârtfeale lor, trei zăciuiri de făină cu untdelemn stropită prin fieştecarii viţăi, prin berbeaci doao,

29. Prin miei a zeace din zăciuire, carii împreună sânt miei şeapte; şi ţapul,

30. Care să ucide pentru curăţire, fără veacinica jirtvă şi gustările ei.

31. Nemachiate le veţi aduce toate cu gustările sale.

Cap 29

Prazniceale lunii a şeaptea şi ce să să aducă într-însăle, adecă praznicul trâmbiţelor, al curăţirii şi al corturilor, care în opt | zile multe fealiuri de aduceri au. 253v

1. Şi a lunii a şeaptea zioa dintâi cinstită şi sfântă va fi voao; tot lucrul prost nu veţi face într-însa, că zioa răsunării iaste şi a trâmbiţelor.

2. Şi veţ aduce jârtvă spre miros bine priimit Domnului, un viţăl din ciurdă, berbeace unul şi miei de câte un an, nemachiaţi, şeapte,

3. Şi în jârtfeale lor trei zăciuiri de făină cu untdelemn stropită prin fieştecare viţăi, doao zăciuiri prin berbeace.

4. O zăciuire prin miel, carii împreună sânt miei şeapte;

5. Şi un ţap pentru păcat, care să aduce spre curăţirea norodului,

6. Fără jârtfa începerii lunilor cu jârtvele sale şi arderea veacinică cu obicinuitele gustări. Cu acelea ţeremonii veţ aduce spre miros bine priimit aprinderea Domnului.

7. *Şi a zeace zi a lunii aceştiia a şeaptea va fi voao sfântă şi cinstită şi veţi năcăji sufletele voastre; tot lucrul prost nu veţi lucra într-însa. *Preoţi. 16, 29 şi 23, 27.

254r 8. Şi veţi aduce jârtfă Domnului spre miros | | bine priimit, un viţăl de ciurdă, un berbeace, miei de câte un an şeapte,

9. Şi în jârtfeale lor, trei zăciuiri de făină cu untdelemn stropită prin fieştecare viţăi, doao zăciuiri prin berbeace,

10. A zeace din zăciuire prin fieştecare miei, carii sânt împreună miei şeapte;

11. Şi un ţap pentru păcat; afară din ceale ce să aduc pentru greşală, spre curăţire şi arderea veacinică, cu jârtva şi gustările lor.

12. Iară în a cincisprăzeacea zi a lunii a şeaptea, carea voao sfântă vă va fi şi cinstită; tot lucrul prost nu veţ face într-însa, ci veţi prăznui praznicul Domnului şeapte zile,

13. Şi veţ aduce ardere spre miros bine priimit Domnului: viţei din ciurdă treisprăzăce, berbeci doi, miei de câte un an, neîntinaţi, patrusprăzeace,

14. Şi în gustările lor, trei zăciuiri de făină cu untdelemn stropită prin fieştecare viţei, carii sânt împreună viţei treisprăzeace şi doao zăciuiri unui berbece, adecă împreună berbecilor doi, |

254v 15. Şi a zeace din zăciuire mieilor fieştecărora, carii sânt împreună miei patrusprăzeace;

16. Şi ţapul pentru păcat, fără arderea cea vecinică şi jârtva şi gustările ei.

17. A doao zi veţ aduce viţei din ciurdă doisprăzeace, berbeci doi, miei de câte un an, neîntinaţi, patrusprăzeace;

18. Şi jârtfeale şi gustările fieştecărora prin viţei şi prin berbeci şi prin miei bine veţi prăznui;

19. Şi ţapul pentru păcat, fără arderea cea vecinică şi jârtva şi gustările ei.

20. A triia zi veţi aduce viţei unsprăzeace, berbeci doi, miei de câte un an, neîntinaţ, patrusprăzeace;

21. Şi jârtvele şi gustările fieştecărora prin viţei şi prin berbeci şi prin miei bine veţi prăznui;

22. Şi ţapul pentru păcat, fără arderea cea veacinică şi jârtva şi gustările ei.

23. A patra zi veţi aduce viţei zeace, berbeci doi, miei de câte un an, neîntinaţi, patrusprăzeace; ||

255r 24. Şi jârtvele şi gustările fieştecărora prin viţăi şi berbeci şi miei bine veţi prăznui;

25. Şi ţapul pentru păcat, fără arderea cea veacinică şi jârtva ei şi gustarea.

26. A cince zi veţ aduce viţei noao, berbeci doi, miei de câte un an, nemăchiaţi, patrusprăzeace;

27. Şi jârtvele şi gustările fieştecărora prin viţăi şi berbeci şi miei bine veţi prăznui;

28. Şi ţapul pentru păcat, fără arderea cea veacinică şi jârtva ei şi gustarea.

29. A şasa zi veţ aduce viţei opt, berbeci doi, miei de un an, nemăchiaţi, patrusprăzeace;

30. Şi jârtvele şi gustările fieştecărora prin viţăi şi berbeci şi miei bine veţi prăznui;

31. Şi ţapul pentru păcat, fără arderea cea veacinică şi jârtva ei şi gustarea.

32. A şeaptea zi veţ aduce viţei şeapte şi berbeci doi, miei de câte un an, nemăchiaţi, patrusprăzeace;

33. Şi jârtvele şi gustările fieştecărora prin viţei şi berbeci şi miei bine veţi prăznui; |

255v 34. Şi ţapul pentru păcat, fârâ arderea cea veacinică şi jârtva lui şi gustarea.

35. A opta zi, carea iaste mai vestită, tot lucrul prost nu veţ face,

36. Aducând arderea spre miros bine priimit Domnului: un viţel, un berbece , miei de câte un an, nemăchiiaţi, şapte;

37. Şi jârtvele şi gustările fieştecărora prin viţei şi berbeci şi miei bine veţi prăznui;

38. Şi ţapul pentru păcat, fără arderea cea veacinică şi jârtva ei şi gustarea.

39. Aceaste veţ aduce Domnului prin praznicele voastre, afară de făgăduinţe şi de aducerile ceale din voie, în arderi, în jârtve, în gustare şi în junghierile ceale păciuitoare»".

Cap 30

Despre făgăduinţa şi jurământul bărbaţilor şi când făgăduinţăle sau jurământurile featelor şi a muiarilor sânt statornice sau deşarte.

1. Şi au povestit Moisi fiilor Israil toate care-i poruncise Domnul.

256r 2. Şi au grăit câtră căpeteniile neamurilor fii| |lor Israil: „Acesta iaste cuvântul care au poruncit Domnul:

3. «De va făgădui cineva din bărbaţ făgăduinţă Domnului sau să va strânge cu giurământ, nu va face deşert cuvântul său, ci tot ce au făgăduit va plini.
4. Muierea, de va făgădui ceva şi să va strânge cu giurământ, carea iaste în casa tătâni-său şi în vârstă încă copilărească, de va cunoaşte tatâl făgăduinţa carea au făgăduit şi jurământul cu care au îndeatorit sufletul său şi va tâcea, vinovată va fi făgăduinţii.
5. Orice au făgăduit şi au jurat cu fapta va plini.
6. Iară, de va zice împrotivă tatâl îndată cât va auzi, şi făgăduinţele şi jurământurile ei deşearte vor fi, nici vinovată să va ţinea cu făgăduinţa, pentru că au grăit împrotivă tatăl.
7. De va fi având bârbat şi va făgădui ceva şi o dată din gura ei ieşind cuvântul, sufletul ei l-au îndatorit cu jurământ.
8. În care zi va auzi bărbatul şi nu va grăi împrotivă, vinovată va fi făgăduin|ţii şi va da 256v
orice au făgăduit.
9. Iară, auzând, îndată de va grăi împrotivă şi deşerte va face făgăduinţele ei şi cuvintele cu carele au fost strâns sufletul său, milostiv va fi ei Domnul.
10. Văduva şi cea lăsată orice vor făgădui vor da.
11. Muierea în casa bârbatului când să va strânge cu făgăduinţă şi cu jurământ,
12. De va auzi bârbatul şi va tăcea, nici va grăi împrotiva făgăduinţii, va da orice au fost făgăduit.
13. Iară, de va grăi îndată împrotivă, nu să va ţinea vinovată făgăduinţei, pentru că au grăit împrotivă bârbatul şi Domnul va fi milostiv ei.
14. De va făgădui şi cu jurământ să va strânge, ca prin post sau altor lucruri contenirea, să-şi năcăjească sufletul său, în vrerea bârbatului va fi să facă sau să nu facă.
15. Iară, auzând bărbatul, de va tăcea şi pre a doao zi va treace sfatul său, orice au fost cugetat şi au fost făgăduit va da, căci mintini cât au auzit au tăcut. ||
16. Iară, de va zice împrotivă după ce au ştiut, va purta el nedreptatea ei»”. 257r
17. Acestea sânt legile care au rânduit Domnul lui Moisi, între bărbat şi muiare, între tată şi fată carea încă în vârstă copilărească iaste sau carea rămâne în casa părintelui.

Cap 31

Tăindu-să madianiteanii din porunca lui Dumnezeu, numai feacioarele să ţin. Averile drept să împart oştitorilor şi gloatei; pârghele preotului şi leviţilor să dau, mulţămite Domnului cu daruri să aduc, că nice un ovreau n-au căzut.

1. Şi au grăit Domnul câtră Moisi, zicând:
2. „Izbândeaşte întâi fiii lui Israil de madianiteani şi aşa te vei aduna la norodul tău”.
*Sus 25, 17. 3. Şi îndată Moisi: *„Armaţi – au zis – dintre voi bărbaţi la războiu, carii să poată face izbânda Domnului de madianiteani.
4. O mie de bărbaţi din fieştecare neam să să aleagă din Israil, carii să să trimită la războiu.
5. Şi au dat câte o mie din fieştecare neam, adecă doaosprăzeace mii, gătiţi la războiu”,
6. Carii i-au trimis Moisi cu Fines, fiiul lui Eliazar preotului, şi vaseale ceale sfinte şi trâmbiţe spre răsunare I-au dat.
7. Şi, oştind împrotiva madiianiteanilor şi biruindu-i, toţi bărbaţii i-au ucis; |
*Ios. 13, 21. 8. *Şi pre împăraţii lor, Evi şi Rechim şi Sur şi Hur şi Revi, cinci căpetenii ai neamului, 257v
şi pre Valaam, fiiul lui Vior, i-au ucis cu sabiia.
9. Şi au prins muiarile lor şi pruncii şi toate dobitoaceale şi toată avearea; orice au putut avea au jefuit.
10. Şi cetăţile şi satele şi coşteiurile le-au mistuit para.
11. Şi au adus pradă şi toate care prinsease, şi din oameni, şi din dobitoace.
12. Şi au adus la Moisi şi la Eliazar preotul şi la toată mulţimea fiilor Israil, iară cealelalte unealte le-au purtat în tabără în câmpii Moav, lângă Iordan, împrotiva Ierihonului.
13. Şi au ieşit Moisi şi Eliazar preotul şi toate căpeteniile sinagoghii întru tâmpinarea lor, afară de tabără.
14. Şi mâniindu-să Moisi, căpeteniilor oasteai tribunilor şi sutaşilor carii venise de la războiu,
15. Au zis: „Câci aţi ţinut muiarile?

16. *Au nu sânt acestea care au înşelat pe fiii lui Israil, după sfatul lui Valaam, şi v-au făcut a păcătui împrotiva Domnului prin păcatul lui Fogor, pentru care şi bătut au fost norodul? || *Sus 25, 18.

258r 17. *Pre toţi dară, ucideţi, orice iaste parte bărbătească şi în prunci, şi muierile care au cunoscut bărbat cu împreunare le sugrumaţi, *Jud. 21, 11.

18. Iară feacioarele şi toate fămeaile vergure, ţineţi-le voao.

19. Şi rămâneaţi afară de tabără şeapte zile; cine va ucide om sau ucis va atinge să va curăţi a triia zi şi a şeaptea,

20. Şi de toată prada, acar vâjmânt va fi, acar vas şi ceva spre unealte gătit, din piiaile caprelor şi din peri şi de lemn să va curăţi.

21. Şi Eliazar preotul câtră bărbaţii oastei carii oştise aşa au grăit: „Aceasta-i porunca legii *carea au poruncit Domnul lui Moisi: *Preoţ. 6, 28

22. «Aurul şi argintul şi arama şi fierul şi plumbul şi plevul, şi 11, 33

23. Şi tot ce poate treace prin pară de foc cu foc să va curăţi. Iară orice nu poate suferi focul cu apa curăţirii să va curăţi. şi 15, 12.

24. Şi vă veţ spăla vejmintele voastre în zioa a şeaptea şi, curăţiţi, după aceea veţi întra în tabără»”.

25. Şi au zis Domnul câtră Moisi:

26. „Luaţi suma celor ce sânt prinse de la om până la dobitoc, tu şi Eliazar preotul şi căpeteniile obştii. |

258v 27. Şi veţ împărţi drept prada, între cei ce au oştit şi au ieşit la războiu şi între toată ceialaltă mulţime.

28. Şi vei osebi partea Domnului de la cei ce au oştit şi au fost la războiu, un suflet din cinci sute, precum din oameni, aşa din boi şi asini şi oi,

29. Şi o vei da lui Eliazar preotului, că pârghele Domnului sânt.

30. Şi din giumătatea partea fiilor Israil vei lua al cinzăcilea cap din oameni şi din boi şi asini şi oi, din toate jigăniile, şi le vei da leviţilor carii priveaghează în pazăle cortului Domnului”.

31. Şi au făcut Moisi şi Eliazar precum poruncise Domnul.

32. Şi au fost prada carea prinsease oastea oi şase sute şeptezăci şi cinci de mii,

33. Boi şeaptezăci şi doao de mii,

34. Asini şasezăci şi una de mii,

35. Sufletele oamenilor, parte fămeiască carea nu cunoscuse bărbaţi, mii treizăci şi doao.

36. Şi s-au dat jumătate celor ce fusease în războiu, din oi trei sute treizăci şi şeapte de mii, cinci sute,

37. Din carele spre partea Domnului s-au socotit oi şase sute şeaptezăci şi cinci,

38. Şi din boi triizăci şi şease de mii, boi şeaptezăci şi doi.

259r 39. Din treizăci de mii cinci sute de asini, şa| |sezăci şi unul.

40. Din sufletele oamenilor, şasăsprăzece mii, au căzut în partea Domnului treizăci şi doao de suflete.

41. Şi au dat Moisi numărul pârghelor Domnului lui Eliazar preotului, precum i s-au fost poruncit.

42. Din giumătatea partea fiilor Israil, carea o au fost osebit celor ce fusease în războiu,

43. Iară din jumătatea carea să venise ceiiaalalte mulţimi, adecă de oi trei sute treizăci şi şapte de mii cinci sute,

44. Şi de boi treizăci şi şease de mii,

45. Şi de asini treizăci de mii cinci sute,

46. Şi de oameni şasăsprăzece mii,

47. Au luat Moisi al cinzăcilea cap şi le-au dat leviţilor carii priveaghea în cortul Domnului, precum poruncise Domnul.

48. Şi, apropiindu-să căpeteniile oastei la Moisi, şi trivunii şi sutaşii, au zis:

49. „Noi, slugile tale, am numărat ostaşii carii i-am avut supt mâna noastră; şi nici unul n-au lipsit.

50. Pentru această pricină, aducem spre daruri Domnului fieştecarii ce am putut afla, aur în pradă: şolovari, covrigi de aur, ineale şi dreptariu şi murenule, ca să te rogi pentru noi Domnului”. |

259v 51. Şi au priimit Moisi şi Eliazar preotul tot aurul supt multe fealiuri;

52. Fonţi şeasăsprăzece mii şeapte sute cinzăci de sicli, de la trivuni şi de la sutaşi,

53. Că fieştecarele ce apucase în pradă al său era.

54. Şi, priimindu-l, l-au dus în cortul mărturiei, spre pomenirea fiilor Israil înaintea Domnului.

Cap 32

Fiilor lui Ruvim şi Gad şi jumătate neamul lui Manase, pentru că le prisosesc dobitoacele, li s-au dat parte dincolo de Iordan, numai să meargă înaintea fraţilor săi întrarmaţi la Pământul Făgăduinţii.

1 . Iară fiii lui Ruvim şi Gad avea dobitoace multe şi le era lor în marhă nenumărată
averea. Şi, văzând Iazer şi Galaad pământul a fi de treabă spre păşunea vitelor,
2 . Au venit la Moisi şi la Eliazar preotul şi la căpeteniile mulţimei şi au zis:
3. „Ataroth şi Divon şi Iazăr şi Nemra Hezevon şi Eliale şi Savan şi Nevo şi Veon,
4. Pământul care l-au lovit Domnul înaintea fiilor Israil ţinut foarte ugeros iaste spre păşunea vitelor, şi noi, slugile tale, avem dobitoace multe
5. Şi ne rugăm, de am aflat har înaintea ta, să || ni-l dai noao, slugilor tale, spre moştenire, 260r
nici să ne faci a treace Iordanul".
6. Cărora le-au răspuns Moisi: „Au doară fraţii voştri vor merge la război, şi voi aici veţi şedea?
7. Căci întoarceţi minţile fiilor Israil, să nu îndrăznească a treace la locul care le va da Domnul?
8. Au nu aşea au făcut părinţii voştri, când i-am trimis din Cadisvarne la iscodirea pământului?
*Sus 13, 24. 9. *Şi, venind până la Valea Strugurului, după ce au văzut toată ţara, au întors inima fiilor lui Israil, ca să nu între hotarele care le-au dat lor Domnul.
10. Carele mâniindu-Să, S-au jurat, zicând:
11. «De vor vedea oamenii aceştia carii s-au suit din Eghipt, de doaozăci de ani şi mai sus, pământul care supt jurământ l-am făgăduit lui Avraam, Isaac şi Iacov şi n-au vrut să umble după Mine,
12. Afară de Caliv, fiiul Iefoni Chinezăului, şi Iosue, fiiul Nun; aceştia au plinit voia mea».
13. Şi, mâniindu-să Domnul împrotiva lui Israil, l-au încungiurat prin pustie patruzăci de ani, până s-au sfârşit toată naşterea carea făcuse răutate înaintea Lui.
14. Şi, iată – au zis – voi v-aţ sculat în locul | părinţilor voştri, creaşterea şi hrăniţii 260v
oamenilor celor păcătoşi, ca să sporiţ urgia Domnului împrotiva lui Israil.
15. Că de nu veţ vrea a merge după El în pustietate, va părăsi norodul şi voi veţi fi pricina uciderii tuturor".
16. Iară ei mai apropiindu-să, au zis: „Ocoale oilor vom face şi staule dobitoacelor, şi pruncilor noştri cetăţi întărite.
17. Iară noi înşine, întrarmaţi şi încinşi, vom merge la război înaintea fiilor Israil, până când i-om duce înăuntru la locurile sale. Pruncii noştri şi orice puteam avea vor fi în cetăţi zidite, pentru leşuirile lăcuitorilor.
18. Nu ne vom întoarce la casăle noastre până când vor stăpâni fiii lui Israil moştenirea sa,
19. Nici vom cerca ceva dincolo de Iordan, că acum avem moşiia noastră în partea lui despre răsărit".
*Ios. 1, 14. 20. Cărora Moisi le-au zis: *„De faceţi ce făgăduiţi, gătiţ mergeţi înaintea Domnului la război
21. Şi tot bărbatul ostaşu întrarmat treacă Iordanul, până va răsipi Domnul neprietinii Săi
22. Şi să va supune Lui tot pământul, atunci || veţ fi nevinovaţi la Domnul şi la Israil şi 261r
veţi dobândi ţărâle care voiţi înaintea Domnului.
23. Iară de nu veţ face ce ziceţi, nimărui îndoială iaste că păcătuiţi împrotiva lui Dumnezeu; şi să ştiţi că păcatul vostru vă va prinde pre voi.
24. Ziditi dară, cetăţi pruncilor voştri şi ocoale şi staule oilor şi vitelor; şi ce aţi făgăduit pliniţi".
*Ios. 4, 12. 25. *Şi au zis fiii lui Gad şi Ruvin către Moisi: „Slugile tale sântem. Face-vom ce porunceaşte Domnul nostru.
26. Pruncii noştri şi muiarile şi dobitoacele şi vitele le vom lăsa în cetăţile Galaad.
27. Iar noi, slugile tale, toţi gătiţi vom merge la război, precum Tu, Doamne, grăieşti".
28. Şi au poruncit Moisi lui Eliazar preotului şi lui Iosue, fiiul lui Nun, şi căpeteniilor
*Leage 3, 19. familiilor prin neamurile lui Israil şi au zis către ei:
Josue 13, 8 şi 22, 4. 29. *„De vor treace fiii lui Gad şi fiii lui Ruvim cu voi Iordanul, toţi armaţi la război înaintea Domnului, şi vi să va supune voao pământul, daţi-le lor Galaad spre moştenire.

261v 30. Iară, de nu vor vrea a treace armaţi cu voi | în pământul Hanaan, între voi iaie-şi locuri de lăcuit".
31. Şi au răspuns fiii lui Gad şi fiii lui Ruvim: „Precum au grăit Domnul slugilor Sale, aşea vom face.
32. Înşine armaţ vom mearge înaintea Domnului în pământul Hanaan şi a fi primit noi moşie preste Iordan mărturisim".
33. *Şi au dat Moisi fiilor Gaad şi Ruvim şi jumătate neamului Manasse, fiiului Iosif, împărăţiia lui Sihon, a împăratului amoreului, şi împărăţiia lui Og, împăratului Vasaan, şi pământul lor cu cetăţile sale prinpregiur. *Ios. 22, 4.
34. Şi au zidit fiii lui Gad Divon şi Ataroth şi Aroir
35. Şi Etroth şi Sofan şi Iazăr şi Iegvaa
36. Şi Veftnemra şi Vethtaran, cetăţi întărite şi ocoale dobitoacelor sale.
37. Iară fiii lui Ruvim au zidit Hesovon, Eliali şi Cariathtaim
38. Şi Navo şi Vaalmeon, cu numele întoarse, şi Savama, puind numele cetăţilor carele zidisă.
39. *Iară fiii lui Mahir, fiiul lui Manasse, s-au dus în Galaad şi o au bătut ucigând || *Facer. 50, 22.
262r amoreul, lăcuitoriul ei.
40. Şi au dat Moisi pământul Galaad lui Mahir, fiiul lui Manasse, care au lăcuit într-însul.
41. Iară Iair, fiiul lui Manasse, s-au dus şi au cuprins satele lui, care le-au numit Hagoth Iair, adecă satele lui Iair.
42. Şi Novi s-au dus şi au apucat Canath cu sătişoarele sale şi o au chemat numele său Novi.

Cap 33

Numărându-să patruzăci şi doao de rămasuri prin multe locuri prin pustie a fiilor Israil, hananeanii a-i ucide Domnul porunceaşte.

1. Aceste sânt rămasurile fiilor Israil, carii au ieşit din Eghipt, prin turmele sale, în mâna lui Moisi şi a lui Aaron,
2. Care le-au scris Moisi după locurile taberilor care, din porunca Domnului, le muta.
3. Deci purcezând din Ramesi în luna dintâi a doao zi Fase, fiii lui Israil în mână înaltă, văzând toţi eghipteanii
4. Şi îngropându-ş întâi născuţii carii lovise Domnul (că şi în zilele lor făcuse izbândă).
5. Au tăbărât în Socoth.
6. Şi din Socoth au venit în Etham, carea iaste în marginea hotarălor pustii. |
262v 7. *De acolo ieşind, au venit împrotiva Fihahiroth, carea priveaşte spre Velsefon, şi au tăbărât înaintea Magdalului. *Ieşir. 14, 2.
8. Şi purcezând din Fihahiroth, au trecut prin mijlocul mării în pustietate; şi umblând trei zile prin pustia Ethan, au tăbărât în Mara.
9. *Şi purcezând din Mara, au venit în Elim, unde era doaosprăzeace izvoară de apă şi finici şeaptezăci, şi acolo au ăbărât. *Ieşir. 15, 27.
10. Ci şi de acolo ieşind, au înfipt şetrile spre Marea Roşie; şi purcezând de la Marea Roşie,
11. Au tăbărât în pustia Sin,
12. De unde ieşind, au venit în Dafca.
13. Şi purcezând din Dafca, au tăbărât în Alus.
14. Şi ieşind din Alus, în Rafidim au înfipt şetrile, *unde au lipsit norodului apă de băut. *Ieşir. 17, 1.
15. Şi purcezând din Rafidim, au tăbărât în pustia Sinai.
16. Ci şi din pustia Sinai ieşind, *au venit la Mormânturile Poftei. *Ieşir. 9, 2.
17. *Şi purcezând de la Mormânturile Poftei, au tăbărât în Haseroth. *Sus 11, 34.
18. *Din Haseroth au venit în Rethma. *Sus 13, 1.
263r 19. Şi purcezând din Rethma, au tăbărât în || Remmonfaris,
20. De unde ieşind, au venit în Levna.
21. Din Levna au tăbărât în Ressa.
22. Şi ieşind din Ressa, au venit în Chelatha,
23. De unde purcezând, au tăbărât în muntele Sefir.
24. Ieşind din muntele Sefir, au venit în Arada.
25. De acolo purcezând, au tăbărât în Macheloth.
26. Şi purcezând din Macheloth, au venit în Tahath.

27. Din Tahath au tăbărât în Thars.
28. De acolo ieşind, au înfipt şetrile în Methca.
29. Şi din Methca au tăbărât în Hesmona.
30. Şi purcezând din Hesmona, au venit în Mesoroth.
31. Şi din Mesoroth au tăbărât în Veneiaacan.
*2 Leage 10, 7. 32. *Şi purcezând din Veneiaacan, au venit în muntele Gadgad,
33. De unde purcezând, au tăbărât în Ietevatha.
34. Şi din Ietevatha au venit în Hevrona.
35. Şi ieşind din Hevrona, au tăbărât în Asiongavir.
*Sus 20, 1. 36. *De acolo purcezând, au venit în pustia Sim, aceasta-i Cadis.
37. Şi ieşind din Cadis, au tăbărât în muntele Hor, în marginea hotarelor pământului Edom.
*Sus 20, 25. 38. *Şi s-au suit Aaron preotul în muntele | Hor, poruncind Domnul. Şi acolo au murit 263v
2 Leage 32, 50. în anul al patruzăcile ieşirii fiilor Israil din Eghipt, în luna a cincea, în zioa dintâi a lunii,
39. Fiind de ani o sută doaozăci şi trei.
40. Şi au auzit hananeul, împăratul Aaradului, care lăcuia spre amează zi, a fi venit fiiu lui Israil în pământul Hanaan.
41. Şi purcezând din muntele Hor, au tăbărât în Salmona,
42. De unde ieşind, au venit în Funon.
43. Şi purcezând din Funon, au tăbărât în Ovoth.
44. Şi din Ovoth au venit în Ieavarim, carea iaste în hotarele moaviteanilor.
45. Şi purcezând din Ieavarim, au înfipt şetrile în Divongad,
46. De unde ieşind, au tăbărât în Helmondevlathain.
47. Şi ieşind din Helmondevlathain, au venit la muntele Avarim, împrotiva Navo.
48. Şi purcezând din munţii Avarim, au trecut la câmpiile Moav, spre Iordan, împrotiva Ierihonului.
49. Şi acolo au tăbărât de la Vethsimoth până la Avelsatim în ceale mai şesuri locuri a moaviteanilor,
50. Unde au grăit Domnul câtră Moisi: ||
51. „Porunceaşte fiilor Israil şi zi câtră dânşii: «Când veţ treace Iordanul, întrând la 264r
pământul Hanaan,
*2 Leage 7, 5. 52. Răsipiţ toţ lăcuitorii pământului aceluia, *frângeţi stâlpii şi idolii îi sfărmaţ şi toate
Jud. 2, 2. ceale înalte le surpaţi,
53. Curăţând pământul şi lăcuitorii lui, că Eu vi l-am dat voao spre moştenire;
54. Carele vi-l veţ împărţi cu soarte, celor mai mulţi le veţi da mai lat şi celor puţini mai îngust; fieştecăruia precum va cădea soartea, aşea i să va da moşiia. Prin neamuri şi familii moştenirea să va împărţi.
55. Iară, de nu veţi vrea a ucide lăcuitorii pământului, vă vor fi voao, carii vor rămânea, ca cuiele în ochi şi lăncile în coaste şi să vor împrotivi voao în pământul lăcuinţii voastre.
56. Şi orice gândisem a le face lor voao vă voi face»”.

Cap 34

Faţa şi marginile Pământului Făgăduinţii după patru părţi a lumii; şi acealea cu soarte a să împărţi să porunceaşte, adăogând numele celor ce-l vor împărţi.

1. Şi au grăit Domnul câtră Moisi, zicând: |
2. „Porunceaşte fiilor Israil şi vei zice cătră dânşii: «Întrând la pământul Hanaan şi 264v
căzând voao cu soarte spre moştenire, cu aceastea margini să va hotărî:
*Ios. 15, 1. 3. *Partea despre amează zi va începe de la pustia Sim, carea iaste lângă Edom, şi va avea hotară, împrotiva răsăritului, Marea Sărată,
4. Carele vor împregiura partea despre amează zi prin suirea Scorpionului, aşea ca să treacă în Sina şi să agiungă de la amează zi până la Cadisvarni, de unde vor ieşi hotarăle la satul cu numele Adar şi să vor întinde până la Asemona.
5. Şi să va duce prinpregiur marginea de la Asemona până la repegiunea Eghiptului şi la limanul Marelui Mare să va sfârşi.
6. Iară partea despre apus de la Marea Mare va începe şi cu acelaş sfârşit să va închide.
7. Iară la partea despre amează zi de la Marea Mare vor începe hotarăle, agiungând la muntele cel preaînalt,

8. De la carele vor veni în Emath până la sfârşiturile Sedada.
9. Şi să vor duce hotarâle până la Zefrona şi satul Enan. Acestea vor fi hotarăle în partea
265r des||pre meazănoapte.
10. De acolo vor hotărî sfârşiturile împrotiva părţii despre răsărit, de la satul Enan până la Sefama;
11. Şi de la Sefama să vor pogorî hotarăle în Revla, împrotiva fântânii Dafnim; de acolo vor veni împrotiva răsăritului la Marea Chenerith
12. Şi să vor întinde până la Iordan, şi mai pre urmă să vor închide cu Marea cea Sărată. Acest pământ veţi avea prin hotarele sale împrejur»".
13. Şi au poruncit Moisi fiilor Israil, zicând: „Acesta va fi pământul care îl veţi moşteni cu soarte şi care au poruncit Domnul a să da la noao neamuri şi la jumătate neam.
14. Că neamul fiilor Ruvin, prin familiile sale, şi neamul fiilor Gad, după numărul rudeniilor, şi jumătate neam a lui Manasse,
15. Adecă doao a şease din neam au luat partea sa peste Iordan, în prejma Ierihonului despre răsărit".
16. Şi au zis Domnul câtră Moisi:
265v 17. *„Aceaste sânt numele bărbaţilor | carii vă vor împărţi pământul: Eliazar preotul şi *Ios. 14, 1, 2.
Iosue, fiiul lui Nun.
18. Şi fieştecare căpetenii din fieştecare neamuri,
19. A cărora numele sânt acestea: din neamul Iuda, Caliv, fiiul Iefonii;
20. Din neamul Simion, Samuil, fiiul Ammiud;
21. Din neamul Veniamin, Elidad, fiiul lui Caselon;
22. Din neamul fiilor Dan, Vocchi, fiiul lui Iogli;
23. A fiilor Iosif, din neamul Manasse, Hanniil, fiiul lui Efod;
24. Din neamul Efraim, Camuil, fiiul Sefthan;
25. Din neamul Zavolon, Elisafan, fiiul Farnac;
26. Din neamul Isahar, povăţuitoriu, Faltiil, fiiul Ozan;
27. Din neamul Asir, Ahiud, fiiul Salomi;
28. Din neamul Neftali, Fedail, fiiul Ammiud".
29. Aceştia sânt cărora le-au poruncit Domnul să împarţă fiilor Israil pământul Hanaan.

Cap 35

Să porunceaşte a să rândui mii de cetăţi şi oşteze leviţilor şi dintr-acealea cetăţi de scăpare pentru uciderea fără voie. Leagea uciderii cu voia şi fără de voie; după o mărturie nime nu să va certa. ||

266r 1. Şi acestea au grăit Domnul câtră Moisi în câmpiile Moav, spre Iordan, în preajma Ierihonului:
2. *„Porunceaşte fiilor Israil să dea leviţilor din moştenirile sale, *Ios. 21, 2.
3. Cetăţi spre lăcuire şi oştezele lor prinpregiur, ca să rămâie ei în oraşe şi oştezele să fie dobitoacelor şi vitelor;
4. Care de la zidurile cetăţilor dinnafară, prinpregiur, o mie de paşi să vor întinde.
5. Împrotiva răsăritului doao mii de coţi vor fi, şi spre amează zi aseaminea doao mii vor fi, şi spre mare, carea priveaşte la apus, aceeaş măsură va fi, şi partea despre meazănoapte cu aseaminea hotar să va sfârşi. Şi vor fi cetăţile în mijloc, şi dinnafară oşteazele.
6. Iară din cetăţile care veţi da leviţilor şease vor fi osebite, spre agiutoriul fugiţilor, să scape la eale care va vârsa sânge; şi afară de aceastea, alte patruzăci şi doao de cetăţ.
7. Adecă, împreună patruzăci şi opt, cu oşteazele sale.
8. Şi acealeaş cetăţi care să vor da din moştenirile fiilor Israil, de la cei ce au mai mult
266v | mai multe să vor lua, şi carii mai puţân, mai puţine; fieştecarii, după măsura moştenirii sale, vor da oraşe leviţilor".
9. Zis-au Domnul câtră Moisi:
10. „Grăiaşte fiilor Israil şi vei zice câtră dânşii: *«Când veţi treace Iordanul la pământul *2 Leage 19, 2.
Hanaan, Ios. 20, 2.
11. Rânduiţi care cetăţi trăbuie să fie spre agiutorul celor fugiţi, carii, nevrând, vor vărsa sânge;
12. În carele fiind cel fugit, rudenia celui ucis nu-l va putea ucide, până va sta înaintea mulţimii şi pricina lui să va giudeca.

*2 Leage 4, 14. 13. *Iară din cetăţile acelea care să vor osebi spre agiutoriul celor fugiţi,
Ios. 27, 8. 14. Trei vor fi preste Iordan şi trei în pământul Hanaan.
15. Precum fiilor Israil, aşa veniţilor şi nimernicilor, să scape la eale care, nevrând, va vărsa sânge.
16. De va lovi cineva cu fier şi va muri cel lovit, vinovat va fi uciderii şi el va muri.
17. De va arunca piiatră şi cel lovit va adurmi, aşijderea să va certa.
18. De va muri cel lovit cu leamn, cu sângele lovitoriului să va izbândi. ||
19. Rudenia celui ucis pre ucigătoriu îl va ucide; îndată cât îl va apuca, îl va ucide. 267r
*2 Leage 19, 11. 20. *De va goni cineva pre om din mănie sau va arunca ceva spre el din leşuire
21. Sau, fiind nepriiatin, cu mâna îl va lovi şi el va muri, lovitoriul va fi vinovat uciderii. Rudenia ucisului, îndată cât îl va afla, îl va sugruma.
22. Iară cu întâmplarea şi fără mânie
23. Şi fără neprietinie, de va face ceva de acestea,
24. Şi aceasta auzând norodul să va dovedi, şi între lovitoriu şi rudenie cercarea sângelui cercetându-să,
25. Să va slobozi nevinovatul din mâna izbânditoriului şi prin giudecată să va întoarce în cetate la carea au fost scăpat şi va rămânea acolea până când preotul cel mare, carele cu sfântul untdelemn iaste uns, va muri.
26. De cumva ucigaşul afară de hotarâle cetăţilor carele izgoniţilor s-au rânduit
27. Să va afla, şi cel lovit de la cel ce iaste izbânditoriu sângelui, fără vină va fi care l-au ucis,
28. Că trebuia fugitul până la moartea arhiereului în cetate a rămânea, iară, după ce el va | muri, ucigătoriul să va întoarce la pământul său. 267v
29. Acestea veacinice vor fi şi legiuite în toate lăcaşele voastre.
30. Ucigătoriul supt trei mărturii să va certa; la mărturia unuia nime nu să va osândi.
31. Nu veţ lua preţu de la cel ce iaste vinovat sângelui; îndată şi el va muri.
32. Cei izgoniţi şi fugiţi mai înainte de moartea arhiereului nici într-un chip în cetăţile sale să vor putea întoarce.
33. Să nu pângăriţi pământul lăcaşului vostru; carele cu sângele nevinovaţilor să întină nici într-alt chip să poate curăţi, fără prin sângele aceluia carele au vărsat sângele altuia.
34. Şi aşea să va curăţi moştenirea voastră, rămâind Eu cu voi. Că Eu sânt Domnul, care lăcuiesc între fiii lui Israil»".

Cap 36

Leage să rânduiaşte ca featele, luând părinţasca moştenire, să să mărite celor de un neam ai săi, ca să nu să mestece prin măritări neamurile şi moşiile să să strămute.

*Sus 27, 1. 1.*Şi s-au apropiiat şi căpeteniile fa| |miliilor Galaad, fiii lui Mahir, fiiului Manasse, 268r
din ruda fiilor Iosif, şi au grăit lui Moisi înaintea căpeteniilor Israil şi au zis:
2 „Ţie, domnului nostru, ţ-au poruncit Domnul să împarţi pământul cu soarte fiilor Israil şi să dai featelor Salfaad, fratelui nostru, moşia carea să cuvine tatălui.
3. Carele, de le vor lua muiari dintr-alt neam, le va urma moşiia sa şi, trecând la alt neam, din moştenirea noastră să va scădea.
4. Şi aşa va fi ca, venind iuvileon, adecă anul al cinzăcilea a slobozirii, să va strămuta împărţirea sorţilor şi altora moşie la alţii va treace".
5. Răspuns-au Moisi fiilor Israil, şi Domnul poruncind au zis: „Bine au grăit neamul fiilor Iosif".
*Tovie 7, 14. 6. Şi această leage despre featele Salfaad de la Domnul s-au vestit: *„Mărite-să cărora vor vrea, numai oamenilor din neamul său.
7. Să nu să meastece moşia fiilor Israil din neam în neam. Că toţi bârbaţii îş vor lua muiari din neamul şi rudeniia sa.
8. Şi toate featele dintr-acelaş neam îş vor lua bărbaţi, ca să rămâie moştenirea în familii,
9. Nici să să meastece neamurile, ci aşa să rămâie, |
10. Precum de la Domnul s-au deschilinit". Şi au făcut featele lui Salfaad precum să 268v
poruncise.
11. Şi s-au măritat Maala şi Thersa şi Hegla şi Melha şi Noa fiilor unchiu-său,
12. Din familia Manasse, carele au fost fiiul lui Iosif, şi moşia carea lor era rânduită au rămas în neamul şi familia tătâne-său.
13. Aceaste sânt poruncile şi judecăţile care le-au poruncit Domnul prin mâna lui Moisi câtră fiii lui Israil, în câmpiile Moav spre Iordan, în preajma Ierihonului.

A

(a se) ABATE: v. III
(te-)ai abătut: *ind. pf.c. 2.sg.* 5,20
(să) va abate: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,29
abătându(-ne): *gerunziu* 20,17
abătându(-să): *gerunziu* 22,23
(să) abate: *inf. prez. fără* ***a*** 22,26
(s-)ar fi abătut: *cond. pf. 3.sg.* 22,33

ACAR: adv.
acar... acar: 15,30; 18,15; 31,20

ACOLEA: adv.
acolea: 9,17; 35,25

ACOLO: adv.
acolo: 11,16, 34; 13,2, 25, 29, 34; 17,10; 19,14; 20,1, 15, 26; 21,12; 23,13, 27; 27,12; 33,7, 9, 10, 25, 28, 36, 38, 49; 34,10, 11

ACOPERĂMÂNT: s.n.; var. **ACOPEREMÂNT**
acoperemântul: *sg. ac.* 3,26; 4,25
acoperemânt: *sg. ac.* 4,10, 11, 12

(a) ACOPERI: v. IV
vor acoperi: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,6, 8, 9, 14
acoperind: *gerunziu* rezum. cap.9
au acoperit: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,15; 16,43; 22,5, 11
acoperea: *ind. imp. 3.sg.* 9,16, 17
acopere: *ind. prez. 3.sg.* 14,14
acoperindu-: *gerunziu* 16,33

ACOPERIȘ: s.n.
acoperișului: *sg. gen.* 3,26
acoperișul: *sg. ac.* 4,25

ACOPERIT, -Ă: adj.
acoperite: *n. pl. nom.* 7,3

ACOPERITURĂ: s.f.
acoperitură: *sg. ac.* 4,6

ACUM: adv.
acum: 16,45, 46; 22,28, 34; 24,17; 26,54; 32,19
acumuși: 11,23

(a se) ADĂUGA: v. I; var. **(a se) ADĂOGA;** (Înv.) **(a se) ADAOGE:** v. III „a continua să"; „a mai pune ceva lângă cele ce sunt"
(să) va adaoge: *ind. viit.I. impers.* 10,5
adăogând: *gerunziu* rezum. cap.34

ADEVĂRAT: adv.
adevărat: *adv. în loc. adv.* ***cu adevărat*** 13,28; 16,14

(a) ADORMI: v. IV; var. (Înv. și reg.) **(a) ADURMI**
va adurmi: *ind. viit.I. 3.sg.* 35,17

(a se/-și) ADUCE: v. III
au adus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,17; 3,4; 7,2, 3, 10, 12, 18, 25, 55, 67, 73, 79; 9,13; 11,31; 13,24; 15,33; 16,47; 17,9; 19,10; 23,7; 26,61; 27,4; 31,11, 12
(să) aduce: *ind. prez. 3.sg.* 4,16; 5,8, 10, 26; 29,5
aduc: *ind. prez. 3.pl.* 5,9; rezum. cap.13; 18,12, 15; 18,19
va aduce: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,15, 30; 6,10, 14, 16; 8,11; 15,4, 7, 24, 27
aducând: *gerunziu* 6, 12, 17; 15,3, 25; 16,17; 29,36
aduce(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,13
aducă: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 7,11
adus-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,31, 37, 43, 49, 61
(s-)au adus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,84, 88; 16,38; 18,9
aduce: *inf. prez. fără* ***a*** 9,17
aducemu(-ne): *ind. prez. 1.pl., în loc. v.* ***aducemu-ne aminte*** 11,5
aduceți: *imperativ 2.pl.* 13,21; 18,28
adusease: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 13,25
să aducă: *conj. prez. 3.sg./pl.* rezum. cap.15; 19,2
să(-și) aducă: *conj. prez. 3.pl., în loc. v.* ***să-și aducă aminte*** rezum. cap.15; 15,39
vor aduce: *ind. viit.I. 3.pl.* 15,14; 18,11
aducându(-și): *gerunziu în loc. v.* ***aducându-și aminte*** 15,40
aducea: *ind. imp. 3.pl.* 16,35
au fost adusă: *ind. m.m.c.pf. perifr. 3.pl.* 16,39
(să) aduc: *ind. prez. 3.pl.* 18,13; 29,11; rezum. cap.31
veți aduce: *ind. viit.I. 2.pl.* 18,26; 28,23, 31; 29,8, 20, 23
veț aduce: *ind. viit.I. 2.pl.* 18,29, 30; 28,4, 8, 11, 19, 26, 27; 29,2, 6, 13, 17, 26, 29, 32, 39
ați adus: *ind. pf.c. 2.pl.* 20,5
(m-)am adus: *ind. pf.c. 1.sg.* 23,20
aduceț: *imperativ 2.pl.* 28,2
să aduceț: *conj. prez. 2.pl.* 28,3
ați adus: *ind. pf.c. 2.pl.* 28,6
vei aduce: *ind. viit.I. 2.sg.* 28,9
(să) va aduce: *ind. viit.I. 3.sg.* 28,15
să (să) aducă: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.29
aducem: *ind. prez. 1.pl.* 31,50

ADUCERE: s.f. „acțiunea de a aduce"; „ofrandă"; „jertfă"
aduceri: *pl. ac.* rezum. cap.5; rezum. cap.29
aducerea: *sg. nom./ac.* 5,15, 18; rezum. cap.6; 6,21; 7,17, 23, 29, 35, 41, 47, 53, 59, 65, 71, 77, 83; 8,15; 15,10; 16,40; 18,9, 24, 27; 28,2, 8
aducerii: *sg. gen., în loc. s.* ***aducerii aminte****, în sintagma* ***jârtva aducerii aminte*** 5,18
aducerile: *pl. nom./ac.* rezum. cap.7; rezum. cap.18; 18,32
aducerea: *sg. ac., în loc. s.* ***aducerea aminte*** 10,10
aducere: *sg. ac.* 15,3
aducerile: *pl. ac., în sintagma* ***aducerile ceale din voie*** 29,39

(a se) ADUNA: v. I
au adunat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,18; 5,18, 23
am adunat: *ind. pf.c. 1.sg.* 5,19
(să) va aduna: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,3; 20,26
să (să) adune: *conj. prez. 3.sg.* 10,7
adună: *imperativ 2.sg.* 11,16; 20,8; 21,16
(să) vor aduna: *ind. viit.I. 3.pl.* 11,22
adunând: *gerunziu* 11,24; 20,10; 21,23
(s-)au adunat: *ind. pf.c. 3.sg.* 20,2
vei aduna: *ind. viit.I. 2.sg.* 22,6
(te) vei aduna: *ind. viit.I. 2.sg.* 31,2

ADUNARE: s.f.
adunarea: *sg. gen.* (*cu prep.* ***a + toată***) 1,2
adunarea: *sg. nom./ac.* 13,27; 16,16, 40
adunării: *sg. gen.* 16,21

ADUNAT, -Ă: adj.
adunată: *f. sg. nom.* 16,19

ADUS, -Ă: adj.
aduși: *m. pl. ac.* 8,13

AFARĂ: adv.
afară: *adv. în loc. adv.* ***din afară*** 1,51; 3,10
afară: *adv. în loc. prep.* ***afară de/afară din*** 5,4, 8; 6,21; 12,14, 15; rezum. cap.13; rezum. cap.14; 14,30; 15,35; 16,49; 19,3, 9; 29,11, 39; 31,13, 19; 32,12; 35,6, 26
afară: *adv.* 15,36

(a se) AFLA: v. I
(s-)au aflat: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,17; 4,36, 40, 44; 26,7
va afla: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,21; 35,21, 27
aflu: *ind. prez. 1.sg.* 11,11

să aflu: *conj. prez. 1.sg.* 11,15
aflând: *gerunziu* 15,32
au aflat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 17,8; 23,6, 17
afla: *inf. prez. fără* ***a*** 31,50
am aflat: *ind. pf.c. 1.pl.* 32,5

AGGHITEAN: s.m. „descendent al lui Agghi”
agghiteanilor: *pl. gen.* 26,15

AGRIȘĂ: s.f.; var. **AGREȘĂ** (Reg.) „broboană” „ (cf. lat. *acinus, -ī* „boabă de strugure”, „boabă (a unui ciorchine)”
agreși: *pl. ac.* 6,4

AHIRAMEAN: s.m. „descendent al lui Ahiram”
ahirameanilor: *pl. gen.* 26,38

AI: s.m. (Reg.) „usturoi”
aiul: *sg. nom.* 11,5

AICI: adv.
aici: 22,8, 19; 23,1, 15; 32,6

(a) AJUNGE: v. III; var. (Reg.) **(a) AGIUNGE**
să agiungă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 11,22; 34,4
agiungă: *conj. prez. fără* ***să*** *impers.* 16,3
au agiuns: *ind. pf.c. 3.pl.* 21,30
agiungând: *gerunziu* 34,7

AJUTOR: s.n.; var. (Înv. și reg.) **AGIUTORIU**
agiutorul: *sg. ac.* 35,11
agiutoriul: *sg. nom./ac.* 14,9; 35,6, 13
agiutoriu: *sg. ac.* 21,24

ALBIT, -Ă: adj.
albită: *f. sg. nom.* 12,10

(a se) ALEGE: v. III
va aleage: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,5, 7
voi aleage: *ind. viit.I. 1.sg.* 17,5
vei fi ales: *pasiv ind. viit.I. 2.sg.* 24,22
să (să) aleagă: *conj. prez. 3.pl.* 31,4

(a) ALERGA: v. I
au alergat: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,27
alergând: *gerunziu* 16,47

ALES, ALEASĂ: adj./s.
alesul: *s.m. sg. nom.* 11,28
(ceale) alese: *s.n. pl. ac.* 18,32
alease: *adj. n. pl. nom.* 18,29
(celui mai) ales: *adj. m. sg. gen.* 25,15

ALUAT: s.n.
aluat: *sg. ac., în sintagma* ***fără aluat*** „nedospit” 6,15, 19

AMALICHITE: s.m. (cf. **Indice** Fc – **AMALECHITEAN**)
amalichite: *sg. nom.* (cf. lat. *amalechites*) 14,25, 43

AMALICHITEAN: s.m. (cf. **Indice** Fc – **AMALECHITEAN**)
amalichiteanii: *pl. nom.* 14,45
amalichiteani: *pl. ac.* rezum. cap.24

AMAR, -Ă: adj./s.
amare: *adj. f. pl. nom./ac., în sintagma* ***ape amare*** 5,18, 19
amară: *adj. f. pl. (cu des.* ***-ă****) ac., în sintagma* ***apele aceale amară/ apele ceale amară*** 5,23, 26
amar: *s.n. sg. nom.* 21,29

(a se) AMESTECA: v. I; var. **(a se) MESTECA**
(să) va mesteca: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,3
să (să) mestece: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.36
să (să) meastece: *conj. prez. 3.sg./pl.* 36,7, 9

AMESTECARE: s.f.; var. **MESTECARE**
mestecare: *sg. ac.* 19,13

AMESTECĂTURĂ: s.f.; var. **MESTECĂTURĂ** (aici) „adunătură de oameni”
mestecătura: *sg. nom.* 11,4

AMIAZĂ: s.f.; var. (Reg.) **AMIAZĂZI** „sud”
amează: *sg. ac.* 2,10; 3,29; 8,2; 10,6; 13,23, 30; 21,1; 33,40; 34,3, 4, 7; 35,5

AMIN: interj.
amin: 5,22

AMINTE: adv.
aminte: *adv. în loc. v.* ***a-și aduce aminte***; vezi **(a se/-și) ADUCE**; în loc. s. **aducere aminte**; vezi **ADUCERE**

AMMONITEAN: s.m. (cf. **Indice** Fc)
ammonitenilor: *pl. gen.* 21,24

AMOREU: s.m. (cf. **Indice** Fc)
amoreul: *sg. nom./ac.* 13,30; 32,39
amorreului: *sg. gen./dat.* 21,13, 25, 26, 31; 22,2
amorreaii: *pl. ac.* 21,13
amorreailor: *pl. gen.* 21,21
amoreilor: *pl. gen.* 21,29
amorreilor: *pl. gen.* 21,34
amoreului: *sg. gen.* 32,33

AMRAMITEAN: s.m. „descendent din neamul lui Amram (tatăl lui Moise, Aaron și Miriam)” (cf. DB, p.35)
amramiteni: *pl. nom.* 3,27

AN: s.m.
an: *sg. ac.* 1,1, 18, 20, 22, 24, 26, 28, 30, 32, 34, 36, 38, 40, 42, 45; 4,3; 6,12, 14; 7,15, 17, 21, 39, 87, 88; 15,27; 28,3, 9, 11, 19, 27; 29,2, 8, 13, 17, 20, 23, 26, 29, 32, 36
ani: *pl. ac.* 4,23, 30, 35, 39, 43, 47; 8,24; rezum. cap.9; 13,23; 14,29, 33, 34; 26,2, 4; 32,11, 13; 33,39
anul: *sg. nom./ac.* 4,35, 39, 43, 47; 8,25; 9,1; 10,11; 14,34; 33,38; 36,4
anului: *sg. gen.* 28,14

ANATEMĂ: s.f.; var. (Înv.) **ANATHEMĂ**
anathema: *sg. ac.* 21,3

APĂ: s.f.
apă: *sg. nom./ac., în sintagmele* ***apă sfințită/apă vie/apă de băut*** 5,17; 8,7; 20,6; 33,14
ape: *pl. nom./ac., în sintagmele* ***ape amare/ape vii*** 5,18, 19; 19,17
apele: *pl. nom./ac., în sintagmele* ***apele ceale blăstămate/apele aceale amară/apele ceale amară/apele blăstămului/apele curățirii*** 5,22, 23, 26, 27; 19,21
apa: *sg. nom./ac., în sintagmele* ***apa curățirii/apa stropirii*** rezum. cap.19; 19,9, 13, 20; 31,23
apa: *sg. nom./ac.* 19,12; 24,7
apele: *pl. ac.* 19,21; 20,19
Apele: *pl. nom./ac., în s. propr.* ***Apele Împrotivirii*** rezum. cap.20; 20,24; 27,14
Apa: *sg. nom., în s. propr.* ***Apa Împrotivirii*** 20,13
apă: *sg. nom./ac.* rezum. cap.20; 20,2, 5, 8, 10; 21,16, 22; 33,9
ape: *pl. nom./ac.* 20,8, 11, 17; 21,5; 24,6, 7; 27,14
apei: *sg. gen.* rezum. cap.21

APOI: adv.
apoi: rezum. cap.11
apoi: *adv. în sintagma* ***vreamea de apoi*** 24,14

(a se) APRINDE: v. III
va aprinde: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,14
să aprinză: *conj. prez. 3.sg.* 5,26
(s-)au fost aprinsă (sic!)**:** *pasiv m.m.c.pf. perifr. 3.sg.* 11,3
(s-)au aprins: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,4; 16,46
aprinzindu(-să): *gerunziu* 11,1, 33
aprinzind: *gerunziu* 15,3
(să) va aprinde: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,22
vei aprinde: *ind. viit.I. 2.sg.* 18,17

APRINDRE: s.f.
Aprindere: *sg. ac.* 11,3
aprinderea: *sg. ac.* 15,25; 28,24; 29,6

APROAPE: adv./s.
aproape: *adv.* 24,17
cei de aproape: *s.m. pl. ac.* 25,5
celor de apropae: *s.m. pl. dat.* 27,11

(a se) APROPIA: v. I
(să) va apropia: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,51; 3,38; 18,7
(să) va apropiia: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,10
a (să) apropiia: *inf. prez.* 8,19
apropiindu(-să): *gerunziu* 9,6; 31,48; 32,16
(să) vor apropia: *ind. viit.I. 3.pl.* 16,5
a (te) apropiia: *inf. prez.* 16,10
să (să) apropie: *conj. prez. 3.sg./pl.* 16,40; 18,3, 22
(să) apropie: *ind. prez. 3.sg.* 17,13
(s-)au apropiiat: *ind. pf.c. 3.pl.* 27,1; 36,1

(a) APUCA: v. I
apucase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 31,53
au apucat: *ind. pf.c. 3.sg.* 32,42
va apuca: *ind. viit.I. 3.sg.* 35,19

APUS: s.n. „vest”
apus: *sg. ac.* 2,18; 3,23; 34,6; 35,5

ARAMĂ: s.f.
aramă: *sg. ac.* 16,39; rezum. cap.21; 21,8, 9
arama: *sg. nom.* 31,22

(a se) ARĂTA: v. I
arete: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 6,25
au arătat: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,4; 13,27
(Mă) voi arăta: *ind. viit.I. 1.sg.* 12,6
(s-)au arătat: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,10; 14,10; 16,19, 43; 20,6; 21,16
va arăta: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,5

ARĂTARE: s.f.
arătare: *sg. ac.* 12,8

ARBORE: s.m.; var. **ARBURE**
arburi: *pl. ac.* 13,21

(a se) ARDE: v. III
va arde: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,5
va fi ars: *ind. viit. ant. 3.sg.* 19,8
(s-)au ars: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,9
au ars: *ind. pf.c. 3.sg.* 26,10

ARDERE: s.f.
arderea: *sg. ac.* 4,16; 23,3, 6, 15, 17; 29,16, 19, 36
ardere: *sg. ac., în sintagma* ***ardere de tot*** 7,87; 15,3
arderi: *pl. ac.* 10,10; 29,39
ardere: *sg. ac.* 15,5, 8; 16,37; 28,19; 29,13
arderii: *sg. gen./dat.* 19,17; 28,13
arderea: *sg. ac., în sintagma* ***arderea veacinică/arderea cea veacinică*** 29,6, 11, 22, 25, 28, 31, 34, 38

ARGINT: s.n.
argint: *sg. ac.* 7,13, 19, 25, 31, 37, 43, 49, 55, 61, 67, 73, 79, 84, 85; rezum. cap.10; 10,2; 18,16; 22,18; 24,13
argintul: *sg. nom.* 31,22

ARIILEAN: s.m. „descendent al lui Ariil”
ariileanilor: *pl. gen.* 26,17

ARHIEREU: s.m.
arhiereu: *sg. nom.* rezum. cap.20
arhiereului: *sg. gen.* 35,28, 32

ARIE: s.f.
arie: *sg. ac.* 15,20; 18,30
arii: *pl. ac.* 18,27

ARM: s.n. (Reg.) „șold”
armul: *sg. nom.* 18,18

(a) ARMA: v. I
armați: *imperativ 2.pl.* 31,3

ARMAT, -Ă: adj.
armați: *m. pl. nom.* 32,29, 30
armaț: *m. pl. nom.* 32,32

ARODINEAN: s.m. „descendent al lui Arod”
arodineanilor: *pl. gen.* 26,17

(a) ARUNCA: v. I
va arunca: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,6; 35,17, 20

(a) ASCULTA: v. I
au ascultat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 14,22; 20,16; 21,3
a asculta: *inf. prez.* 14,43; 20,21
ascultați: *imperativ 2.pl.* 16,8; 20,10
ascultă: *imperativ 2.sg.* 20,6; 23,18
ascultă: *ind. prez. 3.sg.* 24,16
să asculte: *conj. prez. 3.sg.* 27,20

ASCUȚIT: s.n. (Înv. și reg.) „ascuțiș”, „tăiș”
ascuțitul: *sg. ac.* 21,24

ASEMĂNAT, -Ă: adj.; var. (Reg.) **ASĂMÂNAT, -Ă**
asămânați: *m. pl. nom.* 13,34

ASEMENEA: adv./adj. inv./prep.; var. (Înv.) **ASEAMINEA**
aseaminea: *adv.* 11,4, 9; 23,10; 25,15; 35,5
aseaminea: *adj. inv.* 22,30; 35,5
aseaminea: *prep.* 23,22
aseamine: *prep.* 24,8

ASIN, -Ă: s.m./f.
asin: *s.m. sg. ac.* 16,15
asini: *s.m. pl. nom./ac.* 31,28, 30, 34, 39, 45
asina: *s.f. sg. nom./ac.* rezum. cap.22; 22,21, 23, 25, 26, 30, 32, 33
asină: *s.f. sg. ac.* 22,22
asineai: *sg. gen.* 22,28

ASIR: s.m.; aici prima atestare; cf. MDA, unde prima atestare este la M. Eminescu, *Poesii*, București, 1895, fiind considerat creație personală a poetului.
asir: *sg. nom.* 24,22
asiri: *pl. ac.* 24,24

ASRIILEAN: s.m. „descendent al lui Asriil”
asriileanilor: *pl. gen.* 26,31

(a se) ASUPRI: v. IV
(să) asupreaște: *ind. prez. 3.sg.* 5,14

ASVILEAN: s.m. „descendent al lui Asvil”
asvileanilor: *pl. gen.* 26,38

AŞA: adv./adj. inv.; var. (Înv. şi reg.) **AŞEA**
aşea: *adv.* 2,17, 33; 5,4; 6,12; 7,85; 8,22; 9,16; 12,7; 14,28, 35; 15,11, 21; 18,3, 15; 19,12; 20,11; 22,4, 16, 20; 24,4; 26,55; 32,8, 31; 33,54; 34,4; 35,34
aşa: *adv.* 4,32; 5,25; 6,21, 23; 8,4, 15, 26; 21,14; 28,24; 31,2, 21, 28; 35,15; 36,4, 9
aşa: *adj. inv.* 5,26

(a se) AŞEZA: v. I
să (să) aşeze: *conj. prez. 3.sg.* 17,10

AŞEZĂMÂNT: s.n. „legământ”, „jurământ”; (Prin ext.) „cortul mărturiei”
aşezământului: *sg. gen., în sintagmele* ***cortul aşezământului/ cortului aşezământului/sicriiul aşezământului Domnului/pacea aşezământului*** 1,1; 2,2; 3,25, 38; 4,3, 4, 15, 23, 25, 28, 33, 35, 37, 39, 43; 6,13, 18; 7,89; 8,9, 15, 19, 22, 24, 26; 10,3, 11, 33; 11,16; 12,4; 14,10; 16,43, 50; 17,4; 18,21; 20,6; 25,12; 27,2
aşezământului: *sg. gen.* 3,26; 4,25
aşezământului: *sg. gen., în sintagma* ***aşezământului mărturiei*** 4,30; 6,10
aşezământul: *sg. nom.* rezum. cap.8
aşezământ: *sg. nom., în sintagma* ***aşezământ de sare veacinică*** (cf. **Indice** Pr – **AŞEZĂMÂNT**) 18,19

AŞIJDEREA: adv.
aşijderea: 7,1; 12,2; 28,8; 35,17

(a) AŞTERNE: v. III „a însămăra”, „a pune samarul pe un măgar”; „a înşeua”
aşternându-: *gerunziu* 22,21

(a se) ATINGE: v. III
(să) vor atinge: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,15
vor atinge: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,19
să atingeţ: *conj. prez. 2.pl* 16,26
(să) atinge: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.19
va atinge: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,11, 13, 16, 21, 22; 31,19

ATOTPUTERNIC: s.m. (art.) „Dumnezeu”
Atotputearnicului: *s.m. sg. gen.* 24,4, 16

ATUNCI: adv.
atunci: 4,15; 6,18; 9,17; 19,7; 21,17; 32,22
atunci: *adv. în loc. adv.* ***până atunci*** 10,21

AUR: s.n.
aur: *sg. ac.* 4,11; 7,14, 20, 26, 32, 38, 44, 50, 62, 74, 80, 84, 86; 8,4; 22,18; 24,13; 31,50
aurul: *sg. nom./ac.* 31,22, 51

(a) AUZI: v. IV
auziia: *ind. imp. 3.sg.* 7,89
auzind: *gerunziu* 11,1; 12,2; rezum. cap.14; 14,5, 28; 21,1; 22,36
au auzit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 11,10; 14,14; 30,15; 33,40
am auzit: *ind. pf.c. 1.sg.* 11,18; 14,27
auziţi: *imperativ 2.pl.* 12,6
să audă: *conj. prez. 3.pl.* 14,13
auzând: *gerunziu* 16,4; 30,9, 15; 35,24
auzi: *imperativ 2.sg.* 23,18
aude: *ind. prez. 3.sg.* 24,4
va auzi: *ind. viit.I. 3.sg.* 30,6, 8, 12

(a) AVEA: v. II
vor avea: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,25, 28
va avea: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,27; 15,4; 19,15; 27,9, 10, 11; 34,3
având: *gerunziu* 3,38; 7,13, 19, 20, 25, 37, 43, 49, 55, 61, 67, 73, 79; 22,7
vei avea: *ind. viit.I. 2.sg.* 3,40
are: *ind. prez. 3.sg.* 3,47; 13,29; 18,16; rezum. cap.19; 20,5; 24,16
avea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 7,85; 22,22; 32,1
veţi avea: *ind. viit.I. 2.pl.* 10,10; 34,12
să aibă: *conj. prez. 3.sg.* 15,9; 16,40; 28,5
veţ avea: *ind. viit.I. 2.pl.* 18,20
avea-or: *ind. viit.I. 3.pl.* 19,10
aş avea: *cond. prez. 1.sg.* 22,29
au avut: *ind. pf.c. 3.sg.* 26,30, 59; 27,3
au: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.29
va fi având: *ind. viit.I.* (*cu gerunziu*) *3.sg.* 30,7
avea: *inf. prez. fără* ***a*** 31,9; 32,17
am avut: *ind. pf.c. 1.pl.* 31,49
avem: *ind. prez. 1.pl.* 32,4, 19

AVERE: s.f.
averi: *pl. ac.* 10,32
avearea: *sg. ac.* 16,32; 31,9
averile: *pl. nom.* rezum. cap.31
averea: *sg. nom.* 32,1

AZIMĂ: s.f.
azime: *pl. ac.* 6,15; 9,11; 28,17
azimilor: *pl. gen.* 6,17
azimă: *sg. ac., în sintagma* ***pogace azimă*** 6,19
azimealor: *pl. gen.* (e vorba despre „praznicul azimelor” – cf. **Indice** 2Lg: **AZIMĂ**) rezum. cap.28

B

BAN: s.m.
bani: *pl. ac.* 3,48
banii: *pl. ac.* 3,49

BASNĂ: s.f.
bazne: *pl. ac.* 12,8

BATĂR: adv.; var. **BATÂR** (Reg.; Trans., Mold.; mgm.) „măcar”
batâr: 14,3; 22,29
batăr: 20,3

(a) BATE: v. III
bate: *inf. prez. fără* ***a*** 22,6
bătea: *ind. imp. 3.sg.* 22,25
baţi: *ind. prez. 2.sg.* 22,28, 32
a bate: *inf. prez.* rezum. cap.24
va bate: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,17
vor bate: *ind. viit.I. 3.pl.* 24,24
bătut au fost: *pasiv ind. pf.c. 3.sg.* 31,16
au bătut: *ind. pf.c. 3.pl.* 32,39

(a) BĂGA: v. I
vor băga: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,6, 8, 10, 11, 12, 14
au băgat: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,31

(a-şi) BĂNUI: v. IV (Reg.) „a se supăra pe cineva”
(ş-)ar bănui: *cond. prez. 3.sg.* 11,1

BĂRBAT: s.m.
bărbaţi: *pl. nom., în sintagma* ***bărbaţi de oaste*** rezum. cap.1
bărbaţilor: *pl. gen.* 1,3; 13,17; rezum. cap.30; 34,17
bărbaţi: *pl. nom./ac.* 1,46; 3,43; 11,16, 25; 13,4; rezum. cap.16; 16,2, 35; 31,35; 36,8
bărbatul: *sg. nom./ac.* 3,15; 5,3, 12, 13, 20, 27, 29, 30, 31; 6,2; 25,8; 27,18; 30,8, 15; 32,21
bârbatul: *sg. nom.* 5,6; 30,12, 13
bărbat: *sg. nom./ac./gen.* 5,13, 14, 19, 20; 12,3; 25,8, 14; 30,17; 31,17
bărbatului: *sg. gen./dat.* 5,19; 26,59

bărbaț: *pl. ac.* 11,26; 30,3
bărbații: *pl. nom./ac.* 13,3; 14,36; 18, 10; 31,7, 21
bârbați: *pl. nom./ac.* 13,24; 26,10; 31,3, 4
bârbatului *sg. gen.* 30,11, 14
bârbat: *sg. ac.* 30,17
bârbații: *pl. nom.* 36,7

BĂRBĂTESC, -EASCĂ: adj.
bărbătească: *f. sg. nom./ac., în loc. s.* (Pop.) ***parte bărbătească/ partea bărbătească*** „ființă de sex bărbătesc" 1,2, 20, 22; 3,22, 28, 34, 39, 40; 26,62; rezum. cap.27; 31,17

BĂTRÂN, -Ă: s.m./f.
bătrâni: *s.m. pl. nom./ac.* rezum. cap.11; 11,24
bătrânii: *s.m. pl. nom./ac.* 11,16, 24; 16,25; 27,7

BĂTUT, -Ă: adj.
bătut: *n. sg. ac., în sintagmele* ***aur bătut*** „aur maleabil, prelucrat prin batere cu ciocanul"/ ***argint bătut*** „argint maleabil, prelucrat prin batere cu ciocanul" 8,4; 10,2

BDILL: s.n. „un soi de palmier din Arabia"; „rășina extrasă din acest palmier" (cf. lat. *bdelium, -ii*); cuvântul este înregistrat în MDA în forma ***bdelion*** (împrumutat din greacă).
bdillului: *sg. gen.* 11,7

BĂUTURĂ: s.f.; var. **BEUTURĂ**
beutură: *sg. ac.* 5,26; 6,3

(a) BEA: v. II
a bea: *inf. prez.* 5,24
bându-: *gerunziu* 5,24
va bea: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,27; 20,8; 23,24
vor bea: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,3
bea: *inf. prez. fără* ***a*** 6,20
de băut: *supin în sintagma* ***apă de băut*** 20,5; 33,14
au băut: *ind. pf.c. 3.pl.* 20,11
vom bea: *ind. viit.I. 1.pl.* 20,17, 19; 21,22

BERBEC: s.m.; var. **BERBECE**
berbecele: *sg. ac.* 5,8; 6,17; 23,2
berbece: *sg. nom./ac.* 6,14; 7,15, 27, 33, 39, 45, 51, 57, 63, 69, 75, 81; 23,4, 14; 28,11, 14, 19, 20, 27; 29,2, 3, 8, 9
berbecelui: *sg. gen.* 6,19
berbeci: *pl. nom./ac.* 7,17, 35, 47, 53, 59, 65, 71, 77, 83, 87, 88; 23,30; 28,12, 28
berbece: *sg. nom./ac./dat.* 7,21; 29,14, 36
berbeci: *pl. nom./ac.* 7,23, 29, 41; 15,6, 12; 23,1, 29; 29,13, 17, 18, 20, 21, 23, 24, 26, 27, 29, 30, 32, 33, 37
berbecilor: *pl. dat.* 29,14

BINE: adv./s.
bine: *adv.* 5,8; 11,18; 29,18, 21, 24, 27, 30, 33, 37; 36,5
(mai) bine: *adv.* 14,3
bine: *adv. în sintagmele* ***bine plăcut/bine priimit*** 15,24; 18,17; 28,2, 6, 8, 13, 24, 27; 29,2, 6, 8, 13, 36
bine: *s.n. sg. ac.* 10,29

(a se) BIRUI: v. IV
(să) biruiască: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.21
(să)m biruiesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.21
biruivor: *ind. viit.I. 3.pl.* 24,24
biruindu-: *gerunziu* 31,7

BIRUINȚĂ: s.f.
biruinții: *sg. gen.* 21,26
biruința: *sg. ac.* 23,21

BIRUITOR, -TOARE: adj.
biruitoriu: *m. sg. nom.* 21,1

BISERICĂ: s.f.; var. (Înv.) **BISEARICĂ**
bisearicii: *sg. gen.* 19,20
bisearica: *sg. ac.* 20,4

BLAGOSLOVENIE: s.f.
blagoslovenia: *sg. ac.* 23,20

(a) BLAGOSLOVI: v. IV
vor blagoslovi: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.6
veț blagoslovi: *ind. viit.I. 2.pl.* 6,23
voi blagoslovi: *ind. viit.I. 1.sg.* 6,27
blagoslovit iaste: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 22,6
vei blagoslovi: *ind. viit.I. 2.sg.* 22,6
e blagoslovit: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 22,12
blagoslovește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.23; rezum. cap.24
blagoslovești: *ind. prez. 2.sg.* 23,11; 24,10
să blagoslovesc: *conj. prez. 1.sg.* 23,20
(nici) blagoslovi: *imperativ prohib. 2.sg.* 23,25
a blagoslovi: *inf. prez.* 24,1
va blagoslovi: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,9
fi-va blagoslovit: *pasiv ind. viit.I. 3.sg.* 24,9
blagoslovească: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 6,24

BLÂND, -Ă: adj.
blândului: *adj. antep. m. sg. gen.* rezum. cap.12
blând: *m. sg. nom.* 12,3

BLESTEM: s.n.; var. **BLĂSTĂM**
blăstămuri: *pl. ac./dat.* 5,18, 19, 21, 23
blăstăm: *sg. ac.* 5,21, 27; 24,9
blăstemuri *pl. ac.* 5,23
blăstămului: *sg. gen., în sintagma* ***apele blăstămului*** 5,27
blăstămurile: *pl. ac.* 22,6

(a) BLESTEMA: v. I; var. **(a) BLĂSTĂMA**
au blăstămat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 16,30; 23,8
să blasteme: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.22
blastămă: *imperativ 2.sg.* 22,6, 11, 17; 23,7, 13
blăstămat iaste: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 22,6
(nici) blâstăma: *imperativ prohib. 2.sg.* 22,12
a blăstăma: *inf. prez.* rezum. cap.23; 24,10
voi blăsătma: *ind. viit.I. 1.sg.* 23,8
să blastămi: *conj. prez. 2.sg.* 23,11, 27
(nici) blăstăma: *imperativ prohib. 2.sg.* 23,25
va blăstama: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,9

BLESTEMAT, -Ă: adj.; var. **BLĂSĂTMAT, -Ă**
blăsătmate: *f. pl. ac., în sintagma* ***apele ceale blăsătmate*** 5,22

BOIER: s.m.; var. (Înv. și pop.) **BOIAR**
boiarii: *pl. nom., în sintagma* ***întâi-boiarii*** „fruntașii", „căpeteniile" (cf. lat. *procerēs, -um*) 16,2

BOLOVAN: s.m.
bolovanii: *pl. nom.* 21,15

BORDEI: s.n. (aici) „casă în care se practică prostituția", „lupanar" (cf. **Indice** 2Lg)
bordeiu: *sg. ac.* 25,8

BOU: s.m.
boi: *pl. nom./ac.* 7,3, 7, 8, 9, 17, 23, 29, 35, 41, 47, 53, 59, 65, 71, 77, 83, 87, 88; 11,22; 15,3, 8, 9, 12; 22,40; 31,28, 30, 33, 38, 44
bou: *sg. nom./ac.* 7,3, 15, 21, 27, 33, 39, 45, 51, 57, 63, 69, 75, 81; 8,8
boii: *pl. ac.* 7,6
boilor: *pl. gen.* 8,12
boului: *sg. gen.* 18,17
boul: *sg. nom.* 22,4

BRICI: s.n.
briciu: *sg. nom.* 6,5

BUCATĂ: s.f.
bucatele: *pl. ac.* 15,20
bucată: *sg. ac.* 21,5

BUCIUM: s.n.; var. **BUCIN**
bucinul: *sg. ac.* 10,6

(a) BUCIUMA: v. I; var. **(a) BUCINA**
bucinând: *gerunziu* 10,6, 9
vor bucina: *ind. viit.I. 3.pl.* 10,7

BUN, -Ă: adj./s.
(mai) bun: *adj. n. sg. nom.* 10,32
bun: *adj. n. sg. nom./ac.* 13,20; 15,3; 24,13
(foarte) bun: *adj. n. sg. nom.* 14,7
bună: *adj. f. sg. ac.* 15,7, 10
bune: *adj. f. pl. nom.* 18,29
[ceale] (mai) bune: *s.f. pl. ac.* 18,30

BUNĂTATE: s.f.
bunătăţi: *pl. ac.* 10,29

C

CAAFTINEAN: s.m. „descendent al lui Chehat (aici Caath), al doilea fiu al lui Levi; Chehat a întemeiat una dintre cele trei familii importante ale leviților"
caaftineanilor: *pl. gen.* 3,27

CAATHEAN: s.m. (cf. supra **CAAFTINEAN)**
caatheanilor: *pl. gen.* 26,57

CALE: s.f.
cale: *sg. ac.* 10,33; 11,31; 20,19; 22,22, 23, 31, 33
calea: *sg. nom./ac.* 14,25; 20,17; 21,4, 33; 22,32; 24,25
Calea: *sg. ac., în s. propr.* ***Calea Iscoadelor*** 21,1

CANANEU: s.m.; var. **HANANEU**
hananeul: *sg. nom./ac.* 13,30; 14,25, 43, 45; rezum. cap.21; 21,1, 3; 33,40
hananeanii: *pl. ac.* rezum. cap.33

CANDELĂ: s.f.; var. **CANDILĂ**
candelele: *pl. ac.* 4,9
candelelor: *pl. gen.* 4,9
candilelor: *pl. gen.* 4,16; rezum. cap.8; 8,4
candele: *pl. ac.* 8,2
candilele: *pl. nom.* 8,2
candile: *pl. ac.* 8,3

CAP: s.n.
capetele: *pl. nom./ac.* 1,16, 18, 22; 7,2; 8,12; 10,4
capetelor: *pl. gen.* 1,20
cap: *sg. ac.* 3,47; 31,30, 47
capul: *sg. nom./ac.* 5,7, 18; 6,5, 7, 9, 11, 19; 27,23
capului: *sg. gen.* 6,3

CAPRĂ: s.f.
capră: *sg. ac.* 15,27
caprii: *sg. gen.* 18,17
caprelor: *pl. gen.* 31,20

CAR: s.n.
cară: *pl. nom./ac.* 7,3, 7, 8, 9
car: *sg. ac.* 7,3
carăle: *pl. ac.* 7,6

CARNE: s.f.
cărnuri: *pl. nom./ac.* rezum. cap.11; 11,4, 13, 18, 21, 33
cărnurilor: *pl. gen.* rezum. cap.11
carnea: *sg. ac.* 12,12
cărnurile: *pl. nom./ac.* 18,18; 19,5

CARTE: s.f.
Cartea: *sg. nom.* în titlu: *Cartea numerilor*
carte: *sg. ac.* 5,23
Carte: *sg. ac., în sintagma* ***Carte Oastelor Domnului*** 21,14

CASĂ: s.f.
casăle: *pl. ac.* 1,2, 28; 2,2, 32, 34; 32,18
caselor: *pl. gen.* 1,4
case: *pl. ac.* 1,18
casele: *pl. ac.* 1,20, 22, 24, 26, 30, 32, 34, 36, 38, 40, 42, 44, 45; 3,15; 4,22, 29, 34, 38, 42, 46; 26,2
caseale: *pl. ac.* 4,2
casa: *sg. ac.* 12,7; 17,8; 18,1, 11, 13; 22,18; 24,13; 30,4, 11, 17

CASTRAVETE: s.m.; var. **CRASTAVETE**
crestaveţii: *pl. nom.* 11,5

(a) CĂDEA: v. II
să cădem: *conj. prez. 1.pl.* 14,3
au căzut: *ind. p.f.c. 3.sg./pl.* 14,5; 16,4, 22; 20,6; 22,27; rezum. cap.31; 31,40
să cădeaţi: *conj. prez. 2.pl.* 14,42
veţi cădea: *ind. viit.I. 2.pl.* 14,43
vor cădea: *ind. viit.I. 3.pl.* 18,18
căzând: *gerunziu* 24,2, 16; 34,2
cade: *ind. prez. 3.sg.* 24,4
va cădea: *ind. viit.I. 3.sg.* 33,54

CĂDELNIŢĂ: s.f.; var. (Înv.) **CĂDEALNIŢĂ**
cădelniţăle: *pl. ac.* 4,7; 16,37
cădelniţele: *pl. ac.* 16,6
cădealniţăle: *pl. ac.* 16,17, 39
cădealniţă: *pl.* (*cu des.* ***ă***) ac. 16,17
cădealniţa: *sg. ac.* 16,17, 46

CĂLĂREŢ: s.m.
călăreţului: *sg. gen.* 22,25, 27

CĂLDARE: s.f.
căldările: *pl. ac.* rezum. cap.11

CĂPETENIE: s.f.
căpeteniile: *pl. nom./ac.* 1,4, 16; rezum. cap.2; rezum. cap.3; 4,34, 46; 7,2, 84; 10,4; 17,2, 6; 21,18; 22,14, 35; 23,6, 17; rezum. cap.25; 25,4; 26,9; 30,2; 31,13, 26, 48; 32,2; 36,1
căpetenii: *pl. nom./ac.* 1,44; 13,3, 4; rezum. cap.17; 22,13; 31,8; 34,18
căpetenia: *sg. nom./ac.* 2,3; 3,24, 30, 32, 35; 7,42, 48, 72
căpetenie: *sg. nom./ac.* 2,5, 7, 10, 12, 14, 18, 20, 22, 25, 27, 29; 10,14, 15, 16, 18, 19, 20, 22, 23, 25, 26, 27; 14,12
căpeteniilor: *pl. gen./dat.* 3,32; rezum. cap.7; 27,2; 31,14; 32,28; 36,1
căpeteniia: *sg. nom.* 7,24, 30, 36, 54, 60, 66, 78; 34,20
căpeteniile: *pl. dat.* (*cu prep.* ***la***) 22,40
căpeteniii: *sg. gen.* 25,15

CĂPITĂNIE: s.f.; var. (Înv.) **CĂPETENIE**
căpeteniia: *sg. ac.* rezum. cap.16

CĂPUŞĂ: s.f. (aici) „mugur"
căpuşile: *pl. nom.* 17,8

CĂRARE: s.f.
cărare: *sg. ac.* 22,23

CÂMP: s.n./s.m.
câmp: *sg. ac.* 19,16; 22,23
câmpuri: *s.n. pl. ac.* 20,17; 21,22
câmpurile: *s.n. pl. ac.* 22,1
câmpii: *s.m. pl. ac.* 31,12

CÂMPIE: s.f.
câmpiile: *pl. ac.* 26,3, 63; 33,48; 35,1; 36,13

(a) CÂNTA: v. I
au cântat: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,17
cânta: *ind. imp. 3.pl.* 21,17

CÂNTEC: s.n.
cântecul: *sg. ac.* 21,17

(a) CÂRTI: v. IV; var. **(a) CĂRTI**
au cărtit: *ind. pf.c. 3.pl.* 20,13

CEAPĂ: s.f.
ceape: *pl. ac.* rezum. cap.11
ceapele: *pl. nom.* 11,5

CEAPRAZ: s.n.; var. **CEPRAZ**
cepr̆ăzi: *pl. ac.* rezum. cap. 15

CENUŞĂ: s.f.; var. **CENUŞE**
cenuşe: *sg. ac.* 4,13
cenuşa: *sg. ac.* rezum. cap.19; 19,10, 17
cenuşea: *sg. ac.* 19,9

(a) CERCA: v. I
cercând: *gerunziu* 5,15
ar cerca: *cond. prez. 3.pl.* 21,32
să cerce: *conj. prez. 3.sg.* 24,1
vom cerca: *ind. viit.I. 1.pl.* 32,19

CERCARE: s.f.
cercarea: *sg. nom./ac.* 27,4; 35,24

(a se) CERCETA: v. I
am cercetat: *ind. pf.c. 1.pl.* 13,33
cercetase: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 14,6
cercetezi: *ind. prez. 2.pl.* 14,18
să cerceteză: *conj. prez. 3.pl.* 14,36
va cerceta: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,29
a (să) cerceta: *inf. prez.* 16,29
cercetându(-să): *gerunziu* 35,24

(a) CERE: v. III
să ceară: *conj. prez. 3.sg.* 7,89
cer: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.11

CEREMONIE: s.f.; var. (Înv.) **ŢEREMONIE**
ţăremoniilor: *pl. gen.* 1,50
ţărămoniile: *pl. nom./ac.* 9,3; 15,24; 18,4
ţăremoniile: *pl. ac.* 9,14
ţeremonii: *pl. ac.* 29,6

(a se) CERTA: v. I
(să) ceartă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.11
ceartă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.22
(să) va certa: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.35; 35,17, 30

CETATE: s.f.
cetăţile: *pl. nom./ac.* 13,20; 21,2, 3, 25; 31,10; 32,26, 33; 35,5, 6, 13, 32
cetatea: *sg. nom./ac.* 13,23; 20,16; 21,26, 27; 22,39
cetăţi: *pl. nom./ac.* 13,29; 32,16, 17, 24, 36; rezum. cap.35; 35,3, 8, 11
cetăţii: *sg. gen.* 24,19
cetăţilor: *pl. gen.* 32,38; 35,4, 26
cetăţ: *pl. ac.* 35,6
cetate: *sg. ac.* 35,25, 28

CETĂŢEAN: s.m.; var. (Reg.) **CETĂŢAN**
cetăţan: *sg. nom.* 15,30

CHEDRU: s.m. (cf. **Indice** Jd)
chedru: *sg. ac.* 19,6
chedrii: *pl. ac.* 24,6

(a se) CHEMA: v. I
vor chema: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,27
chemând: *gerunziu* 8,9; 12,5
chema: *inf. prez. fără* ***a*** 10,2
au chemat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 11,3; 13,17; 21,3; 25,2; 32,42
(să) chema: *ind. imp. 3.sg./pl.* 11,26; 16,2; 25,15
(s-)au chemat: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,34; 12,15; 13,25
(să) va chema: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,14
să chiiame: *conj. prez. 3.sg.* 16,12
(să) chiiamă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.22
să cheme: *conj. prez. 3.pl.* 22,5
să chiiame: *conj. prez. 3.pl.* 22,20, 37
am chemat: *ind. pf.c. 1.sg.* 23,11; 24,10

CHINEAN: s.m. (cf. infra **CHINEU**)
chineani: *pl. ac.* rezum. cap.24

CHINEU: s.m. (cf. **Indice** Fc)
Chineul: *sg. ac.* 24,21

CHINEZEU: s.m. (cf. **Indice** Fc)
Chinezăului: *sg. gen.* 32,12

CHIP: s.n.
chip: *sg. ac., în loc. adv.* ***într-alt chip/într-acesta chip/în ce chip/nici într-un chip*** 4,20; 10,6; 11,15; 19,19, 20; 20,18; 23,8; 35,32, 33
chip: *sg. nom., în sintagma* ***chip cioplit*** 23,21

CINSTE: s.f.
cinste: *sg. ac., în loc. adj.* ***mai de cinste*** 22,15
cinste: *sg. ac.* 24,11

(a) CINSTI: v. IV
a cinsti: *inf. prez.* 22,17
să cinstesc: *conj. prez. 1.sg.* 24,11

CINSTIT, -Ă: adj.
cinstită: *f. sg. nom.* 28,18, 26; 29,1, 7, 12

CIOPLIT, -Ă: adj.
cioplit: *n. sg. nom., în sintagma* ***chip cioplit*** 23,21

CIUDĂ: s.f. (Înv.; la pl.) „ciudăţenie”
ciude: *pl. ac.* 13,34

CIUMĂ: s.f.
ciumă: *sg. ac.* 14,12

CIURDĂ: s.f.
ciurdă: *sg. ac.* 7,15, 21, 27, 33, 39, 45, 51, 57, 63, 69, 75, 81, 87; 8,8; 15,24; 28,11, 19, 27; 29,2, 8, 13, 17
ciurzi: *pl. ac.* 8,8

CLEŞTE: s.m.
cleştele: *sg. ac.* 4,9

COAPSĂ: s.f.
coapsa: *sg.nom.* 5,21, 22, 27; 6,20

COASTĂ: s.f.
coastele: *pl. ac.* 22,27
coaste: *pl. ac.* 33,55

COATHINEAN: s.m. (cf. supra **CAAFTINEAN)**
coathineanii: *pl. nom.* 10,21

(a se) COBORÎ: v. IV; var. (Înv.) **(a se) POGORÎ**
pogorându(-să): *gerunziu* 11,9
(se) pogorâia: *ind. imp. 3.sg.* 11,9
să (Mă) pogor: *conj. prez. 1.sg.* 11,17
(S-/s-)au pogorât: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 11,25; 12,5; 14,45; 16,33; 20,15, 29
(să) vor pogorî: *ind. viit.I. 3.pl.* 16,30; 34,11
(să) pogor: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.20

COC: s.n. (cf. **Indice** Iș)
coc: *sg. ac.* 19,6

CONTĂȘ: s.n.; var. **CONTUȘ; CONTOȘ**
contușilor: *pl. gen.* rezum. cap.15
contoșilor: *pl. ac.* 15,38

(a se) CONTENI: v. IV
(să) vor conteni: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,3

CONTENIRE: s.f.
contenirea: *sg. ac.* 30,14

COPERIȘ: s.n. (Înv. și pop.) „acoperiș"; „capac"
coperiș: *sg. ac.* rezum. cap.19; 19,15

COPIL: s.m.
copil: *sg. nom.* 11,27

COPILĂRESC, -EASCĂ: adj.
copilărească: *f. sg. ac., în sintagma* ***vârstă (încă) copilărească*** 30,4, 17

CORABIE: s.f.
corăbii: *pl. ac.* 24,24

CORIANDRU: s.m.
coriandrului: *sg. gen.* 11,7

CORFĂ: s.f. „coș"
corfe: *pl. ac.* 11,32

CORT: s.n.
cortului *sg. gen.* rezum. cap.1; 1,50, 53; rezum. cap.2; rezum. cap.3; 3,8, 26, 36; 4,16, 25, 26, 31, 47; 5,17; rezum. cap.7; 7,3, 5; 9,18, 20, 22; 11,16, 24; 12,5, 10; 16,9, 19; 18,3, 4, 6; 19,4; 25,6
cortul: *sg. nom./ac., în sintagmele* ***cortul așezământului/cortul mărturiei/cortul mărturiii/cortul Domnului*** 1,1, 50; 2,17; 3,7, 25; 4,3, 4, 15, 23, 28, 33, 37, 39; 7,89; 8,15, 19, 22, 24, 26; 10,11; 12,4; 14,10; 16,43; rezum. cap.17; 17,4, 7, 10, 13; 18,2, 21, 31; 19,13; 20,6; 31,47, 54
cortul: *sg. nom./ac.* 1,50, 51; 3,26; 7,1; rezum. cap.9; 9,15, 17, 18, 21; 10,17, 21
cortului: *sg. gen., în sintagmele* ***cortului mărturiei/cortului așezământului/cortului Domnului*** 1,53; 2,2; 3,38; 4,35, 43; 6,13, 18; 8,9; 10,3; 16,50; 27,2; 31,30
corturile: *pl. nom./ac.* 2,3; 16,24, 26, 27, 32; 21,11; 24,5, 6
cort: *sg. ac.* 3,23; 11,26; 18,22, 23; rezum. cap.19; 19,14
corturilor: *pl. gen., în sintagma* ***[praznicul] corturilor*** (cf. **Indice** 2Lg) rezum. cap.29

COȘTEI: s.n. (aici) „conac"
coșteiurile: *pl. ac.* 31,10

COT: s.m.
coți: *pl. ac.* 11,31; 35,5

COVRIG: s.m. (aici) „brățară" cf. Maior *ILV/Lexicon I*, unde lat. *armilla, -ae* „covrig de aur"
covrigi: *pl. nom., în sintagma* ***covrigi de aur*** 31,50

(a) CREDE: v. III
va creade: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,11
ați crezut: *ind. pf.c. 2.pl.* 20,12

CREDINCIOS, -OASĂ: adj.
(foarte) credincios: *m. sg. nom.* 12,7

CREMENE: s.f.; var. **CREMINE**
creminea: *sg. ac.* 20,11

(a) CREȘTE: v. III
crescându-: *gerunziu* 6,5
crescând: *gerunziu* 16,42

CREȘTERE: s.f. (aici) „progenitură"
creașterea: *sg. voc., în sintagma* ***creașterea și hrăniții oamenilor celor păcătoși*** 32,14

CREȘTET: s.n.
creștetul: *sg. ac., în sintagma* ***creștetul muntelui*** 23,28

CRIVĂȚ: s.n.; var. (Reg.) **CRIVEȚ** (aici) „nord"
criveț: *sg. ac.* 2,25
crivățului: *sg. gen.* 8,2

CUGET: s.n.
cugetele: *pl. ac.* 15,39

(a) CUGETA: v. I
au fost cugetat: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 30,15

CUI: s.n.
cuiele: *pl. ac.* 33,55

CUIB: s.n.
cuibul: *sg. ac.* 24,21

CUIER: s.n. (cf. **Indice** Iș)
cuiarele: *pl. ac.* 3,37
cuierele: *pl. ac.* 4,32

(a se) CULCA: v. I
să (să) culce: *conj. prez. 3.pl.* 21,15
(să) va culca: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,24
culcându(-să): *gerunziu* 24,9

(a) CULEGE: v. III
culegându-: *gerunziu* 11,8
au cules: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,32
culeage: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.15
culegând: *gerunziu* 15,32
va culeage: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,9

(a se) CUNOAȘTE: v. III „a afla"; (în sintagmă cu *femeie/bărbat*) „a avea relații sexuale"
(să) cunoaște: *inf. prez. fără* ***a*** 13,28
cunoscut-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 20,14
am cunoscut: *ind. pf.c. 1.sg.* 22,6
a cunoaște: *inf. prez.* 23,10
au cunoscut: *ind. pf.c. 3.sg.* 24,16; 31,17
va cunoaște: *ind. viit.I. 3.sg.* 30,4
cunoscuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 31,35

(a) CUPRINDE: v. III
au cuprins: *ind. pf.c. 3.sg.* 20,14; 32,41

(a) CURA: v. I (Reg.) „a curge"
cură: *ind. prez. 3.sg.* 14,8; 16,13, 14

CURAT, -Ă: adj./s.
curați: *adj. m. pl. nom.* rezum. cap.9
curat: *adj. m./n. sg. nom./ac.* 9,13; 18,11; 19,9, 18; 28,5
curată: *adj. f. sg. nom.* 18,13
(cel) curat: *s.m. sg. nom.* 19,19

(a se) CURĂŢI: v. IV
vor curăţi: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,13
vei curăţi: *ind. viit.I. 2.sg.* 8,6, 15
(să) vor curăţi: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,7
(s-)au curăţit: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,21
(să) va curăţi: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,12, 20; 31,19, 20, 23; 35,34
(să) curăţi: *inf. prey. fără* ***a*** 19,12; 35,33
va curăţi: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,19
au curăţit: *ind. pf.c. 3.pl.* 25,13
curăţând: *gerunziu* 33,53

CURĂŢIRE: s.f.
curăţire: *sg. ac.* 5,8; 28,30; 29,11
curăţirii: *sg. gen.* 6,9
curăţirii: *sg. gen., în sintagma* ***apa curăţirii/apele curăţirii*** rezum. cap.19; 19,13, 20, 21; 31,23
curăţirii: *sg. gen., în sintagma* ***[praznicul] curăţirii*** „ziua curăţirii se sărbătorea o dată pe an, în a zecea zi a lunii a şaptea; sufletele erau aduse înainte şi se făcea o curăţire de păcat” (cf. DB p.1170) rezum. cap.29
curăţirea: *sg. ac.* 29,5

CURĂŢIT, -Ă: adj.
curăţiţi: *m. pl. nom.* 8,22; 31,24
curăţit: *m. sg. nom.* 19,19

CURÂND: adv.
curând: 16,46; 20,19

(a) CURGE: v. III
curge: *ind. prez. 3.sg.* 5,2; 13,28; rezum. cap.20
curge-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,7

CURGERE: s.f.
curgerilor: *pl. gen.* (cf. lat. ***fluenta*** *Iordanis* = „apa Iordanului”; *fluentum, -i* „curs de apă”, „râu”) 13,30
curgerea: *sg. gen.* (*redundant, cu prep.* ***înaintea +*** *prep.* ***a + toată***) (aici) „mulţime de oameni”, „afluenţă” (cf. lat. *frequentia, -ae*) 27,22
curgerea: *sg. ac., în sintagma* ***prin curgerea anului*** „pe tot parcursul unui an” 28,14

CURVĂ: s.f.
curvă: *sg. ac.* 25,6

(a) CURVI: v. IV
au curvit: *ind. pf.c. 3.sg.* 25,1

CURVIE: s.f.
curviia: *sg. ac.* rezum. cap.25

CUVÂNT: s.n.
cuvântul: *sg. nom./ac.* 3,51; 9,23; 11,23; 14,20; 23,2; 27,21; 30,2, 3, 7
cuvântul: *sg. nom./ac., în sintagma* ***cuvântul Domnului/cuvântul lui Dumnezeu*** 4,37, 41, 49; 9,23; 14,41; 15,31; 22,18; 24,13, 16
cuvinte: *pl. ac.* rezum. cap.6
cuvintele: *pl. nom./ac.* rezum. cap.10; 12,6; 14,39; 22,7; 30,9
cuvintele: *pl. ac., în sintagma* ***cuvintele Domnului/cuvintele lui Dumnezeu*** 11,24; 24,4
cuvânt: *sg. ac.* 23,5, 16

(a se) CUVENI: v. IV
(să) cuvin: *ind. prez. 3.pl.* 6,17
(să) cuvine: *ind. prez. 3.sg.* 36,2

D

(a se) DA: v. I
(s-)au dat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,10; 26,62; 31,36; rezum. cap.32
vei da: *ind. viit.I. 2.sg.* 3,48; 7,5; 15,9; 21,2; 26,54; 27,20; 31,29, 30
au dat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,51; 7,6, 7, 8, 9; 17,6; 21,3; 31,5, 6, 41, 47; 32,9, 33, 40
vor da: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,8; 30,10; 35,8
(să) dă: *ind. prez. 3.sg.* 5,10; 18,9
dea: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 5,21
va da: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,24; 6,19; 10,29, 32; 11,4, 18, 29; 14,8; 15,5; 20,8; 22,18; 24,13; 30,8, 12, 15; 32,7
să dea: *conj. prez. 3.sg./pl.* 5,26; 11,18, 29; 35,2
deie: *conj. prez. fără* ***să*** *2.sg.* 6,26
om da: *ind. viit.I. 1.pl.* 10,32
(să) dau: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.11; rezum. cap.31
să dau: *conj. prez. 1.sg.* 11,13, 17
dă: *imperativ 2.sg.* 11,13; 27,6
da(-)-voi: *ind. viit.I. 1.sg.* 11,21
dând: *gerunziu* 11,25; 22,33
voi da: *ind. viit.I. 1.sg.* 13,3; 15,2, 18; 20,12; 21,16; 24, 14; 27,12
ai dat: *ind. pf.c. 2.sg.* 16,14
da: *ind. imp. 3.pl.* rezum. cap.18
am dat: *ind. pf.c. 1.sg.* 18,6, 8, 11, 12, 19, 21, 26; 20,24; 21,34; 33,53
aţi fi dat: *cond. pf. 2.pl.* 18,30
veţ da: *ind. viit.I. 2.pl.* 19,3
dându-: *gerunziu* 19,5
vom da: *ind. viit.I. 1.pl.* 20,19
dat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,29
da-voi: *ind. viit.I. 1.sg.* 22,17
da: *inf. prez. fără* ***a*** 22,37
dă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.25
dau: *ind. prez. 1.sg.* 25,12
(să) va da: *ind. viit.I. 3.sg.* 26,54; 33,54
daţi: *imperativ 2.pl.* 27,3; 32,29
veţi da: *ind. viit.I. 2.pl.* 27,10; 33,54; 35,6
da(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 27,11
să dai: *conj. prez. 2.sg.* 32,5; 36,2
a (să) da: *inf. prez.* 34,13
(să) vor da: *ind. viit.I. 3.pl.* 35,8

DAR: s.n.
daruri: *pl. ac.* 7,3, 11; 15,3; 22,40; rezum. cap.31; 31,50
dar: *sg. ac., în loc. adv.* ***în dar*** 8,15; 11,5
dar: *sg. ac.* 18,6
darurile: *pl. ac.* 18,29

DATĂ: s.f.
dată: *sg. ac., în num. adv.* ***o dată,*** */loc. adv.* ***de altă dată*** 10,1; rezum. cap.23; 30,7

(a se) DĂRUI: v. IV
vei dărui: *ind. viit.I. 2.sg.* 3,9
(s-)au dăruit: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,15
am dăruit: *ind. pf.c. 1.sg.* 8,19
(să) dăruiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 18,9

DĂTĂTOR, -TOARE: s.m./f.
dătătoriul: *s.m. sg. ac., în sintagma* ***dătătoriul leagii*** 21,18

DEAL: s.n.
dealuri: *pl. ac.* 23,9

DEASUPRA: adv./prep.
deasupra: *adv. în loc. adv.* ***pre deasupra/pe deasupra*** 4,6, 8, 11
deasupra: *adv.* 4,12; 7,89; 16,7, 46; 19,15; 23,4, 14
deasupra: *prep.* 9,18, 19, 20, 22; 12,10; 16,17

(a) DEFĂIMA: v. I
a defăima: *inf. prez.* 12,8

DEGET: s.n.
deagetul: *sg. ac.* 19,4

DEGRABĂ: adv.
degrabă: 23,4

DEOSEBI: adv.; var. **DE OSEBI**
de oseabi: 16,16; 17,3

(a se) DEPĂRTA: v. I
(să) depărtase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 9,21
(să) depărta: *ind. imp. 3.sg.* 9,22 **(s-)au depărtat:** *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 12,10; 14,44
depărtatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,9
depărtați(-vă): *imperativ 2.pl.* 16,26, 45
depărtându(-să): *gerunziu* 16,27

DEPARTE: adv.
departe: 9,10

(a se) DESCHIDE: v. III; var. **(a se) DEȘCHIDE**
deșchide: *ind. prez. 3.sg.* 3,12; 8,16
deșchizindu-: *gerunziu* 16,30
deșchizând: *gerunziu* 16,32
deșchide: *imperativ 2.sg.* 20,6
au deșchis: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,28, 31
(să) deșchid: *ind. prez. 3.pl.* 24,4
deșchizându-: *gerunziu* 26,10

(a se) DESCHILINI: v. IV (cf. **Indice** Iș)
a (să) deschilini: *inf. prez.* 6,20
deschiliniți(-vă): *imperativ 2.pl.* 16,21
să (să) deschilinească: *conj. prez. 3.sg.* 16,24
(s-)au deschilinit: *ind. pf.c. 3.pl.* 36,10

DESCHILINIRE: s.f. (Reg.) „deosebire"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la I.A. Candrea, Gh. Adamescu, *Dicționarul enciclopedic ilustrat*, București, 1926 – 1931.
deschiliniri: *sg. gen.* 6,5, 12

DESCHIS, -Ă: adj.
deșchiși: *m. pl. nom.* 24,16

(a) DESCOPERI: v. IV
va descoperi: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,18

(a se) DESFACE: v. III
desfăcându(-să): *gerunziu* 17,8

DESFĂTAT, -Ă: adj. (aici) „abundent"
(foarte) desfătate: *f. pl. nom.* 20,11

(a) DESPĂRȚI: v. IV
despărțind: *gerunziu* 21,13

DESPĂRȚIT, -Ă: adj.
despărțitei: *adj. antep. f. sg. gen.* 2,32

DESTUL: adv.
destul: rezum. cap.5

DEȘERT, DEȘARTĂ: adj.
deșert: *n. sg. ac.* 5,14; 30,3
deșearte: *f./n. pl. nom.* 6,12; 30,6
deșartă: *f. sg. nom.* 15,31
deșarte: *n. pl. nom.* rezum. cap.30
deșerte: *n. pl. ac.* 30,9

(a se) DEȘTEPTA: v. I
să (să) deșteapte: *conj. prez. 3.pl.* 16,40
a deștepta: *inf. prez.* 24,9

(a) DEZBRĂCA: v. I
dezbrăcând: *gerunziu* 20,26, 28

DIMINEAȚĂ: s.f./adv.; var. (În v. și reg.) **DEMINEAȚA**
dimineață: *s.f. sg. nom./ac.* 9, 12; 22,41
demineață: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***di demineață*** 9,21
dimineața: *s.f. sg. ac., în loc. adj.* ***de dimineața,*** *în sintagma* ***jârtfeai de dimineața/jârtfa de dimineața*** 28,8, 23
dimineața: *adv. în loc. adv.* ***de sara până dimineața*** 9,15, 21
dimineața: *adv.* 14,40
dimineață: *adv.* „de vreme" 16,5; 22,13, 21
demineața: *adv.* 28,4

DIMPOTRIVĂ: adv.; var. (În v. și reg.) **DINPROTIVĂ**
dinprotivă: 23,11; 24,10

DINAFARĂ: adv.
dinnafară: 18,7; 35,4, 5

DINAINTEA: prep.
dinnaintea: 3,38; 4,26; 6,18; 17,9

DINAR: s.m.
dinari: *pl. ac.* 3,47; 18, 16

DINĂUNTRU: prep.; var. **DINLONTRU**
dinlontrul: 18,7

DINCOLO: adv.
dincolea: *adv. în loc. prep.* ***dincolea de*** 22,1
dincolo: *adv. în loc. prep.* ***dincolo de*** rezum. cap.32; 32,19

DINTE: s.m.
dinți: *pl. ac.* 4,14
dințiĭ: *pl. ac.* 11,33

(a) DOBÂNDI: v. IV
dobândi: *inf. prez. fără* ***a*** 13,32
va dobândi: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,28
veți dobândi: *ind. viit.I. 2.pl.* 32,22

DOBITOC: s.n.
dobitoc: *sg. ac.* 3,13; 31,26
dobitoacele: *pl. nom./ac.* 3,41, 45; 20,4, 8, 11, 19; rezum. cap.32; 32,26
dobitoacelor: *pl. gen./dat.* 3,41, 45; 32,14, 36; 35,3
dobitoace: *pl. ac.* 8, 17; 18,15; 31,11; 32,1, 4
dobitocul: *sg. nom.* 22,20
dobitoaceale: *pl. ac. 31,9*

DOICĂ: s.f.
doica: *sg. nom.* 11,12

DOMN: „Dumnezeu"
Domnul: *sg. nom./ac.* 1,1, 19, 48, 54; 2,1, 33, 34; 3,1, 5, 11, 13, 14, 16, 40, 41, 42, 44, 45, 51; 4,1, 17, 21, 49; 5,1, 4, 5, 11, 14, 21; 6,1, 22, 24, 25, 26; 7,4, 11; 8,1, 3, 4, 5, 20, 22, 23; 9,1, 5, 8, 9; rezum. cap.10; 10,1, 10, 29, 32, 34; 11,1, 2, 11, 16, 18, 20, 23, 25, 29, 31; rezum. cap.12; 12,2, 5, 8, 13, 14; 13,2, 4; 14,3, 8, 9, 11, 13, 18, 20, 26, 28, 40, 42, 43; 15,1, 16, 22, 35, 36, 37, 41; 16,3, 5, 14, 16, 20, 23, 28, 29, 30, 35, 36, 40, 44, 46; 17,1, 10, 11; 18,1, 8, 20, 25; 19,1, 2; 20,6, 7, 12, 16, 23, 27; 21,3, 6, 8, 16, 34; 22,8, 13, 19, 28, 31; 23,3, 5, 8, 12, 16, 17, 21; 24,6, 11, 13; 25,3, 10, 16; 26,1, 4, 52, 65; rezum. cap.27; 27,11, 12, 16, 18, 21, 22, 23; 28,1; 30,1, 2, 9, 13, 17; 31,1, 21, 25, 31, 47; 32,4, 7, 9, 13; 32,21, 22, 25, 31; rezum. cap.33; 33,4, 38, 50; 34,1, 13, 16, 29; 35,1, 34; 36,2, 5, 6, 10, 13
Domnului: *sg. gen./dat.* 3,4; 5,8, 16, 18, 25, 30; 6,2, 4, 5, 8, 12, 14, 16, 17, 20, 21; 7,3; 8,10, 11, 12, 13, 15, 21; 9,7, 10, 13, 14; 10,9; 11,1; 12,6; 14,9, 37; 15,3, 7, 10, 19, 21, 24, 25, 28, 30; 16, 7, 11, 17, 30, 38; 17,7, 9; 18,6, 9, 12, 13, 15, 17, 19, 26, 28, 29; rezum. cap.20; 20,3, 4, 9, 13; 21,2, 7; 22,22 24,1; 26,9, 61; 27,3; 28,8, 11, 13, 15, 24, 26, 27; 29,2, 6, 8, 13, 36, 39; 30,3; rezum. cap.31; 31,3, 16, 28, 29, 37, 40, 41, 50, 54; 32,20, 22, 29, 32
Domnului: *sg. gen., în sintagmele* ***por unca Domnnului/cuvântul Domnului/jârtfelnicul Domnului/jârtfealnicul Domnului/jârfealnicul Domnului/străjile Domnului/sicriiul așezământului Domnului/focul Domnului/urgiia Domnului/urgia Domnului/mâna Domnului/***

cuvintele Domnului/slava Domnului/sicriul testamântului Domnului/poruncile Domnului/tămâierii Domnului/tămâiarii Domnului/norodul Domnului/darurile Domnului/norodul Domnului/norul Domnului/cortul Domnului/Carte Oastelor Domnului/judecata Domnului/Fasca Domnului/praznicul Domnului/cortului Domnului 3,39; 4,37, 41, 45, 49; 5,6; rezum. cap.7; 9,18, 19, 20, 23; 10,13, 33, 34; 11,1, 3, 10, 23, 24, 33; 14,10, 21, 41, 44; 15,31, 39, 40; 16,3, 19, 40, 41, 43; 17,13; 18,29; 19,13, 20; 20,6; 21,14; 22,18; 24,13; 27,4, 17; 28,6, 7, 16, 18, 29; 29,12; 31,30, 47; 32,14; 33,2
Doamne: *sg. voc.* 10,35, 36; 14,14, 17; 20,6; 32,27

DOMN: (apelativ) „termen de politeţe pentru un bărbat"; (Pop.) „stăpân"
domnul: *sg. voc., în sintagma* ***domnul mieu*** 11,28; 12,11
domnului: *sg. dat.* 36,2

(a) DOMOLI: v. IV
a domoli: *inf. prez.* rezum. cap.14
domoleaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.16

DOR: s.n.
dor: *sg. ac.* 11,4

(a) DORMI: v. IV; var. (Înv. şi rar) **(a) DURMI** „a se afla în stare de somn"; (Eufem.) „a avea relaţii sexuale"
va durmi *ind. viit.I. 3.sg.* 5,13
au durmit: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,19; 24,9

(a se) DOVEDI: v. IV
(să) dovedi: *inf. prez. fără* ***a*** 5,13
(să) va dovedi: *ind. viit.I. 3.sg.* 35,24

DRAGOSTE: s.f.
dragoste: *f. sg. gen.* rezum. cap.5

DRĂGĂSTOS, -OASĂ: adj.; var. (Înv. şi pop.) **DRĂGOSTOS, -OASĂ**
drăgostoasă: *adj. antep. f. sg. gen., în sintagma* ***drăgostoasăi râvnei*** „geloziei" 5,15
drăgăstoasă: *adj. antep. f. sg. gen., în sintagma* ***drăgăstoasăi răvne*** „geloziei" 5,29

DREPT, DREAPTĂ: adj./prep./s./adv.; var. **DIREPT, DIREAPTĂ**
direpţ: *prep. în loc. adv.* ***direpţ aceea*** 14,12
drept: *adj. n. sg. nom./ac.* 18,18; 20,19; 27,6
dreapta: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***nici spre dreapta, nici spre stânga*** 20,17; 22,26
drepţilor: *s.m. pl. gen.* 23,10
drept: *adv.* 28,10; rezum. cap.31; 31,27

DREPTAR: s.n. (aici) „brăţară de mâna dreaptă" (cf. lat. *dextrale, -is*); acest sens nu este atestat în MDA.
dreptariu: *sg. nom.* 31,50

DREPTATE: s.f.
dreptăţile: *pl. ac.* 9,14

DRUM: s.n.
drum: *sg. ac.* 9,10, 13; 21,4
drumului: *sg. gen.* rezum. cap.21
drumul: *sg. ac.* 21,22

(a se) DUCE: v. III
va duce: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,16; 14,8
du: *imperativ 2.sg.* 11,12
vei duce: *ind. viit.I. 2.sg.* 11,16; 20,25
(s-)au dus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 12,9; 16,25; 22,35; 24,1; 27,13; 32,39, 41, 42
să ducă: *conj. prez. 3.sg.* 14,3
să (să) ducă: *conj. prez. 3.pl.* 14,3
duce: *inf. prez. fără* ***a*** 14,16
voi duce: *ind. viit.I. 1.sg.* 14,24, 31; 23,27
ducându-: *gerunziu* 15,36; 23,14, 28
ai dus: *ind. pf.c. 2.sg.* 16,14
ducând: *gerunziu* 19,3
veţ duce: *ind. viit.I. 2.pl.* 20,12
(ne) vom duce: *ind. viit.I. 1.pl.* 20,17
au dus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 21,1; 22,41; 31,54
duce: *ind. prez. 3.sg.* 21,4
(nu te) duce: *imperativ prohib. 2.sg.* 22,12
duceţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 22,13
duce(-te)-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 27,13
a duce: *inf. prez.* 27,17
om duce: *ind. viit.I. 1.pl.* 32,17
(să) va duce: *ind. viit.I. 3.sg.* 34,5
(să) vor duce: *ind. viit.I. 3.pl.* 34,9

DUH: s.n.
duhul/Duhul: *sg. nom./ac.* 5,30; rezum. cap.11; 11,17, 25, 26, 29
duh: *sg. nom./ac.* 14,24; 27,18
duhurilor: *pl. gen., în sintagma* ***Dumnezeul duhurilor al (a) tot trupul*** 16,22; 27,16
Duhul: *sg. nom., în sintagma* ***Duhul lui Dumnezeu*** 24,2

DUMNEZEIESC, -IASCĂ: adj.
dumnezeiasca: *f. sg. ac., în sintagma* ***dumnezăiasca râvnă*** rezum. cap.25

DUMNEZEU: s.m. „Divinitatea"
Dumnezeului: *sg. gen./dat.* 6,7; 10,9; 15,40; 22,18; 24,13
Dumnezeul: *sg. nom./ac.* 10,10; 15,41; 16,9; 23,21; 25,13
Dumnezeu: *sg. nom./ac./gen./dat.* rezum. cap.11; rezum. cap.12; rezum. cap.14; rezum. cap.17; 21,5; 22,8, 12, 20, 22, 38; 23,4, 8, 19, 22, 23, 26, 27; 24,8, 23; rezum. cap.25; 32,23
Dumnezeule: *sg. voc.* 12,13; 20,6
Dumnezeu: *sg. gen., în sintagmele* ***leagea lui Dumnezeu/Duhul lui Dumnezeu/cuvintele lui Dumnezeu/cuvântul lui Dumnezeu/porunca lui Dumnezeu*** rezum. cap.15; 24,2, 4, 16; rezum. cap.31
Dumnezeul: *sg. voc., în sitnagma* ***Dumnezeul duhurilor al tot trupul*** 16,22
Dumnezeul: *sg. nom., în sintagma* ***Dumnezeul duhurilor a tot trupul*** 27,16

DUMNEZEU: s.m. „zeu"; „idol"
dumnezeilor: *pl. dat.* 25,2

E

EFĂ: s.f.; var. **EF:** s.m. (cf. **Indice** Iş)
ef: *sg. ac.* 15,4
efi: *formă nead.* (cf. lat. *oephi*) 28,5

EGIPTEAN: s.m. (Înv.) **EGHIPTEAN**
eghipteanii: *s.m. pl. nom.* 14,13; 20,15; 33,3

ELONEAN: s.m. „descendent din neamul lui Elon"
eloneanilor: *pl. gen.* 26,26

ENOHITEAN: s.m. „descendent din neamul lui Enoh"
enohiteanilor: *pl. gen.* 26,5

ETIOPIANCĂ: s.f.
ethiopiianca: *sg. nom.* 12,1

F

(a se) FACE: v. III
au făcut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,54; 2,34; 4,46; 5,4; 8,3, 4, 20; 9,5, 13; 11,24; 14,36; 15,30, 31; 16,10; 17,11; 21,9, 14; 31,16, 31; 32,8; 36,10

fă: *imperativ 2.sg.* 3,6; 10,2; 21,8
faceţi: *imperativ 2.pl.* 4,19; 16,6
vor face: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,6; 9,14; 10,6
facă: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg./pl.* 5,21; 9,2
va face: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,28, 30; 6,11, 16, 21; 9,10; 15,30; 16,30; 19,22; 21,14; 23,19; 24,23; 30,3, 9; 35,23
vei face: *ind. viit.I. 2.sg.* 8,12; 11,16; 15,8, 11; 18,17; 21,34
(s-)au făcut: *ind. pf.c. impers./3.sg./pl.* 8,22; 17,8; 26,10
să facă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 8,26; 9,4; 14,30; 15,38, 40; 18,22; 24,14; 30,14
face: *inf. prez. fără* ***a*** 9,6; 31,3
a (să) face: *inf. prez.* rezum. cap.10
să facem: *conj. prez. 1.pl.* 10,29
făcând: *gerunziu* 11,8; 16,18, 47; rezum. cap.23; 23,2
am făcut: *ind. pf.c. 1.sg.* 12,11; 14,11, 22; 22,28, 30
făcut-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,4; 20,27; 23,30; 27,22
voi face: *ind. viit.I. 1.sg.* 14,12, 28, 35; 23,26; 33,56
veţi face: *ind. viit.I. 2.pl.* 15,3; 28,24; 29,1
a face: *inf. prez.* 15,24, 34; 27,21; 33,56
să fac: *conj. prez. 1.sg.* 16,28
să faci: *conj. prez. 2.sg.* 18,15; 22,20; 32,5
(să) făcea: *ind. imp. 3.sg.* rezum. cap.19
aţ făcut: *ind. pf.c. 2.pl.* 20,5
să (să) facă: *conj. prez. 3.sg.* 21,27
ai făcut: *ind. pf.c. 2.sg.* 21,34
făcuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 22,2; 32,13; 33,4
făcându(-să): *gerunziu* 22,41
(să) va face: *ind. viit.I. 3.sg.* 28,18
veţ face: *ind. viit.I. 2.pl.* 28,25, 26; 29,12, 35; 32,23
vom face: *ind. viit.I. 1.pl.* 32,16, 31
faceţi: *ind. prez. 2.pl.* 32,20
face-vom: *ind. viit.I. 1.pl.* 32,25

FACERE: s.f.
facerea: *sg. nom.* rezum. cap.5

FALLUITEAN: s.m. „descendent din neamul lui Fallu”
falluiteanilor: *pl. gen.* 26,5

FAMILIE: s.f.
familii: *pl. nom./ac.* 1,18; 3,15, 21; 11,10; 17,3; 33,54; 36,8
familiile: *pl. nom./ac.* 1,20, 22, 24, 26, 28, 30, 32, 34, 36, 38, 40, 42, 45; 2,34; 3,27, 39; 4,2, 22, 29; 20,30; 26,7, 14, 18, 22, 34, 38, 42, 50, 57, 58; 34,14
familiilor: *pl. gen./dat.* 1,47; rezum. cap.2; 7,2; 26,55; 32,28; 36,1
familie: *sg. ac.* rezum. cap.4
familiii: *sg. gen.* 4,24, 28, 33
familiia: *sg. nom.* 18,31
familia: *sg. nom.* 26,5, 6, 12, 13, 15, 16, 17, 20, 21, 23, 24, 26, 29, 30, 31, 32, 35, 36, 38, 39, 40, 42, 44, 45, 48, 49, 57, 58; 27,3; 36,12

FAPTĂ: s.f.
fapta: *sg. ac.* 11,23; 30,5

FARESEAN: s.m. „descendent din neamul lui Fares”
fareseanilor: *pl. gen.* 26,20

FASĂ: s.f.; var. **FASCĂ;** (Neob.) **FAZĂ** (cf. **Indice** Iș)
Fază: *sg. ac.* rezum. cap.9; 9,4, 10, 14
Faze: *pl. ac.* 9,2, 6
Fasca: *sg. nom., în sintagma* ***Fasca Domnului*** 28,16
Fase: *pl. nom.* 33,3

FATĂ: s.f.; var. (Înv.) **FEATĂ**
featelor: *pl. gen./dat.* 18,11, 19; rezum. cap.30; 36,2
featele: *pl. nom./ac.* 21,29; 25,1; rezum. cap.27; 27,1, 6; rezum. cap.36; 36,6, 8, 10
fata: *sg. nom./ac.* 25,15, 18; 26,59; 27,8
feate: *pl. ac.* 26,33
featei: *sg. gen.* 26,46
fată: *sg. ac.* 27,9; 30,17

FAŢĂ: s.f.
faţa: *sg. nom./ac.* 6,25, 26; 9,16; 12,14; 14,5; 16,4, 22; 20,6; 22,5, 11, 31; 24,1; rezum. cap.34
faţa: *sg. ac., în loc. prep.* (Înv.) ***de la faţa*** „(de) dinaintea” 10,35
faţa: *sg. ac.* (aici) „culoare” (cf. lat. *color, -ōris* „culoare” și „culoarea feței”) 11,7
faţă: *sg. ac., în loc. adv.*(Înv.) ***faţă către faţă/****în loc. adj.* ***de faţă*** 14,14; 18,2

FĂCUT, -Ă: adj.
făcut: *n. sg. gen..* rezum. cap.15

(a) FĂGĂDUI: v. IV
va făgădui: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,2, 21; 30,3, 4, 7, 14
au fost făgăduit: *pasiv ind. pf.c. 3.sg.* 6,13, 21; 30,12, 15
au făgăduit: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,29; 30,3, 4, 5, 8
vor făgădui: *ind. viit.I. 3.pl.* 18,11; 30,10
am făgăduit: *ind. pf.c. 1.sg.* 32,11
făgăduiţi: *ind. prez. 2.pl.* 32,20
aţi făgăduit: *ind. pf.c. 2.pl.* 32,24

FĂGĂDUINŢĂ: s.f.
făgăduinţă: *sg. ac.* 6,4, 13; 18,14; 21,2; 30,3, 11
Făgăduinţii: *sg. gen., în sintagma* ***Pământul Făgăduinţii/ Pământului Făgăduinţii*** rezum. cap.13; rezum. cap.20; rezum. cap.26; rezum. cap.27; rezum. cap.32; rezum. cap.34
făgăduinţele: *pl. nom./ac.* 15,3; 30,6, 9
făgăduinţa: *sg. ac.* 15,8; rezum. cap.30; 30,4, 6
făgăduinţe: *pl. ac.* 29,39
făgăduinţăle: *pl. nom.* rezum. cap.30
făgăduinţii: *sg. gen./dat.* 30,4, 8, 12
făgăduinţei: *sg. dat.* 30,13

FĂINĂ: s.f.
făină: *sg. ac.* 5,15; 7,13, 19, 25, 31, 37, 43, 49, 55, 61, 67, 73, 79; 8,8; 15,4, 6, 9; 28,5, 9, 12, 13, 20, 28; 29,3, 9, 14

FĂPTURĂ: s.f.
făptura: *sg. nom.* 8,4

FÂNTÂNĂ: s.f.
fântânii: *sg. gen.* 34,11

FECIOARĂ: s.f.
feacioarele: *pl. nom.* rezum. cap.31
feacioarele: *pl. ac.* 31,18

FECIOR: s.m
feciorii: *pl. nom.* rezum. cap.1
feciorul: *sg. nom.* 7,8; 10,15, 19; 16,37
feciorilor: *pl. dat.* 18,19

FEL: s.n.; var. (Reg.) **FELIU**, (Înv.) **FEALIU**
feliul: *sg. ac., în loc. adj.* ***tot feliul*** 3,31
fel: *sg. ac.* 3,36
feal: *sg. nom.* 11,33
feliuri: *pl. ac.* 15,39
fealiuri: *pl. nom./ac.* rezum. cap.19; rezum. cap.29; 31,51

FEMEIE: s.f.; var. (Înv.) **FĂMEAIE**
femeaia: *sg. ac.* 5,3
fămeaile: *pl. ac.* 31,18

FEMEIESC, -IASCĂ: adj.; var. **FĂMEIEISC**
fămeiască: *f. sg. nom., în loc. s.*(Pop.) ***partea fămeiască*** 31,35

(a) FERI: v. IV
a feri: *inf. prez.* rezum. cap.5

(a) FI: v. IV
era: *ind. imp. impers./3.sg./pl.* 7,2, 7, 89; 8,4; 9.15, 16, 19, 23; 10, 14, 16, 18, 22, 24, 26, 34; 11,7, 18, 25, 33; 12,3, 10; 13,21, 23; 15,32; 20,9; 21,26; 22,4, 39, 40; 25,14; 26,3, 43; 31,53; 32,1; 33,9
e: *ind. prez. 3.sg.* 11,23; 14,18; 16,11
eşti: *ind. prez. 2.sg.* 14,14; 22,29
-i: *ind. prez. 3.sg.* 1,22; 2,32; 4,4, 28, 33; 5,29; 6,13, 21; 7,17, 29; 13,19, 20, 21; 14,3; rezum. cap.18; 18,15; 20,13; 26,63; 31,21; 33,36
iaste: *ind. prez. impers./3.sg.* 1,2, 20, 50; 3,13, 26; 4,16, 24, 26, 37, 41, 45; 5,15; 6,7; 8,24; 9,13; 11,14, 20; 12,7; 13,19, 27, 32, 33; 14,7, 9, 42; 15,25; 16,3, 9, 13, 40; 18,11, 13, 19, 31; 19,2, 14; 20,16, 19, 22; 21,13, 20; 22,6, 32; 23,11, 19, 21, 22, 23; 24,8, 21; 26,4, 51, 57; 27,18; 28,6, 13; 29,1, 35; 30,2, 4, 17; 31,17; 32,4, 23; 33,6, 44; 34,3; 35,27, 31
-s: *ind. prez. 3.pl.* 13,19; 24,5
sânt: *ind. prez. 3.pl.* 1,5, 44; 3,1, 2, 13, 27, 36; 4,9, 15, 16, 20, 31; 5,9; 8,17; 10,5, 28; 11,16, 21; 13,4, 17, 20; 14,43; 16,5, 26, 30; 18,7; 19,14; 21,5; 26,7, 9, 14, 18, 22, 25, 27, 33, 34, 37, 38, 41, 42, 50, 58; 27,1, 14; 28,3, 29; 29,4, 10, 14, 15; rezum. cap.30; 30,17; 31,16, 26, 29; 33,1; 34,17, 19, 29; 36,13
sânt: *ind. prez. 1.sg.* 3,41, 45; 14,21, 28; 22,17, 30; 35,34
sântem: *ind. prez. 1.pl.* 9,7; 14,40; 32,25
sânteţi: *ind. prez. 2.pl.* 14,29
vor fi: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,4, 50; 2,18; 3,12, 33, 45; 4,7, 28, 33; 5,8; 6,20; 8,10, 26; 14,31; 18,13, 18, 29; 19,14; 28,14; 30,6; 32,17; 33,55; 34,9; 35,5, 6, 14, 29
au fost: *ind. pf.c. impers./3.sg./pl.* 1,45; 2,5, 7, 9, 12, 14, 18, 20, 22, 25, 27, 29, 31; 3,21, 39, 43; 4,48; 7,1, 13, 23, 35, 41, 47, 53, 59, 65, 71, 77, 83; 9,13; 10,15, 19, 20, 23, 25, 27; 13,32; 15,32; 16,49; 17,6; 20,24; 21,26; 26,14, 18, 22, 25, 27, 33, 35, 36, 37, 41, 43, 46, 62, 64; 27,1, 3; 31,28, 32; 36,12
să fie: *conj. prez. impers./3.sg./pl.* 1,53; 6,12; 8,14, 19; 10,10; 12,12; 15,40; 19,2, 9; 20,17; 21,22; 27,16, 17; 35,3, 11
va fi: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,3, 10; 3,30, 32; 4,16; 5,8, 10, 27, 28, 31; 6,5, 8; 9,10, 14; 10,7, 9, 32; 12,6; 14,8, 43; 15,6, 15, 29; 16,7; 17,3; 18,9, 14, 15, 16, 23; 19,7, 8, 10, 11, 13, 15, 16, 19, 21, 22; 20,19; 24,7, 18, 19; 25,13; 27,11, 21; 28,14, 16, 18, 25, 26; 29,1, 7, 12; 30,4, 8, 9, 13, 14; 31,20; 34,13; 35,5, 16, 21, 27; 36,4
fi-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,36
fi: *inf. prez. fără* ***a*** 6,4
fusease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 9,20, 21; 31,36, 42
ar fi fost: *cond. pf. 3.sg.* 9,22
vei fi: *ind. viit.I. 2.sg.* 10,31
a fi: *inf. prez.* 11,10; 32,1
ai fost: *ind. pf.c. 2.sg.* 14,19
ar fi: *cond. prez. 3.sg.* 14,36
fie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg./pl.* 15,30; 18,2, 4, 15; 23,10
să fiu: *conj. prez. 1.sg.* 15,41
fiind: *gerunziu* 16,19; 21,1; 33,39; 35,12, 21
fi-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,21
fost-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 26,20
veţi fi: *ind. viit.I. 2.pl.* 32,15

FIER: s.n.
fierul: *pl. nom.* 31,22
fier: *sg. ac.* 35,16

(a) FIERBE: v. III
fierbându-: *gerunziu* 11,8

FIERT, FIARTĂ: adj.
fiert: *n. sg. ac.* 6,19

FIERTURĂ: s.f.
fierturi: *pl. ac.* 15,21

FIGURĂ: s.f.
figuri: *pl. ac.* 12,8

FINIC: s.m. (Înv.) „curmal”, „palmier”
finici: *pl. nom.* 33,9

FIU: s.m.
fiilor: *pl. gen./dat.* 1,2, 10, 32, 34, 45, 53; 2,3, 10, 18, 20, 22, 29, 32; 3,2, 3, 10, 38, 41, 42, 45, 46, 48, 50, 51; 4,2, 4, 15, 22, 45; rezum. cap.5; 6,23; 7,7, 8, 9, 24, 30, 36, 42, 48, 54, 60, 66, 72, 78; 8,6, 9, 13, 14, 17, 18, 19, 20, 22; 9,4, 10; 10,15, 19, 23, 26, 27, 28; 13,3, 27; 14,5, 7, 10, 27; 15,17, 25, 26, 38; 16,41; 17,5, 10; 18,6, 8, 9, 11, 19, 20, 21, 32; 19,2, 9; 20,12, 24; 22,5; 25,6, 13; 26,2, 37, 44, 47, 50, 51, 57, 63; 27,11, 12, 20; 28,2; 30,1, 2; 31,12, 30, 42, 54; rezum. cap.32; 32,4, 7, 9, 17, 33; rezum. cap.33; 33,1, 38, 51; 34,2, 13; 34,14, 22, 23, 29; 35,2, 8, 10, 15; 36,1, 2, 5, 7, 11
fiiul: *sg. nom./ac.* 1,5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15; 2,3, 5, 7, 10, 12, 14, 18, 20, 22, 25, 27, 29; 3,24, 30, 32, 35; 4,16, 29, 33; 7,12, 18, 23, 24, 29, 30, 35, 36, 41, 42, 47, 48, 53, 54, 59, 60, 65, 66, 71, 72, 77, 78, 83; 10,14, 16, 18, 20, 22, 23, 24, 25, 26, 27; 11,28; 13,5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17; 14,6, 30, 38; 16,1; 20,25, 26, 28; 22,2, 5, 10, 16; 23,19; 24,3, 15; 25,7, 11, 14; 26,1, 5, 8, 36, 65; 27,1, 18; 31,6, 8; 32,12, 28, 39, 40, 41; 34,17, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28; 36,12
fiii: *pl. nom./ac.* 1,22, 24, 26, 28, 30, 32, 36, 38, 40, 42, 49, 52, 54; 2,2, 25, 33, 34; 3,10, 12, 15, 17, 18, 19, 20, 38, 40; 4,5, 15, 19, 27, 34, 38, 42; 5,4, 6, 9, 12; 6,2, 23, 27; 8,10, 11, 15; 9,2, 5, 7, 17, 19, 22; 10,8, 12, 14, 17, 18, 22, 25; 11,4; 13,23, 25, 33, 34; 14,2, 33, 39; 15,2, 32; 16,2, 10, 12, 38, 40; 17,2, 6, 12; 18,1, 2, 5, 7, 8, 11, 14, 19, 22, 23, 26; 19,10; 20,1, 13, 19; 21,10, 24, 29, 35; 24,17; 25,6, 8, 11; 26,9, 11, 12, 15, 19, 20, 21, 23, 26, 28, 35, 38, 40, 41, 42, 44, 45, 48, 62; 27,7, 21; 31,2, 16; 32,1, 18, 24, 29, 31, 34, 37, 39; 33,3; 35,34; 36,1, 13
fiiului: *sg. gen./dat.* 4,28; 7,17; 10,29; 25,7, 11; 32,33; 36,1
fii: *pl. ac.* 14,18; 26,30, 33, 59; 27,3, 8
fiiu: *sg. nom./ac.* 16,1; 33,40
fiii: *pl. voc., în sintagma* ***fiii Levii*** 16,7, 8
fiii: *pl. dat.* (*cu prep.* ***la***) 17,9
fiiul: *sg. voc., în sintagma* ***fiiul lui Sefor*** 23,18

FLOARE: s.f.
flori: *pl. ac.* 7,84
florile: *pl. nom.* 17,8

FLUIER: s.n. (aici) „braţ la candelabru” (cf. lat. *calamus, -i*)
fluierilor: *pl. gen.* 8,4

FOALE: s.f. (Reg.; fam.) „abdomen”
foalele: *sg. ac.* 5,22

FOC: s.n.
foc: *sg. nom./ac.* 3,4; 6,18; 14,14; 16,7, 35, 46; 21,28; 26,61; 31,23
focurilor: *pl. gen.* 4,14
focului: *sg. gen./dat.* rezum. cap.9; 9,15, 16; 19,5; 28,24
focul: *sg. nom./ac.* 11,1, 2; rezum. cap.16; 16,37, 39, 47; 26,10; 31,23
focul: *sg. nom., în sintagma* ***focul Domnului*** 11,3
focului: *sg. gen., în sintagma* ***para focului*** rezum. cap.16; 19,6

FONT: s.m.; vezi **PFUND**

FORMĂ: s.f.
forma: *sg. nom.* rezum. cap.8

FRATE: s.m.
fratelui: *sg. gen.* 6,7; 36,2
fraţilor: *pl. dat. adn.* 8,26
fraţii: *pl. nom./ac.* 16,10; 18,2, 6; 32,6
fraţii: *pl. nom./ac.* 20,3; 27,9
fratele: *sg. nom.* 20,8, 14; 27,13
fraţilor: *pl. gen./dat.* 25,6; 27,10; rezum. cap.32
fraţi: *pl. ac.* 27,10

(a) FRÂNGE: v. III
vor frâmge: *ind. viit.I. 3.pl.* 9,12
vor frânge: *ind. viit.I. 3.pl.* 24,8
frângeţi: *imperativ 2.pl.* 33,52

FRUMOS, -OASĂ: adj./s.
(ceale mai) frumoasă: *s.f. pl. ac.* 18,30
frumoase: *adj. n. pl. nom.* 24,5

FRUNZĂ: s.f.
frunzele: *pl. nom.* 17,8

FUAINEAN: s.m. „descendent din neamul lui Fua”
fuaineanilor: *pl. gen.* 26,23

FUGĂ: s.f. (aici) „pribebie”; „exil” (cf. lat. *fuga, -ae* „fugă” și „plecare din țară”, „exil”)
fugă: *sg. ac.* 21,29

(a) FUGI: v. IV
să fugă: *conj. prez. 3.pl.* 10,35
au fugit: *ind. pf.c. 3.pl.* 16,34, 43

FUGIT, -Ă: s.m./f.
fugiților: *s.m. pl. gen.* 35,6
(celor) fugiți: *s.m. pl. gen.* 35,11, 13
(cel) fugit: *s.m. sg. nom.* 35,12
fugitul: *s.m. sg. nom.* 35,28
[cei] fugiți: *s.m. pl. nom.* 35,32

FUNIE: s.f.; var. (Înv.) **FUNE**
funile: *pl. ac.* 3,26, 37; 4,26, 32

FURCĂ: s.f. . (Înv.) „spânzurătoare în formă de furcă cu doi dinți”
furci: *pl. ac.* 25,4

FURCUȚĂ: s.f. (cf. **Indice** 1Sm)
furcuțele: *pl. nom.* 4,14

G

GALAADEAN: s.m. „descendent din neamul lui Galaad”
galaadeanilor: *pl. gen.* 26,29

GATA: adj. inv.
gata: 14,40; 22,17

GĂLEATĂ: s.f.
găleata: *sg. ac.* 24,7

(a se) GĂSI: v. IV
găsi: *inf. prez. fără* ***a*** 5,13
(s-)au găsit: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,13

(a se) GĂTI: v. IV „a pregăti”
a găti: *inf. prez.* rezum. cap.19
au gătit: *ind. pf.c. 3.pl.* 21,18
(să) gătească: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.23
gătească: *imperativ 2.sg.* 23,1 , 29

GĂTIT, -Ă: adj. „pregătit”
gătiți: *m. pl. nom.* (aici) „pregătit pentru lupta, înarmat” 31,5; 32,20, 27
gătiț: *n. pl. nom.* 31,20

GÂLCEAVĂ: s.f.
gâlceavă: *sg. ac.* rezum. cap.16
gâlceava: *sg. nom.* 16,42

(a) GÂLCEVI: v. IV
gâlcevind: *gerunziu* 14,1

(a) GÂNDI: v. IV
gândisem: *ind. m.m.c.pf. 1.sg.* 33,56

GHERSEAN: s.m. (cf. infra **GHERSINEAN**)
gherseanilor: *pl. gen.* 4,28

GHERSINEAN: s.m.; var. **GHERSONEAN** „descendent din neamul lui Gherșon; gherșoniții sunt cei care în pustie au purtat cortul întâlnirii, cortul, învelitorile, perdelele și funiile pentru ușă, pentru curte și pentru poartă (cf. DB, p.492)”
ghersinenilor: *pl. gen.* 4,24
ghersoneanilor: *pl. gen.* 4,41; 26,57

GHICITOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Mold.; Trans.) **GÂCITOR, -TOARE**
gâcitoriul: *s.m. sg. nom.* rezum. cap.22; 22,5

GHICITORIE: s.f. „prezicere”; cuvântul nu este înregistrat în DA.
gâcitorie: *sg. nom.* 23,23

GHICITURĂ: s.f.; var. (Mold.; Trans.) **GÂCITURĂ** „ghicire”; „prezicere”
gâciturii: *sg. gen.* 22,7
gâcitura: *sg. ac.* 24,1

GLOATĂ: s.f.
gloate: *pl. ac.* 1,52
gloatele: *pl. ac.* 2,3, 16, 24, 32, 34
gloata: *sg. nom.* 10,3; 14,1
gloata: *sg. dat.* (*cu prep.* ***a + toată***) 15,26
gloată: *sg. ac.* rezum. cap.25
gloatei: *sg. dat.* rezum. cap.31

(a) GONI: v. IV
au gonit: *ind. pf.c. 3.pl.* 14,45
goni: *inf. prez. fără* ***a*** 22,11
va goni: *ind. viit.I. 3.sg.* 35,20

GRAI: s.n.
graiul: *sg. ac.* 7,89; 14,22

GRANAT: s.n.; var. **GRĂNAT** (Pop.) „rodie”
grănate: *pl. ac., în sintagmele* ***meare grănate/poame grănate*** 13,24; 20,5

GRAS, -Ă: adj./s.
grasu-: *adj. n. sg. nom.* 13,21
(ceale) grase: *s.f. pl. ac.* 18,32

(a) GRĂBI: v. IV
grăbească: *imperativ 2.sg.* 23,7

GRĂDINĂ: s.f.
grădinile: *pl. ac.* 24,6

(a) GRĂI: v. IV
au grăit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,1, 48; 2,1; 3,1, 5, 11, 14, 44; 4,1, 17, 21; 5,1, 5, 11; 6,1, 22; 8,1, 5, 23; 9,9; 10,1; 11,25; 12,1, 2, 4; 13,2; 14,7, 26, 39, 40; 15,22; 16,36; 17,1, 6; 18,8, 25; 19,1; 20,7, 23; 21,8, 16; 22,28; 23,17; 24,23; 25,16; 26,3, 52; 30,2, 6; 31,1, 21; 32,31; 3350; 34,1; 35,1; 36,1 , 5
grăise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 5,4
grăiește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.7; 25,12
grăiia: *ind. imp. 3.sg.* 7,89; rezum. cap.10
grăia: *ind. imp. 3.sg.* 7,89
grăit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,1; 15,1, 16; 23,19
să grăiesc: *conj. prez. 1.sg.* 11,17; 22,18
voi grăi: *ind. viit.I. 1.sg.* 12,6; 17,4; 23,3; 24,13
grăiesc: *ind. prez. 1.sg.* 12,8
grăind: *gerunziu* 13,27; 16,5, 20, 40; 21,5; rezum. cap.22; 23,4
ați grăit: *ind. pf.c. 2.pl.* 14,28
am grăit: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 14,35; 21,7
grăiește: *imperativ 2.sg.* 5,6, 12; 6,2, 23; 8,2; 9,10; 15,2, 17, 38; 17,2; 35,10
a grăi: *inf. prez.* 16,31; 22,38

grăiți: *imperativ 2.pl.* 20,8
să grăiești: *conj. prez. 2.sg.* 22,35
vei grăi: *ind. viit.I. 2.sg.* 23,5, 16; 27,7
grăi: *inf. prez. fără* ***a*** 23,12
va grăi: *ind. viit.I.3.sg., în sintagma* ***va grăi împrotivă*** „va contrazice" (cf. lat. *contrādīcō, -ere*) 30,8, 9, 12, 13
au grăit: *ind. pf.c. 3.sg., în sintagma* ***au grăit împrotivă*** „a contrazis" 30,13
grăiești: *ind. prez. 2.sg.* 32,27

GRĂSIME: s.f.
grăsimea: *sg. ac.* 18,17

GRÂU: s.m.
grâului: *sg. gen.* 18,12

GREAȚĂ: s.f.
greața: *sg. nom.* rezum. cap.21

GREȘEALĂ: s.f.; var. (Iuz.) **GREȘALĂ**
greșală: *sg. ac.* rezum. cap.5; 18,9; 29,11
greșala: *sg. nom./ac.* 15,25, 26

(a) GREȘI: v. IV
vor greși: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,6
va greși: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,12; 15,27
au greșit: *ind. pf.c. 3.pl.* 15,25
greșesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.20

GREU: adv.
greu: *adv.* 11,14

GREUTATE: s.f. „obiect cu masă relativ mare (cărat de cineva sau de ceva)"; „povară", „sarcină"
greotățile: *pl. nom./ac.* 4,15, 49; 7,9; rezum. cap.18
greotăț: *sg. dat.* 4,27
greotăților: *pl. gen.* 4,47
greotatea: *sg. ac.* rezum. cap.11; 11,11, 17
greotate: *sg. nom.* 20,19

GRIJĂ: s.f.; var. **GRIJE**
grije: *sg. nom.* 4,16

GUNIAN: s.m. „descendent din neamul lui Guni"
guniianilor: *pl. gen.* 26,48

GUNOI: s.n. „excremente (de vite)", „balegă"
gunoiul: *sg. ac.* 19,5

GURĂ: s.f.
gura: *sg. ac.* 12,8; 16,30, 32; 22,28, 38; 23,5; 26,10; 30,7
gură: *sg. ac.* 12,8; 23,16
gurii: *sg. dat.* 20,24

(a) GUSTA: v. I
veți gusta: *ind. viit.I. 2.pl.* 28,7

GUSTARE: s.f.
gustărilor: *pl. gen.* 4,7; 15,5, 10; 28,8
gustările: *pl. nom./ac.* 6,15, 17; 7,87; 28,14.15, 24, 30, 31; 29,11, 14, 16, 18, 19, 21, 22, 24, 27, 30, 33, 37
gustarea: *sg. ac.* 8,8; 15,7; 29,25, 28, 31, 34, 38
gustări: *pl. nom./ac.* rezum. cap.15; 15,24; 28,9; 29,6
gustare: *sg. ac.* 29,39

H

HAINĂ: s.f.
hainele: *pl. ac.* 19,7
haina: *sg. ac.* 20,26

HAMULEAN: s.m. „descendent din neamul lui Hamul"
hamuleanilor: *pl. gen.* 26,21

HANANEU: s.m.; vezi **CANANEU**

HAR: s.n.
har: *sg. ac.* 11,11, 15; 32,5

HARMITEAN: s.m. „descendent din neamul lui Carmi (în acest text, Harmi)"
harmiteanilor: *pl. gen.* 26,6

HAȘMĂ: s.f. (Reg.) „un fel de ceapă cu bulbul compus, ca usturoiul, numită în unele regiuni vlașiță sau vrașniță"
hașmeale: *pl. nom.* 11,5

HEFIREAN: s.m. „descendent din neamul lui Hefir"
hefireanilor: *pl. gen.* 26,32

HEI: interj.
hei: 24,23

HELECHEAN: s.m. „descendent din neamul lui Helec"
helecheanilor: *pl. gen.* 26,30

HERANEAN: s.m. „descendent din neamul lui Heran"
heranenilor: *pl. gen.* 26,36

HERIDEAN: s.m. „descendent din neamul lui Herid"
herideanilor: *pl. gen.* 26,40

HESRONEAN: s.m. „descendent din neamul lui Hesron"
hesroneanilor: *pl. gen.* 26,21

HERUVIM: s.m.
hieruvimi: *pl. ac.* 7,89

HETHEU: s.m. (cf. **Indice** Fc)
hetheul: *sg. nom.* 13,30

HEVIREAN: s.m. „descendent din neamul lui Hevir"
hevireanilor: *pl. gen.* 26,45

HEVRONITEAN: s.m. „descendent din neamul lui Hevron"
hevroniteni: *pl. nom.* 3,27

HIACHINTHIN, -Ă: adj. (cf. **Indice** Iș)
hiachinthină: *f. sg. ac.* 4,6, 7, 9, 12
hiachinthin: *n. sg. ac.* 4,11
hiachinthine: *f. pl. ac.* 15,38

HIN: s.m. (cf. **Indice** Iș)
hin: *sg. ac.* 15,4, 6, 9; 28,5, 7, 14

HIRINEAN: s.m. „descendent din neamul lui Eri (în acest text, Hir)"
hirineanilor: *pl. gen.* 26,16

HOTAR: s.n.
hotarălor: *pl. gen.* 20,16; 22,36, 39; 33,6
hotarăle: *pl. nom./ac.* 20,17, 21; 21,13, 15, 22, 24; 22,4; 34,4, 7, 9, 11
hotar: *sg. nom./ac.* 21,13; 35,5
hotarâle: *pl. nom./ac.* 21,23; 34,9; 35,26
hotarele: *pl. ac.* 32,9; 33,44; 34,12
hotarelor: *pl. gen.* 33,37
hotară: *pl.* (*cu des.* **-ă**) *ac.* 34,2

(a se) HOTĂRÎ: v. IV (Înv.) „a avea hotarul"; „ a se mărgini cu... "
(să) va hotărî: *ind. viit.I. 3.sg.* 34,2
vor hotărî: *ind. viit.I. 3.pl.* 34,10

HRANĂ: s.f.
hrană: *sg. ac.* 11,18

HRĂNIT, -Ă: s.m./f.
hrăniţii: *s.m. pl. voc., în sintagma* ***creaşterea şi hrăniţii oamenilor celor păcătoşi*** 32,14

HUFAMEAN: s.m. „descendent din neamul lui Hufam”
hufameanilor: *pl. gen.* 26,39

(a) HULI: v. IV
au hulit: *ind. pf.c. 3.pl.* 13,33; 14,23
va huli: *ind. viit.I. 3.sg.* 14, 11
hulind: *gerunziu* 14,36

I

IAD: s.n.
iad: *sg. ac.* 16,30, 33

IAHINITEAN: s.m. „descendent din neamul lui Iahin”
iahiniteanilor: *pl. gen.* 26,12

IALELINEAN: s.m. „descendent din neamul lui Ialel”
ialelineanilor: *pl. gen.* 26,26

IAMINITEAN: s.m. „descendent din neamul lui Iamin”
iaminiteanilor: *pl. gen.* 26,12

IANTHIN, -Ă: adj. „de culoare albastru-violet” (cf. lat. *ianthinus*)
ianthine: *f. pl. ac., în sintagma* ***piei ianthine*** 4,6, 8, 10, 11, 12, 14
ianthină: *f. sg. nom., în sintagma* ***în vălitoare ianthină*** 4,28

IAR: adv.; var. **IARĂ**
iară: 4,6; 6,20; 24,15, 23
iar: 16,8

IARĂŞI: adv.
iarăşi: 4,8; rezum. cap.18; 22,25
iarăş: 6,9; 22,15, 19

IARBĂ: s.f.
iarba: *sg. ac.* 22,4

IASUV: s.m. „descendent din neamul lui Iasuv”
iasuveanilor: *pl. gen.* 26,24

IATĂ: interj.
iată: 9,6; 11,33; 12,10, 12; 14,40; 16,1; 17,12; 18,8; 20,16; 22,5, 11, 12, 28, 38; 23,24; 25,6; 32,14

IDOL: s.m.
idol: *sg. nom.* 23,21
idolul: *sg. ac.* 25,18
idolii: *pl. ac.* 33,52

IEBUSEU: s.m.; var. **IEVUSEU** (cf. **Indice** Iș)
ievuseul: *sg. nom.* 13,30

IED: s.m.
iezi: *pl. ac.* 15,12

IEMNANEAN: s.m. „descendent din neamul lui Iemna”
iemnaneanilor: *pl. gen.* 26,44

(a se) IERTA: v. I
iartă: *imperativ 2.sg.* 14,19
iertat-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 14,20
(să) va ierta: *ind. viit.I. impers.* 15,25, 26, 28

IERTARE: s.f.
iertare: *sg. ac.* 15,28

IESAARITEAN: s.m. „descendent din neamul lui Iţhar (în acest text, Iesaar)”
iesaariteni: 3,27

IESIILEAN: s.m. „descendent din neamul lui Iesiil”
iesiileanilor: *pl. gen.* 26,48

IESIREAN: s.m. „descendent din neamul lui Iesir”
iesireanilor: *pl. gen.* 26,49

IESROITEAN: s.m. „descendent din neamul lui Iesron”
iesroiteanilor: *pl. gen.* 26,6

IESUIAN: s.m. „descendent din neamul lui Iesui”
iesuianilor: *pl. gen.* 26,44

(a) IEŞI: v. IV
vor ieşi: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,9; 34,4
au ieşit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 9,1; 10,17; 12,4; 16,46; 20,6, 20; 21,23, 28; 22,5, 11, 36; 31,13, 27; 33,1
va ieşi: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,9; 11,20; 27,21
ieşea: *ind. imp. 3.pl.* 10,28
am ieşit: *ind. pf.c. 1.pl.* 11,20
au fost ieşit: *ind. m.m.c.pf. perifr. 3.pl.* 11,26
ieşind: *gerunziu* 11,31, 34; 14,19; 16,27, 35; 21,11; 30,7; 33,7, 10, 12, 14, 16, 20, 22, 24, 28, 35, 37, 42, 46, 47
ieşiţi: *imperativ 2.pl.* 12,4
ieşise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 17,8
voi ieşi: *ind. viit.I. 1.sg.* 20,18
ieşi: *inf. prez. fără* ***a*** 27,17

IEŞIRE: s.f.
ieşirea: *sg. ac.* 1,1
ieşirii: *sg. gen.* 33,38

IEZEREAN: s.m. „descendent din neamul lui Iezer”
iezăreanilor: *pl. gen.* 26,30

INEL: s.n.
ineale: *pl. nom.* 31,50

INIMĂ: s.f.
inima: *sg. ac.* 16,28; 24,13; 32,9

(a) INTRA: v. I; var. (Pop.) **(a) ÎNTRA**
întră: *ind. prez. 3.pl.* 4,3, 23, 30, 35, 37, 39, 43, 47; 19,14
întra-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,5
vor întra: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,15, 19; 8,15, 24; rezum. cap.26
va întra: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,6; 19,7; 20,24; 27,21
întrând: *gerunziu* rezum. cap.7; 13,22; rezum. cap.15; 20,6; 33,51; 34,2
întra: *ind. imp. 3.sg.* 7,89
să între: *conj. prez. 3.pl.* 8,22
veţi întra: *ind. viit.I. 2.pl.* 14,30; 15,2; 31,24
au întrat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 16,43; 25,6, 8
întra: *inf. prez. fără* ***a*** 27,17

INTRARE: s.f.; var. (Înv. şi rar) **ÎNTRARE**
întrarea: *sg. ac.* 3,26; 4,25, 26; 6,10; 12,5; 15,10; 16,27; rezum. cap.20

ISCOADĂ: s.f.
iscoade: *pl. nom.* rezum. cap.13
iscoadele: *pl. nom.* 13,26; rezum. cap.14
Iscoadelor: *pl. gen., în s. propr.* ***Calea Iscoadelor*** 21,1

(a) ISCODI: v. IV
au iscodit: *ind. pf.c. 3.pl.* 13,22

ISCODIRE: s.f.
iscodirea: *sg. ac.* 32,8

ISOP: s.m. „mic arbust exotic, cultivat ca plantă ornamentală şi medicinală”

issop: *sg. ac.* 19,6
isop: *sg. ac.* 19,18

(a) ISPITI: v. IV
au ispitit: *ind. pf.c. 3.pl.* 14,22

ISRAILTEAN: s.m.
israilteanii: *pl nom.* rezum. cap.14; rezum. cap.26
israilteani: *pl. ac.* rezum. cap.22
israilteanul: *sg. ac.* 25,8
israilteanului: *sg. gen.* 25,14

IUVILEON: s.n. (cf. **Indice** Iș)
iuvileon: *sg. nom.* 36,4

(a se) IVI: v. IV
(să) iveaște: *ind. prez. 3.sg.* 18,15

IZBÂNDĂ: s.f. (Înv. și rar) „răzbunare", „pedeapsă"
izbânda: *sg. ac.* 14,34; 31,3
izbândă: *sg. ac.* 33,4

(a se) IZBÂNDI: v. IV (Înv.) „a se răzbuna"
izbândească: *imperativ 2.sg.* 31,2
(să) va izbândi: *ind. viit.I. 3.sg.* 35,18

IZBÂNDITOR, -TOARE: s.m./f. (cf. **Indice** Iș)
izbânditoriului: *sg. gen.* 35,25
izbânditoriu: *sg. nom.* 35,27

IZGONIT, -Ă: s.m./f.
izgoniților: *s.m. pl. dat.* 35,26
(cei) izgoniți: *s.m. pl. nom.* 35,32

IZVOR: s.n.
izvoară: *pl.* (*cu des.* -***ă***) *nom./ac.* 16,14; 33,9
izvor: *sg. nom.* 20,6

Î

(a) ÎMBĂTA: v. I
îmbăta: *inf. prez. fără* ***a*** 6,3

(a) ÎMBLÂNZI: v. IV; var. (Înv) **(a) ÎNBLÂNZI**
înblânzească: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.14

ÎMBLÂNZITOR: s.n. (cf. **Indice** Pr)
îmblânzitoriul: *sg. ac.* rezum. cap.7
îmblânzitoriu: *sg. ac.* 7,89

(a) ÎMBRĂCA: v. I
vei îmbrăca: *ind. viit.I. 2.sg.* 20,26
au îmbrăcat: *ind. pf.c. 3.sg.* 20,28

(a) ÎMBUCA: v. I
au îmbucat: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,1; 16,32, 39; 21,28; 26,10
îmbucă: *ind. prez. 3.sg.* 13,33
îmbuca: *inf. prez. fără* ***a*** 14,9
va îmbuca: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,24
îmbuca-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 24,8

(a se) ÎMFLA: v. I; vezi **(a se) UMFLA**

ÎMPĂRAT: s.m.
împăratul: *sg. dat.* (*cu prep.* ***la***) 20,14
împăratul: *sg. nom.* rezum. cap.21; 21,1, 21, 33; rezum. cap.22; 22,10; 23,7; 24,7; 33,40
împărații: *pl. nom./ac.* rezum. cap.21; 31,8
împăratului: *sg. gen./dat* 21,26, 29, 34; 23,21; 32,33
împărat: *sg. nom.* 22,4

ÎMPĂRĂȚIE: s.f.
împărăția: *sg. nom./ac.* 24,7; 32,33

(a se) ÎMPĂRȚI: v. IV
(să) împarte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4
vor împărți: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,19; rezum. cap.34; 34,17
împarte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.11
să (să) împarță: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.26
(să) va împârți: *ind. viit.I. 3.sg.* 26,53; 33,54
să împarță: *conj. prez. 3.sg./pl.* 26,55; 34,29
(să) împart: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.31
veț împărți: *ind. viit.I. 2.pl.* 31,27; 33,54
a (să) împărți: *inf. prez.* rezum. cap.34
să împarți: *conj. prez. 2.sg.* 36,2

ÎMPĂRȚIRE: s.f.
împărțirea: *sg. ac.* 36,4

ÎMPĂRȚIT: adv. „sacadat"
împărțit: *adv.* 10,7

ÎMPODOBIRE: s.f.
împodobirea: *sg. ac.* 4,9, 16

ÎMPOTRIVĂ: adv./prep.; var. (Înv. și pop.) **ÎMPROTIVĂ**
împotiva: *prep.* 5,14; 8,2; 10,9; 11,1, 3, 13, 33; rezum. cap.12; 12,1, 9; 13,31; rezum. cap.14; 14,2, 9, 27, 29, 35, 36; 15,30; rezum. cap.16; 16,2, 3, 11, 17, 22, 30, 41; 17,5; 20,2, 13, 18; 21,1, 5, 7, 13, 23, 26; 22,5, 22, 34; 24,10; 25,18; 26,9; 27,3; 30,12; 31,7, 12, 16; 32,13, 14, 23; 33,7, 47, 48; 34,3, 10, 11; 35,5
împotivă: *adv. în sintagmele* ***va zice împotivă/au grăit împotivă/va grăi împotivă*** (cf. lat. *contrādicō, -ere*) 30,6, 8, 9, 13, 16

(a se) ÎMPOTRIVI: v. IV; var. (Înv. și pop.) **(a se) ÎMPROTIVI**
să (mă) împotiveasc: *conj. prez. 1.sg.* 22,32
(să) vor împotivi: *ind. viit.I. 3.pl.* 33,55

ÎMPOTRIVIRE: s.f.; var. (Înv. și pop.) **ÎMPROTIVIRE**
Împotivirii: *sg. gen, în s. propr.* ***Apele Împotivirii/Apa Împotivirii*** rezum. cap.20; 20,13, 24; 27,14
împotivirea: *sg. ac.* 27,14

ÎMPOTRIVITOR, -TOARE: adj/s.; var. (Înv. și pop.) **ÎMPROTIVITOR, -TOARE**
împotivitorilor: *s.m. pl. gen.* 17,10
împotivitorilor: *s.m. pl. voc.* 20,10
împotivitoriului: *s.m. sg. dat.* 22,33
împotivitoare: *adj. f. sg. nom.* 22,32

ÎMPREJUR: adv./prep.; var. (Înv.) **ÎMPREGIUR**
împregiurul: *prep.* 1,50, 53; rezum. cap.2; 2,2; 11,24; 13,30
împregiur: *adv.* 16,34
împrejur: *adv.* 34,12

(a) ÎMPREJURA: v. I; var. (Înv.) **(a) ÎMPREGIURA**
vor împregiura: *ind. viit.I. 3.pl.* 34,4

(a) ÎMPRESURA: v. I
să împresoare: *conj. prez. 3.pl.* 11,15

(a se) ÎMPREUNA: v. I
împreunându(-să): *gerunziu* 11,4
au împreunat: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,9

ÎMPREUNARE: s.f. (eufem.) „contact sexual"
împreunare: *sg. ac.* 31,17

ÎMPREUNĂ: adv.
împreună: 4,14, 48; 6,17; 7,85, 86; 14,44; 18,1, 3; 20,6; 21,17; 22,39; 23,2; 25,8; 28,29; 29,4, 10, 14, 15; 35,7

(a se) ÎMPROȘCA: v. I
a împroșca: *inf. prez.* 14,10
(să) împroaște: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.15
împroaște: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 15,35
au împroșcat: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,36

ÎNAINTE: adv./prep.; var. (În v.) **MAINTE**
înaintea: *prep.* 3,4, 6, 7, 26; 4,5; 5,16, 18, 25, 30; 6,9, 16; 7,3, 10; 8,9, 10, 11, 13, 21, 22; 10,9, 33; 11,11, 20; 14,5, 11, 14, 37, 42; 15,28; 16,7, 9, 16; 17,4, 7; 18,19; 19,3; 20,3, 8, 9, 10, 12, 27; 25,6; 26,61; 27,2, 14, 17, 19, 22; 31,54; rezum. cap.32; 32,4, 5, 13, 17, 20, 22, 29, 32; 33,7; 35,12; 36,1
înaintea: *prep.* 6,20
înainte: *adv în sintagma* ***punerii-înainte*** 4,7; 8,2
înainte: *adv.* 16,39; 22,26
înainte: *adv. în loc. adv.* ***mai înainte*** 26,65; 35,32
nainte: *adv. în loc. adv.* ***mai nainte*** 22,15; 13,23
mainte: *adv.* 24,1; 26,64

ÎNALT, -Ă: adj./s.
înalt: *s.n. sg. ac.* 11,31
(celor) înalte: *s.f. pl. gen.* 21,28
(ceale) înalte: *s.f. pl. ac.* 22,41; 33,52
înalt: *adj. n. sg. ac.* 13,33; 23,14
înaltă: *adj. f. sg. ac.* 23,9; 33,3

(a) ÎNĂLȚA: v. I
-i înălțată: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 21,13

ÎNĂUNTRU: adv.; var. (Înv.) **ÎNLĂUNTRU**
înăuntru: 14,31; 32,17
înlăuntru: 27,19

ÎNCAI: adv. (Reg.) „cel puțin"; „măcar"
încai: 12,14

(a) ÎNCELUI: v. IV (Înv.) „a înșela"
au înceluit: *ind. pf.c.3.pl.* 25,18

ÎNCEPĂTURĂ: s.f. (aici) „pârgă"
începăturile: *pl. nom.* 18,13

(a) ÎNCEPE: v. III
au început: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,23; 21,4
va începe: *ind. viit.I. 3.sg.* 34,3, 6
vor începe: *ind. viit.I. 3.pl.* 34,7

ÎNCEPERE: s.f.
începerii: *sg. gen.* 29,6

ÎNCEPUT: s.n.
începutul: *sg. ac.* rezum. cap.28

(a se) ÎNCETA: v. I
vor înceta: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,25
au încetat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 11,25; 16,31, 48; 25,8
(s-)au încetat: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,50
să încete: *conj. prez. 3.sg.* 20,6

(a se) ÎNCHIDE: v. III
(s-)au închis: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,15
au închis: *ind. pf.c. 3.pl.* 15,34
(să) va închide: *ind. viit.I. 3.sg.* 34,6
(să) vor închide: *ind. viit.I. 3.pl.* 34,12

(a se) ÎNCHINA: v. I
(s-)au închinat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 22,31; 25,2, 3, 5

(a se) ÎNCINGE: v. III (aici) „a se împrejmui"
(să) încingea: *ind. imp. 3.pl.* 22,24

ÎNCINS, -Ă: adj.
încinși: *m. pl. nom.* 32,17

ÎNCOACE: adv.
încoace: *adv. în loc. adv.* ***încoace și încolo*** 16,37

ÎNCOLO: adv.
încolo: *adv. în loc. adv.* ***încoace și încolo*** 16,37

(a) ÎNCOLȚI: v. IV
va încolți: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,5

ÎNCOLȚIT, -Ă: adj.
încolțită: *f. sg. ac.* 17,8

(a) ÎNCONJURA: v. I; var. (Reg.) **(a) ÎNCUNJURA**
încungiura: *ind. imp. 3.sg.* 11,8
au încungiurat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 13,26; 14,24; 32,13
am încungiurat: *ind. pf.c. 1.pl.* 14,7
să încungiure: *conj. prez. 3.pl.* 21,4

ÎNDATĂ: adv.
îndată: 6,9; 9,21, 22; 11,28; 12,4; 16,31; 20,20; 22,31, 37; 30,6, 9, 13; 31,3; 35,19, 21, 31

(a) ÎNDATORA: v. I; var. **(a) ÎNDATORI:** v. IV
au îndeatorit: *ind. pf.c. 3.sg.* 30,4
au îndatorit: *ind. pf.c. 3.sg.* 30,7

ÎNDĂRĂT: adv.; var. **ÎNDĂRĂPT**
îndărăpt: 12,14, 15

(a se) ÎNDESTULA: v. I
îndestulându(-să): *gerunziu* 18,24

(a se) ÎNDOI: v. IV
(nu te) îndoi: *imperativ prohib 2.sg.* 22,16

ÎNDOIALĂ: s.f.
îndoială: *sg. nom.* 32,23

(a) ÎNDRĂZNI: v. IV
vor îndrăzni: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,19
va îndrâzni: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,9
să îndrăznească: *conj. prez. 3.pl.* 32,7

(a) ÎNDREPTA: v. I
îndreptându-: *gerunziu* 24,1

ÎNDREPTARE: s.f.
îndreptările: *pl. ac.* 9,3

(a) ÎNFIGE: v. III (Înv.; în sintagmă cu: *corturile, șetrile* sau *tabăra*) „a se instala într-un loc"
vor înfige: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,53
va înfinge: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,3
au înfipt: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,27; 21,11; 24,6; 33,10, 14, 28, 45
înfigea: *ind. imp. 3.pl.* 9,18
înfingea: *ind. imp. 3.pl.* 9,23
înfingând: *gerunziu* 13,1

(a) ÎNFLORI: v. IV
au înflorit: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.17

ÎNFOCAT, -Ă: adj.
înfocați: *m. pl. ac., în sintagma* ***șerpi înfocați*** „șerpi ale căror mușcături erau resimțite ca niște arsuri" (cf. Anania 2001, p.181) 21,6

(a) ÎNFRÂNA: v. I
înfrânând: *gerunziu* 13,31

(a) ÎNGĂDUI: v. IV
să îngăduiască: *conj. prez. 3.sg.* 20,21
a îngădui: *inf. prez.* 21,23
va îngădui: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,18

ÎNGER: s.m.
îngerul: *sg. ac.* 20,16; rezum. cap.22; 22,22, 24, 26, 27, 31, 32, 35
înger: *sg. ac.* 22,23

(a) ÎNGHIŢI: v. IV
să înghiţă: *conj. prez. 3.sg.* 16,30, 34

(a se) ÎNGREŢA: v. I (Înv.) „a se îngrețoșa”
(s-)au îngreţat: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,5

(a se) ÎNGREUIA: v. I
să (te) îngreoiezi: *conj. prez. 2.sg.* 11,17

(a se) ÎNGROPA: v. I
au îngropat: *ind. pf.c. 3.pl.* 11,34
(s-)au îngropat: *ind. pf.c. 3.sg.* 20,1
îngropându-: *gerunziu* 33,4

ÎNGROPĂCIUNE: s.f.
îngropăciunea: *sg. ac.* 6,7

ÎNGUST, -Ă: adj.
(mai) îngust: *n. sg. ac.* 33,54

ÎNSEMNARE: s.f.; var. (Reg.) **ÎNSĂMNARE**
însămnare: *sg. nom.* rezum. cap.17

(a se) ÎNŞELA: v. I
(ne) înşelăm: *ind. prez. 1.pl.* 9,7
ai înşelat: *ind. pf.c. 2.sg.* 22,29
au înşelat: *ind. pf.c. 3.pl.* 31,16

(a se) ÎNTĂRI: v. IV
întăriţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 13,21
întăreşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.17

ÎNTĂRIT, -Ă: adj.
întărite: *f. pl. nom./ac.* 32,16, 36

ÎNTÂI, -A: adj./adv.
întâiul: *adj. m. sg. nom./ac., în sintagma* ***întâiul născut*** 1,20; 3,12, 13; 8,17
întâi: *adj. inv. în sintagmele* ***născuţilor întâi/întâi născute/întâi născutul/născutul întâi/întâi născutele/întâi născuţii/ceale întâi născute//întâi-boiarii*** rezum. cap.3; 3,2, 41, 42, 50; 8,16, 17, 18; 16,2; 18,15; 26,5; 33,4
întâii: *adj. m. pl. ac., în sintagma* ***întâii născuţi*** 3,13
întâiu: *adj. inv. în sintagma* ***întâiu născuţii*** 3,40
întâiul: *adj. m. sg. ac., în sintagma* ***întâiul născut*** 3,41; 18,17
întâiu: *adj. înv. în sintagma* ***întâiu născuţii*** 3,45, 46
întâi: *adv.* 2,9; 3,13; 10,5; rezum. cap.11; 14,40; 18,15; 31,2

(a) ÎNTÂMPINA: v. I
au întâmpinat: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,33; 23,4
va întâmpina: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,3
întâmpinându-: *gerunziu* 23,15

ÎNTÂMPINARE: s.f.; var. **ÎNTIMPINARE**
întimpinare: *sg. ac.* 20,20
întâmpinare: *sg. ac.* 21,23; 23,15
-ntimpinarea: *sg. ac.* 22,36

(a se) ÎNTÂMPLA: v. I
(să) întâmplă: *ind. prez. 3.pl.* 5,6
(să) întâmpla: *ind. imp. impers.* 9,19

ÎNTÂMPLARE: s.f.
întâmplarea: *sg. ac.* 35,22

(a se) ÎNTINA: v. I
(să) întină: *ind. prez. 3.sg.* 35,33

ÎNTINAT, -Ă: adj.
întinat: *m. sg. nom.* 19,7

(a se) ÎNTINDE: v. III
(să) întinde: *ind. prez. 3.sg.* 3,26
vor întinde: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,6, 8, 11, 12
(să) vor întinde: *ind. viit.I. 3.pl.* 34,4, 12; 35,4

(a) ÎNTINGE: v. III; var. **(a) TINGE** (Pop.) „a muia ceva într-un lichid”
întingând: *gerunziu* 19,18
tingându-: *gerunziu* 19,4

ÎNTINS, -Ă: adj.
întins: *n. sg. ac.* 19,6

(a se) ÎNTOARCE: v. III
vor întoarce: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,7
întoarcă: *conj. prez fără* ***să*** *3.sg.* 6,26
(mă) voi întoarce: *ind. viit.I. 1.sg.* 10,30; 22,34
să (să) întoarcă: *conj. prez. 3.sg.* 11,20; 25,4
(s-)au întors: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 11,30; 16,50; 20,21; 21,33; 22,23; 24,25
întorcându(-să): *gerunziu* 13,26; 17,8; 20,3; 22,14; 23,6, 17
a (ne) întoarce: *inf. prez.* 14,3
să (ne) întoarcem: *conj. prez. 1.pl.* 14,4
(vă) întoarceţi: *imperativ 2.pl.* 14,25
a întoarce: *inf. prez.* 22,23
întoarce(-te/-Te): *imperativ 2.sg.* 10,36; 17,10; 23,5, 16; 24,11
au întors: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 25,11; 32,9
întoarceţi: *ind. prez. 2.pl.* 32,7
(ne) vom întoarce: *ind. viit.I. 1.pl.* 32,18
(să) va întoarce: *ind. viit.I. 3.sg.* 35,25, 28
(să) întoarce: *inf. prez. fără* ***a*** 35,32

ÎNTORS, ÎNTOARSĂ: adj. „schimbat”
întoarse: *n. pl. ac.* 32,38

(a) ÎNTRA: v. I; vezi **(a) INTRA**

ÎNTRARE: s.f.; vezi **INTRARE**

ÎNTRARMAT, -Ă: adj. (Înv. și pop.) „înarmat”
întrarmat: *m. sg. nom.* 20,18; 32,21
întrarmaţi: *m. pl. nom.* rezum. cap.32; 32,17

(a) ÎNTREBA: v. I
să întreb: *conj. prez. 1.sg.* 9,8
va întreba: *ind. viit.I. 3.sg.* 27,21

ÎNTREG, -EAGĂ: adj.
întreagă: *f. sg. ac.* 11,20
întreagă: *f. sg. ac., în sintagma* ***de vârstă întreagă*** „matură” 19,2

ÎNTUNECAT, -Ă: adj.
întunecaţi: *m. pl. nom.* 14,44

(a se) ÎNTURNA: v. I
înturnându(-să): *gerunziu* 14,36

ÎNTURNARE: s.f. (aici) „turnare”
înturnarea: *sg. ac., în sintagma* ***înturnarea gustărilor*** 4,7

(a se) ÎNVĂLUI: v. IV „a învăli”; „a se amesteca”
vor învălui: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,5, 7, 11, 12, 13, 15
(să) vor învălui: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,20
să (vă) învăluiţi: *conj. prez. 2.pl.* 16,26

ÎNVĂLUIT, -Ă: s.
(ceale) învăluite: *s.n. pl. ac.* 4,15

(a) ÎNVĂŢA: v. I
învaţă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.10

ÎNVĂŢĂTOR: s.m.
învăţători: *pl. nom.* 11,16

ÎNVĂŢĂTURĂ: s.f.
învăţătura: *sg. ac.* 24,16

(a se) ÎNVÂRTOŞA: v. I
(s-)au învârtoşat: *ind. pf.c. 3.sg.* 24,3, 15

ÎNVELITOARE: s.f.; var. (înv.) **ÎNVĂLITOARE**
învălitoare: *pl. ac.* 4,8, 12, 14, 25

J

(a) JEFUI: v. IV
au jefuit: *ind. pf.c. 3.pl.* 31,9

JERTFĂ: s.f.; var. **JÂRTFĂ; JÂRTVĂ; JIRTFĂ**
jârtva: *sg. nom./ac.* 4,16; 5,8, 15; 6,14; 28,14; 29,11, 16, 19, 22, 25, 28, 31, 34, 38
jârtvă: *sg. ac.* 5,15, 26; 6,11, 16; 7,33, 45, 49; 28,10, 11, 13, 14, 27; 29,2
jârtfa: *sg. ac., în sintagmele* ***jârtfa aducerii aminte/jârtfa celor de pace/jârtfa de dimineaţa*** 5,18; 7,23; 28,23
jârtva: *sg. ac., în sintagma* ***jârtva râvnii*** 5,25
jârtvă: *sg. nom./ac., în sintagma* ***jârtvă păciuitoare/păciuitoarea jârtvă*** 6,14, 18
jârtfă: *sg. ac., în sintagma* ***jârtfă păciuitoare*** 6,17
jârtfa: *sg. nom./ac.* 7,10, 12, 17, 29; 15,6; 18,9; 29,6
jârtfă: *sg. nom./ac.* 7,15, 21, 25, 27, 31, 39, 43; 9,7, 13; rezum. cap.15; 15,3, 4, 5, 8, 24; 28,6, 9, 12, 15, 24; 29,8
jârtfeale: *pl. ac., în sintagmele* ***jârtfeale celor de pace/jârtfeale ceale de pace/jârtfeale de toate zilele*** 7,35, 41, 53, 59, 65, 71, 77, 83, 88; rezum. cap.28
jirtfă: *sg. ac.* 7,37
jârtfele: *pl. ac., în sintagmele* ***jârtfele celor de pace/jârtfele ceale păciuitoare*** 7,47; 15,8
jârthele: *pl. ac., în sintagma* ***jârthele cele de pace*** 10,10
jârtfele: *pl. ac.* 15,14
jertfa: *sg. ac.* 15,24
jârtfeale: *pl. nom./ac.* 16, 15; 25,2; 28,3, 20, 28; 29,3, 9, 18
jârtfeai: *sg. gen.* 19,2
jârtfeai: *sg. gen., în sintagma* ***jârtfeai de dimineaţa*** 28,8
jirtvă: *sg. ac.* 28,30
jârtvele: *pl. ac.* 29,6, 21, 24, 27, 30, 33, 37
jârtve: *pl. ac.* 29,39

JERTFELNIC: s.n.; var. **JÂRTFELNIC; JÂRTVENIC; JÂRTVELNIC; JÂRTFENIC**
jârtfelniculuı: *sg. gen.* 3,28, 31, 47, 50; 7,19, 25, 31, 43, 49, 73, 79; 18,5
jârtvelniculuı: *sg. gen.* 3,32, 38; 4,15
jârtfenicului: *sg. gen.* 3,47, 50; 18,1
jârtfelnic: *sg. ac.* 4,12, 16
jârtfelnicul: *sg. ac.* 4,15
jârtvenic: *sg. ac.* 4,20
jârvelnic: *sg. ac.* 5,10
jârtfelnicul: *sg. ac., în sintagma* ***jârtfelnicul Domnului*** rezum. cap.7
jârtfenic: *sg. ac.* 7,9
jârtfealnicului: *sg. gen.* 7,13, 37, 55, 67; 18,3, 16, 19
jârfelniculuı: *sg. gen.* 7,61
jârtfeanicului: *sg. gen.* 7,85, 86
jârtfeanic: *sg. ac.* 8,19
jârtfenicul: *sg. ac.* 10,21
jârtfealnic: *sg. ac.* 18,10
jârtfealnicul: *sg. ac., în sintagma* ***jârtfealnicul Domnului*** 19,20
jârfealnicul: *sg. ac., în sintagma* ***jârfealnicul Domnului*** 28,7

(a se) JERTFI: v. IV; var. **(a se) JÂRTVI**
a (să) jârtvı: *inf. prez.* 6,2
va jârtvı: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,12, 17
să (să) jârtfească: *conj. prez. 3.sg.* 28,22

JERTFIRE: s.f.; var. **JÂRTFIRE; JIRTFIRE**
jârtfire: *sg. ac.* 7,13, 51, 55, 61, 63, 67, 69, 73, 79, 81
jertfire: *sg. ac.* 7,19
jirtfire: *sg. ac.* 7,57; 28,3
jârfire: *sg. ac.* 7,75
jârfirea: *sg. ac.* 8,12

(a) JERTFUI: v. IV; var. **(a) JÂRTFUI**
va jârtfuı: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,4; 19,3

JIGANIE: s.f.
jigăniile: *pl. ac.* 31,30

JIVINĂ: s.f.
jivina: *sg. ac.* 18,15

JOS: adv.
jos: 1,51; 2,17; 9,20; rezum. cap.10; 10,17, 36

(a se) JUDECA: v. I; var.
(să) va giudeca: *ind. viit.I. 3.sg.* 35,12

JUDECATĂ: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **GIUDECATĂ**
giudecată: *sg. ac.* 35,25
judecată: *sg. nom.* 15,15
judecata: *sg. ac., în sintagma* ***judecata Domnului*** 27,4
judecăţile: *pl. nom.* 34,13

JUDECĂTOR: s.m.
judecătorii: *pl. ac.* 25,5

JUG: s.n.
giugul: *sg. nom.* 19,2
jugul: *sg. nom.* 21,30

JUMĂTATE: s.f.
giumătatea: *sg. ac.* 31,30, 42
jumătate: *sg. nom./ac.* 12,12; 15,9; 28,14; 31,36, 43; rezum. cap.32; 32,33; 34,14
jumătate: *sg. dat.* (*cu prep.* ***la***) 34,13

JUNGHIERE: s.f.; var. **JUNGHERE** (cf. **Indice** Pr)
junghearea: *sg. ac.* 15,4
junghierile: *pl. ac., în sintagma* ***junghierile ceale păciuitoare*** 29,39

(a se) JURA: v. I „a promite sub jurământ”; „a lega cu jurământ”
va giura: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,19
(M-)am giurat: *ind. pf.c. 1.sg.* 14,23
(te-/Te-)ai jurat: *ind. pf.c. 2.sg.* 11,12; 14,17
(s-)au fost jurat: *ind. m.m.c.pf. perifr. 3.sg.* 14,16
au jurat: *ind. pf.c. 3.sg.* 30,5
(S-)au jurat: *ind. pf.c. 3.sg.* 32,10

JURĂMÂNT: s.n.
giurământ: *sg. ac.* 30,3, 4
jurământul: *sg. ac.* rezum. cap.30; 30,4
jurământurile: *pl. nom./ac.* rezum. cap.30; 30,6
jurământ: *sg. ac.* 30,7, 11, 14; 32,11

L

LANCE: s.f.
lăncile: *pl. ac.* 33,55

LAPTE: s.n.
lapte: *sg. ac.* 13,28; 14,8; 16,13, 14

LAT, -Ă: adj.
(mai) lat: *n. sg. ac.* 33,54

LATURĂ: s.f.
laturile: *pl. ac.* 8,4

LĂCAŞ: s.n.; vezi **LOCAŞ**

(a) LĂCUI: v. IV; vezi **(a) LOCUI**

LĂCUINŢĂ: s.f.; vezi **LOCUINŢĂ**

LĂCUIRE: s.f.; vezi **LOCUIRE**

LĂCUITOR, -TOARE: s.m./f.; vezi **LOCUITOR**

LĂCUSTĂ: s.f.
lăcustele: *pl. ac.* 13,34

LĂPTUCĂ: s.f.
lăptuci: *pl. ac., în sintagma* ***lăptuci sălbatice*** 9,11

(a) LĂSA: v. I
lăsând: *gerunziu* 5,19
vor lăsa: *ind. viit.I. 3.pl.* 9,12
lăsase: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 9,21
a lăsa: *inf. prez.* 10,31
lâsând: *gerunziu* 21,13
vom lăsa: *ind. viit.I. 1.pl.* 32,26

LĂSAT, -Ă: s.m./f.
(cea) lăsată: *s.f. sg. nom.* „femeia lăsată de bărbat” 30,10

(a) LĂUDA: v. I
laudă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.12

LEAVNITEANCĂ: s.f. „familie alcătuită din urmașii lui Libni (un fiu al lui Gherșon)”
leavniteanca: *sg. nom.* 3,21

(a se) LEGA: v. I
legându(-să): *gerunziu* 21,2

LEGĂTURĂ: s.f.
legătură: *sg. ac.* 19,15
legătura: *sg. nom., în sintagma* ***legătura preoției*** „legământ de preoție” 25,13

LEGE: s.f.
leagea: *sg. nom.* rezum. cap.4; rezum. cap.19
legile: *pl. nom./ac.* 4,43; 30,17
leagea: *sg. nom./ac., în sintagmele* ***leagea răvnitoarei dragoste/ leagea dragăstoasăi râvne*** „legea geloziei” (cf. lat. *lex zelotypiae*)/ ***leagea sfințirii/leagea nazareului/leagea leviților/leagea Paștilor/ leagea lui Dumnezeu/leagea uciderii*** rezum. cap.5; 5,29; 6,13, 21; 8,24; 9,12; rezum. cap.15; rezum. cap.35
leage: *sg. nom./ac.* 8,6; 15,14, 29; 19,14; rezum. cap.36; 36,6
leage: *sg. ac., în sintagmele* ***leage veacinică/leage jârtfeai/leage jârtfeai de dimineața*** 18,11, 19; 19,2, 10; 27,11; 28,8
legii: *sg. gen., în sintagma* ***dătătoriul legii/porunca legii*** 21,18; 31,21

(a) LEGIUI: v. IV
va fi legiuită: *pasiv ind. viit.I. 3.sg.* 10,8

LEGIUIT, -Ă: adj./s. (cf. **Indice** 2.Lg)
legiuite: *s.f. pl. ac., în sintagma* ***legiuite vecinice*** 18,8
legiuită: *s.f. sg. nom., în sintagma* ***legiuită veacinică*** 19,21
legiuit: *adj. n. sg. nom., în sintagma* ***legiuit veacinic*** 18,23
legiuite: *adj. f. pl. nom.* 35,29

LEIŢĂ: s.f.
leița: *sg. ac.* 23,24; 24,9

LEMN: s.n.
leamne: *pl. ac.* rezum. cap.15; 15,32
leamn: *sg. ac.* 19,6; 35,18
lemn: *sg. ac.* 31,20

(a se) LENEVI: v. IV
a (să) lenevi: *inf. prez.* 21,4

LENEVIRE: s.f.
lenevire: *sg. ac.* rezum. cap.5; 5,6
lenevirea: *sg. ac.* rezum. cap.21

(a) LEPĂDA: v. I; var. (Pop.) **(a) LĂPĂDA**
lepădați: *conj. prez. fără* ***să*** *2.pl.* 5,3
au lăpădat: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,4
ați lepădat: *ind. pf.c. 2.pl.* 11,20
(să) leapăda: *ind. prez. 3.sg.* 12,12

LEPRĂ: s.f.
leapra: *sg. ac.* rezum. cap.12
lepră: *sg. ac.* 12,10
leapră: *sg. ac.* 12,10, 12

LEPROS, -OASĂ: s.m./f
leprosul: *s.m. sg. ac.* 5,2

LEŞUIRE: s.f.
leșuirile: *pl. ac.* 32,17
leșuire: *sg. ac.* 35,20

LEU: s.m.
leul: *sg. ac.* 23,24; 24,9

LEVIT: s.m. (cf. **Indice** Iș)
leviții: *pl. nom./ac.* 1,47, 51, 53; 2,33; rezum. cap.3; 3,12, 39, 45; 8,6, 9, 10, 11, 12, 13, 18, 26; 18,3, 6
leviților: *pl. gen./dat.* 2,17; rezum. cap.3; 3,32, 45, 46; rezum. cap.4; 4,2, 18; 7,5, 6; rezum. cap.8; 8,24; rezum. cap.18; 18,26; rezum. cap.31; 31,30, 47; rezum. cap.35; 35,2, 6, 8
leviți: *pl. ac.* 3,9, 12, 41, 45, 49; 4,46; 8,20, 22

LIMAN: s.n.
limanul: *sg. ac.* 34,5

LIMBĂ: s.f.
limbi: *pl. ac.* 23,9

(a se) LIPI: v. IV
va lipi: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,5
(s-)au lipit: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,25

LIPSĂ: s.f. „absență a ceva sau a cuiva”; „ceea ce este necesar”, „necesitate”, „nevoie”
lipsă: *sg. ac., în loc. adj.* (Înv. și rar) ***de lipsă*** 4,9; 18,24
lipsa: *sg. nom.* 7,7; rezum. cap.21

(a se) LIPSI: v. IV
(să) lipsăsc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.20
lipsindu(-să): *gerunziu* 20,2
lipsește: *ind. prez. 3.sg.* 21,5
au lipsit: *ind. pf.c. 3.sg.* 24,11; 31,49; 33,14

LOC: s.n.
loc: *sg. ac.* 2,16; 9,22; 12,15; 19,9; 20,1, 5; 21,16; 22,26, 33; 23,13, 14, 27
locurile: *pl. ac.* 2,17; 18,31; 32,17; 33,2
locul: *sg. ac., în loc. prep.* ***în locul*** rezum. cap.3; rezum. cap.27; 32,14
locul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.8; 9,17; 10,21, 29, 33; 11,34; 14,19, 40; 24,11, 25; 32,7

locu: *sg. ac.* 9,18
locuri: *pl. ac.* 10,31; 32,30; rezum. cap.33; 33,49
locului: *sg. gen.* 11,3; 13,24; 21,3
loc: *sg. ac., în loc. prep.* ***în loc de*** 16,38; rezum. cap.18; rezum. cap.23
locurile: *pl. ac., în sintagma* ***locurile naşterii*** (eufem. „organele genitale") 25,8

LOCAŞ: s.n.; var. (Reg.) **LĂCAŞ**
lăcaşul: *sg. nom.* 24,21
lăcaşele: *pl. ac.* 35,29
lăcaşului: *sg. gen.* 35,33

(a) LOCUI: v. IV; var. (Înv.) **(a) LĂCUI**
am lăcuit: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 5,3; 20,15
lăcuiesc: *ind. prez. 3.pl.* 10,6; 14,25; 19,10; 22,4
lăcuiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 13,30; 14,45; 21,1
a lăcui: *inf. prez.* 14,30
au lăcuit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 21,25, 31; 32,40
lăcuia: *ind. imp. 3.sg.* 22,5; 33,40
va lăcui: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,9
de lăcuit: *supin* 32,30
lăcuiesc: *ind. prez. 1.sg.* 35,34

LOCUINŢĂ: s.f.; var. (Înv.) **LĂCUINŢĂ**
lăcuinţii: *sg. gen.* 15,2; 33,55

LOCUIRE: s.f.; var. (Înv.) **LĂCUIRE**
lăcuire: *sg. ac.* 35,3

LOCUITOR: s.m.; var. (Înv.) **LĂCUITOR**
lăcuitoriul: *sg. nom.* 13,19; 21,34; 32,39
lăcuitori: *pl. ac.* 13,29
lăcuitorii: *pl. nom./ac.* 13,33; 14,13; 21,28, 32; 33,52, 53, 55
lăcuitorilor: *pl. gen.* 32,17

(a se) LOVI: v. IV
am lovit: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,13; 8,17
au lovit *ind. pf.c. 3.sg.* 11,33; 21,35; 32,4
lovi(-)-voi: *ind. viit.I. 1.sg.* 14,12
au fost loviţi: *pasiv ind. pf.c. 2.pl.* 14,37
lovindu-: *gerunziu* 14,45
lovind: *gerunziu* 20,11
(s-)au lovit: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,24; 25,18
să loveasc: *conj. prez. 1.sg.* 22,29
va lovi: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,17; 35,16, 21
loviţi: *imperativ 2.pl.* 25,17
lovise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 33,4

LOVIT, -Ă: adj./s.
lovită: *adj. f. sg. nom.* rezum. cap.12
lovit: *adj. m. sg. nom.* 21,8
(cei) loviţi: *s.m. pl. nom.* 16,49; 21,9
(cel) lovit: *s.m. sg. nom.* 35,16, 17, 18, 27

LOVITOR, -TOARE: s.m./f.
lovitorului: *s.m. sg. gen.* 35,18
lovitoriul: *s.m. sg. nom.* 35,21
lovitoriu: *s.m. sg. ac.* 35,24

(a se) LUA: v. I
să ia: *conj. prez. 3.sg.* 5,26; 16,37; 21,7; 26,56
să iau: *conj. prez. 1.sg.* 11,17
ieie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg* 16,6
ia: *imperativ 2.sg.* 3,45; 4,2, 22; 8,6; 16,46; 17,2; 18,2; 20,8, 25; 25, 4; 27,18
să iai: *conj. prez. 2.sg.* 18,15
(să) ia: *ind. prez. 3.sg.* 27,3
iaie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl* 32,30
luaţ: *imperativ 2.pl.* 1,2
am luat: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,12; 8,16, 18; 16,15
vei lua: *ind. viit.I. 2.sg.* 3,41, 47; 8,8; 18,9; 31,30
au luat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,49; 16,39; 17,9; 20,9; 21,25, 26, 32; 31,47; 34,15
vor lua: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,5, 32; 8,8; 19,17; 36,3, 7, 8
lua-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,9
va lua: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,17, 25, 31; 6,18
luând: *gerunziu* 11,25; 14,18; 16,7; 23,18; 24,21, 23; 25,7; 27,22; rezum. cap.36
veţi lua: *ind. viit.I. 2.pl.* 14,34
luaţi: *imperativ 2.pl.* 16,17; 31,26
luându(-să): *gerunziu* rezum. cap.17
veţ lua: *ind. viit.I. 2.pl.* 18,26; 35,31
luaţi: *ind. prez. 2.pl.* 18,28
luându-: *gerunziu* 23,7; 24,3, 15, 20
lua(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,7
(să) va lua: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,7
(să) vor lua: *ind. viit.I. 3.pl.* 35,8

(a) LUCRA: v. I
lucri: *ind. prez. 2.sg.* 23,11
au lucrat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 23,23; 25,18
veţi lucra: *ind. viit.I. 2.pl.* 29,7

LUCRU: s.n.
lucrurile: *pl. ac.* 4,19; 18,3
lucruri: *pl. ac./gen.* 8,26; 15,39; 30,14
lucru: *sg. nom./ac.* 11,10; 16,30; 27,6
lucrul: *sg. nom./ac., în sintagma* ***lucrul prost*** „lucru de slugă" 28,18, 25, 26; 29,1, 7, 12, 35

LUME: s.f.
lumii: *sg. gen.* rezum. cap.2; rezum. cap.34

(a se) LUMINA: v. I
să (să) lumineze: *conj. prez. impers.* 8,2

LUNĂ: s.f.
lunii: *sg. gen.* 1,1, 18; 9,3, 5, 11; 10,11; 28,16; rezum. cap.29; 29,1, 7, 12; 33,38
lună: *sg. ac.* 3,15, 22, 28, 34, 39, 40, 43; 9,22; 18,16; 26,62; 28,11
luna: *sg. ac.* 9,1, 11; 10,11; 11,20, 21; 20,1; 28,16; 33,3, 38
luni: *pl. ac.* 10,9
lunilor: *pl. gen* rezum. cap.28; 29,6
lunile: *pl. ac.* 28,14

LUT: s.n.
lut: *sg. ac., în sintagma* ***vas de lut*** 5,17

M

MACHE: s.f.; var. **MACHIE** (cf. **Indice** 2Lg)
machie: *sg. nom.* 19,2

MADIANITEAN: s.m. (cf. **Indice** Fc)
madianiteanului: *sg. dat.* 10,29
madianiteanii: *pl. nom./ac.* rezum. cap.25; rezum. cap.31
madieniteanilor: *pl. gen.* 25,15
madieniteanii: *pl. nom.* 25,17
madianiteani: *pl. ac.* 31,2, 3
madiianiteanilor: *pl. gen.* 31,7

MADINITEANCĂ: s.f.
madianiteancă: *sg. nom.* 25,6
madianiteanca: *sg. ac.* 25,14
madieniteanca: *sg. nom.* 25,15

MAHIREAN: s.m. „descendent din neamul lui Mahir"
mahireanilor: *pl. gen.* 26,29

MAI-MARELE: s.m. „conducător”, „căpetenie”
mai-marii: *pl. nom.* 7,2

MAMĂ: s.f.; var. (Înv. şi pop.) **MUMĂ**
mumei: *sg. gen.* 6,7
mumeai: *sg. gen.* 12,12

MANĂ: s.f.
mană: *sg. nom./ac.* 11,6, 9
mana: *sg. nom.* 11,7
manei: *sg. gen.* rezum. cap.21

MARE: s.f.
mării: *sg. gen.* 11,22; 33,8
mare: *sg. ac.* 11,31; 13,30; 35,5
Mării: *sg. gen., în s. propr.* ***Mării Roşie*** 14,25
Marea: *sg. ac., în s. propr.* ***Marea Roşie/Marea Sărată/Marea cea Sărată/Marea Mare*** „Marea Mediterană”/***Marea Chenerith*** 21,4, 14; 33,10; 34,3, 6, 7, 11, 12
Marelui: *sg. gen., în s. propr.* ***Marelui Mare*** (sic!) „Marea Mediterană” 34,5

MARE: adj.
mari: *m. pl. nom., în sintagma* ***cei mai mari născuţi/cei mai mari născuţ*** „bătrânii” 11,30; 22,7
mare (foarte): *f. sg. ac.* 11,33
mari: *f. pl. ac.* 13,29
mare: *f./n. sg. nom./ac.* 14,3, 12; 26,10
(mai) mare: *f./n.. sg. ac.* 14,12; 26,54
(mai) marii: *m pl. ac., în sintagma* ***mai marii născuţi*** „bătrânii” 22,4
Mare: *f./n. sg. ac./gen., în s. propr.* ***Marelui Mare*** (sic!)/***Marea Mare*** „Marea Mediterană” 34,5, 6, 7
mare: *m. sg. nom., în sintagma* ***preotul cel mare*** „arhiereul” 35,25

MARFĂ: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **MARHĂ** (Înv. şi reg.; Trans., Ban.) „vită cornută, mai ales bou sau vacă”
marhă: *sg. ac.* 32,1

MARGINE: s.f.
marginea: *sg. nom./ac.* 19,16, 22; 22,36, 39; 33,6, 37; 34,5
marginile: *pl. nom.* rezum. cap.34
margini: *pl. ac.* 34,2

MASĂ: s.f.
masa: *sg. ac.* 3,31
masa: *sg. ac., în sintagmele* ***masa punerii-înainte/masa pânilor punerii-înainte*** 4,7; 8,2

MATERIE: s.f.
materia: *sg. nom.* rezum. cap.8

MĂCAR: adv.; var. (Înv. şi reg.) **MACAR**
macar: 9,13
macar: *adv. în loc. cj.* ***macar că*** rezum. cap.13

(a) MĂCINA: v. I
măcina: *ind. imp. 3.sg.* 11,8

MĂDUVĂ: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **MĂDUHĂ**
măduha: *sg. ac.* 18,12

MĂR: s.n.
meare: *pl. ac., în sintagma* ***meare grănate*** 13,24

(a se) MĂRI: v. IV
mărească(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 14,17

MĂRIME: s.f.
mărimea: *sg. ac.* 14, 19, 22
mărime: *sg. ac.* 24,11

(a se) MĂRITA: v. I
să (să) mărite: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.36
(s-)au măritat: *ind. pf.c. 3.sg.* 36,11
mărite(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 36,6

MĂRITARE: s.f.
măritări: *pl. ac.* rezum. cap.36

MĂRTURIE: s.f.
mărturiei: *sg. gen., în sintagmele* ***cortul mărturiei/cortului mărturiei/aşezământului mărturiei*** 1,50, 53; 2,17; 4,30; rezum. cap.17; 17,7, 10; 18,31; 31,54
mărturiii: *sg. gen., în sintagmele* ***cortului mărturiii/sicriul mărturiii/aşezământului mărturiii/sicriului mărturiii*** 3,7; 4,5; 6,10; 7,89; 18,2
mărturii: *pl. ac.* 5,13; 35,30
mărturiei: *sg. gen.* 17,4
mărturie: *sg. ac.* rezum. cap.35
mărturia: *sg. ac.* 35,30

(a) MĂRTURISI: v. IV
vor mărturisi: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,7
mărturisim: *ind. prez. 1.pl.* 32,32

MĂSURĂ: s.f.
măsura: *sg. ac.* 3,47, 50; 7,13, 19, 25, 31, 37, 43, 49, 55, 61, 67, 73, 79, 85, 86; 15,4; 18,16; 35,8
măsurii: *sg. gen.* 5,15
măsură: *sg. nom./ac.* 15,5, 9; 35,5
măsuri: *sg. gen.* 15,7, 10

MÂINE: adv.; var. (Înv. şi reg.) **MÂNE**
mâne: 11,12; 14,25; 16,7, 16

MÂNĂ: s.f.
mânile: *pl. nom./ac.* 3,3; 5,10, 18; 6,19; 8,10, 12; 10,9; 24,10; 27,23
mâna: *sg. nom./ac.* 4,28, 33, 37, 45; 5,25; 6,21; 7,8; 9,23; 10,13; 11,23; 14,30; 20,11; 21,2, 34; 27,18; 31,49; 33,1; 35,21, 25; 36,13
mână: *sg. ac.* 19,20; 33,3
mâni: *pl. ac.* 22,7

(a se) MÂNCA: v. I
vor mânca: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,3; 9,11; 18,10; 28,17
va mânca: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,4; 18,11, 13
de mâncat: *supin* 11,4, 22
mâncam: *ind. imp. 1.pl.* 11,5
să mâncăm: *conj. prez. 1.pl.* 11,13
veţi mânca: *ind. viit.I. 2.pl.* 11,18; 18,31
să mâncaţi: *conj. prez. 2.pl.* 11,18
(să) mânca: *inf. prez. fără* ***a*** 13,21
veţ mânca: *ind. viit.I. 2.pl.* 15,19
vei mânca: *ind. viit.I. 2.sg.* 18,10
au mâncat: *ind. pf.c. 3.pl.* 25,2

MÂNCARE: s.f.
mâncare: *sg. ac.* 11,21, 33

MÂNDRIE: s.f.
mândrie: *sg. ac.* rezum. cap.15; 15,30

(a se) MÂNIA: v. I; var. (Înv. şi reg.) **(a se) MĂNIA**
(S-/s-)au mâniat: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,1, 10
mâniindu(-să/-Să): *gerunziu* 12,9; rezum. cap.14; 16,15; 22,27; 24,11; 25,3; 31,14; 32,10
(S-)au mâniiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,22
mâniindu(-Să): *gerunziu* 32,13

MÂNIE: s.f.; var. (Înv. şi rar.) **MĂNIE**
mâniia: *sg. nom./ac.* 16,22, 46; 25,11
mânie: *sg. ac.* 35,20
mânie: *sg. ac.* 35,22

MÂNZ: s.m.
mânz: *sg. ac.* 16,15

MELHIILEAN: s.m. „descendent din nemul lui Melhiil”
melhiileanilor: *pl. gen.* 26,45

MERAREAN: s.m. „descendent din nemaul lui Merari”
merareanilor: *pl. gen.* 26,57

MERARITEAN: s.m. „descendent din neamul lui Merari; cel de-al treilea fiu al lui Levi, întemeietroul unei mari familii a leviților, divizată în casa lui Mahli și a lui MușI. (cf. DB, p.822)”
merariteanilor: *pl. gen.* 4,33

(a) MERGE: v. III
merg: *ind. prez. 3.pl.* 1,20, 22
ar merge: *cond. prez. 3.pl.* 1,24
mearge: *inf. prez.* 1,26, 30, 32, 34, 36, 38, 40, 42, 45
mearg: *ind. prez. 3.pl.* 1,28
să margă: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.10
voi mearge: *ind. viit.I. 1.sg.* 10,30; 23,3, 15
mergea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 10,33, 34; 22,23
mărgând: *gerunziu* 12,5
mergând: *gerunziu* 13,24; 16,46
mergi: *ind. prez. 2.sg.* 14, 14
mersease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 14,38; 24,1
vom mearge: *ind. viit.I. 1.pl.* 19,17, 19; 21,22; 32,17, 27, 32
meargă: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 20,24
au mers: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 22,7, 39
mergi: *imperativ 2.sg.* 22,20, 35
să merg: *conj. prez. 1.sg.* 22,34
meargând: *gerunziu* 23,4
mârgând: *gerunziu* 24,14
mearge: *inf. prez. fără* ***a*** 26,2
să meargă: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.32
vor mearge: *ind. viit.I. 3.pl.* 32,6
a mearge: *inf. prez.* 32,15
meargeți: *imperativ 2.pl.* 32,20

(a se) MESTECA: v. I; vezi **(a se) AMESTECA**

MESTECARE: s.f.; vezi **AMESTECARE**

MESTECĂTURĂ: s.f.; vezi **AMESTECĂTURĂ**

MIAZĂNOAPTE: s.f. „nord”
meazănoapte: *sg. ac.* 3,35; 34,9; 35,5

MIC, -Ă: adj.
(mai) mică: *f. sg. ac.* 26,54

MIEL: s.m.
miel: *sg. nom./ac.* 6,12, 14; 7,15, 21, 39; 28,7, 8, 14; 29,4
miei: *pl. nom./ac.* 7,17, 87, 88; 15,5, 12; 28,3, 9, 11, 13, 19, 21, 27, 29; 29,2, 4, 8, 10, 13, 15, 17, 18, 20, 21, 23, 24, 26, 27, 29, 30, 32, 33, 36, 37
mielor: *pl. gen.* 29,15

MIERE: s.f.
miere: *sg. ac.* 13,28; 14,8
miiare: *sg. ac.* 16,13, 14

MIGDALE: s.f.
micdale: *sg. nom.* 17,8

MIJLOC: s.n.
mijlocul: *sg. ac., în loc. prep.* ***în mijlocul/din mijlocul/la mijlocul/prin mijlocul*** 3,38; 4,2, 18; 8,6, 14, 19; 11,20; 14,13; 16,21, 33, 45, 47; 18,6, 20; 19,20; 25,7; 33,8
mijloc: *sg. ac., în loc. adj.* ***din mijloc*** 8,4
mijloc: *sg. ac., în loc. adv.* ***în mijloc*** 35,5

MILĂ: s.f.
milii: *sg. gen.* 14,19

MILOSTIV, -Ă: adj.
milostiv: *m. sg. nom.* 14,8, 18, 19; 30,9, 13

(a se) MILOSTIVI: v. IV
să (să) milostivească: *conj. prez. 3.sg.* 6,25

MINTE: s.f.
mintea: *sg. ac.* 6,21
minte: *sg. ac.* 11,5
minţile: *pl. ac.* 32,7

MINTEN: adv.; var. **MINTIN** (cf. **Indice** 2Lg)
mintini: 30,15

(a) MINŢI: v. IV
să minţă: *conj. prez. 3.sg.* 23,19

MINUNE: s.f.
minune: *sg. nom./ac.* rezum. cap.17; 26,10

MIREASMĂ: s.f.; var. **MIREAZMĂ**
mireazmă: *sg. ac.* 15,3, 7, 10

MIROS: s.n.
mirosul: *sg. ac.* 11,8
miros: *sg. ac.* 15,3, 7, 24; 18,17; 28,6, 24, 27; 29,2, 6, 8, 13, 36
mirosului: *sg. gen.* 15,10; 28,2, 8, 13

(a se) MISTUI: v. IV
(s-)au mistuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,12
voi mistui: *ind. viit.I. 1.sg.* 14,12
(să) vor mistui: *ind. viit.I. 3.pl.* 14,33
mistuiaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.16; 19,6
mistuia: *ind. imp. 3.sg.* 16,47
(ne-)am mistuit: *ind. pf.c. 1.pl.* 17,12
au mistuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,10

(a se) MIŞCA: v. I
(să) vor mişca: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,5
(să) mişca: *ind. imp. 3.sg.* 9,22
(s-)au mişcat: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.10; 10,13; 12,15
să (să) mişte: *conj. prez. 3.sg.* 10,2
mişcat-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,22
mişcând: *gerunziu* 19,22

MIŞCARE: s.f.
mişcarea: *sg. ac.* 4,15

MLĂDIŢĂ: s.f.
mlădiţa: *sg. ac.* rezum. cap.13
mlădiţă: *sg. ac.* 13,24

MOARTE: s.f.
moarte: *sg. ac.* 12,12; rezum. cap.14; 15,35; 16,29; 18,22; 21,35
morţile: *pl. ac.* 16,38
moartea: *sg. ac.* 21,6; 23,10; 35,28, 32

MOAVITEAN: s.m. (cf. **Indice** Fc)
moaviteanii: *pl. nom./ac.* 21,13; 22,3; rezum. cap.25
moaviteanilor: *pl. gen.* 21,15, 28; 22,10, 36; 23,6, 7, 17; 33,44, 49

MOHOLEAN: s.m. „descendent din neamul lui Mahli; cel mai mare copil al lui Merari și nepotul lui Levi (cf. DB, p.792)”
moholeanii: *pl. nom.* 3,33

MOJAR: s.n.; var. (Reg.) **MOJER**; aici prima atestare; cf MDA, unde prima atestare este într-un text din 1791, în N. Iorga, *Studii*

și documente cu privire la istoria românilor, vol VIII, București, 1901 – 1906.
mojerele: *pl. ac.* 4,7
mojariu: *sg. nom.* 7,14
mojeriu: *sg. ac.* 7,20
mojeariu: *sg. ac.* 7,26, 32, 38, 44
mojar: *sg. ac.* 7,50, 62
mojariul: *sg. nom.* 7,56
mojarul: *sg. nom.* 7,68
mojaru: *sg. ac.* 7,74, 80; 11,8
mojară: *pl.* (*cu des.* ***-ă***) *nom.* 7,84, 86

MORMÂNT: s.n.
Mormânturile: *pl. nom./ac., în s. propr.* ***Mormânturile Poftei/ Mormânturile Poftii*** 11,34, 34; 33,16, 17
mormântul: *sg. ac.* 19,16

MORT, MOARTĂ: adj./s.
mort: *s.m. sg. ac.* 5,2; 6,6, 11
(ceai) morți: *s.m. pl. ac.* 16,48
mortului: *s.m. sg. gen.* rezum. cap.19
mort: *adj. m. sg. ac./gen.* 19,11, 16

MORTĂCIUNE: s.f.
mortăciune: *sg. ac.* 19,13

MOȘIE: s.f.
moșiia: *sg. nom./ac.* 24,18; 27,11; 32,19; 33,54; 36,3
moșie: *sg. nom./ac.* 27,3, 6, 10; 32,32; 36,4
moșiile: *pl. nom.* rezum. cap.36
moșia: *sg. nom./ac.* 36,2, 7, 12

MOȘTEAN: s.m.
moștanului: *sg. dat.* 9, 14
moșteni: *pl. nom.* 15,13
moștenilor: *pl. dat.* 15,29

(a) MOȘTENI: v. IV
să moștenim: *conj. prez. 1.pl.* 13,31
moșteanească: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* rezum. cap.18
veț moșteni: *ind. viit.I. 2.pl.* 18,20
vor moșteni: *ind. viit.I. 3.pl.* 18,23
veți moșteni: *ind. viit.I. 2.pl.* 34,13

MOȘTENIRE: s.f.
moșteniri: *pl. ac.* 16,14
moștenirea: *sg. nom./ac.* 18,20; 24,18; 26,54; 27,8; 32,18; 33,54; 35,34; 36,3, 8
moștenire: *sg. nom./ac.* 18,21; 26,62; rezum. cap.27; 27,6; 32,5, 29; 33,53; 34,2; rezum. cap.36
moșteniririle: *pl. ac.* 26,53; 35,2, 8
moșteniri: *sg. gen.* 35,8

MUCAR: s.n.; var. (Reg.) **MUCARE:** s.f.
mucările: *pl. ac.* 4,9

MUIERE: s.f.; var. (Înv.) **MUIARE**
muiarea: *sg. nom.* 5,6, 18, 22, 29; 6,2; 25,8, 15
muiare: *sg. nom./ac.* 5,12, 27; 26,59; 30,17
muiarii: *sg. gen.* 5,14
muierii: *sg. dat.* 5,26
muierea: *sg. nom./ac.* 12,1; 30,4, 11
muierile: *pl. nom./ac.* 14,3; 31,17
muiarile: *pl. ac.* 16,27; 31,9, 15; 32,26
muiarilor: *pl. gen.* rezum. cap.30
muiari: *pl. ac.* 36,3, 7

MULT, -Ă: adj./pron. nehot./adv.
multă: *adj. f. sg. ac.* 9, 19; 20,15
(mai) multă: *adj. f. sg. ac.* 9,22
multe: *adj. f./n. pl. nom./ac.* 15,39; rezum. cap.19; 24,7; rezum. cap.29; 31,51; 32,1, 4; rezum. cap.33
mulți: *pron. nehot. m. pl. nom./ac.* 11,28; 13,19
multora: *pron. nehot. pl. gen.* 21,6
(mai) mulți: *pron. nehot. m. pl. nom.* 22,15
multe: *pron. nehot, f. pl. ac.* rezum. cap.23
(foarte) mulți: *pron. nehot. m. pl. nom.* 26,10
(celor mai) mulț: *pron. nehot. m. pl. dat.* 26,54; 33,54
(cei mai) mulți: *pron. nehot. m. pl. nom.* 26,56
(mai) multe: *pron. nehot. f. pl. nom.* 35,8
mult: *adv.* 14,18; 16,7
(mai) mult: *adv.* 18,22; 22,18; 35,8
mult: *adv. în loc. adv.* ***cu mult*** 22,15

MULȚIME: s.f.
mulțimei: *sg. gen./dat.* 1,16; 3,7; 19,9; 25,7; 32,2
mulțimea: *sg. nom./ac.* 1,17, 53; 8,9, 20; rezum. cap.9; 10,2, 36; 11,12; 14,7, 10, 27, 36; 15,24, 25, 35; 16,3, 5, 19, 27, 41; 20,1, 6, 8, 10, 30; 25,6; 27,16
mulțimeai: *sg. gen.* 10,4; 16,9; 21,18; 27,14
mulțime: *sg. dat.* (*cu prep.* ***la***) 11,13
mulțime: *sg. nom./ac.* 11,22; 14,15; 16,26; 19,20; 27,21; 31,27
mulțimea: *sg. dat.* (*cu prep.* ***la***) 13,27; 14,35; 15,33; 31,12
mulțimea: *sg. gen.* (*exprimat redundant cu prep.* ***înaintea*** *+ prep.* ***a*** *+* ***toată***) 14,5; 19,27; 27,19
mulțimii: *sg. gen.* 16,33, 47; 35,12
mulțimi: *sg. gen./dat.* 16,45; 31,43

MULȚUMITĂ: s.f.; var. (Înv. și pop.) **MULȚĂMITĂ** (cf. **Indice** Pr)
mulțămite: *pl. nom.* rezum. cap.31

MUMĂ: s.f.; vezi **MAMĂ**

MUNTE: s.m.
muntele: *sg. ac.* 3,1; 9,1, 5; rezum. cap.20;19,22, 25, 27; 21,4; rezum. cap.27; 27,12; 28,6; 33,23, 24, 32, 37, 38, 41, 47; 34,7
muntele: *sg. ac., în sintagma* ***muntele Domnului*** 10,33
munți: *pl. ac.* 13,18, 30
muntelui: *sg. gen.* 14,40, 44; 20,29; 23,14, 28
munte: *sg. ac.* 14,45
munții: *pl. ac.* 23,7; 33,48

MURENULĂ: s.f. „colier” (cf. lat. *muraenula* „murenă mică”; „colier mic”); cu acest sens, cuvântul nu este înregistrat în DLR.
murenule: *pl. nom.* 31,50

(a) MURI: v. IV
au murit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,4; 14,37; 15,36; 20,1, 30; 26,19, 61; 27,3; 33,38
va muri: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,10, 38; 6,9; 14,35; 19,26; rezum. cap.27; 27,8; 35,16, 18, 21, 25, 28, 31
să moară: *conj. prez. 3.sg./pl.* 4,15, 19; 15,35; 17,10; 18,3
vor muri: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,20; 16,29; 26,65
am fi murit: *cond. pf. 1.pl.* 14,3
moare: *ind. prez. 3.sg.* 17,13; 19,14; rezum. cap.20
să muriți: *conj. prez. 2.pl.* 18,32
să murim: *conj. prez. 1.pl.* 20,4; 21,5
murind: *gerunziu* 20,29; 26,10
moară: *conj. prez. 3.sg.* 23,10

(a) MURMURA: v. I „a cârti” (cf. **Indice** Iș)
murmură: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.11
au murmurat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 14,2; 16,41; 17,5
va murmura: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,27
ați murmurat: *ind. pf.c. 2.pl.* 14,29
a murmura: *inf. prez.* 14,36
murmurând: *gerunziu* rezum. cap.16; rezum. cap.20; rezum. cap.21
să murmurați: *conj. prez. 2.pl.* 16,11
murea: *ind. imp. 3.sg.* rezum. cap.19

MURMURARE: s.f. „cârtire” (cf. **Indice** Iș)
murmurarea: *sg. nom./ac.* 11,1; 13,31; rezum. cap.14; 20,6
murmurare: *sg. ac.* rezum. cap.13

MUSEAN: s.m. „descendent din neamul lui Mușî”
museanii: *pl. nom.* 3,33

MUȘCARE: s.f.
mușcări: *pl. ac.* rezum. cap.21

(a) MUTA: v. I
muta: *ind. imp. 3.sg.* 33,2

N

NAMUILITEAN: s.m. „descenmdent din neamul lui Namuil”
namuiliteanilor: *pl. gen.* 26,12

NARĂ: s.f.
nările: *pl. ac.* 11,20

(a se) NAȘTE: v. III
(să) naște: *ind. prez. 3.sg.* 3,13
(să) năștea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 8,4; 13,31
(m-)am născut: *ind. pf.c. 1.sg.* 10,30
(s-)au născut: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,1; 26,59
am născut: *ind. pf.c. 1.sg.* 11,12
născându(-să): *gerunziu* 16,42
să (să) nască: *conj. prez. 3.sg.* 18,5
naște: *ind. prez. 3.sg.* 18,13; 20,5
au născut: *ind. pf.c. 3.sg.* 26,29, 58, 59

NAȘTERE: s.f.
nașterii: *sg. gen., în sintagma* ***locurile nașterii*** (eufem. „organele genitale”) 25,8
nașterea: *sg. nom.* (aici) „neam”, „generație” 32,13

NAZAREU: s.m. „cel închinat lui Dumnezeu”
nazareul: *sg. nom.* 6,18, 20
nazareului: *sg. gen.* 6,18
nazareului: *sg. gen., în sintagma* ***leagea nazareului*** 6,21

NAZARINEAN: s.m. „cel închinat lui Dumnezeu”
nazarineanilor: *pl. gen.* rezum. cap.6

NĂPRASNĂ: s.f.; var. **NĂPRAZNĂ**
năpraznă: *sg. ac., în loc. adv.* ***de năpraznă*** 16,21

NĂSCUT, -Ă: s.m./f.
născut: *s.m. sg. nom./ac., în sintagmele* ***întâiul născut/întâiul născut*** 1,20; 3,12, 13, 41; 8,17; 18,17
născuților: *s.m. pl. gen., în sintagma* ***născuților întâi*** rezum. cap.3
născute: *s.f. pl. nom./ac., în sintagma* ***întâi născute/ceale întâi născute*** rezum. cap.3; 8,16, 17, 18
născutul: *s.m. sg. nom./ac., în sintagmele* ***întâi născutul/născutul întâi*** 3,2; 18,13; 26,5
născuți: *s.m. pl. ac., în sintagma* ***întâii născuți*** 3,13
născuții: *s.m. pl. ac., în sintagmele* ***întâiu născuții/întâi născuții/întâiu născuții*** 3,40, 42, 45, 46, 50; 33,4
născutele: *s.f. pl. ac., în sintagma* ***întâi născutele*** 3,41
născuți: *s.m. pl. nom./ac., în sintagmele* ***cei mai mari născuți/mai marii născuți*** „bătrânii” 11,30; 22,4
născuț: *s.m. pl. nom., în sintagma* ***cei mai mari născuț*** 22,7

NĂVĂLIRE: s.f.
năvălirea: *sg. ac.* 22,3

NEA: s.f.
neaoa: *sg. ac.* 12,10

NEAM: s.n.
neamuri: *pl. ac.* rezum. cap.1; 7,2; 17,6; rezum. cap.26; 33,54; 34,18
neamurilor: *pl. gen.* 1,4; rezum. cap.17; 17,2; 24,20; 26,55; 30,2
neamurile: *pl. nom./ac.* 1,4, 16, 22, 24, 26, 28, 30, 32, 34, 36, 38, 40, 42, 47; 3,1; 4,34; 10,8; 18,23; 24,2, 8; 26,25, 26, 28, 37; 32,28; rezum. cap.36; 36,9
neamul: *sg. nom./ac.* 1,49; 2,5, 7, 8, 12, 14, 20, 22, 27, 29; 3,6; 7,12, 18; 9,10; 10,15, 16, 19, 20, 23, 24, 26, 27; 13,5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 34; 14,11; 16,11; 17,3; 18,2; 25,14; rezum. cap.32; 34,14, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28; 36,5, 6, 7, 12
neam: *sg. nom./ac.* rezum. cap.2; 13,3; 14,12, 18; 31,4, 5; 34,13, 14, 15; 36,3, 8
neamuri: *pl. gen.* (*cu prep.* ***a + num. card.***) rezum. cap.7
neamului: *sg. gen./dat.* 31,8; 32,33
neamuri: *pl. dat.* (*cu prep.* ***la***) 34,13
neam: *sg. ac., în loc. adj.* ***de un neam*** rezum. cap.36
neam: *sg. ac., în loc. adv.* ***din neam în neam*** 36,7

NEBUNEȘTE: adv.
neabunește: 12,11

(a) NECĂJI: v. IV; var. (Pop.) **(a) NĂCĂJI**
ai năcăjit: *ind. pf.c. 2.sg.* 11,11
am năcăjit: *ind. pf.c. 1.sg.* 16,15
au năcăjit: *ind. pf.c. 3.pl.* 20,15
veți năcăji: *ind. viit.I. 2.pl.* 29,7
să năcăjească: *conj. prez. 3.sg.* 30,14

NECREDINCIOS, -OASĂ: adj./s.
necredincioși: *adj. m. pl. gen.* 16,26
necredincios: *adj. m. sg. nom.* 20,24
necredinioșilor: *s.m. pl. voc.* 20,10

NECURAT, -Ă: adj./s.
(cei) necurați: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.5
necurați: *s.m. pl. nom.* 9,6
(cel) necurat: *s.m. sg. nom./ac.* 19,19, 22
necurați: *adj. m. pl. nom.* rezum. cap.9; 9,7
necurat: *adj. m. sg. nom./ac.* 9,10; 19,8, 10, 11, 13, 15, 16, 19, 21, 22
necurată: *adj. f. sg. nom.* 18,13

NECURĂȚIE: s.f.
necurății: *f. pl. ac.* rezum. cap.19

NEDREPTATE: s.f.
nedreptatea: *sg. ac.* 5,31; 14,18; 15,31; 18,1; 30,16
nedreptățile: *pl. ac.* 14,34

NEÎNTINAT, -Ă: adj.
neîntinat: *m. sg. nom.* 6,14
neîntinați: *m. pl. nom./ac.* 28,3, 11, 19, 27; 29,13, 17, 23
neîntinați: *m. pl. nom.* 28,9; 29,20

NELEGIUIRE: s.f.
nelegiuirea: *sg. ac.* 25,13, 18

NEMACHIAT, -Ă: adj. „curat”; „nepătat” (cf. lat. *immaculatus*); cu acest sens, cuvântul nu este înregistrat în DLR.
nemachiate: *m. pl. ac.* 28,31
nemachiați: *m. pl. nom.* 29,2
nemăchiați: *m. pl. nom.* 29,26, 29, 32
nemăchiiați: *m. pl. nom.* 29,36

NEMERNIC, -Ă: s.m./f.; var. (Înv. și reg.) **NIMERNIC, -Ă** (Înv. și reg.) „persoană care a venit din altă parte”, „venetic”
nimearnicul: *s.m. sg. nom.* 9,14
nemearnicii: *s.m. pl. nom.* 15,13; 19,10
nimearnic: *s.m. sg. nom.* 15,30
nimernicilor: *s.m. pl. dat.* 35,15

(a) NEMERNICI: v. IV; var. (Înv.) **(a) NIMERNICI**
nimearnicesc: *ind. prez. 3.pl.* 15,26

NENUMĂRAT, -Ă: adj.
nenumărată: *f. sg. nom.* 32,1

NEPRIETEN: s.m.; var. (Înv.) **NEPRIIATIN**
nepriiatinilor: *pl. gen./dat.* 10,9; 14,42; 24,18
nepriiatinii: *pl. nom./ac.* 10,30; 23,11; 24,10
neprietinii: *pl. ac.* 32,21
nepriiatin: *sg. nom.* 35,21

NEPRIETENIE: s.f.
neprietinie: *sg. ac.* 35,23

NEPUTINCIOS, -OASĂ: adj.
neputincioasă: *f. sg. nom.* 11,23

NESĂVÂRŞIT, -Ă: adj.
nesăvârşită: *f. sg. ac.* 20,20

NESUFERIT, -Ă: adj.
nesuferit: *n. sg. nom.* 11,10

NEŞTIINŢĂ: s.f.
neştiinţă: *sg. ac.* rezum. cap.15; 15,22, 26

NEVINOVAT, -Ă: adj./s.
nevinovată: *adj. f. sg. nom.* 5,28
nevinovaţi: *adj. m. pl. nom.* 32,22
nevinovat: *s.m. sg. ac.* 14,18
nevinovatul: *s.m. sg. ac.* 35,25
nevinovaţilor: *s.m. pl. gen.* 35,33

NISIP: s.n.; var. (Înv.) **NĂSIP**
năsipul: *sg. ac.* 23,10

NOAPTE: s./adv.
noaptea: *adv.* rezum. cap.9; 9,16; 11,9; 14,14; 22,8, 20
noapte: *s.f. sg. ac.* 9,21; 14,1; 22,19
noaptea: *s.f. sg. ac.* 11,32

NOATEN: s.m.; var. (Reg.) **NOATIN** „miel de un an”
noatini: *pl. nom.* 7,23, 29, 41, 47, 53, 59, 65, 71, 77, 83
noatin: *sg. ac.* 7,27, 33, 45, 51, 57, 63, 69, 75, 81
noatin (sic!)**:** *pl. nom.* 7,35

NOIMANEAN: s.m. „descendent din neamul lui Naaman (în acest text Noimam)”
noimaneanilor: *pl. gen.* 26,40

NOR: s.m.
nor: *sg. nom./ac.* rezum. cap.9; 11,25; 12,5; 14,14
norul: *sg. nom.* 9,15, 16, 17, 18, 20, 21; 10,11, 12, 34; 12,10; 14,14; 16,43

NOROCIT: adv./s.; var. (Înv.) **NĂROCIT**
nărocit: *adv.* 14,41
norocite: *s.n. pl. ac.* rezum. cap.24

NOROD: s.n.
norodul: *sg. nom./ac.* 3,22; 4,18, 41; 5,21; rezum. cap.6; 10,7; rezum. cap.11; 11,2, 8, 10, 14, 29, 32, 34; 12,15; 13,1, 19, 32, 33; 14,9, 13, 14, 16, 39; 15,30; 16,9, 41; 20,1, 2, 8, 11; 21,2, 4, 16, 29, 33, 34, 35; 22,4, 6, 11, 12, 17; rezum. cap.23; 23,9, 24; 24,14; 25,1; 27,13, 17; 31,2, 16; 32,15; 35,24
noroadele: *pl. nom./ac.* 3,27, 33; 9,13; 20,12, 24
norodului: *sg. gen./dat.* 4,37; 8,19; 11,1, 16, 17, 18, 21, 24, 33; 13,31; 14,19; 16,3, 9, 24; 18,23; rezum. cap.20; rezum. cap.21; 21,6; 22,41; 24,14; 25,4; 26,9; 27,2, 22; 29,5; 33,4
norodul: *sg. gen.* (*cu prep.* ***a + tot***) 5,27; 15,26
norod: *sg. nom./ac./gen.* 8,19; rezum. cap.12; rezum. cap.13; 16,46, 48; 20,6; 21,7; 22,5
norodului: *sg. gen.* (*redundant, cu prep.* ***a + tot + art. hot.***) 11,11
noroadelor: *pl. gen.* rezum. cap.14

NOU, NOUĂ: adj.
noao: *f. pl. ac.* 10,10; 28,11, 26
nou: *n. sg. ac.* 16,30

NUMĂR: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **NUMER**
numerilor: *pl. gen.* în titlu: *Cartea numerilor*
numărul: *sg. nom./ac.* 1,45; 2,6, 32; rezum. cap.3; 3,46; 4,37, 45; 14,34; 23,10; 26,4, 14, 18, 22, 34, 47, 53, 57, 63; 31,41; 34,14
număr: *sg. nom./ac.* 4,32; 23,1, 29; 26,7, 25, 27, 37, 41, 43, 50

(a se) NUMĂRA: v. I
numărându(-să): *gerunziu* rezum. cap.1; rezum. cap.2; rezum. cap.33
veţ număra: *ind. viit.I. 2.pl.* 1,3
(s-)au numărat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,19, 22, 24, 27, 29, 30, 32, 34, 36, 38, 40, 42, 47; 2,9, 11, 13, 15, 16, 19, 21, 23, 24, 26, 28, 31, 33; 3,22; 4,46; 26,51, 54, 62
au numărat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,44; 3,39; 4,34, 37, 41, 45, 49
să numeri: *conj. prez. 2.sg.* 1,49
(să) numără: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.3
numărat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,16, 42
numără: *imperativ 2.sg.* 3,15, 40; 4,23
vei număra: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,29
număratu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,38, 42
a (să) număra: *inf. prez.* 4,46
(să) numărase: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 7,2
sânteţi număraţi: *pasiv ind. prez. 2.pl.* 14,29
număra: *inf. prez. fără* ***a*** 23,10
au fost număraţi: *pasiv ind. pf.c. 3.pl.* 26,64
am numărat: *ind. pf.c. 1.pl.* 31,49
numără(-să): *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.26
număraţ: *imperativ 2.pl.* 26,2

NUMĂRARE: s.f.
numărare: *sg. ac.* rezum. cap.26

NUMĂRAT, -Ă: adj.
numărate: *n. pl. nom.* 3,27
număraţi: *m. pl. nom.* 3,33

NUME: s.n.
numele: *pl. nom./ac.* 1,2, 5, 20, 22, 24, 26, 28, 30, 32, 34, 36, 38, 40, 42; 3,2, 3, 17, 27, 33, 43; 4,46; 13,4, 17; 21,3; 25,14; 27,1, 3; 32,38; 34,17, 19
numele: *sg. nom./ac.* 1,18; 6,27; 11,3; 17,3; 32,42; rezum. cap.34; 34,4
nume: *sg. ac.* 16,2; 17,2
numeale: *sg. nom.* 26,46
numeale: *pl. nom.* 26,33

(a) NUMI: v. IV
au numit: *ind. pf.c. 3.sg.* 32,41

NUMIRE: s.f.
numirilor: *pl. gen.* 26,53

O

OAIE: s.f.
oi: *pl. nom./ac.* 11,22; 15,3; 22,40; 31,28, 30; 31,32, 36, 37, 43
oiii: *sg. gen.* 18,17
oile: *pl. ac.* 27,17
oilor: *pl. gen./dat.* 32,16, 24

OALĂ: s.f.
oală: *sg. ac.* 11,8

OASTE: s.f.
oaste: *sg. ac., în sintagma* ***bărbaţi de oaste*** rezum. cap.1
oastei: *sg. gen.* 1,16; 2,3; 10,36; 31,48
oaste: *sg. ac./gen.* 1,20, 22, 24, 26, 28, 30, 32, 34, 36, 38, 40, 42, 45; 2,32; 10,22, 25; 21,23; 26,2
oastea: *sg. nom./ac.* 1,52; 2,8, 11, 13, 15, 19, 21, 23, 26, 28, 30; 31,32
oastelor: *pl. gen., în sintagma* ***Carte Oastelor Domnului*** 21,14
oasteai: *sg. gen.* 31,14
oastei: *sg. gen., în sintagma* ***bărbaţii oastei*** 31,21

OBICEI: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **OBICEAI**
obiceaiu: *sg. ac.* 6,17

(a se) OBIŞNUI: v. IV; var. (Înv.) **(a se) OBICINUI**
(s-)au obicinuit: *ind. pf.c. 3.pl.* 16,29
(te-)ai obicinuit: *ind. pf.c. 2.sg.* 22,30

OBIŞNUIT, -Ă: adj.; var. (Înv.) **OBICINUIT, -Ă**
obicinuită: *f. sg. ac.* 16,29
obicinuitele: *adj. antep. f. pl. ac.* 29,6

OBOSIT, -Ă: adj.
obosiţ: *m pl. nom.* 21,30

OBŞTE: s.f.
obştii: *sg. gen.* 1,17; 11,4; 31,26
obşte: *sg. ac., în loc. adj.* ***de obşte*** 20,17

OCHI: s.m.
ochii: *pl. nom./ac.* 11,6, 15; 15,39; 16,14; 22,31; 24,2, 4, 16
ochiul: *sg. nom.* 24,3, 15
ochi: *pl. ac.* 33,55

OCOL: s.n.
ocoale: *pl. ac.* 32,16, 24, 36

ODĂJDII: s.f.
odăjdii: *pl. ac.* 3,31

(a se) ODIHNI: v. IV
(s-)au odihnit: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,25, 26
să (să) odihnească: *conj. prez. 3.pl.* 21,15

OLEIAT, -Ă: adj.; vezi **ULEIAT**

OLTAR: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **OLTARIU**
oltariului: *sg. gen.* 3,13; 4,14; rezum. cap.7; 7,10, 11, 84, 88; 18,5, 7
oltarele: *pl. ac.* 3,31
oltariul: *sg. ac.* 4,11, 13; 7,1
oltariu: *sg. ac.* 4,26; 5,25, 26; 16,38, 39, 46; 18,3, 17; 23,2, 30
oltare: *pl. ac.* rezum. cap.23; 23,1, 4, 14, 29

OM: s.m.
om: *sg. ac.* 3,13; 14,15; 15,32; 27,16; 31,19, 26; 35,20
oamenilor: *pl. gen./dat.* 5,6; 16,26, 29; 31,35, 40; 32,14; 36,6
oameni: *pl. ac.* 8,17; 16,49; 18,15; 25,9; 31,11, 28, 30, 46
omului: *sg. gen.* 9,6, 7; 18,15; 19,11, 14, 16; 23,19
oamenii: *pl. nom./ac.* 12,3; 14,22; 19,18; 22,9, 20; 32,11
omul: *sg. nom./ac.* 9,10; 15,35; 19,9; 23,19; 24,3, 15; 27,8
omu: *sg. nom.* 19,18

OMENESC, -EASCĂ: adj.
omenesc: *n. sg. ac.* 19,13

(a) OPRI: v. IV
opreaşte: *imperativ 2.sg.* 11,28
voi opri: *ind. viit.I. 1.sg.* 17,5
au oprit: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,13
a opri: *inf. prez.* 23,20

ORAŞ: s.n.
oraşul: *sg. ac.* 21,28
oraşu: *sg. ac.* 22,36
oraşe: *pl. ac.* 35,3, 8

ORZ: s.n.
orz: *sg. ac.* 5,15

OS: s.n.
osul: *sg. ac.* 9,12; 19,16
oasele: *pl. ac.* 24,8

(a se) OSÂNDI: v. IV
(să) va osândi: *ind. viit.I. 3.pl.* 35,30

OSEBI: adv.; vezi **DEOSEBI**

(a se) OSEBI: v. IV; var. (Reg.) **(a) USEBI**
vei osăbi: *ind. viit.I. 2.sg.* 8,14
osibască(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 12,14
să osebească: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.15
vei osebi: *ind. viit.I. 2.sg.* 31,28
au fost osebit: *ind. m.m.cpf. perifr. 3.pl.* 31,42
(să) vor osebi: *ind. viit.I. 3.pl.* 35,13
veţi usebi: *ind. viit.I. 2.pl.* 15,19
usebiţi: *ind. prez. 2.pl.* 15,20
au usebit: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,9
am usebit: *ind. pf.c. 1.sg.* 18,24
veţ usebi: *ind. viit. I 2.pl.* 18,29

OSEBIRE: s.f.
osăbirii: *sg. gen.* 6,8

OSEBIT, -Ă: adj.
osăbită: *f. sg. nom.* rezum. cap.12
osebite: *f. pl. nom.* 35,6

OSPĂŢ: s.n.
ospăţu: *sg. ac.* 10,10

OSTAŞ: s.m.
ostaşilor: *pl. gen.* 2,4, 6
ostaşii: *pl. ac.* 31,49
ostaşu: *sg. nom.* 32,21

OSTENEALĂ: s.f.
osteneală: *sg. ac.* rezum. cap.11; 21,4
osteneala: *sg. ac.* 11,1; 20,14

OŞTEAZĂ: s.f. (cf. **Indice** 2L-g)
oşteze: *pl. ac.* rezum. cap.35
oştezele: *pl. ac.* 35,3
oşteazele: *pl. nom./ac.* 35,5, 7

(a) OŞTI: v. IV
oştesc: *ind. prez. 3.pl.* 10,9
oştind: *gerunziu* rezum. cap.14; 22,11; 31,7
(nu) oştireţi: *imperativ prohib. 2.pl.* 14,9
au oştit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 21,1, 23, 26; 31,27, 28
a oşti: *inf. prez.* 21,33
oştise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 31,21

OŞTITOR, -TOARE: s.m./f.
oştitorilor: *s.m. pl. dat.* rezum. cap.31

OŢET: s.n.
oţăt: *sg. ac.* 6,3

OVREI: s.m.; var. (Reg.) **OVREU**
ovreii: *pl. nom./ac.* rezum. cap.11; rezum. cap.15; rezum. cap.23
ovrei: *pl. ac.* 24,24
ovreu: *sg. nom.* rezum. cap.31

OZIELITEAN: s.m. „descendent din neamul lui Oziil”
ozieliteani: *pl. nom.* 3,27

OZNEAN: s.m. „descendent din neamul lui Ozni”
ozneanilor: *pl. gen.* 26,16

P

PACE: s.f.
pace: *sg. ac.* 6,26
pace: *sg. ac., în sintagmele* ***jârtfa celor de pace/jârtfeale celor de pace/jârtfele celor de pace/jârtfeale ceale de pace/jârthele cele de pace*** 7,17, 23, 29, 35, 41, 47, 53, 59, 65, 71, 77, 83, 88; 10,10
pacea: *sg. ac.* 25,12

PAHAR: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **PĂHAR**
păhărăle: *pl. ac.* 4,7
păhară: *pl. nom.* 7,84
păhar: *sg. nom./ac.* 7,13, 19, 25, 31, 37, 43, 49, 55, 61, 67, 73, 79, 85

PANGLICĂ: s.f.; var. (Reg.) **PANTLICĂ**
pantlice: *pl. ac.* rezum. cap.15; 15,38

PARĂ: s.f.
para: *sg. nom./ac., în sintagma* ***para focului*** rezum. cap.16; 19,6
pară: *sg. nom.* 21,28
para: *sg. nom.* 31,10
pară: *sg. ac., în sintagma* ***pară de foc*** 31,23

PARTE: s.f.
parte: *sg. nom., în loc. s.* (Pop.) ***parte bărbătească/parte fămeiască*** 1,2, 20, 22; 3,39, 40; 31,17, 35
partea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.2; 11,1; 13,18; 18,20; 22,41; 23,13; 27,20; 31,28, 30, 37, 40, 42; 32,19; 34,3, 4, 6, 7, 9, 15; 35,5
partea: *sg. nom., în loc. s.* (Pop.) ***partea bărbătească*** 3,22, 28, 34; 26,62; rezum. cap.27
parte: *sg. nom./ac.* 5,7; 18,20; 26,54; 28,5; rezum. cap.32
partea: *sg. ac., în num. fracț.* ***a zeace partea*** 5,15
părți: *sg. gen.* 8,2
părțile: *pl. ac., în loc. adv.* ***de toate părțile*** 11,31
parte: *sg. nom./ac., în num. fracț.* ***a zeacea parte/a zecea parte/a patra parte/a treia parte/a triia parte*** 15,4, 6, 7; 18,26; 28,5, 7
părți: *pl. ac.* rezum. cap.44
părții: *sg. gen.* 34,10

PAS: s.m.
pași: *pl. ac.* 35,4

(a) PAȘTE: v. III
paște: *ind. prez. 3.sg.* 22,4

PAȘTI: s.m./s.n.
Paștilor: *pl. gen., în sintagma* ***leagea Paștilor*** 9,12
Paștile: *pl. ac.* 9,13

PAT: s.n.
patul: *sg. ac.* 5,19

PAZĂ: s.f.
paza: *sg. ac.* 3,36, 38; 18,4, 5, 8
pază: *sg. ac.* 19,9
pazăle: *pl. ac.* 31,30

PĂCAT: s.n.
păcatele: *pl. ac.* 5,6; 14,18; 16,26; 18,1, 23
păcatul: *sg. nom./ac.* 5,7; 9,13; 12,11; 14,19, 33; 15,25, 27; 27,3; 31,16; 32,23
păcat: *sg. ac.* 6,11, 12, 14, 16; 7,16, 22, 28, 34, 40, 46, 52, 58, 64, 70, 76, 82, 87; 8,8, 12; 15,24; 18,9; 19,9; 28,22; 29,5, 11, 16, 19, 22, 25, 28, 31, 34, 38
păcatului: *sg. gen.* rezum. cap.15; 19,17
păcat: *sg. ac., în sintagma* ***păcat de moarte*** 18,22
păcate: *pl. ac.* 28,15

PĂCĂTOS, -OASĂ: adj./s.
păcătoșilor: *s.m. pl. gen.* 16,38
păcătoși: *adj. m. pl. gen.* 32,14

(a) PĂCĂTUI: v. IV
au păcătuit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,7; 6,11; 15,28
am păcătuit: *ind. pf.c. 1.pl.* 14,40
vor păcătui: *ind. viit.I. 3.pl.* 15,29
păcătuind: *gerunziu* 15,39; 16,22
veț păcătui: *ind. viit.I. 2.pl.* 18,32
păcătuit-am: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 21,7; 22,34
a păcătui: *inf. prez.* 31,16
păcătuiți: *ind. prez. 2.pl.* 32,23

PĂCIUITOR, -TOARE: adj.
păciuitoare: *f. sg. nom./ac., în sintagmele* ***jârtvă păciuitoare/jârtfă păciuitoare/jârtfele ceale păciuitoare/junghierile ceale păciuitoare*** 6,14, 17; 15,8; 29,39
păciuitoarea: *adj. antep. f. sg. ac., în sintagma* ***păciuitoarea jârtvă*** 6,18

PĂDUROS, -OASĂ: adj.
păduros: *n. sg. nom.* 13,21

PĂMÂNT: s.n.
pământul: *sg. nom./ac.* 3,13; 8,17; 9,1; 10,9, 30; 11,12; 13,3, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 28, 31, 33; 14,3, 6, 7, 8, 16, 21, 23, 24, 30, 31, 34, 36, 38; 15,2, 18, 41; rezum. cap.16; 16,13, 14, 30, 31, 33, 34; 18,13, 20; 20,12, 17, 24; 21,4, 24, 26, 31, 34, 35; 22,6, 13; rezum. cap.26; 26,10, 19, 53, 55; 27,12; 32,1, 4, 11, 22, 29, 30, 32, 33, 40; 33,40, 51, 53, 55; 34,2, 13, 17, 29; 35,10, 14, 28, 33; 36,2
pământ: *sg. ac.* 5,17; 11,31; 12,3; 14,5; rezum. cap.15; 16,4, 22, 45; 20,6; 22,31; 34,12
Pământul: *sg. ac., în sintagma* ***Pământul Făgăduinții*** rezum. cap.13; rezum. cap.20; rezum. cap.26; rezum. cap.27; rezum. cap.32
pământului: *sg. gen.* 13,21, 26, 27; 14,9, 14; 15,15; 20,22; 22,5, 11; 32,8; 33,37, 52, 55
pământuri: *pl. ac.* 16,14
Pământului: *sg. gen., în sintagma* ***Pământului Făgăduinții*** rezum. cap.34
Pământului: *sg. gen., în s. propr.* ***Râul Pământului*** 22,5

PĂR: s.m.
părul: *sg. nom./ac.* 6,5, 18
perii: *pl. ac.* 8,7
peri: *pl. ac.* 31,20

(a) PĂRĂSI: v. IV
părăsind: *gerunziu* 14,18
va părăsi: *ind. viit.I. 3.sg.* 32,15

PĂRĂTAI: s.n.; cuvântul nu este înregistrat în DLR (cf. infra **PĂRETAR**).
părătaiele: *pl. ac.* 4,25, 26

(a se) PĂREA: v. II
(s-)au părut: *ind. pf.c. impers.* 11,10

PĂRETAR: s.m. (aici) „perdea mare”, „cortină” (cf. lat. *cortīna.-ae*)
păretarii: *s.m. pl. ac.* 3,26

PĂRINTE: s.m.
părinților: *pl. gen./dat.* 2,34; 3,15; 4,29, 34, 38, 42, 46; 11,12; 14,18, 23, 33; 32,14

părinții: *pl. nom./ac.* 20,15, 15; 32,8
părintelui: *sg. gen.* 30,17

PĂRINTESC, -EASCĂ: adj.; var. (Înv. și pop.) **PĂRINȚESC, -EASCĂ**
părințasca: *adj. antep. f. sg. ac.* rezum. cap.36

PĂSTOR: s.m.; var. (Înv.) **PĂSTORIU**
păstoriu: *sg. ac.* 27,17

PĂȘUNE: s.f.
păşunea: *sg. ac.* 32,1, 4

(a) PĂTRUNDE: v. III
vor pătrunde: *ind. viit.I. 3.pl.* 24,9
au pătruns: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.25; 25,8

(a) PĂȚI: v. IV
să pață: *conj. prez. 3.pl.* 16,40
au păţit: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,40

(a) PĂZI: v. IV
să păzască: *conj. prez. 3.sg./pl.* 3,8; 8,26
vor păzi: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,31
păzască: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 6,24
păziţ: *imperativ 2.pl.* 18,7
păzească: *imperativ 2.pl.* 22,35

PĂZITOR, -TOARE: s.m./f.
păzitorii: *s.m. pl. ac.* 3,32

PÂINE: s.f.; var. (Reg.) **PÂNE**
pânile: *pl. nom./ac.* 4,7; 6,15; 28,2
pânilor: *pl. gen.* 8,2
pânea: *sg. ac., în sintagma* ***pânea oleaiată*** 11,8
pâine: *sg. ac.* 14,9
pâinile: *pl. ac.* 15,19
pânea: *sg. ac.* 21,5

(a se) PÂNGĂRI: v. IV
(să) va pângări: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,9
(s-)au pângărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,12
să pângăriți: *conj. prez. 2.pl.* 18,32; 35,33
au pângărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,20

PÂNGĂRIT, -Ă: adj.
pângăriți: *m. pl. ac.* 19,18

PÂNTECE: s.n.
pântecele: *sg. nom./ac.* 3,12; 5,21, 22, 27; 8,16; 18,15

PÂRGĂ: s.f.
pârghe: *pl. ac.* rezum. cap.5; 18,30
pârghele: *pl. nom./ac.* 5,9; rezum. cap.15; 18,11, 19, 26; rezum. cap.31; 31,29
pârga: *sg. nom./ac.* 13,21; 15,19, 20, 21; rezum. cap.18
pârghelor: *pl. gen.* 18,8, 27; 28,26; 31,41
pârgă: *sg. ac.* 18,12

PEDEAPSĂ: s.f.
pedeapsa: *sg. nom.* rezum. cap.15

PEDESTRAȘ: s.m.
pedestraș: *pl.* (*cu des.* -ϕ)*nom.* 11,21

PEPENE: s.m.; var. (Reg.) **PEPINE**
peapinii: *pl. ac.* 11,5

PERETE: s.m.; var. (Înv. și pop.) **PĂRETE**
pereți: *pl. gen.* (*cu prep.* ***a + num. card.***) 22,24
păreate: *sg. ac.* 22,25

PEȘTE: s.m.
peștii: *pl. nom./ac.* 11,5, 22

PFUND: s.m.; var. (Reg.) **FONT**
fonți: *pl. nom.* 31,52

PIATRĂ: s.f.
pietri: *pl. ac.* 14,10; rezum. cap.15; 15,35, 36
piiatră: *sg. ac.* rezum. cap.20; 20,8; 24,21; 35,17
pietrii: *sg. gen.* 20,10
piiatra: *sg. ac.* 20,10
piatră: *sg. ac.* 23,9

PICIOR: s.m.
picior: *sg. ac.* 6,19
picioarele: *pl. ac.* 16,31; 22,27
piciorul: *sg. ac.* 22,25

PIEIRE: s.f.; var. **PIERIRE**
perirea: *sg. nom.* 16,50

PIELE: s.f.
piei: *pl. ac.* 4,6, 8, 10, 11, 12, 14
piialea: *sg. ac.* 19,5
piiaile: *pl. ac.* 31,20

PIEPT: s.n.
pieptul: *sg. nom./ac.* 6,20; 18,18

(a se) PIERDE: v. III (cf. **Indice** 2Lg)
să pierdeți: *conj. prez. 2.pl.* 4,18
să pierz: *conj. prez. 1.sg.* 16,21
a piiarde: *inf. prez.* rezum. cap.24
să piiarză: *conj. prez. 3.sg.* 24,19
(să) vor piiarde: *ind. viit.I. 3.pl.* 24,20

(a) PIERI: v. IV
am peri: *cond. prez. 1.pl.* 14,3
va peri: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,30; 19,13, 20
au perit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 16,33; 21,30
perea: *ind. imp. 3.pl.* 16,34
perise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 16,49
am perit: *ind. pf.c. 1.pl.* 17,12
să periţ: *conj. prez. 2.pl.* 18,3
am fi perit: *cond. pf. 1.pl.* 20,3
perit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,29
vor pieri: *ind. viit.I. 3.pl.* 24,24
piiară: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* rezum. cap.25
perind: *gerunziu* 26,11
să piiară: *conj. prez. 3.pl.* 26,11

PILDĂ: s.f.
plida: *sg. ac.* 5,21; 8,4; 23,7, 18; 24,5, 15, 20, 21, 23
pildă: *sg. ac.* 5,27; 21,27

(a) PIZMUI: v. IV
pizmuiești: *ind. prez. 2.sg.* 11,29

PLATĂ: s.f.
plata: *sg. ac.* 22,37

PLATOȘĂ: s.f. (cf. **Indice** Fc)
platoșă: *sg. ac.* 4,6
platoșe: *sg. ac.* 4,7, 8, 9

(a) PLĂCEA: v. II
au plăcut: *ind. pf.c. impers.* 14,31
place: *ind. prez. impers.* 22,34; 24,1
va plăcea: *ind. viit.I. impers.* 23.27

PLĂCUT, -Ă: adj.
plăcut: *n. sg. ac., în sintagma* ***miros bine plăcut*** 15,24

(a) PLÂNGE: v. III
plângând: *gerunziu* 11,4, 10
plângând: *gerunziu* 11,10
plâng: *ind. prez. 3.pl.* 11,13
aţi plâns: *ind. pf.c. 2.pl.* 11,20
au plâns: *ind. pf.c.* 3.sg. 14,1
au plâns: *ind. pf.c. 3.sg.* 14, 1, 39; 20,30
plângea: *ind. imp. 3.pl.* 25,6

(a se) PLECA: v. I
va pleca: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,5
au plecat: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,33
plecând: *gerunziu* 21,12
(s-)au plecat: *ind. pf.c. 3.pl.* 21,15
(ne) vom pleca: *ind. viit.I. 1.pl.* 21,22

(a) PLESNI: v. IV
plesnindu-: *gerunziu* 24,10

PLEU: s.n.; var. **PLEV** (Reg.) „plumb”
plevul: *sg. nom.* 31,22

PLIN, -Ă: adj.
pline: *n. pl. nom./ac.* 7,13, 19, 20, 25, 31, 37, 43, 49, 55, 61, 67, 73, 79, 86
plin: *m./n. sg. nom./ac.* 7,15, 32, 38, 44, 50, 56, 62, 68, 74, 80; 14,24
plină: *f. sg. ac.* 22,18; 24,13

(a se) PLINI: v. IV
a plini: *inf. prez.* 4,43
(să) vor plini: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,13
plinind: *gerunziu* 8,25; 15,3
(să) va plini: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,23
să plineşti: *conj. prez. 2.sg.* 15,8
va plini: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,19; 30,3, 5
plinindu(-să): *gerunziu* 28,26
au plinit: *ind. pf.c. 3.pl.* 32,12
pliniţi: *imperativ 2.pl.* 32,24

PLINIRE: s.f.
plinirea: *sg. ac.* 6,5

PLUMB: s.n.
plumbul: *sg. nom.* 31,22

POAMĂ: s.f.
poame: *pl. ac., în sintagma* ***poame grănate*** 20,5

POFTĂ: s.f.
Poftei: *sg. gen., în s. propr.* ***Mormânturile Poftei*** 11,34; 33,16, 17
Poftii: *sg. gen., în s. propr.* ***Mormânturile Poftii*** 11,34

(a) POFTI: v. IV
poftise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 11,34
poftesc: *ind. prez. 3.pl.* 15,24; 27,6

POGACE: s.f.
pogacea: *sg. nom., în sintagma* ***pogacea fără aluat*** „turtă nedospită” 6,15
pogace: *sg. ac., în sintagma* ***pogace azimă*** 6,19

(a se) POGORÎ: v. IV; vezi **(a se) COBORÎ**

POMENIRE: s.f.
pomenirea: *sg. nom./ac.* 10,9; 31,54
pomenire: *sg. ac.* 16,38

PONOSLU: s.n.
ponoslurile: *pl. nom./ac.* 14,27; 17,5, 10

(a se) PORNI: v. IV
porniţi: *imperativ 2.pl.* 14,25
(s-)au pornit: *ind. pf.c. 3.sg.* 25,11

PORNIT, -Ă: adj.
pornit: *m sg, nom.* 5,30

PORUMB: s.m. „porumbel”
porumbi: *pl. ac., în sintagma* ***pui de porumbi*** 6,10

PORUNCĂ: s.f.
porunca: *sg. ac., în sintagmele* ***porunca Domnului/porunca legii*** 3,39; 4,45; 5,6; 9,18, 20; 10,13; 31,21; 33,2
poruncă: *sg. nom.* 9,14; 15,15
porunca: *sg. nom./ac.* 9,23; 15,31; 19,21; rezum. cap.31
poruncile: *pl. nom./ac.* 15,39; 18,3; 27,20; 36,13
poruncile: *pl. ac., în sintagma* ***poruncile Domnului*** 15,40

(a se) PORUNCI: v. IV
poruncise: *ind. m.m.cp.pf. 3.sg.* 1,19, 54; 2,33, 34; 3,16, 42, 51; 8,3, 20, 22; 9,5; 13,4; 15,36; 17,11; 20,9, 27; 26,4; 27,22, 23; 30,1; 31,31, 47
poruncind: *gerunziu* 4,27; 33,38; 36,5
poruncisă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 4,49
porunceaşte: *imperativ 2.sg.* 5,2; 16,24, 37; 18,26; 19,2; 28,2; 33,51; 34,2; 35,2
(s-)au poruncit: *ind. pf.c. impers.* 6,20
porunceşte: *ind. prez. 3.sg.* 8,2; rezum. cap.10
(să) vor porunci: *ind. viit.I: 3.pl.* 8,26
au poruncit: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,4; 15,23; 27,11; 30,2; 31,21; 32,28; 34,13, 29; 36,2, 13
va porunci: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,8; 23,3, 12, 26
a porunci: *inf. prez.* 15,23
porunceaşte: *ind. prez. 3.sg.* 20,14; rezum. cap.23; rezum. cap.25; 32,25; rezum. cap.33
voi porunci: *ind. viit.I. 1.sg.* 22,20, 35
(să) porunceaşte: *ind. prez. impers.* rezum. cap.26; rezum. cap.34; rezum. cap.35
au fost poruncit: *ind. m.m.c.pf. perifr. 3.sg.* 31,41
(să) poruncise: *ind. m.m.c.pf. impers.* 36,10

POST: s.n.
post: *sg. ac.* 30,14

POTÂRNICHE: s.f.; var. **PĂTURNICHE**
păturnichi: *pl. nom./ac.* rezum. cap.11; 11,31, 32

POTRIVNIC, -Ă: s.m.; var. (Înv. şi reg.) **PROTIVNIC, -Ă**
protivnicilor: *pl. gen./dat.* 10,9; 14,31
protivnici: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.14; 25,17
protivnicii: *s.m. pl. ac.* 24,8

POTRIVNICEŞTE: adv.; var. (Înv. şi reg.) **PROTIVNICEŞTE**; cuvântul nu este înregistrat în DLR.
protivniceaşte: 25,18

POVARĂ: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **POVOARĂ**
povoarăle: *pl. nom.* 4,31

(a) POVĂŢUI: v. IV
povăţuiaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.9

POVĂŢUITOR, -TOARE: s.m./f.
povăţuitori: *s.m. pl. nom./ac.* 7,3, 10, 11
povăţuitoriul: *s.m. sg. nom.* 7,18
povăţuitoriu: *s.m. sg. nom./ac.* 10,24, 31; 14,4; 25,14; rezum. cap.27; 34,26
povăţuitorii: *pl. nom./ac.* 21,18; 24,17
povăţuitoriului: *sg. gen.* 25,18

(a) POVESTI: v. IV
au povestit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 11,24; 13,28; 30,1

PRADĂ: s.f.
pradă: *sg. nom./ac.* 14,31; 21,1; 31,11, 50, 53
prada: *sg. nom./ac.* 23,24; 31,20, 27, 32

PRAZNIC: s.n.
praznic: *sg. ac., în sintagma* ***zile de praznic*** 10,10
praznicele: *pl. nom./ac.* 15,3; 29,39
praznice: *pl. ac.* rezum. cap.28
praznicul: *sg. nom.* 28,17
praznicul: *sg. nom., în sintagmele* ***praznicul trâmbiţelor*** (cf. infra **TRÂMBIŢĂ**) ***/praznicul Domnului*** rezum. cap.29; 29,12
prazniceale: *pl. nom.* rezum. cap.29

(a) PRĂZNUI: v. IV
veţi prăznui: *ind. viit.I. 2.pl.* 29,12, 18, 21, 24, 27, 30, 33, 37

PRĂJINĂ: s.f.
prăjinile: *pl. nom./ac.* 3,36; 4,6, 8, 10, 12, 14, 31
prăjine: *pl. ac.* 4,11
prăjină: *sg. ac.* 13,24

PREACURVIE: s.f.
preacurviia: *sg. nom./ac.* 5,13, 15
preacurvie: *sg. ac.* 5, 13
precurvie: *sg. ac.* 5,27

PREAJMĂ: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **PREJMĂ**
preajmă: *sg. ac., în loc. adv.* ***din preajmă*** 8,2
preajma: *sg. ac., în loc. prep.* ***în preajma*** 25,4; 35,1; 36,13
prejma: *sg. ac., în loc. prep.* ***în prejma*** 23,6, 63; 34,15

PREAÎNALT, -Ă: adj./s.m.
(Celui) Preaînalt: *s.m. sg. gen.* „Dumnezeu” 24,16
preaînalt: *adj. m. sg. ac.* 34,7

PREAPUTERNIC: s.m. „Dumnezeu”
Preaputearnice: *sg. voc.* 16,22

PREOT: s.m.
preoţilor: *pl. gen.* 3,3; rezum. cap.18
preotului: *sg. gen./dat.* 3,6, 32; 4,16, 28, 33; 5,8, 9, 10; 6,10, 20; 7,8; 16,37; 19,3; 25,7, 11; 27,2, 19, 22; rezum. cap.31; 31,6, 29, 41; 32,28
preot: *sg. ac.* 5,15
preotul: *sg. nom.* 5,16, 23, 25, 30; 6,11, 16; 15,25, 28; 16,39; 19,6; 26,1, 3, 63; 27,21; 31,12, 13, 21, 26, 51; 32,2; 33,38; 34,17
preoţii: *pl. nom.* rezum. cap.6; 10,8
preoţi: *pl. ac.* 18,7
preotul: *sg. nom., în sintagma* ***preotul cel mare*** „arhiereul” 35,25

PREOŢIE: s.f.
preoţiia: *sg. ac.* 3,3; rezum. cap.16; rezum. cap.17; 18,7
preoţia: *sg. ac.* 3,4; 16,10; rezum. cap.25
preoţiii: *sg. gen.* 3,10; 18,1, 8; 25,13

PREPUS: s.n.
prepus: *sg. ac.* 5,14

PRESUS: adv.
(mai) presus: *adv.* „pe deasupra” 5,7

PREŢ: s.n.
preţ: *sg. nom./ac.* rezum. cap.3; 18,15, 31; 20,19
preţul: *sg. nom./ac.* 3,46, 48; 22,7
preţu: *sg. ac.* 35,31

PRICINĂ: s.f.
pricină: *sg. ac.* 31,50
pricina: *sg. nom.* 32,15; 35,12

PRIDVOR: s.n.
pridvorului: *sg. gen.* 3,26, 37; 4,26, 32

PRIETENIE: s.f.; var. (Înv.) **PRIIATINIE**
priiatinia: *sg. ac.* rezum. cap.12

(a se) PRIMI: v. IV
(să) priimesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.3
să priimească: *conj. prez. 3.sg.* 5,8
să fie priimită: *conj. prez. 3.sg.* 5,8
priimindu-: *gerunziu* 6,20; 31,54
priimeaşte: *imperativ 2.sg.* 7,5
priimind: *gerunziu* 7,6
au priimit: *ind. pf.c. 3.pl.* 31,51
a fi primit: *inf. pf.* 32,32

PRIMIT, -Ă: adj.
priimit: *n. sg. ac./gen.* 18,17; 28,2, 6, 8, 13; 29,2, 6, 8, 13, 36
primit: *n. sg. ac.* 28,24, 27

PRIMPREJUR: adv./prep.; var. **PRINPREGIUR; PRINPREJUR**
prinprejur: *adv.* 3,37
prinpregiur: *adv.* 4,32; 11,31; 16,27; 32,33; 34,5; 35,3, 4
prinpregiurul: *prep.* 11,32

(a) PRINDE: v. III
va prinde: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,22; 32,23
au prins: *ind. pf.c. 3.pl.* 31,9
prinsease: *ind. m.m.cpf. 3.sg./pl.* 31,11, 32
sânt prinse: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 31,26

PRIPĂ: s.f.
pripă: *sg. ac., în loc. adv.* ***de pripă*** 6,9

(a) PRISOSI: v. IV
prisosesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.3; 3,48, 49; rezum. cap.32
prisosăsc: *ind. prez. 3.pl.* 3,46

(a) PRIVEGHEA: v. I; var. (Înv. şi pop.) **(a) PRIVIGHEA**
vor privighea: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,53
vor priveghea: *ind. viit.I. 3.pl.* 18,3
privedează: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 18,4
privegheaţi: *imperativ 2.pl.* 18,5
priveaghează: *ind. prez. 3.pl.* 31,30
priveaghea: *ind. imp. 3.pl.* 31,47

(a) PRIVI: v. IV
să privească: *conj. prez. 3.pl.* 8,2
priveaşte: *ind. prez. 3.sg.* 8,2; 21,20; 33,7; 35,5
privi(-)-voi: *ind. viit.I. 1.sg.* 24, 17

(a) PROCITI: v. IV
au procitit: *ind. pf.c. 3.sg.* 27,23

PROROC: s.m.
prorocul: *sg. nom.* 12,6

(a) PROROCI: v. IV
prorocesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.11; 11,27
au prorocit: *ind. pf.c. 3.pl.* 11,25
prorocind: *gerunziu* 11,27
să prorocească: *conj. prez. 3.sg.* 11,29
proroceaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.24

PROST, PROASTĂ: adj.
prost: *n. sg. ac., în sintagma* ***lucrul prost*** „lucru de slugă” 28,18, 25, 26; 29,1, 7, 12, 35

PRUNC: s.m.
prunci: *sg. ac.* 3,4; 5,28; 31,17
pruncii: *pl. nom./ac.* 14,3, 31; 16,27; 31,9; 32,17, 26
pruncilor: *pl. dat.* 32,6, 24

PRUNCUŞOR: s.m.; var. (Pop.) **PRUNCŞOR**; (cf. **Indice** Fc)
pruncşorul: *sg. ac.* 11,12

PUI: s.m.
pui: *pl. ac., în sintagma* ***pui de porumbi*** 6,10

(a se) PUNE: v. III
vei pune: *ind. viit.I. 2.sg.* 1,49; 8,2, 9, 13; 17,4; 24,21
vor pune: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,51; 4,7, 10, 14; 8,10, 12
(să) va pune: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,17; 5,15
pune: *imperativ 2.sg.* 3,6; 16,46; 21,8; 27,18
va pune: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,16, 18, 25; 6,18; 22,38
iaste pus: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 6,18
să (să) puie: *conj. prez. 3.pl.* 8,2
au pus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,3; 21,9; 23,2, 5, 30; 27,22
punea: *ind. imp. 3.pl.* 9,20
(să) punea: *ind. imp. 3.sg.* rezum. cap.10
(s-)au pus: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,17
să punem: *conj. prez. 1.pl.* 10,31
(să) punea: *ind. imp. 3.sg.* 10,36
ai pus: *ind. pf.c. 2.sg.* 11,11
(nu) pune: *imperativ prohib. 2.sg.* 12,11
să puie: *conj. prez. 3.sg./pl.* rezum. cap.15; 16,38
puind: *gerunziu* 15,38; 23,14; 32,38
puneaţi: *imperativ 2.pl.* 16,7, 17
puindu-/puindu: *gerunziu* 16,39; 17,7; 23,16; 27,23
[fiind] puşi: *pasiv gerunziu* 20,16
am pus: *ind. pf.c. 1.sg.* 23,4

PUNERE: s.f.
punerii: *sg. gen., în sintagma* ***punerii-înainte*** 4,7; 8,2

(a) PURCEDE: v. III
vor purceade: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,51
vor purcede: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,16, 17, 24, 31
au purces: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,34; 10,12, 18, 21, 25; 13,1; 21,4; 22,21
purcedea: *ind. imp. 3.pl.* 9,17, 18, 19, 21, 22, 23
purceadem: *ind. prez. 1.pl.* 10,29
purcezând: *gerunziu* 21,10; 22,1; 33,3, 8, 9, 10, 13, 15, 17, 19, 23, 25, 26, 30, 32, 33, 36, 41, 43, 45, 48

PURCEDERE: s.f.
purceadere: *sg. ac.* 10,6
purceaderile: *pl. nom.* 10,28

(a se) PURTA: v. I
vor purta: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,50; 4,27, 31, 32; 14,33
să poarte: *conj. prez. 3.sg./pl.* 4,15, 19, 25
poartă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 7,9; 11,12
poartă: *imperativ 2.sg.* 11,12
va purta: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,13; 15,31; 30,16
purtând: *gerunziu* 10,17, 21; 18,23
purta: *ind. imp. 3.pl.* 10,21; 13,24
veţi purta: *ind. viit.I. 2.pl.* 18,1
să fie purtat: *conj. pf. 3.sg.* 19,2
purta: *inf. prez. fără* ***a*** 22,3
(să) va purta: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,18
au purtat: *ind. pf.c. 3.pl.* 31,12

PURTARE: s.f.
purtarea: *sg. ac.* rezum. cap.1; 4,47

PURURI: adv.; var. **PURUREA**
pururea: 4,7, 16; 9,16
pururea: *adv. în loc. adv.* ***de pururea*** 28,6

PUSTIETATE: s.f.
pustietate: *sg. ac.* 20,4; 21,5, 18; 32,15; 33,8
pustietatea: *sg. ac.* 21,11

PUSTIU, -IE: s.n./adj.; var. **PUSTIE:** s.f.
pustia: *s.f. sg. ac.* 1,1, 19; 33,8, 11, 15, 16, 36; 34,3
pustiia: *s.f. sg. ac.* 3,4, 14; rezum. cap.10; 10,12; 13,1, 4, 22, 27; 14,29, 35; 20,1; 26,64; 27,14
pustie: *s.f. sg. ac.* 10,31; rezum. cap.14; 14,3, 16, 22, 25, 32, 33; 15,32; 16,13; 21,13, 20, 23; 23,28; 24,1; 26,65; 27,3; 32,13; rezum. cap.33
pustiii: *s.f. sg. gen.* 27,14
pustii: *adj. n. pl. gen.* 33,6

(a) PUTEA: v. II
putea: *ind. imp. impers./3.sg./pl.* 1,26, 30, 32, 34, 36, 38, 40, 42, 45; 9,6; 13,21; 14,16; 22,26
va putea: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,13; 19,12; 23,10; 24,22; 35,12
poate: *ind. prez. impers./3.sg.* 5,13; 6,3, 4, 20; 13,28; 20,5; 31,23; 35,33
să putem: *conj. prez. 1.pl.* 9,7
să poţi: *conj. prez. 2.sg.* 10,2
pociu: *ind. prez. 1.sg.* 11,14; 22,37; 23,20
om putea: *ind. viit.I. 1.pl.* 13,31
putem: *ind. prez. 1.pl.* 13,32; 14,9
voiu putea: *ind. viit. I. 1.sg.* 20,10
voi putea: *ind. viit.I. 1.sg.* 20,10; 22,6, 18, 38; 23,12; 24,13
au putut: *ind. pf.c. 3.pl.* 22,3; 31,9
aş putea: *cond. prez. 1.sg.* 22,11
să pociu: *conj. prez. 1.sg.* 22,19
să poţi: *conj. prez. 2.sg.* 23,13
pot: *ind. prez. 3.pl.* 26,2
să poată: *conj. prez. 3.sg.* 27,17; 31,3
am putut: *ind. pf.c. 1.pl.* 31,50
puteam: *ind. imp. 1.pl.* 32,17
vor putea: *ind. viit.I. 3.pl.* 35,32

(a) PUTREZI: v. IV
a putrezi: *inf. prez.* 5,21
putrezască: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 5,22
va putrezi: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,27

PUŢ: s.n.
puţurile: *pl. ac.* 20,17
puţul: *sg. nom.* 21,16, 17, 18
puţuri: *pl. ac.* 21,22

PUŢIN, -Ă: pron. nehot./adv.
puţin: *adv.* 11,32; 16,9,13
(mai) puţin: *adv.* 22,18
(mai) puţân: *adv.* 35,8
puţini: *pron. nehot. m. pl. nom.* 13,19
(celor mai) puţini: *pron. nehot. m. pl. dat.* 26,54
(cei mai) puţini: *pron. nehot. m. pl. nom.* 26,56
(celor) puţini: *pron. nehot. m. pl. dat.* 33,54
(mai) puţine: *pron. nehot. f. pl. nom.* 35,8

PUŢINTEL, -EA: adj./adv.
puţântel: *adj. n. sg. ac.* 5,17
puţintel: *adv.* 5,26
puţântel: *adv.* 23,3

R

(a se) RADE: v. III
va rade: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,9
(să) va rade: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,18, 19
rază: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 8,7

RANĂ: s.f. (Înv.) „lovitură”; „pedeapsă”
rană: *sg. nom./ac.* 8,19; 11,33
rana: *sg. nom.* 16,29, 46, 48; 25,8
rane: *pl. ac.* (aici) „mușcături” 21,6
ranei: *sg. gen.* 25,18

RĂBDĂTOR, -TOARE: adj.
răbdători: *m. sg. nom.* 14,18

RĂDĂCINĂ: s.f.
rădăcină: *sg. ac.* 22,4

(a) RĂDICA: v. I; vezi **(a) RIDICA**

RĂDICARE: s.f.; vezi **RIDICARE**

RĂMAS: s.n. „popas”
rămasuri: *pl. nom.* rezum. cap.33
rămasurile: *pl. nom.* 33,1

RĂMĂŞIŢĂ: s.f.
rămăşiţăle: *pl. ac.* 24, 19

(a) RĂMÂNE: v. III; var. **(a) RĂMÂNEA:** II
rămânea: *ind. imp. 3.pl.* 9,18, 22
să rămâie: *conj. prez. 3.sg.* 9,19
au fost rămas: *ind. m.m.c.pf. perifr. 3.pl.* 11,26
au rămas: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,34; 20,1; 26,65; 36,12
va rămâne: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,13
rămâneaţ: *imperativ 2.pl.* 22,8
rămâind: *gerunziu* 22,8; 35,34
să rămâneţi: *conj. prez. 2.pl.* 22,19
rămânea: *inf. prez. fără* ***a*** 24,22
rămâne: *ind. prez. 3.sg.* 30,17
rămâneaţi: *imperativ 2.sg.* 31,19
vor rămânea: *ind. viit.I. 3.pl.* 33,55
să rămâie: *conj. prez. 3.sg./pl.* 35,3; 36,8, 9
va rămânea: *ind. viit.I. 3.sg.* 35,25
a rămânea: *inf. prez.* 35,28

(a) RĂPI: v. IV
răpind: *gerunziu* 11,31

(a) RĂSĂRI: v. IV
au răsărit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 26,29, 60
răsări-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,17

RĂSĂRIT: s.n.
răsărit: *sg. ac.* 2,3; 3,38; 10,5; 21,11; 32,19; 34,10, 15
Răsăritului: *sg. gen., în sintagma* ***munţii Răsăritului*** 23,7
răsăritului: *sg. gen.* 34,3, 11; 35,5

RĂSCOALĂ: s.f.
răscoala: *sg. ac.* 16,49

(a se) RĂSCUMPĂRA: v. I
(să) răscumpără: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.3
răscumpărase: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 3,49
a (să) răscumpăra: *inf. prez.* 18,15, 17

RĂSCUMPĂRARE: s.f.
răscumpărarea: *sg. nom.* 18,16

(a) RĂSIPI: v. IV; vezi **(a) RISIPI**

(a) RĂSPLĂTI: v. IV
vor răsplăti: *ind. viit.I. 3.pl.* 18,14

RĂSPLĂTIRE: s.f.
răsplătire: *sg. ac.* rezum. cap.25

(a) RĂSPUNDE: v. III
va răspunde: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,22; 22,19
au răspuns: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 9,8; 10,30; 11,23; 12,14; 16,12; 20,18, 20; 22,8, 38; 23,12; 27,15; 32,6, 31
voi răspunde: *ind. viit.I. 1.sg.* 22,8
răspuns-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,10, 18, 29; 24,12; 36,5

(a) RĂSUNA: v. I
vei răsuna: *ind. viit.I. 2.sg.* 10,3, 4
a răsuna: *inf. prez.* 10,5
vor răsuna: *ind. viit.I. 3.pl.* 10,8
veţi răsuna: *ind. viit.I. 2.pl.* 10,9, 10

RĂSUNARE: s.f.
răsunare: *sg. ac.* 10,6; 31,6
răsunarea: *sg. nom.* 10,7; 23,21
răsunării: *sg. gen., în sintagma* ***zioa răsunării*** (cf. infra **TRÂMBIŢĂ**) 29,1

(a) RĂTĂCI: v. IV
vor fi rătăcind: *ind. viit.I.* (*cu gerunziu*) *3.pl.* 14,33

RĂU, REA: adj./s.
reale: *s.f. pl. nom.* 11,15
rău: *adj. n. sg. nom./ac.* 13,20; 14,36; 24,13
rea (foarte): *adj. f. sg. nom.* 14,27
rea: *adj. f. sg. ac.* 14,35
rău (foarte): *adj. n. sg. ac.* 20,5

RĂUTATE: s.f.; var. (Înv.) **RĂOTATE**
răotăţile: *pl. ac.* 14,18
răutate: *sg. ac.* 32,13

RĂZBOI: s.n.
războiu: *sg. ac.* 10,9; 15,30; rezum. cap.26; 31,3, 4, 5, 14, 27, 28, 36, 42; 32,6, 20, 27, 29
război: *sg. ac.* 32,17

(a) RĂZBOI: v. IV „a purta război”
au războit: *ind. pf.c. 3.sg.* 26,9

RĂZVRĂTIT, -Ă: adj.
răzvrătită: *f. sg. nom.* 22,32

RÂMLEAN: s.m.
râmleani: *pl. ac.* rezum. cap.24

RÂND: s.n.
rânduri: *pl. ac.* rezum. cap.2; 14,22
rândurile: *pl. ac.* 2,17
rândul: *sg. ac.* 7,5; 10,18
rând: *sg. ac.* rezum. cap.10

(a se) RÂNDUI: v. IV
(să) rânduiesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.1; rezum. cap.14; rezum. cap.18
vei rândui: *ind. viit.I. 2.sg.* 1,50; 3,10; 8,26
vor rândui: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,52; 4,19
(să) rânduiaşte: *ind. prez. impers./3.sg.* rezum. cap.2; rezum. cap.6; rezum. cap.36
să rânduim: *conj. prez. 1.pl.* 16,4
au rânduit: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,2; 29,17
rânduindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.21
va rândui: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.27
rânduiască: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 27,16
a (să) rânduui: *inf. prez.* rezum. cap.35
rânduiţi: *imperativ 2.pl.* 35,11
(s-)au rânduit: *ind. pf.c. 3.pl.* 35,26
era rânduită: *pasiv ind. imp. 3.sg.* 36,12

RÂNDUIT, -Ă: adj.
rânduiţi: *m. pl. nom.* rezum. cap.3
rânduita: *adj. antep. f. sg. ac.* 24,11

RÂU: s.n.
Râul: *sg. ac. în s. propr.* ***Râul Pământului*** 22,5
râuri: *pl. ac.* 24,6

RÂVNĂ: s.f.; var. (Înv.) **RĂVNĂ** „poftă"; „gelozie"
râvnei: *sg. gen.* 5,14, 30
râvnei: *sg. gen., în sintagma* ***drăgostoasăi râvnei*** „geloziei" 5,15
râvnii: *sg. gen.* 5,18, 25
răvne: *sg. gen., în sintagma* ***drăgăstoasei răvne*** „geloziei" 5,29
râvna: *sg. ac.* rezum. cap.11; 25,11
râvnă: *sg. ac., în sintagma* ***dumnezăiasca râvnă*** „gelozia lui Dumnezeu din pricina necredincioșiei lui Israel" rezum. cap.25

(a) RÂVNI: v. IV; var. (Înv.) **(a) RĂVNI** „a dori ceva din toată inima"; „a gelozi"
răvnesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.16
să râvniți: *conj. prez. 2.pl.* 16,10
au răvnit: *ind. pf.c. 3.sg.* 25,13

RÂVNITOR, -TOARE: adj.; var. (Înv.) **RĂVNITOR**
răvnitoarei: *adj. antep. f. sg. ge., în sintagma* ***răvnitoarei dragoste*** „geloziei" rezum. cap.5

REPEJUNE: s.f. „vale", „râpă"; „șuvoi", „torent"
Repegiunea: *sg. ac., în s. propr.* ***Repegiunea Strugurului*** 13,24
Răpegiunea: *sg. nom., în s. propr.* ***Răpegiunea Strugurului*** 13,25
repegiunea: *sg. ac.* 21,12; 34,5
răpejunile: *pl. ac.* 21,14
răpegiunilor: *pl. gen.* 21,15

(a se) RIDICA: v. I; var. (Înv. și pop.) **(a se) RĂDICA**
or rădica: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,51
(să) va rădica: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,17; 23,24
va rădica: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,25; 6,20
au rădicat: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,1; 8,21
să (să) rădice: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,2
(s-)au rădicat: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,15; 10,11
(să) rădica: *ind. imp. 3.sg.* 9,17; rezum. cap.10; 10,35
rădica: *ind. imp. 3.pl.* 9,20
vor rădica: *ind. viit.I. 3.pl.* 10,6
am rădicat: *ind. pf.c. 1.sg.* 14,30; 23,4
(vă) rădicați: *ind. prez. 2.pl.* 16,3, 7
rădicând: *gerunziu* 20,11; 24,2

RIDICARE: s.f.; var. (Înv. și pop.) **RĂDICARE**
rădicării: *sg. gen.* 10,21

RINOCHEROT: s.m. (cf. **Indice** 2Lg – **RINOCHIROT)**
rinocherotilor: *pl. gen.* 23,22; 24,8

(a se) RISIPI: v. IV; var. (Înv. și rar) **(a se) RĂSIPI**
răsipea: *ind. imp. 3.pl.* 9,21
să (să) răsipească: *conj. prez. 3.pl.* 10,35
să răsipească: *conj. prez. 3.sg.* 16,37
răsipind: *gerunziu* 21,3
va răsipi: *ind. viit.I. 3.sg.* 32,21
răsipiț: *imperativ 2.pl.* 33,52

ROBIE: s.f.
robie: *sg. ac.* 14,3; 21,29

ROD: s.n.; var. **ROADĂ:** s.f.
roduri: *s.n. pl. ac.* rezum. cap.13
rodurile: *s.n. pl. ac.* 13,21, 27, 28
roadelor: *s.f. pl. gen.* 18,13
roade: *s.f. pl. ac.* 28,26

(a) RODI: v. IV
au rodit: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.17

RODIRE: s.f.
rodirii: *sg. gen.* rezum. cap.13

ROȘU, ROȘIE: adj.
roșie: *f. sg. ac./gen.* 4,8; rezum. cap.19; 19,2
roșii: *n. pl. ac.* 4,13
Roșie: *f. sg. ac./gen., în s. propr.* ***Mării Roșie/Marea Roșie*** 14,25; 21,4, 14; 33,10

ROUĂ: s.f.
roao: *sg. nom.* 11,9

RUDĂ: s.f.
ruda: *sg. ac.* 2,4; 13,29; 24,22; 26,7, 14; 36,1
rudele: *pl. ac.* 4,38, 42, 46
rudii: *sg. gen.* 23,10

RUDENIE: s.f.
rudeniile: *pl. nom./ac.* 1,2, 16, 20; 4,22; 17,2; 26,2, 12, 15, 20, 23, 27, 35, 38, 41, 42, 44, 47, 48, 50; 27,3, 6
rudenii: *pl. ac.* 1,18
rudeniilor: *pl. gen.* 1,22, 24, 26, 28, 30, 32, 34, 36, 38, 40, 42, 44; 2,2, 32; 34,14
rudenia: *sg. nom./ac.* 3,27; rezum. cap.10; 25,14; 35,12, 19, 21
rudeniii: *sg. gen.* 10,29
rudenie: *sg. ac.* 35,24
rudeniia: *sg. ac.* 36,7

(a se) RUGA: v. I
(să) va ruga: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,11; 15,25, 28
să (te) rogi: *conj. prez. 2.sg.* 8,12; 7,46; 31,50
să (să) roage: *conj. prez. 3.pl.* 8,19
(s-)au rugat: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,21; 11,2; 16,48; 21,7
(să) roagă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.10
rogu(-mă): *ind. prez. 1.sg.* 11,15; 12,13; 14,19
rugându(-să): *gerunziu* rezum. cap.12
rogu-: *ind. prez. 1.sg.* 12,11; 21,22; 22,19
(ne) rugăm: *ind. prez. 1.pl.* 20,17
roagă(-te): *imperativ 2.sg.* 21,7
(ne) rugăm: *ind. prez. 1.pl.* 32,5

RUGĂCIUNE: s.f.
rugăciunea: *sg. ac.* rezum. cap.16; 20,21; 21,3

(a se) RUPE: v. III; var. (Înv. și reg.) **(a se) RUMPE**
să (să) rumpă: *conj. prez. 3.sg.* 5,21
au rupt: *ind. pf.c. 3.pl.* 14,6
(s-)au rupt: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,31

(a se) RUȘINA: v. I
să (să) rușinează: *conj. prez. 3.sg.* 12,14

S

SABIE: s.f.
sabie: *sg. ac.* 14,3, 43; 22,29
sabiei: *sg. gen.* 21,24
sabia: *sg. ac.* 22,23, 31
sabiia: *sg. ac.* 31,8

SAMIDEAN: s.m. „descendent din neamul lui Șemida (în acest text, Semida)"
samideanilor: *pl. gen.* 26,32

SARE: s.f.
sare: *sg. ac., în sintagma* ***așezământ de sare veacinică*** (cf. **Indice** Pr – **AȘEZĂMÂNT**) 18,19

SAREADEAN: s.m. „descendent din neamul lui Sared"
sareadenilor: *pl. gen.* 26,26

SAT: s.n.
satele: *pl. nom./ac.* 21,25, 32; 31,10; 32,41
satul: *sg. ac.* 34,4, 9, 10

SAULIN: s.m. „descendent din neamul lui Saul”
saulinilor: *pl. gen.* 26,13

SĂGEATĂ: s.f.
săgeţile: *pl. ac.* 24,8

SĂLBATIC, -Ă: adj.
sălbatice: *f. pl. ac., în sintagma* ***lăptuci sălbatice*** 9,11

SĂMÂNŢĂ: s.f.
sămânţa: *sg. ac.* (aici, eufem.) „sperma” 5,2
sămânţa: *sg. nom./ac.* 11,7; 14,24; 16,40; 24,7

(a se) SĂNĂTOŞI: v. IV; var. **(a se) SĂNĂTOŞA:** v. I
(să) sănătoşază: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.12
sănătoşază: *imperativ 2.sg.* 12,13

(a) SĂPA: v. I
au săpat: *ind. pf.c. 3.pl.* 21,18

SĂPTĂMÂNĂ: s.f.
săptămânilor: *pl. gen.* (e vorba despre ***praznicul săptămânilor***; cf. **Indice** 2Lg – **SĂPTĂMÂNĂ**) rezum. cap.28
săptămânile: *pl. nom.* 28,26

SĂRAT, -Ă: adj.
Sărată: *f. sg. ac., în s. propr.* ***Marea Sărată/Marea cea Sărată*** 34,3, 12

SĂTIŞOR: s.m.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în „Convorbiri literare” [XI], Iaşi, apoi Bucureşti, Anul I (1867–1868) ş.u.
sătişoarele: *pl. ac.* 32,42

(a se) SĂTURA: v. I
să sature: *conj. prez. 3.pl.* 11,22
săturându(-să): *gerunziu* 20,6

(a) SĂVÂRŞI: v. IV
au săvârşit: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,1

SĂVÂRŞIRE: s.f.
săvârşirea: *sg. ac.* 6,21

SÂMBĂTĂ: s./adv. „ziua de odihnă la mozaici”; reprezintă echivalarea cuvântului *sabat*, „ziua a şaptea a săptămânii, în care orice activitate trebuia întreruptă, după cum însuşi Dumnezeu se odihnise în această zi, după încheierea actului creaţiei”
sâmbăta: *adv.* rezum. cap.15
sâmbetea: *s.f. sg. gen.* 15,32
sâmbetei: *s.f. sg. gen.* 28,9
sâmbătă: *s.f. sg. ac.* 28,10

SÂN: s.n.
sânul: *sg. ac.* 11,12

SÂNGE: s.n.
sângele: *sg. nom./ac.* 18,17; 19,4, 5; 23,24; 26,1; 35,18, 33
sânge: *sg. ac.* 35,6, 11, 15
sângelui: *sg. gen.* 35,24, 27, 31

(a) SCĂDEA: v. II
scăzuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 11,33
scăzând: *gerunziu* rezum. cap.27
va scădea: *ind. viit.I. 3.sg.* 36,3

(a) SCĂPA: v. I
să scape: *conj. prez. 3.pl.* 35,6, 15
au fost scăpat: *ind. m.m.c.pf. perifr. 3.sg.* 35,25

SCĂPARE: s.f.
scăpare: *sg. ac., în sintagma* ***cetăţi de scăpare*** rezum. cap.35

SCÂRBĂ: s.f.
scărbă: *sg. ac.* 11,20

(a se) SCHIMBA: v. I
schimba: *inf. prez. fără* ***a*** 22,18
să (să) schimbe: *conj. prez. 3.sg.* 23,19

(a se) SCOATE: v. III
să scoaţă: *conj. prez. 3.pl.* 5,2; 16,38
să (vă) scoateţi: *conj. prez. 2.pl.* 10,9
ai scos: *ind. pf.c. 2.sg.* 14,13; 16,13; 21,5
am scos: *ind. pf.c. 1.sg.* 15,41; 16,28
a scoate: *inf. prez.* 16,14; 22,6; 27,17
au scos: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,39; 20,16; 23,22; 24,8
scoţând: *gerunziu* 16,46
aţi scos: *ind. pf.c. 2.pl.* 20,4
vei scoate: *ind. viit.I. 2.sg.* 20,8
scoate: *inf. prez. fără* ***a*** 20,10
să scoţu: *conj. prez. 1.sg.* 24,13

(a se) SCORNI: v. IV
scornesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.13; reyum. cap.16
(s-)au scornit: *ind. pf.c. 3.sg.* 27,3

SCORPION: s.m.
Scorpionului *sg. gen., în sintagma* ***suirea Scorpionului*** 34,4

SCOS, SCOASĂ: adj.
scoasă: *f. sg. ac.* 22,23, 31

(a se) SCRIE: v. III
va scrii: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,23
(s-)au scris: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,30; 26,63
au fost scriş: *pasiv ind. pf.c. 3.pl.* 11,26
vei scrii: *ind. viit.I. 2.sg.* 17,2
au scris: *ind. pf.c. 3.sg.* 33,2

(a) SCUIPA: v. I; var. (Înv. şi reg.) **(a) SCUIPI**
ar fi scuipit: *cond. pf. 3.sg.* 12, 14

(a se) SCULA: v. I
sculându(-să): *gerunziu* 11,32; 14,40; 22,13
(s-)au sculat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 14,35; 16,2, 25; 24,25; 25,7; 26,9
scoală: *imperativ 2.sg.* 10,35; 22,20
sculatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,21
(să) va scula: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,24; 24, 17; 28,24
(v-)aţ sculat: *ind. pf.c. 2.pl.* 32,14

SCULĂ: s.f.
sculele: *pl. nom./ac.* 1,50; 3,26; 4,32; 19,18

SCUT: s.n.
scutul: *sg. nom.* 13,12

SEAMĂ: s.f.; var. (Pop.) **SAMĂ**
samă: *sg. ac.* 15,31

SEARĂ: s./adv.; var. (Pop.) **SARĂ**
sară: *s.f. sg. ac.* 9,3, 5, 11; 28,8
sara: adv. *în loc. adv.* ***de sara până dimineaţa*** 9,15, 21
sara: *adv.* 19,7, 8, 10, 19, 21, 22; 28,4

SEFONEAN: s.m. „descendent din neamul lui Ţefon (în acest text, Sefon)”
sefoneanilor: *pl. gen.* 26,15

SEHIMEAN: s.m. „descendent din neamul lui Şechem (în acest text, Sehim)”
sehimeanilor: *pl. gen.* 26,31

SELAINEAN: s.m. „descendent din neamul lui Şela (în acest text, Sela)”
selaineanilor: *pl. gen.* 26,20

SELLIMEAN: s.m. „descendent din neamul lui Șilem (în acest text, Sellim)”
sellimeanilor: *pl. gen.* 26,49

(a se) SEMĂNA: v. I; var. (Pop.) **(a) SĂMĂNA** „a însămânța”
(să) sămăna: *inf. prez. fără să* 20,5

SEMEITEANCĂ: s.f. (aici) „familie ai cărei membri se trag din Șimei (în acest text, Semei), nepotul lui Levi”
semeiteanca: *sg. nom.* 3,21

SEMINȚIE: s.f.
semințiii: *sg. gen.* 25,13

SEMN: s.n.; var. (Înv. și pop.) **SĂMN**
seamnele: *pl. ac.* 2,2; 14,11, 22
sămnul: *sg. ac.* rezum. cap.13; 17,10
sămn: *sg. ac.* 16,38
sâmn: *sg. ac.* 21,8, 9

SEMRANEAN: s.m. „descendent din neamul lui Șimron (în acest text, Semran)”
semraneanilor: *pl. gen.* 26,24

SFAT: s.n.
sfat: *sg. ac.* 7,89; 24,14
sfatului *sg. gen.* 16,2
sfatul: *sg. ac.* 30,15; 31,16

(a) SFĂRÂMA: v. I; var. (Înv.) **(a) SFĂRMA**
sfărmați: *imperativ 2.pl.* 33,52

SFÂNT, -Ă: s./adj.
sfânta: *s.f. sg. nom., în gen. superl.* ***sfânta sfintelor*** 4,4
sfintelor: *s.f. pl. gen., în gen. superl.* ***sfânta sfintelor/sfintele sfintelor*** 4,4, 19
sfintele: *s.f. pl. ac., în gen. superl.* ***sfintele sfintelor*** 4,19
(Cel) Sfânt: *s.m. sg. ac.* 7,89
sfinților: *s.m. pl. gen.* 16,3
sfinții: *s.m. pl. ac.* 16,5
sfintele: *s.f. pl. ac., în gen. superl.* ***sfintele sfinților*** 18,9
sfinților: *s.m. pl. gen., în gen. superl* ***sfintele sfinților*** 18,9
sfânt: *adj. m. sg. nom.* 6,5, 8; 16,7
sfinți: *adj. m. pl. nom.* 15,40
sfântă: *adj. f. sg. nom./ac.* 19,10; 27,11; 28,18, 25, 26; 29,1, 7, 12
sfinte: *adj. n. pl. ac.* 31,6
sfântul: *adj. antep. n. sg. ac.* 35,25

(a se) SFÂRȘI: v. IV
(să) va sfărși: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,13; 14,35; 34,4; 35,5
(s-)au sfârșit: *ind. pf.c. 3.sg.* 32,13

SFÂRȘIT: s.n.
sfărșit: *sg. ac., în loc. adv.* ***până în sfărșit*** 17,13
sfârșit: *sg. ac.* 34,6
sfârșiturile: *pl. ac.* 34,8, 10

SFEȘNIC: s.n.
sfeșnicul: *sg. nom./ac.* 3,31; 4,9; 8,2, 4
sfeșnicului: *sg. gen.* rezum. cap.8
sfeșnic: *sg. ac.* 8,3

(a se) SFINȚI: v. IV
(s-/S-)au sfințit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,3; 7,84; 20,13
sfințit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,13
a (să) sfinți: *inf. prez.* 6,2
(să) sfințăsc: *ind. prez. 3.pl.* 6,4
(să) sfințească: *ind. prez. 3.sg.* 6,5
va sfinți: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,11
au sfințit: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,1
vei sfinți *ind. viit.I. 2.sg.* 8,13, 15
am sfințit: *ind. pf.c. 1.sg.* 8,17
sfințiți(-vă): *imperativ 2.pl.* 11,18
sânt sfințite/sfințite sânt: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 16,37, 38; 18,17
(să) sfințăsc: *ind. prez. 3.pl.* 18,8
(să) sfințesc: *ind. prez. 3.pl.* 18,9
sfințit iaste: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 18,10
sfințindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.20
să sfințiț: *conj. prez. 2.pl.* 20,12
a sfinți: *inf. prez.* 27,14

SFINȚIRE: s.f.
sfințirii: *sg. gen.* 6,6, 9, 18, 21
sfințirea: *sg. nom.* rezum. cap.6; 6,7, 12; rezum. cap.8
sfințirii: *sg. gen., în sintagma* ***leagea sfințirii*** 6,13

SFINȚIT, -Ă: adj.
sfințită: *f. sg. ac.* 5,17; 8,7
sfințite: *n. pl. nom.* 6,20
sfințit: *n. sg. ac.* 18,18

SICLU: s.m.; var. **SICLĂ:** s.f.
sicli: *s.m. pl. ac.* 3,47, 50; 7,13, 19, 25, 26, 31, 32, 37, 38, 43, 44, 49, 50, 55, 56, 61, 62, 67, 68, 73, 74, 79, 80, 85, 86; 18,16; 31,52
siclul: *sg. nom.* 3,47; 18,16
sicle: *s.f. pl. ac.* 7,14, 20

SICRIUL: s.n. „chivotul”
sicriul: *sg. nom./ac.* 3,31; rezum. cap.10; 10,35
sicriul: *sg. ac., în sintagma* ***sicriul mărturiii*** 4,5
sicriului: *sg. gen., în sintagma* ***sicriului mărturiii*** 7,89
sicriiul: *sg. nom., în sintagmele* ***sicriiul așezământului Domnului/ sicriiul testamântului Domnului*** 10,33; 14,44

(a se) SILI: v. IV
(să) silesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.14

(a) SIMȚI: v. IV
să sâmță: *conj. prez. 3.pl.* 25,17

SINAGOGĂ: s.f.
sinagoghii: *sg. gen.* 4,34; 16,2; 31,13
sinagoga: *sg. nom.* 27,20

SINGUR, -Ă: adj.
sângur: *m. sg. nom./ac.* 10,7; 11,14, 17; 12,2; 23,9
sânguri: *m pl. nom.* 18,23

SLAB, -Ă: adj.
slab: *n. sg. nom.* 13,19

SLAVĂ: s.f.
slava: *sg. nom./ac., în sintagma* ***slava Domnului*** 14,10, 21; 16,19, 43; 20,6
slaveai: *sg. gen.* 27,20

SLOBOD: adv.
slobod: 20,17; 21,22

(a se) SLOBOZI: v. IV
va slobozi: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,17
au slobozit: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,31
slobozând: *gerunziu* 20,6
(să) va slobozi: *ind. viit.I. 3.sg.* 35,25

SLOBOZIRE: s.f.
slobozirii: *sg. gen., în sintagma* ***anul al cinzăcilea a slobozirii*** „jubileul” 36,4

SLUGĂ: s.f.
sluga: *sg. nom./ac.* 11,11, 28; 12,7, 8; 14,24
sluji: *pl. ac.* 22,22

slugile: *pl. nom.* 31,49; 32,4, 25, 27
slugilor: *pl. dat.* 32,5, 31

SLUJBĂ: s.f.
slujbă: *sg. ac.* 1,50; 3,36; 18,31
slujbele: *pl. ac.* 2,17; rezum. cap.3; 8,22; 18,6
slujba: *sg. nom./ac.* rezum. cap.3; 3,7, 8, 10, 26; rezum. cap.4; 4,4, 14, 24, 28, 30, 33, 35, 47, 49; 7,5, 8; 8,11; rezum. cap.10; 16,9; 18,5, 7, 8, 13, 18, 21, 24
slujbei: *sg. gen.* 4,16, 26; 7,5
slujbeai: *sg. gen.* 4,30

(a se) SLUJI: v. IV
să slujască: *conj. prez. 3.sg./pl.* 3,3, 6; 4,3; 7,5; 8,11, 15, 19, 24; rezum. cap.9; 18,6
au slujit: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,4
slujind: *gerunziu* 3,8
a sluji: *inf. prez.* 3,10; 8,25
(să) slujaşte: *ind. prez. impers.* 3,31
(să) slujeşte: *ind. prez. impers.* 4,12
(să) slujesc: *ind. prez. 3.pl.* 4,14
slujesc: *ind. prez. 3.pl.* 4,23; 7,9; 18,21
să slujească: *conj. prez. 3.pl.* 4,39
să slujiţi: *conj. prez. 2.pl.* 16,9
slujască: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 18,2
veţ sluji: *ind. viit.I. 2.pl.* 18,2
(să) vor sluji: *ind. viit.I. 3.pl.* 18,7
slujindu-: *gerunziu* 18,23
slujiţi: *ind. prez. 2.pl.* 18,31

SLUJIRE: s.f.
slujire: *sg. nom.* 4,33
slujirea: *sg. ac.* 7,8

SLUJITOR, -TOARE: s.m./f.
slujitori: *s.m. pl. nom.* 8,26

SMOCHIN: s.m.; var. (În v. şi pop.) **ZMOCHIN**
zmochin: *sg. ac.* 20,5

SMOCHINĂ: s.f.; var. (În v. şi pop.) **ZMOCHINĂ**
zmochinele: *pl. ac.* 13,24

SOARE: s.m.
soarelui: *sg. gen.* 25,4

SOARTĂ: s.f.; var. (În v. şi pop.) **SOARTE**
soarte: *sg. ac.* rezum. cap.18; 33,54; rezum. cap.34; 34,2, 13; 36,2
soartea: *sg. nom./ac.* 26,55, 56; 33,54
sorţilor: *pl. gen.* 36,4

SOBOR: s.n.; var. (Înv.) **SĂBOR** (aici) „ceată”
săborul: *sg. ac.* 16,6

(a se) SOCOTI: v. IV
nesocotind: *gerunziu* 5,27
socotindu-: *gerunziu* 1,18
să socotească: *conj. prez. 3.sg./pl.* 3,7; rezum. cap.13; 13,3, 17, 18
socotind: *gerunziu* 10,33
socotiţi: *imperativ 2.pl.* 13,19
aţi socotit: *ind. pf.c. 2.pl.* 14,34
(să) va socoti: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,34; 23,9; 24,8
a socoti: *inf. prez.* 14,38
să (să) socotească: *conj. prez. 3.pl.* 18,27
(să) vor socoti: *ind. viit.I. 3.pl.* 18,30
voi socoti: *ind. viit.I. 1.sg.* 23,9
socotit am fost: *ind. m.m.c.pf. perifr. 1.sg.* 24,11
(s-)au socotit: *ind. pf.c. 3.pl.* 31,37

SOL: s.m.
soli: *pl. ac.* 20,14; 21,21; 22,5, 37
solilor: *pl. dat.* 24,12

SOMN: s.n.
somn: *sg. ac.* 12,6

SORĂ: s.f.; var. (În v. şi reg.) **SOR**
surorii: *sg. gen.* 6,7
sor u-sa: *sg. nom.* 25,18
sora: *sg. nom.* 26,59

(a se) SORBI: v. IV
(s-)au sorbit: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,2
soarbe: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.16

(a) SOSI: v. IV
veţi sosi: *ind. viit.I. 2.pl.* 13,18

(a se) SPĂLA: v. I
vor spăla: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,8
au spălat: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,21
(să) spăla: *ind. imp. 3.pl.* rezum. cap.19
spălându-: *gerunziu* 19,7
va spăla: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,8, 10, 21
(să) va spăla: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,19
veţ spăla: *ind. viit.I. 2.pl.* 31,24

(a se) SPÂNZURA: v. I
spânzură: *ind. prez. 3.sg.* 4,5, 25
a (să) spânzura: *inf. prez.* rezum. cap.25
spânzură: *imperativ 2.sg.* 25,4

(a se) SPORI: v. IV
(să) va spori: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,5
să sporiţ: *conj. prez. 2.pl.* 32,14

SPRÂNCEANĂ: s.f. (fig.) „culme”, „coamă”, „crestă”, „margine a unui loc”
sprânceana: *sg. ac., în sintagma* ***sprânceana muntelui*** 20,29

(a) SPRIJINI: v. IV
sprijini: *inf. prez.* 11,14
să sprijinească: *conj. prez. 3.pl.* 11,17
veţi sprijini: *ind. viit.I. 2.pl.* 18,1

SPRIJINITOR, -TOARE: s.m./f.
sprijinitoarele: *s.f. pl. nom.* 4,14

(a) SPUNE: v. III
spuindu-: *gerunziu* 22,7
spune: *imperativ 2.sg.* 22,30

(a se) SPURCA: v. I
(s-)au spurcat: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,2, 14, 27
să spurce: *conj. prez. 3.pl.* 5,2
(te-)ai spurcat: *ind. pf.c. 2.sg.* 5,19, 20
(să) va fi spurcat: *ind. viit. ant. 3.sg.* 5,28
(să) va spurca: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,29; 6,7
va spurca: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,13

SPURCAT, -Ă: adj.
spurcate: *n. pl. nom.* 19,14

SPURCĂCIUNE: s.f.
spurcăciunea: *sg. nom.* 19,13
spurcăciune: *sg. ac.* 19,18

(a) STA: v. I
a sta: *inf. prez.* 3,6; 11,16, 24
să stea: *conj. prez. 3.sg./pl.* 4,3; 16,11
va sta: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,18; 27,19; 35,12
staţi: *imperativ 2.pl.* 9,8; 16,16
sta: *ind. imp. 3.sg./pl.* 9,17, 18; 16,27, 34
au stătut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 12,5; 22,22, 26; 27,2
stând: *gerunziu* 16,3, 18, 48; 22,23, 26, 31; 23,6, 17

să staţi: *conj. prez. 2.pl.* 16,9
stătut-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,24
stai: *ind. prez. 2.sg.* 22,34
stăi: *imperativ 2.sg.* 23,3, 15, 18

STANĂ: s.f.; var. (Înv. şi pop.) **STAN**
stanuri: *pl. ac., în sintagma* ***stanuri de piatră*** 23,9

STAT: s.n. „statură”
stat: *sg. ac.* 13,33

STATORNIC, -Ă: adj.
statornice: *n. pl. nom.* rezum. cap.30

STAUL: s.n.
staule: *pl. ac.* 32,16, 24

(a se) STĂPÂNI: v. IV
va stăpâni: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,24
vei stăpâni: *ind. viit.I. 2.sg.* 16,13
(s-)au stăpânit: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,24
au stăpânit: *ind. pf.c. 3.pl.* 21,32, 35
să stăpânească: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,19
vor stăpâni: *ind. viit.I. 3.pl.* 32,18

STÂLP: s.m.
stâlpii: *pl. nom./ac.* 3,36, 37; 4,31, 32; 33,52
stâlp: *sg. nom./ac., în sintagmele* ***stâlp de nor/stâlp de foc*** rezum. cap.9; 12,5; 14,14

STÂNGA: s.f. „în direcţia mâinii stângi”
stânga: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***nici spre dreapta, nici spre stânga*** 20,17; 22,26

STÂRV: s.n.
stârvurile: *pl. nom.* 14,29, 32, 33

STEA: s.f.
steaoa: *sg. nom.* 24,17

STEAG: s.n.
steagurile: *pl. ac.* 2,2

STEMĂ: s.f. (aici) „sceptru” (traducătorul a echivalat prin acest cuvânt lat. *sceptrum, -i*)
steama: *sg. ac.* 18,2

STERP, STEARPĂ: adj.
stârp: *n. sg. nom.* 13,21

STERPĂCIUNE: s.f.; var. (Reg.) **STERPICIUNE**; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Ion Budai-Deleanu, *Lexicon românesc-nemţesc şi nemţesc-românesc* (...). În patru tomuri [Manuscris din 1818; Bibl. Academiei Române, cotele 3728 – 3731].
sterpiciune: *sg. ac.* 12,12

(a se) STOARCE: v. III
(să) stoarce: *ind. prez. 3.sg.* 6,3

STRAJĂ: s.f.
străjile: *pl. ac.* 1,53; 3,25, 28; 8,26; 9,19, 23; rezum. cap.18
străjii: *sg. gen.* 3,32

(a) STRĂBATE: v. III
vor străbate: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,27

STRĂDANIE: s.f.
strădanie: *sg. ac.* 4,20

STRĂIN, -Ă: adj./s.; var. (Înv. şi pop.) **STREIN, -Ă**
strein: *adj. m./n. sg. nom./ac.* 3,4; 5,19; 16,40; 26,51
strein: *s.m. sg. nom.* 3,38
streinul: *s.m. sg. nom.* 18,4

(a) STRĂJUI: v. IV
să străjuiască: *conj. prez. 3.sg.* 3,6

(a se) STRĂMUTA: v. I
să (să) strămute: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.36
(să) va strămuta: *ind. viit.I. 3.sg.* 36,4

STRÂMT, -Ă: adj.; var. (Înv.) **STRÂMPT, -Ă**
strâmpt: *n. sg. ac.* 22,26

STRÂMTOARE: s.f.
strâmtoarea: *sg. ac.* 22,24

(a se) STRÂNGE: v. III
strângând: *gerunziu* 14,10
au strâns: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,25
(să) va strânge: *ind. viit.I. 3.sg.* 30,3, 4, 11, 14
au fost strâns: *pasiv ind. pf.c. 3.sg.* 30,9

(a) STRICA: v. I
vor strâca: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,19

(a) STRIGA: v. I
strigând: *gerunziu* 11,2
au strâgat: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,13
au strigat: *ind. pf.c. 3.pl.* 20,6
am strâgat: *ind. pf.c. 1.sg.* 20,16

STRIGARE: s.f.
strâgarea: *sg. ac.* 16,34; 20,6

(a se) STROPI: v. IV
stropească(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 8,7
să fie stropită: *pasiv conj. prez. 3.sg.* 15,6; 28,5
va stropi: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,4
(să) va stropi: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,12, 13
(s-)au stropit: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,13, 20
stropind: *gerunziu* 19,18
stropeaşte: *ind. pez. 3.sg.* 19,21

STROPIRE: s.f.
stropirii: *sg. gen., în sintagma* ***apa stropirii*** 19,9

STROPIT, -Ă: adj.
stropite: *f. pl. nom./ac.* 6,15; 24,6; 28,12
stropită: *f. sg. ac.* 7,13, 19, 25, 31, 37, 43, 49, 55, 61, 67, 73, 79; 8,8; 15,4, 9; 28,9, 20, 28; 29,3, 9, 14

STRUGURE: s.m.; var. (Înv. şi pop.) **STRUGUR**
struguri: *pl. ac.* 6,3; rezum. cap.13
strugure: *sg. ac.* 6,4
strugurilor: *pl. gen.* 13,21
Strugurului: *sg. gen., în s. propr.* ***Repegiunea Strugurului/Valea Strugurului*** 13,24, 25; 32,9
strugurul: *sg. ac.* 13,24
strugur: *sg. ac.* 13,25

SUFAMEAN: s.m. „desendent din neamul lui Şefufam (în acest text, Sufam)”
sufameanilor: *pl. gen.* 26,39

(a) SUFERI: v. IV
suferi: *inf. prez. fără* ***a*** 31,23

SUFLET: s.n.
sufletul: *sg. nom./ac.* 9,6, 7, 13; 11,6; 15,30; 19,20, 22; 21,5; 23,10; 30,4, 7, 9, 14
suflet: *sg. nom./ac.* 9,10; 15,27; 19,13; 31,28

sufletele: *pl. nom./ac.* 29,7; 31,35, 40
suflete: *pl. ac.* 31, 40

SUFTALANINEAN: s.m. „desendent din neamul lui Șutelah (în acest teext, Suftala)”
suftalanineanilor: *pl. gen.* 26,35

(a) SUGRUMA: v. I
sugrumați: *imperativ 2.pl.* 31,17
va sugruma: *ind. viit.I. 3.sg.* 35,21

SUHAMEAN: s.m. „descendent din neamul lui Șuham (în acest text, Suham)”
suhameanilor: *pl. gen.* 26,42
suhameani: *pl. nom.* 26,43

(a se) SUI: v. IV
(să) suise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 11,4
suiți(-vă): *imperativ 2.pl.* 13,18
suindu(-să): *gerunziu* 13,22
(s-)au suit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 13,23; 14,40, 44; 20,27; 21,33; 32,11; 33,38
să (ne) suim: *conj. prez. 1.pl.* 13,31
(ne) sui: *inf. prez. fără* ***a*** 13,32
a (ne) sui: *inf. prez.* 14,40; 20,5
suie(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 21,17
să (vă) suiți: *conj. prez. 2.pl.* 14,42
suie(-te): *imperativ 2.sg.* 27,12

SUIRE: s.f. (aici) „înălțime”
suirea: *sg. ac., în sintagma* ***suirea Scorpionului*** 34,4

SULIȚĂ: s.f.
sulița: *sg. ac.* rezum. cap.25; 25,7

SUMĂ: s.f.
suma: *sg. nom./ac.* 1,2, 49; 2,4; 3,40; 4,2, 22; 26,2, 51; 31,26

SUNEAN: s.m. „descendent din neamul lui Șunie (în acest text, Suni)”
suneanilor: *pl. gen.* 26,15

(a) SUPĂRA: v. I
ați supărat: *ind. pf.c. 2.pl.* 27,14

(a se) SUPUNE: v. III
să (să) supuie: *conj. prez. 3.pl.* 4,27
(te) vei supune: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,21
(să) va supune: *ind. viit.I. 3.sg.* 32,22, 29

(a) SURPA: v. I
surpați: *imperativ 2.pl.* 33,52

SUS: adv.
(mai) sus: 1,3, 20, 22, 24, 26, 28, 30, 32, 34, 36, 38, 40, 42, 45; 3,15, 22, 28, 34, 39, 40, 43; 4,3, 23, 30, 35, 39, 43, 47; 8,24; 14,29; 15,23; 26,2, 4, 62; 32,11
sus: *adv., în loc. adv.* ***în sus*** 1,18

SUTAȘ: s.m.
sutașilor: *pl. gen.* 31,14
sutașii: *pl. nom.* 31,48
sutași: *pl. ac.* 31,52

Ș

ȘARPE: s.m.; var. (În v. și reg.) **ȘEARPE**
șerpii: *pl. nom.* rezum. cap.21
șearpe: *sg. nom./ac.* rezum. cap.21; 21,8, 9
șearpi: *pl. nom.* 21,6
șearpii: *pl. ac.* 21,7

ȘATRĂ: s.f. (Înv. și reg.) „cort de tabără”; (Înv. și reg.; prin ext.) „grup de corturi care alcătuiesc locuințele unei conmunități nomade”
șetrile: *pl. nom./ac.* 1,53; 2,27; 9,20, 21, 23; 10,6; 13,1; 24,2; 33,10, 14, 28, 45
șatra: *sg. nom./ac.* 3,26; 4,25; 19,14, 18
șatră: *sg. ac.* 9,15
șetrii: *sg. gen.* 11,10
șetrilor: *pl. gen.* 16,27
șetri: *pl. ac.* 25,2

(a) ȘEDEA: v. III
au șezut: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,12
șăzând: *gerunziu* 11,4
șezând: *gerunziu* 22,5
ședea: *ind. imp. 3.sg.* 22,22
a ședea: *inf. prez.* 22,30
veți ședea: *ind. viit.I. 2.pl.* 32,6

ȘES, ȘEASĂ: adj.
(ceale mai): *n. pl. ac.* 33,49

ȘIRAG: s.n.; var. (Reg.) **ȘIREAG** (cf. **Indice** 2Lg)
șireagul: *sg. ac.* 1,52

ȘOLOVAR: s.m. (aici) „podoabă de picior la femei” (cf. lat *periscelis, -idis* „colan deasupra gleznei”, „podoabă de picior la femei”); acest sens nu este atestat în DLR.
șolovari: *pl. ac.* 31,50

(a) ȘTERGE: v. III
va șterge: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,23; 15,31; 22,4
voi ștearge: *ind. viit.I. 1.sg.* 16,45; 21,2
vom ștearge: *ind. viit.I. 1.pl.* 17,13
să șterg: *conj. prez. 1.sg.* 25,11

(a) ȘTI: v. IV
neștiind: *gerunziu* 15,27, 28, 29, 34; 22,34
vor ști: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,27
știi: *ind. prez. 2.sg.* 10,31; 11,16; 16,15
veți ști: *ind. viit.I. 2.pl.* 14,34; 16,30
veț ști: *ind. viit.I. 2.pl.* 16,28
au știut: *ind. pf.c. 3.sg.* 30,16
să știți: *conj. prez. 2.pl.* 32,23

T

TABĂRĂ: s.f.
tabăra: *sg. nom./ac.* 1,52; 2,18; 9,22; rezum. cap.10; 10,2, 5, 13, 22, 31; 14,25; 20,22
taberile: *pl. nom./ac.* 2,9, 10, 16, 24, 31; 4,5; 10,25, 28
taberilor: *pl. gen.* 4,15; 10,33; 11,1, 31, 32; 33,2
tabere: *pl. ac.* rezum. cap.5; 11,9
tabără: *sg. ac.* 5,2, 3, 4; 11,26, 27, 30, 31; 12,14, 15; 14,44; 15,35; 19,3, 7, 9; 31,12, 13, 19, 24
tabâră: *sg. ac.* 31,12

TABLĂ: s.f. (aici) „scândură” (cf. lat. *tabula, -ae* „scândură”, „tăblie”); „foaie de metal sau de lemn”
tablele: *pl. nom./ac.* 3,36; 4,31
tăbli: *pl. ac.* 16,38, 39

TALPĂ: s.f.
talpele: *pl. nom.* 3,36
tălpile: *pl. ac.* 3,37; 4,31
tâlpile: *pl. ac.* 4,32

TARE: adj./adv.
tari: *adj. m. pl. gen.* 1,3
tare: *adj. m./f./n. sg. nom./ac.* 13, 19; 20,20; 21,24
(foarte) tari: *adj. m. pl. ac.* 13,29
(mai) tare: *adj. m./n. sg. nom.* 13,32; 22,6
tare: *adv.* 24, 18

TATĂ: s.m.; var. (Înv. şi pop.) **TĂTÂNE**; (Înv. şi reg.) **TATUL**
tătâne-său: *sg. nom./gen.* 3,4; 6,7; 36,12
tată-său: *sg. nom./ac.* 12,14; 20,26
tătâni-tău: *sg. gen.* 18,1, 2; 30,4
tatul: *sg. nom.* rezum. cap.20
tatâl: *sg. nom.* 26,33; 27,3; 30,4, 6
tătâni-său: *sg. gen./dat.* rezum. cap.27; 27,6, 10
tătâni-nostru: *sg. gen.* 27,3
tatăl: *sg. nom.* 30,6
tată: *sg. ac.* 30,17
tatălui: *sg. dat.* 36,2

(a) TĂBĂRÎ: v. IV (Înv. şi pop.) „a-şi aşeza tabăra”; (Reg.) „a poposi”
vor tăbărî: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,50, 51; 2,2; 3,23, 35
au tăbărât: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,5, 12, 25; 21,10, 13; 22,1; 33,5, 7, 8, 9, 11, 13, 15, 17, 19, 21, 23, 25, 27, 29, 31, 33, 35, 37, 41, 43, 46, 49
tăbărât-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,34
vor tăbârî: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,29
tăbărî-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,38
tăbăr ea: *ind. imp. 3.pl.* 9,17

(a) TĂCEA: v. II
va tâcea: *ind. viit.I. 3.sg.* 30,4
va tăcea: *ind. viit.I. 3.sg.* 30,12, 15
au tăcut: *ind. pf.c. 3.sg.* 30,15

(a) TĂGĂDUI: v. IV
tăgăduindu-: *gerunziu* rezum. cap.20

(a se) TĂIA: v. I
(să) va tăia: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,22
au tâiat: *ind. pf.c. 3.pl.* 13,24
tăindu-: *gerunziu* 14,45
tăia: *ind. imp. 3.sg.* 22,27
tăindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.31

(a se) TĂINUI: v. IV
(să) tăinuiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 5,13

(a) TĂMÂIA: v. I
tămâind: *gerunziu* rezum. cap.16

TĂMÂIE: s.f.
tămâie: *sg. nom./ac.* 5,15; 7,15, 20, 26, 32, 38, 44, 50, 56, 62, 68, 74, 80, 86; 16,7, 17, 38, 47

TĂMÂIERE: s.f.; var. (Înv.) **TĂMÂIARE**
tămâiare: *sg. ac.* 16,35; 28,19
tămâierii: *sg. gen.* 16,40
tămâire: *sg. ac.* 16,46
tămâierea: *sg. nom.* 28,2
tămâiarii: *sg. gen.* 28,6
tămâiarii: *sg. gen.* 28,13

TĂRIE: s.f.
tăriia: *sg. nom.* 14,17
tărie: *sg. nom.* 23,22; 24,8

TĂTÂNE: s.m.; vezi **TATĂ**

TÂMPINARE: s.f.
tâmpinarea: *sg. ac.* 31,13

TÂRNOSIRE: s.f.
târnosirea: *sg. ac.* rezum. cap.7; 7,10, 88
tărnosirea: *sg. ac.* 7,11, 84

TEASC: s.n.
teascuri: *pl. ac.* 18,27
teasc: *sg. ac.* 18,30

(a se) TEME: v. III
(v-)aţ temut: *ind. pf.c. 2.pl.* 12,8
(nici/nu vă) teamereţi: *imperativ prohib. 2.pl.* 14,9
(nu te) teme: *imperativ prohib. 2.sg.* 21,34
(s-)au temut: *ind. pf.c. 3.pl.* 22,3

TEMNIŢĂ: s.f.
temniţă: *sg. ac.* 15,34

TESTAMENT: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **TESTAMÂNT**
testamântului: *sg. gen., în sintagma* ***sicriiul testamântului Domnului*** 14,44

THEHINEAN: s.m. „descendent din neamul lui Tahan (în acest text, Thehin)”
thehineanilor: *pl. gen.* 26,35

THOLAITEAN: s.m. „descendent din neamul lui Thola”
tholaiteanilor: *pl. gen.* 26,23

(a) TINGE: v. III; vezi **(a) ÎNTINGE**

TOCMIT, -Ă: s.m./f.; var. (Pop.) **TOGMIT, -E**
(celor) togmite: *s.f. pl. gen.* 4,16

TOIAG: s.n.
toiage: *pl. nom.* rezum. cap.17; 17,2, 6
toiag: *sg. nom./ac.* 17,2, 3; 24,17
toiagul: *sg. ac.* 17,2; 22,27
toiagele: *pl. ac.* 17,6, 9; 21,18

(a) TRAGE: v. III „a cântări”
trăgând: *gerunziu* 7,13, 19, 25, 26, 31, 32, 37, 38, 43, 44, 49, 50, 55, 56, 61, 62, 67, 68, 73, 74, 79, 80, 86

TRAISTĂ: s.f.
traiste: *pl. ac.* 6,15
traista: *sg. ac.* 6,17
traistă: *sg. ac.* 6,19

TRÂMBIŢĂ: s.f.
trămbiţă: *pl.* (*cu des. -ă*) *nom.* rezum. cap.10
trâmbiţă: *pl.* (*cu des. -ă*) *nom.* 10,2
trâmbiţeale: *pl. ac.* 10,3, 9
trâmbiţii: *sg. gen.* 10,6
trâmbiţăle: *pl. nom./ac.* 10,6, 8
trâmbiţelor: *pl. gen.* 10,7; 29,1
trămbiţeale: *pl. ac.* 10,10
trâmbiţelor: *pl. gen., în sintagma* ***praznicul trâmbiţelor*** (cf. **Indice Pr - TRÂMBIŢĂ**) rezum. cap.29
trâmbiţe: *pl. ac.* 31,6

(a) TRĂI: v. IV
să trăiască: *conj. prez. 3.pl.* 4,19
au trăit: *ind. pf.c. 3.pl.* 14,38
va trăi: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,8; 24,23
ar trăi: *cond. prez. 3.sg.* 22,33

TREABĂ: s.f.
treaba: *sg. ac.* 4,16
treabă: *sg. ac.* 32,1

(a) TREBUI: v. IV; var. (Reg.) **(a) TRĂBUI**
trebuie: *ind. prez. impers.* 3,7; rezum. cap.9; rezum. cap.15; 15,34; 28,3

trăbuie: *ind. prez. impers.* 4,19, 27; 8,2; 10,2, 31; 35,11
va trebui: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,7
ar fi trăbuit: *cond. pf. impers.* 12,14
trebuia: *ind. imp. impers.* 35,28

(a) TRECE: v. III
vor trece: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,6
va treace: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,5; 27,8; 30,15; 36,4
treaceţi: *ind. prez. 2.pl.* 14,41
veţi treace: *ind. viit.I. 2.pl.* 15,22; 34,10
a treace: *inf. prez.* 20,17; 21,22; 32,5, 7, 30
vom treace: *ind. viit.I. 1.pl.* 20,17; 21,22
vei treace: *ind. viit.I. 2.sg.* 20,18, 20
să treacem: *conj. prez. 1.pl.* 20,19
să treacă: *conj. prez. 3.sg.* 21,23; 34,4
trecând: *gerunziu* 22,26; 36,3
trece: *inf. prez. fără* ***a*** 24,13
treace: *inf. prez. fără* ***a*** 31,23
treacă: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 32,21
vor treace: *ind. viit.I: 3.pl.* 32,29
au trecut: *ind. pf.c. 3.pl.* 33,8, 48
veţ treace: *ind. viit.I. 2.pl.* 33,51

TRECERE: s.f.
treacerea: *sg. ac.* 20,21

TRIBUN: s.m.; var. (Înv.) **TRIVUN**
tribunilor: *pl. gen.* 31,14
trivunii: *pl. nom.* 31,48
trivuni: *pl. ac.* 31,52

TRIMIS, -Ă: adj.
trimişi: *m. pl. nom.* rezum. cap.13

(a se) TRIMITE: v. III; var. (Înv.) **(a) TREMITE**
trimite: *imperativ 2.sg.* 13,3
trimiţând: *gerunziu* 13,4
au trimis: *ind. pf.c. 3.sg.* 13, 17, 18; 16,12, 28, 29; 20,16; 21,6, 21, 32; 22,5, 10, 15, 40; 31,6
aţ trimis: *ind. pf.c. 2.pl.* 13,28
trimisease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 14,36; 22,15
trimis-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 20,14
(să) trimit: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.21
tremis-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 22,37
ai trimis: *ind. pf.c. 2.sg.* 24,12
să (să) trimită: *conj. prez. 3.pl.* 31,4
am trimis: *ind. pf.c. 1.sg.* 32,8

TRUP: s.n.
trupul: *sg. nom./ac.* 8,4; rezum. cap.19; 19,7, 8, 11, 16
trupului: *sg. gen.* 8,7
trupul: *sg. gen.* (*cu prep.* ***a + tot***) 16,22; 18,15; 27,16

(a se) TULBURA: v. I; (Înv.) **(a se) TURBURA**
turburându(-să): *gerunziu* rezum. cap. 11

TURMĂ: s.f.
turmele: *pl. ac.* 1,3; 2,2, 9, 17; 10,14, 18, 25, 28; 33,1
turmeale: *pl. ac.* 10,12, 22

(a se) TURNA: v. I
(să) va turna: *ind. viit.I. 3.sg.* 5, 15
vei turna: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,17
vor turna: *ind. viit.I. 3.pl.* 19,17
(să) toarnă: *ind. prez. 3.sg.* 28,10
(să) vor turna: *ind. viit.I. 3.pl.* 28,14

TURNARE: s.f.
turnarea: *sg. ac.* 15,5

TURTĂ: s.f.
turtă: *sg. ac.* 6,19
turte: *pl. ac.* 11,8

TURTURĂ: s.f.; var. **TURTUR:** s.m. (cf. lat. *turtur, -is*)
turturi: *pl. ac.* 6,10

Ţ

ŢAP: s.m.
ţap: *sg. nom./ac.* 7,16, 22, 28, 34, 40, 46, 52, 58, 64, 70, 76, 82; 15,24; 28,15, 22; 29,5, 11
ţapi: *pl. nom.* 7,17, 23, 29, 35, 41, 47, 53, 59, 65, 71, 77, 83, 87, 88
ţapul: *sg. nom./ac.* 28,29; 29,16, 19, 22, 25, 28, 31, 34, 38

ŢARĂ: s.f.
ţara: *sg. ac.* 21,22; 32,9
ţării: *sg. gen.* 21,22; 22,39
ţările: *pl. ac.* 32,22

ŢEREMONIE: s.f.; vezi **CEREMONIE**

(a se) ŢINE: v. III; var. **(a) ŢINEA:** v. II
(să) ţin: *ind. prez. 3.pl.* 4,26; rezum. cap.31
va ţinea: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,18; 17,3
vor ţinea: *ind. viit.I. 3.pl.* 9,12
să ţie: *conj. prez. 3.sg.* 16,17
(s-)au ţinut: *ind. pf.c. 3.pl.* rezum. cap.17
să (să) ţie: *conj. prez. 3.sg.* 17,10
ţiindu-: *gerunziu* 18,32
(să) ţinea: *ind. imp. 3.pl.* 21,24
(să) va ţinea: *ind. viit.I. 3.sg.* 30,6, 13
aţi ţinut: *ind. pf.c. 2.pl.* 31,15
ţineţi: *imperativ 2.pl.* 31,18

ŢINUT: s.n.
ţinutul: *sg. ac.* 13,26; 21,20
ţinutului: *sg. gen.* 15,19
ţinut: *sg. nom.* 32,4

U

(a se) UCIDE: v. III
(să) va ucide: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,51; 18,7
să ucizi: *conj. prez. 2.sg.* 11,15; 16,13
(să) ucid: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.14
ai ucis: *ind. pf.c. 2.sg.* 14,15
au ucis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 14,16; 16,35; 21,3; 31,7, 8; 35,27
ucide: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.16
aţ ucis: *ind. pf.c. 2.pl.* 16,41
aş fi ucis: *cond. pf. 1.sg.* 22,33
ucizând: *gerunziu* 22,40
uciză: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 25,5
(s-)au ucis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 25,9, 14, 15
(să) ucide: *ind. prez. 3.sg.* 28,30
ucideţi: *imperativ 2.pl.* 31,17
va ucide: *ind. viit.I. 3.sg.* 31,19; 35,19
ucigând: *gerunziu* 32,39
a ucide: *inf. prez.* rezum. cap.33; 33,55
ucide: *inf.prez. fără* ***a*** 35,12

UCIDERE: s.f.
uciderii: *sg. gen./dat.* 32,15; 35,16, 21
uciderea: *sg. ac.* rezum. cap.35
uciderii: *sg. gen., în sintagma* ***leagea uciderii*** rezum. cap.35

UCIGAŞ, -Ă: s.m./f.
ucigaşul: *s.m. sg. nom.* 35,26

UCIGĂTOR, -TOARE: s.m./f.
ucigătoriu: *s.m. sg. ac.* 35,19
ucigătoriul: *s.m. sg. nom.* 35,28, 30

UCIS, -Ă: adj./s.
ucis: *adj. m. sg. gen.* 19,16
(celor) uciși: *s.m. pl. gen.* 23,24
ucis: *s.m. sg. ac.* 31,19
(celui) ucis: *s.m. sg. gen.* 35,12, 19
ucisului: *sg. gen.* 35,21

UGEROS, -OASĂ: adj. „rodnic"; aici prima atestare a cuvîntului; cf. MDA, care inregistrează cuvântul numai în forma de feminin (Reg. despre vaci „cu ugerul mare"; prima atestare, și numai cu accest sens, este din ALR SN VI, după 1969); în lat. *ūber, -eris* (s.n.) înseamnă „uger", „țâță", „sân"; (fig.) „rodnicie", „bogăție", iar *ūber, -eris* (adj.) înseamnă „bogat", „îmbelșugat", „rodnic"
(foarte) ugeros: *n. sg. nom.* 32,4

(a se) UITA: v. I
să (să) uite: *conj. prez. 3.pl.* 4,20
uitându(-să): *gerunziu* 12,10; 21,9
(să) va uita: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,24; 21,8
(nu Te) uita: *imperativ prohib. 2.sg.* 16,15
(să) uită: *ind. prez. 3.sg.* 21,11; 23,28
(te) uită: *imperativ 2.sg.* 27,12

ULEIAT, -Ă: adj.; var. (Reg.) **OLEIAT, -Ă**; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Dr. Ioan Urban Jarník și Andrei Bîrseanu, *Doine și strigături din Ardeal.* Date la iveală de...București, 1885.
oleaiată: *f. sg. ac.* 11,8

UMĂR: s.n.
umerele: *pl. ac.* 7,9

(a) UMBLA: v. I
să umble: *conj. prez. 3.pl.* 32,11
umblând: *gerunziu* 33,9

UMBLAT, -Ă: adj.
umblată: *f. sg. ac.* 20,19

UMBROS, -OASĂ: adj.
umbroase: *f. pl. ac.* 24,6

(a se) UMFLA: v. I; var. (În v. și reg.) **(a se) ÎMFLA**
îmflându(-să): *gerunziu* 5,21, 22, 27
înflându(-să): *gerunziu* 17,8

(a se) UMPLE: v. III; var. **(a se) UMPLEA:** v. II
(s-)au umplut: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,3
(să) va umplea: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,21

UNCHI: s.m.
unchi: *sg. ac.* 27,11
unchiu-său: *sg. gen.* 36,11

UNDIȚĂ: s.f. (aici) „cârlig" (cf. lat. *uncīnus, -i*)
unghițele: *pl. nom.* 4,14

UNEALTĂ: s.f.
unealte: *pl. ac.* 31,12, 20

(a se) UNGE: v. III
sânt unși: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 3,3
au uns: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,1
(s-)au uns: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,10, 88
iaste uns: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 35,25

UNGERE: s.f.
ungerii: *sg. gen.* 4,16

UNGHI: s.n. „colț"
unghiurile: *pl. ac.* rezum. cap.15; 15,38

UNS, -Ă: adj.
unsă: *f. sg. nom.* 6,15

UNTDELEMN: s.n.; var. **UNT-DE-LEMN**
untdelemn: *sg. nom./ac.* 4,9, 16; 5,15; 6,15; 7,13, 19, 25, 31, 37, 43, 49, 55, 61, 67, 73, 79; 8,8; 15,4, 6, 9; 28,5, 9, 12, 13, 20, 29; 29,3, 9, 14; 35,25
untul-de-lemn: *sg. nom.* 4,16
untului-de-lemn: *sg. gen.* 18,12

URCIOR: s.n.
urcioarele: *pl. ac.* 4,7

URIAȘ, -Ă: s.m./f.
uriașilor: *s.m. pl. gen.* 13,34

URGIE: s.f.
urgie: *sg. nom.* 1,53; 18,5
urgiia: *sg. nom.* 11,10, 33; 25,4
urgia: *sg. ac.* 32,14

(a) URGISI: v. IV
urgisindu-: *gerunziu* 5,12
urgisească: *imperativ 2.sg.* 23,7
voi urgisi: *ind. viit.I. 1.sg.* 23,8
urgisește: *ind. prez. 3.sg.* 23,8

URGISIRE: s.f.
urgisire: *sg. ac.* 5,18

(a) URÎ: v. IV
urăsc: *ind. prez. 3.pl.* 10,35

(a) URMA: v. I
au urmat: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,24
să urmează: *conj. prez. 3.pl.* 15,39; 27,6
urmându-: *gerunziu* 16,25
urmează: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.27; 28,14
vor urma: *ind. viit.I. 3.pl.* 27,9
va urma: *ind. viit.I. 3.sg.* 36,3

URMĂ: s.f.
urmă: *sg, ac., în loc. adv.* ***mai pre urmă*** 2,31; 10,25; 19,7; 24,24; 34,12
urmă: *sg, ac., în loc adj.* ***cea de pre urmă/ceale mai de pre urmă*** 11,1; 22,41; 23,10; 24,20

(a se) USCA: v. I
(s-)au uscat: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,6
au uscat: *ind. pf.c. 3.pl.* 11,32

USCAT, -Ă: adj.
uscați: *m. pl. ac.* 6,3
uscat: *m. sg. ac.* 6,4

(a) USEBI: v. IV; vezi **(a) OSEBI**

UȘĂ: s.f.; var. **UȘE**
ușii: *sg. gen.* 3,26; 4,5; 6,18; 25,6; 27,2
ușa: *sg. ac.* 6,13; 10,3; 16,19, 50
ușile: *pl. ac.* 11,10
ușea: *sg. ac.* 11,16; 19,4

UȘOR, UȘOARĂ: adj.
ușoară (foarte): *f. sg. ac.* 21,5

V

VACĂ: s.f.
vacii: *sg. gen.* rezum. cap.19; 19,10

vacă: *sg. ac.* 19,2
vaca: *sg. nom./ac.* 19,6, 9
vacei: *sg. gen.* 19,9

VALE: s.f.
vale: *sg. nom.* 21,20
văile: *pl. ac.* 24,6
Valea: *sg. ac., în s. propr.* ***Valea Strugurului*** 32,9

VARGĂ: s.f.
varga: *sg. nom./ac.* rezum. cap.17; 17,5, 6, 8, 10; 20,8, 9, 11

VAS: s.n. „recipient (de lut, de metal, de sticlă)"; (Înv.; la pl.) „unelte"
vasăle: *pl. ac.* 1,50; 3,8
vasele: *pl. nom./ac.* 3,31; 4,9, 12, 14, 15, 26, 32; 7,1, 85; 19,14
vaselor: *pl. gen.* 4,16
vas: *sg. ac., în sintagma* ***vas de lut*** 5, 17
vaseale: *pl. ac.* 18,3; 31,6
vasul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.19; 19,15
vas: *sg. nom./ac.* 19,17; 31,20

VATRĂ: s.f.
vatra: *sg. ac.* 5,17

VĂDUVĂ: s.f.
văduva: *sg. nom.* 30,10

(a se) VĂRSA: v. I
va vărsa: *ind. viit.I: 3.sg.* 19,9; 35,15
(s-)au vârsat: *ind. pf.c. 3.sg.* 26,1
vor vărsa: *ind. viit.I. 3.pl.* 35,11
au vărsat: *ind. pf.c. 3.sg.* 35,33
va vârsa: *ind. viit.I: 3.sg.* 35,6

VĂRSAT, -Ă: adj. (aici) „plin"
vărsată: *f. sg. ac.* 12,10

VĂSCIOR: s.n.
vășcioru: *sg. nom.* 7,13
vășcior: *sg. nom./ac.* 7,19, 25, 31, 37, 43, 49, 55, 61, 67, 73, 79, 85
vășcioare: *pl. nom.* 7,84

VĂTRAI: s.n.; var. (Pop.) **VĂTRAR**
vătrarele: *pl. nom.* 4,14

VĂZDUH: s.n.
văzduh: *sg. ac.* 11,31

VÂNT: s.n.
vânt: *sg. nom.* 11,31

VÂRF: s.n.
vărful: *sg. ac.* 14,40, 44
vârful: *sg. ac.* 21,20; 23,14

VÂRSTĂ: s.f.
vârsta: *sg. nom.* rezum. cap.8
vârsteai: *sg. gen.* 8,25
vârstă: *sg. ac., în sintagma* ***de vârstă întreagă*** „matură" 19,2
vârstă: *f. sg. ac., în sintagma* ***vârstă încă copilărească*** 30,4

VÂRTOS, -OASĂ: adj./adv.
(mai) vârtos: *adv.* 15,40
vârtos: *adj. n. sg. nom.* 24,21

VEAC: s.n.
veaci: *sg. ac., în loc. adv.* ***în veac*** 10,8

(a se) VEDEA: v. II
văd: *ind. prez. 3.pl.* 11,6
(să) veade: *ind. prez. impers.* 11,15
vei vedea: *ind. viit.I. 2.sg.* 11,23; 27,13
vede: *ind. prez. 3.sg.* 12,8
văzându-: *gerunziu* 12,10; 15,39
am văzut: *ind. pf.c. 1.pl.* 13,29, 33
au fost văzut: *ind. m.m.c.pf. perifr. 3.pl.* 13,33
am vâzut: *ind. pf.c. 1.pl.* 13,34
(ne) vedem: *ind. prez. 1.pl.* 13,34
(Te) vezi: *ind. prez. 2.sg.* 14,14
au văzut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 14,22; 17,9; 22,31, 41; 24,2, 4; 32,9
vor vedea: *ind. viit.I. 3.pl.* 14,23; 32,11
să vază: *conj. prez. 3.pl.* 14,31; 16,38
vedeți: *ind. prez. 2.pl.* 16,28
văzând: *gerunziu* 19,5; 20,30; 22,2, 23, 25, 27; 24,1, 20; 25,6, 7; 27,20; 32,1; 33,3
voi vedea: *ind. viit.I. 1.sg.* 23,9
să vezi: *conj. prez. 2.sg.* 23,13
a vedea: *inf. prez.* 23,13
(să) veade: *ind. prez. 3.sg.* 23,21
veade: *ind. prez. 3.sg.* 24,16
vedea(-)-voi: *ind. viit.I. 1.sg.* 24,17
văzut-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 24,21
va vedea: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.27

VEDENIE: s.f.; var. (Înv. și reg.) **VIDENIE**
videnia: *sg. ac.* 24,4

VEDERE: s.f. (aici) „înfățișare", „chip"
vederea: *sg. ac.* 9,4, 15
vedeare: *sg. ac.* 12,6
vederile: *pl. ac.* 24,16

VEHIREAN: s.m. „descendent din neamul lui Becher (în acest text, Vehir)"
vehireanilor: *pl. gen.* 26,35

VELAN: s.m. „descendent din neamul lui Bela (în acest text, vela)"
velanilor: *pl. gen.* 26,38

VENETIC: s.m.
veneticul: *sg. nom.* 9,14
veneticului: *sg. dat.* 9,14
veneticilor: *pl. dat.* 15,15, 26, 29

(a se) VENI: v. IV
vor veni: *ind. viit.I. 3.pl.* 10,4; 34,8, 11
veniia: *ind. imp. 3.pl.* 10,21
vino: *imperativ 2.sg.* 10,29; 22,6, 11, 17; 23,7, 13, 27
vei veni: *ind. viit.I. 2.sg.* 10,31
vin: *ind. prez. 3.pl.* 11,5
au venit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 11,24, 34; 13,23, 27; 20,1, 22; 21,1, 7, 12, 23; 22,20, 39; 32,2; 33,6, 7, 9, 12, 16, 18, 20, 22, 24, 26, 30, 32, 34, 36, 42, 44, 47
venit-am: *ind. pf.c. 1.pl.* 13,28
veț veni: *ind. viit.I. 2.pl.* 15,18
venim: *ind. prez. 1.pl.* 16,13, 14
veniț: *imperativ 2.pl.* 21,27
venind: *gerunziu* 22,7, 16; 32,9; 36,4
venit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,8
a veni: *inf. prez.* 22,13, 14, 16
am venit: *ind. pf.c. 1.sg.* 22,32
ai venit: *ind. pf.c. 2.sg.* 22,37
venise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 24,25; 31,14
va veni: *ind. viit.I. 3.sg.* 26,56
(să) venise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* „se cuvenise" 31,43
a fi venit: *inf. pf.* 33,40
veni-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 24,24

VENIRE: s.f.
venirii: *sg. gen.* 22,37

VENIT, -Ă: s.m./f.
veniților: *s.m. pl. dat.* 35,15

VERDE: adj. „crud", „necopt"
verzi: *m. pl. ac.* 6,3

VERGUR, -Ă: adj.
vergure: *f. pl. ac., în sintagma* ***fămeaile vergure*** „femeile care n-au cunoscut bărbat" 31,18

(a se) VESTI: v. IV
au vestit: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,27
vesteaşte: *imperativ 2.sg.* 18,26
(s-)au vestit: *ind. pf.c. 3.sg.* 36,6

VESTIT, -Ă: adj.
(mai) vestiţ: *m. pl. nom.* 1,16
vestită: *f. sg. nom.* 28,25
(mai) vestită: *f. sg. nom.* 29,35

VEŞMÂNT: s.n.; var. (Reg.) **VĂJMÂNT**
vejmânt: *sg. ac.* 4,11
vejminte: *pl. ac.* 4,13
vejmintele: *pl. ac.* 8,7, 21; 19,8, 10, 21; 20,28; 31,24
veşmintele: *pl. ac.* 14,6; 19,19
vâjmânt: *sg. nom.* 31,20

VEŞNIC, -Ă: adj.; var. (În v. şi pop.) **VECINIC, -Ă**
vecinice: *f. pl. ac., în sintagma* ***legiuite vecinice*** 18,8
veacinică: *f. sg. nom./ac., în sintagmele* ***leage veacinică/aşezământ de sare veacinică/legiuită veacinică/jirtfire veacinică/jârtvă veacinică/jârtfă veacinică/arderea veacinică/arderea cea veacinică*** 18,11, 19; 19,10, 21; 27,11; 28,3, 10, 15; 29,6, 11, 16, 19, 22, 25, 28, 31, 34, 38
veacinic: *n. sg. nom., în sintagma* ***legiuit veacinic*** 18,23
veacinică: *f. sg. ac.* 24,25; 25,13
veacinica: *adj. antep. f. sg. ac., în sintagma* ***veacinica jirtvă*** 28,30
veacinice: *f. pl. nom.* 35,29

VICLEŞUG: s.n.
vicleşug: *sg. ac.* 25,18

VIE: s.f.
vie: *sg. ac.* 6,4
vii: *pl. ac.* 16,14; 20,5, 17; 21,22
viile: *pl. nom.* 22,24

VIN: s.n.
vin: *sg. ac.* 6,3, 20; 15,5, 7, 10; 28,7, 14
vinului: *sg. gen.* 18,12

VINĂ: s.f.
vină: *sg. ac., în loc. adj.* ***fără vină*** 5,31; 35,27

(a se) VINDECA: v. I
(să) vindecă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.21
(să) vindeca: *ind. imp. 3.pl.* 21,9

VINOVAT, -Ă: adj./s.
vinovaţilor: *s.m. pl. gen.* 26,1
vinovat: *adj. m. sg. nom.* 35,16, 21, 31
vinovată: *adj. f. sg. nom.* 30,4, 6, 8, 13

(a se) VINOVĂŢI: v. IV (Înv. şi rar) „a se face vinovat faţă de cineva"
(s-)au vinovăţit: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,27

VISTIERIE: s.f.; var. **VISTERIE**
visteriia: *sg. ac.* 20,6

VITĂ: s.f.
vitelor: *pl. gen./dat.* 32,1, 4, 24; 35,3
vitele: *pl. ac.* 32,26

VIŢEL: s.m.
viţăl: *sg. nom./ac.* 15,24; 23,14; 29,2, 8
viţei: *sg. nom./ac.* 23,1, 29, 30; 28,14, 20; 29,13, 14, 17, 18, 20, 21, 23, 26, 29, 32, 33, 37
viţălul: *sg. ac.* 23,2
viţel: *sg. nom./ac.* 23,4; 28,12; 29,36
viţăi: *pl. nom./ac.* 28,11, 19, 27, 28; 29,3, 9, 24, 27, 30

VIU, VIE: adj./s
viu: *adj. m. sg. nom.* 14,21, 28
vii: *adj. m. pl. ac., în loc. adj.* ***de vii*** rezum. cap.16; 16,30, 33
vii: *f. pl. ac., în sintagma* ***ape vii*** 19,17
vie: *f. sg. ac., în sintagma* ***apă vie*** 20,6
(cei) vii: *s.m. pl. ac.* 16,48

(a) VOI: v. IV
voiţi: *ind. prez. 2.pl.* 32,22

VOIE: s.f.
voie: *sg. ac., în loc. adv./loc. adj.* ***din voie/fără voie/fără de voie*** 15,3; 29,39; rezum. cap.35
voia: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu voia*** 15,25; rezum. cap.35
voia: *sg. ac.* 32,12

VRAJBĂ: s.f.
vrajbă: *sg. nom./ac.* 16,42; 20,3
vrajba: *sg. ac.* 26,9; 27,3

VRĂJITORIE: s.f.
vrăjitorie: *sg. nom.* 23,21

VRĂJMAŞ: adv.
(mai) vrăjmaş: 22,27

(a) VREA: v. II
nevrând: *gerunziu* 35,11, 15
vor vrea: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,2; 32,30; 36,6
vrea: *ind. prez. 3.sg.* 10,31
vrându: *gerunziu* 14,10
aţ vrut: *ind. pf.c. 2.pl.* 14,43; 27,14
vreai: *ind. prez. 2.sg.* 16,14
au vrut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 20,21; 21,23; 22,14; 32,11
vreau: *ind. prez. 3.pl.* 22,9
vei vrea: *ind. viit.I. 2.sg.* 22,17
vrând: *gerunziu* 22,23
veţ vrea: *ind. viit.I. 2.pl.* 32,15
veţi vrea: *ind. viit.I. 2.pl.* 33,55

VREDNIC, -Ă: adj.
vreadnic: *m. sg. nom.* 22,29
vrednici: *m pl. nom.* rezum. cap.26

VREME: s.f.
vreamea: *sg. ac., în loc. adv.* ***în toată vreamea/în vreamea sa*** 6,5, 6; 9,2, 5, 7, 13
vreamea: *sg. ac.* 6,21; 16,2; 24,14
vreame: *sg. ac.* rezum. cap.9; 9,19, 22; 20,15; 22,4
vremea: *sg. nom.* 13,21
vreamile: *pl. ac.* 23,23
vreame: *sg. ac., în loc. adv.* ***întraceea vreame*** 25,1
vremile: *pl. ac.* 28,2

VRERE: s.f.
vreri: *sg. gen.* rezum. cap.14
vrerea: *sg. ac.* 30,14

VRIIAN: s.m. „descendent din neamul lui Verie (în acest text, Vrii)"
vriianilor: *pl. gen.* 26,44

Z

ZADAR: s.n.; var. **ZĂDAR**
zădar: *sg. ac., în loc. adv.* ***în zădar*** rezum. cap.14

ZAREAN: s.m. „descendent din neamul lui Zerah (în acest text, Zare)”
zarenilor: *pl. gen.* 26,13
zareanilor: *pl. gen.* 26,20

(a) ZĂBOVI: v. IV
zăboviia: *ind. imp. 3.sg./pl.* 12,3; 25,1
zăboveaşte: *ind. prez. 3.sg.* 13,30
zăbovind: *gerunziu* 24,2

(a) ZĂCEA: v. II
vor zăcea: *ind. viit.I. 3.pl.* 14,29, 32
zac: *ind. prez. 3.pl.* 16,37
zăcând: *gerunziu* 16,45

(a) ZĂMISLI: v. IV
am zămislit: *ind. pf.c. 1.sg.* 11,12

ZĂVEAZĂ: s.f.; var. **ZAVEASĂ** (Înv.) „draperie la uşa bisericilor”
zaveasa: *sg. ac.* 3,31; 4,5, 26
zaveasii: *sg. gen.* 18,7

(a) ZBURA: v. I
zbura: *ind. imp. 3.pl.* 11,31

(a) ZDROBI: v. IV
zdrobea: *ind. imp. 3.sg.* 11,8

ZECIUIALĂ: s.f.
zăciuială: *sg. ac.* rezum. cap.18

ZECIUIRE: s.f. (cf. **Indice** 2Lg)
zăciuiri: *pl. nom./ac.* 15,6, 9; 18,28, 29; 28,9, 12, 20, 28; 29,3, 9, 14
zăciuirile: *pl. ac.* 18,21, 26
zăciuirilor: *pl. gen.* 18,24
zăciuire: *sg. nom./ac.* 18,26; 28,21, 29; 29,4, 10, 15
zăciuirei: *sg. gen.* 28,13

ZGĂU: s.n. (Înv.) „uter”; (Înv.; prin ext.) „pântece”
zgăul: *sg. ac.* 12,12

ZI: s./adv.
zioa: *s.f. sg. nom./ac.* 1,1, 18; 3,1; 6,10, 11; 7,1, 10, 12, 84; 8,17; 9,5, 6, 11, 15; 10,11; 11,32; 15,23, 32; 25,18; 28,9, 18, 25, 26; 29,1; 31,24; 33,38
zilele: *s.f. pl. nom./ac.* 6,4, 8, 12, 13; 9,18; 33,4
zilii: *s.f. sg. gen.* 6,5
zi: *s.f. sg. ac.* 6,9; 7,18, 24, 30, 36, 42, 48, 54, 60, 66, 72, 78; 9,3, 21; 11,19, 31, 32; 14,34; 16,41; 17,8; 19,12, 19; 22,30; rezum. cap.28; 28,16, 17, 24; 29,7, 12, 17, 20, 23, 26, 29, 32, 35; 30,8, 15; 31,19; 33,3
zilele: *s.f. pl. ac., în loc. adv.* ***în toate zilele/****în loc. adj.* ***de toate zilele*** 7,11; rezum. cap.28; 28,3
zile: *pl. ac.* 9,20, 22; 10,10, 33; rezum. cap.12; 12,14, 15; rezum. cap.13; 13,26; 14,34; 19,11, 14, 16; 20,30; 28,17, 24; rezum. cap.29; 29,12; 31,19; 33,8
zilelor: *pl. gen.* 11,20
zioa: *sg. nom., în sintagma* ***zioa răsunării*** (cf. **Indice** Pr – **TRÂMBIŢĂ**) 29,1
zioa: *adv.* rezum. cap.9; 9,16; 10,34; 14,14

(a se) ZICE: v. III
zicând: *gerunziu* 1,1, 48; 2,1; 3,5, 11, 14, 44; 4,1, 17, 21; 5,1, 5, 11; 6,1, 22; 8,1, 5, 23; 9,1, 9; 10,1; 11,13, 18, 20, 27; 12,13; 13,2, 28, 33; 14,2, 17, 26; 15,1, 16; 16,34, 36, 41; 17,1; 18,25; 19,1; 20,7; 21,21; 22,11; 25,16; 26,52; 31,1; 32,10; 34,1, 13
au zis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,40; 7,4, 11; 9,7; 10,29, 31; 11,4, 11, 16, 21, 28, 29; 12,1, 6, 11; 13,18, 31; 14,4, 11, 13, 20, 40, 41; 15,35, 37; 16,3, 5, 8, 15, 16, 20, 22, 23, 26, 28, 44, 46; 17,10, 12; 18,1, 20; 20,3, 6, 10, 12, 19, 24; 21,2, 5, 7, 34; 22,4, 8, 12, 13, 14, 16, 20, 30, 32, 36; 23,1, 3, 4, 5, 7, 11, 15, 16, 17, 18, 25, 26, 27, 29, 30; 24,3, 10, 15, 20, 21; 25,4, 5, 10; 26,1; 27,2, 5, 12, 18; 28,1; 31,3, 15, 25, 48; 32,2, 14, 16, 20, 25, 28; 34,16; 36,1, 5
vei zice: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,12; 6,2; 8,2; 11,18; 15,2, 17, 38; 18,30; 28,2; 34,2; 35,10
va zice: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,19; 22,8; 24,13; 30,6, 16
veţ zice: *ind. viit.I. 2.pl.* 6,23
zicea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 10,35, 36; 13,32
să zici: *conj. prez. 2.sg.* 11,12
zici: *ind. prez. 2.sg.* 11,21
să zică: *conj. prez. 3.pl.* 14,15; 20,14; 22,5
zi: *imperativ 2.sg.* 14,28; 33,51
zice: *ind. prez. 3.sg.* 14,28; 22,16; rezum. cap.27
aţ zis: *ind. pf.c. 2.pl.* 14,31
(să) zice: *ind. prez. impers.* 21,14, 27
zis-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,30, 34, 35; 23,13, 19; 24,3, 4, 15, 16; 35,9
(să) va zice: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,23
am zis: *ind. pf.c. 1.sg.* 23,26; 24,12
zisease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 26,65
ziceţi *ind. prez. 2.pl.* 32,23

ZID: s.n.
ziduri: *pl. ac.* 13,20
zidurile: *pl. ac.* 35,4

(a se) ZIDI: v. IV
(s-)au zidit: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,23
zidească(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 21,27
iaste zidită: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 22,1
-i zidit: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 22,36
zideaşte: *imperativ 2.sg.* 23,1, 29
au zidit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 23,14; 32,34, 37
ziditi: *imperativ 2.pl.* 32,24
zidisă: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 32,38

ZIDIT, -Ă: adj.
zidite: *f. pl. ac.* 13,29; 32,17

ZIDUIT, -Ă: adj. (Trans.) „zidit”
ziduite: *f. pl. nom.* 13,20

ZMOCHIN: s.m.; vezi **SMOCHIN**

ZMOCHINĂ: s.f.; vezi **SMOCHINĂ**

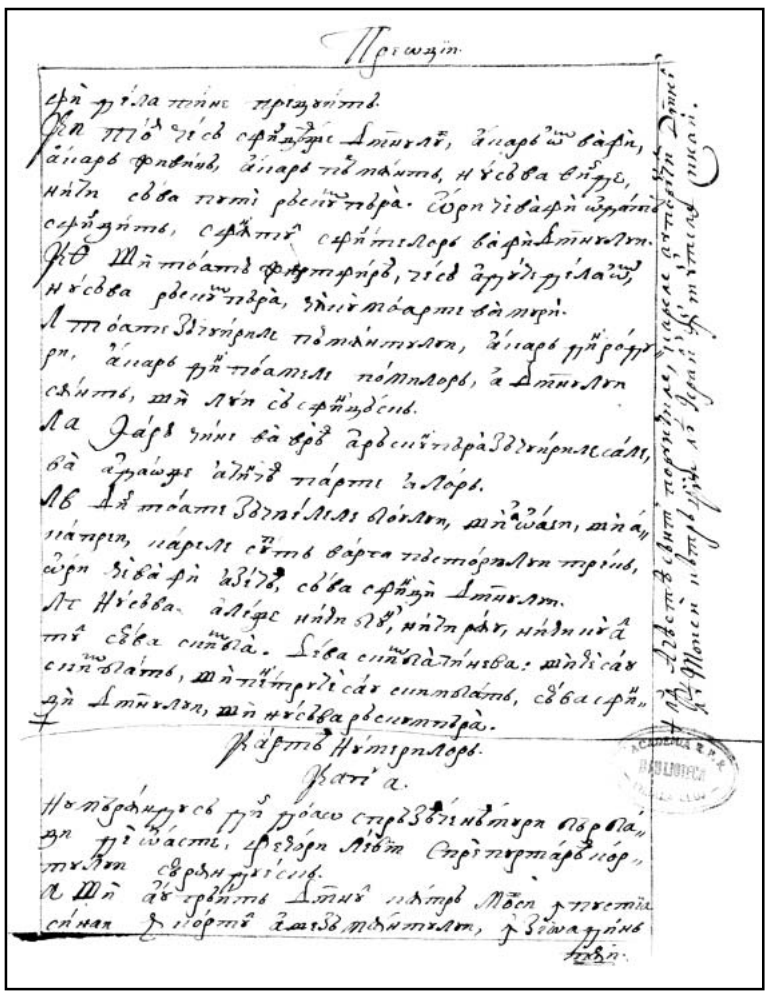

195r

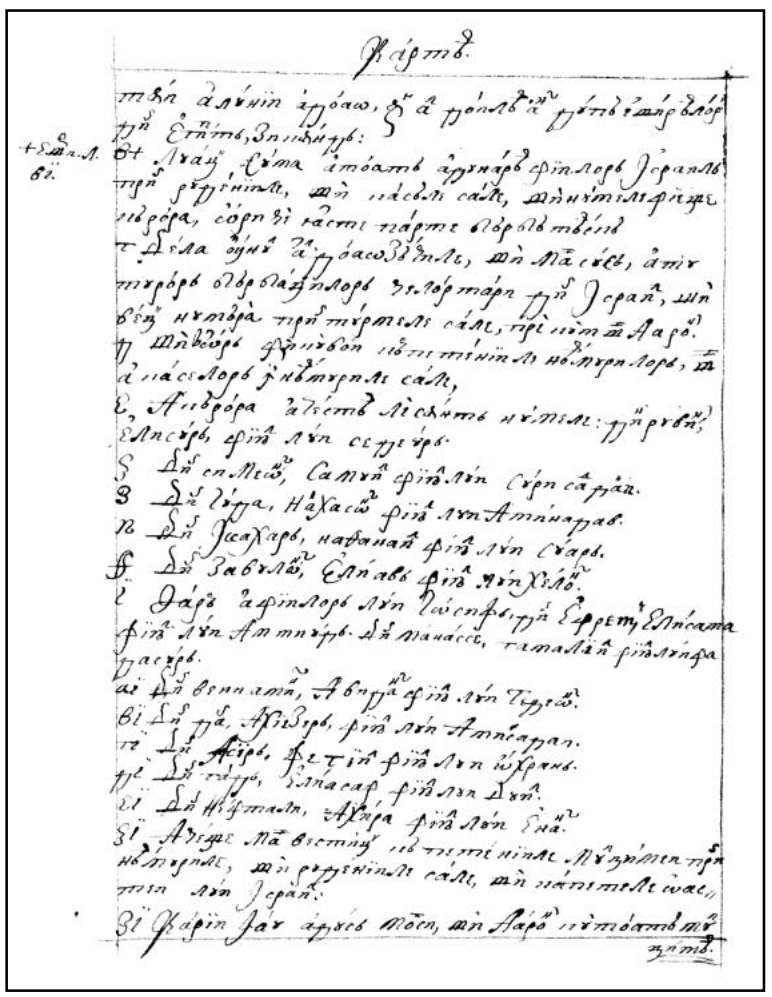

195v

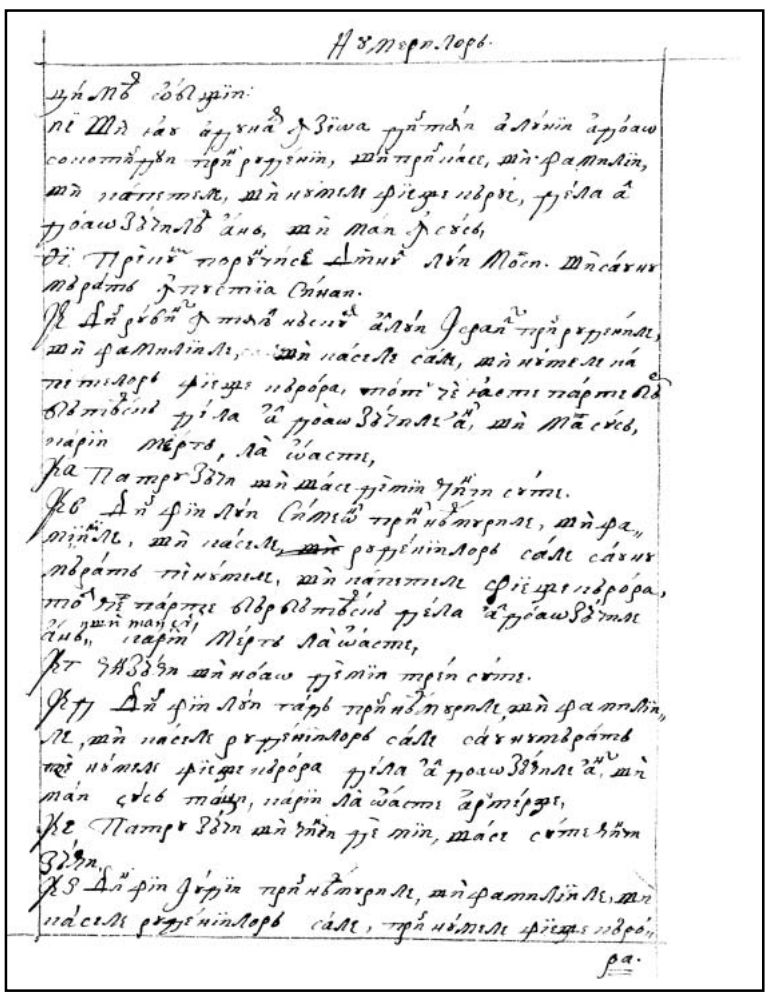

196r

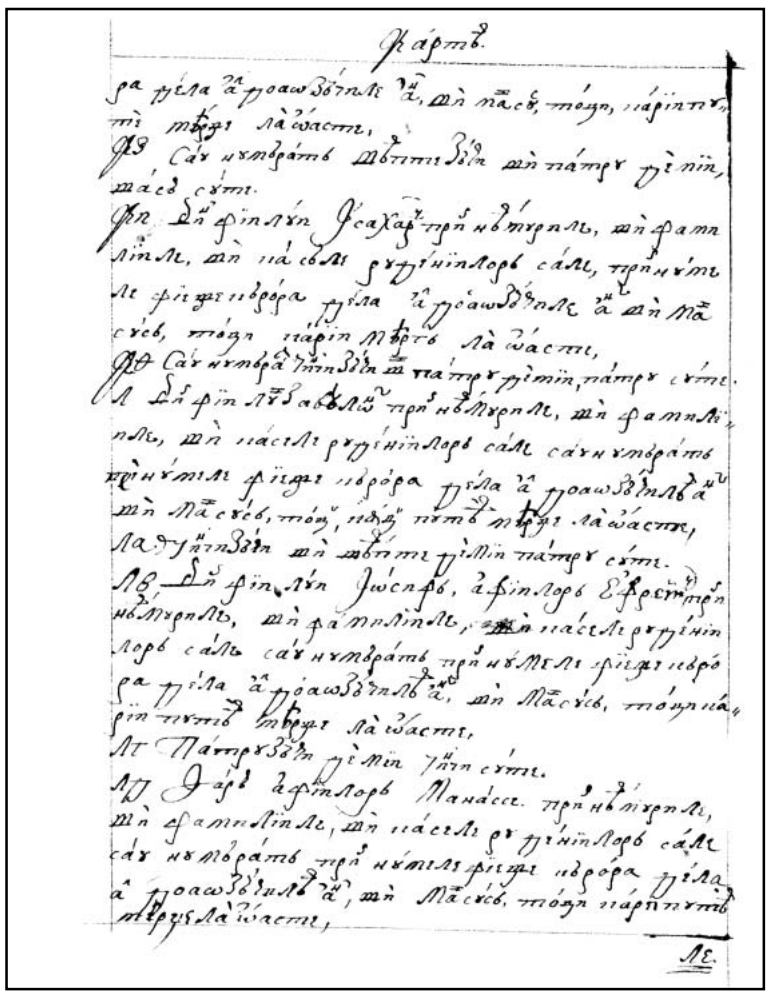

196v

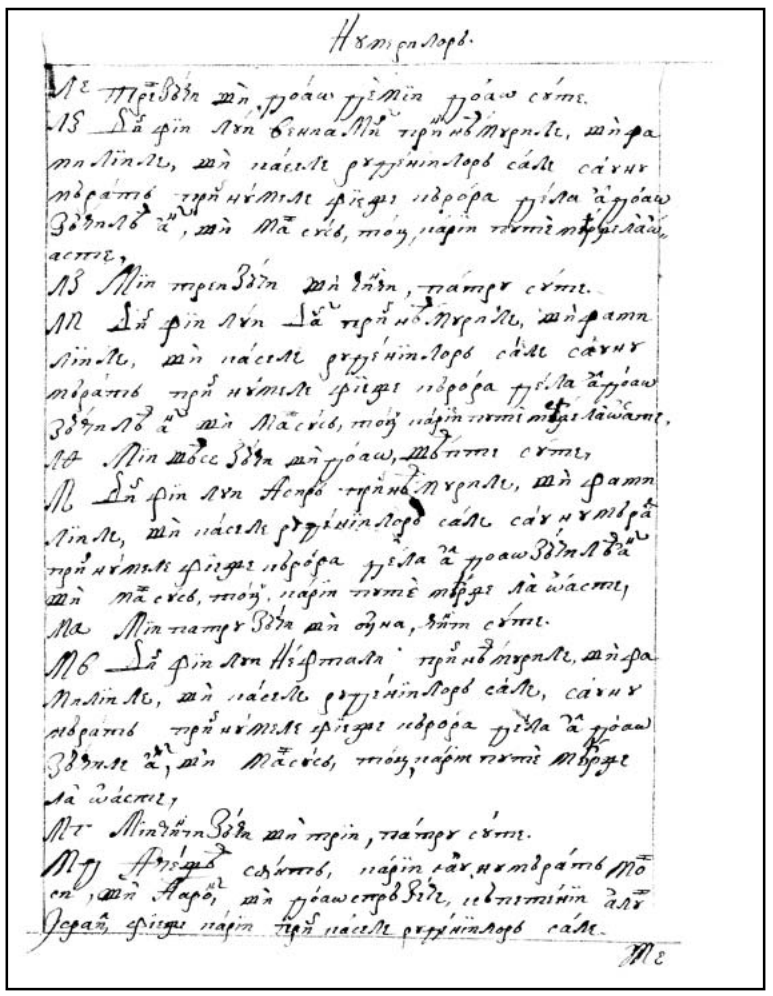

197r

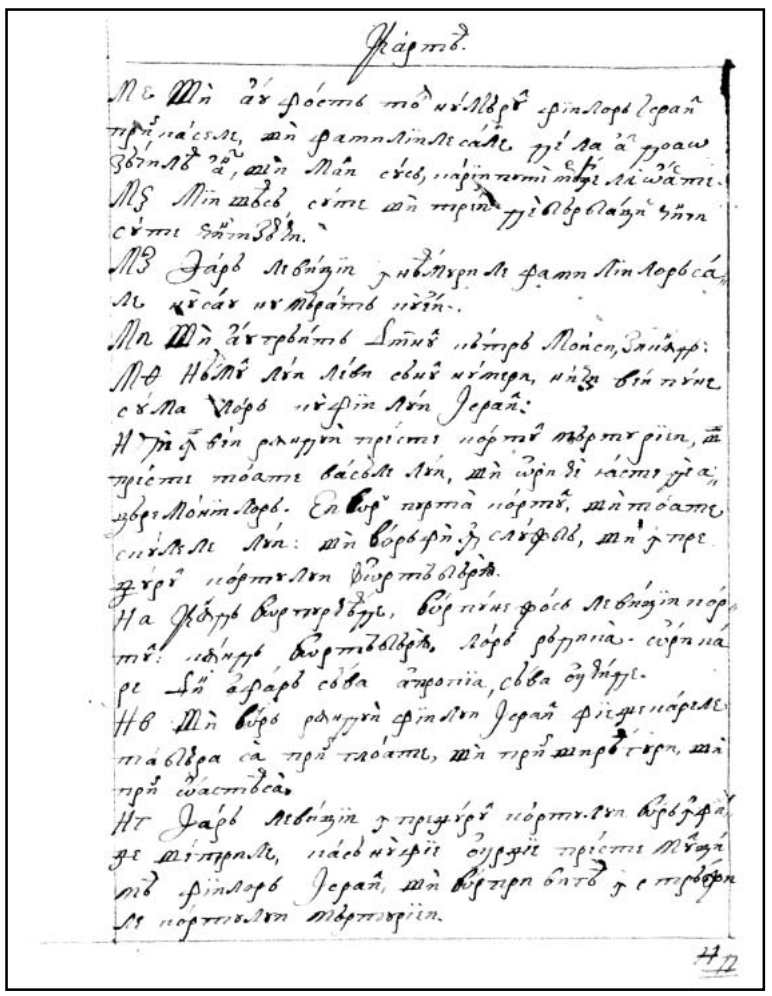

197v

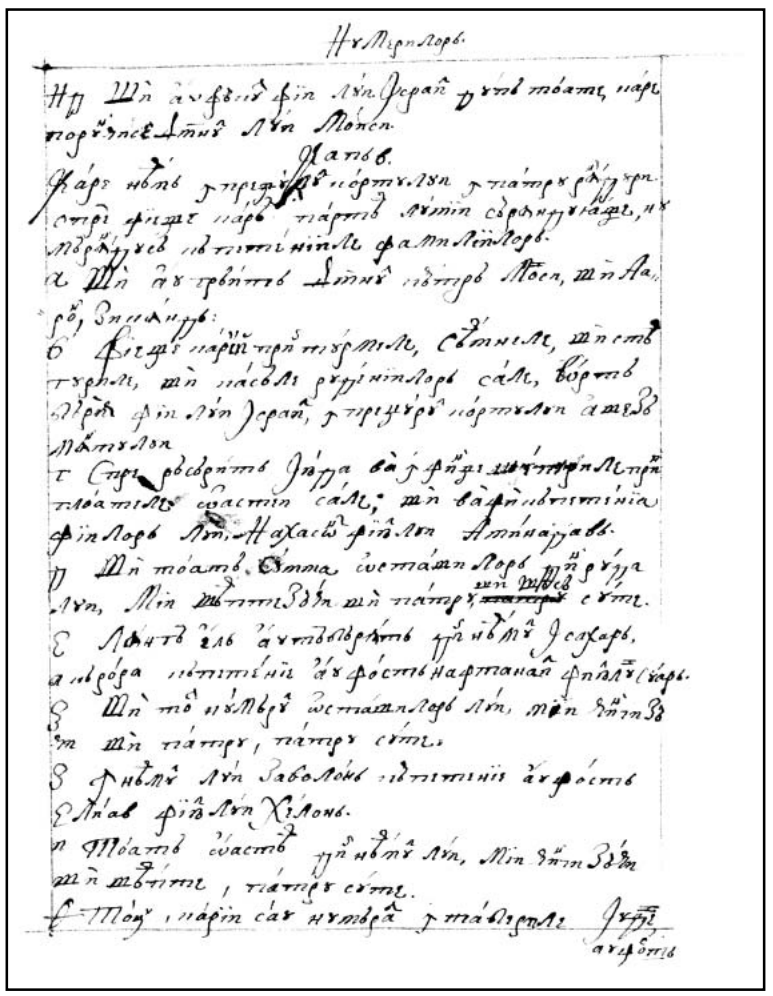

198r

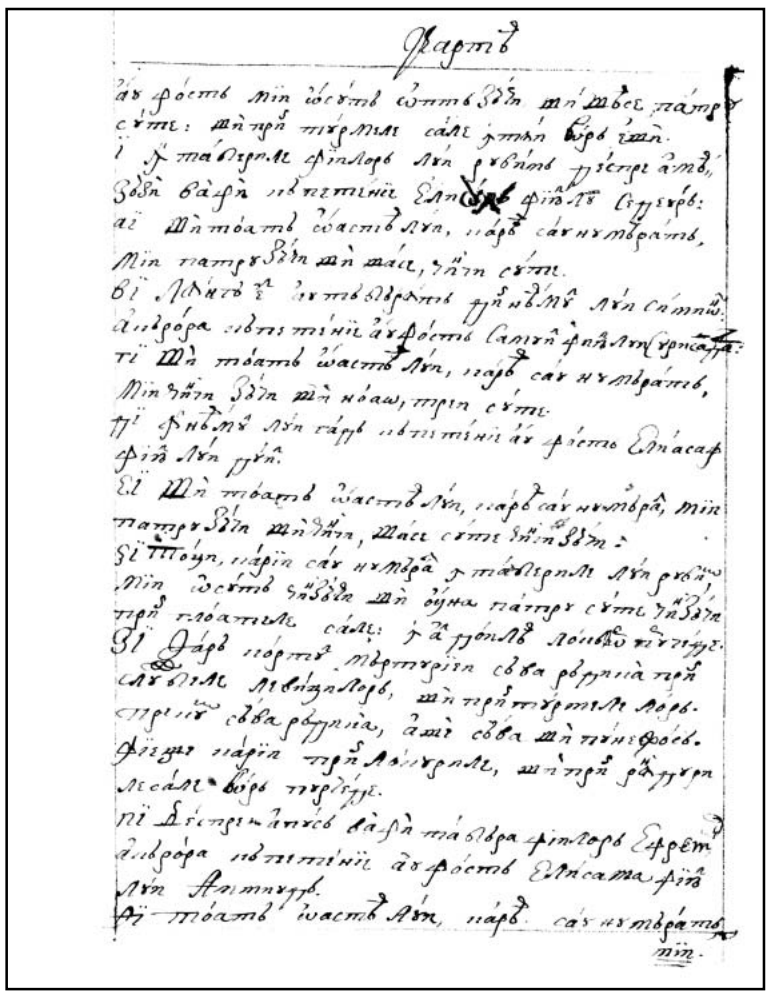

198v

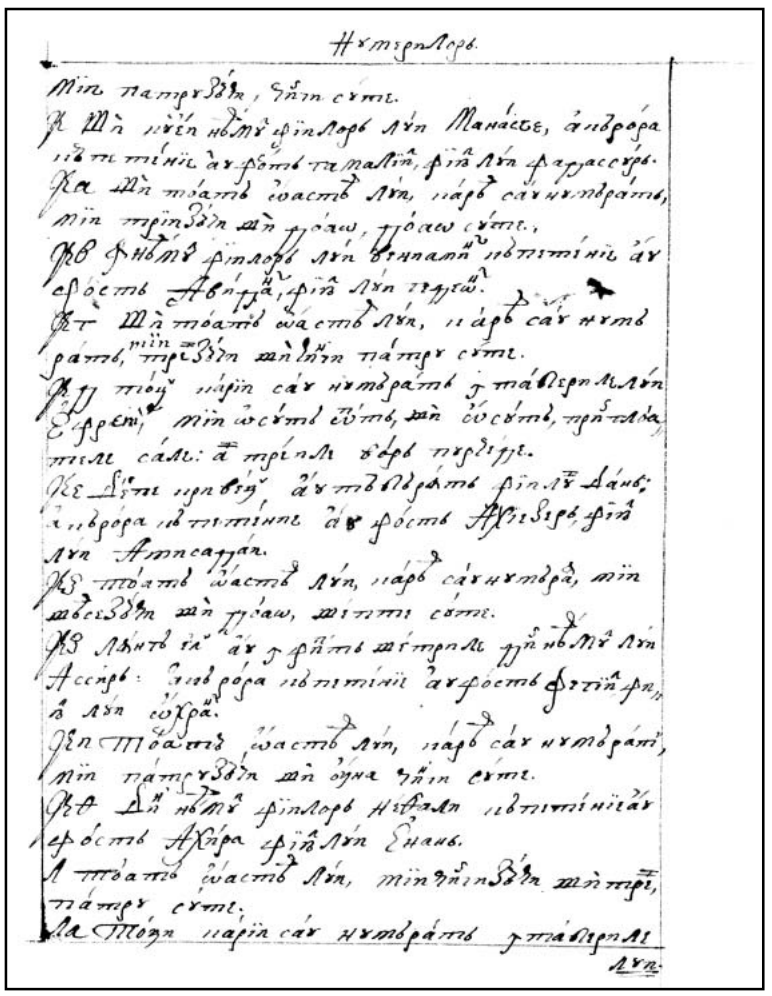

199r

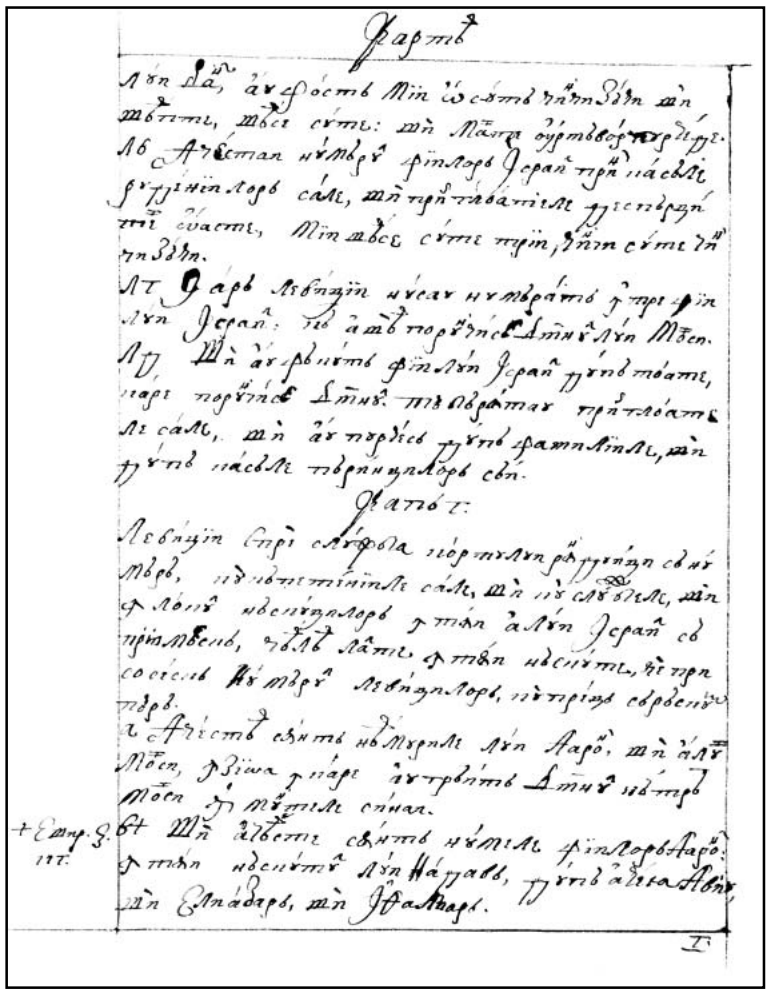

199v

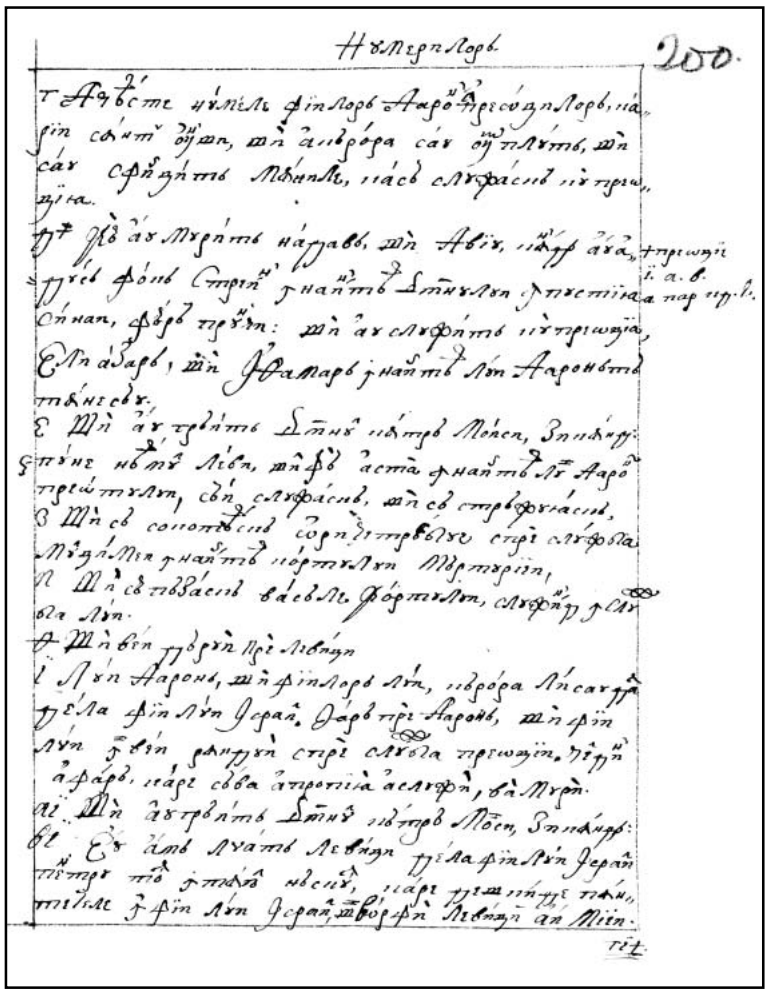

200r

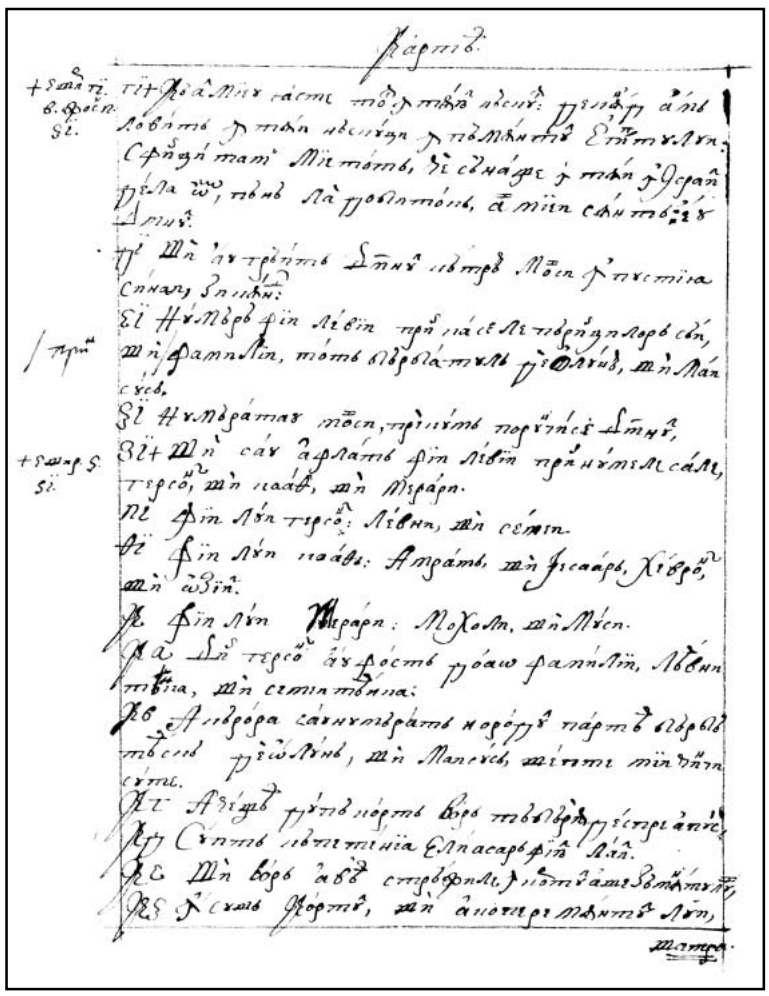

200v

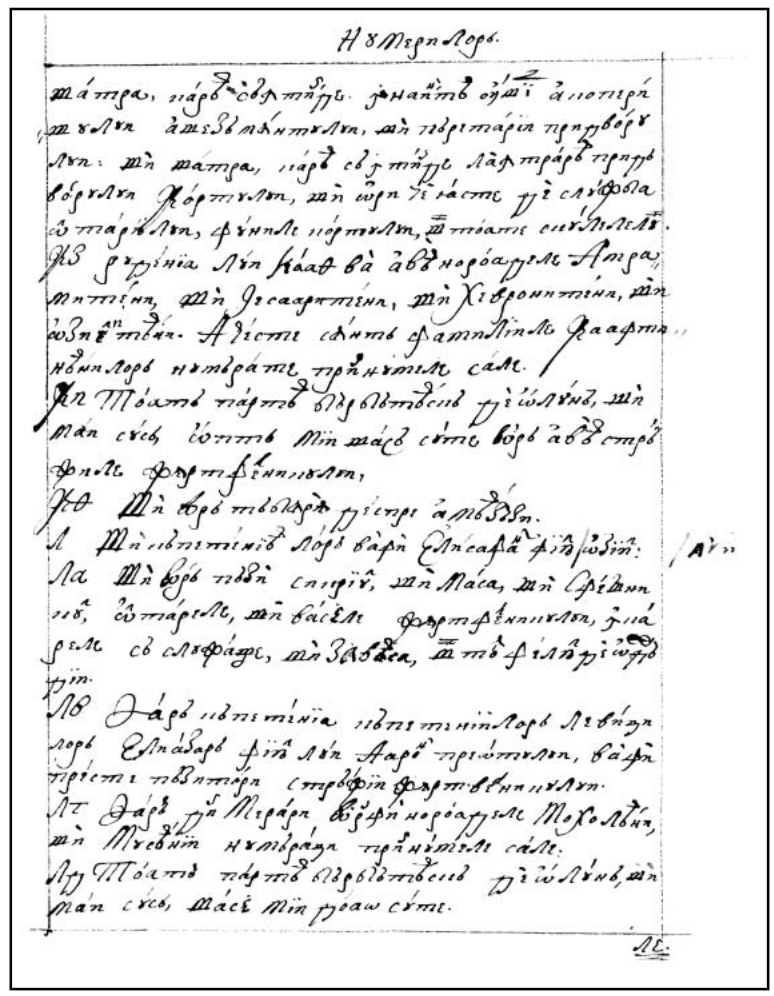

201r

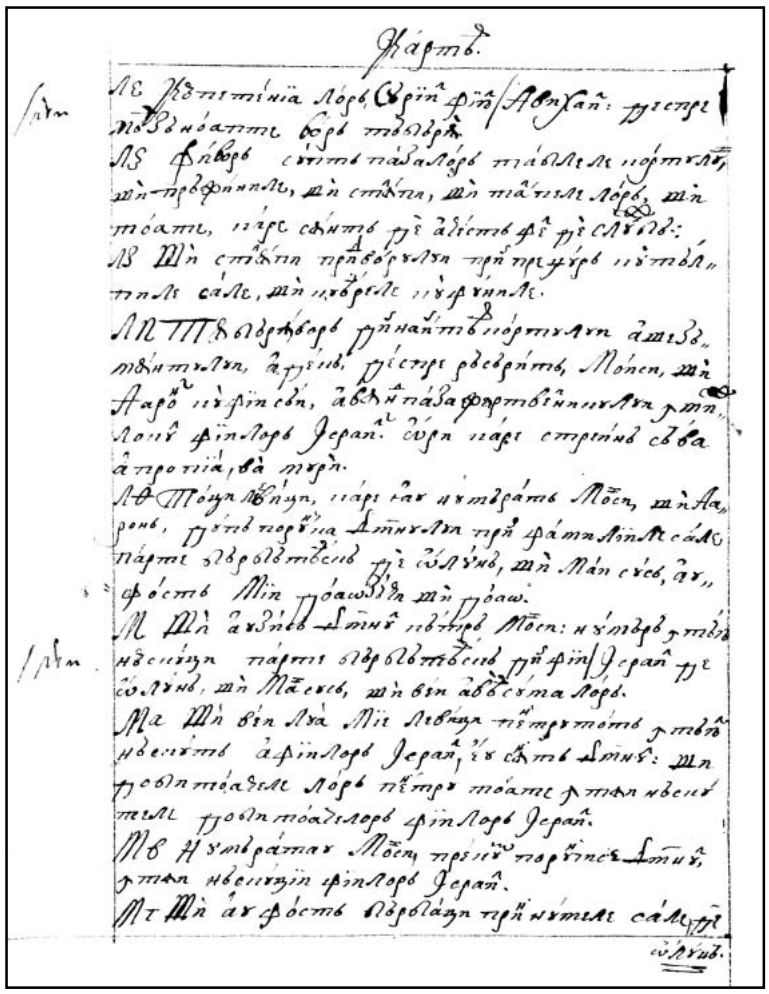

201v

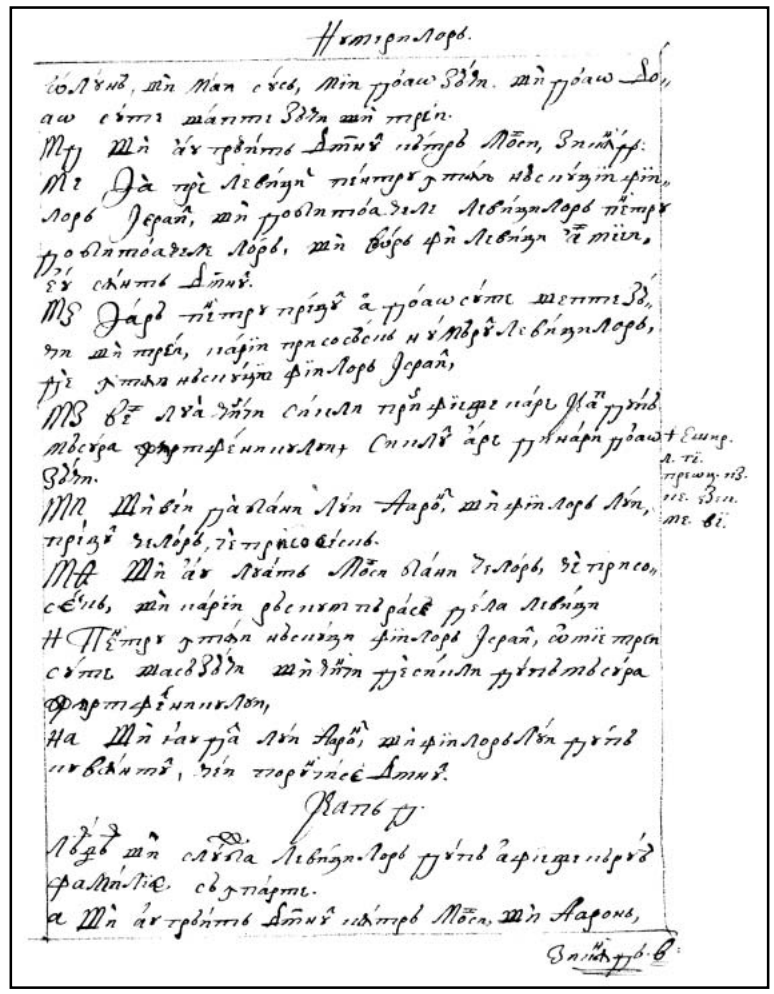

202r

FACSIMILE

CARTEA NUMERILOR

202v

203r

203v

204r

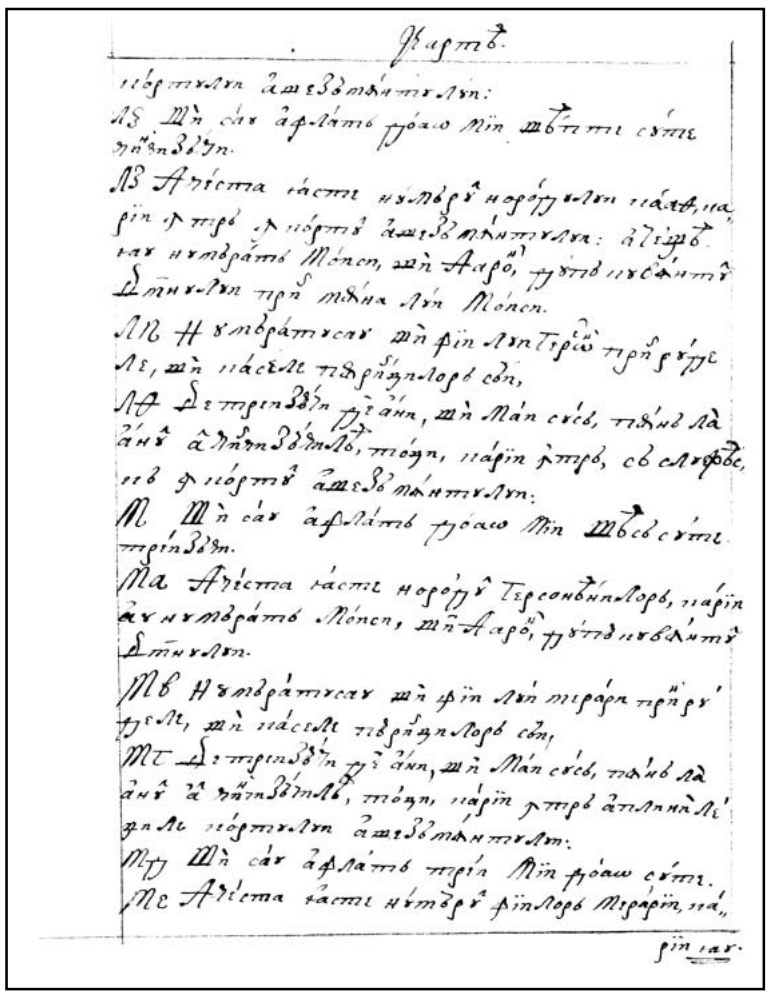

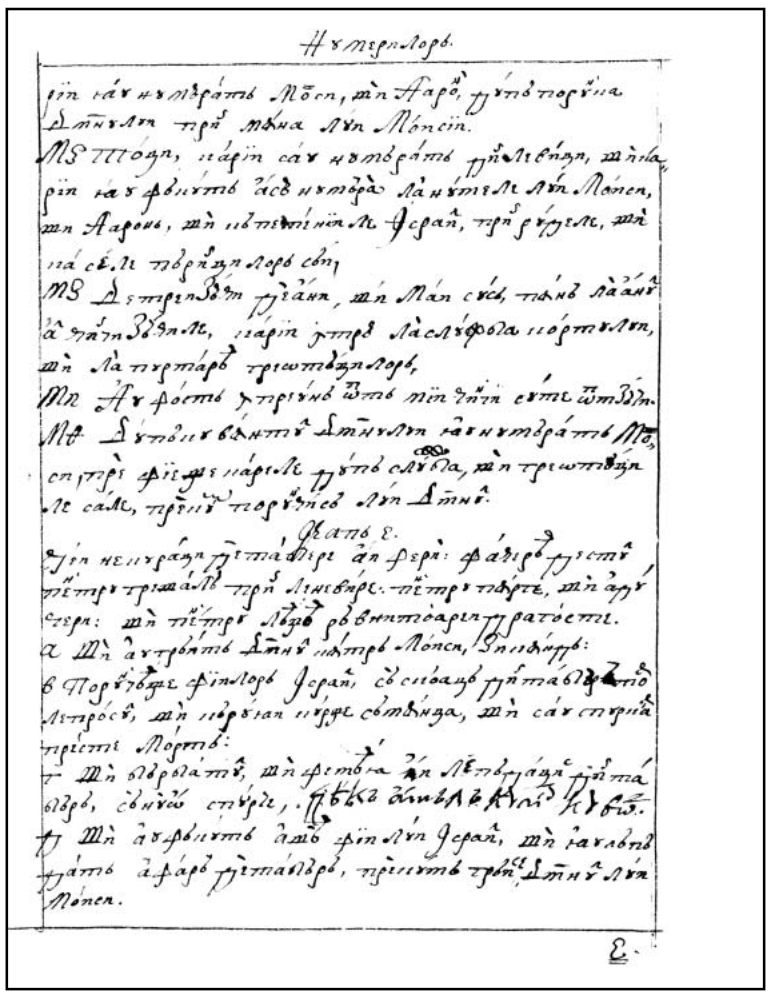

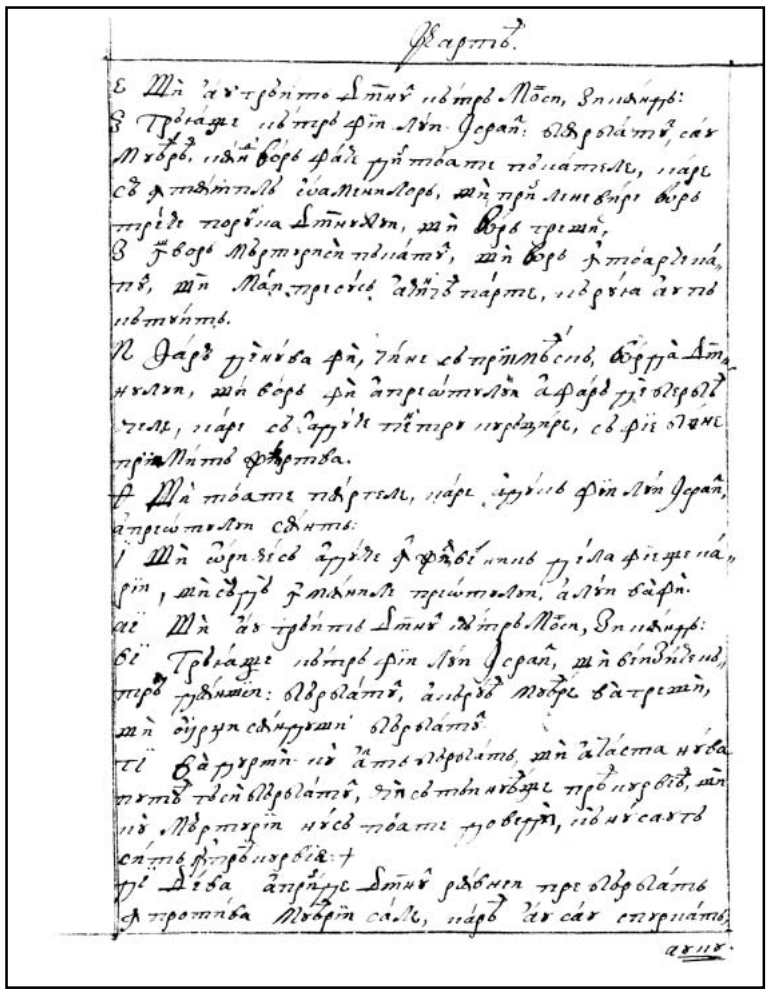

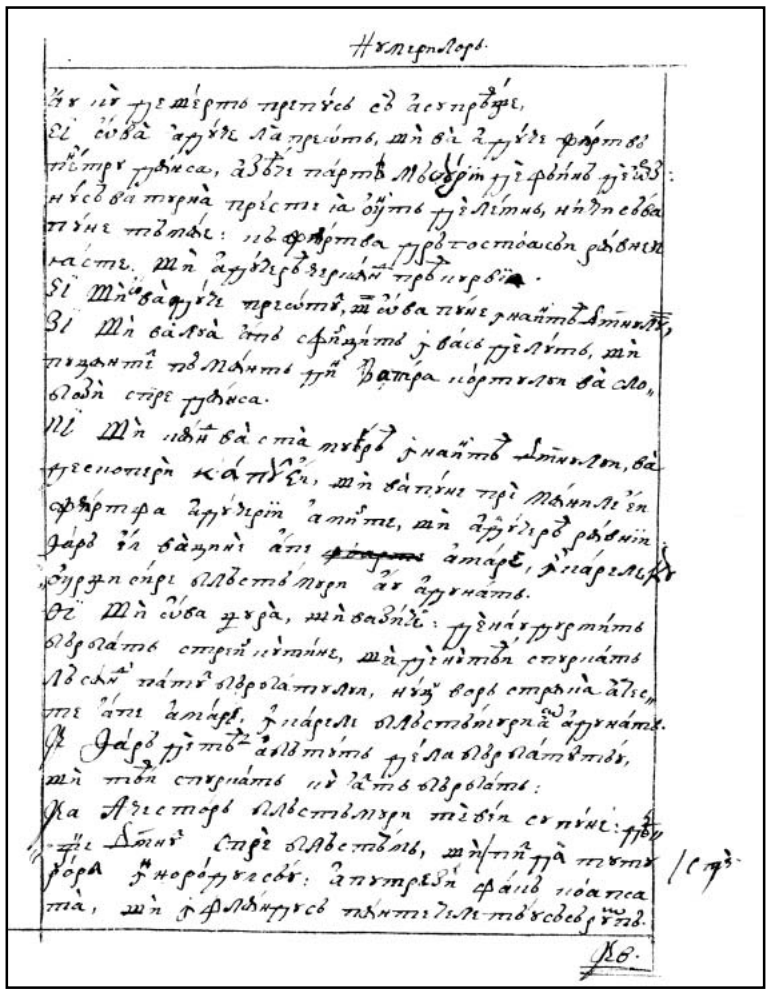

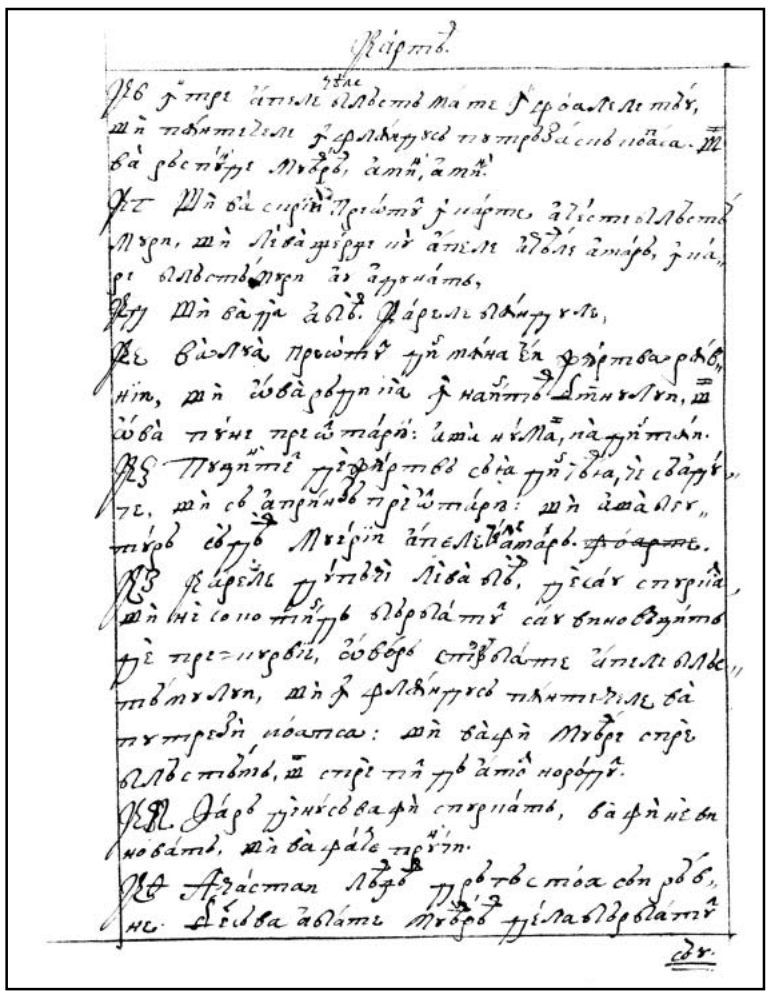

206v

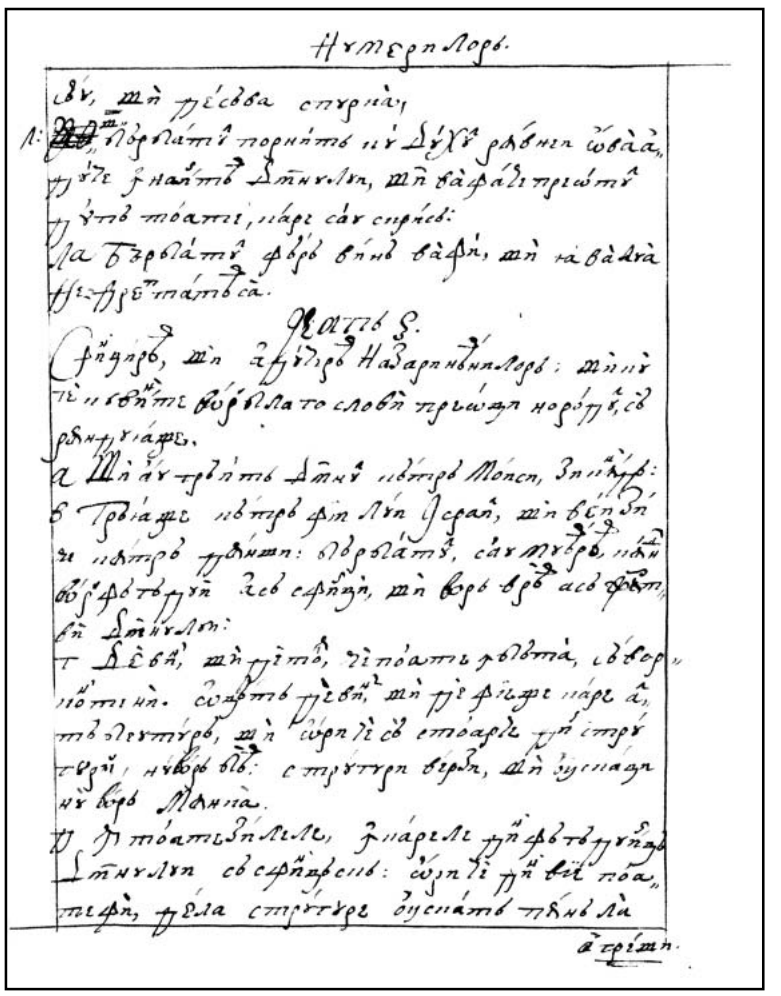

207r

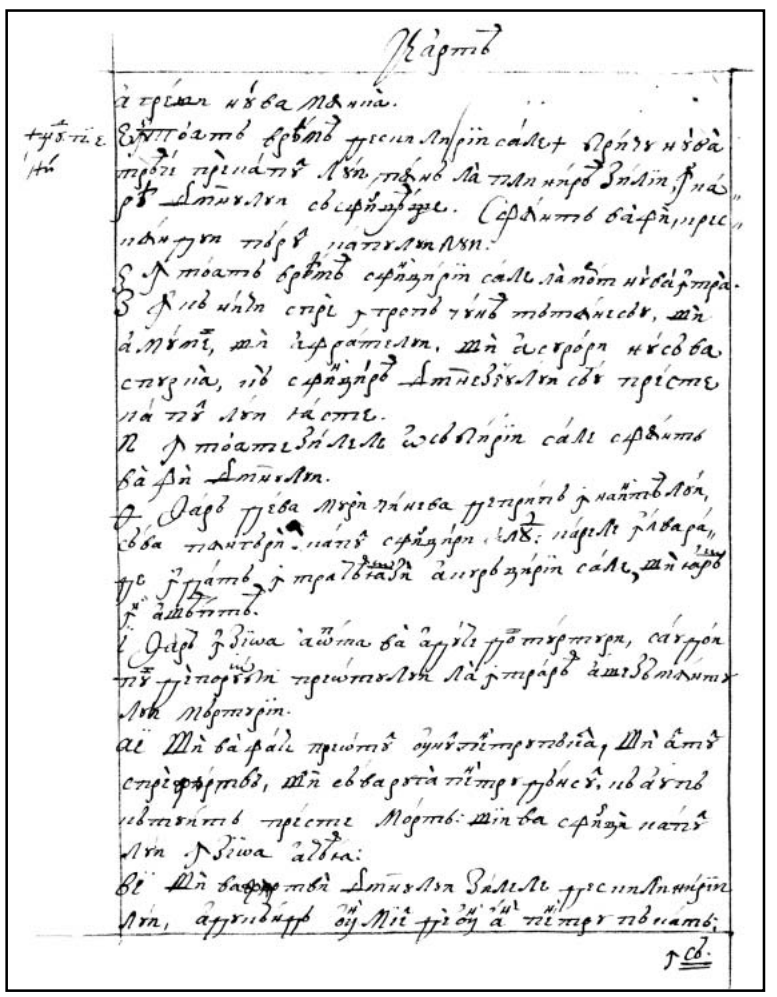

207v

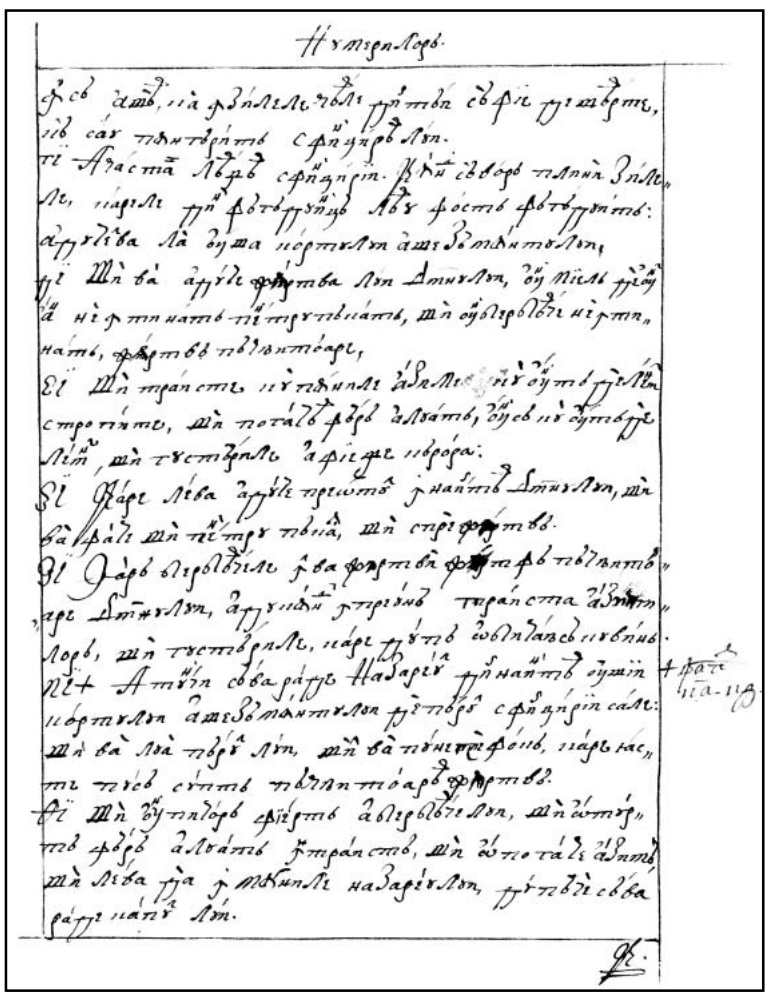

208r

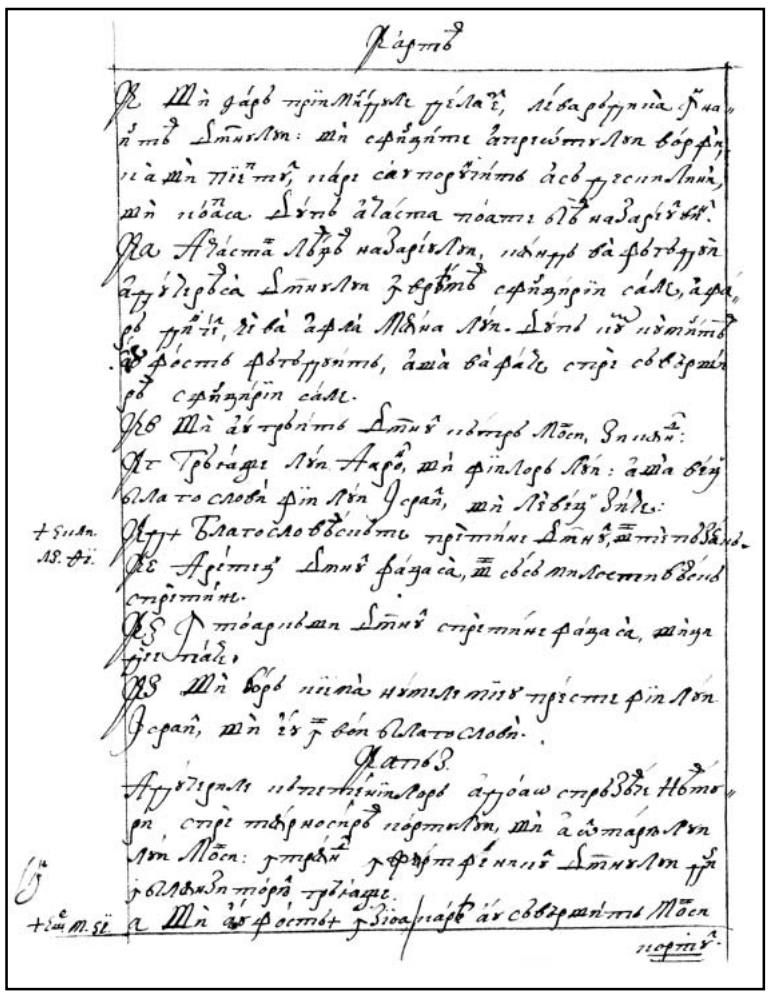

208v

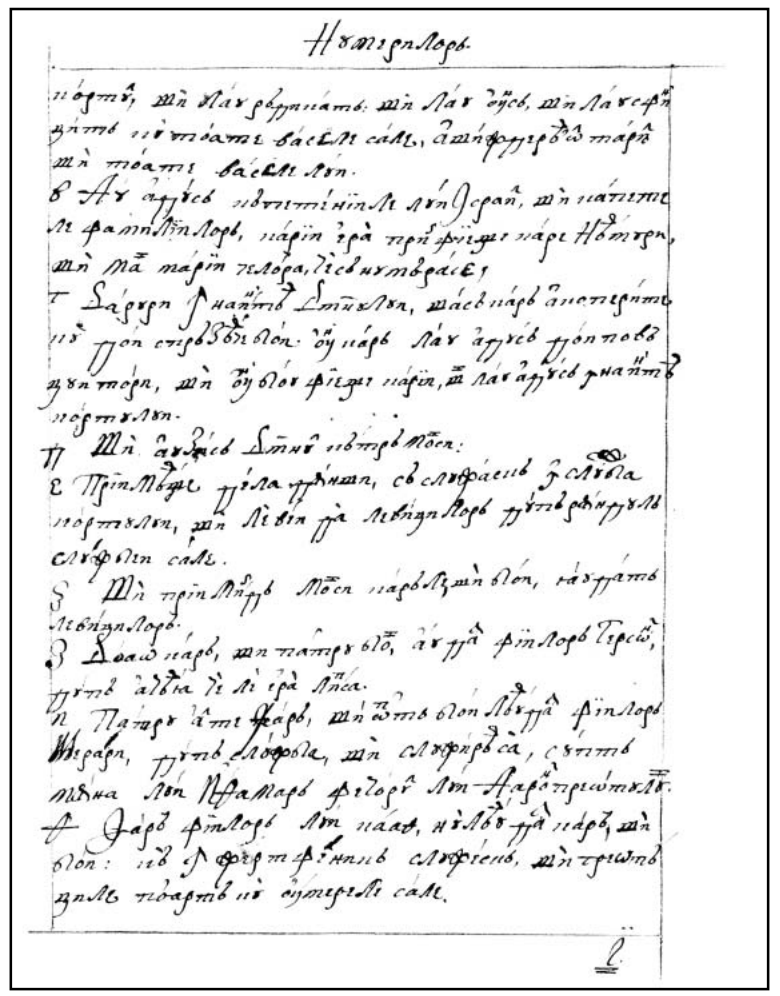

209r

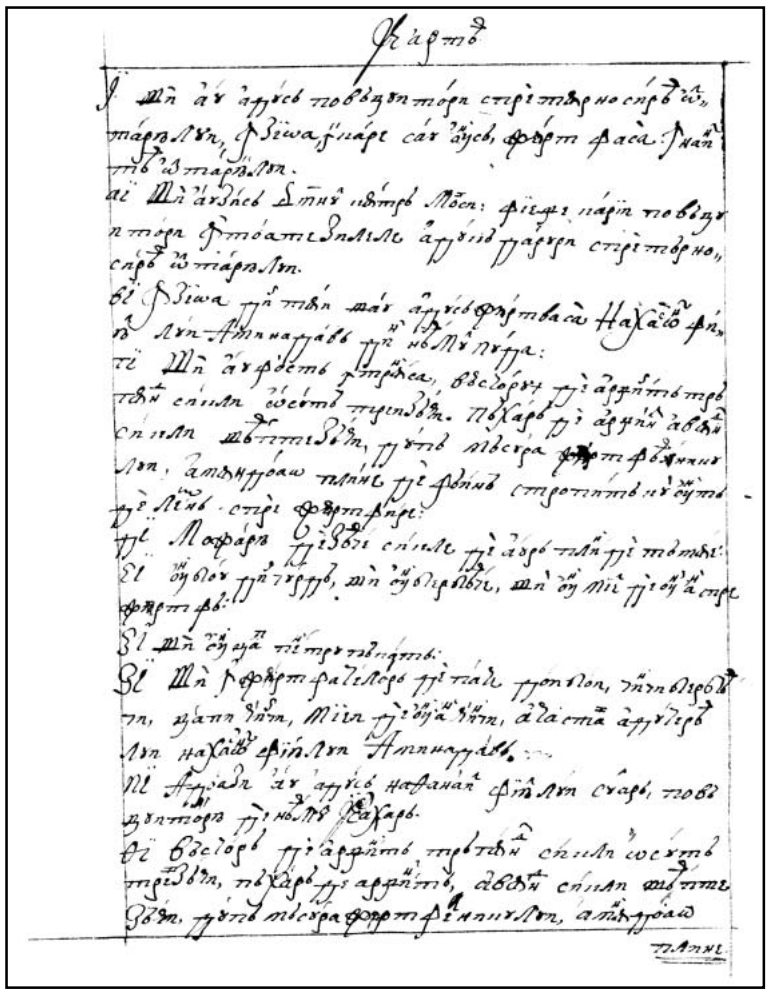

209v

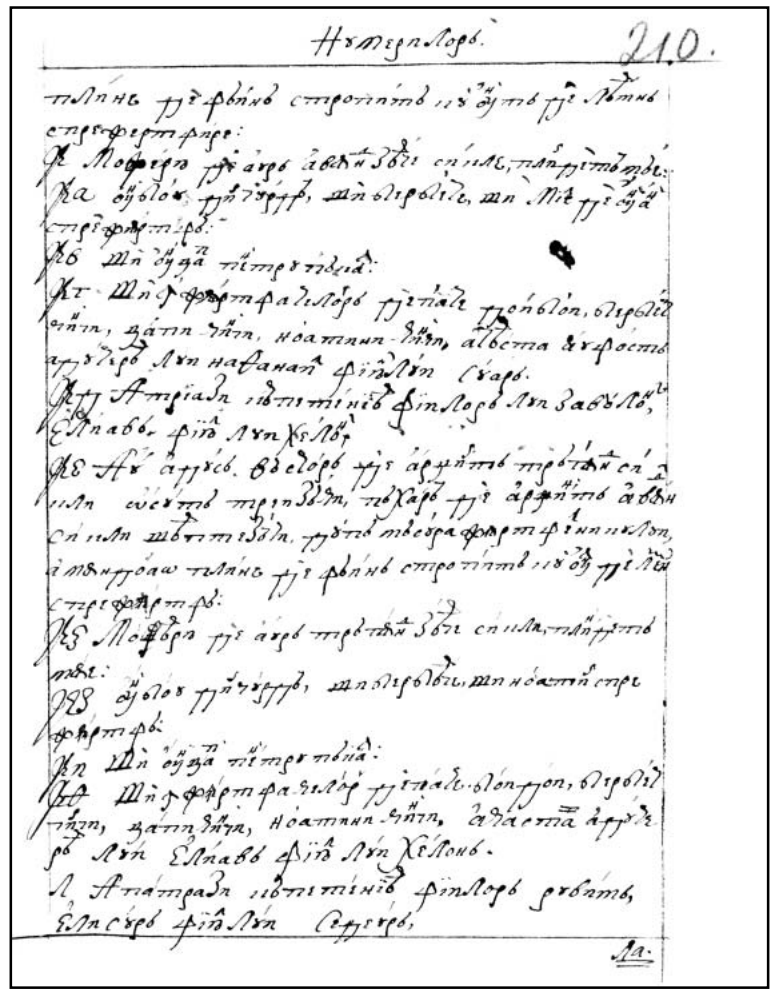

210r

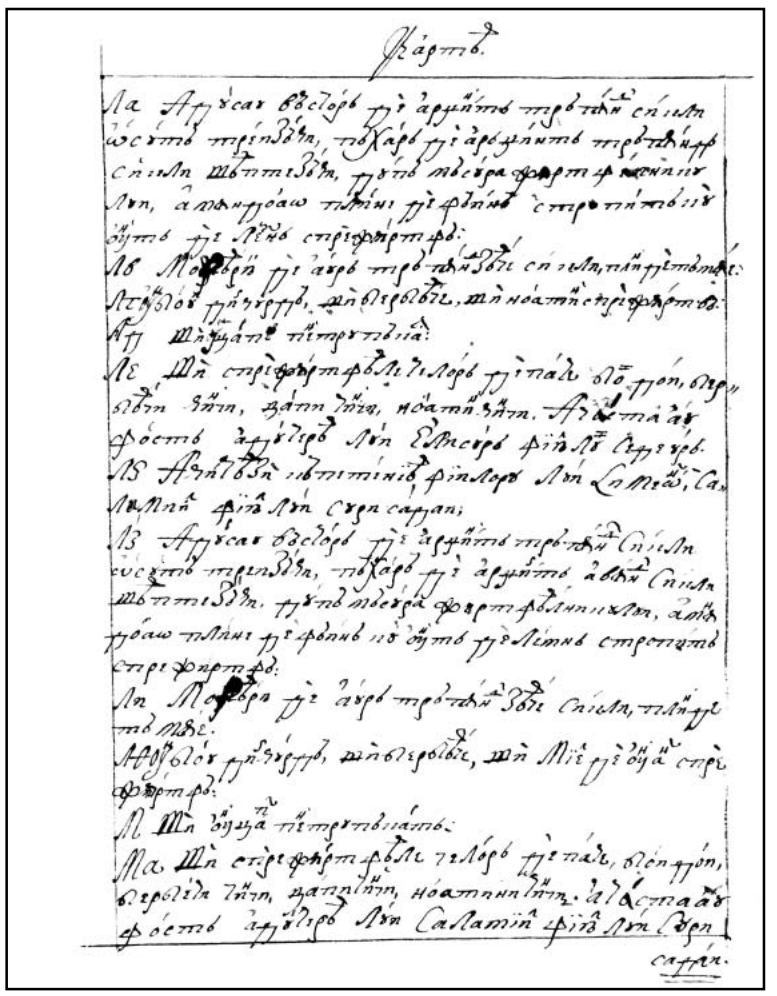

210v

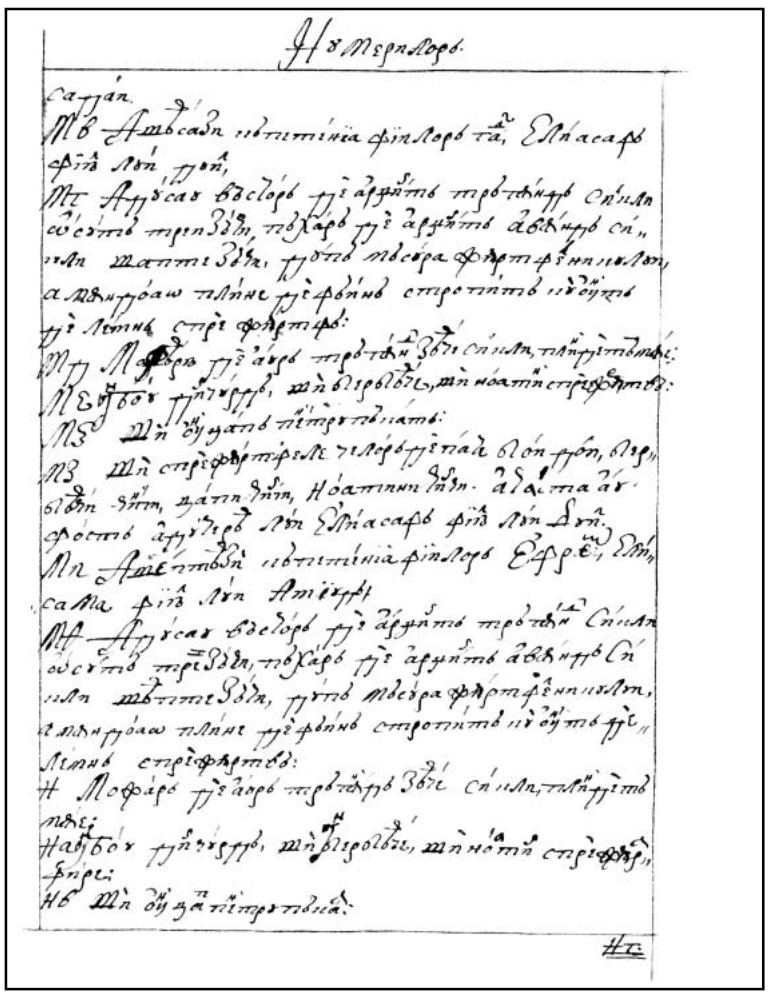

211r

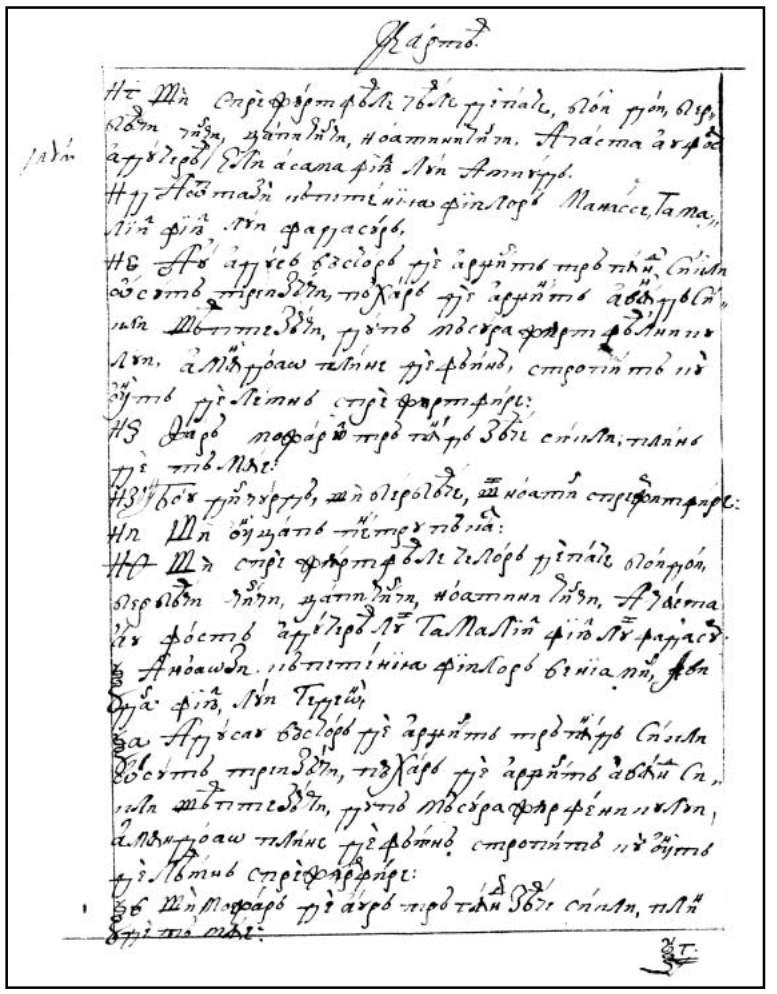

211v

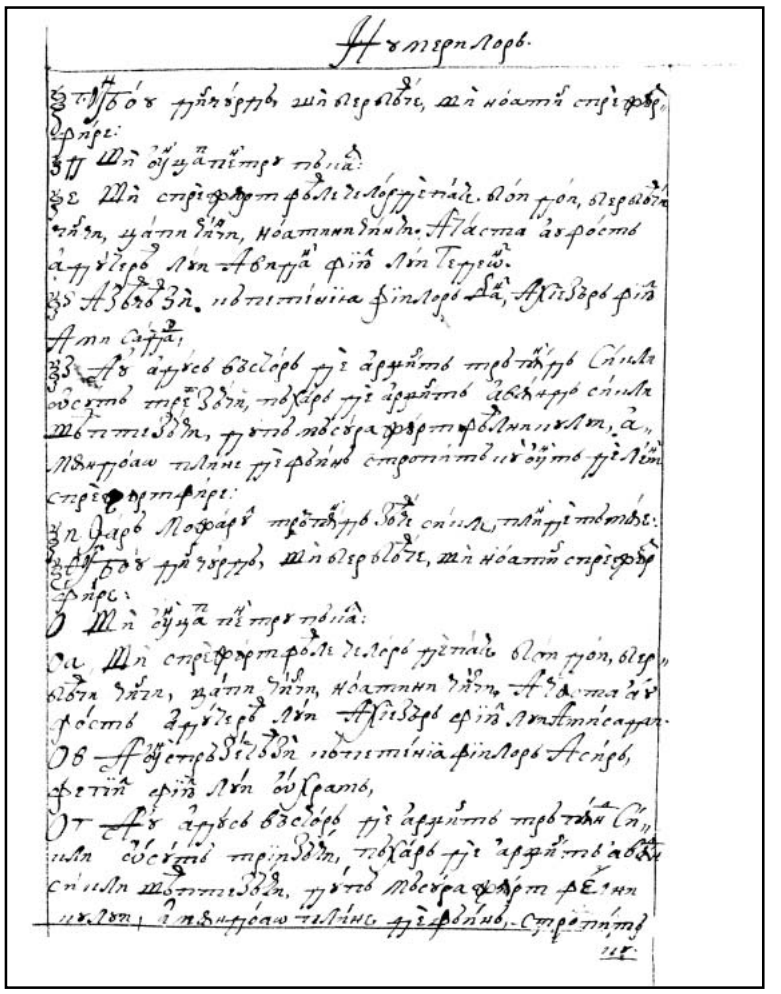

212r

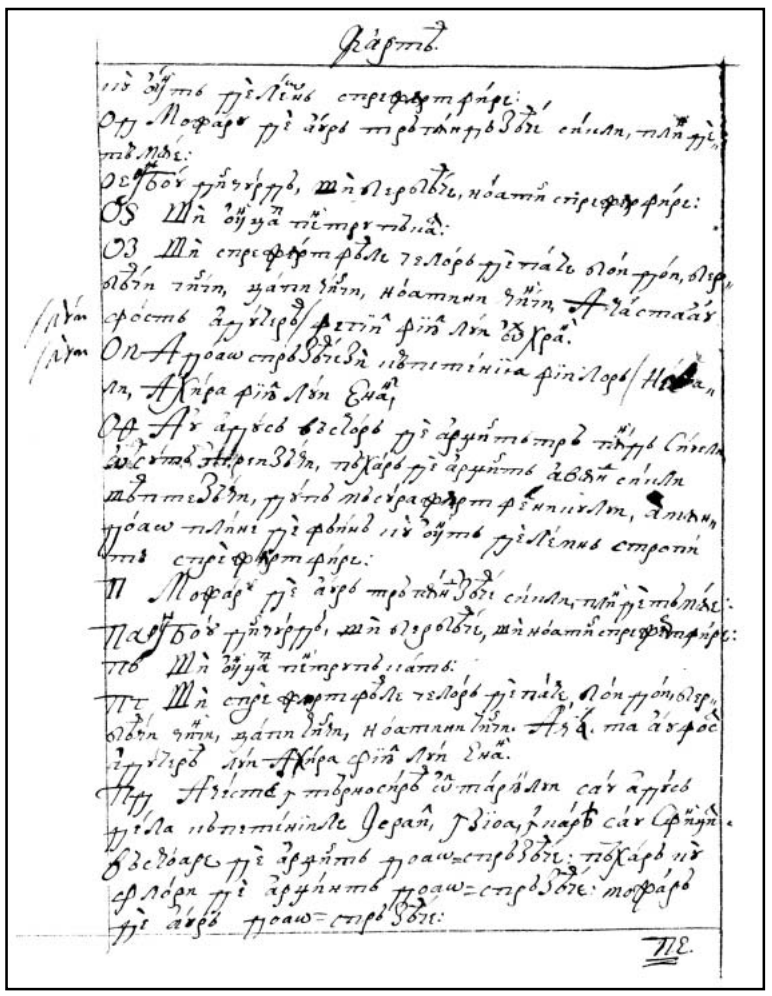

212v

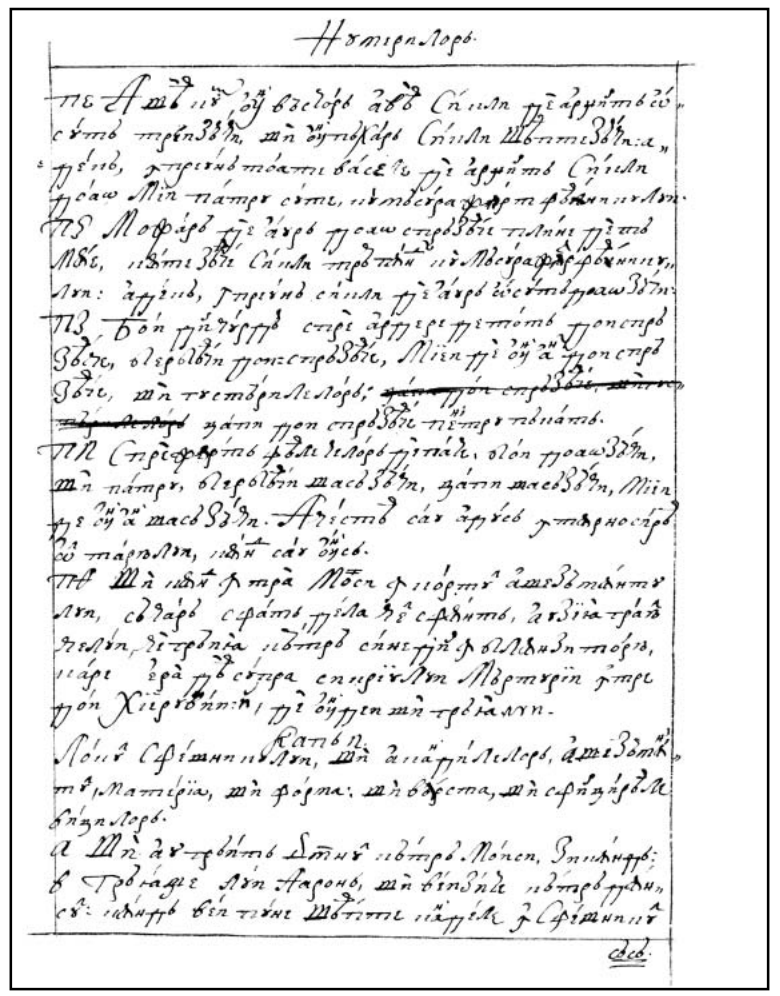

213r

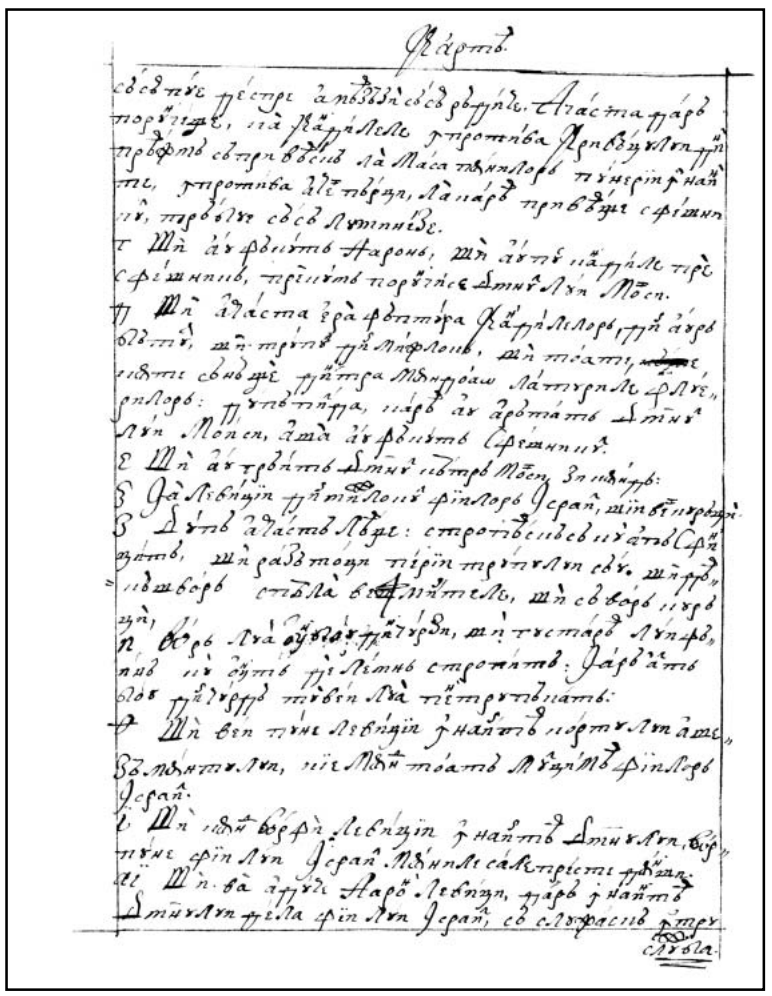

213v

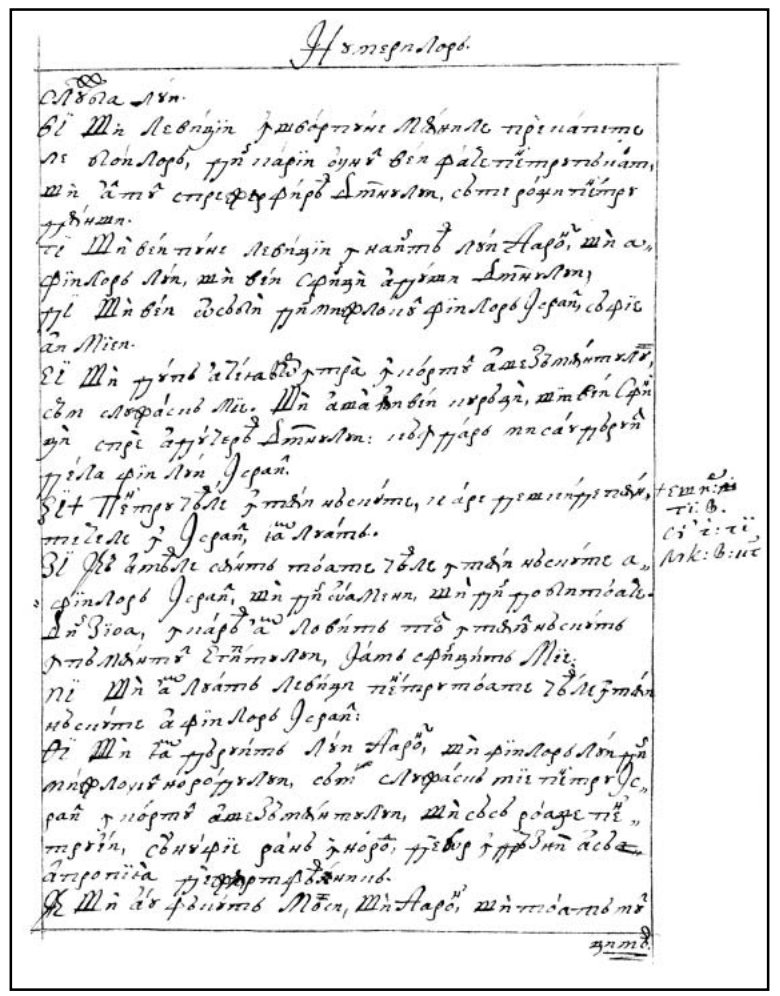

214r

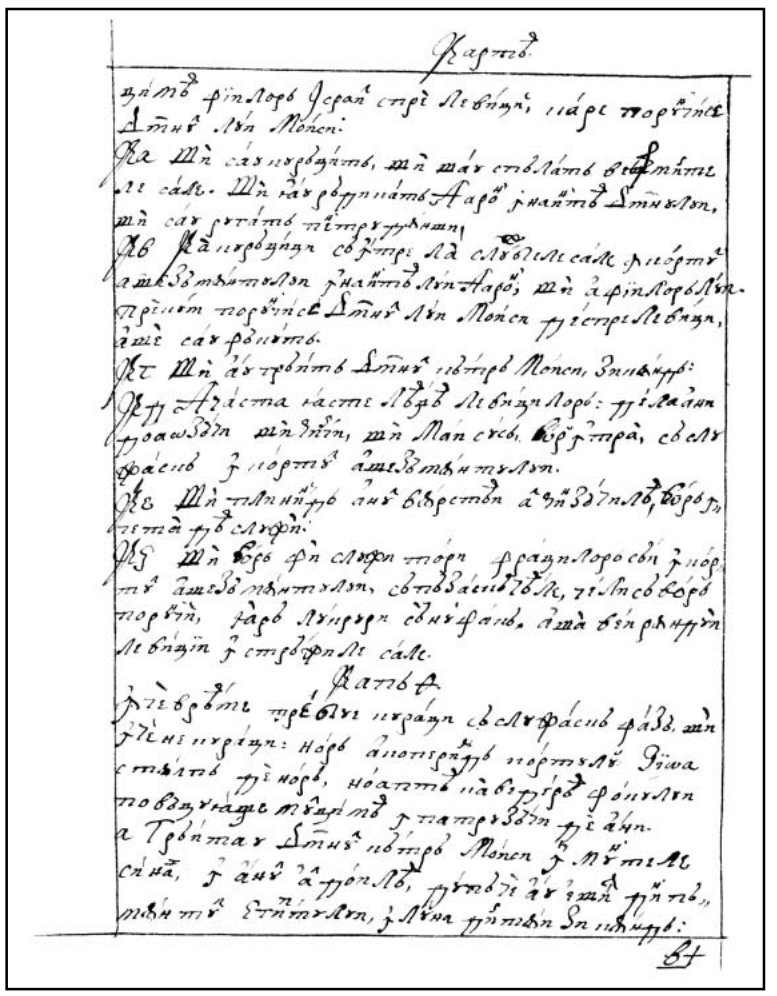

214v

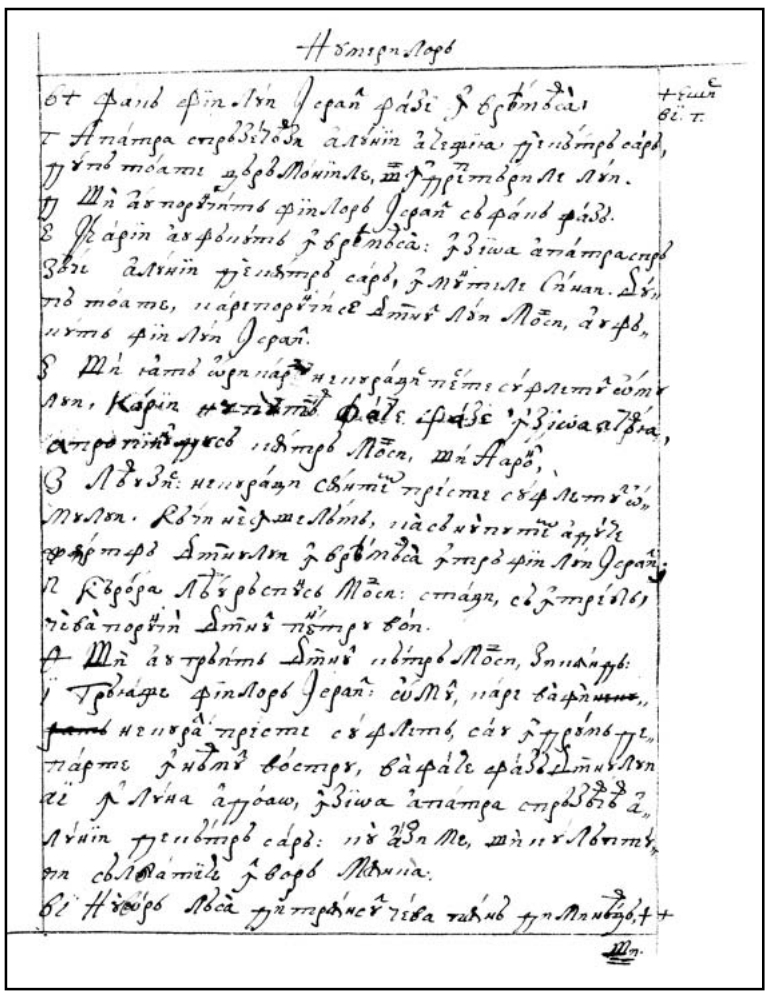

215r

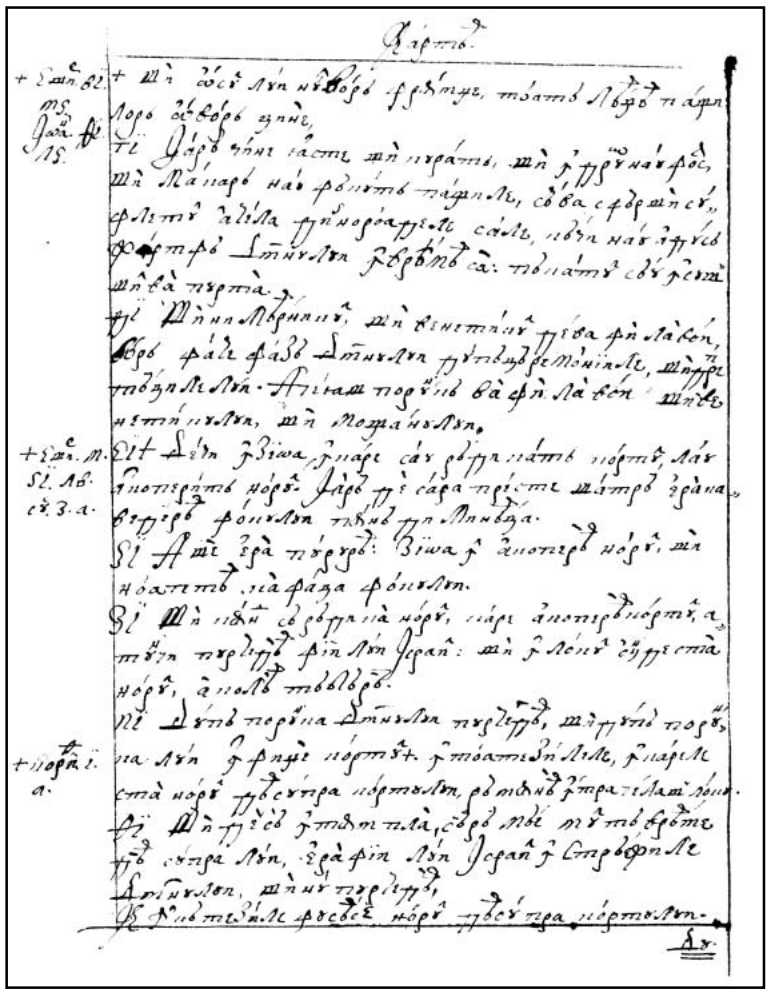

215v

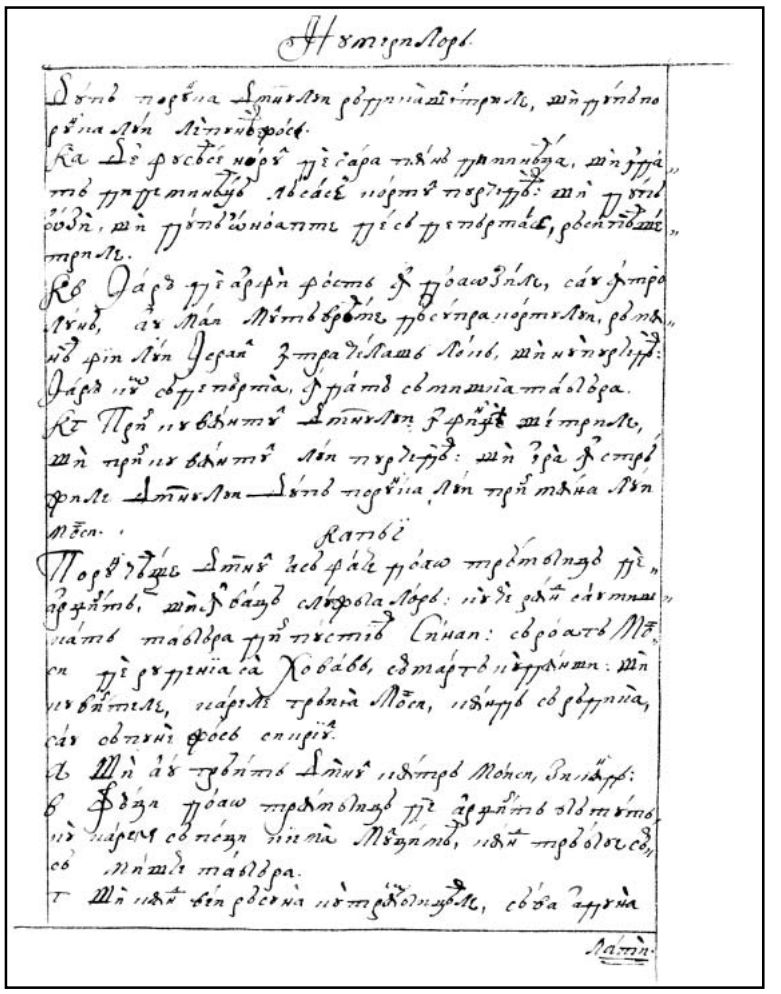

216r

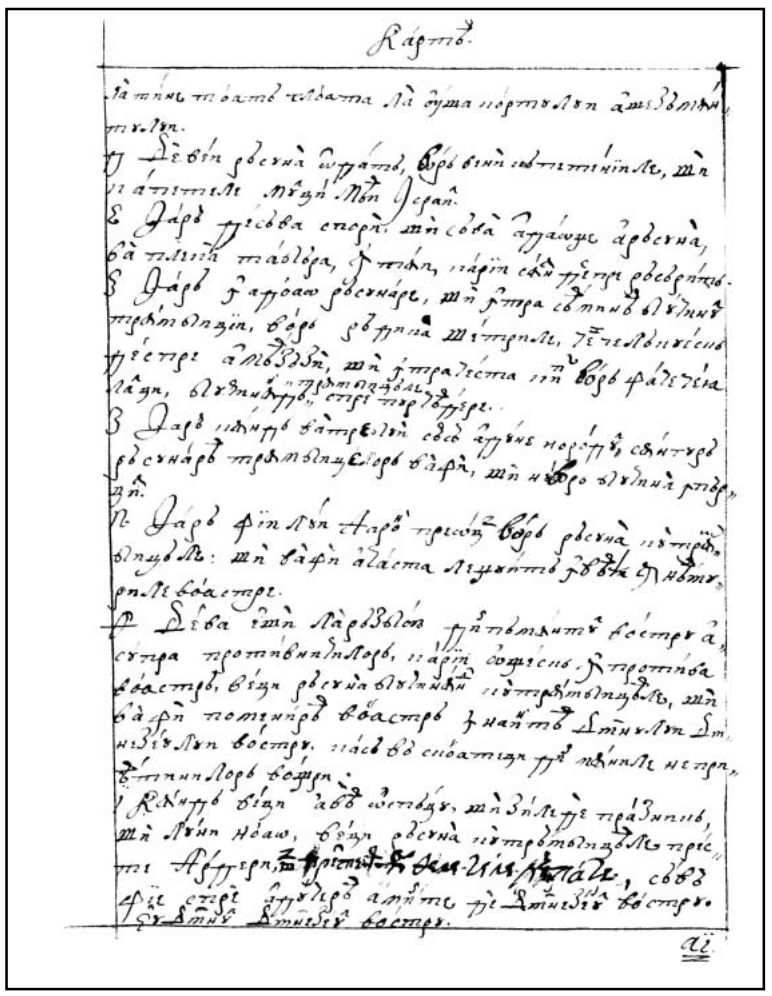

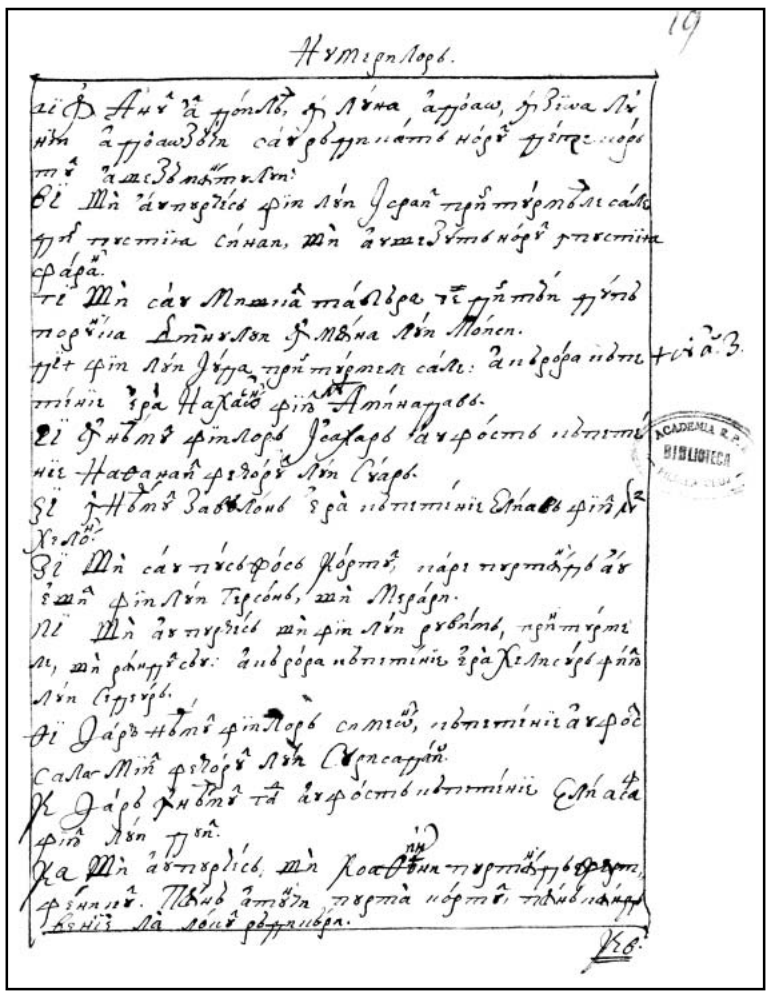

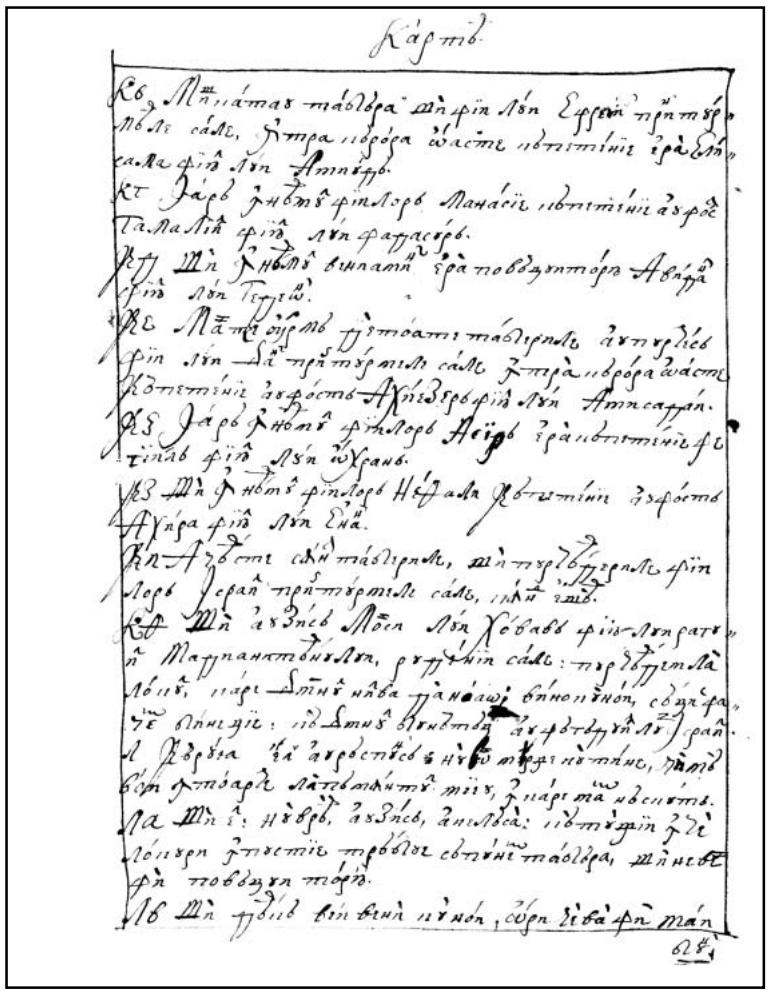

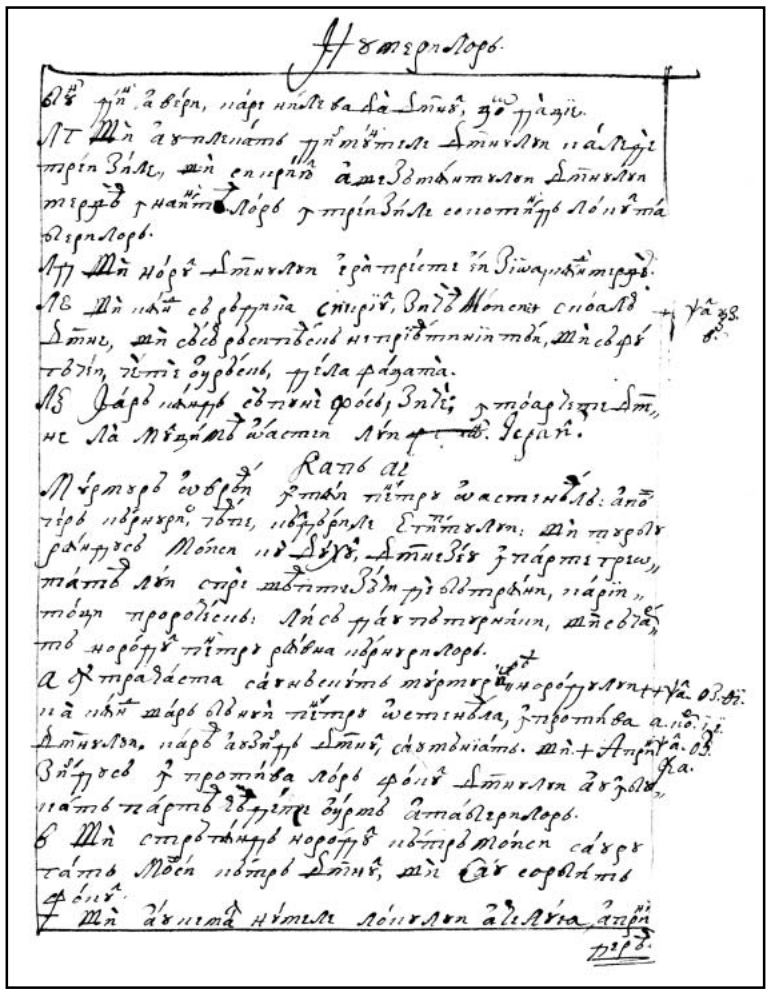

218v

219r

219v

220r

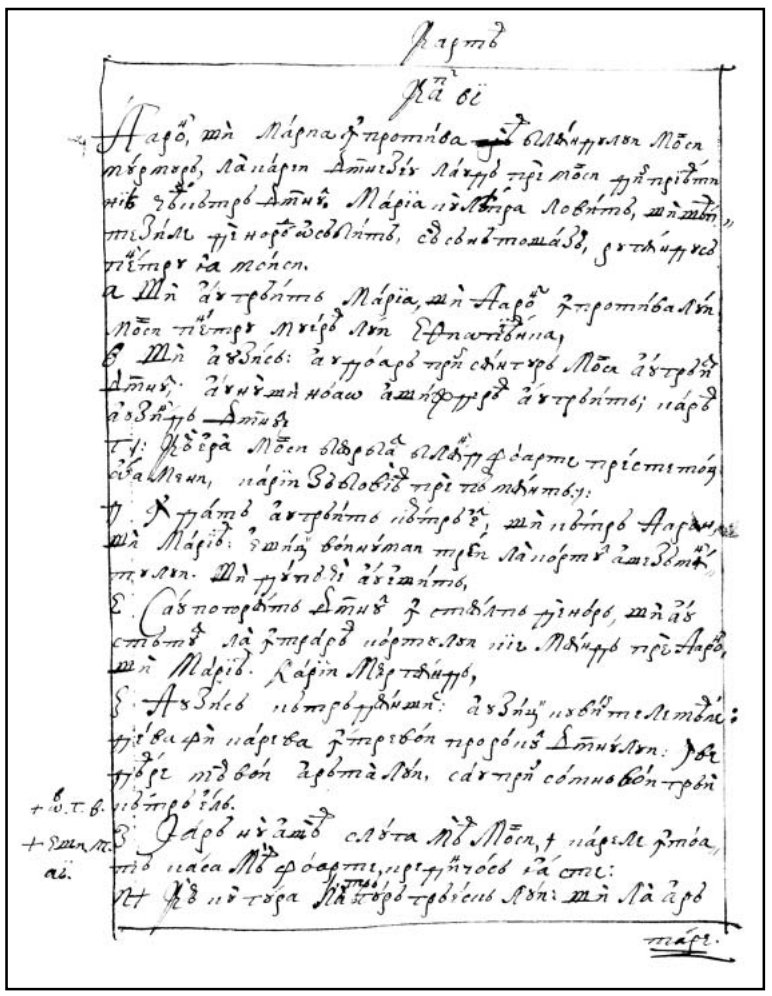

220v

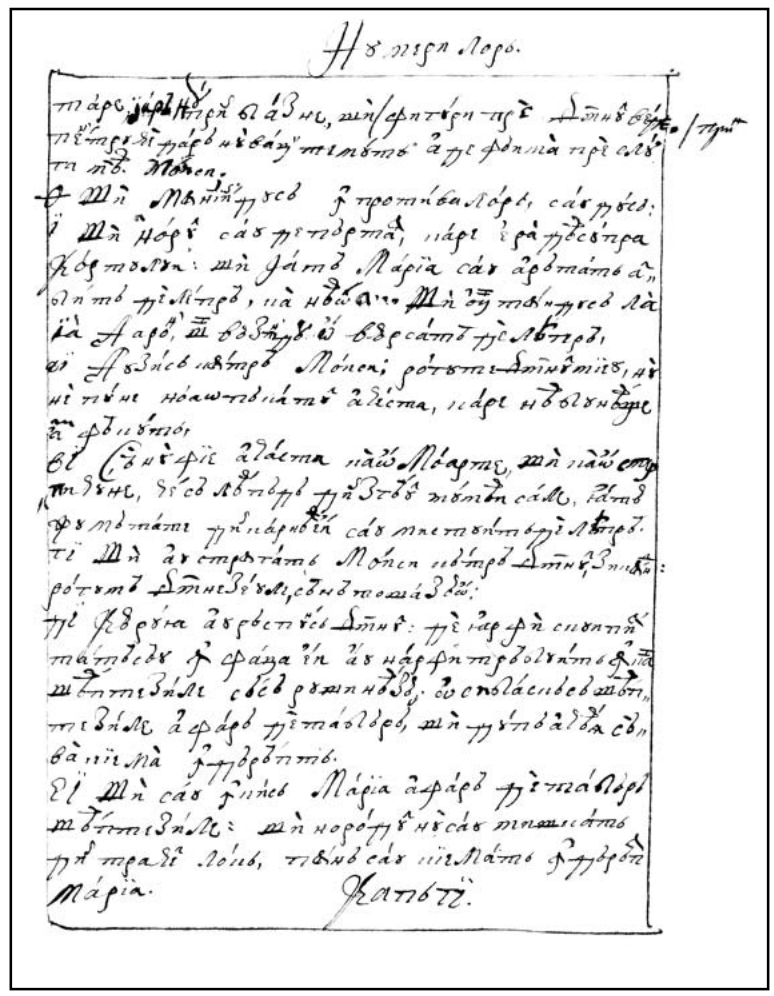

221r

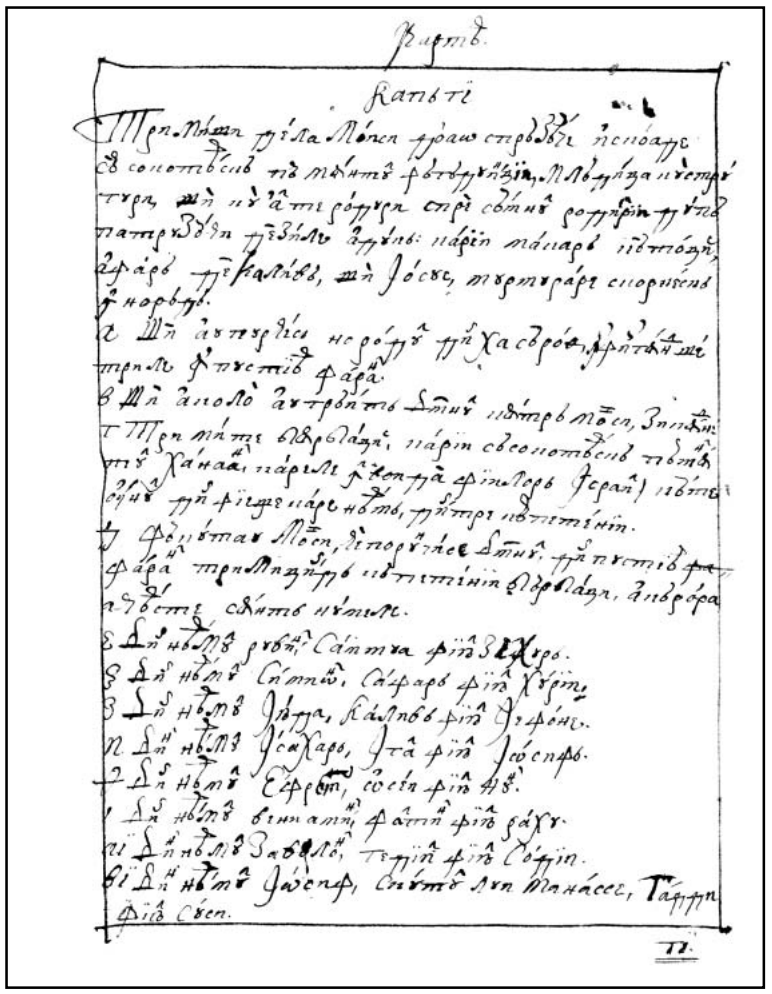

221v

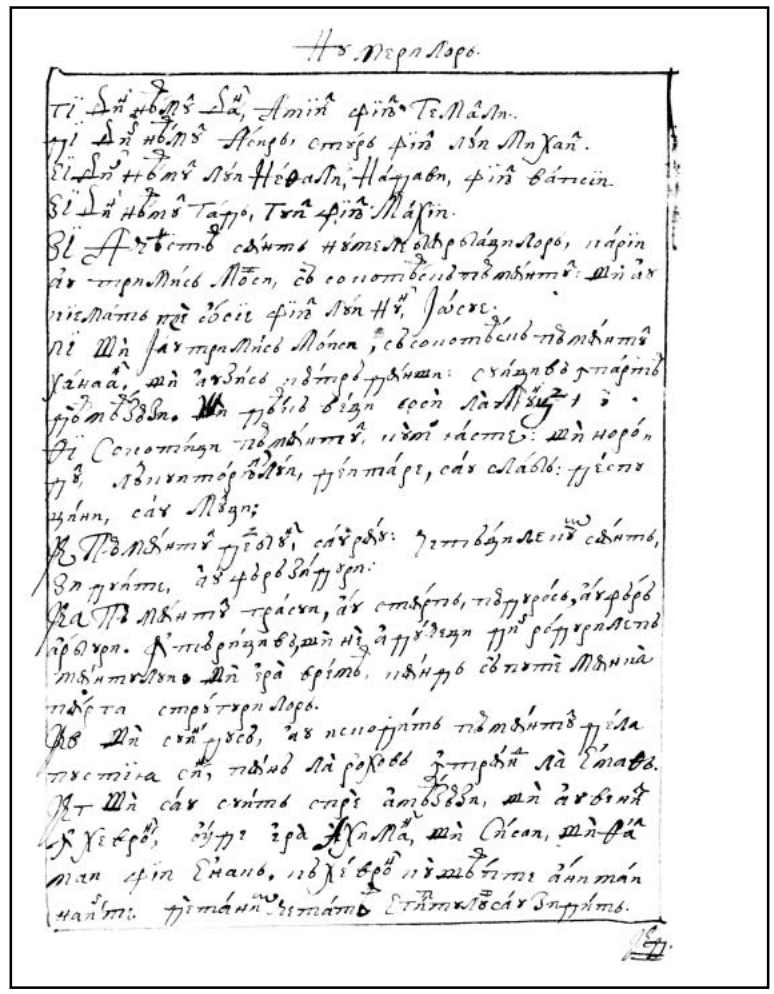

222r

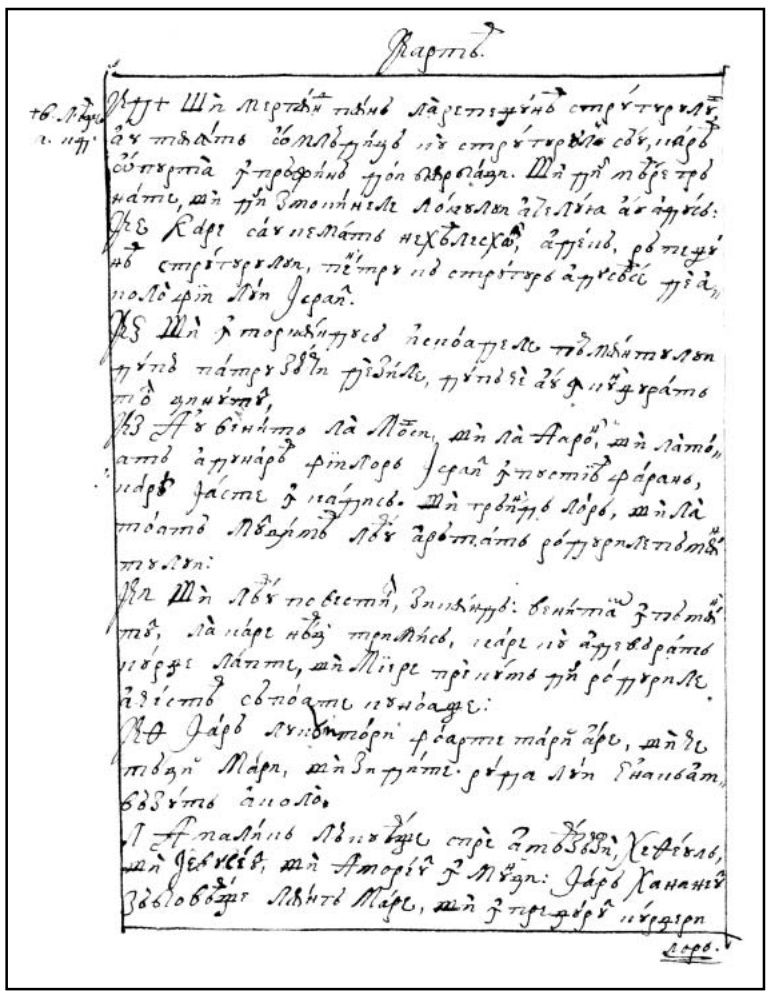

222v

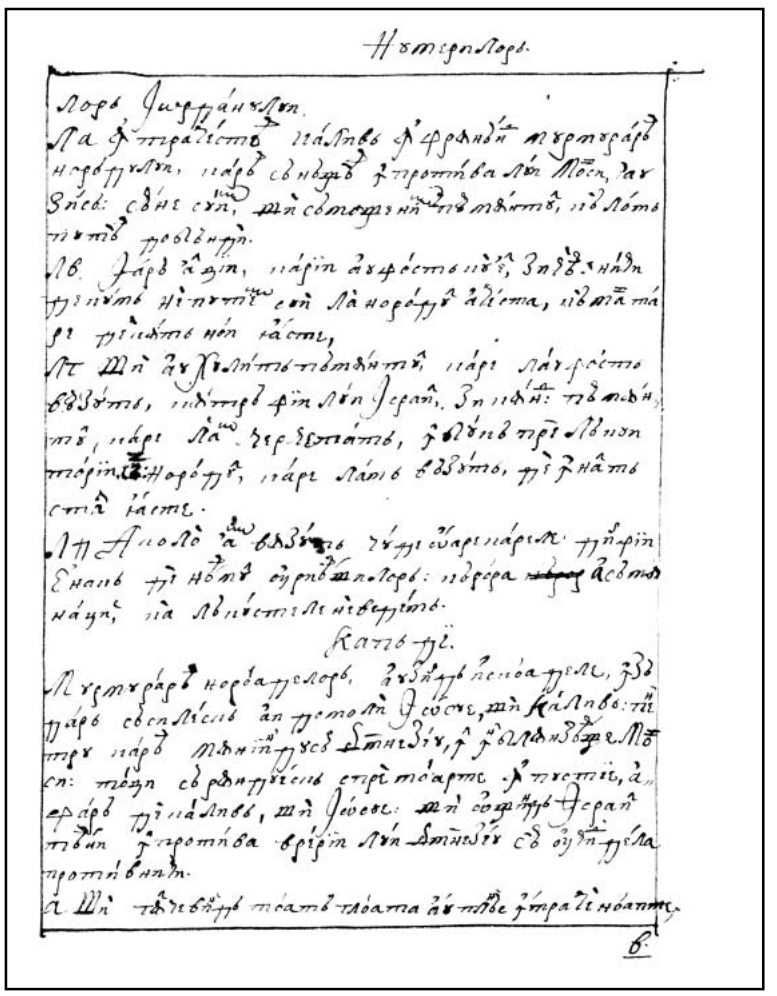

223r

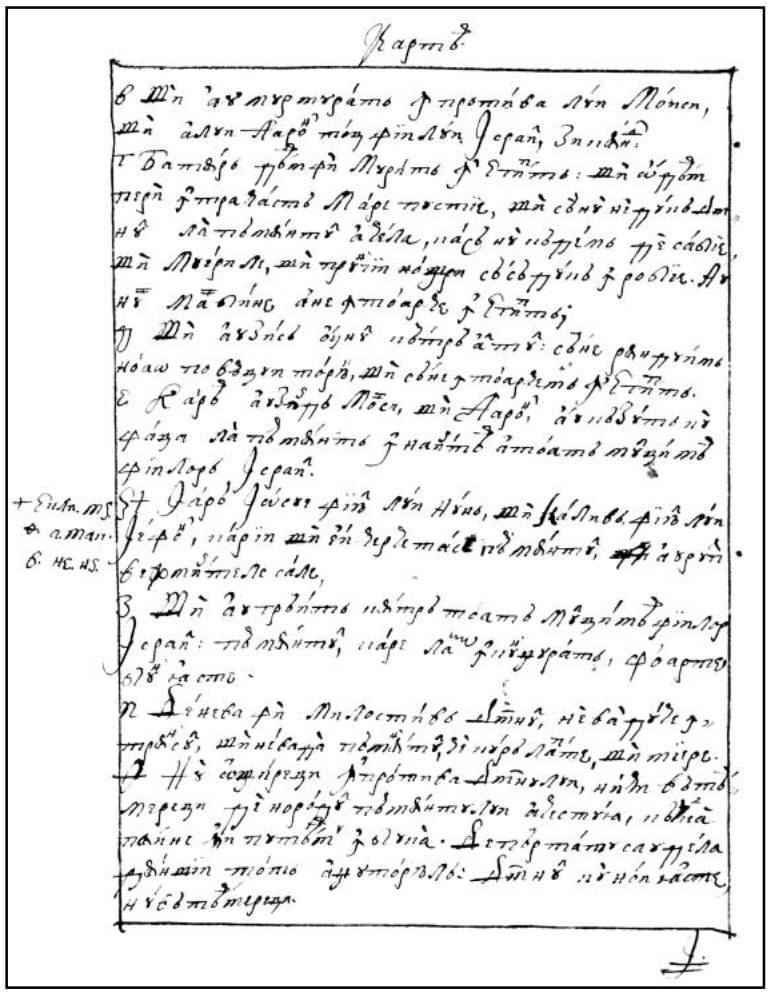

223v

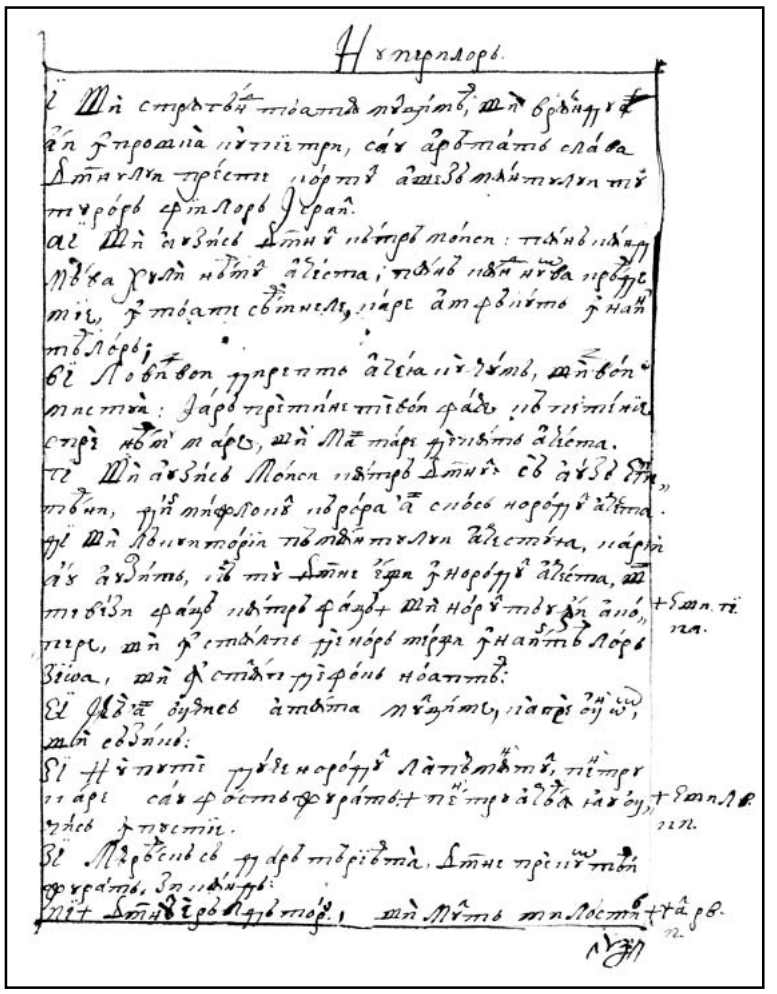

224r

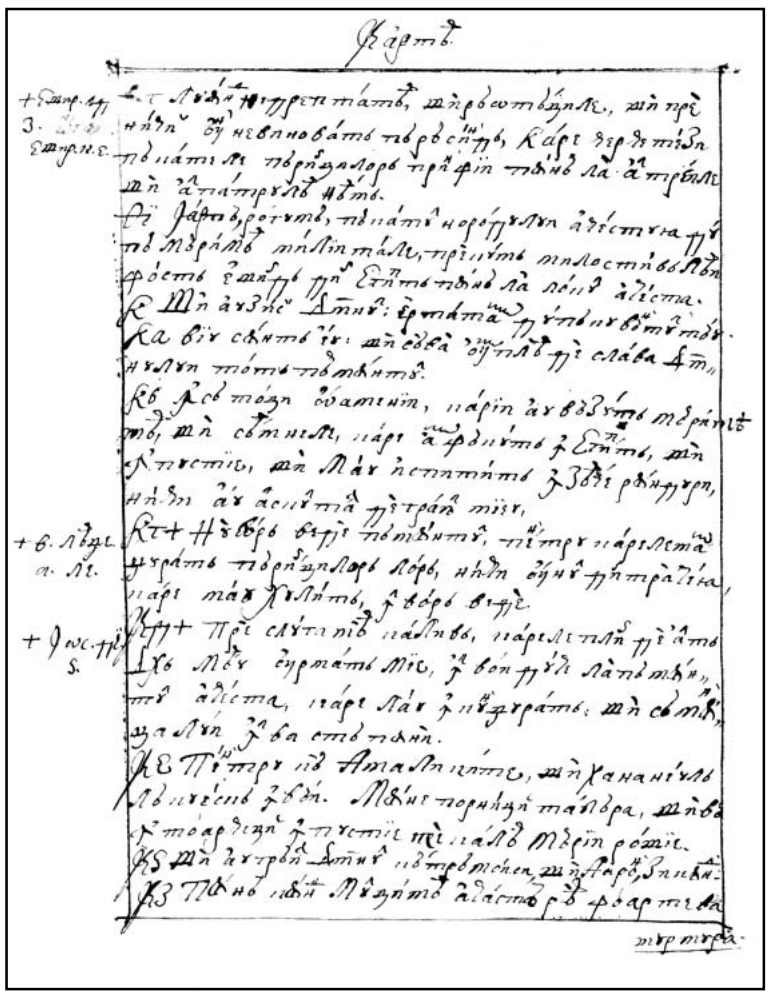

224v

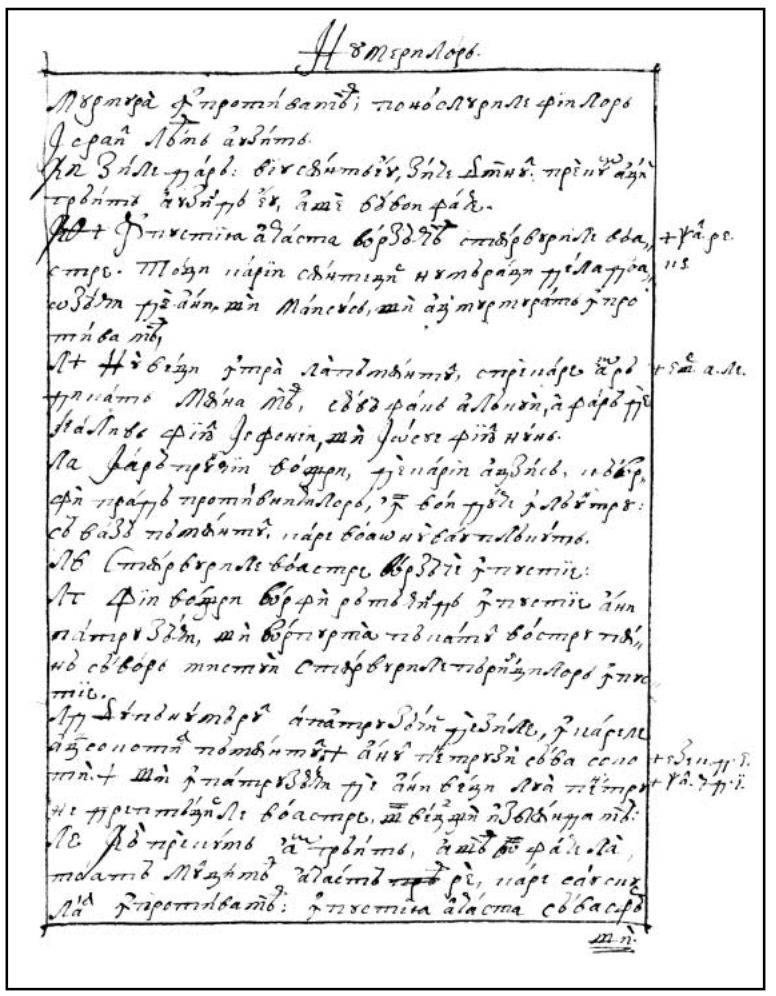

225r

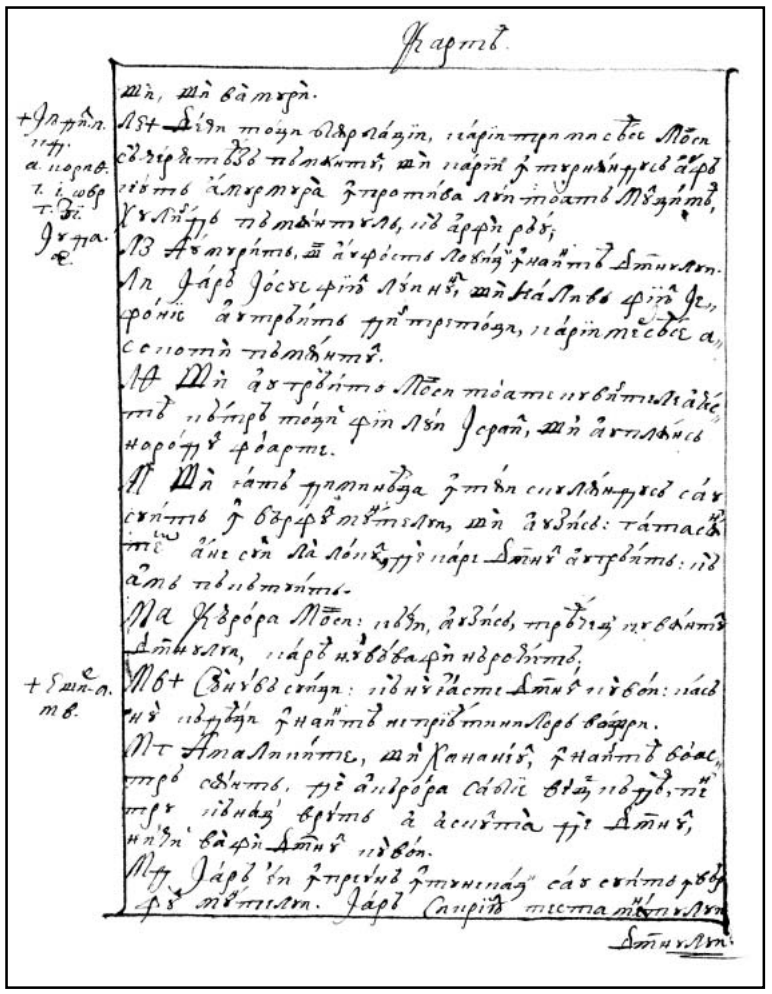

225v

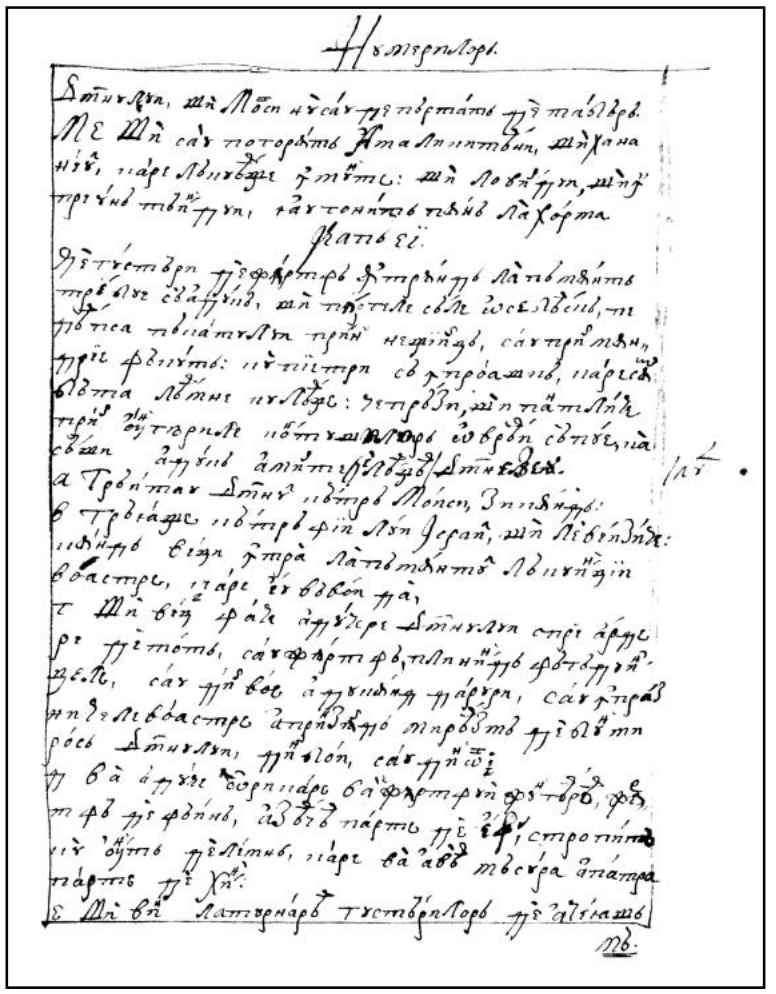

226r

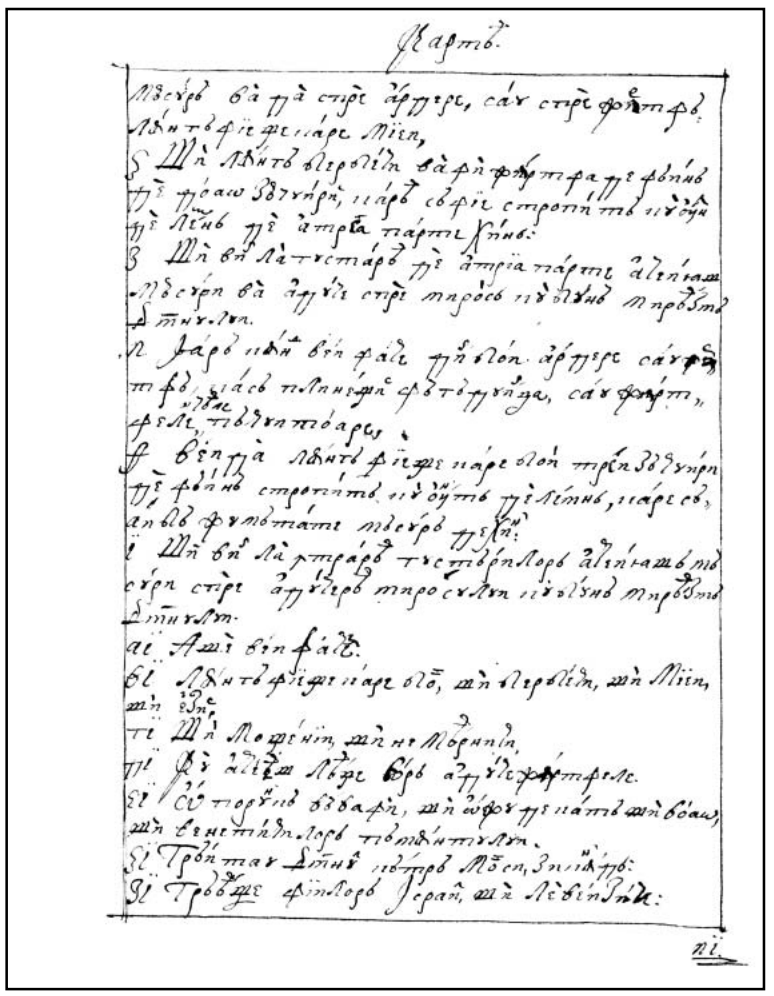

226v

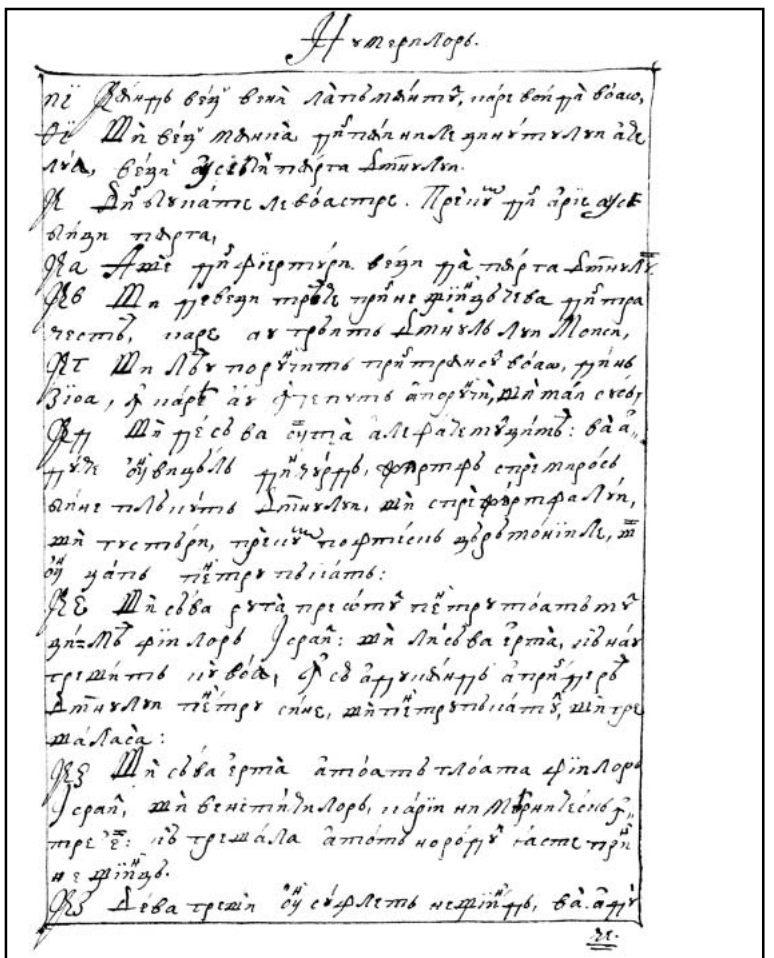

227r

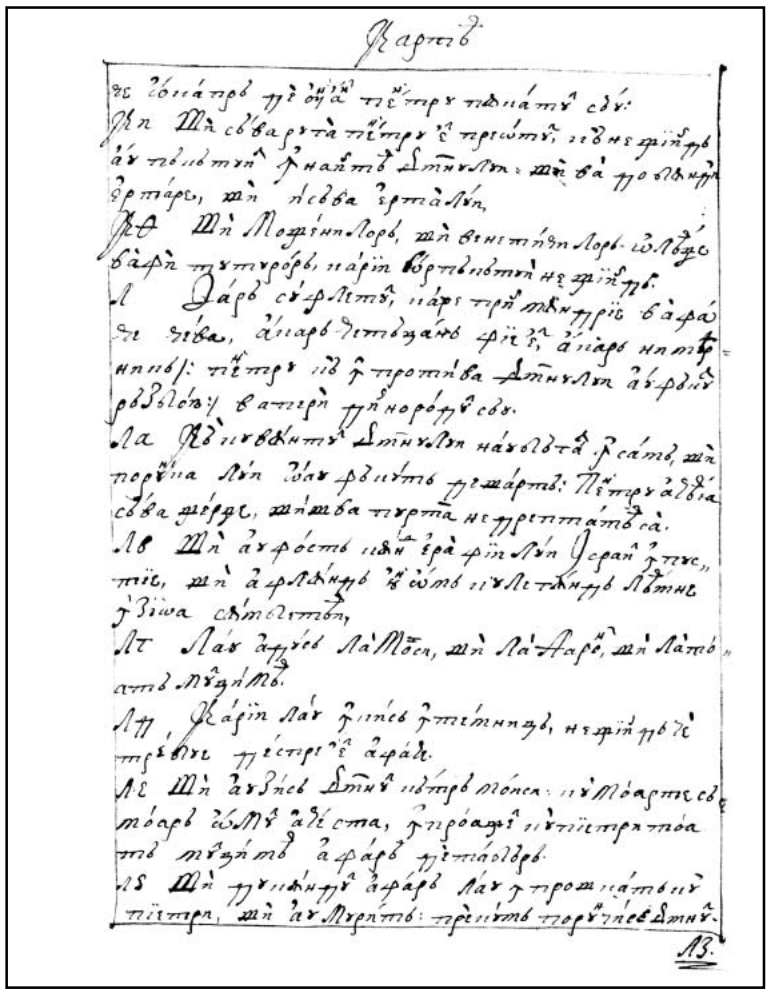

227v

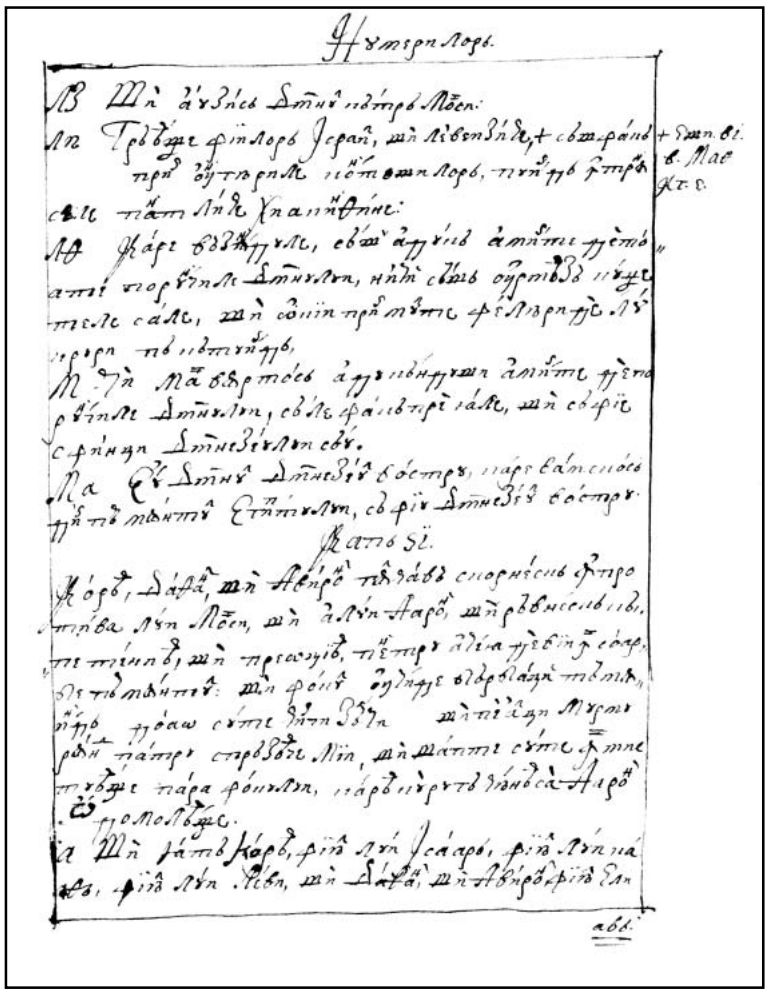

228r

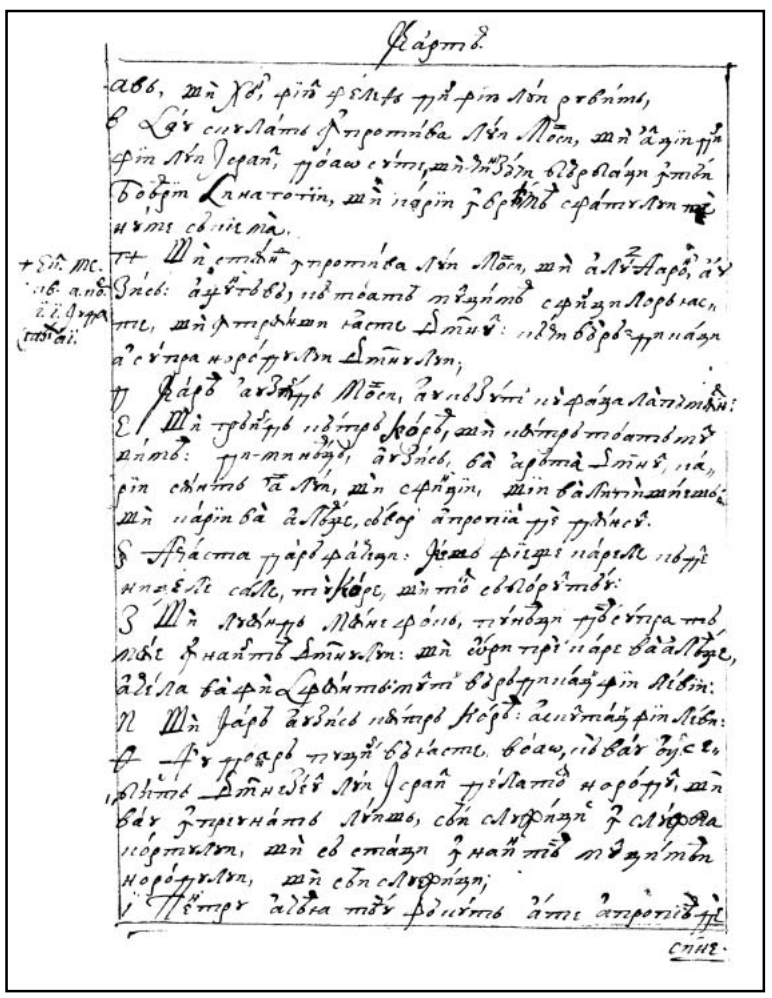

228v

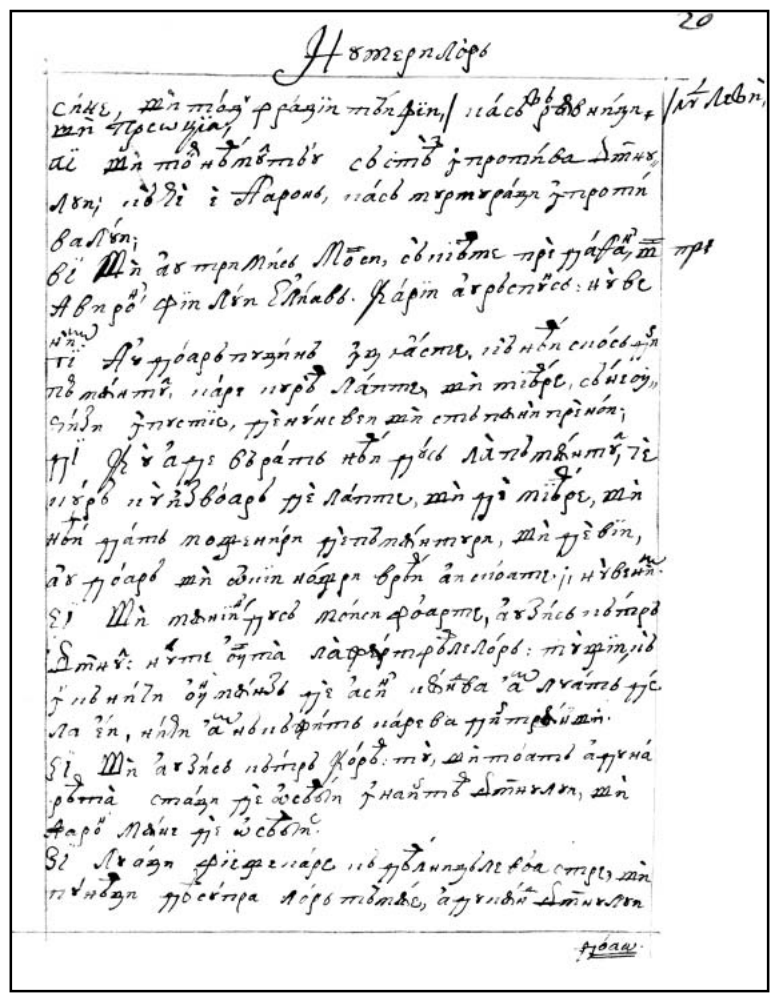

229r

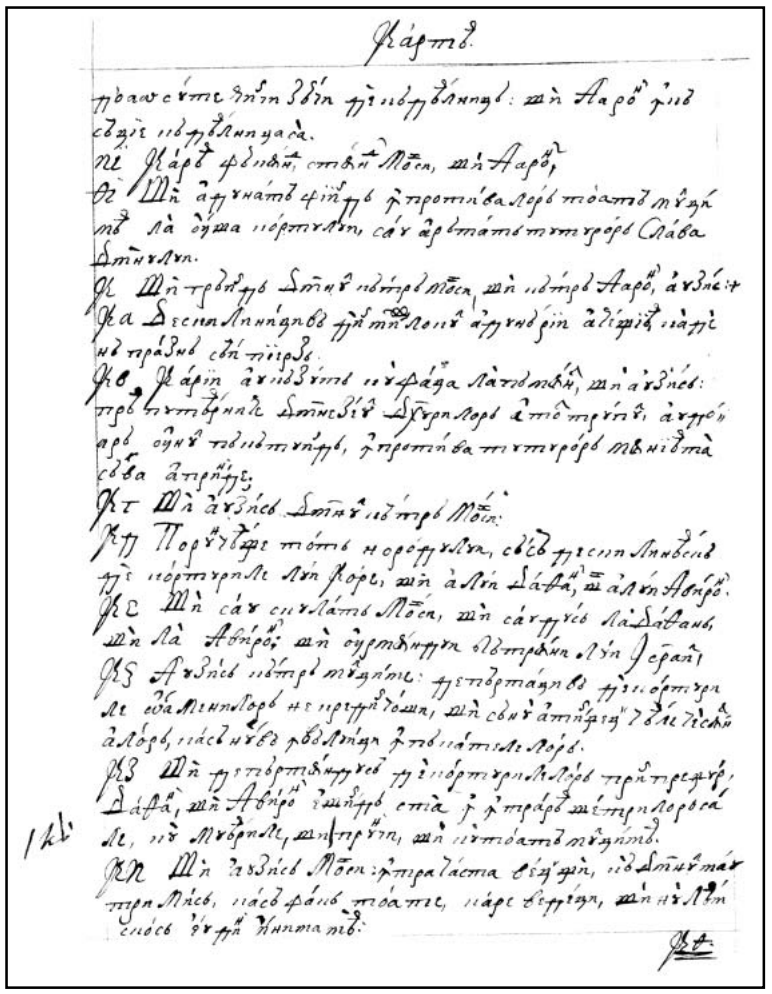

229v

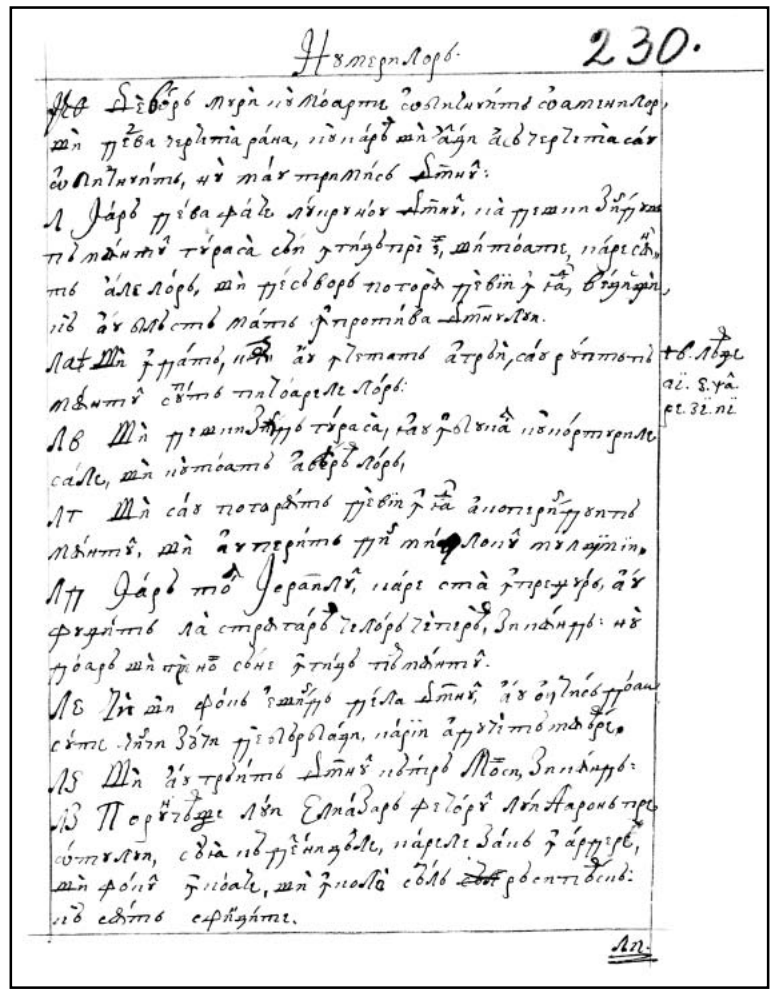

230r

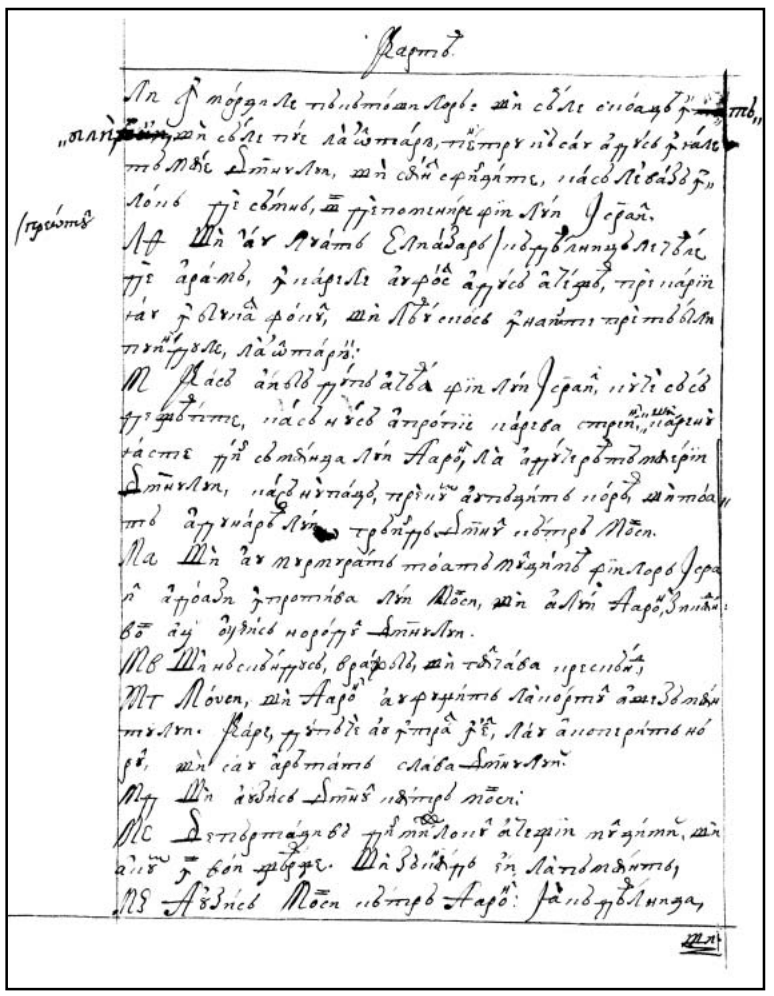

230v

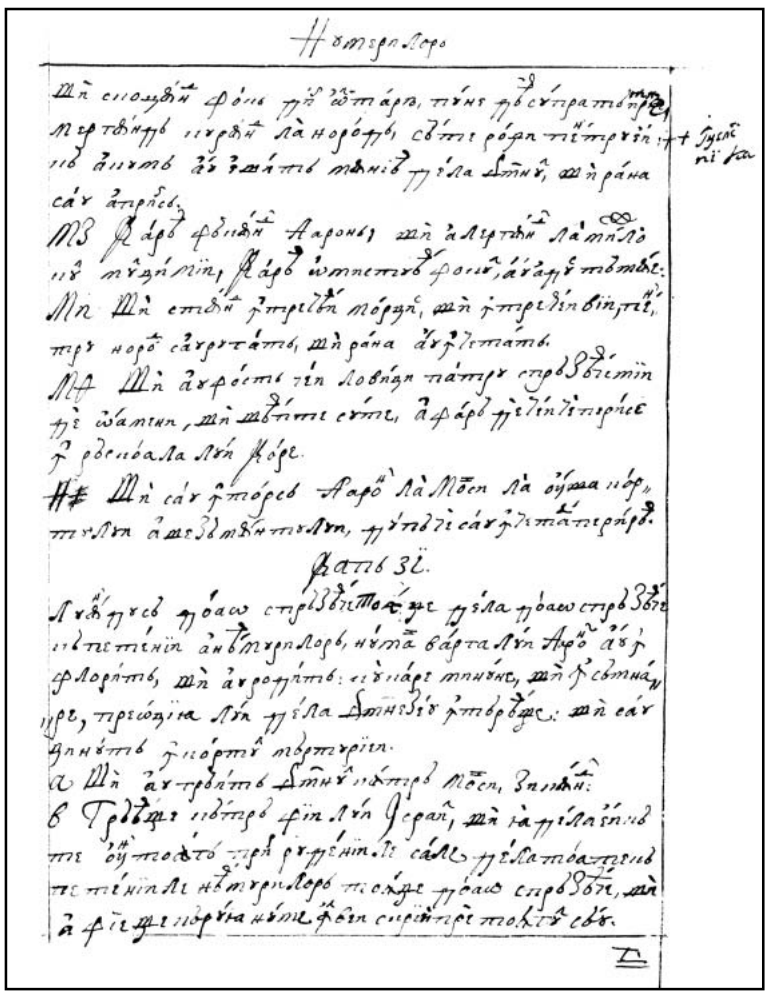

231r

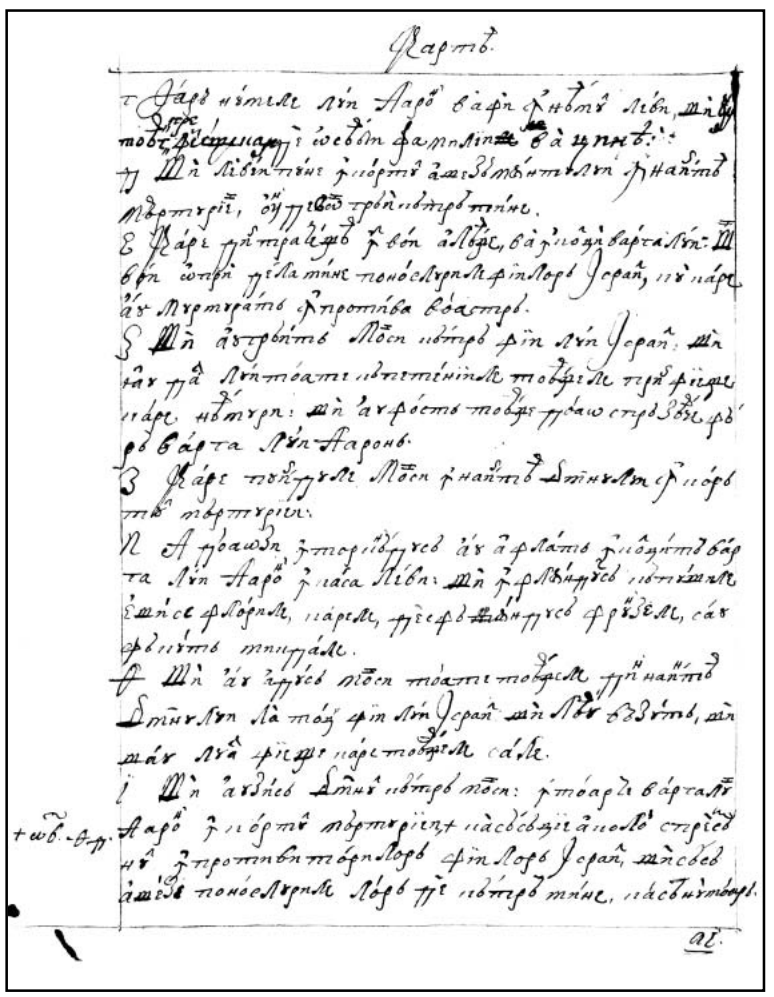

231v

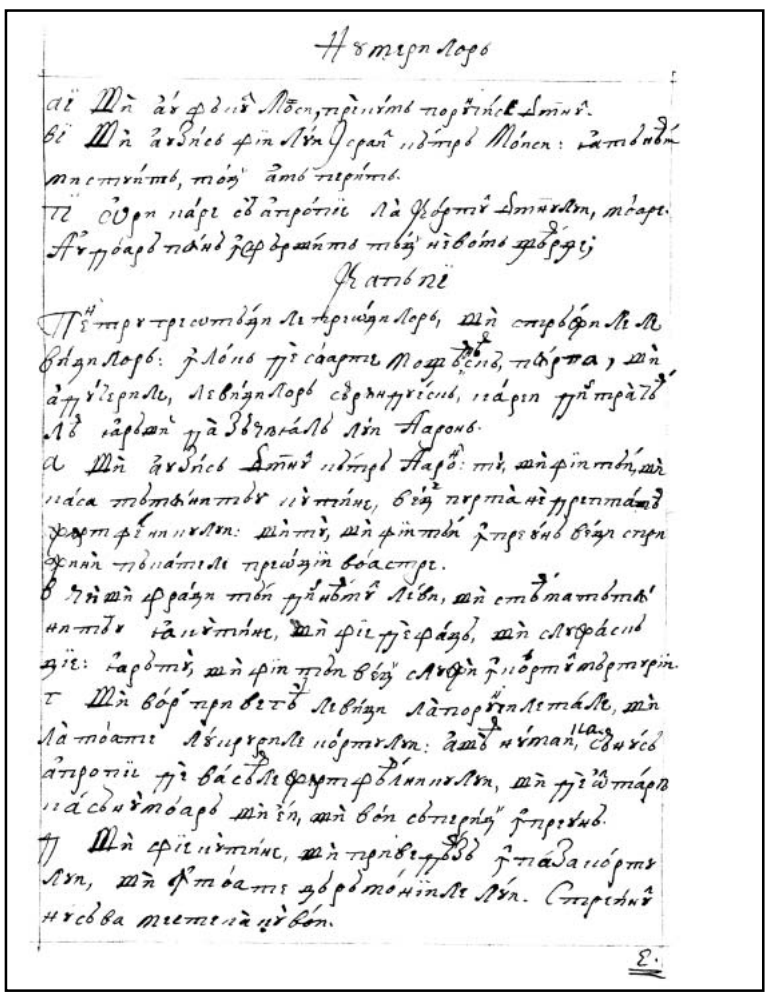

232r

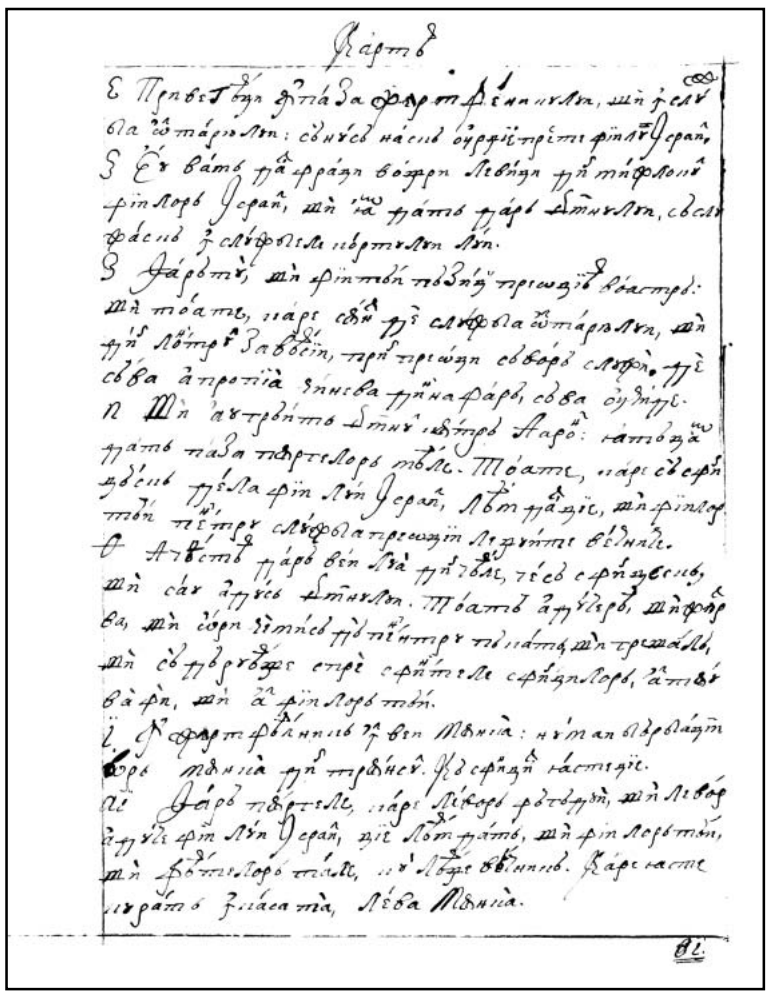

232v

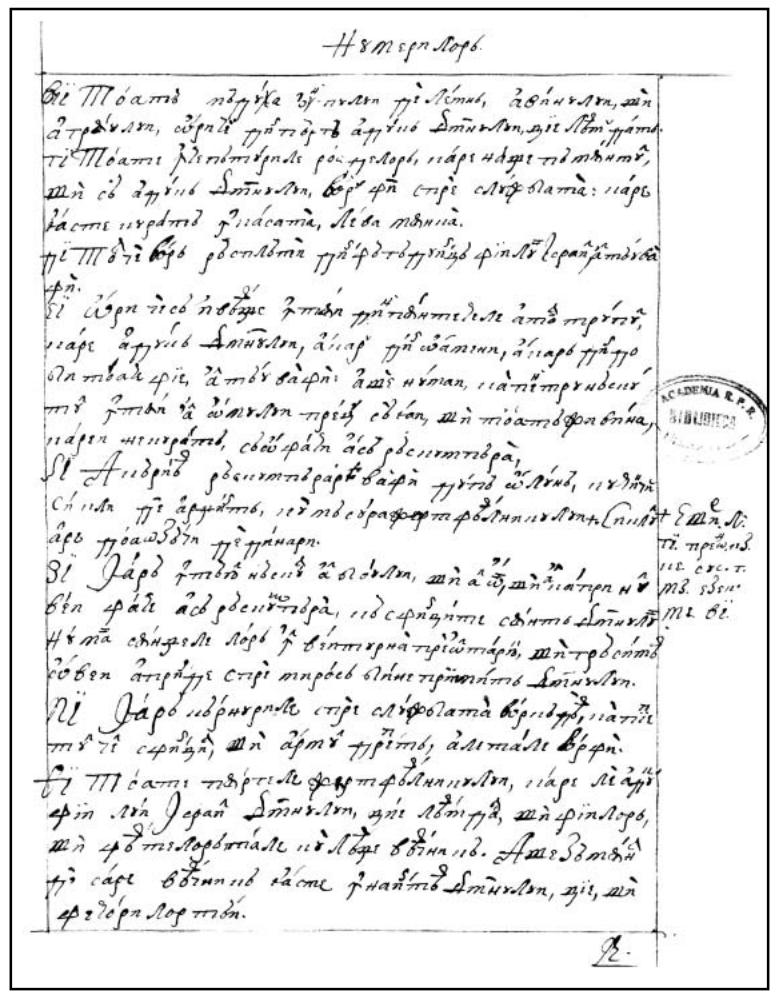

233r

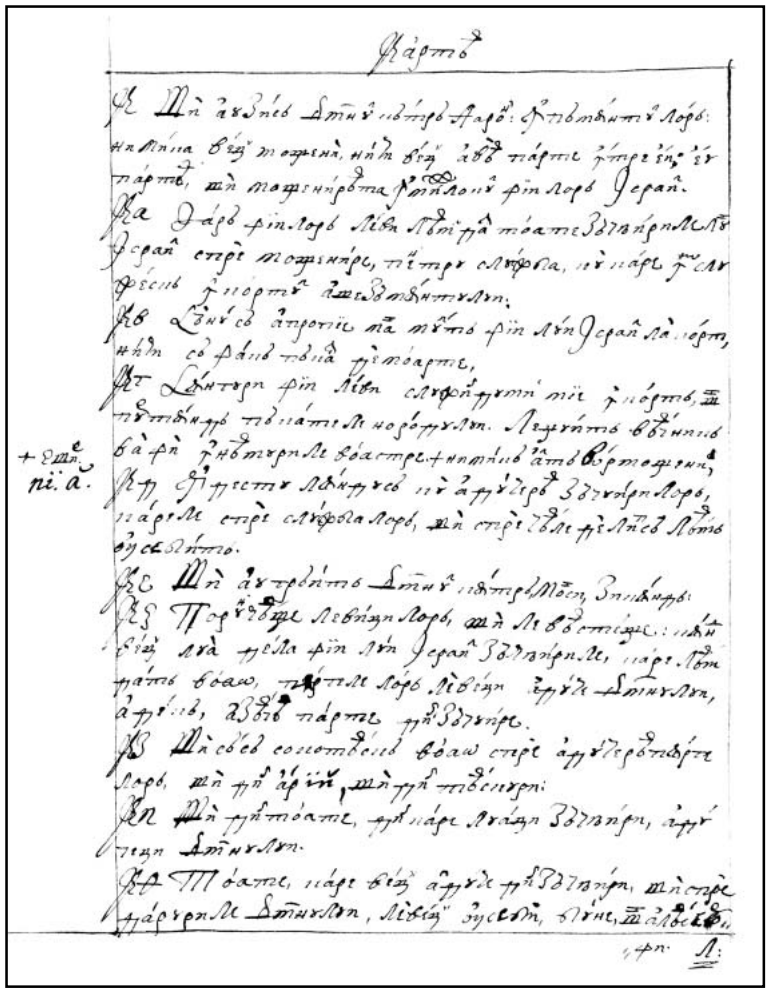

233v

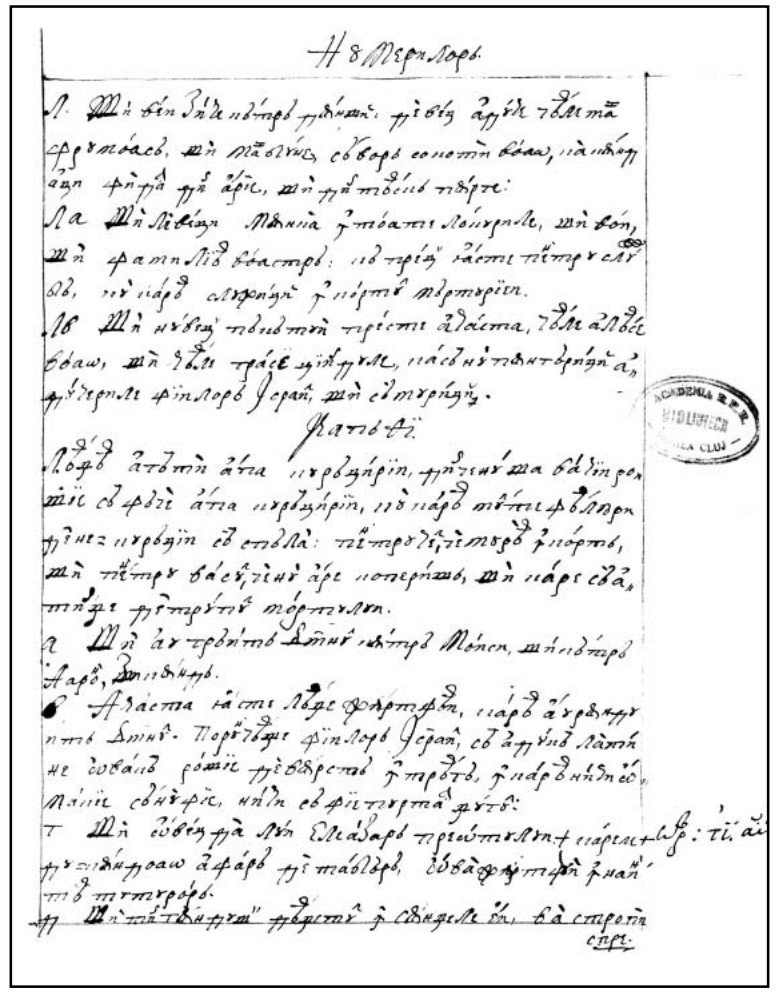

234r

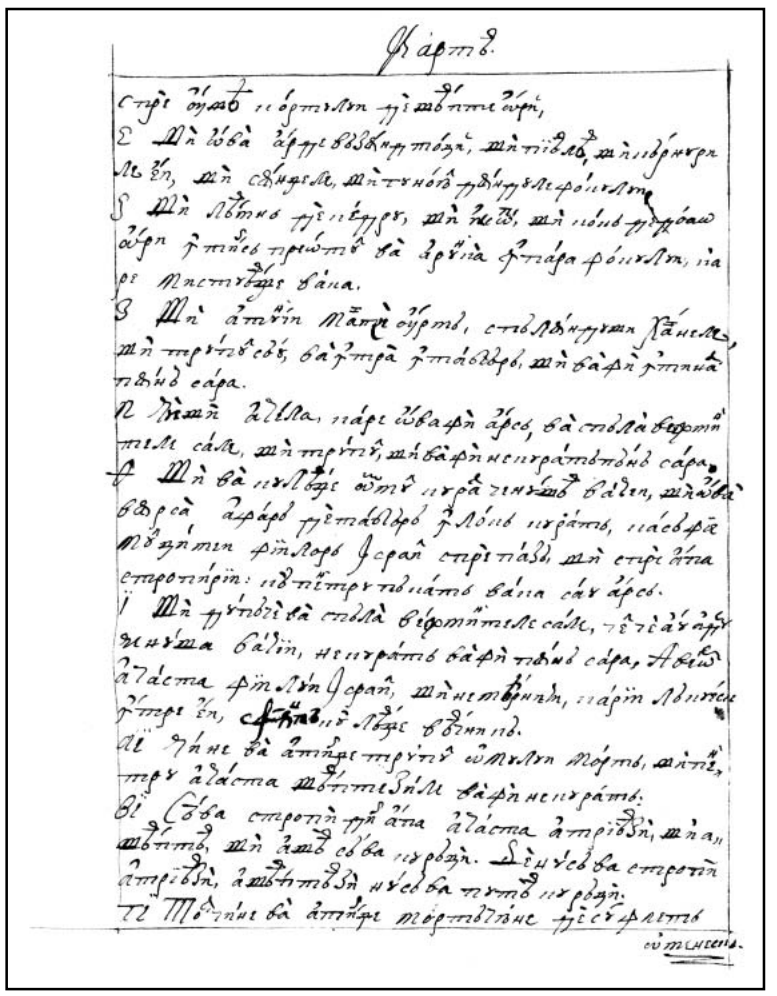

234v

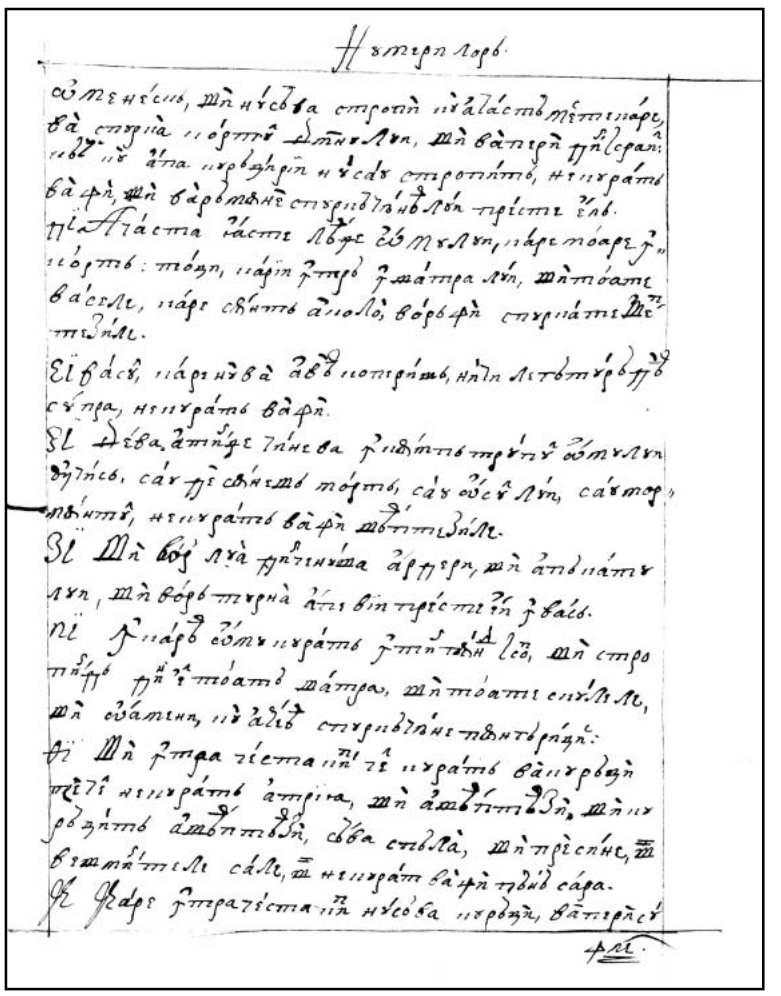

235r

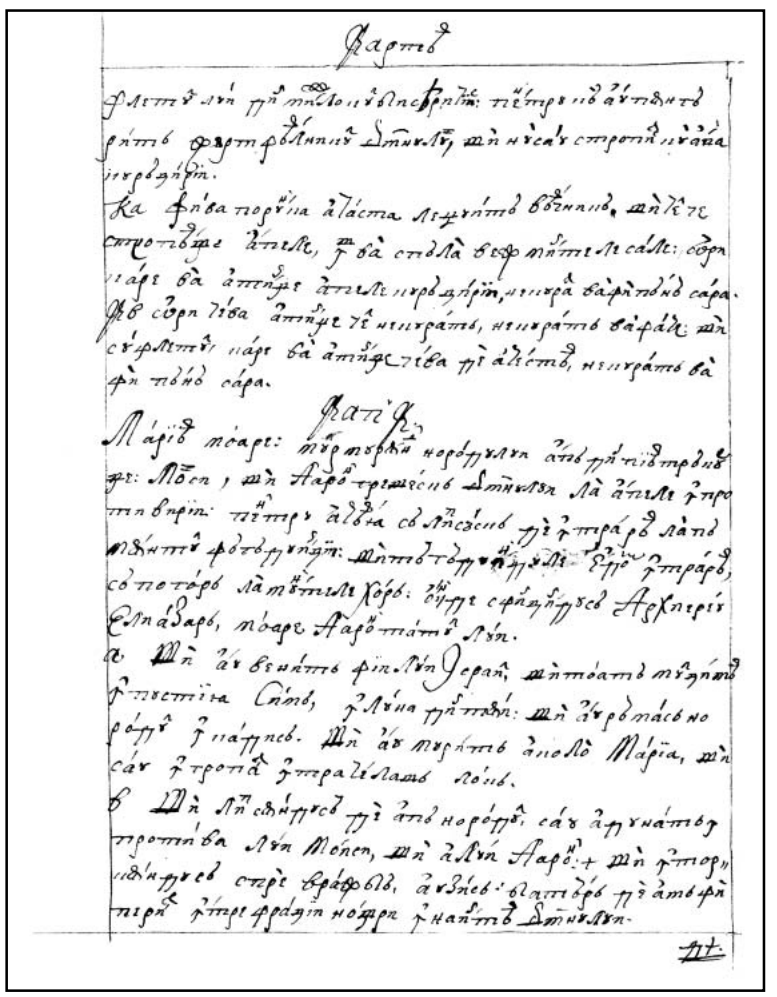

235v

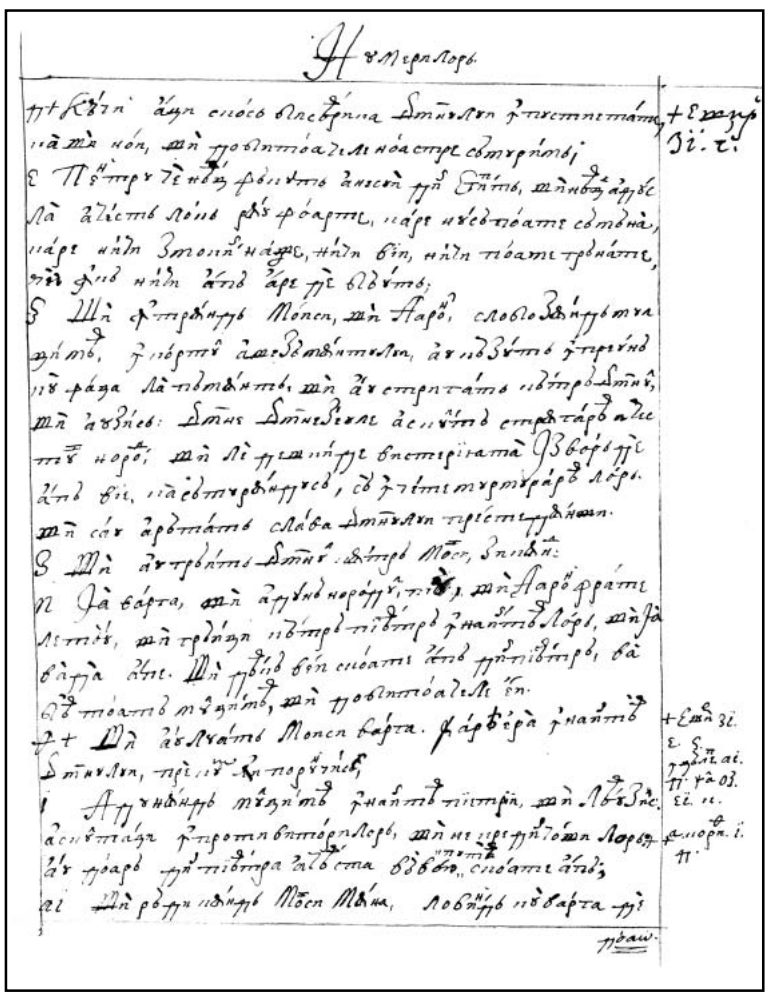

236r

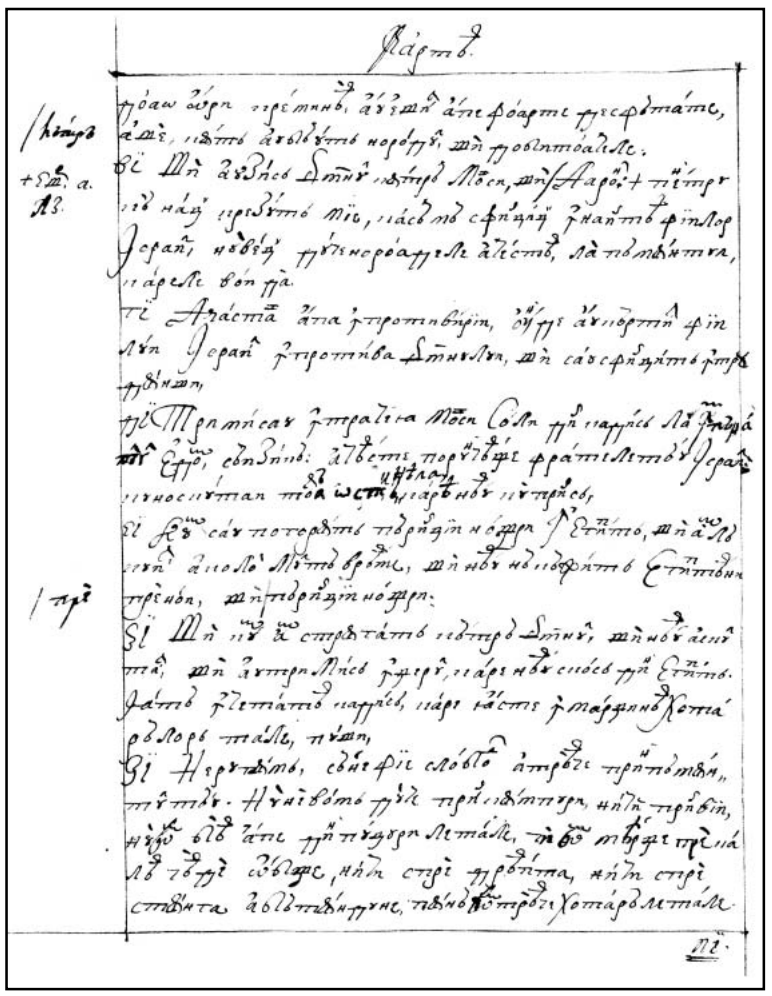

236v

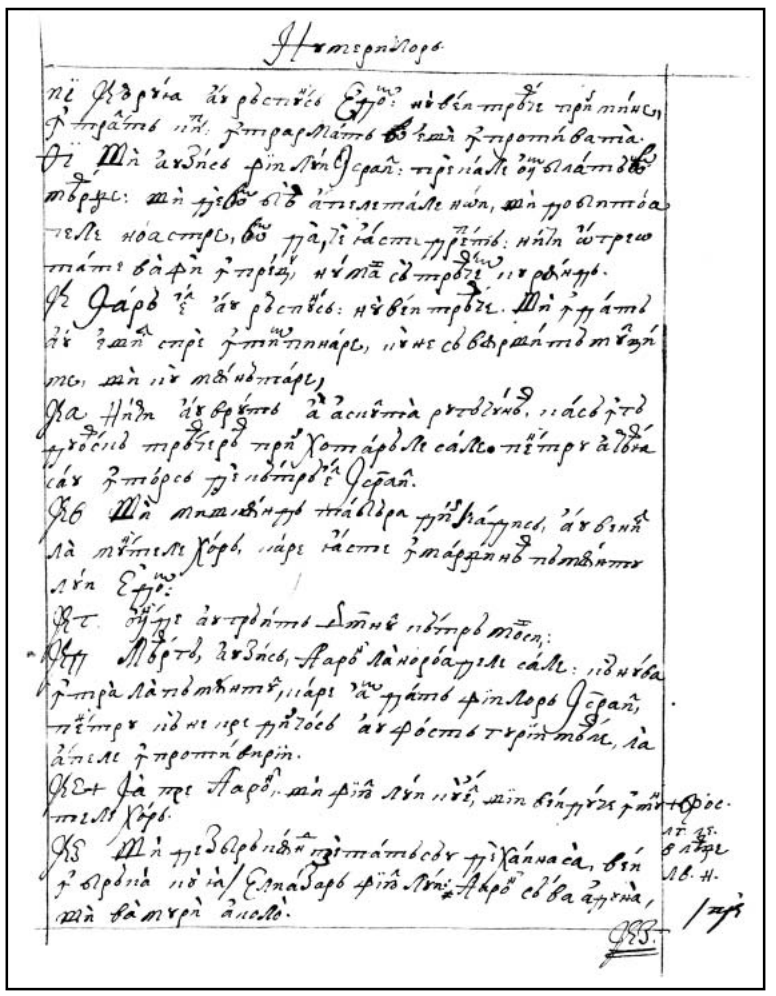

237r

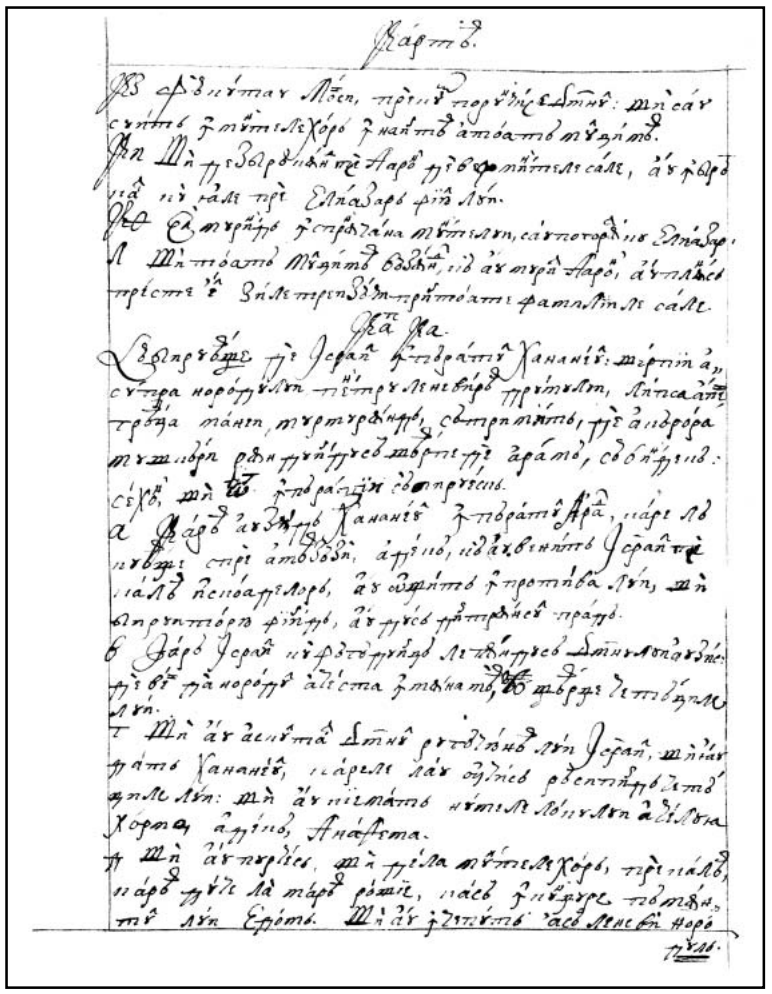

237v

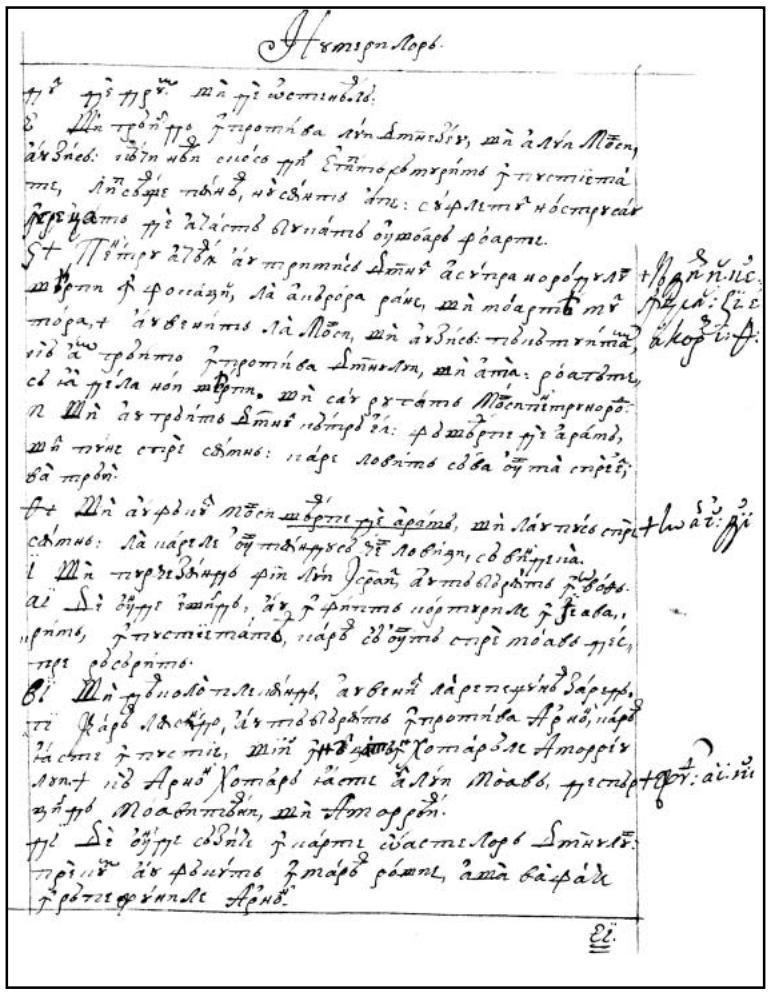

238r

238v 239r

239v 240r

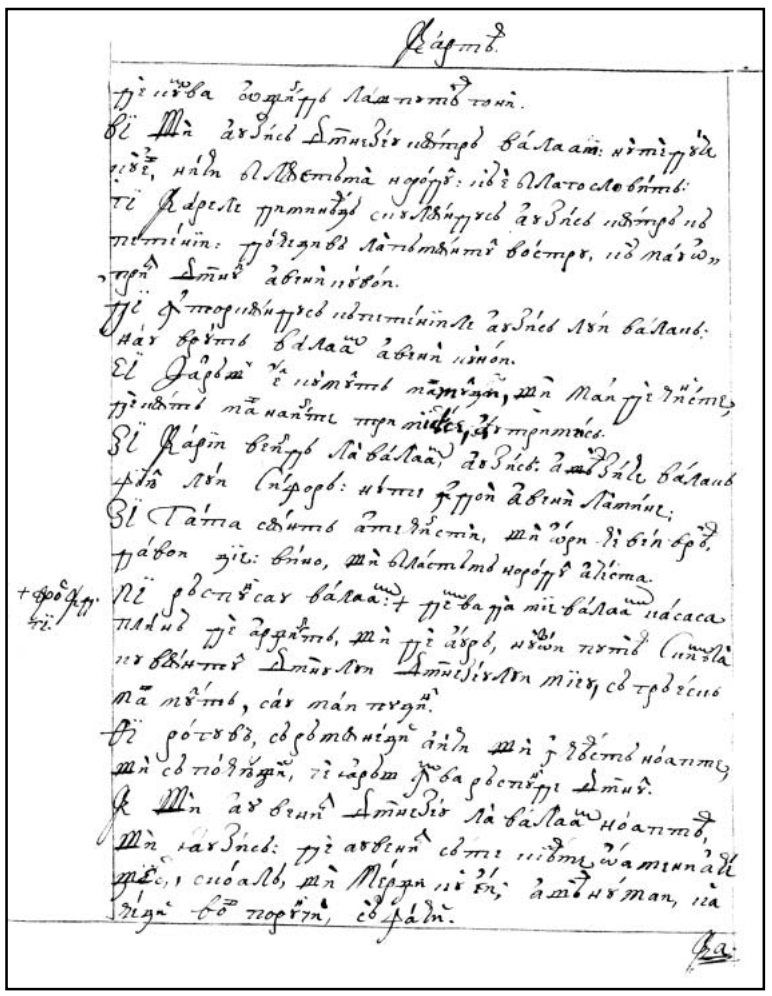

240v

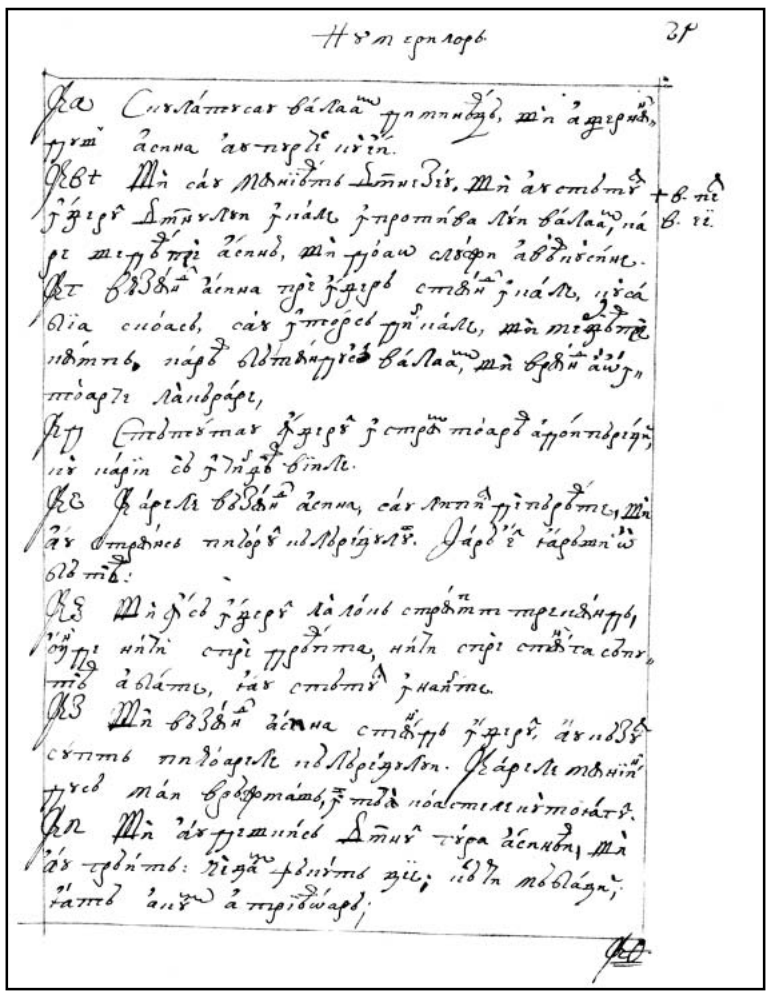

241r

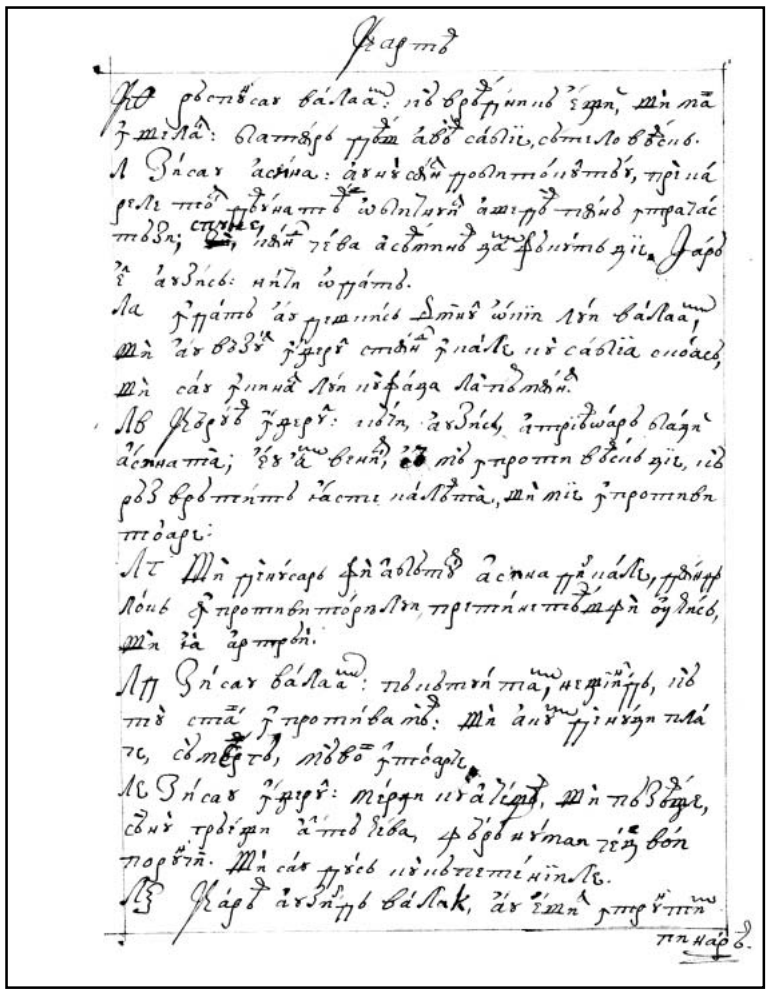

241v

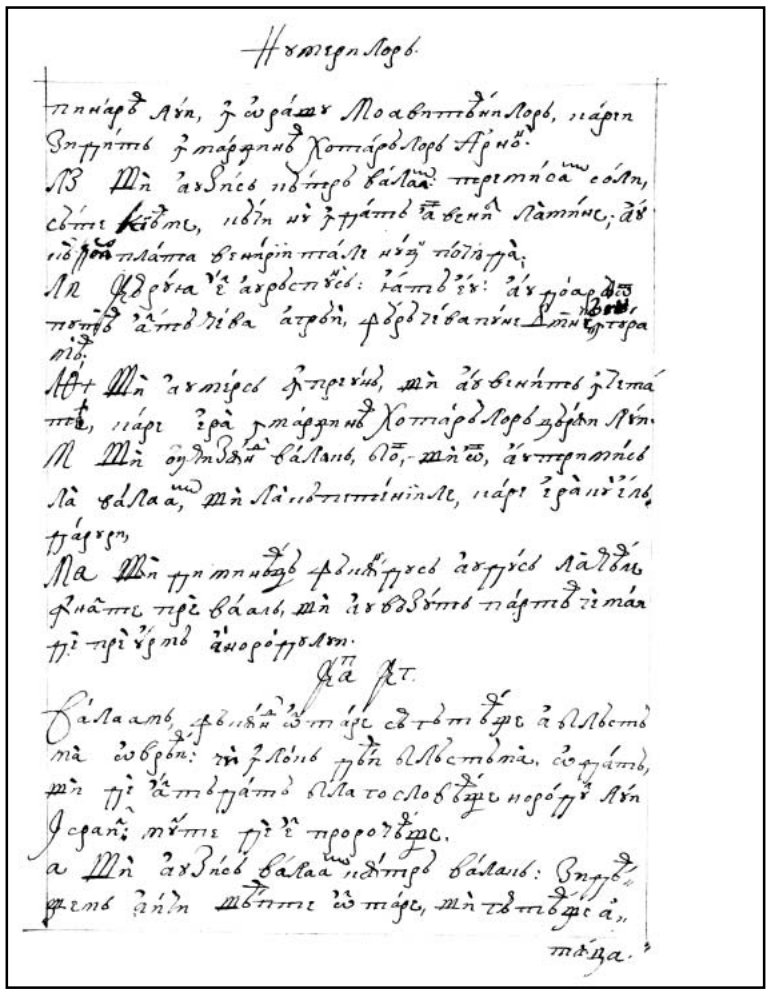

242r

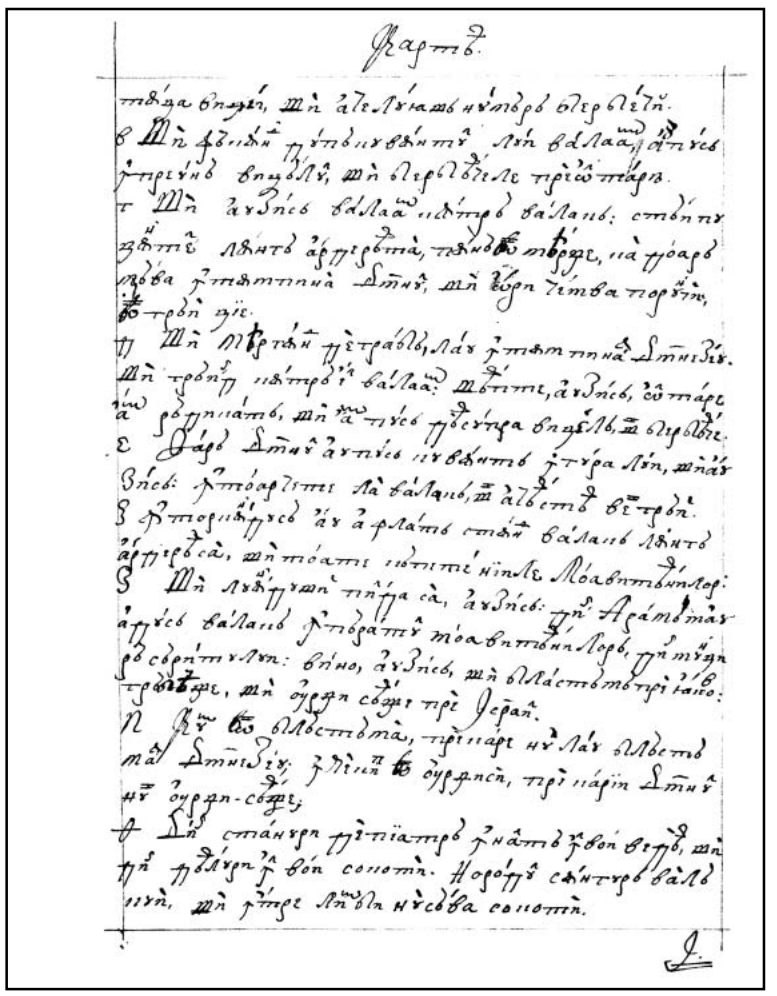

242v

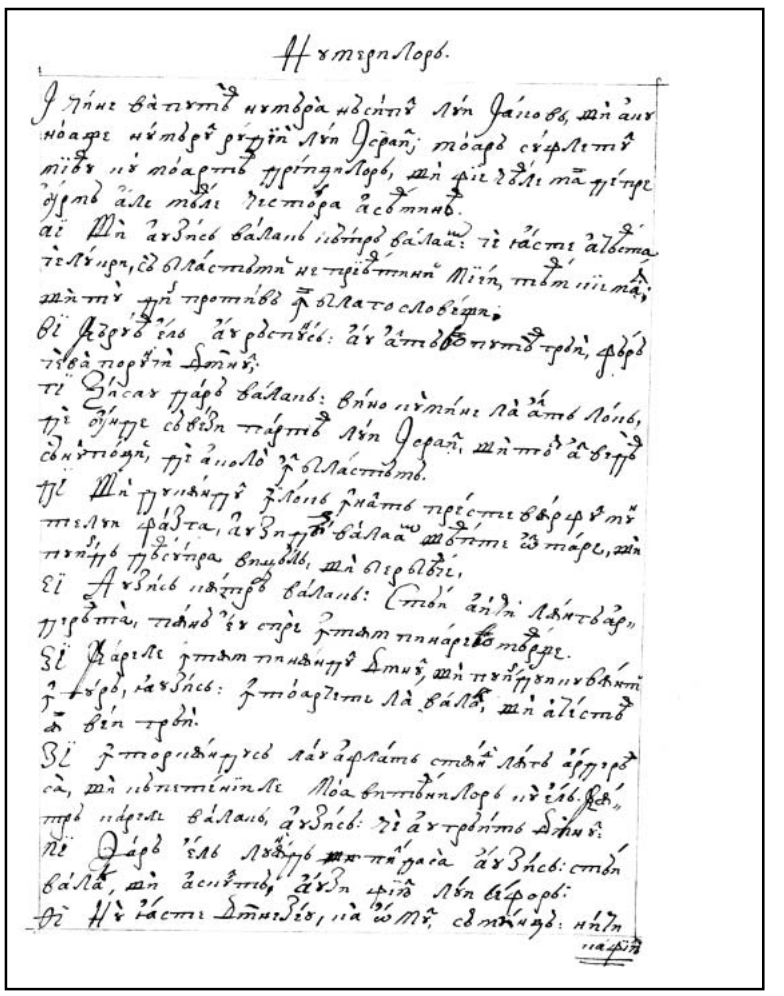

243r

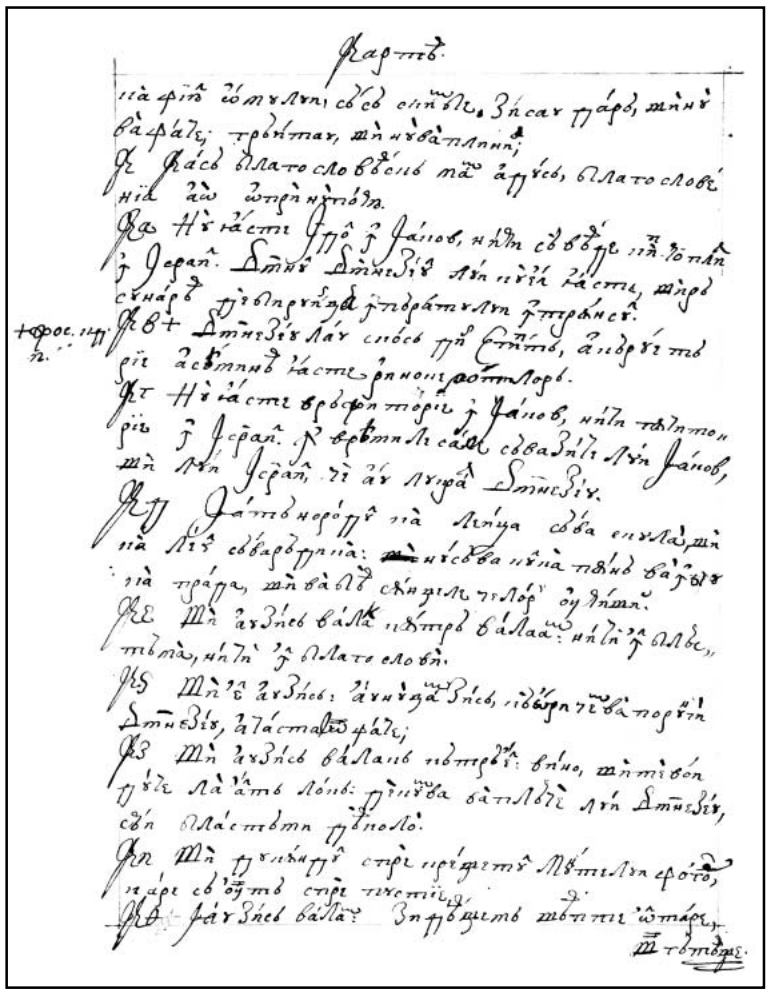

243v

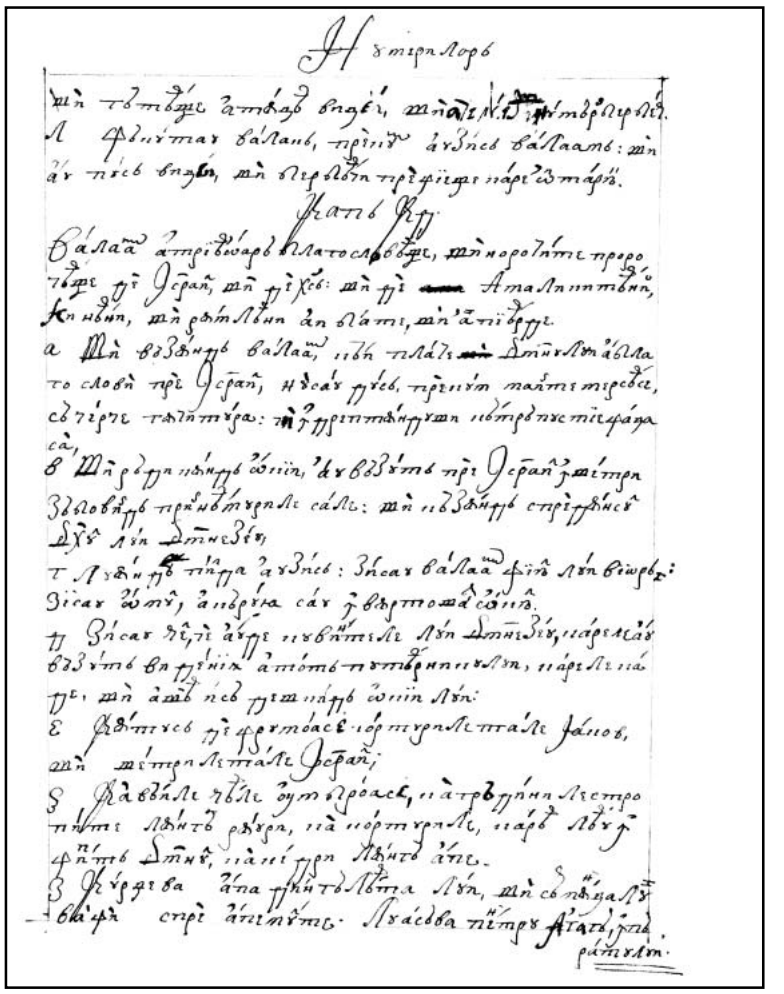

244r

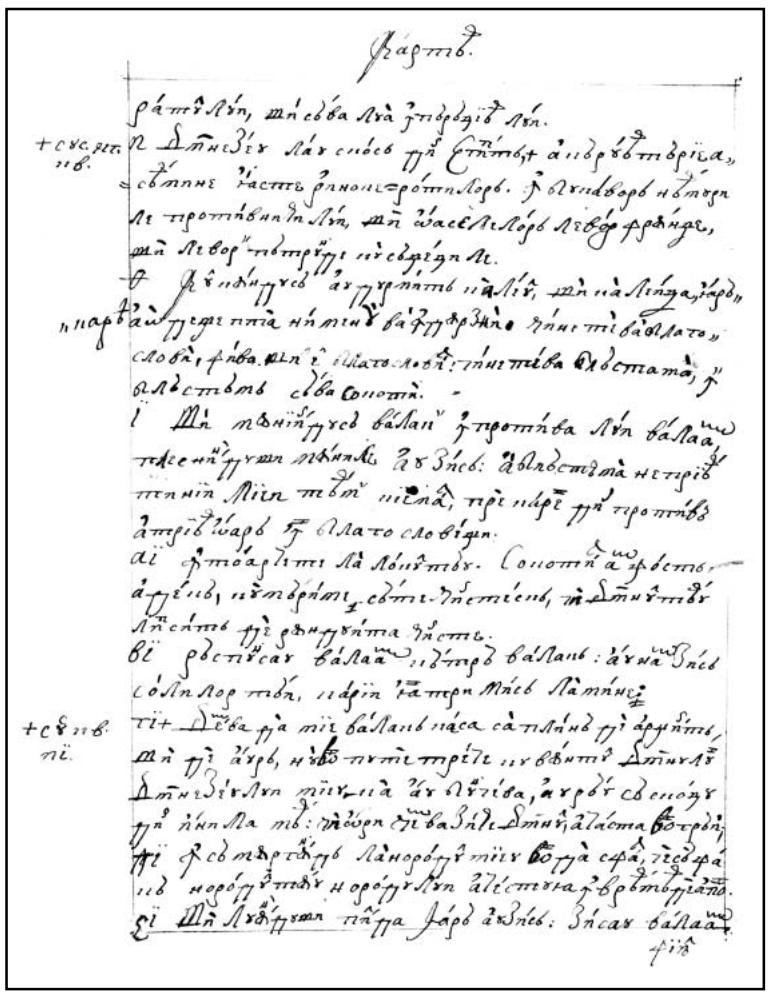

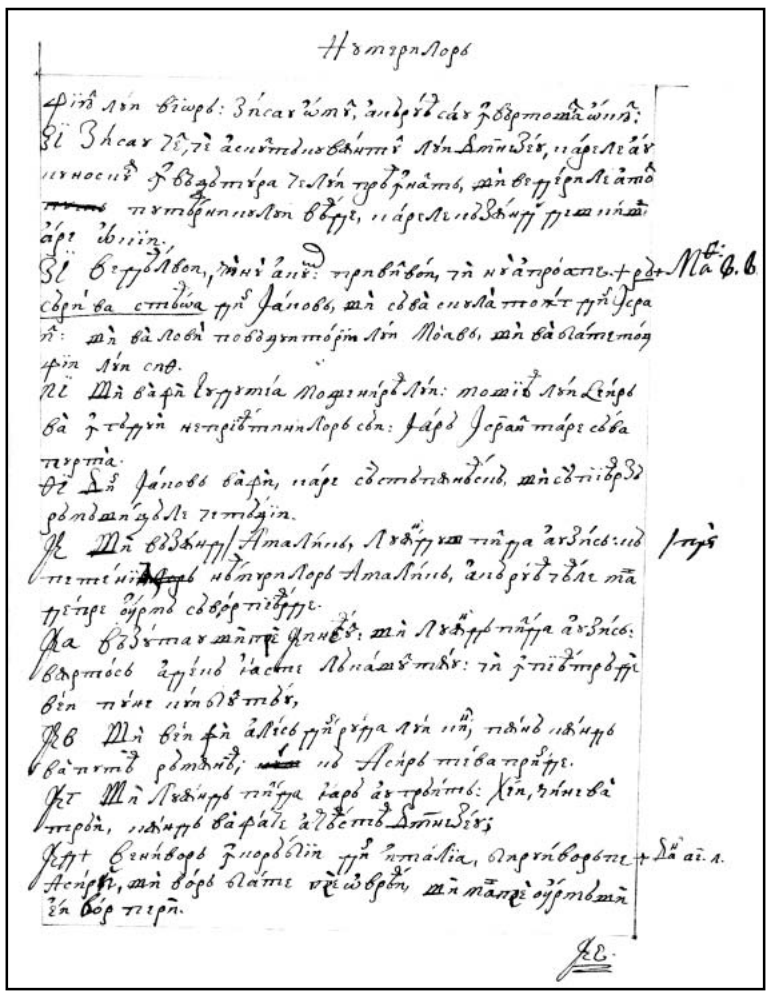

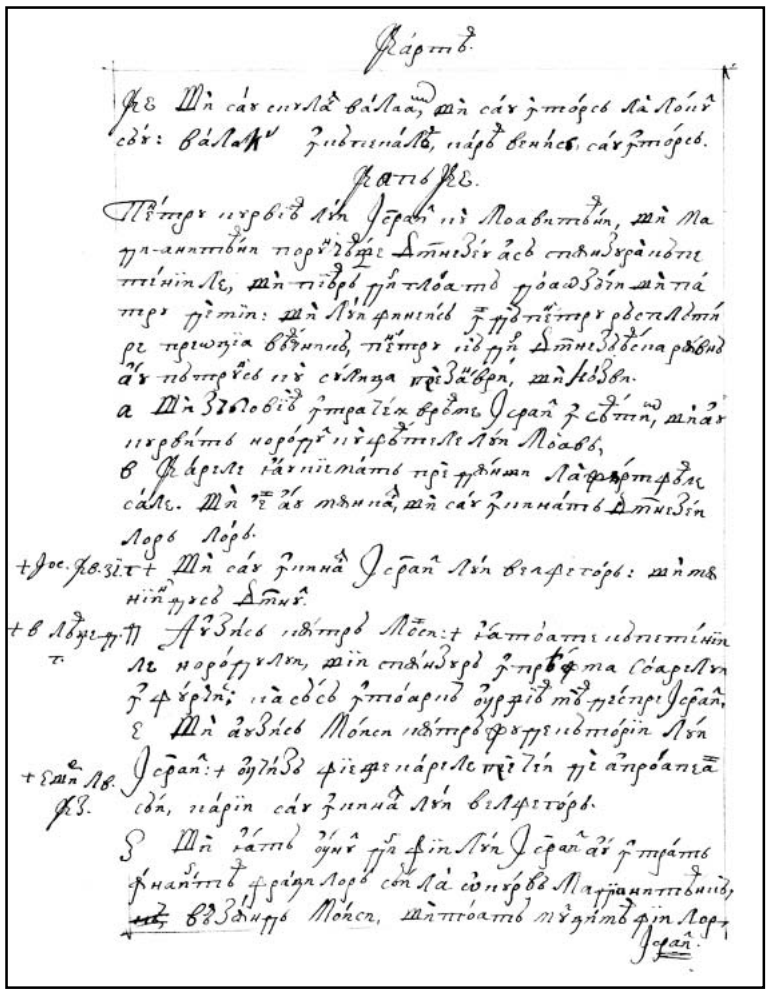

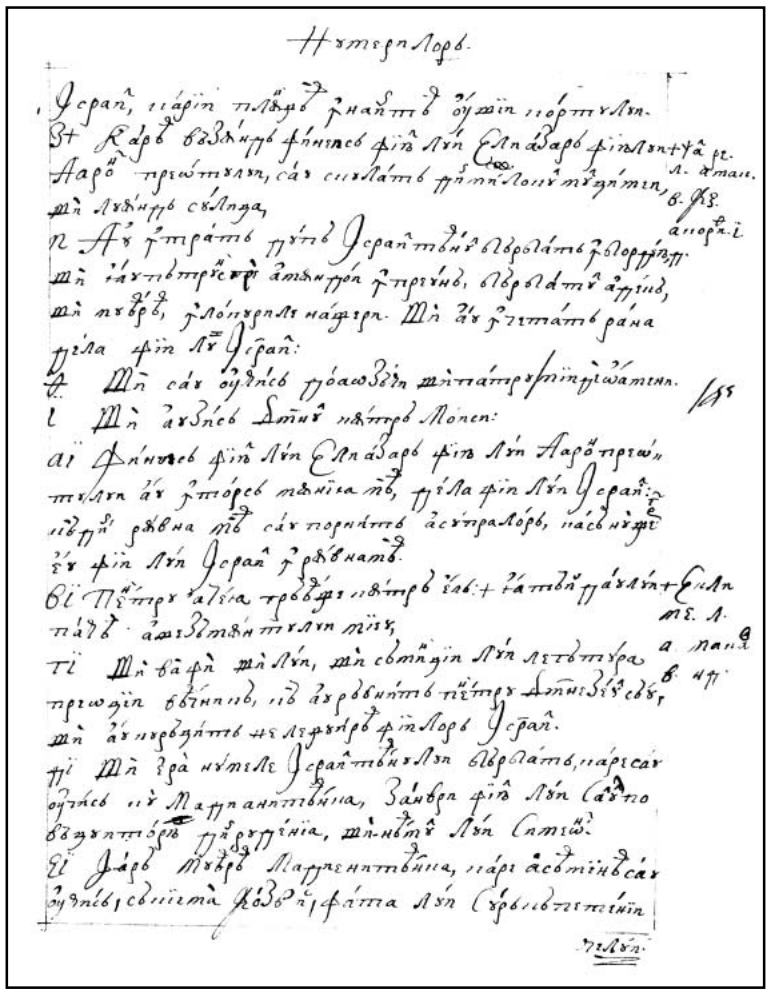

246v

Καρτὸ

τελὸν τᾶ ἀλίεϐ ἀπαρχιεηπτϐηλορϐ.
Βἴ Μὴ ἀϐτρϐπτϐ Δπηῖ ιϐπτρϐ πᾶϲι, Ϛηιϐμρϐ:
+φοϲ Βἴτ Προπάϐνηλῆ πρἰϐὸη ϲϐϐϐ ϲϐπτυϐ Μαρχιεηπτϐηλορϐ, μὴ
λα. ϐ. λοϐηᾶϐ πρἰϲ:
Πἴ ϰϐϐμὴ ϰ προπϐνηλϐϐϐ ἀϐ λϰιράτϐ ϫπροπὸϐαϐϐαϲ
πρϐ, μὴ ϐάϐ ϫϐλϐηπτϐ. ιϐϐϐηλιϐπάτϐ πρῆ Πϱῶϕρότορ,
μὴ ιϐϐϐη φάτα ποϐϐϐηπτὸρηλϐ Μάρπᾶ Ϲόρϲα, ιὰ
ϱϐ ϲάϱ λοϐηπτϐ ϫϐϊωα ϱάιϰη πῖϲπρϫ ηιλρϰπρϐλϱρότορ.

Καπ ϰϛ.

Ηπτηρϐϲϐ Ϝϱαῆπϐϐηπρῆ φἰηϫϱηπάρϱ ηϐτηρα, ηάρἰη
ϐρἰϫηηϐη πρϱϐϐλόϐη, ϐόρ ϫπρᾶ λᾶτϐϐτϐηπτῆ φϐτϐηπρῆ
ηἰη, μὴ ϫπτὸ ᾶλϐϐτϐ ηπτηϐάρϱ ϲϐπορϐτϐϐϐϱ ϲϐλϰϲϐ ϫ
πάρϱϐ τϐϐτϐηπτῆ.
α Δπτϐϐἴ ϲάϱ ϐϐϱϲάτϐ ϲϐηϫϱϱλϱ ϐηηϐ ϐᾶηπλορϐ, ᾶϫϐϰϲϐ
Δπηῖ ιϐπτρϐϐϲϐη, μὴ ιϐπτρϐ Ϲλπάϐαρϐ φἰηῖ Λϰη Ααρῆ
πρϱώτῆ:
+ϲϱϲα-ϐτ: Βἴ Ηπτηϐάρ᾽ τϐάτϐ ϲώπτα φἰηλορϐ Ϝϱαῆ πϱέλαϱρα,
=ωϫϐϰη πϱἰ ἄηη, μὴ Πάη ϲώϐ, πρηιϰϲϱ, μὴ ϱϫπϱϫηηἰηΠϱϲά
λϱ, πϐϫ᾽, ηάρἰη πότϐ τϐϱϱϱ λᾶϫάϲτϱ.
τ Μὴ ᾶϫτρϐπτϐ Πϐϲη, μὴ Ϲλπάϐαρϐ πρϱώτῆ ϫιϐτ
πἰηλϱ Μόαϐϐ ιϐηπτϐ Ϝωϱρᾶ ϫπρϱϕτα Ϝϱηχό
ηϐλϰη, ιϐπτρϐ ϐἴρἰ ϱρᾶ;
τϫ Δπ ϱρόωϫϐἴη πϱἰ ἄηη, μὴ Πᾶ ϲώϐ, πρἰιϐτ Δπηῖ
πορἴηϲϱ, ᾶηϐϱόϱα ᾶλίϐτα ᾶάϲτϱ ηϐτηρῆ.
+φαλ. Μϑ.φ. Ϛ ρϐϐη ϫπϐϰη ηϐϲηπτῆ λϰη Ϝϱαῆ. + ᾶλιϐτἰϰα φἰη ϲϐϰ
8 παρ. 8.Ϛ φἰ. πϱέλα ηάρἰ φαπιλἰα Ϲηοχπτϐηλορϐ. μὴ φάλη, πϱέλα
ηαρἰ.

Ηϐτηρλορϐ.

ηάρἰϱ φαπιλἰα φαλληπτϐηλορϐ: a.πα ϛ.τ.
Ϛ Μὰ Ϝἰϲρῆ, πϱέλαηάρἰϱ φαπιλἰα Ϝϱϱοπτϐηλορϐ: μὴ
Χάρπη, πϱέλαηάρἰϱ φαπιλἰα Χαρπτϐηλορϐ.
Ζ Αϱϐϲτϱ ϲϰπτϐ φαπιλἰπλϱ πρῆ ϱῆϱα λϰη ϱϰϐῆ ᾶηϐ
ϱόρα ηϐτϐρ ϲάϱ ᾶφλάτϐ, λἰη πατρϰϐϐῆ μὴ πρἰη, μὴ
ϰϐτϱ ϲϰτϱ πρηϐϐη.
Η Φἰῆ λϰη φάλλ, Ϛληάϐ.
Θ Φἰη ᾶλϱϲτἰνα, Ηαπϰῆ, μὴ Δάθᾶῆ, μὴ Αϐϰρῶ. Αϱέμϐ
ϲϰπτϐ Δάθᾶῆ, μὴ Αϐϰρῶ, ιϐϐτϱτἰηἰλϱ ηορῶϱλϱη, + ηάρἰηπ ϲἰ ϫἴ. α
ϲάϱ ϲηλλάτϐ ϫπροπἰνα λϰη Μόϱη, μὴ ᾶλϰη Ααρόη,
ϱᾶ ϐρᾶϲλα λϰη Μόρϐ, ηάρ᾽ ᾶϱ ϱϐϐϐλοπτϐ ϫπροπἰνα Δπηλϱη.
Ἰ Μὴ ϱρϱἰηϫϱϰἰϱϱῆ τϐϐϐηπτῆ τϱᾶϲα ᾶϱ ϫϐλϱἰᾶ πϱἰηόρϱ,
Μϱϰπϱϱ ϕόαρπτϱ Μϐϫη, ιϐϰῆ ᾶϱ ᾶρϱϱ ϕϐηῖ ϱόαω ϲάπτϱ
ηαλϐϰηϫϐϰη πϱἰϐϐϱϐάϱηῖ. Μὴ ϲάϱ ϕϐηπτϐ ηϐϱϱτηηἰηϱϱ,
αἰ Ϛᾶτϱϱϱϰπϱϱ ηόϱϱ, ϕἰηλϐϰη ϲϐηϫπἰϫϐϱϐ.
ϐἴ Φἰη λϰη Ϲάτῶ πρῆ ϱϱϱϱἰηηϱϱάϱ: Ηαπϰῆ, πϱέλα
ᾶλίϐτα φαπιλἰα Ηαπϰηλπτϐηλορϐ: Ϝοπτηϐ πϱέλα
ᾶλίϐτα φαπιλἰα Ηαπϰηλπτϐηλορϐ: Ϫιχῆ, πϱέλα αλίϐτα φα,
ηπτηϰϱα Ϫιχηηπτϐϐτϱϱορ:
ηπτ ϐάρϱ, πϱέλα ᾶλίϐτα φαπιλἰα Ζαρϐηλορϐ: ϲάῆ, πϱέλα
ᾶλίϐτα φαπιλἰα Ϲᾶηλπηηλορϐ.
πἴ Αϱϐϲτϱ ϲϰπτϐ φαπιλἰπλϱ πρῆ ϱϱϱαλἰη Ϲπτῶ,
ᾶηϐϱόϱα ηϐτϐρ ᾶϰφόϲτϐ πἰη πϱόωϫϐἴη μὴ ϱϱόω,
ϱϱόω ϲϰτϱ.
Ρἴ Φἰη λϰη τᾶϱϐ πρῆ ϱϱϱϱἰηηϱϱάϱ: Ϲϰρῶ, πϱέλαᾶλίϐτα
ϫα.

247v

Καρτὸ.

φαπιλἰα Ϲφρονϐηλορϐ: Αττα, πϱέλα ᾶλίϐτα φαπιλἰα
Ϲπιϐηλορϐ Ϲϰπ, πϱέλα ᾶλίϐτα φαπιλἰα Ϲπιϐηλορϐ.
Ϫἴ Ϫϐϫἰη, πϱέλα ᾶλίϐτα φαπιλἰα Ϫϫηϐηλορϐ: Χάρϱ, πϱέλα
ᾶλίϐτα φαπιλἰα Χαρηηϐηλορϐ.
Ϫἴ Αϱόρϱ, πϱέλα ᾶλίϐτα φαπιλἰα Αϱοϱηηϐηλορϐ Αϱἰῆ,
πϱέλα ᾶλίϐτα φαπιλἰα Αϱἰηλϐηλορϐ.
Νἴ Αϱϐϲτϱ ϲϰῆ φαπιλἰπλϱ τᾶ, ᾶηϐϱόϱαπϐ ηϐτϐρ ᾶϱ
ϕϱόϲτϐ, πἰη πατρϰϐϐῆ, ϫἴη ϲϰπτϱ.
+φαλλη. Θἴτ φἰη λϰη Ϫϱρρα, Χάρϱ, μὴ ϫώᾶ, ηάρἰη ᾶπϐηϱρόη ᾶϱτϐ»
ρήπϐ ϫπϐηπτῆ Χαηᾶᾶ
Ρἴ Φόϲτϐϱ φἰη Ϫϱρρα, πρῆ ϱϱϱϱἰηηϱϱάϱ: Ϲϐλα, πϱέλαηά
ρϱλϱ φαπιλἰα Ϲϐλαηηϐηλορϐ: φάρϱϲ, πϱέλαηάρἰϱ φα
πιλἰα φάρϱϲϐηλορϐ: Ζάρϱ, πϱέλαηάρϱ φαπιλἰα Ζαρϐ
ηηλορϐ.
Ϫϰ Ϫάρϐ φἰη λϰη φάρϱϲ: Χϱϲρῶ, πϱέλαηάρἰ φαπιλἰα Χϱϲ»
ρονϐηλορϐ: μὴ Χάτῶ, πϱέλαηάρἰ φαπιλἰα Χατϐλϐηλορϐ.
Ϫϐ Αϱϐϲτϱ ϲϰπτϐ φαπιλἰπλϱ Ϫϱρρα ᾶηϐϱόϱαπϐ ηϐτϐ
ρῆ ᾶϱόϱϐϲτϐ, πἰη ϐϐτϱτἰηἰλϱ μὴ ϐϐϱϱ, ϫἴη ϲϰτϱ.
Ϫτ Φἰη λϰη Ϝϲαχαρϐ πρῆ ϱϱϱϱἰηηϱϱάϱ: Φϐλα, πϱέλα
ηάρἰϱ φαπιλἰα Φϐλαπτϐηλορϐ: Φϰα, πϱέλαηάρἰϱ φα
πιλἰα Φϰαηηϐηλορϐ:
Ϫτϫ Φάϱϐϐ, πϱέλαηάρἰ φαπιλἰα Ϫαϱϐϐηλορϐ: Ϲτη»
ρᾶ πϱέλα ηάρἰ φαπιλἰα, Ϲτπρανϐηλορϐ.
Ϫϱ Αϱϐϲτϱ ϲϰπτϐ ηϐτϱρηπλϱ Ϝϲαχαρϐ, ᾶηϐϱόϱα ηϐτϐ
ᾶϱόϱϐϲτϐ, πἰη ϐϐϱϱ ϫἴη μὴ πατρϰ, πρϱϐ ϲϰτϱ.

Ηϐτηρλορϐ.

Ϫϛ Φἰη λϰη Ζαϐϐλόῆ πρῆ ηϐτϱρηπλϱ ϲάϱ: Ϲάρϱρϱ, πϱέλα
ηάρἰ φαπιλἰα Ϲαρϐπϱέηλορϐ: Ϫλό, πϱέλαηάρἰ φαπ
λἰα Ϫλονϐηλορϐ: Ϫάλϱη, πϱέλαηάρἰ φαπιλἰα ηαλἰ
ληηϐηλορϐ.
Ϫϫ Αϱϐϲτϱ ϲϰπτϐ ϱϱϱϱἰηηϱϱάϱ λϰη Ζαϐϐλόηϐ, ᾶηϐ
ϱόϱα ηϐτϐρ ᾶϱόϱϐϲτϐ, πἰη ϐϐϱϱ ϫἴη, ϫἴη ϲϰτϱ.
Ϫη Φἰη λϰη Ϳώϲϱρ πρῆ ηϐτϱρηπλϱ ϲάϱ, ηανάϲϲϱ μὴ Ϫ
ϱρϐηῆ.
Ϫϰ Δπ ηανάϲϲϱ ᾶϱόϲϐϱπτϐ Μάϫαρϐ, πϱέλαηάρἰ
φαπιλἰα Μαϫαρϐηλορϐ. + μάϫαρ ᾶνηϐϱπτϐ πρἰ +
τάλα ᾶ, πϱέλα, ηάρἰ φαπιλἰα τάλα αρϐηλορϐ.
Λ τάλα ᾶ ᾶϱ ᾶϐϐτϐ φἰη: πρἰ Ϳϐϫρϐ, πϱέλαηάρἰ φαπιλἰα Ϫϱ,
Ϫϫρϐηλορϐ: μὴ πϱ Χϱϲτἰη, πϱέλα ηάρἰ φαπιλἰα Χϱϲτϐηλορϐ;
Λα Μὴ Ϫϱϲἰη, πϱέλαηάρἰ φαπιλἰα Ϫϱϲἰηϐηλορϐ: μὴ Ϫϱ»
ϰἰ, πϱέλαηάρἰ φαπιλἰα Ϲϰπτϐηλορϐ.
Λϐ Μὴ Ϲπηρρα, πϱέλαηάρἰ φαπιλἰα Ϲαπηρρηλορϐ: + μὴ + φοϲ ϐ.
Χάρηρϐ, πϱέλαηάρἰ φαπιλἰα Χαρηρϐηλορϐ. α.
Λτ Μὴ ᾶηϱόϲτϐ Χάρηρϐ πϰάτϐ λϰη Ϲᾶρα ααρϐ, ηάρἰ
ϱϱἰη ηϰ ᾶϐϐ, πηϰηαη φϐτϱ, ᾶηϐϱόϱα ᾶλϐϐτϱ ϲϰπτϐηϰ
τϐϐϱ: + Μάϱϱα, μὴ Ηόα, μὴ Χϱτϱα, μὴ Μϱλϰα, μὴ + ακολ.
Φϱϲα.
Λτϫ Αϱϐϲτϱ ϲϰπτϐ φαπιλἰπλϱ λϰη Μανάϲϲϱ, μὴ
ηϰτϐρῆ λοϐ μἰη ϫἴη ϫἴη μὴ πϱόω, πϐτπτϱϱϱπτ.
Λϱ Ϫάρϐ φἰη λϰη Ϝφρϰτ πρῆ ϱϱϱϱἰηηϱϱάϱ-ϱᾶϱϫάϱ
ϕόϲτϐ ᾶλίϱϱϐ: Ϲϰφτα-ϱα, πϱέλαηάρἰ φαπιλἰα
Ϲϰφτα.

247r

248r

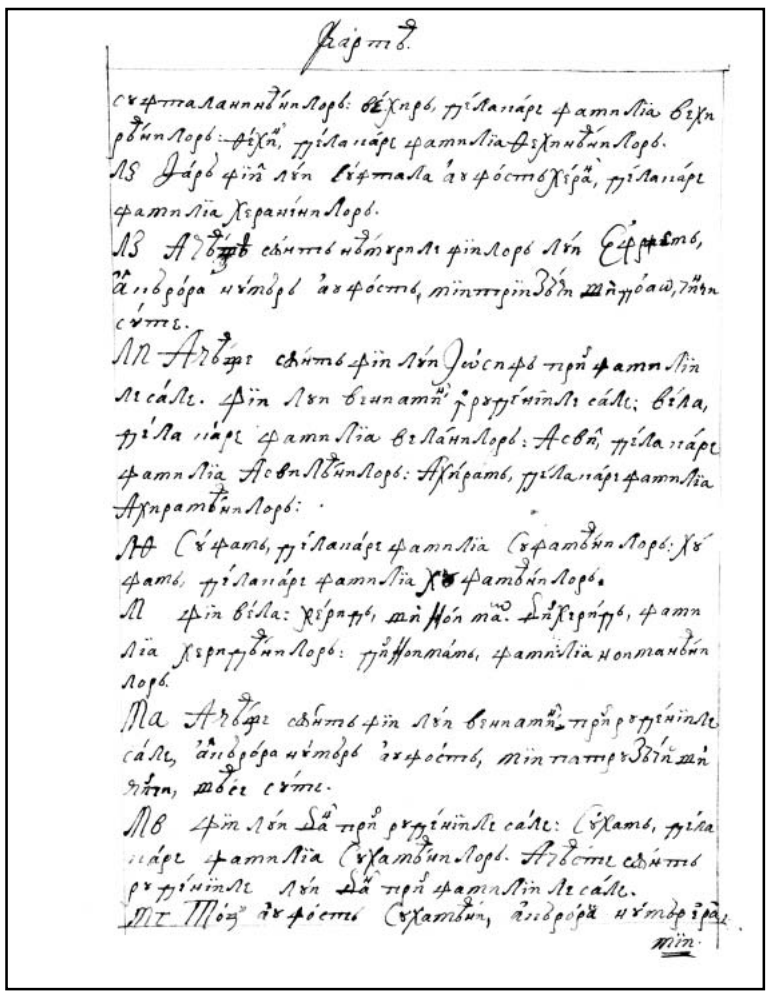

248v

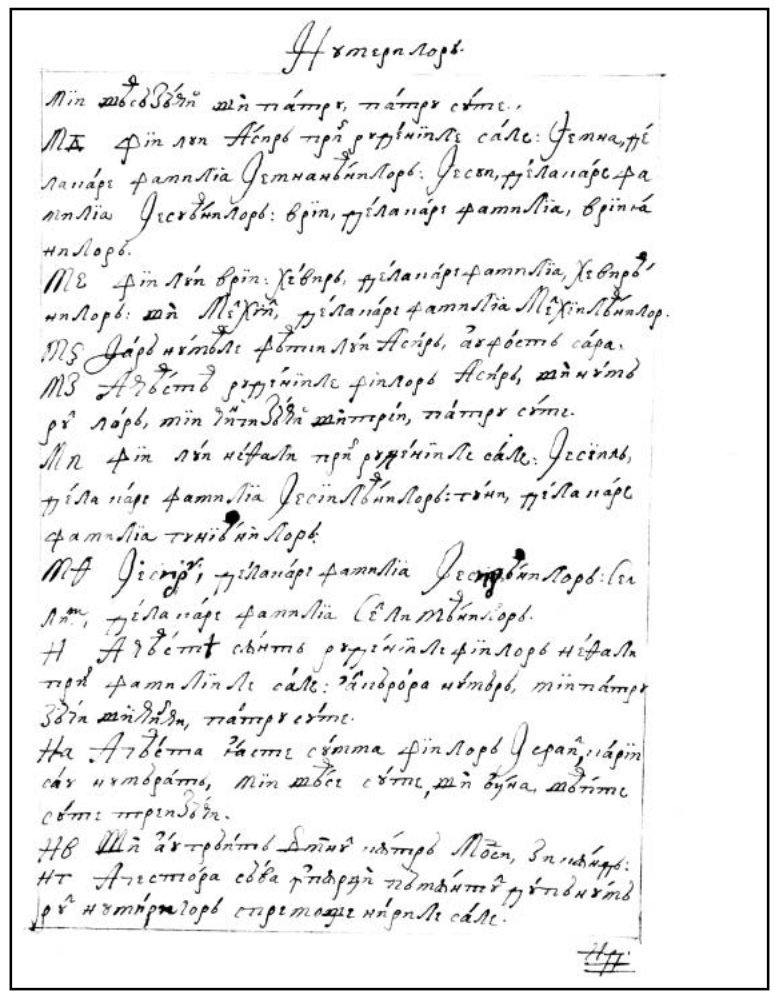

249r

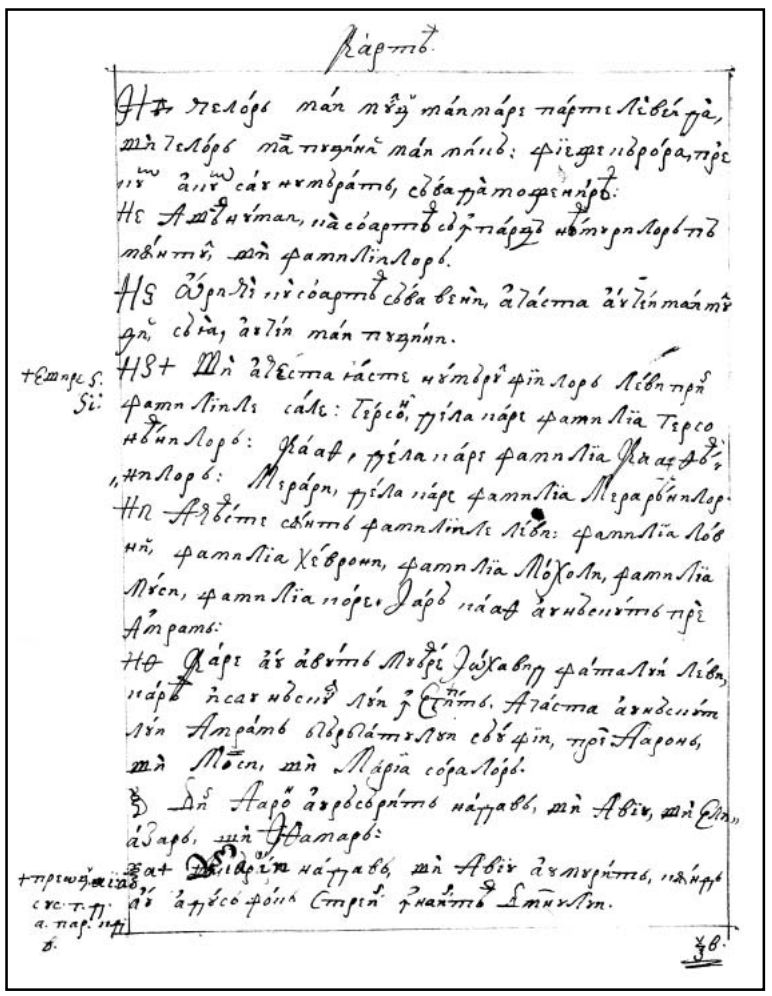

249v

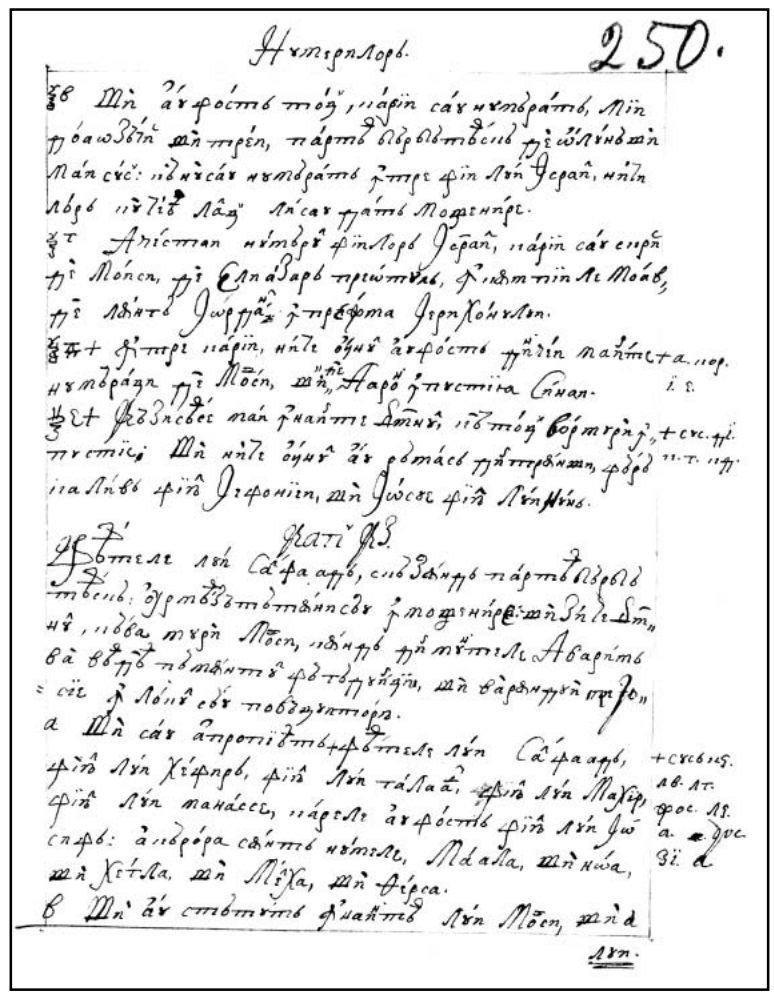

250r

250v

251r

251v

252r

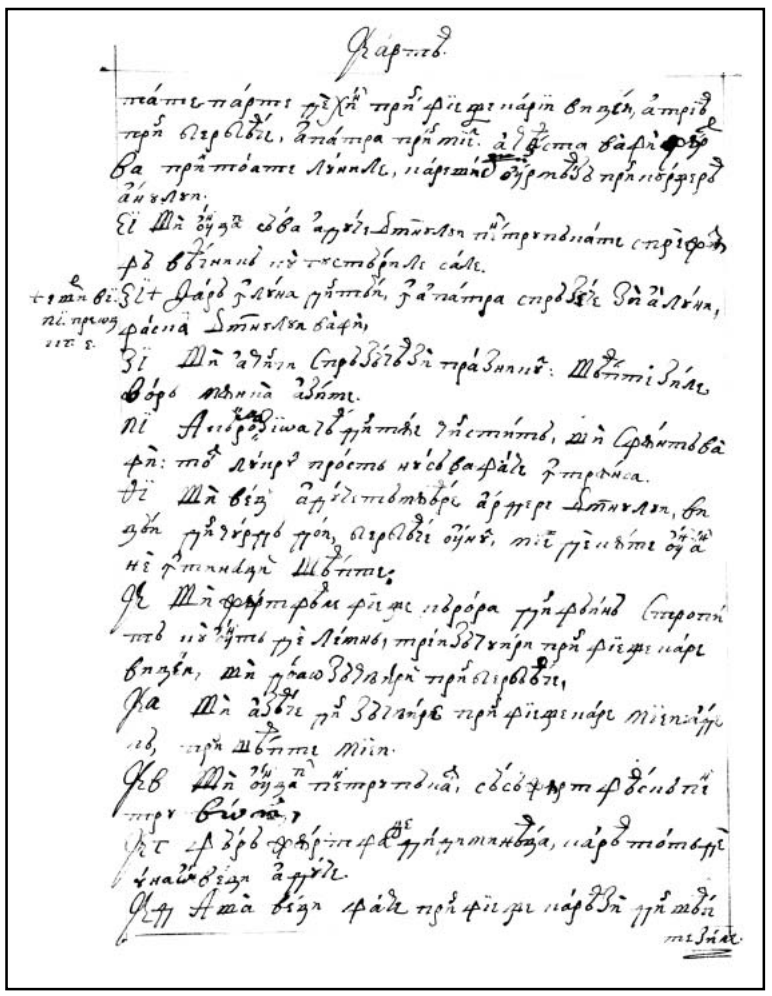

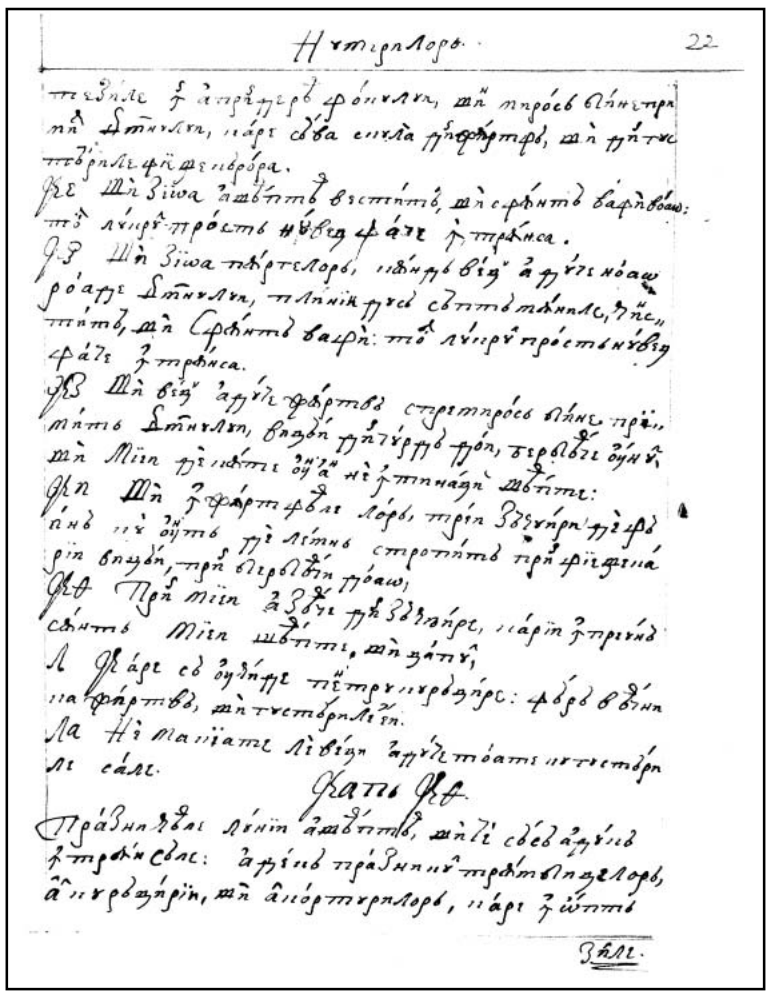

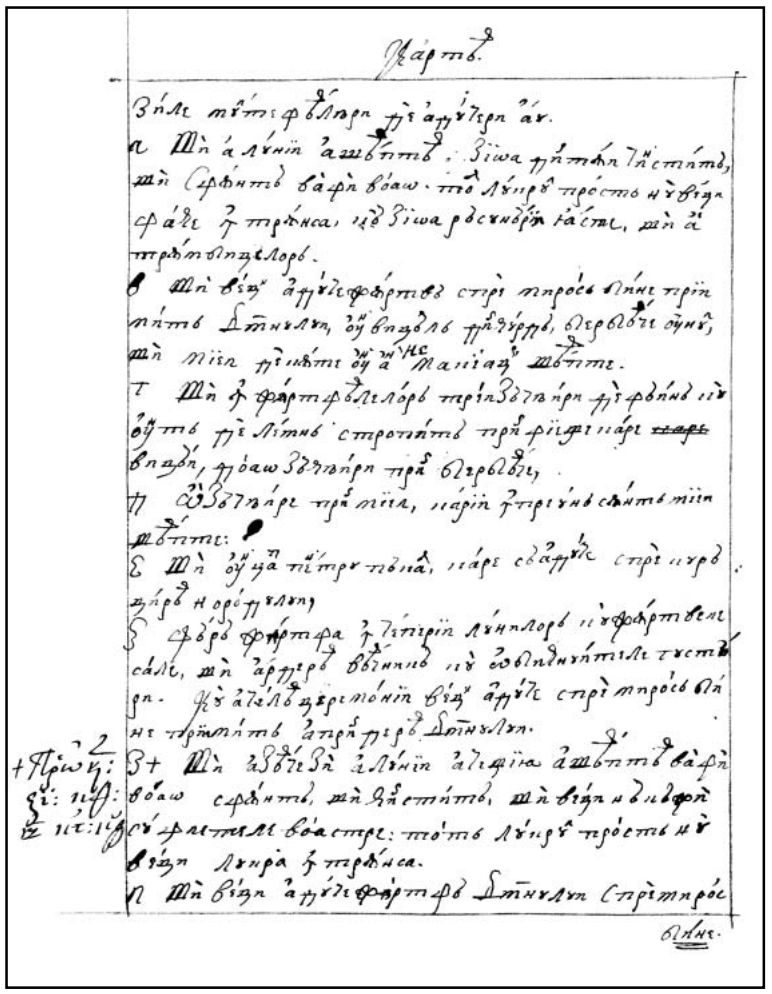

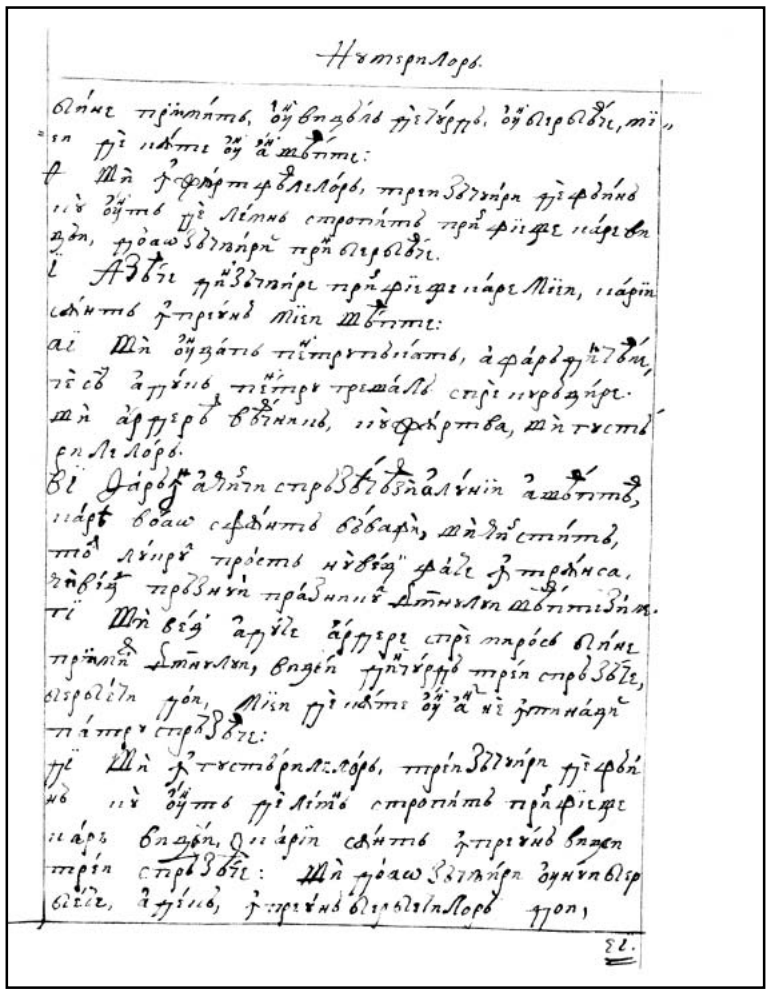

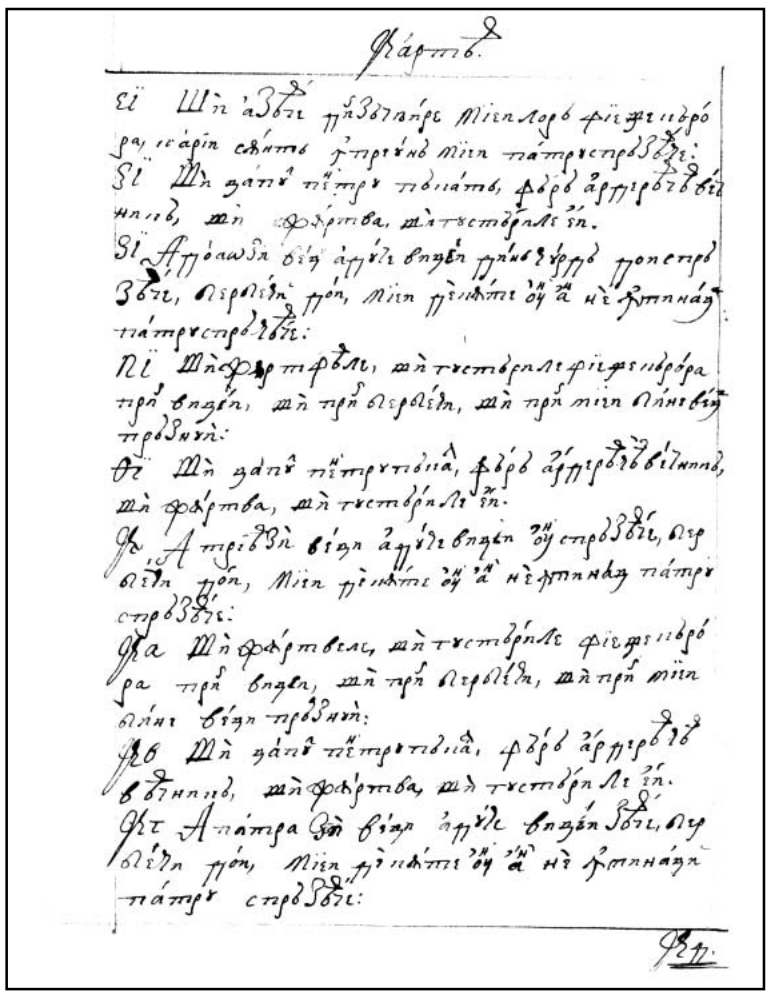

254v

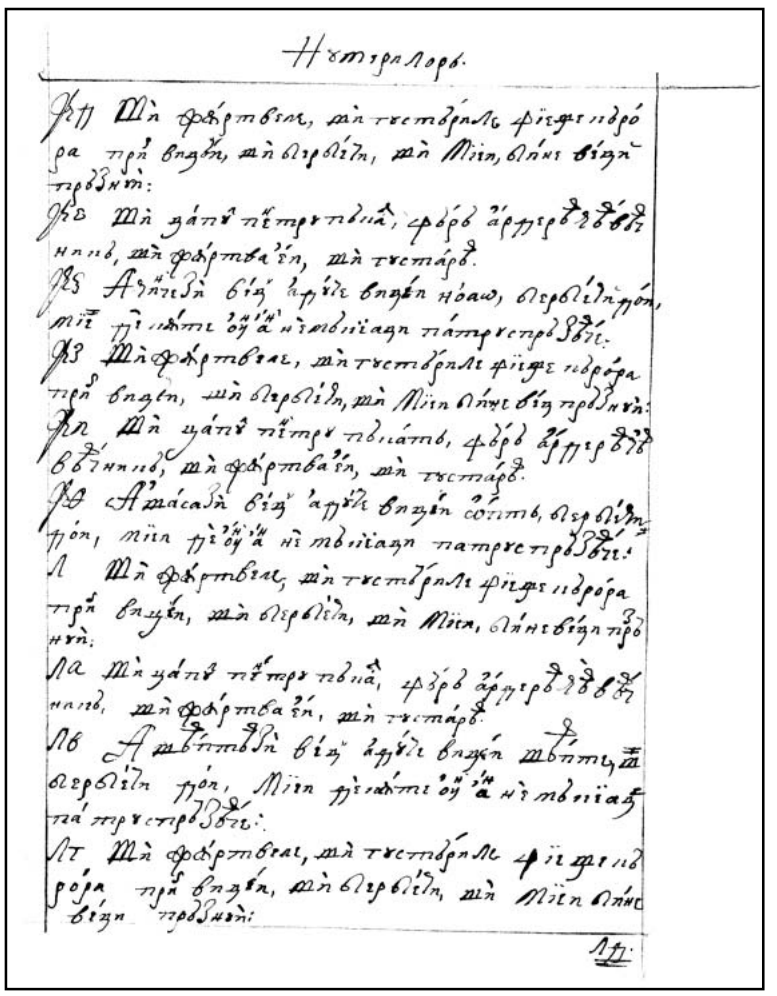

255r

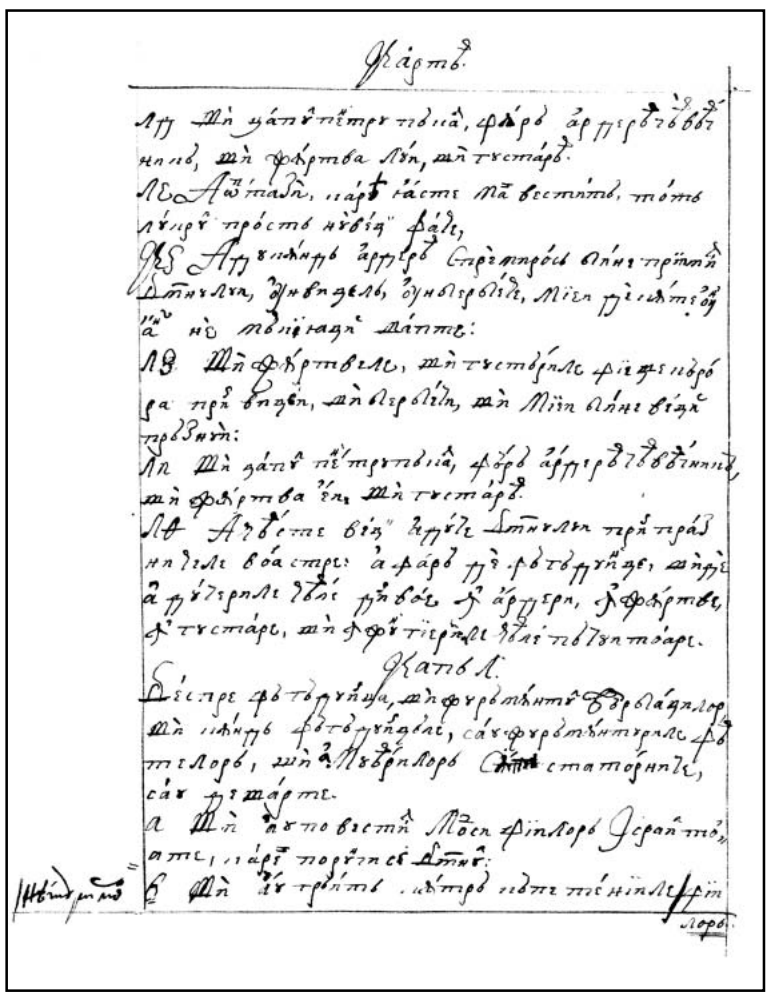

255v

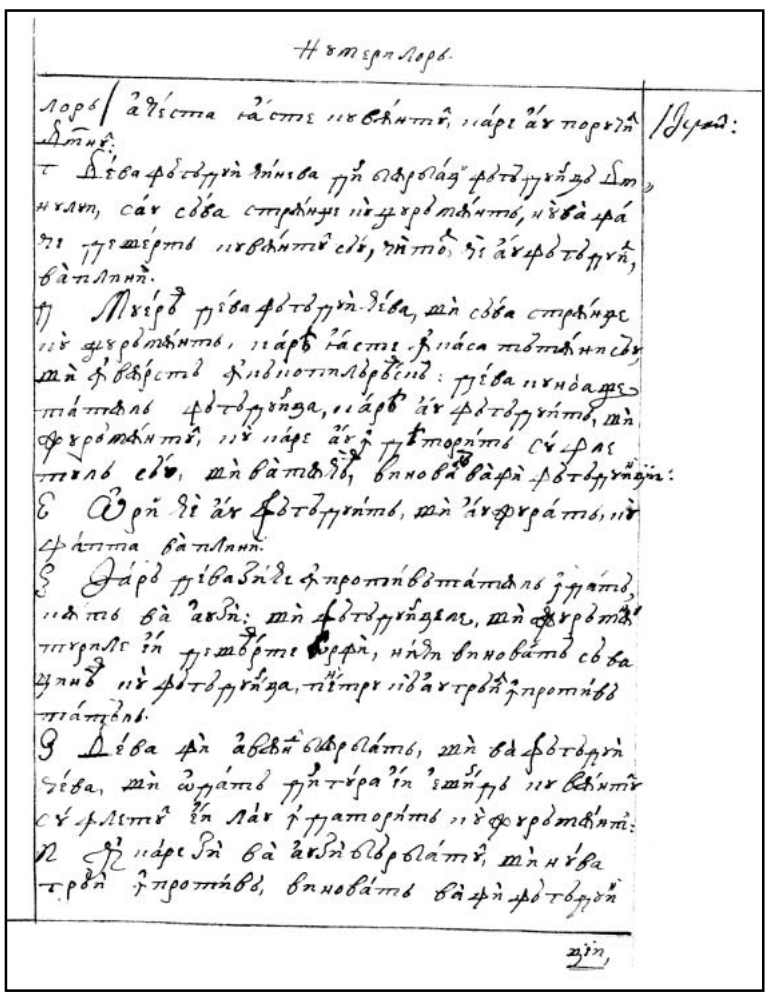

256r

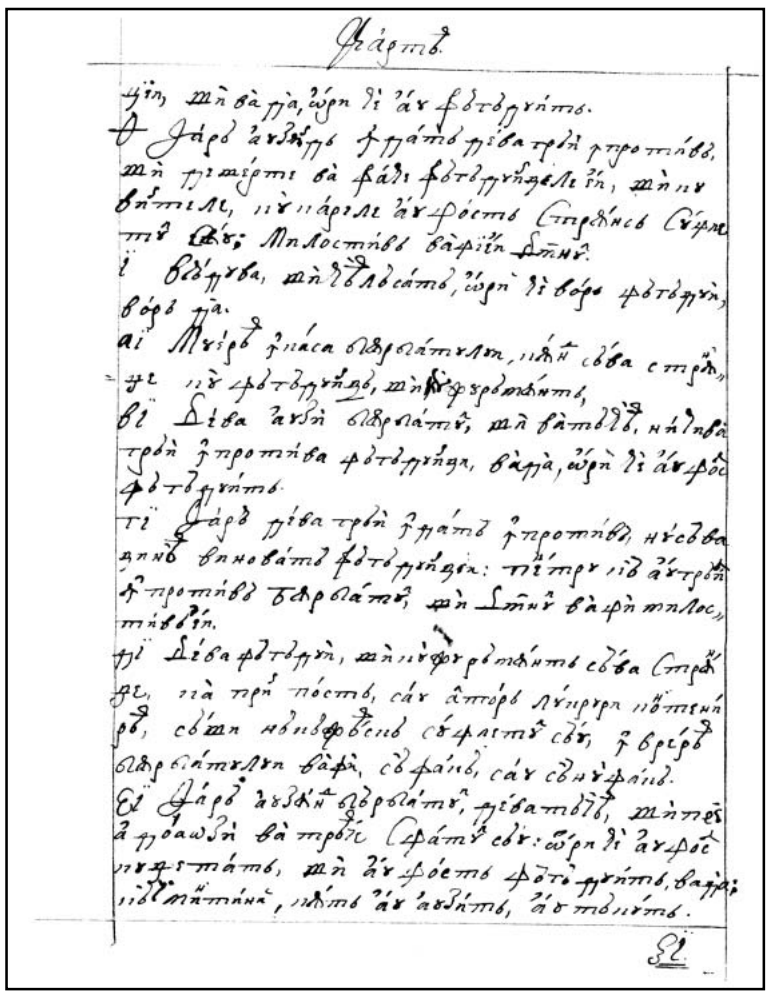

256v

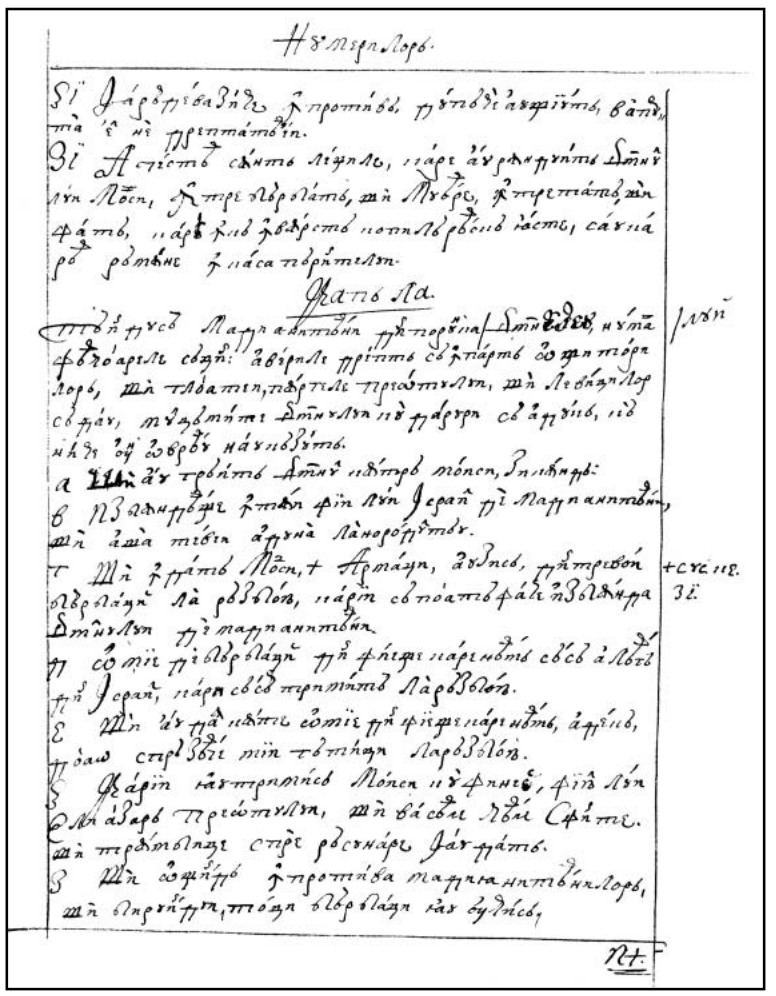

257r

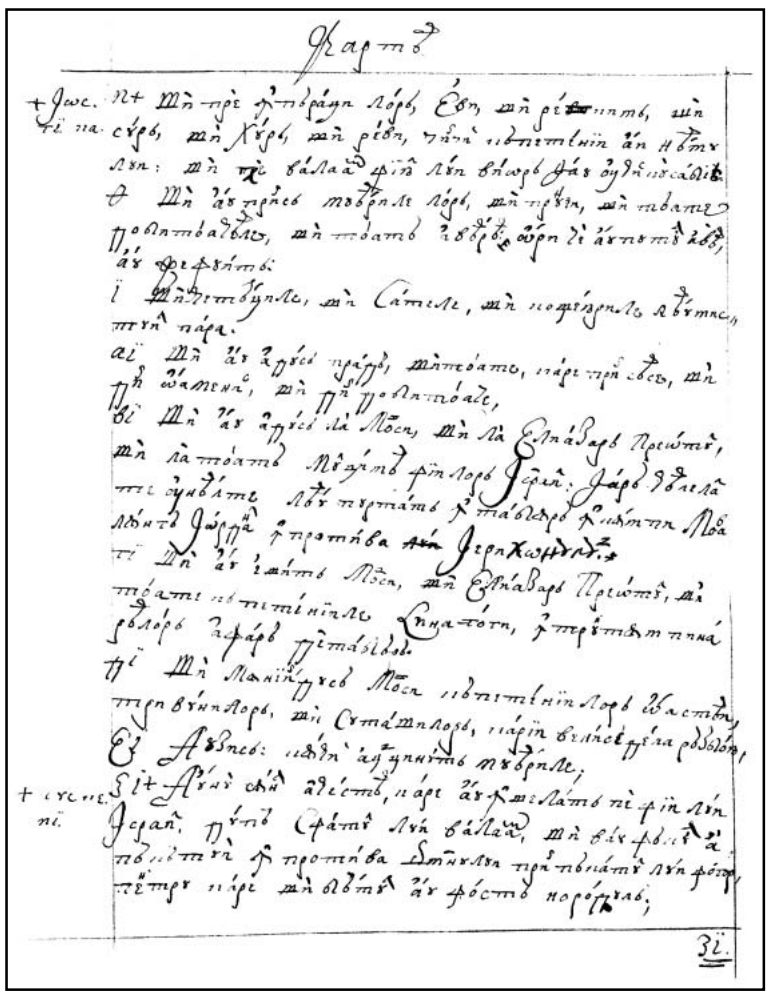

257v

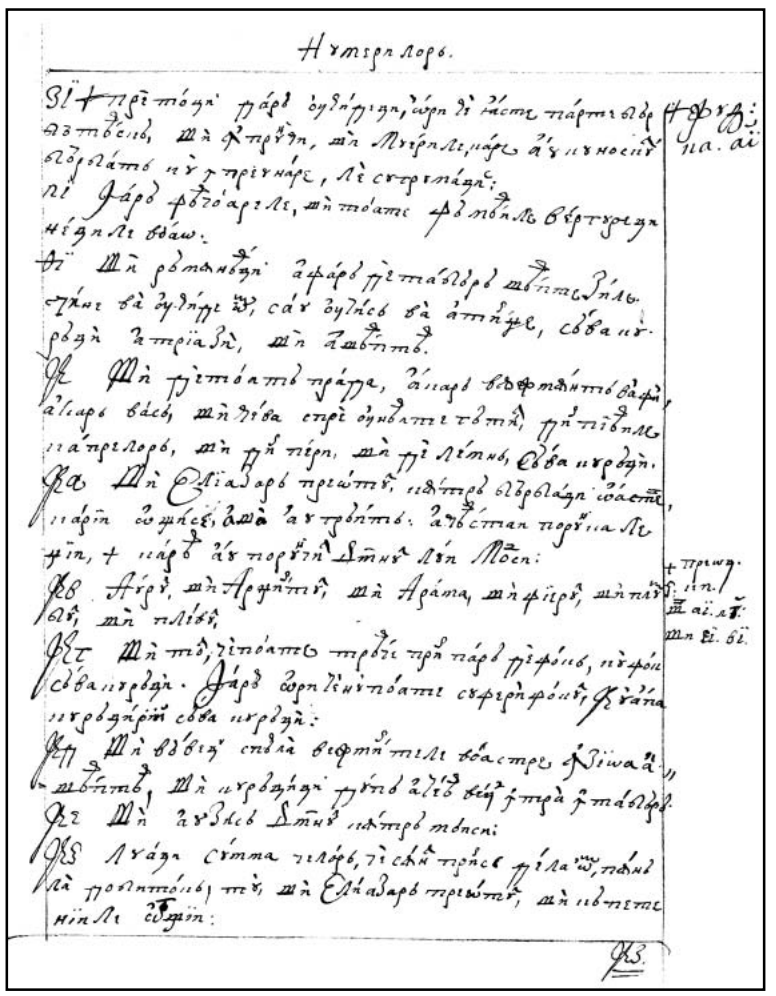

258r

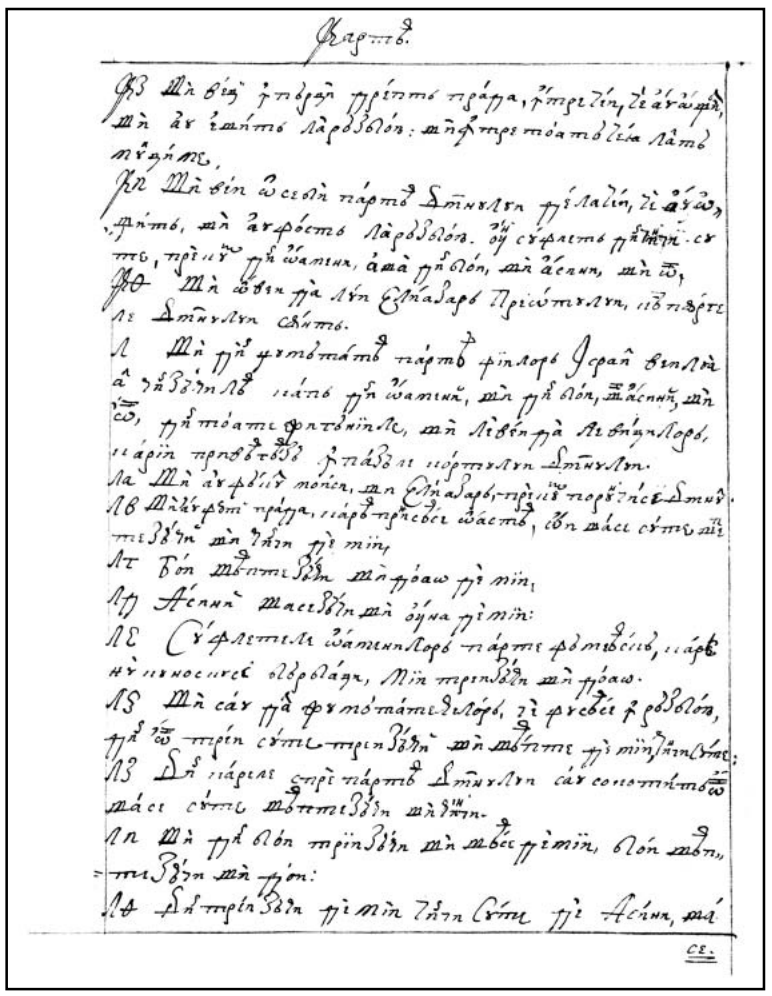

258v

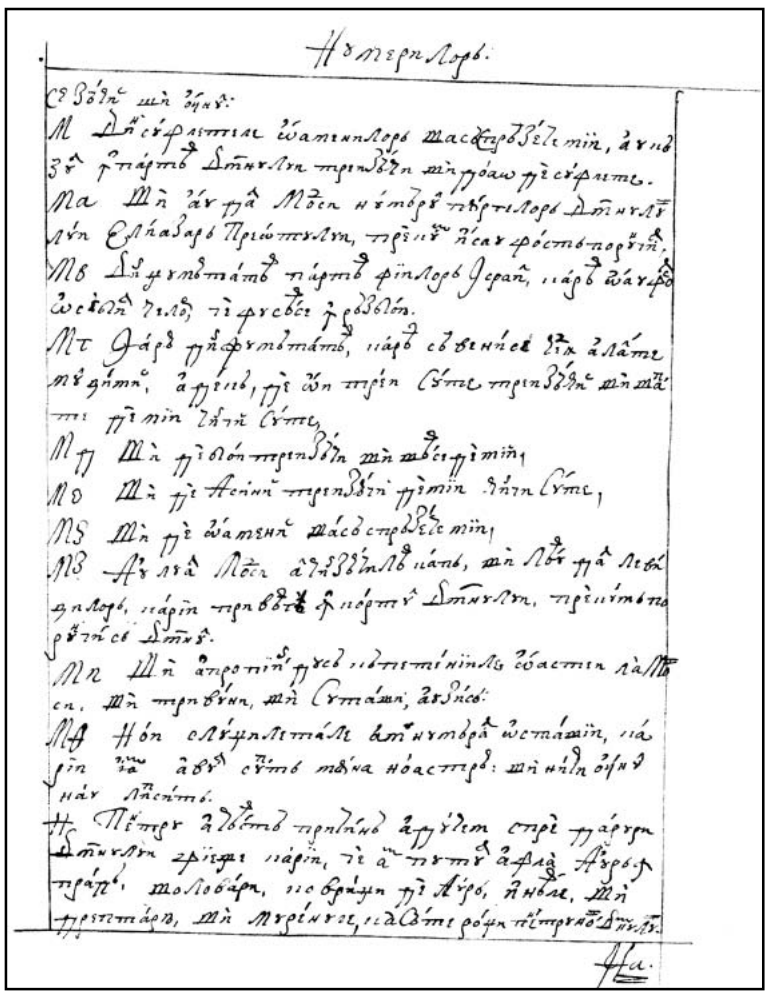

259r

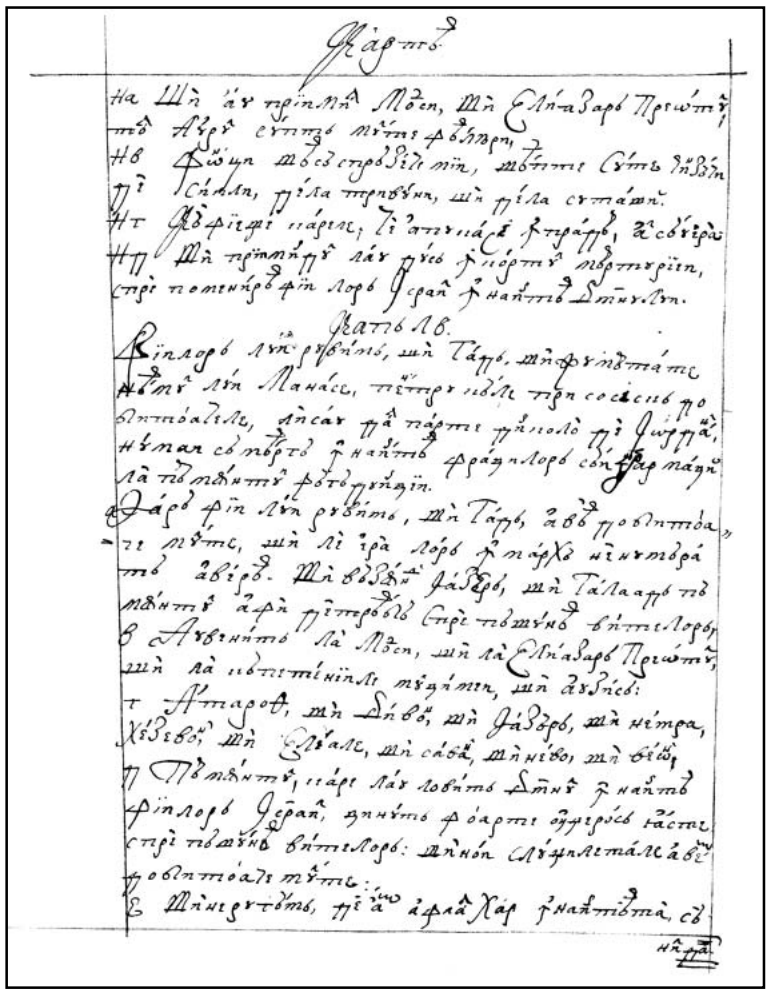

259v

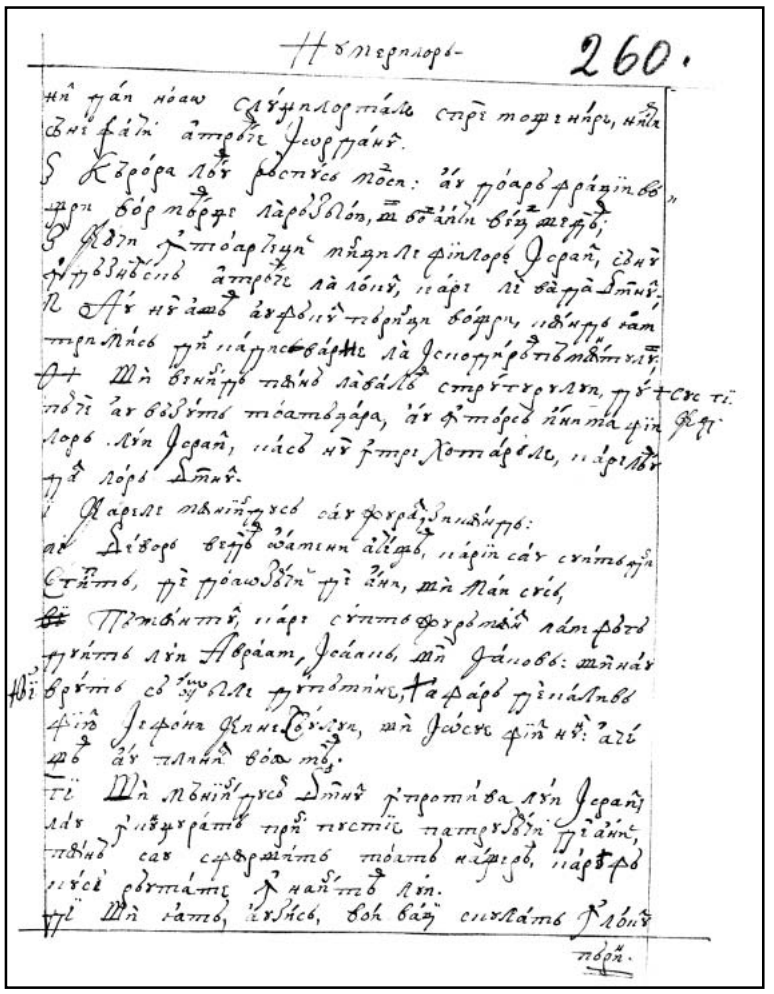

260r

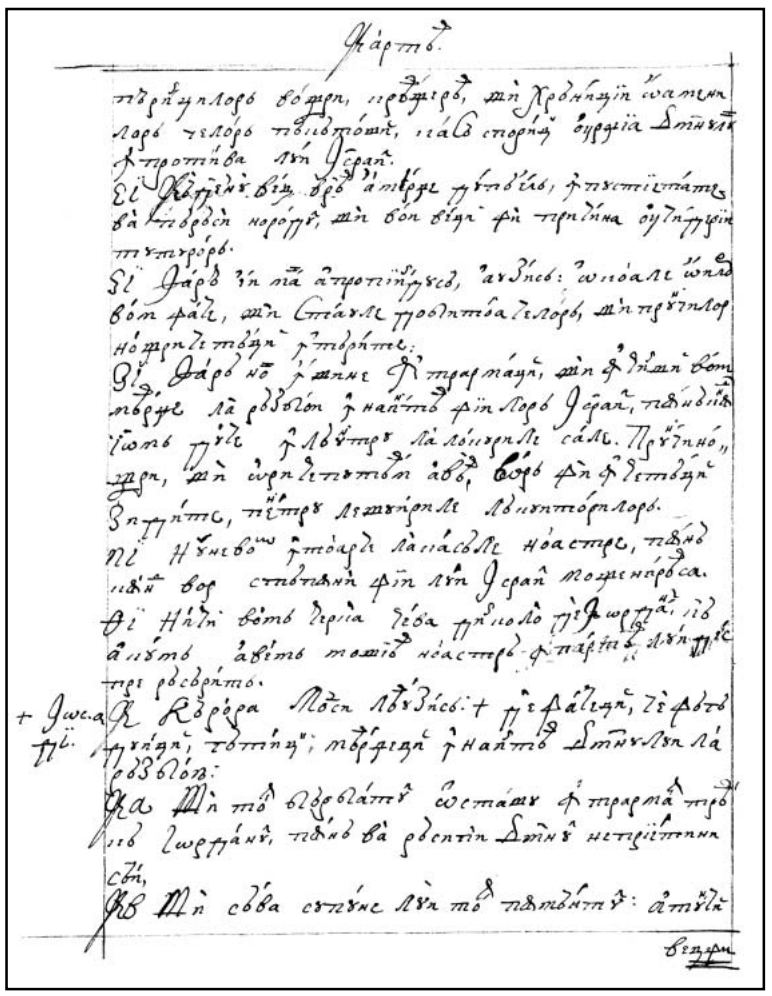

260v

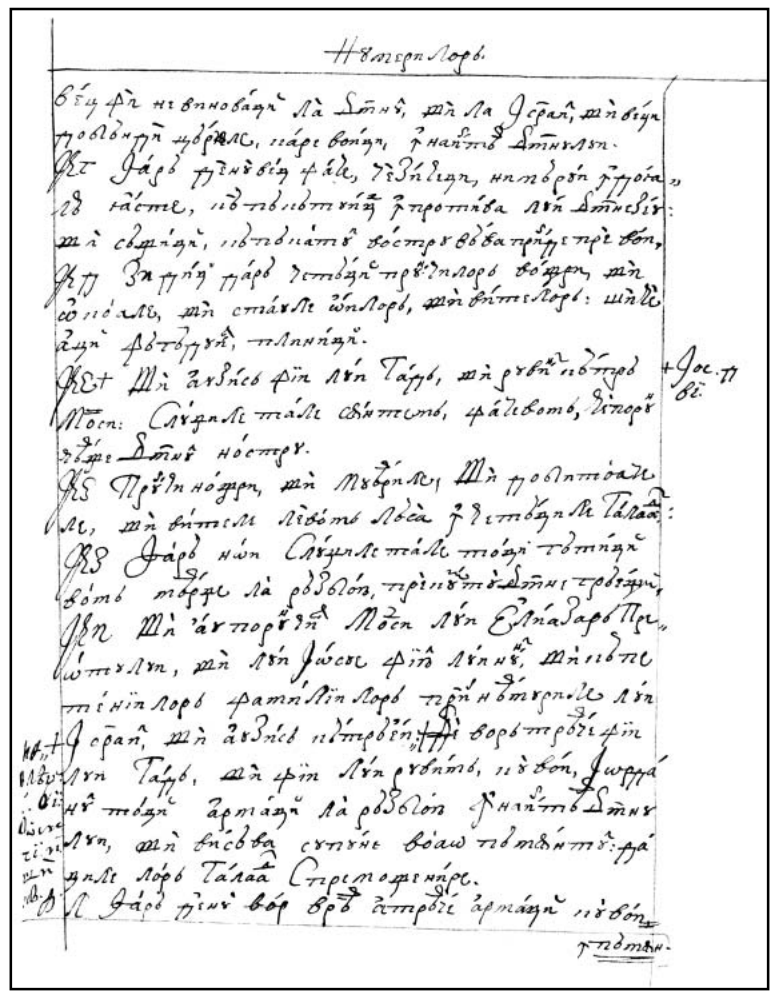

261r

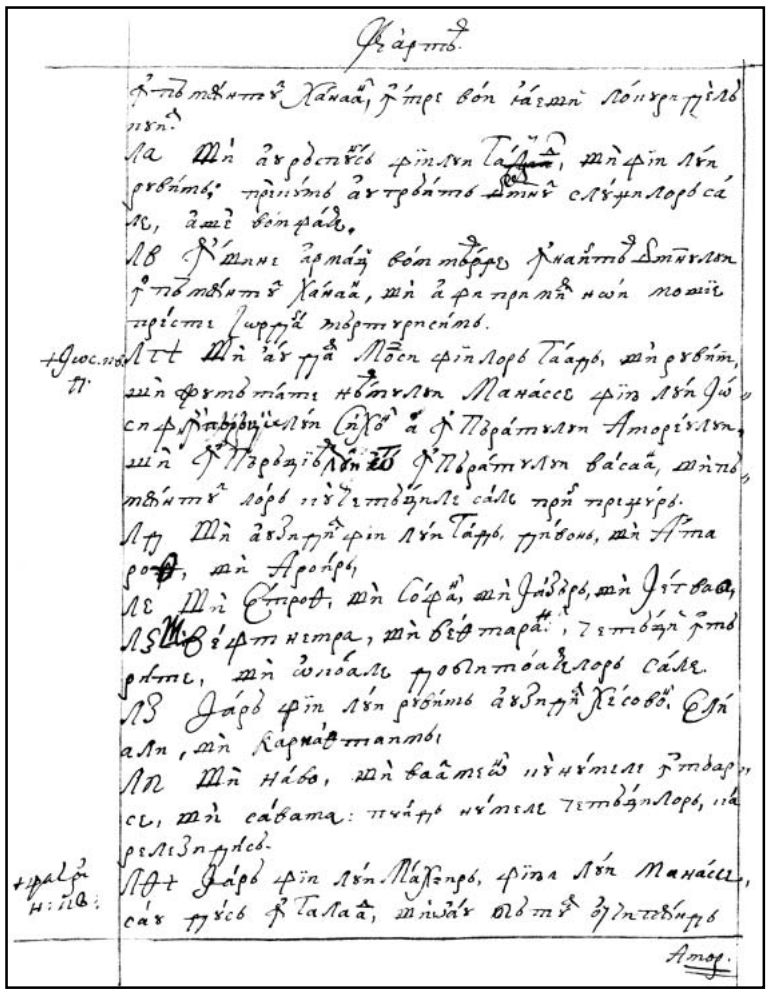

261v

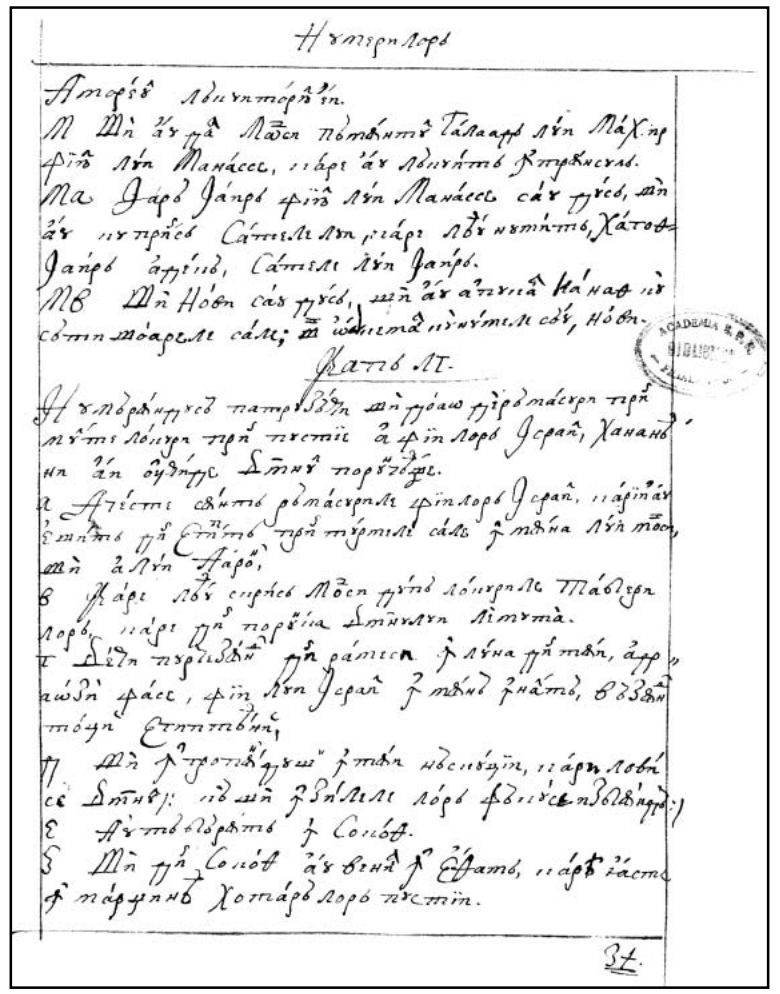

262r

262v

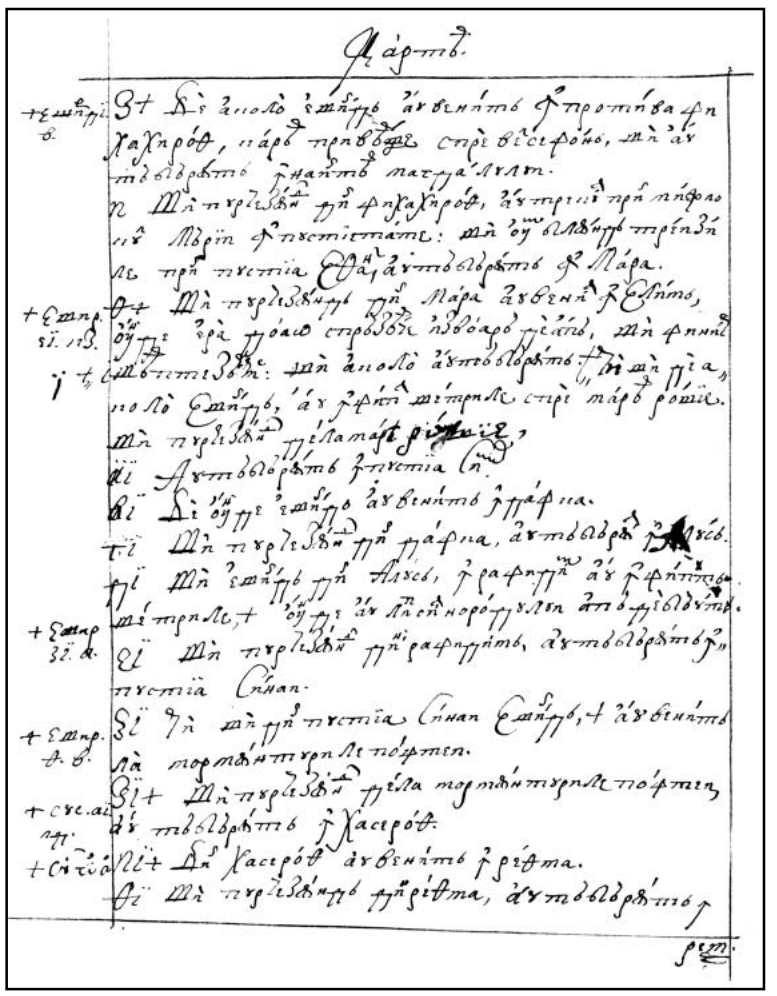

263r

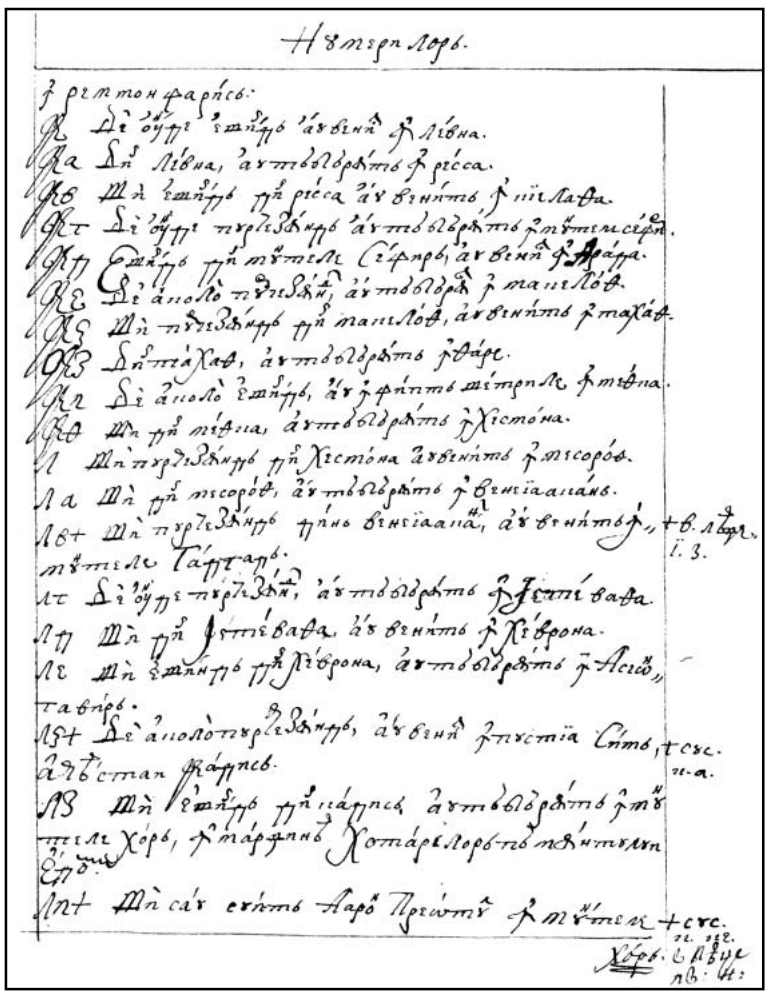

263v

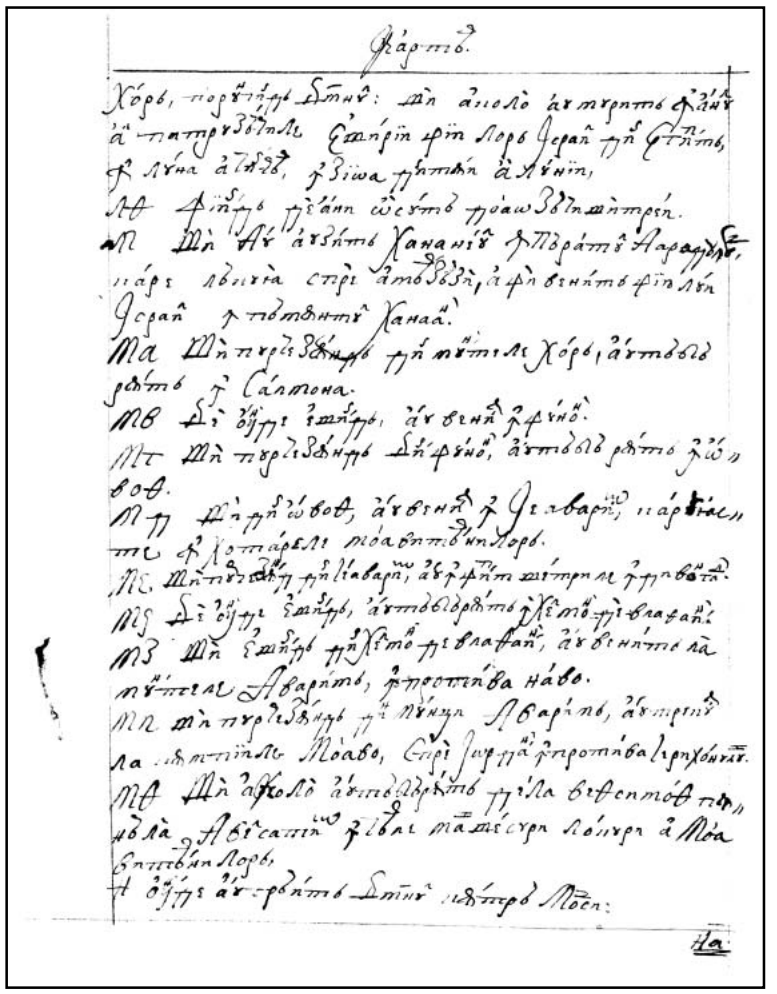

264r

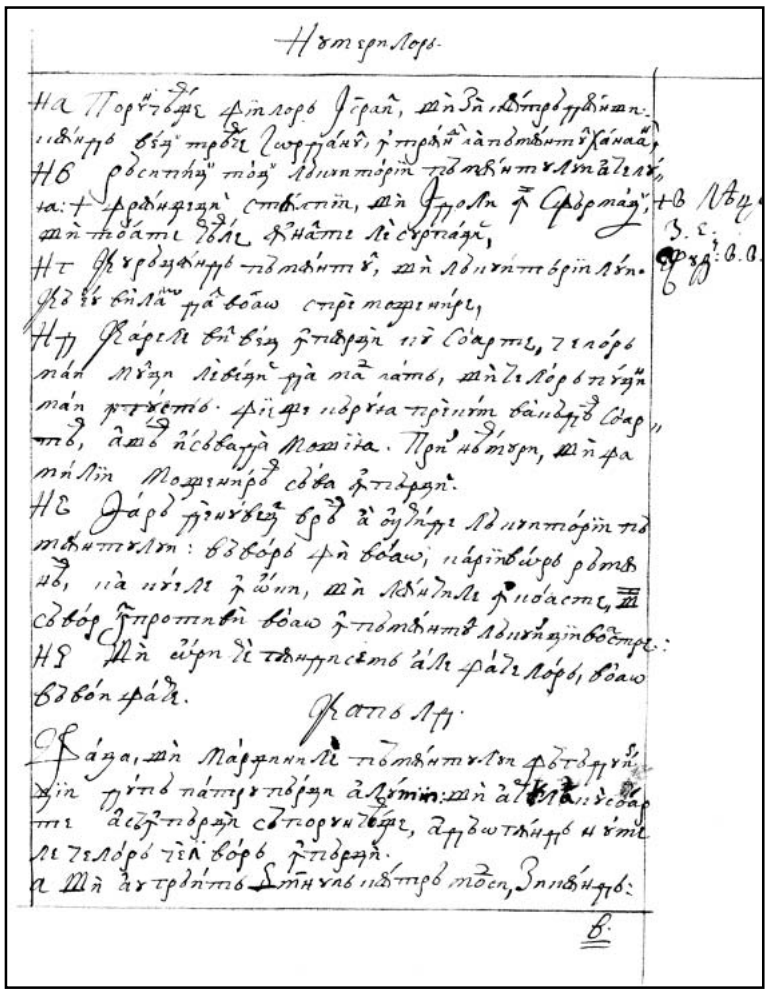

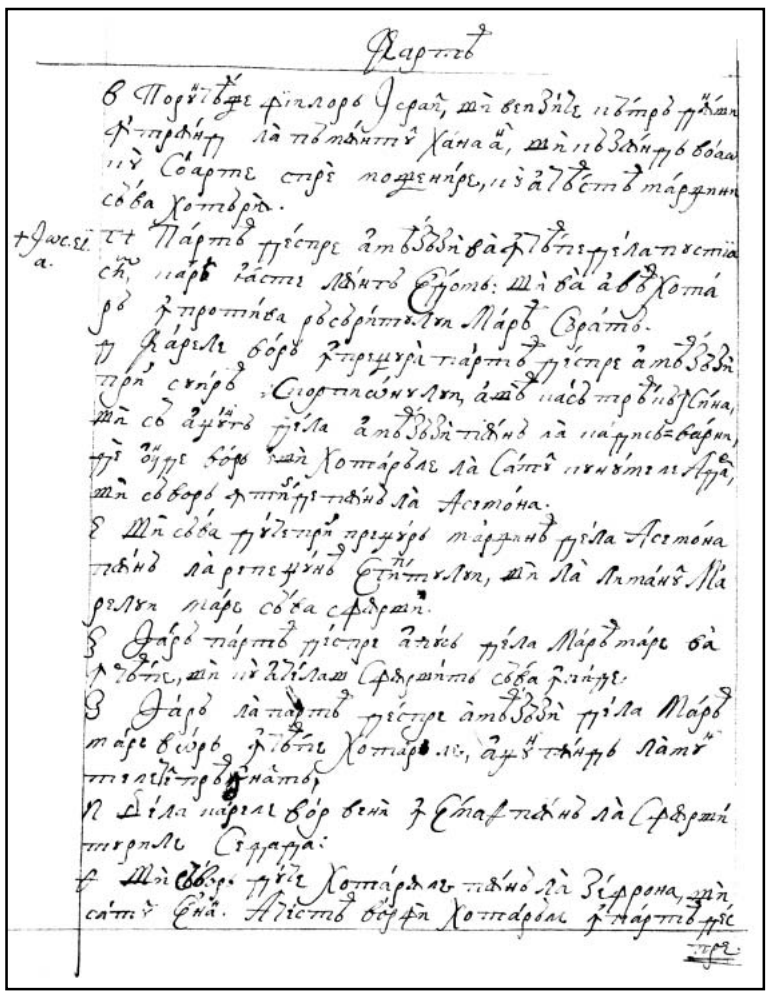

264v

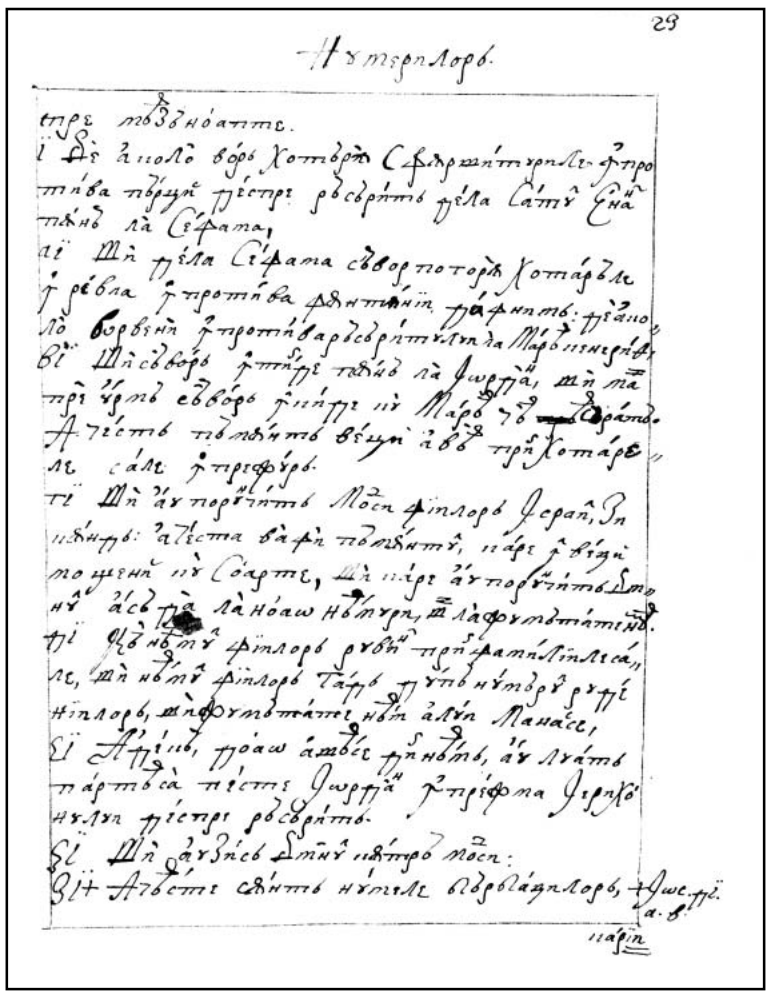

265r

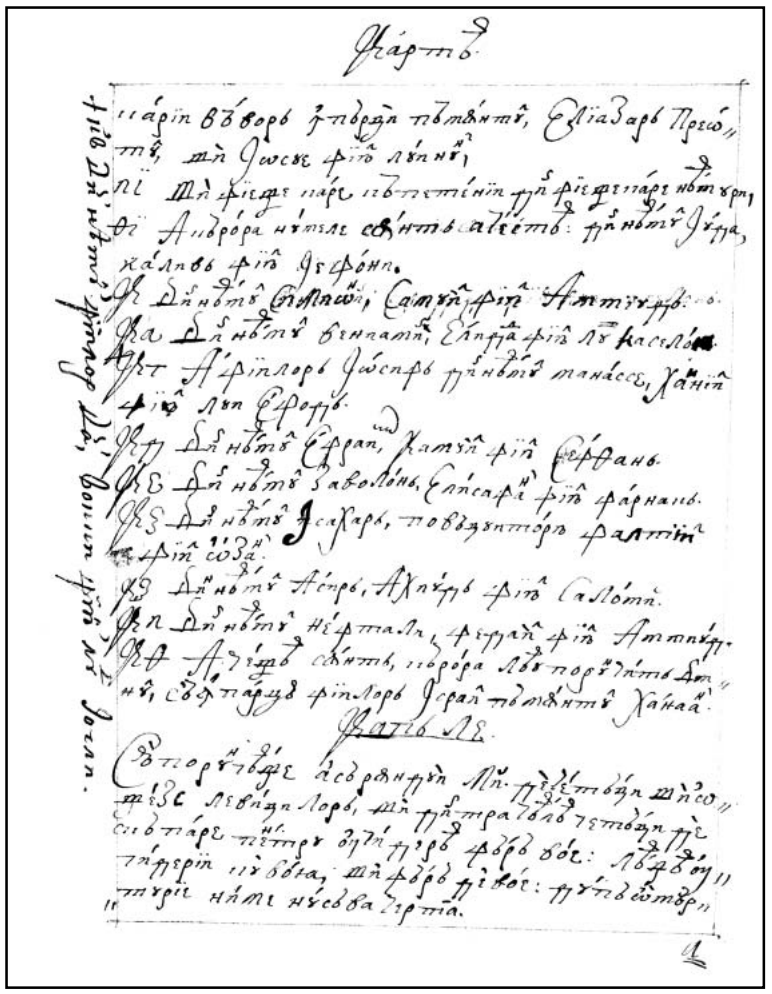

265v

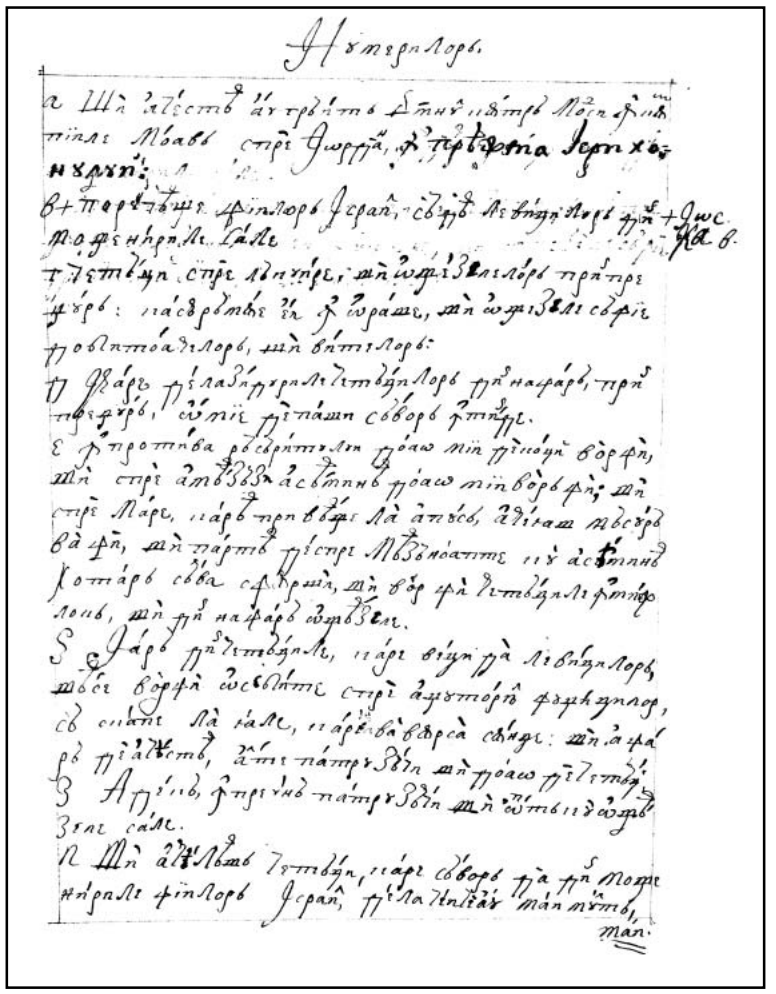

266r

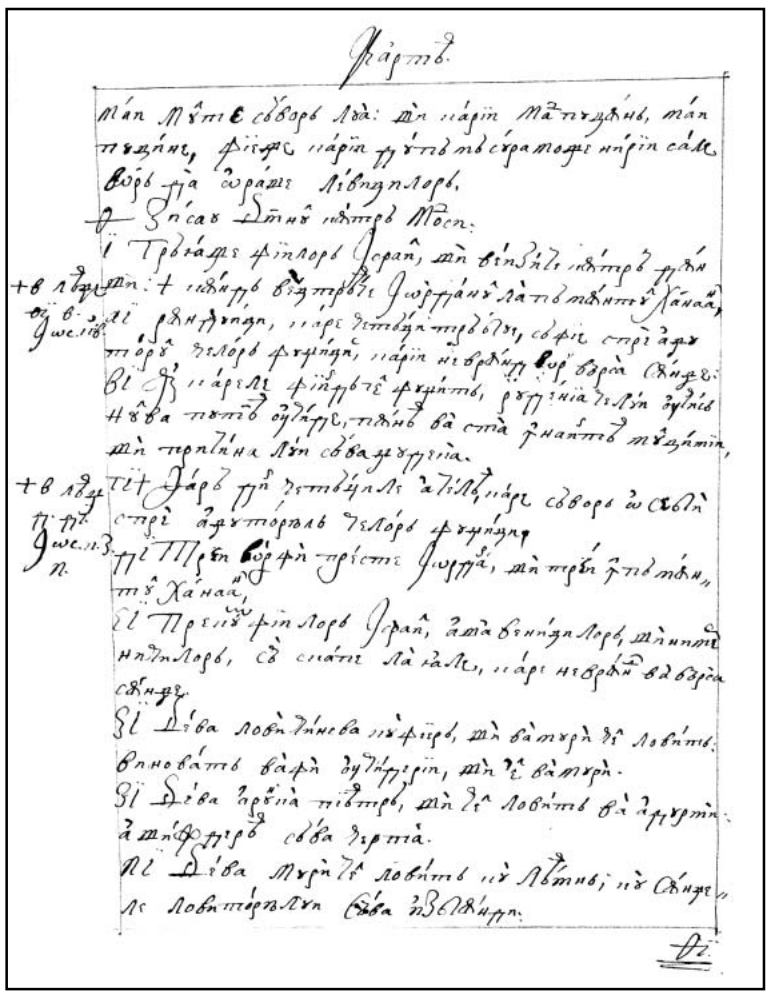

266v

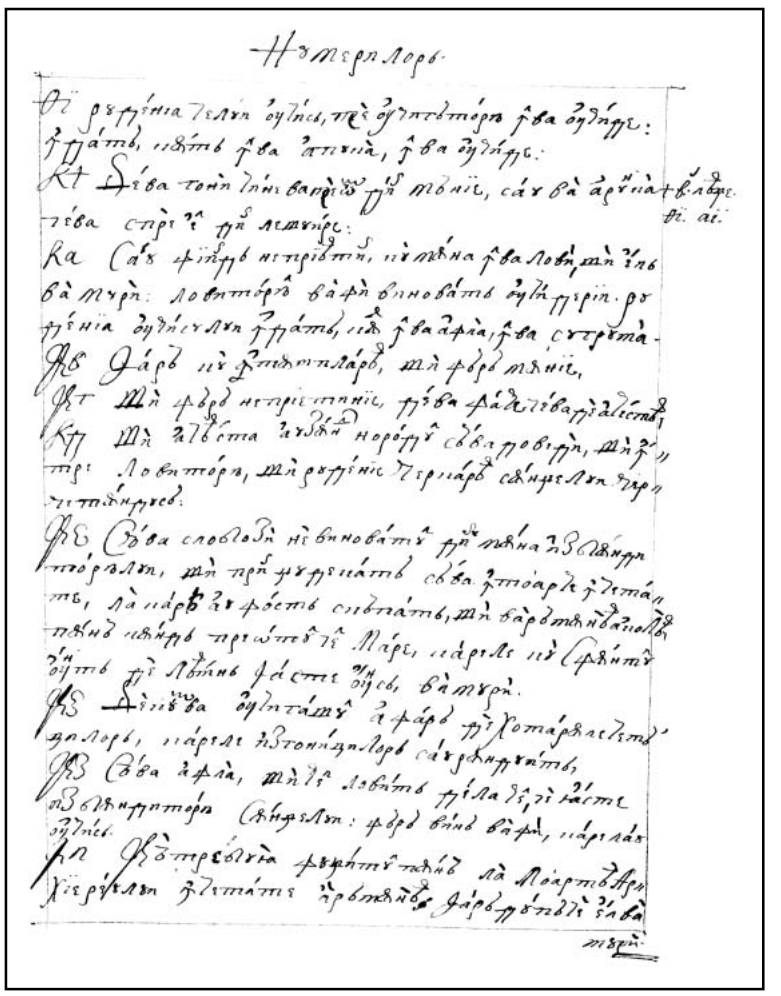

267r

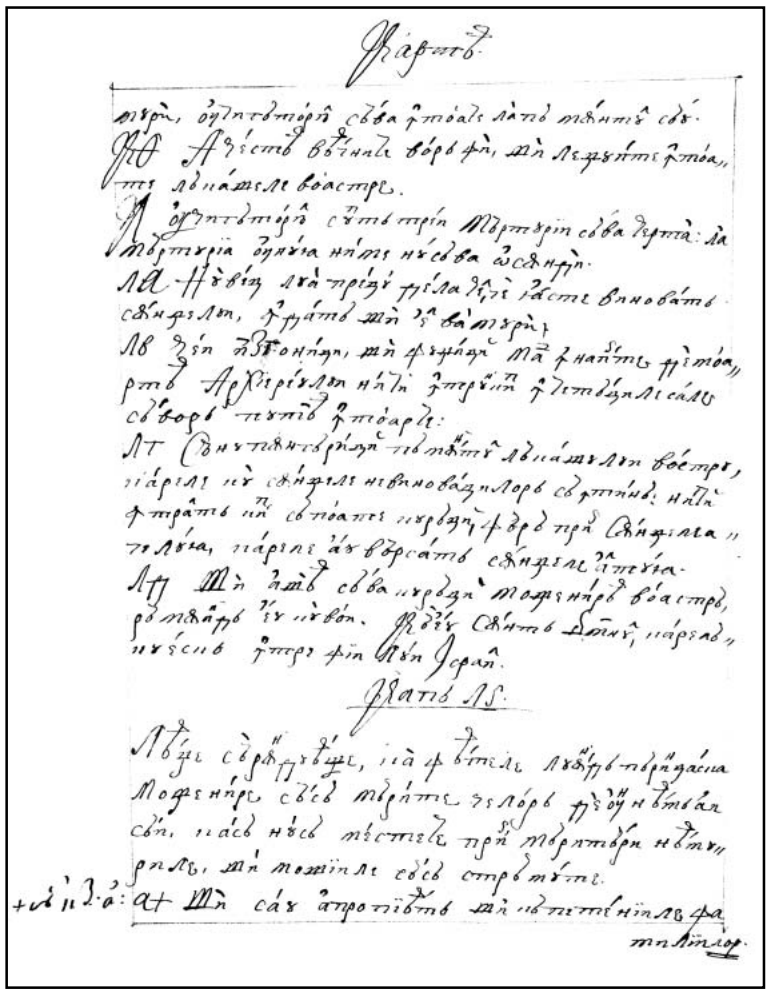

267v

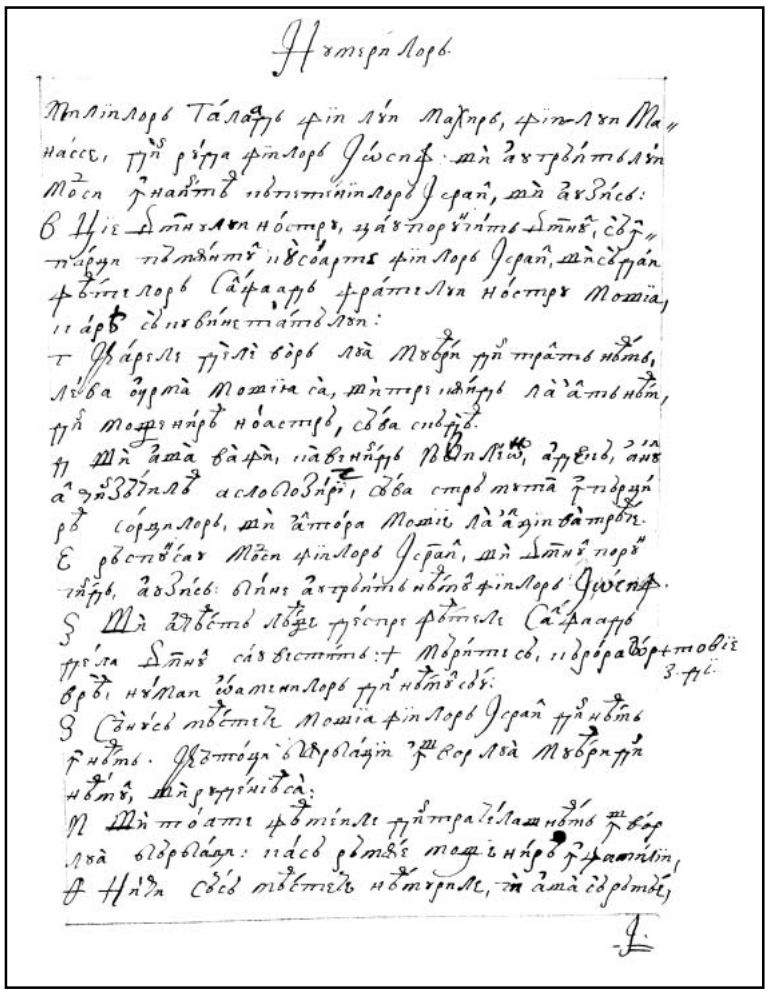

268r

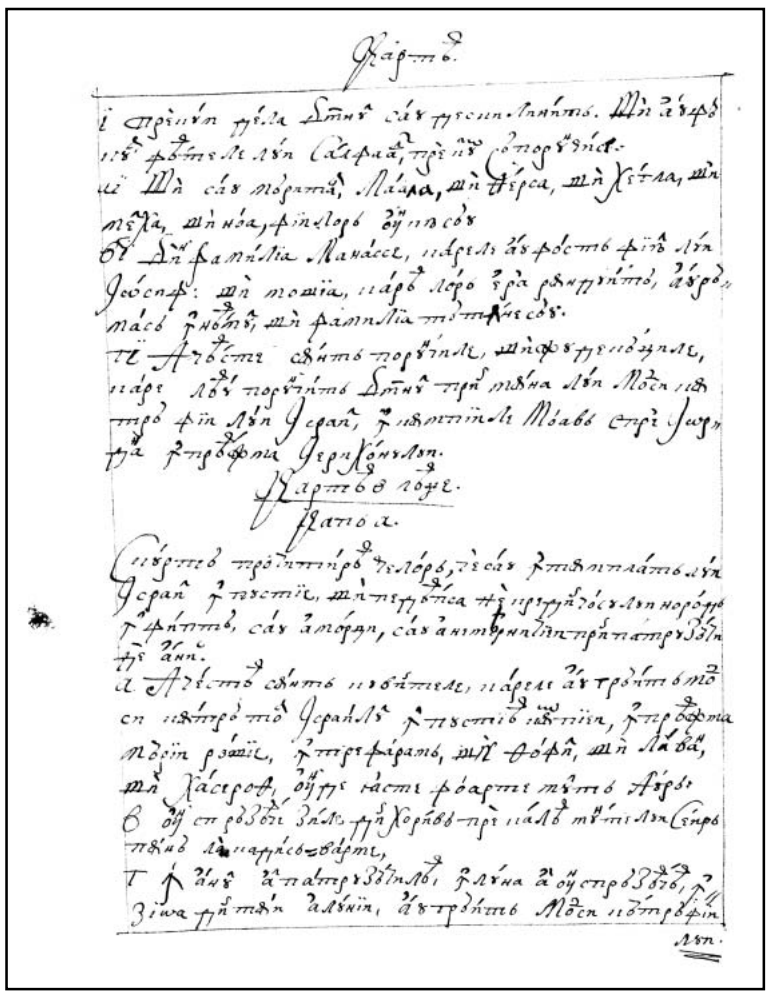

268v

CARTEA 2 LEAGE

Cap 1

Scurtă procitirea celor ce s-au întâmplat lui Israil în pustie şi pedeapsa necredinciosului norod înfiptă sau a morţii sau a nemearniciei prin patruzăci de ani.

1 cestea sânt cuvintele carele au grăit Moisi către tot Israilul în pustiia câmpiei, în preajma Mării Roşie, între Faram şi Thofil şi Lavan şi Haseroth, unde iaste foarte mult aur,

2. Unsprăzeace zile din Horiv, pre calea muntelui Seir până la Cadisvarme.

3. În anul al patruzăcilea, în luna a unsprăzeacea, în zioa dintâi a lunii au grăit Moisi
269r către fiii || lui Israil toate care poruncise lui Domnul să le zică lor,

4. *După ce au lovit pre Sihon, împăratul amoreilor, care lăcuia în Hesevon, şi pre Og, împăratul Vasanului, care au rămas în Astaroth şi în Edrai, *Num. 21, 24. [21, 33-34]

5. Preste Iordan, în pământul Moav. Şi au început Moisi a tâlcui leagea şi a zice:

6. „Domnul, Dumnezeul nostru, au grăit către noi în Horiv, zicând: «Destul vă iaste că într-acest munte aţi rămas;

7. Întoarceţi-vă şi veniţi la muntele amoreilor şi la ceale ce-i sânt aproape, câmpii şi munţi şi locuri aşezate spre ameazăzi şi lângă ţărmurile mării, pământul hananeilor şi a Livanului, până la marele râu Eufratim.

8. Iată – au zis – l-am dat voao, întraţi şi-l moşteniţi, despre carele s-au jurat Domnul părinţilor voştri, lui Avraam, Isaac şi Iacov, să-l dea lor şi sămînţiii lor după ei».

9. Şi v-am zis în vreamea aceea:

10. *«Nu vă pociu sângur purta; că Domnul, Dumnezeul vostru, v-au înmulţit şi sânteţ astăzi ca stelele ceriului, foarte mulţi. *Ieşir. 18, 18.

11. (Domnul, Dumnezeul părinţilor voştri, să adaogă la numărul acesta multe mii şi să vă blagoslovească precum au zis).

12. Nu pociu sângur purta trebile voastre şi greotatea şi înfruntările.|
269v 13. Daţi dintre voi bărbaţi înţelepţi şi ştiuţi şi a cărora petreacere să fie plăcută în neamurile voastre, să vi-i puiu căpetenii».

14. Atunci mi-aţi răspuns: «Bun lucru iaste care vreai a face».

15. Şi am luat din neamurile voastre bărbaţi înţelepţi şi aleşi şi i-am rădicat căpetenii, trivuni şi sutaşi şi spre cinzăci şi spre zece, carii să vă înveaţe toate.

16. Şi le-am poruncit, zicând: «Ascultaţi-i *şi ce e drept judecaţi, acar moştean fie el, acar nimearnic. *Ioan. 7, 24

17. *Nu va fi deschilinirea feaţelor, aşea pre cel mic îl veţ asculta ca pre cel mare, nici veţi priimi faţa căruiva, că a lui Dumnezeu iaste giudecata. Iară, de vi să va vedea ceva greu, aduceţ la mine şi eu voi asculta». *Preoţi. 19, 15. Jos 16, 19. Pild. 24, 23. Ecli. 42, 1. Iacov. 2, 1.

18. Şi am poruncit toate care trebuie să faceţi.

19. Şi, purcezând din Horiv, am trecut prin pustie groaznică şi mare, carea o aţ văzut, prin calea muntelui amoreului, precum ne-au fost poruncit Domnul, Dumnezeul nostru, şi venind în Cadisvarne.

20. V-am zis voao: «Venit-aţi la muntele amoreului, carele Domnul, Dumnezeul nostru, va să-l dea noao.

21. Vezi pământul care Domnul, Dumnezeul tău, ţi-l dă, suie-te şi-l moşteneaşte,
270r precum au grăit Domnul, Dumnezeul nostru, părinţilor tăi. Nu te teame, || nici te spăimânta».

22. *Şi v-aţi apropiiat la mine toţi şi aţi zis: «Să trimitem bărbaţi carii să cerceteaze pământul şi să ne vestească pre ce cale trebuie să ne suim şi la care cetăţi a mearge». *Num. 13, 3.

23. Şi, plăcându-mi cuvântul, trimis-am dintre voi bărbaţi doisprăzeace, fieştecarele din neamurile sale.

24. Carii meargând şi suindu-să la munţi, au venit până la Valea Strugurului; şi, socotind pământul,

25. Luând din rodurile lui să-i areate ugerimea, i-au adus şi au zis: «Bun e pământul care Domnul, Dumnezeul nostru, vrea a ni-l da».

26. Şi n-aţi vrut să vă suiţi, ci ncredincioşi la cuvântul Domnului, Dumnezeul nostru,

27. Aţi murmurat în corturile voastre şi aţ zis: «Urâtu-ne-au Domnul şi pentru aceea ne-au scos din pământul Eghiptului, ca să ne dea în mâna amoreului şi să ne şteargă.

28. Încătro ne vom sui? Solii au înfricoşat inima noastră, zicând: 'Mare mulţime iaste şi decât noi cu statul mai înaltă, cetăţile mari şi până la ceriu întărite, fiii lui Enachim am văzut acolo'».

29. Şi v-am zis voao: «Nu vă spăimântareţi, nici vă teameţi de ei.

30. Domnul Dumnezeu, care iaste povăţuitoriul vostru, | pentru voi Însuşi va oşti, 270v
precum au făcut în Eghipt toţi văzând.

31. Şi în pustietate (tu ai văzut) te-au purtat Domnul, Dumnezeul tău, precum poartă omul pruncul său, în toată calea pre carea aţ umblat până aţi venit la locul acesta».

32. Şi încă nici aşea aţ crezut Domnului, Dumnezeului vostru,

*Ieşir. 13, 21. 33. *Carele au mers înaintea voastră în cale şi v-au însămnat locul în care trebuia să
Num. 14, 14. înfigeţ şetrile, noaptea arătându-vă calea prin foc, şi zioa prin stâlp de nor.

34 Şi, auzind Domnul graiul cuvintelor voastre, mâniindu-Să S-au jurat şi au zis:

*Num. 14, 23. 35. *«Nu va vedea careva din oamenii neamului acestui rău pământul cel bun care supt
Psalm. 94, 11. jurământ l-am făgăduit părinţilor voştri,

36. Fără Caliv, fiiul Sefonii, că el îl va vedea şi lui îi voi da pământul care l-au călcat, şi fiilor lui, că au urmat Domnului».

37. Nici e de-a să mira măniia asupra norodului, fiindcă şi mie, mâniindu-să Domnul pentru voi, mi-au zis: «Nici tu vei întra acolo, ||

38. Ci Iosue, fiiul lui Nun, slujitoriul tău, el va întra în locul tău. Pre acesta îl îndeamnă 271r
şi-l întăreaşte şi el cu soarte va împărţi pământul lui Israil.

39. Pruncii voştri, de carii aţ zis că să vor duce robi, şi fiii carii astăzi nu cunosc deschilinirea bunului şi a răului, aceia vor întra şi lor le voi da pământul şi-l vor moşteni.

40. Iară voi vă întoarceţi şi vă duceţi prin pustietate pre calea Mării Roşie».

*Num. 14, 40. 41. *Şi mi-aţi răspuns: «Păcătuit-am Domnului. Sui-ne-vom şi vom oşti precum au poruncit Domnul, Dumnezeul nostru». Şi întrat-aţi mergând voi în munte.

*Num. 14, 42. 42. Mi-au zis Domnul: «Zi câtră dânşii: *'Nu vă suireţi, nici să oştiţi, că nu sânt cu voi, ca să nu căzeaţi înaintea nepriiatinilor voştri'».

43. Grăit-am şi nu aţ ascultat, ci, împrotivindu-vă poruncii Domnului şi umflându-vă de trufie, v-aţ suit în munte.

44. Şi, ieşind amorreul care lăcuia în munţi şi venindu-vă înainte, v-au gonit precum gonesc albinile şi v-au tăiat din Seir până la Horma. |

45. Şi, întorcându-vă plângând câtră Domnul, nu v-au ascultat, nici au vrut a să odihni 271v
graiului vostru.

46. Şi aţi şezut în Cadisvarme multă vreame.

Cap 2

Procetirea facerilor de bine norodului, oprirea războiului împrotiva lui Moav şi a lui Ammon; şi baterea împăratului Sihon şi luarea pământului lui.

1. Şi, purcezând de acolo, am venit în pustietatea care duce la Marea Roşie, precum îm zisease Domnul, şi am încungiurat muntele Seir multă vreame.
2. Şi au zis Domnul câtră mine:
3. «Destul iaste voao a încungiura muntele acesta. Meargeţ împrotiva miezii-noapte.
4. Şi norodului porunceaşte, zicând: 'Treace-veţi prin hotarele fraţilor voştri, fiilor Isav, carii lăcuiesc în Seir, şi să vor teame de voi.
5. Vedeţi, dară, cu deadinsul să nu vă mişcaţi împrotiva lor, că nu voiu da din pământul lor o urmă cât poate călca un picior, că spre moştenire lui Isav am dat muntele Seir.
6. Bucate veţi lua de la ei cu bani şi veţi mânca; apă cumpărată veţi scoate şi veţ bea. ||
7. Domnul, Dumnezeul tău, te-au blagoslovit în tot lucrul mânilor tale. Cunoscut-au calea 272r
ta, cum ai trecut pustietatea această mare, patruzăci de ani lăcuind cu tine Domnul, Dumnezeul tău, şi nimică nu ţ-au lipsit'».
8. Şi, trecând fraţii noştri, fiii lui Isav, carii lăcuia în Seir pre calea câmpiii din Elath şi din Asiongavir, am venit la calea carea duce în pustiia Moav.
9. Şi au zis Domnul cătră mine: «Nu oşti împrotiva moaviteanilor, nici să iai asupra lor război, că nu-ţ voiu da nimică din pământul lor, că fiilor lui Lot am dat Arul spre moştenire.
10. Emim întâiu au fost lăcuitoriu lui, norod mare şi putearnic şi aşea înalt, ca din ruda lui Enachim.

11. Ca uriiaşii să credea şi era aseaminea fiilor Enachim, adecă moaviteanii îi chiiamă pre ei Emim.
12. Iară în Seir mai nainte au lăcuit horreii; carii scoţându-să şi ştergându-să, au lăcuit fiii lui Isav, precum au făcut Israil în pământul moştenirii sale, care i l-au dat Domnul.
13. Sculându-ne, dară, să treacem răpegiunea lui Zarid, am venit la el.
14. Iară vreamea în carea am umblat din Cadisvarme până la treacerea răpegiunii Zared,
272v trei|zăci şi opt de ani au fost, până s-au sfărşit toată naşterea oamenilor ostaşi din tabere, precum jurase Domnul,
15. A căruia mână au fost împrotiva lor, ca să piiară din mijlocul taberilor.
16. Şi, după ce au căzut toţi ostaşii,
17. Grăit-au Domnul către mine, zicând:
18. «Tu vei treace astăzi hotarele Moav, cetatea cu numele Ar,
19. Şi, apropiindu-te la ceale aproape a fiilor Ammon, păzeaşte să nu oşteşti împrotiva lor, nici să te meşti la războiu, că nu-ţi voi da din pământul fiilor Ammon, că fiilor lui Lot l-am dat spre moştenire.
20. Pământul urieşilor s-au socotit şi într-însul cândva au lăcuit urieşii pre carii ammoniteanii îi chiiamă zomzommim,
21. Norod mare şi mult şi de înaltă lungime, ca Enachim, carii i-au şters Domnul de la faţa lor şi i-au făcut a lăcui în locul lor,
22. Precum făcuse fiilor Isav, carii lăcuiesc în Seir, ştergând pre horrei şi dându-le pământul lor, carele îl moştenesc până acum.
23. Şi pre hevei, carii lăcuia în Haserim până la Gazam, capadochenii i-au scos, carii
273r || ieşind din Capadochia, i-au şters şi au lăcuit în locul lor.
24. Sculaţi-vă şi treaceţ repegiunea Arnon. Iată, am dat în mâna ta pre Sihon, împăratul lui Hesevon Amorreul; şi pământul lui începe a moşteni şi trimite împrotiva lui războiu.
25. Astăzi voi începe a trimite groaza şi cutremurarea ta spre noroadele care lăcuiesc supt tot ceriul, ca, auzând numele tău, să să spăimânteză şi ca ceale ce nasc să să cutremure şi cu dureare să să ţie».
26. *Trimis-am, dară, soli din pustiia Cadimoth la Sihon, împăratul lui Hesevon, cu cuvinte de pace, zâcând: *Num. 21, 21.
27. «Treace-vom prin pământul tău, pre cale de obşte vom mearge, nu ne vom pleca nici spre dreapta, nici spre stânga.
28. Ceale de hrană cu preţu ne vinde, să mâncăm; apă cu bani ne dă şi aşea vom bea. Numai iaste să ne îngăduieşti treacerea,
29. Precum au făcut fiii lui Isav, carii lăcuiesc în Seir, şi moaviteanii, carii zăbovesc în Ar, până vom veni la Iordan şi vom treace la pământul care Domnul, Dumnezeul nostru, vrea a ni-l da». |
273v 30. Şi n-au vrut Sihon, împăratul lui Hesevon, a ne da treacere, că învărtoşase Domnul, Dumnezeul tău, duhul lui şi-i întărise inima, ca să să dea în mânile tale, precum acum vezi.
31. Şi au zis Domnul către mine: *«Iată, am început a-ţi da ţie Sihon şi pământul lui; *Amos 2, 9.
începe a-l moşteni».
32. Şi, ieşind Sihon înaintea noastră cu tot norodul său la războiu în Iasa,
33. Şi ni l-au dat Domnul, Dumnezeul nostru, şi l-am bătut cu fiii săi şi cu tot norodul său.
34. Şi toate cetăţile în vreame aceea le-am cuprins ucigând lăcuitorii lor, bărbaţii şi muiarile şi pruncii, n-am lăsat în ei nimică,
35. Fără dobitoacele care au venit în partea prădătorilor şi prăzile cetăţilor care le-am prins.
36. De la Aroir, carea iaste deasupra râpei răpegiunei Arnon, oraşul care în vale iaste zidit, până la Galaad n-au fost sat şi cetate carea ar scăpa de mânile noastre; toate ni le-au dat Domnul, Dumnezeul nostru, noao,
37. Fără pământul fiilor Ammon, la care nu ne-am apropiiat, şi toate care zac lângă răpegiunea Evoc şi cetăţile din munţi şi toate locurile de la care ne-au oprit Domnul, Dumnezeul nostru.

Cap 3 ||

274r *Războiul împrotiva lui Og, împăratul Vasanului, şi patul lui şi soartea a doao neamuri şi jumătate dincoace de Iordan. Să roagă Moisi să-i fie slobod a întra la Pământul*

ăgăduinţii, ci Domnul aceasta-i tăgăduiaşte; şi pre Iosue, spre bătaia celoralalţi hananeni, îl întăreaşte.

*Num. 21, 33. Jos 39, 7. 1. i, întorcându-ne, ne-am suit pre calea Vasanului; *şi au ieşit Og, împăratul Vasanului, întru întâmpinarea noastră cu norodul său la război în Edrai.

2. Şi au zis Domnul către mine: «Nu te teame de el, că în mâna ta ţi s-au dat cu tot norodul şi cu pământul său; şi vei face precum ai făcut lui Sihon, împăratului amorreilor, care au lăcuit în Hesevon».

*Num. 21, 24. Num. 21, 35. 3. *Şi au dat Domnul, Dumnezeul nostru, în mănile noastre şi pre Og, împăratul Vasanului, şi tot norodul lui; şi i-am bătut până la moarte,

4. Jefuind toate cetăţile lui într-o vreame. N-au fost oraş care să scape de noi, şeasezăci de cetăţi, tot ţinutul lui Argov, împărăţiii lui Og, în Vasan.

5. Toate cetăţile era întărite cu ziduri înalte şi cu porţi şi cu zaruri, afară de nenumărate oraşe, care nu avea număr.

6. Şi i-am şters, precum făcusem lui Sihom, împăratului Hesevon, răsipind toată cetatea, | şi bărbaţii şi muiarile şi pruncii. 274v

7. Iară dobitoacele şi prăzile cetăţilor le-am apucat.

8. Şi am luat într-aceea vreame pământul din mâna a doi împăraţi a amoreailor, carii era dincolea de Iordan, de la repegiunea Arnon până la muntele Hermon,

9. Pre carele sidonii îl chiiamă Sarion, şi amorreii, Sanir,

10. Toate cetăţile care sânt zidite în şes şi în tot pământul lui Galaad şi a Vasanului, până la Selca şi Edrai, cetăţile împărăţiei lui Og în Vasan.

11. Că sângur Og, împăratul Vasanului, s-au împrotivit din ruda uriiaşilor. Arată-să patul lui cel de fier, care iaste în Ravath a fiilor Ammon, noao coţ având de lungime şi patru de lăţime, după măsura cotului mânii bărbăteaşti.

*Num. 32, 29. 12. Şi pământul l-am moştenit în vreamea aceea de la Aroil, carea iaste deasupra râpei răpegiunii Arnon, până la giumătatea partea muntelui Galaad şi cetăţile lui; *le-am dat lui Ruvin şi lui Gad.

13. Iară ceealaltă parte a lui Galaad şi tot Vasanul împărăţiii lui Og le-am dat jumătăţii neam a lui Manasse; tot ţinutul lui Argov şi tot Vasanul să chiiamă pământul uriiaşilor. ||

14. Iair, fiiul lui Manase, au moştenit tot ţinutul lui Argov până la hotarele Ghesuri şi Mahati, şi au chiiamat din numele său pre Vasam Havoth Iair, adecă „satele Iair", până într-această zi. 275r

15. Şi lui Mahir i-am dat Galaad.

16. Şi neamurilor lui Ruvim şi Gad le-am dat din pământul Galaad până la repegiunea Arnon, jumătate de repegiune şi hotarul până la răpegiunea Evoc, carea iaste marginea fiilor Ammon,

17. Şi şesul pustietăţii şi Iordanul şi hotarele Chinereth, până la Marea Pustiei carea iaste sărată, la poalele muntelui Fazga, spre răsărit.

18. Şi v-am poruncit voao în vremea aceea zicând: «Domnul, Dumnezeul vostru, vă dă pământul acesta spre moştenire; gătiţi, mergeţ înaintea fraţilor voştri, fiii lui Israil, toţ bărbaţi vârtoşi,

19. Fără muiari şi fără copii şi dobitoace, că am cunoscut că mai multe aveţi vite şi în cetăţi trebuie să rămâie, care v-am dat,

20. Până va da Domnul odihnă fraţilor voştri precum v-au dat voao şi să moştenească şi ei pământul care li-l va da preste Iordan. Atunci să va întoarce fieştecare în moştenirea sa, carea v-am dat voao». |

*Num. 27, 18. 21. *Şi lui Iosue în vreamea aceea i-am poruncit zicând: «Ochii tăi au văzut ceale ce au făcut Domnul, Dumnezeul vostru, acestor doi împăraţi. Aşa va face tuturor împăraţilor la carele vei treace. 275v

22. Nu teame-te de ei, că Domnul, Dumnezeul vostru, va oşti pentru voi».

23. Şi m-am rugat Domnului în vreamea aceea zicând:

24. «Doamne Dumnezeule, tu ai început a arăta slugii tale mărimea ta şi mâna cea tare. Că nu iaste alt Dumnezeu sau în ceriu, sau pre pământ, care să poată face lucrurile Tale şi să să aseamine tărirei Tale.

25. Treace-voi, dară, şi voi vedea pământul acest bun preste Iordan şi muntele cest ales şi Livanul».

26. Şi s-au mâniiat mie Domnul pentru voi, nici m-au ascultat, ci mi-au zis: «Destul ţie; să nu mai grăieşti de acest lucru către mine!

27. Suie-te la vârful Fazghe şi rădică împregiur ochii tăi spre apus şi spre meazănoapte şi spre amează̆zi şi spre răsărit şi vezi *că nu vei treace Iordanul acesta. *Jos 31, 2 şi 34, 4.
28. Porunceaşte lui Iosue şi-l îmbărbătează şi-l întăreaşte, că el va povăţui norodul acesta şi le va împărţi pământul care îl vei veadea». ||
276r 29. Şi am rămas în vale împrotiva bozului Fogor.

Cap 4

Îndeamnă Moisi spre ţinerea poruncilor lui Dumnezeu şi cu facerile de bine ale lui Dumnezeu şi cu laudele lor lăudându-să; cu rău celor ce le vor treace. Opreaşte tot chipul care ar duce spre închinarea de idoli. Mai nainte îş spune moartea şi trei cetăţi de scăpare osibeaşte preste Iordan, pentru ucigaşii fără vreare şi din întâmplare.

1. Şi acum, Israil, ascultă poruncile şi judecăţile care eu te învăţu, ca făcându-le să trăieşti şi întrând să moşteneşti pământul carele Domnul, Dumnezeul tătâne-vostru, îl va da voao.
2. Nu veţ adaoge la cuvântul care grăiesc voao, nice veţ lua dintr-însul. Păziţ poruncile Domnului, Dumnezeului vostru, carele eu v-am puruncit.
3. *Ochii voştri au văzut toate care au făcut Domnul împrotiva lui Velfegor, cum au zdrobit toţi închinătorii lui din mijlocul vostru. *Numer. 25, 4.
4. Iară voi, carii vă lipiţi de Domnul, Dumnezeul vostru, trăiţi toţi până într-această zi.
5. Ştiţi că v-am învăţat poruncile şi dreptăţile precum mi-au poruncit Domnul, Dumnezeul
276v | mieu. Aşea le veţi face în pământul care veţi moşteni
6. Şi le veţ ţinea şi le veţ plini cu fapta, că aceasta iaste înţelepciunea voastră şi înţelegerea înaintea noroadelor, ca, auzind toate poruncile acestea, să zică: «Iată norod înţelept şi înţălegând, neam mare».
7. Nici iaste alt neam aşea mare care să aibă Dumnezeu apropiindu-să şieş, precum Dumnezeul nostru de faţă iaste la toate rugăciunile noastre.
8. Care neam iaste aşa cinstit, să aibă ţărămonii şi drepte judecăţi şi toată leagea care eu o voi pune astăzi înaintea ochilor voştri?
9. Păzeaşte-te, dară, pre tine însuţi şi sufletul tău cu deadinsul; să nu te uiţi de cuvintele care au văzut ochii tăi şi să nu cază din inima ta în toate zilele vieţii tale; învăţa-le-vei pre eale fiii şi nepoţii tăi,
10. Din zioa în carea ai stătut înaintea Domnului, Dumnezeului tău, în Horiv, când Domnul ţ-au grăit, zicând: «Adună la Mine norodul, să asculte cuvintele Meale şi să înveaţe a să teame de Mine în toată vreamea care trăiesc pre pământ şi să-şi înveaţe fiii săi». ||
277r 11. Iată, v-aţi apropiiat la poalele muntelui *care ardea până la ceriu şi era într-însul întunearec şi neagură şi ceaţă. *Ieşir. 19, 18.
12. Şi au grăit Domnul cătră voi din mijlocul focului. Graiul cuvintelor lui l-aţ auzit şi forma nicidecum nu o aţi văzut.
13. Şi v-au arătat voao legătura Sa carea o au poruncit să o faceţi şi zeace cuvinte care le-au scris în doao tăbli de piiatră.
14. Şi mi-au poruncit într-aceea vreame să vă învăţu ţărămoniile şi judecăţile care trebuie să faceţ în pământul care veţi moşteni.
15. Păziţi, dară, cu deadinsul sufletele voastre. N-aţi văzut vro asămănare în zioa carea v-au grăit Domnul în Horiv din mijlocul focului,
16. Ca nu cumva înşelaţi să vă faceţi asămânare cioplită sau chipul bărbatului sau fămeii,
17. Asămănarea tuturor dobitoacelor care sânt pre pământ sau paserilor supt ceriu zburătoare,
18. Şi a celor ce să tărăiesc şi să mişcă în pământ sau a peştilor care subt pământ zăbovesc în ape.
19. Ca nu cumva, rădicând ochii la ceriu, să vezi soarele şi luna şi toate stelele ceriului
277v şi | cu greşala înşelându-te să te închini lor şi să le cinsteşti pre care le-au zidit Domnul, Dumnezeul tău, spre slujba tuturor neamurilor care sânt supt ceriu.
20. Iară pre voi v-au luat Domnul şi v-au scos din cuptoriul cel de foc al Eghiptului, ca să-Ş aibă norod de moştenire, precum iaste în zioa de acum.
21. *Şi S-au mănііat Domnul împrotiva mea pentru cuvintele voastre şi au jurat să nu trec Iordanul, nici să întru la pământul cel bun care vrea a vi-l da. * Sus 1, 37.

22. Iată, moriu în pământul acesta, nu voi treace Iordanul; voi veţi treace şi veţ moşteni pământul acel ales.
23. Păzeaşte ca nu cândva să uiţi legătura Domnului, Dumnezeului tău, carea au făcut cu tine şi să-ţi faci ţie cioplită asămănarea acelora carea a fi Dumnezeu au oprit.
*Ovrii. 12, 29. 24. *Că Domnul, Dumnezeul tău, foc mistuitoriu iaste, Dumnezeu răvnitoriu.
25. De vei naşte fii şi nepoţi şi veţ zăbovi pre pământ şi, înşelaţi, vă veţi face oarecare asămănare lucrând răutate înaintea Domnului, Dumnezeului vostru, ca să-L porniţi spre mănie,
26. Mărturii chem astăzi ceriul şi pământul: curând veţi peri de pre pământul care, trecând Iordanul, îl veţi moşteni. Nu veţ lăcui în el || lungă vreame, ci vă va şteargе 278r
Domnul
27. Şi vă va răsipi în toate neamurile şi veţi rămânea puţâni în neamuri la care vă va duce Domnul.
28. Şi acolo veţ sluji dumnezăilor carii cu mâna omului s-au făcut, lemnului şi piiatrii care nu văd, nici aud, nici mănâncă, nici miroseasc.
29. Şi, deacă vei cerca acolo pre Domnul, Dumnezeul tău, Îl vei afla numai de-L vei cerca cu toată inima şi cu tot năcazul sufletului tău.
30. După ce te vor afla toate care s-au zis în vreame cea mai pre urmă, te vei întoarce la Domnul, Dumnezeul tău, şi vei asculta graiul Lui.
31. Că Dumnezeu milostiv Domnul, Dumnezeul tău, iaste, nu te va părăsi, nici de tot te va şteargе, nici va uita legătura în carea s-au jurat părinţilor tăi.
32. Întreabă de zilele ceale de demult care au fost mai înaintea ta, din zioa în carea au zidit Dumnezeu om pre pământ de la înălţimea ceriului până la înălţimea Lui, de s-au făcut oarecând acest feal de lucru au de s-au cunoscut cândva
33. Să auză norodul graiul lui Dumnezeu grăind din mijlocul focului, precum tu ai auzit şi ai trăit; |
34. De au făcut Dumnezeu ca să între şi să-Şi ia neam din mijlocul neamurilor prin 278v
ispite, seamne şi ciudease, prin războiu şi prin mână tare şi braţ întins şi prin vedeari groaznice, după toate carea au făcut pentru voi Domnul, Dumnezeul vostru, în Eghipt, văzând ochii tăi,
35. Ca să ştii că Domnul însuş iaste Dumnezeu şi nu iaste altul afară de el.
36. Din ceriu te-au făcut a-I asculta graiul Său, ca să te înveaţe, şi în pământ ţ-au arătat focul Său cel prea mare şi ai auzit graiurile Lui din mijlocul focului.
*Ieşire. 13, 21. 37. Că au iubit pre părinţii tăi şi au ales sămînţie lor după ei; *şi te-au scos, meargând înaintea ta în puterea Sa cea mare, din Eghipt,
38. Ca să şteargă neamuri mari şi mai mari decât tine întru întrarea ta şi a te duce înlăuntru şi să-ţi dea ţie pământul lor spre moştenire, precum vezi într-această zi.
39. Să ştii, dară, astăzi şi să cugeţi în inima ta că Domnul însuş iaste Dumnezeu în ceriu sus şi pre pământ jos şi nu iaste altul.
40. Păzeaşte poruncile Lui şi ceale poruncite care eu poruncesc ţie, ca bine să-ţi fie ţie şi fiilor tăi după tine şi să rămâi multă vrea||me pre pământul care Domnul, Dumnezeul 279r
tău, vrea a-ţi da".
*Num. 35, 14. 41. *Atunci au osebit Moisi trei cetăţi preste Iordan, despre răsărit,
42. Ca să scape la eale care va ucide nevrând pre aproapele său, nici i-au fost nepriiatin mai înainte, de una şi de a doao zi, şi la una dintr-aceaste cetăţi să poată scăpa:
*Iosue 20, 8. 43. *Vosor în pustietate, carea iaste în pământul câmpiii din neamul lui Ruvin, şi Ramoth în Galaad, carea iaste în neamul Gad, şi Golan în Vasan, care iaste în neamul Manasse.
44. Aceasta iaste leage carea o au pus Moisi înaintea fiilor Israil,
45. Şi aceastea mărturiile şi ţăremoniile şi judecăţile carea au grăit fiilor Israil când au ieşit din Eghipt,
46. Preste Iordan, în vale, împrotiva bozului Fogor, în pământul Sihon, împăratului amorreului carele au lăcuit în Hesevon, care l-au bătut Moisi şi fiii lui Israil ieşind din Eghipt,
47. Au stăpânit pământul lui şi pământul lui Og, împăratul Vasanului, a doi împăraţii amorreilor carii era peste Iordan, la răsăritul soarelui, |
48. De la Aroir, care iaste deasupra râpei răpegiunei Arnon, până la muntele Sion, care 279v
iaste şi Hermon,
49. Tot şesul peste Iordan despre răsărit până la Marea Pustiei şi până la poalele muntelui Fazga.

Cap 5

Procetirea şi tâlcuirea a zeace porunci şi despre frica fiilor Israil, când au auzit graiul Domnului şi au văzut muntele arzând la vestirea legii.

1. Şi au chemat Moisi tot Israilul şi au zis cătră dânsul: „Ascultă, Israil, ţăremoniile şi judecăţile care eu grăiesc în urechile voastre astăzi. Învăţaţi-le şi cu fapta le pliniţi.
2. Domnul, Dumnezeul nostru, au făcut cu noi aşezământ de leage în Horiv.
3. Nu cu părinţii noştri au făcut legătura, ci cu noi, carii sântem acum şi trăim.
4. Faţă cătră faţă ne-au grăit noao în munte din mijlocul focului.
5. Eu osebitoriu şi mijlocitoriu am fost între Domnul şi între voi în vreamea aceea, ca
280r să vestesc voao graiurile lui; că v-aţ temut de foc || şi nu v-aţ suit în munte. Şi au zis:
6. *«Eu, Domnul Dumnezeul tău, Care te-am scos din pământul Eghiptului, din casa robiei. *Ieşir. 20, 2.
7. *Nu vei avea dumnezei streini înaintea Mea. Preoţi. 26, 1.
8. *Nu-ţ vei face chip cioplit, nici asămănare a toate care sânt în ceriu sus şi care pre *Psal. 80, 11.
pământ jos şi care să află în ape supt pământ. *Ieşir. 20, 3.
9. *Nu te vei închina lor şi nu le vei cinsti, că Eu sânt Domnul, Dumnezeu tău, Dumnezeu Psal. 80, 10.
răvnitoriu, răsplătind nedreptatea părinţilor preste fii în al treilea şi într-al patrulea neam celor *Ieşir. 20, 4.
ce Mă urăsc, Preoţi. 26, 1.
10. Şi făcând milă în multe mii celor ce Mă iubesc şi păzesc poruncile Meale. Psal. 96, 7.
11. *Nu vei lua numele Domnului, Dumnezeului tău, în deşert, că nu va fi necertat carele *Ieşir. 34, 14.
spre lucru deşert numele Lui va lua. Preoţi. 19, 12.
12. Adu-ţ aminte de zioa sâmbeatei, să o sfinţeşti precum ţ-au poruncit Domnul, Mat. 5, 35.
Dumnezeul tău. Facere. 2, 2.
13. Şase zile vei lucra şi vei face toate lucrurile tale. Ieşir. 20, 10.
14. A şeaptea zioa sâmbeteai iaste, adecă odihna Domnului, Dumnezeului tău. Nu vei Ovreai. 4, 4.
280v face într-însa ceva lucru şi fiiul tău şi fata ta, sluga şi slujnica, şi boul şi asinul şi tot dobito|cul
tău şi nemearnicul tău care iaste între porţile tale, ca să odihnească sluga ta şi slujnica ta
ca şi tu.
15. Adu-ţ aminte că şi tu ai robit în Eghipt şi te-au scos de acolo Domnul, Dumnezeul
tău, în mână tare şi în braţu întins. Pentru aceea ţ-au poruncit să ţii zioa sâmbeteai.
16. *Cinsteaşte pre tatâ-tău şi muma, precum ţ-au poruncit Domnul, Dumnezeul tău, *Ieşir. 20, 12.
ca să trăieşti lungă vreame şi bine să-ţi fie pre pământ care Domnul, Dumnezeul tău, ţi-l Ecli. 3, 9.
va da. Mat. 15, 4.
17. Nu vei ucide. Marc. 7, 10.
18. Nici vei curvi. Efes. 6, 2.
19. Şi furtuşag nu vei face.
20. Nici vei grăi împrotiva aproapelui tău mărturie strâmbă.
21. *Nu vei pofti muiarea aproapelui tău, nu casa, nu ţarina, nu sluga, nu slujnica, nu *Mat. 5, 28.
boul, nu asinul şi toate care sânt a lui». Râm. 7, 7.
22. Acestea cuvinte au grăit Domnul cătră toată mulţimea voastră în munte, din mijlocul
focului şi a norului şi a ceaţii, cu graiu mare, nimică mai mult adăogând; şi le-au scris în
doao tăbli de piatră care le-au dat mie.
23. Iară voi, după ce aţ auzit graiul din mijlocul întunearecului şi aţ văzut muntele arzând,
281r v-aţ apropiiat la mine toate căpeteniile neamurilor || şi cei mai mari născuţi şi aţi zis:
24. «Iată, ne-au arătat Domnul, Dumnezeul nostru, mare vredniciia şi mărimea Sa. Graiul
Lui l-am auzit din mijlocul focului şi am cunoscut astăzi că, vorbind Dumnezeu cu omul,
au trăit omul.
25. Căci dară vom muri şi ne va îmbuca focul acest mare; că, de vom mai auzi graiul
Domnului, Dumnezeului nostru, vom muri.
26. Ce iaste tot trupul ca să auză graiul lui Dumnezeu Celui viu, Carele din mijlocul
focului grăiaşte, precum noi am auzit, şi să poată trăi?
27. Tu mai tare te apropie şi ascultă toate care va zice Domnul, Dumnezeul nostru, ţie;
şi vei grăi cătră noi şi noi ascultând le vom face».
28. Carea auzind Domnul, au zis cătră mine: «Auzit-am graiul cuvintelor norodului
acestuia care ţ-au grăit; bine toate au grăit.
29. Cine le va da a avea aceeaş minte, ca să să teamă de Mine şi să păzască toate
poruncile Meale în toată vreamea, ca bine să le fie lor şi fiilor lor în veac?
30. Mergi şi le zi: 'Întoarceţi-vă în corturile voastre'.

31. Iară tu stăi aici cu Mine şi ţ-oi grăi toate poruncile Meale şi ţărămoniile şi judecăţile care îi vei învăţa să le facă pre pămân|tul care l-oi da lor spre moştenire». 281v
32. Păziţi, dară, şi faceţi care au poruncit Domnul, Dumnezeul vostru, nu vă veţ abate nici spre dreapta, nici spre stânga,
33. Ci pre calea care au poruncit Domnul, Dumnezeul vostru, veţi umbla să trăiţi şi bine să vă fie voao şi să să sporească zilele pre pământul moştenirii voastre.

Cap 6

Domnul din toată inima a să iubi şi poruncile Lui cu deadinsul a să ţinea şi celor următori în minte a le băga.

1. Aceaste sânt poruncile şi ţăremoniile şi judecăţile care au poruncit Domnul, Dumnezeul vostru, să vă învăţu şi să le faceţi pre pământul la care treaceţ a moşteni.
2. Să te temi de Domnul, Dumnezeul tău, şi să păzeşti toate poruncile şi ceale poruncite a Lui, care eu poruncesc ţie şi fiilor şi nepoţilor tăi, în toate zilele vieţii tale, ca să să sporească zilele tale.
3. Ascultă, Israil, şi ia aminte să faci care ţ-au poruncit Domnul şi bine să-ţi fie şi să te înmulţeşti mai mult, precum ţ-au făgăduit Domnul, Dumnezeul părinţilor tăi, pământul ce cură lapte şi miiare.
4. Ascultă, Israil, Domnul, Dumnezeul nostru, Domnul || unul iaste. 282r
*Jos 11, 13. 5. *Iubeaşte pre Domnul, Dumnezeul tău, din toată inima ta şi din tot sufletul tău şi din
Mat. 22, 37. toată vârtutea ta.
Marc. 12, 30. 6. Şi vor fi cuvintele acestea care eu poruncesc ţie astăzi în inima ta.
Luca. 10, 27. 7. Şi le vei povesti fiilor tăi şi vei cugeta într-însele şezând în casa ta şi umblând în drum, dormind şi sculându-te.
8. Şi le vei lega ca un sâmn în mâna ta şi vor fi şi să vor mişca între ochii tăi.
9. Şi le vei scrie în pragul uşilor casii tale.
10. Şi, deacă te va duce înlăuntru Domnul, Dumnezeul tău, la pământul pentru care s-au jurat părinţilor tăi, lui Avraam, Isaac şi Iacov, şi-ţi va da cetăţile ceale mari şi bune care nu le-ai zidit,
11. Case pline de toate averile care nu le-ai făcut, jgheaburile care nu le-ai săpat, viile şi maslinii care nu le-ai sădit,
12. Şi vei mânca şi te vei sătura,
13. Păzeaşte cu deadinsul să nu te uiţi de Domnul Carele te-au scos din pământul
*Jos 10, 20. Eghiptului, din casa robiei. *De Domnul, Dumnezeul tău, te vei teame şi Lui unuia vei
Mat. 4, 10. sluji şi pre numele Lui te vei jura. |
Luca. 4, 8. 14. Nu vă veţ duce după dumnezeii cei streini a tuturor neamurilor carii sânt împrejurul vostru. 282v
15. Că Dumnezeu răvnitoriu, Domnul, Dumnezeul tău, în mijlocul tău, ca nu cândva să să mânie urgiia Domnului, Dumnezeului tău, împrotiva ta şi să te ia de pre faţa pământului,
*Mat. 4, 7. 16. *Nu vei ispiti pre Domnul, Dumnezeul tău, precum L-au ispitit în Locul Ispitirii.
Luca. 4, 12. 17. Păzeaşte poruncile Domnului, Dumnezeului tău, şi mărturiile şi ţărămoniile care ţ-au poruncit.
18. Şi fă ce-i plăcut şi bun înaintea Domnului, să-ţi fie bine şi, trăind, să moşteneşti pământul cel bun despre care au giurat Domnul părinţilor tăi,
19. Ca să şteargă toţi nepriiatinii tăi înaintea ta, precum au grăit.
20. Şi când te va întreba fiiul tău mâne, zicând: «Ce însămnează mărturiile acestea şi ţărămoniile şi judecăţile care ne-au poruncit Domnul, Dumnezeul nostru?»,
21. Îi vei zice: «Robii lui Faraon eram în Eghipt şi ne-au scos Domnul din Eghipt în mână tare,
22. Şi au făcut seamne şi minuni mari şi reale în Eghipt asupra lui Faraon şi a toată casa lui înaintea noastră.
23. Şi ne-au scos de acolo ca, ducându-ne înlăuntru, să ne dea pământul pentru care s-au jurat || părinţilor noştri. 283r
24. Şi ne-au poruncit Domnul să facem toate legiuitele aceastea şi să ne teamem de Domnul, Dumnezeul nostru, ca bine să ne fie în toate zilele vieţii noastre, precum iaste astăzi.
25. Şi ne va fi milostiv de vom păzi şi vom face toate poruncile Lui înaintea Domnului, Dumnezeului nostru, precum ne-au poruncit».

Cap 7

Nici o împreunare cu limbile a face, ci oltarele lor, grâncii şi bozii a-i şterge. Numărând facerile de bine a lui Dumnezeu, făgăduiaşte întru toate agiutoriu şi ugerime, numai poruncile Lui să le ţie.

1. Deacă te va duce Domnul, Dumnezeul tău, la pământul la care întri a-l stăpâni şi va şterge limbi multe înaintea ta,* heteul şi gherghezeul şi ammorreul şi hananeul şi ferezeul şi heveul şi ievuseul, şeapte neamuri cu mult mai mari cu numărul decât tu eşti şi mai vârtoase decât tine. *Ieşir. 23, 23 şi 32, 2.

2. Şi ţi le va da Domnul Dumnezeu, le vei bate până la moarte. *Nu vei face cu eale pace, nici îţi va fi milă de eale, *Ieşire. 23, 32 şi 34, 15,16.

3. *Nici vei împreuna cu eale căsătorii, fata ta nu o vei da feciorului lui, nici fata lui o vei lua feciorului tău, | *Ieşire. 34, 16.

283v 4. Că va înşela pre fiiul tău să nu umble după mine şi mai vărtos să slujească dumnezăilor streini şi să va mâniia urgiia Domnului şi te va şterge curând.

5. Ci mai vârtos acestea le veţ face lor *oltarele lor le veţ răsturna, frângeţi chipurile ceale cioplite şi grâncii îi aprindeţi şi ceale cioplite le ardeţi. *Ieşir. 23, 24. Jos 12 şi 16, 21.

6. Că norod sfânt eşti Domnului, Dumnezeului tău; *pre tine te-au ales Domnul, Dumnezeul tău, ca să-I fii norod ales din toate noroadele care sânt pre pământ. *Jos 14, 2. Jos. 25, 18.

7. Nu pentru că toate neamurile le întreceaţi cu numărul, voao s-au împreunat Domnul şi v-au ales fiind voi decât toate noroadele mai puţini,

8. Ci pentru că v-au iubit Domnul şi au păzit jurământul care au jurat părinţilor voştri şi v-au scos în mână tare şi v-au răscumpărat din casa robiei, din mâna lui Faraon, împăratul Eghiptului.

9. Şi vei şti că Domnul, Dumnezeul tău, el iaste Dumnezeu tare şi credincios, păzând legătura şi mila celor ce-L iubesc şi celor ce păzesc poruncile Lui în mii de neamuri,

10. Şi, răsplătind îndată celor Ce-L urăsc, aşea ca să răsipească şi mai mult, să nu-i îngăduiască, minteani răsplătindu-le ce li să cuvine.

284r 11. Păzeaşte, dară, poruncile şi ţărămoniile şi | | judecăţile care eu poruncesc ţie astăzi să le faci.

12. După ce vei auzi aceste judecăţi, de le vei păzi şi le vei face, va păzi şi Domnul, Dumnezeul tău, legătura ţie şi mila carea au giurat părinţilor tăi.

13. Şi te va iubi şi te va înmulţi şi va blagoslovi rodul pântecelui tău şi rodul pământului tău, grâul tău şi culesul untului-de-lemn şi ciurdele, turmele oilor tale pre pământul pentru care au jurat părinţilor tăi să ţi-l deaie ţie.

14. Blagoslovit vei fi între toate noroadele; *nu va fi la tine ceva sterp de-amândoao fealiurile, precum în oameni, aşea în turmeale tale. *Ieşir. 23, 27.

15. Lua-va Domnul de la tine toată boala şi neputinţăle Eghiptului; ceale reale, care le-ai cunoscut, nu le va aduce ţie, ci tuturor protivnicilor tăi.

16. Îmbuca-vei toate noroadele care Domnul, Dumnezeul tău, le va da ţie, nu le va îngădui lor ochiul tău, nici vei sluji dumnezăilor lor, ca să nu fie spre suruparea ta.

17. De vei zice în inima ta: «Mai multe sânt neamurile aceastea decât eu, cum le voi putea şterge?»

18. Nu te teame, ce-ţ ado aminte ce au făcut Domnul, Dumnezeul tău, lui Faraon şi tuturor Eghipteanilor,

19. Raneale ceale mari care le-au văzut ochii tăi şi seamnele şi minunile şi mâna cea tare
284v şi | braţul întins ca să te scoaţă Domnul, Dumnezeul tău; aşea va face tuturor noroadelor de care te teami.

20. * Încă şi găuni va trimite Domnul, Dumnezeul tău, asupra lor, până-i va şterge pre toţi şi-i va piiarde carii vor fugi de tine şi să vor putea ascunde. *Ieşir. 23, 28. Ios. 24, 12.

21. Nu te vei teame de ei, că Domnul, Dumnezeul tău, în mijlocul tău iaste, Dumnezeu mare şi groaznic.

22. Însuşi va mistui neamurile acestea înaintea ta încet şi prin părţi nu le vei putea şterge aseaminea, ca nu cumva să să înmulţască împrotiva ta fiiarile pământului.

23. Şi-i va da Domnul, Dumnezeul tău, înaintea ta şi-i va ucide până ce să vor şterge de totul.

24. Şi va da împăraţii lor în mânile tale şi vei piiarde numele lor supt ceriu; nime nu-ţi va putea sta împrotivă până-i vei zdrobi.

25. *Ceale cioplite a lor cu foc le vei arde. Nu vei pofti argintul şi aurul din carele s-au făcut, nici îţi vei lua ceva din ei ca să nu greşeşti, pentru că urâciune iaste Domnului, Dumnezeului tău, *2 Macav. 12, 40.

26. Nici vei aduce ceva din idoli în casa ta, ca să nu fii anathema, precum şi el iaste. Ca pre o spurcăciune îl vei urgisi şi ca pre o întinăciune şi gunoiu, cu urăciune îl vei avea, că anathema iaste. ||

Cap 8

285v

Să procitesc facerile de bine şi năcazurile care le-au fost trimis lor Domnul în pustie, ca să nu să uite de eale şi de Dumnezeul său.

1. Toată porunca carea eu poruncesc ţie astăzi păzeaşte cu deadinsul să o faci, ca să puteţ trăi şi să vă înmulţiţi şi, trăind, să moşteniţ pământul pentru care s-au jurat Domnul părinţilor voştri.
2. Şi-ţ vei aduce aminte de tot drumul prin care te-au adus Domnul, Dumnezeul tău, patruzăci de ani prin pustie, să te năcăjească şi să te ispitească şi să să areate ceale ce petrecea în inima ta, de cumva păzeşti poruncile Lui au nu.
3. Năcăjitu-te-au cu lipsa şi ţ-au dat bucată mană carea nu o ştiiai tu şi părinţii tăi, ca să-ţi areate
*Math. 4, 4. *că nu cu sângură pânea trăiaşte omul, ci cu tot cuvântul care iase din gura lui Dumnezeu.
Luca. 4, 4. 4. Văjmântul tău cu carea te acopereai n-au scăzut pentru învechirea şi piciorul tău nu s-au zdrobit; iată, a patruzăcilea an iaste,
5. Ca să socoteşti în inima ta că, precum învaţă fiiul său omul, aşa Domnul, Dumnezeul tău, te-au învăţat |
6. Să păzăşti poruncile Domnului, Dumnezeului tău, şi să umbli în căile Lui şi să te temi de El. 285v
7. Că, Domnul, Dumnezeul tău, te va duce la pământ bun şi la pământ cu păraie, cu ape şi cu izvoară într-a căruia cămpuri şi munţi izvorăsc adâncurile râurilor,
8. La pământul grâului, orzului şi a viilor, în care smochini, poame granate şi maslini să nasc, la pământul untului-de-lemn şi al mierii,
9. Unde fără nice un ban vei mânca pânea ta şi cu prisosinţa tuturor lucrurilor te vei dezmearda, a căruia piiatri fier sânt şi din munţii lui roduri de aramă să sapă.
10. Ca când vei mânca şi te vei sătura să mulţămeaşti Domnului, Dumnezeului tău, pentru pământul acel bun care ţ-au dat ţie.
11. Ia aminte şi păzeaşte ca nu cândva să te uiţi de Domnul, Dumnezeul tău, şi să leneveşti poruncile Lui şi judecăţile şi ţeremoniile carele eu poruncesc ţie astăzi.
12. Ca nu, după ce vei mânca şi te vei sătura, case frumoasă vei zidi şi vei lăcui într-ănsele, ||
13. Şi vei avea ciurde de boi şi turmă de oi, prisosinţa argintului şi al aurului şi a tuturora, 286r
14. Să să înalţă inima ta şi să nu-ţ aduci aminte de Domnul, Dumnezeul tău, care te-au scos din pământul Eghiptului, din casa robiei.
*Num. 29 şi 21, 6. 15. Şi povăţuitoriul tău au fost în pustia cea mare şi groaznică *în carea era şearpele
**Ieşir .7, 17, 6 arzând cu suflarea şi scorpii şi dipsas şi nicidecum ape **care au scos râuri din piiatră
[17, 6]. vârtoasă.
*Ieşir. 16. 14. 16. Şi *te-au hrănit cu mană în pustie, carea n-au ştiut părinţii tăi. Şi, după ce te-au năcăjit şi te-au ispitit, mai pre urmă ţi s-au milostivit ţie,
17. Ca să nu zici în inima ta: «Măria mea şi vârtutea mânilor meale, aceastea toate mi-au făcut mie».
18. Ci-ţ ado aminte de Domnul, Dumnezeul tău, că El ţ-au dat ţie puteare ca să plinească legătura Sa spre carea s-au jurat părinţilor tăi, precum arată zioa de acum.
19. Iară uitându-te de Domnul, Dumnezeul tău, vei umbla după dumnezei streini şi-i vei cinsti şi te vei închina lor; iată, acum mai înainte zic ţie că de totul vei peri.
20. Şi neamurile care le-au şters Domnul în întrarea ta, | aşea şi voi veţ peri de veţ fi 286v
neascultători de glasul Domnului, Dumnezeului vostru.

Cap 9

Să înfrâneză înălţarea ca să nu-ş împute loruşi viitoarele biruinţă, ci numai Domnului. Împută iară Moisi norodului murmurările şi păcatele din pustie; şi a sa pentru norod mijlocire.

1. Ascultă, Israil, tu vei treace astăzi Iordanul, ca să stăpâneaşti neamuri mari şi mai tari decât tine, cetăţ mari şi până la ceriu zidite,
2. Norod mare şi înalt, fiii lui Enachim, carii însuşi i-ai văzut şi i-ai auzit, cărora nime nu le poate sta împrotivă.

3. Şti-vei, dară, astăzi că Domnul, Dumnezeul tău, El va treace înainte<a> ta, foc îmbucând şi mistuind; carii va înfrânge şi-i va şteargе şi-i va piiarde înaintea feaţii tale degrabă, precum au grăit cătră tine.

4. Să nu zici în inima ta când îi va şteargе Domnul, Dumnezeul tău, înaintea ta: «Pentru dreptatea mea m-au adus Domnul să stăpâneasc pământul acesta», când pentru nedumnezăirile sale aceastea neamuri s-au şters. ||

287r 5. Că nu pentru dreptăţile tale şi dreptatea inimii tale vei întra să stăpâneaşti pământurile lor, ci pentru că eale au făcut nedumnezăire – întrând tu, s-au şters – şi ca să-ş plinească cuvântul său Domnul, care supt jurământ au făgăduit părinţilor tăi, lui Avraam, Isaac şi Iacov.

6. Deci să ştii că nu pentru dreptăţile tale Domnul, Dumnezeul tău, ţ-au dat ţie pământul acest bun spre moştenire, fiind tu norod cu cerbicea vârtoasă.

7. Adu-ţi aminte şi să nu-ţ uiţi cum ai pornit spre mânie pre Domnul, Dumnezeul tău, în pustie; dintr-aceea zi în carea ai ieşit din Eghipt până la locul acesta pururea împrotiva Domnului ai gâlcevit.

8. *Că şi în Horiv L-ai întărâtat şi, mâniindu-Să au vrut să te şteargă. *Ieşire. 17, 6 şi 19, 3

9. Când m-am suit în munte să iau tablele ceale de piatră, tablele legăturii carea au făcut cu voi Domnul, şi am rămas în munte patruzăci de zile şi patruzăci de nopţi, pâne nu mâncând şi apă nu bând, şi 31, 18 şi 32, 15.

10. *Şi mi-au dat Domnul doao table de piatră scrise cu deagetul lui Dumnezeu şi cuprinzând toate cuvintele care v-au grăit în mijlocul focului, când s-au adunat ceata norodului . | *Ieşire. 31, 18.

287v 11. Şi, trecând patruzăci de zile şi atâtea nopţi, mi-au dat Domnul doao tăbli de piatră, tablele aşezământului.

12. Şi mi-au zis: *«Scoală-te şi te pogori de-aici curând, că norodul tău care l-ai scos din Eghipt, au părăsit degrabă calea carea le-ai arătat şi ş-au făcut chip vărsat». *Ieşir. 32, 7.

13. Şi iară au zis Domnul cătră mine: «Văz că norodul acesta iaste cu cerbicea vârtoasă.

14. Slobozi-Mă să-l zdrobeasc şi să şterg numele lui de supt ceriu şi să te rânduiesc spre neam care să fie mai mare şi mai tare decât acesta».

15. Şi, pogorându-mă din muntele ce ardea şi doao tăbli a aşezământului cu amândoao mânile ţiindu-le,

16. Şi, văzându-vă a fi păcătuit Domnului, Dumnezeului vostru, şi a vă fi făcut viţăl vărsat şi a fi părăsit degrabă calea Lui carea vă arătase,

17. Aruncat-am tablele din mânile meale şi le-am frânt înaintea voastră.

18. Şi am căzut înaintea Domnului ca şi dintâi patruzăci de zile şi de nopţi, pâne nu mâncând şi apă nu bând, pentru toate păcatele voastre care aţ făcut împrotiva Domnului şi l-aţi învitat spre mânie. ||

288r 19. Că m-am temut de urgiia şi mânia Lui cu carea, pornindu-Să asupra voastră, au vrut a vă şteargе. Şi m-au ascultat Domnul şi această dată.

20. Şi împrotiva lui Aaron foarte mâniindu-să, au vrut a-l zdrobi; şi pentru el aseaminea m-am rugat.

21. Iară păcatul vostru ce aţi fost făcut, adecă viţălul, apucându-l, cu foc l-am ars şi, în dărăburi sfărmându-l şi de tot în pulbere făcându-l, l-am aruncat în repegiune carea din munte să pogoară.

22. *Şi în aprindere şi în ispită şi în mormânturile pofteai aţ întărâtat pre Domnul. *Num. 11,1 şi 21,5.

23. Şi, când v-au trimis din Cadisvarne, zicând: «Suiţi-vă şi stăpâniţ pământul care v-am dat» şi n-aţi băgat în samă porunca Domnului, Dumnezeului vostru, şi nu aţi crezut, nici aţi vrut a-I asculta cuvântul,

24. Ci totdeauna aţ fost împotrivă, oştind din zioa în carea am început a vă cunoaşte.

25. Şi am zăcut înaintea Domnului patruzăci de zile şi de nopţi în carele cu plecăciune Îl rugam să nu vă şteargă precum amânănţase. |

288v 26. Şi rugându-mă am zis: «Doamne Dumnezeule, să nu pierzi norodul Tău şi moştenirea Ta, carea o am răscumpărat în mărimea Ta, carii i-ai scos din Eghipt în mână tare.

27. Adu-Ţi aminte de slugile Tale Avraam, Isaac şi Iacov, nu Te uita la învărtoşearea norodului acestuia şi la nedumnezeirea şi păcatul,

28. Ca nu cumva să zică lăcuitorii pământului din care ne-ai scos: 'Nu-i putea duce înlăuntru Domnul la pământul care le-au făgăduit; şi i-au urât şi pentru aceaea i-au scos, să-i ucigă în pustiie'.

29. Carii sânt norodul Tău şi moştenirea Ta, carii i-ai scos întru tărie mare şi în braţul Tău cel întins».

Cap 10

A doao oară tăblile să fac, slujba leviţilor, frica şi iubirea lui Dumnezeu spre ţinearea poruncilor trebuie să îndeamne; inimile a să tăia împregiur, nimearnicii a să iubi şi pe numeale Domnului a să giura.

*Ieşir. 34, 1.
1.* n vremea aceea, zis-au Domnul cătră mine: «Ciopleşte-ţi doao tăbli de piatră precum ceale dintâi au fost şi te suie la mine în munte şi vei face sicriiu de leamn. ||

2. Şi voi scrii în tăbli cuvintele care au fost în ceale ce mai nainte le-ai frânt şi le vei pune 289r
în sicriiu».

3. Şi am făcut sicriiu de leamne setim şi, cioplind doao table de piatră ca ceale dintăi, m-am suit în munte avându-le în mâni.

4. Şi au scris în tăbli, după cel ce întâiu scrisease, zeace cuvinte care au grăit Domnul cătră voi în munte, din mijlocul focului, când s-au adunat norodul, şi mi le-au dat mie.

5. Şi, întorcându-mă din munte, m-am pogorât şi am pus tablele în sicriiul care făcusem, care până acum acolea sânt, precum ne-au poruncit Domnul.

*Num. 33, 21. Num. 20, 28.29.
6. Iară fiii lui Israil au mişcat tabăra din Veroth a fiilor Iacam în Mosera, *unde Aaron au murit şi s-au îngropat în locul căruia cu preoţiia slujeaşte Eliazar, fiiul lui.

7. De acolo au venit în Gadgad, din care loc purcezând, au tăbărât în Ietevatha, în pământul apelor şi a răpegiunilor.

8. În vreamea aceaea, au usebit neamul Levi să poarte sicriiul aşezământului Domnului | şi să stea înaintea Lui în slujbă şi să blagoslovească în numele Lui până în zioa de acum. 289v

9. Pentru aceea nu au avut Levi parte, nici moşie cu fraţii săi, că însuş Domnul e moştenirea lui, precum i-au făgăduit Domnul, Dumnezeul tău.

10. Iară eu am stat în munte ca şi mai înainte, patruzăci de zile şi de nopţi; şi m-au ascultat Domnul şi de astă dată şi n-au vrut a te piiarde.

11. Şi mi-au zis: «Mergi şi treci înaintea norodului, ca să între şi să stăpânească pământul care l-am jurat părinţilor lor a-l da lor».

12. Şi acum, Israil, ce ceare de la tine Domnul, Dumnezeul tău? Fără să te temi de Domnul, Dumnezeul tău, şi să umbli în căile Lui şi să-L iubeşti şi să slujeşti Domnului, Dumnezeului tău, în toată inima ta şi în tot sufletul tău;

13. Şi să păzăşti poruncile Domnului şi ţărămoniile Lui care eu astăzi poruncesc ţie, ca bine să-ţi fie.

14. Iată, a Domnului, Dumnezeului tău, iaste ceriul şi ceriul ceriului, pământul şi toate care sânt într-ănsul.

15. Şi măcar că de părinţii tăi s-au lipit || Domnul şi i-au iubit şi au ales sămânţa lor 290r
după voi, adecă pre voi, din toate neamurile, precum să veade astăzi.

16. Tăiaţ, dară, împregiur mădulariul inimii voastre şi cerbicea voastră să nu o mai învărtoşaţ,

*2 Par. 19 , 7. Iov. 34, 19. Înţealep. 6, 8. Ecli. 35, 15. Fap. 10, 34. Râm. 2, 11. Galat. 2, 6.
17. Că Domnul, Dumnezeul vostru, însuş iaste Dumnezeul dumnezeilor şi Domnul domnitorilor, Dumnezeu mare şi putearnic şi groaznic,* Carele nu ia faţa, nici daruri,
18. Face giudecată săracului şi văduvei, iubeaşte nimearnicul şi-i dă hrană şi haină.
19. Şi voi, dară, iubiţi nemearnicii, că şi voi aţi fost venetici în pământul Eghiptului.
20. **De Domnul, Dumnezeul tău, te vei teame şi Lui unuia vei sluji; de El te vei lipi şi te vei jura în numele Lui.
21. El iaste lauda ta şi Dumnezeul tău care ţ-au făcut aceste mari şi înfricoşeate care au văzut ochii tăi.

**Sus 6, 13. Math. 4, 10. Luc. 4, 8.
22. *În şeptezăci de suflete s-au pogorât părinţii tăi în Eghipt; şi iată, acum te-au înmulţit Domnul, Dumnezeul tău, ca stelele ceriului. |

*Face. 46, 27. Ieşi. 1, 5.

Cap 11 290v

Să numără multe fealiuri de faceri de bine a lui Dumnezeu şi multe bunătăţ să făgăduiesc celor ce vor păzi poruncile Lui, iară celor ce nu le vor ţinea, reale, adecă blagoslovenie şi blăstăm preste munţii Garizim şi Heval a să pune.

1 . ubeaşte, dară, pre Domnul, Dumnezeul tău, şi ţine poruncile Lui şi ţeremoniile, giudecăţile şi poruncile în toată vreamea.

2 . Cunoaşteţ astăzi ceale ce nu ştiu fiii voştri, carii n-au văzut învăţătura Domnului, Dumnezeului vostru, mărimile Lui şi mâna cea tare şi braţul cel întins,

3. Seamnele şi faptele care au făcut în mijlocul Eghiptului lui Faraon împăratului şi a tot pământul lui
4. Şi a toată oastea eghipteanilor şi cailor şi căruţelor, cum i-au acoperit apele Mării Roşie când vă gonea pre voi şi i-au şters Domnul până într-această zi.
5. Şi voao care v-au făcut în pustie până aţ venit la acest loc.
291r 6. *Şi lui Dathan şi lui Aviron, fiilor Eliav, || carele au fost fiiul lui Ruvin, pre carii, deşchizându-ş gura sa, pământul **i-au sorbit cu casele şi cu corturile şi toate averile lor care avea în mijlocul lui Israil. *Num. 16, 1. **Num. 16, 32.
7. Ochii voştri au văzut toate lucrurile Domnului ceale mari, care au făcut.
8. Ca să păziţ toate poruncile Lui care eu astăzi poruncesc voao şi să puteţ întra şi a moşteni pământul la care întraţi
9. Şi multă vreame să trăiţ într-ânsul, care supt jurământ v-au făgăduit Domnul părinţilor voştri şi sămînţiii lor, care cură lapte şi miere.
10. Că pământul la care întri a-l stăpâni nu-i ca pământul Eghiptului din care ai ieşit, unde aruncând sămânţa pre modrul grădinelor, ape să duc adăpătoare,
11. Ce-i cu munţi şi cu câmpii, din ceriu aşteptând ploi,
12. Care Domnul, Dumnezeul tău, pururea îl cercetează şi ochii lui într-însul sânt din ceputul anului până la sfărşitul lui.
13. *Deci, de veţ asculta de poruncile meale care eu astăzi vă poruncesc, să iubiţ
291v pre Domnul, Dumnezeul vostru, şi să slujiţ Lui în toa|tă inima voastră şi în tot sufletul vostru, *Sus 10, 12.
14. Va da ploaie pământului vostru timpurie şi târzie, ca să culeageţi grâu şi vinu şi untdeleamn,
15. Şi fân din câmpuri spre păşunea dobitoacelor şi înşivă să mâncaţ şi să vă săturaţi.
16. Păziţi-vă ca nu cumva să vă înşeale inima voastră şi să vă depărtaţ de la Domnul şi să slujiţ dumnezeilor streini şi să vă închinaţ lor.
17. Şi, mâniindu-să Domnul, să închiză ceriul şi ploile să nu să pogoară, nici pământul să răsară sămânţa sa şi să periţ degrabă din pământul cel bun care Domnul va da voao.
18. *Puneţ cuvintele meale aceastea în inimele şi în sufletele voastre şi le spânzuraţ în loc de sâmn în mâni şi între ochii voştri le puneţi. *Sus 6,6.
19. Învăţaţ fiii voştri să le gândească când vei şedea în casa ta şi vei umbla în cale şi te vei culca şi te vei scula.
20. Le vei scrii pre prag şi pre uşile casii tale,
21. Să să înmulţască zilele tale şi a fiilor tăi în pământul care au giurat Domnul părinţilor tăi să li-l dea până unde ceriul să apropie de pământ.
292r 22. Că, de veţ păzi poruncile care eu vă porun||cesc şi le veţ face, să iubiţ pre Domnul, Dumnezeul vostru, şi să umblaţ în toate căile Lui lipindu-vă de Dânsul,
23. Piiarde-va Domnul toate neamurile aceastea înaintea feaţii voastre şi le veţ stăpâni care mai mari şi mai tari decât voi sânt.
24. *Tot locul care va călca piciorul vostru al vostru va fi; de la pustie şi de la Livan, de la râul mare Eufrate până la marea despre apus vor fi hotarăle voastre. *Iosue. 1, 3.
25. Nime nu va sta împrotiva voastră; groaza voastră şi înfricoşearea o va da Domnul, Dumnezeul vostru, preste tot pământul care-l veţi călca, precum au grăit voao.
26. Iată, puiu înaintea voastră astăzi blagoslovenia şi blăstămul;
27. Blagoslovenia, de veţ asculta de Domnul, Dumnezeul vostru, care eu astăzi vă poruncesc voao;
28. Blăstămul, de nu veţi asculta de Domnul, Dumnezeul vostru, ci vă veţ depărta de la calea carea eu acum vi-o arăt şi veţ umbla după dumnezei streini carii nu-i ştiţi.
29. Şi iară, deacă te va duce Domnul, Dumnezeul tău, în pământul la care meargi
292v a lăcui, vei | pune blagoslovenia preste muntele Garizim, blăstămul preste muntele Hival,
30. Carii sânt preste Iordan, după calea carea mearge spre apusul soarelui, în pământul hananeului care lăcuiaşte în câmpii în prejma Galgalam, care iaste lângă valea ce să întinde şi întră departe.
31. Că voi veţ treace Iordanul să moşteniţi pământul care Domnul, Dumnezeul vostru, vi-l va da voao să-l aveaţi şi să-l stăpâniţi.
32. Vedeţi, dară, să pliniţ ţăremoniile şi judecăţile care eu astăzi le voi pune înaintea voastră.

Cap 12

Porunceaşte să să răsipească închinătorii idolilor, zăciuirile şi părghele să să dea, jârtfeale în locul său să să facă şi să să mânânce, de sânge şi de toată bucata necurată să să conteneascâ.

1. Aceastea sânt poruncile şi judecăţile care trebuie să le faceţi în pământul care Domnul, Dumnezeul părinţilor voştri, va da voao să-l stăpâniţ în toate zilele în carele vei umbla pre pământ.
2. Răsturnaţ toate locurile în carele au slujit || neamurile care le veţ stăpâni dumnezeii 293r
săi cei pre munţi înalţi şi pre dealuri şi supt tot lemnul frunzos.
*Sus 7, 25. 3. *Răsipiţ prestoalele lor şi frângeţ chipurile ceale cioplite, grâncii cu foc îi ardeţi şi idolii
2 Mac. 12, 40. îi sfărmaţi, pierdeţ numele lor din locurile acelea.
4. Nu veţ face aşa Domnului, Dumnezeului vostru,
5. Ci la locul care-l va aleage Domnul, Dumnezeul vostru, din toate neamurile voastre să-ş puie numele Său acolo şi să lăcuiască într-însul, veţi veni.
6. Şi veţ aduce în locul acela arderile şi junghierile voastre, zăciuirile şi pârghele mânilor voastre şi făgăduinţele şi darurile întâi născutele în boi şi în oi.
7. Şi veţ mânca acolo înaintea Domnului, Dumnezeului vostru, şi vă veţ veseli întru toate spre care veţ trimite mâna voi şi casele voastre, în carele vă va blagoslovi Domnul, Dumnezeul vostru.
8. Nu veţ face acolo ceale ce noi aici facem astăz, fieştecarii ce li să pare a fi drept;
9. Că nici până într-această vreame aţi venit la odihnă şi la moştenirea carea Domnul, Dumnezeul vostru, va da voao.
10. Treace-veţ Iordanul şi veţi lăcui în pământul care Domnul, Dumnezeul vostru, vi-l va da ca să vă odih|niţi de toţ protivnicii voştri prinpregiur şi fără frică să lăcuiţ, 293v
11. În locul care-l va aleage Domnul, Dumnezeul vostru, să fie numele Lui în el. Acolo toate care poruncesc împreună le veţ aduce, arderile şi junghierile şi zăciuirile şi pârghele mânilor voastre şi orice mai ales iaste în daruri care veţi făgădui Domnului.
12. Acolo vă veţi ospăta înaintea Domnului, Dumnezeului vostru, voi şi fiii şi featele voastre şi slujile şi slujnicele şi levitul care lăcuiaşte în cetăţile voastre, că nu are altă parte şi moştenire între voi.
13. Păzeaşte să nu aduci arderile tale în tot locul care vei vedea,
14. Ci în cela ce va aleage Domnul între unul din neamurile tale vei aduce arderile şi vei face toate ceale ce-ţ porunesc.
15. Iară, de vei vrea a mânca şi mâncarea cărnurilor te va îndulci, ucide şi mâncă lângă blagoslovenia Domnului, Dumnezeului tău, carea ţ-au dat în cetăţile tale, acar necurat de va fi, adecă întinat şi slab, acar curat, adecă întreg şi fără mache, care-i slobod a să aduce, ca căprioara şi cerbul, vei mânca, ||
16. Numai fără mâncarea sângelui, care pre pământ ca apa îl vei vârsa. 294r
17. Nu vei putea mânca în oraşele tale zăciuirea grâului şi a vinului şi a untului-de-leamn al tău, ceale întâi născute din ciurde şi din dobitoace şi toate care vei făgădui şi de bună voie a aduce vei vrea şi pârghele mânilor tale.
18. Ci înaintea Domnului, Dumnezeului tău, le vei mânca în locul care va aleage Domnul, Dumnezeul tău, tu şi feciorul tău şi fata ta şi sluga şi slujnica şi levitul care rămâne în cetăţile tale, şi te vei veseli şi te vei ospăta înaintea Domnului, Dumnezeului tău, întru toate la care vei întinde mâna ta.
19. Păzeaşte să nu laş levitul în toată vreamea în carea petreci pre pământ.
*Face. 18, 4. 20. *Când va lăţi Domnul, Dumnezeul tău, hotarele tale precum au grăit ţie şi vei vrea
Ieşir. 34, 24. a mânca cărnuri care pofteaşte sufletul tău,
Jos 19, 8. 21. Iară locul care-l va aleage Domnul, Dumnezeul tău, să fie numele Lui acolo, de va fi departe, vei ucide din ciurde şi din dobitoace care vei avea, precum am poruncit ţie şi vei mânca în oraşele tale precum ţie place. |
22. Precum să mănâncă căprioara şi cerbul, aşea le vei mânca; şi cel curat, şi cel necurat 294v
împreună vor mânca.
23. Numai aceasta păzeaşte, să nu mănânci sânge, că sângele lor în loc de suflet iaste şi pentru aceea nu trebuie să mănânci sufletul cu cărnurile,
24. Ci pre pământ îl vei vărsa, ca apa,
25. Ca bine să-ţi fie ţie şi fiilor tăi după tine, când vei face ce place înaintea Domnului.

26. Iară care vei sfinţi şi vei făgădui Domnului le vei lua şi vei veni la locul care va aleage Domnul.
27. Şi vei aduce aducerile tale, carne şi sânge, pre oltariul Domnului, Dumnezeului tău. Sângele junghierilor vei turna pre oltariu, iară cărnurile tu le vei mânca.
28. Ia aminte şi ascultă toate care eu poruncesc ţie, ca bine să-ţi fie ţie şi fiilor tăi după tine în veac, când vei face ce iaste bun şi plăcut înaintea Domnului, Dumnezeului tău.
29. *Când va piiarde Domnul, Dumnezeul tău, înaintea feaţii tale neamurile la care vei întra a le stăpâni şi le vei moşteni şi vei lăcui în pământul lor, || *Jos 19, 1.
295r 30. Păzeaşte să nu faci ca eale, după ce întrând tu să vor răsipi, şi să cerci ţărămoniile lor, zicând: «Precum au cinstit neamurile aceastea dumnezeii săi, aşa şi eu îi voi sluji».
31. Nu vei face aseaminea Domnului, Dumnezeului tău, că toate urâciunile care nu plac Domnului au făcut dumnezeilor săi aducându-şi fiii şi featele, arzându-i în foc.
32. Ce-ţi poruncesc, aceasta numai fă Domnului, nici adaoge ceva, nici scădea.

Cap 13

Prorocul mincinos de la Dumnezeu abătându-să, trebuie să să ucigă, mâcar rudenie de va fi sau prietin. Încă şi cetatea de tot să să răsipească, a căria lăcuitori aceasta s-or sili a face.

1. De să va scula în mijlocul tău proroc sau care să va zice a fi văzut vis şi mai înainte va vesti sâmn şi minune,
2. Şi să va întâmpla ce au grăit şi va zice ţie: «Să meargem şi să urmăm dumnezei streini, carii nu-i ştim şi să slujim lor», |
295v 3. Să nu asculţ cuvintele prorocului aceluia sau a visătoriului, că vă ispiteaşte pre voi Domnul, Dumnezeul vostru, ca arătat să fie de-L iubiţ au nu în toată inima şi în tot sufletul vostru.
4. Domnului, Dumnezeului vostru, să-i urmaţi şi de Dânsul vă teameţi şi poruncile Lui ţineţi şi glasul Lui ascultaţ şi Lui slujiţ şi de Dânsul vă lipiţi.
5. Iară prorocul acela sau izvoditoriul de visuri să va ucide, că au grăit ca să răzvrătească de la Domnul, Dumnezeul vostru, Care v-au scos din pământul Eghiptului şi v-au răscumpărat din casa robiii, să te facă a rătăci din calea carea ţ-au poruncit Domnul, Dumnezeul tău, şi să iai răotatea din mijlocul tău.
6. De va vrea să te îndeamne fratele tău, fiiul maicii tale, au fiiul tău sau fata sau muierea carea iaste în sânul tău, au priiatinul care-l iubeaşti ca sufletul tău, într-ascuns zicând: «Să meargem şi să slujim dumnezeilor streini», care nu ştii tu şi părinţii tăi,
7. A tuturor neamurilor împrejur, care sânt aproape sau departe de la început până la sfărşitul pământului,
296r 8. Nu te odihni lui, nice-l asculta, nici să îngădu| |iască ochiul tău ca să te milostiveaşti şi să-l tăinuieşti,
9. Ci îndată îl vei ucide, *fie întâi mâna ta asupra lui, şi după aceea, tot norodul trimiţă mâna. * Jos 17, 7.
10. Cu pietri împresurat să va ucide, că au vrut a te trage de la Domnul, Dumnezeul tău, care te-au scos din pământul Eghiptului, din casa robiii,
11. Ca, tot Israilul auzind, să să teamă şi nici să mai facă cevaş aseaminea.
12. De vei auzi în vruna din cetăţile tale, care Domnul, Dumnezeul tău, le va da ţie spre lăcuit, oricarii zicând:
13. «Ieşit-au fiii lui Velial din mijlocul tău şi au dezmântat lăcuitorii cetăţii sale şi le-au zis: 'Să meargem să slujim dumnezeilor streini'», pre carii nu-i ştiţi,
14. Cearcă cu deadinsul şi, cu strădanie cunoscând adevărul lucrului, de vei găsi adevărat a fi ce să zice şi urăciunea aceasta cu fapta a fi lucrată,
15. Îndată vei lovi lăcuitorii cetăţii aceea în ascuţitul sabiii şi o vei şteargе şi toate care sânt într-însa, până la dobitoace.
296v 16. Orice va fi de aveare vei aduna din mijlocul | uliţelor ei şi cu dânsa cetatea le vei aprinde, aşa ca toate să le mistuieşti Domnului, Dumnezeului tău, şi să fie mormânt veacinic; nu să va mai zidi.
17. Şi nu să va lipi ceva dintr-acel anathema de mâna ta, ca să să întoarcă Domnul de la mâniia urgiii Sale şi să-i fie milostiv şi să te înmulţească, precum S-au jurat părinţilor tăi.
18. Când vei auzi glasul Domnului, Dumnezeului tău, păzând toate poruncile Lui care eu poruncesc ţie astăzi, să faci ce place înaintea Domnului, Dumnezeului tău.

Cap 14

De leagea păgânilor preste mort a fugi; jivinilor celor curate şi necurate usebirea; şi zăciuirile a le plăti.

1 . ii fiţ ai Domnului, Dumnezeului vostru; nu vă tăiareţ, nici vă goliţ capul preste mort,
*Sus 7, 6. 2 . *Că norod sfânt eşti Domnului, Dumnezeului tău, şi te-au ales să-i fii spre
Jos 26, 18. norod usebit din toate neamurile care sânt pre pământ.
*Preoţ. 11, 4. 3. *Nu mâncareţi care sânt necurate.
4. Aceasta-i jivina carea trebuie să mâncaţi: boul şi oaie şi capra, ||
5. Cerbul şi căprioara, bivolul, traghelaful pigargul, urigul, cămilopardalul. 297r
6. Toată jivina carea creapă în doao părţ unghea şi rumegă veţ mânca.
7. Iară din ceale ce rumegă şi unghea nu creapă nu trebuie să mâncaţ, precum cămila, iepurele, ferogrinul; aceaste, pentru că rumegă şi nu despart unghea, necurate vor fi voao.
8. Şi porcul, pentru că împarte unghea şi nu rumegă, necurat va fi. Cărnurile lor nu le veţ mânca şi stârvurile lor nu le veţi atinge.
9. Aceastea veţ mânca din toate care petrec în ape: care au arepioare şi solzi mâncaţ;
10. Care sânt fără arepioare şi fără solzi nu le mâncaţ, că necurate sânt.
11. Toate paserile curate mâncaţi.
12. Ceale necurate nu le mâncaţi, adecă pajora şi griful şi halieetul,
13. Ixionul şi vulturul şi milvul după fealiul său,
14. Şi tot fealiul de corb,
15. Şi struţul şi boaghea şi larul, pasere de apă, şi uliul după fealiul său,
16. Herodiul şi ţign şi ivinul,
17. Şi lebedul şi iuvisul şi corbul de noapte, |
18. Onocrotanul şi haradriul, fieştecarea după fealiul său, şi pupăza şi liliacul, 297v
19. Şi tot ce să târăiaşte şi penişoare are necurat va fi şi nu să va mânca.
20. Tot ce e curat mâncaţi.
21. Iară orice iaste mortăciune să nu mâncaţi dintr-însul. Nemearnicului care între porţile tale iaste îl dă să mânce au i-l vinde, că tu norod sfânt al Domnului, Dumnezeului tău,
*Ieşir. 23, 19 eşti. *Nu vei fiiarbe iedul în laptele mâni-sa.
şi 34, 26. 22. A zeacea parte o vei usebi din toate rodurile tale care să nasc în pământ în fieştecare ani
23. Şi vei mânca înaintea Domnului, Dumnezeului tău, în locul care au ales, ca într-însul numele Lui să să cheme, zăciuiala grâului tău şi a vinului şi a untului-de-lemn şi întâi născutele din ciurdă şi din oile tale, ca să înveaţi a te teame de Domnul, Dumnezeul tău, în toată vreamea.
24. Iară de va fi mai lungă calea şi locul care l-au ales Domnul, Dumnezeul tău, şi ţi l-au blagoslovit, nici vei putea la el acestea toate purta,
25. Le vei vinde toate şi în preţu le vei preface şi le vei purta în mâna ta şi vei mearge la locul care l-au ales Domnul, Dumnezeul tău,
26. Şi vei cumpăra dintr-aceiaş bani orice-ţi va || plăcea, acar din ciurde, acar din oi, 298r
şi vin şi altă beautură şi tot ce pofteaşte sufletul tău. Şi vei mânca înaintea Domnului, Dumnezeului tău, şi te vei ospăta tu şi casa ta.
27. Şi levitul carele între porţile tale iaste păzeaşte să nu-l părăseşti, că nu are altă parte în moşia ta.
28. În anul al treile vei usebi altă zăciuire din toate care să nasc ţie într-aceaea vreame şi le vei pune înlăuntrul uşilor tale.
29. Şi va veni levitul care n-are altă parte, nici moşie cu tine, şi nimearnicul şi săracul şi văduva carii înlăuntru porţilor tale sânt şi vor mânca şi să vor sătura, ca să te blagoslovească Domnul, Dumnezeul tău, în toate lucrurile mânilor tale care vei face.

Cap 15

Leagea slobozirei anului al şeapteale; cu carii să să facă de sluga ovreu care nu va vrea a să slobozi. Despre întâi născutele lui Dumnezeu a să sfinţi şi a să mânca.

1 . n anul al şeptelea vei face slobozire,
2 . Carea într-acesta chip să va face: căruia i să cuvine ceva de la prietin, de la aproapele sau fratele său nu va putea ceare îndărăpt, că anul slobozirei Domnului iaste.

298v 3. De la nimearnicul şi veniticul vei ceare; cetăţa|nul şi rudenia a-i ceare îndărăpt nu vei avea puteare.

4. Şi de tot lipsit şi cerşitoriu nu va fi între voi, ca să te blagoslovească Domnul, Dumnezeul tău, în pământul care ţi-l va da spre moştenire.

5. Însă de vei asculta glasul Domnului, Dumnezeului tău, şi vei păzi toate care au poruncit şi care eu astăzi poruncesc ţie, te va blagoslovi precum au făgăduit.

6. Împrumuta-vei multor neamuri, şi însuţi de la nime vei lua împrumut. Stăpâni-vei multor neamuri, şi pre tine nime nu te va stăpâni.

7. De va veni la sărăcie unul din fraţii tăi carii zăboveasc înlăuntrul porţilor cetăţii tale, în pământul care Domnul, Dumnezeul tău, ţi-l va da, nu-ţi vei învărtoşea inima, nici vei trage mâna,

8. Ci o vei deşchide săracului *şi vei da împrumut ce vei vedea că-i lipsă. *Mathe. 5, 42.

9. Păzeaşte să nu te înşele necurata gândire şi să zici în inima ta: «Apropie-să anul slobozirei al şeaptelea» şi să-ţ întorci ochii tăi de câtră săracul, fratele tău, nevrând a-i da ce ceare împrumut, ca să nu strâge împrotiva ta cătră Domnul şi să ţi să facă spre păcat, Luc. 6, 34.

10. Ci vei da lui; nici vei face ceva cu vicleşug în uşurarea lipselor lui, ca să te blagoslovească Domnul, Dumnezeul tău, în toată vreamea şi întru toate la care-ţi vei slobozi mâna.

299r 11. *Nu vor lipsi săracii în pământul lăcuinţii tale; || pentru aceaea eu poruncesc ţie să-ţ deşchiz mâna fratelui tău, lipsâtului şi săracului carele cu tine petreace pre pământ. *Math. 26, 11h

12. *Când ţi să va vinde fratele tău, ovreaul sau ovreaoa şi şasă ani îţ va sluji, în anul al şeaptelea îl vei trimite slobod. *Ieşir. 21, 2. Ere. 34, 14.

13. Şi pre carele îl vei dărui cu slobozenie nu vei suferi să să ducă deşert,

14. Ci îi vei da merinde din turme şi din aur şi din teascul tău, cu carele Domnul, Dumnezeul tău, te va blagoslovi.

15. Adu-ţ aminte că şi tu ai slujit în pământul Eghiptului şi te-au slobozit Domnul, Dumnezeul tău, şi pentru aceea eu acum poruncesc ţie.

16. Iară de va zice: «Nu vreau a ieşi», pentru că te iubeaşte pre tine şi casa ta şi bine a-i fi la tine sâmte,

17. Vei lua sula şi vei pătrunde ureache lui în uşea casii tale şi va sluji ţie în veac; şi slujnicei aşijderea vei face.

18. Nu-ţi întoarce ochii tăi de câtră dânşii când îi vei trimite slobozi, că, după simbriia năimitului, şease ani ţ-au slujit, ca să te blagoslovească Domnul, Dumnezeul tău, în toate faptele ce lucri.

19. Din născutele întâiu care să nasc în ciurde şi în oile tale, orice e parte bărbătească vei sfinţi Domnului, Dumnezeului tău. Nu vei lucra cu întâiul născut al boului, nici vei tunde întâi născutele oilor. |

299v 20. Înaintea Domnului, Dumnezeului tău, le vei mânca în fieştecare ani în locul care va aleage Domnul, tu şi casa ta.

21. *Iară de va avea mache sau va fi şchiop sau orb au în oarecare parte grozav sau slab, nu să va jârtvi Domnului, Dumnezeului tău, *Preoţie 22, 20.21.

22. Ci înlăuntrul porţilor cetăţii tale îl vei mânca; şi cel curat şi cel necurat aşijderea le vor mânca, ca căprioara şi cerbul. Ecli. 35, 14.

23. Aceasta numai vei lua aminte, ca să nu mânci sângele lor, ci-l vei vărsa pre pământ ca apa.

Cap 16

Trei mai alease praznicele anului, al azimelor, al săptămânilor şi al corturilor. Pentru să să rânduiască drepţi judecători şi să să păzească de prilejurile idoleştii închinări.

1. Socoteaşte luna roadelor celor noao şi cea dintâiu al primăvării să faci Fase Domnului, Dumnezeului tău, că în luna aceasta te-au scos Domnul Dumnezeul tău din Eghipt noaptea.

2. Şi vei jârtvui fase Domnului, Dumnezeului tău, din oi şi din boi în locul care va aleage Domnul, Dumnezeul tău, să lăcuiască numele Lui acolo.

3. Nu vei mânca într-însul pâne dospită; şeapte zile vei mânca fără aluat, pânea năcăjirii, că în spăimântare ai ieşit din Eghipt, ca să-ţ aduci aminte de zioa ieşirii tale din Eghipt în toate zilele vieţii tale.

4. Nu să va arăta aluat în toate hotarăle tale şeapte zile şi nu va rămânea din cărnurile cealui ce s-au jârtvit sara, în zioa dintâi, până demineaţa. ||
5. Nu vei putea junghiia fase în fieştecare din cetăţile tale care Domnul, Dumnezeul tău, 300r
ţi le va da,
6. Ci în locul care îl va aleage Domnul, Dumnezeul tău, ca să lăcuiască numele Lui acolo. Vei junghiia fase sara, la apusul soarelui, când ai ieşit din Eghipt.
7. Şi vei fierbe şi vei mânca în locul care-l va aleage Domnul, Dumnezeul tău, şi, dimineaţa sculându-te, vei mearge în corturile tale.
8. Şase zile vei mânca azime, şi în zioa a şeaptea, că adunarea Domnului, Dumnezeului tău iaste, nu vei face lucru.
9. Şeapte săptămâni îţi vei număra dintr-aceea zi în carea ai trimis seacerea în holdă.
10. Şi vei prăznui zioa sărbătorii a săptămânilor Domnului, Dumnezeului tău, aducerea de bunăvoie a mânii tale carea o vei aduce după blagoslovenia Domnului, Dumnezeului tău.
11. Şi te vei ospăta înaintea Domnului, Dumnezeului tău, tu, fiiul tău şi fata ta, sluga ta şi slujnica ta şi levitul care iaste înlăuntrul porţilor tale, venitul şi săracul şi văduva carii zăboveasc cu voi în locul care va aleage Domnul, Dumnezeul tău, ca să lăcuiască numele Lui acolo.
12. Şi-ţ vei aduce aminte că slugă ai fost în Eghipt şi vei păzi şi vei face care s-au poruncit.
13. Şi praznicul corturilor vei prăznui în şeapte zile, când vei culeage din arie şi din teasc roadele tale. |
14. Şi te vei ospăta în praznicul tău tu, fiiul tău şi fata ta, sluga ta şi slujnica şi levitul şi 300v
venitul, săracul şi văduva carii înlăuntrul porţilor tale sânt.
15. Şepte zile Domnului, Dumnezeului tău, sărbătoare vei prăznui în locul carele va aleage Domnul. Şi te va blagoslovi Domnul, Dumnezeul tău, în toate roadele tale şi în tot lucrul mânilor tale şi vei fi întru veselie.
16. De trei ori în an să va arăta toată partea bărbătească a ta înaintea Domnului, Dumnezeului tău, în locul care va aleage: în praznicul azimelor, în praznicul săptămânilor şi în praznicul
*Ieşir. 23, 15 şi corturilor.*Nu să va arăta înaintea Domnului deşert,
34, 20. 17. Ci va aduce fieştecarele după ce va avea din blagoslovenia Domnului, Dumnezeului
Ecli. 35, 6. său, carea va da lui.
18. Judecătoriu şi învăţătoriu vei rândui în toate porţile tale care Domnul, Dumnezeul tău, ţi le va da prin fieştecare neamurile tale, să judece norodul cu judecată dreaptă,
*Ieşire 23, 8. 19. Nici într-altă parte să să pleace; *nu vei lua faţa, nici daruri, că darurile orbeasc ochii
Preoţ. 19, 15. înţălepţilor şi schimbă cuvintele dreptţilor.
Sus 1, 10. 20. Drept ce-i drept vei urma, ca să trăieşti şi să moşteneşti pământul care Domnul,
Ecli 20, 31. Dumnezeul tău, ţi-l va da. ||
21. Nu vei sădi grânci şi tot pomul lângă oltariul Domnului, Dumnezeului tău, 301r
22. Nici îţ vei face, nici vei rădica chip cioplit care ureaşte Domnul, Dumnezeul tău.

Cap 17

Jârtva a să aleage, idoleasca închinăciune a să certa. În mare greotate la arhiereu şi la săborul lui a alerga. Şi ce trebuie să ţie împăratul care să va aleage.

1. Nu vei jârtvi Domnului, Dumnezeului tău, oaie şi bou în care iaste mache sau ceva scădeare, că urâciune iaste Domnului, Dumnezeului tău.
2. Când să vor găsi la tine, înaintea unie din porţile tale care Domnul, Dumnezeul tău, le va da ţie, bărbat au muiare, carii vor face rău înaintea Domnului, Dumnezeului tău, şi vor treace legătura Lui,
3. Să meargă şi să slujească dumnezeilor streini şi să li să închine soarelui şi lunii şi a toată oastea cerească, carea n-am poruncit,
4. Şi aceasta ţie să va vesti şi auzind vei cerceta cu deadinsul şi adevărat a fi vei găsi şi urăciune s-au făcut în Israil,
5. Vei scoate bărbatul şi muiarea, carii acel lucru tâlhăreasc au lucrat, la porţile cetăţii tale şi cu piiatri să vor împroşca. |
*Jos. 19, 15. 6. *În gura a doao au trei mărturii va peri care să va ucide. Nime nu să va ucide unul 301v
Math. 18, 17. mărturisind împrotiva sa.
2 Cori. 13, 1. 7. Mâna mărturiilor cea dintâiu îl va ucide *şi mâna celuiaalalt norod ceale mai pre urmă
*Sus 13, 9 . va trimite, ca să iai răotatea din mijlocul tău.

8. De vei vedea că grea şi îndoită judecată iaste la tine între sânge şi sânge, pricină şi pricină, leapră şi leapră şi vei vedea schimbându-să cuvintele judecătorilor înlăuntrul porţilor tale, scoală-te şi te suie la locul care va aleage Domnul, Dumnezeul tău.
9. *Şi vei veni la preoţii neamului leviticesc şi la judecătoriul care va fi într-aceea vreame şi vei întreba de la ei, carii îţi vor arăta dreptatea judecăţii. * 2 Par. 19, 8.
10. Şi vei face orice vor zice mai-marii locului care-l va aleage Domnul şi te vor învăţa,
11. După leagea Lui; şi vei urma sfatul lor, nici te vei abate spre dreapta, nici spre stânga.
12. Iară care să va sumeţi nevrând a asculta de porunca preotului carele într-acea vreame slujeaşte Domnului, Dumnezeului tău, şi cu judecata judecătoriului, va muri omul acela şi vei lua răotatea din Israil. ||
302r 13. Şi, tot norodul auzind, să va teame, ca nime după aceea să să umfle cu sumeţiia.
14. Când vei întra la pământul care Domnul, Dumnezeul tău, ţi-l va da şi-l vei stăpâni şi vei lăcui într-însul şi vei zice: «Rândui-voiu preste mine împărat precum au toate împregiur neamurile»,
15. Pre acela îl vei rândui, pre carele Domnul, Dumnezeul tău, îl va aleage din numărul fraţilor tăi. Nu vei putea om de alt neam a face împărat, care nu va fi fratele tău.
16. Şi, deacă să va rândui, nu-ş va înmulţi caii, nici va întoarce norodul în Eghipt, înălţându-să cu numărul călărimeai, mai ales că v-au poruncit Domnul ca nu cumva să vă mai întoarceţi pre aceea cale.
17. Nu va avea muiari multe, care să-i plece sufletul lui, nici mari măsuri de argint şi de aur.
18. Iară, după ce va şedea în scaunul împărăţiii sale, va scrii şieşi aceasta a doao leage în carte luând izvod de la preoţii neamului leviticesc.
19. Şi va avea cu sine şi o va ceti în toate zilele vieţii sale, ca să înveaţe a să teame de Domnul, Dumnezeul său, şi a păzi cuvintele şi ţăremoniile lui care în leage s-au poruncit.
20. Nici să să înalţă inima lui spre trufie asupra fraţilor săi, nici să să abată spre partea
302v dreap|tă sau stângă, ca lungă vreame să împărăţească el şi fiii lui preste Israil.

Cap 18

Preoţilor şi leviţilor în loc de moşie să rânduiesc aducerile şi jârtvele. A să feri de toată măiestrie. Proroc adevărat să va deştepta, iară prorocul mincinos să să ucigă; în ce chip să va cunoaşte cel drept de câtră cel mincinos.

1. *Nu vor avea preoţii şi leviţii şi toţi carii sânt dintr-acelaş neam parte şi moşie cu celalalt Israil, că jârtfeale Domnului şi aducerile lui vor mânca. *Num. 18, 20, 23. Sus 10, 9.
2. Şi nimică altă vor lua din moşiia fraţilor săi, că Domnul însuş iaste moştenirea lor, precum le-au grăit lor. 1 Cor. 9, 13.
3. Aceasta va fi judecata preoţilor de la norod şi de la cei ce aduc junghieri, acar bou, acar oaie vor jârtvui, vor da preotului un arm şi pântecele,
4. *Pârghele roadelor, a vinului şi a untului-de-lemn şi partea lânilor din tunderea oilor, *[Num 18, 12]
5. Că pre el l-au ales Domnul, Dumnezeul tău, din toate neamurile tale să stea şi să slujească numelui Domnului, el şi fiii lui în veac.
6. De va ieşi levitul din una cetăţilor tale din tot Israilul în carea lăcuiaşte şi va vrea a
303r veni || dorind de locul care-l va aleage Domnul,
7. Va sluji în numele Domnului, Dumnezeului său, ca toţ fraţii lui leviţii carii vor sta într-aceaea vreame înaintea Domnului.
8. Partea bucatelor aceaeaş va lua, carea şi ceaialalţi, fără numai că în cetatea sa din urmarea părinţască i să cuvine.
9. Când vei întra la pământul carele Domnul, Dumnezeul tău, va da ţie, păzeaşte să nu vreai a urma urăciunea neamurilor acelora,
10. Nici să să afle între tine care să-ş sfinţască fiiul său sau fata sa trecându-i prin foc, *au care să întrebe de gâcitori şi să păzască visurile şi vrăjitoriile, nici fie fărmecătoriu, *Preoţie. 20, 27.
11. Nici descântătoriu, nici care să să sfătuiască cu pithonii, nici cu bozii, *au să cerce de la morţi adevărul. *1 Împăr. 21, 7.

12. Că toate aceastea urâte sânt Domnului şi pentru acesta feal de răotate îi va ştearge întru întrarea ta.
13. Desăvârşit vei fi şi fără mache cu Domnul, Dumnezeul tău.
14. Neamurile aceastea, a cărora vei stăpâni pământul, vrăjitorii şi bozii ascultă, iară tu de la Domnul, Dumnezeul tău, într-alt chip eşti învăţat.
*Ioan. 1, 45. 15. *Proroc din neamul tău şi din fraţii tăi, ca pre mine va | deştepta ţie Domnul, 303v
Fapte. 3, 22. Dumnezeul tău, pre acela îl vei auzi,
*Ieşire. 20, 21. 16. Precum ai cerut de la Domnul, Dumnezeul tău, în *Horiv, când dihania s-au adunat şi au zis: «Mai mult nu voi auzi glasul Domnului, Dumnezeului mieu, şi focul acest mare nu-l voi mai vedea, ca să nu moriu».
17. Şi mi-au zis Domnul: «Bine toate au grăit.
*Ioan 1, 45. 18. *Proroc le voiu deştepta din mijlocul fraţilor săi aseaminea ţie şi voiu pune cuvintele Meale în gura lui şi va grăi cătră dânşii toate care îi voi porunci.
19. Iară cine nu va vrea a asculta cuvintele lui, care va grăi în numele Mieu, Eu izbânditoriu voi fi.
20. Iară prorocul carele, de trufie strâcat fiind, va vrea a grăi în numele Mieu care Eu nu-i voi porunci să le zică au din numele dumnezeilor streini, să va ucide.
21. Iară de vei răspunde cu tăcut gând: 'Cum voi putea cunoaşte cuvântul care Domnul nu l-au grăit?',
22. Acesta vei avea sâmn: ce va proroci în numele Mieu prorocul acela şi nu să va adeveri, aceasta Domnul n-au grăit, ci din înflarea sufletului său prorocul au gândit şi pentru aceea nu te vei teame de el».

Cap 19

A să usebi şease cetăţi de scăpare; şi carii vor scăpa fără grije la eale şi carii nu.
Despre ade||văratele şi mincinoasăle mărturii; şi hotarele să nu să mute. 304r

1. Deacă va piiarde Domnul, Dumnezeul tău, toate neamurile a cărora pământ ţi-l va da ţie şi-l veai stăpâni şi vei lăcui în cetăţile lui şi în căsi,
*Num. 35, 11. 2. *Treai cetăţ vei usebi ţie în mijlocul pământului care Domnul, Dumnezeul
Iosue. 20, 2. tău, ţi-l va da ţie spre moştenire.
3. Aşternând cu deadinsul calea şi în trei aseaminea părţi tot ţinutul pământului tău îl vei împărţi, ca să aibă din vecini carele pentru uciderea e fugit unde să poată scăpa.
4. Aceasta va fi leagea ucigaşului ce fuge, a căruia viiaţa trebuie să să ţie, care va lovi pre aproapele său neştiind şi carele ieri şi alaltăieri nici o mânie împrotiva lui a fi avut să arată,
5. Ci numai a fi mears cu el în pădure a tăia leamne şi, în tăiarea leamnelor, săcurea va fi fugit din mână şi, fierul scăpând din toporâşte, pre prietinul lui îl va fi lovit şi-l va fi ucis; acesta la una din mai sus ziseale cetăţi va scăpa şi va trăi.
6. Nu cumva aproapele aceluia a căruia s-au vârsat sângele de dureare împuns să-l gonească şi să-l apuce, de va fi mai lungă calea, şi să-i | lovească sufletul care nu iaste 304v
vinovat morţii, că nici o urăciune împrotiva celui ucis mai nainte a fi avut să arată.
7. Pentru aceaea îţi poruncesc să împărţi trei cetăţi între sineş aseamine de departe.
*Facer. 28, 14. 8. *Iară, când va lăţi Domnul, Dumnezeul tău, hotarăle tale precum S-au jurat părinţilor
Ieşire. 34, 24. tăi şi-ţi va da ţie tot pământul care lor l-au făgăduit,
Sus 12, 20. 9. (Însă de vei păzi poruncile Lui şi vei face care astăzi îţi poruncesc, să iubeaşti pre Domnul, Dumnezeul tău, şi să umbli pre căile Lui în toată vreamea) îţi vei adaoge trei alte cetăţi şi mai sus ziselor trei cetăţi numărul îl vei îndoi,
10. Ca să nu să vearse sânge nevinovat în mijlocul pământului care Domnul, Dumnezeul tău, îţi va da a-l stăpâni, să nu fii vinovat sângelui.
*Num. 35, 20. 11. *Iară carele urând aproapele său, de-i va aleşui viiaţa şi, sculându-să, îl va lovi şi va muri şi va fugi la una din mai sus zisele cetăţi,
12. Trimite-vor bătrânii cetăţii aceiia şi-l vor apuca din locul scăpării şi-l vor da în mâna aproapelui celui ce i s-au vârsat sângele şi va muri,
13. Nu-ţi va fi milă de el şi vei lua sângele nevi||novat din Israil, ca bine să-ţi fie. 305r
14. Nu vei lua şi nu vei treace hotarăle aproapelui tău care le-au înfipt cei mai dintăi în moştenirea ta carea Domnul, Dumnezeul tău, îţi va da în pământul care vei lua a-l moşteni.

15. *Nu va sta o mărturie împrotiva cuiva, orice păcat şi tălhărie va fi, ci în gura a doao sau trei mărturii va sta tot cuvântul. *Sus 17, 7. Math. 18, 16.
16. De va sta mărturie mincinoasă împrotiva omului, pârându-l de treacerea dreptăţii, 2Cor. 13, 1.
17. Vor sta amândoi a cărora iaste pricina înaintea Domnului, în faţa preoţilor şi a judecătorilor carii vor fi în zilele acealea.
18. *Şi, cercând cu deadinsul, dacă vor găsi pre mincinoasa mărturie a fi zisă împrotiva frăţâni-său minciună, *Daniil. 13, 62.
19. Îi vor răsplăti precum au fost cugetat a face fratelui său şi vei lua răotatea din mijlocul tău,
20. Ca, auzind ceialalţi, frică să aibă şi nicidecum să îndrăznească de acealea a face.
21. *Nu-ţi va fi milă de el, **ci suflet pentru suflet, ochiu pentru ochiu, dinte pentru | *Ieşir. 21, 23.24.
305v dinte, mână pentru mănă, picior pentru picior vei ceare. **Preoţ. 24, 10. Math. 5, 30.

Cap 20

Carii în vreamea războiului trebuie să să trimită îndărăpt acasă. Legile războiului cum să să ţie. Ce copaci să să taie spre grămădirea meşteşugirelor gândite şi care să să lasă.

1 De vei ieşi la război împrotiva pizmaşilor tăi şi vei vedea călărimile şi căruţăle şi mai mare decât ai tu mulţimea oastei protivnicului, nu te vei teame de ei, că Domnul, Dumnezeul tău, cu tine iaste, carele te-au scos din pământul Eghiptului.
2. Iară, apropiindu-să războiul, va sta preotul înaintea şireagului şi aşa va grăi către norod:
3. «Ascultă Israil, voi astăzi asupra nepriiatinilor voştri război faceţ, nu să teamă inima voastră, nu vă înfricoşereţ, nu îngăduiţ, nici vă îngroziţ de dânşii,
4. Că Domnul, Dumnezeul vostru, în mijlocul vostru iaste şi pentru voi asupra protivnicilor oşteaşte, să vă scoaţă din primejdie».
5. Şi povăţuitori prin fieştecare turme auzind oastea, vor strâga: «*Cine iaste omul care *1 Macav. 3, 56.
306r au zidit casă noao şi nu o au sfinţit, meargă || şi să să întoarcă în casa sa, nu cumva să moară în război şi altul să o sfinţască.
6. Cine iaste omul care au sădit vie şi încă nu o au făcut a fi de obşte, din carea a mânca tuturor să fie slobod, meargă şi să să întoarcă în casa sa, nu cumva să moară în război şi altul să să slujească de ea.
7. Cine iaste omul care ş-au logodit muiare şi nu o au luat, meargă şi să să întoarcă în casa sa, nu cumva să moară în război şi alt om să o ia».
8. Aceastea zicând, vor adaoge celeaalalte şi vor grăi câtră norod: «*Cine iaste om fricos *Jud. 7, 3.
şi spărios cu inima meargă şi să întoarcă în casa sa, să nu facă a să spăriia inimile fraţilor săi precum el de frică s-au cutremurat».
9. Şi, deacă vor tăcea povăţuitorii oastei şi vor sfârşi de-a grăi, fieştecarele îş va găti peanele sale la război.
10. De te vei apropiia cândva a bate cetatea, îi vei îmbiia întâi cu pace.
11. De o va priimi şi-ţi va deşchide porţile, tot norodul care iaste într-însa să va mântui şi-ţi va sluji supt dajde.
306v 12. Iară, de nu va vrea a priimi pacea şi va începe | împrotiva ta război, o vei bate.
13. Şi, deacă ţi-o va da Domnul, Dumnezeul tău, în mâna ta, vei lovi tot ce iaste într-însa parte bărbătească în ascuţitul sabiii,
14. Fără muiarile şi copiii, dobitoacele şi cealeaalalte care în cetate sânt. Toată prada o vei împărţi oastei şi vei mânca din jefuirile protivnicilor tăi care Domnul, Dumnezeul tău, îţ va da.
15. Aşa vei face tuturor cetăţeanilor care de la tine departe sânt foarte, şi nu sânt din cetăţile acestea care spre moştenire le vei lua.
16. Iară din aceastea cetăţi care ţi să vor da, niciunul togma vei lăsa a trăi,
17. Ci vei ucide în ascuţitul sabiei hetheul adecă şi amorreul şi hananeul şi ferezeul şi heveul şi ievuseul, precum ţ-au poruncit Domnul, Dumnezeul tău,
18. Nu cumva să vă înveaţe a face toate urăciunile care ei au lucrat dumnezeilor săi şi să păcătuiţ în Domnul, Dumnezeul vostru.
19. Când vei conăci cetatea multă vreame şi o vei încungiura cu băşti ca să o baţi, nu
307r vei tăia pomii din carii să poate mânca, nici cu săcurile || prinpregiur trebuie să jefuieşti ţinutul, că lemn iaste şi nu om, nici poate spori numărul ostaşilor împrotiva ta.
20. Iară care leamne nu sânt roditoare, ci pădureaţe şi spre alte slujbe de folos, taie-le şi grămădeşte meşteşugirile până când vei prinde cetatea care oşteaşte împrotiva ta.

Cap 21

Cercetarea uciderii tăinuite. Muiarea în războiu robită. Pentru fiiul ceii urâte întâiul născut, pentru fiiul îndărătnic şi de cel ce s-au spânzurat în lemn.

1. Când să va afla în pământul care Domnul, Dumnezeul tău, ţi-l va da, trup de om ucis şi nu să va şti vinovatul uciderii,
2. Vor ieşi cei mai mari născuţi şi judecătorii tăi şi vor măsura de la locul trupului largul între fieştecare cetăţi împregiur,
3. Şi carea o vor vedea a fi mai aproape decât cealeaalalte, bătrânii cetăţii aceiia vor lua o junincea din ciurdă, carea n-au tras giugul, nici pământul l-au tăiat cu fier de plug,
4. Şi o vor duce la valea aspră şi bolovănoasă carea niciodată au fost arată, nici sământă au priimit, şi vor tăia într-însa cerbicea junincii. |
5. Şi să vor apropiia preoţii, fiii Levii, carii va aleage Domnul, Dumnezeul tău, să-I 307v
slujească şi să blagoslovească numele Lui şi la cuvântul lor toată treaba şi orice curat sau necurat iaste să să judece.
6. Şi vor veni mai marii născuţii cetăţii aceiia la cel ucis şi-ş vor spăla mânile preste junincea carea în vale s-au lovit.
7. Şi vor zice: «Mânile noastre n-au vărsat sângele acesta, nici ochii au văzut.
8. Milostiv fii norodului tău, Israil, care l-ai răscumpărat, Doamne, şi să nu socoteşti sângele nevinovat în mijlocul norodului tău, Israil». Şi să va lua de la ei vina sângelui.
9. Iară tu strein vei fi de sângele nevinovat care s-au vârsat, când vei face ce porunceaşte Domnul.
10. De vei ieşi la războiu împrotiva nepriiatinilor tăi şi-i va da Domnul, Dumnezeul tău, în mâna ta şi-i vei duce robi,
11. Şi vei vedea în numărul robilor muiare frumoasă şi o vei iubi şi vei vrea a o avea muiare,
12. O vei duce în casa ta, carea îş va rade părul şi-şi va tăia unghiile,
13. Şi va lepăda haina în carea s-au prins şi, şe||zând în casa ta, plânge-ş-va tatăl său 308r
şi mumă-sa o lună; şi după aceea vei întra la ea şi vei dormi cu ea şi va fi muiarea ta.
14. Iară, de nu va şedea sufletului tău după aceea, o vei lăsa slobodă, nici o vei putea vinde pe bani, nici a o împresura putearniceşte, că o ai smerit.
15. De va avea omul doao muieri, una iubită şi alta urâtă, şi va naşte dintr-însul prunci şi va fi fiiul urâtei întâiul născut,
16. Şi va vrea între fiii săi a împărţi avearea, nu va putea face fiiul iubitei întâiul născut şi să-l puie înaintea fiiului urâtei,
*1 Par. 7, 1. 17. *Ci fiiul urâtei îl va cunoaşte întâiu născut şi-i va da din ceale ce va avea toate îndoite, că acesta iaste începutul pruncilor lui şi acestui născut i să cuvin întâiu născutele.
18. De va naşte omul fiiu îndărătnic şi scărnav, care nu va asculta porunca tătâni-său sau a mumă-sa şi, certat, nu va vrea să asculte,
19. L-or lua şi l-or duce la bătrânii cetăţii aceiia şi la poarta judecăţii.
20. Şi vor zice cătră dânşii: «Fiiul nostru acesta, răzvrătit şi îndărătnic, dojeanele noas|tre 308v
nu le socoteaşte, mâncărilor slujeaşte, curviei şi ospeţelor».
21. Cu pietri îl va împroşca norodul cetăţii şi va muri, ca să luaţ răotatea din mijlocul vostru şi tot Israilul, auzând, să să înfricoşeze.
22. Când va păcătui omul ce trebuie cu moarte să să pedepsească şi, judecându-să spre moarte, să va acăţa în furci,
*Gal. 3, 13. 23. Nu va rămânea trupul lui în lemn, ci într-aceea zi să va îngropa, că *blăstămat de la Dumnezeu iaste carele spânzură în lemn; şi nicidecum vei spurca pământul tău, care Domnul, Dumnezeul tău, ţi-l va da spre moştenire.

Cap 22

Dumnezeiesc lucru spre averile aproapelui a face. Pentru haina a alţii părţi. Pentru cuibul aflat. Pentru încunjurarea acoperişului casei. Să nu să meastece lucrurile. De multe fealuri de tivituri. De seamnele feacioriei. De preacurvie. De cea strâcată în cetate sau în câmp. Să nu să ia muiarea tătâni-său.

*Ieşir. 23, 4. 1. *Nu vei vedea boul frăţini-tău sau oaia rătăcind şi să le treci, ci le vei întoarce frăţini-tău,
2. Macar de nu iaste de-aproape fratele tău, nici l-ai cunoscut; le vei duce în casa ta şi vor || fi la tine până când le va cerca fratele tău şi le va lua. 309r

3. Aseaminea vei face de asin şi de văjmânt şi de tot lucrul frăţâne-tău care va peri; de-l vei găsi, să nu-l leneveşti ca pre un strein.
4. De vei vedea asinul frăţâne-tău au boul căzut în cale, nu-l vei treace, ci-l vei rădica cu el.
5. Nu să va îmbrăca muiarea cu haină bărbătească, nici bărbatul să va sluji de haină femeiască, că urât Domnului iaste care face acestea.
6. Umblând pre cale, de vei afla în copaciu sau în pământ cuibu de pasere şi muma pre pui sau pre oao clocind, nu o vei prinde cu fiii,
7. Ci a să duce o vei suferi, prinşi ţâind fiii, ca bine să-ţi fie şi lungă vreame să trăieşti.
8. Când vei zidi casă noao, vei face zidul acoperişului prinprejur, să nu să vearse sânge în casa ta şi să fii vinovat, căzând altul şi surupându-să.
9. Nu vei sămâna viia ta cu altă sămânţă, ca nu şi sămânţa carea o ai sămânat şi care să nasc din vie, împreună să să sfinţească.
10. Nu vei ara în bou împreună şi în asin.
11. Nu te vei îmbrăca cu vejmânt care din lână şi din inu împreună îi ţăsut. |
309v 12. *Baiere în tivituri vei face prin patru unghiurile contuşului tău, cu care te vei acoperi. *Num 15, 31.
13. De va lua omul muiere şi după aceea o va urî,
14. Şi va cerca prilejuri cu care să o sloboadă, aruncând nume rău şi zâcând: «Muiarea aceasta o am luat şi, întrând la ea, nu o am aflat vergură»,
15. O vor lua tatăl şi muma ei şi vor aduce cu sine seamnele verguriei ei la bătrânii cetăţii, carii sânt în poartă.
16. Şi va zice tatăl: «Fata mea o am dat acestuia muiare, carea, pentru că o ureaşte,
17. Îi pune nume rău, de zice: 'N-am aflat fata vergură'; şi iată aceastea sânt seamnele verguriei featei meale». Desface-vor vâjmântul înaintea bătrânilor cetăţii.
18. Şi vor apuca bătrânii cetăţii bărbatul ei şi-l vor bate,
19. Judecându-l, încă şi o sută de sicli de argint care-i va da tatălui featei, că au hulit nume rău foarte preste vergura lui Israil; şi o va avea muiare şi nu o va putea slobozi în toate zilele vieţii sale.
20. Iară de-i adevărat ce aruncă şi nu s-au găsât în copila vergurie,
310r 21. O vor lepăda afară de uşile casei tătâni-său şi o vor împroşca cu pietri bărba||ţii cetăţii aceiia şi va muri, căci au făcut nelegiuire în Israil de au curvit în casa tătâni-său; şi vei lua răotatea din mijlocul tău.
22. *De va dormi bărbat cu muiarea altuia, amândoi vor muri, adecă precurvariul şi precurva; şi vei lua răotatea din Israil. *Preoţ. 20, 10.
23. De va logodi bărbat fată vergură şi o va găsi cineva în cetate şi să va culca cu ea,
24. Vei scoate pre amândoi la porţile cetăţii aceiia şi cu piiatri să vor împroşca: fata, pentru că n-au strâgat fiind în cetate, bărbatul, pentru că au smerit muiarea aproapelui său; şi vei lua răotatea din mijlocul tău.
25. Iară în câmp de va găsi bărbatul fata care iaste încredinţată şi, apucându-o, să va culca cu ea, el va muri sângur.
26. Fata nimică va pătimi, nici iaste vinovată morţii, că, precum tâlhariul să scoală împrotiva fratelui său şi ucide sufletul lui, aşa şi fata au pătimit.
27. Sângură era în câmp, strâgat-au şi nime n-au fost care o ar slobozi.
28. De va afla bărbat fată vergură carea nu are mire şi apucându-o să va culca cu ea, şi lucrul la judecată va veni,
29. *Da-va cel ce-au dormit cu ea tatălui featei sicli de argint cincizăci şi o va avea *Ieşir. 22, 16.
310v muiare, căci o au | smerit; nu o va putea slobozi în toate zilele vieţii sale.
30. Nu va lua omul muiarea tătâni-său, nici va dezvăli învălitoarea ei.

Cap 23

Pentru cei ce trebuie să să oprească de la bisearica lui Dumnezeu sau să să priimească. Idumeul şi eghipteanul nu-s de-a-i lăpăda. De ispita de noapte şi de loc pentru lipsa firii a rândui. De sluga fugită. De plata bordeului. A fugii de camătă între fraţi. De făgăduinţe. De vie şi holda aproapelui.

1. Nu va întra famenul cu coişoarele zdrobite sau tăiate şi cu mădulariul tăiat, în bisearica Domnului.
2. Nu va întra mamzer, adecă născut din curvie, în bisearica Domnului până la al zeacele neam.

*Neem. 13, 1. 3. *Amoniteanii şi moaviteanii nici după al zeacelea neam vor întra în bisearica Domnului în veac,

*Num. 22, 5. 4. Că n-au vrut a vă întâmpina cu pâne şi cu apă în cale, când aţ ieşit din Eghipt *şi pentru că au adus împrotiva ta pre Valaam, fiiul lui Vior din Mesopotamia Siriii, să te blasteme. ||

5. Şi n-au vrut Domnul, Dumnezeul tău, a asculta pre Valaam şi au întors blăstămul spre blagoslovenia ta, pentru că te iubeaşte. 311r

6. Nu vei face cu ei pace, nici le cerca lor ceale bune, în toate zilele vieţii tale în veac.

7. Nu vei urgisi idumeul, că fratele tău iaste, nici eghipteanul, că nimearnic ai fost în pământul lui.

8. Carii să vor naşte dintr-înşii al treile neam vor întra în bisearica Domnului.

9. Când vei ieşi împrotiva vrăjmaşilor tăi în război, te vei feri de tot lucrul rău.

10. De va fi între voi om carele cu ispita somnului noaptea să va pângări, va ieşi afară de tabără

11. Şi nu să va întoarce mai nainte de ce să va spăla de cătră sară cu apă, şi după apusul soarelui să va întoarce la tabără.

12. Loc vei avea afară de tabără, la care vei ieşi pentru lipsa firei,

13. Purtând prăjină în valteon şi, când vei şedea, vei săpa împrejur şi ieşitul cu pământ vei acoperi,

14. Cu care te-ai rădicat (că Domnul, Dumnezeul tău, umblă în mijlocul taberii ca să te scoaţă şi să-ţ dea neprietinii tăi); şi fie tabăra ta sfântă şi nimică într-însa | să să areate 311v de necurăţâie, ca să nu te părăsască.

15. Nu vei da robul stăpânului său, care va scăpa la tine.

16. Lăcui-va cu tine în locul care-i va plăcea şi într-una din cetăţile tale să va odihni, să nu-l întristezi.

17. Nu va fi curvă din featele lui Israil, nici curvariu din fiii lui Israil.

18. Nu vei da plata bordeiului, nici preţul cânelui în casa Domnului, Dumnezeului tău, orice iaste cel ce ai făgăduit, că urăciune sânt amândoao la Domnul, Dumnezeul tău.

19. Nu vei împrumuta frăţine-tău bani spre camătă, nici roade, nici orice lucru,

20. Ci streinului. Iară fratelui tău fără camătă îi vei împrumuta ce-i de lipsă, ca să te blagoslovească Domnul, Dumnezeul tău, în tot lucrul tău pre pământul la carele vei întra a-l moşteni.

21. Când vei făgădui făgăduinţă Domnului, Dumnezeului tău, nu vei întârziia a o da, că o va cerca Domnul, Dumnezeul tău, şi, de vei zăbovi, ţi să va împuta în păcat.

22. De nu vei vrea a făgădui, fără păcat vei fi.

23. Iară ce au ieşit odată din buzăle tale vei ţinea şi vei face precum ai făgăduit Domnului, Dumnezeului tău, şi din vrearea ta şi din gura ta ai grăit. ||

24. Întrând în viia aproapelui tău, mâncă struguri cât îţ va plăcea, iară afară să nu duci 312r cu tine.

25. De vei întra în holda priiatinului tău, vei frânge spice şi le vei zdrobi în mână, iară cu seacerea nu vei săcera.

Cap 24

Carte de slobozenie să îngăduiaşte. Mila spre săracii cei datori. Să nu să tăgăduiască simbria. Pentru judecata venitului şi săracului. Rămăşiţăle săcerişului şi a culesului săracilor să să lase.

*Math. 5, 31 şi 15, 7. Marc. 10, 4. 1. *De va lua omul muiare şi o va avea şi nu va afla har înaintea ochilor lui pentru ceva grozăvire, îi va scrii carte de slobozenie şi o va da în mâna ei şi o va slobozi din casa sa.

2. Şi ieşind, de să va mărita după alt bărbat,

3. Şi acela încă o va urî şi-i va da carte de slobozenie şi o va slobozi din casa sa sau cu adevărat va muri,

4. Nu o va putea bărbatul dintâi lua îndărăpt muiarea, că spurcată iaste şi urâcioasă s-au făcut înaintea Domnului, ca să nu faci a păcătui pământul tău, care Domnul, Dumnezeul tău, ţi-l va da a-l stăpâni.

5. De va fi luat omul dăunăzi muiare, nu va purceade la războiu, nici i să va pune ceva din lipseale obşteai, | ci va odihni fără vină la casa sa, ca să să veselească într-un an cu 312v muiarea sa.

6. Nu vei lua în loc de zălog moara cea din jos şi cea din sus, că sufletul său ţi l-au pus.
7. De să va găsi om silind pre fratele său din fiii lui Israil şi vânzându-l va lua preţul, să va ucide; şi vei lua răul din mijlocul tău.
8. Ia aminte cu deadinsul să nu cazi în rana leprii, ci vei face orice te vor învăţa preoţii din neamul leviticesc, după ceale ce le-am poruncit şi le plineaşte cu deadinsul.
9. *Aduceţi-vă aminte ce au făcut Domnul, Dumnezeul vostru, Mariei în cale, când ieşeaţi din Eghipt. *Num. 12, 10.
10. Când vei cere îndărăpt de la aproapele tău ceva lucru ce ţi-i datoriu, nu vei întra în casa lui să iei zălog,
11. *Ci vei sta afară, şi el îţi va aduce ce va avea. *Ieşire 22, 26.
12. Iară de-i sărac, nu va înopta la tine zălogul,
13. Ci îndată i-l vei întoarce mai înainte de apusul soarelui, ca, dormind în vejmântul său, să te blagoslovească şi să aibi dreptate înaintea Domnului, Dumnezeului tău.
313r 14. *Nu vei tăgădui simbria lipsitului şi săracului fratelui tău sau venitului carele || cu tine zăboveaşte pre pământ şi iaste între porţile tale, *Preoţi. 19, 13. Tovie. 4, 15.
15. Ci într-aceeaş zi îi vei da plata lucrului înaintea apusului soarelui, că sărac iaste şi dintr-aceeaş sprijineaşte sufletul său, să nu strâge împrotiva ta cătră Domnul şi să ţi să socotească spre păcat.
16. *Nu să vor ucide părinţii pentru fii, nici fiii pentru părinţi, ci fieştecarele pentru păcatul său va muri. *4 Împăra. 14, 5,6. 2 Par. 25, 4.
17. Nu vei întoarce judecata venitului şi a săracului, nici vei lua pentru zălog văjmântul văduvei. Ezec. 16, 20.
18. Adu-ţi aminte că ai robit în Eghipt şi te-au scos Domnul, Dumnezeul tău, de acolo. Pentru aceea îţ poruncesc să faci acest lucru:
19. Când vei săcera holda în ţarina ta şi, uitând, vei lăsa mânunchiul, nu te vei întoarce să-l iei, ci vei suferi să-l ia venitul şi săracul şi văduva, ca să te blagoslovească Domnul, Dumnezeul tău, în tot lucru mânilor tale.
20. De vei culeage roadele maslinilor, orice va rămânea în pomi nu te vei întoarce să le culegi, ci le vei lăsa venitului, săracului şi văduvei. |
313v 21. De vei culeage viia ta, nu vei culeage strugurii ce rămân, ci să vor lăsa spre lipsa venitului, săracului şi văduvei.
22. Adu-ţi aminte că şi tu ai slujit în Eghipt şi pentru aceea îţi poruncesc să faci acest lucru.

Cap 25

Judecătorii drept să judece. Cu câte lovituri să să bată cel vinovat. Boului ce trieră să nu i să leage gura. Sămânţa fratelui să să deşteapte. Pedeapsa muiarii ce pipăie ruşinea. În fonţi şi în măsură să nu să facă strâmbătate. Amalichiteanii de tot să să şteargă.

1. De va fi price între cariva şi vor chema la judecători, pre care-l vor vedea a fi drept, aceluia îi vor da sămnul dreptăţii, pre care-i nedrept îl vor osândi de nedreptate.
2. Iară pre cel ce au păcătuit, de-l vor vedea vrednic de bătaie, îl vor aştearne şi înaintea sa vor face să să bată. După măsura păcatului va fi modrul bătăii,
3. Aşa numai *ca numărul al patruzăcilea să nu treacă, ca nu grozav rumpându-să înaintea ochilor tăi, să să ducă fratele tău. || *2 Corinth. 11, 24. 1Corinth. 9, 9.
314r 4. *Nu vei lega gura boului ce trieră în arie roadele tale. 1Tit. 5, 18.
5. Când vor lăcui fraţii împreună, şi unul din ei fără prunci va muri, muiarea mortului nu să va mărita altuia, ci o va lua fratele lui şi va deştepta sămânţa frăţine-său. *Math. 22, 24. Marc. 12, 19. Luc. 20, 28.
6. Şi întâiul născut din ea fiiu pre numele lui îl va chema, ca să nu să şteargă numele lui din Israil.
7. Iară, de nu va vrea a lua muierea frăţine-său, carea lui de leage i să cuvine, mearge-va muiarea la poarta cetăţii şi va chema pre cei mai mari născuţi şi va zice: *«Nu vrea fratele bărbatului mieu a deştepta sămânţa fratelui său în Israil, nici a mă lua soţu». *Ruth 4, 7.
8. Şi îndată l-or chema şi-l vor întreba. De va răspunde: «Nu vreau a o lua muiare»,
9. Să va apropiia muiarea de el, înaintea bătrânilor, şi va lua încălţământul din piciorul lui şi va scuipi în faţa lui şi va zice: «Aşa va fi omului care nu zideaşte casa fratelui său».
10. Şi să va chema numele lui în Israil Casa desculţatului. |

11. De vor avea între sineaşi prigonire doi bărbaţi, şi unul împrotiva altuia va începe a 314v
să certa, şi, vrând muiarea altuia a-şi scoate bărbatul din mâna celui mai tare şi-ş va pune mâna şi-i va apuca ascunsele lui,
12. Vei tăia mâna ei, nici te vei pleca spre ea cu vro milă.
13. Nu vei avea în sac multe fealiuri de fonţi, mai mare şi mai mic,
14. Nici va fi în casa ta mirţă mai mare şi mai mică.
15. Fontul vei avea drept şi adevărat, şi mirţa aseaminea şi adevărată va fi ţie, ca să trăieşti multă vreame pre pământul care Domnul, Dumnezeul tău, ţi-l va da.
16. Că ureaşte Domnul, Dumnezeul tău, pre care face acestea şi să oţăreaşte de toată nedreptatea.
*Ieşir. 17, 8. 17. *Adu-ţi aminte ce ţ-au făcut Amalic în cale, când ieşiiai din Eghipt,
[17, 10] 18. Cum au alergat împrotiva ta şi partea de pre urma oastei tale, carii osteniţ şedea, o au tăiat, când tu erai pătruns de foame şi de osteneală, şi nu s-au temut de Dumnezeu. ||
19. Deci când Domnul, Dumnezeul tău, îţ va da odihnă şi-ţi va supune toate prinprejur 315r
neamurile în pământul care ţi l-au făgăduit, vei ştearge numele lui supt ceriu. Păzeaşte să nu uiţi.

Cap 26

Pârghele şi zăciuirile, unde şi cui să să dea, şi supt ce formă de cuvinte.

1. Şi, deacă vei întra la pământul care Domnnul, Dumnezeul tău, ţi-l va da a-l stăpâni şi vei dobândi şi vei lăcui într-însul,
2. Vei lua din toate rodurile tale pârghele şi le vei pune în coşarcă şi mergând la locul care Domnul, Dumnezeul tău, va aleage, ca acolo să să cheme numele Lui;
3. Şi te vei apropia la preotul carele va fi în zilele acealea şi vei zice cătră dânsul: «Mărturisescu-mă astăzi înaintea Domnului, Dumnezeului tău, că am întrat la pământul pentru care S-au jurat părinţilor noştri să ni-l dea noao».
4. Şi, luând preotul coşarca din mâna ta o va pune înaintea oltariului Domnului, Dumnezeului tău,
5. Şi vei grăi înaintea Domnului, Dumnezeului | tău: «Sirul gonia pre tatăl mieu, care 315v
s-au pogorât în Eghipt şi acolo au nemearnicit în număr foarte puţin şi au crescut în neam mare şi vârtos şi nenumărate mulţimi;
6. Şi ne-au năcăjit eghipteanii şi ne-au gonit, puindu-ne greotăţ foarte greale.
7. Şi am strâgat cătră Domnul, Dumnezeul părinţilor noştri, Carele ne-au ascultat şi au privit la mişălătatea noastră şi la osteneală şi la strâmtoare;
8. Şi ne-au scos din Eghipt în mână tare şi în braţu întins, în frică mare, în seamne şi în minuni,
9. Şi ne-au adus la locul acesta şi ne-au dat pământul ce cură lapte şi miere;
10. Şi pentru aceea, acum aduc pârghele roadelor pământului care Domnul mi le-au dat». Şi le vei lăsa înaintea Domnului, Dumnezeului tău, după ce te vei închina Domnului, Dumnezeului tău.
11. Şi te vei ospăta în toate bunătăţile care ţi le va da Domnul, Dumnezeul tău, ţie şi casei tale, tu şi levitul şi venitul care iaste cu tine.
12. Când vei plini zăciuirea tuturor roadelor || tale în anul zăciuirilor al treilea, vei da 316r
levitului şi venitului şi săracului şi văduvii să mânânce înlăuntrul porţilor tale şi să să sature.
13. Şi vei grăi înaintea Domnului, Dumnezeului tău: «Luat-am cele ce s-au sfinţit din casa
*Sus 14, 29. mea *şi am dat levitului şi venitului şi săracului şi văduvei, precum mi-ai poruncit. N-am trecut poruncile Tale, nici m-am uitat de porunca Ta.
14. N-am mâncat dintr-însele în jealea mea, nici le-am despărţit în fieştecare necurăţie, nici am cheltuit dintr-aceastea ceva în treaba îngropării. Ascultat-am de glasul Domnului, Dumnezeului mieu, şi am făcut toate precum mi-ai poruncit.
*Isai. 63, 15. 15. *Priveaşte din jârtvelnicul Tău şi din înaltul ceriurilor lăcaşu şi blagosloveaşte norodul Tău, Israil,
Varuh. 2, 16. şi pământul care ni l-ai dat, precum Te-ai jurat părinţilor noştri, pământul ce cură lapte şi miere».
16. Astăzi, Domnul, Dumnezeul tău, ţ-au poruncit să faci poruncile aceastea şi judecăţile şi să le păzeşti şi să le plineşti din toată inima ta şi din tot sufletul tău.
17. Pre Domnul L-ai ales astăzi să-ţi fie Dumnezeu şi să umbli în căile Lui şi să păzeşti ţeremoniile Lui şi ceale poruncite | şi judecăţile şi să asculţi de porunca Lui. 316v
*Sus 7, 6. 18. *Şi Domnul te-au ales astăzi să-I fii norod usebit, precum ţ-au grăit, şi să păzeaşti toate poruncile Lui.

19. Şi să te facă mai înalt decât toate neamurille care au zidit spre lauda şi numele şi slava Sa; să fii norod sfânt Domnului, Dumnezeului tău, precum au grăit".

Cap 27

Trecând Iordanul, oltariu de piiatră a face. Leagea în lespezi a să scrii. A blagosloveniii drepţilor şi a blăstămului nedrepţilor leagea şi formula.

1. Şi au poruncit Moisi şi bătrânii lui Israil norodului, zicând: „Păziţi toată porunca carea vă poruncesc astăzi,
2. Şi, trecând Iordanul la pământul care Domnul, Dumnezeul tău, ţi-l va da, vei râdica pietri mari şi cu var le vei spoi,
3. Să poţi scrii în eale toate cuvintele legii aceştiia, după ce vei treace Iordanul, să întri la pământul care Domnul, Dumnezeul tău, ţi-l va da, pământul ce cură lapte şi miere, precum S-au jurat părinţilor tăi.

317r 4. *Deci, când vei treace Iordanul, râdicaţi || pietri care eu astăzi vă poruncesc, în muntele Hival, şi le veţi netezi cu var. *Ieşir. 20, 25. Ios. 8, 31.

5. Şi vei zidi acolo oltariu Domnului, Dumnezeului tău, din pietrile care nu le-au atins fierul
6. Şi de bolovani fără formă şi nechitiţi. Şi vei aduce preste el arderile de tot Domnului, Dumnezeului tău.
7. Şi vei jârtvui junghieri păciuitoare şi vei mânca acolo şi te vei ospăta înaintea Domnului, Dumnezeului tău.
8. Şi vei scrii pre lespezi toate cuvintele legii aceştia neated şi luminat".
9. Şi au zis Moisi şi preoţii neamului leviticesc câtră tot Israilul: „Ia aminte şi ascultă, Israil! Astăz te-ai făcut norodul Domnului, Dumnezeului tău.
10. Ascultă graiul Lui şi fă ceale poruncite şi dreapte care eu îţi poruncesc".
11. Şi au poruncit Moisi norodului în zioa aceea, zicând:
12. „Aceştia vor sta a blagoslovi norodul pre muntele Garizim, dacă vor trece Iordanul: Simion, Levi, Iuda, Isahar, Iosif şi Veniamin.

317v 13. Şi în prejmă aceştia vor sta a blăstă| ma în muntele Hival: Ruvin, Gad şi Azăr şi Zavulon, Dan şi Neftali.

14. *Şi vor vesti leviţii şi vor zice cătră toţ bărbaţii lui Israil cu graiul înalt: *Daniil 9, 13.
15. «Blăstămatu-i omul care face cioplit şi vărsat, urăciune Domnului lucrul mânilor meaşterilor, şi va pune într-ascuns». Şi va răspunde tot norodul şi-i va zice: «Amin».
16. «Blăstămatu-i care nu cinsteaşte pre tată-său şi muma». Şi va zice tot norodul: «Amin».
17. «Blăstămatu-i care strămută hotarăle aproapelui său». Şi va zice tot norodul: «Amin».
18. «Blăstămatu-i care face a rătăci orbul în drum». Şi va zice tot norodul: «Aamin».
19. «Blăstămatu-i care întoarce judecata venitului, a săracului şi a văduvei». Şi va zice tot norodul: «Amin».
20. «Blăstămatu-i care doarme cu muiarea tătâne-său şi dezvăleaşte acoperemântul pătişorului ei». Şi va zice tot norodul: «Amin».
21. «Blăstămatu-i care doarme cu tot dobitocul». Şi va zice tot norodul: «Amin».
22. «Blăstămatu-i care doarme cu soru-sa, cu fata tătâni-său sau a mâni-sa». Şi va zice tot norodul: «Amin». ||

318r 23. «Blăstămatu-i care doarme cu soacră-sa». Şi va zice tot norodul: «Amin».
24. «Blăstămatu-i care într-ascuns va lovi aproapele său». Şi va zice tot norodul: «Amin».
25. «Blăstămatu-i care ia daruri să lovească sufletul sângelui nevinovat». Şi va zice tot norodul: «Amin».
26. «Blăstămatu-i care nu rămâne în cuvintele legii aceştiia, nici le plineaşte cu fapta». Şi va zice tot norodul: «Amin».

Cap 28

De multe fealiuri să făgăduiaşte celor ce vor ţinea leagea, blagoslovenii; şi celor ce o vor treace, blăstăm.

1. Iară, de vei auzi graiul Domnului, Dumnezeului tău, să faci şi să păzeşti toate poruncile Lui, care eu îţi poruncesc astăzi, face-te-va Domnul, Dumnezeul tău, mai înalt decât toate neamurile care petrec pre pământ.

2. Şi vor veni preste tine toate blagosloveniile aceastea şi te vor cuprinde, însă de vei asculta poruncile lui:
3. Blagoslovit tu în cetate şi blagoslovit în ţarină.
4. Blagoslovit rodul pântecelui tău şi rodul pă|mântului tău şi rodul dobitoacelor tale, 318v
turmele ciurdelor tale şi ocoalele oilor tale.
5. Blagoslovite şurile tale şi blagoslovite rămăşiţăle tale.
6. Blagoslovit vei fi tu întrând şi ieşind.
7. Da-va Domnul neprietinii tăi, carii să scoală asupra ta, câzând înaintea ta; pre o cale vor veni împrotiva ta, şi prin şese vor fugi de la faţa ta.
8. Trimite-va Domnul blagoslovenie spre pimniţeale tale şi spre toate lucrurile mânilor tale şi te va blagoslovi în pământul care-l vei lua.
9. Deştepta-te-va şieş Domnul spre norod sfânt, precum ţi s-au jurat, de vei păzi poruncile Domnului, Dumnezeului tău, şi vei umbla în căile Lui.
10. Şi vor vedea toate neamurile pământurilor că numele Domnului s-au chemat preste tine şi să vor teame de tine.
11. A prisosi te va face Domnul cu toate bunătăţile, cu rodul pântecelui tău şi cu rodul dobitoacelor tale, cu rodul pământului tău, care au giurat Domnul părinţilor tăi să-ţi dea ţie.
12. Deşchide-va Domnul vistieriia Sa cea bună, ceriul, să dea ploaia pământului tău în vreamea sa, şi va blagoslovi toate lucrurile mânilor tale şi vei împrumuta multe neamuri || şi însuţi de la nime împrumutare vei lua. 319r
13. Rândui-te-va Domnul spre cap şi nu spre coadă şi vei fi totdeauna deasupra şi nu dedesupt, însă de vei asculta poruncile Domnului Dumnezeului, care eu poruncesc ţie astăzi, şi le vei păzi şi le vei face
14. Şi nu te vei abate de la eale nici la dreapta, nici la stânga, nici vei urma dumnezei streini, nici îi vei cinsti.
*Preoţ. 26, 4. 15. *Iară, de nu vei vrea a asculta graiul Domnului, Dumnezeului tău, să păzeaşti toate
Varuh. 1, 20. poruncile Lui şi ţeremoniile care eu poruncesc ţie astăzi, veni-vor preste tine toate
Malac. 2, 2. blăstămurile acestea şi te vor cuprinde.
Ire. 2, 17. 16. Blăstămat vei fi în cetate, blăstămat în câmp,
17. Blăstămată şura ta şi blăstămate rămăşiţele tale,
18. Blăstămat rodul pântecelui tău şi rodul pământului tău, ciurdele boilor tăi şi turmeale oilor tale,
19. Blăstămat vei fi trăind şi blăstămat ieşind.
20. Trimite-va Domnul preste tine foamete şi foame şi blăstăm în toate lucruri<le> tale care tu vei face, până te va zdrobi şi te va pierde degrabă pentru meşteşugirile tale ceale reale în care M-ai părăsât. |
21. Adaogă-ţi Domnul ciumă până când te va sfârşi de pre pământul la care întri a-l 319v
stăpâni.
22. Lovească-te Domnul cu lipsă, cu friguri şi cu frig, cu ardere şi cu căldură şi cu văzduh strâcat şi cu rujină şi te gonească până vei peri.
23. Fie ceriul care deasupra iaste de aramă, şi pământul care-l calci, de fier.
24. Dea Domnul povoiu pământului tău, praf, şi din ceriu să să pogoară preste tine cenuşe, până când te vei zdrobi.
25. Deaie-te Domnul căzând înaintea vrăjmaşilor tăi; pre o cale să ieşi împrotiva lor, şi pre şeapte să fuji şi să te răsipeşti prin toate ţărâle pământului.
26. Şi fie stârvul tău spre hrana tuturor zburătoarelor ceriului şi fiiarălor pământului şi să nu fie cine să apere.
27. Lovească-te Domnul cu bubele Eghiptului şi partea trupului prin carea gunoiul să petreace şi cu râie şi cu usturime, aşea ca să nu te poţ vindeca.
28. Lovească-te Domnul cu bolunzie şi cu orbie şi cu răpirea minţii.
29. Şi să pipăieşti în amează̆zi precum pipăiaşte orbul în întunearec şi să nu-ţ îndrepteazi căile tale. Şi în toată vreamea să spriji||neaşti hula şi să te împresuri de sâlă, nici să aibi 320r
cine să te sloboază.
30. Muiare vei lua şi altul va dormi cu ea, casă să zideaşti şi să nu lăcuieşti într-însa, să sădeaşti vie şi să nu o culegi.
31. Boul tău să să jârtvuiască înaintea ta şi să nu mânci dintr-însul. Asinul tău să să răpească dinnaintea ta şi să nu ţi să întoarcă. Oile tale să să dea neprietinilor tăi şi să nu fie cine să te agiute.

32. Fiii tăi şi featele tale să să dea altui neam, văzând ochii tăi şi scăzând la vedearea lor toată zioa şi să nu fie tărie în mâna ta.
33. Rodurile pământului tău şi toate lucrurile mânilor tale să le mânce norodul care nu-l ştii şi să fii pururea suferind hulă şi împresurat în toate zilele
34. Şi ameţit de frica celor ce vor vedea ochii tăi.
35. Loveascâ-te Domnul cu bube reale în naşteri şi în peaştele pulpei şi să nu te poţi vindeca de la talpa piciorului până la creştetul tău.
36. Duce-te-va pre tine Domnul şi împăratul tău care vei rândui preste tine la neamul care nu ştii tu şi părinţii tăi şi vei sluji acolo dumnezeilor streini, lemnului şi pietrii. |
320v 37. Şi vei fi pierdut spre pildă şi spre basnă tuturor noroadelor la care te va duce Domnul.
38. *Sămânţă multă vei arunca în pământ, şi puţână vei aduna, că lăcustele vor îmbuca toate. *Mih. 6, 15. Agghe. 1, 6.
39. Vie vei sădi şi o vei săpa, şi vin nu vei bea, nici vei culeage ceva dintr-însa, că să va jefui de viermi.
40. Maslini vei avea în toate hotarele tale, şi nu te vei unge cu untul-de-lemn, că vor curge şi vor peri.
41. Feciori vei naşte şi feate, şi nu te vei bucura de dânşii, că să vor duce în robie.
42. Toţ pomii tăi şi roadele pământului tău rujina le va mistui.
43. Veneticul carele cu tine petreace pre pământ să va sui preste tine şi va fi mai înalt, iară tu vei pogorî şi vei fi mai jos.
44. El te va împrumuta, şi tu nu-l vei împrumuta. El va fi spre cap, şi tu vei fi spre coadă.
45. Şi vor veni preste tine toate blăstămurile aceastea şi, gonind, te vor cuprinde, până vei peri, că n-ai ascultat graiul Domnului, Dumnezeului tău, nici ai ţinut poruncile Lui şi ţeremoniile care ţ-au poruncit.
46. Şi vor fi în tine seamne şi ciudease şi în sămânţa ta până în veac,
321r 47. Pentru că n-ai slujit Domnului, Dumne||zeului tău în bucurie şi în veselia inimii, pentru prisosinţa tuturor lucrurilor.
48. Sluji-vei nepriiatinului tău, care ţi-l va trimite Domnul, în foamete şi în seate şi în goliciune şi în toată scumpeatea; şi va pune jug de fier preste cerbicea ta, până te va zdrobi.
49. Aduce-va Domnul asupra ta neam de departe şi din marginile pământului, în asămănarea pajerii ce zboară reapede, a căruia limbă nu o vei putea înţeleage.
50. Neam gâlcevitoriu foarte, care nu va cinsti pre cel bătrân, nici i va fi milă de cel mititel,
51. Şi să mănânce rodul dobitoacelor tale şi rodurile pământului tău, până vei peri, şi să nu-ţi lase ţie grâu, vin şi untdelemn, ciurzile boilor şi turmele oilor, până când te va piiarde.
52. Şi te va zdrobi în toate cetăţile tale şi să să zdrobească zidurile tale ceale tari şi înalte în carele aveai nădeajdea, în tot pământul tău; conăci-te-vei înlontrul porţilor tale, în tot pământul tău care ţi-l va da Domnul, Dumnezeul tău.
53. *Şi vei mânca rodul pântecelui tău şi cărnurile fiilor tăi şi a featelor tale care ţi le va *Pre. 4, 10.
321v da Domnul, Dumnezeul tău, în strâm|toarea cu care te va împresura vrăjmaşul tău. Baruh. 2, 2.
54. Omul gingaş în tine şi măscăricios foarte va pizmui fratelui său şi muiarii carea să culcă în sânul său,
55. Ca să nu le dea din cărnurile fiilor săi carele va mânca, pentru că nimică altă nu are în conăcirea şi în lipsa cu carea te vor jefui neprietinii tăi înlăuntrul tuturor porţilor tale.
56. Muiarea tânără şi gingaşe carea nu putea umbla pre pământ, nici urma piciorului a înfinge, pentru gingăşiia şi tinereaţele, va pizmui bărbatului său, carele să culcă în sânul său, pentru cărnurile fiiului şi a featei,
57 Şi pentru spălăciunea celor de a doao care ies din mijlocul sămiţelor lui şi pentru pruncii carii într-acel ceas s-au născut, că-i vor mânca într-ascuns, pentru lipsa tuturor lucrurilor, în conăcirea şi jefuirea cu carea va împresura nepriiatinul tău înlăuntrul porţilor tale.
58. De nu vei păzi şi vei face toate cuvintele legii aceştiia carea s-au scris într-această carte şi de nu te vei teame de numele Lui cel preaslăvit şi înfricoşat, adecă de Domnul, Dumnezeul tău,
59. Spori-va Domnul ranele tale, bătăi mari şi rămâitoare, beteşuguri reale şi de pururea,
60. Şi va întoarce spre tine toate năcazurile Eghiptului, de care te-ai temut, şi să vor lipi de tine. ||
322r 61. Încă şi toate boalele şi ranele care nu sânt scrise în cartea legii aceştiia le va duce Domnul asupra ta, până te va zdrobi.

62. Şi veţ rămânea puţini cu numărul carii întâi eraţi ca stelele ceriului cu mulţimea, că n-ai ascultat glasul Domnului, Dumnezeului tău.
63. Şi, precum mai înainte s-au veselit Domnul de voi, bine făcându-vă şi înmulţindu-vă, aşea să va veseli piiarzându-vă, ca să vă luaţi de pre pământul la care veţi întra a-l stăpâni.
64. Răsipi-te-va Domnul în toate noroadele, de la începutul pământului până la sfârşitul lui, şi vei sluji acolo dumnezeilor streini, pre care nici tu îi ştii, nici părinţii tăi, lemnelor şi pietrilor.
65. Şi în neamurile acealea nu te vei odihni, nici va fi odihnă urmeai piciorului tău, că-ţi va da ţie acolo Domnul inimă spărioasă şi ochi scăzând şi suflet umilit de întristare.
66. Şi va fi viiaţa ta ca când ar spânzura înaintea ta. Teame-te-vei noaptea şi zioa şi nu vei creade vieţii tale.
67. Dimineaţa vei zice: «Cine-m va da sara?» şi sara: «Cine-m va da dimineaţa?», pentru înfricoşearea inimii tale, cu carea te vei îngrozi şi pentru ceale ce vei vedea cu ochii tăi. |
68. Duce-te-va cu ceate Domnul îndărăpt în Eghipt, pre calea de carea ţ-au zis ca să nu o vezi mai mult. Acolo te vei vinde nepriiatinilor tăi spre sluji şi slujnice şi nu va fi cine să cumpere". 322v

Cap 29

Legătura şi jurământul israilteanilor cu Dumnezeu după facerile de bine a Domnului; şi amânânţarea împrotiva frângătorilor credinţei.

1. Acestea sânt cuvintele păcii carea au poruncit Domnul lui Moisi să o lovească cu fiii lui Israil în pământul Moav, fără de acea pace carea au făcut cu dânşii în Horiv.
*Ieşir. 19, 4. 2. Şi au chemat Moisi tot Israilul şi au zis câtră dânşii: *„Voi aţi văzut toate care au făcut Domnul înaintea voastră în pământul Eghiptului lui Faraon şi tuturor slugilor lui şi a tot pământul lui,
3. Ispitele ceale mari care le-au văzut ochii tăi, seamnele acealea şi ciudeasele ceale prea mari,
4. Şi nu v-au dat Domnul inimă a înţealege, şi ochi a vedea, şi ureachi care să poată auzi până în zioa de acum.
*Sus 20, 2. 5. *Adusu-v-au patruzăci de ani prin pustie; || nu s-au rupt vejmintele voastre, nici încălţămintele picioarelor voastre de vechire s-au mistuit. 323r
6. Pâne n-aţ mâncat, vin şi altă beautură beţivă n-aţ beut, ca să ştiţi că eu sânt Domnul, Dumnezeul vostru.
*Sus 3, 1. 7. Şi aţ venit la locul acesta *şi au ieşit Sihon, împăratul Hesevon, şi Og, împăratul Vasanului, întâmpinându-ne la războiu. Şi i-am bătut,
8. Şi am luat pământul lor şi l-am dat spre moştenire lui Ruvim şi lui Gad şi la jumătate parte din neamul Manase.
9. Păziţ, dară, cuvintele legăturii aceştiia şi le pliniţ, ca să înţăleageţi toate care faceţi.
10. Voi staţ astăzi toţ înaintea Domnului, Dumnezeului vostru, căpeteniile voastre şi neamurile şi cei mai mari născuţi şi învăţătorii, tot norodul Israil,
11. Pruncii şi muiarile voastre şi venitul care cu tine zăboveşte în tabără, afară din tăietorii de leamne şi cei ce poartă apele,
12. Să treci legătura Domnului, Dumnezeului tău, şi în jurământul care astăzi Domnul, Dumnezeul tău, loveaşte cu tine,
13. Să te deşteapte Luişi spre norod şi În|suşi să-ţi fie Dumnezeul tău, precum ţ-au grăit şi precum S-au jurat părinţilor tăi, lui Avraam, Isaac şi Iacov. 323v
14. Nici voao numai această legătură povestesc şi aceste jurământuri întăreasc,
15. Ci tuturor celor de faţă şi celor departe,
16. Că voi ştiţ cum am lăcuit în pământul Eghiptului şi cum am trecut prin mijlocul neamurilor, carele trecând,
17. Văzut-aţ urâciunile şi necurăţiile, adecă idolii lor, lemnul şi piatra, argintul şi aurul care le cinstea.
18. Nu cumva să fie între voi bărbat au muiare, familie au neam a căruia inimă s-au întors astăzi de câtră Domnul, Dumnnezeul vostru, să meargă şi să slujească dumnezeilor acelor neamuri şi să fie între voi rădăcină odrăzlind fiiare şi amărăciune.

19. Şi când va auzi cuvintele jurământului acestuia, să să blagoslovească pre sine în inima sa, zicând: «Pace îm va fi mie şi voi umbla în răotatea inimii meale»; şi să mistuiască cea beată pre cea sătioasă.

20. Şi Domnul să nu îngăduiască, ci atunci mai vârtos urgiia Lui să fumege şi râvna
324r îm||protiva omului aceluia şi să şază preste el toate blăstămurile care s-au scris într-această carte şi să şteargă Domnul numele lui supt ceriu.

21. Şi să-l mistuiască spre perire din toate neamurile lui Israil, după blăstămurile care în cartea legii aceştiia şi a legăturii să ţin.

22. Şi va zice neamul următoriu şi fiii carii să vor naşte după aceea şi nemearnicii carii departe vor veni, văzând ranele pământului aceluia şi neputinţele cu care l-au năcăjit Domnul,

23. Cu piiatră pucioasă şi cu aprindere de sare arzând aşea cât mai mult să nu să samine, nici să răsară ceva verde spre pilda *răsipireai Sodomului şi a Gomorului, Adamei şi a lui Sevoim, care le-au mistuit Domnul în mânia şi în urgiia Sa. *Face. 19, 24.

24. Şi vor zice toate neamurile: *«Pentru ce au făcut aşea Domnul pământului acestuia? Ce iaste această nemăsurată mâniia urgiii Lui?» *3 Împăraţ. 9, 8. Irim. 22, 2.

25. Şi vor răspunde că au părăsit legătura Domnului carea au făcut cu părinţii lor când i-au scos din pământul Eghiptului,

324v 26. Şi au slujit dumnezeilor streini şi | li s-au închinat, pre carii nu-i ştiia şi cărora nu fusease dăruiţi.

27. Şi pentru aceiia s-au măniiat urgia Domnului asupra pământului acestuia să ducă preste dânsul toate blăstămurile care s-au scris în cartea aceasta.

28. Şi i-au scos din pământul său în mânie şi în urgie şi în băsău foarte şi i-au lepădat în pământ strein, precum astăzi să arată.

29. Ascunsele Domnului, Dumnezeului nostru, care sânt deascoperite noao şi fiilor noştri până în veac, să facem toate cuvintele leagii aceştiia.

Cap 30

Pre cei greşiţ îi îndeamnă Moisi spre pocăinţă, că pocăinţa cea adevărată pre Dummnezeu îmblânzeaşte. Porunca noao dată nu departe de la noi să desparte. Într-aceleia plinire sau lenevire să pune înainte binele şi răul, ca, cu voia alegând binele, să trăim şi să nu perim, de rău lipindu-ne.

1. Deci când vor veni preste tine toate cuvintele acestea, blagosloveniia şi blăstămul,
325r carele am pus înaintea ta, şi, părându-ţi || rău din inima ta din toate neamurile în carele te va răsipi Domnul, Dumnezeul tău,

2. Şi te vei întoarce la El şi vei asculta de poruncile Lui, precum eu astăzi poruncesc ţie, cu fiii tăi, în toată inima ta şi în tot sufletul tău,

3. Va întoarce Domnul, Dumnezeul tău, robiia ta şi ţi să va milostivi şi iarăşi te va aduna din toate noroadele prin carele mainte te-au răsipit.

4. De vei fi răsipit la ţiţinile ceriului, de acolo te va trage Domnul, Dumnezeul tău,

5. *Şi te va lua şi te va duce la pământul care l-au stăpânit părinţii tăi şi îl vei dobândi; şi, blagoslovindu-te, mai de mare număr a fi te va face decât au fost părinţii tăi. *2 Macav. 1, 29.

6. Tăia-va împregiur Domnul, Dumnezeul tău, inima ta şi inima sămînţiii tale, să iubeşti pre Domnul, Dumnezeul tău, în toată inima ta şi în tot sufletul tău, ca să poţ trăi.

7. Iară toate blăstămurile aceastea le va întoarce preste neprietinii tăi şi preste cei ce te urăsc şi te goneasc.

8. Iară tu te vei întoarce şi vei auzi glasul Domnului, Dumnezeului tău, şi vei face toate poruncile care eu poruncesc ţie astăzi. |

325v 9. Şi a prisosi te va face Domnul, Dumnezeul tău, în toate lucrurile mânilor tale, în rodul pântecelui tău şi în rodul dobitoacelor tale, în ugerimea pământului tău şi în dăruirea tuturor lucrurilor. Că să va întoarce Domnul să să bucure de tine în toate bunătăţile, precum s-au bucurat în părinţii tăi,

10. Însă de vei auzi graiul Domnului, Dumnezeului tău, şi vei păzi poruncile Lui şi ţeremoniile care într-această leage s-au scris şi să te întorci la Domnul, Dumnezeul tău, în toată inima ta şi în tot sufletul tău.

11. Porunca aceasta carea eu poruncesc ţie astăzi nu iaste deasupra ta, nici departe de tine pusă,

*Râm. 10, 6. 12. Nici în ceriu săditǎ , să poţi zice: «*Cine din noi poate în ceriu a să sui, să o aducă la noi, ca să o ascultăm şi cu fapta să o plinim?»

13. Nici preste mare e pusă, ca să pricinuieşti şi să zici: «Cine din noi va putea a înota marea şi să o aducă până la noi, să putem auzi şi a face ce s-au poruncit?»

14. Ci aproape de tine foarte iaste cuvântul, în gura ta şi în inima ta să-l faci.

15. Ia aminte că astăzi am pus înaintea ta || viiaţa şi binele, şi dinprotivă moartea 326r
şi răul.

16. Să iubeşti pre Domnul, Dumnezeul tău, şi să umbli în căile Lui şi să păzăşti poruncile Lui şi ţeremoniile şi judecăţile şi să trăieşti şi să te înmulţască şi să te blagoslovească în pământul la care vei întra a-l stăpâni.

17. Iară, de va fi întoarsă inima ta şi nu vei vrea să asculţi şi, de greşală înşelat, te vei închina dumnezeilor streini şi le vei sluji lor,

18. Mai nainte zic ţie astăzi că pieri şi puţină vreame zăboveşti pre pământul la care, trecând Iordanul, vei întra a-l moşteni.

19. Mărturie chem astăzi ceriul şi pământul că v-am pus înainte viiaţa şi moartea, blagoslovenia şi blăstămul. Aleage, dară, viiaţa, ca şi tu să trăieşti, şi sămânţa ta.

20. Şi să iubeaşti pre Domnul, Dumnezeul tău, şi să asculţi de graiul Lui şi de El să te lipeşti (că El iaste viiaţa şi lungimea zilelor tale), să trăieşti în pământul pentru carele s-au jurat Domnul părinţilor tăi, lui Avraam, Isac şi Iaacov, să-l dea lor".

Cap 31

Moisi rânduiaşte pre Iosue în locul său povăţui|toriu. Scrie a dooa leage şi porunceaşte să să 326v
procitească norodului, în anul slobozirei al şeaptelea; şi în laturea sicriiului să să ţie.

1. Şi s-au dus Moisi şi au grăit toate cuvintele aceastea cătră tot Israilul,

2. Şi au zis cătră dânşii: „De ani o sută şi doaozăci sânt astăzi, nu pociu mai
*Num. 27, 23. mult ieşi şi a întra, mai ales că şi Domnul mi-au zis: «*Nu vei treace Iordanul
Sus 3, 27. acesta»

3. Domnul, dară, Dumnezeul tău, va treace înaintea ta. El va ştearge toate neamurile aceastea înaintea ta şi le vei stăpâni; şi Iosue acesta va treace înaintea ta, precum au grăit Domnul,

*Num. 21, 24. 4. Şi le va face Domnul *precum au făcut lui Sihon şi Og, împăraţilor amorreilor, şi pământului lor şi-l va ştearge.

*Sus. 7, 2. 5. Deci, deacă va da şi pre aceştia voao, *aşijdirea le veţi face, precum v-am poruncit.

6. Bărbăteaşte lucraţi şi vă întăriţi şi nu vă teamereţi, nici să vă înfricoşaţ de vederea lor, că Domnul, Dumnezeul tău, Însuşi iaste povăţuitoriul tău şi nu te va lăsa, nici te va părăsi".

*Ios. 1, 6. 7. Şi au chemat Moisi pre Iosue şi i-au zis lui înaintea a tot Israilul: „*Întăreaşte-te şi fii
3 Împăr. 2, 2. vârtos, că tu vei povăţui norodul acesta la pământul care a li-l da S-au jurat || Domnul 327r
părinţilor lor; şi tu cu soarte îl vei împărţi.

8. Şi Domnul, Care iaste povăţuitoriul vostru, El va fi cu tine, nu te va lăsa, nici te va părăsi, nu te teame, nici te spâimânta".

9. Şi au scris Moisi leagea aceasta şi o au dat preoţilor, fiilor Levi, carii purta sicriiul aşezământului Domnului, şi tuturor bătrânilor Israil,

10. Şi le-au poruncit zicând: „După şeapte ani, în anul slobozirei, în praznicul corturilor,

11. Adunându-să toţi din Israil să să areate înaintea Domnului, Dumnezeului tău, în locul care va aleage Domnul vei ceti cuvintele legii aceştie înaintea a tot Israilul, auzând ei,

12. Şi fiind într-unul tot norodul adunat, şi bărbaţilor şi muiarilor, pruncilor şi veniţilor carii sânt înlăuntrul porţilor tale, ca, auzând, să înveaţe şi să să teamă de Domnul, Dumnezeul vostru, şi să păzească şi să plinească toate cuvintele legii aceştia.

13. Şi fiii lor, carii acum nu ştiu, să poată auzi şi să să teamă de Domnul, Dumnezeul său, în toate zilele în care petrec pre pământul la care voi, treacând Iordanul, meargeţi a-l dobândi".

14. Şi au zis Domnul cătră Moisi: „Iată, aproape sânt zilele morţii tale. Chiiamă pre Iosue
| şi staţi în cortul mărturiei, să-i poruncesc". Şi s-au dus Moisi şi Iosue şi au stătut în cortul 327v
mărturiei.

15. Şi s-au arătat Domnul în stâlp de nor, care au stat la întrarea cortului.

16. Şi au zis Domnul câtră Moisi: „Iată, tu vei adormi cu părinţii tăi, şi norodul acesta, sculându-să, va curvi după dumnezei streini în pământul la care într-să lăcuiască într-însul. Acolo Mă va părăsi şi deşartă va face legătura carea am legat cu el.

17. Şi să va mâniia urgiia Mea împrotiva lui în zioa aceea şi-l voi părăsi şi voiu ascunde faţa Mea de câtră dânsul şi va fi spre îmbucare. Afla-l-vor toate realele şi năcazurile, aşa cât va zice într-aceaea zi: «Cu adevărat pentru că nu iaste Dumnezeu cu mine, m-au aflat realele acestea».

18. Iară Eu voiu ascunde şi voiu tăinui faţa Mea în zioa aceaea pentru toate realele ce au făcut, că au urmat dumnezei streini.

19. Acum, dară, scrieţi-vă cântecul acesta şi învăţaţ fiii lui Israil să-l ţie minte şi cu gura să-l cânte şi să-Mi fie Mie verşul acesta mărturie între fiii lui Israil,

328r 20. Că-l voiu duce la pământul pentru care M-am jurat părinţilor lui, ce cură lapte || şi miiare şi, deacă vor mânca şi să vor sătura şi vor fi groşi, să vor întoarce la dumnezei streini şi le vor sluji lor şi Mă vor huli pre Mine şi deşartă vor face legătura Mea.

21. Şi după ce-l vor afla reale multe şi năcazuri, va răspunde lui cântecul acesta în loc de mărturie, care nici o uitare nu-l va ştearge din gura seminţiii sale. Că ştiu gândurile lui ce va face astăzi până a-l duce la pământul care l-am făgăduit".

22. Şi au scris Moisi cântecul şi au învăţat fiii lui Israil.

23. Şi au poruncit Domnul lui Iosue, fiiul lui Nun, şi au zis: „Întăreaşte-te şi fii vârtos, că tu vei duce fiii lui Israil în pământul care i l-am făgăduit, şi Eu voi fi cu tine".

24. Şi, după ce au scris Moisi cuvintele legii aceştiia în carte şi le-au plinit,

25. Au poruncit leviţilor carii purta sicriul legii Domnului, zicând:

26. „Luaţi cartea aceasta şi o puneţ în laturea sicriului legii Domnului, Dumnezeului vostru, să fie acolea împrotiva ta spre mărturie,

27. Că eu ştiu gâlcevirea ta şi cerbicea ta cea vărtoasă foarte. Încă trăind eu şi umblând

328v cu voi, pururea aţ gâlcevit împrotiva Domnu|lui; cu cât mai vârtos deacă voi muri?

28. Adunaţi la mine toţi cei mai marii născuţi prin neamurile voastre şi cei învăţaţi şi voiu grăi auzând ei cuvintele aceastea şi voiu chema împrotiva lor ceriul şi pământul.

29. Că ştiu că după moartea mea nedreaptă veţi lucra şi vă veţi abate curând din calea care am poruncit voao; şi vă vor întâmpina realele în vreamea cea mai de pre urmă, când veţi face rău înaintea Domnului, ca să-L întărâtaţi prin lucrurile mânilor voastre".

30. Şi au grăit Moisi, auzând toată adunarea lui Israil cuvintele verşului acestuia, şi până la sfărşit le-au plinit.

Cap 32

Cântecul lui Moisi, cu carele aduce aminte facerile de bine a lui Dumnezeu şi nemulţămirea norodului, cea de multe ori de la Domnul certată. Porunceaşte-să lui Moisi a să sui în măgura Avarim, să vază pământul cel făgăduit.

1. „Ascultaţ, ceriuri, ceale ce grăiesc, asculte pământul graiurile gurii meale!

2. Creascâ ca ploaia învăţătura mea, să curgă ca rooa vorba mea, ca povoiul pre iarbă şi ca picăturile pre pajişte,

329r 3. Că numele Domnului voiu chema. Daţi mărime Dumne||zeului nostru!

4. A lui Dumnezeu desăvârşit sânt lucrurile şi toate căile Lui, judecăţi. Dumnezeu e credincios şi fără de nici o nedreptate, adevărat şi drept.

5. Păcătuit-au Lui şi nu fiii Lui în grozăviri, rudă întoartă şi răzvrătită.

6. Au aceastea răsplăteşti Domnului, norodule nebune şi neînţăleapte? Au nu Însuşi iaste Tatăl tău, Carele te-au stăpânit şi te-au făcut şi te-au zidit?

7. *Adu-ţi aminte de zilele ceale de demult, socoteaşte fieştecare neamuri, întreabă pre tatăl tău şi va povesti ţie, pre cei bătrâni ai tăi şi-ţi vor spune ţie. *Iov 8, 8.

8. Când împărţiia Cel Preaînalt neamurile, când despărţiia fiii lui Adam, au pus hotarăle neamurilor după numărul fiilor lui Israil.

9. Iară partea Domnului, norodul lui; Iacov, funea moştenirii lui.

10. Aflatu-l-au în pământ pustiiu, în locul îngrozirii şi ai marii pustietăţi. L-au încunjurat şi l-au învăţat şi l-au păzit ca lumina ochiului Său,

11. Ca pajora ce chiiamă la zburat puii săi şi, preste ei zburând, îş întinde arepile sale |

329v şi l-au priimit şi l-au purtat în umerele Sale,

12. Dumnezeu însuş au fost povăţuitoriul lui şi nu era cu el dumnezeu strein.

13. Rânduitu-l-au spre pământ înalt, să mănânce rodurile ţarinelor, să sugă miere din piiatră şi untdelemn din piiatră vârtoasă,

14. Unt din ciurdă şi lapte de oi cu grăsimea mieilor şi a berbecilor a fiilor Vasanului şi ţapii cu măduha grăului şi sânge de strugur nemestecat să bea.

15. Îngroşatu-s-au iubitul şi au zvărlit cu piciorul. Îngroşatu-s-au, îngrăşatu-s-au, lăţitu-s-au, părăsit-au pre Dumnezeu, făcătoriul său, şi s-au depărtat de Dumnezeu, mântuitoriul său.
16. Învitatu-L-au în dumnezei streini şi în urâciuni spre mânie L-au întărâtat.
17. Jârtvit-au dimonilor şi nu lui Dumnezeu, dumnezeilor pre carii nu-i ştiia, cei noi şi cei de curând au venit, carii nu i-au cinstit părinţii lor.
18. Pre Dumnezeu Cel ce te-au născut ai părăsit şi ai uitat pre Domnul, ziditoriul tău.
19. Văzut-au Domnul şi spre mânie S-au întărâtat, că L-au învitat pre El fiii Săi şi featele.
20. Şi au zis: «Ascunde-voiu faţa Mea de câtră dânşii şi voi socoti ceale mai de pre urmă ale lor, că neam întoartă iaste şi necredin||cioşi fii. 330r
21. Şi M-au învitat în cel ce nu era Dumnezeu şi M-au întărâtat în deşertăciunile sale.
*Ieremie. 15, 14. *Şi Eu îi voiu învita în cel ce nu e norod, în neam nebun îi voiu întărâta.
Râm. 10, 19. 22. Foc s-au aprins în urgia Mea şi va arde până la ceale de apoi a iadului şi va îmbuca pământul cu rodul său şi temeliile munţilor va arde.
23. Aduna-voiu preste ei reale şi săgeţile Meale le voiu plini într-înşii.
24. Sfârşi-să-vor de foame şi-i vor îmbuca paserile cu muşcare amară. Dinţi de fiiară voiu trimite asupra lor, cu urgia celor ce să trag pre pământ şi să tărâiesc.
25. Dinnafară îi va stărpi sabia şi dinlăuntru frica: tinărul împreună cu fecioara, pre cel sugătoriu cu omul bătrân».
26. Zis-am: «Unde sânt? Face-voiu a înceta din oameni pomenirea lor».
27. Ci pentru mânia nepriiatinilor am îndelungat, ca nu cumva să să trufească vrăjmaşii lor şi să zică: «Mâna noastră e înaltă şi nu Domnul au făcut acestea toate».
28. Neam fără sfat iaste şi fără înţăleagere.
*Irim. 9, 12. 29. *Batăr de-ar înţăleage şi de ar cunoaşte şi ceale mai de apoi de le-ar socoti. |
30. Cum goneaşte unul o mie şi doi în fugă vor întoarce zeace mii, au pentru aceea că Dumnezeul său i-au vândut şi Domnul i-au închis? 330v
31. Că nu iaste Dumnezeul nostru ca dumnezeii lor, şi nepriiatinii noştri sânt judecători.
32. Din via Sodomului, viia lor, şi din oşteazele Gomorului strugurul lor, strugur de fiere, struguri amarî foarte.
33. Fiere de bălauri, vinul lor şi venin de aspide nevindecat.
34. Au nu aceastea s-au adunat la Mine şi s-au însămnat în vistieriile Meale?
*Ecli. 28, 1. 35. *A Mea iaste izbânda şi Eu voiu răsplăti în vreame să alunece piciorul lor. Aproape
Râm. 12, 19. iaste zioa perirei şi să apropie vreamile.
Ovr. 10, 8. 36. Judeca-va Domnul norodul Său şi de slugile Sale Îi va fi milă. Vedea-va că s-au slăbit
2Mac. 7, 6. mâna şi cei închiş încă au scăzut şi ceiaalalţi s-au mistuit.
Irim. 2, 28. 37. Şi va zice: «Unde sânt dumnezeii lor, în carii avea nădejde,
38. Dintr-a cărora jârtve mânca grăsimele şi bea vinul gustărilor? Scoale-se şi vă agiute şi în lipse vă acopere!
*1 Împăr. 2, 6. 39. Vedeţi că numai Eu sânt şi nu iaste alt || Dumnezeu afară de Mine. *Eu voiu ucide 331r
Tovie. 13, 2 . şi Eu voiu face viu, lovi-voiu şi voiu vindeca şi nu iaste cine să poată scoate din mâna Mea.
Înţelep. 16, 13. 40.Rădica-voiu spre ceriu mâna Mea şi voiu zice: 'Viu sânt Eu în veaci'.
Iov. 10, 7. 41. De voiu ascuţi ca fulgerul sabia Mea şi va lua giudecată mâna Mea, răsplăti-voiu
Înţelep. 16, 15. izbândă vrăjmaşilor Miei şi celor ce Mă urăsc le voiu răsplăti.
42. Îmbăta-voiu săgeţile Meale de sânge şi sabia Mea va mânca cărnuri din sângele celor ucişi, din robimea a capului neprietinilor celui golit».
*2 Macav. 7, 6. 43. *Lăudaţ, neamuri, norodul Lui, că sângele slugilor Sale va izbândi şi izbândire va răsplăti spre vrăşmaşii lor şi milostiv va fi pământului norodului Său".
44. Şi au venit Moisi şi au grăit toate cuvintele cântecului acestuia în ureachile norodului, el şi Iosue, fiiul lui Nun.
45. Şi au plinit toate cuvintele aceastea, grăind câtră tot Israilul.
46. Şi au zis cătră dânşii: „Puneţi inimile voastre spre toate cuvintele care eu vă mărturiseasc astăzi, ca să le porunciţi fiilor voştri a păzi şi a face şi a plini toate care sânt scrise a legii aceştia. |
47. Că nu în deşert s-au poruncit voao, ci să trăiască fieştecarii într-însele; care făcându-le, 331v
lungă vreame să rămâneţi pre pământul la care, trecând Iordanul, întraţ a-l moşteni".
48. Şi au grăit Domnul câtră Moisi într-aceeaş zi, zicând:
49. „Suie-te în măgura aceasta Avarim, adecă a treacerilor, în muntele Nevo, care iaste în pământul Moav, în prejma Ierihonului, şi vezi pământul Hanaan, care Eu voiu da fiilor Israil a-l ţinea, şi mori în munte.
Num. 20, 26 50. La care, suindu-te, te vei împreuna noroadelor tale, precum au murit Aaron, fratele
şi 27, 13. tău, în muntele Hor şi s-au adaos noroadelor sale.

51. *Că aţi nelegiuit împotriva Mea în mijlocul fiilor Israil, la Apele Prigonirii, în Cadisul câmpiii Sin şi nu M-aţi sfinţit între fiii lui Israil. *Num. 20, 12 şi 27, 14.
52. Dinprotivă vei vedea pământul şi nu vei întra la el, care Eu voiu da fiilor lui Israil".

Cap 33

Moisi murind, blagosloveaşte doaosprăzeace neamuri a lui Israil şi ceale viitoare mai înainte le vesteaşte. ||

332r 1. ceasta iaste blagoslovenia cu carea au blagoslovit Moisi, omul lui Dumnezeu, fiii lui Israil mai înainte de moartea sa,
2. Şi au zis: „Domnul din Sinai vine şi din Seir ne-au răsărit noao. Arătatu-s-au din muntele Faraan şi cu El mii de sfinţi, în mâna Lui lumină de foc.
3. Iubit-au noroadele, *toţ sfinţii în mâna Lui sânt şi carii să apropie de picioarele Lui vor lua din învăţătura Lui". *Înţelep. 3, 1 şi 5, 5.
4. Leagea ne-au poruncit Moisi, moştenirea mulţimeai Iacov.
5. Fi-va la cel drept împărat, adunaţ fiind căpeteniile norodului cu neamurile lui Israil.
6. Trăiască Ruvin şi nu moară şi fie mic în număr.
7. Aceasta iaste blagoslovenia Iudei: „Ascultă, Doamne, glasul Iiudei şi la norodul său îl du. Mânile lui vor oşti pentru el şi agiutoriul lui împrotiva vrăjmaşilor lui va fi".
8. Şi lui Levi au zis: „Săvârşirea ta şi învăţătura ta, bărbatului celui sfânt al tău care l-ai probăluit în ispită şi l-ai judecat la Apele Prigonirii.
332v 9. Care au zis tătâni-său şi mumei sale: «Nu | vă ştiu pre voi», şi fraţilor săi: «Nu vă cunosc pre voi». Şi n-au ştiut pre fiii săi. Aceştia au păzit vorba ta şi legătura ta o au ţinut.
10. Giudecăţile Tale, o, Iacov, şi leagea Ta, o, Israil, pune-vor tămâiare în urgia Ta şi ardere de tot spre oltariul tău.
11. Blagosloveaşte, Doamne, tăria lui şi lucrurile mânilor lui le priimeaşte. Loveaşte dosul nepriatinilor lui şi carii îl urăsc să nu să scoale".
12. Şi lui Veniamin i-au zis: „Preaiubitul Domnului va lăcui cutezând într-însul, ca mireale în cămară toată zioa va zăbovi şi între umerile lui să va odihni".
13. Şi lui Iosif au zis: „Din blagoslovenia Domnului pământului lui, din pomii ceriului şi din roao şi din adâncul de dedesupt,
14. Din pomii rodurilor soarelui şi a lunii,
15. Din vârful munţilor celor de demult şi din pomii dealurilor celor veacinici,
16. Şi din roadele pământului şi din îndestularea lui. Blagoslovenia Celui *ce i S-au arătat în rug să vie spre capu lui Iosif şi spre creştetul nazareului, între fraţii săi. *Ieşir. 3, 2.
17. Ca taurului celui întâi născut, frâmseaţea lui, coarnele rinochirotiului, coarnele ||
333r lui. Într-însăle va vântura neamurile până la marginile pământului. Acestuia sânt mulţimile lui Efrem şi aceastea miile lui Manasse".
18. Şi lui Zavulon au zis: „Veseleaşte-te, Zavulon, în ieşirea ta, şi Isahar în corturile tale.
19. Pre noroade vor chema la munte. Acolo vor jârtvi junghierile dreptăţii. Carii vărsarea mării ca laptele vor suge şi vistieriile ceale ascunsă a năsipului".
20. Şi lui Gad i-au zis: „Blagoslovit e întru desfătare Gad; ca leul s-au odihnit şi au prins braţul şi cerbicea.
21. Şi au văzut căpetenia sa că în partea sa ar fi învăţătoriu pus care au fost cu căpeteniile norodului şi au făcut dreptăţile Domnului şi judecata Sa cu Israil".
22. Şi lui Dan i-au zis: „Dan, puiu de leu, curge-va desfătat din Vasan".
23. Şi lui Neftali au zis: „Neftali în prisosânţă să va dezmierda şi plin va fi de blagosloveniile Domnului. Marea şi Ameazăzi va stăpâni".
24. Lui Asir încă i-au zis: „Blagoslovitu-i în fii Asir, fie plăcând fraţilor săi şi întingă în untdelemn piciorul său.
333v 25. Fier şi aramă încălţămintea lui. Ca zi|lele tinereaţelor tale, aşa şi bătrăneaţele tale.
26. Nu iaste Dumnezeu altul ca Dumnezeul celui direpţ; suitoriul ceriului, agiutoriul tău. Mărimea lui aleargă pre nori.
27. Lăcaşul lui sus. Şi supt braţele ceale veacinice, scoate-va de la faţa ta pre nepriiatinul şi va zice: „Zdrobeaşte-te!"
28. Lăcui-va Israil cutezând şi sângur ochiul lui Iacov în pământul grâului şi al vinului, şi ceriurile să vor împăinjina cu roao.

29. Fericit eşti tu, Israil! Cine aseaminea ţie, norodule care te mântuieşti în Domnul, pavăza ajutoriului tău şi sabia slavei tale? Tăgădui-te-vor nepriiatinii tăi şi tu vei călca grumazii lor”.

Cap 34

Văzând pământul, moare Moisi şi într-ascuns de la Dumnezeu îngropat; îl plânge norodul. Şi în locul lui, Iosue să rânduiaşte. Laudă-să prorocul Moisi pentru priiatiniia cu Dumnezeu şi minunile printr-însul făcute.

*Sus 3, 27. 2 Mac. 2,4.

1. *Şi s-au suit Moisi din câmpiile Moav spre muntele Nivo, în vărful lui Fazga, împrotiva Ierihon, şi i-au arătat Domnul tot pământul Gala| |ad până la Dan, 334r
2 Şi tot Nethalinul şi tot pământul lui Efrem şi a lui Manasse şi tot pământul Iudii până la marea cea mai de pre urmă,
3. Şi partea de amiazăzi şi lăţimea câmpului Ierihon, cetăţii finicilor până la Sigor.

*Face. 12, 7 şi 15, 18

4. Şi au zis Domnul către dânsul: *„Acesta este pământul pentru carele M-am jurat lui Avraam, Isaac şi Iacov, zicând: «Sămînţiii tale îl voi da». Văzutu-l-ai cu ochii tăi şi nu vei treace la el”.
5. Şi au murit acolo Moisi, sluga Domnului, în pământul Moav, poruncind Domnul.
6. Şi l-au îngropat în valea pământului Moav împrotiva Fogor. Şi n-au cunoscut om mormântul lui până într-această zi.
7. Moisi de ani o sută şi doauozăci era când au murit. N-au păinjinat ochiul lui, nici s-au clătit dinţii lui.
8. Şi l-au plâns fiii lui Israil în câmpii Moav treizăci de zile. Şi s-au plinit zilele plângerii celor ce jelea pre Moisi.
9. Iară Iosue, fiiul lui Nun, s-au umplut de duhul înţelepciunii, că Moisi au pus preste el mânile sale. Şi au ascultat de el fiii lui Israil şi au făcut precum poruncise Domnul lui Moisi.
10. Şi nu s-au mai sculat proroc în Israil ca Moisi, pre care să-l cunoască Domnul faţă la faţă,
11. În toate seamnele şi ciudeasele care au tri|mis printr-însul să facă în pământul Eghiptului 334v
lui Faraon şi tuturor slugilor lui şi a tot pământul lui,
12. Şi toată mâna vârtoasă şi mari minunate lucruri care au făcut Moisi înaintea a tot Israilul.

A

(a se) ABATE: v. III
(vă) veţ abate: *ind. viit.I. 2.pl.* 5,32
(te) vei abate: *ind. viit. I. 2. sg.* 17,11; 28,14
să (să) abată: *conj. prez. 3.sg.* 17,20
(vă) veţi abate: *ind. viit. I. 2. pl.* 31,29
abătându(-să): *gerunziu* rezum. cap.13

ACAR: adv. (Înv. şi reg.) „măcar"
acar...acar: (corelativ cu el însuşi) 1,16; 12,15; 14,26; 18,3

ACASĂ: adv.
acasă: rezum. cap.20

ACOLEA: adv.
acolea: 10,5; 31,26

ACOLO: adv.
acolo: 1,28, 37; 2,1; 4,28, 29; 5,15; 6,23; 10,7; 12,5, 7, 8, 11, 12, 21; 16,2, 6, 11; 24,18; 26,2, 5; 27,5, 7; 28,36, 64, 65, 68; 30,4; 31,16; 33,19; 34,5

ACOPERĂMÂNT: s.n.; var. **ACOPEREMÂNT**
acoperemântul: *sg. ac.* 27, 20

(a se) ACOPERI: v. IV
(te) acopereai: *ind. imp. 2. sg.* 8,4
au acoperit: *ind. pf.c. 3. pl.* 11,4
(te) vei acoperi: *ind. viit.I. 2.sg.* 22,12
vei acoperi: *ind. viit.I. 2.sg.* 23,13
acoperе: *ind. pr.3. pl.* 32,38

ACOPERIŞ: s.n.
acoperişului: *sg. gen.* rezum. cap.22; 22,8

ACUM: adv.
acum: 2,22, 30; 4,1, 20; 5,3; 8,18, 19; 10,5, 8, 12, 22; 11,28; 15,15; 26,10; 29,4; 31,13, 19

ADĂPĂTOR, -TOARE: adj.
adăpătoare: *fem. pl. nom.* 11,10

(a se) ADĂUGA: v. I; var. **(a se) ADAOGE** v. III
să adaogă: *conj. pr. 3.sg.* 1,11
veţ adaoge: *ind. viit.I. 2. pl.* 4,2
(nici) adaoge: *imperativ neg. 2.sg.* 12,32
vor adaoge: *ind. viit. I. 3. pl.* 20,8
(s-)au adaos: *ind. pf.c. 3. sg.* 32,50
adăogând: *gerunziu* 5,22
adaogă: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 28,21

ADÂNC: s.n.
adâncurile: *pl. nom.* 8,7
adâncul: *sg. ac.* 33,13

ADEVĂR: s.n.
adevărul: *sg. ac.* 13, 14; 18,11

ADEVĂRAT: adj./adv.
adevărat: *adv.* 13, 14; 17, 4; 22,20
adevărat: *adj. m./n sg. nom./ac.* rezum. cap. 18; 25,15; 32, 4
adevăratele: *adj. antep. f. pl. ac.* rezum. cap.19
adevărat: *adv. în loc. adv.* ***cu adevărat*** 24,3; 31,17
adevărată: *adj. f. sg. nom.* 25,15; rezum. cap.30

(a se) ADEVERI: v. IV
(să) va adeveri: *ind. viit.I. 3. sg.* 18,22

(a) ADORMI: v. IV
vei adormi: *ind. viit.I. 2.sg.* 31,16

(a se/-şi) ADUCE v. III
aduceţ: *imperativ 2.pl.* 1,17
au adus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,25; 8,2; 9,4; 23,4; 26,9
adu(-ţ): *imperativ 2.sg., în loc. v.* ***adu-ţ aminte*** 5,12, 15; 15,15; 24,1
va aduce: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,15
vei aduce: *ind. viit.I. 2.sg.* 7,26; 12,14, 27; 16,10; 27,6
(-ţ) vei aduce: *ind. viit.I. 2.sg., în loc. v.* ***-ţ vei aduce aminte*** 8,2; 16,12
să(-ţ) aduci: *conj. prez. 2.sg., în loc. v.* ***să-ţ aduci aminte*** 8,14; 16,3
adu(-ţi/-Ţi): *imperativ 2.sg., în loc.v.* ***adu-ţi/-Ţi aminte*** 9,7, 27; 24,18, 22; 25,17; 32,7
veţ aduce: *ind. viit.I. 2.pl.* 12,6, 11
să aduci: *conj. prez. 2.sg.* 12,13
a (să) aduce: *inf. prez.* 12,15
a aduce: *inf. prez.* 12,17
aducându-: *gerunziu* 12,31
va aduce: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,17; 24,11
aduc: *ind. prez. 3.pl.* 18,3
vor aduce: *ind. viit.I. 3.pl.* 22,15
aduceţi(-vă): *imperativ 2.pl., în loc. v.* ***aduceţi-vă aminte*** 24,9
aduc: *ind. prez. 1.sg.* 26,10
aduce-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 28,49
adus(u-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 29,5
să aducă: *conj. prez. 3.sg.* 30,12, 13
aduce: *ind. prez. 3.sg., în loc. v.* ***aduce aminte*** rezum. cap.32
(-ţi/-ţ) ado: *imperativ 2.sg., în loc. v. –* ***ţi/-ţ ado aminte*** 7,18; 8,18

ADUCERE: s.f. „ofrandă", „jertfă"
aducerile: *pl. nom./ac.* 12,27; rezum. cap.18; 18,1
aducerea: *sg. nom.* 16,10

(a se) ADUNA: v. I
adună: *imperativ 2.sg.* 4,10
(s-)au adunat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 9,10; 10,4; 18,16; 32,34
vei aduna: *ind. viit.I. 2.sg.* 13,16; 28,38
va aduna: *ind. viit.I. 3.sg.* 30,3
adunându(-să): *gerunziu* 31,11
adunaţi: *imperativ 2.pl.* 31,28
aduna-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 32,23

ADUNARE: s.f.
adunarea: *sg. nom.* 16,8; 31,30

ADUNAT, -Ă: adj.
adunat: *m. sg. nom.* 31,12
adunaţ: *m. pl. nom.* 33,5

AFARĂ: adv.
afară: *adv. în loc. prep.* ***afară de/afară din*** „cu excepţia"/"exterior faţă de ceva" 3,5; 4,35; 22,21; 23,10, 12; 29,11; 32,39
afară: 23,24; 24,11

(a se) AFLA: v. I
vei afla: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,29; 22,6
vor afla: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,30; 31,21
(să) află: *ind. prez. 3.pl.* 5,8
să (să) afle: *conj. prez. 3.sg.* 18,10
(să) va afla: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,1
am aflat: *ind. pf.c. 1.sg.* 22,14, 17
va afla: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,28; 24,1
afla(-)-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 31,17
au aflat: *ind. pf.c. 3.pl.* 31,17
aflatu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 32,10

AFLAT, -Ă: adj.
aflat: *n. sg. ac.* rezum. cap.22

(a se) AGĂŢA: v. I; var. (Înv.) **(a se) ACĂŢA**
(să) va acăţa: *ind. viit.I. 3.sg.* 21, 22

AICI: adv.
aici: 5,31; 12,8

(a) AJUTA: v. I; var. (Reg.) **(a) AGIUTA**
să agiute: *conj. prez. 3.sg.* 28,31
agiute: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 32,38

AJUTOR: s.n.; var. (Înv. și reg.) **AGIUTOR, AJUTORIU**
agiutoriu: *sg. ac.* rezum. cap.7
agiutoriul: *sg. nom.* 33, 7, 26
ajutoriului: *sg. gen.* 33,29

ALALTĂIERI: adv.
alaltăieri: 19,4

ALBINĂ: s.f.
albinile: *pl. nom.* 1,44

(a se) ALEGE: v. III
au ales: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,37; 7,6, 7; 10,15; 14,2, 23, 24, 25; 18,5; 26,18
ai ales: *ind. pf.c. 2.sg.* 26,17
va aleage: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,5, 11, 14, 18, 21, 26; 15,20; 16,2, 6, 7, 11, 15, 16; 17,8, 10, 15; 18,6; 21,5; 26,2; 31,11
alegând: *gerunziu* rezum. cap.30
a (să) aleage: *inf. prez.* rezum. cap.17
(să) va aleage: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap. 17
aleage: *imperativ. 2.sg.* 30,19

(a) ALERGA: v. I
a alerga: *inf. prez.* rezum. cap.17
au alergat: *ind. pf.c. 3.sg.* 25,18
aleargă: *ind. prez. 3.sg.* 33,26

ALES, ALEASĂ: adj.
ales: *m./n. sg. nom./ac.* 3,25; 4,22; 7,6
(mai) ales: *adj. m. sg. nom.* 12,11
aleși: *m. pl. ac.* 1,15
(mai) alease: *n. pl. nom.* rezum. cap.16
ales: *adj. în loc. adv.* ***mai ales*** „îndeosebi" 17,16; 31,2

(a) ALEȘUI: v. IV; vezi **(a) LEȘUI**

ALUAT: s.n.
aluat: *sg. nom./ac.* 16,3, 4

(a) ALUNECA: v. I
să alunece: *conj. prez. 3.sg.* 32,35

AMALECHITEAN: s.m. (cf. Indice Fc; Iș)
amalichiteanii: *pl. nom.* rezum. cap.25

AMAR, -Ă: adj.
amară: *f. sg. ac.* 32,24
amarî (sic!)**:** *m. pl. nom.* 32,32

AMĂRĂCIUNE: s.f.
amărăciune: *sg. ac.* 29,18

(a) AMENINȚA: v. I
amânănțase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 9,25

AMENINȚARE: s.f.
amânânțarea: rezum. cap.29

(a se) AMESTECA: v. I; var. **(a se) MESTECA**
să (să) meastece: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.22

AMEȚIT, -Ă: adj.
amețit: *m. sg. nom.* 28,34

AMIAZĂZI: s.f. „sud"; „amiază"
ameazăzi: *sg. ac.* 1,7; 3,27; 28,29
amiazăzi: *sg. ac.* 34,3

AMIN: interj.
amin: 27, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26

AMINTE: adv.
aminte: *adv. în loc. v.* ***a-și aduce aminte/ a lua aminte***, vezi **(a se/-și) ADUCE/ (a) LUA**

AMONITEAN: s.m.; var. **AMMONITEAN** (cf. **Indice** Fc)
ammoniteanii: *pl. nom.* 2,20
amoniteanii: *pl. nom.* 23,3

AMOREU: s.m.; var. **AMORREU** (cf. **Indice** Fc; Iș)
amoreilor: *pl. gen.* 1,4, 7
amoreului: *sg. gen.* 1,19, 20, 27
Amorreul/amorreul: *sg. nom./ac.* 1,44; 2,24; 7,1; 20,17
amorreilor: *pl. gen.* 3,2; 31,4
amoreailor: *pl. gen.* 3,8
amorreii: *pl. nom.* 3,9
amorreului: *sg. gen.* 4,46
amorreilor: *pl. gen.* 4,47

AN: s.m.
ani: *pl. ac.* rezum. cap.1; 2,7, 14; 8,2; 14,22; 15,12, 18, 20; 29,5; 31,2, 10; 34,7
anul: *sg. nom./ac.* 1,3; 14,28; 15,1, 2, 9, 12; 26,12; rezum. cap.31; 31,10
an: *sg. nom./ac.* 8,4; 16,16; 24,5
anului: *sg. gen.* 11,12; rezum. cap.15; rezum. cap.16

ANATEMĂ: s.f.
anathema: *sg. nom./ac.* 7,26; 13,17

APĂ: s.f.
apă: *sg. ac.* 2,6, 28; 9,9, 18; 14,15; 23,4, 11
ape: *pl. nom./ac.* 4,18; 5,8; 8,7, 15; 11,10; 14,9
apelor: *pl. gen.* 10,7
apele: *pl. nom./ac.* 11,4; 29,11
Apele: *pl. ac. în s. propr.* ***Apele Prigoniriii*** 32,51; 33,8
apa: *sg. ac.* 12,16, 24; 15,23

(a) APĂRA: v. I
să apere: *conj. prez. 3.sg.* 28,26

APOI: adv.
apoi: *adv., în sintagma* ***ceale (mai) de apoi*** „cele mai din urmă, cele mai de jos" 32,22, 29

(a se) APRINDE: v. III
aprindeți: *imperativ 2.pl.* 7,5
vei aprinde: *ind. viit.I. 2.pl.* 13,16
(s-)au aprins: *ind. pf.c. 3.sg.* 32,22

APRINDERE: s.f.
aprindere: *sg. ac.* 9,22; 29,23

APROAPE: adv./s.
aproape: *adv.* 1,7; 13,7; 31,14; 32,35
(mai) aproape: *adv.* 21,3
aproape (foarte): *adv.* 30,14
de-aproape: *adv.* 22,2
(ceale) aproape: *s.n.pl. ac.* 2,19
aproapele: *s.m. sg. nom./ac.* 4,42; 15,2; 19,4, 6, 11; 24,10; 27,24
aproapelui: *sg. gen.* 5,20, 21; 19,12, 14; rezum. cap.22; 22,24; rezum. cap.23; 23,24; 27,17

(a se) APROPIA: v. I
(v-)ați apropiiat: *ind. pf.c. 2.pl.* 1,22; 4,11
apropiindu(-te): *gerunziu* 2,19
(ne-)am apropiiat: *ind. pf.c. 1.pl.* 2,37
apropiindu(-să): *gerunziu* 4,7; 20,2
(v-)ați apropiiat: *ind. pf.c. 2.pl.* 5,23
(te) apropie: *imperativ 2.sg.* 5,27
(să) apropie *ind. prez. 3.sg./pl.* 11,21; 32,35; 33,3
(te) vei apropiia: *ind. viit.I. 2.sg.* 20,10
apropie(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 15, 9

(să) vor apropiia: *ind. viit.I. 3.pl.* 21,5
(să) va apropiia: *ind. viit.I. 3.sg.* 25, 9
(te) vei apropia: *ind. viit.I. 2.sg.* 26,3

(a) APUCA: v. I „a prinde"; „a lua (cu forța)"; „a strânge"
am apucat: *ind. pf.c. 1.pl.* 3,7
apucându-: *gerunziu* 9,21; 22,25, 28
să apuce: *conj. prez. 3.sg.* 19,6
vor apuca: *ind. viit.I. 3.pl.* 19, 12; 22,18
va apuca: *ind. viit.I. 3.sg.* 25,11

APUS: s.n. „asfințit"; „vest"
apus: *sg. ac.* 3,27; 11,24
apusul: *sg. ac., în sintagma* ***răsăritul soarelui*** „vest"; „asfințit" 11,30; 16,6; 23,11; 24,13
apusului: *sg. gen., în sintagma* ***apusului soarelui*** „asfințitului" 24,15

(a) ARA: v. I
au fost arată: *pasiv ind. pf.c. 3.sg.* 21,4
vei ara: *ind. viit.I. 2.sg.* 22,10

ARAMĂ: s.f.
aramă: *sg. ac.* 8,9; 28,23; 33,25

(a se) ARĂTA: v. I
să areate: *conj. prez. 3.pl.* 1,25; 8,3
arătându-: *gerunziu* 1,33
arată(-să): *ind. prez. 3.sg.* 3,11
a arăta: *inf. prez.* 3,24
au arătat: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,13, 36; 5,24; 34,1
să (să) areate: *conj. prez. 3.sg./pl.* 8,2; 23,14; 31,11
arată: *ind. prez. 3.sg.* 8,18
ai arătat: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,12
arătase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 9,16
arăt: *ind. prez. 1.sg.* 11,28
(să) va arăta: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,4, 16
vor arăta: *ind. viit.I. 3.pl.* 17,9
(să) arată: *ind. prez. impers.* 19,4, 6; 29,28
(s-)au arătat: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,15; 33,16
arătatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 33,2

ARĂTAT: adv. „evident, clar"
arătat: 13,3

(a) ARDE: v. III
ardea: *ind. imp. 3.sg.* 4,11; 9,15
arzând: *gerunziu* rezum cap.5; 5,23; 8,15; 29,23
ardeți: *imperativ 2.pl.* 7,5; 12,3
vei arde: *ind. viit.I. 2.sg.* 7,25
am ars: *ind. pf.c. 1.sg.* 9, 21
arzându-: *gerunziu* 12,31
va arde: *ind. viit.I. 3.sg.* 32,22

ARDERE: s.f. „jertfă"; „febră"
arderile: *pl. ac.* 12,6, 11, 13, 14
arderile: *pl. ac., în sintagma* ***arderile de tot*** 27,6
ardere: *sg. ac.* 28,22
ardere: *sg. ac., în sintagma* ***ardere de tot*** 33,10

ARGINT: s.n.
argintul: *sg. nom./ac.* 7,25; 29,17
argintului: *sg. gen.* 8,13
argint: *sg. ac.* 17,17; 22,19, 29

ARHIEREU: s.m.
arhiereu: *sg. ac.* reum. cap.17

ARIE: s.f. „țarină"; „loc de treierat"
arie: *sg. ac.* 16,13; 25,4

ARIPĂ: s.f.; var. (Înv.) **AREPĂ**
arepile: *pl. ac.* 32,11

ARIPIOARĂ: s.f. „înotătoare"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la C. Negruzzi, *Carantina.* Comedie vodevil într-un act..., Iași, 1851.
arepioare: *pl. ac.* 14, 9, 10

ARM: s.n. „șold"
arm: *sg. ac.* 18,3

(a) ARUNCA: v. I
aruncat-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 9,17
am aruncat: *ind. pf.c. 1.sg.* 9, 21
aruncând: *gerunziu* 11,10; 22,14
aruncă: *ind. prez. 3.sg.* 22,20
vei arunca: *ind. viit.I. 2.sg.* 28,38

(a) ASCULTA: v. I
veț asculta: *ind. viit.I. 2.pl.* 1,17; 11,13, 27
ascultați: *imperativ 2.pl.* 1,16; 32,1;
voi asculta: *ind. viit. 1.sg.* 1,17
ați ascultat: *ind. pf.c. 2.pl.* 1,43
au ascultat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,45; 3,26; 9,19; 10,10; 26,7; 34,9
ascultă: *imperativ 2.sg.* 4,1; 5,1, 27; 6,3, 4; 9,1; 12,28; 20,3; 27,9, 10; 33,7;
să asculte: *conj. prez. 3.sg.* 4,10; 21,18
vei asculta: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,30; 11,13; 15,5; 28,2, 13; 30,2
a asculta: *inf. prez.* 4,36; 9,23; 17,12; 18,19; 23,5; 28,15
ascultând: *gerunziu* 5,27
veți asculta: *ind. viit.I. 2.pl.* 11,28
să ascultț: *conj. prez. 2.sg.* 13,3
ascultați: *imperativ 2.pl.* 13,4
(nice) asculta: *imperativ prohib. 2.sg.* 13,8
ascultă: *ind. prez. 3.pl.* 18,14
va asculta: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,18
ascultat-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 26,14
să ascultți: *conj. prez. 2.sg.* 26,17; 30,17, 20
ai ascultat: *ind. pf.c. 2.sg.* 28,45, 62
să ascultăm: *conj. prez. 1.pl.* 30,12
asculte: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 32,1

(a se) ASCUNDE: v. III
(să) ascunde: *inf. prez. fără* ***a*** 7,20
voiu ascunde: *ind. viit.I. 1.sg.* 31,17, 18
ascunde-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 32,20

ASCUNS, Ă: adj.
ascunsă: *f. pl. ac.* 33,19

ASCUNS: s.n. (eufem.) „părți rușinoase ale trupului"; „lucruri ascunse"
ascunsele: *pl. nom./ac.* 25,11; 29,29
ascuns: *sg. ac., în loc. adv.* ***într-ascuns*** 13,6; 27,15, 24; 28,57; rezum. cap.34

(a) ASCUȚI: v. IV
voiu ascuți: *ind. viit.I. 1.sg.* 32,41

ASCUȚIT: s.n. (Înv.; ccr.) „tăiș"
ascuțitul: *sg. ac.* 13,15; 20,13, 17

(a se) ASEMĂNA: v. I
să (să) aseamine: *conj. prez. 3.sg.* 3,24

ASEMĂNARE: s.f.; var. (Înv.) **ASĂMĂNARE;** (Reg.) **ASĂMÂNARE** (Înv.; ccr.) „chip", „înfățișare"
asămănare: *sg. ac.* 4, 15, 25; 5,8
asămănare: *sg. ac., în sintagma* ***asămânare cioplită*** 4,16
asămănarea: *sg. ac., în sintagma* ***cioplită asămănarea*** 4,17
asămănarea: *sg. nom./ac.* 4,23; 28,49

ASEMENEA: adv./prep./adj.; var. **ASEAMINEA**
aseaminea: *prep.* 2,11; 18,18; 33,29

aseaminea: *adv.* 7,22; 9, 20; 12,31; 22,3; 25,15
aseamine: *adv.* 19,7
aseaminea: *adj. inv.* 13,11; 19,3

ASIN: s.m.
asinul: *sg. nom./ac.* 5,14, 21; 22,4; 28,31
asin: *sg. ac.* 22,3, 10

ASPIDĂ: s.f. „șarpe veninos", „viperă"
aspide: *pl. ac.* 32,33

ASPRU, -Ă: adj.
aspră: *f. sg. ac.* 21,4

ASTĂZI: adv.
astăzi: 1,10, 39; 2,18, 25; 4,8, 26, 39; 5,1, 24; 6,6, 24; 7,11; 8,1, 11; 9,1, 3; 10,13, 15; 11,2, 8, 13, 26, 27, 32; 13,18; 15,5; 19,9; 20,3; 26,3, 16, 17, 18; 27,1, 4; 28,1, 13, 15; 29,10, 12, 18, 28; 30,2, 8, 11, 15, 18, 19; 31,2, 21; 32,46
astăz: 12, 8; 27,9

AȘA: adv.; var. (Înv. și reg.) **AȘEA**
așea: 1,17, 32; 2,10, 28; 4,5, 7; 7,10, 14, 19; 8,20; 12,22; 28,27, 63; 29,23, 24
așa: 3,21; 4,8; 8,5; 12,4, 30; 13,16; 20,2, 15; 22,26; 25,3, 9; 31,17; 33,25

AȘEZAT, -Ă: adj.
așezate: *n. pl. nom.* 1,7

AȘEZĂMÂNT: s.n. „legământ", „făgăduință", (Înv.) „lege", în sintagmele *Vechiul Așezământ, Așezământul cel Nou* „Vechiul Testament", „Noul Testament"
așezământ: *sg. ac., în sintagma* ***așezământ de leage*** 5,2
așezământului: *sg. gen., în sintagmele* ***tablele așezământului/tăbli a așezământului/sicriiul așezământului Domnului*** 9,11, 15; 10,8; 31,9

AȘIJDEREA: adv.; reg. **AȘIJDIREA**
așijderea: 15,17, 22; 31,5

(a) AȘTEPTA: v. I
aștep tând: *gerunziu* 11,11

(a) AȘTERNE: v. III „a face drum"; „a întinde (la pământ)"
așternând: *gerunziu* 19,3
vor aștearne: *ind. viit.I. 3.pl.* 25,2

(a) ATINGE: v. III
veți atinge: *ind. viit.I. 2.pl.* 14,8
au atins: *ind. pf.c. 3.sg.* 27,5

ATUNCI: adv.
atunci: 1,14; 3,20; 4,41; 29,20

AUR: s.n.
aur: *sg. nom.* 1,1; 15,14; 17,17
aurul: *sg. ac.* 7,25; 29,17
aurului: *sg. gen.* 8, 13

(a) AUZI: v. IV
auzind: *gerunziu* 1,34; 4,6; 5,28; 13,11; 17,4, 13; 19,20; 20,5
auzând: *gerunziu* 2,25; 21,21; 31,11, 12, 28,30
aț auzit: *ind. pf.c. 2.pl.* 4,12; 5,23
aud: *ind. prez. 3.pl.* 4,28
să audă: *conj. prez. 3.sg.* 4,33; 5,26
ai auzit: *ind. pf.c. 2.sg.* 4,33, 36; 9,2
au auzit: *ind. pf.c. 3.pl.* rezum. cap.5
am auzit: *ind. pf.c. 1.pl.* 5,24, 26
vom auzi: *ind. viit.I. 1.pl.* 5,25
auzit-am: *ind. pf.c.1.sg.* 5,28
vei auzi: *ind. viit.I. 2.sg.* 7,12; 13,12, 18; 18,15; 28,1; 30,8, 10
voi auzi: *ind. viit.I. 1.sg.* 18,16
auzi: *inf. prez. fără* ***a*** 29,4; 30,13; 31,13, 28;
va auzi: *ind. viit.I. 3.sg.* 29,19

(a) AVEA: v. II
să aibă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 4,7, 8, 20; 19,3, 20
să aibi: *conj. prez. 2.sg.* 24,13; 28,29
ai: *ind. prez. 2.sg.* 20,1
are: *ind. prez. 3.sg.* 12,12; 14,19, 27; 22,28; 28,55
au: *ind. prez. 3.pl.* 17, 14
avea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 3,5; 11,6; 32,37
având: *gerunziu* 3,11
aveți: *ind. prez. 2.pl.* 3,19
vei avea: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,7; 7,26; 8,13; 12,21; 15,3; 18,22; 23,12; 25,13, 15; 28,40
a avea: *inf. prez.* 5,29; 21,11
având-: *gerunziu* 10,3
au avut: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,9
să aveați: *conj. prez. 2.pl.* 11, 31
va avea: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,21; 16,17; 17,17, 19; 21,15, 17; 22,19, 29; 24,1, 11
vor avea: *ind. viit.I. 3.pl.* 18,1; 25,11
a fi avut: *inf. pf.* 19,4, 6
aveai: *ind. imp. 2.sg.* 28,52

AVERE: s.f.
averile: *pl. ac.* 6,11; 11,6; rezum. cap.22;
aveare: *sg. ac.* 13,16
avearea: *sg. ac.* 21,16

AZIMĂ: s.f. „pâine nedospită"
azimelor: *pl. gen.* rezum 16
azime: *pl. ac.* 16,8
azimelor: *pl. gen., în sintagma* ***praznicul azimelor*** „una dintre cele trei sărbători anuale, care se ținea în ziua a paisprezecea a lunii întâi, în amintirea ieșirii istorice din robia egipteană. Sărbătoarea ținea șapte zile, timp în care se mânca pâine nedospită și nu se lucra nimic" (Cf. DB, p.1170) 16,6

B

BAIERĂ: s.f.
baiere: *pl. ac.* 22,12

BALAUR: s.m.
bălauri: *pl. ac.* 32,33

BAN: s.m.
bani: *pl. ac.* 2,6, 28; 14,26; 21,14; 23,19
ban: *sg. ac.* 8,9

BASNĂ: s.f. „poveste mincinoasă"
basnă: *sg. ac.* 28,37

BAȘTĂ: s.f. „fortificare", „întărire"
băști: *pl. ac.* 20,19

BATĂR: adv. (Reg. Trans. Mold.; mgm.) „măcar"
batăr: *adv.* 32,29

(a se) BATE: v. III „a lovi"; „a ataca", „a învinge"
vei bate: *ind. viit.I. 2.sg.* 7, 2; 20,12
bați: *ind. prez. 2.sg.* 20,19
vor bate: *ind. viit.I 3.pl.* 22,18
să (să) bată: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap. 25; 25,2
am bătut: *ind. pf.c. 1.pl.* 2,33; 3,3; 29,7
au bătut: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,46
a bate: *inf. prez.* 20,10

BATERE: s.f. „înfrângere"
baterea: *sg. nom.* rezum. cap.2

(a) BĂGA: v. I
a băga: *inf. prez.* rezum. cap. 6
aţi băgat: *ind. pf.c. 2.pl.* 9,23

BĂRBAT: s.m.
bărbaţi: *pl. nom./ac.* 1,13, 15, 22, 23; 3,18
bărbaţii: *pl. nom./ac.* 2,34; 3; 22,21; 27,14
bărbatului *sg. gen./dat.* 4,16; 25,7; 28,56; 33,8
bărbat: *sg. nom./ac.* 17,2; 22,22, 23, 28; 24,2; 29,18
bărbatul: *sg. nom./ac.* 17,5; 22,5, 18, 24, 25; 24,4; 25,11
bărbaţ: *pl. nom.* 25,11
bărbaţilor: *pl. dar.* 31,12

BĂRBĂTESC, -EASCĂ: adj.
bărbăteşti: *f. sg. gen.* 3,11
bărbătească: *f. sg. nom./ac., în loc. s.* (Pop.) ***parte/partea bărbătească*** „fiinţă de sex bărbătesc" 15,19; 16,16; 20,13
bărbătească: *f. sg. ac.* 22,5;

BĂRBĂTEŞTE: adv.
bărbăteaşte: 31,6

BĂSĂU: s.n. (Reg.; mgm.) „răzbunare", „ură"
băsău: *sg. ac.* 29,28

BĂTAIE: s.f. „lovitură repetată"; „osândă"; „înfrângere"
bătaia: *sg. ac.* rezum. cap.3
bătaie: *sg. ac.* 25,2
bătăii: *sg. gen.* 25,2
bătăi: *pl. nom.* 28,59

BĂTRÂN, -Ă: adj./s.
bătrânii: *s.m. pl. nom./ac.* 19,12; 21,3, 19; 22,15, 18; 27,1
bătrânilor: *s.m. pl. gen./dat.* 22,17; 25,9; 31,9
(cel) bătrân: *s.m. sg. ac.* 28,50
(cei) bătrâni: *s.m. pl. ac.* 32,7
bătrân: *adj. m. sg. ac.* 32,25

BĂTRÂNEŢE: s.f.
bătrăneaţele: *pl. nom.* 33,25

BĂUTURĂ: s.f.; var. **BEUTURĂ**
beautură: *sg. ac.* 14,26
beautură: *sg. ac., în sintagma* ***beautură beţivă*** „băutură alcoolică" 29,6

(a) BEA: v. II
veţ bea: *ind. viit.I. 2.pl.* 2,6
vom bea: *ind. viit.I. 1.pl.* 2,28
vei bea: *ind. viit.I. 2.sg.* 28,39
aţ beut: *ind. pf.c. 2.pl.* 29,6
să bea: *conj. prez. 3.sg.* 32,14
bea: *ind. prez. 3.pl.* 32,38
(nu) bând: *gerunziu* 9,9, 18

BEAT, -Ă: s.
(cea) beată: *s.f. sg. nom.* 29,19

BERBEC: s.m.
berbecilor: *pl. gen.* 32,14

BETEŞUG: s.n. (Reg.) „boală"
beteşuguri: *pl. nom.* 28,59

BEŢIV, -Ă: adj.

beţivă: *f. sg. ac., în sintagma* ***beautură beţivă*** „băutură alcoolică" 29,6

BINE: adv./s.
bine: *s.n. în sintagma* ***faceri/facerile/facerilor de bine*** rezum. cap.2; rezum. cap.4; rezum. cap.7; rezum. cap.8; rezum. cap.11; rezum. cap.29; rezum. cap.32
bine: *s.n. sg. ac.* 28,63
binele: *s.n. sg. ac.* rezum. cap.30; 30,15
bine: *adv.* 4,40; 5,16, 28, 29, 33; 6,3, 18, 24; 10,13; 12,25, 28; 15,16; 19,13; 22,7

BIRUINŢĂ: s.f.
biruinţă: *pl.* (*cu des.* **-ă**) *ac.* rezum. cap.9

BISERICĂ: s.f.; var. (Înv.) **BISEARICĂ**
bisearica: *sg. ac.* rezum. cap.23; 23,1, 2, 3, 8

BIVOL: s.m.
bivolul: *sg. nom.* 14,5

BLAGOSLOVENIE: s.f.
blagoslovenie: *sg. nom./ac.* rezum. cap. 11; 28,8
blagoslovenia: *sg. nom./ac.* 11,26, 27, 29; 12,15; 16,10, 17; 23,5; 30,19; 33,1, 7, 13, 16
blagosloveniii: *sg. gen.* rezum. cap.27
blagoslovenii: *sg. nom.* rezum. cap.28
blagosloveniile: *pl. nom./ac.* 28,2; 33,23
blagoslovenііa: *sg. nom.* 30,1

(a se) BLAGOSLOVI: v. IV
să blagoslovească: *conj. prez. 3.sg.* 1,11; 10,8; 14,29; 15,4, 10, 18; 21,5; 23,20; 24,13, 19; 30,16
au blagoslovit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,7; 14,24; 33,1
va blagoslovi: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,13; 12,7; 15,5, 14; 16,15; 28,8, 12
blagoslovit vei fi: *pasiv ind. viit.I. 2.sg.* 7,14; 28,6
blagosloveaşte: *imperativ 2.sg.* 26,15; 33,11
a blagoslovi: *inf. prez.* 27,12
blagoslovit [să fii]: *pasiv conj. prez. 2.sg.* 28,3, 6
blagoslovit [să fie]: *pasiv conj. prez. 3.sg.* 28,4
blagoslovite [să fie]: *pasiv conj. prez.. 3.pl.* 28,5
să (să) blagoslovească: *conj. prez. 3.sg.* 29,19
blagoslovindu-: *gerunziu* 30,5
blagosloveaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.33
blagoslovit e: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 33,20
blagoslovitu-i: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 33,24

BLESTEM: s.n.; var. **BLĂSTĂM**
blăstăm: *sg. nom.* rezum. cap.11; 21,22; rezum. cap.28; 28,20
blăstămul: *sg. ac.* 11,26
blăstămul: *sg. nom./ac.* 11, 28, 29; 23,5; 30,1,19
blăstămului: *sg. gen.* rezum. cap.27
blăstămurile: *pl. nom./ac.* 28,15, 45; 29,20, 21, 27; 30,7;

(a) BLESTEMA: v. I; var. **(a) BLĂSTĂMA**
să blasteme: *conj. prez. 3.sg.* 23,4
a blăstăma: *inf. prez.* 27,13
blăstămatu-i: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 27,15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26
blăstămat vei fi: *pasiv ind. viit.I. 2.sg.* 28,16, 19
blăstămată [va fi]: *pasiv ind. viit.I. 3.sg.* 28,17
blăstămate [vor fi]: *pasiv ind. viit.I. 3.pl.* 28,17
blăstămat [va fi]: *ind. viit.I 3.sg.* 28,18

BOALĂ: s.f.
boala: *sg. ac.* 7,15
boalele: *pl. ac.* 28,61

BOAGHE: s.f. „buhă", „cucuvea"
boagheaa: *sg. nom.* 14,15

BOLOVAN: s.n.
bolovani: *pl. ac.* 27,6

BOLOVĂNOS, -OASĂ: adj.
bolovănoasă: *f. sg. ac.* 21,4

BOLÂNZIE: s.f.; var. **BOLUNZIE** (Reg.; mgm.) „nebunie"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în S. Fl. Marian, *Naşterea la români*, Studiu etnografic, Bucureşti, 1892.
bolunzie: *sg. ac.* 28,28

BORDEI: s.n.; var. **BORDEU** (aici) „casă în care se practică prostituția", „lupanar" (probabil, o atracție paronimică între *bordel* și *bordei*).
bordeiului: *sg. gen.* 23,18
bordeului: *sg. gen.* rezum. cap.23

BOU: s.m.
boul: *sg. nom./ac.* 5,14, 21; 14,4; 22,1, 4; 28,31
boi: *pl. ac.* 8,13; 12,6; 16,2
boului: *sg. gen./dat.* 15,19; rezum. cap.25; 25,4
bou: *sg. ac.* 17,1; 18,3; 22,10
boilor: *pl. gen.* 28,18, 51

BOZ: s.m. „zeu păgânesc", „idol"
bozului: *sg. gen.* 3,29; 4,46
bozii: *pl. nom./ac.* rezum. cap. 7; 18,11, 14

BRAȚ: s.n.
braț: *sg. ac.* 4,34
brațu: *sg. ac.* 5,15; 26,8
brațul: *sg. nom./ac.* 7,19; 9,29; 11,2; 33,20
brațele: *pl. ac.* 33,27

BUBĂ: s.f.
bubele: *pl. ac.* 28,27
bube: *pl. ac.* 28,35

BUCATĂ: s.f. (mai ales la pl.) „hrană"; „fel de mâncare"
bucate: *pl. ac.* 2,6
bucată: *sg. ac.* 8,3
bucata: *sg. ac.* rezum. cap. 12
bucatelor: *pl. gen.* 18,8

(a se) BUCURA: v. I
(te) vei bucura: *ind. viit.I. 2.sg.* 28,41
să (să) bucure: *conj. prez. 3.sg.* 30,9
(s-)au bucurat: *ind. pf.c. 3.sg.* 30,9

BUCURIE: s.f.
bucurie: *sg. ac.* 28,47

BUN: adj./s.
bun: *adj. n. sg. nom./ac.* 1,14, 25, 35; 3,25; 4,21; 6,18; 8,7, 10; 9,6; 11,17; 12,28
bunului: *s.n. sg. gen.* 1,39
bune: *adj. f. pl. ac.* 6,10
(ceale) bune: *s.n. pl. ac.* 23,6
bună: *adj. f. sg. ac.* 28,12

BUNĂTATE: s.f.
bunătăț: *pl. nom.* rezum. cap.11
bunătățile: *pl. ac.* 26,11; 28,11; 30,9

BUNĂVOIE: s.f.
bunăvoie: *sg. ac., în loc. adv.* ***de bunăvoie*** 12,17; 16,10

BUZĂ: s.f.
buzăle: *pl. ac.* 23,23

C

CAL: s.m.
cailor: *pl. gen.* 11,4

CALE: s.f.
calea: *sg. nom./ac.* 1,2, 19, 31, 33, 40; 2,7, 8; 3,1; 5,33; 9,12, 16; 11,28, 30; 13,5; 14,24; 19,3, 6; 28,68; 31,29
cale: *sg.ac.* 1,22, 33; 2,27; 11,19; 17,16; 22,4, 6; 23,4; 24,9; 25,17; 28,7, 25
căile: *pl. nom./ac.* 8,6; 10,12; 11,22; 19,9; 26,17; 28,9, 29; 30,16; 32,4

CAMĂTĂ: s. f.
camătă: *sg. ac.* rezum. cap.23; 23,20
camâtă: *sg. ac.* 23,19

CANANEAN: s.m.; var. **HANANEAN**
hananeni: *pl. gen.* rezum. cap.3;

CANANEU: s.m.; var. **HANANEU**
hananeilor: *pl. gen.* 1,7
hananeul: *sg. nom./ac.* 7,1; 20,17
hananeului: *sg. gen.* 11,30

CAP: s.n. „organ al corpului"; „început"
capul: *sg. ac.* 14,1
cap: *sg. ac.* 28,13, 44
capului: *sg. gen.* 32, 42
capu: *sg. ac.* 33,16

CAPADOCHIAN: s.m. (la pl.) „filistei care au locuit în Caftor, probabil în insula Creta. În *Septuaginta* numele acestui popor a fost transcris *capadocieni"*.
capadochenii: *pl. nom.* 2,23

CAPRĂ: s.f.
capra: *sg. nom.* 14,4

CARNE: s.f.
carne: *sg. nom.* 12,27
cărnurilor: *pl. gen.* 12,15
cărnuri *pl. ac.* 12,20; 32,42
cărnurile: *pl. ac.* 12,23, 27; 14,8; 16,4; 28,53, 55, 56

CARTE: s.f.
cartea: *sg. nom./ac.* în titlu: *Cartea 2 leage*; 29,27; 31,26
carte: *sg. ac.* 17,18; 28,58; 29,20; 31,24
cartea: *sg. ac., în sintagma* ***cartea legii*** 28,61; 29,21
carte: *sg. nom./ac., în sintagma* ***carte de slobozenie*** rezum. cap.24; 24,1, 3

CASĂ: s.f.
casa: *sg.ac., în sintagma* ***casa robiei/casa robiii*** „pământul Egiptului" 5,6; 6,13; 7,8; 13,5, 10
casa: *sg. nom./ac.* 5,21; 6,7, 13; 7,8, 26; 8,14; 11,19; 13,5, 10; 14,26; 15,16, 20; 20,5, 6, 7, 8; 21,12, 13; 22,2, 8, 21; 24,1, 3, 5, 10; 25,9, 14; 26,13
casii: *sg. gen.* 6,9; 11,20; 15,17
case: *pl. ac.* 6,11; 8,12
casa: *sg. gen.* (*cu prep.* ***a + toată***) 6,22
casăle: *pl. ac.* 11,6
casele: *pl. ac.* 12,7
casă: *sg. ac.* 20,5; 22,8; 25,13; 28,30
casei: *sg. gen./dat.* rezum. cap.22; 22,21; 26,11
casa: *sg. ac., în sintagma* ***casa Domnului*** 23,18
Casa: *sg. ac., în sintagma* ***Casa desculțatului*** 25,10
căsi: *pl. ac.* 19,2

(a) CĂDEA: v. II „a fi învins", „a muri"; „a se prosterna"
să cază: *conj. prez. 3.pl.* 4,9
să cazi: *conj. prez. 2.sg.* 24,8
să cădeați: *conj. prez. 2.pl.* 1,42
au căzut: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,16
am căzut: *ind. pf.c. 1.sg.* 9,18
căzând: *gerunziu* 22,8; 28,25
câzând: *gerunziu* 28,7

CĂLĂRIME: s.f. (Înv.) „cavalerie"
călărimea: *sg. gen.* 17,16
călărimile: *pl. ac.* 20,1

(a) CĂLCA: v. I
calci: *ind. prez. 2.sg.* 28,23
au călcat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1, 36
călca: *inf. prez. fără* **a** 2,5
va călca: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,24
veţi călca: *ind. viit.I. 2.pl.* 11,25
vei călca: *ind. viit.I. 2.sg.* 33,29

CĂLDURĂ: s.f. (aici) „febră", „fierbinţeală"
căldură: *pl. ac.* 28,22

CĂMARĂ: s.f. „odaie"
cămară: *sg. ac.* 33,12

CĂMILĂ: s.f.
cămila: *sg. nom.* 14,7

CĂMILOPARD: s.m. „girafă"; literal: „cămilă-panteră"; cuvântul nu este înregistrat în DA.
cămilopardul: *sg. nom.* 14,5

CĂPETENIE: s.f.
căpetenii: *pl. ac.* 1,13, 15
căpeteniile: *pl. nom./ac.* 5,23; 29,10; 33,5, 21
căpetenia: *sg. nom.* 33,21

CĂPRIOARĂ: s.f.
căprioara: *sg. nom./ac.* 12,15, 22; 14,5; 15,22

CĂRUŢĂ: s.f.
căruţăle: *pl. ac.* 20,1
căruţelor: *pl. gen.* 11,4

CĂSĂTORIE: s.f.
căsătorii: *pl. ac.* 7,3

CĂZUT, -Ă: adj.
căzut: *m. sg. ac.* 22,4

CÂINE: s.m.; var. (Reg.) **CÂNE** (aici, metaforic) „prostituatul masculin" (cf. Anania 2001, p. 228)
cânelui: *sg. gen.* 23,18

CÂMP: s.n/s.m.
câmpuri *pl. ac.* 8,7; 11,15
câmp: *sg. ac.* rezum. cap.22; 22,25, 27; 28,16
câmpului *sg. gen.* 34,3
câmpii: *pl. ac.* 34,8

CÂMPIE: s.f.
câmpiei: *sg. gen.* 1,1
câmpii: *pl. nom./ac.* 1,7; 11,11, 30
câmpiii: *sg. gen.* 2,8; 4,43; 32,51
câmpiile: *pl. ac.* 34,1

(a) CÂNTA: v. I
să cânte: *conj. prez. 3.pl.* 31,19

CÂNTEC: s.n.
cântecul: *sg. nom./ac.* 31,19, 21, 22; rezum. cap.32
cânteculuı: *sg. gen.* 32,44

CEAS: s.n.
ceas: *sg. ac.* 28,57

CEATĂ: s.f.
ceata: *sg. nom.* 9,10
ceate: *pl. ac.* 28,68

CEAŢĂ: s.f.
ceaţă: *sg. nom.* 4,11
ceaţii: *sg. gen.* 5,22

CENUŞĂ: s.f.; var. **CENUŞE**
cenuşe: *sg. nom.* 28,24

CER: s.n.; var. **CERIU**
ceriului: *sg. gen.* 1,10, 28; 4,19, 32; 10,22; 28,26, 62; 33,13, 26
ceriul: *sg. nom./ac.* 2,25; 4,26; 10,14; 11,17, 21; 28,12, 23; 30,19; 31,28
ceriu: *sg. ac.* 3,24; 4,11, 17, 19, 36, 39; 5,8; 7,24; 9,1, 14; 11,11; 25,19; 28,24; 29,20; 30,12; 32,40
ceriul ceriului: *gen. superl.* 10,14
ceriurilor: *pl. gen.* 26,15
ceriului: *sg. gen., în sintagma* ***ţiţinile ceriului*** „marginile cerului" 30,4
ceriuri: *pl. voc.* 32,1
ceriurile: *pl. nom.* 33,28

CERB: s.m.
cerbul: *sg. nom./ac.* 12, 15, 22; 14,5; 15,22

CERBICE: s.f.
cerbicea: *sg. ac.* 9,6, 13; 10,16; 21,4; 28,48; 31,27; 33,20

(a) CERCA: v. I „a căuta"
vei cerca: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,29
să cerci: *conj. prez. 2.sg.* 12,30
cearcă: *imperativ 2.sg.* 13,14
să cerce: *conj. prez. 3.sg.* 18,11
cercând: *gerunziu* 19, 18
va cerca: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,2, 14; 23,21
(nici) cerca: *imperativ prohib. 2.sg.* 23,6

(a) CERCETA: v. I „a iscodi"
să cearceteaze: *conj. prez.* 1,22
cercetează: *ind. prez. 3.sg.* 11,12
vei cerceta: *ind. viit.I. 2.sg.* 17,4

CERCETARE: s.f.
cercetarea: *sg. nom.* rezum. cap.21

(a) CERE: v. III
ceare: *ind. prez. 3.sg.* 10,12; 15,9
vei ceare: *ind. viit.I. 2.sg.* 15,3; 19,21
a ceare: *inf. prez.* 15,3
ai cerut: *ind. pf.c. 2.sg.* 18,16
vei cere: *ind. viit.I. 2.sg.* 24,10

CERESC, -EASCĂ: adj.
cerească: *f. sg. gen., în sintagma* ***a toată oastea cerească*** 17,3

CEREMONIE: s.f.; var. (Înv.) **ŢEREMONIE**
ţărămonii: *pl. ac.* 4,8
ţărămoniile: *pl. nom./ac.* 4,14; 5,31; 6,17, 20; 7,11; 10,13; 12,30
ţăremoniile: *pl. nom./ac.* 4,45; 5,1; 6,1; 11,32; 17,19
ţeremoniile: *pl. ac.* 8,11; 11,1; 26,17; 28,15, 45; 30,10, 16

CERŞETOR: s.m.; var. **CERŞITOR**
cerşitoriu: *sg. nom.* 15,4

(a se) CERTA: v. I
a (să) certa: *inf. prez.* rezum. cap.17; 25,11
va fi necertat: *pasiv ind. viit.I. 3.sg.* 5,11

CERTAT, -Ă: adj.
certat: *m. sg. nom.* 21,18
certată: *f. sg. nom.* rezum. cap.32

CETATE: s.f.
cetăţi: *pl. ac.* 1,22; 3,4; 3,19; 4,41, 42; 19,5, 7, 9, 11; 20,16; 21,2
cetăţi: *pl. nom./ac., în sintagma* ***cetăţi de scăpare*** „cetăţi în care îşi putea găsi refugiu cel care comitea un omor neintenţionat" rezum. cap.4; rezum. cap.19
cetăţile: *pl. nom./ac.* 1,28; 2,34, 37; 3,4, 5, 10, 12; 6,10; 12,12, 15, 18; 13,12; 16,5; 19,1; 20,15; 23,16; 28,52

cetatea: *sg. nom./ac.* 2,18; 3,6; rezum. cap.13; 13,16; 18,8; 20,10, 19, 20
cetăţilor: *pl. gen./dat.* 2,35; 3,7; 18,6; 34,3;
cetate: *sg. nom./ac.* 2,36; 20,14; rezum. cap.22; 22,23, 24; 28,3, 16
cetăţ: *pl. ac.* 9,1; 19,2
cetăţii: *sg. gen.* 13,13, 15; 15,7, 22; 17,5; 19,12; 21,3, 6, 19, 21; 22,15, 17, 18, 21, 24; 25,7
cetăţii: *sg. gen., în sintagma* ***cetăţii Finicilor*** 34,3

CETĂŢEAN: s.m.; var. (Reg.) **CETĂŢAN**
cetăţanul: *sg. ac.* 15,3
cetăţeanilor: *pl. gen.* 20,15

(a) CHELTUI: v. IV „a consuma”
am cheltuit: *ind. pf.c. 1.sg.* 26,14

(a se) CHEMA: v. I
chiiamă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 2,11, 20; 3,9; 32,11
(să) chiiamă: *ind. prez. 3.sg.* 3,13
au chiiamat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,14
chiiamă: *imperativ 2.sg.* 31,14
chem: *ind. prez. 1.sg.* 4,26; 30,19
au chemat: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,1; 29,2; 31,7
să (să) cheme: *conj. prez. 3.sg.* 14,23; 26,2
vor chema: *ind. viit.I. 3.pl.* 25,1; 33,19
va chema: *ind. viit.I. 3.sg.* 25,6, 7
or chema: *ind. viit.I. 3.pl.* 25,8
(să) vă chema: *ind. viit.I. 3.sg.* 25,10
(s-)au chemat: *ind. pf.c. 3.sg.* 28,10
voiu chema: *ind. viit.I. 1.sg.* 31,28; 32,3

CHIP: s.n.
chipul: *sg. ac.* rezum. cap. 4; 4,16
chip: *sg. ac., în sintagmele* ***chip cioplit/chip vârsat*** 5,8; 9,12; 16,22
chipurile: *pl. ac., în sintagma* ***chipurile ceale cioplite*** 7,5; 12,3
chip: *în loc. adv.* ***într-acesta chip*** „astfel”***/în ce chip*** „cum”***/într-alt chip*** „altfel” 15,2; rezum. cap.18; 18,14

(a) CINSTI: v. IV
să cinsteşti: *conj. prez. 2.sg.* 4,19
vei cinsti: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,9; 8,19; 28,14
cinsteaşte: *imperativ 2.sg.* 5,16
au cinstit: *ind. pf.c.3.pl.* 12,30; 32,17
cinsteaşte: *ind. prez. 3.sg.* 27,16
va cinsti: *ind. viit.I. 3.sg.* 28,50
cinstea: *ind. imp. 3.pl.* 29,17

CINSTIT, Ă: adj.
cinstit: *n. sg. nom.* 4,8

(a) CIOPLI: v. IV
cioplește: *imperativ 2.sg.* 10,1
cioplind: *gerunziu* 10,3

CIOPLIT, -Ă: adj./s.
cioplită: *adj. f. sg. ac., în sintagma* ***asămânare cioplită/cioplită asămănarea*** 4, 16, 23
cioplit: *adj. n. sg. ac., în sintagma* ***chip cioplit*** 5, 8; 16,22
cioplite: *adj. n. pl. ac., în sintagma* ***chipurile ceale cioplite*** 7,5; 12,3
(ceale) cioplite: *s.n. pl. ac.* 7,5, 25
cioplit: *s.n. ac.* 27, 15

(a) CITI: v. IV; var. (În v. şi reg.) **(a) CETI**
va ceti: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,19; 31,11
vei ceti: *ind. viit. I. 2.sg.* 31,11

CIUDESĂ: s.f. „minune”
ciudease: *pl. nom./ac.* 4,34; 28,46
ciudeasele: *pl. ac.* 29,3; 34,11

CIUMĂ: s.f.
ciumă: *sg. ac.* 28,21

CIURDĂ: s.f.
ciurdele: *pl. nom./ac.* 7,13; 28,18
ciurde: *pl. ac.* 8,13; 12,17, 21; 14,26; 15,19; 32,14;
ciurdă: *sg. ac.* 14,23; 21,3; 32,14
ciurdelor: *pl. gen.* 28,4
ciurzile: *pl. ac.* 28,51

(a se) CLĂTI: v. IV „a se mişca”
(s-)au clătit: *ind. pf.c. 3.pl.* 34,7

(a) CLOCI: v. I
clocind: *gerunziu* 22,6

COADĂ: s.f. „sfârşit”
coadă: *sg. ac.* 28,13, 44

(a se) COBORÎ: v. IV; var. (Înv.) **(a se) POGORÎ**
(te) pogori: *ind. prez. 2.sg.* 9,12
pogorându(-mă): *gerunziu* 9,15
(să) pogoară: *ind. prez. 3.sg.* 9,21
(m-)am pogorât: *ind. pf.c. 1.sg.* 10,5
(s-)au pogorât: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,22
să (să) pogoară: *conj. prez. 3.sg./pl.* 11,17; 28,24
(s-)au pogorăt: *ind. pf.c. 3.sg.* 26,5
vei pogorî: *ind. viit.I. 2.sg.* 28,43

COIŞOR: s.n.; cuvântul, în forma derivată cu sufix diminutival, nu este înregistrat în MDA.
coişoarele: *pl. ac.* 23,1

(a se) CONĂCI: v. IV „a împresura”, „a asedia”; cu acest sens, cuvântul nu e înregistrat în DA.
vei conăci: *ind. viit.I. 2.sg.* 20,19
conăci(-te)-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 28,52

CONĂCIRE: s.f. „strâmtorare”; cu acest sens, cuvântul nu e înregistrat în DA.
conăcirea: *sg. ac.* 28,55, 57

CONTĂŞ: s.n.; var. **CONTUŞ**
contuşului: *sg. gen.* 22,12

(a se) CONTENI: v. IV
să (să) contenească: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap. 12

COPAC: s.m.; var. (Reg.) **COPACI**
copaci: *pl. nom.* rezum. cap.20
copaciu: *sg. ac.* 22,6

COPIL: s.m.
copii: *pl. ac.* 3,19
copiii: *pl. ac.* 20,14

COPILĂ: s.f.
copila: *sg. ac.* 22,20

CORB: s.m.
corb: *sg. ac.* 14,14
corbul: *sg. nom., în sintagma* ***corbul de noapte*** 14, 17

CORN: s.n.
coarnele: *pl. nom.* 33,17

CORT: s.n.
corturile: *pl. ac.* 1,27; 5,30; 11,6; 16,7; 33,18
corturilor: *pl. gen.* rezum. cap.16
corturilor: *pl. gen., în sintagma* ***praznicul corturilor*** „una dintre cele trei mari sărbători din cursul anului evreiesc, o sărbătoare la care avea loc pelerinaj; dura şapte zile, în ultima lună a anului, după ce erau adunate roadele câmpului. Orice bărbat trebuia să participe la această sărbătoare” (Cf. DB, p.271 şi 1170) 16,13, 16; 31,10

cortul: *sg. ac., în sintagma* ***cortul mărturiei*** 31,14, 15
cortului: *sg. gen.* 31,15

COŞARCĂ: s.f.
coşarcă: *sg. ac.* 26,2
coşarca: *sg. ac.* 26,4

COT: s.n/s.m. „parte exterioară a articulaţiei dintre humerus şi cubitus, care uneşte braţul cu antebraţul"; „veche unitate de măsură pentru lungime"
coţ: *pl. ac.* 3,11
cotului: *sg. gen.* 3,11

(a) CRĂPA: v. I; var. **(a) CREPA** „a despica"
creapă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 14, 6, 7

CRÂNG: s.n.; var. **GRÂNC:** s.m.
grâncii: *pl. ac.* rezum. cap. 7; 7,5; 12,3
grânci: *pl. ac.* 16,21

(a se) CREDE: v. III
aţi crezut: *ind. pf.c. 2.pl.* 1,32
(să) credea: *ind. imp. 3.pl.* 2,11
aţi crezut: *ind. pf.c. 2.pl.* 9,23
vei creade: *ind. viit.I. 2.sg.* 28,66

CREDINCIOS, -OASĂ: adj.
credincios: *m. sg. nom.* 7,9; 32,4

CREDINŢĂ: s.f.
credinţei: *sg. gen.* rezum. cap.29

(a) CREŞTE: v. III
au crescut: *ind. pf.c. 3.sg.* 26,5
crească: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 32,2

CREŞTET: s.n.
creştetul: *sg. ac., în loc. adv.* ***de la talpa (piciorului) până la creştetul (tău)*** „în întregime" 28,35
creştetul: *sg. ac.* 33,16

(a) CUGETA: v. I
să cugeţi: *conj. prez. 2.sg.* 4,39
vei cugeta: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,7
au fost cugetat: *ind. m.m.c.pf. perifr. 3.sg.* 19,19

CUIB: s.n.
cuibul: *sg. ac.* rezum. cap.22
cuibu: *sg. ac.* 22,6

(a se) CULCA: v. I „a dormi"; (Eufem.) „a avea relaţii sexuale"
(te) vei culca: *ind. viit.I 2.sg.* 11,19
(să) va culca: *ind. viit.I 3.sg.* 22,23, 25, 28
(să) culcă: *ind. prez. 3.sg.* 28,54, 56

(a) CULEGE: v. III
să culeageţi: *conj. prez. 2.pl.* 11,14
vei culeage: *ind. viit.I. 2.sg.* 16,13; 24,20, 21; 28,39
să culegi: *conj. prez. 2.sg.* 24,20; 28,30

CULES: s.n.
culesul: *sg. nom.* 7,13
culesului: *sg. gen.* rezum. cap.24

(a) CUMPĂRA: v. I
vei cumpăra: *ind. viit.I. 2.sg.* 14,26
să cumpere: *conj. prez. 3.sg.* 28,68

CUMPĂRAT, -Ă: adj.
cumpărată: *f. sg. ac.* 2,6

(a se) CUNOAŞTE: v. III
cunosc: *ind. prez. 3.pl.* 1,39
cunoscut-au: *ind. pf.c. 2.sg* 2,7
am cunoscut: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,19; 5,24
(s-)au cunoscut: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,32
ai cunoscut: *ind. pf.c. 2.sg.* 7,15; 22,2
a cunoaşte: *inf. prez.* 9,24
cunoaşteţ: *ind. prez. 2.pl.* 11,2
cunoscând: *gerunziu* 13,14
(să) va cunoaşte: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.18
cunoaşte: *inf. prez. fără* ***a*** 18,21
va cunoaşte: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,17
ar cunoaşte: *cond. prez. 3.sg.* 32,29
cunosc: *ind. prez. 1.sg.* 33,9
au cunoscut: *ind. pf.c. 3.sg.* 34,6
să cunoască: *conj. prez. 3.sg.* 34, 10

(a) CUPRINDE: v. III (Înv.) „a captura"; „a conţine"; „a acapara"
am cuprins: *ind. pf.c. 1.pl.* 2,34
cuprinzând: *gerunziu* 9,10
vor cuprinde: *ind. viit.I. 3.pl.* 28,2, 15, 45

CUPTOR: s.n.
cuptoriul: *sg. ac.* 4,20

(a) CURA: v. I (Reg.) „a curge"
cură: *ind. prez. 3.sg.* 6,3; 11,9; 26,9, 15; 27,3; 31,20

CURAT, -Ă: adj./s.
curat: *adj. n. sg. nom.* 12, 15; 14,20; 21,5
curate: *adj. f. pl. gen.* rezum. cap.14; 14,11
(cel) curat: *s.n. sg. ac.* 12,22; 15,22

CURÂND: adv.
curând: 4,26; 7,4; 9,12; 31,29
curând: *adv. în loc. adv.* ***de curând*** 32,17

(a) CURGE: v. III
vor curge: *ind. viit.I. 3.pl.* 28, 40
să curgă: *conj. prez. 3.sg.* 32,2
curge-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 33,22

CURVĂ: s.f.
curvă: *sg. nom.* 23,17

CURVARIU: s.m.
curvariu: *sg. nom.* 23,17

(a) CURVI: v. IV
vei curvi: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,18
au curvit: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,21
va curvi: *ind. viit.I. 3.sg.* 31,16

CURVIE: s.f.
curviei: *sg. dat.* 21,20
curvie: *sg. ac.* 23,2

(a) CUTEZA: v. I
cutezând: *gerunziu* 33,12, 28

(a se) CUTREMURA: v. I
să (să) cutremure: *conj. prez. 3.pl.* 2,25
(s-)au cutremurat: *ind. pf.c. 3.sg.* 20,8

CUTREMURARE: s.f.
cutremurarea: *sg. ac.* 2, 25

CUVÂNT: s.n.
cuvintele: *pl. nom./ac.* 1,1; 4,9, 10, 21; 6,6; 9,10; 10,2; 11,18; 13,3; 16,19; 17,8, 19; 18,18, 19; 27,3, 8, 26; 28,58; 29,1, 9, 19, 29; 30,1; 31,1, 11, 12, 24, 28; 31,30; 32,44, 45, 46
cuvântul: *sg. nom./ac.* 1,23, 26; 4,2; 8,3; 9,5, 23; 18,21; 19,15; 21,5; 30,14

cuvintelor: *pl. gen.* 1,34; 4,12; 5,28
cuvinte: *pl. ac.* 2,26; 4,13; 5,22; 10,4; rezum. cap.26

(a se) CUVENI: v. IV
(să) cuvine: *ind. prez. 3.sg.* 7,10; 15,2; 18,8; 25,7
(să) cuvin: *ind. prez. 3.pl.* 21,17

D

(a se) DA: v. I
am dat: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,8; 2,5, 9, 19, 24; 3,12, 13, 15, 20, 16, 19, 20; 9,23; 22,16; 26,13; 29,8
daţi: *imperativ 2.pl.* 1,13; 32,3
a da: *inf. prez.* 1,25; 2,29, 30, 31; 4,21, 40; 10,11; 15,9; 23,21; 31,7
voi da: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,36, 39; 2,19; 34,4
voiu da: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,5, 9; 32,49, 52
au dat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,12, 33, 36; 3,3, 20; 5,22; 8,3, 10, 18; 9,6, 10, 11, 18; 10,4; 12,15; 26,9, 10; 29,4; 31,9
(s-)au dat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,2
va da: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,20; 4,1; 5,16, 29; 6,10; 7,2, 16, 23, 24; 11,14, 17, 25, 31; 12,1, 9, 10; 13,12; 15,4, 7; 16,5, 17, 18, 20; 17,2, 14; 18,9; 19,1, 2, 8, 10, 14; 20,13, 14; 21,1, 10, 17, 23; 22,19; 24,1, 3, 4; 25,15, 19; 26,1, 11; 27,2, 3; 28,52, 53, 65, 67; 31,5
oi da: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,31
vei da: *ind. viit. I. 2.sg.* 7,3; 15,8, 10, 14; 23,15, 18; 24,15; 26,12
vor da: *viit.I. 3.pl.* 18,3; 19,12; 25,1;
(să) vor da: *ind. viit.I. 3.pl.* 20,16
da-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,29; 28,7
ai dat: *ind. pf.c. 2.sg.* 26,15
dă: *ind. prez. 3.sg.* 1,21; 3,18; 10,18
dă: *imperativ 2.sg.* 2,28; 14,21
dându-: *gerunziu* 2,22
să dea: *conj. prez. 3.sg.* 1,8, 20, 27; 4,38; 6,23; 11,21; 23,14; 26,4; 28,11, 12, 55; 30,20
să (să) dea: *conj. prez. 3.sg./pl.* 2,30; rezum. cap.12; rezum. cap.26; 28,31, 32
să deaie: *conj. prez. 3.sg.* 7,13
dea: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 28,24
deaie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 28,25

DAJDIE: s.f.; var. **DAJDE** (Înv.) „impozit, dare, bir”
dajde: *sg. ac.* 20,11

DAR: s.n.
daruri: *pl. ac.* 10,17; 12,11; 16,19; 27,25
darurile: *pl. nom./ac.* 12,6; 16,19

DAT, -Ă: adj.
dată: *f. sg. nom.* rezum. cap.30

DATĂ: s.f.
dată: *sg. ac., în loc. adv.* ***această dată*** „acum” 9,19
dată: *sg. ac., în loc. adv.* ***de astă dată*** 10,10

DATOR, -TOARE: adj.; var. (Înv.) **DATORIU**
datori: *m. pl. ac.* rezum. cap.24
datoriu: *m. sg. nom.* 24, 10

DĂRAB: s. n.; var. **DĂRĂB** (Reg.) „bucată”
dărăburi: *pl. ac.* 9,21

(a) DĂRUI: v. IV
vei dărui: *ind. viit.I. 2.sg.* 15,13
fusease dăruiţi: *pasiv ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 29,26

DĂRUIRE: s.f.
dăruirea: *sg. ac.* 30,9

DEAL: s.n.
dealuri: *pl. ac.* 12,1
dealurilor: *pl. gen.* 33,15

DEASUPRA: adv./prep.
deasupra: *prep.* 2,36; 3,12; 4,48; 30,11
deasupra: *adv.* 28,13, 23

DEDESUBT: adv.; var. **DEDESUPT**
dedesupt: *adv.* 28,13
dedesupt: *în forma* ***de dedesupt*** „de jos” 33,13

DEGET: s.n.
deagetul: *sg. ac.* 9,10

DEGRABĂ: adv.
degrabă: 9,3, 12, 16; 11,17; 28,20

DEMON: s.m.; var. (Înv. şi reg.) **DIMON**
dimonilor: *pl. dat.* 32,17

DEMULT: adv./adj.
demult: *în forma* ***de demult*** „din trecut”, „de altădată” 4,32; 32,7; 33,15

DEPARTE: adv.
departe: 11,30; 12,21; 13,7; 19,7; 20,15; 28,49; 29,15, 22; rezum. cap.30; 30,11

(a se) DEPĂRTA: v. I
să (vă) depărtaţ: *conj. prez. 2.pl.* 11,16
(vă) veţ depărta: *ind. viit.I. 2.pl.* 11,28
(s-)au depărtat: *ind. pf.c. 3.sg.* 32,15

DESĂVÂRŞIT, -Ă: adj. „perfect, fără cusur”
desăvârşit: *m. sg. nom./gen.* 18,13; 32,4

DESCULŢAT: s.m.(Reg.) „descălţat”
desculţatului: *s.m. sg. gen., în sintagma* ***Casa desculţatului*** 25,10

DESCÂNTĂTOR: s.m.
descântătoriu: *sg. nom.* 18,11

(a) DESCHIDE: v. III; var. **(a) DEŞCHIDE**
deşchizându-: *gerunziu* 11,6
vei deşchide: *ind. viit.I. 2.sg.* 15,8
să deşchiz: *conj. prez. 2.sg.* 15,11
va deşchide: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,11
deşchide-va: *ind. viit.I 3.sg.* 28,12

DESCHILINIRE: s.f. (Reg.) „deosebire”; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în I.A. Candrea, Gh. Adamescu, *Dicţionarul enciclopedic ilustrat*, Bucureşti, 1926 – 1931.
deschilinirea: *sg. nom./ac.* 1,17, 39

(a) DESCOPERI: v. IV
sânt deascoperite: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 29,29

(a) DESFACE: v. III
desface-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 22,17

DESFĂTARE: s.f.
desfătare: *sg. ac.* 33,20

DESFĂTAT, -Ă: adv. „din belşug”
desfătat: *m. sg. nom.* 33,22

(a se) DESPĂRŢI: v. IV
despart: *ind. prez. 3.pl.* 14,7
am despărţit: *ind. pf.c. 1.sg.* 26,14
(să) desparte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.30
despărţiia: *ind. imp. 3.sg.* 32,8

DESTUL: adv.
destul: *adv.* 1,6; 2,3; 3,26

DEȘERT, DEȘARTĂ: adj./s.
deșert: *s.n.. în loc. v.* (Bis.) ***vei lua în deșert*** „vei nesocoti", „vei batjocori" 5, 11
deșert: *adj. m./n. sg. nom./ac.* 5,11; 15,13; 16,16
deșartă: *adj. f. sg. ac.* 31,16, 20
deșert: *s.n. în loc. adv.* ***în deșert*** „zadarnic" 32,47

DEȘERTĂCIUNE: s.f.
deșertăciunile: *pl. nom.* 32,21

(a se) DEȘTEPTA: v. I „a (se) ridica"; „a invia", „a (se) perpetua"
(să) va deștepta: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.18
va deștepta: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,15; 25,5
voiu deștepta: *ind. viit.I. 1.sg.* 18,18
să (să) deșteapte: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.25
a deștepta: *inf. prez.* 25,7
deștepta(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 28,9
să deșteapte: *conj. prez. 3.sg.* 29,13

DEUNĂZI: adv.; var. (Reg.) **DĂUNĂZI**
dăunăzi: *adv.* 24, 5;

(a) DEZMÂNTA: v. I (Înv. și reg.) „a scoate cuiva din minte o hotărâre, o convingere, un gând etc"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în Ioan Molnar, *Retorică, adecă învățătura și întocmirea frumoasei cuvîntări*, Buda, 1798.
au dezmântat: *ind. pf.c. 3.pl.* 13,13

(a se) DEZMIERDA: v. I
(te) vei dezmeardа: *ind. viit.I 2.sg.* 8,9
(să) va dezmierda: *ind. viit.I. 3.sg.* 33,23

(a) DEZVELI: v. IV; var. (Înv. și pop.) **(a) DEZVĂLI**
va dezvăli: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,30
dezvăleaște: *ind. prez. 3.sg.* 27,20

DIHANIE: s.f. (Înv.) „lume multă, mulțime"
dihania: *sg.nom.* 18,16

DIMINEAȚĂ: s.f./adv.; var. **DEMINEAȚĂ**
demineața: *s.f. sg. ac.* 16,4
dimineața: *adv.* 16,7; 28,67

DIMPOTRIVĂ: adv.; var. (Înv. și reg.) **DINPROTIVĂ**
dinprotivă: 30,15

DINAFARĂ: adv.
dinnafară: 32,25

DINAINTEA: prep.
dinnaintea: 28,31

DINĂUNTRU: adv.; var. **DINLĂUNTRU**
dinlăuntru: 32,25

DINCOACE: adv.
dincoace: *adv. în loc. prep.* ***dincoace de*** rezum. cap.3

DINCOLO: adv.; var. **DINCOLEA**
dincolea: *adv. în loc. prep.* ***dincolea de*** 3,8

DINTE: s.m.
dinte: *sg. ac.* 19,21
dinți: *pl. ac.* 32,24
dinții: *pl. nom.* 34,7

DIPSAS: s.m. „dipsadă", „șarpe fabulos a cărui mușcătură provoacă o sete mortală"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în Florin Marcu, Constant Maneca, *Dicționar de neologisme*. Ediția a II-a, București, 1968.
dipsas: *sg. nom.* 8,15

(a) DOBÂNDI: v. IV
vei dobândi: *ind. viit.I. 2.sg.* 26,1; 30,5
a dobândi: *inf. prez.* 31,13

DOBITOC: s.n.
dobitoacele: *pl. ac.* 2,35; 3,7; 20,14
dobitoace: *pl. ac.* 3,19; 12,17, 21; 13,15
dobitoacelor: *pl. gen.* 4,17; 11,15; 28,4, 11, 51; 30,9
dobitocul: *sg. nom./ac.* 5,14; 27,21

DOJANĂ: s.f.
dojeanele: *pl. ac.* 21,20

DOMN: s.m. (s. propriu) „Dumnezeu"
Domnul: *sg. nom./ac.* 1,3, 6, 8, 10, 11, 19, 20, 21, 25, 27, 30, 31, 34, 37, 41, 42; 2,1, 2, 7, 9, 12, 14, 17, 21, 29, 30, 31, 33, 36, 37; rezum. cap.3; 3,2, 3, 18, 20, 21, 22, 26; 4, 1, 3, 4, 5, 10, 12, 15, 19, 20, 21, 24, 26, 27, 29, 30, 31, 34, 35, 39, 40; 5,2, 5, 6, 9, 12, 15, 16, 22, 24, 27, 28, 32, 33; rezum. cap.6; 6,1, 2, 3, 4, 5, 10, 13, 15,16, 18, 20, 21, 24; 7,1, 2, 4, 6, 7, 8, 9, 12, 15, 16, 18, 19, 20, 21, 23; rezum. cap.8; 8,1, 2, 5, 7, 11, 14, 18, 19, 20; 9,3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 13, 19, 22, 28; 10,1, 4, 5, 9, 10, 12, 14, 15, 17, 20, 22; 11,1, 4, 9, 12, 13, 16, 17, 21, 22, 23, 25, 27, 28, 29, 31; 12,1, 5, 7, 9, 10, 11, 14, 18, 20, 21, 26, 29; 13,3, 5, 10, 12, 17; 14,23, 24, 25, 29; 15,4, 7, 9, 10, 14, 15, 18, 20; 16,1, 2, 5, 6, 7, 11, 15, 18, 20; 17,2, 8, 10, 14, 15, 16, 19; 18,2, 5, 6, 9, 13, 14, 15, 16, 17, 21, 22; 19,1, 2, 8, 9, 10, 14; 20,1, 4, 13, 14, 17, 18; 21,1, 5, 9, 10, 23; 23,5, 14, 18, 20, 21; 24,4, 9, 15, 18, 19; 25,15, 16, 19; 26,1, 2, 7, 10, 11, 16, 17, 18; 27,2, 3; 28,1, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 20, 21, 22, 24, 25, 27, 28, 35, 36, 37, 48, 49, 52, 53, 58, 59, 61, 63, 64, 65, 68; rezum. cap.29; 29,1, 2, 4, 6, 12, 18, 20, 22, 23, 24; 30,1, 3, 4, 6, 9, 10, 16, 20; 31,2, 3, 4, 6, 7, 8, 11, 12, 13, 14, 16, 23; rezum. cap.32; 32,18, 19, 27, 30, 36, 48; 33,2 29; 34,1, 4, 5, 9, 10
Domnului: *sg. gen./dat.* 1,26, 32, 36, 41, 43; 3,23; 4,2, 10, 23, 25; rezum. cap.5; 5,11, 14, 25; 6,15, 17, 18, 25; 7,6, 28; 8,6, 10, 20; rezum. cap.9; 9,7, 16, 18, 23, 25; rezum. cap. 10; 10,8, 12, 13; 11,2, 7; 12,4, 7, 11, 12, 15, 18, 25, 26, 27, 28, 31, 32; 13,4, 16, 18; 14,1, 2, 21, 23, 26; 15,2, 5, 19, 20, 21; 16,1, 2, 8, 10, 11, 15, 16, 17, 21; 17,1, 2, 12; 18,1, 5, 7, 12, 16; 19,17; 22,5; 23,1, 2, 3, 8, 18, 21, 23; 24,4, 13; 26,3, 4, 5, 10, 13, 14, 19; 27,5, 6, 7, 9, 15; 28,1, 9, 10, 13, 15, 45, 47, 62; rezum. cap. 29; 29,10, 12, 25, 27, 29; 30,8, 10; 31,9, 11; 31,25, 26, 27, 29; 32,3, 6, 9; 33,12, 13, 21, 23; 34,5
Domnul domnitorilor: *sg. nom., în gen. superl.* 10,17

DOMNITOR: s.m.
domnitorilor: *pl. gen., în gen. superl.* **Domnul domnitorilor** 10.17

(a) DORI: v. IV
dorind: *gerunziu* 18,6

(a) DORMI: v. IV „a se afla în stare de somn"; (Eufem.) „a avea relații sexuale"
dormind: *gerunziu* 6,7; 24,13
vei dormi *ind. viit.I. 2.sg.* 21,13; 31,16;
va dormi: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,22; 28,30
au dormit: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,29
doarme: *ind. prez. 3.sg.* 27,20, 21, 22, 23

DOS: s.n.
dosul: *sg. ac.* 33,11

DOSPIT, -Ă: adj.
dospită: *f. sg. ac.* 16,3

DREPT, DREAPTĂ: adj./s./adv.; var. **DIREPT, DIREAPTĂ**
(celui) dirept: *s.m. sg. gen.* 33,26

(cel) drept: *s.m. sg. nom./ac.* rezum. cap.18; 33,5
[ceale] dreapte: *s.n. pl. ac.* 27,10
drept: *adj. m./n. sg. nom./ac.* 1,16; 10,8; 12,8; 16,20; 25,1, 15; 32,4
dreapta: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***nici spre/la dreapta, nici spre/la stânga*** „nicăieri” 2,27; 5,32; 17,11; 28,14
drepte: *adj. f. pl. ac.* 4,8
drepţi: *adj. m. pl. nom.* rezum. cap.16
dreaptă: *adj. f. sg. ac.* 16,18; 17,20
drepţilor: *s.m. pl. gen.* 16,19; rezum. cap.27
drept: *adv.* 16,20; rezum. cap.25

DREPTATE: s.f.
dreptăţile: *pl. ac.* 4,5; 9,5, 6; 33,21
dreptatea: *sg. ac.* 9,4, 5; 17,9
dreptăţii: *sg. gen.* 19,16; 25,1; 33,19
dreptate: *sg. ac.* 24,13

DRUM: s.n.
drum: *sg. ac.* 6,7; 27,18
drumul: *sg. ac.* 8,2

(a se) DUCE: v. III
(să) vor duce: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,39; 28,41
(vă) duceţi: *imperativ 2.pl.* 1,40
duce: *ind. prez. 3.sg.* 2,1, 8
ar duce: *cond. prez. 3.sg.* rezum. cap.4
va duce: *ind. viit.I 3.sg.* 4,27; 6,10; 7,1; 8,7; 11,29; 28,37; 28,61; 30,5
a duce: *inf. prez.* 4,38; 31,21
(vă) veţ duce: *ind. viit.I. 2.pl.* 6,14
ducându-: *gerunziu* 6,23
duce: *inf. prez. fără* ***a*** 9,28
(să) duc: *ind. prez. 3.pl.* 11,10
să (să) ducă: *conj. prez. 3.sg.* 15,13; 25,3
vor duce: *ind. viit.I 3.pl.* 21,4
vei duce: *ind. viit.I 2.sg.* 21,10, 12; 22,2; 31,23
or duce: *ind. viit.I 3.pl.* 21,19
a (să) duce: *inf. prez.* 22,7
să duci: *conj. prez. 2.sg.* 23,24
duce(-)-va: *ind. viit.I. 2.sg.* 28,36, 68
să ducă: *conj. prez. 3.sg.* 29,27
(s-)au dus: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,1, 14
voiu duce: *ind. viit.I. 1.sg.* 31,20
du: *imperativ 2.sg.* 33,7

DUH: s.n.
duhul: *sg. ac.* 2,30; 34,9

DUMNEZEIESC, -IASCĂ: adj.
dumnezeiesc: *n. sg. nom.* rezum. cap.22

DUMNEZEU: s.m. „idol, zeu”
dumnezei: *pl. nom./ac.* 5, 7; 8,19; 11,28; 13,2; 28,14; 31,16, 18, 20; 32,16
dumnezeii: *pl. ac.* 6, 14; 12,30; 12,2; 32,31, 37
dumnezăilor: *pl. dat.* 4,28; 7, 4, 16
dumnezeilor: 11,16; 12,31; 13,6, 13; 17,3; 18,20; 20,18; 28,36, 64; 29,18, 26; 30,17; 32,17
dumnezeu: *sg. nom.* 32,12
Dumnezeul dumnezeilor: *pl. gen., în gen. superl.* ***Dumnezeul dumnezeilor*** 10,17

DUMNEZEU: s.m.
Dumnezeul: *sg. nom./ac.* 1,6, 11, 19, 20, 21, 25, 26, 31, 41; 2,7, 29, 30, 33, 36, 37; 3,3, 18, 21, 22; 4,1, 4, 5, 7, 19, 24, 29, 30, 31, 34, 40; 5,2, 6, 9, 12, 15, 16, 24, 27, 32, 33; 6,1, 2, 3, 4, 5, 10, 13, 15, 16, 20, 24; 7,1, 6, 9, 12, 16, 18, 19, 20, 21, 23; rezum. cap.8; 8,2, 5, 7, 11, 14, 18, 19; 9,3, 4, 6, 7; 10,9, 12, 14, 17, 20, 21, 22; 11,1, 12, 13, 22, 25, 27, 28, 29, 31; 12,1, 5, 7, 9, 10, 11, 18, 20, 21, 29; 13,3, 5, 10; 14,23, 24, 25, 29; 15,4, 7, 10, 14, 15, 18; 16,1, 2, 5, 6, 7, 11, 15, 17, 20, 22; 17,2, 8, 14, 15, 19; 18,5, 9, 13, 14, 15, 16; 19,1, 2, 8, 9, 10, 14; 20,1, 4, 13, 14, 17, 18; 21,1, 5, 10, 23; 23,5, 14, 18, 20, 21; 24,4, 9 18, 19; 25,15, 16, 19; 26,1, 2, 7, 11, 16; 27,2, 3; 28,1, 52, 53, 58; 29,6, 12, 13, 18; 30,1, 3, 4, 6, 9, 10, 16, 20; 31,3, 6, 13; 32,30, 31; 33,26
Dumnezeu: *sg. nom./ac./gen.* 1,17, 30; 3,24; rezum. cap.4; 4,7, 23, 24, 31, 32, 33, 34, 35, 39; 5,9, 24, 26; 6,13, 15; rezum. cap.7; 7,2, 9, 21; 8,3; 9,10; rezum. cap.10; 10,17; rezum. cap.11; rezum. cap.13; 13,12; rezum. cap.15; rezum. cap.23; 25,18; 26,17; 31,17; rezum. cap.32; 32,4, 12, 15, 17, 18, 21, 39; 33,1, 26; rezum. cap.34
Dumnezeului: *sg. gen./dat.* 1,32; 4,2, 10, 23, 25; 5,11, 14, 25; 6,15, 17, 25; 7,6, 25; 8,6, 20; 9,16, 23; 11,2; 12,4, 7, 12, 15, 18, 27, 28, 31; 13,4, 16, 18; 14,1, 2, 21, 23, 26; 15,5, 19, 20, 21; 16,1, 2, 8, 10, 11, 15, 16, 17, 21; 18,7, 16; 23,18, 21, 23; 24,13; 26,3, 4, 5, 10, 13, 14, 19; 27,5, 6, 7, 9; 28,1, 9, 13, 15, 45, 62; 29,10, 12, 29; 30,8, 10; 31,26;
Dumnezeule: *sg. voc.* 3,24; 9,26; 17,1, 2, 12;
Dumnezeul dumnezeilor: *sg. nom., în gen. superl.* ***Dumnezeul dumnezeilor*** 10,17

DURERE: s.f.
dureare: *sg. ac.* 2,25; 19,6

E

EGIPTEAN: s.m.; var. **EGHIPTEAN**
Eghipteanilor/eghipteanilor: *pl. gen./dat.* 7,18; 11,4
eghipteanul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.23; 23,7
eghipteanii: *pl. nom.* 26,6

ERODIU: s.m.; var. **HERODIU** (Rar) „egretă”, „bâtlan”
herodiul: *sg. nom.* 14,16

F

(a se) FACE: v. III
a face: *inf. prez.* 1,14; rezum. cap.7; rezum. cap.13; 17,15; 19,19, 20; 20,18; rezum. cap.22; rezum. cap.27; 30,13; 32,46
să faceţi: *conj. prez. 2.pl.* 1,18; 4,13, 16; 6,1; 12,1
vei face: *ind. viit.I.* 3,2; 5,8, 13, 14, 19; 7,2, 5, 12; 10,1; 12,14, 25, 28, 31; 14,29; 15,1, 10, 17; 16,8, 12, 22; 17,10; 19,9; 20,15; 21,9; 22,3, 8, 12; 23,6, 23; 24,8; 28,12, 20, 58; 30,8
va face: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,21; 7,19; 28,11; 30,5, 9; 31,4, 16, 21
face: *inf. prez. fără* ***a*** 3,24; 21,16
veţi face: *ind. viit.I. 2.pl.* 4,5, 25; 12,4, 8; 31,5, 29
să faceţ: *conj. prez. 2.pl.* 4,14
să faci *conj. prez. 2.sg.* 4,23; 6,3; 7,11; 8,1; 12,30; 13,18; 16,1; 24,4, 18, 22; 26,16; 28,1; 30,14
vom face: *ind. viit.I. 1.pl.* 5,27; 6,25
să facă: *conj. prez. 3.sg.* 5,31; 13,5, 11; 20,8; 26,19; 34,11
faceţi: *imperativ 2.pl.* 5,32; 20,3;
să facem: *conj. prez. 1.pl.* 6,24; 29,29
veţ face: *ind. viit.I. 2.pl.* 7,5; 11,22; 12,4, 8
(să) fac: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.10
face: *ind. prez. 3.sg.* 10,18; 22,5; 25,16; 27,15, 18
să (să) facă: *conj. prez. impers./3.sg./pl.* rezum. cap.12; rezum. cap.15; 15,9; rezum. cap.25
facem: *ind. prez. 1.pl.* 12,8
(să) va face: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,2
vor face: *ind. viit.I. 3.pl.* 17,2; 25,2; 31, 20;
faceţ: *ind. prez. 2.pl.* 20,3
face(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 28,1
faceţi: *ind. prez. 2.pl.* 29,9
face-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 32,26
voiu face: *ind. viit.I. 1.sg.* 32,39

au făcut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,30; 2,12, 21, 29; 3,21; 4,3, 23, 34, 36; 5,2, 3; 6,22; 7,18; 8,17; 9,5, 9, 12; 10,21; 11,3, 5, 7; 12,31; 20,6; 22,21; 24,9; 25,17; 29,1, 2, 24, 25; 31,4, 18; 32,6, 27; 33,21; 34,9, 12
făcuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 2,22
ai făcut: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,2; 6,11
făcusem: *ind. m.m.c.pf. 1.sg.* 3,6; 10,5
făcându-: *gerunziu* rezum. cap.4; 9,21; 28,63; 32,47
(s-)au făcut: *ind. pf. c. 3.sg./pl.* 4,28, 32; 7,25; 17,4; 24,4
făcând: *gerunziu* 5,10
fă: *imperativ 2.sg.* 6,18; 12,32; 27,10
a fi făcut: *inf. pf.* 9,16
aţ făcut: *ind. pf.c. 2.pl.* 9,18
aţi fost făcut: *ind. m.m.c.pf.perifr. 2.pl.* 9,21
am făcut: *ind. pf.c. 1.sg.* 10,3; 26,14
(te-)ai făcut: *ind. pf.c. 2.sg.* 27,9

FACERE: s.f.
facerilor: *pl. gen., în sintagma* ***facerilor de bine*** rezum. cap.2
facerile: *pl. nom./ac., în sintagma* ***facerile de bine*** rezum. cap. 4; rezum. cap.7; rezum. cap.8; rezum. cap.29; rezum. cap.32
faceri: *pl. ac., în sintagma* ***faceri de bine*** rezum. cap.11

FAMEN: s.m. „bărbat castrat", „eunuc"
famenul: *sg. nom.* 23,1

FAMILIE: s.f.
familie: *sg. nom.* 29,18

FAPTĂ: s.f.
fapta: *sg. ac.* 4,6; 5,1; 13,14; 27,26; 30,12
faptele: *pl. ac.* 11,3; 15,18

FARAON: s.m.
Faraon/faraon: *sg. gen.* 6,21, 22; 7,8, 18; 11,3; 29,2; 34,11

FASE: s.f. (cf. **Indice** Iş)
fase: *pl. ac.* 16,1, 2, 5, 6

FATĂ: s. f.
fata: *sg. nom./ac.* 15,14; 7,3; 12,18; 13,6; 16,11, 14; 18,10; 22,16, 17, 24, 25, 26; 27,22
fată: *sg. ac.* 22,23, 28
featele: *pl. nom./ac.* 12,12, 31; 23,17; 28,32; 32,19
featei: *sg. gen.* 22,17, 29; 28,56
feateai: *sg. gen.* 22,19
feate: *pl. ac.* 28,41
featelor: *pl. gen.* 28,53

FAŢĂ: s.f.
faţa: *sg. ac.* 1,17; 10,17; 16,19; 28,17; 31,17, 18; 32,20
faţa: *sg. ac., în loc. prep.* (Înv.) ***de la faţa*** „de dinaintea" 2,21; 28,7; 33,27
faţă: *sg. ac. în loc. adj.* ***de faţă*** „prezent" 4,7; 29,15
faţă: *sg. ac., în loc. adv.* ***faţă către/la faţă*** „direct, nemijlocit" 5,4; 34,10
faţa: *sg. ac., în loc. s.* ***de pre faţa pământului*** „din lume" 6,15
faţa: *sg. ac. în loc. prep.* ***în faţa*** 19, 17; 25,9;
feaţelor: *pl. gen.* 1,17
feaţii: *sg. gen.* 9,3; 12,23, 29

FĂCĂTOR, -TOARE: s.m./f.
făcătoriul: *sg. nom.* 32,15

FĂCUT, -Ă: adj.
făcute: *f. pl. ac.* rezum. cap.34

(a se) FĂGĂDUI: v. IV
am făgăduit: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,35; 31,21, 23
au făgăduit: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,3; 9,5, 28; 10,9; 11,9; 15,5; 19,8; 25,19
făgăduiaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.7
(să) făgăduiesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.11
veţi făgădui: *ind. viit.I. 2.pl.* 12,11
vei făgădui: *ind. viit.I. 2.sg.* 12,17, 26; 23,21
ai făgăduit: *ind. pf.c. 2.sg.* 23,18, 23
a făgădui: *inf. prez.* 23,22
(să) făgăduiaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.28

FĂGĂDUINŢĂ: s.f.
Făgăduinţii: *sg. gen., în sintagma* ***Pământul Făgăduinţii*** rezum. cap.3
făgăduinţele: *pl. ac.* 12,6
făgăduinţe: *pl. ac.* rezum. cap.23
făgăduinţă: *sg. ac.* 23,21

FĂGĂDUIT, -Ă: adj.
făgăduit: *adj. n. sg. ac.* rezum. cap.32

FÂN: s.n.
fân: *sg. ac.* 11,15

FECIOARĂ: s.f.
feacioriei *sg. gen.* rezum. cap.22
fecioara: *sg. ac.* 32,25

FECIOR: s.m.
feciorului: *sg. dat.* 7,3
feciorul: *sg. nom.* 12,18
feciori *pl. ac.* 28,41

FEL: s.n.
feal: *sg. nom./ac.* 4,32; 18,12
fealurile: *pl. ac.* 7,14
fealuri: *pl. nom./ac.* rezum. cap.11; rezum. cap.22
fealiul: *sg. ac.* 14,13, 14, 15, 18
fealiuri *pl. ac.* 25,13; rezum. cap.28
fealiul: *sg. ac.* 14,18;

FEMEIE: s.f.
fămeii: *sg. gen.* 4,16
feameiele: *pl. nom.* 12, 12;

FEMEIESC, -IASCĂ: adj.
femeiască: *f. sg. ac.* 22,5

FEREZEU: s.m. (cf. **Indice** Fc; Iş)
ferezeul: *sg. nom./ac.* 7,1; 20,17

(a se) FERI: v. IV
a (să) feri: *inf. prez.* rezum. cap. 18
(te) vei feri: *ind. viit.I. 2.sg.* 23,9

FERICIT, -Ă: adj.
fericit: *m. sg. nom.* 33,29

FERMECĂTOR, -TOARE: s.m./f.
fărmecătoriu: *sg. nom.* 18,10

FEROGRIN: s.m. „arici"; cuvântul nu este înregistrat în DA; este o încercare a traducătorilor de a echivala cuvântul lat. *choerogryllus, -i.*
ferogrinul: *sg. nom.* 14,7

(a) FI: v. IV
easte: *ind. prez. 3.sg.* 33,26
e: *ind. prez. impers./3.sg.* 1,16, 25, 37; 10,9; 14,20; 15,19; 19,3; 32,4, 21, 27
sânt: *ind. prez. 1.sg./3.pl.* 1,1, 7; 4,17, 19; 5,8, 9, 21; 6,1, 14; 7,6, 17; 8,9; 9,29; 10,5, 14; 11,12, 23, 30; 12,1; 13,7, 15; 14,2, 3, 10, 29; 16,14; 18,1, 12; 20,14, 15, 20; 22,15, 17; 23,18; 29,1, 6; 31,2, 12, 14; 32,4, 26, 31, 37; 33,3, 17
sânteţ: *ind. prez. 2.pl.* 1,10
sânt: *ind. prez. 1.sg.* 1,42; 32,39, 40
sântem: *ind. prez. 1.pl.* 5,3

iaste: *ind. prez. impers./3.sg.* 1,1, 6, 14, 17, 28, 30; 2,3, 28, 36; 3,11, 12, 16, 17, 24; 4,6, 7, 8; 4,20, 24, 31, 35, 39, 43, 44, 48; 5,14, 26; 6,4, 24; 7,9, 21, 25, 26; 8,4; 9,13; 10,14, 17, 21; 11,30; 12,11, 23, 28; 13,6; 14,21, 27; 15,2; 16,8, 11; 17,1, 8; 18,2; 19,6, 17; 20,1, 4, 5, 6, 7, 8, 11, 13, 19; 21,5, 17, 23; 22,2, 5, 26; 23,7, 18; 24,4, 14, 15; 26,11; 28,23; 29,24; 30,11, 14, 20; 31,6, 8, 17; 32,6, 20, 28, 31, 35, 39, 40, 49; 33,1, 7
eşti: *ind. prez. 2.sg.* 7,1, 6; 14,2, 21; 33,29
eşt: *ind. prez. 2.sg.* 18,14
era: *ind. imp. 3.sg./pl.* 2,11; 3,8; 4,11, 47; 8,15; 22,27; 32,12, 21; 34,7
eram: *ind. imp. 1.pl.* 6,21
eraţi: *ind. imp. 2.pl.* 28,62
este: *ind. prez. 3.sg.* 34,4
să fie: *conj. prez. impers./3.sg.* 1,13; rezum. cap.3; 4,40; 5,16, 29, 33; 6,3, 18, 24; 7,16; 9,14; 10,13; 12,11, 25, 28; 13,3, 16, 17; 19,13; 20,6; 22,7; 26,17; 28,26, 31, 32; 29,13, 18; 31,19, 26
fie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 1,16; 13,9; 18,10; 23,14; 28,23, 26; 33,6, 24
va fi: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,17; 5,11; 6,25; 7,2, 14; 11,24; 12,15, 21; rezum. cap.13; 13,16; 14,8, 19, 24; 15,4, 21; 17,9, 15; 18,3; 19,4, 6, 13, 15, 21; 21,13, 15; 23,10, 17; 25,1, 2, 9, 14, 15; 26,3; 28,43, 50, 65, 66, 68; 29,19; 31,8, 17; 32,36, 43; 33,7, 23
a fi: *inf. prez.* 4,23; 9, 16, 18; 12,8; 13,14; 15,16; 17,4; 20,6; 21,3; 25,1; 30,5
vor fi: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,6, 8; 11,24; 14,7; 19,17; 22,2; 28,46; 31,20
să fii: *conj. prez. 2.sg.* 7,6, 26; 14,2; 19,10; 22,8; 26,18, 19; 28,33
fiind: *gerunziu* 7,7; 9,6; 22,24; 31,12; 33,5
vei fi: *ind. viit.I. 2.sg.* 7,14; 16,15; 18,13; 21,9; 23,22; 28,13, 43, 44
veţi fi: *ind. viit.I. 2.pl.* 8,20
fiţi: *imperativ 2.pl.* 14,1
voi fi: *ind. viit.I. 1.sg.* 18,19; 31,23
fii: *imperativ 2.sg.* 21,8; 31,7, 23
fi-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 33,5
ar fi: *cond. prez. 3.sg.* 33,21
au fost: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2, 10, 14, 15, 36; 3,4; 4,32, 42; 8,15; 10,1, 2; 11,6; 22,27; 30,5; 32,12; 33,21
am fost: *ind. pf.c. 1.sg.* 5,5
aţ fost: *ind. pf.c. 2.pl.* 9,24
aţi fost: *ind. pf.c. 2.pl.* 10,19
ai fost: *ind. pf.c. 2.sg.* 16,12; 23,7
-s: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.23
-i: *ind. prez. 3.sg.* 6,18; 11,10, 11; 12,15; 14,4; 15,8; 16,20; 22,20; 23,20; 24,10, 12; 25,1

FIARĂ: s.f.
fiiarile: *pl. nom.* 7,22
fiiarălor: *pl. gen.* 28,26
fiiară: 32,24

FIER: s.n.
fier: *sg. nom./ac.* 3,11; 8,9; 28,23, 48; 33,25
fierul: *sg. nom./ac.* 19,5; 27,5
fier: *sg. ac., în sintagma* ***fier de plug*** 21,3

(a) FIERBE: v. III
vei fiiarbe: *ind. viit.I. 2.sg.* 14,21
vei fierbe: *ind. viit.I. 2.sg.* 16,7

FIERE: s.f.
fiiare: *sg. ac.* 29,18
fiere: *sg. nom./ac.* 32,32, 33

FINIC: s.m. (Înv.) „cur mal", „palmier"
Finicilor: *pl. gen., în sintagma* ***cetăţii Finicilor*** 34,3

FIRE: s.f.
firii: *sg. gen. în sintagma* ***lipsa firii*** (Eufem.) „necesităţi fiziologice" rezum. cap.23
firei: *sg. gen., în sintagma* ***lipsa firei*** 23,12

FIU: s.m.
fiii: *pl. nom./ac.* 1,3, 28, 39; 2,8, 12, 29, 33; 3,18; 4,9, 10, 46; 9,2; 10,6; 11,2, 19; 12,12, 31; 13,13; 17,20; 18,5; 21,5, 16; 22,6, 7; 23,17; 24,7, 16; 28,32; 29,1, 22; 30,2; 31,13, 19, 22, 23; 32,5, 8, 19, 20, 51; 33,1, 9; 34,8, 9
fiiul: *sg. nom./ac.* 1,36, 38; 3,14; 5,14; 6,20; 7,4; 8,5; 10,6; 11,6; 13,6; 16,11, 14; 18,10; rezum. cap.21; 21,15, 16, 17, 20; rezum. cap.21; 21,15, 16, 17, 20; 23,4; 31,23; 32,44; 34,9
fiilor: *pl. gen./dat.* 1,36; 2,4, 9, 11, 12, 19, 22, 37; 3,11, 16; 4,40, 44, 45; rezum. cap.5; 5,29; 6,2, 3, 7; 10,6; 11,6, 21; 12,25, 28; 28,53, 55; 29,29; 31,9; 32,8, 14, 46, 49, 51, 52
fii: *pl.nom./ac.* 4,25; 5,9; 14,1; 24,16; 32,20; 33,24
fiiului: *sg. gen.* 21,16; 28,56
fiiu: *sg. ac.* 21,18; 25,6

FOAME: s.f.
foame: *sg. ac.* 25,18; 28,20; 32,24

FOAMETE: s.f.
foamete: *sg. ac.* 28,20, 48

FOC: s.n.
foc: *sg.nom./ ac.* 1,33; 4,20, 24; 5,5; 7,25; 9,3; 12,3, 31; 18,10; 32,22; 33,2
focului: *sg. gen.* 4,12, 15, 33, 36; 5,4, 22, 24, 26; 9,11, 21; 10,4
focul: *sg. nom./ac.* 4,36; 5,25; 18,16

FOLOS: s.n.
folos: *sg. ac., în loc. adj.* ***de folos*** 20,20

FONT: s.m.; vezi **PFUND**

FORMĂ: s.f.
forma: *sg. ac.* 4,12
formă: *sg. ac.* rezum. cap.26
formă: *în loc. adj.* ***fără formă*** „neregulat" 27,6

FORMULĂ: s.f.
formula: *sg. nom.* rezum. cap.27

FRATE: s.m. „rudă de sânge, persoană considerată în raport cu altă persoană, născută din aceeaşi părinţi sau numai cu unul dintre părinţi comuni"; „persoană din acelaşi neam"; „aproapele"
fraţilor: *pl. gen./dat.* 2,4; 3,18, 20; 17,15, 20; 18,2, 18; 20,8; 33,9, 24
fraţii: *pl. nom./ac.* 2,8; 10,9; 15,7; 18,7, 15; 25,5; 33,16
fratele: *sg. nom./ac.* 13,6; 15,2, 9, 12; 17,15; 22,2; 24,7; 25,3, 5, 7; 32,50
fratelui: *sg.gen./dat.* 15,11; 19,19; 22,26; 23,20; 24,14; rezum. cap.25; 25,7, 9; 28,54
fraţi: *pl. ac.* rezum. cap.23

FRĂŢÂNE: s.m.
fraţini-său: *sg. gen.* 19,18
frăţini-tău: *sg. gen./dat.* 22,1, 1
frăţâne-tău: *sg. dat.* 22,3, 4
frăţine-tău: *sg. dat.* 23,19
frăţine-său: *sg. gen.* 25,5, 7

FRÂNGĂTOR, -TOARE: s.m./f.
frângătorilor: *pl. gen.* rezum. cap.29

(a) FRÂNGE: v. III
frângeţi: *imperativ 2.pl.* 7,5
am frânt: *ind. pf.c. 1.sg.* 9,17
ai frânt: *ind. pf.c. 2.sg.* 10,2
frângeţ: *imperativ 2.pl.* 12,3
vei frânge: *ind. viit.I. 2.sg.* 23,25

FRICĂ: s.f.
frica: *sg. nom./ac.* rezum. cap.5; rezum. cap.10; 28,34; 32,25
frică: *sg. ac., în loc. adj.* ***fără frică*** 12,10
frică: *sg. ac.* 19,20; 20,8; 26,8; 28,22;

FRICOS, -OASĂ: adj.
fricos: *m. sg. nom.* 20,8

FRIG: s.n.
friguri: *pl. ac.* 28,22
frig: *sg. ac.* 28,22

FRUMOS, -OASĂ: adj.
frumoasă: *f. pl. ac.* 8,12
frumoasă: *f. sg. ac.* 21,11

FRUMUSEŢE: s.f.; var. **FRÂMSEAŢE**
frâmseaţea: *sg. nom.* 33,17

FRUNZOS, -OASĂ: adj.
frunzos: *sg. ac.* 12,2

FUGĂ: s.f.
fugă: *sg. ac. în loc. adv.* ***în fugă*** 32,30

(a) FUGI: v. IV
vor fugi: *ind. viit:I. 3.pl.* 7,20; 28,7
a fugi: *inf. prez.* rezum. cap.14; rezum. cap.23
fuge: *ind. prez. 3.sg.* 19,4
va fi fugit: *ind. viit. ant. 3.sg.* 19,5
va fugi: *ind. viit.I. 3.sg.* 19, 11
să fuji: *conj. prez. 2.sg.* 28,25

FUGIT, -Ă: adj.
fugit: *m. sg. nom.* 19,3
fugită: *f. sg. ac.*rezum. cap.23

FULGER: s.n.
fulgerul: *sg. ac.* 32,41

(a) FUMEGA: v. I
să fumege: *conj. prez. 3.sg.* 29,20

FUNIE: s.f.; var. (Înv.) **FUNE**
funea: *sg. nom.* 32,9

FURCĂ: s.f. (În v.) „spânzurătoare în formă de furcă cu doi dinţi”
furci *pl. ac.* 21,22

FURTIŞAG: s.n.; var. **FURTUŞAG**
furtuşag: *sg. ac.* 5, 19

G

(a se) GĂSI: v. IV
vei găsi: *ind. viit.I. 2.sg.* 13,14; 17,4; 22,3
(să) vor găsi: *ind. viit.I. 3.pl.* 17,2
vor găsi: *ind. viit.I. 3.pl.* 19, 18
(s-)au găsât: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,20
va găsi: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,23, 25
(să) va găsi: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,7

(a) GĂTI: v. IV „a pregăti”
gătiţi: *imperativ 2,pl.* 3,18
va găti: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,9

GĂUN: s.m. (Reg.) „gărgăun”; (Trans.) „bărzăun”
găuni: *pl. ac.* 7,20

(a) GÂLCEVI: v. IV
ai gâlcevit: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,7
aţ gâlcevit: *ind. pf.c.2.pl.* 31,27

GÂLCEVIRE: s.f.
gâlcevirea: *sg. ac.* 31,27

GÂLCEVITOR, -TOARE: adj.
gâlcevitoriu: *n. sg. nom.* 28,50

GÂND: s.n.
gând: *sg. ac.* 18,21
gândurile: *pl. ac.* 31,21

(a) GÂNDI: v. IV
să gândească: *conj. prez. 3.pl.* 11,19
au gândit: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,22

GÂNDIRE: s.f.
gândirе: *sg. nom.* 15,9

GÂNDIT, -Ă: adj.
gândite: *f. pl. gen.* rezum. cap.20

GHERGHEZEU: s.m. (cf. Indice Fc)
gherghezeul: *sg. nom.* 7,1

GHICITOR, -TOARE: s.m./f.; var. **GÂCITOR, -TOARE**
gâcitori: *s.m. pl. ac.* 18,10

GINGAŞ, -Ă: adj.
gingaş: *m. sg. nom.* 28,54
gingaşe: *f. sg. nom.* 28,56

GINGĂŞIE: s.f.
gingăşiia: *sg. ac.* 28,56

GLAS: s.n.
glasul: *sg. ac.* 8,20; 13,4, 18; 15,5; 18,16; 26,14; 28,62; 30,8; 33,7

(a) GOLI: v. IV
(nici) goliţ: *imperativ prohib. 2.pl.* 14,1

GOLICIUNE: s.f.
goliciune: *sg. ac.* 28,48

GOLIT, -Ă: s.m./f.
(celui) golit: *s.m. sg. gen.* 32,42

(a) GONI: v. IV
au gonit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1 ,44; 26,6
gonesc: *ind. prez. 3.pl.*1 ,44
gonea: *ind. imp. 3.pl.* 11,4
să gonească: *conj. prez. 3.sg.*19,6
gonia: *ind. imp. 3.sg.* 26,5
gonească: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 28,22
gonind: *gerunziu* 28,45
goneasc: *ind. prez. 3.pl.*30,7
goneaşte: *ind. prez. 3.sg.* 32,30

GRAI: s.n.
graiul: *sg. ac.* 1,34; 4,12, 30, 33, 36; rezum. cap.5; 5,23, 24, 25, 26, 28; 27,10, 14; 28,1, 15, 45; 30,10, 20
graiului: *sg. dat.* 1 ,45
graiurile: *pl. ac.* 4,36; 5,5; 32,1
graiu: *sg. ac.* 5,22; 30,10;

GRANAT: s.n. (Pop.) „rodie”
granate: *pl. nom., în sintagma* ***poame granate*** 8,8;

GRĂDINĂ: s.f.
grădinelor: *pl. gen.* 11,10

(a) GRĂI: v. IV
au grăit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,1, 3, 6, 21; 4,10, 12, 15, 45; 5,4, 22, 28; 6,19; 9,3, 10; 10,4; 11 ,25; 12,20; 1 3,2, 5; 18,2, 17, 2 1, 22; 26,18, 19; 29,13; 31 ,1, 3, 30; 32,44, 48
grăit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,43

grăit-au: *ind. pf. c. 3.sg.* 2,17
să grăiești: *conj. prez. 2.sg.* 3,26
grăiesc: *ind. prez. 1.sg.* 4,2; 5,1; 32,1
grăind: *gerunziu* 4,33; 32,45
vei grăi: *ind. viit.I.2.sg.* 5,20, 27; 26,5, 13
grăiaște: *ind. prez. 3.sg.* 5,26
oi grăi: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,31
va grăi: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,18, 19; 20,2
a grăi: *inf. prez.* 18,20; 20,9
vor grăi: *ind. viit.I. 3.pl.* 20,8
ai grăit: *ind. pf.c. 2.sg.* 23,23
voiu grăi: *ind. viit.I. 1.sg.* 31,28

(a) GRĂMĂDI: v. IV
grămădeaște: *imperativ 2.sg.* 20,20

GRĂMĂDIRE: s.f.„îngrămădire"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la N. Iorga, *Istoria literaturii române în secolul al XVIII-lea (1688-1821).* Vol. I [Vol. I-II], București, 1901.
grămădirea: *sg. ac.* rezum. cap.20

GRĂSIME: s.f.
grăsimea: *sg. ac.* 32,14
grăsimele: *pl. ac.* 32,38

GRÂNC: s.m.; vezi **CRÂNG:** s.n.

GRÂU: s.m.
grâul: *sg. ac.* 7, 13
grâului: *sg. gen.* 8,8; 12,17; 14,23; 33,28
grâu: *sg. ac.* 11,14; 28,51
grâului: *sg. gen.* 32,14

GREȘEALĂ: s.f.; var. (Iuz.) **GREȘALĂ**
greșala: *sg. ac.* 4,19
greșală: *sg. ac.* 30,17

(a) GREȘI: v. IV
să greșești: *conj. prez. 2.sg.* 7,25

GREȘIT, Ă: s.m./f.
(cei) greșiți: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.30

GREU, GREA: adj.
greu: *n. sg. nom.* 1,17
grea: *f. sg. nom.* 17,8
(foarte) greale: *f. pl. ac.* 26,6

GREUTATE: s.f.
greotatea: *sg. ac.* 1,12
greotate: *sg. ac.* rezum. cap. 17
greotăți: *pl. ac.* 26,6

GRIF: s.m. „monstru mitologic cu corp de leu, cu aripi, cap și gheare de vultur si urechi de cal"; cuvântul, în această formă, nu este înregistrat în MDA, în schimb, este prezentă forma ***grifon***, cu prima atestare în Florin Marcu, Constant Maneca, *Dicționar de neologisme*, București, 1961.
griful: *sg. nom.* 14,12

GRIJĂ: s.f.; var. **GRIJE**
grije: *sg. ac., în loc. adv.* ***fără grije*** rezum. cap.9

GROAZĂ: s.f.
groaza: *sg. ac.* 2,25
groaza: *sg. ac.* 11,25

GROAZNIC, -Ă: adj.
groaznică: *f. sg. ac.* 1,19; 8,15
groaznice: *f. pl. ac.* 4,34
groaznic: *m. sg. nom.* 7,21; 10,17

GROS, -OASĂ: adj.
groși: *m. pl. nom.* 31,20

GROZAV, -Ă: adj./adv.
grozav: *adj. m. sg. ac.* 15,21
grozav: *adv.* 25,3

GROZĂVIRE: s.f.
grozăvire: *sg. ac.* 24,1
grozăviri: *pl. ac.* 32,5

GRUMAZ: s.m.
grumazii: *pl. ac.* 33,29

GUNOI: s.n. „resturi murdare care se aruncă"; (Eufem.) „excremente"
gunoiu: *sg. ac.* 7,26
gunoiul: *sg. nom.* 28,27

GUSTARE: s.f.
gustărilor: *pl. gen.* 32,38

GURĂ: s.f.
gura: *sg. ac.* 8,3; 11,6; 17,6; 18,18; 19,15; 23,23; rezum. cap. 25; 25,4; 30,14; 31,19, 21;
gurii: *sg. gen.* 32,1

H

HAINĂ: s.f.
haină: *sg. ac.* 10, 18; 22,5
haina: *sg. ac.* 21,13; rezum. cap.22

HALIEET: s.m. „vultur de mare"; cuvântul nu este înregistrat în DA; este încercarea traducătorilor de a adapta cuvântul lat. ***alietus***
halieetul: *sg. nom.* 14,12

HANANEAN: s.m.; vezi **CANANEAN**

HANANEU: s.m.; vezi **CANANEU**

HAR: s.n.
har: *sg. ac.* 24,1

HARADRIU: s.m. „cormoran"; cuvântul nu este înregistrat în DA; reprezintă încercarea traducătorilor de a adapta cuvântul lat. ***charadrius***
haradriul: *sg. nom.* 14,18

HERODIU: s.m.; vezi **ERODIU**

HETEU: s.m. (cf. **Indice** Fc; Iș)
hetheul: *sg. nom./ac.* 7,1; 20,17

HEVEU: s.m. (cf. **Indice** Iș)
hevei: *pl. ac.* 2,23
heveul: *sg. nom./ac.* 7,1; 20,17

HOLDĂ: s.f.
holdă: *sg. ac.* 16,9
holda: *sg. ac.* rezum. cap.23; 23,25; 24,19

HOREU: s.m.; var. **HORREU** (cf. **Indice** Fc)
horreii: *pl. nom.* 2,12
horrei: *pl. ac.* 2,22

HOTAR: s.n.
hotarele: *pl. nom./ac.* 2,4, 18; 3,14, 17; 12,20; rezum. cap.19; 28,40
hotarul: *sg. ac.* 3,16
hotarăle: *pl. nom./ac.* 11,24; 16, 4; 19,8, 14; 27,17; 32,8

HRANĂ: s.f.
hrană: *sg. ac.* 2,28; 10,18
hrana: *sg. ac.* 28,26

(a) HRĂNI: v. IV
au hrănit: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,16

HULĂ: s.f.
hula: *sg. ac.* 28,29
hulă: *sg. ac.* 28,33

(a) HULI: v. IV
au hulit: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,19
vor huli: *ind. viit.I. 3.pl.* 31,20

I

IDOL: s.m.
idoli: *pl. ac.,în sintagma* ***închinarea de idoli*** rezum. cap. 4
idoli: *pl. ac.* 7,26
idolilor: *pl. gen., în sintagma* ***închinătorii idolilor*** rezum. cap.12
idolii: *pl. nom./ac.* 12,3; 29,17

IDOLESC, -EASCĂ: adj.
idoleştii: *f. sg. gen., în sintagma* ***idoleştii închinări*** rezum. cap.16
idoleasca: *f. sg. nom., în sintagma* ***idoleasca închinăciune*** rezum. cap.17

IDUMEU: s.m. (cf. **Indice** Fc)
idumeul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.23; 23,7

IED: s.m.
iedul: *sg. ac.* 16,21

IEPURE: s.m.
iepurele: *sg. ac.* 14,7

IERI: adv.
ieri: 19,4

(a) IEŞI: v. IV
ieşind: *gerunziu* 1,44; 2,23, 32; 4,46; 24,2; 28,6, 19
au ieşit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,1; 4,45; 23,23; 29,7
ai ieşit: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,7; 11,10; 16,3, 6
a ieşi: *inf. prez.* 15,16
va ieşi: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,6; 23,10
vei ieşi: *ind. viit.I. 2.sg.* 20,1; 21,10; 23,9, 12
vor ieşi: *ind. viit. I. 3.pl.* 21,2
aţi ieşit: *ind. pf.c. 2.pl.* 23,4
ieşeaţi: *ind. prez. 2.pl.* 24,9
ieşiiai: *ind. imp. 2.sg.* 25,17
să ieşi: *conj. prez. 2.sg.* 28,25
ies: *ind. prez. 3.pl.* 28,57
ieşi: *inf. prez. fără* ***a*** 31,2

IEŞIRE: s.f.
ieşirii: *sg. gen.* 16,3
ieşirea: *sg. ac.* 33,18

IEŞIT: s.n. (Eufem.) „excremente”
ieşitul: *sg. ac.* 23,13

IEVUSEU: s.m. (cf. **Indice** Fc; Iş)
ievuseul: *sg. nom./ac.* 7,1; 20,17

(a se) IMPUTA: var. (Înv.) **(a se) ÎMPUTA**
să împute: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.9
împută: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.9
(să) va împuta: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,21

IN: s.m.
inu: *sg. ac.* 22,11

INIMĂ: s.f.
inima: *sg. nom./ac.* 1,28; 2,30; 4,9, 39; 6,6; 7,17; 8,2, 5, 14, 17; 9,4; 11,13, 16; 15,7, 9; 17,20; 20,3, 8; 29,19; 30,1, 14, 17;
inima: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu/din/în toată inima*** 4,29; rezum. cap.6; 6,5; 10,12; 13,3; 26,16; 30,2, 6, 10
inimii: *sg. gen.* 9,5; 10,16; 28,47, 67; 29,19
inimile: *pl. nom./ac.* rezum. cap.10; 11,18; 20,8; 32,46
inimă: *sg. nom./ac.* 28,65; 29,4, 18

(a) INTRA: v. I; var. (Pop.) **(a) ÎNTRA**
întraţi: *imperativ 2.pl.* 1,8
vei întra: *ind. viit.I. 2.sg.* 1,37; 9,5; 12,29; 17,14; 18,9; 21,13; 23,20, 25; 24,10; 26,1; 30,16, 18; 32,52
va întra: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,38; 23,1, 2
vor întra: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,39; 23,3, 8
întrat-aţi: *ind. pf.c. 2.pl.* 1,41
a întra: *inf. prez.* rezum. cap.3; 31,2
întrând: *gerunziu* 4,1; 9,5; 12,30; 22,14; 23,24; 28,6
să întru: *conj. prez. 1.sg.* 4,21
să între: *conj. prez. 3.sg.* 4,34; 10,11
întri: *ind. prez. 2.sg.* 7,1; 11,10; 28,21
întra: *inf. prez. fără* ***a*** 11,8
întraţi: *ind. prez. 2.pl.* 11,8
întră: *ind. prez. 3.sg.* 11,30; 31,16
am întrat: *ind. pf.c. 1.sg.* 26,3
să întri: *conj. prez. 2.sg.* 27,3
veţi întra: *ind. viit.I. 2.pl.* 28,63
întraţ: *imperativ 2.pl.* 32,17

INTRARE: s.f.; var. (Înv. şi rar.) **ÎNTRARE**
întrarea: *sg. ac.* 4,38, 8,20; 18,12; 31,15

ISPITĂ: s.f.
ispite: *pl. ac.* 4,34
ispită: *sg. ac.* 9,22; 33,8
ispita: *sg. ac.* rezum. cap.23; 23,10
ispitele: *pl. ac.* 29,3

(a) ISPITI: v. IV
vei ispiti: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,16
au ispitit: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,16; 8,16
să ispitească: *conj. prez. 3.sg.* 8,2
ispiteaşte: *ind. prez. 3.sg.* 13,3

ISPITIRE: s..f.
Ispitirii: *sg. gen., în s. propr.* ***Locul Ispitirii*** 6,16

ISRAILTEAN: s.m.
israilteanilor: *pl. gen.* rezum. cap.29

(a se) IUBI: v. IV
au iubit: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,37; 7,8; 10,15
iubesc: *ind. prez. 3.pl.* 5,10; 7,9
a (să) iubi: *inf. prez.* rezum. cap.6; rezum. cap.10;
iubeaşte: *imperativ 2.sg.* 6,5; 11,1
va iubi: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,13
să iubeaşti: *conj. prez. 2.sg.* 10,12; 19,9; 30, 20
iubeaşte: *ind. prez.* 3.sg. 10,18; 15,16; 23,5
iubiţi: *imperativ 2.pl.* 10,19
să iubiţ: *conj. prez. 2.pl.* 11, 13, 22
iubiţ: *ind. prez. 2.pl.* 13,3
iubeaşti: *ind. prez. 2.sg.* 13,6
vei iubi: *ind. viit.I. 2.sg.* 21,11
să iubeşti: *conj. prez. 2.sg.* 30,6, 16
iubit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 33,3

IUBIRE s.f.
iubirea: *sg. nom.* rezum. cap.10

IUBIT, -Ă: adj./s.
iubită: *adj. f. sg. nom.* 21,15

iubitei: *s.f. sg. gen.* 21,16
iubitul: *s.m. sg. nom.* 32,15

IVIN: „ibis"; cuvântul nu este înregistrat în DA.
ivinul: *sg. nom.* 14,16

IUVIS: s.m. „lișiță"; cuvântul nu este înregistrat în DA.
iuvisul: *sg. nom.* 14,17

IXION: s.m. (probabil) „șoim"; cuvântul nu este înregistrat în DA.
ixionul: *sg. nom.* 14,13

IZBÂNDĂ: s.f. (Înv. și reg.) „răzbunare"
izbânda: *sg. nom.* 32,35
izbândă: *sg. ac.* 32,41

(a) IZBÂNDI: v. IV
va izbândi: *ind. viit.I. 3.sg.* 32,43

IZBÂNDIRE: s.f. (Înv.) „răzbunare"
izbândire: *sg. ac.* 32,43

IZBÂNDITOR, -TOARE: adj. (neob.) „răzbunător" (cf. **Indice** Iș)
izbânditoriu: *m. sg. nom.* 18,19

IZVOD: s.n.
izvod: *sg. ac., în loc.v.* ***luând izvod*** „documentându-se" 17,18

IZVODITOR: s.m.
izvoditoriul: *sg. nom.* 13,5

IZVOR: s.n.
izvoară: *pl. ac.* 8,7

(a) IZVORÎ: v. IV
izvorăsc: *ind. prez. 3.pl.* 8,7

Î

(a) ÎMBĂRBĂTA: v. I
îmbărbătează: *imperativ 2.sg.* 3,28

(a) ÎMBĂTA: v. I
îmbăta-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 32,42

(a) ÎMBIA: v. I
vei îmbiia: *ind. viit.I. 2.sg.* 20,10

(a) ÎMBLÂNZI: v. IV
îmblânzește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.30

(a se) ÎMBRĂCA: v. I
(să) va îmbrăca: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,5
(te) vei îmbrăca: *ind. viit.I. 2.sg.* 22,11

(a) ÎMBUCA: v. I
va îmbuca: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,25; 32,22
îmbuca-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 7,16
îmbucând: *gerunziu* 9,3
vor îmbuca: *ind. viit.I. 3.pl.* 28,38; 32,24

ÎMBUCARE: s.f.
îmbucare: *sg. ac.* 31,17

ÎMFLAREA: vezi **UMFLARE**

(a se) ÎMPĂIENJENI: v. IV; var. **(a se) ÎMPĂINJINA:** v. I; (cf. **Indice** Fc)
(să) vor împăinjina: *ind. viit. I. 3.pl.* 33,28

ÎMPĂRAT: s.m.
împăratul: *sg. nom./ac.* 1,4; 2,24, 26, 30; rezum. cap.3; 3,1, 3, 11; 4,47; 7,8; rezum. cap.17; 28,36; 29,7
împăratului: *sg. gen./dat.* rezum. cap.2; 3,2, 6; 4,46; 11,3
împărați: *pl. gen.*(*cu prep.* ***a + num.***) 3,8
împărați: *pl. dat.* 3,21; 4,47;
împăraților: *pl. dat.* 3,21; 31,4
împărații: *pl. gen.* (*cu prep.* ***a + num.***) 4,47
împărații: *pl. ac.* 7,24
împărat: *sg. nom./ac.* 17,14, 15; 33,5

(a) ÎMPĂRĂȚI: v. IV
să împărățească: *conj. prez.3.pl.* 17,20

ÎMPĂRĂȚIE: s.f.
împărăției: *sg. gen.* 3,10
împărăției: *sg. gen./dat.* 3,4, 13; 17,18

(a) ÎMPĂRȚI: v. IV
va împărți: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,38; 3,28
împarte: *ind. prez. 3.sg.* 14,8
vei împărți: *ind. viit.I. 2.sg.* 19,3; 20,16; 31,7
să împărți: *conj. prez. 2.sg.* 19,7
a împărți *inf. prez.* 21,16
împărțiia: *ind. imp. 3.sg.* 32,8

ÎMPOTRIVĂ: adv./prep.; var. (Înv. și pop.) **ÎMPROTIVĂ**
împrotiva: *prep.* rezum. cap.2; 2,3, 5, 9, 15, 19, 24; rezum. cap.3; 3,29; 4,3, 21, 46; 5,20; 6,15; 7,22; 9,7, 18, 20; 11,25; 15,9; 17,6; 19,4, 6, 15, 16, 18; 20,1, 12, 19, 20; 21,10; 22,26; 23,4, 9; 24,15; 25,11, 18; 28,7, 25; rezum. cap.29; 29,20; 31,17, 26, 27, 28; 32,51; 33,7; 34,1, 6
împrotivă: *adv.* 7,24; 9,2; 9,24

(a se) ÎMPOTRIVI: v. IV; var. **(a se) ÎMPROTIVI**
împrotivindu(-vă): *gerunziu* 1,43
(s-)au împrotivit: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,11

ÎMPREJUR: adv./prep.; var. (Înv.) **ÎMPREGIUR**
împregiur: adv. 3,27; 13,7; 17,14; 21,2; 23,13;
împregiur: *adv. în loc. v.* ***a să tăia împregiur/tăiaț împregiur/tăia-va împregiur*** rezum. cap.10; 10,16; 30,6
împrejur: *adv.* 13,7; 23,13
împregiurul: *prep.* 6,14

(a se) ÎMPRESURA: v. I
a împresura: *inf. prez.* 21,14
să (te) împresuri: *conj. prez. 2.sg.* 28,29
va împresura: *ind. viit.I. 3.sg.* 28,53, 57

ÎMPRESURAT, -Ă: adj.
împresurat: *m. sg. nom.* 13,10; 28,33

(a se) ÎMPREUNA: v. I
vei împreuna: *ind. viit.I. 2.sg.* 7,3
(s-)au împreunat: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,7
(te) vei împreuna: *ind. viit.I. 2.sg.* 32,50

ÎMPREUNARE: s.f.
împreunare: *sg. ac.* rezum. cap.7

ÎMPREUNĂ: adv.
împreună: 12,11, 22; 22,9, 10, 11; 25,5; 32,25

(a) ÎMPROȘCA: v. I
(să) vor împroșca: *ind. viit.I. 3.pl.* 17,5; 22,24
va împroșca: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,21
vor împroșca: *ind. viit.I. 3.pl.* 22,21

ÎMPRUMUT: s.n.
împrumut: *sg. ac., în loc. v.* ***vei lua împrumut/vei da împrumut/ceare împrumut*** 15,6, 8, 9

(a) ÎMPRUMUTA: v. I
împrumuta-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 15,6
vei împrumuta: *ind. viit.I. 2.sg.* 23,19, 20; 28,12, 44
va împrumuta: *ind. viit.I. 3.sg.* 28,44

ÎMPRUMUTARE: s.f.
împrumutare: *sg. ac.* 28,12

ÎMPUNS, -Ă: adj.
împuns: *m. sg. nom.* 19,6

(a se) ÎMPUTA: v. I; vezi **(a se) IMPUTA**

ÎNAINTE: adv./prep.; var. (Reg.) **MAINTE; NAINTE**
înaintea: *prep.* 1,33, 42; 2,32; 3,18; 4,6, 8, 10, 25, 37, 44; 5,7; 6,18, 19, 22, 25; 7,1, 22, 23; 9,3, 4, 17, 18, 25; 10,8, 11; 11,23, 26, 32; 12,7, 12, 18, 25, 28, 29; 13,18; 14, 23, 26; 15,20; 16,11, 16; 17,2; 18,7; 19,17; 20,2; 21,16; 22,17; 24,1, 4, 13, 15; 25,2, 3, 9; 26,3, 4, 5, 10, 13; 27,7; 28,7, 25, 31, 66; 29,2, 10; 30,1, 15; 31,3, 7, 11, 29; 34,12
(mai) înaintea: *prep.* „mai devreme decât" 4,32
înainte: *adv.* 1,44; rezum. cap.30; 30,19
înainte: *adv. în loc. adv.* ***mai înainte*** 4,42; 8,19; 10,10; 13,1; 24,13; 28,63; rezum. cap.33; 33,1
mainte: *adv.* 30,3
nainte: *adv. în loc. adv.* ***mai nainte*** 2,12; rezum. cap.4; 10,2; 19,6; 23,11; 30,18

ÎNALT, -Ă: adj./s.
(mai) înaltă: *adj. f. sg. nom./ac.* 1,28
înalt: *adj. m./n. sg. nom./ac.* 2,10; 9,2; 27,14; 32,13
înaltă: *adj. f. sg. nom./ac.* 2,21; 32,27
înalte: *adj. n. pl. nom./ac.* 3,5; 28,52
înalți: *adj. m. pl. ac.* 12,2
(mai) înalt: *adj. m./n. sg. nom./ac.* 26,19; 28,1, 43
înaltul: *s.n. sg. ac.* 26,15

(a se) ÎNĂLȚA: v. I
să (să) înalță: *conj. prez. 3.sg.* 8,14; 17,20
înălțându(-să): *gerunziu* 17,16

ÎNĂLȚARE: s.f.
înălțarea: *sg. nom.* rezum. cap.9

ÎNĂLȚIME: s.f.
înălțimea: *sg. ac.* 4,32

ÎNĂUNTRU: adv./prep.; var. (Înv.) **ÎNLĂUNTRU, ÎNLONTRU**
înlăuntru: *adv.* 4,38; 6,10, 23; 9,28
înlăuntrul: *prep.* 14,28; 15,7, 22; 16,11, 14; 17,8; 26,12; 28,55, 57; 31,12
înlăuntru: *prep.* 14,29
înlontrul: *prep.* 28,52

ÎNCĂLȚĂMÂNT: s.n. (Înv.) „încălțăminte"
încălțământul: *n. sg. ac.* 25,9

ÎNCĂLȚĂMINTE: s.f.
încălțămintele: *pl. nom.* 29,5
încălțămintea: *sg. nom.* 33,25

(a) ÎNCEPE: v. III
au început: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,5
începe: *imperativ 2.sg.* 2,24
voi începe: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,25
am început: *ind. pf.c.1.sg.* 2,31; 9,24
începe: *imperativ 2.sg.* 2,31
ai început: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,24
va începe: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,12; 25,11

ÎNCEPUT: s.n.; var. (Înv.) **CEPUT**
început: *sg. ac., în loc. adv.* ***de la început*** 13,7
începutul: *sg. nom.* 21,17; 28,64
ceputul: *sg. ac.* 11,12

ÎNCET: adv.
încet: 7,22

(a) ÎNCETA: v. I
a înceta: *inf. prez.* 32,26

(a) ÎNCHIDE: v. III
să închiză: *conj. prez. 3.sg.* 11,17
au închis: *ind. pf.c. 3.sg.* 32,30

(a se) ÎNCHINA: v. I
să (te) închini: *conj. prez. 2.sg.* 4,19
(te) vei închina: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,9; 8,19; 26,10; 30,17
să (vă) închinați: *conj. prez. 2.pl.* 11,16
să (să) închine: *conj. prez. 3.pl.* 17,3
(s-)au închinat: *ind. pf.c. 3.pl.* 29,26

ÎNCHINARE: s.f.
închinarea: *sg. ac., în sintagma* ***închinarea de idoli*** „idolatrie" rezum. cap.4
închinări: *sg. gen., în sintagma* ***idoleștii închinări*** „idolatriei" rezum. cap.16

ÎNCHINĂCIUNE: s.f.
închinăciune: *sg. nom., în sintagma* ***idoleasca închinăciune*** rezum. cap.17

ÎNCHINĂTOR: s.m.
închinătorii: *pl. ac.* 4,3
închinătorii: *pl. nom., în sintagma* ***închinătorii idolilor*** rezum. cap.12

ÎNCHIS, -Ă: s.m./f.
(cei) închiși: *s.m. pl. nom.* 32,36

(a) ÎNCONJURA: v. I; var. (Reg.) **(a) ÎNCUNJURA**
am încungiurat: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,1
a încungiura: *inf. prez.* 2,3
vei încungiura: *ind. viit.I. 2.sg.* 20,19
au încunjurat: *ind. pf.c. 3.sg.* 32,10

ÎNCONJURARE: s.f.; var. (Reg.) **ÎNCUNJURA**
încunjurarea: *sg. ac.* rezum. cap. 22

ÎNCOTRO: adv.; var. (Înv.) **ÎNCĂTRO**
încătro: 1,28

(a) ÎNCREDINȚA: v. I
iaste încredințată: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 22,25

ÎNDATĂ: adv.
îndată: 7,10; 13,9, 15; 24,13; 25,8

ÎNDĂRĂT: adv.; var. **ÎNDĂRĂPT**
îndărăpt: 15,2, 3; rezum. cap.20; 24,4, 10; 28,68

ÎNDĂRĂTNIC, -Ă: adj.
îndărătnic: *m. sg. nom./ac.* rezum. cap.21; 21,18, 20

(a) ÎNDELUNGA: v. I „a prelungi"
am îndelungat: *ind. pf.c 1.sg.* 32,27

(a) ÎNDEMNA: v. I
îndeamnă: *imperativ 2.sg.* 1,38
îndeamnă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4; rezum. cap.30
să îndeamne: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.10; 13,6

ÎNDESTULARE: s.f.
îndestularea: *sg. ac.* 33,16

(a) ÎNDOI: v. IV
vei îndoi: *ind. viit.I. 2.sg.* 19,9

ÎNDOIT, -Ă: adj.
îndoită: *f. sg. nom.* 17,8
îndoite: *n. pl. ac.* 21,17

(a) ÎNDRĂZNI: v. IV
să îndrâznească: *conj. prez. 3.pl.* 19,20

(a) ÎNDREPTA: v. I
să îndrepteazi: *conj. prez. 2.sg.* 28,29

(a) ÎNDULCI: v. IV
va îndulci: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,15

(a) ÎNFIGE: v. III
să înfigeţ: *conj. prez. 2.pl.* 1,33
au înfipt: *ind. pf.c. 3.pl.* 19,14
a înfinge: *inf. prez.* 28,56

ÎNFIPT, -Ă: adj.
înfiptă: *f. sg. nom.* rezum. cap.1

ÎNFLARE: s.f.; vezi **UMFLARE**

(a se) ÎNFRÂNA: v. I
(să) înfrânează: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.9

(a) ÎNFRÂNGE: v. III
va înfrânge: *ind. viit. I. 3.sg.* 9,3

(a se) ÎNFRICOŞA: v. I
au înfricoşat: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,28
(nu vă) înfricoşereţ: *imperativ prohib. 2.pl.* 20,3
să (să) înfricoşeze: *conj. prez. 3.sg.* 21,21
să (vă) înfricoşaţ: *conj. prez. 2.pl.* 31,6

ÎNFRICOŞARE: s.f.
înfricoşarea: *sg. ac.* 11,25; 28,67

ÎNFRICOŞAT, -Ă: adj.
înfricoşeate: *f. pl. ac.* 10,21
înfricoşat: *n. sg. ac.* 28,58

ÎNFRUNTARE: s.f.
înfruntările: *ac. pl.* 1,12

(a se) ÎNGĂDUI: v. IV
să îngăduieşi: *conj. prez. 2.sg.* 2,28
să îngăduiască: *conj. prez. 3.sg.* 7,10; 13,8; 29,20
va îngădui: *ind. viit. 3.sg.* 7,16
(nu) îngăduiţi: *imperativ prohib. 2.pl.* 20,3
(să) îngăduiaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.24

(a se) ÎNGRĂŞA: v. I
îngrăşatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 32,15

(a se) ÎNGROPA: v. I
(s-)au îngropat: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,6
(să) va îngropa: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,23
îngropatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 33,15
au îngropat: *ind. pf.c. 3.pl.* 34,6

ÎNGROPARE: s.f.
îngropări: *sg. gen.* 26,14

ÎNGROPAT, -Ă: adj.
îngropat: *m.sg. nom.* rezum. cap.34

(a se) ÎNGROŞA: v. I
îngroşatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 32,15

(a se) ÎNGROZI: v. IV
(nici vă) îngroziţ: *ind. viit.I. 2.pl.* 20,3
(te) vei îngrozi *ind. viit.I. 2.sg.* 28,67

ÎNGROZIRE: s.f.
îngrozirii: *sg. gen.* 32,10

(a se) ÎNMULŢI: v. IV
au înmulţit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,10; 10,22
să (te) înmulţeşti: *conj. prez. 2.sg.* 6,3; 30,16;
va înmulţi: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,13; 17,16
să (să) înmulţască: *conj. prez. 3.pl.* 7,22; 11,21
să (vă) îmulţiţi: *conj. prez. 2.pl.* 8,1
să înmulţească: *conj. prez. 3.sg.* 13,17
înmulţindu-: *gerunziu* 28,63
să înmulţască: *conj. prez. 2.sg.* 30,16

(a) ÎNNOPTA: v. I
va înopta: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,12

(a) ÎNOTA: v. I
a înota: *inf. prez.* 30,13

(a se) ÎNSEMNA: v. I; var. (Reg.) **(a se) ÎNSĂMNA** „a marca, a delimita"; „a reprezenta"
au însămnat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,33
însămnează: *ind. prez. 3.pl.* 6, 20
(s-)au însămnat: *ind. pf.c. 3.pl.* 32,34

(a se) ÎNŞELA: v. I
înşelându(-te): *gerunziu* 4,19
va înşela: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,4
să înşeale: *conj. prez. 3.sg.* 11,16
să înşele: *conj. prez. 3.sg.* 15,9

ÎNŞELAT, -Ă: adj.
înşelaţi: *m. pl. nom.* 4,16, 25
înşelat: *m. pl. nom.* 30,17

(a se) ÎNTĂRÂTA: v. I
ai întărâtat: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,8
aţ întărâtat: *ind. pf.c. 2.pl.* 9,22
să întărâtaţi: *conj. prez. 2.pl.* 31,29
au întărâtat: *ind. pf.c. 3.sg.* 32,16
(S-)au întărâtat: *ind. pf.c. 3.sg.* 32,19
au întărâtat: *ind. pf.c. 3.pl.* 32,21
voiu întărâta: *ind. viit.I. 1.sg.* 32,21

(a se) ÎNTĂRI: v. IV
întăreaşte: *imperativ 2.sg.* 1,38; 3,28
întăreaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3
întărise: *ind. m.mc.pf. 3.sg.* 2,30
era întărite: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 3,5
întăreasc: *ind. prez. 1.sg.* 29,14
(vă) întăriţi: *imperativ 2.pl.* 31,6
întăreaşte(-te): *imperativ 2.sg.* 31,7, 23

ÎNTĂRIT, -Ă: adj.
întărite: *f. pl. nom./ac.* 1,28

ÎNTÂI, -A: num. ord./adv./adj.
întâiu: *num. ord. m. sg. nom.* 2,10; 10,4
întâi: *adj. inv., în sintagma* ***întâi născutele/ceale întâi născute*** 12,6, 17; 14,23; rezum. cap.15; 15,19
întâiul: *adj.m. sg. ac., în sintagma* ***întâiul născut*** rezum. cap.21; 21,16
întâi: *adv.* 13,9; 20,10; 28,62
întâiu: *adj.inv., în sintagma* ***născutele întâiu/întâiu născutele/ întâiu născut*** 15,19; 21,17, 17
întâiul: *adj.m. sg. nom./ac., în sintagma* ***întâiul născut*** 15,19; 21,15; 25,6
întâi: *adj. inv. , în sintagma* ***celui întâi născut*** 33,17

(a) ÎNTÂMPINA: v. I
a întâmpina: *inf. prez.* 23,4
întâmpinându-: *gerunziu* 29,7
vor întâmpina: *ind. viit.I. 3.pl.* 31,29

ÎNTÂMPINARE: s.f.
întâmpinarea: *sg. ac.* 3,1

(a se) ÎNTÂMPLA: v. I
(s-)au întâmplat: *ind. pf.c. 3.pl.* rezum. cap.1
(să) va întâmpla: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,2

ÎNTÂMPLARE: s.f.
întâmplare: *sg. ac., în loc. adv.* ***din întâmplare*** „incidental" rezum. cap.4

(a) ÎNTÂRZIA: v. I
vei întârziia: *ind. viit.I. 2.sg.* 23,2 1

ÎNTINAT, -Ă: adj.
întinat: *m. sg. nom.* 12,15

ÎNTINĂCIUNE: s.f.
întinăciune: *sg. ac.* 7,26

(a se) ÎNTINDE: v. III
(să) întinde: *ind. prez. 3.sg.* 11,30
vei întinde: *ind. prez. 3.sg.* 12, 18
întinde: *ind. prez. 3.sg.* 32,11

(a) ÎNTINGE: v. III „a muia ușor într-un lichid"
întingă: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 33,24

ÎNTINS, -Ă: adj.
întins: *n. sg. ac.* 4,34; 5,15; 7,19; 9,29; 11,2; 26,8

(a se) ÎNTOARCE: v. III
(vă) întoarceți *imperativ 2.pl.* 1,40
întorcându(-vă): *gerunziu* 1,45
întorcându(-ne): *gerunziu* 3,1
(să) va întoarce: *ind. viit.I. 3.sg* 3,20; 23,11; 30,9
(te) vei întoarce: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,30; 24,19, 20; 30,2, 8
întoarceți(-vă): *imperativ 2.pl.* 5,30
întorcându(-mă): *gerunziu* 10,5
să (să) întoarcă: *conj. prez. 3.sg.* 13,17; 20,5, 6, 7; 28,31
să întorci: *conj. prez. 2.sg.* 15,9
(nu) întoarce: *imperativ prohib. 2.sg.* 15,18
va întoarce: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,16; 28,60; 30,3, 7
să (vă) întoarceți *conj. prez. 2.pl.* 17,16
să întoarcă: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 20,8
vei întoarce: *ind. viit.I. 2.sg.* 22,1; 24,13, 17
au întors: *ind. pf.c. 3.sg.* 23,5
întoarce: *ind. prez. 3.sg.* 27, 19
(s-)au întors: *ind. pf.c. 3.sg.* 29,18
să (te) întorci: *conj. prez. 2.sg.* 30,10
(să) vor întoarce: *conj. prez. 3.pl.* 31,20
vor întoarce: *ind. viit.I. 3.pl.* 32,30

ÎNTORS, ÎNTOARSĂ: adj.
întoarsă: *f. sg. nom.* 30,17

ÎNTORT, ÎNTOARTĂ: adj. „îndărătnic", „încăpățânat"
întoartă: *f. sg. voc.* 32,5
întoartă: *f. sg. nom.* 32,20

(a) ÎNTRA: vezi **(a) INTRA**

ÎNTRARE: vezi **INTRARE**

(a) ÎNTREBA: v. I
întreabă: *imperativ 2.sg.* 4,32; 32,7
va întreba: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,20
vei întreba: *ind. viit.I. 2.sg.* 17,9
să întrebe: *conj. prez. 3.sg.* 18,10
vor întreba: *ind. viit.I. 3.pl.* 25,8

(a) ÎNTRECE: v. III
întreaceți: *ind. prez. 2.pl.* 7,7

ÎNTREG, -EAGĂ: adj.
întreg: *m. sg. nom.* 12,15

(a) ÎNTRISTA: v. I
să întristeze: *conj. prez. 3.sg.* 23,16

ÎNTRISTARE: s.f.
întristare: *sg. ac.* 28,65

ÎNTUNERIC: s.n.; var. (Înv.) **ÎNTUNEAREC**
întunerec: *sg. nom./ac.* 4,11; 28,29
întunerecului *sg. gen.* 5,23

(a) ÎNȚELEGE: v. III
înțelegând: *gerunziu* 4,6
înțeleage: *inf. prez. fără* ***a*** 28,49
a înțealege: *inf. prez.* 29,4
să înțăleageți: *conj. prez. 2.pl.* 29,9
ar înțăleage: *cond. prez. 3.sg.* 32,29

ÎNȚELEGERE: s.f.
înțelegerea: *sg. nom.* 4,6
înțăleagere: *sg. ac.* 32,28

ÎNȚELEPCIUNE: s.f.
înțelepciunea: *sg. nom.* 4,6
înțelepciunii: *sg. gen.* 34,9

ÎNȚELEPT, -EAPTĂ: adj./s.m.
înțelepți: *adj. m. pl. ac.* 1,13, 15
înțelept: *adj. n. sg. ac.* 4,6
înțălepților: *s.m. pl. gen.* 16,19

(a se) ÎNVĂȚA: v. I
să învețe: *conj. prez. 3.sg./pl.* 1,15; 4,10, 36; 17,19; 20,18
învățu: *ind. prez. 1.sg.* 4, 1
am învățat: *ind. pf.c. 1.sg.* 4,5
învăța(-)-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,9
să învățu: *conj. prez. 1.sg.* 4,14; 6,1
învățați: *imperativ 2.pl.* 5, 1
vei învăța: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,31
învață: *ind. prez. 3.sg.* 8,5
au învățat: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,5; 31,22; 32,10
învățați: *imperativ 2.pl.* 11,19
să învețați: *conj. prez. 2.sg.* 14,23
vor învăța: *ind. viit.I. 3.pl.* 17,10; 24,8
ești învățat: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 18,14
să (să) învețe: *conj. prez. 3.pl.* 31,12
învățați: *imperativ 2.pl.* 31,19

ÎNVĂȚAT, -Ă: s.m/f.
(cei) învățați: *s.m. pl. ac.* 31,28

ÎNVĂȚĂTOR: s.m.; var. (Înv.) **ÎNVĂȚĂTORIU**
învățătoriu: *sg. nom./ac.* 16,18; 33,21
învățătorii: *pl. nom.* 29,10

ÎNVĂȚĂTURĂ: s.f.
învățătura: *sg. nom./ac.* 11,2; 32,2; 33,3, 8

(a) ÎNVÂRTOȘA: v. I
învârtoșase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 2,30
să învârtoșați: *conj. prez. 2.pl.* 10,16
vei învârtoșea: *ind. viit.I. 2.sg.* 15,7

ÎNVÂRTOȘARE: s.f. (aici) „îndărătnicie”
învărtoșearea: *sg. ac.* 9,27

ÎNVECHIRE: s.f.
învechirea: *sg. ac.* 8,4

ÎNVELITOARE: s.f.
învălitoarea: *sg. ac.* 22,30

(a) ÎNVITA: v. I „a provoca”; „a ațâța”
ați învitat: *ind. pf.c. 2.pl.* 9,18
învitatu(-)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 32,16
au învitat: *ind. pf.c. 3.pl.* 32,19, 21
voiu învita: *ind. viit.I. 1.sg.* 32,22

J

JALE: s.f.
jealea: *sg. ac.* 26,14

(a) JELI: v. IV
jelea: *ind. imp. 3.pl.* 34,8

(a se) JEFUI: v. IV
jefuind: *gerunziu* 3,4
să jefuiești: *conj. prez. 2.sg.* 20,19
(să) va jefui: *ind. viit.I. 3.sg.* 28,39
vor jefui: *ind. viit.I. 3.pl.* 28,55

JEFUIRE: s.f.
jefuirile: *pl. ac.* 20,14
jefuire: *sg. ac.* 28,57

JERTFĂ: s.f.; var. **JÂRTFĂ, JÂRTVĂ**
jârtfeale: *pl. nom./ac.* rezum. cap.12; 18,1
jârtva: *sg. nom.* rezum. cap.17
jârtvele: *pl. nom.* rezum. cap.18
jârtve: *pl. ac.* 32,38

JERTFELNIC: s.n.; var. **JÂRTVELNIC**
jârtvelnicul: *sg. ac.* 26,15

(a se) JERTFI: v. IV; var. **(a se) JÂRTVI**
(să) va jârtvi *ind. viit.I. impers.* 15,21
(s-)au jârtvit: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,4
vei jârtvi: *ind. viit.I. 2.sg.* 17,1
jârtvit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 32,17
vor jârtvi: *ind. viit.I. 3.pl.* 33,19

(a se) JERTFUI: v. IV; var. **(a se) JÂRTVUI**
vei jârtvui: *ind. viit.I. 2.sg.* 16,2; 27,7
vor jârtvui: *ind. viit.I. 3.pl.* 18,3
să (să) jârtvuiască: *conj. prez. 3.sg.* 28,31

JGHEAB: s.n.
jgheaburile: *pl. ac.* 6,11

JIVINĂ: s.f.
jivinilor: *pl. gen.* rezum. cap.14
jivina: *sg. nom./ac.* 14,4, 6

JOS: adv.
jos: 4,39; 5,8
jos: *adv. în loc. adv.* ***din jos*** 24,6
(mai) jos: 28,43

(a se) JUDECA: v. I
judecați: *imperativ 2.pl.* 1,16
să judece: *conj. prez. 3.sg./pl.* 16, 18; rezum. cap.25
să (să) judece: *conj. prez. 3.sg.* 21,5
judecându-să: *gerunziu* 21,22
judecându-: *gerunziu* 22,19
judeca-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 32,36
ai judecat: *ind. pf.c. 2.sg.* 33,8

JUDECATĂ: s.f.; var. (Înv. și reg.) **GIUDECATĂ**
judecățile: *pl. nom./ac.* 4,1, 14, 45; 5,1, 31; 6,1, 20; 7,11; 8,11; 11,32; 12,1; 26,16, 17; 30,16
judecăți: *pl. nom./ac.* 4,8; 7,12; 32,4
judecată: *sg. nom./ac.* 16,18; 17,8; 22,28
judecății: *sg. gen.* 17,9; 21,19
judecata: *sg. nom./ac.* 17,12; 18,3; rezum. cap.24; 24,17; 27,19; 33,21
giudecata: *sg. nom.* 1,17
giudecată: *sg. ac.* 10, 18; 32,41
giudecățile: *pl. nom./ac.* 11,1; 33,10

JUDECĂTOR: s.m.; var. (Înv.) **JUDECĂTORIU**
judecători: *pl. nom./ac.* rezum. cap.16; 25,1; 32,31
judecătoriu: *sg. nom.* 16,18
judecătorilor: *pl. gen.* 17,8; 19,17
judecătoriul: *sg. ac.* 17,9
judecătoriului: *sg. gen.* 17,12
judecătorii: *pl. nom.* 21,2; rezum. cap.25

JUG: s.n.
giugul: *sg. ac.* 21,3
jug: *sg.ac.* 28,48

JUMĂTATE: s.f.
giumătatea: *sg. ac.* 3,12
jumătate: *sg. ac.* rezum. cap.3; 3,16
jumătății: *sg. dat.* 3,13
jumătate: *sg. dat.* (*cu prep.* ***la***) 29,8

(a) JUNGHIA: v. I
junghiia: *inf. prez. fără* ***a*** 16,5
vei junghiia: *ind. viit.I. 2.sg.* 16,6

JUNGHIERE: s.f.
junghierile: *pl. nom./ac.* 12,6, 11; 33,19
junghierilor: *pl. gen.* 12,27
junghieri: *pl. ac.* 18,3
junghieri: *pl. ac., în sintagma* ***junghieri păciuitoare*** 27,7

JUNINCĂ: s.f.; var. **JUNINCE;** aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Lesicon romanesc-latinesc-unguresc-nemțesc...*, Buda, 1825
junincea: *sg. ac.* 21,3
junincii: *sg. gen.* 21,4
junincea: *sg. ac.* 21,6

(a se) JURA: v. I
(s-/S-)au jurat: *ind. pf.c.3.sg.* 1,8, 34; 4,31; 6,10, 23; 8,1, 18; 13,17; 19,8; 26,3; 27,3; 28,9, 13; 30,20; 31,7
jurase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 2,14
au jurat: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,21; 7,8, 13; 11,21
(te) vei jura: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,13; 10,20
am jurat: *ind. pf.c. 1.sg.* 10,11
(Te-)ai jurat: *ind. pf.c. 2.sg.* 26,15
(M-)am jurat: *ind. pf.c. 1.sg.* 31,20; 34,4
au giurat: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,18; 7,12; 11,21; 28,11
a (să) giura: *inf. prez.* rezum. cap.10

JURĂMÂNT: s.n.
jurământ: *sg. ac.* 1,35; 9,5; 11,9
jurământul: *nom./sg. ac.* 7,8; rezum. cap.29; 29,12
jurăminturi: *pl. ac.* 29,14
jurământului: *sg. gen.* 29,19

L

LAPTE: s.n.
lapte: *sg. ac.* 6,3; 11,9; 26,9, 15; 27,3; 31,20; 32,14
laptele: *sg. ac.* 14,21; 33,19

LAR: s.m. (Rar) „pescăruș"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în A.T. Laurian și I.C. Massim, *Dictionariul limbei romane*, tomu II, București, 1876.
larul: *sg. nom.* 14,15

LARG: s.n.
largul: *sg. ac.* 21,2

LATURĂ: s.f.
laturea: *sg. ac.* rezum. cap.31; 31,26

LAUDĂ: s.f.
laudele: *pl. ac.* rezum. cap.4
lauda: *sg. nom./ac.* 10,21; 26, 19

LĂCAȘ: s.n.; vezi **LOCAȘ**

(a) LĂCUI: v. IV; vezi **(a) LOCUI**

LĂCUINȚĂ: s.f.; vezi **LOCUINȚĂ**

LĂCUITOR: s.m.; vezi **LOCUITOR**

LĂCUSTĂ: s.f.
lăcustele: *pl. nom.* 28,38

(a se) LĂSA: v. I
să laș: *conj. prez. 2.sg.* 12,19
să (să) lasă: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.20
să (să) lase: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.24
să lase: *conj. prez. 3.sg.* 28,51
am lăsat: *ind. pf.c. 1.pl.* 2,34
vei lăsa: *ind. viit.I. 2.sg.* 20,16; 21,14; 24,19, 20; 26,10
(să) vor lăsa: *ind. viit.I. 3.pl.* 24,21
va lăsa: *ind. viit.I. 3.sg.* 31,6, 8

(a se) LĂȚI: v. IV
va lăți: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,20; 19,8
lățitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 32,15

LĂȚIME: s.f.
lățime: *sg. ac.* 3,11
lățimea: *sg. ac.* 34,3

(a se) LĂUDA: v. I
lăudându(-să): *gerunziu* rezum. cap.4
laudă(-să): *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.34
lăudați: *imperativ 2.pl.* 32,43

LÂNĂ: s.f.
lânilor: *pl. gen.* 18,4
lână: *sg. ac.* 22,11

LEBED: s.m. „cufundar"; cuvântul nu este înregistrat în DA
lebedul: *sg. nom.* 14,17

(a se) LEGA: v. I
vei lega: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,8; 25,4
să (să) leage: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.25
am legat: *ind. pf.c. 1.sg.* 31,16

LEGĂTURĂ: s.f. (Înv.) „acord, înțelegere, convenție"
legătura: *sg. nom./ac.* 4,13, 23, 31; 5,3; 7,9, 12; 8,18; 17,2; rezum. cap.29; 29,12; 31,16, 20; 33,9
legăturii: *sg. gen., în sintagma* ***tablele legăturii*** 9,9
legăturii: *sg. gen.* 29,9, 21
legătură: *sg. ac.* 29,14
legătura: *sg. ac., în sintagma* ***legătura Domnului*** 29,25

LEGE: s.f.
leage: *sg. nom./ac.* în titlu: *Cartea 2 leage*; 4,44; 17,18, 19; 30,10; rezum. cap.31
leagea: *sg. nom./ac.* 1,5; 4,8; rezum. cap.14; rezum. cap.15; 17,11; 19,4; rezum. cap.27; rezum. cap.28; 31,9; 33,4, 10
legii: *sg. gen.* rezum. cap.5; 27,3, 8, 26; 28,58, 61; 29,21; 31,11, 12, 24; 32,46
leage: *sg. ac., în sintagma* ***așezământ de leage*** 5,2
legile: *pl. nom.* rezum. cap.20
leage: *sg. ac., în loc. adv.* ***de leage*** (Înv. și reg.) „care este conform uzanței" 25,7
legii: *sg. gen., în sintagma* ***cartea legii*** 29,21
leagii: *sg. gen.* 29,29
legii: *sg. gen., în sintagma* ***sicriul/sicriului legii Domnului*** 31,25, 26

LEGIUITĂ: s.f.
legiuitele: *s.f. pl. ac.* 6,24

LEMN: s.n. „tulpina și ramurile unui arbore tăiat, servind ca material de construcții, drept combustibil etc."; „copac"
lemnului: *sg. dat.* 4,28; 28,36
leamn: *sg. ac.* 10,1
leamne: *pl. ac., în sintagma* ***leamne setim*** 10,3
leamne: *pl. nom./ac.* 20,20
lemnul: *sg. nom./ac.* 12,2; 29,17
leamne: *pl. ac.* 19,5
leamnelor: *pl. gen.* 19,5
lemn: *sg. nom./ac.* 20,19; rezum. cap.21; 21,23
lemnelor: *pl. dat.* 28,64
leamne: *pl. ac., în sintagma* ***tăietorii de leamne*** 29,11

(a) LENEVI: v. IV „a neglija"
să leneveșți: *conj. prez. 2.sg.* 8,11; 22,3

LENEVIRE: s.f.
lenevire: *sg. ac.* rezum. cap.30

(a) LEPĂDA: v. I; var. (Pop.) **(a) LĂPĂDA**
a lăpăda: *inf. prez.* rezum. cap.23
va lepăda: *ind. viit.I 3.sg.* 21,13
vor lepăda: *ind. viit.I. 3.pl.* 22,21
au lepădat: *ind. pf.c. 3.sg.* 29,28

LEPRĂ: s.f.
leapră: *sg. ac.* 17,8
leprii: *sg. gen.* 24,8

LESPEDE: s.f.
lespezi: *pl. ac.* rezum. cap.27; 27,8

(a) LEȘUI: v. IV; var. **(a) ALEȘUI**
va aleșui: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,11

LEU: s.m.
leul: *sg. ac.* 33,20
leu: *sg. ac., în sintagma* ***puiu de leu*** 33,22

LEVIT: s.m. „evreu din seminția lui Levi, destinat serviciului religios de la templu"; „preot la vechii evrei"
leviților: *pl. gen./dat.* rezum. cap.10; rezum. cap.18; 31,25
levitul: *sg. nom./ac.* 12,12, 18, 19; 14,27, 29; 16,11, 14; 18,6; 26,11
leviții: *pl. nom.* 18,1, 7; 27,14
levitului: *sg. dat.* 26,12, 13

LEVITICESC, -EASCĂ: adj.
leviticesc: *n. sg. ac./gen.* 17,9, 18; 24,8; 27,9

LILIAC: s.m.
liliacul: *sg. nom.* 14,18

LIMBĂ: s.f.
limbile: *pl. ac.* rezum. cap.7
limbi: *pl. ac.* 7,1
limbă: *sg. ac.* 28,49

(a se) LIPI: v. IV
(vă) lipiți: *ind. prez. 2.pl.* 4,4; 13,4
(s-)au lipit: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,15
(te) vei lipi: *ind. viit.I. 2.sg.* 10,20
lipindu(-vă): *gerunziu* 11,22
(să) va lipi: *ind. viit. 3.sg.* 13, 17
(să) vor lipi *ind. viit.I. 3.pl.* 28,60
lipindu(-ne): *gerunziu* rezum. cap.30
să (te) lipești: *conj. prez. 2.sg.* 30,20

LIPSĂ: s.f. „nevoie", „sărăcie"
lipsa: *sg. ac.* 8,3; 24,21; 28,57
lipsă: *sg. nom./ac.* 15,8; 28,22
lipselor: *pl. gen.* 15, 10
lipsa: *sg. ac., în sintagma* ***lipsa firii/firei*** „nevoi fiziologice" rezum. cap.23; 23,12
lipsă: *s. în loc adj.* ***de lipsă*** „necesar" 23,20
lipseale: *pl. ac.* 24,5
lipse: *pl. ac.* 28,55; 32,38

(a) LIPSI: v. IV
au lipsit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,7
vor lipsi: *ind. viit.I. 3.pl.* 15,11

LIPSIT, -Ă: s.
lipsit: *s.m. sg. nom.* 15,4
lipsâtului: *s.m. sg. dat.* 15,11
lipsitului: *s.m. sg. gen.* 24,14

LOC: s.n.
locuri: *pl. nom.* 1,7
locul: *sg. nom./ac.* 1,31, 33; 6,16; 9,7; 11,24; rezum. cap.12; 12,5, 6, 11, 18, 21, 26; 14,23, 24, 25; 15,20; 16,2, 6, 7, 11, 15, 16; 17,8; 18,6; 19,12; 21,2; 23,16; 26,2, 9; 29,7; 31,11; 32,10
locul: *sg. ac., în loc. prep.* ***în locul*** 1,38; 2,21, 23; 10,6; rezum. cap.31; rezum. cap.34
locurile: *pl. ac.* 2,37; 12,2, 3
loc: *sg. ac.* 10,7; 11,5; rezum. cap. 23; 23,12
loc: *sg. ac. în loc. prep.* ***în loc de*** 11,18; 12,23; rezum. cap.18; 24,6; 31,21
locul: *sg. ac., în loc adv.* ***în tot locul*** 12,13
locului: *sg. gen.* 17,10

LOCAȘ: s.n.; var. (Înv. și reg.) **LĂCAȘ**
lăcașu: *sg. nom./ac.* 26,15
lăcașul: *sg. nom.* 33,27

(a) LOCUI: v. IV; var. (Înv.) **(a) LĂCUI**
lăcuia: *ind. imp. 3.sg./pl.* 1,4, 44; 2,8, 23
lăcuiesc: *ind. prez. 3.pl.* 2,4, 22, 25, 29
lăcuind: *gerunziu* 2,7
au lăcuit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,12, 20, 23; 3,2; 4,46
a lăcui: *inf. prez.* 2,21; 11,29
veț lăcui: *ind. viit.I. 2.pl.* 4,26
vei lăcui: *ind. viit.I. 2.sg.* 8,12; 12,29; 17,14; 19,1; 26,1
lăcuiaște: *ind. prez. 3.sg.* 11,30; 12,12; 18,6
să lăcuiască: *conj. prez. 3.sg.* 12,5; 16,2, 6, 11; 31,16
veți lăcui: *ind. viit.I. 2.pl.* 12,10
să lăcuiți: *conj. prez. 2.pl.* 12,10
(spre) lăcuit: *supin* 13,12
lăcui-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,16; 33,28;
vor lăcui: *ind. viit.I. 3.pl.* 25,5
să lăcuiești: *conj. prez. 2.sg.* 28,30
am lăcuit: *ind. pf.c. 1.sg.* 29,16
va lăcui: *ind. viit.I. 3.sg.* 33,12
lăcui-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 33,28

LOCUINȚĂ: s.f.; var. (Înv.) **LĂCUINȚĂ**
lăcuințiI: *sg. gen.* 15,11

LOCUITOR: s.m.; var. (Înv.) **LĂCUITOR**
lăcuitoriu: *sg. nom.* 2,10
lăcuitorii: *pl. nom./ac.* 2,34; 9,28; 13,13, 15
lăcuitori: *pl. nom.* rezum. cap.13

(a) LOGODI: v. IV
au logodit: *ind. pf.c. 3.sg.* 20,7
va logodi: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,23

(a se) LOVI: v. IV
au lovit: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,4
vei lovi: *ind. viit.I. 2.sg.* 13,15; 20,13
va lovi: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,4, 11; 27,24
va fi lovit: *ind. viit.ant. 3.sg.* 19,5
să lovească: *conj. prez. 3.sg.* 19,6; 27,25; 29,1
(s-)au lovit: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,6
lovească: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 28,22, 27, 28, 35
lovește: *ind. prez. 3.sg.* 29,12
lovi-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 32,39
lovește: *imperativ2.sg.* 33,11

LOVITURĂ: s.f.
loviturI: *pl. ac.* rezum. cap.25

(a se) LUA: v. I
am luat: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 1,15; 3,8; 22, 14; 29,8
luând: *gerunziu* 1,25; 17,18; 26,4
veți lua: *ind. viit.I. 2.pl.* 2,6
veț lua: *ind. viit.I. 2.pl.* 4,2
au luat: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,20; 20,7
vei lua: *ind. viit.I. 2.sg. în loc. v.* ***vei lua în deșert*** „a nesocoti", „a batjocori" 5,11
va lua: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,11; 18,8; 22,2, 13, 30; 24,1, 7; 25,5, 9; 30,5; 32, 41
vei lua: *ind. viit.I. 2.sg.* 7,3, 25; 12,26; 15,17; 16,19; 17,12; 19,13, 14, 19; 20,15; 22,21, 22, 24; 24, 6, 7, 17; 26,2; 28,8, 12, 30
lua-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,15
vei lua: *ind. viit.I. 2.sg., în loc. v.* ***vei lua împrumut*** 15,6
vei lua: *ind. viit.I. 2.sg în loc. v.* ***vei lua aminte*** 15,23
vor lua: *ind. viit.I. 3.pl.* 18,2; 21,3; 22,15; 33,3
(să) va lua: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,8
or lua: *cond. prez. 3.pl.* 21,19
să luați: *conj. prez. 2.pl.* 21,21
lua: *inf. prez. fără* ***a*** 24,4
va fi luat: *ind. viit. ant. 3.sg.* 24,5
a lua: *inf. prez.* 25,7, 8
luat-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 26,13
să (vă) luați: *conj. prez. 2.pl.* 28,63
luați: *imperativ 2.pl.* 31,26
să iai: *conj. prez. 2.sg.* 2,9; 13,5; 17,7
să ia: *conj. prez. 3.sg.* 4,34; 6,15; 24,19
ia: *imperativ 2.sg. în loc. v.* ***ia aminte*** 6,3; 8,11; 12,28; 24,8; 30,15
ia: *ind. prez. 3.sg.* 10,17; 27,25
să (să) ia: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.22
să iei: *conj. prez. 2.sg.* 24,10, 19
să iau: *conj. prez. 1.sg.* 9,9

LUARE: s.f.
luarea: *sg. nom.* rezum. cap.2

(a) LUCRA: v. I
lucrând: *gerunziu* 4,25
vei lucra: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,13; 15,19
a fi lucrată: *pasiv inf. prez.* 13,14
lucri: *ind. prez. 2.sg.* 15, 18
au lucrat: *ind. pf.c. 3.pl.* 17,5; 20,18

lucraţi: *imperativ 2.pl.* 31,6
veţi lucra: *ind. viit.I. 2.pl.* 31,29

LUCRU: s.n.
lucru: *sg. nom./ac.* 1,14; 3,26; 4,32; 5,11, 14; 16,8; 17,5; rezum. cap.22; 23,19; 24,10, 18, 19, 22
lucrul: *sg. nom./ac.* 2,7; 16,15; 22,3, 28; 23,9, 20; 27, 15
lucrurile: *pl. nom./ac.* 3,24; 5,13; 11,7; 14,29; rezum. cap.22; 28,8, 12, 20, 33; 30,9; 31,29; 32,4; 33,11
lucrurilor: *pl. gen.* 8,9; 28,47, 57; 30,9
lucrului: *sg. gen.* 13,14; 24,15
lucruri: *pl. ac.* 34,12

LUMINĂ: s.f.
lumina: *sg. ac., în sintagma* ***lumina ochiului*** „pupilă"; p.ext. „ochi", „privire" 32,10
lumină: *sg. nom.* 33,2

LUMINAT: adv. „clar", „limpede", „pe înţeles", „deslușit"
luminat: 27,8

LUNĂ: s.f.
luna: *sg. ac.* 1,3; 4,19; 16,1
lunii: *sg. gen./dat.* 1,3; 17,3; 33,14
lună: *sg. ac.* 21,13

LUNG, -Ă: adj.
lungă: *f. sg. ac.* 4,26; 5,16; 17,20; 22,7; 32,47
(mai) lungă: *f. sg. nom.* 14,24; 19,6

LUNGIME: s.f.
lungime: *sg. ac.* 2,21; 3,11
lungimea: *sg. nom.* 30,20

M

MACHE: s.f. „pată"; reprezintă încercarea traducătorilor de a adapta lat. *macula* „pată", „murdărie"). Cuvântul nu este înregistrat în DLR.
mache: *sg. nom./ac.* 12,15; 15,21; 17,1; 18,13

MAICĂ: s.f.
maicii: *sg. gen.* 13,6

MAI-MARE: s.m.
mai-marii: *pl. nom.* 17,10

MAMĂ: s.f.; var. (Înv. şi pop.) **MUMĂ**
mâni-sa: *sg. gen.* 14,21; 27,22
muma: *sg. nom./ac.* 5,16; 22,6, 15; 27,16
mumă-sa: *sg. ac./gen.* 21,13, 18
mumei: *sg. dat.* 33,9

MAMZER: s.m.; cuvântul nu este înregistrat în DLR; este explicat în text printr-o apoziţie: *mamzer, adecă născut din curvie,* traducătorii urmând întocmai *Vulgata*: *mamzer hoc est de scorto natus.*
mamzer: *sg. nom.* 23,2

MANĂ: s.f.
mană: *sg. ac.* 8,3
mană: *sg. ac.* 8,16

MARE: adj./s.
marele: *adj. antep. n.. sg. ac.* 1,7
mare: *adj. m./f./n. sg. nom./ac.* 1, 19, 28; 2,7, 10, 21; 4,6, 7, 37; 5,22, 24, 25; 7,21; 8,15; 9,2, 29; 10,17; 11,24; rezum. cap.17; 18,16; 26,5, 8; 30,5
mari: *adj. f./n. pl. nom./ac.* 1 ,28; 4,38; 6,10, 22; 7,19; 9,1; 11,7; 17,17; 27,2; 28,59; 29,3; 34,12
(prea) mare: *adj. n. sg. ac.* 4,36
(mai) mari: *m./n./f. pl. nom./ac.* 4,38; 7,1; 9,1; 11,23
(cei mai) mari: *adj. m. pl. nom./ac., în sintagma* ***cei mai mari născuţi*** „bătrânii" 5,23; 21,2; 25,7; 29,10
(mai) mare: *adj. m./f./n. sg. nom./ac.* 9,14; 20,1; 25,13, 14
(mai) marii: *adj. m. pl. nom., în sintagma* ***mai marii născuţii*** „bătrânii" 21,6
(prea) mari: *adj. f. pl. ac.* 29,3
(cei mai) marii: *adj. m. pl. ac. în sintagma* ***cei mai marii născuţi*** 31,28
marii: *adj. antep. f. sg. gen.* 32,10
(cel) mare: *s.m. sg. ac.* 1,17
mari: *s.n. pl. ac.* 10,21

MARE: s.f.
Marea: *sg. ac., în s. propr.* ***Marea Roşie/Marea Pustiei*** 2,1; 3,17; 4,49
marea: *sg. ac., în sintagmele* ***marea despre apus/marea cea mai de pre urmă*** „Marea Mediterană" 11,24; 34,2
mare: *sg. ac.* 30,13
marea: *sg. ac.* 30,13; 33,23
Mării: *sg. gen., în s. propr.* ***Mării Roşie*** 1,1, 40; 11,4
mării: *sg. gen.* 1,7; 33,19

MARGINE: s.f. „hotar"; „capăt"
marginea: *sg. nom.* 3,16
marginile: *pl. ac. în sintagma* ***marginile pământului*** 28,49; 33,17

MĂCAR: adv.; var. **MACAR**
macar: 22,2
măcar: *adv. în loc. conj.* ***măcar că*** 10,15
mâcar: rezum. cap.13

MĂDULAR: s.n. „fiecare dintre membrele unei fiinţe; prin gn. fiecare dintre părţile sau organele din care este alcătuită o fiinţă"; (eufem.) „organ genital bărbătesc"
mădulariul: *sg. ac.* 10,16; 23,1

MĂDUVĂ: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **MĂDUHĂ**
măduha: *sg. ac.* 32,14

MĂGURĂ: s.f. „deal mare izolat; p. ext. munte"
măgura: *sg. ac.* rezum. cap.32; 32,49

MĂNUNCHI: s.n.; var. (Reg.) **MÂNUNCHI**
mânunchiul: *sg. ac.* 24,19

MĂIESTRIE: s.f. „vrăjitorie"
măiestrie: *sg. ac.* rezum. cap.18

MĂRIE: s.f. (Înv.) „slavă", „cinste"
măria: *sg. ac.* 8,17

MĂRIME: s.f. „însemnătate", „importanţă"; „slavă"; „măreţie"
mărimea: *sg. nom./ac.* 3,24; 5,24; 9,26; 33,26
mărimile: *pl. nom.* 11,2
mărime: *sg. ac.* 32,3

(a se) MĂRITA: v. I
(să) va mărita: *ind. viit.I 3.sg.* 24,2; 25,5

MĂRTURIE: s.f. „declaraţie sub jurământ"; (Rar) „martor"
mărturii: *pl. nom./gen.* 4,26; 17,6; rezum. cap.19; 19,15
mărturiile: *pl. nom./ac.* 4,45; 6,17, 20
mărturie: *s. în sintagmele:* ***mărturie strâmbă/mincinoasă/ mincinoasa mărturie*** „martor nedrept", „sperjur" *sg. nom./ac.* 5,20; 19,16, 18
mărturiilor: *pl. gen.* 17,7
mărturie: *sg. nom./ac.* 19,15, 16, 18; 30,19; 31,19, 21, 26
mărturiei: *sg. gen., în sintagma* ***cortul mărturiei*** 31,14

(a se) MĂRTURISI: v. IV
mărturisind: *gerunziu* 17,6
mărturisescu(-mă): *ind. prez. 1.sg.* 26,3
mărturiseasc: *ind. prez. 1.sg.* 32,46

MĂSCĂRICIOS, -OASĂ: adj.; „necuviincios"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Lesicon romanesc-latinesc-unguresc-nemțesc...*, Buda, 1825.
măscăricios: *m. sg. nom.* 28,54

MĂSLIN: s.m.; var. (Înv. și reg.) **MASLIN**
maslinii: *pl. ac.* 6,11
maslinilor: *pl. gen.* 24,20
maslini: *pl. nom./ac.* 8,8; 28,40

(a) MĂSURA: v. I
vor măsura: *ind. viit.I 3.pl.* 21,2

MĂSURĂ: s.f.
măsura: *sg. ac.* 3,11; 25,2
măsuri: *pl. ac.* 17,17
măsură: *sg. ac.* rezum. cap.25

MÂINE: var. (Înv. și reg.) **MÂNE**
mâne: 6,20

MÂNĂ: s.f.
mănile: *pl. ac.* 3,3
mănă: *sg. ac., în expr.* ***mână pentru mână*** 19,21
mâna: *sg. nom./ac.* 1,27; 2,24, 30; 3,2, 8, 24; 4,28; 6,8; 7,8, 19; 11,2; 12,7, 18; 13,9, 17; 14,25; 15,7, 10, 11; 17,7; 19,12; 20,13; 21,10; 24,1; 25,11, 12; 26,4; 28,32; 32,27, 36, 39, 40, 41; 33,2, 3; 34,12
mânilor: *pl. gen.* 2,7; 8,17; 12,6, 11, 17; 14,29; 16,15; 24,19; 27,15; 28,8, 12, 33; 30,9; 31,29; 33,11
mână: *sg. nom./ac.* 2,15; 4,34; 5,15; 6,21; 7,8; 9,26; 19,5; 23,25; 26,8
mânile: *pl. nom./ac.* 2,30, 36; 7,24; 9,15, 17; 21,6, 7; 33,7; 34,9
mâni: *sg. gen.* 3,11; 16,10
mâni: *pl. ac.* 10,3; 11,18
mână: *sg. ac. în expr.* ***mână pentru mână*** 19,21

(a se) MÂNCA: v. I
mănâncă: *ind. prez. 3.pl.* 4,28
(să) mănâncă: *ind. prez. 3.pl.* 12,22
să mănânci: *conj. prez. 2.sg.* 12,23
să mănânce: *conj. prez. 3.sg.* 28,51; 32,13
veți mânca: *ind. viit.I. 2.pl.* 2,6
să mâncăm: *conj. prez. 1.pl.* 2,28
vei mânca: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,12; 8,9, 10, 12; 12,15, 18, 21, 22, 27; 14,23, 26; 15,20, 22; 16,3, 7, 8; 20,14; 27,7; 28,53
(nu) mâncând: *gerunziu neg.* 9,9, 18
să mâncați: *conj. prez. 2.pl.* 11,15; 14,7
să (să) mânânce: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.12
veți mânca: *ind. viit.I. 2.pl.* 12,7; 14,6, 8, 9
a mânca: *inf. prez.* 12,15, 20; 20,6
mâncă: *imperativ 2.sg.* 12,15; 23,24
mânca: *inf. prez. fără* ***a*** 12,17
vor mânca: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,22; 14,29; 15,22; 18,1; 28,57; 31,20
(nu) mâncareți: *imperativ prohib. 2.pl.* 14,3
să mâncați: *conj. prez. 2.pl.* 14,4, 21
mâncați: *imperativ 2.pl.* 14,9, 11, 20
(nu) mâncați: *imperativ prohib. 2.pl.* 14, 10
(nu) mâncați: *imperativ prohib. 2.pl.* 14, 12
(să) va mânca: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,19
să mânce: *conj. prez. 3.sg.* 14,21; 28,33
a (să) mânca: *inf. prez.* rezum. cap.15
să mânci: *conj. prez. 2.sg.* 15,23; 28,31
(să) mânca: *inf. prez. fără* ***a*** 20,19
să mânânce: *conj. prez. 3.pl.* 26,12
am mâncat: *ind. pf.c. 1.sg.* 26,14
va mânca: *ind. viit.I. 3.sg.* 28,55; 32,42
ați mâncat: *ind. pf.c. 2.pl.* 29,6
mânca: *ind. imp. 3.pl.* 32,38

MÂNCARE: s.f.
mâncarea: *sg. nom./ac.* 12,15, 16
mâncărilor: *pl. dat.* 21,20

(a se) MÂNIA: v. I; var. (Înv. și Reg.) (a se) **MĂNIA**
măniindu(-să): *gerunziu* 1,34;
(s-)au măniiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 4, 21
(s-)au măniiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 29,27
mâniindu(-Să/-să): *gerunziu* 1,37; 9,8, 20; 11,17
(s-)au mâniiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,26
să (să) mânie: *conj. prez. 3.sg.* 6,15
(să) va mâniia: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,4; 31,17

MÂNIE: s.f.; var. (Înv. și rar) **MĂNIE**
măniia: *sg. nom.* 1,37
mânie: *sg. ac.* 4,25; 32,19
mânie: *sg. nom./ac.* 9,7, 18; 19,4; 29,24, 28; 32,16
mânia: *sg. ac.* 9,19; 13,17; 29,23; 32,27
mâniia: *sg. nom.* 29,24

(a se) MÂNTUI: v. IV
(să) va mântui: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,11
(te) mântuiești: *ind. prez. 2.sg.* 33,29

MÂNTUITOR: s.m.; var. (Înv.) **MÂNTUITORIU**
mântuitoriul: *sg. nom.* 32,15

(a) MERGE: v. III
a mearge: *inf. prez.* 1,22
meargând: *gerunziu* 1,24; 4,37
au mers: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,33
mergând: *gerunziu* 1,41; 26,2
mergeți: *imperativ 2.pl.* 2,3; 3,18
vom merge: *ind. viit.I. 1.pl.* 2,27
mergi: *imperativ 2.sg.* 5,30; 10,11
meargi: *ind. prez. 2.sg.* 11,29
merge: *ind. prez. 3.sg.* 11,30
să meargem: *conj. prez. 1.pl.* 13,2, 6, 13
vei merge: *ind. viit.I. 2.sg.* 14,25; 16,7
să meargă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 17,3; 29,18
a fi mers: *inf. pf.* 19,5
meargă: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 20,5, 6, 7, 8
merge-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 25,7
mergeți: *ind. prez. 2.pl.* 31,13

MERINDE: s.f.
merinde: *pl. ac.* 15,14

(a se) MESTECA: v. I; vezi **(a se) AMESTECA**

(a se) MEȘTE: v. III; aici se înregistrează sensul etimologic, (<lat. **mĭscĕre* „a amesteca"), despre care M. Seche (*Schiță de istorie a lexicografiei române,* II, Buc., 1969, p.77) spune că e reconstituit de latiniști, în secolul al XIX-lea.
În MDA se precizează sensurile curente în textele vechi: „a pregăti o băutură (pentru a o servi), a turna în pahar, a oferi de băut"; „a scoate", în vreme ce sensul „a amesteca" este caracterizat drept *suspect.*
să (te) mești: *conj. prez. 2.sg.* 2,19

MEȘTER: s.m.
meașterilor: *pl. gen.* 27,15

MEȘTEȘUGIRE: s.f.
meșteșugirelor: *pl. gen.* rezum. cap.20
meșteșugirile: *pl. ac.* 20,20; 28,20

MIAZĂNOAPTE: s.f. „nord"
meazănoapte: *sg. ac.* 3,27;
miezii-noapte: *sg. gen.* 2,3

MIC, -Ă: adj./s.
(cel) mic: *s.m. sg. ac.* 1,17
(mai) mic: *adj. m. sg. nom.* 25,13
(mai) mică: *adj. f. sg. nom.* 25,14
mic: *m. sg. nom.* 33,6

MIEL: s.m.
mieilor: *pl. gen.* 32,14

MIERE: s.f.
miiare: *sg. ac.* 6,3; 31,20
miere: *sg. ac.* 11,9; 26,9, 15; 27,3; 32,13
mierii: *sg. gen.* 8,8

MIERŢĂ: s.f.; var. **MIRŢĂ**
mirţă: *sg. nom.* 25,14
mirţa: *sg. ac.* 25,15

MIJLOC: s.n.
mijlocul: *sg. ac., în loc. prep.* ***din/în/prin mijlocul*** 2,15; 4,3, 12, 15, 33, 34, 36; 5,4, 22, 23, 24, 26; 6,15; 7,21; 9,10; 10,4; 11,3, 6; 13,1, 5, 13, 16; 17,7; 18,18; 19,2, 10, 19; 20,4; 21,8, 21; 22,21, 24; 23,14; 24,7; 28,57; 29,16; 32,51

MIJLOCIRE: s.f.
mijlocire: *sg. ac.* rezum. cap.9

MIJLOCITOR: s.m.
mijlocitoriu: *sg. m.* 5,5

MILĂ: s.f.
milă: *sg.nom./ac.* 5,10; 7,2; 19,13, 21; 25,12; 28,50; 32,36
mila: *sg. nom./ac.* 7,9, 12; rezum. cap.24

MILOSTIV, -Ă: adj.
milostiv: *m. sg. nom.* 4,31; 6,25; 13, 17; 21,8; 32,43

(a se) MILOSTIVI: v. IV
(s-)au milostivit: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,16
să (te) milostiveaşti: *conj. prez. 2.sg.* 13,8
(să) va milostivi: *ind. viit.I. 3.sg.* 30,3

MILV: s.m. „gaie", „uliu"; cuvântul nu este înregistrat în DLR; este împrumut din latină (*mīlvus, -i*)
milvul: *sg. nom.* 14,13

MINCINOS, -OASĂ: adj./s.
mincinos: *m. sg. nom.* rezum. cap.13; rezum. cap.18
mincinoasăle: *adj. antep. f. pl. ac.* rezum. cap.19
mincinoasă: *f. sg. nom., în sintagma* ***mărturie mincinoasă*** „martor nedrept" 19,16
mincinoasa: *adj. antep. f. sg. ac., în sintagma* ***mincinoasa mărturie*** „martor nedrept" 19,18
(cel) mincinos: *s.m. sg. ac.* rezum. cap.18

MINCIUNĂ: s.f.
minciună: *sg. nom.* 19,18

MINTE: s.f.
minte: *sg. ac.* 5,29; rezum. cap.6
minţii: *sg. gen., în sintagma* ***răpirea minţii*** „ieşire din minţi" 28,28
minte: *sg. ac., în loc. v.* ***să ţie minte*** 31,19

MINTEN: adv. (Reg.; mgm. Trans., Maram., Ban.) „pe dată, imediat, numaidecât, îndată"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Gheorghe Şincai, *Îndreptare către arithmetică*, Întîia parte..., Blaj, 1785.
minteani: 7,10

MINUNAT, -Ă: adj.
minunate: *n. pl. ac.* 34,12

MINUNE: s.f.
minuni: *pl. ac.* 6,22; 26,8
minunile: *pl. nom./ac.* 7,19; rezum. cap.34
minune: *sg. ac.* 13,1

(a se) MIRA: v. I
a (să) mira: *inf. prez.* 1,37

MIRE: s.m.
mire: *sg. ac.* 22,28
mireale: *sg. ac.* 33,12

(a) MIROSI: v. IV
miroseasc: *ind. prez. 3.pl.* 4,28

(a se) MISTUI: v. IV
va mistui: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,22; 28,42
mistuind: *gerunziu* 9,3
să mistuieşti: *conj. prez. 2.sg.* 13,16
(s-)au mistuit: *ind. pf.c. 3.pl.* 29,5; 32,36
să mistuiască: *conj. prez. 3.sg.* 29,19, 21
au mistuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 29,23

MISTUITOR, -TOARE: adj.
mistuitoriu: *n. sg. nom.* 4,24

(a se) MIŞCA: v. I „a (se) deplasa"; „a declanşa o luptă"
să (vă) mişcaţi: *conj. prez. 2.pl.* 2,5
(se) mişcă: *ind. prez. 3.pl.* 4,18
(să) vor mişca: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,8
au mişcat: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,6

MIŞELĂTATE: s.f.
mişălătatea: *sg. ac.* 26,7

MITITEL, -EA: s.m./f.
(cel) mititel: *s.m. sg. ac.* 28,50

MOARĂ: s.f.
moara: *sg. ac.* 24,6

MOARTE: s.f.
morţii: *sg. gen./dat.* rezum. cap.1; 19,6; 22,26; 31,14
moarte: *sg. ac.* 3,3; 7,2; 21,22
moartea: *sg. ac.* rezum. cap.4; 30,15, 19; 31,29; 33,1

MOAVITEAN: s.m. (cf. Indice Fc)
moaviteanilor: *pl. gen.* 2,9
moaviteanii: *pl. nom.* 2,11, 29; 23,3

MODRU: s.n. (cf. **Indice** Pr)
modrul: *sg. nom./ac.* 11,10; 25,2

MORMÂNT: s.n.
mormânturile: *pl. ac.* 9,22
mormânt: *sg. nom.* 13,16
mormântul: *sg. ac.* 34,6

MORT, MOARTĂ: s.m./f.
mort: *s.m. sg. ac.* rezum. cap.14; 14,1
morţi: *s.m. pl. ac.* 18,11
mortului: *s. sg. gen.* 25,5

MORTĂCIUNE: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **MORTĂCIUNĂ**
mortăciune: *sg. nom.* 14,21

MOŞIE: s.f.
moşie: *sg. ac.* 10,9; 14,29; rezum. cap.18; 18,1;
moşia: *sg. ac.* 14,27
moşiia: *ac. sg.* 18,2

MOŞTEAN: s.m. (Înv. şi reg.) „băştinaş"
moştean: *sg. nom.* 1,16

(a) MOŞTENI: v. IV
moşteniţi *imperativ 2.pl.* 1,8

moşteneaşte: *imperativ 2.sg.* 1,21
vor moşteni: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,39
moştenesc: *ind. prez. 3.pl.* 2,22
a moşteni: *inf. prez.* 2,24, 31; 6,1; 11,8; 19,14; 23,20; 30,18; 32,47
am moştenit: *ind. pf.c. 1.pl.* 3,12
au moştenit *ind. pf.c. 3.sg.* 3,14
să moştenească: *conj. prez. 3.pl.* 3,20
să moşteneşti *conj. prez. 2.sg.* 4,1; 6,18; 16,20
veţi moşteni: *ind. viit.I. 2.pl.* 4,5, 14, 26
veţ moşteni: *ind. viit.I. 2.pl.* 4,22
să moşteniţ: *conj. prez. 2.pl.* 8,1
să moşteniţi *conj. prez. 2.pl.* 11,31
vei moşteni: *ind. viit.I. 2.sg.* 12,29

MOŞTENIRE: s.f.
moştenire: *sg. ac.* 2,5, 9, 19; 3,18; 4,20, 38; 5,31; 9,6; 12,12; 15,4; 19,2; 20,15; 21,23; 29,8
moştenirii: *sg. gen.* 2,12; 5,33; 32,9
moştenirea: *sg.nom./ac.*3,20; 9,26, 29; 10,9; 12,9; 18,2; 19,14; 33,4

MUIERE: s.f.; var. (Înv.) **MUIARE**
muiarile: *pl. nom./ac.* 2,34; 3,6; 29,11
muiari: *pl. ac.* 3,19
muiarea: *sg. nom./ac.* 5,21; 17,5; rezum. cap.21; 21,13; rezum. cap.22; 22,5, 14, 22, 24, 30; 24,4, 5; 25,5, 7, 9, 11; 27,20; 28,56
muierea: *sg. nom./ac.* 13,6; 25,7
muiare: *sg. nom./ac.* 17,2; 20,7; 21,11; 22,13, 16, 19, 29; 24,1, 5; 25,8; 28,30; 29,18
muiari: *pl. ac.* 17,17
muiarile: *pl. ac.* 20,14
muieri: *pl. ac.* 21,15
muiere: *sg. ac.* 22,13
muiarii: *sg. gen./dat.* rezum. cap.25; 28,54
muiarilor: *pl. dat.* 31,12

MULT, -Ă: *pron. nehot./*adj./adv.
(foarte) mult: *adj. n. sg. nom.* 1,1
(foarte) mulţi: *adj. m. pl. nom.* 1,10
multe: *adj. f./n. pl. nom./ac.* 1,11; 5,10; 7,1; rezum. cap.11; 17,17; rezum. cap.22; 25,13; rezum. cap.28; 28,12; 31,21
multă: *adj. f. sg. ac.* 1,46; 2,1; 4,40; 11,9; 20,19; 25,15; 28,38
mult: *adj. n. sg. nom.* 2,21
(mai) multe: *adj. f./n. pl. nom./ac.* 3,19; 7,17
multor: *adj. n. pl. dat.* 15,6
multe: *adj. f. pl. ac., în loc. adv.* ***de multe ori*** rezum. cap.32
(mai) mult: *adv.* 5,22; 6,3; 7,10; 18,16; 28,68; 29,23; 31,2
mult: *adv. în loc. adv.* ***cu mult*** „în foarte mare măsură" 7,1

MULŢIME: s.f.
mulţime: *sg. nom.* 1,28
mulţimea: *sg. ac.* 5,22; 20,1; 28,62
mulţimi: *pl. ac.* 26,5
mulţimeai: *sg. gen.* 33,4
mulţimile: *pl. nom.* 33,17

(a) MULŢUMI: vg. IV; var. (Înv. şi pop.) **(a) MULŢĂMI**
să mulţămeaşti: *conj. prez. 2.sg.* 8,10

MUMĂ: s.f.; vezi **MAMĂ**

MUNTE: s.m.
muntelui: *sg. gen.* 1,2, 19; 3,12, 17; 4,11, 49
munte: *sg. ac.* 1,6, 41, 43; 5,4, 5, 22; 9,9, 21; 10,1, 3, 4, 5, 10; 32,49; 33,19
muntele: *sg. ac.* 1,7, 20; 2,1, 3, 5; 3,8, 25; 4,48; rezum. cap.5; 5,23; 9,15; 11,29; 27,4, 12, 13; 32,49, 50; 33,2; 34,1
munţi: *pl. nom./ac.* 1,7, 24, 44; 2,37; 8,7; 11,11; 12,2
munţii: *pl. ac.* 8,9; rezum. cap.11
munţilor: *pl. gen.* 32,22; 33,15

(a) MURI: v. IV
moriu: *ind. prez. 1.sg.* 4,22
să moriu: *conj. prez. 1.sg.* 18, 16
să moară: *conj. prez. 3.sg.* 20,5, 6, 7
mori: *imperativ 2.sg.* 32,49
(nu) moară: *imperativ prohib. 2.sg.* 33,6
moare: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.34
vom muri: *ind. viit.I. 1.pl.* 5,25
au murit: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,6; 32,50; 34,5, 7
va muri: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,12; 19,11, 12; 21,21; 22,21, 25; 24,3, 16; 25,5
vor muri: *ind. viit.I. 3.pl.* 22,22
voi muri: *ind. viit.I. 1.sg.* 31,27
murind: *gerunziu* rezum. cap.33

(a) MURMURA: v. I s.f. (cf. **Indice** Iş)
aţi murmurat: *ind. pf.c. 2.pl.* 1,27

MURMURARE: s.f. (cf. **Indice** Iş)
murmurările: *pl. ac.* rezum. cap.9

MUŞCARE: s.f.
muşcare: *sg. ac.* 32,24

(a se) MUTA: v. I
să (să) mute: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.19

N

(a se) NAŞTE: v. III
nasc: *ind. prez. 3.pl.* 2,25
vei naşte: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,25; 28,41;
(să) nasc: *ind. prez. 3.pl.* 8,8; 14,22, 28; 15,19; 22,9
va naşte: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,15, 18
(să) vor naşte: *ind. viit.I. 3.pl.* 23,8; 29,22;
(s-)au născut: *ind. pf.c.3.pl.* 28,57
au născut: *ind. pf.c. 3.sg.* 32,18

NAŞTERE: s.f.
naşterea: *sg. nom.* 2,14
naşteri: *pl. ac.* 28,35

NĂDEJDE: s.f.
nădeajdea: *sg. ac.* 28,52
nădejde: *sg. ac.* 32,37

NĂIMIT: s.m.
năimitului: *sg. gen.* 15,18

NĂSCUT: s.m./f.
născuţi: *s.m. pl. nom./ac., în sintagma* ***cei mai mari născuţi*** „bătrânii" 5,23; 21,2; 25,7; 29,10; 31,28
întâi născutele/născutele: *s.n. pl. ac., în sintagma* ***întâi/întâiu născutele/născutele întâiu*** 12,6; 14,23; 15,19; rezum. cap.15; 15,19; 21,17
născute: *s.n. pl. ac., în sintagma* ***ceale întâi născute*** 12,17
născut: *s.m. sg. nom/ac./gen./dat., în sintagma* ***întâiul născut/întâiu născut/întâi născut/întâiul născut*** 15,19; rezum. cap.21; 21,15, 16, 17; 25,6; 33,17
născuţii: *s.m. pl. nom., în sintagma* ***mai marii născuţii*** „bătrânii" 21,6
născut: *s.m. sg. nom./dat.* 21,17; 23,2

NEAM: s.n.
neamurile: *pl. nom./ac.* 1,13, 15, 23; 4,27; 7,7, 17, 22; 8,20; 10,15; 11,23; 12,2, 5, 14, 29, 30; 14,2; 16,18; 17,14; 18,5, 14; 19,1; 25,19; 26,19; 28,1, 10, 65; 29,10, 21, 24; 30,1; 31,3, 28; 32,8; 33,5, 17
neamului: *sg. gen.* 1,35; 17,9, 18; 27,9
neamuri: *pl. gen.* (*cu prep.* ***a + num.***) rezum. cap.3
neamuri: *pl. nom./ac./gen./dat.* 4,27, 38; 7,1, 9; 9,1, 4; 15,6; 28,12; 29,18; 32,7; rezum. cap.33
neam: *sg. nom./ac./dat.* 3,13; 4,6, 7, 8, 34; 5,9; 9,14; 17,15; 18,1; 23,2, 3, 8; 26,5; 28,32, 49, 50; 29,18; 32,20, 21, 28

neamurilor: *pl. gen./dat.* 3, 16; 4,19, 34; 5,23; 6,14; 13,7; 18,9; 29,16; 32,8
neamul: *sg. ac.* 4,43; 10,8; 18,15; 24,8; 28,36; 29,8, 22
neamuri: *pl. voc.* 32,43

NEASCULTĂTOR, -TOARE: adj.
neascultători: *m. pl. nom.* 8,20

NEBUN, Ă: adj.
nebune: *n. sg. voc.* 32,6
nebun: *n. sg. ac.* 32,21

NECAZ: s.n.; var. (Reg.) **NĂCAZ**
năcazul: *sg. ac.* 4,29
năcazurile: *pl. nom./ac.* rezum. cap.8; 28,60; 31,17;
năcazuri: *pl. ac.* 31,21

(a) NECĂJI: v. IV; var. (Pop.) **(a) NĂCĂJI**
să năcăjească: *conj. prez. 3.sg.* 8,2
năcăjitu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,3
au năcăjit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,16; 26,6; 29,22

NECĂJIRE: s.f.
năcăjiri: *sg. gen.* 16,3

NECHITIT, -Ă: adj. „neșlefui"; acest sens nu este atestat în DLR.
nechitiți: *m. pl. ac.* 27,6

NECREDINCIOS, -OASĂ: adj.
necredinciosului: *adj. antep. n. sg. gen.* rezum. cap.1
necredincioși: *m. pl. nom.* 1,26; 32,20

NECURAT, -Ă: adj./s.
necurată: *adj. f. sg. ac.* rezum. cap.12
necurat: *m. sg. nom.* 12,15; 14,8, 19; 21,5
necurate: *f. pl. nom./gen.* rezum. cap.14; 14,3, 7, 10
(cel) necurat: *s.n. sg. nom./ac.* 12,22; 15,22
(ceale) necurate: *s.f. pl. ac.* 14,10
necurata: *adj. antep. f. sg. nom.* 15,9

NECURĂȚIE: s.f.
necurățâie: *sg. ac.* 23,14
necurăție: *sg. ac.* 26,14
necurățiile: *pl. ac.* 29,17

NEDREPT, -EAPTĂ: adj./s.
nedrept: *adj. m. sg. nom.* 25,1
nedrepților: *s.m. pl. gen.* rezum. cap.27
nedreaptă: *s.f. sg. ac.* 31,29

NEDREPTATE: s.f.
nedreptatea: *sg. ac.* 5,9; 25,16
nedreptate: *sg. ac.* 25,1; 32,4

NEDUMNEZEIRE: s.f. „fărădelege", „faptă rea, răutate", „păcat"; formația prefixată nu este înregistrată în MDA.
nedumnezăirile: *pl. ac.* 9,4
nedumnezăire: *sg. ac.* 9,5
nedumnezeirea: *sg. ac.* 9,27

NEGURĂ: s.f.
neagură: *sg. nom.* 4,11

NEÎNȚELEPT, -EAPTĂ: adj.
neînțăleapte: *n. sg. voc.* 32,6

NELEGIUIRE: s.f.
nelegiuire: *sg. ac.* 22,21

(a) NELEGIUI: v. IV
ați nelegiuit: *ind. pf.c. 2.pl.* 32,51

NEMĂSURAT, -Ă: adj.
nemăsurată: *f. sg. nom.* 29,24

NEMERNIC: s.m.; var. (Înv. și reg.) **NIMERNIC** „(om) străin, pribeag, pripășit", „venetic"
nemearnicul: *sg. nom.* 5,14
nemearnicii: *pl. nom./ac.* 10,19; 29,22
nemearnicului: *sg. dat.* 14,21
nimearnic: *sg. nom.* 1,16
nimearnicii: *pl. nom.* rezum. cap.10
nimearnicul: *sg. nom./ac.* 10,18; 14,29; 15,3
nimearnic: *sg. nom.* 23,7

(a) NEMERNICI: v. IV „a pribegi"
au nemearnicit: *ind. pf.c. 3.sg.* 26,5

NEMERNICIE: s.f. (Înv.) „situație a unei persoane străine de loc"
nemearniciei: *sg. gen.* rezum. cap.1

NEMESTECAT, -Ă: adj. (Înv.) „curat"
nemestecat: *m. sg. ac.*32,14

NEMULȚUMIRE: s.f.; var. (Înv. și pop.) **NEMULȚĂMIRE**
nemulțămirea: *sg.ac.* rezum. cap.32

NENUMĂRAT, -Ă: adj.
nenumărate: *f./n. pl. ac.* 3,5; 26,5

NEPOT: s.m.
nepoții: *pl. ac.* 4,9
nepoți: *pl. ac.* 4,25
nepoților: *pl. dat.* 6,2

NEPRIETEN: s.m.
nepriiatinilor: *pl. gen.* 1,42; 20,3; 21,10; 28,68; 32,27
nepriiatin: *sg. nom.* 4,42
nepriiatinii: *pl. nom./ac.* 6,19; 32,31; 33,29
neprietinii: *pl. ac.* 23,14; 28,7
neprietininilor: *pl. gen./dat.* 28,31; 32,42
nepriiatinului: *sg. dat.* 28,48
neprietinii: *pl. nom./ac.* 28,55; 30,7
nepriiatinul: *sg. ac.* 28,57; 33,27
nepriatinilor: *pl. gen.* 33,11

NEPUTINȚĂ: *s.f.*
neputințăle: *pl. ac.* 7,15
neputințele: *pl. ac.* 29,22,

NETED: adv. (Fig.) „clar", „curat"
neated: *adv.* 27,8

(a) NETEZI: v. IV
veți netezi: *ind. viit.I. 2.pl.* 27,4

NEVINDECAT, -ă: adj.
nevindecat: *n. sg. nom.* 32,33

NEVINOVAT, -Ă: adj.
nevinovat: *n. sg. nom./ac./gen.* 19,10, 13; 21,8, 9; 27,25

NISIP: s.n.; var. (Înv.) **NĂSIP**
năsipului: *sg. gen.* 33,19

NOAPTE: s./adv.
noaptea: *adv.* 1,33; 16,1; 23,10; 28,66
nopți: *s.f. pl. ac.* 9,9, 11, 18, 25; 10,10
noapte: *sg. ac., în sintagma* ***corbul de noapte*** 14,17
noapte: *sg. ac.* rezum. cap.23

NOR: s.m.
nor: *sg. ac.* 1,33; 31,15

norului: *sg. gen.* 5,22
nori: *pl. ac.* 33,26

NOROD: s.n.
norod: *sg. nom./ac./gen.* rezum. cap.1; 2,10, 21; 4,6, 20; 7,6; rezum. cap.9; 9,2, 6; 14,2, 21; 17,7; 18,3; 20,2, 8; 26,18, 19; 28,9; 29,13; 32,21
norodului: *sg. gen/dat.* 1,37; rezum. cap.2; 2,4; 5,28; rezum. cap.9; 9,10, 27; 10,11; 21,8; 27,1, 11; rezum. cap.31; rezum. cap.32; 32,43, 44; 33,5, 21
noroadele: *pl. nom./ac.* 2,25; 7,6, 7, 14, 16; 28,64; 30,3; 33,3
norodul: *sg. nom./ac.* 2,32, 33; 3,1, 2, 3, 28; 4,10, 33; 9,12, 13, 26, 29; 10,4; 13,9; 16,18; 17,13, 16; 20,11; 21,21; 26,15; 27,9, 12, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26; 28,33; 29,10; 31,7, 12, 16; 32,9, 36, 43; 33,7; rezum. cap.34
noroadelor: *pl. gen./dat.* 4,6; 7,19; 28,37; 32,50
norodule: *sg. voc.* 32,6; 33,29
noroade: *pl. ac.* 33,19

NOU, NOUĂ: adj./s.
noao: *adj. f. sg./pl. ac./gen.* 16,1; 20,5; 22,8
(cei) noi: *s.m. pl. nom.* 32,17

NUMĂR: s.n.
numărul: *sg. nom./ac.* 1,11; 7,1, 7; 17,15, 16; 19,9; 20,19; 21,11; 25,3; 28,62; 32,8
număr: *sg. nom./ac.* 3,5; 26,5; 30,5; 33,6

(a se) NUMĂRA: v. I
numărând: *gerunziu* rezum. cap.7
(să) numără: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.11
vei număra: *ind. viit.I. 2.sg.* 16,9

NUME: s.n.
numele: *sg. nom./ac.* 2,18, 25; 3,14; 5,11; 6,13; 7,24; 9,14; rezum. cap.10; 10,8, 20; 12,3, 5, 11, 20; 14,23; 16,2, 6, 11; 21,5; 25,6, 10, 19; 26,2, 19; 28,10, 58; 29,20; 32,3
numelui: *sg. dat.* 18,5
numele: *sg. ac., în loc. adv.* ***în numele*** 18,7, 19, 20, 22
nume: *sg. ac.* 22,14, 17, 19;

O

OAIE: s.f.
oaie: *sg. nom./ac.* 14,4; 17,1; 18,3
oaia: *sg. ac.* 22,1
oilor: *pl. gen.* 7,13; 15,19; 18,4; 28,4, 18, 51
oi: *pl. ac.* 8,13; 12,6; 14,26; 16,2; 32,14
oile: *pl. nom./ac.* 14,23; 15,19; 28,31

OASTE: s.f
oastea: *sg. dat. (cu* ***a + toată)*** 11,4; 17,3
oastei: *sg. gen./dat.* 20,1, 9, 14; 25,18
oastea: *sg. ac.* 20,5

OBȘTE: s.f. (Înv. și pop.) „colectivitate, comunitate de oameni, populație, popor; p. ext. gloată, mulțime”
obște: *sg. ac. în loc. adj.* ***de obște*** „comun, public” 2,27; 20,6;
obștea: *sg. gen.* 24,5

OCHI: s.m.
ochii: *pl. nom./ac.* 3,21, 27; 4,3, 9, 19, 34; 6,8; 7,19; 10,21; 11,7, 12, 18, 34; 15,9, 18; 16,19; 21,7; 28,32, 34, 67; 29,3; 34,4
ochilor: *pl. gen.* 4,8; 24,1; 25,3;
ochiul: *sg. nom.* 7,16; 13,8; 33,28; 34,7
ochiu: *sg. ac., în expr.* ***ochiu pentru ochiu*** 19,21
ochi: *sg. ac.* 28,65; 29,4
ochiului: *sg. gen., în sintagma* ***lumina ochiului*** „pupilă”; p.ext. „ochi”, „privire” 32,10

OCOL: s.n. „țarc”
ocoalele: *pl. nom.* 28,4

ODIHNĂ: s.f.
odihnă: *sg. nom./ac.* 3,20; 12,9; 25,19; 28,65
odihna: *sg. nom.* 5,14

(a se) ODIHNI: v. IV (Înv.) „a se potoli”; „a se astâmpăra”; „a avea liniște, pace din partea cuiva”; „a accepta”
(a să) odihni: *inf. prez.* 1,45
să odihnească: *conj. prez. 3.pl.* 5,14
să (vă) odihniți: *conj. prez. 2.pl.* 12,10
(nu te) odihni: *imperativ prohib. 2.sg.* 13,8
(să) va odihni: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,16; 33,12
va odihni: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,5
(te) vei odihni: *ind. viit.I. 2.sg.* 28,65
(s-)au odihnit: *ind. pf.c. 3.sg.* 33,20

(a) ODRĂSLI: v. IV; var. **(a) ODRĂZLI**
odrăzlind: *gerunziu* 29,18

OLTAR: s.n.; var. (Înv. și reg.) **OLTARIU**
oltarele: *pl. ac.* rezum. cap.7; 7,5
oltariul: *sg. ac.* 12,27; 16,21; 33,10
oltariu: *sg. ac.* 12,27; rezum. cap.27; 27,5
oltariului: *sg. gen.* 26,4

OM: s.m.
omul: *sg. nom./ac.* 1,31; 5,24; 8,3, 5; 17,12; 20,5, 6, 7; 21,15, 18, 22; 22,13, 30; 24,1, 5; 27,15; 28,54; 32,25; 33,1
oamenii: *pl. ac.* 1,35
oamenilor: *pl. gen.* 2,14
omului: *sg. gen.* 4,28; 19,16; 24,9; 29,20
om: *sg. nom./ac.* 4,32; 17,15; 20,7, 8, 19; 21,1; 23,10; 24,7; 34,6
oameni: *pl. ac.* 7,14; 32,26

ONOCROTAN: s.m. „pelican”; cuvântul nu este înregistrat în DLR; reprezintă adaptarea lat. *onocrotalus*
onocrotanul: *sg. nom.* 14,18

(a se) OPRI: v. IV
au oprit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,37; 4,23
oprească: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4
să (să) oprească: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.23

OPRIRE: s.f.
oprirea: *sg. nom.* rezum. cap.2

ORAȘ: s.n.
orașul: *sg. nom.* 2,36
oraș: *sg. nom.* 3,4
orașe: *pl. ac.* 3,5
orașele: *pl. ac.* 12,17, 21

ORB, OARBĂ: adj./s.
orb: *adj. n. sg. nom.* 15,21
orbul: *s.m. sg. nom.* 27,18; 28,29

(a) ORBI: v. IV
orbeasc: *ind. prez. 3.pl.* 16,19

ORBIE: s.f.
orbie: *sg. ac.* 28,28

ORZ: s.n.
orzului: *sg. gen.* 8,8

(a) OSÂNDI: v. IV
vor osândi: *ind. viit.I. 3.pl.* 25,1

(a) OSEBI: v. IV; var. (Reg.) **(a) USEBI, (a) OSIBI** (Înv. și pop.) „a (se) diferenția”, „a (se) deosebi”; (Înv. și pop.) „a (se) despărți” „a (se) separa”

osibeaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4
au osebit: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,41
au usebit: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,8
vei usebi: *ind. viit.I. 2.sg.* 14,22, 28; 19,2
a (să) usebi: *inf. prez.* rezum. cap.19

OSEBIRE: s.f.; var. (Înv.) **USEBIRE**
usebirea: *sg. nom.* rezum. cap.14

OSEBIT, -Ă: adj.; var. (Înv. şi reg.) **USEBIT, -Ă** (Înv. şi pop.) „deosebit", „diferit"; „ales", „ieşit din comun"
usebit: *n. sg. nom.* 14,2; 26,18

OSEBITOR: s.m. „cel care separă"
osebitoriu: *sg. nom.* 5,5

(a se) OSPĂTA: v. I
(vă) veţi ospăta: *ind. viit.I. 2.pl.* 12,12
(te) vei ospăta: *ind. viit.I. 2.sg.* 12,18; 14,26; 16,11, 14; 26,11; 27,7

OSPĂŢ: s.n.
ospeţelor: *pl. dat.* 21,20

OSTAŞ: s.m.
ostaşi: *pl. nom.* 2,14
ostaşii: *pl. nom.* 2,16
ostaşilor: *pl. gen.* 20,19

OSTENEALĂ: s.f.
ostenească: *sg. ac.* 25,18; 26,7

OSTENIT, -Ă: adj.
osteniţ: *m. pl. nom.* 25,18

OŞTEAZĂ: s.f. (reg. Trans.) „cartier situat la marginea unui oraş", „suburbie"; (la pl.) „grup izolat de case la marginea satului"; aici prima atestare; cf. MDA, unde prima atestare este la Samuelis Klein, *Dictionarium valachico-latinum*, editat de L. Gáldi la Budapesta, în 1944.
oşteazele: *pl. ac.* 32,32

(a) OŞTI: v. IV
va oşti: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,30; 3,22
vom oşti: *ind. viit.I. 1.pl.* 1,41
să oştiţi: *conj. prez. 2.pl.* 1,42
(nu) oşti: *imperativ prohib. 2.sg.* 2,9
să oşteşti: *conj. prez. 2.sg.* 2,19
oştind: *gerunziu* 9,24
oşteaşte: *ind. prez. 3.sg.* 20,4, 20
vor oşti: *ind. viit.I. 3.pl.* 33,7

(a se) OŢĂRÎ: v. IV (Pop.) „a (se) mânia"; „a (se) mâhni", „a (se) supăra"
(să) oţăreaşte: *ind. prez. 3.sg.* 25,16

OU: s.n.
oao: *pl. ac.* 22,6

OVREI: s.m.; var. (Reg.) **OVREU** (În v. şi reg.) „evreu"
ovreu: *sg. nom.* rezum. cap.15
ovreaul: *sg. nom.* 15,12

OVREICĂ: s.f.; var. (Neob.) **OVREAUĂ** (Înv. şi reg.) „evreică"
ovreaoa: *sg. nom.* 15,12

P

PACE: s.f.
pace: *sg. nom./ac.* 2,26; 7,2; 20,10; 23,6; 29,1, 19
pacea: *sg. ac.* 20,12
păcii: *sg. gen.* 29,1

PAJIŞTE: s.f.
pajişte: *sg. ac.* 32,2

PAJURĂ: s.f.; var. (Reg.) **PAJORĂ**
pajora: *sg. nom./ac.* 14,12; 32,11
pajerii: *sg. gen.* 28,49

PANĂ: s.f. (aici) „formaţie de luptă în formă de pană", un calc semantic după lat. *cuneus*, care înseamnă „cui", „piron", „în formă de unghi", „pană de lemn cu diferite întrebuinţări", dar şi „formaţie de luptă în cui"
peanele: *pl. ac.* 20,9

PARTE: s.f.
partea: *sg. nom./ac.* 2,35; 3,12; 17,20; 18,4, 8; 25,18; 28,27; 32,9; 33,21; 34,3
parte: *sg. ac.* 3,13; 10,9; 12,12; 14,27, 29; 15,21; 18,1; 29,8
parte: *sg. ac., în structura num. fracţ.* ***a zeacea parte*** 14,22
parte: *sg. nom., în loc. s.* (pop.) ***parte bărbăteasca*** „fiinţă de sex bărbătesc" 15,19; 20,13
partea: *sg. nom., în loc. s.* (Pop.) ***partea bărbăteasca*** 16,16
parte: *sg. ac., în loc. adv.* ***într-altă parte*** „altundeva" 16,19
părţi: *pl. ac.* 7,22; 19,3
părţ: *pl. ac.* 14,6
părţi: *sg. gen.* rezum. cap.22

PASĂRE: s.f.; var. (În v. şi pop.) **PASERE**
paserilor: *pl. gen.* 4,17
paserile: *pl. nom./ac.* 14,11; 32,24
pasere: *sg. ac.* 14,15; 22,6

PAT: s.n.
patul: *sg. nom.* rezum. cap.3; 3,11

PAVĂZĂ: s.f.
pavăza: *sg. nom.* 33,29

PĂCAT: s.n.
păcatele: *pl. ac.* rezum. cap.9; 9,18
păcatul: *sg. ac.* 9,21, 27; 24,16
păcat: *sg. nom./ac.* 15,9; 19,15; 23,21; 24,15
păcat: *sg. ac., în loc. adj.* ***fără păcat*** 23,22
păcatului: *sg. gen.* 25,2

(a) PĂCĂTUI: v. IV
păcătuit-am: *ind. pf.c. 1.pl.* 1,41
a fi păcătuit: *inf. pf.* 9,16
să păcătuiţ: *conj. prez. 2.pl.* 20,18
va păcătui: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,22
a păcătui: *inf. prez.* 24,4
au păcătuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 25,2
păcătuit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 32,5

PĂCIUITOR, -TOARE: adj.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Dicţionaru rumenesc, latinesc şi unguresc.* Din orenduiala excelenţii sale preasfinţitul Ioann Bobb..., Cluj, tom I: A-L, 1822; tom II: M-Z, 1823.
păciuitoare: *f. pl. ac., în sintagma* ***junghieri păciuitoare*** 27,7

PĂDURE: s.f.
pădure: *sg. ac.* 19,5

PĂDUREŢ, -EAŢĂ: adj.
pădureaţe: *n. pl. nom.* 20,20

PĂGÂN: s.m.
păgânilor: *pl. gen.* rezum. cap.14

(a) PĂIENJENI: v. IV; var. **(a) PĂINJINA:** v. I
au păinjinat: *ind. pf.c. 3.sg.* 34,7

PĂMÂNT: s.n.
pământul: *sg. nom./ac.* 1,5, 7, 21, 22, 24, 25, 27, 35, 36, 38, 39; 2,5, 9, 12, 19, 20, 22, 24, 27, 29, 31, 37; 3,2, 8, 10, 12, 13, 16, 18, 20, 25, 28; 4,1, 5, 14, 21, 22, 26, 38, 40, 43, 46, 47; 5,6, 31, 33; 6,1, 3, 10, 13, 15, 18, 23; 7,1, 13; 8,1, 8, 10, 14; 9,4, 6, 23, 28; 10,7, 11, 14, 19; 11,6, 8, 10, 17, 21, 25, 29, 30, 31; 12,1, 10, 29; 13,5, 10; 15,4, 7, 11, 15; 16,20; 17,14; 18,9, 14; 19,8, 14; 20,1; 21,1, 3, 23; 23,7, 20; 24,4; 25,15, 19; 26,1, 3, 9, 15; 27,2, 3; 28,8, 21, 23, 52, 63; 29,1, 2, 8, 16, 25, 28; 30,5, 16, 18, 19, 20; 31,4, 7, 13, 16, 20, 21, 23, 28; rezum. cap.32; 32,1, 22, 47, 49, 52; 33,28; rezum. cap.34; 34,1, 2, 4, 5, 6, 11
pământului: *sg. gen./dat.* rezum. cap.2; 6,15; 7,13, 22; 9,28; 11,14; 13,7; 19,2, 10; 26,10; 28,4, 11, 12, 18, 24, 25, 26, 33, 42, 49, 51, 64; 29,22, 24, 27; 30,9; 31,4; 32,43; 33,13, 16, 17; 34,6
Pământul: *sg. ac., în sintagma* ***Pământul Făgăduinţii*** rezum. cap.3
pământ: *sg. ac.* 3,24; 4,10, 17, 18, 25, 32, 36, 39; 5,8, 16; 7,6; 8,7; 11,21; 12,1, 16, 19, 24; 14,2, 22; 15,11, 23; 19,1; 22,6; 23,13; 24,14; 26,10; 28,1, 38, 43, 56; 29,28; 32,10, 13, 24
pământurile: *pl. ac.* 9,5
pământul: *sg. gen./dat.* (*cu prep.* ***a + tot***) 11,3; 29,2; 34,11
pământului: *sg. gen.* 19,3
pământurilor: *pl. gen.* 28,10

PĂR: s.m.
părul: *sg. ac.* 21,12

(a) PĂRĂSI: v. IV
va părăsi: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,31; 31,6, 8, 16
au părăsit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 9,12; 29,25
a fi părăsit: *inf. pf.* 9,16
să părăseşti: *conj. prez. 2.sg.* 14,27
să părăsască: *conj. prez. 3.sg.* 23,14
ai părăsât: *ind. pf.c. 2.sg.* 28,20; 32,18
voi părăsi: *ind. viit.I. 1.sg.* 31,17
părăsit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 32,15

(a se) PĂREA: v. II
(să) pare: *ind. prez. 3.sg.* 12,8
părându-: *gerunziu* 30,1

PĂRINTE: s.m
părinţilor: *pl. gen./dat.* 1,8, 11, 21, 35; 4,31; 5,9; 6,3, 10, 18, 23; 7,8, 12, 13; 8,1, 18; 9,5; 10,11, 15; 11,9, 21; 12,1; 13,17; 19,8; 26,3, 7, 15; 27,3; 28,11; 29,13; 30,20; 31,7, 20
părinţii: *pl. nom./ac.* 4,37; 5,3; 8,3, 16; 10,15, 22; 13,6; 24,16; 28,36, 64; 29,25; 30,5, 9; 31,16; 32,17
părinţi: *pl. ac.* 24,16

PĂRINTESC, -EASCĂ: adj.; var. (Înv. şi pop.) **PĂRINŢESC, -EASCĂ**
părinţască: *f. sg. ac.* 18,8

PĂŞUNE: s.f. (aici) „hrană”
păşunea: *sg. ac.* 11,15

(a) PĂTIMI: v. IV
va pătimi: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,26
au pătimit: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,26

PĂTIŞOR: s.n.
pătişorului: *sg. gen.* 27,20

(a) PĂTRUNDE: v. III
vei pătrunde: *ind. viit.I. 2.sg.* 15,17
erai pătruns: *pasiv ind. imp. 2.sg.* 25,18

(a se) PĂZI: v. IV
păzeaşte: *imperativ 2.sg.* 2,19; 4,23, 40; 6,13, 17; 7,11; 8,1, 11; 12,13, 19, 23, 30; 14,27; 15,9; 18,9; 25,19
păziţ: *imperativ 2.pl.* 4,2; 29,9
păziţi: *imperativ 2.pl.* 4,15; 5,32; 27,1
păzeaşte(-te): *imperativ 2.sg.* 4,9
păzesc: *ind. prez. 3.pl.* 5,10; 7,9
să păzască: *conj. prez. 3.sg./pl.* 5,29; 18,10
să păzeşti: *conj. prez. 2.sg.* 6,2; 26,16, 17
vom păzi: *ind. viit.I. 1.pl.* 6,25
au păzit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,8; 32,10; 33,9
păzând: *gerunziu* 7,9; 13,18
vei păzi: *ind. viit.I. 2.sg.* 7,12; 11,22; 15,5; 16,12; 19,9; 28,9, 13, 58; 30,10
păzeşti: *ind. prez. 2.sg.* 8,2
să păzăşti: *conj. prez. 2.sg.* 8,6; 10,13; 30,16
vor păzi: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.11
să păziţ: *conj. prez. 2.pl.* 11,8
păziţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 11,16
veţ păzi: *ind. viit.I. 2.pl.* 11,22
să (să) păzească: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.16
a păzi: *inf. prez.* 17,19; 32,46
să păzeaşti: *conj. prez. 2.sg.* 26,18; 28,1, 15
să păzească: *conj. prez. 3.pl.* 31,12

PÂINE: s.f.; var. (Reg.) **PÂNE**
pânea: *sg. ac.* 8,3, 9; 16,3
pâne: *sg. ac.* 9,9, 18; 16,3; 23,4; 29,6

(a se) PÂNGĂRI: v. IV
(să) va pângări: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,10

PÂNTECE: s.n.; var. (Înv.) **PÂNTECE**
pântecele: *sg. ac.* 18,3
pântecelui: *sg. gen.* 7,13; 28,4, 11, 18, 53; 30,9

PÂRÂU: s.n.; var. **PĂRĂU**
păraie: *pl. ac.* 8,7

PÂRGĂ: s.f. (Înv. şi reg.; colectiv) „cele dintâi fructe sau roade dintr-un an; roade timpurii”
părghele: *pl. nom./ac.* rezum. cap.12; 12,17;
pârghele: *pl. nom./ac.* 12,6, 11, 17; 18,4; rezum. cap.26; 26,2, 10;

(a) PÂRÎ: v. IV
pârându-: *gerunziu* 19,16

PEDEAPSĂ: s.f.
pedeapsa: *sg. nom.* rezum. cap.1; rezum. cap.25

(a se) PEDEPSI: v. IV
să (să) pedepsească: *conj. prez. 3.sg.* 21,22

PENIŞOARĂ: s.f.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la N. Beldiceanu, *Poesii*, Bucureşti, 1950.
penişoare: *pl. ac.* 14,19

PEŞTE: s.m.
peştilor: *pl. gen.* 4,18
peaştele: *sg. ac., în sintagma* ***peaştele pulpei*** 28,35

(a se) PETRECE: v. III
petrecea: *ind. imp. 3.pl.* 8,2
petreci: *ind. prez. 2.sg.* 12,19
petrec: *ind. prez. 3.pl.* 14,9; 28,1; 31,13
petreace: *ind. prez. 3.sg.* 15,11; 28,43
să petreace: *conj. prez. 3.sg.* 28,27

PETRECERE: s.f. „mod de viaţă, trai; *p. ext.* fapte săvârşite de cineva în timpul vieţii”
petreacere: *sg. nom.* 1,13

PFUND: s.m.; var. **FONT**
fonţi: *pl. ac.* rezum. cap. 25; 25,13
fontul: *sg. ac.* 25,15

PIATRĂ: s.f.
piiatră: *sg. ac.* 4,13; 8,15; rezum. cap.27; 32,13
piiatrii: *sg. dat.* 4,28
piatră: *sg. ac.* 5,22; 9,9, 10, 11; 10, 1, 3
piiatri: *pl. nom.* 8,9; 17,5; 22,24
pietri: *pl.nom./ac.* 13,10; 21,21; 22,21; 27,2, 4
pietrile: *pl. ac.* 27,5
pietrii: *sg. dat.* 28,36
pietrilor: *pl. dat.* 28,64
piatra: *sg. nom.* 29,17
piiatră: *sg. ac., s. compus* ***piatră pucioasă*** „sulf" 29,23

PICĂTURĂ: s.f.
picăturile: *pl. ac.* 32,2

PICIOR: s.n.
picior: *sg. nom.* 2,5
piciorul: *sg. nom./ac.* 8,4; 11,24; 25,9; 32,15, 35; 33,24
picior: *sg. ac., în expr.* ***picior pentru picior*** 19,21
piciorului: *sg. gen.* 28,35, 56, 65
picioarelor: *pl. gen.* 29,5
picioarele: *pl. ac.* 33,3

(a) PIERDE: v. III (Pop.) „a ucide, a omorî"; (Înv. și pop.) „a distruge, a nimici (popoare, tări, așezări etc.)"; (Pop.) „a face să dispară, să piară"
va piiarde: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,20; 9,3; 12,29; 19,1; 28,51
vei piiarde: *ind. viit.I. 2.sg* 7,24
să pierzi: *conj. prez. 2.sg.* 9,26
a piiarde: *inf. prez.* 10,10
piiarde-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,23
pierdeț: *imperativ 2.pl.* 12,3
va pierde: *ind. viit.I. 3.sg.* 28,20
vei fi pierdut: *pasiv ind. viit.I. 2.sg.* 28,37
piiarzându-: *gerunziu* 28,63

(a) PIERI: v. IV
veți peri: *ind. viit.I. 2.pl.* 4,26
vei peri: *ind. viit.I. 2.sg.* 8,19; 28,22, 45, 51
veț peri: *ind. viit.I. 2.pl.* 8,20
să periț: *conj. prez. 2.pl.* 11,17
va peri : *ind. viit.I 3.sg.* 17,6; 22,3
vor peri: *ind. viit.I. 3.pl.* 28,40
să perim: *conj. prez. 1.pl.* rezum. cap.30
să piiară: *conj. prez. 3.pl.* 2,15
pieri: *ind. prez. 2.sg.* 30,18

PIEIRE: s.f.; var. **PIERIRE**
perire: *sg. ac.* 29,21
perirei: *sg. gen* 32,35

PIGARG: s.m. „(specie de) antilopă" ; cuvântul nu este înregistrat în DLR, reprezintă adaptarea cuvântului lat. *pygargus, -i*.
pigargul: *sg. nom.* 14,5

PILDĂ: s.f.
pildă: *sg. ac.* 28,37
pilda: *sg. ac.* 29,23

(a) PIPĂI: v. IV
pipăie: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.25
să pipăiești: *conj. prez. 2.sg.* 28,29
pipăiaște: *ind. prez. 3.sg.* 28,29

PITON: s.m.; var. **PITHON** (mai apropiată de etimon, lat. *python*); aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Dicționarul limbii române literare contemporane*, vol. al II-lea, București, 1956.
pithonii: *pl. ac.* 18,11

PIVNIȚĂ: s.f.; var. **PIMNIȚĂ**
pimnițeale: *pl. ac.* 28,8

PIZMAȘ: s.m.
pizmașilor: *pl. gen.* 20,1

(a) PIZMUI: v. IV
va pizmui: *ind. viit.I. 3.sg.* 28,54, 56

PLATĂ: s.f.
plata: *sg. ac.* rezum. cap.23; 23,18; 24,15

(a) PLĂCEA: v. II
plăcându-: *gerunziu* 1,23
place: *ind. prez. impers./3.sg.* 12,21, 25; 13,18
plac: *ind. prez. 3.pl.* 12,31
va plăcea: *ind. viit.I. 3. impers./sg.* 14,26; 23,16, 24
plăcând: *gerunziu* 33,24

PLĂCUT, -Ă: adj.
plăcută: *f. sg. nom.* 1,13
plăcut: *n.sg. nom.* 6,18; 12,28

(a) PLĂTI: v. IV
a plăti: *inf. pez.* rezum. cap.14

(a) PLÂNGE: v. III
plângând: *gerunziu* 1,45
plânge(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,13
plânge: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.34
au plâns: *ind. pf.c. 3.pl.* 34,8

PLÂNGERE: s.f.
plângerii: *sg. gen.* 34,8

(a se) PLECA: v. I „a (se) înclina","a se încovoia", „a se apleca"; „a supune"; „a îndupleca"
(ne) vom pleca: *ind. viit.I. 1.pl.* 2,27
să (să) pleace: *conj. prez. 3.sg.* 16, 19
să plece: *conj. prez. 3.pl.* 17,17
(te) vei pleca: *ind. viit.I. 2.sg.* 25,12

PLECĂCIUNE: s.f. „supunere"
plecăciune: *sg. ac.* 9,25

PLIN, -Ă: adj.
pline: *f. pl. ac.* 6,11
plin: *m. sg. nom* 33,23

(a se) PLINI: v. IV (Înv. și reg.) „a aduce sau a ajunge la îndeplinire, a (se) îndeplini"
veț plini: *ind. viit.I. 2.pl.* 4,6
pliniț: *imperativ 2.pl.* 5,1
să plinească: *conj. prez. 3.sg./pl.* 8,18; 9,5; 31,12
să pliniț: *conj. prez. 2.pl.* 11,32
plinește: *imperativ 2.sg.* 24,8
vei plini: *ind. viit.I. 2.sg.* 26,12
să plinești: *conj. prez. 2.sg.* 26,16
plinește: *ind. prez. 3.sg.* 27,26
pliniț: *imperativ 2.pl.* 29,9
să plinim: *conj. prez. 1.pl.* 30,12
au plinit: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,30; 32,45
voiu plini: *ind. viit.I. 1.sg.* 32,23
a plini: *inf. prez.* 32,46
(s-)au plinit: *ind. pf.c. 3.pl.* 34,8

PLINIRE: s.f.
plinire: *sg. ac.* rezum. cap.30

PLOAIE: s.f.
ploi: *pl. ac.* 11,11
ploaie: *sg. ac.* 11,14
ploile: *pl. nom.* 11,17
ploaia: *sg. ac.* 28,12; 32,2

PLUG: s.n.
plug: *sg. ac., în sintagma* ***fier de plug*** 21,3

POALĂ: s.f.
poalele: *pl. ac.* 3,17; 4,11, 49

POAMĂ: s.f.
poame: *pl. nom., în sintagma* ***poame granate*** „rodii" 8,8

POARTĂ: s.f.
porţi: *pl. ac.* 3,5
porţile: *pl. ac.* 5,14; 14,21, 27; 16,18; 17,2, 5; 20,11, 24; 22,24; 24,14
porţilor: *pl. gen.* 14,29; 15,7, 22; 16,11, 14; 17,8; 26,12; 28,52, 55, 57; 31,12
poarta: *sg. ac.* 21,19; 25,7
poartă: *sg. ac.* 22,15

POCĂINŢĂ: s.f.
pocăinţă: *sg. ac.* rezum. cap.30
pocăinţa: *sg. nom.* rezum. cap.30

POFTĂ: s.f.
pofteai: *sg. gen.* 9,22

(a) POFTI: v. IV
vei pofti: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,21; 7,25
pofteaşte: *ind. prez. 3.sg.* 12,20; 14,26

(a se) POGORÎ: v. IV; vezi **(a se) COBORÎ**

POM: s.m.
pomul: *sg. ac.* 16,21
pomii: *pl. ac.* 20,19; 28,42; 33,13, 14, 15
pomi: *pl. ac.* 24,20

POMENIRE: s.f.
pomenirea: *sg. nom.* 32,26

PORC: s.m.
porcul: *sg. nom.* 14,8

(a se) PORNI: v. IV
să porniţi: *conj. prez. 2.pl.* 4,25
ai pornit: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,7
pornindu(-Să): *gerunziu* 9,19

PORUNCĂ: s.f.
poruncii: *sg. dat.* 1,43
poruncilor: *pl. gen.* rezum. cap.4; rezum. cap.10; 31,12;
poruncile: *pl. nom./ac.* 4,1, 2, 5, 6, 40; 5,10, 29, 31; rezum. cap.6; 6,1, 2, 17, 25; rezum. cap.7; 7,9, 11; 8,2, 6, 11; 10,13; rezum. cap.11; 11,1, 8, 13, 22; 12,1; 13,4, 18; 19,9; 26,13, 16, 18; 28,1, 2, 9, 13, 15, 45; 30,2, 8, 10, 16
porunci: *sg. gen.* (*cu prep.* ***a + num.***) rezum. cap.5
porunca: *sg. nom./ac.* 8,1; 9,23; 17,12; 21,18; 26,13, 17; 27,1; rezum. cap.30; 30,11

(a se) PORUNCI: v. IV
poruncise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 1,3; 34,9
am poruncit: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,16, 18; 3,18, 21; 12,21; 17,3; 24,8; 31,5, 29
au fost poruncit: *ind. m.m.c pf.perifr. 3.sg.* 1,19
au poruncit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,41; 4,5, 13, 14; 5,12, 15, 16, 32, 33; 6,1, 3, 17, 20, 24, 25; 10,5; 13,5; 15,5; 17,16; 20,17; 26,16; 27,1, 11; 28,45; 29,1; 31,10, 23, 25; 33,4
porunceaşte: *ind. prez. 3.sg.* 2,4; rezum. cap.12; 21,9; rezum. cap.31; 31,23, 25; 33,4;
porunceaşte: *imperativ 2.sg.* 3,28
am puruncit: *ind. pf.c. 1.sg.* 4,2
poruncesc: *ind. prez. 1.sg.* 4,40, 6,2, 6; 7,11; 8,1, 11; 10,13; 11,8, 13, 22, 27; 12,11, 14, 28, 32; 13,18; 15,5, 11, 15; 19,7, 9; 24,18, 22; 27,1, 4, 10; 28,1, 13, 15; 30,2, 8, 11
(s-)au poruncit: *ind. pf.c. impers./3.sg./pl.* 16,12; 17,19; 30,13; 32,47
voi porunci: *ind. viit.I. 1.sg.* 18,18, 20
ai poruncit: *ind. pf.c. 2.sg.* 26,13, 14
să poruncesc: *conj. prez. 1.sg.* 31,14
porunceaşte(-să): *ind. prez. impers.* rezum. cap.32
să poruncişi: *conj. prez. 2.pl.* 32,46
poruncind: *gerunziu* 34,5

PORUNCIT, -Ă: s.
(ceale) poruncite: *s.n. pl. ac.* 4,40; 6,2; 26,17; 27,10

POTRIVĂ: adv.; var. (Înv.) **PROTIVĂ** (Înv. şi reg.) „în sens opus faţă de...)
protivă: *în forma* ***din protivă*** 32,53

POTRIVNIC: s.m.; var. (Înv. şi reg.) **PROTIVNIC**
protivnicilor: *pl. gen./dat.* 7,15; 20,4, 14
protivnicii: *pl. ac.* 12,10
protivnicului: *sg. gen.* 20,1

(a) POVĂŢUI: v. IV
va povăţui: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,28
vei povăţui: *ind. viit.I. 2.sg.* 31,7

POVĂŢUITOR: s.m.; var. **POVĂŢUITORIU**
povăţuitoriul: *sg. nom.* 1,30; 8,15; 31,6, 8; 32,12
povăţuitori: *pl. nom.* 20,5
povăţuitorii: *pl. nom.* 20,9
povăţuitoriu: *sg.ac..* rezum. cap.31

(a) POVESTI: v. IV
vei povesti: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,7
povestesc: *ind. prez. 1.sg.* 29,14
va povesti: *ind. viit.I. 3.sg.* 32,7

POVOI: s.n.; vezi **PUHOI**

PRADĂ: s.f.
prăzile: *pl. ac.* 2,35; 3,7
prada: *sg. ac.* 20,14

PRAF: s.n.
praf: *sg. ac.* 28,24

PRAG: s.n.
pragul: *sg. ac.* 6,9
prag: *sg. ac.* 11,20

PRAZNIC: s.n. „sărbătoare religioasă; *prin ext.* zi în care nu se lucrează"
praznicele: *pl. nom.* rezum. cap.16
praznicul: *sg. ac., în sintagmele* ***praznicul corturilor*** (vezi **CORT**)/ ***praznicul azimelor*** (vezi **AZIMĂ**)/***praznicul săptămânilor*** (vezi **SĂPTĂMÂNĂ**) 16,13, 16; 31,10
praznicul: *sg. ac.* 16,14

PRĂDĂTOR: s.m.
prădătorilor: *pl. gen.* 2,35

PRĂJINĂ: s.f.
prăjină: *sg. ac.* 23,13

(a) PRĂZNUI: v. IV
vei prăznui: *ind. viit.I. 2.sg.* 16,10, 13, 15

PREACURVĂ: s.f.; var. **PRECURVĂ**
precurva: *sg. nom.* 22,22

PREACURVAR: s.m. var. **PRECURVARIU**
precurvariul: *sg. nom.* 22,22

PREACURVIE: s.f.
preacurvie: *sg. ac.* rezum. cap.22

PREAIUBIT, -Ă: s.m./f.
preaiubitul: *s.m. sg. nom.* 33,12

PREAÎNALT, -Ă: s.m.
(Cel) Preaînalt: *sg. nom.* 32,8

PREAJMĂ: s.f.; var. (Înv. și reg.) **PREJMĂ**
preajma: *sg. ac., în loc. prep.* ***în preajma*** 1,1
prejma: *sg. ac., în loc. prep.* ***în prejma*** 11,30; 32,49
prejmă: *sg. ac., în loc. adv.* ***în prejmă*** 27,13

PREASLĂVIT, -Ă: adj.
preaslăvit *n. sg. ac.* 28,58

(a) PREFACE: v. III
vei preface: *ind. viit.I. 2.sg.* 14,25

PREOT: s.m.
preoții: *pl. nom./ac.* 17,9, 18; 18,1; 21,5; 24,8; 27,9
preotului: *sg. gen./dat.* 17,12; 18,3
preoților: *pl. gen./dat.* rezum. cap.18; 18,3; 19,17; 31,9
preotul: *sg. nom./ac.* 20,2; 26,3, 4

PREOȚIE: s.f.
preoția: *sg. ac.* 10,6

PREȚ: s.n. (În v. și pop.) „plată"; „bani"
prețu: *sg. ac.* 2,28; 14,25
prețul: *sg. ac.* 23,18; 24,7

PRICE: s.f. (Înv.) „neînțelegere", „ceartă"
price: *sg. nom.* 25,1

PRICINĂ: s.f.
pricină: *sg. ac.* 17,8
pricina: *sg. nom.* 19,17

(a) PRICINUI: v. IV (Înv.) „a pretexta"
să pricinuiești: *conj. prez. 2.sg.* 30,13

PRIETEN: s.m.
prietin: *sg. nom./ac.* rezum. cap.13; 15,2
priiatinul: *sg. nom.* 13,6
prietinul: *sg. ac.* 19,5
priiatinului: *sg. gen.* 23,25

PRIETENIE: s.f.
priiatiniia: *sg. ac.* rezum. cap.34

PRIGONIRE: s.f
prigonire: *sg. ac.* 25,11
Prigonirii: *sg. gen., în s.propr.* ***Apele Prigonirii*** 32,51; 33,8

PRILEJ: s.n. „pretext, motiv"
prilejurile: *pl. ac.* rezum. cap.16
prilejuri: *pl. ac.* 22,14

PRIMĂVARĂ: s.f.
primăvării: *sg. gen.* 16, 1

PRIMEJDIE: s.f.
primejdie: *sg. ac.* 20,4

(a se) PRIMI: v. IV
veți priimi: *ind. viit.I. 2.pl.* 1,17
va priimi: *ind. viit.I 3.sg.* 20,11
a priimi: *inf. prez.* 20,12
au priimit: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,4; 32,11
să (să) priimească: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap. 23
priimească-te: *imperativ 2.sg.* 33,11

PRIMPREJUR: adv.; var. **PRINPREGIUR**
prinpregiur: 12,10; 20,19
prinprejur: 22,8; 25,19

(a se) PRINDE: v. III
am prins: *ind. pf.c. 1.pl.* 2,35;
vei prinde: *ind. viit.I. 2.sg.* 20,20; 22,6
(s-)au prins: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,13
au prins: *ind. pf.c. 3.sg.* 33,20

PRINS, -Ă: adj.
prinși: *m. pl. ac.* 22,7

(a) PRISOSI: v. IV
a prisosi: *inf. prez.* 28,11; 30,9

PRISOSINȚĂ: s.f. „belșug"
prisosința: *sg. ac.* 8,9, 13; 28,47
prisosânță: *sg. ac.* 33,23

PRISTOL: s.n; var. (Înv. și reg.) **PRESTOL**
prestoalele: *pl. ac.* 12,3

(a) PRIVI: v. IV
au privit: *ind. pf.c. 3.sg.* 26,7
privește: *imperativ 2.sg.* 26,15

(a) PROBĂLUI: v. IV „a supune pe cineva la o probă, a încerca"
ai probăluit: *ind. pf.c. 2.sg.* 33,8

(a se) PROCITI: v. IV (Înv.) „a repeta", „a reciti"
(să) procitesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.8
să (să) procitească: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.31

PROCITIRE: s.f.; var. **PROCETIRE** „repetare", „recitire"
procitirea: *sg. nom.* rezum. cap.1
procetirea: *sg. nom.* rezum. cap.2; rezum. cap. 5

PROROC: s.m.
prorocul: *sg. nom.* rezum. cap.13; 13,5; rezum. cap.18; 18,20, 22; rezum. cap.34
proroc: *sg. nom./ac.* 13,1; rezum. cap.18; 18,15, 18; 34,10
prorocului: *sg. gen.* 13,3

(a) PROROCI: v. IV
va proroci: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,22

PRUNC: s.m.
pruncul: *sg. ac.* 1,31
prunci: *pl. nom./ac.* 1,39; 2,34; 3,6; 28,57; 29,11
prunci: *pl. ac.* 21,15; 25,5
pruncilor: *pl. gen./dat.* 21,17; 31,12

PUCIOS, -OASĂ: adj.
pucioasă: *f. sg. ac., în sintagma* ***piiatră pucioasă*** 29,23

PUHOI: s.n; var. (În v. și reg.) **POVOI**
povoiu: *sg. ac.* 28,24
povoiul: *sg. ac.* 32,2

PUI: s.m.
pui: *pl. ac.* 22,6
puii: *pl. ac.* 32,11
puiu: *sg. voc., în sintagma* ***puiu de leu*** 33,22

PULBERE: s.f.
pulbere: *sg. ac.* 9,21

PULPĂ: s.f.
pulpei: *sg. gen., în sintagma* ***peaștele pulpei*** 28,35

(a se) PUNE: v. III
să puiu: *conj. prez. 1.sg.* 1,13
voi pune: *ind. viit.I.. 1.sg.* 4,8; 11,32
au pus: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,44; 24,6; 31,8; 34,9
vei pune: *ind. viit.I. 2.sg.* 10,2; 11,29; 14,28; 26,2
am pus: *ind. pf.c. 1.sg.* 10,5; 30,1, 15, 19
a (să) pune: *inf. prez.* rezum. cap.11
puneţ: *imperativ 2.pl.* 11,18
puneţi: *imperativ 2.pl.* 11,18; 31,26; 32,46
puiu: *ind. prez. 1.sg.* 11,26
să puie: *conj. prez. 3.sg.* 12,5; 21,16
voiu pune: *ind. viit.I. 1.sg.* 18,18
pune: *ind. prez. 3.sg.* 22,17
(să) va pune: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,5
va pune: *ind. viit.I. 3.sg.* 25,11; 26,4; 27, 15; 28,48
puindu-: *gerunziu* 26,6
(să) pune: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.30
[iaste] pusă: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 30,11
e pusă: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 30,13
pune-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 33,10
ar fi pus: *pasiv cond. prez. 3.sg.* 33,21

PUPĂZĂ: s.f.
pupăza: *sg. nom.* 14,18

(a) PURCEDE: v. III
purcezând: *gerunziu* 1,19; 2,1; 10,7
va purceade: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,5

(a) PURTA: v. I
poartă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 1,31; 29,11
să poarte: *conj. prez. 3.sg.* 10,8
purta: *inf. prez. fără* ***a*** 1,10, 12; 14,24
au purtat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,31; 32,11;
vei purta: *ind. viit.I. 2.sg.* 14,25
purtând: *gerunziu* 23,13
purta: *ind. imp. 3.pl.* 31,9, 25
au purtat: *ind. pf.c. 3.sg.* 32,11

PURURI: adv.; var. **PURUREA**
pururea: 9,7; 11,12; 28,33; 31,27
pururea: *adv. în loc. adv.* ***de pururea*** 28,59

PUSTIETATE: s.f.
pustietate: *sg. ac.* 1,31, 40; 4,43
pustietatea: *sg. ac.* 2,1, 7
pustietăţii: *sg. gen.* 3,17
pustietăţi: *sg. gen.* 32,10

PUSTIU, -IE: adj./s.n.; var. **PUSTIE:** s.f.
pustie: *s.f. sg. ac.* rezum. cap.1; 1,19; rezum. cap.8; 8,2, 16; rezum. cap.9; 9,7; 11,5, 24; 29,5
pustiia: *s.f. sg. ac.* 1,1; 2,8, 26
Pustiei: *s.f. sg. gen. în s. propr.* ***Marea Pustiei*** 3,17; 4,49
pustia: *s.f. sg. ac.* 8,15
pustiie: *s. sg. ac.* 9,28
pustiiu: *adj. n. sg.ac.* 32,10

(a) PUTEA: v. II
pociu: *ind. prez. 1.sg.* 1,10, 12; 31,2
poate: *ind. prez. impers./3.sg.* 2,5; 9,2; 20,19; 30,12
să poată: *conj. prez. 3.sg./pl.* 3,24; 4,42; 5,26; 19,3; 29,4; 31,13; 32,39
să poţi: *conj. prez. 2.sg.* 27,3; 30,12
să poţ: *conj. prez. 2.sg.* 28,27, 35; 30,6
voi putea: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,17; 18,21
vor putea: *ind. viit.I. 3.pl.* 7,20
vei putea: *ind. viit.I. 2.sg.* 7,22; 12,17; 14,24; 16,5; 17,15; 21,14; 28,49
va putea: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,24; 15,2; 21,16; 22,19, 29; 24,4; 30,13
să puteţ: *conj. prez. 2.pl.* 8, 1; 11,8
putea: *ind. imp. 3.sg.* 9,28; 28,56
să putem: *conj. prez. 1.pl.* 30,13

PUTERE: s.f.
puterea: *sg. ac.* 4,37
puteare: *sg. ac.* 8,18; 15,3

PUTERNIC, -Ă: adj.
putearnic: *n. sg. nom.* 2,10; 10,17

PUTERNICEŞTE: adv. „cu putere"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Lesicon romanesc-latinesc-ungaresc-nemţesc...*, Buda, 1825.
putearniceşte: 21,14

PUŢIN, -Ă: pron. nehot./adj.
puţâni: *pron. nehot. m. pl. nom.* 4,27
(mai) puţini: *adj. m. pl. nom.* 7,7
(foarte) puţin: *adj. n. sg. ac.* 26,5
puţână: *adj. f. sg. ac.* 28,38
puţini: *adj. m. pl. nom.* 28,62
puţină: *adj. f. sg. ac.* 30,18

R

(a) RADE: v. III
va rade: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,12

RANĂ: s.f. „leziune", „plagă"; (Fig.) „durere morală", „suferinţă", „chin sufletesc"
raneale: *pl. ac.* 7,19
rana: *sg. ac. în sintagma* ***rana leprii*** 24,8
ranele: *pl. ac.* 28,59, 61; 29,22

RĂDĂCINĂ: s.f.
rădăcină: *sg. nom.* 29,18

(a) RĂDICA: v. I; vezi **(a) RIDICA**

RĂMĂŞIŢĂ: s.f. „rest", (Înv.) „ceea ce prisoseşte"
rămăşiţăle: *pl. nom.* rezum. cap.24; 28,5
rămăşiţele: *pl. nom.* 28,17

(a) RĂMÂNE: v. III; var. **(a) RĂMÂNEA:** v. II
au rămas: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,4
aţi rămas: *ind. pf.c. 2.pl.* 1,6
să rămâie: *conj. prez. 3.pl.* 3,19
am rămas: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,29; 9,9
veţi rămânea: *ind. viit.I. 2.pl.* 4,27
să rămâi: *conj. prez. 2.sg.* 4,40
rămâne: *ind. prez. 3.sg.* 12,18; 27,26
va rămânea: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,4; 21,23; 24,20
rămân: *ind. prez. 3.pl.* 24,21
veţ rămânea: *ind. viit.I. 2.pl.* 28,62
să rămâneţi: *conj. prez. 2.pl.* 32,47

RĂMÂITOR, -TOARE: adj.
rămâitoare: *f. pl. ac., în sintagma* ***bătăi rămâitoare*** 28,59

(a se) RĂPI: v. IV
să (să) răpească: *conj. prez. 3.sg.* 28,31

RĂPIRE: s.f. (aici) „rătăcire", „pierdere"
răpirea: *sg. ac., în sintagma* ***răpirea minţii*** 28,28

(a) RĂSĂRI: v. IV
să răsară: *conj. prez. 3.sg.* 11,17; 29,23
au răsărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 33,2

RĂSĂRIT: s.n.
răsărit: *sg. ac.* 3,17, 27; 4,41, 49
răsăritul: *sg. ac., în sintagma* ***răsăritul soarelui*** „est" 4,47

(a) RĂSCUMPĂRA: v. I
au răscumpărat: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,8; 13,5
am răscumpărat: *ind. pf.c. 1.sg.* 9,26
ai răscumpărat: *ind. pf.c. 2.sg.* 21,8

(a) RĂSIPI: v. IV; vezi **(a) RISIPI**

RĂSIPIRE: s.f.; vezi **RISIPIRE**

(a) RĂSPLĂTI: v. IV
răsplătind: *gerunziu* 5,9; 7,10
răsplătindu-: *gerunziu* 7,10
vor răsplăti: *ind. viit.I. 3.pl.* 19,19
răsplăteşti: *ind. prez. 2.sg.* 32,6
voiu răsplăti: *ind. viit.I. 1.sg.* 32,35, 41
răsplăti-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 32,41
va răsplăti: *ind. viit.I. 3.sg.* 32,43

(a) RĂSPUNDE: v. III
aţi răspuns: *ind. pf.c. 2.pl.* 1,14, 41
vei răspunde: *ind. viit.I. 2.sg.* 18,21
va răspunde: *ind. viit.I. 3.sg.* 25,8; 27,15; 31,20
vor răspunde: *ind. viit.I. 3.pl.* 29,25

(a) RĂSTURNA: v. I
veţ răsturna: *ind. viit.I. 2.pl.* 7,5
răsturnaţ: *imperativ 2.pl.* 12,2

(a) RĂTĂCI: v. IV
a rătăci: *inf. prez.* 13,5; 27,18
rătăcind: *gerunziu* 22,1

RĂU, REA: adj./s.n./adv.
rău: *adj. n. sg. gen.* 1,35; 22,14, 17, 19; 23,9
răului: *s.n. sg. gen.* 1,39
rău: *s.n. sg. ac.* rezum. cap.4; 17,2; rezum. cap.30; 31,29
răul: *s.n. sg. nom./ac.* 24,7; rezum. cap.30; 30,15
rău: *adv.* 30,1
reale: *adj. f./n. pl. ac.* 6,22; 28,20, 35, 59
(ceale) reale: *s.n. pl. ac.* 7, 15
reale: *s.n. pl. nom.* rezum. cap.11; 31,21; 32,23
realele: *s.n. pl. nom./ac.* 31,17, 18, 29

RĂUTATE: s.f.; var. (Înv.) **RĂOTATE**
răutate: *sg. ac.* 4,25
răotatea: *sg. ac.* 13,5; 17,7, 12; 19,19; 21,21; 22,21, 22, 24; 29,19
răotate: *sg. ac.* 18,12

RĂZBOI: s.n.
războiului: *sg. gen.* rezum. cap.2; rezum. cap.20
războiu: *sg. nom./ac.* 2,9, 19, 24, 32; 4,34; 20,1, 3, 5, 6, 7, 9, 12; rezum. cap.21; 21,10; 24,5; 29,7
război: *sg. ac.* 3,1; 23,9
războiul: *sg. nom.* 20,2

(a) RĂZVRĂTI: v. IV
să răzvrătească: *conj. prez. 3.sg.* 13,5

RĂZVRĂTIT, -Ă: adj.
răzvrătit: *m. sg. nom.* 21,20
răzvrătită: *f. sg. voc.* 32,5

RÂIE: s.f.
râie: *sg. ac.* 28,27

(a se) RÂNDUI: v. IV „a hotărî"; „a destina", (Înv.) „a învesti", „a numi"
vei rândui: *ind. viit.I. 2.sg.* 16,18
(să) rânduiaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.34
(să) rânduiesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.18
să rânduiesc: *conj. prez. 1.sg.* 9,14
să (să) rânduiască: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.16
rândui-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 17,14
vei rândui: *ind. viit.I. 2.sg.* 17,15; 28,36
(să) va rândui: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,16
a rândui: *inf. prez.* rezum. cap.23
rândui(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 28,13
rânduiaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.31
rânduitu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 32,13

RÂPĂ: s.f.
râpei: *sg. gen.* 2,36; 3,12; 4,48

RÂU: s.n.
râu: *sg. ac.* 1,7
râurilor: *pl. gen.* 8,7
râuri: *pl. ac.* 8,15
râul: *ac. sg.* 11,24

RÂVNĂ: s.f.
râvna: *sg. nom.* 29,20

RÂVNITOR, -TOARE: adj.; var. (Înv.) **RĂVNITORIU** „zelos", „invidios", „răzbunător"
răvnitoriu: *m. sg. nom.* 4,24; 5,9; 6,15

REPEDE: adv.
reapede: 28,49

REPEJUNE: s.f. „râpă", „vale"
răpegiunea: *sg. ac.* 2,13, 37; 3,16
răpegiunii: *sg. gen.* 2,14; 3,12
răpegiunei: *sg. gen.* 2,36; 4,48
răpegiunilor: *pl. gen.* 10,7
repegiunea: *sg. ac.* 2,24; 3,8, 16
repegiune: *sg. ac.* 3,16; 9,21

(a) RIDICA: v. I; var. (Înv. şi pop.) **(a) RĂDICA** „a sălta"; „a înălţa în rang"; „a se răzvrăti"; „a construi"
am rădicat: *ind. pf.c.1.sg.* 1,15
rădică: *imperativ 2.sg.* 3,27
rădicând: *gerunziu* 4,19
vei rădica: *ind. viit.I. 2.sg.* 16,22; 22,4
(te-)ai rădicat: *ind. pf.c. 2.sg.* 23,14
vei rădica: *ind. viit.I. 2.sg.* 27,2
rădicaţi: *imperativ* 27,4

RINOCHIROT: s.m. „inorog; animal fabulos unicorn, simbol al puterii invincibile" (cf. Anania 2001, p.185); cuvântul românesc reprezintă încercarea traducătorilor de a adapta forma lat. *rinocerotis* din *Vulgata*.; cuvântul nu este înregistrat în DLR.
rinochirotiului: *sg. gen.* 33,17

(a se) RISIPI: v. IV; var. (Înv. şi reg.) **(a) RĂSIPI**
răsipind: *gerunziu* 3,6
va răsipi: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,27; 30,1
să răsipească: *conj. prez. 3.sg.* 7,10
să (să) răsipească: *conj. prez. 3.sg./pl.* rezum. cap.12; rezum. cap.13
răsipiţ: *imperativ 2.pl.* 12,3
(să) vor răsipi: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,30
să (te) răsipeşti: *conj. prez. 2.sg.* 28,25
răsipi(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 28,64
au răsipit: *ind. pf.c. 3.sg.* 30,3
vei fi răsipit: *pasiv ind. viit.I. 2.sg.* 30,4

RISIPIRE: s.f.; var. **RĂSIPIRE** „distrugere"
răsipirea: *sg. gen.* 29,23

ROB: s.m.
robi: *pl. nom.* 1,39; 21,10
robii: *pl. nom.* 6,21

robilor: *pl. gen.* 21,11
robul: *sg. ac.* 23,15

(a) ROBI: v. IV „a fi rob", „a trăi în robie"
ai robit: *ind. pf.c. 2.sg.* 5,15; 24,18

ROBIE: s.f.
robiei: *sg. gen., în sintagma* ***casa robiei*** „pământul Egiptului" 5,6; 6,13; 7,8; 8,14; **robiii:** *sg. gen., în sintagma* ***casa robiii*** 13,5, 10
robie: *sg. ac.* 28,41
robiia: *sg. ac.* 30,3

ROBIME: s.f. „robie", „stare de rob"
robimea: *sg. ac.* 32,42

ROBIT, -Ă: adj.
robită: *f. sg. nom.* rezum. cap.21

ROD: s.n.; var. **ROADĂ:** s.f.
rodurile: *s.n. pl. ac.* 1,25; 14,22; 26,2; 28,23, 51; 32,13
rodul: *s.n. sg. nom./ac.* 7,13; 28,4, 11, 18, 51, 53; 30,9; 32,22
roduri: *s.n. pl. nom.* 8,9
roadelor: *s.f. pl. gen.* 16,1; 18,4; 26,10, 12
roadele: *s.f. pl. ac.* 16,13, 15; 24,20; 25,4; 28,42; 33,16
roade: *s.f. pl. ac.* 23,19
rodurilor: *s.n. pl. gen.* 33,14

RODITOR, -TOARE: adj.
roditoare: *n. pl. nom.* 20,20

ROȘU, ROȘIE: adj.
Roșie: *f. sg. ac./gen., în s. propr.* ***Mării Roșie/Marea Roșie*** 1,1, 40; 2,1; 11,4

ROUĂ: s.f.
rooa: *sg. ac.* 32,2
roao: *sg. ac.* 33,13, 28

RUDĂ: s.f.
ruda: *sg. ac.* 2,10; 3,11
rudă: *sg. voc.* 32,5

RUDENIE: s.f.
rudenie: *sg. nom.* rezum. cap.13
rudenia: *sg. ac.* 15,3

RUG: s.n.
rug: *sg. ac.* 33,16

(a se) RUGA: v. I
(să) roagă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3
(m-)am rugat: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,23; 9,20
rugam: *ind. imp. 1.sg.* 9,25
rugându(-mă): *gerunziu* 9,26

RUGĂCIUNE: s.f.
rugăciunile: *pl. ac.* 4,7

RUGINĂ: s.f.
rujină: *sg. ac.* 28,22
rujina: *sg. nom.* 28,42

(a) RUMEGA: v. I
rumegă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 14,6, 7, 8

(a se) RUPE: v. III; var. (Înv. și reg.) **(a se) RUMPE**
rumpându(-să): *gerunziu* 25,3
(s-)au rupt: *ind. pf.c. 3.pl.* 29,5

RUȘINE: s.f. „denumire eufemistică a organelor genitale"
ruşinea: *sg. ac.* rezum. cap.25

S

SABIE: s.f.
sabiii: *sg. gen.* 13,15; 20,13
sabiei: *sg. gen.* 20,17
sabia: *sg. nom./ac.* 32,25, 41, 42; 33,29

SAC: s.m.
sac: *sg. ac.* 25,13

SARE: s.f.
sare: *sg. ac.* 29,23

SAT: s.n.
sat: *sg. nom.* 2,36
satele: *pl. nom.* 3,14

SĂBOR: s.n.; vezi **SOBOR**

(a) SĂDI: v. IV
ai sădit: *ind. pf.c. 2.sg.* 6,11
vei sădi: *ind. viit.I. 2.sg.* 16,21; 28,39
au sădit: *ind. pf.c. 3.sg.* 20,6
să sădească: *conj. prez. 2.sg.* 28,30
[iaste] sădită: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 30,12

SĂGEATĂ: s.f.
săgeţile: *pl. ac.* 32,23, 42

SĂMÂNŢĂ: s.f. „parte a plantei, închisă în fruct, în care se află embrionul, din care se poate dezvolta o nouă plantă"; (Înv.) „progenitură", „urmaș", „descendent"
sămânţa: *sg. nom./ac.* 10,15; 11,10, 17; 22,9; rezum. cap.25; 25,5, 7; 28,46; 30,19
sămânţă: *sg. ac.* 21,4; 22,9; 28,38
sămînţelor: *pl. gen.* 28,57

(a se) SĂPA: v. I „a face cu sapa o adâncitură, o groapă etc. în pământ"; „a se extrage (despre minereuri)"
(să) sapă: *ind. prez. 3.pl.* 8,9
ai săpat: *ind. pf.c. 2.sg.* 6,11
vei săpa: *ind. viit.I. 2.sg.* 23,13; 28,39

SĂPTĂMÂNĂ: s.f
săptămânilor: *pl. gen., în sintagmele* ***praznicul săptămânilor/ sărbătorii a săptămânilor*** „se mai numește și *sărbătoarea recoltei* și *ziua primelor roade*. Mai târziu s-a numit sărbătoarea Rusaliilor, pentru că era sărbătorită în a cincizecea zi de la sabatul care iniția sărbătoarea Paștilor. Ea consta dintr-o convocație și aducerea de jertfe" (Cf. DB, p.1170) rezum. cap.16; 16, 10, 16
săptămâni: *pl. ac.* 16,9

SĂRAC, -Ă: adj./s.
săracului: *s.m. sg. gen./dat.* 10,18; 15,8, 11; rzum. cap.24; 24,14, 17, 19, 20, 21; 26,12, 13; 27,19
săracul: *s.m. sg. nom.* 14,29; 16,11, 14
săracii: *s.m. pl. nom./ac.* 15,11; rezum. cap.24
săracilor: *s.m. pl. dat.* rezum. cap.24
săracul: *adj. antep. m. sg. nom./ac.* 15,9
sărac: *adj. m. sg. nom.* 24,12, 15

SĂRAT, -Ă: adj.
sărată: *f. sg. nom.* 3, 17

SĂRĂCIE: s.f.
sărăcie: *sg. ac.* 15,7

SĂRBĂTOARE: s.f.
sărbătorii: *sg. gen., în sintagma* ***sărbătorii a săptămânilor*** (vezi **SĂPTĂMÂNĂ**) 16,10
sărbătoare: *sg. ac.* 16,15

(a se) SĂTURA: v. I
să (să) sature: *conj. prez. 3.pl.* 26,12
(te) vei sătura: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,12; 8,10, 12
să (vă) saturaţi: *conj. prez. 2.pl.* 11,15
(să) vor sătura: *ind. viit.I. 3.pl.* 14,29; 31,20

SĂTIOS, -OASĂ: s.; cuvântul nu este înregistrat în DLR. În schimb, este înregistrată forma ***săţios.***
(cea) sătioasă: *s.f. sg. ac.* 29,19

SÂMBĂTĂ: s.f. „ziua de odihnă la mozaici"; reprezintă echivalarea cuvântului *sabat*, „ziua a şaptea a săptămânii, în care orice activitate trebuia întreruptă, după cum însuşi Dumnezeu se odihnise în această zi, după încheierea actului creaţiei"
sâmbeatei: *sg. gen.* 5,12
sâmbetea: *sg. gen.* 5,14, 15

SÂN: s.n.
sânul: *sg. ac.* 13,6; 28,54, 56

SÂNGE: s.n.
sânge: *sg. nom./ac.* rezum. cap.12; 12,23, 27; 17,8; 19,10; 22,8; 32,14, 42
sângelui: *sg. gen./dat.* 12,16; 19,10; 21,8; 27,25
sângele: *sg. nom./ac.* 12,23, 27; 15,23; 19,6, 12, 13; 21,7, 8, 9; 32,42, 43

SCAUN: s.n. „tron"
scaunul: *sg. ac.* 17,18

(a) SCĂDEA: v. II „a se deteriora"; „a omite", „a lăsa la o parte"
au scăzut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,4; 32,36
(nici) scădea: *imperativ prohib. 2.sg.* 12,32
scăzând: *gerunziu* 28,33, 65

SCĂDERE: s.f. „defect", „cusur", „neajuns"
scădeare: *sg. nom.* 17,1

(a) SCĂPA: v. I
ar scăpa: *cond. prez. 3.pl.* 2,36
să scape: *conj. prez. 3.sg.* 3,4; 4,42
scăpa: *inf. prez. fără* ***a*** 4,42; 19,3
vor scăpa: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.19
scăpând: *gerunziu* 19,5
va scăpa: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,5; 23,15

SCĂPARE: s.f.
scăpare: *sg. ac., în sintagma* ***cetăţi de scăpare*** (vezi **CETATE**) rezum. cap.4; rezum. cap.19
scăpării: *sg. gen.* 19,12

SCÂRNAV, -Ă: adj.
scărnav: *m. sg. ac.* 21,18

(a se) SCHIMBA: v. I
schimbă: *ind. prez. 3.pl.* 16,19
schimbându(-să): *gerunziu* 17,8

(a) SCOATE: v. III
au scos: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,27; 2,23; 4,20, 37; 5,15; 6,13, 21, 23; 7,8; 8,14, 15; 9,28; 13,5, 10; 16,1; 20,1; 24,18; 26,8; 29,25, 28
veţi scoate: *ind. viit.I. 2.pl.* 2,6
scoţându(-să): *gerunziu* 2,12
am scos: *ind. pf.c. 1.sg.* 5,6
să scoată: *conj. prez. 3.sg.* 7,19; 20,4; 23,14
ai scos: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,12, 26, 28, 29;
vei scoate: *ind. viit.I. 2.sg.* 17,5; 22, 24
a scoate: *inf. prez.* 25,11
scoate: *inf. prez. fără* ***a*** 32,39
scoate-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 33,27

SCORPIE: s.f. (Pop.) „scorpion"
scorpii: *pl. nom.* 8,15

(a) SCRIE: v. III; var. (Înv. şi reg.) **(a) SCRIA:** v. I
au scris: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,13; 5,22; 10,4; 31,9, 22, 24
vei scrie: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,9
voi scrii: *ind. viit.I. 1.sg.* 10,2
scrisease: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 10,4
vei scrii: *ind. viit.I. 2.sg.* 11,20
va scrii: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,18; 24,1
a (să) scrii: *inf. prez.* rezum. cap.27
scrii: *inf. prez. fără* ***a*** 27,3
vei scrii: *ind. viit.I. 2.sg.* 27,8
(s-)au scris: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 28,58; 29,20, 27; 30,10
sânt scrise: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 28,61; 32,46
scrie: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.31
scrieţi: *imperativ 2.pl.* 31,19

SCRIS, -Ă: adj.
scrise: *f. pl. ac.* 9,10

(a) SCUIPA: v. I; var. (Înv. şi reg.) **(a) SCUIPI:** v. IV
va scuipi: *ind. viit.I. 3.sg.* 25,9

(a se) SCULA: v. I „a (se) trezi din somn", „a (se) deştepta"; (Pop.) „a se ridica să plece"; „a se răzvrăti"; „a se ivi"
sculându(-ne): *gerunziu* 2,13
sculaţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 2,24
sculându(-te): *gerunziu* 6,7; 16,7
scoală(-te): *imperativ 2.sg.* 9,12; 17,8
(te) vei scula: *ind. viit. 2.sg.* 11,19
(să) va scula: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,1
sculându(-să): *gerunziu* 19,11; 31,16
(să) scoală: *ind. prez. 3.sg./pl.* 22,26; 28,7;
(să) scoală: *ind. prez. 3.pl.* 28,7
scoale(-se): *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 32,38
să (să) scoale: *conj. prez. 3.pl.* 33,11
(s-)au sculat: *ind. pf.c. 3.sg.* 34,10

SCUMPETE s.f. „sărăcie", „lipsă"
scumpeatea: *sg. ac.* 28,48

SEAMĂ: s.f.; var. (Pop.) **SAMĂ**
samă: *sg. ac.* 9,23

SEARĂ: s./adv.; var. (Pop.) **SARĂ**
sara: *adv.* 16,4, 6; 28,67
sară: *s.f. sg. ac.* 23,11

(a) SECERA: v.I; var. (Înv. şi reg.) (a) **SĂCERA**
vei săcera: *ind. viit.I. 2.sg.* 23,25; 24,19

SECERĂ: s.f.; var. (Înv. şi pop.) **SECERE**
seacerea: *sg. ac.* 16,9; 23,25

SECERIŞ: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **SĂCERIŞ**
săcerişului: *sg. gen.* rezum. cap.24

SECURE: s.f.; var. (Pop.) **SĂCURE**
săcurea: *sg. nom.* 19,5
săcurile: *pl. ac.* 20,19

(a se) SEMĂNA: v. I „a însămânţa"
să (să) samine: *conj. prez. 3.sg.* 29,23
vei sămăna: *ind. viit.I. 2.sg.* 22,9
ai sămânat: *ind. pf.c. 2.sg.* 22,9

(a se) SEMEŢI: v. IV; var. (Pop.) **a (se) SUMEŢI** „a (se) trufi", „a (se) îngâmfa"
(să) va sumeţi: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,12

SEMEŢIE: s.f.; var. (Pop.) **SUMEŢIE** „trufie", „îngâmfare"
sumeţiia: *sg. ac.* 17,13

SEMINȚIE: s.f. „urmași cu același strămoș”
sămințiii: *sg. gen.* 1,8; 11,9; 30,6
sămințe: *sg. ac.* 4,37
semițiii: *sg. gen.* 31, 21

SEMN: s.n.; var. (Înv. și pop.) **SĂMN**
sămnul: *sg. ac.* 25,1
sâmn: *sg. ac.* 6,8; 11,18; 13,1; 18,22
seamne: *pl. nom./ac.* 4,34; 6,22; 26,8; 28,46
seamnele: *pl. nom./ac.* 7,19; 11,3; rezum. cap.22; 22,15, 17; 29,3; 34,11

SETE: s.f.
seate: *sg. ac.* 28,48

SETIM: s.m. (Înv. și reg.) „salcâm”
setim: *sg. ac., în sintagma* ***leame setim*** 10,3

SFAT: s.n.
sfatul: *sg. ac.* 17,11
sfat: *sg. ac.* 32,28

(a) SFĂRÂMA: v. I; var. (Înv.) **(a se) SFĂRMA**
sfărmându-: *gerunziu* 9,21
sfărmați: *imperativ 2.pl.* 12,3

(a se) SFĂTUI: v. IV
să (să) sfătuiască: *conj. prez. 3.sg.* 18,11

SFÂNT, -Ă: adj./s.
sfânt: *adj. m./n. sg. nom./ac./dat.* 7,6; 14,2, 21; 26,19; 28,9; 33,8
sfântă: *adj. f. sg. nom.* 23,14
sfinți: *s.m. pl. ac.* 33,2
sfinții: *s.m. pl. nom.* 33,3

(a se) SFÂRȘI: v. IV
(s-)au sfârșit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,14
vor sfârși: *ind. viit.I. 3.pl.* 20,9
va sfârși: *ind. viit.I. 3.sg.* 28,21
sfârși(-să)-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 32,24

SFÂRȘIT: s.n.
sfărșitul: *sg. ac.* 11,12; 13,7
sfârșitul: *sg. ac.* 28,64
sfărșit: *sg. ac., în loc. adv.* ***până la sfărșit*** 31,30

(a se) SFINȚI: v. IV
să sfințești: *conj. prez. 2.sg.* 5,12
vei sfinți: *ind. viit.I. 2.sg.* 12,26; 15,19
a (să) sfinți: *inf. prez.* rezum. cap.15
să sfințască: *conj. prez. 3.sg.* 18,10; 20,5
au sfințit: *ind. pf. 3.sg.* 20,5
să (să) sfințească: *conj. prez. 3.pl.* 22,9
(s-)au sfințit: *ind. pf.c. 3.pl.* 26,13
ați sfințit: *ind. pf.c. 2.pl.* 32,51

SICLU: s.m. „monedă de argint”; „unitate de măsură pentru greutate”
sicli: *pl. ac.* 22,19, 29

SICRIU: s.n. (Reg.) „ladă”, „cutie”
sicriu: *sg. ac.* 10,1, 2, 3
sicriiul: *sg. ac.* 10,5, 8
sicriiului: *sg. gen.* rezum. cap.31
sicriiul: *sg. ac., în sintagma* ***sicriiul așezământului Domnului*** 31,9
scriul: *sg. ac., în sintagma* ***sicriul legii Domnului*** 31,25
sicriului: *sg. gen., în sintagma* ***sicriului legii Domnului*** 31,26

SIDON: s.m. „locuitor al Sidonului, cetate fortificată în Fenicia antică”
sidonii: *pl. nom.* 3,9

SILĂ: s.f. (Înv.) „năpastă”
sâlă: *sg. ac.* 28,29

(a se) SILI: v. IV
(s-)or sili: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.13
silind: *gerunziu* 24,7

SIMBRIE: s.f.
simbriia: *sg. ac.* 15,18
simbria: *sg. nom.* rezum. cap.24; 24,14

(a) SIMȚI: v. IV
sâmte: *ind. prez. 3.sg.* 15,16

SINGUR, -Ă: adj.
sângur: *m. sg. nom.* 1,10, 12; 3,11; 22,25; 33,28
sângură: *f. sg. nom./ac.* 8,3; 22,27

SLAB, -Ă: adj.
slab: *n. sg. nom.* 12,15; 15,21
slabă: *f. sg. nom.* 15,21;

SLAVĂ: s.f. „glorie”, „faimă”; „laudă”, „preamărire”, „proslăvire”
slava: *sg. ac.* 26,19
slavei: *sg. gen.* 33,29

(a se) SLĂBI: v. IV
(s-)au slăbit: *ind. pf.c. 3.sg.* 32,36

SLOBOD, -Ă: adj./adv.
slobod: *adv.* rezum. cap.3; 12,15; 20,6
slobod: *adj. m. sg. ac.* 15,12
slobozi: *adj. m. pl. ac.* 15,18
slobodă: *adj. f. sg. ac.* 21,14

SLOBOZENIE: s.f. (Pop.) „libertate”
slobozenie: *sg. ac.* 15,13
slobozenie: *sg. ac., în sintagma* ***carte de slobozenie*** „act de divorț” rezum. cap.24; 24,1, 3

(a se) SLOBOZI: v. IV (Pop.) „a elibera”; „a permite”
slobozi: *imperativ 2.sg.* 9,14
a (să) slobozi: *inf, prez.* rezum. cap.15
vei slobozi: *ind. viit.I. 2.sg.* 15,10
au slobozit: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,15
să sloboadă: *conj. prez. 3.sg.* 22,14
slobozi: *inf. prez. fără* **a** 22,19, 29
ar slobozi: *cond. prez. 3.sg.* 22,27
va slobozi: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,1, 3
să sloboază: *conj. prez. 3.sg.* 28,29

SLOBOZIRE: s.f. (Pop.) „eliberare” „punere în libertate”
slobozirei: *sg. gen.* rezum. cap.15; 15,2, 9; rezum. cap.31; 31,10
slobozire: *sg. ac.* 15,1

SLUGĂ: s.f.
slugii: *sg. dat.* 3,24
sluga: *sg. nom./ac.* 5,14, 21; 12,18; rezum. cap.15; 16,11, 14; rezum. cap.23; 34,5
slugile: *pl. nom./ac.* 9,27; 32,36
slujile: *pl. nom.* 12,12
slugă: *sg. nom.* 16,12
sluji: *pl. ac.* 28,68
slugilor: *pl. gen./dat.* 29,2; 32,43; 34,11

SLUJBĂ: s.f.
slujba: *sg. nom./ac.* 4,19; rezum. cap.10
slujbă: *sg. ac.* 10,8
slujbe: *pl. ac.* 20,20

(a se) SLUJI: v. IV
veț sluji: *ind. viit.I. 2.pl.* 4,28
vei sluji: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,13; 7,16; 10,20; 28,36, 64; 30,17;

să slujească: *conj. prez. 3.sg./pl.* 7,4; 17,3; 18,5; 21,5; 29,18
slujește: *ind. prez. 3.sg.* 10,6; 17,12; 21,20
să slujești: *conj. prez. 2.sg.* 10,12
să slujiți: *conj. prez. 2.pl.* 11,13, 16
au slujit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 12,2; 15,18; 29,26
voi sluji: *ind. viit.I. 1.sg.* 12,30
să slujim: *conj. prez. 1.pl.* 13,2, 6, 13
slujiți: *imperativ 2.pl.* 13,4
va sluji: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,12, 17; 18,7; 20,11
ai slujit: *ind. pf.c. 2.sg.* 15,15; 24,22; 28,47
să (să) slujească: *conj. prez. 3.sg.* 20,6
(să) va sluji: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,5
slujit-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 28,48
vor sluji: *ind. viit.I. 3.pl.* 31,20

SLUJITOR: s.m.
slujitoriul: *sg. nom.* 1,38

SLUJNICĂ: s.f.
slujnica: *sg. nom./ac.* 5, 14, 21; 12,18; 16,11, 14
slujnicele: *pl. nom.* 12,12
slujnicei *sg. dat.* 15,17
slujnice: *pl. ac.* 28,68

(a) SMERI: v. IV „a umili"; „a necinsti (o femeie)"
ai smerit: *ind. pf.c. 2.sg.* 21,14
au smerit: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,24, 29

SMOCHIN: s.m.
smochini: *pl. nom.* 8,8

SOACRĂ: s.f.
soacră-sa: *sg. ac.* 27,23

SOARE: s.m.
soarele: *sg. ac.* 4,19
soarelui: *sg. gen., în sintagmele* ***răsăritul soarelui*** „est"/ ***apusul soarelui/apusului soarelui*** „vest"; „asfințit" 4,47; 11,30; 16,6; 23,11; 24,13, 15
soarelui: *sg. gen./dat.* 17,3; 33,14

SOARTĂ: s.f. (Înv. și pop.) „porțiune de pământ care se repartizează prin tragere la sorți"
soarte: *sg. ac.* 1,38; 31,7
soartea: *sg. nom.* rezum. cap.3

SOBOR: s.n.; var. (Înv.) **SĂBOR** (Înv.) „adunare", „întrunire", „consfătuire"; „sfat"
săborul: *sg. ac.* rezum. cap.17

(a) SOCOTI: v. IV
socotind: *gerunziu* 1,24
(s-)au socotit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,20
să socotești: *conj. prez. 2.sg.* 8,5; 21,8
socotește: *imperativ 2.sg.* 16,1; 32,7
socotește: *ind. prez. 3.sg.* 21,20
să (să) socotească: *conj. prez. 3.sg.* 24, 15
voi socoti: *ind. viit.I. 1.sg.* 32,20
ar socoti: *cond. prez. 3.sg.* 32,29

SOL: s.m.
solii: *pl. nom.* 1,28
soli: *pl. ac.* 2,26

SOLZ: s.m.
solzi: *pl. ac.* 14,9, 10

SOMN: s.n.
somnului: *sg. gen.* 23,10

SORĂ: s.f.
soru-sa: *sg. ac.* 27,22

(a) SORBI: v. IV
au sorbit: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,6

SOȚ: s.f. (Înv. și pop.) „soție", „nevastă"
soțu: *sg. ac.* 25,7

(a se) SPĂIMÂNTA: v. I (Înv. și pop.) „a se înspăimânta"
(nici te) spăimânta: *imperativ prohib. 2.sg.* 1,21; 31,8;
(nu vă) spăimântareți: *imperativ prohib. 2.pl.* 1,29
să (să) spăimânteze: *conj. prez. 3.pl.* 2,25
(nici te) spâimânta: *imperativ prohib. 2.sg.* 31,8

SPĂIMÂNTARE: s.f. (Înv. și pop.) „înspăimântare"
spăimântare: *sg. ac.* 16,3

(a se) SPĂLA: v. I
vor spăla: *ind. viit.I. 3.pl.* 21,6
(să) va spăla: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,11

SPĂLĂCIUNE: s.f. (aici) „placentă"; acest sens nu este atestat în DLR.
spălăciunea: *sg. ac.* 28,57

(a se) SPÂNZURA: v. I „a ucide prin strangulare", „a (se) atârna"
spânzurați: *imperativ 2.pl.* 11,18
(s-)au spânzurat: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.21
spânzură: *ind. prez. 3.sg.* 21,23
ar spânzura: *cond. prez. 3.sg.* 28,66

(a se) SPERIA: v. I; var. (Înv. și reg.) **(a se) SPĂRIA**
a (să) spăriia: *inf. prez.* 20,8

SPERIOS, -OASĂ: adj.; var. (Înv. și reg.) **SPĂRIOS, -OASĂ**
spărios: *m. sg. nom.* 20,8
spărioasă: *f. sg. ac.* 28,65

SPIC: s.n.
spice: *pl. ac.* 23,25

(a) SPOI: v. IV
vei spoi: *ind. viit.I. 2.sg.* 27,2

(a se) SPORI: v. IV
să (să) sporească: *conj. prez. 3.pl.* 5,33; 6,2
spori *inf. prez. fără* ***a*** 20,19
spori-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 28,59

(a) SPRIJINI: v. IV
sprijinește: *ind. prez. 3.sg.* 24,15
să sprijinești: *conj. prez. 2.sg.* 28,29

(a) SPUNE: v. III
spune: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4
vor spune: *ind. viit.I. 3.pl.* 32,7

(a) SPURCA: v. I (Pop.) „a murdări", „a mânji"; „a păngări"
vei spurca: *ind. viit.I. 2.sg.* 21,23

SPURCAT, Ă: adj. (Pop.) „păngărit", „necinstit"
spurcată: *f. sg. nom.* 24,4

SPURCĂCIUNE: s.f.
spurcăciune: *sg. ac.* 7,26

(a) STA: v. I
ai stătut: *ind. pf.c. 2.sg.* 4,10
stăi: *imperativ 2.sg.* 5,31
sta: *inf. prez. fără* ***a*** 7,24; 9,2
să stea: *conj. prez. 3.sg.* 10,8; 18,5
am stat: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,10
va sta: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,25; 19, 15, 16; 20,2

vor sta: *ind. viit.I. 3.pl.* 18,7; 19,17; 27,12, 13
vei sta: *ind. viit.I. 2.sg.* 24,11
staţ: *ind. prez. 2.pl.* 29,10
staţi: *imperativ 2.pl.* 31,14
au stătut: *ind. pf.c. 3.pl.* 31,14
au stat: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,15

STAT: s.n. (Înv. şi pop.) „statură”
statul: *sg. ac.* 1,28

STĂPÂN: s.m.
stăpânului: *sg. dat.* 23,15

(a) STĂPÂNI: v. IV
au stăpânit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,47; 30,5; 32,6
a stăpâni: *inf. prez.* 7,1; 11,10; 12,29; 19,10; 24,4; 26,1; 28,21, 63; 30,16
să stăpâneşti: *conj. prez. 2.sg.* 9,1, 5
să stăpâneasc: *conj. prez. 1.sg.* 9,4
stăpâniţ: *imperativ 2.pl.* 9,23
să stăpânească: *conj. prez. 3.sg.* 10,11
veţ stăpâni: *ind. viit.I. 2.pl.* 11,23; 12,2
să stăpâniţi: *conj. prez. 2.pl.* 11,31
să stăpâniţ: *conj. prez. 2.pl.* 12,1
stăpâni-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 15,6
va stăpâni: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,6; 33,23
vei stăpâni: *ind. viit.I. 2.sg.* 17,14; 18,14; 31,3
veai stăpâni: *ind. viit.I. 2.sg.* 19,1

STÂLP: s.m.
stâlp: *sg. ac.* 1,33; 31,15

STÂNG, -Ă: adj./s.
stânga: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***nici spre/la dreapta nici spre/la stânga*** „nicăieri” 2,27; 5,32; 17,11; 28,14
stângă: *adj. f. sg. ac.* 17,20

(a) STÂRPI: v. IV; var. (Înv. şi pop.) **(a) STĂRPI**
va stărpi: *ind. viit.I. 3.sg.* 32,25

STÂRV: s.n.
stârvurile: *pl. ac.* 14,8
stârvul: *sg. nom.* 28,26

STEA: s.f.
stelele: *pl. ac.* 1,10; 4,19; 10,22; 28,62

STERP, STEARPĂ: adj.
sterp: *n. sg. nom.* 7,14

STRĂDANIE: s.f.
strădanie: *sg. ac.* 13,14

STRĂIN, -Ă: adj./s.; var. (Înv. şi pop.) **STREIN, -Ă**
streini: *adj. m. pl. ac./gen./dat.* 5,7; 6,14; 7,4; 8,19; 11,16, 28; 13,2, 6, 13; 17,3; 18,20; 28,14, 36, 64; 29,26; 30,17; 31,16, 18, 20; 32,16
strein: *adj. m./n. sg. nom.* 21,9; 29,28; 32,12
strein: *s.m. sg. ac.* 22,3
streinului: *s.m. sg. dat.* 23,20
strein: *adj. n. sg. ac.* 29,28; 32,10;

(a) STRĂMUTA: v. I; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în „Buletinul Comisiei istorice a României”, publicat de Ion Bogdan, Bucureşti, vol. IV [vol. I (1915 ş.u.)].
strămută: *ind. prez. 3.sg.* 27,17

STRÂMB, -Ă: adj. „mincinos”
strâmbă: *f. sg. ac.*, în sintagma ***mărturie strâmbă*** 5,20

STRÂMBĂTATE: s.f. „nedreptate”
strâmbătate: *sg. nom.* rezum. cap.25

STRÂMTOARE: s.f. (Fig.) „situaţie grea”, „încurcătură”
strâmtoare: *sg. ac.* 26,7
strâmtoarea: *sg. ac.* 28,53

(a) STRICA: v. I;
strâcat fiind: *pasiv gerunziu* 18,20

STRICAT, -Ă: adj./s.
(cea) strâcată: *s.f. sg. ac.* rezum. cap.22
strâcat: *adj. n. sg. ac.* 28,22

(a) STRIGA: v. I
să strâge: *conj. prez. 3.sg.* 15,9; 24,15
vor strâga: *ind. viit.I. 3.pl.* 20,5
au strâgat: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,24
strâgat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,27
am strâgat: *ind. pf.c. 1.pl.* 26,7

STRUGURE: s.m.; var. (Înv. şi pop.) **STRUGUR**
Strugurului: *sg. gen, în s. propr.* ***Valea Strugurului*** 1,24
struguri: *pl. nom./ac.* 23,24; 32,32
strugurii: *pl. ac.* 24,21
strugur: *sg. nom./ac.* 32,14, 32
strugurul: *sg. nom.* 32,32

STRUŢ: s.m.
struţul: *sg. nom.* 14,15;

(a) SUFERI: v. IV „a îndura”; „a îngădui”, „a permite”, „a accepta”
vei suferi: *ind. viit.I. 2.sg.* 15,13; 22,7; 24,19
suferind: *gerunziu* 28,33

SUFLARE: s.f.
suflarea: *sg. ac.* 8,15

SUFLET: s.n.
sufletul: *sg. nom./ac.* 4,9; 12,20, 23; 13,6; 14,26; 17,17; 19,6; 22,26; 24,6, 15; 27,25
sufletele: *pl. ac.* 4,15; 11,18
sufletului: *sg. gen./dat.* 4,29; 18,22; 21,14
sufletul: *sg. ac., în loc. adv.* ***din/în tot sufletul*** „cu pasiune”, „cu convingere” 6,5; 10,12; 11,13; 13,3; 26,16; 30,2, 6, 10
suflete: *pl. ac.* 10,22
suflet: *sg. ac.* 12,23; 28,65
suflet: *sg. ac., în expr.* ***suflet pentru suflet*** 19,21

(a) SUGE: v. III
să sugă: *conj. prez. 3.sg.* 32,13
vor suge: *ind. viit.I. 3.pl.* 33,19

SUGĂTOR, -TOARE: s. (Înv.) „sugaci”
(cel) sugătoriu: *s.m. sg. ac.* 32,25

(a se) SUI: v. IV „a merge, a se îndrepta spre un loc, de regulă, mai înalt”, „a (se) urca”,„a apuca înspre”; „a pune stăpânire”
suie(-te): *imperativ 2.sg.* 1,21; 3,27; 32,49;
să (ne) suim: *conj. prez. 1.pl.* 1,22
suindu(-să): *gerunziu* 1,24
să (vă) suiţi: *conj. prez. 2.pl.* 1,26
(ne) vom sui *ind. viit.I. 1.pl.* 1,28
sui(-ne)-vom: *ind. viit.I. 1.pl.* 1,41
(nu vă) suireţi: *imperativ prohib. 2.pl.* 1,42
(v-)aţ suit: *ind. pf.c. 2.pl.* 1,43; 5,5
(ne-)am suit: *ind. pf.c. 1.pl.* 3,1
(m-)am suit: *ind. pf.c. 1.sg.* 9,9; 10,3
suiţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 9,23
(te) suie: *imperativ 2.sg.* 17,8
(să) va sui: *ind. viit.I. 3.sg.* 28,43
a (să) sui: *inf.prez.* 30,12; rezum. cap.32
suindu(-te): *gerunziu* 32,50
(s-)au suit: *ind. pf.c. 3.sg.* 34,1

SUITOR, -TOARE: s.
suitoriul: *s.m. sg. nom.* 33,26

SULĂ: s.f.
sula: *sg. ac.* 15,17

(a se) SUMEȚI: v. IV; vezi **a (se) SEMEȚI**

SUMEȚIE: s.f.; vezi **SEMEȚIE**

(a) SUPUNE: v. III
va supune: *ind. viit.I. 3.sg.* 25,19

(a se) SURPA: v. I; var. (Înv. și reg.) **(a se) SURUPA** „a (se) distruge”
surupându(-să): *gerunziu* 22,8

SURPARE: s.f.; var. (Înv. și reg.) **SURUPARE** „nimicire”, „distrugere”
suruparea: *sg. ac.* 7,16

SUS: adv.
sus: 4,39; 5,8; 33,27
(mai) sus: 19,5, 9, 11
sus: *adv. în loc. adv.* ***din sus*** 24,6

SUTAȘ: s.m. (în antichitate, mai ales la romani) „comandant peste o sută de ostași”
sutași: *pl. nom.* 1,15

Ș

ȘARPE: s.m.; var. (Înv. și reg.) **ȘEARPE**
șearpele: *sg. nom.* 8,15

ȘATRĂ: s.f. (Înv. și reg.) „cort de tabără”
șetrile: *pl. ac.* 1,33

ȘCHIOP, ȘCHIOAPĂ: adj.
șchiop: *n. sg. nom.* 15,21

(a) ȘEDEA: v. II
să șază: *conj. prez. 3.pl.* 29,20
ați șezut: *ind. pf.c. 2.pl.* 1,46
șezând: *gerunziu* 6,7; 21,13
vei ședea: *ind. viit.I. 2.sg.* 11,19; 23,13
va ședea: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,18; 21,14
ședea: *ind. imp. 3.pl.* 25,18

ȘES: s.n.
șes: *sg. ac.* 3, 10
șesul: *sg. ac.* 3,17; 4,49

ȘIRAG: s.n. „mulțime, trupă”; „grup de soldați așezați în linie de bătaie”
șireagului: *sg. gen.* 20,2

(a se) ȘTERGE: v. III „a nimici”, „a distruge”; „a (se) uita”, „a (se) pierde”
să șteargă: *conj. prez. 3.sg.* 1,27; 4,38; 6,19; 9,8, 25; 29,20
ștergându(-să): *gerunziu* 2,12
au șters: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,21, 23; 8,20; 11,4
ștergând: *gerunziu* 2,22
am șters: *ind. pf.c. 1.pl.* 3,6
va șterge: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,26, 31; 7,1, 20; 9,3, 4; 18,12; 31,3, 4, 21
a șterge: *inf. prez.* rezum. cap.7; 9,19
va șterge: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,4
șterge: *inf. prez. fără* **a** 7,17, 22
(să) vor șterge: *ind. viit.I. 3.pl.* 7,23
(s-)au șters: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,4, 5
să șterg: *conj. prez. 1.sg.* 9,14
vei șterge: *ind. viit.I. 2.sg.* 13,15; 25,19
să (să) șteargă: *conj. prez. 3.sg./pl.* rezum. cap. 25; 25,6

(a) ȘTI: v. IV
știți: *ind. prez. 2.pl.* 4,5; 11,28; 13,13
să știi: *conj. prez. 2.sg.* 4,35, 39; 9,6
vei ști: *ind. viit.I. 2.sg.* 7,9
știai: *ind. imp. 2.sg.* 8,3
au știut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,16; 33,9
ști-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 9,3
știu: *ind. prez. 3.pl.* 11,2; 31,13
știm: *ind. prez. 1.pl.* 13,2
știi: *ind. prez. 2.sg.* 13,6; 28,33, 36, 64
(să) va ști: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,1
să știți: *conj. prez. 2.pl.* 29,6
știț: *ind. prez. 2.pl.* 29,16
știia: *ind. imp. 3.pl.* 29,26
știu: *ind. prez. 1.sg.* 31,21, 27, 29; 33,9
știia: *ind. imp. 3.sg.* 32,17
neștiind: *gerunziu* 19,4

ȘTIUT, -Ă: adj. „priceput”
știuți: *m. pl. ac.* 1,13

ȘURĂ: s.f.
șurile: *pl. nom.* 28,5
șura: *sg. nom.* 28,17

T

TABĂRĂ: s.f. „așezare vremelnică în corturi”
tabere: *pl. ac.* 2, 14
taberilor: *pl. gen.* 2,15
tabăra: *sg.nom./ac.* 10,6; 23,14
tabără: *sg. ac.* 23,10, 11, 12; 29,11
taberii: *sg. gen.* 23,14

TABLĂ: s.f. (Bis.) „cele 2 lespezi de piatră pe care erau săpate cele zece porunci ale lui Moise”
tablele: *pl. nom./ac.* 9,9, 11, 17; 10,5
table: *pl. ac.* 9, 10; 10,3
tăbli: *pl. ac.* 4,13; 5,22; 9,11, 15; 10,1, 2, 4
tăblile: *pl. nom.* rezum. cap.10

TALPĂ: s.f.
talpa: *sg. ac., în loc. adv.* ***de la talpa (piciorului) până la creștetul (tău)*** „în întregime” 28,35

TARE: adj./adv./s.
tare: *adj. m./f. sg. nom./ac.* 3,24; 4,34; 5,15; 6,21; 7,8, 9, 19; 9,26; 11,2; 26,8
(mai) tari: *adj. m./n. pl. nom./ac.* 9,1; 11,23
(mai) tare: *adj. n. sg. nom.* 9,14
(celui mai) tare: *s.m. sg. gen.* 25,11
tari: *adj. n. pl. nom.* 28,52
(mai) tare: *adv.* 5,27

TATĂ: s.m.; var. (Înv. și pop.) **TĂTÂNE**
tată-tău: *sg. ac.* 5,16
tatăl/Tatăl: *sg. nom./ac.* 21,13; 22,15, 16; 26,5; 32,6, 7
tatălui: *sg. dat.* 22,19, 29
tată-său: *sg. ac.* 27,16
tătâne-vostru: *sg. gen.* 4,1
tătâni-său: *sg. gen./dat.* 21,18; rezum. cap.22; 22,21, 30; 27,22; 33,9
tătâne-său: *sg. gen.* 27,20

TAUR: s.m.
taurului: *sg. gen.* 33,17

(a) TĂBĂRÎ: v. IV (Înv.) „a-şi aşeza tabăra”; a poposi”
au tăbărât: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,7

(a) TĂCEA: v. II
vor tăcea: *ind. viit.I. 3.pl.* 20,9

TĂCUT, -Ă: adj.
tăcut: *n. sg. ac.* 18,21

(a se) TĂGĂDUI: v. IV „a refuza”
tăgăduiaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3
să (să) tăgăduiască: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.24
vei tăgădui: *ind. viit.I. 2.sg.* 24,14
tăgădui(-)-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 33,29

(a se) TĂIA: v. I
să (să) taie: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.20
taie: *imperativ 2.sg.* 20,20
au tăiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,44; 21,3; 25,18
a (să) tăia: *inf. prez., în loc. v.* ***a să tăia împregiur*** „a (se) circumcide” rezum. cap.10
tăiaţ: *imperativ 2.sg., în loc. v.* ***tăiaţ împregiur*** 10,16
(nu vă) tăiareţ: *imperativ prohib. 2.pl.* 14,1
a tăia: *inf. prez.* 19,5
vei tăia: *ind. viit.I. 2.sg.* 20,19; 25,12
vor tăia: *ind. viit.I. 3.pl.* 21,4
va tăia: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,12
tăia-va: *ind. viit.I. 3.sg., în loc. v.* ***tăia-va împregiur*** 30,6

TĂIAT, -Ă: adj.
tăiate: *n. pl. ac.* 23,1
tăiat: *n. sg. ac.* 23,1

TĂIERE: s.f.
tăiarea: *sg. ac.* 19,5

TĂIETOR, -TOARE: s.m./f.
tăietorii: *s.m. pl. ac., în sintagma* ***tăietorii de leamne*** 29,11

(a) TĂINUI: v. IV
să tăinuieşti: *conj. prez. 2.sg.* 13,8
voiu tăinui: *ind. viit.I. 1.sg.* 31,18

TĂINUIT, -Ă: adj.
tăinuite: *f. sg. gen.* rezum. cap.21

TĂMÂIERE: s.f.; var. (Înv.) **TĂMÂIARE**
tămâiare: *sg. ac.* 33,10

TĂRIE: s.f. „forţă fizică”, „putere”
tărie: *sg. nom./ac.* 9,29; 28,32
tăria: *sg. ac.* 33,11

TĂRIRE: s.f. „forţă fizică”, „putere”
tărirei: *sg. dat.* 3,24

TĂTÂNE: s.m.; vezi **TATĂ**

(a) TÂLCUI: v. IV
a tâlcui: *inf. prez.* 1,5

TÂLCUIRE: s.f.
tâlcuirea: *sg. nom.* rezum. cap.5

TÂLHAR: s.m.; var. (Înv.) **TĂLHARIU**
tălhariul: *sg. nom.* 22,26

TÂLHĂRESC, -EASCĂ: adj.
tâlhăreasc: *n. sg. ac.* 17,5

TÂLHĂRIE: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **TĂLHĂRIE**
tălhărie: *sg. nom.* 19,15

TÂNĂR, -Ă: adj./s.
tânără: *adj. f. sg. nom.* 28,56
tinărul: *s.m. sg. nom.* 32,25

(a se) TÂRÂI: v. IV; var. (Înv. şi pop.) **(a se) TÂRĂI**
(să) tărăiesc: *ind. prez. 3.pl.* 4,18; 32,24
(să) târâiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 14,19

TÂRZIU, -IE: adj.
târzie: *f. sg. ac.* 11,14

TEASC: s.n.
teascul: *sg. ac.* 15,14
teasc: *sg. ac.* 16,13

(a se) TEME: v. III
(nu te) teame: *imperativ prohib. 2.sg.* 1,21; 3,2; 7,18; 31,8
(nici vă) teameţi: *imperativ prohib. 2.pl.* 1,29
(să) vor teame: *ind. viit.I 3.pl.* 2,4; 28,10
(nu) teame(-te): *imperativ prohib. 2.sg.* 3,22
a (să) teame: *inf. prez.* 4,10; 17,19
(v-)aţ temut: *ind. pf.c. 2.pl.* 5,5
să (să) teamă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 5,29; 13,11; 31,12, 13
să (te) temi: *conj. prez. 2.sg.* 6,2; 8,6; 10,12
(te) vei teame: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,13; 7,21; 10,20; 18,22; 20,1; 28,58
să (ne) teamem: *conj. prez. 1.pl.* 6,24
(te) teami: *ind. prez. 2.sg.* 7,19
(m-)am temut: *ind. pf.c. 1.sg.* 9,19
(vă) temeţi: *conj. prez. fără* ***să*** *2.pl.* 13,4
a (te) teame: *inf. prez.* 14,23
(să) va teame: *ind. viit.I. 2.pl.* 17,13
(să) teamă: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 20,3
(s-)au temut: *ind. pf.c. 3.pl.* 25,18
(te-)ai temut: *ind. pf.c. 2.sg.* 28,60
teame(-te)-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 28,66
(nu vă) teameţi: *imperativ prohib. 2.pl.* 31,6

TEMELIE: s.f.
temeliile: *pl. ac.* 32,22

TIMPURIU, IE: adj.
timpurie: *f. sg. ac.* 11,14

TINEREŢE: s.f.
tinereaţele: *pl. ac.* 28,56
tinereaţelor: *pl. gen.* 33,25

TIVITURĂ: s.f. „margine tivită a unei ţesături”; „lucru tivit”
tivituri: *pl. ac.* rezum. cap.22; 22,12

TOCMAI: adv.; var. (Reg.) **TOGMA**
togma: 20,16

TOPORIŞTE: s.f. „coadă de coasă, de secure sau de topor”; var. (Re.) **TOPORÂŞTE;** aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Ioan Molnar, *Deutsch-walachische Sprachlehre*, Wien, 1788.
toporâşte: *sg. ac.* 19,5

(a) TRAGE: v. III
a trage: *inf. prez.* 13,10
vei trage: *ind. viit.I. 2.sg.* 15,7
au tras: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,3
va trage: ***ind*** *viit.I. 3.sg.* 30,4
(să) trag: *ind. prez. 3.pl.* 32,24

TRAGHELAF: s.m. (Înv.) „animal fabulos înfăţişat pe covoare şi pe alte obiecte de artă din Persia şi Babilon, iar de aici cunoscut şi imitat de către greci” (cf. MDA); „ţapul-cerb, adică ţapul sălbatic”
traghelaful: *sg. nom.* 14,5

(a) TRĂI: v. IV
să trăiești: *conj. prez. 2.sg.* 4,1; 5,16; 16,20; 22,7; 25,15; 30,16, 19, 20
trăiți: *ind. prez. 2.pl.* 4,4
trăiesc: *ind. prez. 3.pl.* 4,10
ai trăit: *ind. pf.c. 2.sg.* 4,33
trăim: *ind. prez. 1.pl.* 5,3
au trăit: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,24
trăi: *inf. prez. fără* ***a*** 5,26; 8,1; 30,6
să trăiți: *conj. prez. 2.pl.* 5,33
trăind: *gerunziu* 6,18; 8,1; 28,19; 31,27
trăiaște: *ind. prez. 3.sg.* 8,3
să trăiț: *conj. prez. 2.pl.* 11,9
va trăi: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,5
a trăi: *inf. prez.* 20,16
să trăim: *conj. prez. 1.pl.* rezum. cap.30
să trăiască: *conj. prez. 3.sg.* 32,47
trăiască: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 33,6

TREABĂ: s.f.
trebile: *pl. ac.* 1,12
treaba: *sg. nom./ac.* 21,5; 26,14

(a) TREBUI: v. IV
trebuie: *ind. prez. impers.* 1,18, 22; 3,19; 4,14; rezum. cap.10; 12,1, 23; rezum. cap.13; 14,4, 7; rezum. cap.17; 19,4; rezum. cap.20; 20,19; 21,22; rezum. cap.23
trebuia: *ind. imp. impers.* 1,33

(a se) TRECE: v. III „a străbate", „a traversa"; „a încălca", „a nesocoti"
am trecut: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 1,19; 26,13; 29,16
treace-veți: *ind. viit.I. 2.pl.* 2,4
ai trecut: *ind. pf.c. 2.sg.* 2,7
trecând: *gerunziu* 2,8; 4,26; 9,11; 27,2; 29,16; 30,18; 32,47
să treacem: *conj. prez. 1.pl.* 2, 13
vei treace: *ind. viit.I. 2.sg.* 2,18; 3,21, 27; 9,1; 19,14; 22,4; 27,3, 4; 31,2; 34,4
treaceț: *imperativ 2.pl.* 2,24
treace-vom: *ind. viit.I. 1.pl.* 2,27
vom treace: *ind. viit.I. 1.pl.* 2,29
treace-voi: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,25
vor treace: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.4; 17,2; 27,12; rezum. cap.28
să trec: *conj. prez. 1.sg.* 4,21
voi treace: *ind. viit.I. 1.sg.* 4,22
veți treace: *ind. viit.I. 2.pl.* 4,22
treaceț: *ind. prez. 2.pl.* 6,1
va treace: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,3; 31,3
treci: *imperativ 2.sg.* 10,11
veț treace: *ind. viit.I. 2.pl.* 11,31
trece-veț: *ind. viit.I. 2.pl.* 12,10
trecându-: *gerunziu* 18,10
să treci: *conj. prez. 2.sg.* 22,1; 29,12
să treacă: *conj. prez. 3.sg.* 25,3
treacând: *gerunziu* 31,13

TRECERE: s.f.
treacerea: *sg. ac.* 2,14, 28, 30; 19,16
treacerilor: *pl. gen., explicarea unui nume propriu:* ***măgura aceasta Avarim, adecă a treacerilor*** 32,49

(a) TREIERA: v. I; var. (Înv. și reg.) **(a) TRIERA**
trieră: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.25; 25,4

TRIBUN: s.m.; var. (Înv.) **TRIVUN** „conducător"
trivuni: *pl. nom.* 1,15

(a se) TRIMITE: v. III
să trimitem: *conj. prez. 1.pl.* 1,22
trimis-am: *ind. pf.c.1.sg.* 1,23; 2,26
trimite: *imperativ. 2.sg.* 2,24
a trimite: *inf. prez.* 2,25
va trimite: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,20; 17,7; 28,48
au fost trimis: *m.m.c.pf.perifr.3.sg.* rezum. cap.8
au trimis: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,23; 34,11
veț trimite: *ind. viit.I. 2.pl.* 12,7
trimiță: *conj. prez. fără* ***să*** 13,9
vei trimite: *ind. viit.I. 2.sg.* 15,12, 18
ai trimis: *ind. pf.c. 2.sg.* 16,9
trimite-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 19,12
să (să) trimită: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.20
trimite-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 28,8, 20
voiu trimite: *ind. viit.I. 1.sg.* 32,24

(a se) TRUFI: v. IV „a se îngâmfa", „a se mândri"
să (să) trufească: *conj. prez. 3.pl.* 32,27

TRUFIE: s.f.
trufie: *sg. ac.* 1,43; 17,20; 18,20

TRUP: s.n. (Pop.) „corp (al unei ființe)"; „ființă omenească"; „cadavru"
trupul: *sg. nom.* 5,26; 21,23
trup: *sg. ac.* 21,1
trupului: *sg. gen.* 21,2; 28,27

(a) TUNDE: v. III
vei tunde: *ind. viit.I. 2.sg.* 15,19

TUNDERE: s.f.
tunderea: *sg. ac.* 18,4

TURMĂ: s.f.
turmele: *pl. nom./ac.* 7,13; 28,4, 51
turmeale: *pl. ac.* 7,14
turmă: *sg. ac.* 8,13
turme: *pl. ac.* 15,14; 20,5
turmeale: *pl. nom.* 28,18

(a) TURNA: v. I
vei turna: *ind. viit.I. 2.sg.* 12,27

Ț

ȚAP: s.m.
țapii: *pl. ac.* 32,14

ȚARĂ: s.f.
țărâle: *pl. ac.* 28,25

ȚARINĂ: s.f. „ogor"
țarina: *sg. ac.* 5,21; 24,19
țarină: *sg. ac.* 28,3
țarinelor: *pl. gen.* 32,13

ȚĂRM: s.n.; var. (Înv. și reg.) **ȚĂRMURE**
țărmurile: *sg. ac.* 1,7

ȚÂȚÂNĂ: s.f.
țițînile: *pl. ac., în sintagma* ***țițînile ceriului*** „marginile cerului" 30,4

ȚEREMONIE: s.f.vezi **CEREMONIE**

(a) ȚESE: v. III
îi țăsut: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 22,11

ȚIGN: s.m. „lebădă"; cuvântul nu este înregistrat în MDA; reprezintă încercarea traducătorilor de a adapta lat. *cycnus* (*cygnus*).
țign: *sg. nom.* 14,16

(a se) ŢINE: v. III
ţâind: *gerunziu* 22,7
să (să) ţie: *conj. prez. 3.sg./pl.* 2,25;19,4; rezum. cap.20; rezum. cap.31
veţ ţinea: *ind. viit.I. 2.pl.* 4,6
să ţii: *conj. prez. 2.sg.* 5,15
a (să) ţinea: *inf. prez.* rezum. cap.6
să ţie: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.7
ţiindu-: *gerunziu* 9,15
vor ţinea: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.11; rezum. cap.28
ţine: *imperativ 2.sg.* 11,1
ţineţi: *imperativ 2.pl.* 13,4
vei ţinea: *ind. viit.I. 2.sg.* 23,23
ai ţinut: *ind. pf.c. 2.sg.* 28,45
(să) ţin: *ind. prez. 3.pl.* 29,21
să ţie: *conj. prez. 3.pl., în loc. v.* ***să ţie minte*** 31,19
a ţinea: *inf. prez.* 32,49
au ţinut: *ind. pf.c. 3.pl.* 33,9

ŢINERE: s.f.
ţinerea: *sg. ac.* rezum. cap.4
ţinerea: *sg. ac.* rezum. cap.10

ŢINUT: s.n. „loc", „regiune"; (În v.) „ţară"
ţinutul: *sg. nom./ac.* 3,4, 13, 14; 19,3; 20,19

U

(a se) UCIDE: v. III
ucigând: *gerunziu* 2,34
va ucide: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,42; 7,23; 17,7
vei ucide: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,17; 12,21; 13,9; 20,17
să ucigă: *conj. prez. 3.sg.* 9,28
ucide: *imperativ 2.sg.* 12,15
să (să) ucigă: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.13
(să) va ucide: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,5, 10; 17,6; 18,20; 24,7
să (să) ucigă: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.18
va fi ucis: *ind. viit.ant. 3.sg.* 19,5
ucide: *ind. prez. 3.sg.* 22,26
(să) vor ucide: *ind. viit.I. 3.pl.* 24,16
voiu ucide: *ind. viit.I. 1.sg.* 32,39

UCIDERE: s.f.
uciderea: *sg. ac.* 19,3
uciderii: *sg. gen.* 19,1; rezum. cap.21; 21,1

UCIGAŞ: s.m.
ucigaşii: *pl. ac.* rezum. cap.4
ucigaşului: *sg. gen.* 19,4

UCIS, -Ă: adj./s.
(celui) ucis: *s.m. sg. gen.* 19,6
(cel) ucis: *s.m. sg. ac.* 21,6
(celor) ucişi: *s.m. pl. gen.* 32,42
ucis: *adj. m. sg. ac.* 21,1

UGERIME: s.f. „rodnicie"; „belşug"; cuvântul nu este înregistrat în MDA (cf. **UGEROS** în **Indice** Nm)
ugerimea: *sg. ac.* 1,25; 30,9
ugerime: *sg. ac.* rezum. cap.7

(a se) UITA: v. I „a pierde din memorie"; „a privi"; „a da atenţie", „a lua în seamă"
să (te) uiţi: *conj. prez. 2.sg.* 4,9; 6,13; 8,11
să uiţi: *conj. prez. 2.sg.* 4,23; 9,7; 25,19
va uita: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,31
să (să) uite: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.8
uitându(-te): *gerunziu* 8,19
(nu te) uita: *imperativ prohib. 2.sg.* 9,27
uitând: *gerunziu* 24,19
(m-)am uitat: *ind. pf.c. 1.sg.* 26,13
ai uitat: *ind. pf.c. 3.sg.* 32,18

UITARE: s.f.
uitare: *sg. nom.* 31,21

ULIŢĂ: s.f.
uliţelor: *pl. gen.* 13, 16

ULIU: s.m.
uliul: *sg. nom.* 14,15

UMĂR: s.m./n.
umerele: *s.n. pl. ac.* 32,11
umerile: *s.n. pl. ac.* 33,12

(a) UMBLA: v. I
aţ umblat: *ind. pf.c. 2.pl.* 1,31
am umblat: *ind. pf.c. 1.pl.* 2,14
veţi umbla: *ind. viit.I. 2.pl.* 5,33
umblând: *gerunziu* 6,7; 22,6; 31,27
să umble: *conj. prez. 3.sg.* 7,4
să umbli: *conj. prez. 2.sg.* 8,6; 10,12; 19,9; 26,17; 30,16
vei umbla: *ind. viit.I. 2.sg.* 8,19; 11,19; 12,1; 28,9
să umblaţ: *conj. prez. 2.pl.* 11,22
veţ umbla: *ind. viit.I. 2.pl.* 11,28
umblă: *ind. prez. 3.sg.* 23,14
umbla: *inf. prez.fără* ***a*** 28,56
voi umbla: *ind. viit.I. 1.sg.* 29,19

(a se) UMFLA: v. I „a se mândri"
umflându(-vă): *gerunziu* 1,43
să (să) umfle: *conj. prez. 3.sg.* 17,13

UMFLARE: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **ÎNFLARE**
înflarea: *sg.ac.* 18, 22;

UMILIT, Ă: adj.
umilit: *n. sg. ac.* 28,65

(a se) UMPLE: v. III
(s-)au umplut: *ind. pf.c. 3.sg.* 24,9

(a se) UNGE: v. III
(te) vei unge: *ind. viit.I. 2.sg.* 28,40

UNGHI: s.n. „colţ"
unghiurile: *pl. ac.* 22,12

UNGHIE: s.f.; var. (Înv. şi pop.) **UNGHE**
unghea: *sg. ac.* 14,6, 7, 8
unghiile: *pl. ac.* 21,12

UNT: s.n.
unt: *sg. ac.* 32,14

UNTDELEMN: s.n.
untului-de-lemn: *sg. gen.* 7,13; 8,8; 14,23; 18,4
untdelemn: *sg. ac.* 11,14; 28,51; 32,13; 33,24
untului-de-leamn: *sg. gen.* 12, 17
untul-de-lemn: *sg. ac.* 28,40

URÂCIOS, -OASĂ: adj. „nesuferit", „antipatic"
urâcioasă: *f. sg. nom.* 24,4

URÂCIUNE: s.f.
urâciune: *sg. nom.* 7,25; 17,1
urăciune: *sg. nom./ac.* 7,26; 17,4; 19,6; 23,18
urâciunile: *pl. ac.* 12,31; 20,18; 29,17
urăciunea: *sg. nom./ac.* 13,14; 18,9
urâciuni: *pl. ac.* 32,16

URÂT, -Ă: adj./s./adv. „nesuferit"
urâte: *adj. n. pl. nom.* 18,12

urâtă: *adj. f. sg. nom.* 21,15
(ceii) urâte: *s.f. sg. gen.* rezum. cap.21
urâtei: *s.f. sg. gen.* 21,15, 16, 17
urât: *adv.* 22,5

URECHE: s.f.
urechile: *pl. ac.* 5,1
ureachea: *sg. ac.* 15,17
ureachi: *pl. ac.* 29,4
ureachile: *pl. ac.* 32,44

URGIE: s.f. „nenorocire mare care se abate asupra cuivaa"; „ură", „furie"
urgiia: *sg. nom./ac.* 6,15; 7,4; 9,19; 29,20, 23; 31,17
urgiii: *sg. gen.*13,17; 29,24
urgia: *sg. nom.* 29,27; 32,22, 24; 33, 10
urgie: *sg. ac.* 29,28

(a) URGISI: v. IV (Pop.) „a persecuta", „a oropsi"
vei urgisi: *ind. viit.I. 2.sg.* 7,26; 23,7

URIAȘ: s.
uriiașii: *pl. ac* 2,11
uriești lor: *pl. gen.* 2,20
uriești i: *pl. nom.* 2,20
uriiașilor: *pl. gen.* 3,11, 13

URIG: s.m. (probabil) „gazelă" (cf. lat. *oryx, -ygis)*; cuvântul nu este înregistrat în MDA.
urigul: *sg. nom.* 14,5

(a) URÎ: v. IV
urâtu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,27
urăsc: *ind. prez. 3.pl.* 5,9; 7,10; 30,7; 32,41; 33,11
au urât: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,28
ureaște: *ind. prez. 3.sg.* 16,22; 22, 16; 25,16
urând: *gerunziu* 19,11
va urî: *ind. viit.I 3.sg.* 22,13; 24,3

(a) URMA: v. I
au urmat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,36; 31,18
să urmăm: *conj. prez. 1.pl.* 13,2
să urmați: *conj. prez. 2.pl.* 13,4
vei urma: *ind. viit.I. 2.sg.* 16,20; 17,11; 28,14
a urma: *inf. prez.* 18,9

URMARE: s.f. (aici) „moștenire"
urmarea: *sg. ac., în sintagma* ***urmarea părintească*** 18,8

URMĂ: s.f. „semn concret lăsat de cineva sau de ceva într-un loc în care a stat sau pe unde a trecut"; „sfârșit"
urmă: *sg. ac.* 2,5
urmă: *sg. ac., în loc. adj./adv./s.* ***cea/ceale mai (de) pre urmă*** „ultimă, ultime"; „finalmente" 4,30; 17,7; 31,29; 32,20; 34,2
urmă: *sg. ac., în loc. adv.* ***mai pre urmă*** „apoi" 8,16;
urma: *sg. ac.* 25,18; 28,56
urmei: *sg. dat.* 28,65

URMĂTOR, -TOARE: adj./s. „care urmează după cineva"; (În v.) „urmaș", „succesor"
(celor) următori: *s.m. pl. dat.* rezum. cap.6
următoriu: *adj. n. sg. nom.* 29,22

(a) USEBI: vezi **(a) OSEBI**

USEBIRE: vezi **OSEBIRE**

USEBIT, -Ă: vezi **OSEBIT, -Ă**

USTURIME: s.f.
usturime: *sg. ac.* 28,27

UȘĂ: s.f.
ușilor: *pl. gen.* 6,9; 14,28
ușile: *pl. ac.* 11,20; 22,21
ușea: *sg. ac.* 15, 17

UȘURARE: s.f. „înlesnire"
ușurarea: *sg. ac.* 15,10

V

VALE: s.f.
valea: *sg. ac., în s. propr.* **Valea Strugurului** 1,24
vale: *sg. ac.* 2,36; 3,29; 4,46; 21,6
valea: *sg. ac.* 11,30; 21,4; 34,6

VALTEU: s.n.; var. **VALTEON**; „cingătoare"; „brâu" cuvântul nu este înregistrat în MDA (echivalează lat. ***balteus*).**
valteon: *sg. ac.* 23,13

VAR: s.n.
var: *sg. ac.* 27,2, 4

VĂDUVĂ: s.f.
văduvei: *sg. gen./dat.* 10,18; 24,17, 20, 21; 26,13; 27,19
văduva: *sg. nom.* 14,29; 16,11, 14; 24,19
văduvii: *sg. dat.* 26,12

(a se) VĂRSA: v. I
vei vărsa: *ind. viit.I. 2.sg.* 12, 24; 15,23
au vărsat: *ind. pf.c. 3.pl.* 21,7
(s-)au vârsat: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,9
vei vârsa: *ind. viit.I. 2.sg.* 12, 16
(s-)au vârsat: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,6, 12
să (să) vearse: *conj. prez. 3.sg.* 19,10; 22,8

VĂRSARE: s.f.
vărsarea: *sg. ac.* 33,19

VĂRSAT, -Ă: adj. „turnat"
vărsat: *adj. n. sg. ac., în sintagma* ***chip vărsat*** 9,12; 27, 15
vărsat: *adj. m. sg. ac., în sintagma* ***viță l vărsat*** „idol în chip de viței" 9, 16

VĂZDUH: s.n.
văzduh: *sg. ac.* 28,22

(a) VÂNTURA: v. I „a împrăștia", „a risipi"
va vânturа: *ind. viit.I. 3.sg.* 33,17

VÂRF: s.n. „pisc"
vărful: *sg. ac.* 34,1
vârful: *sg. ac.* 3,27; 33,15

VÂRTOS, -OASĂ: adj./adv. „puternic"; „dur"; (la comparativ, întrebuințat adverbial) „îndeosebi", „mai ales", „cu atât mai mult"
(mai) vărtos: *adv.* 7,4
vărtoasă (foarte): *adj. f. sg. ac.* 31,27
vârtoși: *adj. m. pl. nom.* 3,18
(mai) vârtoase: *adj. n. pl. nom.* 7,1
(mai) vârtos: *adv.* 7,5; 29,20; 31,27
vârtoasă: *adj. f. sg. ac.* 8,15; 9,6, 13; 32,13; 34,12
vârtos: *adj. n. sg. ac.* 26,5; 31,7, 23

VÂRTUTE: s.f.
vârtutea: *sg. ac.* 6,5; 8,17

VEAC: s.n.
veac: *sg. ac., în loc. adv.* ***în veac/până în veac*** „pururea", „mereu"; (în construcții negative) „niciodată" 5,29; 12,28; 15,17; 18,5; 23,3, 6; 28,46; 29,29
veaci: *pl. ac., în loc. adv.* ***în veaci*** 32,40

VECHIRE: s.f.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în Georgie Șincai din Șinca, *Hronica românilor și a mai multor neamuri...*, vol. I, Iași, 1853.
vechire: *sg. ac.* 29,5

VECIN: s.m.
vecini: *pl. ac., în loc. adv.* ***din vecini*** „pe aproape" 19,3

(a se) VEDEA: v. II
să vază: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.32
aţ văzut: *ind. pf.c. 2.pl.* 1,19; 5,23
am văzut: *ind. pf.c. 1.pl.* 1,28
văzând: *gerunziu* 1,30; 4,34; 28,32; 29,22
ai văzut: *ind. pf.c. 2.sg.* 1,31; 9,2
au văzut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,21; 4,3, 9; 29,3; rezum. cap.5; 7,19; 10,21; 11,2, 7; 21,7; 29,3; 33,21
aţi văzut: *ind. pf.c. 2.pl.* 4,12, 15; 29,2
văd: *ind. prez. 3.pl.* 4,28
văz: *ind. prez. 1.sg.* 9,13
văzându-: *gerunziu* 9,16
a fi văzut: *inf. pf., în loc. v.* (Înv.) ***a fi văzut vis*** 13,1
văzut-aţ: *ind. pf.c. 2.pl.* 29,17
văzut-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 32,19
văzut(-)-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 34,4
(să) va vedea: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,17
vezi: *imperativ 2.sg.* 1,21; 3,27; 32,49
va vedea: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,35, 36
vedeţi: *imperativ 2.pl.* 2,5; 11,32; 32,39
vezi: *ind. prez. 2.sg.* 2,30; 4,38
voi vedea: *ind. viit.I.sg.* 3,25; 18,16
vei veadea: *ind. viit.I. 2.sg.* 3,28
să vezi: *conj. prez. 2.sg.* 4,19; 28,68
(să) veade: *ind. prez. impers.* 10,15
vei vedea: *ind. viit.I. 2.sg.* 12,13; 15,8; 17,8; 20,1; 21,11; 22,1, 4; 28,67; 32,52
vor vedea: *ind. viit.I. 3.pl.* 21,3; 25,1, 2; 28,10, 34
a vedea: *inf. prez.* 29,4
vedea-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 32,36

VEDERE: s.f. „faptul de a vedea"; „vedenie"
vederi: *pl. ac.* 4,34
vederea: *sg. ac.* 28,32
vederea: *sg. ac.* 31,6

VENETIC: s.m.
venetici: *pl. nom.* 10,19
veniticul: *sg. ac.* 15,3
veneticul: *sg. nom.* 28,43

(a) VENI: v. IV
veniţi: *imperativ 2.pl.* 1,7
venind: *gerunziu* 1,19
venit-aţi: *ind. pf.c. 2.pl.* 1,20
au venit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,24; 2,35; 10,7; 32,17, 44
aţi venit *ind. pf.c. 2.pl.* 1,31; 12,9; 29,7;
venindu-: *gerunziu* 1,44
am venit: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 2,1, 8, 13
vom veni: *ind. viit.I. 1.pl.* 2,29
aţ venit: *ind. viit.I. 2.pl.* 11,5; 29,7
veţi veni: *ind. viit.I. 2.pl.* 12,5
vei veni: *ind. viit.I. 2.sg.* 12,26; 17,9
va veni: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,29; 15,7; 22,28
a veni: *inf. prez.* 18,6
vor veni: *ind. viit.I. 3.pl.* 21,6; 28,2, 7, 45; 29,22; 30,1
veni-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 28,15
vine: *ind. prez. 3.sg.* 33,2
să vie: *conj. prez. 3.sg.* 33,16

VENIN: s.n.
venin: *sg. nom.* 32,33

VENIT: s.m. „(om) care vine din altă parte, străin, pripășit"; „nemernic"; „venetic"
venitul: *sg. nom.* 16,11, 14; 24,19; 26,11; 29,11
venitului: *sg. gen./dat.* rezum. cap.24; 24,14, 17, 20, 21; 26,12, 13; 27,19
veniţilor: *pl. gen.* 31,12

VERDE: adj.
verde: *n. sg. nom.* 29,23

VERGURĂ: s.f./adj. (Înv. și reg.) „fecioară"
vergură: *adj. f. sg. ac.* 22,14, 17, 23, 28
vergura: *s.f. sg. ac.* 22,19

VERGURIE: s.f. (Înv.) „feciorie"
vergurie: *sg. gen.* 22,15, 17
vergurie: *sg. nom.* 22,20

VERS: s.n.
versul: *sg. nom.* 31,19
versului: *sg. gen.* 31,30

(a se) VESELI: v. IV
(vă) veţ veseli: *ind. viit.I. 2.pl.* 12,7
(te) vei veseli: *ind. viit.I. 2.sg.* 12,18
să (să) veselească: *conj. prez. 3.sg.* 24,5
(s-)au veselit: *ind. pf.c. 3.sg.* 28,63
(să) va veseli: *ind. viit.I. 3.sg.* 28,63
veseleşte(-te): *imperativ 2.sg.* 33,18;

VESELIE: s.f.
veselie: *sg. ac.* 16,15
veselia: *sg. ac.* 28,47

(a se) VESTI: v. IV
să vestească: *conj. prez. 3.pl.* 1,22
să vestesc: *conj. prez. 1.sg.* 5,5
va vesti: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,1
(să) va vesti: *ind. prez. 3.sg.* 17,4
vor vesti: *ind. viit.I. 3.pl.* 27,14
vesteşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.33

VESTIRE: s.f.
vestirea: *sg. ac.* rezum. cap.5

VEŞMÂNT: s.n.; var. (Reg.) **VĂJMÂNT**
văjmântul: *sg. nom./ac.* 8,4; 24,17
văjmânt: *sg. ac.* 22,3
vâjmântul: *sg. ac.* 22,17
vejmânt: *sg. ac.* 22,11
vejmântul: *sg. ac.* 24,13
vejmintele: *pl. nom.* 29,5

VEŞNIC, -Ă: adj.; var. (Înv. și pop.) **VECINIC, -Ă;** (Înv. și reg.) **VEACINIC, -Ă**
veacinic: *n. sg. nom.* 13,16
veacinici: *m. (dezacord) pl. gen.* 33,15
veacinice: *n. pl. ac.* 33,27

VIAŢĂ: s.f.
vieţii: *sg. gen./dat.* 4,9; 6,2, 24; 16,3; 17,19; 22,19, 29; 23,6; 28,66
viiaţa: *sg. nom./ac.* 19,4, 11; 28,66; 30,15, 19, 20

VICLEŞUG: s.n.
vicleşug: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu vicleşug*** 15,10

VIE: s.f.
viile: *pl. ac.* 6,11
viilor: *pl. gen.* 8,8
vie: *sg. ac.* 20,6; 22,9; rezum. cap.23; 28,30, 39
viia: *sg. nom./ac.* 22,9; 23,24; 24,21; 32,32
via: *sg. ac.* 32,32

VIERME: s.m.
viermi: *pl. ac.* 28,39

VIITOR, -TOARE: adj./s.
viitoarele: *adj. antep. f. pl. ac.* rezum. cap.9
(ceale) viitoare: *s.n. pl. ac.* rezum. cap.33

VIN: s.n.
vinu: *sg. ac.* 11,14
vinului: *sg. gen.* 12,17; 14,23; 18,4; 33,28
vin: *sg. ac.* 14,26; 28,39, 51; 29,6
vinul: *sg. nom./ac.* 32,33, 38

VINĂ: s.f.
vina: *sg. nom.* 21,8
vină: *sg. ac., în loc. adj.* ***fără vină*** „nevinovat" 24,5

(a se) VINDE: v. III
vânzându-: *gerunziu* 24,7
au vândut: *ind. pf.c. 3.sg.* 32,30
vinde: *imperativ 2.sg.* 2,28; 14,21
vei vinde: *ind. viit.I. 2.sg.* 14,25
(să) va vinde: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,12
vinde: *inf. prez.* 21,14
(te) vei vinde: *ind. viit.I. 2.sg.* 28,68

(a se) VINDECA: v. I
(te) vindeca: *inf. prez. fără* 28,27, 35
voiu vindeca: *ind. viit.I. 1.sg.* 32,39

VINOVAT, -Ă: adj./s.
vinovat: *adj. m. sg. nom.* 19,6, 10; 22,8
vinovată: *adj. f. sg. nom.* 22,26
vinovatul: *s. m. sg. nom.* 21,1
(cel) vinovat: *s.m. sg. nom.* rezum. cap.25

VIS: s.n.
vis: *sg. ac., în loc. v.* (Înv.) ***a fi văzut vis*** 13,1
visuri: *pl. ac.* 13,5
visurile: *pl. ac.* 18,10

VISĂTOR: s.m.
visătoriului: *sg. gen.* 13,3

VISTIERIE: s.f.
vistieriia: *sg. ac.* 28,12
vistieriile: *pl. ac.* 32,34; 33,19

VITĂ: s.f.
vite: *pl. ac.* 3,19

VIȚEL: s.m.
viță: *sg. ac., în sintagma* ***viță vărsat*** „idol în chip de viței" 9,16
viță: *sg. nom.* 9,21

VIU, VIE: adj./s.
viu: *adj. m. sg. nom./gen.* 5,26
viu: *s.m. sg. ac.* 32,39

VOIE: s.f.
voie: *sg. ac., în loc. adv.* ***de bună voie*** 12,17; 16,10
voia: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu voia*** rezum. cap.30

VORBĂ: s.f.
vorba: *sg. nom./ac.* 32,2; 33,9

(a) VORBI: v. IV
vorbind: *gerunziu* 5,24

VRĂJITOR: s.m.
vrăjitorii: *pl. ac.* 18,14

VRĂJITORIE: s.f.
vrăjitoriile: *pl. ac.* 18,10

VRĂJMAȘ: s.m.; var. **VRĂȘMAȘ**
vrăjmașilor: *pl. gen./dat.* 23,9; 32,41; 33,7
vrăjmașilor: *pl. gen.* 28,25
vrăjmașul: *sg. nom.* 28,53
vrăjmașii: *pl. nom.* 32,27
vrășmașii: *pl. ac.* 32,43

(a) VREA: v. II
nevrând: *gerunziu* 4,42; 15,9; 17,12
vrea: *ind. prez. 2.sg.* 1,14
vrea: *ind. prez. 3.sg.* 1,25; 2,29; 4,21, 40; 25,7
ați vrut: *ind. pf.c. 2.pl.* 1,26; 9,23
au vrut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,45; 2,30; 9,8, 19, 20; 10,10; 13,10; 23,4, 5
vei vrea: *ind. viit.I. 2.sg.* 12,15, 17, 20; 21,11; 23,22; 28,15; 30,17
va vrea: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,6; rezum. cap.15; 18,6, 19, 20; 20,12; 21,16, 18; 25,7
vreau: *ind. prez. 1.sg.* 15,16; 25,8
să vrea: *conj. prez. 2.sg.* 18,9
vrând: *gerunziu* 25,11

VREDNIC, -Ă: adj. „demn de...", „care merită să..."
vrednic: *m. sg. ac.* 25,2

VREDNICIE: s.f. „cinste"; (Înv.) „demnitate"
vredniciia: *sg. ac.* 5,24

VREME: s.f.
vreamea: *sg. ac., în loc. adv.* ***în vreamea aceea/aceaea*** „pe atunci" 1,9; 3,12, 21, 23; 5,5; 10,8
vreame: *sg. ac.* 1,46; 2,1; 4,26, 30, 40; 5,16; 11,9; 12,9; 17,20; 20,19; 22,7; 25,15; 30,18; 32,47
vreamea: *sg. nom./ac.* 2,14; rezum. cap.20; 31,29
vreame: *sg. ac., în loc. adv.* ***în vreame aceea/într-aceea (aceaea/acea) vreame*** 2,34; 3,8; 4,14; 14,28; 17,9, 12; 18,7
vreme: *sg. ac., în loc. adv.* ***într-o vreme*** „la un moment dat", cândva" 3,4
vremea: *sg. ac., în loc. adv.* ***în vremea aceea*** 3,18; 10,1
vreamea: *sg. ac., în loc. adv.* ***în toată vreamea*** „tot timpul", „mereu" 4,10; 5,29; 11,1; 12,19; 14,23; 15,10; 19,9; 28,29
vreamea: *sg. ac., în loc. adv.* ***în vreamea*** „la vreme", „la momentul potrivit" 28,12
vreame: *sg. ac., în loc. adv.* ***în vreame*** „la vreme", „la momentul potrivit" 32,35
vreamile: *pl. nom.* 32,35

VRERE: s.f. „voință"; „intenție"
vreare: *sg. ac., în loc. adj.* ***fără vreare*** „involuntar" rezum. cap.4
vrearea: *sg. ac.* 23,23

VULTUR: s.m.
vulturul: *sg. nom.* 14,13

Z

ZAR: s.n. „broască de la ușă"; „zăvor"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Lesicon romanesc-latinesc-unguresc-nemțesc...*, Buda, 1825.
zaruri: *pl. ac.* 3,5

(a) ZĂBOVI: v. IV
zăbovesc: *ind. prez. 3.pl.* 2,29; 4,18
veț zăbovi: *ind. viit.I. 2.pl.* 4,25
zăboveasc: *ind. prez. 3.pl* 15,7; 16,11
vei zăbovi: *ind. viit.I. 2.sg.* 23,21
zăbovește: *ind. prez. 3.sg.* 24,14; 29,11

zăboveşti: *ind. prez. 2.sg.* 30,18
va zăbovi: *ind. viit.I. 3.sg.* 33,12

(a) ZĂCEA: v. II
am zăcut: *ind. pf.c. 1.sg.* 9,25
zac: *ind. prez. 3.pl.* 2,37

ZĂLOG: s.n.
zălog: *sg. ac.* 24,6, 10, 17
zălogul: *sg. nom.* 24,12

(a) ZBURA: v. I
zboară: *ind. prez. 3.sg.* 28,49
(la) zburat: *supin* 32,11
zburând: *gerunziu* 32,11

ZBURĂTOR, -TOARE: adj./s.
zburătoare: *adj. f. pl.gen.* 4,17
zburătoarelor: *s.f. pl. gen.* 28,26

(a se) ZDROBI: v. IV
au zdrobit: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,3
vei zdrobi *ind. viit.I. 2.sg.*7,24; 23,25
(s-)au zdrobit: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,4
să zdrobeasc: *conj. prez. 1.sg.* 9,14
a zdrobi *inf. prez.* 9,20
va zdrobi: *ind. viit.I. 3.sg.* 28,20, 48, 52, 61
(te) vei zdrobi *ind. viit.I. 2.sg.* 28,24
să (să) zdrobească: *conj. prez. 3.pl.* 28,52
zdrobeaşte(-te): *imperativ 2.sg.* 33,27

ZDROBIT, -Ă: adj.
zdrobite: *n. pl. ac.* 23,1

ZECIUIALĂ: s.f. (Înv.) „dare anuală reprezentând a zecea parte din recolta de cereale, vite etc."
zăciuiala: *sg. ac.* 14,23

ZECIUIRE: s.f. „luare de zeciuială"
zăciuirile: *pl. nom./ac.* rezum. cap.12; 12,6, 11; rezum. cap.14; rezum. cap.26
zăciuirea: *sg. ac.* 12,17; 26,12
zăciuire: *sg. ac.* 14,28
zăciuirilor: *pl. gen.* 26,12

ZI: s./adv.
zile: *s.f. pl. ac.* 1,2; 5,13; 9,9, 11, 18, 25; 10,10; 16,3, 4, 8, 13, 15; 34,8
zioa: *s.f. sg.nom./ ac.* 1,3; 4,10, 15, 20, 32; 5,12, 14, 15; 8,18; 9,24; 10,8; 16,3, 4, 8, 10; 27,11; 29,4; 31,17, 18; 32,35;
zi: *s.f. sg. ac.* 3,14; 4,42; 9,7; 16,9; 21,23; 24,15; 31,17
zilele: *s. pl. nom./ac.* 4,32; 5,33; 6,2; 11,21; 19,17; 26,3; 31,14; 32,7; 34,8
zilele: *s.f. pl. ac., în loc. adv.* ***în toate zilele*** „în fiecare zi", „mereu" 4,9; 6,2, 24; 12,1; 16,3; 17,19; 22, 19, 29; 23,6; 28,33; 31,13
zioa: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***toată zioa*** „de dimineaţă până seara; *p. ext.* mereu, continuu" 28,32; 33,12
zilelor: *s.f. pl. gen.* 30,20
zioa: *adv.* 1,33; 28,66

(a se) ZICE: v. IV
zâcând: *gerunziu* 2,26
zâcând: *gerunziu* 22,14
să zică: *conj. prez. 3.sg./pl.*1,3; 4,6; 9,28; 18,20; 32,27
a zice: *inf. prez.* 1,5
zicând: *gerunziu* 1,6, 16, 28; 2,4, 17; 3,18, 21, 23; 4,10; 6,20; 9,23; 12,30; 13,6, 12; 20,8; 27,1, 11; 29,19; 31,10, 25; 32,48; 34,4
au zis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,8, 11, 25, 34, 37, 42; 2,2, 9, 31; 3,2, 26; 5,1, 5, 28; 9,12, 13; 10,11; 13,13; 18,16, 17; 27,9; 28,68; 29,2; 31,2, 7, 14, 16, 23; 32,20, 46; 33,2, 8, 9, 12, 13, 18, 20, 22, 23, 24; 34,4;
am zis: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,9, 20, 29; 9,26
aţi zis: *ind. pf.c.2.pl.* 1,22; 5,23
aţ zis: *ind. pf.c. 2.pl.* 1,27, 39
zisease: *ind. m.m.cpf. 3.sg.* 2,1
va zice: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,27; 13,2; 15,16; 22,16; 25,7, 9; 27,15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26; 29,22; 31,17; 32,37; 33,27
vei zice: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,21; 7,17; 17,14; 26,3; 28,67
să zici: *conj. prez. 2.sg.* 8,17; 9,4; 15,9; 30,13;
zic: *ind. prez. 1.sg.* 8,19; 30,18,
(să) va zice: *ind. viit:I. 3.sg.* 13,1
(să) zice: *ind. prez. 3.sg.* 13,14
vor zice: *ind. viit.I. 3.pl.* 17,10; 21,7, 20; 27,14; 29,24
zice: *ind. prez. 3.sg.*22,17
zice: *inf. prez. fără* ***a*** 30,12
voiu zice: *ind. viit.I. 1.sg.* 32,40
(s-)au zis: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,30
zis-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,1
a fi zisă: *pasiv inf. prez.* 19,18
zis-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 32,26

ZID: s.n.
ziduri: *pl. ac.* 3,5
zidul: *sg. ac.* 22,8
zidurile: *pl. nom.* 28,52

(a) ZIDI: v. IV
iaste zidit: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 2,36
sânt zidite: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 3,10
au zidit: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,19, 32; 20,5; 26,19; 32,6
ai zidit: *ind. pf.c. 2.sg.* 6,10
vei zidi: *ind. viit.I. 2.sg.* 8,12, 22,8; 27,5
(să) va zidi: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,16
zideaşte: *ind. prez. 3.sg.* 25,9
să zideşti: *ind. prez. 2.sg.* 28,30

ZIDIT, -Ă: adj.
zidite: *adj. f. pl. ac.* 9,1

ZIDITOR: s.m.
ziditoriul: *sg. nom.* 32,18

ZIS, -Ă: adj. „numit", „amintit"
ziseale: *adj. antep. f. pl. ac.* 19,5
ziselor: *adj. antep. f. pl. gen.* 19,9
zisele: *adj. antep. f. pl. ac.* 19,11

FACSIMILE

CARTEA 2 LEAGE

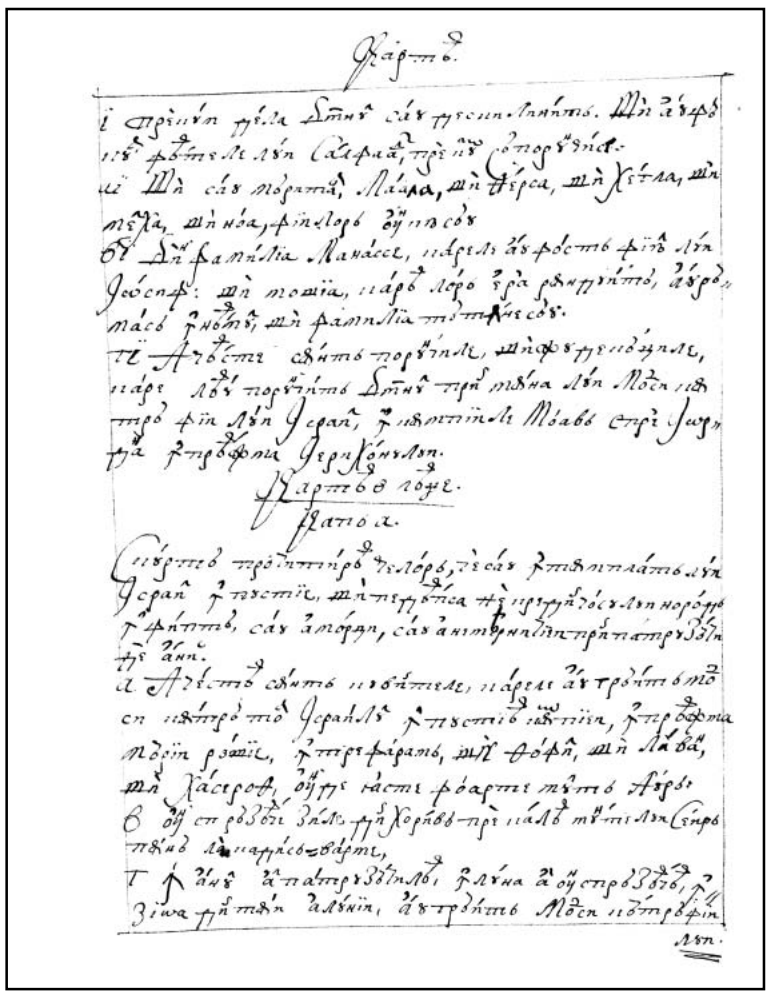

268v

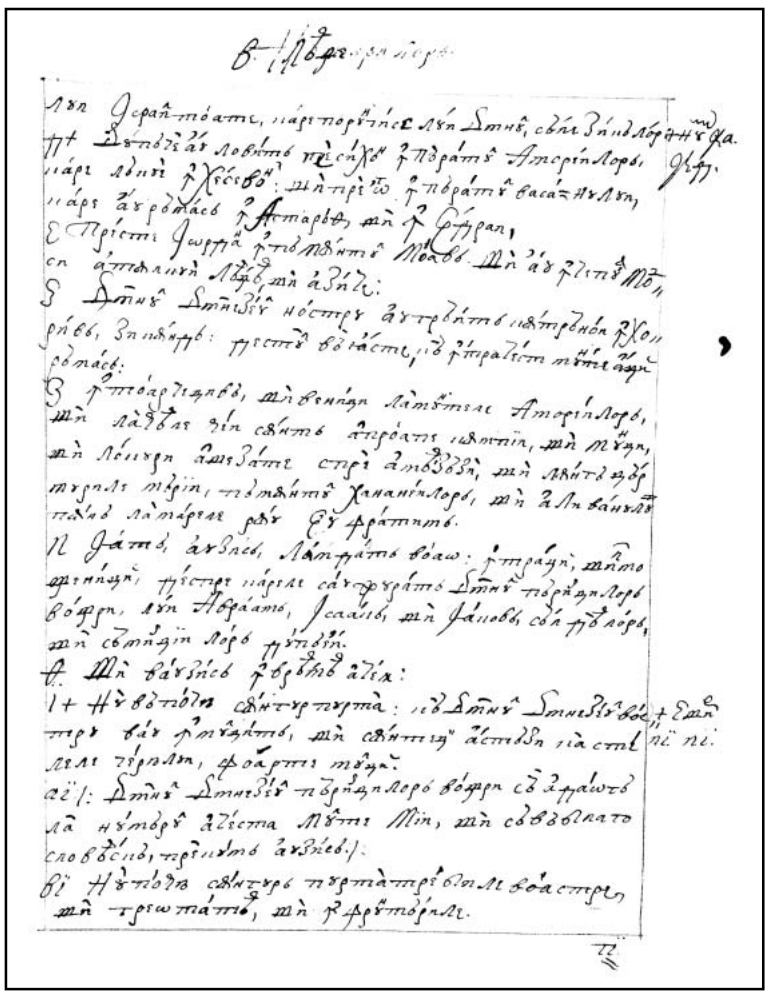

269r

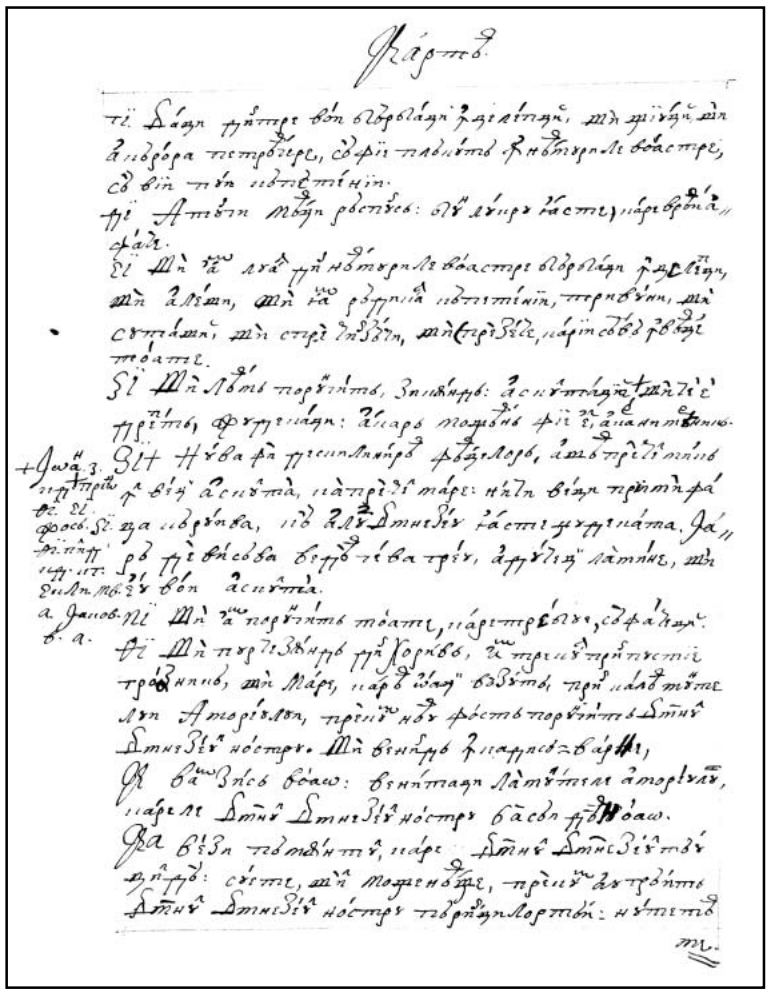

269v

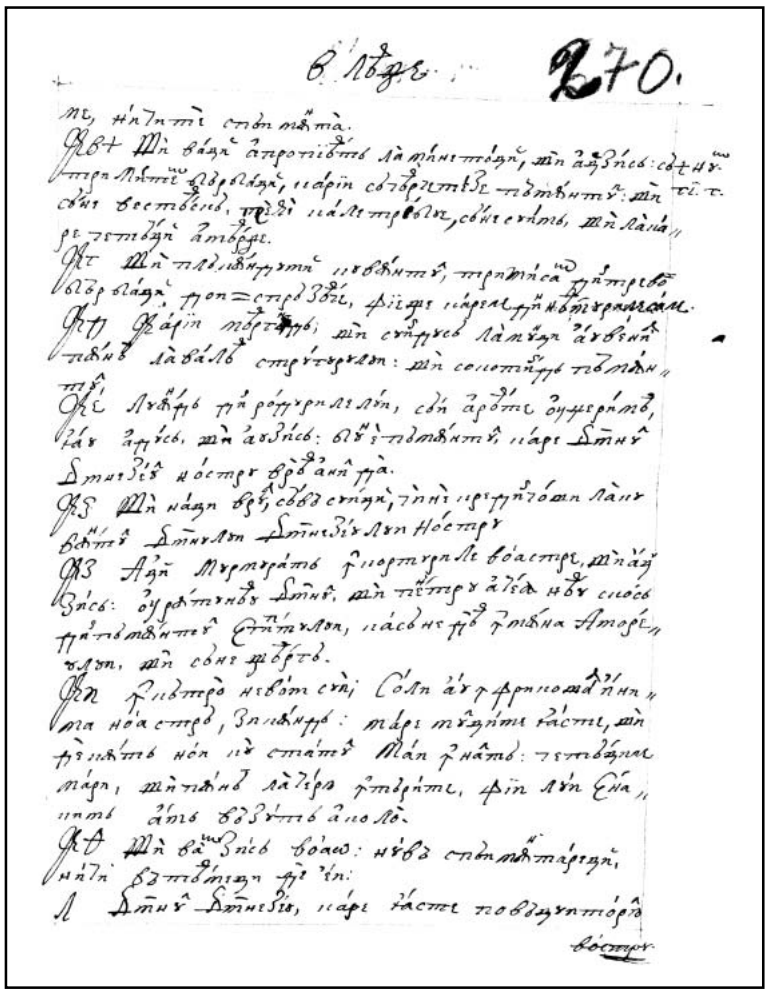

270r

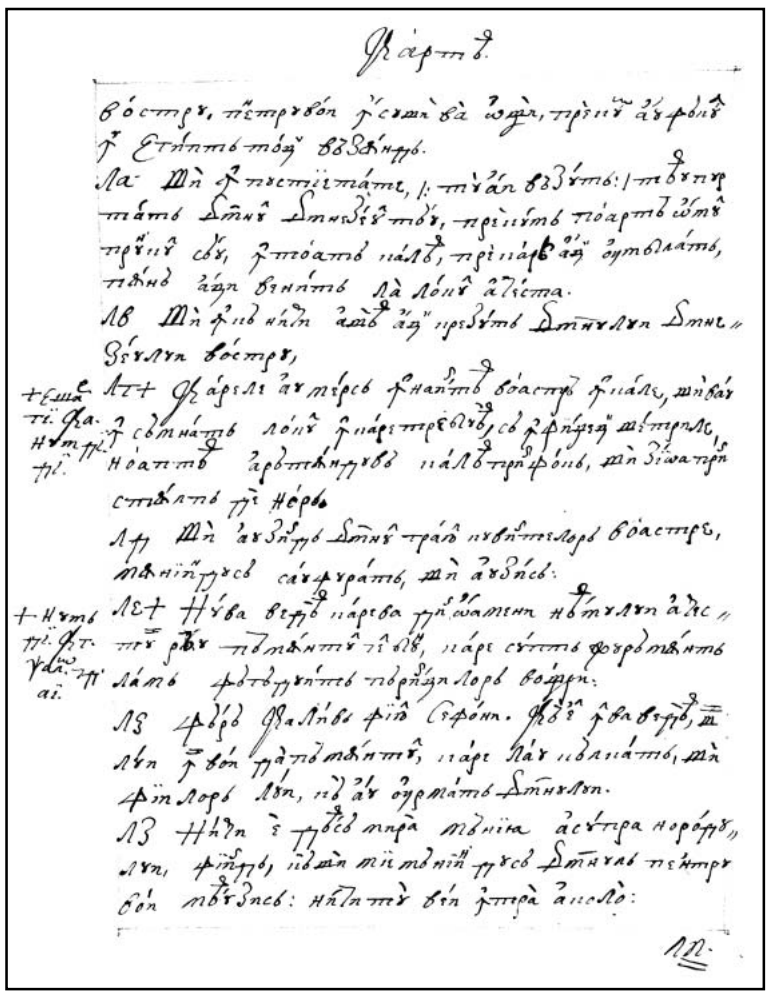

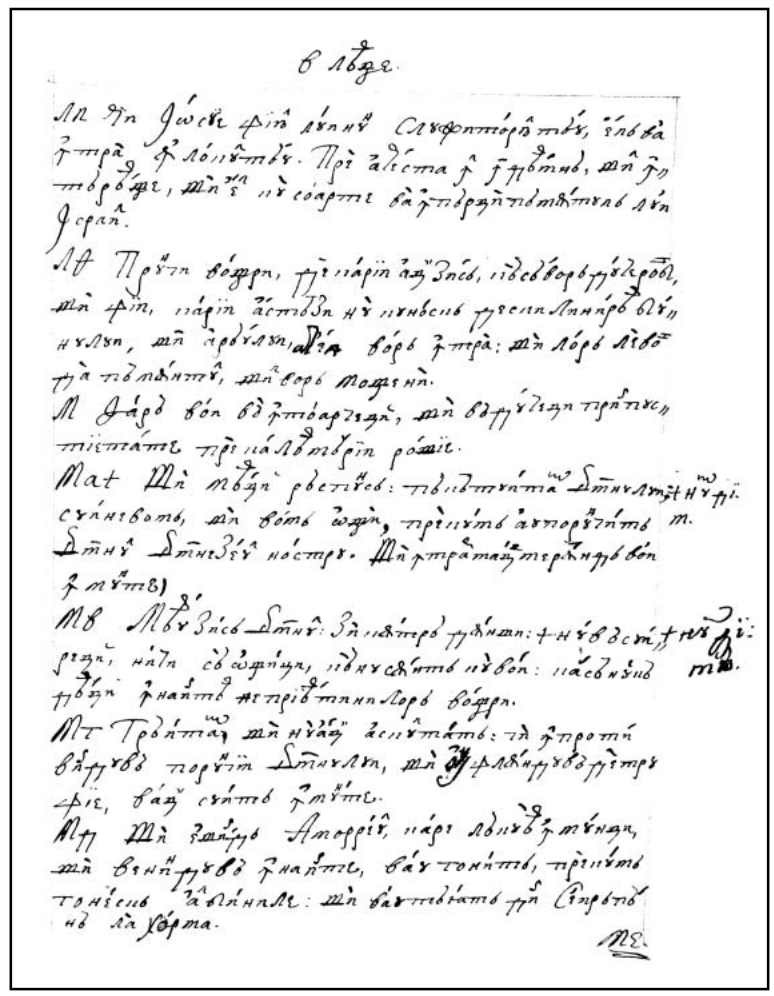

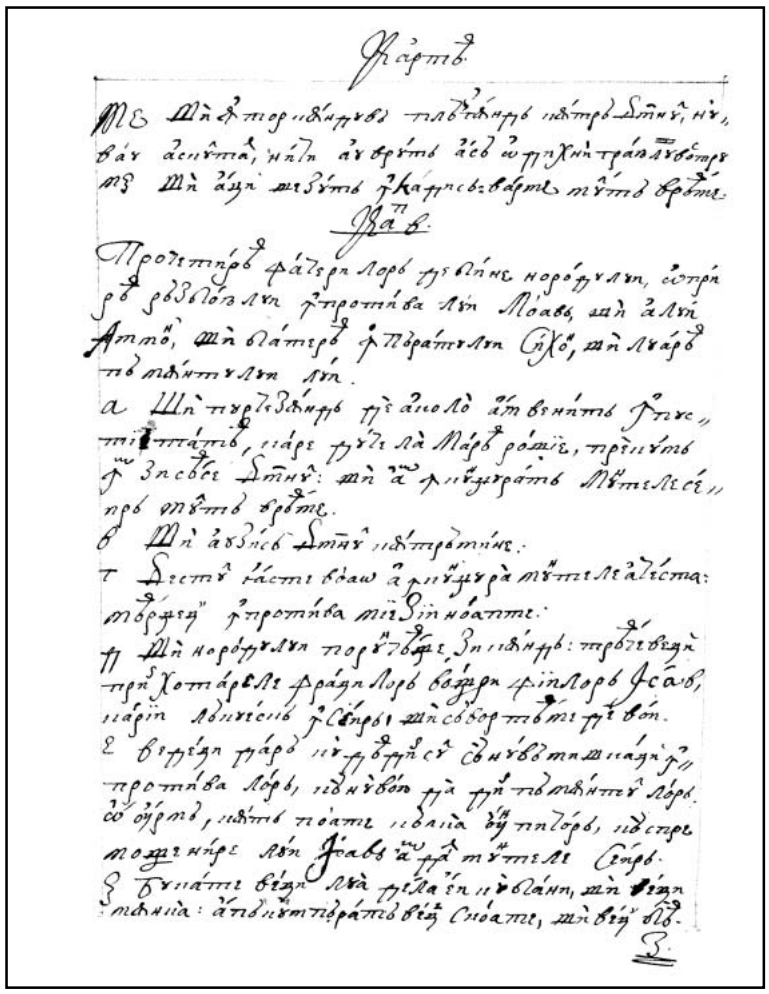

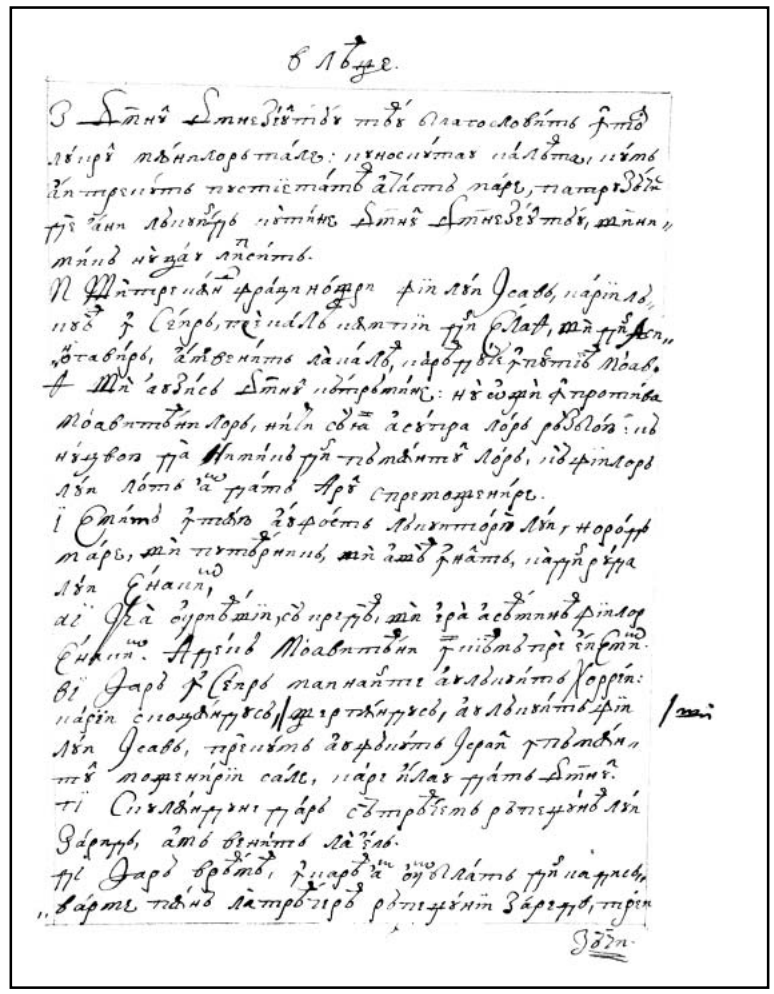

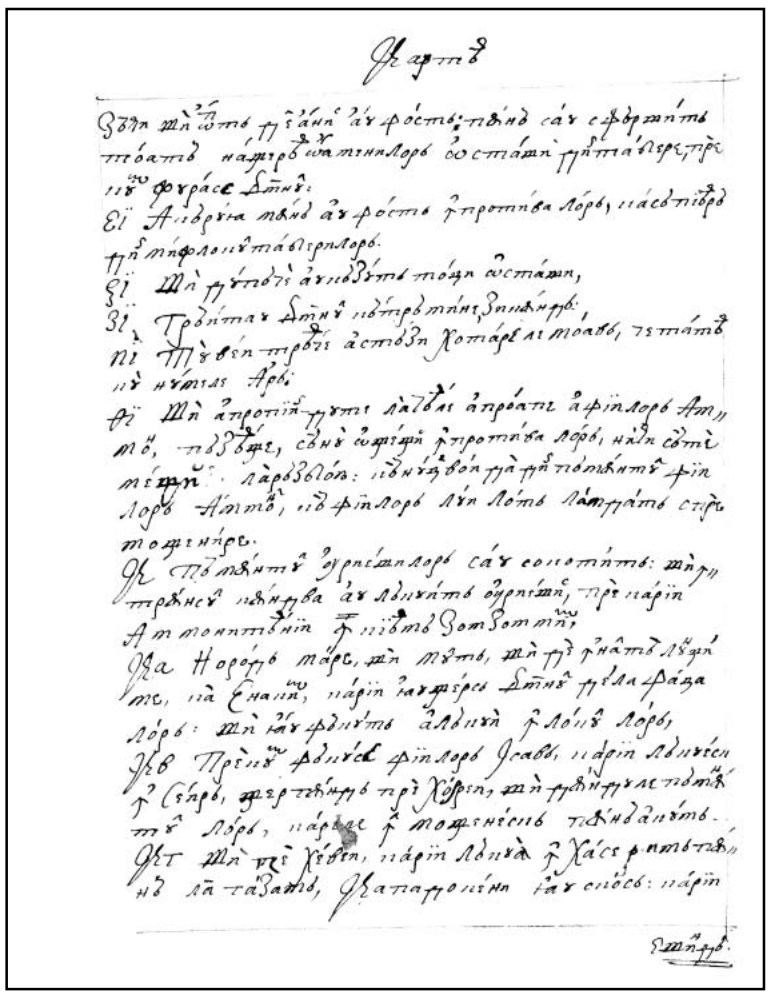

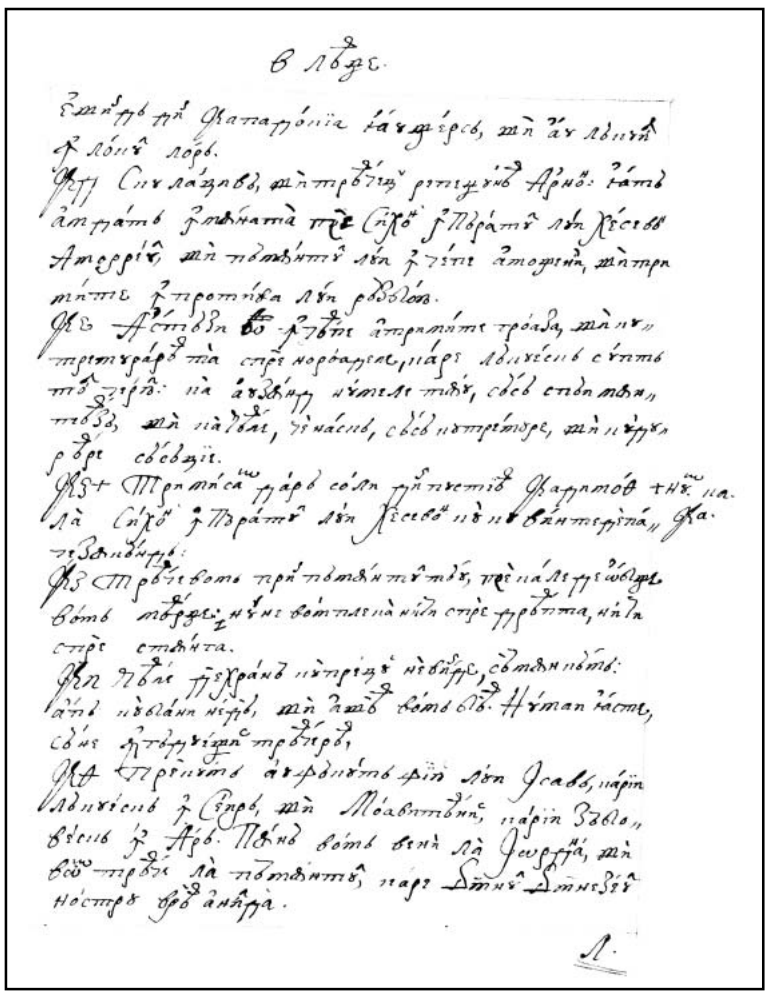

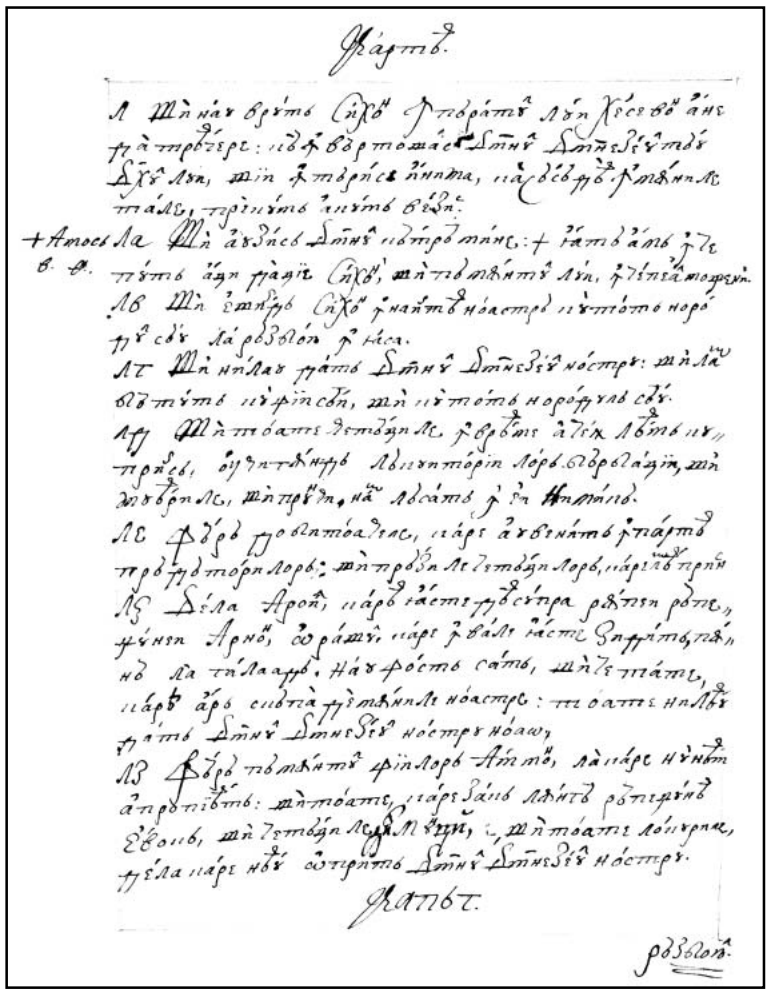

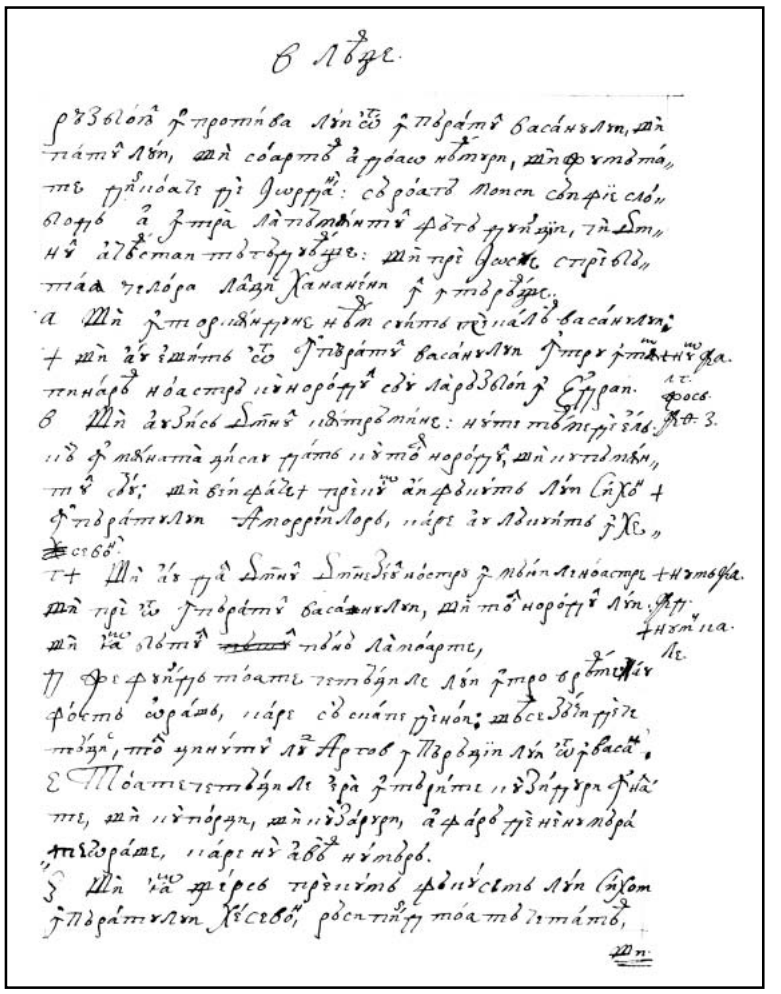

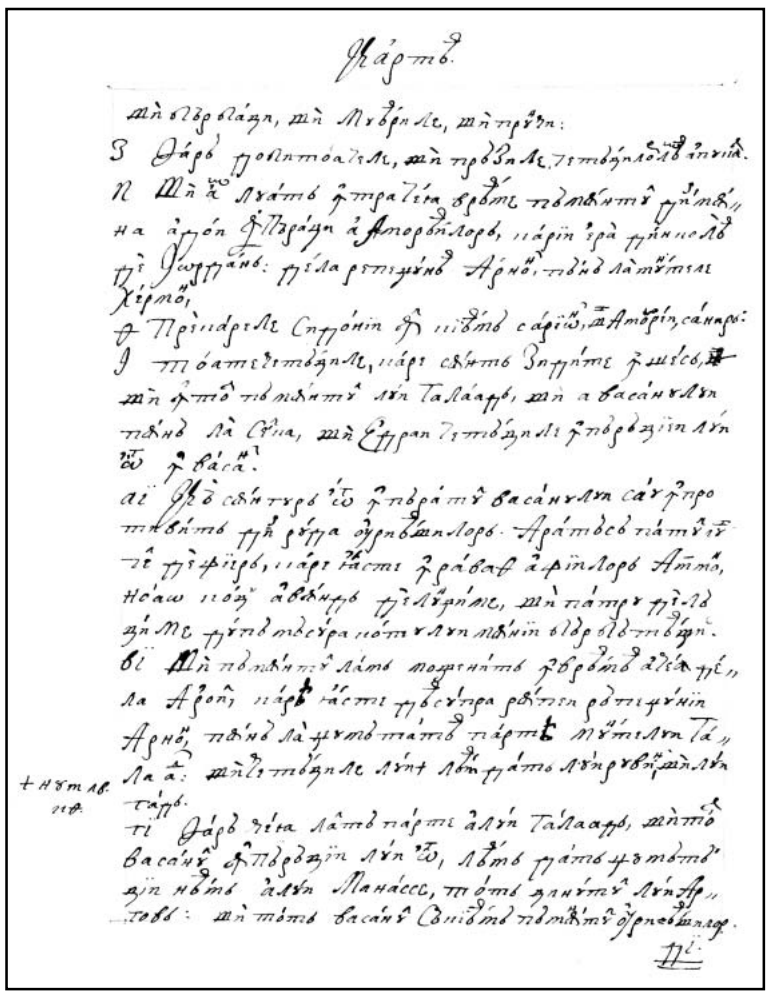

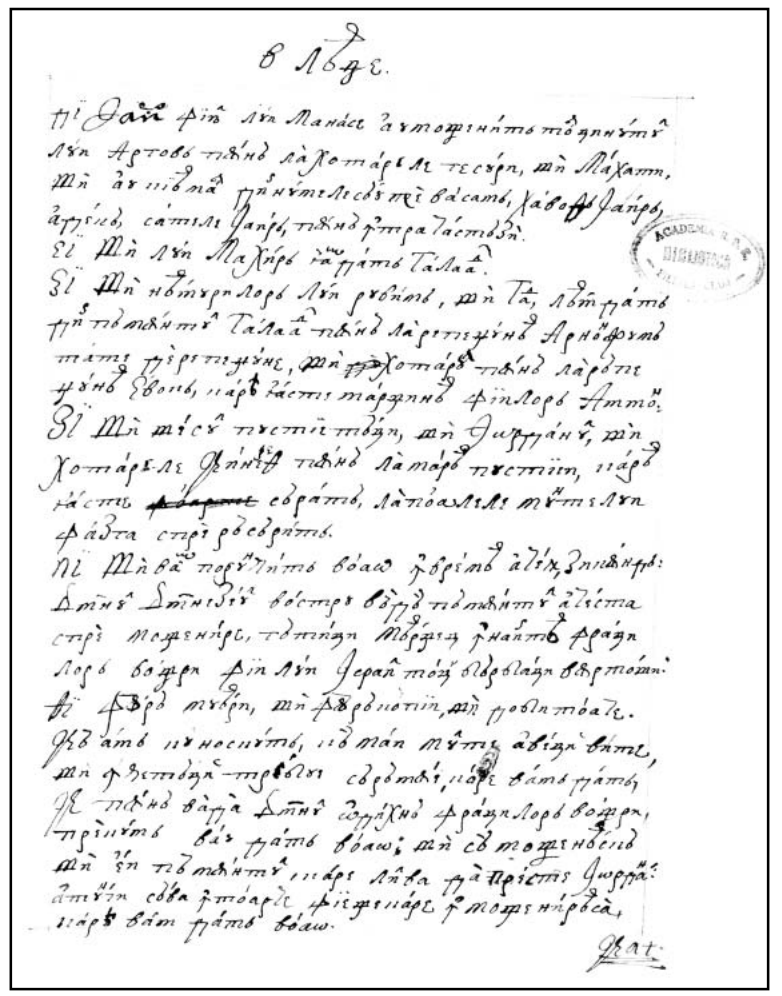

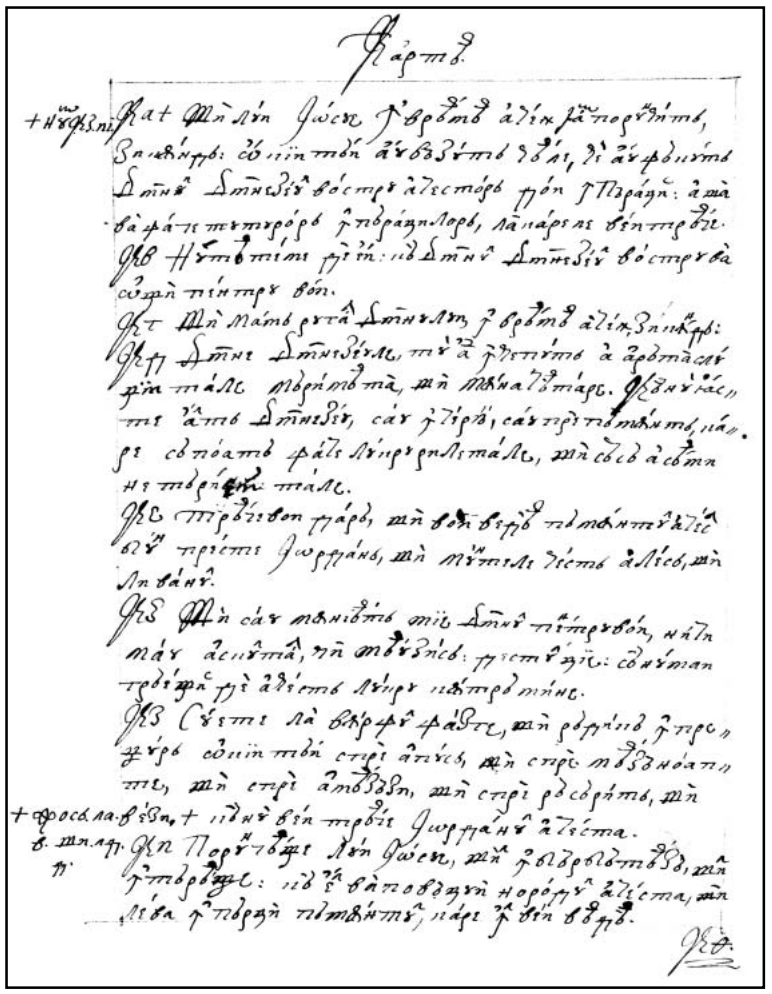

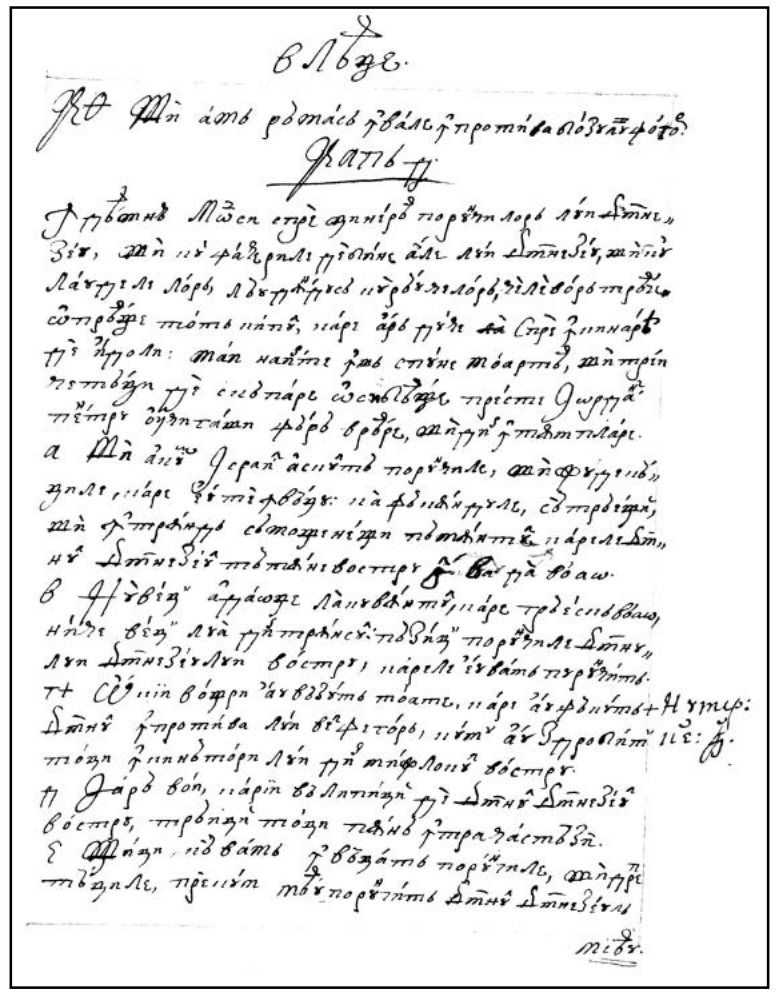

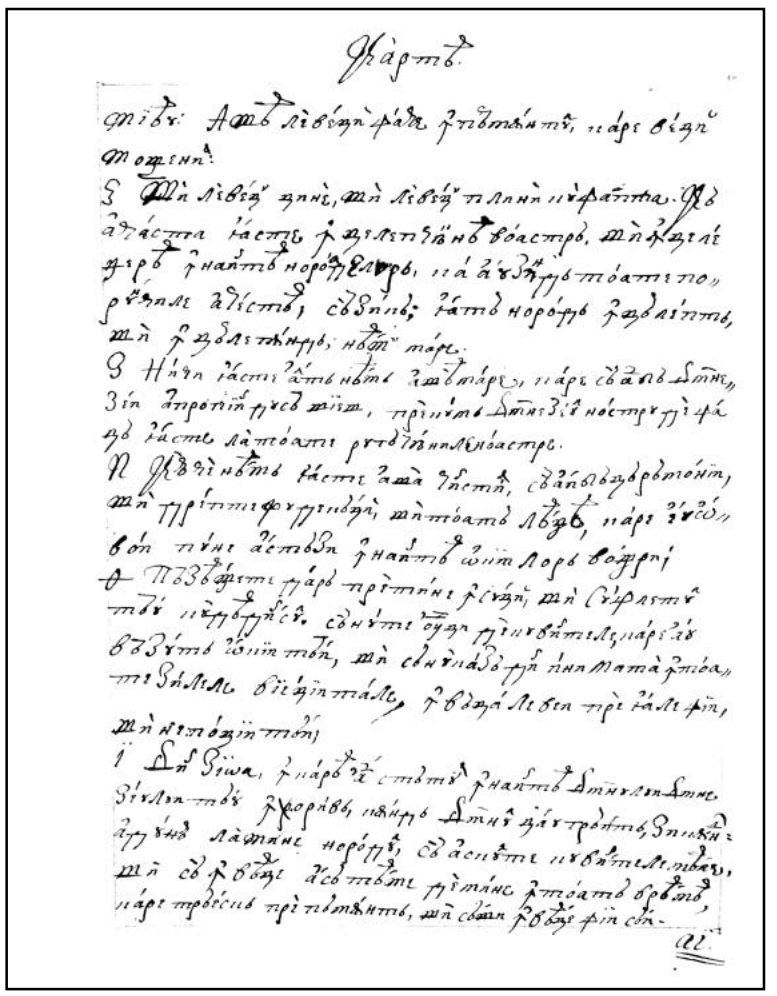

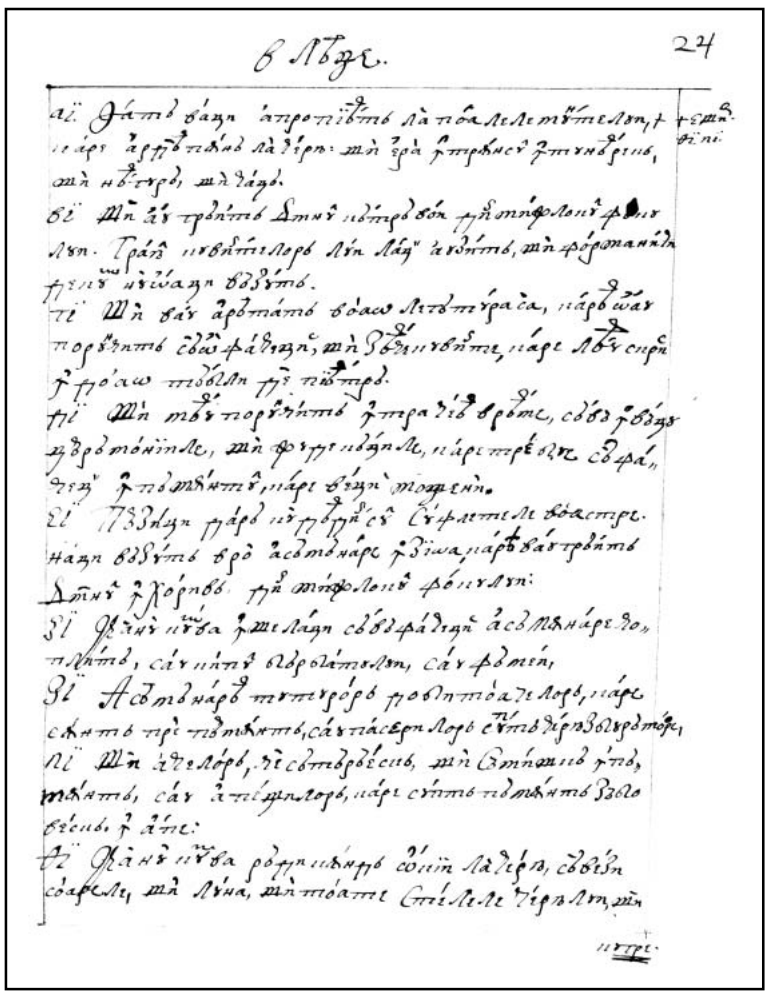

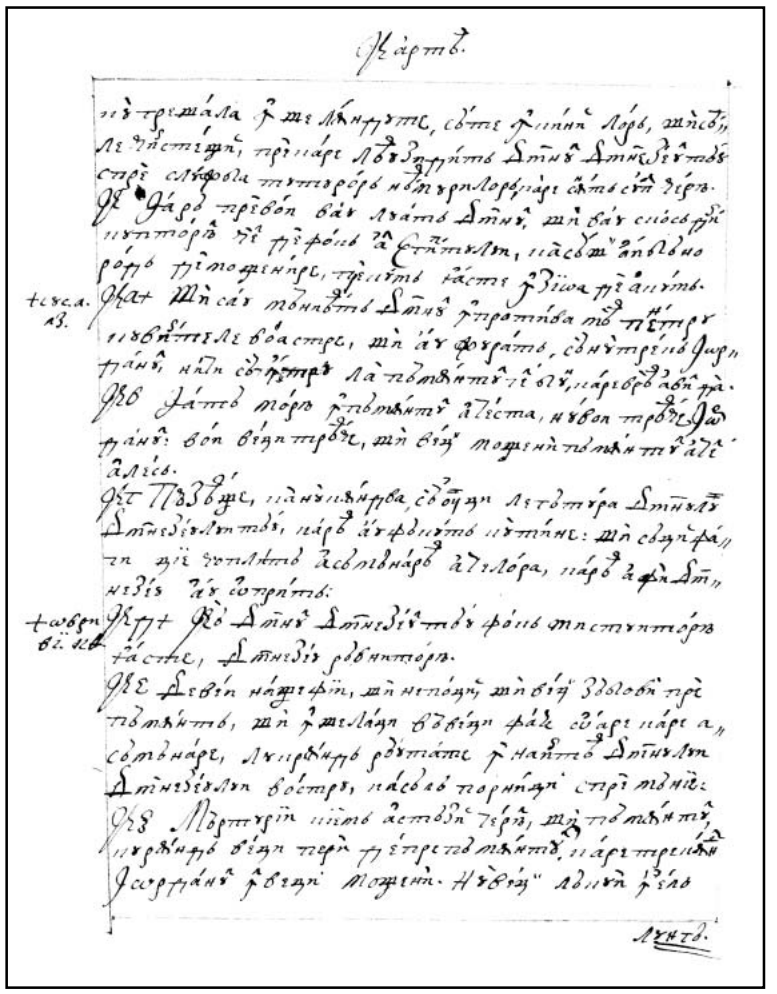

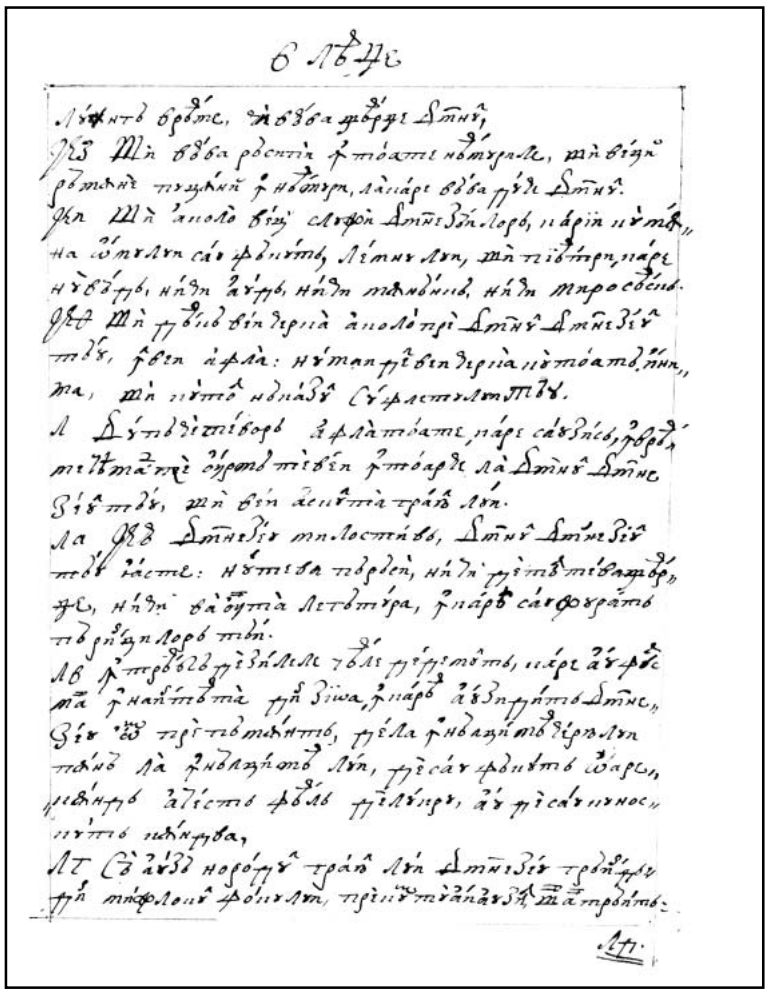

CARTEA 2 LEAGE FACSIMILE

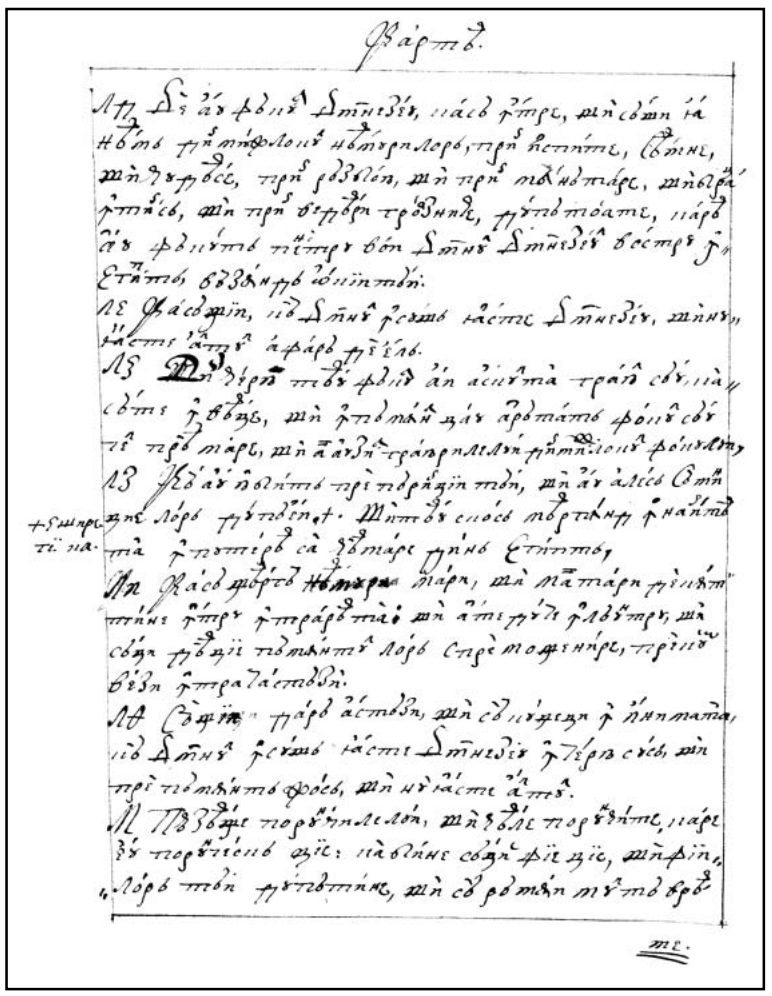

278v

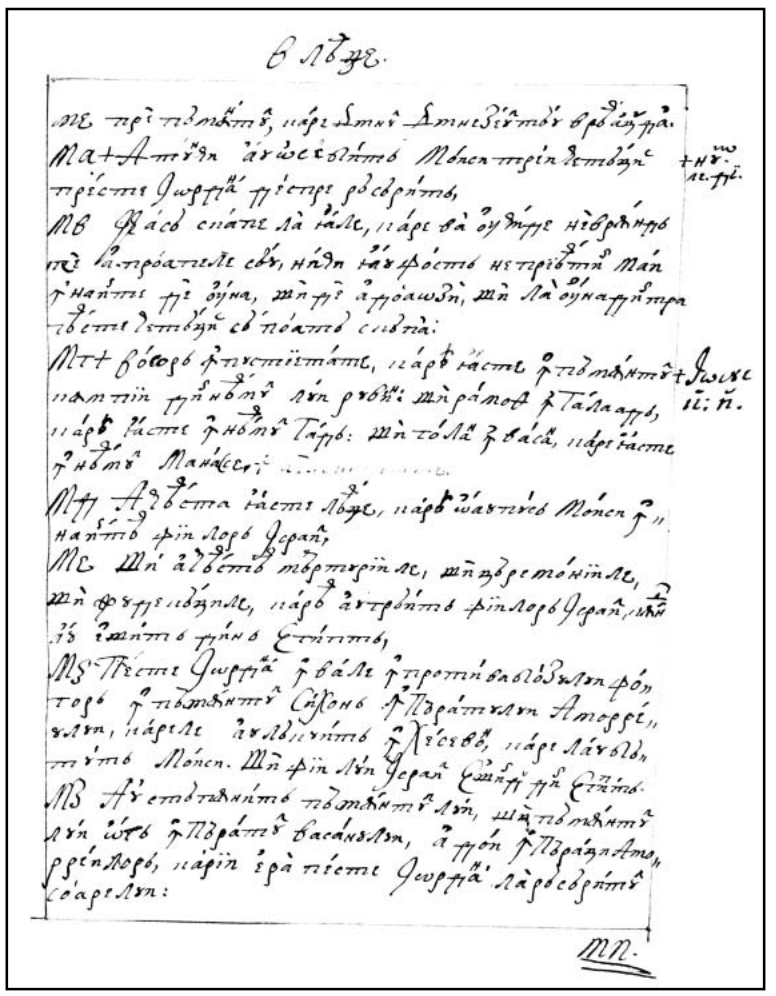

279r

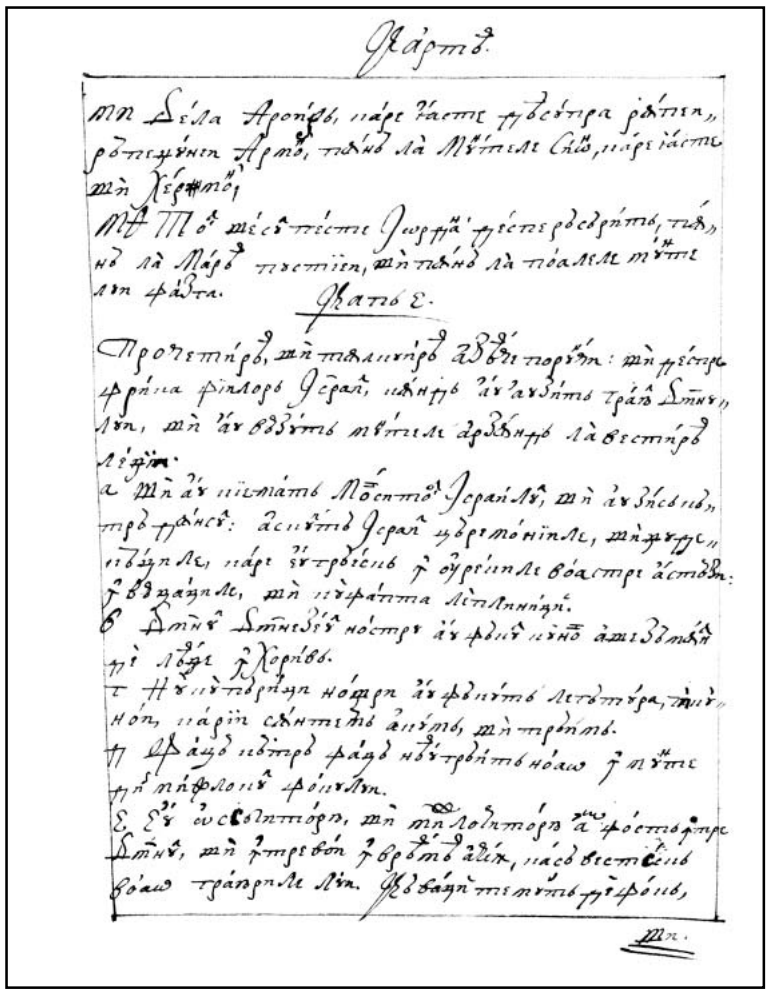

279v

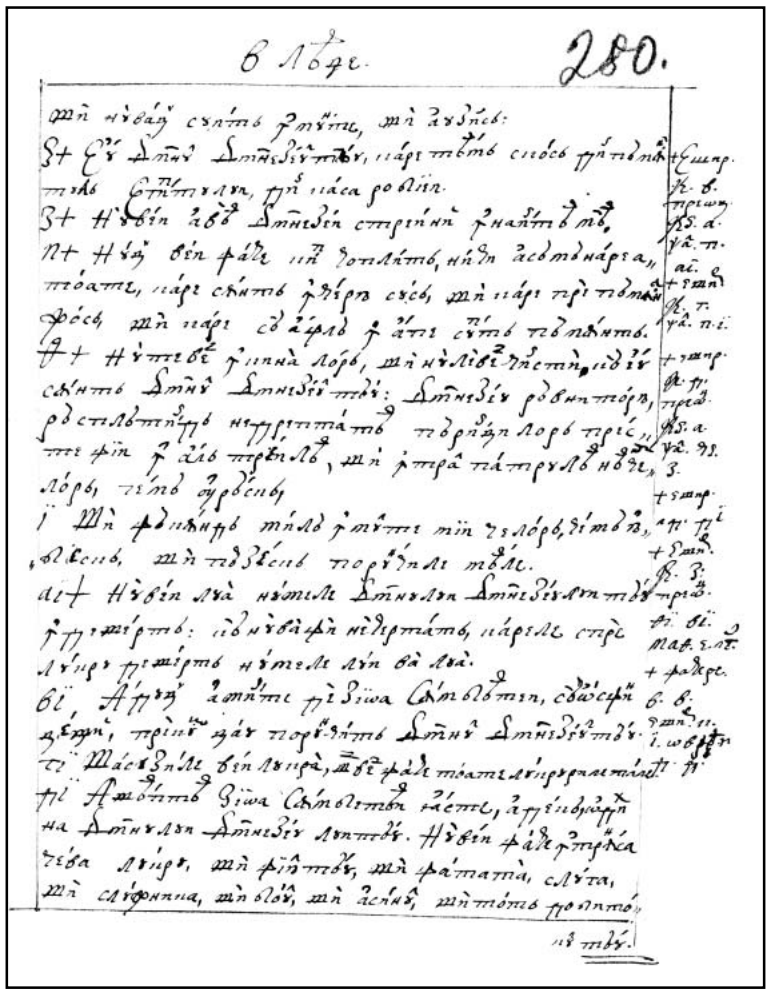

280r

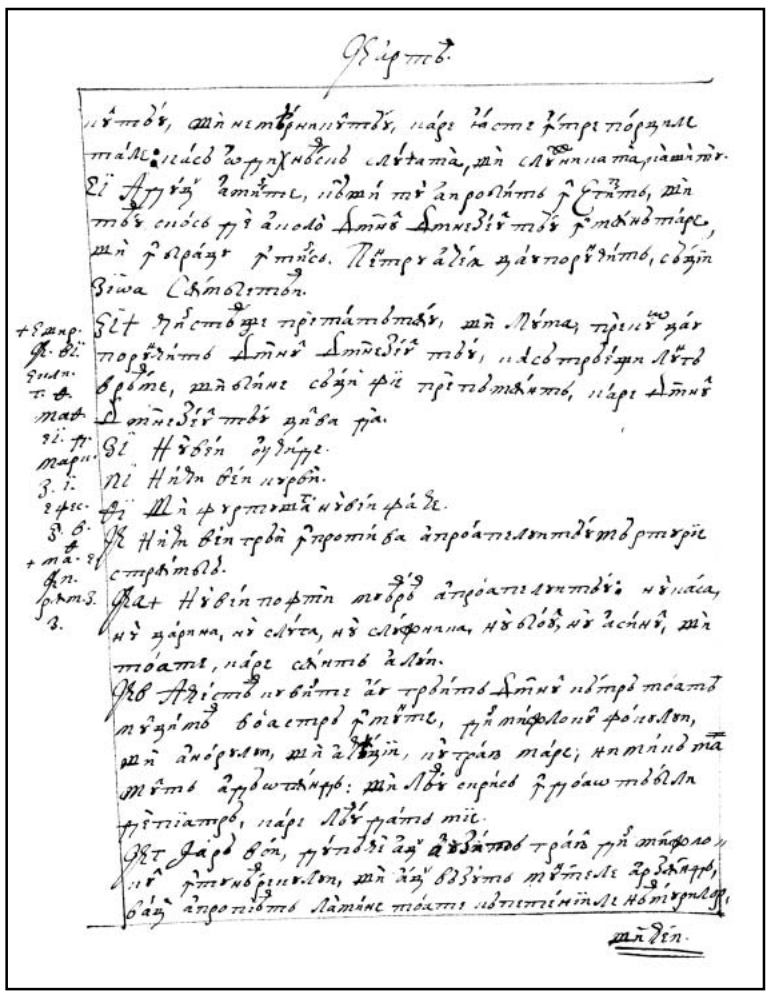

280v

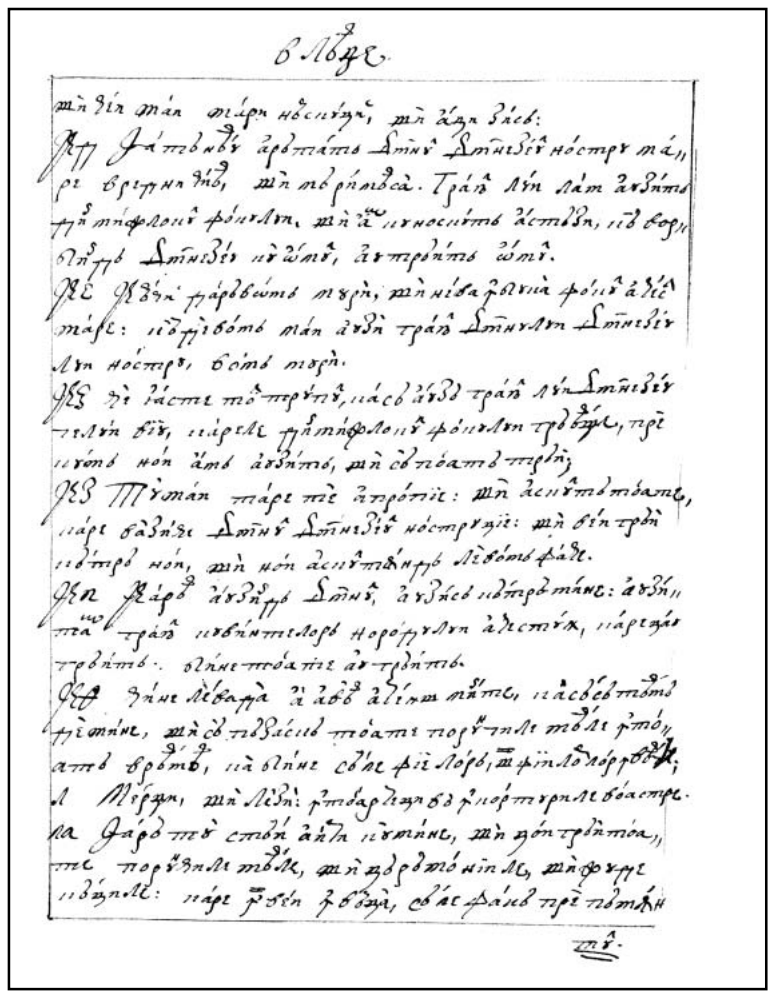

281r

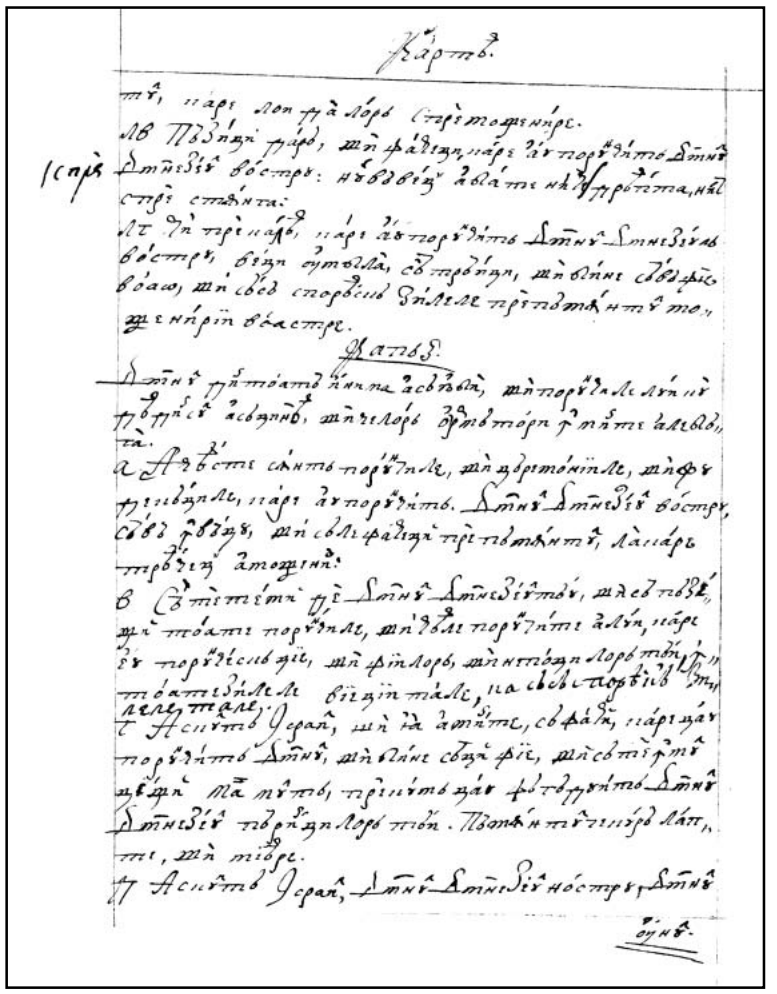

281v

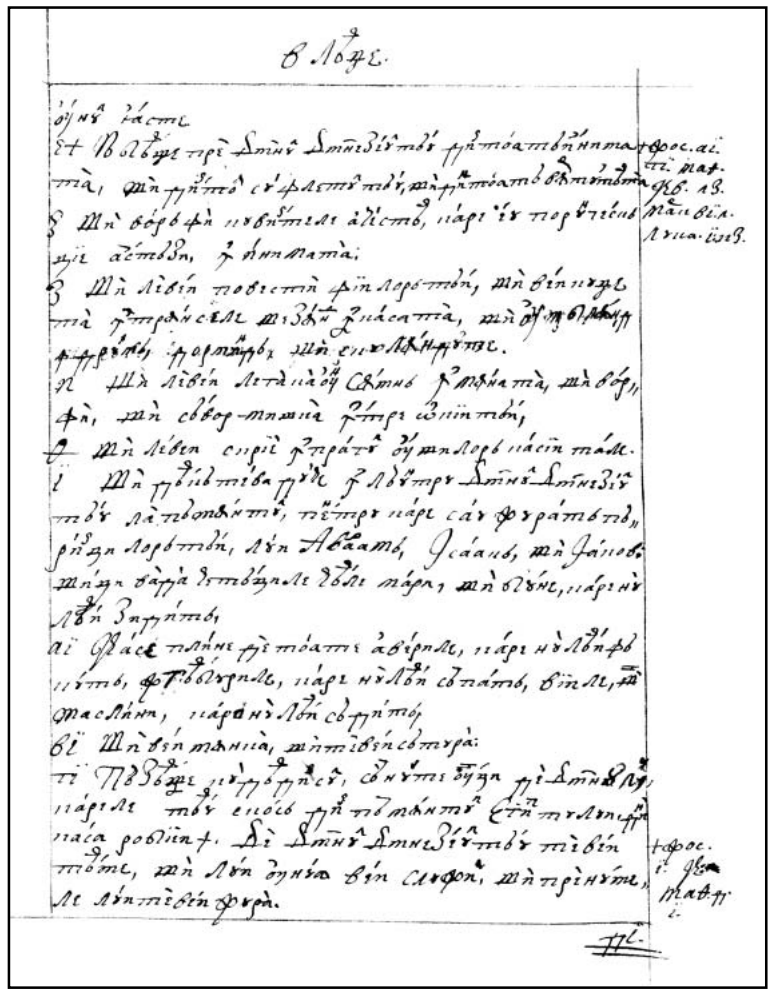

282r

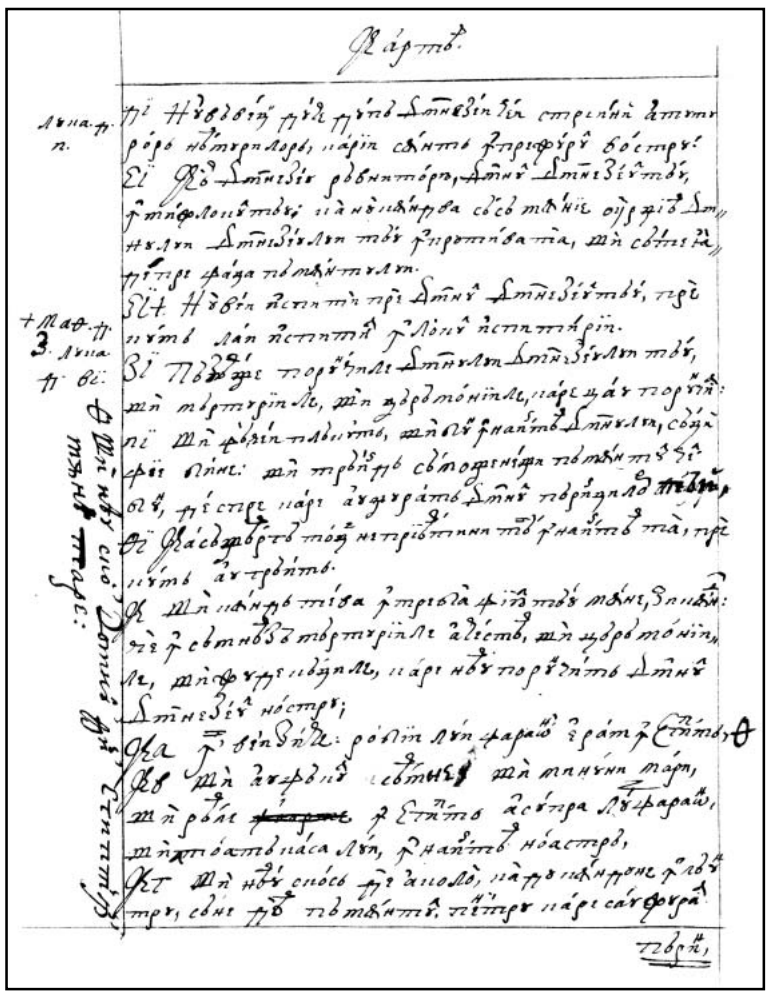

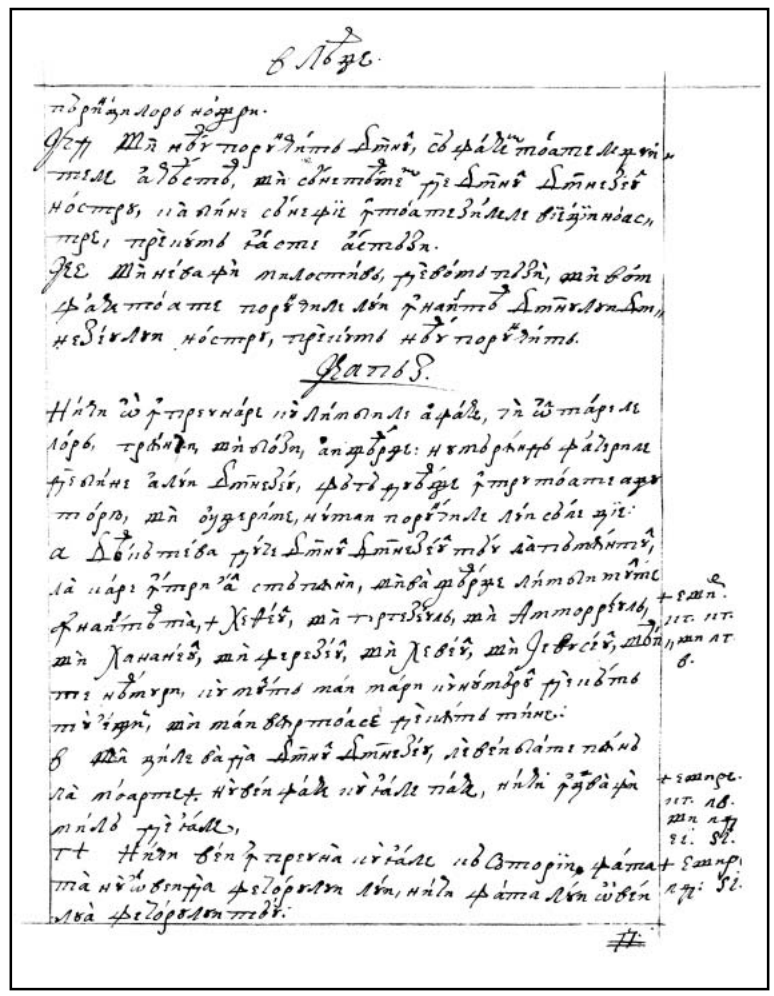

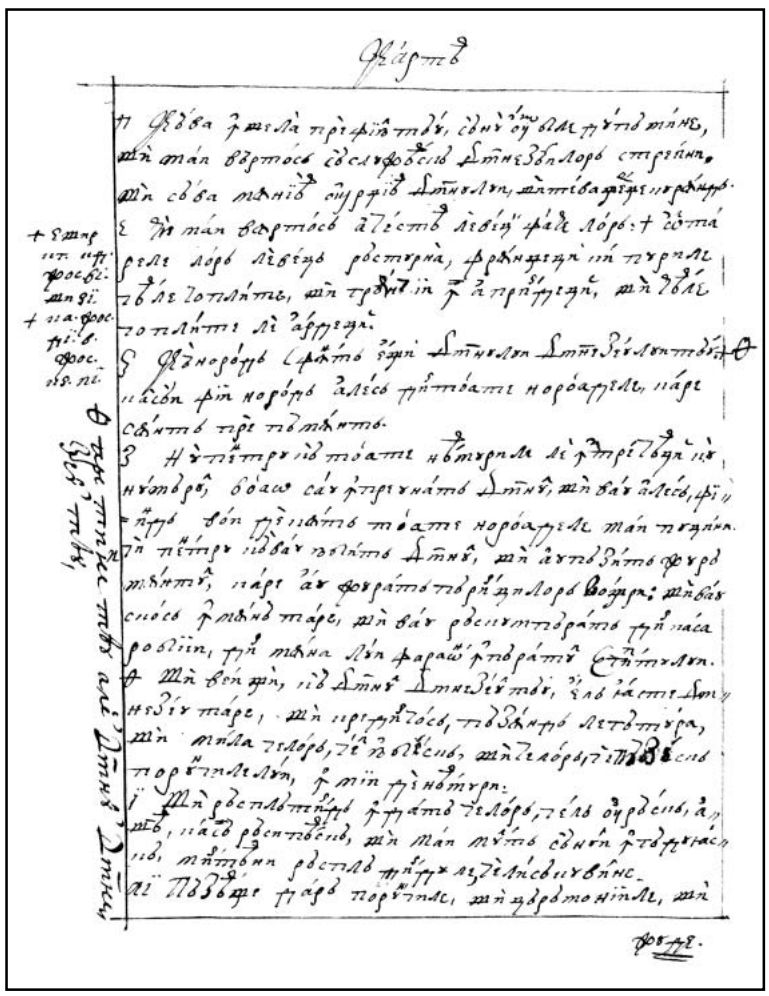

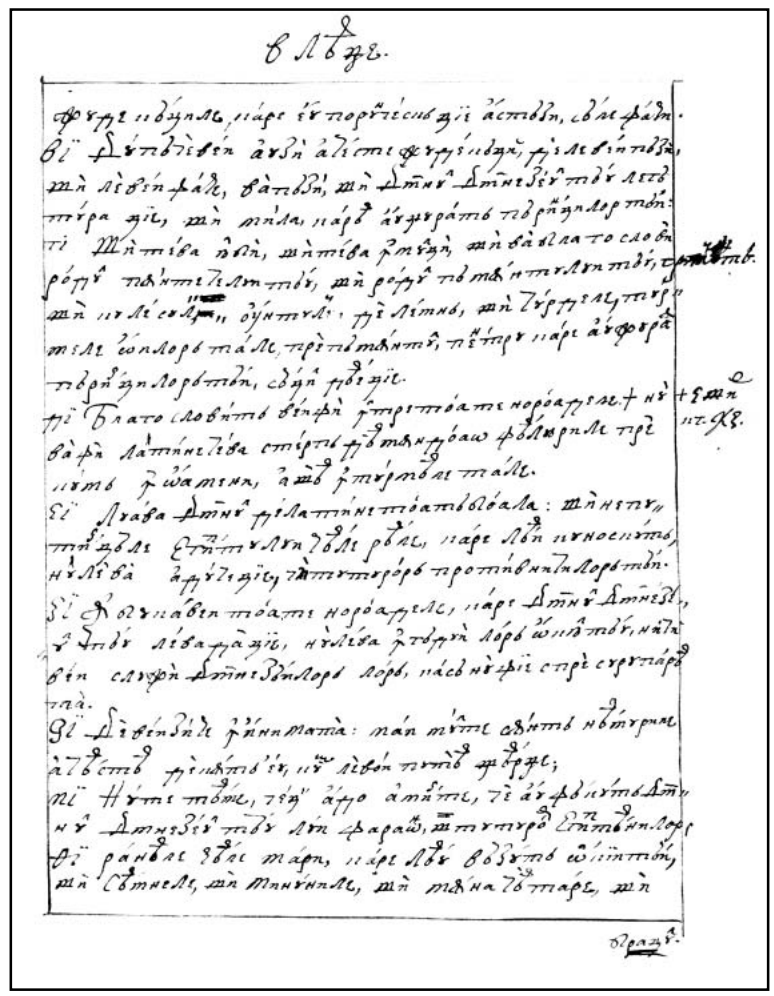

FACSIMILE

CARTEA 2 LEAGE

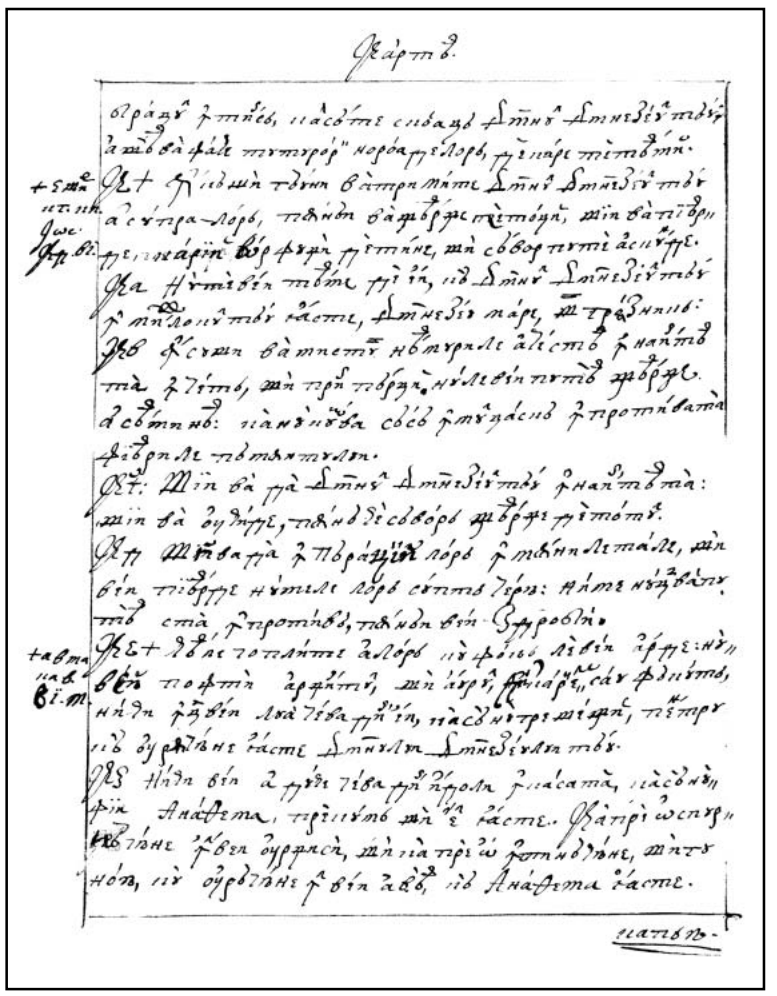

284v

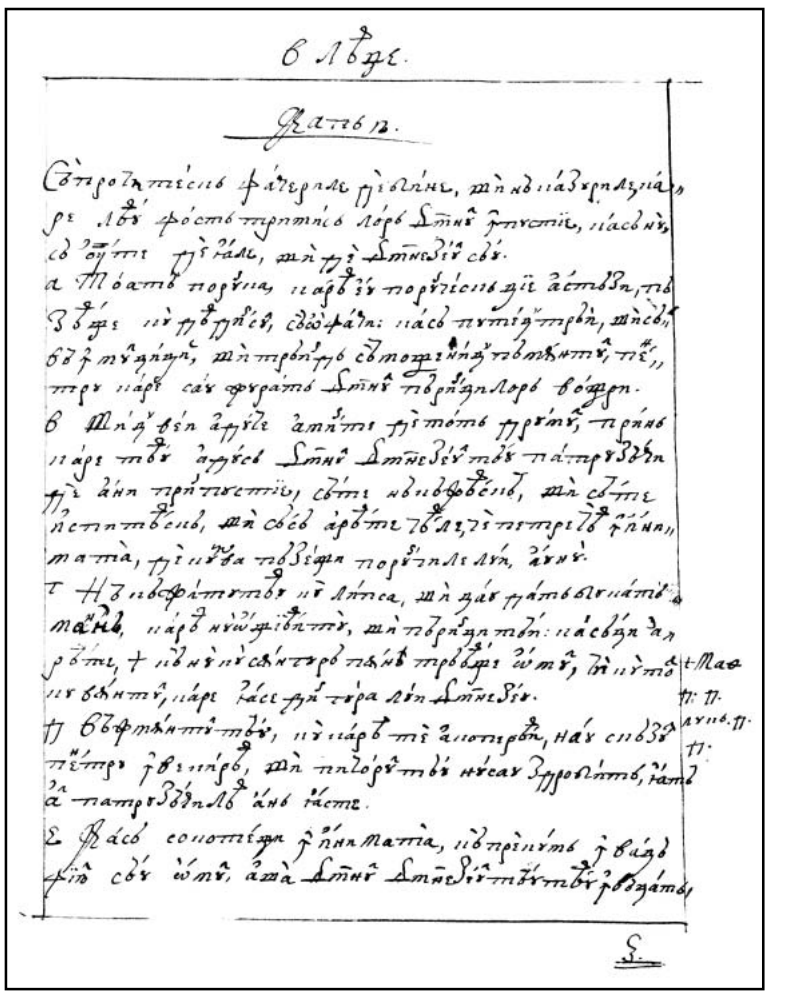

285r

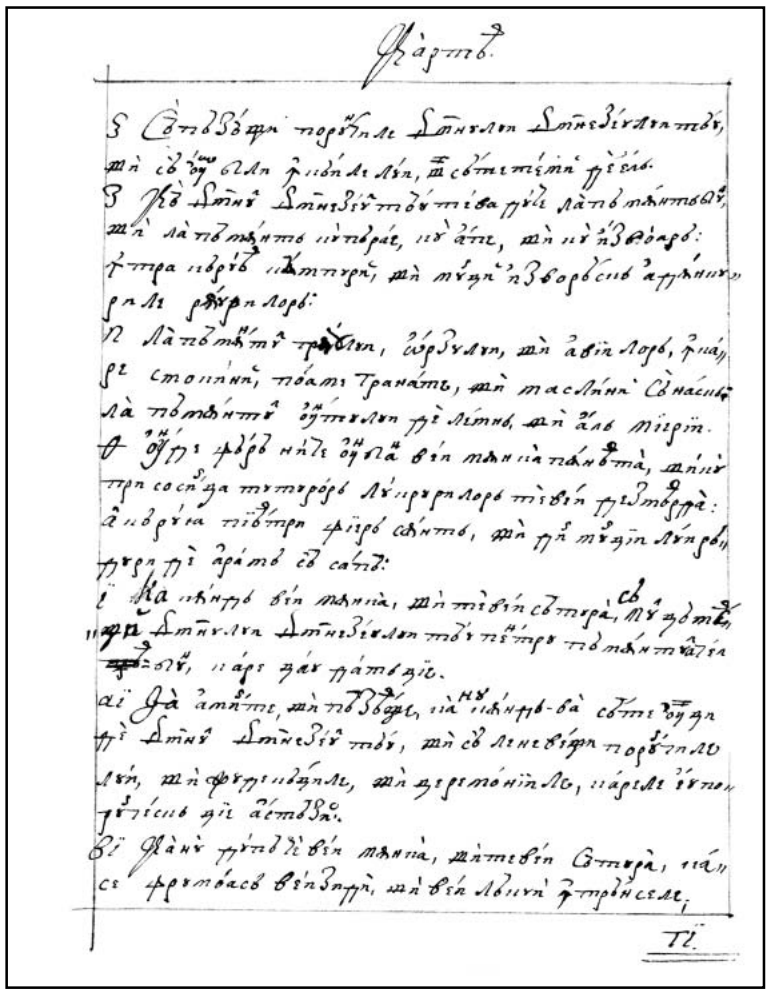

285v

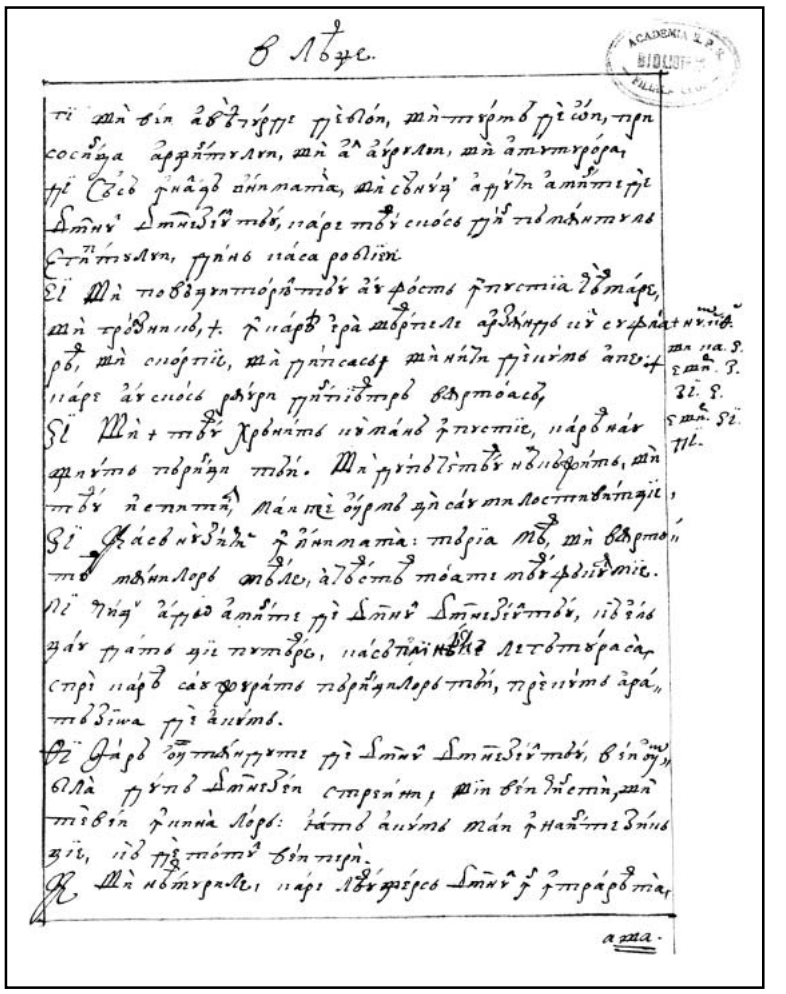

286r

286v

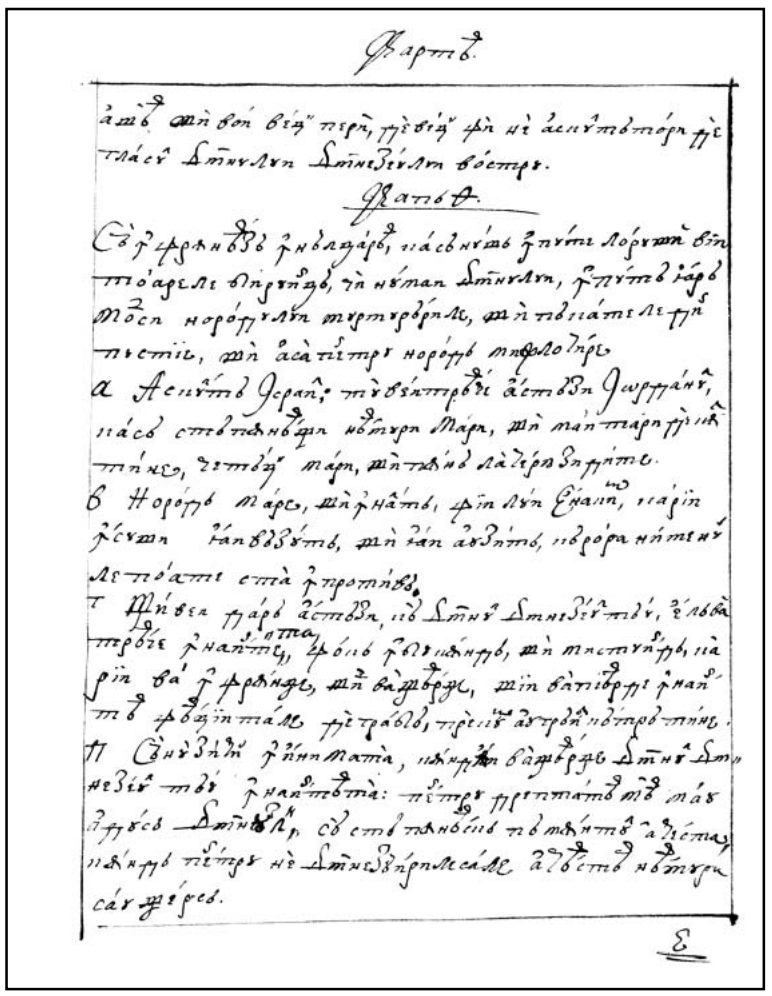

287r

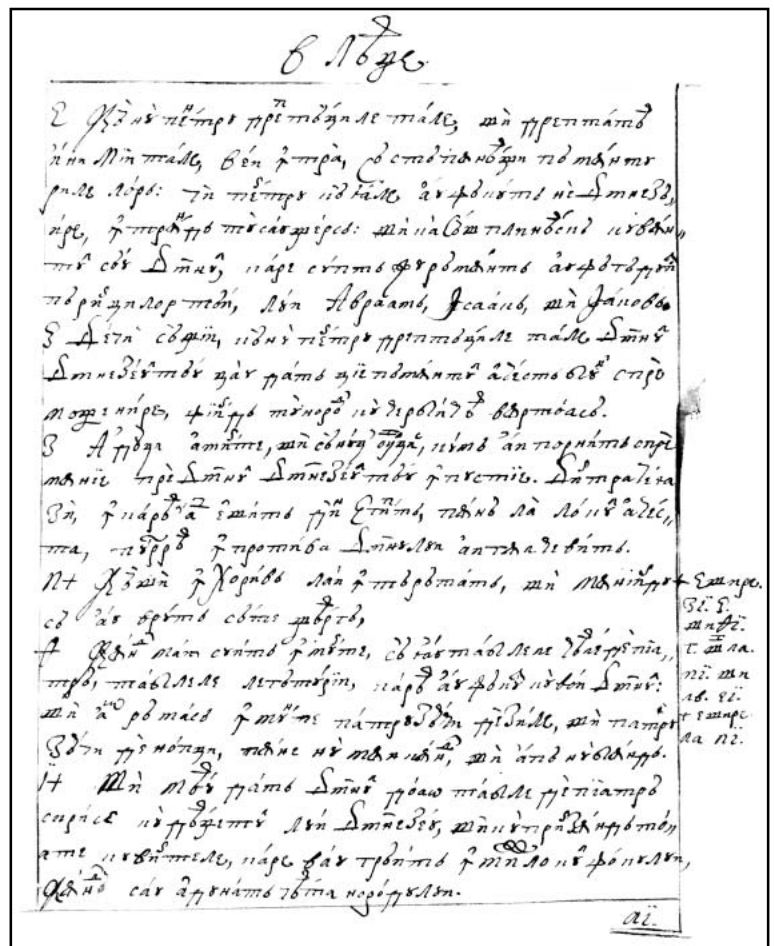

287v

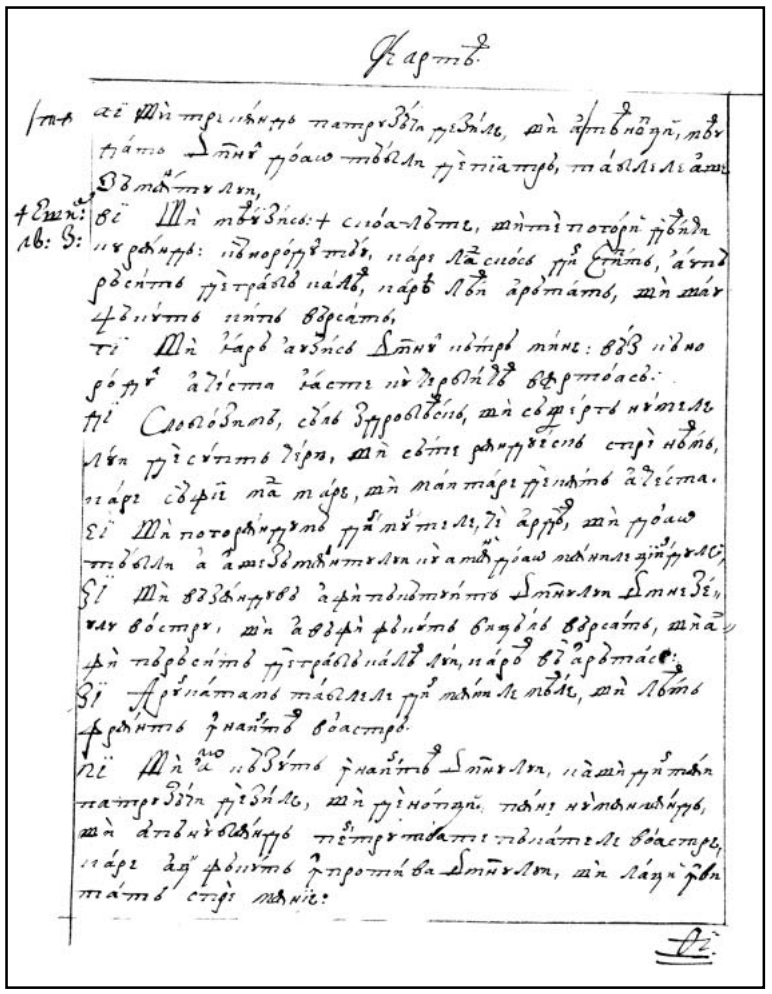

288r

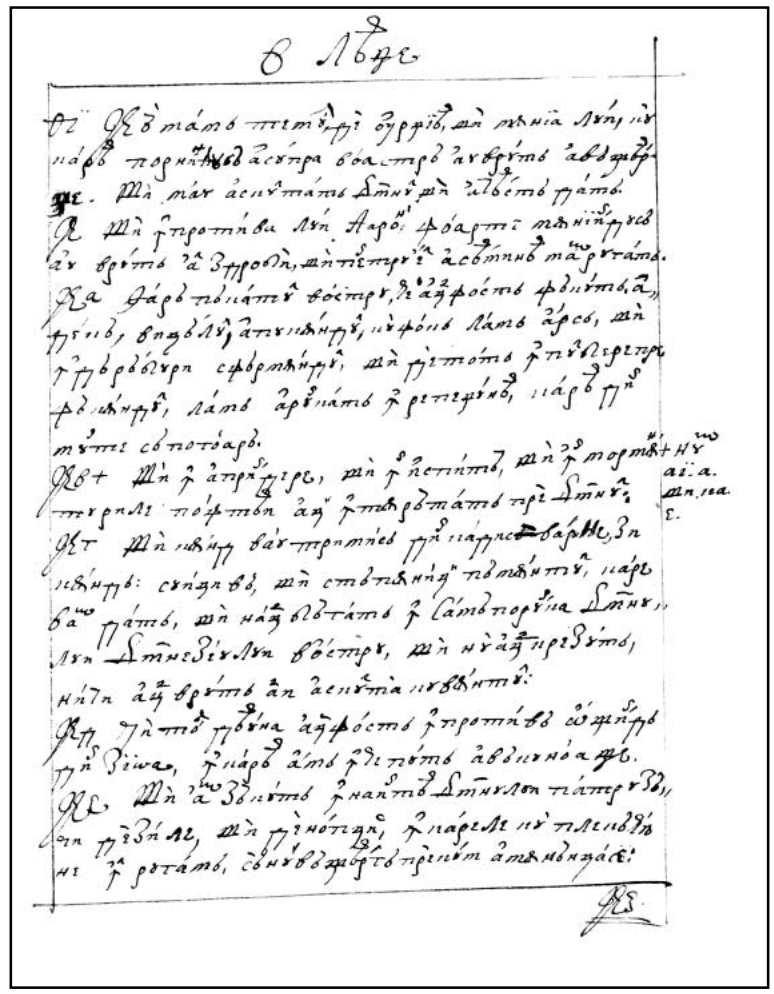

FACSIMILE

CARTEA 2 LEAGE

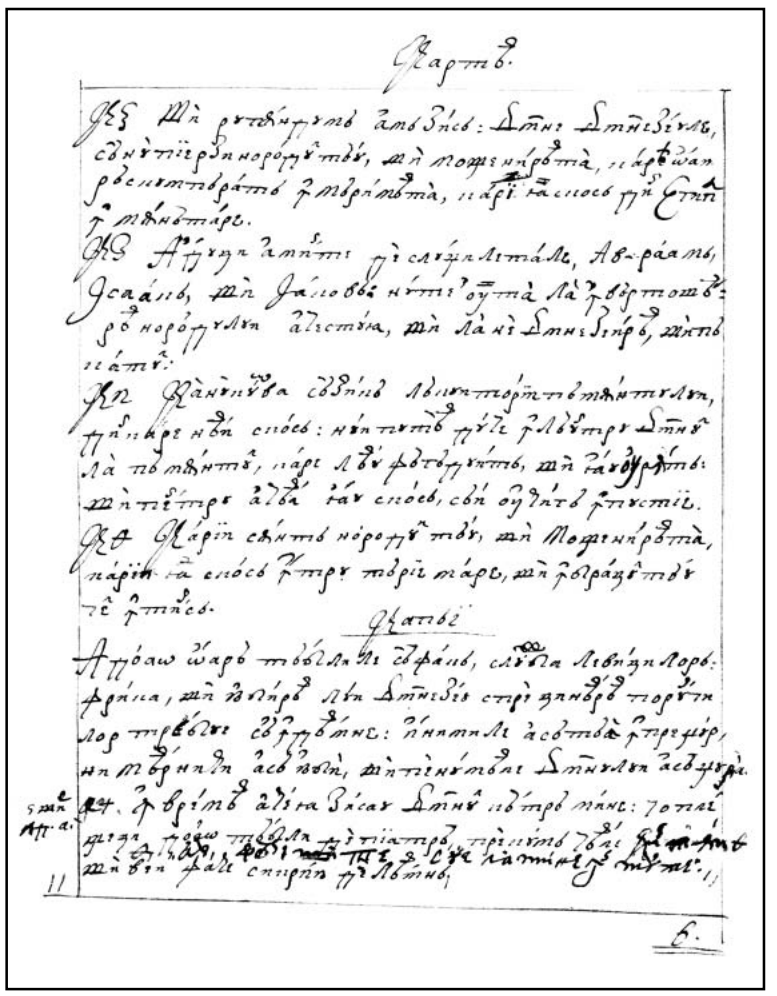

288v

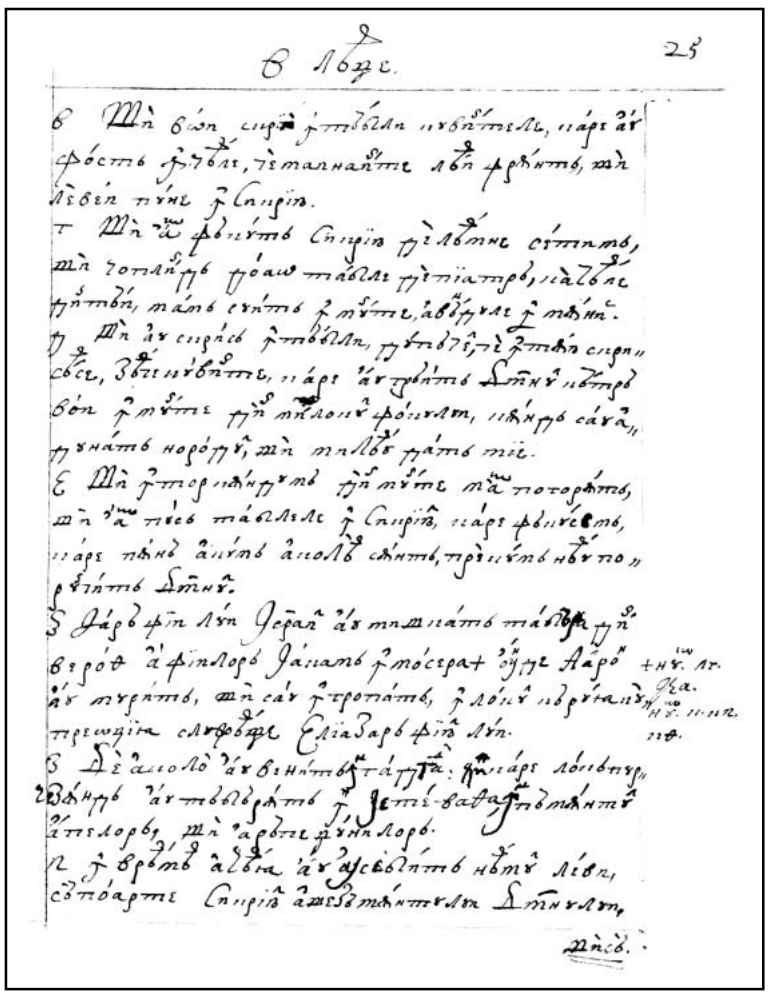

289r

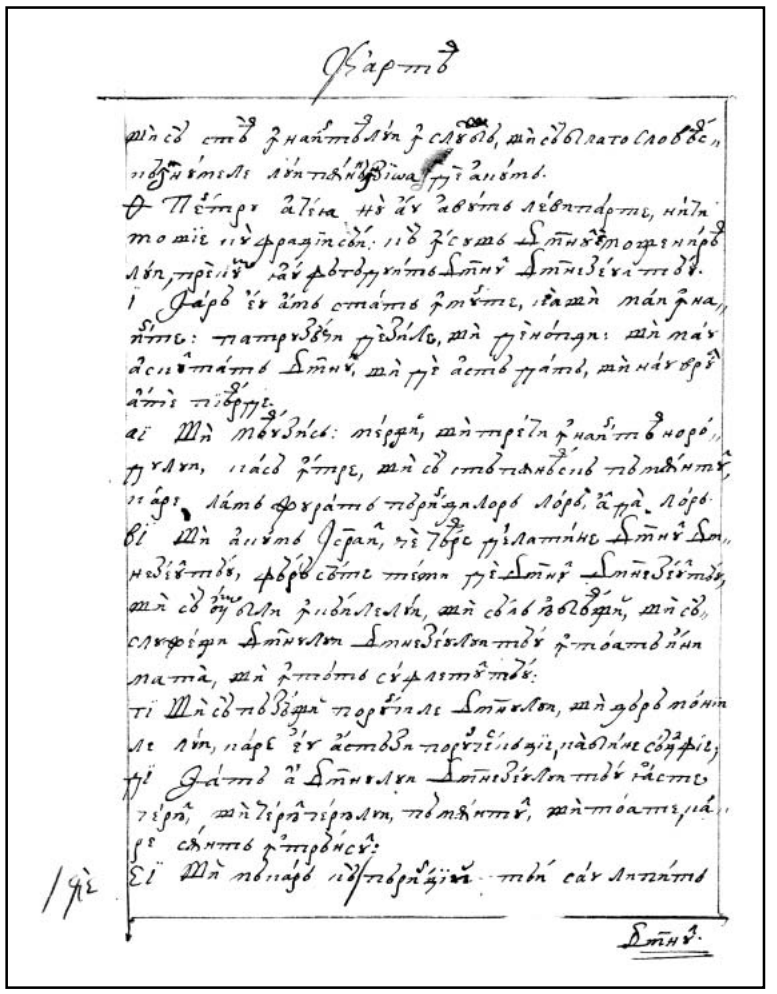

289v

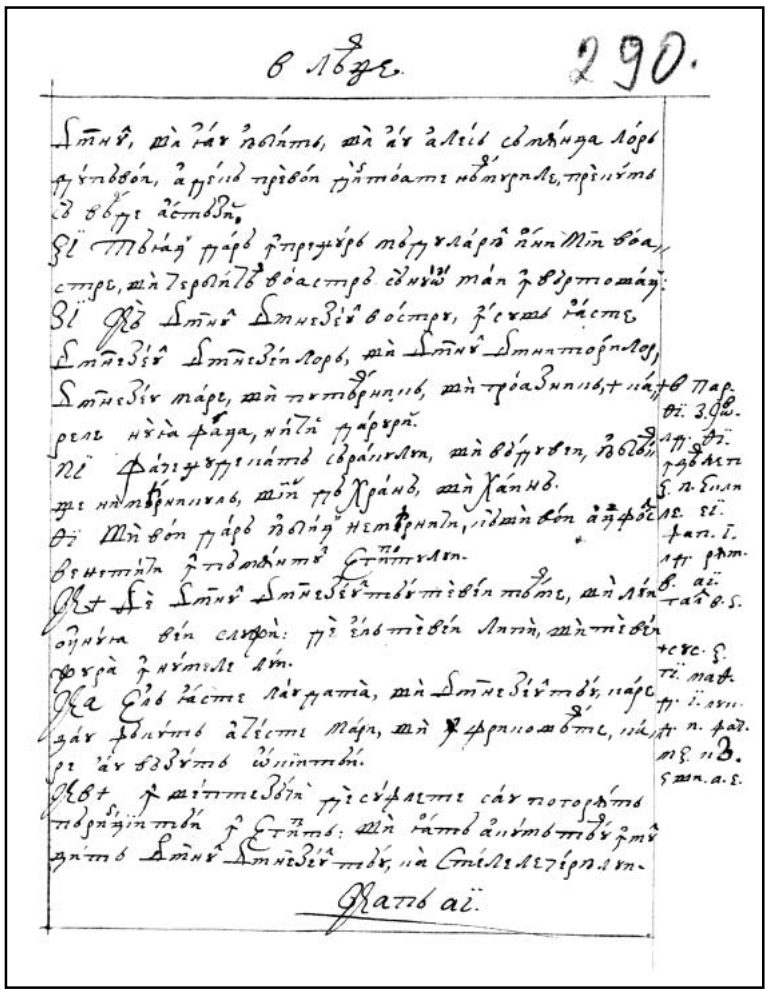

290r

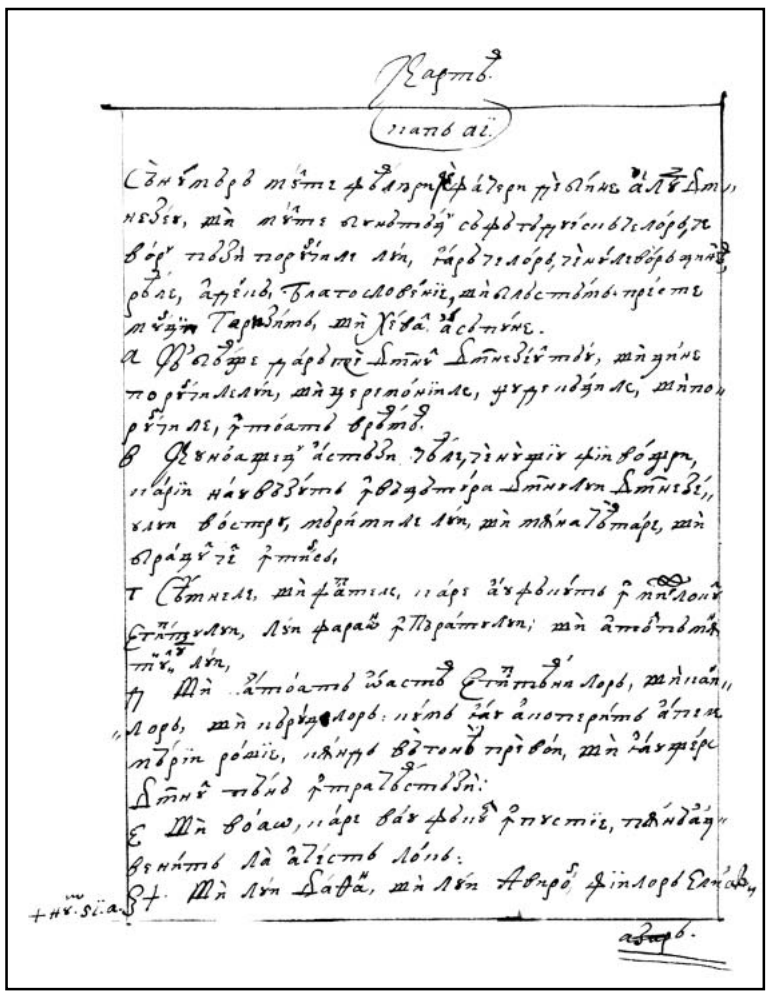

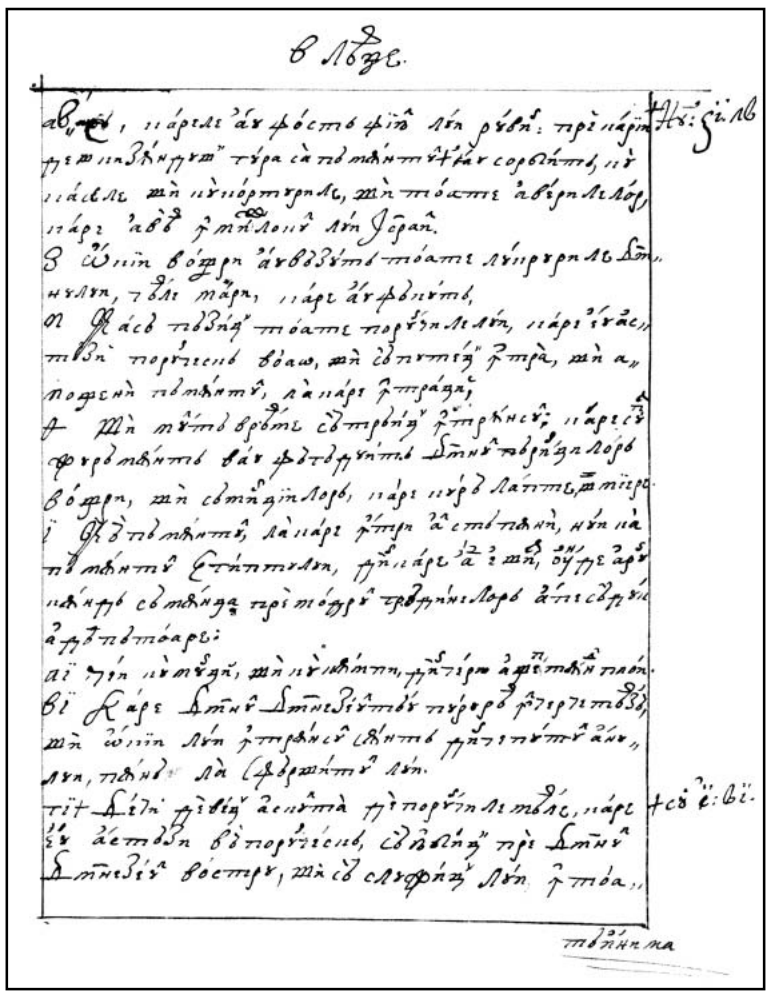

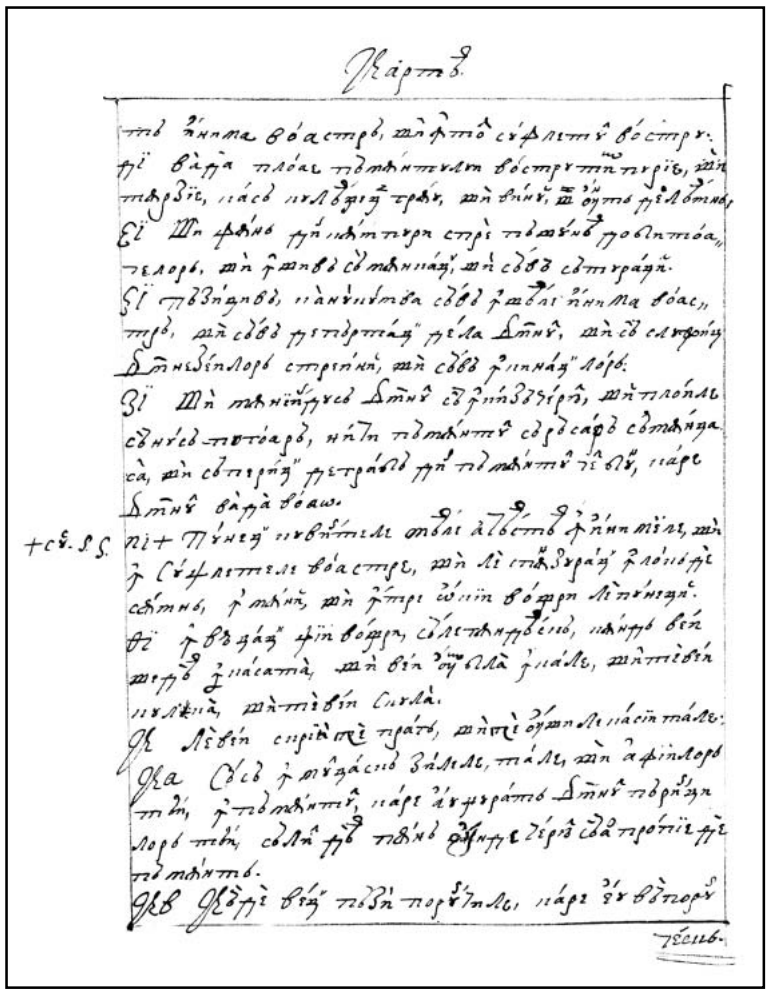

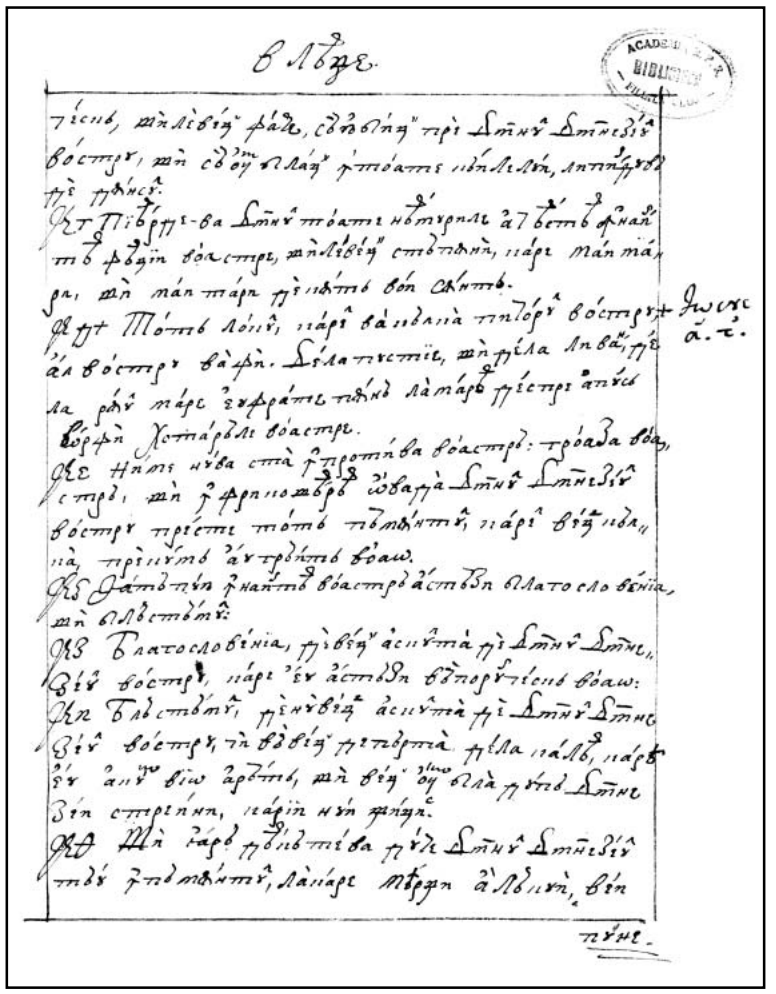

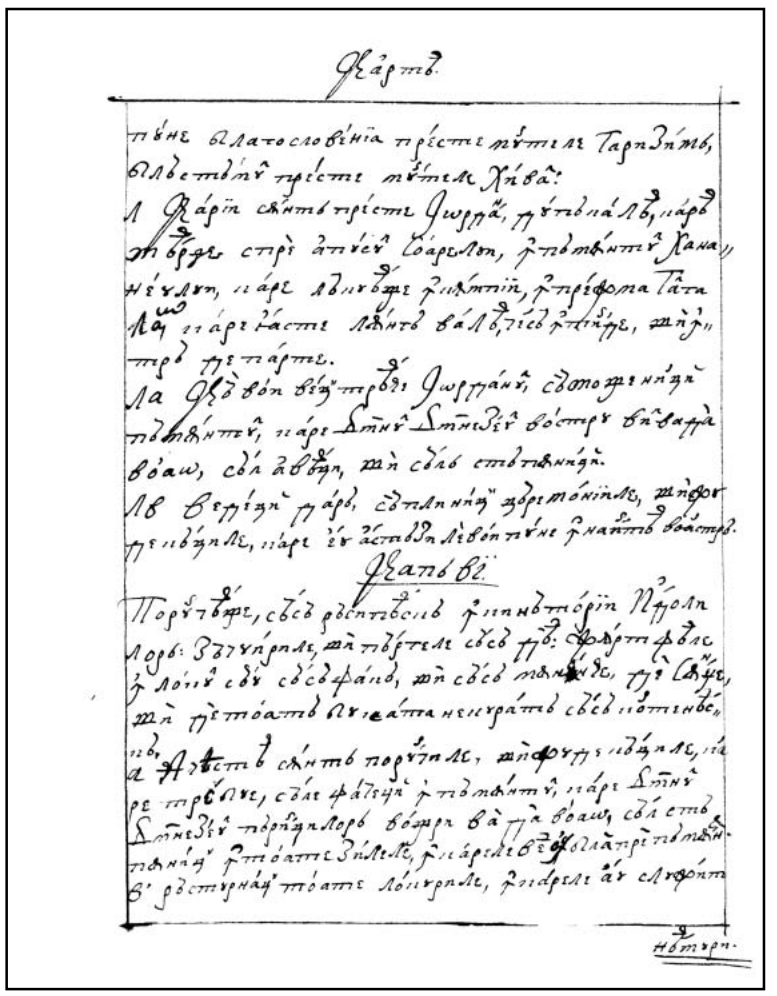

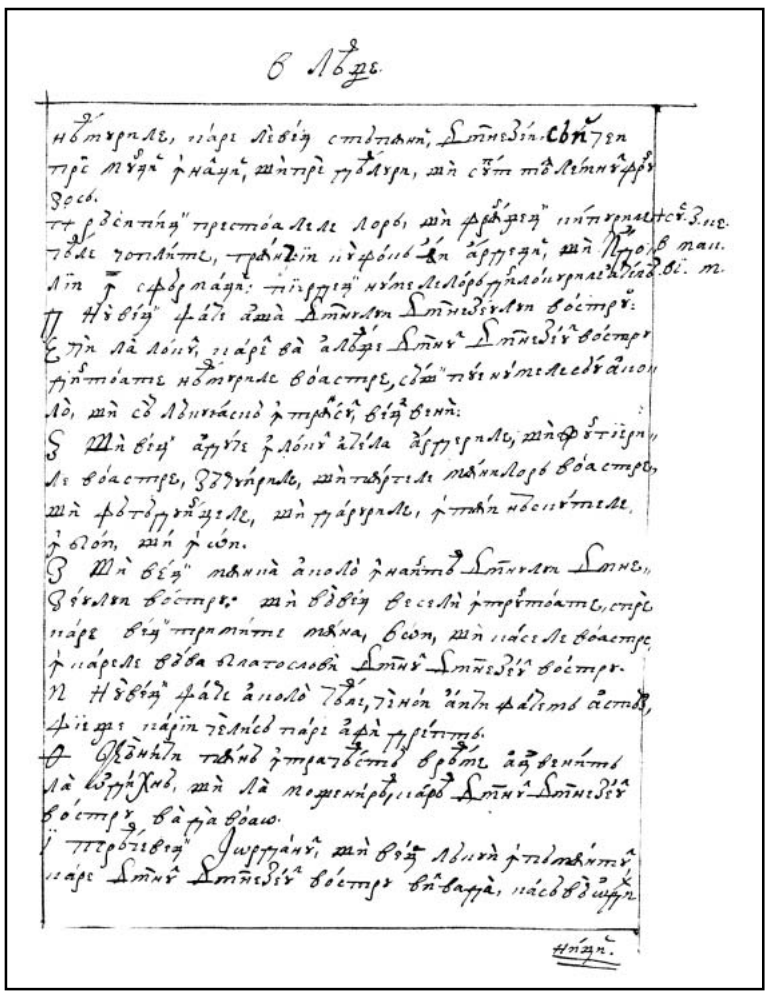

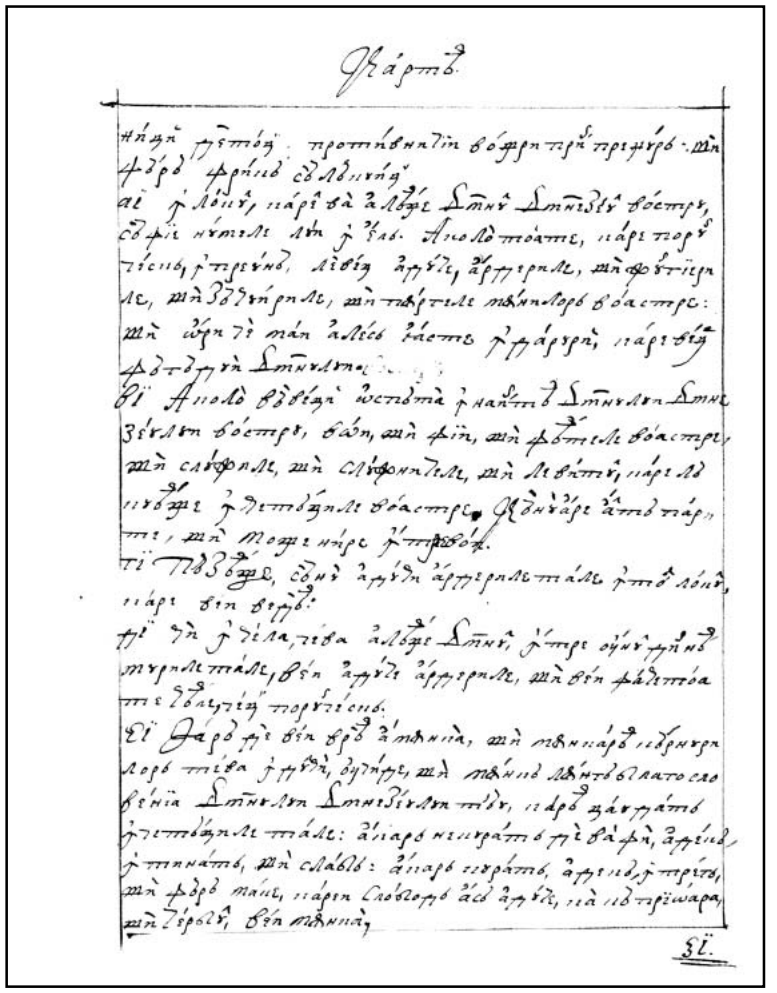

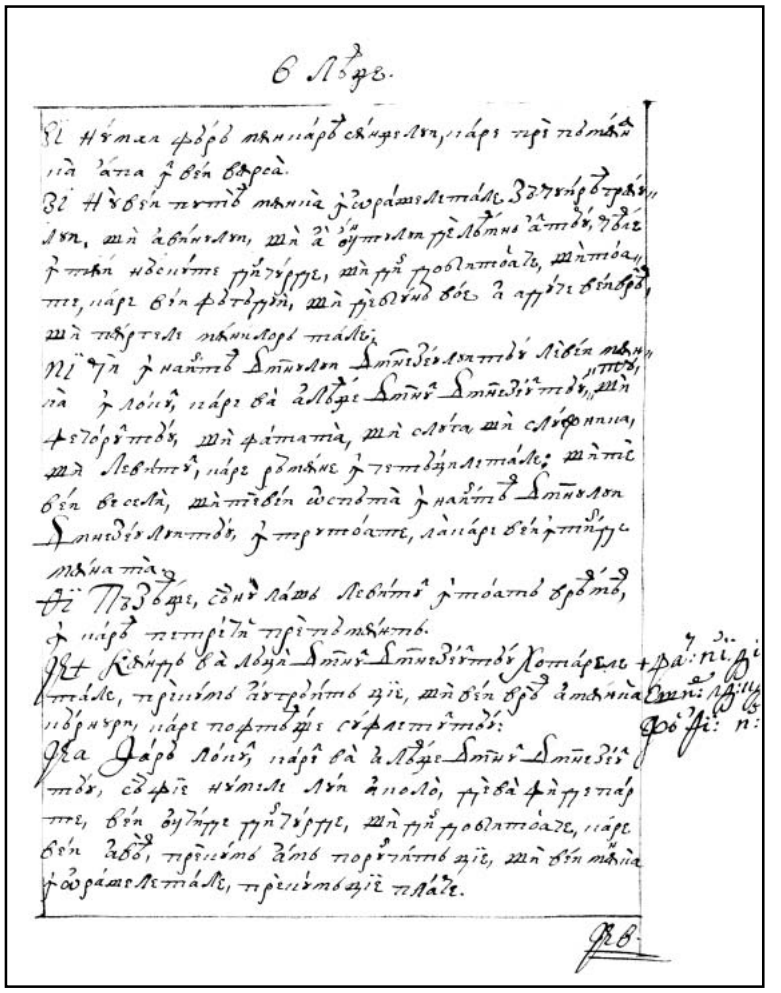

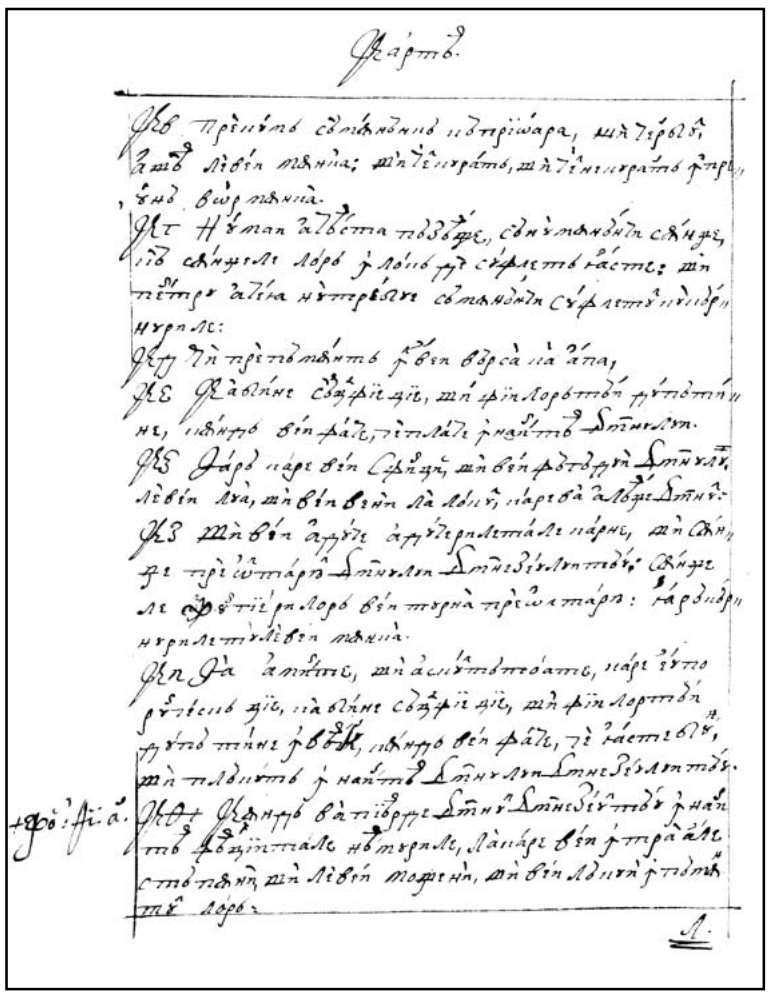

Ѯаρтъ.

Ѯѵ прѣпѧтъ сѫпѧтꙋю швтрїѡара, шѧ тѣрвѣ
ѧшѣ лївїи тѧнїа: шп҃ѣ҃нграто, шп҃ѣ҃нїнграто ꙋпр
ѣнѵ вѡрѧнїа.
Ѯт Нѣпап ѧлвѣста пѡдвѣже, сѫнѵтѧнꙋїи сѧнде
ѣѳ сѧнꙋлѣ лорѳ ꙋ лꙋбꙋ рꙋ сѵ҃рлетꙋ ѓасте: шп
пѣтре ѧлїна нѵтрѣбѵѧ сѫтѧнꙋїи сѵ҃рлетѣ нїнїѳр
нѵрлѣ:
Ѯѳ Пѣ прѣтѡпꙋїтꙋ ꙋвѣп вѣрса иа ѧпа,
Ѯѕ Ѯѧвлїне сѣвѣрїе мїе, шп҃ фїнлорѳтꙋѳ ꙋпѡтꙋїи
не, ꙋїѧнꙋѳ вїнфѧѣ, пѡтлѧѣ ꙋнаїтꙋ Ѯтнѣлѵи.
Ѯѕ Ѯѧрѳ нарѣ вїп Сѵ҃ѣдѣ, шѧ вїнфѧѣтѡрꙋѣ Ѯтнѵлѵ,
лївїи лѵа, шѧ вїнвїнѣ ла лꙋїѣ, нарѣвѧ ѧлвѣре Ѯтнѵ҃
Ѯѕ шѧ вїнѧ ѧрꙋѣ ѧрꙋѣгнлетїѧлѣ нарѣ, шѧ сѧнꙋ
ре прїѣѡтїѧрѣ Ѯтнѵлѵ Ѯтнѣдѣѣлѵтꙋѳ. сѧнꙋ
лѣ ѳѳѣтїѣ ꙋлорѳ вїп тѵрна прѣѡѧтѧрѣ: ѓѧрдꙋѳрꙋ
нѵрлетѵѣлївїи тѧнїа.
Ѯп Ѯа ѧпѣѣ, шѧ ѧслѵѧтвѳѧте, нарѣ ѣѵто
ꙋѵѣѳѣ мїе, ла вѧѣ сѣвѣрїе мїе, шп҃ фїнлорѳтꙋѳ
ꙋѵѣѳ тѣѣ ꙋвѳѣ, ꙋѣѣꙋѳ вїп фѧѣ, тѣ ѓасте вѣѳ,
шѧ плвѣѣтꙋ ꙋ наїтꙋ Ѯтнѵлѵ Ѯтнѣдѣѣлѵтꙋѳ.
+ѳрѡ҃ѣ҃ѳ҃ Ѯѳ Ѯѣѣꙋѳ вѧѣїѳрре Ѯтнѵ҃ Ѯтнѣдѣѵ҃тꙋѳ ꙋ наїп
тѣ ѳѳѣꙋїтѧлѣ нѣтѵрлѣ, ѧлѣнѣре вїп ꙋтрѧѣѧлѣ
стѣѳѣѣѣ шп҃ лївїи тѡѳѳѣѣ, шѧ вїнлвѣѣѣ ꙋтѣѳѣѣ
тѣ҃ лорѳ.

Л.

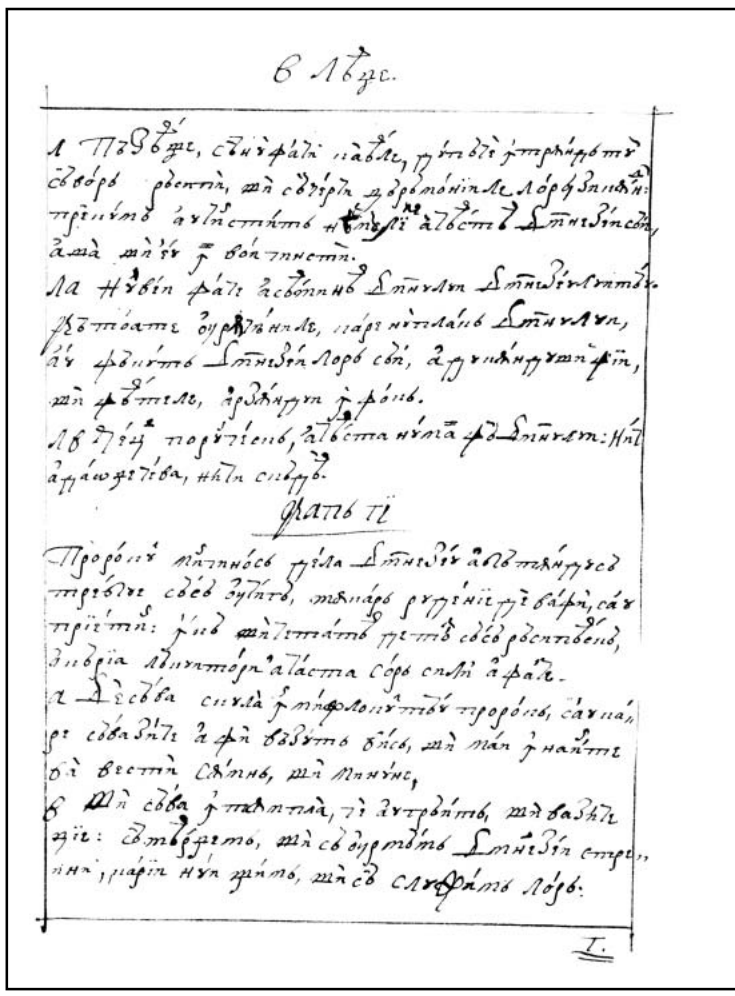

Ѳ Лѣѕе.

Л Пѣѵѳѳе, сѣѵ҃ѳѧѣ ѣѧѳѣ, ꙋѵѣѳѣ ꙋтрѣѵѵѳѵ
сѣѳорѣ ѳѳестѣ, шп҃ сѣѵ҃ѳѵ ѳѳѳѳѵѵѣѣлѣ лорѳ ѳѵѵѣѣѵѣ:
прѣѵѵѳѳ ѧѵѣѵѣѳѵѵѳѳ нѣѵѵѣѣ ѧлѣѳѵѳ Ѯтнѣдѵѣѳѵ
ѧѣѧ шп҃ѣ҃ѵ ꙋ вѳѵѵѣѣ.
Ла Нѣвїп ѳѧѣ ѧсѣѳѵѵѣѣ Ѯтнѵлѵ Ѯтнѣдѵ҃ѵѵѳѵѣ.
ѳѣѳѳѳѧѳѳ ѳѵѳѳѳѵѵѣѣ, ѵѧѳѳ нѣѵѵѧѣѣ Ѯтнѵлѵ,
ѧѣ ѳѳѵѵѳѳ Ѯтнѣдѵ҃ лорѳ сѣѵ҃, ѧѳѳѵѵѣѵѵѳѵѵѳѵ ѳѵѵ,
шп҃ ѳѣѵѵѣ, ѧѳдѣѵѵѳѵ ꙋ ѳѳѵѵѣ.
Лѳ Ѳѣѵ҃ѣ ѵорѣѵѣѵѣѣ, ѧлѣѣѧѣ нѵѵѧ ѳѣ Ѯтнѵлѵ: Нѵѵ
ѧѳѵѧѡѳѳѣѣѣ, нѣѵѵ сѵѳѳѳ.

Ѳлаѣ ѣї

Ѳѳѳѳѳѵѵ ѵѧѵѵѳѳѣ ѵѳѵѧ Ѯтнѣдѵ҃ ѧлѣѳѵѣѵѵѳѣ
ѵѳѳѣѣѣе сѣѣѣ ѣѵѵѵѵѣ, ѵѣѵѧѵѣ ѳѵѵѳѵѵѣѵ ѳѧѵѣ,
ѣѧѵ ѵѳѵѵѵѣ: ѳѵѣѣ ѵѣѵѵѵѣѵѣ ѳѳѵѵѣѣѵѣ,
ѵѣ ѣѣѣѵѣѵѣѣѣѣѣ ѣѣѣѣѣ

296v

Фаптѣ.

оу̑ лнгелорѣ́ѣ, мънїѡ҃ѱ҃а҃сѣтаатѣ лѣвѣ́ѣ а҃тр҃ѣ́ѱ҃ѣ,
а҃ма їа҃таате сѣ́лѣ пнстнѵ҃н҃ѣ Дн҃нѵлѡн Дн҃нєдѵ́лѡн
лнптѣ́ѵ, мѣ сѣ́рїї тор҃мѣ́нтѣ вѣ́нпнѣ. Нѣсѣ́ѵа ма҃
Ѳа҃р҃ѣ.

Зї Мънѣ́сѣѵа лнтѣ́лѵа гн҃тра҃ї а҃наѳѵ́ма гї҃тѣ,
нама҃: пасѣ́ѵѣ ѯтѣ́ѵа҃рѡ Дн҃нѵ҃ гѵ́ла тѣнїа оу̑ргїѡ
сале, мѣ сѣ́рїї тплостѣ́ѵѣ, мѣсѣ́ѵѣ ѯ мѣ҃ѵѣ́ѵѣ,
тѣ҃ѣ́нѣ сѣ҃ѵ гнра҃тѣ тѣ҃р҃ѣ́ѱ҃нлорѣ тѣ́ѣ,
Пї Ѳѣ́нгѣ вѣ́п а҃ѵ҃ѣ́ тлаї҃ Дн҃нѵлѡн Дн҃нєдѵ́лѡн
тѣ́ѣ, тѣ҃ѣ́нгѣ тѣ́ате тор҃тѵлелѣ́лѣ, пара҃ ѯ҃тпорѵ҃н,
тѣ́сѣѵ ѱїѣ а҃стѣ́ѵѣ сѣ́ѳа҃ѣ, тѣтлаѣ ѯ ѕнапѣ́ѣ Дн҃нѵ
лѡн Дн҃нєдѵ́лѡн тѣ́ѣ.

Ѳаптѣ́ѱї.

Лѣ́ѵѣ҃ѣ́ тѣ҃ѵѣ́нѵлорѣ тр҃ї́сте тор҃тѣ а҃р҃ѵ҃ѣ́нѣ:
ѳрѵ҃вѣ́нѵлорѣ, тѵлорѣ нгра҃тѣ, мѣ́нѵгра҃тѣ ѵ҃сѣлпр҃ѣ́.
мѣ҃ ѕѣ҃ѵ҃ѣ́нрлѣ Хлѵтлѣ́тѣ҃нѣ
а ѳ҃ѱї ѳа́ѱ а҃ѣ Дн҃нѡлѡн Дн҃нєдѵ́лѡн ко҃стр҃ѵ: нѵ́ѵѣ
тѣ́ѣ ѵ҃ѵ҃ѣ́ѣ, нѵ́ѣ ѵ҃ѕтолѣ́ѱ а҃пѵ҃тѵ́ѣ҃сте Мор҃тѣ.
+ сѵс. Ѕ. Ѕ. ѳрос. пѕ҃ѵ пї҃+ тр҃ѵѡ аї҃. ѳ҃ѱ
вѣ+ Ѳѣ́норѡрѣ сѣ́нѵтѣ ѵ҃ѳа҃ Дн҃нѵлѡн Дн҃нєдѵ́лѡн
тѣ́ѣ. мѣ҃нѣ́ѣ а҃лѵ́сѣѵ, сѣ́ѵ ѳ҃ѱї сте҃рѣ́норѡрѣ ѵ҃сѣлпѵ҃,
гн҃тѣ́ате нѣ́ѵгрлѣ, пара҃ сѣ́нѵтѣ тр҃ї́сѣ҃ мѣ́нѵтѣ.
тѣ+ Нѵ҃ѣ́нѵпара҃гѵ҃, пара҃ сѣ́нѵтѣ҃ нгра҃тѣ,
ѳ҃ Аѳѵ́стпап ѳрѵ҃вѣ́на, пара҃ тр҃ѵ́вѵ, сѵ҃вѣ́нѵпаду҃,
олѡ́ѵ, мѣ ѵ҃ѵас, мѣ пѣ҃тра,

ѕ.

Ѵлѣдѣ.

Є тѵ҃гр҃вѵ, мѣ пѵ҃ тр҃ѵѡара, ѵ҃пѵ҃ѳолѵ̑ тра҃тѵлѣ́ѳ҃ѵ҃ѳѣ
~~про асѵ҃ѵапѵ҃ тр҃ѳѵ҃ѵлѵ~~, Пѵ҃тар҃тѵ̑, ~~асѵ҃ѵапѵ҃ пѵ҃тар҃ѵсара҃~~
ѳор҃ѵтѵ̑, ~~ѳ҃ѱї~~ нѵ҃тѵ҃лотар҃ра҃ѵ̑.
ѕ Тѡа҃тѵ҃ ѳрѵ҃вѵна, пара҃ пр҃ѵ҃ѵ҃ ѵ҃ пр҃ѵ҃ѡѵ҃тѵ҃ѳ҃ѵ̑ оу̑тѵ҃,
мѣ ѵ҃ѵ҃тѵ҃, ѳ҃ѣ҃ мѣ҃нѵ҃,
Ѯ Ѳа҃р҃ѳ гн҃ѣ҃ѳа҃ї҃ пѣ҃р҃ѵ҃тѵ҃, мѣ оу̑тѵ҃ нѵ҃ пр҃ѵ҃ѵ҃, нѵ҃
тр҃ѳѵ҃ѵ҃ сѵ҃ѵтѵ҃нѵ҃ѵ҃, тр҃ї҃ѵ҃ѵ҃ лѵ҃ѵтѵ҃ла, ѯ҃ тѵ҃ѵрїе,
ѳ҃ѱѵ҃ѵ҃ѵ҃ѵ̑. ѣ҃ѳѵ҃ѵ҃ пѣ҃тр҃ѵ лѵ҃ѵ҃ѵ҃, мѣ нѵ҃ѵ҃ѵ҃ѵ,
пар҃ѵ҃ѳ оу̑ѵ҃, нѵ҃ѵ҃ѵ҃ѵ҃ вор҃ѳ҃ вѡа҃ѡ.
Н мѣ тѵ҃ѵрїѵ̑ пѣ҃тр҃ѵ лѵ҃ѵ҃ р҃ пар҃ѵ҃ оу̑ѵ҃ ѳ҃ї мѣ нѵ҃ѵ҃ѵ҃
ѵ҃ѳ҃. нѵ҃ѵ҃ѵ҃ѵ҃ ѳа҃р҃ѳ. Ѳ҃ѳѵ҃ѵ҃ѵ҃ѵ҃

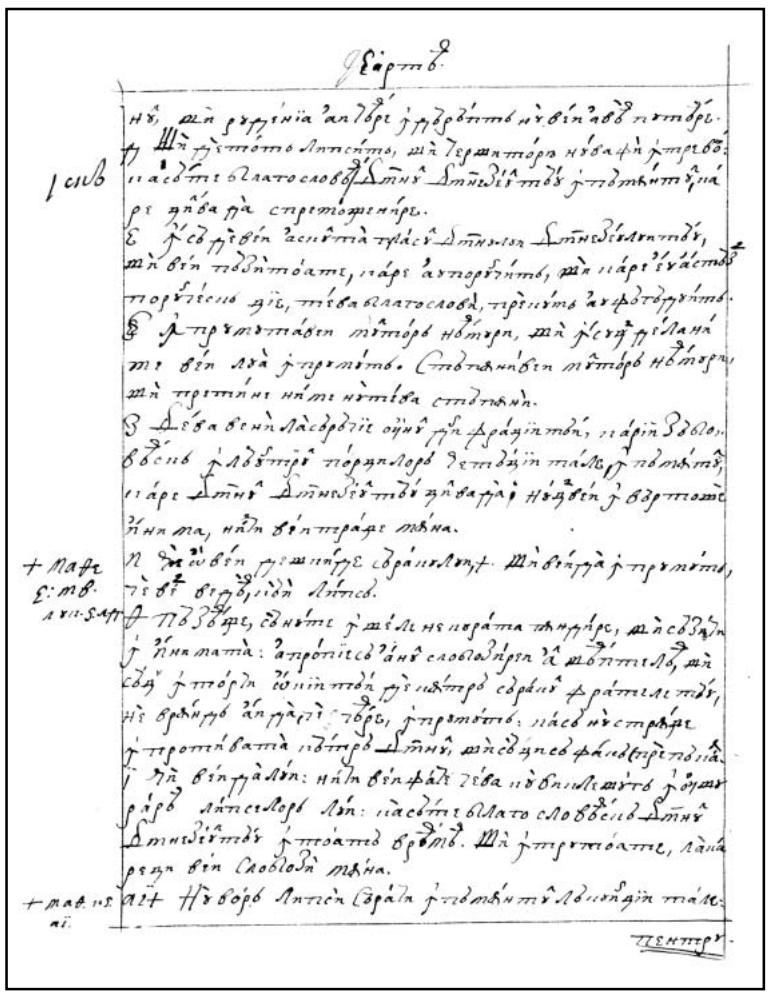

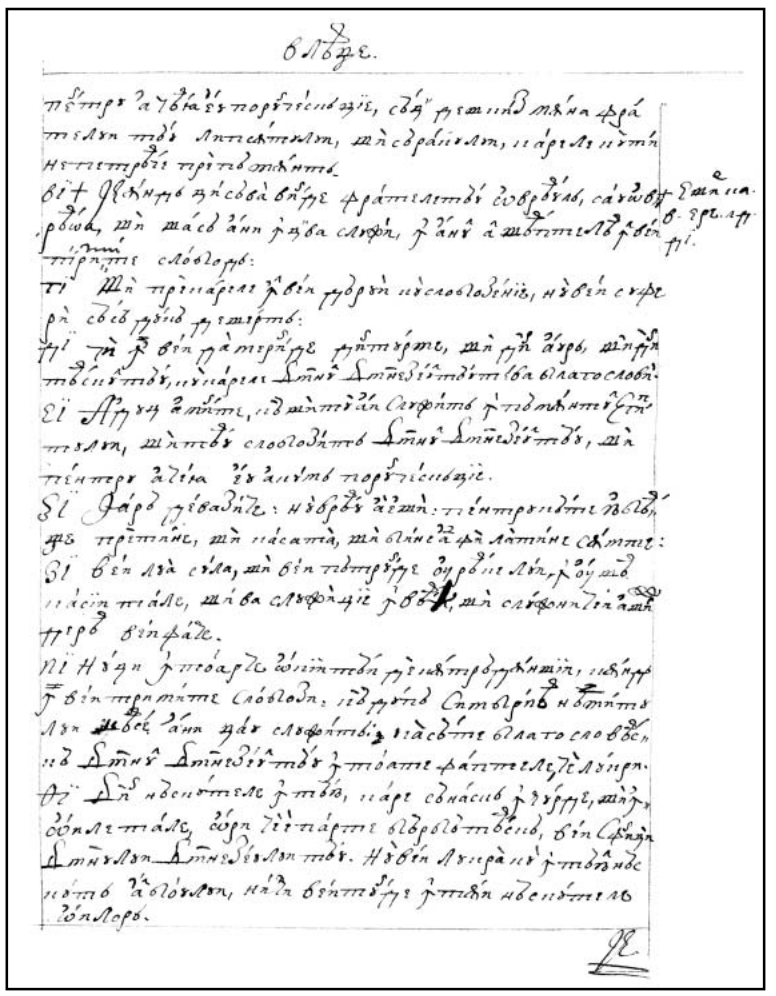

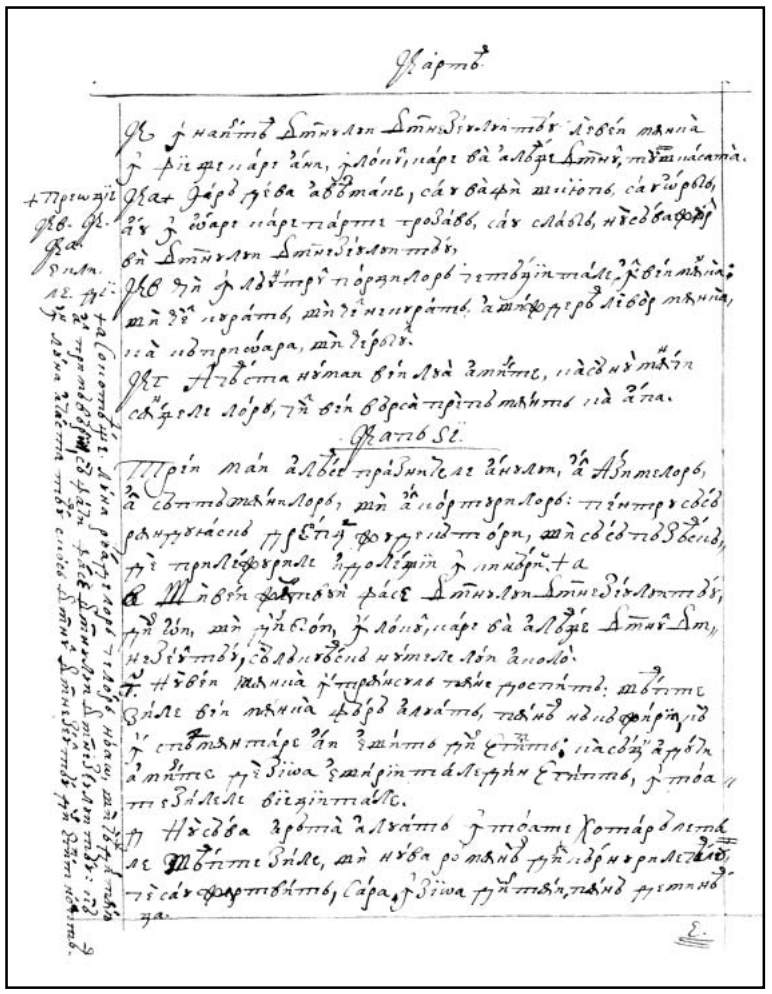

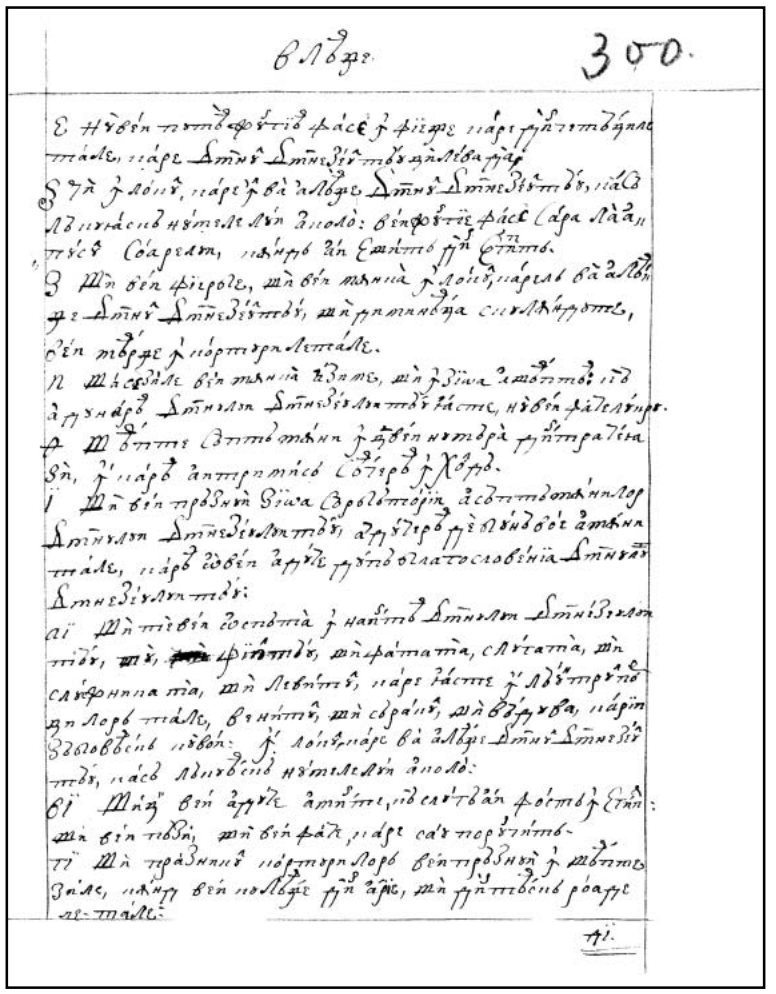

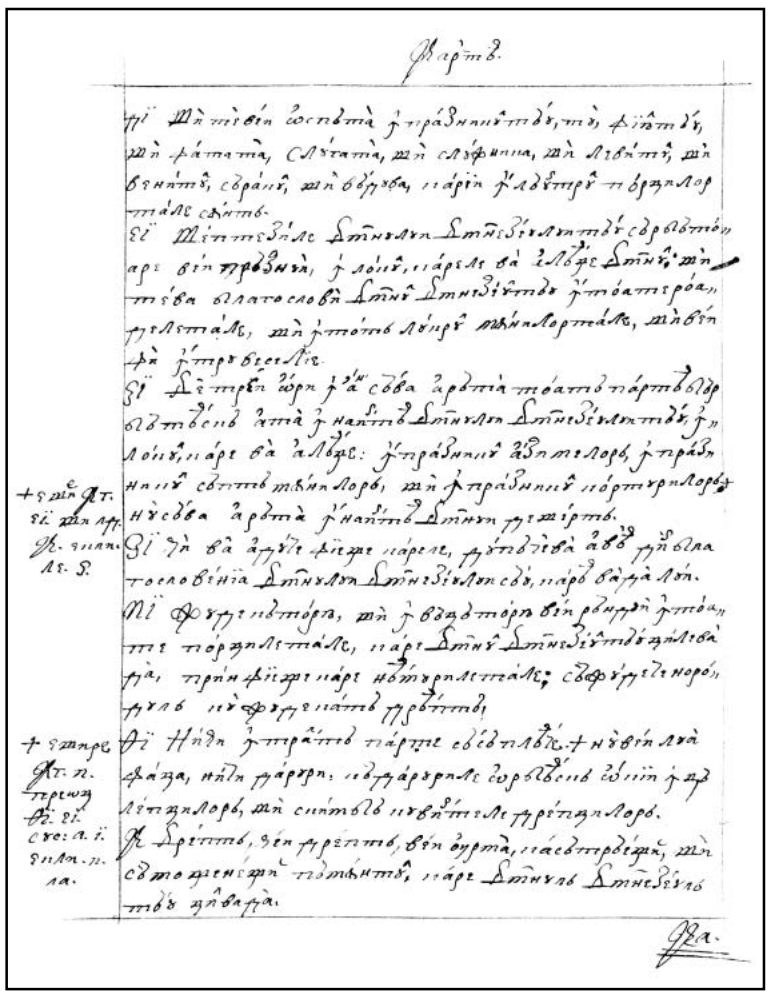

Фарт8.

ѱї Ш҃а҃тѡвѣ҆н ѿспѣта҃ ѯ҃праздниѫ҃тдѣ, тѣ҃, фіѩтдѣ, ш҃ ѳ҃ратта, Сѧ҃тата, ш҃ сѧ҃фпіа, ш҃ ѧ҃вѵ҃тѣ, ш҃ вснтѣ, сѳраніѣ, ш҃ вѣ҃рва, нарїѣ ѯ҃ѧдѣтрѣ тѳрапѧлоѵ тѧ҃лѣ сѧ҃тѣ.

ѱѣ Ш҃ітнтедѣле ѧ҃тн҃ѧѧѧ ѧ҃тнездѣѧѧтдѣ сѳрвѧдтоѵ, нарѣ вѣ҃н тр҃вдниѫ, ѯ҃ лоѵѣ҃, нарѣле ва҃ ѧ҃лвѣрѣ ѧ҃тн҃ѣ҃ ѡ҃ тѣ҃ва ѳлагословѣ ѧ҃тн҃ѣ ѧ҃тнездѣ҃тнде ѯ҃тоатѳрѳа, ѯ҃рѧѧтѧ҃ле, ш҃ ѯ҃тоѵ лѵ҃пѣ҃ тѵ҃нѧлорѳ҃тѧ҃ле, ш҃ лѵ҃бѵ҃н ѳ҃ѧ҃ ѯ҃тѳрѳѣсѧ҃ле.

ѱї Ѧ҃ѣтрѵ҃ѣ ѡ҃рп ѯ҃а҃ сѵ҃ва ѧ҃рдѳ҃ѧ тѳ҃ата҃ тѳ҃ара҃ѳлдр ѳлдѳѳѣлѣ ѧ҃тѧ҃ ѯ҃ наѳ҃ѣтѣ ѧ҃тн҃ѧѧѧ ѧ҃тнездѣѧѧтдѣ, ѯ҃ лоѵѣ҃, нарѣ ѵ҃ ѧ҃лвѣрѣ: ѯ҃праздниѫ҃ ѧ҃ѣѳ тѳлорѳ, ѯ҃праздниѫ҃ сѵ҃тѣ тѵ҃нѵ҃лорѳ, ш҃ ѯ҃праздниѫ҃ пѳ҃ртѳрѳлорѳ҃ ѧ҃ѣсѵ҃ва ѧ҃рдѳ҃ѧ ѯ҃наѳ҃ѣтѣ ѧ҃тн҃ѧѧѧ ѯ҃рѣѧ҃ртѳ.

+ѕ҃ѧ҃ѣ҃т. ѱї ш҃ѧ҃ лр҃. ѯ҃ѧпѵ҃. ѧ҃ѕ. ѕ҃.

ѱї ѯ҃ѳ ѵ҃ ѧ҃ѓѓѣ҃ ѳ҃ѣрѣ нарѣле, ѯ҃рѵ҃тдѣѣ҃ѵ҃ ѧ҃вѳ҃ ѯ҃рѣѳлѧ тѳслѳвѣ҃нїѧ ѧ҃тн҃ѧѧѧ ѧ҃тнездѣѧѧтдѣ сѵ҃, нарѳ҃ ѵ҃ѧ҃ѯ҃ѧ ѧ҃ѣѳ.

ѱї Ф҃ѳѯ҃ѯѣ ѵ҃дѳ҃тѳра, ш҃ ѯ҃ ѵ҃ѧдѳ҃тѳрѣ ѵ҃ѣ҃ рѵ҃нѯѣ҃ ѯ҃тѳѵ҃ѧ҃ тѳ҃ара҃ѳлѧ҃ле, нарѣ ѧ҃тн҃ѣ ѧ҃тнездѣ҃тнде ѧ҃ѣлѣѵ҃ѧ҃ ѯ҃ѧ, тѯ҃нѣ ѳ҃ѣѯ҃ѣ нарѣ ѵ҃ѣ҃тѳрѣлѣ҃ѧ҃ле, сѵ҃ѳ҃ѳ҃ѯ҃ѣлѣнорѣ, ѯ҃тѵ҃лѣ ѵ҃ѣ҃ѳ҃ѳ҃ѯ҃ѣ ѵ҃ѧ҃ѯ҃ѣ҃ѯ҃ѣ҃ѯ҃ѣ

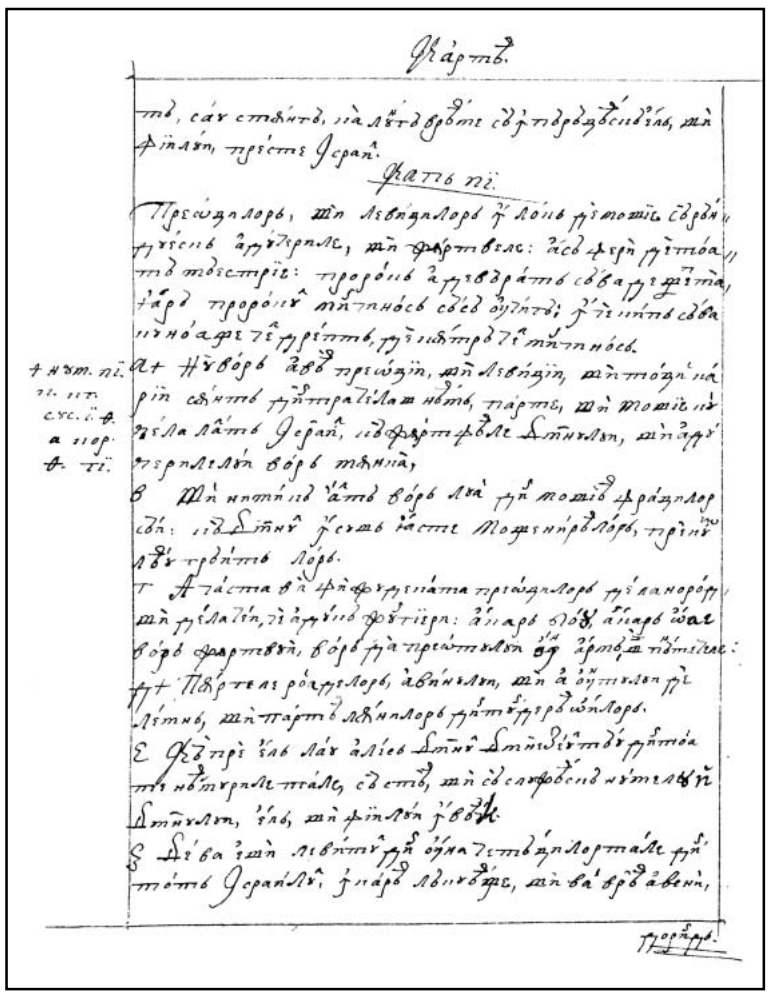

302v

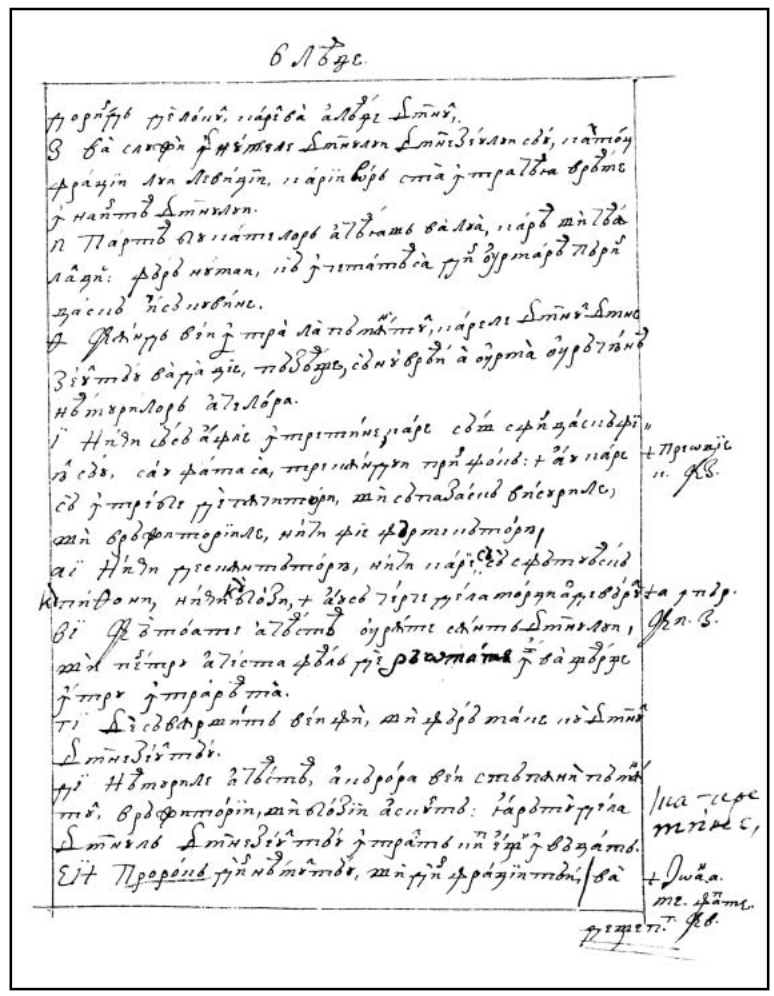

303r

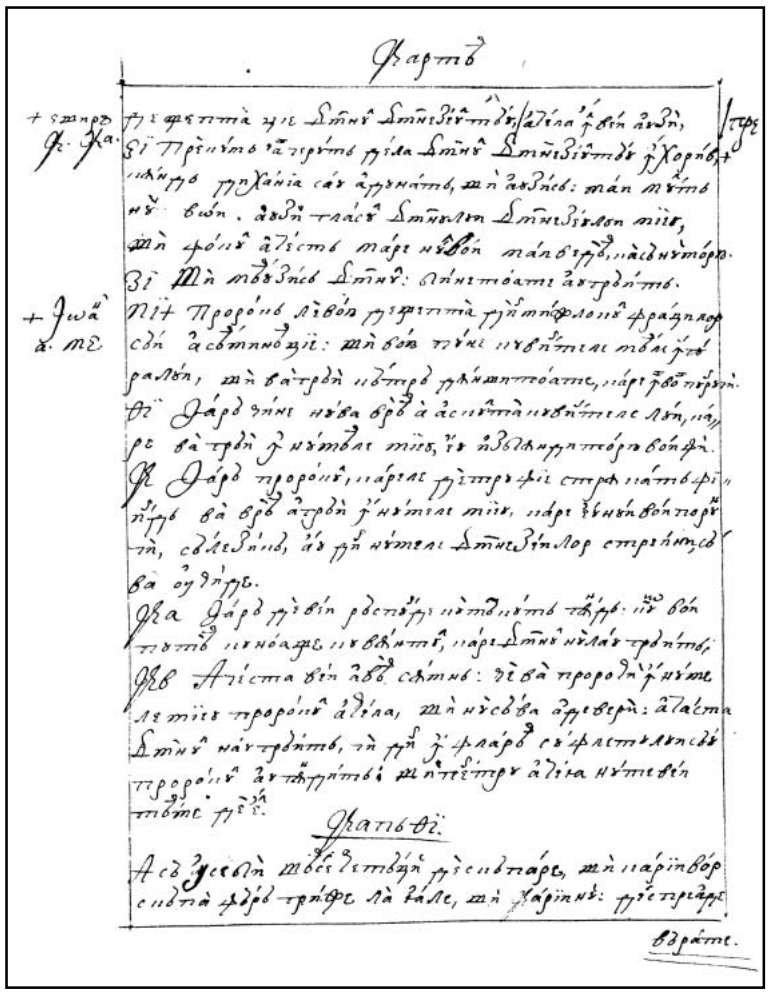

303v

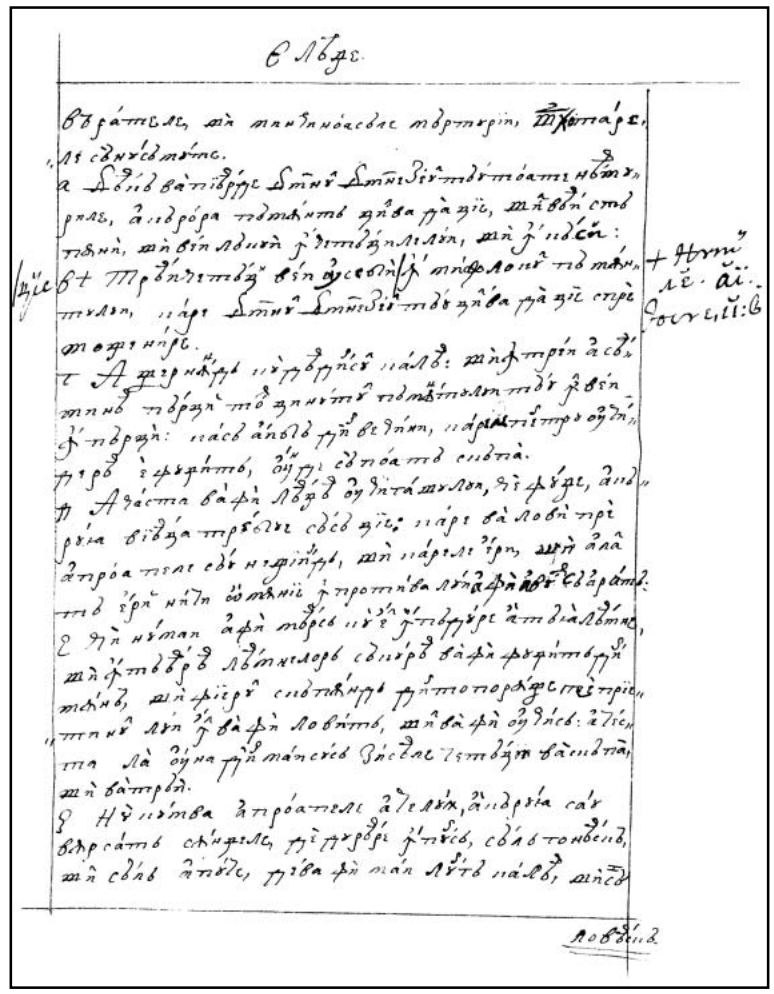

304r

304v

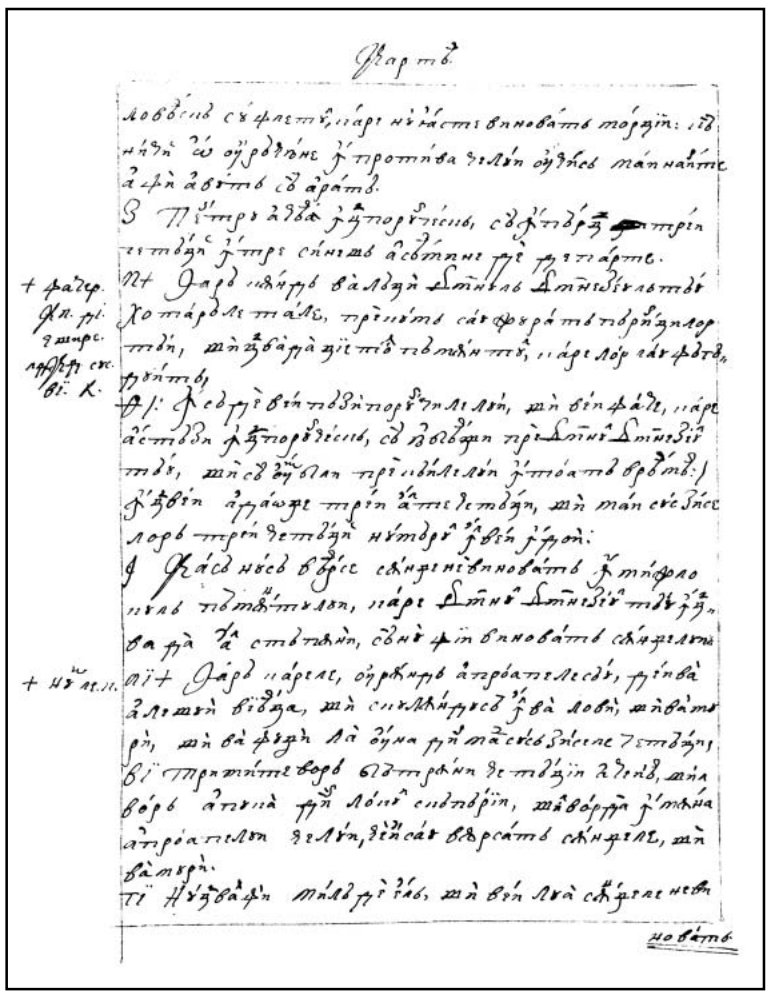

305r

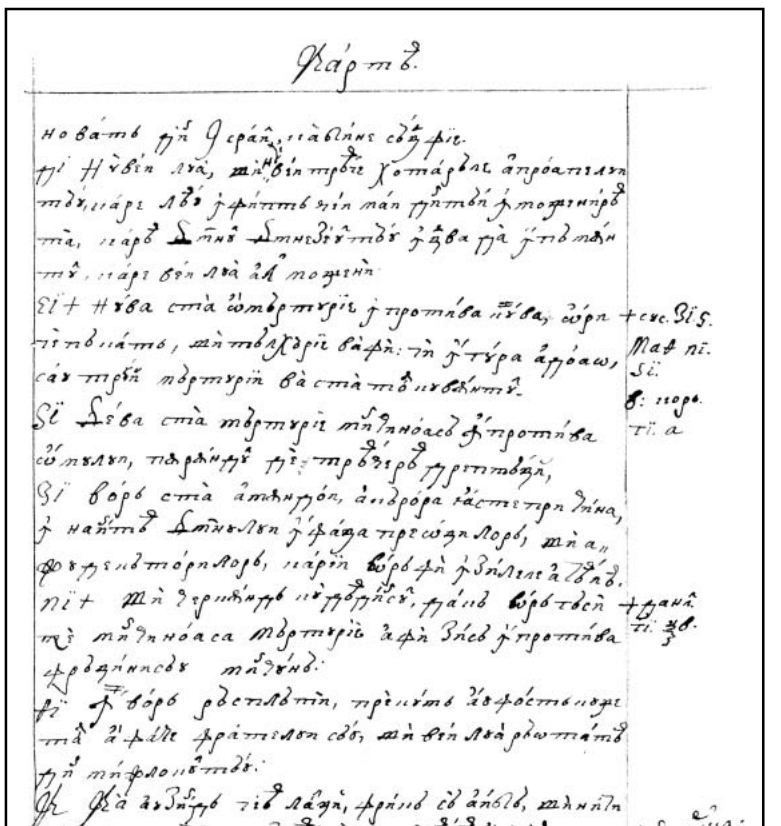

305v

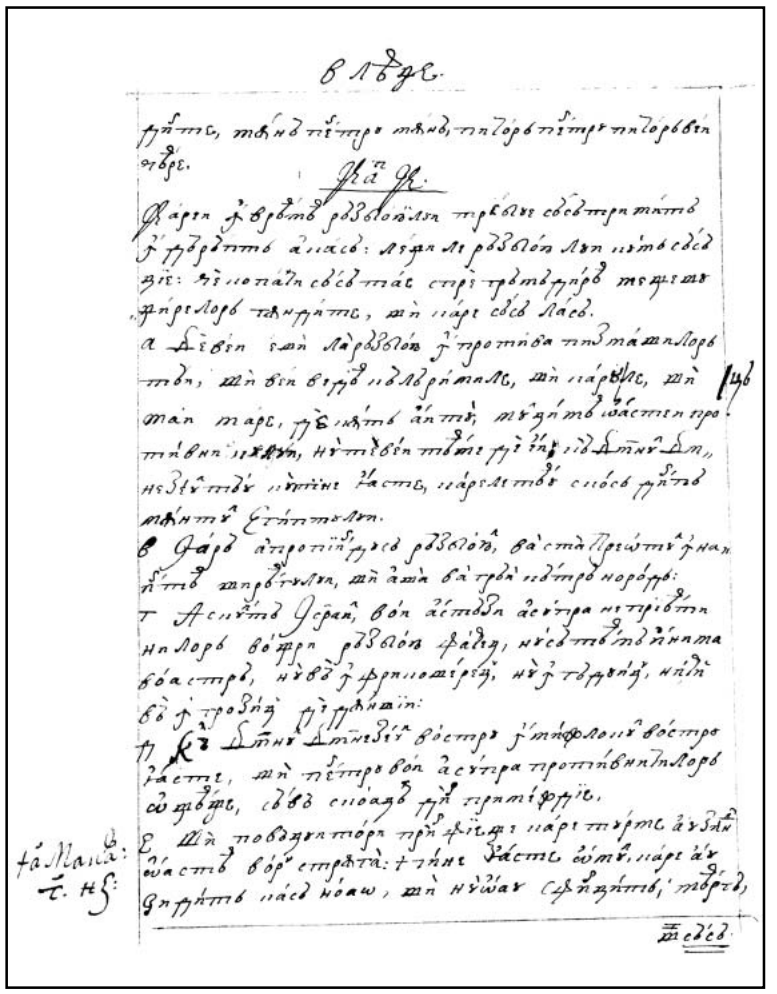

306r

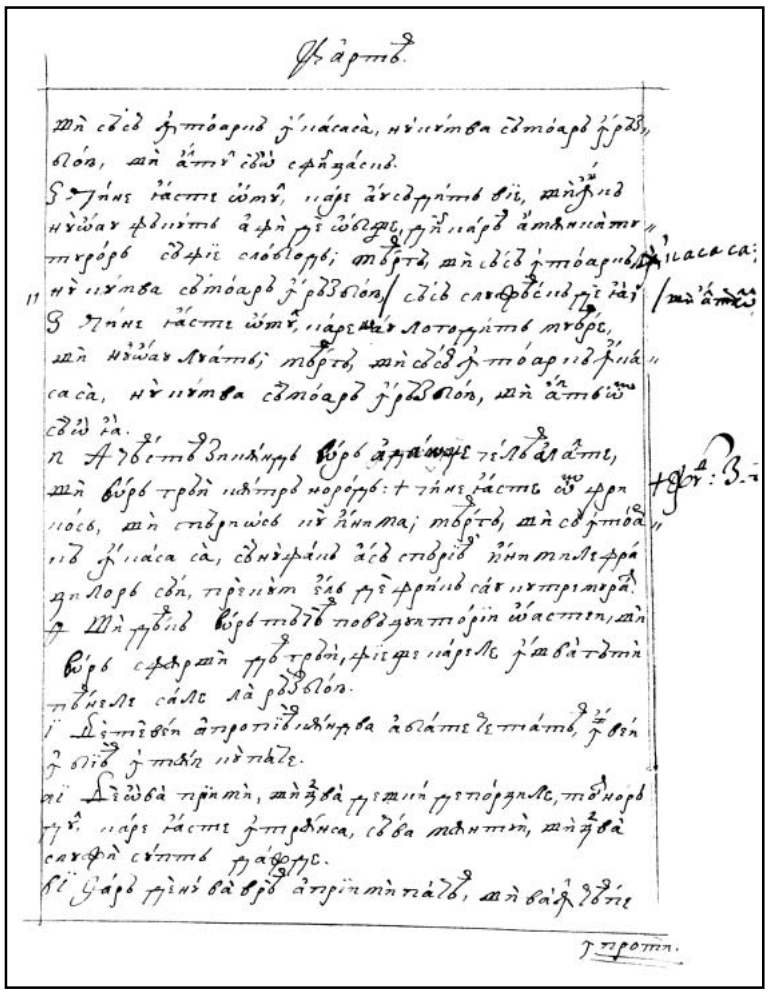

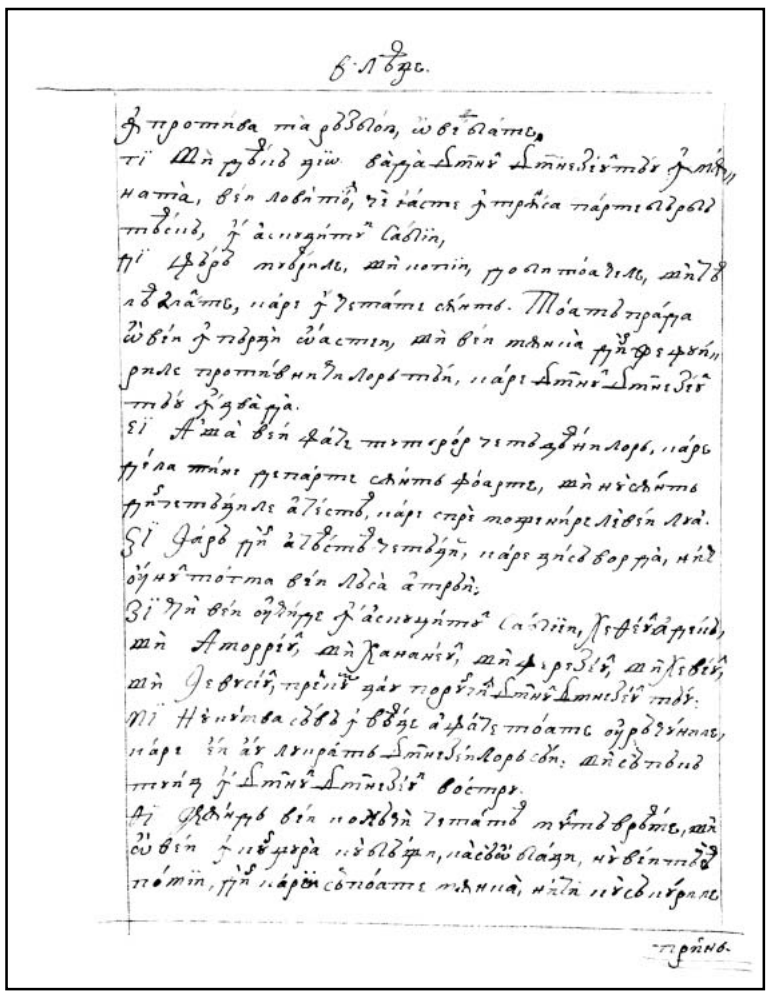

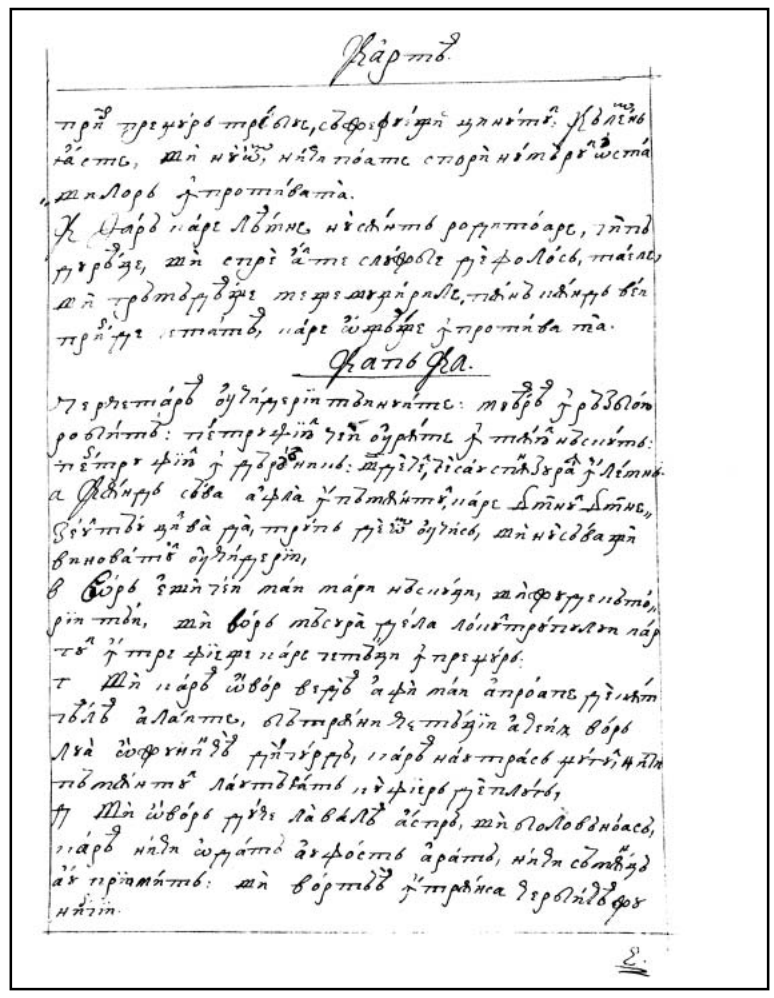

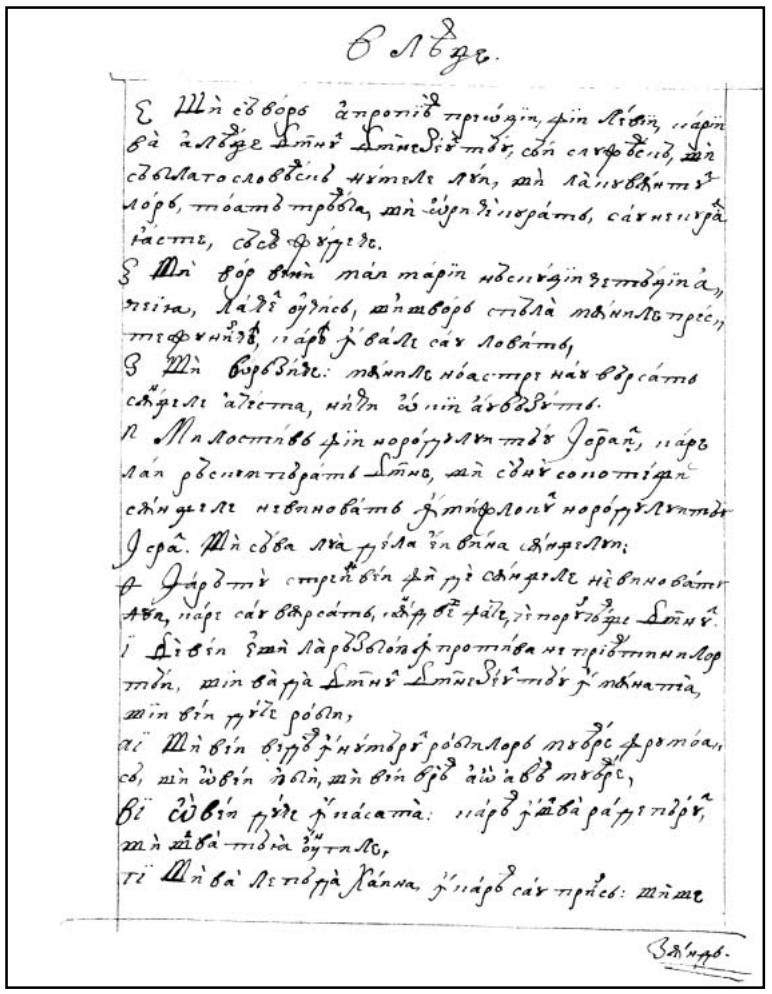

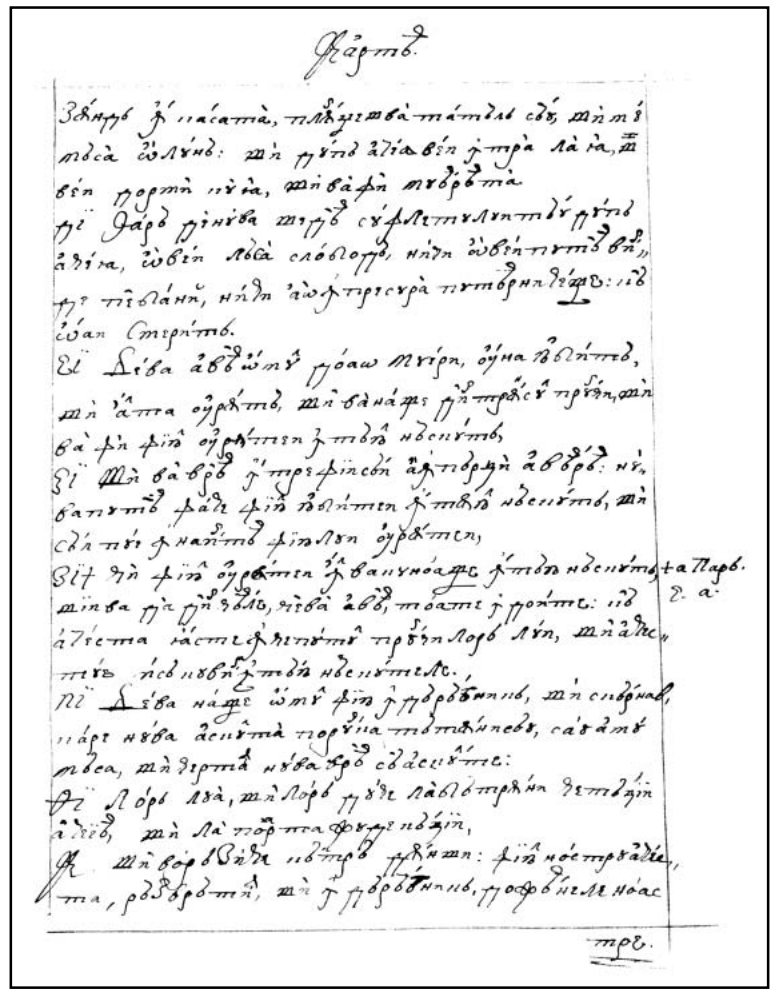

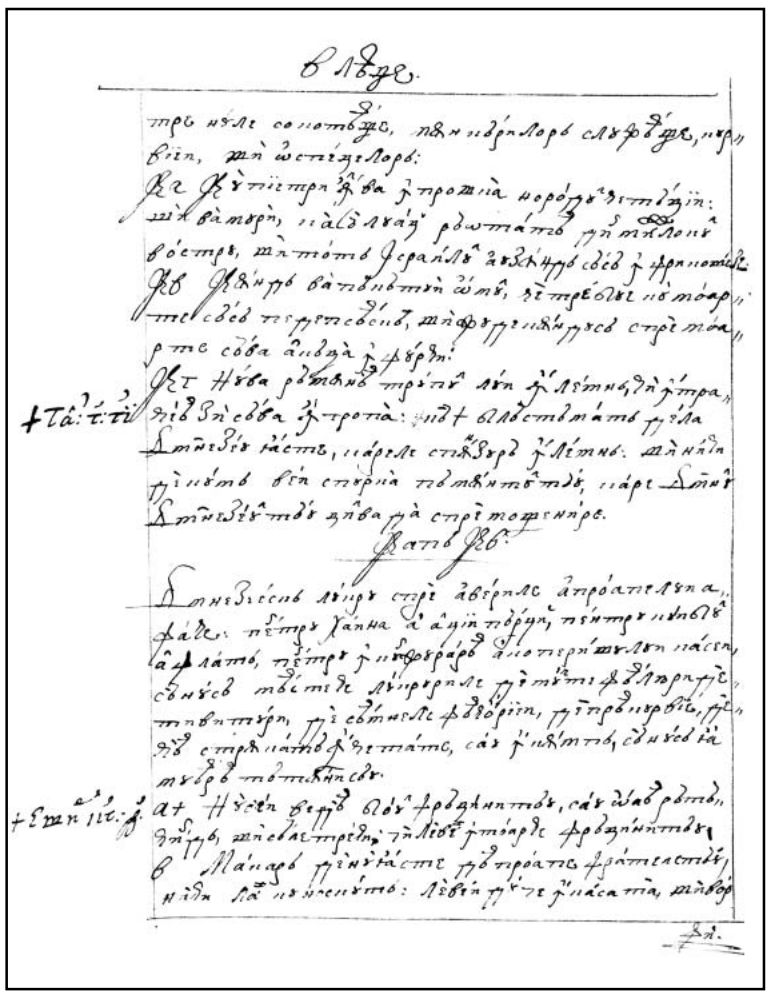

308v

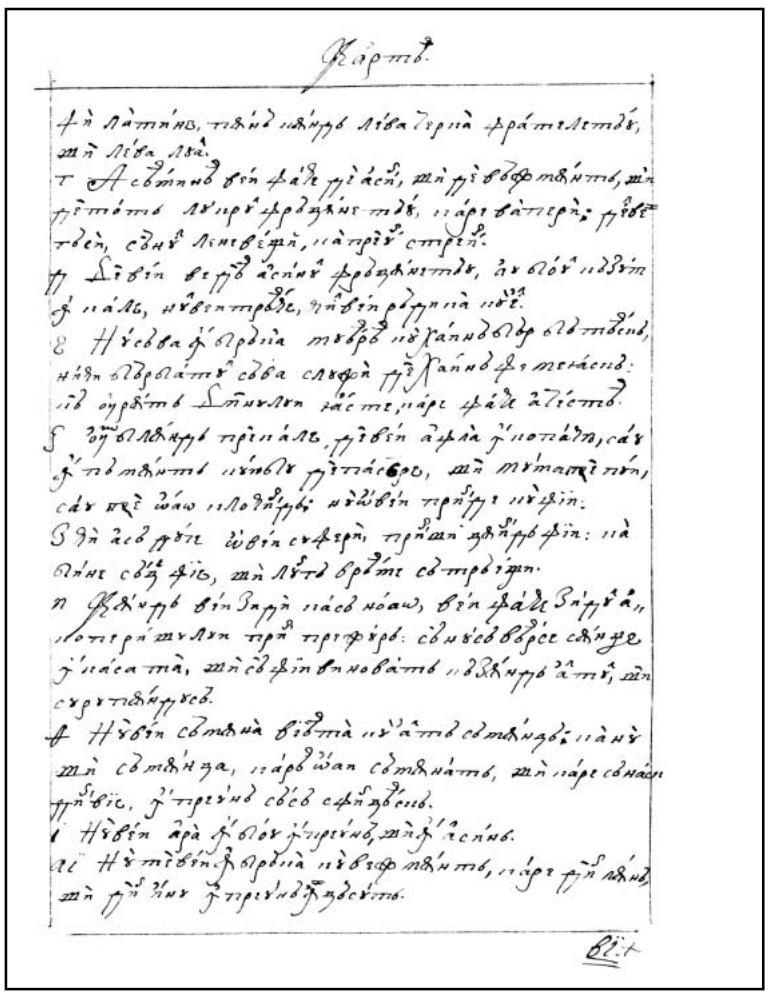

309r

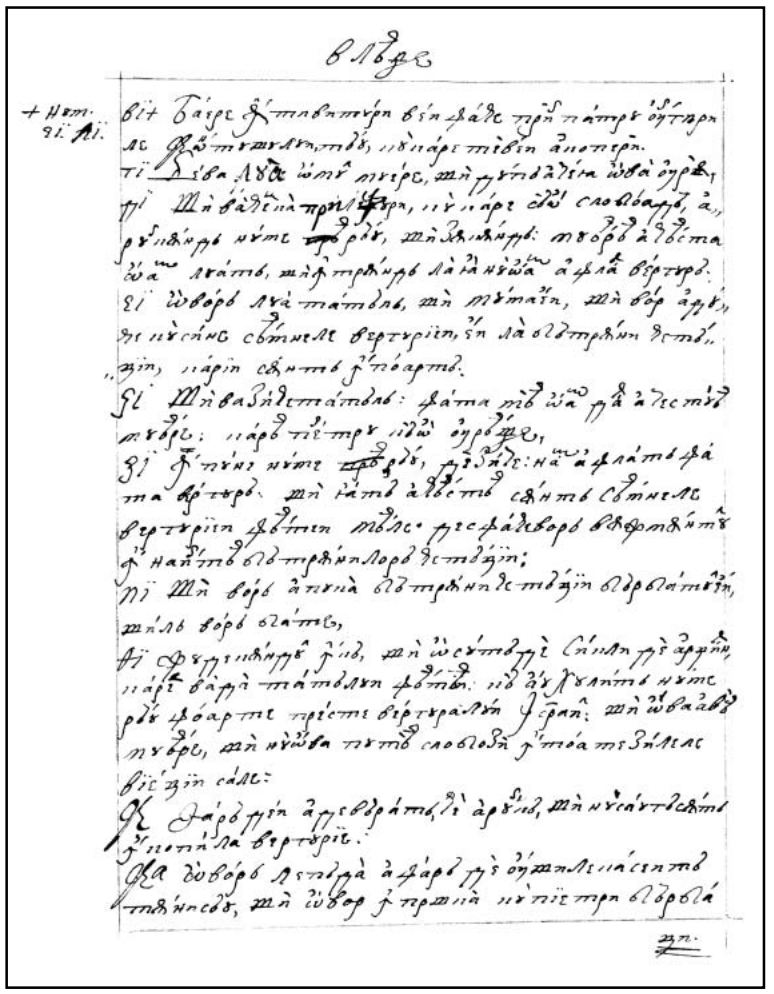

309v

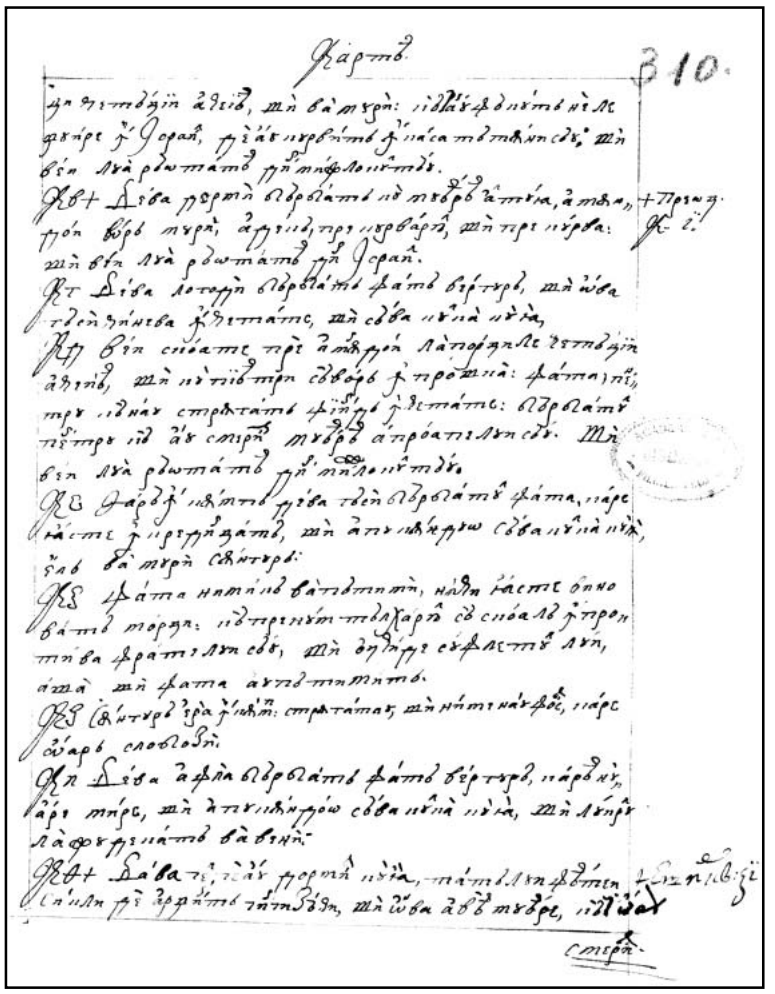

310r

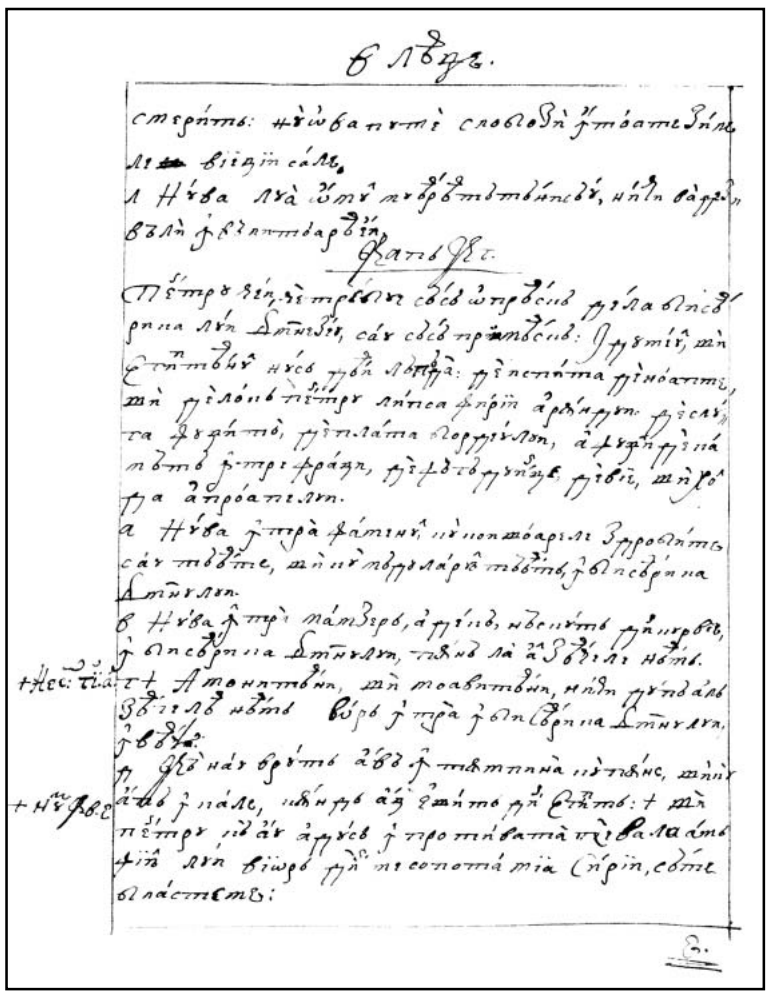

310v

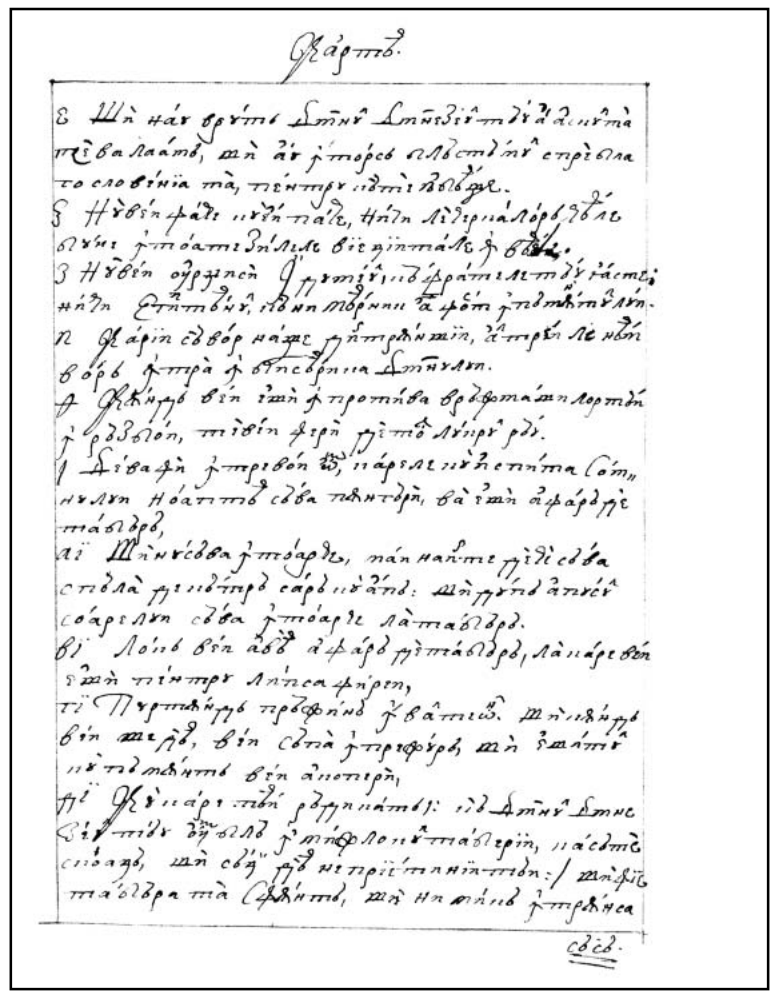

311r

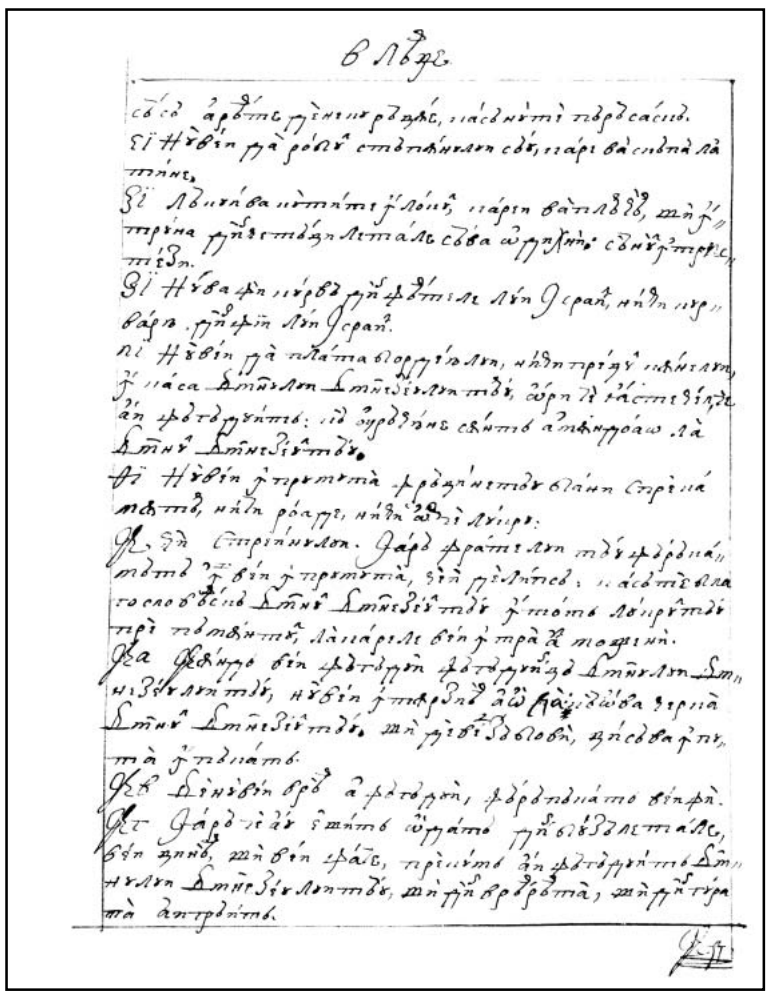

311v

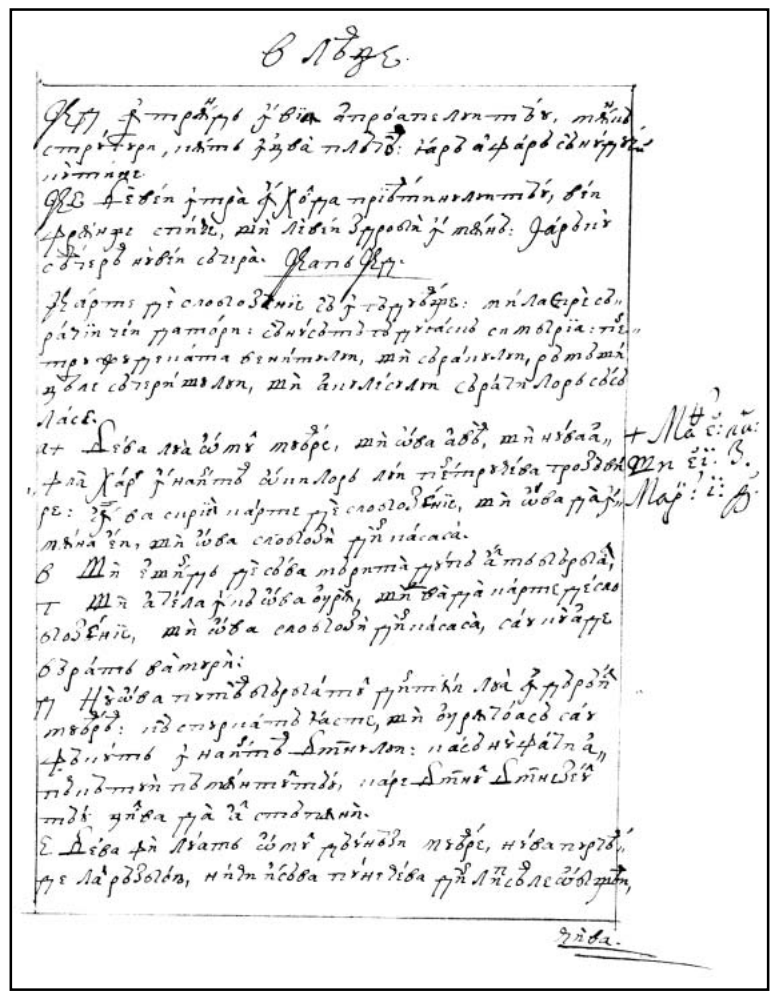

312r

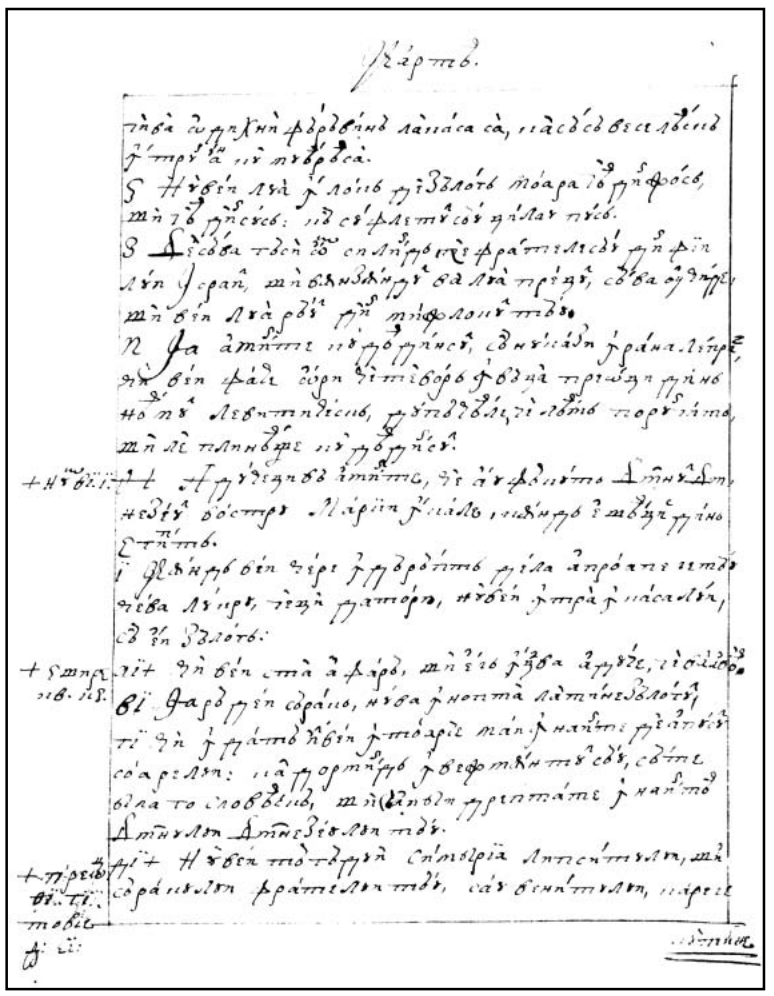

312v

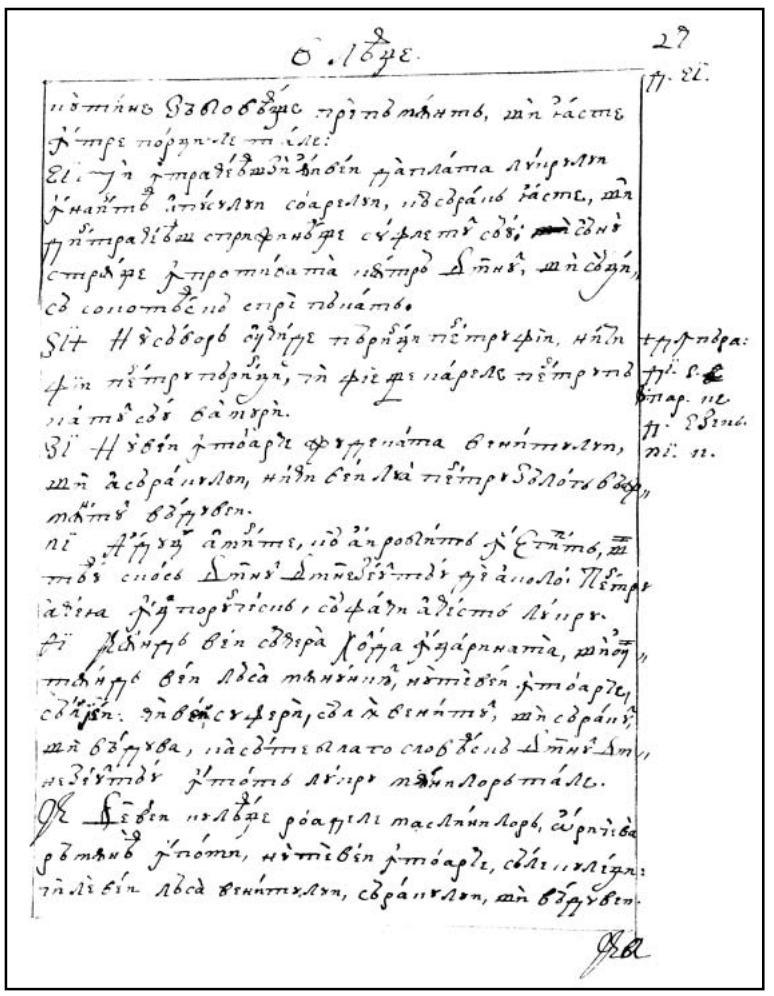

313r

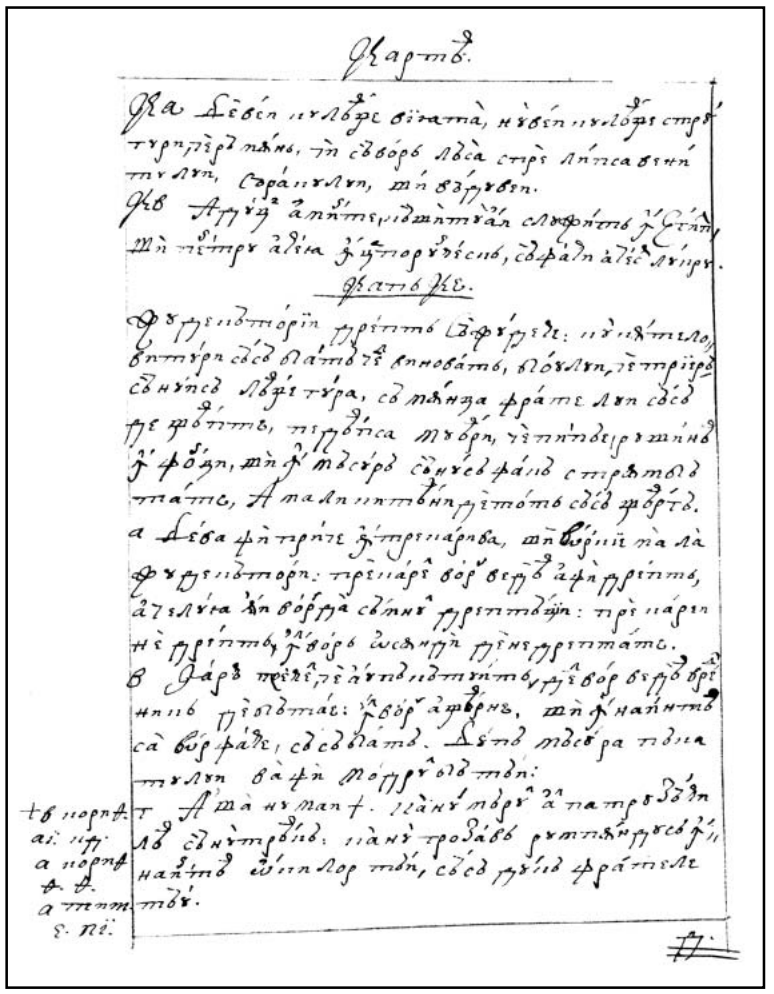

313v

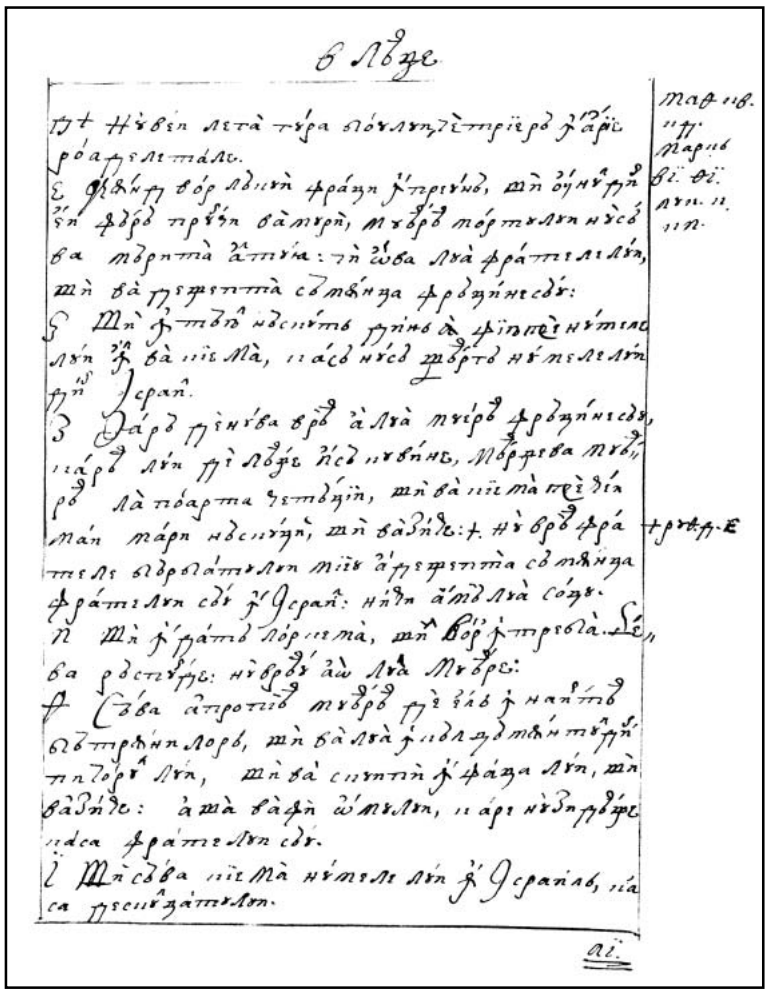

314r

314v

315r

315v

316r

316v

Глава.

Ѡ фрꙋ҇ге ивдиле, ѿ вѣ҆асиꙋ҇рѣ тороу҆ѣа лѧ҆ꙋ,
+сѵ.в.ѕ. нїѣ Ѡ҆ дѡмнѣ҆ѧ҆ѵ҆ѣ҆ ѧ҆лѣ҆ѣ҆ ѧ҆ст҃ндзꙋ, сѣ҆ фѣ҆ѣ҆ноу
рꙋ҇ѣ ѫ҆сколѧ҆ѵ҆ѣ҆, трѣ҆ѣ҆ѵ҆ѣ҆ зѧ҆хрѧ҆ѵ҆ѣ҆, ѡ҆нѣ҆с
ндзꙋ҇ѧ҆ ѡ҆ѧ҆ѣ҆ тоѧ҆ѣ҆ торꙋ҇ѣ҆ѣ҆ лѧ҆ꙋ.
ѳї Ѡ҆ сѣ҆ѣ҆ фаи҆ѵ҆ маи҆ꙗ҆нѧ҆ѣ҆, трѣ҆ѣ҆ѵ҆ѣ҆ тоа,
тѧ҆ нѣ҆ѵ҆ꙋрле, ѡ҆ѧ҆ре ѧ҆ѣ҆ндзꙋрꙋ҇ѣ҆, спрѣ҆ лѧ҆ꙋрꙋ҇ Ѡ҆
нѧ҆ѣ҆ле, Ѡ҆ слѧ҆васа҆: сѣ҆ѳїи норо҆ꙋ҇ѵ҆ Сфѧ҆нѣ҆
Дмнѣ҆ѧ҆ Дмнѣ҆ндзѣ҆ѧ҆ѣ҆ндѣ҆, трѣ҆ѣ҆ѵ҆ѣ҆ ѧ҆ѣ҆ндѣ҆.

Глава.

Трѣ҆ѣ҆ѵ҆ѣ҆ѵ҆ Ѡ҆ꙋрꙋ҇ѧ҆ѵ҆, сѣ҆ѣ҆ѵ҆ѧ҆ре трѣ҆ нѣ҆ѵ҆ѣ҆ꙋрѣ҆ѧ҆,
фѧ҆ѣ҆ѣ҆, лѣ҆ꙋрѣ҆ ѳ҆ лѣ҆сѣ҆ндѧ҆ ѧ҆ѣ҆ѣ҆ сиꙋ҇ѵ҆ѣ҆: ѧ҆ѣ҆ѵ҆ѧ҆ѣ҆ѣ҆ѧ҆ѣ҆ѣ҆ѧ҆ѣ҆
ѵ҆ѣ҆ѵ҆ѣ҆ѵ҆ѣ҆ трѣ҆ѵ҆ѣ҆ѵ҆ѣ҆ѧ҆ѣ҆ѣ҆ѧ҆ѣ҆ѣ҆ѧ҆ѣ

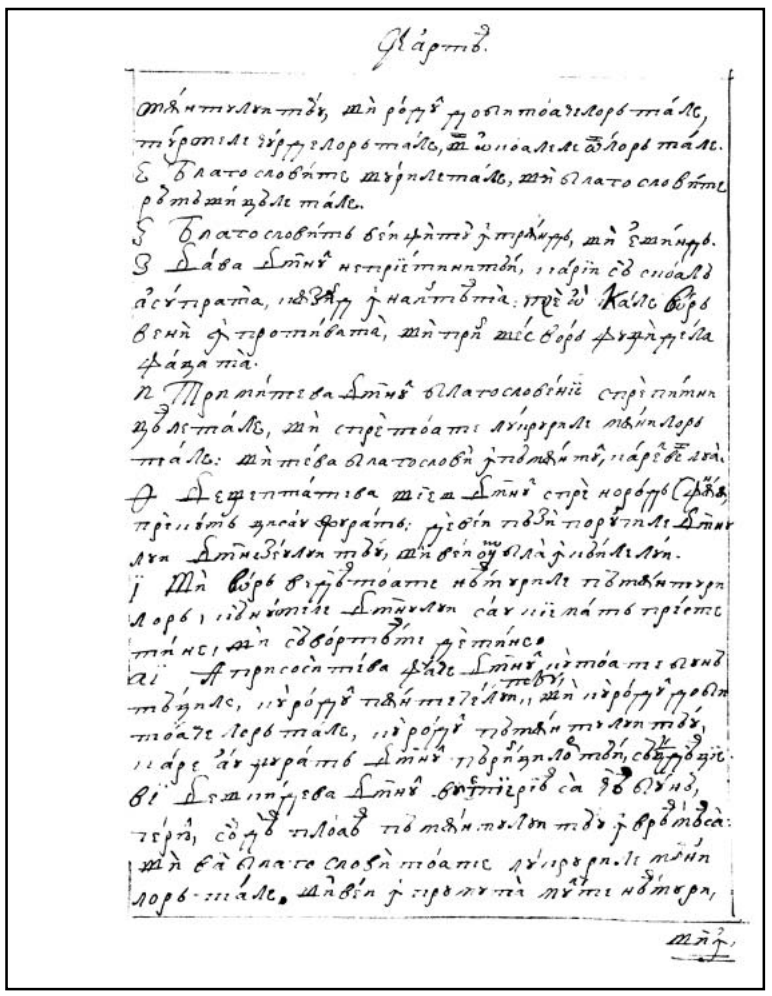

318v

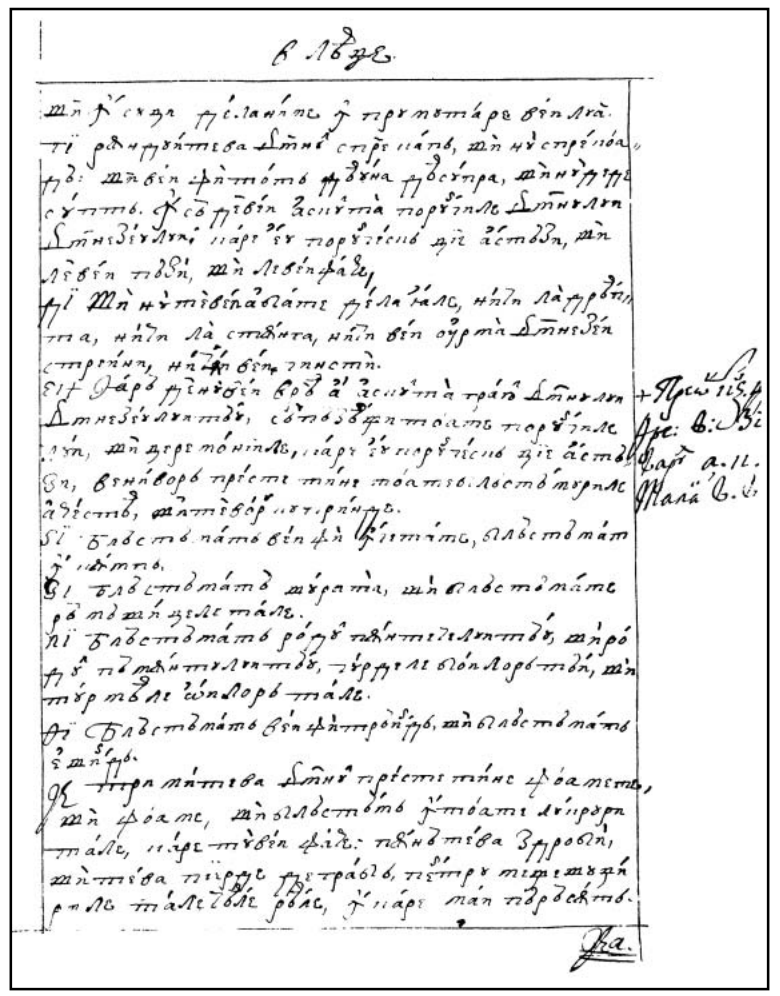

319r

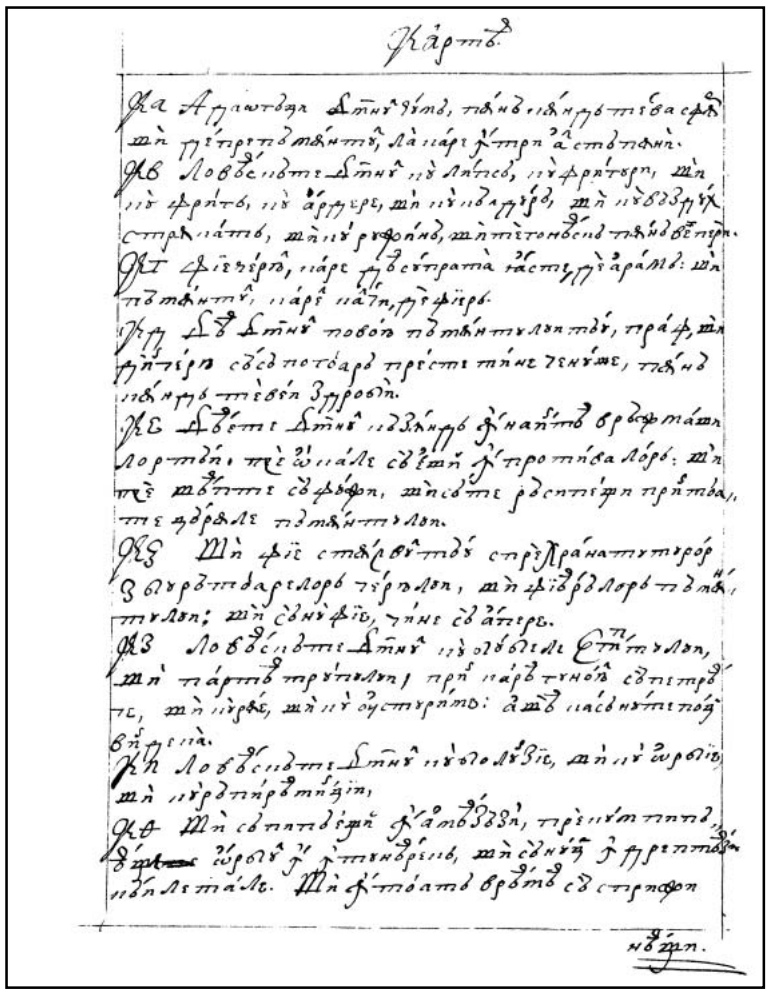

319v

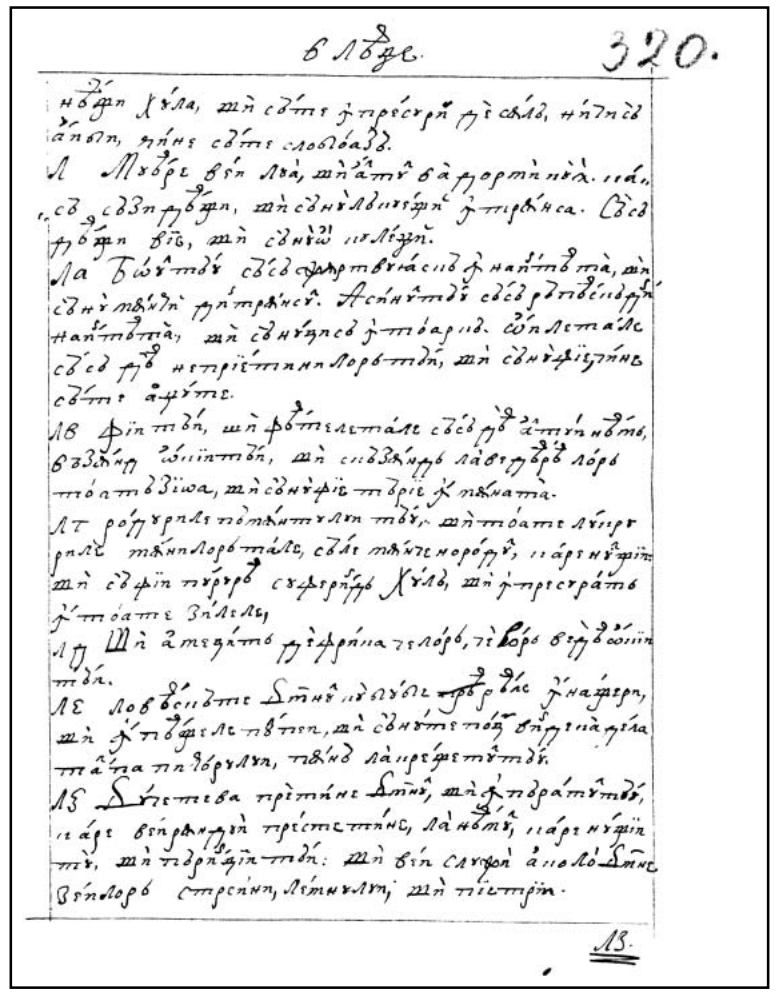

320r

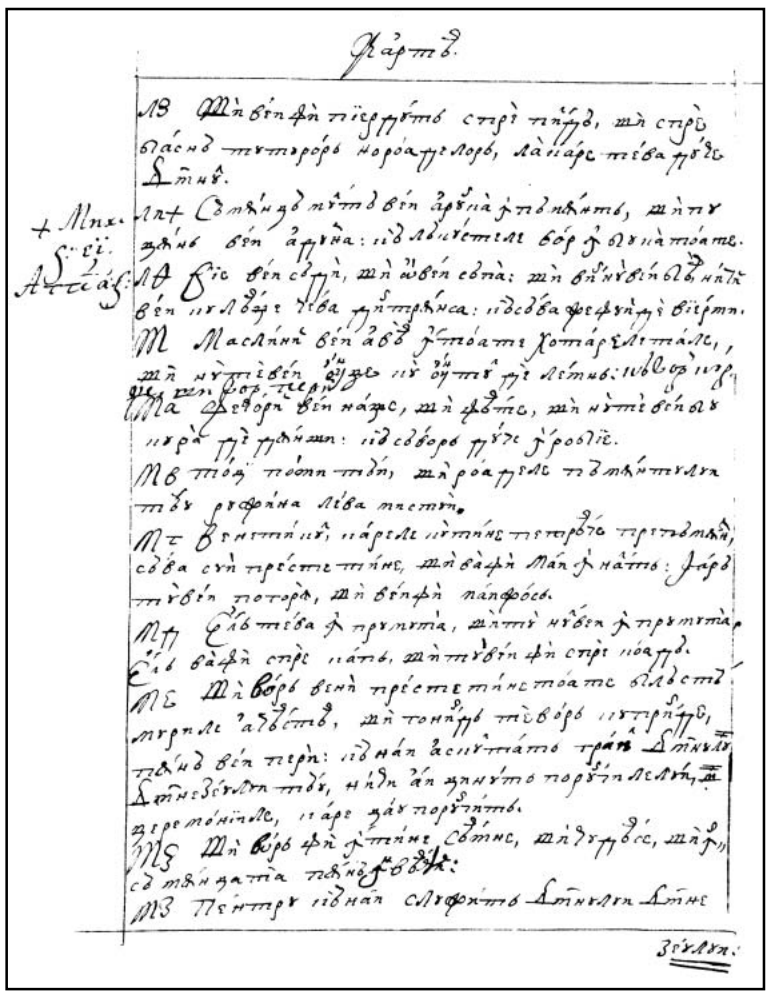

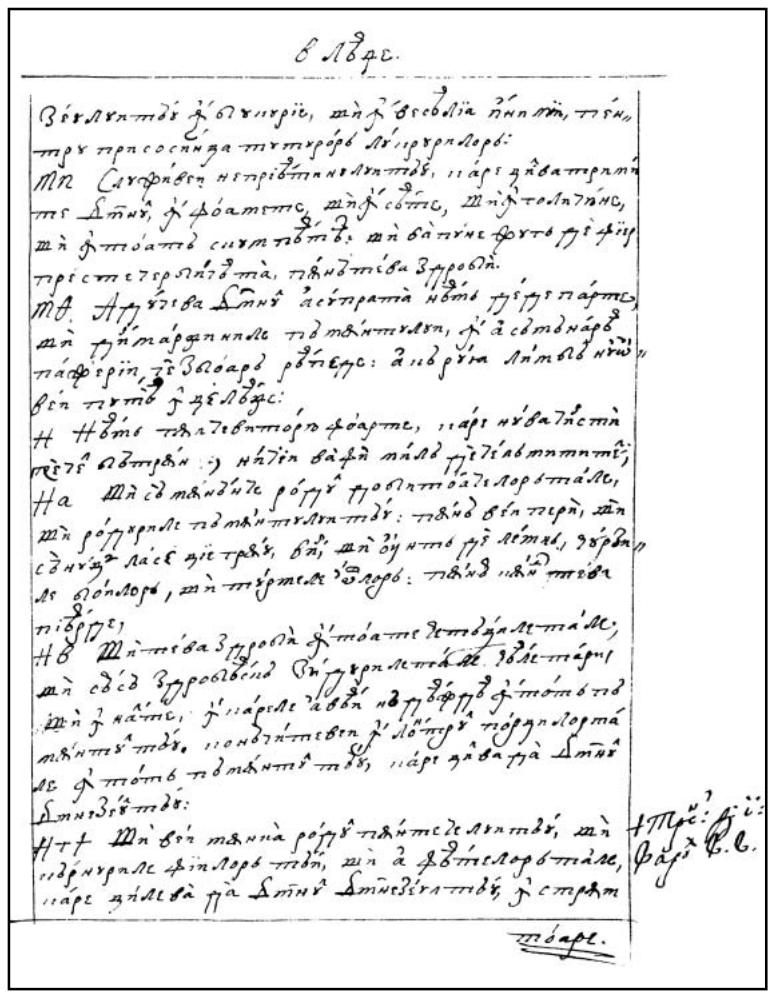

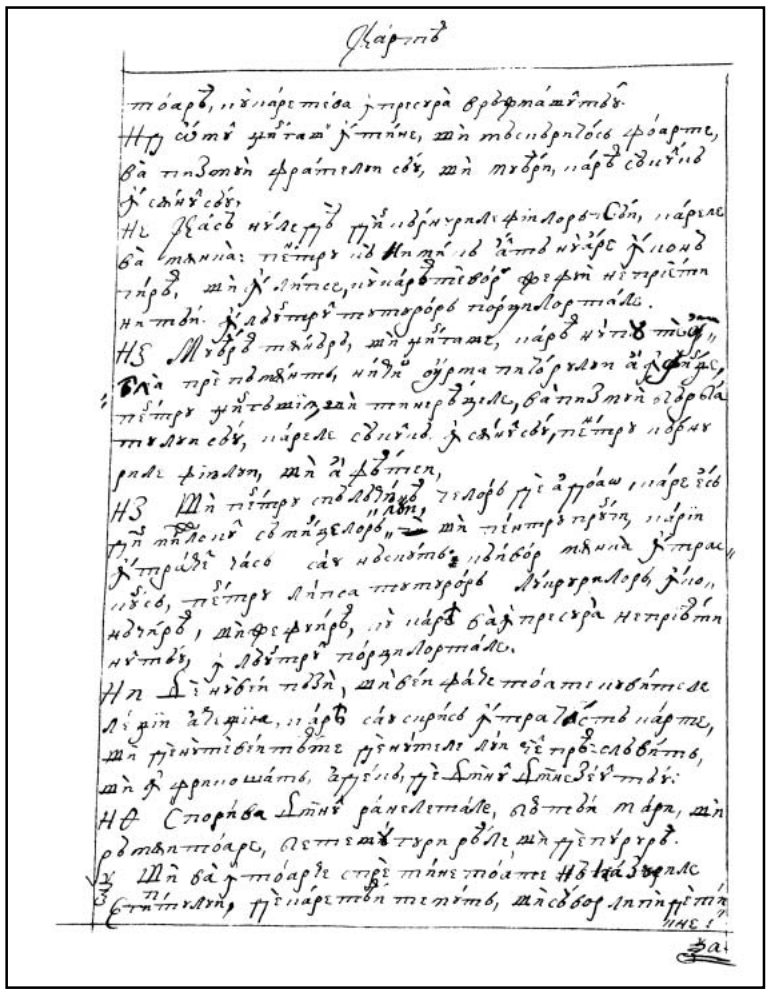

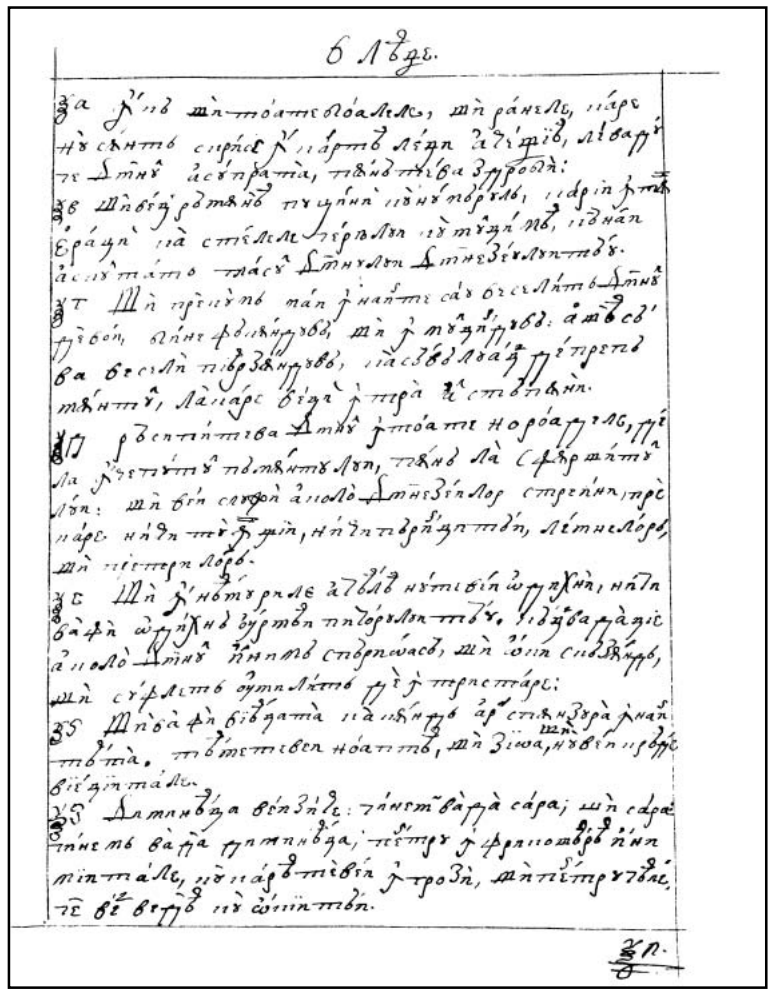

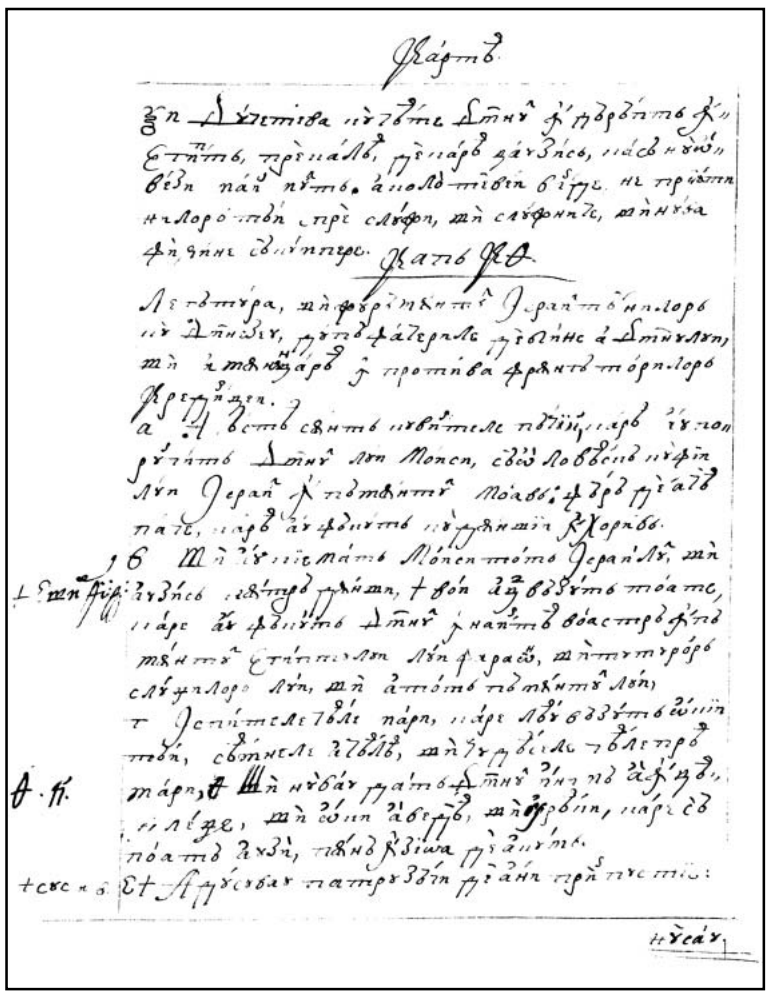

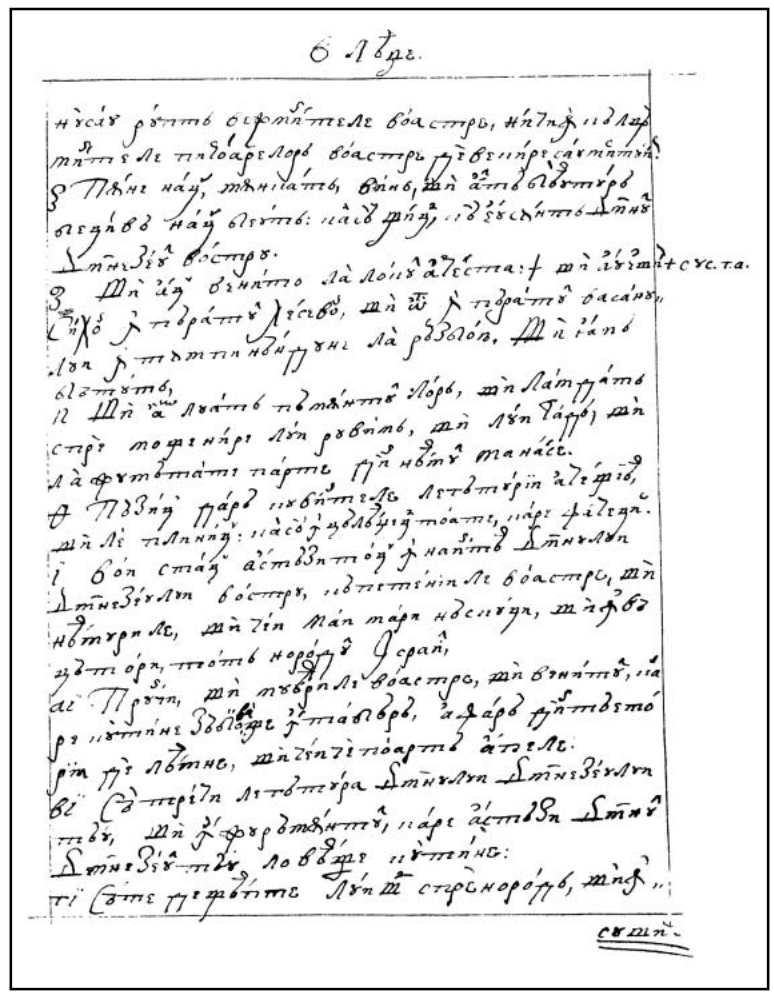

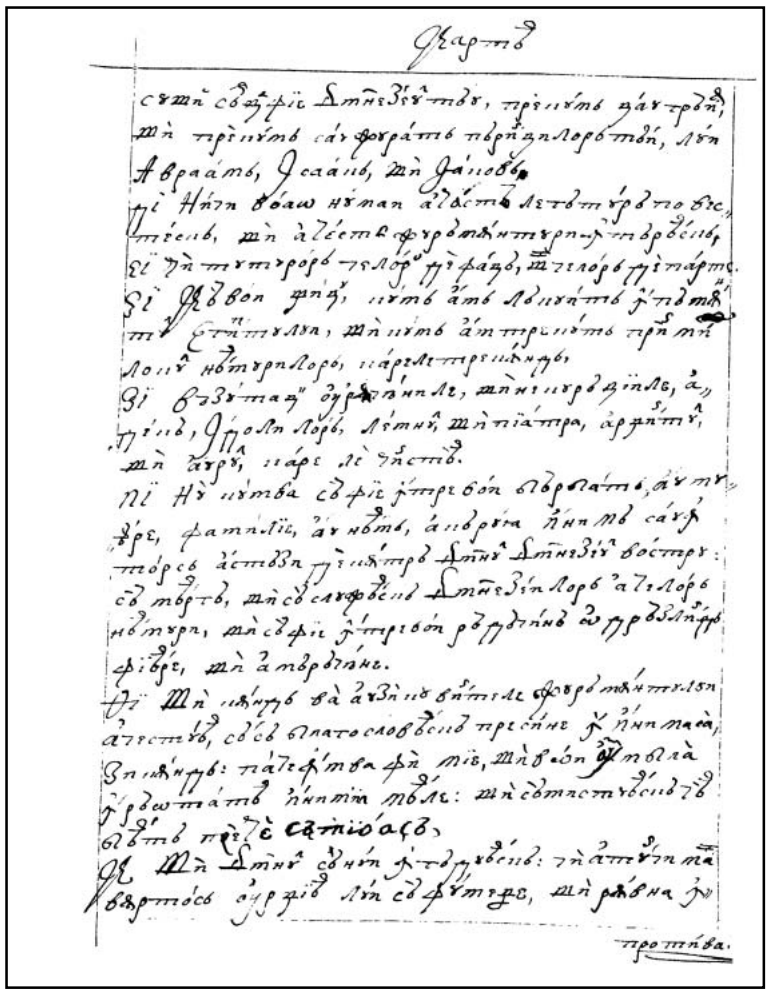

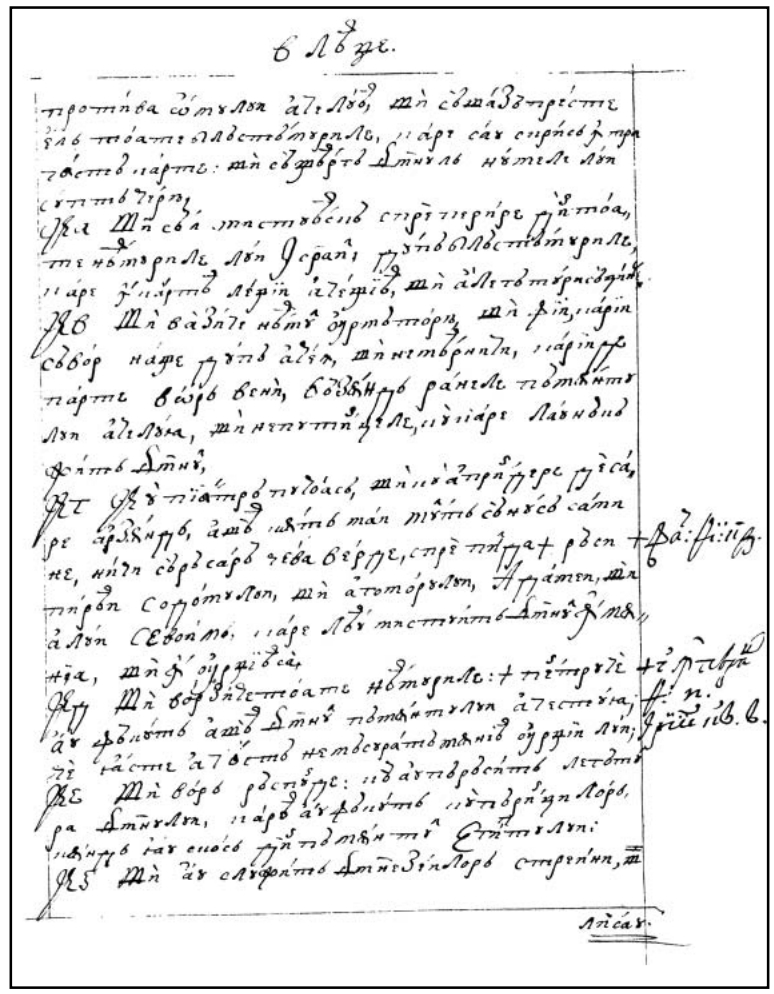

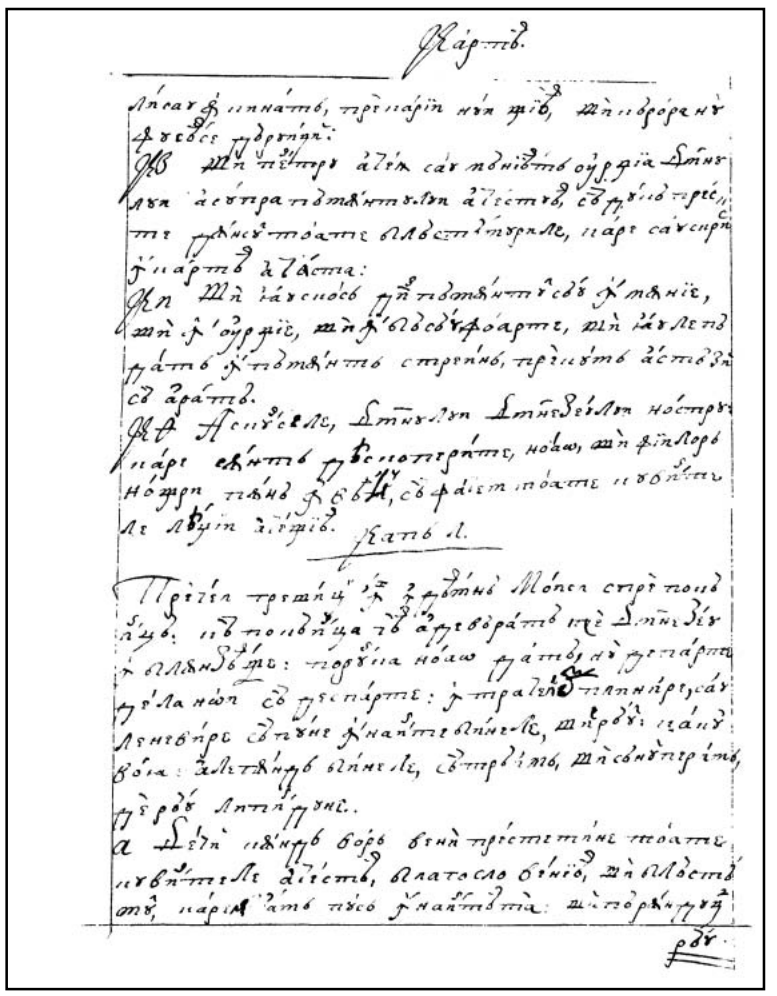

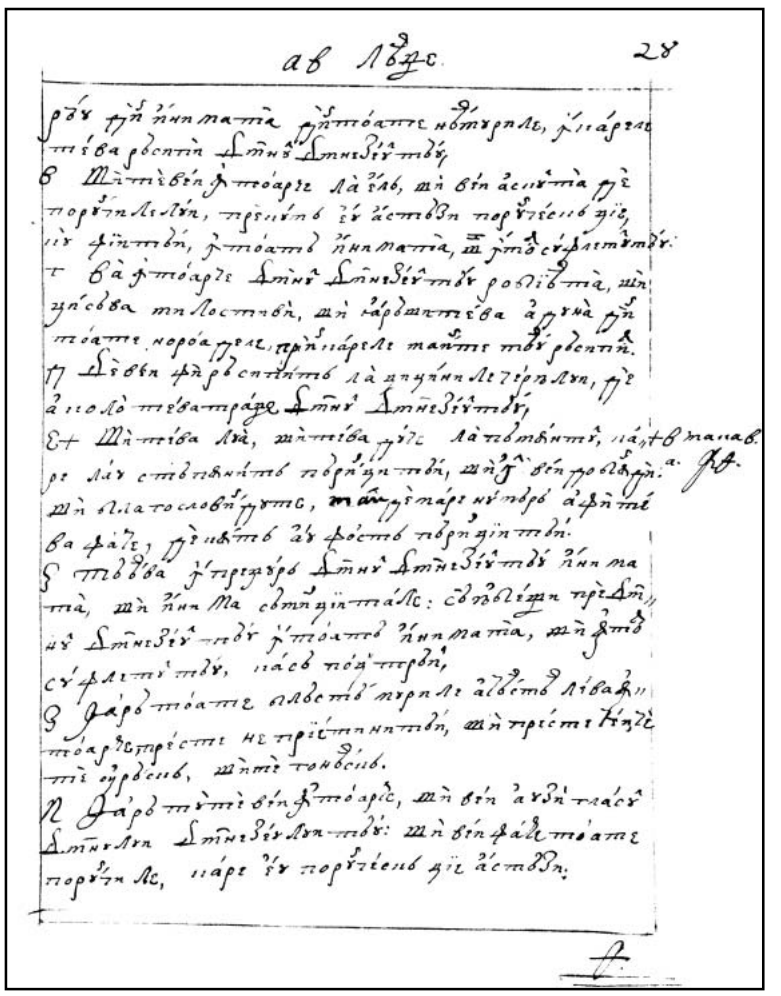

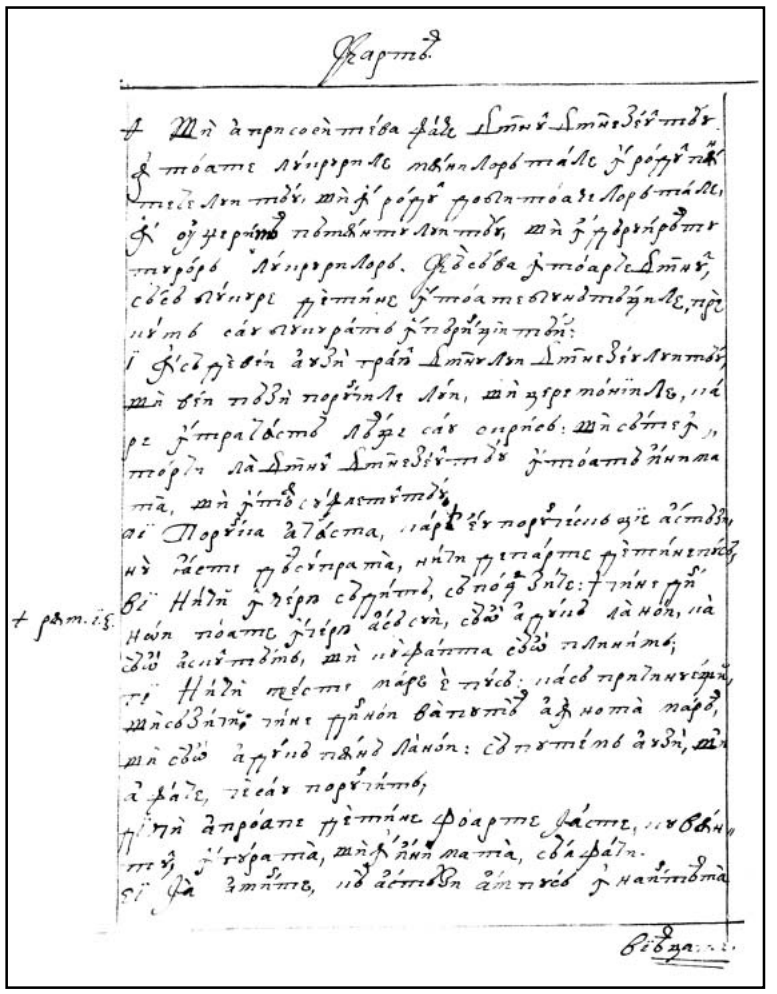

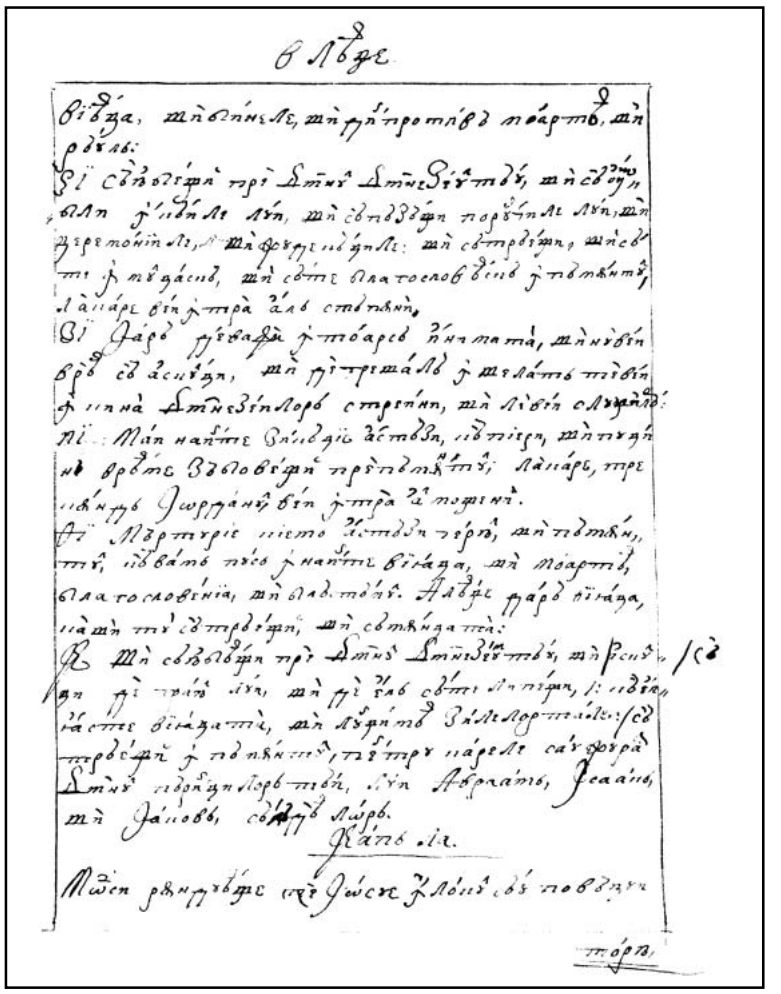

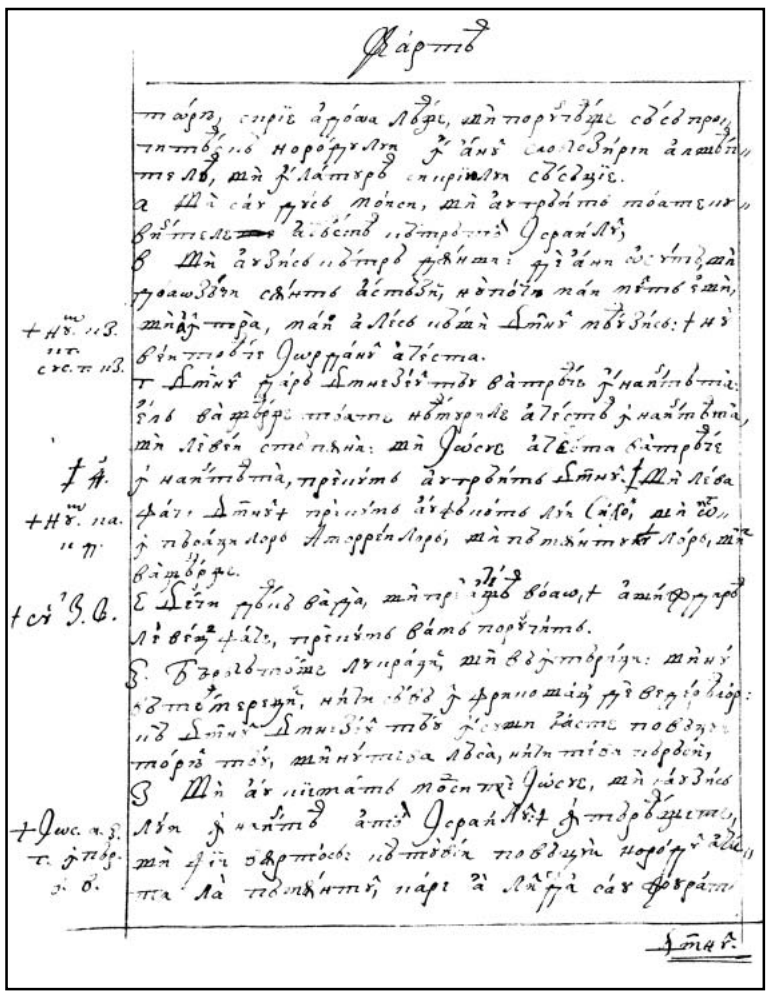

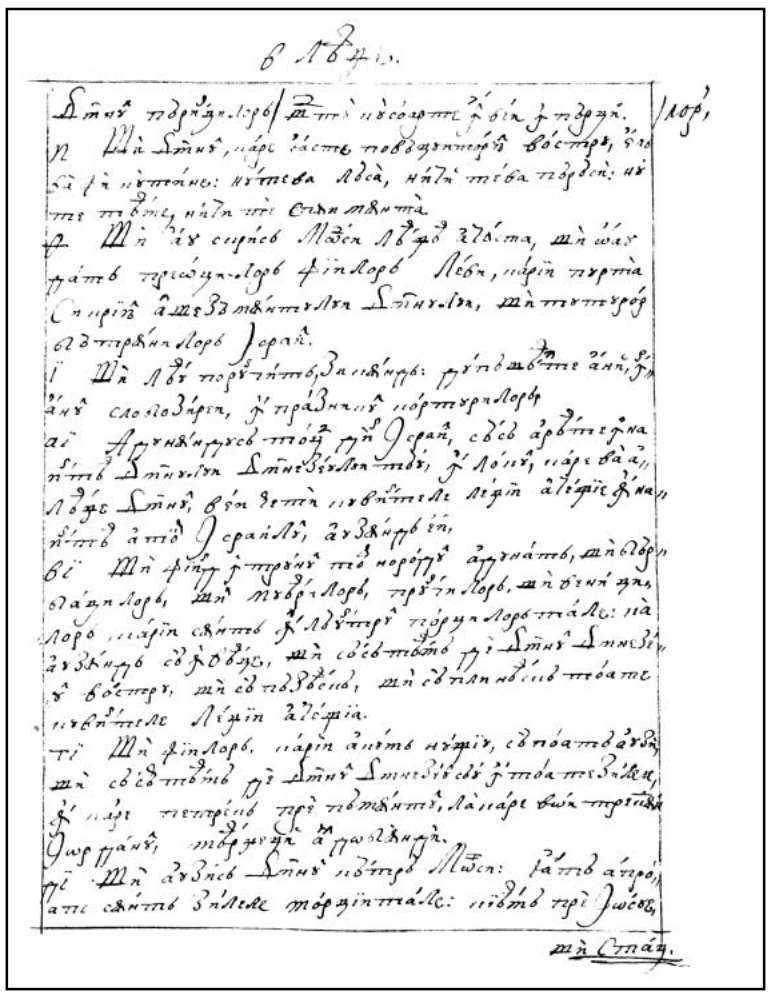

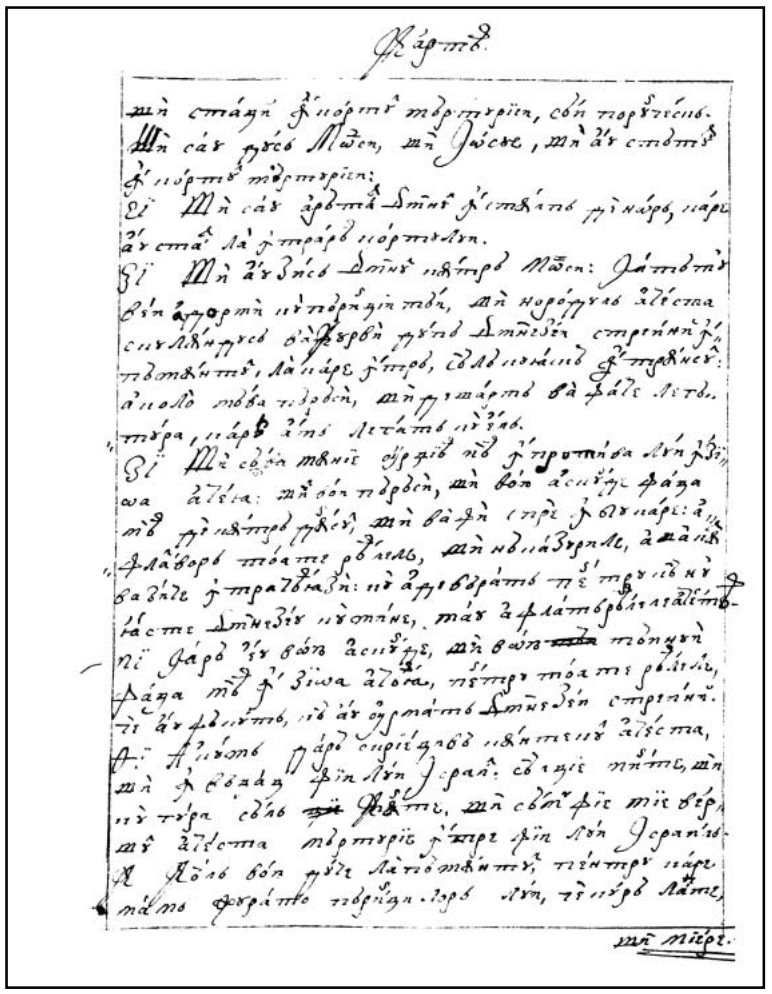

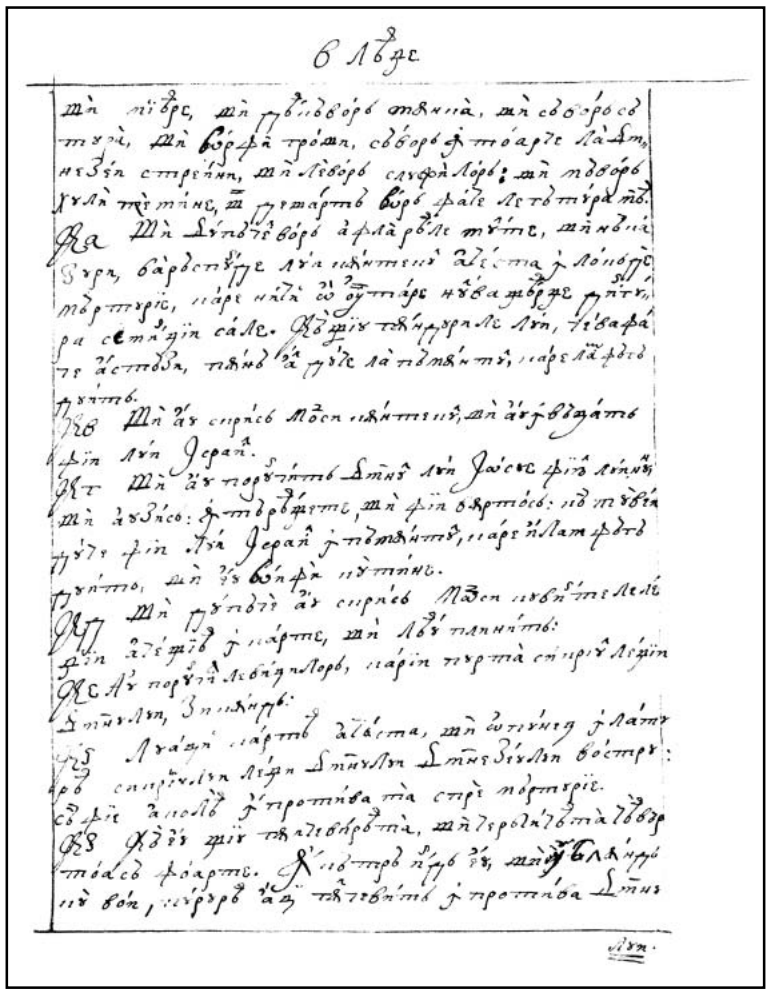

328v

329r

329v

330r

330v

331r

331v

332r

FACSIMILE

CARTEA 2 LEAGE

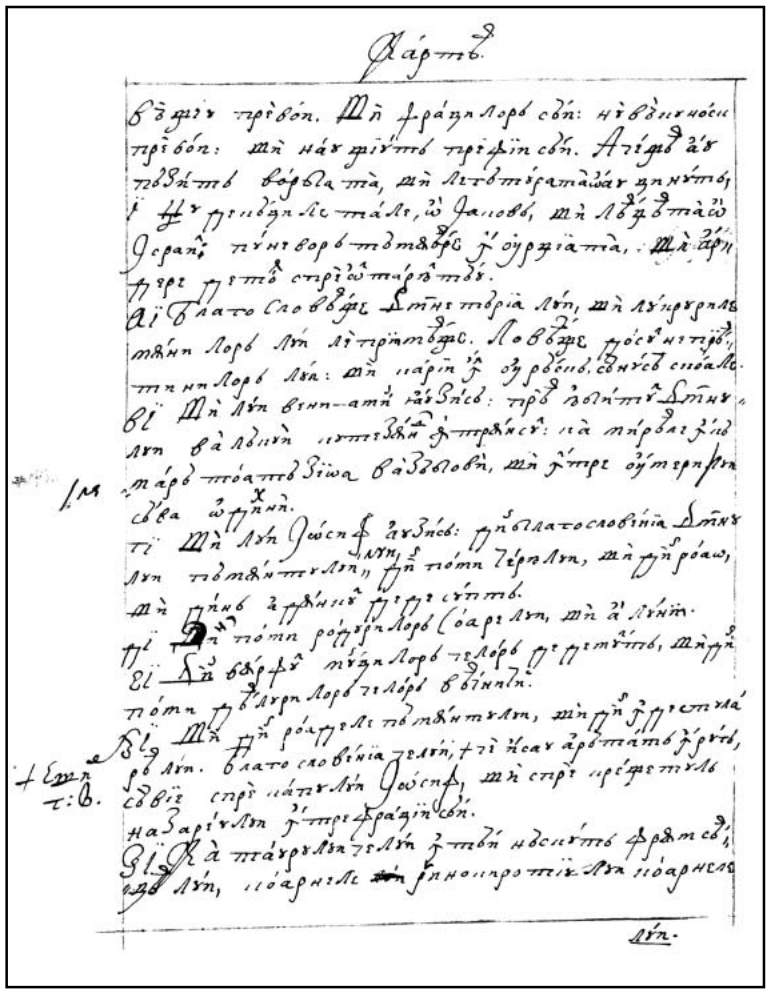

332v

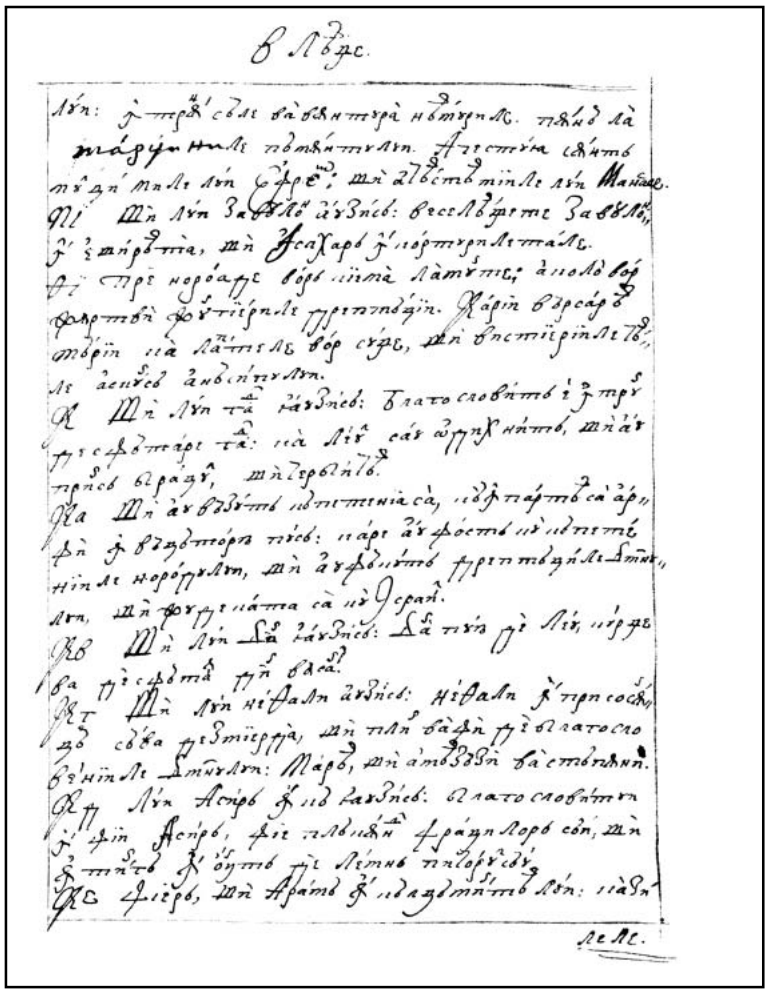

333r

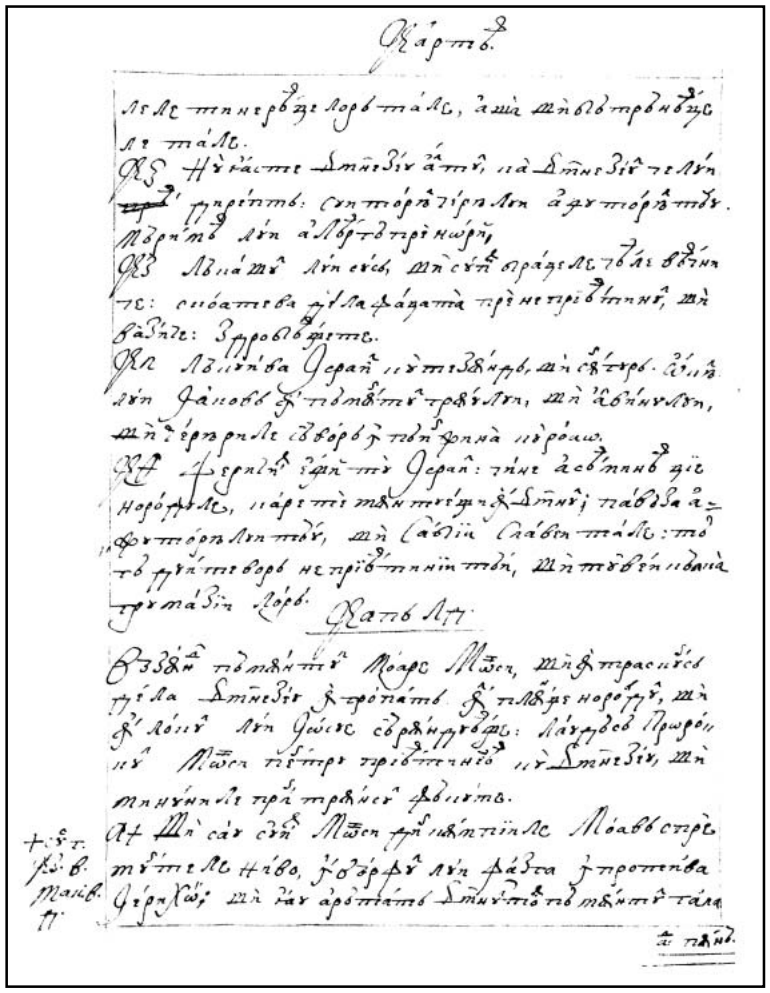

333v

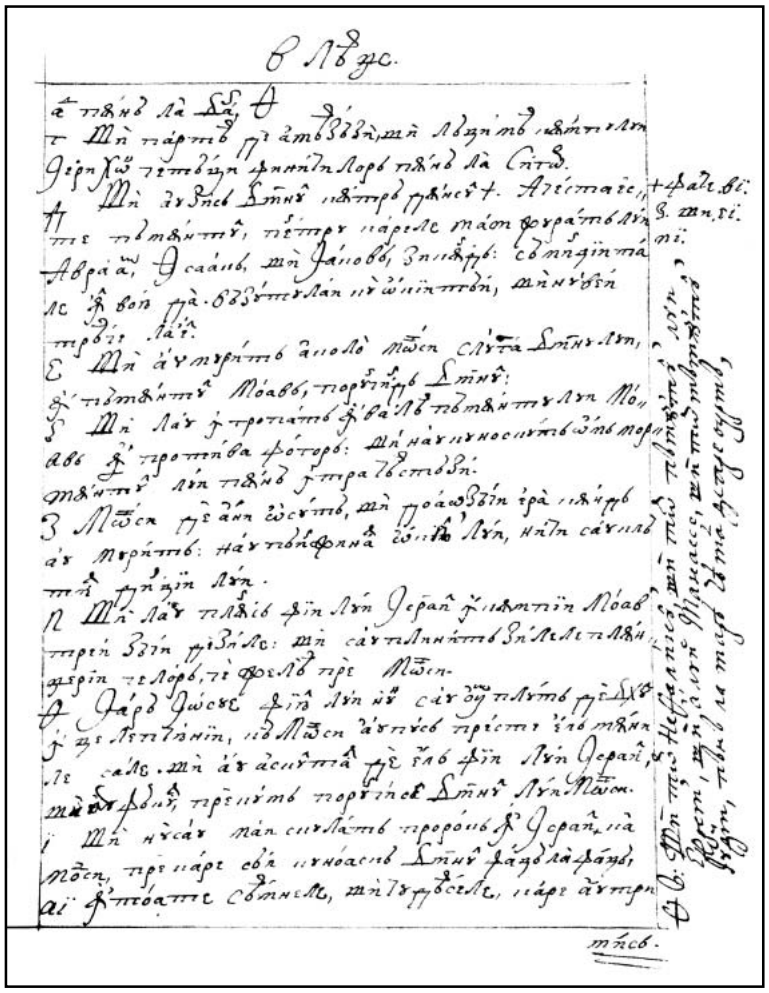

334r

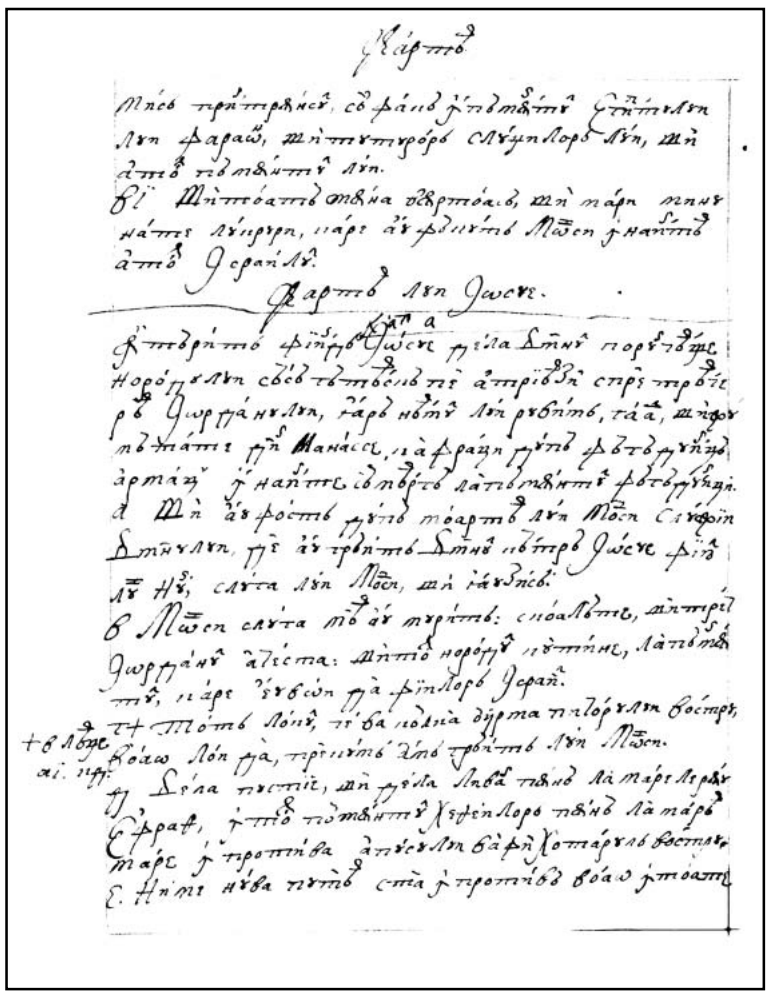

334v

CARTEA LUI IOSUE

Cap 1

Întărit fiind Iosue de la Domnul, porunceaşte norodului să să gătească pe a triia zi spre treacerea Iordanului, iară neamul lui Ruvim, Gaad şi jumătate din Manasse, ca fraţi după făgăduinţă, armaţ, înainte să meargă la Pământul Făgăduinţii.

1. Şi au fost după moartea lui Moisi, slujii Domnului, de au grăit Domnul cătră Iosue, fiiul lui Nun, sluga lui Moisi, şi i-au zis:
2. „Moisi, sluga Mea, au murit. Scoală-te şi treci Iordanul acesta, şi tot norodul cu tine, la pământul care Eu voi da fiilor Israil.
3. *Tot locul ce va călca urma piciorului vostru voao l-oi da, precum am grăit lui Moisi. *2 Leage 11, 24.
4. De la pustie şi de la Livan până la marele râu Efrath, în tot pământul hetheilor, până la Marea Mare, împrotiva apusului, va fi hotarul vostru.

335r 5. Nime nu va putea sta împrotivă voao în toate || zilele vieţii tale. *Precum am fost cu Moisi, aşa voiu fi cu tine; nu te voiu lăsa, nici te voiu părăsi. *Jos 3, 7. Ovreai 13, 5.

6. *Întăreaşte-te şi fii vârtos, că tu cu soarte vei împărţi norodului acestuia pământul pentru care m-am jurat părinţilor săi ca să li-l dau. *2 Leage 31, 7, 23.

7. Întăreaşte-te, dară, şi fii vârtos foarte, ca să păzeaşti şi să faci toată leagea carea ţ-au poruncit Moisi, sluga Mea. Să nu te abaţ de la ea spre drepta sau spre stânga, ca să înţălegi toate ceale ce lucrezi. 3 Împăraţ. 2, 2

8. Să nu să deperteaze cartea legii aceştia de la gura ta, ci vei cugeta într-însa zioa şi noaptea, ca să păzeaşti şi să faci toate care sânt scrisă într-însa. Atunci vei îndrepta calea ta şi o vei înţeleage.

9. Iată, îţi poruncesc, întăreaşte-te şi fii vârtos! Nu te înfricoşa şi nu te teame, că cu tine iaste Domnul, Dumnezeul tău, întru toate, ori la care vei mearge”.

10. Şi au poruncit Iosue căpeteniilor norodului, zicând: „Treaceţ prin mijlocul taberilor şi porunciţ norodului şi le ziceţi:

11. «Gătiţi-vă bucate, că după a triia zi veţi treace Iordanul şi veţ întra să moşteniţ pământul care Domnul, Dumnezeul vostru, vi-l va da!»”

335v 12. Şi ruvimiteanilor şi gaditeanilor şi ju|mătăţii din neamul Manasse au zis:

13. „Aduceţi-vă aminte de cuvântul care v-au poruncit Moisi, sluga Domnului, zicând: «Domnul, Dumnezeul vostru, v-au dat odihnă şi tot pământul».

14. *Muierile voastre şi fiii şi dobitoacele vor rămânea în pământul care v-au dat Moisi peste Iordan; iară voi întrarmaţi treaceţi înaintea fraţilor voştri, toţ cei tari cu mâna, şi oştiţ pentru ei, *Num. 32, 20.

15. Până când va da Domnul odihnă fraţilor voştri, precum şi voao v-au dat şi să stăpânească şi ei pământul care Domnul, Dumnezeul vostru, le va da. Şi aşa vă veţi întoarce la pământul moştenirii voastre şi veţ lăcui într-ănsul, care v-au dat Moisi, sluga Domnului, preste Iordan, împrotiva apusului”.

16. Şi au răspuns către Iosue şi au zis: „Toate care ne-ai poruncit vom face; şi oriîncătro ne vei trimite, vom merge.
17. Precum am ascultat întru toate de Moisi, aşa vom asculta şi de tine, numai fie Domnul, Dumnezeul tău, cu tine, precum au fost cu Moisi.
18. Cine va zice împrotiva gurii tale şi nu va asculta de toate cuvintele carea-i vei porunci, moară! Tu numai te întăreaşte şi bărbăteaşte lucră!"

Cap 2

Trimiseale iscoade la cetatea Ierihonului de Rahav curva să tăinuiesc, făgăduindu-i ei şi tot neamului ei || milă; sănătoşi să întorc la tabără. 336r

1. Şi au trimis Iosue, fiiul lui Nun, din Setim doi bărbaţi iscoade, într-ascuns. Şi
*Ovr. 11, 31. le-au zis: „Duceţi-vă şi socotiţ pământul şi cetatea Ierihonului"; *carii
Iacov. 2, 25. mergând, au întrat în casa muierii curve, pe nume Rahav, şi au odihnit la ea.
2. Şi s-au vestit împăratului Ierihonului şi s-au zis: „Iată, bărbaţi au întrat aici pe noapte, din fiii lui Israil, să iscodească pământul".
3. Şi au trimis împăratul Ierihonului la Rahav, zicând: „Scoate bărbaţii carii au venit la tine şi au întrat în casa ta, că iscoade sânt şi au venit să socotească tot pământul!"
*Gios 6, 17. 4. *Şi luând muierea bărbaţii, i-au ascuns şi au zis: „Adevărat au venit la mine, ci nu ştiiam de unde ar fi.
5. Şi când să închidea poarta în întunearec, şi ei aşijderea au ieşit. Nu ştiu încătro s-au dus; goniţi-i degrabă şi-i veţi prinde!"
6. Iară ea au făcut a să sui bărbaţii în umbrariul casii sale şi i-au acoperit cu paie de in, care era acolea.
7. Iară aceştia carii fusease trimişi s-au luat după ei, pe calea carea duce la vadul Iordanului; şi, ieşind ei, îndată s-au închis poarta.
8. Încă nu adurmise cei pitulaţi şi, iată, muierea s-au suit la ei şi au zis: |
9. „Cunoscut-am că Domnul v-au dat pământul voao, că au căzut în noi groaza voastră 336v
şi s-au slăbănogit toţi lăcuitorii pământului.
*Ieşir. 14, 21. 10. Auzit-am *că au săcat Domnul apele Mării Roşie la întrarea voastră, când aţi ieşit
**Num. 21, 24. din Eghipt, **şi ceale ce aţi făcut a doi împăraţii amorreilor, carii era preste Iordan, Sihon şi Og, carii i-aţi ucis.
11. Şi aceastea auzind, ne-am înfricoşat şi s-au slăbănogit inima noastră, nice au rămas în noi suflet la întrarea voastră; că Domnul, Dumnezeul vostru, Acela iaste Dumnezeu în ceriu sus şi pre pământ jos.
*Gios 6, 22. 12. *Acum, dară, juraţi-m mie pre Domnul ca, precum eu am făcut milă cu voi, aşa şi voi să faceţi cu casa tătâne-mieu; şi să-m daţi sâmn adevărat,
13. Ca să mântuiţi pre tatăl mieu şi muma şi fraţii şi surorile meale şi toate care sânt ale lor şi să scoateţi sufletele noastre din moarte".
14. Carii i-au răspuns: „Sufletul nostru fie pentru voi spre moarte, numai de nu ne vei vădi. Şi deacă ne va da Domnul pământul, vom face în tine milă şi adevăr".
15. Şi i-au slobozit prin fune din fereastă, căci casa ei era lângă zid.
16. Şi au zis către dânşii: „Spre munte vă suiţi, ca nu cumva să vă întâmpine întorcându-să. Şi acolo vă pitulaţi trei zile, până când să vor înturna; şi aşea vă veţ duce pre calea voastră". ||
17. Carii au zis către ea: „Nevinovaţ vom fi de jurământul acesta, cu carele ne-ai giurat, 337r
18. De va fi funişoara această roşie sămn când vom întra la pământ şi o vei lega în fereastă prin carea ne-ai slobozit; şi tatăl tău şi muma şi fraţii şi toată rudenia ta îi vei aduna în casa ta.
19. Care va ieşi din uşa casii tale, sângele lui va fi preste capul lui, şi noi vom fi streini. Iară sângele tuturor carii vor fi cu tine în casă să va vărsa preste capul nostru, de-i va atinge cineva.
20. Iară de vei vrea a ne vinde şi cuvântul acesta a-l duce în mijloc, vom fi curaţi de acest jurământ cu care ne-ai jurat".
21. Şi ea au răspuns: „Precum aţi grăit, aşa fie!" Şi slobozându-i să meargă, au acăţat funişoara acea roşie în fereastă.
22. Iară ei umblând, au venit către munţi şi au rămas acolo trei zile, până când s-ar întoarce cei ce-i gonesc; că cercându-i prin toată calea, nu i-au găsit.

23. Carii în cetate întrând, iscoadele s-au întors şi s-au pogorât din munte; şi, trecând Iordanul, au venit la Iosue, feciorul lui Nun, şi i-au povestit toate care li să întâmplase |
337v 24. Şi au zis: „Datu-ne-au Domnul tot pământul acesta în mânile noastre şi au căzut de frică toţi lăcuitorii lui”.

Cap 3

Mergând înaintea sicriului cu dumnezeiasca minune, norodul treace uscat Iordanul.

1 Deci Iosue de noapte sculându-să, au mişcat tabăra. Şi, ieşind din Setim, au venit la Iordan el şi toţ fiii lui Israil şi au zăbovit acolo trei zile.
2 Carele trecând, au trecut pristavii prin mijlocul taberilor.
3. Şi au început a strâga: „Când veţ vedea sicriiul legii Domnului, Dumnezeului vostru, şi preoţii din ruda leviticească purtându-l, voi încă vă sculaţi şi urmaţ pre cei ce merg întâi.
4. Şi să fie între voi şi între sicriiu lăţime de coţ doao mii, ca departe să puteţ vedea şi cunoaşte pre care cale să întraţi, că n-aţi mai umblat pre ea; şi păziţi să nu vă apropiiaţi de sicriiu”.
5. Şi au zis Iosue către norod: „Sfinţiţi-vă, că mâne va face Domnul între voi minunate”.
6. Şi au zis către preoţi: „Luaţ sicriiul legii şi mergeţ înaintea norodului!” Carii plinind ceale poruncite, l-au luat şi au mers înaintea lor.
7. Şi au zis Domnul către Iosue: „Astăzi voiu începe a te înălţa înaintea a tot Israilul; să ştie *că precum cu Moisi am fost, aşa şi cu tine sânt. || *Sus 1, 5.
338r 8. Iară tu porunceaşte preoţilor carii poartă sicriiul legii şi le zi: «Dacă veţ întra o parte din apa Iordanului, staţi într-însa!»”.
9. Şi au zis Iosue către fiii lui Israil: „Apropiiaţi-vă încoace şi ascultaţ cuvântul Domnului, Dumnezeului vostru!”
10. Şi iarăşi au zis: „Dintr-aceasta veţi şti că Domnul, Dumnezeul cel viu, în mijlocul vostru iaste şi va pierde înaintea voastră hananeul şi hetheul, heveul şi ferezeul, ghergheseul şi ievuseul şi ammorreul.
11.*Iată, sicriiul legii Domnului a tot pământul va merge înaintea voastră prin Iordan. *Fap. 7, 45.
12. Gătiţi doisprăzeace bărbaţ din neamurile lui Israil, fieştecare din fieştecare neam.
13. Şi deacă vor pune urmele picioarelor sale preoţii carii poartă sicriiul Domnului, Dumnezeului a tot pământul, în apele Iordanului, apele care sânt din jos vor curge şi vor scădea, iară care vin din sus într-o mărime să vor închega”.
14. Şi au ieşit norodul din corturile sale, să treacă Iordanul; şi preoţii carii purta sicriiul legii mergea înaintea lui.
15. Şi întrând ei în Iordan şi întingându-şi picioarele în partea apei *(iară ţărmurii *Ecli. 24, 36.
Iordanului să împluse în vreamea săcerişului), |
338v 16. Stătut-au apele pogorându-să într-un loc şi, umflându-să ca muntele, să vedea departe, de la cetatea ce să cheamă Adom până la locul Sarthan; iară care era din jos în Marea Pustiii (carea acum să chiiamă Moartă), s-au pogorât până când au scăzut de tot.
17. Iară norodul mergea împrotiva Ierihonului. Şi preoţii carii purta sicriiul legii Domnului sta pre pământ uscat, în mijlocul Iordanului, încinşi, şi tot norodul prin mijloc uscat trecea.

Cap 4

Doaosprăzeace piiatri din săcatul Iordan, spre pomenirea celor viitori să culeg, şi alte doaosprăzeace în matca Iordanului să pun.

1 Iarii după ce au trecut, zis-au Domnul către Iosue:
2 „Aleage doisprăzeace bărbaţ, câte unul din fieştecare neam,
3 Şi le porunceaşte să ia din mijlocul matcii Iordanului, unde au stătut picioarele preoţilor, doaosprăzeace piiatri vârtoasă, care le veţi pune în locul taberilor, unde veţ înfinge într-aceasta noapte şetrile”.
4. Şi au chemat Iosue doisprăzeace bărbaţi, carii i-au ales din fiii lui Israil, câte unul din fieştecare neam,
339r 5. Şi au zis către dânşii: „Mergeţ înaintea || sicriiului Domnului, Dumnezeului vostru, la mijlocul Iordanului, şi purtaţ de acolo fieştecarii câte o piatră pre umerele voastre, după numărul fiilor Israil;

6. Să fie sâmn între voi. Şi când vă vor întreba fiii voştri mâne, zicând: «Ce însămnează piiatrile aceastea?»
7. Le veţ răspunde: «Scăzut-au apele Iordanului înaintea sicriiului legii Domnului, când îl trecea; pentru aceea s-au pus pietrile aceastea, spre pomenirea fiilor Israil până în veac»".
8. Şi au făcut fiii lui Israil precum le-au poruncit Iosue, purtând din mijlocul Iordanului doaosprăzeace pietri, precum Domnul îi poruncise, după numărul fiilor lui Israil, până la locul în care au tăbărât, şi acolo le-au pus.
9. Şi alte doaosprăzeace pietri au pus Iosue în mijlocul Iordanului, unde au stătut preoţii carii purta sicriiul legii; şi sânt acolo până în zioa de acum.
10. Iară preoţii carii purta sicriiul sta în mijlocul Iordanului, până s-au plinit toate care lui Iosue să grăiască către norod poruncise Domnul şi-i zisease Moisii. Şi au grăbit norodul şi au trecut.
11. Şi deacă au trecut toţi, au trecut şi sicriiul Domnului, şi preoţii mergea înnaintea norodului.
12. Şi fiii lui Ruvin şi a lui Gaad şi jumă | tate partea Manasse întrarmaţ mergea înaintea 339v
*Num. 32, 28. fiilor Israil, *precum le poruncise Moisi.
13. Şi patruzăci de mii de ostaşi, prin turme şi prin şireaguri, mergea pre şes şi pre câmpiile cetăţii Ierihonului.
14. În zioa aceea mărit-au Domnul pre Iosue înaintea a tot Israilul, ca să să teamă de el precum s-au temut de Moisi, când trăia.
15. Şi au zis către el:
16. „Porunceşte preoţilor carii poartă sicriiul leagii să să suie din Iordan!"
17. Care le-au poruncit, zicând: „Suiţi-vă din Iordan!"
18. Şi suindu-să purtând sicriiul legii Domnului şi începând a călca uscatul, s-au întors apele în matca sa şi curea precum mai nainte să obicinuise.
19. Iară norodul s-au suit din Iordan în a zeace zi a lunii dintăiu şi au tăbărât în Galgala, despre partea răsăritului cetăţii Ierihonului.
20. Şi doaosprăzeace pietri, carele din matca Iordanului luase, le-au pus Iosue în Galgala.
21. Şi au zis către fiii lui Israil: „Când vor întreba fiii voştri mâne pre părinţii săi şi le vor zice: «Ce însămnează pietrile acestea?»
22. Îi veţ învăţa şi le veţ zice: «Prin uscată | | matca Iordanului acestuia au trecut Israil, 340r
23. Scăzând Domnul, Dumnezeul vostru, apele lui înnaintea voastră, până când aţ trecut,
*Ieşire 14, 21. 24. *Precum făcuse mai înainte în Marea Roşie, carea o au săcat până ce am trecut,
25. Ca să înveaţe toate noroadele pământurilor mâna Domnului cea tare, ca şi voi să vă teameţ de Domnul, Dumnezeul vostru, în toată vreamea»".

Cap 5

Cutremură-să hananeii. Tăiarea împregiur să face în Galgala şi Fase să prăznuiaşte. Înceată mana, dacă gustă din rodurile pământului, şi îngerul Domnului lui Iosue să arată.

1. După ce au auzit toţi împăraţii ammorreilor carii lăcuia preste Iordan, despre apus, şi toţi împăraţii lui Hanaan cei mari că săcase Domnul curgerile Iordanului înaintea fiilor Israil, până ce au trecut, slăbănogitu-s-au inima lor şi n-au rămas suflet într-înşii, temându-să de întrarea fiilor Israil.
2. Într-aceea vreame zis-au Domnul către Iosue: „Fă-ţi cuţite de piiatră şi taie împregiur a doao fiii lui Israil!"
3. Făcut-au ce poruncise Domnul şi au tăiat împregiur mădulările fiilor lui Israil.
4. Iară aceasta iaste pricina tăierii a doao | împregiur: tot norodul care au ieşit din Eghipt, 340v
parte bărbătească, şi toţ ostaşii bărbaţi au murit în pustie prin lunga încungiurarea călii,
5. Carii toţi era tăiaţi împregiur; iară norodul care s-au născut în pustie,
6. Prin patruzăci de ani de călătoriia desfătatei pustii, netăiat împregiur au fost, până s-au mistuit cei ce nu asculta cuvântul Domnului şi cărora mainte să jurase să nu le areate pământul ce cură lapte şi miere.
7. Acestora fii s-au suit în locul părinţilor şi s-au tăiat împregiur de la Iosue; că precum să născuse, netăiaţ împregiur era, nici îi tăiase împregiur cineva în drum.
8. Iară după ce s-au tăiat toţi împregiur, au rămas într-acelaş locu al taberilor până s-au vindecat.

9. Şi au zis Domnul către Iosue: „Astăzi am luat ocara Eghiptului de la voi”. Şi s-au chemat numele locului aceluia Galgala, până-n zioa de astăzi.

10. Şi au rămas fiii lui Israil în Galgala şi au făcut Fase a patrasprăzeacea zi a lunii, de către sară, în câmpurile Ierihonului.

11. Şi au mâncat din rodurile pământului a doao zi, pâni azime şi pârga dintr-acela an.

12. Şi au încetat mana după ce au mâncat din rodurile pământului, nici s-au slujit mai
341r || mult de acea bucată fiii lui Israil, ci au mâncat din roadele acestui an ale pământului Hanaan.

13. Şi fiind Iosue în câmpul cetăţii Ierihonului, ş-au rădicat ochii şi au văzut un bărbat stând înaintea sa, ţiind sabia scoasă; şi au mers la el şi i-au zis: „Al nostru eşti, au al protivnicilor?”

14. Care au răspuns: „Nicidecum; ci sânt căpetenia oastei Domnului, şi acum viu”.

15. Căzut-au Iosue cu faţa la pământ şi închinându-să, au zis: „Ce grăiaşte Domnul mieu către sluga Sa?”

16. *„Dezleagă, au zis, încălţământul tău din picioarele tale, că locul în care stai sfânt iaste!” Şi au făcut Iosue precum i să poruncise. *Ieşire 3, 5. Fap. Apos. 7, 33.

Cap 6

După multe de şeapte zile încungiurări cu sicriiul, Ierihon luându-să, de tot să răsipeaşte; sângură să ţine Rahav cu ai săi. Cel ce ar mai zidi cetatea să blastămă.

1. Iară Ierihonul era închis şi întărit de frica fiilor Israil şi nime a ieşi nu îndrăznea, sau a întra.

2. Şi au zis Domnul câtră Iosue: „Iată, am dat în mâna ta Ierihonu şi împăratul lui şi toţi bărbaţii cei tari.

3. Încungiuraţ cetatea toţ ostaşii o dată în zi; aşa veţ face şeapte zile.

4. Iară a şeaptea zi, preoţii iaie şeapte trimbiţe, a cărora slujbă iaste în iuvileon, şi meargă
341v | înaintea sicriiului leagii. Şi de şeapte ori veţ încungiura cetatea, şi preoţii vor răsuna cu trâmbiţele.

5. Şi răsunând glasul trâmbiţii mai lung şi mai des, şi în urechile voastre va străbate. Strâga-va tot norodul cu strigare mare foarte, şi zidurile cetăţii din fund vor cădea şi vor întra fieştecarii prin locul în prejma căruia va fi stând”.

6. Şi au chemat Iosue, fiiul lui Nun, preoţii şi au zis câtră dânşii: „Luaţi sicriiul leagii, şi alţi şeapte preoţi iaie şeapte trâmbiţe de iuvileon şi meargă înaintea sicriiului Domnului!”

7. Şi câtră norod au zis: „Duceţi-vă şi încungiuraţi cetatea întrarmaţi, mergând înaintea Sicriiului Domnului!”

8. Şi sfârşind Iosue cuvintele şi şeapte preoţi cu şeapte trâmbiţe răsunând înaintea sicriiului leagii Domnului,

9. Şi toată oastea armată mergând înainte, ceeaalaltă obşte urma sicriiul şi de trâmbiţe toate răsuna.
10. Şi poruncise Iosue norodului, zicând: „Nu veţi strâga, nici să va auzi graiul vostru, nici vrun cuvânt din gura voastră va ieşi, până când va veni zioa în carea vă voiu zice: Strâgaţi şi glăsuiţi!” ||
11. Şi au încungiurat sicriiul Domnului cetatea o dată în zi şi, întorcându-să în tabără, 342r
au rămas acolo.
12. Deci Iosue de noapte sculându-să, au luat preoţii sicriiul Domnului,
13. Şi şeapte dintr-înşii şeapte trâmbiţe, a cărora slujbă iaste în iuvileu. Şi mergea înaintea sicriiului Domnului, umblând şi răsunând. Şi norodul armat să ducea înaintea lor, iară ceaeaalaltă obşte urma sicriiul şi cu trâmbiţele răsuna.
14. Şi au încungiurat cetatea a doao zi îndată şi s-au întors tabăra. Aşa au făcut şasă zile.
15. Iară a şeaptea zi, de noapte sculându-să, au încungiurat cetatea, precum să rânduise, de şeapte ori.
16. Şi răsunând în a şeaptea încungiurarea cu trâmbiţele preoţii, au zis Iosue câtră tot Israilul: „Glăsuiţi, că v-au dat voao Domnul cetatea!
17. Şi fie cetatea aceasta anathemă, şi toate care sânt într-însa, Domnului! Numai Rahav
*Sus 2, 4. curva trăiască, cu toţi carii cu ea în casă sânt *că au ascuns solii carii i-am trimis.
Ovr. 11, 31. 18. Iară voi păziţi, ca să nu atingeţi ceva din ceale ce s-au poruncit şi să fiţ vinovaţi treacerii de leage şi toate taberile lui Israil să fie supt păcat şi să să turbure. |
19. Iară orice va fi de aur şi de argint şi de vas de aramă şi de fier Domnului să să 342v
jârtvească, puindu-să în comorile Lui”.
*Ovreai 11, 30. 20. *Şi glăsuind tot norodul şi răsunând trâmbiţele, după ce au întrat în urechile mulţimei graiul şi răsunarea, zidurile îndată au căzut; şi s-au suit fieştecarele prin locul
*2 Mac. 12, 15. care împrotivă-le era *şi au luat cetatea.
21. Şi au ucis toate care era într-însa, de la bărbat până la muiare, de la copilaşu până la bătrân. Şi boii şi oile şi asinii i-au lovit în ascuţitul sabiii.
*Sus 2, 1, 14. 22. Iară celor doi bărbaţ *carii fusease trimiş iscoade le-au zis Iosue: „Întraţ în casa muiarii curve şi o scoateţi înainte pre ea şi toate care sânt a ei, precum aţi întărit cu jurământ”.
*Ovreai 11, 31. 23. *Şi întrând tinerii, au scos pre Rahav şi părinţii ei şi fraţii şi toată averea şi rudenia ei şi afară de tabăra lui Israil o au făcut a rămânea.
*Gios 8, 2. 24. *Iară cetatea şi tot care era într-însa le-au aprins, fără de aur şi argint şi de vaseale de aramă şi de fier, carele le-au dăruit spre vistieria Domnului.
25. Iară Rahav şi casa tătâni-său şi toate || care avea, le-au făcut Iosue a trăi; şi au lăcuit 343r
în mijlocul lui Israil până într-această zi, pentru că ascunsease solii pre carii trimisease să iscodească Ierihonul. În vreamea aceea au blăstămat Iosue, zicând:
*3 Împăr. 16, 34. 26. *„Blăstămat e bărbatul înaintea Domnului, care va deştepta şi va zidi cetatea Ierihonului! În născutul său dintâi temeliile ei puie, şi în cel mai de pre urmă a pruncilor puie porţile ei!”
27. Şi au fost Domnul cu Iosue, şi numele lui s-au vestit în tot pământul.

Cap 7

După iscodirea cetăţii Hai să goneaşte norodul lui Israil de la protivnici, pentru furtuşagul din anathima Ierihonului. Pentru aceea, după tânguirea lui Iosue, cu soarte trimis Aham, să împroaşcă cu pietri din porunca Domnului.

*Gios 22, 20. 1. Iară fiii lui Israil *au trecut porunca şi au luat din anathemă. **Că Aham, fiiul lui
**1 Par. 2, 7. Harmi, fiului Zavdi, fiului Zare, de neamul Iuda, au luat ceva din anathemă; şi s-au mâniat Domnul împrotiva fiilor Israil.
2. Şi, trimiţând Iosue din Ierihon bărbaţi împrotiva lui Hai, care iaste lângă Vethavie, despre partea răsăritului oraşului Vethil, le-au zis: „Suiţi-vă şi iscodiţi pământul!” Carii plinind porunci|le, au iscodit Hai. 343v
3. Şi întorcându-să, i-au zis să nu să suie tot norodul, ci doao sau trei mii de bărbaţi să meargă şi să steargă cetatea. Pentru ce tot norodul în zădar să va osteni împrotiva a puţini împrotivnici.
4. Şi s-au suit trei mii de ostaşi carii, îndată întorcând dosul,

5. S-au bătut de bărbaţii cetăţii Hai şi au căzut dintr-înşii treizăci şi şasă de oameni; şi i-au gonit protivnicii de la poartă până la Savarim şi au căzut pre faţă-şi fugând. Şi s-au spăimântat inima norodului şi s-au topit ca apa.

6. Iară Iosue ş-au rupt vejmintele sale şi au căzut cu faţa la pământ, înaintea sicriiului Domnului, până sara, şi el, şi toţ bătrânii lui Israil, şi au pus prav preste capetele sale.

7. Şi au zis Iosue: „Hei, Doamne, Dumnezeule, ce ai vrut a treace norodul acesta râul Iordanului, să ne dai în mânile ammorreului şi să ne piiarzi? Batâr precum am început, de am fi rămas preste Iordan!

8. Doamne, Dumnezeul mieu, ce voiu zice văzând pre Israil întorcând dosul protivnicilor săi?

9. Auzi-vor hananeii şi toţi lăcuitorii pământului şi aşijderea adunându-să, ne vor încungiura şi vor ştearge numele nostru de pre pământ. Şi ce vei face numelui Tău celui mare?”

10. Şi au zis Domnul câtră Iosue: „Scoală-te! Ce zaci cu faţa la pământ? ||

344r 11. Păcătuit-au Israil şi au trecut aşezemântul Mieu. Şi au luat din odoară şi au furat şi au minţit şi le-au ascuns între vasele sale.

12. Nici va putea sta în Israil înaintea protivnicilor săi şi va fugi de dânşii, că s-au spurcat cu odorul. Nu voiu fi mai mult cu voi, până când veţ zdrobi pre cel vinovat de această răotate.

13. Scoală, sfinţeaşte norodul şi le zi: *«Sfinţiţi-vă pe mâne; că acestea zice Domnul, Dumnezeul lui Israil: ‘Odorul în mijlocul tău iaste, Israil ! Nu vei putea sta înainte protivnicilor tăi, până ce să va ştearge din tine cel ce s-au spurcat cu această răotate’. *Preoţi 20, 7. Num. 11, 18. Sus 10, 5.

14. Şi vă veţ apropia la dimineaţă fieştecare prin neamurile voastre. Şi oricare neam va afla soartea, să va apropia prin rudenile sale, şi rudenia prin case, şi casa prin bărbaţi. 1 Împăr. 16, 5.

15. Şi oricarele într-această rea faptă să va găsi, cu foc să va arde cu toată averea sa, pentru că au trecut legătura Domnului şi au făcut nelegiuire în Israil»”.

16. Şi, sculându-să Iosue dimineaţă, au pus pre Israil prin neamurile sale şi s-au aflat neamul Iiuda,

17. Carele aducându-să după familiile sale, s-au aflat familia Zarei. Şi aceasta prin case aducând-o, au găsit pre Zavdi,

[18.] A căruia casă prin fieştecarii bărbaţi despărţindu-o, au aflat pre Aham, fiiul Harmei, fiiului Zavdi, fiiului Zare, din neamul Iiuda.

344v 19. Şi au zis Iosue câtră Aham: „Fiiul mieu, dă slavă | Domnului, Dumnezeului Israil, şi mărturiseaşte şi-mi spune ce ai făcut, nu ascunde!”

20. Şi au răspuns Aham lui Iosue şi i-au zis: „Adevărat, eu am păcătuit Domnului, Dumnezeului Israil, şi aşea am făcut,

21. Că am văzut între prăzi un contoşu roşiu, foarte bun, şi sicli de argint doao sute şi îndreptar de aur de sicli cinzăci; şi, poftind, le-am luat şi le-am ascuns în pământ, împrotiva mijlocului cortului mieu, şi argintul, săpând, în pământ l-am acoperit”.

22. Şi au trimis Iosue slujitori carii, alergând la cortul lui, au găsit toate ascunse într-acelaş loc, şi argintul împreună.

23. Şi luându-le din şatră, le-au adus la Iosue şi la toţi fiii lui Israil şi le-au aruncat înaintea Domnului.
24. Şi, luând Iosue pre Aham, fiiul Zarei, şi argintul şi contoşul şi îndreptariul cel de aur şi fiii şi featele lui, boii şi asinii şi oile şi însuş cortul şi toate sculele (i-au dus la Valea Ahor; şi tot Israilul cu el);
25. Unde au zis Iosue: „Pentru că ne-ai turburat, turbura-te-va Domnul în zioa aceasta!" Şi l-au împroşcat cu pietri tot Israilul; şi toate care era a lui cu foc s-au amistuit.
26. Şi au adunat preste el grămadă mare de pietri, carea rămâne până în zioa de acum;
*2Împăr. 18, 17. *şi s-au întors urgia Domnului de la ei, şi s-au chemat numele locului aceluia || Valea 345r
lui Ahor până astăzi.

Cap 8

Luându-să Hai, împăratul ei să spânzură, rădicându-să oltariu de piiatră. A doao leage pre lespezi să scrie şi norodul să blagosloveaşte.

1 Şi au zis Domnul câtră Iosue: „Nu te teame, nici te înfricoşa! Ia cu tine toată mulţimea ostaşilor şi, sculându-te, te du la oraşul Hai. Iată, ţ-am dat în mâna ta împăratul ei şi norodul şi cetatea şi pământul.
*Sus 6, 24. 2. Şi vei face cetăţii Hai şi împăratului ei *precum ai făcut Ierihonului şi împăratului. Iară prade şi toate jiviniile le veţi apuca voao. Pune leşuire cetăţii după ea!"
3. Şi s-au sculat Iosue şi tot şireagul ostaşilor cu el, să să suie în Hai; şi, alegând treizăci de mii de bărbaţi tari, i-au trimis noaptea.
4. Şi le-au poruncit, zicând: „Puneţ leşuire după cetate! Nici mult să vă depărtaţi, şi veţ fi toţ gata.
5. Iară eu şi ceaeaalaltă mulţime, carea iaste cu mine, ne vom apropia dinprotivă asupra
*Sus 7, 4. cetăţii. Şi când vor ieşi împrotiva noastră, *precum mai înnainte am făcut, vom fugi şi vom întoarce dosul,
6. Până când cei ce ne vor goni din cetate mai departe să vor trage; că vor gândi că fugim, ca mainte.
7. Deci noi fugind şi ei gonindu-ne, vă veţi scula din | leşuire şi veţi jefui cetatea. Şi o 345v
va da Domnul, Dumnezeul vostru, în mânile voastre.
8. Şi deacă o veţi prinde, o aprindeţi; şi aşea toate le veţi face, precum am poruncit".
9. Şi i-au slobozât şi s-au dus la locul leşuirii şi au şezut între Vethil şi Hai, despre apusul cetăţii Hai. Iară Iosue în noaptea aceaea au rămas în mijlocul norodului.
10. Şi sculându-să de dimineaţă, au numărat soţii şi s-au suit cu bătrânii în fruntea taberii, şenţuită cu agiutoriul ostaşilor.
11. Şi venind şi suindu-să dinprotiva cetăţii, au stătut de-a meazănoaptea partea cetăţii, între carea şi între dânşii era în mijloc vale.
12. Şi alesease cinci mii de bărbaţi, şi-i pusease în aleşuire între Vethil şi Hai, despre partea apusului aceeaş cetăţi.
13. Iară toată ceeaalaltă tabără despre meazănoapte îndrepta şireagul, aşa ca cei mai de pre urmă aceeaş mulţimi să atingă partea cetăţii despre apus. Şi s-au dus Iosue în noaptea aceea şi au stătut în mijlocul vălii.
14. Carea văzând împăratul Haiului, au grăbit de dimineaţă şi au ieşit cu toată oastea cetăţii şi au îndreptat şireagul împrotiva pustiii, neştiind că dinnapoi s-ar fi pitulând leşuiri. ||
15. Iară Iosue şi tot Israilul au lăsat locul ca când s-ar teame şi fugând pre calea pustiei. 346r
16. Iară ei gâlcevind împreună şi unii pre alţii îndemnându-să, i-au gonit. Şi, depărtându-să de cetate,
17. Şi încă nici unul în cetatea Hai şi Vethil rămâind care n-ar goni pre Israil (precum ieşise lăsând deşchise cetăţile),
18. Au zis Domnul câtră Iosue: „Rădică pavăza, carea în mâna ta iaste, asupra cetăţii Hai, că ţie ţi-o voiu da!"
19. Şi rădicând pavăza împrotiva cetăţii, leşuirile care să pitula s-au sculat degrabă; şi mergând la cetate, o au prins şi o au aprins.
20. Iară bărbaţii cetăţii, care gonea pre Iosue, uitându-să îndărăpt şi văzând fumul cetăţii până la ceriu suindu-să, n-au putut mai mult încoace şi încolo a fugi, mai vârtos că cei ce să făcea a fugi şi mergea spre pustie, împrotiva gonitorilor, stătuse foarte tare împrotivă.

21. Şi, văzând Iosue şi tot Israilul că s-au prins cetatea şi fumul cetăţii să suia, întorcându-să au lovit pre bărbaţii Haiului.

346v 22. Pentru că şi cei ce prinsease şi aprinsease ceta|tea, ieşind din cetate după ai săi, mijlocul protivnicilor au început a tăia şi, tăindu-să de amândoao părţile protivnicii, aşa cât nice unul dintr-atâta mulţime au scăpat,

23. Şi pre împăratul cetăţii Haiului l-au prins viu şi l-au adus lui Iosue.

24. Deci toţ ucigându-să carii gonia pre Israil câtră pustie şi într-acelaş loc de sabie căzind, întorcându-să fiii lui Israil, au lovit cetatea.

25. Şi era carii într-acea zi căzuse, de la bărbat până la muiare, doaosprăzeace mii de oameni, toţi din cetatea Hai.

26. Iară Iosue nu ş-au tras mâna care o întinsease în înnălţime ţiind pavăza, până când s-au ucis toţi lăcuitorii Haiului.

27. Iară dobitoacele şi prada cetăţii le-au împărţit fiii lui Israil, precum poruncise Domnul lui Iosue,

28. Carele au aprins cetatea şi o au făcut mormânt veacinic.

29. Şi pre împăratul ei l-au spânzurat în furci până sara şi până la apusul soarelui. Şi au poruncit Iosue şi au luat trupul lui de pre cruce şi l-au aruncat în întrarea cetăţii,

347r grămădind preste el mare grămadă de pietri, || carea rămânea până în zioa de acum.

30. Atunci au zidit Iosue oltariu Domnului Israil în muntele Heval,

31. *Precum poruncise Moisi, sluga Domnului, fiilor Israil, şi s-au scris în cartea leagii lui Moisi. Iară oltariul de pietri cioplite, care focul nu le-au atins; şi au adus preste el arderi de tot Domnului şi au jârtvuit jungheri păciuitoare. *Ieşir. 20, 25. 2 Leage 27, 5.

32. Şi au scris pre lespezi a doao leagea lui Moisi, carea el o urzise înaintea fiilor Israil.

33. Iară tot norodul şi cei mai mari născuţ şi povăţuitorii şi judecătorii sta de-amândoao părţile sicriiului, înaintea preoţilor carii purta sicriiul leagii Domnului, precum veneticul, aşa şi moşteanul, giumătate parte de ei lângă muntele Garizim, şi jumătate lângă muntele Heval, precum poruncise Moisi, sluga Domnului. Şi întâi adecă au blagoslovit norodul lui Israil.

34. După aceastea au cetit toate cuvintele blagosloveniii şi a blăstămului şi toate care era scrise în cartea leagii.

35. Nimică din ceale ce poruncise Moisi au lăsat neatins, ci toate le-au procitit înaintea a toată mulţimea lui Israil, muierilor şi pruncilor şi veniţilor carii între ei zăbovea.

Cap 9 |

347v *Gavaoniteanii cu vicleşug, că ar fi de cale departe, înşelând pre Iosue şi căpeteniile israiliteanilor, prin datul jurământ să mântuiesc, însă, după urmata murmurare, să osândesc spre veacinica slujbă.*

1. arele auzind, toţi împăraţii peste Iordan, carii petrecea în munţi şi în câmpii, pre lângă mare, şi la ţărmurile Mării ceii Mari, şi cei ce lăcuia pre lângă Livan, hetheul şi ammorreul, hananeul, fearezeul şi heveul şi ievuseul,

2. S-au adunat împreună, să oştească împrotiva lui Iosue şi a lui Israil, cu o inimă şi cu un sfat.

3. Iară cei ce lăcuia în Gavaon, auzind toate care făcuse Iosue lui Ierihon şi Haiului,

4. Şi vicleneaşte socotind, ş-au luat bucate, saci vechi puind pre asini, şi foi de vin tăiaţi şi cusuţ,

5. Şi călţăminte foarte veachi care, spre arătarea vechirii, cu plotoage era cusute, îmbrăcaţi cu veşminte vechi şi pâinile care purta de merinde vârtoase era şi în dărăburi fărâmate,

6. Şi s-au dus la Iosue, carele atunci zăbovea în tabără la Galgala, şi i-au zis lui şi împreună cu tot Israilul: „Din loc departe am venit, pace cu voi a face poftind”. Şi au răspuns bărbaţii lui Israil câtră dânşii şi le-au zis:

348r 7. „Nu cumva în pământul care noao cu soarte ni să || cuvine, să lăcuiţi, şi nu vom putea face cu voi pace”.

8. Iară ei câtră Iosue au zis: „Slugile tale sântem”; cărora Iosue le-au zis: „Cine sânteţi voi? Şi de unde veniţi?”

9. Răspuns-au: „Din loc departe foarte au venit slugile tale, în numele Domnului, Dumnezeului tău. Că am auzit veastea putearii Lui, toate care au făcut în Eghipt,

10. Şi *a doi împăraţii amorreilor, carii au fost peste Iordan, lui Sihon, împăratului Hesevon, şi lui Og, împăratul Vasanului, care era în Astaroth. *Num. 21, 24.

11. Şi ne-au zis bătrânii şi toţi lăcuitorii pământului nostru: «Luaţ în mâni bucate pentru prealunga cale şi le ieşiţi întru întâmpinare şi le ziceţ: ‘Slugile voastre sântem, pace faceţi cu noi’»

12. Iată, pânile, când am ieşit din casele noastre să venim la voi, calde le-am luat; acum s-au uscat şi pentru marea vechire s-au sfărmat.

13. Foi de vin noi am umplut, acum s-au rupt şi s-au slobozit; hainele şi încălţămintele cu care ne îmbrăcăm şi care avem în picioare pentru lungimea depărtării drumului s-au rupt şi s-au mai sfârşit”.

14. Şi au priimit din bucatele lor şi rostul Domnului nu l-au întrebat.

*2 Împăr. 21, 2. 15. *Şi au făcut Iosue cu ei pace şi, făcând aşezământ, le-au făgăduit că nu să vor ucide. Şi căpeteniile mulţimei li s-au giurat.

16. Şi după trei zile de pacea făcută, au auzit că aproape ar fi lăcuind şi între dânşii ar fi rămâitori. |

17. Şi au mişcat tabăra fiii lui Israil şi au venit în cetăţile lor a triia zi, a cărora aceastea 348v
numiri sânt: Gavaon şi Cafira şi Veroth şi Cariathiarim.

18. Şi nu i-au bătut, pentru că li să giurase căpeteniile mulţimii în numele Domnului, Dumnezeului Israil. Şi au murmurat toată obştea împrotiva căpeteniilor,

19. Carii le-au răspuns: „Le-am giurat în numele Domnului, Dumnezeului Israil, şi pentru aceaea nu-i putem atinge,

20. Ci aceasta le vom face: Ţie-să adecă să trăiască, ca să nu să pornească mânia Domnului asupra noastră de vom giura strâmb.

21. Ci aşa să trăiască, ca spre slujba a toată mulţimea să taie leamne şi ape să poarte”. Carii aceastea grăind,

22. Chemat-au gavaoniteanii Iosue şi le-au zis: „Căci aţi vrut cu vicleşug a ne înşela, ca să ziceţi: «Foarte departe lăcuim de voi», fiind voi în mijlocul nostru?

23. Deci supt blăstăm veţi fi şi nu va înceta din ruda voastră tăietoriul de leamne şi ape purtând în casa Dumnezeului mieu”.

24. Care au răspuns: „Vestitu-s-au noao, slugilor tale, că ar fi făgăduit Domnul, Dumnezeul tău, lui Moisi, slugii Sale, să vă dea tot pământul şi să piiarză toţi lăcuitorii lui. Deci ne-am temut foarte şi am socotit de sufletele noastre, de frica voastră fiind împinşi, şi acest sfat am făcut.

25. Iară acum în mâna ta sântem; ce ţi să veade a fi bun şi drept, fă-ne noao!” ||

26. Şi au făcut Iosue precum zisease şi i-au mântuit din mâna fiilor Israil, ca să nu să ucigă. 349r

27. Şi i-au rânduit într-acea zi a fi spre slujba a tot norodului şi oltariului Domnului, tăind leamne şi ape purtând, până în vreamea de acum, în locul carele Domnul ar fi ales.

Cap 10

Cinci împăraţi bătând cetatea Gavaonului, nemişcându-să soarele, într-o zi să biruiesc şi din peştere trăgându-să, să spânzură; şi mai mulţi alţi împăraţ şi cetăţi să taie.

1. are auzând Adonisedec, împăratul Ierusalimului, adecă că ar fi luat Iosue Haiul, şi o ar fi răsipit (că precum făcusease Ierihonului şi împăratului ei, aşa au făcut Haiului şi împăratului ei) şi că ar fi fugit gavaoniteanii la Israil şi s-ar fi împăciuit cu dânşii,

2. S-au temut foarte, că mare cetate era Gavaon, şi una din împărăteştile cetăţi, şi mai mare decât cetatea Haiului, şi toţ ostaşii ei foarte tari.

3. Şi au trimis Adonisedeh, împăratul Ierusalimului, la Oham, împăratul Hevronului, şi la Farai, împăratul Ierimothului, şi la Iafia, împăratul Lahis, şi la Davir, împăratul Eglon, zicând:

4. „Suiţi-vă la mine şi aduceţi agiutoriu, să batem Gavaonul, pentru ce au trecut la Iosue şi la fiii lui Israil!” |

5. Şi, adunându-să, s-au suit cinci împăraţii ammorreilor: împăratul Ierusalimului, împăratul 349v
Hevron, împăratul Ierimoth, împăratul Lahis, împăratul Eglon, împreună cu taberile sale, şi au tăbărât împregiurul Gavaonului, bătându-o.

6. Iară lăcuitorii cetăţii Gavaonului conăcite, au tremis la Iosue, carele atunci zăboviia în tabără la Galgala, şi i-au zis: „Să nu-ţi tragi mânile tale de la agiutoriul slugilor tale! Suie-te degrabă şi ne slobozi şi ne ado agiutoriu! Că au venit împrotiva noastră toţi împăraţii ammorreilor, carii lăcuiesc în munţi”.

7. Şi s-au suit Iosue din Galgala, şi toată tabăra ostaşilor cu el, bărbaţi tari.

8. Şi au zis Domnul către Iosue: „Nu te teame de ei, că în mânile tale i-am dat; nice unul din ei va putea sta împrotivă ţie”.

9. Şi au năvălit Iosue asupra lor de năpraznă, toată noaptea suindu-să din Galgala.

10. Şi i-au turburat Domnul de către faţa lui Israil şi i-au zdrobit cu rană mare în Gavaon şi i-au gonit pre calea suişului Vefthoron şi i-au bătut până la Azeca şi Macheda.

11. Şi fugând de fiii lui Israil şi fiind în pogorârea Vefthoronului, Domnul au trimis preste
350r ei pietri mari din ceriu, până la Azeca. Şi au mu||rit cu mult mai mulţi de pietrile grindinii decât carii cu sabii i-au ucis fiii lui Israil.

12. Atunci au grăit Iosue Domnului, în zioa în carea au dat pre ammorreu înaintea fiilor lui Israil, şi au zis înaintea lor: „Soare, împrotiva Gavaonului nu te mişca, şi luna, împrotiva vălii Aialonului!”

13. Şi au stătut soarele şi luna *până când s-au izbândit neamul de nepriiatinii săi. Au nu iaste scrisă aceasta în Cartea Drepţilor? Şi au stătut soarele în mijlocul ceriului şi n-au grăbit a apune în vreame de o zi. *Ecli. 46, 5. Is. 22, 21.

14. N-au fost mai înainte, nici după aceaea, zioa aşea lungă, ascultând Domnul de glasul omului şi oştind pentru Israil.

15. Şi s-au întors Iosue cu tot Israilul la tabără în Galgala.

16. Că fugise cinci împăraţi şi să ascunsease în peşterea cetăţii Machida.

17. Şi s-au vestit lui Iosue că s-ar fi aflat cinci împăraţi pitulaţi în peşterea cetăţii Machida.

18. Care au poruncit soţiilor şi le-au zis: „Răsturnaţ bolovani mari la gura peşterii şi puneaţ bărbaţ ageri, carii să-i păzească închişi.

19. Iară voi să nu staţ, ci goniţ vrăjmaşii şi pre fieştecarii cei de pre urma fugitorilor |
350v tăiaţi; nici îi sloboziţi să între la scutinţa cetăţilor sale pre carii i-au dat Domnul Dumnezeu în mânile voastre”.

20. Şi tăindu-să împrotivnicii cu rană mare şi mai până la perirea desăvârşit mistuindu-să, carii putuse scăpa de Israil au întrat în cetăţi întărite.

21. Şi s-au întors toată oastea la Iosue în Macheda, unde atunci era tabăra, sânătoşi şi întregi cu numărul. Şi nime nu cuteza nici şopti împrotiva fiilor Israil.

22. Şi au poruncit Iosue, zâcând: „Deşchideţi gura peşterii şi scoateţi la mine cinci împăraţi, carii în ea să pitulă!”

23. Şi au făcut slujitorii precum li să poruncise; şi au adus la el cinci împăraţi din peştere: împăratul Ierusalimului, împăratul Hevron, împăratul Ierimoth, împăratul Lahis, împăratul Eglon.

24. Şi aducându-să la el, au chemat pre toţi bărbaţii lui Israil şi au zis către căpeteniile oastei, carii era cu sine: „Meargeţi şi puneţ piciorul pre grumazurile împăraţilor acestora!” Carii mergând şi grumazii supuşilor cu picioarele călcând,

351r 25. Iarăşi au zis către dânşii: „Nu vă teamereţ, nici vă spăimântaţ! Întăriţi-vă şi fiţ vâr||toşi! Că aşa va face Domnul tuturor vrăjmaşilor voştri, împrotiva cărora oştiţi”.

26. Şi i-au lovit Iosue şi i-au ucis şi i-au spânzurat preste cinci buciumi; şi au fost spânzuraţ până sara.

*2 Leage 21, 23. 27. *Şi, apuind soarele, au poruncit soţiilor să-i ia din furci. Carii luându-i, i-au aruncat în peşterea în carea să pitulase şi au pus pre gura ei bolovani mari, carii rămân până acum.

28. Şi într-aceaeaş zi au prins Macheda Iosue şi o au lovit în ascuţitul sabiei, şi împăratul ei l-au ucis şi toţ lăcuitorii ei; n-au slobozit într-însa nici mici rămăşiţe. Şi au făcut împăratului Machedii precum făcusă împăratului Ierihonului.

29. Şi au trecut cu tot Israilul din Macheda în Levna şi oştea împrotiva ei,

30. Carea o au dat Domnul, cu împăratul său, în mânile lui Israil. Şi au lovit œatatea în ascuţitul sabiii, şi toţi lăcuitorii ei. N-au slobozit într-însa ceva rămăşiţe. Şi au făcut împăratului

*Sus 6, 2. Levna *precum făcusease împăratului Ierihonului. |

31. Din Levna au trecut în Lahis, cu tot Israilul; şi, rânduind prinprejur oastea, o bătea. 351v

32. Şi au dat Domnul Lahisul în mânile lui Israil şi o au prins a doao zi şi o au lovit în ascuţitul sabiii, şi tot sufletul care fusease într-însa, precum făcuse în Levna.

33. Într-aceea vreame s-au suit Horam, împăratul Gaazir, să agiute pre Lahis; care l-au lovit Iosue cu tot norodul lui, până în uciderea de tot.

34. Şi au trecut din Lahis în Eglon şi o au încungiurat,

35. Şi o au bătut într-aceeaş zi; şi au lovit în ascuţitul sabiii toate sufletele care era într-însa, după toate care făcuse în Lahis.

36. Şi s-au suit cu tot Israilul din Eglon în Hevron şi au oştit împrotiva ei.

37. Prinsu-o-au şi o au lovit în ascuţitul sabiii, şi împăratul ei şi toate oraşele ţinutului ei şi toate sufletele care zăbăvise într-însa. N-au lăsat într-însa ceva rămăşiţă; precum făcuse lui Eglon, aşa au făcut şi lui Hevron, toate care au găsit într-însa mistuind cu sabia.

38. De acolo întorcându-să în Davir,

39. O au prins şi o au jefuit; şi împăratul ei şi toate prinpregiur cetăţile le-au || lovit în 352r ascuţitul sabiii. N-au slobozit într-însa ceva rămăşiţă; precum Hevron şi Levna şi împăraţilor lor, aşa au făcut lui Davir şi împăratului ei.

40. Şi au lovit Iosue tot pământul despre munţi şi amează şi câmpia şi Asedoth cu împăraţii săi; n-au lăsat într-însa ceva rămăşiţă, ci tot ce putea răsufla au ucis, precum îi poruncise Domnul, Dumnezeul lui Israil,

41. Din Cadisvarne până la Gazam, tot pământul Gosim, până la Gavaon.

42. Şi toţ împăraţii şi ţările lor, cu o pornire le-au prins şi le-au bătut. Că Domnul, Dumnezeul lui Israil, au oştit pentru dânsul.

43. Şi s-au întors cu tot Israilul la locul taberilor, în Galgala.

Cap 11

Bate Iosue pre împăratul Iavin, cu alţi mulţi împăraţi şi noroade, toate ţiind care poruncise Domnul lui Moisi.

1. area auzind Iavim, împăratul Asor, au trimis la Iovav, împăratul Madon, şi la împăratul Semeron şi la împăratul Ahsaf,

2. Şi la împăraţii despre meazănoapte, carii lăcuia în munţi şi în şesuri despre ameazii Chenerothului, şi în câmpiile şi în ţinuturile Dorului, | lângă mare, 352v

3. Şi hananeul de la răsărit şi de la apus şi ammorreul şi hetheul şi ferezeul şi ievuseul în munţi; şi heveul, care lăcuia la poalele Hermon, în pământul Masfa.

4. Şi au ieşit toţ cu turmele sale, norod mult foarte, ca năsipul care iaste în ţărmurele mării, şi cai şi căruţe, de nenumărată mulţime.

5. Şi s-au împreunat toţi împăraţii aceştia într-unul, la apele Merom, să oştească împrotiva lui Israil.

6. Şi au zis Domnul cătră Iosue: „Nu te teame de ei, că mâne într-acestaş ceas Eu îi voiu da toţ aceştia spre rănire înaintea lui Israil. Cailor lor le vei tăia vinele, şi căruţele lor cu foc le vei arde”.

7. Şi au venit Iosue şi toată tabăra cu el împrotiva lor la apele Merom îndată şi au năvălit asupra lor.

8. Şi i-au dat Domnul în mânile lui Israil, carii i-au lovit şi i-au gonit până la Sidonul cel mare şi la apele Maserefoth şi câmpul Masfe, care iaste la partea ei despre răsărit. Aşa au bătut pre toţi, cât nici rămăşiţe au lăsat dintr-înşii.

9. Şi au făcut precum îi poruncise Domnul: cailor le-au tăiat vinele, şi căruţăle le-au ars cu foc.

10. Şi înturnându-să îndată au prins Asor şi împăratul şi l-au tăiat cu sabia. Că Asor de demult între toate împărăţiile aceastea ţinea căpetenia.
353r 11. Şi au lovit toate sufletele carele aco||lo zăbovia; n-au lăsat într-însa ceva rămăşiţe, ci până la moarte toate le-au bătut, şi cetatea o au potopit cu foc.
12. Şi toate prinpregiur cetăţile şi împăraţii lor i-au prins, i-au bătut şi i-au şters, *precum îi poruncise Moisi, sluga Domnului. *2 Leage 7, 1.
13. Afară de cetăţile care era în dealuri şi în măguri zidite, cealeaalalte le-au aprins Israil; una numai, Asor, întăritä foarte tare, o au mistuit.
14. Şi toată prada cetăţilor acestora şi dobitoacele le-au împărţit loruş fiii lui Israil, ucigând toţi oamenii.
15. *Precum poruncise Domnul lui Moisi, slugii Sale, aşa au poruncit Moisi lui Iosue, şi el toate le-au plinit, n-au trecut din toate poruncite încă nici un cuvânt care poruncise Domnul lui Moisi. *Ieşir. 34, 11. 2 Leage 7, 1.
16. Şi au luat Iosue tot pământul despre munţi şi despre amează zi, şi pământul Gosin şi şesul şi partea despre apus şi muntele Israil şi câmpiile lui,
17. Şi partea muntelui carea să suie până la Vaalgad, prin şesul Livanului, supt muntele Hermon; toţi împăraţii lor i-au prins şi i-au lovit şi i-au ucis.
18. Multă vreame au oştit Iosue împrotiva împăraţilor acestora.
19. N-au fost cetate carea s-ar da fiilor Israil, fără heveul, care lăcuia în Gavaon; că pre
353v toţi, o|ştind, i-au prins.
20. Că sfatul Domnului au fost să să învărtoşeze inimile lor şi să oştească împrotiva lui Israil şi să cază şi să nu fie vreadnici de nici o milă şi să piară, precum poruncise Domnul lui Moisi.
21. Într-aceea vreame au venit Iosue şi au ucis pre Enachim din munţii Hevron şi Davir şi Anav şi din tot muntele Iiuda şi Israil, şi cetăţile lor le-au şters.
22. N-au lăsat nici unul din ruda Enachim în pământul fiilor Israil, fără cetăţile Gazi şi Gheth şi Azotul, în care sângure s-au lăsat.
23. Şi au luat Iosue tot pământul, precum au grăit Domnul câtră Moisi, şi l-au dat spre moştenire fiilor Israil, după părţile şi neamurile sale. Şi s-au odihnit pământul de războaie.

Cap 12

Să numără împăraţi 31, dincoaci şi dincolo de Iordan, pre carii i-au bătut Moisi şi Iosue.

1. Aceştia sânt împăraţii carii i-au bătut fiii lui Israil şi au stăpânit pământul lor dincolo de Iordan, spre răsăritul soarelui, de la răpegiunea Arnon până la muntele Hermon, şi toată partea răsăritului carea priveaşte spre pustie.
2. Sihon, împăratul ammorreilor, carele au lăcuit în Hesevon, au stăpânit de la Aroir,
354r care-i zidi||tă pre ţărmurele răpegiunei Arnon, şi jumătate de parte în vale, şi jumătate de Galaad, până la răpegiunea Iavoc, carea iaste hotarul fiilor Ammon.
3. Şi de la pustie până la marea Cheneroth, spre răsărit, şi până la marea pustiei, carea e Marea Sărată, în partea despre răsărit, pre calea carea duce la Vethsimoth; şi despre amează zi, care e supt Asedoth, Fasga.
4. Hotarul lui Og, împăratului Vasanului, din rămăşiţele Rafaim, carele au lăcuit în Astaroth şi în Edrai şi au stăpânit în muntele Hermon şi în Saleca şi în tot Vasanul, până la hotarele
5. Ghessuri şi Mahatei şi a jumătate de parte Galaad, hotarăle Sihon, împăratului Hesevon.
6. Moisi, sluga Domnului, şi fiii lui Israil i-au bătut; şi le-au dat pământul lor Moisi, spre moştenire ruviniteanilor şi gaditeanilor şi a giumătăţii părţi din neamul Manasse.
7. Aceştia sânt împăraţii pământului carii i-au bătut Iosue şi fiii lui Israil, preste Iordan spre apus, de la Vaalgad în câmpul Livanului, până la muntele a căruie parte să suie la Seir; şi l-au dat Iosue spre moştenire neamurilor Israil, fieştecăruia părţile sale: |
354v 8. Şi în munţi şi în şesuri şi în câmpii, în Asedoth şi în pustie şi în meazăzi, hetheul au fost şi ammorreul, hananeul şi ferezeul, heveul şi ievuseul;
9. Împăratul Ierihonului unul, împăratul Hai, care e din coastele Vethil, unul,
10. Împăratul Ierusalimului unul, împăratul Hevron unul,
11. Împăratul Ierimoth unul, împăratul Lahis unul,
12. Împăratul Eglon unul, împăratul Gazir unul,

13. Împăratul Davir unul, împăratul Gadir unul,
14. Împăratul Herma unul, împăratul Hered unul,
15. Împăratul Levna unul, împăratul Odulam unul,
16. Împăratul Macheda unul, împăratul Vethil unul,
17. Împăratul Tafua unul, împăratul Ofer unul,
18. Împăratul Afec unul, împăratul Saron unul,
19. Împăratul Madon unul, împăratul Asor, unul,
20. Împăratul Semeron unul, împăratul Ahsaf unul,
21. Împăratul Thenac unul, împăratul Maghedo unul,
22. Împăratul Cadis unul, împăratul Iahanan Carmilului unul,
23. Împăratul Dor şi al ţinutului Dor unul, împăratul limbilor Galgal unul,
24. Împăratul Thersa unul; toţi împăraţii, treizăci şi unul.

Cap 13

Porunceaşte Domnul lui Iosue să împarţă israilteanilor cuprinsul pământ. Numără-să părţile ceale dintâi lui Ruvin, Gaad şi jumătăţii parte Manasse, peste Iordan date. ||

1. Iosue bătrân şi de adâncă vărstă era; şi au zis Domnul cătră dânsul: „Îmbătrânit-ai şi eşti vechiu de zile; pământul cel desfătat s-au lăsat, carea încă cu soartea nu s-au împărţit. 355r
2. Toată adecă Galilea, filisteii şi toată Ghessuri,
3. De la râul turbure, care adapă Eghiptul, până la hotarele Acaron despre meazănoapte, pământul Hanaan, care în cinci împărăţii a filisteanilor să împarte Gazzei şi azoteanii, aşcaloniteanii, ghethenii şi acaronii;
4. Iară despre amează̆zi sânt heveii: tot pământul Hanaan şi Maara Sidonului, până la Afeca şi hotarele ammorreului;
5. Şi până la hotarăle lui şi ţinutul Livanului despre răsărit, de la Vaalgad, supt muntele Hermon, până ce întri în Emath;
6. A tuturor carii lăcuiesc în munte, de la Livan până la apele Maserefot şi a tot Sidonului, Eu sânt care îi voiu ştearge de la faţa fiilor Israil. Vie, dară, în partea moştenirii Israil, precum ţ-am poruncit.
7. Şi acum împarţ pământul spre moştenire a noao neamuri şi jumătăţii neamului Manasse,
*Num. 32, 33. 8. Cu carea Ruvin şi Gaad au moştenit pământul *care le-au dat Moisi, sluga Domnului, preste curgerile Iordanului, despre răsărit
9. De la Aroir, carea iaste zidită în râpa repegiu|nii Arnon şi în mijlocul văii, şi toate câmpiile Medava, până la Divon, 355v
10. Şi toate cetăţile Sihon, a împăratului ammorreului care au împărăţit în Hesevon, până la hotarele fiilor Ammon,
11. Şi Galaad şi marginea Ghesuri şi Mahati şi tot muntele Hermon şi tot Vasanul, până la Saleha.
12. Toată împărăţia lui Og în Vasan, carele au împărăţit în Astaroft, şi Edrai, el au fost din rămăşiţele Rafaim, şi i-au lovit Moisi şi i-au şters.
13. Şi n-au vrut a răsipi fiii lui Israil pre Ghesuri şi Mahati; şi au lăcuit în mijlocul lui Israil, până-n zioa de acum.
*Num. 18, 20. 14. *Iară neamului Levi nu i-au dat moştenire, ci jertvele şi junghierile Domnului, Dumnezeului Israil, aceea iaste moştenirea lui, precum i-au grăit lui.
15. Dat-au dară Moisi moştenirea neamului fiilor Ruvin după rudeniile sale.
16. Şi au fost hotarul lor de la Aroir, carea iaste zidită în râpa răpegiunii Arnon şi în mijlocul văii aceeaş răpegiuni; tot şesul care duce la Medava
17. Şi Hesevon şi toate satele lor care sânt în câmpii şi Divon şi Vamothvaal şi cetatea Vaalmaonului,
18. Şi Iasa şi Chedimoth şi Mefaath,
19. Şi Cariathaim şi Savama şi Sarathasar, || în muntele văii împreunate, 356r
20. Vethfogor şi Asedoth, Fasga şi Vethiesimoth,
21. Şi toate cetăţile câmpeneaşti şi toate ţările lui Sihon, împăratului Amorreului, care au împărăţit în Hesevon, care l-au lovit Moisi, cu căpeteniile Madian: Heveul şi Rechim şi Sur şi Hur şi Revi, povăţuitorii lui Sihon, lăcuitorii pământului.
22. Şi pre Valaam, fiiul lui Vior gâcitoriul, i-au ucis fiii lui Israil cu sabia, cu ceialalţi ucişi.

23. Şi s-au făcut hotarul fiilor Ruvin râul Iordanului. Aceasta-i moştenirea ruvineanilor prin neamurile sale a cetăţilor şi satelor.
24. Şi au dat Moisi neamului Gaad şi fiilor lui, prin rudeniile sale, moştenire, a căria aceasta iaste împărţirea:
25. Marginea Iasir şi toate cetăţile Galaad şi jumătate parte din pământul fiilor Ammon, până la Aroir, carea iaste împrotiva Ravva;
26. Şi de la Hesevon până la Ramath, Masfe şi Vetonim; şi de la Manaim până la marginile Davir,
27. Şi în valea Setharan şi Vethneram şi Socoth şi Safon, ceeaalalte parte a împărăţiii Sihon, împăratului Hesevon. Şi acestuia hotarul a Iordanului ieste, până la partea cea mai de pre urmă a mării Chinereth, peste Iordan, spre răsărit. |
356v 28. Aceasta-i moşteanirea fiilor Gaad, prin familiile sale, cetăţile şi satele lor.
29. Dat-au şi jumătăţii neamul lui Manase şi fiilor ei, după rudeniile sale, moştenire,
30. A căria aceasta-i începerea: de la Manain, tot Vasanul şi toate ţărâle lui Og, împăratului Vasanului, şi toate satele lui Iair, care sânt în Vasam, şasezăci de oraşe,
31. Şi jumătate parte din Galaad şi Astaroth şi Edrai, cetăţile împărăţiii lui Og în Vasan, fiilor Mahir, fiiului Manasse, şi jumătăţii părţii fiilor Mahir, după rudeniile sale.
32. Această moştenire o au împărţit Moisi în câmpiile Moav, peste Iordan, împrotiva Ierihonului, despre răsărit,
33. *Iară neamului Levi nu i-au dat moştenire, că Domnul, Dumnezeul lui Israil, Însuşi iaste moştenirea lui, precum i-au grăit". *Num. 18, 20.

Cap 14

Caliv în Hevron, spre moştenirea şieş de la Dumnezeu făgăduită, pentru că hulind cealeaalalte iscoade Pământul Făgăduinţii, el au urmat Domnului.

1. Aceasta iaste carea au stăpânit fiii lui Israil în pământul Hanaan, carea le-au dat Eliazar preotul şi Iosue, fiiul Nun, şi căpeteniile familiilor prin neamurile lui Israil.
357r 2. Cu soarte toate împărţindu-le, *precum poruncise || Domnul în mâna lui Moisi, a noao neamuri şi jumătate neam. *Num. 34, 13.
3. Că a doao neamuri şi unii jumătăţi dedease Moisi peste Iordan moştenire, afară de leviţi, carii nimic de pământ au luat între fraţii săi,
4. Ci în locul lor s-au rânduit fiii lui Iosif, în doao neamuri despărţiţi, Manasse şi Efrem. Nici au luat leviţii altă în pământ parte, fără numai cetăţi de lăcuit şi oşteazele lor, spre hrana dobitoacelor şi a vitelor sale.
5. Precum poruncise Domnul lui Moisi, aşa au făcut fiii lui Israil şi au împărţit pământul.
6. Şi s-au apropiat fiii Iiuda la Iosue, în Galgala, şi au grăit către el Caliv, fiiul Iefoniii chinezeul: *„Ştii ce au grăit Domnul către Moisi, omul lui Dumnezeu, de mine şi de tine, în Cadis-Varne. *Num. 14, 24.
7. De patruzăci de ani eram când m-au trimis Moisi, sluga Domnului, din Cadisvarne să socotesc pământul şi i-am adus veaste precum mie adevărat să veadea.
8. Iară fraţii miei, carii să suisă cu mine, au slăbănogit inima norodului. Şi eu am urmat Domnului, Dumnezeului mieu.
9. Şi s-au giurat Moisi în zioa aceaea, zicând: «Pământul care va călca piciorul tău va fi moştenirea ta şi a fiilor tăi în veac; că ai urmat Domnului, Dumnezeului mieu». |
357v 10. Şi mi-au dăruit Domnul viaţa, precum s-au făgăduit, până în zioa de acum. Patruzăci şi cinci de ani sânt de când au grăit cuvântul acesta către Moisi, când umbla Israil prin pustie. Astăzi de optzăci şi cinci de ani sânt,
11. Aşa putând, precum puteam într-aceaea vreame, când m-am trimis la iscodire; *tăria vreamii de atunci până astăzi petreace în mine şi la războiu, şi la păşire. *Ecli. 46, 11.
12. Dă-m dară muntele acesta, care mi-au făgăduit Domnul, auzând şi tu, în carele Enachim sânt, şi cetăţi mari şi întărite, de cumva va fi Domnul cu mine, şi-i voiu putea şterge, precum mi-au poruncit".
13. Şi l-au blagoslovit Iosue şi i-au dat Hevron spre moştenire.
14. Şi de atunci au fost Hevron a lui Caliv, fiiului Iefonii chinezeului, până într-această zi; că au urmat Domnului, Dumnezeului Israil.
15. Numele lui Hevron mainte să chema Cariath Arve; Adam cel preamare acolo între Enachim iaste zidit. Şi pământul au încetat de războaie.

Cap 15

Soartea neamului Iiuda, cetăţile şi satele lor. Otoniil ia pre Axat, fata lui Caliv, pentru că au dobândit Cariath-Sefir, şi li să adaoge || pământul cel cu izvoară. 358r

*Num. 34, 3. 1. Deci soartea fiilor Iiudei, prin rudeniile sale, aceasta au fost: *De la hotarul Edomului, pustia Sim, spre amează̆zi şi până la partea cea mai de pre urmă a ţinutului despre amează̆zi.

2. Începutul ei, de la capul Mării ceii Sărate şi de la limba ei, carea priveaşte spre amează̆zi

3. Şi iase spre suişul Scorpiii şi treace în Sina şi să suie în Cadisvarne şi vine în Esav, suindu-să la Adaar şi încungiurând Carcaa;

4. Şi de acolo trecând în Asemona şi agiungând la răpegiunea Eghiptului, şi hotarăle lor, Marea lui cea Mare. Aici va fi sfârşitul părţii despre amează̆zi.

5. Iară despre răsărit va fi începutul Marea Sărată, până la sfărşitul Iordanului, şi ceale ce privesc la acelaş râul Iordanului

6. Şi să suie marginea în Vith Hagla şi treace despre meazănoapte în Vith Arava, suindu-să la piatra Voin, a fiiului Ruvim,

7. Şi agiungând până la hotarăle Devira, din Valea Ahor, spre meazănoapte privind la Galgala, carea iaste împrotiva suirii Adommim, despre partea răpegiunii de amează̆zi şi treace apele care să cheamă Izvorul Soarelui. Şi vor fi ieşirile ei la izvo|rul Roghil. 358v

8. Şi să suie prin împreunata valea fiiului Ennom din coastele Ievuseului spre amează̆zi; aceasta e Ierusalimul. Şi de acolo, rădicându-să spre vârful muntelui care iaste împrotiva Gheennom, spre apus, în vărful vălii Rafaim, spre meazănoapte,

9. Şi treace de la vărful muntelui până la izvorul apei Neftoa şi vine până la satele muntelui Efron şi să pleacă în Vaala, carea iaste Cariahiarim, adecă Cetatea Pădurilor,

10. Şi încungiură din Vaala spre apus, până la muntele Seir şi treace pre lângă coastele muntelui Iarim la meazănoapte, în Hesson, şi să pogoară în Vethsames şi treace în Thamna.

11. Şi vine spre meazănoaptea părţii Accaron, din coastă şi să pleacă Sehrona şi treace muntele Vaala. Şi vine în Ievneil şi să închide spre apus cu sfărşitul Mării Mare.

12. Aceastea sânt hotarăle fiilor Iiuda prinpregiur în rudeniile sale.

13. Iară lui Caliv, fiiului Iefonii, i-au dat parte în mijlocul fiilor Iiuda, precum îi poruncise Domnul; Cariath Arvi, tatăl lui Enac, acesta iaste Hevron.

*Giude 1, 20. 14. *Şi au şters dintr-însa Caliv trei fii a lui Enac: Sesai şi Ahiman şi Tholmai, din ruda Enac. ||

15. Şi de acolo, suindu-să, au venit la lăcuitorii Davir, care mainte să chema Cariath Sefir, adecă Cetatea Slovelor. 359r

16. Şi au zis Caliv: „Cine va lovi Cariath Sefir şi o va prinde, da-i-voiu Axam, fata mea, muiare”.

17. Şi o au prins Othoniil, fiiul Chines, fratele lui Caliv cel mai tinăr; şi i-au dat Exam, fata sa, muiere.

18. Carea mergând împreună, au fost îndemnată de bărbatul său să ceară de la tată-său ţarina. Şi au suspinat, precum şedea în asin. Căria Caliv: „Ce ţi-i?”, au zis.

19. Iară ea au răspuns: „Dă-m blagoslovenie! Pământul despre amează̆zi şi uscăcios mi-ai dat; adaoge şi apătos!” Şi i-au dat Caliv adăposul din sus şi din jos.

20. Aceasta iaste moştenirea neamului fiilor Iiuda, prin rudeniile sale.

21. Şi era cetăţile despre părţile ceale mai pre urmă fiilor Iiuda, lângă hotarele Edomului, despre amează̆zi: Cavseil şi Edir şi Iagur,

22. Şi China şi Dimona şi Adada,

23. Şi Cadis şi Asor şi Iethnam,

24. Zif şi Telim şi Valoth,

25. Assor cea noao şi Carioth, Hesron, aceasta | iaste Asor, 359v

26. Aman, Sama şi Molada,

27. Şi Asergadda şi Hesemon şi Vethfelet,

28. Şi Hasersual şi Versavei şi Vaziothia,

29. Şi Vaala şi Iim şi Esim,

30. Şi Eltholad şi Chesil şi Harma,

31. Şi Sichelig şi Medemena şi Sensenna,

32. Levaoft şi Selim şi Ain şi Remmon, toate cetăţile doaozăci şi noao, şi satele lor.
33. Iară în câmpii: Estaol şi Saria şi Asena,
34. Şi Zanoi şi Engannim şi Tafua şi Enaim,
35. Şi Ierimoft şi Adullam, Soco şi Azeca,
36. Şi Saraim şi Adithaim şi Ghedera şi Ghederothaim, cetăţ patrusprăzeace şi satele lor.
37. Sanan şi Hadasa şi Magdal-Gad,
38. Delean şi Masefa şi Iecthil,
39. Lachis şi Vascath şi Eglon,
40. Hevvon şi Leheman şi Chiftlis,
41. Şi Ghideroth şi Vethdagon şi Naama şi Macheda, cetăţi patrusprăzeace şi satele lor.
42. Lavana şi Ether şi Asan,
43. Ieftha şi Esna şi Nesiv,
44. Şi Cheila şi Ahziv şi Maresa, cetăţi noao şi satele lor.
45. Accaron, cu satele şi sătişoarele lor. ||
360r 46. De la Accaron până la mare, toate care trec la Azot şi la satele ei;
47. Azotul, cu satele şi cu sătişoarele sale; Gaza, cu satele şi cu sătişoarele sale, până la răpegiunea Eghiptului şi Marea Mare, hotarul lui.
48. Şi în munte: Samir şi Iethir şi Socoth,
49. Şi Danna şi Cariathsena, aceasta-i Davir,
50. Anav, şi Istemo şi Anim,
51. Gosin şi Olon şi Ghilo, cetăţ unsprăzeace şi satele lor.
52. Arav şi Ruma şi Esaan,
53. Şi Ianum şi Vefthafua şi Afeca,
54. Athmatha şi Cariatharvi, aceasta-i Hevron, şi Sior, cetăţ noao, cu satele lor.
55. Maon şi Carmil şi Zif şi Iota,
56. Israil şi Iiucadam şi Zanoi,
57. Acain, Gavaa şi Thamna, cetăţi zeace, şi satele lor.
58. Halhul şi Vesur şi Ghedor,
59. Mareth şi Vethanoth şi Eltecon, cetăţi şase, şi satele lor.
60. Cariathvaal, aceasta iaste Cariathiarim, Cetatea Pădurilor, şi Arevva, cetăţi doao, cu satele lor.
61. În pustia Vetharava, Meddin şi Sahaha,
360v 62. Şi Nevsan şi cetatea Sarii şi Engad|dii, cetăţi şase, şi satele lor.
63. Iară ievuseul, lăcuitoriul Ierusalimului, nu l-au putut ştearge fiii lui Iiuda. Şi au lăcuit ievuseul cu fiii Iiuda în Ierusalim până într-această zi.

Cap 16

Soartea lui Iefrem, cetăţile şi satele lor. Şi au rămas într-acestea hananeul dăjduitoriu.

1. Şi au căzut soartea fiilor Iosif de la Iordan spre Ierihon şi spre apele lui de la răsărit; pustia carea să suie din Ierihon la muntele Vethil,
2. Şi iase din Vethil, Luza, şi treace hotarul Arhi, Atharoth,
3. Şi să pogoară la apus, lângă hotarul Iefleti, până la hotarele Vethhoronului din jos, şi Gazir, şi să sfărşesc ţinuturile ei la Marea Mare.
4. Şi au stăpânit fiii lui Iosif, Manasse şi Efrem.
5. Şi au fost hotarul fiilor Efrem prin rudeniile sale, şi moştenirea lor spre răsărit: Atharoth Addar, până în Vethhoronul din sus,
6. Şi ies hotarele din mare. Iară Mahmethath priveaşte miiazănoaptea şi încungiură hotarele spre răsărit, în Thanathselo, şi treace de la răsărit Ianoe, ||
361r 7. Şi să pogoară de la Ianui în Ataroth şi Naaratha; şi vine în Ierihon şi iese la Iordan.
8. Din Tafua treace spre mare, în Valea Trestiei şi sânt ieşirile ei în Marea Sărată. Aceasta-i moştenirea neamului fiilor Efrem, prin familiile sale.
9. Şi cetăţile sânt deschilinite fiilor Efrem, în mijlocul moştenirii fiilor Manasse, şi satele lor.
10. Şi n-au ucis fiii lui Efrem hananeul, care lăcuia în Gazir. Şi au lăcuit hananeul în mijlocul Efrem, până-n zioa aceasta, deajduitoriu.

Cap 17

Jumătăţii neamului Manasse şi featelor Salfaad sorţile li să dau şi să sporeaşte soartea fiilor Iosif.

1. Şi au căzut soartea neamului Manasse (că el e întâi născutul lui Iosif), Mahir, întâi născutului Manasse, tatălui Galaad, care au fost bărbat ostaşu; şi au avut moştenire Galaad şi Vasan.

*Num. 26, 30. 2. *Şi celoraalalţ fiilor Manasse, după familiile sale, fiilor Aviezer şi fiilor Helec şi fiilor Esriil şi fiilor Sehim şi fiilor Hefir şi fiilor Semida. Aceştia sânt fiii lui Manasse, fiului Iosif, bărbaţi prin || rudeniile sale. 361v

*Num. 27, 1 şi 36, 11. 3. *Iară lui Salfaad, feciorul lui Hefir, fiului Galaad, fiului Mahir, fiului Manasse, nu era fii, ci numai feate, a cărora acestea sânt numele: Maala şi Noa şi Hegla şi Melha şi Thersa.

4. Şi au venit înaintea lui Eliazar preotului şi a lui Iosue, fiului Nun, şi a căpeteniilor, zicând: „Domnul au poruncit, prin mâna lui Moisi, să ni să dea moştenire în mijlocul fraţilor noştri". Şi le-au dat, după porunca Domnului, moştenire în mijlocul fraţilor tătâni-său.

5. Şi au căzut funişori lui Manasse zeace, fără pământul Galaad şi al Vasanului, peste Iordan.

6. Că fiii lui Manasse au stăpânit moştenirea în mijlocul fiilor lui. Iară pământul Galaad au căzut în soartea fiilor Manasse, care rămăsease.

7. Şi au fost hotarul lui Manasse de la Asir, Mahmethath, carea priveaşte la Sihim şi iese spre dreapta, după lăcuitorii izvorului Tafue.

8. Că în soartea lui Manasse căzuse pământul Tafue, care iaste lângă hotarăle lui Manasse, a fiilor Efrem.

9. Şi să pogoară hotarul Vălii Trestiei spre ameazăzea răpegiunii cetăţilor Efrem, care sânt în mijlocul cetăţilor Manasse; hotarul lui Manasse de la miiazănoaptea răpegiunii şi ieşirea lui || mearge la mare, 362r

10. Aşea cât moştenirea lui Efrem să fie de la ameazăzi, şi de la meazănoapte a lui Manasse, şi amândoao să le închiză marea şi să să împreune şieş în neamul Asir de la meazănoapte şi în neamul Isahar de la răsărit.

11. Şi au fost moştenirea lui Manasse în Isahar şi în Asir, Vethsan şi satele ei şi Ievlaam cu satele sale şi lăcuitorii Dor cu oraşele sale şi lăcuitorii Endor cu sătişoarele sale şi lăcuitorii Maghedo cu sătişoarele sale şi a triia parte din cetatea Nofet.

12. Nici au putut răsipi acestea cetăţi fiii lui Manasse, ci au început hananeul a lăcui în pământul său.

13. Iară după ce s-au întărit fiii lui Israil, au supus hananeii şi i-au făcut dăjduitori, nici i-au ucis.

14. Şi au grăit fiii lui Iosif cătră Iosue şi au zis: „Pentru ce mi-ai dat moştenirea sorţii şi a funişoareai unia, fiind eu de atâta mulţime şi blagoslovindu-mă Domnul?"

15. Cătră care Iosue au zis: „De eşti norod mult, suie-te în pădure şi-ţi taie curăţituri în pământul Ferezei şi Rafaim, că îngustă ţi-i moştenirea muntelui Efrem!"

16. Căruia au răspuns fiii lui Iosif: „Nu ne vom putea sui la munţi, că cu cară ferecate să slujesc carii lăcuiesc în pământul câmpiii în care sânt zidite Vethsan cu satele sale, şi Iesrail, jumătate | de vale stăpânind". 362v

17. Şi au zis Iosue cătră casa lui Iosif, Efrem şi Manasse: „Norod mult eşti şi de mare tărie, nu vei avea o soarte,

18. Ci vei treace la munte şi-ţ vei curăţi poieni spre lăcuire. Şi vei putea purceade mai încolo când vei răsturna hananeul, carele zici a avea care ferecate şi a fi tare foarte".

Cap 18

Trimitu-să carii să scrie pământul celoralalte şeapte neamuri şi să însămnează soartea lui Veniamin.

1. Şi s-au adunat toţi fiii lui Israil în Silo şi acolo au înfipt cortul mărturiei şi le-au fost pământul supus.

2. Şi rămăsease din fiii lui Israil şeapte neamuri, care încă nu-ş luase moştenirile sale,

3. Cătră carii Iosue au zis: „Până când vă mârşeviţi cu lenevirea şi nu întraţi la moştenirea pământului care Domnul, Dumnezeul părinţilor voştri, l-au dat voao?

4. Aleageţi din fieştecare neam căte trei bărbaţi, să-i trimiţu şi să meargă şi să încungiure pământul şi să-l scrie după numărul a fieştecăria mulţimi şi să-mi aducă ce vor scrii.
5. Împărţiţi-vă pământul în şeapte părţi: Iiuda fie în hotarăle sale despre amеazăzi, şi casa lui Iosif despre miiazănoapte. ||
363r 6. Pământul întru aceştia de mijloc în şeapte părţi îl scrieţ; şi aici veţ veni la mine ca înaintea Domnului, Dumnezeului vostru, să vă arunc aicea soartea;
7. Că nu iaste între voi parte leviţilor, ci preoţia Domnului iaste moştenirea lor. Iară Gaad şi Ruvin şi jumătate din neamul Manasse ş-au fost luat moşteanirile sale peste Iordan, despre răsărit, care le-au dat Moisi, sluga Domnului".
8. Şi sculându-să bărbaţii să margă a scrii pământul, le-au poruncit Iosue, zicând: „Încungiuraţi pământul şi scriiţi, şi vă întoarceţi la mine, ca aici, înaintea Domnului, în Silo, să vă trimiţă soarte".
9. Şi s-au dus. Şi, văzându-l, în şeapte părţi l-au împărţit, scriind în carte. Şi s-au întors la Iosue, în tabăra Silo.
10. Carele au trimis sorţii înaintea Domnului, în Silo. Şi au împărţit pământul fiilor Israil în şepte părţi.
11. Şi s-au suit soartea dintăi fiilor Veniamin, prin familiile sale, să moştenească pământul între fiii Iiudei şi fiii lui Iosif.
12. Şi au fost hotarul lor spre miiazănoapte de la Iordan, mergând pre lângă coastele Ierihonului despre miiazănoapte, şi de acolo spre răsărit, la munţi suindu-să şi agiungând la pustia Vethavin,
13. Şi, trecând pre lângă Luza, spre amiiazăzi; *aceasta iaste Vethil. Şi să pogoară în Ataroth Addar, în muntele care iaste la amiiazăzi Vithhoronului din gios, | *Face. 28, 19.
363v 14. Şi să pleacă încungiurând spre mare la amiiazăzea muntelui care priveaşte Vithhoron spre Africa; şi sânt ieşiturile ei în Cariathvaal, carea să chiiamă şi Cariathiarim, cetatea fiilor Iiuda. Aceasta iaste partea spre mare, la apus.
15. Iară despre amiiazăzi din partea Cariathiarim iase hotarul spre mare şi agiunge până la izvorul apelor Nethoa,
16. Şi să pogoară în partea muntelui care priveaşte spre valea fiilor Ennon; şi iaste despre miiazănoapte, în partea cea mai de pre urmă a vălii Rafain. Şi să pogoară în Gheennom (adecă valea Ennom), lângă coastele Ievuseului, la amiiazăzi, şi agiunge la izvorul Roghil,
17. Trecând la miiazănoapte şi ieşind la Ensemes, adecă Fântâna Soarelui,
18. Şi treace până la mormânturile care sânt în preajma suişului Adommim; şi să pogoară la Avenvoim, adecă la piatra Voim, fiului Ruvim. Şi treace din coasta miiaziinoapte la câmpii şi să pogoară în şes,
19. Şi păşeaşte spre miiazănoapte Vithhagla. Şi sânt ieşirile ei spre limba Mării Sărate, de la miiazănoapte în sfârşitul Iordanului, spre amiiazăzi,
364r 20. Carea iaste hotarul ei de la răsărit. Aceas||ta iaste moştenirea fiilor Veniamin, prin hotarăle sale împregiur, şi familiilor sale.
21. Şi au fost cetăţile lui: Ierihonul şi Vithhagla şi valea Casis,
22. Vitharava şi Samaraim şi Vethil
23. Şi Avim şi Afara şi Ofera,
24. Satul Emona şi Ofni şi Gavei, cetăţi doaosprăzeace şi satele lor.
25. Gavaon şi Rama şi Veroth,
26. Şi Mesfe şi Cafara şi Amosa,
27. Şi Reachim, Iarefil şi Tharelachi şi Sela, Eef şi Ievus, carea iaste Ierusalimul, Gavaath şi Cariath, cetăţ patrusprăzeace, şi satele lor. Aceasta iaste moştenirea fiilor Veniamin după familiile sale.

Cap 19

Să însămnează sorţile a şase neamuri, Simion, Zavulon, Isahar, Asir, Nethali, Dan şi Iosue.

1. Şi au ieşit soartea a doao a fiilor Simion, prin rudeniile sale. Şi au fost moştenirea
2. Lor în mijlocul moştenirii fiilor Iiuda: Versaviei şi Savei şi Malada,
3. Şi Hasersual, Vala şi Asim,
4. Şi Eltholad, Vethul şi Harma,
5. Şi Sichelig şi Vethmarehavoth şi Hasersusa,

6. Şi Vethlevaoth şi Sarohin, cetăţi treispră|zeace şi satele lor. 364v
7. Ain şi Remmon şi Athar şi Asan, cetăţi patru şi satele lor.
8. Toate satele prinpregiurul cetăţilor acestora, până la Vaalath-Veir-Ramath, spre amiiazăzi. Aceasta-i moştenirea fiilor Simeon, după rudeniile sale,
9. În moştenirile şi funile fiilor Iiuda, că mai mare era. Şi pentru aceea fiii lui Simion au moştenit în mijlocul moştenirii lor.
10. Şi au căzut soartea a triia fiilor Zavulon, prin rudeniile sale. Şi au fost hotarul moştenirii lor până la Sarid.
11. Şi să suie din mare şi Merala şi vine în Devvaseth, până la repegiunea carea iaste spre Ieconam,
12. Şi să întoarce din Sared spre răsărit, în hotarele Cheseleththavor şi iase la Daverith şi să suie spre Iafie.
13. Şi de acolo treace până spre răsărit Ghethhefer şi Thacasim, şi iese în Remmon, Amthar şi Noa,
14. Şi încungiură la miiazănoapte Hanathon şi sânt ieşirile în valea Iethahil,
15. Şi Cathit şi Naalol şi Semeron şi Iedala şi Vifleim, cetăţi doaosprăzeace şi satele lor.
16. Aceasta iaste moştenirea neamului fiilor Zavulon, prin rudeniile sale, cetăţile şi satele lor.
17. Lui Isahar i-au ieşit soartea a patra, prin rudeniile sale.
18. Şi au fost moştenirea lui: Ezrail şi Casaloth şi Sunem, ||
19. Şi Hafaraim şi Seon şi Anaharath, 365r
20. Şi Ravoth şi Chesion şi Avis,
21. Şi Rameth şi Engannim şi Enhada şi Vethreses
22. Şi agiunge hotarul ei până la Thavor şi Sehesima şi Vethsamis şi vor fi ieşirile ei Iordanul, cetăţ şasprăzeace şi satele lor.
23. Aceasta-i moştenirea fiilor Isahar, prin rudeniile sale, cetăţile şi satele lor.
24. Şi au căzut a cincea soarte neamului fiilor Asir, prin rudeniile sale.
25. Şi au fost hotarul lor Halcath şi Hali şi Vetin şi Axaf,
26. Şi Elineleh şi Amaad şi Messal şi au agiuns până la Carmilul mării, şi Sihor şi Lavanath,
27. Şi să întoarce spre răsărit Vethdagon şi treace până la Zavulon şi la valea Iethail spre miiazănoapte, în Vethimec şi Nehiil şi iese la stânga Cavului,
28. Şi Avran şi Rohog şi Hamon şi Cana, până la marea Sidonului.
29. Şi să întoarce în Horma, până la cetatea întărită Tirul şi la Hosa şi vor fi ieşirile ei în mare din funea Ahziva.
30. Şi Amma şi Afec şi Rohov, cetăţi doaozăci şi doao şi satele lor.
31. Aceasta iaste moştenirea fiilor Asir prin rudeniile sale şi cetăţile şi satele lor.
32. Fiilor Nethali a şasa parte le-au căzut prin familiile sale. |
33. Şi au început hotarul din Heliv şi Elon, în Saananim şi Adami, carea iaste Nechiv, 365v
şi Ievnail, până la Lec şi ieşirile lor, până la Iordan.
34. Şi să întoarce hotarul spre apus în Azanothavor şi de acolo iase în Hucuca şi treace în Zavulon spre amiiazăzi, şi în Asir spre apus, şi în Iiuda la Iordan, spre răsăritul soarelui.
35. Cetăţi întărite, Asedim, Sir şi Math şi Recath şi Chinerith,
36. Şi Edema şi Arama şi Asor,
37. Şi Chedis şi Edrain şi Enhasor,
38. Şi Eron şi Magdalim şi Horim şi Vethanath şi Vethsamiz, cetăţ noaosprăzeace şi satele lor.
39. Aceasta iaste moştenirea neamului fiilor Nethali, prin rudeniile sale, cetăţile şi satele lor.
40. Neamului fiilor Dan, prin familiile sale, au ieşit a şeaptea soarte.
41. Şi au fost hotarul moştenirii lui Saara şi Estahol şi Hirsemes, adecă cetatea soarelui,
42. Selevin şi Aialon şi Iethela,
43. Elon şi Themna şi Acron,
44. Elfteche, Ghevethon şi Valath,
45. Şi Iiud şi Vani şi Varah şi Ghethremon,
46. Şi Meiarcon şi Arecon, cu hotarul care priveaşte la Iopin.
47. Şi cu acela sfârşit să închide. Şi s-au suit fiii lui Dan şi au bătut împrotiva Lesim, şi o au prins. Şi o au lovit în ascuţitul sabiii şi o au || stăpânit şi au lăcuit într-însa, chemând 366r
numele ei Lesim Dan, din numele lui Dan, tătâne-său.
48. Aceasta iaste moştenirea neamului fiilor Dan, prin rudeniile sale, cetăţile şi satele lor.

49. Şi deacă au plinit cu soartea a împărţi pământul fieştecăruia prin neamurile sale, au dat fiii lui Israil moştenirea lui Iosue, fiului Nun în mijlocul său,
50. După porunca Domnului, cetatea carea au poftit, Thamnath Saraa, în muntele Efrem. Şi au zidit cetate şi au lăcuit într-însa.
51. Aceastea sânt moştenirile care cu soarte le-au împărţit Eliazar preotul şi Iosue, fiiul lui Nun, şi căpeteniile familiilor şi a neamurilor fiilor lui Israil, în Silo, înaintea Domnului, la uşa cortului mărturiei, şi au împărţit pământul.

Cap 20

Şease cetăţi de scăpare, dincoace şi dincolea de Iordan, şi carii vor putea scăpa la eale şi până când acolo trebuie să rămâie.

1. Şi au grăit Domnul către Iosue, zicând: „Grăiaşte fiilor Israil şi le zi:
2. «Despărţiţ cetăţile celor ce fug, *de care am grăit către voi prin mâna lui Moisi, *Num. 35, 11. 2 Leage 19, 2.
3. Să scape la eale oricare va lovi suflet neştiind şi să poată scăpa de mănia aproapelui, care iaste izbânditoriu sângelui,
4. Dacă va scăpa la una dintr-aceastea cetăţi şi va grăi bătrânilor cetăţii aceea cealea ce-l arată a fi nevinovat. Şi aşea l-or priimi şi-i vor da loc de lăcuit |
366v 5. Şi nu-l vor da în mânile celui ce-l va goni a izbândi sângele; că neştiind au lovit aproapele lui, nici să vădeaşte a-i fi fost neprietin mai înainte de doao sau trei zile.
6. Şi va lăcui în cetatea aceea până va sta înaintea giudecăţii, dându-şi pricina fapteai sale şi până va muri preotul cel mare care va fi într-aceea vreame. Atunci să va întoarce ucigaşul şi va întra în cetate şi în casa sa, din carea fugise»".
7. Şi au rânduit Chedis în Galileea muntelui Nethali şi Sihim în muntele Efrem şi Cariatharvi, aceea iaste Hevron, în muntele Iiuda.
8. Şi peste Iordan, despre răsăritul Ierihonului, *au aşezat Vosor, carea iaste zidită în cămpia pustiei de neamul Ruvim, şi Ramoft în Galaad, de neamul Gaad, şi Gaulon în Vasan, din neamul Manasse. *2 Leage 4, 43.
9. Aceaste cetăţi s-au rânduit tuturor fiilor Israil şi veniţilor carii lăcuia între dânşii, să scape la eale care neştiind ar fi lovit suflet şi să nu moară în mâna aproapelui celui ce pofteaşte a izbândi vărsatul sânge, până când va sta înaintea norodului, arătându-şi pricina sa.

Cap 21

Leviţilor să însămnează cetăţi patruzăci şi opt, cu oşteazele. Şi, plinindu-să făgăduinţa lui Dumnezeu oarecând patriarşilor făcută, pace şi odihnă să dă fiilor Israil. ||

367r 1. Şi s-au apropiat căpeteniile familiilor Levi la Eliazar preotul şi la Iosue, fiiul lui Nun, şi la povăţuitorii neamurilor, prin fieştecare neamuri a fiilor Israil.
2. Şi au grăit către dânşii în Silo pământului Hanaan şi au zis: *„Domnul au poruncit prin mâna lui Moisi să ni să dea cetăţi de lăcuit şi oştezele lor spre hrana dobitoacelor". *Num. 35, 2.
3. Şi au dat fiii lui Israil din moşiile sale, după porunca Domnului, cetăţile şi oştezele lor.
4. Şi au ieşit soartea spre familia Caath a fiilor Aaron preotului din neamul Iiuda şi Simeon şi Veniamin, cetăţi treisprăzeace.
5. Şi celoraalalţi fiilor Caath, adecă leviţilor, carii prisosise din neamurile Efrem şi Dan şi jumătate partea Manasse, cetăţ zeace.
6. Iară fiilor Gherson le-au ieşit soartea să ia din neamurile Isahar şi Asir şi Nethali şi din jumătate neam Manasse în Valam, cetăţi cu numărul treisprăzeace,
7. Şi fiilor Merari, prin rudeniile sale, din neamurile Ruvin şi Gad şi Zavulon, cetăţ doaosprăzeace.
8. Şi au dat fiii lui Israil leviţilor cetăţile şi oştezele lor, precum poruncise Domnul prin mâna lui Moisi, fieştecărora cu soarte dându-le.
9. Din neamurile fiilor Iiuda şi Simeon au dat Iosue cetăţi *a cărora aceastea sânt numele: *1 Par. 6, 55.
367v 10. Fiilor Aaron, prin familiile Caath din neamul levi|ticesc (pe soartea dintâi lor le-au ieşit),
11. Caritharvi, a tatălui Enac, carea să chiiamă Hevron, în muntele Iiuda, şi oştezele ei prinpregiur,

*Sus 14, 14. 12. *Iară câmpurile şi satele ei le dedease lui Caliv, fiiului Iefonie, spre moştenire.
13. Şi au dat fiilor Aaron, preotului Hevron, cetatea scăpării şi oşteazele ei şi Lovna cu oşteazele ei,
14. Şi Iefter şi Esthemo,
15. Şi Holon şi Davir,
16. Şi Ain şi Ieta şi Vethsames, cu oşteazele sale cetăţi noao din neamuri, precum s-au zis, doao.
17. Iară din neamul fiilor Veniamin, Gavaon şi Gavai,
18. Şi Anaftoth şi Almon, cu oşteazele sale, cetăţi patru.
19. Toate împreună cetăţile fiilor Aaron preotului, treisprăzeace, cu oşteazele sale,
20. Iară celoraalalţi prin familiile fiilor Caath a neamului liviticesc, aceasta s-au dat moştenire:
21. Din neamul Efrem, cetăţi de scăpare Sihim cu oştezele sale în muntele Efrem şi Gazir,
22. Şi Chivsaim şi Veftoron, cu oştezele sale, cetăţi patru.
23. Şi din neamul Dan, Eltheco şi Gavathon,
24. Şi Aialon şi Gheftremon, cu oştezele sale, cetăţi patru.
25. Iară din jumătatea neamului Manasse, Thanah şi Gheftremon, cu oştezele sale, cetăţi doao.
26. Toate cetăţile zeace şi oştezele lor s-au dat fiilor Caaft treapteai din jos.
27. Şi fiilor Gherson, neamului leviticesc, le-au dat || din jumătatea neamului Manasse 368r
cetăţi de scăpare, Gaolon în Vasan şi Vosram, cu oşteazele sale, cetăţi doao.
28. Iară din neamul lui Isahar, Chesion şi Devereft,
29. Şi Iaramoth şi Emgamnnim, cu oşteazele sale, cetăţi patru.
30. Iară din neamul Asir, Masal şi Avdon,
31. Şi Velcath şi Rohov, cu oşteazele sale, cetăţi patru.
32. Şi din neamul Nethali, cetăţ de scăpare Chedis în Galilea şi Hamothdor şi Carfthan, cu oşteazele sale, cetăţi trei.
33. Toate cetăţile familiilor Gherson treisprăzeace, cu oşteazele sale.
34. Iară fiilor Merari, leviţilor treaptei din jos, prin familiile sale s-au dat, din neamul lui Zavulon, Iecnnam şi Cartha,
35. Şi Damna şi Naalol, cetăţ patru, cu oşteazele sale.
36. Din neamul Ruvin peste Iordan, împrotiva Ierihonului, cetăţ de scăpare Vosor în pustie, Misor şi Iaser şi Ieftson şi Mefaath, cetăţi patru, cu oşteazele sale.
[37]. Din neamul Gaad cetăţi de scăpare Ramoft în Galaad şi Manaim şi Hesevon şi Iasir, cetăţi patru, cu oşteazele sale.
38. Toate cetăţile fiilor Merari prin familii şi neamurile sale, doaosprăzeace.
39. Deci toate cetăţile leviţilor în mijlocul fiilor Israil au fost patruzăci şi opt,
40. Cu oşteazele sale, fieştecare prin familii împărţite. |
41. Şi au dat Domnul, Dumnezeu lui Israil, tot pământul care să jurase a-l da părinţilor 368v
lor şi l-au moştenit şi au lăcuit într-însul.
42. Şi s-au dat de la el pace în toate neamurile prinpregiur; şi nime din protivnici au îndrăznit a le sta împrotivă, ci toţ stăpănirii lor s-au supus.
43. Nice un cuvânt care făgăduise că le va face deşert au fost, ci cu fapta au plinit toate.

Cap 22

Neamurile Ruvin şi Gad şi jumătate Manasse, peste Iordan lăsate.
Prepus mişcă celoraalalte neamuri, pentru oltariul la Iordan făcut.
Ci trimişii soli cuprind dreapta lor mântuire.

1. Intr-aceeaş vreame au chemat Iosue pe ruviteani şi gaditeani şi jumătate partea Manasse.
2. Şi au zis câtră dânşii: „Făcut-aţi toate care v-au poruncit Moisi, sluga Domnului, şi mie în toate mi-aţi fost ascultători,
3. Nici aţ lăsat fraţii voştri multă vreame, până în zioa de acum, păzând porunca Domnului, Dumnezeului vostru.
4. Deci, deacă au dat Domnul, Dumnezeul vostru, fraţilor voştri odihnă şi pace, precum
*Num. 32, 33. s-au făgăduit, întoarceţi-vă şi vă duceţ la sălaşele voastre şi la pământul moştenirii *care
Sus 13, 8. v-au dat Moisi, sluga Domnu||lui, peste Iordan. 369r

5. Aşea numai să păziţ cu deadinsul şi cu fapta să pliniţ porunca şi leagea care v-au poruncit Moisi, sluga Domnului, să iubiţ pre Domnul, Dumnezeul vostru, şi să umblaţ în toate căile Lui şi să ţineţ poruncile Lui şi să vă lipiţ de El şi să-I slujiţ în toată inima şi în tot sufletul vostru".

6. Şi i-au blagoslovit Iosue şi i-au slobozit, carii s-au întors la sălaşele sale.

7. Iară jumătăţii neamului Manasse îi dedease Moisi moştenire în Vasan. Şi pentru aceaea, jumătăţii carea prisosea i-au dat Iosue soarte între ceialalţi fraţii săi peste Iordan, spre apus. Şi, slobozându-i la sălaşele sale şi blagoslovindu-i,

8. Le-au zis: „În multe averi şi bogăţii vă întoarceţ la scaunele voastre, cu argint, aur, aramă şi fier şi cu haină înmulţită; împărţiţi prada vrăjmaşilor cu fraţii voştri".

9. Şi s-au întors şi s-au dus fiii lui Ruvin şi fiii lui Gad şi jumătate neamul Manasse de la fiii lui Israil din Silo, care-i zidită în Hanaan, ca să între în Galaad, pământul moştenirii sale, care-l dobândise după porunca Domnului, în mâna lui Moisi. |

369v 10. Şi, venind la hâlmurile Iordanului, în pământul Hanaan, au zidit lângă Iordan oltariu de mărime nesfârşită.

11. Carea auzând fiii lui Israil şi oricarii soli vestindu-le că ar fi zidit fiii lui Ruvin şi Gad şi jumătate neamul Manasse oltariu în pământul Hanaan, pre hălmurile Iordanului, înprotiva fiilor Israil,

12. S-au adunat toţi în Silo, ca să să suie şi să oştească împrotiva lor.

13. Şi într-aceaea au trimis la ei, în pământul Galaad, pe Feneis, fiiul lui Eliazar preotului,

14. Şi zeace căpetenii cu el, câte unul din fieştecare neam,

15. Carii au venit la fiii lui Ruvin şi la Gad şi la jumătate neamul Manasse, în pământul Galaad, şi au zis câtră dânşii:

16. „Acestea porunceaşte tot norodul Domnului: «Ce treacerea legii este aceasta? Căci aţi părăsit pre Domnul, Dumnezeul lui Israil, zidind oltariu călcătoriu de leage, şi de la slujba Lui depărtându-vă?

17. Au puţin vă este *că aţi păcătuit în Velfegor, şi până într-această zi întinăciunea nelegiuirii aceştiia în voi rămâne şi mulţi din norod au căzut? *Num. 25, 3. 2 Leage 4, 3.

18. Şi voi astăzi aţi părăsit pre Domnul, şi mâne spre tot Israilul mânia Lui să va aprinde. ||

370r 19. Că, de gândiţ a fi necurat pământul moştenirii voastre, treaceţi la pământul în carele este cortul Domnului şi lăcuiţi între noi. Numai de a Domnului şi de a noastră împreunare să nu vă depărtaţi, zidind oltariu peste oltariul Domnului, Dumnezeului nostru.

20. *Au nu Ahan, fiiul Zarei, au trecut porunca Domnului şi preste tot norodul Israil mânia lui au căzut? Şi el era un om, şi batâr de-ar fi perit săngur în nelegiuirea sa!»" *Sus 7, 1.

21. Şi au răspuns fiii lui Ruvin şi Gad şi jumătate neamul Manasse, căpeteniilor solirei lui Israil:

22. „Dumnezeu, Domnul cel tare, însuş ştie, şi Israil împreună va înţeleage; de am zidit acest oltariu cu gând a treace leagea, nu ne păzească, ci ne pedepsească acum.

23. Şi de l-am făcut cu aceea minte, ca arderi de tot şi jârtvă şi păciuitoare junghieri preste el să punem, însuş cearce şi judece!

24. Şi nu mai vârtos cu aceea gândire şi înţăleagere, ca să zicem: «Mâne vor zice fiii voştri fiilor noştri: 'Ce e voao şi Domnului, Dumnezeului Israil?'»

25. Hotaru au pus Domnul între noi şi între voi, o, fiii lui Ruvin şi fiii lui Gad, râul Iordanului şi pentru aceea parte nu aveţi în Domnul. Şi prin acest prilej vor întoarce fiii

370v voştri pre fiii noştri de la | frica Domnului. Gândit-am dară mai bine

26. Şi am zis: «Să ne rădicăm oltariu, nu spre arderi de tot, nici spre aducerea de junghieri,

27. Ci spre mărturie între noi şi între voi, şi între fiiul nostru şi sămânţa voastră, ca să slujim Domnului, şi în puterea noastră să fie a aduce şi arderi de tot şi jungheri şi jârtve păciuitoare. Şi nu cumva să zică mâne fiii voştri fiilor noştri: 'Nu este voao parte în Domnul!'»

28. Iară, de vor vrea a zice, le vor răspunde: «Iată oltariul Domnului, care l-au făcut părinţii noştri, nu spre arderi, nici spre jârtvă, ci spre mărturia noastră şi a voastră».

29. Departe de la noi fie această nelegiuire, ca să ne depărtăm de la Domnul şi să părăsim urmele Lui, zidind oltariu spre ardere şi jârtve, şi aducere de jungheri, afară de oltariul Domnului nostru, care s-au zidit înaintea cortului Lui".

30. Care auzând Fineis preotul şi căpeteniile solirei lui Israil, carii era cu el, s-au îmblânzit, şi cuvintele fiilor Ruvin şi Gad şi a giumătăţii neamului Manasse foarte bucuroş le-au primit.

31. Şi au zis Fineis, fiiul lui Eliazar preotului, câtră dânşii: „Acum ştim că cu noi este Domnul, că streini sânteţ de această treacere de leage, şi aţi slobozit fiii lui Israil din mâna Domnului".

371r 32. Şi s-au întors cu căpeteniile de la fiii lui || Ruvin şi Gad, din pământul Galaad, hotarelor Hanaan, la fiii lui Israil şi le-au vestit.

33. Şi au plăcut cuvântul tuturor auzându-l. Şi au lăudat pre Dumnezeu fiii lui Israil şi n-au mai zis să să suie împrotiva lor şi să oştească şi să şteargă pământul moştenirii lor.
34. Şi au chemat fiii lui Ruvin şi fiii lui Gad oltariul care rădicase, „Mărturiia noastră”, că Domnul însuşi este Dumnezeu.

Cap 23

Iosue, bătrân şi aproape de moarte, îndeamnă fiii lui Israil spre ţinerea poruncilor lui Dumnezeu şi a să feri de împărtăşirea cu păgânii.

1. Şi, trecând multă vreame după ce pace dedease Domnul lui Israil, supuind
împrejur toate neamurile, şi Iosue vechiu de zile şi de vârstă bătrână fiind,
2. Chemat-au Iosue tot Israilul şi cei mai mari născuţi şi căpeteniile şi povăţuitorii şi învăţătorii şi au zis către dânşii: „Eu am îmbătrânit şi de vârstă mai păşită sânt.
3. Şi voi vedeţi toate care au făcut Domnul, Dumnezeul vostru, tuturor prinpregiur neamurilor, în ce chip pentru voi însuş au oştit.
4. Şi acum, pentru că cu soarte v-au împărţit tot pământul, de la partea Iordanului despre răsărit până la Marea Mare, şi încă multe prisosesc neamuri,
5. Domnul, Dumnezeul vostru, le va piiarde şi le va lua de la faţa voastră şi veţi stăpâni pământul, | precum v-au făgăduit. 371v
6. Numai vă întăriţi şi fiţ cugetători a plini toate care sânt scrise în cartea legii lui Moisi. Şi să nu vă abateţ de la ele nici spre dreapta, nici spre stânga;
7. Nu cumva, după ce veţi întra la neamurile care vor fi între voi, să juraţ în numele dumnezeilor lor şi să le slujiţi şi să vă închinaţ lor,
8. Ci vă lipiţ de Domnul, Dumnezeul vostru, ce aţ făcut pân zioa de astăzi.
9. Şi atunci va lua Domnul Dumnezeu înaintea voastră neamuri mari şi vârtoase şi nime va putea sta împrotivă voao.
10. Unul din voi va goni din protivnici o mie de bărbaţi, că Domnul, Dumnezeul vostru, pentru voi însuş va oşti, precum s-au făgăduit.
11. Aceasta numai cu deadinsul păziţi, să iubiţi pre Domnul, Dumnezeul vostru.
12. Iară, de veţi vrea a vă lipi de greşalele neamurilor acestora, care lăcuiesc între voi, şi amesteca cu ei căsătoriile şi priiatinia a împreuna,
13. Încă acum să ştiţ că Domnul, Dumnezeul vostru, nu le şterge înaintea feaţii voastre, ci să vă fie spre groapă şi laţu şi sminteală din coastele voastre şi surceale în ochii voştri, până vă va lua şi vă va pierde din pământul acest bun, care v-au dat. ||
*3 Împăr. 2, 2. 14. *Iată, eu astăzi întru pre calea a tot pământului, şi cu toată inima veţ cunoaşte 372r
că din toate cuvintele care a vi le da Domnul s-au făgăduit, unul n-au trecut în deşert.
15. Deci precum au plinit cu fapta ce au făgăduit şi norocite toate v-au venit, aşea va aduce preste voi orice fealiu de reale v-au amânănţat, până când vă va lua şi vă va pierde din pământul acest bun, care v-au dat,
16. Pentru că aţi trecut legătura Domnului, Dumnezeului vostru, carea au lovit cu voi, şi aţi slujit dumnezeilor streini şi v-aţ închinat lor. Curând şi degrabă să va scula asupra voastră urgia Domnului şi vă veţ lua de la acest pământ bun, care v-au dat”.

Cap 24

Să aduc aminte facerile de bine israilteanilor de la Dumnezău; legătura norodului cu Domnul; moartea lui Iosue, îngroparea oaselor lui Iosif şi moartea lui Eliazar preotului.

1. Şi au adunat Iosue toate neamurile lui Israil în Sihim şi au chemat pre cei mai mari
născuţi şi căpeteniile şi judecătorii şi învăţătorii şi au stat înaintea Domnului.
*Face. 11, 26. 2. Şi către norod aşa au grăit: „Aceastea zice Domnul, Dumnezeul lui Israil: «Peste
*Face. 11, 31. râu au lăcuit părinţii voştri din început, *Thare, tatăl lui Avraam, şi Nahor. Şi au slujit
Face. 21, 2. dumnezeilor streini.
*Face. 25, 26. 3. *Luat-am dară pre tatăl vostru Avraam din | hotarele Mesopotamiei şi l-am adus în 372v
**Face. 36, 8. pământul Hanaan şi am înmulţit sămânţa lui,
***Face. 46, 6. 4. *Şi i-am dat pre Isaac. **Şi lui iarăşi i-am dat pre Iacov şi Isav, ***din carii lui Isav
****Ieşir. 3, 10. i-am dat muntele Seir spre moştenire, ****iară Iacov şi fiii lui s-au pogorât în Eghipt.
*Ieşir. 12, 37. 5. *Şi am trimis pe Moisi şi Aaron şi am lovit Eghiptul cu multe seamne şi ciudease.

6. Şi v-am scos pre voi şi părinţii voştri din Eghipt şi aţ venit la mare. Şi au gonit eghipteanii *pre părinţii voştri, cu căruţe şi cu călărime, până la Marea Roşie. *Ieşir. 14, 9.

7. Şi au strâgat către Domnul fiii lui Israil, Carele au pus întunearec între voi şi între eghipteani şi au adus asupra lor marea şi i-au acoperit. Văzut-au ochii voştri toate care în Eghipt am făcut şi aţi lăcuit în pustie multă vreame.

8. Şi v-am dus în pământul amorreului, care lăcuia peste Iordan, *şi, oştind asupra voastră, i-am dat în mânile voastre şi aţi moştenit pământul lor şi i-aţi ucis. *Num. 21, 24.

9. Şi s-au sculat Valac, fiiul lui Sifor, împăratul lui Moav, şi au oştit împrotiva lui Israil. *Şi au trimis şi au chemat pe Valaam, fiiul lui Vior, să vă blasteme. *Num. 22, 5.

10. Şi Eu n-am vrut a asculta, ci, dinprotivă, printr-însul v-am blagoslovit şi v-am slobozit din mâna lui. ||

373r 11. *Şi aţi trecut Iordanul şi aţi venit la Erihon. Şi au oştit asupra voastră bărbaţii cetăţii aceea, ammorreul şi ferezeul şi hananeul şi hetheul şi gherghezeul şi heveul şi ievuseul, şi i-am dat în mânile voastre. *Sus 3, 14 şi 6, 1 şi 11, 3.

12. *Şi am trimis înaintea voastră tăuni, şi i-am scos din locurile sale doi împăraţ ammorreilor, nu în sabie, nici în arcul tău. *Ieşir. 23, 28. 2 Leage 7, 20.

13. Şi v-am dat pământul, în care nu v-aţi ostenit, şi cetăţile, care nu le-aţ zidit, să lăcuiţ într-însele; vii şi maslini, care nu le-aţ sădit». Sus 11, 20.

14. *Acum, dară, teameţi-vă de Domnul şi-I slujiţi Lui cu inimă desăvârşit şi adevărată; şi luaţ dumnezeii cărora au slujit părinţii voştri în Mesopotamia şi în Eghipt şi slujiţ Domnului. *1 Împăr. 7, 3. Tovie 14, 10.

15. Iară, de vi să veade rău a sluji Domnului, voie vi să dă: aleageţ astăzi ce vă place, căruia mai ales trebuie să slujiţi, dumnezăilor cărora au slujit părinţii voştri în Mesopotamia, au dumnezeilor ammorreilor, în a cărora pământ lăcuiţ? Iară eu şi casa mea vom sluji Domnului!"

16. Şi au răspuns norodul şi au zis: „Departe fie de la noi să părăsim pre Domnul şi să slujim dumnezeilor streini!

17. Domnul, Dumnezeul nostru, însuş ne-au scos pre noi şi pre părinţii noştri din pământul
373v Eghiptului, | din casa robiei. Şi au făcut, văzând noi, seamne mari; şi ne-au păzit în toată calea prin carea am umblat şi întru toate noroadele prin carii am trecut.

18. Şi au scos toate neamurile, ammorreul, lăcuitoriul pământului la care noi am întrat. Deci vom sluji Domnului, că însuş iaste Dumnezeul nostru!"

19. Şi au zis Iosue câtră norod: „Nu veţi putea sluji Domnului, că Domnul sfânt şi tare izbânditoriu iaste, nici va îngădui nelegiuirile voastre şi păcatele.

20. De veţi lăsa pre Domnul şi veţi sluji dumnezeilor streini, să va întoarce şi vă va năcăji şi vă va răsturna după ce vă va da bunătăţile".

21. Şi au zis norodul câtră Iosue: „Nicidecum aşea precum grăieşti va fi, ci Domnului vom sluji!"

22. Şi Iosue câtră norod: „Mărturii – au zis – voi sânteţi, că însuşi vă v-aţi ales pre Domnul, să-i slujiţi". Şi au răspuns: „Mărturii".

23. „Acum dară – au zis – luaţi dumnezeii cei streini din mijlocul vostru şi plecaţi inimile voastre către Domnul, Dumnezeul lui Israil!"

24. Şi au zis norodul câtră Iosue: „Domnului, Dumnezeului nostru, vom sluji şi ascultători vom fi poruncilor Lui!"

25. Şi au lovit Iosue în zioa aceea legătură şi au pus înaintea norodului poruncile şi judecăţile în Sihim. ||

374r 26. Şi au scris toate cuvintele aceastea în cartea legii Domnului. Şi au luat o piatră mare şi o au pus supt stăjarul care era în jârtvenicul Domnului.

27. Şi au zis câtră tot norodul: „Iată, piatra aceasta vă va fi spre mărturie că au auzit toate cuvintele Domnului, care le-au grăit voao. Nu cumva după aceaea să voiţi a tăgădui şi a minţi Domnului, Dumnezeului vostru".

28. Şi au slobozit norodul, pre fieştecarii la moşia sa.

29. Şi după aceastea, au murit Iosue, fiiul lui Nun, sluga Domnului, de o sută şi zeace ani.

30. Şi l-au îngropat în hotarele moştenirii sale, în Thamnathsare, care este în muntele Efrem, despre partea de-a miiazăzi a muntelui Gaas.

31. Şi au slujit Israil Domnului în toate zilele lui Iosue şi a bătrânilor carii lungă vreame au trăit după Iosue şi carii au ştiut toate lucrurile Domnului care făcuse în Israil.

32. *Şi oasele lui Iosif, care le luase fiii lui Israil din Eghipt, le-au îngropat în Sihim, în partea ţarinii **carea cumpărase Iacov de la fiii lui Hemor, tatălui Sihim, cu o sută de miei, şi au fost spre moştenirea fiilor lui Iosif. *Facer. 50, 24. Ieşir. 1, 13, 19. ** Face. 33, 19.

33. Şi Eliazar, fiiul lui Aaron, au murit şi l-au îngropat în Gavaath Fines, fiiul lui, carea i s-au dat lui în muntele Efrem.

A

(a se) ABATE: v. III
să (te) abaţ: *conj. prez. 2.sg.* 1,7
să (vă) abateţ: *conj. prez. 2.pl.* 23,6

ACARON: s.m. „locuitor al cetăţii Ecron; una dintre cele cinci cetăţi principale ale filisteilor, alături de Gaza, Asdod, Ascalon, Gat" (cf. DB, p.364).
acaronii: *pl. nom.* 13,3

ACOLEA: adv.
acolea: 2,6

ACOLO: adv.
acolo: 2,16, 22; 3,1; 4,5, 8, 9; 6,11; 10,38; 11,11; 14, 15; 15,4, 8, 15; 18,1, 12; 19,13, 34; rezum. cap.20

(a) ACOPERI: v. IV
au acoperit: *ind. pf.c.3.sg.* 2,6; 24,7
am acoperit: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,21

ACUM: adv.
acum: 2,12; 3,16; 4,9; 5,14; 7,26; 8,29; 9,12, 13, 25, 27; 10,27; 13,7, 13; 14,10; 22,3, 22, 31; 23,4, 13; 24,14, 23

(a) ADĂPA: v. I (aici despre râuri) „a uda" (cf. lat. *irrigō* „a scălda, a uda").
adapă: *ind. prez. 3.sg.* 13,3

ADĂPOS: s.; cuvântul nu este înregistrat în DA; creaţie proprie a traducătorilor; cf. lat ***irriguus*** „bine udat", „umed"; în acelaşi verset, traducătorii au echivalat adj. latinesc şi prin ***apătos***.
adăposul: *s.n. sg. ac.* 15,19

(a se) ADĂUGA: v. I; var. (Înv.) **(a se) ADAOGE:** v. III „a continua să"
(să) adaoge: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.15
adaoge: *imperativ 2.sg.* 15, 19

ADÂNC, -Ă: adj.
adâncă: *f. sg. ac.* 13,1 (în sintagma *de adâncă vărstă*, structură calchiată – cu respectarea ordinii constituenţilor sintagmei latineşti – după lat. *provectaeque aetatis*; *aetate provectus* „înaintat în vârstă"; este o exprimare pleonastică – *Iosue bătrân şi de adâncă vărstă era* –, respectând originalul lat.: *Iosue senex provectaeque aetatis erat*).

ADEVĂR: s.n.
adevăr: *sg. ac.* 2,14

ADEVĂRAT, -Ă: adj./adv.
adevărat: *adj. n. sg. ac.* 2,12
adevărată: *adj. f. sg. ac.* 24,14
adevărat: *adv.* 2,4; 7,20; 14,7

(a) ADORMI: v. IV
adurmise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 2,8

(a se/-şi) ADUCE: v. III
aducându(-să): *gerunziu* 7,17; 10,24
aducând: *gerunziu* 7,17
au adus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,23; 8,23, 31; 10,23; 24,7
aduceţi: *imperativ 2.pl.* 10,4
ado: *imperativ 2.sg.* 10,6
am adus: *ind. pf.c. 1.sg.* 14,7; 24,3
să aducă: *conj. prez. 3.pl.* 18,4
a aduce: *inf. prez.* 22,27
va aduce: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,15
(să) aduc: *ind. prez. 3.pl., în loc. v.* ***să aduc aminte*** „se amintesc" rezum. cap.24
aduceţi(-vă): *imperativ 2.pl., în loc. v.* ***aduceţi-vă aminte*** 1,13

ADUCERE: s.f.
aducerea: *sg. ac.* 22,26
aducere: *sg. ac.* 22,29

(a se) ADUNA: v. I
vei aduna: *ind. viit.I. 2.sg.* 2,18
adunându(-să): *gerunziu* 7,9; 10,5
au adunat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,26; 24,1
(s-)au adunat: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,2; 18,1; 22,12

AFARĂ: adv.
afară: *adv. în loc. prep. (înv.)* ***afară de*** „exterior faţă de" 6,23; 22,29
afară: *adv. în loc. prep.* ***afară de*** „cu excepţia" 11,13; 14,3;

(a se) AFLA: v. I
va afla: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,14
(s-)au aflat: *ind. pf.c. 3.sg.* 7, 16, 17
au aflat: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,18
(s-)ar fi aflat: *cond. pf. 3.pl.* 10,17

(a) AGĂŢA: v. I; var. (Înv.) **(a) ACĂŢA**
au acăţat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2, 21

AGER, -Ă: adj.
ageri: *m. pl. ac.* 10,18

AICI: adv.
aici: 2,2; 15,4; 18,6, 8
aicea: 18,6

(a) AJUTA: v. I
să agiute: *conj. prez. 3.sg.* 10,33

(a) AJUNGE: v. III
agiungând: *gerunziu* 15,4, 7; 18,12
agiunge: *ind. prez. 3.sg.* 18,15, 16; 19,22
au agiuns: *ind. pf.c. 3.pl.* 19,26

AJUTOR: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **AGIUTORIU**
agiutoriul: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu agiutoriul*** „datorită ajutorului" (cf. MDA) 8,10
agiutoriu: *sg. ac.* 10,4, 6
agiutoriul: *sg. ac.* 10,6

(a) ALEGE: v. III
au ales: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,4
aleage: *imperativ 2.sg.* 4,2
alegând: *gerunziu* 8,3
alesease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 8,12
ar fi ales: *cond. pf. 3.sg.* 9,27
aleageţi: *imperativ 2.pl.* 18,4
aleageţ: *imperativ 2.pl.* 24,15
(vă v-)aţi ales: *ind. pf.c. 2.pl.* 24,22

(a) ALERGA: v. I
alergând: *gerunziu* 7,22

ALES, ALEASĂ: adj.
ales: *adj. în loc. adv.* ***mai ales*** „îndeosebi, în special" 24,15

ALEŞUIRE: s.f.; vezi **LEŞUIRE**

(a) AMENINŢA: v. I; var. **(a) AMÂNĂNŢA**
au amânănţat: *ind. pf.c. 3.sg.* 23,15

(a) AMESTECA: v. I
amesteca: *inf. prez. fără* ***a*** 23,12

AMIAZĂ: s.f.; var. (Reg.) **AMIAZI; AMIAZĂZI;** (Înv.; art.) **AMIAZĂZIA** „sud”
ameazăzi: *sg. ac.* 10,40; 11,16; 12,3; 13,4; 15,1, 2, 4, 7, 8, 19, 21; 17,10; 18,5
ameazii: *sg. ac.* 11,2
ameazăzea: *sg. ac.* 17,9
amiiazăzi: *sg. ac.* 18,13, 15, 16, 19; 19,8, 34
amiiazăzea: *sg. ac.* 8,14

AMINTE: adv.
aminte: *adv. în loc. v.* ***(a-şi) aduce aminte*****; vezi (a) ADUCE**

(a se) AMISTUI: v. IV (Înv.) „a mistui”
(s-)au amistuit: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,25

AMOREU: s.m. (cf. **Indice** Fc)
amorreilor: *pl. gen./dat.* 2,10; 9,10
ammorreul: *sg. nom./ac.* 3,10; 9,1; 11,3; 12,8; 24,11, 18
ammorreilor: *pl. gen./dat.* 5,1; 10,5, 6; 12,2; 24,12, 15
ammorreului/Ammorreului: *sg. gen.* 7,7; 13,4, 21
ammorreu: *sg. ac.* 10,12
amorreului: *sg. gen.* 24,8

AN: s.m.
ani: *pl. ac.* 5,6; 14,7, 10; 24,29
an: *sg. ac./gen.* 5,11, 12

ANATEMĂ: s.f.; var. (Înv.) **ANATHEMĂ**
anathemă: *sg. nom./ac.* 6,17; 7,1
anathima: *sg. ac.* rezum. cap.7

APĂ: s.f.
apele: *pl. nom./ac.* 2, 10; 3,13, 16; 4,7, 18, 23; 11,5, 7, 8; 13,6; 15,7; 16,1
apa: *sg. ac.* 3,8; 7,5
apei: *sg. gen.* 3,15; 15,9
ape: *pl. ac.* 9,21, 23, 27
apelor: *pl. gen.* 18,15

APĂTOS, -OASĂ: adj.
apătos: *n. sg. ac.* 15,19

(a se) APRINDE: v. III
au aprins: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,24; 8,19, 28; 11,13
aprindeţi: *imperativ 2.pl.* 8,8
aprinsease: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 8,22
(să) va aprinde: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,18

APROAPE: adv.
aproape: *adv.* 9,16
aproape: *adv. în loc. adv.* ***aproape de*** „cu puţin timp înainte de” (cf. MDA) rezum. cap.23
aproapelui: *s.m. sg. gen.* 20,3, 9
aproapele: *s.m. sg. ac.* 20,5

(a se) APROPIA: v. I
să (vă) apropiiaţi: *conj. prez. 2.pl.* 3,4
apropiiaţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 3,9
(vă) veţ apropia: *ind. viit.I. 2.pl.* 7,14
(să) va apropia: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,14
(ne) vom apropia: *ind. viit.I. 1.pl.* 8,5
(s-)au apropiat: *ind. pf.c. 3.pl.* 14,6; 21,1

(a) APUCA: v. I
veţi apuca: *ind. viit.I. 2.pl.* 8,2

(a) APUNE: v. III
a apune: *inf. prez.* 10,13
apuind: *gerunziu* 10,27

APUS: s.n.
apusului: *sg. gen.* 1,4, 15; 8,12
apus: *sg. ac.* 5,1; 8,13; 11,3, 16; 12,7; 15,8, 10, 11; 16,3; 18,14; 19,34; 22,7
apusul: *sg. ac.* 8,9, 29

ARAMĂ: s.f.
aramă: *sg. ac.* 6,19, 24; 22,8

(a se) ARĂTA: v. I
(să) arată: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.5
să areate: *conj. prez. 3.sg.* 5,6
arată: *ind. prez. 3.pl.* 20,4
arătându-: *gerunziu* 20,9

ARĂTARE: s.f. „dovedire”
arătarea: *sg. ac.* 9,5

ARC: s.n.
arcul: *sg. ac.* 24,12

(a se) ARDE: v. III
(să) va arde: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,15
vei arde: *ind. viit.I. 2.sg.* 11,6
au ars: *ind. pf.c. 3.pl.* 11,9

ARDERE: s.f.
arderi: *pl. ac., în sintagma* ***arderi de tot*** 8,31; 22,23, 26, 27
arderi: *pl. ac.* 22,28
ardere: *sg. ac.* 22,29

ARGINT: s.n.
argint: *sg. ac.* 6,19, 24; 7,21; 22,8
argintul: *sg. ac.* 7,21, 22, 24

ARMAT, -Ă: adj. (Înv.) „înarmat”
armaţ: *masc. pl. nom.* rezum. cap.1
armată: *f. pl.nom.* 6,9
armat: *n. sg. nom.* 6,13

(a) ARUNCA: v. I
au aruncat: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,23; 8,29; 10,27
să arunc: *conj. prez. 1.sg.* 18,6

(a) ASCULTA: v. I
am ascultat: *ind. pf.c. 1.pl.* 1,17
vom asculta: *ind. viit.I. 1.pl.* 1,17
va asculta: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,18
ascultaţ: *imperativ 2.pl.* 3,9
asculta: *ind. imp. 3.pl.* 5,6
ascultând: *gerunziu* 10,14
a asculta: *inf. prez.* 24,10

ASCULTĂTOR, -TOARE: adj.
ascultători: *m. pl. nom.* 22,2; 24,24

(a se) ASCUNDE: v. III
au ascuns: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,4; 6,17; 7,11
ascunsease: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 6,25
(nu) ascunde: *imperativ prohib. 2.sg.* 7,19
am ascuns: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,21
(să) ascunsease: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 10,16

ASCUNS, -Ă: adj.
ascunse: *n. pl. ac.* 7,22

ASCUŢIT: s.n. „ascuţiş”
ascuţitul: *sg. ac.* 6,21; 10,28, 30, 32, 35, 37, 39; 19,47

ASIN: s.m.
asinii: *pl. ac.* 6,21; 7,24

asini: *pl. ac.* 9,4
asin: *sg. ac.* 15,18

ASTĂZI: adv.
astăzi: *adv. în loc. adv.* ***până (în zioa de) astăzi*** „până acum” 5,9; 7,26; 14,11; 23,8
astăzi: *adv.* 3,7; 5,9; 14,10; 22,18; 23,14; 24,15

AŞA: adv.
aşa: 1,5, 15, 17; 2,12, 21; 3,7; 6,3, 14; 8,13, 22, 33; 9,21; 10,1, 25, 37, 39; 11,8, 15; 14,5, 11; 24,2
aşea: 2,16; 7,20; 8,8; 10,14; 17,10; 20,4; 22,5; 23,15; 24,21

AŞCALONITEAN: s.m. „locuitor al cetăţii Ascalon, una dintre cele cinci cetăţi filistene principale, alături de Gaza, Asdod, Ecron, Gat”
aşcaloniteanii: *pl. nom.* 13,3

(a) AŞEZA: v. I
au aşezat: *ind. pf.c. 3.sg.* 20,8

AŞEZĂMÂNT: s.n. (Înv.) „legământ”
aşezământul: *sg. ac.* 7,11
aşezământ: *sg. ac.* 9,15

AŞIJDEREA: adv.
aşijderea: 2,5; 7,9

(a) ATINGE: v. III
va atinge: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,19
să atingeţi: *conj. prez. 2.pl.* 6,18
să atingă: *conj. prez. 3.pl.* 8,13
au atins: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,31
atinge: *inf. prez. fără* ***a*** 9,19

ATUNCI: adv.
atunci: 1,8; 8,30; 9,6; 10,6, 12, 21; 14,11, 14; 20,6; 23,9

AUR: s.n.
aur: *sg. ac.* 6,19, 24; 7,21, 24; 22,8

(a se) AUZI: v. IV
auzit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,10
auzind: *gerunziu* 2,11; 9,1, 3; 11,1
au auzit: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,1; 9,16; 24,27
(să) va auzi: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,10
auzi-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 7,9
am auzit: *ind. pf.c. 1.pl.* 9,9
auzând: *gerunziu* 10,1; 14,12; 22,11, 30
auzându-: *gerunziu* 22,33

(a) AVEA: v. II
avea: *ind. imp. 3.sg.* 6,25
avem: *ind. prez. 1.pl.* 9,13
au avut: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,1
vei avea: *ind. viit.I. 2.sg.* 17,17
a avea: *inf. prez.* 17,18
aveţi: *ind. prez. 2.pl.* 22,25

AVERE: s.f.
averea: *sg. ac.* 6,23; 7,15
averi: *pl. ac.* 22,8

AZIMĂ: s.f.
azime: *pl. nom.* 5,11

AZOTEAN: s.m. „locuitor al cetăţii Asdod, una dintre cele cinci cetăţi filistene principale, alături de Gaza, Ascalon, Ecron, Gat”
azoteanii: *pl. nom.* 13,3

B

BATĂR: adv.; var. **BATÂR** „măcar” (Reg. Trans. Mold.; mgm.)
batâr: *adv.* 7,7; 22,20

(a se) BATE: v. III
să batem: *conj. prez. 1.pl.* 10,4
(s-)au bătut: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,5
au bătut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 9,18; 10,10, 35, 42; 11,8, 11, 12; rezum. cap.12; 12,1, 6, 7; 19,47
bătând: *gerunziu* rezum. cap.10
bătându-: *gerunziu* 10,5
bătea: *ind. imp. 3.sg.* 10,31

BĂRBAT: s.m.
bărbaţi: *pl. nom./ac.* 2,1, 2; 4,4; 5,4; 7,2, 3, 14, 18; 8,3, 12; 10,7; 17,2; 18,4; 23,10
bărbaţii: *pl. nom./ac.* 2,3, 4, 6; 6,2; 7,5; 8,20, 21; 9,6; 10,24; 18,8; 24,11
bărbaţ: *pl. ac./dat.* 3,12; 4,2; 6,22; 10,18
bărbat: *sg. nom./ac.* 5,13; 6,21; 8,25; 17,1
bărbatul: *sg. nom./ac.* 6,26; 15,18

BĂRBĂTESC, -EASCĂ: adj.
bărbătească: *f. sg. nom., în loc. s.* (Pop.) ***parte bărbătească*** „fiinţă de sex bărbătesc” 5,4

BĂRBĂTEŞTE: adv.
bărbăteşte: 1,18

BĂTRÂN: adj./s.m.
bătrân: *s. sg. ac.* 6,21
bătrânii: *s. pl. nom./ac.* 7,6; 8,10; 9,11
bătrânilor: *s. pl. gen./dat.* 20,4; 24,31
bătrân: *adj. m. sg. nom.* 13,1; rezum. cap.23
bătrână: *adj. f. sg. ac., în sintagma* ***de vârstă bătrână*** 23,1

(a se) BIRUI: v. IV
(să) biruiesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.10

BINE: adv.
(mai) bine: 22,25
bine: *s.n. în sintagma* ***facerile de bine*** rezum. cap.24

BLAGOSLOVENIE: s.f.
blagosloveniii: *sg. gen.* 8,34
blagoslovenie: *sg. ac.* 15,19

(a se) BLAGOSLOVI: v. IV
(să) blagosloveaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.8
au blagoslovit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,33; 14,13; 22,6
blagoslovindu-: *gerunziu* 17,14; 22,7
am blagoslovit: *ind. pf.c. 1.sg.* 24,10

BLESTEM: s.n.; var. **BLĂSTĂM**
blăstămului: *sg. gen.* 8,34
blăstăm: *sg. ac.* 9,23

(a se) BLESTEMA: v. I; var. **(a) BLĂSTĂMA**
(să) blastămă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.6
au blăstămat: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,25
să blastăme: *conj. prez. 3.sg.* 24,9
blăstămat e: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 6,26

BOGĂŢIE: s.f.
bogăţii: *pl. ac.* 22,8

BOLOVAN: s.m.
bolovani: *pl. ac.* 10,18, 27

BOU: s.m.
boii: *pl. ac.* 6,21; 7,24

BUCATĂ: s.f. (mai ales la pl.) „hrană"; „fel de mâncare"
bucate: *pl. ac.* 1,11; 9,7, 11
bucată: *sg. ac.* 5,12
bucatele: *pl. ac.* 9, 14

BUCIUM: s.m. (pop.) „trunchi de copac"
buciumi: *pl. ac.* 10,26

BUCUROS, -OASĂ: adj.
(foarte) bucuroş: *m. pl. nom.* 22,30

BUN, -Ă: adj.
(foarte) bun: *n. sg. ac.* 7,21
bun: *n. sg. nom./ac.* 9,25; 23,13, 15, 16

BUNĂTATE: s.f.
bunătăţile: *pl. ac.* 24,20

C

CALD, -Ă: adj.
calde: *f. pl. ac.* 9,12

CAL: s.m.
cai: *pl.nom.* 11,4
cailor: *pl. dat.* 11,6, 9

CALE: s.f.
calea: *sg. ac.* 1,8; 2,7, 16, 22; 8,15; 10,10; 12,3; 23,14; 24, 17
cale: *sg. ac.* 3,4, rezum. cap.9; 9,11
căliі: *sg. gen.* 5,4
căile: *pl. ac.* 22,5

CANANEU: s.m.; var. **HANANEU**
hananeul: *sg. nom./ac.* 3,10; 9,1; 11,3; 12,8; rezum. cap.16; 16,10; 17,12, 18; 24,11
hananeii: *pl. nom./ac.* rezum. cap.5; 7,9; 17,13

CAP: s.n.
capul: *sg. ac.* 2,19; 15,2
capetele: *pl. ac.* 7,6

CAR: s.n.
cară: *pl. ac.* 17,16
care: *pl. ac.* 17,18

CARTE: s.f.
cartea/Cartea: *sg. nom./ac., în sintagmele* ***cartea legii/cartea leagii/cartea leagii lui Moisi/cartea legii lui Moisi/cartea legii lui Dumnezeu/Cartea Drepţilor*** 1,8; 8,31, 34; 10,13; 23,6; 24,26
carte: *sg. ac.* 18,9

CASĂ: s.f.
casa: *sg. nom./ac.* 2,1, 3, 12, 15, 18; 6,22, 25; 7,14; 17,17; 18,5; 20,6; 24,15
casa: *sg. ac., în sintagmele* ***casa Dumnezeului/casa robiei*** („pământul Egiptului") 9,23; 24,17
casii: *sg. gen.* 2,6, 19
casă: *sg. ac.* 2,19; 6,17; 7,18
case: *pl. ac.* 7,14, 17
casele: *pl.ac.* 9,12

(a) CĂDEA: v. II
să cază: *conj. prez. 3.pl.* 11,20
au căzut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,9, 24; 6,20; 7,5, 6; 16,1; 17,1; 19,10, 24, 32; 22,17, 20
căzut-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,15
vor cădea: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,5
căzind: *gerunziu* 8,24
căzuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 8,25; 17,8

CĂLĂRIME: s.f. „cavalerie"
călărime: *sg. ac.* 24,6

CĂLĂTORIE: s.f.
călătoriia: *sg. ac.* 5,6

(a) CĂLCA: v. I
va călca: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,3; 14,9
a călca: *inf. prez.* 4,18
călcând: *gerunziu* 10,24
va câlca: *ind. viit. 3.sg.* 14,9

CĂLCĂTOR, -TOARE: adj.
călcătoriu: *n. sg. ac., în sintagma* ***călcătoriu de leage*** 22,16

CĂLŢĂMINTE: s.f.; vezi **ÎNCĂLŢĂMINTE**

CĂPETENIE: s.f.
căpeteniilor: *pl. gen./dat.* 1,10; 9,18; 17,4, 5, 6; 22,21
căpetenia: *sg. nom. în sintagma* ***căpetenia oastei Domnului*** 5,14
căpeteniile: *pl. nom./ac.* rezum. cap.9; 9,15, 18; 10,24; 13,21; 14,1; 19,51; 21,1; 22,30, 32; 23,2; 24,1
căpetenii: *pl. nom.* 22,14
căpetenia: *sg. ac.* (aici) „conducerea" 11,10

CĂRUŢĂ: s.f.
căruţe: *pl. nom./ac.* 11,4; 24,6
căruţele: *pl. ac.* 11,6
căruţăle: *pl. ac.* 11,9

CĂSĂTORIE: s.f.
căsătoriile: *pl. ac.* 23,12

CÂMP: s.n.
câmpurile: *pl. ac.* 5,10; 21,12
câmpul: *sg. ac.* 5,13; 11,8; 12,7

CÂMPENESC, -EASCĂ: adj.
câmpeneşti: *f. pl. nom.* 13,21

CÂMPIE: s.f.
cămpia: *sg. ac.* 20,8
câmpiile: *pl. ac.* 4,13; 11,2, 16; 13,9, 32
câmpii: *pl. ac.* 9,1; 12,8; 13,17; 15,33; 18,18
câmpia: *sg. ac.* 10,40
câmpii: *sg. gen.* 17,16

CEAS: s.n.
ceas: *sg. ac., în loc. adv.* ***într-acestaş ceas*** „în acest moment" 11,6

CER: s.n.
ceriu: *sg. ac.* 2,11; 8,20; 10,11
ceriului: *sg. gen.* 10,13

(a) CERCA: v. I
cercându-: *gerunziu* 2,22
cearce: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 22,23

(a) CERE: v. III
să ceară: *conj. prez. 3.sg.* 15,18

CETATE: s.f.
cetatea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.2; 2,1; 3,16; rezum. cap.6; 6,3, 4, 7, 11, 14, 15, 16, 17, 20, 24, 26; 7,3; 8,1, 7, 17, 21, 22, 24, 25,

28; rezum. cap.10; 10,2; 11,11; 13,17; 15,60, 62; 17,11; 18,14; 19,29, 41, 50; 20,6; 21,13
cetate: *sg. nom./ac.* 2,23; 8,4, 6, 16, 19, 22; 10,2; 11,19; 19,50; 20,6
cetății: *sg. gen./dat.* 4,13, 19; 5,13; 6,5; rezum. cap.7; 7,5; 8,2, 5, 9, 11, 13, 14, 18, 19, 20, 21, 23, 27, 29; 10,6, 16, 17; 20,4; 24,11
cetăți: *sg. gen.* 8,12
cetățile: *pl. nom./ac.* 8,17; 9,17; 10,39; 11,12, 13, 21, 22; 13,9, 21, 25, 28, 31; rezum. cap.15; 15,21, 32; rezum. cap.16; 16,9; 18,21; 19,16, 23, 31, 39, 48; 20,2; 21,3, 8, 19, 26, 33, 38, 39; 24,13
cetăți: *pl. nom./ac.* rezum. cap.10; 10,2, 20; 14,4, 12; 15,41, 44, 57, 59, 60, 62; 17,12; 18,24; 19,6, 7, 15, 30, 35; rezum. cap.20; 20,4, 9; rezum. cap.21; 21,2, 4, 6, 9; 16, 18, 21, 22, 24, 25, 27, 29, 31, 32, 36, 37
cetăților: *pl. gen.* 10,19; 11,14; 13,23; 17,9; 19,8
ceatatea: *sg. ac.* 10,30
Cetatea: *sg. nom., în s. propr.* ***Cetatea Slovelor/Cetatea Pădurilor*** 15,9, 15
cetăț: *pl. nom./ac.* 15,36, 51, 54; 18,27; 19,22, 38; 21,5, 7, 32, 35, 36

(a se) CHEMA: v. I
(să) cheamă: *ind. prez. 3.sg.* 3,16; 15,7
(să) chiiamă: *ind. prez. 3.sg.* 3,16; 18,14; 21,11
au chemat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,4; 6,6; 10,24; 22,1, 34; 24,1, 9
(s-)au chemat: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,9; 7,26
chemat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,22; 23,2
(să) chema: *ind. imp. 3.sg.* 14,15; 15,15
chemând: *gerunziu* 19,47

CHINEZEU: s.m. (cf. **Indice** Fc)
chinezeul: *sg. nom.* 14,6
chinezeului: *sg. gen.* 14,14

CHIP: s.n.
chip: *sg. ac., în loc. adv.* ***în ce chip*** „cum" 23,2

CIOPLIT, -Ă: adj.
cioplite: *f. pl. ac.* 8,31

(a) CITI: v. IV; var. (Înv. și reg.) **(a) CETI**
au cetit: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,34

CIUDESĂ: s.f.
ciudese: *pl. ac.* 24,5

(a) COASE: v. III
era cusute: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 9,5

COASTĂ: s.f.
coastele: *pl. ac.* 12,9; 15,8, 10; 18,12, 16; 23,13
coastă: *sg. ac.* 15,11
coasta: *sg. ac.* 18,18

COBORÂRE: s.f.; var. (Înv.) **POGORÂRE**
pogorârea: *sg. ac.* 10,11

(a se) COBORÎ: v. IV; var. (Înv.) **(a se) POGORÎ**
(s-)au pogorât: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,23; 3,16; 24,4
pogorându(-să): *gerunziu* 3,16
(să) pogoară: *conj. prez. 3.sg.* 15,10; 16,3, 7; 17,9; 18,13, 16, 18

COMOARĂ: s.f.
comorile: *pl. ac.* 6,19

CONĂCIT, -Ă: adj. „asediat"; aici prima atestare a cuvântului; în DA este cuvântul **conăcit** cu sensul „găzduit".
conăcite: *f. sg. gen.* 10,6

CONTĂȘ: s.n.; var. **CONTOȘ**
contoșu: *sg. ac.* 7,21
contoșul: *sg. ac.* 7,24

COPILAȘ: s.m.
copilașu: *sg. ac.* 6,21

CORT: s.n.
corturile: *pl. ac.* 3, 14
cortului: *sg. gen.* 7,21; 22,29
cortului: *sg. gen, în sintagma* ***cortului mărturiei*** 19,51
cortul: *sg. ac.* 7,22, 24
cortul: *sg. ac., în sintagmele* ***cortul mărturiei/cortul Domnului*** 18,1; 22,19

COT: s.m.
coț: *pl. ac.* 3,4

CRUCE: s.f.
cruce: *sg. ac.* 8,29

(a) CUGETA: v. I
vei cugeta: *ind. viit.I. 2.sg.* 1,8

CUGETĂTOR, -TOARE: adj.
cugetători: *m. pl. nom.* 23,6

(a se) CULEGE: v. III
(să) culeg: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.4

(a) CUMPĂRA: v. I
cumpărase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 24,32

(a) CUNOAȘTE: v. III
cunoaște: *inf. prez. fără* ***a*** 3,4
veț cunoaște: *ind. viit.I. 2.pl.* 23,14
cunoscut-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,9

(a) CUPRINDE: v. III
cuprind: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.22

CUPRINS, -Ă: adj.
cuprinsul: *adj. antep. n. sg. ac.* rezum. cap.13

(a) CURA: v. I (Reg.) „a curge"
curea: *ind. imp. 3.pl.* 4, 18
cură: *ind. prez. 3.sg.* 5,6

CURAT, -Ă: adj.
curați: *m. pl. nom.* 2,20

(a) CURĂȚI: v. IV
vei curăți: *ind. viit.I. 2.sg.* 17, 18

CURĂȚITURĂ: s.f. „loc defrișat, curățat de cioturi etc. pentru a putea fi arat"
curățituri: *pl. ac.* 17,15

CURÂND: adv.
curând: 23,16

(a) CURGE: v. III
vor curge: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,13

CURGERE: s.f.
curgerile: *pl. ac.* 5,1; 13,8 (cf. lat. ***fluenta*** *Iordanis* = „apa Iordanului"; *fluentum, -i* „curs de apă", „râu")

CURVĂ: s.f./adj.
curva: *s. sg. nom.* rezum. cap.2; 6,17
curve: *adj. f. sg. gen.* 2,1; 6,22

CUSUT, -Ă: adj.
cusuț: *m. pl. ac.* 9,4

(a) CUTEZA: v. I
cuteza: *ind. imp. 3.sg.* 10,21

CUŢIT: s.n.
cuţite: *pl. ac.* 5,2

CUVÂNT: s.n.
cuvântul: *sg. nom./ac.* 1,13; 2,20; 14,10; 22,33
cuvintele: *pl. ac.* 1,18; 6,8; 8,34; 22,30; 23,14; 24,26
cuvânt: *sg. nom./ac.* 6,10; 11,15; 21,43
cuvântul: *sg. ac, în sintagma* ***cuvântul Domnului*** 3,9; 5,6
cuvintele: *pl. ac., în sintagma* ***cuvintele Domnului*** 24,27

(a se) CUVENI: v. IV
(să) cuvine: *ind. prez. 3.sg.* 9,7

D

(a se) DA: v. I
voi da: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,2
oi da: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,3
să dau: *conj. prez. 1.sg.* 1,6
va da: *ind. viit.I: 3.sg.* 1,11, 15; 2,14; 8,7; 24,20
au dat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,13, 14, 15; 2,9; 6,16; 10,12, 19, 30, 32; 11,8, 23; 12,6, 7; 13,8, 14, 24, 33; 14,1, 13; 15,13, 17, 19; 17,4; 18,3, 7; 19,49; 21,3, 8, 9, 13, 27, 41; 22,4, 7; 23,13, 15, 16
să daţi: *conj. prez. 2.pl.* 2,12
am dat: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,2; 8,1; 10,8; 24,4, 8, 11, 13
să dai: *conj. prez. 2.sg.* 7,7
voiu da: *ind. viit.I. 1.sg.* 8,18; 11,6
(s-)ar da: *cond. pf.c. 3.sg.* 11,19
dat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,15, 29
da(-)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 15,16
ai dat: *ind. pf.c. 2.sg.* 15,19; 17,14
(să) dau: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.17
vor da: *ind. viit.I. 3.pl.* 20,4, 5
(s-)au dat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 21,20, 26, 34, 42; 24,33
a da: *inf. prez.* 21,41; 23,14
datu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,24
dă: *imperativ 2.sg., în loc. v.* ***dă slavă*** „slăveşte” 7,19
dă: *imperativ 2.sg.* 14,12
dă: *imperativ 2.sg.* 15, 19
(să) dă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.21; 24,15
dându-: *gerunziu* 20,6; 21,8
să dea: *conj. prez. 3.sg.* 9,24
dedease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 14,3; 21,12; 22,7; 23,1
să (să) dea: *conj. prez. 3.sg./pl.* 17,4; 21,2

DAT, -Ă: adj.
datul: *adj. antep. n. sg. ac.* rezum. cap.9
date: *f. pl. nom.* rezum. cap.13

DĂJDUITOR: s.m. (înv.) „contribuabil”
dăjduitoriu: *sg. nom.* rezum. cap.16
dăjduitori: *pl. ac.* 17,13
deajduitoriu: *sg. nom.* 16,10

DĂRAB: s.n.; var. **DĂRĂB** (Reg.) „bucată”
dărăburi: *pl. ac.* 9,5

(a) DĂRUI: v. IV
au dăruit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,24; 14,10

DEAL: s.n.
dealuri: *pl. ac.* 11,13

DEGRABĂ: adv.
degrabă: 8,19; 10,6; 23,16

DEMULT: adv.
demult: 11,10

DEPARTE: adv.
(mai) departe: 8, 6
departe: rezum. cap.9; 9,6, 9; 22,29; 24,16
(foarte) departe: *adv.* 9,22

(a se) DEPĂRTA: v. I
(să) vă depărtaţi: *ind. viit.I. 2.pl.* 8,4; 22,19
depărtându(-să): *gerunziu* 8,16
depărtându(-vă): *gerunziu* 22,16
să (ne) depărtăm: *conj. prez. 1.pl.* 22,29

DEPĂRTARE: s.f.
depărtării: *sg. gen.* 9,13

DES: adv.
(mai) des: 6,5

DESĂVÂRŞIT, -Ă: adj./adv.
desăvârşit: *adv.* 10,20
desăvârşită: *f. sg. ac.* 24,14

(a) DESCHIDE: v. III
deşchideţi: *imperativ 2.pl.* 10,22

(a) DESCHILINI: v. IV
sânt deschilinite: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 16,9

DESCHIS, -Ă: adj.
deşchise: *f. pl. ac.* 8,17

DESFĂTAT, -Ă: adj. „foarte larg”;”nesfârsit”
desfătatei: *adj. antep. f. sg. gen., în sintagma* ***desfătatei pustii*** (cf. lat. ***latissimae*** *solitudinis*) 5,6
desfătat: *n. sg. nom., în sintagma* ***pământul cel desfătat*** (cf. lat. *terraque latissima*) 13,1

(a) DESPĂRŢI: v. IV
despărţindu-: *gerunziu* 7,18
despărţiţi: *imperativ 2.pl.* 20,2

DESPĂRŢIT, -Ă: adj.
despărţiţi: *m. pl. nom.* 14,4

DEŞERT, DEŞARTĂ: adj./s.n.
deşert: *adj. n. sg. nom.* 21,43
deşert: *s.n. sg. ac., în loc. adv.* ***în deşert*** „inutil” 23,14

(a) DEŞTEPTA: v. I
va deştepta: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,26

(a) DEZLEGA: v. I
dezleagă: *imperativ 2.sg.* 5,16

DIMINEAŢĂ: s.f./adv.
dimineaţă: *s.f. sg. ac.* 7, 14
dimineaţă: *s. în loc. adv.* ***de dimineaţă*** „devreme” 8,10, 14
dimineaţă: *adv.* 7,16

DIMPOTRIVĂ: adv./prep.; var. (Înv. şi reg.) **DINPROTIVĂ**; (Înv.) **DIMPROTIVĂ** „din faţă”; „din partea cealaltă”
dinprotivă: *adv.* 8,5; 24,10
dinprotiva: *prep.* 8,11

DINAPOI: adv.
dinnapoi: 8,14

DINCOACE: adv.
dincoaci: rezum. cap.12
dincoace: rezum. cap.20

DINCOLO: adv.
dincolo: *adv. în loc. prep.* ***dincolo de*** rezum. cap.12; 12,1;
dincolea: *adv. în loc. prep.* ***dincolea de*** rezum. cap.20

(a) DOBÂNDI: v. IV
au dobândit: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.15
dobândise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 22,9

DOBITOC: s.n.
dobitoacele: *pl. nom./ac.* 1,14; 8,27; 11,14
dobitoacelor: *pl. gen.* 14,4; 21,2

DOMN: s.m. (s. propriu) „Dumnezeu”
Domnul: *nom./ac. sg.* rezum. cap.1; 1,1, 9, 11, 13, 15, 17; 2,9, 10, 11, 12, 14, 24; 3,5, 7, 10; 4,1, 8, 10, 14, 23, 25; 5,1, 2, 3, 9, 15; 6,2, 16, 27; 7,1, 10, 13, 25; 8,1, 7, 18, 27; 9,24, 27; 10,8, 10, 11, 14, 19, 25, 30, 32, 40, 42; rezum. cap.11; 11,6, 8, 9, 15, 20, 23; rezum. cap.13; 13,1, 33; 14,2, 5, 6, 10, 12; 15,13; 17,4, 14; 18,3; 20,1; 21,2, 8, 41; 22,4, 5, 16, 18, 22, 25, 27, 29, 31, 34; 23,1, 3, 5, 8, 9, 10, 11, 13, 14; rezum. cap.24; 24,2, 7, 14, 16, 17, 19, 20, 22, 23
Domnului: *sg. gen./dat.* 1,1, 13, 15; 6,17, 19, 26; 7,19, 20, 23; 8,30, 31; 9,9, 18, 19; 10,12; rezum. cap.14; 14,8, 9, 14; 18,6, 8, 10; 19,51; 22,16, 19, 24, 27; 24,1, 14, 15, 18, 19, 21, 24, 27, 31
Domnului: *sg. gen., în sintagmele:* ***sicriul legii Domnului/sicriul Domnului/sicriului Domnului/cuvântul Domnului/mâna Domnului/ îngerul Domnului/căpetenia oastei Domnului/porunca Domnului/ legătura Domnului/urgia domnului/rostul Domnului/mânia Domnului/sluga Domnului/oltariul Domnului/oltariului Domnului/ sfatul Domnului/junghierile Domnului/preoția Domnului/cortul Domnului/frica Domnului/cartea legii Domnului/vistieria Domnului/ cuvintele Domnului/lucrurile Domnului/jârtvenicul Domnului*** 3,3, 9, 11, 13, 17; 4,5, 7, 14, 18, 25; rezum. cap. 7; 7,6, 15, 26; 8,31, 33; 9,14, 20, 27; 11,12, 20; 12,6; 13,8, 14; 14,7; 18,7; 19,50; 21,3; 22,2, 3, 5, 9, 19, 20, 25, 28, 29, 31; 23,16; 24,26, 27, 29, 31
Doamne: *sg. voc.* 7,7, 8

DOR: s.n.
Dorului: *sg. gen.* 11,2
Dor: *sg. nom.* 12,23; 17,11

DOS: s.n.
dosul: *sg. ac.* 7,4, 8; 8,5

DREPT, -EAPTĂ: adj./ s.; var. **DIREPT, -EAPTĂ**
drepta: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***spre direapta*** „în partea, în direcția mâinii drepte” 1,7
dreapta: *s.f. în loc. adv.* ***spre dreapta*** 17,7
dreapta: *s.f. în loc. adv.* ***nici spre dreapta nici spre stânga*** „nicăieri” 23,6
Drepților: *s.m. pl. gen., în sintagma* ***Cartea Drepților*** 10,13
drept: *adj. n. sg. nom.* 9,25
dreapta: *adj. antep. sg. ac.* rezum. cap.22

DRUM: s.n.
drum: *sg. ac.* 5,7
drumului: *sg. gen.* 9,13

(a se) DUCE: v. III
(s-)au dus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,5; 8,9, 13; 9,6; 18,9; 22,9
duce: *ind. prez. 3.sg.* 2,7; 13,16
(vă) veți duce: *ind. prez. 2.pl.* 2,16
a duce: *inf. prez.* 2,20
(să) ducea: *ind. imp. 3.sg.* 6,13
au dus: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,24
(te) du: *imperativ 2.sg.* 8,1
(vă) duceți: *imperativ 2.pl.* 22,4
am dus: *ind. pf.c. 1.pl.* 24,8

DUMNEZEIESC, -IASCĂ: adj.
dumnezeiasca: *f. sg. ac.* rezum. cap.3

DUMNEZEU: s.m.
Dumnezeul: *sg. nom.* 1,9, 11, 13, 15, 17; 2,11; 3,10; 4,23, 25; 7,13; 8,7; 9,24; 10,40, 42; 13,33; 18,3; 22,4, 5, 16; 23,5, 8, 10, 11, 13; 24,2, 17, 18, 23
Dumnezeu: *sg. nom./ac./gen.* 2,11; 10,19; rezum. cap.14; 14,6; rezum. cap.21; 21,41; 22,33, 34; rezum. cap.23; 23,3, 9
Dumnezeului: *sg. gen./dat.* 3,3, 9, 13; 4,5; 7,19, 20; 9,9, 18, 19, 23; 13,14; 14,8, 9, 14; 18,6; 22,3, 19, 24; 23,16; 24,24, 27
Dumnezeule: *sg. voc.* 7,7
Dumnezeul: *sg. voc., în sintagma* ***Dumnezeul mieu*** 7,8
Dumnezău: *sg. ac.* rezum. cap.24

DUMNEZEU: s.m. „zeu”, „idol”
dumnezeilor: *pl. gen./dat.* 23,7, 16; 24,2, 15, 16, 20
dumnezeii: *pl. ac.* 24,14, 23
dumnezăilor: *pl. dat.* 24,15

E

EGIPTEAN: s.m. (Înv.) **EGHIPTEAN**
eghipteanii: *pl. nom.* 24,6
eghipteani: *pl. ac.* 24,7

F

(a se) FACE: v. III
să faci *conj. prez. 2.sg.* 1,7, 8
vom face: *ind. viit.I. 1.pl.* 1,16; 2,14; 9,20
să faceți: *conj. prez. 2.pl.* 2,12
va face: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,5; 10,25; 21,43
(să) face: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.5
veți face: *ind. viit.I. 2.pl.* 6,3
vei face: *ind. viit.I. 2.sg.* 7,9; 8,2
veți face: *ind. viit.I. 2.pl.* 8,8
a face: *inf. prez.* 9,6
face: *inf. prez. fără* ***a*** 9,7
faceți: *imperativ 2.pl.* 9,11
au făcut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,6; 4,8; 5,10, 16; 6,14, 23, 25; 7,15; 8,28; 9,9, 15, 26; 10,1, 23, 28; 10,30, 37, 39; 11,9; 14,5; 17,13; 22,28; 23,3; 24,17
ați făcut: *ind. pf.c. 2.pl.* 2,10
am făcut: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 2,12; 7,20; 8,5; 9,24; 22,23; 24,7
făcuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 4,24; 9,3; 10,32, 35, 37; 24,31
făcut-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,3
ai făcut: *ind. pf.c. 2.sg.* 7,19; 8,2
(să) făcea: *ind. imp. 3.pl.* 8,20
făcând: *gerunziu* 9,15
fă: *imperativ 2.sg.* 5,2; 9,25
făcusease (sic!)**:** *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 10,1, 30
făcusă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 10,28
(s-)au făcut: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,23
ați făcut: *ind. pf.c. 2.pl.* 23,8

FACERE: s.f.
facerile: *pl. nom., în sintagma* ***facerile de bine*** rezum. cap.24

FAMILIE: s.f.
familiile: *pl. ac.* 7,17; 13,28; 16,8; 17,2; 18,11, 27; 19,32, 40; 21,10, 20, 34
familia: *sg. nom./ac.* 7,17; 21,4
familiior: *pl. gen.* 14,1; 18,20; 19,51; 21,1, 33
familii: *pl. ac.* 21,38, 40

FAPTĂ: s.f.
faptă: *sg. nom.* 7,15
fapteai: *sg. gen.* 20,6
fapta: *sg. ac.* 21,43; 22,5; 23,15

FASE: s.f. (cf. **Indice** Iș)
Fase: *sg. nom./ac.* rezum. cap.5; 5,10

FATĂ: s.f.
fata: *sg. nom.* rezum. cap.15; 15,16, 17
featele: *pl. ac.* 7,24
featelor: *pl. dat.* rezum. cap.17
feate: *pl. nom.* 17,3

FAŢĂ: s.f.
faţa: *sg. ac.* 5,15; 7,6, 10
faţă: *sg. ac.* 7,5
faţa: *sg. ac., în loc. prep.* (Înv.) ***de câtră faţa*** „(de) dinaintea" 10,10
faţa: *sg. ac., în loc. prep.* (Înv.) ***de la faţa*** „(de) dinaintea" 13,6; 23,5
feaţii: *sg. gen.* 23,13

FĂCUT, -Ă: adj.
făcută: *f. sg. nom./ac.* 9,16; rezum. cap.21
făcut: *n. sg. ac.* rezum. cap.22

(a se) FĂGĂDUI: v. IV
făgăduindu-: *gerunziu* rezum. cap.2
au făgăduit: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,15; 14,12; 23,5, 15
ar fi făgăduit: *cond. pf. 3.sg.* 9,24
(s-)au făgăduit: *ind. pf.c. impers./3.sg.* 14,10; 22,4; 23,10, 14
făgăduise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 21,43

FĂGĂDUINŢĂ: s.f.
făgăduinţă: *sg. ac.* rezum. cap.1
făgăduinţii: *sg. gen., în sintagma* ***Pământul Făgăduinţii*** „Palestina" rezum. cap.1; rezum. cap.14
făgăduinţa: *sg. nom.* rezum. cap.21

FĂGĂDUIT, -Ă: adj.
făgăduită: *f. sg. ac.* rezum. cap.14

FĂRÂMAT, -Ă: adj.
fărâmate: *f. pl. nom.* 9,5

FÂNTÂNĂ: s.f.
Fântâna: *sg. nom., în s. propr.* ***Fântâna Soarelui*** 18,17

FECIOR: s.m.
fecionul: *sg. nom.* 2,23; 17,3

FEL: s.n.
fealiu: *sg. ac.* 23,15

FEREASTRĂ: s.f.
fereastă: *sg. ac.* 2,15, 18, 21

FERECAT, -Ă: adj.
ferecate: *pl. ac.* 17,16, 18

FEREZEU: s.m. (cf. **Indice** Fc)
ferezeul: *sg. nom./ac.* 3,10; 11,3; 12,8; 24,11
fearezeul: *sg. nom.* 9,1

(a se) FERI: v. IV
a (să) feri: *inf. prez.* rezum. cap.23

(a) FI: v. IV
e: *ind. prez. 3.sg.* 12,3, 9; 15,8; 17,1; 22,24
era: *ind. imp. 3.sg./pl.* 2,6, 10, 15; 3,16; 5,7; 6,20, 21, 24; 7,25; 8,11, 25; 9,5, 10; 10,2, 21, 24, 35; 11,13; 13,1; 15,21; 17,3; 19,9; 22,20, 30; 24,26
eram: *ind. imp. 1.sg.* 14,7
este: *ind. prez. 3.sg.* 22,16, 17, 19, 27, 31, 34; 24,30
eşti: *ind. prez. 2.sg.* 5,13; 13,1; 17,15, 17
va fi: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,4; 2,18, 19; 6,19; 14,9, 12; 15,4, 5; 20,6; 24,21, 27
voiu fi: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,5; 7,12
fii: *imperativ 2.sg.* 1,6, 7, 9
fie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 1,17; 2,14, 21; 6,17; 18,5; 22,29; 24,16
ar fi: *cond. prez. 3.pl.* 2,4; rezum. cap.9; 9,16
vom fi: *ind. viit.I. 1.pl.* 2,17, 19, 20; 24,24
vor fi: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,19; 15,7; 19,22, 29; 23,7
să fie: *conj. prez. 3.sg./pl.* 3,4; 4,6; 6,18; 11,20; 17,10; 22,27; 23,13
fiind: *gerunziu* 5,13; 9,22; 10,11; 17,14; 23,1
să fiţi: *conj. prez. 2.pl.* 6,18
veţ fi: *ind. viit.I. 2.pl.* 8,4
veţi fi: *ind. viit.I. 2.pl.* 9,23
a fi: *inf. prez.* 9,25, 27; 17,18; 20,4; 22,19
fiţi: *imperativ 2.pl.* 10,25; 23,6
a fi fost: *inf. pf.* 20,5
au fost: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,1, 17; 5,6; 6,27; 9,10; 10,14; 11,19, 20; 12,8; 13,12, 16; 14,14; 15,1; 16,5; 17,1, 7, 11; 18,1, 12, 21; 19,1, 10, 18, 25, 41; 21,39, 43; 24,32
am fost: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,5; 3,7
aţi fost: *ind. pf.c. 2.pl.* 22,2
fusease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 10,32
iaste: *ind. prez. 3.sg.* 1,9; 2,11; 3,10; 5,4, 16; 6,4, 13; 7,2, 13; 8,5, 18; 11,4, 8; 12,2; 13,14, 24, 25, 33; 14,1; 15,7, 8, 9, 13, 20, 25, 60; 17,8; 18,7, 13, 14, 16, 20, 27; 19,11, 16, 31, 33, 39, 48; 20,3, 7; 24,18, 19
ieste: *ind. prez. 3.sg.* 13,27
sânt: *ind. prez. 3.pl.* 2,3, 13; 3,13; 4,9; 6,17, 22; 9,17; 12,1, 7; 13,4, 17, 30; 14,10, 12; 15,12; 16,8; 17,2, 3, 9; 18,14, 18, 19; 19,14, 51; 21,9
sânt: *ind. prez. 1.sg.* 3,7; 5,14; 13,6; 23,2
sântem: *ind. prez. 1.pl.* 9,8, 11, 25
sânteţi: *ind. prez. 2.pl.* 9,8; 22,31; 24,22

FIER: s.n.
fier: *sg. ac.* 6,19, 24; 22,8

FILISTEAN: s.m. (cf. **FILISTEU)**
filisteanilor: *pl. gen.* 13,3

FILISTEU: s.m. (cf. **Indice** Fc)
filistenii: *pl. nom.* 13,2

FIU: s.m.
fiiul: *sg. nom./ac.* 1,1; 2,1; 6,6; 7,1, 18, 24; 13,22; 14,1, 6; 15,17; 19,51; 21,1; 22,13, 20, 27, 31; 24,9, 29, 33
fiilor: *pl. gen./dat.* 1,2; 4,5, 7, 8, 12; 5,1, 3; 6,1; 7,1; 8,31, 32; 9,26; 10,12, 21; 11,19, 22, 23; 12,2; 13,6, 10, 15, 23, 24, 25, 28, 29, 31; 14,9; 15,1, 12, 13, 20, 21; 16,1, 5, 8, 9; rezum. cap.17; 17,2, 6, 8; 18,10, 11, 14, 16, 20, 27; 19,1, 2, 8, 9, 10, 16, 23, 24, 31, 32, 39, 40, 48, 51; 20,1, 9; rezum. cap.21; 21,1, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 13, 17, 19, 20, 26, 27, 34, 38, 39; 22,11, 24, 27, 30; 24,32
fiii: *pl. nom./ac.* 1,14; 2,2; 3,1, 9; 4,4, 6, 8, 12, 21; 5,2, 10, 12; 7,1, 23, 24; 8,24, 27; 9,17; 10,4, 11; 11,14; 12,1, 6, 7; 13,13, 22; 14,1, 4, 5, 6; 15,63; 16,4, 10; 17,2, 6, 12, 13, 14, 16; 18,1, 2, 11; 19,9, 47, 49; 21,3, 8; 22,9, 11, 15, 21, 24, 25, 27, 31, 32, 33, 34; rezum. cap.23; 24,4, 7, 32
fii: *pl. nom.* 5,7 (într-o structură nefirească, copiată după latină, cu pronumele demonstrativ antepus regentului: ***acestora fii*** *s-au suit în locul părinţilor/*lat. ***horum filii*** *in locum successerunt patrum*); 15,14; 17,3
fiiului: *sg. gen./dat.* 18; 13,31; 14,14; 15,6, 8, 13; 21,12
fiului: *sg. gen.* 7,1; 17,2, 3, 4; 18,18; 19,49
fiii: *pl. voc., în sintagma* ***fiii lui Ruvin şi fiii lui Gad*** 22,25
fiiul: *sg. voc., în sintagma* ***fiiul mieu*** 7,19

FOALE: s.n.; var. **FOI:** s.m.
foi: *pl. ac.* 9,4, 13

FOC: s.n.
foc: *sg. ac.* 7,15, 25; 11,6, 9, 11
focul: *sg. nom.* 8,31

FRATE: s.m.
fraţi: *pl. ac.* rezum. cap.1
fraţilor: *pl. gen./dat.* 1,14, 15; 17,4; 22,4
fraţii: *pl. nom./ac.* 2,13, 18; 6,23; 14,3, 8; 22,3, 7, 8
fratele: *sg. nom.* 15,17

FRICĂ: s.f.
frică: *sg. ac.* 2, 24
frica: *sg. ac.* 6,1; 9,24
frica: *sg. ac., în sintagma* ***frica Domnului*** 22,25

FRUNTE: s.f.
fruntea: *sg. ac., în loc. prep.* ***în fruntea*** 8,10

(a) FUGI: v. IV
fugând: *gerunziu* 7,5; 8,15; 10,11
va fugi: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,12
vom fugi: *ind. viit.I. 1.pl.* 8,5
fugim: *ind. prez. 1.pl.* 8,6
fugind: *gerunziu* 8,7
a fugi: *inf. prez.* 8,20
ar fi fugit: *cond. pf. 3.pl.* 10,1
fugise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 10,16; 20,6
fug: *ind. prez. 3.pl.* 20,2

FUGITOR: s.m.
fugitorilor: *pl. gen.* 10,19

FUM: s.n.
fumul: *sg. nom./ac.* 8,20, 21

FUND: s.n.
fund: *sg. ac.* 6,5

FUNIE: s.f.; var. (Înv.) **FUNE**
fune: *sg. ac.* 2,15
funile: *pl. ac.* 19,9
funea: *sg. ac.* 19,29

FUNIȘOARĂ: s.f.; var. **FUNIȘOR** s.m. „frânghie mică"; (fig.) „sfoară de loc, de pământ (la o moștenire)"
funișoara: *sg. nom./ac.* 2,18, 21
funișori: *pl. nom.* 17,5 (după lat. *funiculi*; lat. *fūniculus, -i* este masculin)
funișoarea: *sg. gen.* 17,14

(a) FURA: v. I
au furat: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,11

FURCĂ: s.f. (Înv.) „spânzurătoare în formă de furcă cu doi dinți"
furci: *pl. ac.* 8,29; 10,27

FURTIȘAG: s.n.; var. (Înv.) **FURTUȘAG**
furtușagul: *sg. ac.* rezum. cap.7

G

GADITEAN: s.m. „persoană din neamul lui Gad"
gaditeanilor: *pl. dat.* 1,12; 12,6
gaditeani: *pl. ac.* 22,1

GATA: adv.
gata: 8,4

GAVAONITEAN: s.m. „locuitor al cetății Gabaon"
gavaoniteanii: *pl. nom./ac.* 9,22; 10,1

(a se) GĂSI: v. IV
au găsit: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,22
(să) va găsi: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,15
au găsit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,17, 22; 10,37

(a se) GĂTI: v. IV
să (să) gătească: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.1
gătiți: *imperativ 2.pl.* 1,11; 3,12

(a) GÂLCEVI: v. IV
gâlcevind: *gerunziu* 8,16

GÂND: s.n.
gând: *sg. ac.* 22,22

(a) GÂNDI: v. IV
vor gândi: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,6
gândiți: *ind. prez. 2.pl.* 22,19
gândit-am: *ind. pf.c. 1.pl.* 22,25

GÂNDIRE: s.f.
gândire: *sg. ac.* 22,24

GHERGHESEU: s.m. „persoană care făcea parte dintr-un neam menționat printre urmașii lui Canaan"
ghergheseul: *sg. nom.* 3, 10
gherghezeul: *sg. nom.* 24,11

GHETHEAN: s.m. (cf. **Indice** 1Sm)
ghetheni: *pl. nom.* 13,3

GHICITOR: s.m.
gâcitoriul: *sg. nom.* 13,22

GLAS: s.n.
glasul: *sg. nom./ac.* 6,5; 10,14

(a) GLĂSUI: v. IV
glăsuiți: *imperativ 2.pl.* 6,10
glăsuind: *gerunziu* 6,20

(a se) GONI: v. IV
goniți: *imperativ 2.pl.* 2,5
gonesc: *ind. prez. 3.pl.* 2,22
(să) gonească: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.7
au gonit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,5; 8,16; 10,10; 11,8; 24,6
vor goni: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,6
gonindu-: *gerunziu* 8,7
ar goni: *cond. prez. 3.sg.* 8,17
gonea: *ind. imp. 3.pl.* 8,20
gonia: *ind. imp. 3.pl* 8,24
goniț: *imperativ 2.pl.* 10,19
va goni: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,5; 23,10

GONITOR: s.m.
gonitorilor: *pl. gen.* 8,20

GRAI: s.n.
graiul: *sg. nom.* 6,10, 20

(a) GRĂBI: v. IV
au grăbit: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,10; 8,14; 10,13

(a) GRĂI: v. IV
au grăit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,1; 10,12; 11,23; 13,14, 33; 14,6, 10; 17,14; 20,1; 21,2; 24,2, 27
am grăit: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,3; 20,2
ați grăit: *ind. pf.c. 2.pl.* 2,21
să grăiască: *conj. prez. 3.sg.* 4,10
grăiește: *ind. prez. 3.sg.* 5,15
grăind: *gerunziu* 9,21
va grăi: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,4
grăiești: *ind. prez. 2.sg.* 24,21

GRĂMADĂ: s.f.
grămadă: *sg. ac.* 7,26; 8,29

(a) GRĂMĂDI: v. IV
grămădind: *gerunziu* 8,29

GREȘEALĂ: s.f.; (Iuz.) **GREȘALĂ**
greșalele: *pl. ac.* 23,12

GRINDINĂ: s.f.
grindinii: *sg. gen.* 10,11

GROAPĂ: s.f.
groapă: *sg. ac.* 23,13

GROAZĂ: s.f.
groaza: *sg. nom.* 2,9

GRUMAZ: s.n./m.
grumazurile: *s.n. pl. ac.* 10,24
grumazii: *s.m. pl. ac.* 10,24

GURĂ: s.f.
gura: *sg. ac.* 1,8; 6,10; 10,18, 22, 27
gurii: *sg. gen.* 1,18

(a) GUSTA: v. I
gustă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.5

H

HAINĂ: s.f.
hainele: *pl. nom.* 9,13
haină: *sg. ac.* 22,8

HANANEU: s.m.; vezi **CANANEU**

HEI: interj.
hei: 7,7

HETHEU: s.m. (cf. **Indice** Fc)
hetheilor: *pl. gen.* 1,4
hetheul: *sg. nom./ac.* 3,10; 9,1; 11,3; 12,8; 24,11

HEVEU: s.m. (cf. **Indice** Jd)
heveul: *sg. nom./ac.* 3,10; 9,1; 11,3, 19; 12,8; 24,11
heveii: *pl. nom.* 13,4

HOLM: s.n.; var. (Trans.) **HÂLM** „movilă"
hălmurile: *pl. ac.* 22,11
hâlmurile: *pl. ac.* 22,10

HOTAR: s.n.
hotarul: *sg. nom./ac.* 1,4; 12,2, 4; 13,16, 23, 27; 15,1, 47; 16,2, 3, 5; 17,7, 9; 18,12, 15; 19,10, 22, 25, 33, 34, 41, 46
hotarele: *pl. nom./ac.* 12,4; 13,3, 4, 10; 15,21; 16,3, 6; 19,12; 24,3, 30
hotarăle: *pl. nom./ac.* 12,5; 13,5; 15,4, 7, 12; 17,8; 18,5, 20
hotaru: *sg. ac.* 22,25
hotarelor: *pl. gen.* 22,32

HRANĂ: s.f.
hrana: *sg. ac.* 14,4

(a) HULI: v. IV
hulind: *gerunziu* rezum. cap.14

I

IATĂ: interj.
iată: 1,9; 2,8; 8,1; 9,12; 22,28; 23,14

(a) IEŞI: v. IV
iase: *ind. prez. 3.sg.* 15,3; 16,2; 18,15; 19,12, 34
au ieşit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,5; 3,14; 5,4; 8,14; 11,4; 19,1, 17, 40; 21,4, 6, 10
ieşind: *gerunziu* 2,7; 3,1; 8,22; 18,17
aţi ieşit: *ind. pf.c. 2.pl.* 2,10
va ieşi: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,19; 6,10
a ieşi: *inf. prez.* 6,1
vor ieşi: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,5
ieşise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 8,17
ieşiţi: *imperativ 2.pl.* 9,11
am ieşit: *ind. pf.c. 1.pl.* 9,12
ies: *ind. prez. 3.pl.* 16,6
iese: *ind. prez. 3.sg.* 16,7; 17,7; 19,13, 27

IEŞIRE: s.f.
ieşirile: *pl. nom.* 15,7; 16,8; 18,19; 19,14, 22, 29, 33
ieşirea: *sg. nom.* 17,9

IEŞITURĂ: s.f.
ieşiturile: *pl. nom.* 18,14

IEVUSEU: s.m. (cf. **Indice** Iş)
ievuseul: *sg. nom./ac.* 3,10; 9,1; 11,3; 12,8; 15,63; 24,11
Ievuseului: *sg. gen.* 15,8; 18,16

IN: s.m.
in: *sg. ac.* 2,6

INIMĂ: s.f.
inima: *sg. nom./ac.* 2,11; 5,1; 7,5; 14,8; 22,5; 23,14
inimă: *sg. ac.* 9,2; 24,14
inimile: *pl. nom./ac.* 11,20; 24,23

(a) INTRA: v. I; var. **(a) ÎNTRA**
veţ întra: *ind. viit.I. 2.pl.* 1,11; 3,8
au întrat: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,1, 2, 3; 6,20; 10,20
vom întra: *ind. viit.I. 1.pl.* 2,18
întrând: *gerunziu* 2,23; 3,15; 6,23
să întraţi: *conj. prez. 2.pl.* 3,4
a întra: *inf. prez.* 6,1
vor întra: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,5
să între: *conj. prez. 3.pl.* 10,19; 22,9
întri: *ind. prez. 2.sg.* 13,5
întraţi: *ind. prez. 2.pl.* 18,3
va întra: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,6
veţi întra: *ind. viit.I. 2.pl.* 23,7
întru: *ind. prez. 1.sg.* 23,14
am întrat: *ind. pf.c. 1.pl.* 24,18

INTRARE: s.f.; var. (Înv. şi rar.) **ÎNTRARE**
întrarea: *sg. ac.* 2,10, 11; 5,1; 8,29

ISCOADĂ: s.f.
iscoade: *pl. nom./ac.* rezum. cap.2; 2,1, 3; 6,22; reuzum. cap.14
iscoadele: *pl. nom.* 2,23

(a) ISCODI: v. IV
să iscodească: *conj. prez. 3pl.* 2,2; 6,25
iscodiţi: *imperativ 2.pl.* 7,2
au iscodit: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,2

ISCODIRE: s.f.
iscodirea: *sg. ac.* rezum. cap.7
iscodire: *sg. ac.* 14,11

ISRAILTEAN: s.m.
israiliteanilor: *pl. gen.* rezum. cap.9
israilteanilor: *pl. dat.* rezum. cap.13; rezum. cap.24

(a) IUBI: v. IV
să iubiţi: *conj. prez. 2.pl.* 22,5
să iubiţi: *conj. prez. 2.pl.* 23,11

IUVILEON: s.n. (La vechii evrei) „sărbătoare care avea loc o dată la 50 de ani; cu această ocazie se iertau datoriile şi se eliberau sclavii" (cf. **Indice** Pr)
iuvileon: *sg. ac.* 6,4, 6
iuvileu: *sg. ac.* 6,13

(a se) IZBÂNDI: v. IV
(s-)au izbândit: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,13
a izbândi: *inf. prez.* 20,5, 9

IZBÂNDITOR: s.m.
izbânditoriu: *sg. nom.* 20,3; 24,19

IZVOR: s.n.
izvoară: *pl. ac.* rezum. cap.15
izvorul: *sg. nom., în s. propr.* ***Izvorul Soarelui*** 15,7
izvorul: *sg. ac.* 15,7, 9; 18,15, 16
izvorului: *sg. gen.* 17,7

Î

(a) ÎMBĂTRÂNI: v. IV
am îmbătrânit: *ind. pf.c. 1.sg.* 23,2
îmbătrânit-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 13,1

(a se) ÎMBLÂNZI: v. IV
(s-)au îmblânzit: *ind. pf.c. 3.pl.* 22,30

(a se) ÎMBRĂCA: v. I
(ne) îmbrăcăm: *ind. prez. 1.pl.* 9,13

ÎMBRĂCAT, -Ă: adj.
îmbrăcaţi: *m. pl. nom.* 9,5

(a se) ÎMPĂCIUI: v. IV
(s-)ar fi împăciuit: *cond. pf. 3.pl.* 10,1

ÎMPĂRAT: s.m.
împăratului: *sg. gen./dat.* 2,2; 8,2; 9,10; 10,1, 28, 30, 39; 12,4, 5; 13,10, 21, 27, 30
împăratul: *sg. nom./ac.* 2,3; 6,2; rezum. cap.8; 8,1, 14, 23, 29; 9,10; 10,1, 3, 5, 23, 28, 30, 33, 37, 39; rezum. cap.11; 11,1, 10; 12,2, 4, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24; 24,9
împăraţii: *pl. dat. (cu prep* ***a + num. card.****)* 2,10; 9,10
împăraţii: *pl. nom./ac.* 5,1; 9,1; 10,5, 6, 40, 42; 11,2, 5, 12, 17; rezum. cap.12; 12,1, 7, 24
împăraţi: *pl. nom./ac.* rezum. cap.10; 10,16, 17, 22, 23; rezum. cap.11; rezum.cap. 12
împăraţ: *pl. nom./ac.* rezum. cap.10; 24,12
împăraţilor: *pl. gen./dat.* 10,24, 39; 11,18

ÎMPĂRĂTESC, -EASCĂ: adj.
împărăteştile: *adj. antep. f. pl. ac.* 10,2

(a) ÎMPĂRĂŢI: v. IV
au împărăţit: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,12, 21

ÎMPĂRĂŢIE: s.f.
împărăţiile: *pl. ac.* 11,10
împărăţii: *pl. ac.* 13,3
înpărăţia: *sg. nom.* 13,12
împărăţiii: *sg. gen.* 13,27, 31

ÎMPĂRTĂŞIRE: s.f.
împărtăşirea: *sg. ac.* rezum. cap.23

(a se) ÎMPĂRŢI: v. IV
vei împărţi: *ind. viit.I. 2.sg.* 1,6
au împărţit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,27; 11,14; 13,10, 32; 14,5; 18,9, 10; 19,51; 23,4
să împarţă: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.13
(s-)au împărţit: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,1
(să) împarte: *ind. prez. 3.sg.* 13,3
împarţ: *ind. prez. 2.sg.* 13,7
împărţindu-: *gerunziu* 14,2
împărţiţi: *imperativ 2.pl.* 18,5; 22,8
a împărţi: *inf. prez.* 19,49

ÎMPĂRŢIRE: s.f.
împărţirea: *sg. nom.* 13,24

ÎMPĂRŢIT, -Ă: adj.
împărţite: *f. pl. nom.* 21,40

(a) ÎMPINGE: v. III
fiind împinşi: *pasiv gerunziu* 9,24

(a se) ÎMPLE: v. III; vezi **(a se) UMPLE**

ÎMPOTRIVĂ: adv./prep.; var. (Înv. şi pop.) **ÎMPROTIVĂ**
împrotiva: *prep.* 1,4, 15, 18; 3,17; 7,1, 2, 3, 21; 8,5, 14, 19, 20; 9,2, 18; 10,6, 12, 21, 25, 29, 36; 11,5, 7, 18, 20; 13,25, 32; 15,7, 8; 19,47; 21,36; 22,11, 12, 33; 24,9
împrotivă: *adv.* 1,5; 6,20; 8,20; 10,8; 21,42; 23,9

ÎMPOTRIVNIC: s.m.; var. **ÎMPROTIVNIC**
împrotivnici: *pl. gen. (cu prep* ***a +*** *adj.* ***puţini****)* 7,3
împrotivnicii: *pl. nom.* 10,20

ÎMPREJUR: adv./prep.; var. (Înv.) **ÎMPREGIUR**
împregiur: *adv. în loc. s.* ***tăiere împregiur*** „circumcizie” (vezi s. **TĂIERE**) rezum. cap.5; 5,4
împregiur: *adv. în loc. v.* ***a tăia împregiur*** „a circumcide” (vezi v. **a TĂIA)** 5,2, 3, 5, 7, 8
împregiur: *adv. în loc. adj.* ***netăiat împregiur*** „necircumcis” 5,6, 7
împregiur: *adv.* 18,20
împrejur: *adv.* 23,1
împregiurul: *prep.* 10,5

(a se) ÎMPREUNA: v. I
(s-)au împreunat: *ind. pf.c. 3.pl.* 11,5
să (să) împreune: *conj. prez. 3.pl.* 17,10
a împreuna: *inf. prez.* 23,12

ÎMPREUNARE: s.f.
împreunare: *sg. ac.* 22,19

ÎMPREUNAT, -Ă: adj.
împreunate: *f. pl. nom.* 13,19
împreunata: *adj. antep. f. pl. ac.* 15,8

ÎMPREUNĂ: adv.
împreună: 7,22; 8,16; 9,2; 15,18; 21,19; 22,22
împreună: *adv. în loc. prep.* ***împreună cu*** 9,6; 10,5

(a se) ÎMPROŞCA: v. I
(să) împroaşcă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.7
au împroşcat: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,25

ÎNAINTE: adv./prep.; var. (Înv. şi reg.) **MAINTE; NAINTE**
înainte: *adv.* rezum. cap.1; 6,9, 22; 7,13
înaintea: *prep.* 1,14; rezum. cap.3; 3,6, 7, 10, 11, 14; 4,5, 7, 12, 14; 5,1, 13; 6,4, 6, 7, 8, 13, 26; 7,6, 12, 23; 8,32, 33, 35; 10,12; 11,6; 17,4; 18,6, 8, 10; 19,51; 20,6, 9; 22,29; 23,9, 13; 24,1, 12, 25
înnaintea: *prep.* 4,11, 23
înainte: *adv., în loc. adv.* ***mai înainte*** 4,24; 10,14; 20,5
înnainte: *adv. în loc. adv.* ***mai înnainte*** 8,5
mainte: *adv.* 5,6; 8,6; 14,15; 15,15
nainte: *adv., în loc. adv.* ***mai nainte*** 4,18

(a) ÎNĂLŢA: v. I
a înălţa: *inf. prez.* 3,7

ÎNĂLŢIME: s.f.
înnălţime: *sg. ac.* 8,26

ÎNCĂLŢĂMÂNT: s.n. (Înv.) „încălţăminte”
încălţământul: *sg. ac.* 5,16

ÎNCĂLŢĂMINTE: s.f.; var. **CĂLŢĂMINTE**
călţăminte: *pl. ac.* 9,5
încălţămintele: *pl. nom.* 9,13

(a) ÎNCEPE: v. III
au început: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,3; 8,22; 17,12; 19,33
voiu începe: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,7
începând: *gerunziu* 4,18
am început: *ind. pf.c. 1.pl.* 7,7

ÎNCEPERE: s.f.
începerea: *sg. nom.* 13,30

ÎNCEPUT: s.n.
începutul: *sg. nom.* 15,2, 5
început: *sg. ac., în loc. adv.* ***din început*** „din momentul inițial” 24,2

(a) ÎNCETA: v. I
încetă: *ind. prez. 3 sg.* rezum.cap.5
au încetat: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,12; 14,15
va înceta: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,23

(a se) ÎNCHEGA: v. I
(să) vor închega: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,13

(a se) ÎNCHIDE: v. III
(să) închidea: *ind. imp. 3.sg.* 2,5
(s-)au închis: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,7
era închis: *pasiv ind. imp. 3.sg.* 6,1
(să) închide: *ind. prez. 3.sg.* 15,11; 19,47
să închiză: *conj. prez. 3.sg.* 17,10

(a se) ÎNCHINA: v. I
închinându(-să): *gerunziu* 5,15
să (vă) închinaţ: *conj. prez. 2.pl.* 23,7
(v-)aţ închinat: *ind. pf.c. 2.pl.* 23,16

ÎNCHIS, -Ă: adj.
închiși: *m. pl. ac.* 10, 18

ÎNCINS, -Ă: adj.
încinși: *m. pl. nom.* 3,17

ÎNCOACE: adv.
încoace: 3,9
încoace: *adv. în loc. adv.* ***încoace și încolo*** „dintr-o parte în alta” 8,20

ÎNCOLO: adv.
încolo: vezi **ÎNCOACE** 8,20
(mai) încolo: 17,18

(a) ÎNCONJURA: v. I; var. (Reg.) **ÎNCUNJURA**
încungiuraţ: *imperativ 2.pl.* 6,3
veţ încungiura: *ind. viit.I. 2.pl.* 6,4
încungiuraţi: *imperativ 2.pl.* 6,7; 18,8
au încungiurat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,11, 14, 15; 10,34
vor încungiura: *ind. viit.I. 3.pl.* 7,9
încungiurând: *gerunziu* 15,3; 18,14
încungiură: *ind. prez. 3.sg.* 15,10; 16,6; 19,14
să încungiure: *conj. prez. 3.pl.* 18,4

ÎNCONJURARE: s.f.; var. (Reg.) **ÎNCUNJURARE**
încungiurarea: *sg. ac.* 5,4; 6,16
încungiurări: *pl. ac.* rezum. cap.6

ÎNCOTRO: adv.; (În v.) **ÎNCĂTRO**
încătro: 2,5

ÎNDATĂ: adv.
îndată: 2,7; 6,14, 20; 7,4; 11,7, 10

ÎNDĂRĂT: adv.
îndărăpt: 8,20

(a se) ÎNDEMNA: v. I
îndemnându(-să): *gerunziu* 8,16
au fost îndemnată: *pasiv ind. pf.c. 3.sg.* 15,18
îndeamnă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.23

(a) ÎNDRĂZNI: v. IV
îndrăznea: *ind. imp. 3.sg.* 6,1
au îndrăznit: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,42

(a) ÎNDREPTA: v. I
vei îndrepta: *ind. viit.I. 2.sg.* 1,8
îndrepta: *ind. imp. 3.sg.* 8,13
au îndreptat: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,14

ÎNDREPTAR: s.n.
îndreptar: *sg. ac.* 7,21
îndreptariul: *sg. ac.* 7,24

(a) ÎNFIGE: v. III
veţ înfinge: *ind. viit.I. 2.pl.* 4,3
au înfipt: *ind. pf.c. 3.pl.* 18,1

(a se) ÎNFRICOŞA: v. I
(nu te) înfricoşa: *imperativ prohib. 2.sg.* 1,9
(ne-)am înfricoşat: *ind. pf.c. 1.pl.* 2,11
(nici te) înfricoşa: *imperativ prohib. 2.sg.* 8,1

(a) ÎNGĂDUI: v. IV
va îngădui: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,19

ÎNGER: s.m.
îngerul: *sg. nom., în sintagma* ***îngerul Domnului*** rezum. cap.5

(a) ÎNGROPA: v. I
au îngropat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 24,30, 32, 33

ÎNGROPARE: s.f.
îngroparea: *sg. nom.* rezum. cap.24

ÎNGUST, -Ă: adj.
îngustă: *f. sg. nom.* 17,15

(a) ÎNMULŢI: v. IV
am înmulţit: *ind. pf.c. 1.sg.* 24,3

ÎNMULŢIT, -Ă: adj.
înmulţită: *f. sg. ac.* 22,8

(a se) ÎNSEMNA: v. I; var. (Reg.) **(a se) ÎNSĂMNA**
însămnează: *ind. prez. 3.pl.* 4,6, 21
(să) însămnează: *ind. prez. 3.sg./pl.* rezum. cap.18; rezum. cap.19; rezum. cap.21

(a) ÎNȘELA: v. I
înșelând: *gerunziu* rezum. cap.9
a înșela: *inf. prez.* 9,22

(a se) ÎNTĂRI: v. IV
întărit fiind: *pasiv gerunziu* rezum. cap.1
întăreaşte(-te): *imperativ 2.sg.* 1,6, 7, 9
(te) întăreaşte: *imperativ 2.sg.* 1,18
[era] întărit: *pasiv ind. imp. 3.sg.* 6,1
aţi întărit: *ind. pf.c. 2.pl.* 6,22
întăriţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 10,25
(s-)au întărit: *ind. pf.c. 3.pl.* 17,13
(vă) întăriţi: *imperativ 2.pl.* 23,6

ÎNTĂRIT, -Ă: adj.
întărite: *f. pl. nom./ac.* 10,20; 14,12; 19,35
întărită: *f. sg. ac.* 11,13; 19,29

ÎNTÂI, -A: adj./adv.
întâi: *adv.* 8,33
întâi: *adj. inv. în sintagma* ***întâi născutul/întâi născutului*** 17,1

(a) ÎNTÂMPINA: v. I
să întâmpine: *conj. prez. 3.pl.* 2,16

ÎNTÂMPINARE: s.f.
întâmpinare: *sg. ac.* 9,11

(a se) ÎNTÂMPLA: v. I
(să) întâmplase: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 2,23

ÎNTINĂCIUNE: s.f.
întinăciunea: *sg. nom.* 22,17

(a) ÎNTINDE: v. III
întinsease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 8,26

(a) ÎNTINGE: v. III
întingându-: *gerunziu* 3,15

(a se) ÎNTOARCE: v. III
(vă) veţi întoarce: *ind. viit.I. 2.pl.* 1,15
(să) întorc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.2
întorcându(-să): *gerunziu* 2,16; 6,11; 7,3; 8,21, 24; 10,38
(s-)ar întoarce: *cond. prez. 3.pl.* 2,22
(s-)au întors: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,23; 4,18; 6,14; 7,26; 10,15, 21, 43; 18,9; 22,6, 9, 32
întorcând: *gerunziu* 7,4, 8
vom întoarce: *ind. viit.I. 1.pl.* 8,5
(vă) întoarceţi: *imperativ 2.pl.* 18,8
(să) întoarce: *ind. prez. 3.sg.* 19,12, 27, 29, 34
(să) va întoarce: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,6; 24,20
întoarceţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 22,4
(vă) întoarceţ: *ind. prez. 2.pl.* 22,8
vor întoarce: *ind. viit.I. 3.pl.* 22,25

(a) ÎNTRA: v. I; vezi **(a) INTRA**

ÎNTRARE: s.f.; vezi **INTRARE**

ÎNTRARMAT, -Ă: adj. (Înv. şi pop.) „înarmat”
întrarmaţi: *m. pl. nom.* 1,14; 6,7
întrarmaţ: *m. pl. nom.* 4,12

(a se) ÎNTREBA: v. I
(să) vor întreba: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,6
vor întreba: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,21
au întrebat: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,14

ÎNTREG, -EAGĂ: adj.
întregi: *m. pl. nom.* 10,21

ÎNTUNERIC: s.n.; var. (Înv.) **ÎNTUNEAREC**
întunearec: *sg. ac.* 2,5; 24,7

(a se) ÎNTURNA: v. I
(să) vor înturna: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,16
înturnându(-să): *gerunziu* 11,10

(a) ÎNŢELEGE: v. III
să înţălegi: *conj. prez. 2.sg.* 1,7
vei înţeleage: *ind. viit.I. 2.sg.* 1,8
va înţeleage: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,22

ÎNŢELEGERE: s.f.
înţăleagere: *sg. ac.* 22,24

(a) ÎNVĂŢA: v. I
veţ învăţa: *ind. viit.I. 2.pl.* 4,22
să înveaţe: *conj. prez. 3.pl.* 4,25

ÎNVĂŢĂTOR: s.m.
învăţătorii: *pl. ac.* 23,2; 24,1

(a se) ÎNVÂRTOŞA: v. I
să (să) învărtoşeze: *conj. prez. 3.pl.* 11,20

J

(a) JEFUI: v. IV
veţi jefui: *ind. viit.I. 2.pl.* 8,7
au jefuit: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,39

JERTFĂ: s.f.; var. **JÂRTVĂ**
jârtvă: *sg. ac.* 22,23
jârtve: *pl. ac.* 22,27, 29
jertvele: *pl. nom.* 13,14

JERTFELNIC: s.n.; var. **JÂRTVENIC**
jârtvenicul: *sg. ac.* 24,26

(a se) JERTFI: v. IV; var. **(a) JÂRTVI**
să (să) jârtvească: *conj. prez. 3.sg.* 6,19

(a) JERTFUI: v. IV; var. **(a) JÂRTVUI**
au jârtvuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,31

JIVINIE: s.f. (Iuz.) „jivină”; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la I. Văcărescul, *Colecţie din poeziile d-lui marelui logofăt...*Bucureşti, 1848.
jiviniile: *pl. ac.* 8,2

JOS: adv.
gios: *adv. în loc. adj.* ***din gios*** „care se află într-o regiune din vale sau din sud” 18,13
jos: *adv. în loc. adv.* ***din jos*** 3,13, 16
jos: *adv. în loc. adj.* ***din jos*** 15,19; 16,3; 21,26, 34
jos: 2,11

(a) JUDECA: v. I
judece: *conj. prez. fără* ***să*** *. 3.sg.* 22,23

JUDECATĂ: s.f.
giudecăţii: *sg. gen.* 20,6
judecăţile: *pl. ac.* 24,25

JUDECĂTOR: s.m.
judecătorii: *pl. nom./ac.* 8,33; 24,1

JUMĂTATE: s.f.
giumătate: *sg. nom.* 8,33
giumătăţii: *sg. gen.* 12,6; 22,30
jumătate: *sg. nom.* rezum. cap.1; 4,12; 8,33; 12,2, 5; 13,25, 31; 14,2; 17,16; 18,7; 21,5, 6; rezum. cap.22; 22,1, 9, 11, 15, 21
jumătăţii: *sg. dat.* 1,12; rezum. cap.13; 13,7, 29, 31; 22,7
jumătăţi: *sg. dat.* 14,3
jumătatea: *sg. ac.* 21,25, 27

JUNGHIERE: s.f. (Pop.) „înjunghiere”; „jertfă”
jungheri: *pl. ac.* 8,31; 22,27, 29
junghierile: *pl. ac., în sintagma* ***junghierile Domnului*** 13,14
junghieri: *pl. ac.* 22,23, 26

(a se) JURA: v. I
ai giurat: *ind. pf.c. 2.sg.* 2,17

(s-)au giurat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 9,15; 14,9
(să) giurase: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 9,18
am giurat: *ind. pf.c. 1.pl.* 9,19
vom giura: *ind. viit.I. 1.pl.* 9,20
(m-)am jurat: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,6
juraţi: *imperativ 2.pl.* 2,12
ai jurat: *ind. pf.c. 2.sg.* 2,20
(să) jurase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 5,6; 21,41
să juraţ: *conj. prez. 2.pl.* 23,7

JURĂMÂNT: s.n.
jurământul: *sg. ac.* 2,17
jurământ: *sg. ac.* 2,20; 6,22; rezum. cap.9

L

LAPTE: s.n.
lapte: *sg. ac.* 5,6

LAŢ: s.n.
laţu: *sg. ac.* 23,13

(a) LĂCUI: v. IV; vezi **(a) LOCUI**

LĂCUIRE: s.f.; vezi **LOCUIRE**

LĂCUITOR: s.m.; vezi **LOCUITOR**

(a se) LĂSA: v. I
voiu lăsa: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,5
au lăsat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,15, 35; 10,37, 40; 11,8, 11, 22
lăsând: *gerunziu* 8,17
(s-)au lăsat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 11,22; 13,1
aţ lăsat: *ind. pf.c. 2.pl.* 22,3
veţi lăsa: *ind. viit.I. 2.pl.* 24,20

LĂSAT, -Ă: adj.
lăsate: *n. pl. nom.* rezum. cap.22

LĂŢIME: s.f.
lăţime: *sg. nom.* 3,4

(a) LĂUDA: v. I
au lăudat: *ind. pf.c. 3.pl.* 22,33

(a) LEGA: v. I
vei lega: *ind. viit.I. 2.sg.* 2,18

LEGĂTURĂ: s.f.
legătura: *sg. ac., în sintagma* ***legătura Domnului*** 7,15; 23,16
legătura: *sg. nom.* rezum. cap.24
legătură: *sg. ac.* 24,25

LEGE: s.f.
leagea: *sg. ac.* 1,7; 8,32; 22,5, 22
legii: *sg. gen., în sintagmele* ***cartea legii lui Moisi/cartea legii lui Dumnezeu/sicriiul legii/sicriiului legii*** 1,8; 3,3, 6, 8, 11, 14, 17; 4,7, 9, 18; 23,6; 24,26
leagii: *sg. gen., în sintagmele* ***sicriiul leagii/sicriiului leagii/cartea leagii/cartea leagii lui Moisi*** 4,16; 6,4, 6, 8; 8,31, 33, 34
leage: *sg. nom./ac.* 6,18; rezum. cap.8; 22,16, 31
legii: *sg. gen.* 22,16

LEMN: s.n.
leamne: *pl. ac.* 9,21, 23, 27

LENEVIRE: s.f.
lenevirea: *sg. ac.* 18,3

LESPEDE: s.f.
lespezi: *pl. ac.* rezum. cap.8; 8,32

LEŞUIRE: s.f.;var. **ALEŞUIRE**
aleşuire: *sg. ac.* 8,12
leşuire: *sg. ac.* 8,2, 4, 7
leşuirii: *sg. gen.* 8,9
leşuiri: *pl. nom.* 8,14
leşuirile: *pl. nom.* 8,19

LEVIT: s.m.
leviţi: *pl. ac.* 14,3
leviţii: *pl. nom.* 14,4
leviţilor: *pl. gen./dat.* 18,7; 21,5, 8, 34, 39

LEVITICESC, -EASCĂ: adj.
leviticească: *f. sg. ac.* 3,3
leviticesc: *n. sg. ac./dat.* 21,10, 27
liviticesc: *n. sg. gen.* 21,20

LIMBĂ: s.f. „neam"; „peninsulă"
limbilor: *pl. gen.* 12,23
limba: *sg. ac.* 15,2; 18,19

(a se) LIPI: v. IV
să (vă) lipiţ: *conj. prez. 2.pl.* 22,5
(vă) lipiţ: *conj. prez. fără* ***să*** *2.pl.* 23,8
a (vă) lipi: *inf. prez.* 23,12

LOC: s.n.
locul: *sg. nom./ac.* 1,3; 3,16; 4,3, 8; 5,16; 6,5, 20; 8,9, 15; 9,27; 10,43
loc: *sg. ac.* 3,16; 7,22; 8,24; 9,6, 9; 20,4
locul: *sg. ac., în loc. prep.* ***în locul*** 5,7; 14,4
locu: *sg. ac.* 5,8
locului: *sg. gen.* 5,9; 7,26
locurile: *pl. ac.* 24,12

(a) LOCUI: v. IV; var. (Înv.) **(a) LĂCUI**
veţ lăcui: *ind. viit.I. 2.pl.* 1,15
lăcuia: *ind. imp. 3.sg./pl.* 5,1; 9,1, 3, 11,2,3, 19; 16,10; 20,9; 24,8
au lăcuit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,25; 12,2, 4; 13,13; 15,63; 16,10; 19,47, 50; 21,41; 24,2
să lăcuiţi: *conj. prez. 2.pl.* 9,7
ar fi lăcuind: *cond. prez. (cu gerunziu) 3.pl.* 9,16
lăcuim: *ind. prez. 1.pl.* 9,22
lăcuiesc: *ind. prez. 3.pl.* 10,6; 13,6; 17,16; 23,12
(de) lăcuit: *supin* 14,4; 20,4; 21,2
a lăcui: *inf. prez.* 17,12
va lăcui: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,6
lăcuiţi: *imperativ 2.pl.* 22,19
aţi lăcuit: *ind. pf.c. 2.pl.* 24,7
să lăcuiţ: *conj. prez. 2.pl.* 24,13
lăcuiţ: *ind. prez. 2.pl.* 24,15

LOCUIRE: s.f.; var. (Înv.) **LĂCUIRE**
lăcuire: *sg. ac.* 17,18

LOCUITOR: s.m.; var. (Înv.) **LĂCUITOR**
lăcuitorii: *pl. nom./ac.* 2,9, 24; 7,9; 8,26; 9,11, 24; 10,6, 28, 30; 13,21; 15,15; 17,7, 11
lăcuitoriul: *sg. nom.* 15,63; 24,18

(a) LOVI: v. IV
au lovit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,21; 8,21, 24; 10,26, 28, 30, 32, 33, 35, 37, 39, 40; 11,8, 11, 17; 13,12, 21; 19,47; 20,5; 23,16; 24,25
va lovi: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,16; 20,3
ar fi lovit: *cond. pf. 3.sg.* 20,9
am lovit: *ind. pf.c. 1.sg.* 24,5

(a se) LUA: v. I
să ia: *conj. prez. 3.pl.* 4,3; 10,27; 21,6
iaie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 6,4, 6

ia: *imperativ 2.sg.* 8,1
ia: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.15
luând: *gerunziu* 2,4; 7,24
(s-)au luat: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,7
au luat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,6; 6,12, 20; 7,1, 11; 8,29; 9,4; 11,16, 23; 14,3, 4; 24,26
luase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 4,20; 18,2; 24,32
am luat: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 5,9; 7,21; 9,12
luându(-să): *gerunziu* rezum.cap.6
luându-: *gerunziu* 7,23; 10,27
luaţ: *imperativ 2.pl.* 9,11; 24,14
ar fi luat: *cond. pf. 3.sg.* 10,1
au fost luat: *ind. m.m.c.pf. perifr. 3.pl.* 18,7
va lua: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,5, 9, 13, 15
(vă) veţ lua: *ind. viit.I. 2.sg.* 23,16
luaţi: *imperativ 2.pl.* 24,23

(a) LUCRA: v. I
lucrezi: *ind. prez. 2.sg.* 1,7
lucră: *imperativ 2.sg.* 1,18

LUCRU: s.n.
lucrurile: *pl. ac.* 24,31

LUNĂ: s.f.
lunii: *sg. gen.* 4,19; 5,10
luna: *sg. voc.* 10,12
luna: *sg. nom.* 10,13

LUNG, -Ă: adj./adv.
lunga: *adj. antep. f. sg. ac.* 5,4
lungă: *adj. f. sg. nom./ac.* 10,14; 24,31
(mai) lung: *adv.* 6,5
prealunga: *adj. antep. f. sg. ac.* 9,11

LUNGIME: s.f.
lungimea: *sg. ac.* 9,13

M

MAMĂ: s.f.; var. **MUMĂ**
muma: *sg. ac.* 2,13, 18

MANĂ: s.f.
mana: *sg. nom.* rezum. cap.5; 5,12

MARE: adj.
marele: *adj. antep. n. sg. ac.* 1,4
Mare: *adj. f. sg. nom./ac./gen., în s. propr.* ***Marea Mare/Mării Mare*** 1,4; 15,4, 11, 47; 16,3; 23,4
mare: *adj. f. sg. nom./ac.* 7,26; 8,29; 10,2, 10, 20; 15,4, 11, 47; 16,3; 17,17; 23,4; 24,26
mari: *adj. m./f./n. pl. nom./ac.* 5,1; 10,18, 27; 23,9; 24,17
mare (foarte): *adj. f. sg. ac.* 6,5
mare: *adj. m. sg. nom./ac./dat.* 7,9; 11,8; 20,6
(cei mai) mari: *adj. m. pl. nom./ac. în sintagma* ***cei mai mari născuţ/născuţi*** „bătrâni" 8,33; 23,2; 24,1
mari: *adj. f. pl. ac.* 10,11
Mari: *adj. f. sg. gen., în s. propr.* ***Mării ceii Mari*** 9,1
marea: *adj. antep. f. sg. ac.* 9,12
(mai) mare: *adj. f. sg. nom.* 10,2; 19,9
preamare: *adj. m. sg. nom.* 14,15

MARE: s.f.
marea: *sg. nom./ac.* 12,3; 17,10; 19,28; 24,7
Marea: *sg. nom./ac., în s. propr.* ***Marea Mare/MareaPustiii/ Marea Roşie/Marea Sărată/Marea cea Mare*** 1,4; 3,16; 4,24; 12,3; 15,4, 5, 47; 16,3, 8; 23,4; 24,6
mare: *sg. ac.* 9,1; 11,2; 15,46; 16,6, 8; 17,9; 18,14, 15; 19,11, 29; 24,6
Mării: *sg. gen., în s. propr.* ***Mării Roşie/Mării cei Mari/Mării Mare/Mării Sărate*** 2,10; 9,1; 15,2, 11; 18,19
mării: *sg. gen.* 11,4; 13,27; 19,26

MARGINE: s.f.
marginea: *sg. nom./ac.* 13,11, 25; 15,6
marginile: *pl. ac.* 13,26

MATCĂ: s.f.
matca: *sg. ac.* rezum. cap.4; 4,18, 20, 22
matcii *sg. gen.* 4,3

MĂDULAR: s.n. (Eufem.) „prepuţ"
mădulările: *pl. ac.* 5,3

MĂGURĂ: s.f.
măguri: *pl. ac.* 11,13

(a) MĂRI: v. IV
mărit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,14

MĂRIME: s.f.
mărime: *sg. ac., în loc. adv. (înv.)* ***într-o mărime*** „grămadă", „laolaltă" 3,13
mărime: *sg. ac.* 22,10

MĂRTURIE: s.f.
mărturiei: *sg. gen., în sintagma* ***cortul mărturiei/cortului mărturiei*** 18,1; 19,51
mărturie: *sg. ac.* 22,27; 24,27
Mărturiia: *sg. nom., în s. propr.* ***Mărturiia noastră*** 22,34
mărturia: *sg. ac.* 22,28
mărturii: *pl. nom.* 24,22

(a) MĂRTURISI: v. IV
mărturiseşte: *imperativ 2.sg.* 7,19

MĂSLIN: s.m.
maslini: *pl. ac.* 24,13

MÂINE: adv.
mâne: 3,5; 4,6, 21; 7,13; 11,6; 22,18, 24, 27

MÂNĂ: s.f.
mâna: *sg. nom./ac.* 1,14; 6,2; 8,1, 18, 26; 9,25, 26; 14,2; 17,4; 20,2, 9; 21,2, 8; 22,9; 24,10
mânile: *pl. ac.* 2,24; 7,7; 8,7; 10,6, 8, 19, 30, 32; 11,8; 20,5; 24,8, 11
mâna: *sg. ac., în sintagma* ***mâna Domnului*** 4,25; 22,31
mâni: *pl. ac.* 9,11

(a) MÂNCA: v. I
au mâncat: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,11, 12

(a se) MÂNIA: v. I
(s-)au mâniat: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,1

MÂNIE: s.f.
mânia: *sg. ac.* 20,3
mânia: *sg. nom., în sintagmele* ***mânia Domnului/mânia Lui*** 9,20; 22,18, 20

(a se) MÂNTUI: v. IV
să mântuiţi: *conj. prez. 2.pl.* 2,13
(să) mântuiesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.9
au mântuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,26

MÂNTUIRE: s.f.
mântuire: *sg. ac.* rezum. cap.22

(a se) MÂRŞĂVI: v. IV (aici) „a se complace într-o stare de inactivitate"
(vă) mârşeviţi: *ind. prez. 2.pl.* 18,3

(a) MERGE: v. III
să margă: *conj. prez. 3.pl.* 18,8
să meargă: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.1; 2,21; 7,3; 18,4
vei mearge: *ind. viit.I. 2.sg.* 1,9
vom mearge: *ind. viit.I. 1.pl.* 1,16
mergând: *gerunziu* 2,1; 6,7, 9; 8,19; 10,24; 15,18; 18,12
merg: *ind. prez. 3.pl.* 3,3
mergeţ: *imperativ 2.pl.* 3,6; 4,5
au mers: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,6; 5,13
va mearge: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,11
mergea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 3,14, 17; 4,11, 12, 13; 6,13; 8,20
meargă: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 6,4, 6
mearge: *ind. prez. 3.sg.* 17,9
mergeţi: *imperativ 2.pl.* 10,24

MERINDE: s.f.
merinde: *pl. ac.* 9,5

MIAZĂNOAPTE: s.f.
meazănoaptea: *sg. ac., în c. neob.* ***de-a meazănoaptea (partea cetăţii) /spre meazănoaptea (părţii Accaron)*** 8, 11; 15, 11
meazănoapte: *sg. ac.* 8,13; 11,2; 13,3; 15,6, 7, 8, 10; 17, 10
miiazănoaptea: *sg. ac.* 16,6; 17,9
miiazănoapte: *sg. ac.* 18,5, 12, 16, 17, 19; 19, 14, 27
miiaziinoapte: *sg. gen.* 18,18

MIAZĂZI: s.f.
meazăzi: *sg. ac.* 12,8
miiazăzi: *sg. ac., în loc. adj.* ***de-a miiazăzi*** 24,30

MIC, -Ă: adj.
mici: *f. pl. ac.* 10,28

MIEL: s.m.
miei: *pl. ac.* 24,32

MIERE: s.f.
miere: *sg. ac.* 5,6

MIJLOC: s.n.
mijlocul: *sg. ac., în loc. prep.* ***prin/în/din/la mijlocul*** 1,10; 3,2, 10, 17; 4,3, 5, 8, 9, 10; 6,25; 7,13; 8,9, 13; 9,22; 10,13; 13,9, 13, 16; 15,13; 16,9, 10; 17,4, 6, 9; 19,2, 9, 49; 21,39; 24,23
mijloc: *sg. ac., în loc. adv.* ***prin mijloc/în mijloc*** 2,20; 3,17; 8,11
mijloc: *sg. ac., în loc. adj.* ***de mijloc*** 18,6
mijlocului: *sg. gen.* 7,21
mijlocul: *sg. ac.* 8,22

MILĂ: s.f.
milă: *sg. ac.* rezum. cap.2; 2,12, 14; 11,20

MINTE: s.f.
minte: *sg. ac.* 22,23

(a) MINŢI: v. IV
au minţit: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,11
a minţi: *inf. prez.* 24,27

MINUNATĂ: s.f. (Bis.; înv.) „minune”
minunate: *pl. ac.* 3,5

MINUNE: s.f.
minune: *sg. ac.* rezum. cap.3

(a se) MISTUI: v. IV
(s-)au mistuit: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,6
mistuindu(-să): *gerunziu* 10,20
mistuind: *gerunziu* 10,37
au mistuit *ind. pf.c. 3.sg.* 11,13

(a se) MIŞCA: v. I
au mişcat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,1; 9,17
(nu te) mişca: *imperativ prohib. 2.sg.* 10,12
mişcă: *ind. prez. 3.pl.* (aici) „provoacă” rezum. cap.22
nemişcându(-să): *gerunziu* rezum. cap.10

MOARTE: s.f.
moartea: *sg. nom./ac.* 1,1; rezum. cap.24
moarte: *sg. ac.* 2,13, 14; 11,11; rezum. cap.23

MORMÂNT: s.n.
mormânt: *sg. ac.* 8,28
mormânturile: *pl. ac.* 18,18

MORT, MOARTĂ: adj.
Moartă: *f. sg. nom., în sintagma* ***[Marea] Moartă*** 3,16

MOŞIE: s.f.
moşiile: *pl. ac.* 21,3
moşia: *sg. ac.* 24,28

MOŞTEAN: s.m.
moşteanul: *sg. nom.* 8,33

(a) MOŞTENI: v. IV
să moşteniţ: *conj. prez. 2.pl.* 1,11
au moştenit: *ind. pf.c. 3.pl.* 13,8; 19,9; 21,41
să moştenească: *conj. prez. 3.pl.* 18,11
aţi moştenit: *ind. pf.c. 2.pl.* 24,8

MOŞTENIRE: s.f.
moşteniri: *sg. gen.* 1,15; 13,6; 16,9; 19,2, 9, 10, 41; 22,4, 9, 19, 33; 24,30
moştenire: *sg. nom./ac.* 11,23; 12,6, 7; 13,7, 14, 24, 29, 32, 33; 14,3, 13; 17,1, 4; 21,12, 20; 22,7; 24,4
moştenirea: *sg. nom./ac.* 13,14, 15, 23, 28, 33; rezum. cap.14; 14,9; 15,20; 16,5, 8; 17,6, 10, 11, 14, 15; 18,3, 7, 20, 27; 19,1, 8, 16, 18, 23, 31, 39, 48, 49; 24,32
moştenirile: *pl. nom./ac.* 18,2, 7; 19,9, 51

MUIERE: s.f.; var. (Înv.) **MUIARE**
muierile: *pl. nom.* 1,14
muierii: *sg. gen.* 2,1
muierea: *sg. nom.* 2,4, 8
muiare: *sg. ac.* 6,21; 8,25; 15,16
muiarii: *sg. gen.* 6,22
muierilor: *pl. dat.* 8,35
muiere: *sg. ac.* 15,17

MULT, -Ă: adj./adv./pron. nehot.
(mai) mult: *adv.* 5,12; 7,12; 8,20
mult: *adv.* 8,4
mult: *adv. în loc. adv.* ***cu mult*** 10,11
multe: *adj. f./n. pl. nom./ac.* rezum. cap.6; 22,8; 23,4; 24,5
(mai) mulţi: *adj. m. pl. nom.* rezum. cap.10; 10,11
mulţi: *adj. m. pl. ac.* rezum. cap.11
mult (foarte): *adj. n. sg. nom.* 11,4
multă: *adj. f. sg. ac.* 11,18; 22,3; 23,1; 24,7
mult: *adj. n. sg. nom.* 17,15, 17
mulţi: *pron. nehot. m. pl. nom.* 22,17

MULŢIME: s.f.
mulţimei: *sg. gen.* 6,20; 9,15
mulţimea: *sg. ac.* 8,1
mulţime: *sg. nom./ac.* 8,5, 22; 11,4; 17,14
mulţimi: *sg. gen.* 8,13; 18,4
mulţimea: *sg. gen. (cu prep.* ***a + toată****)* 8,35; 9,21
mulţimii: *sg. gen.* 9,18

MUMĂ: s.f.; vezi **MAMĂ**

MUNTE: s.m.
munte: *sg. ac.* 2,16, 23; 13,6; 15,48; 17,18
munţi: *pl. ac.* 2,22; 9,1; 10,6, 40; 11,2, 3, 16; 12,8; 17,16; 18,12

muntele: *pl. nom./ac.* 3,16; 8,30, 33; 11,16, 17, 21; 12,1, 4, 7; 13,5, 11, 19; 14,12; 15,10, 11; 16,1; 18,13; 19,50; 20,7; 21,11, 21; 24,4, 30, 33
muntelui: *sg. gen.* 11,17; 15,8, 9, 10; 17,15; 18,14, 16; 20,7; 24,30
munții: *pl. ac.* 11,21

(a) MURI: v. IV
moară: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 1,18
să moară: *conj. prez. 3.pl.* 20,9
au murit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,2; 5,4; 10,11; 24,29, 33
va muri: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,6

(a) MURMURA: v. I (cf. **Indice** Iș)
au murmurat: *ind. pf.c. 3.sg.* 9, 18

MURMURARE: s.f. (cf. **Indice** Iș)
murmurare: *sg. ac.* rezum. cap.9

N

(a se) NAȘTE: v. III
(s-)au născut: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,5
(să) născuse: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 5,7

NĂPRASNĂ: s.f.
năpraznă: *sg. ac., în loc. adv.* ***de năpraznă*** (care vine, care se produce) „dintr-o dată”, „pe neașteptate” 10,9

NĂSCUT: s.m.
născutul: *sg. nom./ac., în sintagmele* ***născutul cel dintâi/întâi născutul*** „cel dintâi dintre copiii unei familii” 6,26; 17,1
născuți: *pl. nom., în sintagma* ***cei mai mari născuți*** „bătrânii” 8,33
născuți: *pl. ac., în sintagma* ***cei mai mari născuți*** 23,2; 24,1
născutului: *sg. gen., în sintagma* ***întâi născutului*** 17,1

(a) NĂVĂLI: v. IV
au năvălit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 10,9; 11,7

NEAM: s.n.
neamul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,12; 7,1, 16, 18; 10,13; 12,6; 13,29; 17,10; 18,7; 20,8; 21,4, 10, 17, 21, 23, 28, 30, 32, 34, 36, 37; 22,9, 11, 15; 22,21
neamului: *sg. gen./dat.* rezum. cap.2; 13,7, 14, 15, 24, 33; rezum. cap.15; 15,20; 16,8; rezum. cap.17; 17,1; 19,16, 24, 39, 40, 48; 21,20, 25, 27; 22,7, 30
neamurile: *pl. ac.* 3,12; 7,14, 16; 11,23; 13,23; 14,1; 19,49; 21,5, 6, 7, 9, 38, 42; 23,1, 7; 24,1, 18
neam: *sg. nom./ac.* 3,12; 4,2, 4; 7,14; 14,2; 18,4; 21,6; 22,14
neamurilor: *pl. gen./dat.* 12,7; 19,51; 21,1; 23,3, 12
neamuri: *pl. dat. (cu prep.* ***a****)* 13,7; 14,2, 3
neamuri: *pl gen. (cu prep.* ***a + num.****)* rezum. cap.19; 21,16
neamuri: *pl. nom./ac./gen.* 14,4; rezum. cap.18; 18,2; 21,1; rezum. cap.22; 23,4, 9

NEATINS, -Ă: adj.
neatins: *n. sg. ac.* 8,35

(a) NECĂJI: v. IV; var. (Pop.) **(a) NĂCĂJI**
va năcăji: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,20

NECURAT, -Ă: adj.
necurat: *n. sg. nom.* 22,19

NELEGIUIRE: s.f.
nelegiuire: *sg. nom./ac.* 7,15; 22,29
nelegiuiri: *sg. gen.* 22,17
nelegiuirea: *sg. ac.* 22,20
nelegiuirile: *pl. ac.* 24,19

NENUMĂRAT, -Ă: adj.
nenumărată: *f. sg. ac.* 11,4

NEPRIETEN: s.m.; var. (Înv.) **NEPRIIATIN**
nepriiatinii: *pl. ac.* 10,13
neprietin: *sg. nom.* 20,5

NESFÂRȘIT, -Ă: adj.
nesfârșită: *sg. ac.* 22,10

NETĂIAT, -Ă: adj.
netăiat: *m. sg. nom., în loc. adj.* ***netăiat împregiur*** „necircumcis” 5,6
netăiați: *m. pl. nom., în loc. adj.* ***netăiați împregiur*** 5,7

NEVINOVAT, -Ă: adj.
nevinovat: *m. sg. nom.* 20,4
nevinovați: *m. pl. nom.* 2,17

NISIP: s.n.; var. (Înv.) **NĂSIP**
năsipul: *sg. ac.* 11,4

NOAPTE: s./adv.
noaptea: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***zioa și noaptea*** „continuu” 1,8
noapte: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***pe noapte*** „în timpul nopții” 2,2
noapte: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***de noapte*** „foarte devreme” 3,1; 6,12, 15
noapte: *s.f. sg. ac.* 4,3
noaptea: *s.f. sg. ac.* 8,9, 13; 10,9
noaptea: *adv.* 8,3

NOROCIT, -Ă: adj.
norocite: *n. pl. nom.* 23,15

NOROD: s.n.
norodului: *sg. gen./dat.* rezum. cap.1; 1,6, 10; 3,6; 4,11; 6,10; 7,5; 8,9; 9,27; 14,8; 20,9; rezum. cap.24; 24,25
norodul: *sg. nom./ac.* 1,2; rezum. cap.3; 3,14, 17; 4,10, 19; 5,4, 5; 6,5, 13, 20; rezum. cap.7; 7,3, 7, 13; rezum. cap.8; 8,1, 33; 10,33; 22,16, 20; 24,16, 21, 24, 27, 28
norod: *sg. nom./ac.* 3,5; 4,10; 6,7; 11,4; 17,15, 17; 22,17; 24,2, 19, 22
noroadele: *pl. nom./ac.* 4,25; 24,17
noroade: *pl. ac.* rezum. cap.11

NUMĂR: s.n.
numărul: *sg. ac.* 4,5, 8; 10,21; 18,4; 21,6

(a se) NUMĂRA: v. I
au numărat: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,10
(să) numără: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.12
numără(-să): *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.13

NUME: s.n.
nume: *sg. ac.* 2,1
numele: *sg. nom./ac.* 5,9; 6,27; 7,9, 26; 14,15; 19,47
numelui: *sg. dat.* 7,9
numele: *sg. ac., în loc. adv.* ***în numele Domnului/în numele dumnezeilor*** „invocând numele lui Dumnezeu/dumnezeilor” 9,9, 18, 19; 23,7
numele: *pl. nom.* 17,3; 21,9

NUMIRE: s.f.
numiri: *pl. nom.* 9,17

O

OAIE: s.f.
oile: *pl. ac.* 6,21; 7,24

OASTE: s.f.
oastei: *sg. gen.* 5,14; 10,24
oastea: *sg. nom./ac.* 6,9; 8,14; 10,21, 31

(a se) OBIȘNUI: v. IV; var. (Înv.) **(a se) OBICINUI**
(să) obicinuise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 4,18

OBȘTE: s.f.
obște: *sg. nom.* 6,9, 13
obștea: *sg. nom.* 9,18

OCARĂ: s.f.
ocara: *sg. ac.* 5,9

OCHI: s.m.
ochii: *pl. nom./ac.* 5,13; 23,13; 24,7

ODIHNĂ: s.f.
odihnă: *sg. ac.* 1,13, 15
odihnă: *sg. nom./ac.* rezum. cap.21; 22,4

(a se) ODIHNI: v. IV
au odihnit: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,1
(s-)au odihnit: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,23

ODOR: s.n.
odoară: *pl. ac.* 7,11
odorul: *sg. nom./ac.* 7,12, 13

OLTAR: s.n.; var. (Înv. și reg.) **OLTARIU**
oltariu: *sg. nom./ac.* rezum. cap.8; 8,30; 22,10, 11, 16, 19, 22, 26, 29
oltariul: *sg. nom./ac.* 8,31; rezum. cap.22; 22,34
oltariului: *sg. gen., în sintagma* ***oltariului Domnului*** 9,27
oltariul: *s. ac., în sintagma* ***oltariul Domnului*** 22, 19, 28, 29

OM: s.m.
oameni: *pl. ac.* 7,5; 8,25
oamenii: *pl. ac.* 11,14
omului: *sg. gen.* 10,14
omul: *sg. nom.* 14,6
om: *sg. nom.* 22,20

ORAȘ: s.n.
orașului: *sg. gen.* 7,2
orașul: *sg. ac.* 8,1
orașele: *pl. ac.* 10,37; 17,11
orașe: *pl. ac.* 13,30

OS: s.n.
oaselor: *pl. gen.* rezum. cap.24
oasele: *pl. ac.* 24,32

(a se) OSÂNDI: v. IV
(să) osândesc: *ind. prez. 3pl.* rezum. cap.9

OSTAȘ: s.m.
ostași: *pl. ac.* 4,13; 7,4
ostașii: *pl. nom.* 5,4; 6,3; 10,2
ostașilor: *pl. gen.* 8,1, 3, 10; 10,7
ostașu: *sg. nom.* 17,1

(a se) OSTENI: v. IV
(să) va osteni: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,3
(v-)ați ostenit: *ind. pf.c. 2.pl.* 24,13

OȘTEAZĂ: s.f. (reg. Trans.) „cartier situat la marginea unui oraș", „suburbie"; (la pl.) „grup izolat de case la marginea satului"; aici prima atestare; cf. MDA, unde prima atestare este la Samuelis Klein, *Dictionarium valachico-latinum*, editat de L. Gáldi la Budapesta, în 1944).
oștеazele: *pl. ac.* 14,4; rezum. cap.21; 21,8, 13, 16, 18, 19, 27, 29, 31, 32, 33, 35, 36, 37, 40
oștezele: *pl. nom./ac.* 21,2, 3, 11, 21, 22, 24, 25, 26

(a) OȘTI: v. IV
oștiț: *imperativ 2.pl.* 1,14
să oștească: *conj. prez. 3.pl.* 9,2; 11,5, 20; 22,12, 33
oștind: *gerunziu* 10,14; 24,8
oștiți: *ind. prez. 2.pl.* 10,25
oștea: *ind. imp. 3.sg.* 10,29
au oștit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 10,36, 42; 11,18; 23,3; 24,9, 11
va oști: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,10

P

PACE: s.f.
pace: *sg. nom./ac.* 9,6, 7, 11, 15; rezum. cap.21; 21,42; 22,4; 23,1
pacea: *sg. ac.* 9,16

PAI: s.n.
paie: *pl. ac.* 2,6

PARTE: s.f.
parte: *sg. nom./ac.* 3,8; 8,33; 11,16; 12,2, 5, 7; rezum. cap.13; 13,25, 27, 31; 14,4; 15,13; 18,7; 22,25, 27
partea: *sg. nom./ac.* 3,15; 4,12, 19; 7,2; 8,11, 12, 13; 11,8, 17; 12,1, 3; 13,6, 27; 15,1, 7; 18,14, 15, 16; 21,5; 22,1; 23,4; 24,30, 32
parte: *sg. nom., în loc. s.* (Pop.) ***parte bărbătească*** 5,4
parte: *sg. ac., în num. fracț.* ***a treia parte*** **/ a șasa parte** 17,11; 19,32
părțile: *pl. nom./ac.* 8,22, 33; 11,23; 12,7; rezum. cap.13; 15,21
părți: *sg. gen.* 12,6
părții: *sg. gen.* 13,31; 15,4, 11
părți: *pl. ac.* 18,5, 6, 9, 10

PATRIARH: s.m.
patriarșilor: *pl. dat.* rezum. cap.21

PAVĂZĂ: s.f.
pavăza: *sg. ac.* 8, 18, 19, 26

PĂCAT: s.n.
păcat: *sg. ac.* 6,18
păcatele: *pl. ac.* 24,19

(a) PĂCĂTUI: v. IV
păcătuit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,11
am păcătuit: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,20
ați păcătuit: *ind. pf.c. 2.pl.* 22,17

PĂCIUITOR, -TOARE: adj.
păciuitoare: *f. pl. ac.* 8,31; 22,23, 27

PĂDURE: s.f.
Pădurilor: *pl. gen., în s. propr.* ***Cetatea Pădurilor*** 15,9, 60
pădure: *sg. ac.* 17,15

PĂGÂN: s.m.
păgânii: *pl. ac.* rezum. cap.23

PĂMÂNT: s.n.
Pământul: *sg. ac., în sintagma* ***Pământul Făgăduinții*** „Palestina" rezum. cap.1; rezum. cap.16
pământul: *sg. nom./ac.* 1,2, 4, 6, 11, 13, 14, 15; 2,1, 2, 3, 9, 14, 24; 5,6; 6,27; 7,2; 8,1; 9,7, 24; 10,40, 41; 11,3, 16, 22, 23; 12,1, 6; 13,1, 3, 4, 7, 8, 25; 14,1, 5, 7, 9; 15; rezum. cap.15; 15,19; 17,5, 6, 8, 12, 15, 16; rezum. cap.18; 18,1, 4, 5, 6, 8, 10, 11; 19,49, 51; 21,41; 22,4, 9, 10, 11, 13, 15, 19, 32, 33; 23,4, 5, 13, 15; 24,3, 8, 13, 17
pământului: *sg. gen./dat.* 2,9; rezum. cap.5; 5,11, 12; 7,9; 9,11; 12,7; 13,21; 18,3; 21,2; 23,14; 24,18
pământ: *sg. ac.* 2, 11, 18; 3,17; 5,15; 7,6, 9, 10, 21; rezum. cap.13; 14,3, 4; 23,16; 24,15
pământul: *sg. gen. (cu prep.* ***a + tot****)* 3,11, 13
pământurilor: *pl. gen.* 4,25

(a) PĂRĂSI: v. IV
voiu părăsi: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,5
aţi părăsit: *ind. pf.c. 2.pl.* 22,16, 18
să părăsim: *conj. prez. 1.pl.* 22,29; 24,16

PĂRINTE: s.m.
părinţilor: *pl. gen./dat.* 1,6; 5,7; 18,3; 21,41
părinţii: *pl. nom./ac.* 4,21; 6,23; 22,28; 24,2, 6, 14, 15, 17

(a) PĂŞI: v. IV
păşeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 18,19

PĂŞIRE: s.f.
păşire: *sg. ac.* 14,11

PĂŞIT, -Ă: adj.
(mai) păşită: *m. sg. nom., în c.* ***de vârstă mai păşită sânt*** (cf. lat. *progressioris aetatis sum*) 23,2

(a) PĂZI: v. IV
să păzeaşti: *conj. prez. 2.sg.* 1,7, 8
păziţi: *imperativ 2.pl.* 3,4; 6,18; 23,11
să păzească: *conj. prez. 3.pl.* 10,18
păzând: *gerunziu* 22,3
să păziţ: *conj. prez. 2.pl.* 22,5
păzească: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 22,22
au păzit: *ind. pf.c. 3.sg.* 24,17

PÂINE: s.f.; var. (Reg.) **PÂNE**
pâni: *pl. ac.* 5,11
pâinile: *pl. nom.* 9,5
pânile: *pl. ac.* 9,12

PÂRGĂ: s.f. „primele grâne, fructe, legume sau flori etc. dintr-un an"
pârga: *sg. ac.* 5,11

(a) PEDEPSI: v. IV
pedepsească: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 22,22

PEŞTERĂ: s.f.; var. (Înv.) **PEŞTERE**
peştere: *sg. ac.* rezum. cap.10; 10,23
peşterea: *sg. ac.* 10,16, 17, 27
peşterii: *sg. gen.* 10,18, 22

(a) PETRECE: v. III
petrecea: *ind. imp. 3.pl.* 9,1
petreace: *ind. prez. 3.sg.* 14,11

PIATRĂ: s.f.
piiatri: *pl. nom./ac.* rezum. cap.4; 4,3
piatră: *sg. ac.* 4,5
piiatrile: *pl. nom.* 4,6
pietrile: *pl. nom./ac.* 4,7, 21; 10,11
pietri: *pl. ac.* 4,8, 9, 20; rezum. cap.7; 7,25, 26; 8,29, 31; 10,11
piiatră: *sg. ac.* 5,2; rezum. cap.8
piatra: *sg. nom./ac.* 15,6; 18,18; 24,27
piatră: *sg. ac.* 24,26, 27

PICIOR: s.n.
piciorului: *sg. gen.* 1,3
picioarelor: *pl. gen.* 3,13
picioarele: *pl. nom./ac.* 3,15; 4,3; 5,16; 10,24
picioare: *pl. ac.* 9,13
piciorul: *sg. nom./ac.* 10,24; 14,9

PIEIRE: s.f.; var. **PIERIRE**
perirea: *sg. ac.* 10,20

(a) PIERDE: v. III
va pierde: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,10; 23,13, 15
să piiarzi: *conj. prez. 2.sg.* 7,7
să piiarză: *conj. prez. 3.sg.* 9,24
va piiarde: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,5

(a) PIERI: v. IV
ar fi perit: *cond. pf. 3.sg.* 22,20
să piară: *conj. prez. 3.pl.* 11,20

(a se) PITULA: v. I
(vă) pitulaţi: *ind. prez. 2.pl.* 2,16
(s-)ar fi pitulând: *cond. prez. (cu gerunziu). 3.pl.* 8,14
(să) pitula: *ind. imp. 3.pl.* 8,19
(să) pitulă: *ind. prez.3.pl.* 10,22
(să) pitulase: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 10,27

PITULAT, -Ă: adj./s.
(cei) pitulaţi: *s.m. pl. nom.* 2,8
pitulaţi: *adj. m. pl. nom.* 10,17

(a) PLĂCEA: v. II
au plăcut: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,33
place: *ind. prez. impers.* 24,15

(a se) PLECA: v. I
(să) pleacă: *ind. prez. 3.sg.* 15,9, 11; 18,14
plecaţi: *imperativ 2.pl.* 24,23

(a se) PLINI: v. IV
plinind: *gerunziu* 3,6; 7,2
(s-)au plinit: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,10
au plinit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 11,15; 19,49; 21,43; 23,15
plinindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.21
să pliniţ: *conj., prez. 2.pl.* 22,5
a plini: *inf. prez.* 23,6

POALĂ: s.f.
poalele: *pl. ac.* 11,3

POARTĂ: s.f.
poarta: *sg. nom.* 2,5, 7
porţile: *pl. ac.* 6,26
poartă: *sg. ac.* 7,5

(a) POFTI: v. IV
poftind: *gerunziu* 7,21; 9,6
au poftit: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,50
pofteaşte: *ind. prez. 3.sg.* 20,9

POGORÂRE: s.f.; vezi **COBORÂRE**

(a se) POGORÎ: v. IV; vezi **(a se) COBORÎ**

POIANĂ: s.f.
poieni: *pl. ac.* 17,18

POMENIRE: s.f.
pomenirea: *sg. ac.* rezum. cap.4; 4,7

(a se) PORNI: v. IV
să (să) pornească: *conj. prez. 3.sg.* 9,20

PORNIRE: s.f.
pornire: *sg. ac.* 10,42

PORUNCĂ: s.f.
porunca: *sg. ac., în sintagma* ***porunca Domnului*** rezum. cap.7; 17,4; 19,50; 21,3; 22,3, 9, 20
porunca: *sg. ac.* 7,1; 22,5
poruncile: *pl. ac.* 7,2; 22,5; 24,25
poruncilor: *pl. gen./dat.* rezum. cap.23; 24,24

(a se) PORUNCI: v. IV
porunceaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1; 4,3; 22,16
au poruncit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,7, 10, 13; 4,8, 17; 8,4, 29; 10, 18, 22, 27; 11,15; 14,12; 17,4; 18,8; 21,2; 22,2, 5
poruncesc: *ind. prez. 1.sg.* 1,9
porunciţ: *imperativ 2.pl.* 1,10
ai poruncit: *ind. pf.c. 2.sg.* 1,16
vei porunci: *ind. viit.I. 2.sg.* 1,18
porunceaşte: *imperativ 2.sg.* 3,8; 4,16
poruncise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 4,8, 10, 12; 5,3; 6,10; 8,27, 31, 33, 35; 10,40; rezum. cap.11; 11,9, 12, 15, 20; 14,2, 5; 15,13; 21,8
(să) poruncise: *ind. m.m.c.pf. impers.* 5,16; 10,23
(s-)au poruncit: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,18
am poruncit: *ind. pf.c. 1.sg.* 8,8; 13,6

PORUNCIT, -Ă: adj./s.
(ceale) poruncite: *s.f. pl. ac.* 3,6
poruncite: *adj. n. pl. ac.* 11,15

POTLOG: s.n.; var. **PLOTOAGĂ:** s.f. (Pop.) „petic”
plotoage: *pl. ac.* 9,5

(a) POTOPI: v. IV
au potopit: *ind. pf.c. 3.pl.* 11,11

POTRIVNIC: s.m.; var. (Înv. şi reg.) **PROTIVNIC**
protivnicilor: *pl. gen./dat.* 5,13; 7,8, 12, 13; 8,22
protivnici: *pl. ac.* rezum. cap.7; 21,42; 23,10
protivnicii: *pl. nom.* 7,5; 8,22

POVĂŢUITOR: s.m.
povăţuitorii: *pl. nom./ac.* 8,33; 13,21; 21,1; 23,2

(a) POVESTI: v. IV
au povestit: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,23

PRADĂ: s.f.
prăzi: *pl. ac.* 7,21
prade: *pl. ac.* 8,2
prada: *sg. ac.* 8,27; 11,14; 22,8

PRAF: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **PRAV**
prav: *sg. ac.* 7,6

(a se) PRĂZNUI: v. IV
(să) prăznuiaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.5

PREAJMĂ: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **PREJMĂ**
prejma: *sg. ac., în loc. prep.* ***în prejma*** 6,5
preajma: *sg. ac., în loc. prep.* ***în preajma*** 18,18

PREAMARE: adj.
preamare: *m. sg. nom.* 14,5

PREOT: s.m.
preoţii: *pl. nom./ac.* 3,3, 13, 14, 17; 4,9, 10, 11; 6,4, 6, 12, 16
preoţi: *pl. nom./ac.* 3,6; 6,6, 8
preoţilor: *pl. gen./dat.* 3,8; 4,3, 16; 8,33
preotul: *sg. nom.* 14,1; 19,51; 20,6; 21,1; 22,30
preotului: *sg. gen.* 17,4; 21,4, 13, 19; 22,13, 31; rezum. cap.24

PREOŢIE: s.f.
preoţia: *sg. nom.* 18,7

PREPUS: s.n. „suspiciune”, „bănuială”
prepus: *sg. ac.* rezum. cap.22

PRICINĂ: s.f.
pricina: *sg. nom./ac.* 5,4; 20,6, 9

PRIETENIE: s.f.
priiatinia: *sg. ac.* 23,12

PRILEJ: s.n.
prilej: *sg. ac.* 22,25

(a) PRIMI: v. IV
au priimit: *ind. pf.c. 3.pl.* 9, 14
or priimi: *ind. viit.I. 3.pl.* 20,4
au primit: *ind. pf.c. 3.pl.* 22,30

PRIMPREJUR: adv.; var. **PRINPREJUR, PRINPREGIUR**
prinprejur: *adv.* 10,31
prinpregiur: *adv.* 10,39; 11,12; 15,12; 21,11, 42; 23,3
prinpregiurul: *prep.* 19,8

(a se) PRINDE: v. III
veţi prinde: *ind. viit.I. 2.pl.* 2,5; 8,8
au prins: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,19, 23; 10,28, 32, 39, 42; 11,10, 12, 17, 19; 15,17; 19,47
(s-)au prins: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,21
prinsease: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 8,22
prinsu(-)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,37
va prinde: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,16

(a) PRISOSI: v. IV
prisosise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 21,5
prisosea: *ind. imp. 3.sg.* 22,7
prisosesc: *ind. prez. 3.pl.* 23,4

PRISTAV: s.m. „crainic” „(persoană) care avea sarcina să anunţe public pristavurile”
pristavii: *pl. nom.* 3,2

(a) PRIVI: v. IV
priveaşte: *ind. prez. 3.sg.* 12,1; 15,2; 16,6; 17,7; 18,14, 16; 19,46
privesc: *ind. prez. 3.pl.* 15,5
privind: *gerunziu* 15,7

(a) PROCITI: v. IV (Înv. „a citi cu voce tare înaintea cuiva”)
au procitit: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,35

PRUNC: s.m.
pruncilor: *pl. gen.* 6,26; 8,35

(a se) PUNE: v. III
vor pune: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,13
(să) pun: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.4
veţi pune: *ind. viit.I. 2.pl.* 4,3
(s-)au pus: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,7
au pus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,8, 9, 20; 7,6, 16; 10,27; 22,25; 24,7, 25, 26
puindu(-să): *gerunziu* 6,19
puie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 6,26
pune: *imperativ 2.sg.* 8,2
pusease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 8,12
puind: *gerunziu* 9,4
puneţ: *imperativ 2.pl.* 8,4; 10, 24
să punem: *conj. prez. 1.pl.* 22,23
puneaţ: *imperativ 2.pl.* 10,18

(a) PURCEDE: v. III
purceade: *inf. prez.* 17,18

(a) PURTA: v. I
poartă: *ind. prez. 3.pl.* 3,8, 13; 4,16
să poarte: *conj. prez. 3.pl.* 9,21
purtându(-): *gerunziu* 3,3
purta: *ind. imp. 3.pl.* 3,14, 17; 4,9, 10; 8,33; 9,5
purtaţ: *imperativ 2.pl.* 4,5
purtând: *gerunziu* 4,8, 18; 9,23, 27

PUSTIU: s.n.; var. **PUSTIE:** s.f.
pustie: *sg. ac.* 1,4; 5,4, 5; 8,20, 24; 12,1, 3, 8; 14,10; 21,36; 24,7
Pustii: *sg. gen., în s. propr.* ***Marea Pustii*** 3,16
pustii: *sg. gen.* 5,6

pustii: *sg. gen.* 8,14
pustiei: *sg. gen.* 8,15; 12,3; 20,8
pustia: *sg. nom./ac.* 15,1,61; 16,1; 18,12

(a) PUTEA: v. II
să poată: *conj. prez. 3.sg.* 20,3
va putea: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,5; 7,12; 10,8; 23,9
să puteţ: *conj. prez. 2.pl.* 3,4
vei putea: *ind. viit.I. 2.sg.* 7,13; 17,18
au putut: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,20; 15,63; 17,12
vom putea: *ind. viit.I. 1.pl.* 9,7; 17,16
putem: *ind. prez. 1.pl.* 9,19
putuse: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 10,20
putea: *ind. imp. 3.sg.* 10,40
putând: *gerunziu* 14,11
puteam: *ind. imp. 1.sg.* 14,11
voiu putea: *ind. viit.I. 1.sg.* 14,12
vor putea: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.20
veţi putea: *ind. viit.I. 2.pl.* 24,19

PUTERE: s.f.
puterii: *sg. gen.* 9,9
puterea: *sg. ac.* 22,27

PUŢIN, -Ă: adj./adv.
puţini: *adj. m. pl. gen.* 7,3
puţin: *adv.* 22,17

R

RANĂ: s.f.
rană: *sg. ac.* 10,10, 20

(a se) RĂDICA: v. I; vezi **(a se) RIDICA**

RĂMĂŞIŢĂ: s.f.
rămăşiţe: *pl. ac.* 10,28, 30; 11,8, 11
rămăşiţă: *sg. ac.* 10,37, 39, 40
rămăşiţele: *pl. ac.* 12,4; 13,12

RĂMÂITOR, -TOARE: adj.
rămâitori: *m. pl. nom.* 9,16

(a) RĂMÂNE: v. III; var. **(a) RĂMÂNEA:** v. II
vor rămânea: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,14
au rămas: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,11, 22; 5,1, 8, 10; 6,11; 8,9; rezum. cap.16
a rămânea: *inf. prez.* 6,23
am fi rămas: *cond. pf. 1.pl.* 7,7
rămâne: *ind. prez. 3.sg.* 7,26; 22,17
rămâind: *gerunziu* 8,17
rămânea: *ind. imp. 3.sg.* 8,29
rămân: *ind. prez. 3.pl.* 10,27
rămăsease: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 17,6; 18,2
să rămâie: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.20

RĂNIRE: s.f.
rănire: *sg. ac.* 11,6

RĂSĂRIT: s.n.
răsăritului: *sg. gen.* 4,19; 7,2; 12,1
răsărit: *sg. ac.* 11,3, 8; 12,3; 13,5, 8, 27, 32; 15,5; 16,1, 5, 6; 17,10; 18,7, 12, 20; 19,12, 13, 27; 23,4
răsăritul: *sg. ac.* 12,1; 19,34; 20,8

(a se) RĂSIPI: v. IV; vezi **(a se) RISIPI**

(a) RĂSPUNDE: v. III
au răspuns: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,16; 2,14, 21; 5,14; 7,20; 9,6, 19, 24; 15,19; 17,16; 22,21; 24,16, 22
veţ răspunde: *ind. viit.I. 2.pl.* 4,7
răspuns-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,9
vor răspunde: *ind. viit.I. 3.pl.* 22,28

(a) RĂSTURNA: v. I
vei răsturna: *ind. viit.I. 2.sg.* 17,18
va răsturna: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,20
răsturnaţ: *imperativ 2.pl.* 10,18

(a) RĂSUFLA: v. I
răsufla: *inf. prez.* 10,40

(a) RĂSUNA: v. I
vor răsuna: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,4
răsunând: *gerunziu* 6,5, 8, 13, 16, 20
răsuna: *ind. imp. 3.sg./pl.* 6,9, 13

RĂSUNARE: s.f.
răsunarea: *sg. nom.* 6,20

RĂU, REA: adj./adv./s.
rău: *adv.* 24,15
rea: *adj. f. sg. ac.* 7,15
reale: *s.n. pl. ac.* 23,15

RĂUTATE: s.f.; var. (Înv.) **RĂOTATE**
răotate: *sg. ac.* 7,12, 13

RĂZBOI: s.n.
războaie: *pl. ac.* 11,23; 14,15
războiu: *sg. ac.* 14,11

(a se) RÂNDUI: v. IV
au rânduit: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,27
(s-)au rânduit: *ind. pf.c. 3.pl.* 14,4; 20,9
(să) rânduise: *ind. m.m.c.pf. impers.* 6,15
rânduind: *gerunziu* 10,31
au rânduit: *ind. pf.c. 3.pl.* 20,7

RÂPĂ: s.f.
râpa: *sg. ac.* 13,9, 16

RÂU: s.n.
râu: *sg. ac.* 1,4; 24,2
râul: *sg. nom./ac.* 7,7; 13,3, 23; 15,5; 22,25

REPEJUNE: s.f. „loc pieziş"; „vale"; „râpă"
răpegiunea: *sg. ac.* 12,1, 2; 15,4, 47
răpegiunei: *sg. gen.* 12,2
răpegiunii: *sg. gen.* 13,16; 15,7; 17,9
răpegiuni: *sg. gen.* 13,16
repegiunii: *sg. gen.* 13,9
repegiunea: *sg. ac.* 19,11

(a se) RIDICA: v. I; var.(Înv. şi pop.) **(a se) RĂDICA**
au rădicat: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,13
rădicându(-să): *gerunziu* rezum. cap.8; 15,8
rădică: *imperativ 2.sg.* 8,18
rădicând: *gerunziu* 8,19
să rădicăm: *conj. prez. 1.pl.* 22,26
rădicase: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 22,34

(a se) RISIPI: v. IV; var. (Înv. şi rar) **(a se) RĂSIPI**
(să) răsipească: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.6
ar fi răsipit: *cond. pf. 3.sg.* 10,1
a răsipi: *inf. prez.* 13,13
răsipi: *inf. prez. fără* ***a*** 17,12

ROBIE: s.f.
robiei: *sg. gen., în sintagma* ***casa robiei****, metaforă pentru* ***pământul Eghiptului*** 24,17

ROD: s.n.; var. **ROADĂ:** s.f.
rodurile: *s.n. pl. ac.* rezum.cap.5; 5,11, 12
roadele: *s.f. pl. ac.* 5, 12

ROST: s.n.„gură”
rostul: *sg. ac., în sintagma* ***rostul Domnului*** 9,14

ROȘU, ROȘIE: adj.
Roșie: *f. sg. nom. (neacordat în caz)/ac., în s. pr opr.* ***Mării Roșie/ Marea Roșie*** 2, 10; 4,24; 24,6
roșie: *f. sg. nom./ac.* 2,18, 21
roșiu: *n. sg. ac.* 7,21

RUDĂ: s.f.
ruda: *sg. ac.* 3,3; 9,23; 11,22; 15, 14

RUDENIE: s.f.
rudenia: *sg. nom./ac.* 2,18; 6,23; 7,14
rudeniile: *pl. ac.* 7,14; 13,15, 24, 29, 31; 15,1, 12, 20; 16,5; 17,2; 19, 1, 8, 10, 16, 17, 23, 24, 31, 39; 48; 21,7

(a se) RUPE: v. III
au rupt: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,6
(s-)au rupt: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,13

RUVIMITEAN: s.m. (cf. **RUVINEAN**)
ruvimiteanilor: *pl. dat.* 1,12
ruvinit eanilor: *pl. dat.* 12,6

RUVINEAN: s.m. „din neamul lui Ruvim (Ruben), primul născut al lui Iacov de către Lea”
ruvineanilor: *pl. gen.* 13,23

RUVITEAN: s.m. (cf. **RUVINEAN**)
ruviteani: *pl. ac.* 22,1

S

SABIE: s.f.
sabia: *sg. ac.* 5,13; 10,37; 11,10; 13,22
sabiii: *sg. gen.* 6,21; 10,30, 32, 35, 37, 39; 19,47
sabie: *sg. ac.* 8,24; 24,12
sabii: *pl. ac.* 10,11
sabiei: *sg. gen.* 10,28

SAC: s.m.
saci: *pl. ac.* 9,4

SAT: s.n.
sat ele: *pl. nom./ac.* 13,17, 30; rezum. cap.15; 15,9, 32, 36, 41, 44, 45, 46, 47, 51, 54, 57, 59, 60, 62; rezum. cap.16; 16,9; 17,11, 16; 18,24, 27; 19,6, 7, 8, 15, 16, 22, 23, 30, 31, 38, 39, 48; 21,12
sat elor: *pl. gen.* 13,23
satul: *sg. nom.* 18,24

(a) SĂDI: v. IV
aț sădit: *ind. pf.c. 2.pl.* 24,13

SĂLAȘ: s.n.
sălașele: *pl. ac.* 22,4, 6, 7

SĂMÂNȚĂ: s.f.
sămânța: *sg. ac.* 22,27; 24,3

SĂNĂTOS, -OASĂ: adj.
sănătoși: *m. pl. nom.* rezum. cap.2
sânătoși: *m. pl. nom.* 10,21

(a) SĂPA: v. I
săpând: *gerunziu* 7,21

SĂRAT, -Ă: adj.
sărată: *f. sg. nom.* 12,3
Sărate: *f. sg. gen., în s. propr.* ***Mării ceii Sărate/Mării Sărate*** 15,2; 18,19
Sărată: *s.sg. nom./ac. în s. propr.* ***Marea Sărată*** 15,5; 16,8

SĂTIȘOR: s.n.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în „Convorbiri literare”, Iași, apoi București (XI). Anul I (1867–1868) ș.u.
sătișoarele: *pl. ac.* 15,45, 47; 17,11

SÂNGE: s.n.
sângele: *sg. nom./ac.* 2,19; 20,5
sângelui: *sg. dat.* 20,3
sânge: *sg. ac.* 20,9

SCAUN: s.n.
scaunele: *pl. ac.* 22,8

(a) SCĂDEA: v. II
vor scădea: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,13
au scăzut: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,16
scăzut-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,7
scăzând: *gerunziu* 4,23

(a) SCĂPA: v. I
au scăpat: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,22
scăpa: *inf. prez. fără* **a** 10,20; rezum. cap.20; 20,3
să scape: *conj. prez. 3.sg./pl.* 20,3, 9
va scăpa: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,4

SCĂPARE: s.f.
scăpare: *sg. ac.* rezum. cap.20; 21,21, 27, 32, 36, 37
scăpării: *sg. gen.* 21,13

(a) SCOATE: v. III
să scoateți: *conj. prez. 2.pl.* 2,13
scoate: *imperativ 2.sg.* 2,3
scoateți: *imperativ 2.pl.* 6,22; 10,22
au scos: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,23; 24,17, 18
am scos: *ind. pf.c. 1.sg.* 24,6, 12

SCOS, SCOASĂ: adj.
scoasă: *f. sg. ac.* 5,13

SCORPIE: s.f.
Scorpiii: *s. propr. sg. gen., în sintagma* ***(spre) suișul Scorpiii*** (cf. lat. *contra ascensum* ***Scorpionis***) 15,3

(a se) SCRIE: v. III
sânt scrisă: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 1,8
(să) scrie: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.8
(s-)au scris: *ind. pf.c. impers.* 8,31
au scris: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,32; 24,26
era scrise: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 8,34
iaste scrisă: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 10,13
să scrie: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.18; 18,4
vor scrii: *ind. viit.I. 3.pl.* 18,4
scrieț: *ind. prez. 2.pl.* 18,6
a scrii: *inf. prez.* 18,8
scriiți: *imperativ 2.pl.* 18,8
scriind: *gerunziu* 18,9
sânt scrise: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 23,6

(a se) SCULA: v. I
scoală(-te): *imperativ 2.sg.* 1,2; 7,10
sculându(-să): *gerunziu* 3,1; 6,12, 15; 7,16; 8,10; 18,8
(vă) sculați: *imperativ 2.pl.* 3,3
scoală: *imperativ 2.sg.* 7,13
sculându(-te): *gerunziu* 8,1
(s-)au sculat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,3, 19; 24,9

(vă) veţi scula: *ind. viit.I. 2.pl.* 8,7
(să) va scula: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,16

SCULĂ: s.f. (Înv. la pl.) „veşminte scum pe şi obiecte preţioase folosite la serviciile religioase”
sculele: *pl. ac.* 7,24

SCUTINŢĂ: s.f. (În v. şi rar) „adăpost”
scutinţa: *sg. ac.* 10,19

SEARĂ: s../adv.
sară: *s.f.sg. ac., în loc. adv.* (Înv.) ***de câtră sară*** „încă din timpul serii” 5,10
sara: *adv.* 7,6; 8,29; 10,26

(a) SECA: v. I; var. (În v. şi reg.) **(a) SĂCA**
au săcat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2, 10; 4,24
săcase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 5,1

SECAT, -Ă: adj.; var. (Înv. şi reg.) **SĂCAT, -Ă**
săcatul: *adj. ant ep. n. sg. ac.* rezum. cap.4

SECERIŞ: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **SĂCERIŞ**
săcerişului: *sg. gen.* 3,15

SEMN: s.n.; var. (Înv. şi pop.) **SĂMN**
sămn: *sg. nom.* 2,18
sâmn: *sg. nom./ac.* 2,12; 4,6
seamne: *pl. ac.* 24,5, 17

SFAT: s.n.
sfat: *sg. ac.* 9,2, 24
sfatul: *sg. nom., în sintagma* ***sfatul Domnului*** 11,20

(a se) SFĂRÂMA: v. I
(s-)au sfărmat: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,12

SFÂNT, -Ă: adj.
sfânt: *m. sg. nom.* 5,16; 24,19

(a se) SFÂRŞI: v. IV
sfârşind: *gerunziu* 6,8
(s-)au sfârşit: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,13
(să) sfărşesc: *ind. prez. 3.pl.* 16,3

SFÂRŞIT: s.n.
sfârşitul: *sg. nom./ac.* 15,4; 18,19
sfărşitul: *sg. ac.* 15,5, 11
sfârşit: *sg. ac.* 19,47

(a se) SFINŢI: v. IV
sfinţeaşte: *imperativ 2.sg.* 7,13
sfinţiţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 3,5; 7,13

SICLU: s.m.
sicli: *pl. ac.* 7,21

SICRIU: s.n. „chivot”, „lădiţă”
sicriului: *sg. gen.* rezum. cap.3
sicriul: *sg. nom./ac., în sintagma* ***sicriul legii Domnului/sicriul leagii Domnului*** 3,3, 6, 8, 11, 13, 14, 17; 4,9, 11, 16, 18; 6,6, 11, 12; 8,33
sicriu: *sg. ac.* 3,4
sicriiului: *sg. gen., în sintagma* ***sicriiului legii Domnului/ sicriiului leagii Domnului*** 4,5, 7; 6,4, 6, 7, 8, 13; 7,6
sicriul: *sg. ac.* 4,10; rezum. cap.6; 6,9, 13
sicriiului: *sg. gen.* 8,33

SINGUR, -Ă: adj.
sângură: *f. sg. nom.* rezum. cap.6
sângure: *f. pl. nom.* 11,22
săngur: *m. sg. nom.* 22,20

SLAVĂ: s.f.
slavă: *sg. ac., în loc. v.* ***dă slavă*** 7,19

(a se) SLĂBĂNOGI: v. IV
(s-)au slăbănogit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,9, 11
slăbănogitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,1
au slăbănogit: *ind. pf.c. 3.pl.* 14,8

(a se) SLOBOZI: v. IV
au slobozit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,15; 10,28, 30, 39; 22,6; 24,28
ai slobozit: *ind. pf.c. 2.sg.* 2,18
slobozându-: *gerunziu* 2,21; 22,7
au slobozât: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,9
(s-)au slobozit: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,13
slobozi: *imperativ 2.sg.* 10,6
(nici) sloboziţi: *imperativ prohib. 2.pl.* 10,19
aţi slobozit: *ind. pf.c. 2.pl.* 22,31
am slobozit: *ind. pf.c. 1.sg.* 24,10

SLOVĂ: s.f.
Slovelor: *pl. gen., în s. propr.* ***Cetatea Slovelor*** 15,15

SLUGĂ: s.f.
slujii: *sg. gen.* 1,1
sluga: *sg. nom./ac.* 1,1, 2, 7, 13, 15; 5,15; 8,31, 33; 11,12; 12,6; 13,8; 14,7; 18,7; 22,2, 4, 5; 24,29
slugile: *pl. nom.* 9,8, 9, 11
slugilor: *pl. gen./dat.* 9,24; 10,6
slugii: *sg. dat.* 9,24; 11,15

SLUJBĂ: s.f.
slujbă: *sg. nom./ac.* 6,4, 13; rezum. cap.9
slujba: *sg. ac.* 9,21, 27; 22,16

(a se) SLUJI: v. IV
(s-)au slujit: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,12
(să) slujesc: *ind. prez. 3.pl.* 17,16
să slujiţ: *conj. prez. 2.pl.* 22,5
să slujim: *conj. prez. 1.pl.* 22,27; 24,16
să slujiţi: *conj. prez. 2.pl.* 23,7; 24,15, 22
aţi slujit: *ind. pf.c. 2.pl.* 23,16
au slujit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 24,2, 14, 15; 24,31
slujiţi: *imperativ 2.pl.* 24,14
slujiţ: *imperativ 2.pl.* 24,14
a sluji: *inf. prez.* 24,15
vom sluji: *ind. viit.I. 1.pl.* 24,15, 18, 21, 24
sluji: *inf. prez. fără* ***a*** 24,19
veţi sluji: *ind. viit.I. 2.pl.* 24,20

SLUJITOR: s.m.
slujitori: *pl. ac.* 7,22
slujitorii: *pl. nom.* 10,23

SMINTEALĂ: s.f.
sminteală: *sg. ac.* 23,13

SOARE: s.m.
soarelui: *sg. gen.* 8,29; 12,1; 19,34, 41
soarele: *sg. nom.* rezum. cap.10; 10,13, 27
soare: *sg. voc.* 10,12
soarelui: *sg. gen., în s. propr.* ***Izvorul Soarelui/Fântâna Soarelui*** 15,7; 18,17

SOARTĂ: s.f.; var. **SOARTE:** s.f., **SORT:** s.m.
soarte: *sg. ac.* 1,6; rezum. cap.7; 9,7; 14,2; 17,17; 18,8; 19,24, 40, 51; 21,8; 22,7; 23,4
soartea: *sg. nom./ac.* 7,14; 13,1; 15,1; 16,1; rezum.c ap.17; 17,1, 6, 8; rezum. cap.18; 18,6, 11; 19,1, 10, 17, 49; 21,4, 6, 10
sorţile: *pl. nom.* rezum. cap.17; rezum. cap.19
sorţii: *sg. gen.* 17,14
sorţii: *pl. ac.* 18,10

(a) SOCOTI: v. IV
socotiţ: *imperativ 2.pl.* 2,1

să socotească: *conj. prez. 3.pl.* 2,3
socotind: *gerunziu* 9,4
am socotit: *ind. pf.c. 1.pl.* 9,24
să socotesc: *conj. prez. 1.sg.* 14,7

SOL: s.m.
solii: *pl. ac.* 6,17, 25
soli: *pl. nom./ac.* rezum. cap.22; 22,11

SOLIRE: s.f.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în 1805 (după Vasile Grecu, *Cărți de pictură bisericească bizantină*, Cernăuți, 1936).
solirei: *sg. gen.* 22,21, 30

SORĂ: s.f.
surorile: *pl. ac.* 2,13

SOȚ: s.m. „tovarăș”
soții: *pl. nom./ac.* 8,10
soțiilor: *pl. dat.* 10,18, 27

(a se) SPĂIMÂNTA: v. I
(s-)au spăimântat: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,5
(nici vă) spăimântați: *imperativ prohib. 2.pl.* 10,25

(a se) SPÂNZURA: v. I
(să) spânzură: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.8
au spânzurat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,29; 10,26
(să) spânzură: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.10
au fost spânzurați: *pasiv ind. pf.c. 3.pl.* 10,26

(a se) SPORI: v. IV
(să) sporească: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.17

(a) SPUNE: v. III
spune: *imperativ 2.sg.* 7,19

(a se) SPURCA: v. I
(s-)au spurcat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,12, 13

(a) STA: v. I
sta: *inf. prez. fără* ***a*** 1,5; 7,12, 13; 10,8; 23,9
stați: *imperativ 2.pl.* 3,8
stătut-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,16
sta: *ind. imp. 3.pl.* 3,17; 4,10; 8,33
au stătut: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,3, 9; 8,11, 13; 10,13
stând: *gerunziu* 5,13
stai: *ind. prez. 2.sg.* 5,16
va fi stând: *ind. viit.I. (cu gerunziu) 3.sg.* 6,5
stătuse: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 8,20
să stați: *conj. prez. 2.pl.* 10, 19
va sta: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,6, 9
a sta: *inf. prez.* 21,42
au stat: *ind. pf.c. 3.pl.* 24,1

(a) STĂPÂNI: v. IV
să stăpânească: *conj. prez. 3.pl.* 1,15
au stăpânit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 12,1, 2, 4; 14,1; 16,4; 17,6; 19,47
stăpânind: *gerunziu* 17,16
veți stăpâni: *ind. viit.I. 2.pl.* 23,5

STĂPÂNIRE: s.f.
stăpânirii: *sg. dat.* 21,42

STÂNG, -Ă: adj./s.
stânga: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***spre/la stânga*** 1,7; 19,27; 23,6

STEJAR: s.m.; var. (Reg.) **STĂJAR**
stăjarul: *sg. ac.* 24,26

(a) STRĂBATE: v. III
va străbate: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,5

STRĂIN, -Ă: adj.; var. (Înv. și pop.) **STREIN, -Ă**
streini: *m. pl. nom./ac./dat.* 2,19; 22,31; 23,16; 24,2, 16, 20, 23

STRÂMB: adv.
strâmb: 9,20

(a) STRIGA: v. I; var. (Înv.) **(a) STRÂGA**
a strâga: *inf. prez.* 3,3
strâga-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,5
veți strâga: *ind. viit.I. 2.pl.* 6,10
strâgați: *imperativ 2.pl.* 6,10
au strâgat: *ind. pf.c. 3.pl.* 24,7

STRIGARE: s.f.
strigare: *sg. ac.* 6,5

SUFLET: s.n.
suflet: *sg. nom./ac.* 2,11; 5,1; 20,3, 9
sufletele: *pl. ac.* 2,13; 9,24; 10,35, 37; 11,11
sufletul: *sg. nom./ac.* 2,14; 10,32; 22,5

(a se) SUI: v. IV
a (să) sui: *inf. prez.* 2,6
(s-)au suit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,8; 4,19; 5,7; 6,20; 7,4; 8,10; 10,5, 7, 33, 36; 18,11; 19,47
(vă) suiți: *conj. prez. fără* ***să*** *2.pl.* 2,16
să (să) suie: *conj. prez. 3.sg./pl.* 4,16; 7,3; 8,3; 22,12, 33
suiți(-vă): *imperativ 2.pl.* 4,17; 7,2; 10,4
suindu(-să): *gerunziu* 4,18; 8,11, 20; 10,9; 15,3, 6, 15; 18,12
(să) suia: *ind. imp. 3.sg.* 8,21
suie(-te): *imperativ 2.sg.* 10,6; 17,15
(să) suie: *ind. prez. 3.sg.* 11,17; 12,7; 15,3, 6, 8; 16,1; 19,11, 12
(să) suisă: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 14,8
sui: *inf. prez. fără* ***a*** 17,16

SUIRE: s.f.
suirii: *sg. gen.* 15,7

SUIȘ: s.n.
suișului: *sg. gen.* 10,10; 18,18
suișul: *sg. ac.* 15,3

(a se) SUPUNE: v. III
au supus: *ind. pf.c. 3.pl.* 17,13
(s-)au supus: *ind. pf.c. 3.pl.* 21,42
supuind: *gerunziu* 23,1

SUPUS, -Ă: adj./s.m.
supușilor: *s.m. pl. gen.* 10,24
supus: *adj. n. sg. nom.* 18,1

SURCEA: s.f.
surceale: *pl. nom.* 23,13

SUS: adv.
sus: 2,11
sus: *adv. în loc. adv.* ***din sus*** 3,13
sus: *adv. în loc. adj.* ***din sus*** 15,19; 16,5

(a) SUSPINA: v. I
au suspinat: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,18

Ș

ȘATRĂ: s.f.
șatră: *sg. ac.* 7,23
șetrile: *pl.ac.* 4,3

(a) ŞEDEA: v. II
au şezut: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,9
şedea: *ind. imp. 3.sg.* 15,18

ŞĂNŢUIT, -Ă: adj. „întărit", „fortificat"
şenţuită: *f. sg. nom.* 8,10

ŞES: s.n.
şes: *sg. ac.* 4,13; 18,18
şesuri: *pl. ac.* 11,2; 12,8
şesul: *sg. nom./ac.* 11,16, 17; 13,16

ŞIRAG: s.n.; var. (Reg.) **ŞIREAG**
şireaguri: *pl. ac.* 4, 13
şireagul: *sg. nom./ac.* 8,3, 13, 14

(a) ŞOPTI: v. IV
şopti: *inf. prez. fără* ***a*** 10,21

(a se) ŞTERGE: v. III „a face să nu mai existe"; „a nimici", „a distruge"
să şteargă: *conj. prez. 3.pl.* 7,3; 22,33
vor şterge: *ind. viit.I. 3.pl.* 7,9
(să) va şterge: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,13
au şters: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,12, 21; 13,12; 15,14
voiu şterge: *ind. viit.I. 1.sg.* 13,6
şterge: *inf. prez. fără* ***a*** 14,12; 15,63
şterge: *ind. prez. 3.sg.* 23,13

(a) ŞTI: v. IV
ştiiam: *ind. imp. 1.sg.* 2,4
ştiu: *ind. prez. 1.sg.* 2,5
să ştie: *conj. prez. 3.sg.* 3,7
veţi şti: *ind. viit.I. 2.pl.* 3,10
ştii: *ind. prez. 2.sg.* 14,6
ştie: *ind. prez. 3.sg.* 22,22
ştim: *ind. prez. 1.pl.* 22,31
să ştiţi: *conj. prez. 2.pl.* 23,13
au ştiut: *ind. pf.c. 3.pl.* 24,31
neştiind: *gerunziu* 8,14; 20,3, 5, 9

T

TABĂRĂ: s.f.
taberilor: *pl. gen.* 1,10; 3,2; 4,3; 5,8; 10,43
tabără: *sg. nom./ac.* rezum. cap.2; 6,11; 8,13; 9,6; 10,6, 15
tabăra: *sg. nom./ac.* 3,1; 6,14, 23; 9,17; 10,7, 21; 11,7; 18,9
taberile: *pl. nom./ac.* 6,18; 10,5
taberii: *sg. gen.* 8,10

TARE: adj./adv.
tari: *adj. m. pl. nom./ac.* 1,14; 6,2; 8,3; 10,7
tare: *adj. m./f. sg. nom./ac.* 4,25; 22,22
(foarte) tari: *adj. m. pl. nom.* 10,2
tare (foarte): *adj. m. sg. nom.* 17,18
(foarte) tare: *adv.* 8,20; 11,13
tare: *adv.* 24,19

TATĂ: s.m.; var. (Înv. şi pop.) **TĂTÂNE**
tatăl: *sg. nom./ac.* 2,13, 18; 15,13; 24,2, 3
tată-său: *sg. ac.* 15,18
tatălui: *sg. gen.* 17,1; 21,11; 24,32
tătâne-mieu: *sg. gen.* 2, 12
tătâni-său: *sg. gen.* 6,25; 17,4
tătâne-său: *sg. nom.* 19,47

(a) TĂBĂRÎ: v. IV (Înv. şi pop.) „a-şi aşeza tabăra"
au tăbărât: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,8, 19; 10,5

(a) TĂGĂDUI: v. IV
a tăgădui: *inf. prez.* 24,27

(a) TĂIA: v. I
taie: *ind. prez. 3.sg., în loc. v.* ***taie împregiur*** 5,2
au tăiat: *ind. pf.c. 3.sg., în loc. v.* ***au tăiat împregiur*** 5,3
era tăiaţi: *pasiv ind. imp. 3.pl., în loc. v.* ***era tăiaţi împregiur*** 5,5
(s-)au tăiat: *ind. pf.c. 3.pl., în loc. v.* ***s-au tăiat împregiur*** 5,7, 8
tăiase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg., în loc. v.* ***tăiase împregiur*** 5,7
să taie: *conj. prez. 3.pl.* 9,21
(să) taie: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.10
taie: *imperativ 2.sg.* 17,15
a tăia: *inf. prez.* 8,22
tăindu(-să): *gerunziu* 8,22; 10,20
tăind: *gerunziu* 9,27
tăiaţi: *imperativ 2.pl.* 10,19
vei tăia: *ind. viit.I. 2.sg.* 11,6
au tăiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,9, 10

TĂIAT, -Ă: adj.
tăiaţi: *m. pl. ac.* 9,4

TĂIERE: s.f.; var. (Înv.) **TĂIARE**
tăiarea: *sg. nom., în loc. s.* ***tăiarea împregiur*** rezum. cap.5
tăierii: *sg. gen., în loc. s.* ***tăierii împregiur*** 5,4

TĂIETOR: s.m.
tăietoriul: *sg. nom.* 9,23

(a se) TĂINUI: v. IV
(să) tăinuiesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.2

TĂRIE: s.f.
tăria: *sg. nom.* 14,11
tărie: *sg. ac.* 17,17

TĂTÂNE: s.m.; vezi **TATĂ**

TĂUN: s.m.
tăuni: *pl. ac.* 24,12

TÂNĂR, -Ă: adj./s.
tinerii: *s.m. pl. nom.* 6,23
(cel mai) tinăr: *adj. m. sg. nom.* 15,17

TÂNGUIRE: s.f.
tânguirea: *sg. ac.* rezum. cap.7

(a se) TEME: v. III
(nu te) teame: *imperativ prohib. 2.sg.* 1,9; 8,1; 10,8; 11,6
să (să) teamă: *conj. prez. 3.sg.* 4,14
(s-)au temut: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,14; 10,2
să (vă) temeţi: *conj. prez. 2.pl.* 4,25
temându(-să): *gerunziu* 5,1
(s-)ar teame: *cond. prez. 3.pl.* 8,15
(ne-)am temut: *ind. pf.c. 1.pl.* 9,24
(nu vă) temereţi: *imperativ prohib. 2.pl.* 10,25
temeţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 24,14

TEMELIE: s.f.
temeliile: *pl. ac.* 6,26

(a se) TOPI: v. IV
(s-)au topit: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,5

(a se) TRAGE: v. III
(să) vor trage: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,6
au tras: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,26
trăgându(-să): *gerunziu* rezum. cap.10
să tragi: *conj. prez. 2.sg.* 10,6

(a) TRĂI: v. IV
trăia: *ind. imp. 3.sg.* 4,14
trăiască: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 6,17
a trăi: *inf. prez.* 6,25
să trăiască: *conj. prez. 3.pl.* 9,20, 21
au trăit: *ind. pf.c. 3.pl.* 24,31

TRÂMBIŢĂ: s.f.
trimbiţe: *pl. ac.* 6,4
trâmbiţele: *pl. nom./ac.* 6,4, 13, 16, 20
trâmbiţii: *sg. gen.* 6,5
trâmbiţe: *pl. ac.* 6,6, 8, 9, 13

TREAPTĂ: s.f. „rang"
treapta ei: *sg. gen.* 21,26; (cf. lat. *gradus* „treaptă"; fig. „rang")
treptei: *sg. gen.* 21,34

(a) TREBUI: v. IV
trebuie: *ind. prez. impers.* rezum. cap.20; 24,15

(a) TRECE: v. III „a traversa"; „a încălca (o poruncă, o lege)"
treci: *imperativ 2.sg.* 1,2
treaceţi: *imperativ 2.pl.* 1,10
veţi treace: *ind. viit.I. 2.pl.* 1,11
treceţi: *imperativ 2.pl.* 1,14; 22,19
trecând: *gerunziu* 2,23; 3,2; 15,4; 18,13, 17; 23,1
treace: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3; 15,3, 6, 7, 9, 10, 11; 16,2, 6, 8; 18,18; 19,13, 27, 34
au trecut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,2; 4,1, 10, 11, 22; 5,1; 7,1, 11, 15; 10,4, 29, 31, 34; 11,15; 22,20; 23,14
să treacă: *conj. prez. 3.sg.* 3,14
trecea: *ind. imp. 3.sg.* 3,17; 4,7
aţi trecut: *ind. pf.c. 2.pl.* 4,23
am trecut: *ind. pf.c. 1.pl.* 4,24; 24,17
a treace: *inf. prez.* 7,7; 22,22
trec: *ind. prez. 3.pl.* 15,46
vei treace: *ind. viit.I. 2.sg.* 17,18
aţi trecut: *ind. pf.c. 2.pl.* 23,16; 24,11

TRECERE: s.f. „traversare"; „încălcare a unei legi"
treacerea: *sg. nom./ac.* rezum.cap.1; 22,16
treacerii: *sg. dat.* 6,18
trecere: *sg. ac.* 22,31

TRESTIE: s.f.
Trestiei: *sg. gen., în s. propr.* ***Valea Trestiei/Văii Trestiei*** 16,8; 17,9

TRIMIS, -Ă: adj.
Trimiseale: *adj. antep. f. pl. nom.* rezum. cap.2
trimis: *m. sg. nom.* rezum. cap.7
trimişii: *adj. antep. m. pl. nom.* rezum. cap.22

(a se) TRIMITE: v. III; var. (Înv.) **(a) TREMITE**
vei trimite: *ind. viit.I. 2.sg.* 1,16
au trimis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,1, 3; 7,22; 8,3; 10,3, 11; 11,1; 14,7; 18,10; 22,13; 24,9
fusease trimişi: *pasiv ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 2,7
am trimis: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,17; 24,5, 12
fusease trimiş: *pasiv ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 6,22
trimisease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 6,25
trimiţând: *gerunziu* 7,2
au tremis: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,6
(m-)am trimis: *ind. pf.c. 1.sg.* 14,11
să trimiţu: *conj. prez. 1.sg.* 18,4
să trimiţă: *conj. prez. 3.sg.* 18,8

TRUP: s.n.
trupul: *sg. ac.* 8,29

(a se) TULBURA: v. I; var. (Înv.) **(a se) TURBURA**
să (să) turbure: *conj. prez. 3.pl.* 6,18
ai turburat: *ind. pf.c. 2.sg.* 7,25
turbura(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,25
au turburat: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,8

TULBURE: adj.; var. (Înv.) **TURBURE**
turbure: *n. sg. ac.* 13,3

TURMĂ: s.f.
turme: *sg. ac.* 4,13
turmele: *pl. ac.* 11,4

Ţ

ŢARĂ: s.f.
ţările: *pl. nom./ac.* 10,42; 13,21
ţărâle: *pl. nom.* 13,30

ŢARINĂ: s.f.
ţarina: *sg. ac.* 15,18
ţarinii: *sg. gen.* 24,32

ŢĂRM: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **ŢĂRMURE:** s.m.
ţărmurii: *pl. nom.* 3,15
ţărmurile: *sg. ac.* 9,1
ţărmurele: *s. ac.* 11,4; 12,2

(a se) ŢINE: v. III
ţiind: *gerunziu* 5,13; 8,26; rezum. cap.11
(să) ţine: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.6
ţie(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 9,20
ţinea: *ind. imp. 3.sg.* 11,10
să ţineţ: *conj. prez. 2.pl.* 22,5

ŢINERE: s.f.
ţinerea: *sg. ac.* rezum. cap.23

ŢINUT: s.n.
ţinutului: *sg. gen.* 10,37; 12,23; 15,1
ţinuturile: *pl. nom./ac.* 11,2; 16,3
ţinutul: *sg. nom.* 13,5

U

(a se) UCIDE: v. III
aţi ucis: *ind. pf.c. 2.pl.* 2,10; 24,8
au ucis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,21; 10,11, 26, 28; 10,40; 11,17, 21; 13,22; 16,10; 17,13
ucigându(-să): *gerunziu* 8,24
(s-)au ucis: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,26
(să) vor ucide: *ind. viit.I. 3.pl.* 9,15
să (să) ucigă: *conj. prez. 3.pl.* 9,26
ucigând: *gerunziu* 11,14

UCIDERE: s.f.
uciderea: *sg. ac., în sintagma* ***uciderea de tot*** 10,33 (cf. lat. *interneciō, -ōnis* „distrugere completă", „exterminare"; sintagma *uciderea de tot* e o traducere a cuvântului latinesc)

UCIGAŞ: s.m.
ucigaşul: *sg. nom.* 20,6

UCIS, -Ă: s.
ucişi: *s.m. pl. ac.* 13,22

(a se) UITA: v. I
uitându(-să): *gerunziu* 8,20

UMĂR: s.n.
umerele: *s.n. pl. ac.* 4,5

(a) UMBLA: v. I
umblând: *gerunziu* 2,22; 6,13
aţi umblat: *ind. pf.c. 2.pl.* 3,4
umbla: *ind. imp. 3.sg.* 14,10
să umblaţ: *conj. prez. 2.pl.* 22,5
am umblat: *ind. pf.c. 1.pl.* 24,17

(a se) UMFLA: v. I
umflându(-să): *gerunziu* 3,16

UMBRAR: s.n.
umbrariul: *sg. ac.* 2,6

(a se) UMPLE: v. III; var. **(a se) ÎMPLE**
(să) împluse: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 3, 15
am umplut: *ind. pf.c. 1.pl.* 9,13

URECHE: s.f.
urechile: *pl. ac.* 6,5, 20

URGIE: s.f.
urgia: *sg. nom., în sintagma* ***urgia Domnului*** 7,26; 23,16

(a) URMA: v. I
urmaţ: *imperativ 2.pl.* 3,3
urma: *ind. imp. 3.sg.* 6,9, 13
au urmat: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.14; 14,14
am urmat: *ind. pf.c. 1.pl.* 14,8
ai urmat: *ind. pf.c. 2.sg.* 14,9

URMAT, -Ă: adj.
urmata: *adj. antep. f. sg. ac.* rezum. cap.9

URMĂ: s.f.
urma: *sg. nom.* 1,3
urmele: *pl. ac.* 3,13; 22,29
urmă: *sg. ac., în loc. adj. (s. convers.)* ***cel/cea/cei/ceale mai de pre urmă*** „ultimul dintr-o succesiune" 6,26; 8,13; 13,27; 15,1, 21; 18,16
urma: *sg. ac., în loc. adj.* ***cei de pre urma*** 10,19

(a) URZI: v. IV
urzise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 8,32

(a se) USCA: v. I
(s-)au uscat: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,12

USCAT, -Ă: adj./s.n.
uscat: *adj. n. sg. nom./ac.* rezum. cap.3; 3,17
uscată: *adj. f. sg. ac.* 4,22
uscatul: *s. sg. ac.* 4,18

USCĂCIOS, -OASĂ: adj.
uscăcios: *n. sg. ac.* 15,19

UŞĂ: s.f.
uşa: *sg. ac.* 2,19; 19,51

V

VAD: s.n.
vadul: *sg. ac.* 2,7

VALE: s.f.
Valea: *sg. ac., în s. propr.* ***Valea Ahor/Valea lui Ahor/Valea Trestiei*** 7,24, 26; 15,7; 16,8
valea: *sg. ac.* 13,27; 15,8; 18,16, 21; 19,14, 27
vale: *sg. nom./ac.* 8,11; 17,16
vale: *sg. ac., în loc. adv.* ***în vale*** 12,2
văli: *sg. gen.* 8,13; 10,12; 13,9, 16, 19; 15,8; 18,16
Văli: *sg. gen., în s. propr.* ***Văli Trestiei*** **17,9**

VAS: s.n. „vas"; „bagaje"; cf. lat. *vās, vāsis*; la pl. „bagaje (militare)".
vas: *sg. ac.* 6,19
vaseale: *sg. ac.* 6,24
vasele: *pl. ac.* 7,11

(a se) VĂDI: v. IV
vei vădi: *ind. viit.I. 2.sg.* 2,14
(să) vădeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 20,5

(a se) VĂRSA: v. I
(să) va vărsa: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,19

VĂRSAT, -Ă: adj.
vărsatul: *adj. antep. n. sg. ac.* 20,9

VÂNĂ: s.f.
vinele: *pl. ac.* 11,6, 9

VÂRF: s.n.
vărful: *sg. ac.* 15,8, 9
vârful: *sg. ac.* 15,8

VÂRSTĂ: s.f.
vârstă: *sg. ac., în sintagma* ***de adâncă vârstă*** (cf. supra **ADÂNC**) 13,1
vârstă: *sg. ac., în sintagmele* ***de vârstă bătrână/de vârstă mai păşită*** 23,1, 2

VÂRTOS, -OASĂ: adj.
vârtos: *adj. m. sg. nom.* 1,6, 9
vârtos (foarte): *adj. m. sg. nom.* 1,7
vârtoasă: *adj. f. pl. (cu des. -ă) ac.* 4,3
vârtoase: *adj. f./n. pl. nom./ac.* 9,5; 23,9
vârtoşi: *adj. m. pl. nom.* 10,25
(mai) vârtos: *adv.* 8,20; 22,24

VEAC: s.n.
veac: *sg. ac., în loc. adv.* ***până în veac*** 4,7; 14,9

VECHI, VECHE: adj.
vechi: *m./n. pl. ac.* 9,4, 5
(foarte) veachi: *f. pl. ac.* 9,5
vechiu: *m. sg. nom., în sintagma* ***vechiu de zile*** (cf. lat. *longaevus*) 13,1; 23,1

VECHIRE: s.f. (Înv.) „deteriorare în urma acţiunii timpului sau a folosirii îndelungate
vechirii: *sg. gen.* 9,5
vechire: *sg. ac.* 9, 12

(a se) VEDEA: v. II
au văzut: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,13
am văzut: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,21
văzând: *gerunziu* 7,8; 8,14, 20, 21; 24,17
văzut-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 24,7
veţ vedea: *ind. viit.I. 2.pl.* 3,3
vedea: *inf. prez. fără* ***a*** 3,4
(să) vedea: *ind. imp. 3.sg.* 3,16
(să) veade: *ind. prez. impers.* 9,25; 24, 15
(să) veadea: *ind. imp. impers.* 14,7
văzându-: *gerunziu* 18,9
vedeţi: *ind. prez. 2.pl.* 23,3

VENETIC: s.m.
veneticul: *sg. nom.* 8,33

(a) VENI: v. IV
au venit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,3, 4, 22,23; 3,1; 9,9, 17; 10,6; 11,7, 21; 15,15; 17,4; 22,15; 23,15

venind: *gerunziu* 8,11; 22,10
am venit *ind. pf.c. 1.pl.* 9,6
veniţi: *ind. prez. 2.pl.* 9,8
să venim: *conj. prez. 1.pl.* 9,12
veţ veni: *ind. viit.I. 2.pl.* 18,6
aţ venit: *ind. pf.c. 2.pl.* 24,6
aţi venit: *ind. pf.c. 2.pl.* 24,11
vin: *ind. prez. 3.pl.* 3, 13
viu: *ind. prez. 1.sg.* 5,14
vie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 13,6
vine: *ind. prez. 3.sg.* 15,3, 9, 11; 16,7; 19,11

VENIT, -Ă: s.m./f.
veniţilor: *s.m. pl. dat.* 8,35; 20,9

VESTE: s.f.
veastea: *sg. ac.* 9,9
veaste: *sg. ac.* 14,7

(a se) VESTI: v. IV
(s-)au vestit: *ind. pf.c. impers./3.sg.* 2,2; 6,27; 10,17
vestindu-: *gerunziu* 22,11
au vestit: *ind. pf.c. 3.pl.* 22,32
vestitu(-s)-au: *ind. pf.c. impers.* 9,24

VEŞMÂNT: s.n.
vejmintele: *pl. ac.* 7,6
veşminte: *pl. ac.* 9,5

VEŞNIC, -Ă: adj.; var. (Înv. şi rar) **VEACINIC**
veacinic: *n. sg. ac.* 8,28
veacinica: *adj. antep. f. sg. ac.* rezum. cap.9

VIAŢĂ: s.f.
vieţii: *sg. gen.* 1,5
viaţă: *sg. ac.* 14,10

VICLENEŞTE: adv.
vicleneşte: 9,4

VICLEŞUG: s.n.
vicleşug: *sg. ac.* rezum. cap.9; 9,22

VIE: s.f.
vii: *pl. ac.* 24,13

VIITOR, -TOARE: s.m./f.
(celor) viitori: *s.m. pl. gen.* rezum. cap.4

VIN: s.n.
vin: *sg. ac.* 9,4, 13

(a) VINDE: v. III
a vinde: *inf. prez.* 2,20

(a se) VINDECA: v. I
(s-)au vindecat: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,8

VINOVAT, -Ă: adj./s.
vinovaţi: *adj. m pl. nom.* 6,18
(cel) vinovat: *s.m. sg. ac.* 7, 12

VISTIERIE: s.f.
vistieria: *sg. ac., în sintagma* ***vistieria Domnului*** 6,24

VITĂ: s.f.
vitelor: *pl. gen.* 14,4

VIU, VIE: adj.
viu: *m. sg. nom./ac.* 3,10; 8,23

(a) VOI: v. IV
să voiţi: *conj. prez. 2.pl.* 24,27

VOIE: s.f.
voie: *sg. nom.* 24,15

VRĂJMAŞ: s.m.
vrăjmaşii: *pl. ac.* 10,19
vrăjmaşilor: *pl. dat.* 10,25; 22,8

(a) VREA: v. II
vei vrea: *ind. viit.I. 2.sg.* 2,20
ai vrut: *ind. pf.c. 2.sg.* 7,7
aţi vrut: *ind. pf.c. 2.pl.* 9,22
au vrut: *ind. pf.c. 3.pl.* 13, 13
vor vrea: *ind. viit.I. 3.pl.* 22,28
veţi vrea: *ind. viit.I. 2.pl.* 23,12
am vrut: *ind. pf.c. 1.sg.* 24,10

VREDNIC, -Ă: adj.
vreadnici: *m. pl. nom.* 11,20

VREME: s.f.
vreamea: *sg. ac.* 3,15; 6,25; 9,27
vreamea: *sg. ac., în loc. adv.* ***în toată vreamea*** 4,25
vreame: *sg. nom./ac.* 5,2; 10,13, 33; 11,18, 21; 14,11; 20,6; 22,3; 23,1; 24,7, 31
vreamii: *sg. gen.* 14,11
vreame: *sg. ac., în loc. adv.* ***într-aceeaş vreame*** 22,1

Z

ZADAR: s.n.
zadar: *sg. ac., în loc. adv.* ***în zădar*** 7,3

(a) ZĂBOVI: v. IV
au zăbovit *ind. pf.c. 3.pl.* 3,1
zăbovea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 8,35; 9,6
zăboviia: *ind. imp. 3.sg.* 10,6
zăbăvise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 10,37
zăbovia: *ind. imp. 3.pl.* 11,11

(a) ZĂCEA: v. II
zaci: *ind. prez. 2.sg.* 7,10

(a) ZDROBI: v. IV
veţ zdrobi: *ind. viit.I. 2.pl.* 7,12
au zdrobit: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,10

ZI: s.f.
zi: *sg. ac.* rezum. cap.1; 1,11; 4,19; 5,10; 6,3, 4, 11, 14, 15, 25; 8,25; 9,17, 27; rezum.cap.10; 10,13, 28, 32, 35; 14,14; 15,63; 22,17
zilele: *pl. ac., în loc. adv.* ***în toate zilele*** 1,5; 24,31
zioa: *sg. ac., în loc. adv.* ***zioa şi noaptea*** 1,8
zile: *pl. ac.* 2,16, 22; 3,1; rezum. cap.6; 6,3, 14; 9,16; 20,5
zioa: *sg. nom./ac.* 4,9, 14; 5,9; 6,10; 7,25, 26; 8,29; 10, 12, 14; 13,13; 14,9, 10; 16,10; 22,3; 23,8; 24,25
zile: *pl. ac., în sintagma* ***vechiu de zile*** (cf. lat. *longaevus*) 13, 1; 23,1

(a se) ZICE: v. III
zâcând: *gerunziu* 10,22
au zis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,1, 12, 16; 2,1, 4, 8, 16, 17, 24; 3,5, 6, 7, 9, 10; 4,5, 15, 21; 5,9, 13, 15, 16; 6,2, 6, 7, 16, 22; 7,2, 3, 7, 10, 19, 20, 25; 8,1, 18; 9,6, 8, 11, 22; 10,6, 8, 12, 18, 24, 25; 11,6; 13,1; 15,16, 18; 17,14, 15, 17; 18,3; 21,2, 16; 22,2, 8, 15, 31, 33; 23,2; 24,16, 19, 21, 22, 23, 24, 27

zicând: *gerunziu* 1,10, 13; 2,3; 4,6, 17; 6,10, 25; 8,4; 10,3; 14,9; 17,4; 18,8; 20,1
ziceţi: *imperativ 2.pl.* 1,10
va zice: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,18
(s-)au zis: *ind. pf.c. impers.* 2,2
zi: *imperativ 2.sg.* 3,8; 7,13; 20,1
zis-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,1; 5,2
zisease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 4,10; 9,26
vor zice: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,21; 22,24
veţ zice: *ind. viit.I. 2.pl.* 4,22
voiu zice: *ind. viit. I. 1.sg.* 6,10; 7,8
zice: *ind. prez. 3.sg.* 7,13; 24,2
ziceţ: *imperativ 2.pl.* 9,11
să ziceţi: *conj. prez. 2.pl.* 9,22
zici: *ind. prez. 2.sg.* 17,18
să zicem: *conj. prez. 1.pl.* 22,24
am zis: *ind. pf.c. 1.pl.* 22,26
să zică: *conj. prez. 3.pl.* 22,27
a zice: *inf. prez.* 22,28

ZID: s.n.
zid: *sg. ac.* 2,15
zidurile: *pl. nom.* 6,5, 20

(a se) ZIDI: v. IV
ar zidi: *cond. prez. 3.sg.* rezum.cap.6
va zidi: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,26
au zidit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,30; 19,50; 22,10
era zidite: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 11,13
-i zidită: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 12,2; 22,9
iaste zidită: *ind. prez. 3.sg.* 13,9, 16; 20,8
iaste zidit: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 14,15
sânt zidite: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 17,16
ar fi zidit: *cond. pf. 3.pl.* 22,11
zidind: *gerunziu* 22,16, 19, 29
am zidit: *ind. pf.c. 1.pl.* 22,22
(s-)au zidit: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,29
aţ zidit: *ind. pf.c. 2.pl.* 24,13

334v

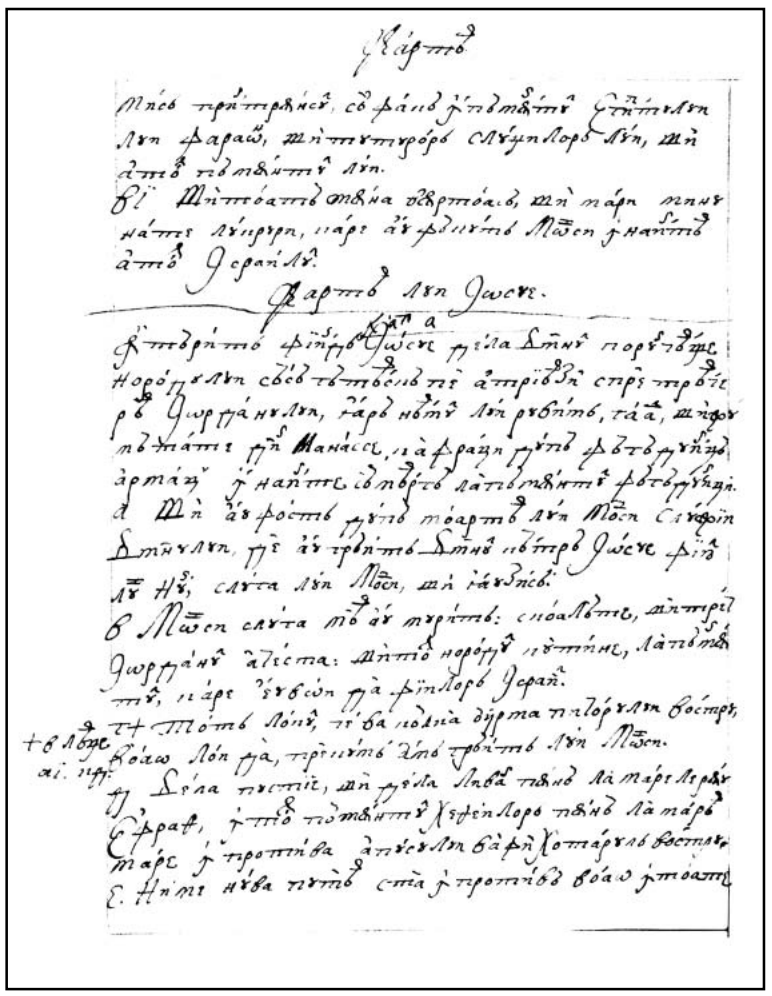

335r

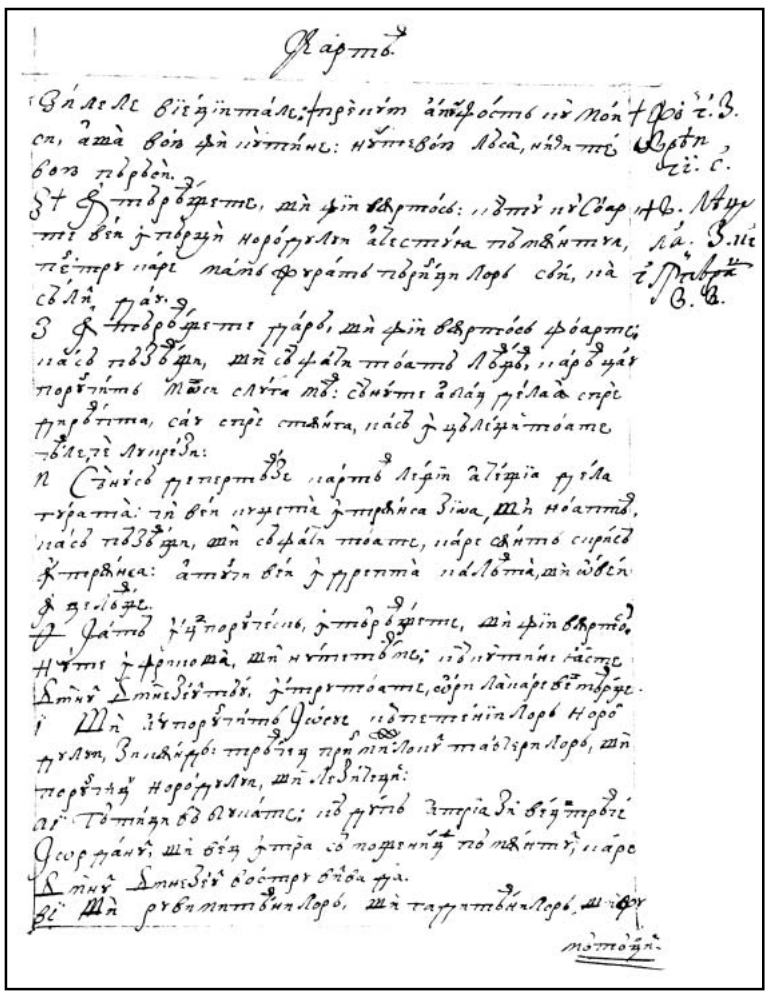

335v

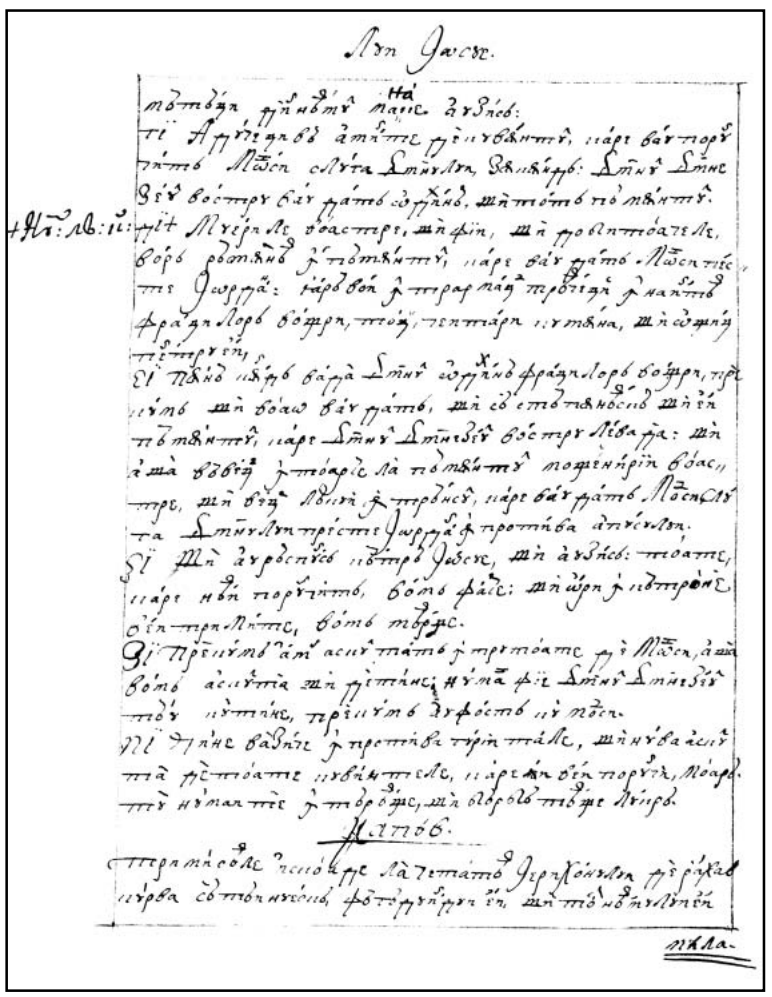

336r

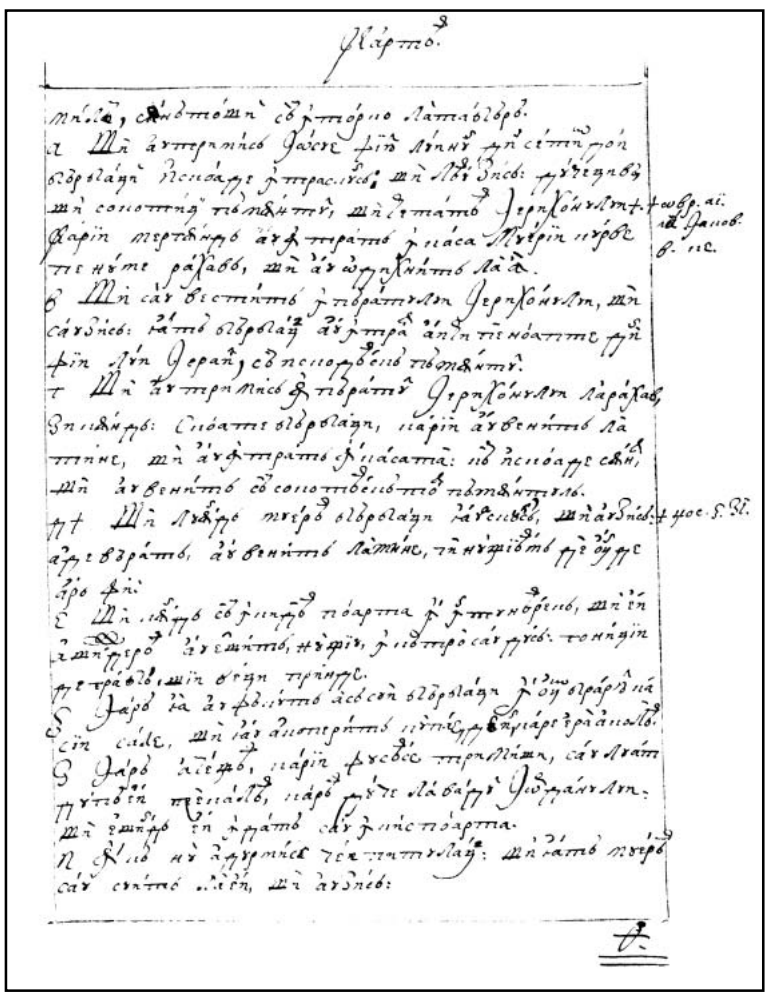

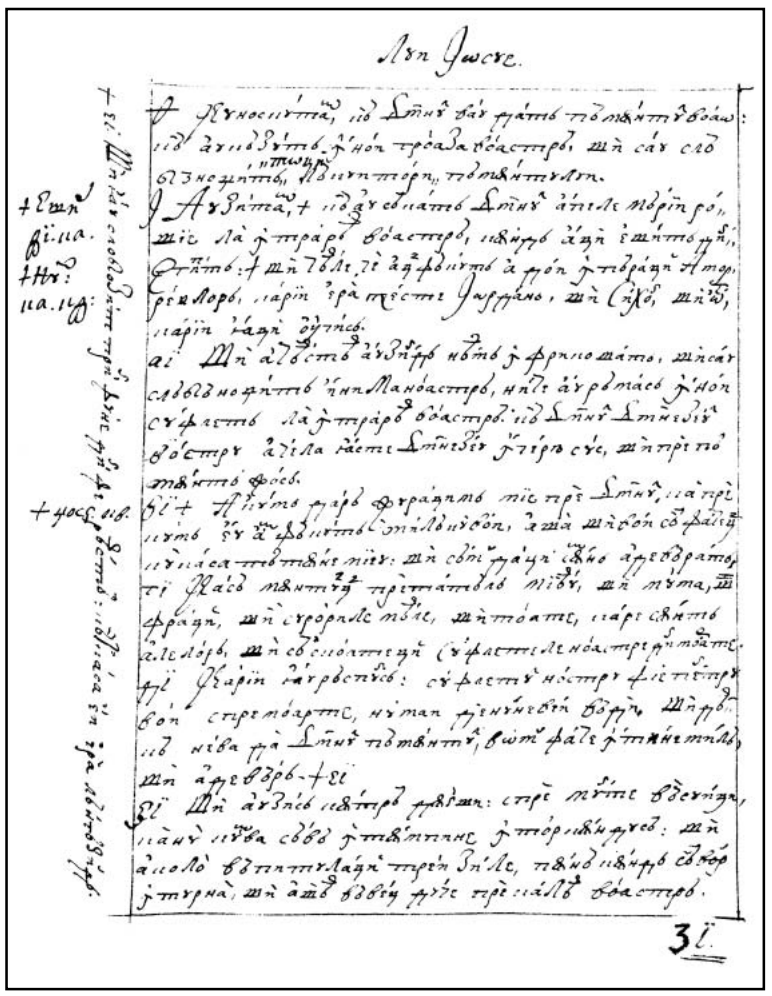

336v

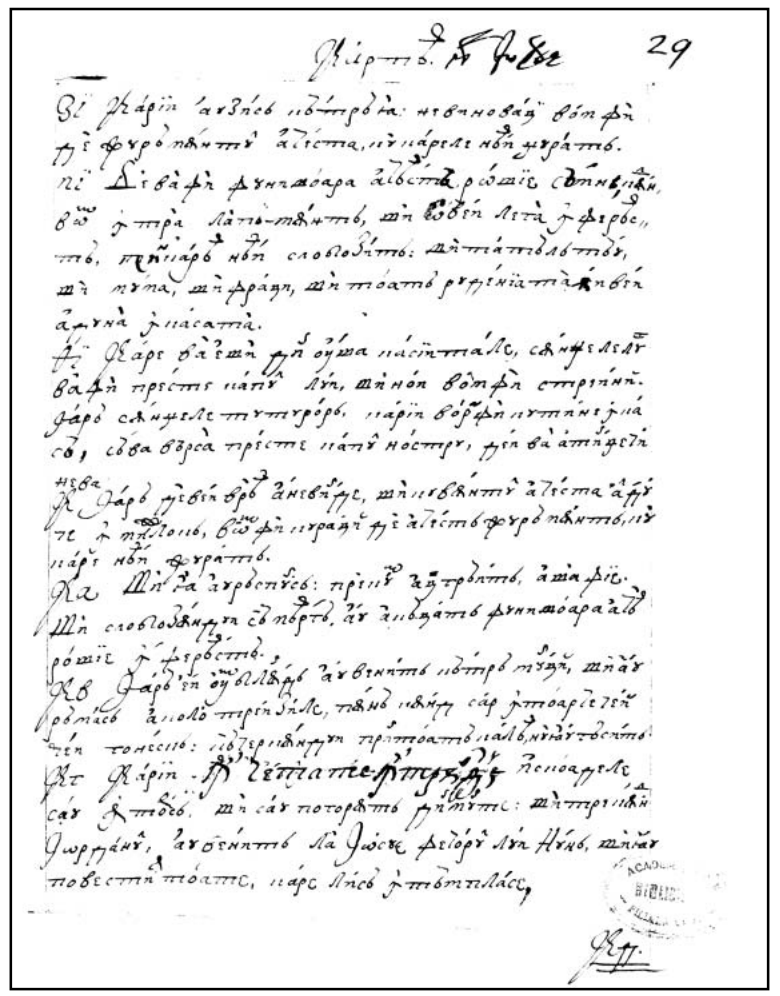

337r

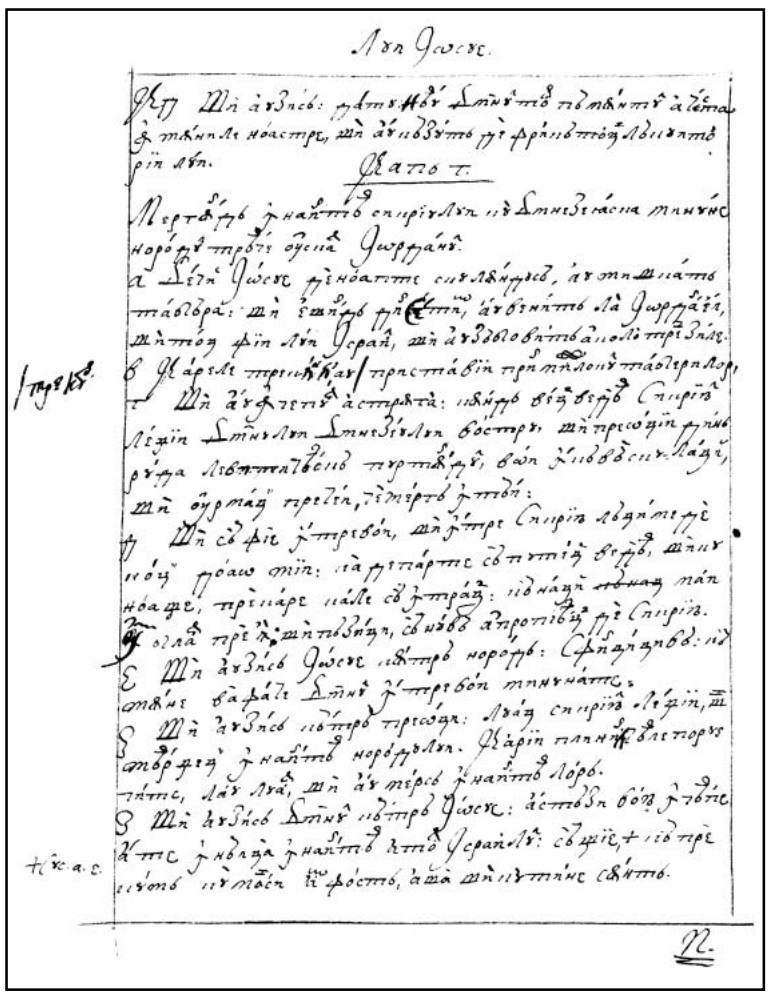

337v

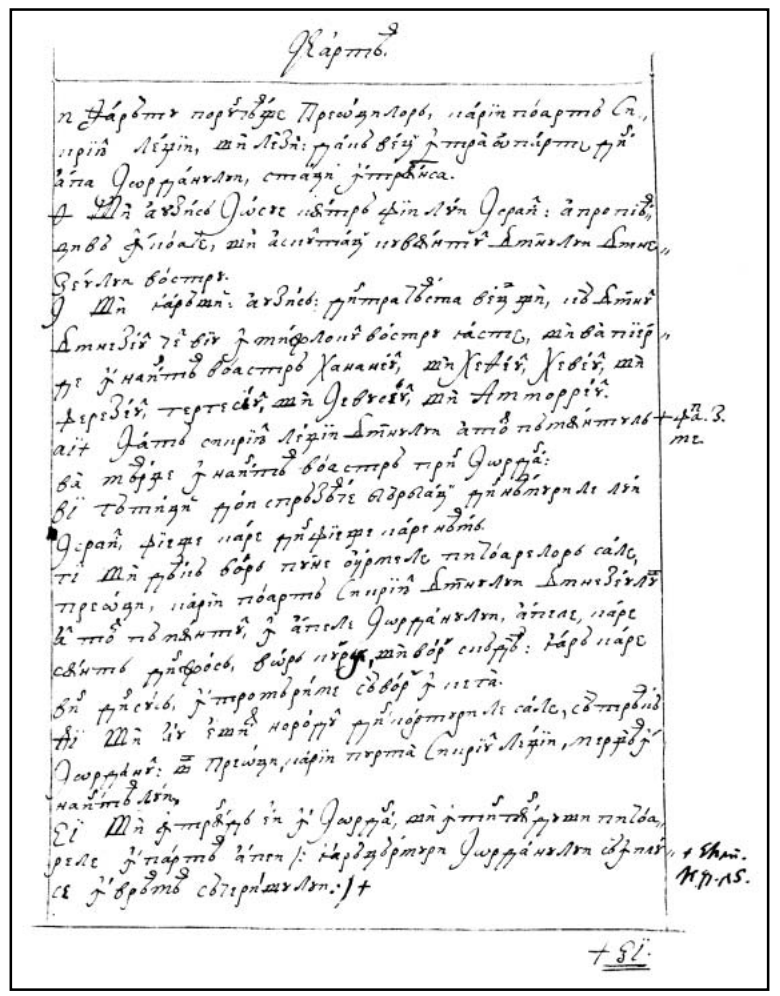

338r

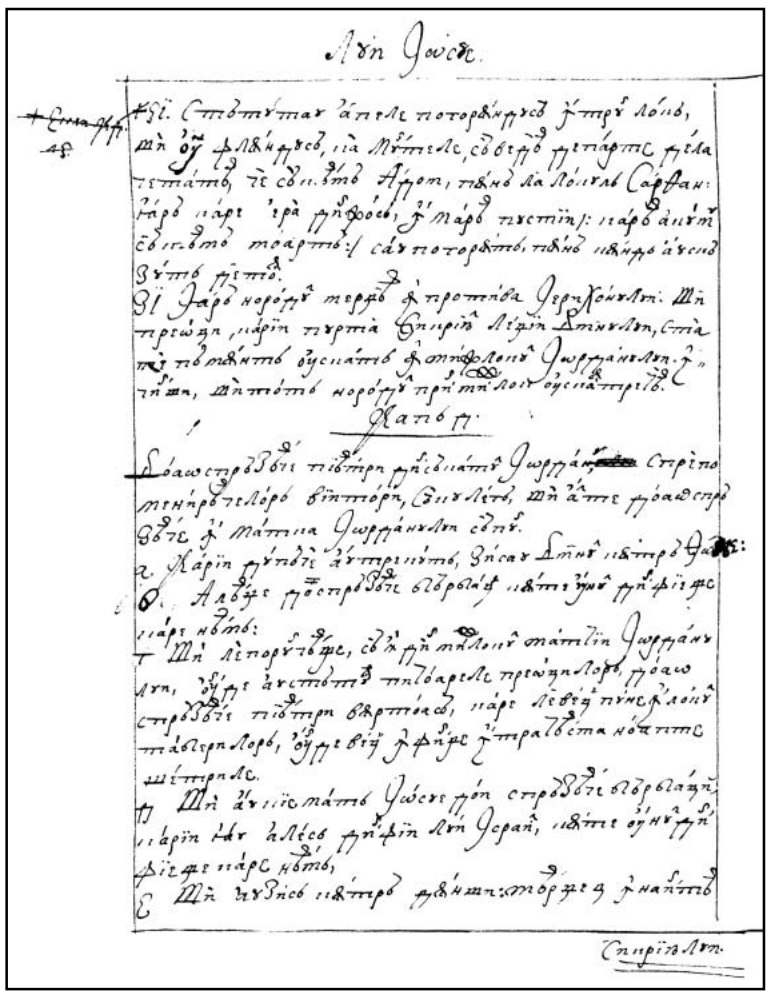

338v

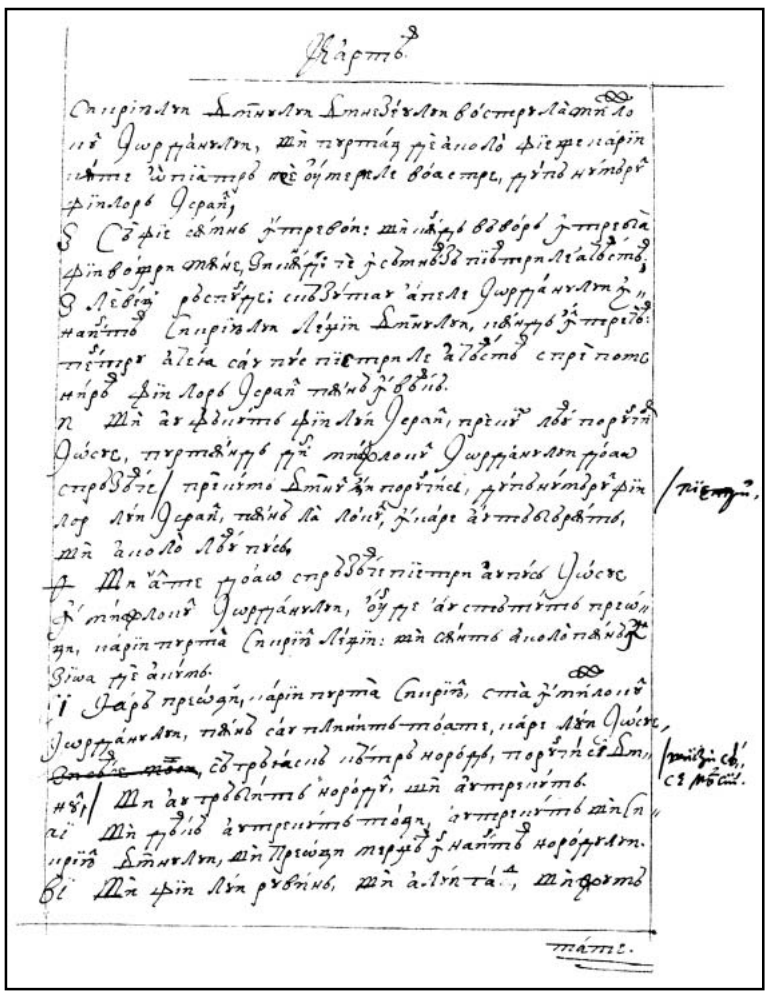

339r

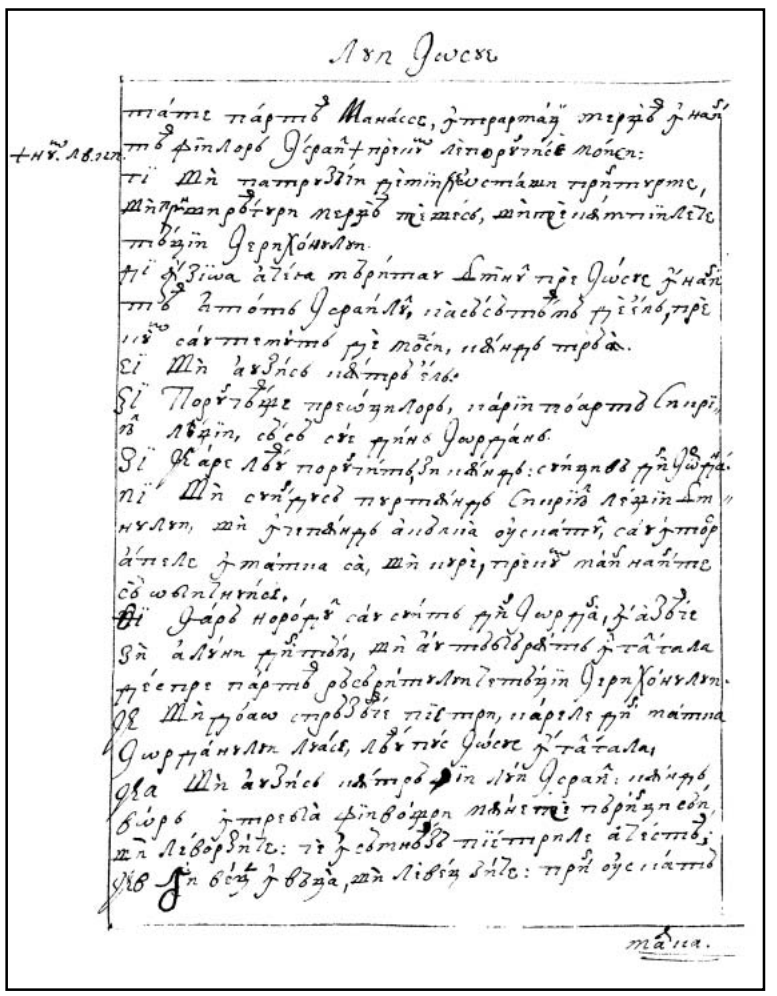

339v

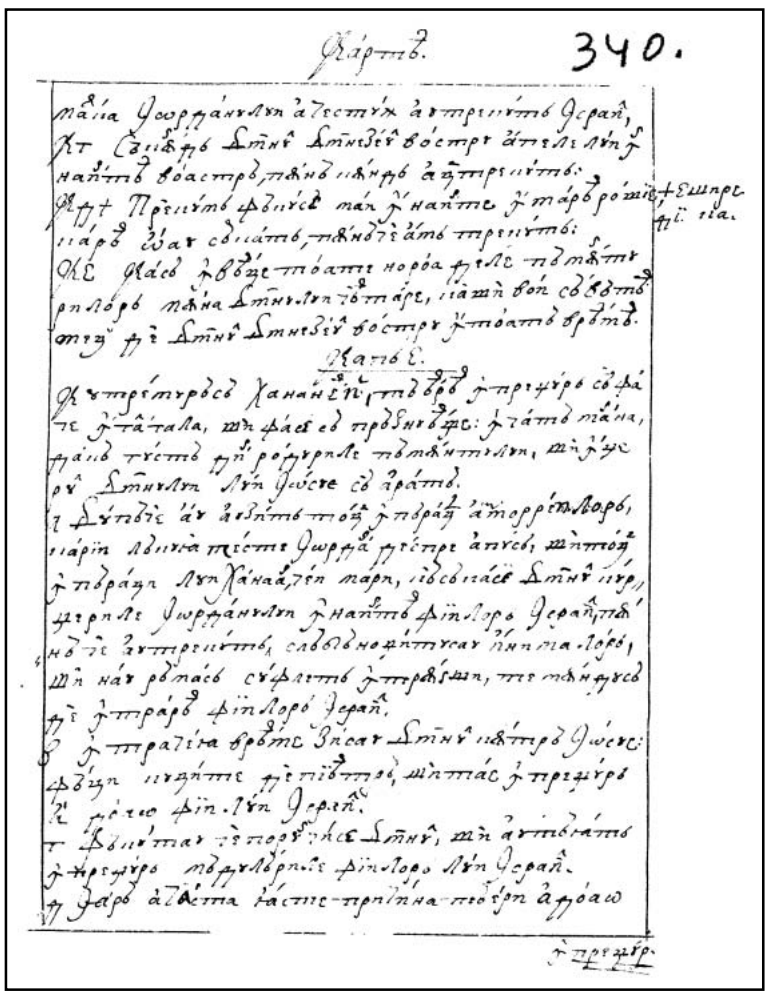

340r

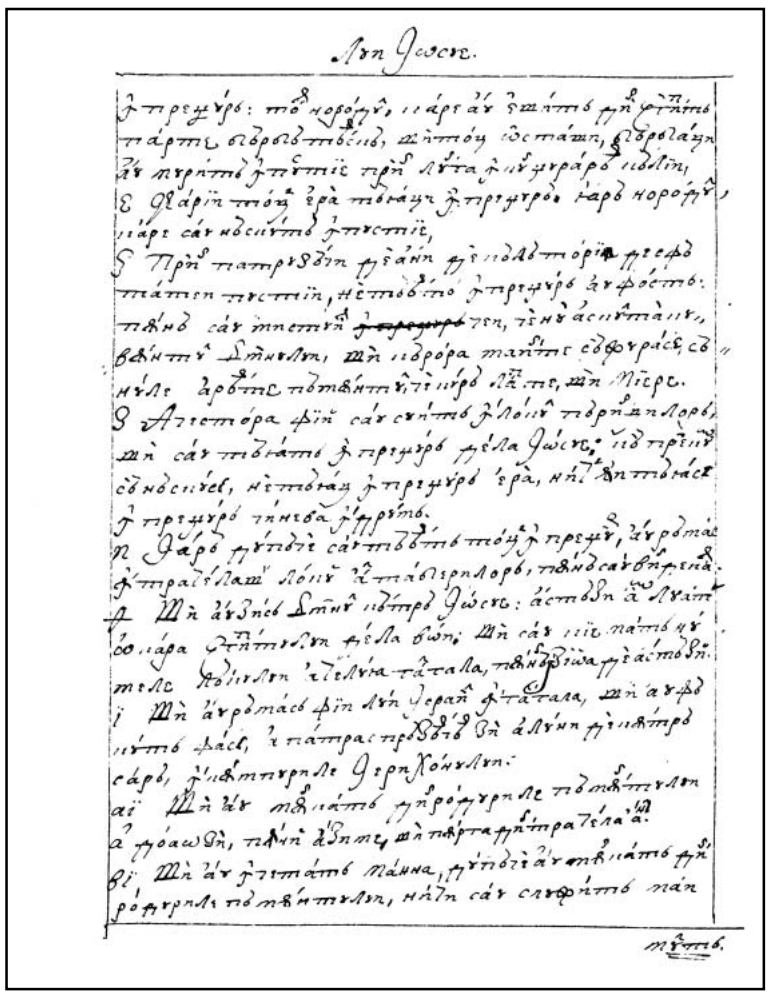

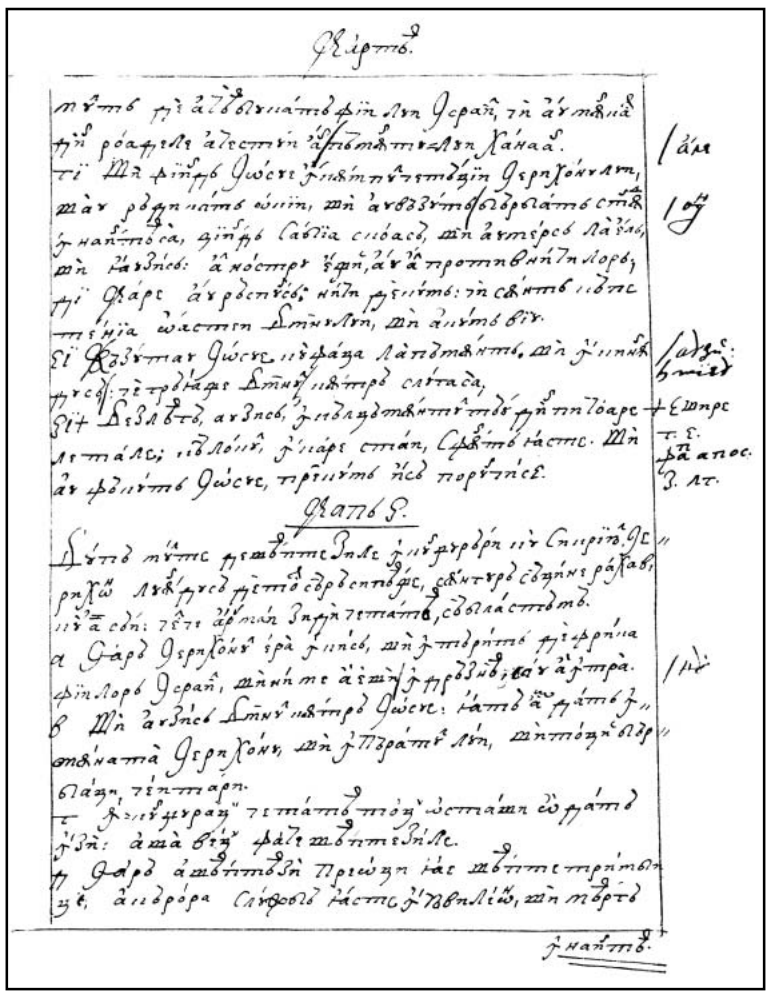

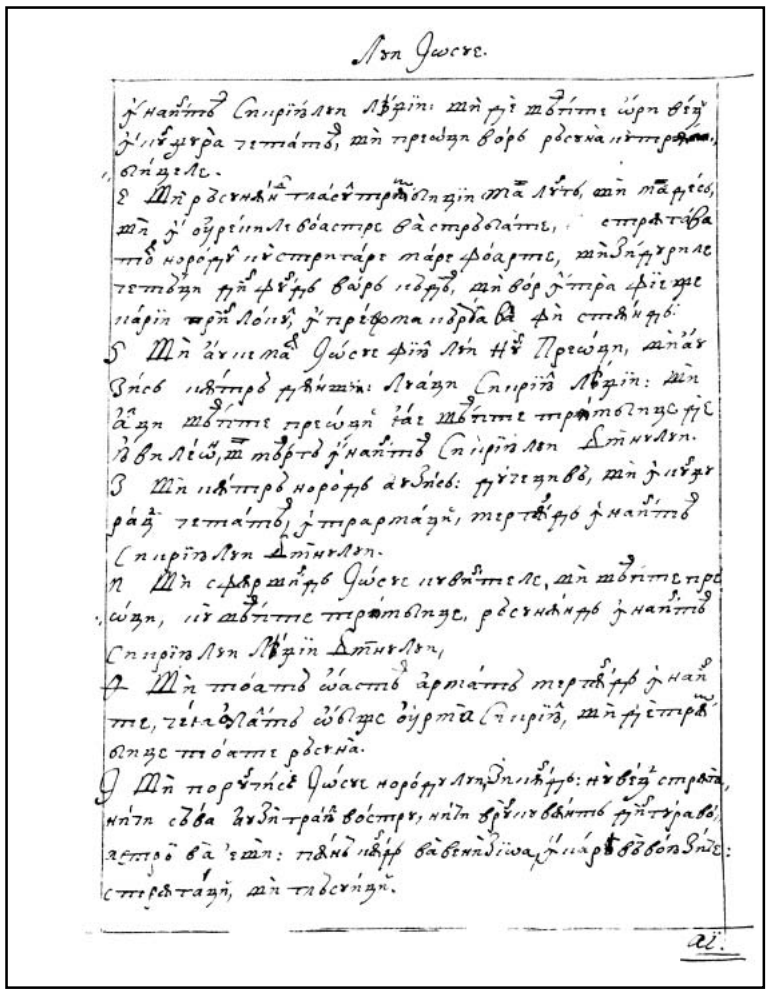

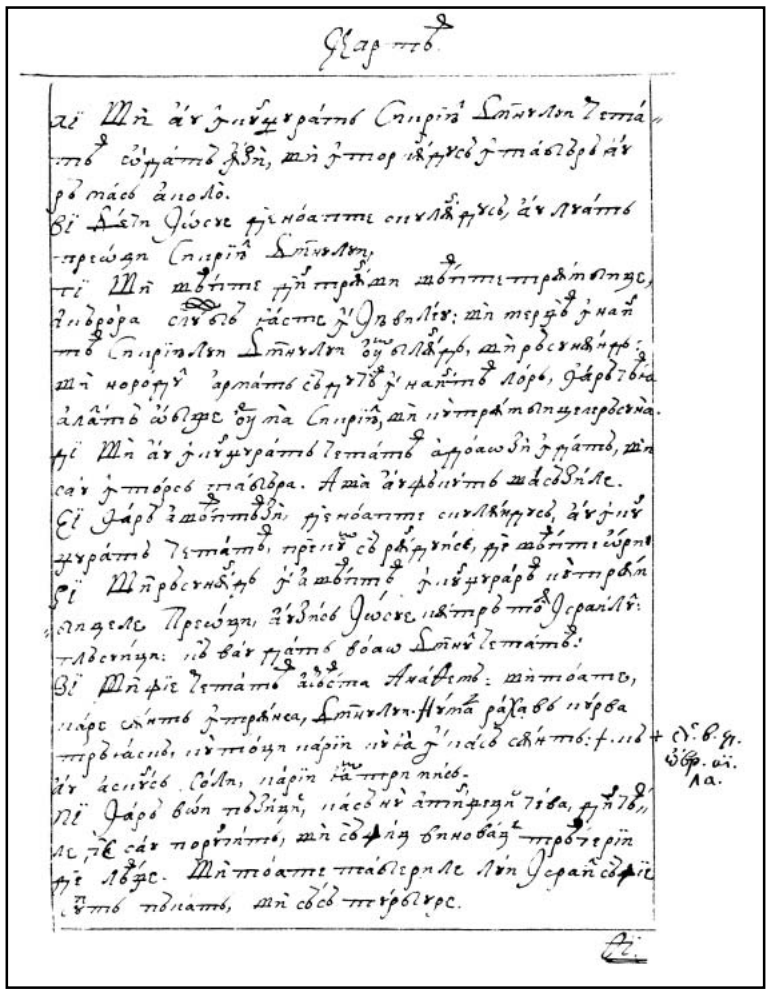

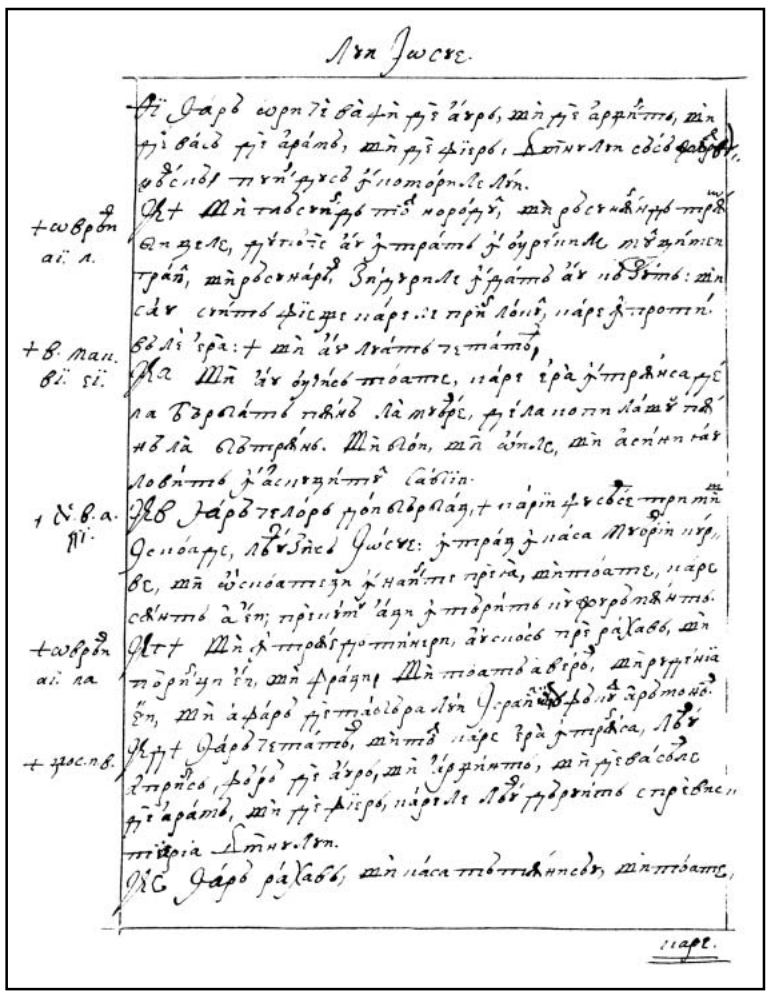

Λὴν Ἰωσυε.

Οἱ Φαρὲ ὡρπὲ βᾶφὴ μὲ ἄγρε, μὴ μὲ ἀρμᾶτε, μὴ μὲ βάϲε μὲ ἀράϲ, μὴ μὲ φίερε, Δτηναλη cὲ ϲὲ φοβηθη, μὲ ϲλοβ τηνὲ μὲ ϲε ϲὲ ϳιοτόρηλε λήν.

+ωβρὸν αἱ. λ. Ϟτ Μὴ τηβε cτρᾶ τὸ̀ νορόγὺ, μὴ ρδε νηκῆρ τρὲ ἀνγελε, μὲ τὸ̀ τε ἀν ϳτρατ ϳ ὁμρὸ̀ηλε τὲ ἀμηνίεν τρᾶ̀, μὴ ρδε νηάρϳ, ϲὲ μὲ ρὲ ἀν ηβδτ: μὴ cὲν cτηϲ φὶε με ηάρε ἀε πρὲ λόιὲ, ηάρε ϳ προτηβάλὶ ἐρὰ: + μὴ ἀν λνάτ τε τηατο

+ Β. Μαη. βἱ. ϵἱ. Ϟλ Μὴ ἀν δυηέ τὸ̀ατε, ηάρε ἐρὰ ϳτρηνϲα μὲ λα Βρβλάτ τηβνὲ λὰ τὲ μὲ, μὲ ἐλα ηοτη λάτ τὲ̀ ηβλὰ βδτρηνϲ. Μὴ βλόη, μὴ ὰπλε, μὴ ἀεπηη τὲν λοβήτ τ ϳ ἀεηεγηὴ τ ἐαβἱῖη.

+ Ν β. α. ϻἱ. ϾΒ Φαρὲ τε λόρ μὲ ρὴ βρλαϳ, + ηαρὴ φ ϵ cὲ ϲε τρη τ Δε ηοάρε, λβ ϵ ϳηϵ Ϣ ὠϲε: ϳ τρᾶϳ ϳ ηάϲα Μ ϵ ὴρ ϳ βϵ, μὴ ὠϲηδατε ϳη ϳ ηαη τ ρὴ ἀ, μὴ τὸ̀ατε, ηάρε cὲν τὸ̀ ἀ ἴη; πρὶ ηὶ τ ἴαϳη ϳ τὸ̀ρήτὸ̀ ηὶ ϳ φοτρὸ̀τὸ̀ηὶ τὸ̀.

+ωβρὸν αἱ. λα Ϟτ + Μὴ ϳ τροϲ ϳ ρο τηηηερη, ἀν ϵ ηοϲὸ̀ πρὲ ρα ϵ λαβδ, μὴ πὸ̀ρ τ ϳ ηὶ ἴη, μὴ φρᾶϳηϳ Μὴ τὸ̀ατὸ̀ ἀ ϵ ρο, μὴ τ ρ ϳ ηὶ ἴη, μὴ ἀφάρὲ ρὲ τὸ̀ ἀ ϵ ὸ ρα ἐλὴν Ϣϲρα ἐλ ϵ ρὸ ἰ ἀρὸ τονὸ̀.

+ φοϲ. ν β. Ϟϳ + Φαρὲ ϵ τατο, μὴ τὸ̀ ηάρε ἐρὰ ϳ τρ ϵ ἰϵα, λβ ϵ ἀτρηϵϲ, φὸ ϵ ρὲ ϳ ϵ ϳ ϵ ἀ ϵ ρο, μὴ ϳ ϵ ρ ϵ ἰϵα ϵ cὲν ϵ ἀ ϵ ρὲ ϳ τρᾶ, μὴ ἀ ϵ ρὲ ϳ φίερε, ηάρε λὲ λβ ϵ ϳ ϵ ρ ϵ ἰ ϵ τὸ̀ cτρ ϵ νϵ ϵ ηὶ ϵ ρὶα Δτηναλη.

Φαρὲ ϵ ϵ ἀ ϵ ρὲ ἐρὰ, μὴ ηάϲα τὸ̀ τηκηϵν, μὴ τὸ̀ατε,

ηάρε.

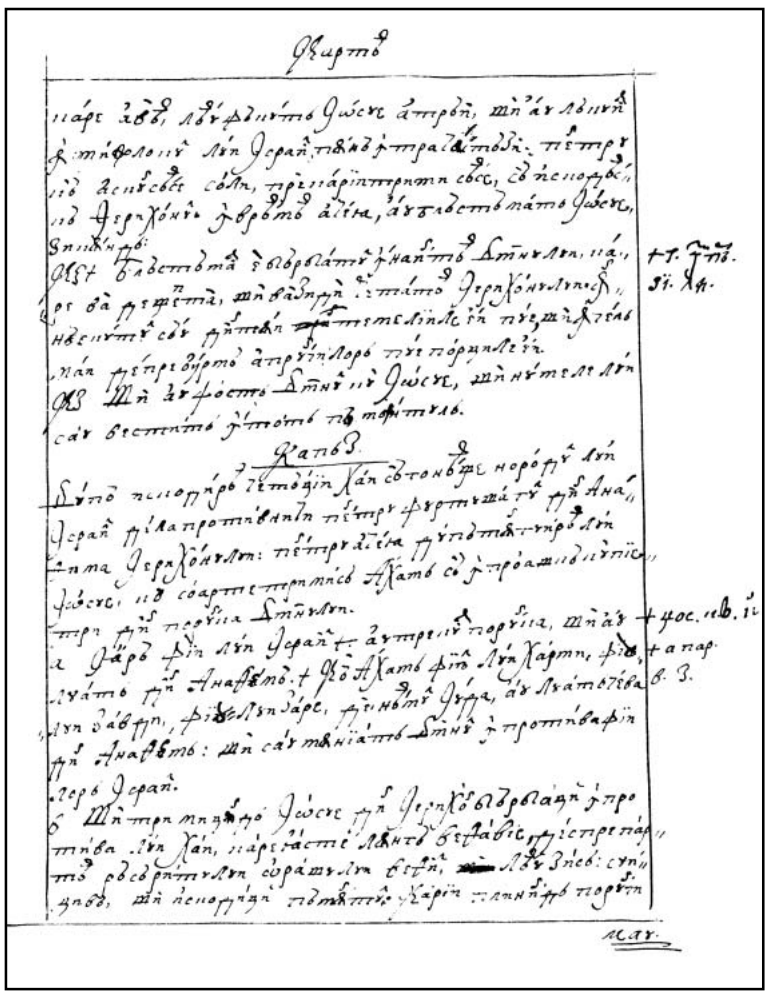

Φἱρτὸ̀

ηάρε λνδ, λβ ϵ ϳ ϵ ρ ϵ ἰ ϵ τὸ̀ Ϣϲε ἀ ϵ τρὸ̀, μὴ ἀν λὲ ηὴ ϵ ϳ ϵ ἀ ϵ ρὸ̀ ϳ ϵ ηὴ φολὶ ϵ ηὴ λήν Ϣϲρα ϵ ἰ ϵ ηὴ ϳ τρα ϵ ἀ ϵ τὸ̀ ϵ ἰ: πὲ τρ ϵ ἰὸ̀ ἀ ϵ ηὴ ϵ cὲν ϵ cὲν, πρὲ ηάρὶ ϵ τρηηρη τ ϵ cὲ, cὲ ηὲ ηορ ϵ ϵ ἰ ϵ ηὴ ϵ ϳ ϵ ρ ϵ ἰ ϵ τὸ̀ ἀ ϵ ἰ ϵ τα, ἀν ϵ λ ϵ ϵ τὸ̀ ηάτὸ̀ Ϣϲε, ϵ ηὴ ϵ ϳ ϵ ρ ϵ ἰ ϵ τὸ̀

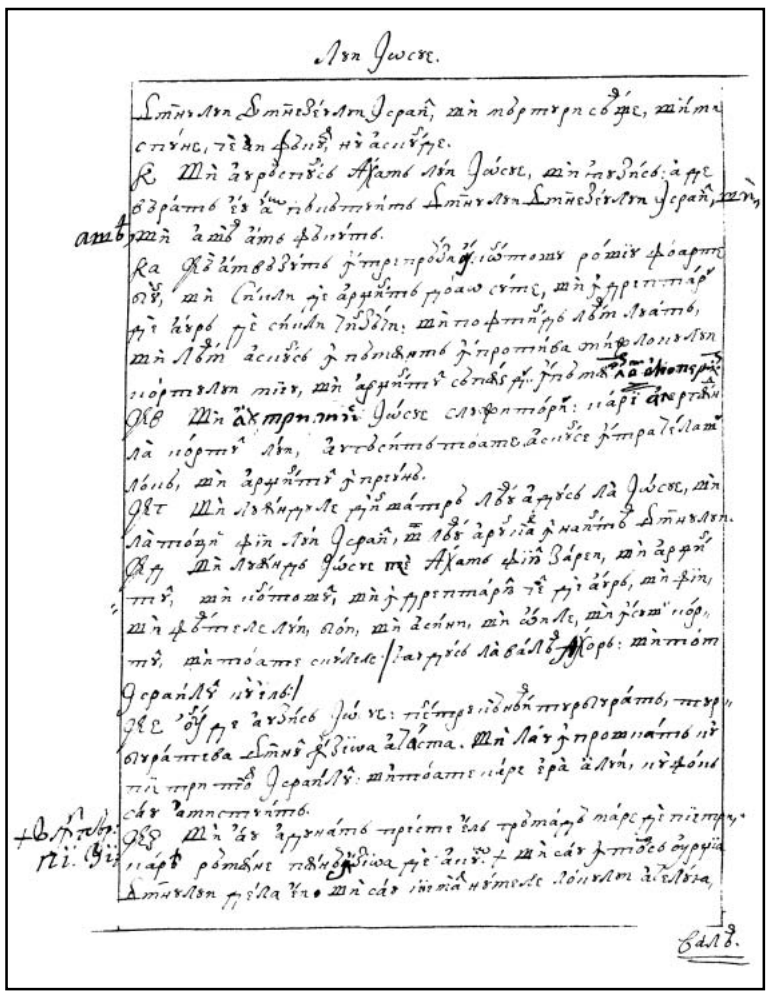

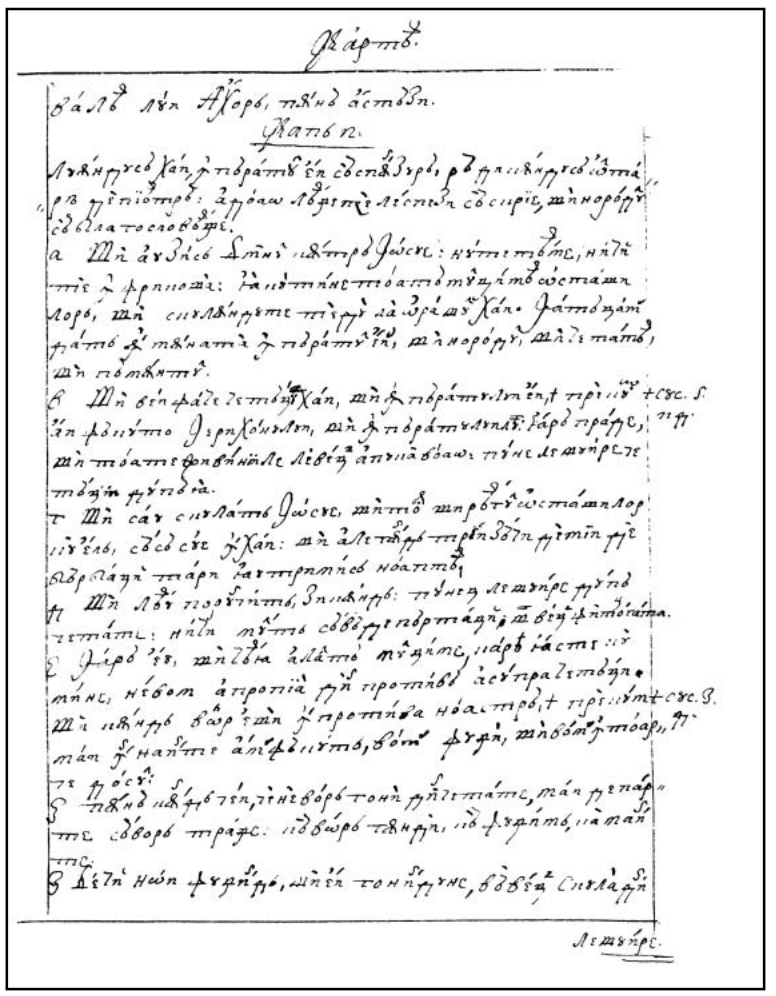

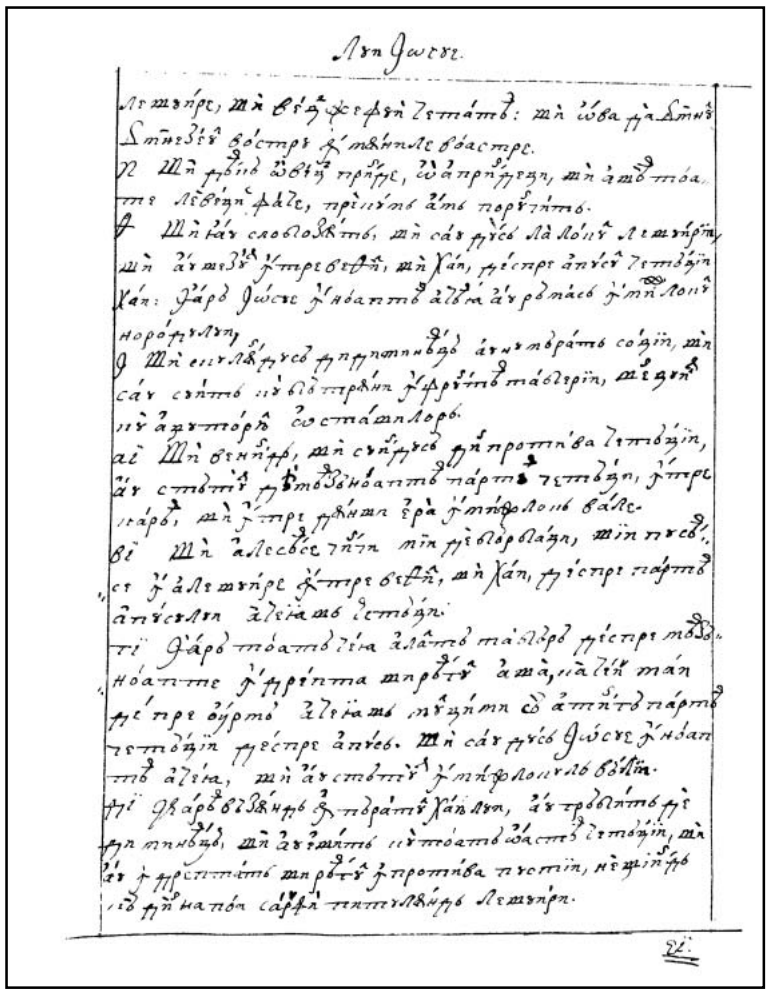

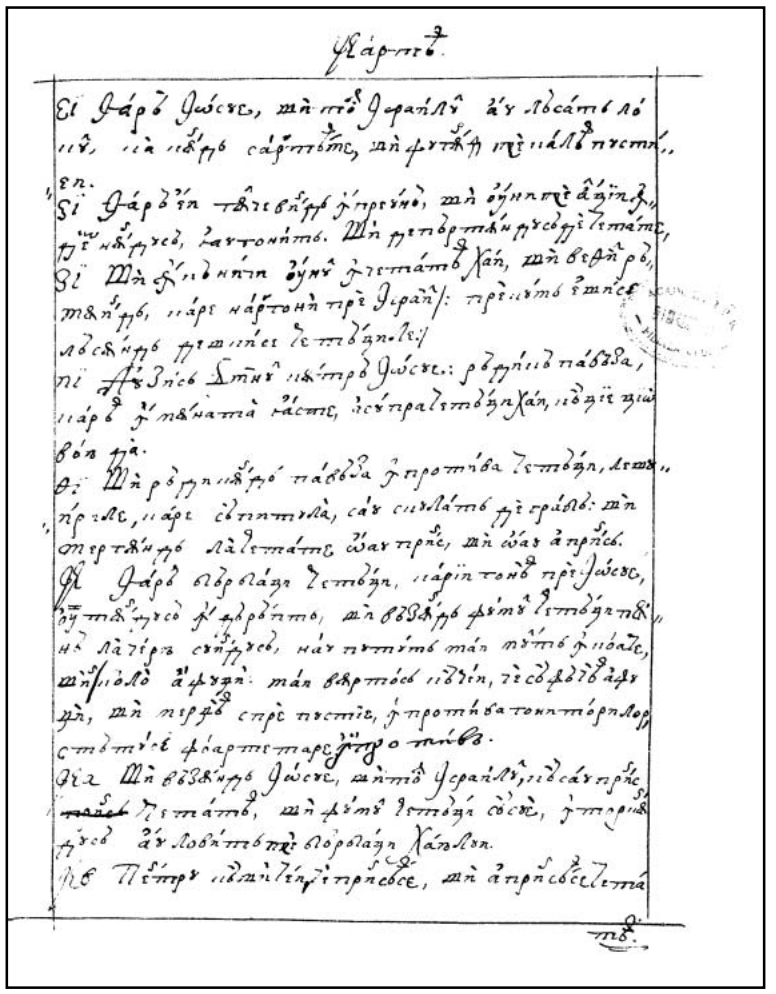

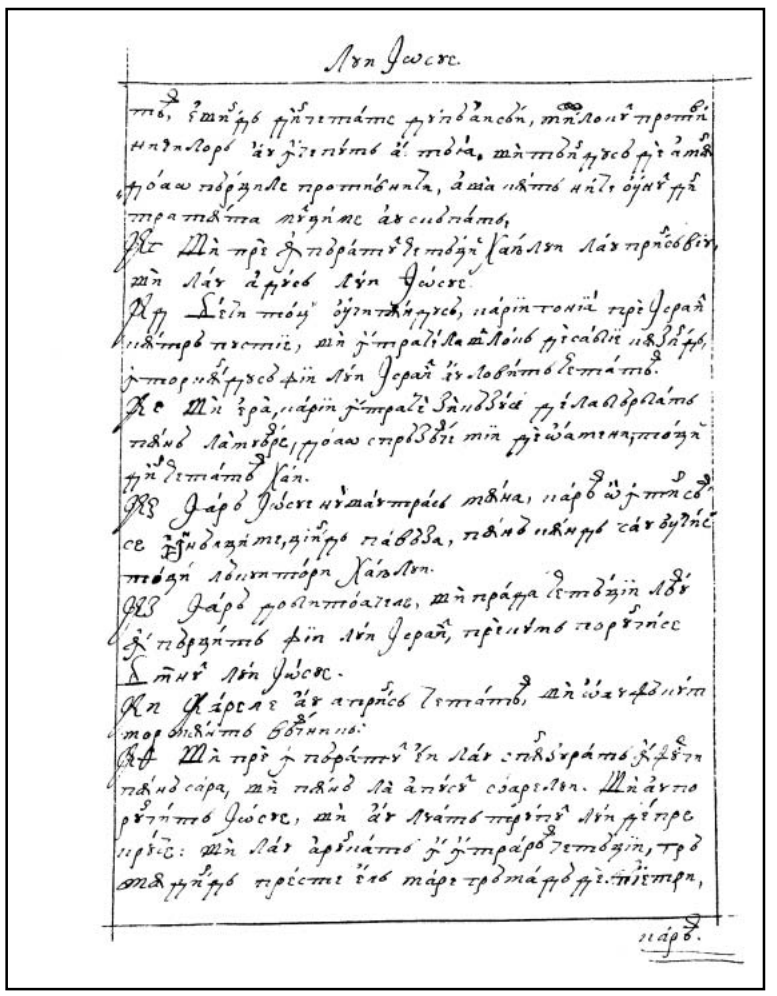

Лѫи Іѡсиѳ.

тѣ, ѕ҃тѫ҆ѧ ꙗ҆ѕ҃ѣ҆ѣ҆ѣ҆ѣ ꙗ҆ѕ҃ѣ҆ѣ҆ѣ҆ѣ, тѫ҆ѧ҆ѣ҆ѣ҆ѣ ѣ҆ѣ҆ѣ҆

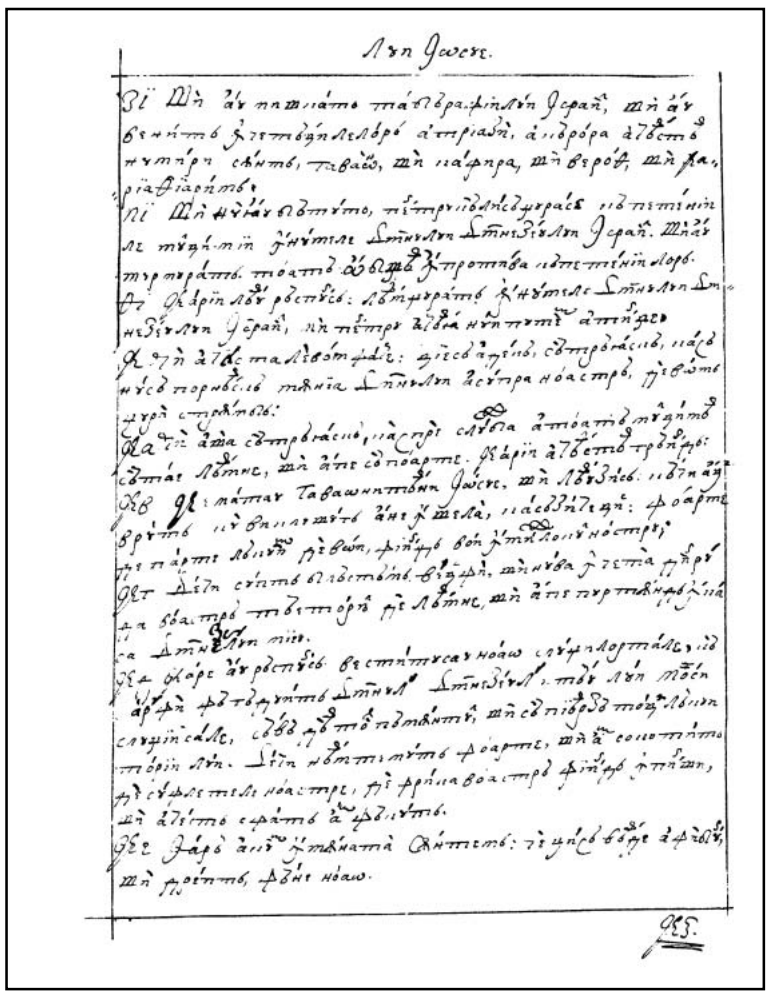

348v

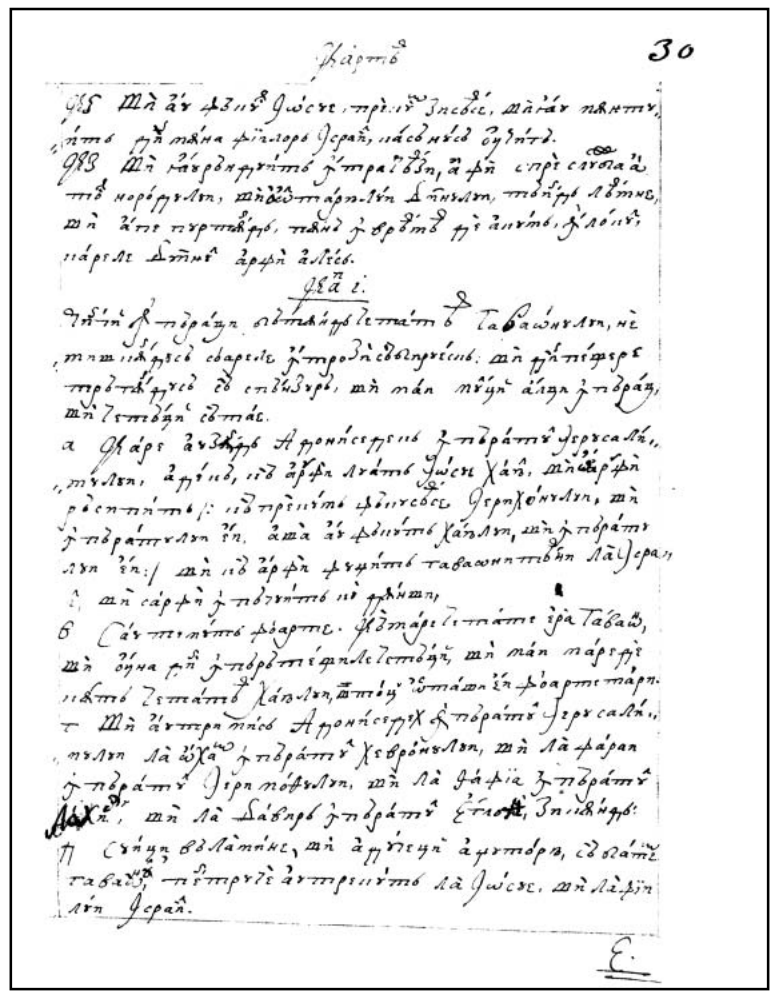

349r

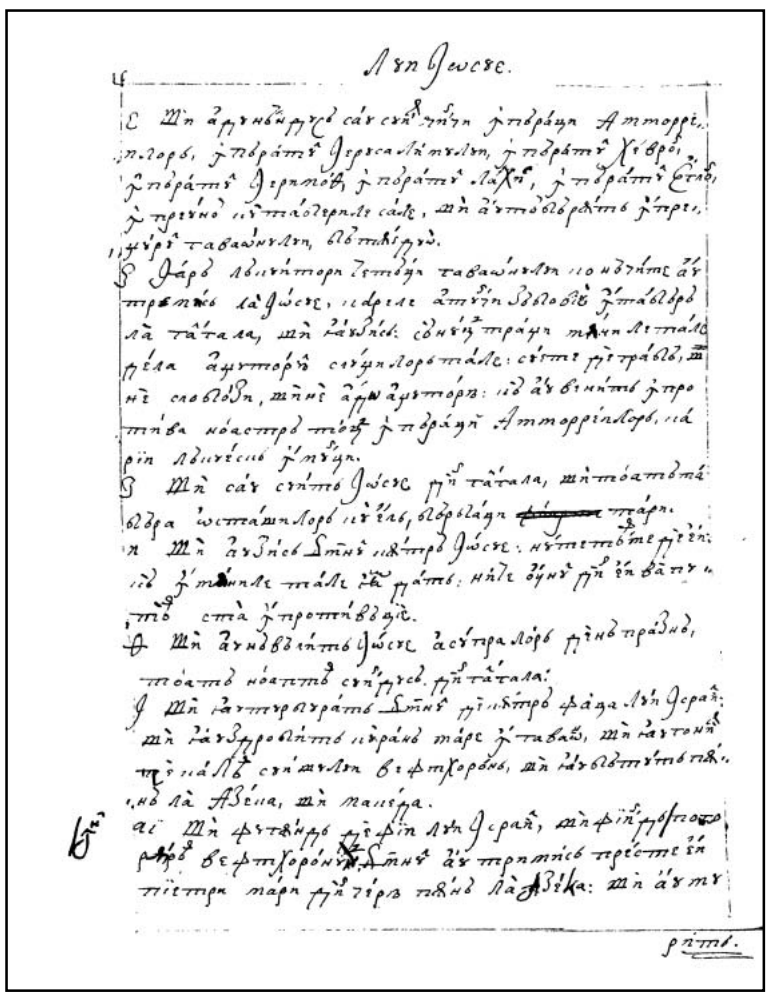

349v

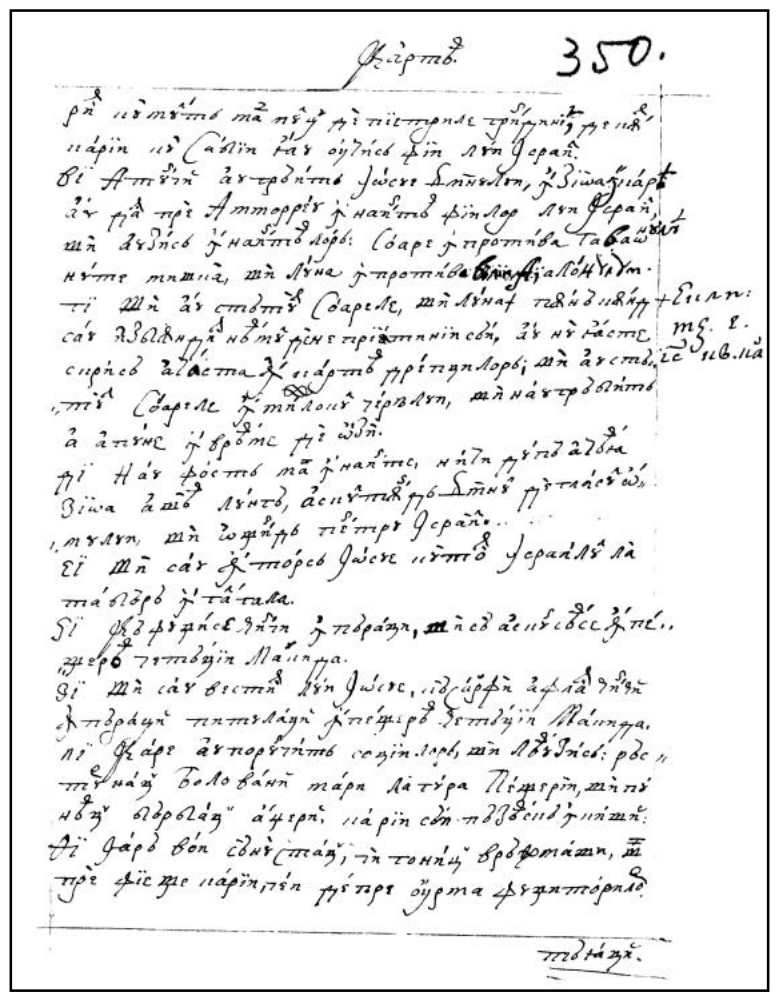

350r

FACSIMILE

CARTEA LUI IOSUE

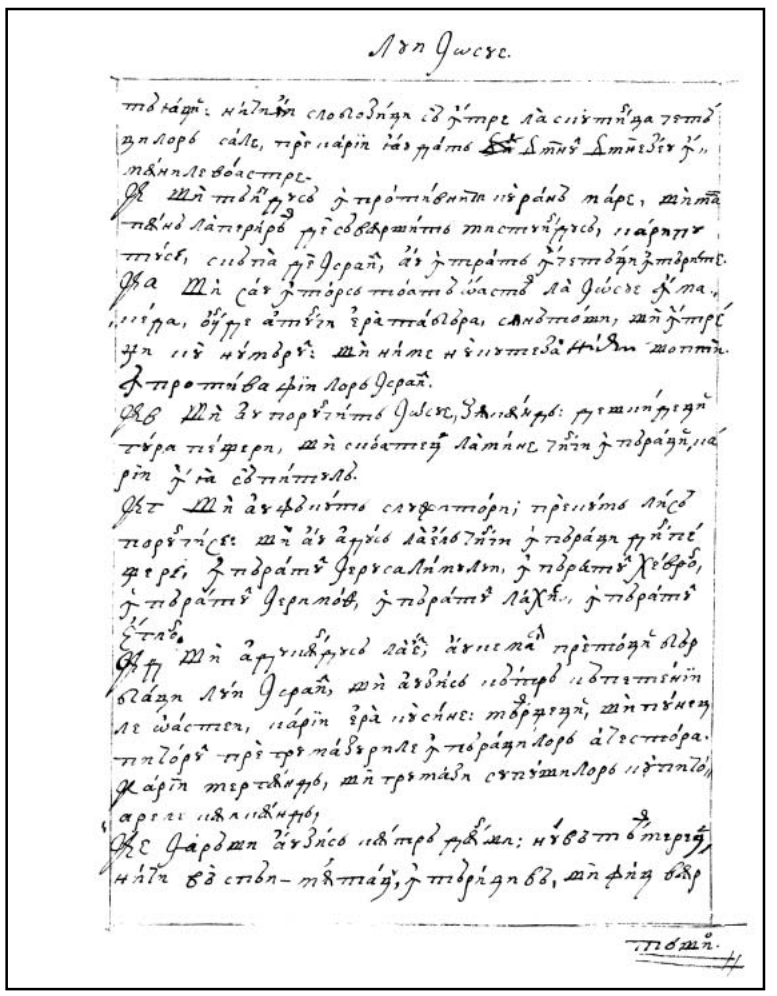

350v

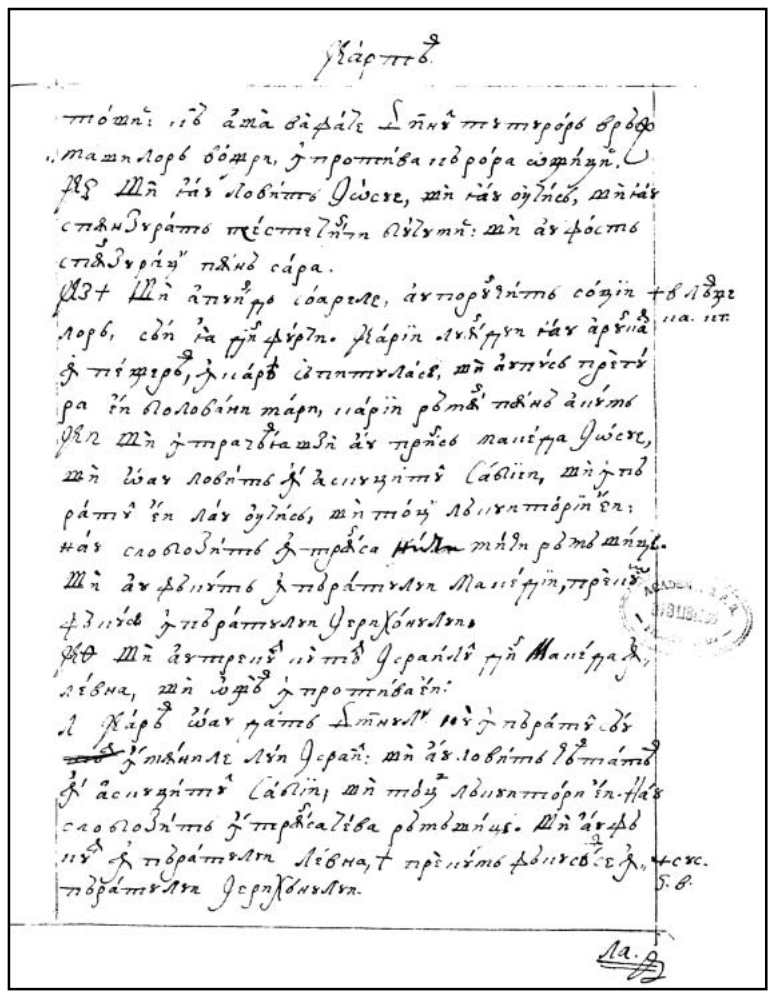

351r

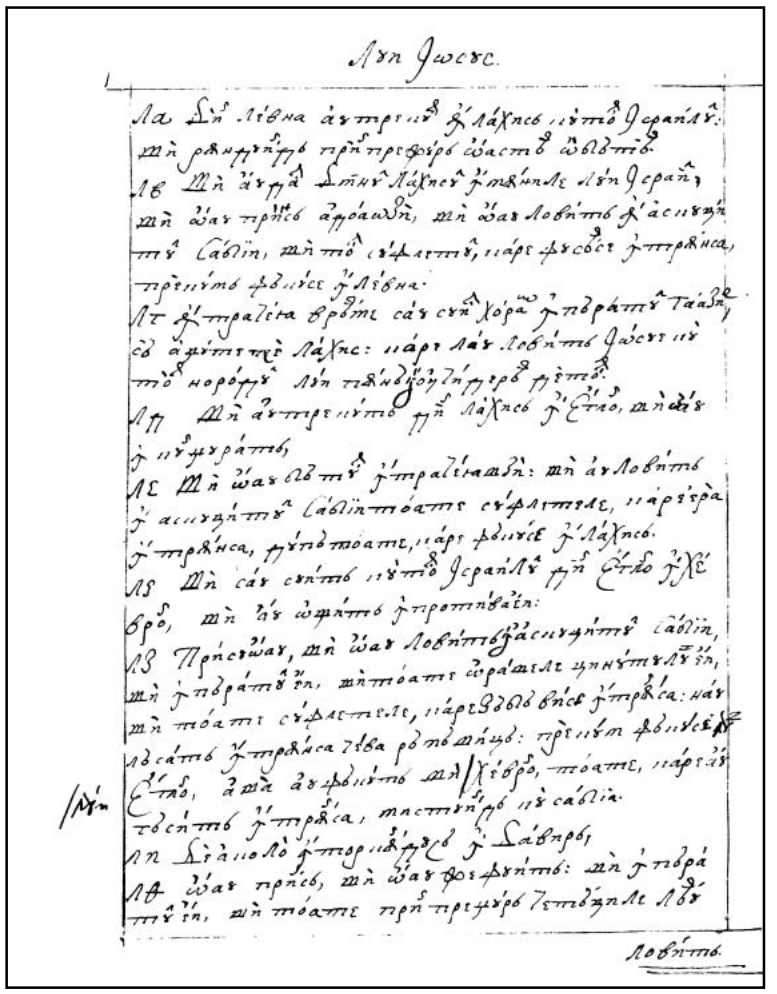

351v

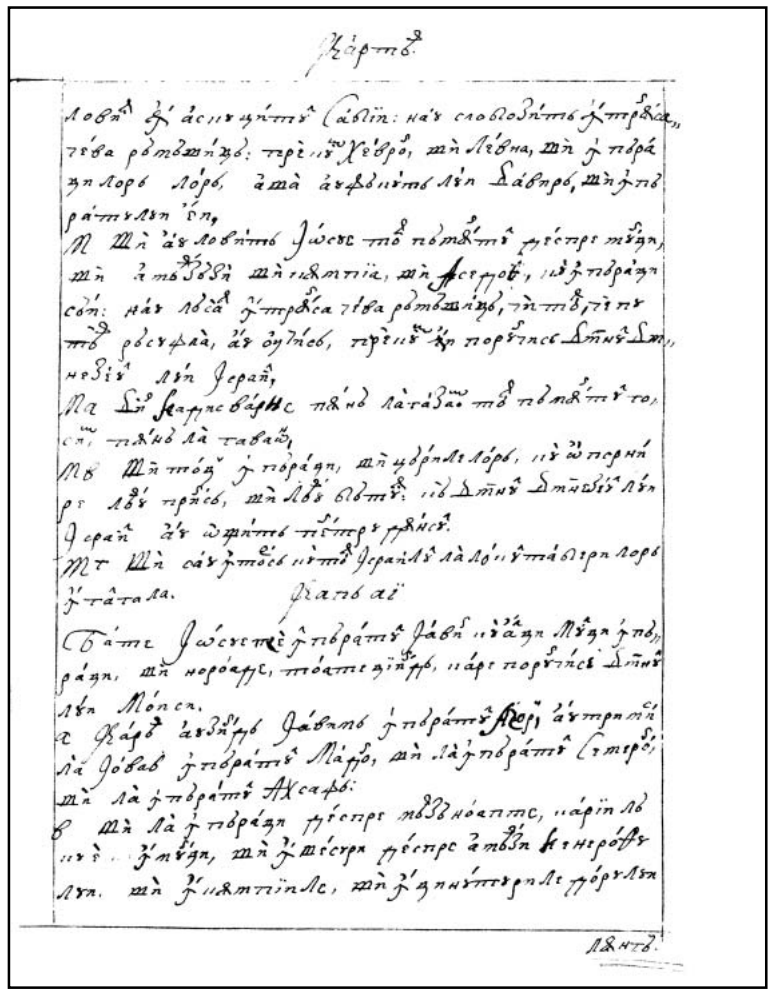

352r

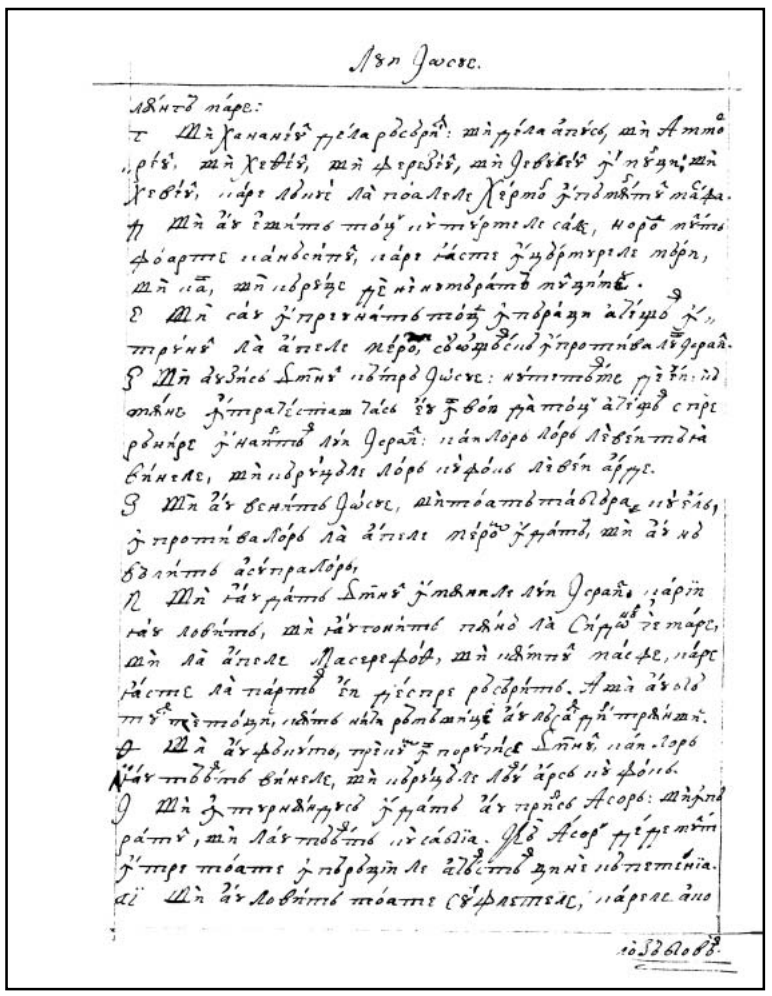

352v

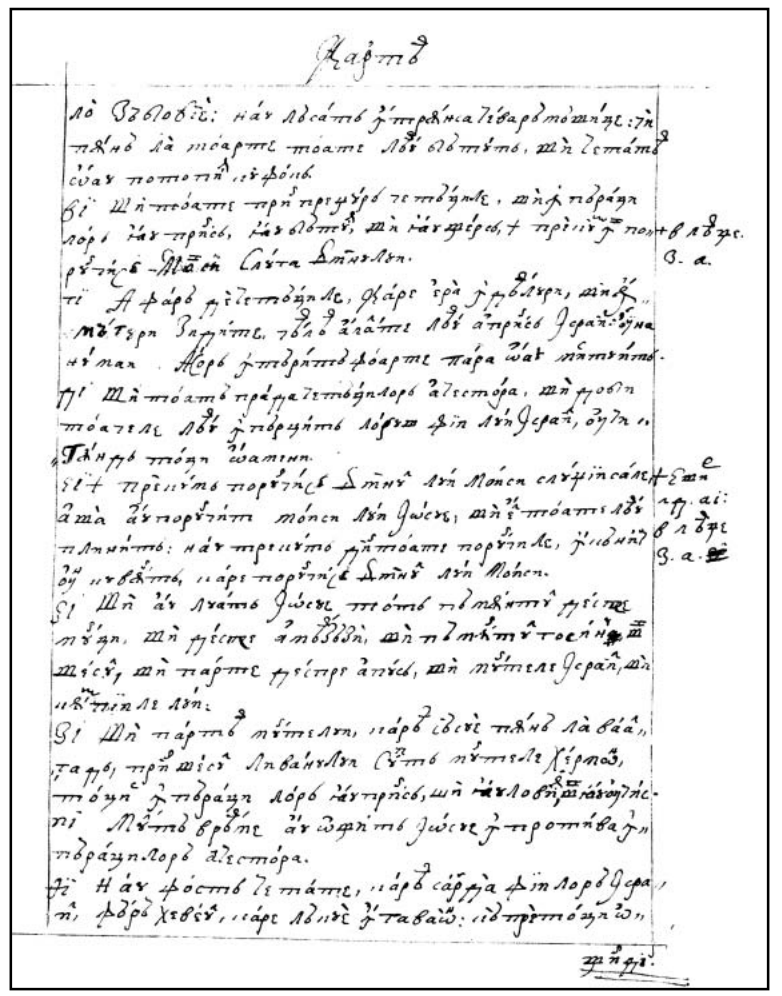

353r

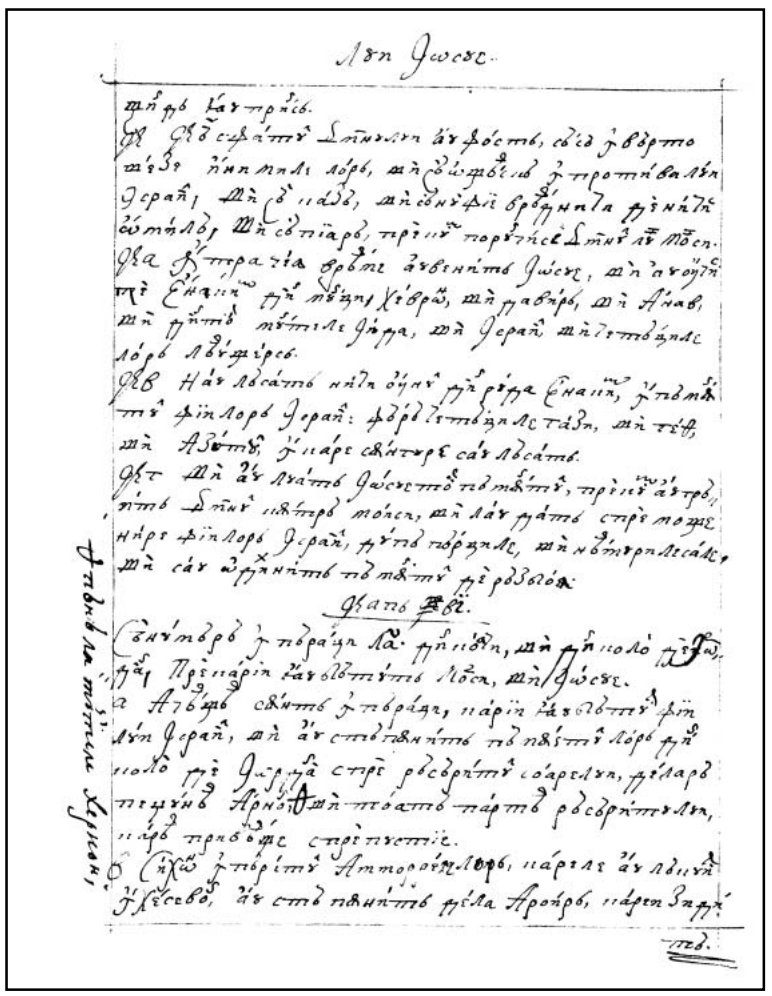

353v

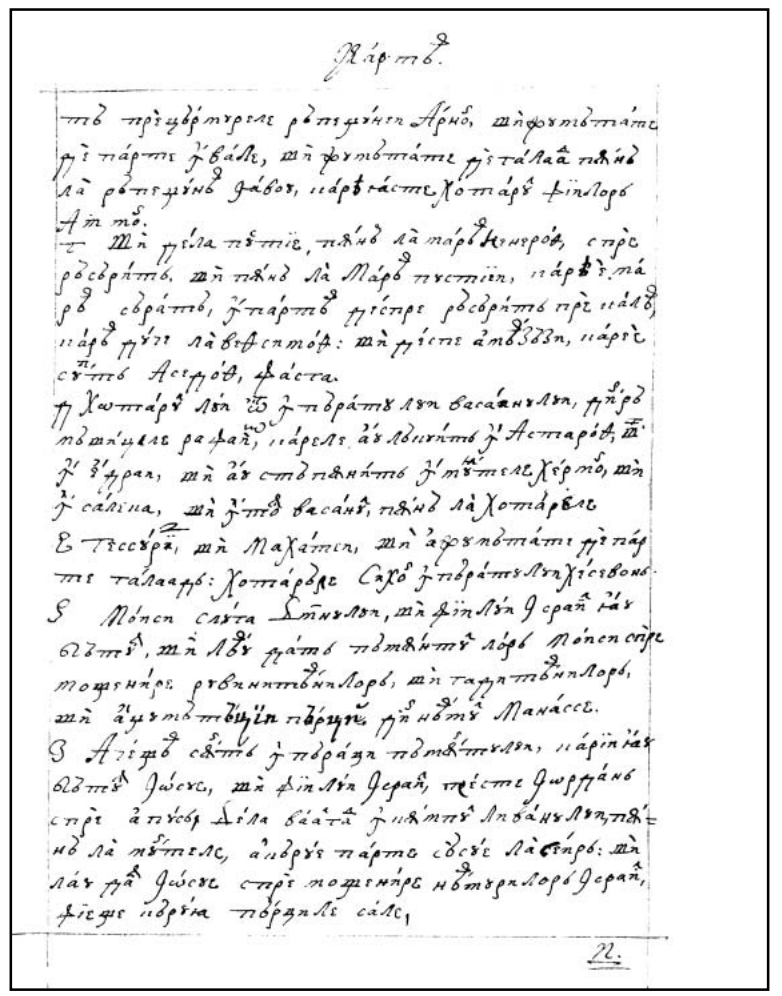

354r

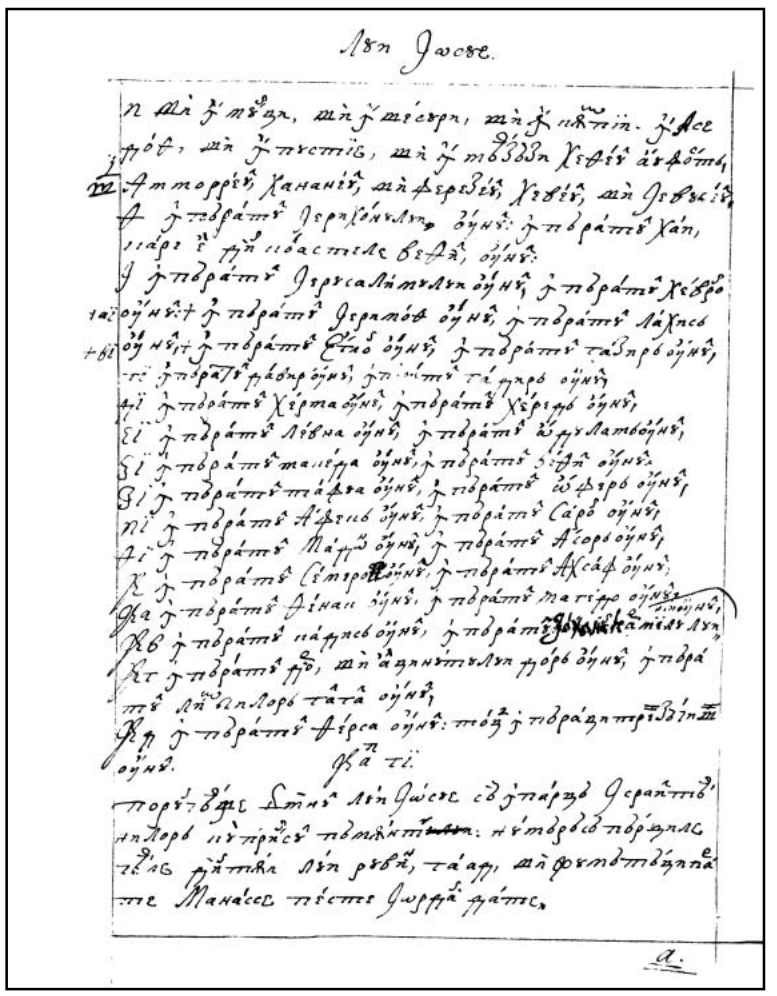

Лѣт Іѡсиѳ.

[illegible] ѩ҃ мѣ҃ца, мѝ ѕ҃ мⷭ҇ца, мѝ ѕ҃ лѣ҃тѡи. ѕ҃ Асе
ѓрѡ҃, мѝ ѕ҃ пѵстиѳ, мѝ ѕ҃ тѵ҃ѕѕѧ хѵѳе́ѵ а҃ѳфѡ҃тѣ,
Амморре́ю, Ханане́ю, мѝ ф҃ерезе́ю, Хе҃ве́ю, мѝ Іевѵсе́ю,
ѳ҃ ѕ҃ пѵра́тѵ Іерѵсали́мѵлѧ, о҃ѵнѡ҃: ѕ҃ пѵра́тѵ Хаи́,
ѩ҃ра҃ѕ҃ ѓ҃ѧ҃ пѡасте́лѕ вет҃ѳи́л, о҃ѵнѡ҃:
і҃ ѕ҃ пѵра́тѵ Іерѵсали́мѵлѧ о҃ѵнѡ҃, ѕ҃ пѵра́тѵ Хе҃вѡ́н
ѧ҃і҃ о҃ѵнѡ҃: ѕ҃ пѵра́тѵ Іерѵмѡ́ѳ о҃ѵнѡ҃, ѕ҃ пѵра́тѵ Лаχиса
ѳ҃в҃ о҃ѵнѡ҃: ѕ҃ пѵра́тѵ Е҃гло́ѳ о҃ѵнѡ҃, ѕ҃ пѵра́тѵ Гаѕи́рѵ о҃ѵнѡ҃,
ѓ҃і҃ ѕ҃ пѵра́тѵ Ѳафѡ́ѳ о҃ѵнѡ҃, ѕ҃ пѵра́тѵ Аскалѡ́ѳ о҃ѵнѡ҃,
ѧ҃і҃ ѕ҃ пѵра́тѵ Хе́ѵма о҃ѵнѡ҃, ѕ҃ пѵра́тѵ Хе́ѵрѵ о҃ѵнѡ҃,
ѕ҃і҃ ѕ҃ пѵра́тѵ Лі́вна о҃ѵнѡ҃, ѕ҃ пѵра́тѵ а҃ѵрилатво́ѵнѡ҃,
ѕ҃і҃ ѕ҃ пѵра́тѵ маи́ѓра о҃ѵнѡ҃, ѕ҃ пѵра́тѵ Сі́ѓѳѣ о҃ѵнѡ҃,
ѳ҃і҃ ѕ҃ пѵра́тѵ ма́ѳѳа о҃ѵнѡ҃, ѕ҃ пѵра́тѵ ѡ҃ф҃ѓр о҃ѵнѡ҃,
н҃і҃ ѕ҃ пѵра́тѵ А҃ѓѳлѵ о҃ѵнѡ҃, ѕ҃ пѵра́тѵ Са́рѡ о҃ѵнѡ҃,
ѯ҃і҃ ѕ҃ пѵра́тѵ Ма҃рѡ о҃ѵнѡ҃, ѕ҃ пѵра́тѵ А҃ѕѡрѡ о҃ѵнѡ҃,
ѯ҃і҃ ѕ҃ пѵра́тѵ Сѵмѡро́ѵнѡ҃, ѕ҃ пѵра́тѵ А҃Хса́ф о҃ѵнѡ҃,
ѯ҃а҃ ѕ҃ пѵра́тѵ ф҃ѵнан о҃ѵнѡ҃, ѕ҃ пѵра́тѵ Ѳа҃ѕѵ о҃ѵнѡ҃,
ѯ҃в҃ ѕ҃ пѵра́тѵ Іа҃ѵлѵ о҃ѵнѡ҃, ѕ҃ пѵра́тѵ Ма҃ѳѳи́ѓѳѵ о҃ѵнѡ҃,
ѯ҃г҃ ѕ҃ пѵра́тѵ ѓ҃ѳ҃, мѝ а҃ѕѵнѵтѵлѵ ѓ҃ѵрѡ́ѵ о҃ѵнѡ҃, ѕ҃ пѵра́
тѵ Ѳа҃ѳѳа́ѵ о҃ѵнѡ҃,
ѯ҃д҃ ѕ҃ пѵра́тѵ А҃ѳра о҃ѵнѡ҃: вѡ҃ѕ҃ ѕ҃ пѵра́ѧтѵ ѳ҃ѵ҃ѕѵ҃ѕ҃
о҃ѵнѡ҃.

Гла҃ ѳі҃.

Ѳорѵ́ѕѵ҃ѕ҃ Ѕ҃ѕ҃ лѣ҃ Іѡсиѳ сѡ҃ ѕ҃ пѵ҃ѕѵ҃ѕ҃ Іерѵсали́мѵ
и҃лѡро҃ѵ ѵ҃ѳ҃ пѵ҃ѕѵ҃ѕ҃ пѵвлѣ҃ѳѵ҃: и҃ѵ҃ѳѵ҃ѕѵ҃ѕ҃ пѡ҃ѓѵ҃ѕѵ҃ѕ҃
ѳ҃ѵ҃ѕ҃ ѓ҃ѵ҃ѳ҃ѵ҃ѕ҃ лѣ҃ ѳѵ҃ѕѵ҃, та҃ѓѵ, мѝ Іѳѳѵ҃ѕѵ҃ѕ҃ пѵ҃ѕѵ҃ѕ҃
пе Манасе́ѕ пѣ҃ѕѵ҃ѕ҃ Іѡсиѳ ѓ҃ѵ҃ѕѵ҃ ѓ҃ѵ҃ѕѵ҃,

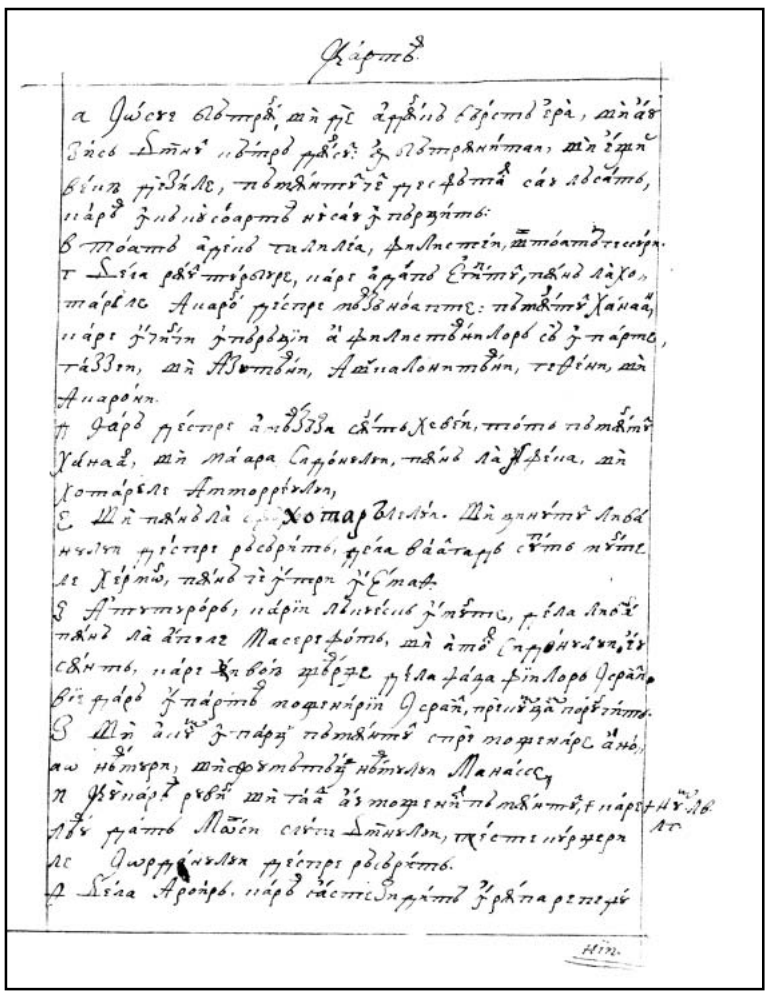

Гла҃ѳ҃.

а҃ Іѡсиѳ сѵ҃ѕѵ҃ѕ҃ мѝ ѓ҃ѕ҃ а҃ѓ҃ѳ҃ѵ҃ѕѵ҃ ѓ҃ѵ҃ѕѵ҃ѕ҃ ѳ҃ѵ҃ѕѵ҃ѕ҃ѕ҃ѵ҃ѕ҃ѵ҃ѕ҃,
Хе҃ѳе́ѵ Аммѵ҃ѕ҃ и҃ѵ҃ѳѵ҃ѕѵ҃ѕ҃ ѓ҃ѵ҃ѕѵ҃ѕ҃ ѳ҃ѵ҃ѕѵ҃ѕ҃ѕ҃ѵ҃ѕ҃ѵ҃ѕ҃ѵ҃ѕ҃, мѝ ѳ҃ѵ҃ѕѵ҃ѕ҃
ѵ҃ѳѵ҃ѕ҃ ѓ҃ѵ҃ѳ҃ѵ҃ѕ҃ѵ҃ѕ҃, и҃ѵ҃ѳѵ҃ѕѵ҃ѕ҃ѵ҃ѕ҃ѵ҃ѕ҃

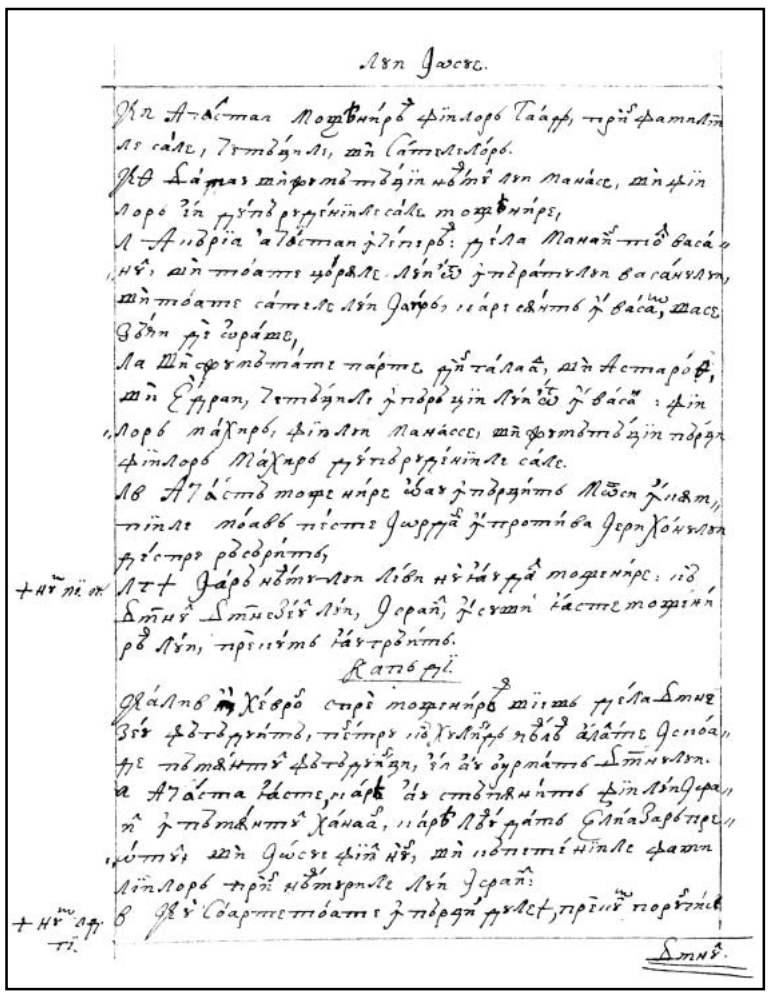

356v

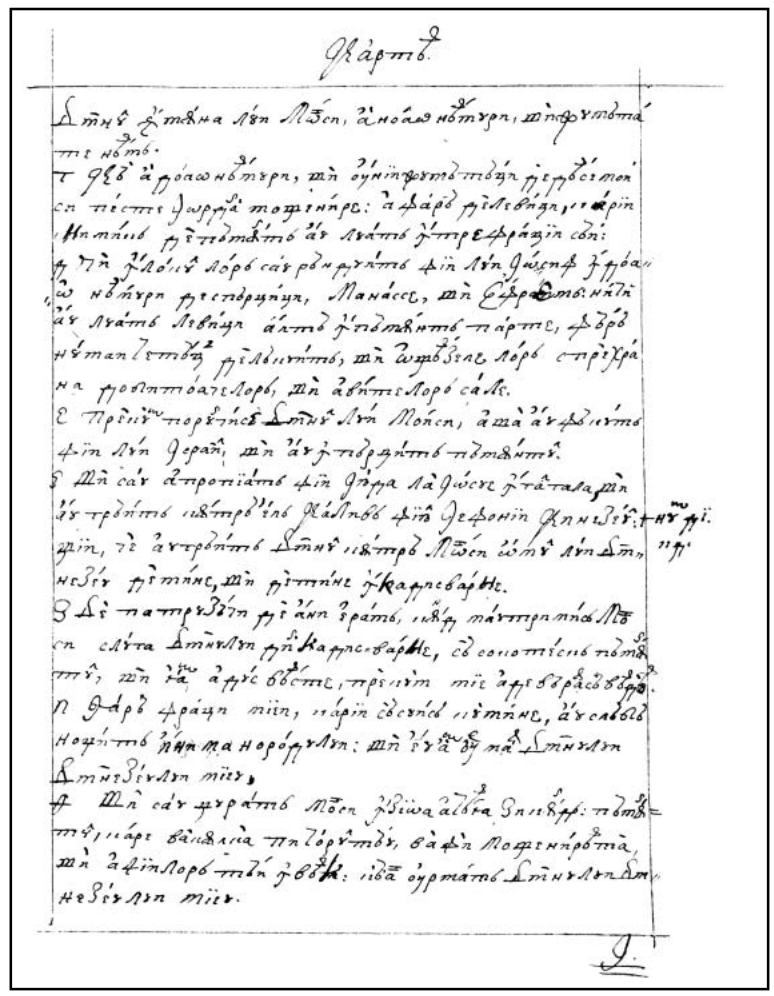

357r

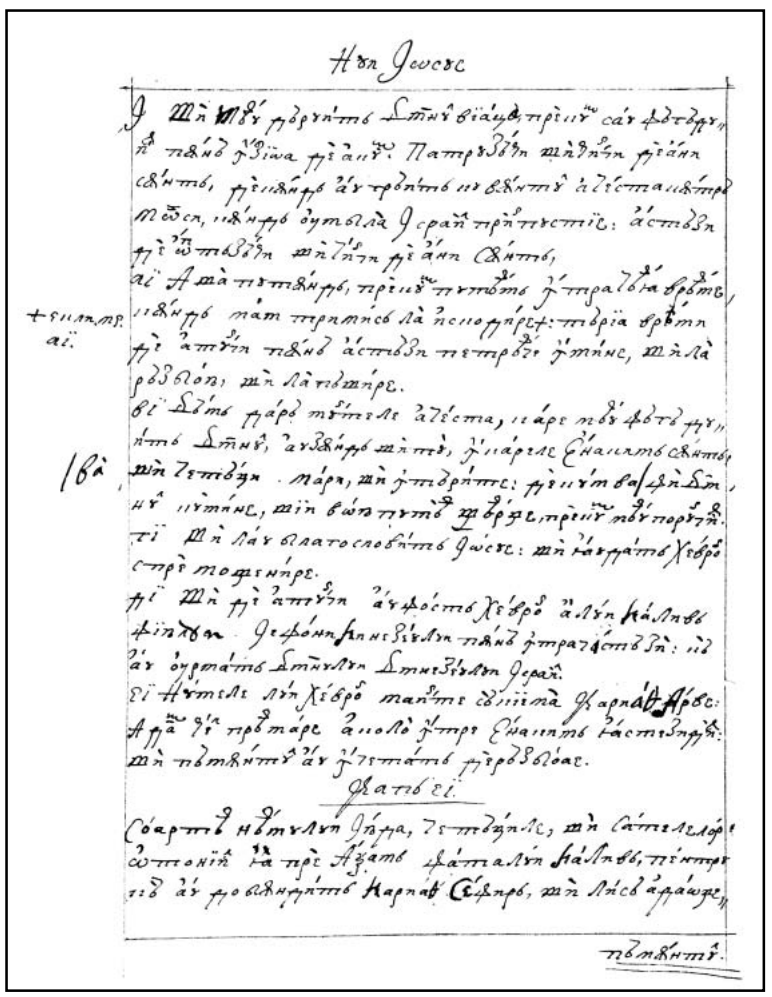

357v

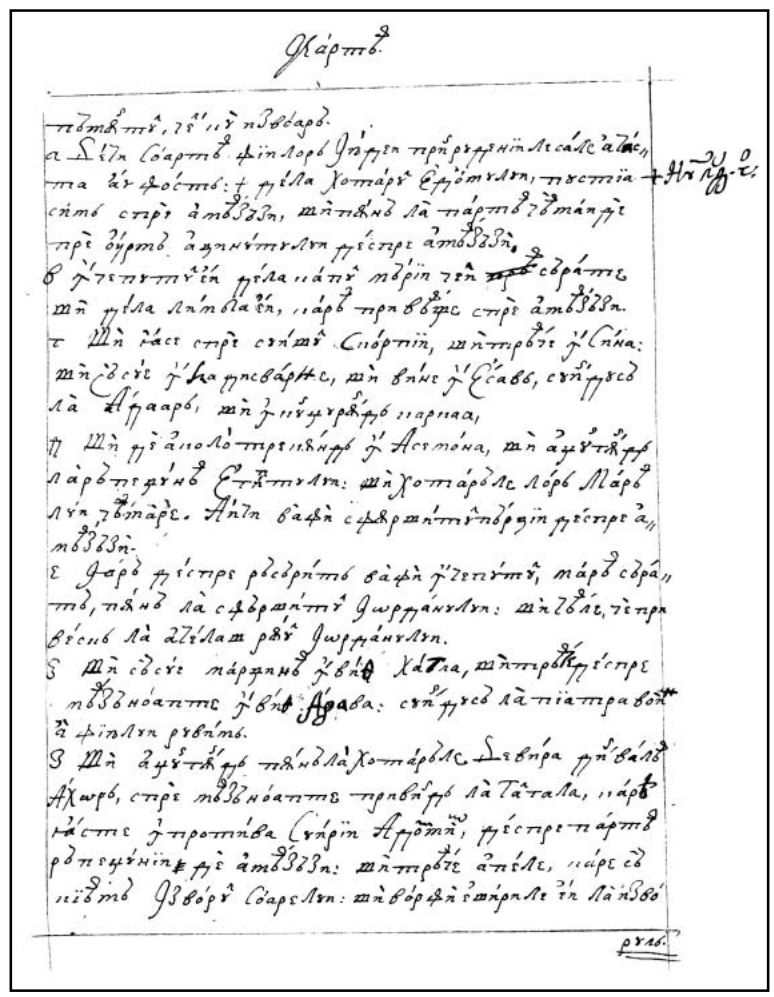

358r

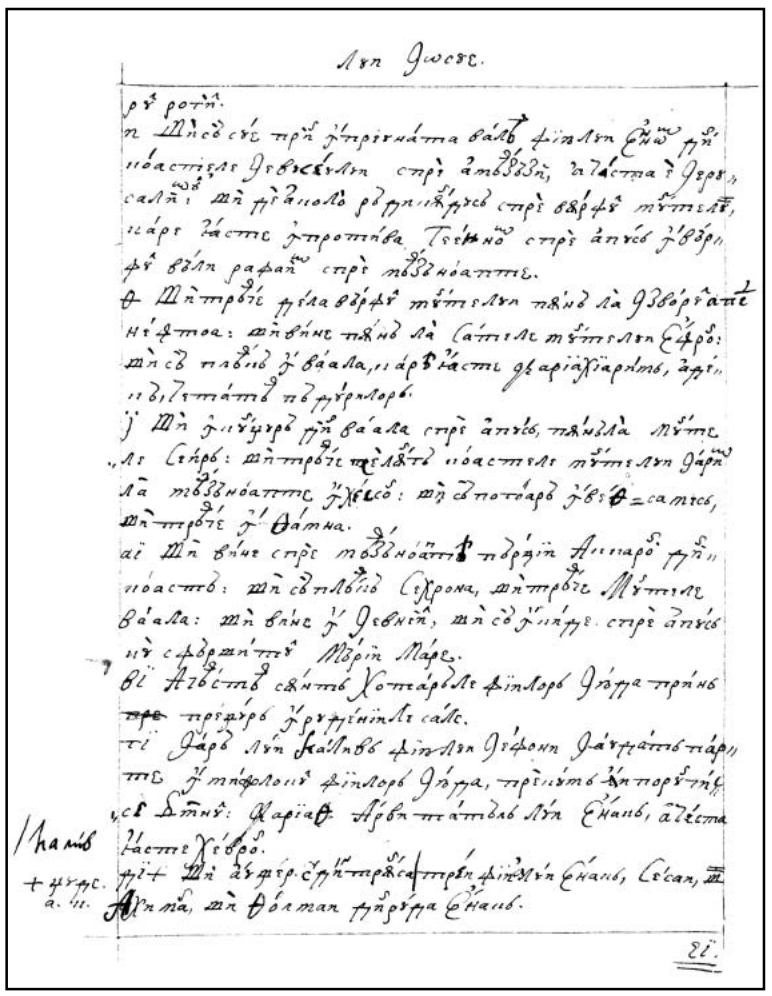

Лѧ Ѡсѵ.

рѵ ротѫ.
п Шнсѣ сѫ прѫ ѯпрѣтнѧта ваѵѣ фїлѧ ѯнѡ прѫ
ноастїле Ѳевѵсѣлѧ спрѣ ѧтѣѳѕѫ, ѧлѧста ѯѳрѕ,
салѫ: шѧ прѣѧлоѵ рѳгнѵѣѫрсѣ спрѣ вѳрфѵ тѵтелѣ,
ѧрѣ ѣасте ѯпротїва Гсѣѧнѡ спрѣ ѧпѵсѣ ѯѳѕр,
рѵ вѧѵ рафаѫ спрѣ пѳѕѳнѧапте.
ѳ Шѧтрѵѣ грѧавѳрѵ тѵтелѧ пѧнѳ лѧ ѳѕѳорѵѧапе
нѵфтоа: шѧвѵне пѧнѳ лѧ Сѧтїле тѵтелѧ ѥрѵ:
шѧсѣ плѣнѳ ѯваѧла, ѧрѵ ѣасте ѳѧрїаѯїарѧтѣ, ѧрѵ
ѧѳїѕтѧтѵ пѳгѵѓлорѣ.
ї Шѧ ѯнѵгѵ рѫ ваѧла спрѣ ѧпѵсѣ, пѧнѳлѧ тѵтне
лѣ Сѣрѳ: шѧтрѵѣ пѣлѣтѣ ноастїле тѵтелѧ ѳѧрѫ
лѧ пѳѕѳнѧапте ѯѵѣсѣ: шѧ сѣпотѧрѣ ѯѵѣѳ=сатсѣ,
шѧтрѵѣ ѯ Ѳѧтна.
аї Шѧ вѧне спрѣ пѳѕѳнѧапте пѳрѯїѫ Ѧлїпарѣ рѫ
ноастѳ: шѧ сѣпѣлѵїѳ Сѣрона, шѧтрѵѣ Мѵтїле
ваѧла: шѧ вѧне ѵ Ѳевнїѫ, шѧ сѣ ѯїпгре. спрѣ ѧпѵсѣ
нѣ сѳѳрѧпѵтѵ Мѳрїѫ Маре.
вї Ѧлѳѕтѳ сѫнтѣ Хотѧѳрѵле фїлорѳ Ѳѧгга прѧнѣ
пре прѧѳрѣ ѯрѧгѵѣнїлѣ сѧле.
тї Ѳѧрѣ лѧ Ѕѧлѵѳѣ фїлѧ Ѳѣфонѯ Ѳѧгѯѧтѳ тѧрѫ
тѳ ѯ тѵфолоѵѧ фїлорѳ Ѳѧгга, прѣѵѵтѳ ѧѫ порѣ тѵ
сѣ Ѳѧтнѵ: Ѳарїаѳ Ѧрѳѵ тѧтѳлѣ лѧ Ѥнаѵѣ, ѧлѣста
ѣасте Хѣѳрѳ.
+ мгрс. ѯї+ Шѧ ѧгѳрѕ сѫ пѣрѣсѣтрѣ фїлѣѵѧ Ѥнаѵѣ, Сѣсаѕ, ѳ
а. ш. Ѧлѵпѧ, шѧ ѳѳлѵаѕ ѯѫрѓра Ѥнаѵѣ.

ѕї.

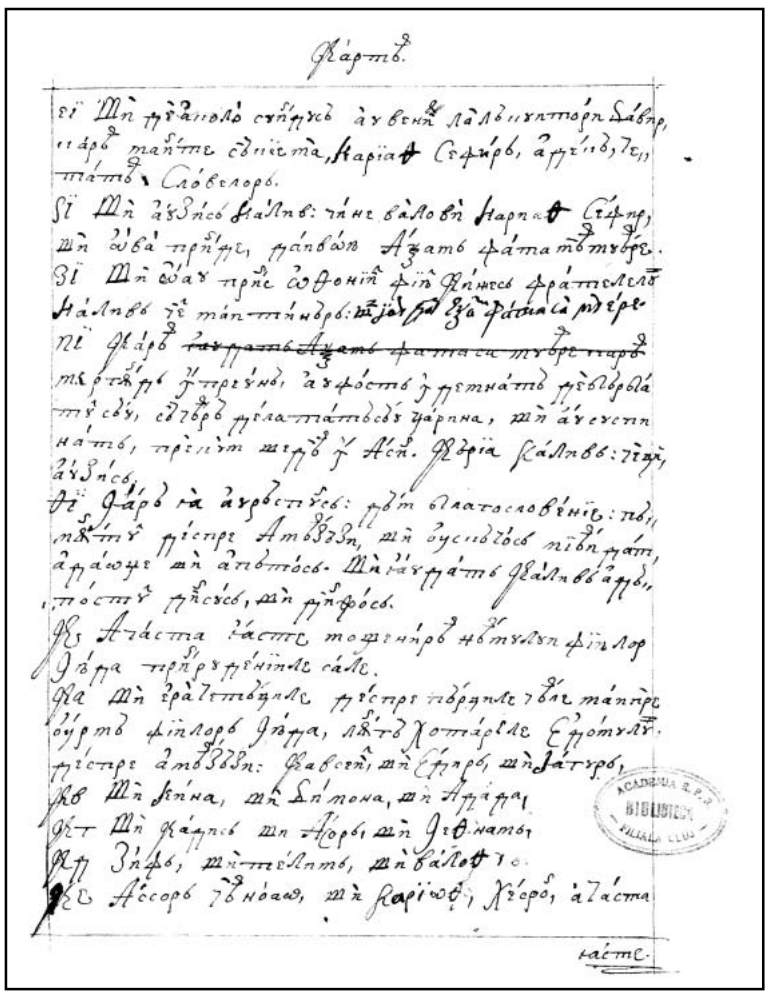

Ѳѧрѳѣ.

ѕї Шѧ прѣѧлоѵ сѵѫѕ ѧѵѳѵѫ ѧѣѵѵѫѵѵѵѯѳрѵ Ѣѧѵр,
ѵѧрѳѣ пѧѵѵѳ сѳѵѵѣѵѳѧ, Ѳарїаѳ Сѣфѵрѣ, ѧрѓѵѵѳ, Ге,
тѧѳѣ Слѳѵелорѣ.
ѕї Шѧ ѧѳѕѵѳѕ ѳѧлѵѳ: ѵѧне вѧлоѵѣ Ѳарпаѳ Сѣфѵр,
шѧ ѳѵѳѧ прѣѵѵ, ѳѧѵѳѳѫ Ѧѯѧтѣ ѳѧтѧтѣѳѵѵѳрѯе.
ѕї Шѧ ѳѵѳѧ прѣѵѵ ѳѫѳонїѫ фїѫ ѳѧѵѵѳѕ ѳрѧѵѵѳлѣѳ
Ѧѧлѵѳѣ ѵѣ мѧѵѵѧѵѵѳрѣ: Шѧ ѳѵѳѧ ѳѯѧ ѳѧѵѵѳѧ мѵѣрс
пї Ѳѧрѣ ѳѧтрѧѵѣѳѵѯѧѵѣ ѳѧѵѵѧѵѵѳѧѵѣ ѳѧтѧѵѵѳѧѵѣ ѳѧѵѵѳрѯе ѵѧрѣ
мѧрѵѵѳрѣ ѵѵѳрѳѵѵѣ, ѧѵѳѳѵѵѳ ѵѵѳѵѵѧѵѵѳ ѵѵѳѳѳрѳѳѧ
ѵѵѳѵѣ, сѳѳѳрѳ ѳѳѧѧѵѵѳѵѣ ѳѧрѵѵѧ, ѵѵѳ ѧѧѳѵѳѵѵѳ
ѵѧѵѵѣ, ѵѳѳѵѵѳ ѵѵѳѳѳѵѵѳ ѵѵѳѳѳѵѵѳ ѵѵѳѳѳѵѵѳ
ѧѵѵѳѳѵѵѳ: Ѳѵѵѳѳѵѵѳ ѵѵѳѳѳѵѵѳ ѵѵѳѳѳѵѵѳ ѵѵѳѳѳѵѵѳ
рѳ ѵѵѳѳѳѵѵѳ ѵѵѳѳѳѵѵѳ ѵѵѳѳѳѵѵѳ ѵѵѳѳѳѵѵѳ ѵѵѳѳѳѵѵѳ

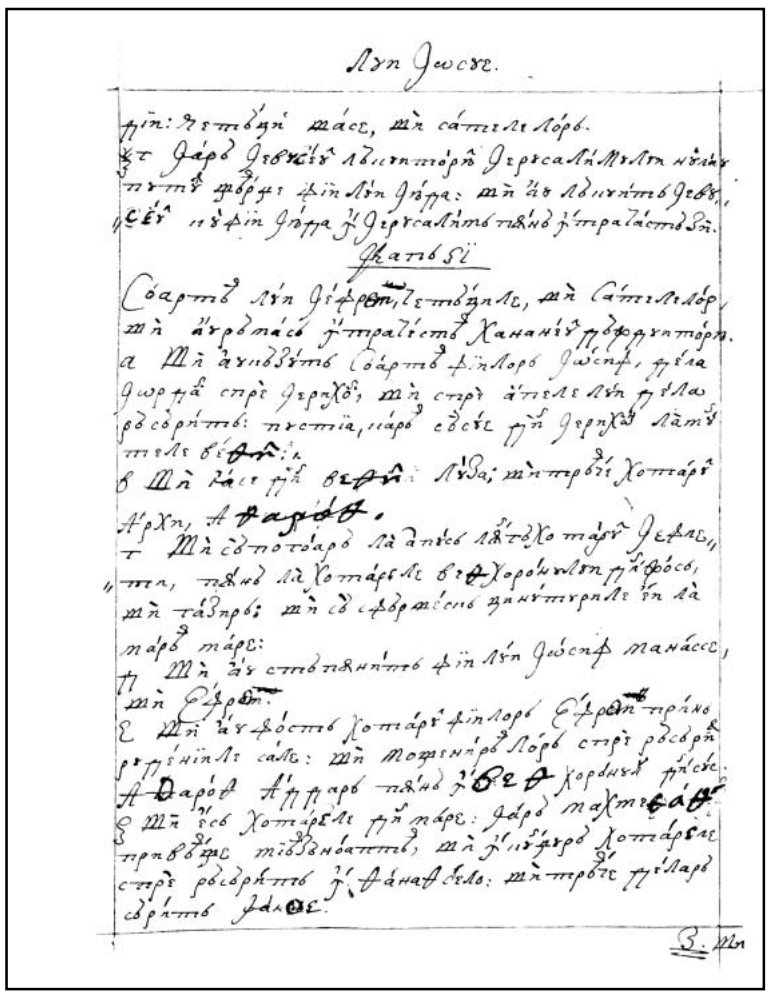

360v

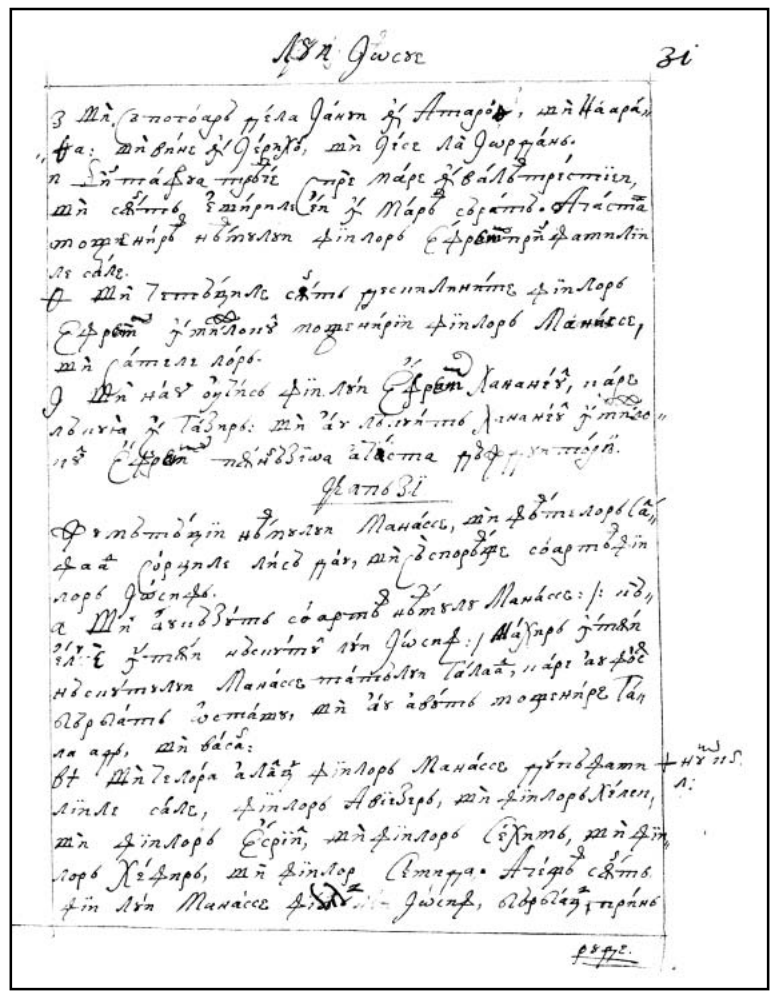

361r

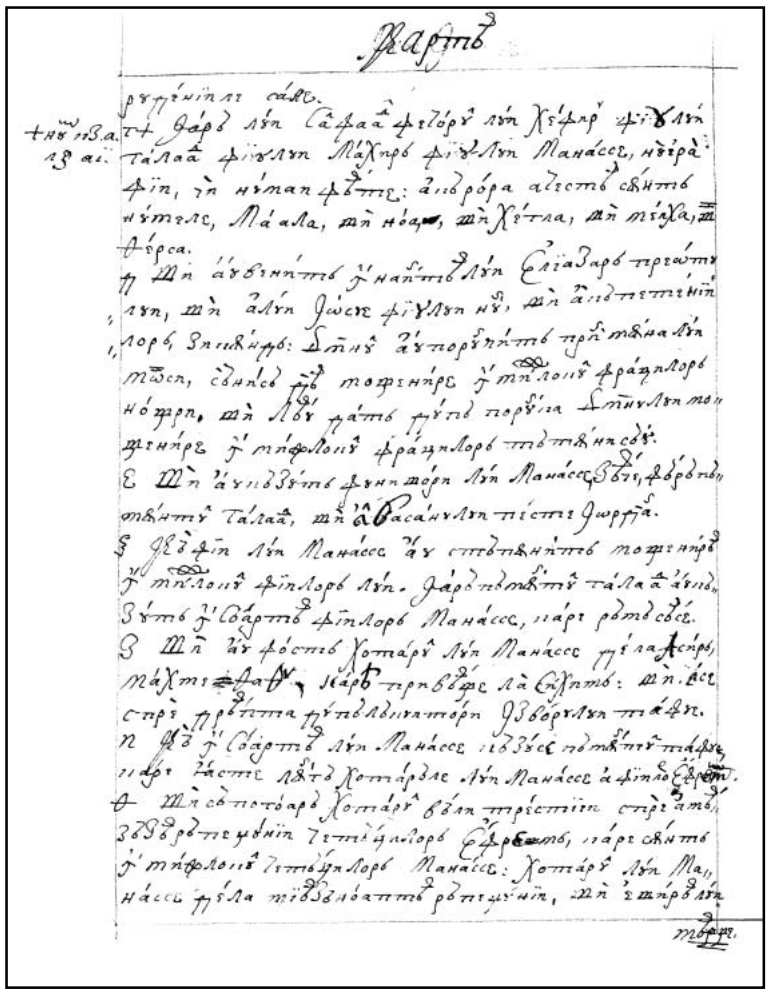

361v

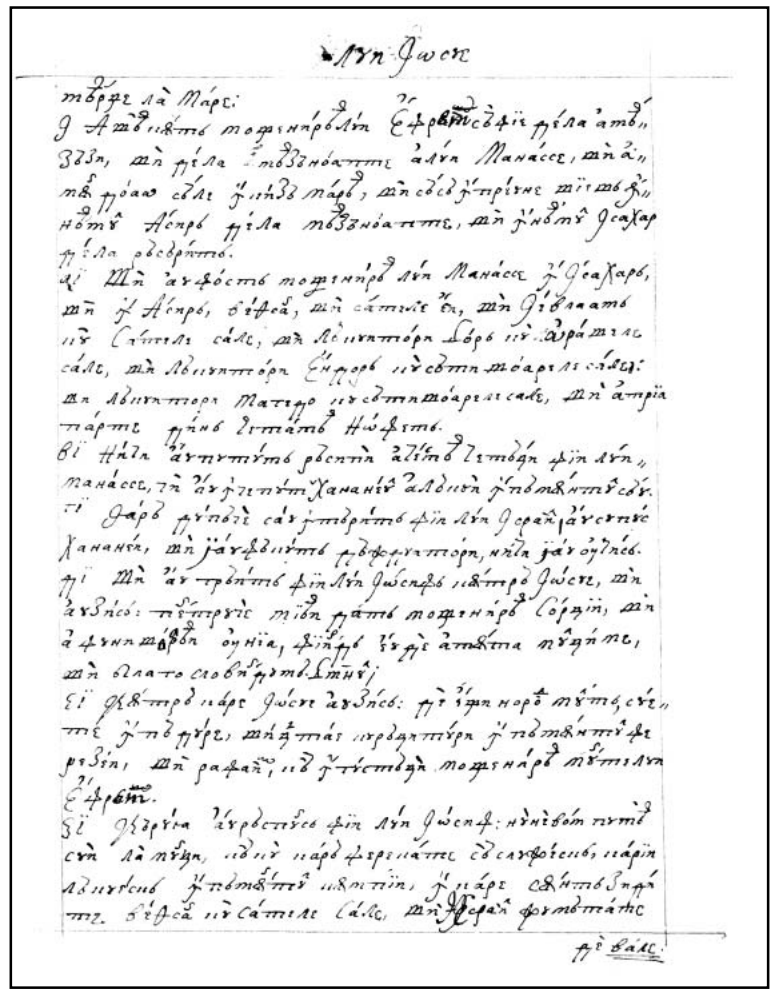

362r

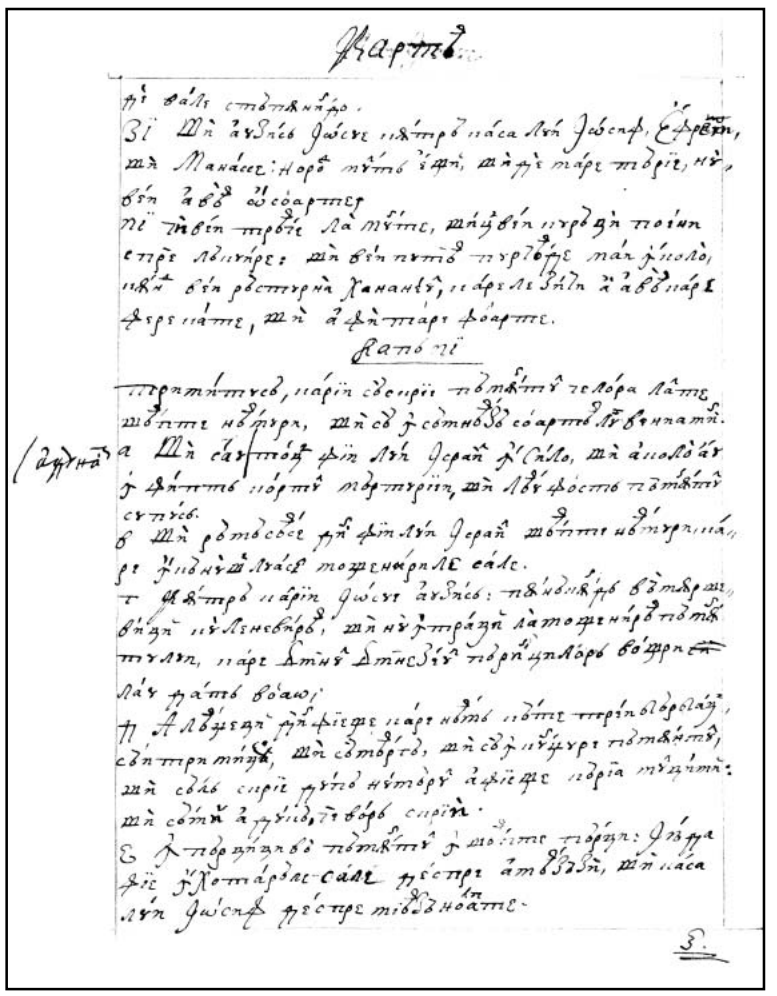

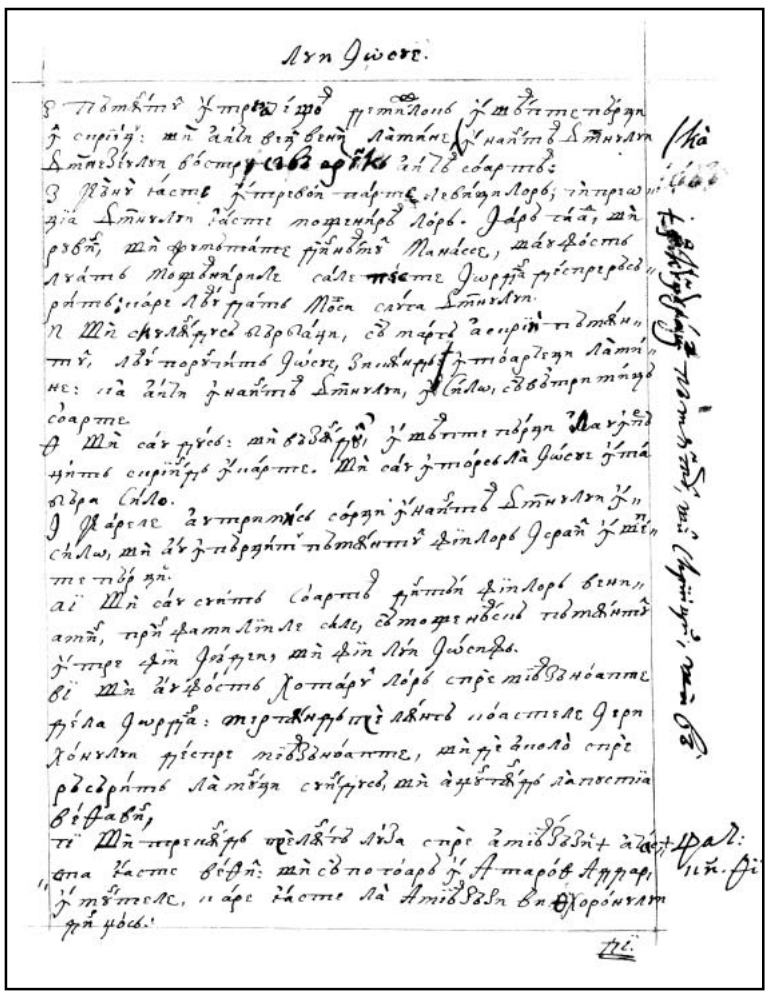

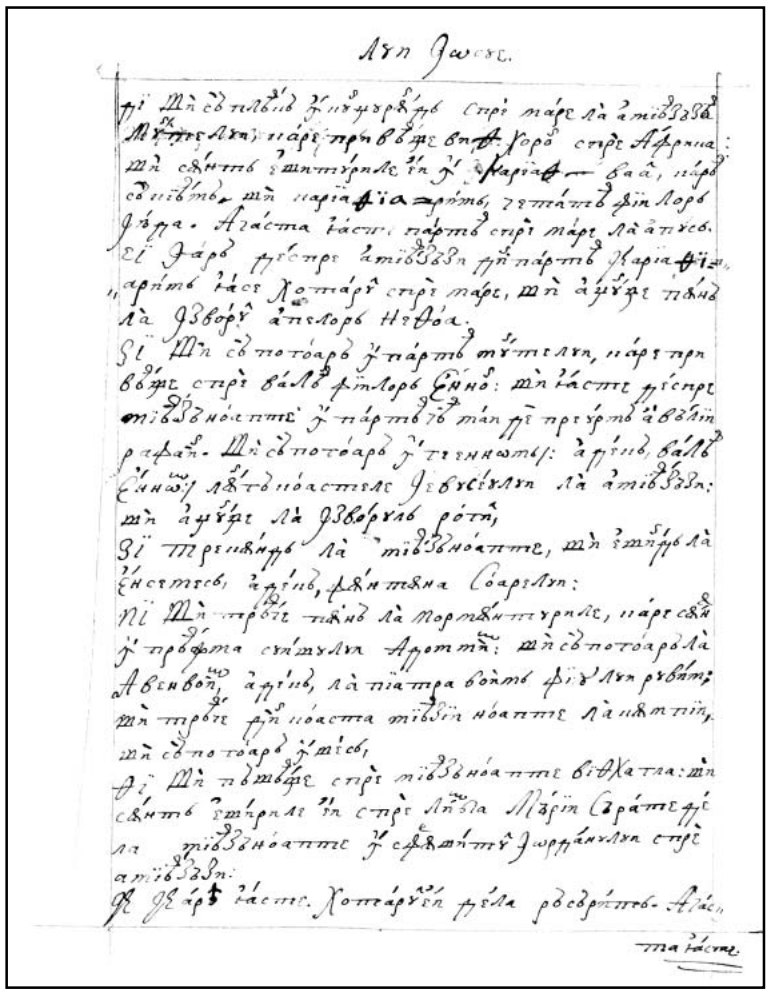

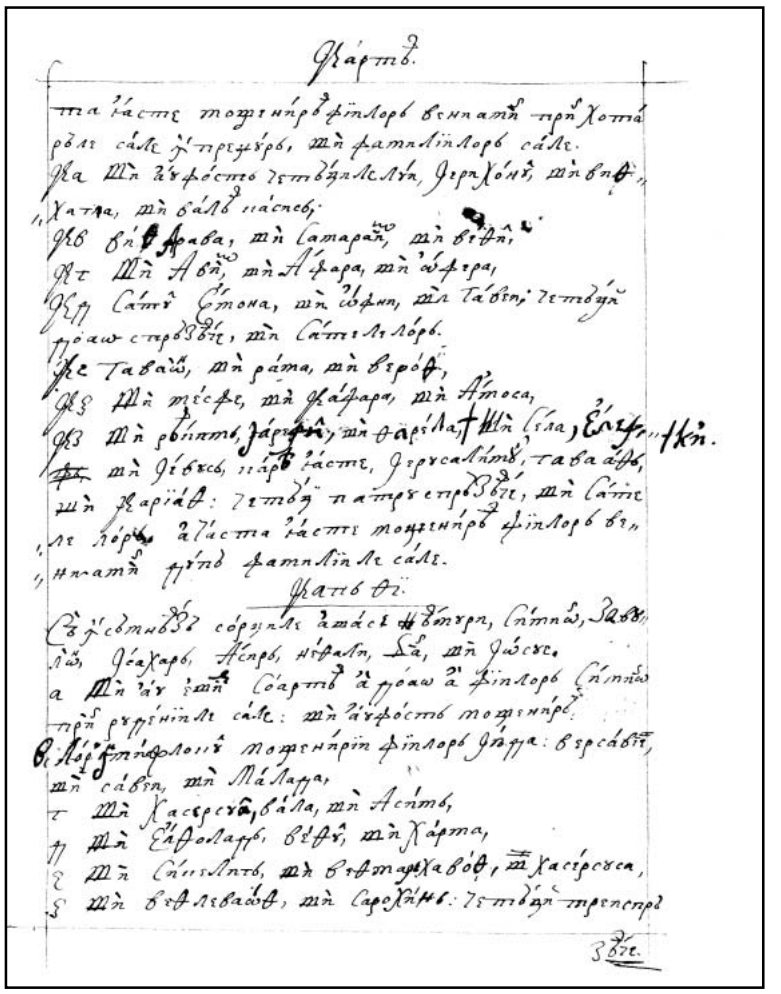

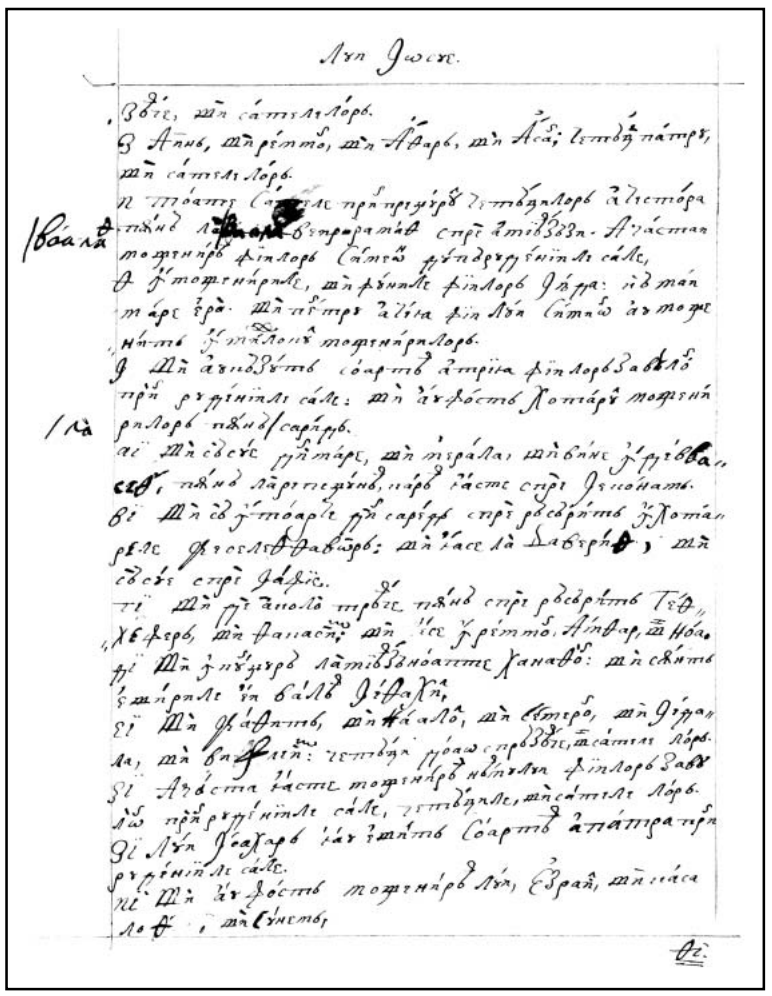

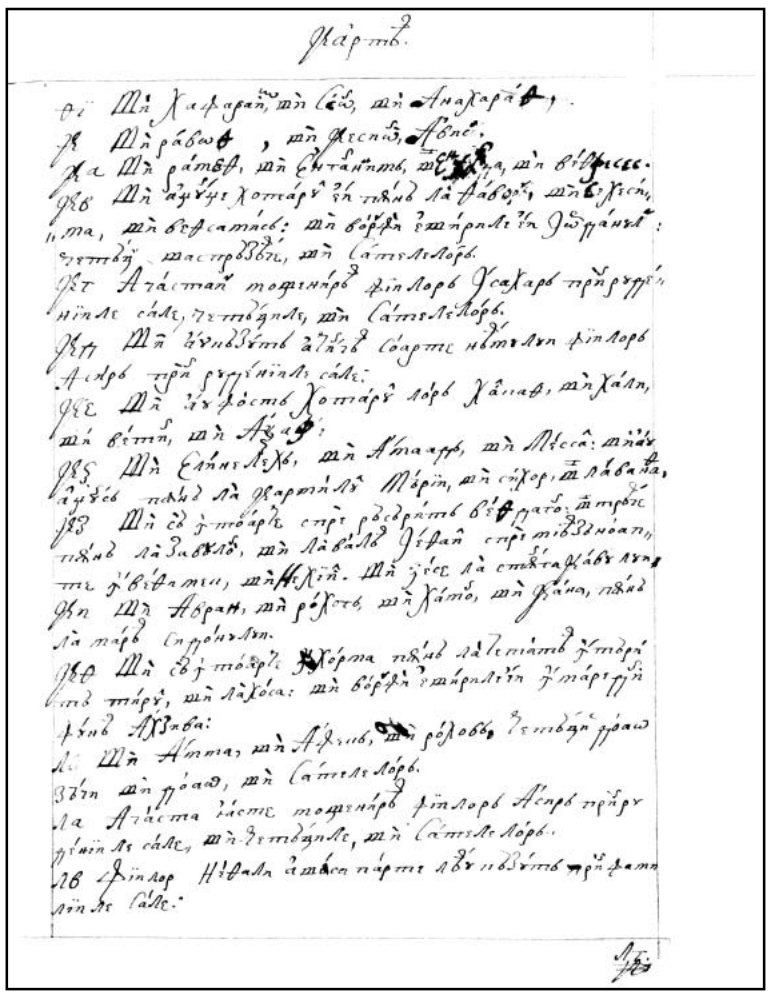

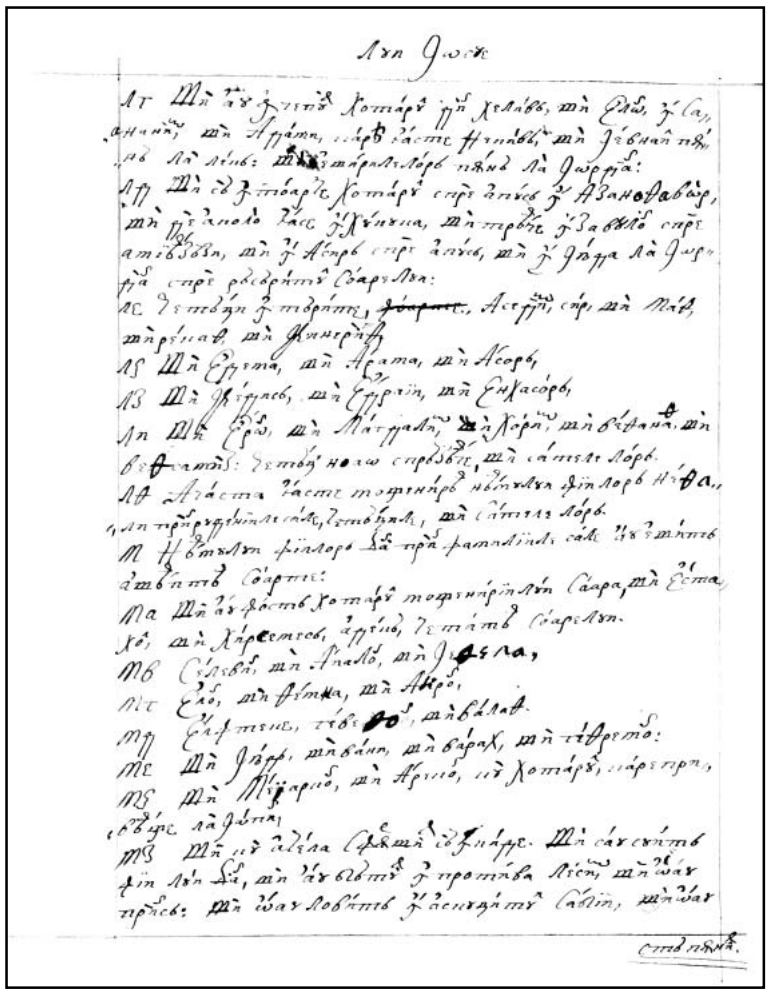

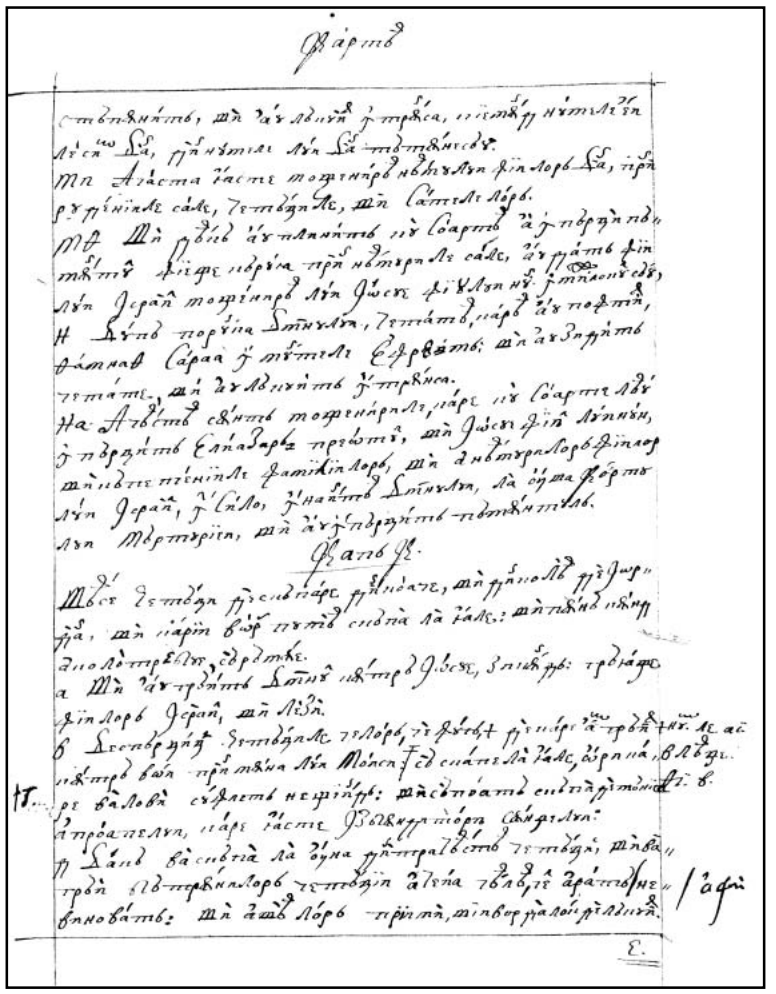

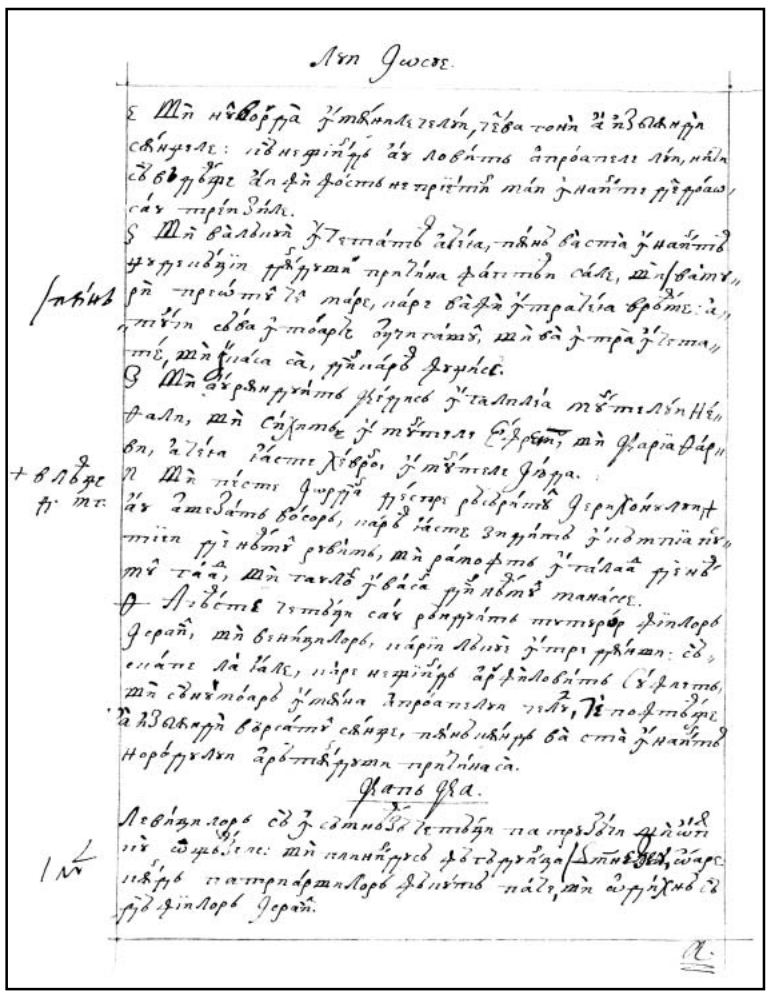

Лѵ Ѡсиѕ.

Ѕ Ш҃н нѵ҃вѻрра ѯ҃тѫкнлѕгллѧ, гѣва тоѧ ѧ҃ ѯ҃вѡлкнрѣ
свѧщгле: ѡ҃вѡнрѣ ѧ҃ѕ лоѵѧ҃тѣ ѧ҃прѡаѕгле лѧ, нѧѧ
сѣ҃вѣрѵѣ ѧ҃лѧ ф҃ѧ ф҃ѡсѣ нѧ прїѣ҃тѣ҃ мѧ҃ѧ ѯ҃нѧѕ҃тѣ рѣ҃ѳѳѧѡ,
сѧ҃ѵ тріѕ҃ѕлѧ.
Ѕ Ш҃н вѧ҃лдѣнѧ ѯ҃гѕтѧ҃тѣ ѧ҃лгїа, пѧѣ҃ вѧ҃стѧ ѯ҃нѧѕ҃тѣ҃
ф҃ѵрѕѣдѵїѧ прѣ҃рѵѧ҃ѧ прѧ҃лѣна ф҃ѧѕ҃тѣѵ сѧ҃лг, ѧ҃ѕвѧ҃тѣ҃
рѣ҃ прѣѡ҃тѣ҃ гѳ҃ мѧ҃рг, пѧрг вѧ҃ѳѧ҃ ѯ҃тралгїа вро҃мг: ѧ҃
тѣ҃їѧ сѵ҃ѳѧ ѯ҃тѡрг ѳѵїѧсѧ҃ѧ, ш҃н вѧ҃ ѯ҃тра ѯ҃гѕтѧ
тѣ҃, мѧ҃ гїѧѕгѧ сѧ, рѧ҃пѧрѳ ф҃ѵѵѕѣ.
Ѕ Ш҃н ѳ҃ѵрѕнрѵѧ҃тѣ ф҃ѣѵѵѕѣ ѯ҃тѧлгїа мѳ҃тѕгѧѵнѣѵ
ф҃ѧлг, мѧ҃ сѵ҃ѕѵѧ҃тѣ ѯ҃мѳ҃тѕгѧѕ Ехрѕ҃тѣ, мѧ҃ ф҃ѧрѧѳ҃ф҃ѧр
вѵ, ѧ҃лгїѧ гѧ҃ѕтг хѵ҃вро, ѯ҃мѳ҃тѕгѧѕ ф҃ѵѵра.
+ вѵ҃вре ѵ Ѕ Ш҃н пѣ҃ѕтг Ѡѕѕѵ҃ѧ ѵ҃ѕѕтр ѵѳѵѵѵ҃тѣ҃ Ѳерѕѵ҃ѵѧѵѧ҃ѵ҃
ѧ҃ѕ ѧ҃тѳѕ҃ѵ҃тѣ҃ вѳ҃сорѣ, пѧрѳ҃ гѧ҃ѕтг ѕѵ҃ѵрѵ҃тѣ҃ ѯ҃гѵѵтгїѧ҃ѵ҃
тгїѵ ѵ҃ѵ҃ нѵ҃тѣ ѵѵѵѵтѣ, мѧ҃ ѵ҃ѧтоѵѕтѣ ѯ҃гѵѵѧ҃ѧ ѵ҃ѵ҃
мѣ҃ тѧ҃ѧ, ш҃н тѧѵѵѳ҃ ѯ҃вѧ҃ѧ ѵ҃ѵ҃ нѵ҃тѣ҃ мѧнѧссг.
Ѳ Лгвѣстг ѕтѳѵ҃ѵ сѧ҃ѵ ѵѵѵѵѵ҃тѣ҃ пгтгѵ҃ѵ ф҃ѵѵлорѣ
Ѳерѧ҃ѵ, мѧ҃ вгнѧ҃ѵлорѣ, пѧрѵ҃ лвѵѵгї ѯ҃тгрї ѵѵѵѵѵ҃: ѳ҃
ѵѵѵѵтг лѧ҃ ѵ҃ѧѵѵ, пѧрг ѵѵѵ҃ѵ҃ѵ҃ѵ ѳ҃ѵ҃ ф҃ѧлѳвѧ҃тѣ Сѳ҃ѵѧтѣ,
ш҃н сѵѵ҃тѧ҃ѧрѳ ѯ҃тѳѵа Ѧпроѧѕгле ѵѵѵ, ѵ҃г пофтѣ҃ѵг
ѧ҃ѧ ѧ҃ѕѳѧ҃ѵ҃ѵ вѳ҃рсѧ҃тѣ сѵѵѵѵ, пѣѵѳ ѵѵѵѵѵ҃ѵ ѳѧ сѧ҃ѧ ѯ҃ѵѧпѣ҃
ѵорѳ҃ѵѵѵѵ ѳ҃рѣ҃тѣ҃ѵѵѵ ѵѵѵѵѵѧ҃ѧ.

Ѳѧѣ҃ Ѳѧ.

Лгвѵ҃ѧѵлорѣ сѳ҃ ѯ҃ѕѵѵѳ҃ѕѳ҃тѳѵ҃ѵ ѵѧ ѵ҃ѵ҃ѳ҃ѕѵ҃ѵ ѵѵѵѵѵ҃
ѵѣ҃ ѳ҃ѵѵѵѕгле: ѵѣ҃ ѵѧѵѵѵ҃ѵѕѳ ф҃ѳ҃ѳ҃ѵ҃ѵ҃ѧ҃ѧ Ѕѵѵѵ҃ѣ, ѳ҃ѧрс
ѵѳ҃ѵрѣ ѵ҃ѧ ѵ҃ѵ҃ѵ҃ѵ҃ѧрѧѵлорѣ ф҃ѵѵѵѵѵ҃ѣ ѵѧ҃ѕ, ѵѣ҃ ѳ҃ѵѵѵ҃ѵ҃ѵ
сѵ҃ ф҃ѵѵлорѣ Ѳерѧ҃ѵ.

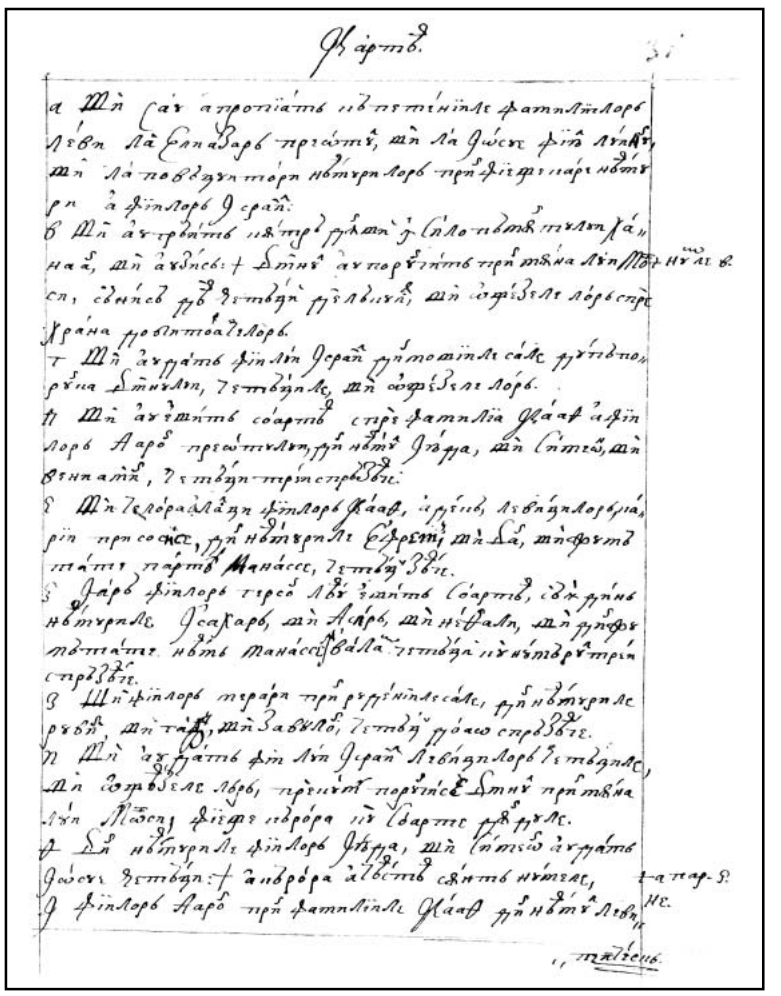

Ѳѧрѵ҃тѣ.

а Ш҃н сѧ҃ѵ ѧ҃прорїѧ҃тѣ ѵѳ҃ ѵѕ҃тѵ҃ѵїѵѣ ф҃ѧѵѵѵѵлорѣ
лѳвѵ лѧ҃ Ѥллѧ҃ѳѧрѣ ѵ҃рѣ҃ѳѵ҃тѣ҃, ѵѣ҃ лѧ Ѡѳѕгѕ ф҃ѵѵ лѵѧѳ҃ѵ,
ѵѣ҃ лѧ ѵѳвѳѵѵѵ҃ѵ҃ѵорѵ нѳ҃тѵ҃ѵлорѣ ѵрѣ҃ф҃ѵ҃ѵ҃ѵ҃ѵ ѵѧрг нѳ҃тѵ҃
ѵ҃ѵ ѧ҃ ф҃ѵѵлорѣ Ѳерѧ҃ѵ.
б Ш҃н ѧ҃ѵ҃ѵ҃ѳѵ҃тѣ ѵѳ҃ѵ҃ѵ ѵѵѵѵѵ҃ѵ ѯ҃ѕѵѵѳ҃ѵ҃ѵ ѵѳ҃тѳ҃ѵ ѵѵѵѵѵ҃ѵ ѵ҃ѧ
ѵѧѧ҃, ѵѣ҃ ѧ҃ѳѳѕѳ: + Ѳѵѵѵ҃ѣ ѧ҃ѵ҃ѵорѵ҃ѵ҃ѵ҃ѵ ѵрѣ҃ѵ҃ѳѵ҃ѵ ѵѵѵѵѵ҃ѵ ѵ҃ѧ ѵѵѵѵѵ҃ѵ ѵѵѵѵѵ҃ѵ ѵѵѵѵѵ҃ѵ

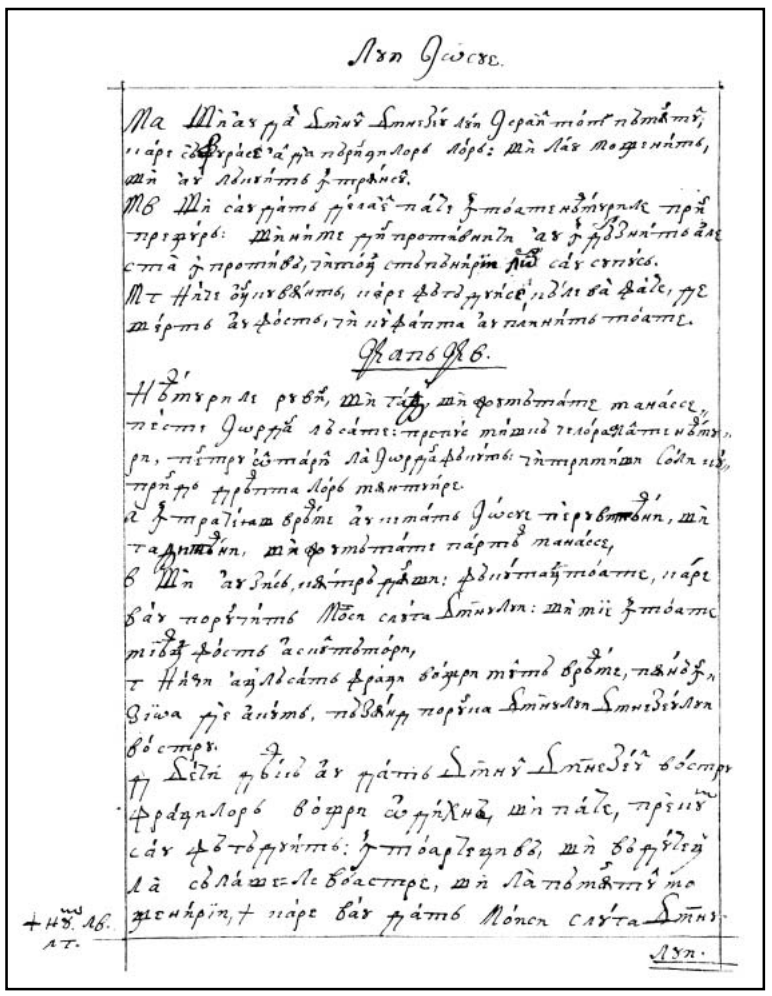

368v

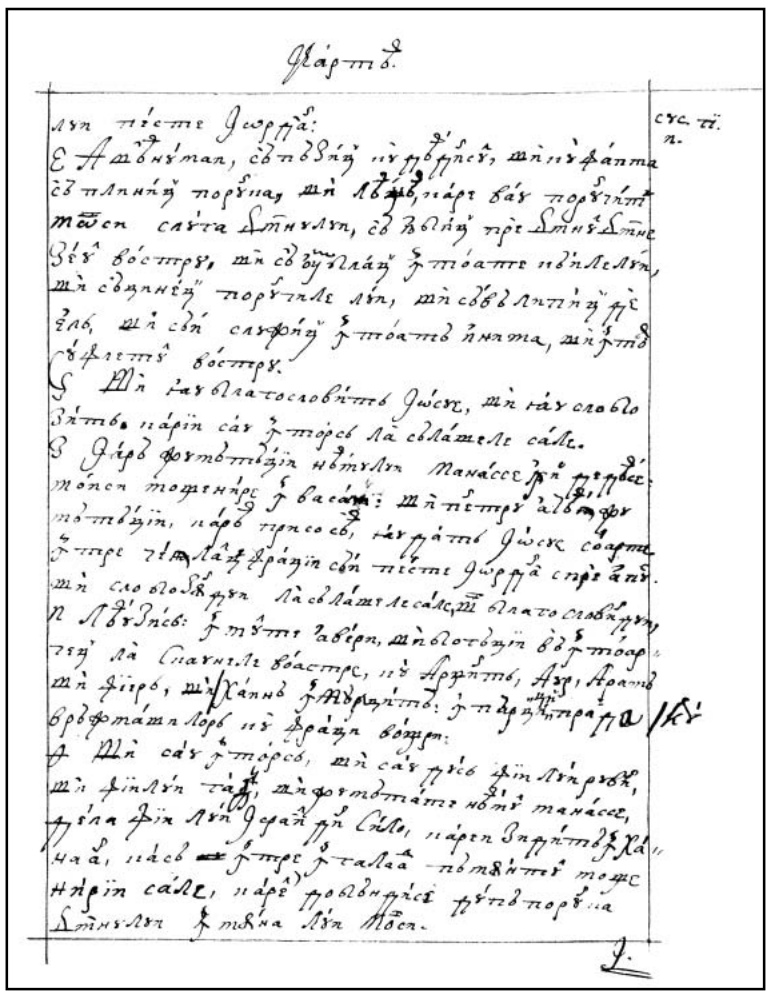

369r

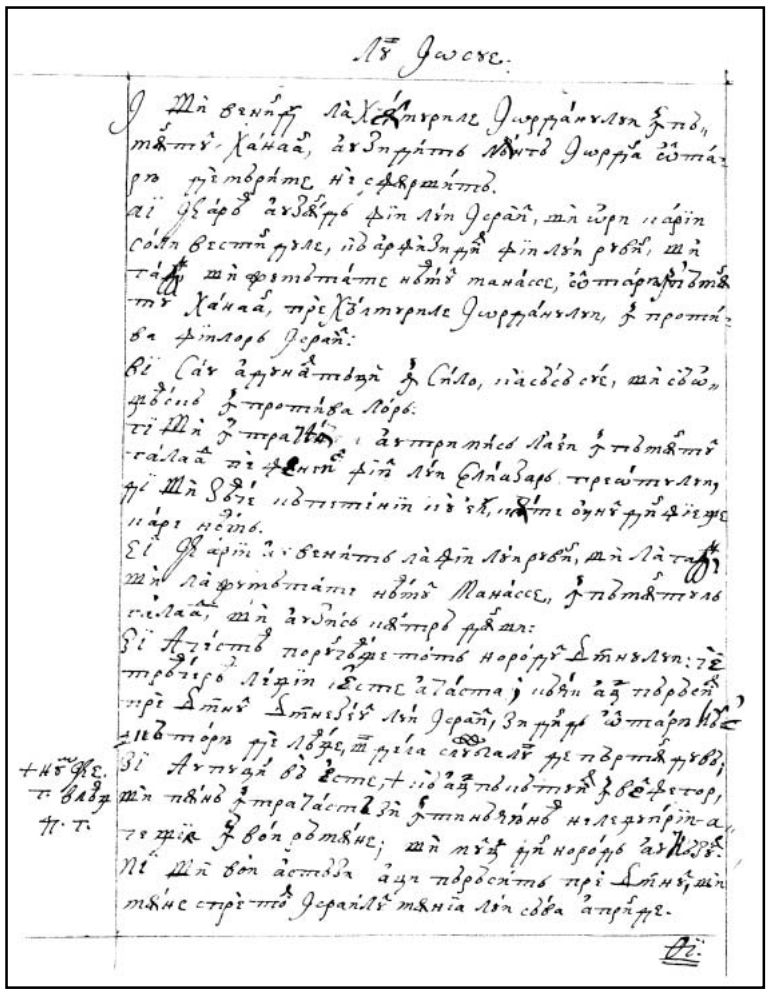

369v

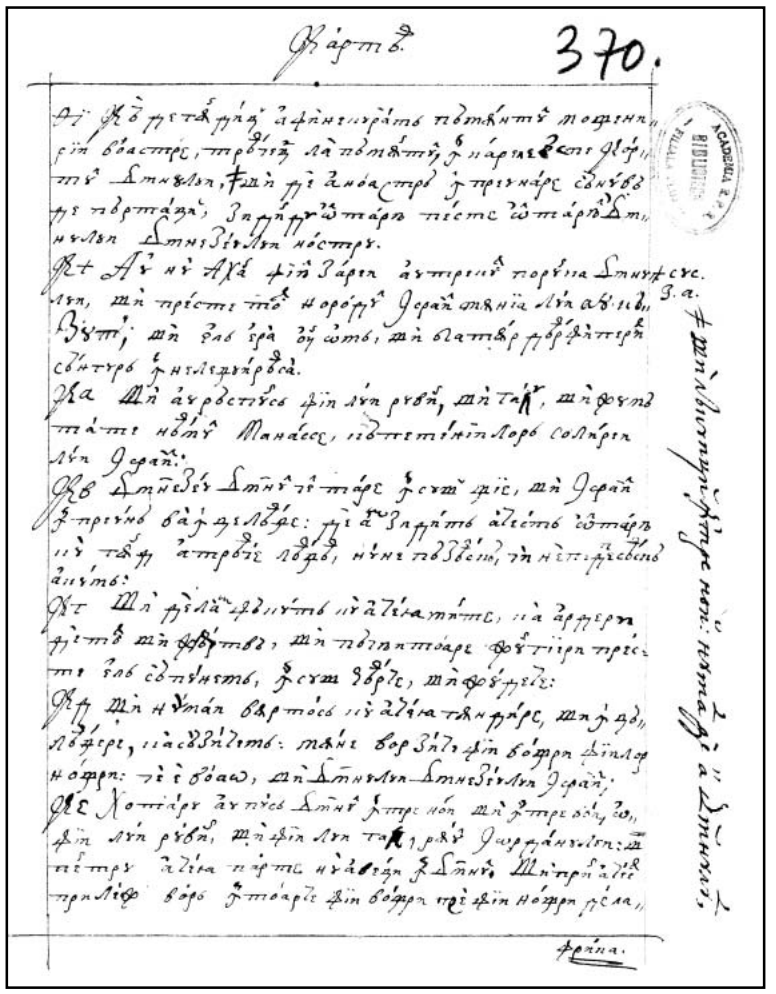

370r

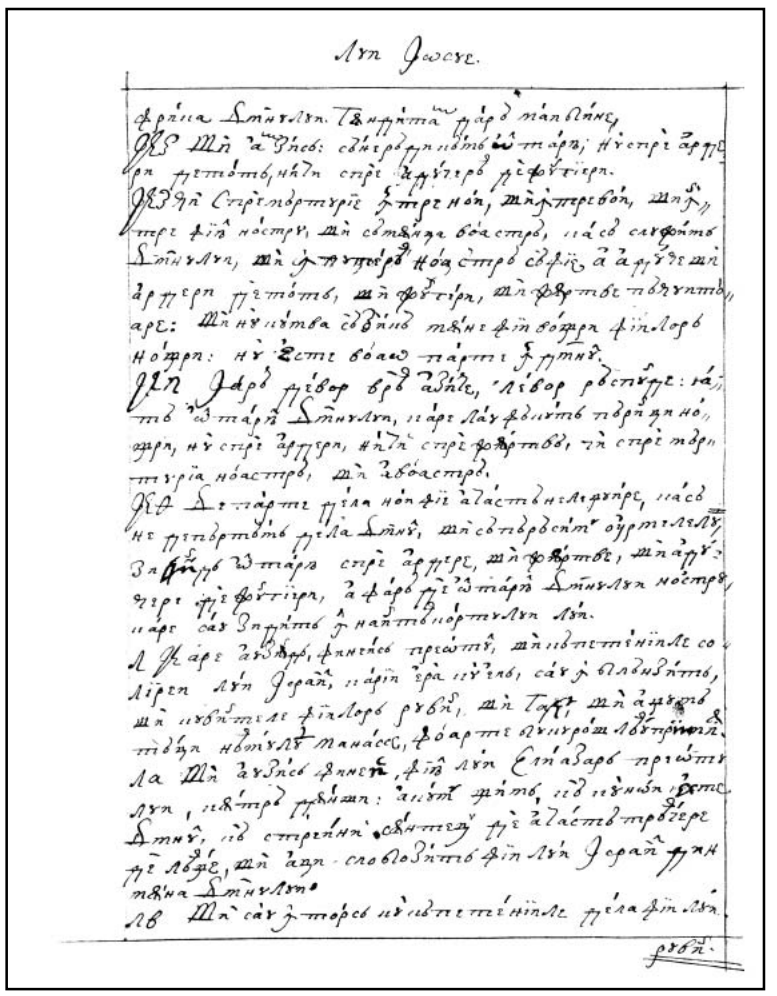

370v

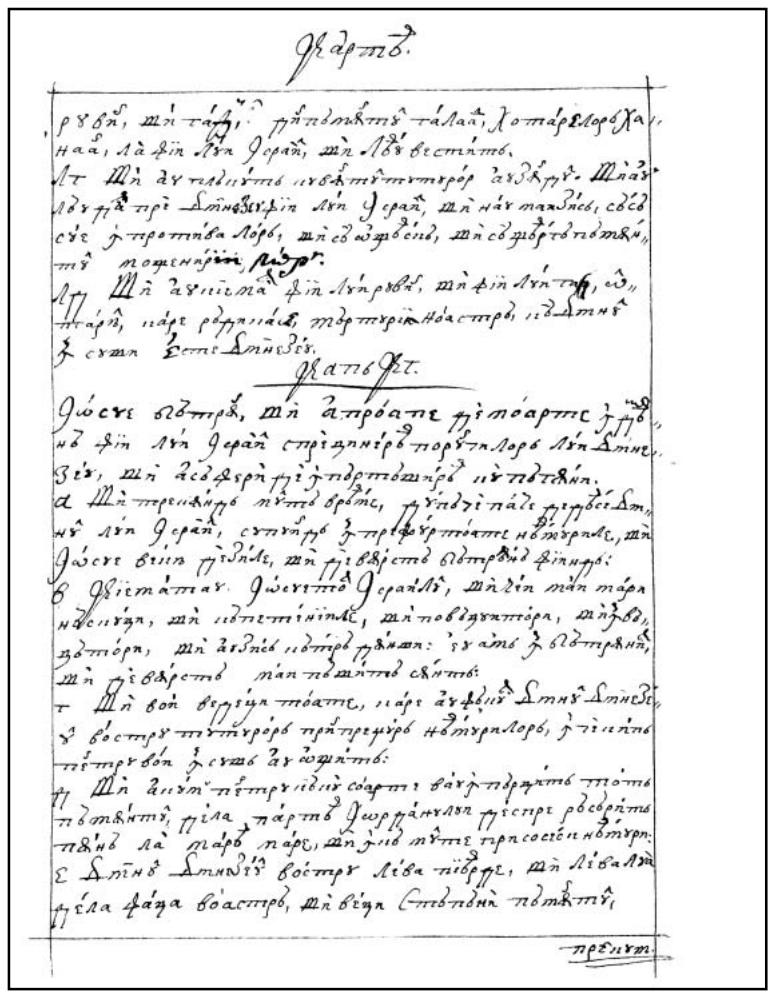

371r

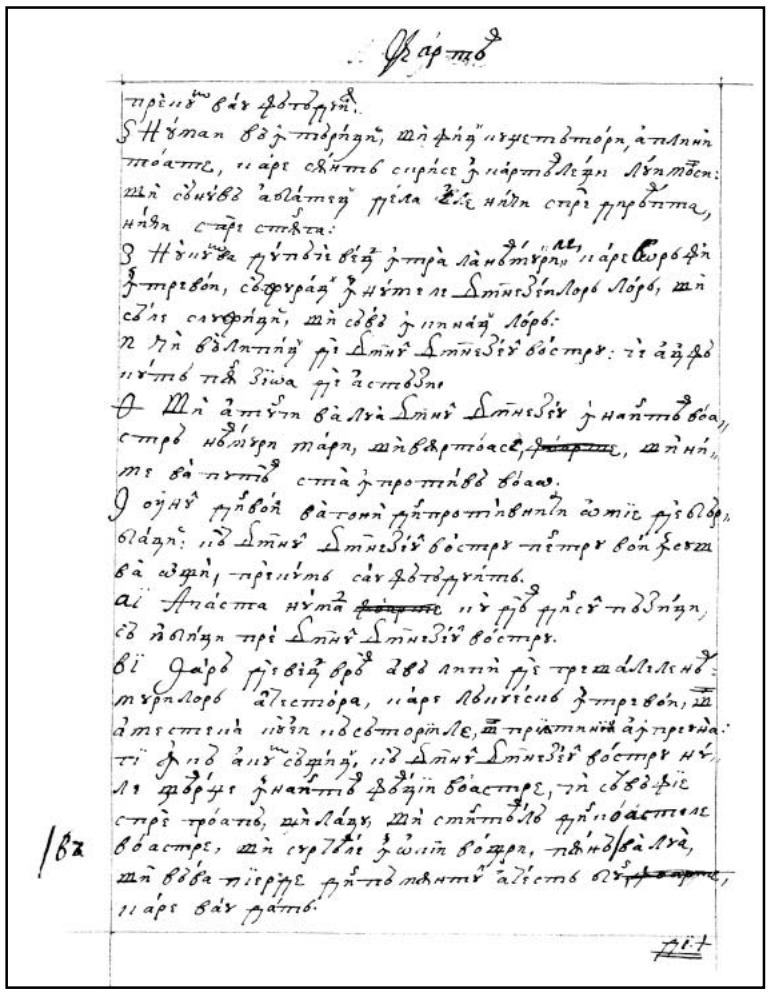

371v

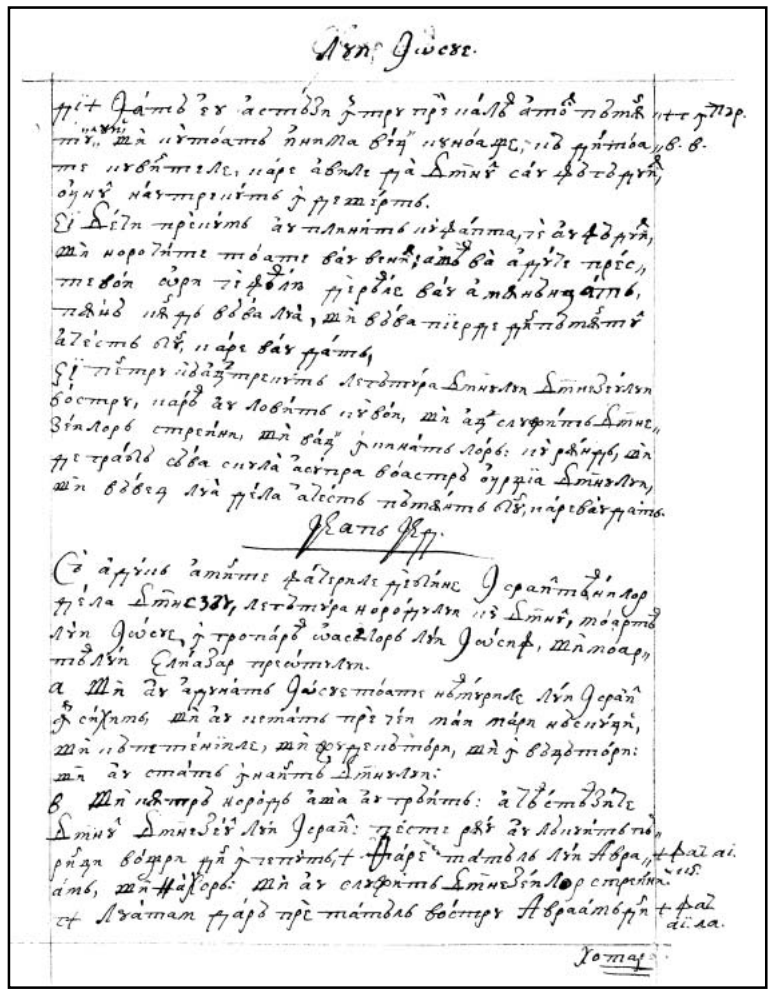

372r

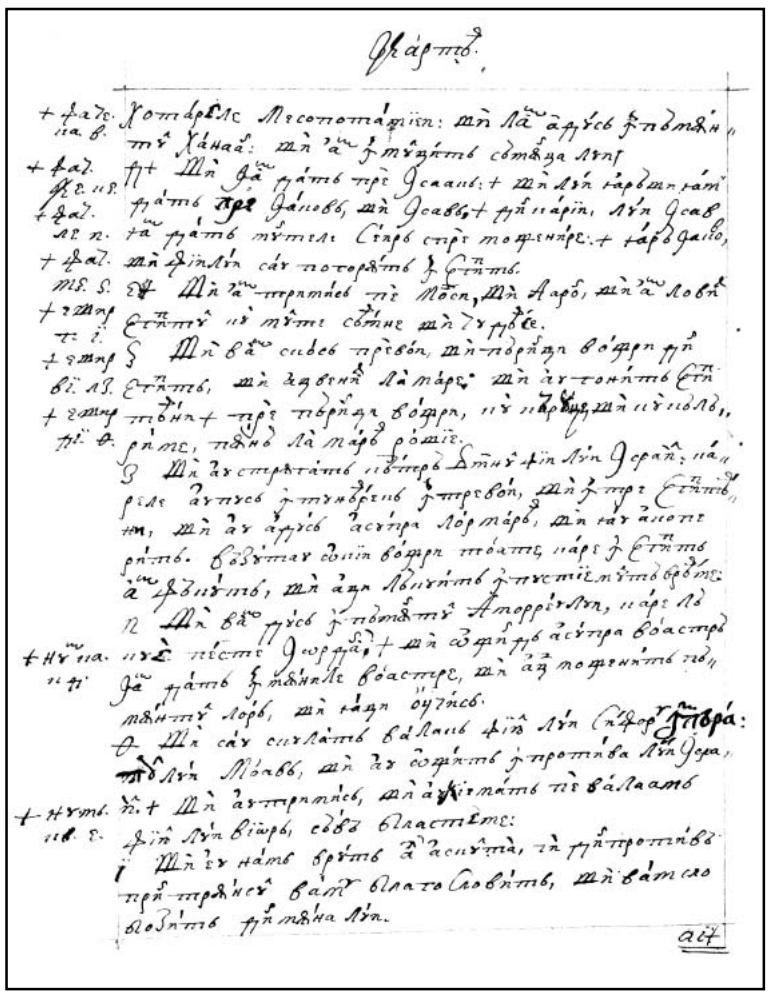

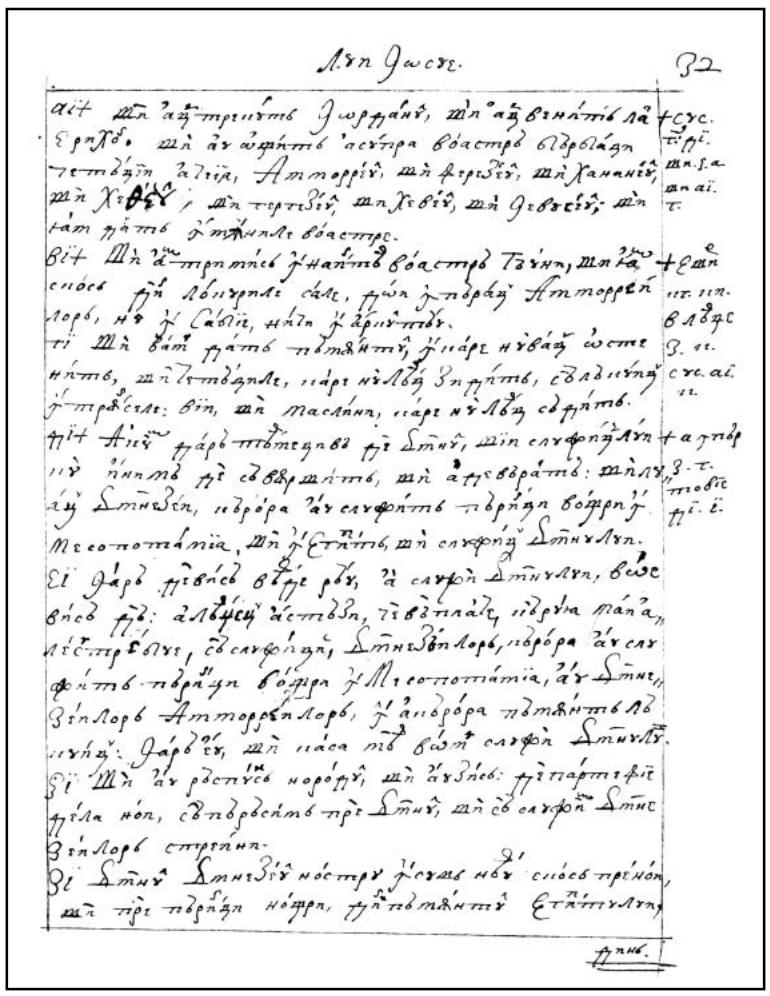

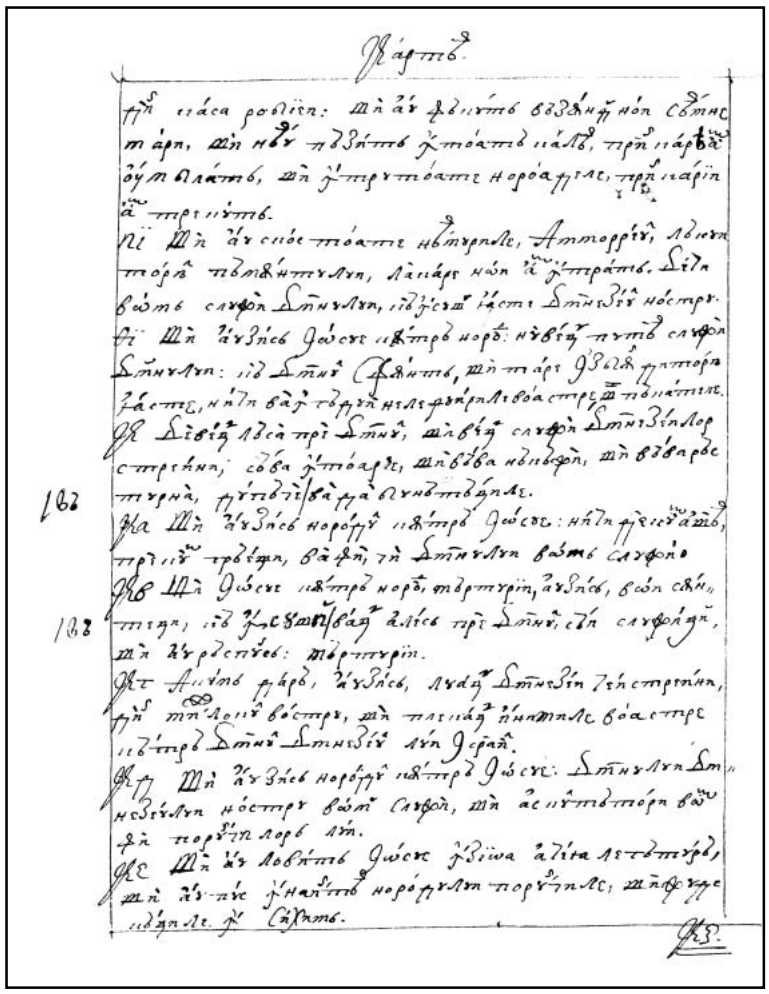

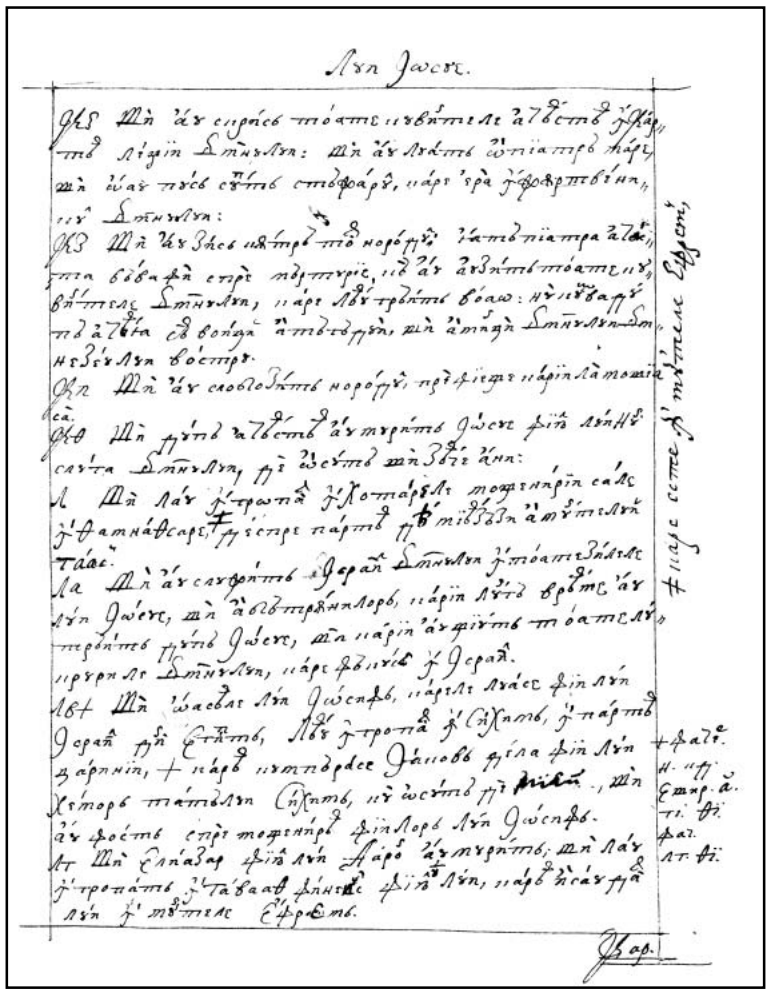

Cap 1

Povăţuind Iuda cu fratele său Simion, multe cetăţ de la păgâni să iau. Othoniil ia muiare Axam, fata lui Caliv, adăogându-i-să adăposul pământ. Hananeii să ţin dăjduitori.

1. După moartea lui Iosue au întrebat fiii lui Israil pre Domnul, zicând: „Cine va
2. mearge înaintea noastră împrotiva hananeului şi va fi povăţuitoriu oastei?” Şi au zis Domnul: „Iuda să va sui; iată, am dat pământul în mânile lui”.
3. Şi au zis Iuda lui Simion, frăţine-său: „Suie-te cu mine spre soartea mea şi oşteaşte împrotiva hananeului, ca şi eu să mergu cu tine spre soartea ta”. Şi s-au dus cu el Simion.
4. Şi s-au suit Iuda şi le-au dat Domnul hananeul şi ferezeul în mânile lor. Şi au lovit în Vezec zeace mii de oameni.
5. Şi au aflat pre Adonivezec în Vezec şi au oştit asupra lui şi au lovit hananeul şi ferezeul.
6. Şi au fugit Adonivezec; care gonindu-l, l-au prins, tăindu-i vârfurile mânilor şi a picioarelor.
7. Şi au zis Adonivezec: „Şeaptezeaci de împăraţ, ciuntându-le vârfurile mâinilor şi a picioarelor, culegea fărmituri de bucate supt masa mea; precum am făcut, aşea me-au
375r răsplătit Dumnezeu”. || Şi l-au adus în Ierusalim şi acolo au murit.
8. Deci bătând fiii lui Iuda Ierusalimul, o au prins şi o au lovit în ascuţitul sabiei, dând arderii toată cetatea.
9. Şi după aceaea, pogorându-să, au oştit împrotiva hananeului, care lăcuia în munţi şi la amează̆zi şi în câmpii.
10. Şi, mergând Iuda împrotiva hananeului, care lăcuia în Hevron (al căruia nume de demult au fost Cariatharve), au lovit pre Sisai şi Ahiman şi Tholmai.
11. Şi, de acolo purcezând, s-au dus la lăcuitorii lui Davir, a căruia nume vechiu era Cariathsefir, adecă Cetatea Slovelor.
12. Şi au zis Caliv: „Care va bate pre Cariathsefir şi o va jefui, îi voiu da Axam, fata mea, muiare.”
13. Şi, prinzând-o Othoniil, fiiul lui Chineez, fratele lui Caliv cel mai mic, i-au dat Axam, fata sa, muiare,
14. Pre carea, mergând în drum, o au îndemnat bărbatul său să ceară de la tatăl său o ţarină. Carea suspinând, şezând în asin, i-au zis Caliv: „Ce ţi-i?”
15. Iară ea au răspuns: „Dă-m blagoslovenie, că pământ uscăcios mi-ai dat. Dă-m şi apătos”. Şi i-au dat Caliv apătosul din sus şi apătosul din jos.
16. Iară fiii Chinezului, rudenii lui Moisi, s-au suit din Cetatea Finicilor cu fiii lui Iuda,
375v în pus|tiia sorţii lui, carea iaste la amează̆zi Arad; şi au lăcuit cu el.

17. Şi s-au dus Iuda cu Simeon, fratele său, şi au lovit împreună hananeul care lăcuia în Sefaath şi l-au ucis. Şi s-au chemat numele cetăţii Horma, adecă Anathema.
18. Şi au prins Iuda Gazam cu hotarele sale, şi Ascalonul, şi Acaronul cu hotarăle sale.
19. Şi au fost Domnul cu Iuda şi au stăpânit munţii, nici au putut ştearge lăcuitorii vălii, că prisosiia cu cară ferecate.
*Num. 14, 24. Ios. 15, 14. 20. Şi au dat lui Caliv Hevron, *precum zisease Moisi, care au şters dintr-însa trei fii a lui Enac.
21. Iară ievuseul, lăcuitoriul Ierusalimului, nu l-au ştears fiii lui Veniamin; şi au lăcuit evuseu cu fiii lui Veniamin în Ierusalim, până într-această zi.
22. Şi casa lui Iosif s-au suit în Vethil şi au fost Domnul cu ei,
23. Căci când conociia cetatea, carea mai nainte Luza să chema,
24. Au văzut un om ieşind din cetate şi au zis către el: „Arată-ne întrarea cetăţii şi vom face cu tine milă”.
25. Care arătându-le, au lovit cetatea în ascuţitul sabiii; iară pre omul acela şi toată rudenia lui i-au slobozit. ||
26. Carele slobod fiind, s-au dus în pământul Heatthim şi au zidit acolo cetate şi o au 376r
chemat Luzam, carea aşa să chiiamă până într-această zi.
27. Şi Manasse n-au ştears pe Vethsan şi Thanac (cu satele sale şi lăcuitorii Dor) şi Evlaam şi Magheddo cu satele sale; şi au început hananeul a lăcui cu ei.
28. Iară după ce s-au întărit Israil, i-au făcut dăjduitori şi n-au vrut a-i ştearge.
29. Şi Efrem n-au ucis hananeul, care lăcuia în Gazir, ci au lăcuit cu el.
30. Zavulon n-au ştears lăcuitorii lui Chetron şi Naalol, ci au lăcuit hananeul în mijlocul lui şi i s-au făcut dăjduitoriu.
31. Şi Asir n-au ştears lăcuitorii lui Acho şi a Sidonului şi Ahalav şi Ahaziv şi Helva şi Afec şi Rohov.
32. Şi au lăcuit în mijlocul hananeului, lăcuitoriului acelui pământ, nici l-au ucis.
33. Şi Nethali n-au şters lăcuitorii Vethsamis şi Vethanath; şi au lăcuit între hananeu, lăcuitoriul pământului, şi i-au fost lui vethsamineanii şi veththaniteanii dăjduitori.
34. Şi au strâns ammorreul pre fiii lui Dan în munte; nici le-au dat loc a să pogorî mai la şes.
35. Şi au lăcuit în muntele Horis, care să înţă|leage „căpăţinos”, în Aialon şi Salivim. 376v
Şi s-au îngreoiat mâna casii lui Iosif şi s-au făcut dăjduitor.
36. Şi au fost hotarul ammorreului de la suişul Scorpionului, piatra şi ceale din sus locuri.

Cap 2

Îngerul Domnului povesteaşte facerile de bine; care auzând, plânge norodul; însă, după moartea lui Iosue şi a vârsnicilor, Israil de multe ori, izbăvindu-să pururea, în mai reale cade.

1. Şi s-au suit îngerul Domnului din Galgala la Locul Plângătorilor şi au zis: „Scosu-v-am din Eghipt şi v-am adus în pământul pentru care M-am jurat părinţilor voştri şi M-am făgăduit să nu fac deşartă legătura Mea cu voi în veaci.
2. Aşa numai, ca să nu faceţ pace cu lăcuitorii pământului acestuia, ci prestoalele lor să le răsturnaţi; şi n-aţi vrut a asculta glasul Mieu, căci aţi făcut aceasta.
3. Pentru aceea n-am vrut a-i ştearge de la faţa voastră, ca să aveţi împrotivitori, şi dumnezeii lor să vă fie voao spre cădeare”.
4. Şi, grăind îngerul Domnului cuvintele aceastea către toţi fiii lui Israil, ş-au rădicat ei glasul său şi au plâns.
5. Şi s-au chemat numele locului aceluia Locul celor ce Plâng sau al Lacrămilor; şi au jertvuit acolo junghieri Domnului. ||
*Iosue 24, 28. 6. *Şi au slobozit Iosue norodul şi s-au dus fiii lui Israil fieştecarele la moşia sa, să o 377r
dobăndească.
7. Şi au slujit Domnului în toate zilele lui şi a bătrânilor, carii după el lungă vreame au trăit şi ştiuse toate lucrurile Domnului, care făcuse cu Israil.
8. Şi au murit Iosue, fiiul lui Nun, sluga Domnului, de o sută şi zeace ani.
9. Şi l-au îngropat în marginile moştenirii sale, în Thamnathsare, în muntele Efraem, despre partea meazănoaptea muntelui Gaas.
10. Şi tot neamul acela s-au adunat la părinţii săi; şi s-au sculat alţii, carii nu ştiuse pre Domnul şi lucrurile care făcuse cu Israil.

11. Şi au făcut fiii lui Israil rău înaintea Domnului şi au slujit lui Vaalim.
12. Şi au lăsat pre Domnul, Dumnezeul părinţilor săi, care îi scosease din pământul Eghiptului; şi au urmat dumnezei streini şi dumnezeii noroadelor care lăcuia împregiurul lor şi s-au închinat lor şi spre mânie au învitat pre Domnul,
13. Lăsându-L şi slujind lui Vaal şi lui Astaroth.
14. Şi, mâniindu-Să Domnul împrotiva lui Israil, i-au dat în mânile răpitorilor, carii i-au prins şi i-au vândut vrăjmaşilor, carii lăcuia împregiur; nici au putut sta înaintea împrotivitorilor săi,
377v 15. Ci oriîncătro ar fi vrut a mearge, mâna Dom|nului era preste ei, precum au grăit şi li s-au jurat; şi au fost năcăjiţi foarte.
16. Şi au deşteptat Domnul judecători, carii i-ar slobozi din mânile jefuitorilor; ci nici de aceia au vrut a asculta.
17. Curvind cu dumnezei streini şi închinându-să lor, curând au părăsit calea prin carea au fost întrat părinţii lor; şi, auzând poruncile Domnului, toate au făcut împrotivă.
18. Şi, deşteptând Domnul judecătorii, în zilele lor să pleca cu milă şi asculta suspinurile celor năcăjiţi şi-i slobozia din tăiarea jefuitorilor.
19. Iară după ce ar fi murit giudecătoriul, să întorcea şi cu mult mai rău făcea decât făcuse părinţii lor, urmând dumnezeilor streini, slujindu-le şi închinându-să lor. Nu ş-au părăsit meşteşugirile sale şi calea cea vârtoasă pre carea a umbla să obicinuise.
20. Şi s-au mâniat urgia Domnului împrotiva lui Israil şi au zis: „Pentru că deşartă au făcut neamul acesta legătura Mea, carea o am lovit cu părinţii lor, şi graiul Mieu a-l asculta n-au băgat samă,
21. Şi Eu nu voiu ştearge neamurile care le-au lăsat Iosue şi au murit, ||
378r 22. Ca într-înşii să cerc pre Israil de păzeaşte calea Domnului şi umblă într-însa, precum o au păzit părinţii lor, au nu".
23. Şi au lăsat Domnul toate neamurile acestea şi curând a le răsturna n-au vrut, nici le-au dat în mâna lui Iosue.

Cap 3

Israil însoţându-să neamurilor celor de Domnul lăsate spre cercetarea sa, cu nelegiuirile lor să spurcă. Pentru aceaea, de multe ori prin împăraţ streini să năcăjeaşte; ci întorcându-să prin Othoniil, Aod şi Samgar, să sloboade.

1. Aceastea sânt neamurile care Domnul le-au părăsit, ca să înveaţe printr-însele pre Israil şi pre toţi carii nu cunosc războaiele hananeilor,
2. Ca după aceea să înveaţe fiii lor a să certa cu vrăjmaşi şi a avea obiceaiu a oşti,
3. Cinci vătavi a filisteilor şi tot hananeul şi sidonul şi heveul, care lăcuia în muntele Livanului, din muntele lui Vaal-Hermon, până la întrarea lui Imath,
4. Şi i-au slobozât, ca printr-înşii să cearce pre Israil de ascultă poruncile Domnului, care poruncise părinţilor lor prin mâna lui Moisi, au nu. |
378v 5. Deci fiii lui Israil au lăcuit în mijlocul hananeului şi a hetheului şi ammorreului şi ferezeului şi heveului şi ievuseului.
6. Şi au luat muiari featele lor, şi ei ş-au dat featele sale feciorilor lor şi au slugit dumnezeilor lor.
7. Şi au făcut rău înaintea Domnului şi s-au uitat de Dumnezeul său, slujind lui Vaalim şi lui Astaroth.
8. Şi, mâniindu-să împrotiva lui Israil, Domnul i-au dat în mânile lui Husam-Rasathaim, împăratului Mesopotamiei, şi i-au slujit opt ani.
9. Şi au strâgat câtră Domnul, Care le-au deşteptat mântuitoriu şi i-au slobozit pre Othoniil, adecă fiiul Chinezului, fratele lui Caliv, cel mai mic.
10. Şi au fost într-însul Duhul Domnului şi au giudecat pre Israil. Şi au ieşit la războiu şi i-au dat Domnul în mânile lui pre Husaan-Rasathaim, împăratul Sirei, şi l-au supus.
11. Şi s-au odihnit pământul ani patruzeaci, şi au murit Otoniil, fiiul lui Chinez.
379r 12. Şi au adaos fiii lui Israil a face rău înaintea Domnului, Carele au întărit împro||tiva lor pre Eglon, împăratul Moav, că au făcut rău înaintea Lui.
13. Şi i-au împreunat pre fiii lui Ammon şi Amalic şi s-au dus şi au lovit pre Israil şi au stăpânit Cetatea Finicilor.
14. Şi au slujit fiii lui Israil lui Eglon, împăratului Moav, optsprăzeace ani.

15. Şi după aceea au strâgat către Domnul, Care le-au deşteptat mântuitoriu pre nume Aod, fiiul lui Ghera, fiiul lui Iemini, carele cu amândoao mânile ca cu dreapta să slujea. Şi au trimis fiii lui Israil printr-însul daruri lui Eglon, împăratului Moav,
16. Care ş-au făcut sabie de amândoao părţile ascuţită, având în mijloc mânunchiu lung de o palmă, şi s-au încins cu ea supt contuşu în coapsa dreaptă.
17. Şi au dat înainte darurile lui Eglon, împăratului Moav; şi era Eglon gros foarte.
18. Şi, deacă-i dedease darurile, au urmat după soţii carii cu el era.
19. Şi, întorcându-să din Galgala, unde era idoli, au zis către împăratul: „Cuvânt de taină am către tine, o, împărate!" Şi el | au poruncit tăcearea; şi, ieşind toţi carii împregiurul lui era, 379v
20. Au întrat Aod la el; şi şeadea în fuişor de vară sângur. Şi au zis: „Cuvântul lui Dumnezeu am către tine"; carele îndată s-au sculat din thron.
21. Şi ş-au întins Aod mâna stângă şi au scos spata din coapsa sa cea direaptă şi o au înfipt în pânteceale lui,
22. Aşea de vărtos, cât mânunchiul au întrat după fier în rană şi cu grasa untură s-au strâns; nici au scos sabia, ci aşea precum lovise o au lăsat în trup; şi numaidecât prin ascunseale şezutului firei gunoaiale au rupt afară.
23. Iară Aod închizând cu deadinsul uşile foişorului şi întărindu-le cu încuietoarea,
24. Pre o uşe dindărăpt au ieşit. Şi slujile împăratului, întrând, au văzut închise uşile foişorului şi au zis: „Doară-şi curăţeaşte pântecele în căşcioara cea de vară".
25. Şi, aşteptând mult, până când să ruşinase, şi văzând că nime nu deşchide, au adus cheaie şi, deşchizând, au văzut pre domnul său zăcând pre pământ mort.
26. Iară Aod, turburându-să ei, au fugit şi || au trecut prin locul idolilor, de unde să 380r
întorsease, şi au venit în Seirath.
27. Şi îndată au răsunat cu trâmbiţa în muntele Efrem şi s-au pogorât cu el fiii lui Israil, el în frunte păşind.
28. Care au zis către ei: „Urmaţi mie! Că ne-au dat Domnul neprietinii noştri moaviteani în mânile noastre". Şi s-au pogorât după el şi au cuprins vadurile Iordanului, care trec în Moav; şi n-au slobozât pre cineva a treace,
29. Ci au lovit pre moaviteani în vreamea aceaea ca la zeace mii, pre toţi cei vârtoşi şi tari bărbaţ. Nici unul dintr-înşii au putut scăpa.
30. Şi s-au smerit Moav în zioa aceaea supt mâna lui Israil; şi s-au odihnit pământul ani optzeaci.
31. După acesta au fost Samgar, fiiul lui Anath, care au lovit din filistei şase sute de bărbaţi cu un fier de plug. Şi el încă au scutit pre Israil.

Cap 4

Devora proroci̦a şi Varac împrotiva Sisarii, căpeteniii oastei împăratului Iavim, nărocit oştesc, care fugind, îl ucide Iahil, muierea lui Havir Chineului.

1. Şi au adaos fiii lui Israil a face rău înaintea | Domnului după moartea lui Aod. 380v
*1 Împăr. 12, 9. 2. *Şi i-au dat Domnul în mânile lui Iavim, împăratului Hanaan, carele au împărăţit în Asur. Şi au avut povăţuitoriu oastei sale pre Sisara, iară el lăcuia în Harosethul limbilor.
3. Şi au strigat fiii lui Israil către Domnul că noao sute de care ferecate avea şi în doaozăci de ani foarte-i împresura.
4. Şi era Devora proroci̦a muierea lui Lapidoth, carea judeca norodul într-acea vreame.
5. Şi şedea supt un finic, carele după numele ei să chema, între Rama şi Vethil, în muntele Efrem; şi să suia la ea fiii lui Israil spre toată judecata.
6. Carea au tremis şi au chemat pre Varac, fiiul lui Avinoim din Chedis-Nethali, şi au zis către el: „Poruncit-au ţie Domnul, Dumnezeul lui Israil: «Meargi şi povăţuiaşte oastea în muntele Thavorului şi vei lua cu tine zeace mii de ostaşi din fiii lui Nethali şi din fiii lui Zavulon.
7. Iară eu voiu aduce la tine, în locul răpegiunii Chison, pre Sisara, căpetenia oas||tei 381r
lui Iavim şi carăle lui şi toată mulţimea şi-i voiu da în mâna ta»".
8. Şi au zis către ea Varac: „De vii cu mine, voiu mearge; de nu vei vrea a veni cu mine, nu voiu mearge".
9. Carea au zis către el: „Mearge-voiu adecă cu tine, ci într-această dată biruinţa nu ţi să va socoti ţie, că în mâna muierii să va da Sisara". Şi s-au sculat Devora şi au mers cu Varac în Chedis.

10. Carele chemând pre Zavulon şi Nethali, s-au suit cu zeace mii de ostaşi, având pre Devora în soţietatea sa.

11. Iară Havir Chineul să depărtase cândva de ceialalţi chinei, fraţii săi, fiii lui Hovav, rudenii lui Moisi; şi întinsease corturile sale până la valea carea să chiiamă Sennim, şi era lângă Chedis.

12. Şi s-au vestit lui Sisara că s-ar fi suit Varac, fiiul lui Avinoim, în muntele Thavorului.

13. Şi au adunat noao sute de cară ferecate ca coasa şi toată oastea din Harosithul neamurilor la răpegiunea lui Chison.

381v 14. Şi au zis Devora câtră Varac: „Scoală, | că aceasta iaste zioa în carea ţ-au dat Domnul pre Sisara în mânile tale; iată, El iaste povăţuitoriul tău". Şi s-au pogorât Varac din muntele Thavorului şi zeace mii de ostaş cu el.

15. *Şi au înfricoşat Domnul pre Sisara şi toate carăle lui şi toată mulţimea, în ascuţitul sabiii, înaintea lui Varac, într-atâta cât Sisara din car sărind, pe gios au fugit. *Psal. 82, 10.

16. Şi Varac au gonit carăle ce fugea şi oastea până la Harosithul neamurilor; şi toată mulţimea vrăjmaşilor până la moartea desăvârşit au căzut.

17. Iară Sisara fugind, au venit la cortul Iahil, muierii lui Havir Chineului, că era pace între Iavim, împăratul lui Azor, şi între casa lui Havir Chineului.

18. Şi, ieşind Iahil întru întâmpinarea Sisarii, au zis câtră el: „Întră la mine, domnul mieu, întră, nu te teame". Carele întrând în cortul ei şi acoperindu-se de la ea cu plaşca,

19. Au zis câtră ea: „Dă-mi, rogu-mă, puţintea apă, că mi-i seate foarte". Carea deşchizând un foiu de lapte, i-au dat să bea şi l-au acoperit.

20. Şi au zis Sisara câtră ea: „Stăi dinnaintea uşii cortului şi, deacă va veni cineva
382r întrebân||du-te şi zicând: «Au nu aici iaste cineva?», vei răspunde: «Nime iaste»".

21. Şi au luat Iahil, muiarea lui Havir, cuiul cortului, luând aşişderea şi maiul; şi, întrând în tainä şi cu tăceare, au pus preste tâmpla capului lui cuiul şi, lovindu-l cu maiul, l-au înfipt prin crieri până în pământ. Carele împreunând somnul cu moartea, s-au sfărşit şi au murit.

22. Şi iată, Varac urmând după Sisara, venia; şi, ieşind Iahil spre întâmpinarea lui, i-au zis: „Vino şi-ţi voiu arăta omul carele cerci". Carele întrând la ea, au văzut pre Sisara zăcând mort şi cuiul înfipt în tâmpla lui.

23. Şi au smerit Dumnezeu în zioa aceaea pre Iavim, împăratul Hanaan, înaintea fiilor Israil,

24. Carii creştea în toate zilele şi cu mână tare împresura pre Iavim, împăratul Hanaan, până când l-au ştears.

Cap 5

Cântecul de biruinţă şi mulţămita Devorei şi a lui Varah după biruinţă.

1. Şi au cântat Devvora şi Varah, fiiul lui Avinoim, într-acea zi, zicând:
2. „Carii de voi v-aţ adus din Israil sufletele voastre la primejdie binecuvântaţi pre Domnul!

3. Auziţ, împăraţi, în urechi luaţ, căpetenii; eu sânt, eu sânt carea voi cânta Domnului, psălmui-voiu Domnului, Dumnezeului | Israil! 382v

4. Doamne, când ieşiei din Seir şi treceai prin ţinuturile Edomului, pământul s-au clătit şi ceriul şi norii au picăturit ape.

5. Munţii s-au topit de faţa Domnului, şi Sinai de faţa Domnului, Dumnezeului Israil.

6. În zilele Samgar, fiiului Anath, în zilele lui Iahil, s-au odihnit cărările; şi carii întra printr-înseale au umblat pre căi rătăcite.

7. Încetat-au cei tari în Israil şi s-au odihnit până când s-au sculat Devora, sculatu-s-au mumă în Israil.

8. Noao războaie au ales Domnul şi porţile vrăjmaşilor Însuş le-au răsturnat. Pavăza şi sulița de să vor arăta în patruzăci de mii a lui Israil.

9. Inima mea iubeaşte căpeteniile lui Israil; carii din vrerea voastră v-aţi dat primejdiii, binecuvântaţi pre Domnul!

10. Carii vă suiţi pre asini luminoşi şi şedeţ în giudecată şi umblaţi în cale, grăiţi!

11. Unde s-au lovit împreună carăle şi s-au sugrumat oastea vrăjmaşilor, acolo să să povestească dreptăţile Domnului şi mila spre cei tari a lui Israil; atunci s-au pogorât norodul Domnului la toţi şi au dobândit căpetenia.

12. Scoală, scoală, Devvora, scoală, scoală şi grăiaşte cântec! Scoală, Varah, şi prinde robii || tăi, fiiul Avinoim! 383r

13. Mântuitu-s-au rămăşiţele norodului, Domnul în cei tari au oştit.

14. Şi Efreim i-au şters în Amalic, şi după el din Veniamin spre noroadele sale, o, Amalic; din Mahir căpeteniile s-au pogorât, şi din Zavulon, carii au povăţuit oastea la războiu.

15. Povăţuitori lui Isahar au fost cu Devora şi urmele lui Varah au urmat, carele ca într-o surpare şi prăpastie pre sine primejdiii s-au dat; împărţit fiind împrotiva sa Ruvim, celor cu inimi mari s-au găsit gâlceavă.

16. Pentru ce lăcuieşti între doao hotară, ca să auzi şuierăturile turmelor? Împărţât fiind împrotiva sa Ruvim, celor cu inimi mari s-au găsât gâlceava.

17. Galaad preste Iordan să odihnea, şi Dan să îndeletnicea cu luntrele; Assir lăcuia în ţărmurile mării şi în limanuri să zăboviia.

18. Iară Zavulon şi Nethali ş-au pus morţii sufletele sale în ţinutul Merome.

19. Venit-au împăraţi şi au oştit, oştit-au împăraţii lui Hanaan în Thanah, lângă apele lui Magheddo, şi macar că nemică n-au dus prădători.

20. Din ceriu s-au oştit împrotiva lor, stealele rămâind în rânduiala şi în curgerea sa, împro|tiva Sisarei au oştit. 383v

21. Răpegiunea lui Chison au tras stârvurile lor, răpegiunea lui Cadumin, răpegiunea Chisom, calcă sufletul mieu pre cei vârtoşi.

22. Copitele cailor au căzut, fugând de năpraznă, şi prin surpare căzând cei tari ai vrăjmaşilor.

23.«Blăstămaţ pământul Meroţ – zis-au îngerul Domnului – blăstămaţi pre lăcuitorii lui, că n-au venit la agiutoriul Domnului, spre agiutoriul celor tari ai Lui!».

24. Blagoslovită e între muieri Iahil, muierea Havir Chineului, şi să să blagoslovească în cortul său!

25. Celui ce cearea apă i-au dat lapte, şi în păharul căpeteniilor au dat unt.

26. Mâna stângă o au trimis la cuiu şi dreapta la maiele lucrătorilor; cu maie şi au lovit pre Sisara cercându-i în cap loc ranei şi tâmpla vârtos pătrunzând.

27. Între picioarele ei au căzut; sfărşitu-s-au şi au murit. Învăluia-se înaintea picioarelor ei şi zăcea fără suflare şi mişel.

28. Pre fereastă privind, urla muma lui şi din casa cinii grăia: «Pentru ce să zăboveaşte a întoarce carăle lui? Pentru ce s-au zăbovit picioarele căruţelor lui?» ||

29. Una mai înţeleaptă decât cealelalte muierile lui aceaste cuvinte soacrei au răspuns: 384r

30. «Doară acum împarte prăzile, şi cea mai frumoasă dintre fămei i să aleage; haină de multe fealiuri de faţă Sisarei să dau spre pradă şi multe fealiuri de vejminte spre împodobirea grumazilor i să aduc».

31. Aşea să piară toţ neprietinii Tăi, Doamne, iară carii Te iubeasc precum soarele în răsăritul său luminează, aşa să strălucească!"

32. Şi s-au odihnit pământul patruzăci de ani.

Cap 6

Israilteanilor de madianiteani împresuraţi, Ghedeon cu multe seamne agiutoriu li să rânduiaşte, carele după ce au rădicat oltariu şi jârtvă lui Dumnezeu, au strâcat prestolul lui Vaal, şi lui iarăş i să dă sămn în lână.

1. Şi au făcut fiii lui Israil rău înaintea Domnului, Care i-au dat în mâna lui Madiam şeapte ani.
2. Şi s-au asuprit foarte de la dânşii. Şi ş-au făcut gropi şi peştere în munţi, şi locuri întărite spre apărare.
3. Şi, îndărătnicind Israil, să suia Madiam şi Amalic şi ceialalţi din neamurile răsăriteanilor.
4. Şi, înfingându-şi la ei şetrile, precum era în ierbi, toate le jefuia până la întrarea Gazei; şi nimică de lipsa vieţii lăsa în Israil, nu oi, nu boi, nu asini. |
384v 5. Că ei şi toate turmele lor veniia cu corturile sale şi ca lăcustele toate le umplea nenumărată mulţimea oamenilor şi a cămilelor, orice ar fi atins, jefuind.
6. Şi s-au smerit Israil foarte înaintea lui Madiam.
7. Şi au strâgat câtră Domnul, cerşind agiutoriu împrotiva madianiteanilor.
8. Care au trimis la ei bărbat proroc şi au grăit: „Aceastea zice Domnul, Dumnezeul lui Israil: «Eu v-am făcut a vă sui din Eghipt şi v-am scos din casa robiei,
9. Şi v-am slobozât din mâna eghipteanilor şi a tuturor nepriiatinilor carii vă năcăjiia; şi i-am lăpădat la întrarea voastră şi v-am dat pământul lor.
10. Şi v-am zis: 'Eu, Domnul, Dumnezeul vostru; nu vă temereţ de dumnezeii ammorreailor, într-a cărora pământ lăcuiţ'. Şi n-aţ vrut a asculta glasul Meu»".
11. Şi au venit îngerul Domnului şi au şezut supt stăgear, care era în Efra şi era a lui Ioas, tatălui familiii Ezdrii. Şi, îmblătind şi curăţând Ghedeon, fiiu lui, grâu în teasc, să fugă de Madiam,
12. I s-au arătat îngerul Domnului şi i-au zis: „Domnul e cu tine, bărbate tare".
385r 13. Şi i-au zis Ghedeon: „Rogu-te, Domnul mieu, de || iaste Domnul cu noi, căci ne-au apucat toate aceastea? Unde sânt minunile Lui, care ne-au povestit părinţii noştri şi ne-au zis: «Din Eghipt ne-au scos Domnul». Iară acum ne-au părăsit Domnul şi ne-au dat în mânile lui Madiam".
14. Şi s-au uitat la el Domnul şi au zis: *„Meargi într-această vărtutea ta şi vei slobozi pre Israil din mâna lui Madiam; să ştii că te-am trimis". *1 Împăr. 12, 11.
15. Carele răspunzând, au zis: „Rogu-Te, Domnul mieu, în ce voiu slobozi pre Israil? Iată, familia mea mai mică iaste în Manasse, şi eu cel mai mic în casa tătâni-mieu".
16. Şi i-au zis Domnul: „Eu voiu fi cu tine; şi vei lovi pre Madiam ca pre un om".
17. Şi el: „De am aflat – au zis – har înaintea Ta, dă-mi sămn că Tu eşti Cel Ce grăieşti câtră mine.
18. Nici Te duce de aici până când mă voiu întoarce la Tine aducând jârtvă şi dând Ţie". Carele au zis: „Eu voiu aştepta venirea ta".
19. Şi au întrat Ghedeon şi au fiert un ied, şi dintr-o măsură de făină, pâni azime şi cărnuri puind în corfă, şi zama cărnurilor puind-o în oală, le-au adus toate supt stăjer şi i le-au dat. |
385v 20. Căruie i-au zis îngerul Domnului: „Ia cărnurile şi pânile azime şi le pune pre acea piatră, şi zama o pune deasupra". Şi făcând aşa,
21. Au întins îngerul Domnului vârful toiagului care ţinea în mână şi au atins cărnurile şi pânile azime; şi s-au suit foc din piatră şi cărnurile şi pânile azime le-au mistuit; iară îngerul Domnului s-au făcut nevăzut de la ochii lui.
22. Şi, văzând Ghedeon că au fost îngerul Domnului, au zis: „Hei mie, Doamne Dumnezeule, că am văzut îngerul Domnului faţă câtră faţă".
23. Şi i-au zis Domnul: „Pace ţie. Nu te teme, nu vei muri".
24. Şi au zidit acolo Ghedeon oltariu Domnului şi l-au chemat Pacea Domnului până într-această zi. Şi fiind încă în Efra, carea iaste a neamului Ezdrii,
25. În noaptea aceea au zis Domnul câtră el: „Ia taurul tătâni-tău şi alt taur de şeapte ani şi vei răsipi oltariul lui Vaal, care-i a tătâni-tău, şi tufoiul care-i împrejurul oltariului îl taie.
26. Şi vei zidi oltariu Domnului, Dumnezeului tău, în vârful pietrii aceştiia, pre carea
386r mainte jârtva ai pus. Şi vei lua al doilea || taur şi vei aduce ardere preste grămada leamnelor care din tufariu le-ai tăiat".

27. Şi, luând Ghedeon zeace bărbaţi din slugile sale, au făcut precum i-au poruncit Domnul. Iară temându-să de casa tătâni-său şi de oamenii cetăţii aceiia, n-au vrut aceasta zioa a face, ci toate noaptea le-au plinit.

28. Şi, sculându-să oamenii cetăţii aceiia dimineaţa, au văzut strâcat oltariul lui Vaal, şi grăncul tăiat, şi alt taur pus preste oltariul care să zidise atunci.

29. Şi au zis unii câtră alţii: „Cine au făcut aceasta?” Şi, cercând izvoditoriul faptei, s-au zis: „Ghedeon, fiiul lui Ioas, au făcut aceastea toate”.

30. Şi au zis câtră Ioas: „Adă înainte fiiul tău aici, să moară, că au strâcat prestolul lui Vaal şi au tăiat tufariul”.

31. Cărora le-au răspuns: „Au doară izbănditorii lui Vaal sânteţi, să oştiţ pentru el? Cine e protivnicul lui moară până a veni lumina de mâne; de e Dumnezeu, izbăndească-să de acela ce i-au răsturnat prestolul”.

32. Dintr-aceea zi s-au chemat Ghedeon Ierovaal, pentru că zisease Ioas: „Izbăndească-să de acela Vaal, care i-au răsturnat prestolul”. |

33. Deci tot Madiamul şi Amalic şi noroadele răsăriteane s-au adunat împreună şi, 386v
trecând Iordanul, au tăbărât în valea Iezdrail.

34. Iară Duhul Domnului au îmbrăcat pre Ghedeon, care răsunând cu trâmbiţa, au chemat casa lui Aviezir să-i urmeaze.

35. Şi au trimis soli spre tot Manasul, carele şi el i-au urmat, şi alţi soli în Asir şi Zavulon şi Nethali, care l-au întâmpinat.

36. Şi au zis Ghedeon câtră Dumnezeu: „De mântuieşti prin mâna mea pre Israil, precum ai grăit,

37. Pune-voi această lână în văzduh; de va fi roao numai în lână, şi în tot pământul uscăciune, voiu şti că prin mâna mea, precum ai grăit, vei mântui pre Israil”.

38. Şi au fost aşa. Şi, de noapte sculându-să, storcând lâna, o scoică de roao au împlut.

39. Şi au zis iarăş câtră Dumnezeu: „Să nu să mânie urgia Ta împrotiva mea, de încă o dată voiu mai ispiti, sămn cercând în lână. Rogu-mă, numai lâna să fie sacă, şi tot pământul ud cu roao”.

40. Şi au făcut Dumnezeu în noaptea aceea precum poftise. Şi au fost uscăciune numai în lână, şi în tot pământul roao.

Cap 7

Alegându-să la ape cei de războiu, Ghedeon auzând || visul oarecăruia din tabăra 387r
madianiteanilor, au năvălit asupra lor cu trâmbiţe, glăji şi cu fălinariu întrarmat.
Pre carii cu Oriv şi Ziv, căpeteniile lor, i-au biruit.

1. Deci Ieruvaal, care şi Ghedeon, de noapte sculându-să, şi tot norodul cu el, au venit la izvorul ce să cheamă Harad; şi era tabăra Madiam în vale spre miiazănoaptea muntelui înalt.

2. Şi au zis Domnul câtră Ghedeon: „Mult norod iaste cu tine, nici să va da Madiam în mânile lui, ca să nu să slăvească împrotiva Mea Israil şi să zică: «Cu puterea mea m-am slobozât».

3. Grăiaşte câtră norod, şi, toţi auzând, le zi: *«Care e spăimântos şi fricos întoarcă-să!»”. Şi s-au depărtat de muntele Galaad şi s-au întors din norod mii doaozăci şi doao de bărbaţi, şi numai zeace mii au rămas. *2 Leage 20, 3. 1 Macav. 3, 56.

4. Şi au zis Domnul câtră Ghedeon: „Încă mult norod iaste, du-i la ape şi acolo îi voi aleage; şi de carele voi zice ţie să meargă cu tine, acela miiargă; care-l voi opri a să duce întoarcă-să”.

5. Şi, pogorând norodul la ape, au zis Domnul câtră Ghedeon: „Care va linge cu limba apele, precum ling cânii, îi vei deschilini de o parte; iară carii plecându-şi jenunchele vor bea în altă parte vor fi”.

387v 6. Şi au fost numărul celora ce cu mâna la gu|ră aruncând au lins apele trei sute de bărbaţi, iară toată ceeaalaltă mulţime plecând jenunchele beuse.

7. Şi au zis Domnul câtră Ghedeon: „În trei sute de bărbaţi carii au lins apele vă voiu slobozi şi voi da pre Madiam în mâna ta; iară toată ceeaalaltă mulţime să să întoarcă în locul său”.

8. Şi, luând după număr bucate şi trâmbiţe, toată ceeaalaltă mulţime i-au poruncit să să ducă la corturile sale. Şi el cu trei sute de bărbaţ s-au dat spre războiu. Iară tabăra lui Madiam era dedesupt, în vale.

9. Într-aceeaş noapte au zis Domnul cătră el: „Scoală-te şi te pogori la tabără, că i-am dat în mânile tale.

10. Iară de ţi-i frică a merge sângur, pogoară-să cu tine Fara, sluga ta.

11. Şi, auzând ce grăiesc, atunci să vor întări mânile tale şi mai îndrăzneţ te vei pogorî la tabăra vrăjmaşilor”. Şi s-au pogorât el şi Fara, sluga lui, în partea taberii; şi era străji de armaţi.

12. Iară Madiam şi Amalic şi toate ceale despre răsărit noroade vărsaţi zăcea în vale ca mulţimea lăcustelor. Şi cămile nenumărate era ca năsipul ce zace în ţărmurile mării. ||

388r 13. Şi, venind Ghedeon, povestia oarecarele visul aproapelui său; şi într-acesta chip spunea ce văzuse: „Văzut-am vis şi mi să vedea ca o pâne de supt cărbuni, de orz, întorcându-se şi în tabăra lui Madiam pogorându-se. Şi, viind la cort, l-au lovit şi l-au răsturnat şi din fund cu pământul l-au asămănat”.

14. Răspuns-au cela căruie grăia: „Nu iaste aceasta altceva, fără sabia lui Ghedeon, fiiului Ioas, bărbatului israililiteanului, că au dat Domnul în mânile lui pe Madiam şi toată tabăra lui”.

15. Şi, auzând Ghedeon visul şi tâlcuirea lui, s-au închinat şi s-au întors la tabăra lui Israil şi au zis: „Sculaţi, că au dat Domnul în mânile noastre tabăra lui Madiam!”

16. Şi au împărţit trei sute de bărbaţi în trei părţi şi le-au dat trâmbiţe în mânile lor şi glăji goale şi fălinariu în mijlocul glăjilor.

17. Şi au zis câtră ei: „Ce mă veţ vedea făcând, aceasta faceţi; întra-voiu în partea taberii şi ce voiu face, urmaţi.

18. Când va răsuna trâmbiţa în mâna mea, şi voi prinpregiurul taberii răsunaţi şi strâgaţi Domnului şi lui Ghedeon”.

388v 19. Şi au întrat Ghedeon şi trei sute de | bărbaţi, carii era cu el, într-o parte a taberii, începând străjile miezei-noapte; şi, deşteptându-să păzitorii, au început a răsuna cu trâmbiţele şi a plezni între sineşi glăjile.

20. Şi, răsunând în trei locuri prinpregiurul taberii şi frângând urcioarele, au ţinut cu mânile stânge fălinarile, şi cu dreptele răsunând trâmbiţele, au strâgat: „Sabia Domnului şi a lui Ghedeon”,

21. Stând fieştecare în locul său, prinpregiurul vrăjmăşeştii tabere. Şi toată tabăra s-au turburat şi, glăsuind şi urlând, au fugit,

22. Şi macar că nu încetase trei sute de bărbaţi a răsuna cu bucinele. *Şi au trimis Domnul sabie în toată tabăra, şi cu tăiarea dinpreună să cionta, *Psal. 82, 3.

23. Fugând până la Vethseta şi la crepătura Avelmehula, în Tevath. Şi, strâgând împreună bărbaţii lui Israil din Nethali şi Asir şi din tot Manassul, goniia pre Madiam.

24. Şi au trimis Ghedeon soli în tot muntele Efrem, zicând: „Pogorâţi-vă spre întâmpinarea lui Madiam şi cuprindeţi apele până la Vethvera şi până la Iordan”. Şi au strâgat tot Efremul şi au cuprins apele Iordanului până la Vethvera.

*Psal. 82, 12. Isai. 10, 16. 25. *Şi prinzând doi bărbaţi din Madiam, || Oriv şi Ziv, i-au ucis, pre Oriv în Piatra Oriv, 389r
iară pre Ziv în Teascul Ziv; şi au gonit pre Madiam, purtând capetele lui Oriv şi Ziv la Ghedeon, peste curgerile Iordanului.

Cap 8

Neamul Efrem să scoală împrotiva lui Ghedeon, socotindu-să a fi nebăgat în samă, pre carele cu cuvinte blânde îl domoleaşte şi biruind pre Zevei şi Salmana, şi au pierdut pre bărbaţii Socoth şi Fanuil; şi din cercei şi alte daruri de-a norodului au făcut efod carele casei sale şi lui Israil le-au fost spre căderea. Şi, după ce au stăpânit patruzeci de ani, născând şeaptezeci de fii din muieri şi unul, Avimeleh, din ţiitoare, au murit şi s-au întors Israil de închinarea de idoli.

1. Şi au zis către el fiii lui Efreim: „Ce-i aceasta ce ai vrut a face, ca să nu ne chemi mergând la războiu împrotiva lui Madiam?”, probozându-l tare şi mai silindu-l,
2. Cărora el le-au răspuns: „Şi ce puteam aseaminea face, precum voi aţi făcut? Au nu-i mai bun strugurul lui Efreim decât culesul lui Aviezer?
3. În mânile voastre Domnul v-au dat căpeteniile Madiam, Oriv şi Zev; ce puteam face aseaminea, precum voi aţi făcut?” Carea | grăind, s-au odihnit sufletul lor cu care să umfla 389v
asupra lui.
4. Şi, venind Ghedeon la Iordan, l-au trecut cu trei sute de bărbaţi carii era cu el şi pentru obosirea n-au putut goni pre cei ce fugea.
5. Şi au zis către bărbaţii Socoth: „Daţi, rogu-vă, pâni norodului care iaste cu mine, că foarte au slăbit, ca să putem goni pre Zevei şi Salmana, împăraţii lui Madiam”.
6. Răspuns-au căpeteniile Socoth: „Doară palmele mânilor lui Zevei şi a Salmanii sânt în mâna ta, şi pentru aceea pofteşti să dăm oastei tale pâni?”.
7. Cărora el le-au zis: „Deci când îmi va da Domnul pre Zevei şi Salmana în mânile meale, voiu sfărma cărnurile voastre cu spini şi cu ciulinii pustiei”.
8. Şi de acolo, suindu-să, au venit în Fanuil şi au grăit către oamenii locului aceluia aseaminea. Căruie şi ei i-au răspuns precum răspunsease bărbaţii din Socoth.
9. Şi le-au zis şi lor: „Când mă voiu întoarce biruitoriu în pace, voiu strâca turnul acesta”.
10. Iară Zevei şi Salmana să odihnea cu toată oastea sa. Că cincisprăzeace mii de bărbaţi rămăsease din toate turmele răsăriteanilor noroade, tăindu-să o sută şi doaozeci de mii de ostaşi, carii purta sabia. ||
*Osea 10, 14. 11. *Şi, suindu-să Ghedeon pre calea celor ce zăbovie în corturi despre partea răsăritului 390r
Novi şi Iegvaa, au lovit tabăra vrăjmaşilor, carii era fără grije şi nimică împrotivă nu prepunea.
12. Şi au făcut Zevei şi Salmana, carii, gonindu-i Ghedeon, i-au prins, turburând toată oastea lor.
13. Şi, întorcându-se din războiu mainte de apusul soarelui,
14. Au prins un copil din oamenii Socoth şi l-au întrebat de numele căpeteniilor şi a bătrânilor Socoth, şi au scris şeaptezeci şi şeapte de bărbaţi.
15. Şi au venit în Socoth şi le-au zis: „Iată, Zevei şi Salmana, pentru carii m-aţi probozit, zicând: «Doară în mânile lui Zevei şi a lui Salmana în mânile tale sânt, şi pentru aceea pofteşti să dăm bărbaţilor, carii s-au obosit şi au slăbit, pâni?»”
16. Şi au luat bătrânii cetăţii şi spinii pustiei şi ciulini şi i-au zdrobit cu ei şi au sfărmat pre bătrânii Socothului.
17. Şi turnul lui Fanuil l-au răsturnat, ucigând lăcuitorii cetăţii.
18. Şi au zis către Zevei şi Salmana: „Cum era bărbaţii carii i-aţ ucis în Thavor?” Care au răspuns: „Aseaminea ţie, şi unul dintr-înşii ca fiiul | împăratului”. 390v
19. Cărora el le-au răspuns: „Fraţii miei au fost, fiii mumei meale. Viu e Domnul, că, de i-aţi fi ţinut, nu v-aş ucide”.
20. Şi au zis lui Iether întâiu născutului său: „Scoală-te şi-i ucide!” Carele n-au scos sabia, că să temea, că încă prunc era.
21. Şi au zis Zevei şi Salmana: „Tu te scoală şi năvăleaşte asupra noastră, că după vârstă
*Psalm. 82, 12. vârtutea omului iaste”. Sculatu-s-au Ghedeon *şi au ucis pre Zeveiu şi Salmana. Şi au luat podoabele şi nasturii cu carii grumazii crăieştilor cămile să obicinuiesc a-i înfrămseţa.
22. Şi au zis toţ bărbaţii lui Israil către Ghedeon: „Stăpâneaşte-ne pre noi tu şi fiiul tău şi fiiul fiiului tău, că ne-ai slobozit din mâna lui Madiam”.
23. Cărora el le-au zis: „Nu vă voiu stăpâni, nici vă va stăpâni fiiul mieu, ci vă va stăpâni Domnul”.

24. Şi au zis către ei: „O cerere poftesc de la voi: daţi-m cercei din prada voastră”. Că cercei de aur avea izmailiteanii.
25. Care i-au răspuns: „Foarte bucuroşi ţi-i vom da”. Şi, întinzând pre pământ plapoma, au aruncat pre ea cercei din pradă.
26. Şi au fost măsura poftiţilor cercei sicli de aur o mie şeapte sute, fără de podoabe şi scumpele mărgeale şi haina cea roşie cu care împăraţii Madiamului să slujea, şi fără ||
391r de lanţurile cămilelor ceale de aur.
27. Şi au făcut dintr-acealea Ghedeon efod şi l-au pus în cetatea sa, Efra. Şi au curvit tot Israilul într-însul; şi au fost lui Ghedeon şi casii sale spre cădeare.
28. Şi s-au smerit Madiam înaintea fiilor Israil, nici ş-au putut mai mult rădica cerbicile; ci s-au odihnit pământul ani patruzeci, în carii au stăpânit Ghedeon.
29. Şi s-au dus fiiul lui Ioas şi au lăcuit în casa sa.
30. Şi au avut şeaptezeci de fii carii au ieşit din coapsa lui, că mai multe avea muieri.
31. Iară ţiitoarea lui, care avea în Sihim, i-au născut fiiu, pre nume Avimeleh.
32. Şi au murit Ghedeon, fiiul lui Ioas, în bătrăneaţe bune şi s-au îngropat în mormântul lui Ioas, tătâni-său, în Efra din familia Ezdrii.
33. Iară după ce au murit Ghedeon, s-au întors fiii lui Israil şi au curvit cu Vaalim. Şi au lovit cu Vaal legătură, să le fie Dumnezeu,
34. Nici ş-au adus aminte de Domnul, Dumnezeul seu, care i-au scos din mânile tuturor neprietinilor lor prinpregiur,
35. Nici au făcut milă cu casa lui Ierovaal Ghedeonului, după tot binele ce făcuse lui Israil.

Cap 9 |

391v *Avimeleh, ucigând şeaptezăci de fraţii săi, împărăţia tirăneaşte o cuprinde; carele, după pilda lui Ioatham, frate-său, care să cruţase, oastea lui Gaal o au biruit şi turnul lui Sihem l-au ars; şi mai pre urmă de o muiere cu un dărab de piatră de moară s-au lovit.*

1. Şi s-au dus Avimeleh, feciorul lui Ierovaal, în Sihim, la fraţii mâni-sa, şi au grăit către ei, şi către toată rudenia casii mâni-sale, zicând:
2. „Grăiţ către toţ bărbaţii Sihim: «Ce vă iaste mai bine, să vă stăpânească şeaptezeci de bărbaţi, toţi fiii lui Ierovaal, au să vă stăpânească un bărbat, şi împreună socotiţ că gura voastră şi trupul vostru sânt?»”
3. Şi au grăit fraţii mumei lui pentru el la toţ bărbaţii din Sihim toate cuvintele acestea, şi le-au plecat inima lor după Avimeleh, zicând: „Fratele nostru iaste”.
4. Şi i-au dat şeaptezeci de măsuri de argint din casa bozului Vaalverit. Care ş-au togmit cu sine din acel argint oameni mişei şi rătăciţ şi i-au urmat lui.
5. Şi au venit la casa tătâni-său în Efra şi au ucis fraţii săi, fiii lui Ierovaal, bărbaţ şeaptezeci, pre o piatră şi au rămas Ioatham, fiiul lui Ierovaal cel mai mic, şi s-au ascuns.
392r 6. Şi s-au adunat toţ bărbaţii Sihim şi to||ate familiile cetăţii Mello; şi s-au dus şi au rânduit împărat pre Avimeleh, lângă ştejeriul ce sta în Sihim.
7. Carea vestindu-să lui Ioatham, s-au dus şi au stătut în creştetul muntelui Garizim; şi cu graiu înalt au strâgat şi au zis: „Ascultaţi-mă, oamenii lui Sihim, aşa să vă asculte pre voi Dumnezeu!
8. Dusu-s-au leamnele, să-ş ungă împărat preste sine, şi au zis maslinului: «Împărăţeaşte-ne».
9. Care au răspuns: «Au poci lăsa grăsime mea, cu carea şi dumnezeii să slujesc, şi oamenii, şi voiu veni să stăpânesc între leamne?»
10. Şi au zis leamnele către pomul maslinului: «Vino şi ia preste noi împărăţia!»
11. Care le-au răspuns: «Au pociu părăsi dulceaţa mea şi rodurile ceale preabune şi a merge să stăpânesc între celeaalalte leamne?»
12. Şi au grăit leamnele către viţă: «Vino şi ne împărăţeaşte!»
13. Carea le-au răspuns: «Au pociu părăsi vinul mieu, care veseleaşte pre Dumnezeu şi oamenii, şi între celeaalalte leamne să stăpânesc?»
14. Şi au zis toate leamnele către mărăciunul cel alb: «Vino şi ne împărăţeaşte!» |
392v 15. Care le-au răspuns: «De vreaţ adevărat a mă rândui voao împărat, veniţ şi vă odihniţi supt umbra mea. Iară de nu vreaţi, iasă foc din mărăciuni şi îmbuce chedrii Livanului!»
16. Acum, dară, de drept şi fără păcat aţi rânduit preste voi împărat pre Avimeleh, şi bine v-aţi purtat cu Ierovaal şi cu casa lui şi aţi răsplătit aseaminea facerilor lui de bine, care au oştit pentru voi,

17. Şi sufletul său l-au dat primejdiilor, ca să vă scoată din mâna lui Madiam.
18. Carii acum v-aţi sculat asupra casii tătâne-mieu şi i-aţ ucis fiii, şeaptezeci de bărbaţi, pre o piatră, şi aţi rânduit împărat pre Avimeleh, fiiul slujnicii lui, preste lăcuitorii Sihim, pentru că-i fratele vostru.
19. Deci, de aţi făcut direpţ şi fără vină cu Ierovaal şi cu casa lui, veseliţi-vă astăzi în Avimeleh, şi el să se veselească în voi.
20. Iară de aţi făcut îndărăpt, iasă foc din el şi mistuiască lăcuitorii lui Sihim şi oraşul Mello, şi iasă foc din bărbaţii Sihimului şi din oraşul Mello, şi îmbuce pre Avimeleh!"
21. Care, dacă le-au zis, au fugit şi s-au dus în Vera şi au lăcuit acolo pentru frica lui || Avimeleh, frăţini-său. 393r
22. Şi au împărăţit Avimeleh preste Israil trei ani.
23. Şi au trimis Domnul duh rău foarte între Avimeleh şi lăcuitorii Sihim, carii au început a-l urgisi.
24. Şi răutatea uciderii a şeapteazăci de fii a lui Ierovaal şi vărsarea sângelui lor a o întoarce spre Avimeleh, fratele său, şi spre cealealalte căpeteniile sihimeanilor, carii îl agiutase.
25. Şi au pus leşuiri împrotiva lui în vărful munţilor; şi cându-i aştepta venirea, făcea tâlhării, luând prăzi de la cei ce trecea. Şi s-au vestit lui Avimeleh.
26. Şi au venit Gaal, fiiul lui Oved, cu fraţii săi şi au trecut în Sihima; la a căruia venire, râdicându-se lăcuitorii Sihimului,
27. Au ieşit la câmpuri, jefuind viile şi strugurii câlcând; şi, făcând hori de cântăreţi, au întrat în bozul dumnezeului său, şi între ospeaţe şi între păhare blăstăma pre Avimeleh.
28. Strâgând Gaal, fiiul lui Oved: „Cine-i Avimeleh şi carea e Sihim, ca să-i slujim lui? Au nu iaste fiiul lui Ierovaal şi au rânduit căpetenie pre Zevul, sluga sa, preste bărbaţii lui Emor, tatălui Sihim? Căci, dară, îi vom sluji lui?
29. Batâr de-ar da cineva norodul acesta supt | mâna mea, să iau din mijloc pre Avimeleh". 393v
Şi s-au zis lui Avimeleh: „Adună mulţimea oastei şi vino!
30. Că Zevul, căpetenia cetăţii auzind cuvintele lui Gaal, fiului Oved, s-au mâniat foarte".
31. Şi au trimis pre ascuns la Avimeleh soli, zicând: „Iată, Gaal, fiiul lui Oved, au venit în Sihima cu fraţii săi şi bate împrotiva ta cetatea.
32. Deci scoală-te noaptea cu norodul care iaste cu tine şi te pitulă în câmp,
33. Şi în dimineaţa dintâiu, răsărind soarele, năvăleaşte asupra cetăţii. Iară el împrotiva ta ieşind cu norodul său, fă-i ce-i vei putea".
34. Şi s-au sculat Avimeleh cu toată oastea sa noaptea şi au întins leşuiri pre lângă Sihim în patru locuri.
35. Şi au ieşit Gaal, fiiul lui Oved, şi au stătut în întrarea porţii cetăţii. Şi s-au sculat Avimeleh şi toată oastea cu el din locul leşuirilor.
36. Şi, văzând norodul Gaal, au zis câtră Zevul: „Iată, din munţi mulţime să pogoară". Căruia el i-au răspuns: „Umbrele munţilor vezi ca capetele oamenilor şi cu această greşală te înşeli".
37. Şi iară Gaal au zis: „Iată, norodul din buricul pământului să pogoară şi un şireag vine || pre calea carea priveaşte la ştejeriu". 394r
38. Căruia au zis Zevul: „Unde iaste acum gura ta, cu carea grăiai: «Cine-i Avimeleh ca să-i slujim?» Au nu acesta iaste norodul care-l urgiseai? Ieşi şi oşteaşte împrotiva lui!"
39. Şi s-au dus Gaal, privind norodul Sihimului, şi au oştit împrotiva lui Avimeleh,
40. Carele l-au văzut fugând şi în cetate l-au împins; şi au căzut din partea lui mulţi, până la poarta cetăţii.
41. Şi Avimeleh au şezut în Ruma. Iară Zevul pre Gaal şi soţii lui i-au scos din cetate, nici i-au suferit într-însa a zăbovi.
42. Deci a doao zi au ieşit norodul la câmp; care vestindu-să lui Avimeleh,
43. Au luat oastea sa şi o au împărţit în trei turme, tinzând leşuiri în câmpuri. Şi văzând că iase norodul din cetate, s-au sculat şi au năvălit asupra lor
44. Cu ceata sa, bătând şi conăcind cetatea; iară doao turme rătăcind prin câmp pre protivnici îi gonea.
45. Deci Avimeleh toată zioa aceea oştea în cetate; carea o au prins, ucigând lăcuitorii ei, şi pre ea strâcând-o atâta, cât sare într-însa au răsipit. |
46. Carea auzând cei ce lăcuia în turnul sihimeanilor, au întrat în bozul dumnezeului 394v
său, Verith, unde făcuse cu el legătură, şi dintr-însul locul nume luase, care era întărit foarte.

47. Şi Avimeleh auzând pre bărbaţii turnului sihimenilor aşa a fi adunaţi,
48. S-au suit în muntele Selmon cu tot norodul său şi, luând săcurea, au tăiat ramul copaciului şi, puindu-l în umăr, purtându-l, au zis către soţii: „Ce mă vedeţi făcând, curând faceţi”.
49. Şi degrabă ramuri din copaci tăind, urma povăţuitoriului, carii împregiurând cetatea, o au aprins. Şi aşa au fost, de cu fum şi cu foc o mie de oameni s-au înecat, bărbaţi aşijderea şi muieri din lăcuitorii turnului Sihim.
50. Iară Avimeleh de acolo purcezând, au venit la oraşul Thevis, carele încungiurându-l, îl conocea cu oastea.
51. Şi era turnul înalt în mijlocul cetăţii, la carele scăpase împreună bărbaţi şi muieri şi toate căpeteniile cetăţii, închizând tare uşa, şi preste acoperişul turnului stând apărători.
52. Şi, apropiindu-se Avimeleh lângă turn, bătea vârtos şi, apropiindu-se de uşe, să silea a-i pune foc. ||
395r 53. *Şi iată, o muiare aruncând de sus un dărab de piatră de moară, au lovit capul lui Avimeleh şi i-au spart crierii. *2 Împăr. 11, 21.
54. *Care au chemat curând pre armaşul său şi au zis către el: „Scoate-ţi sabia şi mă loveaşte, ca nu cumva să se zică că muierea m-au ucis”. Carele plinind porunca, l-au ucis. *1 Împăr. 31, 4. 1 Par. 10, 4.
55. Şi, murind el, toţi carii cu el era din Israil s-au întors la scaunele sale.
56. Şi au răsplătit Dumnezeu răul care făcuse Avimeleh împrotiva tătâni-său, ucigând şeaptezeci de fraţi ai săi.
57. Şi sihimiteanilor, ce lucrase li s-au răsplătit şi au venit preste ei blăstămul lui Ioatham, fiului Ierovaal.

Cap 10

Tola povăţuitoriu să rânduiaşte; acestuia, murind, Sair urmează. Iară israiliteanii în închinarea idolilor căzând, să dau filisteanilor şi ammoniteanilor, cărora, pocăindu-să, Dumnezeu nemulţămirea le împută, şi mai pre urmă li se milostiveaşte.

1. După Avimeleh s-au sculat povăţuitoriu în Israil Thola, fiiul lui Fua, unchiului
395v Avimeleh, bărbat din Isahar, care au lăcu|it în Samirul muntelui Efrem.
2. Şi au judecat pre Israil ani doaozăci şi trei şi au murit şi s-au îngropat în Samir.
3. Acestuia au urmat Iair Galaaditeanul, carele au judecat pre Israil ani doaozăci şi doi,
4. Având treizăci de ficiori şezând preste treizăci de mânzi de asini, şi căpetenii treizăci de cetăţi; care din numele lui s-au chemat Havothiair, adecă „oraşele lui Iair”, până într-această zi, în pământul Galaad.
5. Şi au murit Iair şi s-au îngropat în locul ce să cheamă Camon.
6. Iară fiii lui Israil păcatelor vechi adăogând noao, au făcut rău înaintea Domnului şi au slujit idolilor, lui Vaalim şi Astaroth, şi dumnezeilor Sirei şi a Sidonului şi a lui Moav şi a fiilor Ammon şi a filisteilor; şi au lăsat pre Domnul şi nu L-au cinstit.
7. Împrotiva cărora mâniindu-Se Domnul, i-au dat în mânile filisteilor şi a fiilor Ammon.
8. Şi s-au năcăjit şi foarte împresurat au fost ani optsprăzeace, toţi carii lăcuia preste
396r Iordan, în pământul ammor||eului, care iaste în Galaadu,
9. Într-atâta cât fiii lui Ammon trecând Iordanul, au jefuit pre Iiuda şi Veniamin şi Efrem; şi s-au năcăjit Israil foarte.
10. Şi, strigând către Domnul, au zis: „Păcătuit-am Ţie, că am părăsit pre Domnul, Dumnezeul nostru, şi am slujit lui Vaalim”.
11. Cărora le-au grăit Domnul: „Au nu eghipteanii şi ammorreaii şi fiii lui Ammon şi filisteii
12. Şi sidonii şi Amalic şi Hanaan v-au împresurat, şi aţi strigat către Mine, şi v-am scos din mâna lor?
13. Şi macar că M-aţ părăsit şi aţi cinstit dumnezei streini, pentru aceaea n-oi adaoge să vă mai sloboz.
14. Duceţi-vă şi chemaţi dumnezeii carii i-aţi ales; aceia să vă sloboază în vreame de strâmtoare”.
15. Şi au zis fiii lui Israil câtră Domnul: „Păcătuit-am. Răsplăteaşte-ne Tu orice-Ţi place, numai acum ne slobozi”.
16. Carea zicând, toţi idolii dumnezeilor streini din hotarele sale i-au lepădat şi au slujit Domnului Dumnezeu, Care L-au durut de supărările lor.

17. Deci fiii lui Ammon străgând în Galaad, | ş-au înfipt şetrile; împrotiva cărora 396v
adunându-se fiii lui Israil, au tăbărât în Masfa.
18. Şi au zis căpeteniile Galaad, fieştecarii câtră aproapele său: „Carele întâiu din noi împrotiva fiilor lui Ammon va începe a oşti va fi povăţuitoriu norodului Galaad”.

Cap 11

Efte, judecătoriu făcut fiind, aprins de Duhul lui Dumnezeu, întâiu oşteaşte cu împăratul ammoniteanilor; carii, după ce-i învinsease, pentru făgăduinţa fără socotealâ făcută, fata sa una lui Dumnezeu o jârtfeaşte.

1. Fost-au într-aceaea vreame Efte Galaaditeanul bărbat tare şi ostaş, fiiul unii muiari curve, care s-au născut din Galaad.
2. Şi au avut Galaad muiare, din carea au luat fii; carii, după ce crescuse, au lepădat pre Efte, zicând: „Moştean în casa tatălui nostru a fi nu vei putea, că dintr-altă mumă te-ai născut.”
3. De carii el fugând şi ocolindu-i, au lăcuit în pământul Tov; şi s-au adunat la el bărbaţi mişei şi tâlhăritori, şi ca pre o căpetenie îl urma.
4. Într-acealea zile oştea fiii lui Ammon împrotiva lui Israil.
5. Carii iute înteţându-i, au mers mai marii || născuţi din Galaad, să ia spre agiutoriul 397r
său pre Iefte din pământul Tov.
6. Şi au zis câtră el: „Vino şi fii căpetenia noastră şi bate împrotiva fiilor Ammon”.
*Face. 26, 27. 7. Cărora el le-au răspuns: *„Au nu voi sânteţ carii m-aţi urât şi m-aţi lepădat din casa tătâni-mieu, şi acum aţi venit la mine de lipsă siliţi?”
8. Şi au zis căpeteniile lui Galaad câtră Efte: „Pentru această, dară, pricină acum la tine venim, să purcezi cu noi şi să oşteşti împrotiva fiilor Ammon şi să fii povăţuitoriu tuturor carii lăcuiesc în Galaad”.
9. Şi Iefte le-au zis: „De aţi venit la mine adevărat să oştesc pentru voi împrotiva fiilor Ammon şi-i va da Domnul în mânile meale, eu voi fi al vostru căpetenie”.
10. Carii i-au răspuns: „Domnul, care aude aceastea, Însuş mijlocitoriu şi mărturie iaste că făgăduinţa noastră o vom face”.
11. Şi s-au dus Iefte cu căpeteniile Galaad şi l-au făcut tot norodul căpetenie şieş. Şi au grăit Iefte toate cuvintele sale înaintea Domnului, în Masfa.
12. Şi au trimis soli la împăratul fiilor Ammon, carii din faţa sa să-i ziceţi: „Ce-i mie şi ţie, că ai venit asupra mea, să-mi jefuieşti pământul mieu?” |
*Num. 21, 24. 13. Cărora el le-au răspuns: *„Că au luat Israil pământul mieu când s-au suit din Eghipt, 397v
de la marginile lui Arnon, până la Iavoc şi la Iordan. Acum, dară, cu pace şi-l întoarce”.
14. Prin carii iarăş au trimis Iefte şi le-au poruncit să zică împăratului Ammon:
15. „Aceastea zice Iefte: «N-au luat Israil pământul lui Moav, nici pământul fiilor lui Ammon,
16. Ci când s-au suit din Eghipt, au umblat prin pustie până la Marea Roşie şi au venit în Cadis.
*Num. 20, 14. 17. *Şi au trimis soli la împăratul Edom, zicând: ‘Slobozi-mă, să trec prin pământul tău’. Care n-au vrut a să odihni cererii lui. Trimis-au şi la împăratul Moav, carele şi el trecerea a o îngădui n-au vrut. Şi au rămas în Cadis.
18. Şi au ocolit din coaste pământul Edomului şi pământul Moav şi au venit spre partea de câtră răsărit pământului Moav, şi au tăbărât peste Arnon; nici au vrut a întra hotarele
*Num. 21, 13. lui Moav, *că Arnon să hotăreaşte cu pământul Moav.
19. Şi au trimis Israil soli la Sihon, împăratul ammorreailor, care lăcuia în Hesevon, şi i-au zis: ‘Slobozi-ne să treacem prin pământul tău până la râu’.
20. Care şi el nesocotind cuvintele lui Israil, nu l-au lăsat să treacă prin hotarăle sale, ci, a||dunând mulţime nesăvârşită, au ieşit împrotiva lui în Iasa şi tare să împrotivea. 398r
21. Şi l-au dat Domnul în mânile lui Israil cu toată oastea sa, care l-au bătut şi au stăpânit pământul ammorreului, lăcuitoriului ţinutului aceluia,
22. Şi toate hotarăle lui, din Arnon până la Iaboc şi de la pustie până la Iordan.
23. Deci Domnul, Dumnezeul lui Israil, au răsturnat pre ammorreul, oştind împrotiva lui norodul Său Israil, şi tu acum vreai a stăpâni pământul lui?
24. Au nu cealea ce stăpâneaşte Hamos, dumnezeul tău, ţie legiuit ţi să cad? Iară carele Domnul, Dumnezeul nostru, biruitoriu le-au dobândit, în moştenirea noastră să vor îngădui.

25. *Fără numai de eşti, doară, mai bun decât Valac, fiiul lui Sefor, împăratului Moav, sau poţi arăta că au probozit asupra lui Israil şi au oştit împrotiva lui. *Num. 22, 2.

26. Când au lăcuit în Hesevon şi în satele lui, şi în Aroir şi în satele lui sau în toate cetăţile pre lângă Iordan în trei sute de ani, pentru ce atâta vreame nimica n-ai mişcat despre această cearere îndărăpt?

398v 27. Aşa, dară, nu eu păcătuiesc împrotiva | ta, ci tu împrotiva mea rău lucri, pornindu-mi războaie nedreapte. Judece Domnul, judecătoriul aceştii zile, între Israil şi între fiii lui Ammon»".

28. Şi n-au vrut a să odihni împăratul fiilor lui Ammon cuvintelor lui Iefte, care prin soli îi trimisease.

29. Şi au fost Duhul Domnului preste Iefte şi, încungiurând Galaad şi Manasse şi Masfa Galaad şi de acolo trecând la fiii lui Ammon,

30. Făgăduinţă au făgăduit Domnului, zicând: „De vei da fiii lui Ammon în mânile meale,

31. Oricare întâi va ieşi din uşile casii meale şi mă va întâmpina întorcându-mă cu pace de la fiii lui Ammon, pre acela l-oi aduce jârtvă Domnului".

32. Şi au trecut Iefte la fiii lui Ammon, să oştească împrotiva lor; pre carii i-au dat Domnul în mânile lui.

33. Şi au lovit de la Aroir până unde vii în Mennith, doaozăci de cetăţi, şi până la Avel, care iaste săditâ cu vii, cu rană mare foarte. Şi s-au smerit fiii lui Ammon de la fiii lui Israil.

34. Şi, întorcându-să Iefte în Masfa, la casa sa, l-au întâmpinat una născută fiica sa cu tâmpane şi hore. Că nu avea alţi prunci. ||

399r 35. Carea văzând-o, ş-au rupt vejmintele şi au zis: „Hei mie, fiica mea, înşelatu-m-ai şi însăşi eşti înşelată, că am deşchis gura mea câtră Domnul şi altă a face nu voiu putea".

36. Căruia ea i-au răspuns: „Tatăl mieu, de ţ-ai deşchis gura câtră Domnul, fă-mi orice ai făgăduit după ce ţi s-au îngăduit izbânda şi biruinţa de vrăjmaşii tăi".

37. Şi au zis câtră tatăl: „Aceasta numai îm dăruiaşte, te rog, slobozi-mă ca doao luni să încungiur munţi, şi să-mi plâng verguria cu soţiile meale".

38. Căriia el i-au răspuns: „Meargi". Şi o au slobozită doao luni. Şi, ducându-să cu soţiile şi cu tovarişele sale, plângea verguria sa în munţi.

39. Şi, plinind doao luni, s-au întors la tatăl său şi i-au făcut precum făgăduise, carea nu ştiia bărbatul. De atunci obiceaiu s-au sporit în Israil, şi obiceaiu s-au ţinut,

40. Ca, după curgerea anului, să să adune întruna featele lui Israil şi să plângă pre fata lui Iefti Galaaditeanului zile patru.

Cap 12

Efratheanii nedirept sculându-să împrotiva lui Iefte, la vadurile Iordanului ca vro 42 de mii să
399v *ucig neputând zice acest cuvânt | Shivvoleth; carele murind, urmează povăţuitoriu Avesan, Ahialon şi Avdon.*

1. Şi iată, în Efraem au răsărit gâlceavă, că cei ce trecea spre miiazănoapte au zis câtră Iefte: „Pentru ce mergând la războiu împrotiva fiilor Ammon, n-ai vrut să ne chemi, să mergem cu tine? Deci ţ-om aprinde casa".

2. Cărora el le-au răspuns: „Prigonire era mie şi norodului mieu împrotiva fiilor Moav foarte şi v-am chemat să-mi daţ agiutoriu, şi n-aţi vrut a face.

3. Carea văzând, mi-am pus sufletul în mânile meale şi am trecut la fiii lui Ammon şi mi-au dat Domnul în mânile meale. Ce vreadnic am făcut, ca să vă sculaţ asupra mea în războiu?"

4. Şi, chemând la sine toţ bărbaţii lui Galaad, oştea împrotiva lui Efrem; şi au bătut bărbaţii Galaad pre Efrem, că zisease: „Pribeag iaste Galaad din Efrem şi lăcuiaşte în mijlocul lui Efrem şi a lui Manasse".

5. Şi au cuprins galaaditeanii vadurile Iordanului prin carele Efrem era să să întoarcă.
400r Şi, venind la eale din numărul lui || Efrem, cel ce fugea, şi zicând: „Rogu-vă să mă lăsaţi a treace", zicea lui galaaditeanii: „Au doară efraithean eşti?" Carele zicând: „Nu sânt",

6. Îl întreba: „Zi dară «Shivoleath», ce să tâlcuiaşte „spic". Care răspundea «Sivvoleth» cu aceeaş slovă neputând chieri spicul. Şi, îndată apucându-l, îl ucidea într-aceeaş treacerea Iordanului; şi au căzut într-aceaea vreame din Efrem patruzăci şi doao de mii.

7. Şi au judecat Iefte Galaaditeanul pre Israil şase ani; şi au murit şi s-au îngropat în cetatea sa, Galaad.

8. După acesta au judecat pre Israil Avesan din Vifleim.
9. Care au avut triizăci de feciori, şi atătea şi feate, care trimiţindu-le afară, bărbaţi lor le-au dat, şi aceluiaşi număr fiilor săi au luat muieri, ducându-le în casa sa. Carele şapte ani au judecat pre Israil.
10. Şi au murit şi s-au îngropat în Vifleaim.
11. Căruia au urmat Ahialon Zavuloneanul |; şi au judecat pre Israil zeace ani. 400v
12. Şi au murit şi s-au îngropat în Zavulon.
13. După acesta au judecat pre Israil Avdon, fiiul lui Illel Farathoneanul,
14. Care au avut feciori patruzăci, şi din ei nepoţ treizăci, suindu-se spre şaptezeci de mânzi de asini; şi au judecat pre Israil ani opt.
15. Şi au murit şi s-au îngropat în Tharathonul pământului Efrem, în muntele lui Amalic.

Cap 13

Israilteanii spre închinarea idolilor iarăşi căzând, să dau filisteilor. Samson să naşte de la înger, mai înainte mumei sale să vesteaşte şi apoi tătâni-său; şi, născut fiind, de la Domnul să blagosloveaşte.

Sus 10, 6. 1. Şi iarăş fiii lui Israil au făcut rău înaintea Domnului, Care i-au dat în mânile filisteilor ani patruzăci.
2. Şi era un om din Saraa şi din ruda lui Dan, pe nume Manue, având muiare stearpă,
3. Căriia s-au arătat îngerul Domnului, şi || au zis câtră ea: „Stearpă eşti şi fără prunci; 401r
*Face. 16, 11. *ci vei zămisli şi vei naşte fiiu.
1 Împăr. 1, 20. 4. *Deci fereaşte-te să nu beai vin şi altă beautură beţivă, nici necurat ceva să mânci,
*Luc. 1, 31. 5. Că vei zămisli şi vei naşte fiiu, a căruia cap nu-l va atinge briciul. Că va fi nazarineanul
Num. 6, 3, 4. lui Dumnezeu din pruncia sa şi din pântecele mâni-sa şi el va începe a slobozi pre Israil din mânile filisteilor.
6. Carea venind la bărbatul său, i-au zis: „Omul lui Dumnezeu au venit la mine având faţă îngerească, groaznică foarte. Carele întrebându-l cine ar fi şi de unde ar fi venit şi cu ce nume s-ar fi chemând, n-au vrut a-m spune,
7. Ci aceasta mi-au răspuns: «Iată, vei zămisli şi vei naşte fiiu; fereaşte-te să nu beai vin, nici altă beutură beţivă, şi să nu mănânci ceva necurat; că va fi pruncul nazareul lui Dumnezeu din pruncia sa, din pântecele maicii sale până la zioa morţii sale»”.
8. Şi s-au rugat Manue Domnului şi au zis: „Rogu-mă, Doamne, ca omul lui Dumnezeu care l-ai trimis să vie iarăşi şi să ne înveaţe ce ne trebuie a face de copilul care să va naşte”. |
9. Şi au ascultat Domnul pre Manue, ce să ruga, şi s-au arătat iarăş îngerul lui Dumnezeu 401v
muierii lui, şezând în câmp. Iară Manue, bărbatul ei, nu era cu ea. Carea văzând îngerul,
10. Au grăbit şi au alergat la bărbatul său şi i-au vestit, zicând: „Iată, mi s-au arătat omul care mainte văzusem”.

11. Care s-au sculat şi au urmat muierii sale şi, venind la om, i-au zis: „Tu eşti care ai grăit muerii?” Şi el i-au răspuns: „Eu sânt.”
12. Căruia Manue: „Când – i-au zis – cuvântul tău să va plini, ce vreai să facă copilul? au de ce va trăbui să să ţie?”
13. Şi au zis îngerul Domnului câtră Manue: „De toate care am grăit muierii tale să să conteanească.
14. Şi orice din vie să naşte nu mânce, vin şi altă beutură beţivă nu beaie, nimic mânce necurat şi ce i-am poruncit plinească şi păzească”.
15. Şi au zis Manue câtră îngerul Domnului: „Rogu-te să te odihneşti rugăciunii meale şi să-ţ facem un ied din capre”.
16. Căruia i-au răspuns îngerul: „De mă sileşti, nu voiu mânca pânile tale, iară de vreai a face ardere, dă-o Domnului”. Şi nu ştia Manue că îngerul Domnului iaste.
17. Şi au zis câtră el: „Care-ţi iaste numele, ca, de ţi să va plini cuvântul, să te cinstim?” ||
402r 18. Căruia el i-au răspuns: *„Căci cerci numele mieu, care iaste minunat?” *Face. 32, 29.
19. Şi au adus Manue iedul din capre şi gustările şi le-au pus pre piatră, aducând Domnului carele face minuni; iară el şi muierea lui priviia.
20. Şi, suindu-se flacăra oltariului în ceriu, îngerul Domnului aşijderea în flacără s-au suit. Carea văzând Manue şi muierea lui, au căzut cu faţa la pământ.
21. Şi mai mult lor nu s-au arătat îngerul Domnului. Şi îndată au înţăles Manue că îngerul Domnului au fost.
22. Şi au zis câtră muierea sa: „Cu moarte vom muri, că am văzut pre Dumnezeu”.
23. Căruia au răspuns muierea: „De ar vrea Domnul a ne ucide, n-ar fi priimit din mânile noastre gustările şi arderea, nici ar fi arătat aceastea toate, nici ceale viitoare ne-ar fi spus”.
24. Şi au născut fiiu şi i-au chemat numele Samson. Şi au crescut pruncul şi l-au blagoslovit Domnul.
25. Şi au început Duhul Domnului a fi cu el în tabăra lui Dan, între Saraa şi Esthaol.

Cap 14

Samson îş ia muiare filisteancă, la carea a o vedea mergând, au rupt un leu, într-a cui fălci după aceea aflând miiare, au luat de la el pildă; carea tovoarişilor puind-o, aceie tălcuirea
402v *prin muie|rea lui Samson o au înţăles.*

1. Şi s-au pogorât Samson în Thamnatha şi, văzând acolo o muiare din featele filisteilor,
2. S-au suit şi au vestit tătâni-său şi mâni-sa, zicând: „Văzut-am o muiare în Thamnatha din featele filisteilor, carea, vă rog să mi-o luaţ muiare”.
3. Căruia i-au zis tatăl şi mumă-sa: „Au nu iaste muiare între featele fraţilor tăi şi în tot norodul mieu, că vreai a-ţi lua muiare din filistei, carii sânt netăiaţ împrejur?” Şi au zis Samson câtră tată-său: „Aceasta mi-o ia, că au plăcut ochilor miei”.
4. Iară părinţii lui nu ştia că lucru de la Domnul ar fi şi cearcă prilej împrotiva filisteilor, că într-aceea vreame filisteii stăpânea în Israil.
5. Şi s-au pogorât Samson cu tată-său şi cu mumă-sa în Thamnatha. Şi venind la viile oraşului, s-au arătat un puiu de leu răpitoriu şi răgnind şi l-au întâmpinat.
6. Şi au căzut Duhul Domnului preste Samson şi au rupt leul ca pre un ied, în dărăburi desfăcându-l, togma nimica având în mână; şi aceasta tătâni-său şi mâni-sa n-au vrut a le spune.
7. Şi s-au pogorât şi au grăit muierii carea plăcuse ochilor lui.
8. Şi, după câteva zile întorcându-se să o ia, s-au abătut să vază stârvul leului, şi iată
403r un || roiu de albine în gura leului era şi faguri de miere.
9. Care luându-l în mâni, mânca în cale; şi, venind la tatăl său şi la mumă-sa, le-au dat o parte, carii şi ei au mâncat, însă n-au vrut a le spune că din trupul leului luase mierea.
10. Şi s-au pogorât tatăl lui la muiare şi au făcut fiiului său, Samson, ospăţ, că aşa să obicinuise a face tinerii.
11. Şi, văzându-l cetăţeanii locului aceluia, i-au dat triizăci de tovaroşi, să fie cu el.
12. Cărora le-au grăit Samson: „Pune-vă-voiu o întrebare, carea de mi-o veţi deznoda până în şeapte zile de ospăţu, vă voiu da triizăci de cămeşi şi atâtea îmbrăcăminte.
13. Iară de nu o veţi putea deznoda, voi îm veţ da mie treizăci de cămeş şi aceluiaş număr îmbrăcăminte”. Carii i-au răspuns: „Pune întrebarea, să auzim”.

14. Şi le-au zis: „Din cel ce mâncă au ieşit bucata, şi din cel tare au ieşit dulceaţa”. Nici au putut în trei zile dezlega întrebarea.
15. Şi, apropiindu-se zioa a şaptea, au zis câtră muierea lui Samson: „Cucerniceşte-te bărbatului tău şi-l îndeamnă să-ţ spuie ce face întrebarea; carea de nu vei vrea a face, te vom aprinde pre tine şi casa tătâni-tău. Au doară pentru aceea ne-aţ chemat la nuntă, să ne jefuiţi?” |
16. Carea vărsa câtră Samson lacrămi şi să jeluia, zicând: „Urâtu-m-ai şi nu mă iubeşti şi 403v
pentru aceea întrebarea carea o ai pus fiilor norodului mieu nu vreai a mi-o deascoperi”. Iară el au răspuns: „Tătâni-mieu şi maicii meale n-am vrut a le spune; şi ţie ţ-oi putea spune?”
17. Deci în şapte zile de ospăţu sta înaintea lui; şi mai pre urmă, a şaptea zi mult supărându-l, i-au descoperit. Carea numaidecât o au spus cetăţeanilor săi.
18. Şi ei o au spus lui a şeaptea zi, mai înainte de apusul soarelui: „Ce-i mai dulce decât mierea şi mai tare decât leul?” Carele au zis câtră ei: „De n-aţi fi arat cu giuninca mea, n-aţi fi aflat întrebarea mea”.
19. Şi au căzut preste el Duhul Domnului, şi s-au pogorât la Ascalom şi au bătut acolo treizăci de bărbaţi, a cărora luându-le hainele, le-au dat celora ce dezlegase întrebarea; şi, mâniindu-să foarte, s-au suit în casa tătâni-său.
20. Iară muierea lui ş-au luat bărbat unul din priiatinii lui şi din nuni.

Cap 15

Cu trei sute de vulpi şi de făclii Samson holdele filisteilor le aprinde; şi, rumpând funile cu care era legat, o mie de filistei cu falca asinului i-au ucis, dintr-a căruia măsea || ape sătiosului au curs. 404r

1. Iară după câtăva vreame, apropiindu-se zioa săcerişului de grău, venit-au Samson vrând a-şi vedea muierea sa şi i-au adus un ied din capre. Şi, vrând după obiceaiu a întra în cămara ei, l-au oprit tatăl ei, zicând:
2. „Gândit-am că o ai urât şi pentru aceea o am dat prietinului tău; ci are soră care-i mai tânără şi mai frumoasă decât ea, fie ţie în locul ei muiere”.
3. Căruia Samson i-au răspuns: „Dintr-această zi nu va fi vina în mine împrotiva filisteilor că vă voiu face reale”.
4. Şi s-au dus şi au prins trei sute de vulpi şi coadele lor le-au împreunat la coade şi au legat în mijloc făclii,
5. Carele cu foc aprinzându-le, le-au slobozât să alearge încoace şi încolo, carele îndată au mers în holdele filisteilor, carele aprinzându-se şi ceale adunate roduri, şi carele încă în păiuşe sta, au ars într-atâta cât şi viile şi maslinii i-au mistuit para focului.
6. Şi au zis filisteii: „Cine au făcut acest lucru?” Cărora li s-au zis: „Samson, ginerele lui Thammathei; că i-au luat muiere şi o au dat altuia, acestea au lucrat”. Şi s-au suit | filisteii 404v
şi au aprins şi muierea, şi pre tatăl ei.
7. Cărora le-au zis Samson: „Macar aţi făcut acestea, tot voi ceare încă din voi izbândă, şi atunci mă voi odihni”.
8. Şi i-au bătut cu rană mare foarte, aşa cât buiguiţ pulpa coapseai ş-au pus. Şi, pogorându-se, au lăcuit în peştera pietrii Etam.
9. Şi, suindu-se filisteii în pământul Iudei, au tăbărât în locul carele apoi s-au chemat Lehi, adecă Măseaoa, unde s-au vârsat oastea lor.
10. Şi au zis câtră ei cei din neamul Iuda: „Căci v-aţi suit împrotiva noastră?” Carii au răspuns: „Să legăm pre Samson am venit şi să-i răsplătim ceale ce au lucrat asupra noastră”.
11. Şi s-au pogorât trei mii de bărbaţi din Iuda la peşterea pietrii Etam şi au zis câtră Samson: „Nu ştii că filisteii ne poruncesc, pentru ce ai vrut a face aceasta?” Cărora el le-au zis: „Precum mi-au făcut mie, aşa le-am făcut lor”.
12. „Şi a te lega – au zis – am venit şi a te da în mânile filisteilor”. Cărora Samson: „Giuraţi – au zis – şi-m făgăduiţi că nu mă veţi ucide”.
13. Zis-au: „Nu te vom ucide, ci legat te vom da”. Şi l-au legat cu doao funii noao şi l-au dus din piatra Etam.
14. Carele venind la locul Măsealii şi filisteii strâgând venind înaintea lui, au căzut preste el Duhul Domnului; şi precum să mis||tuiaşte inul de faţa focului, aşa legăturile cu care 405r
era legat s-au desfăcut şi s-au slobozit.
15. Şi, aflând măsao, adecă falca asinului, carea zăcea, luând-o, au ucis cu ea o mie de oameni.
16. Şi au zis: „În măseaoa asinului, în falca mânzului asinelor, i-am şters şi am ucis o mie de oameni”.

17. Şi, deacă au plinit cântând aceste cuvinte, au aruncat măseaoa din mână şi au chemat numele locului aceluia Ramathlehi, ce să tâlcuiaşte „rădicarea Măsealii”.

18. Şi, însătoşind foarte, au strâgat câtră Domnul şi au zis: „Tu ai dat în mâna slujii tale această mare mântuire şi biruinţă; iată, moriu de seate şi voiu cădea în mânile netăiaţilor împrejur”.

19. Şi au deşchis Domnul o măsea în falca asinului şi au ieşit din ea ape, carele bând, şi-au stâmpărat sufletul şi puteare ş-au dobândit. Pentru aceea s-au chemat numele locului aceluia Izvorulu celui ce chiiamă din măsea, până într-această zi.

20. Şi au judecat pre Israil în zilele filisteilor doaozăci de ani.

Cap 16

Samson, văzându-l străjile, porţile cetăţii Gaza în munte le-au adus; iară de Dalila, carea de
405v *multe ori o înceluise, cunoscându-i | pricina tăriii, tunzându-se să batjocoreaşte şi să orbeaşte de la vrăjmaşi, pre carii mai pre urmă cu sineş i-au ucis, adecă trei mii de filistei.*

1. Şi s-au dus în Gaza şi au văzut acolo muiare curvă şi au întrat la ea.

2. Carea auzând Filisteii şi vestindu-se la ei a fi întrat în cetate Samson, l-au încungiurat puind străji în poarta cetăţii; şi acolo toată noaptea cu tăceare aşteptând ca, făcându-se dimineaţă, ieşind să-l ucigă.

3. Şi au dormit Samson până la miiazănoapte; şi, de-acolo sculându-se, au apucat amândoao uşile porţii cu uşorii săi şi cu încuietoarea şi, puindu-le pre umere, le-au purtat pre creaştetul muntelui care priveaşte spre Hevron.

4. După acestea au iubit o muiare carea lăcuia în valea Sorec şi să chema Dalila.

5. Şi au venit la ea căpeteniile filisteilor şi i-au zis: „Înşală-l şi învaţă de la el în ce are atâta tărie şi cum l-am putea birui şi legat a-l năcăji. Carea de vei face, ţ-om da fieştecare o mie şi o sută de arginţ”.

6. Şi au grăit Dalila câtră Samson: „Spune-mi, rogu-te, în ce iaste tăria ta cea mare şi
406r ce iaste cu carea, legându-te, să nu poţi || rumpe”.

7. Căriia i-au răspuns Samson: „Cu şeapte funi de vine, nu uscate, ci încă jilave, de voiu fi legat, neputincios voiu fi, ca ceiaalalţ oameni”.

8. Şi au adus la ea vătavii filisteilor şapte funi, precum zisease, cu care l-au legat.

9. Pitulaţ fiind leşuitorii şi în cămară aşteptând sfârşitul lucrului, şi au strâgat câtră el: „Filisteii asupra ta, Samson!” Carele au rupt legăturile ca când ar rumpe cineva un fir din rămăşiţa cârlţilor tors când îl aprinde la foc; şi nu s-au cunoscut în ce ar fi tăria lui.

10. Şi au zis câtră el Dalila: „Iată, m-ai înceluit şi înşelăciune ai grăit; încai acum spune-m cu ce trăbuie să te legi?”

11. Căria el i-au răspuns: „De voiu fi legat cu noao funi care niciodată au fost în lucru, neputincios voiu fi şi celoraalalţi oameni aseamine”.

12. Cu carele iarăş Dalila l-au legat şi au strâgat: „Filisteii asupra ta, Samson!”, în cămară leşuitorii gătiţi fiind! Carele aşa au rupt legăturile ca firele pânzelor.

13. Şi au zis Dalila iarăş către el: „Până când mă înşeli şi nu drept îmi grăieşti? Arată cu ce trebuie să te legi". Căria i-au răspuns Samson: „Şeapte perii capului mieu cu iţe împletindu-se, şi cuiul cu aceştia legat în pământ | înfingându-se, neputincios voiu fi". 406v
14. Carea făcând Dalila, au zis către el: „Filisteii asupra ta, Samson!" Carele sculându-se din somn, au tras cuiul cu peri şi cu iţele.
15. Şi au zis către el Dalila: „Cum zici că mă iubeşti, când sufletul tău nu-i cu mine? De trei ori mi-ai minţit şi n-ai vrut să-m spui în ce iaste puterea ta cea mare".
16. Şi mult supărându-l şi prin multe zile pururea lipindu-se, nedându-i loc de odihnă, s-au slăbit sufletul lui şi până la moarte s-au obosit.
17. Atunci, deşchizând adevărul lucrului, au zis către ea: „Fier niciodată s-au suit pre capul mieu, că nazareu, adecă sfinţit lui Dumnezeu sânt din pântecele maicii meale; de să va rade capul mieu, să va depărta de la mine tăria mea şi voiu slăbi şi voiu fi ca şi ceiaalalţi oameni".
18. Şi văzând ea că i-au mărturisit tot sufletul său, au trimis la căpeteniile filisteilor şi le-au poruncit: „Suiţi-vă încă o dată, că acum mi-au deşchis inima sa." Carii s-au suit luând banii cari-i făgăduise.
19. Iară ea l-au făcut a durmi pe jenunchele || sale şi în sânul său a-ţ pleca capul său. 407r
Ţi au chemat tunzătoriul şi i-au ras şeapte peri lui. Şi au început a-l împinge şi a-l depărta de la sine, că îndată s-au dus de la el tăria.
20. Şi au zis: „Filisteii asupra ta, Samson!" Carele din somn sculându-se, au zis în inima sa: „Ieşi-voiu precum mainte am făcut şi mă voiu scutura", neştiind că s-au depărtat de la el Domnul.
21. Carele apucându-l filisteii, îndată i-au scos ochii şi l-au dus în Gaza legat cu lanţuri şi, închizându-l în temniţă, l-au făcut a măcina.
22. Şi, iată, perii lui începuse a creaşte.
23. Şi căpeteniile filisteilor s-au adunat întruna să jârtvuiască junghieri de laudă lui Dagon, dumnezeului său, şi să se uspete, zicând: „Datu-ne-au dumnezeul nostru pre neprietinul nostru, Samson, în mânile noastre".
24. Carea şi norodul văzând, lăuda pre dumnezeul său şi aceleşi zicea: „Datu-ne-au dumnezeul nostru pre protivnicul nostru în mânile noastre, carele au şters pământul nostru şi au ucis foarte mulţi".
25. Şi, veselindu-se prin uspeţe, după ce mâncase uspeţele, au poruncit să cheme pre Samson şi să să joace înaintea lor. Şi, aducându-să din temniţă, să juca înainte lor şi l-au făcut a sta între doi stâlpi. |
26. Carele au zis copilului care-i îndrepta paşii: „Slobozi-mă, să ating stâlpii pre carii toată 407v
casa să razimă şi să mă plec spre ei şi să mă odihnesc câtuş de cât".
27. Iară casa era plină de bărbaţi şi de muieri şi era acolo toate căpeteniile filisteilor, şi din pod şi din umbrariu ca la trei mii parte bărbătească şi fămeiască privind la Samson cum să joacă.
28. Iară el chemând pre Domnul, au zis: „Doamne Dumnezeu, adu-Ţ aminte de mine şi-m întoarce acum tăria cea dintâiu, Dumnezeul mieu, ca să mă izbândesc de vrăjmaşii miei, şi pentru pierdere a doao luminări să iau o izbândă".
29. Şi, apucând amândoi stâlpii spre carii răzima casa, şi altul din ei cu dreapta, şi altul cu stânga ţinând,
30. Au zis: „Moară sufletul mieu cu filisteii!" Şi, lovind tare stâlpii, au căzut casa preste toate căpeteniile şi preste ceeaalaltă mulţime carea era acolo; şi cu mult mai mulţi au ucis murind decât mainte viu ucisease.
31. Şi, pogorându-se fraţii lui şi toată rudenia, i-au luat trupul şi l-au îngropat între Saraa şi Esthaol, în mormântul tătâ| |ni-său, Manue; şi au judecat pre Israil doaozăci de ani. 408r

Cap 17

Muma lui Mihe i-au vărsat idol din argintul ce-l ţinea, căruie întâi pre fiiul său, după aceea pre levitul vithleemiteanul i l-au rânduit preot.

1. Fost-au într-aceea vreame un om oarecare din muntele Efrem, pe nume Mihas,
2. Carele au zis mumei sale: „O mie şi o sută de arginţi care ţi i-ai fost ales şi despre care, auzând eu, te-ai fost jurat: «Iată, eu îi am şi la mine sânt»". Căruia ea i-au răspuns: „Blagoslovitu-i fiiul mieu Domnului!"
3. Şi i-au întumat mumei sale, carea îi zisease: „Jârtvuit-am şi am făgăduit acest argint Domnului, ca din mâna mea să-l priimească fiiul mieu şi să facă cioplit şi vărsat, şi acum ţi-l dau ţie".

4. Şi i-au înturnat mumei sale, carea au luat doao sute de arginţi şi i-au dat argintariului să facă din ei cioplit şi vărsat, care au fost în casa lui Micas.

5. Carele şi căşcioară într-însa lui Dumnezeu au deschilinit şi au făcut efod şi therafim,
408v adecă haină preoţească, şi idoli; şi au împlut mâna unuia din fiii săi şi i s-au | făcut preot.

6. În zilele acealea nu era împărat în Israil, ci fieştecarele ce i să părea drept, aceasta făcea.

7. Şi au fost alt tinăr din Vithleemul Iudii, din rudenia lui; şi era acela levit şi lăcuia acolo.

8. Şi, ieşind din cetatea Vithleimului, au vrut a nimernici oriunde ş-ar fi găsât odihnă. Şi, venind în muntele Efrem, călătorind şi abătându-se puţântel în casa Mihei,

9. Au fost întrebat de la el, de unde venise. Care i-au răspuns: „Levit sânt din Vithleemul Iudii şi merg să lăcuiesc unde voiu putea şi de folos mie a fi voiu vedea”.

10. Şi au zis Mihas: „Rămâi la mine şi-m fii tată şi preot. Şi-ţi voiu da pre tot anul câte zeace arginţi şi haină îndoită şi ceale spre hrană de lipse”.

11. Odihnitu-s-au şi au rămas la om şi i-au fost ca unul din fii.

12. Şi i-au umplut Mihas mâna, şi au avut copilul preot la sine,

13. „Acum ştiu – zicând – că m-au blagoslovit Dumnezeu, având preot din neamul leviticesc”.

Cap 18

Trimiţând mai-nnainte iscoade, după aceea au urmat trei sute de bărbaţi din neamul lui Dan
409r *|| cercându-şi moştenire; şi luându idolul Mihei cu preotul, prinzând cu puterea cetatea Lais, au lăcuit acolo.*

1. Şi în zilele acelea nu era împărat în Israil, şi neamul lui Dan îş cerca moştenirea, să lăcuiască într-însa, că până la acea zi între celeaalalte neamuri soarte nu-ş luase.

2. Şi au trimis fiii lui Dan din ruda şi familia sa cinci bărbaţi tari din Saraa şi Esthaol să iscodească pământul şi cu de-adinsul să-l vază; şi le-au zis: „Duceţi-vă şi socotiţi pământul”. Carii mergând, agiungându la muntele Efrem şi întrând în casa lui Mihas, s-au odihnit acolo.

3. Şi, cunoscând graiul tinărului levitului şi slujindu-se de sălaşul lui, i-au zis: „Cine te-au adus aici? Ce lucri aici? Pentru ce pricină ai vrut a veni aici?”

4. Care le-au răspuns: „Acestea şi aceastea mi-au dat Mihas şi m-au togmit cu sâmbrie să-i fiu preot”.

5. Şi l-au rugat să întreabe pre Domnul ca să poată şti de merg în cale norocită şi lucrul avea-va fapta.

6. Care le-au răspuns: „Mergeţi în pace, Domnul priveaşte la calea voastră şi la drumul la care mergeţi”.

7. Şi, ducându-să, cinci bărbaţi au venit la Lais şi au văzut norodul lăcuind în ea fără toată frica, după obiceaiul sidonilor, fără grije şi aşezat, nimene împrotivindu-să, de mari bogăţii, şi departe de la Sidon, şi de toţi oamenii osăbit. |

409v 8. Şi, întorcându-să la fraţii săi în Saraa şi Esvaol şi ce ar fi lucrat întrebându-să, le-au răspuns:

9. „Sculaţi-vă, să ne suim la ei, că am văzut pământul foarte găzdac şi ugeros; să nu vă leneviţi, să nu încetaţi să meargem şi să-l stăpânim, nice o muncă va fi!
10. Întra-vom la cei fără grije, la pământ desfătat şi ne va da Domnul locul în care nice o lipsă iaste de ceale ce să nasc în pământ”.
11. Şi s-au dus din neamul lui Dan, adecă din Saraa şi din Esthaol, şase sute de bărbaţi încinşi cu arme de războiu.
12. Şi, suindu-se, au rămas în Cariaathiarimul Iiudei, care loc, dintr-acea vreme, taberilor lui Dan nume au luat, şi iaste după dosul Cariathiarim.
13. De acolo au trecut în muntele Efrem; şi, venind la casa lui Mihas,
14. Au zis cei cinci bărbaţi, carii mainte fusease trimiş să socotească pământul lui Lais, celoraalalţi fraţilor săi: „Ştiţi că în casele acestea iaste efod şi therafim, şi cioplit şi vărsat? Vedeţi ce vă place”.
15. Şi, abătându-să puţântel, au întrat în casa tinărului levitului, care era în casa lui Mihas şi i s-au închinat cu cuvinte păciuitoare.
16. Iară şase sute de bărbaţi, aşea precum era armaţi, sta dinnaintea uşii,
17. Iară cei ce întrase în casa tinărului, cioplitul şi efodul şi therafim şi vărsatul să || sârguia 410r
a le lua, şi preotul sta dinnaintea uşii, şease sute de bărbaţi tari nu departe aşteptând.
18. Şi au luat cei ce întrase cioplitul, efodul şi idolii şi vărsatul. Cărora le-au zis preotul: „Ce faceţi?”
19. Căruia i-au răspuns: „Taci şi pune deagetul peste gura ta şi vino cu noi, să te avem tată şi preot. Ce ţi-i mai bine, să fii preot în casa unui om au într-un neam şi într-o familie în Israil?”
20. Carea auzind, s-au odihnit cuvintelor lor şi au luat efodul şi idolii şi cioplitul şi au mers cu ei.
21. Carii mergând şi înaintea sa a să duce rănduind pre cei mici şi dobitoacele şi tot ce era scump.
22. Şi, fiind departe de casa lui Mihas, oamenii carii lăcuia în casele lui Mihas strigând au urmat după ei.
23. Şi dinnapoi au început a strâga. Carii uitându-să îndărăpt, au zis câtră Mihas: „Ce vreai, căci străgi?”
24. Care au răspuns: „Dumnezeii miei, carii mi-am făcut, i-aţi luat, şi preotul şi toate care am, şi ziceţi: «Ce-ţi iaste?»”
25. Zisu-i-au fiii lui Dan: „Fereaşte-te, să nu mai grăieşti câtră noi, şi să vie la tine bărbaţi cu inima întărătaţi şi însuşi cu toată casa ta să piei”. |
26. Şi aşea, pre calea începută s-au dus. Şi, văzând Mihas că-s mai tari decât sâne, s-au 410v
întors în casa sa.
27. Iară cei şase sute de bărbaţi au dus preotul şi care mai sus am zis. Şi au venit în Lais la norodul ce să odihnea fără grije şi i-au lovit în ascuţitul sabiei, şi cetatea aprinderii o au dat,
28. Nimene togma aducând agiutoriu, pentru că lăcuia departe de Sidom şi cu nime din oameni avea împreunare sau neguţătorie. Şi era cetatea zidită în ţinutul lui Rohov; carea iarăş zidind-o, au lăcuit într-însa,
29. Chemând numele cetăţii Dan, după numele tătâni-său, pre care îl născuse Israil, carea mai înainte să zicea Lais.
30. Şi ş-au pus cioplit şi pre Ionathan, fiiul lui Ghersa, fiiul lui Moisi, şi fiii lui preoţi în neamul lui Dan, până la zioa robiii sale.
31. Şi au rămas la ei idolul Mihei în toată vreamea în carea au fost casa lui Dumnezeu în Silo; în zilele acealea nu era împărat în Israil.

Cap 19

Ducându-şi levitul muierea de la casa părinţilor, aceiaş de la gavaoniteani, carii era din neamul Veniamin, cu groaznică râvna curviii stăngându-să, bărbatul în doaosprăzeace părţi tăindu-i trupul, la fieştecare neam câte o parte au trimis, spre izbândirea negrăiteai tălhării chemând || pre celeaalalte neamuri. 411r

1. Fost-au oarecare om levit, lăcuind în coastele muntelui Efrem, care ş-au luat muiare din Vithleemul Iiudei.
2. Carea l-au lăsat şi s-au întors la casa tătâni-său, în Vithleaim, şi au rămas la el patru luni.

3. Şi au mers după ea bărbatul său, vrând a să împăca cu ea şi a o mângăia, şi a o aduce cu sine îndărăpt, având în soţietate un copil şi doi asini. Carea l-au primit şi l-au dus în casa tătâni-său. Carea auzind socru-său şi pre el văzându-l, l-au întâmpinat veasel

4. Şi au îmbrăţăşat omul. Şi au rămas ginerele în casa socrului trei zile, mâncând cu el şi bând prietineaşte.

5. Iară a patra zi, de noapte sculându-se, au vrut a purceade, pre care l-au ţinut socru-său şi i-au zis: „Gustă întâiu puţin de pâne şi întăreaşte pântecele, şi aşa vei purceade".

6. Şi au şezut împreună şi au mâncat şi au beut; şi au zis tatâl featei câtră jinere-său: „Rogu-te să rămâi astăzi aici şi împreună să ne veselim".

7. Iară el sculându-să, au început a vrea a mearge. Şi măcar că cu de-adinsul l-au ţinut socru-său şi l-au făcut a rămânea la sâne.

8. Iară dimineaţă făcându-se, să gătea levitul de drum. Căruia socru-său, iarăşi: „Rogu-te
411v – au zis – | să iai puţină bucată şi luând tărie până va creaşte zioa, după aceea vei mearge". Şi au mâncat împreună.

9. Şi s-au sculat tinărul să meargă cu muierea sa şi cu sluga. Căruia iarăş i-au grăit socru-său: „Socoteaşte că zioa s-au plecat mai spre apus şi să apropie de sară; rămâi la mine şi astăzi şi du zi veasel, şi mâne vei purceade să mergi la casa ta".

10. N-au vrut ginerele să să odihnească cuvintelor lui, ci îndată au mers şi au venit spre Ievus, carea cu alt nume să chiiamă Ierusalim, ducând cu sine doi asini împovoraţi şi ţiitoarea.

11. Şi era lângă Ievus, şi zioa să schimba spre noapte. Şi au zis sluga câtră stăpânu-său: „Vino, rogu-te, să ne abatem la cetatea ievuseilor şi să rămânem într-însa".

12. Căruia i-au răspuns stâpânul: „Nu voiu întra în oraşul neamului strein, care nu iaste din fiii lui Israil, ci voi treace până la Gavaa".

13. Şi, agiungând acolo, vom rămânea într-însa au în cetatea Rama".

14. Şi au trecut de Ievus şi mergea pe calea începută; şi li s-au apus soarele lângă Gavaoa, carea iaste în neamul lui Veniamin.

15. Şi s-au abătut la ea, să rămâie acolo. În carea întrând, şedea în uliţa cetăţii, şi nime nu vrea a-i cuprinde cu sălaş.

16. Şi iată, li s-au arătat un om bătrân întorcându-să din câmp şi de la lucrul său sara,
412r care şi || el era din muntele Efrem şi nimearnic lăcuia în Gavaa. Iară oamenii ţinutului aceluia era fiii lui Iemini.

17. Şi, rădicându-ş ochii, au văzut bătrânul pre om şezând cu sarcinile sale în uliţa cetăţii şi au zis câtră el: „De unde vii şi încătro mergi?"

18. Care i-au răspuns: „Purces-am din Vithleemul Iiudei şi meargem la locul nostru, care iaste în coastele muntelui Efrem, de unde merseasem în Vithleem. Şi acum meargem la casa lui Dumnezeu, şi nime supt acoperişul său nu vrea a ne priimi.

19. Având pleave şi fân spre hrana asinilor şi pâne şi vin spre slujba mea şi a slujnicii tale şi a slugii care cu mine iaste, de nemică nu ni-i lipsă, fără de sălaş".

20. Căruia i-au răspuns bătrânul: „Pace cu tine să fie, eu voiu da toate care sânt de lipsă, numai rogu-te, nu rămânea în uliţă".

21. Şi l-au dus în casa sa şi hrană asinilor au dat. Şi, după ce ş-au spălat picioarele, i-au priimit la ospăţu.

22. Uspătându-să ei, şi după osteneala drumului cu bucată şi cu beutură întărindu-şi trupurile, au venit bărbaţii cetăţii aceia, fiii lui Velial (adecă „fără jug"), şi, încungiurând casa bătrânului, au început a bate uşa, strigând către stăpânul casii şi zicând: *„Scoate *Face. 19, 5.
412v | bărbatul care au întrat în casa ta, să ne slujim rău cu el".

23. Şi au ieşit la ei bătrânul şi au zis: „Nu, fraţilor, nu faceţi răutatea aceasta, că au întrat omul în sălaşul mieu, şi începeţi de această norozie!

24. Am fată vergură şi acest om are ţiitoare, le voiu scoate la voi să le smeriţi şi să vă umpleţi pofta voastră. Numai rogu-vă, tălhăria aceasta împrotiva firii să nu faceţi asupra omului".

25. Nu vrea a să odihni cuvintelor lui. Carea văzând omul, au scos la ei ţiitoarea sa şi li-o dat spre ocară; cu carea toată noaptea rău slujindu-să, o au slobozit dimineaţa.

26. Iară muierea, depârtându-să întunearecul, au venit la uşea căsii unde rămânea domnul său şi acolea au căzut.

27. Făcându-să dimineaţă, s-au sculat omul şi au deşchis uşa, ca să-ş plinească începuta cale. Şi iată, ţiitoarea lui zăcea înaintea uşii, cu mânile în prag întinse.

28. Căruia el socotind-o că odihneaşte, grăiia: „Scoală şi să umblăm!” Carea nimic răspunzând, înţălegând că era moartă, o au luat şi o au pus pre asin şi s-au întors la casa sa,
29. În carea întrând, au apucat sabia şi trupul muierii cu oasele sale în doaosprăzeace || părţi şi dăraburi tăindu-l, le-au trimis la toate hotarele lui Israil. 413r
30. Carea văzând, fieştecare strâga împreună: „Niceodată nu s-au făcut lucru acesta în Israil din zioa în care s-au suit părinţii noştri din Eghipt până într-această vreame! Daţi-vă sfatul şi împreună socotiţi ce trăbuie să facă”.

Cap 20

Pentru această nelegiuire oştind celeaalalte neamuri împrotiva lui Veniamin, o dată şi a doao oară în războiu supuse, şi a treia oară din porunca Domnului făcând războiu, neamul acela, afară de şase sute carii fusease în pustie, de tot l-au şters.

*Osee. 9, 9.
1. Şi au ieşit toţ fiii lui Israil şi aşijderea adunându-să, ca un om, *de la Dan până la Versavie şi pământul Galaad, la Domnul în Masfa.
2. Şi toate unghiurile noroadelor şi toate neamurile lui Israil în adunarea norodului Dumnezeu s-au împreunat, patru sute de mii pedestraş ostaş.
3. Nici s-au tăinuit de fiii lui Veniamin aceasta, că s-au suit fiii lui Israil în Masfa. Şi întrebat fiind levitul, bărbatul muierii ucise, cum s-au făcut această tălhărie,
4. Răspuns-au: „Venit-am în Gavaa a lui Veniamin cu muierea mea şi acolo m-am abătut.
5. Şi iată, oamenii cetăţii aceie au încunjurat | noaptea casa în carea rămâneam, vrând 413v
a mă ucide, şi muierea mea cu necrezută pornirea pofteai curviii badjocorind-o, mai pre urmă au murit.
6. Carea apucând-o, în dărăburi o am tăiat şi am trimis părţile în toate hotarele moştenirii voastre, că niciodâ năoară atâta nelegiuire şi aşa mare păcat s-au făcut în Israil.
7. De faţă sânteţ toţi fiii lui Israil, socotiţ ce trebuie să faceţi”.
8. Şi stând tot norodul ca cu un cuvânt a unui om, au răspuns: „Nu ne vom întoarce la sălaşele noastre, nici în casa sa va întra cineva,
9. Ci aceasta împrotiva lui Gavaa împreună să facem.
10. Zeace bărbaţi să să aleagă dintr-o sută, din toate neamurile lui Israil, şi o sută dintr-o mie, şi o mie din zeace mii, să poarte oastei bucate şi să putem oşti împrotiva Gavaa Veniamin şi a-i răsplăti, pentru nelegiuire, ce i să cuvine”.
11. Şi s-au adunat tot Israilul la cetate ca un om, cu aceeaş minte şi cu un sfat.
12. Şi au trimis soli la tot neamul lui Veniamin, carii ar zice: „Căci atâta nelegiuire s-au aflat între voi?
13. Daţi afară oamenii din Gavaa carii au făcut această răutate, să moară, şi să se ia răutatea din Israil!” Carii n-au vrut a asculta porunca fraţilor săi, a fiilor lui Israil,
14. Ci din toate cetăţile carele era de soartea || sa s-au adunat în Gavaa, să le aducă 414r
lor agiutoriu şi împrotiva a tot norodul lui Israil să dimice.
15. Şi s-au aflat doaozăci şi cinci de mii din Veniamin, carii purta armă, fără lăcuitorii Gavaa,
16. Carii era şapte sute de bărbaţi tari, aşa cu stânga ca cu dreapta oştind, şi aşa cu praştiile la ţântă aruncând pietrile, cât şi părul din cap îl putea lovi şi nicidecum într-altă parte zvărlitura pietrii s-ar duce.
17. Şi din fiii lui Israil, fără fiii lui Veniamin, s-au aflat patru sute de mii, carii scotea sabia şi gătiţ de războiu.
18. Carii sculându-se, au venit în casa lui Dumnezeu, adecă în Silo, şi au întrebat pre Dumnezeu şi au zis: „Cine va fi în oastea noastră căpetenia războiului împrotiva fiilor Veniamin?” Cărora le-au răspuns Domnul: „Iiuda fie povăţuitoriul vostru”.
19. Şi îndată, fiii lui Israil sculându-să dimineaţă, au tăbărât lângă Gavaa.
20. Şi de acolo purcegând la războiu împrotiva lui Veniamin, au început a bate cetatea.
21. Şi, ieşind fiii lui Veniamin din Gavaa, au ucis din fiii lui Israil într-acea zi mii de bărbaţ doaozăci şi doao.
22. Iarăş fiii lui Israil, şi tărirei şi numărului nădăjduindu-să, într-acelaş loc în care mai nainte să certase, şireagul l-au rânduit, |
23. Însă aşea că întâiu s-au suit şi au plâns înaintea Domnului până sara şi L-au întrebat 414v
şi au zis: „Trebuie să mai meargă a oşti împrotiva fiilor lui Veniamin, fraţilor miei, au nu?” Cărora El le-au răspuns: „Suiţi-vă la ei şi faceţi războiu!”

24. Şi, mergând fiii lui Israil a doao zi împrotiva fiilor Veniamin la războiu,
25. Au rupt fiii lui Veniamin afară din porţile Gavaa şi întâmpinându-i, cu atâta ucidere i-au struncinat, cât optsprăzeace mii de bărbaţi ce scotea sabia i-au aşternut.
26. Pentru aceea toţi fiii lui Israil au venit în casa lui Dumnezeu şi, şezând, plângea înaintea Domnului şi au postit într-acea zi până sara şi i-au adus arderi şi păciuitoare jârtve.
27. Şi pentru starea sa l-au întrebat. Într-aceea vreame era acolo sicriiul legii lui Dumnezeu.
28. Şi Finees, fiiul lui Eliazar, fiiului Aaron, mai-marele casii, şi au întrebat pre Domnul şi au zis: „Trebuie să mai ieşim la războiu împrotiva fiilor Veniamin, fraţilor noştri, au să ne odihnim?" Cărora le-au zis Domnul: „Suiţi-vă, că mâne îi voiu da în mânile voastre".
29. Şi au pus fiii lui Israil leşuitori împregiurul cetăţii Gavaa.
30. Şi a triia oară, precum o dată şi de altă dată, împrotiva lui Veniamin au scos oastea. ||
415r 31. Ci şi fiii lui Veniamin îndrăzneţi au rupt din cetate şi, fugând protivnicii, mai departe i-au gonit, aşa cât au rănit dintr-înşii ca şi în zioa dintâi, şi a doao şi i-au ucis, întorcând dosul prin doao căi, a cărora una să ducea în Vethil, alta în Gavaa, şi au aşternut ca vro treizăci de mii.
32. Că-i gândise a îngădui după obiceaiu, carii cu de-adinsul făcându-să a fugi, au făcut sfat să-i tragă din cetate şi, ca când ar fugi, la numitele mai sus cărări să-i ducă.
33. Deci toţi fiii lui Israil sculându-să din şederile sale, au întins şireagul în locul ce să chiiamă Vaalthamar; şi leşuirile care era împregiurul cetăţii încet au început a să deascoperi
34. Şi despre partea apusului cetăţii a purceade; ci şi pre alte zeace mii de bărbaţi din tot Israilul, lăcuitori cetăţii, spre certare îi chema. Şi s-au îngreoiat războiul împrotiva fiilor Veniamin şi n-au înţăles că din toate părţile li s-au apropiat perirea.
35. Şi i-au bătut Domnul înaintea fiilor Israil şi au ucis dintr-înşii într-acea zi doaozăci şi cinci de mii şi o sută de bărbaţi, toţ ostaşi şi scoţând sabia.
36. Iară fiii lui Veniamin văzându-să a fi mai din jos, au început a fugi. Carea văzând
415v fiii | lui Israil, le-au dat loc a fugi, ca să vie la gătitele leşuiri, care pusease lăngă cetate.
37. Carii de năprazną sculându-se din pitulări şi Veniamin celor ce-i bătea dându-le dosul, au întrat în cetate şi o au lovit în ascuţitul sabiii.
38. Iară sămn dedease fiii lui Israil celor ce-i pusease în leşuiri ca, după ce vor prinde cetatea, să aprinză foc, ca, suindu-să în sus fumul, prinsă a fi cetatea să o areate.
39. Carea privind fiii lui Israil, în războiu fiind puşi (că-i gândise fiii lui Veniamin a fugi, şi mai cu de-adinsul îi gonea, tăind din oastea lor treizăci de mii),
40. Şi, văzând ca un stâlp fumul din cetate suindu-să, şi Veniamin uitându-să îndărăpt, văzând a fi prinsă cetatea şi flacăra spre înălţime suindu-să,
41. Carii întăi să făcuse a fugi, întorcând faţa, mai tare sta împrotivă. Carea văzând fiii lui Veniamin, s-au întors în fugă.
42. Şi la calea pustiii au început a mearge şi într-acolo gonindu-i protivnicii. Ci şi cei ce aprinsease cetatea le-au alergat înainte.
43. Şi aşa au fost, cât s-au tăiat de amândoao părţile de la vrăjmaş, nici era vro odihnă
416r celor ce murea. Căzut-au şi s-au a||şternut spre partea răsăritului de cetatea Gavaa.
44. Şi au fost carii într-acelaşi loc s-au ucis optsprăzeace mii de bărbaţ, toţi ostaş vârtoşi.
45. Carea văzând cei ce rămăsease din Veniamin, au fugit în pustie şi mergea la piatra a căruia nume e Remmon. Şi, în fuga aceea rătăcind şi în multe părţi cugetând, au ucis cinci mii de bărbaţ. Şi mai încolo cugetând, i-au gonit şi au ucis şi alte doao mii.
46. Şi aşa au fost, cât toţ carii căzuse din Veniamin în multe locuri au fost doaozăci şi cinci de mii ostaşi la războiu îndrăzneţ.
47. Şi au rămas din tot neamul lui Veniamin, carii au putut scăpa şi a fugi în pustie, şase sute de bărbaţ; şi au şezut în piatra Remmon patru luni.
48. Şi, ieşind fiii lui Israil, toate rămăşiţăle cetăţii, de la bărbaţi până la dobitoace, le-au lovit cu sabia, şi toate cetăţile şi satele lui Veniamin îmbucătoarea flacără le-au mistuit.

Cap 21

Să întemeiază neamul lui Veniamin din patru sute de fecioare în tăiarea lăcuitorilor
Iavisgalaad cruţate şi din ceale răpite fecioare de ceale ce ducea hori în Silo. |

416v 1. Şi au giurat fiii lui Israil în Masfa şi au zis: „Nime din noi va da fiilor Veniamin din featele sale muiere".
2. Şi au venit toţi la casa lui Dumnezeu în Silo şi, înaintea Lui şezând până sara, ş-au rădicat graiul şi cu mare urlare au început a plânge, zicând:

3. „Pentru ce, Doamne, Dumnezeul lui Israil, s-au făcut această răutate în norodul Tău, ca să să ia astăzi un neam dintre noi?”

4. Şi a doao zi dimineaţă sculându-să, au zidit oltariu şi au adus acolo arderi şi păciuitoare jârtve şi au zis:

5. „Care nu s-au suit în oastea Domnului din toate neamurile lui Israil?” Că cu mare jurământ să strănsease, fiind în Masfa, că vor ucide pre cei ce ar rămănea.

6. Şi, bănuindu-ş fiii lui Israil pentru fratele său Veniamin, au început a zice: „Luatu-s-au un neam din Israil;

7. De unde-şi vor lua muieri? Că toţi împreună ne-am jurat că nu le vom da featele noastre”.

8. Şi pentru aceea au zis: „Cine iaste din toate neamurile lui Israil care nu s-au suit la Domnul în Masfa?” Şi iată, s-au aflat lăcuitorii Iavisgalaad a nu fi fost într-acea oaste.

9. (Şi într-aceea vreame fiind în Silo, nime din ei acolo s-au găsit).

10. Şi au trimis zeace mii de bărbaţi vârtoş || şi le-au poruncit: „Duceţi-vă şi bateţ 417r
lăcuitorii Iavis-Galaad în ascuţitul sabiii, şi pruncii, şi muierile lor.

*Num. 31, 17, 18. 11. Şi aceasta va fi carea trebuie să ţineţ: *toată partea bărbătească şi muierile care au cunoscut bărbat ucideţi, iară vergurile le ţineţi”.

12. Şi s-au aflat din Iavisgalaad patru sute de vergure care n-au ştiut patul bărbatului şi le-au adus la tabără în Silo, în pământul Hanaan.

13. Şi au trimis soli la fiii lui Veniamin, carii era în piatra Remmon, şi le-au poruncit să-i priimească în pace.

14. Şi au venit fiii lui Veniamin într-aceaea vreame şi li s-au dat muieri din featele Iavisgalaad; iară altele n-au aflat carele aşijderea le-ar da.

15. Şi tot Israilul foarte ş-au bănuit şi s-au pocăit pentru uciderea unui neam din Israil.

16. Şi au zis cei mai mari născuţi: „Ce vom face celoralalţi carii nu ş-au luat muieri? Toate fămeaile în Veniamin împreună au căzut.

17. Şi cu mare grije şi cu mare socoteală ni să cuvine a avea grije ca nu cumva un neam să să şteargă din Israil.

18. Că featele noastre lor nu le putem da, legaţi fiind cu jurământ şi cu blăstăm, | cu 417v
care am zis: «Blăstămat e cine va da din featele sale muiare lui Veniamin!»”.

19. Şi au luat sfat şi au zis: „Iată, praznicul Domnului tuturor iaste în Silo, carea iaste zidită despre miiazănoapte cetăţii Vethil şi spre partea călii despre răsărit, carea din Vethil să întinde la Sihima şi spre amiiazăzi oraşului Levona”.

20. Şi au poruncit fiilor lui Veniamin şi le-au zis: „Duceţi-vă şi vă pitulaţi în vii.

21. Şi când veţi vedea featele din Silo după obiceaiu ieşind a duce hori, ieşiţi degrabă din vii şi răpiţi dintr-înseale fieştecarele câte o muiare şi meargeţi în pământul lui Veniamin.

22. Şi când vor veni părinţii lor şi fraţii şi vor începe a cerca împrotiva voastră şi a probozi, le vom zice: «Fie-vă milă de ei, că nu le-au răpit după leagea ostaşilor sau a biruitorilor, ci rugându-vă să le ia, nu le-aţ dat, şi de partea voastră s-au păcătuit»”.

23. Şi au făcut fiii lui Veniamin precum li să poruncise; şi după numărul său ş-au răpit, din ceale ce ducea hori, fieştecarii muieri şi s-au dus la moşia sa, zidind cetăţi şi lăcuind în eale.

24. Şi fiii lui Israil s-au întors prin neamuri şi familii la corturile sale. În zilele acelea nu era || împărat în Israil, ci fieştecare ce i să părea drept, aceaea făcea. 418r

A

(a se) ABATE: v. III
(s-)au abătut: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,8; 19,15
abătându(-se): *gerunziu* 17,8
abătându(-să): *gerunziu* 18,15
să (ne) abatem: *conj. prez. 1.pl.* 19,11
(m-)am abătut: *ind. pf.c. 1.sg.* 20,4

ACOLEA: adv.
acolea: 19,26

ACOLO: adv.
acolo: 1,7, 11, 26; 2,5; 5,11; 6,24; 7,4; 8,8; 9,21, 50; 11,29; 14,1, 19; 16,1, 2, 27, 30; 17,7; rezum. cap.18; 18,2, 13; 19,13, 15; 20,4, 20, 27; 21,4, 9

(a se) ACOPERI: v. IV
acoperindu(se): *gerunziu* 4,18
au acoperit: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,19

ACOPERIŞ: s.n.
acoperişul: *sg. ac.* 9,51; 19,18

ACUM: adv.
acum: 5,30; 6,13; 9,16, 18, 38; 10,15; 11,7, 8, 13, 23; 16,10, 18, 28; 17,3; 19,18

(a se) ADĂUGA: v. I; var. **(a se) ADAOGE:** v. III „a continua”
adăogându(-să): *gerunziu* rezum. cap.1
au adaos: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,12; 4,1
adăogând: *gerunziu* 10,6
oi adaoge: *ind. viit.I. 1.sg.* 10,13

ADĂPOS, -OASĂ: adj.; cuvântul nu este înregistrat în DA; creaţie proprie a traducătorilor, cuvântul este prezent şi în Jos, unde traduce lat ***inriguus***; „umed”; în acelaşi verset (Jos 15,19), pentru evitarea repetării aceluiaşi cuvânt, traducătorii au echivalat adj. latinesc prin ***apătos***.
adăposul: *adj. antep. n. sg. nom.* rezum. cap.1

ADEVĂR: s.n.
adevărul: *sg. ac.* 16,17

ADEVĂRAT: adv.
adevărat: 9, 15; 11,9

(a se/-şi) ADUCE: v. III
am adus: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,1
au adus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,7; 3,25; 6,19; 13,19; 15,1; rezum. cap.16; 16,8; 18,3; 20,26; 21,4; 21,12
voiu aduce: *ind. viit.I. 1.sg.* 4,7
aţi adus: *ind. pf.c. 2.pl.* 5,2
(să) aduc: *ind. prez. 3.pl.* 5,30
aducând: *gerunziu* 6, 18; 13, 19; 18,28
vei aduce: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,26
adă: *imperativ 2.sg.* 6,30
au adus: *ind. pf.c. 3.pl., în loc. v.* ***şi-au adus aminte*** „şi-au amintit” 8,34
oi aduce: *ind. viit.I. 1.sg.* 11,31
aducându(-să): *gerunziu* 16,26
adu: *imperativ 2.sg., în loc. v.* ***adu-Ţ aminte*** 16,28
a aduce: *inf. prez.* 19,3
să aducă: *conj. prez. 3.pl.* 20,14

(a se) ADUNA: v. I
(s-)au adunat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,10; 6,33; 9,6; 11,3; 16,23; 20,11, 14
au adunat: *ind. pf.c. 3.sg.* 4, 13
adună: *imperativ 2.sg.* 9,29
adunându(-se): *gerunziu* 10,17
adunând: *gerunziu* 11,20
să (să) adune: *conj. prez. 3.pl.* 11,40
adunându(-să): *gerunziu* 20,1

ADUNARE: s.f.
adunarea: *sg. ac.*20,2

ADUNAT, -Ă: adj.
adunate: *n. pl. nom.* 15,5
adunaţi: *m. pl. nom.* 9,47

AFARĂ: adv.
afară: *adv.* 3,22; 12,9; 20,13
afară: *adv. în loc. prep.* ***afară de*** „cu excepţia” rezum. cap. 20
afară: *adv. în loc. prep.* ***afară din*** (Înv.) „exterior faţă de ceva” 20,25

(a se) AFLA: v. I
au aflat: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,5; 21,14
am aflat: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,17
aflând: *gerunziu* rezum. cap.14; 15,15
aţi fi aflat: *ind. pf.c. 2.pl.* 14,18
(s-)au aflat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 20,12, 15, 17; 21,8, 12

(a) AJUNGE: v. III
agiungându-: *gerunziu* 18,2
agiungând: *gerunziu* 19,13

(a) AJUTA: v. I
agiutase: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 9,24

AJUTOR: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **AGIUTORIU**
agiutoriul: *sg. ac.* 5,23; 11,5
agiutoriu: *sg. ac.* rezum. cap.6; 6,7; 12,2; 18,28; 20,14

AICI: adv.
aici: 4,20; 6,18, 30; 18,3; 19,6

ALB, -Ă: adj.
alb: *m. sg. ac.* 9,14

ALBINĂ: s.f.
albine: *pl. ac.* 14,8

(a se) ALEGE: v. III
au ales: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,8;
(să) aleage: *ind. prez. 3.sg.* 5,30
voi aleage: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,4
aţi ales: *ind. pf.c. 2.pl.* 10,14
ai fost ales: *ind. m.m.c.pf.perifr. 2.sg.* 17,2
să (să) aleagă: *conj. prez. 3.pl.* 20,10
alegându(-să): *gerunziu* rezum. cap.7

(a) ALERGA: v. I
au alergat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 13, 10; 20,42
să aleargе: *conj. prez. 3.pl.* 15,5

AMIAZĂZI: s.f.
ameazăzi: *sg. ac.* 1,9, 16
amiiazăzi: *sg. ac.* 21,19

AMINTE: adv.
aminte: *adv. în loc. v.* ***a-şi aduce aminte***; vezi **(a se/-şi) ADUCE**

AMMONITEAN: s.m. (cf. **Indice** Fc)
ammoniteanilor: *pl. gen./dat.* rezum. cap.10; rezum. cap.11

AMMOREU: s.m. (cf. **Indice** Fc)
ammorreul: *sg. nom./ac.* 1,34;11,23
ammorreului: *sg. gen.* 1,36; 3,5; 11,21
ammorreailor: *pl. gen.* 6,10; 11,19
ammoreului: *sg. gen.* 10,8
ammorreaii: *pl. nom.* 10,11

AN: s.m.
ani: *pl. ac.* 2,8; 3,8, 11, 14, 30; 4,3; 5,32; 6,1, 25; rezum. cap.8; 8,28; 9,22; 10,2, 3, 8; 11,26; 12,7, 9, 11, 14; 13,1; 15,20; 16,31

anului: *sg. gen.* 11,40
anul: *sg. ac., în loc. adv.* ***pre tot anul*** „în fiecare an"; „annual" 17,10

APĂ: s.f.
apă: *sg. ac.* 4,19; 5,25
ape: *pl. nom./ac.* 5,4; rezum. cap.7; 7,4, 5; rezum cap.15; 15,19
apele: *pl. ac.* 5,19; 7,5, 6, 7, 24

APĂRARE: s.f.
apărare: *sg. ac.* 6,2

APĂRĂTOR: s.m.
apărători: *pl. nom.* 9,51

APĂTOS, -OASĂ: adj./s.
apătos: *adj. n. sg. ac.* 1,15
apătosul: *s.n. sg. ac.* 1,15

APOI: adv.
apoi: rezum.cap13; 15,9

(a se) APRINDE: v. III
au aprins: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,49; 15,6
om aprinde: *ind. viit.I. 1.pl.* 12,1
vom aprinde: *ind. viit.I. 1.pl.* 14,15
aprinde: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.15; 16,9
aprinzându-: *gerunziu* 15,5
aprinzându(-se): *gerunziu* 15,5
să aprinză: *conj. prez. 3.pl.* 20,38
aprinsease: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 20,42

APRINDERE: s.f.
aprinderi: *sg. dat.* 18,27

APRINS, -Ă: adj.
aprins: *m. sg. nom* rezum. cap.11

APROAPE: s.m..
aproapelui: *sg. dat.* 7,13
aproapele: *sg. ac.* 10,18

(a se) APROPIA: v. I
apropiindu(-se): *gerunziu* 9,52; 14,15; 15,1
(să) apropie: *ind. prez. 3.sg.* 19,9
(s-)au apropiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 20,34

(a) APUCA: v. I
au apucat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,13; 16,3; 19,29
apucându-: *gerunziu* 12,6; 16,21
apucând: *gerunziu* 16,29; 20,6

(a se) APUNE: v. III
(s-)au apus: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,14

APUS: s.n.
apusul: *sg. ac.* 8,13; 14,18
apus: *sg. ac* 19,9
apusului: *sg. gen.* 20,34

(a) ARA: v. I
aţi fi arat: *cond. pf. 2.pl.* 14,18

(a se) ARĂTA: v. I
să areate: *conj. prez. 3.pl.* 20,38
arătându-: *gerunziu* 1,25
voiu arăta: *ind. viit.I. 1.sg.* 4,22
(să) vor arăta: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,8
(s-)au arătat: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,12; 13,3, 9, 10, 21; 14,5; 19,16
arăta: *inf. prez.* 11,25
ar fi arătat: *cond. pf. 3.sg.* 13,23
arată: *imperativ 2.sg.* 1,24; 16,13

(a) ARDE: v. III
au ars: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* rezum. cap.9; 15,5

ARDERE: s.f.
arderi: *sg. dat.* 1,8
ardere: *sg. ac.* 6,26; 13,16
arderea: *sg. ac.* 13,23
arderi: *pl. ac.* 20,26; 21,4

ARGINT: s.n./s.m.
argint: *sg. ac.* 9,4, 4; 17,3
arginţi: *pl. ac.* 16,5; 17,2, 4,10
argintul: *sg. ac.* rezum. cap.17

ARGINTAR: s.m.
argintariului: *sg. dat.* 17,4

ARMAŞ: s.m.
armaşul: *sg. ac.* 9,54

ARMAT, -Ă: adj./s.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este într-un document din 1782 (după M. Gaster, *Chrestomaţie română (...),* vol. II: *Texte (1710-1830).* Dialectologie, literatură populară, glosar, Leipzig–Bucureşti, 1894.
armaţi: *s.m. pl. ac.* 7,11
armaţi: *adj. m. pl. nom.* 18,16

ARMĂ: s.f.
arme: *pl. ac.* 18,11
armă: *sg. ac.* 20,15

(a) ARUNCA: v. I
aruncând: *gerunziu* 7,6; 9,53; 20,16
au aruncat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,25; 15,17

(a) ASCULTA: v. I
a asculta: *inf. prez.* 2,2, 16, 20; 6,10; 20,13
asculta: *ind. imp. 3.sg.* 2,18
ascultă: *ind. prez. 3.sg.* 3,4
ascultaţi: *imperativ 2.pl.* 9,7
să asculte: *conj. prez. 3.sg.* 9,7
au ascultat: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,9

(a se) ASCUNDE: v. III
(s-)au ascuns: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,5;

ASCUNS: s.n.
ascunsele: *pl. ac.* 3,22;
ascuns: *sg. ac., în loc. adv.* ***pre ascuns*** „pe furiş" 9,31

ASCUŢIT: s.n. „ascuţiş" (Înv. ccr.) „tăiş"
ascuţitul: *sg. ac.* 1,8, 25; 4,15; 18,27; 20,37; 21,10

ASCUŢIT, -Ă: adj.
ascuţită: *f. sg. ac.* 3,16

(a) ASEMĂNA: v. I; var. (Înv.) **(a) ASĂMĂNA** „a aduce la acelaşi nivel"
au asămănat: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,13

ASEMENEA: adv.; var. (Înv.) **ASEAMINEA**
aseaminea: *adv.* 8,2, 3, 8; 9,16
aseamine: *adv.* 16,11

ASIN: s.m.
asin: *sg. ac.* 1,14; 19,28
asini: *pl. nom./ac.* 5,10; 6,4; 10,4; 12,14; 19,3, 10
asinului: *sg. gen.* rezum. cap.15; 15,15, 16, 19
asinilor: *pl. gen./dat.* 19,19, 21

ASINĂ: s.f.
asinelor: *pl. gen.* 15, 16

ASTĂZI: adv.
astăzi 9,19; 19,6, 9; 21,3

(a se) ASUPRI: v. IV
(s-)au asuprit: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,2

AŞA: adv.; var. (Înv. şi reg.) **AŞEA**
aşea: 1,7; 3,22, 22; 5,31; 18,16, 26; 20,23
aşa: 1,26; 2,2; 5,31; 6,20, 38; 9,7, 47, 49; 11,27; 14,10; 15,8, 11, 14; 16,12; 19,5; 20,6, 16, 31, 43, 46

AŞEZAT: adv. „liniştit"; „paşnic"
aşezat: 18,7

AŞIJDEREA: adv.
aşişderea: 4,21
aşijderea: 9,49; 13,20; 20,1; 21,14

(a) AŞTEPTA: v. I
aşteptând: *gerunziu* 3,25; 16,2, 9; 18,17
voiu aştepta: *ind. viit.I. 1.sg.* 6,18
aştepta: *ind. imp. 3.sg.* 9,25

(a se) AŞTERNE: v. III „a nimici"
au aşternut: *ind. pf.c. 3.pl.* 20,25, 31
(s-)au aşternut: *ind. pf.c. 3.pl.* 20,43

(a) ATINGE: v. III
ar fi atins: *cond. pf. 3.pl.* 6,5
au atins: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,21
va atinge: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,5
să ating: *conj. prez. 1.sg.* 16,26

ATUNCI: adv.
atunci: 5, 11; 6,28; 7,11; 11,39; 15,7; 16, 17

AUR: s.n.
aur: *sg. ac.* 8,24, 26

(a) AUZI: v. IV
auzând: *gerunziu* rezum. cap.2; 2,17; rezum. cap.7; 7,3, 11, 15; 9,46, 47; 16,2; 17,2; 18,20
auziţi: *imperativ 2.pl.* 5,3
să auzi: *conj. prez. 2.sg.* 5,16
auzind: *gerunziu* 9,30; 19,3
să auzim: *conj. prez. 1.pl.* 14, 13
aude: *ind. prez. 3.sg.* 11,10

(a) AVEA: v. III
am: *ind. prez. 1.sg.* 3,19, 20; 17,2; 19,24
are: *ind. prez. 3.sg.* 15,2; 16,5; 19,24
să aveţi: *conj. prez. 2.pl.* 2,3
a avea: *inf. prez. în loc. v.* ***a avea obiceaiu*** „a obişnui" 3,2
având: *gerunziu* 3,16; 4,10; 10,4; 13,2, 6; 14,6; 17,13; 19,3, 19
au avut: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,2; 8,30; 11,2; 12,9, 14; 17,12
avea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 4,3; 8,24, 30, 31; 11,34; 18,28
avea-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,5
să avem: *conj. prez. 1.pl.* 18,19
a avea: *inf. prez.* 21,17

AZIMĂ: s.f. „pâine nedospită"
azime: *pl. ac., în sintagmele* ***pâni/pânile azime*** 6,19, 20, 21

B

BAN: s.m.
banii: *pl. ac.* 16,18

BATĂR: adv. „măcar"; var. **BATÂR** (Reg. Trans. Mold.; mgm)
batâr: 9,29

(a) BATE: v. III
va bate: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,12
bate: *ind. prez. 3.sg.* 9,31
bate: *imperativ 2.sg.* 11,6
a bate: *inf. prez.* 19,22; 20,20
bateţ: *imperativ 2.pl.* 21,10
bătând: *gerunziu* 1,8; 9,44
au bătut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 11,21; 12,4; 14,19; 15,8; 20,35
bătea: *ind. imp.3.sg./pl.* 9,52; 20,37

(a se) BATJOCORI: v. IV
(să) batjocoreaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.16
badjocorind: *gerunziu* 20,5

(a) BĂGA: v. I
au băgat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,20

(a-şi) BĂNUI: v. IV (Reg.) „a mustra"; „a regreta"
bănuindu(-ş): *gerunziu* 21,6
(ş-)au bănuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,15

BĂRBAT: s.m.
bărbatul: *sg. nom./ac.* 1,14; 11,39; 13,6, 9, 10; rezum. cap.19; 19,3, 22; 20,3
bărbaţi: *pl. nom./ac.* 3,29; 7,8; 9,5; 20,21, 44, 45, 47
bărbaţi: *pl. nom./ac.* 3,31; 6,27; 7,3, 6, 7, 16, 19, 22, 25; 8,4, 10, 14; 9,2, 18, 49, 51; 11,3; 12,9; 14,19; 15,11; 16,27; rezum. cap.18; 18,2, 7, 11, 14, 16, 17, 25, 27; 20,10, 16, 25, 34, 35, 48; 21,10
bărbat: *sg. nom./ac.* 6,8; 9,2; 10,1; 11,1; 14,20; 21,11
bărbate: *sg. voc.* 6,12
bărbatului *sg. gen./dat.* 7,14; 14,15; 21,12
bărbaţii: *pl. nom./ac.* 7,23; rezum. cap.8; 8,5, 8, 18, 22; 9,2, 6, 20, 28, 47; 12,4, 4; 19,22
bărbaţilor: *pl. dat.* 8,15
bărbaţii: *pl. dat. (cu prep.* ***la****)* 9,3

BĂRBĂTESC, -EASCĂ: adj.
bărbătească: *f. sg. nom./ac., în loc. s.* (Pop.) ***parte/partea bărbătească*** „fiinţă de sex bărbătesc" 16,27; 21,11

BĂTRÂN, -Ă: adj./s.
bătrân: *adj. m. sg. nom.* 19,16
bătrânilor: *s.m. pl. gen.* 2,7; 8,14
bătrânii: *s.m. pl. ac.* 8,16, 16
bătrânul: *s.m. sg. nom.* 19,17, 20, 23
bătrânului: *s.m. sg. gen.* 19,22

BĂTRÂNEŢE: s.f.
bătrâneaţe: *pl. ac.* 8,32

BĂUTURĂ: s.f.; var. **BEUTURĂ**
beautură: *sg. ac., în sintagma* ***beautură beţivă*** 13,4
beutură: *sg. ac., în sintagma* ***beutură beţivă*** 13,7, 14
beutură: *sg. ac.* 19,22

BÂIGUIT, -Ă: adj.; var. (Înv.) **BUIGUIT, -Ă** (Înv.) „în delir", „tulburat"
buiguiţ: *adj. m. pl. nom.* 15,8

(a) BEA: v. II
bând: *gerunziu* 15,19; 19,4
să bea: *conj. prez. 3.sg.* 4,19
vor bea: *ind. viit.I. 3.pl.* 7,5
beuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 7,6
să beai: *conj. prez. 2.sg.* 13,4, 7
beaie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 13,14
au beut: *ind. pf.c. 3.pl.* 19,6

BEŢIV, -Ă: adj.
beţivă: *f. sg. ac., în sintagma* ***beautură/beutură beţivă*** 13,4, 7, 14

BINE: adv./s.
bine: *s.n. în sintagmele* ***facerile/facerilor de bine*** rezum. cap.2; 9,16

binele: *s.n. sg. ac.* 8,35
(mai) bine: *adv.* 9,2; 18,19
bine: *adv.* 9,16

(a) BINECUVÂNTA: v. I
binecuvântaţi: *imperativ 2.pl.* 5,2, 9

(a) BIRUI: v. IV
au biruit: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.7; rezum. cap.9
biruind: *gerunziu* rezum. cap.8
birui: *inf. prez. fără* ***a*** 16,5

BIRUINŢĂ: s.f.
biruinţa: *sg. nom.* 4,9; 11,36
biruinţă: *sg. ac.* rezum. cap.5, cap.5; 15,18

BIRUITOR, -TOARE: adj./s.
biruitoriu: *adj. m. sg. nom.* 8,9; 11,24
biruitorilor: *s.m. pl. gen.* 21,22

BLAGOSLOVENIE: s.f.
blagoslovenie: *sg. ac.* 1,15

(a se) BLAGOSLOVI: v. IV
blagoslovită e: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 5,24
să (să) blagoslovească: *conj. prez. 3.sg.* 5,24
(să) blagoslovească: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.13
au blagolsovit: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,24; 17,13
blagoslovitu-i: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 17,2

BLÂND, -Ă: adj.
blânde: *n. pl. ac.* rezum. cap.8

BLESTĂM: s.n.; var. **BLĂSTĂM**
blăstămul: *sg. nom.* 9,57
blăstăm: *sg. ac.* 21,18

(a) BLESTEMA: v. I; var. **(a) BLĂSTĂMA**
blăstămaţ: *imperativ 2.pl.* 5,23
blăstămaţi: *imperativ 2.pl.* 5,23
blăstăma: *ind. imp. 3.pl.* 9,27;
blăstămat e: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 21,18

BOGĂŢIE: s.f.
bogăţii: *pl. ac.* 18,7

BOU: s.m.
boi: *pl. nom.* 6,4

BOZ: s.m.
bozului: *sg. gen.* 9,4
bozul: *sg. ac.* 9,27, 46

BRICI: s.n.
briciul: *sg. nom.* 13,5

BUCATĂ: s.f. (mai ales la pl.) „hrană"; „fel de mâncare"
bucate: *pl. ac.* 1,7; 7,8; 20,10
bucata: *sg. nom.* 14,14
bucată: *sg. ac.* 19,8, 22

BUCIUM: s.n.; var. **BUCIN;** „instrument muzical de suflat, de formă tubulară, tronconic"
bucinele: *pl. ac.* 7,22

BUCUROS, -OASĂ: adj.
(foarte) bucuroşi: *m. pl. nom.* 8,25

BUN, -Ă: adj.
(mai) bun: *m. sg. nom.* 8,2; 11,25
bune: *f. pl. ac.* 8,32

BURIC: s.n.
buricul: *sg. ac., în sintagma* ***buricul pământului*** „centrul pământului" 9,37

C

CAL: s.m.
cailor: *pl. gen.* 5,22

CALE: s.f.
calea: *sg. ac.* 2,17, 19; 18,6, 26; 19,14; 20,42
cale: *sg. ac.* 14,9; 18,5; 19,27
căi: *pl. ac.* 5,6; 20,31
călii: *sg. gen.* 21,19

CANANEU: s.m.; var. **HANANEU**
hananeii: *pl. nom.* rezum. cap.1
hananeului: *sg. gen.* 1,1, 3, 9, 10, 32; 3,5
hananeul: *sg. nom./ac.* 1,4, 5, 17, 27, 29, 30; 3,3
hananeu: *sg. ac.* 1,33
hananeilor: *pl. gen.* 3,1

CAP: s.n.
capului: *sg. gen.* 4,21; 16,13
cap: *sg. ac.* 5,26; 13,5; 20,16
capetele: *pl. ac.* 7,25; 9,36
capul: *sg. nom./ac.* 9,53; 16,17, 17, 19

CAPRĂ: s.f.
capre: *pl. ac.* 13,15, 19; 15,1

CAR: s.n.
cară: *pl. ac.* 1,19; 4,13
care: *pl. ac.* 4,3
carăle: *pl. nom./ac.* 4,7, 15, 16; 5,11, 28
car: *sg. ac.* 4,15

CARNE: s.f.
cărnuri *pl. ac.* 6,19
cărnurilor *pl. gen.* 6,19
cărnurile: *pl. ac.* 6,20, 21, 21; 8,7

CASĂ: s.f.
căsii: *sg. gen.* 19,26
casa: *sg. nom./ac.* 1,22; 4,17; 5,28; 6,8, 15, 27, 34; 8,29, 35; 9,4, 5, 16, 19; 11,2, 7, 34; 12,1, 9; 14,15, 19; 16,26, 27, 29, 30; 17,4, 8; 18,2, 13, 15, 15, 17, 19, 22, 25, 26; rezum. cap.19; 19,2, 3, 4, 9, 21, 22, 28; 20,5, 8
casii: *sg. gen./dat.* 1,35; 8,27; 9,1, 18; 11,31; 19,22; 20,28
casei: *sg. dat.* rezum. cap.8
casele: *pl. ac.* 18,14, 22
casa: *sg. nom./ac., în sintagma* ***casa lui Dumnezeu*** 18,31; 19,18; 20,18, 26; 21,2

(a se) CĂDEA: v. II
cade: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2
(să) cad: *ind. prez. 3.pl.* 11,24
au căzut: *ind. pf.c. 3sg./pl.* 4,16; 5,22; 9,40; 12,6; 13,20; 14,6, 19; 15,14; 16,30; 19,26; 21,16
căzând: 5,22; rezum. cap.10; rezum. cap.13
căzut-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 20,43
căzuse: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 20,46
voiu cădea: *ind. viit.I. 1.sg.* 15,18

CĂDERE: s.f.
cădeare: *sg. ac.* 2,3; rezum. cap.8; 8,27

(a) CĂLĂTORI: v. IV
călătorind: *gerunziu* 17,8

(a) CĂLCA: v. I
calcă: *ind. prez. 3.sg.* 5,21
călcând: *gerunziu* 9,27

CĂMARĂ: s.f.
cămara: *sg. ac.* 15,1
cămară: *sg. ac.* 16,9, 12

CĂMAŞĂ: s.f.
cămeşi: *pl. ac.* 14,12
cămeş: *pl. ac.* 14,13

CĂMILĂ: s.f.
cămilelor: *pl. gen.* 6,5; 8,26
cămile: *pl. nom./gen.* 7,12; 8,21

CĂPĂŢÂNOS, -OASĂ: adj.
căpăţinos: *m. sg. nom.* 1,35

CĂPETENIE: s.f.
căpeteniii: *sg. gen.* rezum. cap.4
căpetenia: *sg. nom./ac.* 4,7; 5,11; 9,30; 11,6; 20, 18
căpetenii: *pl. voc.* 5,3
căpeteniile: *pl. nom./ac.* 5,9, 14; rezum. cap.7; 8,3, 6; 9,24, 51; 10, 18; 11,8, 11; 16,5, 18, 23, 27, 30
căpeteniilor: *pl. gen.* 5,25; 8,14
căpetenie: *sg. nom./ac.* 9,28; 11,3, 9, 11
căpetenii: *pl. ac.* 10,4

CĂRARE: s.f.
cărările: *pl. nom.* 5,6
cărări: *pl. ac.* 20,32

CĂRBUNE: s.m.
cărbuni: *pl. ac.* 7, 13

CĂRUŢĂ: s.f.
căruţelor: *pl. gen.* 5,28

CĂSCIOARĂ: s.f.
căşcioara: *sg. ac.* 3,24
căşcioară: *sg. ac.* 17,5

CÂINE: s.m.
cânii: *pl. nom.* 7,5

CÂLŢI: s.m.
câlţilor: *pl. gen.* 16,9

CÂMP: s.n.
câmpuri *pl. ac.* 9,27, 43
câmp: *sg. ac.* 9,32, 42, 44; 13,9; 19,16

CÂMPIE: s.f.
câmpii: *pl. ac.* 1,9

(a) CÂNTA: v. I
au cântat: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,1
voi cânta: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,3
cântând: *gerunziu* 15,17

CÂNTĂREŢ: s.m.
cântăreţi: *pl. ac.* 9,27

CÂNTEC: s.n.
cântec: *sg. ac.* 5,12

CER: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **CERIU**
ceriul: *sg. nom.* 5,4
ceriu: *sg. ac.* 5,20; 13,20

CERBICE: s.f.
cerbicile: *pl. ac.* 8,28;

(a) CERCA: v. I „a căuta"; „a căuta să afle"; „a pune la încercare"
să cerc: *conj. prez. 1.sg.* 2,22
cerci *ind. prez. 2.sg.* 4,22; 13,18
cercându-: *gerunziu* 5,26; rezum. cap.18
cercând: *gerunziu* 6,29, 39
cerca: *ind. imp. 3.sg.* 18,1
a cerca: *inf. prez.* 21,22
să cearce: *conj. prez. 3.sg.* 3,4
cearcă: *ind. prez. 3.sg.* 14,4;

CERCEL: s.m.
cerceii: *pl. gen./ac.* rezum. cap.8; 8,24, 25, 26

CERCETARE: s.f. „punere la încercare"; „ispitire"
cercetarea: *sg. ac.* rezum. cap.3

(a) CERE: v. III
să ceară: *conj. prez. 3.sg.* 1,14
cerea: *ind. imp. 3.sg.* 5,25
voi ceare: *ind. viit. I. 1.sg.* 15,7

CERERE: s.f.
cerere: *sg. ac.* 8,24; 11,26
cererii: *sg. dat.* 11,17

(a) CERŞI: v. IV „a cere"
cerşind: *gerunziu* 6,7

(a se) CERTA: v. I „a se lupta"
a (să) certa: *inf. prez.* 3,2
(să) certase: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 20,22;

CERTARE: s.f. „luptă"
certare: *sg. ac.* 20,34

CETATE: s.f.
cetăţ: *pl. nom.* rezum. cap.1
cetatea: *sg. nom./ac.* 1,8, 23, 25; 8,27; 9,31, 44, 49; 12,7; 17,8; rezum. cap.18; 18,27, 28; 19,11, 13; 20,20, 38, 38, 40, 42, 43
Cetatea: *sg. nom., în s. propr.* ***Cetatea Slovelor*** 1,11
Cetatea: *sg. ac., în s. propr.* ***Cetatea Finicilor*** 1,16; 3,13
cetăţii: *sg. gen./dat.* 1,17, 24; 6,27, 28; 8,16, 17; 9,6, 30, 33, 35, 40, 51, 51; rezum. cap.16; 16,2; 18,29; 19,15, 17, 22; 20,5, 29, 33, 48; 21,19
cetate: *sg. ac.* 1,24, 26; 9,40, 41, 43, 45; 16,2; 20,11, 31, 32, 36, 37, 40
cetăţi: *pl. ac.* 10,4; 11,33; 21,23
cetăţile: *pl. ac.* 11,26; 20,14, 48
cetăţii: *pl. dat. adn.* 20,34

CETĂŢEAN: s.m.
cetăţeanii: *pl. nom.* 14,11
cetăţeanilor: *pl. dat.* 14,17

CHEDRU: s.m. (Înv. şi pop.) „cedru"
chedrii: *pl. ac.* 9,15

CHEIE: s.f.
cheaie: *sg. ac.* 3,25

(a se) CHEMA: v. I
(să) chiiamă: *ind. prez. 3.sg.* 1,26; 4,11; 19,10
chiiamă: *ind. prez. 3.sg.* 15,19
(să) chiiamă: *ind. prez. 3.sg.* 20,33
(s-)au chemat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,17; 2,5; 6,32; 10,4; 15,9, 19
(să) chema: *ind. imp. 3.sg.* 1,23; 4,5; 16,4
au chemat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,26; 4,6; 6,24, 34; 9,54; 13,24; 15,17; 16,19
chemând: *gerunziu* 4,10; 12,4; 16,28, 18,29; rezum. cap.19
(să) cheamă: *ind. prez. 3.sg.* 7,1; 10,5
să chemi: *conj. prez. 2.sg.* 8,1; 12,1
chemaţi: *imperativ 2.pl.* 10,14
am chemat: *ind. pf.c. 1.sg.* 12,2

(s-)ar fi chemând: *cond. prez* (*cu gerunziul*) *3.sg.* 13,6
aţ chemat: *ind. pf.c. 2.pl.* 14,15
să cheme: *conj. prez. 3.pl.* 16,25
chema: *ind. imp. 3.pl.* 20,34

(a) CHERI: v. IV (< *chiar*) (Neob.) „a lămuri"; (aici) „a rosti corect"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Lexicon romanesc-latinesc-ungaresc-nemţesc...*, Buda, 1825.
chieri: *inf. prez.fără* ***a*** 12,6

CHINEU: s.m. (cf. **Indice** Fc)
Chineul: *sg. nom.* 4,11
chinei: *pl. ac.* 4,11
Chineului: *sg. gen.* rezum. cap.4; 4,17; 5,24

CHIP: s.n.
chip: *sg. ac., în loc. adv.* ***într-acesta chip*** „astfel" 7,13

CINĂ: s.f.
cinii: *sg. gen.* 5,28

(a) CINSTI: v. IV
au cinstit: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,6
aţi cinstit: *ind. pf.c. 2.pl.* 10,13
să cinstim: *conj. prez. 1.pl.* 13,17

CIOPLIT, -Ă: s. „chip cioplit"
cioplit: *s.n. sg. nom./ac.* 17,3, 4; 18,14, 30
cioplitul: *s.n. sg. ac.* 18,17, 18, 20

CIULIN: s.m.
ciulinii: *pl. ac.* 8,7
ciulini: *pl. ac.* 8,16

(a se) CIUNTI: v. IV; var. **(a se) CIONTI**
ciuntându-: *gerunziu* 1,7
(să) ciontea: *ind. imp. 3.sg.* 7,22;

(a se) CLĂTI: v. IV (despre pământ) „a se cutremura"
(s-)au clătit: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,4

COADĂ: s.f.
coadele: *pl. ac.* 15,4
coade: *pl. ac.* 15,4

COAPSĂ: s.f.
coapsa: *sg. ac.* 3,16, 21; 8,30
coapseai: *sg. gen.* 15,8

COASĂ: s.f.
coasa: *sg. ac.* 4,13

COASTĂ: s.f.
coaste: *pl. ac., în loc. adv.* ***din coaste*** (Înv.) „oblic" 11,18
coastele: *pl. ac.* 19,1, 18

(a se) COBORÎ: v. IV; var. (Înv.) **(a se) POGORÎ**
pogorându(-să): *gerunziu* 1,9
a (să) pogorî: *inf. prez.* 1,34
(s-)au pogorât: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,27, 28; 4,14; 5,11, 14; 7,11; 14,1, 5, 7, 10, 19; 15,11
pogorând: *gerunziu* 7,5
(te) pogori: *ind. prez. 2.sg.* 7,9
pogoară(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 7,10
(te) vei pogorî: *ind. viit.I. 2.sg.* 7,11
pogorâţi-vă: *imperativ 2.pl.* 7,24
pogorându(-se): *gerunziu* 7,13; 15,8; 16,31
(să) pogoară: *ind. prez. 3.sg.* 9,36, 37

(a) CONĂCI: v. IV; var. **(a) CONOCI** „a asedia"; „a împresura" (lat. *obsideō, -ēre* „a ocupa", „a ţine în stăpânire"; „a asedia"); în DA cuvântul este înregistrat doar cu sensul „a poposi la conac", „a sta la un han".

conociia: *ind. imp. 3.pl.* 1,23
conăcind: *gerunziu* 9,44
conocea: *ind. imp. 3.sg.* 9,50

CONTĂŞ: s.n.; var. **CONTUŞ**
contuşu: *sg. ac.* 3,16;

(a se) CONTENI: v. IV
să (să) contenească: *conj. prez. 3.sg.* 13,13

COPAC: s.m.; var. (Înv. şi reg.) **COPACI**
copaciului: *sg. gen.* 9,48
copaci: *pl. ac.* 9,49

COPIL: s.m.
copil: *sg. ac.* 8, 14; 19,3
copilul: *sg. nom./ac.* 13,8, 12; 17,12
copilului: *sg. dat.* 16,26

COPITĂ: s.f.
copitele: *pl. nom.* 5,22

CORFĂ: s.f. „coş"
corfă: *sg. ac.* 6,19

CORT: s.n.
corturile: *pl. ac.* 4,11; 6,5; 7,8; 21,24
cortul: *sg. ac.* 4,17, 18; 5,24
cortului: *sg. gen.* 4,20, 21
cort: *sg. ac.* 7,13
corturi: *pl. ac.* 8,11

CRĂIESC, -IASCĂ: adj.
crăieştilor: *adj. antep. f. pl. gen.* 8,21

CRĂPĂTURĂ: s.f.; var. **CREPĂTURĂ**
crepătura: *sg. ac.* 7,23;

CRÂNG: s.n.; var. (Neob.) **GRÂNC:** s.m. (aici) „un stâlp închinat idolului, făcut dintr-un lemn provenit dintr-o dumbravă consacrată unei divinităţi" (cf. lat. *lucus, -i* „dumbravă consacrată unei divinităţi)
grăncul: *sg. ac.* 6,28

CREIER: s.m.; var. **CRIER**
crieri: *pl. ac.* 4,21
crierii: *pl. ac.* 9,53

(a) CREŞTE: v. III
creştea: *ind. imp. 3.pl.* 4,24
crescuse: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 11,2
au crescut: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,24
a creaşte: *inf. prez.* 16,22
va creaşte: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,8

CREŞTET: s.n.
creştetul: *sg. ac.* 9,7
creaştetul: *sg. ac.* 16,3

(a se) CRUŢA: v. I
(să) cruţase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* rezum. cap.9

CRUŢAT, -Ă: adj.
cruţate: *f. pl. ac.* rezum. cap.21

(a se) CUCERNICI: v. IV (Înv.) „a se smeri"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA unde prima atestare propusă este *Lexicon romanesc-latinesc-ungaresc-nemţesc...*, Buda, 1825.
cucerniceaşte(-te): *imperativ 2.sg.* 14,15

(a) CUGETA: v. I
cugetând: *gerunziu* 20,45, 45

CUI: s.n.
cuiul: *sg. nom./ac.* 4,21, 21, 22; 16,13, 14
cuiu: *sg. ac.* 5,26

(a) CULEGE: v. III
culegea: *ind. imp. 3.pl.* 1,7

CULES: s.n.
culesul: *sg. ac.* 8,2

(a se) CUNOAȘTE: v. III „a ști"; „a-și da seama"; „a ști o limbă"; (În v.) „a avea relații sexuale"
cunosc: *ind. prez. 3.pl.* 3,1
cunoscându-: *gerunziu* rezum. cap.16
(s-)au cunoscut: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,9
cunoscând: *gerunziu* 18,3
au cunoscut: *ind. pf.c. 3.pl.* 21,11

(a) CUPRINDE: v. III
au cuprins: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,28; 7,24; 12,5
cuprindeți: *imperativ 2.pl.* 7,24
cuprinde: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.9
a cuprinde: *inf. prez.* 19,15

(a) CURĂȚA: v. I; var. **(a) CURĂȚI**
curățând: *gerunziu* 6,11
curățește: *ind. prez. 3.sg.* 3,24

CURÂND: adv.
curând: 2,17, 23; 9,48, 54

(a) CURGE: v. III
au curs: *ind. pf.c. 3.pl.* rezum. cap.15

CURGERE: s.f. „evoluție a corpurilor cerești pe boltă"; „trecere a timpului, a anului"; „apele unui râu"
curgerea: *sg. ac.* 5,20; 11,40
curgerile: *pl. ac., în sintagma* ***curgerile Iordanului*** 7,25

CURVĂ: adj.
curve: *adj. f. sg. gen., în sintagma* ***muiari curve*** 11,1
curvă: *adj. f. sg. nom., în sintagma* ***muiare curvă*** 16,1

(a) CURVI: v. IV
curvind: *gerunziu* 2,17
au curvit *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,27, 33

CURVIE: s.f.
curviii: *sg. gen.* rezum. cap.19; 20,5

CUVÂNT: s.n.
cuvintele: *pl. ac.* 2,4; 9,3, 30; 11,11, 20
cuvinte: *pl. ac.* 5,29; rezum.cap.8; 15,17; 18,15
cuvintelor: *pl. dat.* 11,28; 18,20; 19,10, 25
cuvânt: *sg. ac.* 3,19; rezum.cap.12; 20,8
cuvântul: *sg. nom./ac.* 3,20; 13,12, 17

(a să) CUVENI: v. IV
(să) cuvine: *ind. prez. 3.sg.* 20,10; 21,17

D

(a se) DA: v. I
am dat: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,2; 6,9; 7,9; 15,2
au dat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,4, 13, 15, 20, 34; 2,14, 23; 3,6, 8, 10, 17, 28; 4,2, 14, 19; 5,25; 6,1, 13, 19; 7,14, 15, 16; 8,3; 9,4, 17; 10,7; 11,21, 32; 12,3, 9; 13,1; 14,9, 11, 19; 15,6; 17,4; 18,4, 27; 19,21; 20,36
voi da: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,12; 4,7; 7,7
ai dat: *ind. pf.c. 2.sg.* 1,15; 15,18
(să) va da: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,9; 7,2
(v-)ați dat: *ind. pf.c. 2.pl.* 5,9
(s-)au dat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,15; 7,8; 21,14
(să) dau: *ind. prez. 3.pl.* 5,30; rezum. cap.10; rezum. cap.13
va da: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,7; 11,9; 18,10; 21,1, 18
dați: *imperativ 2.pl.* 8,5, 24
vom da: *ind. viit.I. 1.pl.* 8,25; 15,13; 21,7
ar da: *cond. prez. 3.sg.* 9,29; 21,14
vei da: *ind. viit.I. 2.sg.* 11,30
să dați: *conj. prez. 2.pl.* 12,2
voiu da: *ind. viit.I. 1.sg.* 14,12; 17,10; 19,20; 20,28
veți da: *ind. viit.I. 2.pl.* 14,13
a da: *inf. prez.* 15,12
om da: *ind, viit.I. 1.pl.* 16,5
datu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,23
dau: *ind. prez. 1.sg.* 17,3
[au] dat: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,25
dați: *imperativ 2.pl.,* 19,30; 20,13
da: *inf. prez. fără* **a** 21,18
ați dat: *ind. pf.c. 2.pl.* 21,22
dă: *imperativ 2.sg.* 1,15; 6,17; 13,16
(să) dă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.6
să dăm: *conj. prez. 1.pl.* 8,6, 15
dând: *gerunziu* 1,8; 6,18
dându-: *gerunziu* 20,37
dedease: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 3,18; 20,38
nedându-: *gerunziu* 16,16

DAR: s.n.
daruri: *pl. ac.* 3,15; rezum. cap.8
darurile: *pl. ac.* 3,17, 18

DATĂ: s.f.
dată: *sg. ac., în loc. adv.* ***într-această dată*** „acum" 4,9
dată: *sg. ac., în c.* ***încă o dată*** „din nou" 6,39; 16,18
dată: *sg. ac., în num. adv.* ***o dată*** rezum. cap.20; 20,30
dată: *sg. ac., în c.* ***de altă dată*** „în altă împrejurare" 20,30

DĂJDUITOR: s.m.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este, după DA ms., în *Condica limbii rumânești* Alcătuită dă dumnealui Iordache Golescu [Manuscris în șapte volume, circa 1832; Biblioteca Academiei Române, cotele 844-850].
dăjduitori: *pl. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,28, 33
dăjduitoriu: *sg. nom.* 1,30
dăjduitor: *sg. nom.* 1,35

DĂRAB: s.n.; var. **DĂRĂB** (Reg.) „bucată mică"
dărab: *sg. ac.* rezum. cap.9; 9,53
dărăburi: *pl. ac.* 14,6; 19,29; 20,6

(a) DĂRUI: v. IV
dăruiește: *imperativ 2.sg.* 11,37

DEASURA: adv.
deasupra: 6,20

DEDESUBT: adv.; var. **DEDESUPT**
dedesupt: *adv.* 7,8

DEGET: s.n.
deagetul: *sg. ac.* 18,19

DEGRABĂ: adv.
degrabă: 9,49; 21,21

DEMULT: adv.
demult: *în forma* ***de demult*** „din trecut", „de altă dată" 1,10

DEPARTE: adv.
departe: 18,7, 17, 22, 28
(mai) departe: 20,31

(a se) DEPĂRTA: v. I
depârtându(-să): *gerunziu* 19,26
(să) depărtase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 4,11
(s-)au depărtat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,3; 16,20
(să) va depărta: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,17
a depărta: *inf. prez.* 16,19

DESĂVÂRŞIT: adv.
desăvârşit: *adv.* 4,16

(a) DESCHIDE: v. III; (var.) **(a) DEŞCHIDE**
deşchide: *ind. prez. 3.sg.* 3,25
deşchizând: *gerunziu* 3,25; 4,19; 16,17
am deşchis: *ind. pf.c. 1.sg.* 11,35
ai deşchis: *ind. pf.c. 2.sg.* 11,36
au deşchis: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,19; 19,27
au deşchis: *ind. pf.c. 3.sg., în sintagma* ***au deşchis inima*** „au măr turisit" 16,18

(a) DESCHILINI: v. IV (cf. **Indice** Iş)
vei deschilini: *ind. viit.I. 2.sg.* 7,5
au deschilinit: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,5

DESFĂTAT, -Ă: adj.
desfătat: *n. sg. ac.* 18,10

(a se) DESCOPERI: v. IV
a deascoperi: *inf. prez.* 14,16
a (să) deascoperi: *inf. prez.* 20,33

(a) DESFACE: v. III
desfăcându-: *gerunziu* 14,6
(s-)au desfăcut: *ind. pf.c. 3.pl.* 15,14

DEŞERT, DEŞARTĂ: adj.
deşartă: *f. sg. ac.* 2,1, 20

(a) DEŞTEPTA: v. I
au deşteptat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,16; 3,9, 15
deştep tând: *gerunziu* 2,18
deştep tându(-să): *gerunziu* 7,19

(a) DEZLEGA: v. I „a descifra înţelesul"
dezlega: *inf. prez.* 14,14
dezlegase: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 14,19

(a) DEZNODA: v. I (În v.) „a descifra înţelesul"
veţi deznoda: *ind. viit.I. 2.pl.* 14,12
deznoda: *inf. prez. fără* ***a*** 14,13

DIMINEAŢĂ: s.f./adv.
dimineaţa: *adv.* 6,28; 19,25
dimineaţă: *adv.* 20,19, 21,4
dimineaţa: *s. sg. ac.* 9,33
dimineaţă: *s. sg. nom.* 16,2; 19,8, 27

DINAINTEA: prep.
dinnaintea: 4,20; 18,16, 17

DIN APOI: adv.
dinnapoi: 18,23

DINDĂRĂT: adv.;
dindărăpt: 3,24

(a) DOBÂNDI: v. IV
să dobândească: *conj. prez. 3.pl.* 2,6
au dobândit: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,11
au dobândit: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,24; 15,19

DOBITOC: s.n.
dobitoacele: *pl. ac.* 18,21
dobitoace: *pl. ac.* 20,48

DOMN: s.m. (s. propriu) „Dumnezeu"
Domnul: *sg. nom./ac.* 1,1, 2, 4, 19, 22; 2,10, 12, 14, 16, 18, 23; rezum. cap.3; 3,1, 8, 9, 10, 15, 28; 4,2, 3, 6, 14, 15; 5,2, 8, 9, 13; 6,7, 8, 10, 12, 13, 14, 16, 23, 25, 27; 7,2, 4, 5, 7, 9, 14, 15, 22; 8,3, 7, 19, 23, 34; 9,23; 10,6, 7, 10, 11, 15; 11,9, 10, 21, 23, 24, 27, 32, 35, 36; 12,3; rezum. cap.13; 13,9, 23, 24; 14,4; 15,18, 19; 16,20, 28; 18,5, 6, 10; 20,1, 18, 28, 35; 21,8
Domnul: *sg. voc., în sintagma* ***Domnul mieu*** 6, 13, 15
Domnului: *sg. gen./dat.* rezum. cap.2; 2,1, 4, 5, 7, 7, 8, 11, 17, 20, 22; 3,4, 7, 10, 12; 4,1; 5,3, 5, 11, 23; 6,1, 11, 12, 20, 21, 22, 24, 26, 34; 7,18, 20; 10,6, 16; 11, 29, 30, 31; 13,1, 3, 8, 13, 15, 16, 19, 20, 21, 25; 14,6, 19; 15,14; 17,2, 3; rezum. cap.20; 20,23, 26; 21,5, 19
Doamne: *sg. voc.* 5,4, 31; 6,22; 13,8; 16,28; 21,3

DOMN: s.m. (apelativ) „termen de politeţe pentru un bărbat"
domnul: *sg. nom./ac.* 3,25; 19,26
domnul: *sg. voc., în sintagma* ***domnul mieu*** 4,18

(a) DOMOLI: v. IV
domoleaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.8

(a) DORMI: v. IV; (În v. şi reg.) **(a) DURMI**
au dormit: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,3
a durmi *inf. prez.* 16,19

DOS: s.n.
dosul: *sg. ac.* 18,12; 20,31, 37

DREPT, DREAPTĂ: adj./adv./s.
direaptă: *adj. f. sg. ac.* 3,21
dirept: *adv.* 9,19
dreapta: *s. sg. ac.* 3,15; 5,26; 16,29; 20,16
dreaptă: *adj. f. sg. ac.* 3,16
dreptele: *pl. ac.* „mâinile drepte" 7,20
drept: *s.n. în loc. adv.* ***de drept*** „în mod legitim" 9,16
drept: *adv.* 16,13; 17,6; 21,24

DREPTATE: s.f.
dreptăţile: *pl. ac.* 5,11

DRUM: s.n.
drum: *sg. ac.* 1,14; 19,8
drumul: *sg. ac.* 18,6
drumului: *sg. gen.* 19,22

(a se) DUCE: v. III
(nici Te) duce: *imperativ prohib. 2.sg.* 6,18
a (să) duce: *inf. prez.* 7,4; 18,21
să (să) ducă: *conj. prez. 3.sg.* 7,8
duceţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 10,14; 18,2; 21,10, 20
ducându(-să): *gerunziu* 11,38; 18,7
ducându-: *gerunziu* 12,9
ducând: *gerunziu* 19,10
(s-)ar duce: *cond. prez. 3.sg.* 20,16
(să) ducea: *ind. imp. 3.sg.* 20,31
să ducă: *conj. prez. 3.pl.* 20,32
ducea: *ind. imp. 3.pl.* rezum. cap.21; 21,23
a duce: *inf. prez.* 21,21
(s-)au dus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,3, 11, 17, 26; 2,6; 3,13; 8,29; 9,1, 6, 7, 21, 39; 11,11; 15,4; 16,1, 19; 18,11, 26; 21,23
au dus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,19; 15,13; 16,21; 18,27; 19,3, 21
du: *imperativ 2.sg.* 7,4; 19,9
dusu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,8

DUH: s.n.
Duhul: *sg. nom., în sintagma* ***Duhul Domnului/lui Dumnezeu*** 3,10; 6,34; rezum. cap.11; 11,29; 13,25; 14,6, 19; 15, 14
duh: *sg. ac., în sintagma* ***duh rău*** 9,23

DULCE: adj.
(mai) dulce: *n. sg. nom.* 14, 18

DULCEAȚĂ: s.f.
dulceața: *sg. nom./ac.* 9,11; 14, 14

(a) DUMICA: v. I; var. (În v. și reg.) **(a) DIMICA** (Înv. și reg.) „a zdrobi"; „a omorî pe câmpul de luptă", „a nimici"
să dimice: *conj. prez. 3.pl.* 20,14

DUMNEZEU: s.m. „Divinitatea"
Dumnezeu: *nom./gen./dat.* 1,7; 3,20; 4,23; rezum. cap. 6; 6,31, 36, 39, 40; 8,33; 9,7, 13, 56; rezum. cap.10; 10,16; rezum. cap.11, cap.11; 13,5, 6, 7, 8, 9, 22; 16,17; 17,5, 13; 20,2, 27
Dumnezeu: *sg. voc., în sintagma* ***Doamne Dumnezeu*** 16,28
Dumnezeul: *nom./ac.* 2,12; 3,7; 4,6; 6,8, 10; 8,34; 10,10; 11,23; 21,3
Dumnezeului: *gen./dat.* 5,3, 5; 6,26
Dumnezeule: *voc.* 6,22
Dumnezeul: *voc. în sintagma* ***Dumnezeul mieu*** 16,28
Dumnezeu: *sg. gen., în sintagma* ***casa lui Dumnezeu*** 18,31; 19,18; 20,18, 26; 21,2

DUMNEZEU: s.m. „zeu"; „idol"
dumnezeii: *pl. nom./ac.* 2,3, 12; 6,10; 9,9; 10,14
dumnezei: *pl. ac.* 2, 12, 17; 10,13
dumnezeilor: *pl. gen./dat.* 2,19; 3,6; 10,6, 16
dumnezeului: *sg. gen./dat.* 9,27, 46; 16,23
dumnezeul: *sg. nom./ac.* 11,24; 16,23, 24

(a) DUREA: v. II
au durut: *ind. pf.c. impers.* 10, 16

E

EFOD: s.n. „brâu de mătase, bogat ornamentat, purtat de preoți la vechii evrei"; „veșmânt scurt, fără mâneci, purtat peste haină de preoți în timpul serviciului religios, la vechii evrei"
efod: *sg. ac.* rezum.cap.8; 8,27; 17,5; 18,14
efodul: *sg. ac.* 18,17, 18, 20

EFRAITHEAN: s.m.; var. **EFRATHEAN** „locuitor al ținutului Efraim"
efraithean: *sg. nom.* 12,5
efratheanii: *pl. nom.* rezum. cap.12

EGIPTEAN: s.m. (Înv.) **EGHIPTEAN**
eghipteanilor: *pl. gen.* 6,9
eghipteanii: *pl. nom.* 10,11

EVUSEU: s.m. (cf. **Indice** Fc)
evuseu: *sg. nom.* 1,21
ievuseul: *sg. ac.* 1,21
ievuseului: *sg. gen.* 3,5

F

(a se) FACE: v. III
vom face: *ind. viit.I. 1.pl.* 1,24; 11,10; 21,16
să fac: *conj. prez. 1.sg.* 2,1
să faceț: *conj. prez. 2.pl.* 2,2
a face: *inf. prez.* 3,12; 4,1; 6,27; 8,1; 11,35; 12,2; 13,8, 16; 14, 10, 15; 15,11
faceți: *imperativ 2.pl.* 7,17; 9,48; 20,23
voiu face: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,17; 15,3
face: *inf. prez. fără* **a** 8,2, 3
să facă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 13,12; 17,3, 4; 19,30
să facem: *conj. prez. 1.pl.* 13,15; 20,9
face: *ind. prez. 3.sg.* 13,19; 14,15
vei face: *ind. viit.I. 2.sg.* 16,5
faceți: *ind. prez. 2.pl.* 18,18
(nu) faceți: *imperativ prohib. 2.pl.* 19,23
să faceți: *conj. prez. 2.pl.* 19,24; 20,7
am făcut: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,7; 6,8; 12,3; 15,11; 16,20; 18,24
au făcut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,28, 30; 2,11, 17, 20; 3,7, 12, 16; 6,1, 2, 27, 29, 29, 40; rezum. cap.8; 8,12, 27, 35; 10,6; 11,11, 39; 13,1; 14,10; 15,6, 11; 16,19, 21, 26; 17,5; 19,7; 20,13, 32; 21,23
(s-)au făcut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,35; 6,21; 17,5; 19,30; 20,3, 6; 21,3
ați făcut: *ind. pf.c. 2.pl.* 2,2; 8,2, 3; 9,19, 20; 15,7
făcuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 2,7, 10, 19; 8,35; 9,56
făcea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 2,19; 9,25; 17,6; 21,24
făcând: *gerunziu* 6,20; 7,17; 9,27, 48; 16,14; rezum. cap.20
făcuse: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.,* în *loc. v.* ***făcuse legătură*** 9,46
făcut fiind: *pasiv gerunziu* rezum. cap.11
făcându(-se): *gerunziu* 16,2; 19,8
făcându(-să): *gerunziu* 19,27; 20,32
(să) făcuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 20,41
fă: *imperativ 2.sg.* 9,33

FACERE: s.f.
facerile: *pl. ac., în sintagma* ***facerile de bine*** „binefacerile" rezum. cap.2
facerilor: *pl. dat., în sintagma* ***facerilor de bine*** „binefacerilor" 9,16

FAGURE: s.m.
faguri: *pl. nom.* 14,8

FALCĂ: s.f.
falca: *sg. nom./ac.* rezum. cap.15; 15,15, 16, 19
fălci: *pl. ac.* rezum. cap.14

FAMILIE: s.f.
familiii: *sg. gen.* 6,11
familia: *sg. nom./ac.* 6,15; 8,32; 18,2
familiile: *pl. nom.* 9,6
familie: *sg. ac.* 18,19
familii: *pl. ac.* 21,24

FAPTĂ: s.f.
fapte: *sg. gen.* 6,29
fapta: *sg. ac.* 18,5

FARATHONEAN: s.m. „locuitor al regiunii cunoscute ca Dealurile lui Amalic; ar putea fi locuitor al Farathonului fortificat de Macabei în timpul lui Beniamin (cf. DB, p.1028)".
Farathoneanul: *sg. nom.* 12,13

FATĂ: s.f.
fata: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,12, 13; 11,40
fata: *sg. ac., în sintagma* ***fata sa una*** „singura fată" rezum. cap.11
fată: *sg. ac.* 19,24
featele: *pl. nom./ac.* 3,6, 6; 11,40; 14,1, 2, 3; 21,1, 7, 14, 18, 21
feate: *pl. ac.* 12,9
featei: *sg. gen.* 19,6

FAȚĂ: s.f.
fața: *sg. ac.* 2,3; 5,5; 11,12; 13,20; 15,14; 20,41
față: *sg. ac.* 5,30; 13,6
față: *sg. ac., în loc. adv.* ***față către față*** „direct", „nemijlocit" 6,22
față: *sg. ac. , în loc. adj.* ***de față*** „prezenți" 20,7

FĂCLIE: s.f.
făclii: *pl. ac.* rezum. cap.15; 15,4

FĂCUT, -Ă: adj.
făcută: *adj. f. sg. ac.* rezum. cap.11

(a se) FĂGĂDUI: v. IV
(M-)am făgăduit: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,1
au făgăduit: *ind. pf.c. 3.pl.* 11,30
ai făgăduit: *ind. pf.c. 2.sg.* 11,36
făgăduise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 11,39; 16,18
făgăduiți: *imperativ 2.pl.* 15, 12
am făgăduit: *ind. pf.c. 1.sg.* 17,3

FĂGĂDUINȚĂ: s.f.
făgăduința: *sg. ac.* rezum. cap.11; 11,10, 30

FĂINĂ: s.f.
făină: *sg. ac.* 6,19

FĂRÂMĂTURĂ: s.f.; var. **FĂRMITURĂ;** aici prima atestare a cuvântului; c f. MDA, unde prima atestare este la Constantin Negruzzi, *Scrierile lui..* vol. I: *Păcatele tinereților,* București, 1872,
fărmituri: *pl. ac.* 1,7

FÂN: s.n.
fân: *sg. ac.* 19,19

FECIOARĂ: s.f.
fecioare: *pl. ac.* rezum. cap.21, cap.21

FECIOR: s.m.
feciorilor: *pl. dat.* 3,6
feciorul: *sg. nom.* 9,1
feciori: *pl. ac.* 12,9, 14
ficiori: *pl. ac.* 10,4

FEL: s.n.
fealiuri: *pl. ac.* 5,30, 30

FELINAR: s.n. var. (Înv.) **FĂLINARIU** (cf. **Indice** Iș)
fălinariu: *sg. ac.* rezum. cap.7; 7,16
fălinarile: *pl. ac.* 7,20

FEMEIESC, -EASCĂ: adj.
fămeiască: *f. sg. nom., în loc. s.* (Înv.) ***[parte] fămeiască*** „ființă de sex feminin" 16,27

FEMEIE: s.f.
fămei: *pl. ac.* 5,30
fămeile: *pl. nom.* 21,16

FEREASTRĂ: s.f.; var. **FEREASTĂ**
fereastă: *sg. ac.* 5,28

FERECAT, -Ă: adj.
ferecate: *n. pl. ac.* 1,19; 4,3, 13

FEREZEU: s.m. (cf. **Indice** Fc)
ferezeul: *sg. ac.* 1,4, 5
ferezeului: *sg. gen.* 3,5

(a se) FERI: v. IV
fereaște(-te): *imperativ 2.sg.* 13,4, 7; 18,25

(a) FI: v. IV
va fi: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,1; 6,37; 10,18; 13,5, 7; 15,3; 18,9; 20,18; 21,11
fiind: *gerunziu* 1,26; 6,24; 16,2, 9; 18,22; 21,5, 9
să fie: *conj. prez. 3.sg./pl.* 2,3; 6,39; 8,33; 14,11; 19,20
voi fi: *ind. viit.I. 1.sg.* 6, 16; 11,9
vor fi: *ind. viit.I. 3.pl.* 7,5
a fi: *inf. prez.* 9,47; 11,2; 13,25; 17,9; 20,36
fii: *imperativ 2.sg.* 11,6; 17,10
să fii: *conj. prez. 2.sg.* 11,8; 18,19
ar fi: *cond. prez. 3.sg.* 13,6, 4; 16,9
fie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 15,2; 20,18
voiu fi: *ind. viit.I. 1.sg.* 16,7, 11, 13, 17
să fiu: *conj. prez. 1.sg.* 18,4
au fost: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,10, 19, 22, 33, 36; 2,15; 3,10, 31; 5,15; 6,22, 38, 40; 7,6; rezum. cap.8; 8,19, 26, 27; 9,49; 10,8; 11,29; 13,21; 16,11; 17,4, 7, 11; 18,31; 20,43, 44, 46
fost-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,1; 17,1; 19,1
a fi fost: *inf. pf.* 21,8
era: *ind. imp. 3.sg./pl.* 1,11; 2,15; 3,17, 18, 19; 4,4, 11, 17; 6,4, 11; 7,1, 8, 11, 12, 19; 8,4, 11, 18, 20; 9,46; 51, 55; 12,2, 5; 13,2, 9; 14,8; 16,27, 27, 30; 17,6, 7; 18,1, 15, 16, 21, 31; rezum. cap.19; 19,11, 16, 28; 20,14, 16, 27, 33, 43; 21,13, 24
e: *ind. prez. 3.sg.* 6,12, 31; 7,3; 8,19; 9,28; 20,45
iaste: *ind. prez. 3.sg.* 1,16; 4,14, 20; 6,13, 15, 24; 7,2, 14; 8,5; 9,2, 28, 32, 38; 10,8; 11,10; 12,4; 13,17, 18; 14,3; 16,6, 15; 18,10, 12, 14; 19,12, 14, 18; 21,8, 19
-i: *ind. prez. 3.sg.* 1,14; 4,19; 6,25; 7,10; 8,1, 2; 9,18, 28, 38; 11,12; 14,18; 15,2; 16,15; 18,19; 19,19
-s: *ind. prez. 3.pl.* 18,26
ești: *ind. prez. 2.sg.* 6,17; 11,25; 12,5; 13,3, 11
sânt: *ind. prez. 1.sg/3.pl.* 3,1; 5,3; 6,13; 8,6, 15; 9,2; 12,5; 13,11; 16,17; 17,2, 9; 19,20
sânteți: *ind. prez. 2.pl.* 6,31
sânteț: *ind. prez. 2.pl.* 11,7; 20,7

FIER: s.n.
fier: *sg. nom./ac.* 3,22, 31; 16,17

(a) FIERBE: v. III
au fiert: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,19

FIICĂ: s.f.
fiica: *sg. nom., în sintagma* ***una născută fiica sa*** „singur a sa fiică" 11,34
fiica: *sg. voc.* 11,35

FILISTEAN, -: s.m. (cf. **Indice** Fc – **FILISTEU**)
filisteanilor: *pl. dat.* rezum. cap.10

FILISTEANCĂ: s.f.
filisteancă: *sg. nom.* rezum. cap.14

FILISTEU: s.m. (cf. **Indice** Fc)
filisteilor: *pl. gen./dat.* 3,3; 10,6, 7; rezum. cap.13; 13,1, 5; 14,1, 2, 4; rezum. cap.15; 15,3, 5, 12, 20; 16,5, 8, 18, 23, 27
filistei: *pl. nom./ac.* 3,31; 14,3, 4; rezum. cap.15; rezum. cap.16
filisteii: *pl. nom.* 10,11; 15,6, 9, 11, 14; 16,2, 9, 12, 14, 20, 21, 30

FINIC: s.m. „arbore exotic din familia palmierilor, înalt, cu frunze mari și care face fructe comestibile"; „curmal"
Finicilor: *pl. gen., în s. propr.* ***Cetatea Finicilor*** 1,16; 3,13
finic: *sg. ac.* 4,5

FIR: s.n.
fir: *sg. ac.* 16,9
firele: *pl. ac.* 16,12

FIRE: s.f. „natură (condsiderată drept esență sau proprietate inerentă oricărei făpturi create de Dumnezeu)"; „ființă",
firei: *sg. gen.* 3,22
firii: *sg. gen.* 19,24

FIU: s.m.
fiii: *pl. nom./ac.* 1,1, 8, 16, 21, 34; 2,4, 6, 11; 3,2, 5, 12,13, 14, 15, 27; 4,1, 3, 5, 6, 11; 6,1; 8,1, 19, 33; 9,2, 5, 18; 10,6, 9, 11, 15, 17; 11,4, 27, 29, 30, 31, 32, 33; 12,3; 13,1; 17,5; 18,2, 25, 30; 19,12, 16, 22; 20,1, 3, 7, 17, 19, 21, 22, 24, 25, 26, 29, 31, 33, 36, 38, 39, 41, 48; 21,1, 6, 13, 14, 23, 24
fiiul: *sg. nom./ac.* 1,13; 2,8; 3,9, 11, 15, 31; 4,6, 12; 5,1; 6,29, 30; 8,18, 22, 23, 29, 32; 9,5, 18, 26, 28, 31, 35; 10,1; 11,1, 25; 12,13; rezum. cap.17; 17,2, 3; 18,30; 20,28
fii: *pl. ac.* 1,20; rezum. cap.8; 8,30; 9,24; 11,2; 17,11
fiilor: *pl. gen./dat.* 4,23; 8,28; 10,6, 7, 18; 11,6, 8, 9, 12, 15, 28; 12,1, 2, 9; 14,16; 20,13, 18, 23, 24, 28, 34, 35; 21,1, 20
fiiului: *sg. gen./dat.* 5,6; 7,14; 8,22; 9,57; 14,10; 20,28
fiiul: *sg. voc.* 5,12
fiiu: *sg. nom./ac.* 6,11; 8,31; 13,3, 5, 7, 24
fiului: *sg. gen.* 9,30

FLACĂRĂ: s.f.
flacăra: *sg. nom.* 13,20; 20,40
flacără: *sg. nom./ac.* 13,20; 20,48

FOALE: s.n.; var. **FOI:** s.n.
foiu: *sg. ac.* 4,19

FOC: s.n.
foc: *sg. nom./ac.* 6,21; 9,15, 20, 49, 52; 15,5; 16,9; 20,38
focului: *sg. gen., în sintagma* ***para focului*** 15,5
focului: *sg. gen.* 15,14

FOIȘOR: s.n.
fuișor: *sg. ac.* 3,20
foișorului: *sg. gen.* 3,23, 24

FOLOS: s.n.
folos: *sg. ac., în loc. adj.* ***de folos*** „util", „folositor" 17,9

FRATE: s.m.
fratele: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,13, 17; 3,9; 9,3, 18, 24; 21,6
frații: *pl. nom./ac.* 4,11; rezum. 8,19; cap.9; 9,1, 3, 5, 26, 31; 16,31; 18,8; 21,22
frate-său: *sg. nom.* rezum. cap.9
frați: *pl. ac.* 9,56
fraților: *pl. gen.* 14,3; 18,14; 20,13, 23, 28
fraților: *pl. voc.* 19,23

FRĂȚÂNE: s.m.
frăține-său: *sg. dat.* 1,3
frățini-său: *sg. gen.* 9,21

(a) FRÂNGE: v. III
frângând: *gerunziu* 7,20

FRICĂ: s.f.
frică: *sg. nom.* 7,10
frica: *sg. ac.* 9,21; 18,7

FRICOS, -OASĂ: adj.
fricos: *m. sg. nom.* 7,3

FRUMOS, -OASĂ: adj.
(cea mai) frumoasă: *s. convers. f. sg. nom.* 5,30
(mai) frumoasă: *f. sg. nom.* 15,2

FRUNTE: s.f.
frunte: *sg. ac., în loc. adv.* ***în frunte*** „înainte" 3,27

FUGĂ: s.f.
fugă: *sg. ac., în loc. adv.* ***în fugă*** „fugind" 39,41
fuga: *sg. ac.* 20,45

(a) FUGI: v. IV
au fugit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,6; 3,26; 4, 15; 7,21; 9,21; 20,45
fugind: *gerunziu* rezum.cap.4; 4,17
fugea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 4, 16; 8,4; 12,5
fugând: *gerunziu* 5,22; 7,23; 9,40; 11, 3; 20,31
să fugă: *conj. prez. 3.sg.* 6,11
a fugi: *inf. prez.* 20,32, 36, 36, 39, 41, 47
ar fugi: *cond. prez. 3.pl.* 20,32

FUM: s.n.
fum: *sg. ac.* 9,49
fumul: *sg. nom./ac.* 20,38, 40

FUND: s.n.
fund: *sg. ac.* 7,13

FUNIE: s.f.
funile: *pl. ac.* rezum. cap.15
funii: *pl. ac.* 15,13
funi: *pl. ac.* 16,7, 8, 11

G

GALAADITEAN: s.m „urmașii lui Galaad; locuitor al Galaadului"
Galaaditeanul: *sg. nom.* 10,3; 11,1; 12,7
Galaaditeanului *sg. gen.* 11,40
galaaditeanii: *pl. nom.* 12,5

GAVAONITEAN: s.m. „locuitorii cetății Gabaon"
gavaoniteani: *pl. ac.* rezum. cap.19

(a) GĂSI: v. IV
(s-)au găsit: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,15; 21,9
(s-)au găsât: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,15
ar fi găsât: *cond. pf.c. 3.sg.* 17,8

(a se) GĂTI: v. IV (Înv. și pop.) „a se pregăti"
(să) gătea: *ind. imp. 3.sg.* 19,8

GĂTIT, -Ă: adj. (pop.) „pregătit"
gătiți: *m. pl. nom.* 16,2
gătiț: *m. pl. nom.* 20,17
gătitele: *adj. antep. f. pl. ac.* 20,36

GĂZDAC, -Ă: adj. (Trans.) „bogat"; aici prima atestare; cf. MDA, unde prima atestare la S. Florea Marian, *Nunta la români (...)*, București, 1899; sensul consemnat este „țăran bogat"; „bogătan").
(foarte) găzdac: *n. sg. ac.* 18,9

GÂLCEAVĂ: s.f.
gâlceavă: *sg. nom.* 5,15, 16; 12,1

(a) GÂNDI: v. IV
gândise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 20,32, 39
gândit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 15,2

GENUNCHI: s.m.; var. (Iuz.) **GENUNCHE:** s.n.
jenunchele: *s.n. pl. ac., în loc. v.* ***plecându-și jenunchele/plecând jenunchele*** „îngenunchind" 7,5, 6
jenunchele: *s.n. pl. ac.* 16,19

GINERE: s.m.
ginerele: *sg. nom.* 15,6; 19,4, 10
jinere-său: *sg. ac.* 19,6

GLAJĂ: s.f. (Trans., Mold.) „vas de sticlă"; „sticlă de lampă" „lampă"; aici prima atestare; cf. MDA, unde prima atestare la 1804 într-un document publicat de N. Iorga în *Studii și documente cu privire la istoria românilor*, XII, 1906.
glăji: *pl. nom./ac.* rezum. cap.7; 7,16
glăjilor: *pl. gen.* 7,16
glăjile: *pl. ac.* 7, 19

GLAS: s.n.
glasul: *sg. ac.* 2,2, 4; 6,10

(a) GLĂSUI: v. IV
glăsuind: *gerunziu* 7,21

(a) GONI: v. IV
gonindu-: *gerunziu* 1,6; 8,12; 20,42
au gonit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,16; 7,25; 20,31, 45
goniia: *ind. imp. 3.pl.* 7,23
goni: *inf. prez. fără* ***a*** 8,4, 5
gonea: *ind. imp. 3.pl.* 9,44; 20,39

GOL, GOALĂ: adj.
goale: *f. pl. ac.* 7,16

GRAI: s.n.
graiul: *sg. ac.* 2,20; 18,3

graiu: *sg. ac.* 9,7
graiul: *sg. ac., în loc. v.* ***și-au rădicat graiul*** „au strigat” 21,2

GRAS, -Ă: adj.
grasa: *adj. antep. f. sg. ac.* 3,22

(a) GRĂBI: v. IV
au grăbit: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,10

(a) GRĂI: v. IV
grăind: *gerunziu* 2,4; 8,3
au grăit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,15; 6,8; 8,8; 9,1, 3, 12; 10,11; 11,11; 14,7, 12; 16,6; 19,9
grăiți: *imperativ 2.pl.* 5,10
grăiaște: *imperativ 2.sg., în sintagma* ***grăiaște cântec*** „zi un cântec”, „cântă” 5,12
grăia: *ind. imp. 3.sg.* 5,28; 7,14
grăiești: *ind. prez. 2.sg.* 6,17; 16,13
ai grăit: *ind. pf.c. 2.sg.* 6,36, 37; 13,11; 16,10
grăiaște: *imperativ 2.sg.* 7,3
grăiț: *imperativ 2.pl.* 9,2
grăiesc: *ind. prez. 3.pl.* 7,11
grăiai: *ind. imp. 2.sg.* 9,38
am grăit: *ind. pf.c. 1.sg.* 13,13
să grăiești: *conj. prez. 2.sg.* 18,25
grăiia: *ind. imp. 3.sg.* 19,28

GRĂMADĂ: s.f.
grămada: *sg. ac.* 6,26

GRĂSIME: s.f.
grăsime: *sg. ac.* 9,9

GRÂNC: s.m.; vezi **CRÂNG**

GRÂU: s.m.
grău: *sg. ac.* 15,1
grâu: *sg. ac.* 6,11

GREȘEALĂ: s.f.
greșală: *sg. ac.* 9,36

GRIJĂ: s.f.; var. **GRIJE**
grije: *sg. ac., în loc. adv.* ***fără grije*** „fără nici un gând neliniștitor” 8,11; 18,7, 10, 27
grije: *sg. ac.,în loc. adv.* ***cu mare grije*** „cu mare băgare de seamă” 21,17
grije: *sg. ac.* 21,17

GROAPĂ: s.f.
gropi: *pl. ac.* 6,2

GROAZNIC, -Ă: adj.
groaznică (foarte): *f. sg. ac.* 13,6
groaznică: *f. sg. ac.* rezum. cap.19

GROS, GROASĂ: adj.
gros (foarte): *m. sg. nom.* 3,17

GRUMAZ: s.m.
grumazilor: *pl. gen.* 5,30
grumazii: *pl. ac.* 8,21

GUNOI: s.n. (eufem.) „excremente”
gunoaiele: *pl. nom.* 3,22

GURĂ: s.f.
gură: *sg. ac.* 7,6
gura: *sg. nom./ac.* 9,2, 38; 11,35, 36; 14,8; 18,19

(a) GUSTA: v. I
gustă: *imperativ 2.sg.* 19,5

GUSTARE: s.f.
gustările: *pl. ac.* 13,19, 23

H

HAINĂ: s.f.
hină: *pl. (cu des. -ă) nom.* 5,30
haina: *sg. nom.* 8,26
hainele: *pl. ac.* 14,19
hină: *sg. nom./ac.* 17,5, 10

HANANEU:s.m.; vezi **CANANEU**

HAR: s.n.
har: *sg. ac.* 6,17

HETHEU: s.m. (cf. **Indice** Fc)
hetheului: *sg. gen.* 3,5

HEVEU: s.m. (cf. **Indice** Iș)
heveul: *sg. ac.* 3,3
heveului: *sg. gen.* 3,5

HOLDĂ: s.f.
holdele: *pl. ac.* rezum. cap.15; 15,5

HORĂ: s.f. „cor”, „dans”; traducătorii au echivalat prin *horă* cuvântul latinesc *chorus*, care înseamnă „dans” și „cor”;
hori: *pl. ac. făcând* ***hori de cântăreți*** 9,27
hore: *pl. ac.* 11,34
hori: *pl. ac., în sintagma* ***a duce/ducea hori*** „a dansa”/ „dansau” rezum. cap.21; 21,21, 23

HOTAR: s.n.
hotarele: *pl. ac.* 1,18; 10,16; 11,18; 19,29; 20,6
hotarăle: *pl. nom./ac.* 1,18; 11,20, 22
hotarul: *sg. nom.* 1,36
hotară: *pl. ac.* 5,16

(a se) HOTĂRÎ: v. IV (Înv.) „a se mărgini cu..”, „a se învecina”
(să) hotărească: *ind. prez. 3.sg.* 11,18

HRANĂ: s.f.
hrană: *sg. ac.* 17,10; 19,21
hrana: *sg. ac.* 19,19

I

IAR: adv.; var. **IARĂ**
iară: 9,37

IARĂȘI: adv.
iarăși: rezum. cap.13; 13,8; 19,8
iarăș: rezum. cap.6; 6,39; 11,14; 13,1, 9; 16,12, 13; 18,28; 19,9; 20,22

IARBĂ: s.f.
ierbi: *pl. ac.* 6,4

IATĂ: interj.
iată: 6,15; 9,53; 12,1; 14,8; 15,18; 16,22; 17,2; 19,16, 27; 20,5; 21,8

IDOL: s.m.
idoli: *pl. nom./ac.* 3,19; 17,5
idolilor: *pl. gen./dat.* 3,26; 10,6
idoli: *pl. ac., în sintagma* ***închinarea de idoli*** rezum. cap.8
idolilor: *pl. gen., în sintagma* ***închinarea idolilor*** rezum. cap.10; rezum. cap.13;
idolii: *pl. ac.* 10,16; 18,18, 20

idol: *sg. ac.* rezum. cap.17
idolul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.18; 18,31

IED: s.m.
ied: *sg. ac.* 6,19; 13,15; 14,6; 15,1
iedul: *sg. ac.* 13,19

(a) IEŞI: v. IV
ieşind: *gerunziu* 1,24; 3,19; 4,18, 22; 9,33; 16,2; 17,8; 20,21, 48; 21,21
au ieşit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,10, 24; 8,30; 9,27, 35, 42; 11,20; 14,14, 14; 15,19; 19,23; 20,1
ieşiei: *ind. imp. 2.sg.* 5,4
ieşi: *imperativ 2.sg.* 9,38
va ieşi: *ind. viit. 3.sg.* 11,31
să ieşim: *conj. prez. 1.pl.* 20,28
ieşiţi: *imperativ 2.pl.* 21,21
iasă: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 9,15, 20, 20
iase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 9,43

(a) IMPUTA: v. I; var. **(a) ÎMPUTA**
împută: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.10

IN: s.m.
inul: *sg. nom.* 15,14

INIMĂ: s.f.
inima: *sg. nom./ac.* 5,9; 9,3; 20, 25; 18,25
inimi: *pl. ac., în sintagma* ***cu inimi mari*** „generoşi” (traducere după lat. *magnanimus*) 5,15, 16
inima: *sg. ac., în loc. v.* ***au deşchis inima*** „au mărturisit” 16,18

(a) INTRA: v. I; var. **(a) ÎNTRA**
au fost întrat: *m.m.c.pf. perifr. 3.pl.* 2,17
au întrat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,20, 22; 6,19; 7,19; 9,27, 46; 16,1; 18,15; 19,22, 23; 20,37
întrând: *gerunziu* 3,24; 4,18, 21, 22; 18,2; 19,15, 29
întră: *imperativ 2.sg.* 4,18, 18
întra: *ind. imp. 3.pl.* 5,6
a întra: *inf. prez.* 11,18; 15,1
a fi întrat: *inf. pf.* 16,2
întra-vom: *ind. viit.I. 1.pl.* 18,10
întrase: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 18,17, 18
voiu întra: *ind. viit.I. 1.sg.* 19,12
va întra: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,8

INTRARE: s.f.; var. **ÎNTRARE**
întrarea: *sg. ac.* 1,24; 3,3; 6,4, 9; 9,35

ISCOADĂ: s.f.
iscoade: *pl. ac.* rezum. cap.18

(a) ISCODI: v. IV
să iscodească: *conj. prez. 3.pl.* 18,2

(a) ISPITI: v. IV
voiu ispiti: *ind. viit.I. 1.sg.* 6,39

ISRAILTEAN: s.m.
israiliteanului: *sg. gen.* 7,14
israiliteanii: *pl. nom.* rezum. cap.10
israilteanilor: *pl. dat.* rezum. cap.6
israilteanii: *pl. nom.* rezum. cap.13

IŢĂ: s.f.
iţe: *pl. ac.* 16,13
iţele: *pl. ac.* 16,13

(a) IUBI: v. IV
iubeşte: *ind. prez. 3.sg.* 5,9
iubeasc: *ind. prez. 3.pl.* 5,31
iubeşti: *ind. prez. 2.sg.* 14,16; 16,15
au iubit: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,4

IUTE: adv.
iute: 11,5

(a se) IZBĂVI: v. IV
izbăvindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.2

IZBÂNDĂ: s.f. „răzbunare”; „răscumpărare”
izbânda: *sg. nom.* 11,36
izbândă: *sg. ac.* 15,7; 16,28

(a se) IZBÂNDI: v. IV (Înv.) „a se răzbuna”
izbândească(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 6,31, 32
să (mă) izbândesc: *conj. prez. 1.sg.* 16,28

IZBÂNDIRE: s.f. „răzbunare”
izbândirea: *sg. ac.* rezum. cap.19

IZBÂNDITOR: s.m. (cf. **Indice** Iş)
izbânditorii: *pl. nom.* 6,31

IZMAILTEAN: s.m. „urmaşii lui Ismael, fiul egiptencei Agar”; aici desemnează nomazii în general (cf. Anania 2001, p. 284).
izmailiteanii: *pl. nom.* 8,24

IZVODITOR: s.m.
izvoditoriul: *sg. ac.* 6,29

IZVOR: s.n.
izvorul: *sg. ac.* 7,1
izvorulu: *sg. ac., în sintagma* ***Izvorulu celui ce chiiamă din măsea*** 15,19

Î

(a) ÎMBLĂTI: v. IV; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare propusă este în *Povăţuire către Economia de cîmp*, Buda, 1806.
îmblătind: *gerunziu* 6,11

(a) ÎMBRĂCA: v. I
au îmbrăcat: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,34

ÎMBRĂCĂMINTE: s.f.
îmbrăcăminte: *sg. ac.* 14,12, 13

(a) ÎMBRĂŢIŞA: v. I
au îmbrăţăşat: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,4

(a) ÎMBUCA: v. I
îmbuce: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 9,15, 20

ÎMBUCĂTOR, -TOARE: adj.; cuvântul nu este înregistrat în DA.
îmbucătoarea: *adj. antep. f. sg. nom.* 20,48

(a se) ÎMPĂCA: v. I
a (să) împăca: *inf. prez.* 19,3

ÎMPĂRAT: s.m.
împărat: *pl. nom./ac.* 1,7; rezum. cap.3
împăratului: *sg. gen./dat.* 3,8, 14, 15, 17, 24; rezum. cap.4; 4,2; 8,18; 11,14, 25
împăratul: *sg. nom./ac.* 3,10, 12, 19; 4,17, 23, 24; rezum cap.11; 11,19, 28
împărate: *sg. voc.* 3,19
împăraţi: *pl. voc.* 5,3
împăraţi: *pl. nom.* 5,19
împăraţii: *pl. nom.* 8,5, 26
împărat: *sg. nom./ac.* 9,6, 8, 15, 16, 18; 17,6; 18,1, 31; 21,24
împăratul: *sg. dat. (cu prep.* ***la****)* 11, 12, 17

(a) ÎMPĂRĂŢI: v. IV
au împărăţit: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,2; 9,22
împărăţeaşte: *imperativ 2.sg.* 9,8, 12, 14

ÎMPĂRĂŢIE: s.f.
împărăţiii: *sg. dat.* 5,19
împărăţia: *sg. ac.* rezum. cap.9; 9,10

(a) ÎMPĂRŢI: v. IV
împărţit fiind: *pasiv gerunziu* 5,15
împărţât fiind: *pasiv gerunziu* 5,16
au împărţit: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,16; 9,43

(a) ÎMPINGE: v. III
au împins: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,40
a împinge: *inf. prez.* 16,19

(a) ÎMPLE: v. III; vezi **(a) UMPLE**

(a se) ÎMPLETI: v. IV
împletindu(-se): *gerunziu* 16,13

ÎMPODOBIRE: s.f.
împodobirea: *sg. ac.* 5,30

ÎMPOTRIVĂ: adv./prep.; var. (Înv. şi pop.) **ÎMPROTIVĂ**
împrotiva: *prep.* 1,1, 3, 9,10; 2,14, 20; 3,8, 12; rezum. cap.4; 5,15, 16, 20; 6,7, 39; 7,2; rezum. cap.8; 8,1; 9,25, 31, 33, 38, 39, 56; 10,7, 17, 18; 11,4, 6, 8, 9, 20, 23, 25, 27, 27, 32; rezum. cap.12; 12,1, 2, 4; 14,4; 15,3, 10; 19,24; rezum. cap.20; 20,9, 10, 14, 18, 20, 23, 24, 28, 30, 34; 21,22
împrotivă: *adv.* 2,17; 8,11; 20,41

(a se) ÎMPOTRIVI: v. IV; var. **(a se) ÎMPROTIVI**
(să) împrotivea: *ind. imp. 3.sg.* 11,20
împrotivindu(-să): *gerunziu* 18,7

ÎMPOTRIVITOR: s.m.; var. **ÎMPROTIVITOR** „duşman”
împrotivitori: *pl. ac.* 2,3
împrotivitorilor: *pl. gen.* 2,14

ÎMPOVĂRAT, -Ă: adj.
împovoraţi: 19, 10

ÎMPREJUR: adv./prep.; var. (Înv.) **ÎMPREGIUR**
împregiurul: *prep.* 2,12; 3,19; 20,29, 33
împregiur: *adv.* 2,14
împrejurul: *prep.* 6,25
împrejur: *adv. în loc. adj.* ***netăiaţ împrejur*** 14,3
împrejur: *adv. în loc. s.* ***netăiaţilor împrejur*** 15,18

(a) ÎMPREJURA: v. I; var. (Înv.) **(a) ÎMPREGIURA**
împregiurând: *gerunziu* 9,49

(a) ÎMPRESURA: v. I
împresura: *ind. imp. 3.sg./pl.* 4,3, 24
au împresurat: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,12

ÎMPRESURAT: adj.
împresuraţi: *part. pasiv m.pl.* rezum. cap.6
(foarte) împresuraţ: *part. pasiv m. pl.* 10,8

(a se) ÎMPREUNA: v. I
au împreunat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3, 13; 15,4
împreunând: *gerunziu* 4,21
(s-)au împreunat: *ind. pf.c. 3.pl.* 20,2

ÎMPREUNARE: s.f.
împreunare: *sg. ac.* 18,28

ÎMPREUNĂ: adv.
împreună: 1,17; 5,11; 6,33; 7,23; 9,2, 51; 19,6, 6, 8, 30; 20,9; 21,7, 16

(a) ÎMPUTA: v. I; vezi **(a) IMPUTA**

ÎNAINTE: adv./prep.; var. (Înv.) **MAINTE,** (Înv. şi pop.) **NAINTE**
înaintea: *prep.* 1,1; 2,11, 15; 3,7, 12, 12; 4,1, 15, 23; 5,27; 6,1, 6, 17; 8,28; 10,6; 11,11; 13,1; 14, 17; 15,14; 16,25; 18,21; 19,27; 20,23, 26, 35; 21,2
înainte: *prep.* 16,26
înainte: *adv.* 3,17; 6,30; 20,42
înainte: *adv. în loc. adv.* ***mai înainte*** rezum. cap.13; 14, 18; 18,29
mainte: *adv.* 6,26; 8,13; 13,10; 16,20, 30; 18,14
nainte: *adv. în loc. adv.* ***mai nainte*** 1,23; 20,22

ÎNALT, -Ă: adj.
înalt: *m./n sg. nom./gen.* 7,1; 9,7, 51

ÎNĂLŢIME: s.f.
înălţime: *sg. ac.* 20,40

ÎNCAI: adv.
încai: 16,10

(a) ÎNCELUI: v. IV (Înv.) „a înşela”
înceluise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* rezum. cap.16
ai înceluit: *ind. pf.c. 2.sg.* 16,10

(a) ÎNCEPE: v. III
au început: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,27; 7,19; 9,23; 13,25; 16,19; 18,23; 19,7, 22; 20,20, 33, 36, 42; 21,2, 6
începând: *gerunziu* 7,19
începuse: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 16,22
va începe: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,18; 13,5
vor începe: *ind. viit.I. 3.pl.* 21,22

ÎNCEPUT, -Ă: adj.
începută: *adj. f. sg. ac.* 18,26; 19,14
începuta: *adj. antep. f. sg. ac.* 19,27

ÎNCET: adv.
încet: 20,33

(a) ÎNCETA: v. I
încetat-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,7
încetase: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 7,22
să încetaţi: *conj. prez. 2.pl.* 18,9
încetaţi: *imperativ 2.pl.* 19,23

(a) ÎNCHIDE: v. III
închizând: *gerunziu* 3,23; 9,51
închizându-: *gerunziu* 16,21

(a se) ÎNCHINA: v. I
(s-)au închinat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,12; 7,15; 18,15
închinându(-să): *gerunziu* 2,17, 19

ÎNCHINARE: s.f.
închinarea: *sg. ac., în sintagma* ***închinarea de idoli/idolilor*** „idolatrie” rezum. cap.8; rezum. cap.10; rezum. cap.13

ÎNCHIS, -Ă: adj.
închise: *f. pl. ac.* 3,24

(a se) ÎNCINGE: v. III „a(-şi) prinde o armă de mijlocul corpului cu o curea”
(s-)au încins: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,16

ÎNCINS, -Ă: adj. „(despre oameni; care poartă o armă) prinsă de mijloc cu o curea”
încinşi: *adj. m. pl. ac.* 18,11

ÎNCOACE: adv.
încoace: *în loc. adv.* ***încoace şi încolo*** „dintr-o parte în alta” 15,5

ÎNCOLO: adv.
încolo: *în loc. adv.* ***încoace şi încolo*** 15,5
(mai) încolo: 20,45

(a) ÎNCONJURA: v. I; var. **(a) ÎNCUNJURA**
încungiurându-: *gerunziu* 9,50
încungiurând: *gerunziu* 11,29; 19,22
să încungiur: *conj. prez. 1.sg.* 11,37
au încungiurat: *ind. pf.c. 3.pl.* 16,2

ÎNCOTRO: adv. (În v.) **ÎNCĂTRO**
încătro: 19,17

ÎNCUIETOARE: s.f.
încuietoarea: *sg. ac.* 3,23; 16,3

ÎNDATĂ: adv.
îndată: 3,20, 27; 12,6; 13,21; 15,5; 16,19, 21; 19,10; 20,19

ÎNDĂRĂT: adv.; (Înv. si reg.) **ÎNDĂRĂPT**
îndărăpt: *adv.* 9,20; 11,28; 18,23; 19,3; 20,40

(a) ÎNDĂRĂTNICI: v. IV
îndărătnicind: *gerunziu* 6,3

(a se) ÎNDELETNICI: v. IV
(să) îndeletnicea: *ind. imp. 3.sg.* 5,17

(a) ÎNDEMNA: v. I
au îndemnat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,14
îndeamnă: *imperativ 2.sg.* 14, 15

ÎNDOIT, -Ă: adj. „dublat"; (prin ext.) „înmulţit"
îndoită: *f. sg. ac.* 17, 10

ÎNDRĂZNEŢ, -EAŢĂ: adj.
îndrâzneţi: *m. pl. nom.* 20,31
(mai) îndrăzneţ: *m. sg. ac.* 7, 11
îndrăzneţ: *m. pl. (cu des. ϕ, reflex al rostirii dure a consoanei precedente) nom.* 20,46

(a) ÎNDREPTA: v. I
îndrepta: *ind. imp. 3.sg.* 16,26

(a se) ÎNECA: v. I
(s-)au înecat: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,49

(a se) ÎNFIGE: v. III
au înfipt: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,21; 4,21; 10,17
înfingându-: *gerunziu* 6,4
înfingându(-se): *gerunziu* 16,13

ÎNFIPT, -Ă: adj
înfipt: *adj. n. sg. nom.* 4,22

(a) ÎNFRICOŞA: v. I
au înfricoşat: *ind. pf.c. 3.sg.* 4, 15

(a) ÎNFRUMUSEŢA: v. IV
a înfrămseţa: *inf. prez.* 8,21

(a se) ÎNGĂDUI: v. IV
a îngădui: *inf. prez.* 11,17; 20,32
(să) vor îngădui: *ind. viit. 3.pl.* 11,24
(s-)au îngăduit: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,36

ÎNGER: s.m.
îngerul: *sg. nom./ac.* 2,1, 4; 5,23; 6,11, 12, 20, 21, 22; 13,3, 9, 13, 15, 16, 20, 21
îngeri: *sg. ac.* rezum. cap.13

ÎNGERESC, -EASCĂ: adj.
îngereasc㠖 *f. sg. ac.* 13,6

(a se) ÎNGREUIA: v. I
(s-)au îngreoiat *ind. pf.c. 3.sg.* 1,35; 20,34

(a se) ÎNGROPA: v. I
au îngropat: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,9; 16,31
(s-)au îngropat: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,32; 10,2, 5; 12,7, 10, 12, 15

(a) ÎNSETOŞA: v. I; var. (Reg.) **(a) ÎNSĂTOŞA** (Înv. şi reg.) „a înseta"
însătoşind: *gerunziu* 15,18

(a se) ÎNSOŢI: v. IV
însoţându(-să): *gerunziu* rezum. cap.3

(a se) ÎNŞELA: v. I
(te) înşeli: *ind. prez. 2.sg.* 9,36
înşelatu(-)-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 11,35
eşti înşelată: *pasiv ind. prez. 2.sg.* 11,35
înşeli: *ind. prez. 2.sg.* 16, 13
înşală: *imperativ 2.sg.* 16,5

ÎNŞELĂCIUNE: s.f.
înşelăciune: *sg. ac.* 16,10

ÎNTĂRÂTAT, -Ă: adj.
întărâtaţi: *adj. m. pl. nom.* 18,25

(a se) ÎNTĂRI: v. IV
(s-)au întărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,28
au întărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,12
întărindu-: *gerunziu* 3,23; 19,22
(să) vor întări: *ind. viit.I. 3.pl.* 7,11
întăreaşte: *imperativ 2.sg.* 19,5

ÎNTĂRIT, -Ă: adj.
întărite: *adj. n. pl. ac.* 6,2
întărit (foarte): *n. sg. nom. 3.sg.* 9,46

ÎNTÂI, -A: adj./adv.
întâiu: *adv.* 10,18; rezum. cap.11; 20,23
întâi: *adv.* 20,41
întâiu: *adj. inv., în sintagma* ***întâiu născutului*** 8,20
întâi: *adv.* 11,31; rezum. cap.17
întâiu: *adv.* 19,5

(a) ÎNTÂMPINA: v. I
au întâmpinat: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,3;
au întâmpinat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,35; 11,34; 14,5
va întâmpina: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,31
întâmpinându-: *gerunziu* 20,25

ÎNTÂMPINARE: s.f.
întâmpinarea: *sg. ac.* 4,18, 22; 7,24

(a se) ÎNTEMEIA: v. I
(să) întemeiază: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.21

(a) ÎNTEŢI: v. IV
înteţându-: *gerunziu* 11,5

(a) ÎNTINDE: v. III
au întins: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,21; 6,21; 9,34; 20,33
întinsease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 4,11
întinzând: *gerunziu* 8,25
(să) întinde: *ind. prez. 3.sg.* 21,19

ÎNTINS, -Ă: adj.
întinse: *f. pl. ac.* 19,27

(a se) ÎNTOARCE: v. III
(să) întorcea: *ind. imp. 3.pl.* 2,19
întorcându(-să): *gerunziu* rezum. cap.3; 3,19; 11,34; 18,8; 19, 16
(să) întorsease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 3,26
a întoarce: *inf. prez.* 5,28; 9,24

(mă) voiu întoarce: *ind. viit.I. 1.sg.* 6,18; 8,9
întoarcă(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 7,3, 4
(s-)au întors: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,3, 15; rezum. cap.8; 8,33; 9,55; 11,39; 18,26; 19,2, 28; 20,41; 21,24
să (să) întoarcă: *conj. prez. 3.sg.* 7,7; 12,5
întorcându(-se): *gerunziu* 7,13; 8,13; 14,8
întoarce: *ind. prez. 3.sg.* 11,13
întorcându(-mă): *gerunziu* 11,31
întoarce: *imperativ 2.sg.* 16,28
(ne) vom întoarce: *ind. viit.I. 1.pl.* 20,8
întorcând: *gerunziu* 20,31, 41

(a) ÎNTRA: v. I; vezi **(a) INTRA**

ÎNTRARE: s.f.; vezi **INTRARE**

ÎNTRARMAT, -Ă: adj. (Înv. și pop.) „înarmat”
întrarmat: *m. sg. nom.* rezum. cap.7

(a) ÎNTREBA: v. I
au întrebat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,1; 8,14; 20,18, 23, 27, 28
întrebându-: *gerunziu* 4,20; 13,6
întreba: *ind. imp. 3.pl.* 12,6
au fost întrebat: *pasiv ind. pf.c. 3.sg.* 17,9
întrebându(-să): *gerunziu* 18,8
întrebat fiind: *pasiv gerunziu* 20,3
să întreabe: *conj. prez. 3.sg.* 18,5

ÎNTREBARE: s.f.
întrebare: *sg. ac.* 14,12
întrebarea: *sg. nom./ac.* 14,13, 14, 15, 16, 18, 19

ÎNTRUNA: adv.
întruna: 11,40

ÎNTUNERIC: s.n.; var. (Înv.) **ÎNTUNEAREC**
întunearecul: *sg. nom.* 19,26

(a) ÎNTURNA: v. I
au întunat; *ind. pf.c. 3.sg.* 17,3, 4

(a se) ÎNȚELEGE: v. III
(să) înțăleage: *ind. prez. 3.sg.* 1,35
au înțăles: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,21; rezum. cap.14; 20,34
înțălegând: *gerunziu* 19,28

ÎNȚELEPT, -EAPTĂ: adj.
(mai) înțeleaptă: *f. sg. nom.* 5,29

(a se) ÎNVĂLUI: v. IV
învăluia(-se): *ind. imp. 3.sg.* 5,27

(a) ÎNVĂȚA: v. I
să înveațe: *conj. prez. 3.sg./pl.* 3, 1, 2; 13,8
învață: *imperativ 2.sg.* 16,5

(a) ÎNVINGE: v. III
învinsease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* rezum. cap.11

(a) ÎNVITA: v. I „a provoca”; „a ațâța”
au învitat: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,12

J

(a) JEFUI: v. IV
va jefui: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,12
jefuia: *ind. imp. 3.pl.* 6,4
jefuind: *gerunziu* 6,5; 9,27
au jefuit: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,9
să jefuiești: *conj. prez. 2.sg.* 11,12
să jefuiți: *conj. prez. 2.pl.* 14,15

JEFUITOR: s.m.
jefuitorilor: *pl. gen.* 2,16, 18

(a se) JELUI: v. IV
(să) jeluia: *ind. imp. 3.sg.* 14,16

JERTFĂ: s.f.; var. **JÂRTVĂ**
jârtvă: *sg. ac.* rezum. cap.6; 6,18; 11,31
jârtva: *sg. ac.* 6,26
jârtve: *pl. ac., în sintagma* ***păciuitoare jârtve*** 20,26; 21,4

(a) JERTFI: v. IV; var. **(a) JÂRTFI**
jârtfească: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.11

(a) JERTFUI: v. IV; var.; var. **(a) JERTVUI, (a) JÂRTVUI**
au jertvuit: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,5
să jârtvuiască: *conj. prez. 3.pl.* 16,23
jârtvuit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 17,3

JILAV, -Ă: adj.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Calendariu ce slujește pre 100 de ani,* începînd de la anul 1814 pînă în anul 1914. (...). Buda, 1814.
jilave: *f. pl. nom.* 16,7

JOS: adv.
jos: *adv. în loc. adj.* ***din jos*** 1,15
jos: *adv. în loc. adv.* ***mai din jos*** 20,36
gios: *adv. în loc. adv.* ***pe gios*** 4,15

(a se) JUCA: v. I
să (să) joace: *conj. prez. 3.sg.* 16,25
(să) joacă: *ind. prez. 3.sg.* 16,27
(să) juca: *ind. imp. 3.sg.* 16,25

(a) JUDECA: v. I; var. (Înv. și reg.) **(a) GIUDECA**
judeca: *ind. imp. 3.sg.* 4,4
au judecat: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,2, 3; 12,7, 8, 9, 11, 13, 14; 15,20; 16,31
judece: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 11,27
au giudecat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3, 10

JUDECATĂ: s.f.; var. (Înv. și reg.) **GIUDECATĂ**
judecata: *sg. ac.* 4,5
giudecată: *sg. ac.* 5,10

JUDECĂTOR: s.m.; var.: (Înv.) **JUDECĂTORIU;** (Reg.) **GIUDECĂTOR**
judecători: *pl. ac.* 2,16
judecătorii: *pl. ac.* 2,18
judecătoriu: *sg. nom.* rezum. cap.11
judecătoriul: *sg. nom.* 11,27
giudecătorilor: *pl. gen. în titlul cărții:* ***Cartea giudecătorilor***
giudecătoriul: *sg. nom.* 2,19

JUG: s.n.
jug: *sg. ac.* 19,22

JUNGHIERE: s.f. (Pop.) „animal de jertfă”
junghieri: *pl. ac.* 2,5; 16,23

JUNINCĂ: s.f. (cf. **Indice** 2Lg)
giuninca: *sg. ac.* 14,18

(a se) JURA: v. I
(M-)am jurat: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,1
(s-)au jurat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,15
(te-)ai fost jurat: *ind. m.m.c.pf.perifr. 2.sg.* 17,2
(ne-)am jurat: *ind. pf.c. 1.pl.* 21,7
giurați: *imperativ 2.pl.* 15,12
au giurat: *ind. pf.c. 3.pl.* 21,1

JURĂMÂNT: s.n.
jurământ: *sg. ac.* 21,5, 18

L

LACRIMĂ: s.f.; var. (Înv. și reg.) **LACRĂMĂ**
lacrămilor: *pl. gen., în s. propr.* ***Locul celor ce Plâng sau al Lacrămilor*** 2,5
lacrămi: *pl. ac.* 14,16

LANŢ: s.n.
lanţurile: *pl. ac.* 8,26
lanţuri: *pl. ac.* 16,21

LAPTE: s.n.
lapte: *sg. ac.* 4,19; 5,25

LAUDĂ: s.f.
laudă: *sg. ac., în sintagma* ***junghieri de laudă*** 16,23

(a) LĂCUI: v. IV; vezi **(a) LOCUI**

LĂCUITOR: s.m.; vezi **LOCUITOR**

LĂCUSTĂ: s.f.
lăcustele: *pl. ac.* 6,5
lăcustelor: *pl. gen.* 7,12

(a) LĂSA: v. I
au lăsat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,12, 21, 23; 3,22; 10,6; 11,20; 19,2
lăsându-: *gerunziu* 2,13
lăsa: *ind. imp. 3.pl.* 6,4
lăsa: *inf. prez. fără* ***a*** 9,9
să lăsaţi: *conj. prez. 2.pl.* 12,5

LĂSAT, -Ă: adj.
lăsate: *adj. n. pl. dat.* rezum. cap.3

(a) LĂUDA: v. I
lăuda: *ind. imp. 3.sg.* 16,24

LÂNĂ: s.f.
lână: *s.f.* rezum. cap.6; 6,37, 39, 40
lâna: *sg. nom./ac.* 6,38, 39

(a se) LEGA: v. I
era legat: *pasiv ind. imp. 3.sg.* rezum. cap.15; 15,14
au legat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 15,4, 13; 16,8, 12
să legăm: *conj. prez. 1.pl.* 15,10
a lega: *inf. prez.* 15,12
legându-: *gerunziu* 16,6
voiu fi legat: *pasiv ind. viit.I. 1.sg.* 16,7, 11
să (te) legi: *conj. prez. 2.sg.* 16,10, 13
legaţi fiind: *pasiv gerunziu* 21,18

LEGAT, -Ă: adj.
legat: *adj. m./n. sg. nom./ac.* 15,13; 16,5, 13, 21

LEGĂTURĂ: s.f. „lanţ"; „funie grosă de cârlţi"; (Înv.) „legământ"
legătura: *sg. ac.* 2,1, 20
legătură: *sg. ac* 8,33; 9,46
legăturile: *pl. nom./ac.* 15,14; 16,9, 12

LEGE: s.f.
legii: *sg. gen., în sintagma* ***sicriiul legii*** 20,27
leagea: *sg. ac.* 21,22

LEGIUIT, -Ă: adj.
legiuit: *m. sg. nom.* 11,24

LEMN: s.n.
leamnelor: *pl. gen.* 6,27
leamnele: *pl. nom.* 9,8, 10, 12, 14
leamne: *pl. ac.* 9,9, 11, 13

(a se) LENEVI: v. IV
să (vă) leneviţi: *conj. prez. 2.pl.* 18,9

(a) LEPĂDA: v. I
am lăpădat: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,9;
au lepădat: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,16; 11,2
aţi lepădat: *ind. pf.c. 2.pl.* 11,7

LEŞUIRE: s.f. (Înv. și reg.) „pândă"; „pândire"
leşuiri: *pl. ac.* 9,25, 34, 43; 20,36, 38
leşuirilor: *pl. gen.* 9,35
leşuirile: *pl. nom.* 20,33

LEŞUITOR: s.m. (Înv. și reg.) „persoană care stă la pândă"
leşuitorii: *pl. nom.* 16,9, 12
leşuitori: *pl. ac.* 20,29

LEU: s.m.
leu: *sg. ac.* rezum. cap.14; 14,5
leul: *sg. ac.* 14,6, 18
leului: *sg. gen.* 14,8, 8, 9

LEVIT: s.m. „evreu din neamul lui Levi, destinat serviciului religios de la templu"; „preot la vechii evrei"
levitul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.17; rezum. cp.19; 19,8; 20,3
levit: *sg. nom.* 17,7, 9; 19,1
levitului: *sg. gen.* 18,3, 15

LEVITICESC, -EASCĂ: adj.
leviticesc: *n. sg. ac.* 17,13

LIMAN: s.n.
limanuri: *pl. ac.* 5,17

LIMBĂ: s.f.
limbilor: *pl. gen.* 4,3
limba: *sg. ac.* 7,5

(a) LINGE: v. III
va linge: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,5
ling: *ind. prez. 3.pl.* 7,5

(a se) LIPI: v. IV
lipindu(-se): *gerunziu* 16,16

LIPSĂ: s.f.
lipsa: *sg. ac.* 6,4
lipsă: *sg. nom./ac.* 11,7; 18,10; 19,19
lipse: *pl. ac.* 17,10
lipsă: *sg. ac.., în loc. adj.* ***de lipsă*** 19,20

LOC: s.n.
loc: *sg. nom./ac.* 1,34; 5,26; 16,16; 18,12; 20,22, 36, 44
locuri: *pl. nom./ac.* 1,36; 6,2; 7,20; 9,34; 20,46
Locul: *sg. ac., în s. propr.* ***Locul Plângăt orilor*** 2,1
locul: *sg. nom./ac.* 3,26; 4,7; 7,7, 21; 9,35, 46; 10,5; 15,9; 18,10; 19,18; 20,33
locului: *sg. gen.* 2,5; 8,8; 14,11; 15,17, 19
locul: *sg. nom., în s. propr.* ***Locul celor ce Plâng sau al Lacrămilor*** 2,5
locul: *sg. ac., în loc. prep.* ***în locul*** 15,2
locul: *sg. ac., în sintagma* ***locul Măsealii*** 15,14

(a) LOCUI: v. IV; var. (Înv.) **(a) LĂCUI**
lăcuia: *ind. imp. 3.sg./pl.* 1,9, 10, 17, 29; 2,12, 14; 3,3; 4,2; 5,17; 9,46; 10,8; 11,19; 16,4; 17,7; 18,22, 28; 19,16
au lăcuit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,16, 21, 29, 30, 32, 33, 35; 3,5; 8,29; 9,21; 10,1; 11,3, 26; 15,8; rezum. cap.18; 18,28
a lăcui: *inf. prez.* 1,27
lăcuieşti: *ind. prez. 2.sg.* 5,16
lăcuiţ: *ind. prez. 2.pl.* 6,10
lăcuiesc: *ind. prez. 3.pl.* 11,8
lăcuiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 12,4

să lăcuiesc: *conj. prez. 1.sg.* 17,9
să lăcuiască: *conj. prez. 3.sg.* 18,1
lăcuind: *gerunziu* 18,7; 19,1; 21,23

LOCUITOR: s.m.; var. (Înv.) **LĂCUITOR**
lăcuitorii: *pl. nom./ac.* 1,11, 19, 27, 30, 31, 33; 2,2; 5,23; 8,17; 9,18, 20, 23, 26, 45, 49; 20,15, 34; 21,8, 10
lăcuitoriul: *sg. nom.* 1,21, 33
lăcuitoriului: *sg. gen.* 1,32; 11,21
lăcuitori: *pl. nom.* 20,34
lăcuitorilor: *pl. gen.* rezum. cap.21

(a se) LOVI: v. IV „a bate (în luptă"; „a izbi"; „a bate repetat, cu o unealtă, într-un corp tare, pentru diferite scopuri practice"; a se învoi", „a ajunge la o înțelegere"
au lovit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,4, 5, 8, 10, 17, 25; 3,13, 29, 31; 5,26; 7,13; 8,11, 33; 9,53; 11,33; 18,27; 20,37, 48
am lovit: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,20
lovise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 3,22
lovindu-: *gerunziu* 4,21
(s-)au lovit: *ind. pf.c. 3.sg./pl., în sintagma* ***s-au lovit împreună*** „s-au ciocnit" 5,11
vei lovi: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,16
(s-)au lovit: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.9
loveaşte: *imperativ 2.sg.* 9,54
lovind: *gerunziu* 16,30
lovi: *inf. prez. fără* ***a*** 20,16

(a se) LUA: v. I
au luat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,6; 4,21; 8,16, 21; 9,43; 11,2, 13, 15; 12,9; rezum. cap.14; 14,20; 15,6; 16,31; 17,4; 18,12, 18, 20; 19,1, 28; 21,16, 19
vei lua: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,6; 6,26
luaţ: *imperativ 2.sg.* 5,3
luase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 9,46; 14,9; 18,1
să luaţ: *conj. prez. 2.pl.* 14,2
a lua: *inf. prez.* 14,3; 18,17
aţi luat: *ind. pf.c. 2.pl.* 18,24
vor lua: *ind. viit.I. 3.pl.* 21,7
luând: *gerunziu* 4,21; 6,27; 7,8; 9,25, 48; 15,15; 16,18; 19,8
luându-: *gerunziu* 14,19
luându: *gerunziu* rezum. cap.18
luatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,6
(să) iau: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.1
ia: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1; 6,20, 25; rezum. cap.14
ia: *imperativ 2.sg.* 9,10; 14,3
să iau: *conj. prez. 1.sg.* 9,29; 16,28
să ia: *conj. prez. 3.sg./pl.* 11,5; 14,8; 21,22
să iai: *conj. prez. 2.sg.* 19,8
să (se) ia: *conj. prez. 3.sg.* 20,13
să (să) ia: *conj. prez. 3.sg.* 21,3

(a) LUCRA: v. I
lucrase: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 9,57
lucri: *ind. prez. 2.sg.* 11,27; 18,3
au lucrat: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,6, 10
ar fi lucrat: *cond. pf. 3.pl.* 18,8

LUCRĂTOR: s.m.
lucrătorilor: *pl. gen.* 5,26

LUCRU: s.n.
lucrurile: *pl. ac.* 2,7, 10
lucru: *sg. nom./ac.* 14,4; 15,6; 16,1; 19,30
lucrului: *sg. gen.* 16,9, 17
lucrul: *sg. ac.* 18,5; 19,16

(a) LUMINA: v. I
luminează: *ind. prez. 3.sg.* 5,31

LUMINARE: s.f. (aici) „lumina ochilor", „ochi"
luminări: *pl. gen. (cu prep.* ***a +*** *numeral)* 16,28

LUMINĂ: s.f.
lumina: *sg. ac.* 6,31

LUMINOS, -OASĂ: adj.
luminoşi: *m. pl. ac.* 5,10

LUNĂ: s.f.
luni: *pl. ac.* 11,37, 38, 39; 19,2; 20,47

LUNG, -Ă: adj.
lungă: *f. sg. ac.* 2,7
lung: *n. sg. ac.* 3,16

LUNTRE: s.f.
luntrele: *pl. ac.* 5,17

M

MADIANITEAN: s.m. (cf. **Indice** Fc)
madianiteani: *pl. ac.* rezum. cap.6
madianiteanilor: *pl. gen.* 6,7; rezum. cap.7

MAI: s.n. „ciocan"
maiul: *sg. ac.* 4,21, 21
maiele: *pl. ac.* 5,26
maie: *pl. ac.* 5,26

MAICĂ: s.f.
maicii: *sg. gen./dat.* 13,7; 14,16; 16,17

MAI-MARELE: s.m.
mai-marele: *sg. nom.* în sintagma **mai-marele casii** (lat. *praepositus domus*) 20,28

MAMĂ: s.f.; var. (Înv.şi pop.) **MĂMÂNE** (pl. **MĂMÂNI**); **MUMĂ**
mâni-sa: *sg. gen./dat.* 9,1; 13,5; 14,2, 6
mâni-sale: *sg. gen.* 9,1
mumă: *sg. nom./ac.* 5,7; 11,2
muma: *sg. nom.* 5,28; rezum. cap.17
mumei: *sg. gen./dat.* 8,19; 9,3; rezum. cap.13; 17,2, 3, 4
mumă-sa: *sg. nom./ac.* 14,3, 5, 9

MARE: adj.
mare (foarte): *f. sg. ac.* 11,33; 15,8
mare: *f./n. sg. nom./ac.* 15,18; 16,6, 15; 20,6; 21,2, 5, 17, 17
mari: *f. pl. ac., în sintagma* ***cu inimi mari*** „generoşi" (traducere după lat. *magnanimus*) 5,15, 16
(mai) marii: *m. pl. nom., în sintagma* ***mai marii născuţi*** „bătrânii" (traducere după lat. *maiores natu*) 11,5
(cei mai) mari: *m. pl. nom., în sintagma* ***cei mai mari născuţi*** 21,16
mari: *f. pl. ac.* 18,7

MARE: s.f.
mării: *sg. gen.* 5,17; 7,12
marea: *sg. ac., în s. propr.* ***Marea Roşie*** 11,16

MARGINE: s.f.
marginile: *pl. ac.* 2,9; 11,13

MASĂ: s.f.
masa: *sg. ac.* 1,7

MĂCAR: adv.; var. (Înv. şi reg.) **MACAR**
macar: *adv. în loc. conj.* ***macar că*** 5,19; 7,22; 10,13
macar: *adv.* 15,7
măcar: *adv. în loc. conj.* ***măcar că*** 19,7

(a) MĂCINA: v. I
a măcina: *inf. prez.* 16,21

MĂNUNCHI: s.n. (Înv. și reg.) „mâner al unei unelte, arme etc."; „plăsea"
mânunchiu: *sg. ac.* 3,16
mânunchiul: *sg. nom.* 3,22

MĂRĂCINE: s.m.; var. (Înv. și reg.) **MĂRĂCIUNE**
mărăciunul: *sg. ac.* 9,14
mărăciuni: *pl. ac.* 9,15

MĂRGEA: s.f.
mărgeale: *pl. ac.* 8,26

MĂRTURIE: s.f.
mărturie: *sg. nom.* 11,10

(a) MĂRTURISI: v. IV
au mărturisit: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,18

MĂSEA: s.f.
măsea: *sg. ac.* rezum. cap.15; 15,19, 19
Măseaoa: *s. propr. sg. nom.* 15,9
Măsealii: *sg. gen., în sintagmele* ***locul Măsealii/rădicarea Măsealii*** 15,14, 17
măsao: *sg. ac.* 15,15
măseaoa: *sg. ac.* 15, 16, 17

MĂSLIN: s.m.; var. (Înv. și reg.) **MASLIN**
maslinului: *sg. dat.* 9,8
maslinului: *sg. gen.,în sintagma* ***pomul maslinului*** 9,10
maslinii: *pl. ac.* 15,5

MĂSURĂ: s.f.
măsură: *sg. ac.* 6,19
măsura: *sg. nom.* 8,26
măsuri: *pl. ac.* 9,4

MÂINE: adv.; var. (Înv. și reg.) **MÂNE**
mâne: 6,31; 19,9; 20,28

MÂNĂ: s.f.
mâinilor: *pl. gen.* 1,7
mânile: *pl. nom./ac.* 1,2, 4; 2,14, 16; 3,8, 10, 15, 28; 4,2, 14; 6,13; 7,2, 9, 11, 14, 15, 16, 20; 8,3, 7, 15, 15, 34; 10,7; 11,9, 21, 30, 32; 12,3; 13,1, 5, 23; 15,12, 18; 16,23, 24; 19,27; 20,28
mânilor: *pl. gen.* 1,6; 8,6
mâna: *sg. nom./ac.* 1,35; 2,15, 23; 3,4, 21, 30; 4,7, 9; 5,26; 6,1, 9, 14, 36, 37; 7,6, 7, 18; 8,6, 22; 9,17, 29; 10,12; 15,18; 17,3, 5, 12
mână: *sg. ac.* 4,24; 6,21; 14,6; 15,17
mâni: *pl. ac.* 14,9

(a) MÂNCA: v. I
să mănânci: *conj. prez. 2.sg.* 13,7
să mânci: *conj. prez. 2.sg.* 13,4
mânce: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 13,14
voiu mânca: *ind. viit.I. 1.sg.* 13, 16
mânca: *ind. imp. 3.sg.* 14,9
au mâncat: *ind. pf.c. 3.pl.* 14,9; 19,6, 8
mâncă: *ind. prez. 3.sg.* 14,14
mâncase: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 16,25
mâncând: *gerunziu* 19,4

(a) MÂNGÂIA: v. I
a mângâia: *inf. prez.* 19,3

(a se) MÂNIA: v. I
mâniindu(-să): *gerunziu* 2,14; 3,8; 14,19
(s-)au mâniat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,20; 9,30
să (să) mânie: *conj. prez. 3.sg.* 6,39
mâniindu(-Se): *gerunziu* 10,7

MÂNIE: s.f.
mânie: *sg. ac.* 2,12

(a se) MÂNTUI: v. IV
mântuitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,13
mântuiești: *ind. prez. 2.sg.* 6,36
vei mântui: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,37

MÂNTUIRE: s.f.
mântuire: *sg. ac.* 15,18

MÂNTUITOR: s.m.
mântuitoriu: *sg. ac.* 3,9, 15

MÂNZ: s.m.
mânzi: *pl. ac.* 10,4; 12,14
mânzului: *sg. gen.* 15,16

(a) MERGE: v. III
va merge: *ind. prez. viit.I.3.sg.* 1,1
să mergu: *conj. prez. 1.sg.* 1,3
mergând: *gerunziu* 1,10, 14; 8,1; 12,1; rezum. cap.14; 18,2, 21; 20,24
a merge: *inf. prez.* 2,15; 19,7; 20,42
mergi: *imperativ 2.sg.* 4,6; 6,14; 11,38
voiu mearge: *ind. viit.I. 1.sg.* 4,8, 8
mearge-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 4,9
au mers: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,9; 11,5; 15,5; 18,20; 19,3, 10
să meargă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 7,4; 19,9; 20,23
a merge: *inf. prez.* 7,10; 9,11
să mergem: *conj. prez. 1.pl.* 12,1
merg: *ind. prez. 1.sg./3.pl.* 17,9; 18,5
mergeți: *imperativ 2.pl.* 18,6; 21,21
mergeți: *ind. prez. 2.pl.* 18,6
să meargem: *conj. prez. 1.pl.* 18,9
vei mearge: *ind. viit.I. 2.sg.* 19,8
să mergi: *conj. prez. 2.sg.* 19,9
mergea: *ind. imp. 3.pl.* 19, 14; 20,45
mergi: *ind. prez. 2.sg.* 19,17
mergem: *ind. prez. 1.pl.* 19,18, 18
merseasem: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 19,18
miiargă: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 7,4

MEȘTEȘUGIRE: s.f.
meșteșugirile: *pl. ac.* 2,19

MIAZĂNOAPTE: s.f.
miiazănoaptea: *sg. ac.* 7,1
miiazănoapte: *sg. ac.* 12,1; 16,3; 21,19
miezei-noapte: *sg. gen.* 7,19
meazănoaptea: *sg. ac.* 2,9

MIC, -Ă: adj./s.
(cel mai) mic: *adj. m. sg. nom.* 1,13; 3,9; 6,15; 9,5
(mai) mică: *adj. f. sg. nom.* 6,15
(cei) mici: *s.m. m. pl. ac.* 18,21

MIERE: s.f.
miiare: *sg. ac.* rezum. cap.14
miere: *sg. ac., în sintagma* ***faguri de miere*** 14,8
mierea: *sg. ac.* 14,9, 18

MIJLOC: s.n.
mijlocul: *sg. ac., în loc. prep.* ***în mijlocul*** 1,30, 32; 3,5; 7,16; 9,51; 12,4
mijloc: *sg. ac., în loc. adv.* ***în mijloc*** 3,16; 15,4
mijloc: *sg. ac., în loc. adv.* ***din mijloc*** 9,29

MIJLOCITOR: s.f.
mijlocitoriu: *sg. nom.* 11,10

MILĂ: s.f.
milă: *sg. nom./ac.* 1,24; 2,18; 8,35; 21,22
mila: *sg. nom.* 5,11

(a se) MILOSTIVI: v. IV
(se) milostivește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.10

MINUNAT, -Ă: adj.
minunat: *n. sg. nom.* 13,18

MINUNE: s.f.
minunile: *pl. nom.* 6, 13
minuni: *pl. ac.* 13,19

MINTE: s.f.
minte: *sg. ac.* 20,11

(a) MINȚI: v. IV
ai mințit: *ind. pf.c. 2.sg.* 16,15

(a) MISTUI: v. IV
au mistuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,21; 15,5; 20,48
mistuiască: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 9,20

(a) MIȘCA: v. I
ai mișcat: *ind. pf.c. 2.sg.* 11,26

MIȘEL: adj. (Înv. și reg.; despre oameni) „sărac"; (prin ext.) „vrednic de milă"; „nevoiaș"
mișel: *m. sg. nom.* 5,27
mișei: *m. pl. nom./ac.* 9,4; 11,3

MOARĂ: s.f.
moară: *sg. ac., în sintagma* ***piatră de moară*** rezum. cap.9; 9,53

MOARTE: s.f.
moartea: *sg. ac.* 1,1; rezum. cap.2; 4,1, 16, 21
moarte: *sg. ac.* 13,22; 16,16

MOAVITEAN: s.m. (cf. **Indice** Fc)
moaviteani: *pl. nom./ac.* 3,28, 29

MORMÂNT: s.n.
mormântul: *sg. ac.* 8,32; 16,31

MORT, MOARTĂ: adj.
moartă: *f. sg. nom.* 19,28

MOȘIE: s.f.
moșia: *sg. ac.* 2,6; 21,23

MOȘTEAN: s.m. „moștenitor"
moștean: *sg. nom.* 11,2

MOȘTENIRE: s.f.
moștenirii: *sg. gen.* 2,9; 20,6
moștenirea: *sg. ac.* 11,24; 18,1
moștenire: *sg. ac.* rezum. cap.18

MUIERE: s.f.; var. (Înv.) **MUIARE**
muiare: *sg. nom./ac.* 1,1, 12, 13; 9,53; 11,2; 13,2; rezum. cap.14; 14,1, 2, 3, 10; 16,1, 4; 19,1; 21,18, 21
muiari: *pl. ac.* 3,6
muierea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.4; 4,4; 5,24; 9,54; 13,19, 20, 22, 23; rezum. cap.14; 14,15, 20; 15,1, 6; rezum. cap.19; 19,9, 26; 20,4, 5
muierii: *sg. gen./dat.* 4,9, 17; 13,9, 11,13; 14,7; 19,29; 20,3
muiarea: *sg. nom.* 4,21
muieri: *pl. nom./ac.* 5,24; rezum. cap.8; 8,30; 9,49, 51; 12,9; 16,27; 21,7, 14, 16, 23
muierile: *pl. ac.* 5,29; 21,10, 11
muiere: *sg. ac.* rezum. cap.9; 15,2, 6; 21,1
muiari: *sg. gen.* 11,1

MULT, -Ă: pron. nehot./adj./adv.
multe: *adj. f./n. pl. nom.* rezum. cap.1; 5,30; rezum. cap.6; 16,16; 20,45, 46
multe: *adj. f. pl. ac., în loc. adv.* ***de multe ori*** „în mod repetat", „adeseori" rezum. cap.2; rezum. cap.3; rezum. cap.16
mult: *adj. n. sg. nom.* 7,2, 4
(mai) multe: *adj. f. pl. ac.* 8,30
mult: *adv.* 2,19; 3,25; 14,17; 16,16
(mai) mult: *adv.* 8,28; 13,21; 16,30
mulți: *pron. nehot. m. pl. nom./ac.* 9,40; 16,30
(foarte) mulți: *pron. nehot. m. pl. ac.* 16,24

MULȚIME: s.f.
mulțimea: *sg. nom./ac.* 4,7, 15, 16; 6,5; 7,12; 9,29
mulțime: *sg. nom.* 7,6, 7, 8; 9,36; 11,20; 16,30

MULȚUMITĂ: s.f.; var. **MULȚĂMITĂ** (Înv. și pop.) „recunoștință (exprimată prin cuvinte sau prin recompense materiale)"; (concr.) „ceea ce se oferă drept răsplată"
mulțămita: *s.f. sg. nom.* rezum. cap.5

MUMĂ: s.f.; vezi **MAMĂ**

MUNCĂ: s.f.
muncă: *sg. nom.* 18,9

MUNTE: s.m.
munte: *sg. ac.* 1,34; rezum. cap.16
muntele: *sg. ac.* 1,35; 2,9; 3,3, 27; 4,5, 6, 12, 14; 7,3, 24; 9,48; 12,15; 17,1, 8; 18,2, 13; 19,16
muntelui: *sg. gen.* 2,9; 7,1; 9,7; 10,1; 16,3; 19,1, 18
munții: *pl. nom.* 5,5
munți: *pl. ac.* 6,2
munților: *pl. gen.* 9,25

(a) MURI: v. IV
să moară: *conj. prez. 3.sg./pl.* 6,30; 20,13
moară: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 6,30, 31

N

NASTURE: s.m.
nasturii: *pl. ac.* 8,21

(a se) NAȘTE: v. III
(să) nască: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.13; 13,14
vei naște: *ind. viit.I. 2.sg.* 13,3, 5, 7
(să) va naște: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,8
născând: *gerunziu* rezum. cap.8
au născut: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,31; 13,24
(s-)au născut: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,1
(te-)ai născut: *ind. pf.c. 2.sg.* 11,2
născut fiind: *pasiv gerunziu* rezum. cap.13
născuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 18,29

NAZAREU: s.m. „închinat lui Dumnezeu"
nazareul: *sg. nom.* 13,7
nazareu: *sg. nom.* 16, 17

(a se) NĂDĂJDUI: v. IV
nădăjduindu(-să): *gerunziu* 20,22

NĂPRASNĂ: s.f.
năpraznă: *sg. ac., în loc. adv.* ***de năpraznă*** „pe neașteptate" 5,22; 20,37

NĂSCUT, -Ă: adj./s.
născutului: *s.m. sg. dat., în sintagma* ***întâiu născutului*** „primul născut" 8,20
născuți: *s.m. pl. nom, în sintagma* ***mai marii născuți*** „bătrânii" 11,5
născută: *adj. f. pl. nom., în sintagma* ***una născută*** „unică" 11,34
născuți: *s.m. pl. nom., în sintagma* ***cei mai mari născuți*** „cei mai batrâni" 21,16

(a) NĂVĂLI: v. IV
au năvălit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* rezum. cap.7; 9,43
năvălească: *imperativ 2.sg.* 8,21; 9,33

NEAM: s.n.
neamul: *sg. nom./ac.* 2,10, 20; 15,10; 17,13; rezum. cap.18; 18,1, 11, 30; rezum. cap.19; 19,14; rezum. cap.20; 20,47; rezum. cap.21
neamurile: *pl. nom./ac.* 2,21, 23; 3,1; 6,3; 20,2, 10; 21,5, 8
neamurilor: *pl. dat.* rezum. cap.3; 4,13, 16
neamului: *sg. gen.* 6,24; 19,12
neamuri: *pl. nom./ac.* 18,1; rezum. cap.19; rezum. cap.20; 21,24
neam: *sg. nom./ac./gen.* 18,19; 21,3, 6, 15, 17
neam: *sg. dat. (cu prep.* ***la****)* rezum. cap.19;
neamul: *sg. dat. (cu prep.* ***la****)* 20,12

NEBĂGAT, -Ă: adj.
nebăgat: *n. sg. nom., în loc. adj.* ***nebăgat în samă*** „desconsiderat" rezum. cap.8

(a se) NECĂJI: v. IV; var. (Pop.) **(a se) NĂCĂJI**
(să) năcăjească: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3
năcăjiia: *ind. imp. 3.pl.* 6,9
(s-)au năcăjit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 10,8, 9
a năcăji: *inf. prez.* 16,5

NECĂJIT, -Ă: adj./s.; var. (Pop.) **NĂCĂJIT, -Ă**
năcăjiți (foarte): *adj. m. pl. nom.* 2,15
(celor) năcăjiți: *s.m. pl. gen.* 2,18

NECURAT, -Ă: adj.
necurat: *m./n. sg. ac.* 13,4, 7, 14

NECREZUT, -Ă: adj.
necrezută: *f. sg. ac.* 20,5

NEDREPT, NEDREAPTĂ: adj./adv.
nedreapte: *adj. n. pl. ac.* 11,27
nedirept: *adv.* rezum. cap.12

NEGRĂIT, -Ă: adj.
negrăiteai: *adj. antep. f. sg. gen.* rezum. cap.19

NEGUȚĂTORIE: s.f.
neguțătorie: *sg. ac.* 18,28

NELEGIUIRE: s.f.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *A lui Iliodor istorie ethiopicească.* Cinci cărți. [Manuscris din 1772; Bibl. Academiei Române, cota 355].
nelegiuirile: rezum. cap.3
nelegiuire: *sg. nom./ac.* rezum. cap.20; 20,6, 10, 12

NEMERNIC: adj.; var. (Înv. și reg.) **NIMERNIC** (Înv. și reg.) „străin", „venetic"
nimearnic: *m. sg. nom.* 19, 16

(a) NEMERNICI: v. IV; var. (Înv.) **(a) NIMERNICI** (Înv. și reg.) „a pribegi"
a nimernici: *inf. prez.* 17,8

NEMULȚUMIRE: s.f.; (Înv. și pop.) **NEMULȚĂMIRE**
nemulțămirea: *sg. ac.* rezum. cap.10

NENUMĂRAT, -Ă: adj.
nenumărată: *f. sg. nom.* 6,5
nenumărate: *f. pl. nom.* 7, 12

NEPOT: s.m.
nepoț: *pl. ac.* 12,14

NEPRIETEN: s.m.
neprietini: *pl. nom./ac.* 3,28; 5,31
nepriiatinilor: *pl. gen.* 6,9
neprietinilor: *pl. gen.* 8,34
neprietenul: *sg. ac.* 16,23

NEPUTINCIOS, -OASĂ: adj.
neputincios: *m. sg. nom.* 16,7, 11, 13

NEROZIE: s.f.
norozie: *sg. ac.* 19,23

NESĂVÂRȘIT, -Ă: adj. (Înv.) „nesfârșit"
nesăvârșită: *f. sg. ac.* 11,20

NETĂIAT, -Ă: adj./s.
netăiaț: *adj. m. pl. nom., în loc. adj.* ***netăiaț imprejur*** „necircumcișii" 14,3
netăiaților: *s.m. pl. gen., în loc. s.* ***netăiaților împrejur*** „celor necircumcișii" 15, 18

NEVĂZUT, -Ă: adj.
nevăzut: *m. sg. nom.* 6,21

NICIDECUM: adv.
nicidecum: 20,16

NICIODATĂ: adv.
niciodată: 16, 11, 17

NISIP: s.n; var. (Înv.) **NĂSIP**
năsipul: *sg. ac.* 7,12

NOAPTE: s.f./adv.
noaptea: *s. sg. ac.* 6,25, 40; 19,25
noapte: *s. sg. ac., în loc. adv.* ***de noapte*** „devreme" 6,38; 7,1; 19,5
noapte: *s. sg. ac.* 7,9; 19,11
noaptea: *adv.* 5,27; 9,32, 34; 20,5

NOR: s.m.
norii: *pl. nom.* 5,4

NOROCIT, -Ă: adj./adv.; var. (Înv. și pop.) **NĂROCIT** (Înv.) „norocos", „cu noroc"
năr ocit: *adv.* rezum. cap.4
norocită: *adj. f. sg. ac.* 18,5

NOROD: s.n.
norodul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.2; 2,6; 4,4; 5,11; 7,1, 5; 9,29, 32, 33, 36, 37, 38, 39, 42, 43, 48; 11,11, 23; 14,3; 16,24; 18,7, 27; 20,8; 21,3
noroadelor: *pl. gen.* 2,12; 20,2
norodului: *sg. gen./dat.* 5,13; rezum. cap.8; 8,5; 12,2; 14,16; 20,2
noroadele: *pl. nom./ac.* 5, 14; 6,33
norod: *sg. nom./ac.* 7,2, 3, 4
noroade: *pl. nom./gen.* 7,12; 8,10
norodului: *sg. dat. adn.* 10,18
norodul: *sg. gen. (cu prep.* ***a + tot****)* 20,14

NOU, NOUĂ: adj.
noao: *n. pl. ac.* 10,6

NUMAIDECÂT: adv.
numaidecât: 3,22; 14,17

NUMĂR: s.n.
numărul: *sg. nom./ac.* 7,6; 12,5; 21,23
număr: *sg. ac., în loc. adv.* ***după număr*** „exact" 7,8
număr: *sg. dat.* 12,9; 14,13
numărului: *sg. dat.* 20,22

NUME: s.n.
nume: *sg. nom./ac.* 1,9, 11; 3,15; 8,31; 9,46; 13,2, 6; 17,1; 18,12; 19, 10; 20,45
numele: *sg. nom./ac.* 1,17; 2,5; 4,5; 8,14; 10,4; 13,17, 18, 24; 15,17, 19; 18,29

NUMIT, Ă: adj.
numitele: *adj. antep. f. pl. ac.* 20,32

NUN: s.m.
nuni: *pl. ac.* 14,20

NUNTĂ: s.f.
nuntă: *sg. ac.* 14,15

O

OAIE: s.f.
oi: *pl. nom.* 6,4

OALĂ: s.f.
oală: *sg. ac.* 6,19

OASTE: s.f.
oastei: *sg. dat. adn.* 1,1; 4,2
oastei: *sg. gen./dat.* rezum. cap.4; 4,7; 8,6; 9,29; 20,10
oastea: *sg. nom./ac.* 4,6, 13, 16; 5,11, 14; 8,10, 12; rezum. cap.9; 9,34, 35, 43, 50; 11,21; 15,9; 20,18, 30, 39; 21,5
oaste: *sg. ac.* 21,8

OBICEI: s.n.
obiceaiu: *sg. ac., în loc. v.* ***a avea obiceaiu*** „a obișnui" 3,2
obiceaiu: *sg. nom./ac.* 11,39; 15,1; 20,32; 21,21
obiceaiul: *sg. ac.* 18,7

(a se) OBIȘNUI: v. IV; var. (Înv.) **(a se) OBICINUI**
(să) obicinuise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 2,19; 14,10
(să) obicinuiesc: *ind. prez. 3.pl.* 8,21

(a se) OBOSI: v. IV
(s-)au obosit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,15; 16,16

OBOSIRE: s.f.
obosirea: *sg. ac.* 8,4

OCARĂ: s.f.
ocară: *sg. ac.* 19,25

OCHI: s.m.
ochii: *pl. ac.* 6,21; 16.21; 19,17
ochilor: *pl. dat.* 14,3, 7

(a) OCOLI: v. IV
ocolindu-: *gerunziu* 11,3
au ocolit: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,18

ODIHNĂ: s.f.
odihnă: *sg. nom./ac.* 16, 16; 20,43
odihnă: *sg. ac.* 17,8

(a se) ODIHNI: v. IV
(s-)au odihnit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,11, 30; 5,6, 7, 32; 8,3, 28; 18,2, 20
(să) odihnea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 5,17; 8,10; 18,27
(vă) odihniți: *imperativ 2.pl.* 9,15
a (să) odihni: *inf. prez.* 11,17, 28; 19,25
să (te) odihnească: *conj. prez. 2.sg.* 13,15
(mă) voi odihni: *ind. viit.I. 1.sg.* 15,7
să (mă) odihnesc: *conj. prez. 1.sg.* 16,26
odihnitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,11
să (să) odihnească: *conj. prez. 3.sg.* 19,10
odihnește: *ind. prez. 3.sg.* 19,28
să (ne) odihnim: *conj. prez. 1.pl.* 20,28

ODINIOARĂ: adv.; var. (Înv.) **ODÂNĂOARĂ**
odânăoară: 20,6

OLTAR: s.n.; var. (Înv. și reg.) **OLTARIU**
oltariu: *sg. ac.* rezum. cap.6; 6,24, 26; 21,4
oltariul: *sg. ac.* 6,25, 28
oltariului: *sg. gen.* 6,25; 13,20

OM: s.m.
om: *sg. nom./ac./gen.* 1,24; 6,16; 13,2, 11; 17,1, 11; 18,19; 19,1, 16, 17, 24; 20,1, 8, 11
omul: *sg. nom./ac.* 1,25; 4,22; 13,6, 8, 10; 19,4, 23, 25, 27
omului: *sg. gen.* 8,21; 19,24
oameni: *pl. dat./ac.* 1,4; 9,4, 49; 15,15, 16; 16,7, 11, 17; 18,28
oamenilor: *pl. gen.* 6,5; 9,36
oamenii: *pl. nom./ac.* 6,27, 28; 8,8, 14; 9,9, 13; 18,7, 22; 19,16; 20,5, 13
oameni: *pl. voc.* 9,7

(a) OPRI: v. IV
voi opri: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,4
au oprit: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,1

ORAȘ: s.n.
orașul: *sg. ac.* 9,20, 50; 19,12
orașele: *pl. nom.* 10,4
orașului: *sg. gen.* 14,5; 21,19

(a se) ORBI: v. IV
(să) orbească: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.16

ORIÎNCOTRO: adv.; var. (Înv.) **ORIÎNCĂTRO**
oriîncătro: 2,15

ORIUNDE: adv.
oriunde: 17,8

ORZ: s.n.
orz: *sg. ac.* 7,13

OS: s.n.
oasele: *pl. ac.* 19,29

OSEBIT: adj. (Pop.) „izolat", „separat"
osăbit: *n. sg. nom.* 18,7

(a se) OSPĂTA: v. I; var. (Înv. și reg.) **(a se) USPĂTA**
să (se) uspete: *conj. prez. 3.pl.* 16,23
uspătându(-să): *gerunziu* 19,22

OSPĂȚ: s.n.; var. (Înv. și pop.) **USPĂȚ**
ospeațe: *pl. ac.* 9,27
ospăț: *sg. ac.* 14,10
ospățu: *sg. ac.* 14,12, 17; 19,21
uspețe: *pl. ac.* 16,25
uspețele: *pl. ac.* 16,25

OSTAȘ: s.m.
oștași: *pl. nom./ac.* 4,6, 10; 8,10; 20,35, 46
ostași: *pl. (cu des. ϕ) nom./ac.* 4,14; 20,2, 44
ostaș: *sg. nom.* 11,1
ostașilor: *pl. gen.* 21,22

OSTENEALĂ: s.f.
osteneala: *sg. ac.* 19,22

(a) OȘTI: v. IV
oștească: *imperativ 2.sg.* 1,3; 9,38
au oștit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,5, 9; 5,13, 19, 20; 9,16, 39; 11,25
a oști: *inf. prez.* 3,2; 10,18; 20,23
oștesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.4
oștit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,19
(s-)au oștit: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,20
să oștiț: *conj. prez. 2.pl.* 6,31
oștea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 9,45; 11,4; 12,4
oștească: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.11
să oștești: *conj. prez. 2.sg.* 11,8
să oștesc: *conj. prez. 1.sg.* 11,9
oștind: *gerunziu* 11,23; rezum. cap.20; 20,16
să oștească: *conj. prez. 3.sg.* 11,32
oști: *inf. prez. fără* **a** 20,10

P

PACE: s.f.
pace: *sg. ac.* 2,2; 4,17; 6,23; 8,9; 19,20
pacea: *sg. ac., în s. propr.* ***Pacea Domnului*** 6,24
pace: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu pace*** „pașnic” 11,13, 31
pace: *sg. ac., în loc. adv.* ***în pace*** „în liniște” 18,6; 21,13

PAHAR: s.n.; var. (În v. și reg.) **PĂHAR**
păharul: *sg. ac.* 5,25
păhare: *pl. ac.* 9,27

PALMĂ: s.f.
palmă: *sg. ac.* 3,16
palmele: *pl. nom.* 8,6

PARĂ: s.f.
para: *sg. nom., în sintagma* ***para focului*** 15,5

PARTE: s.f.
partea: *sg. ac.* 2,9; 7,11, 17; 8,11; 9,40; 11,18; 20,34, 43; 21,19, 22
parte: *sg. ac., în loc. adv..* ***de o parte*** „într-un loc” 7,5
parte: *sg. ac., în loc, adv.* ***în altă parte*** „altundeva” 7,5
parte: *sg. ac.* 7,19; 14,9; rezum. cap.19
parte: *sg. nom., în loc. s.* ***parte bărbătească și fămeiască*** „ființe de sex bărbătesc și femeiesc” 16,27
parte: *sg. ac., în loc. adv.* ***într-altă parte*** „altundeva” „în altă direcție” 20,16
partea: *sg. ac., în loc. s.* ***partea bărbătească*** 21,11
părțile: *pl. ac.* 3,16; 20,6, 43
părți: *pl. ac.* 7,16; rezum. cap.19; 19,29; 20,45
părțile: *pl. ac., în loc. adv.* ***din toate părțile*** „(de) pretutindeni” 20,34

PAS: s.n.
pașii: *pl. ac.* 16,26

PAT: s.n.
patul: *sg. ac.* 21,12

PAVĂZĂ: s.f.
pavăza: *sg. nom.* 5,8

PĂCAT: s.n.
păcat: *sg. ac., în loc. adv.* ***fără păcat*** „(în mod) nevinovat” 9,16
păcatelor: *pl. dat.* 10,6
păcat: *sg. nom.* 20,6

(a se) PĂCĂTUI: v. IV
păcătuit-am: *ind. pf.c. 1.pl.* 10,10, 15
păcătuiesc: *ind. prez. 1.sg.* 11,27
(s-)au păcătuit: *ind. pf.c. impers.* 21,22

PĂCIUITOR, -TOARE: adj. (În v.) „împăciuitoare”; aici prima atestare; cf. MDA, unde prima atestare este în *Dictionariu rumanesc, latinesc și unguresc*, Din orenduiala excelenții sale preasfințitul Ioann Bobb..., tom. II, Cluj, 1823.
păciuitoare: *pl. ac.* 18,15
păciuitoare: *pl. ac., în sintagma* ***păciuitoare jârtve*** 20,26; 21,4

PĂGÂN: s.m.
păgâni: *pl. ac.* rezum. cap.1

PĂIUȘ: s.n.
păiușe: *pl. ac.* 15,5

PĂMÂNT: s.n.
pământ: *sg. nom./ac./gen.* rezum. cap.1; 1,15, 32; 3,25; 4,21; 6,10; 8,25; 13,20; 16,13; 18,10
pământul: *sg. nom./ac.* 1,2, 26; 2,1, 12; 3,11, 30; 5,4, 23, 32; 6,9, 37, 39, 40; 7,13; 8,28; 10,4, 8; 11,3, 5, 12, 13, 15, 17, 18, 19, 21, 23; 15,9; 16,24; 18,2, 9, 14; 20,1; 21,12, 21
pământului: *sg. gen.* 1,33; 2,2; 11,18; 12,15
pământului: *sg. gen., în sintagma* ***buricul pământului*** „centrul pământului” 9,37

PĂR: s.n.
părul: *sg. ac.* 20,16
perii: *pl. nom.* 16,13, 22
peri: *pl. ac.* 16,14, 19

(a) PĂRĂSI: v. IV
au părăsit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,17, 19; 3,1; 6,13
părăsi: *inf. prez. fără* ***a*** 9,11, 13
am părăsit: *ind. pf.c. 1.sg.* 10,10
aț părăsit: *ind. pf.c. 2.pl.* 10,13

(a se) PĂREA: v. II
(să) părea: *ind. imp. 3.sg.* 17, 6; 21,24

PĂRINTE: s.m.
părinților: *pl. gen./dat.* 2,1, 12; 3,4; rezum. cap.19
părinții: *pl. nom./ac.* 2,10, 17, 19, 20, 22; 6,13; 14,4; 19,30; 21,22

(a) PĂȘI: v. IV
pășind: *gerunziu* 3,27

(a) PĂTRUNDE: v. III
pătrunzând: *gerunziu* 5,26

(a) PĂZI: v. IV
păzește: *ind. prez. 3.sg.* 2,22
au păzit: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,22
păzească: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 13, 14

PĂZITOR: s.m.
păzitorii: *pl. nom.* 7, 19

PÂINE: s.f.; var. (Reg.) **PÂNE**
pâni: *pl. ac., în sintagma* ***pâni azime*** 6,19
pânile: *pl. ac., în sintagma* ***pânile azime*** 6,20, 21
pâne: *sg. ac.* 7,13; 19,5, 19
pâni: *pl. ac.* 8,5, 6, 15
pânile: *pl. ac.* 13,16

PÂNTECE: s.n.
pânteceale: *sg. ac.* 3,21
pântecele: *sg. ac.* 3,24; 13,5, 7; 16,17; 19,5

PÂNZĂ: s.f.
pânzelor: *pl. gen.* 16,12

PEDESTRAȘ: s.m.
pedestraș: *sg. nom.* 20,2

PEȘTERĂ: s.f.
peștere: *pl. ac.* 6,2
peștera: *sg. ac.* 15,8
pește rea: *sg. ac.* 15,11

PIATRĂ: s.f. „rocă”; „stâncă” (cf. lat. *petra, -ae* „stâncă”, „pietroi”)
piatra: *sg. nom./ac.* 1,36; 15,13; 20,45, 47; 21,13
piatră: *sg. ac.* 6,20, 21; 9,5, 18; 13,19
pietrii: *sg. gen.* 6,26; 15,8, 11; 20,16
piatra: *sg. ac., în s. propr.* ***Piatra Oriv*** „stânca lui Oriv” 7,25
piatră: *sg. ac., în sintagma* ***piatră de moară*** rezum. cap.9; 9,53
pietrile: *pl. ac.* 20,16

(a) PICĂTURI: v. IV (cf. **Indice** Iș)
au picăturit: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,4

PICIOR: s.n.
picioarelor: *pl. gen.* 1,6, 7; 5,27
picioarele: *pl. nom./ac.* 5,27, 28; 19,21

(a) PIERDE: v. III „a ucide”
au pierdut: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.8

PIERDERE: s.f.
pierdere: *sg. ac.* 16,28

(a) PIERI: v. IV
să piară: *conj. prez. 3.pl.* 5,31
să pieI: *conj. prez. 2.sg.* 18,25

PIEIRE: s.f.; var. **PIERIRE**
perirea: *sg. nom.* 20,34

PILDĂ: s.f.
pilda: *sg. ac.* rezum. cap.9
pildă: *sg. ac.* rezum. cap.14

(a se) PITULA: v. I; (Pop.) „a se ascunde ghemuindu-se”
(te) pitulă: *imperativ 2.sg.* 9,32
(vă) pitulaţi: *imperativ 2.pl.* 21,20

PITULARE: s.f. (aici) „ascunzătoare”
pitulări: *pl. ac.* 20,37

PITULAT, -Ă: adj. (Pop.) „ascuns și ghemuit”
pitulaţ: *m. pl. nom.* 16,9

PLAPUMĂ: s.f.
plapoma: *sg. ac.* 8,25

PLAȘCĂ: s.f. (Înv.) „pelerină lungă”
plașca: *sg. ac.* 4,18

(a) PLĂCEA: v. II
place: *ind. prez. 3.sg.* 10,15; 18,14
au plăcut: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,3
plăcuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 14,7

PLÂNGĂTOR, -TOARE: s.m./f.
Plângătorilor: *s.m. pl. gen., în s. propr.* ***Locul Plângătorilor*** 2,1

(a) PLÂNGE: v. III
plânge: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2
au plâns: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,4; 20,23
Plâng: *ind. prez. 3.pl., în s. propr.* ***Locul celor ce Plâng*** 2,5
să plâng: *conj. prez. 1.sg.* 11,37
plângea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 11,38; 20,26
să plângă: *conj. prez. 3.pl.* 11,40
a plânge: *inf. prez.* 21,2

PLEAVĂ: s.f.
pleave: *pl. ac.* 19,19

(a se) PLECA: v. I
(să) pleca: *ind. imp. 3.pl.* 2,18
plecându-: *gerunziu în loc. v.* ***plecându-și jenunchele*** 7,5
plecând: *gerunziu în loc. v.* ***plecând jenunchele*** 7,6
au plecat: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,3
a pleca: *inf. prez.* 16,19
să (mă) plec: *conj. prez. 1.sg.* 16,26
(s-)au plecat: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,9

(a) PLESNI: v. IV; var. **(a) PLEZNI**
a plezni: *inf. prez.* 7,19

PLIN, -Ă: adj.
plină: *f. sg. nom.* 16,27

(a) PLINI: v. IV (Înv. și reg.) „a duce la îndeplinire”, „a executa”, „a îndeplini”
au plinit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,27; 15,17
plinind: *gerunziu* 9,54; 11,39
(să) va plini: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,12, 17
plinească: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 13,14
să plinească: *conj. prez. 3.sg.* 19,27

PLUG: s.n.
plug: *sg. ac.* 3,31

POARTĂ: s.f.
porţile: *pl. ac.* 5,8; rezum. cap.16; 20,25
porţii: *sg. gen.* 9,35, 16,3
poarta: *sg. ac.* 9,40, 16,2

(a se) POCĂI: v. IV
pocăindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.10
(s-)au pocăit: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,15

POD: s.n.
pod: *sg. ac.* 16,27

PODOABĂ: s.f.
podoabele: *pl. ac.* 8,21
podoabe: *pl. ac.* 8,26

POFTĂ: s.f.
pofta: *sg. ac.* 19,24
pofteai: *sg. gen.* 20,5

(a) POFTI: v. IV
poftise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 6,40
poftești: *ind. prez. 2.sg.* 8,6, 15
poftesc: *ind. prez. 1.sg.* 8,24

POFTIT, -Ă: adj.
poftiţilor: *adj. antep. m. pl. gen.* 8,26

(a se) POGORÎ: v. IV; vezi **(a se) COBORÎ**

POM: s.m.
pomul: *sg. ac., în sintagma* ***pomul maslinului*** 9,10

(a) PORNI: v. IV
pornindu-: *gerunziu* 11,27

PORNIRE: s.f.
pornirea: *sg. ac.* 20,5

PORUNCĂ: s.f.
poruncile: *pl. ac.* 2,17; 3,4
porunca: *sg. ac.* 9,54; rezum. cap.20; 20,13

(a se) PORUNCI: v. IV
poruncise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 3,4
au poruncit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,19; 6,27; 7,8; 11,14; 16,18, 25; 21,10, 13, 20
poruncit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,6
am poruncit: *ind. pf.c. 1.sg.* 13,14
poruncesc: *ind. prez. 3.pl.* 15,11
(să) poruncise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 21,23

(a) POSTI: v. IV
au postit: *ind. pf.c. 3.pl.* 20,26

POTRIVNIC: s.m.; var. (Înv.) **PROTIVNIC**
protivnicul: *sg. nom./ac.* 6,31; 16,24
protivnici: *pl. nom./ac.* 9,44; 20,31
protivnicii: *pl. nom.* 20,42

(a) POVĂŢUI: v. IV
păvățuind: *gerunziu* rezum. cap.1
povățuiaște: *imperativ 2.sg.* 4,6
au povățuit: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,14

POVĂŢUITOR: s.m.
povăţuitoriu: *sg. nom./ac.* 1,1; 4,2; rezum. cap. 10; 10,1, 18; 11,8; rezum. cap.12
povăţuitoriul: *sg. nom.* 4,14; 20,18
povăţuitori: *pl. nom.* 5,15
povăţuitoriului: *sg. dat.* 9,49

(a se) POVESTI: v. IV
povesteaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2
să (să) povestească: *conj. prez. 3.pl.* 5,11
au povestit: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,13
povestia: *ind. imp. 3.sg.* 7,13

PRADĂ: s.f.
prăzile: *pl. ac.* 5,30
pradă: *sg. ac.* 5,30; 8,25
prada: *sg. ac.* 8,24
prăzi: *pl. ac.* 9,25

PRAG: s.n.
prag: *sg. ac.* 19,27

PRAŞTIE: s.f.
praştiile: *pl. ac.* 20,16

PRAZNIC: s.n.
praznicul: *sg. nom.* 21,19

PRĂDĂTOR: s.m.
prădători: *pl. nom.* 5,19

PRĂPASTIE: s.f.
prăpastie: *sg. ac.* 5,15

PREABUN, -Ă: adj.
preabune: *n. pl. ac.* 9,11

PREOT: s.m
preot: *sg. nom./ac.* rezum. cap.17; 17,5, 10, 12, 13; 18,4, 19
preotul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.18; 18,17, 18, 24, 27
preoţi: *pl. nom.* 18,30

PREOŢESC, -EASCĂ: adj.
preoţească: *f. sg. nom.* 17,5

(a) PREPUNE: v. III (Înv. şi reg.; prin ext.) „a bănui”
prepunea: *ind. imp. 3.pl.* 8,11

PRIBEAG, -Ă: adj.
pribeag: *m. sg. nom.* 12,4

PRICINĂ: s.f.
pricină: *sg. ac.* 11,8; 18,3
pricina: *sg. ac.* rezum. cap.16

PRIETEN: s.m.
priiatinii: *pl. ac.* 14,20
prietinului: *sg. dat.* 15,2

PRIETENEŞTE: adv.
prietineaşte: 19,4

PRIGONIRE: s.f.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Pravilniceasca condică (1780)*, Bucureşti, 1957.
prigonire: *sg. nom.* 12,2

PRILEJ: s.n.
prilej: *sg. ac.* 14,4

PRIMEJDIE: s.f.
primejdie: *sg. ac.* 5,2
primejdii: *sg. dat.* 5,9, 15
primejdiilor: *pl. dat.* 9,17

(a) PRIMI: v. IV
ar fi priimit: *cond. pf. 3.sg.* 13,23
să priimească: *conj. prez. 3.sg./pl.* 17,3; 21,13
au primit: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,3
au priimit: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,21
a priimi: *inf. prez.* 19,18

(a) PRINDE: v. III
au prins: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,6, 8, 18; 2,14; 8,12, 14; 9,45; 15,4
prinzând: *gerunziu* 1,13; 7,25; rezum. cap.18
prinde: *imperativ 2.sg.* 5,12
vor prinde: *ind. viit.I. 3.pl.* 20,38
prinsă a fi: *pasiv inf. prez.* 20,38
a fi prinsă: *pasiv inf. prez.* 20,40

PRIMPREJUR: adv./prep.; var. **PRINPREGIUR**
prinpregiurul: *prep.* 7,18, 20, 21
prinpregiur: *adv.* 8,34

(a) PRISOSI: v. IV
prisosiia: *ind. imp. 3.pl.* 1,19

PRISTOL: s.n.
prestoalele: *pl. ac.* 2,2
prestolul: *sg. ac.* rezum. cap.6; 6,30; 6,31, 32

(a) PRIVI: v. IV
privind: *gerunziu* 5,28; 9,39; 16,27; 20,39
priveaşte: *ind. prez. 3.sg.* 9,37; 16,3; 18,6
priviia: *ind. imp. 3.pl.* 13,19

(a) PROBOZI: v. IV (Înv. şi pop.) „a mustra (aspru)”
probozându-: *gerunziu* 8,1
aţi probozit: *ind. pf.c. 2.pl.* 8,15
au probozit: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,25
a probozi: *inf. prez.* 21,22

PROROC: s.m.
proroc: *sg. nom.* 6,8

PROROCIŢĂ: s.f.
prorociţa: *sg. nom.* rezum. cap.4; 4,4

PRUNC: s.m.
prunc: *sg. nom.* 8,20
prunci: *pl. ac.* 11,34; 13,3
pruncul: *sg. nom.* 13,7, 24
pruncii: *pl. ac.* 21,10

PRUNCIE: s.f.
pruncia: *sg. ac.* 13,5, 7

(a) PSĂLMUI: v. IV (Înv.) „a psalmodia”; (aici) „a cânta din lăută”
psălmui-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,3

PUI: s.m.
puiu: *sg. nom* 14,5

PULPĂ: s.f.
pulpa: *sg. ac., în sintagma* ***pulpa coapsei*** 15,8

(a) PUNE: v. III
au pus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,21; 5,18; 8,27; 9,25; 13,19; 15,8; 18,30; 19,28; 20,29
puind: *gerunziu* 6,19; rezum. cap.14; 16,2
pune: *imperativ 2.sg.* 6,20; 14,13; 18,19
ai pus: *ind. pf.c. 2.sg.* 6,26; 14,16
pune-voi: *ind. viit.I. 1.sg.* 6,37
puindu-: *gerunziu* 9,48; 16,3
a pune: *inf. prez.* 9,52
am pus: *ind. pf.c. 1.sg* 12,3
pune(-)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 14,12

pusease: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 20,36, 38
fiind puşi: *pasiv gerunziu* 20,39

(a) PURCEDE: v. III
purcezând: *gerunziu* 1,11; 9,50
să purcezi: *conj. prez. 2.sg.* 11,8
a purceade: *inf. prez.* 19,5; 20,34
vei purceade: *ind. viit.I. 2.sg.* 19,5, 9
purces-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 19,18
purcegând: *gerunziu* 20,20

(a se) PURTA: v. I
să poarte: *conj. prez. 3.pl.* 20,10
purtând: *gerunziu* 7,25
purta: *ind. imp. 3.pl.* 8,10; 20,15
(v-)aţi purtat: *ind. pf.c. 2.pl.* 9,16
purtându-: *gerunziu* 9,48
au purtat: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,3

PURURI: adv.; var. (Înv.) **PURUREA**
pururea: rezum cap.2; 16,16

PUS, -Ă: adj.
pus: *m. sg. ac.* 6,28

PUSTIE: s.f.
pustiia: *sg. ac.* 1,16
pustiei: *sg. gen.* 8,7, 16
pustie: *sg. ac.* 11,16, 22; rezum. cap.20; 20,45, 47
pustii: *sg. gen.* 20,42

(a) PUTEA: v. II
poci: *ind. prez. 1.sg.* 9,9, 11, 13
poţi: *ind. prez. 2.sg.* 11,25
să poţi: *conj. prez. 2.sg.* 16,6
să poată: *conj. prez. 3.sg.* 18,5
au putut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,19; 2,14; 3,29; 8,4, 28; 14,14; 20,47
puteam: *ind. imp. 1.sg.* 8,2, 3
să putem: *conj. prez. 1.pl.* 8,5; 20,10
vei putea: *ind. viit.I. 2.sg.* 9,33; 11,2
voiu putea: *ind. viit.I. 1.sg.* 11,35; 17,9
veţi putea: *ind. viit.I. 2.pl.* 14,13
oi putea: *ind. viit.I. 1.sg.* 14,16
am putea: *cond. prez. 1.pl.* 16,5
putea: *ind. imp. 3.pl.* 20,16
putem: *ind. prez. 1.pl.* 21,18
neputând: *gerunziu* rezum. cap.12; 12,6

PUTERE: s.f.
puterea: *sg. nom./ac.* 7,2; 16,15; rezum. cap.18
puteare: *sg. ac.* 15,19

PUŢIN, -Ă: adj./adv.
puţin: *adv.* 19,5
puţină: *f. sg. ac.* 19,8

PUŢINTEL, -EA: adj./adv.; var. (Înv.) **PUŢÂNTEL, -EA**
puţintea: *f. sg. ac.* 4,19
puţântel: *adv.* 17,8; 18,15

R

(a se) RADE: v. III
(să) va rade: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,17
au ras: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,19

RAM: s.n.
ramul: *sg. ac.* 9,48

RAMURĂ: s.f.
ramuri: *pl. ac.* 9,49

RANĂ: s.f.
rană: *sg. ac.* 3,22; 11,33; 15,8
ranei: *sg. dat.* 5,26

(a) RĂCNI: v. IV; var. (Pop.) **(a) RĂGNI**
răgnind: *gerunziu* 14,5

(a se) RĂDICA: v. I; vezi **(a se) RIDICA**

RĂDICARE: s.f.; vezi **RIDICARE**

RĂMĂŞIŢĂ: s.f. „rest"; „urmaş"
rămăşiţele: *pl. nom.* 5,13
rămăşiţa: *sg. ac.* 16,9
rămăşiţăle: *pl. nom.* 20,48

(a) RĂMÂNE: v. III; var. **(a) RĂMÂNEA:** v. II
rămâind: *gerunziu* 5,20
au rămas: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,3; 9,5; 11,17; 17,11; 18,12, 31; 19,2, 4; 20,47
rămăsease: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 8,10; 20,45
să rămâi: *conj. prez. 2.sg.* 19,6
a rămânea: *inf. prez.* 19,7
rămâi: *imperativ 2.sg.* 17,10; 19,9
să rămânem: *conj. prez. 1.pl.* 19,11
vom rămânea: *ind. viit.I. 1.pl.* 19,13
să rămâie: *conj. prez. 3.pl.* 19,15
(nu) rămânea: *imperativ prohib. 2.sg.* 19,20
rămânea: *ind. imp. 3.sg.* 19,26
rămâneam: *ind. imp. 1.pl.* 20,5
ar rămânea: *cond. prez. 3.pl.* 21,5

(a) RĂNI: v. IV
au rănit: *ind. pf.c. 3.pl.* 20,31

(a) RĂPI: v. IV
răpiţi: *imperativ 2.pl.* 21,21
au răpit: *ind. pf.c. 3.pl.* 21,22, 23

RĂPIT, -Ă: adj.
răpite: *f. pl. ac.* rezum. cap.21

RĂPITOR, -TOARE: adj./s.m.
răpitorilor: *s. pl. gen.* 2,14
răpitoriu: *adj. m. sg. nom.* 14,5

(a) RĂSĂRI: v. IV
răsărind: *gerunziu* 9,33
au răsărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,1

RĂSĂRIT: s.n.
răsăritul: *sg. ac.* 5,31
răsărit: *sg. ac.* 7,12; 11,18; 21,19
răsăritului: *sg. gen.* 8,11; 20,43

RĂSĂRITEAN, -Ă: adj./s.m.
răsăriteanilor: *pl. gen.* 6,3; 8,10
răsăriteane: *n. pl. nom.* 6,33

(a) RĂSIPI: v. IV; vezi **(a) RISIPI**

(a se) RĂSPLĂTI: v. IV
au răsplătit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,7; 9,56
aţi răsplătit: *ind. pf.c. 2.pl.* 9,16
(s-)au răsplătit: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,57
răsplăteaşte: *imperativ 2.sg.* 10,15
să răsplătim: *conj. prez. 1.pl.* 15,10
a răsplăti: *inf. prez.* 20,10

(a) RĂSPUNDE: v. III
au răspuns: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,15; 5,29; 6,31; 8,2, 8, 18, 19, 25; 9,9, 11, 13, 15, 36; 11,7, 10, 13, 36, 38; 12,2; 13,7, 11, 16,

18, 23; 14,13, 16; 15,3, 10; 16,7, 11, 13; 17,2, 9; 18,4, 6, 8, 19, 24; 19,12, 18, 20; 20,8, 18, 23
vei răspunde: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,20
răspunzând: *gerunziu* 6,15; 19,28
răspuns-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,14; 8,6; 20,4
răspunsease: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 8,8
răspundea: *ind. imp. 3.sg.* 12,6

(a) RĂSTURNA: v. I
să răsturnaţi: *conj. prez. 2.pl.* 2,2
a răsturna: *inf. prez.* 2,23
au răsturnat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,31, 32; 7,13; 8,17; 11,23

(a) RĂSUNA: v. I
au răsunat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,27; 5,9
răsunând: *gerunziu* 6,34; 7,20
va răsuna: *ind. viit.I. 3.sg.* 7, 18
răsunaţi: *imperativ 2.pl.* 7,18
a răsuna: *inf. prez.* 7,19, 22

(a) RĂTĂCI: v. IV
rătăcind: *gerunziu* 9,44; 20,45

RĂTĂCIT, -Ă: adj.
rătăcite: *f. pl. ac.* 5,6
rătăciţi: *m. pl. ac.* 9,4

RĂU, REA: adj./adv./s.
rău: *adv.* 2,11; 3,7, 12; 4,1; 6,1; 10,6; 11,27; 13,1; 19,22, 25
(mai) rău: *adv.* 2,19
rău (foarte): *adj. n. sg. ac.* 9,23
răul: *s.n. sg. ac.* 9,56
(mai) reale: *s. f. pl. ac.* rezum. cap.2
reale: *s. n. pl. ac.* 15,3

RĂUTATE: s.f.
răutatea: *sg. nom./ac.* 9,24; 19,23; 20,13
răutate: *sg. nom./ac.* 20,13; 21,3

RĂZBOI: s.n.
războaiele: *pl. ac.* 3, 1
războiu: *sg. ac.* 3, 10; 5,14; rezum. cap.7; 7,8; 8,1, 13; 12, 1, 3; 18,11; rezum. cap.20; 20,17, 20, 23, 24, 28, 39, 46
războaie: *pl. ac.* 5,8; 11,27
războiului: *sg. gen.* 20,18
războiul: *sg. nom.* 20,34

(a se) RÂNDUI: v. IV
a rândui: *inf. prez.* 9,15
rânduind: *gerunziu* 18,21
(să) rânduiaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.6; rezum. cap.10
au rânduit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 9,6, 28; rezum. cap.17; 20,22
aţi rânduit: *ind. pf.c. 2.pl.* 9, 16, 18

RÂNDUIALĂ: s.f.
rânduiala: *sg. ac.* 5,20

RÂU: s.n.
râu: *sg. ac.* 11,19

RÂVNĂ: s.f.
râvna: *sg. ac.* rezum. cap.19

REPEJUNE: s.f.
răpegiunii: *sg. gen.* 4,7
răpegiunea: *sg. nom./ac.* 4, 13; 5,21

(a se) REZEMA: v. I
(să) razimă: *ind. prez. 3.sg.* 16,26
răzima: *ind. imp. 3.pl.* 16,29

(a se) RIDICA: v. I; var. (Înv. şi pop.) **(a se) RĂDICA**
au rădicat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,4; rezum. cap.; 21,2
rădica: *inf. prez.* 8,28
rădicându-: *gerunziu* 19,17
râdicându(-se): *gerunziu* 9,26

RIDICARE: s.f.; var. (Înv. şi pop.) **RĂDICARE**
rădicarea: *sg. ac., în sintagma* ***rădicarea Măsealii*** 15,17

(a) RISIPI: v. IV; var. (Înv. şi reg.) **(a) RĂSIPI**
vei răsipi: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,25
au răsipit: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,45

ROB: s.m.
robii: *pl. ac.* 5,12

ROBIE: s.f.
robiei: *sg. gen.* 6,8
robiii: *sg. gen.* 18,30

ROD: s.n.
rodurile: *pl. ac.* 9,11
roduri: *pl. ac.* 15,5

ROI: s.n.
roiu: *sg. ac., în sintagma* ***roiu de albine*** 14,8

ROŞU, ROŞIE: adj.
roşie: *f. sg. ac.* 8,26
Roşie: *f. sg. ac., în s. propr.* ***Marea Roşie*** 11,16

ROUĂ: s.f.
roao: *sg. nom./ac.* 6,37, 38, 39, 40

RUDĂ: s.f.
ruda: *sg. ac.* 13,2; 18,2

RUDENIE: s.f.
rudeniii: *sg. gen.* 1,16
rudenia: *sg. nom./ac.* 1,25; 9,1; 16,31; 17,7
rudenii: *pl. nom.* 4,11

(a se) RUGA: v. I
rogu(-mă): *ind. prez. 1.sg.* 4,19; 6,39; 13,8
rogu-: *ind. prez. 1.sg.* 6, 13, 15; 8,5; 12,5; 13, 15; 16,6; 19,6, 8, 11, 20, 24
rog: *ind. prez. 1.sg.* 11,37; 14,2
(s-)au rugat: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,8
(să) ruga: *ind. imp. 3.sg.* 13,9
au rugat *ind. pf.c. 3.pl.* 18,5
rugându-: *gerunziu* 21,22

RUGĂCIUNE: s.f.
rugăciunii: *sg. dat.* 13,15

(a) RUPE: v. III; var. (Înv. şi reg.) **(a) RUMPE**
au rupt: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,22; 11,35; rezum. cap.14; 14,6; 16,9, 12; 20,25, 31
rumpând: *gerunziu* rezum. cap.15
rumpe: *inf. prez. fără* **a** 16,6
ar rumpe: *cond. prez. 3.sg.* 16,9

(a se) RUŞINA: v. I
(să) ruşinase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 3,25

S

SABIE: s.f.
sabiii: *sg. gen.* 1,25; 4,15; 20,37; 21,10
sabie: *sg. ac.* 3,16; 7,22
sabia: *sg. nom./ac.* 3,22; 7,14, 20; 8,10, 20; 9,54; 19,29; 20,17, 25, 35, 48
sabiei: *sg. gen.* 18,27

SARCINĂ: s.f. „boccea", „bagaj"
sarcinile: *pl. ac.* 19,17

SARE: s.f.
sare: *sg. ac.* 9,45

SAT: s.n.
satele: *pl. ac.* 1,27; 11,26; 20,48

(a) SĂDI: v. IV
iaste sădită: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 11,33

SĂLAȘ: s.n.
sălașul: *sg. ac.* 18,3; 19,23
sălaș: *sg. ac.* 19,15, 19
sălașele: *pl. ac.* 20,8

(a) SĂRI: v. IV
sărind: *gerunziu* 4,15

SÂN: s.m.
sânul: *sg. ac.* 16,19

SÂNGE: s.n.
sângelui: *sg. gen.* 9,24

(a se) SÂRGUI: v. IV
(să) sârguia: *ind. imp. 3.pl.* 18,17

SCAUN: s.n.
scaunele: *pl. ac.* 9,55

(a) SCĂPA: v. I
scăpa: *inf. prez. fără* ***a*** 3,29; 20,47
scăpase: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 9,51

(a se) SCHIMBA: v. I
(să) schimba: *ind. imp. 3.sg*19,11

(a) SCOATE: v. III
scosease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 2,12
scosu(-)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,1
au scos: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,21, 22; 6,13; 8,20, 34; 9,41; 16,21; 19,25; 20,30
am scos: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,8; 10,12
să scoață: *conj. prez. 3.sg.* 9,17
scoate: *imperativ 2.sg.* 19,22
voiu scoate: *ind. viit.I. 1.sg.* 19,24
scotea: *ind. imp. 3.pl.* 20,17, 25
scoțând: *gerunziu* 20,35

SCOICĂ: s.f.
scoică: *sg. ac.* 6,38

SCORPION: s.m.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Ștefan Vasilie Episcupescul, *Practica doctorului de casă (...)*, București, 1846.
scorpionului: *sg. gen.* 1,36

(a) SCRIE: v. III
au scris: *ind. pf.c. 3.pl.* 8, 14

(a se) SCULA: v. I
(s-)au sculat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,10; 3,20; 4,9; 5,7; 9,34, 35, 43; 10,1; 13,11; 19,9, 27
sculatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,7; 8,21
scoală: *imperativ 2.sg.* 4,14; 5,12; 19,28
sculându(-să): *gerunziu* 6,28, 38; 7,1; rezum. cap.12; 19,7; 20,19, 33; 21,4
(să) scoală: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.8
(te) scoală: *imperativ 2.sg.* 8,21
(v-)ați sculat: *ind. pf.c. 2.pl.* 9,18
scoală(-te): *imperativ 2.sg.* 7,9; 8,20; 9,32
să (vă) sculați: *conj. prez. 2.pl.* 12,3
sculându(-se): *gerunziu* 16,3, 14, 20; 19,5; 20,18, 37
sculați: *imperativ 2.pl.* 7,15

SCUMP, -Ă: adj.
scumpele: *adj. antep. f. pl. ac.* 8,26
scump: *n. sg. nom.* 18,21

(a) SCUTI: v. IV
au scutit: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,31

(a se) SCUTURA: v. I
(mă) voiu scutura: *ind. viit.I. 1.sg.* 16,20

SEAMĂ: s.f.
samă: *sg. ac.* 2,20
samă: *sg. ac., în loc. adj.* ***nebăgat în samă*** „desconsiderat" rezum. cap.8

SEARĂ: s.f./adv.; var. (Pop.) **SARĂ**
sară: *s. sg. ac.* 19,9
sara: *s. sg. ac.* 20,23, 26; 21,2
sara: *adv.* 19,16

SEC, SEACĂ: adj.; var. (Înv. și reg.) **SĂC, SEACĂ**
sacă: *f. sg. nom.* 6,39

SECERIȘ: s.n.; var. (Înv. și reg.) **SĂCERIȘ**
săcerișului: *sg. gen.* 15,1

SECURE: s.f.; var. **SĂCURE**
săcurea: *sg. ac.* 9,48

SEMN: s.n.; var. (Înv. și pop.) **SĂMN**
sămn: *sg. ac.* rezum. cap.6; 6,17, 39; 20,38
seamne: *pl. ac.* rezum. cap.6

SETE: s.f.
seate: *sg. nom./ac.* 4,19; 15,18

SETOS, -OASĂ: s.; var. (Reg.) **SETIOS, -OASĂ** „setos"
sătiosului: *sg. dat.* rezum. cap.15

SFAT: s.n.
sfatul: *sg. ac.* 19,30
sfat: *sg. ac.* 20,11, 32; 21,19

(a) SFĂRÂMA: v. I; var. (Înv. **(a) SFĂRMA**
voiu sfărma: *ind. viit.I. 1.sg.* 8,7
au sfărmat: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,16

(a se) SFÂRȘI: v. IV
(s-)au sfârșit: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,21
sfârșitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,27

SFÂRȘIT: s.n.
sfârșitul: *sg. ac.* 16,9

(a) SFINȚI: v. IV
sfințit sânt: *pasiv ind. prez. 1.sg.* 16,17

SICLU: s.m. (La vechii evrei) „unitate de măsură pentru greutăți, cu o valoare de aproximativ 6 grame"
sicli: *pl. nom.* 8,26

SICRIU: s.n.
sicriiul: *sg. nom., în sintagma* ***sicriiul legii*** 20,27

SIDON: s.m. (cf. **Indice** 2Lg)
sidonul: *sg. nom.* 3,3
sidonii: *pl. nom.* 10,12
sidonilor: *pl. gen.* 18,7

SIHIMEAN: s.m. (cf. **Indice** Fc)
sihimeanilor: *pl. gen.* 9,24, 46
sihimenilor: *pl. gen.* 9,47

SIHIMITEAN: s.m. (cf. **Indice** Fc)
sihimiteanilor: *pl. dat.* 9,57

(a se) SILI: v. IV
silindu-: *gerunziu* 8,1
(să) silea: *ind. imp. 3.sg.* 9,52
sileşti: *ind. prez. 2.sg.* 13,16

SILIT, Ă: adj.
siliţi: *m. pl. nom.* 11,7

SIMBRIE: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **SÂMRIE**
sâmbrie: *sg. ac.* 18,4

SINGUR, -Ă: adj.; var. (Înv. şi pop.) **SÂNGUR**
sângur: *m. sg. nom.* 3,20; 7,10

(a se) SLĂBI: v. IV
au slăbit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,5, 15
(s-)au slăbit: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,16
voiu slăbi: *ind. viit.I. 1.sg.* 16,17

(a se) SLĂVI: v. IV
să (să) slăvească: *conj. prez. 3.sg.* 7,2

SLOBOD, -Ă: adj.
slobod: *m. sg. nom.* 1,26

(a se) SLOBOZI: v. IV
au slobozit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,25; 2,6; 3,9; 19,25
ar slobozi: *cond. prez. 3.pl.* 2,16
slobozia: *ind. imp. 3.pl.* 2,18
(să) sloboade: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3
au slobozât: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,4, 28; 15,5
am slobozât: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,9
vei slobozi: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,14
voiu slobozi: *ind. viit.I. 1.sg.* 6,15; 7,7
(m-)am slobozât: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,2
ai slobozit: *ind. pf.c. 2.sg.* 8,22
să sloboz: *conj. prez. 1.sg.* 10,13
să sloboază: *conj. prez. 3.pl.* 10,14
slobozi: *ind. prez. 2.sg.* 10, 15
slobozi: *imperativ 2.sg.* 11,17, 19, 37; 16,26
au slobozită (sic!): *ind. pf.c. 3.sg., în structura* ***o au slobozită*** (cu participiul acordat) 11,38
a slobozi: *inf. prez.* 13,5
(s-)au slobozit: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,16

SLOVĂ: s.f.
Slovelor: *pl. gen., în s. propr.* ***Cetatea Slovelor*** 1,11
slovă: *sg. ac.* 12,6

SLUGĂ: s.f.
sluga: *sg. nom./ac.* 2,8; 7,10, 11; 9,28; 19,9, 11
slujile: *pl. nom.* 3,24
slugile: *pl. ac.* 6,27
slujii: *sg. gen.* 15,18
slugii: *sg. gen.* 19,19

SLUJBĂ: s.f.
slujba: *sg. ac.* 19,19

(a) SLUJI: v. IV
au slujit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,7, 11; 3,8, 14; 10,6, 16
slujind: *gerunziu* 2,13; 3,7
slujindu-: *gerunziu* 2,19
au slugit: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,6
(să) slujea: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,15; 8,26
(să) slujesc: *ind. prez. 3.pl.* 9,9
să slujim: *conj. prez. 1.pl.* 9,28, 38
vom sluji: *ind. viit.I. 1.pl.* 9,28
am slujit: *ind. pf.c. 1.pl.* 10,10
slujindu(-se): *gerunziu* 18,3
să (ne) slujim: *conj. prez. 1.pl.* 19,22
slujindu(-să): *gerunziu* 19,25

SLUJNICĂ: s.f.
slujnicii: *sg. gen.* 9,18; 19,19

(a se) SMERI: v. IV (Înv.) „a (se) umili"; „a (se) supune"
(s-)au smerit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,30; 6,6; 8,28; 11,33
au smerit: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,23
să smeriţi: *conj. prez. 2.pl.* 19,24

SOACRĂ: s.f.
soacrei: *sg. dat.* 5,29

SOARE: s.m.
soarele: *sg. nom.* 5,31; 9,33; 19,14
soarelui: *sg. gen.* 8,13; 14,18

SOARTĂ: s.f.
soartea: *sg. ac.* 1,3; 20,14
sorţii: *sg. gen.* 1,16
soarte: *sg. ac.* 18,1

SOCIETATE: s.f.; var. (Înv.) **SOŢIETATE** „tovărăşie"
soţietatea: *sg. ac.* 4,10
soţietate: *sg. ac.* 19,3

SOCOTEALĂ: s.f.
socoteală: *sg. ac., în loc. adv.* ***fără socoteală*** „nechibzuit" rezum. cap.11
socoteală: *sg. ac., în loc adv.* ***cu mare socoteală*** „chibzuit" 21,17

(a se) SOCOTI: v. IV
(să) va socoti: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,9
socotindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.8
socotiţ: *ind. prez. 2.pl.* 9,2
socotiţi: *imperativ 2.pl.* 18,2; 19,30
să socotească: *conj. prez. 3.pl.* 18,14
socoteaşte: *imperativ 2.sg.* 19,9
socotind: 19,28
socotiţ: *imperativ 2.pl.* 20,7
nesocotind: *gerunziu* 11,20

SOCRU: s.m.
socru-său: *sg. nom.* 19,3, 5, 7, 8, 9
socrului: *sg. gen.* 19,4

SOL: s.m.
soli: *pl. ac.* 6,35; 7,24; 9,31; 11,12, 17, 19, 28; 20,12; 21,13

SOMN: s.n.
somnul: *sg. ac.* 4,21
somn: *sg. ac.* 16,14, 20

SORĂ: s.f.
soră: *sg. ac.* 15,2

SOŢ: s.m. „tovarăş"
soţii: *pl. ac.* 3,18; 9,41

SOŢIE: s.f. „tovarăş"
soţii: *pl. ac.* 9,48
soţiile: *pl. ac.* 11,37, 38

(a) SPARGE: v. III
au spart: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,53

SPATĂ: s.f. (Înv. şi pop.) „spadă"
spata: *sg. ac.* 3,21

SPĂIMÂNTOS, -OASĂ: adj.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Ștefan Vasilie Episcupescul, *Practica doctorului de casă (...)*, București, 1846.
spâimântos: *m. sg. nom.* 7,3

(a) SPĂLA: v. I
au spălat: *ind. pf.c. 3.pl.* 19,21

SPIC: s.n.
spic: *sg. ac.* 12,6
spicul: *sg. ac.* 12,6

SPIN: s.m.
spini: *pl. ac.* 8,7
spinii: *pl. ac.* 8,16

(a se) SPORI: v. IV
(s-)au sporit: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,39

(a) SPUNE: v. III
spunea: *ind. imp. 3.sg.* 7,13
a spune: *inf. prez.* 13,6; 14,6, 9, 16
ar fi spus: *cond. pf. 3.sg.* 13,23
să spuie: *conj. prez. 3.sg.* 14,15
spune: *inf. prez. fără* ***a*** 14,16
au spus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 14,17, 18
spune: *imperativ 2.sg.* 16, 6, 10
să spui: *conj. prez. 2.sg.* 16,15

(a se) SPURCA: v. I
(să) spurcă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3

(a) STA: v. I
sta: *inf. prez. fără* ***a*** 2,14
stând: *gerunziu* 7,21; 9,51; 20,8
sta: *ind. imp. 3.sg./pl.* 9,6; 14,17; 15,5; 18,16, 17; 20,41
au stătut: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,7, 35
a sta: *inf. prez.* 16,26

STARE: s.f.
starea: *sg. ac.* 20,27

STĂPÂN: s.m.
stăpânu-său: *sg. ac.* 19,11
stâpânul: *sg. nom.* 19,12
stăpânul: *sg. ac.* 19,22

(a) STĂPÂNI: v. IV
au stăpânit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,19; 3,13; rezum. cap.8; 8,28; 11,21
stăpânească: *imperativ 2.sg.* 8,22
voiu stăpâni: *ind. viit.I. 1.sg.* 8,23
va stăpâni: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,23
să stăpânească: *conj. prez. 3.sg./pl.* 9,2, 2
să stăpânesc: *conj. prez. 1.sg.* 9,9, 11, 13
a stăpâni: *inf. prez.* 11,23
stăpânește: *ind. prez. 3.sg.* 11,24
stăpânea: *ind. imp. 3.pl.* 14,4
să stăpânim: *conj. prez. 1.pl.* 18,9

STÂLP: s.m.
stâlpi: *pl. ac.* 16,26
stâlpii: *pl. ac.* 16,27, 29, 30
stâlp: *sg. ac.* 20,40

(a) STÂMPĂRA: v. I
au stâmpărat: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,19

STÂNG, STÂNGĂ: adj./s.f.
stângă: *adj. f. sg. ac.* 3,21; 5,26
stânge: *adj. f. pl. ac.* 7,20
stânga: *s. sg. ac.* 16,29; 20,16

STÂRV: s.n.
stârvurile: *pl. ac.* 5,21
stârvul: *sg. ac.* 14,8

STEA: s.f.
stealele: *pl. nom.* 5,20

STEJAR: s.m.; var. (Reg.) **STĂJER, ȘTEJERIU**
stăgear: *sg. ac.* 6,11
stăjer: *sg. ac.* 6, 19
ștejeriul: *sg. ac.* 9,6
ștejeriu: *sg. ac.* 9,37

STERP, STEARPĂ: adj.
stearpă: *f. sg. nom./ac.* 13,2, 3

(a se) STINGE: v. III
stăngându(-să): *gerunziu* rezum. cap.19

(a) STOARCE: v. III
storcând: *gerunziu* 6,38

STRAJĂ: s.f.
străji: *pl. nom./ac.* 7,11; 16,2
străjile: *pl. nom.* 7,19; rezum. cap.16

STRĂIN, -Ă: adj.
streini: *m. pl. ac./gen./dat.* 2,12, 17, 19, rezum. cap.3; 10,13, 16
strein: *n. sg. gen.* 19,12

(a) STRĂLUCI: v. IV
să strălucească: *conj. prez. 3.pl.* 5,31

STRÂMTOARE: s.f.; var. (Reg.) **STRÂNTOARE** „lipsă”, „nevoie”
strântoare: *sg. ac., în sintagma* ***vreame de strâmtoare*** 10,14

(a) STRÂNGE: v. III
au strâns: *ind. pf.c. 3.sg.* 1, 34
(s-)au strâns: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,22
(să) strânsease: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 21,5

(a) STRICA: v. I
au strâcat: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.6; 6,30
voiu strâca: *ind. viit.I. 1.sg.* 8,9
strâcând: *gerunziu* 9,45

STRICAT, -Ă: adj.
strâcat: *n. sg. ac.* 6,28

(a) STRIGA: v. I
au strâgat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,9, 15; 6,7; 7,20, 24; 9,7; 15,18; 16,9, 12
au strigat: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,3
strâgați: *imperativ 2.pl.* 7,18
strâgând: *gerunziu* 7,23; 9,28; 15,14
străgând: *gerunziu* 10,10, 17; 19,22
ați strâgat: *ind. pf.c. 2.pl.* 10,12
strigând: *gerunziu* 18,22
a strâga: *inf. prez.* 18,23
străgi: *ind. prez. 2.sg.* 18,23
strâga: *ind. imp. 3.sg.* 19,30

STRUGURE: s.m.; var. (Înv. și pop.) **STRUGUR**
strugurul: *sg. nom.* 8,2
strugurii: *pl. ac.* 9,27

(a) STRUNCINA: v. I; vezi **(a) ZDRUNCINA**

(a) SUFERI: v. IV
au suferit: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,41

SUFLARE: s.f.
suflare: *sg. ac., în loc. adj.* ***fără suflare*** „mort” 5,27

SUFLET: s.n.
sufletele: *pl. ac.* 5,2, 18
sufletul: *sg. nom./ac.* 5,21; 8,3; 9,17; 12,3; 15,19; 16,15, 16, 18, 30

(a se) SUGRUMA: v. I
(s-)au sugrumat: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,11

(a se) SUI: v. IV
suie(-te): *imperativ 2.sg.* 1,3
(s-)au suit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,22; 2,1; 4,10; 6,21; 9,48; 11,13, 16; 13,20; 14,2, 19; 15,6; 16,17, 18; 19,30; 20,3, 23; 21,5, 8
(să) suia: *ind. imp. 3.pl.* 4,5; 6,3
(s-)ar fi suit: *cond. pf. 3.sg.* 4,12
(vă) suiți: *ind. prez. 2.pl.* 5,10
a (vă) sui: *inf. prez.* 6,8
suindu(-să): *gerunziu* 8,8, 11; 20,38, 40
suindu(-se): *gerunziu* 12,14; 13,20; 15,9; 18,12
(v-)ați suit: *ind. pf.c. 2.pl.* 15, 10
suiți-vă: *imperativ 2.pl.* 16,18; 20,23, 28
să (ne) suim: *conj. prez. 1.pl.* 18,9

SUIȘ: s.n.
suișul: *sg. ac.* 1,36

SULIȚĂ: s.f.
sulița: *sg. nom.* 5,8

(a) SUPĂRA: v. I
supărându-: *gerunziu* 14,17; 16,16

SUPĂRARE: s.f.
supărările: *pl. ac.* 10,16

(a) SUPUNE: v. III
au supus: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,10

SUPUS, -Ă: adj.
supuse: *n. pl. nom.* rezum. cap.20

SURPARE: s.f.
surpare: *sg. ac.* 5,15, 22

SUS: adv.
sus: *adv. în loc. adj.* ***din sus*** „superior” 1,36
sus: *adv. în loc. adv.* ***de sus*** „de deasupra” 9,53
(mai) sus: 18,27; 20,32
sus: *adv. în loc. adv.* ***în sus*** 20,38

SUSPIN:
suspinurile: *pl. ac.* 2,18

Ș

ȘATRĂ: s.f. (Înv. și reg.) „cort de tabără”; (Înv. și reg.; prin ext.) „tabără militară”
șetrile: *pl. ac.* 6,4; 10,17

(a) ȘEDEA: v. II
șezând: *gerunziu* 1,14; 10,4; 13,9; 19,17; 20,26; 21,2
șeadea: *ind. imp. 3.sg.* 3,20
ședea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 4,5; 19,15
ședeți: *ind. prez. 2.pl.* 5,10
au șezut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,11; 9,41; 19,6; 20,47

ȘEDERE: s.f. „loc de așezare” (după lat. *sēdēs, -is*)
șederile: *pl. ac.* 20,33

ȘES: s.n.
șes: *sg. ac.* 1,34

ȘEZUT: s.n. „dos”, „fund”
șezutului: *sg. gen.* 3,22

ȘIRAG: s.n. „mulțime”, „trupă”; (Înv. și reg.) „armată”; (Pop.) „rând de ostași dintr-o formație de luptă”
șireag: *sg. nom.* 9,37
șireagul: *sg. ac.* 20,22

(a se) ȘTERGE: v. III „a ucide”; „a nimici”, „a distruge”; „a face să dispară”
șterge: *inf. prez. fără* ***a*** 1,19
au șters: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,20, 33; 5,14; 16,24; rezum. cap.20
au știars: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,21, 27, 30, 31; 4,24
a știarge: *inf. prez.* 1,28; 2,3
voiu știarge: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,21
am șters: *ind. pf.c. 1.sg.* 15,16
să (să) știargă: *conj. prez. 3.sg.* 21,17

(a) ȘTI: v. IV
știuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 2,7, 10
să știi: *conj. prez. 2.sg.* 6,14
voiu ști: *ind. viit.I. 1.sg.* 6,37
știia: *ind. imp. 3.sg.* 11,39
știa: *ind. imp. 3.sg./pl.* 13,16; 14,4
știi: *ind. prez. 2.sg.* 15,11
știu: *ind. prez. 1.sg.* 17, 13
ști: *inf. prez. fără* ***a*** 18,5
știți: *imperativ 2.pl.* 18,14
au știut: *ind. pf.c. 3.pl.* 21,12
neștiind: *gerunziu* 16,20

ȘUIERĂTURĂ: s.f.
șuierăturile: *pl. ac.* 5,16

T

TABĂRĂ: s.f.
tabăra: *sg. nom./ac.* rezum. cap.7; 7,1, 8, 11, 13, 14, 15, 21, 22; 8, 11; 13,25
tabără: *sg. ac.* 7,9; 21,12
taberii: *sg. gen.* 7,11, 17, 18, 19, 20
tabere: *sg. gen.* 7,21
taberilor: *pl. dat.* 18,12

TAINĂ: s.f.
taină: *sg. ac., în loc. adj.* ***de taină*** „tainic”, „secret” 3,19
taină: *sg. ac., în loc. adv.* ***în taină*** „pe ascuns” 4,21

TARE: adj./s./adv.
tari: *adj. m. pl. ac.* 3,29; 18,2, 17; 20,16
tare: *adj. m./f. sg. nom./ac./voc.* 4,24; 6,12; 11,1
(mai) tare: *adj. m. sg. nom.* 14,18
(mai) tari: *adj. m. pl. nom.* 18,26
(cei) tari: *s.m. pl. nom./ac.* 5,7, 11, 13, 22
(celor) tari: *s.m. pl. gen.* 5,23
(cel) tare: *s.m. sg. ac.* 14,14
tare: *adv.* 8,1; 9,51; 11,20; 16,30
(mai) tare: *adv.* 20,41

TATĂ: s.m.; var. (Înv. și pop.) **TĂTÂNE**
tatăl: *sg. nom./ac.* 1,14; 11,37, 39; 14,3, 9, 10; 15,1, 6
tatălui: *sg. gen.* 6,11; 9,28; 11,2
tată!: *sg. voc.* 11,36
tată-său: *sg. ac.* 14,3, 5
tată: *sg. nom./ac.* 17,10; 18,19
tatâl: *sg. nom.* 19,6
tătâni-mieu: *sg. gen./dat.* 6,15; 11,7; 14,16
tătâni-tău: *sg. gen.* 6,25; 14,15

tătâni-său: *sg. gen./dat.* 6,27; 8,32; 9,5, 56; rezum. cap.13; 14,2, 6, 19; 16,31; 18,29; 19,2, 3
tătâne-mieu: *sg. gen.* 9, 18

TAUR: s.m.
taurul: *sg. ac.* 6,25
taur: *sg. ac.* 6,25, 26, 28

(a) TĂBĂRÎ: v. IV (Înv. şi pop.) „a-şi aşeza tabăra”
au tăbărât: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,33; 10,17; 11,18; 15,9; 20,19

(a) TĂCEA: v. II
taci: *imperativ 2.sg.* 18, 19

TĂCERE: s.f.
tăcearea: *sg. ac.* 3,19
tăcere: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu tăceare*** „fără a vorbi” 4,21; 16,2

(a se) TĂIA: v. I
taie: *imperativ 2.sg.* 6,25
tăindu-: *gerunziu* 1,6; rezum. cap.19; 19,29
ai tăiat: *ind. pf.c. 2.sg.* 6,26
au tăiat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,30; 9,48
tăindu(-să): *gerunziu* 8,10
tăind: *gerunziu* 9,49; 20,39
am tăiat: *ind. pf.c. 1.sg.* 20,6
(s-)au tăiat: *ind. pf.c. 3.pl.* 20,43

TĂIAT: adj.
tăiat: *m. sg. ac.* 6,28

TĂIERE: s.f.
tăiarea: *sg. ac.* 2,18; 7,22; rezum. cap.21

(a se) TĂINUI: v. IV
(s-)au tăinuit: *ind. pf.c. 3.pl.* 20,3

TĂRIE: s.f. „putere”, „forţă fizică”
tăriii: *sg. gen.* rezum. cap.16
tărie: *sg. ac.* 16,5; 19,8
tăria: *sg. nom./ac.* 16,6, 9, 17, 19, 28

TĂRIRE: s.f. (Înv.) „tărie”
tărirei: *sg. dat.* 20,22

TĂTÂNE: s.m.; vezi **TATĂ**

(a se) TÂLCUI: v. IV
(să) tâlcuiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 12,6; 15,17

TÂLCUIRE: s.f.
tălcuirea: *sg. ac.* rezum. cap.14
tâlcuirea: *sg. ac.* 7,15

TÂLHĂRIE: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **TĂLHĂRIE**
tălhării: *sg. gen.* rezum. cap.19
tălhăria: *sg. ac.* 19,24
tălhărie: *sg. nom.* 20,3
tâlhării: *pl. ac.* 9,25

TÂLHĂRITOR: adj.; var. (Înv. şi reg.) **TĂLHĂRITOR** „prădător”; cuvântul nu este înregistrat în DLR.
tălhăritori: *m. pl. nom.* 11,3

TÂMPLĂ: s.f.
tâmpla: *sg. ac.* 4,21, 22; 5,26

TÂNĂR, -Ă: adj./s.
(mai) tânără: *adj. f. sg. nom.* 15,2
tinerii: *s.m. pl. nom.* 14, 10
tinăr: *s.m. sg. nom.* 17,7
tinărului: *s.m. sg. gen.* 18,3, 15, 17
tinărul: *s.m. sg. nom.* 19,9

TEASC: s.n.
teasc: *sg. ac.* 6, 11

(a se) TEME: v. III
(nu te) teame: *imperativ prohib. 2.sg.* 4,18
(nu vă) temereţ: *imperativ prohib. 2.pl.* 6,10
(nu te) teme: *imperativ prohib. 2.sg.* 6,23
temându(-să): *gerunziu* 6,27
(să) temea: *ind. imp. 3.sg.* 8,20

TEMNIŢĂ: s.f.
temniţă: *sg. ac.* 16,21, 26

TERAFIM: s.m.; var. **THERAFIM** (cf. lat. *therafin*) „obiect asociat cel mai adesea cu vrăjitoria; nu se ştie cum erau consultaţi, nici cum arătau” (cf. DB, p.1267); cuvântul nu este înregistrat în DLR.
therafim: *sg. nom./ac.* 17,5; 18,14, 17

TIMPAN: s.n.; var. **TIMPANĂ** „instrument muzical de percuţie, alcătuit dintr-o emisferă de alamă acoperită cu o membrană de piele tăbăcită; aici prima atestarea civântului; MDA propune prima atestare la Amfilohie Hotiniul, *Gramatica fizicii*, ms. de la sf. sec. al. XVIII-lea.
tâmpane: *pl. ac.* 11,34

(a) TINDE: v. III
tinzând: *gerunziu* 9,43

TIRĂNEŞTE: adv.
tirăneaşte: rezum. cap.9

TOCMAI: adv.; var. (Reg.) **TOGMA**
togma: 14,6; 18,28

(a) TOCMI: v. IV; var. (Reg.) **(a) TOGMI**
au togmit: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,4; 18,4

TOIAG: s.n.
toiagului: *sg. gen.* 6,21

(a se) TOPI: v. IV
(s-)au topit: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,5

TORS, TOARSĂ: adj.
tors: *n. sg. ac.* 16,9

TOVARĂŞ, -Ă: s.m./f.; var. (Reg.) **TOVARIŞ**
tovarişele: *pl. ac.* 11,38
tovoarişilor: *pl. dat.* rezum. cap.14
tovaroşi: *pl. ac.* 14,11

(a) TRAGE: v. III
au tras: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,21; 16,14
să tragă: *conj. prez. 3.pl.* 20,32

(a) TRĂI: v. IV
au trăit: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,7

TRÂMBIŢĂ: s.f.
trâmbiţa: *sg. ac.* 3,27; 6,34
trâmbiţe: *pl. ac.* rezum. cap.7; 7,8, 16
trămbiţa: *sg. nom.* 7,18
trămbiţele: *pl. ac.* 7,19
trâmbiţele: *pl. ac.* 7,20

(a) TREBUI: v. IV
trebuie: *ind. prez. impers.* 13,8; 16,13; 20,7, 23, 28; 21,11
va trăbui: *ind. viit.I. impers.* 13,12
trăbuie: *ind. prez. impers.* 16,10; 19,30

(a) TRECE: v. III
au trecut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,26; 8,4; 9,26; 11,32; 18,13; 19,14
trec: *ind. prez. 3.pl.* 3,28
a treace: *inf. prez.* 3,28; 12,5
treceai: *ind. imp. 2.sg.* 5,4
trecând: *gerunziu* 6,33; 10,9; 11,29
trecea: *ind. imp. 3.pl.* 9,25; 12,1
să trec: *conj. prez. 1.sg.* 11,17
să treacem: *conj. prez. 1.pl.* 11,19
să treacă: *conj. prez. 3.sg.* 11,20
am trecut: *ind. pf.c. 1.sg.* 12,3
voi treace: *ind. viit.I. 1.sg.* 19,12

TRECERE: s.f.
trecerea: *sg. ac.* 11,17
treacerea: *sg. ac.* 12,6

(a) TRIMITE: v. III; var. (Înv.) **TREMITE**
au trimis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,15; 5,26; 6,8, 35; 7,22, 24; 9,23, 31; 11,12, 14, 17, 19; 16,18; 18,2; rezum. cap.19; 19,29; 20,12; 21,10, 13
au tremis: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,6
am trimis: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,14; 20,6
trimis-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,17
trimisease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 11,28
trimiţindu-: *gerunziu* 12,9
ai trimis: *ind. pf.c. 2.sg.* 13,8
fusease trimiş: *pasiv ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 18,14

TRON: s.n.
thron: *sg. ac.* 3,20

TRUP: s.n.
trup: *sg. ac.* 3,22
trupul: *sg. nom./ac.* 9,2; 14,9; 16,31; rezum. cap.19; 19,29
trupurile: *pl. ac.* 19,22

TUFAR: s.m. (Pop.) „tufan", „stejar"; aici prima atestare a cuv.; cf. MDA, unde prima atestare este în I. Budai-Deleanu, *Ţiganiada*, Bucureşti, 1953.
tufariu: *sg. ac.* 6,26
tufariul: *sg. ac.* 6,30

TUFOI: s.n. (Aug.) „tufă mare" aici prima atestare; cf. MDA, unde se propune prima atestare într-un text din 1895 (Sofronie Liuba, Aurelie Iana, *Topografia satului şi hotarului Măidan*, Caransebeş, 1895)/s.m. „tufan"
tufoiul: *sg. ac.* 6,25

(a se) TULBURA: v. I; var. (Înv.) **(a se) TURBURA**
turburându(-să): *gerunziu* 3,26
(s-)au turburat: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,21
turburând: *gerunziu* 8,12

(a se) TUNDE: v. III
tunzându(-se): *gerunziu* rezum. cap.16

TUNZĂTOR: s.m.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Dicţionaru rumanesc, latinesc şi unguresc*. Din orenduiala excelenţii sale preasfinţitul Ioann Bobb (...), Cluj, Tom I: A-L, 1822; tom II: M-Z, 1823.
tunzătoriul: *sg. ac.* 16,19

TURMĂ: s.f.
turmelor: *pl. gen.* 5,16
turmele: *pl. nom./ac.* 6,5; 8,10
turme: *pl. nom./ac.* 9,43, 44

TURN: s.n.
turnul: *sg. nom./ac.* 8,9, 17; rezum. cap.9; 9,46, 51
turnului: *sg. gen.* 9,47, 49, 51
turn: *sg. ac.* 9,52

Ţ

ŢARINĂ: s.f.
ţarină: *sg. ac.* 1,14

ŢĂRM: s.n.
ţărmurile: *pl. ac.* 5,17; 7,12

ŢIITOARE: s.f.
ţiitoare: *sg. ac.* rezum. cap.8; 19,24
ţiitoarea: *sg. nom./ac.* 8,31; 19,10, 25, 27

(a se) ŢINE: v. III
(să) ţin: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.1
ţinea: *ind. imp. 3.sg.* 6,21; rezum. cap.17
au ţinut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,20; 19,5, 7
aţi fi ţinut: *cond. pf. 2.pl.* 8,19
(s-)au ţinut: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,39
să (să) ţie: *conj. prez. 3.sg.* 13,12
ţinând: *gerunziu* 16,29
să ţineţ: *conj. prez. 2.pl.* 21,11
ţineţi: *imperativ 2.pl.* 21,11

ŢINUT: s.n.
ţinuturile: *pl. ac.* 5,4
ţinutul: *sg. ac.* 5,18; 18,28
ţinutului: *sg. gen.* 11,21; 19,16

ŢINTĂ: s.f.
ţântă: *sg. ac.* 20,16

U

(a se) UCIDE: v. III
au ucis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,17, 29, 32; 7,25; 8,21; 9,5, 54; rezum. cap.15; 15,15; rezum. cap.16; 16,24, 30; 20,21, 31, 35, 45
ucide: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4
ucigând: *gerunziu* 8,17; rezum. cap.9; 9,45, 56
aţ ucis: *ind. pf.c. 2.pl.* 8,18; 9,18
aş ucide: *cond. prez. 1.sg.* 8,19
ucide: *imperativ 2.sg.* 8,20
(să) ucig: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.12
ucidea: *ind. imp. 3.pl.* 12,6
a ucide: *inf. prez.* 13,23; 20,5
veţi ucide: *ind. viit.I. 2.pl.* 15,12
vom ucide: *ind. viit.I. 1.pl.* 15,13
am ucis: *ind. pf.c. 1.sg.* 15,16
să ucigă: *conj. prez. 3.pl.* 16,2
ucisease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 16,30
(s-)au ucis: *ind. pf.c. 3.pl.* 20,44
vor ucide: *ind. viit.I. 3.pl.* 21,5
ucideţi: *imperativ 2.pl.* 21,11

UCIDERE: s.f.
uciderii: *sg. gen.* 9,24
ucidere: *sg. ac.* 20,25
uciderea: *sg. ac.* 21,15

UCIS: adj.
ucise: *f. sg. gen.* 20,3

UD, -Ă: adj.
ud: *n. sg. nom.* 6,39

UGEROS, -OASĂ: adj. (cf. **Indice** Nm)
ugeros: *n. sg. ac.* 18,9

(a se) UITA: v. I
(s-)au uitat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,7; 6,14
uitându(-să): *gerunziu* 18,23; 20,40

ULIŢĂ: s.f.
uliţa: *sg. ac.* 19,15, 17
uliţă: *sg. ac.* 19,20

UMĂR: s.n.
umăr: *sg. ac.* 9,48
umere: *pl. ac.* 16,3

(a) UMBLA: v. I
a umbla: *inf. prez.* 2,19
umblă: *ind. prez. 3.pl.* 2,22
au umblat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,6; 11,16
umblaţi: *ind. prez. 2.pl.* 5,10
să umblăm: *conj. prez. 1.pl.* 19,28

UMBRAR: s.n.
umbrariu: *sg. ac.* 16,27

UMBRĂ: s.f.
umbra: *sg. ac.* 9, 15
umbrele: *pl. ac.* 9,36

(a se) UMFLA: v. I
(să) umfla: *ind. imp. 3.pl.* 8,3

(a) UMPLE: v. III
au împlut: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,38; 17,5
umplea: *ind. imp. 3.sg.* 6,5
au umplut: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,12
să umpleţi: *conj. prez. 2.pl.* 19,24

UNCHI: s.m.
unchiului: *sg. gen.* 10,1

(a) UNGE: v. III
să ungă: *conj. prez. 3.pl.* 9,8

UNGHI: s.n.
unghiurile: *pl. nom.* 20,2

UNT: s.n.
unt: *sg. ac.* 5,25

UNTURĂ: s.f.
untură: *sg. ac.* 3,22

URCIOR: s.n.
urcioarele: *pl. ac.* 7,20

URECHE: s.f.
urechi: *pl. ac.* 5,3

URGIE: s.f.
urgia: *sg. nom.* 2,20; 6,39

(a) URGISI: v. IV
a urgisi: *inf. prez.* 9,23
urgiseai: *ind. imp. 2.sg.* 9,38

(a) URÎ: v. IV
aţi urât: *ind. pf.c. 2.pl.* 11,7
ai urât: *ind. pf.c. 2.sg.* 15,2
urâtu(-)-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 14,16

(a) URLA: v. I
urla: *ind. imp. 3.sg.* 5,28
urlând: *gerunziu* 7,21

URLARE: s.f.
urlare: *sg. ac.* 21,2

(a) URMA: v. I
au urmat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.*2,12; 3,18; 5,15; 6,35; 9,4; 10,3; 12,11; 13,11; rezum. cap.18; 18,22
urmând: *gerunziu* 2,19; 4,22
să urmeaze: *conj. prez. 3.sg.* 6,34
urmaţi: *imperativ 2.pl.* 3,28; 7,17
urma: *ind. imp. 3.pl.* 9,49; 11,3
urmează: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.10; rezum. cap.12

URMĂ: s.f.
urmele: *pl. ac.* 5,15
urmă: *sg. ac, în loc. adv.* ***pre urmă*** „apoi" rezum. cap.9; rezum. cap.10; 14,17; rezum. cap.16; 20,5

USCAT: adj.
uscate: *f. pl. ac.* 16,7

USCĂCIOS, -OASĂ: adj.
uscăcios: *n. sg. ac.* 1,15

USCĂCIUNE: s.f.
uscăciune: *sg. nom.* 6,37, 40

(a se) USPĂTA: v. I; vezi **(a se) OSPĂTA**

USPĂŢ: s.n.; vezi **OSPĂŢ**

UŞĂ: s.f.
uşile: *pl. ac.* 3,23, 24; 11,31; 16,3
uşe: *sg. ac.* 3,24; 9,52
uşii: *sg. gen.* 4,20; 18,16, 17; 19,27
uşa: *sg. ac.* 9,51; 19,22, 27
uşea: *sg. ac.* 19,26

UŞOR: s.m. „fiecare dintre cei doi stâlpi verticali de care se prind canaturile porţii sau ale uşii"
uşorii: *pl. ac.* 16,3

V

VAD: s.n
vadurile: *pl. ac.* 3,28; rezum. cap.12; 12,5

VALE: s.f.
valea: *sg. ac.* 4,11; 6,33; 16,4
vale: *sg. ac.* 7,1, 8, 12
văli: *sg. gen.* 1,19

VARĂ: s.f.
vară: *sg. ac., în sintagma* ***fuişor de vară*** 3,20
vară: *sg. ac., în sintagma* ***căşcioara cea de vară*** 3,24

(a se) VĂRSA: v. I „a lăsa să curgă un lichid"; (despre o armată) „a se împrăştia", „a se revărsa"; „a turna (un metal pentru a obţine o anumită formă"
vărsa: *ind. imp. 3.sg.* 14,16
(s-)au vârsat: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,9
au vărsat: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.17

VĂRSARE: s.f.
vărsarea: *sg. ac., în sintagma* ***vărsarea sângelui*** „moarte" 9,24

VĂRSAT, -Ă: adj./s. „revărsat"; „(chip) turnat"
vărsaţi: *adj. m. pl. nom.* 7,12
vărsat: *s.m. sg. nom./ac.* 17,3, 4; 18,14
vărsatul: *s.m. sg. ac.* 18, 17, 18

VĂTAF: s.m.; var. (În v. şi reg.) **VĂTAV**
vătavi: *pl. nom.* 3,3
vătavii: *pl. nom.* 16,8

VĂZDUH: s.n.
văzduh: *sg. ac.* 6,37

VÂNĂ: s.f.
vine: *pl. ac.* 16,7

VÂRF: s.n.
vărful: *sg. ac.* 9,25
vârfurile: *pl. ac.* 1,6, 7
vârful: *sg. ac.* 6,21, 26

VÂRSTĂ: s.f.
vârstă: *sg. ac.* 8,21

VÂRSTNIC: s.m.
vârsnicilor: *pl. gen.* rezum. cap.2

VÂRTOS, -OASĂ: adj./adv./s. (Pop.; despre ființe, mai ales despre oameni) „viguros”
vărtos: *adv.* 3,22
vârtos: *adv.* 5,26; 9,52
vârtoasă: *adj. f. sg. ac.* 2,19
vârtoşi: *adj. m. pl. nom./ac.* 3,29; 20,44
vârtoş: *adj. m. pl. ac.* 21,10
(cei) vârtoşi: *s.m. pl. ac.* 5,21

VÂRTUTE: s.f. (Înv. și pop.) „vigoare”
vârtutea: *sg. nom./ac.* 6,14; 8,21

VEAC: s.m.
veaci: *pl. ac., în loc. adv.* ***în veaci*** „veșnic” 2,1

VECHI, VECHE: adj.
vechiu: *n. sg. nom.* 1,11
vechi: *n. pl. dat.* 10,6

(a se) VEDEA: v. II
să vază: *conj. prez. 3.sg./pl.* 14,8; 18,2
au văzut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,24; 3,24, 25; 4,22; 6,28; 9,40; 16,1; 18,7; 19,17
văzând: *gerunziu* 3,25; 6,22; 9,36, 43; 11,35; 12,3; 13,9, 20; 14,1; 16,18, 24; 18,26; 19,25, 30, 36, 40, 41, 45
am văzut: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 6,22; 13,22; 18,9
văzuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 7,13
văzut-am: *ind. pf.c. 1.sg., în loc. v.* (Înv.) ***văzut-am vis*** „am visat” 7,13
văzusem: *ind. m.m.c.pf. 1.sg.* 13,10
văzut-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 14,2
văzându-: *gerunziu* 14,11; rezum. cap.16; 19,3
văzându(-să): *gerunziu* 20,36
(să) vedea: *ind. imp. 3.sg.* 7,13
veţ vedea: *ind. viit.I. 2.pl.* 7,17
vezi: *ind. prez. 2.sg.* 9,36
vedeţi: *ind. prez. 2.pl.* 9,48
a vedea: *inf. prez.* rezum. cap.14; 15,1
voiu vedea: *ind. viit.I. 1.sg.* 17,9
vedeţi: *imperativ 2.pl.* 18,14

(a) VENI: v. IV
a veni: *inf. prez.* 4,8; 6,31; 18,3
au venit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,17; 5,23; 6,11; 7,1; 8,8, 15; 9,5, 26, 31, 50, 57; 11,16, 18; 13,6; 16,5; 18,7, 27
va veni: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,20
venia: *ind. imp. 3.sg.* 4,22
venit-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,19; 15,1
veniia: *ind. imp. 3.pl.* 6,5
venind: *gerunziu* 7,13; 8,4; 12,5; 13,6, 11; 14,5, 9; 15,14; 17,8; 18,13
voiu veni: *ind. viit.I. 1.sg.* 9,9
veniţ: *imperativ 2.pl.* 9,15
aţi venit: *ind. pf.c. 2.pl.* 11,7, 9
venim: *ind. prez. 1.pl.* 11,8
ai venit: *ind. pf.c. 2.sg.* 11,12
ar fi venit: *cond. pf. 3.sg.* 13,6
am venit *ind. pf.c. 1.pl.* 15,10, 12
venise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 17,9
vii: *ind. prez. 2.sg.* 4,8; 11,33; 19,17
viind: *gerunziu* 7,13
vino: *imperativ 2.sg.* 4,22; 9,10, 12, 14, 29; 11,6; 18,19; 19,11
vine: *ind. prez. 3.sg.* 9,37
să vie: *conj. prez. 3.sg./pl.* 13,8; 18,25; 20,36
venit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 20,4

VENIRE: s.f.
venirea: *sg. ac.* 6,18; 9,25
venire: *sg. ac.* 9,26

VERGURIE: s.f. (Înv.) „virginitate”
verguria: 11,37, 38

VESEL, -Ă: adj.
veasel: *m. sg. nom.* 19,3

(a se) VESELI: v. IV
veseleaşte: *ind. prez. 3.sg.* 9,13
veseliţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 9,19
să (să) veselească: *conj. prez. 3.sg.* 9,19
veselindu(-se): *gerunziu* 16,25

(a se) VESTI: v. IV
(s-)au vestit: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,12; 9,25
vestindu(-să): *gerunziu* 9,7, 42
(să) vesteaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.13
au vestit: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,10; 14,2
vestindu(-se): *gerunziu* 16,2

VEŞMÂNT: s.n.
vejminte: *pl. ac.* 5,30
vejmintele: *pl. ac.* 11,35

VETHSAMINEAN: s.m. „locuitorii din cetatea Bet-Anat, situată la NV de Galileea”
vethsamineanii: *pl. nom.* 1,33

VETHTANITEAN: s.m. (cf. supra **VETHSAMINEAN**)
vethtaniteanii: *pl. nom.* 1,33

VIAŢĂ: s.f.
vieţii: *sg. gen.* 6,4

VIE: s.f.
viile: *pl. nom./ac.* 9,27; 14,5; 15,5
vii: *pl. ac.* 11,33
vie: *sg. ac.* 13,14; 21,20, 21

VIITOR, -TOARE: s.
(ceale) viitoare: *n. pl. ac.* 13,23

VIN: s.n.
vinul: *sg. ac.* 9,13
vin: *sg. ac.* 13,4, 7, 14; 19,19

VINĂ: s.f.
vină: *sg. ac., în loc. adv.* ***fără vină*** „nevinovat” 9,19
vina: *sg. nom.* 15,3

(a) VINDE: v. III
au vândut: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,14

VIS: s.n.
visul: *sg. ac.* rezum. cap.7; 7,13, 15
vis: *sg. ac., în loc.v.* (Înv.) ***văzut-am vis*** „am visat” 7,13

VITHLEEAMITEAN: s.m. „locuitor al Betleemului”
vithleemiteanul: *sg. nom.* rezum. cap.17

VIŢĂ: s.f.
viţă: *sg. ac.* 9, 12

VIU, VIE: adj.
viu: *m. sg. nom.* 8,19; 16,30

VRĂJMAŞ: s.m.
vrăjmaşilor: *pl. gen./dat.* 2,14; 4,16; 5,8, 11, 22; 7,11; 8,11
vrăjmaşi: *pl. ac.* 3,2
vrăjmaşii: *pl. ac.* 11,36; 16,28
vrăjmaşi: *pl. ac.* rezum. cap.16
vrăjmaş: *sg. ac.* 20,43

VRĂJMĂŞESC, -EASCĂ: adj.
vrăjmăşeştii: *adj. antep. f. sg. gen.* 7,21

(a) VREA: v. II
au vrut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,28; 2,16, 23; 6,27; 11,17, 18, 28; 13,6; 14,6, 9; 17,8; 19,5, 10; 20,13
aţi vrut: *ind. pf.c. 2.pl.* 2,2; 12,2
am vrut: *ind. pf.c. 1.pl.* 2,3; 14,16
ar fi vrut: *cond. pf. 3.pl.* 2,15
vei vrea: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,8; 14,15
aţ vrut: *ind. pf.c. 2.pl.* 6,10
ai vrut: *ind. pf.c. 2.sg.* 8,1; 12,1; 15,11; 16,15; 18,3
vreaţ: *ind. prez. 2.pl.* 9,15
vreaţi: *ind. prez. 2.pl.* 9,15
vrea: *ind. prez. 2.sg.* 11,23; 13,12, 16; 14,3, 16; 18,23
ar vrea: *cond. prez. 3.sg.* 13,23
vrând: *gerunziu* 15,1; 19,3; 20,5
a vrea: *inf. prez.* 19,7
vrea: *ind. prez. 3.sg.* 19,15, 18, 25

VREDNIC, -Ă: adj.
vreadnic: *m. sg. ac.* 12,2

VREME: s.f.
vreame: *sg. ac.* 2,7; 4,4; 10,14; 11,1, 26; 12,6; 14,4; 15,1; 17,1; 18,12; 19,30; 20,27; 21,9, 14
vreamea: *sg. ac.* 3,29
vreamea: *sg. ac., în loc. adv.* ***în toată vreamea*** „tot timpul” 18,31

VRERE: s.f.
vrerea: *sg. ac.* 5,9

VULPE: s.f.
vulpi: *pl. ac.* rezum. cap.15; 15,4

Z

ZAVULONEAN: s.m. „locuitor al Zabulonului”
Zavuloneanul: *sg. nom.* 12,11

(a se) ZĂBOVI: v. IV
(să) zăboviia: *ind. imp. 3.sg.* 5,17
(să) zăboveaşte: *ind. prez. 3.sg.* 5,28
(s-)au zăbovit: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,28
zăbovie: *ind. imp. 3.pl.* 8,11
a zăbovi: *inf. prez.* 9,41

(a) ZĂCEA: v. II
zace: *ind. prez. 3.sg.* 7,12
zăcând: *gerunziu* 3,25; 4,22
zăcea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 5,27; 7,12; 15,15; 19,27

(a) ZĂMISLI: v. IV
vei zămisli: *ind. viit.I. 2.sg.* 13,3, 5, 7

(a) ZDROBI: v. IV
au zdrobit: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,16

(a) ZDRUNCINA: v. I; var. **(a) STRUNCINA**
au strâncinat: *ind. pf.c. 3.pl.* 20,25

ZEAMĂ: s.f.
zama: *sg. ac.* 6,19, 20

ZI: s.f./adv.
zi: *s. sg. ac.* 1,21, 26; 5,1; 6,24, 32; 9,42; 10,4; 14,17, 18; 15,3, 19; 18,1; 19,5, 9; 20,21, 24, 26, 35; 21,4
zilele: *s. pl. ac., în loc. adv.* ***în toate zilele*** „mereu” 2,7; 4,24
zilele: *s. pl. ac.* 2,18; 5,6; 15,20; 17,6; 18,1, 31; 21,24
zioa: *s. sg. nom./ac.* 3,30; 4,14, 23; 13,7; 14,15; 15,1; 18,30; 19,8, 9, 11, 30; 20,31
zioa: *adv.* 6,27
zioa: *sg. ac.* 9,45
zile: *pl. ac.* 11,4, 40; 14,8, 12, 14, 17; 16,16; 19,4
zile: *sg. gen.* 11,27

(a se) ZICE: v. III
zicând: *gerunziu* 1,1; 4,6, 20; 5,1; 7,24; 8,15; 9,1, 3, 31; 10,16; 11,2, 17, 30; 12,5; 13,10; 14,2, 16; 15,1; 16,23; 17,13; 19,22; 21,2
au zis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,2, 3, 7, 12, 14, 24; 2,1, 20; 3,19, 20, 24, 28; 4,8, 9, 14, 18, 19, 20, 22; 6,12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 22, 23, 25, 29, 30, 36, 39; 7,2, 4, 5, 7, 9, 15, 17; 8,1, 5, 7, 9, 15, 18, 20, 21, 22, 23, 24; 9,7, 8, 10, 14, 21, 36, 37, 38, 48, 54; 10,10, 15, 18; 11,6, 8, 9, 19, 35, 37; 12,1; 13,3, 6, 8, 11, 12, 13, 15, 17, 22; 14,3, 14, 15, 18; 15,6, 7, 10, 11, 12, 16, 18; 16,5, 10, 13, 14, 15, 20, 26, 28, 30; 17,2, 10; 18,2, 3, 14, 18, 23; 19,5, 6, 8, 11, 17, 23; 20,18, 23, 28; 21,1, 4, 8, 16, 19, 20
zisease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 1,20; 6,32; 12,4; 16,8; 17,3
zis-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,23; 15,13
zice: *ind. prez. 3.sg./pl.* 6,8; 11,15; rezum. cap.12
am zis: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 6,10; 18,27; 21,18
(s-)au zis: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,29; 9,29; 15,6
să zică: *conj. prez. 3.sg./pl.* 7,2; 11,14
zi: *imperativ 2.sg.* 7,3
voi zice: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,4
să (se) zică: *conj. prez. impers.* 9,54
să ziceţi: *conj. prez. 2.pl.* 11,12
zicea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 12,5; 16,24
zici: *ind. prez. 2.sg.* 16,15
ziceţi: *ind. prez. 2.pl.* 18,24
zisu(-)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 18,25
(să) zicea: *ind. imp. 3.sg.* 18,29
ar zice: *cond. prez. 3.pl.* 20,12
a zice: *inf. prez.* 21,6
vom zice: *ind. viit.I. 1.pl.* 21,22

(a se) ZIDI: v. IV
au zidit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,26; 6,24; 21,4
vei zidi: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,26
(să) zidise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg. 3.sg.* 6,28
era zidită: *pasiv ind. imp. 3.sg.* 18,28
zidind: *gerunziu* 18,28; 21,23
iaste zidită: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 21,19

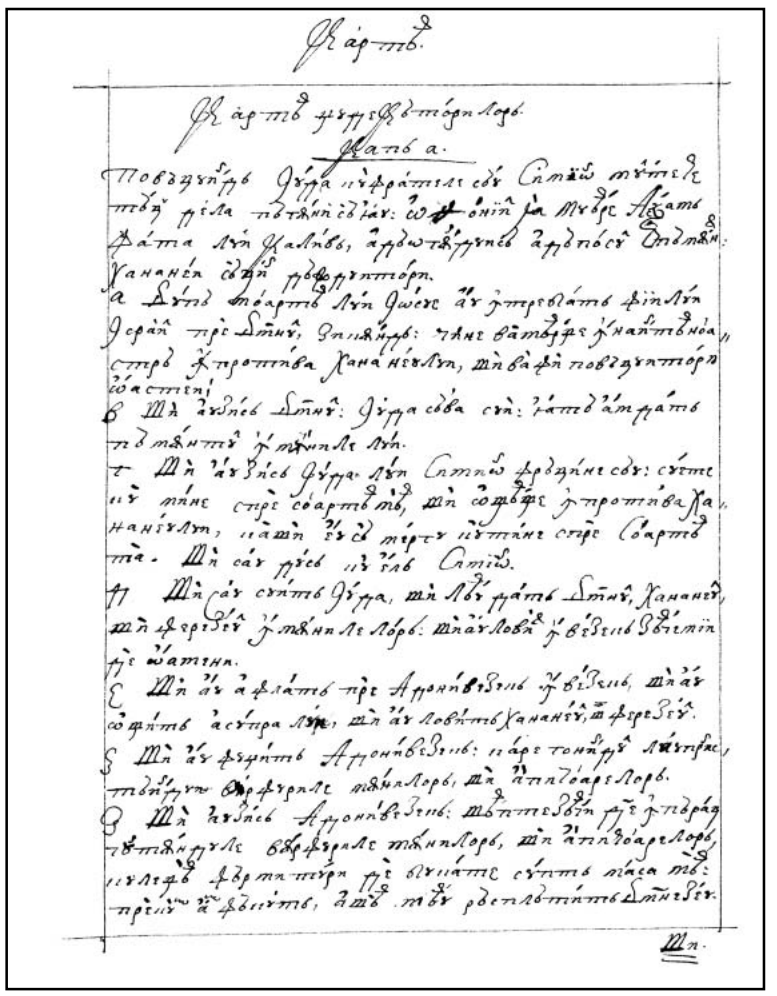

374v

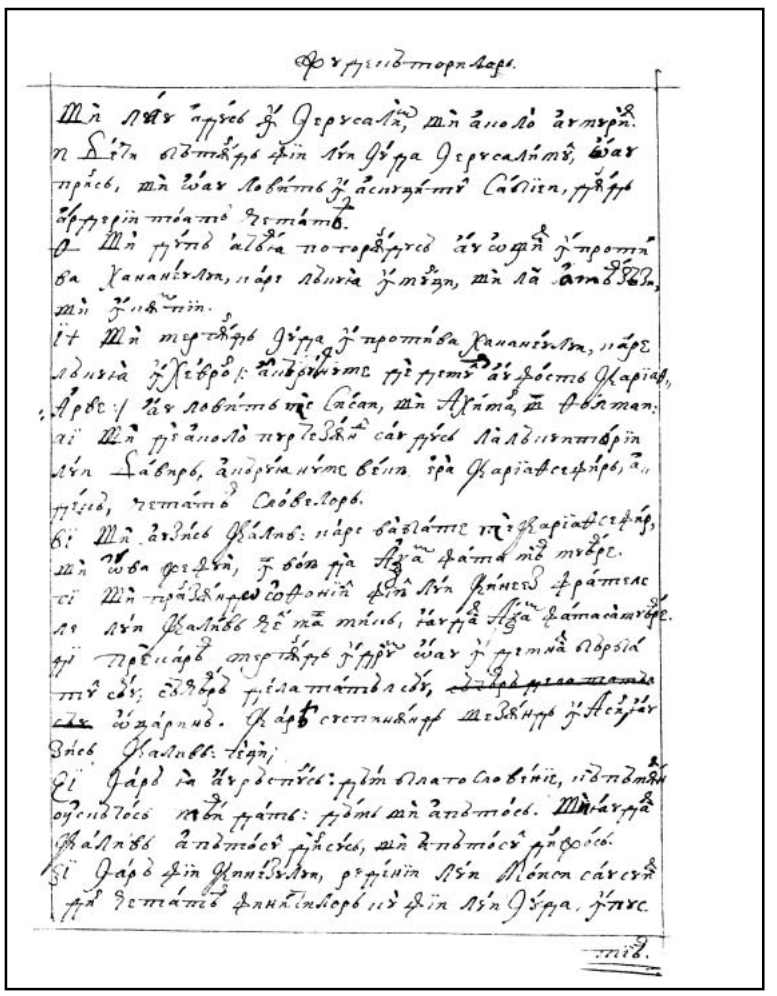

375r

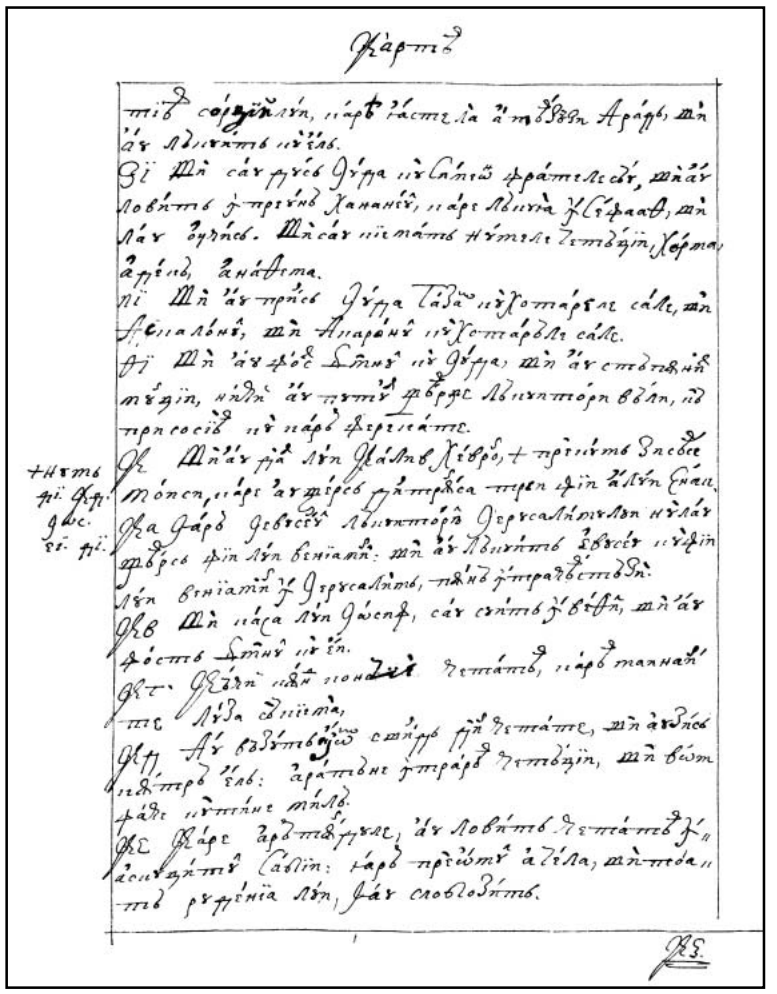

375v

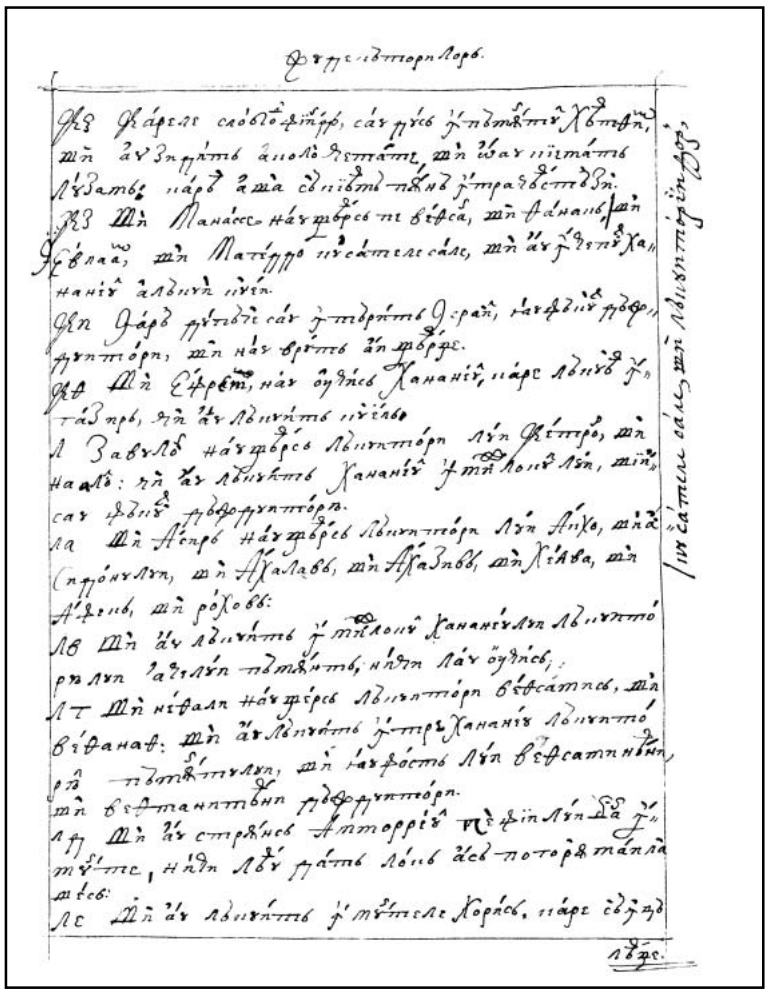

376r

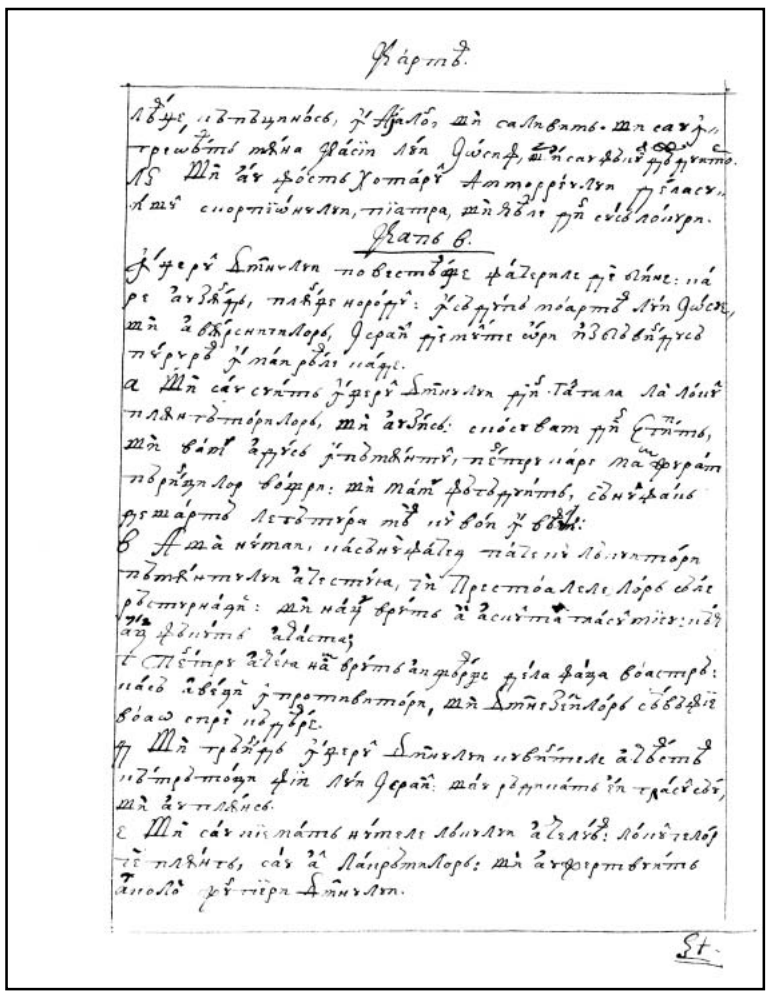

376v

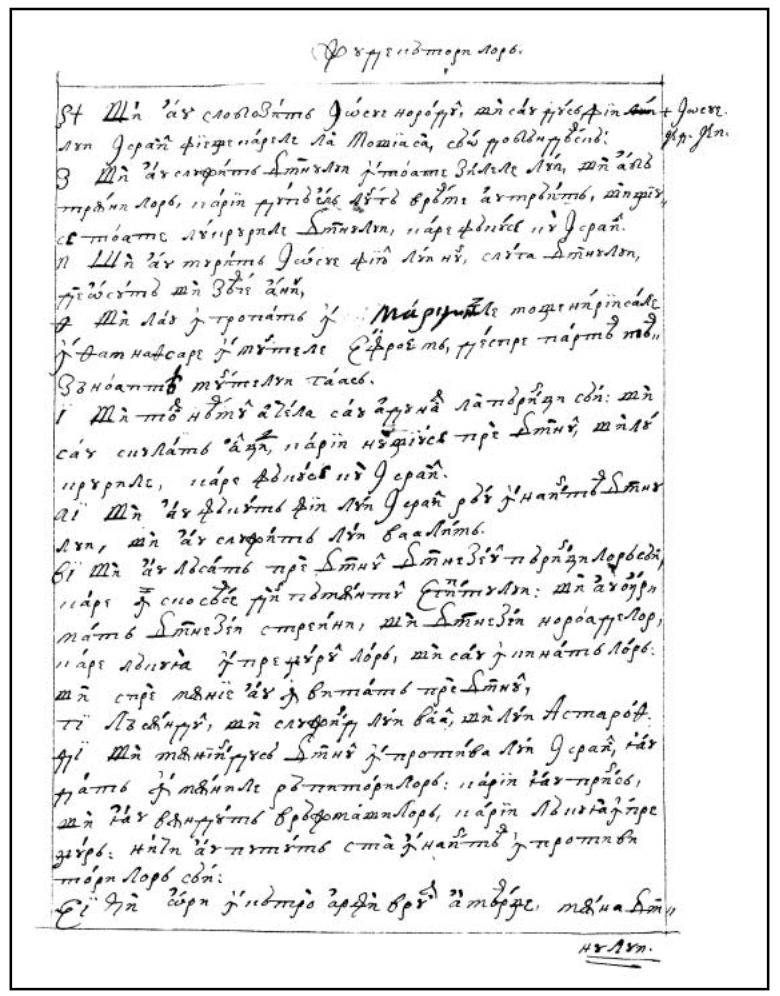

377r

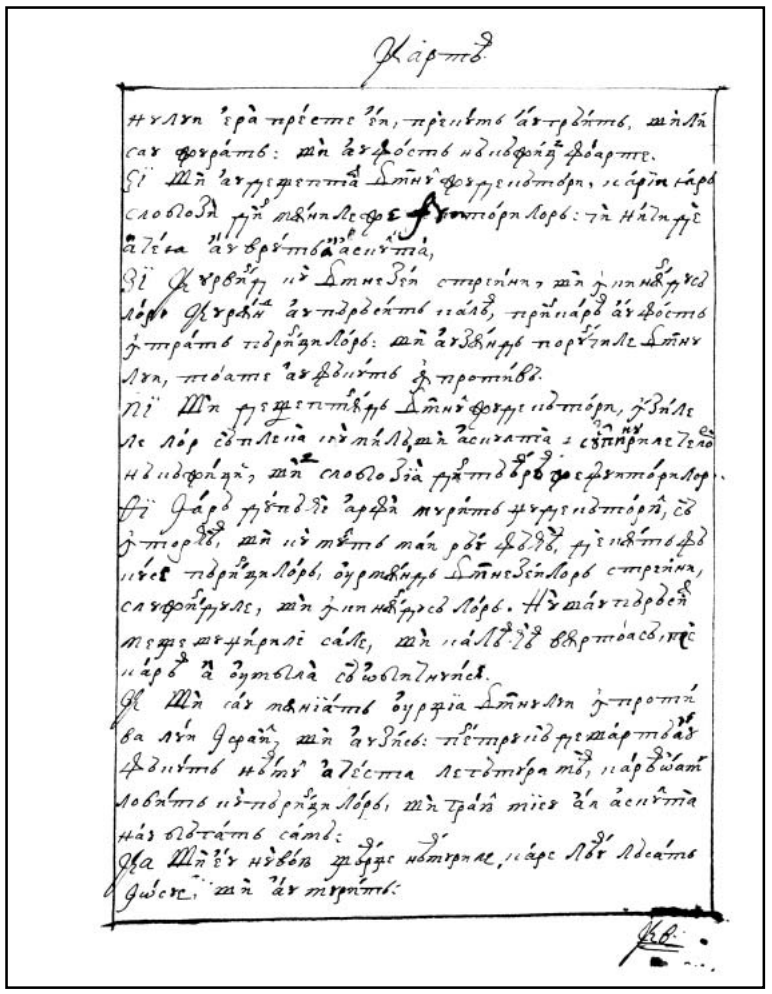

377v

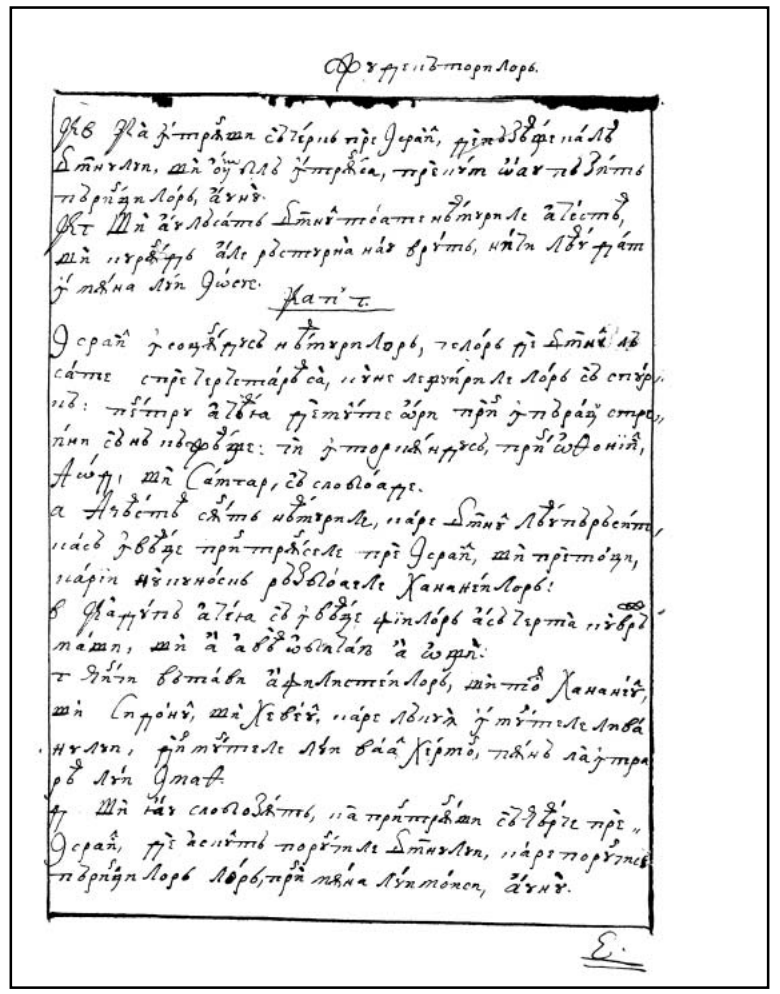

378r

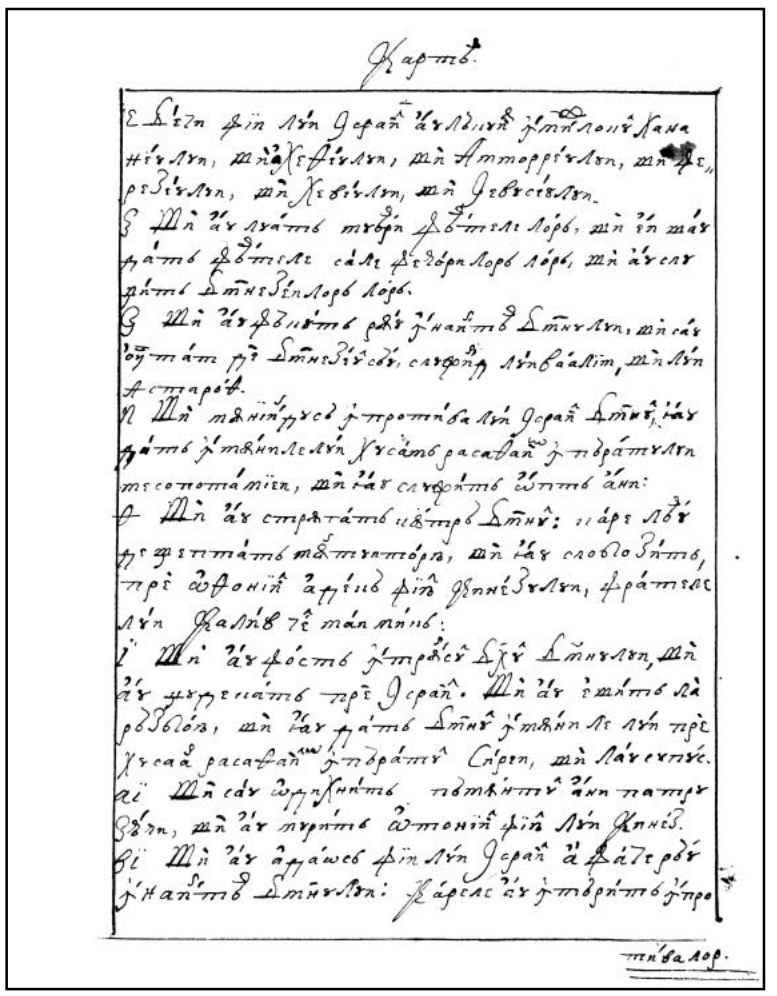

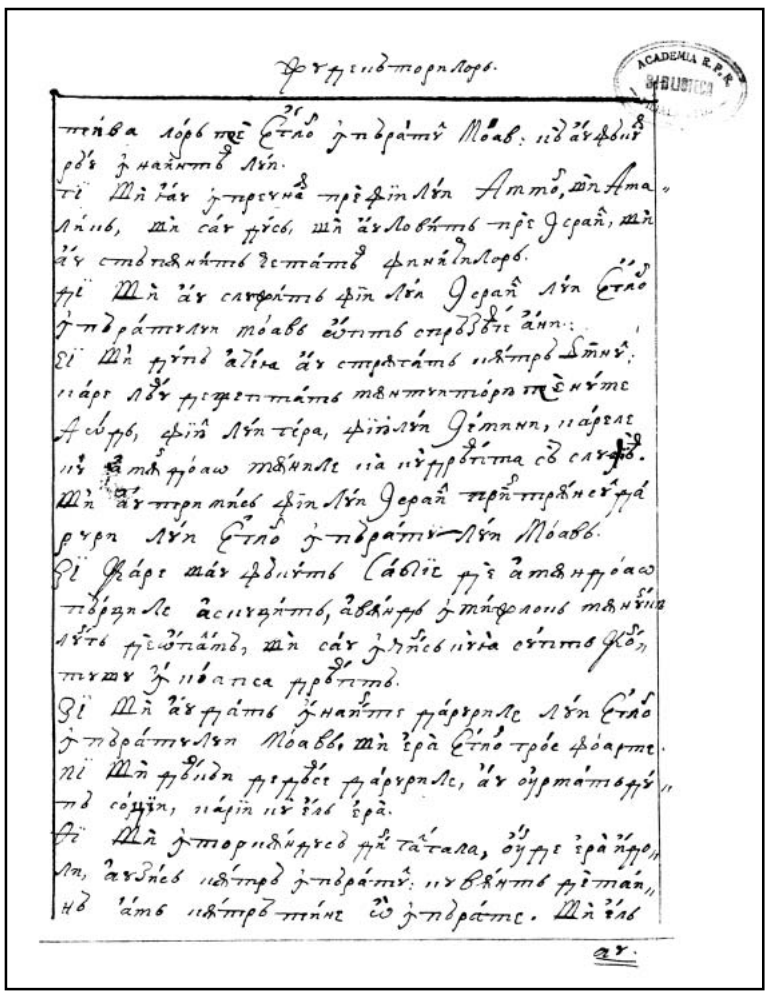

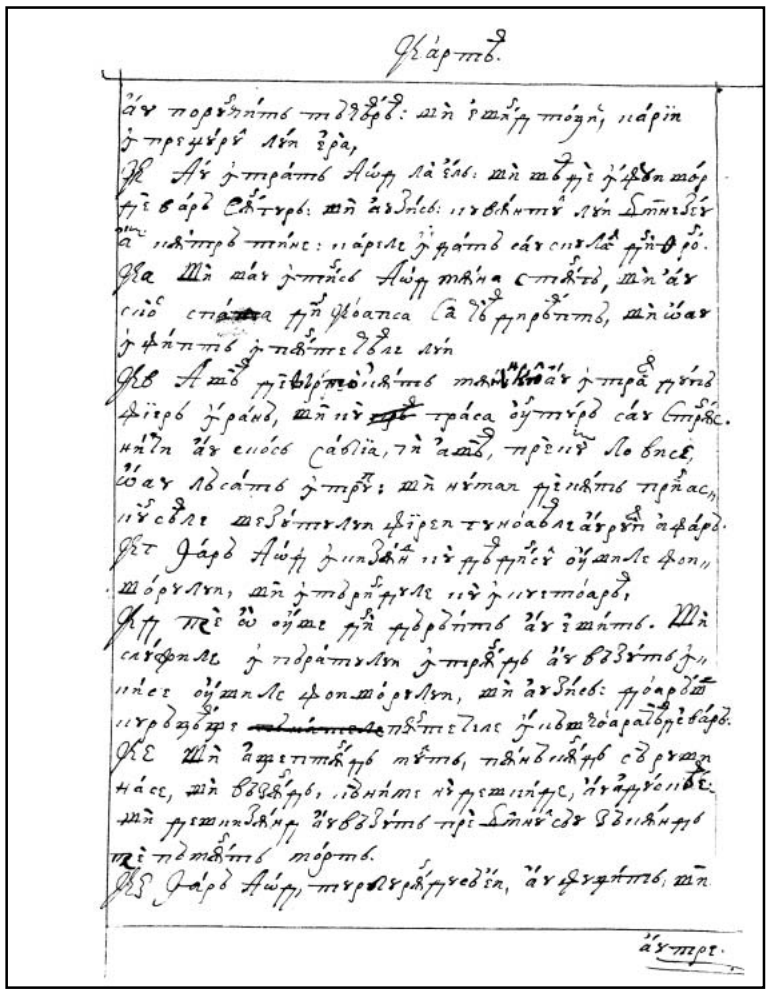

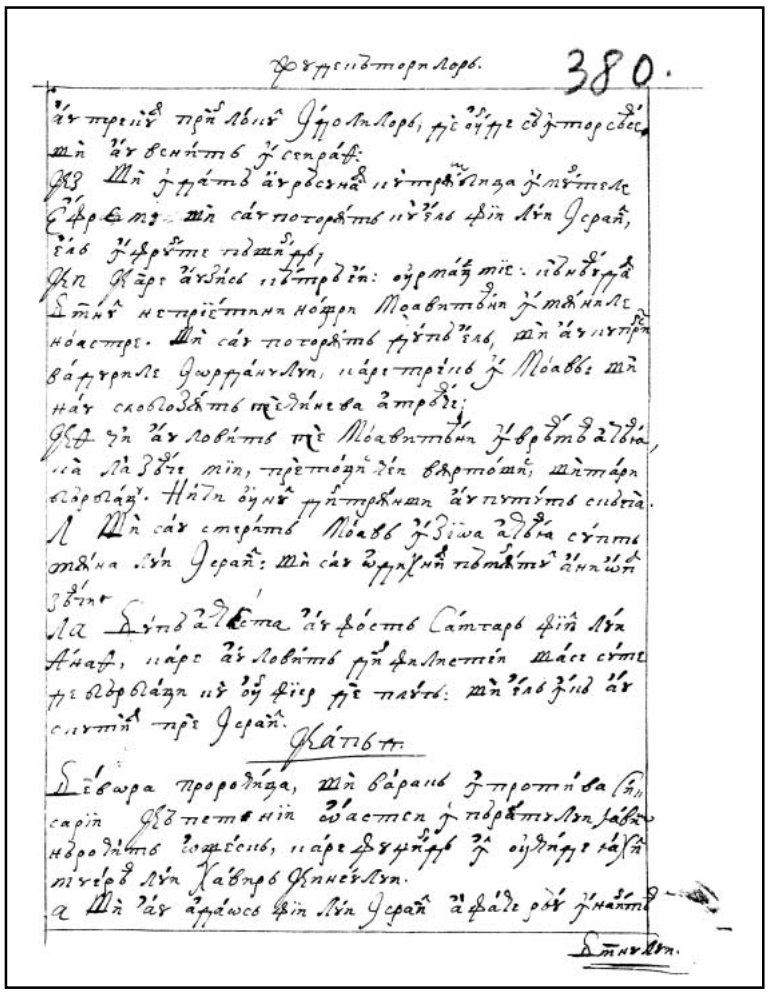

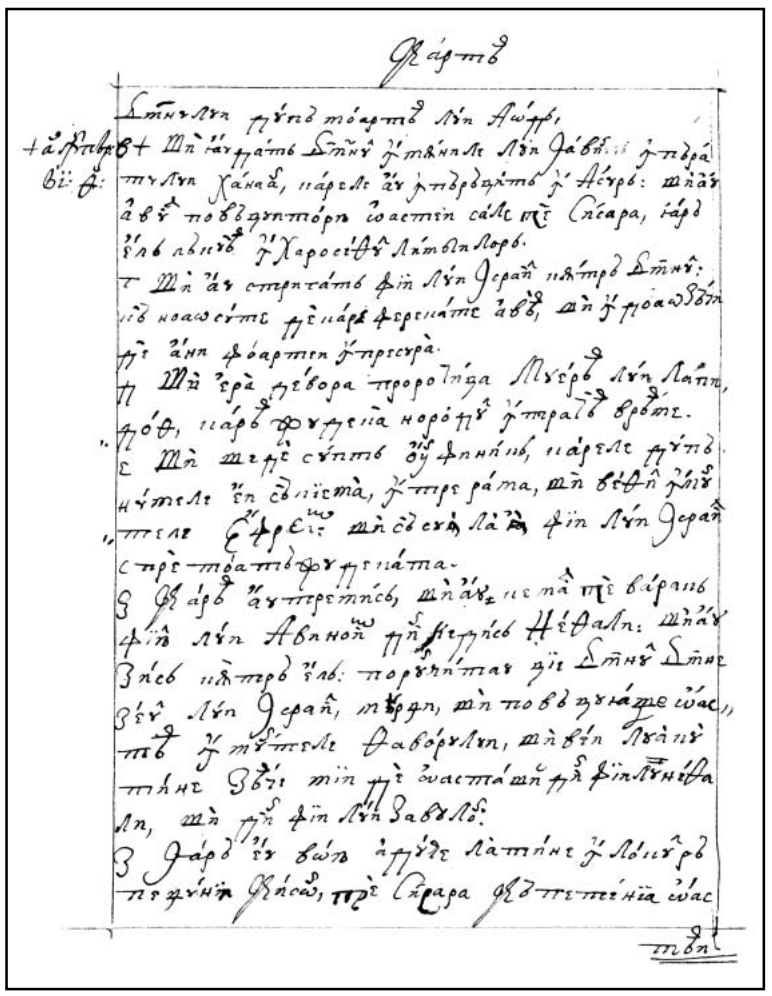

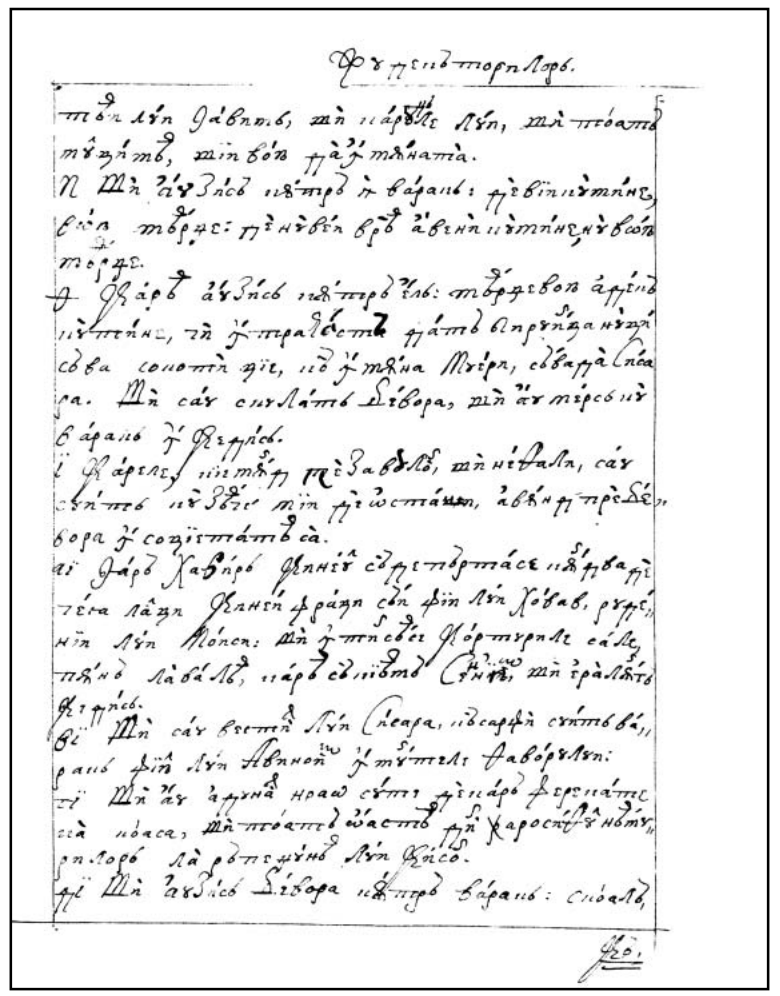

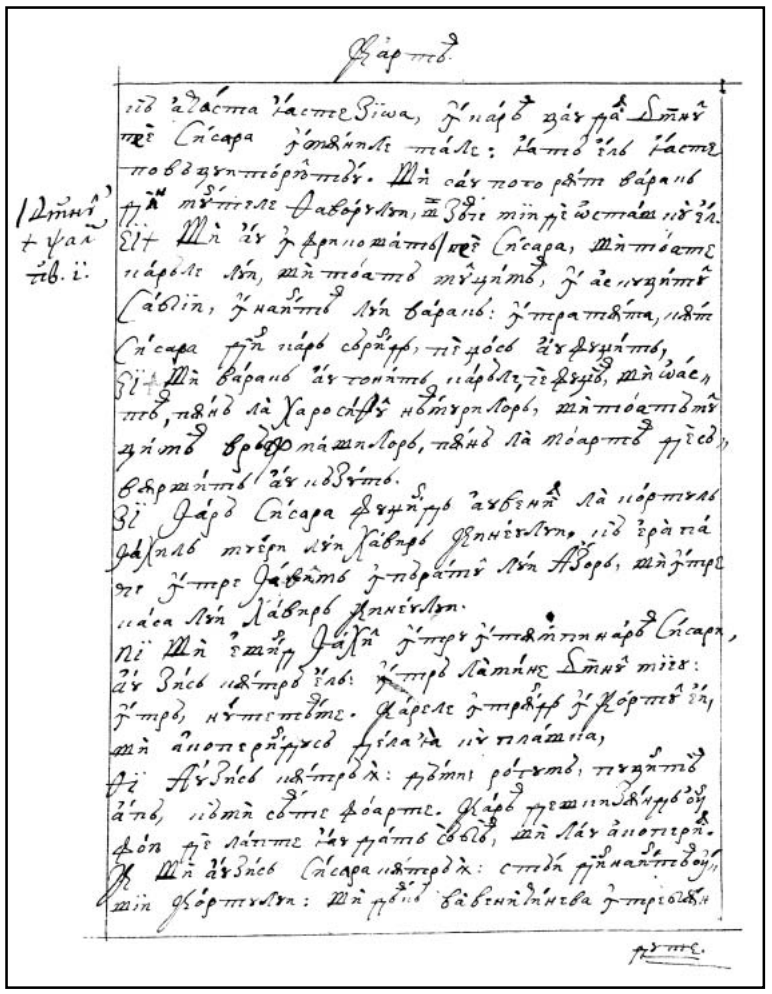

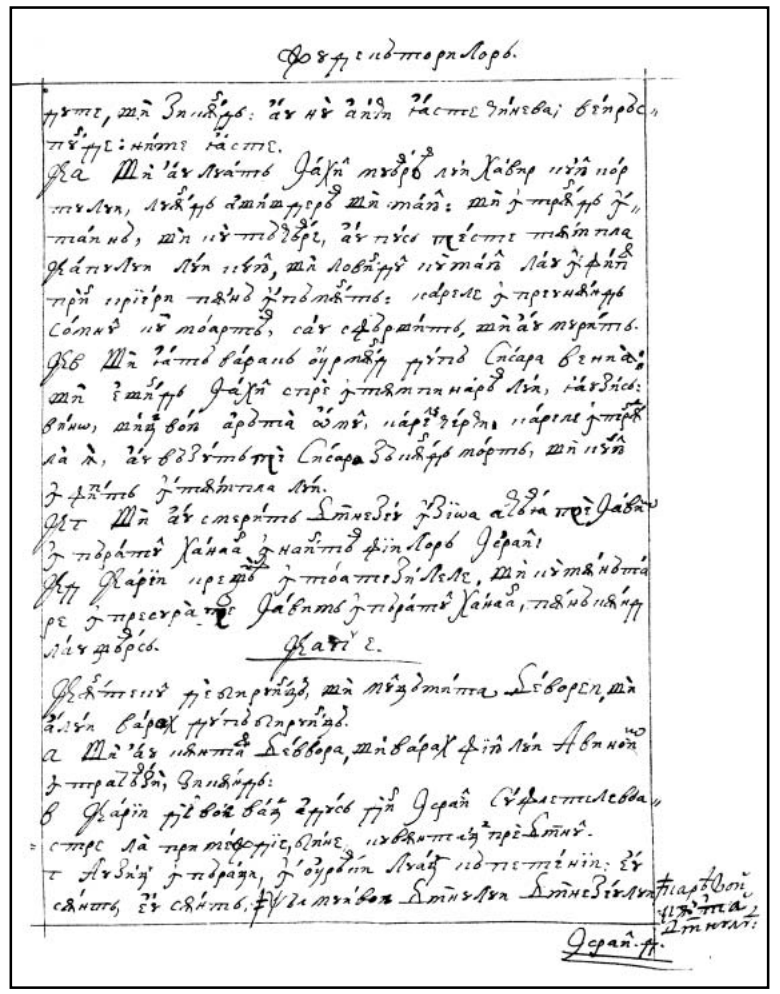

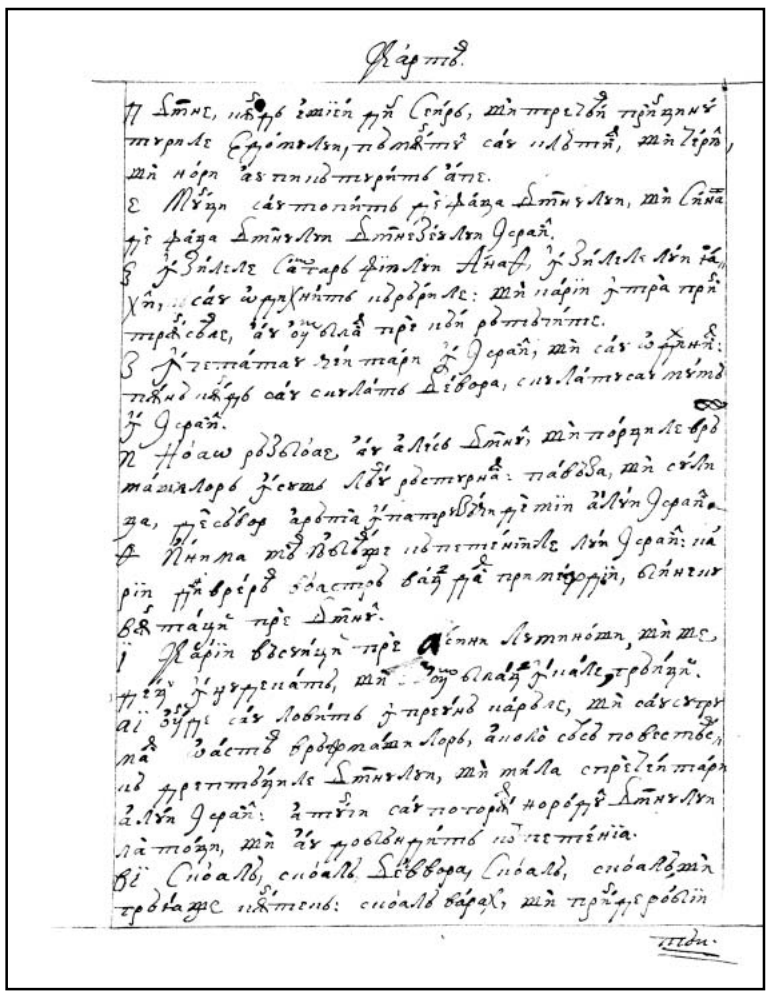

382v

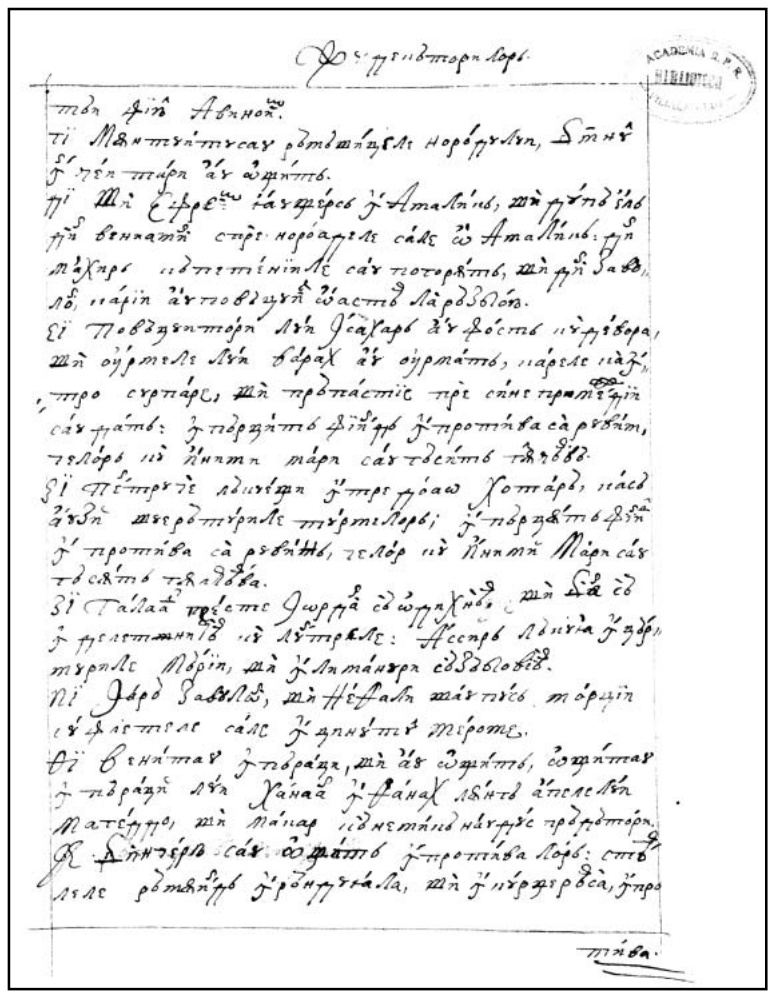

383r

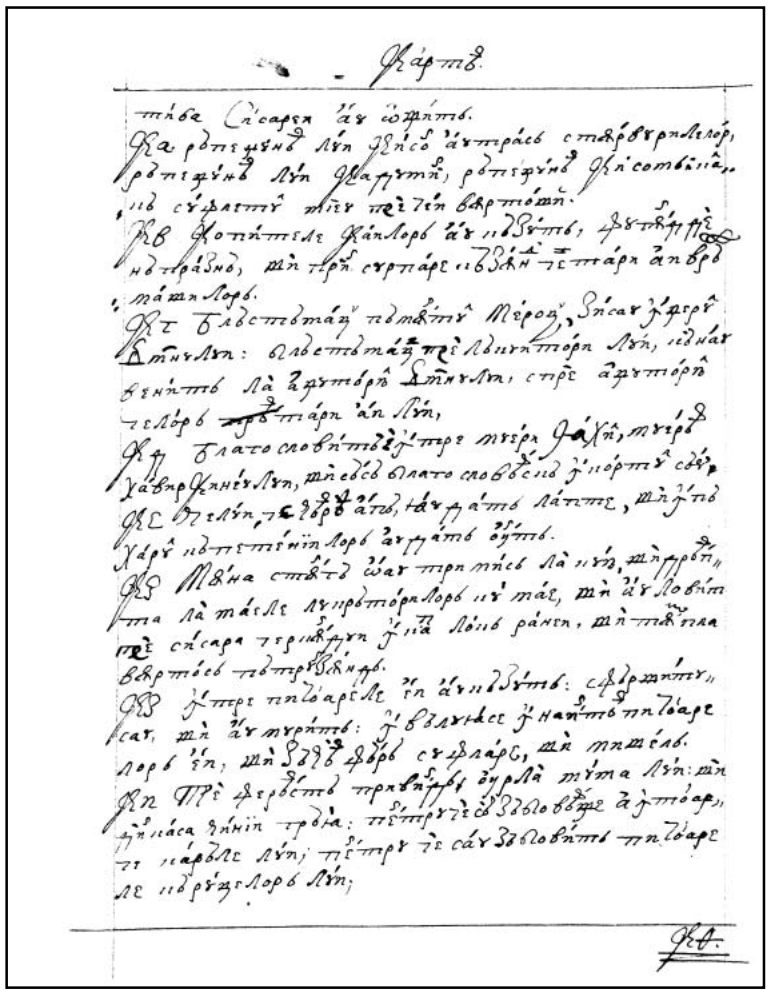

383v

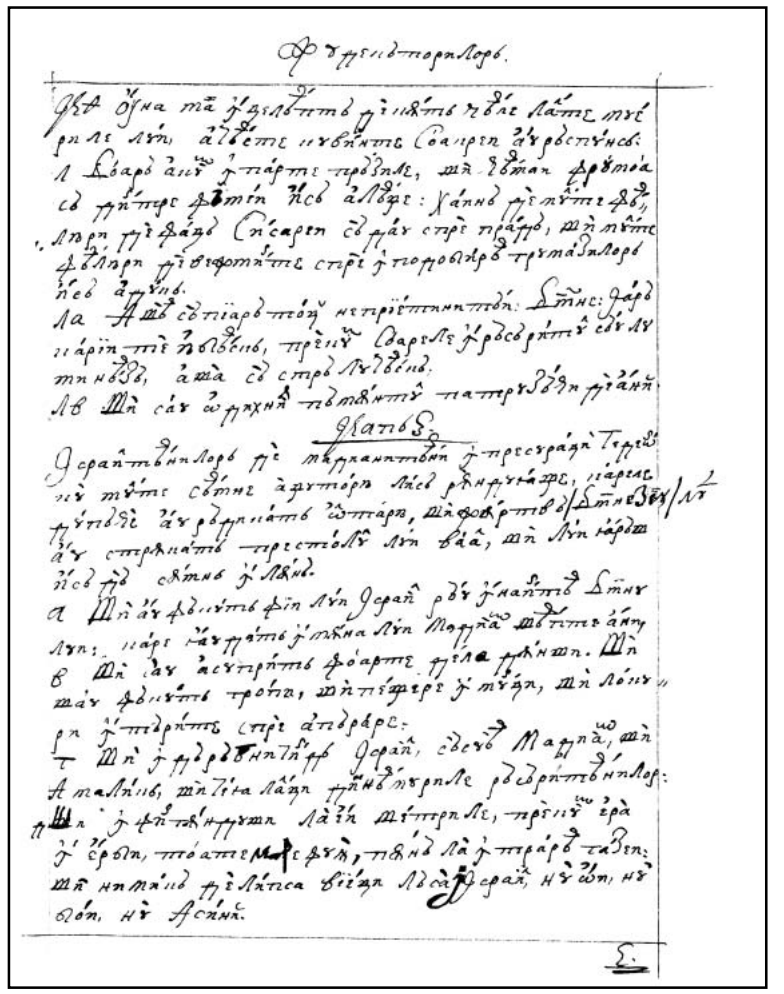

384r

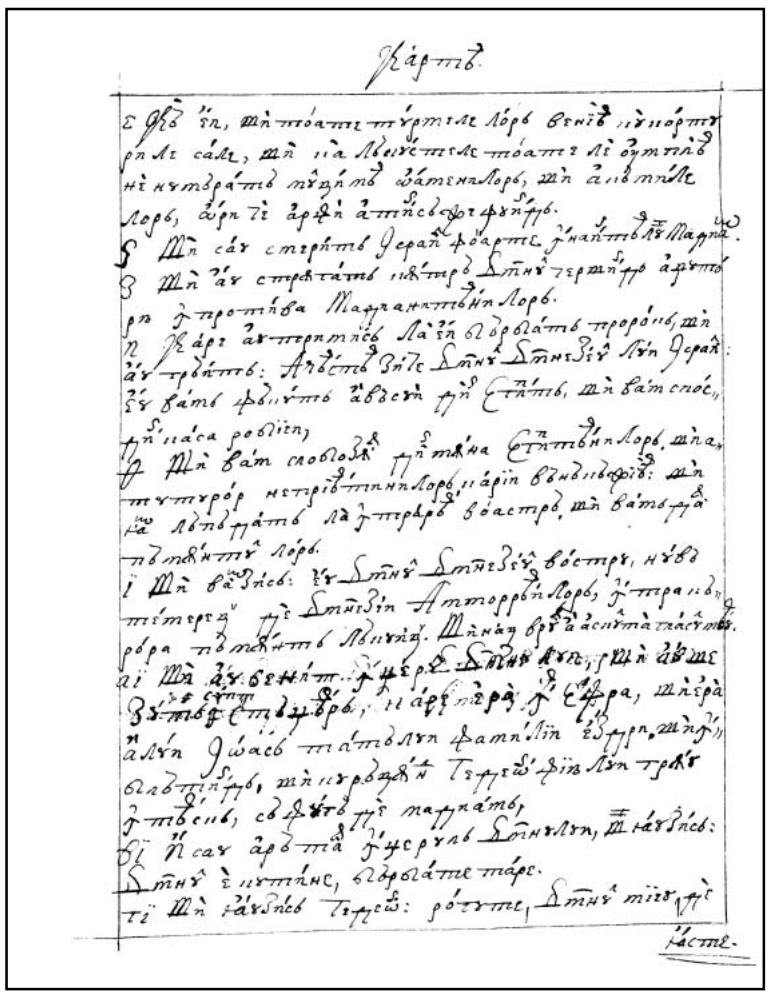

384v

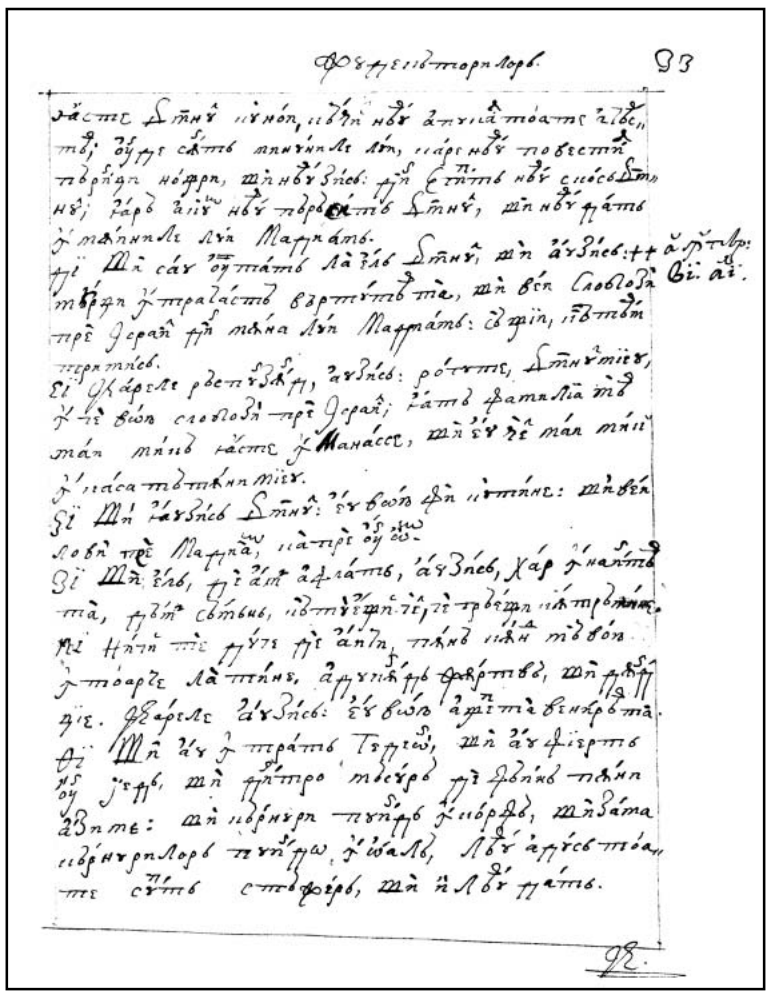

385r

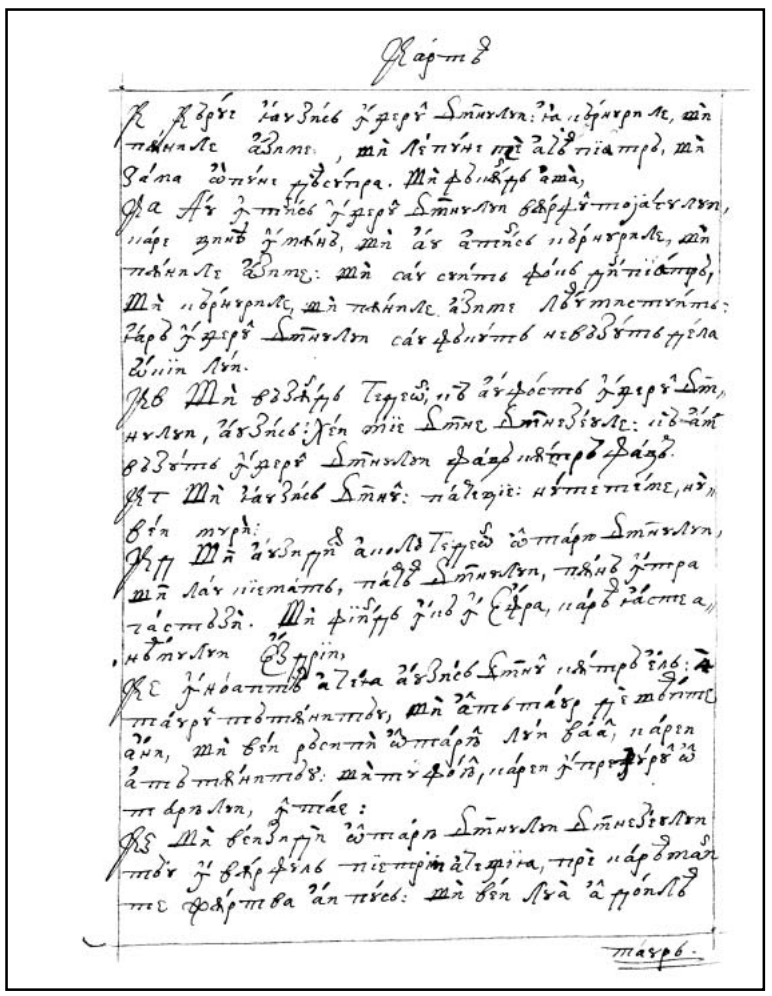

385v

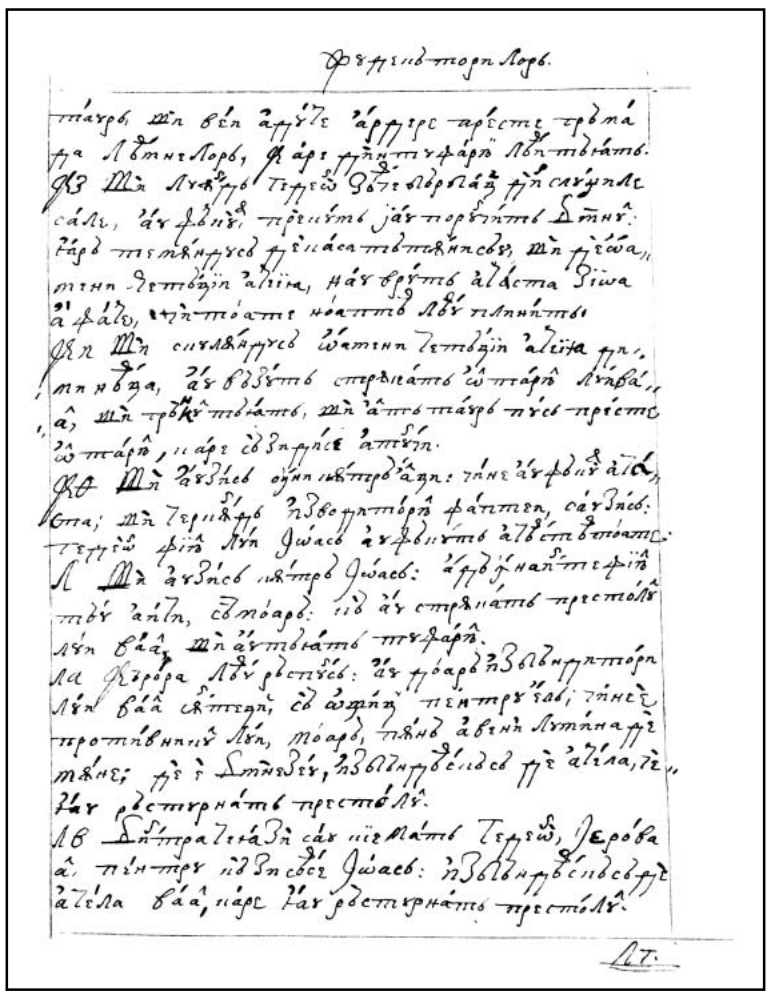

386r

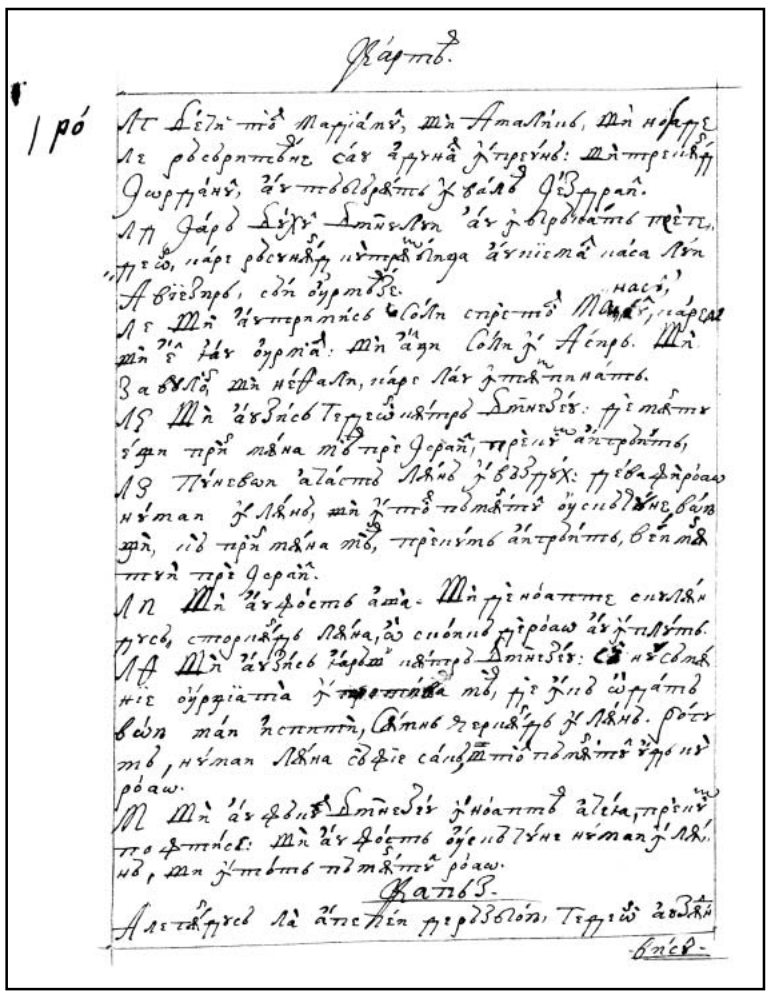

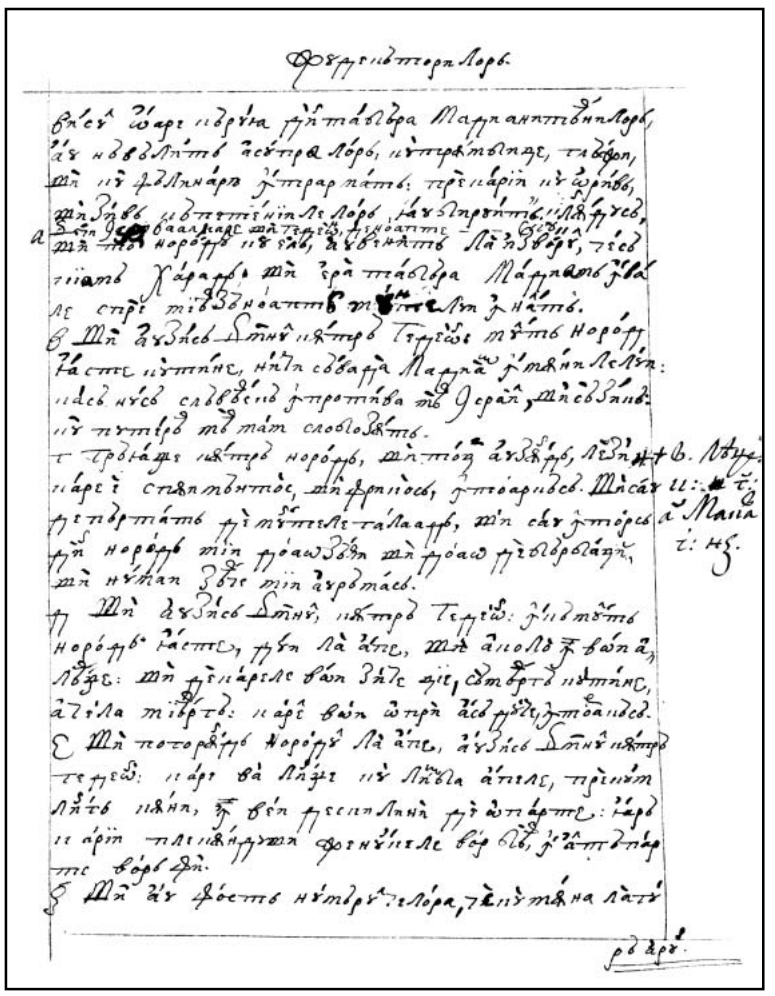

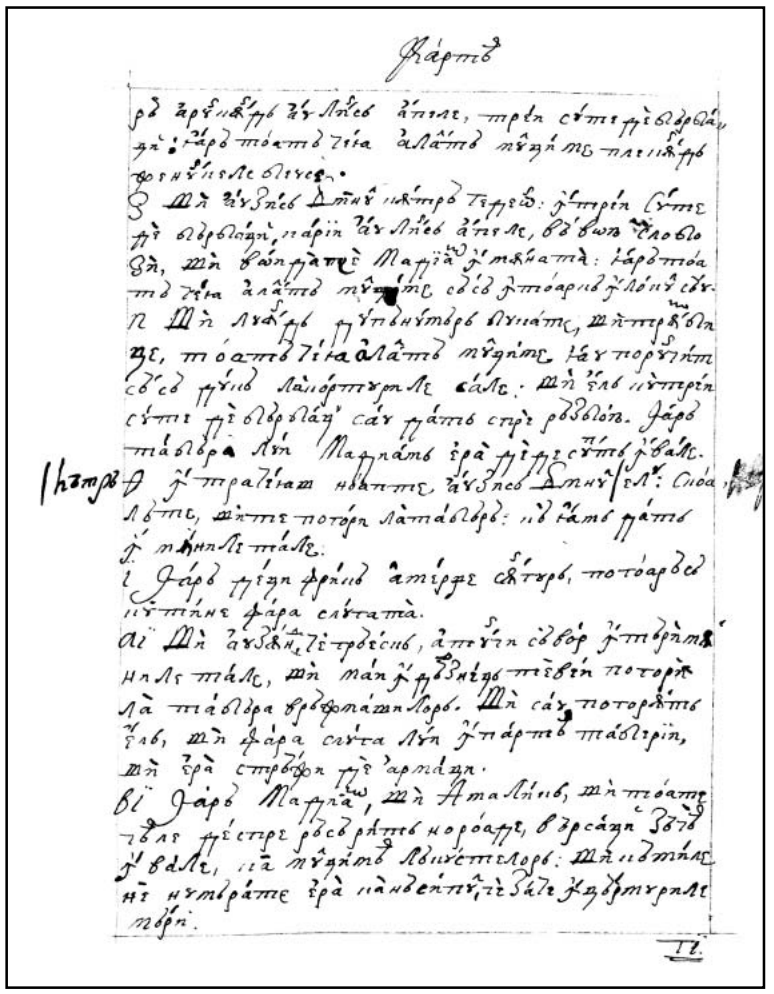

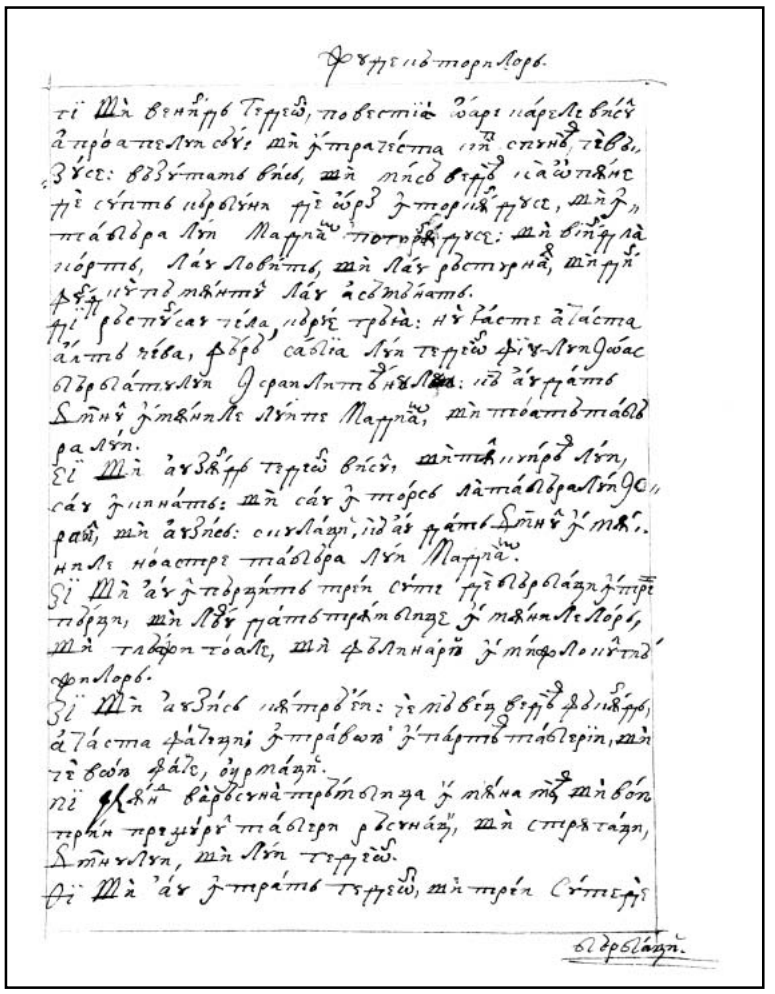

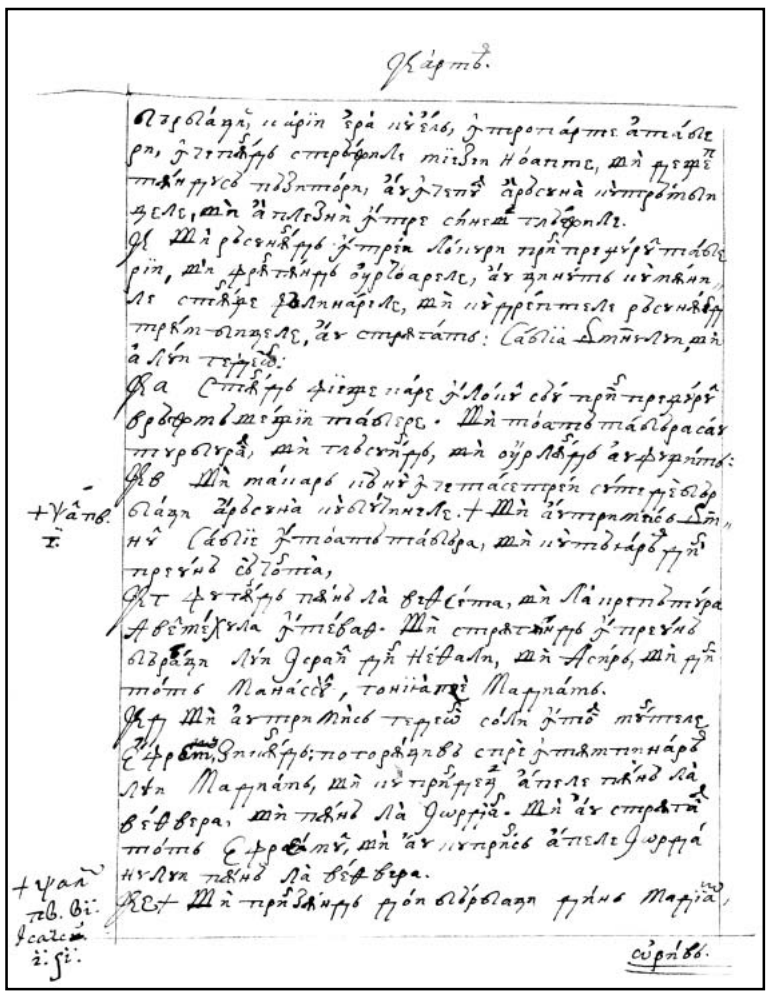

388v

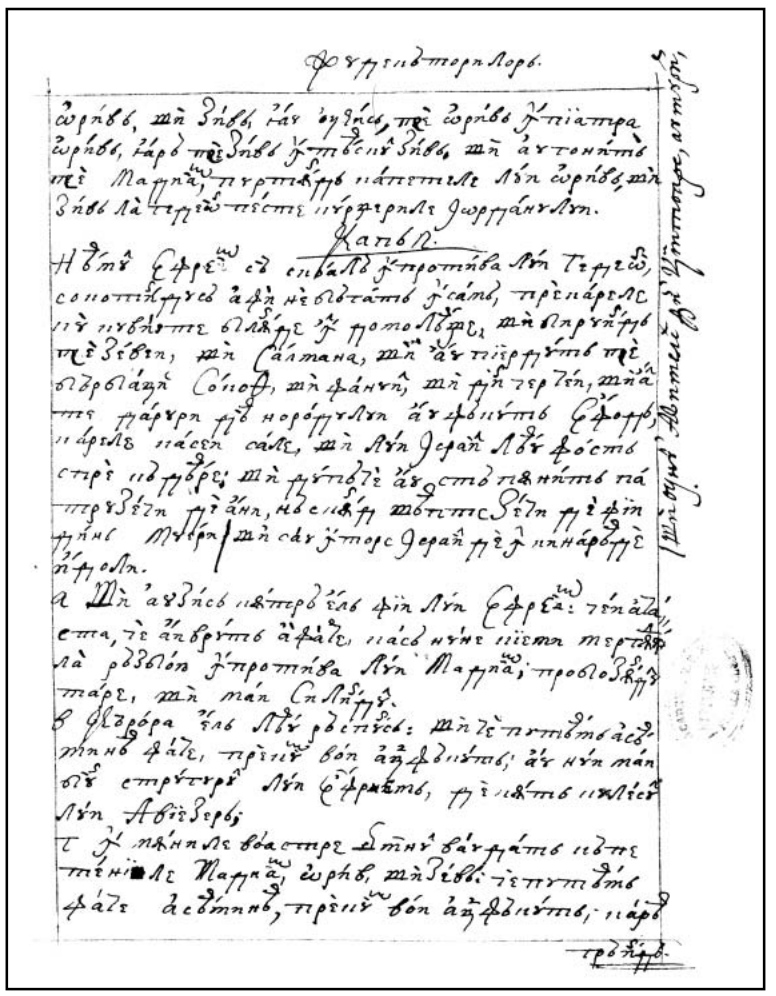

389r

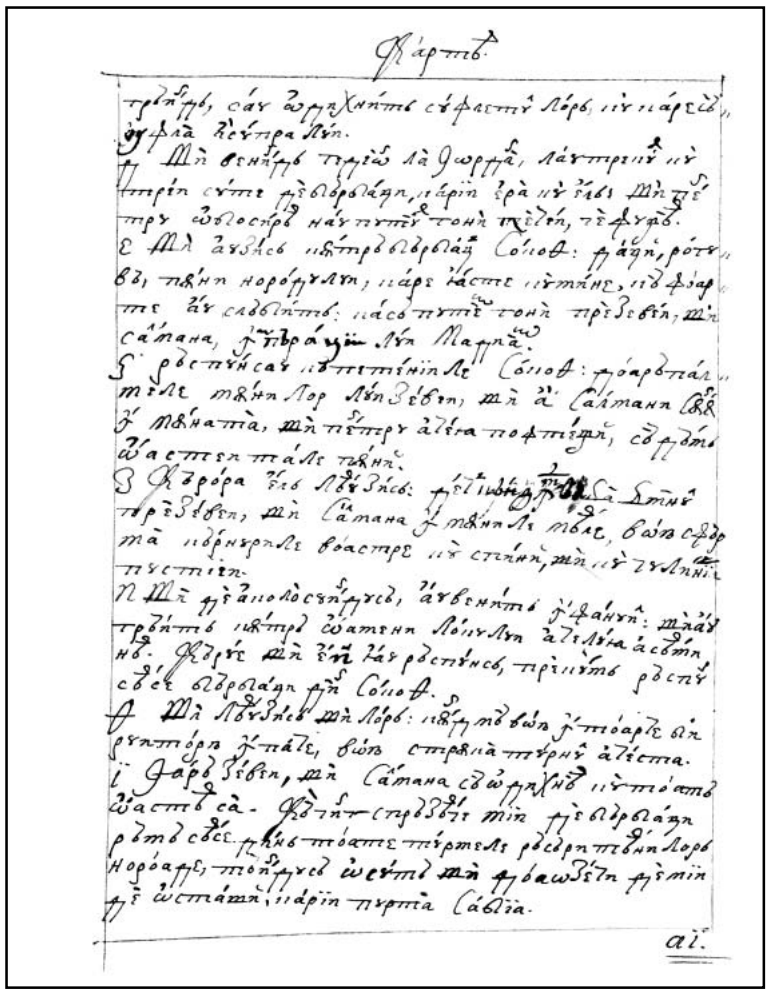

389v

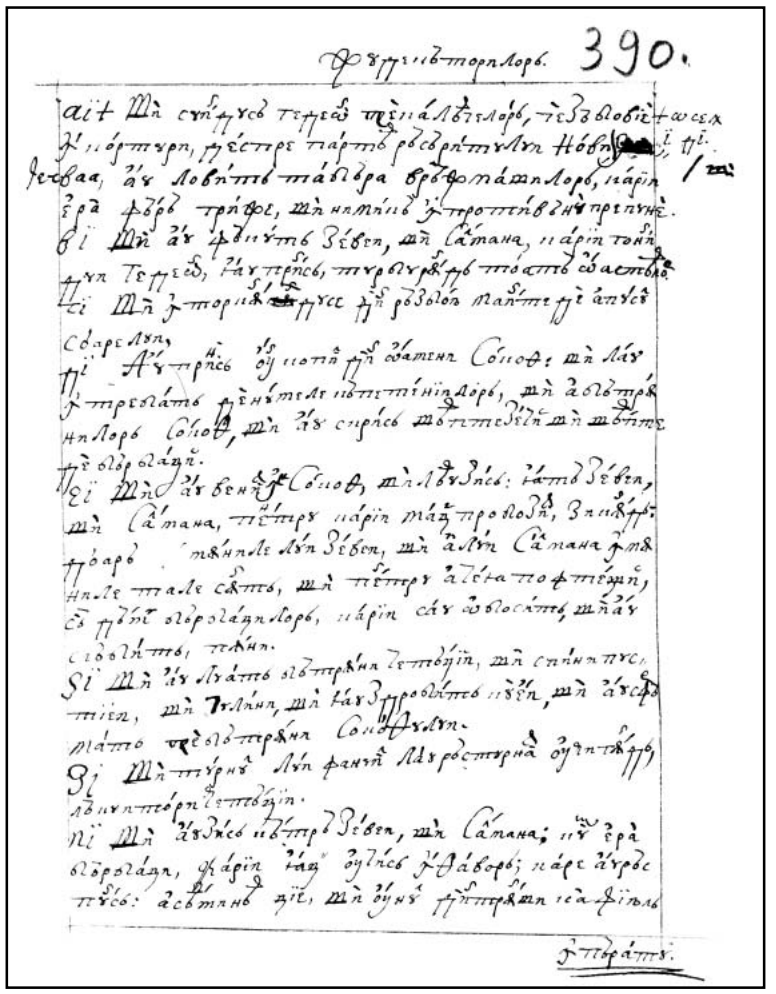

390r

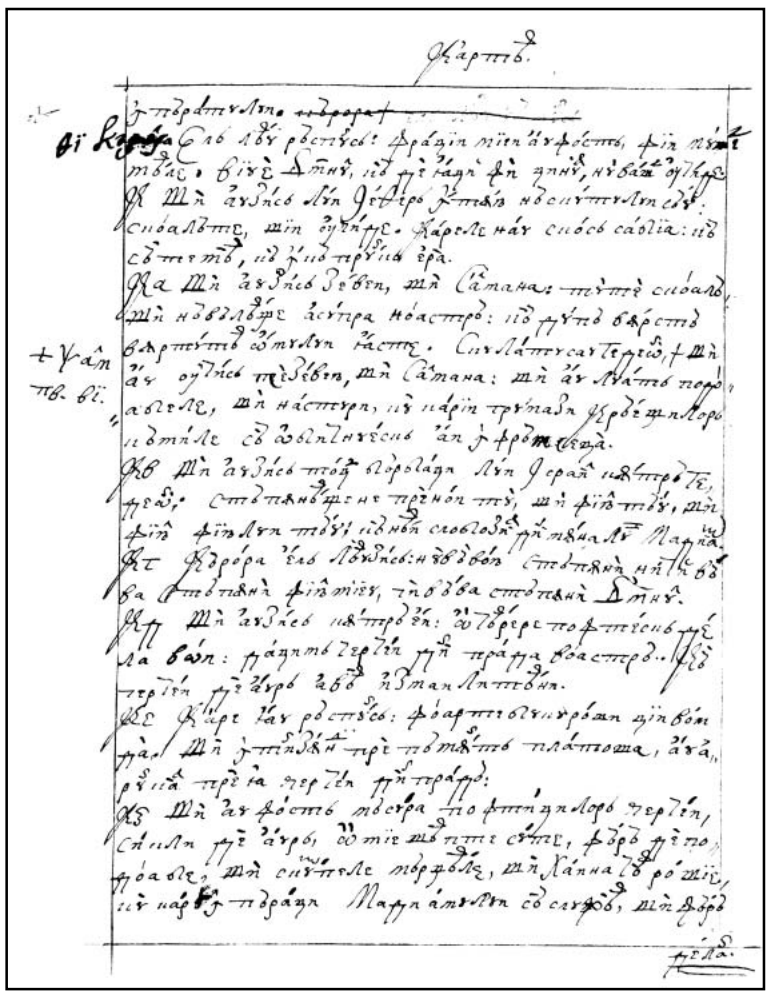

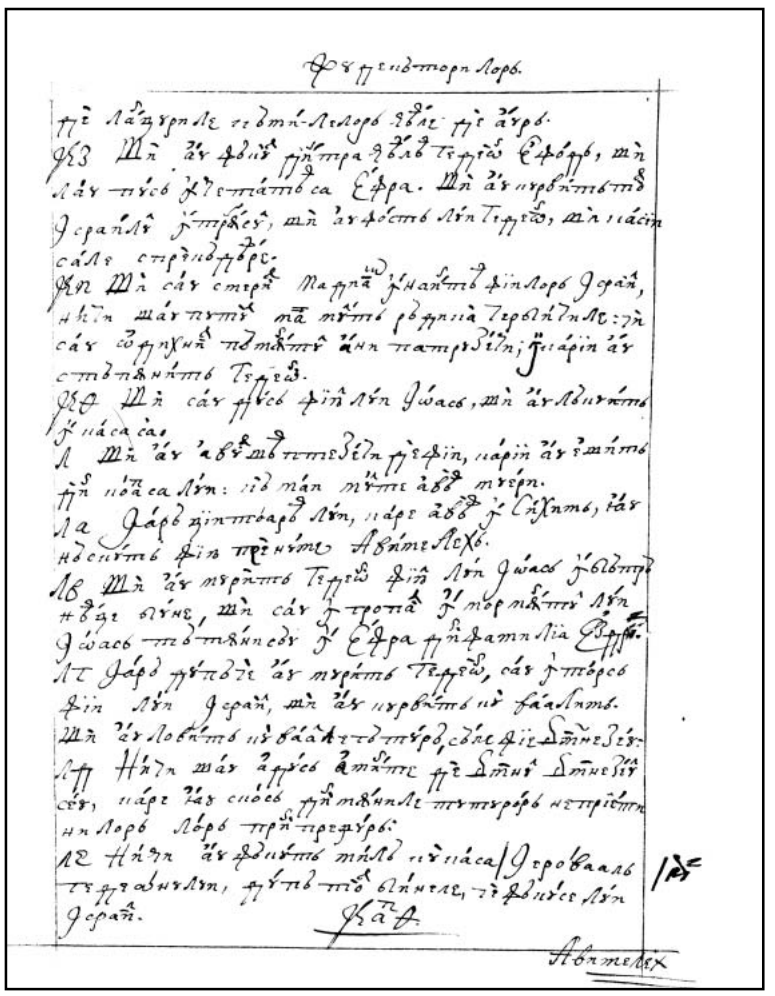

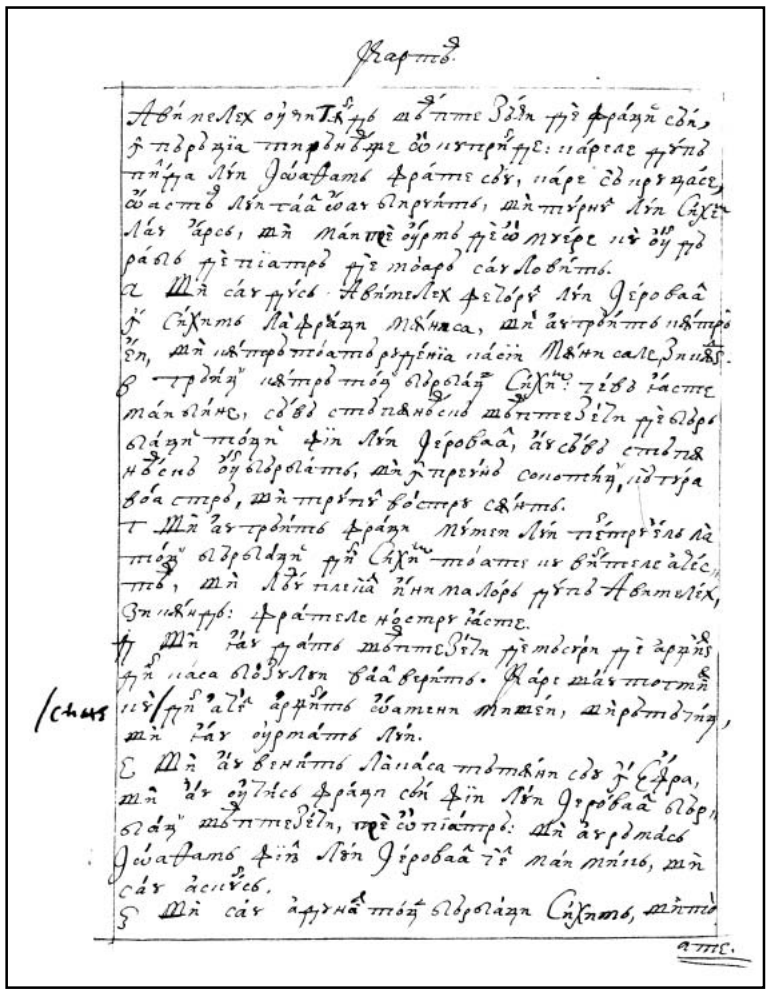

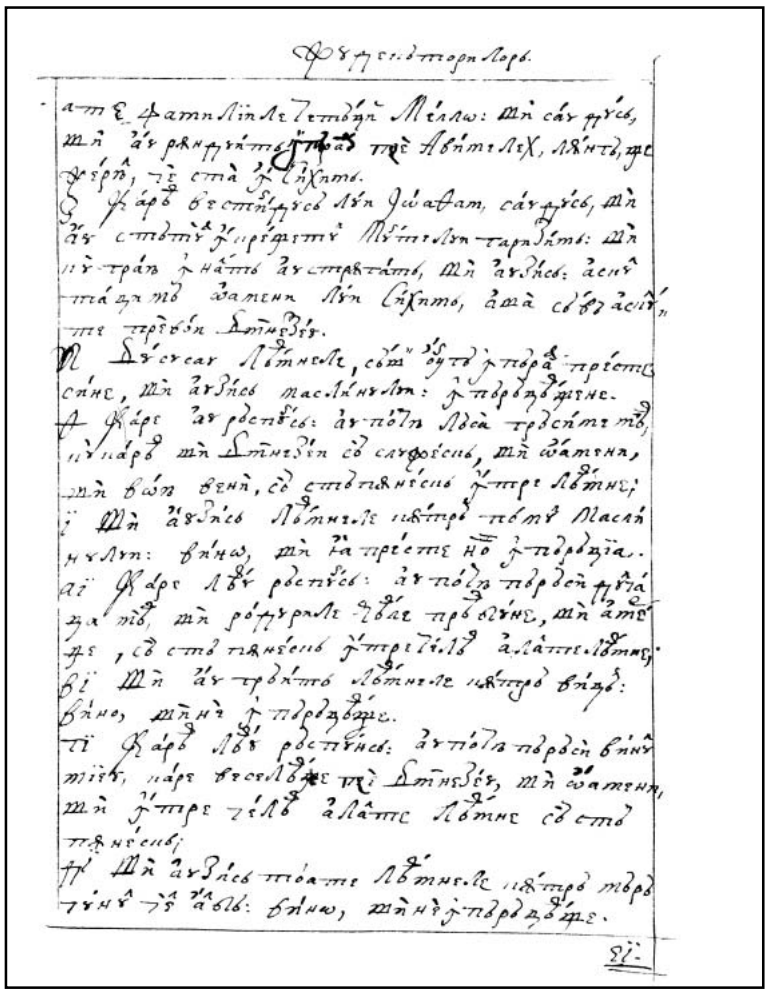

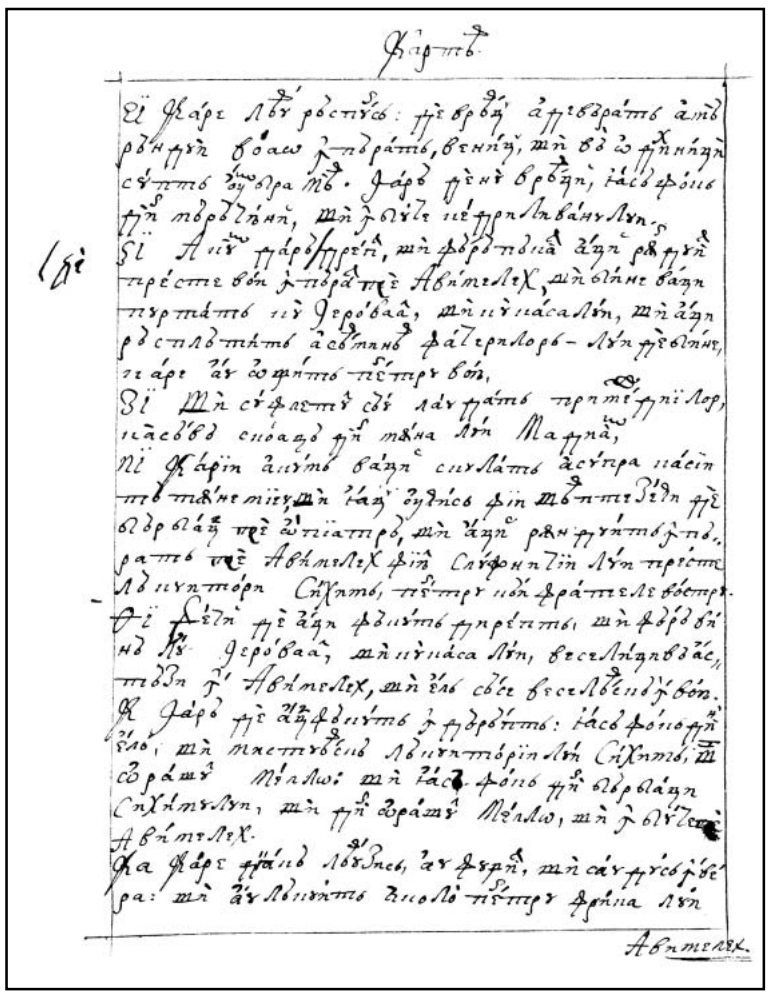

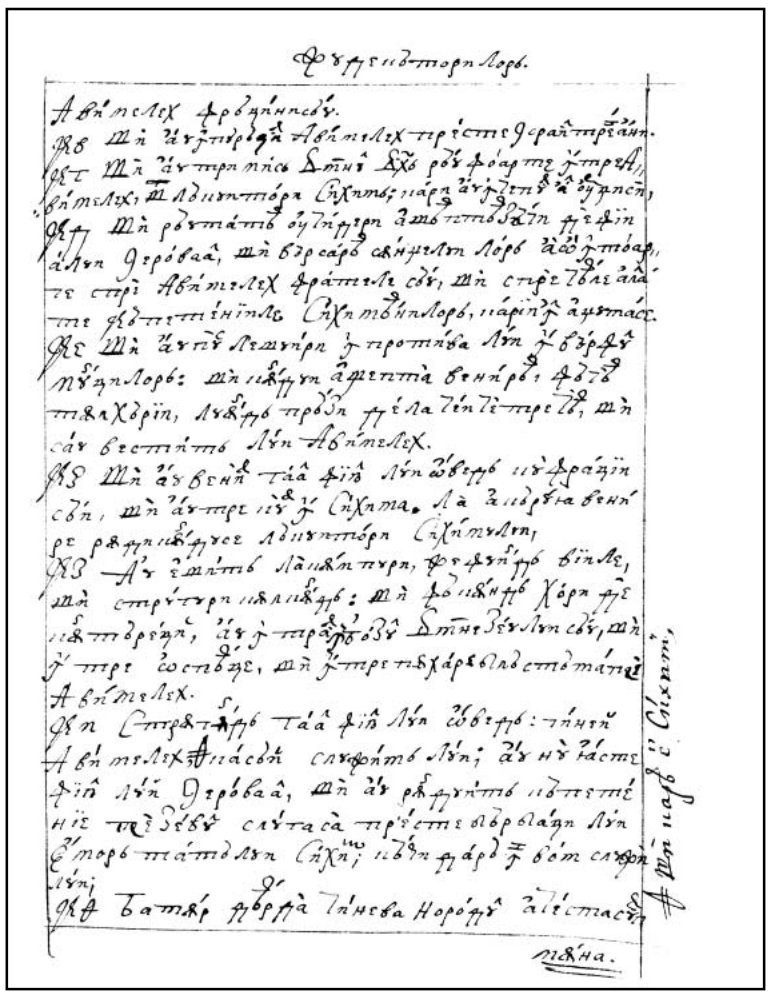

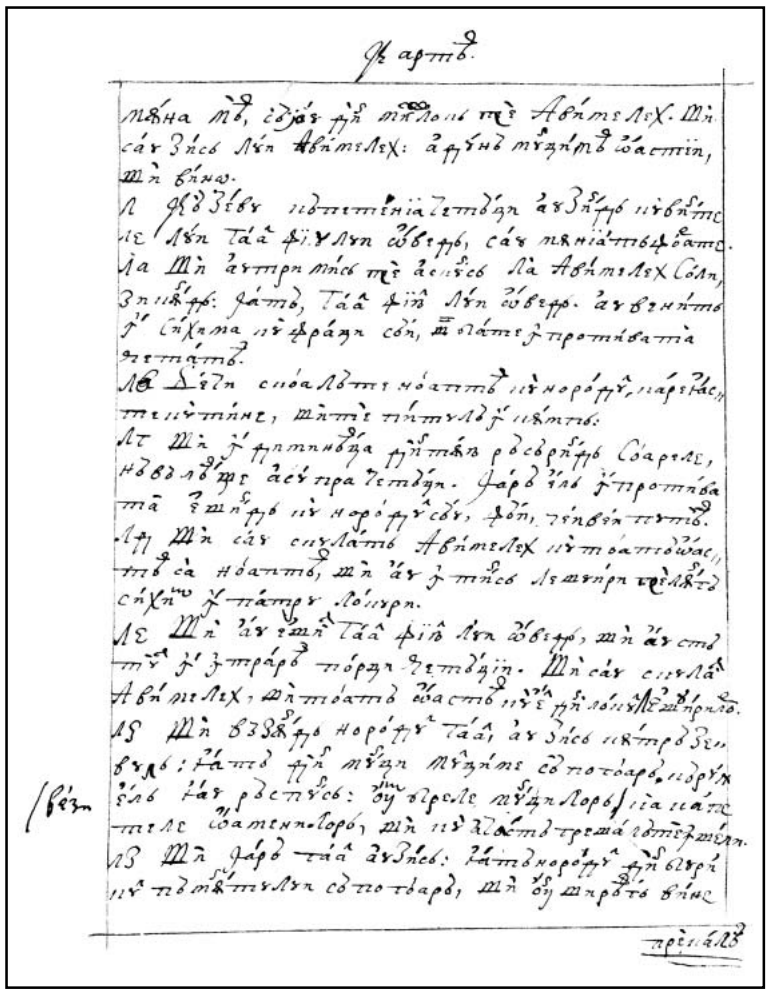

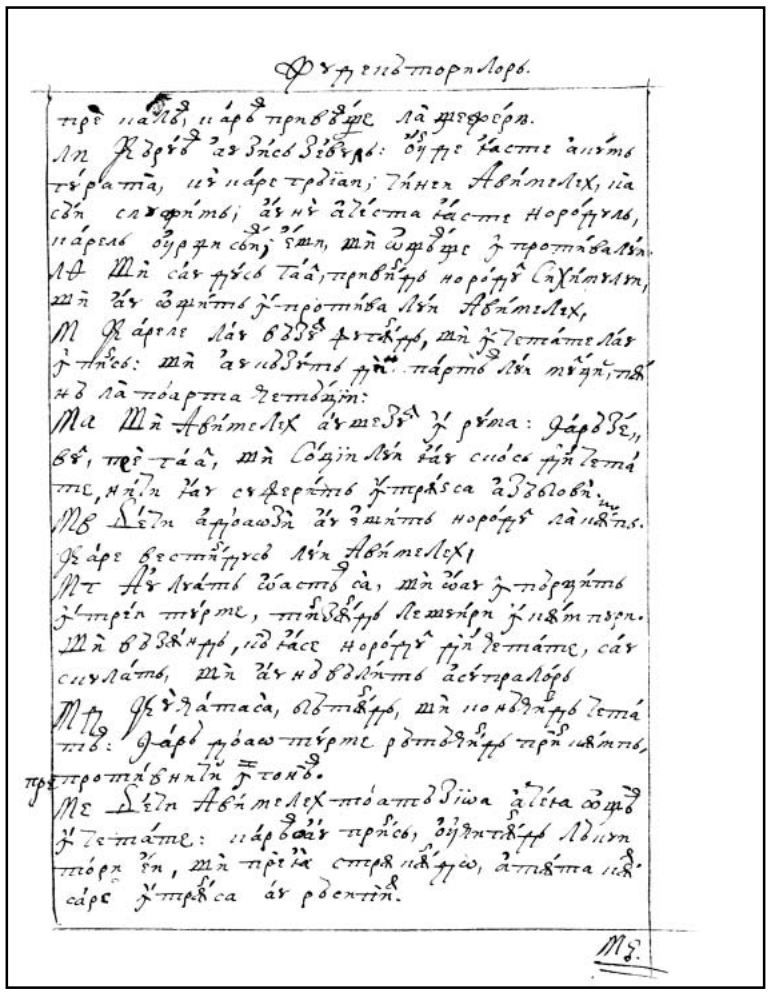

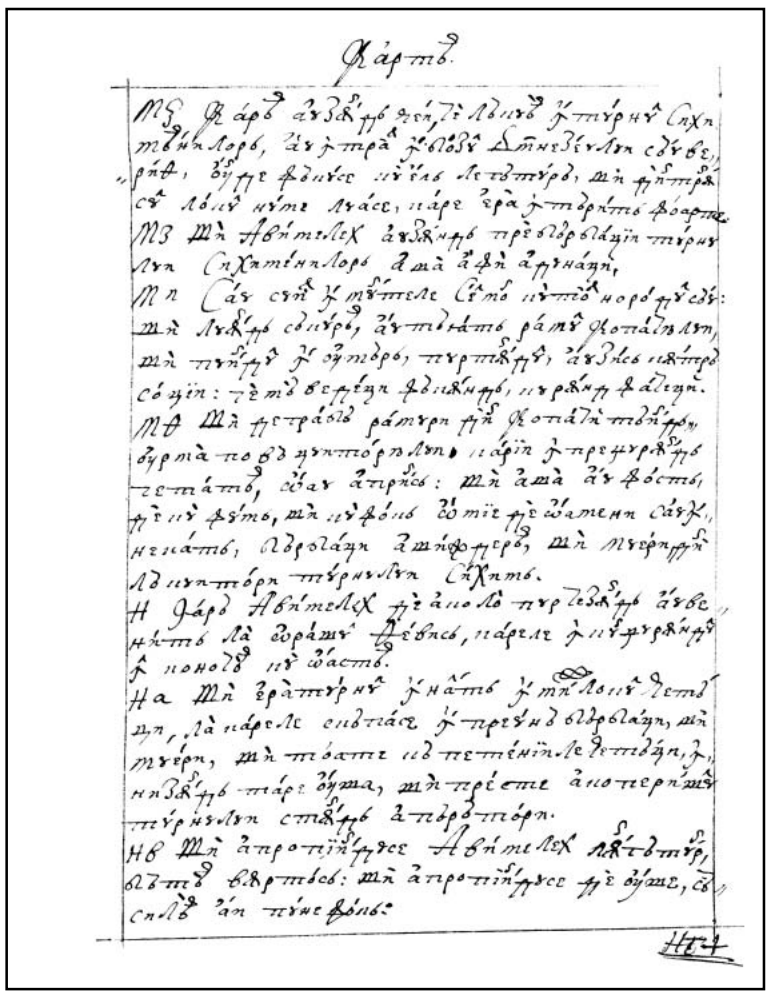

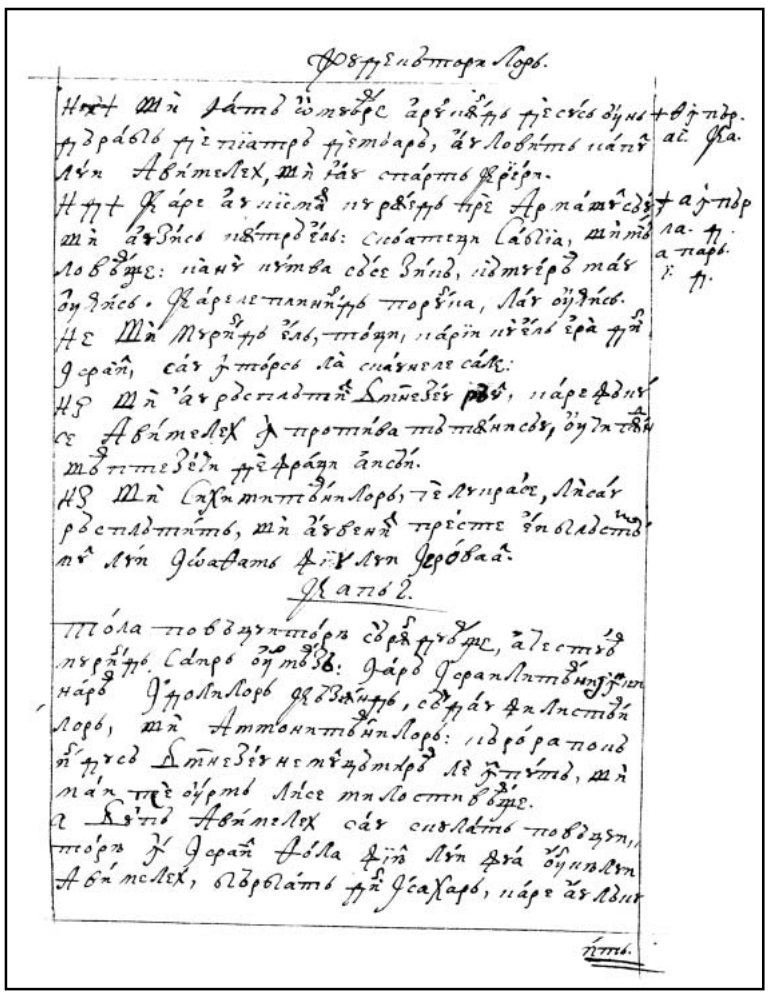

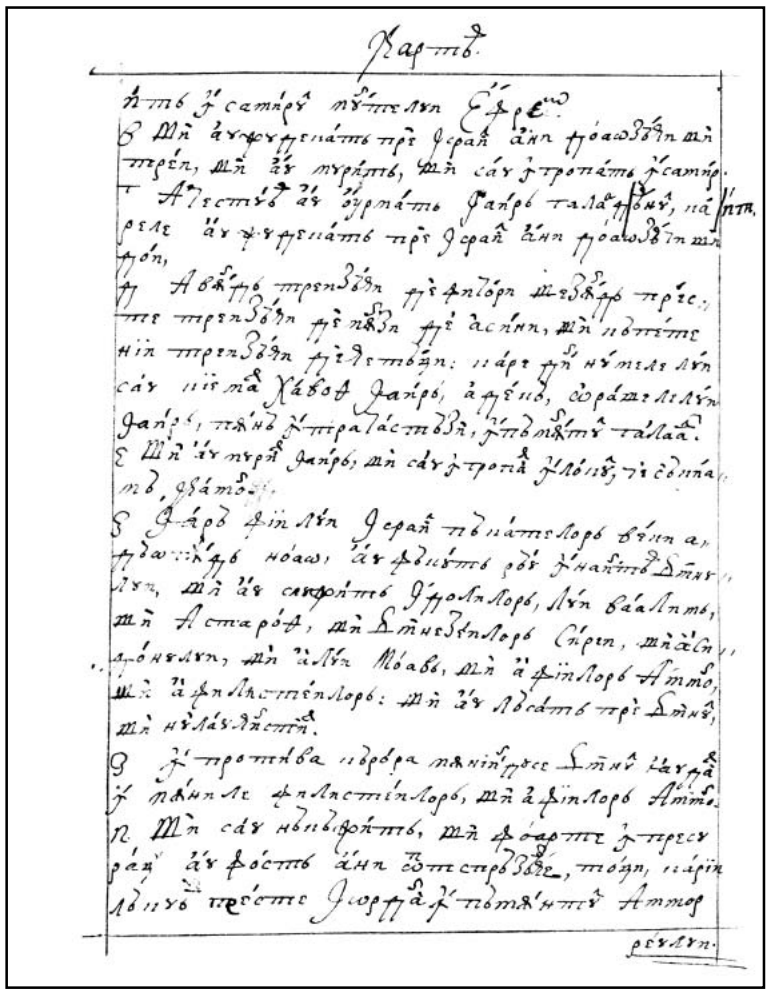

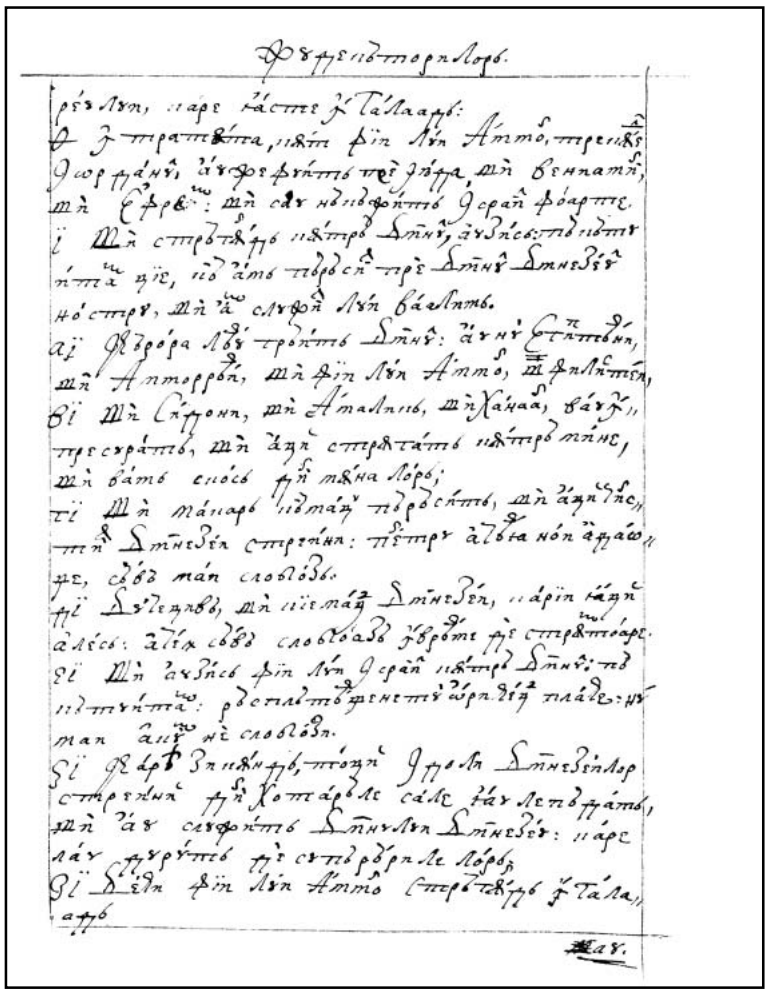

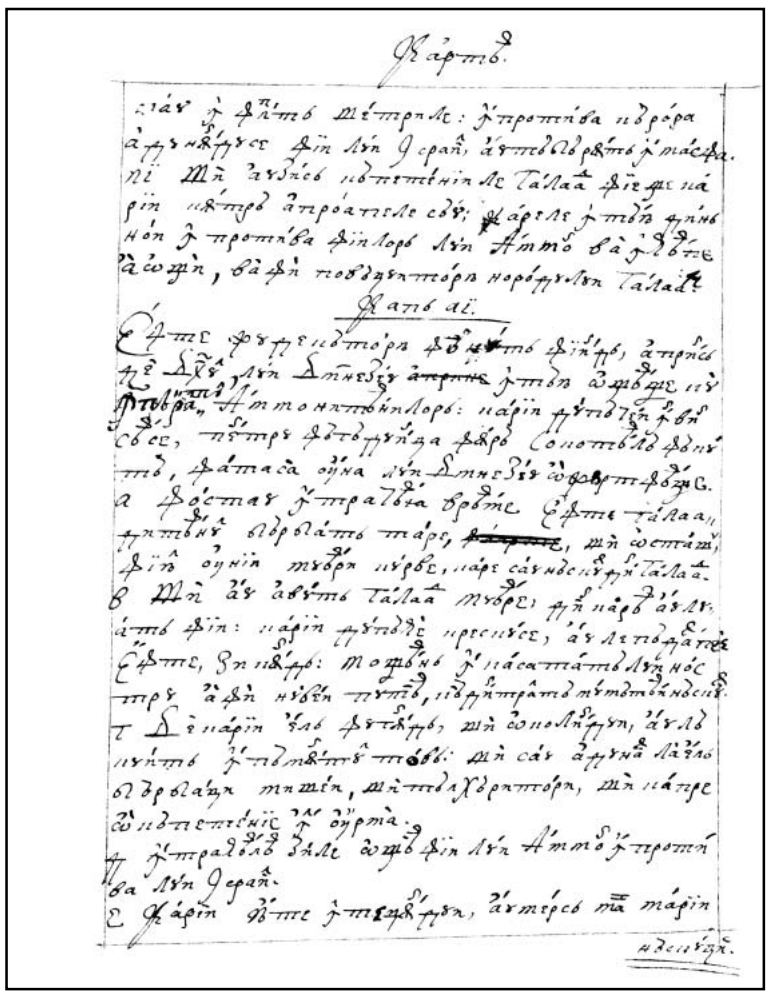

396v

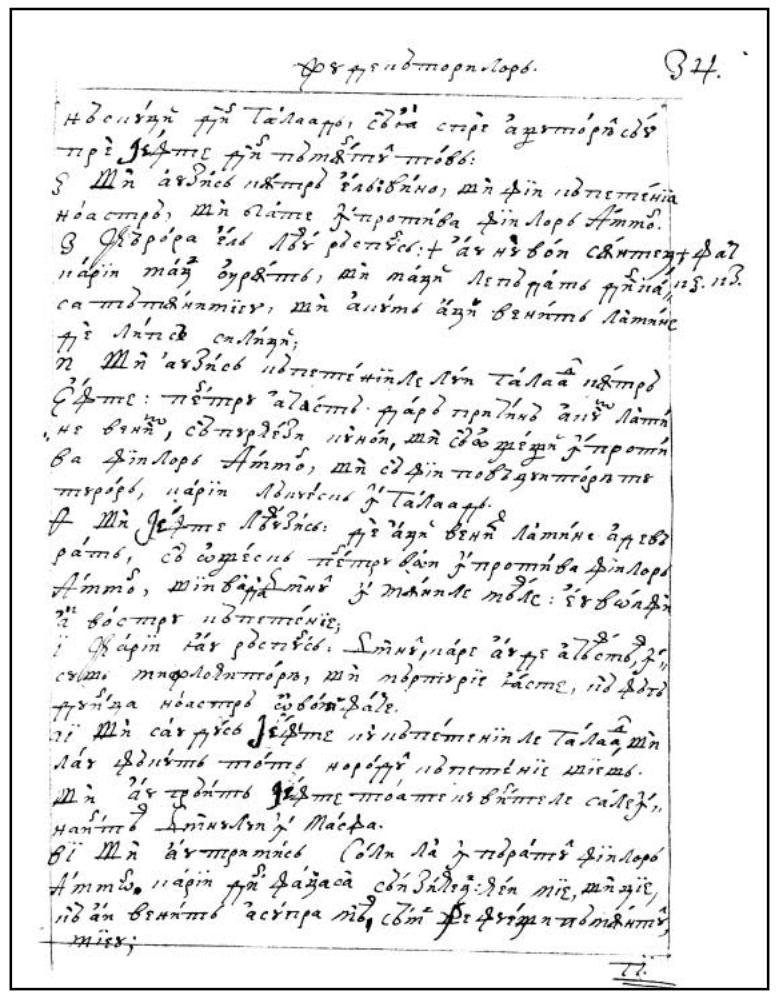

397r

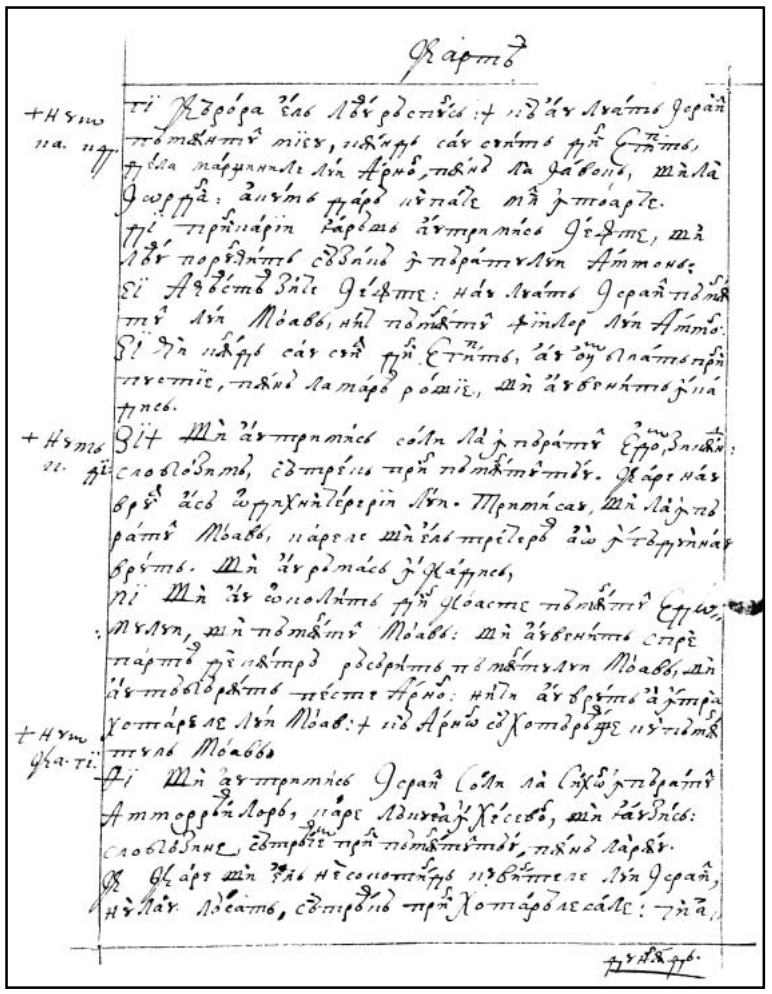

397v

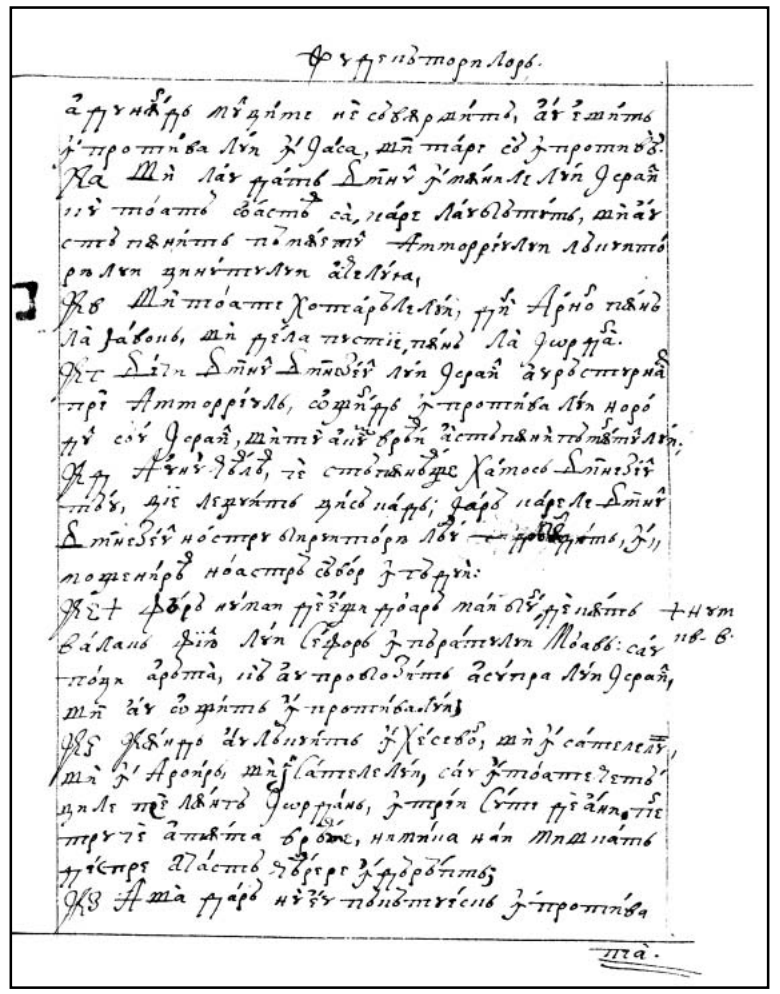

398r

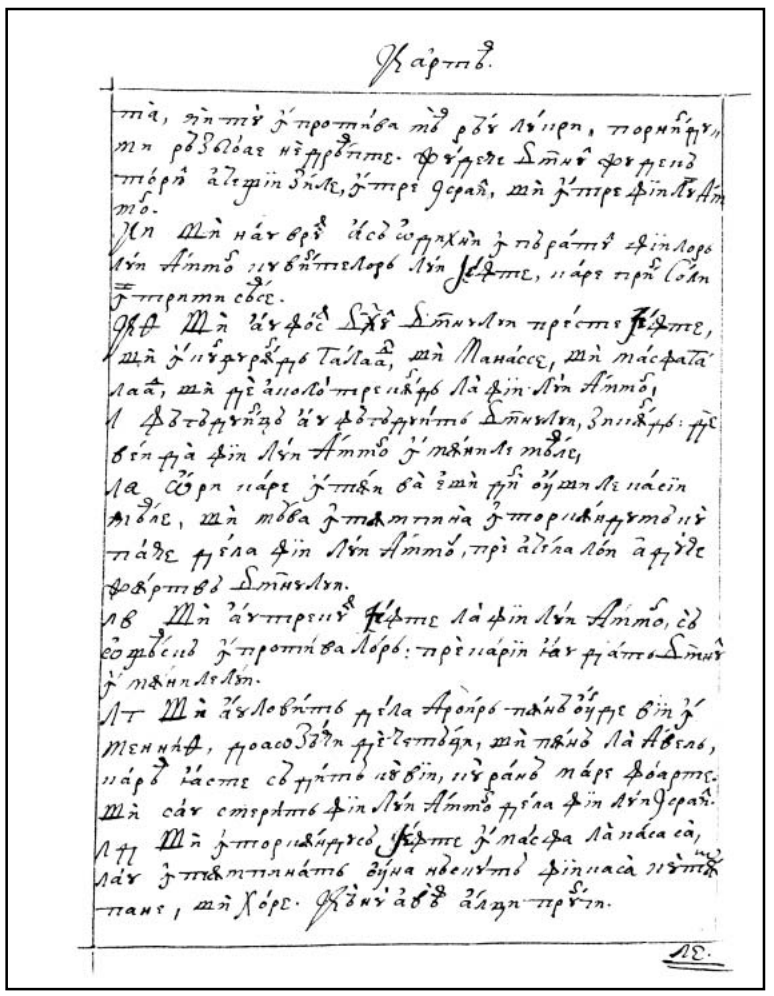

398v

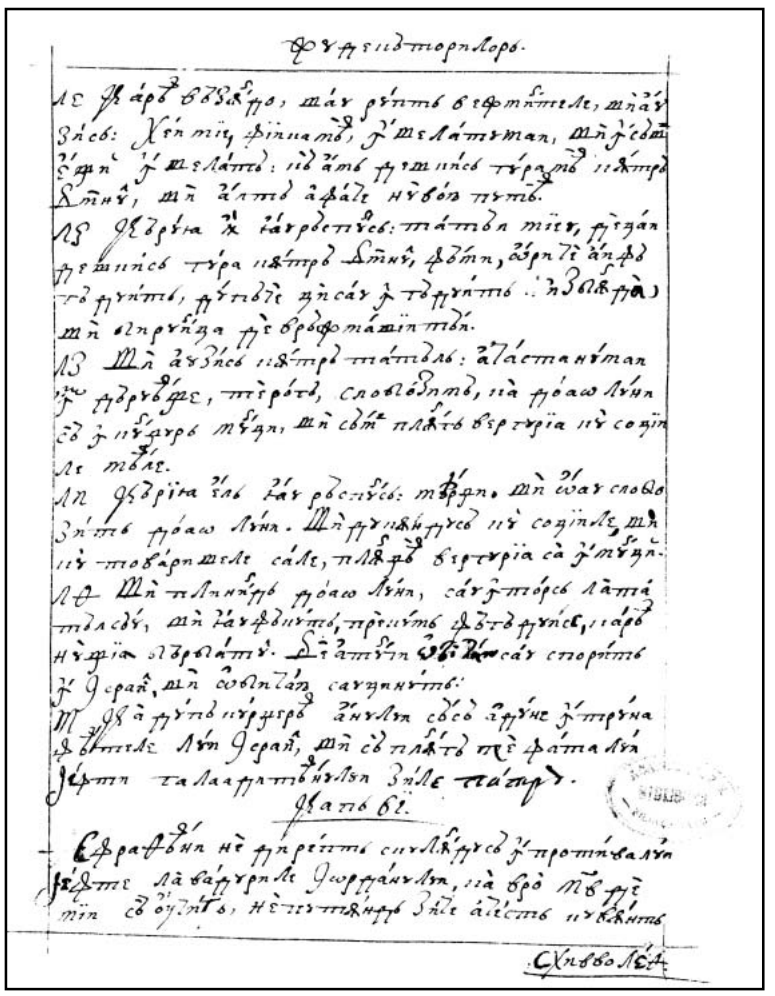

399r

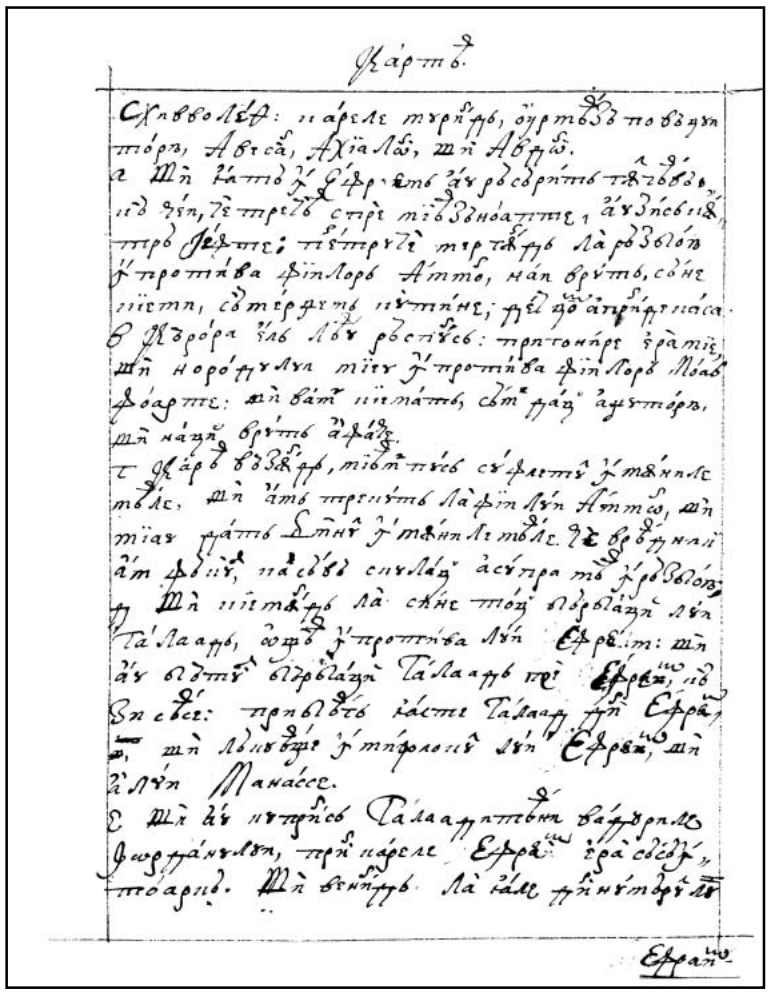

399v

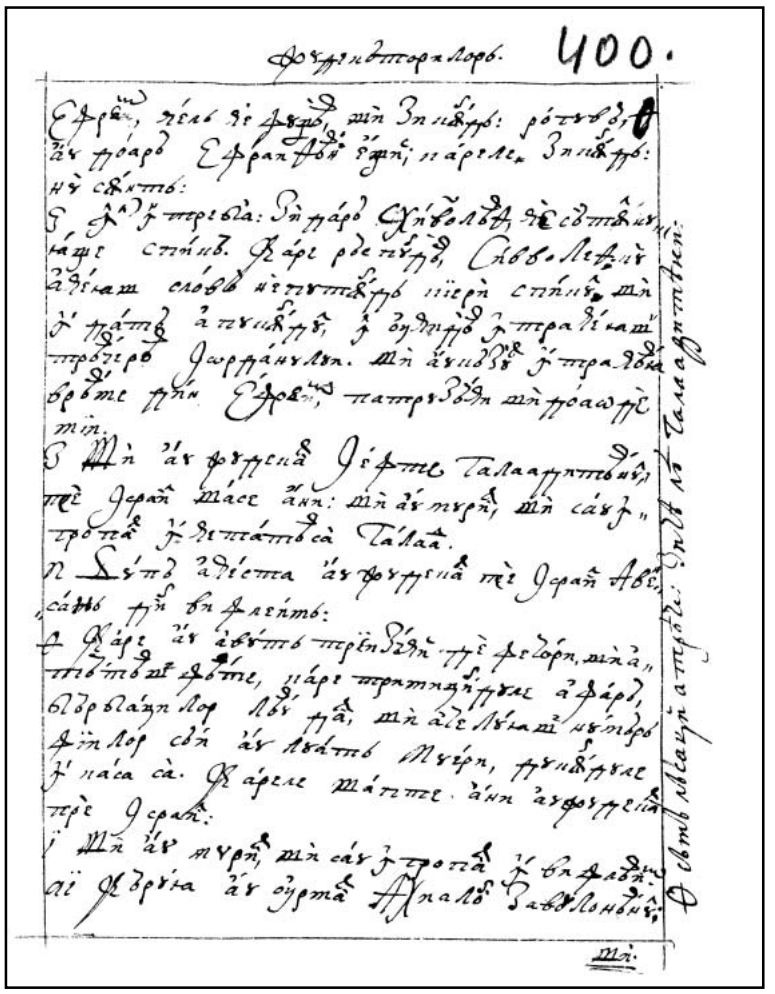

400r

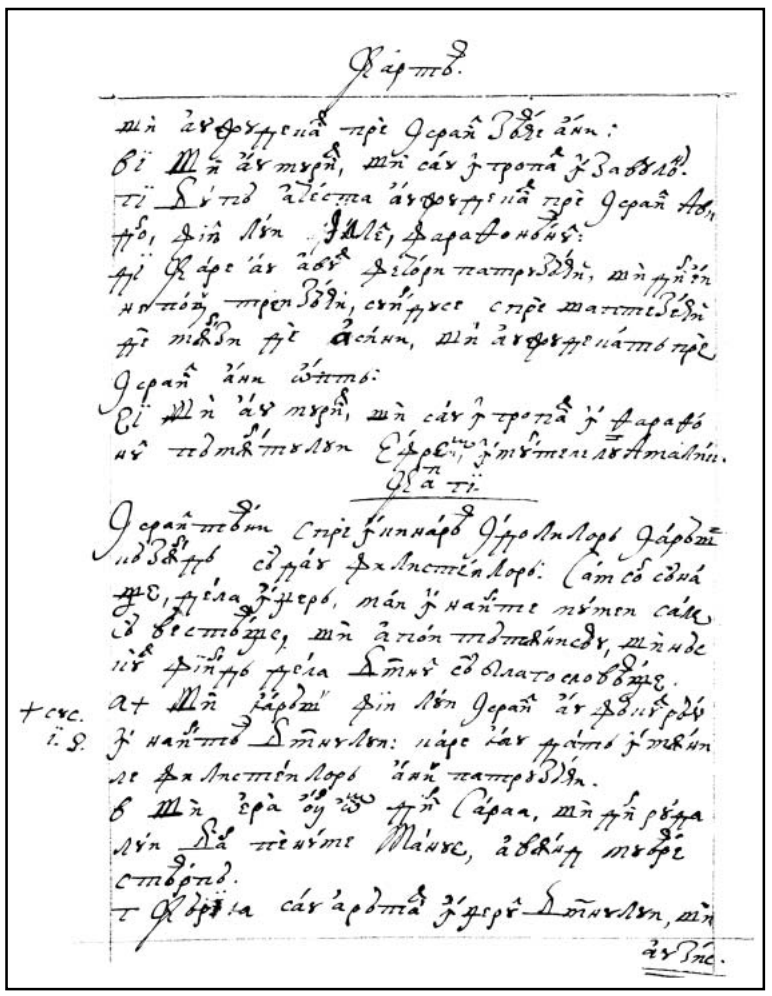

400v

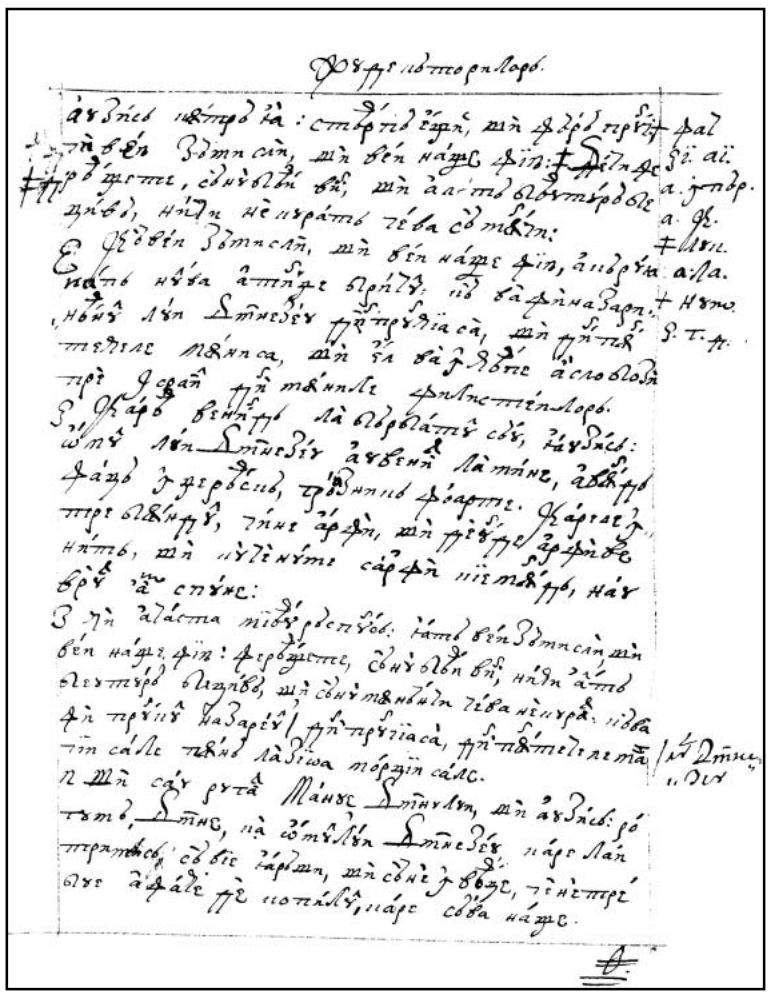

401r

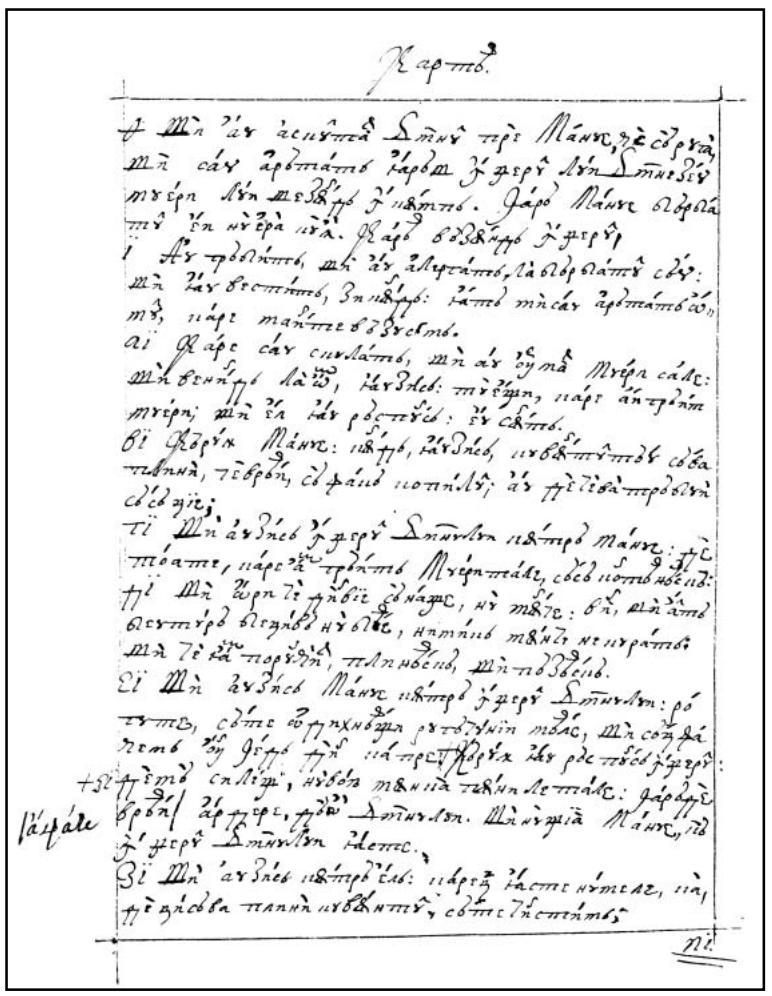

401v

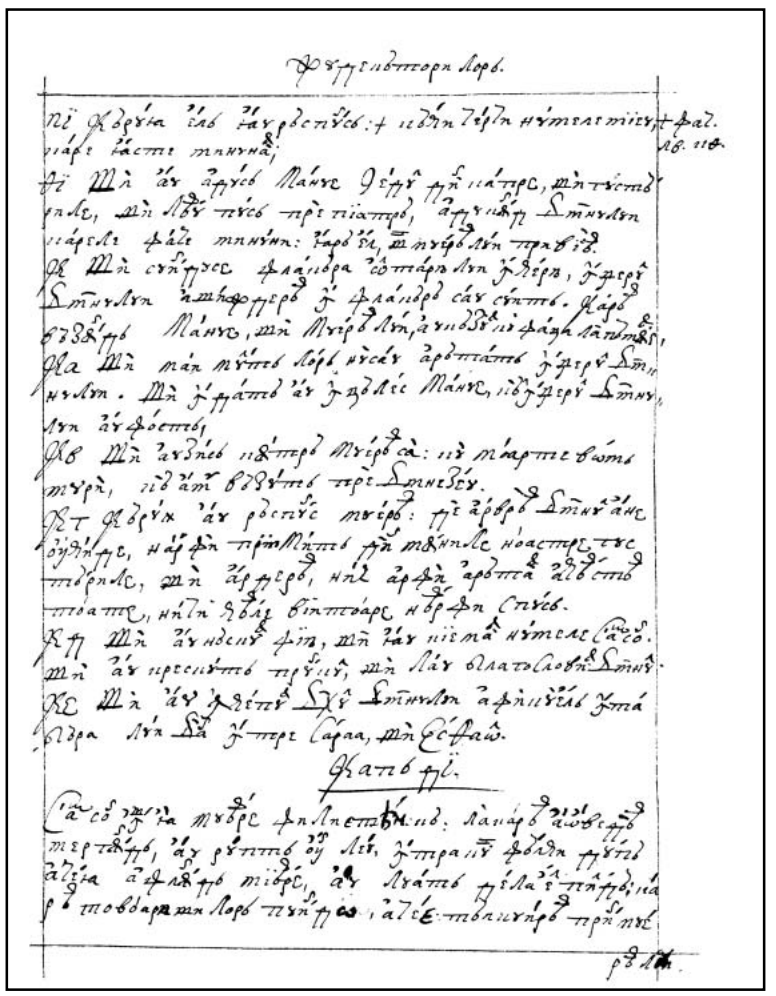

402r

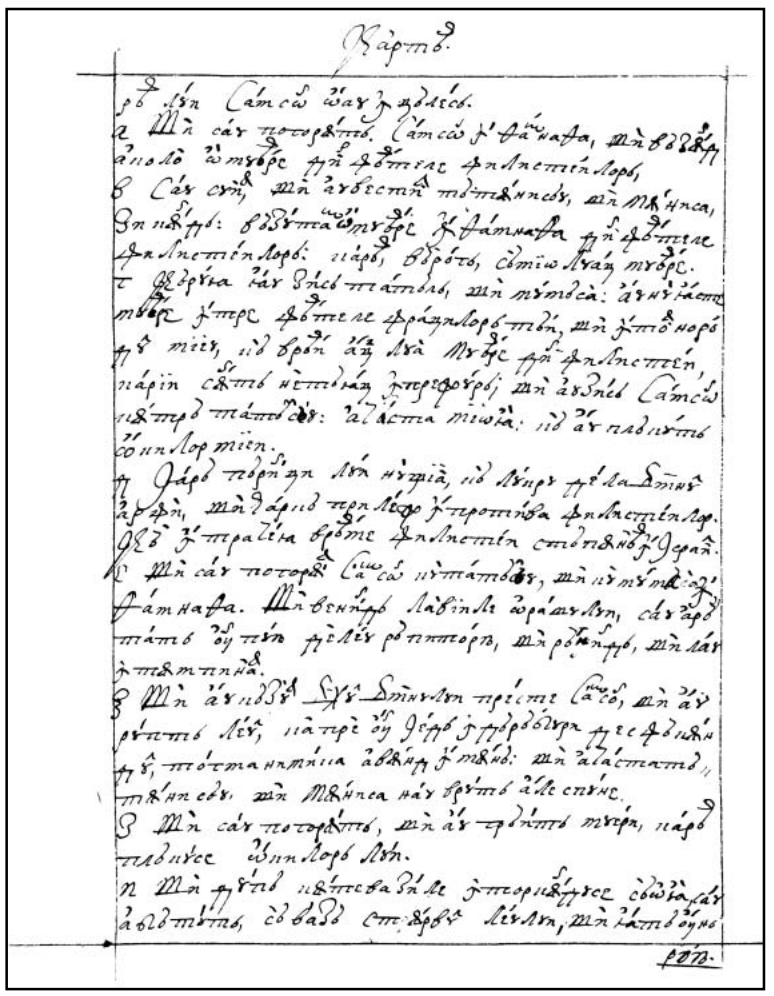

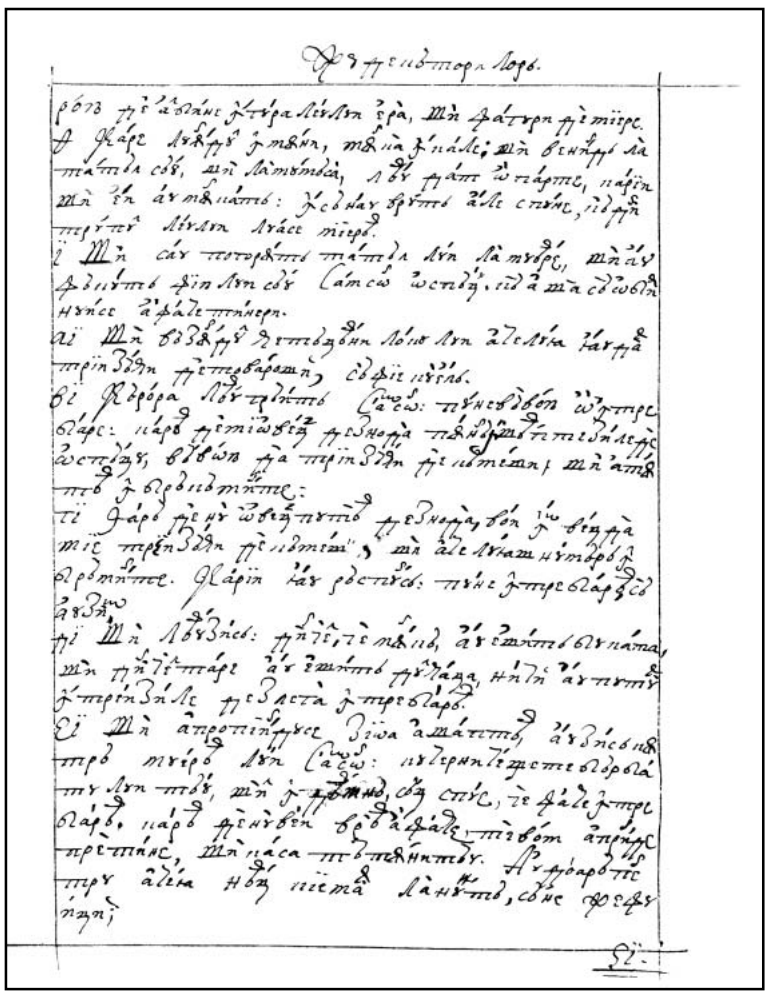

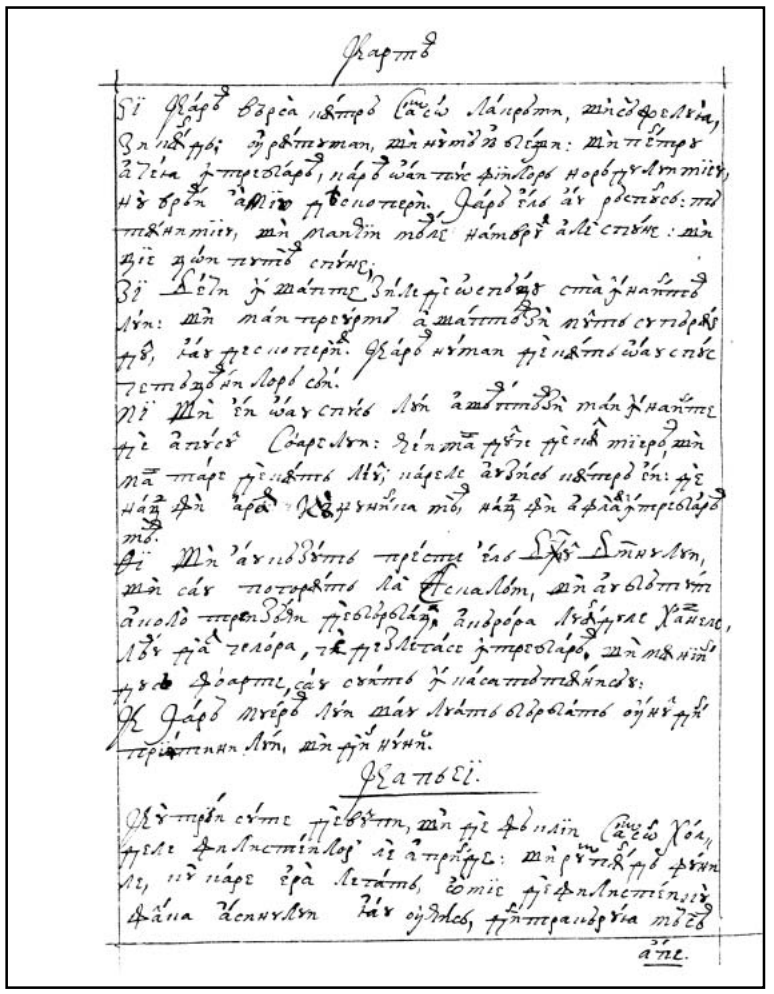

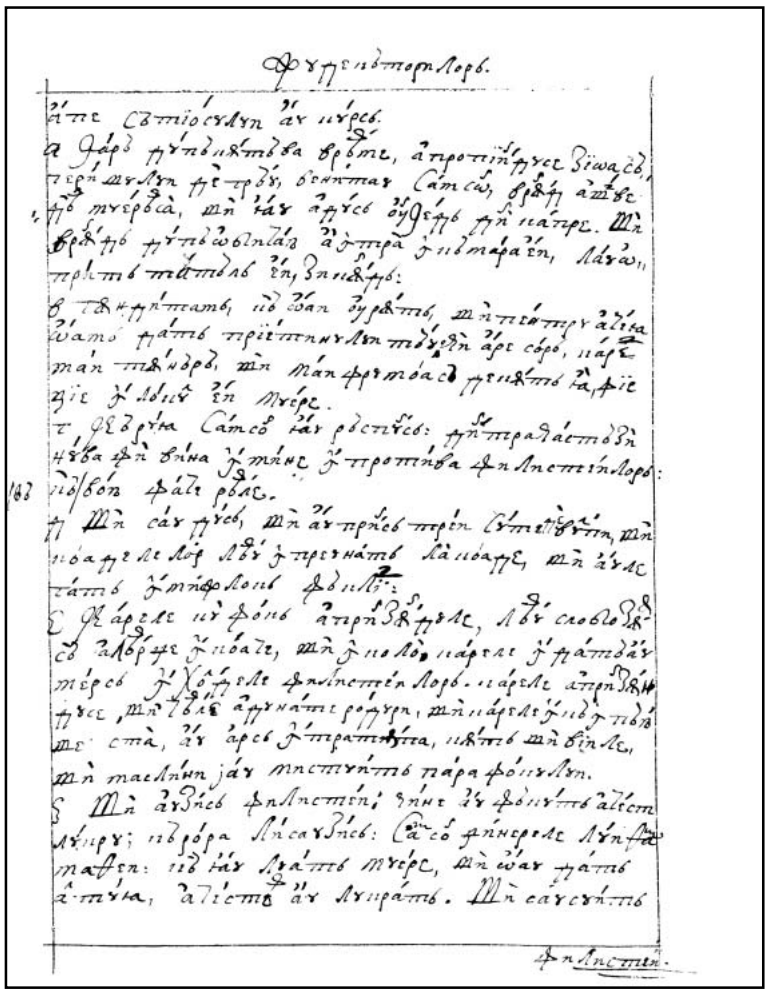

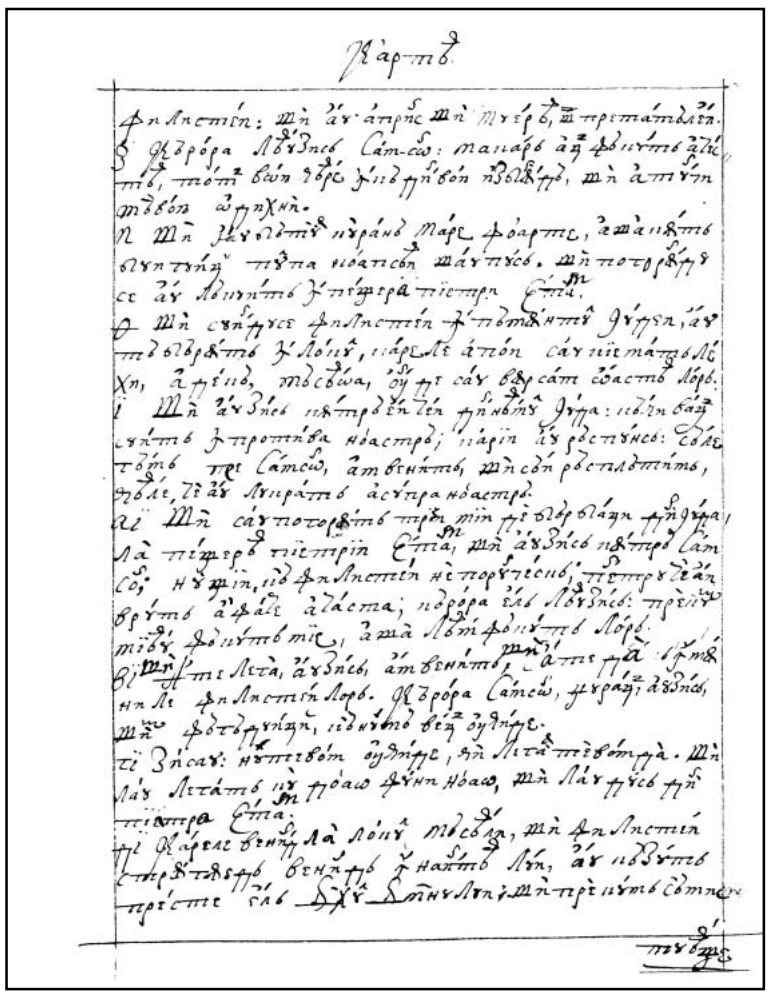

404v

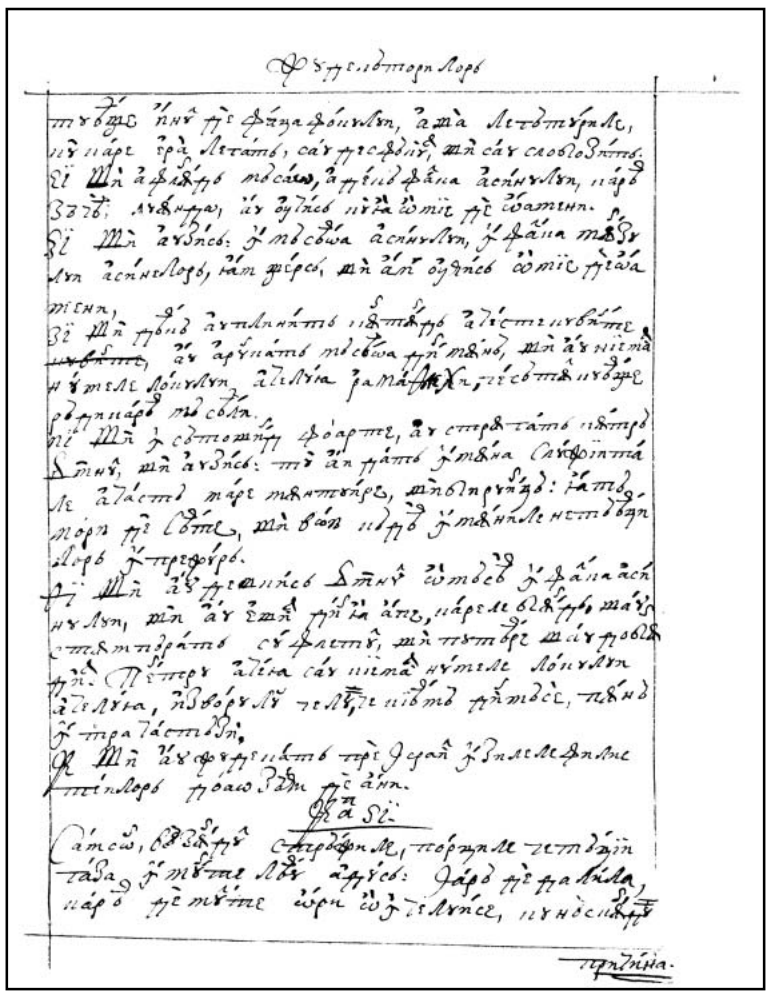

405r

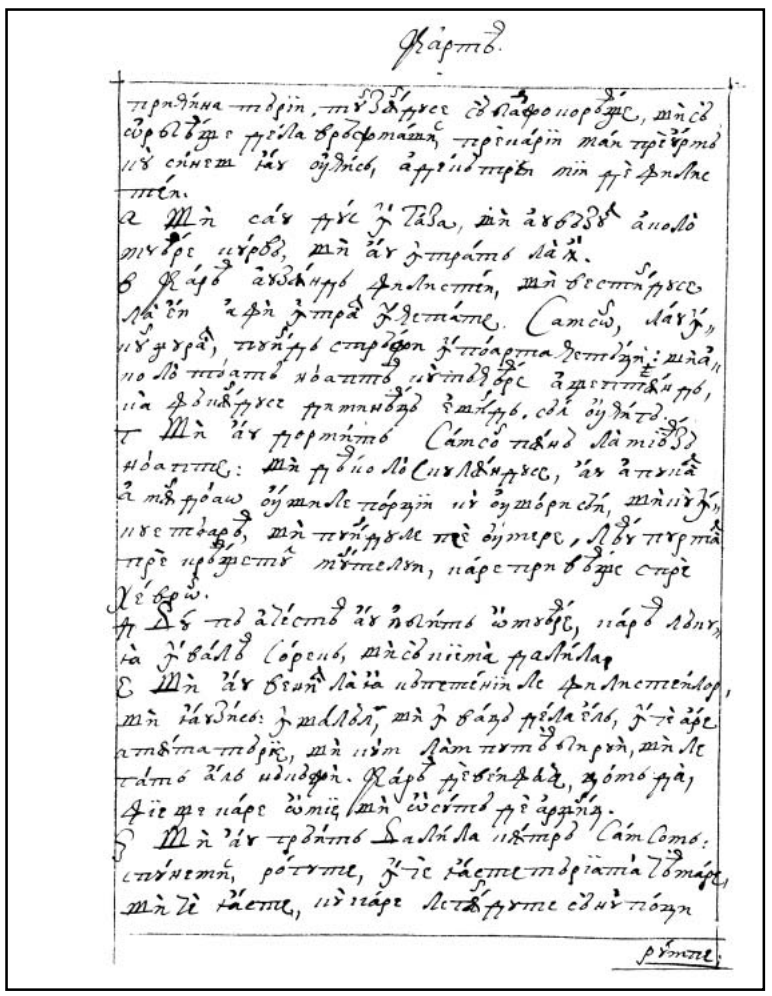

405v

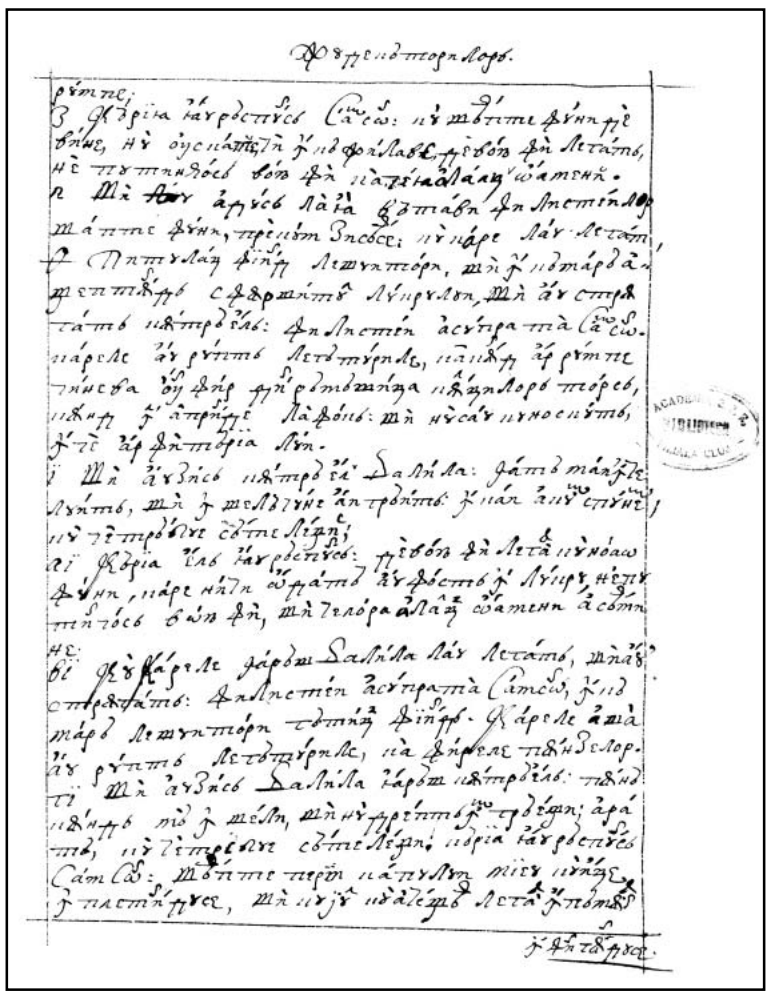

406r

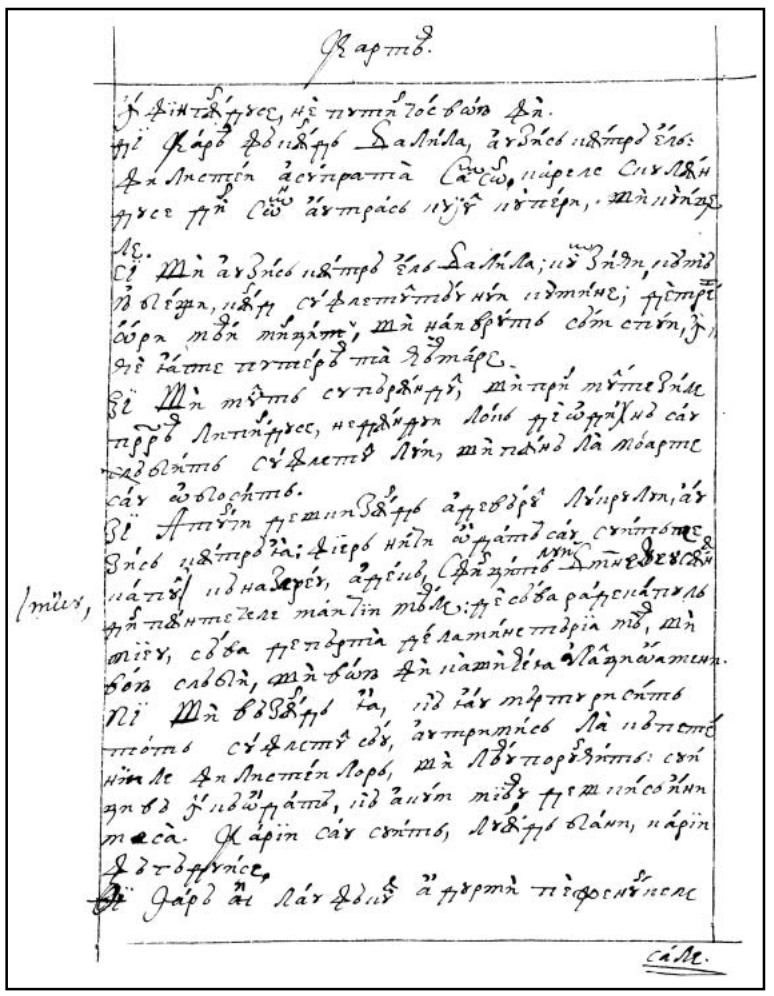

406v

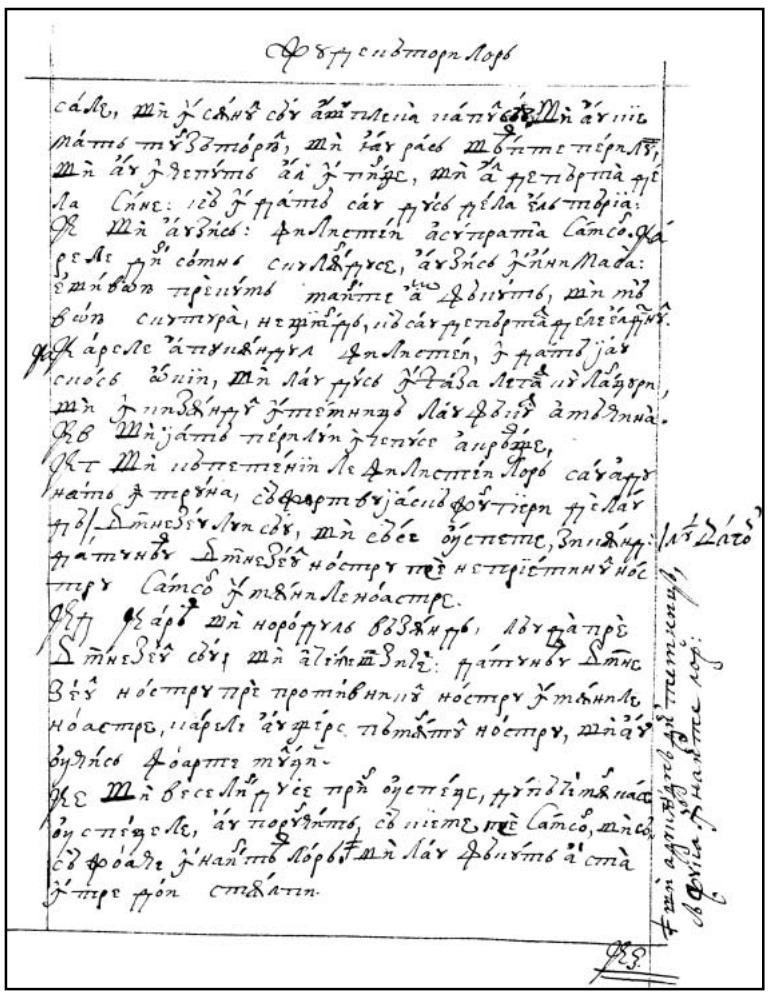

407r

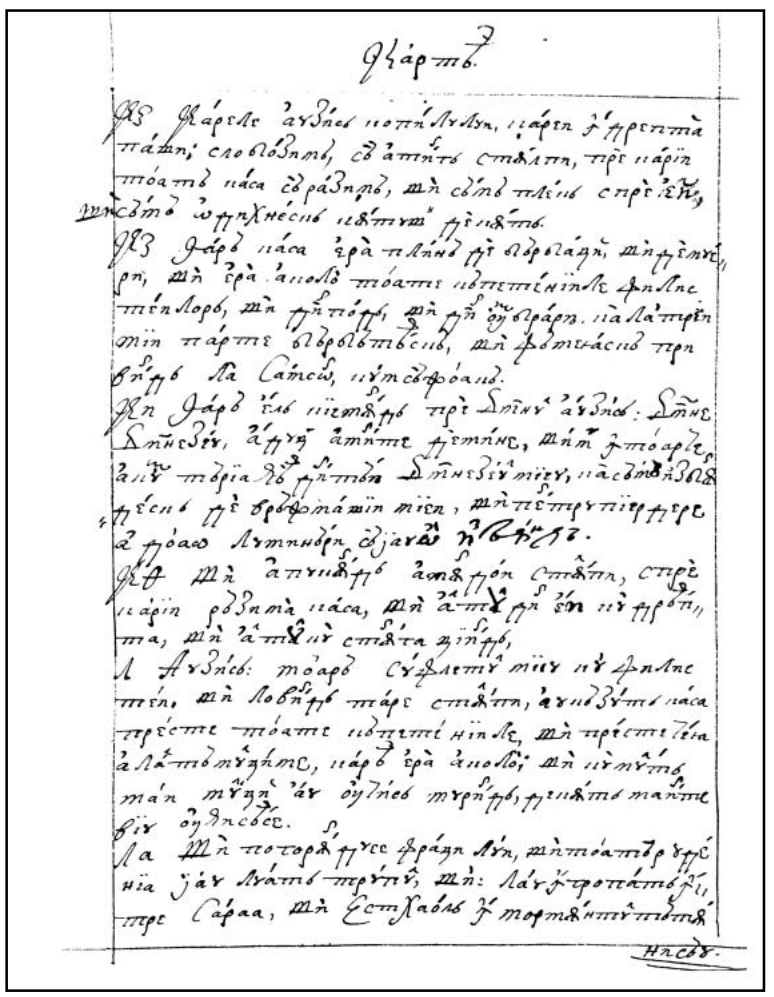

407v

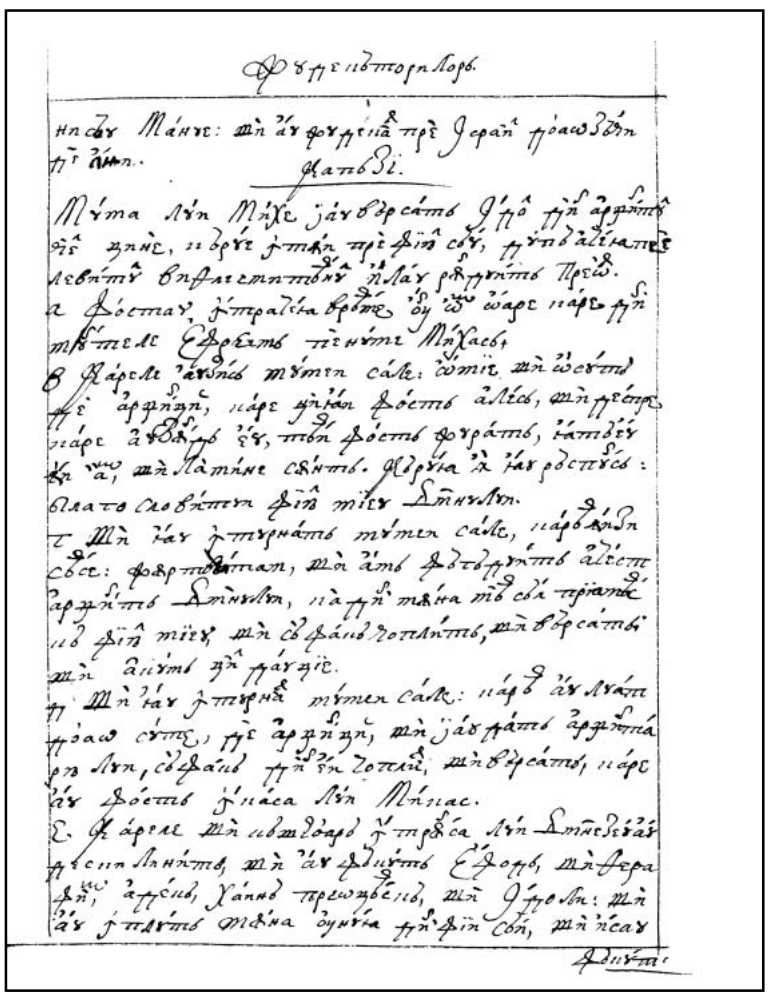

408r

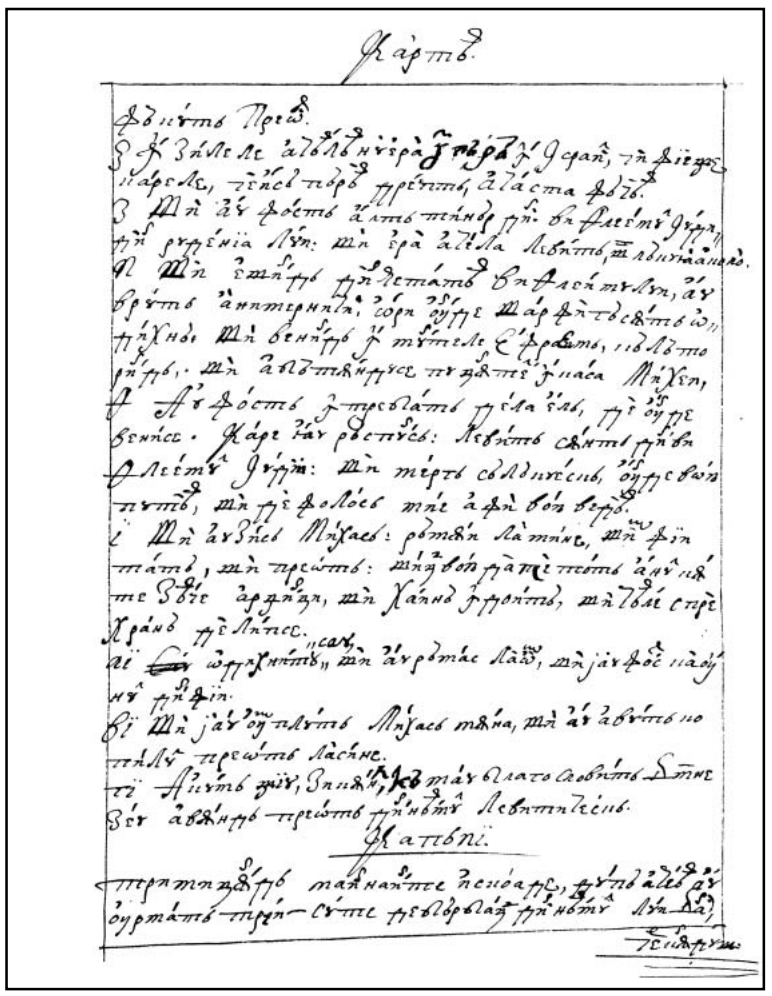

408v

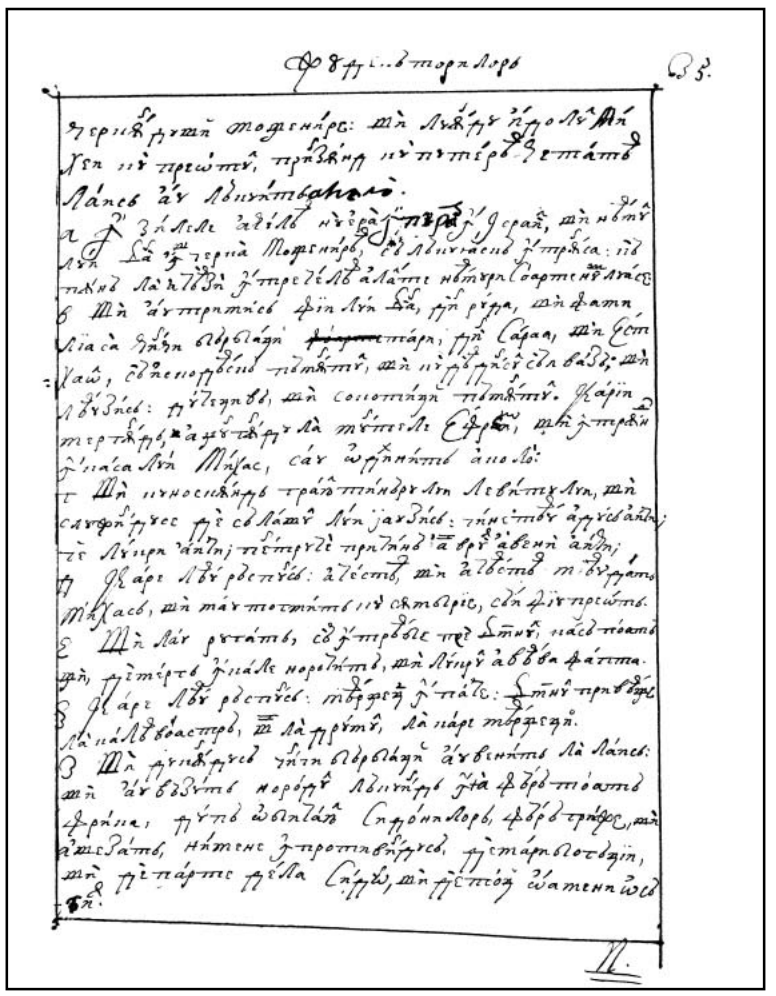

409r

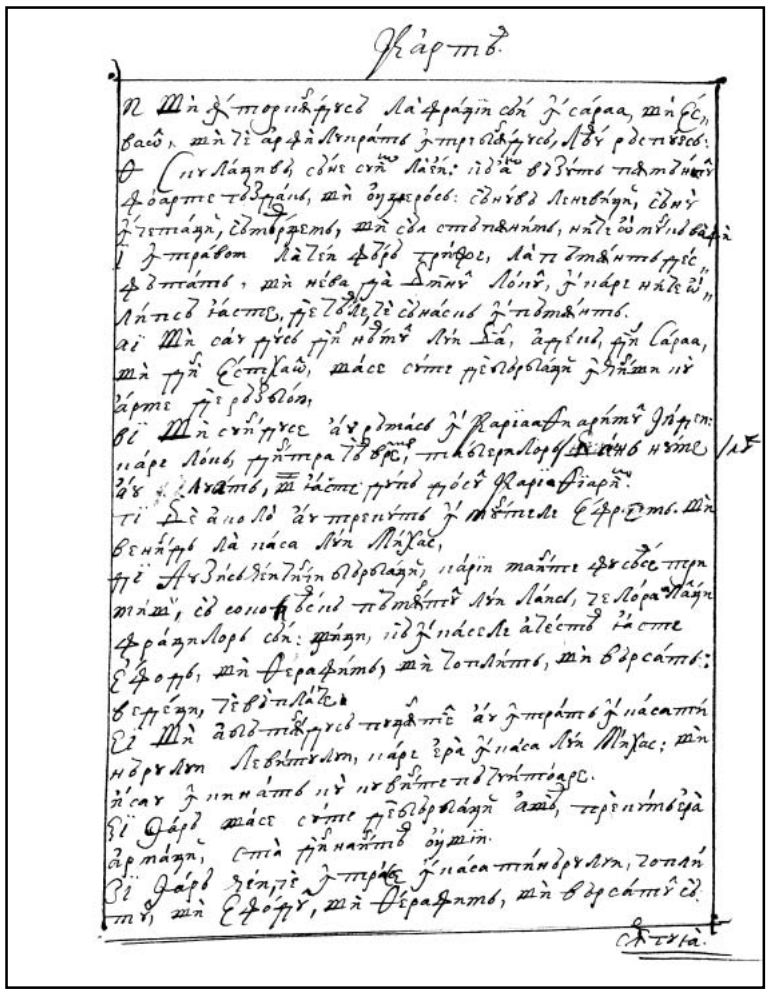

409v

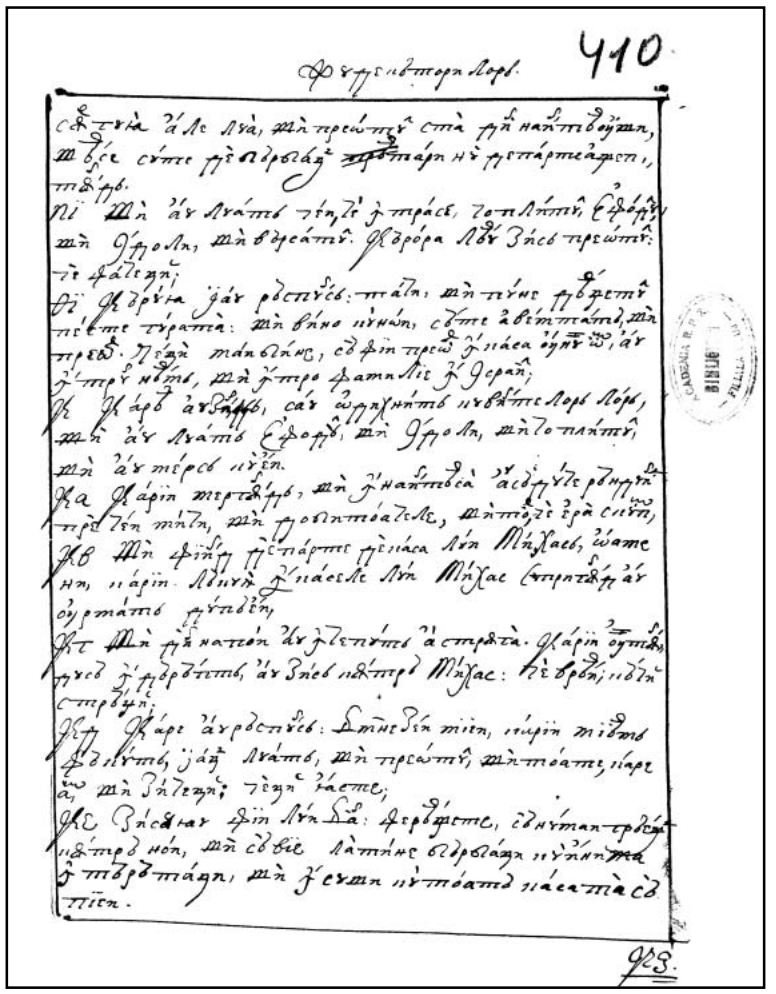

410r

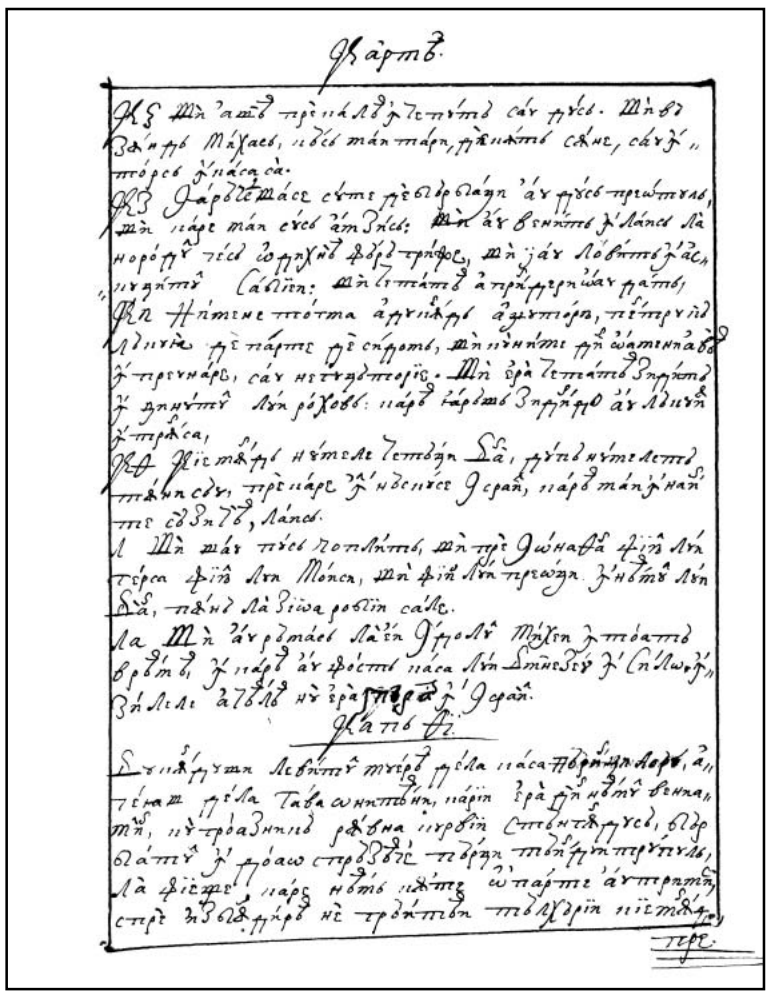

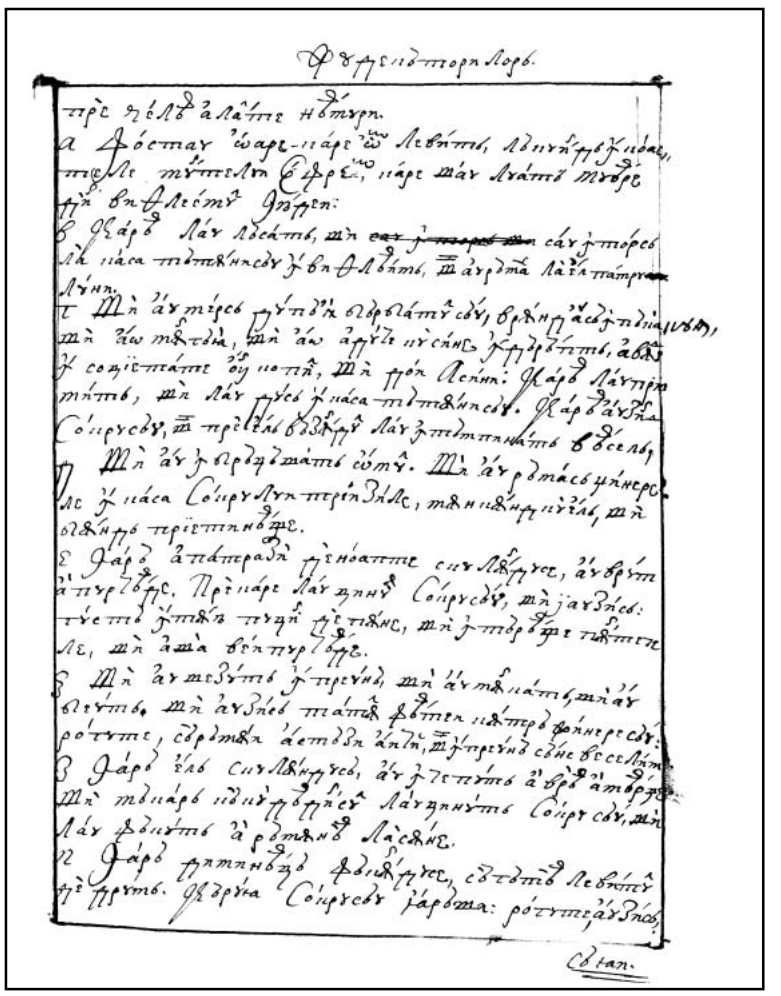

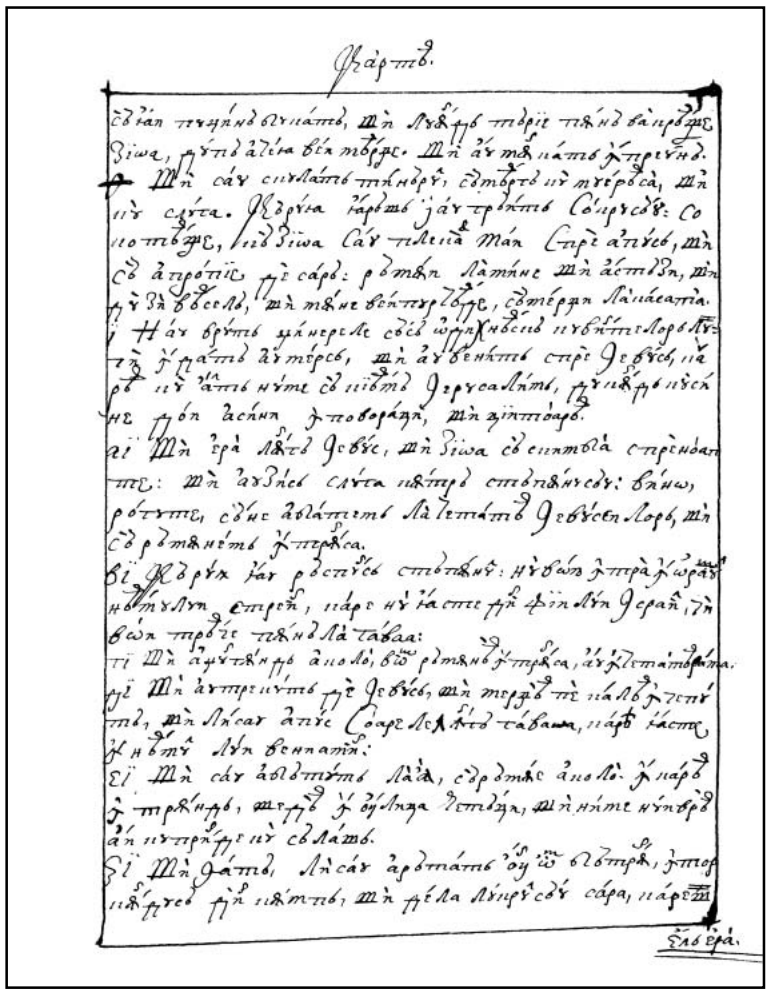

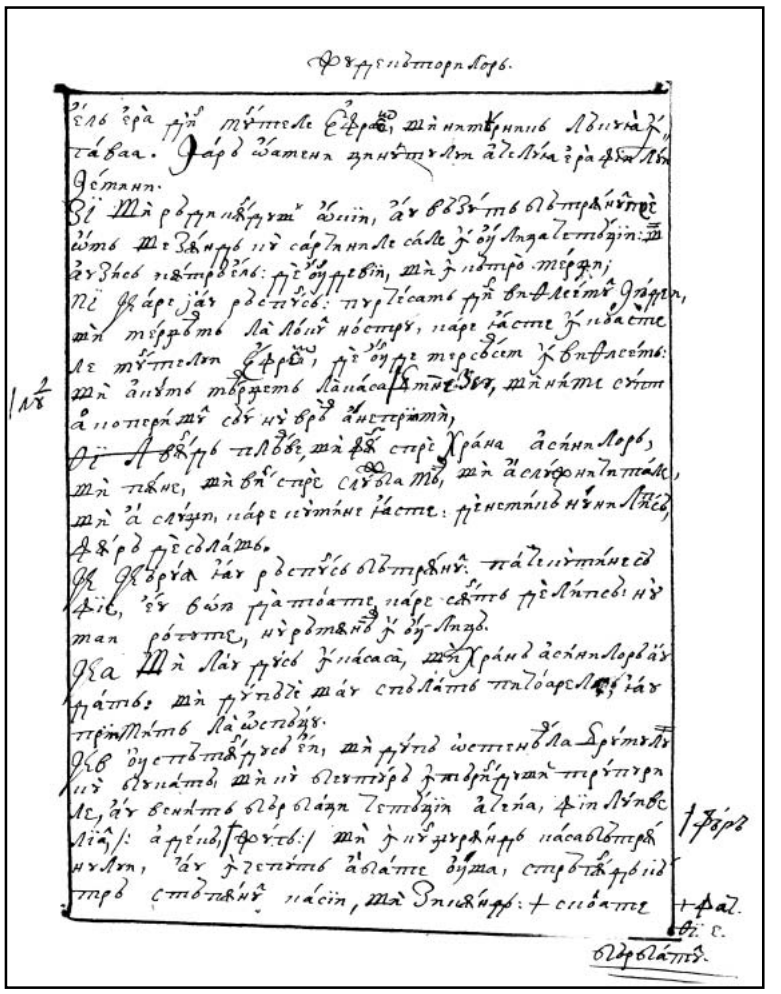

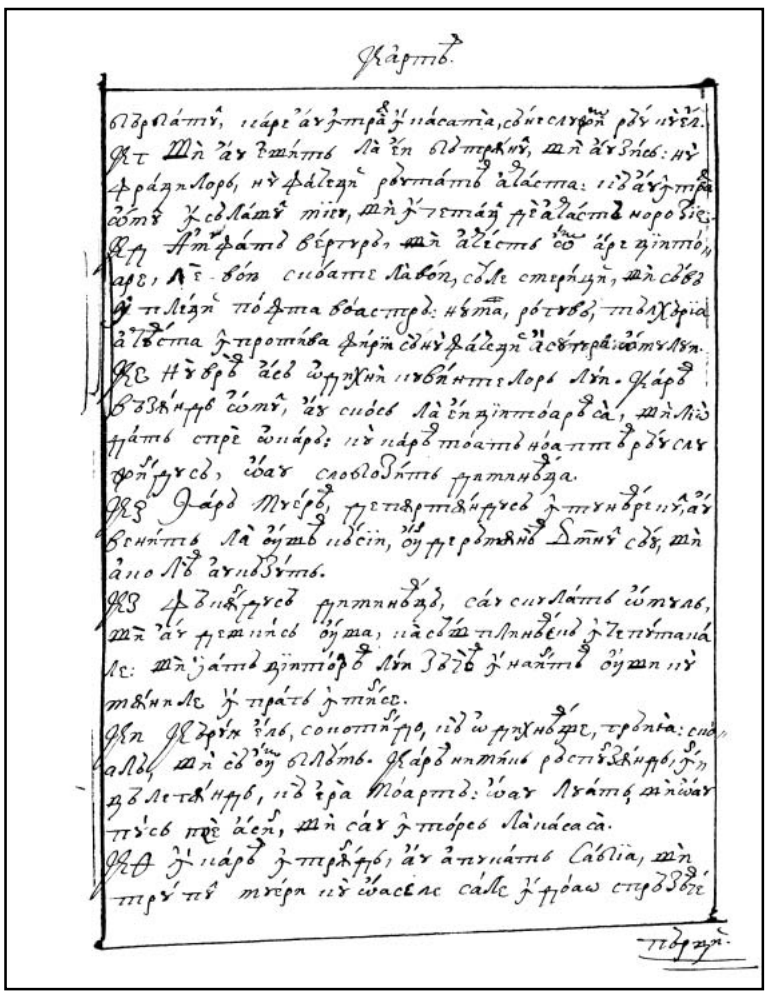

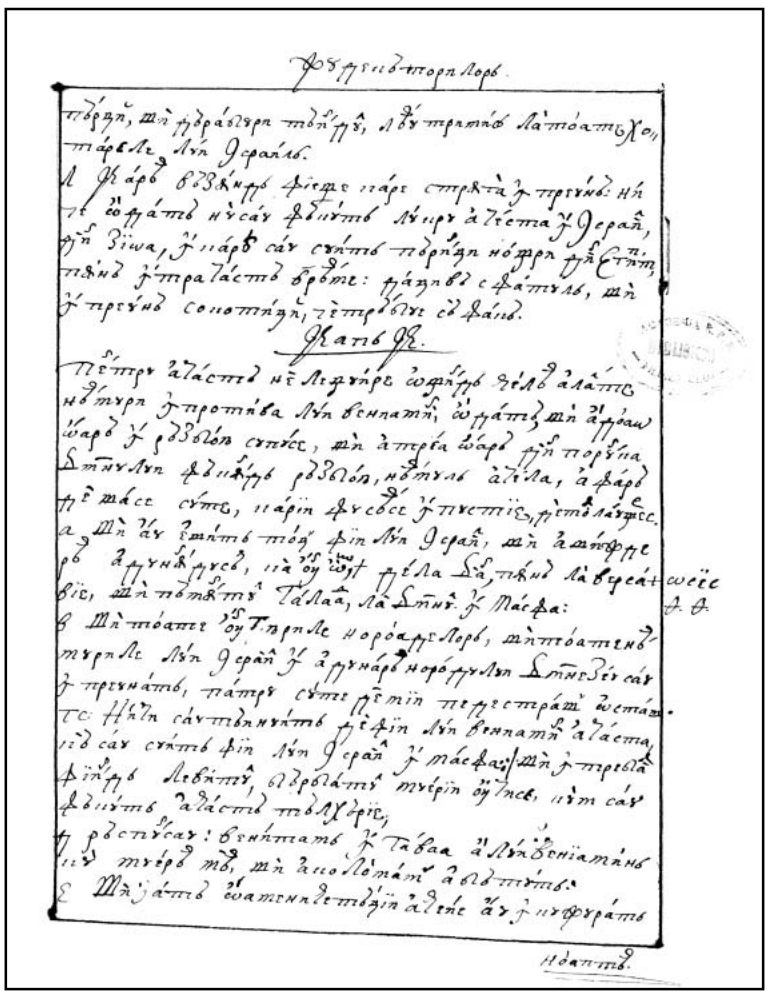

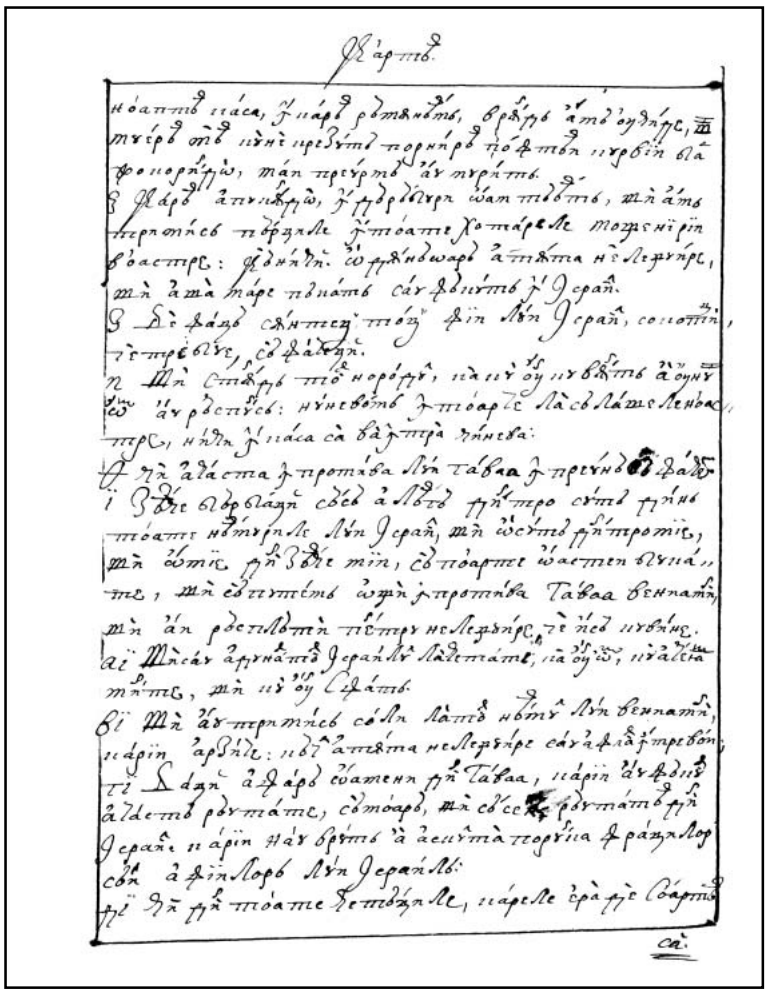

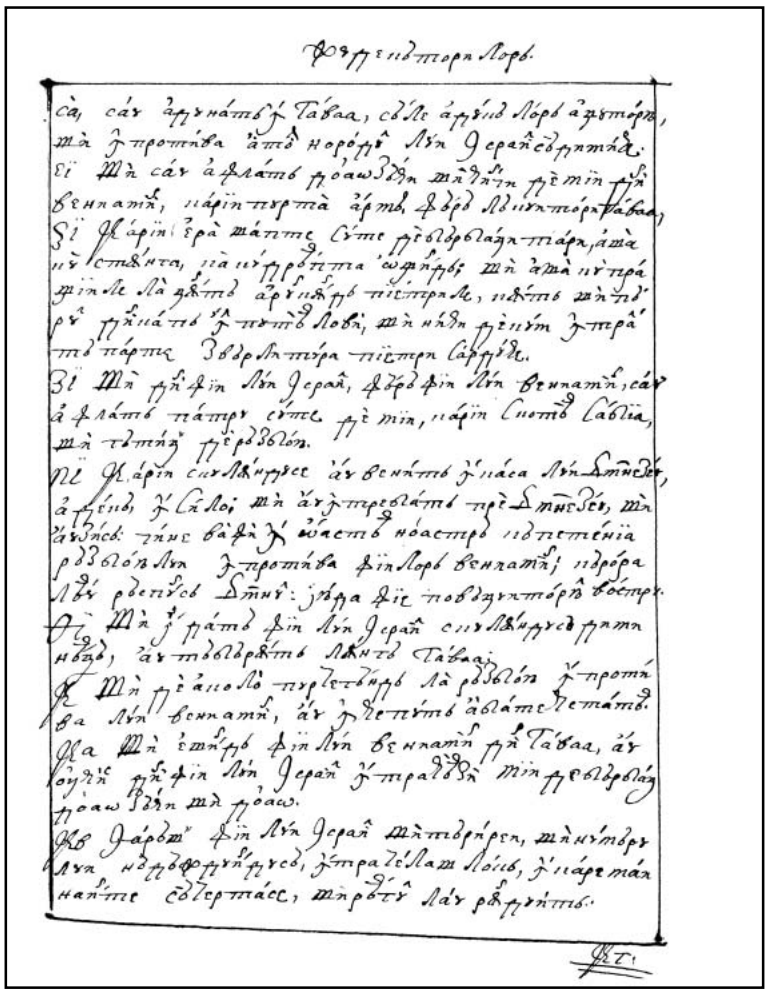

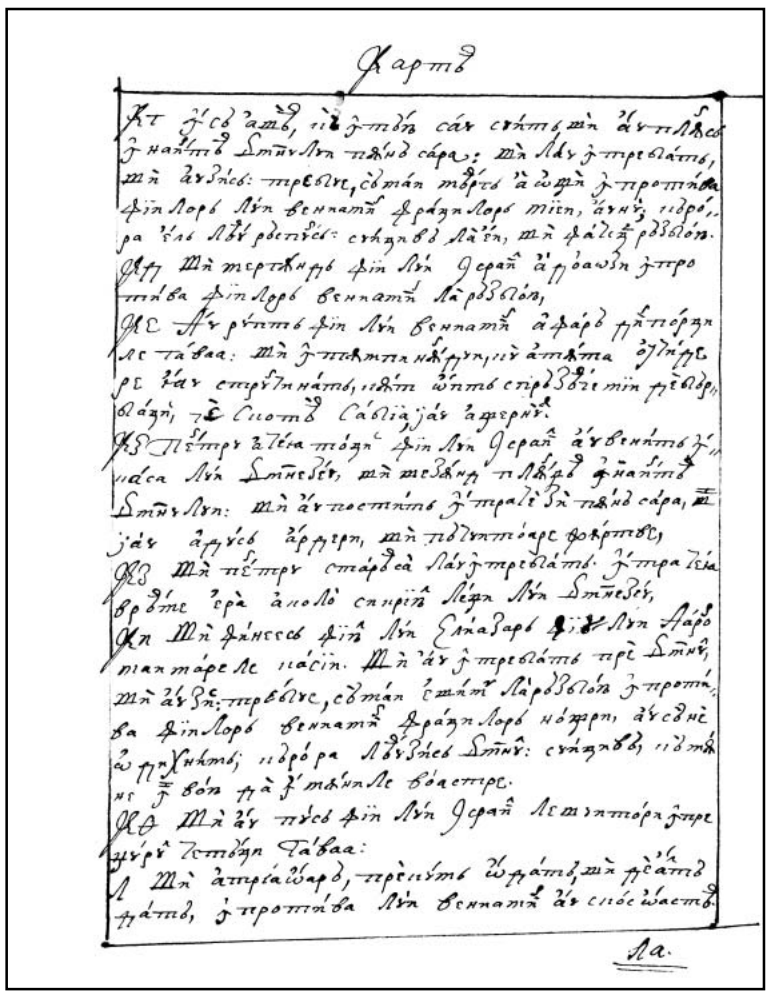

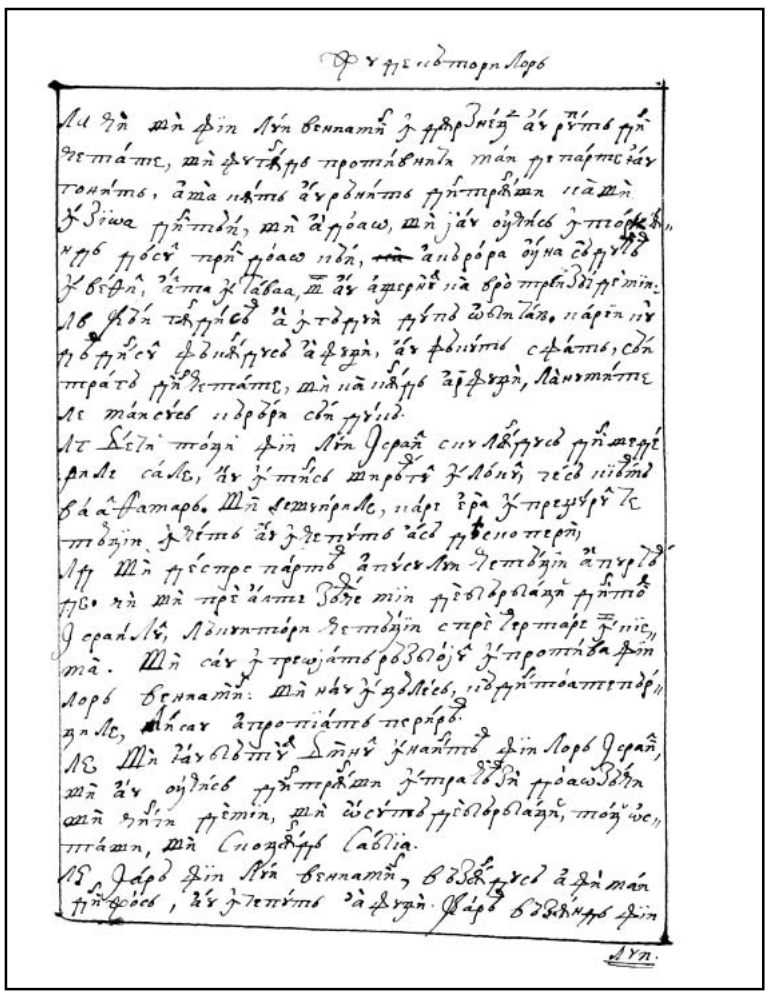

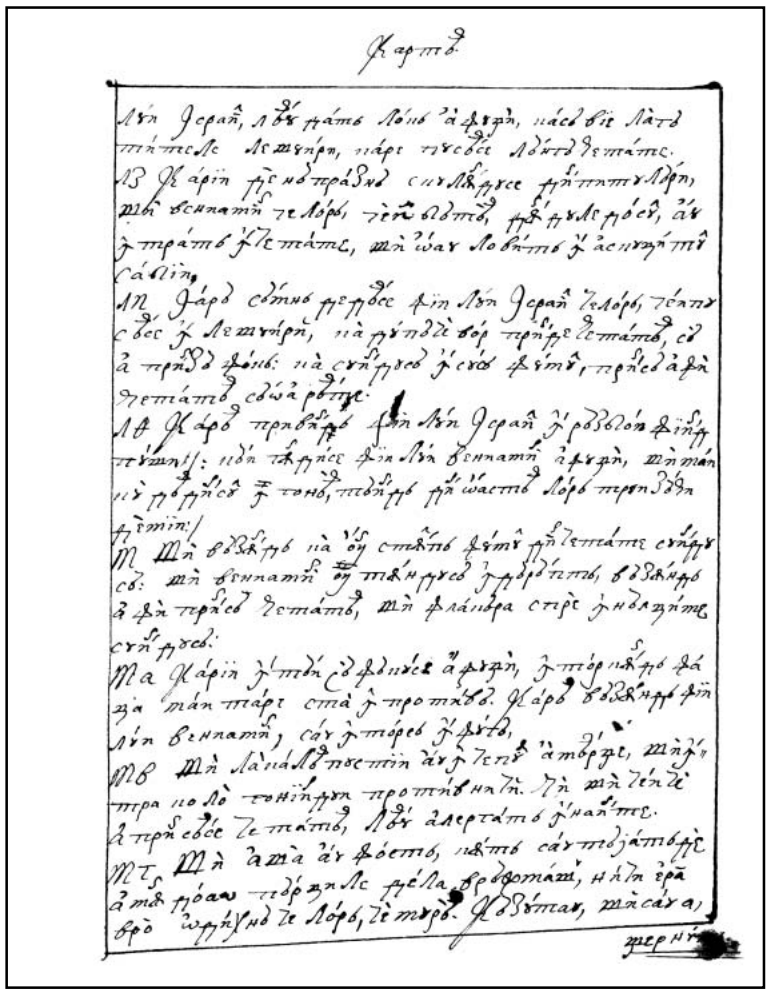

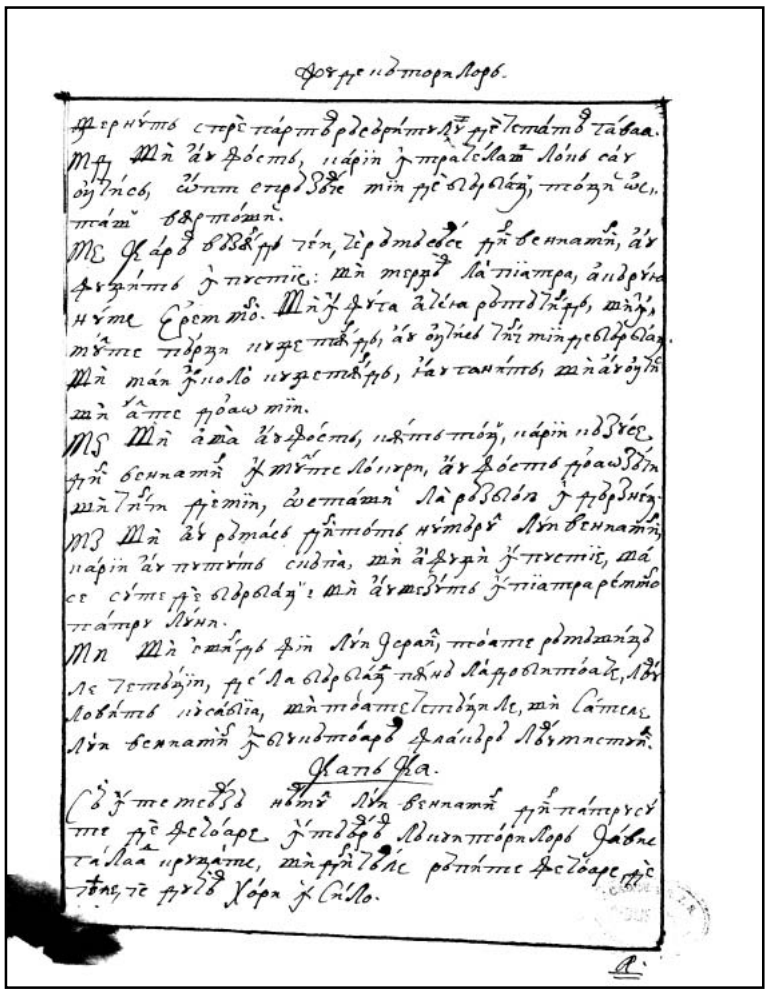

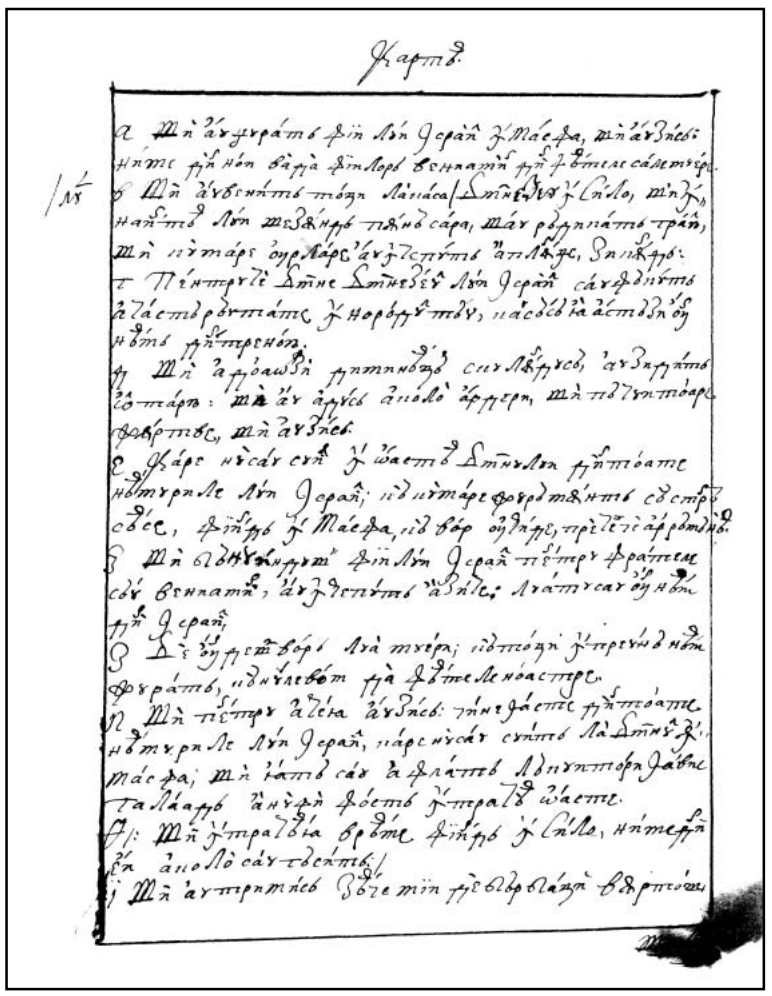

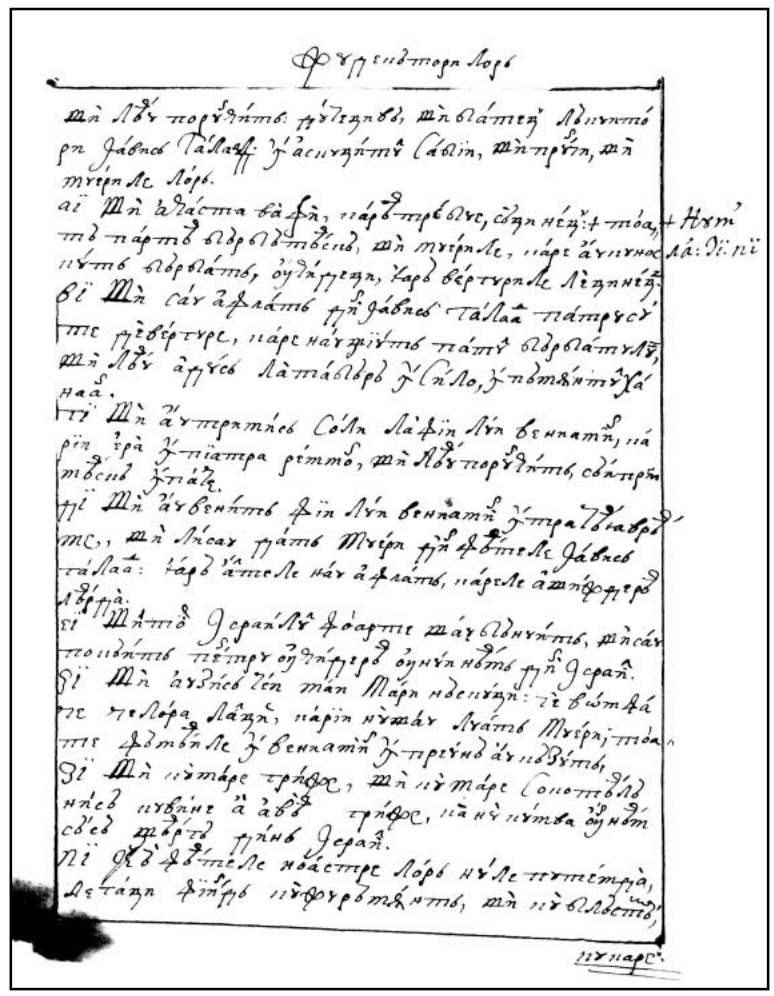

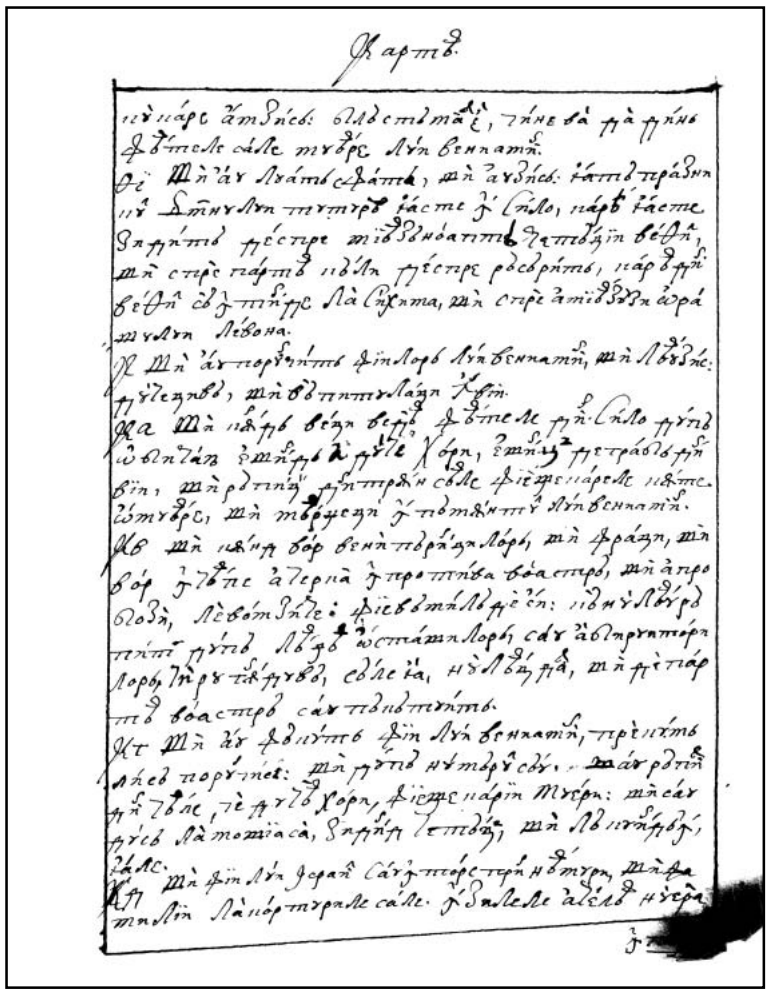

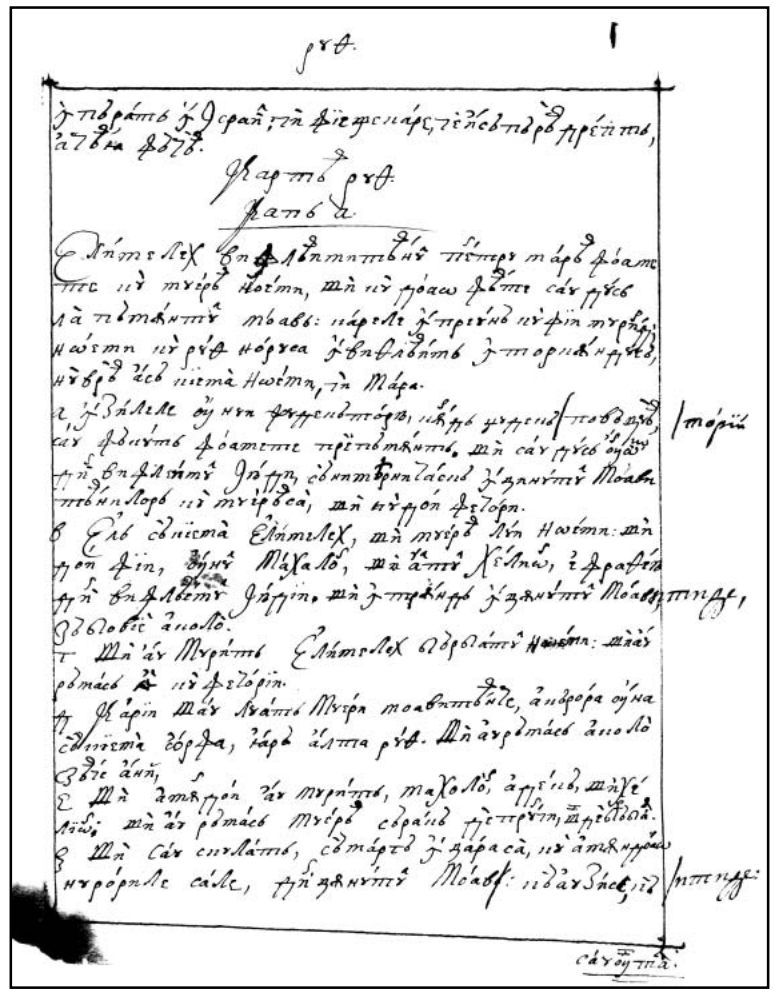

CARTEA RUTH

Cap 1

Elimeleh vifleaimiteanul, pentru marea foamete, cu muierea Noemi şi cu doao feate s-au dus la pământul Moav; carele, împreună cu fiii murind, Noemi, cu Ruth noru-sa în Vithleaim întorcându-să, nu vrea a să chema Noemi, ci Mara.

1. În zilele unui judecătoriu, când giudecătorii povăţuia, s-au făcut foamete pre pământ. Şi s-au dus un om din Vifleimul Iiudii să nimearnicească în ţinutul moaviteanilor cu muierea sa şi cu doi feciori.

2. El să chema Elimeleh şi muierea lui, Noemi, şi doi fii, unul Mahalon şi altul Helion, efratheiu din Vifleaemul Iiudii, şi întrând în ţânutul Moavitide, zăboviia acolo.

3. Şi au murit Elimeleh, bărbatul Noemii, şi au rămas ea cu feciorii,

4. Carii şi-au luat muieri moaviteance, a cărora una să chema Orfa, iară alta Ruth. Şi au rămas acolo zeace ani.

5. Şi amândoi au murit, Maholon adecă şi Helion şi au rămas muierea săracă de prunci şi de bărbat.

6. Şi s-au sculat, să margă în ţara sa, cu amândoao nurorile sale, din ţânutul Moavitide,
418v că auzise că | s-au uitat Domnul la norodul său şi le dedease hrană.

7. Şi au ieşit din locul nimerniciii sale cu amândoao nurorile; şi în cale fiind a să întoarce la pământul Iudei,

8. Au zis câtră eale: „Duceţi-vă în casa mumei voastre, facă cu voi Domnul milă, precum aţi făcut cu cei morţi şi cu mine.

9. Deie-vă voao a afla odihnă în casele bărbaţilor care veţi dobândi"; şi le-au sărutat. Carele cu glas înalt au început a plânge

10. Şi a zice: „Cu tine vom mearge, la norodul tău".

11. Cărora ea le-au răspuns: „Întoarceţi-vă, featele meale! Căci veniţi cu mine? Au doară mai am fii în pântecele mieu, ca să puteţi nădăjdui bărbaţi din mine?

12. Întoarceţi-vă, featele meale, şi vă duceţ, că, iată, de bătrâneaţe m-am supus, nici sânt vreadnică de legătura bărbătească. Măcar de-aş şi putea în ceastă noapte zămisli şi naşte fii,

13. De-ţi vrea a aştepta până vor creaşte şi să plinească anii vârsteai, mai înainte veţi fi bătrâne decât vă veţi mărita. Nu, rogu-vă, featele meale, că strămtoarea voastră mai tare mă împresură şi au ieşit mâna Domnului împotriva mea".

14. Şi, înălţând glasul, iară au început a plânge. Orfa au sărutat pre soacră-sa şi s-au întors. Ruth s-au lipit de soacră-sa,

15. Căriia au zis Noemi: „Iată, s-au întors cumnată-ta la norodul său şi la dumnezăii săi, mergi cu ea". ||

16. Carea au răspuns: „Nu te împotrivi mie să te las şi să mă duc, că oriîncătro vei 419r
mearge, voiu mearge; şi unde vei zăbovi, şi eu aşijderea voiu zăbovi, norodul tău, norodul mieu, şi Dumnezeul tău, Dumnezeul mieu.

17. Care pământ te va priimi murind, într-acela voiu muri şi acolo voiu lua loc de îngropăciune. Aceastea îm facă Domnul şi aceastea îm adaogă, de nu sângură moartea mea mă va despărţi de tine.

18. Şi, văzând Noemi că cu neîndoită inimă Ruth au socotit a mearge cu sine, n-au vrut a să împrotivi, nici la ai săi mai mult să să întoarne a o îndemna.

19. Şi au purces împreună şi au venit în Vifleaim. Carele întrând în cetate, la toţi s-au vestit graiul; şi zicea muierile: „Aceasta-i Noemi aceea?”

20. Cărora le-au zis: „Nu mă chemaţi Noemi (adecă frumoasă), ci mă chemaţi Mara (adecă amară), că cu amărăciune foarte m-au împlut Atotputearnicul.

21. Ieşit-am plină şi deşartă m-au înturnat Domnul. Căci, dară, mă chemaţi Noemi, pre carea Domnul o au smerit şi o au năcăjit Atotputernicul?”

22. Şi au venit Noemi cu Ruth moaviteanca, noru-sa, din pământul nemerniciii sale, şi s-au întors în Vifleaim când întâiu să săcera orzurile.

Cap 2

Ruth, împresurată de foamete, spice în holda lui | Vooz, cumnatului său, culegând, har la el 419v
au aflat şi veaselă sara s-au întors la soacră-sa, mult de grău şi din rămăşiţele bucatelor aducându-i.

1. Şi era omul lui Elimeleh rudenie, om putearnic şi de multe averi, pe nume Vooz.

2. Şi au zis Ruth moaviteanca cătră soacră-sa: „De porunceşti, voiu mearge în ţarină şi voiu culeage spice care vor scăpa din mâinile săcerătorilor, oriunde voiu găsi harul vrunui stăpân milostiv spre mine”. Căriia ea i-au răspuns: „Mergi, fata mea!”.

3. Şi s-au dus şi culegea spice după săcerători. Şi s-au întâmplat de au avut holda aceea stăpân pre nume Vooz, care era din rudenia lui Elimeleh.

4. Şi, iată, el venea din Vithleaim şi au zis săcerătorilor: „Domnul cu voi!” Carii i-au răspuns: „Blagoslovească-te Domnul!”

5. Şi au zis Vooz tinărului care era mai-mare preste săcerători: „A cui fata aceasta?”

6. Căruia i-au răspuns: „Aceasta-i moaviteanca carea au venit cu Noemi din ţânutul Moavitide.

7. Şi s-au rugat să culeagă spicele ce vor rămânea, urmând urmele săcerătorilor. De astă-dimineaţă până acum stă în ţarină şi nici la mâncare s-au întors acasă”.

8. Şi au zis Vooz câtră Ruth: „Auzi, fată, nu te duce în altă ţarină a culeage, nici te depărta de la locul acesta, ci te împreună cu featele meale ||

9. Şi unde vor săcera, urmează. Că am poruncit slujilor meale ca nime să-ţi fie greu, ci 420 r
de vei şi însăta, mergi la sarcini şi bea ape din carele şi slugile beau”.

10. Carea, căzând pre faţa sa şi închinându-să la pământ, au zis câtră el: „De unde mie aceasta, să aflu har înaintea ochilor tăi şi să te învreadniceşti a mă cunoaşte, o muiare nimearnică?”

11. Căriia el i-au răspuns: „Vestitu-mi-s-au toate care ai făcut soacrei tale după moartea bărbatului tău, şi că ai lăsat părinţii tăi şi pământul în care te-ai născut şi ai venit la norodul care mai nainte nu-l cunoşteai.

12. Răsplătească-ţi Domnul pentru lucrul tău şi plată deplin să iai de la Domnul, Dumnezeul lui Israil, la care ai venit şi supt a căruia aripi ai scăpat”.

13. Carea au zis: „Aflat-am har înaintea ochilor tăi, domnul mieu, care m-ai mângăiat şi ai grăit la inimă slujnicii tale, carea nu sânt aseaminea uniia din slujnicile tale”.

14. Şi au zis câtră ea Vooz: „Când va fi ceasul mâncării, vino aici, şi mâncă pâne şi întinge îmbucătura ta în oţăt”. Şi au şezut la coastele săcerătorilor şi ş-au adunat papă şi au mâncat şi s-au săturat şi au luat rămăşiţă.

15. Şi de acolea s-au sculat să culeagă spice după obiceaiu. Şi au poruncit Vooz slugilor | sale, zicând: „De va vrea să şi seacere cu voi, nu o opriţi. 420v

16. Şi din mânunchele voastre aruncaţ cu deadinsul şi lăsaţi să rămâie, ca fără ruşine să culeagă şi, culegând, nime să o probozească”.

17. Şi au cules în câmp până sara; şi care culesease cu varga bătându-le şi scuturându-le, au aflat ca măsura efi de orz, adecă trei modii.

18. Care purtându-i, s-au întors în cetate şi i-au arătat soacră-sa; şi încă au scos şi i-au dat din rămăşiţele bucatei sale din carea să săturase.

19. Şi i-au zis soacră-sa: „Unde ai cules astăzi? Şi unde ai făcut lucrul? Fie blagoslovit care s-au milostivit ţie". Şi i-au spus la cine lucrase şi numele omului i-au spus, că Vooz să chema.

20. Căria au răspuns Noemi: „Blagoslovit fie de la Domnul, că acelaş dar, care dăruisă celor vii, l-au ţinut şi celor morţi". Şi iară au zis: „Rudenia noastră iaste omul".

21. Şi Ruth, şi aceasta, au zis: „ Mi-au poruncit ca până atuncea să mă împreun săcerătorilor săi, până când vor săcera toate holdele".

22. Căria i-au zis soacră-sa: „Mai bine iaste, fata mea, să ieşi cu featele lui la săceriş, ca nu cumva în ţarină streină cineva să-ţi stea împrotivă".

23. Şi s-au împreunat featelor Vooz şi până atunci au săcerat cu eale, până când orzul
Ms 19 şi || grâul s-au adunat în şuri.
1r

Cap 3

Ruth, ascultând sfatul soacră-sa, la picioarele lui Vooz, când durmea, culcându-să, cu smerenie nuntă au poftit; luând veasălă răspuns, şease modii de orzu la soacră-sa aduce.

1. Şi, după ce s-au întors la soacră-sa, au auzit de la ea: „Fata mea, cerca-ţi-voiu odihnă şi voiu căştiga, ca bine să-ţ fie.

2. Vooz acesta, a căruia featelor te-ai împreunat în ţarină, rudenia noastră iaste, şi în ceastă noapte vântură area orzului.

3. Deci, spală-te şi te unge şi te îmbracă cu vejminte mai neatede şi te pogoară la arie, să nu te vază omul până când va sfârşi mâncarea şi beutura.

4. Iară când să va duce la durmit, samnă locul în care doarme şi, venind şi descoperind contuşul cu care să acopere de pre picioare, şi te vei arunca şi acolea vei zăcea, iară el îţi va zice ţie ce trebuie să faci".

5. Carea au răspuns: „Orice vei porunci, voiu face".

6. Şi s-au pogorât la are şi au făcut toate care poruncise soacră-sa.

7. Şi după ce mâncase Vooz şi beuse şi să făcea mai veasel şi să dusease a durmi lângă
1v stogul znopilor, venit-au într-ascuns şi, deascoperind | contuşul de la picioarele lui, s-au aruncat.

8. Şi, iată, la miiazănoapte s-au spâimântat omul şi s-au turburat şi au văzut muierea zăcând la picioarele sale.

9. Şi i-au zis: „Cine eşti?" Şi ea au răspuns: „Eu sânt Ruth, slujnica ta; întinde contuşul tău preste slujnica ta, că rudenie eşti".

10. Şi el, blagoslovit, au zis: „Eşti de la Domnul, fată, şi cea dintâiu milă cu cea de pre urmă ai învins, că n-ai urmat după tineri săraci sau găzdaci.

11. Deci, nu te teame, ci orice-m vei zice, face-ţi-voiu, că şti tot norodul care lăcuiaşte înlăuntrul porţilor cetăţii meale pre tine a fi muiare de cinste.

12. Nici mă tăgăduiesc a fi rudenie, ci iaste altul decât mine mai aproape.

13. Odihneaşte-te iastă-noapte, şi, făcându-să dimineaţă, de va vrea a te ţinea după cuviinţa rudeniii mai de aproape, bine iaste lucrul, iară de nu va vrea el, eu fără nici o îndoială te voiu priimi; viu e Domnul, dormi până dimineaţă".

14. Şi au durmit la picioarele lui până la treacerea nopţii. Şi s-au sculat mai nainte de-a să cunoaşte oamenii între sineş şi au zis Vooz: „Păzeaşte, să nu ştie cineva că ai venit aici".

15. „Şi, iarăşi, întinde-ţi – au zis - plaşca ta, cu care te acoperi, şi ţine cu amândoao mânile". Care întinzând şi ţâind, au măsurat şease modii de orz şi le-au pus spre ea; care
2r purtând, || au întrat în cetate.

16. Şi au venit la soacră-sa, carea i-au zis: „Ce ai lucrat, fiico?" Şi i-au povestit toate care îi făcuse omul.

17. Şi au zis: „Iată, şease măsuri de orz ne-au dat şi au zis: «Nu vreau deşartă a te întoarce la soacră-ta»".

18. Şi au zis Noemi: „Aşteaptă, fiico, până când vom vedea ce sfârşit va avea lucrul, că nu va înceta omul până ce va plini ce au grăit".

Cap 4

Vooz înaintea bătrânilor cetăţii ia moştenirea lui Elimeleh şi Ruth, nora celui mort, muiere (lăsând cel mai aproape căderea sa), din carea au născut pre Ovid, moşul lui David, împăratului.

1. Şi s-au suit Vooz la poartă şi au şezut acolo. Şi văzând rudenia trecând, de care mai înainte era vorba, au zis către el: „Abate puţânel şi şezi aici", chemându-l pe numele său, care s-au abătut şi au şezut.
2. Şi luând Vooz zeace bărbaţi din bătrânii cetăţii, au zis către ei: „Şedeţi aici".
3. Carii şezând, au grăit către rudenie: „O parte de ţarină a fratelui nostru, Elimeleh, o va vinde Noemi, carea s-au întors din ţinutul Moavitide.
4. Carea am vrut să auză şi să zică înaintea tuturor carii şed şi celor mai mari născuţi | din norodul mieu. De vreai a stăpâni după căderea rudeniii, cumpără şi moşteneaşte; iară 2v
de nu-ţi place, şi aceasta-m spune, să ştiu ce trebuie să facă, că nime nu-i rudenie, fără tu şi eu, care al doilea sânt". Iară el au răspuns: „Eu voiu cumpăra ţarina".
5. Căruie i-au zis Vooz: „Când vei cumpăra ţarina din mâna muierii, şi pre Ruth moaviteanca, carea au fost a celui mort, trebuie să o iei, ca să deştepţi numele rudeniii tale în neamul său".
6. Carele au răspuns: „Îngăduiesc căderii rudeniii, că nu trebuie să şterg rămăşiţa familiii meale. Tu te slujeaşte de cădearea mea, de carea bucuros a mă lipsi mărturiseasc".
*2 Leage 25, 7. 7. *Şi acesta era obiceaiu de demult în Israil între rudenii, când unul altuia îngăduia cădeari: să fie tare mărturisirea, dezlega omul încălţământul său şi-l da aproapelui său. Aceasta era mărturia îngăduinţii în Israil.
8. Zis-au, dară, aproapelui său Vooz: „Ia încălţământul tău". Carele îndată l-au dezlegat din piciorul său.
9. Iară el, celor mai mari născuţi şi tot norodului: „Martori voi – au zis – sânteţi astăzi, că am moştenit toate care au fost a lui Elimeleh şi a lui Helion şi a lui Mahalon, dându-mi-le Noemi.
10. Şi Ruth moaviteanca, muierea lui Mahalon, şi căsătoria am luat, să deştept numele mortului în moştenirea sa, ca nu numele lui din familia sa || şi din fraţi şi din nurori să 3r
să şteargă. Voi – am zis – acestui lucru martori sânteţi".
11. Răspuns-au tot norodul care era în poartă şi cei mai mari născuţ: „Noi mărturii sântem; facă Domnul muierea aceasta, carea întră în casa ta, ca pre Rahil şi Lia, carele au zidit casa lui Israil. Să fie pildă de vârtute în Efrata şi să aibă numele vestit în Vifleaim.
*Face. 38, 29. 12. Şi fie casa ta ca casa lui Fares, *pre carele Thamar l-au născut Iudei, din sământa care-ţi va da Domnul din fata aceasta".
13. Şi au luat Vooz pre Ruth şi o au priimit muiare; şi au întrat la ea şi i-au dat Domnul să zămislească şi să nască fiiu.
14. Şi au zis muierile către Noemi: „Blagoslovit e Domnul, care n-au suferit să să sfârşască următoriul familiii tale şi să să cheme numele lui în Israil.
15. Şi să aibi cine să-ţ mângăie sufletul şi să-ţi hrănească bătrâneaţele, că din noru-ta s-au născut, carea te iubeaşte şi cu mult mai bună-i ţie decât şeapte fii de ai avea".
16. Şi, luând Noemi pruncul, l-au pus în sănul său şi era ca o doică şi purtătoare.
17. Iară muierile vecine, bucurându-să cu ea şi zicând: „Născutu-s-au fiiu Noemiii, i-au chemat | numele lui Ovid. Acesta iaste tatăl lui Isai, tatălui David. 3v
*1 Para. 2, 5 şi 4, 1. Math. 1, 3. 18. Aceastea sânt neamurile lui *Fares: Fares au născut pre Esron,
19. Esron au născut Aram, Aram au născut Aminadav,
20. Aminadav au născut Nahason, Nahason au născut Salmon,
21. Salmon au născut Vooz, Vooz au născut Ovid,
22. Ovid au născut Isai, Isai au născut David.

A

(a se) ABATE: v. III
abate: *imperativ 2.sg.* 4,1
(s-)au abătut: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,1

ACASĂ: adv.
acasă: 2,7

ACOLEA: adv.
acolea: 2,15; 3,4

ACOLO: adv.
acolo: 1,2, 4, 17; 4,1

(a se) ACOPERI: v. IV
(să) acopere: *ind. prez. 3.sg.* 3,4
(te) acoperi: *ind. prez. 2.sg.* 3,15

ACUM: adv.
acum: 2,7

(a) ADĂUGA: v. I; var. **(a) ADAOGE:** v. III „a pune peste”
adaogă: *ind. prez. 3.sg.* 1,17

(a) ADUCE: v. III
aducându-: *gerunziu* rezum. cap.2
aduce: *ind. rpez. 3.sg.* rezum. cap.3

(a se) ADUNA: v. I
au adunat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2, 14
(s-)au adunat: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,23

(a) AFLA: v. I „a găsi”; „a obține”
a afla: *inf. prez.* 1,9
au aflat: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.2; 2,17
să aflu: *conj. prez. 1.sg.* 2,10
aflat-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,13

AICI: adv.
aici: 2, 14; 3,14; 4,1, 2

AMAR, -Ă: adj.
amară: *f. sg. nom.* 1,20

AMĂRĂCIUNE: s.f.
amărăciune: *sg. ac.* 1,20

AN: s.m.
ani: *pl. ac.* 1,4
anii: *pl. nom.* 1,13

APĂ: s.f.
ape: *pl. ac.* 2,9

APROAPE: adv./s.m.
(mai) aproape: *adv.* 3, 12
aproape: *adv. în loc. adj.* ***mai de aproape*** „(despre rude) între care există relații de rudenie strânse” 3,13
(cel mai) aproape: *adv.* rezum. cap.4
aproapelui: *s.m. sg. dat.* 4,7, 8

(a) ARĂTA: v. I
au arătat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,18

ARIE: s.f.; var. (Înv.) **ARE**
area: *sg. ac.* 3,2
arie: *sg. ac.* 3,3,
are: *sg. ac,* 3,6

ARIPĂ: s.f.
aripi: *pl. ac.* 2,12

(a se) ARUNCA: v. I
aruncați: *imperativ 2.pl.* 2,16
(te) vei arunca: *ind. viit.I. 2.sg.* 3,4
(s-)au aruncat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,7

(a) ASCULTA: v. I
ascultând: *gerunziu* rezum. cap.3

ASCUNS: s.n.
ascuns: *sg. ac., în loc. adv.* (Înv.) ***întrascuns*** 3,7

ASEMENEA: prep.; var. (Înv.) **ASEAMINEA**
aseaminea: 2,13

ASTĂZI: adv.
astăzi 2,19; 4,9

AȘIJDEREA: adv.
aşijderea: 1,16

(a) AȘTEPTA: v. I
a aştepta: *inf. prez.* 1,13
aşteaptă: *imperativ 2.sg.* 3,18

ATOTPUTERNIC: s.m. „Dumnezeu”
Atotputearnicul: *sg. nom.* 1,20, 21

ATUNCI: adv.; var. **ATUNCEA**
atuncea: *adv. în loc. adv.* ***până atuncea*** 2,21
atunci: *adv. în loc. adv.* ***până atunci*** 2,23

(a) AUZI: v. IV
auzise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 1,6
auzi: *imperativ 2.sg.* 2,8
au auzit: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,1
să auză: *conj. prez. 3.sg.* 4,4

(a) AVEA: v. II
să aibă: *conj. prez. 3.sg.* 4,11
să aibi: *conj. prez. 2.sg.* 4,15
am: *ind. prez. 1.sg.* 1,11
au avut: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,3
va avea: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,18
ai avea: *cond. prez. 2.sg.* 4,15

AVERE: s.f.
averi: *pl. ac., în sintagma* ***de multe averi*** „bogat” 2,1

B

(a) BATE: v. III
bătându-: *gerunziu* 2,17

BĂRBAT: s.m.
bărbatul: *sg. nom.* 1,3
bărbat: *sg. ac.* 1,5
bărbaților: *pl. gen.* 1,9
bărbați: *pl. ac.* 1,11; 4,2
bărbatului *sg. gen.* 2,11

BĂRBĂTESC, -EASCĂ: adj.
bărbătească: *sg. ac., în sintagma* ***legătura bărbătească*** „măritiș” 1,12

BĂTRÂN, -Ă: adj./s.
bătrâne: *adj. f. pl. nom.* 1,13
bătrânilor: *s.m. pl. gen.* rezum. cap.4
bătrânii: *s.m. pl. ac.* 4,2

BĂTRÂNEŢE: s.f.
bătrâneaţe: *sg. ac.* 1,12
bătrâneaţele: *pl. ac.* 4,15

BĂUTURĂ: s.f.; var. **BEUTURĂ**
beutrua: *sg. ac.* 3,3

(a) BEA: v. II
bea: *imperativ 2.sg.* 2,9
beau: *ind. prez. 3.pl.* 2,9
beuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 3,7

BINE: adv.
(mai) bine: 2,22
bine: 3,1, 13

(a) BLAGOSLOVI: v. IV
blagoslovească: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 2,4
fie blagoslovit: *pasiv conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 2,19
blagoslovit fie: *pasiv conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 2,20
blagoslovit e: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 4,14

BLAGOSLOVIT, -Ă: adj.
blagoslovit *m. sg. nom.* 3,10

BUCATĂ: s.f. (mai ales la pl.) „hrană"; „fel de mâncare"
bucatelor: *pl. gen.* rezum. cap.2
bucatei: *sg. gen.* 2,18

(a se) BUCURA: v. I
bucurându(-să): *gerunziu* 4, 17

BUCUROS, -OASĂ: adj.
bucuros: *m. sg. nom.* 4,6

BUN, -Ă: adj.
(mai) bună: *f. sg. nom.* 4,15

C

CALE: s.f.
cale: *sg. ac.* 1,7

CARTE: s.f.
Cartea: *sg. nom.* în titlu *Cartea Ruth*

CASĂ: s.f.
casa: *sg. ac.* 1,8; 4,11, 12
casele: *pl. ac.* 1,9

(a) CĂDEA: v. II
căzând: *gerunziu* 2,10

CĂDERE: s.f. „ccea ce se cuvine cuiva"; „cuviinţă"
căderea: *sg. ac.* rezum. cap.4; 4,4
căderii: *pl. ac.* 4,6
cădearea: *sg. ac.* 4,6
cădearі: *pl. ac.* 4,7

CĂSĂTORIE: s.f.
căsătoria: *sg. ac.* 4,10

CÂMP: s.n.
câmp: *sg. ac.* 2,17

(a) CÂŞTIGA: v. I
voiu căştiga: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,1

CEAS: s.n.
ceasul: *sg. nom.* 2,14

(a) CERCA: v. I „a căuta"
cerca(-)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,1

CETATE: s.f.
cetate: *sg. ac.* 1,19; 2,18; 3,15
cetăţii: *sg. gen.* 3,11; rezum. cap.4; 4,2

(a se) CHEMA: v. I „a se numi"; „a striga pe nume"
a (să) chema: *inf. prez.* rezum. cap.1
(să) chema: *ind. imp. 3.sg.* 1,2, 4; 2,19
(nu) chemaţi: *imperativ prohib. 2.pl.* 1,20
chemaţi: *imperativ 2.pl.* 1,20
chemaţi: *ind. prez. 2.pl.* 1,21
chemându-: *gerunziu* 4,1
să (să) cheme: *conj. prez. 3.sg.* 4,14
au chemat: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,17

CINSTE: s.f.
cinste: *sg. ac., în loc. adj.* ***de cinste*** 3, 11

COASTĂ: s.f.
coastele: *pl. ac.* 2,14

(a se) COBORÎ: v. IV; var. (Înv.) **a (se) POGORÎ**
(te) pogoară: *imperativ 2.sg.* 3,3
(s-)au pogorât: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,6

CONTĂŞ: s.n.; var. **CONTUŞ**
contuşul: *sg. ac.* 3,4, 7, 9

(a) CREŞTE: v. III
vor creaşte: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,13

(a se) CULCA: v. I
culcându(-să): *gerunziu* rezum. cap.3

(a) CULEGE: v. III
culegând: *gerunziu* rezum. cap.2; 2,16
voiu culeage: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,2
culegea: *ind. imp. 3.sg.* 2,3
să culeagă: *conj. prez. 3.sg.* 2,7, 15, 16
a culeage: *inf. prez.* 2,8
au cules: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,17
culesease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 2,17
ai cules: *ind. pf.c. 2.sg.* 2, 19

CUMNATĂ: s.f.
cumnată-ta: *sg. nom.* 1,15

CUMNAT: s.f.
cumnatului: *sg. gen.* rezum. cap.2

(a) CUMPĂRA: v. I
cumpără: *imperativ 2.sg.* 4,4
voiu cumpăra: *ind. viit.I. 1.sg.* 4,4
vei cumpăra: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,5

(a se) CUNOAŞTE: v. III
a cunoaaşte: *inf. prez.* 2,10
cunoşteai: *ind. imp. 2.sg.* 2,11
a (să) cunoaşte: *inf. prez.* 3, 14

CUVIINŢĂ: s.f.
cuviinţa: *sg. ac.* 3,13

D

(a) DA: v. I
au dat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,18; 3,17; 4,13

da: *ind. imp. 3.sg.* 4,7
va da: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,12
dându-: *gerunziu* 4,9
dedease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 1,6
deie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 1,9

DAR: s.n.
dar: *sg. ac.* 2,20

(a) DĂRUI: v. IV
dăruisă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 2,20

DEMULT: adv.
demult: *adv. în forma* ***de demult*** „din trecut", „de altădată"4,7

(a se) DEPĂRTA: v. I
(nici te) depărta: *imperativ prohib. 2.sg.* 2,10

DEPLIN: adv.
deplin: 2,12

(a) DESCOPERI: v. IV
descoperind: *gerunziu* 3,4
deascoperind: *gerunziu* 3,7

(a) DESPĂRȚI: v. IV
va despărți: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,17

DEȘERT, DEȘARTĂ: adj.
deșartă: *f. sg. nom.* 1,21; 3,17

(a) DEȘTEPTA: v. I
să deștepți: *conj. prez. 2.sg.* 4,5
să deștept: *conj. prez. 1.sg.* 4,10

(a) DEZLEGA: v. I
dezlega: *ind. imp. 3.sg.* 4,7
au dezlegat: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,8

DIMINEAȚĂ: s./adv.
dimineață: *adv. compus* ***astă-dimineață*** 2,7
dimineață: *s.f. sg. nom./ac.* 3,13, 13

(a) DOBÂNDI: v. IV
veți dobândi: *ind. viit.I. 2.pl.* 1,9

DOICĂ: s.f.
doică: *sg. ac.* 4,16

DOMN: s.m. „Dumnezeu"
Domnul: *sg. nom./ac.* 1,6, 8, 17, 21; 2,4, 12, 20; 3,10, 13; 4,11, 12, 13, 14
Domnului: *sg. gen.* 1,13

DOMN: s.m. (apelativ) „termen de politețe pentru un bărbat"; (Pop.) „stăpân"
domnul: *sg. voc., în sintagma* ***domnul mieu*** 2, 13

(a) DORMI: v. IV; var. (Înv. și reg.) **(a) DURMI**
doarme: *ind. prez. 3.sg.* 3,4
dormi: *imperativ 2.sg.* 3,13
durmea: *ind. imp. 3.sg.* rezum. cap.3
a durmi: *inf. prez.* 3,7
au durmit: *ind. pf.c. 3.sg.* 3, 14

DORMIT: s.n.; var. (Înv. și reg.) **DURMIT**
durmit: *sg. ac.* 3,4

(a se) DUCE: v. III
(s-)au dus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* rezum. cap.1; 1,1; 2,3
duceți(-vă): *imperativ 2.pl.* 1,8
(vă) duceț: *imperativ 2.pl.* 1,12
să (mă) duc: *conj. prez. 1.sg.* 1,16
(nu te) duce: *imperativ prohib 2.sg.* 2,8
(se) va duce: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,4
(să) dusease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 3,7

DUMNEZEU: s.m. „Divinitatea"
Dumnezeul: *sg. nom.* 1,16; 2,12

DUMNEZEU: s.m. „idol", „zeu"
dumnezăii: *pl. ac.* 1,15

E

EFĂ: s.f. „unitate de măsură pentru volum, egală cu 24 de litri"; cuvântul nu este înregistrat în MDA.
efi: *formă nead.* (cf. lat. *oephi*) 2,17

EFRATHEU: s.m. (cf. **Indice** 1Sm)
efratheiu: *sg. nom.* 1,2

F

(a se) FACE: v. III
facă: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 1,8, 17; 4,11
să faci: *conj. prez. 2.sg.* 3,4
voiu face: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,5
face(-)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,11
să facă: *conj. prez. 3.sg.* 4,4
(s-)au făcut: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,1
ați făcut: *ind. pf.c. 2.pl.* 1,8
ai făcut: *ind. pf.c. 2.sg.* 2,11, 19
au făcut: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,6
(să) făcea: *ind. imp. 3.sg.* 3,7
făcându(-să): *gerunziu* 3,13
făcuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 3,16

FAMILIE: s.f. „neam"
familiii: *sg. gen.* 4,6, 14
familia: *sg. ac.* 4,10

FATĂ: s.f.
fata: *sg. voc., în sintagma* ***fata mea*** 2,2, 22; 3,1
fata: *sg. nom./ac.* 2,5; 4,12
fată: *sg. voc.* 2,8; 3, 10
feate: *pl. ac.* rezum. cap.1
featele: *pl. voc., în sintagma* ***featele meale*** 1,11, 12, 13
featele: *pl. ac.* 2,8, 22
featelor: *pl. dat.* 2,23; 3,2

FAȚĂ: s.f.
fața: *sg. ac.* 2, 10

FECIOR: s.m.
feciori *pl. ac.* 1,1
feciorii *pl. ac.* 1,3

(a) FI: v. IV
era: *ind. imp. 3.sg.* 2,1, 3, 5; 4,1, 7, 11, 16
ești: *ind. prez. 2.sg.* 3,9, 10
e: *ind. prez. 3.sg.* 3,13
fiind: *gerunziu* 1,7
veți fi: *ind. viit.I. 2.pl.* 1,13
să fie: *conj. prez. 3.sg.* 2,9; 3,1; 4,7, 11
va fi: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,14
a fi: *inf. prez.* 3,11, 12
fie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 4,12
au fost: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,5, 9

-i: *ind. prez. 3.sg.* 1,19; 2,6; 4,4, 15
iaste: *ind. prez. 3.sg.* 2,20, 22; 3,2, 12, 13; 4,17
sânt: *ind. prez. 1.sg.* 1,12; 3,9; 4,4
sânt: *ind. prez. 3.pl.* 2,13; 4,18
sânteți: *ind. prez. 2.pl.* 4,9, 10
sântem: *ind. prez. 1.pl.* 4,11

FIICĂ: s.f.
fiico: *sg. voc.* 3, 16, 18

FIU: s.m.
fiii: *pl. ac.* rezum. cap.1
fii: *pl. nom./ac.* 1,2, 11, 12; 4,15
fiiu: *sg. ac.* 4,13, 17

FOAMETE: s.f.
foamete: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,1; rezum. cap.2

FRATE: s.m.
fratelui: *sg. gen.* 4,3
frați: *pl. ac.* 4,10

FRUMOS, -OASĂ: adj.
frumoasă: *f. sg. nom.* 1,20

G

(a) GĂSI: v. IV
voiu găsi: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,2

GĂZDAC, -Ă: adj. (cf. **Indice** Jd)
găzdaci: *m pl. ac.* 3, 10

GLAS: s.n.
glas: *sg. ac.* 1,9
glasul: *sg. ac.* 1,14

GRAI: s.n.
graiul: *sg. nom.* 1,19

(a) GRĂI: v. IV
ai grăit: *ind. pf.c. 2.sg.* 2,13
au grăit: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,18; 4,3

GRÂU: s.m.
grău: *sg. ac.* rezum. cap.2
grâul: *sg. nom.* 2,23

GREU, GREA: adj. (aici) „necuvios" (după lat *molestus*, care înseamnă „greu", dar și „necuvios", „supărător")
greu: *m. sg. nom.* 2,9

H

HAR: s.n.
har: *sg. ac.* rezum. cap.2; 2,10, 13
harul: *sg. ac.* 2,2

HOLDĂ: s.f.
holda: *sg. ac.* rezum. cap.2; 2,3
holdele: *pl. ac.* 2,21

HRANĂ: s.f.
hrană: *sg. ac.* 1,6

(a) HRĂNI: v. IV
să hrănească: *conj. prez. 3.sg.* 4, 15

I

IAR: adv. ; var. **IARĂ**
iară: 1,14; 2,20

IARĂȘI: adv.
iarăși: 3,15

IATĂ: interj.
iată: 1,12, 15; 2,4; 3,8, 17

(a) IEȘI: v. IV
au ieșit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,7, 13
iașit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,21
să ieși: *conj. prez. 2.sg.* 2,22

INIMĂ: s.f.
inimă: *sg. ac.* 1,18; 2,13

(a) INTRA: v. I; var. (Pop.) **(a) ÎNTRA**
au întrat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,15
întrând: *gerunziu* 1,2, 19
întră: *ind. prez. 3.sg.* 4, 11
au întrat: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,13

(a) IUBI: v. IV
iubească: *ind. prez. 3.sg.* 4,15

Î

(a se) ÎMBRĂCA: v. I
(te) îmbracă: *imperativ 2.sg.* 3,3

ÎMBUCĂTURĂ: s.f.
îmbucătura: *sg. ac.* 2,14

ÎMPĂRAT: s.m.
împăratului: *sg. gen.* rezum. cap.4

(a) ÎMPLE: v. III; vezi **(a) UMPLE**

ÎMPOTRIVĂ: adv./prep.; var. (Înv. și pop.) **ÎMPROTIVĂ**
împotriva: *prep.* 1,13
împrotivă: *adv.* 2,22

(a se) ÎMPOTRIVI: v. IV; var. **(a se) ÎMPROTIVI**
(nu te) împotrivi: *imperativ prohib. 2.sg.* 1,16
a (să) împrotivi: *inf. prez.* 1,18

(a) ÎMPRESURA: v. I
împresură: *ind. prez. 3.sg.* 1,13
[fiind] împresurată: *pasiv gerunziu* rezum. cap.2

(a se) ÎMPREUNA: v. I „a se prinde laolaltă"
(te) împreună: *imperativ 2.sg.* 2,8
să (mă) împreun: *conj. prez. 1.sg.* 2,21
(s-)au împreunat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,23
(te-)ai împreunat: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,2

ÎMPREUNĂ: adv.
împreună: rezum. cap.1; 1,19

ÎNAINTE: adv./prep.
înainte: *adv. în loc. adv.* ***mai înainte*** 1,13; 4,1
înaintea: *prep.* 2,10, 13; rezum. cap.4; 4,4
nainte: *adv. în loc. adv.* ***mai nainte*** 2,11; 3,14

ÎNALT, -Ă: adj.
înalt: *n. sg. ac.* 1,9

(a) ÎNĂLŢA: v. I
înălţând: *gerunziu* 1,14

ÎNĂUNTRU: adv./prep.; var. (Înv.) **ÎNLĂUNTRU**
înlăuntrul: *prep.* 3,11

ÎNCĂLŢĂMÂNT: s.n.
încălţământul: *sg. ac.* 4,7, 8

(a) ÎNCEPE: v. III
au început: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,9, 14

(a) ÎNCETA: v. I
va înceta: *ind. viit.I. 3.sg.* 3, 18

(a se) ÎNCHINA: v. I
închinându(-să): *gerunziu* 2,10

ÎNDATĂ: adv.
îndată: 4,8

(a) ÎNDEMNA: v. I
a îndemna: *inf. prez.* 1,18

ÎNDOIALĂ: s.f.
îndoială: *sg. ac., în loc. adv.* ***fără (nici o) îndoială*** 3,13

(a) ÎNGĂDUI: v. IV
îngăduia: *ind. imp. 3.sg.* 4,7
îngăduiesc: *ind. prez. 1.sg.* 4,6

ÎNGĂDUINŢĂ: s.f.
îngăduinţii: *sg. gen.* 4,7

ÎNGROPĂCIUNE: s.f.
îngropăciune: *sg. ac.* 1,17

(a) ÎNSETA: v. I; var. (Reg.) **(a) ÎNSĂTA**
vei însăta: *ind. viit.I. 2.sg.* 2,9

ÎNTÂI, -A: adv.
întâiu: *adv.* 1,22

(a se) ÎNTÂMPLA: v. I
(s-)au întâmplat: *ind. pf.c. impers.* 2,3

(a) ÎNTINDE: v. III
întinde: *imperativ 2.sg.* 3,9, 15
întinzând: *gerunziu* 3,15

(a) ÎNTINGE: v. III (Prin ext.) „a înmuia pâine sau mămăligă într-o mâncare”
întinge: *imperativ 2.sg.* 2,14

(a se) ÎNTOARCE: v. III
întorcându(-să): *gerunziu* rezum. cap.1
a (să) întoarce: *inf. prez.* 1,7
întoarceţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 1,11, 12
(s-)au întors: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,14, 15, 22; rezum. cap.2; 2,7, 18; 3,1; 4,3
a (te) întoarce: *inf. prez.* 3,17

(a) ÎNTRA: v. I; vezi **(a) INTRA**

(a se) ÎNTURNA: v. I
să (să) întoarne: *conj. prez. 3.sg.* 1,18
au întornat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,21

(a) ÎNVINGE: v. III
ai învins: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,10

(a se) ÎNVREDNICI: v. IV
să (te) învrednicească: *conj. prez. 2.sg.* 2,10

J

JUDECĂTOR: s.m.; var. (Înv.) **JUDECĂTORIU;** (Reg.) **GIUDECĂTOR**
giudecătorii: *pl. nom.* 1,1
judecătoriu: *sg. gen.* 1,1

L

(a) LĂCUI: v. IV; vezi **(a) LOCUI**

(a) LĂSA: v. I
să las: *conj. prez. 1.sg.* 1,16
ai lăsat: *ind. pf.c. 2.sg.* 2,11
lăsaţi: *imperativ 2.pl.* 2,16
lăsând: *gerunziu* rezum. cap.4

LEGĂTURĂ: s.f.
legătura: *sg. ac., în sintagma* ***legătura bărbătească*** „măritiș” 1,12

(a se) LIPI: v. IV
(s-)au lipit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,14

(a se) LIPSI: v. IV
a (mă) lipsi: *inf. prez.* 4,6

LOC: s.n.
locul: *sg. ac.* 1,7; 2,8; 3,4
loc: *sg. ac.* 1,17

(a) LOCUI: v. IV; var. (Înv.) **(a) LĂCUI**
lăcuiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 3,11

(a) LUA: v. I
să iai: *conj. prez. 2.sg.* 2,12
ia: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4
să iei: *conj. prez. 2.sg.* 4,5
ia: *imperativ 2.sg.* 4,8
au luat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,4; 2,14; 4,13
voiu lua: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,17
luând: *gerunziu* rezum. cap.3; 4,2, 16
am luat: *ind. pf.c. 1.sg.* 4,10

(a) LUCRA: v. I
lucrase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 2, 19
ai lucrat: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,16

LUCRU: s.n.
lucrul: *sg. nom./ac.* 2,12, 19; 3,13, 18
lucru: *sg. dat. adn.* 4,10

M

MAI-MARE: s.m. „şef”
mai-mare: *sg. nom.* 2,5

MAMĂ: s.f.; var. (Înv. şi pop.) **MUMĂ**
mumei: *sg. gen.* 1,8

MARE: adj.
marea: *adj. antep. f. sg. ac.* rezum. cap.1
mari: *m. pl. gen./dat., în sintagma* ***celor mai mari născuţi/cei mai mari născuţ*** „bătrâni” 4,4, 9, 11

MARTOR: s.m.
martori: *pl. nom.* 4,9, 10

MĂCAR: adv.
măcar: *adv. în loc. cj.* ***măcar de*** 1,12

MĂNUNCHI: s.n.; var. (Reg.) **MÂNUNCHI**
mânunchele: *pl. ac.* 2,16

(a se) MĂRITA: v. I
(vă) veți mărita: *ind. viit.I. 2.pl.* 1,13

MĂRTURIE: s.f. „mărturisire"; „martor"
mărturia: *sg. nom.* 4,7
mărturii: *pl. nom.* 4,11

(a) MĂRTURISI: v. IV
mărturisesc: *ind. prez. 1.sg.* 4,6

MĂRTURISIRE: s.f.
mărturisirea: *sg. nom.* 4,7

(a) MĂSURA: v. I
au măsurat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,15

MĂSURĂ: s.f.
măsura: *sg. ac.* 2, 17
măsuri: *pl. ac.* 3, 17

MÂNĂ: s.f.
mâna: *sg. nom./ac.* 1,13; 4,5
mâinile: *pl. ac.* 2,2
mânile: *pl. ac.* 3, 15

(a) MÂNCA: v. I
mâncă: *imperativ 2.sg.* 2,14
au mâncat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,14
mâncase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 3,7

MÂNCARE: s.f.
mâncare: *sg. ac.* 2,7
mâncării: *sg. gen.* 2,14
mâncarea: *sg. ac.* 3,3

(a) MÂNGÂIA: v. I; var. (Înv. și reg.) **(a) MÂNGĂIA**
ai mângâiat: *ind. pf.c. 2.sg.* 2,13
să mângâie: *conj. prez. 3.sg.* 4,15

(a) MERGE: v. III
să margă: *conj. prez. 3.sg.* 1,6
vom merge: *ind. viit.I. 1.pl.* 1,10
mergi: *imperativ 2.sg.* 1,15; 2,2, 9
vei merge: *ind. viit.I. 2.sg.* 1,16
voiu merge: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,16; 2,2
a merge: *inf. prez.* 1,18

MIAZĂNOAPTE: s.f. (Înv. și reg.) „mijloc al nopții, la ora 12 din noapte"; „miezul nopții"
miiazănoapte: *sg. ac.* 3,8

MILĂ: s.f.
milă: *sg. ac.* 1,8; 3,10

MILOSTIV, -Ă: adj.
milostiv: *m. sg. gen.* 2,2

(a se) MILOSTIVI: v. IV
(s-)au milostivit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,19

MOAVITEAN: s.m.
moaviteanilor: *s.m. pl. gen.* 1,1

MOAVITEANCĂ: s.f.
moaviteance: *pl. nom.* 1,4
moaviteanca: *sg. nom.* 1,22; 2,2, 6; 4,5, 10

MOARTE: s.f.
moartea: *sg. nom./ac.* 1,17; 2,11

MODIU: s.n. „baniță" (după lat. *modius, -ii*, „baniță")
modii: *pl. nom./ac.* 2,17; rezum. cap.3; 3,15

MORT, MOARTĂ: s.m./f.
(cei) morți: *s.m. pl. ac.* 1,8
(celor) morți: *s.m. pl. dat.* 2,20
(celui) mort: *s.m. sg. gen.* rezum. cap.4; 4,5
mortului: *s.m. sg. gen.* 4,10

MOȘ: s.m. (Înv. și reg.) „bunic"
moșul: *sg. nom.* rezum. cap.4

(a) MOȘTENI: v. IV
moștenească: *imperativ 2.sg.* 4,4
am moștenit: *ind. pf.c. 1.sg.* 4,9

MOȘTENIRE: s.f.
moștenirea: *sg. ac.* rezum. cap.4; 4,10

MUIERE: s.f.
muierea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,1, 2, 5; 3,8; 4,10, 11
muieri: *pl. ac.* 1,4
muierile: *pl. nom.* 1,19; 4,14, 17
muiare: *sg. nom./ac.* 2,10; 3,11; 4,13
muiere: *sg. ac.* rezum. cap.4
muierii: *sg. gen.* 4,5

MULT, -Ă: adj./adv.
(mai) mult: *adv.* 1,18
mult: *adv.* rezum. cap.2
mult: *adv. în loc. adv.* ***cu mult*** 4,15
multe: *adj. f. pl. ac., în sintagma* ***de multe averi*** „bogat" 2,1

(a) MURI: v. IV
murind: *gerunziu* rezum. cap.1; 1,17
au murit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,3, 5
voiu muri: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,17

N

(a se) NAȘTE: v. III
naște: *inf. prez. fără* ***a*** 1,12
să nască: *conj. prez. 3.sg.* 4,13
(te-)ai născut: *ind. pf.c. 2.sg.* 2,11
au născut: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.4; 4,12, 18, 19, 20, 21, 22
(s-)au născut: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,15
născutu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,17

(a) NĂDĂJDUI: v. IV
nădăjdui: *inf. prez. fără* ***a*** 1,11

NĂSCUT, -Ă: s.m./f.
născuți: *s.m. pl. gen./dat., în sintagma* ***celor mai mari născuți*** „bătrâni" 4,4, 9
născuț: *s.m. pl. nom., în sintagma* ***/cei mai mari născuț*** 4,11

NEAM: s.n.
neamul: *sg. ac.* 4,5
neamurile: *pl. nom.* 4,18

(a) NECĂJI: v. IV; var. (Pop.) **(a) NĂCĂJI**
au năcăjit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,21

NEÎNDOIT, -Ă: adj.
neîndoită: *sg. ac., în sintagma* ***cu neîndoită inimă*** „cu stăruință", „cu hotărâre" 1,18

NEMERNIC, -Ă: adj.; var. (Înv. şi reg.) **NIMERNIC, -Ă** „străin”
nimearnică: *f. sg. nom.* 2, 10

(a) NEMERNICI: v. IV; var. (Înv.) **(a) NIMERNICI** „a pribegi”
să nimearnicească: *conj. prez. 3.sg.* 1,1

NEMERNICIE: s.f.; var. (Înv.) **NIMERNICIE** „pribegie”
nemerniciii: *sg. gen.* 1,22
nimerniciii: *sg. gen.* 1,7

NETED, -Ă: adj. (Reg.; aici despre haine) „îngrijit”
(mai) neatede: *n. pl. ac.* 3,3

NOAPTE: s.f./adv.
noapte: *sg. ac.* 1,12; 3,2
nopţii: *s.f. sg. gen.* 3,14
noapte: *adv. compus* ***iastă-noapte*** 3,13

NORĂ: s.f.
noru-sa: *sg. nom.* rezum. cap.1; 1,22
nora: *sg. nom.* rezum. cap.4
noru-ta: *sg. ac.* 4,15
nurorile: *pl. ac.* 1,6, 7
nurori: *pl. ac.* 4,10

NOROD: s.n.
norodul: *sg. nom./ac.* 1,6, 10, 15, 16; 2,11; 3,11; 4,4, 11
norodului: *sg. dat.* 4,9

NUME: s.n.
nume: *sg. ac.* 2,1, 3
numele: *sg. ac.* 2,19; 4,1, 5, 10, 11, 14, 17

NUNTĂ: s.f.
nuntă: *sg. ac.* rezum. cap.3

O

OBICEI: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **OBICEAI**
obiceaiu: *sg. nom./ac.* 2, 15; 4,7

OCHI: s.m.
ochilor: *pl. gen.* 2,10, 13

ODIHNĂ: s.f.
odihnă: *sg. ac.* 1,9; 3,1

(a se) ODIHNI: v. IV
odihneaşte(-te): *imperativ 2.sg.* 3,13

OM: s.m.
om: *sg. nom.* 1,1; 2,1
omul: *sg. nom.* 2,1, 20; 3,3, 8, 16, 18; 4,7
omului: *sg. gen.* 2, 19
oamenii: *pl. nom.* 3,14

(a) OPRI: v. IV
(nu) opriţi: *imperativ prohib. 2.pl.* 2, 15

ORZ: s.n.
orzurile: *pl. nom.* 1,22
orz: *sg. ac.* 2,17; 3,15, 17
orzul: *sg. nom.* 2,23
orzu: *sg. ac.* rezum. cap.3
orzului: *sg. gen.* 3,2

OŢET: s.n.
oţăt: *sg. ac.* 2,14

P

PAPĂ: s.f. (Reg.) „mâncare nedefinită mai îndeaproape, preparată din mămăligă”
papă: *sg. ac.* 2,14

PARTE: s.f.
parte: *sg. ac.* 4,3

PĂMÂNT: s.n.
pământul: *sg. ac.* rezum. cap.1; 1,7, 22; 2,11
pământ: *sg. nom./ac.* 1,1, 17; 2,10

PĂRINTE: s.m.
părinţii: *pl. ac.* 2,11

(a) PĂZI: v. IV
păzeaşte: *imperativ 2.sg.* 3,14

PÂINE: s.f.
pâne: *sg. ac.* 2,14

PÂNTECE: s.n.
pântecele: *sg. ac.* 1,11

PICIOR: s.n.
picioarele: *pl. ac.* rezum. cap.3; 3,7, 8, 14
picioare: *pl. ac.* 3,4
piciorul: *sg. ac.* 4,8

PILDĂ: s.f.
pildă: *sg. nom.* 4,11

PLAŞCĂ: s.f. (Înv.) „pelerină lungă”; „veşmânt lung”, „mantie”
plaşca: *sg. ac.* 3,15

PLATĂ: s.f.
plată: *sg. ac.* 2,12

(a) PLĂCEA: v. II
place: *ind. prez. impers.* 4,4

(a) PLÂNGE: v. III
a plânge: *inf. prez.* 1,9, 14

PLIN, -Ă: adj.
plină: *f. sg. nom.* 1,21

(a) PLINI: v. IV
să plinească: *conj. prez. 3.pl.* 1,13
va plini: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,18

POARTĂ: s.f.
porţilor: *pl. gen.* 3,11
poartă: *sg. ac.* 4,1, 11

(a) POFTI: v. IV
au poftit: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.3

(a se) POGORÎ: v. IV; vezi **(a se) COBORÎ**

(a) PORUNCI: v. IV
porunceşti: *ind. prez. 2.sg.* 2,2
am poruncit: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,9
au poruncit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,15, 21
vei porunci: *ind. viit.I. 2.sg.* 3,5
poruncise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 3,6

(a) POVĂŢUI: v. IV
povăţuia: *ind. imp. 3.pl.* 1,1

(a) POVESTI: v. IV
au povestit: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,16

(a) PRIMI: v. IV
va priimi: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,17
voiu priimi: *ind. viit.I. 1.sg.* 3, 13
au priimit: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,13

(a) PROBOZI: v. IV (Înv. şi pop.) „a mustra"
să prooboz ească: *conj. prez. 3.sg.* 2,16

PRUNC: s.m.
prunci: *pl. ac.* 1,5
pruncul: *sg. ac.* 4,16

(a) PUNE: v. III
au pus: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,15; 4,16

(a) PURCEDE: v. III
au purce: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,19

(a) PURTA: v. I
purtându-: *gerunziu* 2,18
purtând: *gerunziu* 3,15

PURTĂTOR, -TOARE: s.m./f.
purtătoare: *s.f. sg. nom.* 4, 16

(a) PUTEA: v. II
să puteţi: *conj. prez. 2.pl.* 1,11
aş putea: *cond. prez. 1.sg.* 1,12

PUTERNIC, -Ă: adj.
putearnic: *m. sg. nom.* 2,1

PUŢINEL: adv.
puţânel: 4,1

R

RĂMĂŞIŢĂ: s.f. „ceea ce rămâne dintr-un tot sau dintr-o cantitate oarecare, după ce partea cea mai mare a fost utilizată"; (Înv. şi pop.) „urmaş"
rămăşiţele: *pl. ac.* rezum. cap.2; 2,18
rămăşiţă: *sg. ac.* 2, 14
rămăşiţa: *sg. ac.* 4,6

(a) RĂMÂNE: v. III; var. **(a) RĂMÂNEA:** v. II
au rămas: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,3, 4, 5
vor rămânea: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,7
să rămâie: *conj. prez. 3.sg.* 2,16

(a) RĂSPLĂTI: v. IV
răsplătească: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 2, 12

(a) RĂSPUNDE: v. III
au răspuns: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,11, 16; 2,2, 4, 6, 11; 2,20; 3,5, 9; 4,4, 6
răspuns-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,11

RĂSPUNS: s.n.
răspuns: *sg. ac.* rezum. cap.3

RUDENIE: s.f. (Înv.) „rudă"; „înrudire"
rudenie: *sg. nom./ac.* 2,1; 3,9, 12; 4,3, 4
rudenia: *sg. nom./ac.* 2,3, 20; 3,2; 4,1
rudeniii: *sg. gen./dat.* 3,13; 4,4, 5, 6
rudenii: *pl. ac.* 4,7

(a se) RUGA: v. I
rogu-: *ind. prez. 1.sg.* 1,13
(s-)au rugat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,7

RUŞINE: s.f.
ruşine: *sg. ac., în loc. adv.* ***fără ruşine*** „fără jenă"; „nestingherit" 2,16

S

SARCINĂ: s.f. „bagaj"
sarcini: *pl. ac.* 2,9

SĂMÂNŢĂ: s.f.
sămânţa: *sg. ac.* 4,12

SĂRAC, -Ă: adj.
săracă: *f. sg. nom.* 1,5
săraci: *m. pl. ac.* 3,10

(a) SĂRUTA: v. I
au sărutat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,9, 14

(a se) SĂTURA: v. I
(s-)au săturat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,14
(să) săturase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 2,18

SÂN: s.n.
sânul: *sg. ac.* 4,16

(a) SCĂPA: v. I
vor scăpa: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,2
ai scăpat: *ind. pf.c. 2.sg.* 2,12

(a) SCOATE: v. III
au scos: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,18

(a se) SCULA: v. I
(s-)au sculat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,6; 2,15; 3,14

(a) SCUTURA: v. I
scuturându-: *gerunziu* 2,17

SEARĂ: s./adv.
sara: *adv.* rezum. cap.2
sara: *s.f. sg. ac.* 2,17

(a se) SECERA: v. I; var. (Înv. şi reg.) **(a se) SĂCERA**
(să) săcera: *ind. imp. 3.pl.* 1,22
vor săcera: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,9, 21
au săcerat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,23
să seacere: *conj. prez. 3.sg.* 2,15

SECERĂTOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Înv. şi reg.) **SĂCERĂTOR, -TOARE**
săcerătorilor: *pl. gen./dat.* 2,2, 4, 7, 14, 21
săcerători: *pl. ac.* 2,3, 5

SECERIŞ: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **SĂCERIŞ**
săceriş: *sg. ac.* 2,22

(a) SEMNA: v. I; var. (Înv.) **(a) SĂMNA** (Înv.) „a însemna"
samnă: *imperativ 2.sg.* 3,4

SFAT: s.n.
sfatul: *sg. ac.* rezum. cap.3

(a se) SFÂRŞI: v. IV
va sfârşi: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,3
să (să) sfărşască: *conj. prez. 3.sg.* 4,14

SFÂRŞIT: s.n.
sfârşit: *sg. ac.* 3,18

SINGUR, -Ă: adj.; var. (Înv.) **SĂNGUR**
sângură: *f. sg. nom.* 1,17

SLUGĂ: s.f.
slujilor: *pl. dat.* 2,9

slugile: *pl. nom.* 2,9
slugilor: *pl. dat.* 2, 15

(a se) SLUJI: v. IV
(te) slujește: *imperativ 2.sg.* 4,6

SLUJNICĂ: s.f.
slujnicii: *sg. dat.* 2,13
slujnicile: *pl. ac.* 2,13
slujnica: *sg. nom./ac.* 3,9, 9

SMERENIE: s.f. „atitudine umilă și supusă”
smerenie: *sg. ac.* rezum. cap.3

(a) SMERI: v. IV (Înv.) „a umili”
au smerit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,21

SNOP: s.n.; var. (Pop.) **ZNOP**
znopilor: *pl. gen.* 3,7

SOACRĂ: s.f.
soacră-sa: *sg. nom./ac./dat.* 1,14; rezum. cap.2; 2,2, 18, 19; rezum. cap.3; 3,1, 6, 16
soacrei: *sg. dat.* 2,11
soacra: *sg. nom.* 2,22
soacră-sa: *sg. dat.* (*cu prep.* ***la***) rezum. cap.3
soacră-ta: *sg. ac.* 3,17

(a) SOCOTI: v. IV
au socotit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,18

(a se) SPĂIMÂNTA: v. I
(s-)au spăimântat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,8

(a se) SPĂLA: v. I
spală(-te): *imperativ 2.sg.* 3,3

SPIC: s.n.
spice: *pl. ac.* rezum. cap.2, 2,2, 3, 15
spicele: *pl. ac.* 2,7

(a) SPUNE: v. III
au spus: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,19
spune: *imperativ 2.sg.* 4,4

(a) STA: v. I
stă: *ind. prez. 3.sg.* 2,7
să stea: *conj. rpez. 3.sg.* 2,22

STĂPÂN: s.m.
stăpân: *sg. ac./gen.* 2,2, 3

(a) STĂPÂNI: v. IV
a stăpâni: *inf. prez.* 4,4

STOG: s.n.
stogul: *sg. ac.* 3,7

STRÂMTOARE: s.f.; var. (În v.) **STRĂMTOARE**
strâmtoarea: *sg. nom.* 1,13

STRĂIN, -Ă: adj.; var. (Înv. și pop.) **STREIN, -Ă**
streină: *f. sg. ac.* 2,22

(a) SUFERI: v. IV
au suferit: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,14

SUFLET: s.n.
sufletul: *sg. ac.* 4,15

(a se) SUI: v. IV
(s-)au suit: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,1

(a se) SUPUNE: v. III
(m-)am supus: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,12

Ș

(a) ȘEDEA: v. II
au șezut: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,14; 4,1
șezi: *imperativ 2.sg.* 4,1
ședeți: *imperativ 2.pl.* 4,2
șezând: *gerunziu* 4,3
șed: *ind. prez. 3.pl.* 4,4

(a se) ȘTERGE: v. III (Fig.) „a face să nu mai existe sau a înceta să mai existe”
să șterg: *conj. prez. 1.sg.* 4,6
să (să) șteargă: *conj. prez. 3.sg.* 4, 10

(a) ȘTI: v. IV
știi: *ind. prez. 3.sg.* 3,11
știe: *ind. prez.. 3.sg.* 3,14
să știu: *conj. prez. 1.sg.* 4,4

ȘURĂ: s.f.
șuri: *pl. ac.* 2,23

T

TARE: adv./adj.
(mai) tare: *adv.* 1,13
tare: *adj. f. sg. nom.* 4,7

TATĂ: s.m.
tatăl: *sg. nom.* 4,17

(a se) TĂGĂDUI: v. IV
(mă) tăgăduiesc: *ind. prez. 1.sg.* 3,12

TÂNĂR, -Ă: adj./s.
tinărului: *s.m. sg. dat.* 2,5
tineri: *s.m. pl. ac.* 3,10

(a se) TEME: v. III
(nu te) teame: *imperativ prohib. 2.sg.* 3,11

(a) TREBUI: v. IV
trebuie: *ind. prez. impers.* 3,4; 4,4, 5, 6

(a) TRECE: v. III
trecând: *gerunziu* 4,1

TRECERE: s.f.
treacerea: *sg. ac.* 3,14

(a se) TULBURA: v. I; var. (Înv.) **(a se) TURBURA**
(s-)au turburat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,8

Ț

ȚARĂ: s.f.
țara: *sg. ac.* 1,6

ȚARINĂ: s.f.
țarină: *sg. ac.* 2,2, 7, 8, 22; 3,2; 4,3
țarina: *sg. ac.* 4,4, 5

(a) ŢINE: v. III; var. **(a) ŢINEA:** v. II
au ţinut: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,20
a ţinea: *inf. prez.* 3,13
ţine: *imperativ 2.sg.* 3,15
ţâind: *gerunziu* 3,15

ŢINUT: s.n. „regiune", „ţară"
ţinutul: *sg. ac.* 1,1; 4,3
ţânutul: *sg. ac.* 1,2, 6; 2,6

U

(a se) UITA: v. I
(s-)au uitat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,6

(a se) UMPLE: v. III; var. (Înv. şi pop.) **(a se) ÎMPLE**
au împlut: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,20

(a se) UNGE: v. III
(te) unge: *imperativ 2.sg.* 3,3

(a) URMA: v. I
urmând: *gerunziu* 2,7
urmează: *imperativ 2.sg.* 2,9
ai urmat: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,10

URMĂ: s.f.
urmele: *pl. ac.* 2,7
urmă: *sg. ac., în loc. adj.* ***cea de pre urmă*** 3,10

URMĂTOR, -TOARE: s.m./f. (Înv. şi reg.) „moştenitor"
următoriul: *s.m. sg. nom.* 4,14

V

VARGĂ: s.f.
varga: *sg. ac.* 2,17

(a) VÂNTURA: v. I
vântură: *ind. prez. 3.sg.* 3,2

VÂRSTĂ: s.f.
vârsteai: *sg. gen.* 1,13

VÂRTUTE: s.f.
vârtute: *sg. ac.* 4,11

VECIN, -Ă: adj.
vecine: *f. sg. nom.* 4, 17

(a) VEDEA: v. II
văzând: *gerunziu* 1,18; 4,1
să vază: *conj. prez. 3.sg.* 3,3
au văzut: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,8
vom vedea: *ind. viit.I. 1.pl.* 3,18

(a) VENI: v. IV
veniţi: *ind. prez. 2.pl.* 1,11
au venit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,19, 22; 2,6; 3,16
venea: *ind. imp. 3.sg.* 2,4
ai venit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,11, 12; 3,14
vino: *imperativ 2.sg.* 2,14
venind: *gerunziu* 3,4
venit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,7

VESEL, -Ă: adj.
veaselă: *f. sg. nom.* rezum. cap.2
(mai) veasel: *m. sg. nom.* 3,7
veasălă: *f. sg. nom.* rezum. cap. 3

(a se) VESTI: v. IV
(s-)au vestit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,19
vestitu(-)(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,11

VESTIT, -Ă: adj.
vestit: *n. sg. ac.* 4,11

VEŞMÂNT: s.n.
vejminte: *pl. ac.* 3,2

VIFLAIMITEAN, -Ă: s.m./f.
vifleaimiteanul: *s.m. sg. nom.* rezum. cap.1

(a) VINDE: v. III
va vinde: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,3

VIU, VIE: adj./s.
(celor) vii: *s.m. pl. dat.* 2,20
viu: *adj. m. sg. nom.* 3, 13

VORBĂ: s.f.
vorba: *sg. nom.* 4,1

(a) VREA: v. II
vrea: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1
(-)ţi vrea: *ind. viit.I. 2.pl.* 1,13
au vrut: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,18
va vrea: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,15; 3,13
vreau: *ind. prez. 1.sg.* 3,17
am vrut: *ind. pf.c. 1.sg.* 4,4
vrei: *ind. prez. 2.sg.* 4,4

VREDNIC, -Ă: adj.
vreadnică: *m. sg. nom.* 1,12

Z

(a) ZĂBOVI: v. IV
zăboviia: *ind. imp. 3.pl.* 1,2
vei zăbovi: *ind. viit.I. 2.sg.* 1,16
voiu zăbovi: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,16

(a) ZĂCEA: v. II
vei zăcea: *ind. viit.I. 2.sg.* 3,4
zăcând: *gerunziu* 3,8

(a) ZĂMISLI: v. IV
zămisli: *inf. prez. fără* **a** 1,12
să zămislească: *conj. pez. 3.sg.* 4,13

ZI: s.f.
zilele: *pl. ac.* 1,1

(a) ZICE: v. III
au zis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,8, 15, 20; 2,2, 4, 5, 8, 10, 13, 14, 19, 20, 21, 22; 3,9, 10, 14, 15, 16, 17, 18; 4,1, 2, 5, 9, 14
a zice: *inf. prez.* 1,10
zicea: *ind. imp. 3.pl.* 1,19
zicând: *gerunziu* 2,15; 4,17
va zice: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,4
vei zice: *ind. viit.I. 2.sg.* 3,11
să zică: *conj. prez. 3.sg.* 4,4
zis-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,8
am zis: *ind. pf.c. 1.sg.* 4,10

(a) ZIDI: v. IV
au zidit: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,11

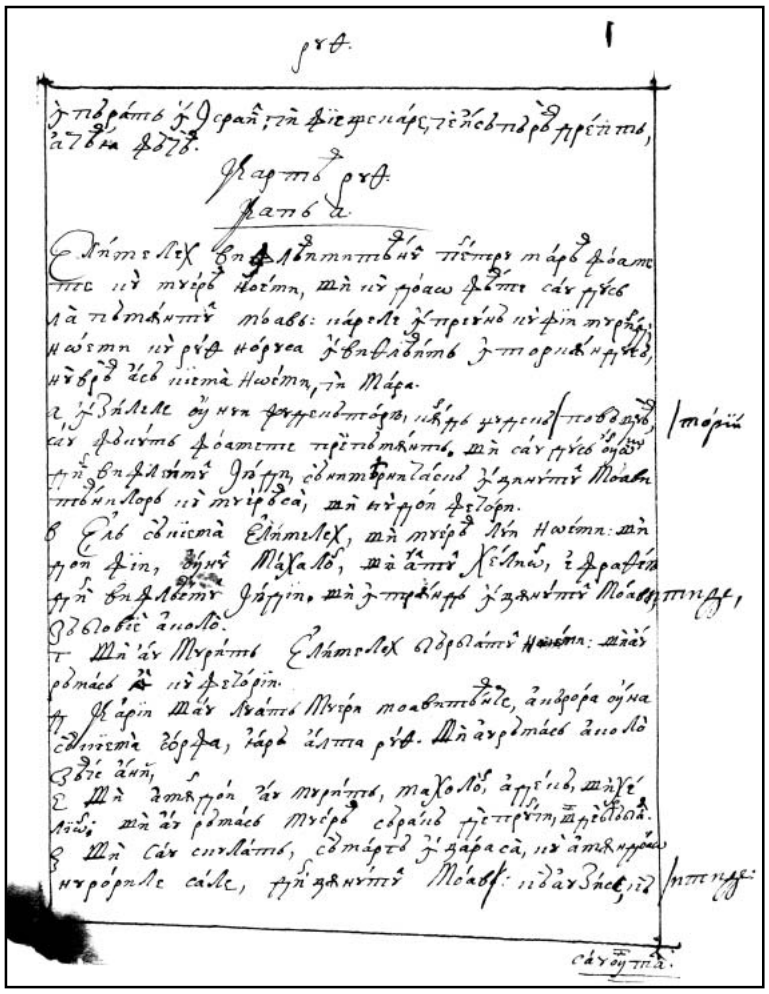

418r

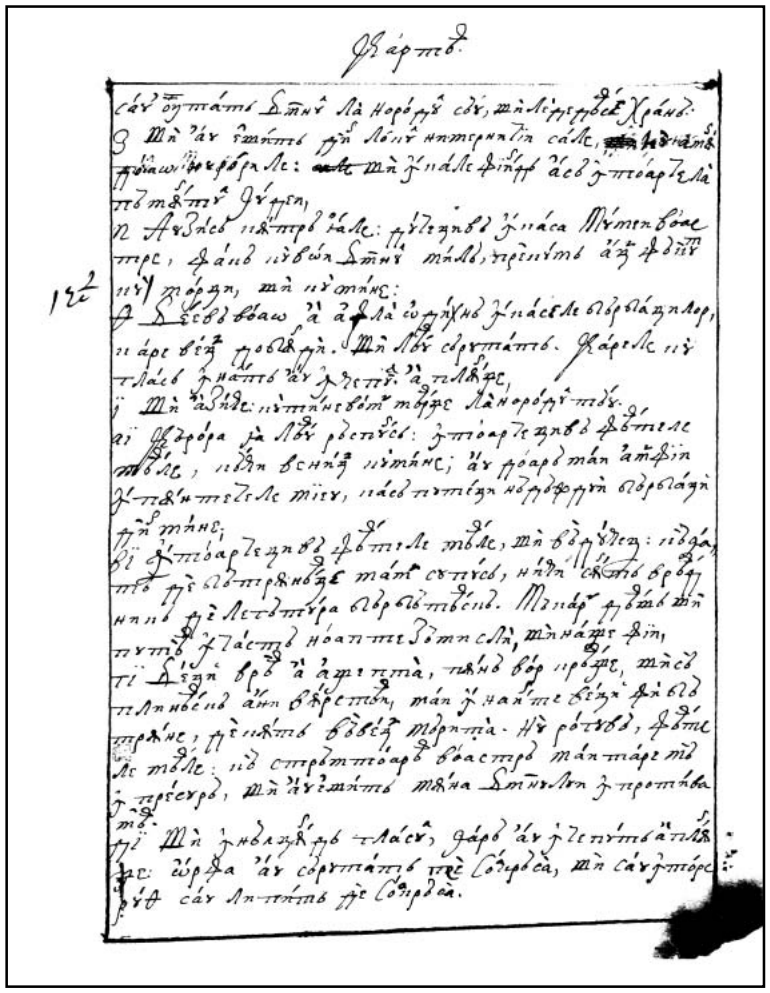

418v

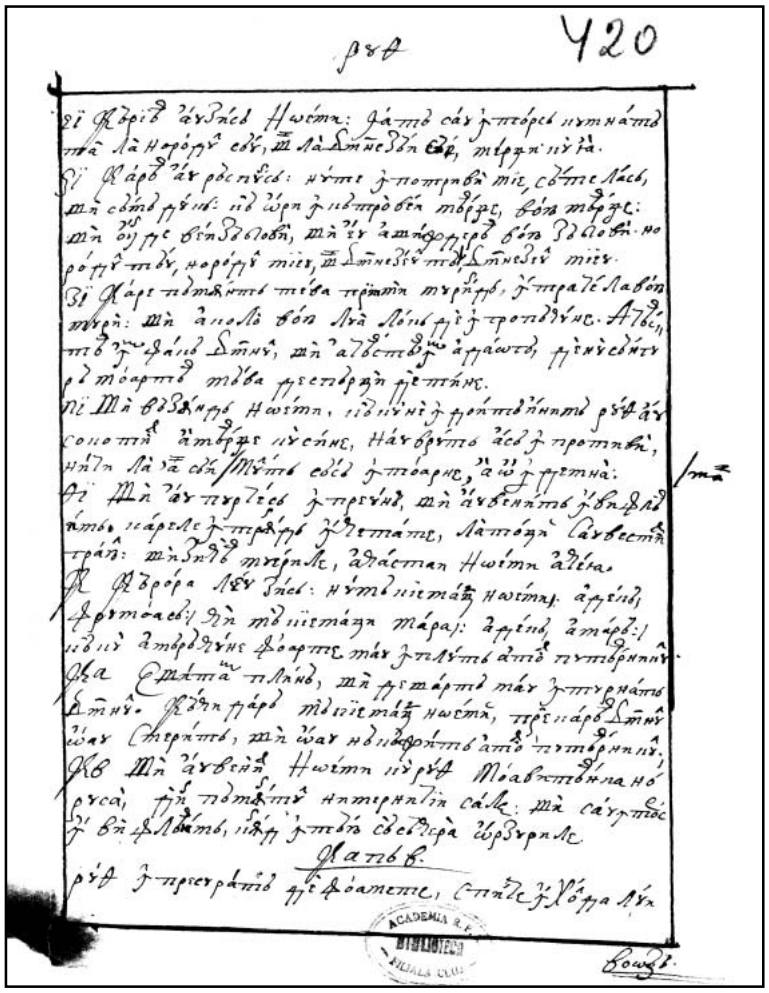

419r

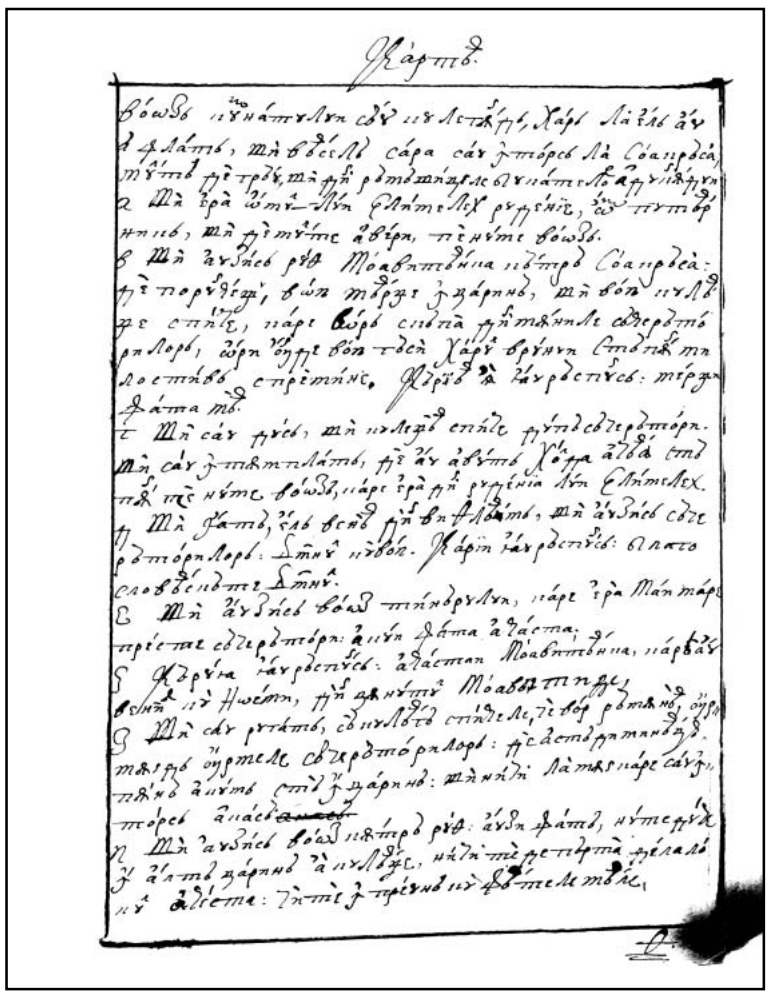

419v

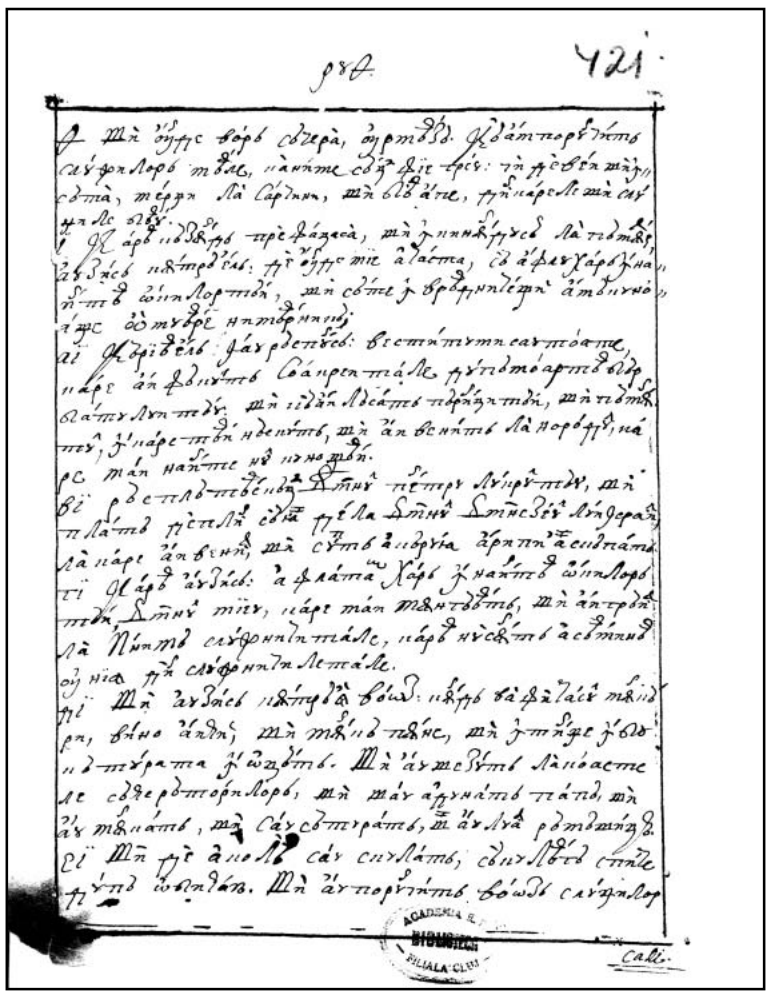

420r

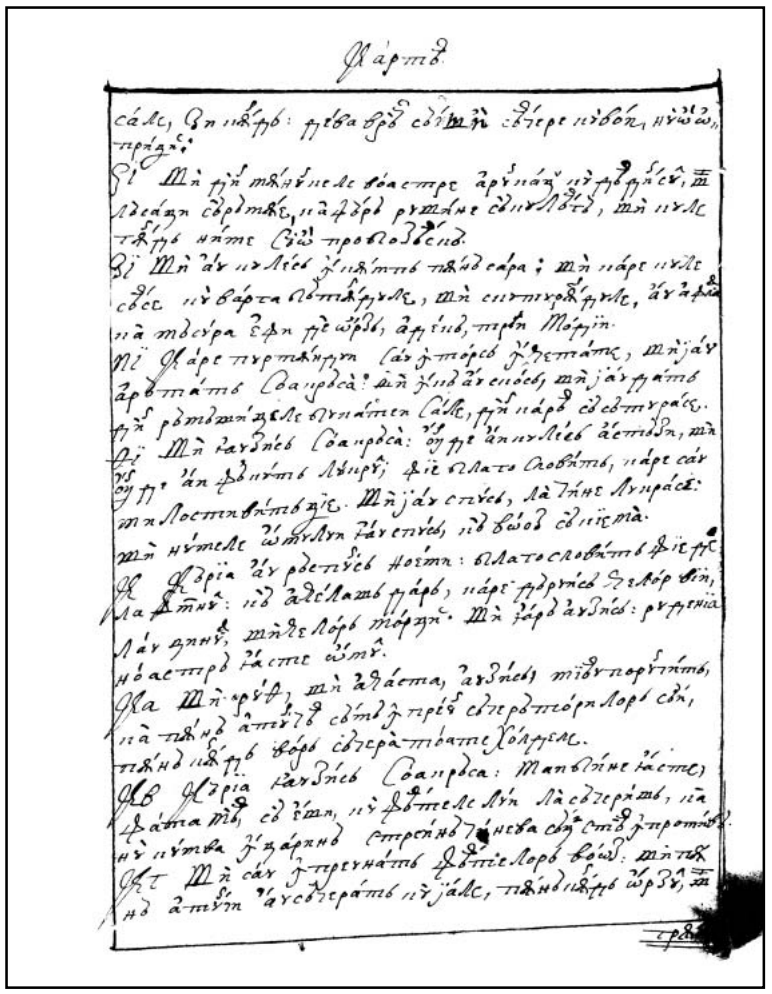

420v

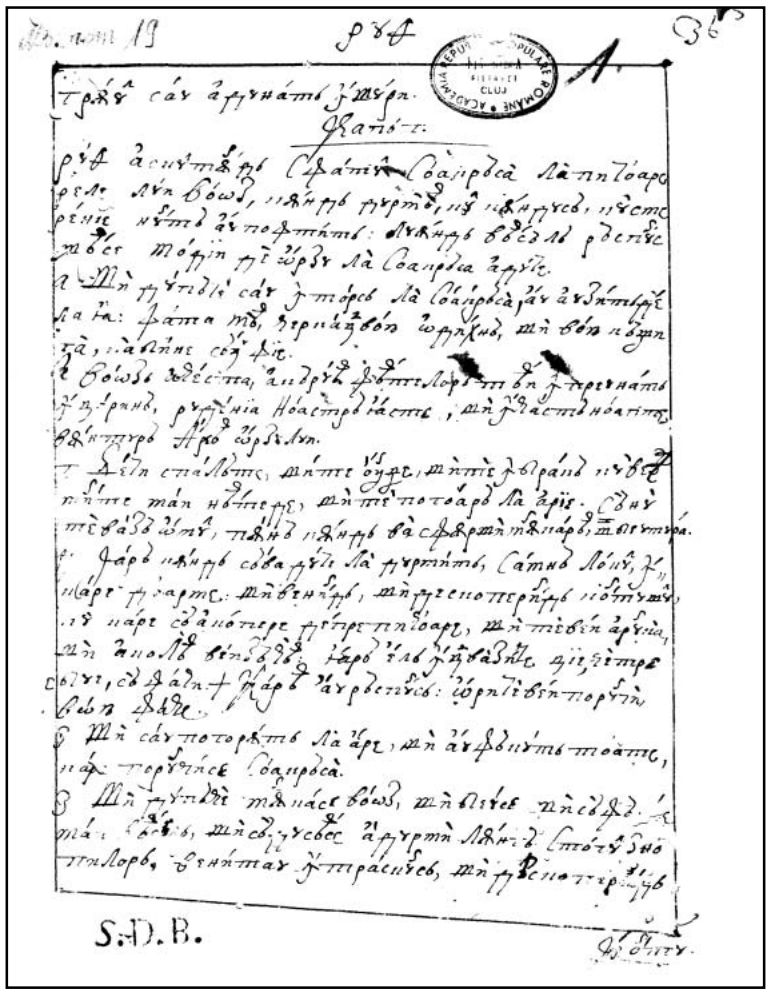

Ms 19
1r

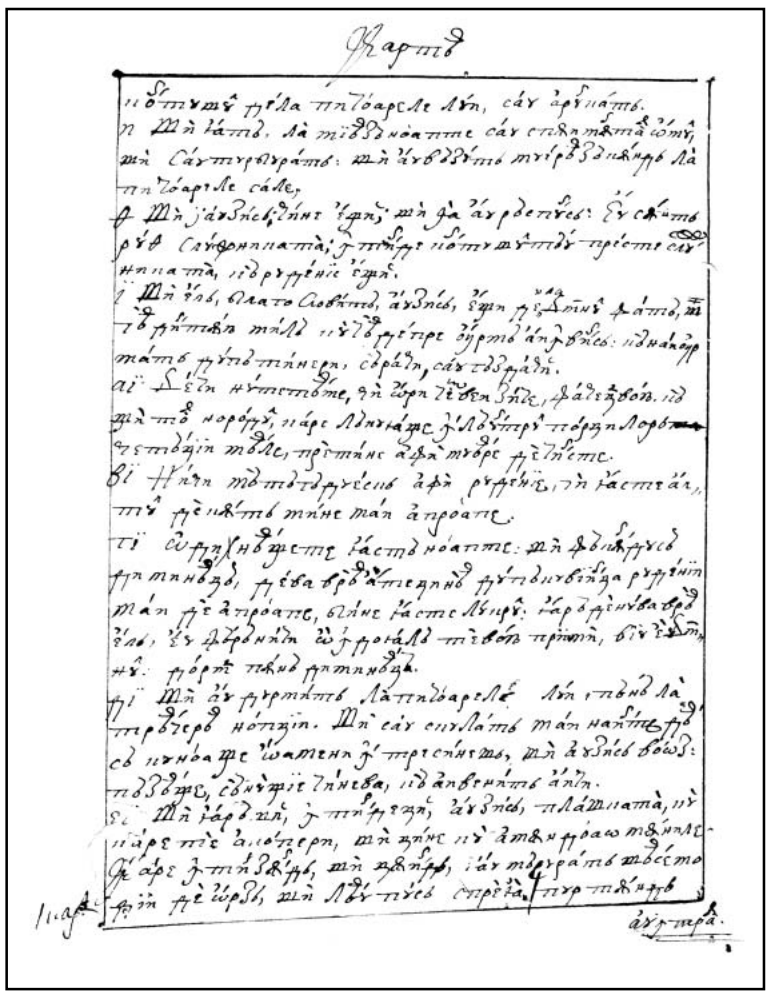

1v

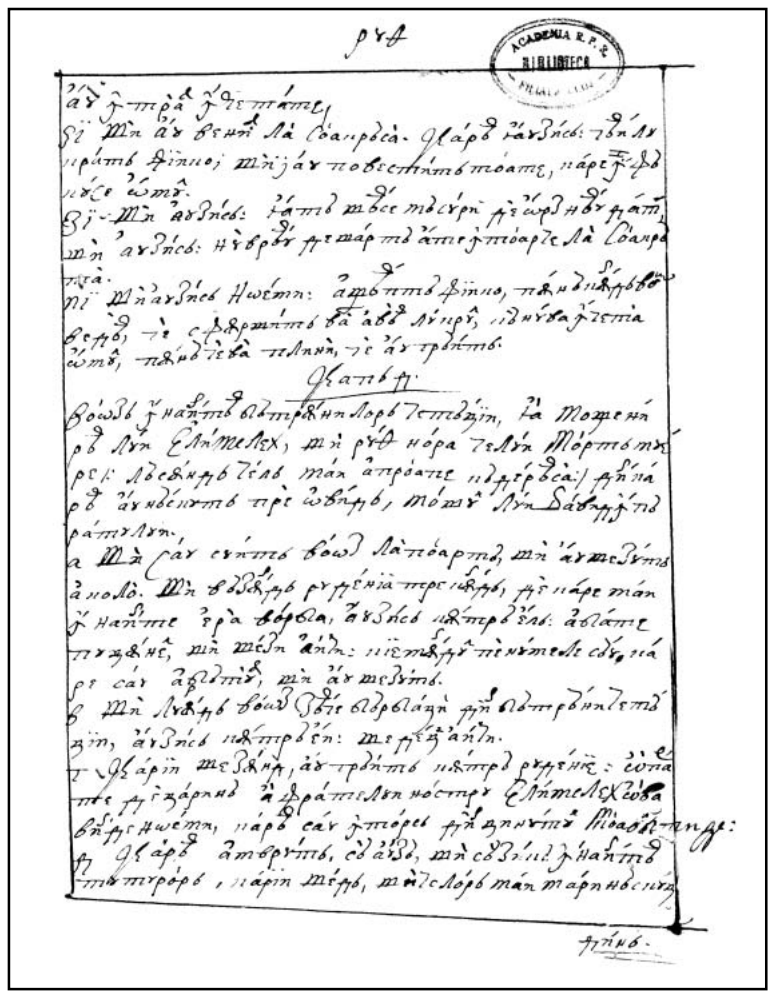

2r

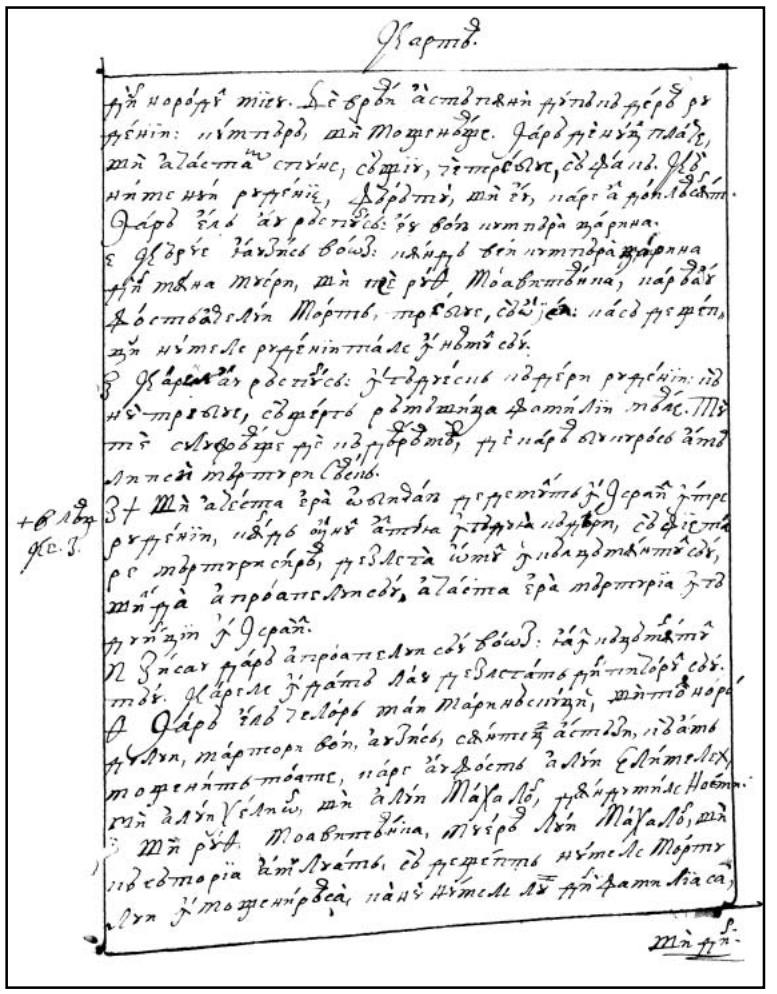

2v

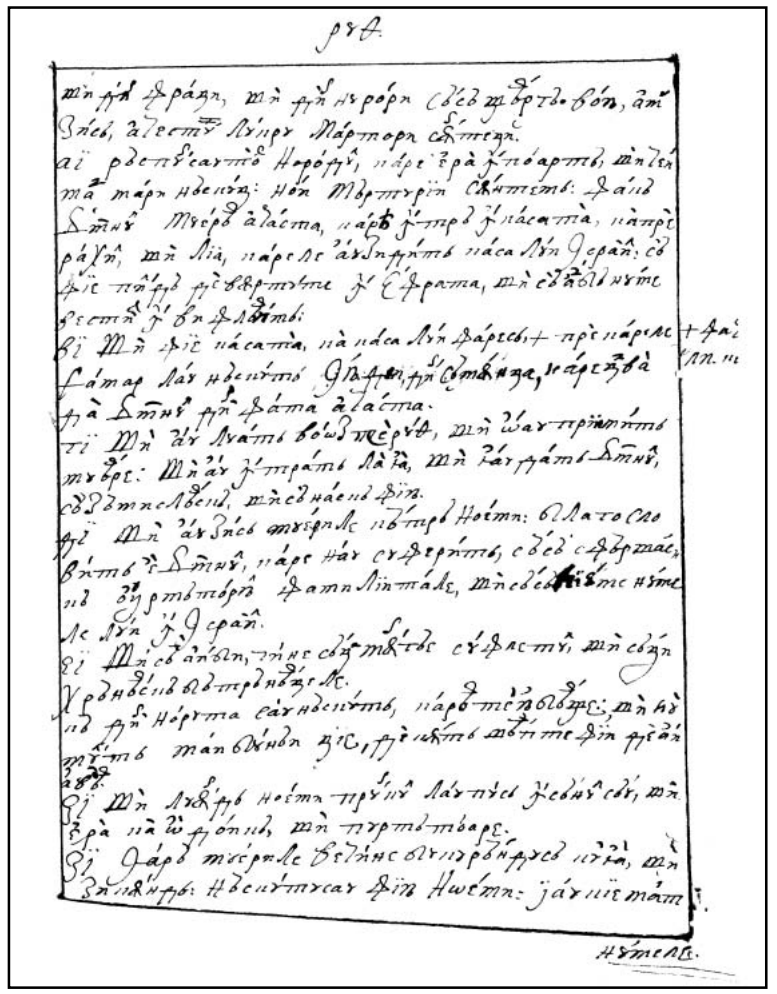

3r

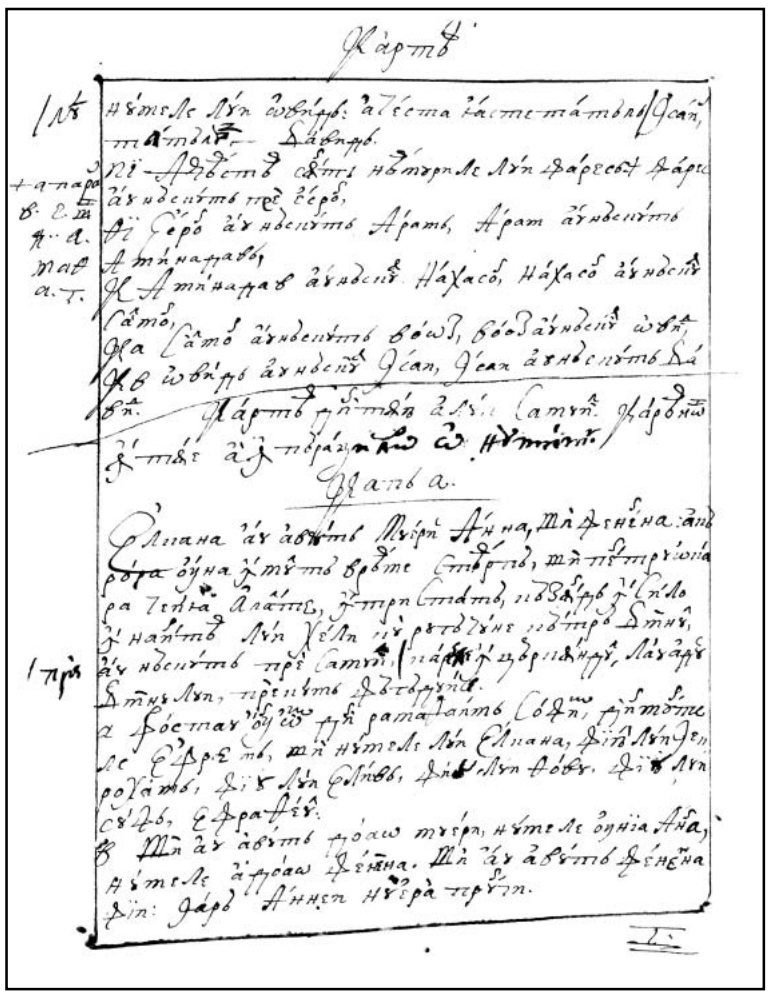

CARTEA DINTÂIU A LUI SAMUIL, CAREA NOI ÎNTÂIE A ÎMPĂRAŢILOR O NUMIM

Cap 1

Elcana au avut muieri, Anna şi Fenenna, a cărora una în multă vreame stearpă, şi pentru ocara ceiiaalalte întristată, căzând în Silo înaintea lui Heli, cu rugăciune către Domnul, au născut pre Samuil, pre carele înţărcându-l, l-au adus Domnului, precum făgăduise.

1. Fost-au un om din Ramathaimsofim, din muntele Efrem, şi numele lui Elcana, fiiul lui Ieroham, fiului Eliv, fiului Thovu, fiului Suf Efratheul.
2. Şi au avut doao muieri, numele unia Anna, numele a doao Fenena. Şi au avut Fenenna fii, iară Annei nu era prunci. ||
4r 3. Şi să suia omul acela din cetatea sa în zile rânduite să să închine şi să jârtvuiască Domnului oastea lor în Silo. Şi era acolo doi fii a lui Heli, Ofni şi Finees, preoţi Domnului.
4. Şi au venit zioa şi au jertfuit Elcana şi au dat Finennei, muierii sale, şi tuturor fiilor lui şi featelor părţi.
5. Iară Annei i-au dat o parte, întristat că pre Anna o iubea, iară Domnul închisease pântecele ei.
6. Şi o năcăjea pizmuitoarea ei şi foarte o amărea, atâta cât o probozea, că Domnul închisease zgăul ei.
7. Şi aşa făcea în toţ anii când, întorcându-se vreamea, să suia la bisearica Domnului şi aşea o întârâta, iară ea plângea şi nu prindea bucată.
8. Şi i-au zis Elcana, bărbatul său: „Anno, căci plângi şi pentru ce nu mânci şi pentru ce lucru să năcăjeşte inima ta, au nu-ţi sânt eu mai bun decât zeace fii?”
9. Şi s-au sculat Anna după ce mâncase şi beuse în Silo şi, şezând Heli preotul pre scaun înaintea uşilor bisearicii Domnului,
10. Fiind Anna cu inimă amară, s-au rugat către Domnul şi plângând de prisosit,
11. Şi făgăduinţă au făgăduit, zicând: „Domnul oastelor, de veai vedea privind năcazul |
4v slujnicii Tale şi-ţi vei aduce aminte de mine, nici Te vei uita de slujnica Ta şi vei da slujnicii Tale parte bărbătească, îl voiu da Domnului în toate zilele vieţii lui şi briciu nu să va sui pre capul lui.
12. Şi au fost când înmulţiia ea rugăciunile către Domnul, de au socotit Heli gura ei.
13. Iară Anna grăia în inima sa şi numai buzele ei să mişca, şi glasul togma nu să auziia, şi o au judecat Heli a fi ameţită.
14. Şi au zis: „Până când vei fi beată? Mântuieşte câtuşi de cât vinul de care eşti umedă”.

15. Răspunzând Anna: „Nicidecum – au zis – domnul mieu, că muiare nefericită foarte sânt, şi vin şi tot ce poate îmbăta n-am beut, ci mi-am vărsat sufletul mieu înaintea Domnului mieu.
16. Nu socoti pre slujnica ta ca pre una din featele lui Velial, că din mulţimea durearii şi a întristării meale am grăit până acum”.
17. Atunci Heli i-au zis: „Mergi în pace şi Dumnezeul lui Israil deaie ţie cearerea ta carea L-ai rugat”.
18. Şi ea au zis: „Batâr de ar afla slujnica ta har în ochii tăi”. Şi s-au dus muierea în calea sa şi au mâncat şi faţa ei nu s-au mai schim||bat în multe părţi. 5r
19. Şi s-au sculat dimineaţă şi s-au închinat înaintea Domnului, şi s-au întors şi au venit în casa sa, Ramatha, şi au cunoscut Elcana pre Anna, muierea sa, şi ş-au adus aminte de ea Domnul.
20. Şi au fost după curgerea zilelor, au zămislit Anna şi au născut fiiu şi i-au chemat numele Samuil, pentru că de la Domnul l-au fost poftit.
21. Şi s-au suit bărbatul ei, Elcana, şi toată casa lui să jârtvească Domnului jârtvă de praznic şi făgăduinţa sa.
22. Şi Anna nu s-au suit, că au zis bărbatului său: „Nu voiu mearge până când să va înţărca pruncul şi să-l duc să să areate înaintea Domnului şi să rămâie acolo pururea”.
23. Şi i-au zis Elcana, bărbatul său: „Fă ce ţi să veade bun şi rămâi până ce-l vei înţărca şi poftesc să plinească Domnul cuvântul său”. Şi au rămas muierea şi ş-au aplecat fiiul până l-au înţărcat de lapte.
24. Şi l-au adus cu sine, după ce-l înţărcase, cu trei viţei şi trei măsuri de făină şi un urcior de vin, şi l-au adus la casa Domnului în Silo, iară pruncul era încă mititeluţu.
25. Şi au jârtvit viţălul şi au dat pruncul lui Heli. |
26. Şi au zis Anna: „Rogu-te, domnul mieu, viu e sufletul tău, domnule, eu sânt acea muiare care am stătut înaintea ta aici rugând pre Domnul. 5v
27. Pentru pruncul acesta m-am rugat şi mi-au dat Domnul cearerea mea carea L-am rugat.
28. Pentru aceaea şi eu l-am împrumutat Domnului în toate zilele în care va fi împrumutat Domnului”. Şi s-au închinat acolo Domnului şi s-au rugat Anna şi au zis:

Cap 2

Cântecul Annei pentru mulţămita care iarăşi trei fii şi doao feate au născut; iară pentru păcatele fiilor lui Heli şi pentru prea multa tătâni-său îngăduire, să face lui şi casăi sale amânănţare şi moartea fiilor mai nainte i să vesteaşte.

1. „Săltat-au inima mea în Domnul şi s-au înălţat cornul mieu în Dumnezeul mieu, desfătatu-s-au inima mea preste neprietinii miei, că m-am veselit întru mântuirea Ta.
2. Nu iaste sfânt trecut în Domnul, că nu iaste altul afară de Tine şi nu iaste tare ca Dumnezeul nostru.
3. Nu înmulţireaţi a grăi înalte mărindu-vă, depărtează-să ceale vechi din gura voastră, că Dumne||zeul ştiinţelor Domnul iaste şi Lui să gătesc gândirile. 6r
4. Arcul celor tari s-au învins şi cei neputincioşi s-au încins cu vârtute.
5. Cei întâiu sătui pentru pâni s-au dat pe preţu şi cei flămânzi s-au săturat, până când cea stearpă au născut mulţi şi carea avea fii mulţi au slăbit.
*2 Leage 32, 39. 6. *Domnul omoară şi face viu, trimite la iad şi întoarnă.
Tov. 13, 2. 7. Domnul sărac face şi îmbogăţeaşte, zmereaşte şi înalţă.
Înţelep. 16, 13. 8. Deşteaptă din pulbere pre cel lipsit şi din gunoiu rădică pre cel sărac ca să şază cu căpeteniile şi scaunul slaveai să ţie, că a Domnului sânt ţiţinile pământului şi au pus preste eale lumea.
9. Picioarele sfinţilor săi le va ţinea şi cei fără de leage întru-ntunearec împreună vor amuţi, că nu în tăria sa să va învărtoşa omul.
10. De Domnul să vor înfricoşa protivnicii Lui şi preste dânşii în ceriuri va tuna, Domnul va giudeca marginile pământului şi va da împărăţia împăratului său şi va înălţa cornul Hristosului Său”.
11. Şi s-au dus Elcana Ramatha în casa sa, iară pruncul era slujitoriu înaintea Domnului, înaintea feaţii Heli preotului.
12. Iară fiii lui Heli, fiii lui Velial, neştiind | pre Domnul, 6v
13. Nici slujba preoţilor către norod, ce oricine ar fi jârtvit junghiiare, vinea copilul preotului când să fierbea cărnurile şi avea furculiţă cu trei dinţi în mâna sa.

14. Şi o trimitea în tipsie sau în căldare, au în oală, sau într-alt vas şi tot ce rădica furculiţa lua preotul şieş, aşa făcea a tăt Israilul carii venea în Silo.

15. Şi, după ce jârtvea grăsimea, vinea copilul preotului şi zicea celui ce jârtvuia: „Dă-m carne să fiiarb preotului, că n-oi lua de la tine carne fiiartă, ci crudă".

16. Şi zicea cel ce jârtvuia: „Aprinze-se întâi, după obiceaiu, astăzi grăsimea şi-ţ ia oricât pofteaşte sufletul tău". Care răspunzând, îi zicea: „Nicidecum, ci acum vei da, într-alt chip voiu lua cu puterea".

17. Şi era păcatul copiilor mare foarte înaintea Domnului, că împiedeca oamenii de la jârtva Domnului.

18. Iară Samuil slujea înaintea feaţii Domnului, copil încins cu efod de in.

19. Şi îmbrăcăminte mică îi făcea mumă-sa, carea i-o aducea în zile rânduite, suindu-să cu bărbatul său să jârtvească junghiiare de praznic.

7r 20. Şi au blagoslovit Heli pre Elcana şi || muierea lui şi i-au zis: „Dea-ţi ţie Domnul altă sământă din muierea aceasta pentru împrumutarea carea ai împrumutat Domnului". Şi s-au dus la locul său.

21. Şi au cercetat Domnul pre Anna şi au zămislit şi au născut trei fii şi doao feate; şi s-au mărit pruncul Samuil la Domnul.

22. Iară Heli era bătrân foarte şi au auzit toate care făcea fiii lui a tot Israilul şi cum durmiia cu muierile care privea la uşa cortului.

23. Şi le-au zis: „Pentru ce faceţi de aceste lucruri care eu auz, lucruri reale foarte, de la tot norodul?

24. Nu faceţi, fiii miei, că nu-i bună vestea carea eu auz, să faceţi a treace norodul Domnului.

25. De va păcătui om împrotiva omului poate Dumnezeu a i să îmblânzi, iară împrotiva lui Dumnezeu de va păcătui omul, cine să va ruga pentru el?" Şi n-au ascultat glasul tătâni-său, că au vrut Domnul a-i ucide.

26. Iară pruncul Samuil sporea şi creştea şi plăcea şi lui Dumnezeu, şi oamenilor.

27. Şi au venit omul lui Dumnezeu la Heli şi au zis câtră el: „Aceastea zice Domnul: «Au nu deşchis m-am descoperit casii tătâni-tău, fiind în Egipt în casa lui Faraon?

7v 28. Şi l-am ales din toate neamurile lui | Israil Mie spre preot, ca să să suie la oltariul Mieu şi să-i tămâiaze aprindere şi să poarte efod înaintea Mea; şi am dat casei tătâni-tău toate din jârtfele fiilor Israil.

29. Pentru ce cu călcâiul ai aruncat junghiiarea Mea şi darurile Meale, care am poruncit să aducă în bisearică şi mai mult ai cinstit fiii tăi decât pre Mine, ca să mâncaţ pârga a toată jârtva lui Israil, norodului Mieu?»

30. Pentru aceaea zice Domnul, Dumnezeul lui Israil: *«Grăind am grăit cum casa ta şi casa tătâni-tău să slujească înaintea Mea până în veac». Iară acum zice Domnul: «Departe fie aceasta de la Mine, ci oricine Mă va slăvi slăvi-l-voiu, iară carii nu Mă socotesc vor fi necinstiţi. *3 Împăra. 2, 17. [27]

31. Iată, zilele vin şi voiu tăia braţul tău şi braţul casii tătâne-tău, să nu fie bătrân în casa ta.

32. Şi vei vedea pre următoriul tău în bisearică în toate ceale norocite a lui Israil; şi nu va fi bătrân în casa ta în toate zilele.

33. Însă de tot nu voiu lua din tine bărbatul de la oltariul Mieu, ci să slăbească ochii tăi şi să râncezască sufletul tău, şi partea cea mare a casii tale va muri când la vârstă bărbătească va veni.

34. Şi acesta îţ va fi sămn care va veni a doi fiii tăi, lui Ovni şi Finees, într-o zi amândoi vor muri. ||

8r 35. Şi-M voiu deştepta preot credincios, care după inima Mea şi sufletul Mieu va face, şi-i voiu zidi casă credincioasă; şi va umbla înaintea Hristosului Mieu în toate zilele.

36. Şi va fi cum oricine va rămânea în casa ta, va veni să să roage pentru el şi va aduce un ban de argint şi o turtă de pâne şi va zice: 'Slobozi-mă, rogu-te, la o parte preoţească, să mânc o îmbucătură de pâne'»".

Cap 3

Samuil de patru ori de la Domnul să cheamă, descoperirea împrotiva lui Heli şieşi făcută i-o spune; şi încet, prin prorociile sale, a tot Israilul să cunoaşte.

1 Iară pruncul Samuil slujiia Domnului înaintea lui Heli şi cuvântul Domnului era preţuit, în zilele acealea nu era vedenie arătată.

2 Şi au fost într-o zi oarecarea, Heli zecea în locul său şi ochii lui păinginise, nici putea vedea.

3. Candela lui Dumnezeu mai naintea de-a să stânge, Samuil durmea în bisearica Domnului, unde era sicriiul lui Dumnezeu.
4. Şi au chemat Domnul pre Samuil, care răspunzând, au zis: „Iată, eu!"
5. Şi au alergat la Heli şi i-au zis: „Iată, eu, că m-ai chemat!". Care i-au zis: „Nu te-am chemat, | întoarce-te şi dormi!". Şi s-au dus şi au dormit. 8v
6. Şi au adaos Domnul iarăş a chema pre Samuil. Şi, sculându-să Samoil, s-au dus la Heli şi au zis: „Iată, eu, că m-ai chemat!" Care au răspuns: „Nu te-am chemat, fiiul mieu, întoarce-te şi dormi!"
7. Iară Samuil încă nu ştia pre Domnul, nici i să dezvălisă cuvântul Domnului.
8. Şi au adaos Domnul şi au chemat încă pre Samuil a tria oară; carele sculând, s-au dus la Heli
9. Şi au zis: „Iată, eu, că m-ai chemat!" Şi au înţăles Heli că Domnul ar fi chemând pruncul şi au zis câtră Samuil: „Meargi şi dormi şi de te va mai chema, vei zice: «Grăiaşte, Doamne, că ascultă sluga Ta»". Şi s-au dus Samuil şi au dormit în locul său.
10. Şi au venit Domnul şi au stătut şi l-au chemat, precum chemase, a doao oară: „Samuil, Samuil!" Şi au zis Samuil: „Grăiaşte, Doamne, că ascultă sluga Ta"
11. Şi au zis Domnul câtră Samuil: „Iată, Eu fac cuvânt în Israil care oricine-l va auzi îi vor ţiuia urechile amândoao.
12. În zioa aceaea voiu deştepta împrotiva lui Heli toate câte am grăit asupra casii lui, începe-voiu şi voiu plini.
13. Că i-am zis mai nainte că-i voiu judeca casa în veac pentru nedreptatea, căci cunoscuse || nevredniceaşte a lucra fiii săi şi nu i-au certat. 9r
14. Pentru aceaea m-am jurat casii lui Heli că nu să va curăţi nedreptatea casii lui cu jârtve şi cu daruri, până în veac".
15. Şi au dormit Samuil până dimineaţa, şi au deşchis uşile casii Domnului. Şi Samuil să temea a spune vedeniia lui Heli.
16. Şi au chemat Heli pre Samuil şi au zis: „Samuil, fiiul mieu!" Care răspunzând, au zis: „Iată, eu!"
17. Şi l-au întrebat: „Ce cuvânt iaste care au grăit Domnul cătră tine? Rogu-te, nu-l tăinui de mine, aceastea îţi facă Dumnezeu şi aceastea să-ţi adaogă de vei ascunde de la mine cuvânt din toate cuvintele care s-au zis ţie".
18. Şi i-au spus Samuil toate cuvintele şi n-au ascuns de el. Şi el au răspuns: „Domnul iaste; ce iaste bun în ochii Săi, facă".
19. Şi au crescut Samuil şi Domnul era cu el şi n-au căzut din toate cuvintele Lui în pământ.
20. Şi au cunoscut tot Israilul de la Dan până la Versavei că credincios Samuil proroc iaste Domnului.
21. Şi au adaos Domnul a să arăta în Silo, că să dezvălisă Domnul lui Samuil în Silo, după cuvântul Domnului; şi s-au adeverit cuvântul lui Samuil a tot Israilul. |

Cap 4 9v

Să taie israiliteanii de filistei şi iarăş, aducându-să în tabără săcriiul, să taie; şi, prinzându-se sicriiul, doi fii a lui Heli să ucid; carea auzând Heli, căzând, moare, şi noru-sa născând, moare.

1. Şi au fost în zilele acealea, adunatu-s-au filisteii spre războiu; şi au ieşit Israil spre întâmpinarea filisteilor la războiu şi au tăbărât lângă Piatra Agiutoriului. Iară filisteii au venit în Afec
2. Şi au întins şireagul împrotiva lui Israil. Şi, începându-să certarea, Israil au întors dosul filisteilor; şi s-au tăiat într-acea certare mai prin câmpuri ca la patru mii de oameni.
3. Şi s-au întors norodul la tabără şi au zis cei mai mari născuţi din Israil: „Pentru ce ne-au lovit Domnul astăzi înaintea filisteailor? Să aducem la noi din Silo sicriul legii Domnului şi să vie în mijlocul nostru, să ne mântuiască din mâna nepriiatinilor noştri".
4. Şi au trimis norodul în Silo şi au adus de-acolo sicriiul leagii Domnului oastelor, ce şeade pre heruvimi; şi era doi fii a lui Heli cu sicriiul legii lui Dumnezeu, Ofni şi Finees. ||
5. Şi, venind sicriiul legii Domnului în tabără, au glăsuit tot Israilul cu strâgare mare şi 10r
au răsunat pământul.
6. Şi au auzit filisteii glasul străgării şi au zis: „Ce glas iaste acesta de strigare mare în tabăra ovreailor?" Şi au cunoscut că sicriul Domnului venise în tabără.
7. Şi s-au temut filisteii, zicând: „Venit-au Dumnezeu în tabără". Şi au suspinat, zicând:

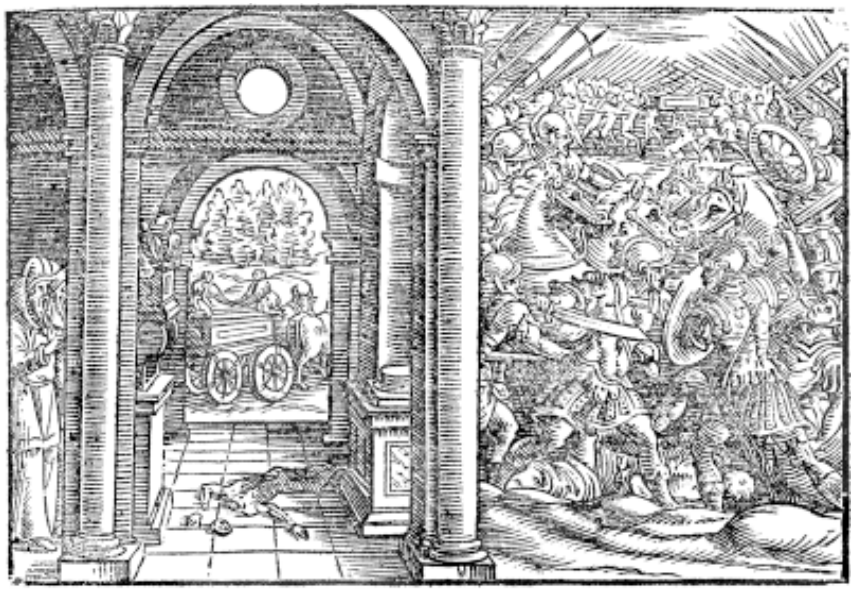

8. „Amar noao, că n-au fost atâta săltare ieri şi alaltăieri! Vai noao! Cine ne va mântui de mâna dumnezeilor acestor înalţi? Aceştia sânt dumnezeii carii au lovit Eghiptul cu toată rana în pustie.
9. Întăriţi-vă şi fiţi bărbaţi, filisteilor, să nu slujiţi ovreailor, precum şi ei v-au slujit voao; întăriţi-vă şi oştiţi”.
10. Şi au oştit filisteii, şi s-au tăiat Israil şi au fugit fieştecarele în sălaşul său şi s-au făcut rană mare foarte; şi au căzut din Israil triizăci de mii de pedestraşi.
11. Şi sicriiul lui Dumnezeu s-au prins şi doi fii au murit, Ovni şi Finees.
12. Şi, alergând om de Veniamin din tabără, au venit în Silo în zioa aceaea cu haina ruptă şi cu pulbere capul împrăsărat.
13. Şi, venind el, Heli şedea pre scaun, spre cale privind, că era inima lui înfricoşată
10v pentru | sicriul lui Dumnezeu. Iară omul acela, după ce au întrat, au vestit cetăţii şi au bucinat toată cetatea.
14. Şi au auzit Heli sonul strâgării şi au zis: „Ce răsunare iaste aceasta aceştii gâlcevi?” Iară el au grăbit şi au venit şi au vestit lui Heli.
15. Iară Heli era de ani noaozeaci şi opt şi ochii lui păienginise şi nu putea vedea.
16. Şi au zis câtră Heli: „Eu sânt care am venit din războiu şi eu carele din şireag am fugit astăzi”. Căruie el au zis: „Ce s-au făcut fiiul meu?”
17. Şi răspunzând cela ce vestea: „Fugit-au – au zis – Israil de filistei şi cădeare mare s-au făcut în norod; încă şi doi fii ai tăi au murit, Ofni şi Finees, şi sicriiul lui Dumezeu s-au prins”.
18. Şi, numind el sicriiul lui Dumnezeu, au căzut din scaun îndărăpt lângă uşe şi, rumpându-să cerbicile, au murit, că era bătrân şi om de mare vârstă. Şi el au judecat pre Israil ani patruzeaci.
19. Iară noru-sa, muierea lui Finees, era povarnică şi aproape de naştere. Şi, auzând veaste că-i prins sicriiul lui Dumnezeu şi că au murit socrul său şi bărbatul său, s-au plecat şi au născut, că căzuse spre dureri de năprasnă.
20. Şi într-acel ceas al morţii ei, i-au zis cele ce sta pre lângă dânsa: „Nu te teame, că
11r || fiiu ai născut”. Carea nu le-au răspuns, nici au luat aminte.
21. Şi au chemat pruncul Ihavod, zicând: „Trecut-au slava din Israil”, că s-au prins sicriiul lui Dumnezeu şi pentru socru-său, şi pentru bărbatul său.
22. Şi au zis: „Trecut-au slava din Israil, pentru că s-au prins sicriiul lui Dumnezeu”.

Cap 5

Dagon înaintea sicriiului o dată şi de altă dată au căzut, tăindu-i-să în prag capul şi mânile. Şi filisteii, cu bube reale şi cu şoareci loviţ, sicriiul de la sine îl mână îndărăpt.

1. Iară filisteii au luat sicriiul lui Dumnezeu şi l-au dus de la Piatra Ajutoriului în Azot.
2. Şi au luat filisteii sicriiul lui Dumnezeu şi l-au băgat în bisearica lui Dagon şi l-au aşezat lângă Dagon.

3. Şi, sculându-să de dimineaţă azotenii a doao zi, iată Dagon zăcea cu faţa la pământ înaintea sicriiului Domnului. Şi au luat pre Dagon şi l-au pus iarăş la locul său.

4. Şi iarăş a doao zi dimineaţă sculându-să, au aflat pre Dagon zăcând pre faţa sa în pământ înaintea sicriiului Domnului, iară capul lui Dagon şi doao pălmi a mânilor lui tăiate era pre prag.

5. Iară Dagon sângur trunc rămăsease în locul său; | pentru această pricină nu calcă 11v
preoţii lui Dagon şi toţi carii întră în bisearica lui pe pragul lui Dagon în Azot până în zioa de astăzi.

6. Şi s-au îngreoiat mâna Domnului preste azoteani şi i-au sfărmat şi i-au lovit în cea mai ascunsă partea naşterilor pre azoteani şi hotarăle lor; şi au fiert satele şi câmpii în mijlocul ţinutului aceluia şi s-au născut şoareci şi s-au făcut mestecare de moarte mare în cetate.

7. Şi, văzând oamenii Azotului acel fealiu de rană, au zis: „Nu rămâie sicriiul Dumnezeului Israil la noi, că vârtoasă iaste mâna Lui asupra noastră şi asupra lui Dagon, dumnezeului nostru.

8. Şi, trimiţând, au adunat pre toţi vătavii filisteilor la sine şi au zis: „Ce vom face cu sicriiul Dumnezeului Israil?" Şi au răspuns ghethenii: „Ducă-să împregiur sicriiul Dumnezeului Israil". Şi au dus împregiur sicriiul Dumnezeului Israil.

9. Iară celor ce-l ducea împregiur li să făcea mâna Domnului prin fieştecare cetate de ucidere mare foarte; şi bătea pre bărbaţii a fieştecăriia cetăţ, de la cel mai mic până la cel mai mare, şi putrăzea împreună ceale ascunsă ale lor. Şi au făcut sfat ghetheanii şi ş-au făcut scaune de piiai.

10. Şi au trimis sicriiul lui Dumnezeu în A||caron şi, deacă venise sicriiul lui Dumnezeu 12r
în Acaron, au strâgat acaroneanii, zicând: „Adus-au la noi sicriiul Dumnezeului Israil ca să ne uciză pre noi şi norodul nostru?"

11. Şi au trimis şi au adunat pre toţi vătavii filisteailor, carii au zis: „Sloboziţi sicriiul Dumnezeului Israil şi să să întoarcă în locul său şi să nu ne ucigă cu norodul nostru".

12. Că să făcea frica morţii în fieştecare cetate şi grea foarte tare mâna lui Dumnezeu, şi oamenii carii nu murise să lovea în partea naşterilor ceii mai ascunsă; şi să suia urlarea fieştecărie cetăţ în ceriu.

Cap 6

Filisteii, sicriiul cu făgăduitele daruri cu şoareci şi cu bubele ascunsului ceale de aur, din sfatul preoţilor săi, de la sine îl trimit prin vaci cu viţăi şi cu nou car până la Vethsamis, unde vethsamiteanii au jârtvit vacile pre leamnele carului, mulţi din norod şi din gloată de la Domnul ucigându-se, pentru că sicriiul lui Dumnezeu nu l-au socotit cu vreadnică cinste.

1. Şi au fost sicriiul Domnului în ţănutul filisteilor şeapte luni.

2. Şi au chemat filisteii pre preoţi şi pre găcitori, zicând: „Ce vom face cu sicriiul Domnului? Spuneţi-ne, în ce chip l-om trimite la locul său?" Carii au zis: |

3. „De trimiteţi îndărăpt sicriiul Dumnezeului Israil, nu-l trimiteţ deşert, ci cu ce sânteţi 12v
deatori răsplătiţ pentru păcat, şi aşea vă veţi vindeca şi veţi şti pentru ce nu să departă mâna Lui de la voi".

4. Carii au zis: „Ce iaste ce trebuie să dăm pentru greşală?" Şi au răspuns aceaia:

5. „După numărul ţânutului filisteilor, cinci bube ascunse de aur veţi face şi cinci şoareci de aur, că rana au fost tuturor voao şi vătavilor voştri. Şi veţi face asămânarea bubelor voastre celor reale şi asămânarea şoarecilor carii au sfărmat pământul şi veţi da Dumnezeului Israil slavă, de cumva Îş va rădica mâna de la voi şi de la dumnezeii voştri şi de la pământul vostru.

6. Pentru ce vă îngreoiaţi inimile voastre precum ş-au îngreoiat Eghiptul şi Faraon inima
*Ieşir. 12, 31. sa? *Au nu după ce au fost bătut, atunci i-au slobozit şi s-au dus?

7. Acum, dară, apucaţi şi faceţ un car nou şi doao vaci fătate, cărora nu li s-au pus jugul, prindeţi la car şi închideţi viţeii lor acasă.

8. Şi veţi lua sicriiul Domnului şi veţi pune în car, şi vasele ceale de aur care I le-aţ plătit pentru greşală le veţi pune în săcriiaş la coastele lui şi-l sloboziţi să meargă.

9. Şi vă uitaţi, şi de să va sui pre calea hota||rălor sale spre Vethsamis, El ne-au făcut 13r
acest rău mare; iară de nu, nicidecum vom şti că nicidecum mâna Lui ne-au atins, ci cădeare s-au întâmplat".

10. Şi au făcut ei într-acesta chip şi, luând doao vaci carele apleca viţei, au prins la car, şi viţăii lor i-au închis acasă.
11. Şi au pus sicriiul lui Dumnezeu pre car şi săcriiaşul care avea şoareci de aur şi asămănările bubelor reale.
12. Şi să ducea drept vacile pre calea ce duce în Vethsamis şi întru cale păşea mergând şi mugind şi nu să pleca nici spre dreapta, nici spre stânga; ci şi vătavii filisteilor urma până la hotarele Vethsamis.
13. Iară vethsamiteanii săcera grâu în vale; şi, râdicându-ş ochii, au văzut sicriiul şi s-au bucurat văzându-l.
14. Şi carul au venit în câmpul lui Iosue Vethsamiteanul şi au stătut acolo. Şi era acolo o piatră mare şi au tăiat leamnele carului şi vacile le-au pus pre eale ardere Domnului.
15. Iară leviţii au pus jos sicriiul lui Dumnezeu şi săcriiaşul ce era lângă el, în care era
13v vasele ceale de aur, şi le-au pus pre piatra cea mare. Iară bărbaţii vethsamiteani au a|dus arderi şi au jârtvit junghieri în zioa aceaea Domnului.
16. Şi cinci vătavi a filisteilor au văzut şi s-au întors în Acaron în zioa aceea.
17. Şi aceşte sânt bubele de aur care au răsplătit filisteii pentru greşală Domnului: Azotu una, Gaza una, Acalon una, Gheth una, Acaron una.
18. Şi şoarecii de aur după numărul cetăţilor filisteilor a cinci ţânuturi, de la cetatea zidită până la satul care era fără zid şi până la Avel marele, pre carele au pus sicriiul Domnului, care era până într-acea zi în câmpul lui Iosue Vethsamiteanul.
19. Şi au lovit din bărbaţii vethsamiteanilor pentru că au văzut sicriiul Domnului; au lovit norod şeaptezăci de bărbaţi şi cincizăci de mii din gloată. Şi au plâns norodul pentru că Domnul lovise gloata cu mare rană.
20. Şi au zis bărbaţii vethsamiteani: „Cine va putea sta înaintea Domnului Dumnezeului, Sfântului acestuia? Şi la care să va sui de la noi?”
21. Şi au trimis soli la lăcuitorii Cariiathiarimului, zicând: „Adus-au îndărăpt filisteii sicriiul Domnului, pogorâţi-vă şi-l duceţi la voi îndărăpt!”

Cap 7

14r *Duce-să îndărăpt sicriiul în casa lui Avinadav || în Gavaa, şi, din îndemnul lui Samuil, israilteanii, câtră Domnul întorşi, au biruit pre filistei, rugându-să pentru dânşii Samuil.*

1. Şi au venit bărbaţii Cariathiarimului şi au dus sicriul Domnului şi l-au dus înlăuntru în casa lui Avinadav, în Gavaa, iară pre Eliazar, fiiul lui, l-au sfinţit să păzească sicriiul Domnului.
2. Şi au fost din ce zi au rămas sicriiul Domnului în Cariathiarim, s-au înmulţit zilele (că era anul al doaozeacile) şi s-au odihnit toată casa lui Israil după Domnul.
3. Şi au zis Samuil câtră toată casa lui Israil, zicând: *„De vă întoarceţ la Domnul în toată inima voastră, luaţi dumnezeii cei streini din mijlocul vostru, pre Vaalim şi Astaroth, şi gătiţi inimile voastre Domnului şi slujiţ Lui unuia şi vă va scoate din mâna filisteilor”. *2 Leage 6, 13. Math. 4, 10.
4. Şi au luat fiii lui Israil Vaalim şi Astaroth şi au slujit Domnului unuia.
5. Şi au zis Samuil: „Adunaţ tot Israilul în Masfath, să rog pentru voi pre Domnul”.
6. Şi s-au adunat în Masfath şi au scos apă şi au turnat înaintea Domnului şi au postit în zioa
14v aceea şi au zis acolo: „Greşit-am Dom|nului”. Şi au judecat Samuil pre fiii lui Israil în Masfath.
7. Şi au auzât filisteii că s-au adunat fiii lui Israil în Masfath şi s-au suit vătavii filisteilor la Israil. Carea auzând fiii lui Israil, s-au temut de faţa filisteilor.
8. Şi au zis câtră Samuil: „Nu înceta pentru noi a strâga câtră Domnul, Dumnezeul nostru, să ne mântuiască din mâna filisteilor”.
9. Şi au luat Samuil un miel aplecătoriu şi l-au adus jârtvă întreagă Domnului; şi au strâgat Samuil câtră Domnul pentru Israil şi l-au ascultat Domnul.
10. Şi au fost când ducea Samuil arderea, filisteii au început războiu împrotiva lui Israil; *şi au tunat Domnul cu tresnet mare preste filistei şi i-au îngrozit şi s-au tăiat de la faţa lui Israil. *Ecli. 46, 20.
11. *Şi, ieşind bărbaţii lui Israil din Masfath, au gonit filisteii şi i-au gonit până la locul ce era supt Vethhar. *Ecli. 46, 21.
12. Şi au luat Samuil o piatră şi o au pus între Masfath şi între Sen şi au chemat numele locului aceluia Piatra Agiutoriului şi au zis: „Până aici ne-au agiutat Domnul”.
15r 13. Şi s-au smerit filisteii, nici au mai adaos || a veni în hotarele israiltenilor. Şi s-au făcut mâna Domnului asupra filisteilor în toate zilele lui Samuil.

14. Şi s-au dat îndărăpt cetăţile care le-au fost luat filisteii de la Israil, lui Israil, de la Accaron până la Gheth şi hotarele sale; şi au mântuit pre Israil din mânile filisteilor şi era pace între Israil şi Ammorreu.
15. Şi judeca Samoil pre Israil în toate zilele vieţii sale.
16. Şi să ducea în toţ anii încungiurând Vethil şi Galgala şi Masfath şi judeca pre Israil în locurile mai sus zise.
17. Şi să înturna în Ramatha, că acolo era casa lui şi acolo judeca pre Israil. Zidit-au şi acolo oltariu Domnului.

Cap 8

Plecându-să fiii lui Samoil spre scumpie, îş ceare norodul împărat după obiceaiul limbilor; cărora Samoil din porunca Domnului giugul greu al împăratului mai nainte le vesteaşte, ci nu-l ascultă.

1. Şi au fost deacă au îmbătrânit Samuil şi au pus fiii judecători lui Israil.
2. Şi au fost numele fiului lui întâiului născut Ioil, şi numele ceal doilea Avia, judecătorilor în Versavei.
3. Şi n-au umblat fiii lui în căile lui, ci s-au plecat după lăcomie şi au luat daruri şi au întors judecata. |
4. Şi, adunându-se toţi cei mai mari născuţ a lui Israil, au venit la Samuil în Ramatha. 15v
5. Şi i-au zis: „Iată, tu ai îmbătrânit şi fiii tăi nu umblă în căile tale. *Rânduiaşte-ne împărat să ne giudece, precum şi toate neamurile au”. *Osie 13, 10. Fap. 13, 21.
6. N-au plăcut cuvântul în ochii lui Samuil, pentru că zisease: „Dă-ne împărat, să ne judece”. Şi s-au rugat Samuil la Domnul.
7. Şi au zis Domnul câtră Samuil: „Ascultă glasul norodului în toate care-ţi grăiesc, că nu pre tine te-au lepădat, ci pre Mine, să nu împărăţesc preste ei.
8. După toate lucrurile sale care au făcut din zioa în carea i-am scos din Eghipt până la această zi, precum M-au părăsit şi au slujit dumnezeilor streini, aşa fac şi ţie.
9. Deci acum graiul lor ascultă, însă te mărturiseaşte lor şi le spune mai înainte deatoria împăratului care va împărăţi preste ei”.
10. Şi au spus Samoil toate cuvintele Domnului câtră norod, care ceruse de la sâne împărat.
11. Şi au zis: „Aceasta va fi puterea împăratului care va împărăţi preste voi; fiii voştri îi va lua şi-i va pune în carele sale şi-i va face şieşi călăreţi şi înainte alergători căruţelor sale.
12. Şi-ş va rândui trivuni şi sutaşi, şi arători pământurilor sale şi săcerători holdelor, şi fauri armelor şi carelor sale.
13. Şi featele voastre şi le va face ungătoare şi bucătorie şi pitărie.
14. Şi ţarinile voastre şi viile şi maslinii cei mai buni îi va lua şi-i va da slujilor sale. ||
15. Ci şi holdele voastre şi viniturile viilor le va zăciui, să dea famenilor şi curteanilor săi. 16r
16. Şi slujile voastre şi slujnicele şi tinerii cei mai buni şi asinii îi va duce şi-i va pune la lucrul său.
17. Şi turmele voastre le va zăciui şi voi îi veţi fi sluji.
18. Şi veţi strâga în zioa aceaea de la faţa împăratului vostru care vi l-aţi ales şi nu vă va asculta Domnul în zioa aceaea că v-aţi cerut împărat”.
19. Şi n-au vrut norodul a asculta glasul lui Samoil, ci au zis: „Nicidecum, că împărat va fi preste noi.
20. Şi vom fi şi noi ca toate neamurile; şi ne va judeca împăratul nostru şi va ieşi înaintea noastră şi va oşti războiul nostru pentru noi”.
21. Şi au ascultat Samoil toate cuvintele norodului şi le-au grăit în urechile Domnului.
22. Şi au zis Domnul câtră Samuil: „Ascultă glasul lor şi rânduiaşte preste ei împărat”. Şi au zis Samuil câtră oamenii lui Israil: „Meargă fieştecare în cetatea sa”.

Cap 9

Ruda lui Saul carele, cercând asinile tătâni-său, au nimerit la Samuil, căruia să dezvăleaşte că să va unge împărat, cu carele au prânzit şi noaptea cu sălaş l-au priimit.

1. Şi era om din Veniamin, pe nume Chis, fiiul lui Aviil, fiului Serorf, fiului Vehorath, fiului Afia, fiului omului Iemini, tare de vărtute.
2. Şi era lui fiiu pe nume Saul, ales şi bun; şi nu era om din fiii lui Israil mai bun decât el, | de la umere în sus petrecea preste tot norodul. 16v

3. Şi-i perise asinele lui Chis, tatălui Saul; şi au zis Chis câtră Saul, fiiul său: „Ia cu tine unul din copii şi, sculându-te, mergi şi cearcă asinele. Cari trecând prin muntele Efrem
4. Şi prin pământul Salisa, şi, neaflându-le, au trecut şi prin pământul Salimului şi nu era, ci şi prin pământul Iemini, şi nicidecum nu le-au găsit.
5. Iară venind în pământul Suf, au zis Saul câtră copilul care era cu el: „Vino şi să ne întoarcem, nu cumva doară au părăsât tatăl mieu asinele şi să grijeaşte pentru noi”.
6. Care i-au zis: „Iată, omul lui Dumnezeu iaste în cetatea aceasta, om cinstit; tot ce grăiaşte fără îndoială să adeverează. Acum, dară, să meargem acolo, de cumva ne va spune noao despre calea noastră pentru carea am venit”.
7. Şi au zis Saul câtră copilul său: „Iată, vom merge; ce vom duce la omul lui Dumnezeu? Pânea s-au sfârşit în straiţele noastre şi ceva dar nu avem să dăm omului lui Dumnezeu, nici altăceva”.
8. Şi iară copilul au răspuns lui Saul şi au zis: „Iată, s-au aflat în mâna mea a patra parte de un statir garaş de patru drahme de argint. Să-l dăm omului lui Dumnezeu, să ne spuie calea noastră”.
9. (Cândva în Israil aşa vorbea fieştecare mergând a întreba pre Dumnezeu: „Veniţi şi
17r să meargem la cel ce veade”. Căci carele astăzi să zice proroc cândva || să chema cel ce veade).
10. Şi au zis Saul câtră copilul său: „Bun e cuvântul tău, vino să mergem”. Şi s-au dus în cetate, în carea era omul lui Dumnezeu.
11. Şi, suindu-să spre prepastia cetăţii, au aflat featele scoţând apă şi le-au zis: „Au doară aici iaste cel ce veade?”
12. Care răspunzând, le-au zis: „Aicea iaste, iată, înaintea ta, grăbeaşte acum, că astăzi au venit în cetate, că jârtva norodului iaste astăzi în cel înalt.
13. Întrând în cetate, îndată îl veţi afla, până a să sui la înălţime să mânce; că nu va mânca norodul până va veni el, că el blagosloveaşte jârtva şi după aceea mâncă care sânt chemaţ. Acum dară suiţi-vă, că astăzi îl veţ găsi.
14. Şi s-au suit în cetate. Şi, umblând ei în mijlocul cetăţii, s-au arătat Samoil ieşind spre întâmpinarea lor, să să suie la înălţime.
15. *Iară Domnul dezvălise urechea lui Samuil cu o zi mai înainte de a veni Saul, zicând: *Fap. 13, [21].
16. „Într-acest ceas care acum iaste, mâne voiu trimite om la tine din pământul lui Veniamin şi-l vei unge povăţuitoriu preste norodul Mieu, Israil, şi va mântui norodul Mieu din mâna filisteilor; că m-am uitat la norodul mieu, că au venit strâgarea lor la Mine”.
17. Şi, văzând Samuil pre Saul, Domnul i-au zis: „Iată omul care-ţ ziseasem, acesta va stăpâni norodul Meu”.
17v 18. Şi s-au suit Saul la Samuil în mijlocul | porţii şi au zis: „Spune-mi, rogu-te, mie, unde-i casa celui ce veade?”
19. Şi au răspuns Samoil lui Saul, zicând: „Eu sânt cel ce veade. Suie-te înaintea mea la înălţime, să mâncaţi cu mine astăzi şi te voiu slobozi dimineaţă şi toate care sânt în inima ta ţi le voiu spune.
20. Şi pentru asine care alaltăieri le-ai pierdut, nu te griji, că s-au găsit. Şi a cui vor fi ceale mai bune a lui Israil, au nu ţie şi a toată casa tătâni-tău?”
21. Şi, răspunzând Saul, au zis: „Au nu fiiul lui Iemini sânt eu, din cel mai mic neam a lui Israil şi ruda mea cea mai pre urmă iaste din toate familiile din neamul lui Veniamin? Pentru ce, dară, mi-ai grăit cuvântul acesta?”
22. Şi, luând Samuil pre Saul şi copilul lui, i-au dus în trepăzare şi le-au dat loc în capul celor ce fusease chemaţ, că era ca la treizeci de oameni.
23. Şi au zis Samuil bucătariului: „Dă partea carea ţ-am dat şi ţ-am poruncit să o pui deosebi la tine”.
24. Şi au rădicat bucătariul armul şi l-au pus dinnaintea lui Saul. Şi au zis Samuil: „Iată, ce au rămas pune înaintea ta şi mâncă; că cu deadinsul ţi s-au ţinut când am chemat norodul. Şi au mâncat Saul cu Samuil în zioa aceaea.
25. Şi s-au pogorât din înălţime în oraş şi au grăit cu Saul în foişor. Şi au aşternut lui Saul în foişor şi au adormit. ||
18r 26. Şi dimineaţă sculându-să, şi luminându-să, au chemat Samuil pre Saul în foişor, zicând: „Scoală şi te voiu slobozi”. Şi s-au sculat Saul şi au ieşit amândoi, el adecă şi Samuil.
27. Şi, pogorându-să în partea cea mai pre urmă a cetăţii, Samuil au zis câtră Saul: „Zi copilului să meargă înaintea noastră şi să treacă, iară tu stăi puţântel, să-ţi spuiu cuvântul Domnului”.

Cap 10

Să unge Saul împărat de la Samuil, dându-să şi adeverindu-se seamnele, proroceaşte între proroci şi, trimiţându-să sorţi de la Samuil, să întăreaşte împărat; legea împărăţiii în carte scrisă, înaintea Domnului să pune.

*Fap. 13, 21. 1. *Şi au luat Samuil urciorul cu untul-de-lemn şi au turnat preste capul lui şi l-au sărutat şi au zis: „Iată, te-au uns Domnul preste moştenirea Sa căpetenie
şi vei mântui pre norodul Său din mânile nepriiatinilor lui, carii sânt împrejurul lui. Şi acesta ţie sămnul că te-au uns Dumnezău spre căpetenie.

2. Ducându-te astăzi de la mine, vei afla doi oameni lângă mormântul Rahileai, în hotarăle lui Veniamin, în amiiazăzi, şi-ţi vor zice: «S-au aflat asinele la carele te-ai fost dus a le cerca; şi, lăsând tatăl tău asinele, să grijeaşte de voi şi zice: ‘Ce voiu face pentru fiiul meu?’»

3. Şi, deacă vei mearge de-acolo şi mai încolo, vei treace şi vei veni la stăjeriul Tavoru|lui, 18v
te vor afla acolo trei oameni suindu-să la Dumnezeu în Vethil, unul purtând trei iezi, şi altul trei turte de pâne, şi altul purtând o ploscă de vin.

4. Şi, zicându-ţ sănătate, ţ-or da doao pâni şi vei lua din mânile lor.

5. După acestea vei veni în măgura lui Dumnezeu, unde iaste starea filisteilor; şi, întrând acolo, în cetate, te va întâmpina turma prorocilor, ce să vor pogorî din nălţime, şi înaintea lor psaltirea şi chimvalul şi fluierul şi chithara, şi ei prorocind.

6. Şi va sări preste tine Duhul Domnului şi vei proroci cu ei şi te vei schimba într-alt om.

7. Deci, când îţi vor veni semnele aceastea toate, fă orice va afla mâna ta, că Domnul cu tine iaste.

8. Şi te vei pogorî înaintea mea în Galgala (că eu mă voiu pogorî la tine), să aduci aducere şi să jâtveşt junghieri păciuitoare; şeapte zile vei aştepta până când voiu veni la tine şi-ţi voiu arăta ce să faci”.

9. Şi, întorcându-şi umărul să să ducă de la Samoil, i-au schimbat Dumnezeu altă inimă şi au venit toate semnele acestea în zioa aceea.

10. Şi au venit la măgura mai sus zisă şi, iată şireagul prorocilor înaintea lui; şi au sărit preste el Duhul Domnului şi au prorocit în mijlocul lor. ||

11. Şi, văzându-l toţi cari-l cunoscuse ieri şi alaltăieri a fi cu prorocii şi proroceaşte, au 19r
zis unii către alţii: „Ce lucru s-au întâmplat fiiului lui Chis? Au şi Saul e între proroci?”

12. Şi au răspuns altul către altul, zicând: „Şi cine-i tatăl lor?” Pentru aceea s-au întors
*Jos 19, 24. spre pildă: *„Au şi Saul e între proroci?”

13. Şi au încetat a proroci şi au venit la nălţime.

14. Şi au zis unchiul lui Saul către el şi către copilul lui: „Încătro v-aţ dus?” Carii au răspuns: „A cerca asinele, carele negăsându-le, am venit la Samoil”.

15. Şi i-au zis unchiu-său: „Spune-m, ce ţ-au zis Samoil?”

16. Şi au zis Saul câtră unchiu-său: „Ne-au spus că s-au găsit asinele”. Iară de cuvântul împărăţiii nu i-au spus, care-i grăise Samoil.

17. Şi au adunat Samoil norodul la Domnul, în Masfa.

18. Şi au zis câtră fiii lui Israil: „Acestea zice Domnul, Dumnezeul lui Israil: «Eu am scos pre Israil din Eghipt şi v-am scos din mâna eghipteanilor şi din mâna tuturor împăraţilor carii vă năcăjea.

19. Iară voi astăzi aţ lepădat pre Dumnezeul vostru, Carele sângur v-au mântuit pre voi de toate răotăţile şi năcazurile voastre, şi aţi zis: *‘Nicidecum, ci împărat rânduiaşte preste noi’. Acum, dară, staţi înaintea Domnului prin neamurile voastre şi prin familii»”. | *Sus 8, 19.

19v 20. Şi au pus Samoil toate neamurile Israil şi au căzut soartea neamului Veniamin.

21. Şi au pus neamul lui Veniamin şi rudeniile lui şi au căzut rudenia lui Metri şi au agiuns până la Saul, fiiul lui Chis. Şi l-au cercat, şi nu s-au aflat.

22. Şi au întrebat după aceastea pre Domnul, de va veni acolo. Şi au răspuns Domnul: „Iată, ascuns e acasă”.

23. Şi au alergat şi l-au dus de-acolo; şi au stătut în mijlocul norodului şi au fost mai înalt decât tot norodul de la umăru în sus.

24. Şi au zis Samuil câtră tot norodul: „Adevărat vedeţ pre care au ales Domnul, că nu iaste aseminea lui în tot norodul”. Şi au strâgat tot norodul şi au zis: „Trăiască împăratul!”

25. Şi au grăit Samoil câtră norod legea împărăţiii şi o au scris în carte şi o au pus înaintea Domnului. Şi au slobozit Samuil tot norodul, fieştecarii la casa sa.

26. Ci şi Saul s-au dus la casa sa în Gavaa; şi s-au dus cu el o parte de ostaş, a cărora inimile atinsease Dumnezeu.

27. Iară fiii lui Velial au zis: „Au putea-ne-va acesta mântui?” Şi nu l-au băgat în samă şi nu i-au adus daruri, iară el să făcea a nu auzi.

Cap 11 ||

20r *Saul, căzând pre el Duhul Domnului şi deşpicându-şi boii săi, norodul la războiu chiiamă şi învinge pre Naas, împăratul ammoniteanilor, slobozându-să oamenii Iavis Galaad şi împărăţia lui să întemeiază în Galgala.*

1. Şi au fost ca după o lună, s-au suit Naas Ammoniteanul şi au început a oşti împrotiva lui Iavis Galaad. Şi au zis toţ oamenii Iavis câtră Naas: „Aibi-ne păciuiţi şi-ţ vom sluji”.

2. Şi au răspuns câtră ei Naas Ammoniteanul: „Într-aceasta voiu lovi cu voi pace, să vă scoţu tuturor voao ochii drepţi şi să vă puiu ocară în tot Israilul”.

3. Şi au zis câtră el bătrânii lui Iavis: „Îngăduiaşte-ne şepte zile, să trimitem soli la toate hotarăle lui Israil; şi, de nu va fi cine să ne sprijonească, vom ieşi la tine”.

4. Şi au venit soli în Gavaa lui Saul şi au grăit cuvintele aceastea, auzând norodul, şi au rădicat tot norodul glasul său şi au plâns.

5. Şi, iată, Saul vinea, urmând boii săi din câmp şi au zis: „Ce are norodul de plânge?” Şi i-au povestit cuvintele oamenilor Iavis.

6. Şi s-au aruncat Duhul Domnului spre Saul, auzând cuvintele aceastea, şi s-au mâniat urgia lui foarte.

7. Şi luând amândoi boii, i-au tăiat în dărăburi şi au trimis în toate hotarele lui Israil | 20v prin mânile solilor, zicând: „Oricare nu va ieşi şi nu va urma lui Saul şi lui Samuil, aşa să va face boilor lui”. Şi au cuprins frica Domnului pre norod şi au ieşit ca un om.

8. Şi i-au numărat în Vezeh; şi au fost din fiii lui Israil mii trei sute, iară din bărbaţii Iiudei, mii treizeci.

9. Şi au zis solilor carii venise: „Aşa veţi zice oamenilor carii sânt în Iavis Galaad: «Mâne vă va fi mântuire, când va încălzi soarele»”. Şi au venit soli şi au povestit oamenilor Iavis, carii s-au veselit.

10. Şi au zis: „Mâne vom ieşi la voi şi ne veţi face tot ce v-a plăcea”.

11. Şi au fost venind zioa de mâne, au rânduit Saul norodul în trei părţi şi au întrat în mijlocul taberii în straja dimineţii şi au lovit pre Ammon până când ar încălzi soarele; iară ceiaalalţi s-au răsipit, aşa cât nu s-au lăsat în ei doi aseaminea.

12. Şi au zis norodul câtră Samuil: *„Cine-i acela care au zis: «Saul doară va împărăţi preste noi? Daţi oamenii şi-i vom ucide»”. *Sus 20, 27.

13. Şi au zis Saul: „Nu să va ucide cineva în zioa aceasta, că astăzi au făcut Domnul mântuire în Israil”.

14. Şi au zis Samuil câtră norod: „Veniţi şi să meargem în Galgala şi să înnoim acolo împărăţia”. ||

15. Şi au mers tot norodul în Galgala şi l-au făcut acolo împărat pre Saul înaintea 21r
Domnului în Galgala; şi au jârtvit acolo junghieri păciuitoare înaintea Domnului. Şi s-au veselit acolo Saul şi toţ bărbaţii lui Israil foarte.

Cap 12

Samuil cu sfatul norodului să cunoaşte nevinovat; pre Israil, pentru nemulţămirea câtră Dumnezeu, îl ceartă dându-se din ceriu seamne, zisele sale le întăreaşte şi-i îndeamnă să să lipească de Domnul, nu încetând a să ruga pentru dânşii.

1. i au zis Samuil câtră tot Israilul: „Iată, am ascultat glasul vostru după toate care mi-aţ grăit şi am rânduit preste voi împărat.

2. Şi acum împăratul păşeaşte înaintea voastră; iară eu am îmbătrânit şi am încărunţit, însă fiii miei cu voi sânt, deci petrecând cu voi din tinereaţele meale până la această zi, iată, eu.

*Ecli. 46, 22. 3. *Grăiţi de mine înaintea Domnului şi înaintea hristosului Lui, de am luat boul cuiva au asinul, de am hulit pre careva, de am împresurat pre careva, de am luat dar din mâna cuiva, şi-l voiu necinsti astăzi şi-l voiu întoarce la voi”.

4. Şi au zis: „Nu ne-ai hulit, nici ne-ai împresurat, nici ai luat din mâna cuiva ceva”.

5. Şi au zis câtră ei: „Mărturie iaste Domnul împrotiva voastră şi mărturie unsul Lui în zioa | aceasta, că n-aţi aflat în mâna mea ceva”. Şi au zis: „Mărturie”. 21v

6. Şi au zis Samuil câtră norod: „Domnul Care au făcut pre Moisi şi Aaron şi au scos pre părinţii noştri din pământul Eghiptului.

7. Acum, dară, staţi, ca cu judecată să mă cert împrotiva voastră înaintea Domnului, pentru toate milele Domnului care au făcut cu voi şi cu părinţii voştri:

*Facer. 46, 5. 8. *În ce chip Iacov au întrat în Eghipt şi au strâgat părinţii voştri cătră Domnul; şi au trimis Domnul pre Moisi şi Aaron şi au scos părinţii voştri din Eghipt şi i-au pus într-acest loc;

*Jud. 4, 2. 9. Carii s-au uitat de Domnul, Dumnezeul său, *şi i-au dat în mâna lui Sisara, mai-marelui oastei lui Hasor, şi în mâna filisteilor şi în mâna împăratului Moav şi au oştit împrotiva lor;

10. Iară după aceea au strâgat câtră Domnul şi au zis: «Păcătuit-am, că am părăsit pre Domnul şi am slujit lui Vaalim şi lui Astaroth. Acum, dară, scoate-ne pre noi din mâna neprietinilor noştri şi-ţ vom sluji ţie»;

*Jud. 6, 14. 11. *Şi au trimis Domnul pre Ierovaal şi Vadan şi Iethe şi Samoil şi v-au scos din mâna neprietinilor voştri prinprejur şi aţ lăcuit fără grije.

12. Şi, văzând că Naas, împăratul fiilor lui Ammon, au venit asupra voastră, mi-aţ zis
*Sus 8, 19 mie: || *«Nicidecum, ci împăratul va porunci noao când Domnul, Dumnezeul vostru, 22r
şi 10, 19. împărăţiia întru voi».

13. Acum, dară, de faţă iaste împăratul vostru, pre carele l-aţi ales şi l-aţi cerut; iată, v-au dat voao Domnul împărat.

14. De vă veţ teme de Domnul şi-I veţi sluji şi veţi asculta glasul Lui şi nu veţ întârâta gura Domnului, veţi fi şi voi şi împăratul care vă porunceaşte urmând Domnului, Dumnezeului vostru.

15. Iară de nu veţ asculta graiul Domnului, ci veţi întârâta cuvântul lui, va fi mâna Domnului asupra voastră şi asupra părinţilor voştri.

16. Ci şi acum staţi şi vedeţi lucrul acest mare care va face Domnul înaintea voastră.

17. Au nu săcerişul grâului iaste astăzi? Chema-voiu pre Domnul şi va da graiuri şi ploi şi veţ şti şi veţi vedea că mare răutate v-aţi făcut înaintea Domnului cerând preste voi împărat”.

18. Şi au strâgat Samuil câtră Domnul şi au dat Domnul graiuri şi ploi într-acea zi.

19. Şi s-au temut tot norodul foarte de Domnul şi de Samuil. Şi au zis tot norodul câtră Samuil: „Roagă-te pentru slujile tale câtră Domnul, Dumnezeul tău, să nu murim, că am adaos tuturor păcatelor noastre rău de ne-am cerut împărat”.

20. Şi au zis Samuil câtră norod: „Nu vă temereţi, voi aţi făcut toată răutatea aceasta, | însă nu vă depărtareţ de la dosul Domnului, ci slujiţ Domnului în toată inima voastră. 22v

21. Şi nu vă plecareţi după ceale deşarte, carele nu vă vor folosi, nici vă vor scoate, că deşarte sânt.

22. Şi nu va părăsi Domnul norodul Său pentru numele Său cel mare, că au jurat Domnul a vă face Şieş norod.

23. Iară departe să fie de la mine acest păcat împrotiva Domnului, ca să încet a mă ruga pentru voi şi vă voiu învăţa calea cea bună şi dreaptă.
24. Deci temeţi-vă de Domnul şi slujiţ în adevăr şi din toată inima voastră, că aţi văzut mărimile care au făcut între voi.
25. Iară de veţi rămânea în răutate, şi voi, şi împăratul vostru va peri".

Cap 13

Învinşi de Saul, filisteii cu mare gătire împrotiva israilteanilor să întrarmează; ovreaii înfricoşaţi prin gropi să pitulă. Şi Saul, pentru că neaşteptând pre Samuil au adus ardere, urgisit a fi de la Domnul să zice; pentru grijea filisteilor ca să să jefuiască israilteanii de arme.

1. Fiu runc de un an era Saul când începuse a împărăţi şi doi ani au împărăţât preste Israil.
2. Şi ş-au ales Saul trei mii din Israil; şi era cu Saul doao mii în Mahmas şi în
23r muntele Vethil, iară o mie cu Ionathan, în Gavaa a lui Veniamin ||, iară celaalalt norod l-au slobozit fieştecare la sălaşul său.
3. Şi au lovit Ionathan starea filisteilor carea era în Gavaa. Carea auzând filisteii, Saul au răsunat cu trâmbiţa în tot pământul, zâcând: „Auză ovreaii!"
4. Şi tot Israilul au auzit această veaste. Bătut-au Saul starea filisteilor şi s-au rădicat Israil împrotiva filisteilor şi au strâgat norodul după Saul în Galgala.
5. Şi filisteii s-au adunat la războiu împrotiva lui Israil, cară treizăci de mii, călăreţi mii şase şi ceeaalaltă obşte ca năsipul care iaste în ţărmurile mării. Şi, suindu-să, au tăbărât în Mahmas, despre răsăritul Veftavei.
6. Carea vâzând oamenii lui Israil a fi strâmtoriţi (că era năcăjit norodul), s-au ascuns prin peşteri şi prin ascunsuri şi în pietri şi în gropi întunecoase şi prin jgheaburi.
7. Iară ovreaii au trecut Iordanul <în> Gad şi Galaad şi, fiind încă Saul în Galgala, tot norodul s-au înfricoşat care urma după el.
8. Şi au aşteptat şeapte zile după plăcerea lui Samuil şi n-au aflat pre Samuil în Galgala şi s-au abătut norodul de la el.
9. Şi au zis Saul: „Aduceţî-m arderea şi ceale de pace". Şi au adus înainte-ardere.
23v 10. Şi, plinind a aduce arderea, iată, Samuil | venea; şi i-au ieşit Saul spre întâmpinarea lui, să-i zică închinăciune.
11. Şi au grăit câtră el Samuil: „Ce ai făcut?" Răspuns-au Saul: „Văzând că norodul să abate de la mine şi tu nu venisăş după rânduitele zile, iară filisteii era adunaţi în Mahmas,
12. Am zis: «Acum să vor pogorî filisteii la mine în Galgala şi faţa Domnului nu o am îmblânzit». De lipsă silit, am adus arderi".
13. Şi au zis Samuil câtră Saul: „Nebuneaşte ai lucrat, nici ai păzât poruncile Domnului, Dumnezeului tău, care ţ-au poruncit; carea de n-ai fi făcut, acum gătisă Domnul împărăţia ta preste Israil în veac.
14. Ci nicidecum împărăţia ta mai mult să va rădica. *Cercatu-Ş-au Domnul om după inima Sa şi i-au poruncit Domnul să fie povăţuitoriu preste norodul Său, pentru că n-ai ţinut ceale ce au poruncit Domnul". *Fap. 13, 22.
15. Şi s-au sculat Samuil şi s-au suit din Galgala în Gavaa Veniaminului, şi cealealalte gloate s-au suit după Saul, întru întâmpinarea norodului carii oştea asupra lor venind din Galgala în Gavaa, în măgura lui Veniamin. Şi au numărat Saul norodul carii să aflasă cu el, ca la şasă sute de bărbaţi.
24r 16. Şi Saul şi Ionathan, fiiul lui, şi norodul ce să || aflase cu ei era în Gavaa lui Veniamin, iară filisteii şezuse în Mahmas.
17. Şi au ieşit a prăda din tabăra filisteilor trei şireaguri. Un şireag mergea împrotiva călii Efra, la pământul lui Saul,
18. Iară altul întra prin calea Vethoron, iară al triilea să întorsease pre drumul marginii şanţului Sevoim, spre pustie.
19. Iară faur de fier nu să afla în tot pământul lui Israil, că-i ferise filisteii, ca nu cumva să facă ovreaii sabie sau lance.
20. Şi să pogorea tot Israilul la filistei să-şi ascuţă fieştecare fierul de plug şi sapa şi săcurea şi strămurarea.
21. Şi era tâmpite ascuţiturile fiiarălor de plug, a sapelor şi a furcuţelor şi a săcurilor, până la bold a să direage.

22. Şi, venind zioa războiului, nu s-au aflat sabie şi lance în mâna a tot norodului care era cu Saul şi cu Ionathan, afară de Saul şi de Ionathan, fiiul său.
23. Şi au ieşit starea filisteilor să treacă în Mahmas.

Cap 14

Ionathan, nădăjduindu-să Domnului cu armaşul său, pre filistei răsipeaşte, iară după biruinţă, miare gustând împrotiva oprealiştii tătâ|ni-său, carea nu o ştiia, cu agiutoriul norodului de-abiie scapă de moarte. 24v

1. Şi s-au întâmplat în oarecare zi de au zis Ionathan, fiiul lui Saul, câtră tinărul, armaşul său: „Vino şi să treacem la starea filisteilor carea-i dincolea de locul acela”. Iară tătâni-său aceasta nu i-au spus.
2. Şi Saul zăbovea în cea mai de pre urmă partea Gavai supt un măr grănat, care era în Magron. Şi era norod cu el ca la şase sute de bărbaţi.
*Sus [4], 21. 3. Şi Ahia, fiiul lui Ahitov, fratelui Ihavod, fiiului Finees, *care răsărise din Heli, preotul Domnului în Silo, purta efod, ci şi norodul nu ştia încătro să dusease Ionathan.
4. Şi era, între suişurile prin care să sârguia Ionathan a treace la starea filisteilor, pietri înalte de-amândoao părţile şi, ca nişte dinţi, bolovani, dincoace şi dincolo spânzurând numele unuia Vosis şi numele altuia, Seni.
5. Un bolovan întins spre miiazănoapte, din preajma Mahmas, şi altul spre amiiazăzi, în preajma Gavaa.
6. Şi au zis Ionathan câtră tânărul, armaşul său: „Vino să treacem la starea cestor netăiaţi împrejur, de cumva va face Domnul pentru noi, că nu-i greu Domnului a mântui sau înmulţi sau împuţâni”.
7. Şi au zis armaşul său: „Fă toate care plac sufletului tău, meargi încătro pofteşti şi voiu fi cu tine oriunde vei vrea”. ||
8. Şi au zis Ionathan: „Iată, noi treacem la oamenii aceştia. Şi deacă ne vom arăta lor, 25r
9. De vor grăi aşa câtră noi: «Rămâneţi până vom veni la voi», să stăm în locul nostru, nici să ne suim la ei.
10. Iară de vor zice: «Suiţi-vă la noi», să ne suim, că i-au dat Domnul în mânile noastre, acesta ne va fi sămn”.
11. Şi s-au arătat amândoi stării filisteilor şi au zis filisteii: „Iată, ovreaii ies din peşteri în care era ascunşi”.
12. Şi au grăit oamenii din stare câtră Ionathan şi câtră armaşul lui şi le-au zis: „Suiţi-vă la noi şi vă vom arăta lucrul”. Şi au zis Ionathan câtră armaşul său: „Să ne suim, urmă
*1 Mac. 4, 30. după mine, *că i-au dat Domnul în mânile lui Israil”.
13. Şi s-au suit Ionathan târându-să pre mâni şi pe picioare, şi armaşu lui după el. Deci unii cădea înaintea lui Ionathan, iară alţii îi ucidea armaşul lui, urmând după el.
14. Şi s-au făcut rana dintâiu cu carea i-au lovit Ionathan şi armaşul lui ca de doaozăci de bărbaţi, în mijlocul părţii arăturii carea o păreache de boi într-o zi o ară.
15. Şi au fost minune în tabără prin câmpuri, ci şi tot norodul stărilor, carii să dusease a prăda, s-au buiguit şi s-au turburat pământul şi s-au întâmplat ca o minune de la Dumnezeu.
16. Şi s-au uitat privitorii lui Saul carii era în Ga|vaa Veniaminului şi iată mulţimea 25v aşternută şi încoace şi încolo fugând.
17. Şi au zis Saul norodului care era cu el: „Cercaţi şi vedeţi cine s-au dus din voi”. Şi, cercând, s-au aflat a nu fi aci Ionathan şi armaşul lui.
18. Şi au zis Saul câtră Ahia: „Pune sicriiul lui Dumnezeu” (că era acolo sicriiul lui Dumnezeu în zioa aceea cu fiii lui Israil).
19. Şi, grăind Saul câtră preot, gâlceavă mare s-au pornit în tabăra filisteilor şi creştea încet şi mai chiar răsuna. Şi au zis Saul câtră preot: „Trage-ţ mâna”.
20. Şi au strâgat Saul şi tot norodul care era cu el şi au venit până la locul cel de certare şi, iată, iarăşi fusease sabia fieştecăruia asupra aproapelui său şi tăiare mare foarte.
21. Ci şi ovreaii, carii fusease cu filisteii ieri şi alaltăieri şi să suisă cu ei în tabără, s-au întors să fie cu Israil, care era cu Saul şi cu Ionathan.
22. Şi toţi israiliteanii carii să ascunsease în muntele Efrem, auzând că fujise filisteii, s-au însoţit cu ai săi în războiu. Şi era cu Saul ca zeace mii de bărbaţi.
23. Şi au mântuit Domnul în zioa aceaea pre Israil, iară bătaia au agiuns până la Vethavim.

24. Şi oamenii lui Israil s-au însoţiat şieş în zioa aceea şi au jurat Saul norodul, zicând:
26r „Blăstămat omul care va mânca pâne până de || câtră sară, până ce mă voiu izbândi de neprietinii miei". Şi n-au mâncat tot norodul pâne.
25. Şi toată obştea pământului au venit în codru în care era miiare pre faţa pământului.
26. Şi au întrat norodul în codru şi s-au arătat curând miere, şi nici unul nu ş-au pus mâna la gura sa, că să temea norodul de jurământ.
27. Iară Ionathan nu auzise când jurase tată-său norodul şi au întins vârful toiagului care avea în mână şi au întins fagurul mierii şi ş-au întors mâna la gura sa şi i s-au luminat ochii.
28. Şi, răspunzând unul din norod, au zis: „Cu jurământ au strâns tată-tău norodul, zicând: «Blăstămat omul care va mânca pâne astăzi». (Şi slăbise norodul)".
29. Şi au zis Ionathan: „Turburat-au tatăl mieu pământul, văzut-aţ înşivă că s-au luminat ochii miei pentru că am gustat puţântel din mierea aceasta.
30. Cu cât mai vârtos, de ar fi mâncat norodul din prada neprietinilor săi, carea au găsât, au nu mai mare rană ar fi făcut în filistei?"
31. Şi au bătut în zioa aceaea pre filistei de la Mahma până în Aialon. Şi s-au ostenit norodul.
32. Şi, întorcându-să la pradă, au luat oi şi boi şi viţei şi au omorât în pământ şi au mâncat norodul cu sânge.
26v 33. Şi au vestit lui Saul, zicând că norodul au | păcătuit Domnului mâncând cu sânge. Care au zis: „Călcat-aţi legea. Prăvăliţi la mine acum o piatră mare".
34. Şi au zis Saul: „Împărţiţi-vă prin obşte şi le ziceţ; «să-ş aducă la mine fieştecarele boul şi berbeacele» şi le ucideţ pre aceasta şi mâncaţ şi nu veţi păcătui Domnului mâncând cu sânge". Şi au adus tot norodul fieştecarele boul în mâna sa până la noapte şi i-au ucis acolo.
35. Şi au zidit Saul oltariu Domnului; şi atunci au început a zidi oltariu Domnului.
36. Şi au zis Saul: „Să năvălim preste filistei noaptea şi să-i jâfuim până ce să va lumina dimineaţa, nici să lăsăm dintr-înşii om". Şi au zis norodul: „Tot ce să veade bun în ochii tăi, fă!" Şi au zis preotul: „Să ne apropiem aici la Dumnezeu".
37. Şi au întrebat Saul pre Domnul: „Au goni-voiu filisteii? De-i vei da în mânile lui Israil?" Şi nu i-au răspuns în zioa aceaea.
38. Şi au zis Saul: „Puneţ aici toate unghiurile norodului şi să ştiţi şi să vedeţi prin care s-au întâmplat acest păcat astăzi.
39. Viu e Domnul, mântuitoriul lui Israil, că de să va fi făcut prin Ionathan, fiiul mieu fără de îndoială va muri". La care nime din tot norodul nu i-au zis împrotivă.
40. Şi au zis câtră tot Israilul: „Usăbiţi-vă voi într-o parte şi eu cu Ionathan, fiiul mieu,
27r voiu fi într-altă parte". Şi au răspuns norodul câtră || Saul: „Ce să veade bun în ochii tăi, fă!"
41. Şi au zis Saul câtră Domnul, Dumnezeul lui Israil: „Doamne, Dumnezeul lui Israil, dă arătare; ce iaste că n-ai răspuns slugii Tale astăzi? De-i în mine au în Ionathan, fiiul mieu, nedreptatea aceasta, dă arătare; au de e nedreptatea aceasta în norodul Tău, dă sfinţire". Şi s-au găsât Ionatan şi Saul, iară norodul au ieşit.
42. Şi au zis Saul: „Trimiteţ soarte între mine şi între Ionathan, fiiul mieu". Şi s-au prins Ionathan.
43. Şi au zis Saul câtră Ionathan: „Spune-mi ce ai făcut?" Şi i-au spus Ionathan şi au zis: „Gustând am gustat în vârful toiagului care era în mâna mea puţântel de miere şi, iată, eu moriu".
44. Şi au zis Saul: „Acestea îm facă Dumnezeu şi aceastea îm adaogă, că cu moarte vei muri, Ionathan".
45. Şi au zis norodul câtră Saul: „Au doară Ionathan va muri, care au făcut mântuirea această mare în Israil? Aceasta negrăită iaste! Viu e Domnul de va cădea un păr din capul lui pre pământ, că cu Dumnezeu au lucrat astăzi". Şi au slobozât norodul pre Ionathan, să nu moară.
46. Şi s-au întors Saul, nici au gonit pre filistei; iară filisteii s-au dus în locurile sale.
47. Şi Saul, întărindu-ş împărăţia preste Israil, oştea prinpregiur împrotiva tuturor neprietinilor lui, împrotiva lui Moav şi a fiilor Ammon şi Edom şi a împăraţilor Sova şi a filisteilor şi, oriîncătro să ducea, vinjea. |
27v 48. Şi adunând oastea, au bătut pre Amalic şi au scos pre Israil din mâna jefuitorilor lui.
49. Şi au fost fiii lui Saul: Ionathan şi Iessui şi Melhisua; şi numele a doao feate a lui, numele ceii întâi născute, Merov, şi numele ceii mai mici, Mihol.

50. Şi numele muierii lui Saul, Ahinoam, fata lui Ahimaas; şi numele căpeteniii oastei lui, Avner, fiiul lui Ner, unchiul lui Saul.
51. Iară Chis au fost tatăl lui Saul şi Ner, tatăl lui Avner, fiiul lui Aviil.
52. Şi era războiu tare împrotiva filisteilor în toate zilele lui Saul, că oricare vedea Saul bărbat tare şi vreadnic de războiu îl însuţiia şieş.

Cap 15

Saul, trimis de la Domnul a ştearge de tot pre Amalic, pre Agag, împăratul lor, şi multă pradă cruţând, de neascultare să vinuiaşte; lăudându-să ascultarea, pentru aceaea a doao oară urgisit de la împărăţie să leapădă; şi, ucizându-să Agag, Saul, urgisit de la Samuil, să plânge.

1. Şi au zis Samuil câtră Saul: „Pre mine m-au trimis Domnul să te ung împărat preste norodul lui Israil, acum, dară, ascultă glasul Domnului.
2. Aceastea zice Domnul oastelor: «Numărat-am orice au făcut Amalic lui Israil,
*Ieşir. 17, 8. *cum i-au stătut împrotivă în cale când să suia din Eghipt.
3. Acum, dară, mergi şi bate pre Amalic şi zdrumică toate ale lui, nu-i părtini şi nu pofti || din averile lui ceva, ci ucide de la bărbat până la muiare şi mititelul şi sugătoriul, boul 28r
şi oaia, cămila şi asinul».
4. Şi au poruncit Saul norodului şi i-au numărat ca mieii, mii doao sute de pedestraşi şi zeace mii din bărbaţii Iudei.
5. Şi, venind Saul până la cetatea Amalic, au întins leşuiri în răpegiune.
6. Şi au zis Saul chineului: „Duceţi-vă, depărtaţi-vă şi vă pogorâţi de la Amalic, ca să nu te învăluiesc pre tine cu el, că tu ai făcut milă cu toţi fiii lui Israil suindu-să din Eghipt”. Şi s-au depărtat chineul din mijlocul lui Amalic.
7. Şi au lovit Saul pre Amalic de la Hevila până când vii la Sur, care iaste din preajma Eghiptului.
8. Şi au apucat pre Agag, împăratul lui Amalic, viu, iară oastea toată o au ucis în ascuţitul sabiii.
9. Şi au părtinit Saul şi norodul lui Agag şi celor mai bune din turmele oilor şi din ciurde şi hainelor şi berbecilor şi tuturor care era frumoase nici au vrut a le piiarde, iară tot ce era nesocotit şi urgisit, aceaea au zdrobit.
10. Şi au fost cuvântul Domnului câtră Samuil, zicând:
11. „Bănuiescu-Mi că am făcut pre Saul împărat, că M-au părăsât şi graiurile Meale cu fapta | nu le-au plinit”. Şi s-au întristat Samuil şi au strâgat câtră Domnul toată 28v
noaptea.
12. Şi, sculându-să de noapte Samuil să meargă la Saul, dimineaţa s-au vestit lui Samuil că ar fi venit Saul în Carmil şi ş-ar fi rădicat boltă de biruinţă şi, întorcându-să, ar fi trecut şi s-ar fi pogorât în Galgala. Şi au venit Samuil la Saul, şi Saul aducea ardere Domnului din pârghele pradelor carea adusease din Amalic.
13. Şi, viind Samuil la Saul, i-au zis Saul: „Blagoslovit eşti tu Domnului, plinit-am cuvântul Domnului”.
14. Şi au zis Samuil: „Şi ce glas de turme iaste acesta care răsună în urechile meale şi a ciurdelor care eu auz?”
15. Şi au zis Saul: „Din Amalic le-au adus, că au îngăduit norodul oilor celor mai bune şi ciurdelor să să jârtvească Domnului, Dumnezeului tău, iară celeaalalte le-am ucis”.
16. Şi au zis Samuil câtră Saul: „Lasă-mă şi-ţi voiu spune ceale ce mi-au grăit Domnul noaptea”. Şi i-au zis: „Grăiaşte!”
17. Şi au zis Samuil: „Au nu mititel fiind în ochii tăi, cap te-ai făcut în neamurile lui Israil şi te-au uns Domnul împărat preste Israil?
18. Şi te-au trimis Domnul în cale şi au zis: «Mergi şi ucide păcătoşii Amalic şi vei oşti împrotiva lor până la perirea lor!»
19. Pentru ce, dară, n-ai ascultat glasul Domnului, ci te-ai întors la pradă şi ai făcut răo||tate în ochii Domnului?” 29r
20. Şi au zis Saul câtră Samuil: „Nu, ce încă am auzit glasul Domnului şi am umblat pre calea pre carea m-au trimis Domnul şi am adus pre Agag, împăratul Amalic, şi pre Amalic i-am ucis.
21. Iară din pradă au luat norodul oi şi boi, pârghele celor ce s-au ucis, să jârtvuiască Domnului, Dumnezeului său, în Galgala”.

22. Şi au zis Samuil: *„Au doară vrea Domnul jârtvă şi junghieri şi nu mai vârtos ca să să asculte de glasul Domnului, că mai bună e ascultarea decât jârtvele şi mai mult e a asculta decât a duce grăsimi de berbeci? *Ecli. 4, 17. Osie 6, 6. Math. 9, 13 şi 12, 7.

23. Pentru că a sta împrotivă iaste ca păcatul gâcitorilor şi ca răotatea închinării idolilor a nu vrea a asculta. Pentru aceaea dară, că ai lepădat cuvântul Domnului, te-au lepădat Domnul, să nu fii împărat”.

24. Şi au zis Saul câtră Samuil: „Păcătuit-am că am trecut cuvântul Domnului şi graiurile tale, temându-mă de norod şi ascultând de graiul lor.

25. Ci acum ia, rogu-mă, păcatul mieu şi te întoarce cu mine, să mă închin Domnului”.

26. Şi au zis Samuil câtră Saul: „Nu mă voiu întoarce cu tine, că ai lepădat cuvântul Domnului şi te-au lepădat Domnul, să nu fii împărat preste Israil”. |

29v 27. Şi s-au întors Samuil să să ducă, iară el i-au apucat marginea contuşului, care s-au şi rupt.

28. Şi au zis câtră el Samuil: *„Rupt-au Domnul împărăţia lui Israil de la tine astăzi şi o au dat aproapelui tău, celui mai bun decât tine. *Gios. 28, 17.

29. Deci biruitoriu în Israil nu va ierta şi cu bănuire nu să va pleca, că nu-i om să să bănuiască”.

30. Iară el au zis: „Păcătuit-am, ci acum mă cinsteaşte înaintea bătrânilor norodului mieu şi înaintea lui Israil şi te întoarce cu mine, să mă închin Domnului, Dumnezeului tău”.

31. Şi, întorcându-să Samuil, au mers după Saul; şi s-au închinat Saul Domnului.

32. Şi au zis Samuil: „Aduceţ la mine pre Agag, împăratul lui Amalic!” Şi i s-au adus înainte Agag, gras şi tremurând. Şi au zis Agag: „Au aşa desparte amara moarte?”

33. Şi au zis Samuil: „Precum au făcut fără prunci muierile sabia ta, aşa fără prunci va fi între muieri muma ta”. Şi în dărăburi l-au tăiat Samuil înaintea Domnului în Galgala.

34. Şi s-au dus Samuil în Ramatha, iară Saul s-au suit în casa sa, în Gavaa.

35. Şi n-au văzut Samuil mai mult pre Saul până la zioa morţii sale, însă plângea Samuil pre Saul, că Domnul să bănuia căci îl rânduise împărat preste Israil. ||

30r

Cap 16

Urgisându-să Saul, David, dintre fraţi cel mai mic, împărat să unge; carele cu alăuta zicând înaintea lui Saul, când îl scutura duhul cel rău, mai uşor îi era.

1. Şi au zis Domnul câtră Samuil: „Până când tu plângi pre Saul, deacă Eu l-am lepădat, să nu împărăţască preste Israil? Umple-ţi cornul tău de untdelemn şi vino să te trimiţu la Isai Vifleimiteanul, că Mi-am căştigat în fiii lui împărat.

2. Şi au zis Samuil: „Cum voi mearge? Că va auzi Saul şi mă va ucide”. Şi au zis Domnul: „Un viţăl din ciurdă vei lua în mâna ta şi vei zice: «Să jârtvuiesc Domnului am venit».

3. Şi vei chema pre Isai la jârtvă şi Eu ţ-oi arăta ce vei face şi vei unge oricare îţi voiu arăta”.

4. Şi au făcut Samuil precum i-au grăit Domnul şi au venit în Vithleim şi s-au mirat bătrânii cetăţii, ieşindu-i înainte, şi au zis: „Păciuitoare iaste jârtva ta?”

5. Şi au zis: „Păciuitoare; a jârtvui Domnului am venit. Sfinţiţi-vă şi veniţi cu mine să jârtvuiesc”. Şi au sfinţit pre Isai şi fiii lui şi i-au chemat la jârtvă.

6. Şi, întrând, văzut-au pre Eliav şi au zis: „Au înaintea Domnului iaste hristosul lui?” |

30v 7. Şi au zis Domnul câtră Samuil: „Nu te uita la faţa lui, nici la înălţimea statului lui, că l-am lepădat; nici după vedearea omului Eu judec, că omul veade ceale arătate, *iară Domnul priveaşte la inimă”. *Psalm. 7, 10.

8. Şi au chemat Isai pre Avinadav şi l-au adus înaintea lui Samuil, care au zis: „Nici pre acesta l-au ales Domnul”.

9. Şi au adus Isai pre Samma, despre carele au zis: „Şi pre acesta nu l-au ales Domnul”.

10. Şi au adus Isaii şeapte fii ai săi înaintea lui Samuil. Şi au zis Samuil câtră Isai: „N-au ales Domnul dintr-aceştia”.

11. Şi au zis Samuil câtră Isai: „Au plinitu-s-au fiii care au răspuns?” „Încă mai iaste un mititel, care paşte oile”. Şi au zis Samuil câtră Isai: „Trimite şi-l adă, că nu vom şedea la masă mai înainte până va veni el aici”.

12. Şi au trimis şi l-au adus. Şi era roşuleţ şi frumos la vedeare şi cu înfrâmsăşată faţă. Şi au zis Domnul: „Scoală, unge-l, că acesta iaste”.

*2 Împăr. 7, 8. Psal. 77, 70 şi 88, 21. Fap. 7, 46 şi 13, 22.

13. Şi au luat Samuil cornul cu untul-de-lemn *şi l-au uns în mijlocul fraţilor lui şi s-au îndreptat Duhul Domnului din zioa aceaea spre David şi de aci înainte; şi sculându-să || Samuil, s-au dus în Ramatha. 31r

14. Iară Duhul Domnului s-au depărtat de la Saul şi-l scutura duhul cel rău de la Domnul.

15. Şi au zis slugile lui Saul către el: „Iată, duhul lui Dumnezeu cel rău te scutură.

16. Poruncească domnul nostru şi slugile tale, carii înaintea ta sânt, vor cerca om ce şti zice cu alăuta, ca când te va răpi duhul Domnului cel rău, să psălmuiască cu mâna sa şi mai uşor să-ţi fie”.

17. Şi au zis Saul către slugile sale: „Căştigaţi-m, dară, care bine psălmuieşte şi-l aduceţ la mine”.

18. Şi, răspunzând unul din copii, au zis: „Iată, am văzut fiiul lui Isai Vithleemiteanul care şti psălmui şi tare de vârtute şi bărbat ostaş şi înţălept în cuvinte şi om frumos şi Domnul iaste cu dânsul”.

19. Şi au trimis Saul soli la Isai, zicând: „Trimite la mine pre David, fiiul tău, care iaste în păşuni”.

20. Şi au luat Isai asinul încărcat de pâni şi plosca cu vin şi un ied din capre şi le-au trimis prin mâna lui David, fiiului său, lui Saul.

21. Şi au venit David la Saul şi au stătut înaintea lui, iară el l-au iubit foarte şi i s-au făcut purtătoriu de arme.

22. Şi au trimis Saul la Isai, zicând: „Steie David înaintea mea, că au aflat har în ochii miei”.

23. Deci oricând duhul Domnului cel rău apuca pre Saul, David lua lăuta şi o lovea cu mâna sa | şi să stâmpăra Saul şi mai uşor avea, că să depărta de la el duhul cel rău. 31v

Cap 17

Adunându-să filisteii împrotiva lui Israil la războiu, pre Goliath uriaşul în arme şi în tărie nădăjduindu-să, sângură praştiia lui David l-au ucis; şi tăindu-i capul, răsipindu-să filisteii, l-au dus la Saul.

1. Şi, adunând filisteii şireagurile sale spre războiu, s-au împreunat în Soholul Iiudeii şi au tăbărât între Sohon şi Azeca, în marginile lui Domim.

2. Iară Saul şi fiii lui Israil adunându-să, au venit în Valea Terevinthului şi au rânduit oastea spre războiu împrotiva filisteilor.

3. Şi filisteii sta pre munte de ceastă parte şi Israil sta pre munte de ceea parte; şi valea era între dânşii.

4. Şi au ieşit un om copil din tabăra filisteilor, pe nume Goliath din Teth, înalt de şasă coţi şi o palmă.

5. Şi coif de aramă şi mitră era pre capul lui şi cu platoşe însolzită să îmbrăca, iară platoşea lui trăjea sicli de aramă cinci mii.

6. Şi turiiaci de aramă avea în fluierele picioarelor şi pavăză de aramă îi acoperea umerele.

7. Iară fierul suliţei lui avea sicli de fier şease sute, şi armaşul lui mergea înaintea lui.

8. Şi, stând, strâga împrotiva ceatelor lui Israil şi le zicea: „Pentru ce aţi venit gătiţi la războiu? Au doară eu nu sânt filisteu, şi voi, slujile || lui Saul? Aleageţi dintre voi bărbat 32r şi să să pogoară la usăbită certare!

9. De va putea oşti cu mine şi mă va lovi, vă vom fi robi, iară de-l voiu birui eu şi-l voiu bate, voi veţi fi robi şi ne veţi sluji noao”.

10. Şi zicea filisteul: „Eu am probozit şireagurile lui Israil astăzi, daţi-m om şi să între cu mine usăbită luptă”.

11. Şi, auzând Saul şi toţi israilteanii cuvintele filisteului acestuia, să buiguia şi să temea foarte.

*Sus 16, 1. 12. Iară David era fiiul omului efratheului, *de carele mai sus s-au zis, şi din Vithleemul Iiudei, al căruia nume era Isai, care avea opt fii şi era om în zilele lui Saul bătrân şi de mare vârstă între bărbaţi.

13. Şi s-au dus trei fii ai lui mai mari după Saul la războiu; şi numele acelor trei fii ai lui carii au mers la războiu: Eliav, întâiul născut, şi al doilea, Avinadav, şi al treilea, Samma.

14. Iară David era cel mai mic. Deci cei trei mai mari urmând după Saul,

15. S-au dus David şi s-au întors de la Saul, să pască turma tătâni-său în Vithleim.

16. Iară filisteul purcedea demineaţa şi sara şi sta patruzăci de zile.
32v 17. Şi au zis Isai câtră David, fiiul său: „Ia fraţilor tăi o măsură de păsat şi a|ceste zeace pâni şi aleargă în tabără la fraţii tăi.
18. Şi aceşti zeace caşi îi vei duce trivunului şi vei cerceta pre fraţii tăi de lucră drept şi cu carii s-au rânduit să ştii”.
19. Iară Saul şi ei şi toţi fiii lui Israil în Valea Terevinthului oştea împrotiva filisteilor.
20. Şi s-au sculat David dimineaţă şi au încredinţat turma păstoriului şi încărcat s-au dus, precum îi poruncise Isai. Şi au venit la locul Magala şi la oaste, carea ieşind la războiu strâgase spre bătaie.
21. Că rânduise oastea Israil, ci şi filisteii dimprotivă fusease gătiţi.
22. Şi, lăsând David unealtele ce adusease supt mâna păzitoriului la sarcini, au alergat la locul certării şi întreba de cumva toate ar fi bine despre fraţii săi.
23. Şi încă el grăind lor, s-au arătat omul acel copil suindu-să, pe nume Goliath, filisteu din Gheth, din tabăra filisteilor; şi grăind el aceleaş cuvinte, au auzit David.
24. Iară toţi israiltenii, văzând omul, au fugit de la faţa lui, temându-să de el foarte.
25. Şi au zis unul oarecarele din Israil: „Au văzut-aţi pre acest om ce s-au suit? Că a
33r batjocori pre Israil s-au suit. Deci, omul care-l va uci| |de, îl va îmbogăţi împăratul cu mari averi şi fata sa i-o va da, şi casa tătâni-său o va face nedăjduitoare a fi în Israil”.
26. Şi au zis David câtră bărbaţii ce sta cu el, zicând: „Ce va da omului care va ucide pre filisteul acesta şi va lua ocara din Israil? Că cine e filisteul acesta netăiat împrejur, carele au batjocorit şireagurile Dumnezeului celui viu?”
27. Şi vestea norodul acelaş cuvânt, zicând: „Acestea să vor da omului care-l va ucide”.
28. Carea auzând Iliav, fratele lui cel mai mare, vorbind el cu alţii, s-au mâniat împrotiva lui David şi au zis: „Pentru ce ai venit şi pentru ce ai lăsat aceale puţineale oi în pustie? Eu am cunoscut mândria ta şi nedreptatea inimii tale, că să vezi războiul te-ai pogorât”.
29. Şi au zis David: „Ce am făcut? Au nu cuvânt iaste?”
30. Şi s-au abătut puţântel de la el la altul şi au zis acelaş cuvânt. Şi i-au răspuns norodul ca şi mainte.
31. Şi s-au auzât cuvintele care le-au grăit David şi s-au vestit înaintea lui Saul.
32. La carele fiind dus, au grăit: „Să nu cază inima cuiva într-însul, eu, sluga ta, voiu mearge şi voiu oşti împrotiva filisteului”.
33v 33. Şi au zis Saul câtră David: „Nu poţ sta | împrotiva filisteului acestuie, nici a oşti împrotiva lui, că prunc eşti, iară acesta iaste bărbat ostaşu din tinereaţele sale”.
34. Şi au zis David câtră Saul: *„Păştea sluga ta turma tătâni-său şi veniia leul sau ursul şi lua berbeacele din mijlocul turmei. *Ecli. 47, 3.
35. Şi-i goniiam şi-i loveam şi le luam din gura lor, şi ei să scula asupra mea; şi le apucam falca din jos şi-i sugrumam şi-i ucideam.
36. Că şi leu, şi urs am ucis eu, sluga ta. Fi-va, dară, şi filisteul acesta netăiat împrejur ca unul din ei. Acum voiu mearge şi voiu lua bajocura norodului; că cine-i filisteul acesta netăiat împregiur, carele au îndrăznit a blăstăma oastea Dumnezeului celui viu?”

37. Şi au zis David: „Domnul carele m-au scos din mâna leului şi din brânca ursului, acela mă va slobozi din mâna filisteului acestuia”. Şi au zis Saul câtră David: „Mergi şi Domnul să fie cu tine”.

38. Şi au îmbrăcat Saul pre David cu vejmintele sale şi au pus coif de aur pre capul lui şi l-au îmbrăcat cu platoşa.

39. Şi, încins David cu sabia lui preste haina sa, au început a ispiti de ar putea umbla întrarmat, că nu avea obiceaiu. Şi au zis David câtră Saul: „Nu pociu aşa umbla, că nu || m-am obicinuit”. Şi le-au pus jos. 34r

40. Şi au luat toiagul său carele pururea avea în mâni şi ş-au ales cinci pietri limpede din răpegiune şi le-au pus în păstoriceasca taşcă carea avea cu sine. Şi praştie au luat în mână şi au purces asupra filisteului.

41. Şi să ducea filisteul, mergând şi apropiindu-să cătră David, şi armaşul lui înaintea lui.

42. Şi, uitându-să filisteul şi văzând pre David, nu l-au băgat în samă, că era tinerel, roşuleţ şi frumos la vedeare.

43. Şi au zis filisteul câtră David: „Au doară eu câne sânt, că tu vii la mine cu toiag?” Şi au blăstămat filisteul pre David în dumnezeii săi.

44. Şi au zis câtră David: „Vino la mine şi voiu da cărnurile tale paserilor ceriului şi fierilor pământului”.

45. Şi au zis David câtră filisteul: „Tu vii la mine cu sabie şi cu dardă şi cu pavăză, iară eu viu la tine în numele Domnului oastelor, Dumnezeului şireagurilor lui Israil, care le-ai ocărât.

46. Astăzi, şi te va da Domnul în mâna mea şi te voiu bate şi voiu lua capul tău de la tine şi voiu da stârvurile tale taberii filisteilor; astăzi, paserilor ceriului şi fierilor pământului, ca să ştie tot pământul că iaste Dumnezeu în Israil. |

47. Şi să cunoască toată bisearica aceasta, că nu în sabie, nici în suliţă mântuieşte Domnul, că a lui iaste războiul şi vă va da în mânile noastre”. 34v

48. Deci sculându-să filisteul şi viind şi apropiindu-să împrotiva lui David, grăbit-au David şi au alergat la bătaie împrotiva filisteului.

49. Şi ş-au trimis mâna în straistă şi au luat o piatră şi au aruncat cu praştia şi, învârtind-o, au lovit filisteul în frunte. Şi s-au înfipt piatra în fruntea lui şi au căzut pre faţa sa la pământ.

*Ecli. 47, 4. 1 Mac. 4, 30.

50. *Şi au biruit David pre filisteu în praştie şi în piatră şi, lovind filisteul, l-au ucis. Şi neavând sabie în mâna sa David,

51. Au alergat şi au stătut deasupra lui şi au luat sabia lui şi o au scos din teacă şi l-au ucis şi i-au tăiat capul. Şi, văzând filisteii că ar fi murit cel mai tare al lor, au fugit.

52. Şi, sculându-să bărbaţii lui Israil şi a Iiudei, au strâgat şi au gonit pre filistei până când au venit în vale şi până la porţile Acaronului. Şi au căzut răniţi din filistei în calea Saraim şi până la Gheth şi până la Acaron.

53. Şi, întorcându-să fiii lui Israil, după ce au gonit pre filistei, au năvălit în tabăra lor.

54. Şi, luând David capul filisteului, l-au adus în Ierusalim, iară armele lui le-au pus || în sălaşul său. 35r

55. Iară într-aceaea vreame, când văzuse David ieşind asupra filisteului, au zis câtră Avner, căpetenia oastei: „De ce rudă să pogoară acest tinăr, Avner?” Şi au zis Avner: „Viu e sufletul tău, împărate, de ştiu”.

56. Şi au zis împăratul: „Întreabă tu a cui fiiu iaste acest copil?”

57. Şi, întorcându-să David după ce au ucis filisteul, l-au dus Avner înaintea lui Saul, capul filisteului avându-l în mână.

58. Şi au zis către el Saul: „De ce neam eşti, o, tânărule?” Şi au zis David: „Fiiul slujii tale Isai Vithleemiteanului sânt eu”.

Cap 18

Ionathan lui David cu tare pace să împreunează. Saul, auzând a sa şi a lui David asămânare, rău l-au urât. De unde de rău duh scuturat fiind, să sârguiaşte a-l pătrunde pre David. Şi Merov, fata carea o făgăduise lui David o dă altuia, iară Mihol, cea mai mică, cu vicleşug, prin mijlocirea a o sută de mădulări netăiate împrejur de filistei, o logodeaşte lui David muiare.

1. Şi au fost după ce au plinit a grăi că|tră Saul, sufletul lui Ionathan s-au încleit cu sufletul lui David şi l-au iubit Ionathan ca sufletul său. 35v
2. Şi l-au luat Saul în zioa aceaea şi nu l-au îngăduit să să întoarcă la casa tătâni-său.

3. Şi au lovit Ionathan cu David legătură de pace, că-l iubea ca sufletul său.
4. Că s-au dezbrăcat Ionathan de haina sa cu carea era îmbrăcat şi o au dat lui David şi celealalte vejmintele sale, până la sabie şi la arcul său şi până la pavăză.
5. Şi ieşiia David la toate, ori la care îl trimitea Saul, şi înţealepţeaşte să purta. Şi l-au pus Saul preste bărbaţii războiului şi era priimit în ochii a tot norodul şi mai vârtos slujilor lui Saul.
6. Iară întorcându-să după uciderea filisteulu<i> David, au ieşit muierile din toate cetăţile lui Israil, cântând şi hori ducând spre întâmpinarea lui Saul împăratului, cu chimvale de veselie şi cu clopoţeale.
7. Şi cânta înainte muierile săltând şi zicând: *„Bătut-au Saul o mie şi David, zeace mii”. *Jos. 21, 11. Ecli. 47, 7.
8. Şi s-au mâniiat Saul foarte şi n-au plăcut în ochii lui cuvântul acesta şi au zis:
36r „Dat-au || lui David zeace mii, şi mie mi-au dat o mie; ce-i mai lipseaşte lui, fără numai împărăţia?”
9. Deci nu să uita Saul cu ochi drepţi din zioa aceaea şi după aceaea spre David.
10. Iară după a doao zi au cuprins duhul lui Dumnezeu cel rău pre Saul şi prorocea în mijlocul casii sale, iară David psălmuia cu mâna sa precum în toate zilele. Şi ţinea Saul lancea;
11. Şi au dat cu ea, gândind că va pătrunde pre David cu păreatele. Şi s-au abătut David de la faţa lui a doao oară.
12. Şi s-au temut Saul de David, pentru că Domnul era cu el şi de la sineş să depărtase.
13. Şi l-au depărtat Saul de la sine şi l-au făcut trivun preste o mie de bărbaţi şi ieşiia şi întra înaintea norodului.
14. Şi în toate căile sale David înţealepţeaşte să purta şi Domnul era cu el.
15. Şi au văzut Saul că foarte înţelept iaste şi au început a să păzi de el.
16. Iară tot Israilul şi Iiuda iubea pre David, că el întra şi ieşiia înaintea lor.
17. Şi au zis Saul cătră David: „Iată, fata mea cea mai mare, Merov, ţi-o voiu da muiare, numai fii bărbat vârtos şi oşteaşte războaiele Domnului”. Iară Saul cugeta, zicând: „Nu fie mâna mea asupra lui, ci fie asupra lui mâna filisteilor”. |
36v 18. Şi au zis David cătră Saul: „Cine sânt eu, sau ce iaste viaţa mea, au rudenia tătâni-mieu în Israil, ca să fiu ginere împăratului?”
19. Şi au venit vreamea când trăbuia să să dea Merov, fata lui Saul, lui David; s-au dat lui Hadriel Molathchiteanului muiare.
20. Şi au iubit pre David Mihol, ceeaalaltă fată a lui Saul. Şi s-au vestit lui Saul şi i-au plăcut.
21. Şi au zis Saul: „O voiu da lui, să-i fie spre sminteală şi să fie preste el mâna filisteilor”. Şi au zis Saul câtră David: „În doao lucruri vei fi jinerele mieu astăzi”.
22. Şi au poruncit Saul slujilor sale: „Grăiţi cătră David într-ascuns de mine, zicând: «Iată, placi împăratului şi toate slugile lui te iubăsc. Acum, dară, fii ginere împăratului»”.
23. Şi au grăit slujile lui Saul în urechile lui David toate graiurile aceastea. Şi au zis David: „Au doară puţân vi să veade voao a fi ginere împăratului? Iară eu sânt om sărac şi supţire”.
24. Şi au vestit slugile lui Saul, zicând: „Acestea cuvinte au grăit David”.
25. Şi au zis Saul: „Aşea grăiţi câtră David: „Nu are lipsă împăratul de averile logodnii, ci
37r numai o sută de mădulări netăiate împregiur de filistei, să să facă izbândă de neprie||tinii împăratului”. Iară Saul cugeta a da pre David în mânile filisteilor.
26. Şi, vestind slujile lui lui David cuvintele ce zisease Saul, au plăcut vorba în ochii lui David, să fie ginere împăratului.
27. Şi după puţâne zile, sculându-să David, s-au dus cu bărbaţii carii era supt el şi au lovit din filistei doao sute de bărbaţi şi le-au adus mădulările şi le-au numărat împăratului, să-i fie ginere. Şi i-au dat Saul Mihol, fata sa, muiare.
28. Şi au văzut Saul şi au înţăles că Domnul iaste cu David. Iară Mihol, fata lui Saul, îl iubiia.
29. Şi Saul mai tare au început a să teame de David; şi s-au făcut Saul neprietin lui David în toate zilele.
30. Şi au ieşit căpeteniile filisteilor, iară din începutul ieşirii lor mai înţelepţeaşte să purta David decât toate slugile lui Saul; şi s-au vestit numele lui foarte.

Cap 19

Saul, vrând a ucide pre David, cu cuvintele lui Ionathan să îmblânzeaşte, pre carele, zicând cu alăuta înaintea sa, a-l pătrunde ispiteaşte. Şi, fugând, prin mijlocirea muiarii sale, Mihol, în Naioth la Samuil. Fiind gonit după ai triilea soli ce prorocea, şi el proroceaşte. |

1. Şi au grăit Saul cătră Ionathan, fiiul său, şi cătră toate slujile sale să ucigă pre David. Iară Ionathan, fiiul lui Saul, iubiia pre David foarte. 37v
2. Şi au spus Ionathan lui David, zicând: „Cearcă Saul, tatăl mieu, a te ucide; pentru aceaea te păzeaşte, rogu-te, la dimineaţă şi rămâi tăinuit şi te ascunde.
3. Iară eu ieşind, voiu sta lângă tatăl mieu în câmp; oriunde vei fi şi eu voiu grăi pentru tine cătră tatăl mieu şi orice voiu vedea îţi voiu vesti”.
4. Şi au grăit Ionathan despre David ceale bune cătră Saul, tatăl său, şi au zis cătră el: „Nu păcătui, împărate, asupra slugii tale, David, că nu ţ-au greşit şi lucrurile lui bune sânt ţie foarte.
5. Şi ş-au pus sufletul în mâna sa şi au bătut filisteul şi au făcut Domnul mântuire mare a tot Israilul; văzut-ai şi te-ai veselit. Pentru ce dară păcătuieşti în sânge nevinovat, ucigând pre David, care e fără vină?”
6. Carea auzind Saul, îmblânzându-să de graiul lui Ionathan, au giurat: „Viu e Domnul că nu să va ucide”.
7. Şi au chemat Ionathan pre David şi i-au spus toate cuvintele aceastea, şi au adus înlăuntru Ionathan pre David la Saul şi au fost înaintea lui precum fusease ieri şi alaltăieri.
8. Şi s-au pornit iarăşi războiu; şi, ieşind David, au oştit împrotiva filisteilor || şi i-au bătut cu rană mare şi au fugit de la faţa lui. 38r
9. Şi au fost duhul Domnului cel rău preste Saul şi şedea în casa sa şi ţinea lancea, iară David psălmuia cu mâna sa.
10. Şi s-au silit Saul a pătrunde pre David cu lancea în păreate, şi s-au plecat David de la faţa lui Saul, iară lancea cu rană deşartă s-au dus în păreate şi David au scăpat şi s-au mântuit în noaptea aceaea.
11. Şi au trimis Saul dărăbanţii săi în casa lui David să-l păzască şi să să ucigă demineaţa. Carea vestind lui David Mihol, muiarea sa, zicând: „De nu te vei mântui într-aceasta noapte, mâne vei muri”.
12. L-au slobozât pre fereastă, iară el s-au dus şi au fugit şi s-au mântuit.
13. Şi au luat Mihol un stâlp şi l-au pus pre pat şi piele păroasă de capră au pus la capul lui şi l-au acoperit cu vejmintele.
14. Şi au trimis Saul slugile oraşului, carii să apuce pre David; şi au răspuns că ar fi bolnăvind.
15. Şi iară au trimis Saul soli să vază pre David, zicând: „Aduceţi-l la mine în pat, să să ucigă”.

16. Şi, venind soli, s-au aflat chipul cioplit pre pat şi piele de capră la capul lui.
38v 17. Şi au zis Saul câtră Mihol: „Pentru ce aşa m-ai înşelat şi ai slobozât neprietinul | mieu să fugă?" Şi au răspuns Mihol către Saul: „Că el mi-au grăit: «Slobozi-mă, într-alt chip te voiu ucide»".
18. Iară David fugând, s-au mântuit şi au venit la Samuil în Ramatha şi i-au vestit toate care-i făcuse Saul; şi s-au dus el şi Samuil şi au zăbovit în Naioth.
19. Şi s-au vestit lui Saul de la cei ce zicea: „Iată, David în Naioth, în Ramatha".
20. Şi au trimis Saul hengheriu să prindă pre David; carii văzând şireag de proroci prorocind şi pre Samuil stând preste ei, au fost şi într-înşii Duhul Domnului şi au început şi ei a proroci.
21. Carea vestindu-să lui Saul, au trimis şi alţi soli şi au prorocit şi aceaia. Şi iară au trimis şi ai treilea soli, carii şi aceaia au prorocit. Şi mâniindu-să cu mânie Saul,
22. S-au dus şi el în Ramatha şi au venit până la jgheabul cel mare, care iaste în Soho, şi au întrebat şi au zis: „În ce loc sânt Samuil şi David?" Şi i s-au zis: „Iată, în Naioth sânt, în Ramatha".
23. Şi s-au dus în Naioth, în Ramatha, şi au fost şi preste el Duhul Domnului şi umbla întrând şi prorocea până ce au venit în Naioth, în Ramatha.
24. Şi s-au dezbrăcat şi el de vejmintele sale şi au prorocit cu ceaialalţi înaintea lui ||
39r Samoil; şi au căzut gol toată zioa aceaea şi noaptea. De unde au şi ieşit pildă: *„Au doară şi Saul între proroci?" *Sus 10, 12.

Cap 20

Ionathan, după ce au întărit legătura de pace cu David, pre acelaş cu tatăl său a-l împăca în deşert să sârguiaşte. Însă din mânile lui prin sămnul a trei săgeţi îl izbăveaşte.

1. Şi au fugit David din Naioth, care iaste în Ramatha, şi venind au grăit către Ionathan: „Ce am făcut? Carea iaste nedreptatea mea şi care-i păcatul mieu împrotiva tătâni-tău, că cearcă sufletul mieu?"
2. Carele i-au zis: „Departe fie, nu vei muri, că nu va face tatăl mieu ceva mare sau mic până nu-m va spune mainte mie; numai acest cuvânt dară îl va tăinui tatăl mieu de mine? Nicidecum va fi aceasta".
3. Şi s-au jurat iarăş lui David. Şi el au zis: „Şti adevărat tatăl tău că am aflat har în ochii tăi şi va zice: «Să nu ştie aceasta Ionathan, ca să nu să întristeaze». Ce încă viu e Domnul şi viu e sufletul tău, că numai cu o treaptă (să zică aşa) eu şi moartea ne despărţim".
4. Şi au zis Ionathan către David: „Orice-m va zice sufletul tău voiu face ţie". |
39v 5. Şi au zis David către Ionathan: „Iată, mâne iaste zioa întâi a lunii, şi eu, după obiceaiu, m-am obicinuit a şedea lângă împărat la mâncare; slobozi-mă, dară, să mă ascunzu în câmp până sara de a treia zi.
6. De cumva uitându-să mă va cerca tatâl tău, îi vei răspunde: «Rugatu-m-au David să să ducă degrabă în Vithleem, cetatea sa, că jârtve de prăznuire sânt acolo tuturor trivunilor săi».
7. De va zice: «Bine», pace va fi slugii tale, iară de să va mânia, să ştii că s-au plinit răotatea lui.
8. Fă, dară, milă câtră sluga ta, că pacea Domnului a face cu tine m-ai făcut pre mine, sluga ta; iară de iaste ceva nedreptate în mine, tu mă ucide şi nu mă duce înlăuntru la tatăl tău".
9. Şi au zis Ionathan: „Departe fie aceasta de la tine, că nu va putea fi ca, de voiu cunoaşte adevărat a fi plinită răotatea tătâne-mieu împrotiva ta, să nu-ţi vestesc".
10. Şi au răspuns David către Ionathan: „Cine-m va vesti de cumva ceva vârtos îţ va răspunde tatăl tău pentru mine?"
11. Şi au zis Ionathan câtră David: „Vino şi să ieşim afară la câmp". Şi ieşind amândoi la câmp,
12. Au zis Ionathan către David: „Doamne, Dumnezeul lui Israil, de voiu cerceta sfatul
40r || tătâne-mieu mâne sau poimâne şi ceva bun va fi preste David, şi nu îndată voiu trimite ţie, nici te voiu înştiinţa,
13. Aceastea facă Domnul lui Ionathan şi aceastea să-i adaogă. Iară de va rămânea răotatea tătâne-mieu împrotiva ta, voiu dezvăli ureachea ta şi te voiu slobozi să mergi în pace şi să fie Domnul cu tine, precum au fost cu tată-mieu.

14. Şi de voiu trăi, vei face mie mila Domnului, iară de voiu muri,
15. Nu vei lua mila ta de la casa mea până în veac. Când va dezrădăcina Domnul neprietinii lui David, pre fieştecarele de pre pământ, iaie pre Ionathan din casa sa şi-l cearce Domnul din mâna nepriiatinilor David".
16. Şi au lovit Ionathan legătură de pace cu casa lui David; şi au cercat Domnul din mâna nepriiatinilor pre David.
17. Şi au adaos Ionathan a să jura lui David, pentru că-l iubea; că precum sufletul său, aşa îl iubea.
18. Şi au zis cătră el Ionathan: „Mâne iaste zioa întâi a lunii şi vei fi cercat,
19. Că să va cerca locul şederii tale până poimâne. Deci te vei pogorî degrabă şi vei veni la locul în care trebuie să te pituli în zioa cea slobo|dă de lucru şi vei şedea lângă 40v
piatra ce să cheamă Ezel.
20. Şi eu voiu arunca spre ea trei săgeţi şi le voiu arunca ca când m-aş deprinde la sămn.
21. Şi voiu trimite şi copilul, zicându-i: «Mergi şi-m adă săgeţile».
22. De voiu zice copilului: «Iată, săgeţile dincoace de tine sânt, ia-le!», tu vino la mine, că pace iaste ţie şi nimica de rău, viu e Domnul. Iară de voiu grăi aşa copilului: «Iată, săgeţile dincolo de tine sânt», mergi în pace, că te-au slobozât Domnul.
23. Iară despre cuvântul ce am grăit eu şi tu, fie Domnul între mine şi între tine până în veac".
24. Şi s-au ascuns David în câmp şi au venit zioa dintăi a lunii şi au şezut împăratul a mânca pâne.
25. Şi şezând împăratul în cathedra sa (după obiceaiu), care era lângă păreate, s-au sculat Ionathan şi au şezut Avner lângă Saul şi s-au arătat deşert locul lui David.
26. Şi n-au grăit Saul ceva în zioa aceaea, că gândea că doară i s-au întâmplat ceva, a nu fi curat, nici curăţit.
27. Şi, luminând a doao zi după zioa dintâi a lunii, iară s-au arătat deşert locul lui David. Şi au zis Saul cătră Ionathan, fiiul || său: „Căci n-au venit fiiul lui Isai nici ieri, nici astăzi 41r
la mâncare?"
28. Şi au răspuns Ionathan lui Saul: „M-au rugat cu deadinsul să meargă în Vithleim,
29. Şi au zis: «Slobozi-mă, că jârtvă de prăznuire iaste în cetate; unul din fraţii miei m-au chemat. Acum dară, de am găsât har în ochii tăi, voiu mearge degrabă şi voiu vedea fraţii miei». Pentru această pricină n-au venit la masa împăratului".
30. Şi, mâniindu-să Saul asupra lui Ionathan, i-au zis: „Fiiul muierii ce răpeaşte de voie bărbatul, au nu ştiu că iubeşti pre fiiul lui Isai, spre ocara ta şi spre ocara ocărâcioaseai mumei tale?
31. Că în toate zilele în care fiiul lui Isai va trăi pre pământ nu te vei întemeaia tu, nici împărăţia ta; deci acum trimite şi-l adă la mine, că fiiul morţii iaste".
32. Şi, răspunzând Ionathan lui Saul, tătâni-său, au zis: „Pentru ce va muri? Ce au făcut?"
33. Şi au apucat Saul lancea să-l lovească. Şi au înţăles Ionathan că desăvârşit au judecat tată-său să ucigă pre David.
34. Şi s-au sculat Ionathan de la masă în mâniia urgiii şi n-au mâncat în a doao zi a lunii pâne, că s-au întristat pentru David, pentru ce-l urgisea tată-său. |
35. Şi, luminându-să dimineaţa, au venit Ionathan la câmp, după făgăduinţa lui David, 41v
şi un copil mic cu el.
36. Şi au zis cătră copilul său: „Mergi şi adă-m săgeţile carele eu arunc". Şi alergând copilul, au aruncat altă săgeată preste copil.
37. Şi au venit copilul la locul săgeţii carea aruncase Ionathan şi au strâgat Ionathan dinnapoia copilului şi i-au zis: „Iată, colo e săgeata, încă dincolo de tine".
38. Şi au strâgat iară Ionathan dinnapoia copilului, zicând: „Grăbeaşte curând, să nu stai!" Şi au cules copilul lui Ionathan săgeţile şi le-au adus la domnul său.
39. Şi ce să lucra nimică togma nu ştia, că numai Ionathan şi David ştia.
40. Şi au dat Ionathan armele sale copilului şi i-au zis: „Mergi şi le du în cetate!"
41. Şi, deacă s-au dus copilul, s-au sculat David din locul care era spre amiiazăzi şi, căzând cu faţa la pământ, s-au închinat de trei ori şi, sărutându-să unul pre altul, au plâns aseaminea, iară David mai mult.
42. Şi au zis Ionathan cătră David: „Mergi în pace, oricarele am giurat amândoi în numele Domnului, zicând: «Domnul fie între mine || şi între tine şi între sămânţa mea şi sămânţa 42r
ta până în veac»".
43. Şi s-au sculat David şi s-au dus, ci şi Ionathan au întrat în cetate.

CAP 21 ŞI 22 CARTEA DINTÂIU A LUI SAMUIL

Cap 21

Pribegind David în Novi, cetatea preoţească, de foame silit, pânile punerii-înainte date de la Ahimeleh le-au mâncat acolo, de faţă fiind Doeg Idumeul; şi luând sabia lui Goliath, la Ahis, împăratul Ghethului, nebun a fi pentru frica să face.

1. Şi au venit David în Novi, la Ahimeleh preotul; şi s-au ameţit Ahimeleh pentru că venise David şi i-au zis: „Pentru ce tu sângur şi nime nu-i cu tine?”
2. Şi au zis David cătră Avimeleh preotul: „Împăratul mi-au poruncit cuvânt şi mi-au zis: «Nime să ştie lucrul pentru care te-ai trimis de la mine şi ce feliu de porunci ţ-am dat». Că şi copiilor le-am făgăduit în cela şi în cela loc.
3. Acum, dară, de ai ceva la mână sau cinci pâni, dă-mi, sau acar ce vei afla”.
4. Şi, răspunzând preotul cătră David, i-au zis: „Nu am pâni mireneşti la mână, ci numai
42v pâne | sfântă. De sânt curaţi copiii, mai ales de muieri?”
5. Şi au răspuns David preotului şi i-au zis: „De să cearcă adecă pentru muieri, ne-am contenit de ieri şi de alaltăieri, când ieşiiam, şi au fost vasele copiilor sfinte. Iară calea aceasta spurcată iaste, ci şi ea astăzi să va sfinţi în vase”.
6. *Şi i-au dat preotul sfinţita pâne, că nu era acolo pâne, fără numai pânile punerii-înainte, care era luate de la faţa Domnului, să să puie pâni calde. *Mat. 12, 3, 4.
7. Şi era acolea un bărbat oarecarele din slugile lui Saul în zioa aceaea, înlontru în cortul Domnului, şi numele lui, Doeg Idumeul, foarte putearnic, din păstorii lui Saul.
8. Şi au zis David cătră Ahimeleh: „De ai aici la mână vro suliţă au sabie? Că sabia mea şi armele meale nu le-am adus cu mine, că cuvântul împăratului grăbea”.
9. Şi au zis preotul: „Iată aici sabia lui Goliat Filisteului, pre care l-ai ucis în Valea Terevinthului, iaste învălită cu platoşa după efod; de vreai aceasta a o lua, ie-o, că nu iaste aici alta fără aceea”. Şi au zis David: „Nu-i alta aseaminea aceştie, dă-mi-o mie”.
43r 10. Şi s-au sculat David şi au fugit în zioa aceea de la faţa lui Saul şi au venit | | la Ahis, împăratul Ghethului.
11. Şi au zis slugile lui Ahis cătră el, văzând pre David: „Au nu-i acesta David, împăratul pământului? Au nu acestuia cânta prin hori, zicând: *«Bătut-au Saul o mie, şi David zeace mii?» *Sus 18, 7. Ecli. 47, 7.
12. Şi au pus David cuvintele aceastea în inima sa şi s-au temut foarte de la faţa lui Ahis, împăratului Ghethullui.
13. Şi ş-au schimbat gura sa înaintea lor şi cădea între mânile lor şi să lovea de uşile porţii şi să pogorea balele lui pre barbă.
14. Şi au zis Ahis cătră slugile sale; „Văzut-aţ omul nebun, pentru ce l-aţi adus la mine?
15. Au doară ne lipseasc noao norozi, că aţi adus pre acesta înlontru, să nebunească, eu fiind de faţă? Au acesta va întra în casa mea?”

Cap 22

David pre mulţi în peşterea Odolam la sine priimeaşte. De-acolo la împăratul moaviteanilor să duce; de unde, cu sfatul lui Gad prorocului, în pământul Iiudei să întoarce. Iară Saul, toţi preoţii lui Novi, afară de Aviathar, carele la David au scăpat, prin Doeg Idumeul au poruncit a-i ucide.

1. Şi s-au dus David de-acolo şi au fugit la peşterea Odolam. Carea auzând fraţii
43v lui | şi toată casa tătâni-său, s-au pogorât la el acolo.
2. Şi s-au adunat la elu toţi carii era înstrâmtoraţi şi cuprinşi de datorii şi cu inimă amară. Şi s-au făcut lor căpetenie şi au fost cu el ca la patru sute de oameni.
3. Şi s-au dus David de-acolo în Masfa, carea iaste Moav, şi au zis cătră împăratul Moav: „Să rămâie, rogu-mă, tatăl mieu şi muma mea cu voi până voiu şti ce-mi va face Dumnezeu”.
4. Şi i-au lăsat înaintea feaţii împăratului Moav şi au rămas la el în toate zilele în care David au fost în cetate.
5. Şi au zis Gad prorocul cătră David: „Nu rămânea în cetate, mergi şi te du în pământul Iiudei”. Şi au purces David şi au venit în codrul Haret.
6. Şi au auzit Saul că s-ar fi arătat David şi oamenii carii era cu el. Iară Saul, rămâind în Gavaa şi fiind în pădurea carea iaste în Rama, suliţa cu mâna ţiind şi toţi slujitorii lui stând împregiurul lui,

7. Au zis câtră slujile sale, carii sta aproape de el: „Auziţi acum, fiii Iemini, au doară tuturor voao vă va da fiiul lui Isai ţarini şi vii şi pre toţ vă va face trivuni şi sutaşi? ||
8. Pentru că v-aţ jurat cu toţii împreună împrotiva mea şi nu iaste cine să-m vestească, 44r
mai vârtos când şi fiiul mieu legătură au făcut cu fiiul lui Isai, nime nu iaste dintre voi care să-l doară de mine, nici cine să-mi vestească, pentru că au întărâtat fiiul mieu pre sluga mea împrotiva mea, leşuindu-mi până în zioa de astăzi”.
9. Şi, răspunzând Doeg Idumeul, care sta aproape şi era întâiu între slujile lui Saul: „Văzut-am – au zis – pre fiiul lui Isai în Novi, la Ahimeleh, fiiul lui Ahitov preotul,
10. Care au întrebat pentru el pre Domnul şi bucate i-au dat, ci şi sabia lui Goliath Filisteului i-o au dat”.
11. Şi au trimis împăratul să cheme pre Ahimeleh preotul, fiiul lui Ahitov, şi toată casa tătâni-său, a preoţilor care era în Novi, carii toţi au venit la împăratul.
12. Şi au zis Saul câtră Ahimeleh: „Auzi, fiiul lui Ahitov”. Care au răspuns: „Iată eu, domnule”.
13. Şi au zis câtră el Saul: „Pentru ce v-aţi giurat împreună asupra mea tu şi fiiul lui Isai şi i-aţi dat lui pâni şi sabie şi aţi întrebat pentru el pre Dumnezeu, ca să să scoale asupra mea, leşuitori până astăzi rămâind?” |
14. Şi, răspunzând Ahimeleh împăratului, au zis: „Şi cine iaste între toate slujile 44v
tale ca David, credincios şi ginere împăratului şi mergând după porunca ta şi slăvit în casa ta?
15. Au doară astăzi am început pentru el a întreba pre Dumnezeu? Departe fie aceasta de la mine! Să nu prepuie împăratul asupra slugii sale un lucru ca acesta în toată casa tătâni-mieu, că n-au ştiut sluga ta ceva de acest lucru sau puţân, sau mult”.
16. Şi au zis împăratul: „Cu moarte vei muri, Ahimeleh, tu şi toată casa tătâni-tău”.
17. Şi au zis împăratul slujitorilor carii sta împregiurul lui: „Întoarceţi-vă şi ucideţi preoţii Domnului, că mâna lor cu David iaste, ştiind că fugise şi nu mi-au spus”. Şi n-au vrut slugile împăratului a-ş întinde mânile sale asupra preoţilor Domnului.
18. Şi au zis împăratul cătră Doeg: „Întoarce-te tu şi năvăleaşte spre preoţi”. Şi întorcându-să Doeg Idumeul, au năvălit spre preoţi şi au omorât în zioa aceaea optzăci şi cinci de bărbaţi în efod de in îmbrăcaţi.
19. Iară pre Novi, cetatea preoţilor, o au lovit în ascuţitul sabiii, bărbaţii şi muierile şi cei mici şi cei sugători şi boul şi asinul şi oaia, în ascuţitul sabiei. ||
20. Şi scăpând un fiiu a lui Ahimeleh, a fiiului Ahitov, a căruie nume era Aviathar, au 45r
fugit la David,
21. Şi i-au vestit că ucisease Saul preoţii Domnului.
22. Şi au zis David câtră Aviathar: „Ştiiam în zioa aceea că, fiind acolea Doeg Idumeul, fără îndoială va vesti lui Saul, deci sânt vinovat tuturor sufletelor tătâni-tău.
23. Rămâi cu mine, nu te teame; cine va cerca sufletul mieu cerca-va şi sufletul tău şi cu mine te vei ţinea”.

Cap 23

Slobozând David Cheila de filistei, ca să nu să dea în mâinile lui Saul, de la oamenii Cheilii pribegind în pustia Zif, să vădeaşte de la zifeani şi înoindu-să legătura între David şi între Ionathan, Saul îl goneaşte, ci pentru cea de năpraznă năvălirea filisteilor să sloboade.

1. Şi au vestit lui David, zicând: „Iată, filisteii bat Cheila şi răpesc curţile”.
2. Şi au întrebat David pre Domnul, zicând: „Oare mearge-voiu şi bate-voiu filisteii aceştia?” Şi au zis Domnul cătră David: „Mergi şi vei bate filisteii şi Cheila o vei mântui”.
3. Şi au zis bărbaţii carii era cu David cătră el: „Iată, noi aici în Iudeea împreună stând,
45v ne teamem; cu cât mai vârtos de ne vom du|ce la Cheila asupra oasteai filisteilor?”
4. Şi iarăş David au întrebat pre Domnul, care răspunzând, i-au zis: „Scoală şi mergi la Cheila că eu ţ-oiu da filisteii în mâna ta”.
5. Şi s-au dus David şi oamenii lui la Cheila şi au oştit asupra filisteilor şi au răsipit jurământurile lor şi i-au lovit cu rană mare. Şi au mântuit David pe lăcuitorii Cheilii.
6. Iară într-aceaea vreame, când fugea Aviathar, fiiul lui Ahimeleh, la David în Cheila având cu sine efod să pogorâse.
7. Şi s-au vestit lui Saul că venise David în Cheila şi au zis Saul: „Datu-l-au Dumnezeu în mânile meale şi s-au închis, întrând în cetate în carea porţi şi încuietori sânt”.
8. Şi au poruncit Saul tot norodului să să pogoară la războiu în Cheila şi să conoceascâ pre David şi bărbaţii lui.
9. Carea înţălegând David că-i găteaşte Saul într-ascuns rău, au zis câtră Aviathar preotul: „Pune efodul”.
10. Şi au zis David: „Doamne, Dumnezeul lui Israil, auzit-au veastea sluga ta că au rânduit Saul a veni în Cheila, ca să răstoarne cetatea pentru mine.
46r 11. Oare da-mă-vor oamenii Cheilii în mânile lui? || Şi de să va pogorî Saul, precum au auzit sluga ta? Doamne, Dumnezeul lui Israil, spune slugii tale”. Şi au zis Domnul: „Să va pogorî”.
12. Şi au zis David: „De mă vor da oamenii Cheilii şi pre bărbaţii carii sânt cu mine în mânile lui Saul?” Şi au zis Domnul: „Vă vor da”.
13. Şi s-au sculat David şi oamenii lui, ca la şase sute, şi ieşind din Cheila, încoace şi încolo umbla neştiind. Şi s-au vestit lui Saul că fugise David din Cheila şi să mântuise; pentru aceaea au părăsât a ieşi.
14. Şi să zăbovea David în pustie în locuri tari şi au rămas în muntele pustiii Zif, în munte umbros. Şi macar îl cerca David în toate zilele, şi nu l-au dat Dumnezeu în mânile lui.
15. Şi au văzut David că au ieşit Saul să cearce sufletul lui, iară David era în pustia Zif, în pădure.
16. Şi s-au sculat Ionathan, fiiul lui Saul, şi s-au dus la David în pădure şi i-au întărit mânile în Dumnezeu şi i-au zis:
17. „Nu te teame, că nu te va afla mâna lui Saul, tătâni-mieu, şi tu vei împărăţi preste
46v Israil şi eu îţi voiu fi al doilea, ci şi Saul, | tatâl mieu, şti aceasta”.
18. Şi au lovit amândoi legătură de pace înaintea Domnului; şi au rămas David în pădure, iară Ionathan s-au întors în casa sa.
19. *Şi s-au suit zefeii la Saul în Gavaa, zicând: „Au nu iată David să pitulă la noi în locurile pădurii foarte fără grije, în dealul Hahila, care-i de-a direapta pustiii? *Sus [Jos] 26, 1.
20. Acum, dară, precum au poftit sufletul tău a te pogorî, pogoară-te, că a noastră va fi a-l da în mânile împăratului”.
21. Şi au zis Saul: „Blagosloviţi sânteţ voi de la Domnul, că v-au durut de mine.
22. Duceţi-vă, dară, rogu-vă, şi mai cu deadinsul mai înainte gătiţi şi mai cu grije vă purtaţi şi luaţi aminte locul unde va fi piciorul lui sau cine l-au văzut acolo; că gândeaşte de mine cum că cu vicleşug îl leşuiesc.
23. Socotiţ şi vedeţ toate pitulările lui în care să ascunde şi vă întoarceţi la mine, la lucru adevărat să merg cu voi, că şi în pământ de să va ascunde, îl voiu cerca în toate miile Iudei”.
47r 24. Iară ei sculându-să, s-au dus în Zif mai înainte de Saul, iară David şi slujile || lui era în pustiia Maon în câmpii, de-a dreapta Iesimonului.
25. Şi s-au dus Saul şi soţiile lui a-l cerca; şi s-au vestit lui David şi îndată s-au pogorât la piatră şi petrecea în pustiia Maon. Carea auzând Saul, au gonit pre David în pustia Maon.

26. Şi să ducea Saul la coastele muntelui de o parte, iară David şi oamenii lui era în coastele muntelui de altă parte. Iară David să dăjnădăjduia a putea scăpa de la faţa lui Saul; deci Saul şi oamenii lui ca o coronă încingea pre David şi oamenii lui să-i prinză.
27. Şi sol au venit la Saul, zicând: „Grăbeaşte şi vino, că s-au vărsat filisteii preste pământ".
28. Şi s-au întors Saul încetând a goni pre David şi au mers împrotiva filisteilor. Pentru aceasta au chemat locul acela Piatră ce Desparte.

Cap 24

David în peşterea Engadului pitulat fiind, marginea vejmântului Saul, ce-l gonea, o taie şi, ca să nu să ucigă, l-au slobozât. Pentru aceaea, Saul îş cunoaşte vina sa şi ştiind pre David că va împărăţi, luând de la el jurământ că nu va stânge familia lui, Saul i să îmblânzeaşte.

1. Şi s-au suit de acolo David şi au lăcu|it în locuri de nădejde a Engadului. 47v
2. Şi întorcându-să Saul după ce au gonit filiesteii, i-au vestit zicând: „Iată, David în pustiia Engadului iaste".
3. Şi, luând Saul trei mii de bărbaţi aleş din tot Israilul, au mers spre cercetarea lui David şi a oamenilor lui şi prin surpate pietri care numai căprioarele umblă.
4. Şi au venit la ocoalele oilor, care era în drum călătorilor. Şi era acolo o peştere în carea au întrat Saul a-ş curăţi pântecele; iară David şi oamenii lui în partea cea mai dinlăuntru să pitula.
5. Şi au zis slugile lui David către el: „Iată zioa despre carea au grăit Domnul către tine: „Eu ţ-oiu da nepriiatinul tău să-i faci precum va plăcea în ochii tăi". Şi s-au sculat David şi au tăiat marginea vâjmântului Saul în tainâ.
6. După aceastea ş-au lovit inima David pentru că tăiase marginea vâjmântului Saul.
7. Şi au zis câtră oamenii săi: „Milostiv fie mie Domnul să nu fac acest lucru Domnului mieu, hristosului Domnului, ca să trimiţi mâna mea spre dânsul, că unsul Domnului iaste.
8. Şi au înfrâmt David bărbaţii săi cu cuvintele şi nu i-au lăsat să să scoale asupra || lui Saul. Iară Saul, sculându-să din peştere, mergea pre calea începută. 48r
9. Şi s-au sculat şi David după el şi, ieşind din peştere, au strâgat dinnapoia lui Saul, zicând: „Domnul mieu, împăratule!" Şi s-au uitat Saul după sâne; şi plecându-să David cu faţa la pământ, i s-au închinat.
10. Şi au zis câtră Saul: „Pentru ce asculţi cuvintele oamenilor ce grăiesc: «David cearcă rău împrotiva ta?»
11. Iată, astăzi au văzut ochii tăi că te-au dat Domnul în mâna mea în peştere; şi am gândit să te ucig, ci ţ-au îngăduit ochiul mieu, că am zis: «Nu-m voiu întinde mâna asupra domnului mieu, că unsul Domnului iaste».
12. Încă mai mult, tatăl mieu, vezi şi cunoaşte marginea vâjmântului tău în mâna mea că, tăind marginea văjmântului tău, n-am vrut a-m întinde mâna asupra ta. Ia aminte şi vezi că nu iaste în mâna mea răotate, nici nedreptate, nici am păcătuit împrotiva ta; iară tu leşuieşti sufletul mieu să-l iai.
13. Judece Domnul între mine şi între tine şi mă izbândească Domnul de tine, iară mâna mea nu fie asupra ta.
14. Precum şi în pilda veache să zice: «De la cei | necredincioşi va ieşi nelegiuirea», deci 48v
mâna mea nu fie asupra ta.
15. Pre cine goneşti, împăratul lui Israil, pre cine goneşti? Un câne mort goneşti şi un purece.
16. Fie Domnul giudecătoriu şi giudece între mine şi între tine şi vază şi judece pricina mea şi mă scoaţă din mânta ta".
17. Şi, plinind David a vorbi aceste cuvinte către Saul, au zis Saul: „Au nu graiul acesta al tău iaste, fiiul mieu, David?" Şi ş-au rădicat Saul glasul său şi au plâns.
18. Şi au zis către David: „Mai drept eşti tu decât mine, că tu mi-ai dat bune, iară eu ţ-am răsplătit reale.
19. Şi tu ai arătat astăzi ce bine mi-ai făcut, cum m-au dat Domnul în mâna ta, şi nu m-ai ucis.
20. Că cine aflându-şi nepriiatinul îl va slobozi în cale bună? Ci Domnul să-ţi răsplătească această împrumutare pentru aceaea ce ai făcut astăzi spre mine.
21. Şi acum, pentru că ştiu cum că cu adevărat vei împărăţi şi vei avea în mâna ta împărăţia lui Israil,

22. Jură mie în Domnul că nu-mi ştergi sămânţa mea după mine, nici să iai numele ||
49r mieu din casa tătâni-mieu".
23. Şi s-au jurat David lui Saul. Deci Saul s-au dus la casa sa, şi David şi oamenii lui s-au suit la locuri mai de nădejde.

Cap 25

Murind Samuil, să plânge. David lui Naval, pentru că i-au tăgăduit hrana, cu moarte lăudându-să, cu cea aleasă rugăciunea Avigail să îmblânzeaşte; pre carea după moartea lui Naval o ia muiare împreună şi pre Ahinoa. Iară Saul fata sa, Mihol, o dă lui Falti.

1.* Şi au murit Samuil şi s-au adunat tot Israilul şi l-au plâns şi l-au îngropat în casa sa, în Ramatha. Şi, sculându-se David, s-au pogorât în pustia Faran. *Jos 28, 3. Ecli. 46, 26.
2 Şi era un om oarecarele în pustia Maon, şi moşia lui în Carmil, şi omul acela mare foarte; şi era lui oi trii mii şi o mie de capre şi s-au întâmplat de s-au fost tunzând oile lui în Carmil.
3. Şi numele omului aceluia era Naval, şi numele muierii lui, Avigail. Şi era muierea aceea înţăleaptă foarte şi frumoasă, iară bărbatul ei, trândos şi rău foarte şi viclean şi era din ruda lui Caliv.
4. Deci auzând David în pustie că-ş tundea Naval turma, |
49v 5. Au trimis zeace tineri şi le-au zis: „Suiţi-vă în Carmil şi veţi veni la Naval şi-i veţi zice cu numele mieu cuvinte păciuitoare.
6. Şi veţi zice: «Fie fraţilor miei şi ţie pace şi tuturor, oricare ai, să le fie pace.
7. Auzit-am că ar fi tunzând păstorii tăi carii era cu noi în pustie. Niciodată nu i-am supărat, nici li s-au scăzut cândva ceva din turmă în toată vremea în carea au fost cu noi în Carmil.
8. Întreabă copiii tăi şi-ţ vor spune. Acum, dară, să afle copiii tăi har în ochii tăi, că în zi bună am venit. Orice va afla mâna ta dă slugilor tale şi fiiului tău, David»".
9. Şi, venind copiii lui David, au grăit toate cuvintele acestea cu numele lui David câtră Naval şi au tăcut.
10. Şi, răspunzând Naval copiilor lui David, au zis: „Cine e David şi cine-i fiiul lui Isai? Astăzi s-au sporit slujile cari fug de domnii săi.
11. Lua-voiu, dară, pânile meale şi apele meale şi cărnurile dobitoacelor care am ucis tunzătorilor miei şi le voiu da oamenilor carii nu-i ştiu de unde sânt?"
12. Şi s-au înturnat îndărăpt copiii lui David pe calea sa şi, întorcându-să, au venit şi i-au vestit toate cuvintele care zisease. ||
50r 13. Atunci au zis David copiilor săi: „Încingă-să fieştecarele cu sabia sa". Şi s-au încins fieştecarii cu sabiile sale şi s-au încins şi David cu sabia sa. Şi au urmat cu David ca vro patru sute de bărbaţi, iară doao sute au rămas la sarcine.
14. Iară Avigaielei, muierii lui Naval, i-au poruncit unul din copiii săi, zicând: „Iată, David au trimis soli din pustie ca bine să zică domnului nostru; şi i-au dosât.
15. Oamenii aceştia buni destul ne-au fost şi nu ne-au supărat, nici cândva ceva au perit în toată vremea în carea am petrecut cu ei în pustie.
16. Ca un zid ne era noaptea şi zioa, în toate zilele în carele am păscut la el turmele.
17. Pentru aceaea ia sama şi gândeaşte ce faci, că s-au plinit răotatea asupra bărbatului tău şi asupra casii tale şi el iaste fiiul lui Velial, aşa cât nime nu-i poate grăi".
18. Şi au grăbit Avigail şi au luat doao sute de pâni şi doi foi de vin şi cinci berbeci fierţi şi cinci măsuri de păsat şi o sută de legături de stafide şi doao sute de legături de zmochine şi le-au pus pre asini.
50v 19. Şi au zis copiilor săi: „Meargeţi înaintea | mea; iată, eu dinnapoi voiu urma după voi". Iară bărbatului său, Naval, nu i-au spus.
20. Deci suindu-să pre asin şi pogorându-să la poalele muntelui, David şi bărbaţii lui să pogorâia întru întâmpinarea ei, pre carii şi ea i-au întâmpinat.
21. Şi au zis David: „Adevărat, în zădar am ţinut toate care era acestuia în pustie şi n-au perit ceva din toate care era a lui; şi mi-au răsplătit rău pentru bine.
22. Aceastea facă Dumnezeu neprietinilor lui David şi aceastea adaogă, de voiu lăsa din toate ce are până dimineaţă, pişindu-să la păreate".
23. Şi, văzând Avigail pre David, au grăbit şi s-au pogorât de pre asin şi au căzut înaintea lui David pre faţa sa şi i s-au închinat pre pământ.
24. Şi au căzut la picioarele lui şi au zis: „Asupra mea să fie, domnul mieu, nedreptatea aceasta. Grăiască, rogu-mă, slujnica ta în urechile tale şi ascultă graiurile slujnicii tale.

25. Să nu-ş puie, rogu-mă, domnul mieu, împăratul, mâna sa spre omul acest nedrept, Naval, că după numele său nebun iaste şi nebunia iaste cu el. Iară eu, slujnica ta, n-am văzut copiii tăi, domnul mieu, carii i-ai trimis.

26. Iară acum, domnul mieu, viu e Domnul şi viu e sufletul tău, care te-au oprit să nu vii spre || sânge şi ţ-au mântuit mâna ta ţie. Şi acum fie ca Naval neprietinii tăi şi cei ce 51r
cearcă domnului mieu răul.

27. Pentru aceea priimeaşte această blagoslovenie carea ţ-au adus slujnica ta ţie, domnului mieu, şi dă copiilor carii urmează după tine, domnul mieu.

28. Ştearge răotatea slujnicii tale, că făcând va face ţie, domnului mieu, Domnul casă credincioasă, că războaiele Domnului, domnul mieu, tu oşteşti; dirept aceaea răotatea să nu să afle în tine în toate zilele vieţii tale.

29. Că de să va scula cândva om gonindu-te şi cercând sufletul tău, va fi sufletul domnului mieu păzât ca în grămada celor vii la Domnul, Dumnezeul tău, iară sufletul nepriiatinilor tăi să va învărti ca de aruncarea şi zvărlitura de praştie.

30. Deci cându-ţi va face Domnul ţie, domnului mieu, care au grăit bune de tine şi te va rândui povăţuitoriu preste Israil,

31. Nu-ţi va fi aceasta spre sughiţare şi spre neodihna inimii domnului mieu, că ai vărsat sânge nevinovat au însuşi pre tine te-ai izbândit. Şi când te va blagoslovi Domnul, domnul mieu, îţ vei aduce aminte de slujnica ta".

32. Şi au zis David către Avigail: „Bla|goslovitu-i Domnul, Dumnezeul lui Israil, carele 51v
te-au trimis astăzi spre întâmpinarea mea şi blagoslovită-i vorba ta,

33. Şi blagoslovit eşti tu, care m-ai oprit astăzi să nu merg la sânge şi să mă izbăndesc cu mâna mea.

34. Într-alt chip viu e Domnul, Dumnezeul lui Israil, care m-au oprit să nu-ţ fac rău; de n-ai fi venit degrabă întru-ntâmpinarea mea, n-ar fi rămas Naval până la lumina dimineţii pişind la păreate".

35. Şi au priimit David din mâna ei toate care adusease şi i-au zis: „Meargi în pace în casa ta; iată, am ascultat glasul tău şi ţ-am cistit faţa".

36. Şi au venit Avigail la Naval. Şi iată, era lui uspăţu în casa lui, ca uspăţu de împărat, şi inima lui Naval veaselă, că era beat foarte. Şi nu i-au spus cuvânt mic sau mare până dimineaţă.

37. Iară dimineaţă, deacă mistuise vinul Naval, i-au spus muierea cuvintele acestea şi au amurţit inima lui dinlontru şi s-au făcut ca piatra.

38. Şi, trecând zeace zile, au lovit Domnul pre Naval şi au murit.

39. Carea auzând David a fi murit Naval, au zis: „Blagoslovitu-i Domnul carele au judecat pricina probozirii meale din mâna lui Naval şi pre sluga sa l-au păzât de rău şi răotatea lui Naval o au întors Domnul spre capul lui". Şi au tri||mis David şi au grăit către 52r
Avigail să o ia şieş muiare.

40. Şi au venit copiii lui David la Avigail, în Carmil, şi au grăit către ea, zicând: „David ne-au trimis la tine să te ia muiare".

41. Carea sculându-se, s-au închinat cu faţa la pământ şi au zis: „Iată slujnica ta, fie slujnică să speale picioarele slujilor domnului mieu".

42. Şi au grăbit şi s-au sculat Avigail şi s-au suit pre asin şi cinci copile au mers cu ea, slujnicele ei, şi au urmat solii lui David şi i s-au făcut muiare.

43. Ci şi pre Ahinua o au luat David din Israil şi au fost amândoao muieri lui.

44. Iară Saul au dat pre Mihol, fata sa, muierea lui David, lui Falti, fiiului Lais, care era din Galim.

Cap 26

David iarăş de zifei lui Saul să vinde; suliţa şi păharul lui Saul, ce doarme, le ia; carea cunoscând Saul, îş mărturiseaşte vina şi, chemând îndărăpt pre David, îi făgăduiaşte odihna.

Sus 23, 19. 1. Şi au venit zifeii la Saul, în Gavaa, zicând: „Iată, David ascuns iaste în dealul Hahila, carea iaste din preajma pustiei".

2 Şi s-au sculat Saul şi s-au pogorât în pustia Zif şi cu el trei mii de bărbaţi din ale|şii lui Israil, să cerce pre David în pustia Zif. 52v

3. Şi au tăbărât Saul în Gavaa Hahila, carea era din prejma pustiii în cale. Iară David lăcuia în pustie şi, văzând că venise Saul după sâne în pustie,

4. Au trimis iscoade şi au înţeles cum că adevărat venise acolo.

5. Şi s-au sculat într-ascuns David şi au mers la locul unde era Saul şi, văzând locul în care dormea Saul şi Avner, fiiul lui Ner, căpetenia oastei lui, şi pre Saul dormind în cort şi ceaealaltă obşte prinpregiurul lui,

6. Au zis David cătră Avimeleh Hetheul şi cătră Avisai, fiiul Sarviei, fratele lui Ioav, zicând: „Cine să va pogorî cu mine la Saul în tabără?" Zis-au Avisai: „Eu mă voiu pogorî cu tine".

7. Şi au venit David şi Avisai la norod noaptea şi au aflat pre Saul zăcând şi dormind în cort şi sulița înfiptă în pământ la capul lui, iară Avner şi norodul dormind împregiurul lui.

8. Şi au zis Avisai cătră David: „Închis-au Dumnezeu nepriiatinul tău în mânile tale astăzi. Acum, dară, îl voiu pătrunde cu lancea în pământ o dată, şi a doao oară nu va fi lipsă". ||

53r 9. Şi au zis David cătră Avisai: „Nu-l ucide, că cine-ş va întinde mâna sa spre unsul Domnului şi va fi nevinovat?"

10. Şi au zis David: „Viu e Domnul, că de nu-l va lovi Domnul, au va veni zioa lui să moară, au la războiu pogorându-se va peri.

11. Milostiv fie mie Domnul, să nu-m întinzu mâna spre unsul Domnului. Acum, dară, ia sulița care-i la capul lui şi păharul de apă şi să ne ducem".

12. Şi au luat David sulița şi păharul de apă care era la capul lui Saul şi s-au dus. Şi nu era cineva carele ar vedea şi ar înțeleage şi s-ar deştepta, ci toți dormea, că dormitarea Domnului năvălise preste ei.

13. Şi, trecând David de ceea parte şi stând în vărful muntelui departe şi fiind mult loc între dânşii,

14. Au strâgat David câtră norod şi cătră Avner, fiiul lui Ner, zicând: „Au nu vei răspunde, Avner?" Şi, răspunzând Avner, au zis: „Cine eşt tu, carele strâgi şi stârneşti pre împăratul?"

15. Şi au zis David câtră Avner: „Au nu om eşti tu? Şi cine-i altul aseaminea ție în Israil? Pentru ce, dară, n-ai păzit pre domnul tău, împăratul, că au întrat unul din gloată să ucigă pre împăratul, domnul tău.

53v 16. Nu-i bună aceasta ce-ai făcut. Viu e Domnul, că fiii | morții sânteț voi, carii n-ați păzit pre domnul vostru, unsul Domnului. Acum, dară, vezi unde-i sulița împăratului şi unde-i păharul cel de apă care era la capul lui?"

17. Şi au cunoscut Saul graiul lui David şi au zis: „Au nu graiul acesta al tău e, fiiul mieu, David?" Şi au zis David: „Graiul mieu, domnul mieu, împărate".

18. Şi au zis: „Pentru ce pricină domnul mieu goneaşte pre sluga sa, ce am făcut sau ce rău iaste în mâna mea?

19. Acum, dară, ascultă, rogu-mă, domnul mieu, împărate, graiurile slujii tale: de te stărneaşte Domnul împrotiva mea, miroseascâ-să jârtvă, iară de cumva fiii oamenilor blăstămați sânt înaintea Domnului carii m-au lepădat astăzi să nu lăcuiesc în moştenirea Domnului, zicând: «Meargi, slujeaşte dumnezeilor streini».

20. Şi acum să nu să verse sângele mieu pre pământ înaintea Domnului, că au ieşit împăratul lui Israil a cerca un purece, precum să goneaşte păturnichea în munți".

21. Şi au zis Saul: „Păcătuit-am, întoarce-te, fiiul mieu, David, că nicidecum mai mult ț-oiu face rău, pentru că scump au fost sufletul mieu în ochii tăi astăzi. Că să veade cum că nebuneaşte am lucrat şi foarte multe nu le-am ştiut".

22. Şi, răspunzând David, au zis: „Iată sulița împăratului, treacă unul din slugile împăratului şi o ducă. ||

54r 23. Iară Domnul va răsplăti fieştecăruie după dreptatea sa şi credința, că te-au dat Domnul astăzi în mâna mea şi n-am vrut a-m întinde mâna asupra unsului Domnului.

24. Şi precum s-au mărit sufletul tău astăzi în ochii miei, aşa să să mărească sufletul mieu în ochii Domnului şi să mă sloboadă din toată strâmtoarea".

25. Şi au zis Saul cătră David: „Blagoslovit eşti tu, fiiul mieu, David. Şi adecă făcând vei face şi putând vei putea". Şi s-au dus David în calea sa, şi Saul s-au întors în locul său.

Cap 27

David lui Saul nestătătoriului neîndrăznind a-i creade, la Ahis pribegind, de la carele au dobândit cetatea Sichelig, carea dintr-aceaea s-au făcut spre moştenirea împăraților Iiuda, de unde multe prăzi făcea de amalichiteani şi din locurile vecine înşelând pre Ahis împăratul.

1. Şi au zis David în inima sa: „Cândva voiu cădea în mânile lui Saul într-o zi; au nu-i mai bine să fug şi să mă mântuiesc în pământul filisteilor, să dăjnădăjduiască Saul şi să înceate a mă cerca prin toate hotarăle lui Israil? Fugi-voiu, dară, de mânile lui".

2. Şi s-au sculat David şi s-au dus el şi şase sute de bărbaţi cu el la Ahis, fiiul lui Maoh, împăratul Ghethului.

3. Şi au lăcuit David cu Ahis în Gheth, el şi oa|menii lui: bărbatul şi casa lui şi 54v
David şi doao muieri a lui Ahinuam Israililteanca şi Avigail, muierea lui Naval Carmeliteanului.

4. Şi s-au vestit lui Saul că fugise David în Gheth şi n-au adaos a-l mai cerca.

5. Şi au zis David către Ahis: „De am aflat har în ochii tăi, deie-mi-să loc în una din cetăţile ţinutului acestuia, să lăcuiesc acolo, că pentru ce rămâne sluga ta în cetatea împăratului cu tine?"

6. Şi i-au dat Ahis în zioa aceaea Sichelig, pentru care pricină s-au făcut Sichelig a împăraţilor Iiuda până într-această zi.

7. Şi au fost numărul zilelor în carea au lăcuit David în ţinutul filisteilor patru luni.

8. Şi s-au suit David şi oamenii lui şi făcea prăzi din Ghesuri şi din Gherzi şi din amalichiteani, că aceastea sate să lăcuia de demult în pământul celor ce mearg la Sur până la pământul Eghiptului.

9. Şi bătea David tot pământul, nici lăsa viu bărbat şi muiare şi, luund oi şi boi şi asini şi cămile şi haine, să întorcea şi venea la Ahis.

10. Şi îi zicea Ahis: „Spre cine ai năvălit astăzi?" Răspundea David: „Spre ameazeza Iiudei şi spre ameazeza Ieramiilului şi spre ameazăza Cheni".

11. Bărbat şi muiare nu lăsa viu David, nici aducea în Gheth, zicând: „Ca nu cumva să grăiască împrotiva noastră: «Aceastea au făcut David»". || Şi acesta era aşezământ 55r
lui în toate zilele în care au lăcuit în ţinutul filisteilor.

12. Şi au crezut Ahis lui David, zicând: „Multe reale au lucrat împrotiva norodului său, Israil, fi-m-va, dară, mie slugă veacinică".

Cap 28

Filisteii asupra lui Saul să întrarmează, la care războiu David făgăduiaşte credinţă împăratului Ahis. Saul, ucigând vrăjitori, pre cea cu duhul piftonicesc întreabă, poruncind a deştepta pre Samuil, de la carele a sa şi ailor săi moartea aproape a fi înţeleage.

1 Şi au fost în zilele acealea şi au adunat filisteii gloatele sale să se gătească la război asupra lui Israil. Şi au zis Ahis către David: „Ştiind acum să ştii că cu tine vei ieşi în tabără tu şi bărbaţii tăi".

2. Şi au zis David către Ahis: „Acum vei şti ce va face sluga ta". Şi au zis Ahis către David: „Şi eu păzitoriu capului mieu te voiu pune în toate zilele".

*Sus. 25, 1. 3. *Iară Samuil au murit şi l-au plâns tot Israilul şi l-au îngropat în Ramatha, cetatea sa.
Ecli. 46, 23. Şi Saul au luat vrăjitori şi gâcitori de pre pământ.

4. Şi s-au adunat filisteii şi au venit şi au tăbărât în Suna. Şi au adunat şi Saul tot Israilul şi au venit în Ghelvoi. |

5. Şi au văzut Saul tabăra filisteilor şi s-au temut şi s-au spâimântat inima lui foarte. 55v

6. Şi au întrebat pre Domnul şi nu i-au răspuns nici prin visuri, nici prin preoţi, nici prin proroci.

7. Şi au zis Saul slugilor sale: „Cercaţi-m muiarea ce are duh pithonicesc şi voiu mearge
*Preo. 20, 27. la ea *şi voiu cerceta printr-însa". Şi au zis slujile lui către el: „Iaste muiare având pithon,
2 Leage 18, 11. în Endor".

Fapt. 16, 16. 8. Şi ş-au schimbat îmbrăcămintea şi s-au îmbrăcat cu alte vejminte şi s-au dus el şi doi bărbaţi cu el. Şi au venit la muiare noaptea şi i-au zis: „Gâceaşte-m în pifton şi-m deşteaptă pre care ţ-oi zice".

9. Şi au zis muiarea către el: „Iată, tu ştii câte au făcut Saul şi cum au ras pre vrăjitori şi gâcitori de pre pământ; pentru ce, dară, leşuiţ sufletul mieu să mă ucigă?"

10. Şi i s-au jurat Saul în Domnul, zicând: „Viu e Domnul, că nu-ţ va veni nici un rău într-acest lucru".

11. Şi i-au zis muierea: „Pre cine ţ-oi deştepta?" Carele au zis: „Pre Samuil îm deşteaptă".

12. Şi, văzând muierea pre Samuil, au strâgat cu glas mare şi au zis către Saul: „Pentru ce m-ai înşelat? Că tu eşti Saul".

13. Şi i-au zis împăratul: „Nu te teame; ce ai vă||zut?" Şi au zis muierea către Saul: 56r
„Dumnezei am văzut suindu-să de pre pământ".

14. Şi i-au zis: „Cumu-i acela?” Carea au zis: „Bărbat bătrân s-au suit şi el îi îmbrăcat cu platoşe”. Şi au înţeles Saul că Samuil iaste şi s-au plecat pre faţa sa la pământ şi s-au închinat.

15. Şi au zis Samuil către Saul: *„Pentru ce m-ai stârnit să mă deştept?” Şi au zis Saul: „Strâns sânt foarte, că filisteii oştesc asupra mea şi Dumnezeu S-au depărtat de la mine şi n-au vrut să mă asculte nici în mâna prorocilor, nici prin visuri. Deci te-am chemat să-m arăţi ce voiu face”. *Ecli. 46, 13.

16. Şi au zis Samuil: „Ce mă întrebi pre mine deacă Domul S-au depărtat de la tine şi au trecut la vârsnicul tău?

17. Că-ţi va face Domnul precum au grăit în mâna mea şi va tăia împărăţiia ta din mâna ta şi o va da aproapelui tău, David.

18. Că n-ai ascultat de glasul Domnului, nici ai făcut mânia urgiii Lui în Amalic; pentru aceea, ce paţi Domnul ţ-au făcut ţie astăzi”.

[19]

20. Şi îndată Saul au căzut întins pre pământ şi puteare nu era în el, că nu mâncase pâne toată zioa aceea. |

56v 21. Şi au întrat muierea aceea la Saul (că era turburat foarte) şi au zis către el: „Iată, au ascultat slujnica ta de glasul tău şi mi-am pus sufletul în mâna mea şi am ascultat cuvintele care mi-ai grăit.

22. Acum, dară, ascultă şi tu glasul slujnicii tale şi voiu pune înaintea ta o bucăţea de pâne şi mâncând să te puterniceşti şi să poţ face calea”.

23. Carele au tăgăduit şi au zis: „Nu voiu mânca”. Ci l-au silit slujile lui şi muierea, şi mai pre urmă, ascultând glasul lor, s-au sculat de pre pământ şi au şezut pre pat.

24. Iară muierea aceea avea un viţel de păscut în casă şi au grăbit şi l-au ucis; şi luând făină, o au mestecat şi au copt azimă,

25. Şi au pus înaintea lui Saul şi înaintea slugilor lui; carii, după ce mâncase, s-au sculat şi au umblat toată noaptea aceaea.

Cap 29

David cu filisteii mergând asupra israilteanilor, îndărăpt să trimite, că să temea căpeteniile ca nu în războiu să le fie împrotivitori şi i să porunceaşte a să întoarce în Sichelig.

57r 1. Şi s-au adunat toate şireagurile filis||teilor în Afec; ci şi Israil au tăbărât preste izvorul care era în Iezrahel.

2. Şi voivozii adecă filisteilor mergea în sute şi în mii; iară David şi bărbaţii lui era în ceata cea mai de pre urmă, cu Ahis.

3. Şi au zis căpeteniile filisteilor către Ahis: „Ce vreau ovreaii aceştia?” Şi au zis Ahis către căpeteniile filisteilor: „Au nu ştiţ pre David care au fost sluga lui Saul, împăratului lui Israil, şi iaste la mine de multe zile sau ani şi n-am aflat în el ceva din zioa în carea au fugit la mine, până la această zi”.

4. *Şi s-au mâniat împrotiva lui căpeteniile filisteilor şi au zis: „Întoarcă-să omul aiesta şi şază în locul său, în care l-ai rânduit, şi să nu să pogoară cu noi la războiu, ca să nu ni să facă împrotivitori când vom înceape a oşti; că într-alt chip cum va putea îmblânzi pre domnu-său fără în capetele noastre? *1 Par. 12, 19.

5. Au nu-i acesta David, căruia îi cânta în hori, zicând: «Lovit-au Saul în miile sale, şi David în zeace miile sale?»”

6. Şi au chemat Ahis pre David şi au zis: „Viu e Domnul, că drept eşti tu şi bun înaintea mea şi ieşirea ta şi întrarea ta cu mine iaste în tabără şi n-am aflat în tine ceva rău din |

57v zioa care ai venit la mine până în zioa aceasta; ci voivozilor nu le placi.

7. Întoarce-te, dară, şi mergi în pace şi nu sminti ochii voivozilor filisteilor”.

8. Şi au zis David către Ahis: „Dară ce am făcut şi ce ai aflat în mine, sluga ta, din zioa care am fost înaintea ta până în zioa aceasta, ca să nu viu şi să oştesc asupra nepriiatinilor domnului mieu, împăratului?”

9. Şi răspunzând Ahis, au grăit către David: „Ştiu că bun eşti tu în ochii miei, ca îngerul lui Dumnezeu; ci căpeteniile filisteilor au zis: «Nu să va sui cu noi la războiu».

10. Deci scoală-te dimineaţă tu şi slujile domnului tău, care au venit cu tine; şi de noapte sculându-vă şi începând a să lumina, mergeţi”.

11. Şi s-au sculat de noapte David, el şi oamenii lui, să purceze dimineaţa şi să se întoarcă la pământul filisteilor; iară filisteii s-au suit în Iezrahil.

Cap 30

Depărtat fiind cu ai săi David, amalichiteanii aprinsease Sichelig ducând prada; pre carii David gonindu-i, i-au ucis, luând || îndărăpt prada, carea soţiilor fieştecăruia direpţ o au împărţit şi celor ce la sarcini osteniţi rămăsease. 58r

*1 Par. 12, 10. 1. *Şi, venind David şi bărbaţii lui în Sichelig a treia zi, amalichitenii au fost năvălit despre partea de-amiiazăzi în Sichelig şi au fost bătut Sicheligul şi o au fost aprins cu foc.

2. Şi roabe dusease muierile dintr-însa, de la cel mai mic până la cel mai mare. Şi nu ucisease pre cineva, ci cu sine-i dusease şi mergea pre calea sa.

3. Şi, vinind David şi oamenii lui la cetate şi aflându-o aprinsă cu foc şi muierile sale şi fiii săi şi featele sale duse roabe,

4. Şi-au rădicat David şi norodul care era cu el glasurile sale şi au plâns până ce au scăzut în ei lacrămile.

5. Că şi doao muieri a lui David roabe să dusease, Ahinuam Iezrailiteanca şi Avigail, muierea lui Naval Carmeliteanului.

6. Şi s-au întristat David foarte că vreia norodul a-l împroşca cu pietri, căci amar le era sufletul fieştecăruie bărbat spre fiii săi şi spre feate. Şi s-au întărit David în Domnul, Dumnezeul său.

7. Şi au zis cătră Aviathar preotul, | fiiul lui Ahimeleh: „Pune la mine efodul”. Şi au pus 58v
Aviathar efodul la David.

8. Şi au întrebat David pre Domnul, zicând: „Goni-voiu lotrişorii aceşte şi apuca-voiu au nu?” Şi i-au zis Domnul: „Goneaşte-i, că fără îndoială îi vei apuca şi vei scutura prada”.

9. Şi s-au dus David, el şi şasă sute de bărbaţi carii era cu el, şi au venit până la răpegiunea Vesor, şi, obosiţi, unii au rămas.

10. Şi i-au gonit David, el şi patru sute de bărbaţi, că stătuse doao sute carii, obosiţi, nu putea treace răpegiunea Vesor.

11. Şi au aflat un om eghiptean în câmp şi l-au adus la David şi i-au dat pâne să mânce şi să bea apă,

12. Ci şi o fărâmă de zmochine uscate şi doao legături de stafide. Care mâncându-le, i s-au întors duhul şi s-au răcorit, că nu mâncase pâne, nici beuse apă în trei zile şi în trei nopţi.

13. Şi i-au zis David: „A cui eşti tu sau de unde şi încătro meargi?” Carele au zis: „Copil eghiptean sânt eu, sluga omului amalichitean, şi m-au părăsât domnul mieu, că am început a mă bolnăvi alaltăieri.

14. Că noi am rupt pre partea Cherithului de amiiazăzi şi împrotiva Iiudeii, şi || spre 59r
miiazăza lui Caliv şi Sichelig o am aprins cu foc”.

15. Şi i-au zis David: „Poţî-mă povăţui la şireagul acesta?” Care au zis: „Jură-m pe Dumnezeu că nu mă vei ucide şi nu mă vei da în mânile stăpânului mieu şi eu te voiu duce la şireagul acesta”. Şi i-au jurat David.

16. Care ducându-l, iată, ei şedea preste faţa a tot pământul mâncând şi bând şi ca când ar prăznui zi de sărbătoare pentru toate prăzile şi jefuirile care prinsease în pământul filisteilor şi din pământul Iiudei.

17. Şi i-au lovit David, de sara până a doao zi sara, şi n-au scăpat din ei cineva, fără patru sute de bărbaţi tineri, carii încălecase pre cămile şi fugise.

18. Şi au scos David toate care luase amalichiteanii şi doao muierile sale le-au scos.

19. Nici au lipsit ceva, de la mic până la mare, şi din fii şi din feate şi din jafuri şi orice răpise, toate le-au întors îndărăpt David.

20. Şi au luat toate turmele şi ciurdele şi le-au mânat înaintea feţii sale şi au zis: „Aceasta-i prada lui David”.

21. Şi au venit David la cei doao sute de bărbaţi carii obosiţ stătuse, nici putuse | urma după 59v
David, şi le poruncise a şedea în repegiunea Vesor. Carii au ieşit întru întâmpinarea lui David şi norodului care era cu el. Şi, apropiindu-se David cătră norod, le-au zis cuvinte de pace.

22. Şi, răspunzând tot omul rău şi nedirept din oamenii carii era cu David, au zis: „Pentru că n-au venit cu noi, nu le vom da nimică din prada carea am scos, ci destul fie fieştecăruia muierea sa şi pruncii, carii luându-şi, depărtează-se”.

23. Şi au zis David: „Nu aşa veţi face, fraţii miei, din celea ce ne-au dat noao Domnul şi ne-au păzât şi ne-au dat lotrişori carii rupsease asupra noastră în mânile noastre,

24. Nici vă va asculta cineva pentru cuvântul acesta, că dreaptă parte va fi celui ce să pogoară la războiu şi celui ce rămâne la sarcine şi aseminea vor împărţi".
25. Şi s-au făcut aceasta din zioa aceea şi după aceea aşezământ şi rânduială şi ca o leage în Israil până în zioa aceasta.
26. Şi au venit David în Sichelig şi au trimis daruri din pradă bătrânilor Iiudei, aproapelor săi, zicând: „Trimiţ blagoslovenie din prada vrăjmaşilor Domnului,
27. Celor ce era în Vethil şi carii în Ramoth spre amiiazăzi, şi carii în Iethir, ||
60r 28. Şi carii în Aroir, şi carii în Sefamoth, şi carii în Esthamo,
29. Şi carii în Rahal, şi carii în cetăţile Ierameil, şi carii în cetăţile Cheni,
30. Şi carii în Arama, şi carii în lacul Asan, şi carii în Athah,
31. Şi carii în Hevron şi celoralalţi carii era în locurile acelea în care zăbovise David însuş şi oamenii lui".

Cap 31

Trupul lui Saul cu fiii săi în războiu ucişi, fără de cap în zidul Vethsan să spânzură şi armele lui în besearica lui Astaroth; iară bărbaţii lui Iavis, luând trupurile lui Saul şi a fiilor lui, le-au îngropat lângă Iavis.

1. Iară filisteii bătea împrotiva lui Israil; şi au fugit fiii lui Israil înaintea feaţii filisteilor şi au căzut ucişi în muntele Ghelvoi.
2. *Şi au năvălit filisteii asupra lui Saul şi asupra fiilor lui şi au lovit pre Ionathan şi Avinadav şi Melhisua, fiii lui Saul. *1 Para. 2, 3.
3. Şi toată greotatea războiului s-au întors spre Saul şi l-au agiuns oamenii săgetari şi s-au rănit foarte de la săgetari.
4. *Şi au zis Saul cătră armaşul său: „Scoate-ţ sabia ta şi mă loveaşte, ca nu cumva să *1 Par. 10, 4.
60v vie aceşti netăiaţi împregiur şi să mă ucigă, batjocorindu-mă. | Şi n-au vrut armaşul lui, că de groază mare era înfricoşat. Şi au apucat Saul sabia şi s-au slobozit pre dânsa.
5. Carea văzând armaşul lui, adecă că murise Saul, s-au slobozit şi el pre sabia sa şi au murit cu dânsul.
6. Murit-au, dară, Saul şi trei fiii lui şi armaşul lui şi toţ bărbaţii lui în zioa aceaea, aseaminea.
7. Şi văzând oamenii lui Israil carii era peste vale şi peste Iordan că fugise bărbaţii israiliteani şi că murise Saul şi fiii lui, ş-au părăsit cetăţile şi au fugit. Şi au venit filisteii şi au lăcuit acolo.
8. Şi fiind a doao zi, venit-au filisteii să jefuiască pre cei ucişi şi au aflat pre Saul şi trei fiii lui zăcând în muntele Ghelvoi.
9. Şi au tăiat capul lui Saul şi l-au jefuit de arme şi au trimis în pământul filisteilor prin pregiur să se vestească în besearica idolilor şi în noroade.
10. Şi au pus armele lui în besearica lui Astaroth, iară trupul lui l-au spânzurat în zidul Vethsanului.
11. *Carea auzind lăcuitorii Iavis Galaad orice făcuse filisteii lui Saul, *2 Împăr. 2, 4.
12. S-au sculat toţ oamenii cei tari şi au mers toată noaptea şi au luat trupul lui Saul şi
61r trupurile fiilor lui || din zidul Vethsan. Şi au venit la Iavis Galaad şi le-au ars acolo.
13. Şi au luat oasele lor şi le-au îngropat în tufele Iavis şi au postit şeapte zile.

A

(a se) ABATE: v. III
(s-)au abătut: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,8; 17,30; 18,11
(să) abate: *ind. prez. 3.sg.* 13,11

ACAR: adv. (în v. și reg.; urmat – aici – de pron. rel. *ce*) „măcar”
acar: 21,3

ACARONEAN: s.m. „locuitor al cetății Ecron (aici Acaron); cetate din confederația filisteană, la o depărtare de 20 de km nord-est de Gat”
acaroneanii: *pl. nom.* 5,10

ACASĂ: adv.
acasă: 6,7, 10; 10,22

ACOLEA: adv.
acolea: 21,7; 22,22

ACOLO: adv.
acolo: 1,3, 22, 28; 6,14; 7,6, 17; 9,6; 10,3, 5, 22; 11,14, 15; 14,18, 34; 20,6; rezum. cap.21; 21,6; 22,1; 23,22; 24,1, 4; 26,4; 27,5; 31,7, 12

(a) ACOPERI: v. IV
acoperea: *ind. imp. 3.sg.* 17,6
au acoperit: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,13

ACUM: adv.
acum: 1,16; 2,16, 30; 6,7; 8,9; 9,6, 12, 13, 16; 10,19; 12,2, 7, 10, 13, 16; 13,13; 14,33; 15,1, 3, 25, 30; 17,36; 18,22; 20,29, 31; 21,3; 22,7; 23,20; 24,21; 25,8, 26; 26,8, 11, 16, 19, 20; 28,1, 2, 22

(a) ADĂUGA: v. I; var. **(a) ADAOGE:** v. III „a continua să”
au adaos: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,6, 8, 21; 7,13; 20,17; 27,4
să adaogă: *conj. prez. 3.sg.* 3,17; 20,13
am adaos: *ind. pf.c. 1.pl.* 12,19
adaogă: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 14,44; 25,22

ADEVĂR: s.n.
adevăr: *sg. ac., în loc. adv.* ***în adevăr*** 12,24

ADEVĂRAT, -Ă: adj./adv.
adevărat: *adv.* 10,24; 20,3, 9; 25,21; 26,4
adevărat: *adv. în loc. adv.* ***cu adevărat*** 24,21
adevărat: *adj. n. sg. ac.* 23,23

(a se) ADEVERI: v. IV
(s-)au adeverit: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,21
(se) adeverează: *ind. prez. 3.sg.* 9,6
adeverindu(-se): *gerunziu* rezum. cap.10

(a) ADORMI: v. IV
au adormit: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,25

(a se/-și) ADUCE: v. III
au adus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* rezum. cap.1; 1,24; 4,4; 6,15; 7,9; 10,27; rezum. cap.13; 13,9; 14,34; 15,15; 16,8, 9, 10, 12; 17,54; 18,27; 19,7; 20,38; 25,27; 30,11
(îț/-ți) vei aduce: *ind. viit.I. 2.sg., în loc. v.* ***îț/-ți vei aduce aminte*** 1,11; 25,31
(ș-)au adus: *ind. pf.c. 3.sg., în loc. v.* ***ș-au adus aminte*** 1,19
aducea: *ind. imp. 3.sg.* 2,19; 15,12; 27,11
să aducă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 2,29; 14,34
va aduce: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,36
aducându(-să): *gerunziu* rezum. cap.4
să aducem: *conj. prez. 1.pl.* 4,3
adus-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,10; 6,21
să aduci: *conj. prez. 2.sg.* 10,8
aduceți-: *imperativ 2.pl.* 13,9
a aduce: *inf. prez.* 13,10
am adus: *ind. pf.c. 1.sg.* 13,12; 15,20; 21,8
adusease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 15,12; 17,22; 25,35
(s-)au adus: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,32
adă: *imperativ 2.sg.* 16,11; 20,21, 31, 36
aduceț: *imperativ 2.pl.* 15,32; 16,17
aduceți: *imperativ 2.pl.* 19,15
ați adus: *ind. pf.c. 2.pl.* 21,14, 15

ADUCERE: s.f.
aducere: *sg. ac.* 10,8

(a se) ADUNA: v. I
adunatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl..* 4,1
au adunat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,8, 11; 10,17; 28,1, 4
adunați: *imperativ 2.pl.* 7,5
(s-)au adunat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,6, 7; 13,5; 22,2; 25,1; 28,4; 29,1
adunându(-se): *gerunziu* 8,4
adunând: *gerunziu* 17,1; 14, 48
adunându(-să): *gerunziu* 17,2

ADUNAT, -Ă: adj.
adunați: *m. pl. nom.* 13,11

AFARĂ: adv.
afară: *adv. în loc. prep.* ***afară de*** 2,2; 13,22; rezum. cap.22
afară: *adv.* 20,11

(a se) AFLA: v. I
ar afla: *cond. prez. 3.sg.* 1,18
au aflat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,4; 9,11; 13,8; 16,22; 26,7; 30,11; 31,8
(s-)au aflat: *ind. pf.c. impers./3.sg./pl.* 9,8; 10,2, 21; 13,22; 14,17; 19,16
veți afla: *ind. pf.c. 2.pl.* 9,13
vei afla: *ind. pf.c. 2.sg.* 10,2; 21,3
vor afla: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,3
va afla: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,7; 23,17; 25,8
ați aflat: *ind. pf.c. 2.pl.* 12,5
(să) aflasă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 13,15
(să) aflase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 13,16
(să) afla: *ind. imp. 3.sg.* 13,19
am aflat: *ind. pf.c. 1.sg.* 20,3; 27,5; 29,3, 6
aflându-: *gerunziu* 24,20; 30,3
să afle: *conj. prez. 3.pl.* 25,8
să (să) afle: *conj. prez. 3.sg.* 25,28
ai aflat: *ind. pf.c. 2.sg.* 29,8
neaflându-: *gerunziu* 9,4

AICI: adv.; var. **ACI, AICEA**
aci: 14,17
aici: 1,26; 7,12; 9,11; 14,36, 38; 16,11; 21,8, 9; 23,3
aicea: 9,12
aci: *adv. în loc. adv.* ***de aci înainte*** „de acum încolo” 16,13

(a) AJUNGE: v. III; (Reg.) **(a) AGIUNGE**
au agiuns: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 10,21; 14,23; 31,3

(a) AJUTA: v. I; var. (Reg.) **(a) AGIUTA**
au agiutat: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,12

AJUTOR: s.n.; var. (Înv. și reg.) **AGIUTOR**
agiutorului: *sg. gen., în s. propr.* ***Piatra Agiutorului*** 4,1; 7,12
agiutoriul: *sg. ac.* rezum. cap.14
ajutoriului: *sg. gen., în s.propr.* ***Piatra Ajutoriului*** 5,1

ALALTĂIERI: adv.
alaltăieri: 4,8; 9,20; 10,11; 14,21; 19,7; 21,5; 30,13

ALĂUTĂ: s.f.; vezi **LĂUTĂ**

(a) ALEGE: v. III
am ales: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,28
ați ales: *ind. pf.c. 2.pl.* 8,18; 12,13

au ales: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,24; 13,2; 16,8, 9, 10; 17,40
aleageţi: *imperativ 2.pl.* 17,8

(a) ALERGA: v. I
au alergat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,5; 10,23; 17,22, 48, 51
alergând: *gerunziu* 4,12; 20,36
aleargă: *imperativ 2.sg.* 17,17

ALERGĂTOR: s.m.
alergători: *pl. ac., în sintagma* ***înainte alergători*** (lat. *praecursores*; sintagma românească este un calc după substantivul *praecursor, -ōris*) 8,11

ALES, ALEASĂ: adj./s.
ales: *adj. m. sg. nom.* 9,2
aleş: *adj. m. pl. ac.* 24,3
aleasă: *adj. f. sg. ac.* rezum. cap.25
ales: *adj. în loc. adv.* ***mai ales*** 21,4
aleşii: *s.m. pl. ac.* 26,2

AMALICHITEAN: s.m. (cf. **Indice** Fc)
amalichiteani: *pl. ac.* rezum. cap.27; 27,8
amalichiteanii: *pl. nom.* rezum. cap.30; 30,1, 18
amalichitean: *sg. nom.* 30,13

AMAR: adj./s.
amară: *adj. f. sg. ac.* 1,10; 22,2
amara: *adj. antep. f. sg. nom.* 15,32
amar: *adj. s.n. sg. nom.* 30,6
amar: *s. sg. nom.* 4,8

(a) AMĂRÎ: v. IV
amărea: *ind. imp. 3.sg.* 1,6

AMENINŢARE: s.f.
amânănţare: *sg. nom.* rezum. cap.2

(a) AMESTECA: v. I; var. **(a) MESTECA**
au mestecat: *ind. pf.c. 3.sg.* 28,24

AMESTECARE: s.f.; var **MESTECARE**
mestecare: *sg. nom., în sintagma* ***mestecare de moarte mare*** „deznădejde” 5,6

(a se) AMEŢI: v. IV
(s-)au ameţit: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,1

AMEŢIT, -Ă: adj.
ameţită: *f. sg. nom.* 1,13

AMIAZĂZI: s.f.
amiiazăzi: *sg. ac.* 10,2; 14,5; 20,41; 30,14, 27
ameazeza: *sg. ac.* 27, 10
ameazăza: *sg. ac.* 27,10
amiiazăzi: *sg. ac., în loc. adj.* ***de-amiiazăzi*** „de sud, sudică”30,1

AMINTE: adv.
aminte: *adv. în loc. v.* ***a-şi aduce aminte/a lua aminte***; vezi **(a se/-şi) ADUCE/(a) LUA**

AMONITEAN: s.m. (cf. **Indice** Fc)
ammoniteanilor: *pl. gen.* rezum. cap.11
Ammoniteanul: *sg. nom.* 11,1, 2

AMOREU: s.m. (cf. **Indice** Fc)
Ammorreu: *sg. ac.* “amoriţi” 7,14

(a) AMORŢI: v. IV; var. (Înv.) **(a) AMURŢI**
au amurţit: *ind. pf.c. 3.sg.* 25,37

(a) AMUŢI: v. IV
vor amuţi: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,9

AN: s.n.
anii: *pl. ac.* 1,7; 7,16
ani: *pl. ac.* 4,15, 18; 13,1; 29,3
anul: *sg. nom.* 7,2
an: *sg. ac.* 13,1

APĂ: s.f.
apă: *sg. ac.* 7,6; 9,11; 26,11, 12, 16; 30,11, 12
apele: *pl. ac.* 25,11

(a) APLECA: v. I „a alăpta”
au aplecat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,23
apleca: *ind. imp. 3.pl.* 6,10

APLECĂTOR: adj. „care suge”, „neînţărcat”
aplecătoriu: *m. sg. ac.* 7,9

(a se) APRINDE: v. III
aprinze(-se): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 2,16
aprinsease: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* rezum. cap.30
au fost aprins: *ind. m.m.c.pf. perifr. 3.pl.* 30,1
am aprins: *ind. pf.c. 1.pl.* 30,14

APRINDERE: s.f.
aprindere: *sg. ac.* 2,28

APRINS, -Ă: adj.
aprinsă: *f. sg. ac.* 30,3

APROAPE: adv./s.
aproape: *adv. în loc. adv.* ***aproape de*** „cu puţin timp înainte de...” 4,19;
aproape: *adv.* 22,7, 9; rezum. cap.28
aproapelui: *s.m. sg. gen./dat.* 14,20; 15,28; 28,17
aproapelor: *s.m. pl. dat.* 30,26

(a se) APROPIA: v. I
să (ne) apropiem: *conj. prez.* 14,36
apropiindu(-să): *gerunziu* 17,41, 48
apropiindu(-se): *gerunziu* 30,21

(a) APUCA: v. I
apucaţi: *imperativ 2.pl.* 6,7
au apucat: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,8, 27; 20,33; 31,4
apuca: *ind. imp. 3.sg.* 16,23
apucam: *ind. imp. 1.sg.* 17,35
să apuce: *conj,. prez. 3.pl.* 19, 14
apuca-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 30,8
vei apuca: *ind. viit.I. 2.sg.* 30,8

(a) ARA: v. I
ară: *ind. prez. 3.sg.* 14,14

ARAMĂ: s.f.
aramă: *sg. ac.* 17,5, 6

(a se) ARĂTA: v. I
să (să) areate: *conj. prez. 3.sg.* 1,22
a (să) arăta: *inf. prez.* 3,21
(s-)au arătat: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,14; 14,11, 26; 17,23; 20,25, 27
voiu arăta: *ind. viit.I. 1.sg.* 10,8; 16,3
(ne) vom arăta: *ind. viit.I. 1.pl.* 14,8
vom arăta: *ind. viit.I. 1.pl.* 14,12
oi arăta: *ind. viit.I. 1.sg.* 16,3
(s-)ar fi arătat: *cond. pf. 3.sg.* 22,6
ai arătat: *ind. pf.c. 2.sg.* 24,19
să arăţi: *conj. prez. 2.sg.* 28,15

ARĂTARE: s.f. „semn”, „dovadă”
arătare: *sg. ac.* 14,41

ARĂTAT, -Ă: adj./s. „văzut”; „care se vede”
arătată: *adj. f. sg. nom.* 3,1
(ceale) arătate: *s.n. pl. ac.* 16,7

ARĂTOR: s.m.
arători: *pl. ac.* 8,12

ARĂTURĂ: s.f.
arături: *sg. gen.* 14,14

ARC: s.n.
arcul: *sg. nom./ac.* 2,4; 18,4

(a) ARDE: v. III
au ars: *ind. pf.c. 3.pl.* 31,12

ARDERE: s.f. „jertfă”
ardere: *sg. ac.* 6,14; rezum. cap.13; 15,12
arderi: *pl. ac.* 6,15; 13,12
arderea: *sg. ac.* 7,10; 13,9, 10
ardere: *sg. ac., în sintagma* ***înainte-ardere*** 13,9

ARGINT: s.n.
argint: *sg. ac.* 2,36; 9,8

ARM: s.n. (la animale) „parte a piciorului dintre genunchi și pulpă”; (Reg.) „șold (sau picior de dinapoi) al mielului”; (Înv.; la om) „coapsă”
armul: *sg. ac.* 9,24

ARMAȘ: s.m.
armașul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.14; 14,1, 6, 7, 12, 13, 14, 17; 17,7, 41; 31,4, 5, 6
armașu: *sg. nom.* 14,13

ARMĂ: s.f.
armelor: *pl. dat. adn.* 8,12
arme: *pl. ac.* rezum. cap.13; 16,21; rezum. cap.17; 31,9
armele: *pl. nom./ac.* 17,54; 20,40; rezum. cap.31; 31,10

(a se) ARUNCA: v. I
ai aruncat: *ind. pf.c. 2.sg.* 2,29
(s)-au aruncat: *ind. pf.c. 3. sg.* 11, 6
au aruncat: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,49; 20,36
voiu arunca: *ind. viit.I. 1.sg.* 20,20
arunc: *ind. prez. 1.sg.* 20,36
aruncase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 20,37

ARUNCARE: s.f.
aruncarea: *sg. ac.* 25,29

(a se) ASCULTA: v. I
au ascultat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,25; 7,9; 8,21; 28,21
ascultă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 3,9, 10; rezum. cap.8
ascultă: *imperativ 2.sg.* 8,7, 9, 22; 15,1; 25,24; 26,19; 28,22
va asculta: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,18; 30,24
a asculta: *inf. prez.* 8,19; 15,22, 23
am ascultat: *ind. pf.c. 1.sg.* 12,1; 25,35; 28,21
veți asculta: *ind. viit. I. 2 pl.*12, 14
veț asculta: *ind. viit.I. 2.pl.* 12, 15
ai ascultat: *ind. pf.c. 2.sg.* 15,19; 28,18
să (să) asculte: *conj. prez. impers.* 15,22
ascultând: *gerunziu* 15,24; 28,23
ascultă: *ind. prez. 2.sg.* 24,10
să asculte: *conj. prez. 3.pl.* 28,15

ASCULTARE: s.f.
ascultarea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.15; 15,22

(a se) ASCUNDE: v. III
vei ascunde: *ind. viit.I. 2.sg.* 3,17
au ascuns: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,18
(s-)au ascuns: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 13,6; 20,24
(să) ascunsease: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 14,22
(te) ascunde: *imperativ 2.sg.* 19,2
să (mă) ascunzu: *conj. prez. 1.sg.* 20,5
(să) ascunde: *ind. prez. 3.sg.* 23,23
(să) va ascunde: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,23

ASCUNS, -Ă: adj./s.
(cea mai) ascunsă: *adj. f. sg. ac.* 5,6
(ceii mai) ascunsă: *adj. f. sg. gen.* 5, 12
ascunse: *adj. f. pl. ac.* 6,5
ascuns: *adj. m. sg. nom.* 10,22; 26,1
ascunși: *adj. m. pl. nom.* 14,11
(ceale) ascunsă: *s.n. pl. nom.* 5,9

ASCUNS: s.n. „ascunzătoare”; (În v.) „loc inaccesibil”
ascunsului: *sg. gen.* rezum. cap.6 (eufemism pentru *șezut*)
ascunsuri: *pl. ac.* 13,6 (lat. *in abditis*; *abditus* part.pf. al v. *abdo, -ere* „a se ascunde”)

(a) ASCUȚI: v. IV
să ascuță: *conj. prez. 3.sg.* 13,20

ASCUȚIT: s.n. (Înv. ccr.) „tăiș” (în lat. *acies, -ēi* „tăiș, ascuțiș, vârf”)
ascuțiturile: *pl. nom.* 13,21
ascuțitul: *sg. ac.* 15,8; 22,19

ASEMĂNARE: s.f. (Înv.; ccr.) „chip”
asămânarea: *sg. ac.* 6,5
asămânările: *pl. ac.* 6, 11
asămânare: *sg. ac.* rezum. cap.18

ASEMENEA: adv./prep.; var. (Înv.) **ASEAMINEA;** (Reg.) **ASEMINEA**
aseminea: *prep.* 10,24
aseaminea: *prep.* 21,9; 26,15
aseaminea: *adv.* 11,11; 20,41; 31,6
aseminea: *adv.* 30,24

ASIN: s.m.
asinii: *pl. ac.* 8,16
asinul: *sg. ac.* 12,3; 15,3; 16,20; 22,19
asinî: *pl. ac.* 25,18; 27,9
asin: *sg. ac.* 25,20, 23, 42

ASINĂ: s.f.
asinile: *pl. ac.* rezum. cap.9
asinele: *pl.nom./ac.* 9,3, 5; 10,2, 14, 16
asine: *pl. ac.* 9,20

ASTĂZI: adv.
astăzi: 2,16; 4,3, 16; 5,5; 9,9, 12, 13, 19; 10,2, 19; 11,13; 12,3, 17; 14,28, 38, 41, 45; 15,28; 17,10, 46; 18,21; 20,27; 21,5; 22,8, 13, 15; 24,11, 19, 20; 25,10, 32, 33; 26,8, 19, 21, 23, 24; 27,10; 28,18

(a se) ASTÂMPĂRA: v. I; var. **(a se) STÂMPĂRA**
(să) stâmpăra: *ind. imp. 3.sg.* 16,23

AȘA: adv.; var. (În v. și reg.) **AȘEA**
așa: 1,7; 2,14; 8,8; 9,9; 11,7, 9, 11; 14,9; 15,32, 33; 17,39; 19,17; 20,3, 17, 22; 25,17; 26,24; 30,23
așea: 1,7; 6,3; 18,25

(a) AȘEZA: v. I
au așezat: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,2

AȘEZĂMÂNT: s.n.
așezământ: *sg. nom.* 27,11; 30,25

(a) AȘTEPTA: v. I
vei aștepta: *ind. viit.I. 2.sg.* 10,8

au aşteptat: *ind. pf.c. 3.pl.* 13,8
neaşteptând: *gerunziu* rezum. cap.13

(a) AŞTERNE: v. III
au aşternut: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,25

AŞTERNUT, -Ă: adj. „nimicit", „distrus"
aşternută: *f. sg. ac.* 14,16

(a) ATINGE: v. III
au atins: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,9
atinsease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 10,26

ATUNCI: adv.
atunci: 1,17; 6,6; 14,35; 25,13

AUR: s.n.
aur: *sg. ac.* rezum. cap.6; 6,5, 8, 11, 15, 17, 18; 17,38

(a se) AUZI: v. IV
(să) auziia: *ind. imp. 3.sg.* 1,13
au auzit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,22; 4,6, 14; 17,23; 22,6; 23,11
auz: *ind. prez. 1.sg.* 2,23, 24; 15,14
va auzi: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,11; 16,2
auzând: *gerunziu* rezum. cap.4; 4,19; 7,7; 11,4, 6; 13,3; 17,11, 28; rezum. cap.18; 22,1; 23,25; 25,4, 39
au auzât: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,7
a auzi: *inf. prez.* 10,27
auză: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 13,3
auzise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 14,27
am auzit: *ind. pf.c. 1.sg.* 15,20
(s-)au auzât: *ind. pf.c. 3.pl.* 17,31
auziţi: *imperativ 2.pl.* 22,7
auzi: *imperativ 2.sg.* 22,12
auzind: *gerunziu* 19,6; 31,11
auzit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 23,10
auzit-am: *ind. pf.c. 1.pl.* 25,7

(a) AVEA: v. II
ai: *ind. prez. 2.sg.* 21,3, 8; 25,6
aibi: *imperativ 2.sg.* 11,1
are: *ind. prez. 3.sg.* 11,5; 18,25; 25,22; 28,7
au: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,5
au avut: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.1; 1,2
avea: *ind. imp. 3.sg.* 2,5, 13; 6,11; 14,27; 16,23; 17,6, 7, 12, 39, 40; 28,24
avem: *ind. prez. 1.pl.* 9,7
avându-: *gerunziu* 17,57
având: *gerunziu* 23,6; 28,7
vei avea: *ind. viit.I. 2.sg.* 24,21
neavând: *gerunziu* 17,50

AVERE: s.f.
averile: *pl. ac.* 15,3; 18,25
averi: *pl. ac.* 17,25

AZIMĂ: s.f.
azimă: *sg. ac.* 28,24

AZOTEAN: s.m. „locuitor al cetăţii Aşdod (în transcriere greacă: Azot); cetate situată la cca 45 de km vest de Ierusalim; astăzi Isdud" (cf. Anania 2001, p.315).
azotenii: *pl. nom.* 5,3
azoteani: *pl. ac.* 5,6

B

BALE: s.f.
balele: *pl. nom.* 21,13

BAN: s.m.
ban: *sg. ac.* 2,36

BARBĂ: s.f.
barbă: *sg. ac.* 21,13

BATĂR: adv. „măcar" (Reg. Trans. Mold.; mgm.); var. **BATÂR**
batâr: 1,18

(a) BATE: v. III
bate: *imperativ 2.sg.* 15,3
voiu bate: *ind. viit.I. 1.sg.* 17,9, 46
bat: *ind. prez. 3.pl.* 23,1
bate-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 23,2
vei bate: *ind. viit.I. 2.sg.* 23,2
bătea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 5,9; 27,9; 31,1
au fost bătut: *ind. m.m.c.pf. perifr. 3.sg./pl.* 6,6; 30,1
bătut-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,4; 18,7; 21,11
au bătut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 14,31, 48; 19,5, 8

(a) BATJOCORI: v. IV
a batjocori: *inf. prez.* 17,25
au batjocorit: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,26
batjocorindu-: *gerunziu* 31,4

BATJOCURĂ: s.f.
bajocura: *sg. ac.* 17,36

(a) BĂGA: v. I
au băgat: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,2; 10,27; 17,42

(a-şi/se) BĂNUI: v. IV (Reg.) „a regreta", „a (se) căi"
bănuiescu(-Mi): *ind. prez. 1.sg.* 15,11
să (să) bănuiască: *conj. prez. 3.sg.* 15,29
(să) bănuia: *ind. imp. 3.sg.* 15,35

BĂNUIRE: s.f. (Înv. şi reg.) „regret"; „căinţă"
bănuire: *sg. ac.* 15,29

BĂRBAT: s.m.
bărbatul: *sg. nom./ac.* 1,8, 21, 23; 2,19, 33; 4,19, 21; 20,30; 25,3; 27,3
bărbatului *sg. gen./dat.* 1,22; 25,17, 19
bărbaţi: *pl. nom./ac.* 4,9; 6,19; 13,15; 14,2, 14, 22; 17,12; 18,13, 27; 22,18; 24,3; 25,13; 26,2; 27,2; 28,8; 30,9, 10, 17, 21
bărbaţii: *pl. nom./ac.* 5,9; 6,15, 19, 20; 7,1, 11; 11,8, 15; 15,4; 17,26, 52; 18,5, 27; 22,19; 23,3, 8, 12; 24,8; 25,20; 28,1; 29,2; 30,1; rezum. cap.31; 31,6, 7
bărbat: *sg. nom./ac./gen.* 14,52; 15,3; 16,18; 17,8, 33; 18,17; 21,7; 27,9, 11; 28,14; 30,6

BĂRBĂTESC, -EASCĂ: adj.
bărbătească: *f. sg. ac., în loc. s.* ***parte bărbătească*** „fiinţă de sex masculin" 1,11
bărbătească: *f. sg. ac.* 2,33

BĂTAIE: s.f.
bătaia: *sg. nom.* 14,23
bătaie: *sg. ac.* 17,20, 48

BĂTRÂN, -Ă: adj./s.
bătrân (foarte): *adj. m. sg. nom.* 2,22
bătrân: *adj. m. sg. nom.* 4,18; 17,12; 28,14
bătrân: *s.m. sg. nom.* 2,31, 32
bătrânii: *s.m. pl. nom.* 11,3; 16,4
bătrânilor: *s.m. pl. gen./dat.* 15,30; 30,26

(a se) BÂIGUI: v. IV; var. **(a se) BUIGUI**
(s-)au buiguit: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,15
(să) buiguia: *ind. imp. 3.pl.* 17,11

(a) BEA: v. II
bând: *gerunziu* 30,16

beuse: *ind. m.m.c. pf. 3.sg.* 1,9; 30,12
am beut: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,15
să bea: *conj. prez. 3.sg.* 30,11

BEAT, -Ă: adj.
beată: *f. sg. nom.* 1,14
beat (foarte): *m. sg. nom.* 25,36

BERBEC: s.m.; var. **BERBECE**
berbeacele: *sg. ac.* 14,34; 17,34
berbecilor: *pl. dat.* 15,9
berbeci: *pl. ac.* 15,22; 25,18

BINE: adv./s.
bine: *adv.* 16,17; 17,22; 20,7; 25,14
(mai) bine: *adv.* 27,1
bine: *s.n. sg. ac.* 24,19; 25,21

(a) BIRUI: v. IV
au biruit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* rezum. cap.7; 17,50
voiu birui: *ind. viit.I. 1.sg.* 17,9

BIRUINȚĂ: s.f.
biruință: *sg. ac.* rezum. cap.14; 15,12

BIRUITOR: s.m.
biruitoriu: *sg. N.* 15,29

BISERICĂ: s.f.; var. (Înv.) **BESEARICĂ; BISEARICĂ**
besearica: *sg. ac.* rezum. cap.31; 31,9, 10
bisearica: *sg. nom./ac.* 1,7; 3,3; 5,2, 5; 17,47
bisearicii: *sg. gen.* 1,9
bisearică: *sg. ac.* 2,29, 32

BLAGOSLOVENIE: s.f.
blagoslovenie: *sg. ac.* 25,27; 30,26

(a) BLAGOSLOVI: v. IV
au blagoslovit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,20
blagosloveaște: *ind. prez. 3.sg.* 9,13
blagoslovit ești: *pasiv ind. prez. 2.sg.* 15,13; 26,25
blagosloviți sânteț: *pasiv ind. prez. 2.pl.* 23,21
va blagoslovi: *ind. viit.I. 3.sg.* 25,31
blagoslovitu-i: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 25,32, 39
blagoslovită-i: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 25,32
blagoslovită ești: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 25,33

(a) BLESTEMA: v. I
a blăstăma: *inf. prez.* 17,36
au blăstămat: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,43
blăstămați sânt: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 26,19
blăstămat [e]: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 14,24, 28

BOLD: s.n. „strămurare", „țepușă (cu care se îmboldesc vitele la mers)"
bold: *sg. ac.* 13,21

BOLOVAN: s.m. (aici) „stâncă"; traducătorii echivalează lat. *scopulus, -i* „stâncă (în mare)"
bolovani: *pl. nom.* 14,4
bolovan: *sg. nom.* 14,5

BOLTĂ: s.f. „arc de triumf"; traducătorii echivalează lat. *fornix, -icis* „boltă"; „arc de triumf"
boltă: *sg. ac.* 15,12

(a se) BOLNĂVI: v. IV (Pop.) „a se îmbolnăvi"
ar fi bolnăvind: *cond. prez.perifr. 3.sg.* 19,14
a (mă) bolnăvi: *inf. prez.* 30,13

BOU: s.m.
boii: *pl. ac.* rezum. cap.11; 11,5, 7
boilor: *pl. dat.* 11,7
boul: *sg. ac.* 12,3; 14,34; 15,3; 22,19
boi: *pl. ac.* 14,14, 32; 15,21; 27,9

BRAȚ: s.n.
brațul: *sg. ac.* 2,31

BRÂNCĂ: s.f. (Reg.) „partea de jos a picioarelor animalelor", „labă"
brânca: *sg. ac.* 17,37

BRICI: s.n.
briciu: *sg. nom.* 1,11

BUBĂ: s.f.
bube: *pl. ac.* rezum. cap.5; 6,5
bubele: *pl. nom./ac.* rezum. cap.6; 6,17
bubelor: *pl. gen.* 6,5, 11

BUCATĂ: s.f.
bucată: *sg. ac.* 1,7
bucate: *pl. ac.* 22,10

BUCĂTAR: s.m.
bucătariului: *sg. dat.* 9,23
bucătariul: *sg. nom.* 9,24

BUCĂTĂRIȚĂ: s.f.; var. **BUCĂTORIȚĂ** „bucătăreasă"; aici prima atestare; cf. MDA, unde prima atestare este în *Lesicon romanesc-latinesc-unguresc-nemțesc...*, Buda, 1825.
bucătorițe: *pl. ac.* 8,13

BUCĂȚEA: s.f.
bucățea: *sg. ac.* 28,22

(a) BUCINA: v. I „a sufla din bucium (sau din alte instrumente)"; „a trâmbița"; (Fig.) „a spune ceva la toată lumea, în gura mare"; „a vesti", „a anunța"; (aici) „a răsuna"
au bucinat: *ind. pf.c. 3.sg.* 4, 13

(a se) BUCURA: v. I
(s-)au bucurat: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,13

(a se) BUIGUI: v. IV; vezi **(a se) BÂIGUI**

BUN, -Ă: adj./s.
(mai) bun: *adj. m. sg. nom.* 1,8; 9,2
bun: *adj. m./n. sg. nom.* 1,23; 3,18; 9,2, 10; 14,36, 40; 20,12; 29,6, 9
bună: *adj. f. sg. nom./ac.* 2,24; 12,23; 24,20; 25,8; 26,16
(cei mai) buni: *adj. m. pl. ac.* 8,16
(celor mai) bune: *adj. f. pl. dat.* 15,15
(mai) bună: *adj. f. sg. nom.* 15,22
(celui mai) bun: *adj. m. sg. dat.* 15,28
bune: *adj. n. pl. nom.* 19,4
buni: *adj. m. pl. nom.* 25,15
(cei mai) buni: *s.m. pl. nom.* 8,14
(ceale mai) bune: *s.f. pl. nom.* 9,20
(celor mai) bune: *s.f. pl. dat.* 15,9
(ceale) bune: *s.f. pl. ac.* 19,4
bune: *s.f. pl. ac.* 24,18; 25,30

BUZĂ: s.f.
buzele: *pl. nom.* 1,13

C

CALD, -Ă: adj.
calde: *f. pl. nom.* 21,6

CALE: s.f.
calea: *sg. nom./ac.* 1,18; 6,9, 12; 9,6, 8; 12,23; 13,18; 15,20; 17,52; 21,5; 24,8; 25,12; 26,25; 28,22; 30,2
cale: *sg. ac.* 4,13; 6,12; 15,2, 18; 24,20; 26,3
căile: *pl. ac.* 8,3, 5; 18,14
călii: *pl. gen.* 13,17

CANDELĂ: s.f.
candela: *sg. nom.* 3,3

CAP: s.n./s.m.
capul: *sg. nom./ac.* 1,11; 4,12; rezum. cap.5; 5,4; 9,22; 10,1; 14,45; rezum. cap.17; 17,5, 38, 46, 51, 54, 57; 19,13, 16; 25,39; 26,7, 11, 12, 16; 31,9
cap: *sg. nom./ac.* 15,17; rezum. cap.31
capului: *sg. dat.* 28,2
capetele: *pl. ac.* 29,4

CAPRĂ: s.f.
capre: *pl. ac.* 16,20; 25,2
capră: *sg. ac.* 19,13, 16

CAR: s.n.
car: *sg. ac.* rezum. cap.6; 6,7, 8, 10, 11
carului: *sg. gen.* rezum. cap.6; 6,14
carul: *sg. nom.* 6,14
carelor: *pl. dat. adn.* 8,12
cară: *pl. nom.* 13,5

CARMELITEAN: s.m. „locuitor al orașului Carmel”
Carmeliteanului: *sg. gen.* 27,3; 30,5

CARNE: s.f.
carne: *sg. ac.* 2,15
cărnurile: *pl. ac.* 2,13; 17,44; 25,11

CARTE: s.f.
cartea: *sg. nom.* în titlu: *Cartea dintâiu a lui Samuil, carea noi întâie a împăraților o numim*
carte: *sg. ac.* rezum. cap.10; 10,25

CASĂ: s.f.
casa: *sg. nom./ac.* 1,19, 21; 2,11, 27, 30, 31, 32, 36; 3,13; rezum. cap.7; 7,1, 2, 3, 17; 9,18; 10,25, 26; 15,34; 17,25; 18,2; 19,9, 11; 20,15, 16; 21,15; 22,1, 11, 14, 15, 16; 23,18; 24,22, 23; 25,1, 35, 36; 27,3
casa: *sg. ac., în sintagma* ***casa Domnului*** 1,24
casăi: *sg. dat.* rezum. cap.2
casii: *sg. gen./dat.* 2,27, 31, 33; 3,12, 14; 18,10; 25,17
casei: *sg. dat.* 2,28
casă: *sg. ac.* 2,35; 25,28; 28,24
casii: *sg. gen., în sintagma* ***casii Domnului*** 3,15
casa: *sg. dat. (cu prep.* ***a + toată***) 9,20

CAȘ: s.m.
cași: *pl. ac.* 17,18

CATEDRĂ: s.f. (astăzi neobișnuit) „jeț”; cf. lat. *cathedra* „jilț”; „catedră”.
cathedra: *sg. ac.* 20,25

(a) CĂDEA: v. II
să cază: *conj. prez. 3.sg.* 17,32
căzând: *gerunziu* rezum. cap.1; rezum. cap.4; rezum. cap.11; 20,41
au căzut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,19; 4,10, 18; rezum. cap.5; 10,20, 21; 17,49, 52; 19,24; 25,23, 24; 28,20; 31,1
căzuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 4,19
cădea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 14,13; 21,13
va cădea: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,45
voiu cădea: *ind. viit.I. 1.sg.* 27,1

CĂDERE: s.f.
cădeare: *sg. nom.* 4,17; 6,9

CĂLĂREȚ: s.m.
călărești: *pl. nom./ac.* 8,11; 13,5

CĂLĂTOR: s.m.
călătorilor: *pl. dat. adn.* 24,4

(a) CĂLCA: v. I
calcă: *ind. prez. 3.pl.* 5,5
călcat-aț: *ind. pf.c. 2.pl.* 14,33

CĂLCÂI: s.n.
călcâiul: *sg. ac.* 2,29

CĂLDARE: s.f.
căldare: *sg. ac.* 2,14

CĂMILĂ: s.f.
cămila: *sg. ac.* 15,3
cămile: *pl. ac.* 27,9; 30,17

CĂPETENIE: s.f.
căpeteniile: *pl. nom./ac.* 2,8; 18,30; rezum. cap.29; 29,3, 4, 9
căpetenie: *sg. nom./ac.* 10,1; 22,2
căpeteniii: *sg. gen.* 14,50
căpetenia: *sg. nom.* 17,55; 26,5

CĂPRIOARĂ: s.f.
căprioarele: *pl. nom.* 24,3

CĂRUȚĂ: s.f.
căruțelor: *pl. dat. adn.* 8,11

CÂINE: s.m.; var. (Reg.) **CÂNE**
câne: *sg. nom./ac.* 17,43; 24,15

CÂMP: s.n./s.m.
câmpuri *s.n. pl. ac.* 4,2; 14,15
câmpii: *s.m. pl. nom.* 5,6
câmpul: *sg. ac.* 6,14, 18
câmp: *sg. ac.* 11,5; 19,3; 20,5, 11, 24, 35; 30,11

CÂMPIE: s.f.
câmpii: *pl. ac.* 23,24

(a) CÂNTA: v. I
cântând: *gerunziu* 18,6
cânta: *ind. imp. 3.pl.* 18,7; 21,11; 29,5

(a) CÂȘTIGA: v. I
am câștigat: *ind. pf.c. 1.sg.* 16,1
câștigați: *imperativ 2.pl.* 16,17

CEAS: s.n.
ceas: *sg. ac.* 4,20; 9,16

CEATĂ: s.f.
ceatelor: *pl. gen.* 17,8
ceata: *sg. ac.* 29,2

CER: s.n.; var. **CERIU**
ceriuri: *pl. ac.* 2,10
ceriu: *sg. ac.* 5,12; rezum. cap.12
ceriului: *sg. gen./dat.* 17,44, 46

CERBICE: s.f.
cerbicile: *pl. nom.* 4,18

(a se) CERCA: v. I
cercând: *gerunziu* rezum. cap.9; 14,17; 25,29

cearcă: *imperativ 2.sg,.* 9,3
a cerca: *inf. prez.* 10,2, 14; 23,25; 26,20; 27,1, 4
au cercat: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,21; 20,16
cercatu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,14
cercaţi: *imperativ 2.pl.* 14,17; 28,7
vor cerca: *ind. viit.I. 3.pl.* 16,16
cearcă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 19,2; 20,1; 24,10; 25,26
va cerca: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,6; 22,23
cearce: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 20,15
vei fi cercat: *pasiv ind. viit.I. 2.sg.* 20,18
(să) va cerca: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,19
(să) cearcă: *ind. prez. 3.pl.* 21,5
cerca-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,23
cerca: *ind. imp. 3.sg.* 23,14
să cearce: *conj. prez. 3.sg.* 23,15
voiu cerca: *ind. viit.I. 1.sg.* 23,23
să cerce: *conj. prez. 3.pl.* 26,2

(a) CERCETA: v. I
au cercetat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,21
vei cerceta: *ind. viit.I. 2.sg.* 17,18
voiu cerceta: *ind. viit.I. 1.sg.* 20,12; 28,7

CERCETARE: s.f.
cercetarea: *sg. ac.* 24,3

(a) CERE: v. III
ceare: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.8
ceruse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 8,10
aţi cerut: *ind. pf.c. 2.pl.* 8, 18; 12, 13
cerând: *gerunziu* 12,17
am cerut: *ind. pf.c. 1.pl.* 12,19

CERERE: s.f.
cearerea: *sg. ac.* 1,17, 27

(a se) CERTA: v. I
au certat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,13
ceartă: *ind. prey. 3.sg.* rezum. cap.12
să (mă) cert: *conj. prez. 1.sg.* 12,7

CERTARE: s.f.
certarea: *sg. nom.* 4,2
certare: *sg. ac.* 4,2; 14,20; 17,8
certării: *sg. gen.* 17,22

CETATE: s.f.
cetatea: *sg. nom./ac.* 1,3; 4,13; 6,18; 8,22; 9,6; 15,5; 20,6; rezum. cap.21; 22,19; 23,10; rezum. cap.27; 27,5; 28,3
cetăţii: *sg. gen./dat.* 4,13; 9,11, 14, 27; 16,4
cetate: *sg. ac.* 5,6, 9, 12; 9,10, 12, 13, 14; 10,5; 20,29, 40, 43; 22,4, 5; 23,7; 30,3
cetăţ: *sg. gen.* 5,9, 12
cetăţilor: *pl. gen.* 6,18
cetăţile: *pl. nom./ac.* 7,14; 18,6; 27,5; 30,29; 31,7

(a se) CHEMA: v. I
au chemat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,20; 3,4, 8, 10, 16; 4,21; 6,2; 7,12; 9,26; 16,5, 8; 19,7; 20,29; 23,28; 29,6
(să) cheamă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3; 20,19
ai chemat: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,5, 6, 9
am chemat: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,5, 6; 9,24; 28,15
a chema: *inf. prez.* 3,6
ar fi chemând: *cond. prez. perifr. 3.sg.* 3,9
va chema: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,9
chemase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 3,10
(să) chema: *ind. imp. 3.sg.* 9,9
sânt chemaţ: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 9,13
fusease chemaţ: *pasiv ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 9,22
chiiamă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.11
chema-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 12,17
vei chema: *ind. viit.I. 2.sg.* 16,3
să cheme: *conj. prez. 3.sg.* 22,11
chemând: *gerunziu* rezum. cap.26

CHIAR: adv. „clar"
(mai) chiar: 14,19

CHIMVAL: s.n.
chimvalul: *sg. nom.* 10,5
chimvale: *pl. ac.* 18,6

CHINEU: s.m. (cf. **Indice** Fc)
chineului: *sg. dat.* 15,6
chineul: *sg. nom.* 15,6

CHIP: s.n.
chip: *sg. ac., în loc. adv.* ***într-alt chip*** „altfel", „altminteri" 2,16; 19,17; 25,34; 29,4
chip: *sg. ac., în loc. adv.* ***în ce chip*** „cum" 6,2; 12,8
chip: *sg. ac., în loc. adv.* ***într-acesta chip*** „în felul acesta", „astfel" 6,10
chipul: *sg. nom., în sintagma* ***chipul cioplit*** 19,16

CHITARĂ: s.f. „lăută"; aici prima atestare; cf. MDA, unde unde prima atestare este în *Lesicon romanesc-latinesc-unguresc-nemţesc...*, Buda, 1825.
chithara: *sg. nom.* 10,5

CINSTE: s.f.
cinste: *sg. ac.* rezum. cap.6

(a) CINSTI: v. IV; var. (Reg.) **(a) CISTI**
ai cinstit: *ind. pf.c. 2.sg.* 2,29
cinsteaşte: *imperativ 2.sg.* 15,30
am cistit: *ind. pf.c. 1.sg.* 25,35

CINSTIT, -Ă: adj.
cinstit: *m. sg. nom.* 9,6

CIOPLIT, -Ă: adj.
cioplit: *n. sg. nom., în sintagma* ***chipul cioplit*** 19,16

CIURDĂ: s.f.
ciurde: *pl. ac.* 15,9
ciurdelor: *pl. gen./dat.* 15,14, 15
ciurdă: *sg. ac.* 16,2
ciurdele: *pl. ac.* 30,20

CLOPOŢEL: s.n.
clopoţeale: *pl. ac.* 18,6

(a) COACE: v. III
au copt: *ind. pf.c. 3.sg.* 28,24

COASTĂ: s.f. (la obiecte) „latură"
coastele: *pl. ac.* 6,8; 23,26

(a se) COBORÎ: v. IV; var. (Înv.) **(a se) POGORÎ**
pogorâţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 6,21
(s-)au pogorât: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 9,25; 22,1; 23,25; 25,1, 23; 26,2
pogorându(-să): *gerunziu* 9,27; 25,20
(să) vor pogorî: *ind. viit.I. 3.pl.* 10,5; 13,12
(te) vei pogorî: *ind. viit.I. 2.sg.* 10,8; 20,19
(mă) voiu pogorî: *ind. viit.I. 1.sg.* 10,8; 26,6
(să) pogorea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 13,20; 21,13
(vă) pogorâţi: *imperativ 2.pl.* 15,6
(s-)ar fi pogorât: *cond. pf. 3.sg.* 15,12
să (să) pogoară: *conj. prez. 3.sg.* 17,8; 23,8; 29,4
(te-)ai pogorât: *ind. pf.c. 2.sg.* 17,28
(să) pogoară: *ind. prez. 3.sg.* 17,55; 30,24
(să) pogorâse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 23,6
(să) va pogorî: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,11; 26,6
a (te) pogorî: *inf. prez.* 23,20
pogoară(-te): *imperativ 2.sg.* 23,20

(să) pogorâia: *ind. imp. 3.pl.* 25,20
pogorându(-se): *gerunziu* 26,10

CODRU: s.m.
codru: *sg. ac.* 14,25, 26
codrul: *sg. ac.* 22,5

COIF: s.n.
coif: *sg. nom./ac.* 17,5, 38

COLO: adv.
colo: 20,37

(a) CONĂCI: v. IV; var. **(a) CONOCI** (cf. **Indice** Jd)
să conocească: *conj. prez. 3.sg.* 23,8

CONTĂŞ: s.n.; var. **CONTUŞ**
contuşului: *sg. gen.* 15,27

(a se) CONTENI: v. IV
(ne-)am contenit: *ind. pf.c. 1.pl.* 21,5

COPIL: s.m.; „băiat sau fată până la adolescență"; (Înv.) „servitor"
copilul: *sg. nom./ac.* 2,13, 15; 9,5, 7, 8, 10, 22; 10,14; 20,21, 36, 37, 38, 41
copiilor: *pl. gen./dat.* 2,17; 21,2, 5; 25,10, 13, 19, 27
copil: *sg. nom./ac.* 2,18; 17,56; 20,35, 36; 30,13
copii: *pl. ac.* 9,3; 16,18
copilului: *sg. gen./dat.* 9,27; 20,22, 37, 38, 40
copiii: *pl. nom./ac.* 21,4; 25,8, 9, 12, 14, 25, 40

COPIL: adj. (accentuat **CÓPIL**) (aici) „străin"
copil: *m. sg. nom.* 17,4, 23

COPILĂ: s.f.
copile: *pl. nom.* 25,42

CORN: s.n.
cornul: *sg. nom./ac.* 2,1, 10; 16,1, 13

COROANĂ: s.f.; var. **CORONĂ**
coronă: *sg. ac.* 23,26

CORT: s.n.
cortului: *sg. gen.* 2,22
cortul: *sg. ac., în sintagma* ***cortul Domnului*** 21,7
cort: *sg. ac.* 26,5, 7

COT: s.m.
coţi: *pl. ac.* 17,4

(a) CREDE: v. III
a creade: *inf. prez.* rezum. cap.27
au crezut: *ind. pf.c. 3.sg.* 27,12

CREDINCIOS, -OASĂ: adj.
credincios: *m. sg. nom./ac.* 2,35; 3,20; 22,14
credincioasă: *f. sg. ac.* 2,35; 25,28

CREDINŢĂ: s.f.
credinţa: *sg. ac.* 26,23
credinţă: *sg. ac.* rezum. cap.28

(a) CREŞTE: v. III
creştea: *ind. imp. 3.sg.* 2,26; 14,19
au crescut: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,19

CRUD, -Ă: adj.
crudă: *f. sg. ac.* 2,15

(a) CRUŢA: v. I
cruţând: *gerunziu* rezum. cap.15

(a) CUGETA: v. I
cugeta: *ind. imp. 3.sg.* 18,17, 25

(a) CULEGE: v. III
au cules: *ind. pf.c. 3.sg.* 20,38

(a se) CUNOAŞTE: v. III „a (se) afla (ceva/cine este cineva)"; „a avea relații sexuale"
au cunoscut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,19; 3,20; 4,6; 26,17
(să) cunoaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3; rezum. cap.12
cunoscuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 3,13; 10,11
am cunoscut: *ind. pf.c. 1.sg.* 17,28
să cunoască: *conj. prez. 3.sg.* 17,47
voiu cunoaşte: *ind. viit.I. 1.sg.* 20,9
cunoaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.24
cunoaşte: *imperativ 2.sg.* 24,12
cunoscând: *gerunziu* rezum. cap.26

(a) CUPRINDE: v. III
au cuprins: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,7; 18,10
[era] cuprinşi: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 22,2

(a) CURA: v. I „a curge"
curând: *gerunziu* 14,26

CURAT, -Ă: adj.
curat: *m. sg. nom.* 20,26
curaţi: *m. pl. nom.* 21,4

(a se) CURĂŢI: v. IV „a înlătura murdăria sau impuritățile de pe ceva sau de pe sine"; „a defeca"
(să) va curăţi: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,14
a curăţi: *inf. prez.* 24,4

CURĂŢIT, -Ă: adj.
curăţit: *m. sg. nom.* 20,26

CURÂND: adv.
curând: 20,38

CURGERE: s.f. „trecere"
curgerea: *sg. ac.* 1,20

CURTE: s.f.
curţile: *pl. ac.* 23,1

CURTEAN: s.m.
curteanilor: *pl. dat.* 8,15

CUVÂNT: s.n.
cuvântul: *sg. nom./ac.* 1,23; 3,1, 7, 21; 8,6; 9,10, 21, 27; 10,16; 12,15; 15,10, 13, 23, 24, 26; 18,8; 20,23; 21,8; 30,24
cuvânt: *sg. nom./ac.* 3,11, 17; 17,27, 29, 30; 20,2; 21,2; 25,36
cuvintele: *pl. ac.* 3,17, 18, 19; 8,10, 21; 11,4, 5, 6; 17,11, 31; 18,26; rezum. cap.19; 19,7; 21,12; 24,8, 10; 25,9, 12, 37; 28,21
cuvinte: *pl. ac.* 16,18; 17,23; 18,24; 24,17; 25,5; 30,21

D

(a se) DA: v. I
au dat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,4, 5, 25, 27; 9,22; 12,9, 13, 18; 14,10, 12; 15,28; 18,4, 8, 11, 27; 20,40; 21,6; 22,10; 23,14; 24,11, 19; 25,44; 26,23; 27,6; 30,11, 23
vei da: *ind. viit.I. 2.sg.* 1,11; 2,16; 14,37; 30,15
voiu da: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,11; 17,44, 46; 18, 17, 21; 25,11
(s-)au dat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,5; 7,14; 18,19
va da: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,10; 8,14; 12,17; 17,25, 26, 46, 47; 22,7; 28,17
am dat: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,28; 9,23; 21,2
veţi da: *ind. viit.I. 2.pl.* 6,5

or da: *ind. viit.I. 3.pl.* 10,4
dați: *imperativ 2.pl.* 11,12; 17,10
(să) vor da: *ind. viit.I. 3.pl.* 17,27
dat-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 18,8
a da: *inf. prez.* 18,25; 23,20
ați dat: *ind. pf.c. 2.pl.* 22,13
oiu da: *ind. viit.I. 1.sg.* 23,4; 24,5
dat(u-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 23,7
da(-)-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 23,11
vor da: *ind. viit.I. 3.pl.* 23,12
ai dat: *ind. pf.c. 2.sg.* 24,18
vom da: *ind. viit.I. 1.pl.* 30,22
să dăm: *conj. prez. 1.pl.* 6,4; 9,7, 8
dă: *imperativ 2.sg.* 2,15; 8,6; 9,23; 14,41; 21,3, 9; 25,8, 27
dă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.18; rezum. cap.25
dându(-să): *gerunziu* rezum. cap.10
dându(-se): *gerunziu* rezum. cap.12
deaie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 1,17
dea: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 2,20
să dea: *conj. prez. 3.sg.* 8,15
să (să) dea: *conj. prez. 3.sg.* 18,19; rezum. cap.23
deie(-)(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 27,5

DAR: s.n.
darurile: *pl. ac.* 2,29
daruri: *pl. ac.* 3,14; rezum. cap.6; 8,3; 10,27; 30,26
dar: *sg. ac.* 9,7; 12,3

DARDĂ: s.f. (Înv.) „armă albă, ca o suliță scurtă, prevăzută cu vârf de oțel, folosită în evul mediu"; (Înv.) „săgeată"
dardă: *sg. ac.* (în *Vulgata este hasta*, cuvânt împrumutat de traducători în alte cărți biblice; vezi Ir 46,3) 17,45

DAT, -Ă: adj.
date: *f. pl. ac.* rezum. cap.21

DATOR, -TOARE: adj.; var. (Înv.) **DEATOR, TOARE**
deatori: *m. pl. nom.* 6,3

DATORIE: s.f.; var. (Înv.) **DEATORIE**
datorii: *pl. ac.* 22,2
deatoria: *sg. ac.* 8,9

DĂRAB: s.n.; var. **DĂRAB** (Reg.) „bucată"
dărăburi: *pl. ac.* 11,7; 15,33

DEAL: s.n.
dealul: *sg. ac.* 23,19; 26,1

DEASUPRA: prep.
deasupra: *prep.* 17,51

DEGRABĂ: adv.
degrabă: 20,6, 19, 29; 25,34

DEMULT: adv.
demult: 27,8

DEOSEBI: adv.
deosebi: 9,23

DEPARTE: adv.
departe: 2,30; 12,23; 20,2, 9; 22,15; 26,13

(a se) DEPĂRTA: v. I
depărtează(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 2,3
(să) departă: *ind. prez. 3.sg.* 6,3
(nu vă) depărtareț: *imperativ prohib. 2.pl.* 12,20
depărtați(-vă): *imperativ 2.pl.* 15,6
(s-/S-)au depărtat: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,6; 16, 14; 28, 15, 16
(să) depărta: *ind. imp. 3.sg.* 16,23
(să) depărtase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 18,12
au depărtat: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,13

DEPĂRTAT, -Ă: adj.
depărtat: *m. sg. nom.* rezum. cap.30

(a se) DEPRINDE: v. III
(m-)aș deprinde: *cond. prez. 1.sg.* 20,20

DESĂVÂRȘIT: adv.
desăvârșit: 20,33

(a) DESCHIDE: v. III; var. **(a) DEȘCHIDE**
au deșchis: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,15

DESCHIS, -Ă: adj.; var. **DEȘCHIS, -Ă**
deșchis: *m. sg. nom.* 2,27

(a se) DESCOPERI: v. IV
(m-)am descoperit: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,27

DESCOPERIRE: s.f.
descoperirea: *sg. ac.* rezum. cap.3

(a se) DESFĂTA: v. I
desfătatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,1

(a SE) DESPĂRȚI: v. IV
desparte: *ind. prez. 3.sg.* 15,32
(ne) despărțim: *ind. prez. 1.pl.* 20,3
Desparte: *ind. prez. 3.sg., în s. propr.* ***Piatră ce Desparte*** 23,28

(a) DESPICA: v. I; var. (Reg.) **(a) DEȘPICA**
deșpicându-: *gerunziu* rezum. cap.11

DESTUL: adv.
destul: 25,15; 30,22

DEȘERT, DEȘARTĂ: adj./s.
deșert: *adj. n. sg. nom./ac.* 6,3; 20,25, 27
deșarte: *adj. n. pl. nom.* 12,21
deșartă: *adj. f. sg. ac.* 19,10
deșert: *adj. în loc. adv.* ***în deșert*** „inutil"; „în zadar" rezum. cap.20
(ceale) deșarte: *s.n. pl. ac.* 12,21

(a se) DEȘTEPTA: v. I „a ridica", „a se trezi"
deșteaptă: *ind. prez. 3.sg.* 2,8
voiu deștepta: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,35; 3,12
(s-)ar deștepta: *cond. prez. 3.sg.* 26,12
a deștepta: *inf. prez.* rezum. cap.28
deșteaptă: *imperativ 2.sg.* 28,8, 11
oi deștepta: *ind. viit.I. 1.sg.* 28,11
să (mă) deștept: *conj. prez. 1.sg.* 28,15

(a se) DEZBRĂCA: v. I
(s-)au dezbrăcat: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,4; 19,24

(a se) DEZNĂDĂJDUI: v. IV
(să) dăjnădăjduia: *ind. imp. 3.sg.* 23,26
să dăjnădăjduiască: *conj. prez. 3.sg.* 27,1

(a) DEZRĂDĂCINA: v. I
va dezrădăcina: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,15

(a se) DEZVELI: v. IV (Rar) „a (se) arăta"; „a se dezvălui"
(să) dezvălisă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 3,7, 21
(să) dezvăleaște: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.9
dezvălise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 9,15
voiu dezvăli: *ind. viit.I. 1.sg.* 20,13

DIMINEAȚĂ: s./adv.
demineața: *adv.* 17,16; 19,11

dimineaţa: *adv.* 14,36; 15,12; 20,35; 29,11
dimineaţă: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***(de/la) dimineaţă*** „de vreme”. 1,19; 5,3, 4; 9,19, 26; 17,20; 19,2; 25,37; 29,10
dimineaţa: *s.f. sg. ac.* 3,15;
dimineţii: *s.f. sg. gen., în expr.* ***în straja dimineţii*** „foarte devreme” 11,11
dimineaţă: *s.f sg. ac.* 25,22, 36
dimineţii: *s.f. sg. gen.* 25,34

DIMPOTRIVĂ: adv.; var. (Înv.) **DIMPOTRIVĂ**
dimprotivă: 17,21

DINAINTEA: prep.
dinnaintea: 9,24

DINAPOI: adv.
dinnapoi: 25,19

DINAPOIA: prep.
dinnapoia: 20,37, 38; 24,9

DINĂUNTRU: adv./adj.; var. **DINLONTRU, DINLĂUNTRU**
(cea mai) dinlăuntru: *adj. inv.* 24,4
dinlontru: *adv.* 25,37

DINCOACE: adv.
dincoace: 14,4
dincoace: *adv. în loc. prep.* ***dincoace de*** 20,22

DINCOLO: adv.
dincolea: *adv. în loc. prep.* ***dincolea de*** 14,1
dincolo: *adv. în loc. prep.* ***dincolo de*** 20,22, 37
dincolo: *adv.* 14,4

DINTE: s.m.
dinţi: *pl. ac.* 2,13; 14,4

(a) DOBÂNDI: v. IV
au dobândit: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.27

DOBITOC: s.n.
dobitoacelor: *pl. gen.* 25,11

DOMN: s.m. (s. propriu) „Dumnezeu”
Domnul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,5, 6, 10, 11, 12, 19, 20, 23, 26, 27; 2,1, 2, 3, 6, 7, 10, 12, 20, 21, 25, 27, 30; rezum. cap.3; 3,4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 17, 18, 19, 21; 4,3; rezum. cap.6; 6,19; rezum. cap.7; 7,2, 5, 8, 9, 10, 12; 8,7, 18, 22; 9,15, 17; 10,1, 7, 17, 18, 22, 24; 11,13; rezum. cap.12; 12,5, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 22, 24; rezum. cap.13; 13,13, 14; 14,6, 10, 12, 23, 37, 39, 41, 45; rezum. cap.15; 15,1, 11, 16, 17, 18, 20, 22, 23, 26, 28, 35; 16,1, 2, 4, 7, 8, 9, 10, 12, 18; 17,37, 46, 47; 18,12, 14, 28; 19,5, 6; 20,3, 13, 15, 16, 22, 23, 42; 22,10; 23,2, 4, 11, 12, 21; 24,5, 7, 11, 13, 16, 19, 20, 22; 25,26, 28, 29, 30, 31, 32, 34, 38, 39; 26,10, 11, 16, 19, 23; 28,6, 10, 16, 17, 18; 29,6; 30,6, 8, 23
Domnului: *sg. gen./dat.* rezum. cap.1; 1,3, 7, 9, 11, 15, 19, 21, 22, 28; 2,8, 11, 17, 18, 20, 24; 3,1, 3, 7, 20, 21; 5,6, 9; 6,14, 15, 20; 7,3, 4, 6, 9, 13, 17; rezum. cap.8; 8,10, 21; 9,27; rezum. cap.10; 10,6, 10, 19, 25; rezum. cap.11; 11,6, 7, 15; 12,3, 7, 14, 15, 17, 20, 23; 13,12, 13; rezum. cap.14; 14,3, 6, 33, 34, 35; 15,1, 10, 12, 13, 15, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 30, 31, 33; 16,2, 5, 6, 13, 14, 16, 23; 18,17; 19,9, 20, 23; 20,8, 14, 42; 21,6; 22,17, 21; 23,18; 24,7, 11; 25,28; 26,9, 11, 12, 16, 19, 20, 23, 24; 28,18; 30,26
Domnului: *sg. dat. adn.* 1,3; 6,17
Domnul: *sg. voc., în sintagma* ***Domnul oastelor*** 1, 11
Domnului: *sg. gen., în sintagma* ***Domnului oastelor*** 4, 4; 17, 45
Doamne: *sg. voc.* 3,9, 10; 14,41; 20, 12; 23,10, 11
Domnului: *sg. gen. în sintagmele:* ***casa Domnului/casii Domnului/ cortul Domnului/ sicriul legii Domnului/sicriul leagii Domnului/ sicriul legii Domnului/sicriul Domnului/ sicriiul Domnului/ sicriiului Domnului*** 1,24; 3,15; 4,3, 4, 5; 5, 3, 4; 6, 1, 2, 8, 18, 19, 21; 7, 1, 2; 21,7
Domnul: *sg. dat. (cu prep.* ***la***) 8,6
Domnul: *sg. nom., în sintagma* ***Domnul oastelor*** 15,2
Domnul: *sg. gen. (cu prep.* ***de la***) 16,14

DOMN: s.m.; (apelativ) „termen de politeţe pentru un bărbat”; (Pop.) „stăpân”
domnul: *sg. voc., în sintagma* ***domnul mieu*** 1,15, 26; 25,24, 25, 26, 27, 28, 31; 26,17, 19
domnule: *sg. voc.* 1,26; 22,12
domnul: *sg. nom./ac.* 16,16; 20,38; 26,15, 16, 18; 30,13
domnului: *sg. gen./dat.* 24,11; 25,14, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 41; 29,8, 10
domnii: *pl. ac.* 25,10
domnu-său: *sg. ac.* 29,4

(a) DORMI: v. IV
dormi: *imperativ 2.sg.* 3,5, 6, 9
au dormit: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,5, 9, 15
doarme: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.26
dormea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 26,5, 12
dormind: *gerunziu* 26,5, 7
durmiia: *ind. imp. 3.pl.* 2,22
durmea: *ind. imp. 3.sg.* 3,3

DORMITARE: s.f.
dormitarea: *sg. nom.* 26,12

DOROBANŢ: s.m.; var. (Înv.) **DĂRĂBANŢ**
dărăbanţii: *pl. ac.* 19,11

DOS: s.n.
dosul: *sg. ac.* 4,2; 12,20

(a) DOSI: v. IV
au dosât: *ind. pf.c. 3.sg.* 25,14

DRAHMĂ: s.f.
drahme: *pl. ac.* 9,8

(a se) DREGE: v. III; var (Înv. şi pop.) **(a se) DIREGE**
a să direage: *inf. prez.* 13,21

DREPT, DREAPTĂ: adj./s./adv./prep.; var. **DIREPT, DIREAPTĂ**
drepţi: *adj. m. pl. ac.* 11,2; 18,9
dreaptă: *adj. f. sg. ac.* 12,23; 30,24
(mai) drept: *adj. m. sg. nom.* 24,18
drept: *adj. m. sg. nom.* 29,6
direapta: *s.f. sg. ac., în loc. prep.* ***de-a direapta*** 23,19
dreapta: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***nici spre stânga, nici spre dreapta*** „nicăieri” 6,12
dreapta: *s.f. sg. ac., în loc. prep.* ***de-a dreapta*** 23,24
direpţi: *adv.* rezum. cap.30
drept: *adv.* 6,12; 17,18
direpţi: *prep., în loc. adv.* ***direpţi aceaea*** 25,28

DREPTATE: s.f.
dreptatea: *sg. ac.* 26,23

DRUM: s.n.
drumul: *sg. ac.* 13,18
drum: *sg. ac.* 24,4

(a se) DUCE: v. III
(s-)au dus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,18; 2,11, 20; 3,5, 6, 8, 9; 6,6; 9,10; 10,26; 14,17, 46; 15,34; 16,13; 17,13, 15, 20; 18,27; 19,10, 12, 18, 22, 23; 20,41, 43; 22,1, 3; 23,5, 16, 24, 25; 24,23; 26,12, 25; 27,2; 28,8; 30,9
să duc: *conj. prez. 1.sg.* 1,22
au dus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,1, 8; 7,1; 9,22; 10,23; rezum. cap.17; 17,57
ducă(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 5,8
ducea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 5,9; 7,10

(să) ducea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 6,12; 7,16; 14,47; 17,41; 23,26
duce: *ind. prez. 3.sg.* 6,12
duceţi: *imperativ 2.pl.* 6,21
va duce: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,16
vom duce: *ind. viit.I. 1.pl.* 9,7
ducându(-te): *gerunziu* 10,2
(te-)ai fost dus: *ind. m.m.c.pf. perifr. 2.sg.* 10,2
să (să) ducă: *conj. prez. 3.sg.* 10,9; 15,27; 20,6
(v-)aţ dus: *ind. pf.c. 2.pl.* 10,14
(să) dusease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 14,3, 15; 30,5
duceţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 15,6; 23,22
a duce: *inf. prez.* 15,22
vei duce: *ind. viit.I. 2.sg.* 17,18
fiind dus: *pasiv gerunziu* 17,32
ducând: *gerunziu* 18,6; rezum. cap.30
(nu) duce: *imperativ prohib. 2.sg.* 20,8
du: *imperativ 2.sg.* 20,40
(să) duce: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.22
(te) du: *imperativ 2.sg.* 22,5
(ne) vom duce: *ind. viit.I. 1.pl.* 23,3
să (ne) ducem: *conj. prez. 1.pl.* 26,11
ducă: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 26,22
dusease: *ind. m..m.c.pf. 3.pl.* 30,2
voiu duce: *ind. viit.I. 1.sg.* 30,15
ducându-: *gerunziu* 30,16

DUH: s.n.
Duhul: *sg. nom., în sintagma* ***Duhul Domnului*** 10,6, 10; rezum. cap.11; 11,6; 16,13, 14; 19,20, 23
duhul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.16; 16,14, 15, 16, 23; 18,10; 19,9; rezum. cap.28; 30,12
duh: *sg. ac.* rezum. cap.18; 28,7

DUMNEZEU: s.m. „Divinitatea"
Dumnezeul: *sg. nom./ac.* 1,17; 2,1, 2, 3, 30; 7,8; 10,18, 19; 12,9, 12, 19; 14,41; 20,12; 23,10, 11; 25,29, 32, 34; 30,6
Dumnezeu: *sg. nom./gen./dat.* 2,25, 26, 27; 3,17; 4,4, 7, 17, 18, 19, 21, 22; 5,12; 9,6, 7, 8, 9, 10; 10,3, 5, 9, 26; rezum. cap.12; 14,15, 36, 44, 45; 16,15; 17,46; 18,10; 22,3, 13, 15; 23,7, 14, 16; 25,22; 26,8; 28,15; 29,9; 30,15
Dumnezeu: *sg. gen., în sintagma* ***sicriul lui Dumnezeu/sicriiul lui Dumnezeu*** 3,3; 4,11, 13; 5,1, 2, 10; rezum. cap.6; 6,11, 15; 14,18
Dumnezeului: *sg. gen., în sintagma* ***sicriiul Dumnezeului*** 5,7, 8, 10, 11; 6,3
Dumnezeului: *sg. gen./dat.* 6,5, 20; 12,14; 13,13; 15,15, 21, 30; 17,26, 36, 45
Dumnezău: *sg. nom.* 10,1

DUMNEZEU: s.m. „zeu"; „idol"
dumnezeilor: *pl. gen./dat.* 4,8; 8,8; 26,19
dumnezeii: *pl. nom./ac.* 4,8; 6,5; 7,3; 17,43
dumnezeului: *sg. gen.* 5,7
dumnezei: *pl. ac.* 28,13

(a) DUREA: v. II
au durut: *ind. pf.c. impers.* 23,21

DURERE: s.f.
durearii: *sg. gen.* 1,16
dureri: *pl. ac.* 4,19

DUS, -Ă: adj.
duse: *f. pl. ac.* 30,3

E

EFOD: s.n. „brâu de mătase, bogat ornamentat, purtat de preoţi la vechii evrei"
efod: *sg. ac.* 2, 18, 28; 14,3; 21,9; 22, 18; 23,6
efodul: *sg. ac.* 23,9; 30,7

EFRATHEU: s.m. „persoană care provine dintr-o regiune deluroasă, în mijlocul Palestinei, în ţinutul lui Ţuf, unde se stabilise tribul lui Efraim" (cf. Anania 2001, p.310).
Efratheul: *sg. nom.* 1,1
efratheului: *sg. gen.* 17,12

EGIPTEAN: s.m./adj.; var. (Înv.) **EGHIPTEAN**
eghipteanilor: *s. pl. gen.* 10,18
eghiptean: *adj. m. sg. nom./ac.* 30,11, 13

F

(a se) FACE: v. III
(să) face: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2; rezum. cap.21
face: *ind. prez. 3.sg.* 2,6, 7
faceţi: *ind. prez. 2.pl.* 2,23
(nu) faceţi *imperativ prohib. 2.pl.* 2,24
să faceţi: *conj. prez. 2.pl.* 2,24
va face: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,35; 8,11, 13; 12,16; 14,6; 17,25; 20,2; 22,3, 7; 25,28, 30; 28,2, 17
fac: *ind. prez. 1.sg.* 3,11
facă: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 3, 17, 18; 14,44; 20,13; 25,22
vom face: *ind. viit.I. 1.pl.* 5,8; 6,2
veţi face: *ind. viit.I. 2.pl.* 6,5; 11,10; 30,23
faceţ: *imperativ 2.pl.* 6,7
fac: *ind. prez. 3.pl.* 8,8
voiu face: *ind. viit.I. 1.sg.* 10,2; 20,4; 28,15
să faci: *conj. prez. 2.sg.* 10,8; 24,5
(să) va face: *ind. viit.I. impers.* 11,7
a face: *inf. prez.* 12,22; 20,8
să facă: *conj. prez. 3.pl.* 13,19
vei face: *ind. viit.I. 2.sg.* 16,3; 20,14; 26,25
să (să) facă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 18,25; 29,4
să fac: *conj. prez. 1.sg.* 24,7; 25,34
faci: *ind. prez. 2.sg.* 25,17
oiu face: *ind. viit.I. 1.sg.* 26,21
face: *inf. prez. fără* ***a*** 28,22
făcea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 1,7; 2,14, 19, 22; rezum. cap.27; 27,8
(s-)au făcut: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,10, 16, 17; 5,6; 7,13; 14,14; 16,21; 18,29; 22,2; 25,37, 42; rezum. cap.27; 27,6; 30,25
(să) făcea: *ind. imp. 3.sg.* 5,9, 12; 10,27
au făcut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,9; 6,9, 10; 8,8; 11,13, 15; 12,6, 7, 24; 14,45; 15,2, 33; 16,4; 18,13; 19,5; 20,32; 22,8; 27,11; 28,9, 18
fă: *imperativ 2.sg.* 1,23; 10,7; 14,7, 36, 40; 20,8
(v-)aţi făcut: *ind. pf.c. 2.pl.* 12,17
aţi făcut: *ind. pf.c. 2.pl.* 12,20
ai făcut: *ind. pf.c. 2.sg.* 13,11; 14,43; 15,6, 19; 20,8, 24,19, 20; 26,16; 28,18
ai fi făcut: *cond. pf. 2.sg.* 13,13
ar fi făcut: *cond. pf. 3.sg.* 14,30
(să) va fi făcut: *ind. viit. ant. 3.sg.* 14,39
am făcut: *ind. pf.c. 1.sg.* 15,11; 17,29; 20,1; 26,18; 29,8
(te-)ai făcut: *ind. pf.c. 2.sg.* 15,17
făcuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 19,18; 31,11
făcând: *gerunziu* 25,28; 26,25

FAGURE: s.m.;var. (Înv.) **FAGUR**
fagurul: *sg. ac.* 14,27

FALCĂ: s.f.
falca: *sg. ac.* 17,35

FAMEN: s.m. „bărbat castrat"; (Spec.) „eunuc"
famenilor: *pl. dat.* 8,15

FAMILIE: s.f.
familiile: *pl. ac.* 9,21
familii: *pl. ac.* 10,19
familia: *sg. ac.* rezum. cap.24

FAPTĂ: s.f.
fapta: *sg. ac.* 15,11

FATĂ: s.f.
fata: *sg. nom./ac.* 14,50; 17,25; rezum. cap.18; 18,17, 19, 27, 28; rezum. cap.25; 25,44
fată: *sg. nom.* 18,20
featelor: *pl. dat.* 1,4
featele: *pl. ac.* 1,16; 8,13; 9,11; 30,3
feate: *pl. ac.* rezum. cap.2; 2,21; 30,6, 19
feate: *pl. gen.* (*cu prep* ***a + num.***) 14,49

FAŢĂ: s.f.
faţa: *sg. nom./ac.* 1,18; 5,3, 4; 7,7; 13,12; 14,25; 16,7; 17,49; 20,41; 24,9; 25,23, 35, 41; 28,14
faţa: *sg. ac., în loc. prep.* (În v.) ***de la faţa*** „ (de) dinaintea" 7,10; 8,18; 17,24; 18,11; 19,8, 10; 21,6, 10, 12; 23,26
faţă: *sg. ac., în loc. adj.* ***de faţă*** „prezent" 12,13; rezum. cap.21; 21,15
faţă: *sg. ac.* 16,12
faţa: *sg. ac., în loc. s.* ***faţa a tot pământul*** „lume" 30,16
feaţii: *sg. gen.* 2,11, 18; 22,4; 31,1
feţii: *sg. gen.* 30,20

FAUR: s.m.
fauri: *pl. ac.* 8,12
faur: *sg. nom.* 13,19

FĂCUT, -Ă: adj.
făcută: *f. sg. ac.* rezum. cap.3

(a) FĂGĂDUI: v. IV
făgăduise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* rezum. cap.1; rezum. cap.18
au făgăduit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,11
am făgăduit: *ind. pf.c. 1.sg.* 21,2
făgăduiaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.26; rezum. cap.28

FĂGĂDUINŢĂ: s.f.
făgăduinţă: *sg. ac.* 1,11
făgăduinţa: *sg. ac.* 1,21; 20,35

FĂGĂDUIT, -Ă: adj.
făgăduitele: *adj. antep. n. pl. ac.* rezum. cap.6

FĂINĂ: s.f.
făină: *sg. ac.* 1,24; 28,24

FĂRÂMĂ: s.f.
fărâmă: *sg. ac.* 30,12

FĂTAT, -Ă: adj.
fătate: *f. pl. ac.* 6,7

FEL: s.n.; var. (Reg.) **FELIU;** (Înv.) **FEALIU**
fealiu: *sg. ac.* 5,7
feliu: *sg. ac., în loc. adj. in v.* ***ce feliu de*** 21,2

FEREASTRĂ: s.f.; var. **FEREASTĂ**
fereastă: *sg. ac.* 19,12

(a) FERI: v. IV
ferise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 13,19

(a) FI: v. IV
era: *ind. imp. 3.sg./pl.* 1,2, 3, 24; 2,11, 17, 22; 3,1, 3, 19; 4,4, 13, 15, 18, 19; 5,4; 6,14, 15, 18; 7,2, 11, 14, 17; 9,1, 2, 4, 5, 10, 22; 13,1, 2, 3, 6, 11, 16, 21, 22; 14,2, 4, 11, 16, 17, 18, 20, 21, 22, 25, 43, 52; 15,9; rezum. cap.16; 16,12; 17,3, 5, 12, 14, 42; 18,4, 12, 14, 27; 20,25, 41; 21,6, 7; 22,2, 6, 9, 11, 20; 23,3, 15, 24, 26; 24,4; 25,2, 3, 7, 16, 21, 36, 44; 26,3, 5, 12, 16; 27,11; 28,20, 21; 29,1, 2; 30,4, 6, 9, 21, 22, 27, 31; 31,7
e: *ind. prez. 3.sg.* 1,26; 9,10; 10,11, 12, 22; 14,39, 41, 45; 15,22; 17,26, 55; 19,5, 6; 20,3, 22, 37; 25,10, 26, 34; 26,10, 16; 28,10; 29,6
eşti: *ind. prez. 2.sg.* 1,14; 17,33, 58; 24,18; 26,14, 15; 28,12; 29,6, 9; 30,13
fiind: *gerunziu* 1,10; 2,27; 13,7; 15,17; rezum. cap.21; 21,15; 22,6, 22; rezum. cap.24; 26,13; rezum. cap.30; 31,8
a fi: *inf. prez.* 1,13; 10,11; 14,17; 17,25; 18,23; 20,9, 26; rezum. cap.21; rezum. cap.28
vei fi: *ind. viit.I. 2.sg.* 1,14; 18,21; 19,3
fie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg./pl.* 2,30; 18,17; 20,2, 9, 23, 42; 22,15; 24,7, 13, 14, 16; 25,6, 26, 41; 26,11; 30,22
să fie: *conj. prez. impers./3.sg./pl.* 2,31; 12,23; 13,14; 14,21; 16,16; 17,37; 18,21, 26, 27; 20,13; 25,6, 24; rezum. cap.29
va fi: *ind. viit.I. impers./3.sg.* 2,32, 34, 36; 8,11, 19; 11,3, 9; 12,15; 14,10; 15,33; 20,2, 7, 12; 23,20, 22; 25,29, 31; 26,8, 9; 30,24
fiţi: *imperativ 2.pl.* 4,9
veţi fi: *ind. viit.I. 2.pl.* 8,17; 12,14; 17,9
vom fi: *ind. viit.I. 1.pl.* 8,20; 17,9
vor fi: *ind. viit.I. 3.pl.* 9,20
voiu fi: *ind. viit.I. 1.sg.* 14,7, 40; 23,17
să fii: *conj. prez. 2.sg.* 15,23, 26
ar fi: *cond. prez. 3.pl.* 17,22
fi-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,36
fii: *imperativ 2.sg.* 18,17, 22
să fiu: *conj. prez. 1.sg.* 18,18
fi: *inf. prez.* 20,9
fi(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 27,12
fost-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,1
au fost: *ind. pf.c. impers./3.sg./pl.* 1,12, 20; 3,2; 4,1, 8; 6,1, 5; 7,2, 10; 8,1, 2; 10,23; 11,1, 8; 14,15, 49, 51; 15,10; 18,1; 19,7, 9, 20, 23; 20,13; 21,5; 22,2, 4; 25,7, 15, 43; 26,21; 27,7; 28,1; 29,3
am fost: *ind. pf.c. 1.sg.* 29,8
fusease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 14,20, 21; 17,21; 19,7
iaste: *ind. prez. impers./3.sg.* 2,2, 3; 3,17, 18, 20; 4,6, 14; 5,7; 6,4; 9,6, 11, 12, 16, 21; 10,5, 7, 24; 12,5, 13, 17; 13,5; 14,41, 45; 15,7, 14, 23; 16,4, 6, 11, 12, 18, 19; 17,29, 33, 46, 47, 56; 18,15, 18, 28; 19,22; 20,1, 5, 8, 18, 22, 29, 31; 21,5, 9; 22,3, 6, 8, 14, 17; 24,2, 7, 11, 12, 17; 25,17, 25; 26,1, 18; 28,7, 14; 29,3, 6
sânt: *ind. prez. 1.sg.* 1,8, 15, 26; 4,16; 9,19, 21; 17,8, 43, 58; 18,18, 23; 22,22; 30,13
sânt: *ind. prez. 3.pl.* 2,8; 4,8; 6,17; 9,19; 10,1; 11,9; 12,2, 21; 16,16; 19,4, 22; 20,6, 22; 21,4; 23,7, 12; 25,11
sânteţi: *ind. prez. 2.pl.* 6,3
sânteţ: *ind. prez. 2.pl.* 26,16
(-)i: *ind. prez. 3.sg.* 2,24; 9,18; 10,12; 11,12; 14,1, 6; 15,29; 17,36; 20,1; 21,1, 9, 11; 23,19; 25,10; 26,11, 15, 16; 27,1; 28,14; 29,5; 30,20
îi: *ind. prez. 3.sg.* 28,14

FIARĂ: s.f.
fierilor: *pl. dat.* 17,44, 46
fiiarălor: *sg. gen.* 13,21

FIER: s.n.
fier: *sg. ac.* 13,19; 17,7
fierul: *sg. nom./ac.* 13,20; 17,7

(a se) FIERBE: v. III
(să) fierbea: *ind. imp. 3.pl.* 2,13
să fiiarb: *conj. prez. 1.sg.* 2,15
au fiert: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,6

FIERT, FIARTĂ: adj.
fiiartă: *f. sg. ac.* 2,15
fierţi: *m. pl. ac.* 25,18

FILISTEU: s.m. (cf. **Indice** Fc)
filistei: *pl. ac.* rezum. cap.4; 4,17; rezum. cap.7; 7,10; 13,20; rezum. cap.14; 14,30, 31, 36, 46; 17,52, 53; rezum. cap.18; 18,25, 27; rezum. cap.23
filistenii: *pl. nom./ac.* 4,1, 6, 7, 10; rezum. cap.5; 5,1, 2; 6,2, 17, 21; 7,7, 10, 11, 13, 14; rezum. cap.13; 13,3, 5, 11, 12, 16, 19;

14,11, 21, 22, 37, 46; rezum. cap.17; 17,1, 3, 21, 51; 23,1, 2, 4, 27; 24,2; 28,1, 4, 15; rezum. cap.29; 29,11; 31,1, 2, 7, 8, 11
filisteilor: *pl. gen./dat.* 4,1, 2; 5,8; 6,1, 5, 12, 16, 18; 7,3, 7, 8, 13, 14; 9,16; 10,5; 12,9; rezum. cap.13; 13,3, 4, 17, 23; 14,1, 4, 11, 19, 47, 52; 17,2, 4, 19, 23, 46; 18,17, 21, 25, 30; 19,8; rezum. cap.23; 23,3, 5, 28; 27,1, 7, 11; 28,5; 29,1, 2, 3, 4, 7, 9, 11; 30,16; 31,1, 9
filisteailor: *pl. gen.* 4,3; 5,11
filisteilor: *pl. voc.* 4,9
filisteu: *sg. nom./ac.* 17,8, 23, 50
filisteul: *sg. nom./ac.* 17,10, 16, 26, 36, 41, 42, 43, 45, 48, 49, 50, 57; 19,5
filisteului: *sg. gen.* 17,11, 32, 33, 37, 40, 48, 54, 55, 57; 18,6
Filisteului: *sg. gen.* 21,9; 22,10

FIU: s.m.
fiiul: *sg. nom./ac.* 1,1, 23; 3,16; 4,16; 7,1; 9,1, 3, 21; 10,2, 21; 13,16, 22; 14,1, 3, 39, 42, 50, 51; 16,18, 19; 17,12, 17, 58; 19,1; 20,27, 30, 31; 22,7, 8, 9, 11, 13; 23,6, 16; 25,10, 17; 26,5, 6, 14; 27,2; 30,7
fiului: *sg. gen.* 1,1; 8,2; 9,1
fii: *pl. nom./ac./gen.* 1,2, 3, 8; rezum. cap.2; 2,5, 21; rezum. cap.4; 4,4, 11, 17; 16,10; 17,12, 13; 30,19
fiilor: *pl. gen./dat.* 1,4; rezum. cap.2; 2,28; 12,12; 14,47; rezum. cap.31; 31,2, 12
fiiu: *sg. nom./ac.* 1,20; 4,20; 9,2; 17,56; 22,20
fiii: *pl. nom./ac.* 2,12, 22, 29; 3,13; 7,4, 6, 7; rezum. cap.8; 8,1, 3, 5, 11; 9,2; 10,18, 27; 11,8; 12,2; 14,18, 49; 15,6; 16,1, 5, 11; 17,2, 19, 53; 26,16, 19; 30,3, 6; rezum. cap.31; 31,1, 2, 6, 7, 8
fiii: *pl. vocativ, în sintagma* ***fiii miei/fii Iemini*** 2,24; 22,7
fiii: *pl. dat.* (cu ***a + num.***) 2,34
fiiul: *sg. voc., în sintagmele* ***fiiul meu/fiiul lui Ahitov*** 3,6; 14,40, 41; 22,12; 24,17; 26,17, 21, 25
fiiului: *sg. gen./dat.* 10,11; 14,3; 16,20; 22,20; 25,8, 44

FLĂMÂND, -Ă: s.m./f.
(cei) flămânzi: *m. pl. nom.* 2,5

FLUIER: s.n. „instrument muzical popular de suflat, alcătuit dintr-un tub subțire de lemn prevăzut cu găuri"; (Pop.) „gambă"; „tibia"
fluierul: *sg. nom.* 10,5
fluierele: *pl. ac.* 17,6

FOAME: s.f.
foame: *sg. ac.* rezum. cap.21

FOALE: s.n.; var. **FOI:** s.m.
foi: *pl. ac.* 25,18

FOC: s.n.
foc: *sg. ac.* 30,1, 3, 14

FOIȘOR: s.n.
foișor: *sg. ac.* 9,25, 26

(a se) FOLOSI: v. IV
vor folosi: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,21

FRATE: s.m.
fratelui: *sg. gen.* 14,3
frați: *pl. ac.* rezum. cap.16
fraților: *pl. gen./dat.* 16, 13; 17,17; 25,6
frații: *pl. nom./ac.* 17,17, 18, 22; 20,29; 22,1
fratele: *sg. nom.* 17,28; 26,6
frații: *pl. voc.* 30,23

FRICĂ: s.f.
frica: *sg. nom./ac.* 5,12; 11,7; rezum. cap.21

FRUMOS, -OASĂ: adj.
frumoase: *f. pl. nom.* 15,9
frumos: *m. sg. nom.* 16,12, 18; 17,42
frumoasă: *f. sg. nom.* 25,3

FRUNTE: s.f.
frunte: *sg. ac.* 17,49
fruntea: *sg. ac.* 17,49

(a) FUGI: v. IV
au fugit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,10; 17,24, 51; 19,8, 12; 20,1; 21,10; 22,1, 20; 29,3; 31,1, 7
am fugit: *ind. pf.c. 1.sg.* 4,16
fugit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,17
fugând: *gerunziu* 14,16; rezum. cap.19; 19,18
fujise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 14,22
să fugă: *conj. prez. 3.sg.* 19,17
fugise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 22,17; 23,13; 27,4; 30,17; 31,7
fugea: *ind. imp. 3.sg.* 23,6
fug: *ind. prez. 3.pl.* 25,10
să fug: *conj. prez. 1.sg.* 27,1
fugi-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 27,1

FURCULIȚĂ: s.f.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la 1792 (după N. Iorga, *Studii și documente cu privire la istoria românilor* [vol. VIII], vol. I-XXXI, București, 1901-1906).
furculiță: *sg. ac.* 2,13
furculița: *sg. nom.* 2,14

FURCUȚĂ: s.f.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la 1803 (după N. Iorga, *Studii și documente cu privire la istoria românilor* [vol. XII], vol. I-XXXI, București, 1901-1906).
furcuțelor: *pl. gen.* 13,21

G

GARAȘ: s.m. „gros"
garaș: *în sintagma* ***statir garaș*** 9,8

(a se) GĂSI: v. IV
au găsit: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,4
veț găsi: *ind. viit.I. 2.pl.* 9,13
(s-)au găsit: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,16
au găsât: *ind. prez. 3.sg.* 14,30
(s-)au găsât: *ind. pf.c. 3.pl.* 14,41
am găsât: *ind. pf.c. 1.sg.* 20,29
negăsându-: *gerunziu* 10,14

(a se) GĂTI: v. IV
(să) gătesc: *ind. prez. 3.pl.* 2,3
gătiți: *imperativ 2.pl.* 7,3; 23,22
gătisă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 13,13
fusease gătiți: *pasiv ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 17,21
gătească: *ind. prez. 3.sg.* 23,9
să (se) gătească: *conj. prez. 3.pl.* 28,1

GĂTIRE: s.f.
gătire: *sg. ac.* rezum. cap. 13

GĂTIT, -Ă: adj.
gătiți: *m. pl. nom.* 17,8

GÂLCEAVĂ: s.f.
gâlcevi: *sg. dat.* 4,14
gâlceavă: *sg. nom.* 14,19

(a) GÂNDI: v. IV
gândind: *gerunziu* 18,11
gândea: *ind. imp. 3.sg.* 20,26
gândească: *ind. prez. 3.sg.* 23,22
am gândit: *ind. pf.c. 1.sg.* 24,11
gândească: *imperativ 2.sg.* 25,17

GÂNDIRE: s.f.
gândirile: *pl. nom.* 2,3

(a) GHICI: v. IV; var. (Mold.; Trans.) **(a) GÂCI**
gâceaşte: *imperativ 2.sg.* 28,8

GHETHEAN: s.m. „locuitor al cetății Gat; una din cele cinci cetăți care alcătuiau o confederație filisteană; situată la 20 de km sud-est de Așdod (Azot)" (cf. Anania 2001, p. 315).
ghethenii: *pl. nom.* 5,8
ghetheanii: *pl. nom.* 5,9

GHICITOR: s.m.
găcitori: *pl. ac.* 6,2
gâcitorilor: *pl. gen.* 15,23
gâcitori: *pl. ac.* 28,3, 9

GINERE: s.m.
ginere: *sg. nom.* 18,18, 22, 23, 26, 27; 22,14
jinerele: *sg. nom.* 18,21

GLAS: s.n.
glasul: *sg. nom./ac.* 1,13; 2,25; 4,6; 8,7, 19, 22; 11,4; 12,1, 14; 15,1, 19, 20, 22; 24,17; 25,35; 28,18, 21, 22, 23
glas: *sg. nom./ac.* 4,6; 15,14; 28,12
glasurile: *pl. ac.* 30,4

(a) GLĂSUI: v. IV
au glăsuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,5

GLOATĂ: s.f.
gloată: *sg. ac.* rezum. cap.6; 6,19; 26,15
gloata: *sg. ac.* 6,19
gloate: *pl. nom.* 13,15
gloatele: *pl. ac.* 28,1

GOL, GOALĂ: adj.
gol: *m. sg. nom.* 19,24

(a se) GONI: v. IV
au gonit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,11; 14,46; 17,52, 53; 23,25; 24,2; 30,10
goni-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 14,37; 30,8
goniiam: *ind. imp. 1.sg.* 17,35
fiind gonit: *pasiv gerunziu* rezum. cap.19
goneaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.23; 26,18
a goni: *inf. prez.* 23,28
gonea: *ind. imp. 3.sg.* rezum. cap.24
goneşti: *ind. prez. 2.sg.* 24,15
gonindu-: *gerunziu* 25,29; rezum. cap.30
(să) goneaşte: *ind. prez. 3.sg.* 26,20
goneaşte: *imperativ 2.sg.* 30,8

GRAI: s.n.
graiul: *sg. nom./ac.* 8,9; 12,15; 15,24; 19,6; 24,17; 26,17
graiuri: *pl. ac.* 12,17, 18
graiurile: *pl. ac.* 15,11, 24; 18,23; 25,24; 26,19

GRANAT, -Ă: adj.; var. **GRĂNAT** (Pop.) „rodie"
grănat: *adj. n. sg. ac., în sintagma* ***măr grănat*** 14,2

GRAS, -Ă: adj.
gras: *m. sg. nom.* 15,32

(a) GRĂBI: v. IV
au grăbit: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,14; 25,18, 23, 42; 28,24
grăbeaşte: *imperativ 2.sg.* 9,12; 20,38; 23,27
grăbit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,48
grăbea: *ind. imp. 3.sg.* 21,8

(a) GRĂI: v. IV
grăia: *ind. imp. 3.sg.* 1,13
am grăit: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,16; 2,30; 3,12; 20,23
a grăi: *inf. prez.* 2,3; 18,1
grăind: *gerunziu* 2,30; 14,19; 17,23
grăiaşte: *imperativ 2.sg.* 3,9, 10; 15,16
au grăit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,17; 8,21; 9,25; 10,25; 11,4; 13,11; 14,12; 15,16; 16,4; 17,31, 32; 18,23, 24; 19,1, 4, 17; 20,1, 26; 24,5; 25,9, 30, 39, 40; 28,17; 29,9
grăiesc: *ind. prez. 3.pl.* 8,7; 24,10
grăiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 9,6
ai grăit: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,21; 28,21
grăise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 10,16
aţ grăit: *ind. pf.c. 2.pl.* 12,1
vor grăi: *ind. viit.I. 3.pl.* 14,9
grăiţi: *imperativ 2.pl.* 12,3; 18,22, 25
voiu grăi: *ind. viit.I. 1.sg.* 19,3; 20,22
grăi: *inf. prez. fără* ***a*** 25,17
grăiască: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 25,24
să grăiască: *conj. prez. 3.pl.* 27,11

GRĂMADĂ: s.f.
grămada: *sg. ac.* 25,29

GRĂSIME: s.f.
grăsimea: *sg. ac.* 2,15, 16
grăsimi: *pl. ac.* 15,22

GRÂU: s.m.
grâu: *sg. ac.* 6,13
grâului: *sg. gen.* 12,17

GREŞEALĂ: s.f.; (Iuz.) **GREŞALĂ**
greşală: *sg. ac.* 6,4, 8, 17

(a) GREŞI: v. IV
au greşit: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,4
greşit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,6

GREU, GREA: adj./adv.
grea: *adj. f. sg. nom.* 5,12
greu: *adj. n. sg. ac.* rezum. cap.8
greu: *adv.* 14,6

GREUTATE: s.f.
greotatea: *sg. nom.* 31,3

GRIJĂ: s.f.; var. **GRIJE**
grije: *sg. ac., în loc. adv.* ***fără grije*** „fără nici un gând neliniștitor" 12,11; 23,19
grijea: *sg. ac.* rezum. cap.13
grije: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu grije*** „cu mare băgare de seamă" 23,22

(a se) GRIJI: v. IV (Trans.) „a se îngrjora"; „a fi preocupat de binele cuiva"
(să) grijeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 9,5; 10,2
(nu te) griji: *imperativ prohib. 2.sg.* 9,20

GROAPĂ: s.f.
gropi: *pl. ac.* rezum. cap.13; 13,6

GROAZĂ: s.f.
groază: *sg. ac.* 31,4

GUNOI: s.n.
gunoiu: *sg. ac.* 2,8

GURĂ: s.f.
gura: *sg. ac.* 1,12; 2,3; 12,14; 14,26, 27; 17,35; 21,13

(a) GUSTA: v. I
gustând: *gerunziu* rezum. cap.14; 14,43
am gustat: *ind. pf.c. 1.sg.* 14,29, 43

H

HAINĂ: s.f.
haina: *sg. ac.* 4,12; 17,39; 18,4
hainelor: *pl. dat.* 15,9
haine: *pl. ac.* 27,9

HAR: s.n.
har: *sg. ac.* 1,18; 16,22; 20,3, 29; 25,8; 27,5

HERUVIM: s.m.
heruvimi: *pl. ac.* 4,4

HETHEU: s.m. (cf. **Indice** Fc)
Hetheul: *sg. nom.* 26,6

HINGHER: s.m.; var. **HENGHER** „persoană însărcinată cu prinderea (și omorârea) câinilor fără stăpân"; (Prin ext.) „călău"
hengheriu: *sg. ac.* 19,20

HOLDĂ: s.f.
holdelor: *pl. dat. adn.* 8,12
holdele: *pl. ac.* 8,15

HORĂ: s.f.
hori: *pl. ac.* 18,6; 21,11; 29,5

HOTAR: s.n.
hotarăle: *pl. ac.* 5,6; 10,2; 11,3; 27,1
hotarălor: *pl. gen.* 6,9
hotarele: *pl. ac.* 6,12; 7,13, 14; 11,7

HRANĂ: s.f.
hrana: *sg. ac.* rezum. cap.25

HRISTOS: *s.m.* „uns" (cf. lat. *christus* „uns")
hristosului: *sg. gen./dat.* 12,3; 24,7
hristosul: *sg. nom.* 16,6

(a) HULI: v. IV
am hulit: *ind. pf.c. 1.sg.* 12,3
ai hulit: *ind. pf.c. 2.sg.* 12,4

I

IAD: s.n.
iad: *sg. ac.* 2,6

IAR: adv.; var. **IARĂ**
iară: 9,8; 19,15, 21; 20,27, 38

IARĂȘI: adv.
iarăși: rezum. cap.2; 14,20; 19,8; rezum. cap.26
iarăș: 3,6; rezum. cap.4; 5,3, 4; 20,3; 23,4

IATĂ: interj.
iată: 2,31; 3,4, 5, 6, 9, 11, 16; 5,3; 8,5; 9,6, 7, 8, 12, 17, 24; 10,1, 10, 22; 11,5; 12,1, 2, 13; 13,10; 14,8, 11, 16, 20, 43; 16,15, 18; 18,17; 19,19, 22; 20,5, 22, 37; 21,9; 22,12; 23,1, 3, 19; 24,2, 5, 11; 25,14, 19, 35, 36, 41; 26,1, 22; 28,9, 21; 30,16

IDOL: s.m.
idolilor: *pl. gen.* 15,23; 31,9

IDUMEU: s.m. (cf. **Indice** Fc)
Idumeul: *sg. nom.* rezum. cap.21; 21,7; rezum. cap.22; 22,9, 18, 22

IED: s.m.
iezi: *pl. ac.* 10,3
ied: *sg. ac.* 16,20

IERI: adv.
ieri: 4,8; 10,11; 14,21; 19,7; 20,27; 21,5

(a) IERTA: v. I
va ierta: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,29

(a) IEȘI: v. IV
au ieșit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,1; 9,26; 11,7; 13,10, 17, 23; 14,41; 17,4; 18,6, 30; 19,24; 23,15; 26,20; 30,21
ieșind: *gerunziu* 7,11; 9,14; 17,20, 55; 19,3, 8; 20,11; 23,13; 24,9
va ieși: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,20; 11,7; 24,14
vom ieși: *ind. viit.I. 1.pl.* 11,3, 10
ies: *ind. prez. 3.pl.* 14,11
ieșindu-: *gerunziu* 16,4
ieșiia: *ind. imp. 3.sg.* 18,5, 13, 16
să ieșim: *conj. prez. 1.pl.* 20,11
ieșiiam: *ind. imp. 1.pl.* 21,5
a ieși: *inf. prez.* 23,13
vei ieși: *ind. viit.I. 2.sg.* 28,1

IEȘIRE: s.f.
ieșirii: *sg. gen.* 18,30
ieșirea: *sg. nom.* 29,6

IN: s.n.
in: *sg. ac.* 2,18; 22,18

INIMĂ: s.f.
inima: *sg. nom./ac.* 1,8, 13; 2,1, 35; 4,13; 6,6; 7,3; 9,19; 12,20, 24; 13,14; 17,32; 21,12; 24,6; 25,36, 37; 27,1; 28,5
inimă: *sg. ac.* 1,10; 10,9; 16,7; 22,2
inimile: *pl. ac.* 6,6; 7,3; 10,26
inimii: *sg. gen.* 17,28; 25,31

(a) INTRA: v. I; var. (Pop.) **(a) ÎNTRA**
au întrat: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,13; 11,11; 12,8; 14,26; 20,43; 24,4; 26,15; 28,21
întră: *ind. prez. 3.pl.* 5,5
întrând: *gerunziu* 9,13; 10,5; 16,6; 19,23; 23,7
întra: *ind. imp. 3.sg.* 13,18; 18,13, 16
să între: *conj. prez. 3.sg.* 17,10
va întra: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,15

INTRARE: s.f.; var. (Înv. și rar) **ÎNTRARE**
întrarea: *sg. nom.* 29,6

ISCOADĂ: s.f.
iscoade: *pl. ac.* 26,4

(a) ISPITI: v. IV
a ispiti: *inf. prez.* 17,39
ispitește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.19

ISRAILTEAN: s.m./adj.
israililteanii: *pl. nom.* rezum. cap.4; 14,22
israilteanii: *pl. nom.* rezum. cap.7; rezum. cap.13; 17,11
israiltenilor: *pl. gen.* 7,13
israilteanilor: *pl. gen.* rezum. cap.13; rezum. cap.29
israiltenii: *pl. nom.* 17,24
israililteani: *adj. m. pl. nom.* 31,7

ISRAILTEANCĂ: s.f.
Iezrailiteanca: *sg. nom.* 30,5
Israililteanca: *sg. nom.* 27,3

(a) IUBI: v. IV
iubea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 1,5; 18,3, 16; 20,17
au iubit: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,21; 18,1, 20

iubăsc: *ind. prez. 3.pl.* 18,22
iubiia: *ind. imp. 3.sg.* 18,28; 19,1
iubeşti: *ind. prez. 2.sg.* 20,30

(a) IZBĂVI: v. IV
izbăveaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.20

IZBÂNDĂ: s.f. „răzbunare"
izbândă: *sg. nom.* 18,25

(a se) IZBÂNDI: v. IV „a se răzbuna"
(mă) voiu izbândi: *ind. viit.I. 1.sg.* 14,24
izbândească: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 24,13
(te-)ai izbândit: *ind. pf.c. 2.sg.* 25,31
să (mă) izbăndesc: *conj. prez. 1.sg.* 25,33

IZVOR: s.n.
izvorul: *sg. ac.* 29,1

Î

(a) ÎMBĂTA: v. I
îmbăta: *ind. imp. 3.sg.* 1,15

(a) ÎMBĂTRÂNI: v. IV
au îmbătrânit: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,1
ai îmbătrânit: *ind. pf.c. 2.sg.* 8,5
am îmbătrânit: *ind. pf.c. 1.sg.* 12,2

(a se) ÎMBLÂNZI: v. IV
a (să) îmblânzi: *inf. prez.* 2,25
am îmblânzit: *ind. pf.c. 1.sg.* 13,12
(să) îmblânzeaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.19; rezum. cap.24; rezum. cap.25
îmblânzându(-să): *gerunziu* 19,6
îmblânzi: *inf. prez. fără* ***a*** 29,4

(a) ÎMBOGĂŢI: v. IV
îmbogăţeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 2,7
va îmbogăţi: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,25

(a se) ÎMBRĂCA: v. I
(să) îmbrăca: *ind. imp. 3.sg.* 17,5
au îmbrăcat: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,38
(s-)au îmbrăcat: *ind. pf.c. 3.sg.* 28,8

ÎMBRĂCAT, -Ă: adj.
îmbrăcat: *m. sg. nom.* 18,4; 28,14
îmbrăcaţi: *m. pl. ac.* 22,18

ÎMBRĂCĂMINTE: s.f.
îmbrăcăminte: *sg. ac.* 2, 19
îmbrăcămintea: *sg. ac.* 28,8

ÎMBUCĂTURĂ: s.f.
îmbucătură: *sg. ac.* 2,36

(a) ÎMPĂCA: v. I
a împăca: *inf. prez.* rezum. cap.20

ÎMPĂRAT: s.m.
împăraţilor: *pl. gen.* în titlu: *Cartea dintâiu a lui Samuil, carea noi întâie a împăraţilor o numim*; 10,18; 14,47; rezum. cap.27; 27,6
împăratului: *sg. gen./dat.* 2,10; rezum. cap.8; 8,9, 11, 18; 12,9; 18,6, 22, 25, 27; 20,29; 21,8, 12; 22,4, 14, 17; 23,20; 26,16, 22; 27,5; rezum. cap.28; 29,3, 8
împărat: *sg. nom./ac.* rezum. cap.8; 8,5, 6, 10, 18, 19, 22; rezum. cap.9; rezum. cap.10; 10,19; 11,15; 12, 1, 13, 17, 19; 15,1, 11, 17, 23, 26, 35; rezum. cap.16; 16,1; 20,5; 25,36
împăratul: *sg. nom./ac.* 8,20; 10,24; rezum. cap.11; 12,2, 12, 13, 14, 25; rezum. cap.15; 15,8, 20, 32; 17,25, 56; 18,25; 20,24, 25; rezum. cap.21; 21,10, 11; rezum. cap.22; 22,3, 11, 15, 16, 17, 18; 25,25; 26,14, 15, 20; rezum. cap.27; 27,2; 28,13
împărate: *sg. voc.* 17,55; 19,4; 26,17, 19
împăratului: *sg. dat. adn.* 18,18, 22, 23, 26; 22,14
împăratule: *sg. voc.* 24,9
împăratul: *sg. voc.* 24,15

(a) ÎMPĂRĂŢI: v. IV
să împărăţesc: *conj. prez. 1.sg.* 8,7
va împărăţi *ind. viit.I. 3.sg.* 8,9, 11; 11,12; rezum. cap.24
împărăţiia: *ind. imp. 3.sg.* 12,12
a împărăţi: *inf. prez.* 13,1
au împărăţât: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,1
să împărăţască: *conj. prez. 3.sg.* 16,1
vei împărăţi: *ind. viit.I. 2.sg.* 23,17; 24,21

ÎMPĂRĂŢIE: s.f.
împărăţia: *sg. nom./ac.* 2,10; rezum. cap.11; 11,14; 13,13, 14; 14,47; 15,28; 18,8; 20,31; 24,21
împărăţiii: *sg. gen.* rezum. cap.10; 10,16, 25
împărăţie: *sg. ac.* rezum. cap.15
împărăţiia: *sg. ac.* 28,17

(a) ÎMPĂRŢI: v. IV
au împărţit: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.30
vor împărţi: *ind. viit.I. 3.pl.* 30,24

(a) ÎMPIEDICA: v. I
împiedeca: *ind. imp. 3.pl.* 2,17

ÎMPOTRIVĂ: adv./prep.; var. (În v. şi pop.) **ÎMPROTIVĂ**
împrotiva: *prep.* 2,25; rezum. cap.3; 3,12; 4,2; 7,10; 11,1; 12,5, 7, 9, 23; rezum. cap.13; 13,4, 5, 17; rezum. cap.14; 14,47, 52; 15,18; rezum. cap.17; 17,2, 8, 19, 28, 32, 33, 48; 19,8; 20,1, 9, 13; 22,8; 23,28; 24,10, 12; 26,19; 27,11, 12; 29,4; 30,14; 31,1
împrotivă: *adv.* 14,39; 15,2, 23

ÎMPOTRIVITOR: s.m.; var. **ÎMPROTIVITOR**
împrotivitori: *pl. nom.* rezum. cap.29; 29,4

ÎMPREJUR: adv./prep.; var. (În v.) **ÎMPREGIUR**
împregiur: *adv.* 5,8, 9; 17,36
împrejur: *adv. în loc. adj./loc. s.* ***netăiaţ/netăiaţi/netăiate împrejur*** 14,6; 17,26, 36; rezum. cap. 18
împrejurul: *prep.* 10,1
împregiur: *adv. în loc. adj.:* ***netăiat/netăiate/netăiaţi împregiur*** 17,36; 18,25; 31,4
împregiurul: *prep.* 22,6, 17; 26,7

ÎMPRESĂRAT, -Ă: adj. (Înv.) „presărat"
împrăsărat: *n. sg. ac.* 4,12

(a) ÎMPRESURA: v. I
am împresurat: *ind. pf.c. 1.sg.* 12,3
ai împresurat: *ind. pf.c. 2.sg.* 12,4

(a se) ÎMPREUNA: v. I
(s-)au împreunat: *ind. pf.c. 3.pl.* 17,1
(să) împreunează: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.18

ÎMPREUNĂ: adv.
împreună: 2,9; 5,9; 22,8, 13; 23,3; rezum. cap.25

(a) ÎMPROŞCA: v. I
a împroşca: *inf. prez.* 30,6

(a) ÎMPRUMUTA: v. I
am împrumutat: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,28

va fi împrumutat: *pasiv ind. viit.I. 3.sg.* 1,28
ai împrumutat: *ind. pf.c. 2.sg.* 2,20

ÎMPRUMUTARE: s.f.
împrumutarea: *sg. ac.* 2,20
împrumutare: *sg. ac.* 24,20

(a) ÎMPUȚINA: v. I; var. (Neob.) **(a) ÎMPUȚÂNI:** v. IV
împuțâni: *inf. prez. fără* ***a*** 14,6

ÎNAINTE: adv./prep.; var. (Reg.) **MAINTE; NAINTE**
înaintea: *prep.* rezum. cap.1; 1,9, 15, 19, 22, 26; 2,11, 17, 18, 28, 30, 35; 3,1; 4,3; rezum. cap.5; 5,3, 4; 6,20; 7,6; 8,20; 9,12; rezum. cap.10; rezum. cap.16; 16,6, 8, 10, 16, 21, 22; 17,7, 31, 41, 57; 18,13, 16; rezum. cap.19; 19,7, 24; 21,13; 22,4; 23,18; 25,19, 23; 26,19, 20; 28,22, 25; 29,6, 8; 30,20; 31,1
naintea: *adv. în loc. adv.* ***mai naintea*** 3,3
înainte: *adv. în loc. adv.* ***mai înainte*** 8,9; 9,15; 16,11; 23,22, 24
înainte: *adv. în sintagma* ***înainte alergători;*** vezi **ALERGĂTOR** 8,11
înainte: *adv.* 15,32; 16,4; 18,7
nainte: *adv. în loc. adv.* ***mai nainte*** rezum. cap.2; 3,13; rezum. cap.8
înainte: *adv. în loc. adv.* ***de aci înainte*** „de acum încolo” 16,13
înainte: *adv. în sintagmele* ***înainte-ardere/pânile punerii înainte*** 13,9; rezum. cap.21; 21,6
mainte: *adv.* 17,30; 20,2

ÎNALT, -Ă: adj./s.
înalte: *s.n. pl. ac.* 2,3
(cel) înalt: *s.n. sg. ac.* „înălțime” 9,12
înalți: *adj. m. pl. gen.* 4,8
(mai) înalt: *adj. m. sg. nom.* 10,23
înalte: *adj. f. pl. nom.* 14,4
înalt: *adj. m. sg. nom.* 17,4

(a se) ÎNĂLȚA: v. I
(s-)au înălțat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,1
înalță: *ind. prez. 3.sg.* 2,7
va înălța: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,10

ÎNĂLȚIME: s.f.
înălțime: *sg. ac.* 9,13, 14, 19, 25
nălțime: *sg. ac.* 10,5, 13
înălțimea: *sg. ac.* 16,7

ÎNĂUNTRU: adv.; var. (Înv.) **ÎNLĂUNTRU, ÎNLONTRU**
înlăuntru: 7,1; 19,7; 20,8
înlontru: 21,7, 15

(a) ÎNCĂLECA: v. I
încălecase: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 30,17

(a) ÎNCĂLZI: v. IV
va încălzi: *ind. viit.I.* 11,9
ar încălzi: *cond. prez. 3.sg.* 11,11

ÎNCĂRCAT, -Ă: adj.
încărcat: *m. sg. nom./ac.* 16,20; 17,20

(a) ÎNCĂRUNȚI: v. IV; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Gherasim Gorjan, *Halima sau povestiri mitologhicești arabești, pline de băgări de seamă și de întîmplări foarte frumoase și de mirare...*, tom IV, București, 1838.
am încărunțit: *ind. pf.c. 1.sg.* 12,2

(a se) ÎNCEPE: v. III
înceape-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,12
începându(-să): *gerunziu* 4,2
au început: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,10; 11,1; 14,35; 17,39; 18,15, 29; 19,20
începuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 13,1
am început: *ind. pf.c. 1.sg.* 22,15; 30,13
vom începe: *ind. viit.I. 1.pl.* 29,4
începând: *gerunziu* 29,10

ÎNCEPUT: s.n.
începutul: *sg. ac.* 18,30

ÎNCEPUT, -Ă: adj.
începută: *f. sg. ac.* 24,8

ÎNCET: adv.
încet: rezum. cap.3; 14,19

(a) ÎNCETA: v. I
(nu) înceta: *imperativ prohib. 2.sg.* 7,8
au încetat: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,13
(nu) încetând: *gerunziu (forma negativă cu* ***nu****, în loc de* ***ne-****)* rezum. cap.12
(să) încet: *conj. prez. 1.sg.* 12,23
încetând: *gerunziu* 23,28
să înceate: *conj. prez. 3.sg.* 27,1

(a se) ÎNCHIDE: v. III
închisease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 1,5, 6
închideți: *imperativ 2.pl.* 6,7
au închis: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,10
(s-)au închis: *ind. pf.c. 3.sg.* 23,7
închis-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 26,8

(a se) ÎNCHINA: v. I
să (să) închine: *conj. prez. 3.sg.* 1,3
(s-)au închinat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,19, 28; 15,31; 20,41; 24,9; 25,23, 41; 28,14]
să (mă) închin: *conj. prez. 1.sg.* 15,25, 30

ÎNCHINARE: s.f.
închinării: *sg. gen., în sintagma* ***închinării idolilor*** (cf. *lat. idolatria, -ae*) 15,23

ÎNCHINĂCIUNE: s.f.
închinăciune: *sg. ac.* 13,10

(a se) ÎNCINGE: v. III „a-și prinde o armă de mijlocul corpului cu o curea”; (Fig.) „a înconjura din toate părțile”, „a împresura”, „a încercui”; (Înv.) „a învesti cu o demnitate, cu o putere”
(s-)au încins: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,4; 25,13
încingea: *ind. imp. 3.pl.* 23,26
încingă(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 25,13

ÎNCINS, -Ă: adj. „înfășurat peste mijloc sau peste altă parte a corpului cu o cingătoare, cu un brâu etc.”
încins: *m. sg. nom.* 2,18; 17,39

(a se) ÎNCLEIA: v. I; var. **(a se) ÎNCLEI:** v. IV „a se lipi”; „a se lega (sufletește)”
(s-)au încleit: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,1

ÎNCOACE: adv.
încoace: *adv. în loc. adv.* ***(și) încoace și încolo*** „dintr-o parte în alta” 14,16; 23,13

ÎNCOLO: adv.
mai încolo: 10,3
încolo: *adv. în loc. adv.* ***(și) încoace și încolo*** „dintr-o parte în alta” 14,16; 23,13

(a) ÎNCONJURA: v. I; var. (Reg.) **(a) ÎNCUNJURA**
încungiurând: *gerunziu* 7,16

ÎNCOTRO: adv.; var. (Înv.) **ÎNCĂTRO**
încătro: 10,14; 14,3, 7; 30,13

(a) ÎNCREDINȚA: v. I
au încredințat: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,20

ÎNCUIETOARE: s.f.
încuietori: *pl. nom.* 23,7

ÎNDATĂ: adv.
îndată: 9, 13; 20,12; 23,25; 28,20

ÎNDĂRĂT: adv.; var. **ÎNDĂRĂPT**
îndărăpt: 4,18; rezum. cap.5; 6,3, 21; rezum. cap.7; 7,14; 25,12; rezum. cap.26; rezum. cap.29; rezum. cap.30; 30,19

ÎNDEMN: s.n.
îndemnul: *sg. ac.* rezum. cap.7

(a) ÎNDEMNA: v. I
îndeamnă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.12

ÎNDOIALĂ: s.f.
îndoială: *sg. ac., în loc. adv.* ***fără (de) îndoială*** „cu siguranță” 9,6; 14,39; 22,22; 30,8

(a) ÎNDRĂZNI: v. IV
au îndrăznit: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,36
neîndrăznind: *gerunziu* rezum. cap.27

(a se) ÎNDREPTA: v. I
(s-)au îndreptat: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,13

(a se) ÎNFIGE: v. III
(s-)au înfipt: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,49

ÎNFIPT, -Ă: adj.
înfiptă: *f. sg. ac.* 26,7

(a) ÎNFRÂNGE: v. III
au înfrământ: *ind. pf.c. 3.sg.* 24,8

(a se) ÎNFRICOȘA: v. I
(să) vor înfricoșa: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,10
(s-)au înfricoșat: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,7
era înfricoșat: *pasiv ind. imp. 3.sg.* 31,4

ÎNFRICOȘAT, -Ă: adj.
înfricoșată: *f. sg. nom.* 4,13
înfricoșați: *m. pl. nom.* rezum. cap.13

ÎNFRUMUSEȚAT, -Ă: adj.; var. (Înv.) **ÎNFRÂMSĂȘAT, -Ă**
înfrâmsășată: *f. sg. ac.* 16,12

(a) ÎNGĂDUI: v. IV
îngăduiaște: *imperativ 2.sg.* 11,3
au îngăduit: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,15; 18,2; 24,11

ÎNGĂDUIRE: s.f.
îngăduire: *sg. ac.* rezum. cap.2

ÎNGER: s.m.
îngerul: *sg. ac.* 29,9

(a se) ÎNGREUIA: v. I; var. **(a se) ÎNGREOIA**
(s-)au îngreoiat *ind. pf.c. 3.sg.* 5,6
îngreoiați *ind. prez. 2.pl.* 6,6
au îngreoiat: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,6

(a) ÎNGROPA: v. I
au îngropat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 25,1; 28,3; rezum. cap.31; 31,13

(a) ÎNGROZI: v. IV
au îngrozit: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,10

(a) ÎNMULȚI: v. IV
înmulțiia: *ind. imp. 3.sg.* 1,12
(nu) înmulțireați: *imperativ prohib. 2.pl.* 2,3
(s-)au înmulțit: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,2
înmulți: *inf. prez. fără* ***a*** 14,6

(a se) ÎNNOI: v. IV
să înnoim: *conj. prez. 1.pl.* 11,14
înoindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.23

ÎNSOLZAT, -Ă: adj.; var. **ÎNSOLZIT, -Ă**
însolzită: *f. sg. ac.* 17,5

(a se) ÎNSOȚI: v. IV
(s-)au însoțit: *ind. pf.c. 3.pl.* 14,22

(a se) ÎNSOȚIA: v. I; cuvântul nu este înregistrat în DA ca verb de conjugarea I.
(s-)au însoțiat: *ind. pf.c. 3.pl.* 14,24
însuțiia: *ind. imp. 3.sg.* 14,52

ÎNSTRÂMTORAT, -Ă: adj. (Înv.) „strâmtorat”
înstrâmtorați: *m. pl. nom.* 22,2

(a) ÎNȘELA: v. I
ai înșelat: *ind. pf.c. 2.sg.* 19,17; 28,12
înșelând: *gerunziu* rezum. cap.27

(a) ÎNȘTIINȚA: v. IV
voiu înștiința: *ind. viit.I. 1.sg.* 20,12

(a) ÎNTÂRÂTA: v. I
întârâta: *ind. imp. 3.sg.* 1,7
veț întărâta: *ind. viit.I. 2.pl.* 12,14
veți întărâta: *ind. viit.I. 2.pl.* 12,15
au întărâtat: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,8

(a se) ÎNTĂRI: v. IV
întăriți(-vă): *imperativ 2.pl.* 4,9
(să) întăreaște: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.10
întăreaște: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.12
întărindu-: *gerunziu* 14,47
au întărit: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.20; 23,16
(s-)au întărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 30,6

ÎNTÂI, -A: num. ord./adv./adj.
întâie: *num ord.* în titlu: *Cartea dintâiu a lui Samuil, carea noi întâie a împărăților o numim*
(cei) întâiu: *num. ord. pl. nom.* „primii” 2,5
întâi: *num. ord.* 20,5, 18
întâiu: *num. ord.* 22,9
întâi: *adv.* 2,16
întâiului: *adj. m sg. gen., în sintagma* ***întâiului născut*** 8,2
întâi: *adj. inv. în sintagma* ***ceii întâi născute*** 14,49
întâiul: *adj. m. sg. nom., în sintagma* ***întâiul născut*** 17,13

(a) ÎNTÂMPINA: v. I
au întâmpinat: *ind. pf.c. 3.sg.* 25,20

ÎNTÂMPINARE: s.f.
întâmpinarea: *sg. ac.* 4,1
întâmpinarea: *sg. ac.* 9,14; 13,10, 15; 18,6; 25,20, 32; 30,21
(-)ntâmpinarea: *sg. ac.* 25,34

(a se) ÎNTÂMPLA: v. I
(s-)au întâmplat: *ind. pf.c. impers./3.sg.* 6,9; 10,11; 14,1, 15, 38; 20,26; 25,2

(a se) ÎNTEMEIA: v. I
(să) întemeiază: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.11
(te) vei întemeaia: *ind. viit.I. 2.sg.* 20,31

(a) ÎNTINDE: v. III
au întins: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,2; 14,27; 15,5
a întinde: *inf. prez.* 22,17; 24,12; 26,23

voiu întinde: *ind. viit.I. 1.sg.* 24,11
va întinde: *ind. viit.I. 3.sg.* 26,9
să întinzu: *conj. prez. 1.sg.* 26,11

ÎNTINS, -Ă: adj.
întins: *m. sg. nom.* 14,5; 28,20

(a se) ÎNTOARCE: v. III
întorcându(-se): *gerunziu* 1,7
(s-)au întors: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,19; 4,3; 6,16; 10,12; 14,21, 46; 15,27; 17,15; 23,18, 28; 26,25; 30,12; 31,3
întoarce(-te): *imperativ 2.sg.* 3,5, 6; 22,18; 26,21; 29,7
au întors: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,2; 8,3; 14,27; 25,39; 30,19
să (să) întoarcă: *conj. prez. 3.sg.* 5,11; 18,2
(vă) întoarceţ: *ind. prez. 2.pl.* 7,3
să (ne) întoarcem: *conj. prez. 1.pl.* 9,5
întorcându-: *gerunziu* 10.9
voiu întoarce: *ind. viit.I. 1.sg.* 12,3
(să) întorsease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 13,18
întorcându(-să): *gerunziu* 14,32; 15,12, 31; 17,53, 57; 18,6; 22,18; 24,2; 25,12
(te-)ai întors: *ind. pf.c. 2.sg.* 15,19
(te) întoarce: *imperativ 2.sg.* 15,25, 30
(mă) voiu întoarce: *ind. viit.I. 1.sg.* 15,26
(să) întoarce: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.22
(vă) întoarceţi: *imperativ 2.pl.* 23,23
(să) întorcea: *ind. imp. 3.sg.* 27,9
a (să) întoarce: *inf. prez.* rezum. cap.29
să (se) întoarcă: *conj. prez. 3.pl.* 29,11
întoarceţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 22,17
întoarcă(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 29,4

ÎNTORS, ÎNTOARSĂ: adj.
întorşi: *m. pl. nom.* rezum. cap.7

(a) ÎNTRA: v. I; vezi **(a) INTRA**

ÎNTRARE: s.f.; vezi **INTRARE**

(a se) ÎNTRARMA: v. I
(să) întrarmează: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.13; rezum. cap.28

ÎNTRARMAT, -Ă: adj.
întrarmat: *m. sg. nom.* 17,39

(a) ÎNTREBA: v. I
au întrebat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,17; 10,22; 14,37; 19,22; 22,10; 23,2, 4; 28,6; 30,8
a întreba: *inf. prez.* 9,9; 22,15
întreba: *ind. imp. 3.sg.* 17,22
aţi întrebat: *ind. pf.c. 2.pl.* 22,13
întreabă: *imperativ 2.sg.* 17,56; 25,8
întreabă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.28
întrebi: *ind. prez. 2.sg.* 28,16

ÎNTREG, ÎNTREAGĂ: adj.
întreagă: *f. sg. ac.* 7,9

(a se) ÎNTRISTA: v. I
(s-)au întristat: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,11; 20,34; 30,6
să (să) întristeaze: *conj. prez. 3.sg.* 20,3

ÎNTRISTARE: s.f.
întristării: *sg. gen.* 1,16

ÎNTRISTAT, -Ă: adj.
întristată: *f. sg. nom.* rezum. cap.1
întristat: *m. sg. nom.* 1,5

ÎNTUNECOS, -OASĂ: adj.
întunecoase: *f. pl. ac.* 13,6

ÎNTUNERIC: s.n.
(-)ntunearec: *sg. ac.* 2,9

(a se) ÎNTURNA: v. I
întoarnă: *ind. prez. 3.sg.* 2,6
(să) înturna: *ind. imp. 3.sg.* 7,17
(s-)au înturnat: *ind. pf.c. 3.pl.* 25,12

(a se) ÎNŢĂRCA: v. I
înţărcându-: *gerunziu* rezum. cap.1
(să) va înţărca: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,22
vei înţărca: *ind. viit.I. 2.sg.* 1,23
au înţărcat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,23
înţărcase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 1,24

(a) ÎNŢELEGE: v. III
au înţăles: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,9; 18,28; 20,33
înţălegând: *gerunziu* 23,9
au înţeles: *ind. pf.c. 3.sg.* 26,4; 28,14
ar înţeleage: *cond. prez. 3.sg.* 26,12
înţeleage: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.28

ÎNŢELEPT, ÎNŢELEAPTĂ: adj.
înţălept: *m. sg. nom.* 16,18
(foarte) înţelept: *m. sg. nom.* 18,15
înţăleaptă: *f.sg. nom.* 25,3

ÎNŢELEPŢEŞTE: adv.
înţealepţeaşte: 18,5, 14
(mai) înţelepţeaşte: 18,30

ÎNVELIT, -Ă: adj.; var. (Înv.) **ÎNVĂLIT, -Ă**
învălită: *f. sg. nom.* 21,9

(a) ÎNVĂLUI: v. IV
să învăluiesc: *conj. prez. 1.sg.* 15,6

(a se) ÎNVÂRTI: v. IV
învârtind: *gerunziu* 17,49
(să) va învărti: *ind. viit.I. 3.sg.* 25,29

(a se) ÎNVÂRTOŞA: v. I
(să) va învărtoşa: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,9

(a se) ÎNVINGE: v. III
(s-)au învins: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,4
învinge: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.11

J

JAF: s.n.
jafuri: *pl. ac.* 30,19

(a se) JEFUI: v. IV
să (să) jefuiască: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.13
să jâfuim: *conj. prez. 1.pl.* 14,36
să jefuiască: *conj. prez. 3.pl.* 31,8
au jefuit: *ind. pf.c. 3.pl.* 31,9

JEFUIRE: s.f.
jefuirile: *pl. ac.* 30,16

JEFUITOR: s.m.
jefuitorilor: *pl. gen.* 14,48

JERTFĂ: s.f.; var.: **JÂRTVĂ, JÂRTFĂ**
jârtvă: *sg. nom./ac.* 1,21; 7,9; 15,22; 16,3, 5; 20,29; 26,19
jârtva: *sg. nom./ac.* 2,17; 9,12, 13; 16,4
jârtfele: *pl. ac.* 2,28
jârtva: *sg. gen.* (*cu* ***a + toată***) 2,29

jârtve: *pl. nom./ac.* 3, 14; 20,6
jârtvele: *pl. ac.* 15,22

(a se) JERTFI: v. IV; var. **(a) JÂRTVI**
să jârtveascâ: *conj. prez. 3.sg./pl.* 1,21; 2,19
ar fi jârtvit: *cond. pf. 3.sg.* 2,13
jârtvea: *ind. imp. 3.sg.* 2,15
au jârtvit: *ind. pf.c. 3sg./pl.* 1,25; rezum. cap.6; 6,15; 11,15
să jârtveşti: *conj. prez. 2.sg.* 10,8
să (să) jârtveascâ: *conj. prez. 3.pl.* 15,15

(a) JERTFUI: v. IV; var. **(a) JÂRTVUI**
să jârtvuiascâ: *conj. prez. 3.sg.* 1,3; 15,21
jârtvuia: *ind. imp. 3.sg.* 2,15, 16
să jârtvuiesc: *conj. prez. 1.sg.* 16,2, 5
a jârtvui: *inf. prez.* 16,5
au jertfuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,4

JGHEAB: s.n.
jgheaburi: *pl. ac.* 13,6
jgheabul: *sg. ac.* 19,22

JOS: adv.
jos: 6,15; 17,39
jos: *adv. în loc. adj.* ***din jos*** „inferioară" 17,35

(a) JUDECA: v. I
va giudeca: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,10
să giudece: *conj. prez. 3.sg.* 8,5
giudece: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 24, 16
au judecat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,13; 4,18; 7,6; 20,33; 25,39
voiu judeca: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,13
judeca: *ind. imp. 3.sg.* 7, 15, 16, 17
să judece: *conj. prez. 3.sg.* 8,6
va judeca: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,20
judec: *ind. prez. 1.sg.* 16,7
judece: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 24, 13, 16

JUDECATĂ: s.f.
judecata: *sg. ac.* 8,3
judecată: *sg. ac.* 12,7

JUDECĂTOR: s.m.
giudecătoriu: *sg. nom.* 24,16
judecători: *pl. ac.* 8,1
judecătorilor: *pl. gen.* 8,2

JUG: s.n.
giugul: *sg. ac.* rezum. cap.8
jugul: *sg. nom.* 6,7

JUNGHIERE: s.f. (Pop.) „animal de jertfă"
junghiiare: *sg. ac.* 2,13, 19
junghiiarea: *sg. ac.* 2,29
junghieri: *pl. ac.* 6,15; 10,8; 11,15; 15,22

(a se) JURA: v. I
au giurat: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,6
am giurat: *ind. pf.c. 1.pl.* 20,42
(v-)aţi giurat: *ind. pf.c. 2.pl., în sintagma* ***v-aţi giurat împreună****, calc după lat. coniūrō* „a se uni împotriva cuiva"; „a complota" 22,13
(m-)am jurat: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,14
au jurat: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,22; 14,24; 30,15
jurase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 14,27
(s-)au jurat: *ind. pf.c. 3.sg.* 20,3; 24,23; 28,10
a (să) jura: *inf. prez.* 20,17
(v-)aţ jurat: *ind. pf.c. 2.pl.* 22,8
jură: *imperativ 2.sg.* 24,22; 30,15

JURĂMÂNT: s.n.
jurământ: *sg. ac.* 14,26, 28; rezum. cap.24
jurământurile: *pl. ac.* 23,5

L

LAC: s.n.
lacul: *sg. ac.* 30,30

LACRIMĂ: s.f.
lacrămile: *pl. nom.* 30,4

LANCE: s.f.
lance: *sg,. nom./ac.* 13,19, 22
lancea: *sg. ac.* 18,10; 19,9, 10; 20,33; 26,8

LAPTE: s.n.
lapte: *sg. ac.* 1,23

LĂCOMIE: s.f.
lăcomie: *sg. ac.* 8,3

(a) LĂCUI: v. IV; vezi **(a) LOCUI**

LĂCUITOR: s.m.; vezi **LOCUITOR**

(a se) LĂSA: v. I
lasă: *imperativ 2.sg.* 15,16
lăsând: *gerunziu* 10,2; 17,22
(s-)au lăsat: *ind. pf.c. 3.pl.* 11,11
să lăsăm: *conj. prez. 1.pl.* 14,36
ai lăsat: *ind. pf.c. 2.sg.* 17,28
au lăsat: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,4; 24,8
voiu lăsa: *ind. pf.c. 1.sg.* 25,22
lăsa: *ind. imp. 3.sg.* 27,9, 11

(a se) LĂUDA: v. I
lăudându(-să): *gerunziu* rezum. cap.15; rezum. cap.25

LĂUTĂ: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **ALĂUTĂ**
lăuta: *sg. ac.* 16,23
alăuta: *sg. ac.* rezum. cap.16; 16,16; rezum. cap.19

LEGĂTURĂ: s.f.
legătură: *sg. ac., în sintagma* ***legătură de pace*** 18,3; 20,16; 23,18
legătura: *sg. ac., în sintagma* ***legătura de pace*** rezum. cap.20
legătură: *sg. ac.* 22,8
legătura: *sg. nom.* rezum. cap.23
legături: *pl. ac.* 25,18; 30,12

LEGE: s.f.
legii: *sg. gen., în sintagma* ***sicriiul legii Domnului/sicriul legii Domnului*** 4,3, 4, 5
leagii: *sg. gen.,* ***sicriiul leagii Domnului*** 4,4
legea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.10; 10,25; 14,33
leage: *sg. ac.* 30,25
leage: *sg. ac., în loc. adj.* **fără de leage** 2,9

LEMN: s.n.
leamnele: *pl. ac.* rezum. cap.6; 6,14

(a se) LEPĂDA: v. I
au lepădat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,7; 15,23, 26; 26,19
aţ lepădat: *ind. pf.c. 2.pl.* 10,19
(să) leapădă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.15
ai lepădat: *ind. pf.c. 2.sg.* 15,23, 26
am lepădat: *ind. pf.c. 1.sg.* 16,1, 7

(a) LEŞUI: v. IV
leşuindu-: *gerunziu* 22,8
leşuiesc: *ind. prez. 1.sg.* 23,22
leşuieşti: *ind. prez. 2.sg.* 24,12
leşuiţ: *ind. prez. 2.pl.* 28,9

LEŞUIRE: s.f.
leşuiri: *pl.ac.* 15,5

LEŞUITOR: s.m.
leşuitori: *pl. nom.* 22,13

LEU: s.m.
leul: *sg. nom.* 17,34
leu: *sg. ac.* 17,36
leului: *sg. gen.* 17,37

LEVIT: s.m.
leviţii: *pl. nom.* 6, 15

LIMBĂ: s.f. „popor", „neam"
limbilor: *pl. gen.* rezum. cap.8

LIMPEDE: adj. (despre pietre) „neted", „şlefuit"
limpede: *f. pl. ac.* 17,40

(a se) LIPI: v. IV
să (să) lipească: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.12

LIPSĂ: s.f. „nevoie"
lipsă: *sg. nom./ac.* 13,12; 18,25; 26,8

(a) LIPSI: v. IV
lipseaşte: *ind. prez. 3.sg.* 18,8
lipsească: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 21,15
au lipsit: *ind. pf.c. 3.sg.* 30,19

LIPSIT, -Ă: s.
(cel) lipsit: *m. sg. ac.* 2,8

LOC: s.n.
locul: *sg. nom./ac.* 2,20; 3,2, 9; 5,3, 5, 11; 6,2; 7,11; 14,1, 9, 20; 17,20, 22; 20,19, 25, 27, 37, 41; 23,22, 28; 26,5, 25; 29,4
locului: *sg. gen.* 7,12
locurile: *pl. ac.* 7,16; 14,46; 23,19; rezum. cap.27; 30,31
loc: *sg. nom./ac.* 9,22; 12,8; 19,22; 21,2; 26,13; 27,5
locuri: *pl. ac.* 23,14; 24,1, 23

(a se) LOCUI: v. IV; var. (Înv.) **(a) LĂCUI**
aţ lăcuit: *ind. pf.c. 2.pl.* 12,11
au lăcuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 24,1; 27,7
lăcuia: *ind. imp. 3.sg.* 26,3
să lăcuiesc: *conj. prez. 1.sg.* 26,19; 27,5
au lăcuit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 27,3, 11; 31,7
(să) lăcuia: *ind. imp. 3.pl.* 27,8

LOCUITOR: s.m.; var. (Înv.) **LĂCUITOR**
lăcuitorii: *pl. dat. (cu prep.* ***la****)* 6,21
lăcuitorii: *pl. nom./ac.* 23,5; 31,11

LOGODNĂ: s.f.
logodnii: *sg. gen.* 18,25

(a) LOGODI: v. IV
logodeaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.18

LOTRIŞOR: s.m.
lotrişorii: *pl. ac.* 30,8
lotrişori: *pl. ac.* 30,23

(a se) LOVI: v. IV
au lovit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,3, 8; 5,6; 6,19; 11,11; 13,3; 14,14; 15,7; 17,49; 18,3, 27; 20,16; 22,19; 23,5, 18; 24,6; 25,38; 30,17; 31,2
(să) lovea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 5,12; 21,13
lovise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 6,19
voiu lovi: *ind. viit.I. 1.sg.* 11,2
lovea: *ind. imp. 3.sg.* 16,23
va lovi: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,9; 26,10
loveam: *ind. imp. 1.sg.* 17,35
lovind: *gerunziu* 17,50
să lovească: *conj. prez. 3.sg.* 20,33
loveaşte: *imperativ 2.sg.* 31,4

LOVIT, -Ă: adj.
loviţ: *m. pl. nom.* rezum. cap.5

(a) LUA: v. I
ia: *imperativ 2.sg.* 2, 16; 9,3; 15,25; 17,17; 20, 22; 26,11
iaie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 20,15
ia: *imperativ 2.sg., în loc. v.* ***a lua aminte/a lua sama*** 24,12; 25,17
să iai: *conj. prez. 2.sg.* 24,12, 22
ia: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.25; rezum. cap.26
să ia: *conj. prez. 3.sg.* 25,39, 40
ie: *imperativ 2.sg.* 21,9
lua: *ind. imp. 3.sg./pl.* 2,14; 16,23; 17,34
oi lua: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,15
voiu lua: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,16, 33; 17,36, 46
au luat: *ind. pf.c. 3.sg., în loc. v.* ***au luat aminte*** 4,20
au luat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,1, 2, 3; 7,4, 9, 12; 8,3; 10,1; 14,32; 15,21; 16,13, 20; 17,40, 49, 51; 18,2; 19,13; 25,18, 43; 26,12; 28,3; 30,20; 31,12, 13
veţi lua: *ind. viit.I. 2.pl.* 6,8
luând: *gerunziu* 6,10; 9,22; 11,7; 17,54; rezum. cap.21; rezum. cap.24; 24,3; 28,24; rezum. cap.30; rezum. cap.31
luaţi: *imperativ 2.pl.* 7,3
au fost luat: *ind. m.m.c.pf. perifr. 3.pl.* 7,14
va lua: *ind. viit.I. 3.sg.* 8, 11, 14; 17,26
vei lua: *ind. viit.I. 2.sg.* 10,4; 16,2; 20,15
am luat: *ind. pf.c. 1.sg.* 12,3
ai luat: *ind. pf.c. 2.sg.* 12,4
luam: *ind. imp. 1.sg.* 17,35
era luate: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 21,6
a lua: *inf. prez.* 21,9
luaţi: *imperativ 2.pl., în loc. v.* ***luaţi aminte*** 23,22
lua-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 25,11
luund: *gerunziu* 27,9
luase: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 30,18
luându-: *gerunziu* 30,22

(a se) LUCRA: v. I
a lucra: *inf. prez.* 3,13
ai lucrat: *ind. pf.c. 2.sg.* 13,13
au lucrat: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,45; 27,12
lucră: *ind. prez. 3.pl.* 17,18
(să) lucra: *ind. imp. 3.sg.* 20,39
am lucrat: *ind. pf.c. 1.sg.* 26,21

LUCRU: s.n.
lucru: *sg. nom./ac.* 1,8; 10,11; 20,19; 22,15; 23,23; 24,7; 28,10
lucruri: *pl. nom./ac.* 2,23, 23; 18,21
lucrurile: *pl. nom./ac.* 8,8; 19,4
lucrul: *sg. ac.* 8,16; 12,16; 14,12; 21,2

LUME: s.f.
lumea: *sg. ac.* 2,8

(a se) LUMINA: v. I
luminându(-să): *gerunziu* 9,26; 20,35
(s-)au luminat: *ind. pf.c. 3.pl.* 14,27, 29
(să) va lumina: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,36
luminând: *gerunziu* 20,27
a (să) lumina: *inf. prez.* 29,10

LUMINĂ: s.f.
lumina: *sg. ac.* 25,34

LUNĂ: s.f.
luni: *pl. ac.* 6,1; 27,7
lună: *sg. ac.* 11,1
lunii: *sg. gen.* 20,5, 18, 24; 27, 34

LUPTĂ: s.f.
luptă: *sg. ac* 17,10

M

MAI-MARELE: s.m. „căpetenie”
mai-marelui: *sg. gen.* 12,9

MAMĂ: s.f.; var. **MUMĂ**
mumă-sa: *sg. nom.* 2,19
muma: *sg. nom.* 15,33; 22,3
mumei: *sg. gen.* 20,30

MARE: adj./s.
mare (foarte) *adj. m./f./n. sg. nom./ac.* 2,17; 4,10; 5,9; 14,20; 25,2
mare: *adj. f./n. sg. nom./ac.* 2,33; 4,5, 6, 17; 5,6; 6,9, 14, 15, 19; 7,10; 12,16, 17, 22; rezum. cap.13; 14,19, 33, 45; 19,5, 8, 22; 20,2; 23,5; 25,36; 28,12; 31,4
(cei mai) mari: *s.m. pl. nom., în sintagma* ***cei mai mari născuți/născuț*** „bătrânii” 4,3; 8,4
mare: *adj. f. sg. ac., în sintagma* ***de mare vârstă*** ”bătrân”, într-o exprimare pleonastică: ***bătrân și de mare vârstă*** 4,18; 17,12
(cel mai) mare: *s.m. sg. ac.* 5,9; 30,2
marele: *adj. m. sg. ac.* 6,18
(mai) mare: *adj. f. sg. ac.* 14,30
(mai) mari: *adj. m. pl. nom.* 17,13, 14
mari: *adj. f. pl. ac.* 17,25
(cel mai) mare: *adj. m. sg. nom.* 17,28
(cea mai) mare: *adj. f. sg. ac.* 18,17
mare: *s.m. sg. ac.* 30,19

MARE: s.f.
mării: *sg. gen.* 13,5

MARGINE: s.f.
marginile: *pl. ac.* 2,10; 17,1
marginii: *sg. gen.* 13,18
marginea: *sg. ac.* 15,27; rezum. cap.24; 24,5, 6, 12

MASĂ: s.f.
masă: *sg. ac.* 16,11; 20,34
masa: *sg. ac.* 20,29

MĂCAR: adv.
macar: 23,14

MĂDULAR: s.n. (Eufem.) „prepuț”
mădulări: *pl. ac.* rezum. cap.18; 18,25
mădulările: *pl. ac.* 18,27

MĂGURĂ: s.f.
măgura: *sg. ac.* 10,5, 10; 13,15

MĂR: s.m.
măr: *sg. ac., în sintagma* ***măr grănat*** „rodie” 14,2

(a se) MĂRI: v. IV
mărindu(-vă): *gerunziu* 2,3
(s-)au mărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,21; 26,24
să (să) mărească: *conj. prez. 3.sg.* 26,24

MĂRIME: s.f.
mărimile: *pl. ac.* 12,24

MĂRTURIE: s.f.
mărturie: *sg. nom.* 12,5

(a se) MĂRTURISI: v. IV
(te) mărturisească: *imperativ 2.sg.* 8,9
mărturisește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.26

MĂSLIN: s.m.; var. (Înv. și reg.) **MASLIN**
maslinii: *pl. ac.* 8,14

MĂSURĂ: s.f.
măsuri: *pl. ac.* 1,24; 25,18
măsură: *sg. ac.* 17,17

MÂINE: adv.; var. (Înv. și reg.) **MÂNE**
mâne: 9,16; 11,9, 10; 19,11; 20,5, 12, 18
mâne: *în loc. adj.* ***de mâne*** (precedat de s. ***ziua***) 11,11

(a) MÂNA: v. I
mână: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.5
au mânat: *ind. pf.c. 3.sg.* 30,20

MÂNĂ: s.f.
mâna: *sg. nom./ac.* 2,13; 4,3, 8; 5,6, 7, 9, 12; 6,3, 5, 9; 7,3, 8, 13; 9,8, 16; 10,7, 18; 12,3, 4, 5, 9, 10, 11, 15; 13,22; 14,19, 26, 27, 34, 43, 48; 16,2, 16, 20, 23; 17,22, 37, 40, 46, 49, 50; 18,10, 17, 21; 19,5, 9; 20,15, 16; 22,6, 17; 23,4, 17; 24,7, 11, 12, 13, 14, 16, 19, 21; 25,8, 25, 26, 33, 35, 39; 26,9, 11, 18, 23; 28,15, 17, 21
mânile: *pl. nom./ac.* rezum. cap.5; 7,14; 10,1, 4; 11,7; 14,10, 12, 37; 17,47; 18,25; rezum. cap.20; 21,13; 22,17; rezum. cap.23; 23,7, 11, 12, 14, 16, 20; 26,8; 27,1; 30,15, 23
mânilor: *pl. gen.* 5,4
mâni: *pl. ac.* 14,13; 17,40
mână: *sg. ac.* 14,27; 17,57; 21,3, 4, 8

(a) MÂNCA: v. I
mânci: *ind. prez. 2.sg.* 1,8
mâncase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 1,9; 28,20, 25; 30,12
au mâncat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,18; 9,24; 14,24, 32; 20,34; rezum. cap.21
să mâncați: *conj. prez. 2.pl.* 2,29
să mânc: *conj. prez. 1.sg.* 2,36
să mânce: *conj. prez. 3.sg.* 9,13; 30,11
va mânca: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,13; 14,24, 28
mâncă: *ind. prez. 3.pl.* 9,13
să mâncați: *conj. prez. 2.pl.* 9,19
mâncă: *imperativ 2.sg.* 9,24
ar fi mâncat: *cond. pf. 3.sg.* 14,30
mâncând: *gerunziu* 14,33, 34; 28,22
mâncați: *imperativ 2.pl.* 14,34
a mânca: *inf. prez.* 20,24
voiu mânca: *ind. viit.I. 1.sg.* 28,23
mâncându-: *gerunziu* 30,12
mâncând: *gerunziu* 30,16

MÂNCARE: s.f. „masă”
mâncare: *sg. ac.* 20,5, 27

MÂNDRIE: s.f.
mândria: *sg. ac.* 17,28

(a se) MÂNIA: v. I
(s-)au mâniat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 11,6; 17,28; 29,4
(s-)au mâniiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,8
mâniindu(-să): *gerunziu* 19,21; 20,30
(să) va mânia: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,7

MÂNIE: s.f.
mânie: *sg. ac.* 19,21
mâniia: *sg. ac.* 20,34
mânia: *sg. ac.* 28,18

(a se) MÂNTUI: v. IV (Înv. și pop.) „a (se) salva dintr-o primejdie, de o nenorocire etc.”; „a dezrobi”; (Pop.) „a termina”
mântuiește: *imperativ 2.sg.* 1,14
să mântuiască: *conj. prez. 3.sg.* 4,3; 7,8
va mântui: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,8; 9,16
au mântuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,14; 10,19; 14,23; 23,5; 25,26
vei mântui: *ind. viit.I. 2.sg.* 10,1; 23,2
mântui: *inf. prez fără* **a** 10,27
a mântui: *inf. prez.* 14,6
mântuiașe: *ind. prez. 3.sg.* 17,47
(s-)au mântuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,10, 12, 18

(te) vei mântui: *ind. viit.I. 2.sg.* 19,11
(să) mântuise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 23,13
să (mă) mântuiesc: *conj. prez. 1.sg.* 27,1

MÂNTUIRE: s.f.
mântuirea: *sg. ac.* 2,1; 14,45
mântuire: *sg. nom./ac.* 11,9, 13; 19,5

MÂNTUITOR: s.m.; var. (Înv.) **MÂNTUITORIU**
mântuitoriul: *sg. nom.* 14,39

(a) MERGE: v. III
mergi: *imperativ 2.sg.* 1,17; 9,3; 15,3; 17,37; 20,21, 22, 36, 40, 42; 22,5; 23,2, 4; 29,7
voiu mearge: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,22; 17,32, 36; 20,29; 28,7
să meargă: *conj. prez. 3.sg.* 6,8; 9,27; 15,12; 20,28
mergând: *gerunziu* 6,12; 9,9; 17,41; 22, 14; rezum. cap.29
meargă: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 8,22
să meargem: *conj. prez. 1.pl.* 9,6, 9; 11,14
vom merge: *ind. viit.I. 1.pl.* 9,7
să mergem: *conj. prez. 1.pl.* 9,10
vei mearge: *ind. viit.I. 2.sg.* 10,3
au mers: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 11,15; 15,31; 17,13; 23,28; 24,3; 25,42; 26,5; 31,12
mergea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 13,17; 17,7; 24,8; 29,2; 30,2
meargi: *imperativ 2.sg.* 3,9; 14,7; 25,35
voi mearge: *ind. viit.I. 1.sg.* 16,2
să mergi: *conj. prez. 2.sg.* 20,13
mearge-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 23,2
să merg: *conj. prez. 1.sg.* 23,23; 25,33
meargeţi: *imperativ 2.pl.* 25,19
mearg: *ind. prez. 3.pl.* 27,8
mergeţi: *imperativ 2.pl.* 29,10
meargi: *ind. prez. 2.sg.* 30,13

(a) MESTECA: v. I; vezi **(a) AMESTECA**

MESTECARE: s.f.; vezi **AMESTECARE**

MIAZĂNOAPTE: s.f.
miiazănoapte: *sg. ac.* 14,5

MIAZĂZI: s.f.
miiazăza: *sg. ac.* 30,14

MIC, -Ă: adj./s.
mică: *adj. f. sg. ac.* 2,19
(cel mai) mic: *adj. m./n. sg. nom./ac.* 9,21; rezum. cap.16; 17,14
(cea mai) mică: *adj. f. sg. nom.* rezum. cap.18
mic: *adj. m./n. sg. nom./ac.* 20,2, 35; 25,36
(cel mai) mic: *s.m. sg. ac.* 5,9; 30,2
(ceii mai) mici: *s.f. sg. gen.* 14,49
(cei) mici: *s.m. pl. ac.* 22,19
mic: *s.m. sg. ac.* 30,19

MIEL: s.m.
miel: *sg. ac.* 7,9
mieii: *pl. ac.* 15,4

MIERE: s.f.
miare: *sg. ac.* rezum. cap.14
miiare: *sg. nom.* 14,25
miere: *sg. nom./ac.* 14,26, 43
mierii: *sg. gen.* 14,27
mierea: *sg,. ac.* 14,29

MIJLOC: s.n.
mijlocul: *sg. ac., în loc. prep.* ***în/din mijlocul*** 4,3; 5,6; 7,3; 9,14, 18; 10,10, 23; 11,11; 14,14; 15,6; 16, 13; 17,34; 18,10

MIJLOCIRE: s.f.
mijlocirea: *sg. ac., în loc. prep.* ***prin mijlocirea*** „prin intermediul" rezum. cap.18; rezum. cap.19

MILĂ: s.f.
milele: *pl. ac.* 12,7
milă: *sg. ac.* 15,6; 20,8
mila: *sg. ac.* 20,14, 15

MILOSTIV, -Ă: adj.
milostiv: *m. sg. nom.* 24,7; 26,11

MINUNE: s.f.
minune: *sg. nom.* 14, 15

(a se) MIRA: v. I
(s-)au mirat: *ind. pf.c. 3.pl.* 16,4

MIRENESC, -EASCĂ: adj.
mireneşti: *f. pl. ac.* 21,4

(a se) MIROSI: v. IV
miroseascâ(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 26,19

(a) MISTUI: v. IV
mistuise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 25,37

(a se) MIŞCA: v. I
(să) mişca: *ind. imp. 3.pl.* 1,13

MITITEL, -EA: adj./s.m. „micşor"
mititelul: *s.m. sg. ac.* 15,3
mititel: *s.m. sg. nom.* 16,11
mititel: *adj. m. sg. nom.* 15,17

MITITELUŢ, -Ă: adj. „micşor"; aici prima atestare; cf. MDA, unde prima atestare este la G.A. Polizu, *Vocabular româno-german*, Braşov, 1857.
mititeluţu: *m. sg. nom.* 1,24

MITRĂ: s.f.
mitră: *sg. nom.* 17,5

MOARTE: s.f.
moartea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.2; 20,3; rezum. cap.25; rezum. cap.28
morţii: *sg. gen.* 4,20; 5,12; 15,35; 20,31; 26,16
moarte: *sg. ac.* 5,6; rezum. cap.14; 14,44; 15,32; 22,16; rezum. cap.25

MOAVITEAN: s.m (cf. **Indice** Fc)
moaviteanilor: *pl. gen.* rezum. cap.22

MOLATHCHITEAN: s.m. „persoană care provenea din Meloha"
Molathchiteanului *sg. dat.* 18,19

MORMÂNT: s.n.
mormântul: *sg. ac.* 10,2

MORT, MOARTĂ: adj.
mort: *m. sg. ac.* 24,15

MOŞIE: s.f.
moşia: *sg. nom.* 25,2

MOŞTENIRE: s.f.
moştenirea: *sg. ac.* 10,1; 26,19; rezum. cap.27

(a) MUGI: v. IV
mugind: *gerunziu* 6,12

MUIERE: s.f.; var. (Înv.) **MUIARE**
muieri: *pl. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,2; 15,33; 21,4, 5; 25,43; 27,3; 30,5
muierii: *sg. gen./dat.* 1,4; 14,50; 20,30; 25,3, 14
muiare: *sg. nom./ac.* 1,15, 26; 15,3; rezum. cap.18; 18,17, 19, 27; rezum. cap.25; 25,39, 40, 42; 27,9, 11; 28,7, 8

muierea: *sg. nom.* 1,18, 19, 23; 2,20; 4,19; 25,3, 37, 44; 27,3; 28,11, 12, 13, 21, 23, 24; 30,5, 22
muierile: *pl. nom./ac.* 2,22; 15,33; 18,6, 7; 22,19; 30,2, 3, 18
muiarii: *sg. gen.* rezum. cap.19
muiarea: *sg. nom./ac.* 19,11; 28,7, 9

MULT, -Ă: pron. nehot./adj./adv.
multă: *adj. f. sg. nom./ac.* rezum. cap.1; rezum. cap.15
multe: *adj. f. pl. ac.* 1,18; rezum. cap.27; 27,12; 29,3
(prea) multa: *adj. antep. f. sg. ac.* rezum. cap.2
mulți: *adj. m. pl. ac.* 2,5
mult: *adj. n. sg. nom.* 26,13
mulți: *pron. nehot. m. pl. nom./ac.* 2,5; rezum. cap.6; rezum. cap.22
(foarte) multe: *pron. nehot. n. pl. ac.* 26,21
(mai) mult: *adv.* 2,29; 13,14; 15,22, 35; 20,41; 24,12; 26,21
mult: *adv.* 22,15

MULȚIME: s.f.
mulțimea: *sg. nom./ac.* 1,16; 14,16

MULȚUMITĂ: s.f.; var. **MULȚĂMITĂ** (Înv. și pop.) „mulțumire”
mulțămita: *sg. ac.* rezum. cap.2

MUNTE: s.m.
muntele: *sg. ac.* 1,1; 9,3; 13,2; 14,22; 23,14; 31,1, 8
munte: *sg. ac.* 17,3; 23,14
muntelui: *sg. gen.* 23,26; 25,20; 26,13
munți: *pl. ac.* 26,20

(a) MURI: v. IV
moare: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4
moriu: *ind. prez. 1.sg.* 14,43
să moară: *conj. prez. 3.sg.* 14,45; 26,10
va muri: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,33; 14,39, 45; 20,32
vor muri: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,34
au murit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,11, 17, 18, 19; 25,1, 38; 28,3; 31,5
murise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 5,12; 31,5, 7
să murim: *conj. prez. 1.pl.* 12,19
vei muri: *ind. viit.I. 2.sg.* 14,44; 19,11; 20,2; 22,16
ar fi murit: *cond. pf. 3.sg.* 17,51
voiu muri: *ind. viit.I. 1.sg.* 20,14
a fi murit: *inf. prez.* 25,39
murit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 31,6

N

(a se) NAȘTE: v. III
au născut: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.1; 1,20; rezum. cap.2; 2,5, 21; 4,19
născând: *gerunziu* rezum. cap.4
ai născut: *ind. pf.c. 2.sg.* 4,20
(s-)au născut: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,6

NAȘTERE: s.f.
naștere: *sg. ac.* 4,19
nașterilor: *pl. gen., în structura eufem.* ***cea mai ascunsă partea nașterilor/partea nașterilor ceii mai ascunsă*** „șezut” 5,6, 12

(a se) NĂDĂJDUI: v. IV
nădăjduindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.14; rezum. cap.17

NĂDEJDE: s.f.
nădejde: *sg. ac., în loc. adj.* ***de nădejde*** „în care poți avea toată încrederea”, „sigure” 24,1
nădejde: *sg. ac., în loc. adj.* ***(mai) de nădejde*** 24,23

NĂPRASNĂ: s.f.; var. **NĂPRAZNĂ**
năprasnă: *s.f. sg. ac., în loc. adj.* ***de năprasnă*** **„**(care vine, se produce) dintr-o dată, pe neașteptate” 4,19
năpraznă: *s.f. sg. ac., în loc. adj.* ***de năpraznă*** rezum. cap.23

NĂSCUT, -Ă: s.m./f.
născuți: *s.m. pl. nom., în sintagma* ***cei mai mari născuți*** „bătrânii” 4,3
născut: *s.m. sg. gen., în sintagma* ***întâiului născut*** 8,2
născuț: *s.m. pl. nom., în sintagma* ***cei mai mari născuț*** „bătrânii” 8,4
născute: *s.f. sg. gen., în sintagma* ***ceii întâi născute*** 14,49
născut: *s.m. sg. nom., în sintagma* ***întâiul născut*** 17,13

NĂSIP: s.n.; vezi **NISIP**

(a) NĂVĂLI: v. IV
să năvălim: *conj. prez. 1.pl.* 14,36
au năvălit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 17,53; 22,18; 31,2
năvăleaște: *imperativ 2.sg.* 22,18
năvălise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 26,12
ai năvălit: *ind. pf.c. 2.sg.* 27,10
au fost năvălit: *ind. m.m.c.pf.perifr. 3.pl.* 30,1

NĂVĂLIRE: s.f.
năvălirea: *sg. ac.* rezum.cap.23

NEAM: s.n.
neamurile: *pl. nom./ac.* 2,28; 8,5, 20; 10,19, 20; 15,17
neam: *sg. ac.* 9,21; 17,58
neamul: *sg. ac.* 9,21; 10,21
neamului: *sg. gen.* 10,20

NEASCULTARE: s.f.
neascultare: *sg. ac.* rezum. cap.15

NEBUN, -Ă: adj.
nebun: *m. sg. nom./ac.* rezum. cap.21; 21,14; 25,25

NEBUNEȘTE: adv.
nebunește: 13,13; 26,21

(a) NEBUNI: v. IV
să nebunească: *conj. prez. 3.sg.* 21,15

NEBUNIE: s.f.
nebunia: *sg. nom.* 25,25

NECAZ: s.n.; var. (Reg.) **NĂCAZ**
năcazul: *sg. ac.* 1,11
năcazurile: *pl. ac.* 10,19

(a se) NECĂJI: v. IV; var. (Pop.) **(a se) NĂCĂJI**
năcăjea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 1,6; 10,18
(să) năcăjește: *ind. prez. 3.sg.* 1,8

NECĂJIT, -Ă: adj.; var. (Pop.) **NĂCĂJIT, -Ă**
năcăjit: *n. sg. nom.* 13,6

(a) NECINSTI: v. IV
vor fi necinstiți: *pasiv ind. viit.I. 3.pl.* 2,30
voiu necinsti: *ind. viit.I. 1.sg.* 12,3

NECREDINCIOS, -OASĂ: s.
(cei) necredincioși: *s.m. pl. ac.* 24,14

NEDĂJDUITOR, -TOARE: adj „care nu plătește dări” (lat. *absque tributo*)
nedăjduitoare: *f.sg. nom.* 17,25

NEDREPT, NEDREAPTĂ: adj.
nedrept: *m. sg. ac.* 25,25
nedirept: *m. sg. nom.* 30,22

NEDREPTATE: s.f.
nedreptatea: *sg. nom./ac.* 3,13, 14; 14,41; 17,28; 20,1; 25,24
nedreptate: *sg. nom.* 20,8; 24,12

NEFERICIT, -Ă: adj.
nefericită (foarte): *f. sg. nom.* 1,15

NEGRĂIT, -Ă: adj.
negrăită: *f. sg. nom.* 14,45

NELEGIUIRE: s.f.
nelegiuirea: *sg. nom.* 24,14

NEMULŢUMIRE: s.f.
nemulţămirea: *sg. ac.* rezum. cap.12

NEODIHNĂ: s.f.
neodihna: *sg. ac.* 25,31

NEPRIETEN: s.m.; var. (Înv.) **NEPRIIATIN**
neprietinii: *pl. ac.* 2,1
nepriiatinilor: *pl. gen.* 4,3; 10,1; 20,15, 16; 25,29; 29,8
neprietinilor: *pl. gen./dat.* 12,10, 11; 14,30, 47; 25,22
neprietinii: *pl. nom./ac.* 14,24; 18,25; 20,15; 25,26
neprietin: *sg. nom.* 18,29
neprietinul: *sg. ac.* 19,17
nepriiatinul: *sg. ac.* 24,5, 20; 26,8

NEPUTINCIOS, -OASĂ: s.
(cei) neputincioşi: *s.m. pl. nom.* 2,4

NEROD, NEROADĂ: s.; var. (Înv.) **NOROD, NOROADĂ** „prost", „neghiob"; „nebun"
norozi *pl. nom.* 21,15

NESOCOTIT, -Ă: adj. (Rar)„fără valoare"
nesocotit: *m.sg. nom.* 15,9

NESTĂTĂTOR, -TOARE: s.m./f. „inconsecvent"; „care nu-şi ţine cuvântul dat"
nestătătoriului: *s.m. sg. dat.* rezum. cap.27

NETĂIAT, -Ă: adj./s.
netăiaţi: *s.m. pl. nom./gen., în loc. s.* ***netăiaţi împrejur/împregiur*** (în lat. *incircumcisorum*) 14,6; 31,4
netăiat: *adj. m. sg. nom., în loc. adj.* ***netăiat împrejur/împregiur*** 17,26, 36
netăiate: *adj. n. pl. ac., în loc. adj.* ***netăiate împrejur/împregiur*** rezum. cap.18; 18,25

NEVINOVAT, -Ă: adj.
nevinovat: *m./n. sg. nom./ac.* rezum. cap.12; 19,5; 25,31; 26,9

NEVREDNICEŞTE: adv. „nedemn"; cuvântul nu este înregistrat în DLR.
nevredniceşte: 3, 13

(a) NIMERI: v. IV
au nimerit: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.9

NISIP: s.n.; var (Înv.) **NĂSIP**
năsipul: *sg. ac.* 13,5

NOAPTE: s.f./adv.
noaptea: *adv.* rezum. cap.9; 14,36; 15,16; 19,24; 26,7; 28,8
noapte: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***până la noapte*** 14,34
noaptea: *s.f. sg. ac.* 15,11; 19,10; 28,25; 31,12
noapte: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***de noapte*** 15,12; 29,10, 11
noapte: *s.f. sg. ac.* 19,11
noaptea: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***noaptea şi zioa*** 25,16
nopţi: *s.f. pl. ac.* 30,12

NORĂ: s.f.
noru-sa: *sg. nom.* rezum. cap.4; 4,19

NOROCIT, -Ă: adj.
norocite: *n. pl. ac.* 2,32

NOROD: s.n.
norod: *sg. nom./ac.* 2,13; 4,17; rezum. cap.6; 6,19; 8,10; 10,25; 11,7, 14; 12,6, 20, 22; 13,2; 14,2, 28; 15,24; 26,7, 14; 30,21
norodul: *sg. nom./ac.* 2,23, 24; 4,3, 4; 5,10, 11; 6,19; rezum. cap.8; 8,19; 9,2, 13, 16, 17, 24; 10,1, 17, 23, 24, 25; rezum. cap.11; 11,4, 5, 11, 12, 15; 12,19, 22; 13,4, 6, 7, 8, 11, 14, 15, 16; 14,3, 15, 20, 24, 26, 27, 28, 30, 31, 32, 33, 34, 36, 39, 40, 41, 45; 15,1, 9, 15, 21; 17,27, 30; 26,7; 30,4, 6
norodului *sg. gen./dat.* 2,29; 8,7, 21; 9,12; 10,23; rezum. cap.12; 13,15; rezum. cap.14; 14,17, 38; 15,4, 30; 17,36; 18,13; 23,8; 27,12; 30,21
norodului: *sg. gen. (cu prep.* ***a + tot****)* 13,22
norodul: *sg. gen. (cu prep.* ***a + tot****)* 18,5
noroade: *pl. ac.* 31,9

NOU, NOUĂ: adj.
nou: *n. sg. ac.* rezum. cap.6; 6,7

NUMĂR:
numărul: *sg. nom./ac.* 6,5, 18; 27,7

(a) NUMĂRA: v. I
au numărat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 11,8; 13,15; 15,4; 18,27
numărat-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 15,2

NUME: s.n.
numele: *sg. nom./ac.* 1,1, 2, 20; 7,12; 8,2; 12,22; 14,4, 49, 50; 17,13; 18,30; 21,7; 24,22; 25,3, 5, 9, 25
nume: *sg. nom./ac.* 9,1, 2; 17,4, 12, 23; 22,20
numele: *sg. ac. în loc. adv.* ***în numele (Domnului)*** „invocând numele lui Dumnezeu" 17,45; 20,42

(a) NUMI: v. IV
numim: *ind. prez. 1.pl.* în titlu: *Cartea dintâiu a lui Samuil, carea noi întâie a împăraţilor o numim*
numind: *gerunziu* 4,18

O

OAIE: s.f.
oaia: *sg. ac.* 15,3; 22,19
oi: *pl. ac.* 14,32; 15,21; 17,28; 25,2; 27,9
oilor: *pl. gen.* 15,9, 15; 24,4
oile: *pl. nom./ac.* 16,11; 25,2

OALĂ: s.f.
oală: *sg. ac.* 2,14

OASTE: s.f.
oastea: *sg. ac.* 1,3; 14,48; 15,8; 17,2, 21, 36
oastelor: *pl. gen., în sintagma:* ***Domnul oastelor/Domnului oastelor*** 1,11; 4,4; 15,2; 17,45
oastei: *sg. gen.* 12,9; 14,50; 17,55; 26,5
oaste: *sg. ac.* 17,20
oastea: *sg. gen. 23,3*

OBICEI: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **OBICEAI**
obiceaiu: *sg. ac.* 2,16; 17,39; 20,5, 25
obiceaiul: *sg. ac.* rezum. cap.8

(a se) OBIŞNUI: v. IV; var. (Înv.) **(a se) OBICINUI**
(m-)am obicinuit: *ind. pf.c. 1.sg.* 17,39; 20,5

OBOSIT, -Ă: adj.
obosiţi: *m. pl. nom.* 30,9, 10
obosiţ: *m. pl. nom.* 30,21

OBŞTE: s.f.
obşte: *sg. nom./ac.* 13,5; 14,34; 26,5
obştea: *sg. nom.* 14,25

OCARĂ: s.f.
ocara: *sg. ac.* rezum. cap.1; 17,26; 20,30
ocară: *sg. ac.* 11,2

OCĂRÂCIOS, -OASĂ: adj.; cuvântul nu este înregistrat în DLR.
ocărâcioasei: *adj. antep. f. sg. gen.* 20,30

(a) OCĂRÎ: v. IV
ai ocărât: *ind. pf.c. 2.sg.* 17,45

OCHI: s.m.
ochii: *pl. nom./ac.* 1,18; 2,33; 3,2, 18; 4,15; 6,13; 8,6; 11,2; 14,27, 29, 36, 40; 15,17, 19; 16,22; 18,5, 8, 26; 20,3, 29; 24,5, 11; 25,8; 26,21, 24; 27,5; 29,7, 9
ochi: *pl. ac.* 18,9
ochiul: *sg. nom.* 24,11

OCOL: s.n.
ocoalele: *pl. ac.* 24,4

ODIHNĂ: s.f.
odihna: *sg. ac.* rezum. cap.26

(a se) ODIHNI: v. IV
(s-)au odihnit: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,2

OLTAR: s.n.
oltariul: *sg. ac.* 2,28, 33
oltariu: *sg. ac.* 7,17; 14,35

OM: s.m.
om: *sg. nom./ac.* 1,1; 2,25; 4,12, 18; 9,1, 2, 6, 16; 10,6; 11,7; 13,14; 14,36; 15,29; 16,16, 18; 17,4, 10, 12, 25; 18,23; 25,2, 29; 26,15; 30,11
omul: *sg. nom./ac.* 1,3; 2,9, 25, 27; 4,13; 9,6, 7, 10, 17; 14,24, 28; 16,7; 17,23, 24, 25; 21,14; 25,2, 25; 29,4; 30,22
omului: *sg. gen./dat.* 2,25; 9,1, 7, 8; 16,7; 17,12, 26, 27; 25,3; 30,13
oamenii: *pl. nom./ac.* 2,17; 5,7, 12; 8,22; rezum. cap.11; 11,1, 12; 13,6; 14,8, 12, 24; 22,6; rezum. cap.23; 23,5, 11, 12, 13, 26; 24,4, 7, 23; 25,15; 27,3, 8; 29,11; 30,3, 22, 31; 31,3, 7, 12
oamenilor: *pl. gen./dat.* 2,26; 11,5, 9; 24,3, 10; 25,11; 26,19
oameni: *pl. nom./ac.* 4,2; 9,22; 10,2, 3; 22,2

(a) OMORÎ: v. IV
omoară: *ind. prez. 3.sg.* 2,6
au omorât: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,32; 22,18

OPRELIŞTE: s.f.
oprealiştii: *sg. gen.* rezum. cap.14

(a) OPRI: v. IV
au oprit: *ind. pf.c. 3.sg.* 25,26, 34
ai oprit: *ind. pf.c. 2.sg.* 25,33

ORAŞ: s.n.
oraş: *sg. ac.* 9,25
oraşului: *sg. gen.* 19,14

OS: s.n.
oasele: *pl. ac.* 31,13

(a se) OSEBI: v. IV; var. (Reg.) **(a se) USEBI** „a se separa", „a se despărți"
usăbiți(-vă): *imperativ 2.pl.* 14,40

OSEBIT, -Ă: adj.; var. (Înv. și reg.) **USEBIT, -Ă**
usăbită: *f. sg. ac.* 17,8, 10

OSPĂȚ: s.n.; var. (În v. și pop.) **USPĂȚ**
uspățu: *sg. nom./ac.* 25,36, 36

OSTAŞ: s.m.
ostaş: *sg. ac.* 10,26
ostaş: *adj. convers. m. sg. nom.* 16,18
ostaşu: *adj. convers. m. sg. nom.* 17,33

(a se) OSTENI: v. IV
(s-)au ostenit: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,31

OSTENIT, -Ă: adj.
oteniți: *m. pl. nom.* rezum. cap.30

(a) OŞTI: v. IV
oştiți: *imperativ 2.pl.* 4,9
au oştit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,10; 12,9; 19,8; 23,5
va oşti: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,20
a oşti: *inf. prez.* 11,1; 17,33; 29,4
oştea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 13,15; 14,47; 17,19
vei oşti: *ind. viit.I. 2.sg.* 15,18
oşti: *inf. prez. fără* ***a*** 17,9
voiu oşti: *ind. viit.I. 1.sg.* 17,32
oşteaşte: *imperativ 2.sg.* 18,17
oşteşti: *ind. pre.z. 2.sg.* 25,28
oştesc: *ind. prez. 3.pl.* 28,15
să oştesc: *conj. prez. 1.sg.* 29,8

OVREI: s.m.
ovreailor: *pl. gen./dat.* 4,6, 9
ovreaii: *pl. nom.* rezum. cap.13; 13,3, 7, 19; 14,11, 21; 29,3

P

PACE: s.f.
pace: *sg. ac., în loc. adv.* ***în pace*** 1,17; 20,13, 22, 42; 25,35; 29,7
pace: *sg. nom./ac.* 7,14; 11,2; 13,9; rezum. cap.18; 20,7, 22; 25,6; 30,21
pace: *sg. ac., în sintagma* ***legătură/legătura de pace*** 18,3; rezum. cap.20; 20,16; 23,18
pacea: *sg. ac.* 20,8

PAHAR: s.n.; var. (În v. și reg.) **PĂHAR**
păharul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.26; 26,11, 12, 16

PALMĂ: s.f.
palmă: *sg. ac.* 17,4
pălmi: *pl. nom.* 5,4

PARTE: s.f.
parte: *sg. nom./ac.* 1,5; 2,36; 10,26; 30,24
parte: *sg. ac., în loc. s.* ***parte bărbătească*** 1,11
partea: *sg. nom./ac.* 2,33; 9,23, 27; 14,2; 24,4; 30,1, 14
partea: *sg. ac., în structura eufem.* ***cea mai ascunsă partea naşterilor/partea naşterilor ceii mai ascunsă*** „şezut" 5,6, 12
parte: *sg. ac., în num. fracț.* ***a patra parte*** 9,8
parte: *sg. ac., în loc. adv.* ***de/într-o parte... de/în altă parte*** „într-un loc... în alt loc" 14,40; 23,26
parte: *sg. ac., în loc. adv.* ***de ceastă parte... de ceea parte*** „pe un versant... pe celălalt versant" 17,3
parte: *sg. ac., în loc. adv.* ***de ceea parte*** „dincolo" 26,13
părți: *pl. ac.* 1,4, 18; 11,11
părțile: *pl. ac.* 14,4
părții: *sg. gen.* 14,14

PASĂRE: s.f.; var. (În v. și pop.) **PASERE**
paserilor: *pl. dat.* 17,44, 46

(a) PAȘTE: v. III
paşte: *ind. prez. 3.sg.* 16,11
să pască: *conj. prez. 3.sg.* 17,15
păştea: *ind. imp. 3.sg.* 17,34

am păscut: *ind. pf.c. 1.pl.* 25,16
(de) păscut: *supin* 28,24

PAT: s.n.
pat: *sg. ac.* 19,13, 15, 16; 28,23

PAVĂZĂ: s.f.
pavăză: *sg. nom./ac.* 17,6, 45; 18,4

PĂCAT: s.n.
păcatele: *pl. ac.* rezum. cap.2
păcatul: *sg. nom./ac.* 2,17; 15,23, 25; 20,1
păcat: *sg. nom./ac.* 6,3; 12,23; 14,38
păcatelor: *pl. dat.* 12,19

PĂCĂTOS, -OASĂ: s.
păcătoşii: *s.m. pl. ac.* 15,18

(a) PĂCĂTUI: v. IV
va păcătui: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,25
păcătuit-am: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 12,10; 15,24, 30; 26,21
au păcătuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,33
veţi păcătui: *ind. viit.I. 2.pl.* 14,34
(nu) păcătui: *imperativ prohib. 2.sg.* 19,4
păcătuieşti: *ind. prez. 2.sg.* 19,5
am păcătuit: *ind. pf.c. 1.sg.* 24,12

PĂCIUIT, -Ă: adj.
păciuiţi: *m. pl. ac.* 11,1

PĂCIUITOR, -TOARE: adj.
păciuitoare: *f. pl. nom./ac.* 10,8; 11,15; 16,4, 5; 25,5

PĂDURE: s.f.
pădurea: *sg. ac.* 22,6
pădure: *sg. ac.* 23,15, 16, 18
păduri: *sg. gen.* 23,19

(a) PĂIENJENI: v. IV; var. (Reg.) **(a) PĂINGINI**
păinginise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 3,2
păienginise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 4,15

PĂMÂNT: s.n.
pământului: *sg. gen.* 2,8, 10; 14,25; 17,44, 46; 21,11
pământ: *sg. ac.* 3,19; 5,3, 4; 14,32, 45; 17,49; 20,15, 31, 41; 23,23, 27; 24,9; 25,23, 41; 26,7, 8, 20; 28,3, 9, 13, 14, 20, 23
pământul: *sg. nom./ac.* 4,5; 6,5; 9,4, 5, 16; 12,6; 13,3, 17, 19; 14,15, 29; 17,46; rezum. cap.22; 22,5; 27,1, 8, 9; 29,11; 30,16; 31,9
pământurilor: *pl. dat. adn.* 8,12
pământul: *sg. gen. (cu prep.* ***a + tot****)* 30,16

PĂR: s.m.
păr: *sg. nom.* 14,45

(a) PĂRĂSI: v. IV
au părăsit: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,8; 31,7
au părăsât: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,5; 15,11; 23,13; 30,13
am părăsit: *ind. pf.c. 1.pl.* 12,10
va părăsi: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,22

PĂRINTE: s.m.
părinţii: *pl. ac.* 12,6, 7, 8
părinţilor: *pl. gen.* 12,15

PĂROS, -OASĂ: adj.
păroasă: *f. sg. ac.* 19,13

(a) PĂRTINI: v. IV
(nu) părtini: *imperativ prohib. 2.sg.* 15,3
au părtinit: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,9

PĂSAT: s.n.
păsat: *sg. ac.* 17, 17; 25,18

PĂSTOR: s.m.
păstoriului: *sg. dat.* 17,20
păstorii: *pl. nom./ac.* 21,7; 25,7

PĂSTORICESC, -EASCĂ: adj. „de păstor"; aici prima atestare; cf. DLR, unde prima atestare este în *SFC* I (1959), cu sensul "preoţesc".
păstoriceasca: *adj. ant ep. f. sg. ac.* 17,40

(a) PĂŞI: v. IV
păşea: *ind. imp. 3.pl.* 6,12
păşeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 12,2

PĂŞUNE: s.f.
păşuni: *pl. ac.* 16,19

(a) PĂTRUNDE: v. III
a pătrunde: *inf. prez.* rezum. cap.18; rezum. cap.19; 19,10
va pătrunde: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,11
voiu pătrunde: *ind. viit.I. 1.sg.* 26,8

(a) PĂŢI: v. IV (Înv. şi pop.) „a suferi chinuri fizice sau morale", „a îndura"
paţi: *ind. prez. 2.sg.* 28,18

(a se) PĂZI: v. IV
să păzească: *conj. prez. 3.sg.* 7,1
ai păzât: *ind. pf.c. 2.sg.* 13,13
a (să) păzi: *inf. prez.* 18,15
(te) păzeaşte: *imperativ 2.sg.* 19,2
să păzască: *conj. prez. 3.pl.* 19,11
va fi păzât: *pasiv ind. viit.I. 3.sg.* 25,29
au păzât: *ind. pf.c. 3.sg.* 25,39; 30,23
ai păzit: *ind. pf.c. 2.sg.* 26,15
aţi păzit: *ind. pf.c. 2.pl.* 26,16

PĂZITOR: s.m.
păzitoriului: *sg. gen.* 17,22
păzitoriu: *sg. ac.* 28,2

PÂINE: s.f.; var. (Reg.) **PÂNE**
pâni: *pl. nom./ac.* 2,5; 10,4; 16,20; 17,17; 21,3, 4, 6; 22,13; 25,18
pâne: *sg. nom./ac.* 2,36; 10,3; 14,24, 28; 20,24, 34; 21,4, 6; 28,20, 22; 30,11, 12
pânea: *sg. nom.* 9,7
pânile: *pl. ac.* rezum. cap.21; 21,6; 25,11

PÂNTECE: s.n.
pântecele: *sg. ac.* 1,5; 24,4

PÂRGĂ: s.f. (cu sens colectiv) „primele grâne, fructe, legume sau flori etc. dintr-un an"
pârga: *sg. ac.* 2,29
pârghele: *pl. nom./ac.* 15,12, 21

PEDESTRAŞ: s.m.
pedestraşi: *pl. ac.* 4,10; 15,4

PERECHE: s.f.
păreache: *sg. nom.* 14,14

PERETE: s.m.
păreatele: *sg. ac.* 18,11
păreate: *sg. ac.* 19,10; 20,25; 25,22, 34

PEŞTERĂ: s.f.
peşteri: *pl. ac.* 13,6; 14,11
peşterea: *sg. ac.* rezum. cap.22; 22,1; rezum. cap.24
peştere: *sg. nom./ac.* 24,4, 8, 9, 11

(a) PETRECE: v. III „a întrece (în înălțime)"; „a depăși"; „a trăi", „a conviețui"
petrecea: *ind. imp. 3.sg.* 9,2; 23,25
petrecând: *gerunziu* 12,2
am petrecut: *ind. pf.c. 1.sg.* 25,15

PIATRĂ: s.f. „rocă solidă și casantă"; „stâncă"
Piatra: *sg. ac., în s. propr.* ***Piatra Agiutoriului/Piatra Ajutoriului*** 4,1; 5,1; 7,12
piatră: *sg. nom./ac.* 6,14; 7,12; 14,33; 17,49, 50
pietri: *pl. ac.* 13,6; 14,4; 17,40; 24,3; 30,6
piatra: *sg. nom./ac.* 6,15; 17,49; 20,19; 25,37
piatră: *sg. ac.* 23,25
Piatră: *sg. nom., în s. propr.* ***Piatră ce Desparte*** 23,28

PICIOR: s.n.
picioarele: *pl. ac.* 2,9; 25,24, 41
picioare: *pl. ac.* 14,13
picioarelor: *pl. gen.* 17,6
piciorul: *sg. nom.* 23,22

PIEIRE: s.f.; var. **PIERIRE**
perirea: *sg. ac.* 15,18

PIELE: s.f.
piiai: *pl. ac.* 5,9
piele: *sg. nom./ac.* 19,13, 16

(a) PIERDE: v. III
ai pierdut: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,20
a piiarde: *inf. prez.* 15,9

(a) PIERI: v. IV
perise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 9,3
va peri: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,25; 26,10
au perit: *ind. pf.c. 3.sg.* 25,15, 21

PILDĂ: s.f.
pildă: *sg. nom./ac.* 10,12; 19,24
pilda: *sg. ac.* 24,14

(a se) PIȘA: v. I
pișându(-să): *gerunziu* 25,22
pișind: *gerunziu* 25,34

PITĂRIȚĂ: s.f. „pitărească", „brutărească"
pitărițe: *pl. ac.* 8,13

PITHON: s.m. „prezicător", „ghicitor" (cf. lat. *pythōn, -ōnis*)
pithon: *sg. ac.* 28,7
pifton: *sg. ac.* 28,8

PITHONICESC, -EASCĂ: adj. „de vrăjitor", „vrăjitoresc"; cuvântul nu este înregistrat în DLR.
piftonicesc: *n. sg. ac.* rezum.cap.28
pithonicesc: *n. sg. ac.* 28,7

(a se) PITULA: v. I (Pop.) „a se ascunde ghemuindu-se"
(să) pitulă: *ind. prez. 3.sg./pl.* rezum. cap.13; 23,19
să (te) pituli: *conj. prez. 2.sg.* 20,19
(să) pitula: *ind. imp. 3.pl.* 24,4

PITULARE: s.f. (Pop.) „ascundere prin ghemuire"
pitulările: *pl. ac.* 23,23

PITULAT, -Ă: adj. (Pop.) „ascuns și ghemuit"
pitulat: *m. sg. nom.* rezum. cap.24

PIZMUITOR, -TOARE: s.m./f.
pizmuitoarea: *s.f. sg. nom.* 1,6

PLATOȘĂ: s.f.
platoșe: *sg. ac.* 17,5; 28,14
platoșea: *sg. nom.* 17,5
platoșa: *sg. ac.* 17,38, 21,9

(a) PLĂTI: v. IV
aț plătit: *ind. pf.c. 2.pl.* 6,8

(a) PLĂCEA: v. II
plăcea: *ind. imp. 3.sg.* 2,26
au plăcut: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,6; 18,8, 20, 26
a plăcea „va plăcea"**:** *ind. viit.I. impers.* 11,10
plac: *ind. prez. 3.pl.* 14,7
placi: *ind. prez. 2.sg.* 18,22; 29,6
va plăcea: *ind. imp. impers.* 24,5

PLĂCERE: s.f. „dorință", „voință"
plăcerea: *sg. ac.* 13,8

(a se) PLÂNGE: v. III
plângea: *ind. imp. 3.sg.* 1,7; 15,35
plângi: *ind. prez. 2.sg.* 1,8; 16,1
plângând: *gerunziu* 1,10
au plâns: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,19; 11,4; 20,41; 24,17; 25,1; 28,3; 30,4
plânge: *ind. prez. 3.sg.* 11,5
(să) plânge: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.15; rezum. cap.25

(a se) PLECA: v. I „a se apleca"; „a se înclina" (în semn de respect); „a se abate"; „a se îndupleca"; „a se da la o parte", „a se feri"
(s-)au plecat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,19; 8,3; 19,10; 28,14
(să) pleca: *ind. imp. 3.pl.* 6,12
(nu vă) plecareți: *imperativ prohib. 2.pl.* 12,21
să (va) pleca: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,29
plecându(-să): *gerunziu* 24,9

(a se) PLINI: v. IV (Înv. și reg.) „a duce la îndeplinire"; „ a se termina"
să plinească: *conj. prez. 3.sg.* 1,23
voiu plini: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,12
plinind: *gerunziu* 13,10; 24,17
au plinit: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,11; 18,1
plinit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 15,13
plinitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 16,11
(s-)au plinit: *ind. pf.c. 3.sg.* 20,7; 25,17

PLINIT, -Ă: adj.
plinită: *f. sg. nom.* 20,9

PLOAIE: s.f.
ploi: *pl. ac.* 12,17, 18

PLOSCĂ: s.f.
ploscă: *sg. ac.* 10,3
plosca: *sg. ac.* 16,20

PLUG: s.n.
plug: *sg. ac.* 13,20, 21

POALĂ: s.f.
poalele: *sg. ac.* 25,20

POARTĂ: s.f.
porții: *sg. gen.* 9,18; 21,13
porțile: *pl. ac.* 17,52
porți: *pl. nom.* 23,7

(a) POFTI: v. IV „a dori"
au fost poftit: *ind. m.m.c.pf. perifr. 3.sg.* 1,20
poftesc: *ind. prez. 3.sg.* 1,23
poftește: *ind. prez. 3.sg.* 2,16
pofteșți: *ind. prez. 2.sg.* 14,7

(nu) pofti: *imperativ prohib. 2.sg.* 15,3
au poftit: *ind. pf.c. 3.sg.* 23,20

(a se) POGORÎ: v. IV; vezi **(a se) COBORÎ**

POIMÂINE: adv.
poimâne: 20,12
poimâne: 20,19

(a se) PORNI: v. IV
(s-)au pornit: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,19; 19,8

PORUNCĂ: s.f.
porunca: *sg. ac.* rezum. cap.8; 22,14
poruncile: *pl. ac.* 13,13
porunci: *pl. ac.* 21,2

(a se) PORUNCI: v. IV
am poruncit: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,29; 9,23
va porunci: *ind. viit.I: 3.sg.* 12,12
porunceşte: *ind. prez. 3.sg.* 12,14
au poruncit: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,13, 14; 15,4; 18,22; 21,2; rezum. cap.22; 23,8; 25,14
poruncească: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 16,16
poruncise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 17,20; 30,21
poruncind: *gerunziu* rezum. cap.28
(să) porunceşte: *ind. prez. impers.* rezum. cap.29

(a) POSTI: v. IV
au postit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,6; 31,13

POTÂRNICHE: s.f.; var. **PĂTURNICHE**
păturnichea: *sg. nom.* 26,20

POTRIVNIC, -Ă: s.m./f.; var. (Înv. şi reg.) **PROTIVNIC, -Ă**
protivnicii: *s.m. pl. nom.* 2,10

POVARNICĂ: adj. „gravidă”
povarnică: *f. sg. nom.* 4,19

(a) POVĂŢUI: v. IV
povăţui: *inf. prez.* 30,15

POVĂŢUITOR, -TOARE: s.m./f. „conducător”
povăţuitoriu: *s.m. sg. nom./ac.* 9,16; 13,14; 25,30

(a) POVESTI: v. IV
au povestit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 11,5, 9

PRADĂ: s.f.
prada: *sg. nom./ac.* 14,30; rezum. cap.30; 30,20, 22, 26
pradă: *sg. ac.* 14,32; rezum. cap.15; 15,19, 21; 30,26
pradelor: *pl. gen.* 15, 12
prăzi: *pl. ac.* rezum. cap.27; 27,8
prăzile: *pl. ac.* 30,16

PRAG: s.n.
prag: *sg. ac.* rezum. cap.5; 5,4
pragul: *sg. ac.* 5,5

PRAŞTIE: s.f.
praştiia: *sg. nom.* rezum. cap.17
praştie: *sg. ac.* 17,40, 50; 25,29
praştia: *sg. ac.* 17,49

PRAZNIC: s.n.
praznic: *sg. ac.* 1,21; 2,19

(a) PRĂDA: v. I
a prăda: *inf. prez.* 13,17; 14,15

PRĂPASTIE: s.f. (aici) „pantă”
prepastia: *sg. ac.* 9,11

(a) PRĂVĂLI: v. IV
prăvăliţi: *imperativ 2.pl.* 14,33

(a) PRĂZNUI: v. IV
ar prăznui: *cond. prez. 3.pl.* 30,16

PRĂZNUIRE: s.f.
prăznuire: *sg. ac.* 20,6, 29

(a) PRÂNZI: v. IV
au prânzit: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.9

PREAJMĂ: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **PREAJMĂ**
preajma: *sg. ac., în loc. prep.* ***din preajma*** 14,5; 15,7; 26,1
prejma: *sg. ac., în loc. prep.* ***în/din prejma*** 26,3

PREOT: s.m.
preoţi: *pl. nom./ac.* 1,3; 6,2; 22,18; 28,6
preotul: *sg. nom.* 1,9; 2,14; 14,3, 36; 21,1, 2, 4, 6, 9; 22,9, 11; 23,9; 30,7
preotului: *sg. gen./dat.* 2,11, 13, 15; 21,5
preoţilor: *pl. gen.* 2,13; rezum. cap.6; 22,11, 17, 19
preot: *sg. ac.* 2,28, 35; 14,19
preoţii: *pl. nom./ac* 5,5; rezum. cap.22; 22,17, 21

PREOŢESC, -EASCĂ: adj.
preoţească: *f. sg. nom./ac.* 2,36; rezum. cap.21

(a) PREPUNE: v. III (Înv. şi reg.; prin ext.) „a bănui”, „a suspecta”; (Înv.) „a nu avea încredere în cineva sau ceva”, „a se îndoi”
să prepuie: *conj. prez. 3.sg.* 22,15

PREŢ: s.n.
preţu: *sg. ac.* 2,5

(a) PREŢUI: v. IV
era preţuit: *pasiv ind. imp. 3.sg.* 3,1

(a) PRIBEGI: v. IV
pribegind: *gerunziu* rezum. cap.23; rezum. cap.27

PRICINĂ: s.f.
pricină: *sg. ac.* 5,5; 20,29; 26,18; 27,6
pricina: *sg. ac.* 24,16; 25,39

(a) PRIMI: v. IV
au priimit: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.9; 25,35
era priimit: *pasiv ind. imp. 3.sg.* 18,5
priimeaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.22
priimeaşte: *imperativ 2.sg.* 25,27

PRIMPREJUR: adv./prep.; var. **PRINPREJUR, PRINPREGIUR**
prinprejur: *adv.* 12, 11
prinpregiur: *adv.* 14,47
prinpregiurul: *prep.* 26,5
prin pregiur: *adv.* 31,9

(a se) PRINDE: v. III „a (se) lua”; „a înjuga”
prindea: *ind. imp. 3.sg.* 1,7
prinzându(-se): *gerunziu* rezum. cap.4
(s-)au prins: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,11, 17, 21, 22; 14,42
(-)i prins: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 4,19
prindeţi: *imperativ 2.pl.* 6,7
au prins: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,10
să prindă: *conj. prez. 3.sg.* 19,20
să prinză: *conj. prez. 3.pl.* 23,26
prinsease: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 30,16

PRISOSIT: s.n.
prisosit: *sg. ac., în loc. adv.* ***de prisosit*** „mult” 1,10

(a) PRIVI: v. IV
privind: *gerunziu* 1, 11; 4,13

privea: *ind. imp. 3.pl.* 2,22
priveaşte: *ind. prez. 3.sg.* 16,7

PRIVITOR, -TOARE: s.m./f.
privitorii: *s.m. pl. nom.* 14,16

(a) PROBOZI: v. IV (Înv. şi pop.) „a mustra (aspru)”
probozea: *ind. imp. 3.sg.* 1,6
am probozit: *ind. pf.c. 1.sg.* 17,10

PROBOZIRE: s.f.
probozirii: *sg. gen.* 25,39

PROROC: s.m.
proroc: *sg. nom.* 3,20; 9,9
proroci: *pl. ac.* rezum. cap.10; 10,11, 12; 19,20, 24; 28,6
prorocilor: *pl. gen.* 10,5, 10; 28,15
prorocii: *pl. ac.* 10,11
proroculuı: *sg. gen.* rezum. cap.22
prorocul: *sg. nom.* 22,5

(a) PROROCI: v. IV
proroceaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.10; 10,11; rezum. cap.19
prorocind: *gerunziu* 10,5; 19,20
vei proroci: *ind. viit.I. 2.sg.* 10,6
au prorocit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 10,10; 19,21, 24
a proroci: *inf. prez.* 10,13; 19,20
prorocea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 18,10; rezum. cap.19; 19,23

PROROCIE: s.f.
prorociile: *pl. ac.* rezum. cap.3

PRUNC: s.m.
prunci: *pl. nom./ac.* 1,2; 15,33
pruncul: *sg. nom./ac.* 1,22, 24, 25, 27; 2,11, 21, 26; 3,1, 9; 4,21
prunc: *sg. nom.* 13,1; 17,33
pruncii: *pl. nom.* 30,22

PSALTIRE: s.f. „psalterion”, „instrument muzical cu coarde, de formă triunghiulară, folosit până în evul mediu”
psaltirea: *sg. nom.* 10,5

(a) PSĂLMUI: v. IV (Înv.) „a psalmodia”; (aici) „a cânta din citară”
să psălmuiască: *conj. prez. 3.sg.* 16,16
psălmuieşte: *ind. prez. 3.sg.* 16,17
psălmui: *inf. prez. fără* **a** 16,18
psălmuia: *ind. imp. 3.sg.* 18,10; 19,9

PULBERE: s.f.
pulbere: *sg. ac.* 2,8; 4,12

(a se) PUNE: v. III
au pus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,8; 5,3; 6,11, 14, 15, 18; 7,12; 8,1; 9,24; 10,20, 21, 25; 12,8; 14,26; 17,38, 39, 40, 54; 18,5; 19,5, 13; 21,12; 25,18; 28,25; 30,7; 31,10
(s-)au pus: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,7
veţi pune: *ind. viit.I. 2.pl.* 6,8
va pune: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,11, 16
să pui: *conj. prez. 2.sg.* 9,23
pune: *imperativ 2.sg.* 9,24; 14,18; 23,9; 30,7
(să) pune: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.10
să puiu: *conj. prez. 1.sg.* 11,2
puneţ: *imperativ 2.pl.* 14,38
să (să) puie: *conj. prez. 3.pl.* 21,6
să puie: *conj. prez. 3.sg.* 25,25
voiu pune: *ind. viit.I. 1.sg.* 28,2, 22
am pus: *ind. pf.c. 1.sg.* 28,21

PUNERE: s.f.
punerii: *sg. gen., în sintagma* ***punerii-înainte*** rezum. cap.21; 21,6

(a) PURCEDE: v. III
purcedea: *ind. imp. 3.sg.* 17,16
au purces: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,40; 22,5
să purceze: *conj. prez. 3.pl.* 29,11

PURICE: s.m.; var. **PURECE**
purece: *sg. ac.* 24,15; 26,20

(a se) PURTA: v. I
să poarte: *conj. prez. 3.sg.* 2,28
purtând: *gerunziu* 10,3
purta: *ind. imp. 3.sg.* 14,3
(să) purta: *ind. imp. 3.sg.* 18,5, 14, 30
(vă) purtaţi: *imperativ 2.pl.* 23,22

PURTĂTOR: s.m.
purtătoriu: *sg. nom., în sintagma* ***purtătoriu de arme*** (după lat. *armiger*) 16,21

PURURI: adv.; var. **PURUREA**
pururea: 1,22; 17,40

PUSTIU: s.n.; var. **PUSTIE:** s.f.
pustie: *sg. ac.* 4,8; 13,18; 17,28; 23,14; 25,4, 7, 14, 15, 21; 26,3
pustia: *sg. ac.* rezum. cap.23; 23,15, 25; 25,1, 2; 26,2
pustiii: *sg. gen.* 23,14, 19; 26,3
pustiia: *sg. ac.* 23,24, 25; 24,2
pustiei: *sg. gen.* 26,1

(a) PUTEA: v. II
poate: *ind. prez. 3.sg.* 1,15; 2,25; 25,17
poţ: *ind. prez. 2.sg.* 17,33
pociu: *ind. prez. 1.sg.* 17,39
să poţ: *conj. prez. 2.sg.* 28,22
poţi(-): *ind. prez. 2.sg.* 30,15
putea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 3,2; 4,15; 30,10
va putea: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,20; 17,9; 20,9; 29,4
putea(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,27
ar putea: *cond. prez. 3.sg.* 17,39
a putea: *inf. prez.* 23,26
putând: *gerunziu* 26,25
vei putea: *ind. viit.I. 2.sg.* 26,25
putuse: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 30,21

PUTERE: s.f.
puterea: *sg. nom./ac.* 2,16; 8,11
puteare: *sg. nom.* 28,20

PUTERNIC, -Ă: adj.
(foarte) putearnic: *m. sg. nom.* 21,7

(a se) PUTERNICI: v. IV „a se întări”
să (te) puterniceşti: *conj. prez. 2.sg.* 28,22

(a) PUTREZI: v. IV
putrăzea: *ind. imp. 3.pl.* 5,9

PUŢIN, -Ă: adj./adv.; var. (Înv.) **PUŢÂN**
puţân: *adv.* 18,23; 22,15
puţâne: *adj. f. pl. ac.* 18,27

PUŢINEL, -EA: adj. (Înv. pop; şi hp.) „puţintel”
puţineale: *f. pl. ac.* 17,28

PUŢINTEL: adv.
puţântel: 9,27; 14,29, 43; 17,30

R

(a) RADE: v. III „a face să dispară”; „a nimici”
au ras: *ind. pf.c. 3.sg.* 28,9

RANĂ: s. f. „plagă"; (Înv.) „lovitură"; „urgie"
rana: *sg. nom./ac.* 4,8; 6,5; 14,14
rană: *sg. nom./ac.* 4,10; 5,7; 6,19; 14,30; 19,8, 10; 23,5

(a se) RĂCORI: v. IV
(s-)au răcorit: *ind. pf.c. 3.sg.* 30,12

(a se) RĂDICA: v.I; vezi **(a se) RIDICA**

(a) RĂMÂNE: v. III
să rămâie: *conj. prez. 3.sg./pl.* 1,22; 22,3
rămâi: *imperativ 2.sg.* 1,23; 19,2; 22,23
au rămas: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,23; 7,2; 9,24; 22,4; 23,14, 18; 25,13; 30,9
va rămânea: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,36; 20,13
rămăsease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 5,5; rezum. cap.30
rămâie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 5,7
veţi rămânea: *ind. viit.I. 2.pl.* 12,25
rămâneţi: *imperativ 2.pl.* 14,9
(nu) rămânea: *imperativ prohib. 2.sg.* 22,5
rămâind: *gerunziu* 22,6, 13
ar fi rămas: *cond. pf. 3.sg.* 25,34
rămâne: *ind. prez. 3.sg.* 27,5; 30,24

(a se) RĂNI: v. IV
(s-)au rănit: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,3

RĂNIT, -Ă: adj.
răniţi: *m. pl. nom.* 17,52

(a) RĂPI: v. IV
va răpi: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,16
răpeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 20,30
răpesc: *ind. prez. 3.pl.* 23,1
răpise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 30,19

(a) RĂSĂRI: v. IV „a se naşte"
răsărise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 14,3

RĂSĂRIT: s.n.
răsăritul: *sg. ac.* 13,5

(a se) RĂSIPI: v.IV; vezi **(a se) RISIPI**

(a) RĂSPLĂTI: v. IV
răsplătiţ: *imperativ 2.pl.* 6,3
au răsplătit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,17; 25,21
am răsplătit: *ind. pf.c. 1.sg.* 24,18
să răsplătească: *conj. prez. 3.sg.* 24,20
va răsplăti: *ind. viit.I. 3.sg.* 26,23

(a) RĂSPUNDE: v. III
răspunzând: *gerunziu* 1,15; 2,16; 3,4, 16; 4,17; 9,12, 21; 14,28; 16,18; 20,32; 21,4; 22,9, 14; 23,4; 25,10; 26,14, 22; 29,9; 30,22
au răspuns: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,6; 4,20; 5,8; 6,4; 9,8, 19; 10,12, 14, 22; 11,2; 14,37, 40; 16,11; 17,30; 19,14, 17; 20,10, 28; 21,5; 22,12; 28,6
răspuns-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,11
ai răspuns: *ind. pf.c. 2.sg.* 14,41
vei răspunde: *ind. viit.I. 2.sg.* 20,6; 26, 14
va răspunde: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,10
răspundea: *ind. imp. 3.sg.* 27,10

(a) RĂSTURNA: v. I
să răstoarne: *conj. prez. 3.sg.* 23,10

(a) RĂSUNA: v. I
au răsunat: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,5; 13,3
răsuna: *ind. imp. 3.sg.* 14,19
răsună: *ind. prez. 3.sg.* 15,14

RĂSUNARE: s.f.
răsunare: *sg. nom.* 4,14

RĂU, REA: adj./s.
rău: *s.n. sg. nom./ac.* 6,9; 12,19; 23,9; 24,10; 25,21, 34, 39; 26,18, 21; 28,10
răul: *sg. ac.* 25,26
rău: *s.n. în loc. adj.* ***de rău*** „supărător" 20,22
rău: *adj. n. sg. nom./ac.* rezum. cap.16; 16,14, 15, 16, 23; rezum. cap.18; 18,10; 19,9; 29,6; 30,22
rău (foarte): *adj. m. sg. nom.* 25,3
rău: *adv.* rezum. cap.18
reale (foarte): *adj. n. pl. nom.* 2,23
reale: *adj. f. pl. ac./gen.* rezum. cap.5; 6,5, 11
reale: *s.n. pl. ac.* 24,18; 27,12

RĂUTATE: s.f.; var. (Înv.) **RĂOTATE**
răotăţile: *pl. ac.* 10,19
răutate: *sg. ac.* 12, 17, 25
răutatea: *sg. ac.* 12,20
răotate: *sg. nom./ac.* 15,19; 24,12
răotatea: *sg. nom./ac.* 15,23; 20,7, 9, 13; 25,17, 28, 39

RĂZBOI: s.n.
războiu: *sg. nom./ac.* 4,1, 16; 7,10; rezum. cap.11; 13,5; 14,22, 52; rezum. cap.17; 17,1, 2, 8, 13, 20; 19,8; 23,8; 26,10; rezum. cap.28; 28,1; rezum. cap.29; 29,4, 9; 30,24; rezum. cap.31
războiul: *sg. nom./ac.* 8,20; 17,28, 47
războiului: *sg. gen.* 13,22; 18,5; 31,3
războaiele: *pl. ac.* 18,17; 25,28

(a) RÂNCEZI: v. IV
să râncezască: *conj. prez. 3.sg.* 2,33

(a se) RÂNDUI: v. IV
rânduiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 8,22
ai rânduit: *ind. pf.c. 2.sg.* 29,4
va rândui: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,12; 25,30
rânduiaşte: *imperativ 2.sg.* 8,5; 10,19
au rânduit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 11,11; 17,2; 23,10
am rânduit: *ind. pf.c. 1.sg.* 12,1
rânduise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 15,35; 17,21
(s-)au rânduit: *ind. pf.c. 3.pl.* 17,18

RÂNDUIALĂ: s.f.
rânduială: *sg. nom.* 30,25

RÂNDUIT, -Ă: adj.
rânduite: *f. pl. ac.* 1,3; 2,19
rânduitele: *adj. antep. f. pl. ac.* 13,11

REPEJUNE: s.f.
răpegiune: *sg. ac.* 15,5; 17,40
răpegiunea: *sg. ac.* 30,9, 10
repegiunea: *sg. ac.* 30,21

(a se) RIDICA: v. I; var. (Înv. şi pop.) **(a se) RĂDICA**
rădica: *ind. imp. 3.sg.* 2,14
va rădica: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,5
au rădicat: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,24; 11,4; 24,17; 30,4
(s-)au rădicat: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,4
(să) va rădica: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,14
ar fi rădicat: *cond. pf. 3.sg.* 15,12
rădică: *ind. prez. 3.sg.* 2,8
rădicându-: *gerunziu* 6,13

(a se) RISIPI: v. IV; var. (Înv. şi rar)**(a se) RĂSIPI**
(s-)au răsipit: *ind. pf.c. 3.pl.* 11,11
răsipeaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.14
răsipindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.17
au răsipit: *ind. pf.c. 3.pl.* 23,5

ROB, ROABĂ: s.
robi *s.m. pl. nom.* 17,9
roabe: *s.f. pl. nom./ac.* 30,2, 3, 5

ROȘULEȚ, -EAȚĂ: adj.
roșuleț: *m. sg. nom.* 16,12; 17,42

RUDĂ: s.f.
ruda: *sg. nom./ac.* 9,21; 25,3
rudă: *sg. ac.* 17,55

RUDENIE: s.f.
rudeniile: *pl. ac.* 10,21
rudenia: *sg. nom.* 10,21; 18,18

(a se) RUGA: v. I
să (să) roage: *conj. prez. 3.sg.* 2,36
rogu(-): *ind. prez. 1.sg.* 1,26; 2,36; 3,17; 9,18; 19,2; 23,22
să rog: *conj. prez. 1.sg.* 7,5
roagă(-te): *imperativ 2.sg.* 12,19
rogu(-mă): *ind. prez. 1.sg.* 15,25; 22,3; 25,24, 25; 26,19
(s-)au rugat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,10, 28; 8,6
ai rugat: *ind. pf.c. 2.sg.* 1,17
rugând: *gerunziu* 1,26
(m-)am rugat: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,27
am rugat: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,27
(să) va ruga: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,25
rugându(-să): *gerunziu* rezum. cap.7
a (să) ruga: *inf. prez.* rezum. cap.12
a (mă) ruga: *inf. prez.* 12,23
rugatu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 20,6
au rugat *ind. pf.c. 3.sg.* 20,28

RUGĂCIUNE: s.f.
rugăciune: *sg. ac.* rezum. cap.1
rugăciunile: *pl. ac.* 1,12
rugăciunea: *sg. ac.* rezum. cap.25

(a se) RUPE: v. III; var. (Înv. și reg.) **(a se) RUMPE** „a despărți în mai multe bucăți”; „a năvăli” (după lat. *irrumpō, -ere* „a se repezi, a năvăli”)
rumpându(-să): *gerunziu* 4,18
(s-)au rupt: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,27
rupt-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,28
am rupt: *ind. pf.c. 1.pl.* 30,14
rupsease: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 30,23

RUPT, -Ă: adj.
ruptă: *f. sg. ac.* 4,12

S

SABIE: s.f.
sabie: *sg. nom./ac.* 13,19, 22; 17,45, 47, 50; 18,4; 21,8; 22,13
sabia: *sg. nom./ac.* 14,20; 15,33; 17,39, 51; rezum. cap.21; 21,8, 9; 22,10; 25,13; 31,4, 5
sabiii: *sg. gen.* 15,8; 22,19
sabiei: *sg. gen.* 22,19
sabiile: *pl. ac.* 25,13

SAPĂ: s.f.
sapa: *sg. ac.* 13,20
sapelor: *pl. gen.* 13,21

SARCINĂ: s.f. „bagaj”, „boccea”
sarcini: *pl. ac.* 17,22; rezum. cap.30
sarcine: *pl. ac.* 25,13; 30,24

SAT: s.n.
satele: *pl. nom.* 5,6
satul: *sg. ac.* 6,18
sate: *pl. nom.* 27,8

SĂGEATĂ: s.f.
săgeți: *pl. gen. (cu prep.* ***a + num.****)* rezum. cap.20
săgeți: *pl. ac.* 20,20
săgețile: *pl. nom./ac.* 20,21, 22, 36, 38
săgeată: *sg. ac.* 20,36
săgeții: *sg. gen.* 20,37
săgeata: *sg. nom.* 20,37

SĂGETAR: s.m. „arcaș”
săgetari: *pl. nom./ac.* 31,3, 3

SĂLAȘ: s.n.
sălașul: *sg. ac.* 4,10; 13,2; 17,54
sălaș: *sg. ac.* rezum. cap.9

(a) SĂLTA: v. I „a tresălta de bucurie”; „a juca”
săltat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,1
săltând: *gerunziu* 18,7

SĂLTARE: s.f. „trăire intensă a unei stări afective”; „bucurie fără margini”
săltare: *sg. nom.* 4,8

SĂMÂNȚĂ: s.f. (Înv. și reg.; cu sens colectiv) „urmaș”
sămânță: *sg. ac.* 2,20
sămânța: *sg. ac.* 20,42; 24,22

SĂNĂTATE: s.f.
sănătate: *sg. ac.* 10,4

SĂRAC, -Ă: adj./s.
sărac: *adj. m. sg. ac.* 2,7; 18,23
(cel) sărac: *s.m. sg. ac.* 2,8

SĂRBĂTOARE: s.f.
sărbătoare: *sg. ac.* 30,16

(a) SĂRI: v. IV
va sări: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,6
au sărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,10

(a se) SĂRUTA: v. I
au sărutat: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,1
sărutându(-să): *gerunziu* 20,41

SĂTUL, -Ă: adj.
sătui: *m. pl. nom.* 2,5

(a se) SĂTURA: v. I
(s-)au săturat: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,5

SÂNGE: s.n.
sânge: *sg. ac.* 14,32, 33, 34; 19,5; 25,26, 31, 33
sângele: *sg. nom.* 26,20

(a se) SÂRGUI: v. IV
(să) sârguia: *ind. imp. 3.sg.* 14,4
(să) sârguiască: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.18; rezum. cap.20

SCAUN: s.n.
scaun: *sg. ac.* 1,9; 4,13, 18
scaunul: *sg. ac.* 2,8
scaune: *pl. ac.* 5,9

(a se) SCĂDEA: v. II
(s-)au scăzut: *ind. pf.c. 3.sg.* 25,7
au scăzut: *ind. pf.c. 3.pl.* 30,4

(a) SCĂPA: v. I
scapă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.14
au scăpat: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,10; rezum. cap.22; 30,17
scăpând: *gerunziu* 22,20
scăpa: *inf. prez. fără* ***a*** 23,26

(a se) SCHIMBA: v. I
(s-)au schimbat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,18
(te) vei schimba: *ind. viit.I. 2.sg.* 10,6
au schimbat: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,9; 21,13; 28,8

(a) SCOATE: v. III
va scoate: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,3
au scos: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,6; 12,6, 8, 11; 14,48; 17,37, 51; 30,18
am scos: *ind. pf.c. 1.sg.* 8,8; 10,18; 30,22
scoţând: *gerunziu* 9,11
să scoţu: *conj. prez. 1.sg.* 11,2
scoate: *imperativ 2.sg.* 12,10; 31,4
vor scoate: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,21
scoaţă: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 24,16

(a) SCRIE: v. III
au scris: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,25

SCRIS, -Ă: adj.
scrisă: *f. sg. nom.* rezum. cap.10

(a se) SCULA: v. I
(s-)au sculat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,9, 19; 9,26; 13,15; 17,20; 20,25, 34, 41, 43; 21,10; 23,13, 16; 24,5, 9; 25,42; 26,2, 5; 27,2; 28,23, 25; 29,11; 31,12
sculându(-să): *gerunziu* 3,6; 5,3, 4; 9,26; 15,12; 16,13; 17,48, 52; 18,27; 23,24; 24,8
sculând: *gerunziu* 3,8
sculându(-te): *gerunziu* 9,3
scoală: *imperativ 2.sg.* 9,26; 16, 12; 23,4
(să) scula: *ind. imp. 3.pl.* 17,35
să (să) scoale: *conj. prez. 3.sg.* 22,13; 24,8
sculându(-se): *gerunziu* 25,1, 41
(să) va scula: *ind. viit.I. 3.sg.* 25,29
scoală(-te): *imperativ 2.sg.* 29,10
sculându(-vă): gerunziu 29,10

SCUMP, -Ă: adj.
scump: *n. sg. nom.* 26,21

SCUMPIE: s.f. „arghirofilie", „lăcomie de bani"; (Înv.) „bogăţie"
scumpie: *sg. ac.* rezum. cap.8

(a) SCUTURA: v. I
scutura: *ind. imp. 3.sg.* rezum. cap.16; 16,14
scuturâ: *ind. prez. 3.sg.* 16,15
scuturat fiind: *pasiv gerunziu* rezum. cap.18
vei scutura: *ind. viit.I. 2.sg.* 30,8

SEAMĂ: s.f.
samă: *sg. ac.,* 10,27; 17,42
sama: *sg. ac., în loc. v.* ***ia sama*** 25,17

SEARĂ: s.f.; var. (Pop.) **SARĂ**
sară: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***până de câtră sară*** 14,24
sara: *s.f. sg. ac.* 20,5
sara: *adv.* 17,16; 30,17

(a) SECERA: v. I; var. (Înv. şi reg.) **(a) SĂCERA**
săcera: *ind. imp. 3.sg.* 6,13

SECERĂTOR: s.m.; var. (Înv. şi reg.) **SĂCERĂTOR**
săcerători: *pl. ac.* 8,12

SECERIŞ: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **SĂCERIŞ**
săcerişul: *sg. nom.* 12,17

SECURE: s.f.; var. (Pop.) **SĂCURE**
săcurea: *sg. ac.* 13,20
săcurilor: *pl. gen.* 13,21

SEMN: s.n.; var. (Înv. şi pop.) **SĂMN**
sămn: *sg. nom.* 2,34; 14,10; 20,20
sămnul: *sg. nom./ac.* 10,1; rezum. cap.20
seamnele: *pl. nom.* rezum. cap.10
semnele: *sg. nom.* 10,7, 9
seamne: *pl. nom.* rezum. cap.12

SFAT: s.n.
sfat: *sg. ac.* 5,9
sfatul: *sg. ac.* rezum. cap.6; rezum. cap.12; 20,12; rezum. cap.22

(a) SFĂRÂMA: v. I; var. (Înv.) **(a) SFĂRMA**
au sfărmat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,6; 6,5

SFÂNT, -Ă: adj./s.m.
sfânt: *s.m. sg. nom.* 2,2
sfinţilor: *s.m. pl. gen.* 2,9
Sfântului: *s.m. sg. gen.* 6,20
sfântă: *adj. f. sg. ac.* 21,4
sfinte: *adj. n. pl. nom.* 21,5

(a se) SFÂRŞI: v. IV
(s-)au sfârşit: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,7

(a se) SFINŢI: v. IV
au sfinţit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,1; 16,5
sfinţiţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 16,5
(să) va sfinţi: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,5

SFINŢIRE: s.f.
sfinţire: *sg. ac.* 14,41

SFINŢIT, -Ă: adj.
sfinţita: *adj. antep. f. sg. ac.* 21,6

SICLU: s.m. (La vechii evrei) „unitate de măsură pentru greutăţi, cu o valoare de aproximativ 6 grame"
sicli: *pl. ac.* 17,5, 7

SICRIAŞ: s.n.
săcriiaş: *sg. ac.* 6,8
săcriiaşul: *sg. ac.* 6,11, 15

SICRIU: s.n.
săcriiul: *sg. nom.* rezum. cap.4
sicriiul: *sg. nom./ac., în sintagmele* ***sicriiul lui Dumnezeu/sicriiul leagii Domnului/sicriiul legii Domnului/sicriiul legii lui Dumnezeu/sicriiul Dumnezeului Israil/sicriiul Domnului*** 3,3; 4,4, 5, 11, 17, 18, 19, 21, 22; 5,1, 2, 7, 8, 10, 11; rezum. cap.6; 6,1, 2, 3, 8, 11, 15, 18, 19, 21; 7,1, 2; 14,18
sicriiul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.4; rezum. cap.5; rezum. cap.6; 6,13; rezum. cap.7
sicriul: *sg. nom./ac., în sintagma* ***sicriul legii Domnului/sicriul lui Dumnezeu/sicriul Domnului*** 4,3, 6, 13; 7,1
sicriiului: *sg. gen.* rezum. cap.5
sicriiului: *sg. gen., în sintagma* ***sicriiului Domnului*** 5,3, 4

(a se) SILI: v. IV
(s-)au silit: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,10
au silit: *ind. pf.c. 3.pl.* 28,23

SILIT, -Ă: adj.
silit: *m. sg. nom.* 13,12; rezum. cap.21

SINGUR, -Ă: adj.
sângur: *m. sg. nom.* 5,5; 10,19; 21,1
sângură: *f. sg. nom.* rezum. cap.17

SLAVĂ: s.f.
slaveai: *sg. gen.* 2,8
slava: *sg. nom.* 4,21, 22
slavă: *sg. ac.* 6,5

(a) SLĂBI: v. IV
au slăbit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,5
să slăbească: *conj. prez. 3.pl.* 2,33
slăbise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 14,28

(a) SLĂVI: v. IV
va slăvi: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,30
slăvi(-)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,30

SLĂVIT, -Ă: adj.
slăvit: *m. sg. nom.* 22,14

SLOBOD, -Ă: adj.
slobodă: *f. sg. ac.* 20,19

(a se) SLOBOZI: v. IV
au slobozit: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,6; 10,25; 13,2
sloboziți: *imperativ 2.pl.* 5,11
sloboziți: *ind. prez. 2.pl.* 6,8
voiu slobozi: *ind. viit.I. 1.sg.* 9,19, 26; 20,13
slobozându(-să): *gerunziu* rezum. cap.11
au slobozât: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,45; 19,12; 20,22; rezum. cap.24
va slobozi: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,37; 24,20
ai slobozât: *ind. pf.c. 2.sg.* 19,17
slobozi(-): *imperativ 2.sg.* 19,17; 20,5, 29
(să) sloboade: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.23
să sloboadă: *conj. prez. 3.sg.* 26,24
(s-)au slobozit: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,4, 5

SLUGĂ: s.f.
sluga: *sg. nom./ac.* 3,9, 10; 17,32, 34, 36; 20,8; 22,8, 15; 23,10, 11; 25,39; 26,18; 27,5; 28,2; 29,3, 8; 30,13
slujilor: *pl. gen./dat.* 8, 14; 18,5, 22; 25,41
slujile: *pl. nom./ac.* 8,16; 12,19; 17,8; 18,23, 26; 19,1; 22,7, 9, 14; 23,24; 25,10; 28,7, 23; 29,10
sluji: *pl. nom.* 8,17
slugii: *sg. gen./dat.* 14,41; 19,4; 20,7; 22,15; 23,11
slugile: *pl. nom./ac.* 16,15, 16, 17; 18,22, 24, 30; 19, 14; 21,7, 11, 14; 22,17; 24,5; 26,22
slujii: *sg. gen.* 17,58; 26,19
slugilor: *pl. gen./dat.* 25,8; 28,7, 25
slugă: *sg. nom.* 27,12

SLUJBĂ: s.f.
slujba: *sg. ac.* 2,13

(a) SLUJI: v. IV
slujea: *ind. imp. 3.sg.* 2,18
să slujească: *conj. prez. 3.pl.* 2,30
slujiia: *ind. imp. 3.sg.* 3,1
să slujiți: *conj. prez. 2.pl.* 4,9
au slujit: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,9; 7,4; 8,8
slujiț: *imperativ 2.pl.* 7,3; 12,20, 24
vom sluji: *ind. viit.I. 1.pl.* 11,1; 12,10
am slujit: *ind. pf.c. 1.pl.* 12,10
veți sluji: *ind. viit.I. 2.pl.* 12,14; 17,9
slujească: *imperativ 2.sg.* 26,19

SLUJITOR, -TOARE: s.
slujitoriu: *sg. nom.* 2,11
slujitorii: *pl. nom.* 22,6
slujitorilor: *pl. dat.* 22,17

SLUJNICĂ: s.f.
slujnicii: *sg. gen./dat.* 1,11; 25,24, 28; 28,22
slujnica: *sg. nom./ac.* 1,11, 16, 18; 25,24, 25, 27, 31, 41; 28,21
slujnicele: *pl. nom./ac.* 8,16; 25,42
slujnică: *sg. nom.* 25,41

(a se) SMERI: v. IV; var. **(a se) ZMERI** „a (se) umili”
(s-)au smerit: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,13
zmerească: *ind. prez. 3.sg.* 2,7

SMINTEALĂ: s.f.
sminteală: *sg. ac.* 18,21

(a) SMINTI: v. IV
(nu) sminti: *imperativ prohib. 2.sg.* 29,7

SMOCHINĂ: s.f.; var. **ZMOCHINĂ**
zmochine: *pl. ac.* 25,18; 30,12

SOARE: s.m
soarele: *sg. nom.* 11,9, 11

SOARTĂ: s.f.
sorți: *pl. nom.* rezum. cap.10
soartea: *sg. nom.* 10,20
soarte: *sg. ac.* 14,42

(a) SOCOTI: v. IV
au socotit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,12; rezum. cap.6
(nu) socoti: *imperativ prohib. 2.sg.* 1,16
socotesc: *ind. prez. 3.pl.* 2,30
socotiț: *imperativ 2.pl.* 23,23

SOCRU: s.m.
socrul: *sg. nom.* 4,19
socru-său: *sg. ac.* 4,21

SOL: s.m.
soli: *pl. nom./ac.* 6,21; 11,3, 4, 9; 16,19; rezum. cap.19; 19,15, 16, 21; 25,14
solilor: *pl. gen./dat.* 11,7, 9
sol: *sg. nom.* 23,27
solii: *pl. nom.* 25,42

SON: s.n. „sunet”; aici cea dintâi atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în I. Heliade-Rădulescu, *Din scrierile lui lord Byron*, I, București, 1834.
sonul: *sg. ac.* 4,14

SOȚIE: s.f. (Înv. și pop.) „tovarăș”
soțiile: *pl. nom.* 23,25
soțiilor: *pl. dat.* rezum. cap.30

(a se) SPĂIMÂNTA: v. I
(s-)au spâimântat: *ind. pf.c. 3.sg.* 28,5

(a) SPĂLA: v. I
să speale: *conj. prez. 3.sg.* 25.41

(a se) SPÂNZURA: v. I
spânzurând: *gerunziu* 14,4
(să) spânzură: *ind. prez.3.sg.* rezum. cap.31
au spânzurat: *ind. pf.c. 3.pl.* 31,10

(a se) SPORI: v. IV
sporea: *ind. imp. 3.sg.* 2,26
(s-)au sporit: *ind. pf.c. 3.pl.* 25,10

(a) SPRIJINI: v. IV; var. (Înv. și reg.) **(a) SPRIJONI**
să sprijonească: *conj. prez. 3.sg.* 11,3

(a) SPUNE: v. III
spune: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3
a spune: *inf. prez.* 3,15
au spus: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,18; 8,10; 10,16; 14,1, 43; 19,2, 7; 22,17; 25,19, 36, 37
spuneți: *imperativ 2.pl.* 6,2
spune: *imperativ 2.sg.* 8,9; 9,18; 10,15; 14,43; 23,11
va spune: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,6; 20,2
să spuie: *conj. prez. 3.sg.* 9,8
voiu spune: *ind. viit.I. 1.sg.* 9,19; 15,16

să spuiu: *conj. prez. 1.sg.* 9,27
vor spune: *ind. viit.I. 3.pl.* 25,8

SPURCAT, -Ă: adj.
spurcată: *f. sg. nom.* 21,5

(a) STA: v. I
am stătut: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,26
au stătut: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,10; 6,14; 10,23; 16,21; 17,51
sta: *ind. imp. 3.sg./pl.* 4,20; 17,3, 16, 26; 22,7, 9, 17
sta: *inf. prez. fără* ***a*** 6,20; 17,33
stăi: *imperativ 2.sg.* 9,27
staţi: *imperativ 2.pl.* 10,19; 12,7, 16
să stăm: *conj. prez. 1.pl.* 14,9
au stătut: *ind. pf.c. 3.sg., în loc. v.* ***au stătut împrotivă*** 15,2
a sta: *inf. prez., în loc. v.* ***a sta împrotivă*** 15,23
steie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 16,22
stând: *gerunziu* 17,8; 19,20; 22,6; 23,3; 26,13
voiu sta: *ind. viit.I. 1.sg.* 19,3
să stai: *conj. prez. 2.sg.* 20,38
stătuse: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 30,10, 21

STAFIDĂ: s.f.
stafide: *pl. ac.* 25,18; 30,12

STARE: s.f. „oprire"; tabără (lat. *in stationem*; *statiō, -ōnis* „ședere pe loc"; „loc de ședere"; „post de strajă, de gardă, pichet")
starea: *sg. nom.* 10,5
starea: *sg. nom./ac.* 13,3, 4, 23; 14,1, 4, 6
stării: *sg. gen.* 14,11
stare: *sg. ac.* 14, 12
stărilor: *pl. gen.* 14,15

STAT: s.n. „statură"
statului: *sg. gen.* 16,7

STATER: s.m.; var. **STATIR:** s.n. (*stater* din lat. *statēr*; *statir* din gr. *statir*; „veche monedă grecească sau macedoneană de aur ori de argint, a cărei valoare varia între 2 și 20 de drahme")
statir: *sg. ac.* 9,8

STEJAR: s.m.; var. (Reg.) **STĂJER**
stăjeriul: *sg. ac.* 10,3

STĂPÂN: s.m.
stăpânului: *sg. gen.* 30,15

(a) STĂPÂNI: v. IV
va stăpâni: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,17

STÂLP: s.n.
stâlp: *sg. ac.* 19,13

(a se) STÂMPĂRA: v. I; vezi **(a se) ASTÂMPĂRA**

STÂNG, -A: s.f.
stânga: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***nici spre dreapta, nici spre stânga*** „nicăieri" 6,12

(a) STÂRNI: v. IV
stârnești: *ind. prez. 2.sg.* 26,14
stârnește: *ind. prez. 3.sg.* 26,19
ai stârnit: *ind. pf.c. 2.sg.* 28,15

STÂRV: s.n.
stârvurile: *pl. ac.* 17,46

STERP, STEARPĂ: adj./s.
stearpă: *adj. f. sg. nom.* rezum. cap.1
(cea) stearpă: *s.f. sg. nom.* 2,5

(a se) STINGE: v. III
a (să) stânge: *inf. prez.* 3,3
va stânge: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.24

STRAISTĂ: s.f.; vezi **TRAISTĂ**

STRAIŢĂ: s.f.; vezi **TRAISTĂ**

STRAJĂ: s.f.
straja: *sg. ac., în expr.* ***în straja dimineţii*** „foarte devreme" 11,11

STRĂIN, -Ă: adj.
streini: *m. pl. dat./ac.* 7,3; 8,8; 26,19

STRĂMURARE: s.f. (cf. BOLD)
strămurarea: *sg. ac.* 13,20

STRÂMTOARE: s.f.
strâmtoarea: *sg. ac.* 26,24

(a) STRÂMTORA: v. I; var. (Înv. și pop.) **(a) STRÂMTORI**
a fi strâmtoriţi: *pasiv inf. prez.* 13,6

(a) STRÂNGE: v. III
au strâns: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,28
strâns sânt: *pasiv ind. prez. 1.sg.* 28,15

(a) STRIGA: v. I
au strâgat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,10; 7,9; 10,24; 12,8, 10, 18; 13,4; 14,20; 15,11; 17,52; 20,37, 38; 24,9; 26,14; 28,12
a strâga: *inf. prez.* 7,8
veţi strâga: *ind. viit.I. 2.pl.*8,18
strâga: *ind. imp. 3.sg.* 17,8
strâgase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 17,20
strâgi: *ind. prez. 2.sg.* 26,14

STRIGARE: s.f.
strâgare: *sg. ac.* 4,5
străgării: *sg. gen.* 4,6
strigare: *sg. ac.* 4,6
strâgării: *sg. gen.* 4,14
strâgarea: *sg. nom.* 9,16

SUBŢIRE: adj.; var. (Înv. și pop.) **SUPŢIRE** „mic", „neînsemnat" (cf. lat. *tenuis*)
supţire: *m. sg. nom.* 18,23

SUFLET: s.n.
sufletul: *sg. nom./ac.* 1,15, 26; 2,16, 33, 35; 17,55; 18, 1, 3; 19,5; 20,1, 3, 4, 17; 22,23; 23,15, 20; 24,12; 25,26, 29; 26,21, 24; 28,9, 21; 30,6
sufletului: *sg. dat.* 14,7
sufletelor: *pl. dat.* 22,22

SUGĂTOR: s.m. (Înv. și pop.) „sugar"
sugătoriul: *sg. ac.* 15,3
(cei) sugători: *pl. ac.* 22,19

SUGHIŢARE: s.f.
sughiţare: *sg. ac.* 25,31

(a) SUGRUMA: v. I
sugrumam: *ind. imp. 1.sg.* 17,35

(a se) SUI: v. IV
(să) suia: *ind. imp. 3.sg.* 1,3, 7; 5,12; 15,2
(să) va sui: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,11; 6,9, 20; 29,9
(s-)au suit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,21, 22; 7,7; 9,14, 18; 11,1; 13,15; 14,13; 15,34; 17,25; 23,19; 24,1, 23; 25,42; 27,8; 28,14; 29,11
suindu(-să): *gerunziu*2,19; 9,11; 10,3; 13,5; 15,6; 17,23; 25,20; 28,13
să (să) suie: *conj. prez. 3.sg.* 2,28; 9,14
a (să) sui: *inf. prez.* 9, 13

suiți(-vă): *imperatv 2.pl.* 9,13; 14,10, 12; 25,5
suie(-te): *imperativ 2.sg.* 9,19
să (ne) suim: *conj. prez. 1.pl.* 14,9, 10, 12
(să) suisă: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 14,21

SUIȘ: s.n.
suișurile: *pl. ac.* 14,4

SULIȚĂ: s.f.
suliței: *sg. gen.* 17,7
suliță: *sg. ac.* 17,47; 21,8
sulița: *sg. ac.* 22,6; rezum. cap.26; 26,7, 11, 12, 16, 22

(a) SUPĂRA: v. I
am supărat: *ind. pf.c. 1.pl.* 25,7
au supărat: *ind. pf.c. 3.pl.* 25,15

SURPAT, -Ă: adj. „abrupt", „prăpăstios"
surpate: *f. pl. ac.* 24,3

SUS: adv.
(mai) sus: 7,16; 10,10; 17,12
sus: *adv. în loc. adv.* ***în sus*** 9,2; 10,23

(a) SUSPINA: v. I
au suspinat: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,7

SUTAȘ: s.m.
sutași: *pl. ac.* 8,12; 22,7

Ș

ȘANȚ: s.n.
șanțului: *sg. gen.* 13,18

(a) ȘEDEA: v. II
să șază: *conj. prez. 3.pl.* 2,8
șază: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 29,4
șezând: *gerunziu* 1,9; 20,25
șeade: *ind. prez. 3.sg.* 4,4
ședea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 4,13; 19,9; 30,16
șezuse: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 13,16
vom ședea: *ind. viit.I. 1.pl.* 16,11
a ședea: *inf. prez.* 20,5; 30,21
vei ședea: *ind. viit.I. 2.sg.* 20,19
au șezut: *ind. pf.c. 3.sg.* 20,24, 25; 28,23

ȘEDERE: s.f.
șederii: *sg. gen.* 20,19

ȘIRAG: s.n.; var. (Înv.) **ȘIREAG** „șir"; (Înv.) „linie de bătaie"; (Pop) „rând de ostași"; „coloană de ostași"
șireagul: *sg. nom./ac.* 4,2; 10,10; 30,15
șireag: *sg. nom./ac.* 4,16; 13,17; 19,20
șireaguri: *pl. ac.* 13,17
șireagurile: *pl. nom./ac.* 17,1, 10, 26; 29,1
șireagurilor: *pl. gen.* 17,45

ȘOARECE: s.m.
șoareci: *pl. nom./ac.* rezum. cap.5; 5,6; rezum. cap.6; 6,5, 11
șoarecilor: *pl. gen.* 6,5
șoarecii: *pl. nom.* 6,18

(a) ȘTERGE: v. III „a nimici"; „a distruge"; „a face să dispară"
a șterge: *inf. prez.* rezum. cap.15
ștergi: *ind. prez. 2.sg.* 24,22
șterge: *imperativ 2.sg.* 25,28

(a) ȘTI: v. IV
neștiind: *gerunziu* 2,12; 23,13
știa: *ind. imp. 3.sg.* 3,7; 14,3; 20,39
veți ști: *ind. viit.I. 2.pl.* 6,3
vom ști: *ind. viit.I. 1.pl.* 6,9
veț ști: *ind. viit.I. 2.pl.* 12,17
știia: *ind. imp. 3.sg.* rezum. cap.14
să știți: *conj. prez. 2.pl.* 14,38
ști: *ind. prez. 3.sg.* 16,16, 18; 20,3; 23,17
să știi: *conj. prez. 2.sg.* 17,18; 20,7; 28,1
să știe: *conj. prez. 3.sg.* 17,46; 20,3; 21,2
știu: *ind. prez. 1.sg.* 17,55; 20,30; 24,21; 25,11; 29,9
voiu ști: *ind. viit.I. 1.sg.* 22,3
au știut: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,15
știind: *gerunziu* 22,17; rezum. cap.24; 28,1
știiam: *ind. imp. 1.sg.* 22,22
am știut: *ind. pf.c. 1.sg.* 26,21
vei ști: *ind. viit.I. 2.sg.* 28,2
știi: *ind. prez. 2.sg.* 28,9
știț: *ind. prez. 2.pl.* 29,3

ȘTIINȚĂ: s.f.
științelor: *pl. gen.* 2,3

T

TABĂRĂ: s.f.
tabără: *sg. ac.* rezum. cap.4; 4,3, 5, 6, 7, 12; 14,15, 21; 17,17; 26,6; 28,1; 29,6
tabăra: *sg. ac.* 4,6; 13,17; 14,19; 17,4, 23, 53; 28,5
taberii: *sg. gen./dat.* 11,11; 17,46

TAINĂ: s.f.
tainã: *sg. ac., în loc. adv.* ***în tainã*** „pe ascuns" 24,5

TARE: adj./s./adv.
tare: *adj. m./f./n. sg. nom./ac.* 2,2; 14,52; rezum. cap.18
(celor) tari: *s.m. pl. gen.* 2,4
(foarte) tare: *adv.* 5,12
(mai) tare: *adv.* 18,29
tare: *adj. m. sg. nom., în loc. adj.(Înv. și pop.)* ***tare de vărtute/vârtute*** „plin de vigoare" 9,1; 16,18
(cel mai) tare: *s.m. sg. nom.* 17,51
tari: *adj. m./n. pl. nom./ac.* 23,14; 31,12

TAȘCĂ: s.f.
tașcă: *sg. ac.* 17,40

TATĂ: s.m.; var. (Înv. și pop.) **TĂTÂNE**
tatălui: *sg. gen.* 9,3
tatăl: *sg. nom./ac.* 9,5; 10,2, 12; 14,29, 51; 19,2, 3, 4; rezum. cap.20; 20,2, 3, 8, 10; 22,3
tată-său: *sg. nom.* 14,27; 20,33, 34
tată-tău: *sg. nom.* 14,28
tatâl: *sg. nom.* 20,6; 23,17
tată-mieu: *sg. ac.* 20,13
tatăl: *sg. voc.* 24,12
tătâni-său: *sg. nom./gen./dat.* rezum. cap.2; 2,25; rezum. cap.9; rezum. cap.14; 14,1; 17,15, 25, 34; 18,2; 20,32; 22,1, 11
tătâni-tău: *sg. gen.* 2,27, 28, 30; 9,20; 20,1; 22,16, 22
tătâne-tău: *sg. gen.* 2,31
tătâni-mieu: *sg. gen.* 18,18; 22,15; 23,17; 24,22
tătâne-mieu: *sg. gen.* 20,9, 12, 13

(a) TĂBĂRÎ: v. IV „a așeza tabăra"
au tăbărât: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,1; 13,5; 17,1; 26,3; 28,4; 29,1

(a) TĂCEA: v. II
au tăcut: *ind. pf.c. 3.pl.* 25,9

(a) TĂGĂDUI: v. IV
au tăgăduit: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.25; 28,23

(a se) TĂIA: v. I
(să) taie: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.4
taie: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.24
voiu tăia: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,31
(s-)au tăiat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,2, 10
tăindu(-)(-să): *gerunziu* rezum. cap.5
tăiate era: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 5,4
au tăiat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,14; 11,7; 15,33; 17,51; 24,5; 31,9
(s-)au tăiat: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,10
tăindu-: *gerunziu* rezum. cap.17
tăiase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 24,6
tăind: *gerunziu* 24,12
va tăia: *ind. viit.I. 3.sg.* 28,17

TĂIERE: s.f.
tăiare: *sg. nom.* 14,20

(a) TĂINUI: v. IV
(nu) tăinui: *imperativ prohib. 2.sg.* 3,17
va tăinui: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,2

TĂINUIT, -Ă: adj.
tăinuit: *m. sg. nom.* 19,2

(a) TĂMÂIA: v. I
să tămâiaze: *conj. prez. 3.sg.* 2,28

TĂRIE: s.f. „putere", „forță"
tăria: *sg. ac.* 2,9
tărie: *sg. ac.* rezum. cap.17

TĂTÂNE: s.m.; vezi **TATĂ**

TÂMPIT, -Ă: adj. (Înv.; despre obiecte ascuțite) „lipsit de vârf sau de tăiș"; „tocit"
tâmpite: *n. pl. nom.* 13,21

TÂNĂR, -Ă: adj./s.
tânărul: *s.m. sg. ac.* 14,6
tânărule: *s.m. sg. voc.* 17,58
tinerii: *s.m. pl. ac.* 8,16
tinărul: *s.m. sg. ac.* 14,1
tinăr: *s.m. sg. nom.* 17,55
tineri: *s.m. pl. ac.* 25,5
tineri: *adj. m. pl. ac.* 30,17

(a se) TÂRÎ: v. IV
târându(-să): *gerunziu* 14,13

TEACĂ: s.f.
teacă: *sg. ac.* 17,51

(a se) TEME: v. III
(să) temea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 3, 15; 14,26; 17,11; rezum. cap.29
(s-)au temut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,7; 7,7; 12,19; 18,12; 21,12; 28,5
(nu te) teame: *imperativ prohib. 2.sg.* 4,20; 22,23; 23,17; 28,13
(vă) veți teme: *ind. viit.I. 2.pl.* 12,14
(nu vă) temeți: *imperativ prohib. 2.pl.* 12,20
temeți(-vă): *imperativ 2.pl.* 12,24
temându(-mă): *gerunziu* 15,24
temându(-să): *gerunziu* 17,24
a (să) teame: *inf. prez.* 18,29
(ne) teameam: *ind. imp. 1.pl.* 23,3

TINEREL,-EA: adj.
tinerel: *m. sg. nom.* 17,42

TINEREȚE: s.f.
tinereațele: *pl. ac.* 12,2; 17,33

TIPSIE: s.f.
tipsie: *sg. ac.* 2,14

TOCMAI: adv.; var. (Reg.) **TOGMA**
togma: 1,13; 20,39

TOIAG: s.n.
toiagului: *sg. gen.* 14,27, 43
toiagul: *sg. ac.* 17,40
toiag: *sg. ac.* 17,43

TRAISTĂ: s.f.; var. (Reg.) **STRAIȚĂ; STRAISTĂ**
straițele: *pl. ac.* 9,7
straistă: *sg. ac.* 17,49

(a) TRAGE: v. III „a face efortul de a mișca ceva, apucându-l și îndreptându-l spre sine"; „a atârna (la cântar)"
trage: *imperativ 2.sg.* 14,19
trăjea: *ind. imp. 3.sg.* 17,5

TRAPEZARE: s.f.; var. **TREPĂZARE** „sală de mese"
trepăzare: *sg. ac.* 9,22

(a) TRĂI: v. IV
trăiască: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 10,24
voiu trăi: *ind. viit.I. 1.sg.* 20,14
va trăi: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,31

TRĂSNET: s.n.; var. (Înv. și reg.) **TRESNET**
tresnet: *sg. ac.* 7,10

TRÂMBIȚĂ: s.f.
trâmbița: *sg. ac.* 13,3

TRÂNDOS, -OASĂ: adj. „trândav"; aici prima atestare, față de MDA, unde se propune prima atestare în *Lesicon romanesc-latinesc-unguresc-nemțesc...*, Buda, 1825.
trândos: *m. sg. nom.* 25,3

TREAPTĂ: s.f. „pas" (în lat. *gradus* „pas"; „treaptă"; traducătorii au optat pentru acest termen, dar sensul este, în context, „pas")
treaptă: *sg. ac.* 20,3

(a) TREBUI: v. IV; var. (Reg.) **(a) TRĂBUI**
trebuie: *ind. prez. impers.* 6,4; 20,19
trăbuia: *ind. imp. impers.* 18,19

(a) TRECE: v. III
a treace: *inf. prez.* 2,24; 14,4
trecut-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,21, 22
trecând: *gerunziu* 9,3; 25,38; 26,13
au trecut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 9,4; 13,7; 28,16
să treacă: *conj. prez. 3.sg.* 9,27; 13,23
vei treace: *ind. viit.I. 2.sg.* 10,3
să treacem: *conj. prez. 1.pl.* 14,1, 6
treacem: *ind. prez. 1.pl.* 14,8
ar fi trecut: *cond. pf. 3.sg.* 15,12
am trecut: *ind. pf.c. 1.sg.* 15,24
treacă: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 26,22
treace: *inf. prez. fără* ***să*** 30,10

TRECUT, -Ă: adj.
trecut: *m. sg. nom.* 2,2

(a) TREMURA: v. I
tremurând: *gerunziu* 15,32

TRIBUN: s.m.; var. (Înv.) **TRIVUN** „conducător"
trivuni: *pl. ac.* 8,12; 22,7
trivunului: *sg. gen.* 17,18
trivun: *sg. ac.* 18,13
trivunilor: *pl. dat.* 20,6

TRIMIS, -Ă: adj.
trimis: *m. sg. nom.* rezum. cap.15

(a se) TRIMITE: v. III
trimite: *ind. prez. 3.sg.* 2,6
trimitea: *ind. imp. 3.sg.* 2,14; 18,5
au trimis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,4; 5,10, 11; 6,21; 11,7; 12,8, 11; 15,1, 18, 20; 16,12, 19, 20, 22; 17,49; 19,11, 14, 15, 20, 21; 22,11; 25,5, 14, 32, 39, 40; 26,4; 30,26; 31,9
trimiţând: *gerunziu* 5,8
trimit: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.6
om trimite: *ind. viit.I. 1.pl.* 6,2
trimiteţi: *ind. prez. 2.pl.* 6,3
(nu) trimiteţ: *imperativ prohib. 2.pl.* 6,3
voiu trimite: *ind. viit.I. 1.sg.* 9,16; 20,12, 21
trimiţându(-să): *gerunziu* rezum. cap.10
să trimitem: *conj. prez. 1.pl.* 11,3
trimiteţ: *imperativ 2.pl.* 14,42
să trimiţu: *conj. prez. 1.sg.* 16,1
trimite: *imperativ 2.sg.* 16,11, 19; 20,31
(te-)ai trimis: *ind. pf.c. 2.sg.* 21,2
să trimiţi: *conj. prez. 2.sg.* 24,7
ai trimis: *ind. pf.c. 2.sg.* 25,25
(să) trimite: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.29
trimiţ: *ind. prez. 1.sg.* 30,26

TRUNC: s.n. (Înv.) „trunchi" (cf. lat. *truncus*); aici prima atestare; cf. MDA, unde prima atestare este în *Lesicon romanesc-latinesc-unguresc-nemţesc...*, Buda, 1825.
trunc: *sg. ac.* 5,5

TRUP: s.n.
trupurile: *pl. ac.* rezum. cap.31; 31,12
trupul: *sg. ac.* rezum. cap. 31; 31,10, 12

TUFĂ: s.f.
tufele: *pl. ac.* 31,13

(a se) TULBURA: v. I; var. (Înv.) **(a se) TURBURA**
(s-)au turburat: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,15

TULBURAT, -Ă: adj.; var. (Înv.) **TURBURAT, -Ă**
turburat (foarte): *m. sg. nom.* 28,21

(a) TUNA: v. I
va tuna: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,10
au tunat: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,10

(a) TUNDE: v. III
(s-)au fost tunzând: *ind. m.m.c.pf. perifr. (cu gerunziu) 3.pl.* 25,2
tundea: *ind. imp. 3.sg.* 25,4
ar fi tunzând: *cond. pf. (cu gerinziu) 3.pl.* 25,7

TUNZĂTOR: s.m.
tunzătorilor: *pl.dat.* 25,11

TUREATCĂ: s.f.; var. **TURIAC** „carâmb"; (Reg.) „pulpar", (Înv. şi pop.) „ciorap fără talpă, făcut din dimie sau din postav, care îmbracă piciorul de la gleznă până la genunchi"
turiiaci: *pl. ac.* 17,6

TURIAC: s.m.; vezi **TUREATCĂ**

TURMĂ: s.f.
turmele: *pl. ac.* 8,17; 15,9; 25,16; 30,20
turma: *sg. nom./ac.* 10,5; 17,15, 20, 34; 25,4
turme: *pl. ac.* 15,14
turmei: *sg. gen.* 17,34
turmă: *sg. ac.* 25,7

(a) TURNA: v. I
au turnat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,6; 10,1

TURTĂ: s.f.
turtă: *sg.ac.* 2,36
turte: *pl. ac.* 10,3

Ţ

ŢARINĂ: s.f.
ţarinile: *pl. ac.* 8,14
ţarină: *pl. ac.* 22,7

ŢĂRM: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **ŢĂRMURE:** s.m.
ţărmurile: *sg. ac.* 13,5

ŢÂŢÂNĂ: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **ŢIŢINĂ**
ţiţinile: *pl. nom.* 2,8

(a se) ŢINE: v. III
va ţinea: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,9
(s-)au ţinut: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,24
ai ţinut: *ind. pf.c. 2.sg.* 13,14
ţinea: *ind. imp. 3.sg.* 18,10; 19,9
ţiind: *gerunziu* 22,6
(te) vei ţinea: *ind. viit.I. 2.sg.* 22,23
am ţinut: *ind. pf.c. 1.sg.* 25,21

ŢINUT: s.n.
ţănutul: *sg. ac.* 6,1
ţânutului: *sg. gen.* 6,5
ţânuturi: *pl. gen. (cu prep. **a + num.**)* 6,18
ţinutului: *sg. gen.* 5,6; 27,5
ţinutul: *sg. ac.* 27,7, 11

(a) ŢIUI: v. IV; var. **(a) ŢIUIA:** v. I
vor ţiuia: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,11

U

(a se) UCIDE: v. III
a ucide: *inf. prez.* 2,25; rezum. cap.19; 19,2; rezum. cap.22
(să) ucid: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.4
să ucidă: *conj. prez. 3.sg.* 5,10
să ucigă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 5,11; 19,1; 20,33; 26,15; 28,9; 31,4
ucigându(-se): *gerunziu* rezum. cap.6
vom ucide: *ind. viit.I. 1.pl.* 11,12
(să) va ucide: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,13; 19,6
ucidea: *ind. imp. 3.sg.* 14,13
ucideţ: *imperativ 2.pl.* 14,34
au ucis: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,34; 15,8; rezum. cap.17; 17,50, 51, 57; 28,24; rezum.cap.30
ucizându(-să): *gerunziu* rezum. cap.15
ucide: *imperativ 2.sg.* 15,3, 18; 20,8
am ucis: *ind. pf.c. 1.sg.* 15,15, 20; 17,36; 25,11
(s-)au ucis: *ind. pf.c. 3.pl.* 15,21
va ucide: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,2; 17,25, 26, 27
ucideam: *ind. imp. 1.sg.* 17,35
ucigând: *gerunziu* 19,5; rezum. cap.28
să (să) ucigă: *conj. prez. 3.sg.* 19,11, 15; rezum. cap.24
voiu ucide: *ind. viit.I. 1.sg.* 19,17
ai ucis: *ind. pf.c. 2.sg.* 21,9; 24,19
ucideţi: *imperativ 2.pl.* 22,17
ucisease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 22,21; 30,2
să ucig: *conj. prez. 1.sg.* 24,11
(nu) ucide: *imperativ prohib. 2.sg.* 26,9
vei ucide: *ind. viit.I. 2.sg.* 30,15

UCIDERE: s.f.
ucidere: *sg. ac.* 5,9
uciderea: *sg. ac.* 18,6

UCIS, -Ă: adj./s.
ucişi: *adj. m. pl. nom.* rezum. cap.31; 31,1
(cei) ucişi: *s.m. pl. ac.* 31,8

(a se) UITA: v. I
(Te) vei uita: *ind. viit.I. 2.sg.* 1,11
(vă) uitaţi: *ind. prez. 2.pl.* 6,9
(m-)am uitat: *ind. pf.c. 1.sg.* 9,16
(s-)au uitat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 12,9; 14,16; 24,9
(nu te) uita: *imperativ prohib. 2.sg.* 16,7
uitându(-să): *gerunziu* 17,42; 20,6
(să) uita: *ind. imp. 3.sg.* 18,19

UMED, -Ă: adj. „îmbibat”
umedă: *f. sg. nom.* 1,14

UMĂR: s.m./n.
umere: *pl. ac.* 9,2
umărul: *sg. ac.* 10,9
umăru: *sg. ac.* 10,23
umerele: *pl. ac.* 17,6

(a) UMBLA: v. I
va umbla: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,35
au umblat: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,3; 28,25
umblă: *ind. prez. 3.pl.* 8,5
umblând: *gerunziu* 9,14
am umblat: *ind. pf.c. 1.sg.* 15,20
umbla: *inf. prez. fără* ***a*** 17,39
umbla: *ind. imp. 3.sg./pl.* 19,23; 23,13
umblă: *ind. prez. 3.pl.* 24,3

UMBROS, -OASĂ: adj.
umbros: *m. sg. ac.* 23,14

(a) UMPLE: v. III
umple: *imperativ 2.sg.* 16,1

UNCHI: s.m.
unchiul: *sg. nom.* 10, 14; 14,50
unchiu-său: *sg. nom./ac.* 10,15, 16

UNEALTĂ: s.f. „lucru”; „bagaj”
unealtele: *pl. ac.* 17,22

UNGĂTOARE: s.f. „producătoare/vânzătoare de uleiuri, alifii”
ungătoare: *pl. ac.* 8,13

(a se) UNGE: v. III „a acoperi o suprafaţă cu un strat de ulei sau altă substanţă unsuroasă”; „a (se) învesti într-o funcţie”
(să) va unge: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.9
vei unge: *ind. viit.I. 2.sg.* 9,16
(să) unge: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.10; rezum. cap.16
au uns: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,1; 16,13
să ung: *conj. prez. 1.sg.* 15,1
au uns: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,17
vei unge: *ind. viit.I. 2.sg.* 16,3
unge: *imperativ 2.sg.* 16,12

UNGHI: s.n.
unghiurile: *pl. ac.* 14,38

UNS: s.m.
unsul: *sg. nom./ac.,* (Înv.) *în sintagma* ***unsul Domnului/Lui*** 12,5; 24,7, 11; 26,9, 10, 16
unsului: *sg. gen.* 26,23

UNTDELEMN: s.n.; var. **UNT-DE-LEMN**
untul-de-lemn: *sg. ac.* 10, 1; 16,13
untdelemn: *sg. ac.* 16,1

URCIOR: s.n.
urcior: *sg. ac.* 1,24
urciorul: *sg. ac.* 10, 1

URECHE: s.f.
urechile: *pl. nom./ac.* 3,11; 8,21; 15,14; 18,23; 25,24
urechea: *sg. ac.* 9,15
ureachea: *sg. ac.* 20,13

URGIE: s.f.
urgia: *sg. nom.* 11,6
urgiii: *sg. gen.* 20,34; 28,18

(a) URÎ: v. IV
au urât: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.18

(a) URGISI: v. IV
urgisit a fi: *pasiv inf. prez.* rezum. cap.13
urgisea: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 20,34

URGISIT, -Ă: adj.
urgisit: *m./n. sg. nom.* rezum. cap.15; 15,9

URIAŞ: s.m.
uriaşul: *sg. nom.* rezum. cap.17

URLARE. s.f.
urlarea: *sg. nom.* 5,12

(a) URMA: v. I
urma: *ind. imp. 3.sg./pl.* 6, 12; 13,7
urmând: *gerunziu* 11,5; 12,14; 14,13; 17,14
va urma: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,7
urmă: *imperativ 2.sg.* 14,12
au urmat: *ind. pf.c. 3.pl.* 25,13, 42
voiu urma: *ind. viit.I. 1.sg.* 25,19
urmează: *ind. prez. 3.pl.* 25,27
urma: *inf. prez. fără* ***a*** 30,21

URMĂ: s.f.
urmă: *sg. ac. în loc. adj.* ***cea mai (de) pre urmă*** „ultima” 9,21, 27; 14,2; 29,2
urmă: *sg. ac. în loc. adv.* ***mai pre urmă*** 28,23

URMĂTOR: s.m. (Înv. şi reg.) „succesor”, „moştenitor”
următoriul: *sg. ac.* 2,32

URS: s.m.
ursul: *sg. nom.* 17,34
urs: *sg. ac.* 17,36
ursului: *sg. gen.* 17,37

USCAT, -Ă: adj.
uscate: *f. pl. ac.* 30,12

(a se) USEBI: v. IV; vezi **(a se) OSEBI**

USEBIT, -Ă: adj.; vezi **OSEBITĂ**

USPĂŢ: s.n.; vezi **OSPĂŢ**

UŞĂ: s.f.
uşilor: *pl. gen.* 1,9
uşa: *sg. ac.* 2,22
uşile: *pl. ac.* 3,15; 21,13
uşe: *sg. ac.* 4,18

UŞOR: adv.
(mai) uşor: rezum. cap.16; 16,16, 23

V

VACĂ: s.f.
vaci: *pl. ac.* rezum. cap.6; 6,7, 10
vacile: *pl. nom./ac.* rezum. cap.6; 6,12, 14

VAI: interj.
vai: 4,8

VALE: s.f.
vale: *sg. ac.* 6, 13; 17,52; 31,7
Aalea: *sg. ac., în s.* ***Valea Terevinthului*** 17,2, 19; 21,9
valea: *sg. nom.* 17,3

VAS: s.n „recipient"
vas: *sg. ac.* 2,14
vasele: *pl. nom./ac.* 6,8, 15; 21,5
vase: *pl. ac.* 21,5

(a se) VĂDI: v. IV (Înv.) „a (se) trăda"
(să) vădească: *ind. prez. 3.sg* rezum. cap.23

(a se) VĂRSA: v. I
am vărsat: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,15
(s-)au vărsat: *ind. pf.c. 3.pl.* 23,27
ai vărsat: *ind. pf.c. 2.sg.* 25,31
să (să) verse: *conj. prez. 3.sg.* 26,20

VĂTAF: s.m.; var. (Înv. și reg.) **VĂTAV**
vătavii: *pl. nom./ac.* 5,8, 11; 6,12; 7,7
vătavilor: *pl. dat.* 6,5
vătavi: *pl. nom.* 6,16

VÂRF: s.n.
vărful: *sg. ac.* 26,13
vârful: *sg. ac.* 14,27, 43

VÂRSTĂ: s.f.
vărstă: *sg. ac.* 2,33
vârstă: *sg. ac., în sintagma* ***de mare vârstă*** „bătrân" (vezi **MARE**: adj.) 4,18; 17,12

VÂRSTNIC, -Ă: s.; var. (Înv. și reg.) **VÂRSNIC, -Ă**
vârsnicul: *s.m. sg. ac.* 28,16

VÂRTOS, -OASĂ: adj./adv.
vârtoasă: *adj. f. sg. nom.* 5,7
vârtos: *adj. m./n. sg. nom./ac.* 18,17; 20,10
(mai) vârtos: *adv.* 14,30; 15,22; 18,5; 22,8; 23,3

VÂRTUTE: s.f.
vărtute: *sg. ac., în loc. adj.* ***tare de vărtute*** „plin de vigoare" 9,1; 16,18
vârtute: *sg. ac.* 2,4
vârtute: *sg. ac.., în loc. adj.* ***tare de vârtute*** 16,18

VEAC: s.n.
veac: *sg. ac., în loc. adv.* ***până în veac/îm veac*** „veșnic" 2,30; 3, 13, 14; 13,13; 20,15, 23, 42

VECHI, VECHE: adj./s.
(ceale) vechi: *s.n. pl. nom.* 2,3
veache: *adj. f. sg. ac.* 24,14

VECIN, -Ă: adj.
vecine: *n. pl. ac.* rezum. cap.27

(a) VEDEA: v. II
să vază: *conj. prez. 3.pl.* 19,15
vază: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 24,16
văzând: *gerunziu* 5,7; 9,17; 12, 12; 13,11; 17,24, 42, 51; 19,20; 21,11; 25,23; 26,3, 5; 28,12; 31,5, 7
au văzut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6, 13, 16, 19; 15,35; 18,15, 28; 23,15, 22; 24,11; 28,5
văzându-: *gerunziu* 6, 13; 10,11
aţi văzut: *ind. pf.c. 2.pl.* 12,24
văzut-aţ: *ind. pf.c. 2.pl.* 14,29; 21,14
văzut-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,6
am văzut: *ind. pf.c. 1.sg.* 16,18; 25,25; 28,13
văzut-aţi: *ind. pf.c. 2.pl.* 17,25
văzuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 17,55
văzut-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 19,5
văzut-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 22,9
ai văzut: *ind. pf.c. 2.sg.* 28,13
vâzând: *gerunziu* 13,6
veai vedea: *ind. viit.I. 2.sg.* 1,11
vei vedea: *ind. viit.I. 2.sg.* 2,32
(să) veade: *ind. prez. inmpers./3.sg.* 1,23; 14,36,40; 18,23; 26,21
vedea: *inf. prez. fără* ***a*** 3,2; 4,15
veade: *ind. prez. 3.sg., în sintagma* ***cel/celui ce veade*** „proroc", „profet" 9,9, 11, 18, 19
vedeţ: *ind. prez. 2.pl.* 10,24
vedeţi: *imperativ 2.pl.* 12,16; 14,17
veţi vedea: *ind. viit.I. 2.pl.* 12,17
să vedeţi: *conj. prez. 2.pl.* 14,38
vedea: *ind. imp. 3.sg.* 14,52
veade: *ind. prez. 3.sg.* 16,7
să vezi: *conj. prez. 2.sg.* 17,28
voiu vedea: *ind. viit.I. 1.sg.* 19,3; 20,29
vedeţ: *imperativ 2.pl.* 23,23
vezi: *imperativ 2.sg.* 24,12
ar vedea: *cond. pf. 3.sg.* 26,12
vezi: *ind. prez. 2.sg.* 26,16

VEDERE: s.f.
vedearea: *sg. ac.* 16,7
vedeare: *sg. ac.* 16,12; 17,42

VEDENIE: s.f.
vedenie: *sg. nom., în sintagma* ***vedenie arătată*** 3,1
vedeniia: *sg. ac.* 3,15

(a) VENI: v. IV
au venit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,4, 19; 2,27; 3,10; 4,1, 12, 14; 6,14; 7,1; 8,4; 9,12, 16; 10,9, 10, 13; 11,4, 9; 12,12; 14,20, 25; 15,12; 16,4, 21; 17,2, 20, 52; 18,19; 19,18, 22, 23; 20,24, 27, 29, 35, 37; 21,1, 10; 22,5, 11; 24,4; 25,12, 36, 40; 26,1, 7; 28,4, 8; 29,10; 30,9, 21, 22, 26; 31,7, 12
venea: *ind. imp. 3.sg.* 2,14; 13,10; 27,9
va veni: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,33, 34, 36; 9,13; 10,22; 16,11; 26,10; 28,10
venind: *gerunziu* 4,5, 13; 9,5; 13,15, 22; 15,5; 19,16; 20,1; 25,9; 30,1
venit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,7; 31,8
venise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 4,6; 5,10; 11,9; 21,1; 23,7; 26,3, 4
am venit: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 4,16; 9,6; 10,14; 16,2, 5; 25,8
a veni: *inf. prez.* 7,13; 9,15; 23,10
veniţi: *imperativ 2.pl.* 9,9; 11,14; 16,5
vei veni: *ind. viit.I. 2.sg.* 10,3, 5; 20,19
vor veni: *ind. viit.I. 3.pl.* 10,7
voiu veni: *ind. viit.I. 1.sg.* 10,8
au fost venind: *ind. imp. 3.sg.* 11,11
venisăş: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 13,11
vom veni: *ind. viit.I. 1.pl.* 14,9
ar fi venit: *cond. pf. 3.sg.* 15,12
aţi venit: *ind. pf.c. 2.pl.* 17,8
ai venit: *ind. pf.c. 2.sg.* 17,28; 29,6
veniia: *ind. imp. 3.sg.* 17,34
veţi veni: *ind. viit.I. 2.pl.* 25,5
ai fi venit: *cond. pf. 2.sg.* 25,34
vinea: *ind. imp. 3.sg.* 2,13, 15; 11,5
vin: *ind. prez. 3.pl.* 2,31
să vie: *conj. prez. 3.sg./pl.* 4,3; 31,4
vino: *imperativ 2.sg.* 9,5, 10; 14,1, 6; 16,1; 17,44; 20,22; 23,11,27
vii: *ind. prez. 2.sg.* 15,7; 17,43, 45
viind: *gerunziu* 15,13; 17,48
viu: *ind. prez. 1.sg.* 17,45
să vii: *conj. prez. 2.sg.* 25,26
să viu: *conj. prez. 1.sg.* 29,8
vinind: *gerunziu* 30,3

VENIT: s.n.
viniturile: *pl. ac.* 8,15

(a se) VESELI: v. IV
(m-)am veselit: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,1
(s-)au veselit: *ind. pf.c. 3.pl.* 11,9, 15
(te-)ai veselit: *ind. pf.c. 2.sg.* 19,5

VESEL, -Ă: adj.
veaselă: *f. sg. nom.* 25,36

VESELIE: s.f.
veselie: *sg. ac.* 18,6

VESTE: s.f.
vestea: *sg. nom.* 2,24
veaste: *sg. ac.* 4,19; 13,4
veastea: *sg. ac.* 23,10

(a se) VESTI: v. IV
(să) vesteaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2
au vestit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,13, 14; 14,33; 18,24; 19,18; 22,21; 23,1, 7; 24,2; 25,12
vestea: *ind. imp. 3.sg.* 4,17; 17,27
vesteaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.8
(s-)au vestit: *ind. pf.c. impers./3.pl.* 15,12; 17,31; 18,20, 30; 19,19; 23,7, 13, 25; 27,4
vestind: *gerunziu* 18,26; 19,11
voiu vesti: *ind. viit.I. 1.sg.* 19,3
vestindu(-să): *gerunziu* 19,21
să vestesc: *conj. prez. 1.sg.* 20,9
va vesti: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,10; 22,22
să vestească: *conj. prez. 3.sg.* 22,8
să (să) vestească: *conj. prez. impers.* 31,9

VEŞMÂNT: s.n.; var (Reg.) **VÂJMÂNT**
văjmântului: *sg. gen.* 24,6, 12
vâjmântului: *sg. gen.* 24,5, 12
vejmintele: *pl. ac.* 17,38; 18,4; 19,13, 24
vejmântului: *sg. gen.* rezum. cap.24
vejminte: *pl. ac.* 28,8

VEŞNIC, -Ă: adj.; var. (Înv. şi pop.) **VECINIC;** (Înv. şi rar) **VEACINIC**
veacinică: *f. sg. nom.* 27,12

VETHSAMITEAN: s.m./adj. „locuitor al cetăţii Bet-Şemeş”
vethsamiteanii: *s.m. pl. nom.* rezum. cap.6; 6,13
Vethsamiteanul: *s.m. sg. nom.* 6,14, 18
vethsamiteanilor: *s.m. pl. gen.* 6,19
vethsamiteani: *adj. m. pl. nom.* 6,15, 20

VIAŢĂ: s.f.
vieţii: *sg. gen.* 1,11; 7,15; 25,28
viaţa: *sg. nom.* 18,18

VICLEAN, -Ă: adj.
viclean: *m. sg. nom.* 25,3

VICLEŞUG: s.n.
vicleşug: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu vicleşug*** rezum. cap.18; 23,22

VIE: s.f.
viile: *pl. ac.* 8,14
viilor: *pl. gen.* 8,15
vii: *pl. ac.* 22,7

VIN: s.n.
vinul: *sg. ac.* 1,14; 25,37
vin: *sg. ac.* 1,15, 24; 10,3; 16,20; 25,18

VINĂ: s.f.
vină: *sg. ac., în loc. adj.* ***fără vină*** 19,5
vina: *sg. ac.* rezum. cap.24; rezum. cap.26

(a) VINCE: v. III; var. **(a) VINGE** (Înv.) „a ieşi biruitor”; „a învinge” (cf. lat. *vincō, -ĕre*)
vinjea: *ind. imp. 3.sg.* 14,47

(a se) VINDE: v. III
(să) vinde: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.26

(a se) VINDECA: v. I
(vă) veţi vindeca: *ind. viit.I. 2.pl.* 6,3

VINOVAT, -Ă: adj.
vinovat: *m. sg. nom.* 22,22

(a se) VINUI: v. IV „a (se) acuza”
(să) vinuiaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.15

VIS: s.n.
visuri: *pl. ac.* 28,6, 15

VITHLEEMITEAN: s.m.; var. **VIFLEIMITEAN** „persoană care provine din Betleem””
Vifleimiteanul: *sg. nom.* 16,1
Vithleemiteanul: *sg. nom.* 16,18
Vithleemiteanului: *sg. gen.* 17,58

VIŢEL: s.m.
viţei: *pl. ac.* 1,24; 6,10; 14,32
viţălul: *sg. ac.* 1,25
viţăi: *pl. ac.* rezum. cap.6
viţeii: *pl. ac.* 6,7
viţăii: *pl. ac.* 6,10
viţăl: *sg. ac.* 16,2
viţel: *sg. ac.* 28,24

VIU, VIE: adj./s.
viu: *adj. m./n. sg. nom./ac./gen.* 1,26; 2,6; 14,39, 45; 15,8; 17,26, 36, 55; 19,6; 20,3, 22; 25,26, 34; 26,10, 16; 27,9, 11; 28,10; 29,6
(celor) vii: *s.m. pl. gen.* 25,29

VOIE: s.f.
voie: *sg. ac., în loc. adv.* ***de voie*** „intenţionat” 20,30

VOIEVOD: s.m.; var. (Înv. şi pop.) **VOIVOD**
voivozii: *pl. nom.* 29,2
voivozilor: *pl. gen./dat.* 29,6, 7

VORBĂ: s.f.
vorba: *sg. nom.* 18,26; 25,32

(a) VORBI: v. IV
vorbea: *ind. imp. 3.sg.* 9,9
vorbind: *gerunziu* 17,28
a vorbi: *inf. prez.* 24,17

VRĂJITOR: s.m.
vrăjitori: *pl. ac.* rezum. cap.28; 28,3, 9

VRĂJMAŞ: s.m.
vrăjmaşilor: *pl. gen.* 30,26

(a) VREA: v. II
au vrut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,25; 8,19; 15,9; 22,17; 28,15; 31,4
vei vrea: *ind. viit.I. 2.sg.* 14,7
vrea: *ind. prez. 3.sg.* 15,22
a vrea: *inf. prez.* 15,23
vrând: *gerunziu* rezum. cap.19
vreai: *ind. prez. 2.sg.* 21,9

am vrut: *ind. pf.c. 1.sg.* 24,12; 26,23
vreau: *ind. prez. 3.pl.* 29,3
vreia: *ind. imp. 3.sg.* 30,6

VREDNIC, -Ă: adj.
vreadnică: *f. sg. ac.* rezum. cap.6
vreadnic: *m. sg. ac.* 14,52

VREME: s.f.
vreame: *sg. ac.* rezum. cap.1; 17,55; 23,6
vreamea: *sg. nom.* 1,7; 18,19
vremea: *sg. ac., în loc. adv.* ***în toată vremea*** „tot timpul" 25,7, 15

Z

ZADAR: s.n.; var. **ZĂDAR**
zădar: *sg. ac., în loc. adv.* ***în zădar*** „zadarnic", „degeaba" 25,21

(a se) ZĂBOVI: v. IV
zăbovea: *ind. imp. 3.sg.* 14,2
au zăbovit *ind. pf.c. 3.pl.* 19,18
(să) zăbovea: *ind. imp. 3.sg.* 23,14
zăbovise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 30,31

(a) ZĂCEA: v. II
zăcea: *ind. imp. 3.sg.* 5,3
zăcând: *gerunziu* 5,4; 26,7; 31,8

(a) ZĂMISLI: v. IV
au zămislit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,20; 2,21

(a) ZDROBI: v. IV
au zdrobit: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,9

(a) ZDRUMICA: v. I
zdrumică: *imperativ 2.sg.* 15,3

(a) ZECIUI: v. IV
va zăciui: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,15, 17

ZGĂU: s.n.
zgăul: *sg. ac.* 1,6

ZI: s.f.
zile: *pl. nom./ac.* 1,3; 2,19; 10,8; 11,3; 13,8, 11; 17,16; 18,27; 25,38; 29,3; 30,12; 31,13
zioa: *sg. nom./ac.* 1,4; 3,12; 4,12; 5,5; 6,15, 16; 7,6; 8,8, 18; 9,24; 10,9; 11,11, 13; 12,5; 13,22; 14,18, 23, 24, 31, 37; 15,35; 16,13; 18,2, 9; 19,24; 20,5, 18, 19, 24, 26, 27; 21,7, 10; 22,8, 18, 22; 24,5; 26,10; 27,6; 28,20; 29,3, 6, 8; 30,25; 31,6
zilele: *pl. ac., în loc. adv.* ***în toate zilele*** „pentru toată viața"; „totdeauna"; „mereu" 1,11, 28; 2,35; 7,13, 15; 14,52; 18,10, 29; 20,31; 23,14; 25,28; 28,2
zilelor: *pl. gen.* 1,20; 27,7
zilele: *pl. nom./ac.* 2,31; 3,1; 4,1; 7,2; 17,12; 22,4; 25,16; 27,11; 28,1
zilele: *pl. ac., în loc. adv., în c. neg.,* ***în totate zilele*** „niciodată 2,32
zi: *sg. ac., în loc. adv.* ***într-o zi*** „odată" 2,34
zi: *sg. ac.* 3,2; 5,3, 4; 6,18; 7,2; 8,8; 9,15; 12,2, 18; 14,1, 14; 18,10; 20,5, 27, 34; 25,8; 27,1, 6; 29,3; 30,1, 16, 17; 31,8
zioa: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***noaptea și zioa*** 25,16

(a se) ZICE: v. III
zâcând: *gerunziu* 13,3
au zis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,8, 14, 15, 17, 18, 22, 23, 26, 28; 2,20, 23, 27; 3,4, 5, 6, 9, 10, 11, 16; 4,3, 6, 14, 16, 17, 20, 22; 5,7, 8, 11; 6,2, 4, 20; 7,3, 5, 6, 8, 12; 8,5, 7, 11, 19, 22; 9,3, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 17, 18, 21, 23, 24, 27; 10,1, 11, 14, 15, 16, 18, 24, 27; 11,1, 3, 5, 9, 10, 12, 13, 14; 12,1, 4, 5, 6, 10, 19, 20; 13,9, 13; 14,1, 6, 7, 8, 11, 12, 17, 18, 19, 28, 29, 33, 34, 36, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45; 15,1, 6, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 22, 24, 26, 28, 30, 32, 33; 16,1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 15, 17, 18; 17,17, 25, 26, 28, 29, 30, 33, 34, 37, 39, 43, 44, 45, 55, 56, 58; 18,8, 17, 18, 21, 23, 25; 19,4, 17, 22; 20,2, 3, 4, 5, 9, 11, 12, 18, 27, 29, 30, 32, 36, 37, 40, 42; 21,1, 2, 4, 5, 8, 9, 11, 14; 22,3, 5, 7, 9, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 22; 23,2, 3, 4, 7, 9, 10, 11, 12, 16, 21; 24,5, 7, 10, 17, 18; 25,5, 10, 13, 19, 21, 24, 32, 35, 39, 41; 26,6, 8, 9, 10, 14, 15, 17, 18, 21, 22, 25; 27,1, 5; 28,1, 2, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 21, 23; 29,3, 4, 6, 8, 9; 30,7, 8, 13, 15, 20, 21, 22, 23; 31,4
zicând: *gerunziu* 1,11; 4,7, 21; 5,10; 6,2, 21; 7,3; 9,15, 19, 26; 10,12; 11,7; 14,24, 28, 33; 15,10; rezum. cap.16; 16,19, 22; 17,26, 27; 18,7, 17, 22, 24; rezum. cap.19; 19,2, 11, 15; 20,38; 21,11; 23,1, 2, 19, 27; 24,2, 9; 25,14, 40; 26,1, 6, 14, 19; 27,11, 12; 28,10; 29,5; 30,8, 26
zicea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 2,15, 16; 17,8, 10; 19,19; 27,10
zice: *ind. prez. 3.sg.* 2,27, 30; 10,2, 18; 15, 2
va zice: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,36; 20,3, 4, 7
vei zice: *ind. viit.I. 2.sg.* 3,9; 16,2
am zis: *ind. prez. 1.sg.* 3,13; 13,12; 24,11
(s-)au zis: *ind. pf.c. impers./3.pl.* 3,17; 17,12; 19,22
zisease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 8,6; 18,26; 25,12
(să) zice: *ind. prez. impers./3.sg.* 9,9; rezum. cap.13; 24,14
ziseasem: *ind. m.m.c.pf. 1.sg.* 9,17
zi: *imperativ 2.sg.* 9,27
vor zice: *ind. viit.I. 3.pl.* 10,2; 14,10
zicându-: *gerunziu* 10,4; 20,21
ați zis: *ind. pf.c. 2.pl.* 10,19
veți zice: *ind. viit.I. 2.pl.* 11,9; 25,5, 6
aț zis: *ind. pf.c. 2.pl.* 12,12
să zică: *conj. prez. 3.sg./pl.* 13,10; 20,3; 25,14
ziceț: *imperativ 2.pl.* 14,34
zice: *inf. prez. fără* ***a*** 16,16
voiu zice: *ind. viit.I. 1.sg.* 20,22
zis-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 26,6
oi zice: *ind. viit.I. 1.sg.* 28,8

ZID: s.n.
zid: *sg. ac.* 6,18; 25,16
zidul: *sg. ac.* rezum. cap.31; 31,10, 12

(a) ZIDI: v. IV
voiu zidi: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,35
zidit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,17
au zidit: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,35
a zidi: *inf. prez.* 14,35

ZIDIT, -Ă: adj.
zidită: *f. sg. ac.* 6,18

ZIFEAN: s.m. (cf. infra **ZIFEU**)
zifeani: *pl. ac.* rezum. cap.23

ZIFEU: s.m. „locuitor al orașului Zif, din sudul Iudeii, în apropiere de granița cu Edomul"
zifei: *pl. ac.* rezum. cap.26
zifeii: *pl. nom.* 26,1
zefeii: *pl. nom.* 23,19

ZIS, -Ă: adj./s.
zise: *adj. n. pl. ac.* 7,16
zisă: *adj. f. pl. ac.* 10,10
zisele: *s.f. pl. ac.* rezum. cap.12

(a) ZMERI: v. IV; vezi **(a) SMERI**

ZMOCHINĂ: s.f.; vezi **SMOCHINĂ**

ZVÂRLITURĂ: s.f.
zvărlitura: *sg. ac.* 25,29

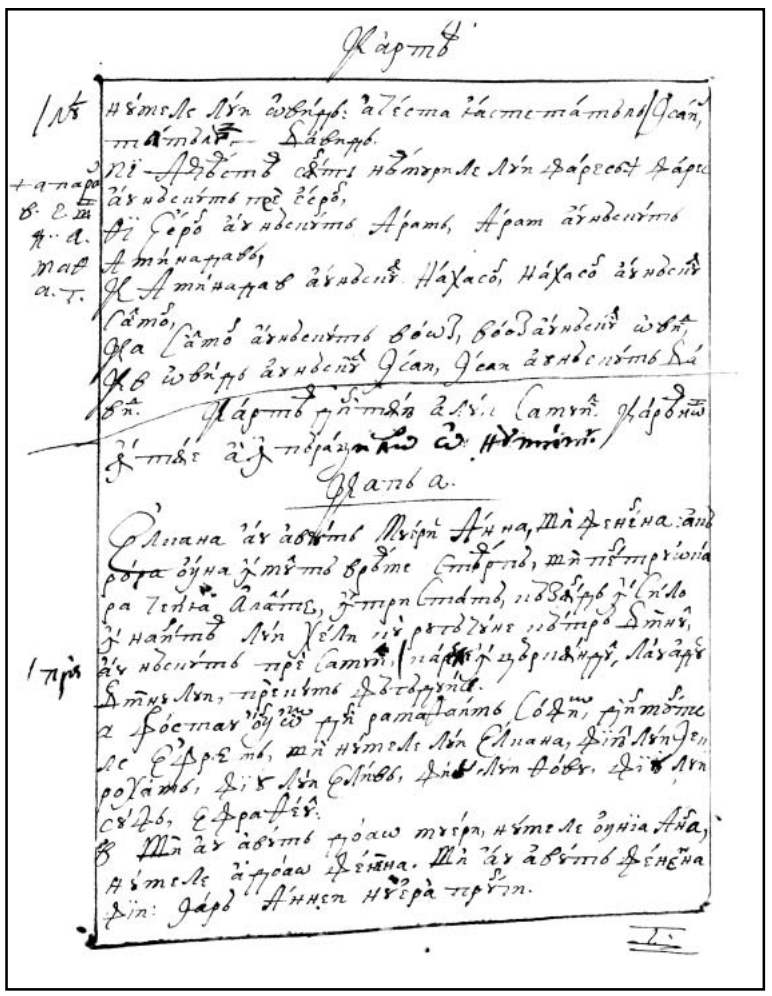

3v

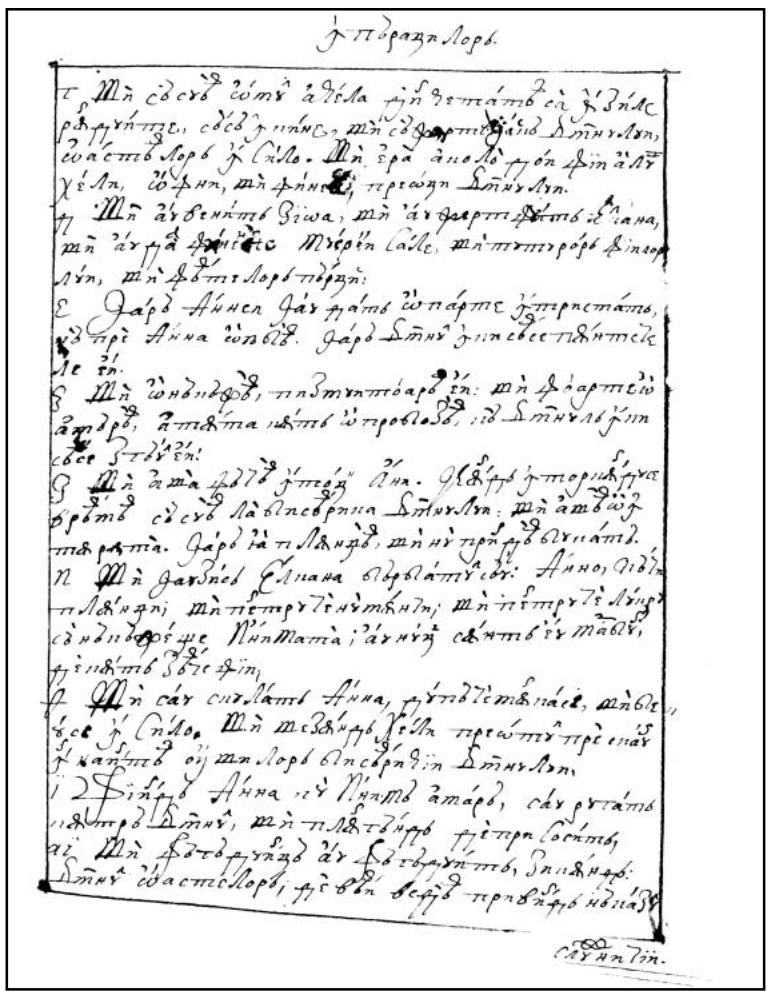

4r

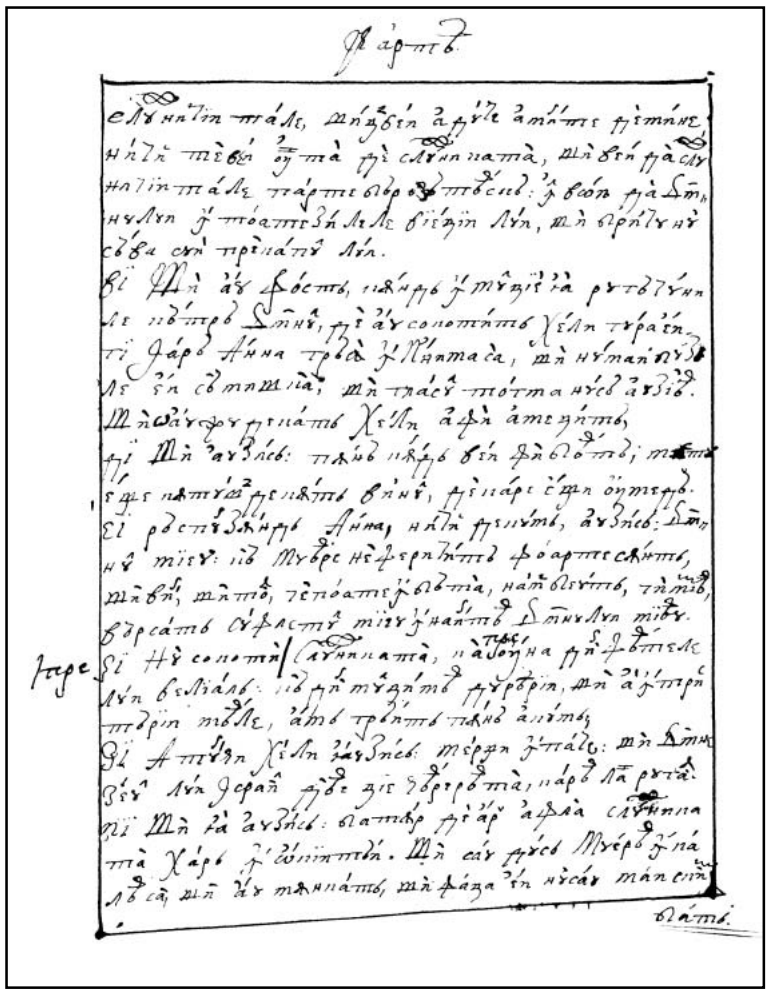

4v

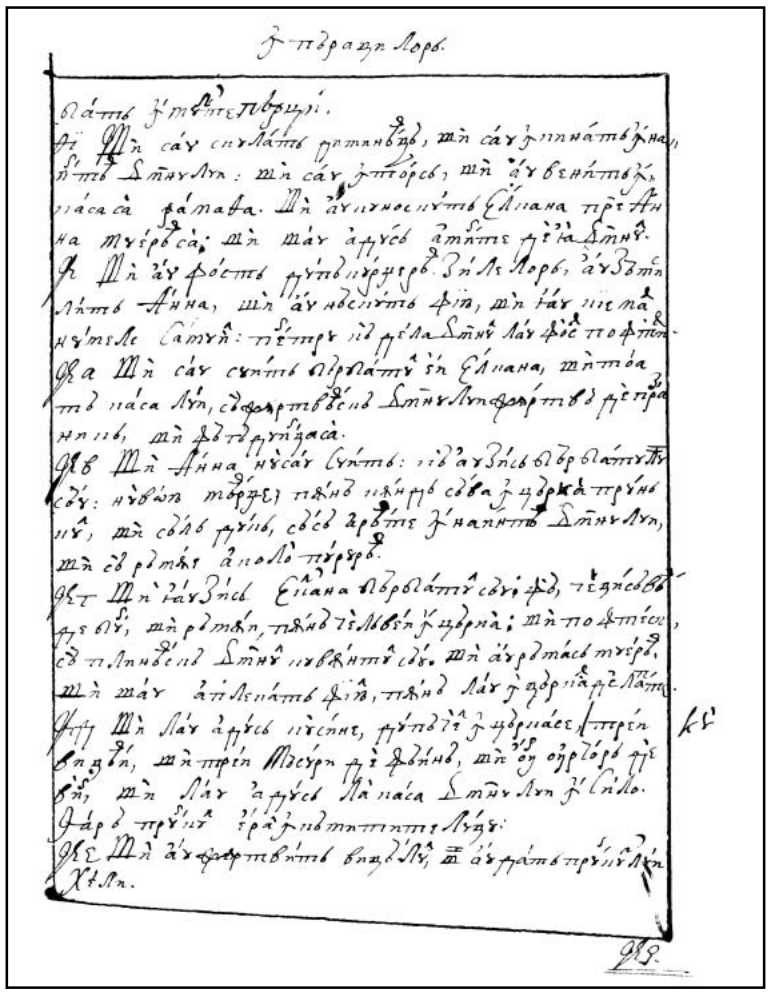

5r

5v

6r

6v

7r

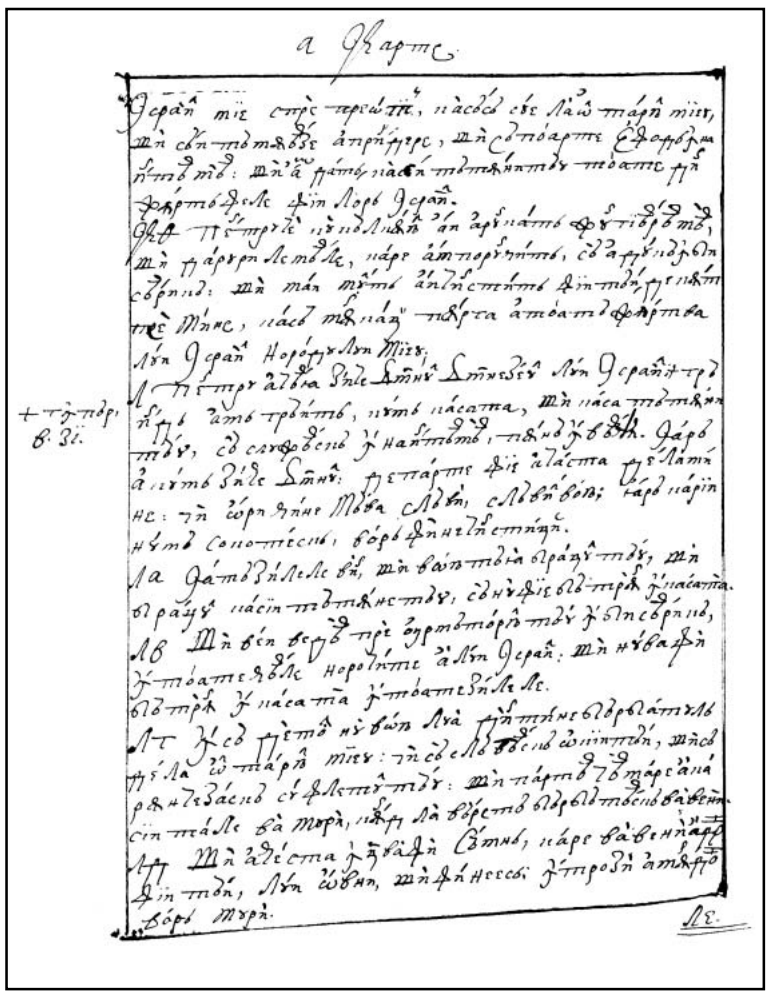

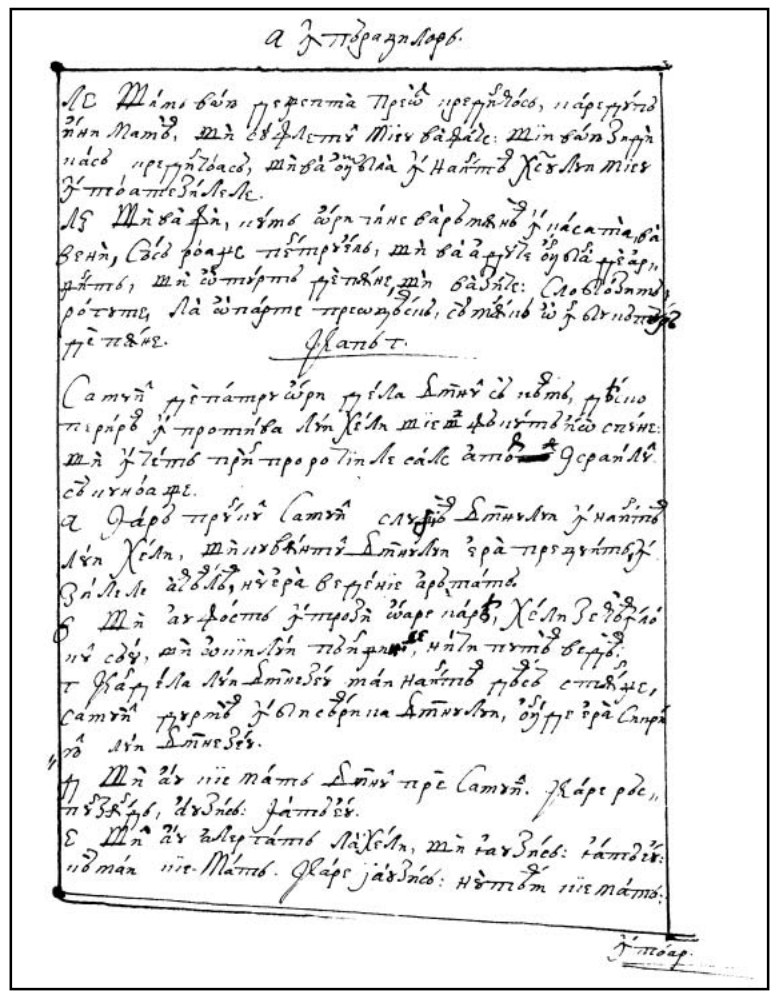

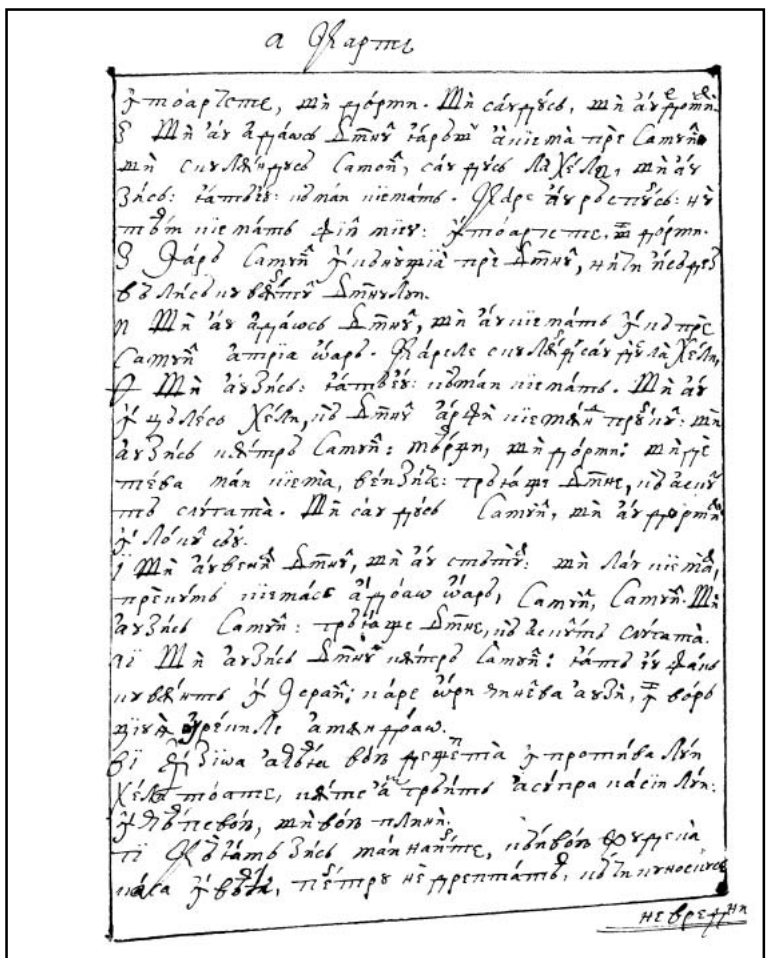

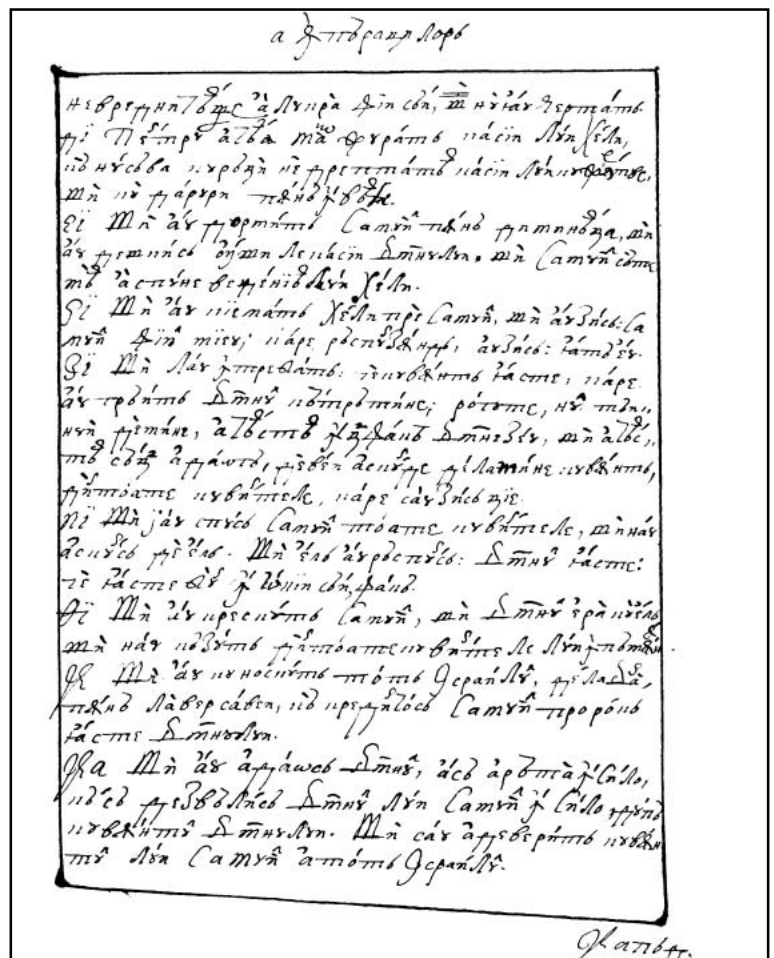

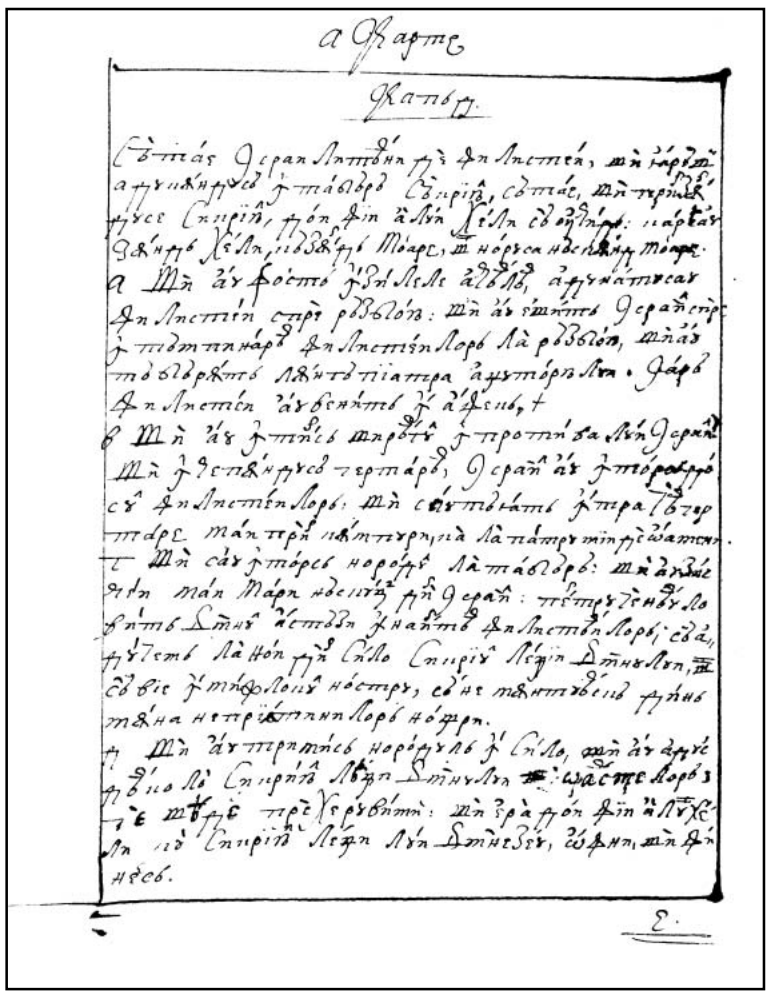

9v

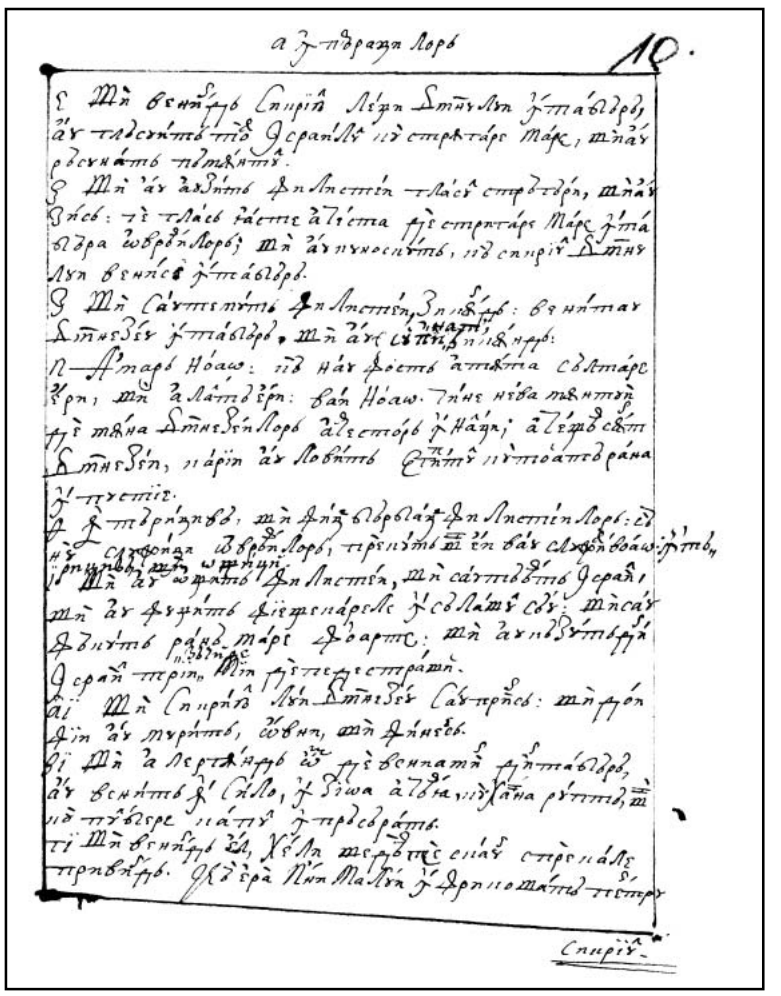

10r

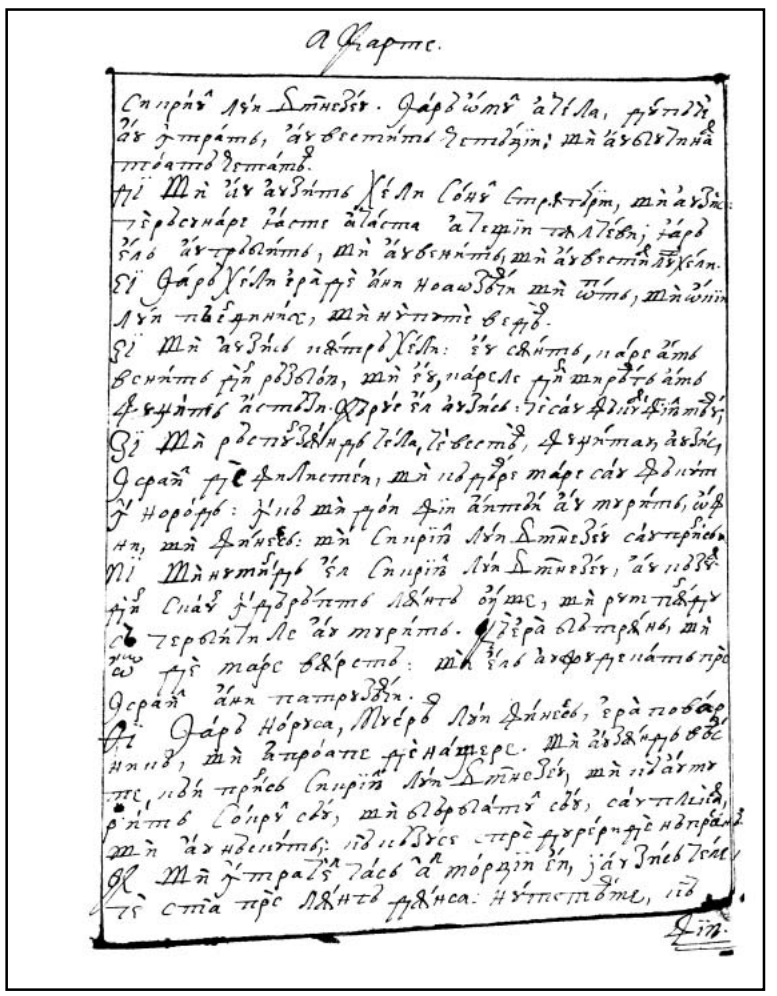

10v

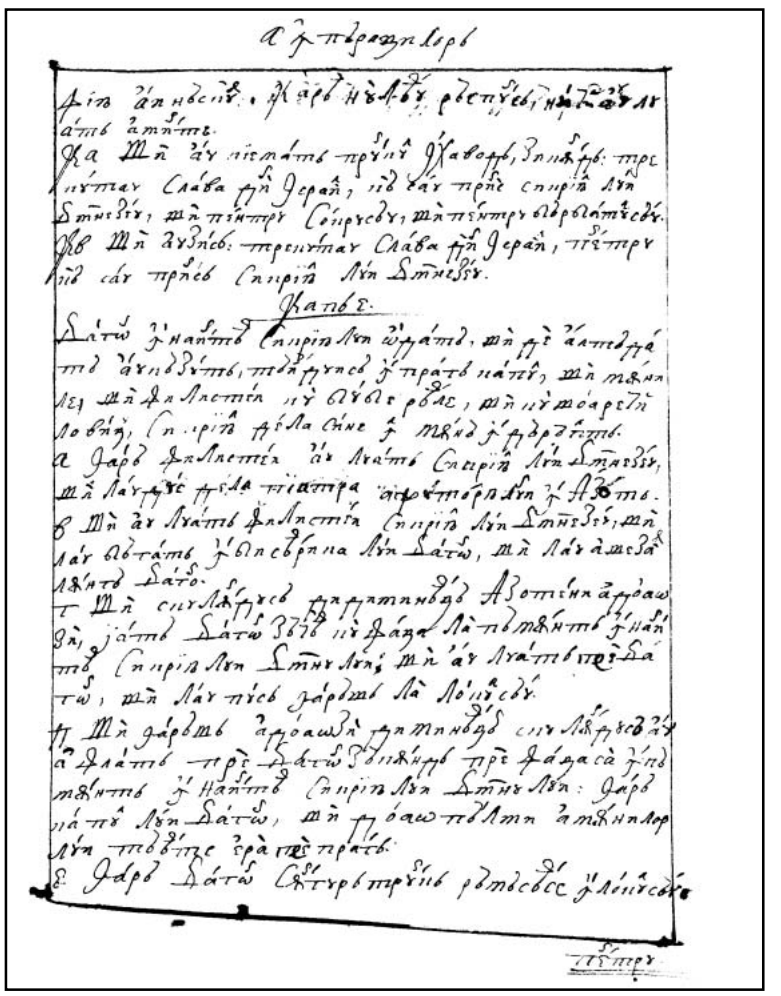

11r

11v

12r

12v

13r

FACSIMILE — CARTEA DINTÂIU A LUI SAMUIL

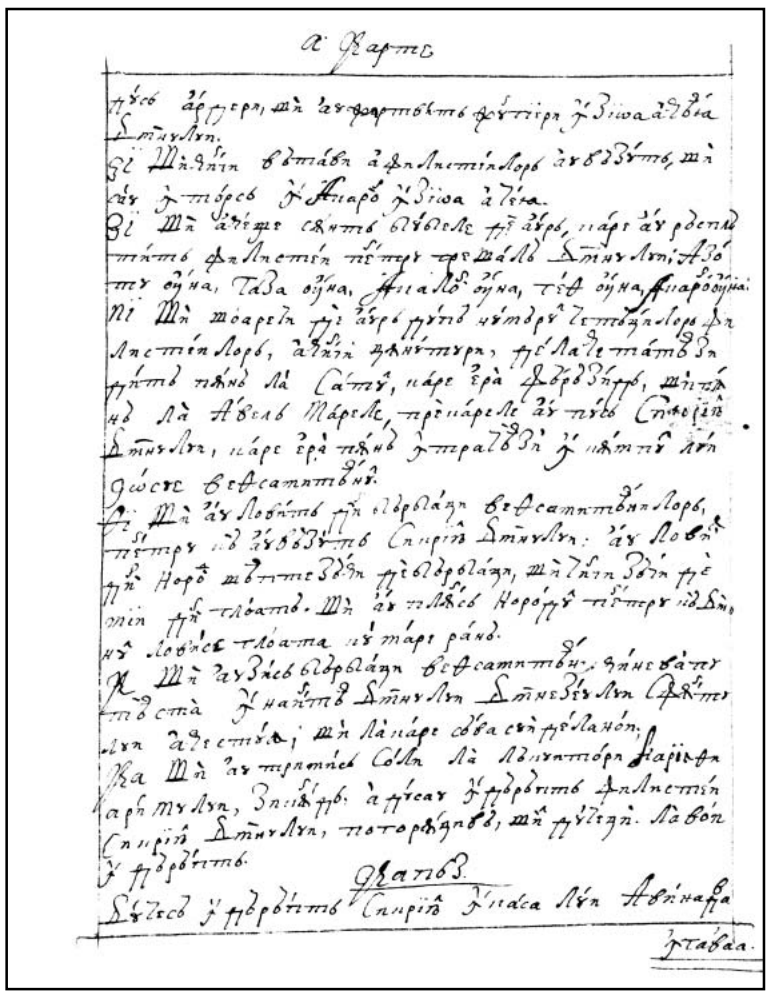

13v

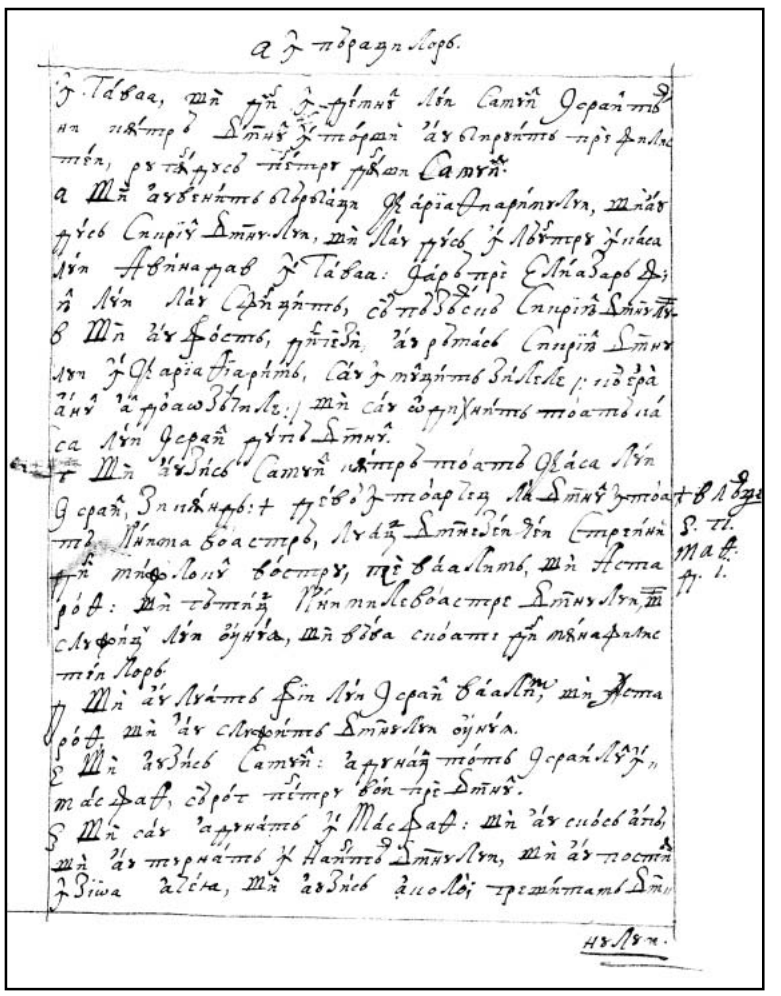

14r

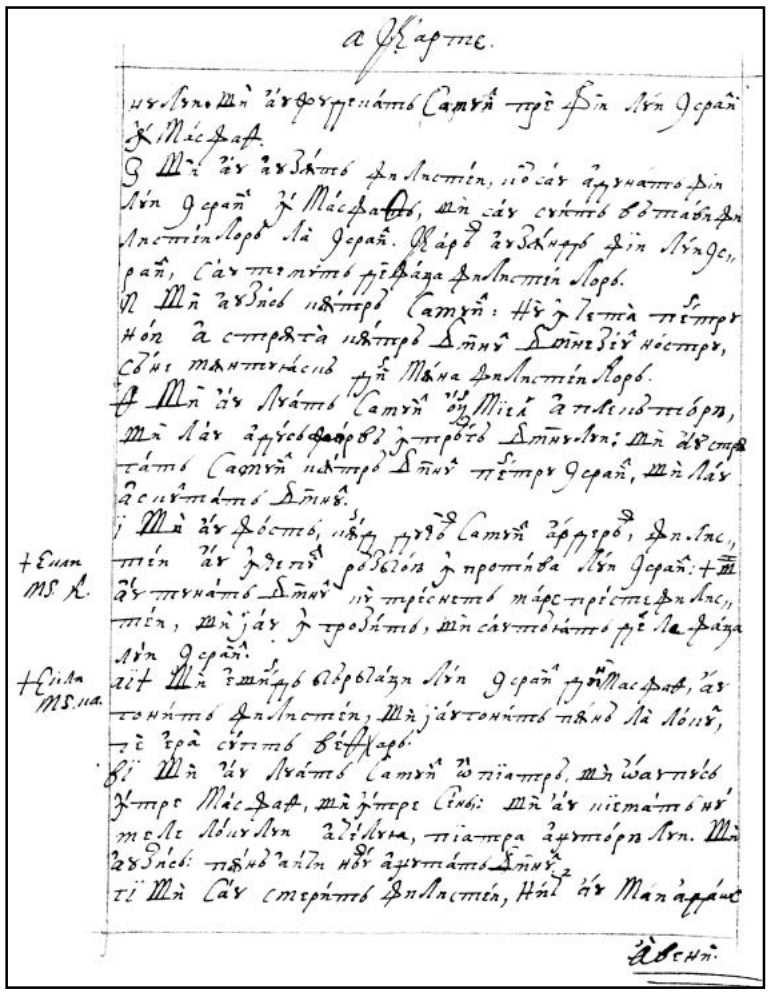

14v

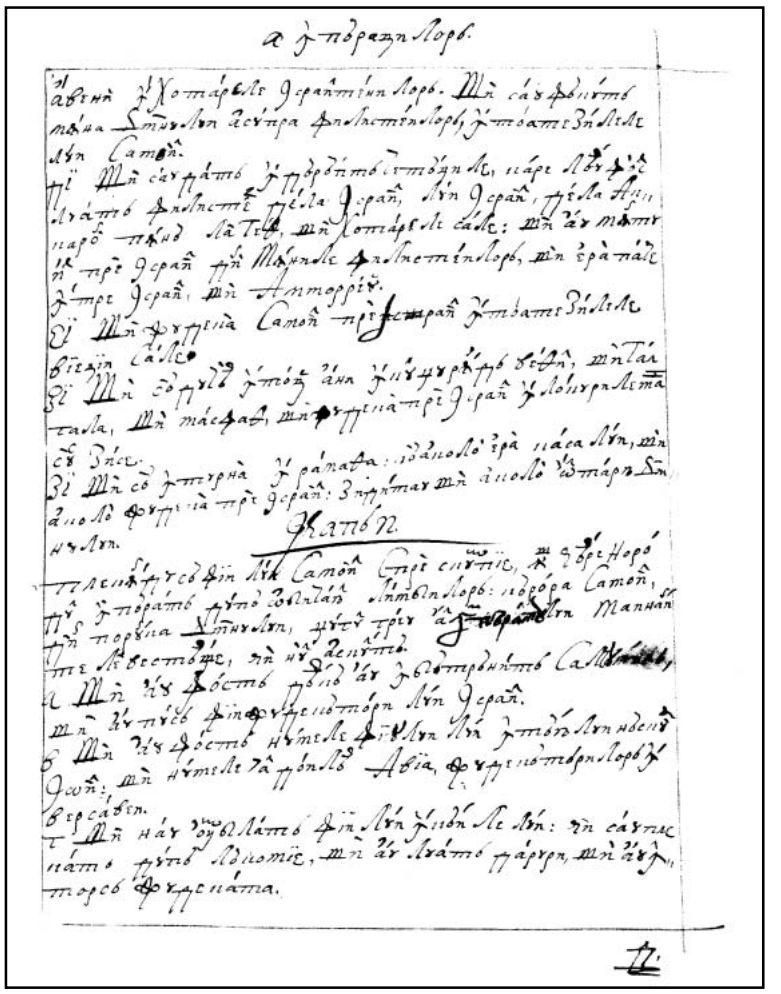

15r

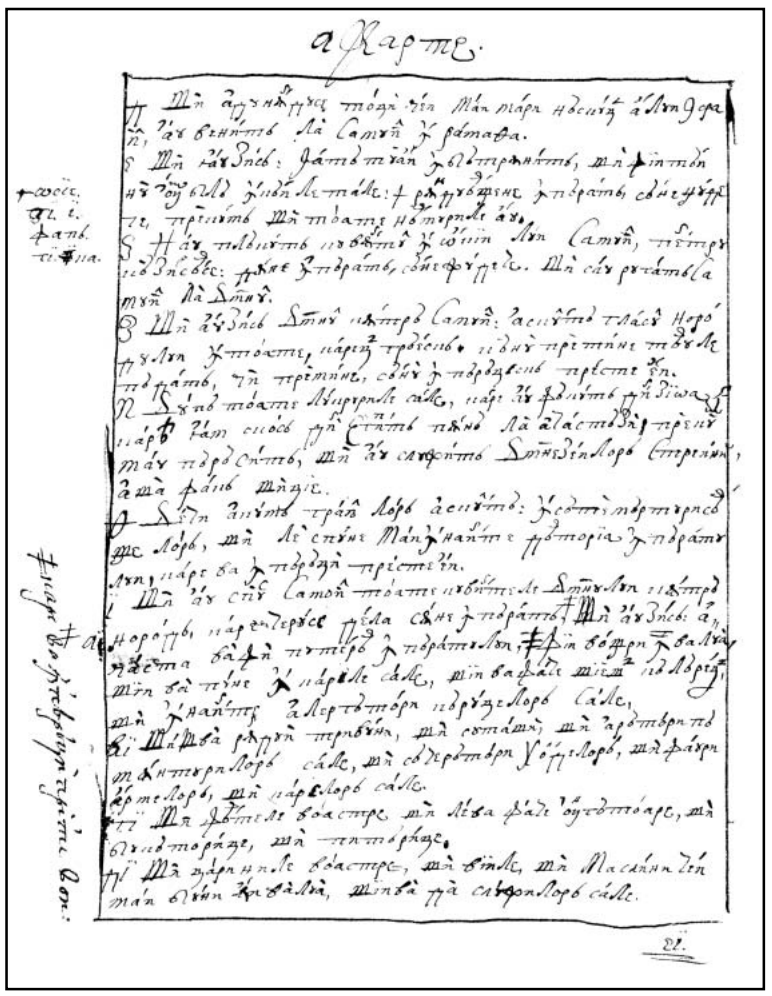

15v

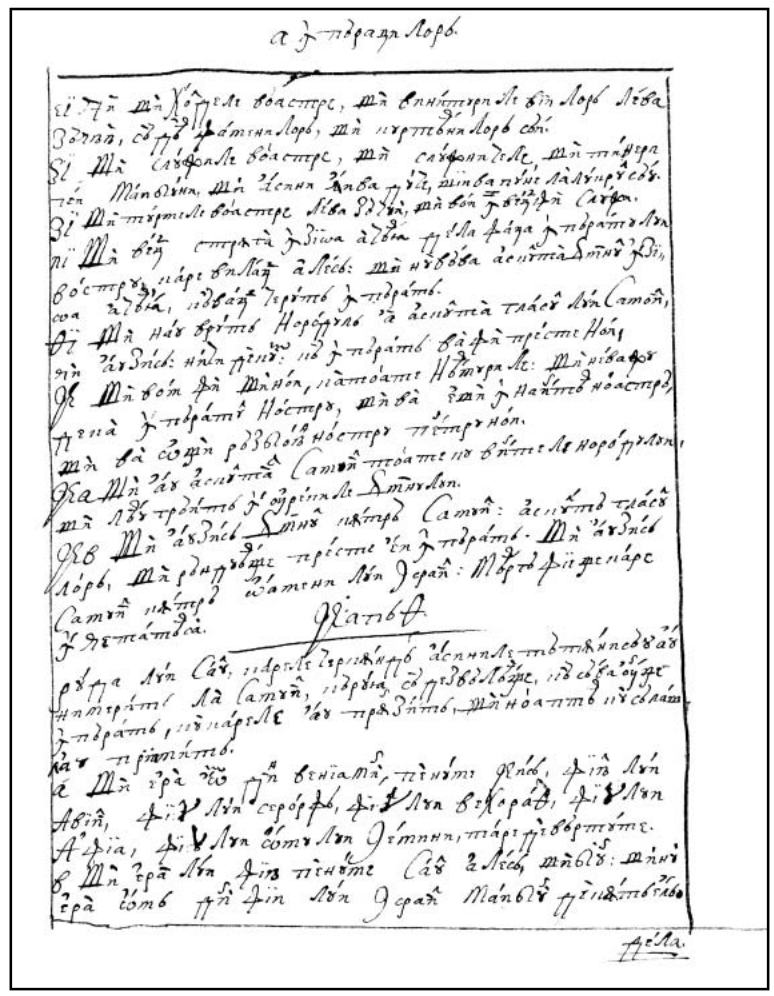

16r

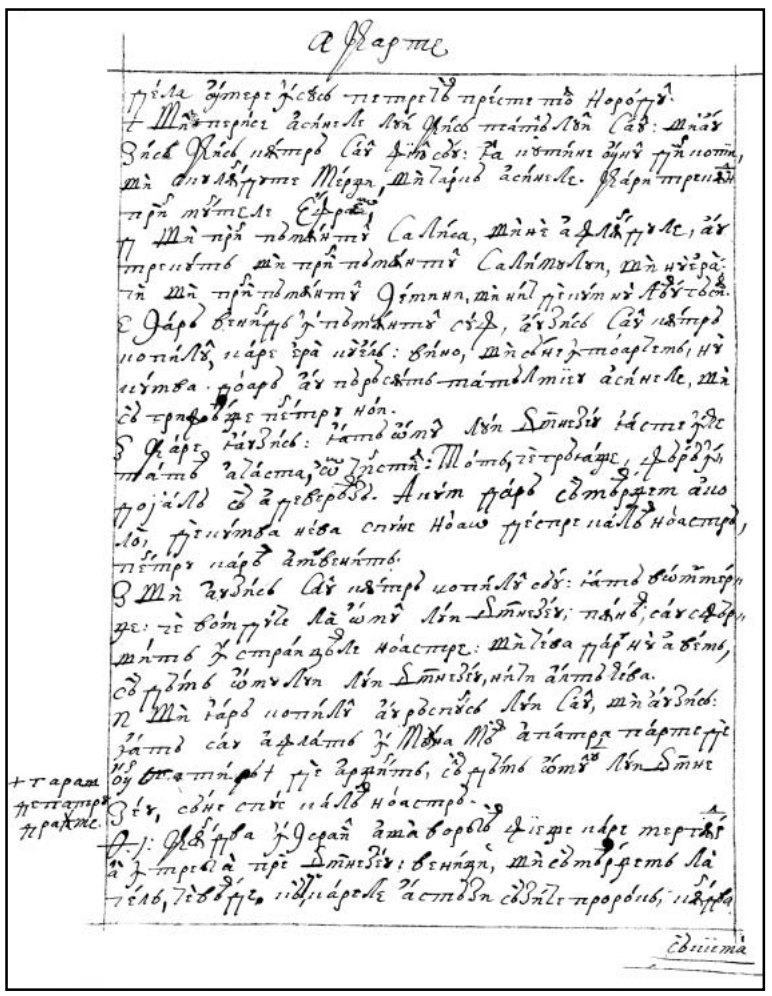

16v

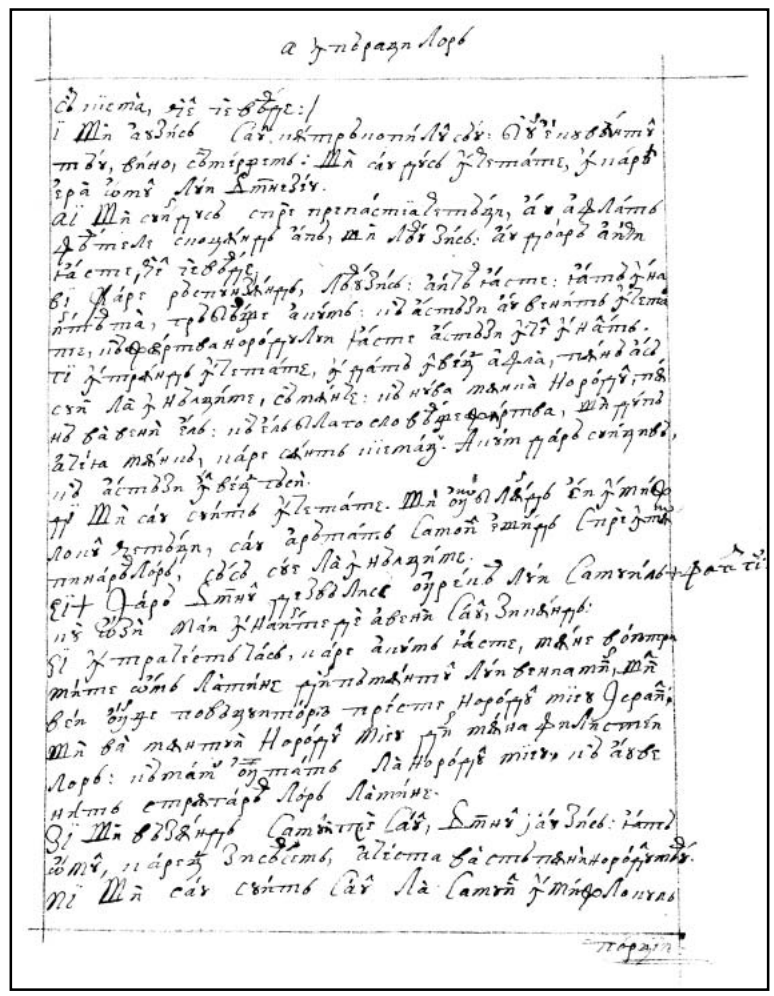

17r

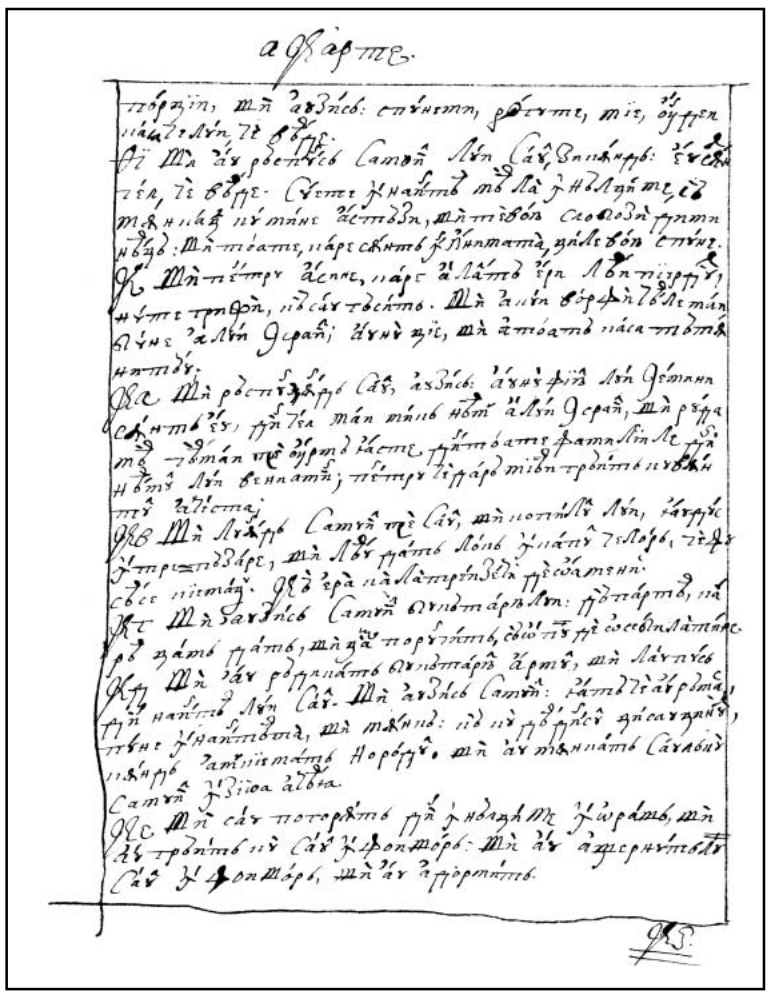

17v

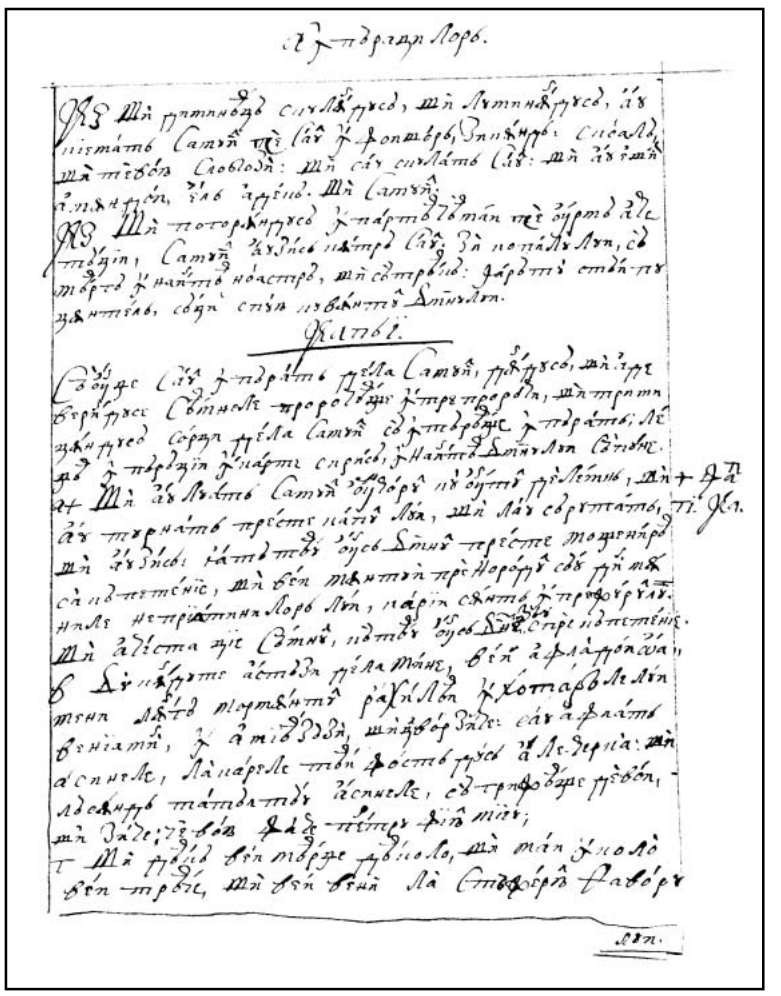

18r

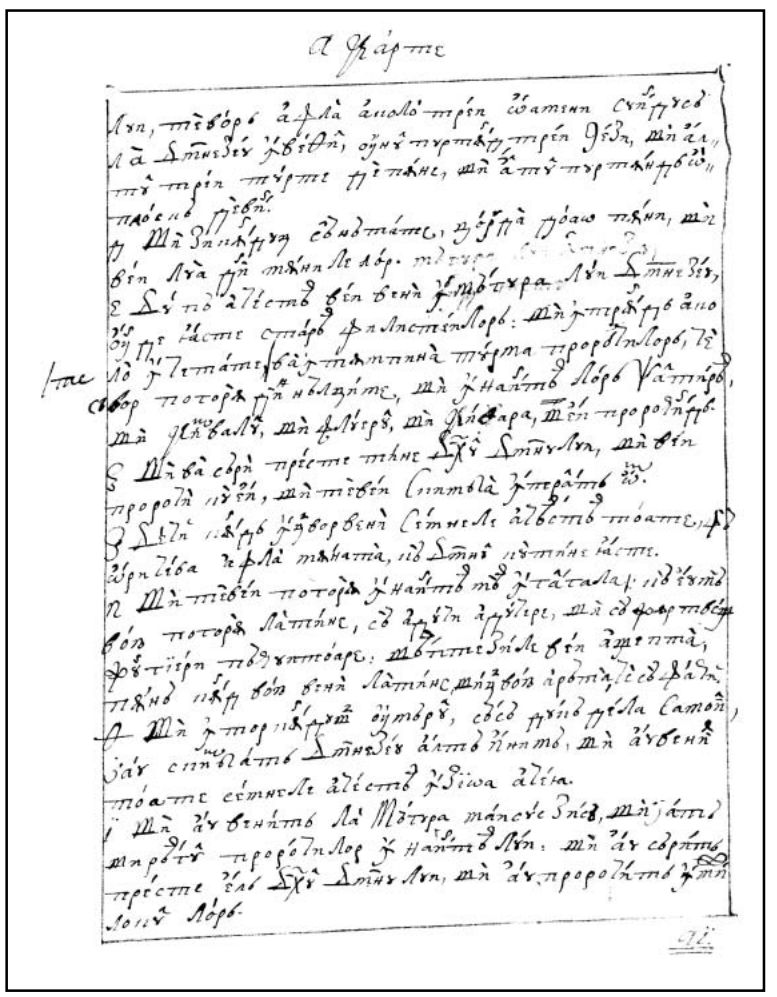

18v

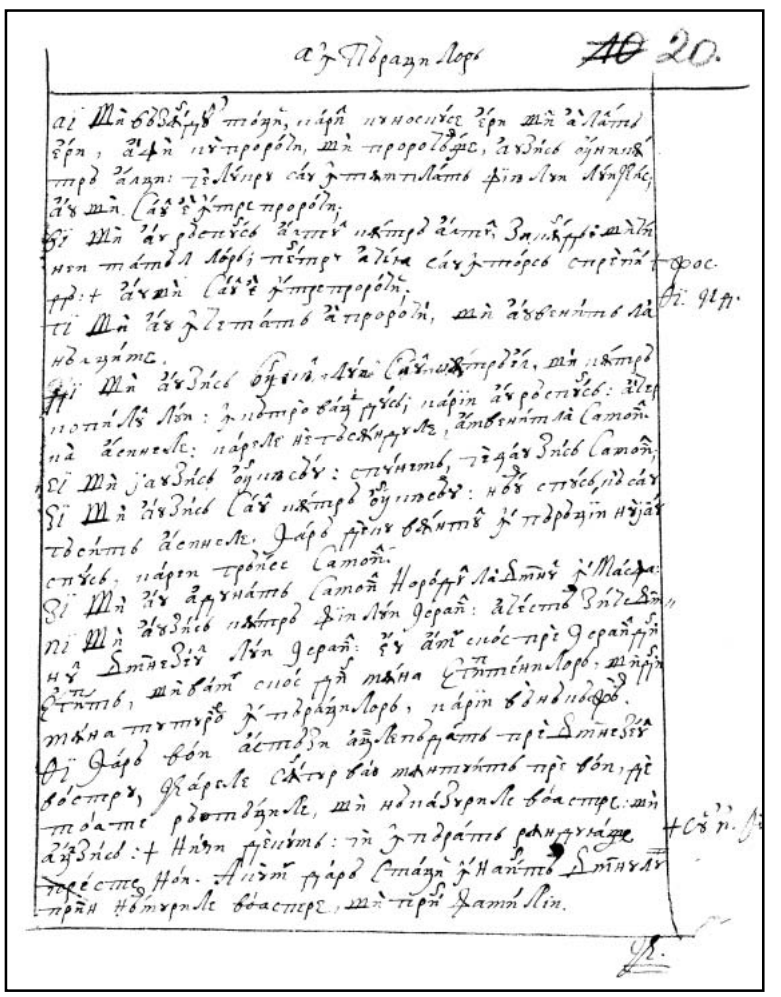

19r

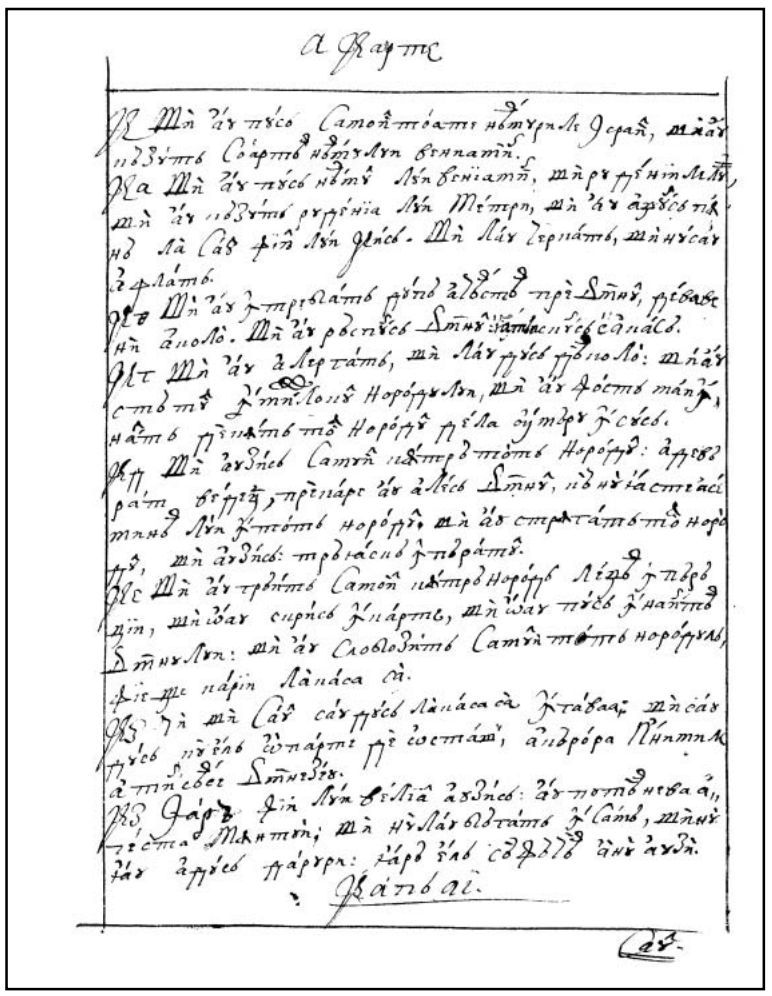

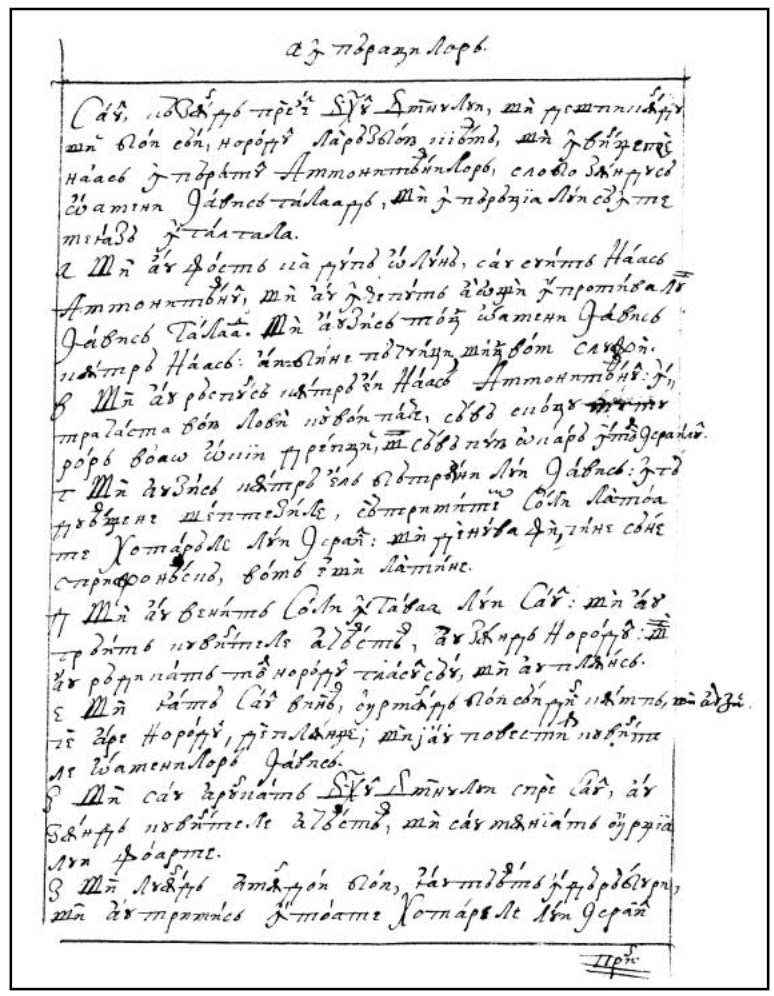

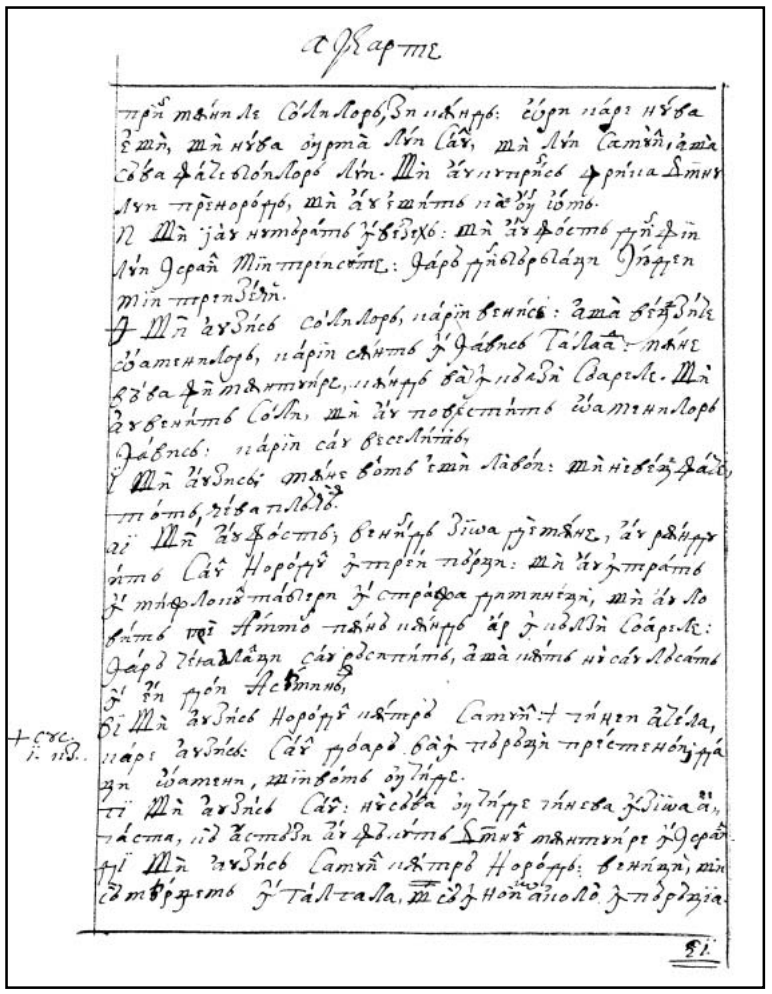

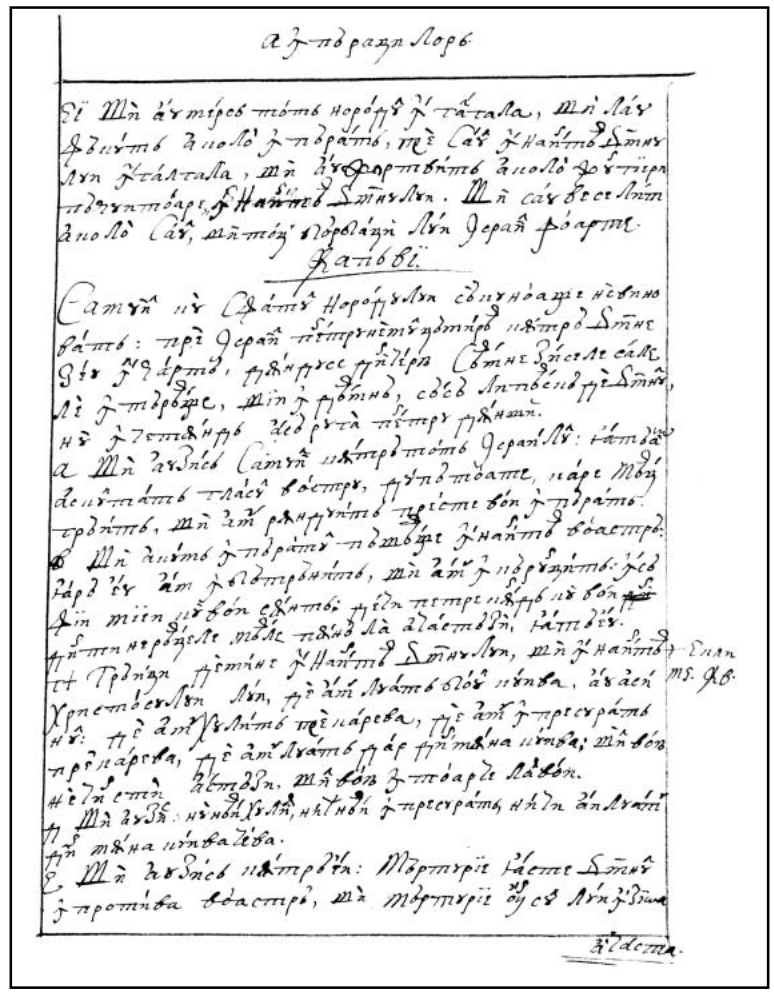

FACSIMILE — CARTEA DINTÂIU A LUI SAMUIL

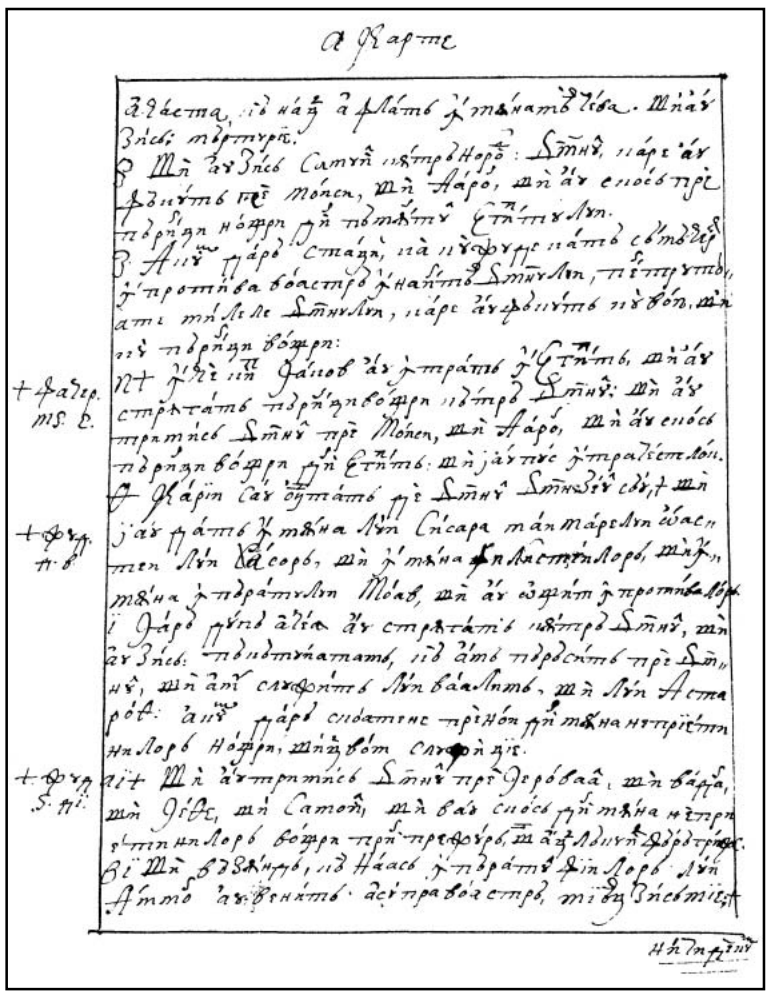

21v

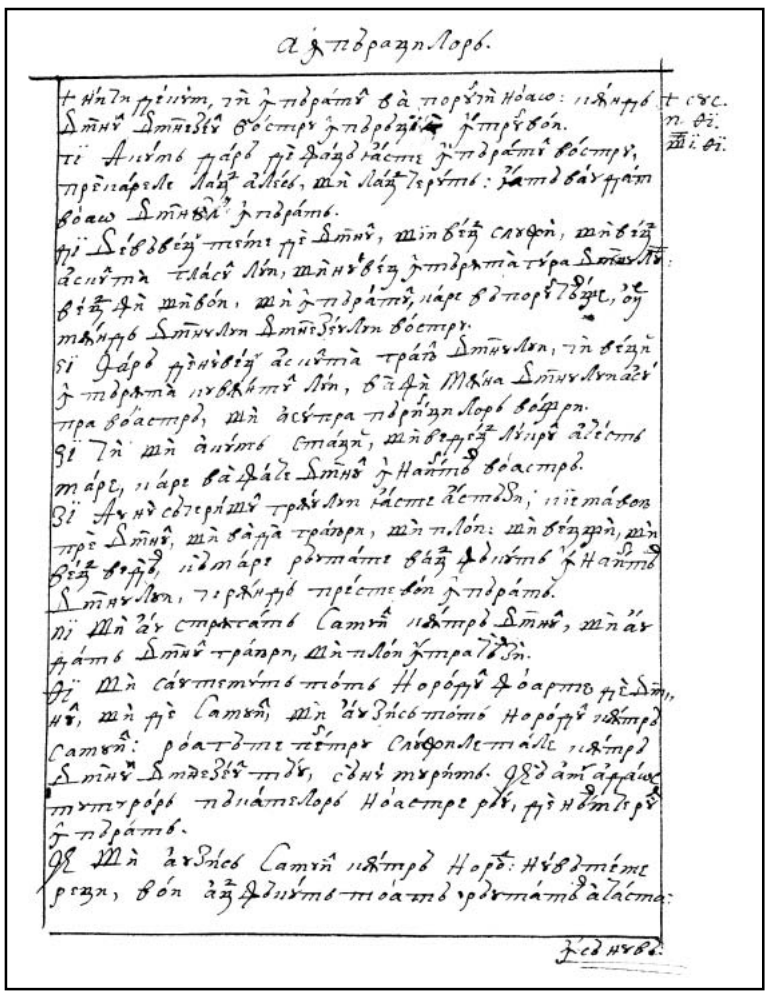

22r

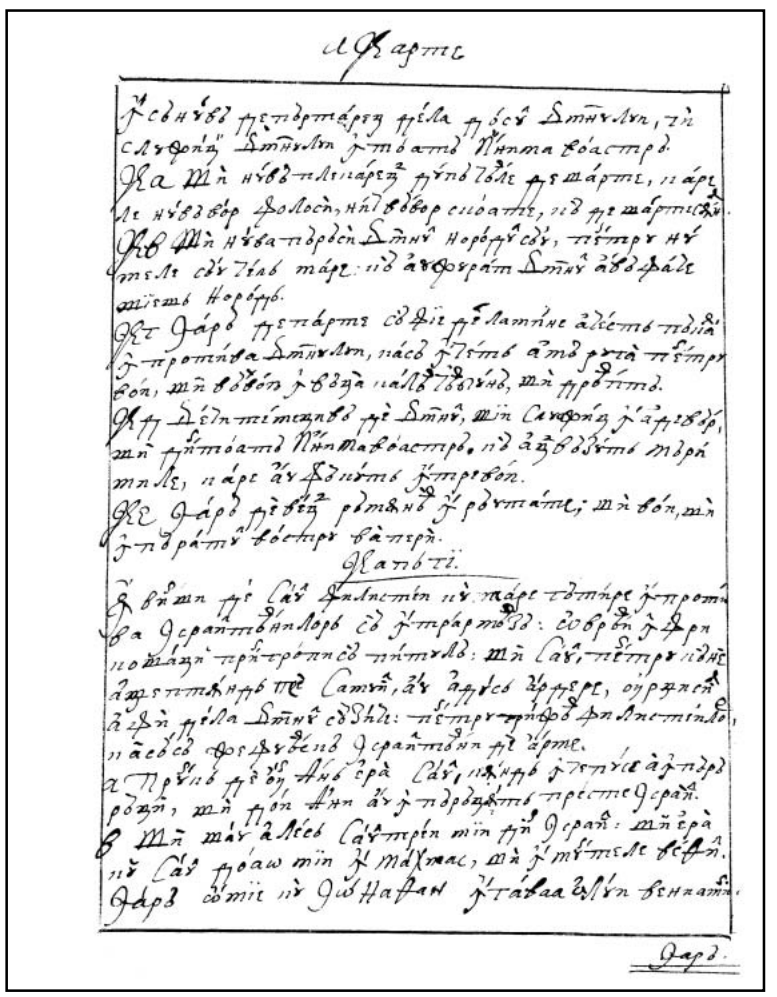

22v

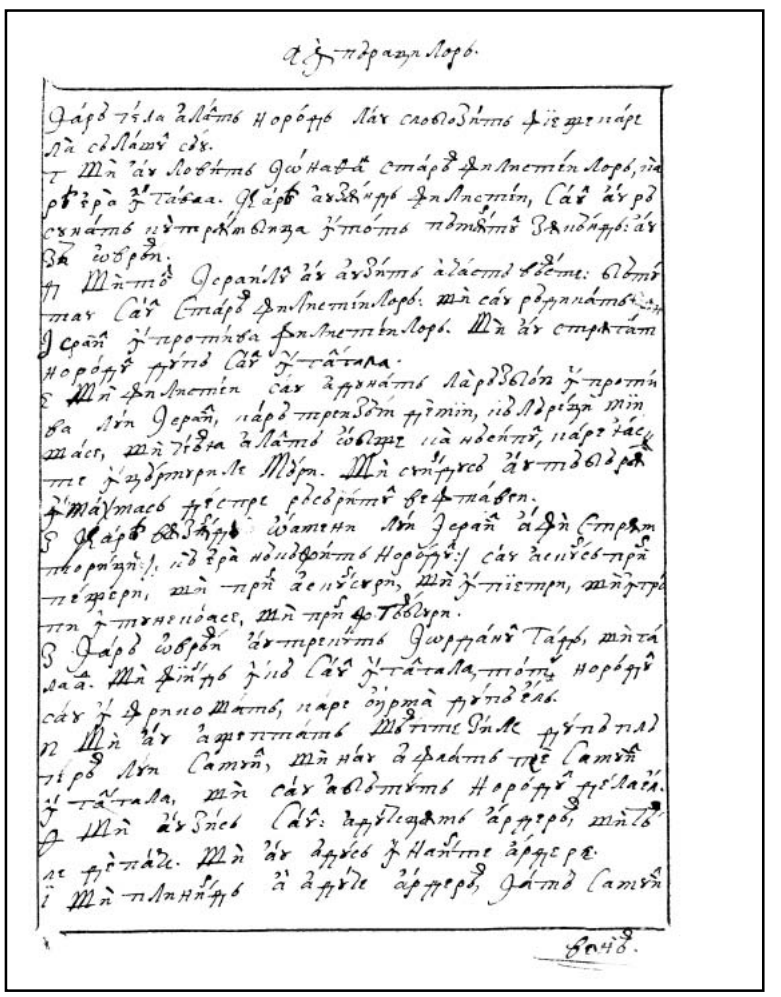

23r

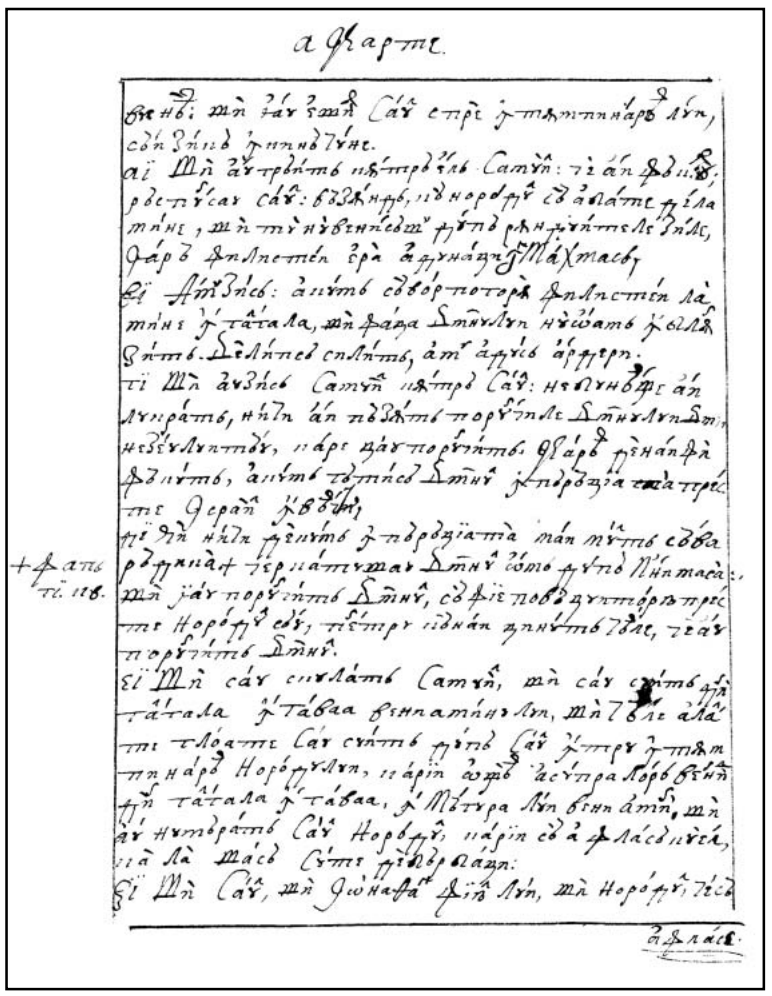

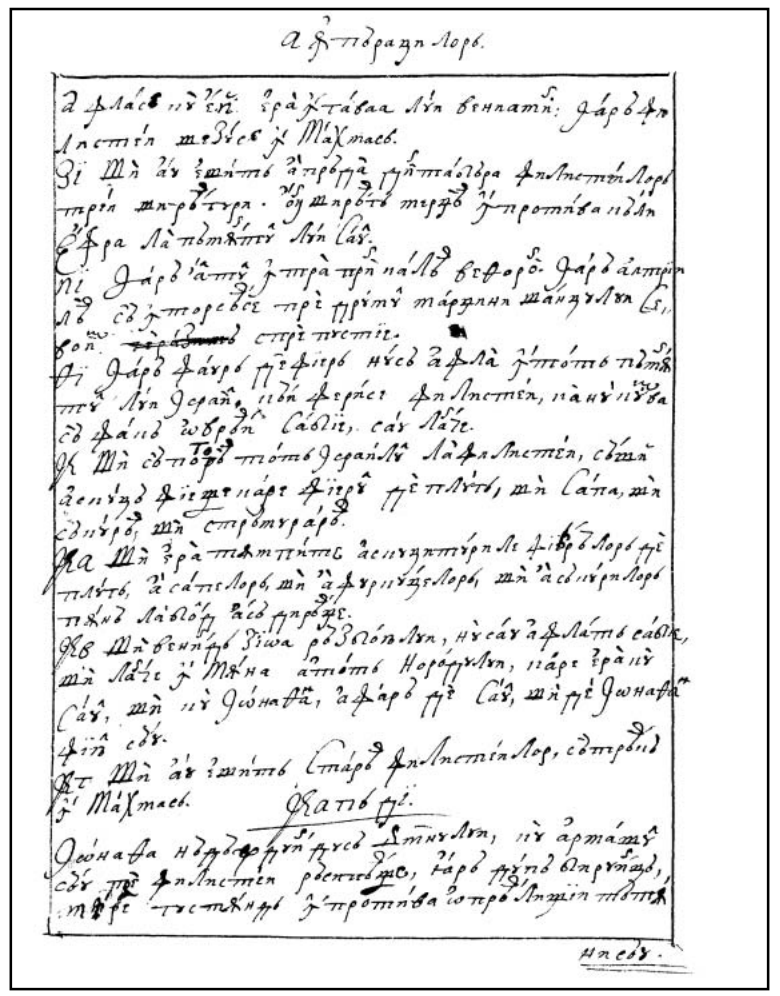

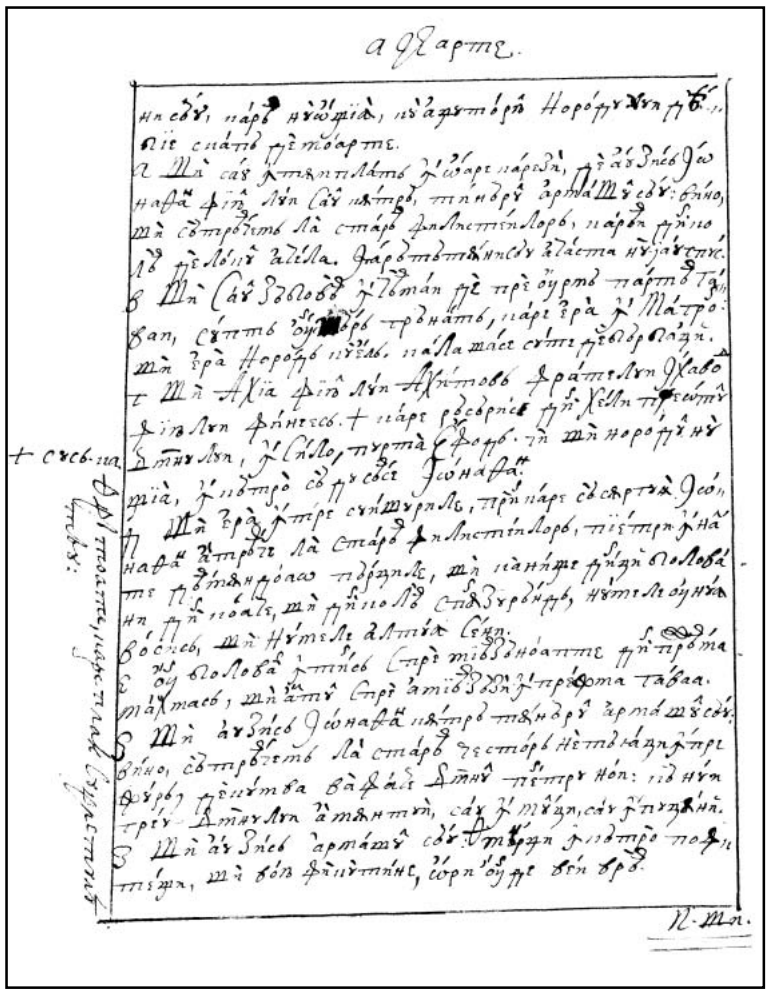

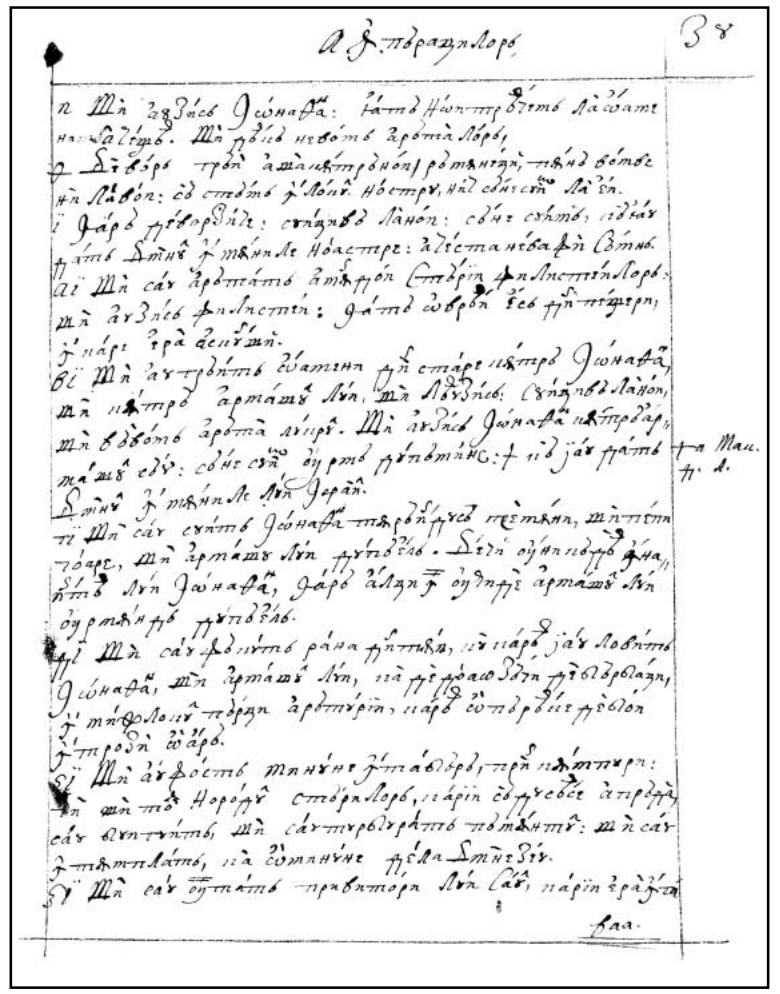

FACSIMILE CARTEA DINTÂIU A LUI SAMUIL

25v

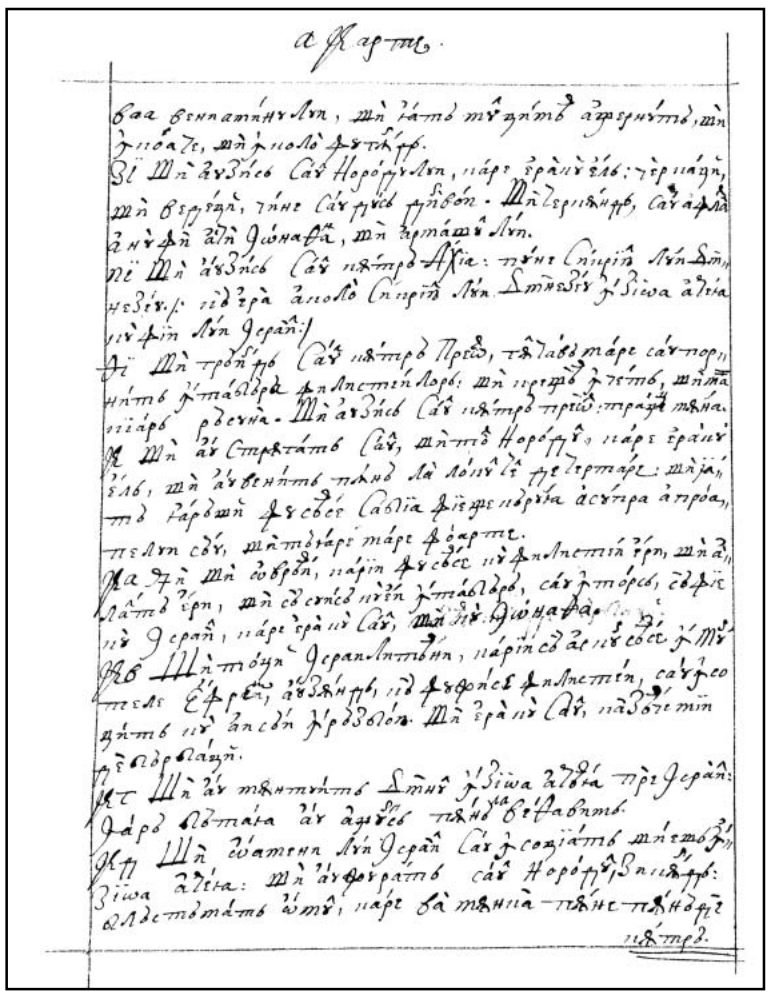

26r

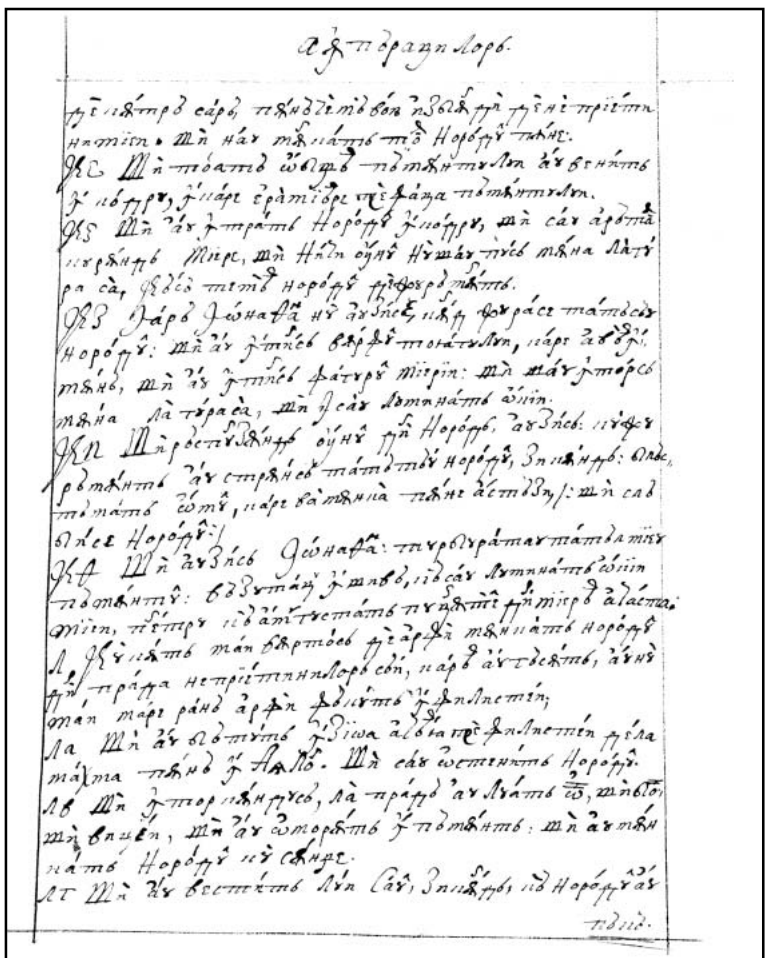

26v

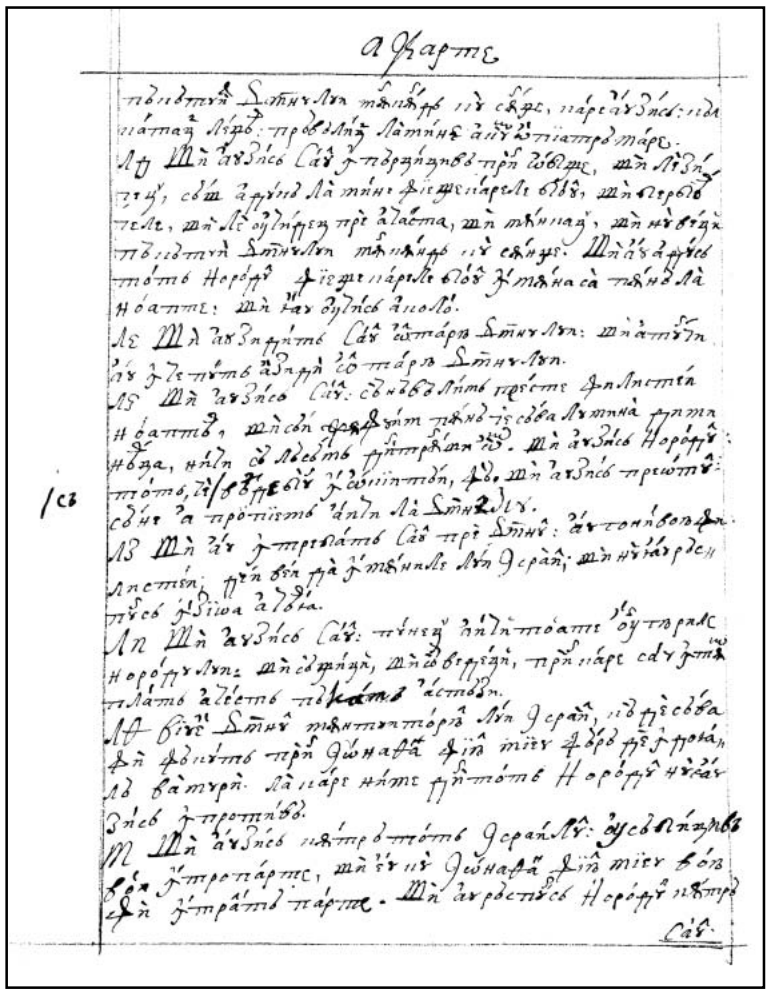

27r

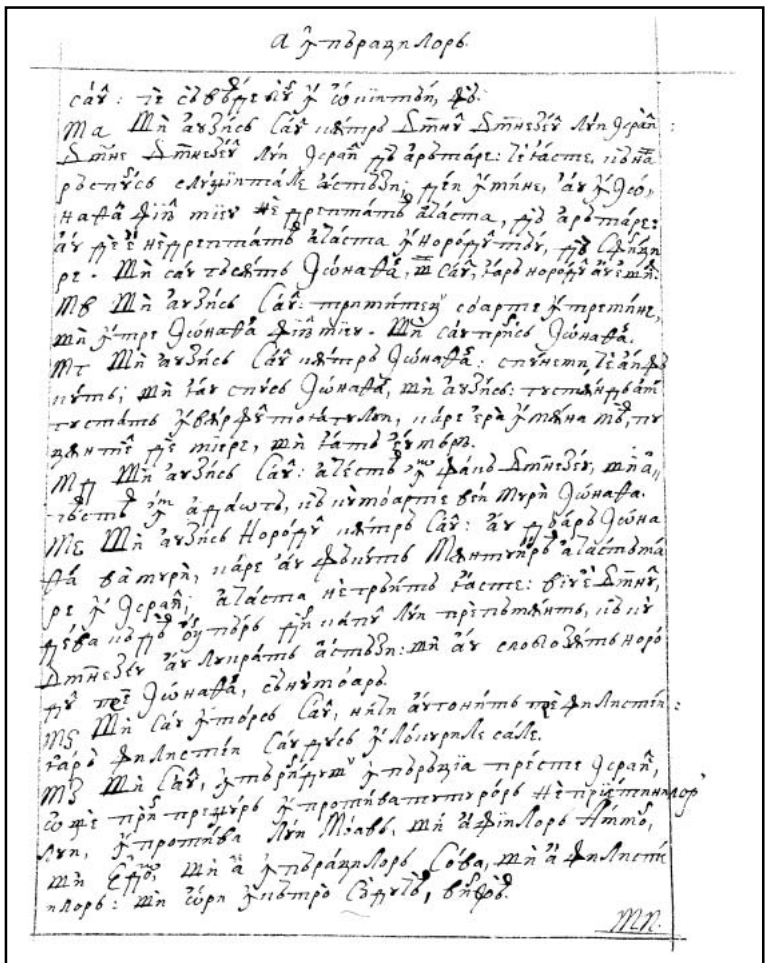

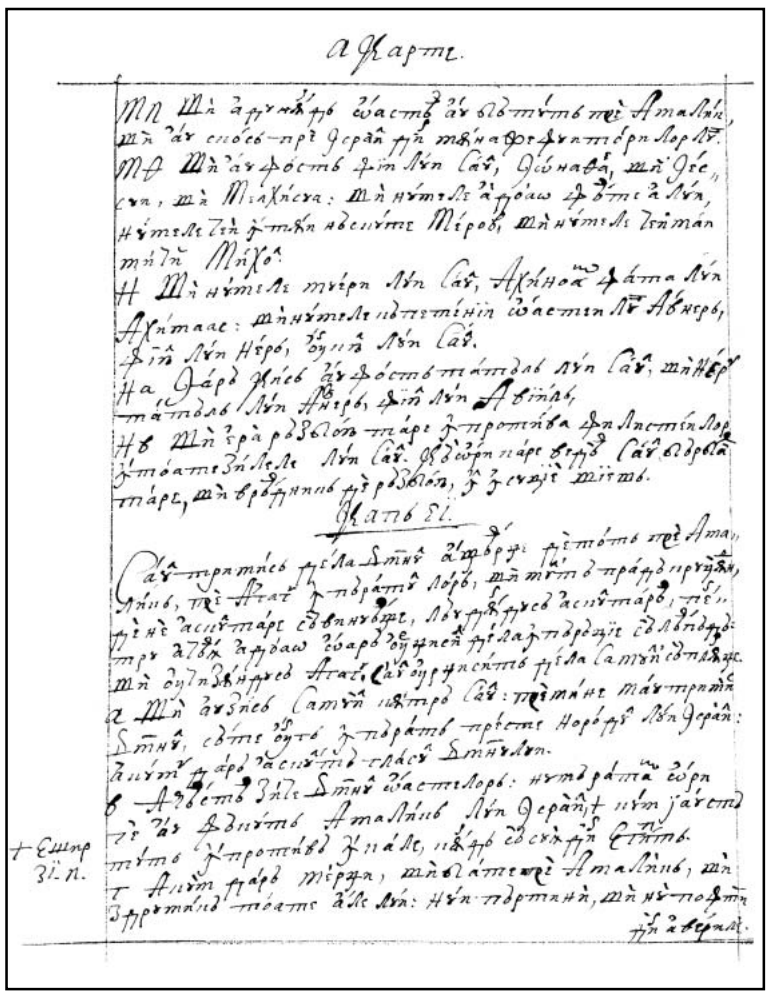

27v

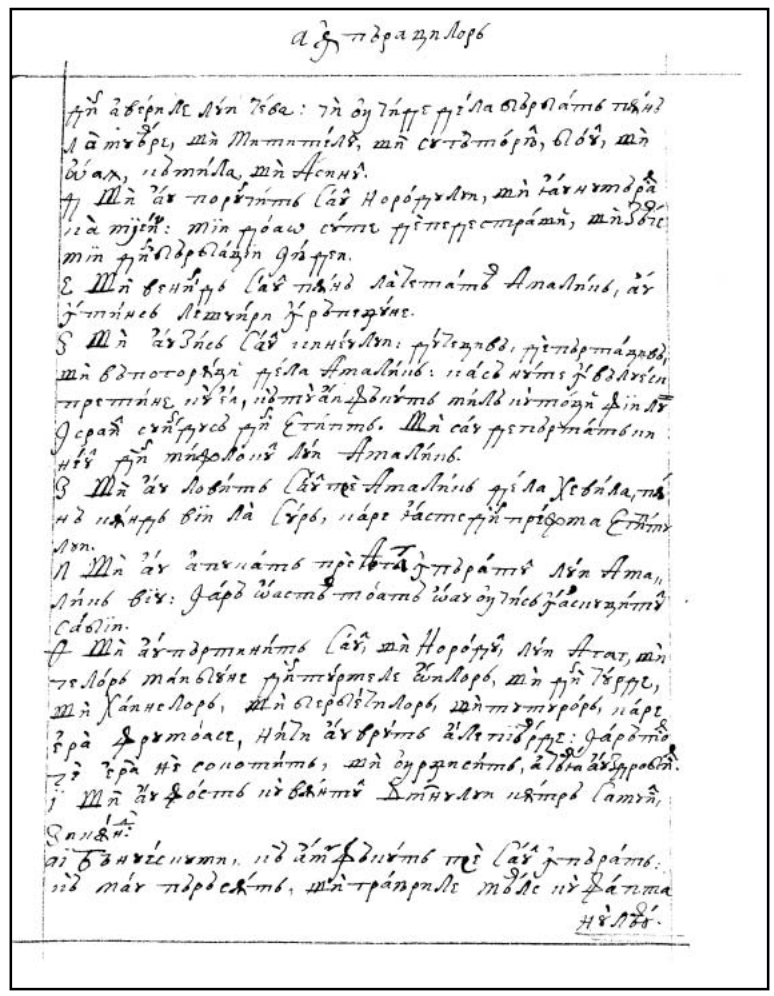

28r

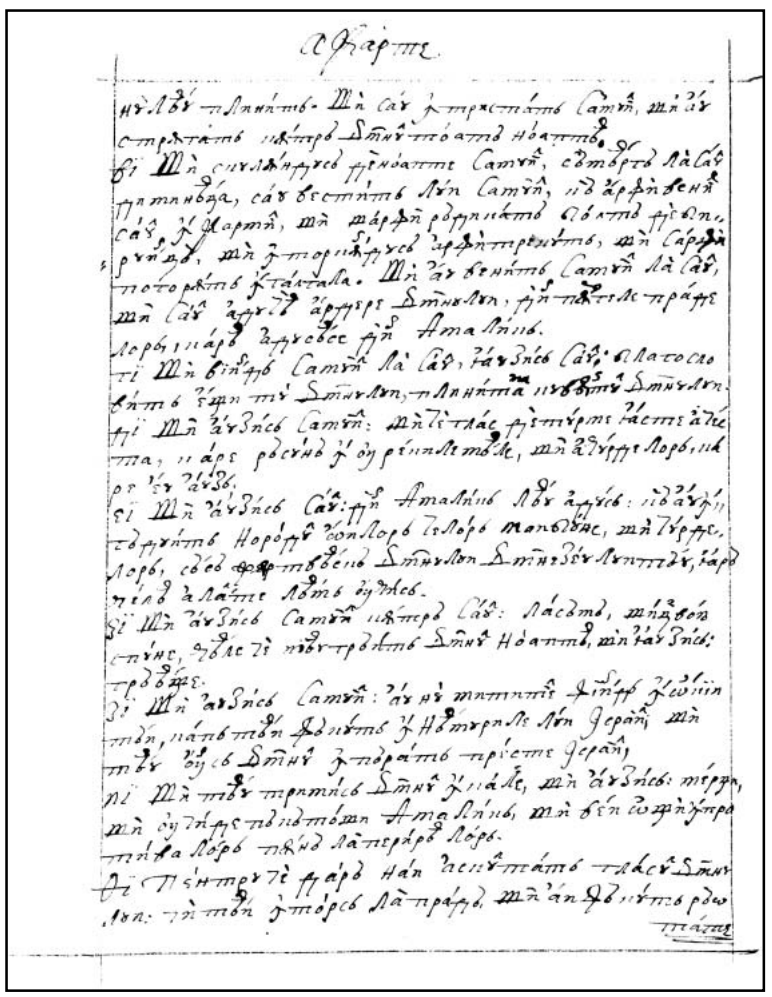

28v

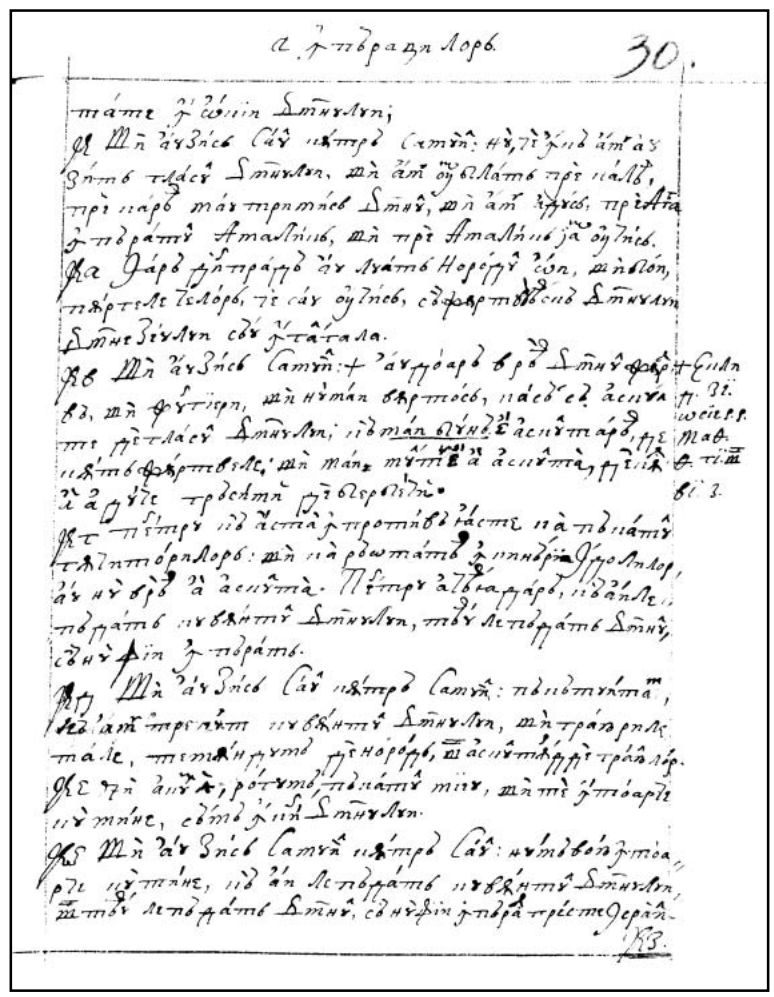

29r

FACSIMILE — CARTEA DINTÂIU A LUI SAMUIL

29v

a Ϥ Carte.

Ϥ Ϩ Mn cάr ĵ tόrcь Camyn̂, cьcь grίnь; ϩarь ϫlь
jάr ϩ tnάtь marzn̂ь iόtmvlΛn, nάrc cάr
rήtь.
+ yocь im. Ϩ Mn ϩavzήcь iĸtrь ϩάlь Camyn̂: + rήtmar Dm,
nv̂ ĵ tьrьnja Λήn Ycran̂ grίlatάne ϩέtьzn, mn̂ cάv
grάtь ϩ tpoapsΛvtьά tήlΛn mάcήr grίiĸήt tήne.
Ϩ Ϥ Dϫln blnrntόrn ĵ Ycran̂ nύva ϩrtήa. Mnn̂ь
lbnĸήrenĸcьva tilcήa: ivbnήn ϫtьbcьcь bbnĸάcnь.
Λ Ϩarь ϫlь ϩavzήcь, tbdntĸntήmь: tn̂ ϩanήtь
mbdΛnestьbzь ĵ Hanήtь bbtrbĸnlorь norόgrь Λήn
misv, mn̂ ĵ Hanήtь Λήn Ycran̂, mn̂ tn̂ ĵ tόarьcьnь
tήne, cьtь ĵ nn Dmnv̂Λήn Dmnezήv Λvntьά.
Λa Mn̂ ĵ tnorivĸήrycь Camyn̂; ϩάrtьrcь grίtь cάr: Mn̂
mn̂ cάr ĵ inήatь cάr Dmnv̂Λήn.
Λ Ϩ Mn̂ ϩavzήcь Camyn̂: ϩargίtь, lάtήne tn̂ Ατat
ĵ tьrьάtь Λήn Amalήnь. Mn̂ ήcav ϩargίcьĵna
nήtь Ατat. trάcь, ~~tьrьrcь~~, mn̂tnrstrĸήrgь. Mn̂
ϩavzήcь Ατa: ϩάv ϩmà grecτάrtь ϩmάrα moartь;
Λt Mn̂ ϩavzήcь Camyn̂: tnrivήt ϩάv ĵdnivtь ĵdrь
tnrήn mvĵrnli Cάbiάtmà, ϩmà ĵdrь tnrήn bϩĵn
ĵ tnre mvĵrn Mvmatmà. Mn̂ ĵ grĵdrbΘvĵrn Λάvtьd,
ϩatь Camyn̂ ĵ Hanήtь Dmnv̂Λήn ĵ tάatάa.
Λϫ Mn̂ cάr grycь Camyn̂ Λrάmatta: ϩarь cάr
cάv cvήtь ĵ naca cà ĵ tάbaa.
Mc Mn̂ήav bϩzήtь Camyn̂ mā Mvήtь tn̂ cάr, tьkήnь
Λάzίwa morϕίn cάle: ĵcь tΛkήnrь Camyn̂ vn̂
cάri, ivь Dmnv̂cьbdnvtà, ivь ĵ rbĵgrycέ ĵ tnόrà tnrecτe
Ycran̂.

a Ϥ tьrazηlorь

Ϩ a p ь ϫ ï.

ънрдηcьĸήrycь cάr̂, Dάvtnrь, grήtnre ĵrάdη tь mάn
tήlь, ĵ tьrάtь cь ънgre: nάrdιe nь ϫάvtьtmaznikή
ĵ Hanήtь Λήn cάr̂, ivьkήnrь ĵ civtήrà ϫv̂ tь rάv̂
mάn ôy morь ϫn̂ ϩrà.
a Mn̂ ϩavzήcь Dmnv̂ iĸtrь Camyn̂: tьkήnь ivkήnrьtь
tΛkήnrь tn̂ cάr̂, rbήlь ϫv̂ Λάm lestьrάtь, cьvĵ ĵ tь
rbdάcьl tnrέcτe Ycran̂; ôyntΛlĵ̂ norήn̂ tьь grέôyntьrь
Λέtnь, mn̂ bήno, cьtne tnrntήvĵ Λά Ycάm bnĵΛtn
ntntьbήn̂: ivь mibή ivь ~~gΛatάtь~~ ĵ ϫbin Λήn ĵ tьrâ.
б Mn̂ ϩavzήcь Camyn̂: ivmbόn tьrrь; ivь ϩa ϩavzήcv̂
mn̂ tьba ônϑήrь. Mn̂ ϩavzήcь Dmnv̂: ôy bnzdάbĵn
tάrrь bίn Λvà ĵ tьkήnatnà, mn̂ bίnzήtь; cь ϕavrtьbvtc
Dmnv̂Λήn ϩanbsnήtь.
т Mn̂ bίn iivmàntrь Ycan Λάϕ̂ôtьb, mn̂ ἐv ηόn ϩarь
tnà, tnbίn ϕάd, mnbίn ônre, cὸr² nάre ĵϫbόn ϩrdtnà.
ϥ Mn̂ ϩάv ϕbivήtь Camyn̂, tnrivήtь ϩav tnrήtь Dmnv̂.
Mn̂ ϩάv bsnήtь ĵ bnϕΛeitь, mn̂ cάv tnrάtnbdь tnrήn
tьtnbdήn, ἐmnĵrn ĵ Hanήtьe, mn̂ ϩavzήcь: tnbvntnό
ϩarь ϫactь ϕavrtьdtà;
Ɛ Mn̂ ϩavzήcь: tnbvntnόarь: ϩcϕάrtьtь Dmnv̂Λήn
ϩ bsnήtь, Cĵnήnvbь, mnbivήĵ̂ ivtήne, cь ϕavrtь
bϫcьb. Mn̂ ϩάv Cĵnήnήtь trь Ycan, mn̂ ĵbin Λήn, mn̂
ϩάv ivicmάtь Λà ϕavrtьvь.
ϩ Mn̂ ĵtnrήnrь, bϫϫήtav trь CΛnavь, mn̂ ϩavzήcь:
cάv ĵ Hanήtь Dmnv̂Λήn ϫάcьe ϫcnόcь Λήnĵ

30r

a Ϥ tьrazηlorь

Camyn̂, cάr grycь ĵ rάlΛata:
tĵi Ϩarь Dϫv̂ Dmnv̂Λήn Cάrgrь tnbrtάtь grέΛacάr̂,
mn̂ civtήrà Dϫv̂Rьdr, grέΛa Dmnv̂.
ει Mn̂ ϩavzήcь cΛήvnΛe Λήn Cάr̂ iĸtrь ϩάlь: ϩάtь
Ϫv̂ Λήn Dmnezήvϫa rьdήtà civtήrь
Ϥi Porϫάcьtь Dmnv̂ nόstrь: mn̂ cΛήvnΛetmάΛe,
iiάrin ĵ Hanήtьtà cήntь, bbrΓgrnà ὦ, tь mn̂ ϫnΛeiv
ΛΛdήtma, iià ikήnrь tnίba rьdtn Ϫv̂ Dmnv̂Λήn ϫΛά
rьή, cь ϒΛΛtnvtьcьtь nv̀tkήnacà, mn̂ tn̂ ôynmόr cьϕrit
Ϫi Mn̂ ϩavzήcь Cάr̂ iĸtrь cΛήvnΛe cάΛe: ivznntά
znntn̂ grάrь, iiάre bΛήne Ψήmbάme, mn̂ ϩargίtь Λàtήne.
mi Mn̂ rьcτvϫάkήrь ϩήnv̂ ĵn iiotiin, ϩavzήcь: ϕάtn
ϩmbϫάtь ϫίn Λήn Ycan bnϕΛeitnbήv̂, iiάrcqàn
Ψήtnvn̂, mn̂tάre grέbvrtήte, mn̂ bbrΓάtь ἰόstà,
mn̂ ĵ ϫbΛήtьtь ĵ ivbήtne, mn̂ ὦ ϕrntόcь: mn̂ Dmnv̂
ϫάcte ivv̀ grήvicvΛb.
Ϫi Mn̂ ϩav tnrntnέcь Cάr̂ cόΛn Λà Ycan, Znivkήrь: tnra
tnήtn Λà tnήne tn̂ Dάvtn ϕίn tnήr, iiάre ϫάcte ĵ tnbtήtn.
Ϫ Mn̂ ϩάv Λvάtь Ycan ἀcnήv̂ ĵ ivbrnάtь gὲtnkήn, mn̂
tnΛόcna ivèv̂, mn̂ ôy ἐsrь gίn iiάtre, mn̂ Λbvtrntnέcь
tnrὸn tnήna Λήn Dάvtn ϕίnΛtn cάr̂ Λήn Cάr̂.
Ϫa Mn̂ ϩavbenήtь Dάvtn Λà Cάr̂, mn̂ ϩάv cnbtήtь
ĵ Hanήtь Λήn: ϩarь ϫΛά Λάv nΛvitь ϕoarte, tin cάr ϕb
ivήtь tnrntbtίora tὲ ϫάrte.
ivήtь tnrntbtίora tὲ ϫάrte.
Ϫb Mn̂ ϩavtnrntnέcь Cάr̂ Λà Ycan, Znivkήrь: cnbv Dά
ĵ Hanήtьtь, ivь ϩάv ϩϕΛήtь Ϫάr ĵ ὦiiin miin.
bntĵ Dέln ὦrnivkήrь ΗϫΛv̂ Dmnv̂Λήn ϫέ rьdήa ϩavivìà
tn̂ Cάr̂, Dάvtnrь Λvà Λvήtma, mn̂ ὦ Λobьb ivtήkήnacà,
mn̂ cь.

Camyn̂

31r

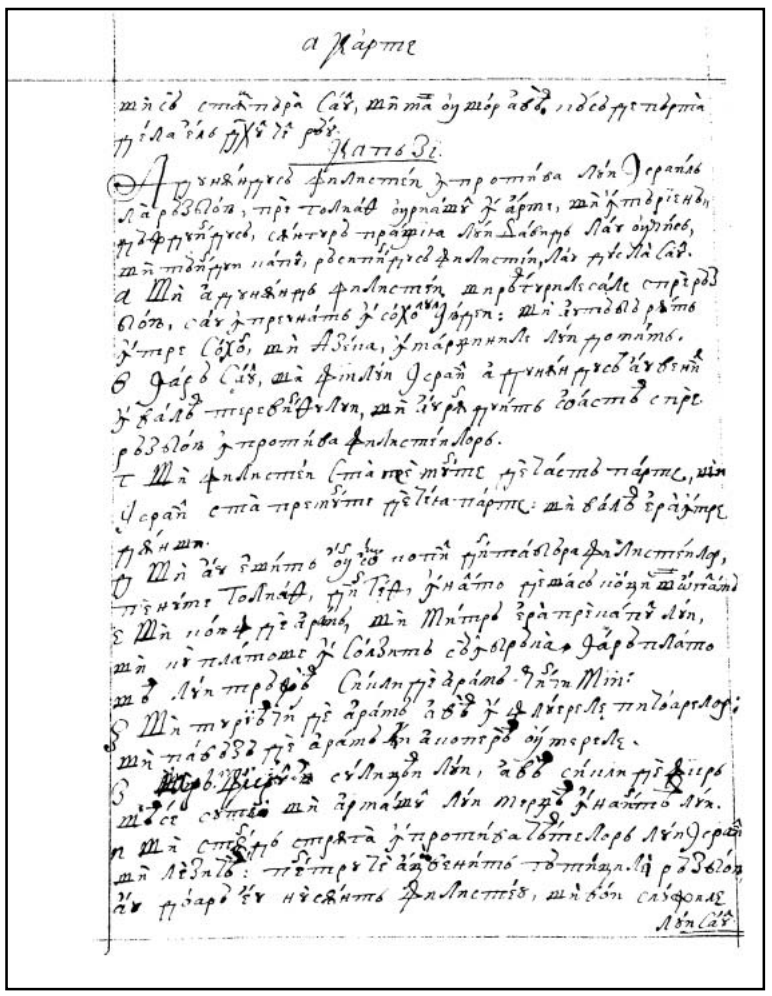

31v

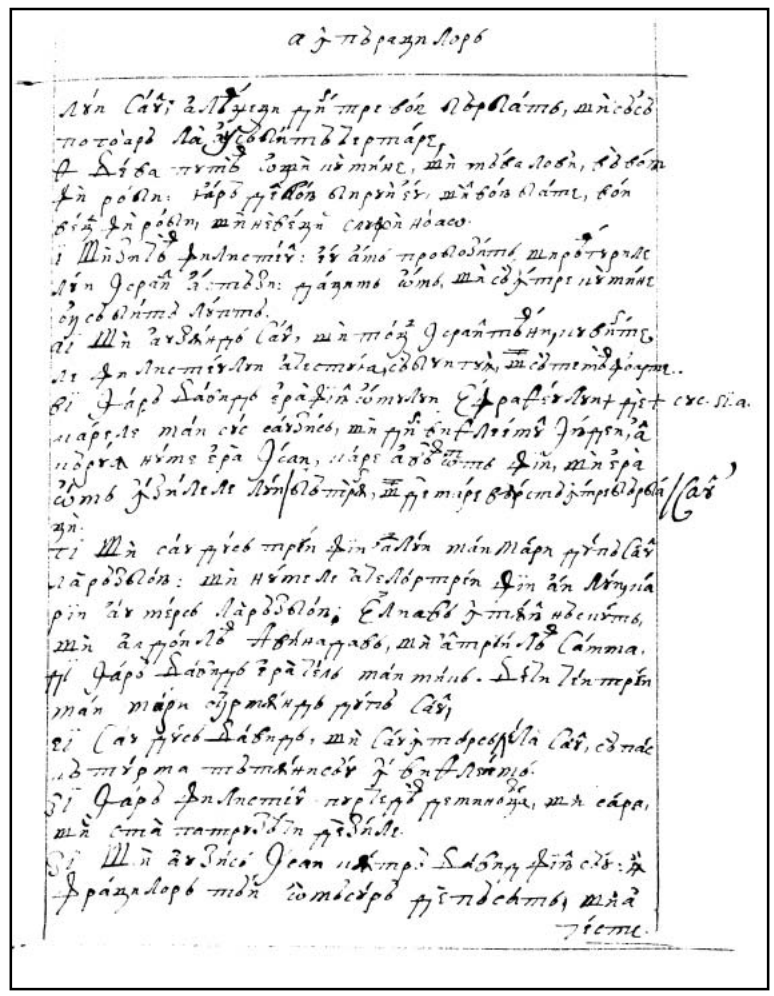

32r

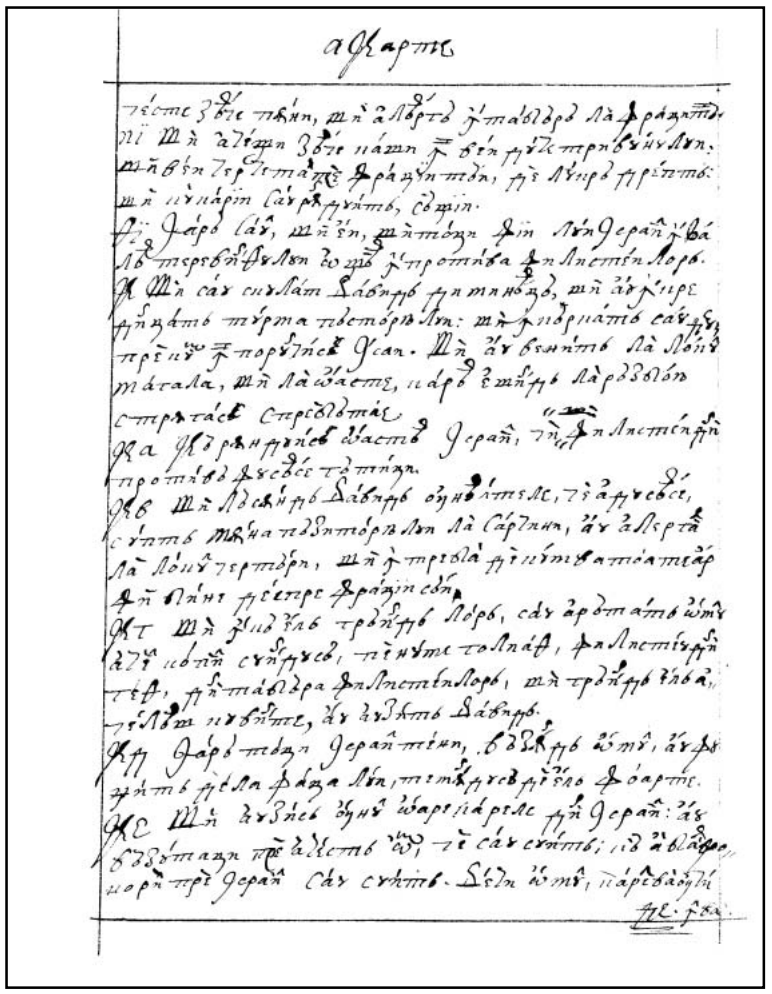

32v

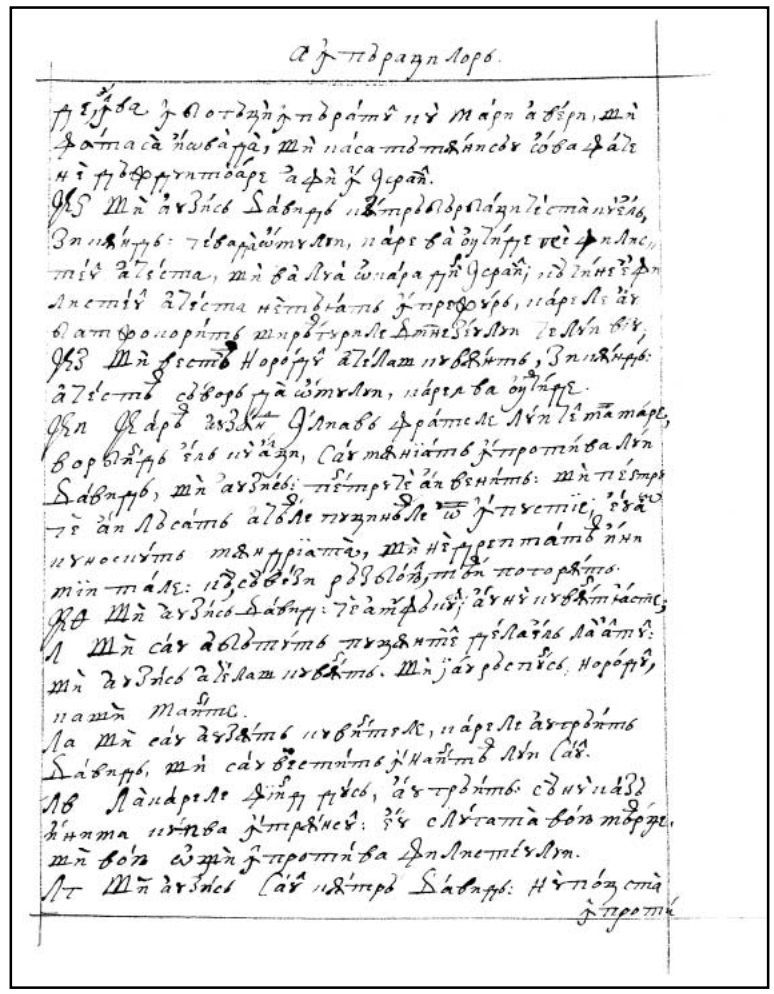

33r

FACSIMILE — CARTEA DINTÂIU A LUI SAMUIL

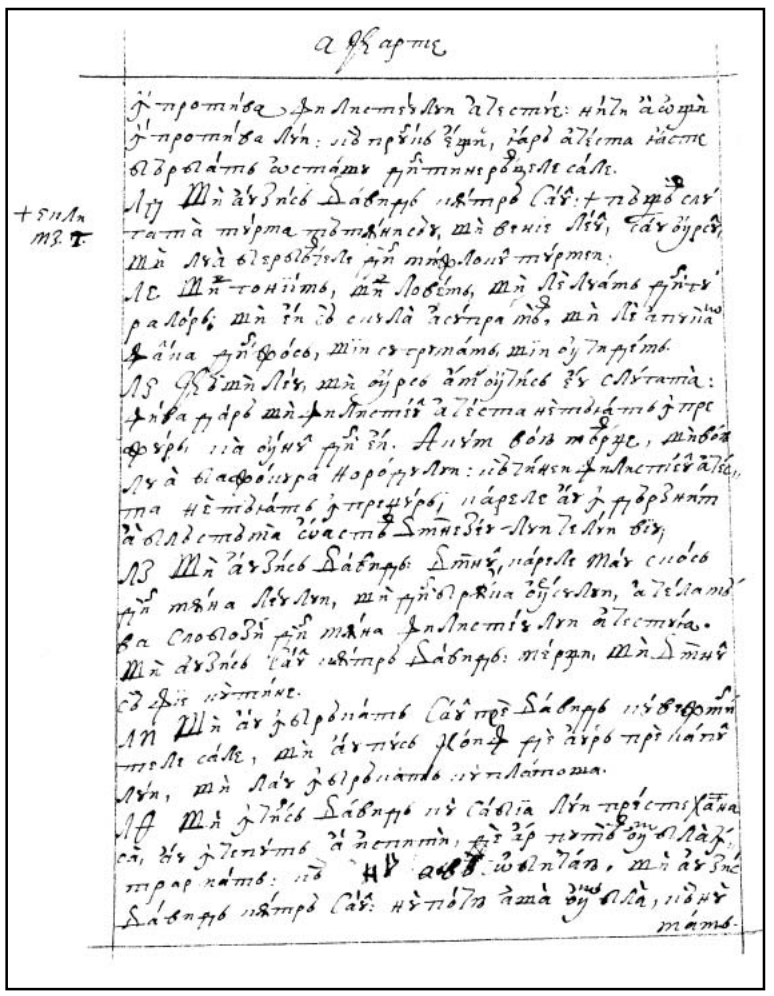

33v

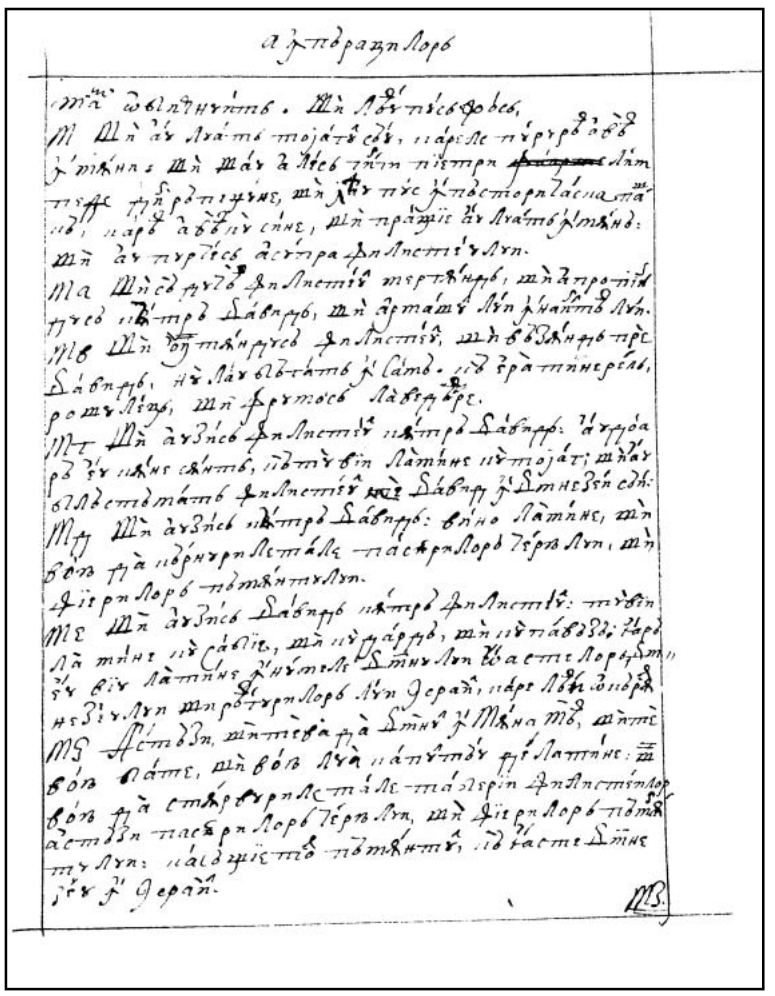

34r

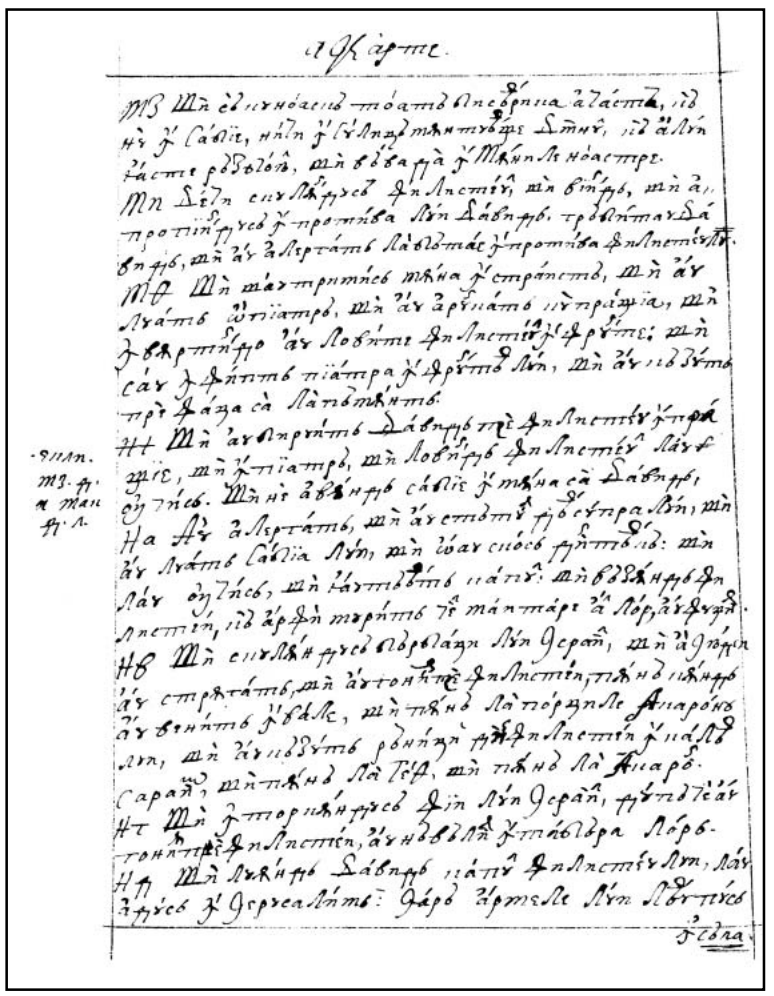

34v

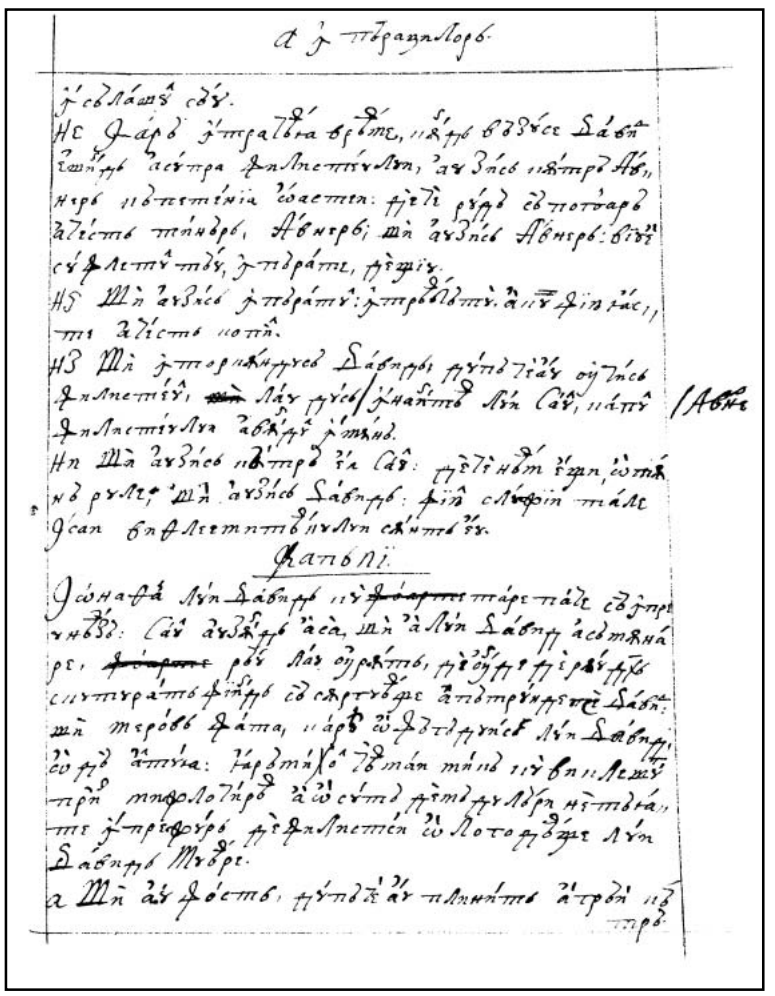

35r

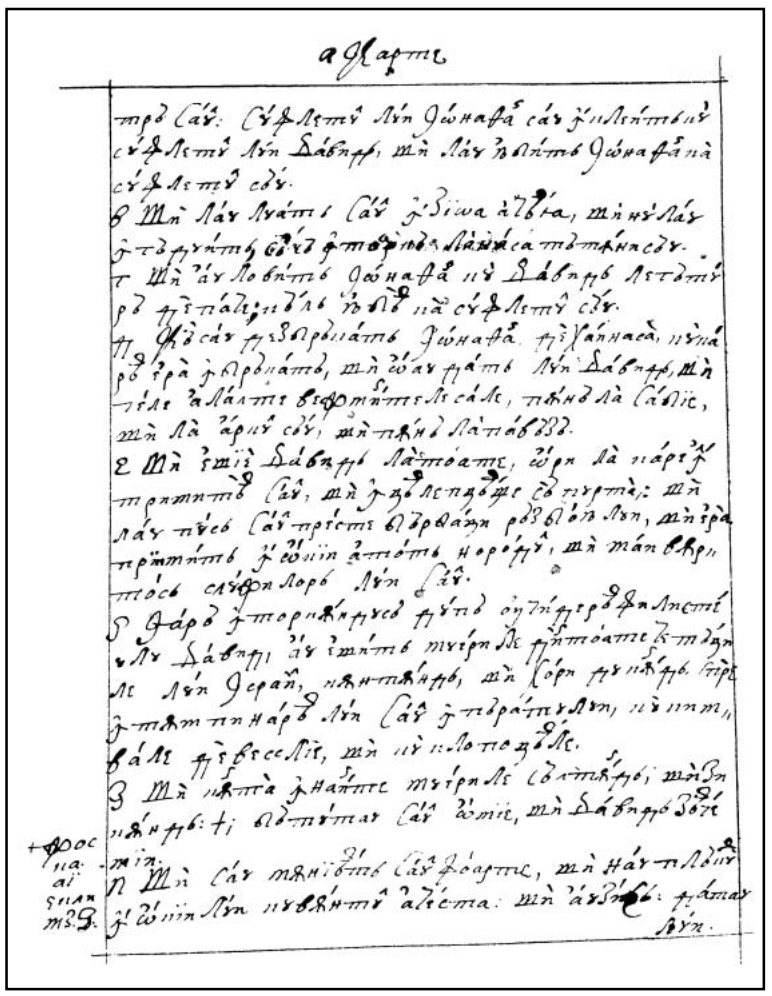

35v

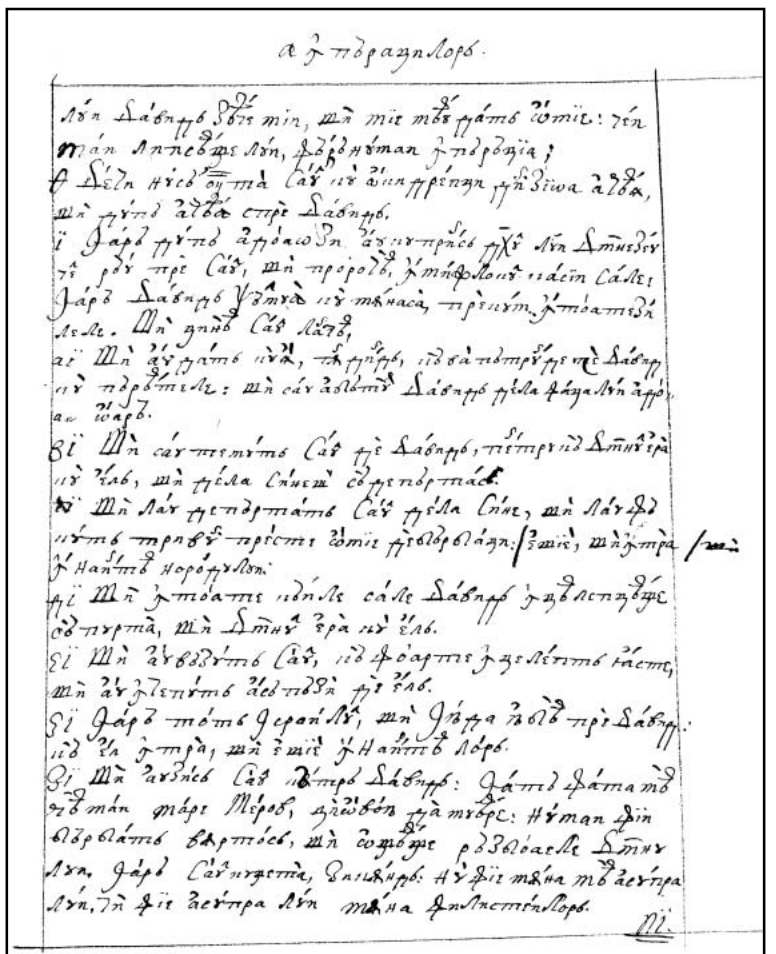

36r

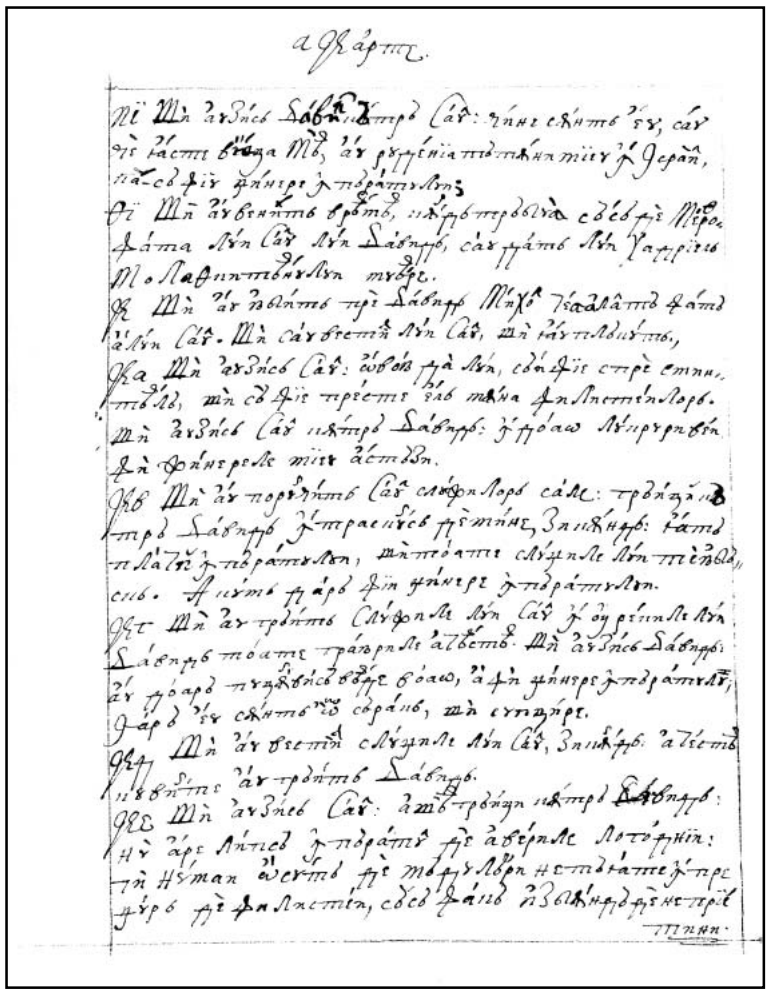

36v

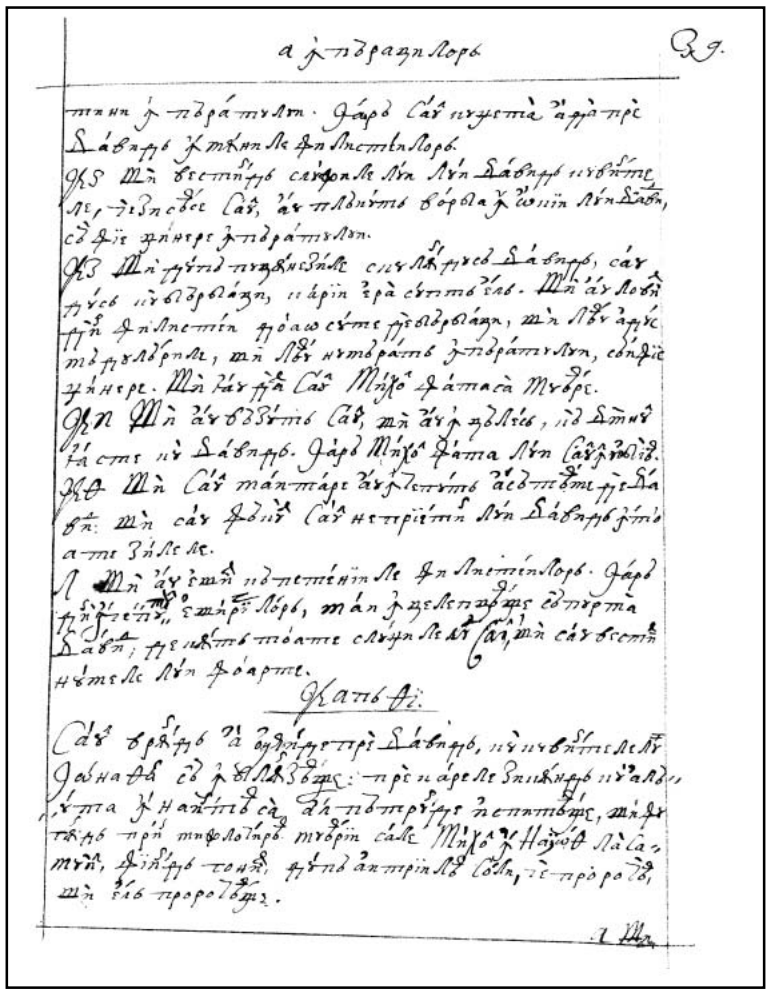

37r

FACSIMILE CARTEA DINTÂIU A LUI SAMUIL

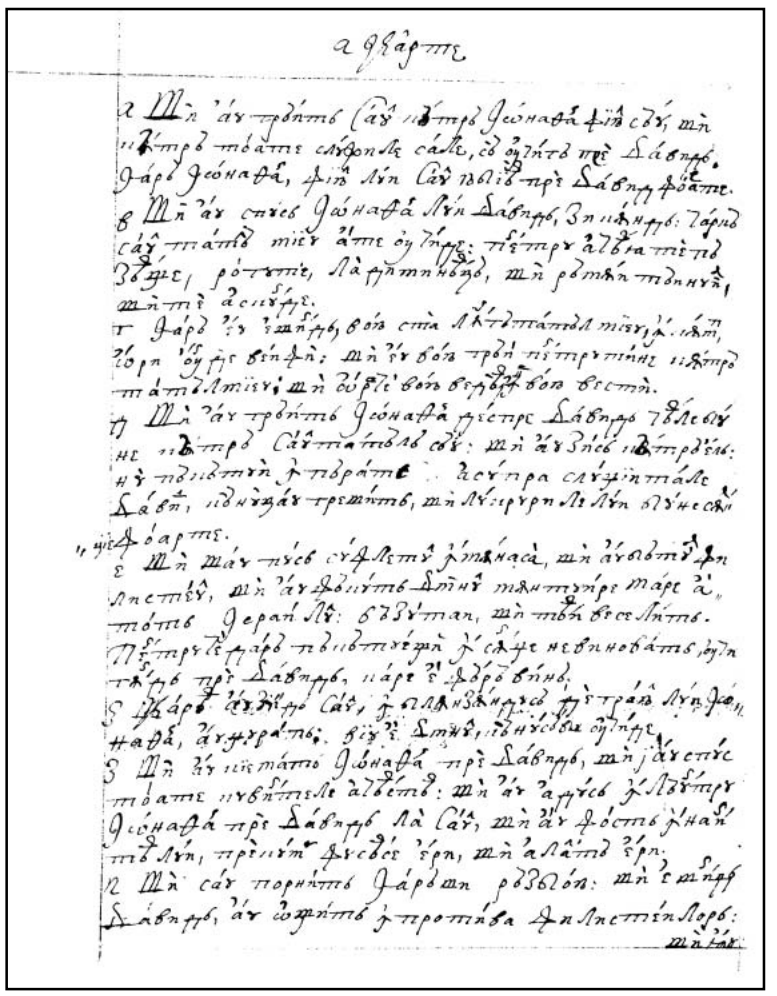

37v

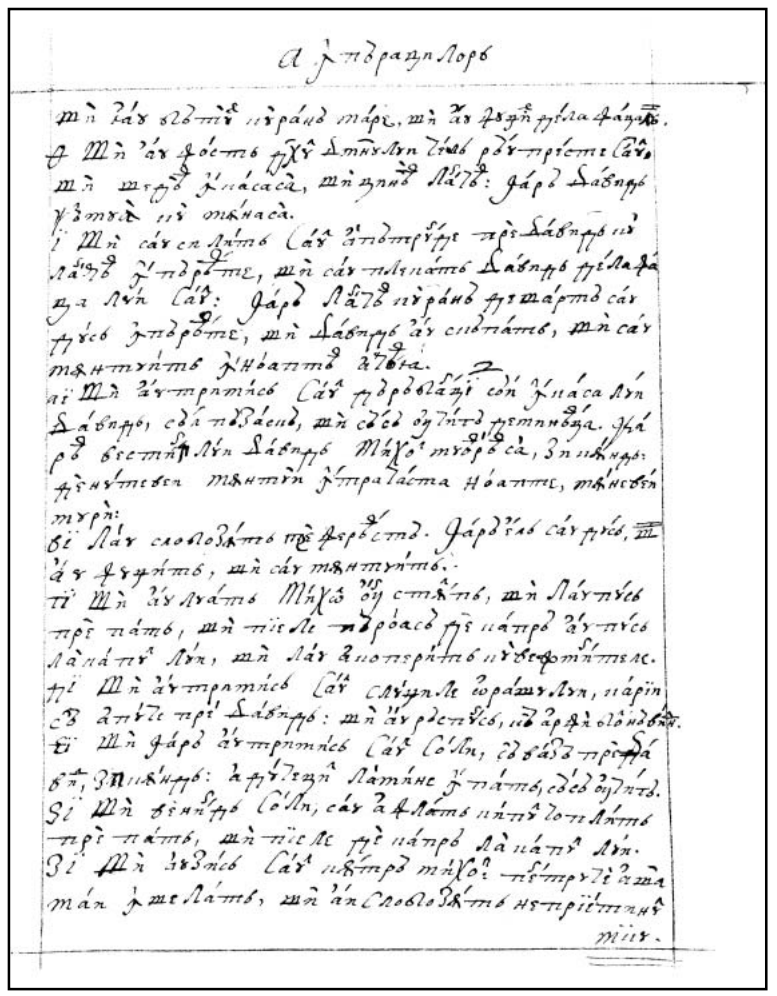

38r

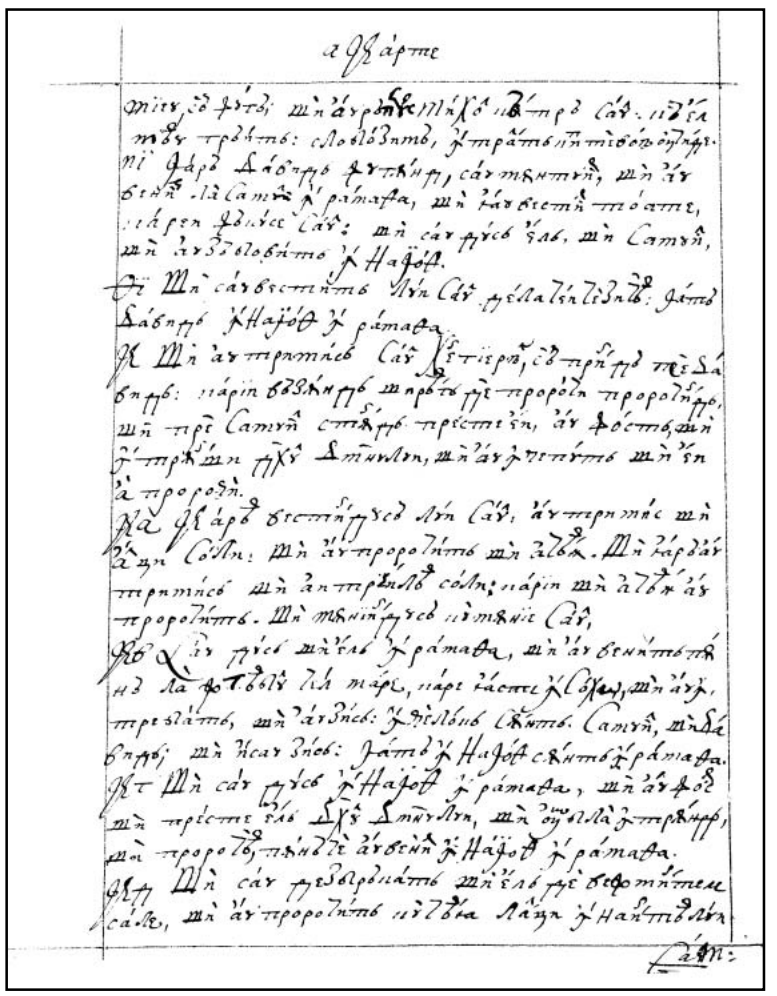

38v

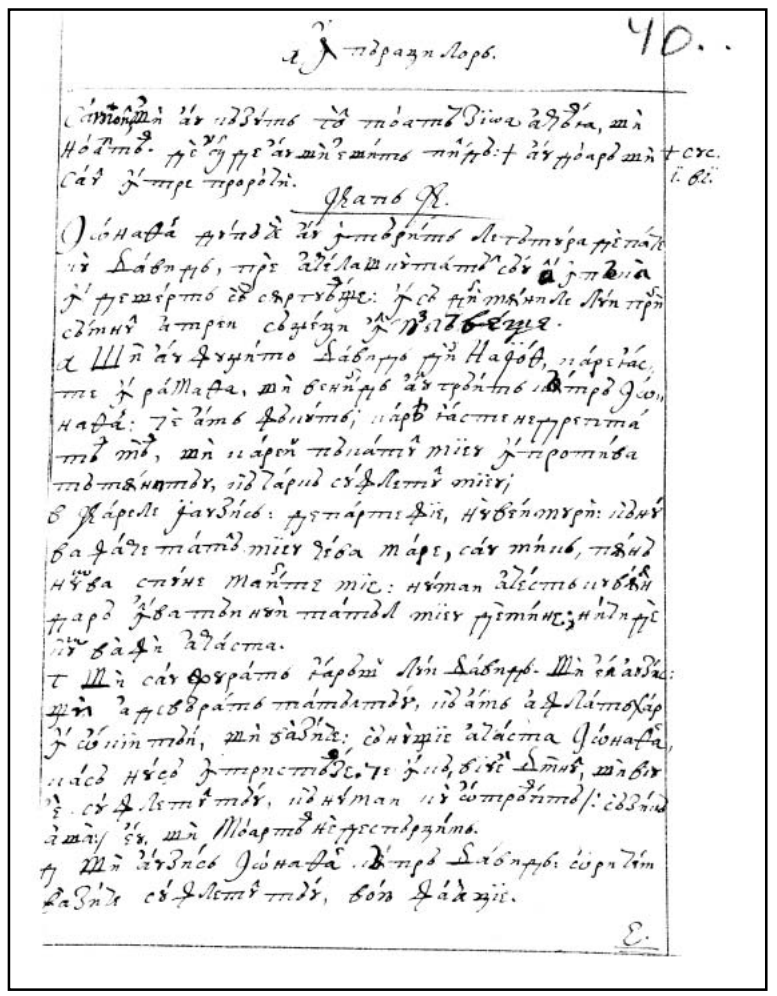

39r

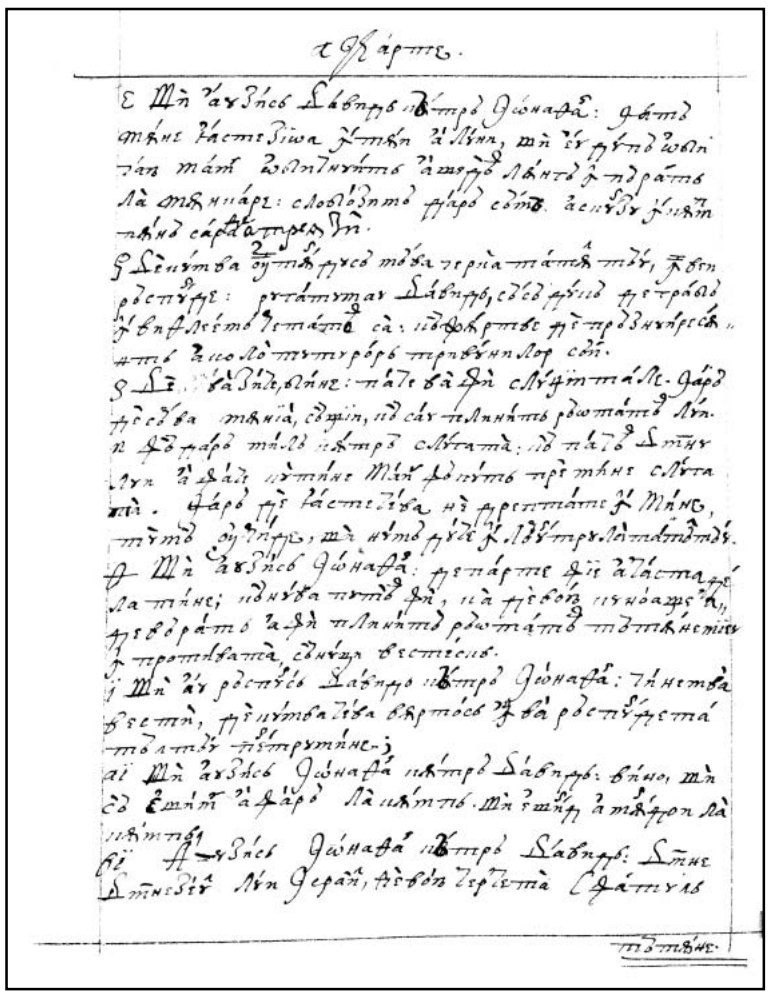

39v

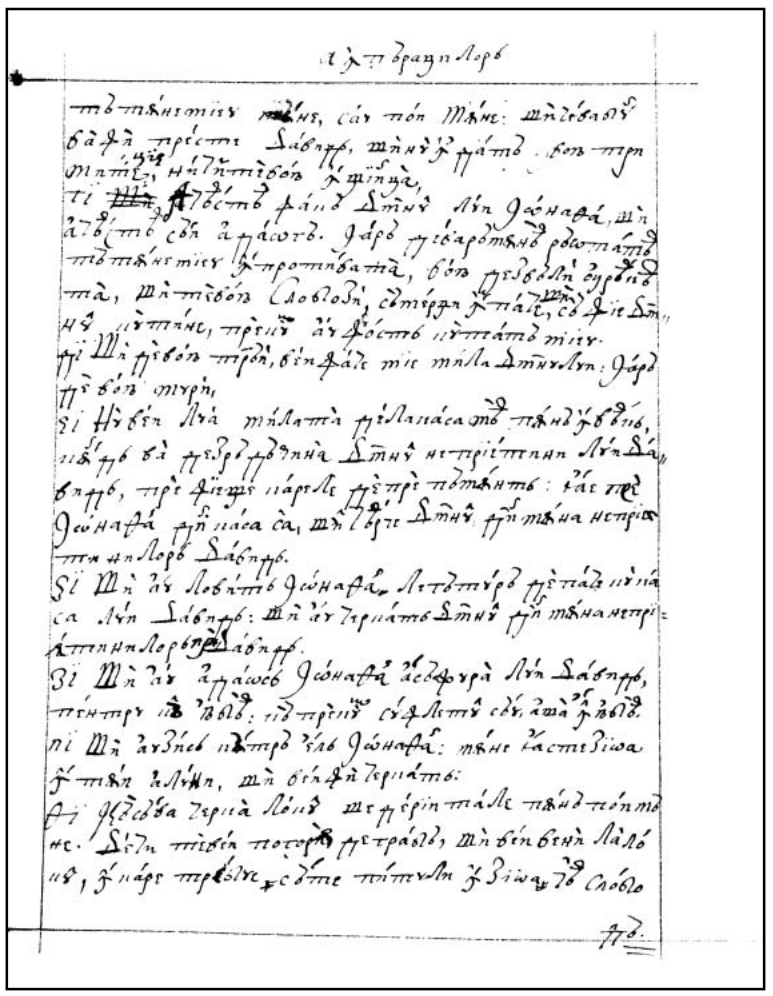

40r

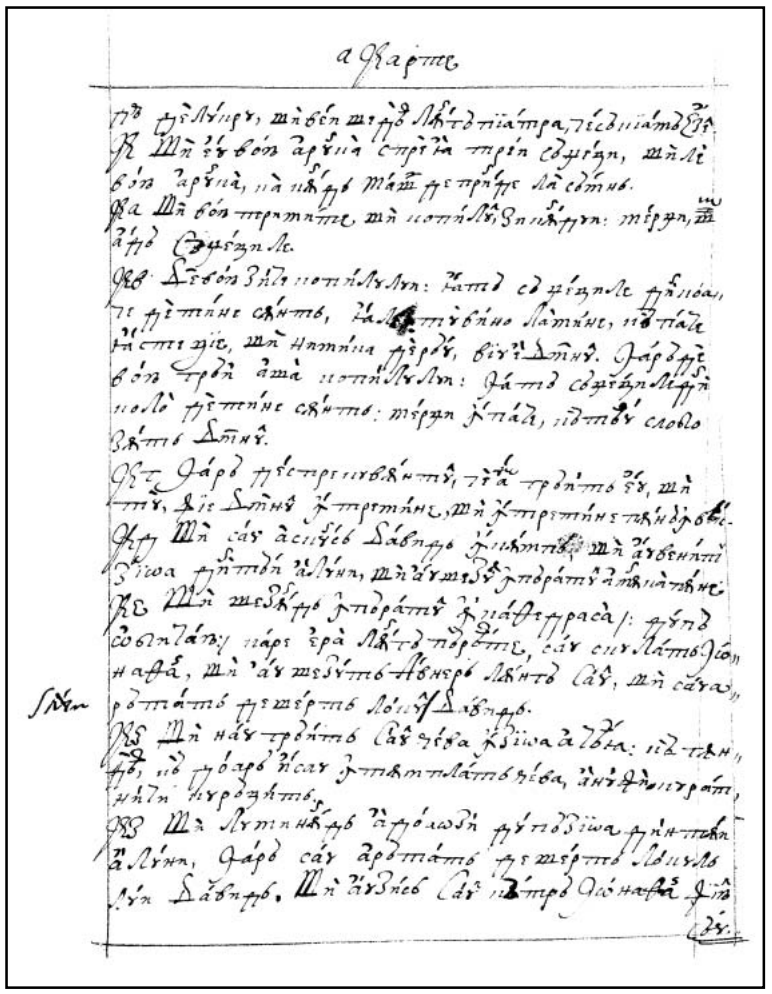

40v

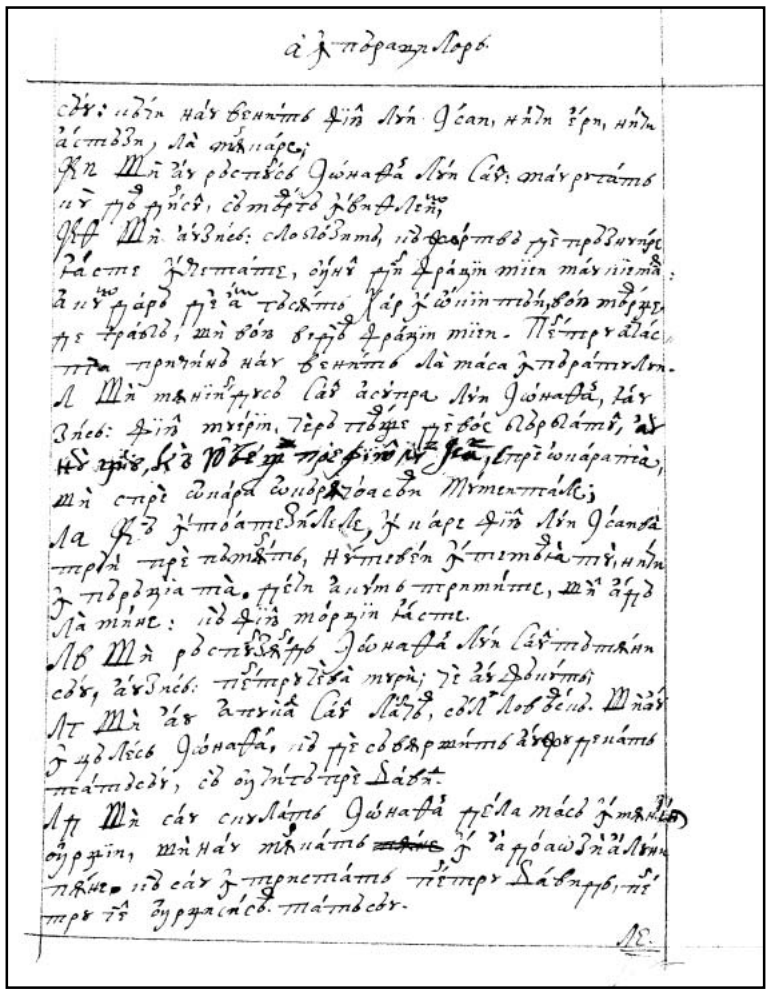

41r

FACSIMILE CARTEA DINTÂIU A LUI SAMUIL

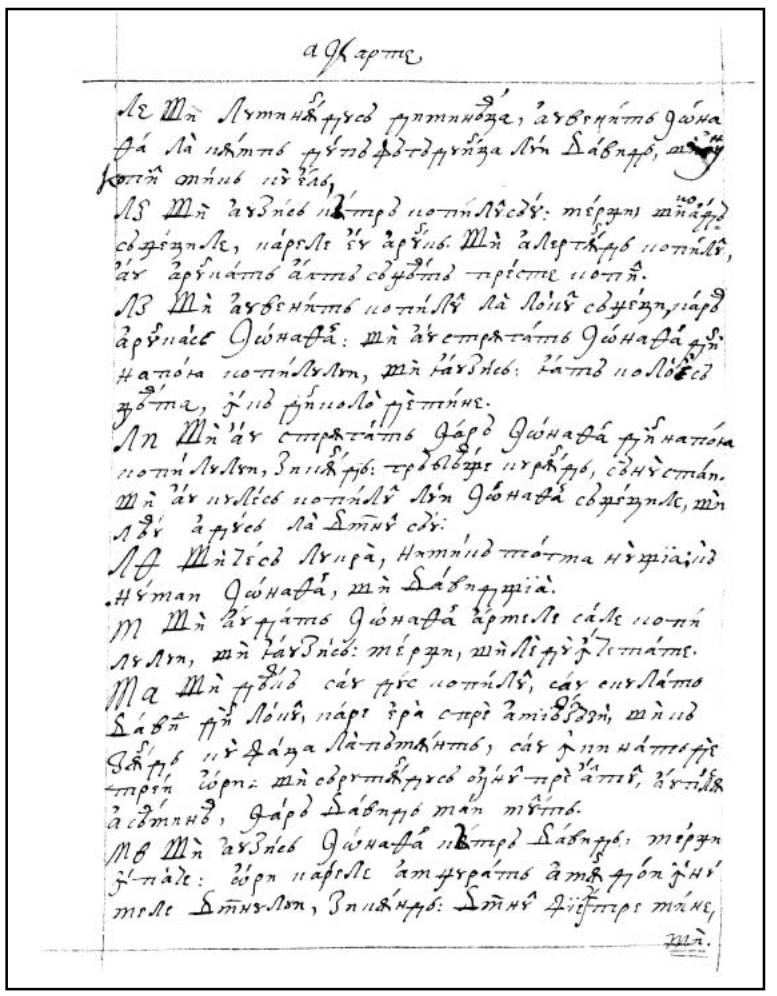

41v

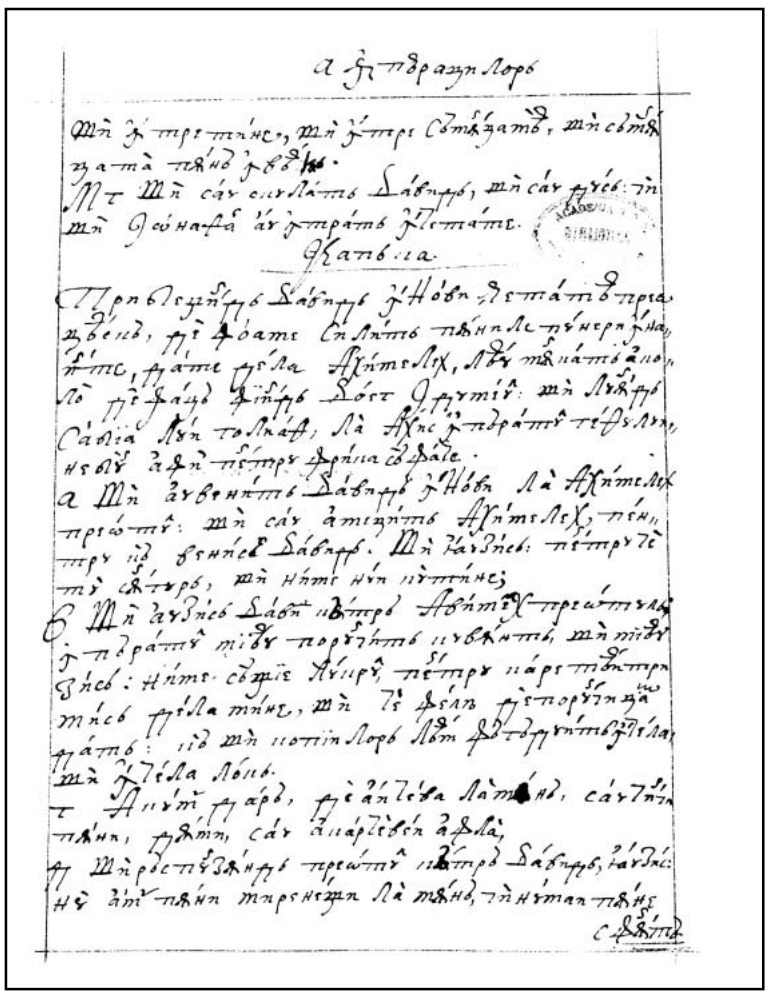

42r

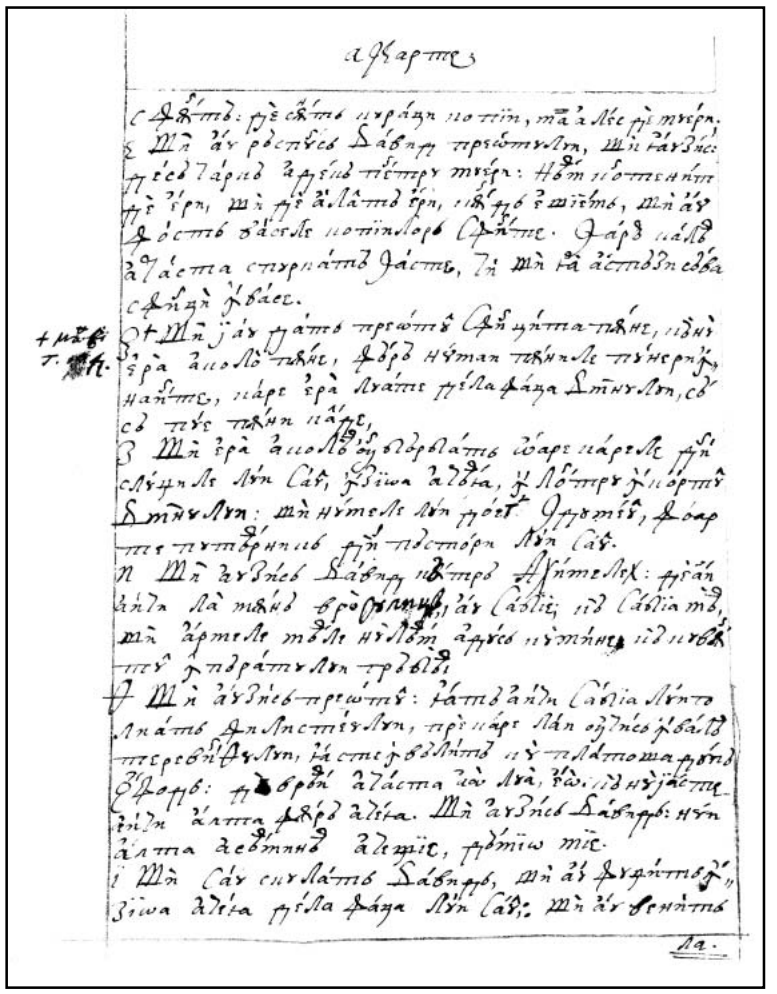

42v

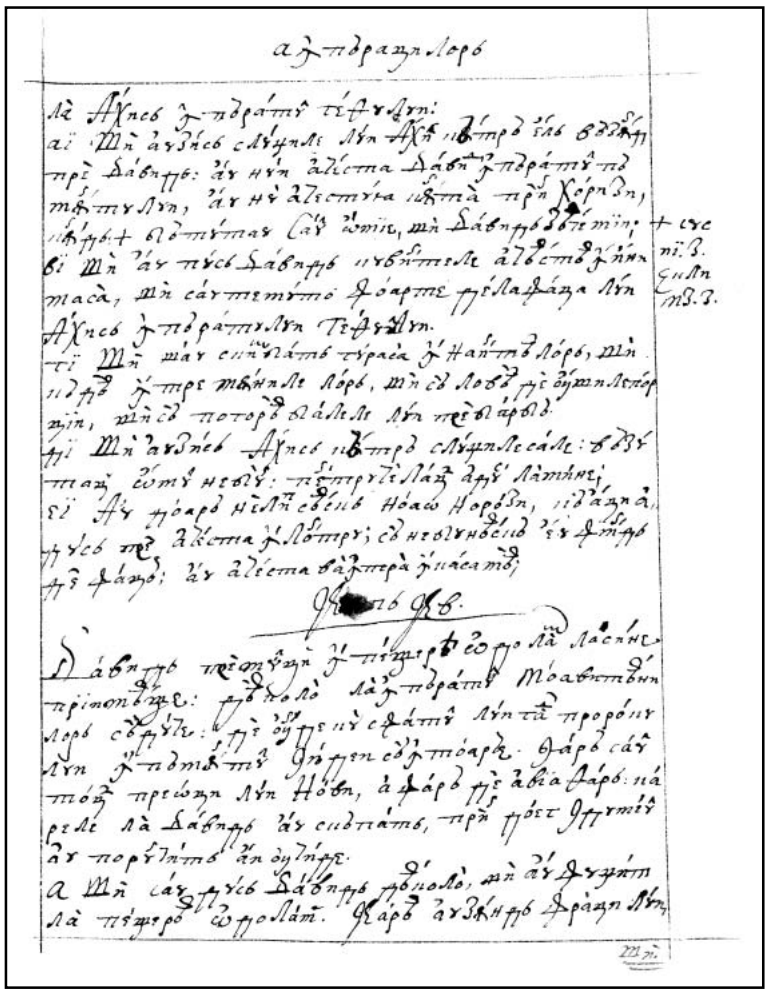

43r

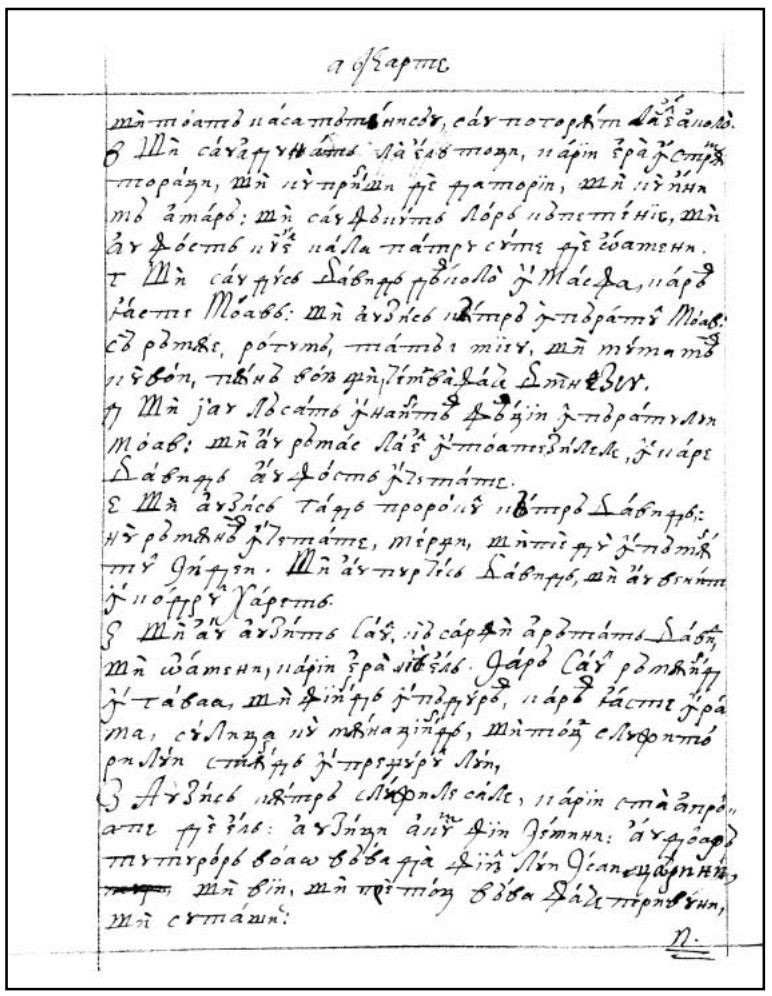

43v

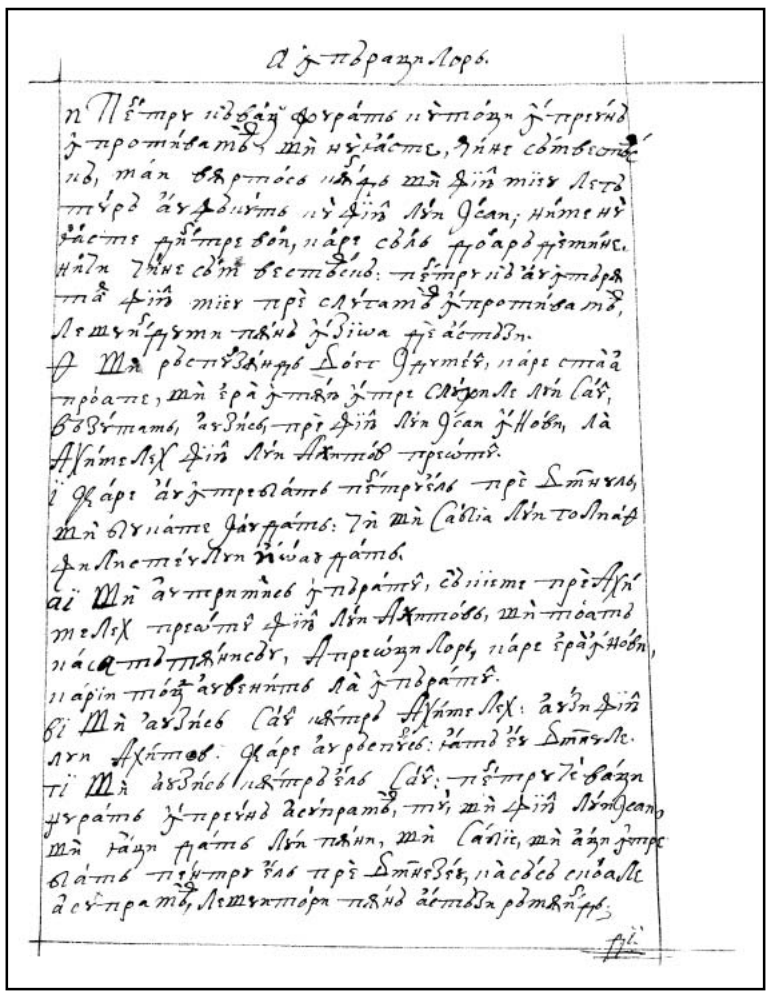

44r

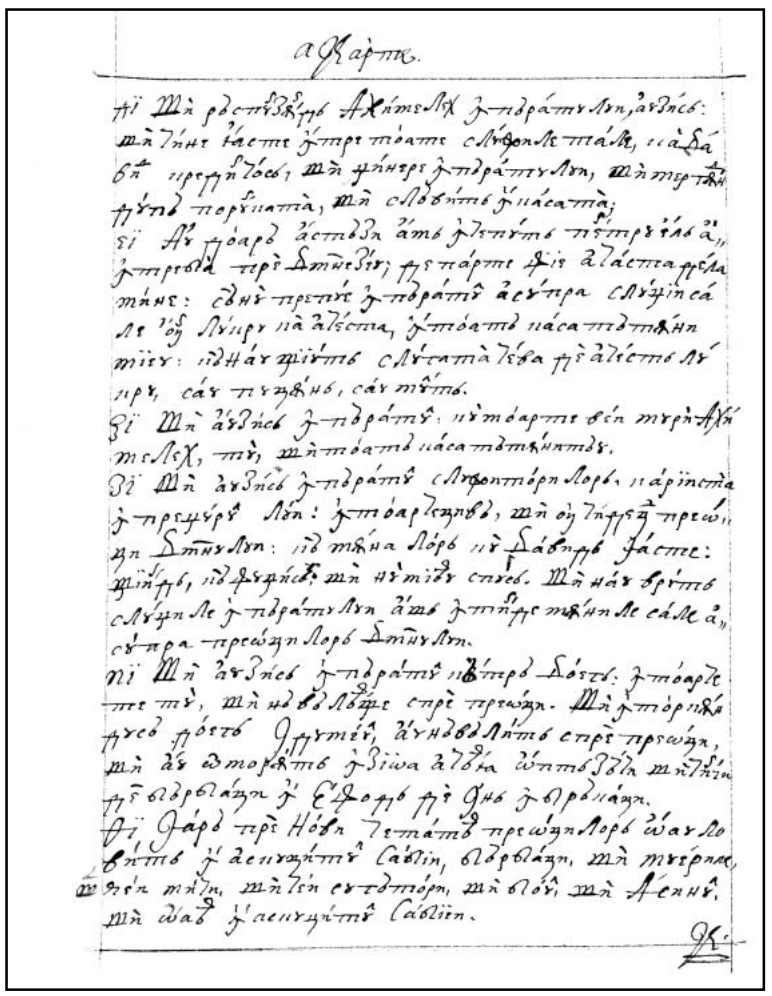

44v

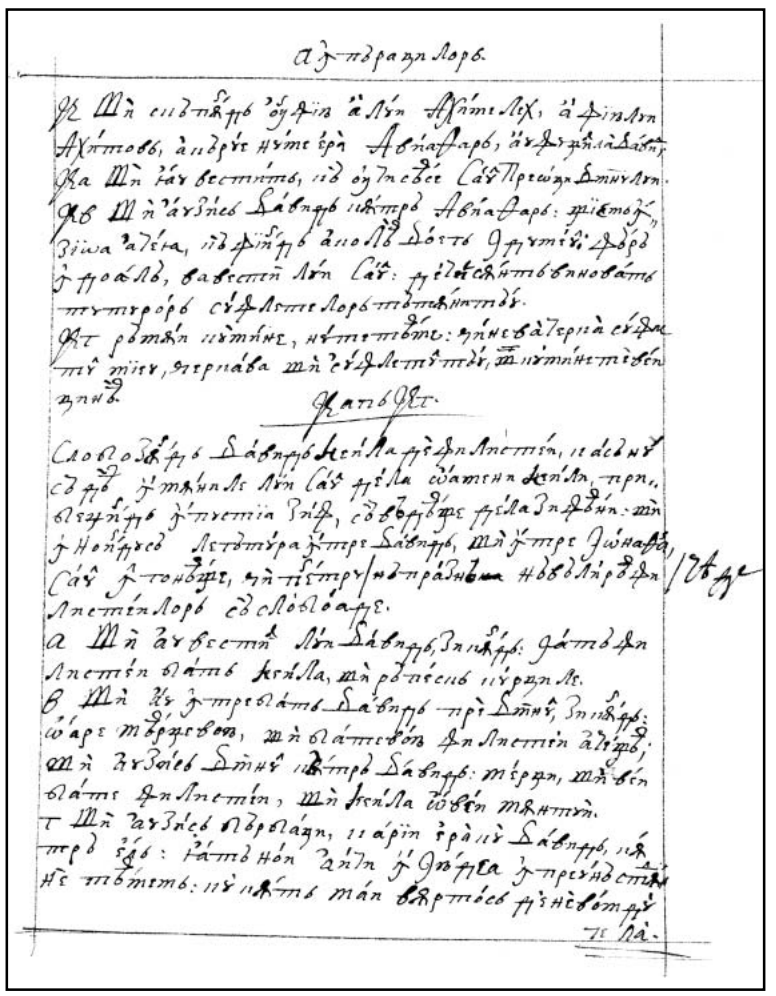

45r

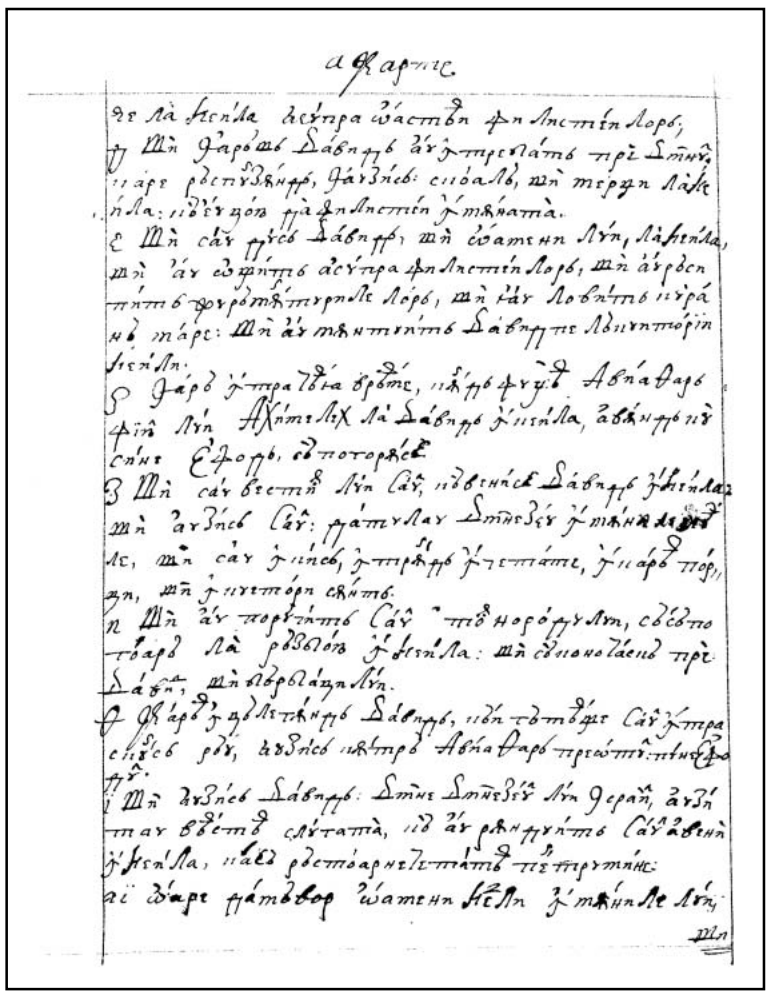

45v

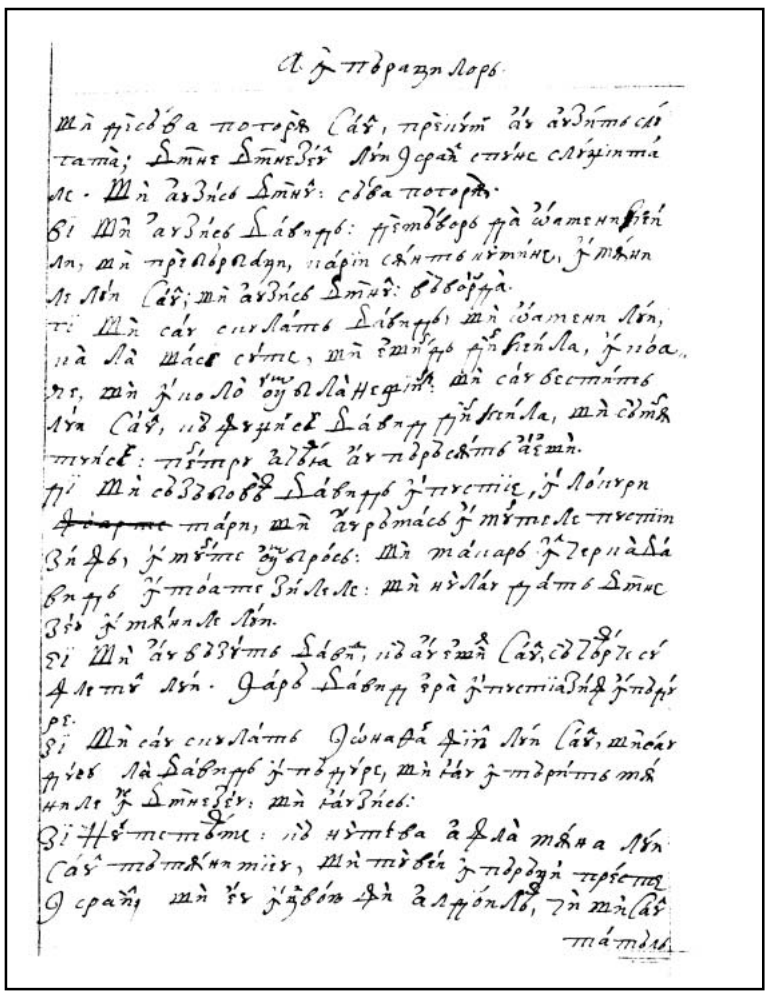

46r

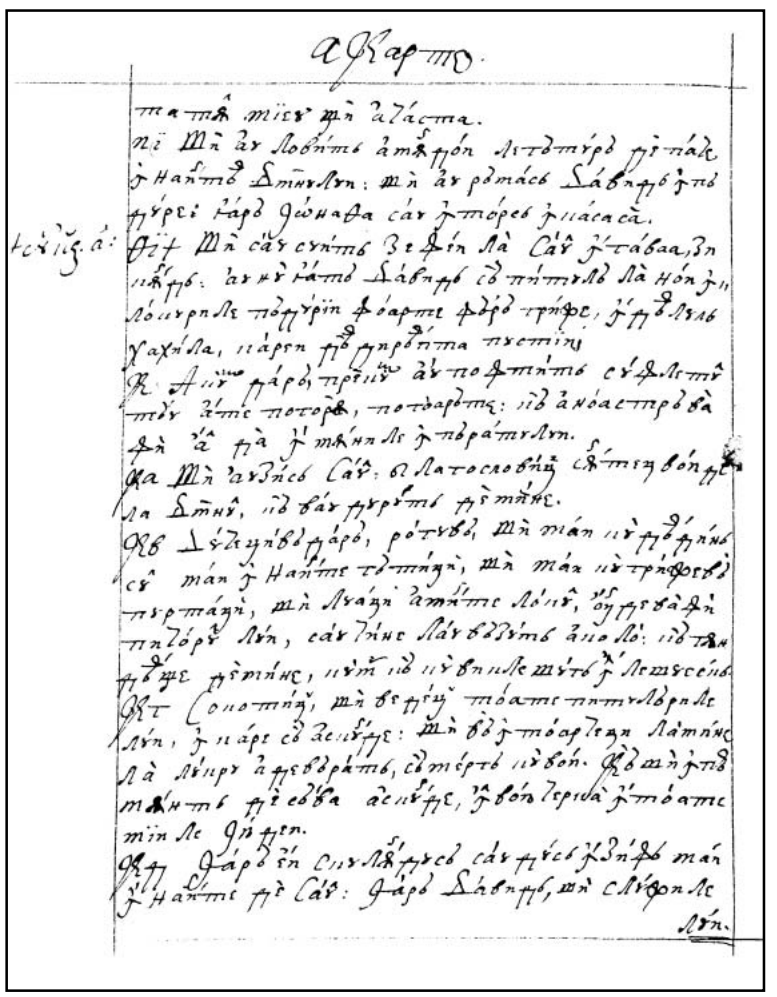

46v

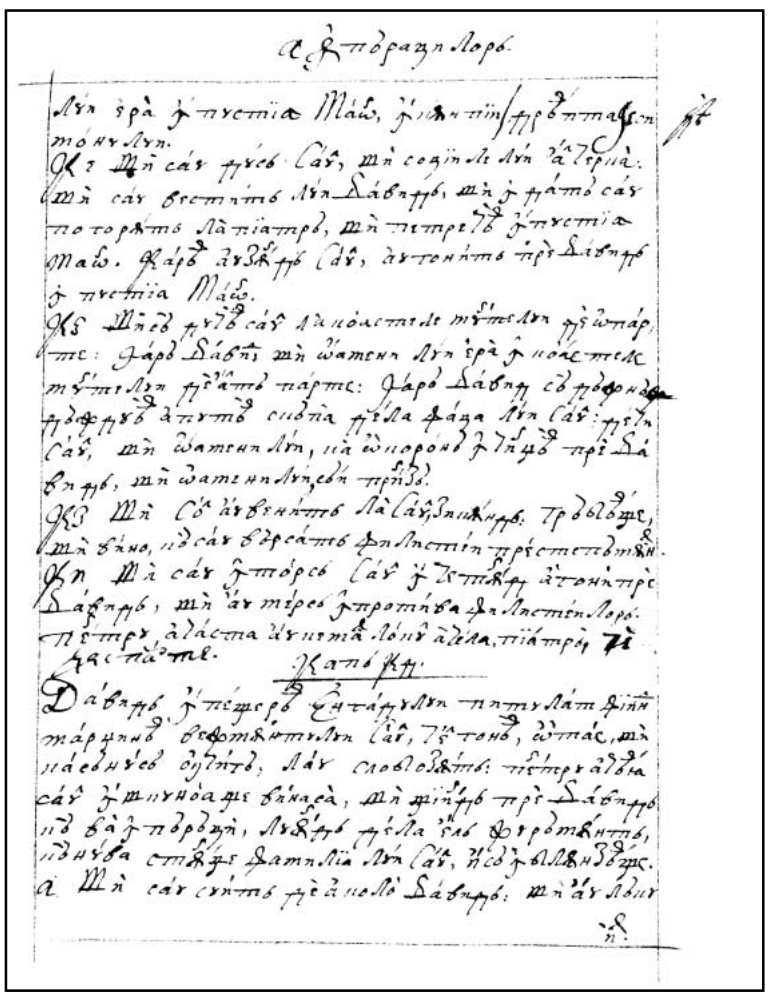

47r

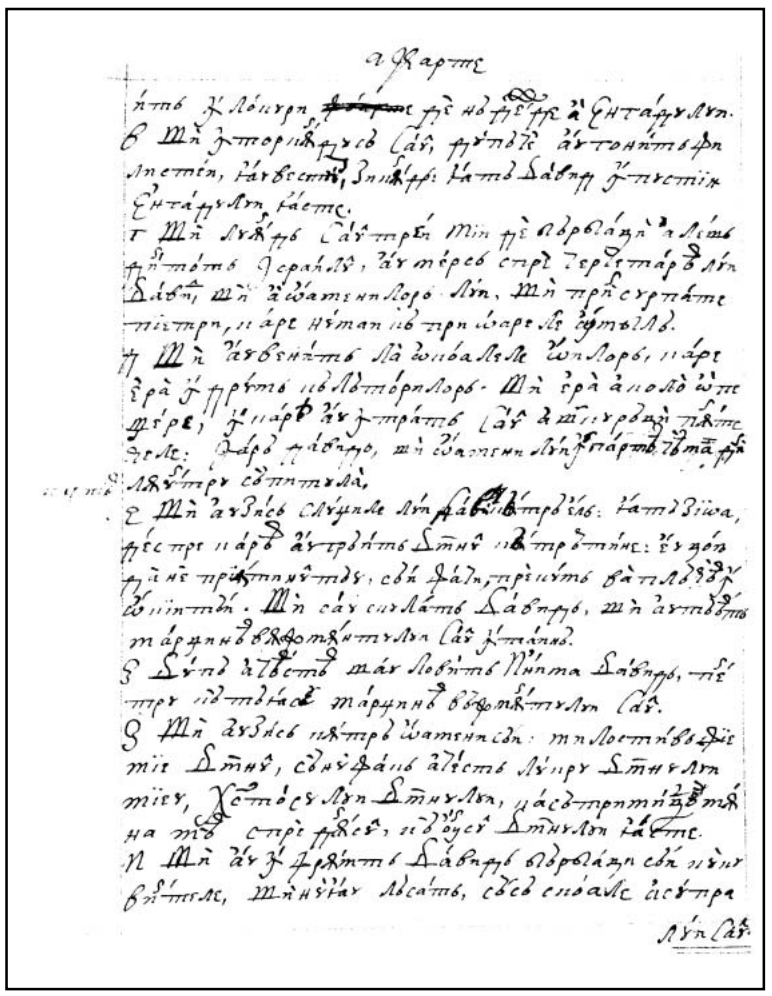

47v

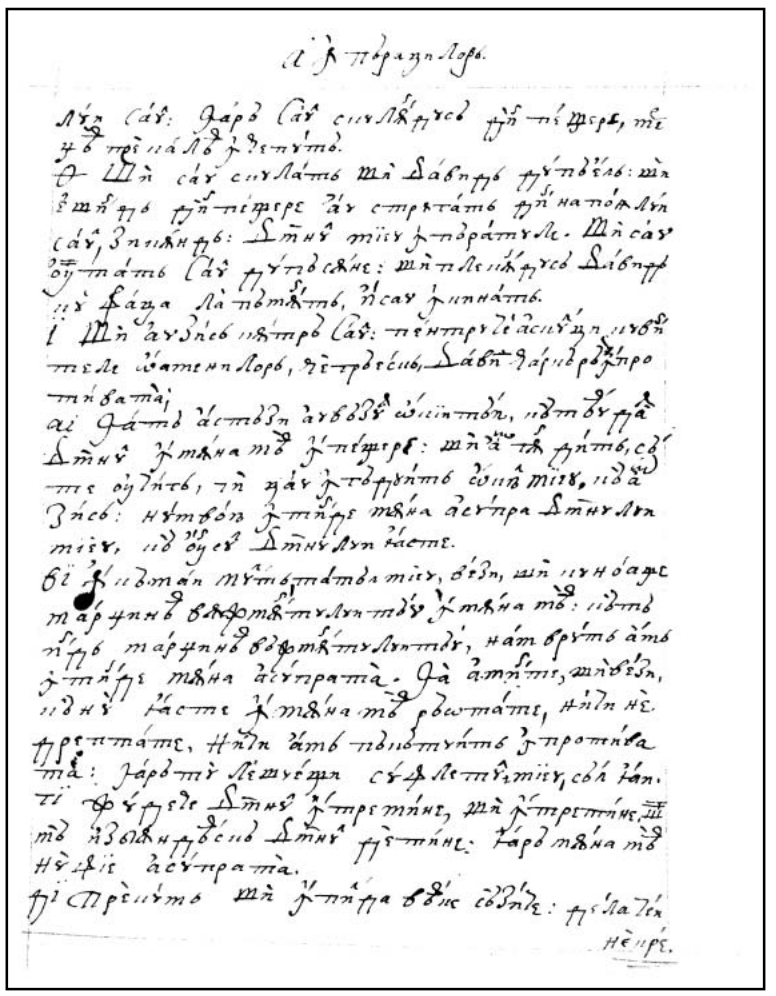

48r

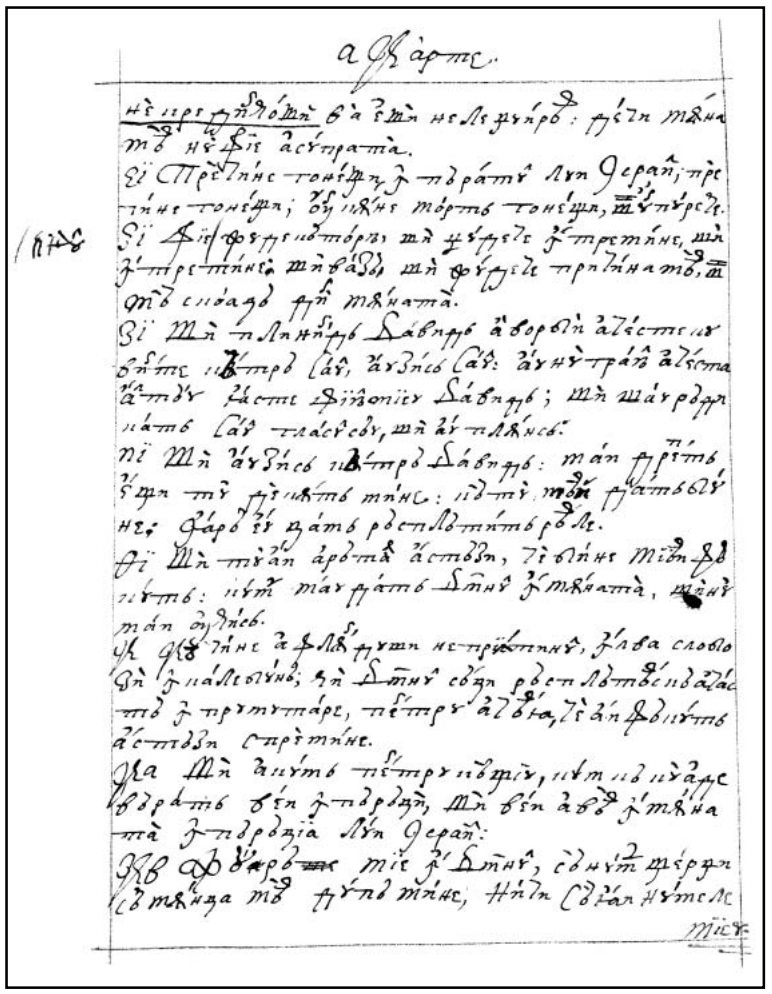

48v

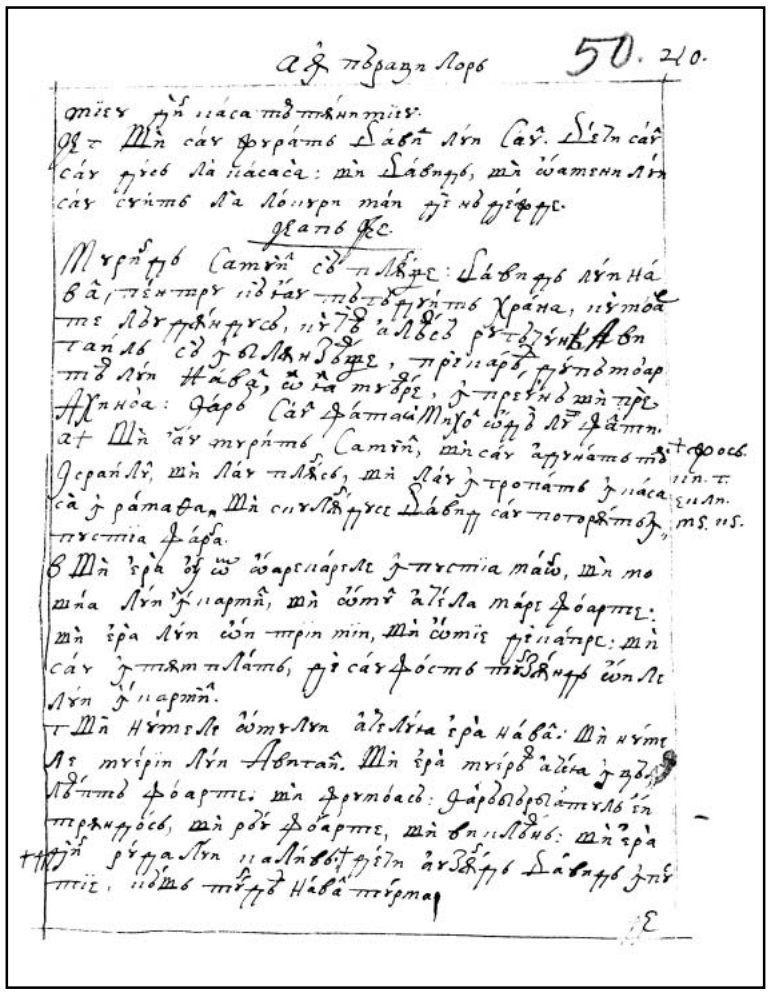

49r

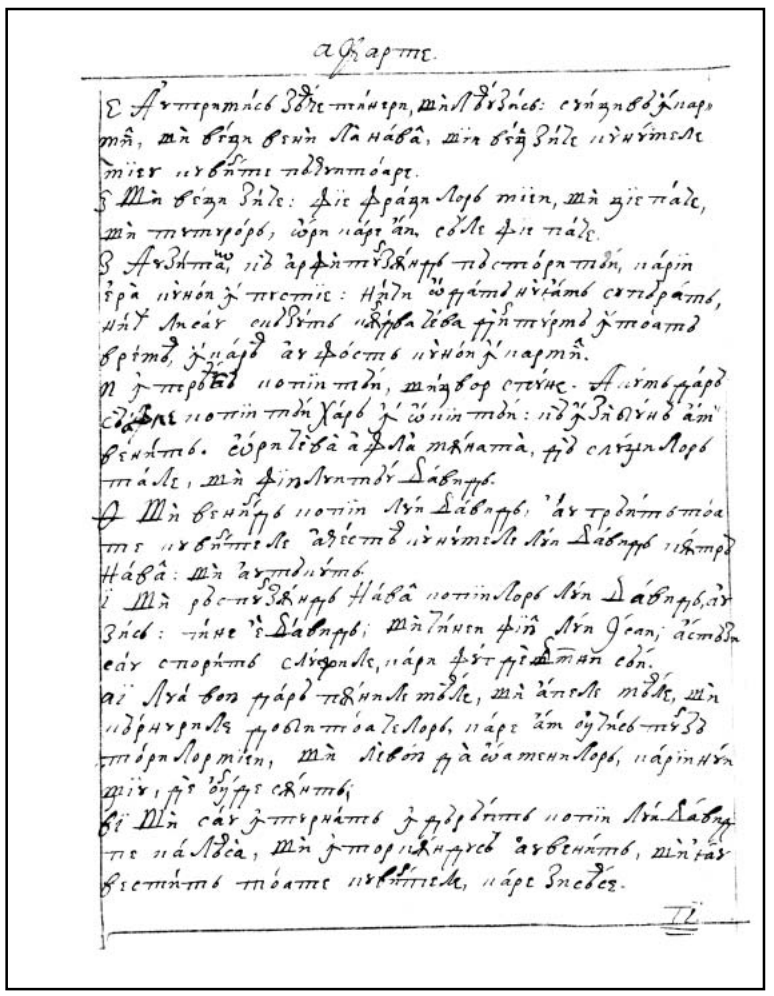

49v

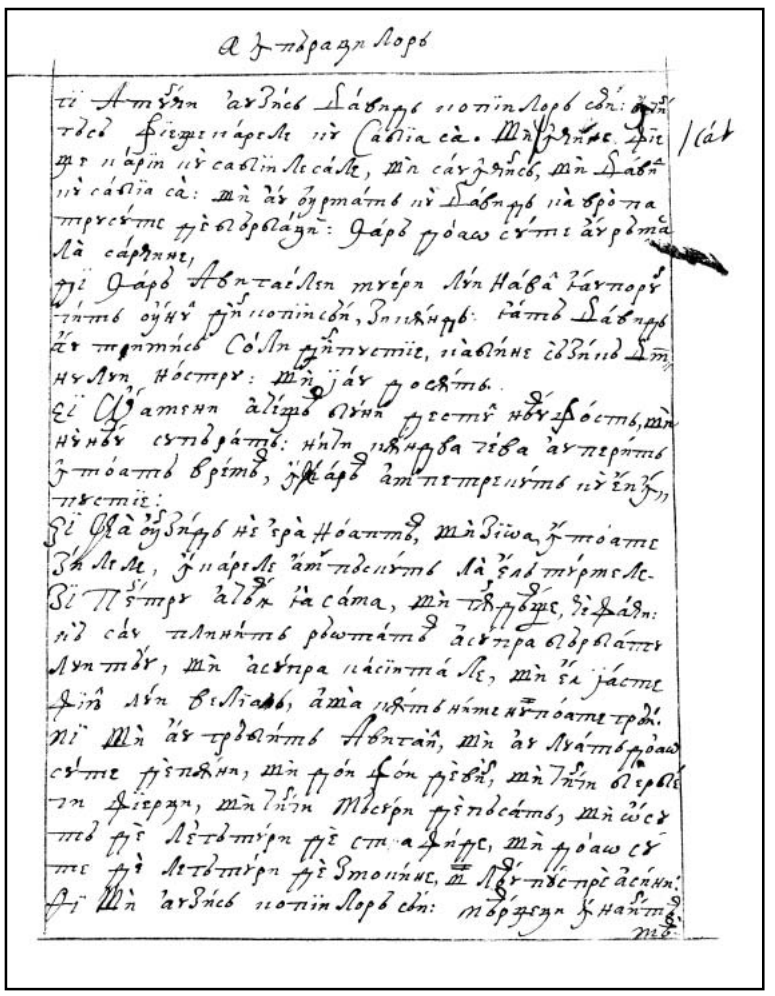

50r

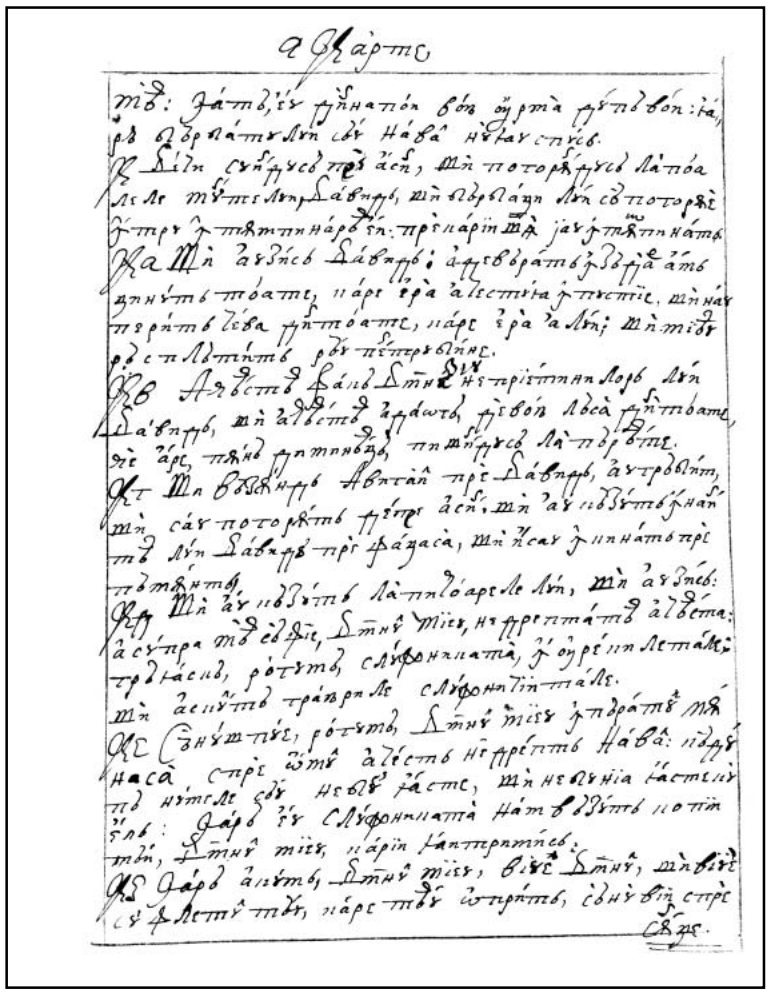

50v

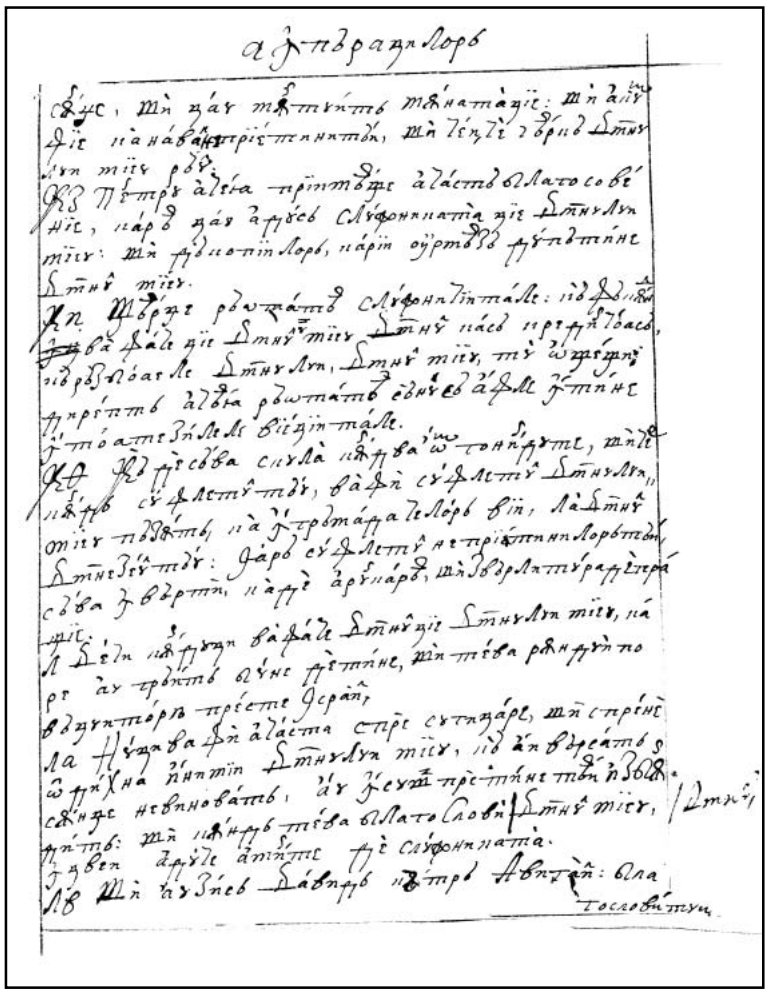

51r

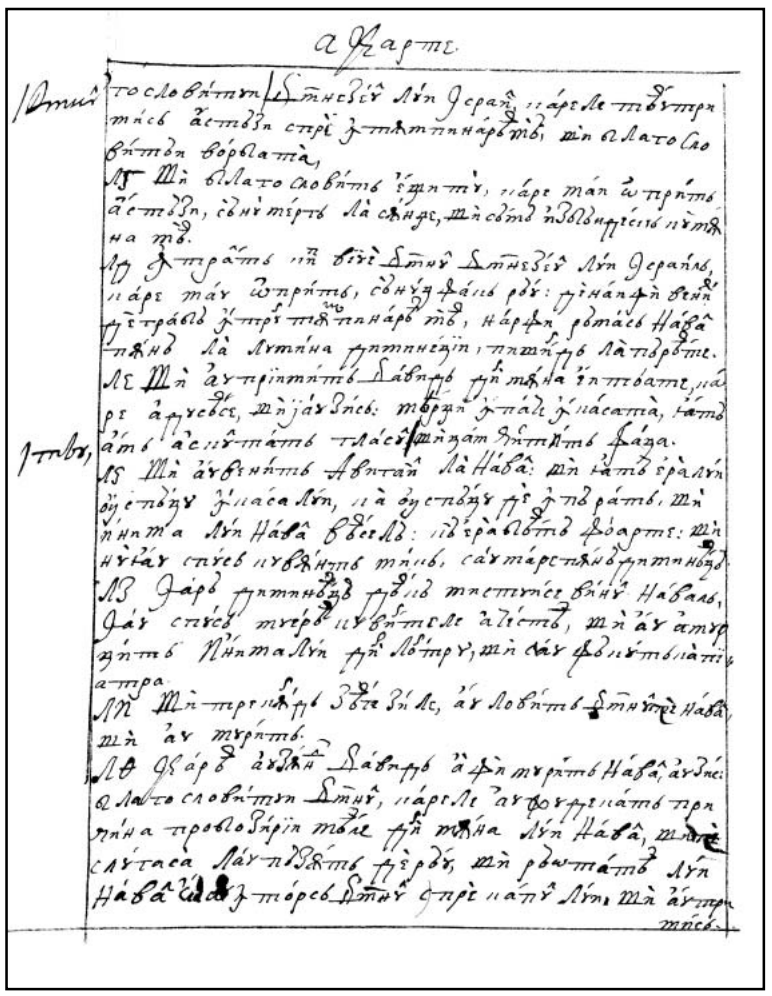

51v

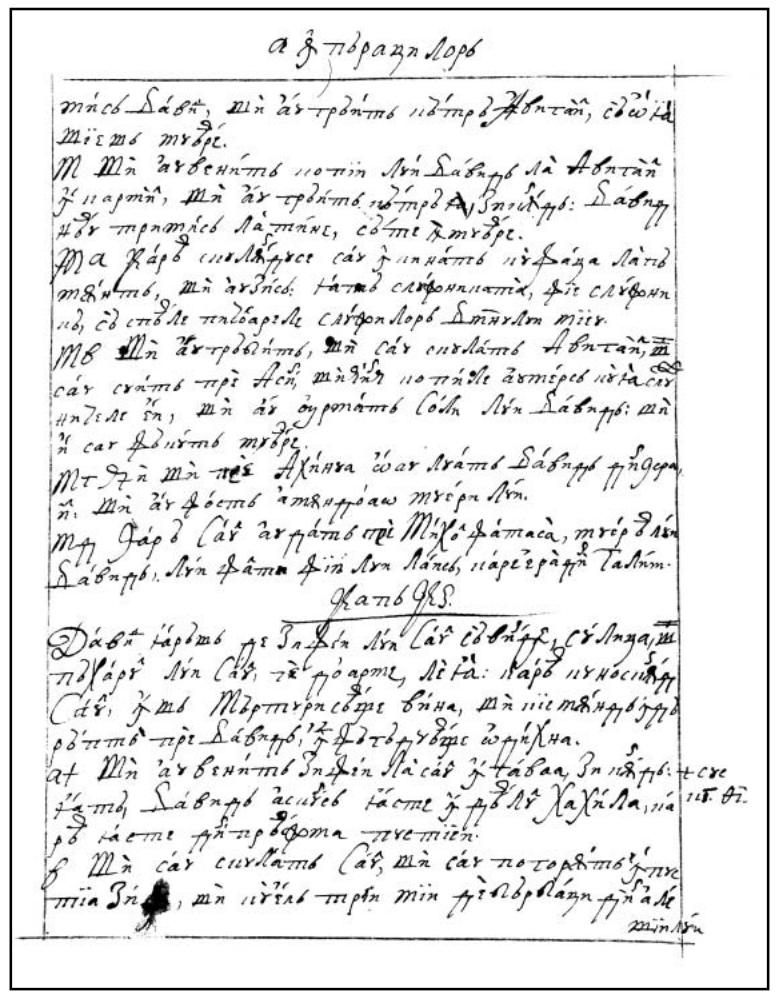

52r

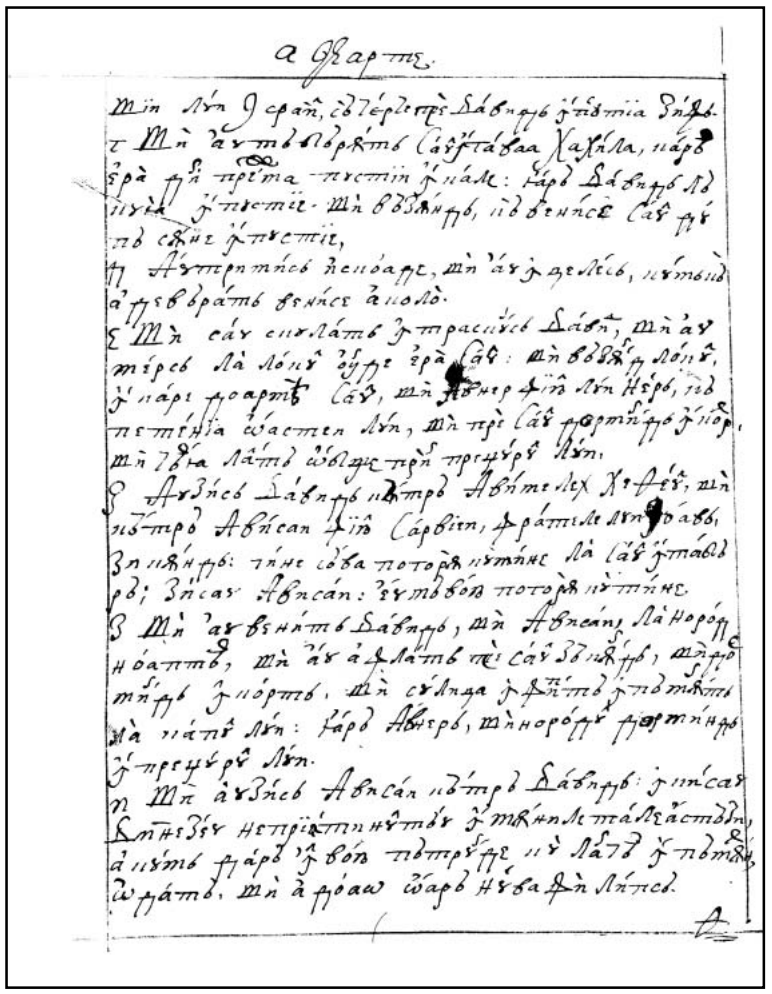

52v

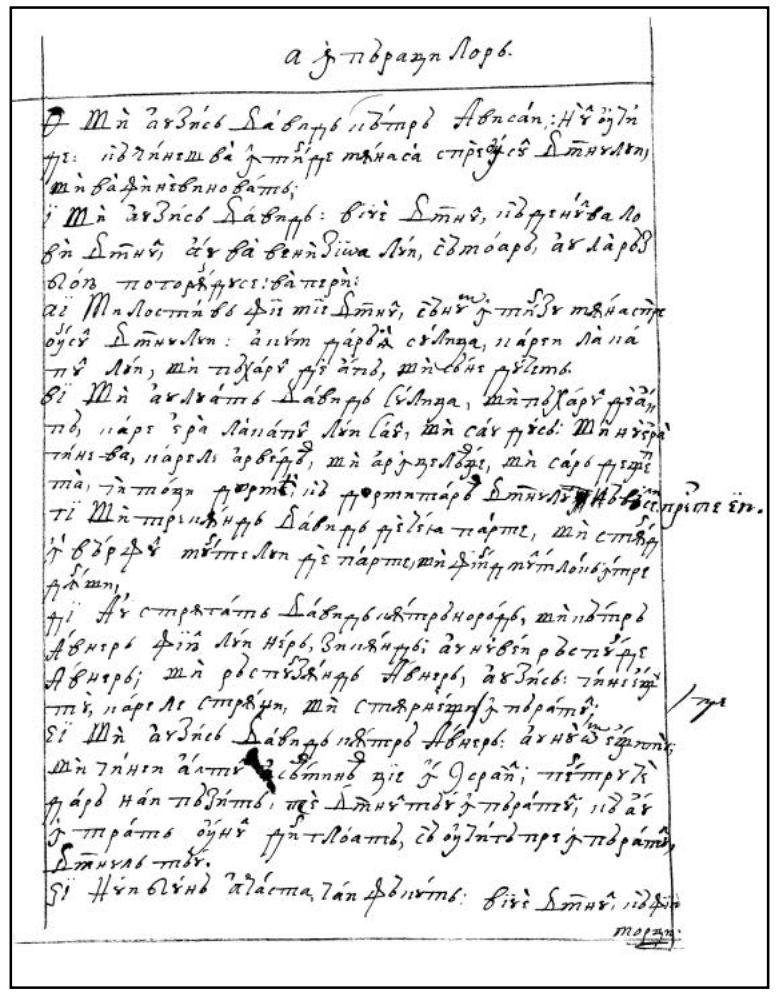

53r

FACSIMILE CARTEA DINTÂIU A LUI SAMUIL

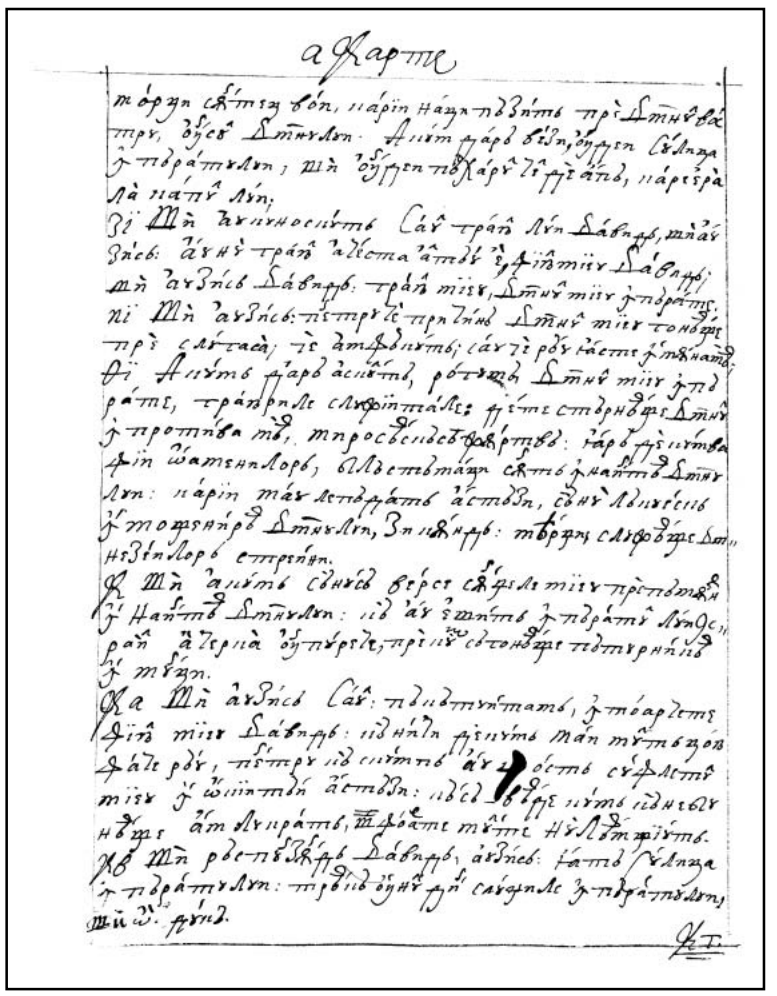

53v

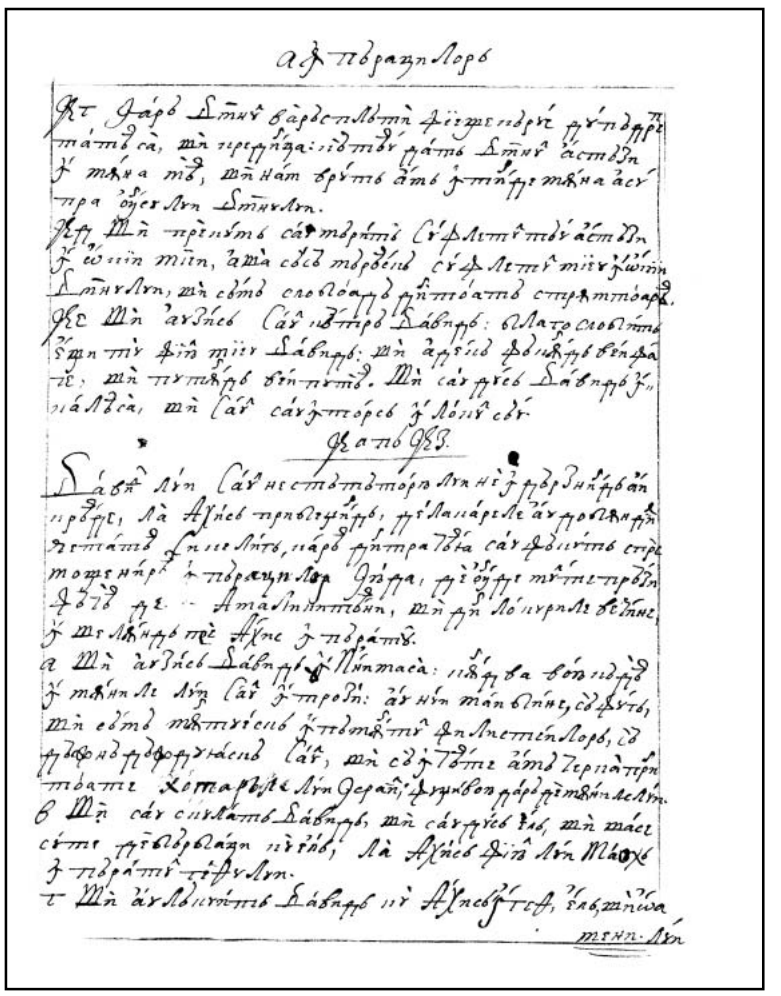

54r

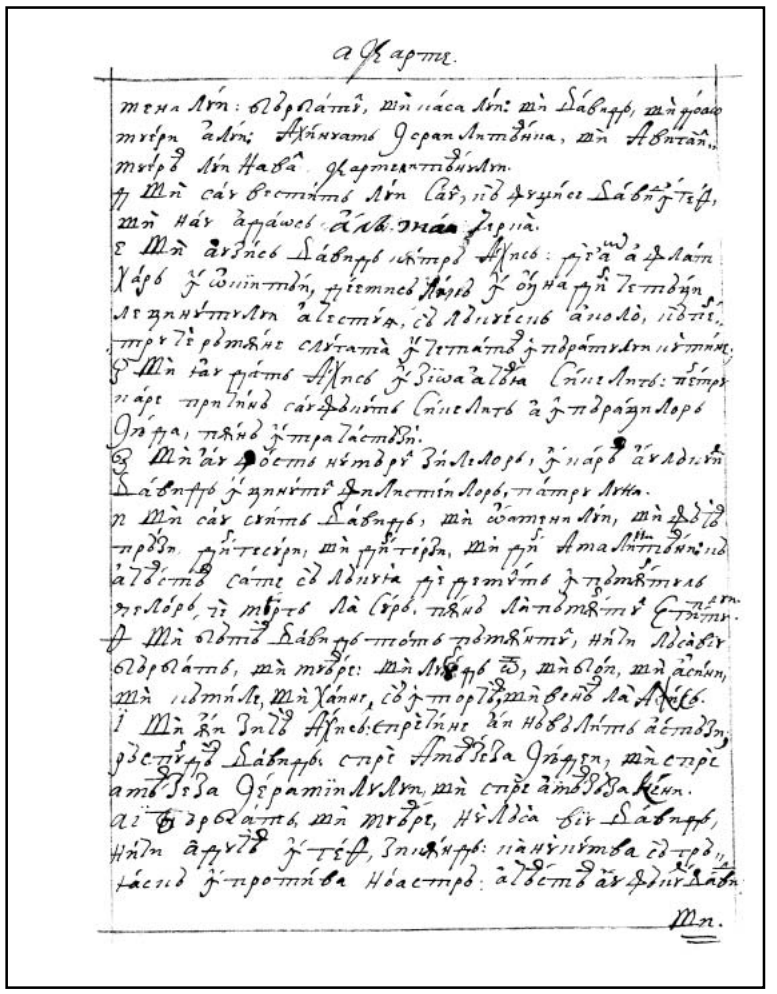

54v

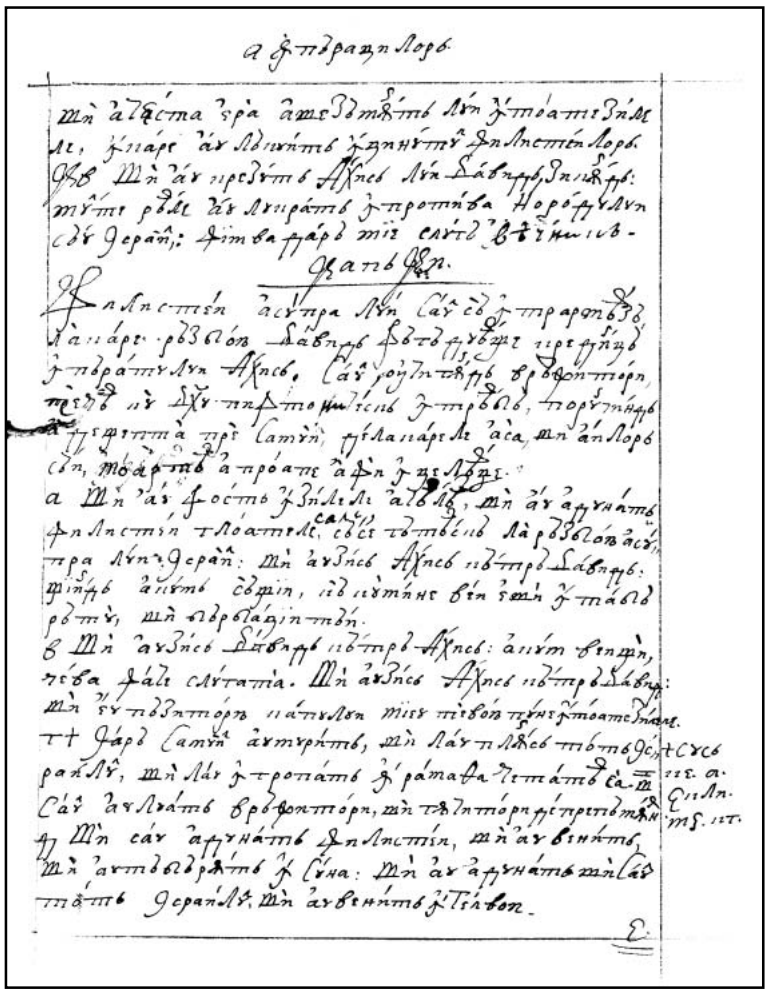

55r

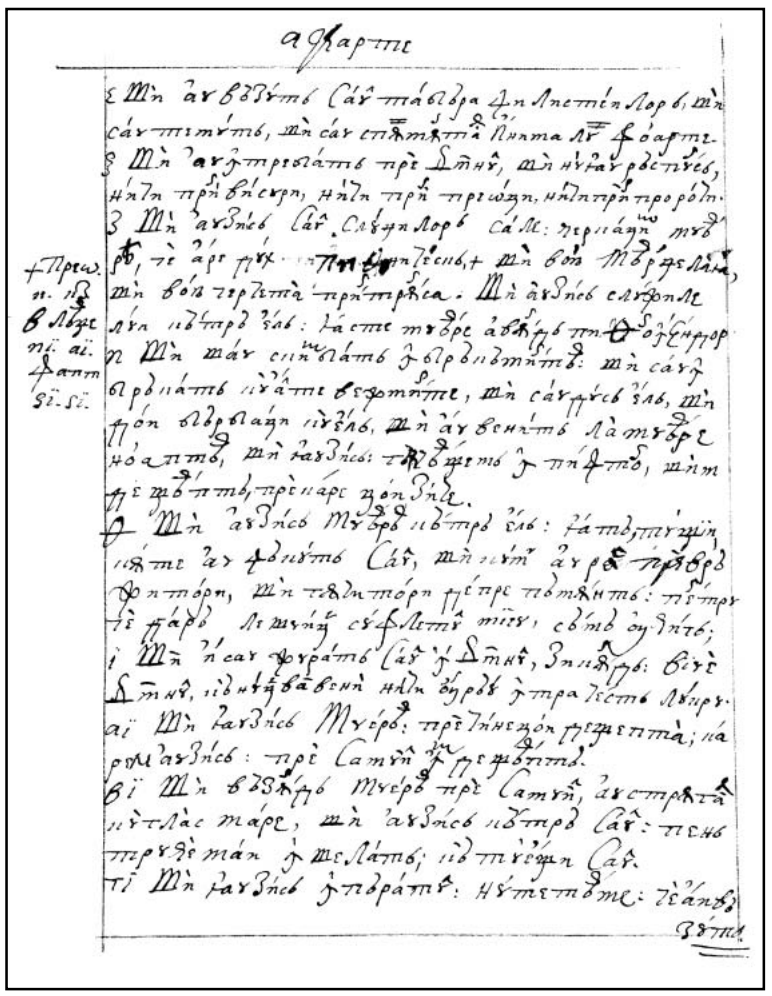

55v

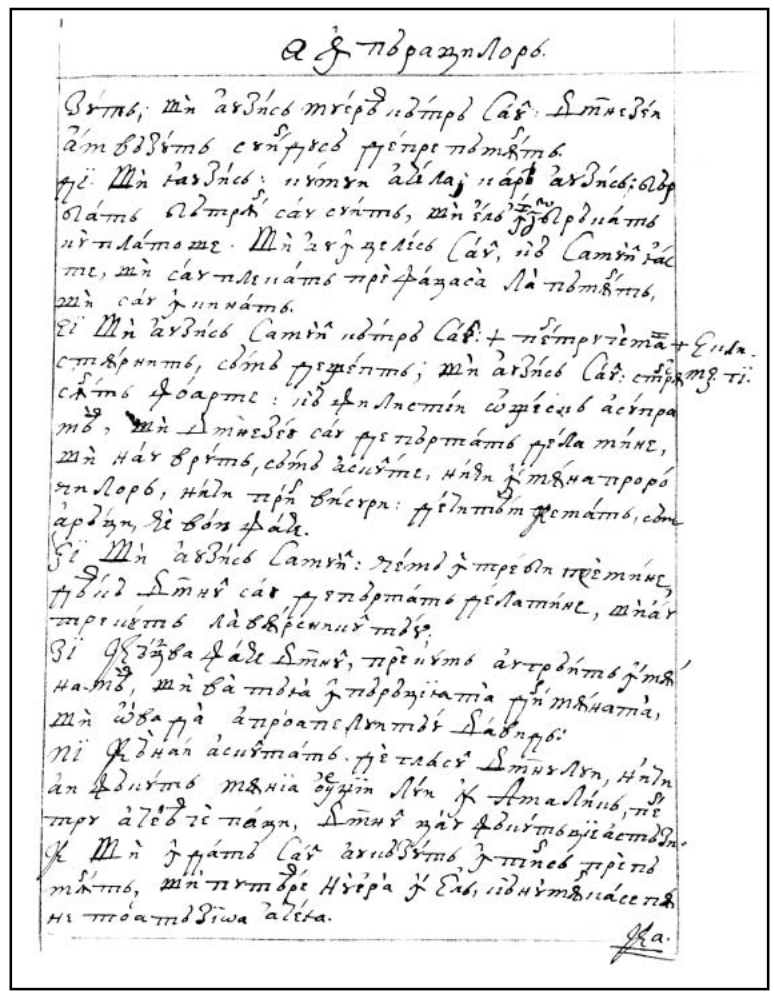

56r

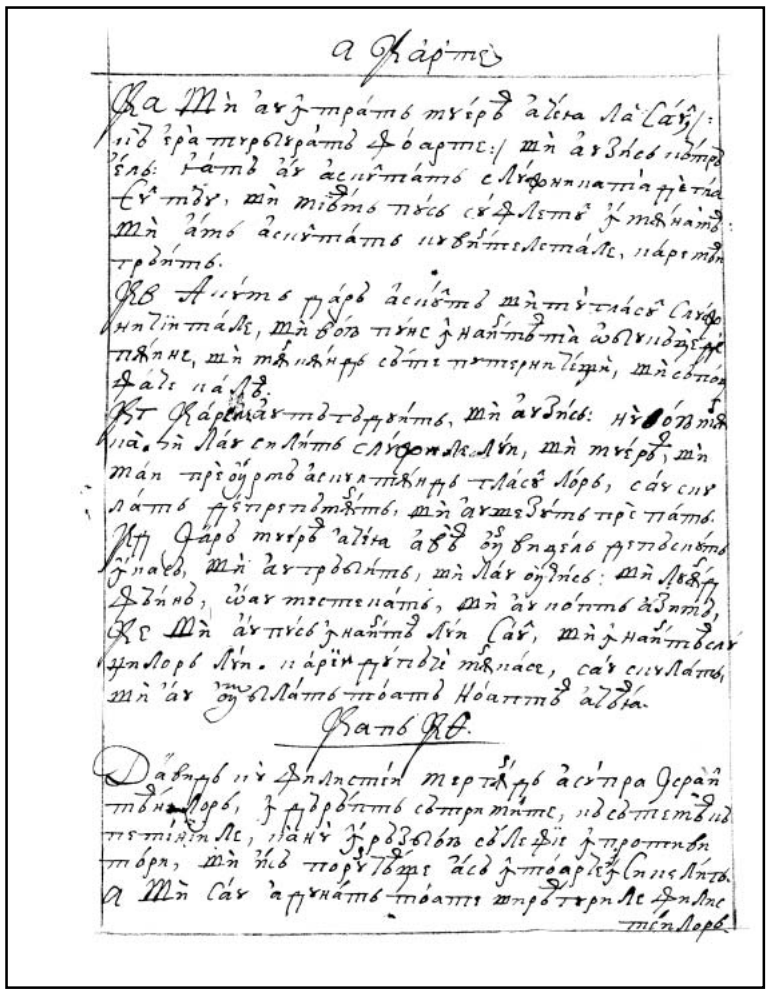

56v

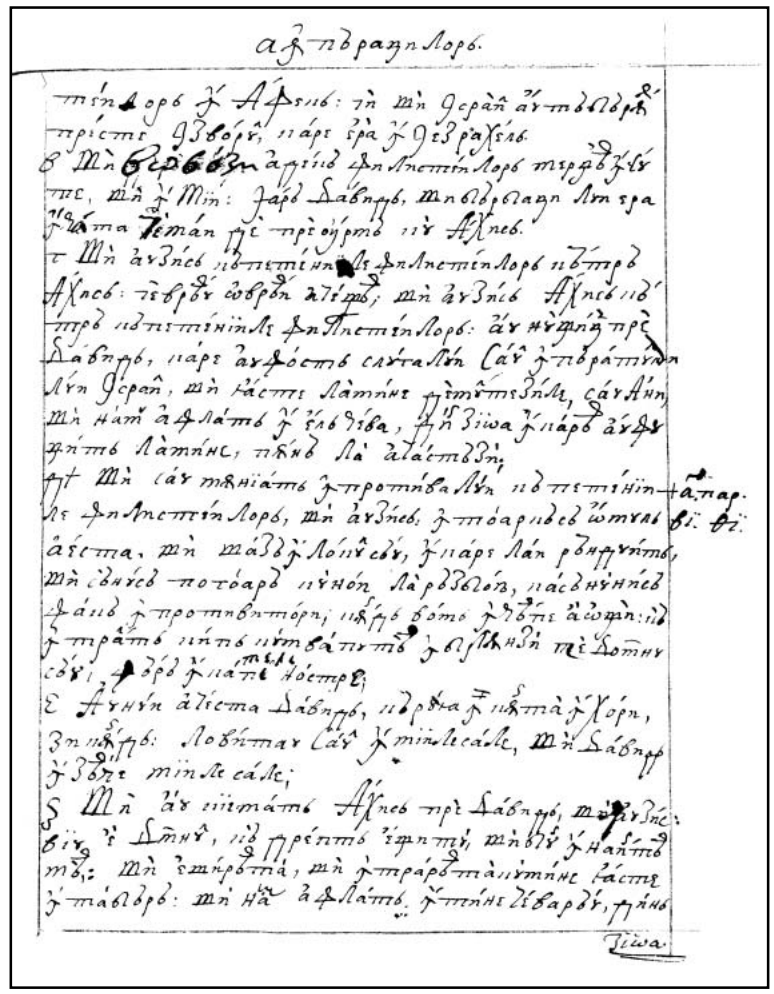

57r

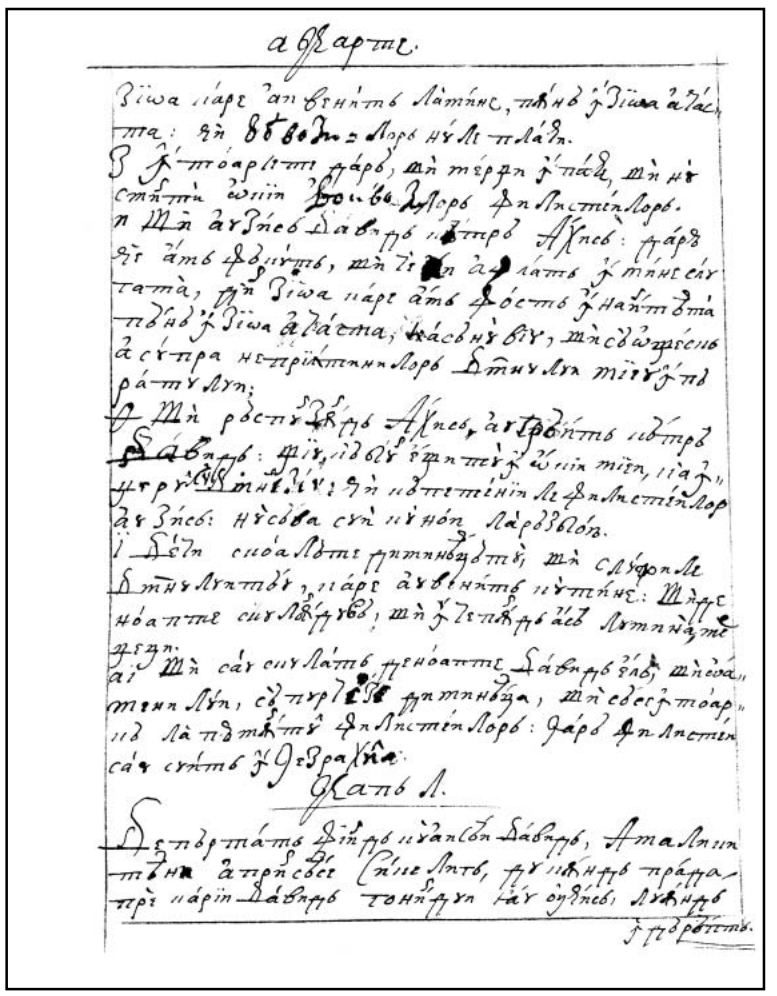

57v

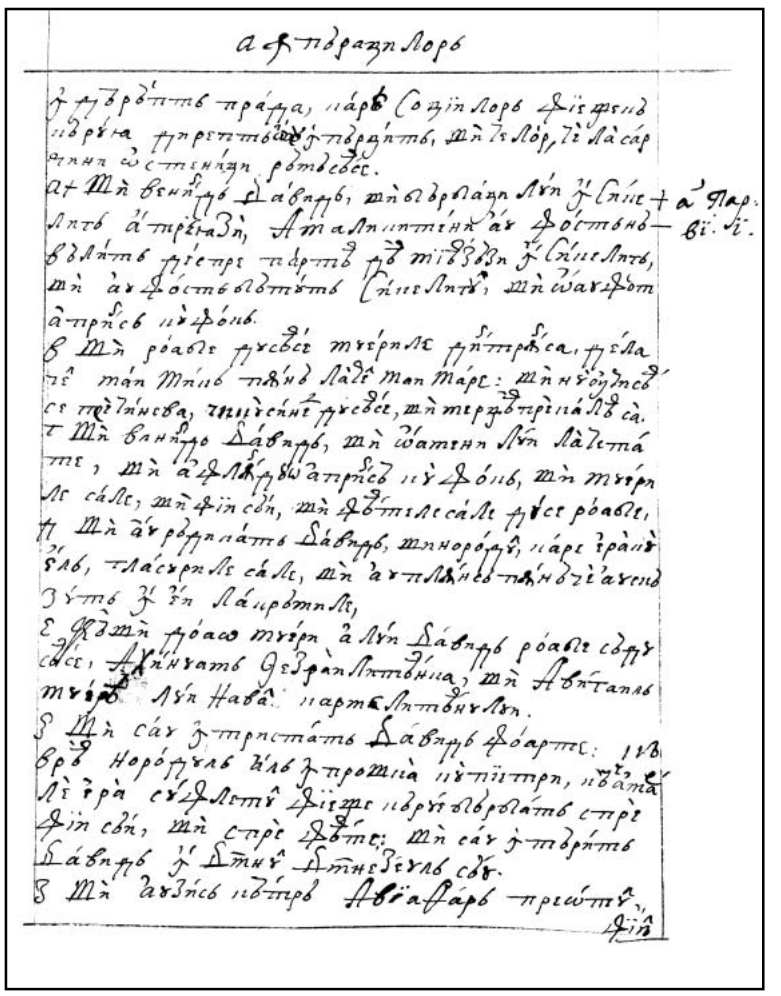

57r

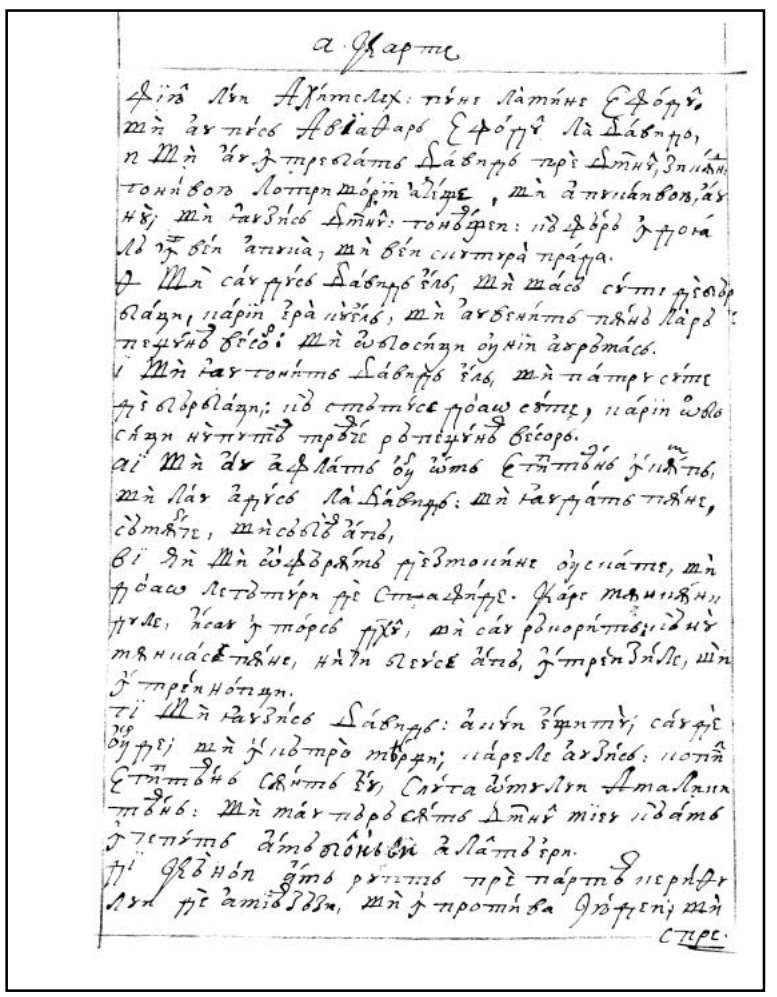

58v

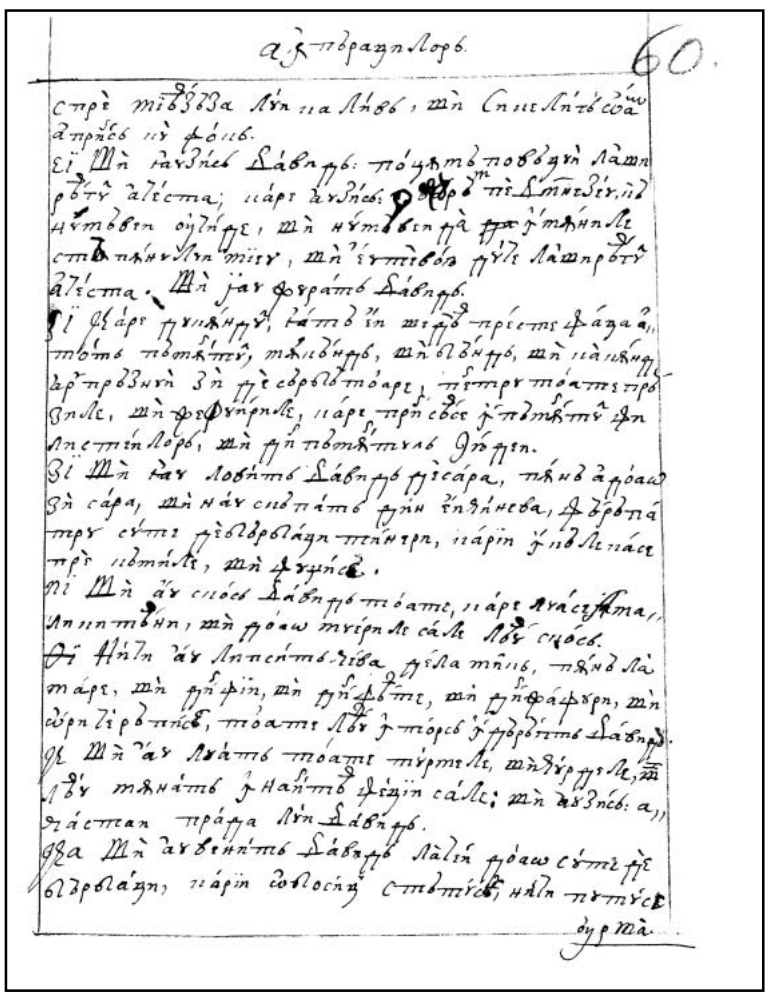

58r

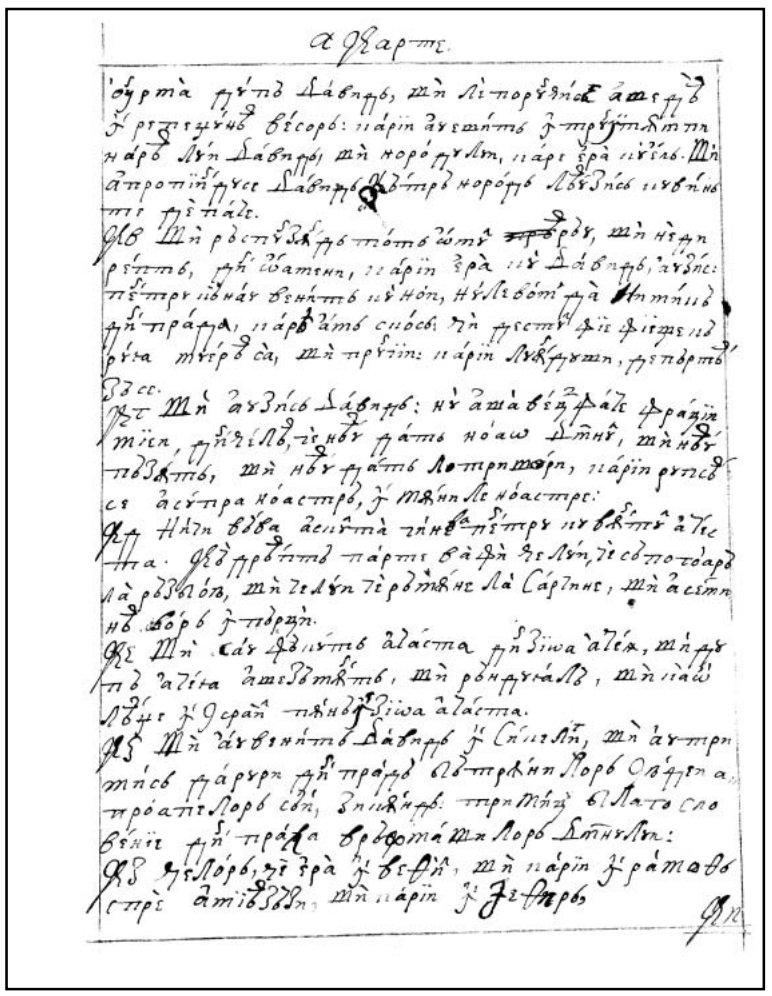

59v

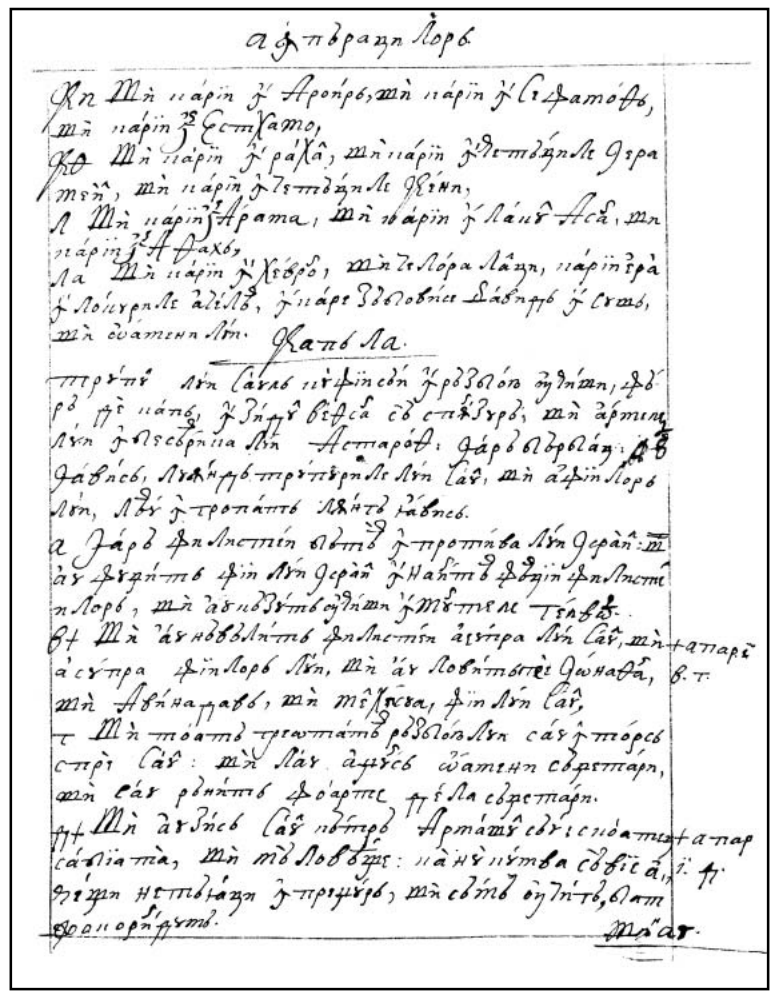

60r

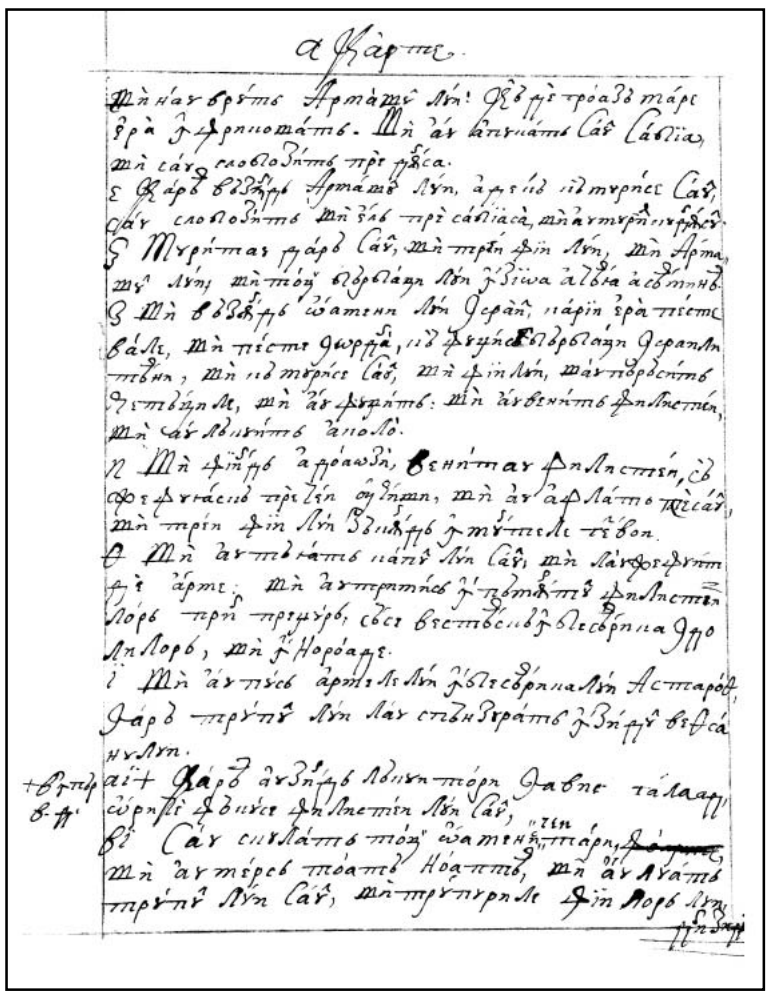

60v

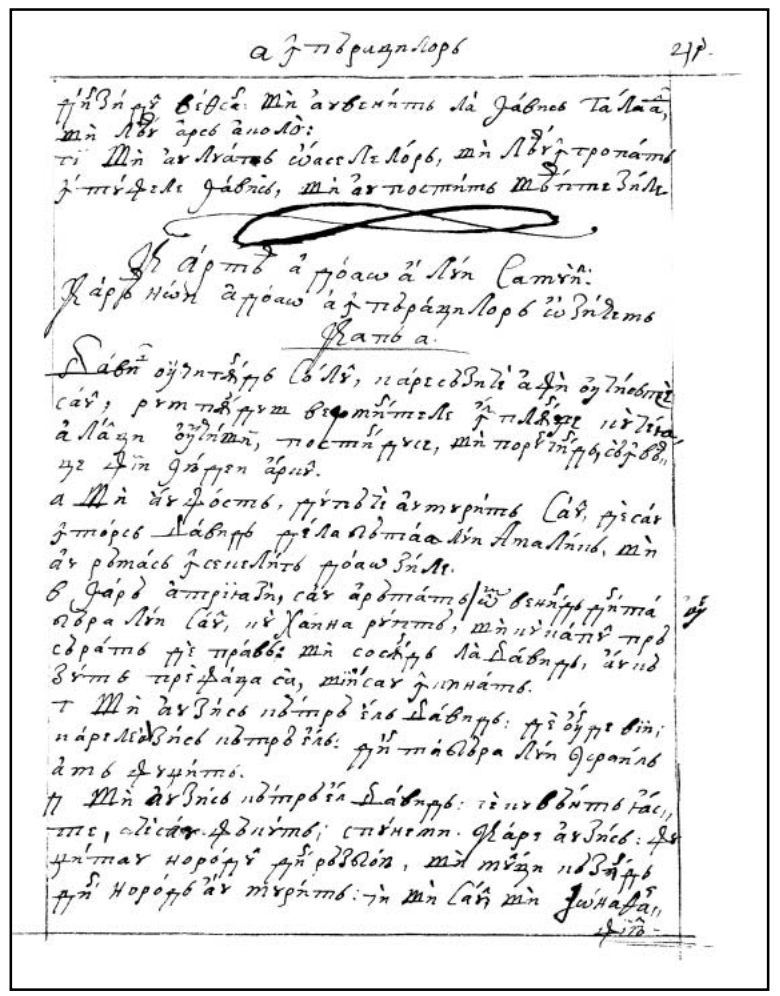

61r

CARTEA A DOAO A LUI SAMUIL, CAREA NOI A DOAO A ÎMPĂRAŢILOR O ZICEM

Cap 1

David ucigând solul care să zice a fi ucis pre Saul, rumpându-ş vejmintele, îl plânge cu ceiaalalţi ucişi, postindu-se şi poruncind să înveaţe fiii Iiudei arcul.

1. Şi au fost după ce au murit Saul, de s-au întors David de la bătaia lui Amalic şi au rămas în Sechelig doao zile.
2. Iară a triia zi s-au arătat un om venind din tabăra lui Saul, cu haina ruptă şi cu capul prăsărat de prav. Şi, sosând la David, au căzut pre faţa sa şi i s-au închinat.
3. Şi au zis cătră el David: „De unde vii?" Carele au zis cătră el: „Din tabăra lui Israil am fugit".
4. Şi au zis către el David: „Ce cuvânt iaste, ce s-au făcut, spune-mi!" Care au zis: „Fugit-au norodul din războiu şi, mulţi căzând din norod, au murit; ci şi Saul şi Ionathan,
61v | fiiul lui, au murit".
5. Şi au zis David cătră tânărul care îi povestea: „De unde ştii că au murit Saul şi Ionathan, fiiul lui?"
6. Şi au zis tânărul care îi vestea: „Cu întâmplare am venit în muntele Ghelvoi; şi Saul zăcea pre sulița sa, iară carăle şi călăreţii să apropiia de el.
7. Şi, întorcându-se dinnapoia sa şi văzându-mă, m-au chemat. Căruia răspunzându-i: «Iată-mă»,
8. Mi-au zis: «Cine eşti tu?» Şi am zis cătră el: «Amalichitean sânt eu».
9. Şi mi-au grăit: «Stăi deasupra mea şi mă ucide, că mă ţân strânsori şi încă tot sufletul mieu în mine iaste».
10. Şi, stând deasupra lui, l-am ucis, că ştiiam că nu putea trăi după căderea. Şi am luat mitra care era în capul lui şi covrigul din mâna lui şi le-am adus la tine, domnul mieu, aici".
11. Şi, apucând David vezmintele sale, le-au rupt şi toţ bărbaţii carii era cu el.
12. Şi au tânguit şi au plâns şi au postit până sara pentru Saul şi pentru Ionathan, fiiul lui, şi pentru norodul Domnului şi pentru casa lui şi Israil, căci căzuse de sabie.
13. Şi au zis David cătră tinărul care-i vestise: „De unde eşti tu?" Care au răspuns: „Fiiul
62r || unui om nimearnic amalichitean sânt eu".
14. Şi au zis cătră el David: *„Pentru ce nu te-ai temut a trimite mâna ta şi a ucide unsul Domnului?"

*Psalm. 104, 15.

15. Şi, chemând David unul din slugile sale, i-au zis: „Apropiindu-te, năvăleaşte asupra lui”. Şi l-au lovit şi au murit.
16. Şi au zis cătră el David: „Sângele tău preste capul tău, că gura ta au grăit împrotiva ta, zicând: «Eu am ucis unsul Domnului»”.
17. Şi au plâns David această plânsoare pentru Saul şi pentru Ionathan, fiiul lui.
18. (Şi au poruncit să înveaţe pre fiii Iiudei arcul, precum iaste scris în Cartea Drepţilor). Şi au zis: „Ia aminte, Israil, pentru cei ce au murit preste ceale înalte ale tale răniţi.
19. Cei aleşi, Israil, preste munţii tăi s-au ucis; cum au căzut cei tari!
20. Nu vestireţ în Gheth, nici vestireţi în uliţele Ascalonului, ca să nu să veselească featele filisteilor, să nu dânţuiască featele netăiaţilor împrejur.
21. Munţi Ghelvoi, nici roao, nici ploaie să vie preste voi, nici să fie câmpurile pârghelor, că acolo s-au lepădat pavăza celor tari, pavăza lui Saul, ca când n-ar fi fost uns cu untul-de-lemn. |
22. De la sângele celor ucişi, de la grăsimea celor tari, săgeata lui Ionathan nu s-au mai întors îndărăpt, şi sabia lui Saul nu s-au întors deşartă. 62v
23. Saul şi Ionathan, iubiţii şi frămsăţaţii în viaţa sa, nici în moarte nu s-au despărţit; decât pajerile mai iuţi, decât leii mai tari.
24. Featele lui Israil, plângeţi pentru Saul, carele vă îmbrăca cu roşu întru desfătări, care vă da podoabe de aur vejmântului vostru!
25. Cum au căzut cei tari în războiu! Ionathan între ceale înalte ale tale s-au ucis!
26. Doare-mă pentru tine, fratele mieu, Ionathan cel împodobit foarte şi mai iubit preste dragostea muierilor; precum maica iubeaşte pre unul născut fiiul său, aşa eu te iubeasc.
27. Cum au căzut cei vârtoşi şi au perit armele ceale de războiu!”

Cap 2

David, din descoperirea lui Dumnezeu, luând poruncă a să sui în Hevron, acolo preste Iiuda să unge împărat; pre oamenii lui Iavis Galaad, pentru îngroparea lui Saul, îi laudă. Iară ungerea lui Isvoseth spre împărăţiia lui Israil, grea au născut gâlceavă şi războiu între amândoao casele. ||

1. Şi după aceastea au întrebat David pre Domnul, zicând: „Au sui-mă-voiu într-una din cetăţile Iudei?” Şi au zis Domnul cătră el: „Suie-te!” Şi au zis David: „Unde mă voiu sui?” Şi i-au răspuns: „În Hevron”. 63r
2. Şi s-au suit David şi doao muieri a lui, Ahinoam Israililteanca şi Avigail, muierea lui Naval Carmeliteanului.
3. Ci şi oamenii carii era cu el i-au dus David pre fieştecarii cu casa sa; şi au rămas în oraşele lui Hevron.
*1 Macav. 2, 57. 4. *Şi au venit oamenii Iiudei şi au uns acolo pre David să împărăţească preste casa Iiudei. Şi s-au vestit lui David cum că oamenii Iavis Galaad îngropase pre Saul.
5. Şi au trimis David soli la bărbaţii Iavis Galaad şi au zis cătră dânşii: „Blagosloviţ sânteţ voi de la Domnul, carii aţi făcut mila aceasta cu domnul vostru, Saul, şi l-aţ îngropat!
6. Şi acum adecă vă va răsplăti Domnul mila şi adevărul; ci şi eu vă voiu răsplăti har pentru că aţ făcut cuvântul acesta.
7. Întărească-se mânile voastre şi fiţi fiii tărimei. Că de au şi murit domnul vostru, Saul, iară pre mine m-au uns casa Iiudei împărat şieş”.
8. Iară Avner, fiiul lui Ner, căpetenia oastei lui Saul, au luat pre Isvoseth, fiiu lui Saul, şi | l-au dus împregiur prin tabără. 63v
9. Şi l-au rânduit împărat preste Galaad şi preste Ghesuri şi preste Iesrail şi preste Iefrem şi preste Veniamin şi preste tot Israilul.
10. De patruzeaci de ani era Isvoseth, fiiul lui Saul, când au început a împărăţi preste Israil, şi doi ani au împărăţit. Iară numai casa Iiudei urma lui David.
11. Şi au fost numărul zilelor în care au rămas David împărăţind în Hevron, preste casa Iiudei, şeapte ani şi şase luni.
12. Şi au întrat Avner, fiiul lui Ner, şi slugile lui Isvoseth, fiiul lui Saul, din tabără în Gavaon.
13. Iară Ioav, fiiul Sarvei, şi slugile lui David au ieşit şi le-au alergat înainte lângă pescuitoarea lui Gavaon. Şi, adunându-se întru unul, au şezut în prejmă, ceştia de o parte a pescuitoarei, ceia de altă parte.
14. Şi au zis Avner cătră Ioav: „Scoale-se slujile şi facă certare înaintea noastră!” Şi au răspuns Ioav: „Scoale-se!”

15. Şi s-au sculat şi au trecut cu numărul doisprăzeace din Veniamin, din partea lui Izvoseth, fiiul lui Saul, şi doisprăzeace din fiii lui David.

16. Şi, apucând fieştecarele capul soţului său, au înfipt sabia în coastele protivnicului şi
64r || au căzut împreună; şi s-au chemat numele locului aceluia Ţarina celor Tari, în Gavaon.

17. Şi s-au rădicat războiu vârtos foarte în zioa aceea. Şi s-au izgonit Avner şi fiii lui Israil de la slugile lui David.

18. Şi era acolo trei fii a lui Sarvie, Ioav şi Avisai şi Asail. Iară Asail au fost alergătoriu foarte iute, ca o căprioară din pădure.

19. Şi gonea Asail pre Avner şi nu s-au abătut spre dreapta, nici spre stânga, lăsând a goni pre Avner.

20. Şi s-au uitat Avner dinnapoi şi au zis: „Au tu eşti, Asail?" Care au răspuns: „Eu sânt".

21. Şi i-au zis Avner: „Meargi spre dreapta sau spre stânga şi apucă unul dintre tineri şi-ţi ia ţie prada lui!" Şi n-au vrut Asail a părăsi de a-l goni.

22. Şi iarăş au grăit Avner cătră Asail: „Întoarce-te, nu veni după mine, ca să nu mă silesc a te pătrunde la pământ, şi nu-m voiu putea rădica faţa mea cătră Ioav, fratele tău".

23. Carele n-au vrut a asculta şi n-au vrut a să abate. Şi l-au lovit Avner cu sulița întoarsă în ceale ascunsă şi l-au pătruns şi au murit într-acelaş loc; şi toţi carii trecea pre locul acela în care căzuse Asail şi murise sta. |

64v 24. Şi, gonind Ioav şi Avisai pre Avner, ce fugea, au apus soarele. Şi au venit până la Dealul Ducereai Apei, care iaste în preajma vălii drumului pustiei, în Gavaon.

25. Şi s-au adunat fiii lui Veniamin la Avner şi, grămădiţ într-un şireag, au stătut în vărful unui hălm.

26. Şi au strâgat Avner cătră Ioav şi au zis: „Au doară până la moartea cea mai de pre urmă sulița ta să va aprinde? Au nu ştii că-i primejdioasă deznădăjduirea? Până când nu zici norodului să înceate a goni fraţii săi?"

27. Şi au zis Ioav: „Viu e Domnul! De ai fi grăit dimineaţă, s-ar fi întors norodul ce goneaşte pre frate-său".

28. Şi au răsunat Ioav cu bucinul şi au stat toată oastea, nici au gonit mai mult pre Israil, nici s-au mai bătut.

29. Iară Avner şi oamenii lui s-au dus prin câmpuri toată noaptea aceea; şi au trecut Iordanul şi, cercetând tot Vethhoronul, au venit la tabără.

30. Iară Ioav întorcându-să, lăsind pre Avner, au adunat tot norodul. Şi au lipsit din slugile lui David noaosprăzeace bărbaţi, afară de Asail. ||

65r 31. Iară slugile lui David au lovit din Veniamin şi din bărbaţii carii era cu Avner trei sute şasezeaci, carii au şi murit.

32. Şi au luat pre Asail şi l-au îngropat în mormântul tătâni-său în Vithleiam. Şi au umblat toată noaptea Ioav şi oamenii care era cu el, şi în zori de zioo au agiuns în Hevron.

Cap 3

Avner certat fiind pentru ţiitoarea, mâniindu-se asupra împăratului Isvoseth, legătură face cu David şi, după ce au dus îndărăpt pre Mihol, aducând israililteani la David, să ucide de la Ioav, căruia, mâniindu-să David, cu amar plânge spre Avner.

1. Şi s-au făcut lungă certare între casa lui Saul şi între casa lui David, David crescând şi pururea mai vârtos fiind, iară casa lui Saul scăzând în toate zilele.

2. *Şi s-au născut fii lui David în Hevron: şi au fost întâiu născutul lui, Amnon, *1 Par. 3, 1.
din Ahinoam Iesrailteanca;

3. Şi după el, Heliav, din Avigail, muierea lui Naval Carmeliteanului; iară al treile, Avesalom, fiiul Maheii, featei Tholmai, împăratului Ghesur;

65v 4. Iară al patrulea, Adonie, fiiul Haghith; şi al | cincilea, Safathiia, fiiul Avital;

5. Şi al şeaselea, Iethraam, din Egla, muierea lui David. Aceştia s-au născut lui David în Hevron.

6. Deci fiind războiu între casa lui Saul şi între casa lui David, Avner, fiiul lui Ner, îndrepta casa lui Saul.

7. Şi fusease lui Saul ţiitoare Resfa, fata lui Aia. Şi au zis Isvoseth cătră Avner:

8. „Pentru ce ai întrat la ţiitoarea tătâni-mieu?" Carele mâniindu-se foarte pentru cuvintele lui Isvoseth, au zis: „Au doară cap de câne sânt eu împrotiva Iiudei astăzi, care

am făcut milă cu casa lui Saul, tătâni-tău, şi cu fraţii şi cu cei de aproape ai lui, şi nu te-am dat în mânile lui David, şi tu ai cercat în mine vină pentru o muiare astăzi?

9. Aceastea facă Dumnezeu lui Avner şi acestea îi adaogă, de nu voiu face cu David precum i s-au jurat Domnul.

10. Să să treacă împărăţia de la casa lui Saul şi să se înalţă tronul lui David preste Israil şi preste Iiuda, de la Dan până la Versavia".

11. Şi nu i-au putut răspunde ceva, că să temea de el.

12. Şi au trimis Avner sol la David pentru sine, zicând: „A cui pământul?" Şi să-i grăiască: „Fă prietenii cu mine şi va fi mâna mea || cu tine; şi voiu întoarce la tine tot Israilul". 66r

13. Care au zis: „Bine e; eu voiu face cu tine prietenie, ci un lucru ceiu de la tine, zicând: «Nu vei vedea faţa mea până nu-m vei aduce Mihol, fata lui Saul». Şi aşa vei veni şi mă vei vedea".

*1 Impăr.18, 27. 14. Şi au trimis David soli la Isvoseth, fiiul lui Saul, zicând: *„Dă-m îndărăpt muierea mea, Mihol, carea mi-o am logodit cu o sută de mădulări netăiate împregiur din filistei".

15. Şi au trimis Isvoseth şi o au luat de la bărbatul său Faltiil, fiiul lui Lais.

16. Şi mergea după ea bărbatul său plângând, până la Vahurim. Şi au zis către el Avner: „Meargi şi te întoarce!" Care s-au întors.

17. Şi cuvânt au băgat Avner către bătrânii lui Israil, zicând: „Şi ieri, şi alaltăieri cercaţi pre David să împărăţească preste voi.

18. Deci acum faceţi; că Domnul au grăit către David, zicând: «În mâna slugii Meale, David, voiu mântui pre norodul Mieu Israil din mâna filisteilor şi a tuturor nepriiatinilor lui»".

19. Şi au grăit Avner şi către Veniamin şi s-au dus să grăiască către David, | în Hevron, 66v toate care plăcuse lui Israil şi a tot Veniaminul.

20. Şi au venit la David în Hevron cu doaozeaci de bărbaţi; şi au făcut David lui Avner şi bărbaţilor lui, carii venise cu el, ospăţu.

21. Şi au zis Avner către David: „Scula-mă-voiu să adun la tine, domnul mieu, împăratul pre tot Israilul, şi să fac cu tine legătură de pace şi să poruncesti tuturor, precum doreaşte sufletul tău". Deci petrecând David pre Avner şi, el ducându-să în pace,

22. Îndată slujile lui David şi Ioav au venit, după ce au tăiat tâlhari, cu pradă mare foarte. Iară Avner nu era cu David în Hevron, că atunci îl slobozise şi să dusease în pace.

23. Şi Ioav şi toată oastea care era cu el, după aceea, au venit. Şi s-au vestit lui Ioav de la cei ce povestea: „Venit-au Avner, fiiul lui Ner, la împăratul; şi l-au slobozit şi s-au dus în pace".

24. Şi au întrat Ioav la împăratul şi au zis: „Ce ai făcut? Iată, au venit Avner la tine. Pentru ce l-ai slobozit şi s-au dus şi s-au depărtat?

25. Nu ştii pre Avner, fiiul lui Ner, că la aceasta au venit la tine, să te înşeale şi să || ştie ieşirea ta şi întrarea ta şi să cunoască toate ce faci?" 67r

26. Şi, ieşind Ioav de la David, au trimis soli după Avner şi l-au întors de la jgheabul Sira, neştiind David.

*3 Impăr. 2, 5. 27. Şi, întorcându-să *Avner în Hevron, deosebi l-au dus Ioav la mijlocul porţii, să-i grăiască în vicleşug. Şi l-au lovit acolo în ceale ascunse; şi au murit în izbânda sângelui Asail, fratelui său.

28. Carea auzid David, lucrul adecă făcut, au zis: „Curat sânt eu şi împărăţia mea la Domnul, până în veaci, de sângele lui Avner, fiiul lui Ner.

29. Şi vie spre capul lui Ioav şi spre toată casa tătâni-său! Nici să înceate din casa lui Ioav curgerea săminţii suferind, şi leprosul, şi cel ce ţine fusul, şi căzând de sabie, şi lipsitul de pâne!"

30. Deci Ioav şi Avisai, fratele lui, au ucis pre Avner, pentru că ucisease pre Asail, fratele lor, în Gavaon, în războiu.

31. Şi au zis David către Ioav şi către tot norodul care era cu el: „Rumpeţi-vă vejmintele şi vă încingeţ cu saci şi plângeţi la îngroparea lui Avner!" Iară împăratul David urma după cosciug. |

32. Şi, îngropând pre Avner în Hevron, ş-au înălţat David glasul şi au plâns preste 67v mormântul lui Avner; şi au plâns şi tot norodul.

33. Şi, plângând împăratul şi jelind pre Avner, au zis: „Nicidecum ca precum mor fricoşii au murit Avner.

34. Mânile tale nu s-au legat şi picioarele tale cu peante nu s-au îngreoiat, ci precum cad dinnaintea fiilor nedreptăţii, aşa ai căzut". Şi, suspinând împreună tot norodul, au plâns preste el.

35. Şi, venind toată mulţimea să iaie bucată cu David, încă luminând zioa, s-au giurat David, zicând: „Aceastea îm facă Dumnezeu şi aceastea îm adaogă, de voiu gusta pâne sau altăceva înaintea apusului soarelui!”

36. Şi tot norodul au auzit şi le-au plăcut toate care făcuse împăratul înaintea a tot norodul.

37. Şi au cunoscut toată obştea şi tot Israilul în zioa aceea că n-au fost făcut de la împăratul ca să să ucigă Avner, fiiul lui Ner.

38. Şi au zis împăratul cătră slugile sale: „Au nu ştiţ cum că o căpetenie, şi cel mare, au căzut astăzi în Israil, ||

68r 39. Iară eu, încă jingaşu, şi-s uns împărat? Şi bărbaţii aceştia, fiii lui Sarvis, vârtoş îm sânt mie. Răsplătească Domnul celui ce face rău, după răotatea sa!”

Cap 4

Vaana şi Rehav, mai-marii ostaşilor, capul lui Isvoseth, pre carele, dormind, îl ucisease, la David l-au adus, pre carii, în loc de plată, au poruncit a-i ucide.

1. Şi au auzit Izvoseth, fiiul lui Saul, că căzuse Avner în Hevron. Şi s-au slăbănogit mânile lui, şi tot Israilul s-au turburat.

2. Iară doi bărbaţi, căpeteniile tălharilor, era <la> fiiu lui Saul; numele unuia, Vaana, şi numele altuia, Rehav, fiii lui Remmon Verothineanului, din fiii lui Veniamin; că şi Veroth să numără între Veniamin.

3. Şi au fugit verothineanii în Ghethaim şi au fost acolo nimearnici până la vremea aceaea.

4. Şi era lui Ionathan, fiiul lui Saul, un fiiu slăbănog de picioare; că de cinci ani au fost când au venit solul de la Saul şi Ionathan din Israil. Şi, luând doica sa au fugit şi, grăbind a fugi, au căzut şi s-au făcut ştop. Şi au avut nume Mifivoseth.

68v 5. Şi, venind fiii lui Remmon Verothineanului, | Rehav şi Vaana, au întrat în zi fierbinte în casa lui Isvoseth, carele dormea pre aşternutul său la amiiazăzi. Şi portăriţa casii cernând grâu, au adormit.

6. Şi au întrat în casă în tainä, luând spice de grâu, şi l-au lovit în ceale ascunse Rehav şi Vaana, fratele lui, şi au fugit.

7. Şi, când întrase ei în casă, el dormea pre patul său în cămară şi, lovindu-l, l-au ucis. Şi, luându-i capul, s-au dus pre calea pustiii toată noaptea;

8. Şi au adus capul lui Isvoseth la David, în Hevron şi au zis cătră împăratul: „Iată capul lui Isvoseth, fiului lui Saul, nepriiatinului tău, carele cerca sufletul tău. Şi au dat Domnul domnului mieu, împăratului, izbândă astăzi de Saul şi de sămânţa lui”.

9. Şi, răspunzând David lui Rehav şi Vaana, fratelui său, fiilor lui Remmon Verothteanului, au zis cătră dânşii: „Viu e Domnul, Carele mi-au scos sufletul din toată strâmtoarea,

10. *Că pre cel ce-mi vestise şi-mi zisease: «Au murit Saul», care gândea că-m vesteaşte norocite, l-am prins şi l-am ucis în Sichelig, căruie să cuvinea a-i da platä pentru vestirea. *Sus 1, 14.

11. Cu cât mai vărtos acum, când oameni necuraţ au ucis om nevinovat în casa sa, ||

69r pre patul său, nu voiu cerca sângele lui din mâna voastră şi vă voiu lua de pre pământ!”

12. Şi au poruncit David copiilor săi şi i-au ucis, şi, tăindu-le mânile şi picioarele, i-au spânzurat preste pescuitoare, în Hevron. Iară capul lui Isvoseth l-au luat şi l-au îngropat în mormântul lui Avner, în Hevron.

Cap 5

David uns preste tot Israilul, izgonind ievuseii, au luat cetatea Sionului, unde, zidindu-şi casă, au lăcuit, altele mai luând muieri, şi fii născând; şi pre filistei de doao ori aşternându-i.

1. Şi au venit toate neamurile lui Israil la David, în Hevron, zicând: *„Iată, noi gura ta şi trupul tău sântem. *1 Par. 11, 1.

2. Ci şi ieri şi alaltăieri, fiind Saul împărat preste noi, tu erai scoţind şi înlontru ducând pre Israil. Şi au zis Domnul cătră tine: «Tu vei paşte norodul mieu, Israil, şi tu vei fi povăţuitoriu preste Israil»”.

3. Şi au venit şi bătrânii lui Israil la împăratul, în Hevron, şi au lovit cu ei împăratul David legătură de pace înaintea Domnului, în Hevron. Şi au uns pre David împărat preste Israil. |

*3 Impăr. 2, 11. 4. Fiiu de treizeaci de ani era David când au început a împărăţi,*şi patruzeaci de ani au 69v
împărăţit.
5. În Hevron au împărăţit preste Iiuda şeapte ani şi şase luni, iară în Ierusalim au împărăţit trezeci şi trei de ani preste tot Israilul şi Iiuda.
6. Şi s-au dus împăratul şi toţ bărbaţii carii era cu el în Ierusalim, la ievuseul, lăcuitoriul pământului. Şi s-au zis lui David de la ei: „Nu vei întra aici până nu vei lua orbii şi ştopii, ce zic: «Nu va întra David aici!»"
7. Şi au prins David cetatea Sionului; aceasta-i cetatea lui David.
8. Că făgăduise David, în zioa aceea, dar celui ce ar fi bătut ievuseul şi ar fi atins ţevile podirilor de case şi ar fi luat orbi şi ştopi, carii urea sufletul lui David. Pentru aceea să zice în pilde: „Orbul şi ştopul nu vor întra în bisearică".
9. Şi au lăcuit David în cetate şi o au chemat cetatea lui David. Şi o au zidit împrejur, de la Mello şi dinlontru.
10. Şi întra sporind şi crescând, şi Domnul, Dumnezeul oastelor, era cu el.
*1 Par. 14, 1. 11. *Şi au trimis Hira, împăratul Tirului, || la David, şi leamne de chedru şi meşteri de 70r
leamne şi meaşteri de pietri la păreţi; şi au zidit casa lui David.
12. Şi au cunoscut David că-l întărise Domnul împărat preste Israil şi cum că înălţase împărăţia lui preste norodul său Israil.
*1 Par. 3, 1,2. 13. *Şi au mai luat David ţiitoare şi muieri din Ierusalim, după ce venise din Hevron. Şi s-au născut lui David şi alţi fii şi feate.
14. Şi acestea sânt numele celor ce i s-au născut în Ierusalim: Samua şi Sovav şi Nathai şi Salomon;
15. Şi Levahar şi Elisua şi Nefeg;
16. Şi Iafia şi Elisama şi Elioda şi Elifaleth.
17. Şi au auzit filisteii că au uns pre David împărat preste Israil şi s-au suit toţ să cerce pre David. Carea auzind David, s-au pogorât în cetate.
*1 Par. 14, 9. 18. *Iară filisteii venind, s-au vărsat în valea Rafaim.
19. Şi au întrebat David pre Domnul, zicând: „De mă voiu sui la filistei şi de-i vei da în mâna mea?" Şi au zis Domnul către David: „Suie-te, că dând ţ-oi da filisteii în mâna ta".
*Isaia 28, 21. 20. *Şi au venit David în Vaal Farasin şi i-au bătut acolo şi au zis: „Despărţit-au Domnul neprietinii miei înaintea mea, precum să despart apele. Pentru aceea | s-au chemat 70v
numele locului aceluia Vaal Farasim.
21. Şi ş-au lăsat acolo ceale cioplite, care le-au luat David şi oamenii lui.
[22.] Şi au mai adaos filisteii a să sui şi s-au vărsat în valea Rafaim.
23. Şi au întrebat David pre Domnul: „De mă voiu sui împrotiva filisteilor, şi-i vei da în mânile meale?" Care au răspuns: „Nu te sui împrotiva lor, ci încunjură după dosul lor şi vei veni la ei din preajma perilor.
24. Şi, când vei auzi sunetul celui ce merge în vărful perilor, atunci vei începe războiu, că atunci va ieşi Domnul înaintea feţii tale, să lovească tabăra filisteilor.
25. Şi au făcut David precum îi poruncise Domnul şi au lovit pre filisteii din Gavan până ce vii la Ghezer.

Cap 6

Aducând David sicriiul de la casa lui Avinadav, Oza de la Domnul s-au ucis, pentru că să atinsease de el; pentru aceea l-au lăsat în casa lui Ovededom, iară după aceea în Ierusalim ducându-l şi săltând înaintea lui. De la Mihol, muierea sa, să râde, pentru carea pricină ea n-au mai născut fii.

1. Şi au adunat iarăşi David toţi aleşii din Israil, treizăci de mii. ||
*1 Par. 13, 5. 2. *Şi s-au sculat David şi s-au dus, şi tot norodul care era cu el din bărbaţii 71r
Iiuda, să aducă sicriiul lui Dumnezeu, preste carele s-au chemat numele Domnului oastelor, Celui ce şeade în heruvimi preste el.
3. Şi au pus sicriiul lui Dumnezeu pre un car nou şi l-au adus din casa lui Avinadav, care era în Gavaa. Iară Oza şi Ahion, fiii lui Avinadav, mâna carul acel nou.
*1 Impăr. 7, 1. 4. *Şi, luându-l din casa lui Avinadav, care era în Gavaa, păzind sicriiul lui Dumnezeu, Ahion mergea înaintea sicriiului.
5. Iară David şi tot Israilul sălta înnaintea Domnului, în toate leamnele cu meşteşug cioplite şi în lăute şi în cobze şi în dobe şi în clopoţei şi în chimvale.

6. Şi după ce au venit la curtea lui Nahon şi au întins Oza mâna la sicriiul lui Dumnezeu şi l-au ţinut, că zvârlea boii şi-l plecase,

7. Şi s-au mâniiat cu urgie Domnul împrotiva Ozei şi l-au lovit pentru îndrăznirea, care au murit acolea, lângă sicriiul lui Dumnezeu.

8. *Şi s-au întristat David pentru că lovise Domnul pre Oza; şi s-au chemat numele locului aceluia Lovirea Ozei, până în zioa aceasta. *1 Par. 13, 11.

71v 9. Şi s-au temut David de Domnul în zioa aceea, zicând: „Cum va întra la mine sicri|iul Domnului?”

10. Şi n-au vrut a-l aduce la sine sicriiul Domnului, în cetatea lui David, ci l-au dus în casa lui Ovededom Ghetheului.

11. Şi au lăcuit sicriiul Domnului în casa lui Ovededom Ghetheului trei luni; şi au blagoslovit Domnul pre Ovededom şi toată casa lui.

12. Şi s-au vestit împăratului David că blagoslovise Domnul Ovededom şi toate ale lui, pentru sicriiul lui Dumnezeu. *Şi s-au dus David şi au dus sicriiul lui Dumnezeu din casa lui Ovededom în cetatea lui David cu bucurie. Şi era cu David şeapte hori şi jârtvă de viţel. *1 Par. 15, 25.

13. *Şi, deacă treacuse cei ce purta sicriiul Domnului şase paşi, jârtvea un bou şi un berbeace. *1 Par. 15, 26.

14. Şi David sălta cu toată puterea înnaintea Domnului. Iară David era încins cu efod de in.

15. Şi David şi toată casa lui Israil ducea sicriiul aşezământului Domnului în veselie şi în răsunare de trâmpiţă.

16. Şi, întrând sicriiul Domnului în cetatea lui David, Mihol, fata lui Saul, uitându-se pe fereastră, au văzut pre împăratul David sărind şi săltând înaintea Domnului şi l-au urât în inima sa. ||

72r 17. Şi au dus înlăuntru sicriiul Domnului şi l-au pus în locul său, în mijlocul cortului care-i întinsease David. Şi au adus David arderi şi ceale de pace înnaintea Domnului.

18. Şi, plinind a aduce arderile şi păciuitoarele, au blagoslovit norodul în numele Domnului oastelor. Şi au împărţit a toată mulţimea lui Israil,

19. Şi bărbaţilor şi muierilor, fieştecăruia câte o pânişoară şi câte o friptură de carne şi făină prăjită cu untdelemn. Şi s-au dus tot norodul, fieştecarele în casa sa.

20. Şi s-au întors David să blagoslovească casa sa. Şi, ieşind Mihol, fata lui Saul, întru-ntâmpinarea lui David, au zis: „Cât au fost de slăvit astăzi împăratul lui Israil, deascoperindu-se înaintea slujnicelor slujitorilor săi şi s-au golit ca când s-ar goli unul din cei obraznici!”

21. Şi au zis David către Mihol: „Înnaintea Domnului, care m-au ales pre mine mai vărtos decât pre tată-tău şi decât toată casa lui şi mi-au poruncit să fiu povăţuitoriu preste norodul Domnului Israil,

72v 22. Voiu şi juca, şi mai smerit voiu fi mai mu|lt decât am fost şi mă voiu micşora în ochii miei şi cu slujnicele de care ai grăit mai slăvit mă voiu arăta”.

23. Deci lui Mihol, featei lui Saul, nu i s-au născut fii până la zioa morţii sale.

Cap 7

David făgăduind a zidi casă Domnului, de la Nathan prorocul întâiu să laudă, după aceea, poruncind Domnul, să opreaşte, ci i să făgăduiaşte fiiu care o va zidi, pentru carea Domnului dă mulţămită.

1 Şi au fost şezând împăratul în casa sa şi dându-i Domnul odihnă din toate părţile, de la toţi nepriiatinii săi.

*1 Par. 17, 1. 2 Au zis cătră Nathan prorocul: *„Vezi că eu lăcuiesc în casă de chedru, şi sicriiul lui Dumnezeu e pus în mijloc de piei”.

3. Şi au zis Nathan cătră împăratul: „Ce iaste în inima ta, meargi, fă, că Domnul cu tine iaste”.

4. Şi au fost în noaptea aceaea; şi iată cuvântul Domnului cătră Nathan, zicând:

5. „Meargi şi grăiaşte cătră sluga Mea, David: «Aceastea zice Domnul: ‘Au doară tu-M vei zidi Mie casă spre lăcuinţă?

6. Că nici am lăcuit în case din zioa aceea în carea am scos fiii lui Israil din pământ||tul Eghiptului, până în zioa aceasta, ci umblam în cort şi în şatră. 73r

7. Prin toate locurile prin carele am trecut cu toţ fiii lui Israil, au nu grăind am grăit cătră unul din neamurile lui Israil, căruia i-am poruncit să pască norodul Mieu Israil, zicând: Pentru ce nu Mi-ai zidit casă de chedru?

*1 Impăr. 16, 11. Psalm 77, 70. 8. Şi acum, aceastea vei zice slugii Meale, David: Aceastea zice Domnul oastelor: *Eu te-am luat de la păşuni urmând turmele, să fii povătuitoriu preste norodul Mieu Israil.

9. Şi am fost cu tine în toate, oriunde ai umblat, şi am ucis pre toţ neprietinii tăi de la faţa ta şi ţ-am făcut nume mare, după numele celor mari, carii sânt pre pământ.

10. Şi voiu pune loc norodului Mieu Israil şi-l voiu sădi şi va lăcui supt el şi nu să va turbura mai mult; nici vor adaoge fiii nedreptăţi, să-l năcăjască ca şi mai nainte,

11. Din zioa în carea am rânduit judecători preste norodul Mieu Israil. Şi odihnă voiu da ţie despre toţi nepriiatinii tăi. Şi mai înainte zice ţie Domnul că casă îţi face Domnul. |

*3 Impăr. 8, 19. 12. *Şi, când să vor plini zilele tale şi vei adormi cu părinţii tăi, deştepta-voiu sămânţa ta după tine, carea va ieşi din pântecele tău, şi voiu întări împărăţia lui. 73v

*3 Impăr. 5, 5. 13. *Acela va zidi casă numelui Mieu şi voiu întemeia tronul împărăţiii lui până în veaci.

*1 Par. 22, 10. Ovreai 1, 5. 14. *Eu îi voiu fi lui spre tată, şi el îm va fi spre fiiu; carele, de va face ceva nedirept, îl voiu certa în varga bărbaţilor şi în ranele fiilor oamenilor.

*Psalm 88, 4, 37. 15. *Iară mila Mea nu o voiu lua de la el precum o am luat de la Saul, pre carele l-am depărtat de la faţa Mea.

*Ovreai 1, 8. 16. Şi credincioasă va fi casa ta şi împărăţia ta până în veac înaintea feţii tale, *şi tronul tău va fi nemişcat pururea’»”.

17. După toate cuvintele aceastea şi după toată vederea aceasta, aşa au grăit Nathan cătră David.

18. Şi au întrat împăratul David şi au şezut înaintea Domnului şi au zis: „Cine sânt eu, Doamne Dumnezeule, şi ce-i casa mea, că m-ai adus până aicea?

19. Ci şi aceasta puţin s-au văzut înnaintea Ta, Doamne Dumnezeule, de n-ai grăi şi || despre casa slugii Tale spre îndelungat. Că aceasta-i leagea lui Adam, Doamne Dumnezeule? 74r

20. Şi ce va putea mai adaoge David să grăiască către Tine? Că Tu ştii pre sluga Ta, Doamne Dumnezeule!

21. Pentru cuvântul Tău şi după inima Ta ai făcut toate mărimile acestea, aşa ca să faci cunoscut slugii Tale.

22. Pentru aceea Te-ai mărit, Doamne Dumnezeule, că nu iaste aseaminea Ţie, nici iaste Dumnezeu afară de Tine, în toate care am auzit cu urechile noastre.

23. Şi care iaste ca norodul Tău Israil neam pre pământ, pentru carele s-au dus Dumnezeu să-l răscumpere Şieş spre norod şi să-Şi puie nume şi să le facă lor mărimi şi înfricoşate pre pământ de la faţa norodului Tău, care l-ai răscumpărat ţie din Eghipt, neamul şi dumnezeul lui?

24. Că ţ-ai întărit norodul lui Israil spre norod vecinic. Şi Tu, Doamne Dumnezeule, Te-ai făcut lor spre Dumnezeu.

25. Acum, dară, Doamne Dumnezeule, cuvântul carele ai grăit preste sluga Ta şi preste casa lui deşteaptă-l în veac şi fă precum ai grăit! |

26. Să să mărească numele Tău până în veac şi să se zică: «Domnul oastelor, Dumnezeu preste Israil!» Şi casa slugii Tale, David, va fi întemeiată înnaintea Domnului, 74v

27. Că Tu, Domnul oastelor, Dumnezeul lui Israil, ai deascoperit ureachiia slugii Tale, zicând: «Casă ţ-oiu zidi!» Pentru aceea au aflat sluga Ta inima sa, ca să să roage ţie cu această rugăciune.
28. Şi acum, Doamne, Dumnezeule, Tu eşti Dumnezeu şi cuvintele Tale vor fi adevărate; că ai grăit cătră sluga Ta bunătăţile acestea.
29. Începe, dară, şi blagosloveaşte casa slugii Tale, să fie în veac înnaintea Ta, că Tu, Doamne Dumnezeule, ai grăit şi cu blagoslovenia Ta să va blagoslovi casa slugii Tale în veac".

Cap 8

Multe a lui David biruinţe, care pre mulţi i-au făcut dăjduitori, cărora israilteanii mai întâi dăjduie. Bucuria lui Thoul, împăratul Amath, pentru că au biruit pre împăratul Adarezer, de la carele multe prăzi au dus David. Să numără purtătorii de griji cari-i avea David.

75r 1. Şi au fost după acestea, au bătut Da||vid pre filistei şi i-au smerit. *Şi au luat David frâul dăjduirii din mânile filisteilor. *1 Par. 18, 1.
2. Şi au bătut pre Moav şi i-au măsurat cu fune, asămânându-i pământului; Şi au măsurat doao funi, una spre ucidere şi una spre înviere. Şi s-au făcut Moav slujitoriu lui David supt dajde.
3. Şi au bătut David pre Adarezer, fiiul lui Rohob, împăratul Sovii, când s-au dus să stăpânească preste râul Eufratului.
4. Şi, prinzind David despre partea lui o mie şapte sute de călăreţi şi doaozăci de mii de pedestraşi, au tăiat vinele boilor de la care şi au lăsat din eale o sută de care.
5. Şi au venit Siria Damascului să aducă agiutoriu lui Adarezer, împăratului Sovei; şi au bătut David din Siria bărbaţi doaozăci şi doao de mii.
6. Şi au pus David tărie în Siria Damascului; şi s-au făcut Siria lui David slujind supt dajdă. Şi au ţinut Domnul pre David întru toate, ori la care mergea.
75v 7. Şi au luat David armele ceale de aur | ce avea slujile lui Adarezer şi le-au dus în Ierusalim.
8. Şi din Vete şi din Veroth, cetăţile lui Adarezer, au luat împăratul David bani mulţi foarte.
9. Şi au auzit Thou, împăratul Emath, că bătuse David toată puterea lui Adarezer.
10. Şi au trimis Thou pre Ioram, fiiul său, la împăratul David, să i să închine, bucurându-să înpreună, şi să-i mulţămască pentru că bătuse pre Adarezer şi-l învinsease, că vrăjmaş era Thou lui Adarezer şi în mânile lui era vase de aur, vase de argint şi vase de aramă,
11. Care şi acealea le-au sfinţit împăratul David Domnului, cu argintul şi aurul care sfinţise dintru toate neamurile care le supusease,
12. Din Siria şi Moav şi din fiii Ammon şi din filistei şi Amalic şi din prăzile lui Adarezer, fiiul lui Rohob, împăratului Sovei.
13. Şi ş-au făcut David nume, întorcându-se după ce au prins Siria în Valea Sărăturii, tăind optsprăzeace mii.
76r 14. Şi au pus în Idumea păzitori şi au aşezat tărie; şi s-au făcut toată Idumea || slujitoarea lui David. Şi au ţinut Domnul întru toate pre David, ori la care au pornit.
15. Şi au împărăţit David preste tot Israilul. Şi făcea David judecată şi dreptate a tot norodului său.
16. Şi Ioav, fiiul Serviii, era preste oaste, iară Iosafat, fiiul lui Ahilud, era tâlcuitoriu de scripturi.
17. Şi Sadoc, fiiul lui Ahitov, şi Ahimeleh, fiiul lui Aviathar, era preoţi, şi Sarai, scriitoriu.
18. Iară Vanaia, fiiul lui Ioiada, preste Chereth şi Feleth. Iară fiii lui David era preoţi.

Cap 9

Cât bine au arătat David cătră Mifivoseth, fiiul lui Ionathan cel şţop, dându-i toate ţarinile lui Saul, care le chivernisea Siba, cu fiii şi cu slujile sale, priimind pre Mifivoseth la masa lui David.

1. Şi au zis David: „Ce socoteşti, mai iaste cineva care să fie rămas din casa lui Saul, ca să fac cu el milă pentru Ionathan?"
2. Şi era din casa lui Saul o slugă pe nume Siva, carele chemându-l împăratul
76v la sine, i-au zis: | „Tu eşti Siva?" Şi el au răspuns: „Eu sânt, sluga ta".

3. Şi au zis împăratul: „Au mai iaste cineva din casa lui Saul rămas, să fac cu el dumnezeiască milă?" Şi au zis Siva împăratului: „Mai iaste fiiul lui Ionathan, slăbănog de picioare".

4. „Unde – zice – iaste?" Şi Siva cătră împăratul: „Iată – zice – în casa lui Mahir, fiului Ammiil, iaste, în Lodavar".

5. Şi au trimis împăratul David şi l-au adus din casa lui Mahir, fiului Ammiil, din Lodavar.

6. Şi, viind Mifivoseth, fiiul lui Ionathan, fiiului Saul, la David, au căzut pre faţa sa şi i s-au închinat. Şi au zis David: „Mifivoseth?" Care au răspuns: „Iată eu, sluga ta".

7. Şi i-au zis David: „Nu te teame, că făcând voiu face milă spre tine, pentru Ionathan, tatăl tău, şi-ţ voiu întoarce toate ţarinele tătâni-tău, Saul, şi tu vei mânca pâne în masa mea pururea".

8. Carele, închinându-să, au zis: „Cine sânt eu, sluga ta, că te-ai uitat preste un câne mort, aseaminea mie?"

9. Şi au chemat împăratul pre Siva, sluga lui Saul, şi i-au zis: „Toate, oricare au fost || a lui Saul şi toată casa lui, le-am dat fiiului stăpânului tău; 77r

10. Deci lucră-i pământul tu şi fiii tăi şi slugile tale. Şi vei aduce fiului stăpânului tău bucate, să să hrănească. Iară Mifivoseth, fiiul stăpânului tău, va mânca pururea pâne la masa mea". Şi avea Siva cinsprăzeace fii şi doaozăci de sluji.

11. Şi au zis Siva cătră împăratul: „Precum ai poruncit, domnul mieu, împărate, slugii tale, aşa va face sluga ta. Şi Mifivoseth va mânca la masa mea, ca unul din fiii împăratului".

12. Şi avea Mifivoseth un fiiu mic, pe nume Miha. Iară toată ruda casii Sivei slujea lui Mifivoseth.

13. Iară Mifivoseth lăcuiia în Ierusalim, că din masa împăratului să hrănea. Şi era ştop de amândoao picioarele.

Cap 10

Hanon, împăratul amonniteanilor, după ce au făcut nelegiuire solilor lui David, pre carii trimisease a-l mângăia pentru moartea tătâni-său, aducând de la cinci împăraţi Asiriii gloate asupra lui David, de la el să izgoneaşte o dată şi a doao oară. |

1 Şi au fost după aceste de au murit împăratul fiilor Ammon şi au împărăţit 77v
Hanon, fiiul lui, pentru el.

*[1 Par. 19, 2] 2 *Şi au zis David: „Face-voiu milă cu Hanon, fiiul lui Naas, precum au făcut tatâl lui cu mine milă". Şi au trimis David, mângâindu-l prin slugile sale, pentru moartea tătâni-său. Şi, venind slugile lui David la pământul fiilor Ammon,

3. Au zis căpeteniile fiilor lui Ammon cătră Hanon, stăpânul său: „Gândeşti că pentru cinstea tătâni-tău au trimis David la tine mângâitori, şi nu pentru aceea, să ia sama şi să iscodească cetatea şi să o răsipească, au tremis David slugile sale la tine?"

4. Şi au luat Hanon slujile lui David şi le-au ras jumătate parte de barbă şi le-au tăiat vejmintele jumătate până la naşteri şi i-au slobozit.

5. Care vestindu-se lui David, au tremis spre întâmpinarea lor, că era bărbaţi ruşinaţi urât foarte, şi le-au poruncit David: „Rămâneţ în Ierihon, până când vă va creaşte barba, şi atunci vă întoarceţi".

6. Şi văzând fiii lui Ammon că făcuse nelegiuire lui David, au trimis şi au năimit || cu 78r
plată pre sirul Rohov şi sirul Sova, doaozăci de mii de pedestraşi, şi de la împăratul Maaha o mie de bărbaţi, şi de la Istov bărbaţ doaozeaci de mii.

7. Carea auzind David, au trimis pre Ioav şi toată tabăra ostaşilor.

8. Şi au ieşit fiii lui Ammon şi au îndreptat şireagul înaintea lui, la întrarea porţii, iară sirul Sova şi Rohov şi Istov şi Maaha deosebi era în câmp.

9. Şi, văzând Ioav că-i gătit războiul înprotiva sa, şi dinnainte şi dindărăpt, au ales din toţ aleşii lui Israil şi au îndreptat şireagul împrotiva sirului.

10. Iară ceeaalaltă parte a norodului o au dat lui Avisai, fratelui său, carele au îndreptat oastea împrotiva fiilor Ammon.

11. Şi au zis Ioav: „De să vor împuternici asupra mea sirii, îm vei fi spre agiutoriu, iară de să vor împuternici fiii lui Ammon împrotiva ta, îţi voiu agiuta.

12. Fii bărbat tare şi să oştim pentru norodul nostru şi pentru cetatea Dumnezeului nostru. Iară Domnul va face cel ce-i bun înaintea Sa".

13. Şi au început Ioav şi norodul care era cu el | războiu asupra sirienilor, carii îndată 78v
au fugit de la faţa lui.

14. Iară fiii lui Ammon văzând că fugise sirienii, au fugit şi ei de la faţa lui Avisai şi au întrat în cetate. Şi s-au întors Ioav de la fiii lui Ammon şi au venit în Ierusalim.

15. Şi, văzind sirienii că au căzut înaintea lui Israil, s-au adunat aseaminea.

16. Şi au trimis Adarezer şi au scos pre sirienii carii era peste râu şi au dus oastea lor; iară Sovah, îndreptătoriul oastei lui Adarezer, era căpetenia lor.

17. Carea vestindu-se lui David, au adunat tot Israilul şi au trecut Iordanul şi au venit în Hela. Şi au scos oastea sirienii împrotiva lui David şi au oştit asupra lui.

18. Şi au fugit sirienii de la faţa lui Israil şi au ucis David din sirieni şepte sute de care şi patruzeci de mii de călăreţi. Şi pre Sovah, căpetenia oastei, l-au bătut; carele îndată au murit.

19. Şi, văzându-se toţi împăraţii carii era în cetatea lui Adarezer a fi învinşi de israililteni,
79r s-au spăimântat şi au fugit cinzăci şi opt de mii dinnaintea lui Israil || şi au făcut pace cu Israil şi le-au slujit şi s-au temut sirienii a mai da agiutoriu fiilor lui Ammon.

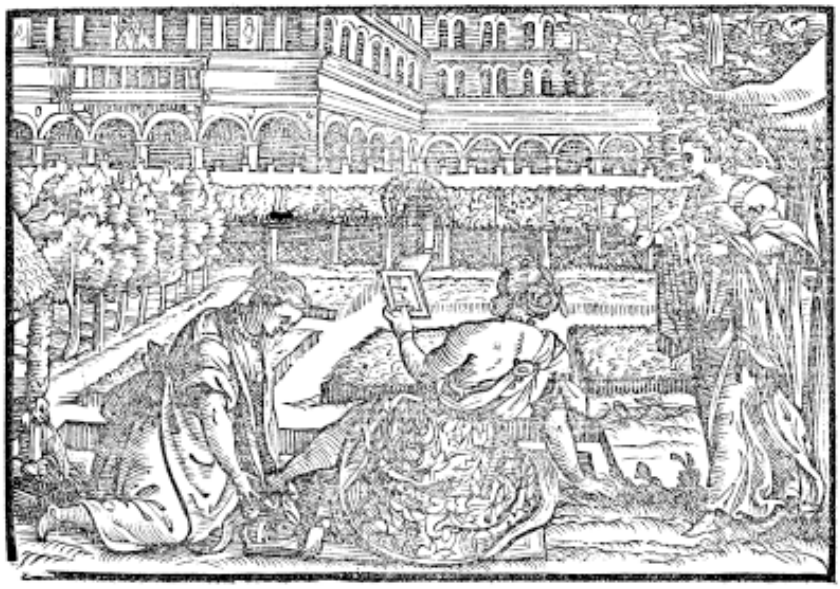

Cap 11

Când Ioav conoceaşte Ravi, cetatea ammonitenilor, David acasă şezind, au adaos preacurvie cu Vethsavia, carea vrând a o tăinui, ucide pre bârbatul ei, Urie; şi, luând-o muiare şi născându-să dintr-însa fiiu, întărătă pre Domnul spre mânie.

1.* Şi au fost după curgerea anului, într-aceea vreame când s-au obicinuit împăraţii a merge la oaste, au tremis David pre Ioav şi slugile sale cu el şi tot Israilul; şi au bătut pre fiii lui Ammon şi au conocit Ravva, iară David au rămas în Ierusalim. *1 Par. 20, 1.

2. Aceastea lucrându-se, s-au întâmplat de s-au sculat David din aşternutul său după amiiazăzi şi umbla în foişorul casii ceii împărăteşti şi au văzut o muiere spălându-se în preajma foişorului său; şi era muierea frumoasă foarte.

3. Şi au trimis împăratul şi au cercetat ce muiare ar fi. Şi i s-au vestit că iaste Vethsavia, fata lui Ilie, muierea lui Urie Hetheului.

4. Şi, trimiţind David soli, o au luat. Carea întrând la el, au dormit cu ea. *Şi îndată s-au sfinţit de necurăţia sa *Preoţ. 15, 18.

79v 5. Şi s-au întors în casa sa, zămizlind fiiu. Şi, | trimiţind au vestit lui David şi au zis: „Am zămislit”.

6. Şi au tremis David la Ioav, zicând: „Trimite la mine pre Urie Hetheul!” Şi au trimis Ioav pre Urie la David.

7. Şi au venit Urie la David. Şi au întrebat David cum de drept să poartă Ioav şi norodul şi cum să ocărmuiaşte oastea.

8. Şi au zis David către Urie: „Meargi în casa ta şi-ţ spală picioarele!” Şi au ieşit Urie din casa împăratului şi au urmat după el bucată împărătească.

9. Şi au dormit Urie dinnaintea porţii împărăteştii case, cu alţi slujitori ai domnului său şi nu s-au pogorât la casa sa.

10. Şi s-au vestit lui David de la cei ce zicea: „Nu s-au dus Urie în casa sa” Şi au zis David către Urie: „Au nu din drum ai venit, pentru ce nu te-ai pogorât la casa ta?”
11. Şi au zis Urie către David: „Sicriiul lui Dumnezeu şi Israil şi Iiuda lăcuiesc în şetri şi domnul mieu, Ioav, şi slugile domnului mieu pre faţa pământului rămân, şi eu voiu întra în casa mea să mânc şi să beu şi să dorm cu muierea mea? Pentru mântuirea ta şi pentru mântuirea sufletului tău, nu voiu face lucrul acesta”.
12. Şi au zis David către Urie: „Rămâi aici || şi astăzi, şi mâne te voiu slobozi”. Rămas-au 80r
Urie în Ierusalim în zioa aceea şi într-alta.
13. Şi l-au chemat David să mânce înaintea sa şi să bea şi l-au îmbătat. Carele ieşind sara, au dormit în aşternutul său cu slujile domnului său. Şi în casa sa nu s-au pogorât.
14. Şi au fost dimineaţă şi au scris David carte la Ioav şi o au trimis prin mâna lui Urie,
15. Scriind în carte: „Puneţi pre Urie în preajma războiului, unde-i mai tare bătaia şi-l părăsiţi, ca bătut să piară”.
16. Deci conocind Ioav cetatea, au pus pre Urie în locul unde ştiia a fi bărbaţi tari.
17. Şi, ieşind bărbaţii din cetate, oştea împrotiva lui Ioav; şi au căzut din norodul slujilor lui David şi au murit şi Urie Hetheul.
18. Şi au trimis Ioav şi au vestit lui David toate cuvintele războiului.
19. Şi au poruncit solului, zicând: „Când vei plini toate cuvintele războiului către împăratul,
20. De-l vei vedea că să mânie şi va zice: «Pentru ce v-aţi apropiat de zid să vă bateţi? Au nu ştieţi că multe deasupra să trimit săgeţi?
*Judec. 9, 53. 21. Cine au lovit pre Avimeleh, fiiul lui Ierovaal? *Au nu o muiare au slobozit pre el un dărab de piatră de moară din zid şi l-au ucis în Thavis? Căci lângă zid v-aţi apropiat?», vei zice: «Şi sluga ta, Urie Hetheul, au adormit»”.
22. Şi s-au dus solul şi au venit şi au spus lui | David toate care-i poruncise Ioav. 80v
23. Şi au zis solul către David: „S-au împuternicit asupra noastră bărbaţii şi au ieşit la noi în câmp. Iară noi înfrângându-i, i-am gonit până la poarta cetăţii.
24. Şi ş-au îndreptat arcele săgetătorii asupra slugilor tale, din zid, de sus, şi au murit din slugile împăratului, încă şi sluga ta, Urie Hetheul au murit”.
25. Şi au zis David către sol: „Acestea vei zice lui Ioav: «Să nu te înfrângă acest lucru, că de multe feliuri iaste întâmplarea războiului; acum pre acesta, şi acum pre cela mistuieşte sabia. Întăreaşte-ţi ostaşii asupra cetăţii, ca să o strâci, şi-i îndeamnă»”.
26. Şi au auzit muierea lui Urie că murise Urie, bărbatul ei, şi l-au plâns.
27. Şi, trecând jelea, au trimis David şi o au adus în casa sa şi i s-au făcut muiare şi i-au născut fiiu. Şi au fost urât cuvântul acesta, ce făcuse David, înnaintea Domnului.

Cap 12

David, cu pildă de la Nathan prorocul certat, pre sineş însuş s-au judecat; de unde Nathan multe primejdii viitoare îi vesteaşte, prin carele la inimă împungându-se, i să iartă greşala, rămâind datoriia canonului. Şi după ce moare prun||cul, să naşte Solomon. Şi cetatea Ravvath cu mare 81r
izbândă să răsipeaşte, luând preţuita mitra împăratului ei, pre ammoniteani greu îi poartă.

1. Şi au trimis Domnul pre Nathan la David; carele venind la el, i-au zis: „Doi oameni era într-o cetate, unul bogat şi altul sărac.
2. Cel bogat avea oi şi boi, mulţi foarte.
3. Iară cel sărac nu avea nimica, fără o oaie mică, carea o cumpărase şi o doicise şi o crescuse la sineş cu fiii săi împreună, din pânea lui mâncând şi din păharul lui bând şi în sinul lui dormind; şi-i era lui ca o fată.
4. Iară un nimernic oarecarele nimerind la cel bogat, cruţind el a lua din oile şi din boii săi, ca să facă ospăţu acelui nimernic care venise la sine, au luat oaia omului celui sărac şi au gătit bucate omului strein, ce nimerise la sine”.
5. Şi, mâniindu-se cu urgie David împrotiva omului aceluia, foarte, au zis către Nathan: „Viu e Domnul, că fiiul morţii iaste omul care au făcut aceasta.
*Ieşir. 22, 1. 6. *Oaia o va întoarce împătrată, pentru că au făcut aceasta şi n-au îngăduit”.
7. Şi au zis Nathan către David: „Tu eşti bărbatul acela. Acestea zice Domnul, Dumnezeul lui | Israil: «Eu te-am uns împărat preste Israil şi Eu te-am scos din mânile lui Saul. 81v
8. Şi ţ-am dat casa stăpânului tău şi muierile domnului tău în sânul tău şi ţ-am dat casa lui Israil şi a Iiudei. Şi de sânt mici acestea, ţ-oiu adaoge cu mult mai mari.

9. Pentru ce, dară, n-ai băgat în samă cuvântul Domnului, să faci răotate înaintea Mea? Pre Urie Hetheul l-ai lovit cu sabia şi muierea lui o ai luat ţie muiere şi l-ai ucis cu sabia fiilor lui Ammon.

10. Pentru aceea nu să va depărta sabia din casa ta până în veac, pentru că nu M-ai băgat în samă şi ai luat muierea lui Urie Hetheul, ca să-ţi fie muierea ta».

11. Pentru aceea, acestea zice Domnul: «Iată, Eu voiu deştepta asupra ta răotate din casa ta şi voiu lua muierile tale în ochii tăi şi le voiu da aproapelui tău; *şi va dormi cu muierile tale în ochii soarelui acestuia. *Jos 16, 22.

12. Că tu ai făcut într-ascuns, iară Eu voiu face cuvântul acela înnaintea a tot Israilul şi înnaintea soarelui»".

13. Şi au zis David către Nathan: „Păcătuit-am Domnului". Şi au zis Nathan către David: *„Şi Domnul încă au luat păcatul tău; nu vei muri. || *Ecli. 47, 13.

82r 14. Însă pentru că a blăstăma ai făcut pre nepriatinii Domnului, pentru cuvântul acesta, fiiul care s-au născut ţie cu moarte va muri". [Sir. 47, 11]

15. Şi s-au întors Nathan în casa sa. Şi au lovit Domnul pruncul care-l născuse lui David muierea lui Urie şi au dăjnădăjduit.

16. Şi s-au rugat David Domnului pentru prunc şi au postit David cu post şi întrând, deusebi au zăcut pre pământ.

17. Şi au venit cei mai bătrâni din casa lui, silindu-l să se scoale de pre pământ. Carele n-au vrut, nici au mâncat cu ei bucată.

18. Şi s-au întâmplat a şepte zi de au murit pruncul. Şi s-au temut slugile lui David a-i vesti că murise pruncul, că zicea: „Iată că, trăind încă pruncul, grăiam către el şi nu asculta graiul nostru. Cu cât mai vărtos, de vom zice: «Au murit pruncul», să va năcăji!"

19. Deci văzind David slugile sale şopotind, au înţăles că ar fi murit mititelul. Şi au zis către slugile sale: „Au doară au murit pruncul?" Carii i-au răspuns: „Au murit".

20. Şi s-au sculat David de pre pământ şi s-au spălat şi au venit în casa sa şi au cerut să-i puie pâne şi au mâncat.

21. Şi i-au zis slugile sale: „Ce iaste cuvântul ce ai făcut pentru prunc? Încă trăind, ai |
82v postit şi plângeai, iară deacă au murit pruncul, te-ai sculat şi ai mâncat pâne".

22. Carele au zis: „Pentru prunc încă trăind, am postit şi am plâns, că ziceam: «Cine şti, doară mi-l va dărui Domnul şi să trăiască pruncul».

23. Iară acum, deacă au murit, pentru ce voiu posti? Au putea-l-voiu mai chema îndărăpt? Eu voiu mearge la el, iară el nu să va întoarce la mine".

24. Şi au mângăiat David pre Vethsavia, muierea sa. Şi întrând la dânsa, au dormit cu ea, carea au născut fiiu şi i-au chemat numele Solomon şi Domnul l-au iubit.

25. Şi au trimis prin mâna lui Nathan prorocul şi au chemat numele lui „Iubitul Domnului", pentru că-l iubiia Domnul.

26. *Şi oştea Ioav împrotiva Ravvathului fiilor Ammon şi prindea împărătească cetate. *1 Par. 20, 1.

27. Şi au trimis Ioav soli la David, zicând: „Oştit-am împrotiva Ravvath, şi e de-a să prinde cetatea apelor.

28. Acum, dară, adună ceeaalaltă parte a norodului şi conoceaşte cetatea şi o prinde, ca nu de mine fiind bătută cetatea, numelui mieu să se scrie biruinţa".

29. Şi au adunat David tot norodul şi au purces asupra Ravvath şi, oştind, au prins. ||

83r 30. Şi au luat mitra împăratului din capul lui, trăgând un talant de aur, având pietri scumpe, şi s-au pus pre capul lui David. Ci şi pradă din cetate au dus multă foarte.

31. Şi au trecut preste ei căruţe ferecate şi i-au împărţit cu cuţitele şi i-au petrecut în forma cărămizilor. Aşa au făcut tuturor cetăţilor fiilor Ammon. Şi s-au întors David şi toată oastea în Ierusalim.

Cap 13

Avisalom, pentru amestecarea de sânge cu soru-sa Thamar, pre fratele său, Amnon, uspătându-se, îl ucide. Şi măniindu-să tată-său, pribeag la împăratul Ghesur în trei ani au rămas.

1. Şi au fost după acestea, de au iubit Amnon, fiiul lui David, pre Thamar, sora lui Avisalom, fiiu lui David.

2. Şi perea după ea atâta cât pentru dragostea ei s-au bolnăvit, că fiind vergură, i să vedea greu a face ceva necinste cu ea.

3. Şi era lui Amnon priiatin, pe nume Ionadav, fiiul lui Samaa, fratelui David, om înţelept foarte,

4. Carele i-au zis: „Pentru ce te uşti aşa în toate zilele, fiiul împăratului, căci nu-mi spui mie?" Şi i-au zis Amnon: „Pre Thamar, sora fratelui mieu Avisalom, iubesc". |

5. Căruia i-au zis Ionadav: „Culcă-te pre patul tău şi te fă beteag. Şi, venind tată-tău să 83v
te vază, zi-i lui: «Să vie, rogu-te, Thamar, soru-mea, să-m dea bucată şi să-m facă fiertură, să mânc din mâna ei»".

6. Şi s-au culcat Amnon şi ca cum s-ar bolnăvi au început. Şi, venind împăratul să-l vază, au zis Amnon către împăratul: „Vie, rogu-mă, soru-mea Thamar, să-m facă în ochii miei doao sorbitureale şi bucată să iau din mâna ei".

7. Şi au trimis David la Thamar acasă, zicând: „Vino în casa lui Amnon, frăţini-tău, şi-i fă fiertură!"

8. Şi au venit Thamar în casa lui Amnon, fratelui său. Iară el zăcea. Carea luând făină, au mestecat şi, topind, în ochii lui au fiert sorbiturelele.

9. Şi luund ce fiersease, au turnat şi au pus înnaintea lui, şi n-au vrut a mânca. Şi au zis Amnon: „Scoateţi pre toţi de la mine". Şi după ce au scos pre toţi,

10. Au zis Amnon către Thamar: „Ado bucata în cămară, să mânânc din mâna ta. Şi au luat Thamar sorbiturealele ce făcuse şi le-au dus la Amnon, fratele său, în cămară.

11. Şi, dându-i bucata, o au prins şi i-au zis: „Vino, culcă-te cu mine, soru-mea".

12. Carea i-au răspuns: „Nu, fratele mieu, nu mă împresura, că nu-i slobod aceasta în Israil, să nu faci nebunia aceasta! ||

13. Că eu nu-m voiu putea purta ruşine-mea, şi tu vei fi ca unul din cei nebuni în Israil. 84r
Ci mai bine grăiaşte către împăratul şi nu mă va tăgădui ţie".

14. Şi n-au vrut a să odihni rugăciunii ei, ci mai putearnic fiind de tărie, o au supus şi s-au culcat cu ea.

15. Şi o au urât Amnon cu urăciune mare foarte, atâta cât mai mare era urăciunea cu carea o urâse decât dragostea cu carea mainte o iubise. Şi i-au zis Amnon: „Scoală-te şi te du!"

16. Carea i-au răspuns: „Mai mare-i această răotate, carea acum faci împrotiva mea decât carea mainte ai făcut, izgonindu-mă". Şi n-au vrut a o asculta.

17. Ci chemând sluga care-i slujiia, i-au zis: „Scoate aceasta de la mine afară şi încuie uşa după ea".

18. Carea era îmbrăcată cu contuş lung, că cu acel feal de vejminte să îmbrăca fetele împăratului ceale vergure. Şi o au lepădat sluga lui din casă afară şi au încuiat uşa după ea.

19. Carea prăsărând cenuşe pre capul său, rumpându-şi haina cea lungă şi punându-şi mânile pre cap, să ducea întrând şi strigând.

20. Şi i-au zis Avisalom, frate-său: „Au doară Amnon, fratele tău, s-au culcat cu tine? Ci | acum, soru-mea, taci, fratele tău iaste. Nici îţi năcăji inima pentru acest lucru". Şi 84v
au rămas Thamar uscându-se în casa lui Avisalom, fratelui său.

21. Şi, auzind împăratul David cuvintele acestea, s-au întristat foarte şi n-au vrut a întrista sufletul lui Amnon, fiiului său, că-l iubea, pentru că era întâiul născut.

22. Şi n-au grăit Avisalom cătră Amnon nici rău, nici bun, că urâse Avisalom pre Amnon pentru că pângărise pre Thamar, soru-sa.

23. Şi au fost după curgerea a doi ani, de să tundea oile lui Avisalom în Vaalhasor, carea iaste lângă Efrem. Şi au chemat Avisalom pre toţi fiii împăratului.

24. Şi au venit la împăratul şi au zis cătră el: „Iată, să tund oile slujii tale; vie, rogu-mă, împăratul cu slugile sale la sluga sa".

25. Şi au zis împăratul cătră Avisalom: „Nu, fiiule, nu vrea a ne ruga pre toţi să venim şi să te îngreoiem". Şi, silind şi nevrând a să duce, l-au blagoslovit.

26. Şi au zis Avisalom: „De nu vreai a veni, vie, rogu-mă, cu noi încai Amnon, fratele mieu". Şi au zis împăratul cătră el: „Nu-i lipsă să meargă cu tine". ||

85r 27. Şi l-au silit Avisalom şi au slobozit pre Amnon cu el şi pre toţi fiii împăratului. Şi făcuse Avisalom uspăţu, ca uspăţu de împărat.

28. Şi poruncise Avisalom slugilor sale, zicând: „Luaţi aminte când va fi ameţit Amnon de vin şi vă voiu zice: «Loviţi-l şi-l ucideţi!» Nu vă temereţi, că eu sânt carele vă poruncesc. Învărtoşaţi-vă şi fiţi bărbaţi tari!"

29. Şi au făcut copiii lui Avisalom împrotiva lui Amnon precum le poruncise Avisalom. Şi, sculându-se toţi fiii împăratului, au încălecat fieştecarii muşcoii săi şi au fugit.

30. Şi, încă mergând în cale, vestea au venit la David, zicând: „Lovit-au Avisalom pre toţi fiii împăratului şi n-au rămas dintr-înşii doară unul".

31. Şi s-au sculat împăratul şi ş-au rupt vejmintele sale şi au căzut pre pământ; şi toate slugile lui, carii sta împregiur, ş-au rupt vejmintele sale.

32. Şi, răspunzind Ionadav, fiiul lui Semaa, fratelui David, au zis: „Nu socotească domnul mieu, împăratul, că toţi copiii, fiii împăratului, s-au ucis; Amnon singur au murit, pentru că în gura lui Avisalom era pus din zioa în carea au împresurat pre Thamar, sora lui. |

85v 33. Acum, dară, nu puie domnul mieu, împăratul, spre inima sa cuvântul acesta, zicând: «Toţi fiii împăratului s-au ucis», că numai Amnon sângur au murit".

34. Şi au fugit Avisalom. Şi ş-au rădicat copilul, străjariul, ochii săi şi s-au uitat şi iată, norod mult venea pre calea rătăcită din coastele muntelui.

35. Şi au zis Ionadav cătră împăratul: „Iată, fiii împăratului sânt de faţă; după cuvântul slugii tale, aşa s-au făcut".

36. Şi, începând de-a grăi, s-au arătat şi fiii împăratului şi, întrând, ş-au rădicat glasul său şi au plâns. Ci şi împăratul şi toate slugile lui au plâns cu plângere mare foarte.

37. Iară Avisalom, fugind, s-au dus la Tholomai, fiiu lui Amiud, împăratul Ghelsur. Şi au plâns David pre fiiul său în toate zilele.

38. Iară Avisalom fugind şi venind în Ghesur, au fost acolo în trei ani.

39. Şi au încetat împăratul David a goni pre Avisalom, pentru că să mângăiase despre moartea lui Amnon. ||

86r **Cap 14**

Pre Avisalom, prin o muiare thecuiteancă isteaţă, îl cheamă Ioav din Ghessur în Ierusalim pentru frumseaţe şi de fiii lui Avisalom, carele în doi ani după întoarcere n-au văzut faţa împăratului, până n-au poruncit să-l prinză săcerişul lui Ioav.

1. Şi înţelegând Ioav, fiiul lui Servie, că s-au întors inima împăratului spre Avisalom,
2. Au trimis în Thecua şi au luat de-acolo o muiare înţăleaptă. Şi au zis cătră ea: „Fă-te a plânge şi te îmbracă cu haină de jeale şi nu te unge cu untdelemn, să fii ca o muiare de multă vreame plângându-ş mortul.

3. Şi vei întra la împăratul şi vei grăi cătră el aceste cuvinte". Şi au pus Ioav cuvinte în gura ei.

4. Şi, întrând muierea thecuiteanca la împăratul, au căzut înaintea lui pre pământ şi i s-au închinat şi au zis: „Ţine-mă, împărate!"

5. Şi au zis cătră ea împăratul: „Ce pricină ai?" Carea au răspuns: „Hei, muiare văduvă sânt eu, că mi-au murit bărbatul mieu.

6. Şi slujnicii tale era doi fii, carii s-au certat împrotiva sa în câmp şi nu era cine să-i poată conteni. Şi au lovit altul pre altul şi l-au ucis. |

86v 7. Şi iată, sculându-se toată rudenia împrotiva slujnicii tale, zice: «Dă-ne pre acela carele au ucis pre fratele său, să-l ucidem pentru sufletul fratelui său pre carele l-au ucis, şi să

ştergem moştanul!» Şi cearcă a ştearge scânteia mea, carea au rămas, ca să nu rămăie nume bărbatului mieu şi rămăşiţă pre pământ".

8. Şi au zis împăratul cătră muiere: „Meargi în casa ta şi eu voiu porunci pentru tine".

9. Şi au zis muierea thecuiteanca cătră împăratul: „Spre mine, domnul mieu, împărate, fie nedreptatea şi spre casa tătâni-mieu, iară împăratul şi tronul lui să fie nevinovat".

10. Şi au zis împăratul: „Cine-ţi va zice împrotivă, adu-l la mine şi nu va mai adaoge a te atinge".

11. Carea au zis: „Aducă-şi aminte împăratul de Domnul, Dumnezeul său, să nu să înmulţască cei de aproape ai sângelui spre izbândă şi nu cumva să-mi ucigă fiiul mieu!" Carele au zis: „Viu e Domnul, că nu va cădea din părul fiiului tău pre pământ".

12. Şi au zis muierea: „Să grăiască slujnica ta cătră domnul mieu, împăratul, un cuvânt". Şi au zis: „Grăiaşte!"

13. Şi au zis muierea: „Pentru ce ai gândit lucru ca acesta împrotiva norodului lui Dumnezeu şi au grăit împăratul cuvântul acesta, să păcătuiască şi să nu aducă îndărăpt pre cel || lepădat al său? 87r

*Iezechil 18, 32 şi 33, 11.

14. Toţi murim şi ca apele curgem pre pământ, care nu să mai întorc. *Nici vrea Dumnezeu a peri sufletul, ci aştaptă, gândind ca să nu piară desăvârşit cel lepădat.

15. Deci acum vino, să grăiesc cătră domnul mieu, împăratul, cuvântul acesta înaintea norodului. Şi au zis slujnica ta: «Grăi-voiu cătră împăratul, de cumva va face împăratul cuvântul slujnicii sale».

16. Şi au auzit împăratul, să sloboază slujnica sa din mâna tuturor carii vrea a mă ştearge din moştenirea lui Dumnezeu, pre mine şi pre fiiul mieu împreună.

17. Zică, dară, slujnica ta: «Să fie cuvântul domnului mieu, a împăratului, ca jârtva, că precum îngerul lui Dumnezeu, aşa e domnul mieu, împăratul, ca nici de blagoslovenie, nici de blăstăm să nu să mişte. De unde şi Domnul, Dumnezeul tău, iaste ca tine»".

18. Şi, răspunzind împăratul, au zis cătră muiere: „Nu mai ascunde de mine cuvântul ce te întreb!" Şi i-au zis muierea: „Grăiaşte, domnul mieu, împărate".

19. Şi au zis împăratul: „Au nu mâna lui Ioav iaste cu tine întru toate acestea?" Răspuns-au muierea şi au zis: „Pre mântuirea sufletului tău, | domnul mieu, împăratule, nici spre stânga, 87v nici spre dreapta iaste din toate acestea ce au grăit domnul mieu, împăratul; că sluga ta, Ioav, el mi-au poruncit şi el mi-au pus în gura slujnicii tale toate cuvintele acestea.

20. Să întorc faţa cuvântului acestuia, sluga ta Ioav au poruncit aceasta. Iară tu, domnul mieu, împăratule, înţălept eşti, precum are înţălepciune îngerul lui Dumnezeu, să înţelegi toate pre pământ".

21. Şi au zis împăratul cătră Ioav: „Iată, îmblânzit am făcut cuvântul tău, meargi dară şi cheamă îndărăpt pruncul Avisalom!"

22. Şi, căzind Ioav pre faţa sa pre pământ, s-au închinat şi bine au cuvântat pre împăratul. Şi au zis Ioav: „Astăzi au înţeles sluga ta că am aflat har în ochii tăi, domnul mieu, împăratule, că ai făcut cuvântul slugii tale".

23. Şi s-au sculat Ioav şi s-au dus în Ghessur şi au adus pre Avisalom în Ierusalim.

24. Şi au zis împăratul: „Întoarcă-să în casa sa şi faţa mea să nu o vază". Şi s-au întors Avisalom în casa sa, şi faţa împăratului nu o au văzut.

25. Iară ca Avisalom nu era om frumos în tot Ierusalimul şi înfrumsăţat foar||te; de la 88r talpa piciorului până la creştet nu era în el vro machie.

26. Şi cându-ş tundea părul (şi o dată în an îl tundea, că-l îngreoia tica), trăgea părul capului său sicli doao sute, cu măsura obştii.

27. Şi s-au născut lui Avisalom trei fii şi o fată, pe nume Thamar, foarte frumoşi.

28. Şi au rămas Avisalom în Ierusalim doi ani, şi faţa împăratului nu o au văzut.

29. Şi au tremis la Ioav, să-l trimiţă la împăratul, carele n-au vrut a veni la el. Şi trimiţind a doao oară şi, nevrând a veni la el,

30. Au zis slugilor sale: „Ştiţi holda lui Ioav, cea lângă holda mea, având săcerişu de orzu. Duceţi-vă şi o aprindeţ cu foc!" Şi au aprins slugile lui Avisalom cu foc. Şi, venind slugile lui Ioav cu hainele rupte, au zis: „Au aprins slugile lui Avisalom o parte de holdă cu foc".

31. Şi s-au sculat Ioav şi au venit la Avisalom, în casa lui, şi i-au zis: „Pentru ce au aprins slugile tale holda mea cu foc?"

32. Şi au răspuns Avisalon cătră Ioav: „Trimis-am la tine, rugându-mă să vii la mine şi să te trimiţu la împăratul şi să-i zici: «Pentru ce am venit din Ghessur? Mai bine era mie a fi acolo!» Rogu-te, dară, să văzu faţa împăratului. | Iară de-ş aduce aminte de nedreptatea 88v mea, ucige-mă!"

33. Şi, întrând Ioav la împăratul, i-au vestit toate. Şi s-au chemat Avisalom şi au întrat la împăratul şi s-au închinat pre faţa pământului înaintea lui. Şi au sărutat împăratul pre Avisalom.

Cap 15

Avisalom agonisindu-şi vrearea norodului, scorneaşte războiu asupra tătâni-său în Hevron, de carele tată-său fuge, puţâni lăsând cu sicriiul. Şi între alţii, Husai să trimite îndărăpt, să răsipească sfatul lui Ahitofel.

1. Şi după acestea ş-au făcut Avisalom căruţă şi călăreţi şi cinzăci de bărbaţi, carii să meargă înnaintea lui.
2. Şi dimineaţa, sculându-se Avisalom, sta lângă întrarea porţii, şi tot omul care avea treabă să vie la judecata împăratului, îl chema Avisalom la sine şi-i zicea: „Din ce cetate eşti tu?" Carele răspunzind, zicea: „Dintr-un neam a lui Israil sânt eu, sluga ta".
3. Şi-i răspundea Avisalom: „Mi să văd cuvintele tale bune şi drepte, ci nu iaste rânduit de la împăratul cine să te asculte". Şi zicea Avisalom:
89r 4. „Cine mă va rândui judecătoriu pre pământ, || să vie la mine toţi carii au treabă, şi drept să-i giudec?"
5. Ci şi când să apropiia de el om să i se închine, îi întindea mâna sa şi, apucându-l, îl săruta.
6. Şi făcea aceasta a tot Israilul ce vinea la judecată, să se asculte de la împăratul, şi îndemna inimile bărbaţilor Israil.
7. Iară după patruzeaci de ani, au zis Avisalom către împăratul David: „Mearge-voiu şi voiu plăti făgăduinţele meale, care am făgăduit Domnului în Hevron.
8. Că făgăduind au făgăduit sluga ta, când era în Ghessurul Siriei, zicând: «De mă va întoarce Domnul în Ierusalim, voiu jârtvui Domnului»".
9. Şi i-au zis împăratul David: „Meargi în pace!" Şi s-au sculat şi s-au dus în Hevron.
10. Şi au trimis Avisalom iscoade în toate neamurile lui Israil, zicând: „Îndată cât veţi auzi răsunarea trâmbiţii, ziceţi: «Împărăţit-au Avisalom în Hevron»".
11. Iară cu Avisalom s-au dus doao sute de bărbaţi din Ierusalim chemaţi, mergând cu inimă întreagă, şi pricina nicidecum ştiind.
12. Şi au chemat Avisalom şi pre Ahitofel Ghiloniteanul, sfetnicul lui David, din cetatea sa, Ghillo. Şi, jârtvind jungherile, s-au făcut jurare împreună puternică şi, norodul împreunându-se, să sporea cu Avisalom. |
89v 13. Şi au venit sol la David, zicând: „Cu toată inima, tot Israilul mearge după Avisalom".
14. Şi au zis David slugilor sale, care era cu el în Ierusalim: „Sculaţi-vă, să fugim, că nu ne va fi scăpare de la faţa lui Avisalom. Grăbiţi a ieşi, ca nu cumva, venind, să ne prinză şi să mâie asupra noastră cădere şi să lovească cetatea în ascuţitul sabiii".
15. Şi au zis slugile împăratului către el: „Toate, oricare va porunci domnul nostru, împăratul, bucuros vom face, slugile tale".
16. Şi au ieşit împăratul şi toată casa lui pre picioarele sale şi au lăsat zeace muieri ţiitoare să păzască casa.
17. Şi, ieşind împăratul şi tot Israilul pre picioarele sale, au stătut departe de case.
18. Şi toţi slujitorii lui umbla pre lângă el. Şi miile de cherethi şi felethi şi toţi ghetheii, ostaşi puternici, şase sute de bărbaţi, carii urmase după el din Gheth pedestraş, mergea înnaintea împăratului.
19. Şi au zis împăratul către Ethai Ghetheul: „Căci vii cu noi? Întoarce-te şi lăcuieşte cu împăratul, că nimearnic eşti şi ai ieşit din locul tău.
20. Ieri ai venit şi astăzi te sileşti a ieşi cu noi. Iară eu voiu mearge încătro voiu mearge.
90r Întoarce-te şi du cu tine fraţii tăi, şi Domnul || va face milă cu tine şi adevăr, că ai arătat har şi credinţă".
21. Şi au răspuns Ethai împăratului, zicând: „Viu e Domnul, şi viu e domnul mieu, împăratul, că ori în ce loc vei fi, domnul mieu, împărate, sau în moarte, sau în viiaţă, acolo va fi sluga ta".
22. Şi au zis David lui Ethai: „Vino şi treci!" Şi au trecut Ethai Ghetheul şi toţi bărbaţii carii cu el era şi ceeaalaltă mulţime.
23. Şi toţ plângea cu glas mare, şi tot norodul trecea; şi, împăratul păşind, trecea repegiunea Chedronului şi tot norodul mergea în preajma drumului care priveaşte spre pustie.

24. Şi au venit şi Sadoc preotul, şi toţi leviţii cu el, purtând sicriiul legii lui Dumnezeu, şi au pus jos sicriiul lui Dumnezeu. Şi s-au suit Aviathar până când s-au plinit tot norodul care ieşise din cetate.
25. Şi au zis împăratul cătră Sadoc: „Du îndărăpt sicriiul lui Dumnezeu în cetate. De voiu afla har în ochii Domnului, mă va întoarce şi mi-l va arăta pre el şi cortul său.
26. Iară de-m va zice: «Nu-m placi», de faţă sânt, facă ce iaste bun înnaintea Sa".
27. Şi au zis împăratul cătră Sadoc preotul: „O, cel ce vezi, întoarce-te în cetate | în pace. Şi Ahimaas, fiiul tău, şi Ionathan, fiiul lui Aviathar, doi fiii voştri, fie cu voi. 90v
28. Şi, iată, eu mă voiu ascunde în cămpiile pustiei, până ce va veni cuvânt de la voi spuindu-mi".
29. Şi au dus Sadoc şi Aviathar sicriiul lui Dumnezeu în Ierusalim şi au rămas acolo.
30. Iară David să suia pre Ţipişul Maslinilor, suindu-să şi plângând, desculţ umblând şi cu capul acoperit. Ci şi tot norodul care era cu el cu capul acoperit să suia plângând.
31. Şi s-au vestit lui David că şi Ahitofel ar fi în giurare, împreună cu Avisalom. Şi au zis David: „Nebuneaşte, rogu-mă, Doamne, sfatul lui Ahitofel!"
32. Şi, suindu-se David în vârful muntelui în care vrea a să închina Domnului, iată l-au întâmpinat Husai Arahiteanul, cu haina ruptă şi cu capul plin de pământ.
33. Şi i-au zis David: „De vei veni cu mine, îm vei fi greu,
34. Iară de te vei întoarce în cetate şi vei zice lui Avisalom: «Sluga ta sânt, împărate! Precum am fost slugă tătâne-tău, aşa voiu fi sluga ta», vei răsipi sfatul lui Ahitofel.
35. Şi ia cu tine pre Sadoc şi Aviathar, preoţii. Şi tot cuvântul ce vei auzi din || casa împăratului îi vei spune lui Sadoc şi lui Aviatar, preoţilor. 91r
36. Şi sânt cu ei doi feciorii lor, Ahimaas, fiiul lui Sadoc, şi Ionathan, fiiul lui Aviathar; şi veţi trimite printr-înşii la mine tot cuvântul ce veţi auzi".
37. Şi, venind Husai, priiatinul lui David, în cetate, şi Avisalom au întrat în Ierusalim.

Cap 16

Sivei, pentru că aduce hrană şi să deschilineaşte de sfatul Mifivoseath, îi dă averile aceluiaş.
Pre Semei, ce blăstăma, a-l ucide opreaşte. Avisalom în Ierusalim întrând,
cu sfatul lui Ahitofel, la ţiitoarele tătâni-său la arătare întră.

1. Şi, trecând David puţintel vărful muntelui, s-au arătat Siva, sluga lui Mifivoseth, întru întâmpinarea lui, cu doi asini carii era încărcaţ cu doao sute de pâni şi o sută de legături de stafide şi o sută de rotile de zmochine şi cu un foiu de vin.
2. Şi au zis împăratul cătră Siva: „La ce-s aceaste?" Şi au răspuns Siva: „Asinii, caznicilor împăratului să şază; pânile şi legăturile, spre mâncarea slugilor tale, iară vinul, să bea care va slăbi în pustie". |
*Gios. 19, 27. 3. Şi au zis împăratul: „Unde-i fiiul stăpânului tău?" *Şi au răspuns Siva împăratului: „Au rămas în Ierusalim, zicând: «Astăzi îm va întoarce casa lui Israil împărăţia tătâne-meu»". 91v
4. Şi au zis împăratul Sivei: „Ale tale fie toate care au fost a lui Mifivoset!". Şi au zis Siva: „Rogu-te, să aflu har înnaintea ta, domnul mieu, împărate!"
5. Şi au venit împăratul David până la Vahurim. Şi iată ieşiia de acolo un om din rudenia
*3 Impăr. 2, 8. casii lui Saul, pe nume Semei, fiiul lui Ghera; purcedea ieşind şi *blăstăma,
6. Şi sloboziia pietri asupra lui David şi asupra tuturor slugilor împăratului David. Iară tot norodul şi toţi tăbăreanii de-a dreapta şi de-a stânga împăratului mergea.
7. Iară aşa grăia Semei când blăstăma pre împăratul: „Ieşi, ieşi, bărbatul sângiurilor şi omul lui Velial!
8. Întorsu-ţ-au Domnul tot sângele casei lui Saul, că ai năvălit întru împărăţie în locul lui. Şi au dat Domnul împărăţia în mâna lui Avisalom, fiiului tău, şi, iată, te împresoară realele tale, că bărbatul sângiurilor eşti!"
9. Şi au zis Avisai, fiiul Sarviii, cătră || împăratul: „Pentru ce blastămă cânele acest mort pre domnul mieu, împăratul? Mearge-voiu şi îi voiu tăia capul". 92r
10. Şi au zis împăratul: „Ce mi-i mie şi voo, fiii Sarviii? Lăsaţi-l să blasteme, că Domnul i-au poruncit să blasteme pe David. Şi cine iaste care să îndrăznească a zice: «Pentru ce au făcut aşa?»"
11. Şi au zis împăratul lui Avisai şi tuturor slugilor sale: „Iată, fiiul mieu, carele au ieşit din pântecele mieu, cearcă sufletul mieu; cu cât mai vârtos, acum, fiiul lui Iemini! Lăsaţi-l să blasteme, după porunca Domnului.

12. De cumva să va uita Domnul la năcazul mieu şi să-m dea Domnul bine, după blăstămul acel de astăzi".

13. Şi umbla David şi soţii lui pre cale cu el. Iară Semei, prin jugul muntelui din coastă, împrotiva lui păşea, blăstămând şi trimiţind pietri asupra lui şi pământ aruncând.

14. Şi au venit împăratul şi tot norodul cu el obosit şi s-au stămpărat acolo. |

92v 15. Iară Avisalom şi tot norodul lui au întrat în Ierusalim, ci şi Ahitofel cu el.

16. Iară venind Husai Arachiteanul, priiatinul lui David, la Avisalom, au grăit cătră el: „Să trăieşti, împărate, să trăieşti împărate!"

17. Cătră carele, Avisalom: „Acesta iaste – au zis – harul tău cătră priiatinul tău? Pentru ce nu te-ai dus cu priiatinul tău?"

18. Şi au răspuns Husai cătră Avisalom: „Nicidecum; că aceluia voiu fi, pre care l-au ales Domnul şi tot norodul acesta şi tot Israilul, şi cu acela voiu rămânea.

19. Ci să aduc înainte şi aceasta: Căruia dară voiu sluji, au nu fiiului împăratului? Precum am fost ascultătoriu tătâne-tău, aşa voiu fi şi ţie".

20. Şi au zis Avisalom cătră Ahitofel: „Faceţi sfat, ce trăbuie să facem".

21. Şi au zis Ahitofel cătră Avisalom: „Întră la ţiitoarele tătâni-tău, care le-au lăsat să păzască casa, ca, auzind tot Israilul că ai grozăvit pre tată-tău, să să întărească cu tine mâna lor".

93r 22. *Şi au întins cortul lui Avisalom || în foişor şi au întrat la ţiitoarele tătâni-său în vederea a tot Israilul. *Sus 12, 11.

23. Iară sfatul lui Ahitofel, care da în zilele acelea, ca când ar întreba cineva pre Dumnezeu, aşa era tot sfatul lui Ahitofel, şi când era cu David, şi când era cu Avisalom.

Cap 17

Husai râsipeaşte sfatul lui Avisalom de-a năvăli îndată asupra lui David, şi aceasta prin soli vesteaşte lui David, carele, cu sfatul lui Husai, treace Iordanul; pentru aceea s-au spânzurat Ahitofel. Trei priiatini lui David daruri aduc, ca nu cumva norodul lui, lipsindu-se, să slăbească.

1. Şi au zis Ahitofel cătră Avisalom: „Aleage-m-voiu doaosprăzeace mii de bărbaţi şi, sculându-mă, voiu goni pre David într-această noapte.

2. Şi, năvălind asupra lui (pentru că-i obosit şi cu mânile slăbănojite), îl voiu lovi; şi, fugând tot norodul care cu el iaste, voiu lovi împăratul părăsit.

93v 3. Şi voiu aduce tot norodul, precum | un om să întoarce, că un om cerci tu, şi tot norodul va fi în pace".

4. Şi au plăcut cuvântul lui lui Avisalom şi tuturor celor mai mari născuţ a lui Israil.

5. Şi au zis Avisalom: „Chemaţi pre Husai Arahiteanul şi să auzim ce va zice şi el".

6. Şi, viind Husai la Avisalom, au zis Avisalom cătră el: „Acest cuvânt au grăit Ahitofel; trebuie să facem, au tu ce sfat dai?"

7. Şi au zis Husai cătră Avisalom: „Nu-i bun sfatul care au dat Ahitofel astă dată".

8. Şi iarăş au adaos Husai: „Tu ştii pre tată-tău şi bărbaţii carii cu el sânt a fi foarte tari şi cu inimă amară, precum ursoaia răpindu-i puii în codru tirăneaşte; ci şi tatăl tău bărbat ostaş iaste, nici va zăbovi cu norodul.

9. Doară acum să pitulă în gropi au într-un loc care va vrea; şi, căzind unul acar carele întâiu va auzi, oricare va auzi şi va zice: «Făcutu-s-au rană în norodul care urma după Avisalom».

94r 10. Şi oricare puternic, a căruie inimă iaste ca a leului, de frică să va to||pi, că şti tot norodul lui Israil tare a fi tatăl tău şi vârtoş toţi carii cu el sânt.

11. Ci acesta mi să veade a fi drept sfat: Adune-să la tine tot Israilul, de la Dan până la Versavia, ca năsipul mării nenumărat, şi tu vei fi în mijlocul lor.

12. Şi vom năvăli asupra lui, ori în ce loc să va afla şi-l vom acoperi precum cade roua pre pământ. Şi nu vom lăsa din bărbaţii carii cu el sânt încă nici unul.

13. Şi, de va întra în oarecare cetatea, va încinge tot Israilul cetatea aceea cu funi şi o vom trage în repegiune, să nu să găsească nici piatra dintr-însa".

14. Şi au zis Avisalom şi toţ bărbaţii lui Israil: „Mai bun iaste sfatul lui Husaii Arahiteanului decât a lui Ahitofel". Iară cu vrerea Domnului s-au răsipit sfatul cel de folos a lui Ahitofel, ca să aducă Domnul asupra lui Avisalom răotatea.

15. Şi au zis Husai lui Sadoc şi lui Aviathar, preoţilor: „Într-acesta şi într-acesta chip sfat au dat Ahitofel lui Avisalom şi bătrânilor Israil; şi eu acesta şi acesta le-am dat sfat. |

16. Acum, dară, trimiteţi curând şi vestiţi lui David, zicând: «Să nu zăboveşti noaptea 94v
aceasta în câmpiile pustiei, ci fără zăbavă să treci, nu cumva să să soarbă împăratul şi tot norodul care cu el iaste»".

17. Iară Ionathan şi Ahimaas sta lângă fântâna Roghel. Şi s-au dus slujnica şi le-au vestit. Şi ei au purces să ducă la împăratul David solia, că nu să putea vedea, au a întra în cetate.

18. Şi i-au văzut un copil şi au spus lui Avisalom. Iară ei, trepădând, au întrat în casa unui om în Vahorim, care avea un puţ dinnaintea uşii sale, şi s-au pogorât într-însul.

19. Şi au luat muierea şi au întins un acoperişu preste gura puţului, ca când ar usca orzu fiert; şi aşa s-au pitulat lucrul.

20. Şi, venind slugile lui Avisalom în casă la muiere, au zis: „Unde-i Ahimaas şi Ionathan?" Şi le-au răspuns muierea: „Au trecut grăbind, după ce au gustat puţintică apă". Iară cei ce cerca, neaflându-i, s-au întors în Ierusalim.

21. Şi, ducându-să, au ieşit cei din puţu şi, mergând, au vestit împăratului David şi au zis: „Sculaţi-vă şi treaceţi curând râul, că acest fel de sfat au dat împrotiva || voastră 95r
Ahitofel".

22. Şi s-au sculat David şi tot norodul care cu el era şi au trecut Iordanul, până s-au răvărsat de zio. Şi nici unul n-au rămas care să nu fie trecută râul.

23. Iară Ahitofel văzând că nu i s-au făcut sfatul, ş-au aşternut asina şi s-au sculat şi s-au dus în casa sa şi în cetatea sa. Şi, rânduindu-şi casa, cu spânzurare au perit şi s-au îngropat în mormântul tătâne-său.

24. Iară David au venit la tabără, şi Avisalom au trecut Iordanul, el şi toţi bărbaţii lui Israil cu el.

25. Iară pre Amasam l-au rânduit Avisalom în locul lui Ioav preste oaste; şi Amasam era fiiul unui om ce să chema Ietra, din Israil, care au întrat la Avigail, fata lui Naas, sora lui Sarvie, carea au fost muma lui Ioav.

26. Şi au tăbărât Israil cu Avisalom în pământul Galaad.

27. Şi, venind David în tabără, Sovi, fiiul lui Naas din Ravvathul fiilor Ammon, şi Mahir, fiiul lui Amihil din Lodovar, şi Verzellai Galaaditeanul din Roghelim

28. I-au adus aşternuturi şi părătaiuri şi vase de pământ, grâu şi orzu | şi făină şi păsat 95v
şi bob şi linte şi mazere prăjită

29. Şi miere şi unt, oi şi viţei graş; şi au dat lui David şi norodului care cu el era, spre mâncare, că gândea a să obosi norodul de foame şi de seate în pustie.

Cap 18

Avisalom, biruit în războiu şi din stăjeriu spânzurat, de la Ioav cu suliţa să pătrunde. Carea auzind David, cu amar l-au plâns.

1. Deci David socotindu-şi norodul, au rânduit preste ei trivuni şi sutaşi.

2. Şi au dat a triia partea norodului supt mâna lui Ioav, şi a treia parte supt mâna lui Avisai, fiiul lui Sarvii, fratelui Ioav, şi a triia parte supt mâna lui Eftai, care era din Gheth. Şi au zis împăratul către norod: „Voiu ieşi şi eu cu voi".

3. Şi au răspuns norodul: „Nu vei ieşi; că măcar de vom fugi, nu aşa de mult le va fi pentru noi. Că măcar jumătate parte de va cădea dintre noi, nu vor socoti destul, că tu unul pentru zeace mii || te socoteşti. Deci mai bine iaste să ne fii în cetate tărie". 96r

4. Către carii împăratul au zis: „Ce vi să veade a fi drept, aceasta voiu face". Şi au stătut împăratul lângă poartă; şi ieşiia norodul prin turmele sale sute şi mii.

5. Şi au poruncit împăratul lui Ioav şi lui Avisai şi lui Ethai, zicând: „Ţineţi-m copilul Avisalom!" Şi tot norodul auziia poruncind împăratul tuturor căpeteniilor pentru Avisalom.

6. Deci ieşind norodul în câmp împrotiva lui Israil, s-au făcut războiu la codrul Efrem.

7. Şi s-au tăiat acolo norodul Israil de la oastea lui David şi s-au făcut rană mare în zioa aceea, de doaozeaci de mii.

8. Şi au fost acolo războiul răsipit preste faţa a tot pământul, şi cu mult mai mulţi era pre carii mistuise codrul din norod, decât cei ce-i îmbucase sabia în zioa aceea.

9. Şi s-au întâmplat de au ieşit Avisalom înnaintea slugilor lui David, şezând în cătură. Şi, întrând cătura pre supt un stăjeriu des şi mare, s-au acăţat capul lui de stăjeriu, şi el spânzurat între ceriu şi între pământ, căturul pre care şedea s-au petrecut. |

10. Şi au văzut aceasta oarecine şi au vestit lui Ioav, zicând: „Văzut-am pre Avisalom 96v
spânzurând din stăjeriu".

11. Şi au zis Ioav omului care-i vestise: „Deacă l-ai văzut, pentru ce nu l-ai străpuns cu pământul? Şi eu ţ-aş fi dat zeace sicli de argint şi un valteu”.

12. Care au zis către Ioav: „De mi-ai pune în mâni o mie de arginţi, nicidecum nu mi-aşu slobozi mâna în fiiul împăratului; că auzând noi, ţ-au poruncit împăratul ţie şi lui Avisai şi lui Ethai zicând: «Păziţi-m pruncul Avisalom!»

13. Ci de aş fi făcut împrotiva sufletului mieu îndrăzneţ, nicidecum aceasta s-ar fi putut tăinui de împăratul şi tu ai sta dinprotivă”.

14. Şi au zis Ioav: „Nu precum tu vreai, ci voiu năvăli asupra lui înnaintea ta”. Şi au luat trei lănci în mâna sa şi le-au înfipt în inimă lui Avisalom; şi, încă mişcându-să, zăcând în stăjeriu,

15. Au alergat zeace tineri, armaşii lui Ioav, şi, lovindu-l l-au ucis.

16. Şi au sunat Ioav cu trâmbiţa şi au contenit norodul să nu gonească pre Israil fugând, vrând a îngădui mulţimei.

97r 17. Şi au adus pre Avisalom şi l-au arun| |cat în pădure, într-o groapă mare, şi au purtat asupra lui grămadă mare de pietri. Şi tot Israilul au fugit la sălaşele sale.

18. Iară Avisalom îş rădicase, încă trăind, stâlp, care iaste în Valea Împăratului. Că zisease: „Nu am fiiu, şi acesta va fi pomenirea numelui mieu”. Şi au numit stâlpul pe numele său şi să cheamă Avisalom până într-această zi.

19. Iară Ahimaas, fiiul lui Sadoc, au zis: „Voiu alerga şi voiu spune împăratului că i-au făcut judecata Domnul din mâna nepriiatinilor lui”.

20. Către carele Ioav au zis: „Nu vei fi sol în zioa aceasta, ce-i vei vesti într-alta; astăzi nu te voiesc a-i vesti că fiiul împăratului au murit”.

21. Şi au zis Ioav lui Husi: „Meargi şi spune împăratului care ai văzut”. Închinatu-s-au Husi lui Ioav şi au alergat.

22. Şi iarăş Ahimaas, fiiul lui Sadoc, au zis către Ioav: „Ce opreşte, de voiu alerga şi eu după Husi?” Şi i-au zis Ioav: „Ce vreai a alerga, fiiul mieu? Nu vei fi purtătoriu de veaste bună”.

23. Care au răspuns: „Dară ce-i de voiu alerga?” Şi i-au zis: „Aleargă!” Deci alergând Ahimaas pre cale mai scurtă, au petrecut pre Husi.

24. Iară David şedea între doao porţi; iară străjariul carele era în vârful porţii pre zid, |
97v rădicându-şi ochii, au văzut un om alergând sângur;

25. Şi, strâgând, au spus împăratului. Şi au zis împăratul: „De-i sângur, bună veaste iaste în gura lui”. Şi, grăbind el şi apropiindu-să mai aproape,

26. Au văzut străjariul alt om alergând şi, strâgând în vărf, au zis: „Mi să arată alt om alergând sângur”. Şi au zis împăratul: „Şi acesta bun sol iaste”.

27. Iară străjeriul: „Văz – au zis – alergarea acelui dintâi ca alergarea lui Ahimaas, fiiului Sadoc”. Şi au zis împăratul: „Om bun iaste şi, veste bună aducând, vine”.

28. Şi, strâgând Ahimaas, au zis către împăratul: „Să trăieşti, împărate!” Şi, închinându-să împăratului înnaintea lui cu faţa la pământ, au zis: „Blagoslovitu-i Domnul, Dumnezeul tău, carele au închis oamenii carii au rădicat mânile sale asupra domnului mieu, împăratul”.

29. Şi au zis împăratul: „Iaste pace pruncului Avisalom?" Şi au zis Ahimaas: „Văzut-am gâlceavă mare, când mă trimitea Ioav, sluga ta, o împărate, pre mine, sluga ta; nu ştiu altă!"
30. Către carele, împăratul: „Treci – au zis – şi stăi aici!" Şi, trecând el şi stând,
31. S-au arătat Husi. Şi, vinind, au zis: „Bună veaste aduc, domnul mieu, împărate, că au giudecat pentru tine Domnul astăzi din mâna || tuturor carii s-au sculat asupra ta". 98r
32. Şi au zis împăratul către Husi: „Iaste pace pruncului Avisalom?" Căruia răspunzând Husi: „Fie – au zis – ca şi pruncul nepriiatinii domnului mieu, împăratului, şi toţi carii să scoală asupra lui spre războiu".
33. Şi, întristându-se împăratul, s-au suit în cămara porţii şi au plâns. Şi aşa grăia, mergând: „Fiiul mieu, Avisalom! Avisalom, fiiul mieu! Cine-m va da să moriu eu pentru
*Jos 19, 4. tine, Avisalom, fiiul mieu! *Fiiul mieu, Avisalom!"

Cap 19

David, de cuvintele lui Ioav mişcat, înceată de-a plânge pre Avisalom şi pre pizmaşii săi şi-i întoarce, şi de bărbaţii Iiudei în Ierusalim să duce. Şi lui Semei, ce să roagă, îi iartă, şi pre Mifivoseth iarăş îl primeaşte, poruncind să înparţă cu Siva ţarinile. Îş ia zioa bună de la Verzellai, ţiind lângă sine pre Hamaam. Iară Israil cu Iiuda pentru David aspru să ceartă.

1. Şi s-au vestit lui Ioav că împăratul plânge şi jeluieşte fiiul său.
2. Şi s-au întors biruinţa în jele în zioa aceea tot norodului, că au auzit norodul în zioa aceea zicându-să: „Rău-i pare împăratului după fiiul său". |
3. Şi s-au abătut norodul în zioa aceea de-a întra în cetate, precum să abate norodul 98v
cel întors şi care fuge de războiu.
4. Iară împăratul ş-au acoperit capul şi au strâgat cu glas mare: „Fiiul mieu, Avisalom! Avisalom, fiiul mieu, fiiul mieu!"
5. Şi, întrând Ioav la împăratul în casă, au zis: „Turburat-ai astăzi faţa tuturor slujilor tale, carii ţ-au mântuit sufletul tău şi sufletul fiilor tăi şi a featelor tale şi sufletul muierilor tale şi sufletul ţiitoarelor tale.
6. Iubeşti pre cei ce te urăsc şi urăşti pre cei ce te iubesc. Şi ai arătat astăzi că n-ai grije de voivozii tăi şi de slugile tale. Şi adevărat am cunoscut acum că, de-ar fi trăit Avisalom şi noi toţi am fi murit, atunci ţ-ar plăcea.
7. Acum, dară, scoală şi purceade şi, vorbind, îndestulează slugile tale. Că mă jur ţie pre Domnul că, de nu vei ieşi, nici unul încă nu va rămânea cu tine în noaptea aceasta; şi mai rău va fi ţie aceasta decât toate realele care au venit asupra ta, din tinereaţele tale până acum".
8. Şi s-au sculat împăratul şi au şezut în poartă şi s-au vestit a tot norodul că împăratul şede în poartă. Şi au venit toa||tă mulţimea înnaintea împăratului. Iară Israil au fugit în sălaşele sale. 99r
9. Şi tot norodul să certa în toate neamurile Israil, zicând: „Împăratul ne-au slobozit din mâna nepriiatinilor noştri, el ne-au mântuit din mâna filisteilor, şi acum au fugit de pre pământ pentru Avisalom.
10. Iară Avisalom, pre carele l-am uns preste noi, au perit în războiu. Până când tăceţi şi nu aduceţi îndărăpt împăratul?"
11. Iară împăratul David au trimis la Sadoc şi la Aviathar, preoţii, zicând: „Grăiţi către cei mai mari născuţi din Iiuda, zicând: «Căci veniţi mai pre urmă a aduce îndărăpt împăratul în casa sa? (Iară cuvântul a tot Israilul venise la împăratul în casa lui).
12. Fraţii miei, voi, gura mea; şi trupul mieu, voi; pentru ce mai pre urmă aduceţi înapoi împăratul?»
13. Şi lui Amase ziceţi: «Au nu eşti gura mea şi trupul mieu? Acestea-m facă mie Dumnezeu şi acestea-m adaogă de nu vei fi povăţuitoriul oastei înaintea mea, în toată vreamea, în locul lui Ioav»".
14. Şi au plecat inima tuturor oamenilor Iiuda, ca a unui om, şi au trimis la împăratul, zicând: „Întoarce-te, tu şi toate slugile tale!"
15. Şi s-au întors împăratul şi au venit până la Iordan, şi toată Iiudeea au venit până | la Galgala, ca să întâmpine pre împăratul şi să-l treacă Iordanul. 99v
*3 Impăr. 2, 8. 16. *Şi au grăbit Semei, fiiul lui Ghera, fiului Iemini din Vahurim, şi s-au pogorât cu bărbaţii Iiudei întru-întâmpinarea împăratului David,
17. Cu o mie de oameni din Veniamin; şi Siva, copilul din casa lui Saul, şi cinsprăzeace fiii lui şi doaozeaci de slugi era cu el. Şi, rumpând în Iordan înaintea împăratului,
18. Au trecut vadurile, să treacă casa împăratului şi să facă după porunca lui. Iară Semei, fiiul lui Ghera, căzând înaintea împăratului, după ce trecuse Iordanul,

19. Au zis către el: „Să nu-mi socoteşti, domnul mieu, nedreptatea, nici să-ţi aduci aminte de nelegiuirile slugii tale, în zioa în care ai ieşit, domnul mieu, împărate, din Ierusalim, nici pune, împărate, în inima ta.

20. Că cunosc eu, sluga ta, păcatul; şi pentru aceea, astăzi întâi am venit din toată casa lui Iosif şi m-am pogorât întru întâmpinarea domnului mieu, împăratului".

21. Şi, răspunzând Avisai, fiiul lui Sarvie, au zis: „Au doară pentru aceste cuvinte nu să va ucide Semei, pentru că au blăstămat pre unsul Domnului?" ||

100r 22. Şi au zis David: „Ce e mie şi voao, fiii lui Sarvie? Pentru ce vă faceţi mie astăzi spre Sătana? Au doară astăzi să va ucide om în Israil? Au nu mă ştiu astăzi a fi făcut împărat preste Israil?"

23. Şi au zis împăratul lui Semei: „Nu vei muri!" Şi s-au jurat lui.

24. Şi Mifivoseth, fiiul lui Saul, s-au pogorât întru-ntâmpinarea împăratului cu picioarele nespălate şi cu barba netunsă, şi hainele sale nu le spălase din zioa carea ieşise împăratul până la zioa întoarcerii lui în pace.

25. Şi la Ierusalim, întâmpinând pre împăratul, i-au zis împăratul: „Pentru ce n-ai venit cu mine, Mifivoseth?"

26. Şi, răspunzând, au zis: „Domnul mieu, împărate, sluga mea nu m-au băgat în samă; şi i-am zis eu, sluga ta, să-mi aştearnă asinul şi, suindu-mă, să mă duc cu împăratul; că ştiop sânt, sluga ta.

27. *Încă m-au şi pârât pre mine, sluga ta, la tine, domnul mieu, împărate. Iară tu, domnul mieu, împărate, ca îngerul lui Dumnezeu eşti; fă ce place ţie! *Sus 16, 3.

28. Că nici au fost casa tătâni-mieu, fără numai vreadnică de moarte domnului mieu, împăratului. Iară tu m-ai pus pre mine, sluga ta, între oaspeţii measii tale. Ce, dară, am de drept ponoslu? Au ce pociu mai mult a striga către împăratul?"

29. Şi i-au zis împăratul: „Ce grăieşti mai mult? Întărit iaste ce am grăit: «Tu şi Siva |
100v împărţiţi moştenirile»".

30. Şi au răspuns Mifivoseth împăratului: „Şi toate le iaie după ce s-au întors domnul mieu, împăratul, păciuit în casa sa".

31. Şi Verzelai Galaaditeanul, pogorându-să din Roghelim, au trecut pre împăratul Iordanul, gata şi preste râu a-l petreace.

32. *Şi era Verzelai Galaaditeanul bătrân foarte, adecă de optzeaci de ani; şi el au dat hrană împăratului, când zăbovea în tabără, că au fost bogat foarte. *Sus 12, 28. 3 Impăr. 2, 7.

33. Şi au zis împăratul către Verzelai: „Vino cu mine, să te odihneşti fără grije cu mine în Ierusalim".

34. Şi au zis Verzelai către împăratul: „Câte sânt zilele anilor vieţii meale, să mă suiu cu împăratul în Ierusalim?

35. De optzeci de ani sânt astăzi. Au doară sânt în vărstă simţirile meale a aleage dulcele sau amarul? Sau poate desfăta pre sluga ta mâncarea şi beutura? Au pociu mai auzi glasul cântărilor şi al cântăreţilor? Pentru ce sluga ta să fie domnului mieu, împăratului, greu?

36. Puţintel voiu mearge, sluga ta, de la Iordan cu tine; nu am lipsă de această împrumutare,

37. Ci mă rog să mă întorc, sluga ta, şi să moriu în cetatea mea şi să mă îngrop lângă
101r || mormântul tătâne-mieu şi al mumei meale. Iară iaste sluga ta Hamaam; el meargă cu tine, domnul mieu, împărate, şi fă orice ţi să veade a fi bun".

38. Şi i-au zis împăratul: „Cu mine treacă Hamaam, şi eu îi voiu face orice-ţi va plăcea şi tot ce vei ceare de la mine vei dobândi".

39. Şi, după ce au trecut tot norodul şi împăratul Iordanul, au sărutat împăratul pre Verzelai şi l-au blagoslovit, şi el s-au întors în locul său.

40. Şi au trecut împăratul în Galgala, şi Hamaam cu el. Şi tot norodul Iiudei au trecut pre împăratul, şi numai jumătate de parte au fost din norodul Israil.

41. Şi toţi bărbaţii lui Israil alergându la împăratul, i-au zis: „Pentru ce te-au furat fraţii noştri, bărbaţii Iiudii, şi au petrecut pre împăratul şi casa lui Iordanul, şi toţi oamenii lui David cu el?"

42. Şi au răspuns tot bărbatul Iiudei către bărbaţii lui Israil: „Că mie mi-i mai aproape împăratul; pentru ce te mânii pentru acest lucru? Au doară am mâncat ceva din împăratul au daruri noao ni s-au dat?"

43. Şi au răspuns bărbatul Israil către bărbaţii Iiudei şi au zis: „Cu zeace părţi mai mare sânt eu la împăratul, şi mai tare mi să cuvine mie David decât ţie. Pentru ce mi-ai făcut
101v nelegiuire şi nu mi s-au vestit mie întâi, | să-mi duc îndărăpt pre împăratul mieu?" Şi mai aspru au răspuns bărbaţii Iiudei bărbaţilor lui Israil.

Cap 20

Ioav cu frate-său Avisai gonind pre Seva, fiiul lui Vohri, care mişca vrajbă asupra lui David în Israil, pre Amasa în drum îl ucide. Şi mai pre urmă, trimiţindu-se preste zid capul Sevii, de la conocirea cetăţii Avela să departă.

1. i s-au întâmplat de au fost acolo omul lui Velial, pe nume Seva, fiiul lui Vohri, bărbat emineu. Şi au răsunat cu trâmbiţa şi au zis: „Nu este noao parte în David, nici moştenire în fiiul lui Isai; întoarce-te la sălaşele tale, Israil!”

2. Şi s-au despărţit tot Israilul de David şi au urmat după Seva, fiiul lui Vohri. Şi bărbaţii Iudei s-au lipit de împăratul său, de la Iordan până la Ierusalim.

3. Şi, venind împăratul în casa sa în Ierusalim, au luat zeace muieri ţiitoare, care le lăsase să păzască casa, şi le-au dat spre pază, hrană dându-le. Şi n-au întrat la eale, ci era închise până la zioa morţii sale, în văduvire trăind.

4. Şi au zis împăratul lui Amase: „Adună şi toţi bărbaţii Iudei pe a triia zi, şi tu || să fii 102r
de faţă!”

5. Şi s-au dus Amasa să cheme pre Iiuda, şi s-au zăbovit preste sorocul ce-i rânduise împăratul.

6. Şi au zis David către Avisai: „Acum mai mult ne va năcăji Seva, fiiul lui Vohri, decât Avisalom; ia, dară, slugile domnului tău şi-l goneaşte, ca nu cumva să afle cetăţi întărite şi să scape de noi!”

7. Şi au ieşit cu el bărbaţii lui Ioav şi chereth ii şi felethii şi toţi cei vârtoşi; au ieşit din Ierusalim a goni pre Seva, fiiul lui Vohri.

8. Şi fiind ei lângă piatra mare care iaste în Gavaam, Amasa venind, i-au întâmpinat. Iară Ioav era îmbrăcat cu sutană strâmtă, după măsura trupului său, şi deasupra încins cu sabiia, ce spânzura până la coapsă, în teacă, carea aşa lucrată fiind, cu uşoară mişcare putea ieşi şi lovi.

*3 Impăr. 2, 5. 9. Şi au zis Ioav către Amasa: „Să trăieşti, frate!” *Şi au prins cu mâna dreaptă barba lui Amase, ca când l-ar săruta.

10. Iară Amasa n-au luat aminte sabia carea avea Ioav, cu care l-au lovit în coastă şi i-au vărsat măruntaiele pre pământ; nici i-au mai adaos a doao rană, şi au murit. Iară Ioav şi Avisai, fratele lui, au gonit pre Seva, fiiul lui Vohri. |

11. Într-aceea, oricarii bărbaţi stând lângă trupul lui Amase, din soţiile lui Ioav, au zis: 102v
„Iată care au vrut a fi în locul lui Ioav soţ lui David!”

12. Iară Amasa, stropit în sânge, zăcea în mijlocul drumului. Văzut-au aceasta oarecare om, că sta tot norodul a-l vedea, şi au mişcat pre Amasa din drum în câmp şi l-au acoperit cu văjmântul, ca să nu stea pentru el cei ce trecea.

13. Şi mişcat fiind el din drum, trecea tot omul urmând după Ioav a goni pre Seva, fiiul lui Vohri.

14. Iară el trecuse prin toate neamurile Israil, în Avelam şi Vethmaaha; şi toţi bărbaţii cei aleşi să adunase la el.

15. Şi au venit şi oştiia asupra lui în Avela şi în Vethmaaha şi au încungiurat cu tărie cetatea şi s-au conăcit cetatea; şi toată gloata carea era cu Ioav cugeta a răsipi zidurile.

16. Şi au strâgat o muiere înţăleaptă din cetate: „Ascultaţi, ascultaţi! Ziceţi lui Ioav: «Apropie-te încoace şi voiu grăi cu tine!»”

17. Carele apropiindu-se la ea, i-au zis: „Tu eşti Ioav?” Şi el au răspuns: „Eu”. Către carele aşa au grăit: „Ascultă cuvintele slujnicii tale!” Care au răspuns: „Ascult”. ||

18. Şi iară ea cuvânt zicea: „Să zicea în pildă de demult: «Cei ce întreabă întreabe în 103r
Avela»; şi aşa isprăvea.

19. Au nu eu sânt carea răspunzu adevărul în Israil, şi tu cerci a râsipi cetatea şi a răsturna muma în Israil? Pentru ce pripeşti a pierde moştenirea Domnului?”

20. Şi, răspunzând Ioav, au zis: „Departe fie, departe fie aceasta de la mine! Nu răstorn, nici răsipesc.

21. Nu aşa să are lucrul, ci un om din muntele Efrem, Seva, fiiul lui Vohri, cu policra, ş-au rădicat mâna împrotiva împăratului David. Daţi-l pre el sângur şi ne vom depărta de la cetate”. Şi au zis muierea către Ioav: „Iată, capul lui să va trimite la tine preste zid”.

22. Şi au întrat la tot norodul şi le-au grăit înţelepţeaşte. Carii, tăind capul lui Seva, fiiului Vohri, l-au aruncat la Ioav. Şi el au răsunat cu trâmbiţa şi s-au depărtat de la cetate, fieştecare la sălaşele sale, iară Ioav s-au întors în Ierusalim la împăratul.

23. *Şi au fost Ioav preste toată oastea lui Israil, iară Vanaia, fiiul lui Ioiada, preste cherethei şi felethei, | *Sus 8, 16.

103v 24. Iară Aduram, preste dăjdi, iară Iosafat, fiiul Ahilud, scriitoriu de historii,

25. Şi Siva, scriitoriu, iară Sadoc şi Aviathar, preoţi.

26. Iară Ira Iaireteanul era preotul lui David.

Cap 21

Trimis-a foamete de trei ani, cea pentru tirănia lui Saul asupra gavaoniteanilor, vrând a o întoarce; după cearerea lor le dă David rămăşiţeale lui Saul, afară de Mifivoseth, să se răstigneascâ, a cărora oase, cu a lui Saul şi a lui Ionathan, porunceaşte să se îngroape. Povestescu-se şi patru războaie a lui David asupra filisteilor.

1. Şi au fost foamete, în zilele lui David, trei ani necurmat; şi au întrebat David sfatul Domnului. Şi au zis Domnul: „Pentru Saul şi pentru a lui casa sângiurilor, că au ucis pre gavaoniteani”.

2. Şi, chemând împăratul pre gavaoniteani, au zis cătră ei (iară gavaoniteanii nu era din fiii lui Israil, ci rămăşiţeale amorreilor; *că fiii lui Israil li s-au fost jurat; şi au vrut Saul a-i ucide cu râvnă, ca pentru fiii lui Israil şi Iiuda). *Jos. 9, 25. [Sus 9, 25]

3. Şi au zis David cătră gavaoniteani: „Ce vă voiu face? Şi ce curăţire vă va fi, ca să blagosloviţi moşteniea Domnului?” ||

104r 4. Şi i-au zis gavaoniteanii: „Nu avem noi cercare de argint şi de aur, ci împrotiva lui Saul şi împrotiva casii lui; nici voim să se ucigă om din Israil”. Cătră carii împăratul au zis: „Ce dară vreaţi să vă fac?”

5. Carii au zis împăratului: „Omul care ne-au zdrobit şi ne-au împresurat nedrept, aşa trăbuie să-l şteargem, ca nici unul încă să nu rămâie din ruda lui în toate hotarăle lui Israil.

6. Deaie-ni-să şeapte bărbaţi din fiii lui, să-i răstignim Domnului în Gavaa <lui> Saul, cândva alesului Domnului”. Şi au zis împăratul: „Eu voiu da”.

7. Şi au îngăduit împăratul lui Mifivoseth, fiiului Ionathan, fiiului Saul, *pentru jurământul Domnului, care au fost între David şi între Ionathan, fiiul lui Saul. *1 Impăr. 18, 3. [20, 42]

8. Şi au luat împăratul doi fii a Resfei, featei Aiei, pre carii i-au născut lui Saul, Armoni şi Mifivoseth, şi cinci fii a lui Mihol, featei lui Saul, carii îi născuse lui Hadriel, fiiul lui Verzellai, care au fost din Molathi,

9. Şi i-au dat în mânile gavaoniteanilor, carii i-au răstignit în munte, înaintea Domnului; şi au căzut aceşti şeapte, împreună ucişi, în zilele săcerişului dintâi, începând săcerişul orzului.

104v 10. Şi, luând Resfa, fata Aeii, sareca, şi-o a|u aşternut pre piatră de la începutul săcerişului până când au picătorit apă preste ei din ceriu; şi n-au lăsat pasările să-i rumpă zioa, nici fiarăle noaptea.

11. Şi s-au vestit lui David ceale ce făcuse Resfa, fata Aiai, ţiitoarea lui Saul.

12. Şi s-au dus David şi au luat oasele lui Saul şi oasele lui Ionathan, fiiului lui, de la oamenii Iavis şi Galaad, *carii le furase din uliţa Vethsan, în carea îi spânzurase filisteii când ucisease pre Saul în Ghilvoiu. *1 Impăr. 31, 12.

13. Şi au dus de acolo oasele lui Saul şi oasele lui Ionathan, fiiului lui. Şi, culegând oasele celor ce era răstigniţi,

14. Le-au îngropat cu oasele lui Saul şi a lui Ionathan, fiiului lui, în pământul Veniamin, în coaste, în mormântul lui Chis, tătâni-său. Şi au făcut toate care poruncise împăratul. Şi s-au milostivit Dumnezeu pre pământ după aceste.

15. Şi au fost iarăşi războiul filisteilor asupra lui Israil; şi s-au pogorât David şi slugile lui cu el, şi oştea împrotiva filisteilor. Iară slăbind David,

16. Iezvivenov, care era din neamul Arafa, *a căruia fierul suliţei trăgea trei sute de loţi, şi era încins cu sabie noao, s-au sârguit a lovi pre David. || *1 Impăr. 17, 7.

105r 17. Şi i-au fost sprijinitoriu Avisai, fiiul Sarviii; şi lovind filisteul, l-au ucis. Atunci s-au jurat bărbaţii lui David, zicând: „Acum nu vei ieşi cu noi la războiu, ca să nu stângi candila lui Israil”.

18. *Şi al doilea războiu au fost în Gov, asupra filisteilor. Atunci au lovit Sovohai din Husati pre Saf, din ruda Arafa, din neamul urieşilor. *1 Par. 20, 4.

19. Şi al treilea războiu au fost în Gov, asupra filisteilor, în care au lovit Adiodatul, fiiul Saltului, meşterul de multe feaţe, Viflemiteanul, pre Goliath Ghetheul, a căruia mânunchiul suliţii era ca brăgla ţăsătorilor.

20. Al patrulea război au fost în Gheth, în care un om au fost înnalt, carele căte şasea deagete în mâni şi în picioare avea, adecă doaozăci şi patru, şi era din sămânţa Arafa.
21. Şi au blăstămat pre Israil; şi l-au lovit Ionathan, fiiul lui Sama, fratelui David.
22. Aceşti patru s-au născut din Arafa, în Gheth; şi au căzut în mâna lui David şi a slugilor lui.

Cap 22

Cântecul lui David de mulţămită pentru a sa de toţi nepriiatinii slobozire.

1 . Şi au grăit David Domnului graiurile versului acestuia, în zioa carea l-au slobozit Domnul din mâna tuturor nepriiatinilor săi şi din mâna lui Saul. |
*Psalm. 17, 3 [2]. 2 . Şi au zis: *„Domnul, piatra mea şi tăria mea şi mântuitoriul mieu, 105v
3. Dumnezeul mieu cel tare, nădăjdui-voiu spre Dânsul, pavăza mea şi cornul mântuirii meale, înnălţarea mea şi scăparea mea; mântuitoriul mieu, din nedreptate mă vei slobozi.
*Psalm. 17, 4 [3]. 4. *Lăudând voiu chema pre Domnul şi de nepriiatenii miei mă voiu mântui.
5. Că m-au încungiurat zdrobirile morţii; răpegiunile lui Velial m-au înfricoşat.
6. Funile iadului m-au împresurat şi m-au aflat laţurile morţii.
7. În năcazul mieu voiu chema pre Domnul şi cătră Dumnezeul mieu voiu striga. Şi va asculta din bisearica Sa glasul mieu şi strigarea mea va veni la urechile Lui.
8. Clătitu-s-au şi s-au cutremurat pământul; temeliile munţilor s-au lovit împreună şi s-au zdrobit, că s-au mâniat asupra lor.
9. Suitu-s-au fum din narile Lui, şi foc din gura Lui va înbuca; cărbuni s-au aprins de la El.
10. Plecat-au ceriurile şi s-au pogorât; şi ceaţă supt picioarele Lui.
11. Şi s-au suit pre heruvimi şi au zburat preste aripile vântului.
12. Pus-au întunerecul înpregiurul Său ascunsul, cernând apele din norii ceriurilor.
13. De fulger înaintea Lui aprinsu-s-au cărbunii de foc. ||
14. Tuna-va din ceriu Domnul şi Cel Înnalt va da glasul Său. 106r
15. Trimis-au săgeţi şi i-au răsipit fulger, şi i-au mistuit.
16. Şi s-au arătat vărsările mării şi s-au dezvălit temeliile lumii de înfruntarea Domnului şi de suflarea duhului urgiii Lui.
17. Trimis-au din nălţime şi m-au luat şi m-au tras din ape multe.
18. Slobozitu-m-au de la nepriiatinul mieu cel puternic şi de la cei ce mă urâsc, că mai vârtoşi decât mine era.
19. Aflatu-m-au în zioa năcazului mieu şi mi s-au făcut Domnul întemeiarea mea.
20. Şi m-au scos întru desfătare; slobozitu-m-au, că i-am plăcut.
21. Răsplăti-m-va Domnul după dreptatea mea, şi după curăţenia mânilor meale îmi va întoarce.
22. Că am păzit căile Domnului şi n-am lucrat nelegiuire de la Dumnezeul mieu.
23. Că toate giudecăţile Lui înaintea mea, şi poruncile Lui nu le-am depărtat de le mine.
24. Şi voiu fi desăvârşit cu El şi mă voiu păzi de nedreptatea mea.
25. Şi-m va răsplăti Domnul după dreptatea mea şi după curăţie mânilor meale înnaintea ochilor Săi.
26. Cu cel sfânt, sfânt vei fi, şi cu cel vârtos, desăvârşit.
27. Cu cel ales, ales vei fi, şi cu cel îndărăvnic | Te vei îndărăvnici. 106v
28. Şi norodul sărac îl vei mântui şi cu ochii Tăi pre cei înnalţi îi vei smeri.
29. Că Tu eşti candila mea, Doamne şi Tu, Doamne, vei lumina întunerecul mieu.
30. Că în Tine voiu alerga încins, şi în Domnul mieu voiu treace zidul.
31. Dumnezeu, neîntinată calea Lui; cuvântul Domnului, cu foc lămurit, pavăză iaste tuturor cari nădăjduiesc într-Însul.
32. Cine iaste Dumnezeu, fără Domnul? Au cine-i tare, fără Dumnezeul nostru?
33. Dumnezeu, care m-au încins cu tăria şi au netezit desăvârşit calea mea,
34. Asămânând picioarele meale cerbilor şi preste ceale înalte ale meale aşezându-mă,
*Psalm. 143, 1. 35. *Învăţându-mi mânile la războiu şi gătindu-mi ca un arc de aramă braţele meale.
36. Datu-mi-ai pavăza mântuirii Tale, şi blândeaţele Tale m-au înmulţit.
37. Desfăta-vei paşii miei supt mine şi nu vor slăbi gleznele meale.
38. Goni-voiu nepriiatinii miei şi-i voiu zdrobi şi nu mă voiu întoarce până ce-i voiu sfârşi.
39. Sfârşi-i-voiu şi-i voiu înfrânge, să nu se scoale; cădea-vor supt picioarele meale. ||
40. Încinsu-m-ai cu tărie la războiu şi ai plecat pre cei ce-m sta împrotivă, supt mine. 107r

41. Pre nepriiatinii miei i-ai dat mie dosul, pre cei ce mă urăsc, şi-i voiu pierde.
42. Strâga-vor şi nu va fi cine să-i mântuiască cătră Domnul, şi nu-i va asculta.
43. Ştearge-i-voiu ca pravul pământului, ca tina uliţealor îi voiu sfârma şi-i voiu înfrânge.
44. Mântui-mă-vei de grăirea înprotivă a norodului mieu; păzi-mă-vei spre capul neamurilor; norodul, care nu ştiu, îmi va sluji.
45. Fii streini îmi vor sta înprotivă, cu auzitul urechilor vor asculta de mine.
46. Fii streini s-au abătut şi să vor trage în strămturile sale.
47. Viu e Domnul şi blagoslovitu-i Dumnezeul mieu; şi Să va înnălţa Dumnezeul cel tare al mântuirii meale.
48. Dumnezeu, care-mi dai izbăndele şi arunci noroadele supt mine,
49. Care mă scoţi de la nepriiatinii miei, şi de la cei ce-m stau împrotivă mă rădici, *de la omul nedrept mă vei slobozi. *Psalm. 17, 49 [48].
50. *Pentru aceea mă voiu mărturisi ţie, Doamne, în neamuri, şi numele Tău voiu cânta, *Râmlea. 15, 9.
51. Mărind mântuirile împăratului Său şi făcând milă unsului Său, David, şi săminţiii lui în veac". |

107v

Cap 23

Cuvintele ceale mai de pre urmă a lui David şi catastihul bărbaţilor lui celor vestiţi.

1. Şi aceastea sânt cuvintele lui David ceale mai de pre urmă. Zis-au David, fiiul lui Isai, zis-au bărbatul căruia iaste rânduit de unsul Dumnezeului, Iacov, cel ales, psălmuitoriul lui Israil:
2. „Duhul Domnului au grăit prin mine şi cuvântul Lui prin limba mea.
3. Zisu-mi-au Dumnezeul lui Israil, grăit-au cel tare al lui Israil, stăpânitoriul oamenilor, dreptul stăpânitoriu în frica Domnului.
4. Ca lumina zorilor, răsărind soarele dimineaţa, fără nori străluceaşte şi precum cu ploi răsare iarba din pământ.
5. Nici atâta iaste casa mea la Dumnezeu, ca să facă legătură vecinică cu mine, stătornică întru toate şi întărită. Că toată mântuirea mea şi toată vrerea, nici iaste ceva dintr-însa să nu încolţască.
6. Iară cei ce povârnesc, cu toţii să vor zmulge ca spicele care nu să iau cu mânile.
7. Şi cine va vrea a să atinge de dânşii să va întrarma cu fier şi cu lemn lăncit, şi cu foc aprins să vor arde până la nimic".
8. *Aceastea numele celor tari a lui David. Şezând în cathedră cel preaînţelept, căpetenia *1 Par. 11, 10.
108r || între trei, el iaste ca un tinăr vermicelul lemnului, carele opt sute au ucis cu o pornire.
9. După acesta, Eliazar, feciorul unchiului său Ahohiteanul, între trei tari, carii era cu David când au înfruntat filisteii şi s-au adunat acolo la războiu.
10. Şi, suindu-să bărbaţii lui Israil, el au stătut şi au lovit filisteii, până ce au slăbit mâna lui şi au amurţit cu sabia. Şi au făcut Domnul mântuire mare în zioa aceea; şi norodul care fugise s-au întors a jefui pre cei tăiaţi.
11. Şi după acesta Simma, fiiul Aghei din Arari. Şi s-au adunat filisteii în stare, că era acolo un pământ cu linte plin. Şi, fugind norodul de la faţa filisteilor,
12. Stătut-au în mijlocul pământului şi l-au sprijinit şi au bătut pre filistei. Şi au făcut Domnul mântuire mare.
13. Ci şi mai înnainte să pogorâse trei, carii era căpetenii între treizeaci, şi venise în vreamea săcerişului la David, în peşterea Odollam. Iară tabăra filisteilor era pusă în Valea Urieşilor.
14. Şi David era în cetate, iară starea filisteilor atunci era în Vifleim.
108v 15. Şi au dorit David şi au zis: „O, de mi-ar | da cineva o beutură de apă din jgheabul care iaste în Vithleim, lângă poartă!"
16. Şi au năvălit trei tari în tabăra filisteilor şi au scos apă din jgheabul Vithleimului, care era lângă poartă, şi au adus la David; şi el n-au vrut să bea, ci o au jârtvit Domnului,
17. Zicând: „Milostiv îmi fie Domnul, să nu fac aceasta. Au doară sângele oamenilor drepţi, cari s-au dus, şi primejdia sufletelor voiu bea?" Şi n-au vrut a bea. Aceastea au făcut acei trei vărtoşi.
18. Şi Avisai, fratele lui Ioav, fiiul Sarvei, căpetenie era din trei; acesta iaste care ş-au rădicat sulița împrotiva a trei sute, carii i-au ucis, numitul în trei
19. Şi între trei mai vestit, şi era căpetenia lor, ci până la trei dintâi nu agiunsease.

20. Şi Vanaias, fiiul Ioiadei, omului celui tare, de mari lucruri din Cavseil; acela au lovit doi lei a lui Moav, şi el s-au pogorât şi au lovit un leu în mijlocul jgheabului, în zilele zăpezii.
21. Şi el au ucis pre bărbatul eghipteanul, bărbatul vreadnic de mirare, având în mână suliţă. Deci pogorându-să la el în vargă, cu puterea au zmult suliţa din mâna eghip| |teanului 109r
şi l-au ucis cu sabia sa.
22. Acestea au făcut Vanaas, fiiul Ioiadii,
23. Şi el vestit între trei vârtoşi, carii era între treizeci mai aleşi, însă până la trei nu agiunsease. Şi l-au făcut şieş David ascultătoriu de taină.
24. Asail, fratele lui Ioav, între treizeci, Elehanan, fiiul unchiu-său din Vithleim;
25. Sima din Harodi, Ilica din Harodi;
26. Helis din Falti, Hira, fiiul lui Achis din Thecua;
27. Aviezer din Anathoth, Movonnai din Husati;
28. Selman Ahohiteanul, Maharai Netofathiteanul;
29. Helid, fiiul Vaana, şi el Netofathitean, Ithai, fiiul Rivai din Gavaathul fiilor Veniamin;
30. Vanaia Farathoniteanul, Heddai din repegiunea Gaas;
31. Avialvon Arvathiteanul, Azmaveth din Veromin;
32. Aliava din Salavoni, <din> fiii ului Iasen, Ionathan;
33. Simma din Orori, Aiam, fiiul lui Sarar Aroriteanul;
34. Ilifelet, fiiul Aazvai, fiiului Mahati, Iliam, fiiul Ahitofel Gheloniteanul;
35. Hesrai din Carmil, Farai din Arvi;
36. Igaal, fiiul lui Nathan din Sova, Voni din Gadi; |
37. Selec din Ammoni, Naharai Verothiteanul, armaşul lui Ioav, fiiul lui Sarvis; 109v
38. Ira Iethriteanul, Gariv, şi el Iethritean, Urie Hetheul, toţi trezeci şi şeapte.

Cap 24

David, pentru că au numărat norodul, de Gad prorocul certat, dintre bătăi ciumă de trei zile îş aleage; carea în norod tirănind şi şeaptezeci de mii ucigând, să roagă David Domnului, şi, de Gad prorocul îndemnat, în aria lui Areuna dându-i preţul, oltariu rădică şi înceată ciuma.

*1 Par. 21, 1.

1. *Şi au adaos urgiia Domnului a să mâniia împrotiva lui Israil şi au mişcat pre David în ei, zicând: „Meargi, numără Israilul şi Iudeea!”
2 Şi au zis împăratul către Ioav, căpetenia oastei sale: „Umblă înpregiur toate neamurile lui Israil, de la Dan până la Versavia, şi număraţ norodul, să ştiu numărul lui!”
3. Şi au zis Ioav împăratului: „Sporească Domnul, Dumnezeul tău, la norodul tău cât acum iaste, şi iarăşi de o sută de ori înnmulţască înaintea domnului mieu, împăratului! Dară ce vrea domnul mieu, împăratul, în lucru acesta?”
4. Şi au biruit cuvântul împăratului graiurile lui Ioav şi a căpeteniilor oastei. || Şi au 110r
ieşit Ioav şi căpeteniile ostaşilor de la faţa împăratului, să numere norodul lui Israil.
5. Şi, trecând Iordanul, au venit în Aroir, la dreapta cetăţii carea iaste în valea Gad.
6. Şi prin Iazer au trecut în Galaad şi în pământul din jos, Hodzii, şi au venit în Dan sălvatecie. Şi încungiurând pre lângă Sidon,
7. Au trecut pre lângă şanţurile Tirului şi tot pământul heveului şi a hananeului şi au venit spre amiiazăzea Iiudei, în Versavia.
8. Şi, cercetând tot pământul, s-au aflat după noao luni şi doaozăci de zile în Ierusalim.
9. Şi au dat Ioav numărul catastihului norodului împăratului, şi s-au aflat din Israil bărbaţi tari opt sute de mii, carii ar purta sabie, şi din Iiuda, ostaşi cincizăci de mii.
10. Şi s-au lovit David la inimă după ce s-au numărat norodul. Şi au zis David către Domnul: „Păcătuit-am foarte în fapta aceasta! Ci mă rog, Doamne, să treci nedreptatea slugii Tale, că nebuneaşte am lucrat foarte!”
11. Şi s-au sculat David dimineaţă, şi cuvântul Domnului s-au făcut către Gad prorocul şi cel ce vedea, a lui David, zicând:
12. „Meargi şi grăiaşte către David: «Aceastea | zice Domnul: ‘Din trei ţi să dă aleagere; 110v
aleage una, carea vei vrea dintre aceastea, să fac ţie’»”.
13. Şi venind Gad la David i-au spus, zicând: „Au în şeapte ani îţi va veni foamete pre pământul tău; au în trei luni vei fugi de protivnicii tăi şi ei te vor goni; au adevărat în trei zile va fi ciumă în pământul tău. Acum dară socoteaşte şi vezi ce cuvânt voiu răspunde Celui ce m-au trimis”.

14. Şi au zis David către Gad: „Strâmtorescu-mă foarte; *ci mai bine iaste să caz în mânile Domnului (că multe sânt milele Lui), decât în mânile oamenilor”. *1 Par. 21, 13. Dan 13, 23.

15. Şi au trimis Domnul ciumă în Israil, de dimineaţa până la vreamea rânduită, şi au murit din norod, de la Dan până la Versavia, bărbaţi şeaptezeci de mii.

16. Şi, întinzându-şi mâna îngerul Domnului preste Ierusalim, să o piarză, I s-au făcut milă Domnului de năcaz şi au zis îngerului ce bătea norodul: „Destul acum! Contineaşte mâna ta!” Şi era îngerul Domnului lângă ariia Areunii Ievuseului.

17. Şi au zis David către Domnul, văzând îngerul tăindu norodul: „Eu sânt care am
111r păcătuit, eu nedrept am lucrat; aceşte, carii || oi sânt, ce au făcut? Întoarcă-să, rogu-mă, mâna Ta asupra mea şi asupra casii tătâni-meu!”

18. Şi au venit Gad la David în zioa aceea şi au zis: „Suie-te şi rânduiaşte oltariu Domnului în area Areunii Ievuzeului!”

19. Şi s-au suit David după cuvântul lui Gad, care poruncise Domnul,

20. Şi, uitându-să Areuna, au înţăles că împăratul şi slugile lui trec la sine.

21. Şi, ieşind, s-au închinat împăratului cu faţa la pământ şi au zis: „Ce pricină iaste să vie domnul mieu, împăratul, la sluga sa?” Căruia David i-au zis: „Să cumpăr de la tine ariia şi să zidesc oltariu Domnului şi să înceate uciderea carea să îngroaşe în norod”.

22. Şi au zis Areuna către David: „Iaie şi aducă domnul mieu, împăratul, precumu îi place; ai boii spre ardere şi caru şi juguri de boi spre slujba lemnelor”.

23. Toate i-au dat Areuna împăratului.Şi au zis Areuna către împăratul: „Domnul, Dumnezeul tău, priimească făgăduinţa ta!”

24. Căruie răspunzând împăratul, i-au zis: „Nicidecum precum vreai, ci voiu cumpăra cu preţu de la tine, şi nu voiu aduce Domnului, Dumnezeului mieu, arderi dăruite”. Şi
111v au cumpă|rat David ariia şi boii cu sicle de argint cinzăci.

25. Şi au zidit acolo David oltariu Domnului şi au adus arderi şi păciuitoare; şi S-au milostivit Domnul pământului şi s-au contenit ranele de la Israil.

A

(a se) ABATE: v. III
(s-)au abătut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,19; 19,3; 22,46
a (să) abate: *inf. prez.* 2,23
(să) abate: *ind. prez. 3.sg.* 19,3

ACAR: adv.
acar: 17,9

ACASĂ: adv.
acasă: rezum. cap.11; 13,7

ACOLEA: adv.
acolea: 6,7

ACOLO: adv.
acolo: 1,21; rezum. cap.2; 2,4, 18; 3,27; 4,3; 5,21; 13,38; 14,2, 32; 15,21, 29; 16,5, 14; 18,7, 8; 20,1; 21,13; 23,9, 11; 24,25

(a) ACOPERI: v. IV
vom acoperi: *ind. viit.I. 1.pl.* 17,12
au acoperit: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,4; 20,12

ACOPERIŞ: s.n. (Înv.) „capac"
acoperişu: *sg. ac.* 17,19

ACOPERIT, -Ă: adj.
acoperit: *n. sg. ac.* 15,30

ACUM: adv.
acum: 2,6; 3,18; 4,11; 7,8, 25, 28; 11,25; 12,23, 28; 13,20, 33; 14,15; 16,11; 17,9, 16; 19,6, 7, 9; 20,6; 21,17; 24,3, 13, 16

(a se) ADĂUGA: v. I; var. **(a se) ADAOGE:** v. III
adaogă: *ind. prez. 3.sg.* 3,9, 35
au adaos: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,22; rezum. cap.11; 17,8; 20,10; 24,1
vor adaoge: *ind. viit.I. 3.pl.* 7,10
adaoge: *inf. prez. fără* ***a*** 7,20
oiu adaoge: *ind. viit.I. 1.sg.* 12,8
va adaoge: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,10
adaogă: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 19,13

ADEVĂR: s.n.
adevărul: *sg. ac.* 2,6; 20,19
adevăr: *sg. ac.* 15,20

ADEVĂRAT, -Ă: adj./adv.
adevărate: *adj. n. pl. nom.* 7,28
adevărat: *adv.* 19,6; 24,13

(a) ADORMI: v. IV
au adormit: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,5; 11,21
vei adormi: *ind. viit.I. 2.sg.* 7,12

(a se/-şi) ADUCE: v. III
am adus: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,10
aducând: *gerunziu* rezum. cap.3; rezum. cap.10; 18,27
vei aduce: *ind. viit.I. 2.sg.* 3,13; 9,10
au adus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* rezum. cap.4; 4,8; 6,3, 17; 9,5; 11,27; 14,23; 17,28; 18,17; 23,16; 24,25
să aducă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 6,2; 8,5; 14, 13; 17,14
a aduce: *inf. prez.* 6,10, 18; 19,11
ai adus: *ind. pf.c. 2.sg.* 7,18
adu: *imperativ 2.sg.* 14,10
aduce: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.16
să aduc: *conj. prez. 1.sg.* 16,19
aduc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.17
voiu aduce: *ind. viit.I. 1.sg.* 17,3; 24,24
aduc: *ind. prez. 1.sg.* 18,31
(nu) aduceţi: *imperativ prohib. 2.pl.* 19,10
aduceţi: *ind. prez. 2.pl.* 19,12
aducă: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 24,22
ado: *imperativ 2.sg.* 13,10
(-ş) aduce: *ind. prez. 3.sg., în loc. v.* ***-ş aduce aminte*** 14,32
să(-ţi) aduci: *conj. prez. 2.sg., în loc. v.* ***să-ţi aduci aminte*** 19,19
aducă(-şi): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg., în loc. v.* ***aducă-şi aminte*** 14,11

(a se) ADUNA: v. I
adunându(-se): *gerunziu* 2,13
(s-)au adunat: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,25; 10,15; 23,9, 11
au adunat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,30; 6,1; 10,17; 12,29
să adun: *conj. prez. 1.sg.* 3,21
adună: *imperativ 2.sg.* 12,28; 20,4
adune(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 17,11
(să) adunase: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 20,14

AFARĂ: adv.
afară: *adv. în loc. prep.* ***afară de*** 2,30; 7,22; rezum. cap.21
afară: *adv.* 13,17, 18

(a se) AFLA: v. I
au aflat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,27; 22,6
am aflat: *ind. pf.c. 1.sg.* 14,22
voiu afla: *ind. viit.I. 1.sg.* 15,25
să aflu: *conj. prez. 1.sg.* 16,4
(să) va afla: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,12
să afle: *conj. prez. 3.sg.* 20,6
aflatu(-)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 22,19
(s-)au aflat: *ind. pf.c. 3.pl.* 24,8, 9
neaflându-: *gerunziu* 17,20

(a) AGĂŢA: v. I; var. **(a) ACĂŢA**
(s-)au acăţat: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,9

(a) AGONISI: v. IV
agonisindu-: *gerunziu* rezum. cap.15

AHOHITEAN: s.m. „urmaş al lui Ahohi"
Ahohiteanul: *sg. nom.* 23,9, 28

AICI: adv.
aici: 1,10; 5,6; 11,12; 18,30
aicea: 7,18

(a) AJUNGE: v. III
au agiuns: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,32
agiunsease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 23,19, 23

(a) AJUTA: v. I
voiu agiuta: *ind. viit.I. 1.sg.* 10,11

AJUTOR: s.n.
agiutoriu: *sg. ac.* 8,5; 10, 11
agiutoriu: *sg. ac., în loc. v.* ***a da agiutoriu***; vezi **(a) DA** 10,19

ALALTĂIERI: adv.
alaltăieri: 3,17; 5,2

(a) ALEGE: v. III
au ales: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,21; 10,9; 16,18
aleage(-)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 17,1
a aleage: *inf. prez.* 19,35
aleage: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.24
aleage: *imperativ 2.sg.* 24,12

ALEGERE: s.f.
aleagere: *sg. nom.* 24, 12

(a) ALERGA: v. I
au alergat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,13; 18,15, 21

voiu alerga: *ind. viit.I. 1.sg.* 18,19, 22, 23; 22,30
a alerga: *inf. prez.* 18,22
alergând: *gerunziu* 18,23, 24, 26
aleargă: *imperativ 2.sg.* 18,23
alergându: 19,41

ALERGARE: s.f.
alergarea: *sg. ac.* 18,27

ALERGĂTOR: s.m.
alergătoriu: *sg. nom.* 2,18

ALES, ALEASĂ: adj./s.
(cei) aleşi: *s.m. pl. nom.* 1,19
aleşii: *s.m. pl. ac.* 6,1; 10,9
alesului: *s.m. sg. gen.* 21,6
(cel) ales: *s.m. sg. nom./ac.* 22,27; 23,1
aleşi: *adj. m. pl. nom.* 20,14
ales: *adj. m. sg. nom.* 22,27
(mai) aleşi: *adj. m. pl. nom.* 23,23

AMALICHITEAN: s.m. „om din neamul lui Amalic"
amalichitean: *sg. nom.* 1,8, 13

AMAR, -Ă: adj./s.n.
amar: *s. sg. ac., în loc. adv.* ***cu amar*** rezum. cap.3; rezum. cap.18
amarul: *sg. ac.* 19,35
amară: *adj. f. sg. ac.* 17,8

AMESTECARE: s.f.
amestecarea: *sg. ac., în sintagma* ***amestecare de sânge*** „incest" rezum. cap.13

(a) AMEŢI: v. IV
va fi ameţit: *pasiv ind. viit.I. 3.sg.* 13,28

AMIAZĂZI: s.f./adv.
amiiazăzi: *adv. în loc. adv.* ***la amiazăzi*** 4,5
amiiazăzi: *adv. în loc. adv.* ***după amiiazăzi*** 11,2
amiiazăzea: *s. sg. ac.* 24,7

AMINTE: adv.
aminte: *adv. în loc. v.* ***a-şi aduce aminte/a lua aminte***; vezi **(a se/şi) ADUCE/(a) LUA**

AMMONITEAN: s.m. „care este din neamul lui Ammon"
ammoniteanilor: *pl. gen.* rezum. cap.10
ammoniteni: *pl. gen.* rezum. cap.11
ammoniteani: *pl. ac.* rezum. cap.12

AMORREU: s.m.
amorreilor: *pl. gen.* 21,2

(a) AMORŢI: v. IV; var. (Înv.) **(a) AMURŢI**
au amurţit: *ind. pf.c. 3.sg.* 23,10

AN: s.m.
ani: *pl. ac.* 2, 10, 11; 4,4; 5,4, 5; rezum. cap.13; 13,38; rezum. cap.14; 14,28; 15,7; 19,32, 35; rezum. cap.21; 21,1; 24,13
anului: *sg. gen.* 11,1
ani: *pl. gen.* 13,23
an: *sg. ac.* 14,26
anilor: *pl. gen.* 19,34

APĂ: s.f.
Apei: *sg. gen. în s. propr.* ***Dealul Ducereai Apei*** 2,24
apele: *pl. nom./ac.* 5,20; 14,14; 22,12
apelor: *pl. gen.* 12,27
apă: *sg. nom./ac.* 17,20; 21,10; 23, 15, 16
ape: *pl. ac.* 22,17

(a se) APRINDE: v. III
(să) va aprinde: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,26
aprindeţ: *imperativ 2.pl.* 14,30
au aprins: *ind. pf.c. 3.pl.* 14,30, 31
(s-)au aprins: *ind. pf.c. 3.pl.* 22,9
aprinsu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 22,13

APRINS, -Ă: adj.
aprins: *n. sg. ac.* 23,7

APROAPE: adv./s.
(cei de) aproape: *s.m. pl. nom./ac.* 3,8; 14,11
aproapelui: *s.m. sg. dat.* 12, 11
(mai) aproape: *adv.* 18,25; 19,42

(a se) APROPIA: v. I
(să) apropiia: *ind. imp. 3.sg./pl.* 1,6; 15,5
apropiindu(-te): *gerunziu* 1,15
(v-)aţi apropiat: *ind. pf.c. 2.pl.* 11,20, 21
apropiindu(-să): *gerunziu* 18,25
apropiindu(-se): *gerunziu* 20,17

(a) APUCA: v. I
apucând: *gerunziu* 1,11; 2,16
apucă: *imperativ 2.sg.* 2,21
apucându-: *gerunziu* 15,5

(a) APUNE: v. III
au apus: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,24

APUS: s.n.
apusului: *sg. gen.* 3,35

ARAHITEAN: s.m.; var. **ARACHITEAN** „Archit – urmaş al lui Ham, prin Canaan, şi strămoşul eponim al locuitorilor unei cetăţi feniciene" (cf. DB, p.75)
Arahiteanul: *sg. nom.* 15,32; 17,5
Arachiteanul: *sg. nom.* 16,16
Arahiteanului: *sg. gen.* 17,14

ARAMĂ: s.f.
aramă: *sg. ac.* 8,10; 22,35

(a se) ARĂTA: v. I
(s-)au arătat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,2; 13,36; 16,1; 18,31; 22,16
(mă) voiu arăta: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,22
au arătat: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.9
ai arătat: *ind. pf.c. 2.sg.* 15,20; 19,6
va arăta: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,25
(să) arată: *ind. prez. 3.sg.* 18,26

ARĂTARE: s.f.
arătare: *sg. ac.* rezum. cap.16

ARC: s.n.
arcul: *sg. ac.* rezum. cap.1; 1,18
arcele: *pl. ac.* 11,24
arc: *sg. ac.* 22,35

(a se) ARDE: v. III
(să) vor arde: *ind. viit.I. 3.pl.* 23,7

ARDERE: s.f. „jertfă"
arderi: *pl. ac.* 6,17; 24,24, 25
arderile: *pl. ac.* 6,18
ardere: *sg. ac.* 24,22

ARGINT: s.n./s.m.
argint: *sg. ac.* 8,10; 18,11; 21,4; 24,24
argintul: *sg. ac.* 8,11
arginţi: *pl. ac.* 18,12

ARIE: s.f.
aria: *sg. ac.* rezum. cap.24
ariia: *sg. ac.* 24,16, 21, 24
area: *sg. ac.* 24,18

ARIPĂ: s.f.
aripile: *pl. ac.* 22,11

ARMAŞ: s.m.
armaşii: *pl. nom.* 18,15
armaşul: *sg. nom.* 23,37

ARMĂ: s.f.
armele: *pl. nom./ac.* 1,27; 8,7

ARORITEAN: s.m. „care provine din Harod, localitatea Ain Jalud de astăzi" (cf. DB, p.521)
aroriteanul: *sg. nom.* 23,33

(a) ARUNCA: v. I
aruncând: *gerunziu* 16,13
au aruncat: *ind. pf.c. 3.pl.* 18,17; 20,22
arunci: *ind. prez. 2.pl.* 22,48

ARVATHITEAN: s.m. „care este de loc din Araba"
arvathiteanul: *sg. nom.* 23,31

(a se) ASCULTA: v. I
a asculta: *inf. prez.* 2,23; 13,16
asculta: *ind. imp. 3.sg.* 12,18
să asculte: *conj. prez. 3.sg.* 15,3
să (se) asculte: *conj. prez. 3.sg.* 15,6
ascultaţi: *imperativ 2.pl.* 20,16
ascultă: *imperativ 2.sg.* 20,17
ascult: *ind. prez. 1.sg.* 20,17
va asculta: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,7, 42
vor asculta: *ind. viit.I. 3.pl.* 22,45

ASCULTĂTOR, -TOARE: adj./s. „supus"; „sfetnic"
ascultătoriu: *adj. m. sg. nom.* 16,19
ascultătoriu: *s.m. sg. ac., în sintagma* ***ascultătoriu de taină*** 23,23

(a se) ASCUNDE: v. III
(nu) ascunde: *imperativ prohib. 2.sg.* 14,18
(mă) voiu ascunde: *ind. viit.I. 1.sg.* 15,28

ASCUNS: s.n. „ascunziş", „apărătoare" (cf. lat. *latibulum, -i*)
ascunsul: *sg. ac.* 22,12

ASCUNS, -Ă: s.
(ceale) ascunsă: *s.n. pl. ac.* „partea de jos a pântecelui"; (eufem.) „organe genitale" (cf. lat. *inguen, -inis*) 2,23
(ceale) ascunse: *s.n.* 3,27; 4,6

ASCUŢIT: s.n. „ascuţiş"
ascuţitul: *sg. ac.* 15,14

(a se) ASEMĂNA: v. I
asămănându-: *gerunziu* „culcându-i la pământ" 8,2
asămănând: *gerunziu* 22,34

ASEMENEA: adv./prep.; var. (Înv.) **ASEAMINEA**
aseaminea: *prep.* 7,22; 9,8
aseaminea: *adv.* 10,15

ASIN, Ă: s.m./s.f.
asini: *pl. ac.* 16,1
asinii: *pl. nom.* 16,2
asinul: *sg. ac.* 19,26
asina: *sg. ac.* 17,23

ASPRU: adv.
aspru: rezum. cap.19
(mai) aspru: 19,43

ASTĂZI: adv.
astăzi: 3,8, 38; 4,8; 6,20; 11,12; 14,22; 15,20; 16,12; 18,20, 31; 19,5, 6, 20, 22, 35

AŞA: adv.
aşa: 1,26; 3,13, 34; 7,17, 21; 9,11; 12,31; 13,4, 35; 14,17; 15,34; 16,7, 10, 19, 23; 17,19; 18,3, 33; 20,8, 17, 18, 21; 21,5

(a se) AŞEZA: v. I
au aşezat: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,14
aşezându(-mă): *gerunziu* 22,34

AŞEZĂMÂNT: s.n. „legământ"
aşezământului: *sg. gen., în sintagma* ***sicriiul aşezământului*** 6,15

(a) AŞTEPTA: v. I
aştaptă: *ind. prez. 3.sg.* 14,14

(a) AŞTERNE: v. III „a întinde pe jos ceva pentru a face un culcuş"; „a însămăra"
aşternându-: *gerunziu* rezum. cap.5
au aşternut: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,23 ; 21,10
să aşteamă: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,26

AŞTERNUT: s.n.
aşternutul: *sg. ac.* 4,5; 11,2, 13
aşternuturi: *pl. ac.* 17,28

(a se) ATINGE: v. III
ar fi atins: *cond. pf. 3.sg.* 5,8
(să) atinsease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* rezum. cap.6
a atinge: *inf. prez.* 14,10
a (să) atinge: *inf. prez.* 23,7

ATUNCI: adv.
atunci: 3,22; 5,24; 10,5; 19,6; 21,17, 18; 23,14

AUR: s.n.
aur: *sg. ac.* 1,24; 8,7, 10; 12,30; 21,4
aurul: *sg. ac.* 8,11

(a) AUZI: v. IV
auzind: *gerunziu* 3,28; 5,17; 10,7; 13,21; 16,21; rezum. cap.18
au auzit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,36; 4,1; 5,17; 8,9; 11,26; 14,16; 19,2
vei auzi: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,24; 15,35
am auzit: *ind. pf.c. 1.pl.* 7,22
veţi auzi: *ind. viit.I. 2.pl.* 15,10, 36
să auzim: *conj. prez. 1.pl.* 17,5
va auzi: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,9
auziia: *ind. imp. 3.sg.* 18,5
auzând: *gerunziu* 18,12
auzi: *inf. prez. fără* **a** 19,35

AUZIT: s.n. „auz", „auzire"
auzitul: *sg. ac.* 22,45

(a) AVEA: v. II
ai: *ind. prez. 2.sg.* 14,5
am: *ind. prez. 1.sg.* 18,18; 19,28
are: *ind. prez. 3.sg.* 14,20; 20,21
au: *ind. prez. 3.pl.* 15,4
au avut: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,4
avea: *ind. imp. 3.sg./pl.* rezum. cap.8; 8,7; 9,10, 12; 12,2, 3; 15,2; 17,18; 20,10; 21,20

având: *gerunziu* 12,30; 14,30; 23,21
avem: *ind. prez. 1.pl.* 21,4

AVERE: s.f.
averile: *pl. ac.* rezum. cap.16

B

BAN: s.m.
bani: *pl. ac.* 8,8

BANTĂ: s.f.; var. **PEANTĂ** (Înv. şi reg. , la pl.) „cătuşe"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Anton Pann, citat după B. P. Hasdeu, *Etymologicum Magnum* Romaniae, 1887-1893.
peante: *pl. ac.* 3,34

BARBĂ: s.f.
barbă: *sg. ac.* 10,4
barba: *sg. nom./ac.* 10,5; 19,24; 20,9

(a se) BATE: v. III
să (vă) bateţi: *conj. prez. 2.pl.* 11,20
(s-)au bătut: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,28
ar fi bătut: *cond. pf. 3.sg.* 5,8
au bătut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,20; 8,1, 2, 3, 5; 10,18; 11,1; 23,12
bătuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 8,9, 10
fiind bătută: *pasiv gerunziu* 12,28
bătea: *ind. imp. 3.sg.* 24,16

(a) BĂGA: v. I
au băgat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,17; 19,26
ai băgat: *ind. pf.c. 2.sg.* 12,9, 10

BĂRBAT: s.m.
bărbaţii: *pl. nom./ac.* 1,11; 2,31; 3,39; 5,6; 6,2; 11,17, 23; 15,22; 17,8, 12, 14, 24; rezum. cap.19; 19, 16, 41, 42, 43; 20,2, 4, 7, 14; 21,17; 23,10
bărbaţii: *pl. dat. (cu prep.* ***la*** *)* 2,5
bărbaţi: *pl. nom./*ac. 2,30; 3,20; 4,2; 8,5; 10,5, 6; 11,16; 13,28; 15,1, 11, 18; 17,1; 20,11; 21,6; 24,9, 15
bărbatul: *sg. nom./ac.* 3,15, 16; 11,26; 12,7; 14,5; 16,8; 19,42; 23,1, 21
bărbaţilor: *pl. gen./dat.* 3,20; 6,19; 7,14; 15,6; 19,43; rezum. cap.23
bărbaţ: *pl. ac.* 10,6
bărbat: *sg. nom.* 10,12; 17,8; 20,1
bărbatului *sg. dat.* 14,7
bărbatul: *sg. voc.* 16,7
bârbatul: *sg. ac.* rezum. cap.11

BĂTAIE: s.f. „lovitură"; „pedeapsă de la Dumnezeu"
bătaia: *sg. nom./ac.* 1,1; 11,15
bătăi: *pl. ac.* rezum. cap.24

BĂTRÂN, -Ă: adj./s.
bătrânii: *s.m. pl. nom./ac.* 3,17; 5,3
(cei mai) bătrâni: *s.m. pl. nom.* 12,17
bătrânilor: *pl. dat.* 17,15
bătrân (foarte) *adj. m. sg. nom.* 19,32

BĂTUT, -Ă: adj.
bătut: *m. sg. nom.* 11,15

BĂUTURĂ: s.f.
beutura: *sg. nom.* 19,35
beutură: *sg. ac.* 23,15

(a) BEA: v. II
bând: *gerunziu* 12,3
să beu: *conj. prez. 1.sg.* 11,11
să bea: *conj. prez. 3.sg.* 11,13; 16,2; 23,16
voiu bea: *ind. viit.I. 1.sg.* 23,17
a bea: *inf. prez.* 23,17

BERBEC: s.m.; var. **BERBECE**
berbeace: *sg. ac.* 6,13

BETEAG, -Ă: adj.
beteag: *m. sg. nom.* 13,5

BINE: adv./s.n.
bine: *adv.* 3,13
bine: *s. sg. ac.* rezum. cap.9; 16,12
(mai) bine: *adv.* 13,13; 14,32; 18,3; 24,14
bine: *adv. în structura v. dislocată* ***bine au cuvântat*** 14,22

(a) BINECUVÂNTA: v. I
bine au cuvântat: *ind. pf.c. 3.sg.* 14, 22

(a) BIRUI: v. IV
au biruit: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.8; 24,4

BIRUINŢĂ: s.f.
biruinţe: *pl. nom.* rezum. cap.8
biruinţa: *sg. nom.* 12,28; 19,2

BIRUIT, -Ă: adj.
biruit: *sg. nom.* rezum. cap.18

BISERICĂ: s.f.
bisearică: *sg. ac.* 5,8
bisearica: *sg. ac.* 22,7

BLAGOSLOVENIE: s.f.
blagoslovenia: *sg. ac.* 7,29
blagoslovenie: *sg. ac.* 14,17

(a se) BLAGOSLOVI: v. IV
blagosloviţ sânteţ: *pasiv ind. prez. 2.pl.* 2,5
au blagoslovit: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,11, 18; 13,25; 19,39
blagoslovise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 6,12
să blagoslovească: *conj. prez. 3.sg.* 6,20
blagoslovească-te: *imperativ 2.sg.* 7,29
(să) va blagoslovi: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,29
blagoslovitu-i: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 18,28; 22,47
să blagosloviţi: *conj. prez. 2.pl.* 21,3

BLÂNDEŢE: s.f.
blândeaţele: *pl. nom.* 22,36

BLESTEM: s.n.
blăstăm: *sg. ac.* 14,17
blăstămul: *sg. ac.* 16,12

(a) BLESTEMA: v. I
a blăstăma: *inf. prez.* 12,14
blăstăma: *ind. imp. 3.sg.* rezum. cap.16; 16,5, 7
blastămă: *ind. prez. 3.sg.* 16,9
să blasteme: *conj. prez. 3.sg.* 16,10, 11
blăstămând: *gerunziu* 16,13
au blăstămat: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,21; 21,21

BOB: s.m.
bob: *sg. ac.* 17,28

BOGAT, -Ă: adj./s.
bogat: *adj. m. sg. nom.* 12,1

bogat (foarte): *adj. m. sg. nom.* 19,32
(cel) bogat: *s. nom./ac. sg.* 12,2, 4

(a se) BOLNĂVI: v. IV
(s-)au bolnăvit: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,2
(s-)ar bolnăvi: *cond. pf. 3.sg.* 13,6

BOU: s.m.
boii: *pl. nom./ac.* 6,6; 12,4; 24,22, 24
bou: *sg. ac.* 6,13
boilor: *pl. gen.* 8,4
boi: *pl. ac.* 12,2; 24,22

BRAŢ: s.n.
braţele: *pl. ac.* 22,35

BRÂGLĂ: s.f. „vatală" (cf. **Indice** 1Par)
brăgla: *sg. ac.* 21,19

BUCATĂ: s.f. (mai ales la pl.) „hrană"; „fel de mâncare"
bucată: *sg. nom./ac.* 3,35; 11,8; 12,17; 13,5, 6
bucate: *pl. ac.* 9, 10; 12,4
bucata: *sg. ac.* 13,10, 11

BUCIUM: s.n.; var. **BUCIN**
bucinul: *pl. ac.* 2,28

(a se) BUCURA: v. I
bucurându(-să): *gerunziu* 8, 10

BUCURIE: s.f.
bucurie: *sg. ac.* 6,12
bucuria: *sg. nom.* rezum. cap.8

BUCUROS, -OASĂ: adj./adv.
bucuros: *adv.* 15,15

BUN, -Ă: adj./(Neob.) adv.
bun: *adj. m./n. sg. nom./ac.* 10,12; 15,26; 17,7; 18,26, 27; 19,37
bune: *adj. n. pl. nom.* 15,3
(mai) bun: *adj. n. sg. nom.* 17,14
bună: *adj. f. sg. nom./ac.* 18,22, 25, 27, 31; rezum. cap.19
bun: *adv.* „bine" 13,22

BUNĂTATE: s.f.
bunătăţile: *pl. ac.* 7,28

C

CALE: s.f.
calea: *sg. nom./ac.* 4,7; 13,34; 22,31, 33
cale: *sg. ac.* 13,30; 16,13; 18,23
căile: *pl. ac.* 22,22

CANANEU: s.m.; var. **HANANEU**
hananeului: *sg. gen.* 24,7

CANDELĂ: s.f.
candila: *sg. nom./ac.* 21,17; 22,29

CANON: s.n.
canonului: *sg. gen.* rezum. cap.12

CAP: s.n.
capul: *sg. nom./ac.* 1,2, 10, 16; 2,16; 3,29; rezum. cap.4; 4,7, 8, 12; 12,30; 13,19; 15,30, 32; 16,9; 18,9; 19,4; rezum. cap.20; 20,21, 22; 22,44
cap: *sg. nom./ac.* 3,8; 13,19
capului: *sg. gen.* 14,26

CAR: s.n.
carăle: *pl. nom.* 1,6
car: *sg. ac.* 6,3
carul: *sg. ac.* 6,3
care: *pl. ac.* 8,4; 10,18
caru: *sg. ac.* 24,22

CARMELITEAN: s.m.
Carmeliteanului: *sg. gen.* 2,2; 3,3

CARNE: s.f.
carne: *sg. ac.* 6,19

CARTE: s.f. „scrisoare"; „scriere"
cartea: *sg. nom.* în titlul *Cartea a doao a lui Samuil care noi a doao a împăraţilor o zicem*
cartea: *sg. ac., în sintagma* ***Cartea Dreptţilor*** 1,18
carte: *sg. ac.* 11,14, 15

CASĂ: s.f.
casa: *sg. nom./ac.* 1,12; 2,3, 4, 7, 10, 11; 3,1, 6, 8, 10, 29; 4,5, 11; 5,11; rezum. cap.6; 6,3, 4, 10, 11, 12, 15, 19, 20, 21; 7,1, 16, 18, 19, 25, 26, 29; 9,1, 2, 3, 4, 5, 9; 11,5, 8, 9, 10, 11, 13, 27; 12,8, 10, 11, 15, 17, 20; 13,7, 8, 20; 14,8, 9, 24, 31; 15,16, 35; 16,3, 21; 17,18, 23; 19,11, 17, 18, 20, 28, 30, 41; 20,3; 21,1; 23,5
casele: *pl. ac.* rezum. cap.2
casii: *sg. gen.* 4,5; 9,12; 11,2; 16,5; 21,4; 24,17
casă: *sg. ac.* 4,6, 7; rezum. cap.5; rezum. cap.7; 7,2, 5, 7, 11, 13; 13,18; 17,20; 19,5
case: *pl. ac.* 5,8; 7,6
case: *sg. gen.* 11,9; 15,17
casei: *sg. gen.* 16,8

CASNIC: s.m. (Înv., mai ales la pl.) „membru al unei familii"; (Înv.) „persoană care se află în slujba cuiva"
caznicilor: *pl. gen.* 16,2

CATASTIF: s.n.; var. **CATASTIH**
catastihul: *sg. nom.* rezum. cap.23
catastihului: *sg. gen.* 24,9

CATÂR: s.m.; var. (Neob.) **CĂTUR** „catâr" (lat. *mulus, -i* „catâr")
căturul: *sg. nom.* 18,9

CATÂRĂ: s.f.; var. (Neob.) **CĂTURĂ**
cătură: *sg. ac.* 18,9
cătura: *sg. nom.* 18,9

CATEDRĂ: s.f.; var. **CATHEDRĂ** (astăzi neob.) „jilţ" (cf. lat. *cathedra, -ae* „jilţ"; „catedră")
cathedră: *sg. ac.* 23,8

(a) CĂDEA: v. II
cad: *ind. prez. 3.pl.* 3,34
cade: *ind. prez. 3.sg.* 17,12
să caz: *conj. prez. 1.sg.* 24,14
au căzut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,2, 19, 25, 27; 2,16; 3,38; 4,4; 9,6; 10,15; 11,17; 13,31; 14,4; 21,9, 22
căzând: *gerunziu* 1,4; 3,29; 19,18
căzuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 1,12; 2,23; 4,1
ai căzut: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,34
va cădea: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,11; 18,3
căzind: *gerunziu* 14,22; 17,9
cădea-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 22,39

CĂDERE: s.f. „distrugere"
cădeare: *sg. ac.* 1,10
cădere: *sg. nom.* 15,14

CĂLĂREŢ: s.m.
călăreţii: *pl. nom.* 1,6
călăreţi: *pl. ac.* 8,4; 10, 18; 15, 1

CĂMARĂ: s.f. (Înv.) „cameră", „odaie"
cămară: *sg. ac.* 4,7; 13,10
cămara: *sg. ac.* 18,33

CĂPETENIE: s.f.
căpetenia: *sg. nom.* 2,8; 10,16, 18; 23,8, 19; 24,2
căpetenie: *sg. nom.* 3,38; 23,18
căpeteniile: *pl. nom.* 4,2; 10,3; 24,4
căpeteniilor: *pl. gen./dat.* 18,5; 24,4
căpetenii: *pl. nom.* 23,13

CĂPRIOARĂ: s.f.
căprioară: *sg. ac.* 2,18

CĂRĂMIDĂ: s.f.
cărămizilor: *pl. gen.* 12,31

CĂRBUNE: s.m.
cărbuni: *pl. nom.* 22,9
cărbunii: *pl. nom.* 22,13

CĂRUŢĂ: s.f.
căruţe: *pl. nom.* 12,31
căruţă: *sg. ac.* 15,1

CÂINE: s.m.
câne: *sg. ac.* 3,8; 9,8
cânele: *sg. nom.* 16,9

CÂMP: s.n.
câmpurile: *pl. nom.* 1,21
câmpuri *pl. ac.* 2,29
câmp: *sg. ac.* 10,8; 11,23; 14,6; 18,6; 20,12

CÂMPIE: s.f.
câmpiile: *pl. ac.* 15,28
câmpiile: *pl. ac.* 17,16

(a) CÂNTA: v. I
voiu cânta: *ind. viit.I. 1.sg.* 22,50

CÂNTARE: s.f.
cântărilor: *pl. gen.* 19,35

CÂNTĂREŢ: s.m.
cântăreţilor: *pl. gen.* 19,35

CEAŢĂ: s.f.
ceaţă: *sg. ac.* 22,10

CENUŞĂ: s.f.
cenuşe: *sg. ac.* 13,19

CER: s.n.
ceriu: *sg. ac.* 18,9; 21,10; 22,14
ceriurile: *pl. nom.* 22,10
ceriurilor: *pl. gen.* 22,12

CERB: s.m.
cerbilor: *pl. dat.* 22,34

(a) CERCA: v. I
ai cercat: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,8
cercaţi: *ind. prez. 2.pl.* 3,17
cerca: *ind. imp. 3.sg./pl.* 4,8; 17,20
voiu cerca: *ind. viit.I. 1.sg.* 4,11
să cerce: *conj. prez. 3.pl.* 5,17
cearcă: *ind. prez. 3.pl.* 14,7
cearcă: *imperativ 2.sg.* 16,11
cerci *ind. prez. 2.sg.* 17,3; 20,19

CERCARE: s.f.
cercare: *sg. ac.* 21,4

(a) CERCETA: v. I
cercetând: *gerunziu* 2,29; 24,8
au cercetat: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,3

(a) CERE: v. III
ceiu: *ind. prez. 1.sg.* 3,13
au cerut: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,20
vei ceare: *ind. viit.I. 2.sg.* 19,38

CERERE: s.f.
cererea: *sg. ac.* rezum. cap.21

(a) CERNE: v. III
cernând: *gerunziu* 4,5; 22,12

(a se) CERTA: v. I
certat fiind: *pasiv gerunziu* rezum. cap.3
voiu certa: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,14
(s-)au certat: *ind. pf.c. 3.pl.* 14,6
(să) ceartă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.19
(să) certa: *ind. imp. 3.sg.* 19,9

CERTARE: s.f.
certare: *sg. nom./ac.* 2,14; 3,1

CERTAT, -Ă: adj.
certat: *m. sg. nom.* rezum. cap.12; rezum. cap.24

CETATE: s.f.
cetăţile: *pl. nom./ac.* 2,1; 8,8
cetatea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.5; 5,7, 9; 6,10, 12, 16; 10,3, 12, 19; rezum. cap.11; 11,16; rezum. cap.12; 12,27, 28; 15,12, 14; 17,13, 23; 19,37; 20,15, 19
cetate: *sg. ac.* 5,9, 17; 10,14; 11,17; 12,1, 26, 30; 15,2, 24, 25, 27, 34, 37; 17,17; 18,3; 19,3; 20,16, 21, 22; 23,14
cetăţii: *sg. gen.* 11,23, 25; rezum. cap.20; 24,5
cetăţilor: *pl. dat.* 12,31
cetăţi: *pl. ac.* 20,6

CHEDRU: s.m.
chedru: *sg. ac.* 5,11; 7,2, 7

(a se) CHEMA: v. I
au chemat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,7; 5,9; 9,9; 11,13; 12,24, 25; 13,23; 15,12
chemând: *gerunziu* 1,15; 13,17; 21,2
(s-)au chemat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,16; 5,20; 6,2, 8; 14,33
chemându-: *gerunziu* 9,2
chema: *inf. prez. fără* **a** 12,23
cheamă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.14
cheamă: *imperativ 2.sg.* 14,21
chema: *ind. imp. 3.sg.* 15,2
(să) chema: *ind. imp. 3.sg.* 17,25
(să) cheamă: *ind. prez. 3.sg.* 18,18
să cheme: *conj. prez. 3.sg.* 20,5
voiu chema: *ind. viit.I. 1.sg.* 22,4, 7
chemaţi: *imperativ 2.pl.* 17,5

CHEMAT, -Ă: adj.
chemaţi: *m. pl. ac.* 15,11

CHERETHI: s. m. „cheretiţi"
cherethi: *pl. ac.* 15,18

cherethii: *pl. nom.* 20,7
cherethei: *pl. ac.* 20,23

CHICĂ: s.f.
tica: *sg. nom.* 14,26

CHIMVAL: s.n.
chimvale: *pl. ac.* 6,5

CHIP: s.n.
chip: *sg. ac., în loc. adv.* ***într-acesta chip*** 17,15

(a) CHIVERNISI: v. IV
chivernisea: *ind. imp. 3.sg.* rezum. cap.9

CINSTE: s.f.
cinstea: *sg. ac.* 10,3

CIOPLIT, -Ă: adj./s.
(ceale) cioplite: *s.n. pl. ac.* 5,21
cioplite: *adj. n. pl. ac.* 6,5

CIUMĂ: s.f.
ciumă: *sg. ac.* rezum. cap.24; 24,13, 15
ciuma: *sg. nom.* rezum. cap.24

(a se) CLĂTI: v. IV
clătitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,8

CLOPOȚEL: s.m.
clopoței: *pl. ac.* 6,5

COAPSĂ: s.f.
coapsă: *sg. ac.* 20,8

COASTĂ: s.f. „partea laterală a corpului omenesc"; „latură a unui obiect"
coastele: *pl. ac.* 2,16; 13,34
coastă: *sg. ac.* 16,13; 20,10
coaste: *pl. ac.* 21,14

(a se) COBORÎ: v. IV; var. (Înv.) **a (se) POGORÎ**
(s-)au pogorât: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5, 17; 11,9, 13; 17,18; 19,16, 24; 21,15; 22,10; 23,20
(te-)ai pogorât: *ind. pf.c. 2.sg.* 11,10
(m-)am pogorât: *ind. pf.c. 1.sg.* 19,20
pogorându(-să): *gerunziu* 19,31; 23,21
(să) pogorâse: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 23,13

COBZĂ: s.f.
cobze: *pl. ac.* 6,5

CODRU: s.m.
codru: *sg. ac.* 17,8
codrul: *sg. nom./ac.* 18,6, 8

(a se) CONĂCI: v. IV (cf. **Indice** Jd)
conoceaște: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.11
au conocit: *ind. pf.c. 3.pl.* 11,1
conocind: *gerunziu* 11,16
conoceaște: *imperativ 2.sg.* 12,28
(s-)au conăcit: *ind. pf.c. 3.sg.* 20,15

CONĂCIRE: s.f.
conocirea: *sg. ac.* rezum. cap.20

CONTĂȘ: s.n.; var. **CONTUȘ**
contuș: *sg. ac.* 13,18

(a) CONTENI: v. IV
conteni: *inf. prez. fără* ***a*** 14,6
au contenit: *ind. pf.c. 3.sg.* 18, 16
contineaște: *imperativ 2.sg.* 24, 16
(s-)au contenit: *ind. pf.c. 3.pl.* 24,25

COPIL: s.m.
copiilor: *pl. dat.* 4,12
copiii: *pl. nom.* 13,29, 32
copilul: *sg. nom./ac.* 13,34; 18,5; 19,17
copil: *sg. nom.* 17,18

CORN: s.n.
cornul: *sg. nom.* 22,3

CORT: s.n.
cortului: *sg. gen.* 6,17
cort: *sg. ac.* 7,6
cortul: *sg. ac.* 15,25; 16,22

COȘCIUG: s.n.; var. **COSCIUG**
cosciug: *sg. ac.* 3,31

COVRIG: s.m. (aici) „brățară" (cf. Maior, *ILV/Lexicon*, I, unde lat. *armilla* „covrig de aur")
covrigul: *sg. ac.* 1,10

CREDINCIOS, -OASĂ: adj.
credincioasă: *f. sg. nom.* 7,16

CREDINȚĂ: s.f.
credință: *sg. ac.* 15,20

(a) CREȘTE: v. III
crescând: *gerunziu* 3,1; 5,10
va creaște: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,5
crescuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 12,3

CREȘTET: s.n.
creștet: *sg. ac., în loc. adv.* ***de la talpa piciorului până la creștet*** 14,25

(a) CRUȚA: v. I
cruțind: *gerunziu* 12,14

(a) CUGETA: v. I
cugeta: *ind. imp. 3.sg.* 20,15

(a se) CULCA: v. I „a se așeza în poziție orizontală"; „a avea relații sexuale"
(s-)au culcat: *ind. pf.c.* 13,6, 14, 20
culcă(-te): *imperativ 2.sg.* 13,5, 11

(a) CULEGE: v. III
culegând: *gerunziu* 21,13

(a) CUMPĂRA: v. I
cumpărase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 12,3
să cumpăr: *conj. prez. 1.sg.* 24,21
voiu cumpăra: *ind. viit.I. 1.sg.* 24,24
au cumpărat: *ind. pf.c. 3.sg.* 24,24

(a) CUNOAȘTE: v. III
să cunoască: *conj. prez. 3.sg.* 3,25
au cunoscut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,37; 5,12
am cunoscut: *ind. pf.c. 1.pl.* 19,6
cunosc: *ind. prez. 1.sg.* 19,20

CUNOSCUT, -Ă: adj.
cunoscut: *n. sg. ac.* 7,21

CURAT, -Ă: adj.
curat: *m. sg. nom.* 3,28

CURĂŢENIE: s.f.
curăţenia: *sg. ac.* 22,21

CURĂŢIE: s.f.
curăţie: *sg. ac.* 22,25

CURĂŢIRE: s.f. „purificare”
curăţire: *sg. nom.* 21,3

CURÂND: adv.
curând: 17,16, 21

(a) CURGE: v. III
curgem: *ind. prez. 1.pl.* 14,14

CURGERE: s.f.
curgerea: *sg. nom., în sintagma* ***curgerea sămînţii*** „eliminare patologică a lichidului seminal” 3,29
curgerea: *sg. ac.* „trecerea” 11,1; 13,23

CURTE: s.f.
curtea: *sg. ac.* 6,6

(a se) CUTREMURA: v. I
(s-)au cutremurat: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,8

CUŢIT: s.n
cuţitele: *pl. ac.* 12,31

CUVÂNT: s.n.
cuvânt: *sg. nom.* 1,4
cuvânt: *sg. nom./ac.* 3,17; 14,12; 15,28; 17,6; 20,18; 24,13
cuvântul: *sg. nom./ac.* 2,6; 7,4, 21, 25; 11,27; 12,9, 12.14, 21; 13,33, 35; 14,13, 15, 17, 18, 21, 22; 15,35, 36; 17,4; 19,11; 22,31; 23,2; 24,4, 11
cuvintele: *pl. nom./ac.* 3,8; 7,17, 28; 11,18, 19; 13,21; 14,19; 15,3; rezum. cap.19; 20,17; 23,1
cuvinte: *pl. ac.* 14,3; 19,21
cuvântului: *sg. dat.* 14,20
cuvântul: *sg. ac.* 24,19

(a) CUVÂNTA: v. I
au cuvântat: *ind. pf.c. 3.sg., în structura v. dislocată* ***bine au cuvântat*** 14,22

(a se) CUVENI: v. IV
(să) cuvinea: *ind. imp. impers.* 4,10
(să) cuvine: *ind. prez. 3.sg.* 19,43

D

(a se) DA: v. I
da: *ind. imp. 3.sg.* 1,24; 16,23
am dat: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 3,8; 9,9; 12,8; 17,15
au dat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,8; 10,10; 16,8; 17,7, 15, 21, 29; 18,2; 19,32; 20,3; 21,9; 24,9, 23
a da: *inf. prez.* 4,10; 10,19
vei da: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,19, 23
oi da: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,19
voiu da: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,11; 12,11; 21,6
dai: *ind. prez. 2.sg.* 17,6; 22,48
aş fi dat: *cond. pf. 1.sg.* 18,11
va da: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,33; 22,14
(s-)au dat: *ind. pf.c. 3.pl.* 19,42
daţi: *imperativ 2.pl.* 20,21
datu(-)-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 22,36
ai dat: *ind. pf.c. 2.sg.* 22,41
ar da: *cond. prez. 3.sg.* 23,15
dă: *imperativ 2.sg.* 3,14; 14,7
dă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.7; rezum. cap.16; rezum. cap.21
(să) dă: *ind. prez. 3.sg.* 24,12
dând: *gerunziu* 5,19
dându-: *gerunziu* 7,1; rezum. cap.9; 13,11; 20,3; rezum. cap.24
să dea: *conj. prez. 3.sg.* 13,5; 16,12
deaie(-)(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 21,6

DAJDIE: s.f.; var. **DAJDE**
dajde: *sg. ac.* 8,2
dajdă: *sg. ac.* 8,6
dăjdi: *pl. ac.* 20,24

DAR: s.n.
dar: *sg. ac.* 5,8
daruri: *pl. nom./ac.* rezum. cap.17; 19,42

DATORIE: s.f.
datoriia: *sg. ac.* rezum. cap.12

(a) DĂJDUI: v. IV
dăjduie: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.8

DĂJDUIRE: s.f.
dăjduirii: *sg. gen.* 8,1

DĂJDUITOR: s.m.
dăjduitori: *pl. ac.* rezum. cap.8

(a) DĂNŢUI: v. IV
să dânţuiască: *conj. prez. 3.pl.* 1,20

DĂRAB: s.n.
dărab: *sg. ac.* 11,21

(a) DĂRUI: v. IV
va dărui: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,22

DĂRUIT, -Ă: adj.
dăruite: *f. pl. ac.* 24,24

DEAL: s.n.
dealul: *sg. ac., în s. propr.* ***Dealul Ducereai Apei*** 2,24

DEASUPRA: adv./prep.
deasupra: *prep.* 1,9, 10
deasupra: *adv.* 11,20; 20,8

DEGET: s.n.
deagete: *pl. ac.* 21,20

DEMULT: adv.
demult: 20,18

DEOSEBI: adv.
deosebi: 3,27; 10,8
deusebi: 12,16

DEPARTE: adv.
departe: *adv. în loc. prep.* ***departe de*** 15,17
departe: 20,20

(a se) DEPĂRTA: v. I
(s-)au depărtat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,24; 20,22
am depărtat: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,15; 22,23
(să) va depărta: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,10
(să) departă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.20
(ne) vom depărta: *ind. viit.I. 1.pl.* 20,21

DES, DEASĂ: adj.
des: *m. sg. ac.* 18,9

DESĂVÂRŞIT, -Ă: adj./adv.
desăvârşit: *adv.* 14,14; 22,33
desăvârşit: *adj. m. sg. nom.* 22,24, 26

(a se) DESCHILINI: v. IV
(să) deschilineaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.16

(a se) DESCOPERI: v. IV
deascoperindu(-se): *gerunziu* 6,20
ai deascoperit: *ind. pf.c. 2.sg.* 7,27

DESCOPERIRE: s.f.
descoperirea: *sg. ac.* rezum. cap.2

DESCULŢ, -Ă: adj.
desculţ: *m. sg. nom.* 15,30

(a) DESFĂTA: v. I
desfăta: *inf. prez. fără* ***a*** 19,35
desfăta-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 22,37

DESFĂTARE: s.f.
desfătări: *pl. ac.* 1,24
desfătare: *sg. ac.* 22,20

(a se) DESPĂRŢI: v. IV
(s-)au despărţit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,23; 20,2
(să) despart: *ind. prez. 3.pl.* 5,20
despărţit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,20

DESTUL: adv.
destul: 18,3; 24,16

DEŞERT, DEŞARTĂ: adj.
deşartă: *f. sg. nom.* 1,22

(a) DEŞTEPTA: v. I
deştepta-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,12
deşteaptă: *imperativ 2.sg.* 7,25
voiu deştepta: *ind. viit.I. 1.sg.* 12,11

(a) DEZNĂDĂJDUI: v. IV
au dăjnădăjduit: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,15

DEZNĂDĂJDUIRE: s.f.
deznădăjduirea: *sg. nom.* 2,26

(a se) DEZVELI: v. IV
(s-)au dezvălit: *ind. pf.c. 3.pl.* 22,16

DIMINEAŢĂ: s.f./adv.
dimineaţă: *adv.* 2,27; 24,11
dimineaţa: *adv.* 15,2; 23,4
dimineaţă: *s. sg. nom.* 11,14
dimineaţa: *s. sg. ac., în loc. adv.* ***de dimineaţa*** 24,15

DIMPOTRIVĂ: adv.
dinprotivă: 18, 13

DINAINTE: adv.
dinnainte: 10,9

DINAINTEA: prep.
dinnaintea: 3,34; 10,19; 11,9; 17,18

DINAPOI: adv.
dinnapoi: 2,20

DINAPOIA: prep.
dinnapoia: 1,7

DINĂUNTRU: adv.
dinlontru: *adv.* 5,9

DINDĂRĂT: adv.
dindărăpt: 10,9

DOBĂ: s.f.; vezi **TOBĂ**

(a) DOBÂNDI: v. IV
vei dobândi: *ind. viit.I: 2.sg.* 19,38

DOICĂ: s.f.
doica: *sg. ac.* 4,4

(a) DOICI: v. IV (cf. **Indice** Iş)
doicise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 12,3

DOMN: s.m.
Domnului: *sg. gen./dat.* 1,12, 14, 16; 5,3; 6,2, 5, 14, 15, 16, 17, 18, 21; rezum. cap.7; 7,4, 18, 26; 8,11; 11,27; 12,9, 13, 14, 16, 25; 15,7, 8, 25, 32; 16,11; 17,14; 19,21; 20,19; 21,1, 3, 6, 7, 9; 22,1, 16, 22, 31; 23,2, 3, 16; rezum. cap.24; 24,1, 11, 14, 16, 18, 21, 24, 25
Domnul: *sg. nom./ac.* 2,1, 5, 6, 27; 3,9, 18, 28, 39; 4,8, 9; 5,2, 10, 12, 19, 20, 23, 24, 25; rezum. cap.6; 6,7, 8, 9, 11, 12; rezum. cap.7; 7,1, 3, 5, 8, 11, 26, 27; 8,6, 14; 10,12; rezum. cap.11; 12,1, 5, 7, 11, 13, 15, 22, 24, 25; 14,11, 17; 15,8, 20, 21; 16,8, 10, 12, 18; 17,14; 18,19, 28, 31; 19,7; 21,1; 22,1, 2, 4, 7, 14, 19, 21, 25, 30, 32, 42, 47; 23,10, 12, 17; 24,3, 10, 12, 15, 17, 19, 23, 25
Domnului: *sg. gen., în sintagma* ***sicriiul Domnului/sicriiului Domnului*** 6,9, 10, 11, 13, 16, 17
Doamne: *sg. voc.* 7,18, 19, 20, 22, 24, 25, 28, 29; 15,31; 22,29, 50; 24,10

DOMN: s.m.
domnul: *sg. voc., în sintagma* ***domnul mieu*** 1,10; 3,21; 9,11; 14,9, 18, 19, 20, 22; 15,21; 16,4; 18,31; 19,19, 26, 27, 37
domnul: *sg. nom./ac.* 2,5, 7; 11,11; 13,33; 14,12, 15, 17, 19; 15,15, 21; 16,9; 19,30; 24,3, 21, 22
domnului: *sg. gen./dat.* 4,8; 11,9, 11, 13; 12,8; 14,17; 18,28, 32; 19,20, 28, 35; 20,6; 24,3

(a) DORI: v. IV
doreaşte: *ind. prez. 3.sg.* 3,21
au dorit: *ind. pf.c. 3.sg.* 23,15

(a) DORMI: v. IV „a se afla ăn stare de somn"; „a avea relaţii sexuale cu cineva"
dormind: *gerunziu* rezum. cap.4; 12,3
dormea: *ind. imp. 3.sg.* 4,5, 7
au dormit: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,4, 9, 13; 12,24
să dorm: *conj. prez. 1.sg.* 11,11
va dormi: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,11

DOS: s.n.
dosul: *sg. ac.* 5,23; 22,41

DRAGOSTE: s.f.
dragostea: *sg. ac.* 1,26; 13,2, 15

DREPT, DREAPTĂ: adj./s./adv./prep.
Dreptilor: *s.m. pl. gen., în sintagma* ***Cartea Dreptilor*** 1,18
dreapta: *s.f. sg. ac., în loc. prep.* ***la dreapta*** 24,5
dreapta: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***spre dreapta, nici spre stânga/ spre dreapta sau spre stânga/nici spre stânga, nici spre dreapta/ de-a dreapta şi de-a stânga*** 2, 19, 21; 14,19; 16,6
drept: *adv.* 11,7; 15,4
drepte: *adj. n. pl. nom.* 15,3
drept: *adj. n. sg. nom.* 17,11; 18,4
dreaptă: *adj. f. sg. ac.* 20,9
dreptul: *adj. antep. m. sg. nom.* 23,3

drepți: *adj. m. pl. gen.* 23,17
drept: *prep.* 19,28

DREPTATE: s.f.
dreptate: *sg. ac.* 8,15
dreptatea: *sg. ac.* 22,21, 25

DRUM: s.n.
drumului: *sg. gen.* 2,24; 15,23; 20,12
drum: *sg. ac.* 11,10; rezum. cap.20; 20,12, 13

(a se) DUCE: v. III
au dus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,3, 8; rezum. cap.3; 3,27; 6,10, 12, 17; rezum. cap.8; 8,7; 10,16; 12,30; 13,10; 15,29; 21,13
(s-)au dus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,29; 3,19, 23, 24; 4,7; 5,6; 6,2, 12, 19; 7,23; 8,3; 11,10, 22; 13,37; 14,23; 15,9, 11; 17,17, 23; 20,5; 21,12; 23,17
ducându(-să): *gerunziu* 3,21; 17,21
(să) dusease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 3,22
[erai] ducând: *ind. imp. perifr. 2.sg.* 5,2 **ducându-:** *gerunziu* rezum. cap.6
ducea: *ind. imp. 3.pl.* 6,15
(te) du: *imperativ 2.sg.* 13,15
(să) ducea: *ind. imp. 3.sg.* 13,19
a (să) duce: *inf. prez.* 13,25
duceți(-vă): *imperativ 2.pl.* 14,30
du: *imperativ 2.sg.* 15,20, 25
(te-)ai dus: *ind. pf.c. 2.sg.* 16,17
să ducă: *conj. prez. 3.pl.* 17,17
(să) duce: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.19
să (mă) duc: *conj. prez. 1.sg.* 19,26
să duc: *conj. prez. 1.sg.* 19,43

DUCERE: s.f.
ducereai: *sg. gen., în s. propr.* ***Dealul Ducereai Apei*** 2,24

DUH: s.n.
duhului: *sg. gen.* 22,16
duhul: *sg. nom.* 23,2

DULCE: s.n.
dulcele: *sg. ac.* 19,35

DUMNEZEIESC, -IASCĂ: adj.
dumnezeiască: *f. sg. ac.* 9,3

DUMNEZEU: s.m.
Dumnezeu: *sg. nom./ac./gen.* reyum. cap.2; 3,9, 35; 7,22, 23, 24, 26, 28; 14,13, 14, 16, 17, 20; 15,24; 16,23; 19,13, 27; 21,14; 22,31, 32, 33, 48; 23,5
Dumnezeul: *sg. nom./ac.* 5, 10; 7,23, 27; 12,7; 14,11, 17; 18,28; 22,3, 7, 22, 32, 47; 23,3; 24,3, 23
Dumnezeu: *sg. gen., în sintagma* ***sicriiul lui Dumnezeu*** 6,2, 3, 4, 6, 7, 12; 7,2; 11,11; 15,24, 25, 29
Dumnezeule: *sg. voc.* 7,18, 19, 20, 22, 24, 25, 28, 29
Dumnezeului: *sg. gen./dat.* 10,12; 23,1; 24,24

DUMNEZEU: s.m. „idol”
dumnezeul: *sg. ac.* 7,23

(a) DUREA: v. II
doare(-mă): *ind. prez. impers.* 1,26

E

EFOD: s.n. „brâu de mătase, bogat ornamentat, purtat de preoți la vechii evrei”
efod: *sg. ac.* 6,14

EGIPTEAN: s.m. (Înv.) **EGHIPTEAN**
eghipteanul: *sg. ac.* 23,21
eghipteanului: *sg. gen.* 23,21

EMINEU: s.m. „care face parte din tribul lui Beniamin”
emineu: *sg. nom., în sintagma* ***bărbat emineu*** 20,1

F

(a se) FACE: v. III
facă: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg./pl.* 2,14; 3,9, 35; 15,26; 19,13
face: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3; 3,39; 7,11
voiu face: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,9, 13; 9,7; 11,11; 12,12; 18,4; 19,38; 21,3
faceți: *imperativ 2.pl.* 3,18; 16,20
să fac: *conj. prez. 1.sg.* 3,21; 9,1, 3; 21,4; 23,17; 24,12
faci *ind. prez. 2.sg.* 3,25; 13,16
va face: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,14; 9,11; 10,12; 14,15; 15,20
să faci: *conj. prez. 2.sg.* 7,21; 12,9; 13,12
să facă: *conj. prez. 3.sg.* 7,23; 12,4; 13,5, 6; 19,18; 23,5
a face: *inf. prez.* 13,2
vom face: *ind. viit.I. 1.pl.* 15,15
să facem: *conj. prez. 1.pl.* 16,20; 17,6
(vă) faceți: *ind. prez. 2.pl.* 19,22
face-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 10,2
(s-)au făcut: *ind. pf.c. impers./3.sg.* 1,4; 3,1; 4,4; 8,2, 6, 14; 11,27; 13,35; 15,12; 17,23; 18,6, 7; 22,19; 24,11, 16
ați făcut: *ind. pf.c. 2.pl.* 2,5
ați făcut: *ind. pf.c. 2.pl.* 2,6
am făcut: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,8; 7,9; 14,21
au făcut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,20; 5,25; rezum. cap.8; 8,13; rezum. cap.10; 10,2, 19; 12,5, 6, 31; 13,29; 15,1; 16,10; 18,19; 21,14; 23,10, 12, 17, 22, 23; 24,17
ai făcut: *ind. pf.c 2.sg.* 3,24; 7,21; 12,12, 14, 21; 13,16; 14,22; 19,43
făcuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 3,36; 10,6; 11,27; 13,10, 27; 21,11
au fost făcut: *ind. m.m.c.pf. perifr. 3.sg.* 3,37
fă: *imperativ 2.sg.* 3,12; 7,3, 25; 13,7; 19,27, 37
(Te-)ai făcut: *ind. pf.c. 2.sg.* 7,24
făcea: *ind. imp. 3.sg.* 8,15; 15,6
făcând: *gerunziu* 9,7; 22,51
(te) fă: *imperativ 2.sg.* 13,5
fă(-te): *imperativ 2.sg.* 14,2
făcutu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,9
aș fi făcut: *cond. pf. 1.sg.* 18,13
a fi făcut: *pasiv inf. prez.* 19,22

FAPTĂ: s.f.
fapta: *sg. ac.* 24,10

FARATHONITEAN: s.m. „care provine din Piraton”
Farathoniteanul: *sg. nom.* 23,30

FATĂ: s.f.
fata: *sg. nom.* 3,7, 13; 6,16, 20; 11,3; 17,25; 21,10, 11
fată: *sg. ac.* 12,3; 14,27
featele: *pl. nom.* 1,20
featele: *pl. voc.* 1,24
featei: *sg. gen./dat.* 3,3; 6,23; 21,8
feate: *pl. nom.* 5,13
fetele: *pl. nom.* 13,18
featelor: *pl. gen.* 19,5

FAȚĂ: s.f.
fața: *sg. ac.* 1,2; 2,22; 3,13; 9,6; rezum. cap.14; 14,20, 22, 24, 28, 32, 33; 18,8, 28; 19,5; 24,21
fața: *sg. ac., în loc. prep.* (Înv.) ***de la fața*** „dinaintea” 7,9, 15, 23; 10,13, 14, 18; 15,14; 23,11; 24,4
fața: *sg. ac., în loc. s.* ***pre fața pământului*** „(în) lume” 11,11

faţă: *sg. ac., în loc. adj.* ***de faţă*** „care este prezent” 13,35; 15,26; 20,4
feţii: *sg. gen.* 5,24; 7,16
feaţe: *pl. ac.* 21,19

FĂCUT, -Ă: adj.
făcut: *n. sg. nom.* 3,28

(a se) FĂGĂDUI: v. IV
făgăduise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 5,8
făgăduind: *gerunziu* rezum. cap.7; 15,8
(să) făgăduiaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.7
am făgăduit: *ind. pf.c. 1.sg.* 15,7
au făgăduit: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,8

FĂGĂDUINŢĂ: s.f.
făgăduinţele: *pl. ac.* 15,7
făgăduinţa: *sg. ac.* 24,23

FĂINĂ: s.f.
făină: *sg. ac.* 6, 19; 13,8; 17,28

FÂNTÂNĂ: s.f.
fântâna: *sg. ac.* 17,17

FECIOR: s.m.
feciorii: *pl. nom.* 15,36
feciorul: *sg. nom.* 23,9

FEL: s.n.
feliuri: *pl. ac.* 11,25
feal: *sg. ac.* 13,18
fel: *sg. ac.* 17,21

FELETHI: s.m. (cf. **Indice** 3Împ)
felethi *pl. ac.* 15,18
felethii *pl. nom.* 20,7
felethei: *pl. ac.* 20,23

FEREASTRĂ: s.f.
fereastră: *sg. ac.* 6,16

FERECAT, -Ă: adj.
ferecate: *f. pl. nom.* 12,31

(a) FI: v. IV
e: *ind. prez. impers./3.sg.* 2,27; 4,9; 12,5, 27; 14,11, 17; 15,21; 19,22; 22,47
era: *ind. imp. impers./3.sg./pl.* 1,10, 11; 2,3, 10, 18, 31, 32; 3,22, 23, 31; 4,2, 4; 5,4, 6, 10; 6,2, 3, 4, 12, 14; 8,10, 16, 17, 18; 9,2, 13; 10,5, 8, 13, 16, 19; 11,2; 12,1, 3; 13,3, 15, 18, 21; 14,6, 25, 32; 15,8, 14, 22, 30; 16,1, 23; 17,22, 25, 29; 18,2, 8, 24; 19,17, 32; 20,8, 15, 26; 21,2, 16, 19, 20; 22,18; 23,9, 11, 13, 14, 16, 18, 19, 23; 24,16
este: *ind. prez. 3.sg.* 20,1
eşti: *ind. prez. 2.sg.* 1,8, 13; 2,20; 7,28; 9,2; 12,7; 14,20; 15,2, 19; 16,8; 19,13, 27; 20,17; 22,29
să fie: *conj. prez. 3.sg./pl.* 1,21; 7,29; 12, 10; 14,9, 17; 19,35
fiţi: *imperativ 2.pl.* 2,7; 13,28
fiind: *gerunziu* 3,1, 6; 5,2; 13,2, 14; 20,8
va fi: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,12; 7,14, 16, 26; 15,14, 21; 17,3; 18,3, 18; 19,7; 21,3; 22,42; 24,13
vei fi: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,2; 10,11; 13,13; 15,21, 33; 17,11; 18,20, 22; 19,13; 22,26, 27
să fiu: *conj. prez. 1.sg.* 6,21
voiu fi: *ind. viit.I. 1.sg.* 6,22; 7,14; 15,34; 16,18, 19; 22,24
să fii: *conj. prez. 2.sg.* 7,8; 14,2; 18,3; 20,4
vor fi: *ind. viit.I. 3.pl.* 7,28
fii: *imperativ 2.sg.* 10,12
ar fi: *cond. prez. 3.sg.* 11,3; 15,31
a fi: *inf. prez.* 11,16; 14,32; 17,8, 10, 11; 18,4; 19,37; 20,11
fie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg./pl.* 14,9; 15,27; 16,4; 18,32; 20,20; 23,17
au fost: *ind. pf.c. impers./3.sg./pl.* 1,1; 2,11, 18; 3,2; 4,3, 4; 6,20; 7,4; 8,1; 9,9; 10,1; 11,1, 14, 27; 13,1, 23, 38; 16,4; 17,25; 18,8; 19,28, 32, 40; 20,1, 23; 21,1, 7, 8, 15, 17, 18, 19, 20
am fost: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,22; 7,9; 15,34; 16,19
fusease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 3,7
iaste: *ind. prez. 3.sg.* 1,4, 9; 2,24; 7,3, 22, 23; 9,1, 3, 4; 11,3, 25; 12,5, 21; 13,20, 23; 14,17, 19; 15,26; 16,10, 17; 17,2, 8, 10, 14, 16; 18,3, 18, 25, 26, 27, 29, 32; 19,29, 37; 20,8; 22,31, 32; 23,5, 8, 15, 18; 24,3, 5, 14, 21
(-)i: *ind. prez. impers./3.sg.* 2,26; 5,7; 7,18, 19; 10,12; 11,15; 13,12, 16, 26; 16,3, 10; 17,2, 7, 20; 18,25; 19,42; 22,32
sânt: *ind. prez. 1.sg.* 1,8, 13; 2,20; 3,8, 28; 7,18; 9,2, 8; 13,28; 14,5; 15,2, 26, 34; 19,26, 35, 43; 20,19; 24,17
sânt: *ind. prez. 3.pl.* 3,39; 5,14; 7,9; 12,8; 13,35; 15,36; 17,8, 10, 12; 19,34, 35; 23,1; 24,14, 17
sântem: *ind. prez. 1.pl.* 5,1

FIARĂ: s.f.
fiarăle: *pl. nom.* 21,10

FIER: s.n.
fierul: *sg. nom.* 21,16
fier: *sg. ac.* 23,7

(a) FIERBE: v. III
au fiert: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,8
fiersease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 13,9

FIERBINTE: adj.
fierbinte: *f. sg. ac.* 4,5

FIERT, FIARTĂ: adj.
fiert: *n. sg. ac.* 17, 19

FIERTURĂ: s.f.
fiertură: *sg. ac.* 13,5, 7

FILISTEU: s.m. (cf. **Indice** Fc)
filisteilor: *pl. gen.* 1,20; 3,18; 5,23, 24; 8,1; 19,9; rezum. cap.21; 21,15, 18, 19; 23,11, 13, 14, 16
filistei: *pl. ac.* 3, 14; rezum. cap.5; 5,19; 8,1, 12; 23,12
filisteii: *pl. nom./ac.* 5,17, 18, 19, 22, 25; 21,12; 23,9, 10, 11
filisteul: *sg. ac.* 21,17

FIU: s.m.
fiii: *pl. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,18; 2,7, 15, 17, 25; 3,39; 4,2, 5; 6,3; 7,6, 7, 10; 8,12, 18; rezum. cap.9; 9,10, 11; 10,6, 8, 11, 14; 11,1; 12,3; 13,23, 27, 29, 30, 32, 33, 35, 36; rezum. cap.14; 15,27; 19,17, 22; 21,2, 6
fiiul: *sg. nom./ac.* 1,4, 5, 12, 13, 17, 26; 2,8, 10, 12, 13, 15; 3,3, 4, 6, 14, 15, 23, 25, 28, 37; 4,1, 4; 8,3, 10, 12, 16, 17, 18; rezum. cap.9; 9,3, 6, 10; 10,1, 2; 11,21; 12,5, 14; 13,1, 3, 4, 32, 37; 14,1, 11, 16; 15,27, 36; 16,3, 5, 9, 11; 17,25, 27; 18,2, 12, 19, 20, 22, 33; 19,1, 2, 4, 16, 18, 21, 24; rezum. cap.20; 20,1, 2, 6, 7, 10, 13, 21, 23, 24; 21,7, 8, 17, 19, 21; 23,1, 11, 18, 20, 22, 24, 26, 29, 33, 34, 36, 37
fiiului: *sg. gen./dat.* 9,6, 9; 13,21; 14,11; 16,8, 19; 18,27; 20,22; 21,7, 12, 13, 14; 23,32, 34
fii: *pl. nom./ac.* 2,18; 3,2; rezum. cap.5; 5,13; rezum. cap.6; 6,23; 9,10; 14,6, 27; 21,8; 22,45, 46
fiilor: *pl. gen./dat.* 3,34; 4,9; 7,14; 10,1, 2, 3, 10, 19; 12,9, 26, 31; 17,27; 19,5; 23,29
fiiu: *sg. nom./ac.* 2,8; 4,2, 4; 5,4; rezum. cap.7; 7,14; 9,12; rezum. cap.11; 11,5, 27; 12,24; 13,1, 37; 18,18
fiului: *sg. gen./dat.* 4,8; 9,4, 5, 10; 19,16
fiiule: *sg. voc.* 13,25
fii: *pl. voc.* 16,10
fiiul: *sg. voc.* 18,33; 19,4

FOALE: s.n.; var. **FOI:** s.m.
foiu: *sg. ac.* 16,1

FOAME: s.f.
foame: *sg. ac.* 17,29

FOAMETE: s.f.
foamete: *sg. nom./ac.* rezum. cap.21; 21,1; 24,13

FOC: s.n.
foc: *sg. ac.* 14,30, 31; 22,9, 13, 31; 23,7

FOIŞOR: s.n.
foişorul: *sg. ac.* 11,2
foişorului: *sg. gen.* 11,2
foişor: *sg. ac.* 16,22

FOLOS: s.n.
folos: *sg. ac., în loc. adj.* ***de folos*** „util" 17,14

FORMĂ: s.f.
forma: *sg. ac.* 12,31

FRATE: s.m.
fratele: *sg. voc.* 1,26; 13,12
fratele: *sg. nom./ac.* 2,22; 3,30; 4,6; rezum. cap.13; 13,10, 20, 26; 14,7; 20,10; 23,18, 24
fraţii: *pl. nom./ac.* 2,26; 3,8; 15,20; 19,41
frate-său: *sg. nom./ac.* 2,27; 13,20; rezum. cap.20
fratelui: *sg. gen./dat.* 3,27; 4,9; 10,10; 13,3, 4, 8, 20, 32; 14,7; 18,2; 21,21
fraţii: *pl. voc., în sintagma* ***fraţii miei*** 19, 12
frate: *sg. voc.* 20,9

FRĂŢÂNE: s.m.
fraţini-tău: *sg. gen.* 13,7

FRÂU: s.n.
frâul: *sg. ac.* 8,1

FRICĂ: s.f.
frică: *sg. ac.* 17, 10
frica: *sg. ac.* 23,3

FRICOS, -OASĂ: s.
fricoşii: *s.m. pl. nom.* 3,33

FRIPTURĂ: s.f.
friptură: *sg. ac.* 6,19

FRUMOS, -OASĂ: adj.
frumoasă (foarte) *f. sg. nom.* 11,2
frumos: *m. sg. nom.* 14,25
(foarte) frumoşi: *m. pl. nom.* 14,27

FRUMUSEŢAT, -Ă: s.m./f.
frămsăţaţii: *s.m. pl. nom.* 1,23

FRUMUSEŢE: s.f.
frumseaţe: *sg. ac.* rezum. cap.14

(a) FUGI: v. IV
am fugit: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,3
fugea: *ind. imp. 3.sg.* 2,24
au fugit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,3, 4, 6; 10,13, 14, 18, 19; 13,29, 34; 18,17; 19,8, 9
a fugi: *inf. prez.* 4,4
fugise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 10,14; 23,10
fugind: *gerunziu* 13,37, 38; 23,11
fuge: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.15; 19,3
să fugim: *conj. prez. 1.pl.* 15,14
fugând: *gerunziu* 17,2; 18,16
vom fugi: *ind. viit.I. 1.pl.* 18,3
vei fugi: *ind. viit.I. 2.sg.* 24,13
fugit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,4

FULGER: s.n.
fulger: *sg. ac.* 22,13, 15

FUM: s.n.
fum: *sg. nom.* 22,9

FUNIE: s.f.
fune: *sg. ac.* 8,2
funi: *pl. ac.* 8,2; 17,13
funile: *pl. nom.* 22,6

(a) FURA: v. I
au furat: *ind. pf.c. 3.pl.* 19,41
furase: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 21,12

FUS: s.n. (aici) „cârjă", „baston"
fusul: *sg. ac.* 3,29

G

GALAADITEAN: s.m. (cf. **Indice** Jd)
Galaaditeanul: *sg. nom.* 17,27; 19,31, 32

GATA: adv.
gata: 19,31

GAVAONITEAN: s.m. (cf. **Indice** Jd)
gavaoniteanilor: *pl. gen.* rezum. cap.21; 21,9
gavaoniteani: *pl. ac.* 21,1, 2, 3
gavaoniteanii: *pl. nom.* 21,2, 4

(a) GĂSI: v. IV
să (să) găsească: *conj. prez. 3.sg.* 17,13

(a) GĂTI: v. IV (Înv.) „a se pregăti fizic sau moral pentru a întreprinde o acţiune"; „a prepara hrană"
-i gătit: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 10,9
au gătit: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,4
gătindu-: *gerunziu* 22,35

GÂLCEAVĂ: s.f.
gâlceavă: *sg. ac.* rezum. cap.2; 18,29

(a) GÂNDI: v. IV
gândea: *ind. imp. 3.sg.* 4,10; 17,29
ai gândit: *ind. pf.c. 2.sg.* 14,13
gândind: *gerunziu* 14,14
gândeşti: *ind. prez. 2.sg.* 10,3

GHETHEU: s.m. „locuitor al cetăţii Gat"
Ghetheului: *sg. gen.* 6,10, 11
ghetheii: *pl. nom.* 15,18
Ghetheul: *sg. nom.* 15,19, 22; 21,19

GHILONITEAN: s.m. „locuitor al cetăţii Ghelilot; o localitate situată la grniţă între Iuda şi Beniamin" (cf. DB, p.491).
Ghiloniteanul: *sg. nom.* 15,12
Gheloniteanul: *sg. nom.* 23,34

GINGAŞ, -Ă: adj.
jingaşu: *m. sg. nom.* 3,39

GLAS: s.n.
glasul: *sg. ac.* 3,32; 13,36; 19,35; 22,7, 14
glas: *sg. ac.* 15,23; 19,4

GLEZNĂ: s.f.
gleznele: *pl. nom.* 22,37

GLOATĂ: s.f.
gloate: *pl. ac.* rezum. cap.10
gloata: *sg. nom.* 20,15

(a se) GOLI: v. IV
(s-)au golit: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,20
(s-)ar goli: *cond. prez. 3.sg.* 6,20

(a) GONI: v. IV
gonea: *ind. imp. 3.sg.* 2,19
a goni: *inf. prez.* 2,19, 21, 26; 13,39; 20,7, 13
gonind: *gerunziu* 2,24; rezum. cap.20
goneaşte: *ind. prez. 3.sg.* 2,27
au gonit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,28; 20,10
am gonit: *ind. pf.c. 1.pl.* 11,23
voiu goni: *ind. viit.I. 1.sg.* 17,1
să gonească: *conj. prez. 3.sg.* 18,16
goneaşte: *imperativ 2.sg.* 20,6
goni-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 22,38
vor goni: *ind. viit.I. 3.pl.* 24,13

GRAI: s.n.
graiul: *sg. ac.* 12,18
graiurile: *pl. ac.* 22,1; 24,4

GRAS, -Ă: adj.
graş: *m. pl. ac.* 17,29

(a) GRĂBI: v. IV
grăbind: *gerunziu* 4,4; 17,20; 18,25
grăbiţi: *imperativ 2.pl.* 15,14
au grăbit: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,16

(a) GRĂI: v. IV
au grăit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,9, 16; 2,22; 3,18, 19; 7,17; 13,22; 14,13, 19; 16,16; 17,6; 20,17, 22; 22,1; 23,2
ai fi grăit: *cond. pf. 2.sg.* 2,27
să grăiască: *conj. prez. 3.sg.* 3,12, 19, 27; 7,20; 14,12
ai grăit: *ind. pf.c. 2.sg.* 6,22; 7,25, 28, 29
grăiaşte: *imperativ 2.sg.* 7,5; 13,13; 14, 12, 18; 24,12
grăind: *gerunziu* 7,7
am grăit: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,7;19,29
ai grăi: *cond. prez. 2.sg.* 7,19
grăiam: *ind. imp. 1.pl.* 12,18
a grăi: *inf. prez.* 13,36
vei grăi: *ind. viit.I. 2.sg.* 14,3
să grăiesc: *conj. prez. 1.sg.* 14,15
grăi-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 14,15
grăia: *ind. imp. 3.sg.* 16,7; 18,33
grăiţi: *imperativ 2.pl.* 19,11
grăieşti: *ind. prez. 2.sg.* 19,29
voiu grăi: *ind. viit.I. 1.sg.* 20,16
grăit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 23,3

GRĂIRE: s.f.
grăirea: *sg. ac., în sintagma* ***grăirea împrotivă*** „neînţelegere" (calc după lat. *contrādictiō, -ōnis*) 22,44

GRĂMADĂ: s.f.
grămadă: *sg. ac.* 18, 17

GRĂMĂDIT, -Ă: adj.
grămădiţ: *m. pl. nom.* 2,25

GRĂSIME: s.f.
grăsimea: *sg. ac.* 1,22

GRÂU: s.m.
grâu: *sg. ac.* 4,5, 6; 17,28

GREU, GREA: adj./adv.
grea: *adj. f. sg. ac.* rezum. cap.2
greu: *adj. m. sg. nom.* 15,33; 19,35
greu: *adv.* rezum. cap.12; 13,2

GREŞEALĂ: s.f.
greşala: *sg. nom.* rezum. cap.12

GRIJĂ: s.f.
grijî: *pl. ac., în loc. s.* ***purtătorii de grijî*** rezum. cap.8
grije: *sg. ac.* 19,6
grije: *sg. ac., în loc. adv.* ***fără grije*** „fără nici un gând neliniştitor" 19,33

GROAPĂ: s.f.
gropi: *pl. ac.* 17,9
groapă: *sg. ac.* 18,17

(a) GROZĂVI: v. IV „a dezonora"; „a necinsti" (cf. lat. *foedō* „a desfigura", „a mutila"; fig. „a pângări", „a dezonora")
ai grozăvit: *ind. pf.c. 2.sg.* 16,21

GURĂ: s.f.
gura: *sg. nom./ac.* 1,16; 5,1; 13,32; 14,3, 19; 17,19; 18,25; 19,12, 13; 22,9

(a) GUSTA: v. I
voiu gusta: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,35
au gustat: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,20

H

HAINĂ: s.f.
haina: *sg. ac.* 1,2; 13,19; 15,32
hainî: *sg. ac.* 14,2
hainele: *pl. ac.* 14,30; 19,24

HANANEU: s.m.; vezi **CANANEU**

HAR: s.n.
har: *sg. ac.* 2,6; 14,22; 15,20, 25; 16,4
harul: *sg. nom.* 16,17

HEI: interj.
hei: 14,5

HERUVIM: s.m.
heruvimi: *pl. ac.* 6,2; 22,11

HETHEU: s.m. (cf. **Indice** Jd)
Hetheului: *sg. gen.* 11,3
Hetheul: *sg. nom.* 11,6, 17, 21, 24; 12,9, 10; 23,38

HEVEU: s.m. (cf. **Indice** Jd)
heveului: *sg. gen.* 24,7

HISTORIE: s.f.; vezi **ISTORII**

HOLDĂ: s.f.
holda: *sg. ac.* 14,30, 31
holdă: *sg. ac.* 14,30

HOLM: s.n.; var. (Trans.) **HÂLM** „movilă"
hălm: *sg. gen.* 2,25

HORĂ: s.f.
hori: *pl. nom.* 6,12

HOTAR: s.n.
hotarăle: *pl. ac.* 21,5

HRANĂ: s.f.
hrană: *sg. ac.* rezum. cap.16; 19,32; 20,3

(a se) HRĂNI: v. IV
să (să) hrănească: *conj. prez. 3.sg.* 9,10
(să) hrănea: *ind. imp. 3.sg.* 9,13

I

IAD: s.n.
iadului: *sg. gen.* 22,6

IAIRETEAN: s.m. „locuitor al regiunii numite Iair"
Iaireteanul: *sg. nom.* 20,26

IARBĂ: s.f.
iarba: *sg. nom.* 23,4

IATĂ: interj.
iată: 1,7; 4,8; 5,1; 7,4; 9,4, 6; 12,11, 18; 13,24, 34, 35; 14,7, 21; 15,28, 32; 16,5, 8, 11; 20,11, 21

IERI: adv.
ieri: 3,17; 5,2; 15,20

(a se) IERTA: v. I
(să) iartă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.12
iartă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.19

(a) IEŞI: v. IV
au ieşit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,13; 10,8; 11,8, 23; 15,16; 16,11; 17,21; 18,9; 20,7; 24,4
ieşind: *gerunziu* 3,26; 6,20; 11,13, 17; 15,17; 16,5; 18,6; 24,21
va ieşi: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,24; 7,12
a ieşi: *inf. prez.* 15,14, 20
ai ieşit: *ind. pf.c. 2.sg.* 15,19; 19,19
ieşise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 15,24; 19,24
ieşiia: *ind. imp. 3.sg.* 16,5; 18,4
ieşi: *imperativ 2.sg.* 16,7
voiu ieşi: *ind. viit.I. 1.sg.* 18,2
vei ieşi: *ind. viit.I. 2.sg.* 18,3; 19,7; 21,17
ieşi: *inf. prez. fără* ***a*** 20,8

IEŞIRE: s.f.
ieşirea: *sg. ac.* 3,25

IETHRITEAN: s.m. „locuitor al cetăţii Iatir"
Iethriteanul: *sg. nom.* 23,38
Iethritean: *sg. nom.* 23,38

IEVUSEU: s.m. (cf. **Indice** Iş)
ievuseii: *pl. ac.* rezum. cap.5
ievuseul: *sg. ac.* 5,6, 8
ievuzeului: *sg. gen.* 24,18

IN: s.n.
in: *sg. ac.* 6, 14

INIMĂ: s.f.
inima: *sg. nom./ac.* 6,16; 7,3, 21, 27; 13,20, 33; 14,1; 19,14, 19
inimă: *sg. nom./ac.* rezum. cap.12; 15,11; 17,8, 10; 18,14; 24, 10
inimile: *pl. ac.* 15,6
inima: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu toată inima*** „cu mare plăcere" 15,13

(a) INTRA: v. I; var. **(a) ÎNTRA**
au întrat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,12; 3,24; 4,5, 6; 7,18; 10,14; 14,33; 15,37; 16,15, 22; 17,18, 25; 20,3, 22
ai întrat: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,8
întrase: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 4,7
vei întra: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,6; 14,3
va întra: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,6; 6,9; 17,13
vor întra: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,8
întra: *ind. imp. 3.sg.* 5,10
întrând: *gerunziu* 6,16; 11,4; 12,16, 24; 13,19, 36; 14,4, 33; rezum. cap.16; 18,9; 19,5
întră: *imperativ 2.sg.* 16,21
voiu întra: *ind. viit.I. 1.sg.* 11,11
întră: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.16
a întra: *inf. prez.* 17,17; 19,3

INTRARE: s.f.; var. **ÎNTRARE**
întrarea: *sg. ac.* 3,25; 10,8; 15,2

ISCOADĂ: s.f.
iscoade: *pl. ac.* 15,10

(a) ISCODI: v. IV
să iscodească: *conj. prez. 3.pl.* 10,3

(a) ISPRĂVI: v. IV
isprăvea: *ind. imp. 3.sg.* 20,18

ISRAILTEAN: s.m.
israililteani: *pl. ac.* rezum. cap.3
israilteanii: *pl. nom.* rezum. cap.8
israililteni: *pl. ac.* 10,19

IESRAILTEANCĂ: s.f. „locuitoare din Izreel (câmpia Izreel)"
Iesrailteanca: *sg. nom.* 3,2
Israililteanca: *sg. nom.* 2,2

ISTEŢ, ISTEAŢĂ: adj.
isteaţă: *f. sg. ac.* rezum. cap.14

ISTORIE: s.f.; var. **HISTORIE**
historii: *pl. ac., în sintagma* ***scriitoriu de historii*** 20,24

(a) IUBI: v. IV
iubeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 1,26
iubeasc: *ind. prez. 1.sg.* 1,26
au iubit: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,24; 13,1
iubiia: *ind. imp. 3.sg.* 12,25
iubesc: *ind. prez. 1.sg.* 13,4
iubise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 13,15
iubea: *ind. imp. 3.sg.* 13,21
iubeşti: *ind. prez. 2.sg.* 19,6
iubesc: *ind. prez. 3.pl.* 19,6

IUBIT, -Ă: adj./s.
iubiţii: *s.m. pl. nom.* 1,23
iubitul: *s.m. sg. nom, în s. propr.* ***Iubitul Domnului*** 12,25
(mai) iubit: *adj. m. sg. nom.* 1,26

IUTE: adj.
(mai) iuţi: *m. pl. nom.* 1,23
(foarte) iute: *m. pl. nom.* 2,18

IZBÂNDĂ: s.f. (Înv. şi rar) „răzbunare"
izbânda: *sg. ac.* 3,27
izbândă: *sg. ac.* 4,8; rezum. cap.12; 14,11
izbăndele: *pl. ac.* 22,48

(a se) IZGONI: v. IV
(s-)au izgonit: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,17
izgonind: *gerunziu* rezum. cap.5
(să) izgoneaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.10
izgonindu-: *gerunziu* 13,16

Î

(a) ÎMBĂTA: v. I
au îmbătat: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,13

ÎMBLÂNZIT, -Ă: adj.
îmblânzit: *n. sg. ac.* 14,21

(a se) ÎMBRĂCA: v. I
îmbrăca: *ind. imp. 3.sg.* 1,24
(să) îmbrăca: *ind. imp. 3.pl.* 13,18
(te) îmbracă: *imperativ 2.sg.* 14,2

ÎMBRĂCAT, -Ă: adj.
îmbrăcată: *f. sg. nom.* 13,18
îmbrăcat: *m. sg. nom.* 20,8

(a) ÎMBUCA: v. I
îmbucase: *ind m.m.c.pf. 3.sg.* 18,8
va înbuca: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,9

ÎMPĂRAT: s.m.
împăraților: *pl. gen.* în titlu: *Cartea a doao a lui Samuil, care noi a doao a împăraților o zicem*
împărat: *sg. nom./ac.* rezum. cap.2; 2,7, 9; 3,39; 5,2, 3, 12, 17; 12,7; 13,27; 19,22
împăratului: *sg. gen./dat.* rezum. cap.3; 3,3; 4,8; 6,12; 8,5, 12; 9,3, 11, 13; 11,8, 24; rezum. cap.12; 12,30; 13,4, 18, 23, 27, 29, 30, 32, 33, 35, 36; rezum. cap.14; 14,1, 17, 24, 28, 32; 15,2, 15, 18, 21, 35; 16,2, 3, 6, 19; 17,21; 18,12, 19, 20, 21, 25, 28, 32; 19,2, 8, 16, 17, 18, 20, 24, 28, 30, 32, 35; 20,21; 21,5; 22,51; 24,3, 4, 9, 21, 23
împăratul: *sg. nom./ac.* 3,21, 23, 24, 31, 33, 36, 37, 38; 4,8; 5,3, 6, 11; 6,16, 20; 7,1, 3, 18; rezum. cap.8; 8,3, 8, 9, 10, 11; 9,2, 3, 4, 5, 9, 11; rezum. cap.10; 10,1, 6; 11,3, 19; rezum. cap.13; 13,6, 13, 21, 24, 25, 26, 31, 32, 33, 35, 36, 37, 39; 14,3, 4, 5, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 15, 16, 17, 18, 19, 21, 22, 24, 29, 32, 33; 15,3, 6, 7, 9, 15, 16, 17, 19, 21, 23, 25, 27; 16,2, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 11, 14; 17,2, 16, 17; 18,2, 4, 5, 12, 13, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 32, 33; 19,1, 4, 5, 8, 10, 11, 12, 14, 15, 23, 24, 25, 26, 28, 29, 30, 31, 33, 34, 38, 39, 40, 41, 42, 43; 20,2, 3, 4, 5, 22; 21,2, 4, 6, 7, 8, 14; 24,2, 3, 20, 21, 22, 23, 24
împărate: *sg. voc.* 9,11; 14,4, 9, 18; 15,21, 34; 16,4, 16; 18,28, 29, 31; 19,19, 26, 27, 37
împărați: *pl. ac.* rezum. cap.10
împărații: *pl. nom.* 10,19; 11,1
împărătule: *sg. voc.* 14,19, 20, 22
Împăratului: *sg. gen. în s. propr.* ***Valea Împăratului*** 18,18

ÎMPĂRĂTESC, -EASCĂ: adj.
împărătești: *f. sg. gen.* 11,2
împărătească: *f. sg. nom.* 11,8
împărăteștii: *adj. antep. f. sg. gen.* 11,9
împărăteasca: *adj. antep. f. sg. ac.* 12,26

(a) ÎMPĂRĂȚI: v. IV
să împărățească: *conj. prez. 3.sg.* 2,4; 3,17
a împărăți: *inf. prez.* 2,10; 5,4
au împărățit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,10; 5,4, 5; 8,15; 10,1
împărățind: *gerunziu* 2,11
împărățit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,10

ÎMPĂRĂȚIE: s.f.
împărăției: *sg. ac.* rezum. cap.2
împărăția: *sg. nom./ac.* 3,10, 28; 5,12; 7,12, 16; 16,3, 8
împărăției: *sg. gen.* 7,13
împărăție: *sg. ac.* 16,8

(a) ÎMPĂRȚI: v. IV
au împărțit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,18; 12,31
împărțiți: *imperativ 2.pl.* 19,29
să înparță: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.19

ÎMPĂTRIT, Ă: num. multipl.; var. **ÎMPĂTRAT, -Ă**
împătrată: *f. sg. ac.* 12,6

ÎMPODOBIT, -Ă: adj.
împodobit (foarte): *m. sg. nom.* 1,26

ÎMPOTRIVĂ: adv./prep.
împrotiva: *prep.* 1,16; 3,8; 5,23; 6,7; 10,9, 10, 11, 17; 11,17; 12,5, 26, 27; 13,16, 29; 14,6, 7, 13; 16,13; 17,21; 18,6, 13; 20,21; 21,4, 15; 23,18; 24,1
înprotiva: *prep.* 10,9
împrotivă: *adv.* 14,10; 22,40, 49
înprotivă: *adv. în sintagma* ***grăirea în protivă*** 22,44
înprotivă: *adv.* 22,45

ÎMPREJUR: adv./prep.
împrejur: *adv. în loc. s.* ***netăiaților împrejur*** 1,20
împregiur: *adv.* 2,8; 13,31
împregiur: *adv. în loc. adj.* ***netăiate împregiur*** 3,14
împrejur: *adv.* 5,9
înpregiur: *adv.* 24,2
înpregiurul: *prep.* 22,12

(a) ÎMPRESURA: v. I
(nu) împresura: *impeativ 2.sg.* 13,12
au împresurat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 13,32; 21,5; 22,6
împresoară: *ind. prez. 3.pl.* 16,8

(a se) ÎMPREUNA: v. I
împreunându(-se): *gerunziu* 15,12

ÎMPREUNĂ: adv.
împreună: 2,16; 3,34; 12,3; 14,16; 21,9; 22,8
împreună: *adv. în sintagma* ***jurare/giurare împreună*** (calc după lat. *coniūrātiō, -ōnis*) 15,12, 31
înpreună: 8,10

ÎMPRUMUTARE: s.f.
împrumutare: *sg. ac.* 19,36

(a se) ÎMPUNGE: v. III
împungându(-se): *gerunziu* rezum. cap.12

(a se) ÎMPUTERNICI: v. IV
(să) vor împuternici: *ind. viit.I. 3.pl.* 10,11
(s-)au împuternicit: *ind. pf.c. 3.pl.* 11,23

ÎNAINTE: adv./prep.; var. (Reg.) **MAINTE; NAINTE**
înainte: *adv.* 2,13; 16,19
înainte: *adv. în loc. adv.* ***mai înainte*** 7,11
înnainte: *adv. în loc. adv.* ***mai înnainte*** 23,13
mainte: *adv.* 13,15, 16
nainte: *adv. în loc. adv.* ***mai nainte*** 7,10
înaintea: *prep.* 2,14; 3,35, 36; 5,3, 20, 24; rezum. cap.6; 6,4, 16, 20; 7,16, 18; 10,8, 12, 15; 11,13; 12,9; 14,4, 15, 33; 19,13, 17, 18; 21,9; 22,13, 23; 24,3
înnaintea: *prep.* 6,5, 14, 17, 21; 7,19, 26, 29; 11,27; 12,12; 13,9; 15,1, 18, 26; 16,4; 18,9, 14, 28; 19,8; 22,25

ÎNALT, -Ă: adj./s.
(ceale) înalte: *s.f. pl. ac.* 1,18, 25; 22,34
(Cel) Înnalt: *s.m. sg. nom.* 22,14
(cei) înnalți: *s.m. pl. ac.* 22,28
înnalt: *adj. m. sg. nom.* 21,20

ÎNAPOI: adv.
înapoi: 19,12

(a se) ÎNĂLŢA: v. I
să (se) înalţă: *conj. prez. 3.sg.* 3,10
au înălţat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,32
înălţase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 5,12
(Să) va înnălţa: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,47

ÎNĂLŢARE: s.f.
înnălţarea: *sg. nom.* 22,3

ÎNĂLŢIME: s.f.
nălţime: *sg. ac.* 22,17

ÎNĂUNTRU: adv.; var. **ÎNLĂUNTRU, ÎNLONTRU**
înlontru: 5,2
înlăuntru: 6,17

ÎNCAI: adv.
încai: 13,26

(a) ÎNCĂLECA: v. I
au încălecat: *ind. pf.c. 3.pl.* 13,29

ÎNCĂRCAT, -Ă: adj.
încărcaţ: *m. pl. nom.* 16,1

(a) ÎNCEPE: v. III
au început: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,10; 5,4; 10,13; 13,6
vei începe: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,24
începe: *imperativ 2.sg.* 7,29
începând: *gerunziu* 21,9

ÎNCEPUT: s.n.
începutul: *sg. ac.* 21,10

(a) ÎNCETA: v. I
să înceate: *conj. prez. 3.sg.* 2,26; 3,29; 24,21
încetând: *gerunziu* 13,36
au încetat: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,39
înceată: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.19; rezum. cap.24

(a) ÎNCHIDE: v. III
au închis: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,28
era închise: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 20,3

(a se) ÎNCHINA: v. I
(s-)au închinat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,2; 9,6; 14,4, 22, 33; 24,21
să (să) închine: *conj. prez. 3.sg.* 8,10; 15,5
închinându(-să): *gerunziu* 9,8; 18,28
a (să) închina: *inf. prez.* 15,32
închinatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,21

(a se) ÎNCINGE: v. III
(vă) încingeţ: *imperativ 2.pl.* 3,31
va încinge: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,13
au încins: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,33
încinsu(-)-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 22,40

ÎNCINS, -Ă: adj.
încins: *m. sg. nom.* 6,14; 20,8; 21,16; 22,30

ÎNCOACE: adv.
încoace: 20,16

(a) ÎNCOLŢI: v. IV
să încolţască: *conj. prez. 3.sg.* 23,5

(a) ÎNCONJURA: v. I
încunjură: *imperativ 2.sg.* 5,23
au încungiurat: *ind. pf.c. 3.pl.* 20,15; 22,5
încungiurând: *gerunziu* 24,6

ÎNCOTRO: adv.; var. (Înv.) **ÎNCĂTRO**
încătro: 15,20

(a) ÎNCUIA: v. I
încuie: *ind. prez. 3.sg.* 13,17
au încuiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,18

ÎNDATĂ: adv.
îndată: 3,22; 10,13, 18; 11,4; 15,10; rezum. cap.17

ÎNDĂRĂT: adv.
îndărăpt: 1,22; rezum. cap.3; 3,14; 12,23; 14,13, 21; rezum. cap.15; 15,25; 19,10, 11, 43

ÎNDĂRĂTNIC, -Ă: s.m./f.
(cel) îndărăvnic: *s.m. sg. ac.* 22,27

(a se) ÎNDĂRĂTNICI: v. IV
(te) vei îndărăvnici: *ind. viit.I. 2.sg.* 22,27

ÎNDELUNGAT: adv. (Înv.) „îndelung”
îndelungat: 7,19

(a) ÎNDEMNA: v. I
îndeamnă: *imperativ 2.sg.* 11,25
îndemna: *ind. imp. 3.sg.* 15,6

ÎNDEMNAT, -Ă: adj.
îndemnat: *m. sg. nom.* rezum. cap.24

(a) ÎNDESTULA: v. I
îndestulează: *imperativ 2.sg.* 19,7

ÎNDRĂZNEŢ, -EAŢĂ: s.m./f./n.
îndrăzneţ: *s.n sg. ac.* (aici) „lucru îndrăzneţ” 18,13

(a) ÎNDRĂZNI: v. IV
să îndrăznească: *conj. prez. 3.sg.* 16,10

ÎNDRĂZNIRE: s.f.
îndrăznirea: *sg. ac.* 6,7

(a) ÎNDREPTA: v. I
îndrepta: *ind. imp. 3.sg.* 3,6
au îndreptat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 10,8, 9, 10; 11,24

ÎNDREPTĂTOR: s.m. „conducător”
îndreptătoriul: *sg. nom.* 10,16

(a) ÎNFIGE: v. III
au înfipt: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,16; 18,14

(a) ÎNFRÂNGE: v. III
înfrângându-: *gerunziu* 11,23
să înfrângă: *conj. prez. 3.sg.* 11,25
voiu înfrânge: *ind. viit.I. 1.sg.* 22,39, 43

(a) ÎNFRICOŞA: v. I
au înfricoşat: *ind. pf.c. 3.pl.* 22,5

ÎNFRICOŞAT, -Ă; s.m./f.
înfricoşate: *s.f. pl. ac.* 7,23

ÎNFRUMUSEŢAT, -Ă: adj.
înfrumsăţat (foarte): *m. sg. nom.* 14,25

(a) ÎNFRUNTA: v. I
au înfruntat: *ind. pf.c. 3.pl.* 23,9

ÎNFRUNTARE: s.f.
înfruntarea: *sg. ac.* 22,16

(a) ÎNGĂDUI: v. IV
au îngăduit: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,6; 21,7
a îngădui: *inf. prez.* 18,16

ÎNGER: s.m.
îngerul: *sg. nom./ac.* 14, 17, 20; 19,27; 24,16, 17
îngerului: *sg. dat.* 24,16

(a) ÎNGREUIA: v. I
să îngreoiem: *conj. prez. 1.pl.* 13,25
îngreoia: *ind. imp. 3.sg.* 14,26

(a se) ÎNGROPA: v. I
îngropase: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 2,4
aţ îngropat: *ind. pf.c. 2.pl.* 2,5
au îngropat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,32; 4,12; 21,14
îngropând: *gerunziu* 3,32
(s-)au îngropat: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,23
să (mă) îngrop: *conj. prez. 1.sg.* 19,37
să (se) îngroape: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.21

ÎNGROPARE: s.f.
îngroparea: *sg. ac.* rezum. cap.2; 3,31

(a) ÎNGROŞA: v. I
să îngroaşe: *conj. prez. 3.sg.* 24,21

(a se) ÎNMULŢI: v. IV
să (să) înmulţască: *conj. prez. 3.pl.* 14,11
au înmulţit: *ind. pf.c. 3.pl.* 22,36
înmulţască: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 24,3

(a) ÎNŞELA: v. I
să înşeale: *conj. prez. 3.sg.* 3,25

(a) ÎNTĂRÂTA: v. I
întărâtă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.11

(a se) ÎNTĂRI: v. IV
întărească(-se): *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 2,7
întărise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 5,12
voiu întări: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,12
ai întărit: *ind. pf.c. 2.sg.* 7,24
întăreaşte: *imperativ 2.sg.* 11,25
să (să) întărească: *conj. prez. 3.sg.* 16,21
întărit iaste: *pasiv ind. prez. impers.* „este stabilit" 19,29

ÎNTĂRIT, -Ă: adj.
întărite: *f. pl. ac.* 20,6
întărită: *f. sg. ac.* 23,5

ÎNTÂI, -A: adj./adv.
întâiu: *adj. m. sg. nom., în sintagma* ***întâiu născutul*** 3,2
întâiul: *adj. m. sg. nom., în sintagma* ***întâiul născut*** 13,21
întăiu: *adv.* rezum. cap.7
(mai) întâi: *adv.* rezum. cap.8
întâiu: *adv.* 17,9
întâi: *adv.* 19,20
întăi: *adv.* 19,43

(a) ÎNTÂMPINA: v. I
au întâmpinat: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,32; 20,8
să întâmpine: *conj. prez. 3.sg.* 19,15
întâmpinând: *gerunziu* 19,25

ÎNTÂMPINARE: s.f.
(-)ntâmpinarea: *sg. ac.* 6,20; 19,24
întâmpinarea: *sg. ac.* 10,5; 16,1; 19,16, 20

(a se) ÎNTÂMPLA: v. I
(s-)au întâmplat: *ind. pf.c. impers.* 11,2; 12,18; 18,9; 20,1

ÎNTÂMPLARE: s.f.
întâmplare: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu întâmplare*** „incidental" 1,6
întâmplarea: *sg. nom.* 11,25

(a) ÎNTEMEIA: v. I
voiu întemeia: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,13
va fi întemeiată: *pasiv ind. viit.I. 3.sg.* 7,26

ÎNTEMEIERE: s.f.
întemeiarea: *sg. nom.* 22,19

(a) ÎNTINDE: v. III
au întins: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,6; 16,22; 17,19
întinsease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 6,17
întindea: *ind. imp. 3.sg.* 15,5
întinzându-: *gerunziu* 24,16

(a se) ÎNTOARCE: v. III
(s-)au întors: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,1, 22; 3,16; 6,20; 10,14; 11,5; 12,15, 31; 14,1, 24; 17,20; 19,2, 15, 30, 39; 20,22; 23,10
întorcându(-se): *gerunziu* 1,7; 8,13
(s-)ar fi întors: *cond. pf. 3.sg.* 2,27
întorcându(-să): *gerunziu* 2,30; 3,27
voiu întoarce: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,12; 9,7
(te) întoarce: *imperativ 2.sg.* 3,16
au întors: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,26
(vă) întoarceţi: *conj. prez. fără* ***să*** *2.pl.* 10,5
va întoarce: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,6; 15,8, 25; 16,3; 22,21
(să) va întoarce: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,23
(să) întorc: *ind. prez. 3.pl.* 14,14
să întorc: *conj. prez. 1.sg.* 14,20
întoarcă(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 14,24; 24,17
întoarce(-te): *imperativ 2.sg.* 2,22; 15,19, 20, 27; 19,14; 20,1
(te) vei întoarce: *ind. viit.I. 2.sg.* 15,34
întorsu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,8
(să) întoarce: *ind. prez. 3.sg.* 17,3
întoarce: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.19
să (mă) întorc: *conj. prez. 1.sg.* 19,37
a întoarce: *inf. prez.* rezum. cap.21
(mă) voiu întoarce: *ind. viit.I. 1.sg.* 22,38

ÎNTOARCERE: s.f.
întoarcere: *sg. ac.* rezum. cap.14
întoarcerii: *sg. gen.* 19,24

ÎNTORS, ÎNTOARSĂ: adj.
întoarsă: *f. sg. ac.* 2,23
întors: *n. sg. nom.* 19,3

(a) ÎNTRA: v. I; vezi **(a) INTRA**

ÎNTRARE: s.f.; vezi **ÎNTRARE**

(a se) ÎNTRARMA: v. I
(să) va întrarma: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,7

(a) ÎNTREBA: v. I
au întrebat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,1; 5,19, 23; 11,7; 21,1
întreb: *ind. prez. 1.sg.* 14,18
ar întreba: *cond. prez. 3.sg.* 16,23
întreabă: *ind. prez. 3.pl.* 20,18
întreabe: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 20,18

ÎNTREG, ÎNTREAGĂ: adj.
întreagă: *f. sg. ac.* 15, 11

(a se) ÎNTRISTA: v. I
(s-)au întristat: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,8; 13,21
a întrista: *inf. prez.* 13,21
întristându(-se): *gerunziu* 18,33

ÎNTUNERIC: s.n.
întunerecul: *sg. ac.* 22,12, 29

(a) ÎNŢELEGE: v. III
au înţăles: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,19; 24,20
înţelegând: *gerunziu* 14,1
să înţelegi: *conj. prez. 2.sg.* 14,20
au înţeles: *ind. prez. 3.sg.* 14,22

ÎNŢELEPCIUNE: s.f.
înţălepciune: *sg. ac.* 14,20

ÎNŢELEPT, ÎNŢELEAPTĂ: adj.
înţelept: *m.sg. nom.* 13,3; 14,20
înţăleaptă: *f. sg. ac.* 14,2; 20,16

ÎNŢELEPŢEŞTE: adv.
înţelepţeaşte: 20,22

(a) ÎNVĂŢA: v. I
să înveaţe: *conj. prez. 3.sg./pl.* rezum. cap.1; 1,18
învăţându-: *gerunziu* 22,35

(a se) ÎNVÂRTOŞA: v. I
învărtoşaţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 13,28

ÎNVIERE: s.f.
înviere: *sg. ac.* 8,2

(a) ÎNVINGE: v. III
învinsease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 8,10
a fi învinşi: *pasiv inf. prez.* 10,19

J

JALE: s.f.
jelea: *sg. nom.* 11,27
jeale: *sg. ac.* 14,2
jele: *sg. ac.* 19,2

(a) JEFUI: v. IV
a jefui: *inf. prez.* 23,10

(a) JELI: v. IV
jelind: *gerunziu* 3,33

(a) JELUI: v. IV
jeluieşte: *ind. prez. 3.sg.* 19,1

JERTFĂ: s.f.
jârtvă: *sg. nom.* 6,12
jârtva: *sg. ac.* 14,17

(a) JERTFI: v. IV
jârtvea: *ind. imp. 3.pl.* 6,13
jârtvind: *gerunziu* 15,12
au jârtvit: *ind. pf.c. 3.sg.* 23,16

(a) JERTFUI: v. IV
voiu jârtvui: *ind. viit.I. 1.sg.* 15,8

JGHEAB: s.n.
jgheabul: *sg. ac.* 3,26; 23,15, 16
jgheabului: *sg. gen.* 23,20

JOS: adv.
jos: 15,24
jos: *adv. în loc. adj.* ***din jos*** 24,6

(a) JUCA: v. I
voiu juca: *ind. viit.I. 1.sg.* 6,22

(a) JUDECA: v. I
să giudec: *conj. prez. 1.sg.* 15,4
au giudecat: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,31
(s-)au judecat: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.12

JUDECATĂ: s.f.
giudecăţile: *pl. nom.* 22,23
judecată: *sg. ac.* 8,15; 15,6
judecata: *sg. ac.* 15,2; 18,19

JUDECĂTOR: s.m.
judecători: *pl. ac.* 7,11
judecătoriu: *sg. ac.* 15,4

JUG: s.n.
jugul: *sg. ac.* 16,13
juguri: *pl. ac.* 24,22

JUMĂTATE: s.f.
jumătate: *sg. nom./ac.* 10,4; 18,3; 19,40
jumătate: *sg. ac., în sintagma* ***jumătate parte*** 10,4

JUNGHIERE: s.f.
jungherile: *sg. ac.* 15, 12

(a se) JURA: v. I
(s-)au giurat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,35
(s-)au jurat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,9; 19,23; 21,17
(mă) jur: *ind. prez. 1.sg.* 19,7
(s-)au fost jurat: *ind. m.m.c.pf. perifr. 3.pl.* 21,2

JURARE: s.f.
giurare: *sg. ac. în sintagma* ***giurare împreună*** (calc după lat. *coniūrātiō, -ōnis*) 15,31
jurare: *sg. nom., în sintagma* ***jurare împreună*** 15, 12

JURĂMÂNT: s.n.
jurământul: *sg. ac.* 21,7

L

LANCE: s.f.
lănci: *pl. ac.* 18,14

LAŢ: s.n.
laţurile: *pl. nom.* 22,6

LĂMURIT, -Ă: adj. „purificat", „curăţat"
lămurit: *n. sg. nom.* 22,31

LĂNCIT, -Ă: adj.; cuvântul nu este înregistrat în DA.
lăncit: *n. sg. ac., în sintagma* ***lemn lăncit*** „lemn cu vârful ca un fier de lance" (cf. lat. *ligno lanceato*) 23,7

(a) LĂSA: v. I
lăsând: *gerunziu* 2,19; rezum. cap.15
lăsind: *gerunziu* 2,30
au lăsat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,21; rezum. cap.6; 8,4; 15,16; 16,21; 21,10
lăsaţi: *imperativ 2.pl.* 16,10, 11
vom lăsa: *ind. viit.I. 1.pl.* 17,12
lăsase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 20,3

(a se) LĂUDA: v. I
laudă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2
(să) laudă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.7
lăudând: *gerunziu* 22,4

LĂUTĂ: s.f.
lăute: *pl. ac.* 6,5

(a se) LEGA: v. I
(s-)au legat: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,34

LEGĂTURĂ: s.f. „legământ"; „pachet"
legătură: *sg. ac.* rezum. cap.3; 3,21; 5,3; 23,5
legături: *pl. ac.* 16,1
legăturile: *pl. nom.* 16,2

LEGE: s.f.
leagea: *sg. nom.* 7,19
legii: *sg. gen., în sintagma* ***sicriiul legii*** 15,24

LEMN: s.n.
leamne: *pl. ac.* 5,11
leamnele: *pl. ac.* 6,5
lemn: *sg. ac.*, în sintagma *lemn lăncit* (vezi **LĂNCIT**) 23,7
lemnului: *sg. gen.* 23,8
lemnelor: *pl. gen.* 24,22

(a se) LEPĂDA: v. I
(s-)au lepădat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,21
au lepădat: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,18

LEPĂDAT, -Ă: s.
(cel) lepădat: *sg. nom./ac.* 14,13, 14

LEPROS, -OASĂ: s.
leprosul: *s.m. sg. nom.* 3,29

LEU: s.m.
lei: *pl. ac.* 1,23
leului: *sg. gen.* 17, 10
lei: *pl. ac.* 23,20
leu: *sg. ac.* 23,20

LEVIT: s.m.
leviții: *pl. nom.* 15,24

LIMBĂ: s.f.
limba: *sg. ac.* 23,2

LINTE: s.f.
linte: *sg. ac.* 17,28; 23,11

(a se) LIPI: v. IV
(s-)au lipit: *ind. pf.c. 3.pl.* 20,2

LIPSĂ: s.f. „nevoie", „trebuință"
lipsă: *sg. nom.* 13,26; 19,36

(a se) LIPSI: v. IV
au lipsit: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,30
lipsindu(-se): *gerunziu* rezum. cap.17

LIPSIT, -Ă: s.m./f. „sărac", „neavut"
lipsitul: *s.m. sg. nom.* 3,29

LOC: s.n.
locului: *sg. gen.* 2,16; 5,20; 6,8
loc: *sg. ac.* 2,23; 7,10; 15,21; 17,9, 12
locul: *sg. ac.* 2,23; 6,17; 11,16; 15,19; 16,8; 19,39
loc: *sg. ac., în loc. prep.* ***în loc de*** rezum. cap.4
locurile: *pl. ac.* 7,7
locul: *sg. ac., în loc. prep.* ***în locul*** 17,25; 19,13; 20,11

(a) LOCUI: v. IV; var. (Înv.) **(a) LĂCUI**
au lăcuit: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.5; 5,9; 6,11
lăcuiesc: *ind. prez. 1.sg.* 7,2
am lăcuit: *ind. pf.c. 1.pl.* 7,6
va lăcui: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,10
lăcuiia: *ind. imp. 3.sg.* 9,13
lăcuiesc: *ind. prez. 3.pl.* 11,11
lăcuiește: *imperativ 2.sg.* 15,19

LOCUINȚĂ: s.f.; var. (Înv.) **LĂCUINȚĂ**
lăcuință: *sg. ac.* 7,5

LOCUITOR: s.m.; var. (Înv,.) **LĂCUITOR**
lăcuitoriul: *sg. nom.* 5,6

(a) LOGODI: v. IV
am logodit: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,14

LOT: s.m. (Reg.; la pl.) „greutăți pentru cântărit marfa"
loți: *pl. ac.* 21,16

(a se) LOVI: v. IV „a izbi"; „a pedepsi"; „a ataca"; „a se lupta"; „a se învoi"; (fig.) „a impresiona, a zgudui"
au lovit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,15; 2,23, 31; 3,27; 4,6; 5,3, 25; 6,7; 11,21; 12,15; 14,6; 20,10; 21,18, 19, 21; 23,10, 20
lovindu-: *gerunziu* 4,7; 18,15
să lovească: *conj. prez. 3.sg.* 5,24; 15,14
lovise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 6,8
ai lovit: *ind. pf.c. 2.sg.* 12,9
loviți: *imperativ 2.pl.* 13,28
lovit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,30
voiu lovi: *ind. viit.I. 1.sg.* 17,2
lovi: *inf. prez. fără* ***a*** 20,8
a lovi: *inf. prez.* 21,16
lovind: *gerunziu* 21,17
(s-)au lovit: *ind. pf.c. 3.pl.* 22,8; 24,10

LOVIRE: s.f.
lovirea: *sg. nom., în s. propr.* ***Lovirea Ozei*** 6,8

(a se) LUA: v. I
ia: *imperativ 2.sg.* 2,21; 15,35; 20,6
să iaie: *conj. prez. 3.sg.* 3,35
să ia: *conj. prez. 3.pl.* 10,3
să iau: *conj. prez. 1.sg.* 13,6
ia: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.19
iaie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 19,30; 24,22
(să) iau: *ind. prez. 3.pl.* 23,6
ia: *imperativ 2.sg., în loc. v.* ***ia aminte*** 1,18
am luat: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,10; 7,8, 15
luând: *gerunziu* rezum. cap.2; 4,4, 6; rezum. cap.5; rezum. cap.11; rezum. cap.12; 13,8; 21,10
au luat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,8, 32; 3,15; 4,12; rezum. cap.5; 5,13, 21; 8,1, 7, 8; 10,4; 11,4; 12,4, 13, 30; 13,10; 14,2; 17,19; 18,14; 20,3; 21,8, 12; 22,17
luându-: *gerunziu* 4,7; 6,4
voiu lua: *ind. viit.I. 1.sg.* 4,11; 7,15; 12, 11
vei lua: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,6
ar fi luat: *cond. pf. 3.sg.* 5,8
a lua: *inf. prez.* 12,4
ai luat: *ind. pf.c. 2.sg.* 12,9, 10
luund: *gerunziu* 13,9
luați: *imperativ 2.pl., în loc. v.* ***luați aminte*** 13,28
au luat: *ind. pf.c. 3.sg., în loc. v.* ***au luat aminte*** 20,10

(a se) LUCRA: v. I
lucră: *imperativ 2.sg.* 9,10
lucrându(-se): *gerunziu* 11,2
lucrată fiind: *pasiv gerunziu* 20,8
am lucrat: *ind. pf.c. 1.sg.* 22,22; 24,10, 17

LUCRU: s.n.
lucru: *sg. nom./ac.* 3,13; 11,25; 13,20; 14,13; 19,42; 24,3

lucrul: *sg. nom./ac.* 3,28; 11,11; 17,19; 20,21
lucruri: *pl. ac.* 23,20

LUME: s.f.
lumii: *sg. gen.* 22,16

(a) LUMINA: v. I
luminând: *gerunziu* 3,35
vei lumina: *ind. viit.I. 2.sg.* 22,29

LUMINĂ: s.f.
lumina: *sg. ac.* 23,4

LUNĂ: s.f.
luni: *pl. ac.* 2,11; 5,5; 6,11; 24,8, 13

LUNG, -Ă: adj.
lungă: *f. sg. nom./ac.* 3,1; 13,19
lung: *n. sg. ac.* 13,18

M

MACHE: s.f.; var. **MACHIE** (cf. **Indice** 2Lg)
machie: *sg. nom.* 14,25

MAICĂ: s.f.
maica: *sg. nom.* 1,26

MAI-MARELE: s.m.
mai-marii: *pl. nom.* rezum. cap.4

MAMĂ: s.f.; var. (Înv. și pop.) **MUMĂ**
muma: *sg. nom./ac.* 17,25; 20,19
mumei: *sg. gen.* 19,37

MARE: adj./s.
mare (foarte): *adj. f. sg. ac.* 3,22; 13,15
mare: *adj. m./f./n. sg. nom./ac.* 7,9; rezum. cap.12; 15,23; 18,7, 9, 17, 29; 19,4; 20,8; 23,10, 12
(mai) mare: *adj. m./f. sg. nom.* 13,15, 16; 19,43
(mai) mari: *adj. m. pl. ac./dat., în sintagma* ***cei mai mari născuți/ celor mai mari născuț*** „bătrân" 17,4; 19,11
mari: *adj. n. pl. ac.* 23,20
(cel) mare: *s.m. sg. nom.* 3,38
(celor) mari: *s.m. pl. gen.* 7,9
(mai) mari: *s.n. pl. ac.* 12,8

MARE: s.f.
mării: *sg. gen.* 17,11; 22,16

MASĂ: s.f.
masa: *sg. ac.* rezum. cap.9; 9,7, 10, 11, 13
measii: *sg. gen.* 19,28

MAZĂRE: s.f.
mazere: *sg. ac.* 17,28

MĂCAR: adv.
măcar: 18,3

MĂDULAR: s.n.
mădulări: *pl. ac.* 3,14

MĂNUNCHI: s.n. (Înv. și reg.) „mâner al unei unelte, al unei arme"
mânunchiul: *sg. nom.* 21,19

(a se) MĂRI: v. IV
(te-)ai mărit: *ind. pf.c. 2.sg.* 7,22
să (să) mărească: *conj. prez. 3.sg.* 7,26
mărind: *gerunziu* 22,51

MĂRIME: s.f.
mărimile: *pl. ac.* 7,21
mărimi: *pl. ac.* 7,23

(a se) MĂRTURISI: v. IV
(mă) voiu mărturisi: *ind. viit.I. 1.sg.* 22,50

MĂRUNTAIE: s.n.
mărunțaiele: *pl. ac.* 20,10

MĂSLIN: s.m.; var. (Înv. și reg.) **MASLIN**
Maslinilor: *pl. gen., în s. propr.* ***Țipișul Maslinilor*** 15,30

(a) MĂSURA: v. I
au măsurat: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,2

MĂSURĂ: s.f.
măsura: *sg. ac.* 14,26; 20,8

MÂINE: adv.
mâne: 11,12

(a) MÂNA: v. I
mâna: *ind. imp. 3.pl.* 6,3
să mâie: *conj. prez. 3.sg.* 15,14

MÂNĂ: s.f.
mâna: *sg. nom./ac.* 1,10, 14; 3,12, 18; 4,11; 5,19; 6,6; 11,14; 12,25; 13,5, 6, 10; 14,16, 19; 15,5; 16,8, 21; 18,2, 12, 14, 19, 31; 19,9; 20,9, 21; 21,22; 22,1; 23,10, 21; 24,16, 17
mânile: *pl. nom./ac.* 2,7; 3,8, 34; 4,1, 12; 5,23; 8,1, 10; 12,7; 13,19; 17,2; 18,28; 21,9; 22,35; 23,6; 24,14
mâni: *pl. ac.* 18,12; 21,20
mânilor: *pl. gen.* 22,21, 25
mână: *sg. ac.* 23,21

(a) MÂNCA: v. I
vei mânca: *ind. viit.I. 2.sg.* 9,7
va mânca: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,10, 11
să mânc: *conj. prez. 1.sg.* 11,11; 13,5
să mânce: *conj. prez. 3.sg.* 11,13
mâncând: *gerunziu* 12,3
au mâncat: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,17, 20
ai mâncat: *ind. pf.c. 2.sg.* 12,21
a mânca: *inf. prez.* 13,9
să mânânc: *conj. prez. 1.sg.* 13,10
am mâncat: *ind. pf.c. 1.pl.* 19,42

MÂNCARE: s.f.
mâncarea: *sg. nom./ac.* 16,2; 19,35
mâncare: *sg. ac.* 17,29

(a) MÂNGÂIA: v. I
a mângăia: *inf. prez.* rezum. cap.10
mângâindu-: *gerunziu* 10,2
au mângăiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,24
(să) mângăiase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 13,39

MÂNGÂIETOR: s.m.
mângâitori: *pl. ac.* 10,3

(a se) MÂNIA: v. I
măniindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.13
mâniindu(-se): *gerunziu* rezum. cap.3; 3,8; 12,5
mâniindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.3
(s-)au mâniiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,7
(să) mânie: *ind. prez. 3.sg.* 11,20
(te) mânii: *ind. prez. 2.sg.* 19,42

(s-)au mâniat: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,8
a (să) mâniia: *inf. prez.* 24,1

MÂNIE: s.f.
mânie: *sg. ac.* rezum. cap.11

(a se) MÂNTUI: v. IV
voiu mântui: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,18
au mântuit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 19,5, 9
(mă) voiu mântui: *ind. viit.I. 1.sg.* 22,4
vei mântui: *ind. viit.I. 2.sg.* 22,28
să mântuiască: *conj. prez. 3.sg.* 22,42
mântui(-)-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 22,44

MÂNTUIRE: s.f.
mântuirea: *sg. nom./ac.* 11,11; 14,19; 23,5
mântuirii: *sg. gen.* 22,3, 36, 47
mântuirile: *pl. ac.* 22,51
mântuire: *sg. ac.* 23,10, 12

MÂNTUITOR: s.m.
mântuitoriul: *sg. nom.* 22,2
mântuitoriul: *sg. voc.* 22,3

MÂŞCOI: s.m. (Înv. şi rar) „catâr”
muşcoii: *pl. ac.* 13,29

(a) MERGE: v. III
mergea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 3,16; 6,4; 8,6; 15,18, 23; 16,6
meargi: *imperativ 2.sg.*2,21; 3,16; 7,3, 5; 11,8; 14,8, 21; 15,9; 18,21; 24,1, 12
mearge: *ind. prez. 3.sg.* 5,24; 15,13
a merge: *inf. prez.* 11,1
voiu mearge: *ind. viit.I. 1.sg.* 12,23; 15,20; 19,36
să meargă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 13,26; 15,1
mergând: *gerunziu* 13,30; 15,11; 17,21; 18,33
mearge-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 15,7; 16,9
meargă: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 19,37

(a) MESTECA: v. I
au mestecat: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,8

MEŞTER: s.m.
meşteri: *pl. ac.* 5,11
meaşteri: *pl. ac.* 5,11
meşterul: *sg. nom.* 21,19

MEŞTEŞUG: s.n.
meşteşug: *sg. ac.* 6,5

MIC, -Ă: adj.
mic: *m. sg. ac.* 9,12
mică: *f. sg. ac.* 12,3
mici: *m. pl. nom.* 12,8

(a se) MICŞORA: v. I (Înv.) „a se umili”; „a se smeri”; „a se înjosi”
(mă) voiu micşora: *ind. viit.I. 1.sg.* 6,22

MIERE: s.f.
miere: *sg. ac.* 17,29

MIJLOC: s.n.
mijlocul: *sg. ac., în loc. prep.* ***în mijlocul/la mijlocul*** 3,27; 6,17; 17,11; 20,12; 23,12, 20
mijloc: *sg. ac., în loc. prep. înv.* ***în mijloc de*** 7,2

MILĂ: s.f.
mila: *sg. ac.* 2,5, 6; 7,15
milă: *sg. nom./ac.* 3,8; 9,1, 3, 7; 10,2; 15,20; 22,51; 24,16
milele: *pl. nom.* 24, 14

MILOSTIV, -Ă: adj.
milostiv: *m. sg. nom.* 23,17

(a se) MILOSTIVI: v. IV
(s-/S-)au milostivit: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,14; 24,25

MIRARE: s.f.
mirare: *sg. ac.* 23, 21

(a) MISTUI: v. IV
mistuieşte: *ind. prez. 3.sg.* 11,25
mistuise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 18,8
au mistuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,15

(a se) MIŞCA: v. I
să (să) mişte: *conj. prez. 3.sg.* 14,17
mişcându(-să): *gerunziu* 18,14
mişca: *ind. imp. 3.sg.* rezum. cap.20
au mişcat: *ind. pf.c. 3.sg.* 20,12; 24,1
mişcat fiind: *pasiv gerunziu* 20,13

MIŞCARE: s.f.
mişcare: *sg. ac.* 20,8

MIŞCAT, -Ă: adj.
mişcat: *m. sg. nom.* rezum. cap.19

MITITEL, -EA: s.m./f
mititelul: *s.m. sg. nom.* 12,19

MITRĂ: s.f.
mitra: *sg. ac.* 1,10; rezum. cap.12; 12,30

MOARĂ: s.f.
moară: *sg. ac.* 11,21

MOARTE: s.f.
moarte: *sg. ac.* 1,23; 12, 14; 15,21; 19,28
moartea: *sg. ac.* 2,26; rezum. cap.10; 10,2; 13,39
morţii: *sg. gen.* 6,23; 12,5; 20,3; 22,5, 6

MORMÂNT: s.n.
mormântul: *sg. ac.* 2,32; 3,32; 4,12; 17,23; 19,37; 21,14

MORT, MOARTĂ: adj.
mort: *adj. m. sg. nom./ac.* 9,8; 16,9
mortul: *s.m. sg. ac.* 14,2

MOŞTEAN: s.m.
moştanul: *sg. ac.* 14,7

MOŞTENIRE: s.f.
moştenirea: *sg. ac.* 14,16; 20,19; 21,3
moştenirile: *pl. ac.* 19,29
moştenire: *sg. nom.* 20,1

MUIERE: s.f.; var. (Înv.) **MUIARE**
muierilor: *pl. gen./dat.* 1,26; 6,19; 19,5
muieri: *pl. nom./ac.* 2,2; rezum. cap.5; 5,13; 15,16; 20,3
muierea: *sg. nom./ac.* 2,2; 3,3, 5, 14; rezum. cap.6; 11,2, 3, 11, 26; 12,9, 10, 15, 24; 14,4, 9, 12, 13, 18, 19; 17,19, 20; 20,21
muiare: *sg. nom./ac.* 3,8; rezum. cap.11; 11,3, 21, 27; rezum. cap.14; 14,2, 5
muiere: *sg. nom./ac.* 11,2; 12,9; 14,8, 18; 17,20; 20,16
muierile: *pl. ac.* 12,8, 11

MULT, -Ă: pron. nehot./adj./adv.
mulţi: *pron. nehot. m. pl. nom./ac.* 1,4; rezum. cap.8
(mai) mult: *adv.* 2,28; 6,22; 7,10; 19,28, 29; 20,6
mult: *adv., în loc. adv.* ***cu mult*** 12,8; 18,8
mult: *adv.* 18,3

multe: *adj. f./n. pl. nom./ac.* rezum. cap.8; 11,20, 25; rezum. cap.12; 21,19; 22,17; 24,14
mulţi (foarte): *adj. m. pl. ac.* 8,8; 12,2
multă (foarte): *adj. f. sg. ac.* 12,30
mult: *adj. n. sg. nom.* 13,34
multă: *adj. f. sg. ac.* 14,2
(mai) mulţi: *adj. m. pl. nom.* 18,8

MULŢIME: s.f.
mulţimea: *sg. nom.* 3,35; 19,8
mulţimea: *sg. dat. (cu prep* ***a + toată****)* 6,18
mulţime: *sg. nom.* 15,22
mulţimei: *sg. dat.* 18,16

(a) MULŢUMI: v. IV
să mulţămască: *conj. prez. 3.sg.* 8,10

MULŢUMITĂ: s.f.; var. **MULŢĂMITĂ** (Înv. şi pop.) „mulţumire”; (Înv. şi pop.; ccr.) „ceea ce se oferă drept răsplată”
mulţămită: *sg. ac.* rezum. cap.7; rezum. cap.22

MUMĂ: s.f.; vezi **MAMĂ**

MUNTE: s.m.
muntele: *sg. ac.* 1,6; 20,21
munţii: *pl.ac.* 1,19
munţi: *pl. voc.* 1,21
muntelui: *sg. gen.* 13,34; 15,32; 16,1, 13
munte: *sg. ac.* 21,9
munţilor: *pl. gen.* 22,8

(a) MURI: v. IV
mor: *ind. prez. 3.pl.* 3,33
moare: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.12
să moriu: *conj. prez. 1.sg.* 18,33; 19,37
au murit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,1, 4, 5, 15, 18; 2,7, 23, 31; 3,27, 33; 4,10; 6,7; 10,1, 18; 11,17, 24; 12,18, 19, 21, 23; 13,32, 33; 14,5; 18,20; 20,10; 24,15
murise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 2,23; 11,26; 12,18
vei muri: *ind. viit.I. 2.sg.* 12,13; 19,23
va muri: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,14
ar fi murit: *cond. pf. 3.sg.* 12,19
murim: *ind. prez. 1.pl.* 14,14
am fi murit: *cond. pf. 1.pl.* 19,6

N

NARĂ: s.f.
narile: *pl. ac.* 22,9

(a se) NAŞTE: v. III
(să) naşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.12
au născut: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.2; 11,27; 12,24; 21,8
(s-)au născut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,2, 5; 5,13, 14; rezum. cap.6; 6,23; 12,14; 14,27; 21,22
născând: *gerunziu* rezum. cap.5
născându(-să): *gerunziu* rezum. cap.11
născuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 12,15; 21,8

NAŞTERE: s.f.
naşteri: *pl. ac.* (aici) „şezut” (cf. lat. *nates*); traducătorul fie a dorit să evite exprimarea frustă, fie a confundat două cuvinte latinesti: *natis, -is* „fesă” – pl. *nates* „şezut” – şi *nātiō, -ōnis* „naştere” 10,4

(a) NĂDĂJDUI: v. IV
nădăjdui-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 22,3
nădăjduiesc: *ind. prez. 3.pl.* 22,31

(a) NĂIMI: v. IV
au năimit: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,6

NĂSCUT, -Ă: s.m./f.
născut: *s.m. sg. ac., în sintagma* ***unul născut*** 1,26
născutul: *s.m. sg. nom., în sintagma* ***întâiu născutul*** 3,2
născut: *s.m. sg. nom., în sintagma* ***întâiul născut*** 13,21
născuţi: *s.m. pl. dat., în sintagma* ***celor mai mari născuţi*** 17,4
născuţi: *s.m. pl. ac., în sintagma* ***cei mai mari născuţi*** 19,11

(a) NĂVĂLI: v. IV
năvăleşte: *imperativ 2.sg.* 1,15
ai năvălit: *ind. pf.c. 2.sg.* 16,8
a năvăli: *inf. prez.* rezum. cap.17
năvălind: *gerunziu* 17,2
vom năvăli: *ind. viit.I. 1.pl.* 17,12
voiu năvăli: *ind. viit.I. 1.sg.* 18,14
au năvălit: *ind. pf.c. 3.pl.* 23,16

NEAM: s.n.
neamurile: *pl. nom./ac.* 5,1; 7,7; 8,11; 15,10; 19,9; 20,14; 24,2
neam: *sg. nom./ac.* 7,23; 15,2
neamul: *sg. ac.* 7,23; 21,16, 18
neamurilor: *pl. gen.* 22,44
neamuri: *pl. ac.* 22,50

NEBUN, -Ă: s.m./f.
(cei) nebuni: *s.m. pl. ac.* 13,13

NEBUNEŞTE: adv.
nebuneşte: 24,10

(a) NEBUNI: v. IV
nebuneşte: *imperativ 2.sg.* 15,31

NEBUNIE: s.f.
nebunia: *sg. ac.* 13,12

NECAZ: s.n.; var. (Reg.) **NĂCAZ**
năcazul: *sg. ac.* 16,12; 22,7
năcazului: *sg. gen.* 22,19
năcaz: *sg. ac.* 24,16

(a se) NECĂJI: v. IV; var. (Pop.) **(a) NĂCĂJI**
să năcăjască: *conj. prez. 3.pl.* 7,10
(să) va năcăji: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,18
(nici) năcăji: *imperativ 2.sg.* 13,20
va năcăji: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,6

NECINSTE: s.f.
necinste: *sg. ac.* 13,2

NECURAT, -Ă: adj.
necuraţi: *m. pl. nom.* 4,11

NECURĂŢIE: s.f.
necurăţia: *sg. ac.* 11,4

NECURMAT: adv.
necurmat: 21,1

NEDREPT, NEDREAPTĂ: adj./adv.
nedirept: *n. sg. ac.* 7,14
nedrept: *m. sg. ac.* 22,49
nedrept: *adv.* 21,5; 24,17

NEDREPTATE: s.f.
nedreptăţii: *sg. gen.* 3,34
nedreptăţi: *pl. ac.* 7,10
nedreptatea: *sg. nom./ac.* 14,9, 32; 19,19; 22,24; 24,10
nedreptate: *sg. ac.* 22,3

NEÎNTINAT, -Ă: adj.
neîntinată: *f. sg. nom.* 22,31

NELEGIUIRE: s.f.
nelegiuire: *sg. ac.* rezum. cap.10; 10,6; 19,43; 22,22
nelegiuirile: *pl. ac.* 19,19

NEMERNIC, -Ă: adj./s.; var. (Înv. și reg.) **NIMERNIC, -Ă**
nimearnic: *adj. m. sg. nom./gen.* 1,13; 15,19
nimearnici: *adj. m. pl. nom.* 4,3
nimernic: *s.m. sg. nom./dat.* 12,4

NEMIȘCAT, -Ă: adj.
nemișcat: *n. sg. nom.* 7,16

NENUMĂRAT, -Ă: adj.
nenumărat: *n. sg. ac.* 17,11

NEPRIETEN: s.m.; (Înv.) **NEPRIIATIN; NEPRIETIN**
nepriiatinilor: *pl. gen.* 3,18; 18,19; 19,9; 22,1
nepriiatinului: *sg. gen.* 4,8
neprietinii: *pl. ac.* 5,20; 7,9
nepriiatinii: *pl. ac.* 7,1, 11; rezum. cap.22; 22,38, 41, 49; 18,32
nepriatinii: *pl. nom./ac.* 12,14
nepriiatenii: *pl. ac.* 22,4
nepriiatinul: *sg. ac.* 22,18

NESPĂLAT, -Ă: adj.
nespălate: *n. pl. ac.* 19,24

NETĂIAT, -Ă: adj./s.
netăiaților: *s.m. pl. gen., în loc. s.* ***netăiaților împrejur*** 1,20
netăiate: *adj. n. pl. ac., în loc. adj.* ***netăiate împregiur*** 3,14

(a) NETEZI: v. IV
au netezit: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,33

NETOFATHITEAN: s.m. „care este de loc din Netofa"
Netofathiteanul: *sg. nom.* 23,28
Netofathitean: *sg. nom.* 23,29

NETUNS, -Ă: adj.
netunsă: *f. sg. ac.* 19,24

NEVINOVAT, -Ă: adj.
nevinovat: *masc. sg. nom./ac.* 4,11; 14,9

(a) NIMERI: v. IV
nimerind: *gerunziu* 12,4
nimerise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 12,4

NISIP: s.n.; var. (Înv.) **NĂSIP**
năsipul: *sg. ac.* 17,11

NOAPTE: s.f./adv.
noaptea: *sg. ac.* 2,29, 32; 4,7; 7,4; 17,16; 19,7
noapte: *sg. ac.* 17,1
noaptea: *adv.* 21,10

NOR: s.m.
norii: *pl. ac.* 22,12
nori: *pl. ac.* 23,4

NOROCIT, -Ă: s.m./f. (aici) „veste bună" (cf. lat. *prospera, -orum* „împrejurări fericite")
norocite: *s.f. pl. ac.* 4,10

NOROD: s.n.
norodul: *sg. nom./ac.* 1,4, 12; 2,27, 30; 3,18, 31, 32, 34, 36; 5,2, 12; 6,2, 18, 19, 21; 7,7, 8, 11, 23, 24; 10,12, 13; 11,7, 17; 12,29; 15,12, 23, 24, 30; 16,6, 14, 15, 18; rezum. cap.17; 17,2, 3, 8, 9, 10, 16, 22, 29; 18,1, 3, 4, 5, 6, 7, 16; 19,2, 3, 9, 39, 40; 20,12, 22; 22,28, 44; 23,10, 11; rezum. cap.24; 24,2, 3, 4, 10, 16, 17
norod: *sg. nom./ac.* 1,4; 7,23, 24; 13,34; 18,2, 8; rezum. cap.24; 24,15, 21
norodului: *sg. gen./dat.* 2,26; 7,10, 23; 10,10; 12,28; 14,13, 15; rezum. cap.15; 17,29; 18,2; 19,2; 22,44; 24,9
norodul: *sg. gen./dat.* ***(a + tot)*** 3,36; 19,8
norodului: *sg. dat.* ***(a +tot)*** 8,15
noroadele: *pl. ac.* 22,48

NOU, NOUĂ: adj.
nou: *n. sg. ac.* 6,3
noao: *f. sg. ac.* 21,16

NUMĂR: s.n.
numărul: *sg. nom./ac.* 2,11, 15; 24,2, 9

(a se) NUMĂRA: v. I
(să) numără: *ind. prez. 3.sg./pl.* 4,2; rezum. cap.8
au numărat: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.24
numără: *imperativ 2.sg.* 24,1
numărați: *imperative 2.pl.* 24,2
să numere: *conj. prez. 3.pl.* 24,4
(s-)au numărat: *ind. pf.c. 3.sg.* 24,10

NUME: s.n,
numele: *sg./pl. nom./ac.* 2,16; 4,2; 5,14, 20; 6,2, 8, 18; 7,9, 26; 12,24, 25; 18,18; 22,50; 23,8
nume: *sg. nom./ac.* 4,4; 7,9, 23; 8,13; 9,2, 12; 13,3; 14,7, 27; 16,5; 20,1
numelui: *sg. gen./dat.* 7,13; 12,28; 18,18

(a) NUMI: v. IV
au numit: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,18

NUMIT: s. (Înv.) „renumit"
numitul: *s.m. sg. nom.* 23,18

O

OAIE: s.f.
oaie: *sg. ac.* 12,3
oaia: *sg. ac.* 12,4, 6
oi: *pl. nom./ac.* 12,2; 17,29; 24,17
oile: *pl. nom./ac.* 12,4; 13,23, 24

OASPETE: s.m.
oaspeții *pl. ac.* 19,28

OASTE: s.f.
oastei: *sg. gen.* 2,8; 10,16, 18; 19,13; 24,2, 4
oastea: *sg. nom./ac.* 2,28; 3,23; 10,10, 16, 17; 11,7; 12,31; 18,7; 20,23
oastelor: *pl. gen.* 5,10; 6,2, 18; 7,8, 26, 27
oaste: *sg. ac.* 8,16; 11,1; 17,25

(a se) OBIȘNUI: v. IV; var. (Înv.) **(a se) OBICINUI**
(s-)au obicinuit: *ind. pf.c. 3.pl.* 11,1

(a se) OBOSI: v. IV
a (să) obosi: *inf. prez.* 17,29

OBOSIT, -Ă: adj.
obosit: *sg. nom.* 16,14; 17,2

OBRAZNIC, -Ă: s.
(cei) obraznici: *s.m. pl. ac.* 6,20

OBȘTE: s.f.
obștea: *sg. nom.* 3,37
obștii: *sg. gen.* 14,26

(a se) OCÂRMUI: v. IV
(să) ocărmuiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 11,7

OCHI: s.m.
ochii: *pl. ac.* 6,22; 12,11; 13,6, 8, 34; 14,22; 15,25; 18,24; 22,28
ochilor: *pl. gen.* 22,25

ODIHNĂ: s.f.
odihnă: *sg. ac.* 7,1, 11

(a se) ODIHNI: v. IV
a (să) odihni: *inf. prez.* 13,14
să (te) odihneşti: *conj. prez. 2.sg.* 19,33

OLTAR: s.n.
oltariu: *sg. ac.* rezum. cap.24; 24,18, 21, 25

OM: s.m.
om: *sg. nom./ac./gen.* 1,2, 13; 4,11; 13,3; 14,25; 15,5; 16,5; 17,3, 18, 25; 18,24, 26, 27; 19,14, 22; 20,12, 21; 21,4, 20
omului: *sg. gen./dat.* 12,4, 5; 18,11; 23,20
omul: *sg. nom./ac.* 12,5; 15,2; 20,1, 13; 21,5; 22,49
omul: *sg. voc.* 16,7
oamenii: *pl. nom./ac.* rezum. cap.2; 2,3, 4, 29, 32; 5,21; 18,28; 19,41; 21,12
oameni: *pl. nom./ac.* 4,11; 12,1; 19,17
oamenilor: *pl. gen.* 7,14; 19,14; 23,3, 17; 24,14

(a se) OPRI: v. IV
(să) opreaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.7
opreaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.16
opreşte: *ind. prez. 3.sg.* 18,22

ORAŞ: s.n.
oraşele: *pl. ac.* 2,3

ORB, OARBĂ: s.
orbii: *pl. ac.* 5,6
orbi: *pl. ac.* 5,8
orbul: *sg. nom.* 5,8

ORZ: s.n.
orzu: *sg. ac.* 14,30; 17,19, 28
orzului: *sg. gen.* 21,9

OS: s.n.
oase: *pl. nom.* rezum. cap.21
oasele: *pl. ac.* 21,12, 13, 14

(a se) OSPĂTA: v. I; var. (Înv. şi reg.) **(a se) USPĂTA**
uspătându(-se): *gerunziu* rezum. cap.13

OSPĂŢ: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **USPĂŢ**
ospăţu: *sg. ac.* 3,20; 12,4
uspăţu: *sg. ac.* 13,27

OSTAŞ: s.m.
ostaşilor: *pl. gen.* rezum. cap.4; 10,7; 24,4
ostaşii: *pl. ac.* 11,25
ostaşi: *pl. nom.* 15,18; 24,9
ostaş: *sg. nom.* 17,8

(a) OŞTI: v. IV
să oştim: *conj. prez. 1.pl.* 10,12
au oştit: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,17
oştea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 11,17; 12,26; 21,15
oştind: *gerunziu* 12,29
oştiia: *ind. imp. 3.pl.* 20,15
oştit-am: *ind. pf.c. 1.pl.* 12,27

P

PACE: s.f.
pace: *sg. ac., în sintagma* ***legătură de pace*** 3,21; 5,3
pace: *sg. ac., în loc. adv.* ***în pace*** 3,21, 22, 23; 15,9, 27; 17,3; 19,24
pace: *sg. nom./ac.* 6,17; 10,19; 18,29, 32

PAHAR: s.n.
păharul: *sg. ac.* 12,3

PAJURĂ: s.f. ; var. (Reg.) **PAJERĂ**
pajerile: *pl. ac.* 1,23

PARTE: s.f.
parte: *sg. nom./ac.* 2,13; 10,4, 10; 12,28; 14,30; 18,3; 19,40; 20,1
partea: *sg. ac.* 2,15; 8,4
partea: *sg. ac., în num. fracţ.* ***a triia partea*** 18,2
parte: *sg. ac., în num. fracţ.* ***a treia/triia parte*** 18,2, 2
părţile: *pl. ac., în loc. adv.* ***din toate părţile*** 7,1
părţi: *pl. ac.* 19,43

PAS: s.n.
paşi: *pl. ac.* 6,13
paşii: *pl. ac.* 22,37

PASĂRE: s.f.
pasările: *pl. ac.* 21,10

(a) PAŞTE: v. III „a hrăni"; lat. *pascō, -ere* „a paşte"; (fig.) „a hrăni"
vei paşte: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,2
să pască: *conj. prez. 3.sg.* 7,7

PAT: s.n.
patul: *sg. ac.* 4,7, 11; 13,5

PAVĂZĂ: s.f.
pavăza: *sg. nom./ac.* 1,21; 22,3, 36
pavăză: *sg. nom.* 22,31

PAZĂ: s.f.
pază: *sg. ac.* 20,3

PĂCAT: s.n.
păcatul: *sg. ac.* 12, 13; 19,20

(a) PĂCĂTUI: v. IV
păcătuit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 12,13; 24, 10
să păcătuiască: *conj. prez. 3.sg.* 14,13
am păcătuit: *ind. pf.c. 1.sg.* 24, 17

PĂCIUIT, -Ă: adj.
păciuit: *m. sg. nom.* 19,30

PĂCIUITOR, -TOARE: s.m./f. (aici) „jertfă de împăcare"
păciuitoarele: *s.f. pl. ac.* 6,18
păciuitoare: *s.f. pl. ac.* 24,25

PĂDURE: s.f.
pădure: *sg. ac.* 2,18; 18, 17

PĂMÂNT: s.n.
pământ: *sg. nom./ac.* 2,22; 4,11; 7,9, 23; 12,16, 17, 20; 13,31; 14,4, 7, 11, 14, 20, 22; 15,4, 32; 16,13; 17,12, 28; 18,9, 28; 19,9; 20,10; 21,14; 23,4, 11; 24,21
pământul: *sg. nom./ac.* 3,12; 7,6; 9,10; 10,2; 17,26; 18,11; 21,14; 22,8; 24,6, 7, 8, 13
pământului: *sg. gen./dat.* 5,6; 8,2; 11,11; 14,33; 22,43; 23,12; 24,25
pământul: *sg. gen.* (*cu prep.* ***a + tot***) 18,8

PĂR: s.m. (lat. pilus)
părul: *sg. nom./ac.* 14,11, 26

PĂR: s.m. (lat. *pirus*)
perilor: *pl. gen.* 5,23, 24

(a) PĂRĂSI: v. IV „a abandona"; „a înceta" (cf. lat. *omittō, -ere* „a lăsa la o parte, a părăsi, a înceta"
a părăsi: *inf. prez.* 2,21
părăsiți: *imperativ 2.pl.* 11,15

PĂRĂSIT, -Ă: adj.
părăsit: *m. sg. ac.* 17,2

PĂRĂTAI: s.n. (cf. **Indice** Nm)
părătaiuri: *pl. ac.* 17,28

(a) PĂREA: v. II
pare: *ind. prez. impers.* 19,2

PĂRINTE: s.m.
părinții: *pl. ac.* 7, 12

PĂSAT: s.n.
păsat: *sg. ac.* 17,28

(a) PĂȘI: v. IV
pășind: *gerunziu* 15,23
pășea: *ind. imp. 3.sg.* 16,13

PĂȘUNE: s.f.
pășuni: *pl. ac.* 7,8

(a se) PĂTRUNDE: v. III
a pătrunde: *inf. prez.* 2,22
au pătruns: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,23
(să) pătrunde: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.18

(a) PĂZI: v. IV
păzind: *gerunziu* 6,4
să păzască: *conj. prez. 3.pl.* 15,16; 16,21; 20,3
păziți(-): *imperativ 2.pl.* 18, 12
am păzit: *ind. pf.c. 1.sg.* 22,22
voiu păzi: *ind. viit.I. 1.sg.* 22,24
păzi(-)-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 22,44

PĂZITOR: s.m.
păzitori: *pl. ac.* 8, 14

PÂINE: s.f.
pâne: *sg. ac.* 3,29, 35; 9,7; 12,20, 21
pânea: *sg.ac.* 12,3
pâni: *pl. ac.* 16,1
pânile: *pl. nom.* 16,2

PÂINIȘOARĂ: s.f.
pânișoară: *sg. ac.* 6,19

(a) PÂNGĂRI: v. IV
pângărise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 13,22

PÂNTECE: s.n.
pântecele: *sg. ac.* 7,12; 16,11

PÂRGĂ: s.f. (cu sens colectiv) „primele grâne, fructe, legume sau flori etc. dintr-un an"
pârghelor: *pl. gen.* 1,21

(a) PÂRÎ: v. IV
au pârât: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,27

PEANTĂ: s.f.; vezi **BANTĂ**

PEDESTRAȘ: s.m./adv.
pedestrași: *s. pl. ac.* 8,4; 10,6
pedestraș: *adv.* „pe jos" 15,18

PERETE: s.m.
pereți: *pl. ac.* 5,11

PESCUITOARE: s.f. (Înv. și reg.) „în care se poate pescui"; „iaz", „helești" (cf. lat. *piscīna, -ae*)
pescuitoarea: *sg. ac.* 2, 13
pescuitoarei: *sg. gen.* 2,13
pescuitoare: *sg. ac.* 4, 12

PEȘTERĂ: s.f.
peșterea: *sg. ac.* 23,13

(a se) PETRECE: v. III „a conduce"; „a duce dintr-un loc în altul", „a transporta"; a trece"
petrecând: *gerunziu* 3,21
au petrecut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 12,31; 18,23; 19,41
(s-)au petrecut: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,9
a petreace: *inf. prez.* 19,31

PIATRĂ: s.f.
pietri: *pl. ac.* 5,11; 12,30; 16,6, 13; 18, 17
piatră: *sg. ac.* 11,21; 21,10
piatra: *sg. nom./ac.* 17,13; 20,8; 22,2

(a) PICĂTURI: v. IV (cf. **Indice** Iș)
au picătorit: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,10

PICIOR: s.m.
picioarele: *pl. nom./ac.* 3,34; 4,12; 9,13; 11,8; 15,16, 17; 19,24; 22,10, 34, 39
picioare: *pl. ac.* 4,4; 9,3; 21,20
piciorului: *sg. gen..* 14,25

PIELE: s.f.
piei: *pl. ac.* (cf. lat. *pellis, -is* „cort acoperit cu piei") 7,2

(a) PIERDE: v. III
a pierde: *inf. prez.* 20,19
voiu pierde: *ind. viit.I. 1.sg.* 22,41
să piarză: *conj. prez. 3.sg.* 24,16

(a) PIERI: v. IV
perea: *ind. imp. 3.sg.* 13,2
a peri: *inf. prez.* 14, 14
au perit: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,23; 19,10
au pierit: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,27
să piară: *conj. prez. 3.sg.* 11,15; 14,14

PILDĂ: s.f.
pilde: *pl. ac.* 5,8
pildă: *sg. ac.* rezum. cap.12; 20,18

(a se) PITULA: v. I
(să) pitulă: *ind. prez. 3.sg.* 17,9
(s-)au pitulat: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,19

PIZMAȘ, -Ă: s.m./f.
pizmașii: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.19

PLATĂ: s.f.
plată: *sg. ac.* rezum. cap.4; 4,10; 10,6

(a) PLĂCEA: v. II
plăcuse: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 3, 19
au plăcut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,36; 17,4

placi *ind. prez. 2.sg.* 15,26
ar plăcea: *cond. prez. impers.* 19,6
place: *ind. prez. impers.* 19,27; 24,22
va plăcea: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,38
am plăcut: *ind. pf.c. 1.sg.* 22,20

(a) PLĂTI: v. IV
voiu plăti: *ind. viit.I. 1.sg.* 15,7

(a) PLÂNGE: v. III
plânge: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1; rezum. cap.3; 19,1
au plâns: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,12, 17; 3,32, 34; 11,26; 13,36, 37; rezum. cap.18; 18,33
plângeţi: *imperativ 2.pl.* 1,24; 3,31
plângând: *gerunziu* 3,16, 33; 15,30
plângeai: *ind. imp. 3.sg.* 12,21
am plâns: *ind. pf.c. 1.sg.* 12,22
a plânge: *inf. prez.* 14,2; rezum. cap.19
plângându-: *gerunziu* 14,2
plângea: *ind. imp. 3.pl.* 15,23
plângând: *gerunziu* 15,30

PLÂNGERE: s.f.
plângere: *sg. ac.* 13,36

PLÂNSOARE: s.f. „plângere, tânguire, bocire"; aici prima atestare; cf. MDA: prima atestare în Samuelis Klein, *Dictionarium Valachico-Latinum*, editat de Gáldi László, Budapesta, 1944
plânsoare: *sg. ac.* 1,17

(a) PLECA: v. I
plecase: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 6,6
au plecat: *ind. pf.c. 3.sg.,* în expr. *au plecat inima tuturor* „i-a înduioşat" 19,14
plecat-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 22,10
ai plecat: *ind. pf.c. 2.sg.* 22,40

PLIN, -Ă: adj.
plin: *n. sg. nom./ac.* 15,32; 23,11

(a se) PLINI: v. IV
plinind: *gerunziu* 6,18
(să) vor plini: *ind. viit.I. 3.pl.* 7, 12
vei plini: *ind. viit.I. 2.sg.* 11,19
(s-)au plinit: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,24

PLOAIE: s.f.
ploaie: *sg. nom.* 1,21
ploi: *pl. ac.* 23,4

POARTĂ: s.f.
porţii: *sg. gen.* 3,27; 10,8; 11,9; 15,2; 18,24, 33
poarta: *sg. ac.* 11,23
poartă: *sg. ac.* 18,4; 19,8; 23,15, 16
porţi: *pl. ac.* 18,24

PODIRE: s.f.
podirilor: *pl. gen.* 5,8

PODOABĂ: s.f.
podoabe: *pl. ac.* 1,24

(a se) POGORÎ: v. IV; vezi **(a se) COBORÎ**

POMENIRE: s.f.
pomenirea: *sg. nom.* 18,18

PONOSLU: s.n. „plângere", „nemulţumire"
ponoslu: *sg. ac.* 19,28

PORECLĂ: s.f.; var. (Reg.) **POLICRĂ**
policra: *sg. ac.* 20,21

(a) PORNI: v. IV
au pornit *ind. pf.c. 3.sg.* 8,14

PORNIRE: s.f.
pornire: *sg. ac.* 23,8

PORTĂRIŢĂ: s.f. (Înv.) „portăreasă"
portăriţa: *sg. nom.* 4,5

PORUNCĂ: s.f.
poruncă: *sg. ac.* rezum. cap.2
porunca: *sg. ac.* 16,11; 19,18
poruncile: *pl. ac.* 22,23

(a) PORUNCI: v. IV
poruncind: *gerunziu* rezum. cap.1; rezum.cap.7; 18,5; rezum. cap.19
au poruncit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,18; rezum. cap.4; 4,12; 6,21; 10,5; 11,19; rezum. cap.14; 14, 19, 20; 16,10; 18,5, 12
să porunceşti *conj. prez. 2.sg.* 3,21
poruncise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 5,25; 11,22; 13,28, 29; 21,14; 24,19
am poruncit: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,7
ai poruncit: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,11
poruncesc: *ind. prez. 1.sg.* 13,28
voiu porunci: *ind. viit.I. 1.sg.* 14,8
va porunci: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,15
porunceşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.21

POST: s.n.
post: *sg. ac.* 12,16

(a se) POSTI: v. IV
postindu(-se): *gerunziu* rezum. cap.1
au postit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,12; 12,16
ai postit: *ind. pf.c. 2.sg.* 12,21
am postit: *ind. pf.c. 1.sg.* 12,22
voiu posti: *ind. viit.I. 1.sg.* 12,23

POTRIVNIC s.m.; var. (Înv.) **PROTIVNIC**
protivnicului: *sg. gen.* 2,16
protivnicii: *pl. ac.* 24,13

POVĂŢUITOR: s.m.; var. **POVĂŢUITORIU**
povăţuitoriu: *sg. nom.* 5,2; 6,21; 7,8
povăţuitoriul: *sg. nom.* 19,13

(a) POVÂRNI: v. IV „a se abate de la calea cea dreaptă"
povârnesc: *ind. prez. 3.pl.* 23,6

(a se) POVESTI: v. IV
povestea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 1,5; 3,23
povestescu(-se): *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.21

PRADĂ: s.f.
prada: *sg. ac.* 2,21
pradă: *sg. ac.* 3,22; 12,30
prăzi: *pl. ac.* rezum. cap.8
prăzile: *pl. ac.* 8,12

PRAF: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **PRAV**
prav: *sg. ac.* 1,2
pravul: *sg. ac.* 22,43

PRĂJIT, -Ă: adj.
prăjită: *f. sg. ac.* 6,19; 17,28

PREACURVIE: s.f.
preacurvie: *sg. ac.* rezum. cap.11

PREAÎNŢELEPT: s.m.
(cel) preaînţelept: *sg. nom.* 23,8

PREAJMĂ: s.f.
preajmă: *sg. ac., în loc. adv.* ***în preajmă*** 2,13
preajma: *sg. ac., în loc. prep.* ***în preajma/din preajma*** 2,24; 5,23; 11,2, 15; 15,23

PREOT: s.m.
preoţi: *pl. nom.* 8,17, 18; 20,25
preotul: *sg. nom.* 15,24, 27; 20,26
preoţii: *pl. nom.* 15,35; 19,11
preoţilor: *pl. dat.* 15,35; 17,15

(a) PRESĂRA: v. I; var. (Înv.) **(a) PRĂSĂRA**
prăsărând: *gerunziu* 13,19

PRESĂRAT, -Ă: adj.; var. (Înv.) **PRĂSĂRAT, -Ă**
prăsărat: *n. sg. ac.* 1,2

PREŢ: s.n. (cf. lat. *pretium, -ii* „preţ, valoare"; „bani")
preţul: *sg. ac.* rezum. cap.24
preţu: *sg. ac., în sintagma* ***cu preţu*** „pe bani" 24,24

PREŢUIT, -Ă: adj.
preţuita: *adj. antep. f. sg. ac.* rezum. cap.12

PRIBEAG, -Ă: adj.
pribeag: *m. sg. nom.* rezum. cap.13

PRICINĂ: s.f.
pricină: *sg. nom./ac.* rezum. cap.6; 14,5; 24,21
pricina: *sg. ac.* 15,11

PRIETEN: s.m.; var. (Înv.) **PRIIATIN**
priiatin: *sg. nom.* 13,3
priiatinul: *sg. nom./ac.* 15,37; 16,16, 17
priiatini: *pl. nom.* rezum. cap.17

PRIETENIE: s.f.
prietenii: *sg. ac.* 3,12
prietenie: *sg. ac.* 3,13

PRIMEJDIE: s.f.
primejdii: *pl. ac.* rezum. cap.12
primejdia: *sg. ac.* 23,17

PRIMEJDIOS, -OASĂ: adj.
primejdioasă: *f. sg. nom.* 2,26

(a) PRIMI: v. IV
priimind: *gerunziu* rezum. cap.9
primeaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.19
priimească: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 24,23

(a se) PRINDE: v. III
am prins: *ind. pf.c. 1.sg.* 4,10
au prins: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,7; 8,13; 12,29; 13,11; 20,9
prinzind: *gerunziu* 8,4
prindea: *ind. imp. 3.sg.* 12,26
a (să) prinde: *inf. prez.* 12,27
prinde: *imperativ 2.sg.* 12,28
să prinză: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.14; 15,14

(a) PRIPI: v. IV
pripeşti: *ind. prez. 2.sg.* 20,19

(a) PRIVI: v. IV (aici) „(despre un drum) a duce spre..."
priveaşte: *ind. prez. 3.sg.* 15,23

PROROC: s.m.
prorocul: *sg. nom.* rezum. cap.7; 7,2; rezum. cap.12; 12,25; rezum. cap.24; 24,11

PRUNC: s.m.
pruncul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.12; 12,15, 18, 19, 21, 22; 14,21; 18,12, 32
prunc: *sg. ac.* 12,16, 21, 22
pruncului: *sg. dat.* 18,29, 32

PSĂLMUITOR: s.m.
psălmuitoriul: *sg. nom.* 23,1

PUI: s.m.
puii: *pl. ac.* 17,8

(a se) PUNE: v. III
au pus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,3, 17; 8,6, 14; 11,16; 13,9; 14,3, 19; 15,24
e pus: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 7,2
voiu pune: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,10
să puie: *conj. prez. 3.sg./pl.* 7,23; 12,20
puneţi: *imperativ 2.pl.* 11,15
(s-)au pus: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,30
punându-: *gerunziu* 13,19
era pus: *pasiv ind. imp. 3.sg.* 13,32
puie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 13,33
ai pune: *cond. prez. 2.sg.* 18,12
(nici) pune: *imperativ prohib. 2.sg.* 19,19
ai pus: *ind. pf.c. 2.sg.* 19,28
pus-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,12
era pusă: *pasiv ind. imp..3 sg.* 23,13

(a) PURCEDE: v. III
au purces: *ind. pf.c. 3.pl.* 12,29; 17,17
purcedea: *ind. imp. 3.sg.* 16,5
purceade: *imperativ 2.sg.* 19,7

(a se) PURTA: v. I
(să) poartă: *ind. prez. 3.pl.* 11,7
poartă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.12
purta: *ind. imp.3.pl.* 6,13
purta: *inf. prez. fără* ***a*** 13,13
purtând: *gerunziu* 15,24
au purtat: *ind. pf.c. 3.pl.* 18,17
ar purta: *cond. prez. 3.pl.* 24,9

PURTĂTOR, -TOARE: s.m./f.
purtătorii: *pl. nom., în sintagma* ***purtătorii de grijі*** rezum. cap.8
purtătoriu: *sg. nom., în sintagma* ***purtătoriu de veaste*** 18,22

PURURI: adv.; var. **PURUREA**
pururea: 3,1; 7,16; 9,7, 10

PUSTIU: s.n.; var. **PUSTIE:** s.f.
pustiei: *s.f. sg. gen.* 2,24; 15,28; 17,16
pustiii: *s.f. sg. gen.* 4,7
pustie: *s.f. sg. ac.* 15,23; 16,2; 17,29

(a) PUTEA: v. II
să poată: *conj. prez. 3.sg.* 14,6
pociu: *ind. prez. 1.sg.* 19,28, 35
poate: *ind. prez. 3.sg.* 19,35
putea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 1,10; 17,17; 20,8
voiu putea: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,22; 13,13
au putut: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,11
va putea: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,20
putea(-)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 12,23
ar fi putut: *cond. pf. 3.sg.* 18,13

PUTERE: s.f.
puterea: *sg. ac.* 6,14; 8,9; 23,21

PUTERNIC, -Ă: adj./s.
(mai) putearnic: *adj. m. sg. nom.* 13,14

puternică: *adj. f. sg. nom.* 15,12
puternici: *adj. m. pl. nom.* 15,18
puternic: *adj. m. sg. ac.* 22,18
puternic: *s.m. sg. nom.* 17,10

PUŢ: s.n.
puţ: *sg. ac.* 17,18
puţului: *sg. gen.* 17,19
puţu: *sg. ac.* 17,21

PUŢIN: pron. nehot./adv.
puţin: *adv.* 7,19
puţâni: *pron. nehot. m. pl. ac.* rezum. cap.15

PUŢINTEL: adv.
puţintel: 16,1; 19,36

PUŢINTICĂ: adj.
puţintică: *f. sg. ac.* 17,20

R

(a) RADE: v. III
au ras: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,4

RANĂ: s.f.
ranele: *pl. nom./ac.* 7,14; 24,25
rană: *sg. nom./ac.* 17,9; 18,7; 20,10

(a se) RĂDICA: v. I; vezi **(a se) RIDICA**

RĂMAS, -Ă: adj.
rămas: *m. sg. nom.* 9,3

RĂMĂŞIŢĂ: s.f.
rămăşiţă: *sg. nom.* 14,7
rămăşiţeale: *pl. nom./ac.* rezum. cap.21; 21,2

(a) RĂMÂNE: v. III; var. **(a) RĂMÂNEA:** v. II
au rămas: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,1; 2,3, 11; 11,1; rezum. cap.13; 13,20, 30; 14,7, 28; 15,29; 16,3; 17,22
să fie rămas: *conj. pf. 3.sg.* 9,1
rămâneţ: *imperativ 2.sg.* 10,5
rămân: *ind. prez. 3.pl.* 11,11
rămâi: *imperativ 2.sg.* 11,12
rămas-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,12
rămâind: *gerunziu* rezum. cap.12
să rămâie: *conj. prez. 3.sg.* 14,7
voiu rămânea: *ind. viit.I. 1.sg.* 16,18
va rămânea: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,7
să rămâie: *conj. prez. 3.sg.* 21,5

RĂNIT, -Ă: adj.
răniţi: *m. pl. nom.* 1,18

(a) RĂPI: v. IV
răpindu-: *gerunziu* 17,8

(a) RĂSĂRI: v. IV
răsărind: *gerunziu* 23,4
răsare: *ind. prez. 3.sg.* 23,4

(a) RĂSCUMPĂRA: v. I
să răscumpere: *conj. prez. 3.sg.* 7,23
ai răscumpărat: *ind. pf.c. 2.sg.* 7,23

(a se) RĂSIPI: v. IV; vezi **(a se) RISIPI**

RĂSIPIT, -Ă: adj.; vezi **RISIPIT, -Ă**

(a) RĂSPLĂTI: v. IV
va răsplăti: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,6; 22,25
voiu răsplăti: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,6
răsplătească: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 3,39
răsplăti(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,21

(a) RĂSPUNDE: v. III
răspunzându-: *gerunziu* 1,7
au răspuns: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,13; 2,1, 14, 20; 5,23; 9,2, 6; 12,19; 13,12, 16; 14,5, 32; 15,21; 16,2, 3, 18; 17,20; 18,3, 23; 19,30, 42, 43; 20,17
răspunde: *inf. prez. fără* ***a*** 3,11
răspunzând: *gerunziu* 4,9; 18,32; 19,21, 26; 20,20; 24,24
răspunzind: *gerunziu* 13,32; 14,18; 15,2
răspuns-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,19
răspundea: *ind. imp. 3.sg.* 15,3
răspunzu: *ind. prez. 1.sg.* 20,19
voiu răspunde: *ind. viit.I. 1.sg.* 24,13

(a se) RĂSTIGNI: v. IV
să (se) răstignească: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.21
să răstignim: *conj. prez. 1.pl.* 21,6
au răstignit: *ind. pf.c. 3.pl.* 21,9
era răstigniţi: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 21,13

(a) RĂSTURNA: v. I
a răsturna: *inf. prez.* 20,19
răstorn: *ind. prez. 1.sg.* 20,20

(a) RĂSUNA: v. I
au răsunat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,28; 20,1, 22

RĂSUNARE: s.f.
răsunare: *sg. ac.* 6,15
răsunarea: *sg. ac.* 15,10

RĂTĂCIT, -Ă: adj.
rătăcită: *f. sg. ac.* 13,34

RĂU, REA: adv./s.
rău: *adv.* 3,39; 13,22; 19,2
(mai) rău: *adv.* 19,7
realele: *s.n. pl. nom./ac.* 16,8; 19,7

RĂUTATE: s.f.
răotatea: *sg. ac.* 3,39; 17,14
răotate: *sg. nom./ac.* 12,9, 11; 13,16

RĂZBOI: s.n.
războiu: *sg. nom./ac.* 1,4, 25, 27; rezum. cap.2; 2,17; 3,6, 30; 5,24; 10,13; rezum. cap.15; rezum. cap.18; 18,6, 32; 19,3, 10; 21,17, 18, 19, 20; 22,35, 40; 23,9
războiul: *sg. nom.* 10,9; 18,8; 21,15
războiului: *sg. gen.* 11,15, 18, 19, 25
războaie: *pl. nom.* rezum. cap.21

(a se) REVĂRSA: v. I
(s-)au răvărsat: *ind. pf.c. impers.,* în expr. ***s-au răvărsat de zio*** „s-a luminat” 17,22

(a se) RIDICA: v. I; var. **(a se) RĂDICA**
(s-)au rădicat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,17
rădica: *inf. prez. fără* ***a*** 2,22
au rădicat: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,34, 36; 18,28; 20,21; 23,18
rădicase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 18,18
rădicându-: *gerunziu* 18,24
rădici: *ind. prez. 2.sg.* 22,49
rădică: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.24

(a se) RISIPI: v. IV; var. **(a se) RĂSIPI**
să răsipească: *conj. prez. 3.sg./pl.* 10,3; rezum. cap.15
(să) răsipească: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.12
vei răsipi: *ind. viit.I. 2.sg.* 15,34
(s-)au răsipit: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,14
a răsipi: *inf. prez.* 20,15
răsipesc: *ind. prez. 1.sg.* 20,20
au răsipit: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,15

RISIPIT, -Ă: adj.; var. **RĂSIPIT, -Ă**
răsipit: *n. sg. nom.* 18,8

ROȘU: s.n. (aici) „țesătură sau broderie de culoare roșie”
roșu: *sg. ac.* 1,24

ROTILĂ: s.f. (cf. lat. *massa, -ae* „masă”, „grămadă”, „bulgăre”); aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Lesicon romanesc-latinesc-unguresc-nemțesc...*, Buda, 1825.
rotile: *pl. ac.* 16,1

ROUĂ: s.f.
roao: *sg. nom.* 1,21
roua: *sg. nom.* 17,12

RUDĂ: s.f.
ruda: *sg. nom./ac.* 9,12; 21,5, 18

RUDENIE: s.f.
rudenia: *sg. nom./ac.* 14,7; 16,5

(a se) RUGA: v. I
să (să) roage: *conj. prez. 3.sg.* 7,27
rogu(-): *ind. prez. 1.sg.* 13,5; 14,32; 16,4
rogu(-mă): *ind. prez. 1.sg.* 13,6, 24, 26; 15,31; 24,17
(să) roagă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.19; rezum. cap.24
(mă) rog: *ind. prez. 1.sg.* 19,37; 24,10
(s-)au rugat: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,16
a ruga: *inf. prez.* 13,25
rugându(-mă): *gerunziu* 14,32

RUGĂCIUNE: s.f.
rugăciune: *sg. ac.* 7,27
rugăciunii: *sg. dat.* 13,14

(a) RUPE: v. III
rumpându-: *gerunziu* rezum. cap.1; 13,19
au rupt: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,11; 13,31
rumpeți: *imperativ 2.pl.* 3,31
rumpând: *gerunziu* 19,17
să rumpă: *conj. prez. 3.pl.* 21,10

RUPT, -Ă: adj.
ruptă: *f. sg. ac.* 1,2; 15,32
rupte: *f. pl. ac.* 14,30

RUȘINAT, -Ă: adj.
rușinați: *m. pl. nom.* 10,5

RUȘINE: s.f.
rușine: *sg. ac.* 13,13

S

SABIE: s.f.
sabie: *sg. ac.* 1,12; 3,29; 21,16; 24,9
sabia: *sg. nom./ac.* 1,22; 2,16; 11,25; 12,9, 10; 18,8; 20,10; 23,10, 21
sabii: *sg. gen.* 15,14
sabiia: *sg. ac.* 20,8

SAC: s.m. (Înv.) „îmbrăcăminte făcută din sac – pânză de fuior, de câlți sau de buci din care se fac sacii – care se purta în semn de doliu sau de pocăință ori de către săraci”
sac: *pl. ac.* 3,31

SARICĂ: s.f.; var. (Înv.) **SARECĂ**
sareca: *sg. ac.* 21,10

SATANĂ: s.m.
Sătana: *sg. ac.* 19,22

(a) SĂDI: v. IV
voiu sădi: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,10

SĂGEATĂ: s.f.
săgeata: *sg. nom.* 1,22
săgeți: *pl. nom./ac.* 11,20; 22,15

SĂGETĂTOR: s.m.
săgetătorii: *pl. nom.* 11,24

SĂLAȘ: s.n.
sălașele: *pl. ac.* 18,17; 19,8; 20,1, 22

SĂLBĂTICIE: s.f.
sălvatecie: *sg. nom.* 24,6

(a) SĂLTA: v. I
săltând: *gerunziu* rezum. cap.6; 6,16
sălta: *ind. imp.3.sg./pl.* 6,5, 14

SĂMÂNȚĂ:
sămințiĭ: *sg. gen., în sintagma* ***curgerea sămințiĭ*** „eliminare patologică a lichidului seminal” 3,29
sămânța: *sg. ac.* 4,8; 7,12; 21,20

SĂRAC, -Ă: adj./s.
sărac: *adj. m./n. sg. nom./ac./gen.* 12,1, 4; 22,28
(cel) sărac: *s.m. sg. nom.* 12,3

SĂRĂTURĂ: s.f.
sărăturii: *sg. gen. în s. propr.* ***Valea Sărăturii*** 8,13

(a) SĂRI: v. IV
sărind: *gerunziu* 6,16

(a) SĂRUTA: v. I
au sărutat: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,33; 19,39
săruta: *ind. imp. 3.sg.* 15,5
ar săruta: *cond. pf. 3.sg.* 20,9

SÂN: s.n.
sânul: *sg. ac.* 12,8
sinul: *sg. ac.* 12,3

SÂNGE: s.n.
sângele: *sg. nom./ac.* 1,16, 22; 3,28; 4,11; 16,8
sângelui: *sg. gen.* 3,27; 14,11

sânge: *sg. ac., în sintagma* ***amestecarea de sânge*** „incestul” rezum. cap.13
sângiurilor: *pl.* (înv. şi pop.) *gen.* 16,7, 8; 21,1
sânge: *sg. ac.* 20,12
sângele: *sg. ac.* 23,17

(a se) SÂRGUI: v. IV
(s-)au sârguit: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,16

(a) SCĂDEA: v. II
scăzând: *gerunziu* 3,1

(a) SCĂPA: v. I
să scape: *conj. prez. 3.sg.* 20,6

SCĂPARE: s.f.
scăpare: *sg. nom.* 15,14
scăparea: *sg. nom.* 22,3

SCÂNTEIE: s.f.
scânteia: *sg. ac.* 14,7

(a) SCOATE: v. III
erai scoţind: *ind. imp.perifr. 2.sg.* 5,2
au scos: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,9; 10,16, 17; 13,9; 22,20; 23,16
am scos: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,6; 12,7
scoate: *imperativ 2.sg.* 13,17
scoţi: *ind. prez. 2.sg.* 22,49
scoateţi: *imperativ 2.pl.* 13,9

(a) SCORNI: v. IV
scorneşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.15

(a) SCRIE: v. III
iaste scris: *pasiv ind. prez. impers.* 1,18
au scris: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,14
scriind: *gerunziu* 11,15
să (se) scrie: *conj. prez. 3.sg.* 12,28

SCRIITOR: s.m.
scriitoriu: *sg. nom.* 8, 17; 20,24, 25

SCRIPTURĂ: s.f.
scripturi: *pl. ac.* 8,16

(a se) SCULA: v. I
scoale(-se): *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 2,14
(s-)au sculat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,15; 6,2; 11,2; 12,20; 13,31; 14,23, 31; 15,9; 17,22, 23; 18,31; 19,8; 24,11
scula(-mă)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,21
să (se) scoale: *conj. prez. 3.sg./pl.* 12,17; 22,39
(te-)ai sculat: *ind. pf.c. 2.sg.* 12,21
scoală(-te): *imperativ 2.sg.* 13,15
sculându(-se): *gerunziu* 13,29; 14,7; 15,2
sculaţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 15,14; 17,21
sculându(-mă): *gerunziu* 17,1
(să) scoală: *ind. prez. 3.pl.* 18,32
scoală: *imperativ 2.sg.* 19,7

SCUMP, -Ă: adj.
scumpe: *f. pl. ac.* 12,30

SCURT, -Ă: adj.
(mai) scurtă: *f. sg. ac.* 18,23

SEAMĂ: s.f.; var. (Pop.) **SAMĂ**
sama: *sg. ac.* 10,3
samă: *sg. ac.* 12,9, 10; 19,26

SEARĂ: s.f./adv.; var. (Pop.) **SARĂ**
sara: *sg. ac.* 1,12
sara: *adv.* 11,13

SECERIŞ: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **SĂCERIŞ**
săcerişul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.14; 21,9
săcerişu: *sg. ac.* 14,30
săcerişului: *sg. gen.* 21,9, 10; 23,13

SEMINŢIE: s.f.
săminţii: *sg. dat.* 22,51

SETE: s.f.
seate: *sg. ac.* 17,29

SFAT: s.n.
sfatul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.15; 15,31, 34; rezum. cap.16; 16,23; rezum. cap.17; 17,7, 14, 23; 21,1
sfat: *sg. ac.* 16,20; 17,6, 11, 15, 21

(a) SFĂRÂMA: v. I
voiu sfârma: *ind. viit.I. 1.sg.* 22,43

SFÂNT, -Ă: adj./s.
(cel) sfânt: *s.m. sg. ac.* 22,26
sfânt: *adj. m. sg. nom.* 22,26

(a) SFÂRŞI: v. IV
voiu sfârşi: *ind. viit.I: 1.sg.* 22,38
sfârşi(-)voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 22,39

SFETNIC: s.m.
sfetnicul: *sg. nom.* 15,12

(a se) SFINŢI: v. IV
au sfinţit: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,11
sfinţise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 8,11
(s-)au sfinţit: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,4

SICLU: s.m./s.f.
sicli: *s.m. pl. ac.* 14,26; 18,11
sicle: *s.f. pl. ac.* 24,24

SICRIU: s.n.
sicriiul: *sg. ac.* rezum. cap.6; rezum. cap.15
sicriiul: *sg. nom./ac., în sintagma* ***sicriiul Domnului/sicriiul lui Dumnezeu/sicriiul aşezământului Domnului/sicriiul legii Domnului*** 6,2, 3, 4, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 15, 16, 17; 7,2; 11,11; 15,24, 25, 29
sicriiului: *sg. gen.* 6,4

(a se) SILI: v. IV
să (mă) silesc: *conj. prez. 1.sg.* 2,22
silindu-: *gerunziu* 12,17
silind: *gerunziu* 13,25
au silit: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,27
(te) sileşti: *ind. prez. 2.sg.* 15,20

SIMŢIRE: s.f.
simţirile: *pl. nom.* 19,35

SINGUR, -Ă: adj.
sângur: *m. sg. nom./ac.* 13,33; 18,24, 25, 26; 20,21
singur: *m. sg. nom.* 13,32

SIR: s.m. (cf. **Indice** 1Par)
sirul: *sg. nom./ac.* 10,6, 8
sirului: *sg. gen.* 10,9
sirii: *pl. nom.* 10,11

SIRIAN: s.m.
sirienilor: *pl. gen.* 10,13
sirienii: *pl. nom./ac.* 10,14, 15, 16, 17, 18, 19
sirieni: *pl. ac.* 10,18

SLĂBĂNOG, -OAGĂ: adj.
slăbănog: *m. sg. nom., în sintagma* ***slăbănog de picioare*** „olog"; lat. *debilis pedibus* 4,4; 9,3

(a se) SLĂBĂNOGI: v. IV
(s-)au slăbănogit: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,1

SLĂBĂNOGIT, -Ă: adj.
slăbănojite: *f. pl. ac.* 17,2

(a) SLĂBI: v. IV
va slăbi: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,2
să slăbească: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.17
slăbind: *gerunziu* 21,15
vor slăbi: *ind. viit.I. 3.pl.* 22,37
au slăbit: *ind. pf.c. 3.sg.* 23,10

SLĂVIT, -Ă: adj.
slăvit: *m. sg. nom.* 6,20
(mai) slăvit: *m. sg. nom.* 6,22

SLOBOD: adv.
slobod: *adv.* 13.12

(a) SLOBOZI: v. IV
slobozise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 3,22
au slobozit: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,23, 24; 10,4; 11,21; 13,27; 19,9; 22,1
voiu slobozi: *ind. viit.I: 1.sg.* 11,12
să sloboază: *conj. prez. 3.sg.* 14,16
sloboziia: *ind. imp. 3.sg.* 16,6
aşu slobozi: *cond. prez. 1.sg.* 18,12
vei slobozi: *ind. viit.I. 2.sg.* 22,3, 49
slobozitu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,18, 20

SLOBOZIRE: s.f.
slobozire: *sg. ac.* rezum. cap.22

SLUGĂ: s.f.
slugile: *sg. nom./ac.* 1,15; 2,12, 13, 17, 30, 31; 3,38; 9,10; 10,2, 3; 11,1, 11, 24; 12,18, 19, 21; 13,24, 31, 36; 14,30, 31; 15,15; 17,20; 19,6, 7, 14; 20,6; 21,15; 24,20
slujile: *nom./ac. sg.* 2,14; 3,22; 8,7; rezum. cap.9; 10,4; 11,13
slugii: *sg. gen./dat.* 3,18; 7,8, 19, 21, 26, 27, 29; 9,11; 13,35; 14,22; 19,19; 24,10
sluga: *sg. nom./ac.* 7,5, 20, 25, 27, 28; 9,2, 6, 8, 9, 11; 11,21, 24; 13,17, 18, 24; 14,19, 20, 22; 15,2, 8, 21, 34; 16,1; 18,29; 19,20, 26, 27, 28, 35, 36, 37; 24,21
slugă: *sg. nom.* 9,2; 15,34
sluji: *pl. ac.* 9,10
slugi: *pl. ac.* 19,17
slujilor: *pl. gen.* 11,17; 19,5
slugilor: *pl. gen./dat.* 11,24; 13,28; 14,30; 15,14; 16,2, 6, 11; 18,9; 21,22
slujii: *sg. gen.* 13,24

SLUJBĂ: s.f.
slujba: *sg. ac.* 24,22

(a) SLUJI: v. IV
slujind: *gerunziu* 8,6
slujea: *ind. imp. 3.sg.* 9,12
au slujit: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,19
slujiia: *ind. imp. 3.sg.* 13,17
voiu sluji: *ind. viit.I. 1.sg.* 16,19
va sluji: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,44

SLUJITOR, -TOARE: s.m.
slujitorilor: *pl. gen.* 6,20
slujitoriu: *sg. nom.* 8,2
slujitoarea: *sg. nom.* 8,14
slujitori: *pl. ac.* 11,9
slujitorii: *pl. nom.* 15,18

SLUJNICĂ: s.f.
slujnicelor: *pl. gen.* 6,20
slujnicele: *pl. ac.* 6,22
slujnicii: *sg. gen./dat.* 14,6, 7, 15, 19; 20,17
slujnica: *sg. nom./ac.* 14,12, 15, 16, 17; 17,17

(a) SMERI: v. IV
au smerit: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,1
vei smeri: *ind. viit.I. 2.sg.* 22,28

SMERIT, -Ă: adj.
(mai) smerit: *mac. sg. nom.* 6,22

SMOCHINĂ: s.f.; var. **ZMOCHINĂ**
zmochine: *pl. ac.* 16,1

(a se) SMULGE: v. III; var. **(a se) ZMULGE**
(să) vor zmulge: *ind. viit.I. 3.pl.* 23,6
au zmult: *ind. pf.c. 3.sg.* 23,21

SOARE: s.m.
soarele: *sg. nom.* 2,24; 23,4
soarelui: *sg. gen.* 3,35; 12,11, 12

(a se) SOCOTI: v. IV
socoteşti: *ind. prez. 2.sg.* 9,1
socoteascâ: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 13,32
socotindu-: *gerunziu* 18,1
vor socoti: *ind. viit.I. 3.pl.* 18,3
(te) socoteşti: *ind. prez. 2.sg.* 18,3
să socoteşti: *conj. prez. 2.sg.* 19,19
socoteaşte: *imperativ 2.sg.* 24,13

SOL: s.m.
solul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 4,4; 11,22, 23
soli: *sg. ac.* 2,5; 3,14, 26; 11,4; 12,27; rezum. cap.17
sol: *sg. nom./ac.* 3,12; 11,25; 15,13; 18,20, 26
solilor: *pl. gen.* rezum. cap.10
solului: *sg. dat.* 11,19

SOLIE: s.f.
solia: *sg. ac.* 17,17

SORĂ: s.f.
soru-sa: *sg. nom./ac.* rezum. cap.13; 13,22
sora: *sg. nom.* 13,1, 4, 32; 17,25
soru-mea: *sg. nom.* 13,5, 6
soru-mea: *sg. voc.* 13,11, 20

(a se) SORBI: v. IV
să (să) soarbă: *conj. prez. 3.pl.* 17,16

SORBITUREA: s.f.
sorbitureale: *pl. ac.* 13,6
sorbiturelele: *pl. ac.* 13,8
sorbiturealele: *pl. ac.* 13,10

SOROC: s.n.
sorocul: *sg. ac.* 20,5

(a) SOSI: v. IV
sosând: *gerunziu* 1,2

SOŢ: s.m. (Înv.) „tovarăş", „însoţitor"
soţului: *sg. gen.* 2,16
soţii: *sg. nom.* 16,13
soţ: *sg. nom.* 20,11

SOŢIE: s.f. (Înv.) „tovarăș”
soţiile: *pl. ac.* 20,11

(a se) SPĂIMÂNTA: v. I
(s-)au spăimântat: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,19

(a se) SPĂLA: v. I
spălându(-se): *gerunziu* 11,2
spală: *imperativ 2.sg.* 11,8
(s-)au spălat: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,20
spălase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 19,24

(a se) SPÂNZURA: v. I
au spânzurat: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,12
(s-)au spânzurat: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.17
spânzurând: *gerunziu* 18,10
spânzura: *ind. imp. 3.sg.* 20,8
spânzurase: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 21,12

SPÂNZURARE: s.f.
spânzurare: *sg. ac.* 17,23

SPÂNZURAT, -Ă: adj.
spânzurat: *m. sg. nom.* rezum. cap.18
spânzurat: *m. sg. nom.* 18,9

SPIC: s.n.
spice: *pl. ac.* 4,6
spicele: *pl. ac.* 23,6

(a se) SPORI: v. IV
sporind: *gerunziu* 5,10
(să) sporea: *ind. imp. 3.sg.* 15,12
sporească: *conj. prez. fără **să** 3.sg.* 24,3

(a) SPRIJINI: v. IV
au sprijinit: *ind. pf.c. 3.sg.* 23,12

SPRIJINITOR: s.m.
sprijinitoriu: *sg. nom.* 21,17

(a) SPUNE: v. III
spune: *imperativ 2.sg.* 1,4; 18,21
au spus: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,22; 17,18; 18,25; 24,13
spui *ind. prez. 2.sg.* 13,4
spuindu-: *gerunziu* 15,28
vei spune: *ind. viit.I. 2.sg.* 15,35
voiu spune: *ind. viit.I. 1.sg.* 18,19

(a) STA: v. I
stăi: *imperativ 2.sg.* 1,9; 18,30
stând: *gerunziu* 1,10; 18,30; 20,11
sta: *ind. imp. 3.sg./pl.* 2,23; 13,31; 15,2; 17,17; 20,12; 22,40
au stătut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,25; 15,17; 18,4; 23,10
au stat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,28
ai sta: *cond. prez. 2.sg.* 18,13
să stea: *conj. prez. 3.pl.* 20,12
vor sta: *ind. viit.I. 3.pl.* 22,45
stau: *ind. prez. 3.pl.* 22,49
stătut-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 23,12

STARE: s.f. „tabără”, „oprire” (cf. lat. *statiō, -ōnis* „ședere pe loc”; „loc de ședere”)
stare: *sg. ac.* 23,11
starea: *sg. nom.* 23,14

STATORNIC, -Ă: adj.
stătornică: *f. sg. ac.* 23,5

STAFIDĂ: s.f.
stafide: *pl. ac.* 16,1

STĂPÂN: s.m.
stăpânului: *sg. gen.* 9,9, 10; 12,8; 16,3
stăpânul: *sg. nom.* 10,3

(a) STĂPÂNI: v. IV
să stăpânească: *conj. prez. 3.sg.* 8,3

STĂPÂNITOR: s.m.
stăpânitoriul: *sg. nom.* 23,3
stăpânitoriu: *sg. nom.* 23,3

STÂLP: s.n.
stâlp: *sg. ac.* 18,18
stâlpul: *sg. ac.* 18,18

(a se) STÂMPĂRA: v. I
(s-)au stămpărat: *ind. pf.c. 3.pl.* 16,14

STÂNGA: s.f.
stânga: *sg. ac., în loc. adv.* ***spre dreapta, nici spre stânga/spre dreapta sau spre stânga/nici spre stânga, nici spre dreapta/de-a dreapta și de-a stânga*** 2, 19, 21; 14, 19; 16,6

STEJAR: s.m.; var. (Reg.) **STĂJER**
stăjeriu: *sg. ac.* rezum. cap.18; 18,9, 10, 14

(a) STINGE: v. III
să stângi: *conj. prez. 2.sg.* 21,17

(a) STRĂLUCI: v. IV
strălucește: *ind. prez. 3.sg.* 23,4

(a) STRĂPUNGE: v. III
ai străpuns: *ind. pf.c. 2.sg.* 18,11

STRĂIN, -Ă: adj.
strein: *m. sg. dat.* 12,4
streini: *m. pl. nom.* 22,45, 46

STRĂJER: s.m.; var. (Înv. și pop.) **STRĂJAR**
străjariul: *sg. nom.* 13,34; 18,24, 26
străjeriul: *sg. nom.* 18,27

(a) STRÂMTORA: v. I
strâmtorescu(-mă): *ind. prez. 1.sg.* 24,14

STRÂMT, -Ă: adj.
strâmtă: *f. sg. ac.* 20,8

STRÂMTOARE: s.f. (Fig.) „necaz, greutate”
strâmtoarea: *sg. ac.* 4,9

STRÂMTURĂ: s.f.
strămturile: *pl. ac.* 22,46

STRÂNSOARE: s.f. (Înv. și pop.; fig.) „chin”
strânsori: *pl. nom.* 1,9

(a) STRICA: v. I
să strâci: *conj. prez. 2.sg.* 11,25

(a) STRIGA: v. I
au strâgat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,26; 19,4; 20,16
străgând: *gerunziu* 13,19
strâgând: *gerunziu* 18,25, 26, 28
a striga: *inf. prez.* 19,28
voiu striga: *ind. viit.I. 1.sg.* 22,7
strâga-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 22,42

STRIGARE: s.f.
strigarea: *sg. nom.* 22,7

STROPIT, -Ă: adj.
stropit: *sg. nom.* 20,12

(a) SUFERI: v. IV
suferind: *gerunziu* 3,29

SUFLARE: s.f.
suflarea: *sg. ac.* 22,16

SUFLET: s.n.
sufletul: *sg. nom./ac.* 1,9; 3,21; 4,8, 9; 5,8; 13,21; 14,7, 14; 16,11; 19,5
sufletului: *sg. gen.* 11,11; 14,19; 18,13
sufletelor: *pl. gen.* 23,17

(a se) SUI: v. IV
a (să) sui: *inf. prez.* rezum. cap.2; 5,22
sui(-mă)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,1
(mă) voiu sui: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,1; 5,19, 23
suie(-te): *imperativ* 2,1; 5,19; 24,18
(s-)au suit: *ind. viit.I. 3.sg./pl.* 2,2; 5,17; 15,24; 18,33; 22,11; 24,19
(nu te) sui: *imperativ prohib. 2.sg.* 5,23
(să) suia: *ind. imp. 3.sg.* 15,30
suindu(-să): *gerunziu* 15,30; 23,10
suindu(se): *gerunziu* 15,32
suindu(-mă): *gerunziu* 19,26
să (mă) suiu: *conj. prez. 1.sg.* 19,34
suitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,9

SULIŢĂ: s.f.
suliţa: *sg. nom./ac.* 1,6; 2,23, 26; rezum. cap.18; 23,18, 21
suliţei: *sg. gen.* 21,16
suliţii: *sg. gen.* 21,19
suliţă: *sg. ac.* 23,21

(a) SUNA: v. I
au sunat: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,16

SUNET: s.n.
sunetul: *sg. ac.* 5,24

(a) SUPUNE: v. III
supusease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 8,11
au supus: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,14

SUS: adv.
sus: *adv. în loc. adv.* ***de sus*** 11,24

(a) SUSPINA: v. I
suspinând: *gerunziu* 3,34

SUTANĂ: s.f.
sutană: *sg. ac.* 20,8

SUTAŞ: s.m.
sutaşi: *pl. ac.* 18,1

Ş

ŞANŢ: s.n. (Înv.) „săpătură lungă şi adâncă, adesea fortificată sau umplută cu apă, care se făcea în jurul unei cetăţi, al unui castel, în scopuri de apărare”
şanţurile: *pl. ac.* 24,7

ŞATRĂ: s.f.
şatră: *sg. ac.* 7,6
şetri: *pl. ac.* 11,11

ŞCHIOP, ŞCHIOAPĂ: adj./s.
ştop: *adj. m. sg. nom.* 4,4; rezum. cap.9; 9,13
ştiop: *adj. m. sg. nom.* 19,26
ştopii: *s.m. pl. ac.* 5,6
ştopi: *s.m. pl. ac.* 5,8
ştopul: *s.m. sg. nom.* 5,8

(a) ŞEDEA: v. II „a fi aşezat”; (Înv.) „a încăleca”
să şază: *conj. prez. 3.pl.* 16,2
au şezut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,13; 7,18; 19,8
şeade: *ind. prez. 3.sg.* 6,2
au fost şezând: *ind. pf. c.* (*cu gerunziu*) *3.sg.* 7,1
şezind: *gerunziu* rezum. cap.11
şezând: *gerunziu* 18,9; 23,8
şedea: *ind. imp. 3.sg.* 18,9, 24
şede: *ind. prez. 3.sg.* 19,8

ŞIRAG: s.n.; var. (Reg.) **ŞIREAG** (Înv.) „linie de bătaie” (Pop) „rând de ostaşi”; „coloană de ostaşi”
şireag: *sg. ac.* 2,25
şireagul: *sg. ac.* 10,8, 9

(a) ŞOPOTI: v. IV „a şuşoti”
şopotind: *gerunziu* 12,19

(a) ŞTERGE: v. III
să ştergem: *conj. prez. 1.pl.* 14,7
a şterge: *inf. prez.* 14,7, 16
să şteargem: *conj. prez. 1.pl.* 21,5
şterge(-)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 22,43

(a se) ŞTI: v. IV
ştii: *ind. prez. 2.sg.* 1,5; 2,26; 3,25; 7,20; 17,8
ştiiam: *ind. imp. 1.sg.* 1,10
să ştie: *conj. prez. 3.sg.* 3,25
ştiţ: *ind. prez. 2.pl.* 3,38
ştiia: *ind. imp. 3.sg.* 11,16
ştieţi: *ind. imp. 2.pl.* 11,20
şti: *ind. prez. 3.sg.* 12,22; 17,10
ştiind: *gerunziu* 15,11
ştiu: *ind. prez. 1.sg.* 18,29; 22,44
(mă) ştiu: *ind. prez. 1.sg.* 19,22
să ştiu: *conj. prez. 1.sg.* 24,2
ştiţi: *ind. prez. 2.pl.* 14,30
neştiind: *gerunziu* 3,26

T

TABĂRĂ: s.f.
tabăra: *sg. ac.* 1,2, 3; 5,24; 10,7; 23,13, 16
tabără: *sg. ac.* 2,8, 12, 29; 17,24, 27; 19,32

TAINĂ: s.f.
taină: *sg. ac., în loc. adv.* ***în taină/****loc. adj.* ***de taină*** 4,6; 23,23

TALANT: s.m. „unitate de măsură a greutăţii, cu valoare variabilă, folosită în Grecia antică”
talant: *sg. ac.* 12,30

TALPĂ: s.f.
talpa: *sg. ac., în loc. adv.* ***de la talpa piciorului până la creştet*** 14,25

TARE: adj./s./adv.
(cei) tari: *s.m. pl. nom.* 1,19, 25
(celor) tari: *s.m. pl. gen.* 1,21, 22; 23,8
(celor) Tari: *s.m. pl. gen., în s. propr.* ***Ţarina celor Tari*** 2,16
(cel) tare: *s.m. sg. nom.* 23,3
(mai) tari: *adj. m. pl. nom.* 1,23
tare: *adj. m. sg. nom./gen.* 10,12; 17,10; 22,3, 32, 47; 23,20
(mai) tare: *adj. f. sg. nom.* 11,15

tari: *adj. m. pl. nom.* 11,16; 13,28; 23,9, 16; 24,9
(foarte) tari: *adj. m. pl. nom.* 17,8
(mai) tare: *adv.* 19,43

TATĂ: s.m.; var. (Înv. și pop.) **TĂTÂNE**
tată-tău: *sg. nom./ac.* 6,21; 13,5; 16,21; 17,8
tată: *sg. ac.* 7,14
tatăl: *sg. nom.* 9,7; 17,8, 10
tatâl: *sg. nom.* 10,2
tată-său: *sg. nom.* rezum. cap.13; rezum. cap.15
tătâni-său: *sg. gen.* 2,32; 3,29; rezum. cap.10; 10,2; rezum. cap.15; rezum. cap.16; 16,22; 21,14
tătâni-mieu: *sg. gen.* 3,8; 14,9; 19,28
tătâni-tău: *sg. gen.* 3,8; 9,7; 10,3; 16,21
tătâne-tău: *sg. gen./dat. adn.* 15,34; 16,19
tătâne-meu: *sg. gen.* 16,3
tătâne-său: *sg. gen.* 17,23
tătâne-mieu: *sg. gen.* 19,37
tătâni-meu: *sg. gen.* 24,17

TĂBĂREAN: s.m. (Înv. și rar) „tăbăraș; „soldat care face parte dintr-o tabără"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Lesicon romanesc-latinesc-unguresc-nemțesc...*, Buda, 1825.
tăbăreanii: *pl. nom.* 16,6

(a) TĂBĂRÎ: v. IV
au tăbărât: *ind. pf.c. 3.pl.* 17,26

(a) TĂCEA: v. II
taci *imperativ 2.sg.* 13,20
tăceți: *ind. prez. 2.pl.* 19,10

(a) TĂGĂDUI: v. IV
va tăgădui: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,13

(a se) TĂIA: v. I
au tăiat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,22; 10,4
tăindu-: *gerunziu* 4,12
au tăiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,4
tăind: *gerunziu* 8,13; 20,22
voiu tăia: *ind. viit.I. 1.sg.* 16,9
(s-)au tăiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,7
tăindu: *gerunziu* 24,17

TĂIAT, -Ă: s.
(cei) tăiați: *s.m. pl. ac.* 23,10

(a) TĂINUI: v. IV
a tăinui: *inf. prez.* rezum. cap.11
tăinui: *inf. prez. fără* ***a*** 18,13

TĂRIE: s.f. „forță fizică"; „strajă"; „pichet", „întărire"; „fortificație"; „forță"; „curaj", „vitejie"
tărie: *sg. ac.* 8,6, 14; 13,14; 18,3; 20,15; 22,40
tăria: *sg. nom.* 22,2, 33

TĂRIME: s.f. (Înv.) „putere"; „curaj"
tărimei: *sg. gen.* 2,7

TĂTÂNE: s.m.; vezi **TATĂ**

TÂLCUITOR: s.m.
tâlcuitoriu: *sg. nom.* 8,16

TÂLHAR: s.m.
tâlharilor: *pl. gen.* 4,2
tâlhari: *pl. ac.* 3,22

TÂNĂR, -Ă: adj./s.
tânărul: *s.m. sg. nom./ac.* 1,5, 6
tinărul: *s.m. sg. ac.* 1,13
tineri: *s.m. pl. nom./ac.* 2,21; 18,15
tinăr: *adj. m. sg. ac.* 23,8

(a) TÂNGUI: v. IV
au tânguit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,12

TEACĂ: s.f.
teacă: *sg. ac.* 20,8

(a se) TEME: v. III
(te-)ai temut: *ind. pf.c. 2.sg.* 1,14
(să) temea: *ind. imp. 3.sg.* 3,11
(s-)au temut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,9; 10,19; 12,18
(nu te) teame: *imperativ prohib. 2.sg.* 9,7
(nu vă) temereți: *imperativ prohib. 2.pl.* 13,28

TEMELIE: s.f.
temeliile: *pl. nom.* 22,8, 16

THECUITEANCĂ: s.f. „femeie din Thecua"
thecuiteancă: *sg. ac.* rezum. cap.14
thecuiteanca: *sg. nom.* 14,4, 9

TINĂ: s.f.
tina: *sg. ac.* 22,43

TINEREȚE: s.f.
tinereațele: *pl. ac.* 19,7

TIRANIE: s.f.; var. **TIRĂNIE**
tirănia: *sg. ac.* rezum. cap.21

(a) TIRĂNI: v. IV „a tiraniza"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la este la Georgie Șincai din Șinca, *Hronica românilor și a mai multor neamuri* [II], [Tom] I – III, Iași 1853 –1854.
tirăneaște: *ind. prez. 3.sg.* 17,8
tirănind: *gerunziu* rezum. cap.24

TOBĂ: s.f.
dobe: *pl. ac.* 6,5

(a se) TOPI: v. IV
topind: *gerunziu* 13,8
(să) va topi: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,10

(a se) TRAGE: v. III „a cântări"; „a târî"; „a scoate"; „a se depărta"
trăgând: *gerunziu* 12,30
trăgea: *ind. imp. 3.sg.* 14,26; 21,16
vom trage: *ind. viit.I. 1.pl.* 17,13
au tras: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,17
(să) vor trage: *ind. viit.I. 3.pl.* 22,46

(a) TRĂI: v. IV
trăi: *inf. prez. fără* ***a*** 1,10
trăind: *gerunziu* 12,18, 21, 22; 18,18; 20,3
să trăiască: *conj. prez. 3.sg.* 12,22
să trăiești: *conj. prez. 2.sg.* 16,16; 18,28; 20,9
ar fi trăit: *cond. pf. 3.sg.* 19,6

TRÂMBIȚĂ: s.f.
trâmpiță: *sg. ac.* 6,15
trâmbiții: *sg. gen.* 15,10
trâmbița: *sg. ac.* 18,16; 20,1
trâmbița: *sg. ac.* 20,22

TREABĂ: s.f.
treabă: *sg. ac.* 15,2, 4

(a) TREBUI: v. IV; var. (Reg.) **(a) TRĂBUI**
trebuie: *ind. prez. impers.* 17,6
trăbuie: *ind. prez. impers.* 16,20; 21,5

(a se) TRECE: v. III
au trecut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,15, 29; 10,17; 12,31; 15,22; 17,20, 22, 24; 19,18, 31, 39, 40; 24,6, 7
trecea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 2,23; 15,23; 20,12, 13
să (să) treacă: *conj. prez. 3.sg.* 3, 10
treacuse: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 6,13
am trecut: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,7
trecând: *gerunziu* 11,27; 16,1; 18,30; 24,5
treci: *imperativ 2.sg.* 15,22; 18,30
treace: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.17
să treci: *conj. prez. 2.sg.* 17, 16; 24,10
treaceţi: *imperativ 2.pl.* 17,21
să fie trecută: *conj. pf. 3.sg.* 17,22
să treacă: *conj. prez. 3.sg.* 19,15, 18
trecuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 19,18; 20,14
treacă: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 19,38
voiu treace: *ind. viit.I. 1.sg.* 22,30
trec: *ind. prez. 3.pl.* 24,20

(a) TREPĂDA: v. I
trepădând: *gerunziu* 17, 18

TRIBUN: s.m.; var. **TRIVUN**
trivuni: *pl. ac.* 18,1

(a se) TRIMITE: v. III; var. (Înv.) **(a se) TREMITE**
a trimite: *inf. prez.* 1,14
au trimis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,5; 3,12, 14, 15, 26; 5,11; 8,10; 9,5; 10,2, 3, 6, 7, 16; 11,3, 14, 18, 27; 12,1, 25, 27; 13,7; 14,2; 15,10; 19,11, 14; 24,13, 15
trimisease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* rezum. cap.10
au tremis: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,3, 5; 11,1, 6; 14,29
trimiţind: *gerunziu* 11,4, 5; 14,29; 16,13
trimite: *imperativ 2.sg.* 11,6
(să) trimit: *ind. prez. 3.pl.* 11,20
să trimiţă: *conj. prez. 3.sg.* 14,29
trimis-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 14,32
să trimiţu: *conj. prez. 1.sg.* 14,32
(să) trimite: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.15
veţi trimite: *ind. viit.I. 2.pl.* 15,36
trimiteţi: *imperativ 2.pl.* 17, 16
trimitea: *ind. imp. 3.sg.* 18,29
trimiţindu(-se): *gerunziu* rezum. cap.20
va trimite: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,21
trimis-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,15, 17

TRON: s.n.
tronul: *sg. nom./ac.* 3,10; 7,13, 16; 14,9

TRUP: s.n.
trupul: *sg. nom./ac.* 5,1; 19,12, 13; 20,11
trupului: *sg. gen.* 20,8

(a se) TULBURA: v. I; var. **(a se) TURBURA**
(s-)au turburat: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,1
(să) va turbura: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,10
turburat-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 19,5

(a) TUNA: v. I
tuna-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,14

(a se) TUNDE: v. III
(să) tundea: *ind. imp. 3.pl.* 13,23
(să) tund: *ind. prez. 3.pl.* 13,24
tundea: *ind. imp. 3.sg.* 14,26

TURMĂ: s.f.
turmele: *pl. ac.* 7,8; 18,4

(a) TURNA: v. I
au turnat: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,9

Ţ

ŢARINĂ: s.f.
Ţarina: *sg. nom., în s. propr.* ***Ţarina celor Tari*** 2,16
ţarinile: *pl. ac.* rezum. cap.9; rezum. cap.19
ţarinele: *pl. ac.* 9,7

ŢEAVĂ: s.f.
ţevile: *pl. ac.* 5,8

ŢESĂTOR: s.m.
ţăsătorilor: *pl. gen.* 21,19

ŢIITOARE: s.f.
ţiitoarea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.3; 3,8; 21,11
ţiitoare: *sg. nom.* 3,7
ţiitoare: *pl. nom./ac.* 5,13; 15,16; 20,3
ţiitoarele: *pl. ac.* rezum. cap.16; 16,21, 22
ţiitoarelor: *pl. gen.* 19,5

(a) ŢINE: v. III
ţân: *ind. prez. 3.pl.* 1,9
ţine: *ind. prez. 3.sg.* 3,29
au ţinut: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,6; 8,6, 14
ţine: *imperativ 2.sg.* 14,4
ţineţi: *imperativ 2.pl.* 18,5
ţiind: *gerunziu* rezum. cap.19

ŢIPIŞ: s.n. (Trans. Ban.) „pantă abruptă"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la este la Georgie Şincai din Şinca, *Hronica românilor şi a mai multor neamuri* [I], [Tom] I – III, Iaşi 1853 –1854.
Ţipişul: *sg. ac., în s. propr.* ***Ţipişul Maslinilor*** 15,30

U

(a se) UCIDE: v. III
ucigând: *gerunziu* rezum. cap.1; rezum. cap.24
a fi ucis: *inf. pf.* rezum. cap.1
ucide: *imperativ 2.sg.* 1,9
am ucis: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,10, 16; 4,10; 7,9
a ucide: *inf. prez.* 1,14; rezum. cap.4; rezum. cap.16; 21,2
(s-)au ucis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,19, 25; rezum. cap.6; 13,32, 33
(să) ucide: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3
au ucis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,30; 4,7, 11, 12; 10,18; 11,21; 14,6, 7; 18,15; 21,1, 17; 23,8, 18, 21
ucisease: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 3,30; rezum. cap.4; 21,12
să (să) ucigă: *conj. prez. 3.sg.* 3,37
ucide: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.11; rezum. cap.13; rezum. cap.20
ai ucis: *ind. pf.c. 2.sg.* 12,9
ucideţi: *imperativ 2.pl.* 13,28
să ucidem: *conj. prez. 1.pl.* 14,7
să ucigă: *conj. prez. 3.pl.* 14,11
ucige: *imperativ 2.sg.* 14,32
(să) va ucide: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,21, 22
să (se) ucigă: *conj. prez. 3.sg.* 21,4

UCIDERE: s.f.
ucidere: *sg. ac.* 8,2
uciderea: *sg. nom.* 24,21

UCIS, -Ă: adj./s.
ucişi: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.1
(celor) ucişi: *s.m. pl. gen.* 1,22
ucişi: *adj. m. pl. nom.* 21,9

(a se) UITA: v. I
(s-)au uitat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,20; 13,34
uitându(-se): *gerunziu* 6,16
(te-)ai uitat: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,8
(să) va uita: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,12
uitându(-să): *gerunziu* 24,20

ULIŢĂ: s.f.
uliţele: *pl. ac.* 1,20
uliţa: *sg. ac.* 21,12
uliţealor: *pl. gen.* 22,43

(a) UMBLA: v. I
au umblat: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,32
umblam: *ind. imp. 1.sg.* 7,6
ai umblat: *ind. pf.c. 2.sg.* 7,9
umbla: *ind. imp. 3.sg./pl.* 11,2; 15,18; 16,13
umblând: *gerunziu* 15,30
umblă: *ind. prez. 3.pl.* 24,2

UNCHI: s.m.
unchiului: *sg. gen.* 23,9
unchiu-său: *sg. gen.* 23,24

(a se) UNGE: v. III
ar fi fost uns: *pasiv cond. pf. 3.sg.* 1,21
(să) unge: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2
au uns: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,4, 7; 5,3, 17
(-)s uns: *pasiv ind. prez. 1.sg.* 3,39
am uns: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 12,7; 19,10
(nu te) unge: *imperativ 2.sg.* 14,2

UNGERE: s.f.
ungerea: *sg. nom.* rezum. cap.2

UNS, -Ă: adj./s.
unsul: *s.m. sg. ac., în sintagma* ***unsul Domnului/Dumnezeului*** 1,14, 16; 19,21; 23,1
unsului: *s.m. sg. dat.* 22,51
uns: *adj. m. sg. nom.* rezum. cap.5

UNT: s.n.
unt: *sg. ac.* 17,29

UNTDELEMN: s.n.
untul-de-lemn: *sg. ac.* 1,21
unt-de-lemn: *sg. ac.* 6,19; 14,12

URÂCIUNE: s.f. (Reg.) „ură”
urăciune: *sg. ac.* 13, 15
urăciunea: *sg. nom.* 13,15

URÂT, -Ă: adj./adv. „nesuferit”
urât (foarte): *adv.* 10,5
urât: *adj. n. sg. nom.* 11,27

URECHE: s.f.
urechile: *pl. ac.* 7,22; 22,7
ureachiia: *sg. ac.* 7,27
urechilor: *pl. gen.* 22,45

URIAŞ: s.m.
urieşilor: *pl. gen.* 21,18
Urieşilor: *pl. gen., în s.propr.* ***Valea Urieşilor*** 23,13

URGIE: s.f.
urgie: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu urgie*** 6,7; 12,5
urgii: *sg. gen.* 22,16
urgiia: *sg. nom.* 24,1

(a) URÎ: v. IV
urea: *ind. imp. 3.sg.* 5,8
au urât: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,16; 13,15
urâse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 13,15, 22
urăsc: *ind. prez. 3.pl.* 19,6; 22,41
urăşti: *ind. prez. 2.sg.* 19,6
urâsc: *ind. prez. 3.pl.* 22,18

(a) URMA: v. I
urma: *ind. imp. 3.sg.* 2,10; 3,31; 17,9
urmând: *gerunziu* 7,8; 20,13
au urmat: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,8; 20,2
urmase: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 15,18

URMĂ: s.f.
urmă: *sg. ac., în loc. adj.* ***cea mai de pre urmă/ceale mai de pre urmă*** 2,26; rezum. cap.23; 23,1
urmă: *sg. ac., în loc. adj./adv.* ***mai pre urmă*** 19,11, 12; rezum. cap.20

URSOAIE: s.f.
ursoaia: *sg. nom.* 17,8

(a se) USCA: v. I
uscându(-se): *gerunziu* 13,20
ar usca: *cond. prez. 3.sg.* 17,19
(te) uşti: *ind. prez. 2.sg.* 13,4

(a se) USPĂTA: v. I; vezi **(a se) OSPĂTA**

USPĂŢ: s.n.; vezi **OSPĂŢ**

UŞĂ: s.f.
uşa: *sg. ac.* 13,17, 18
uşii: *sg. gen.* 17,18

UŞOR, UŞOARĂ: adj.
uşoară: *f. sg. ac.* 20,8

V

VAD: s.n.
vadurile: *pl. ac.* 19,18

VALE: s.f.
valea: *sg. ac.* 5, 18, [22]; 24,5
Valea: *sg. ac., în s. propr.* ***Valea Sărăturii/Valea Împăratului/Valea Urieşilor*** 8,13; 18,18; 23, 13
vălii: *sg. gen.* 2,24

VALTEU: s.n. „cingătoare” (cf. lat. *balteus, -i*)
valteu: *sg. ac.* 18,11

VARGĂ: s.f.
varga: *sg. ac.* 7, 14
vargă: *sg. ac.* 23,21

VAS: s.n.
vase: *pl. nom./ac.* 8,10; 17,28

VĂDUVĂ: adj.
văduvă: *f. sg. nom.* 14,5

VĂDUVIRE: s.f.
văduvire: *sg. ac.* 20,3

(a se) VĂRSA: v. I „a se împrăştia”; „a vărsa”; „a revărsa”
(s-)au vărsat: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,18, [22]
au vărsat: *ind. pf.c. 3.sg.* 20,10

VĂRSARE: s.f.
vărsările: *pl. nom.* 22,16

VÂNĂ: s.f.
vine: *pl. ac.* 8,4

VÂNT: s.n.
vântului: *sg. gen.* 22,11

VÂRF: s.n.
vărful: *sg. ac.* 2,25; 5,24; 16,1
vărf: *sg. ac.* 18,26
vârful: *sg. ac.* 15,32; 18,24

VÂRSTĂ: s.f.
vărstă: *sg. ac., în loc. adj.* ***în vărstă*** (Înv. și reg.; despre oameni) „care prin numărul anilor împliniți poate fi considerat apt pentru ceva” 19,35

VÂRTOS: adj./adv./s.
vărtos: *adv. în loc. adv. în v.* ***cu cât mai vărtos*** 4,11; 12,18
(mai) vărtos: *adv.* 6,21;
vârtos: *adv. în loc. adv. în v.* ***cu cât mai vârtos*** 16,11
vărtoși: *s.m. pl. nom.* 23,17
(cei) vârtoși: *s.m. pl. nom.* 1,27; 20,7
(cel) vârtos: *s.m. sg. ac.* 22,26
vârtoși: *s.m. pl. ac.* 23,23
vârtos (foarte): *adj. n. sg. nom.* 2,17
(mai) vârtos: *adj. m. sg. nom.* 3,1
vârtoș: *adj. m. pl. nom.* 3,39; 17,10
(mai) vârtoși: *adj. m. pl. nom.* 22,18

VEAC: s.m.
veaci: *pl. ac., în loc. adv.* ***până în veaci*** 3,28; 7,13
veac: *sg. ac., în loc. adv.* ***până în veac*** 7,16, 25, 26, 29; 12,10; 22,51

(a se) VEDEA: v. II
să vază: *conj. prez. 3.sg.* 13,5, 6; 14,24
văzându-: *gerunziu* 1,7
au văzut: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,16; 11,2; rezum. cap.14; 14,24, 28; 17,18; 18,10, 24, 26
(s-)au văzut: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,19
văzând: *gerunziu* 10,6, 9, 14; 17,23; 24,17
văzind: *gerunziu* 10,15; 12,19
văzându(-se): *gerunziu* 10,19
să văzu: *conj. prez. 1.sg.* 14,32
(să) văd: *ind. prez. 3.pl.* 15,3
ai văzut: *ind. pf.c. 2.sg.* 18,11, 21
văzut-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 20,12
văzut-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 18,10, 29
văz: *ind. prez. 1.sg.* 18,27
vei vedea: *ind. viit.I. 2.sg.* 3,13; 11,20
vezi: *imperativ 2.sg.* 7,2; 24,13
(să) vedea: *ind. imp. impers.* 13,2
vezi: *ind. prez. 2.sg.* 15,27
(să) veade: *ind. prez. 3.sg.* 17,11; 18,4; 19,37
(să) vedea: *inf. prez. fără* **a** 17,17
a vedea: *inf. prez.* 20,12
vedea: *ind. imp. 3.sg.* 24,11

VEDERE: s.f.
vederea: *sg. ac.* 7,17
vederea: *sg. ac., în loc. adv.* ***în vederea*** 16,22

(a) VENI: v. IV
venind: *gerunziu* 1,2; 3,35; 4,5; 5,18; 10,2; 12,1; 13,5, 6, 38; 14,30; 15,14, 37; 16,16; 17,20, 27; 20,3, 8; 24,13
am venit: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,6; 14,32; 19,20
au venit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,4, 24, 29; 3,20, 22, 23, 24, 25; 4,4; 5,1, 3, 20; 6,6; 8,5; 10,14, 17; 11,7, 22; 12,17, 20; 13,8, 24, 30; 14,31; 15,13, 24; 16,5, 14; 17,24; 19,7, 8, 15; 20,15; 24,5, 6, 7, 18
(nu) veni: *imperativ 2.sg.* 2,22
vei veni: *ind. viit.I. 2.sg.* 3,13; 5,23; 15,33
venise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 3,20; 5,13; 12,4; 19,11; 23,13
venit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,23
ai venit: *ind. pf.c. 2.sg.* 11,10; 15,20; 19,25
să venim: *conj. prez. 1.pl.* 13,25
a veni: *inf. prez.* 13,26; 14,29
venea: *ind. imp. 3.sg.* 13,34
va veni: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,28; 22,7; 24,13
veniți: *ind. prez. 2.pl.* 19,11
vii: *ind. prez. 2.sg.* 1,3; 5,25; 15,19
să vie: *conj. prez. 3.sg./pl.* 1,21; 13,5; 15,2, 4; 24,21
vie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 3,29; 13,6, 24, 26
viind: *gerunziu* 9,6; 17,6
vino: *imperativ 2.sg.* 13,7, 11; 14,15; 15,22; 19,33
să vii: *conj. prez. 2.sg.* 14,32
vinea: *ind. imp. 3.sg.* 15,6
vine: *ind. prez. 3.sg.* 18,27
vinind: *gerunziu* 18,31

VERGURĂ: adj.
vergură: *adj. f. sg. nom.* 13,2
vergure: *adj. f. pl. nom.* 13,18

VEROTHTEAN: s.m. „locuitor din Beerot”
Verothteanului *sg. gen.* 4,9
Verothiteanul: *sg. nom.* 23,37

VEROTHINEAN: s.m. (cf. supra **VEROTHTEAN**)
Verothineanului: *sg. gen.* 4,2, 5
verothineanii: *pl. nom.* 4,3

VERS: s.n.
versului: *sg. gen.* 22,1

(a se) VESELI: v. IV
să (să) veselească: *conj. prez. 3.pl.* 1,20

VESELIE: s.f.
veselie: *sg. ac.* 6,15

VESTE: s.f.
vestea: *sg. ac.* 13,30
veaste: *sg. nom./ac.* 18,22, 25, 31
veste: *sg. ac.* 18,27

(a se) VESTI: v. IV
vestea: *ind. imp. 3.sg.* 1,6
vestise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 1,13; 4,10; 18,11
(nu) vestireț: *imperativ prohib. 2.pl.* 1,20
(nici) vestireți: *imperativ prohib. 2.pl.* 1,20
(s-)au vestit: *ind. pf.c. impers./3.pl.* 2,4; 3,23; 6,12; 11,3, 10; 15,31; 19,1, 8, 43; 21,11
vesteaște: *ind. prez. 3.sg.* 4,10; rezum. cap.12; rezum. cap.17
vestindu(-se): *gerunziu* 10,5; 10,17
au vestit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 11,5, 18; 14,33; 17,17, 21; 18,10
a vesti: *inf. prez.* 12,18; 18,20
vestiți: *imperativ 2.pl.* 17,16
vei vesti: *ind. viit.I. 2.sg.* 18,20

VESTIRE: s.f.
vestirea: *sg. ac.* 4,10

VESTIT,-Ă: adj.
vestiți: *m. pl. gen.* rezum. cap.23
(mai) vestit: *m. pl. nom.* 23,19
vestit: *m. sg. nom.* 23,23

VEȘMÂNT: s.n.; var. **VĂJMÂNT**
văjmântul: *sg. ac.* 20,12
vejmintele: *pl. ac.* rezum. cap.1; 3,31; 10,4; 13,31
vezmintele: *pl. ac.* 1,11

vejmântului: *sg. dat.* 1,24
vejminte: *pl. ac.* 13,18

VEŞNIC, -Ă: adj.; var. **VECINIC**
vecinic: *n. sg. ac.* 7,24
vecinică: *f. sg. ac.* 23,5

VIAŢĂ: s.f.
viaţa: *sg. ac.* 1,23
viiaţă: *sg. ac.* 15,21
vieţii: *sg. gen.* 19,34

VICLEŞUG: s.n.
vicleşug: *sg. ac.* 3,27

VIERMICEL: s.m. (cf. lat. *vermiculus*); cuvântul nu este înregistrat în MDA.
vermicelul: *sg. ac., în sintagma* ***vermicelul lemnului*** 23,8

VIFLEMITEAN: s.m. „locuitor al Betleemului"
Viflemiteanul: *sg. nom.* 21,19

VIITOR, -TOARE: adj.
viitoare: *f. pl. ac.* rezum. cap.12

VIN: s.n.
vin: *sg. ac.* 13,28; 16,1
vinul: *sg. ac.* 16,2

VINĂ: s.f.
vină: *sg. ac.* 3,8

VIŢEL: s.m.
viţel: *sg. ac.* 6, 12
viţei: *pl. ac.* 17,29

VIU, VIE: adj.
viu: *m. sg. nom.* 2,27; 4,9; 12,5; 14,11; 15,21; 22,47

(a) VOI: v. IV
voiesc: *ind. prez. 1.sg.*; în forma *nu te voiesc* „nu te îndemn" 18,20
voim: *ind. prez. 1.pl.* 21,4

VOIEVOD: s.m.; var. (În v. şi pop.) **VOIVOD**
voivozii: *pl. ac.* 19,6

(a) VORBI: v. IV
vorbind: *gerunziu* 19,7

VRAJBĂ: s.f.
vrajbă: *sg. ac.* rezum. cap.20

VRĂJMAŞ: s.m.
vrăjmaş: *sg. nom.* 8,10

(a) VREA: v. II
au vrut: *ind. pf.c. 3.sg.*. 2,21, 23; 6,10; 12,17; 13,9, 14, 16, 21; 14,29; 20,11; 21,2; 23, 16, 17
vrând: *gerunziu* rezum. cap.11; 18,16; rezum. cap.21
(nu) vrea: *imperativ prohib. 2.sg.* 13,25
vreai: *ind. imp. 2.sg.* 13,26; 18,14, 22; 24,24
vrea: *ind. prez. 3.sg./pl.* 14,14, 16; 15,32; 24,3
va vrea: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,9; 23,7
vreaţi: *ind. prez. 2.pl.* 21,4
vei vrea: *ind. viit.I. 2.sg.* 24,12
nevrând: *gerunziu* 13,25
nevrând: *gerunziu* 14,29

VREDNIC, -Ă: adj.
vreadnică: *f. sg. nom.* 19,28
vreadnic: *m. sg. nom.* 23,21

VREME: s.f.
vremea: *sg. ac.* 4,3
vreame: *sg. ac.* 11,1; 14,2
vreamea: *sg. ac., în loc. adv.* ***în toată vreamea*** 19,13
vreamea: *sg. ac.* 23,13; 24,15

VRERE: s.f.
vrearea: *sg. ac.* rezum. cap.15
vrerea: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu vrerea*** 17,14
vrerea: *sg. nom.* 23,5

Z

ZĂBAVĂ: s.f.
zăbavă: *sg. ac., în loc. adv.* ***fără zăbavă*** 17,16

(a se) ZĂBOVI: v. IV
va zăbovi: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,8
să zăboveşti: *conj. prez. 2.sg.* 17,16
zăbovea: *ind. imp. 3.sg.* 19,32
(s-)au zăbovit: *ind. pf.c. 3.sg.* 20,5

(a) ZĂCEA: v. II
zăcea: *ind. imp. 3.sg.* 1,6; 13,8; 20,12
au zăcut: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,16
zăcând: *gerunziu* 18,14

(a) ZĂMISLI: v. IV
zămizlind: *gerunziu* 11,5
am zămislit: *ind. pf.c. 1.sg.* 11,5

ZĂPADĂ: s.f.
zăpezii: *sg. gen.* 23,20

(a) ZBURA: v. I
au zburat: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,11

(a se) ZDROBI: v. IV
au zdrobit: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,5
(s-)au zdrobit: *ind. pf.c. 3.pl.* 22,8
voiu zdrobi: *ind. viit.I. 1.sg.* 22,38

ZDROBIRE: s.f.
zdrobirile: *pl. nom.* 22,5

ZI: s.f./adv.
zile: *pl. ac.* 1,1; rezum. cap.24; 24,8, 13
zi: *sg. ac.* 1,2; 4,5; 12,18; 18,18; 20,4
zilelor: *pl. gen.* 2,11
zioa: *sg. nom./ac.* 2,17; 3,35, 37; 5,8; 6,8, 9, 23; 7,6, 11; 11,12; 13,32; 18,7, 8, 20; rezum. cap.19; 19,2, 3, 19, 24; 20,3; 22,1, 19; 23,10; 24,18
zioo: *sg. ac., în loc. adv.* ***în zori de zioo*** 2,23
zilele: *pl. ac., în loc. adv.* ***în toate zilele*** 3,1; 13,4, 37
zilele: *pl. nom./ac.* 7,12; 16,23; 19,34; 21,1, 9; 23,2o
zio: *sg. ac.* 17,22
zioa: *adv.* 21,10

(a se) ZICE: v. III
zicem: *ind. prez. 1.pl.* în titlu: *Cartea a doao a lui Samuil, care noi a doao a împăraţilor o zicem*
(să) zice: *ind. prez. impers.* rezum. cap.1; 5,8
au zis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,3, 4, 5, 6, 8, 13, 14, 15, 16, 18; 2,1, 5, 14, 20, 21, 26, 27; 3,7, 8, 13, 16, 21, 24, 28, 31, 33, 38; 4,8, 9; 5,2, 19, 20; 6,20, 21; 7,2, 3, 18; 9,1, 2, 3, 6, 7, 8, 9, 11; 10,2, 3, 11; 11,5, 8, 10, 11, 12, 23, 25; 12,1, 5, 7, 13, 19, 21, 22; 13,4, 5, 6, 9, 10, 11, 15, 17, 20, 24, 25, 26, 32, 35; 14,2, 4, 5, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 15, 18, 19, 21, 22, 24, 30, 31; 15,7, 9, 14, 15, 19, 22, 25, 27, 31, 33; 16,2, 3, 4, 9, 10, 11, 17, 20,

21; 17,1, 5, 6, 7, 14, 15, 20, 21; 18,2, 4, 11, 12, 14, 19, 20, 21, 22, 23, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32; 19,5, 19, 21, 22, 23, 25, 26, 29, 33, 34, 38, 41, 43; 20,1, 4, 6, 9, 11, 17, 20, 21; 21,1, 2, 3, 4, 5, 6; 22,2; 23,15; 24,2, 3, 10, 14, 16, 17, 18, 21, 22, 23, 24
am zis: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,8; 19,26
zicând: *gerunziu* 1,16; 2,1; 3,12, 13, 14, 17, 18, 35; 5,1, 19; 6,9; 7,4, 7, 27; 11,6, 19; 12,27; 13,7, 28, 30, 33; 15,8, 10, 13, 21; 16,3; 17,16; 18,5, 10, 12; 19,9, 11, 14; 21,17; 23,17; 24,1, 11, 13
zici: *ind. prez. 2.sg.* 2,26
zisease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 4,10; 18,18
(s-)au zis: *ind. pf.c. impers.* 5,6
zic: *ind. prez. 3.pl.* 5,6
zice: *ind. prez. 3.sg.* 7,5, 8, 11; 9,4; 12,7, 11; 14,7; 24,12
vei zice: *ind. viit.I. 2.sg.* 7,8; 11,21, 25; 15,34
să (se) zică: *conj. prez. impers.* 7,26
zicea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 11,10; 12,18; 15,2, 3; 20,18
va zice: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,20; 14,10; 15,26; 17,5, 9
vom zice: *ind. viit.I. 1.pl.* 12,18
ziceam: *ind. imp. 1.pl.* 12,22
zi: *imperativ 2.sg.* 13,5
voiu zice: *ind. viit.I. 1.sg.* 13,28
zică: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 14,17
să zici: *conj. prez. 2.sg.* 14,32
ziceţi: *imperativ 2.pl.* 15,10; 19,13; 20,16
a zice: *inf. prez.* 16,10
zicându(-să): *gerunziu* 19,2
(să) zicea: *ind. imp. impers.* 20,18
zis-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 23,1
zisu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 23,3

ZID: s.n.
zid: *sg. ac.* 11,20, 21, 24; 18,24; rezum. cap.20; 20,21
zidurile: *pl. ac.* 20,15
zidul: *sg. ac.* 22,30

(a) ZIDI: v. IV
zidindu-: *gerunziu* rezum. cap.5
au zidit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,9, 11; 24,25
a zidi: *inf. prez.* rezum. cap.7
va zidi: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.7; 7,13
vei zidi: *ind. viit.I. 2.sg.* 7,5
ai zidit: *ind. pf.c. 2.sg.* 7,7
(-)oiu zidi: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,27
să zidesc: *conj. prez. 1.sg.* 24,21

ZMOCHINĂ: s.f.; vezi **SMOCHINĂ**

(a se) ZMULGE: v. III; vezi **(a se) SMULGE**

ZORI: s.m.
zori: *pl. ac., în loc. adv.* ***în zori de zioo*** 2,32
zorilor: *pl. gen.* 23,4

(a) ZVÂRLI: v. IV
zvârlea: *ind. imp. 3.pl.* 6,6

FACSIMILE

CARTEA A DOAO A LUI SAMUIL

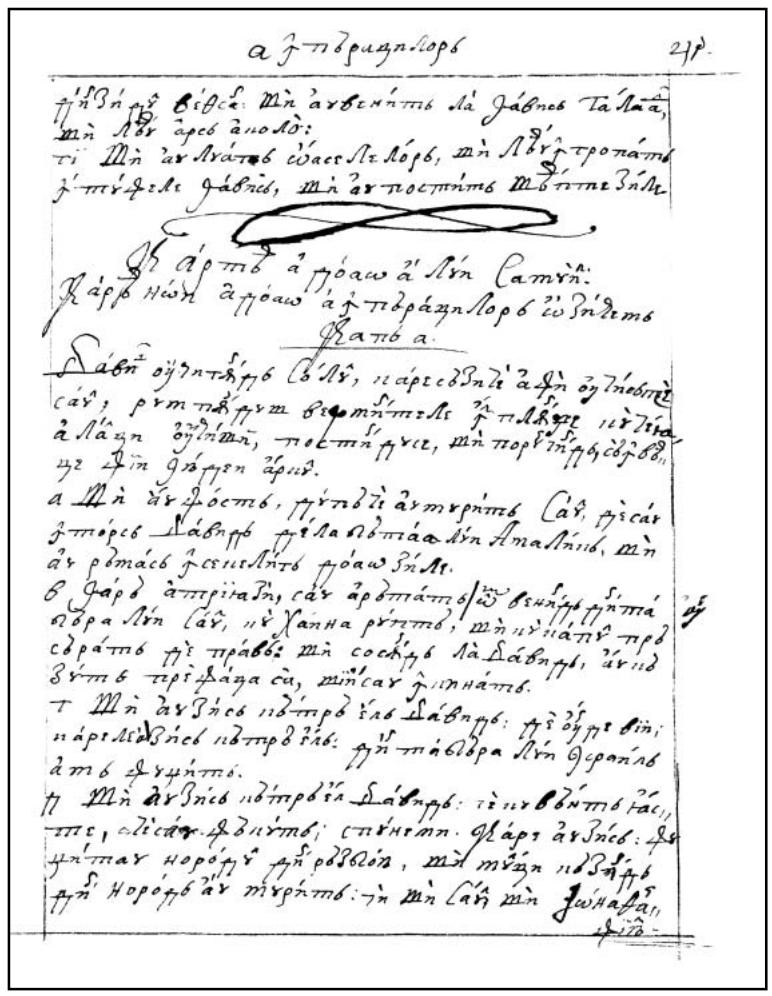

61r

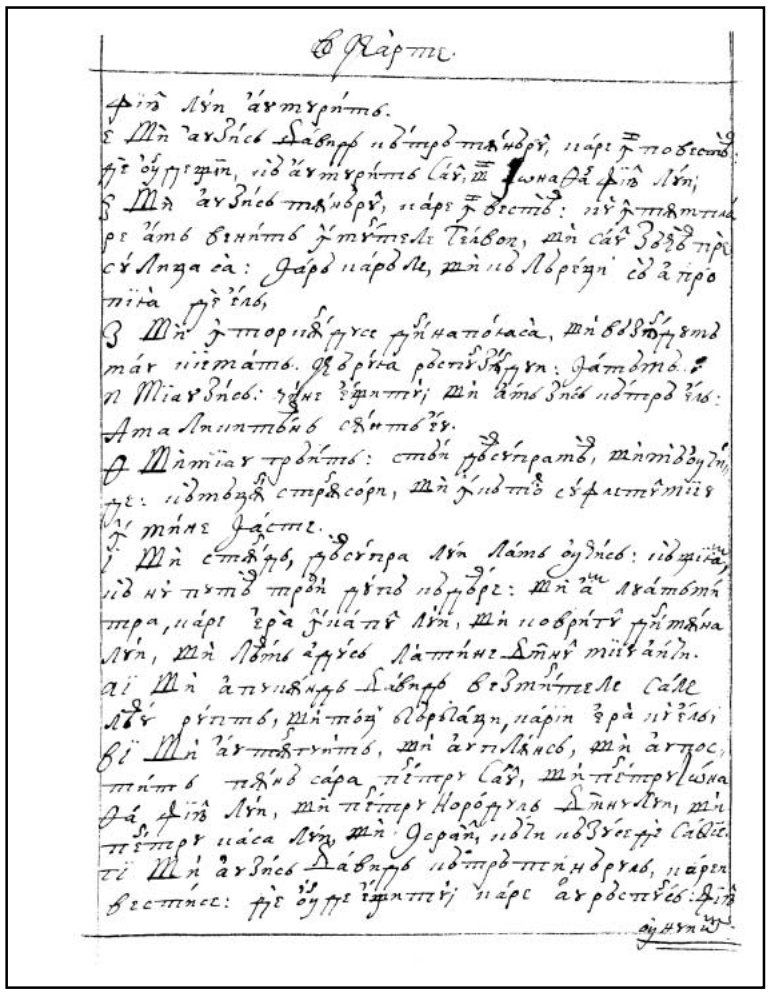

61v

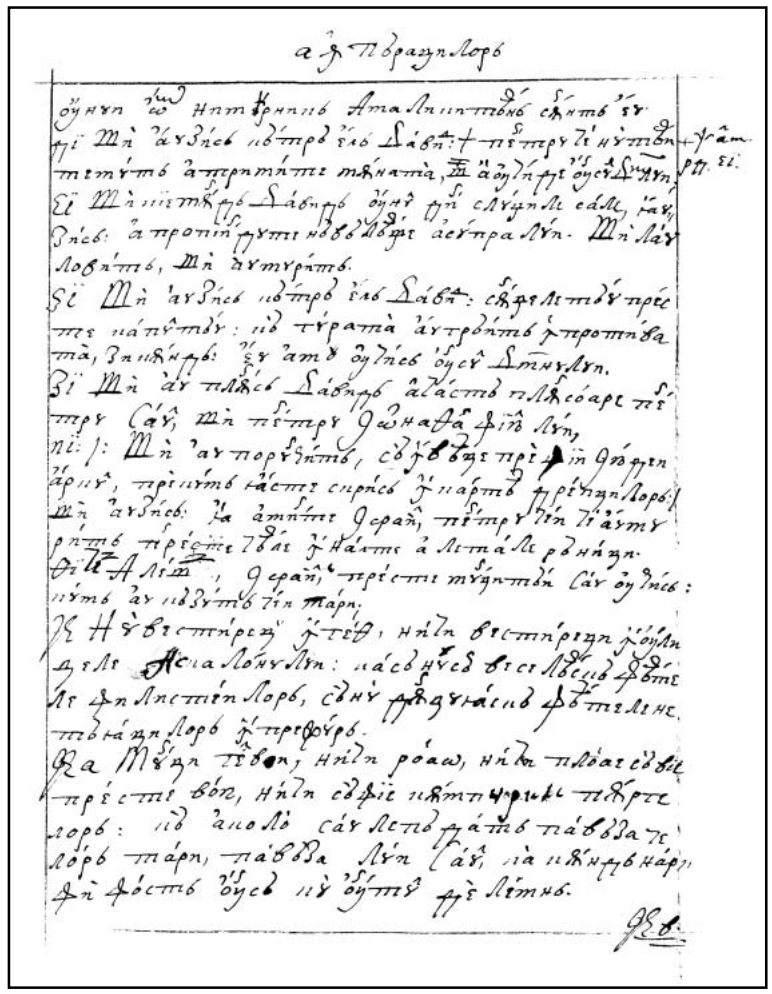

62r

CARTEA A DOAO A LUI SAMUIL

FACSIMILE

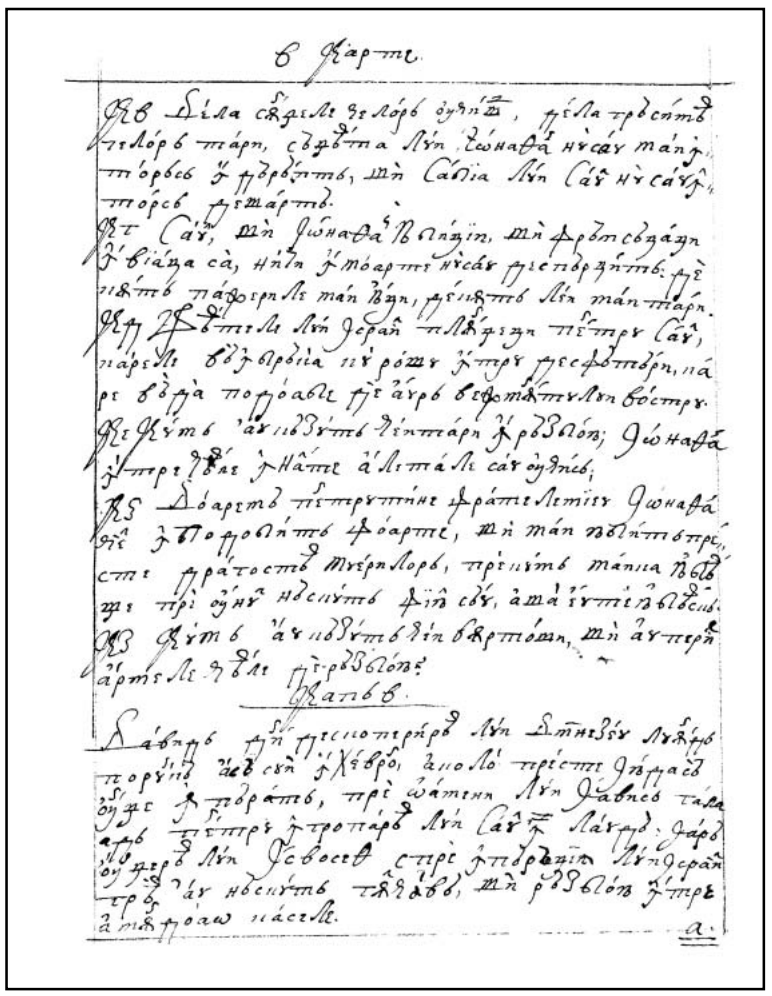

62v

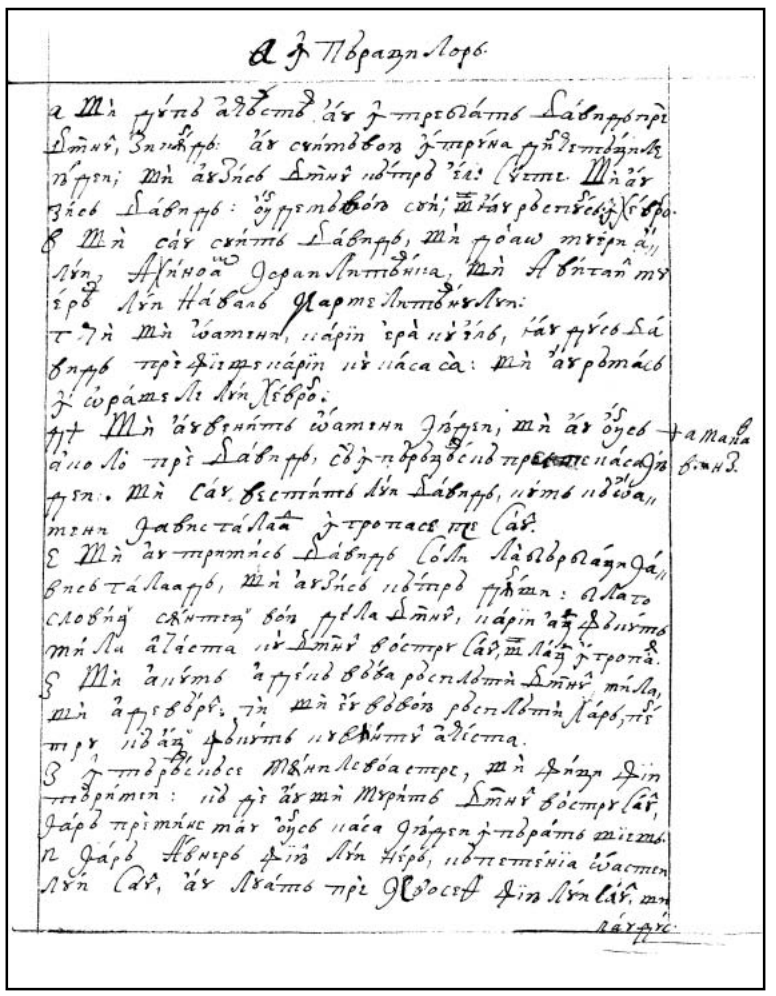

63r

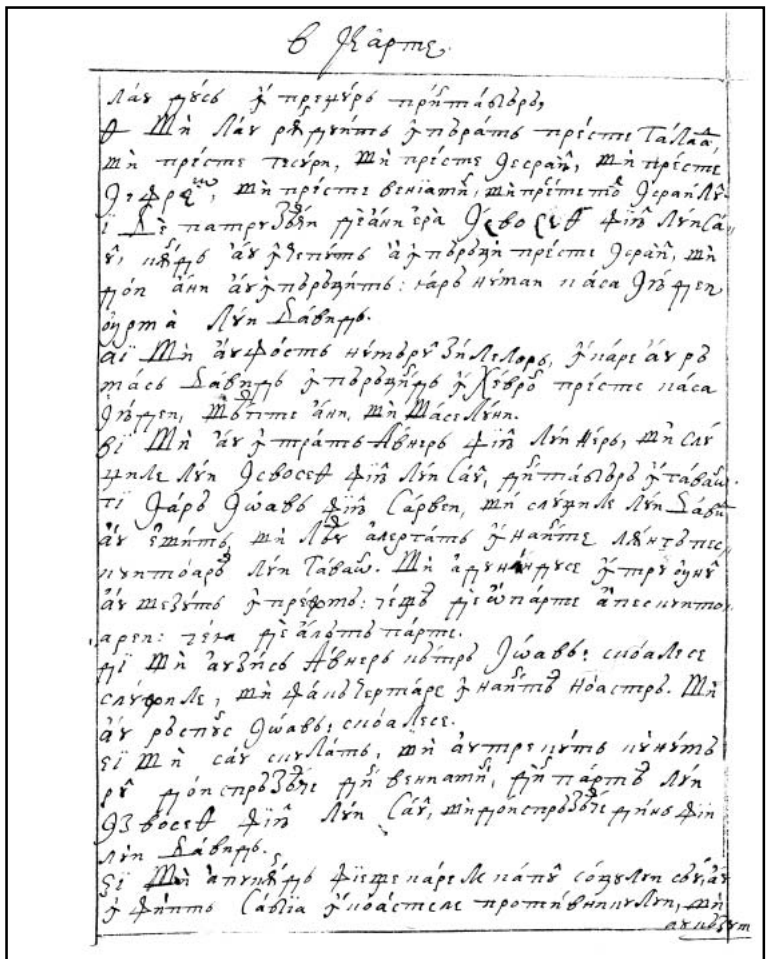

63v

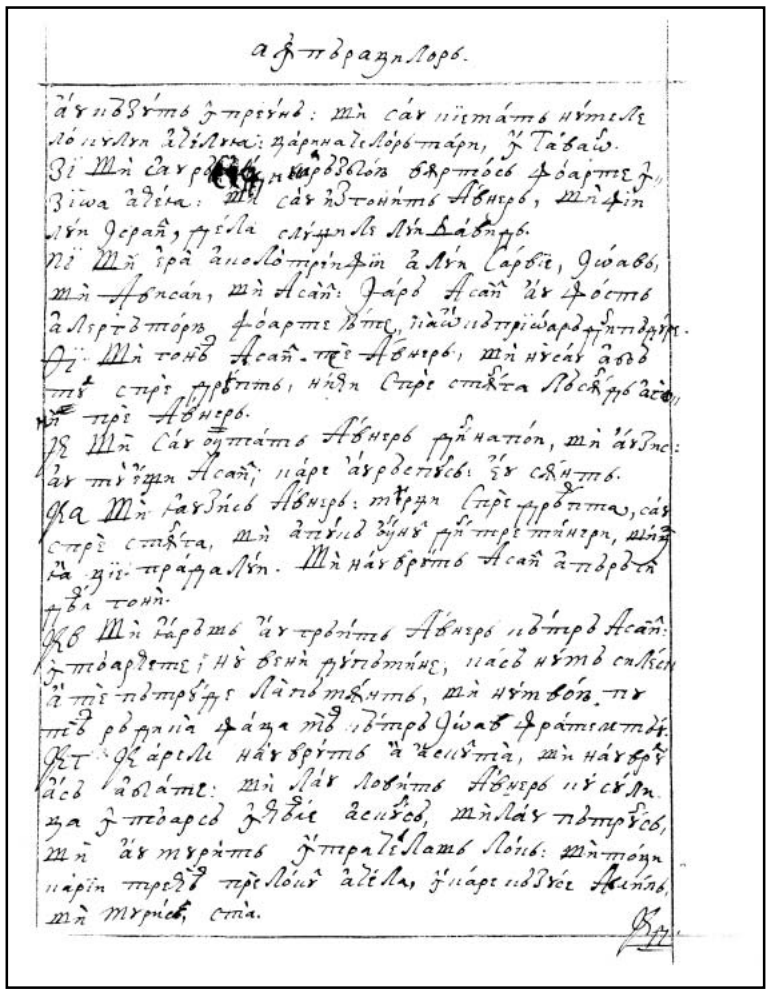

64r

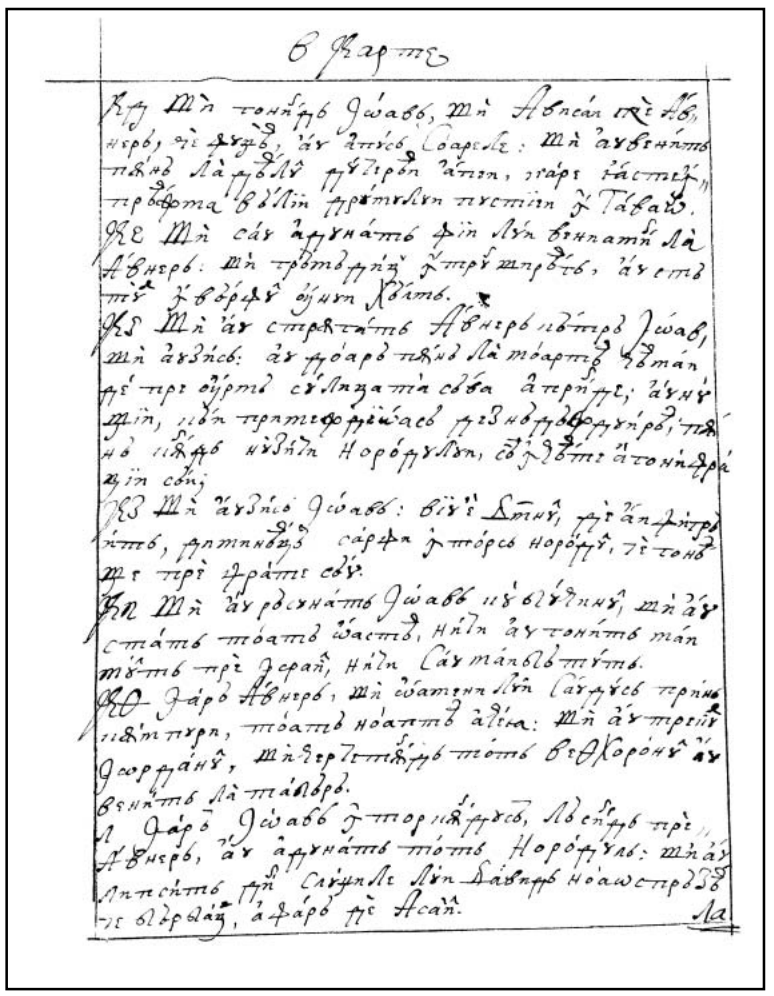

64v

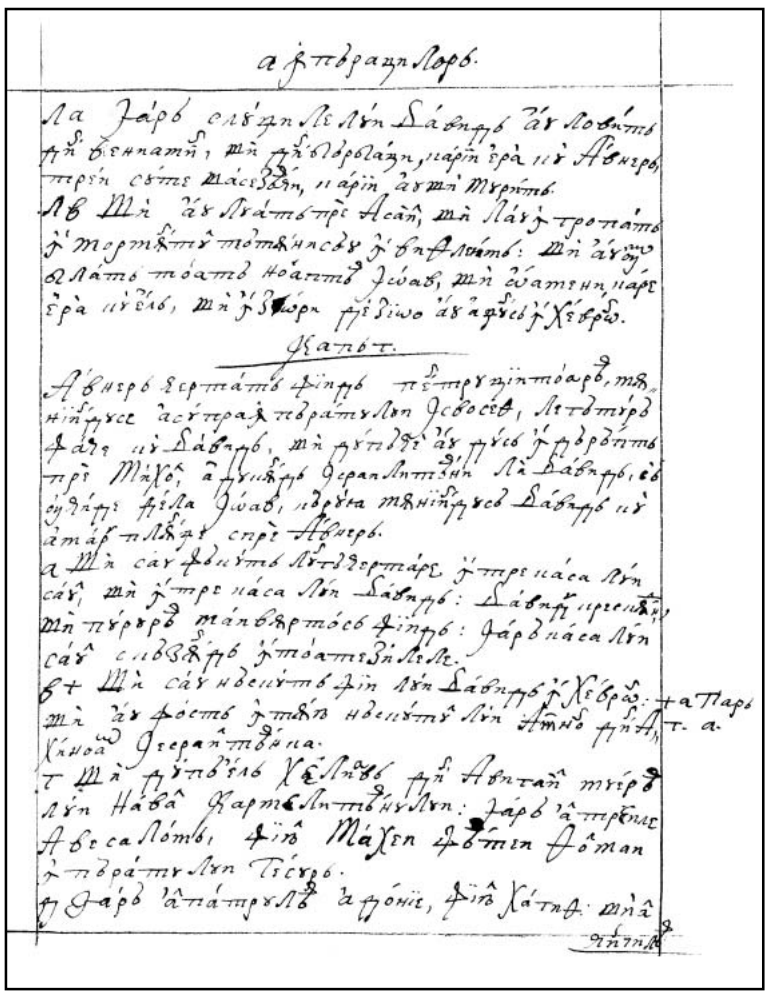

65r

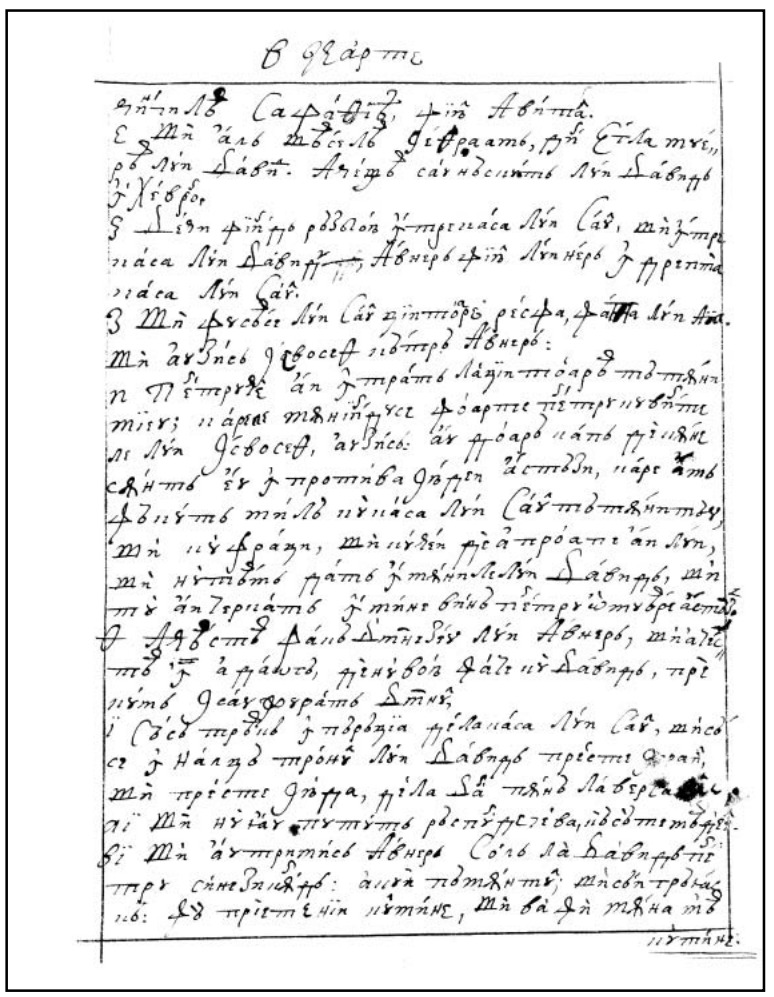

65v

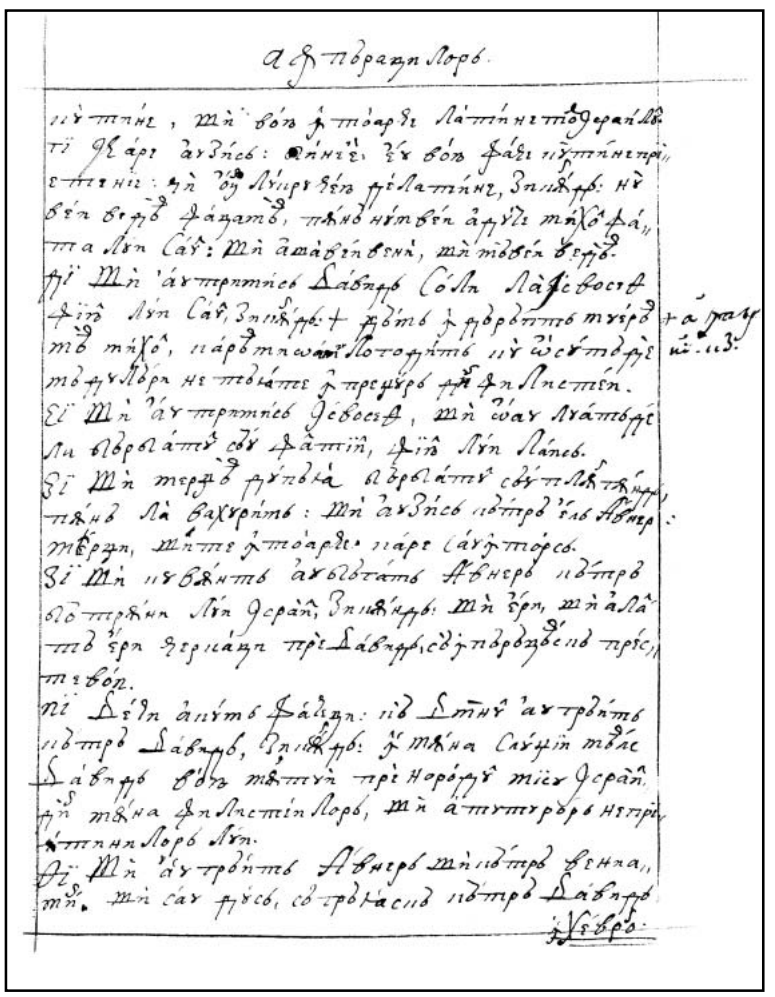

66r

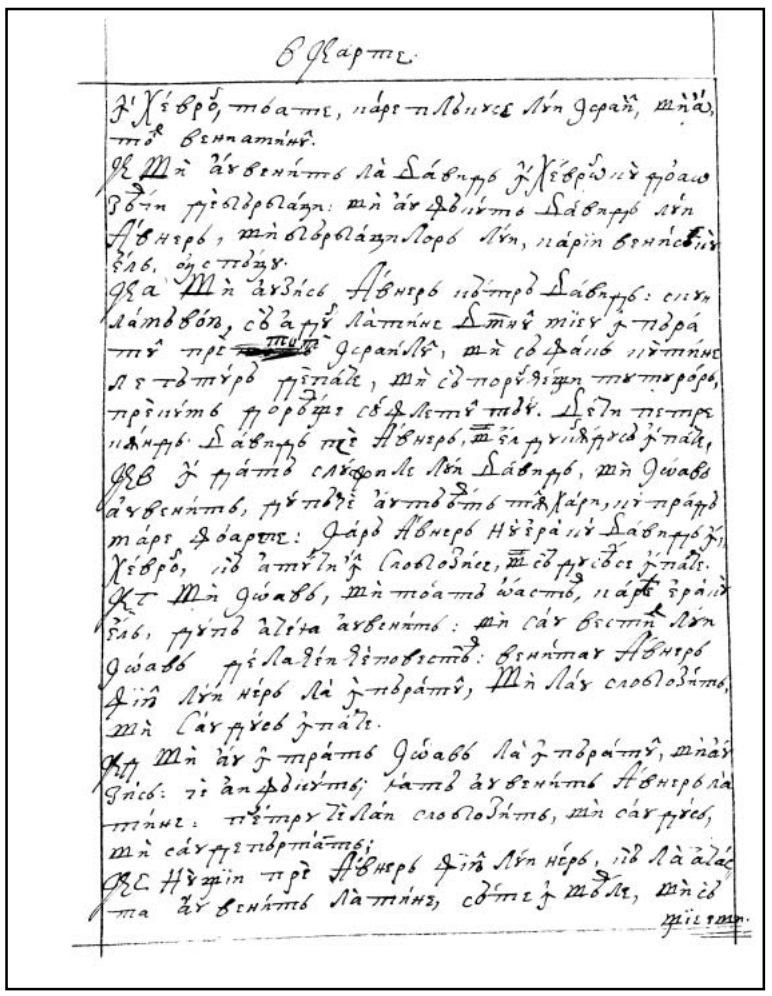

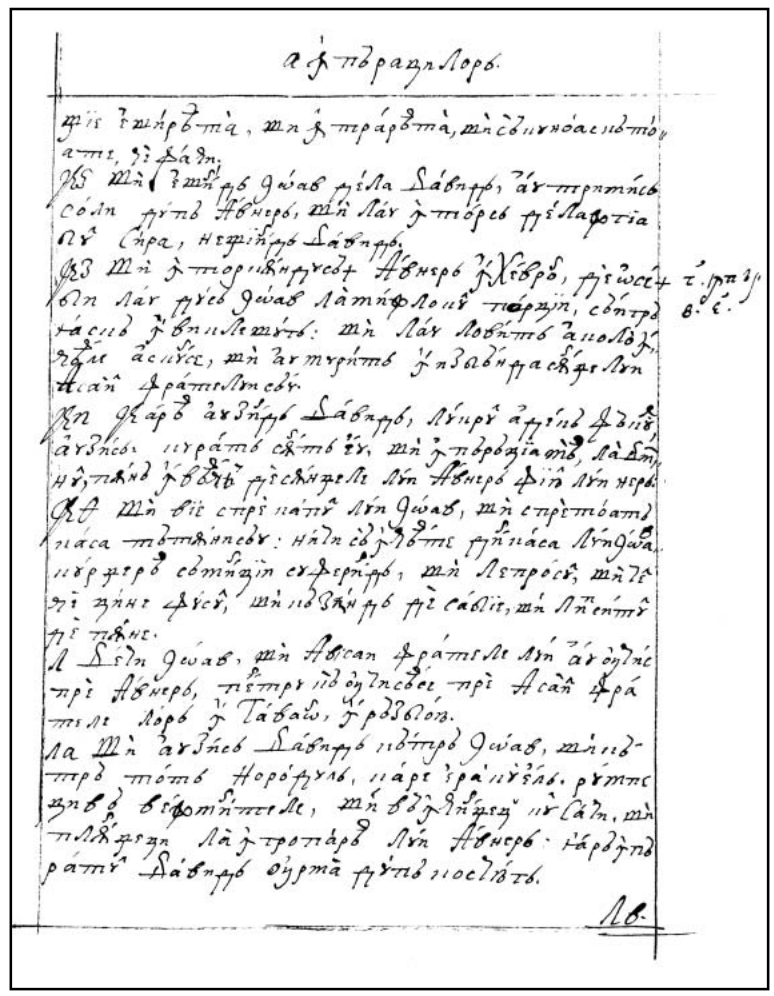

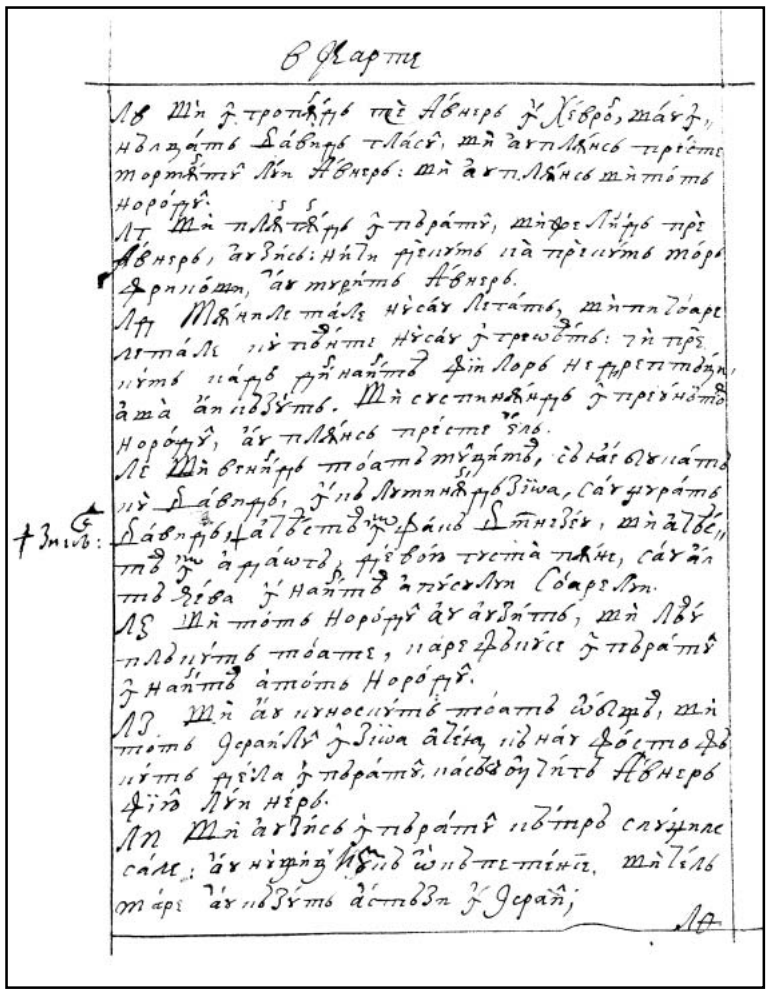

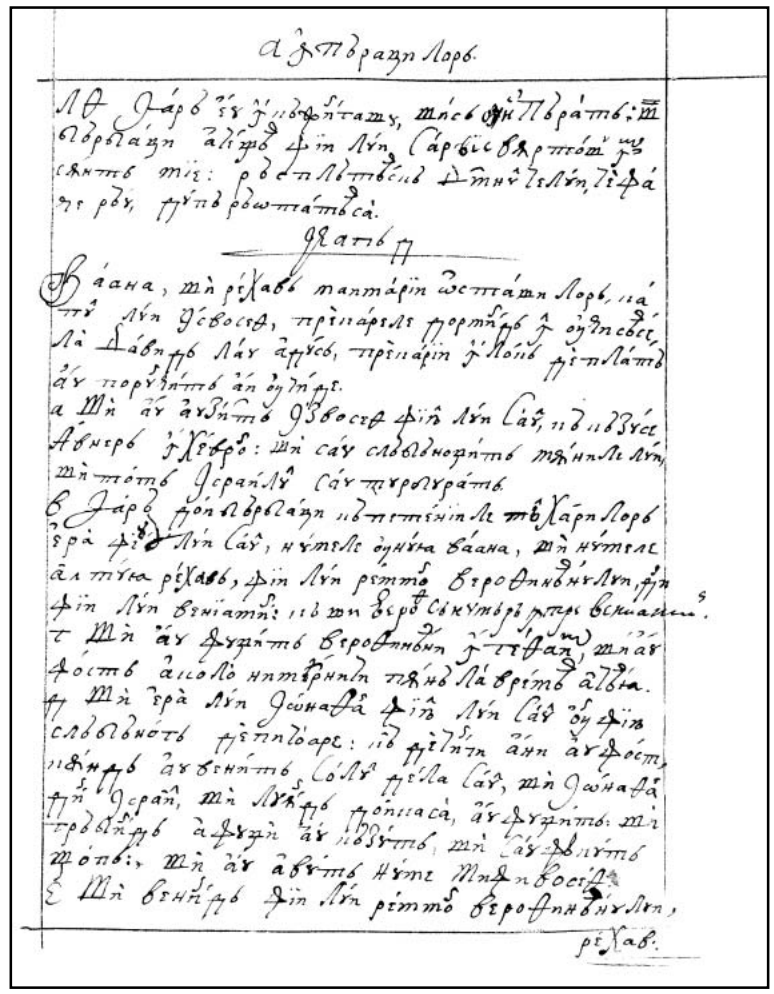

FACSIMILE — CARTEA A DOAO A LUI SAMUIL

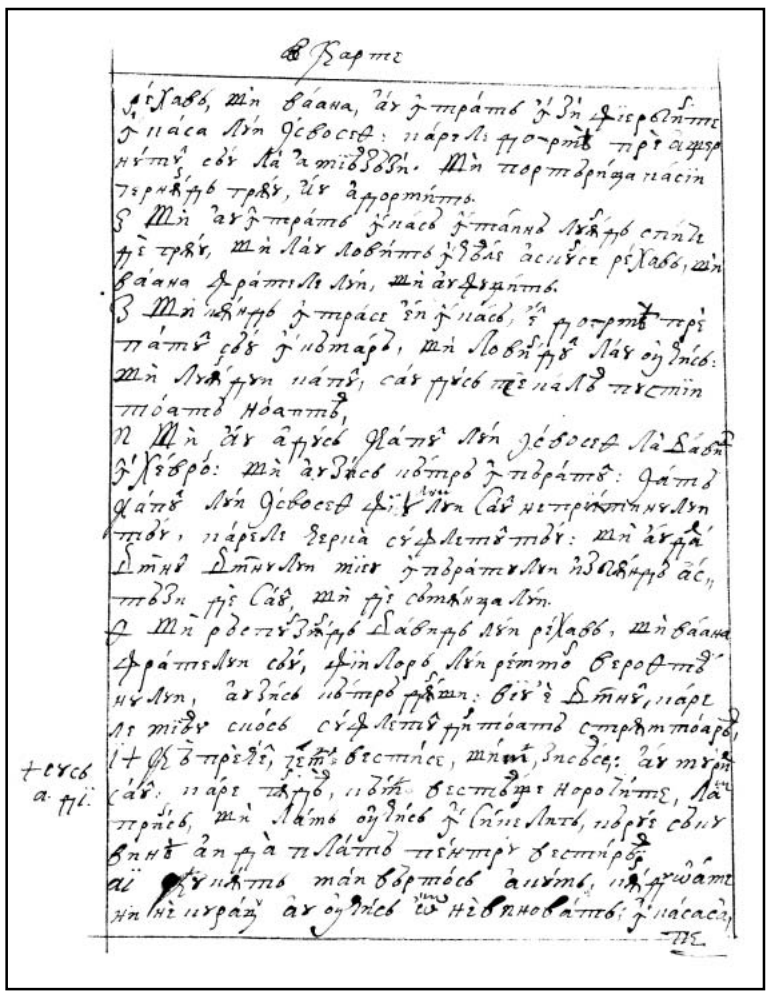

68v

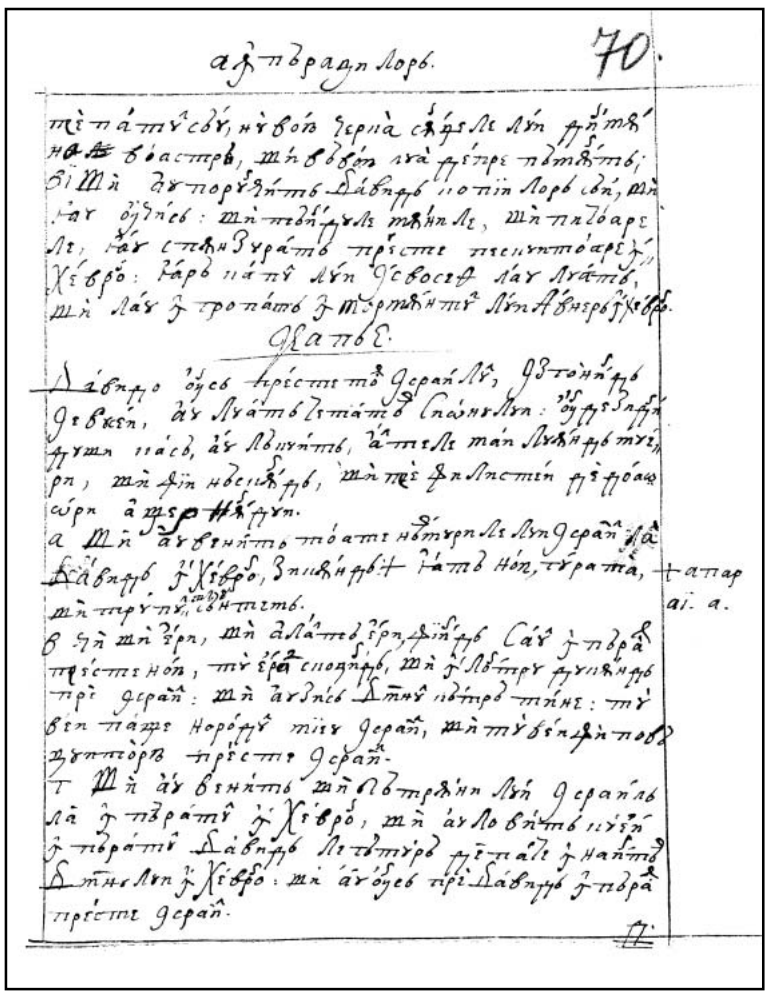

69r

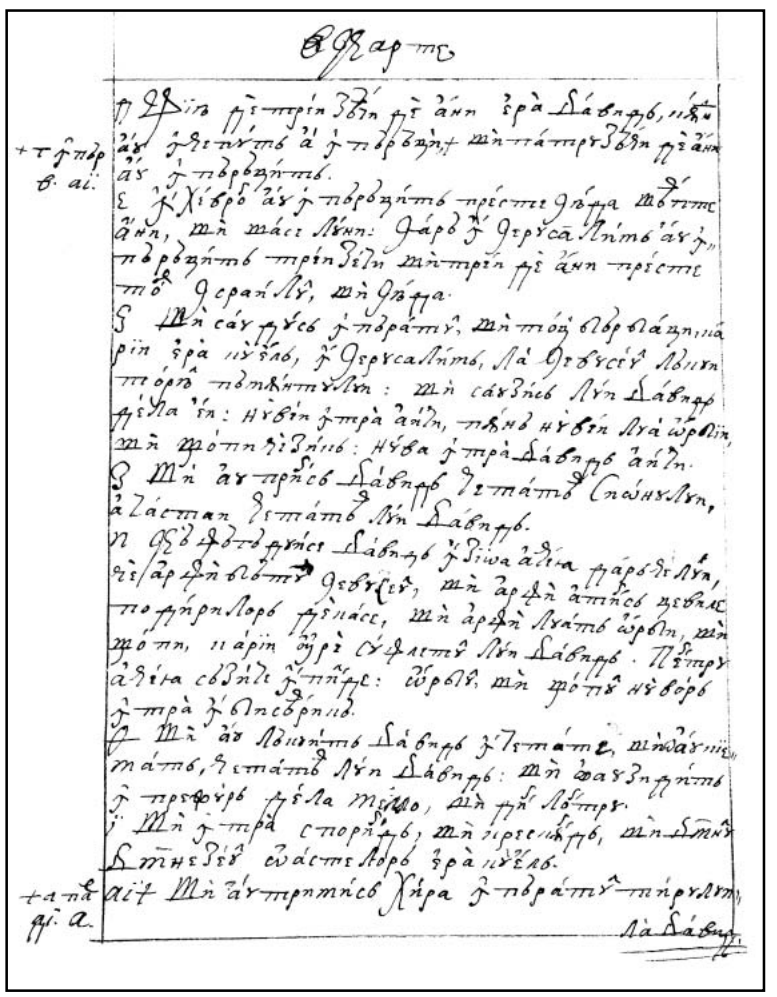

69v

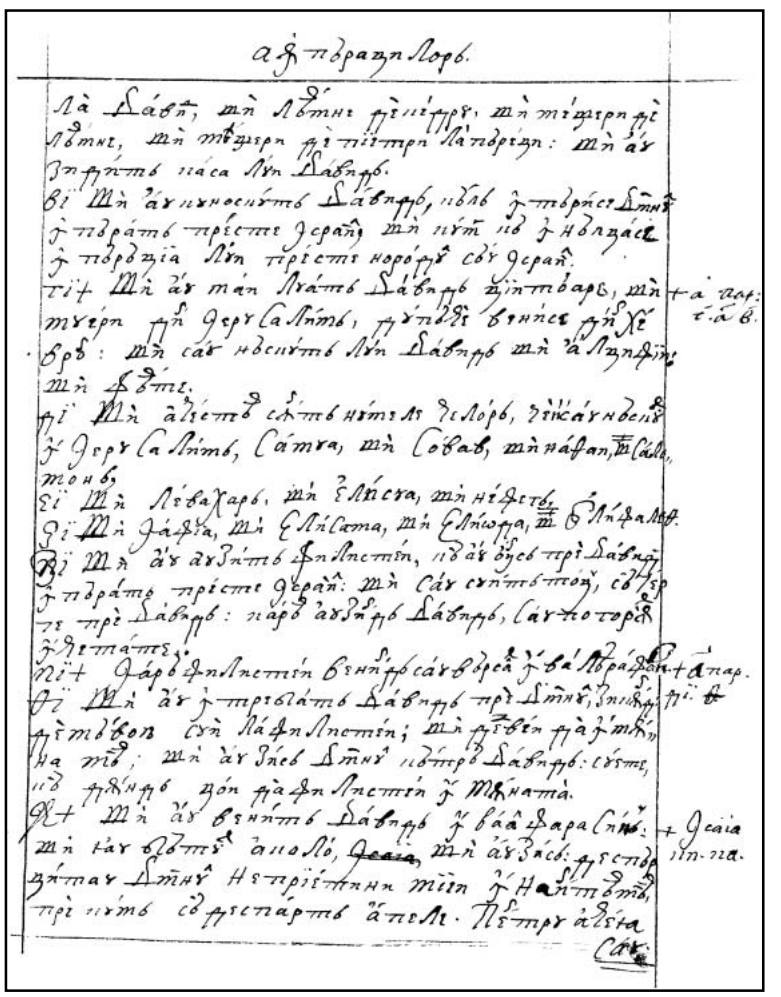

70r

CARTEA A DOAO A LUI SAMUIL FACSIMILE

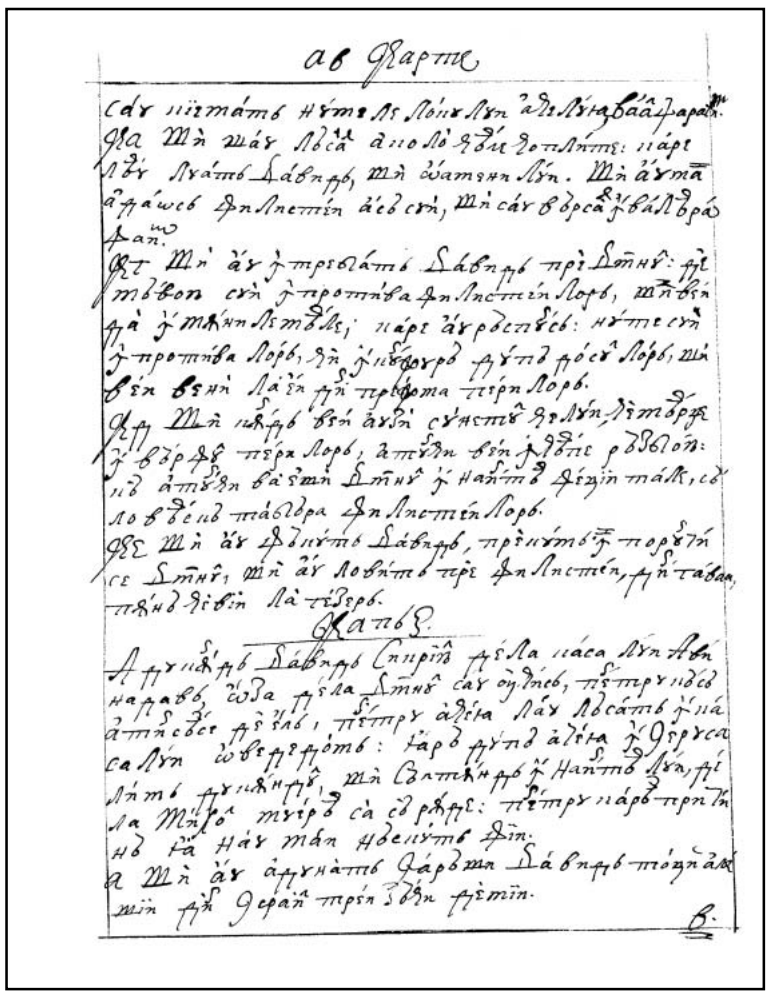

70v

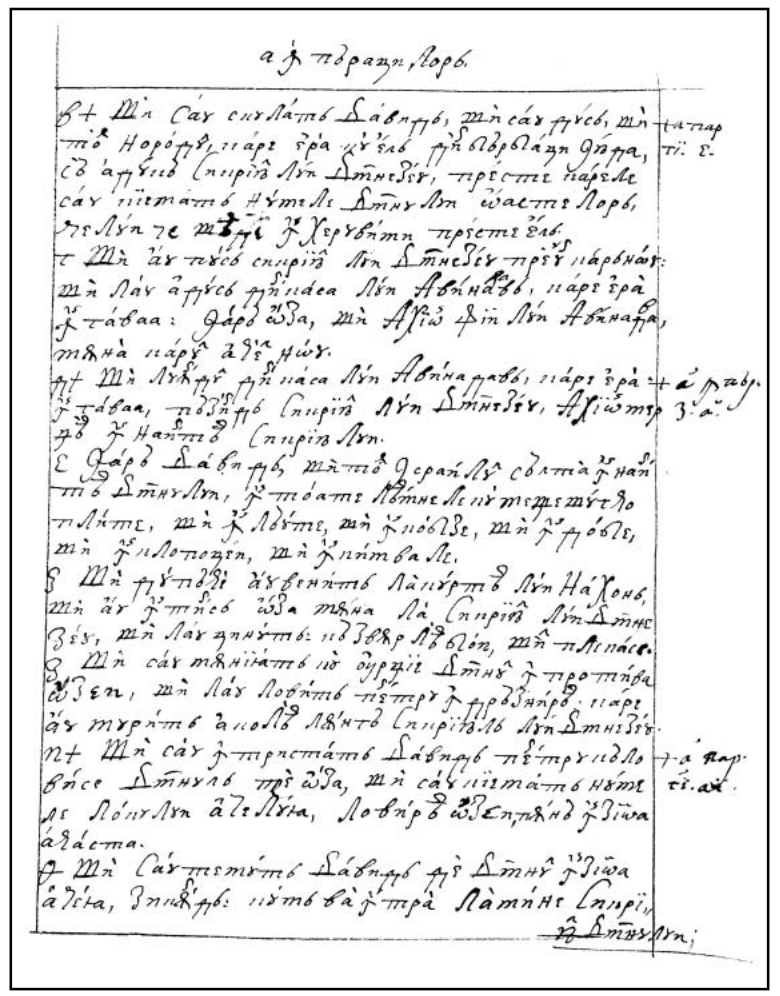

71r

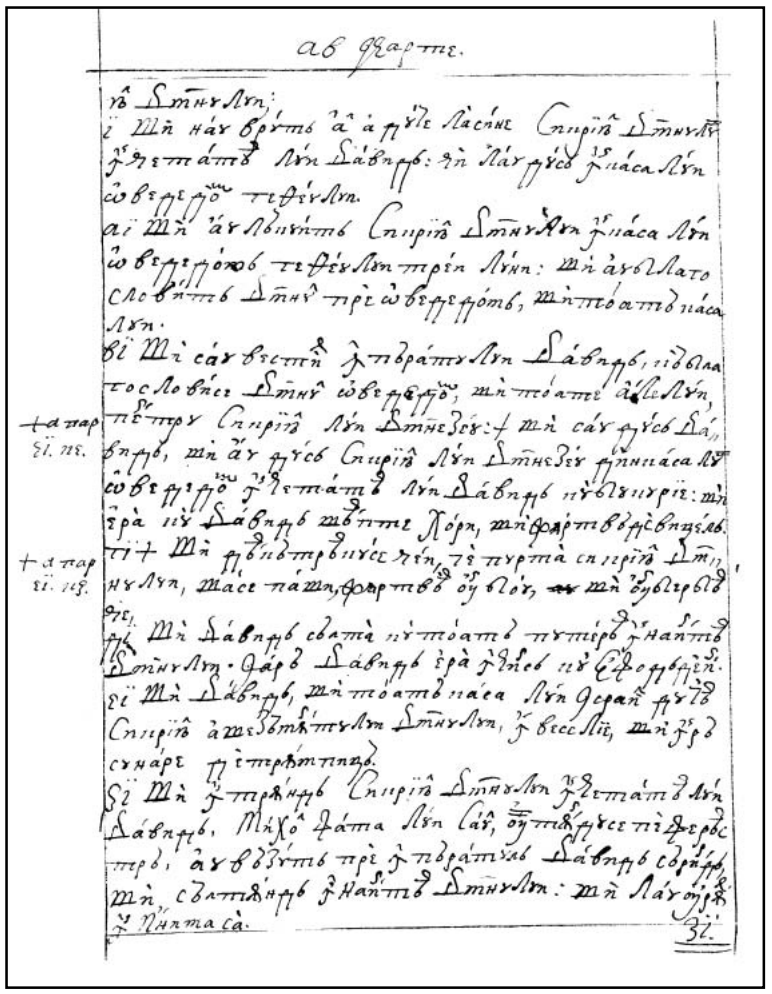

71v

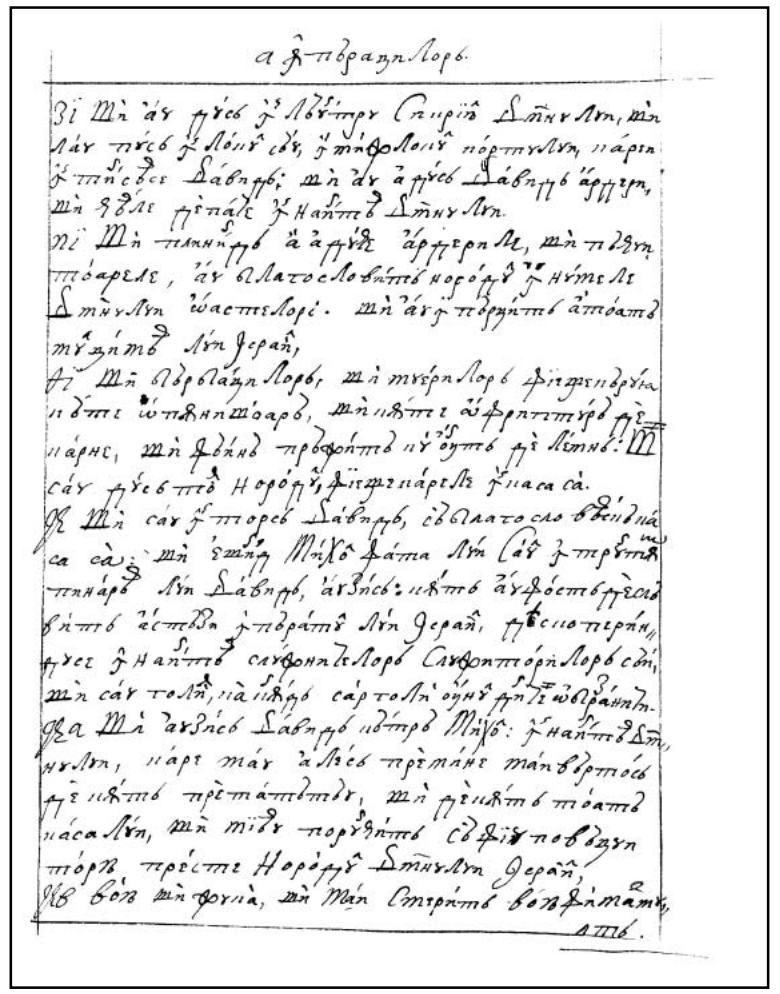

72r

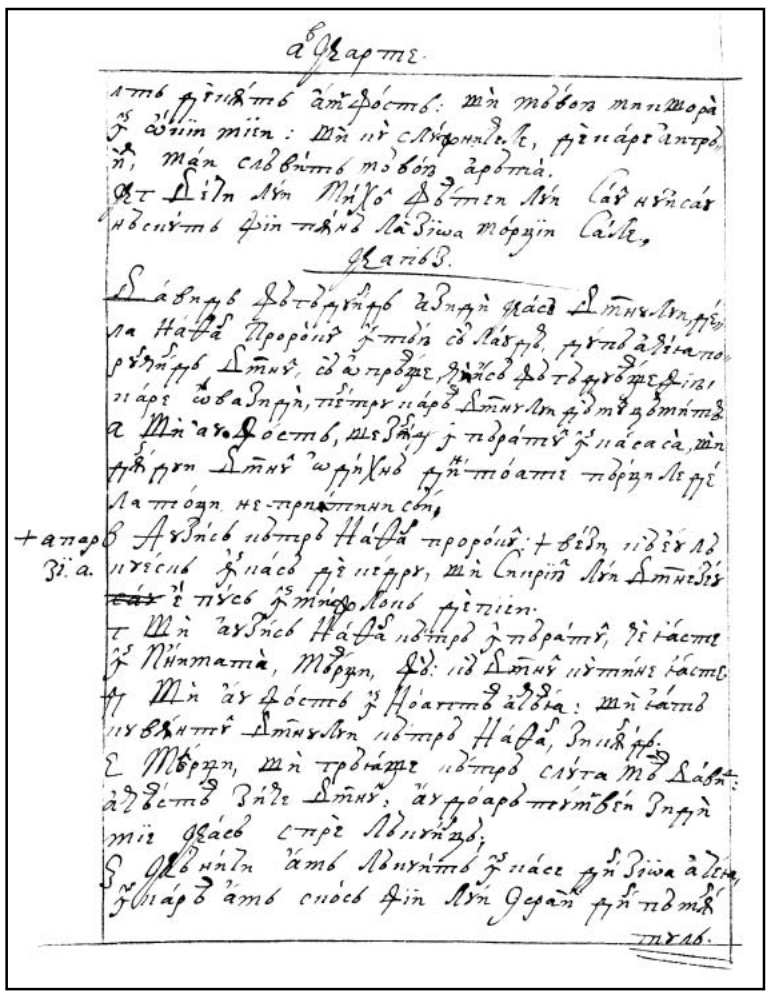

72v

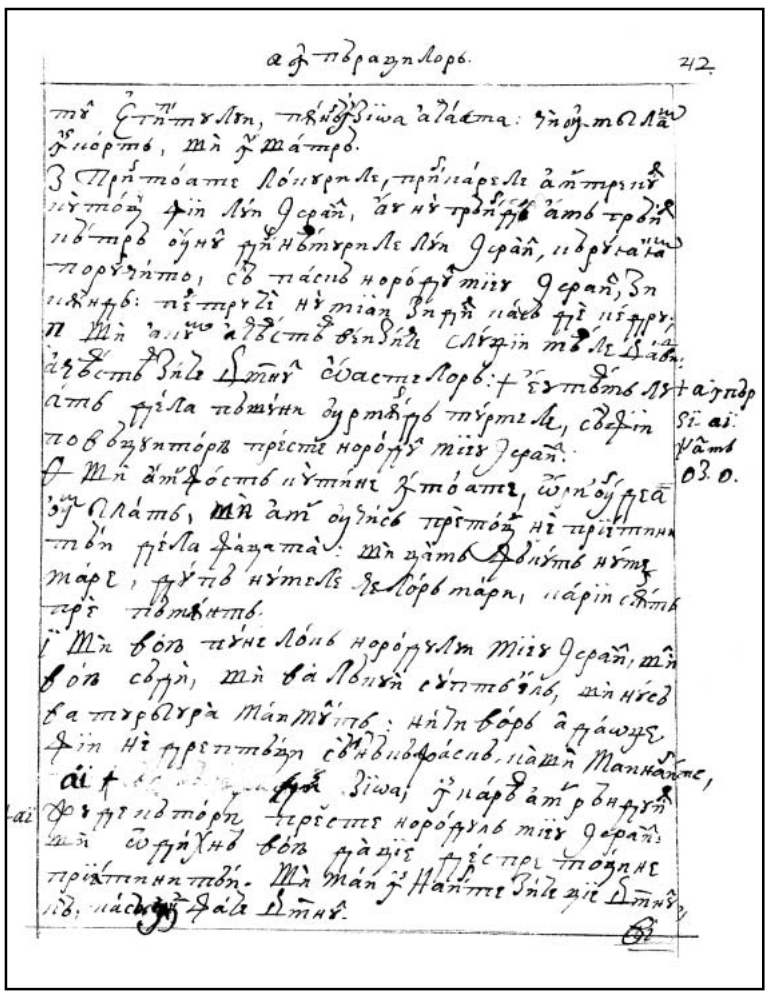

73r

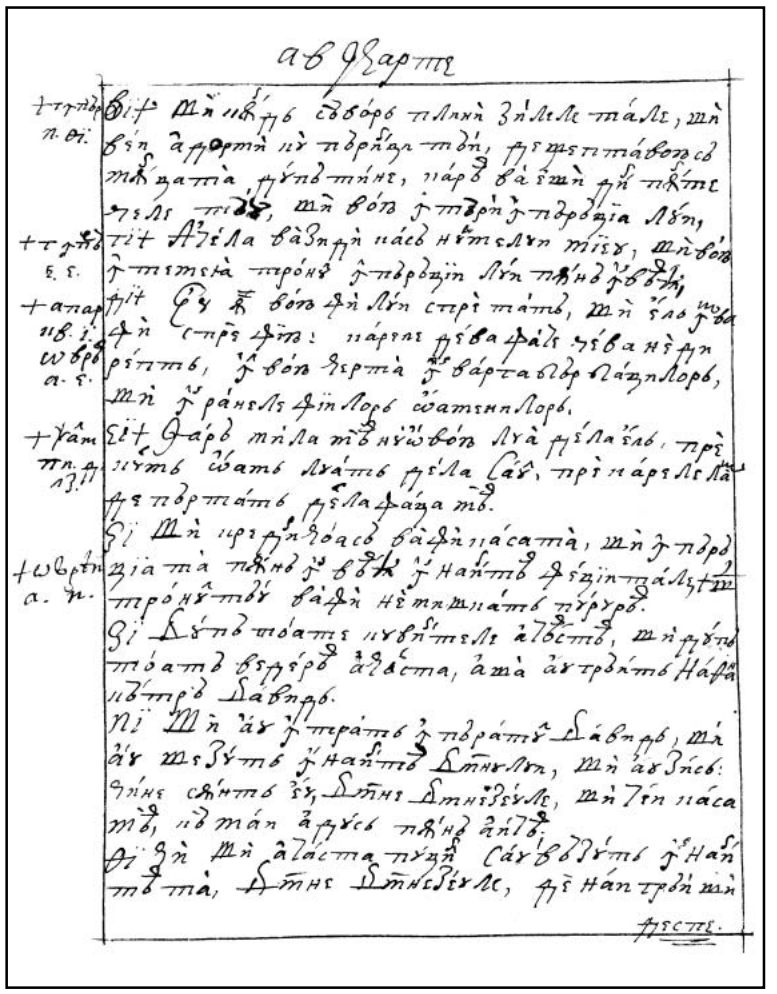

73v

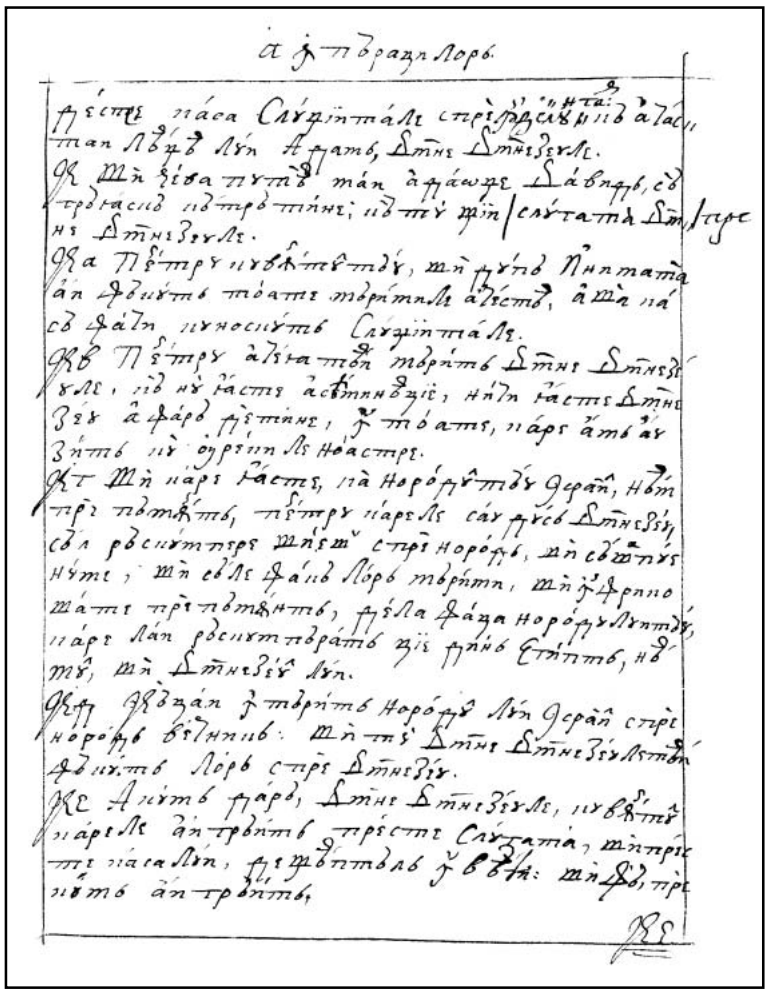

74r

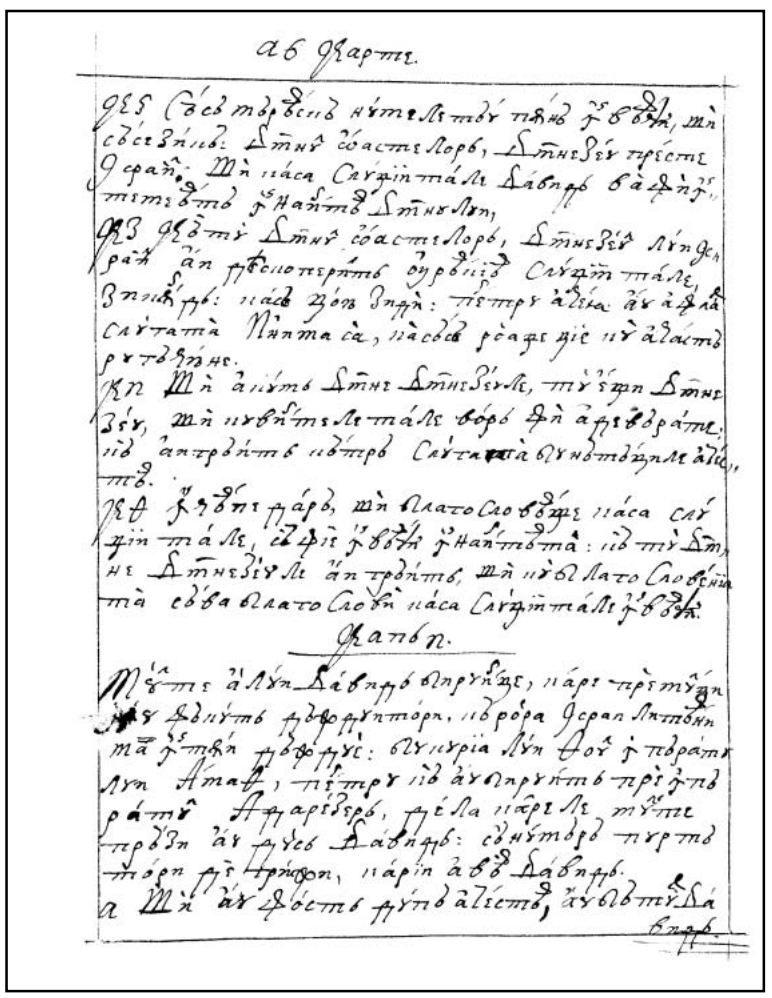

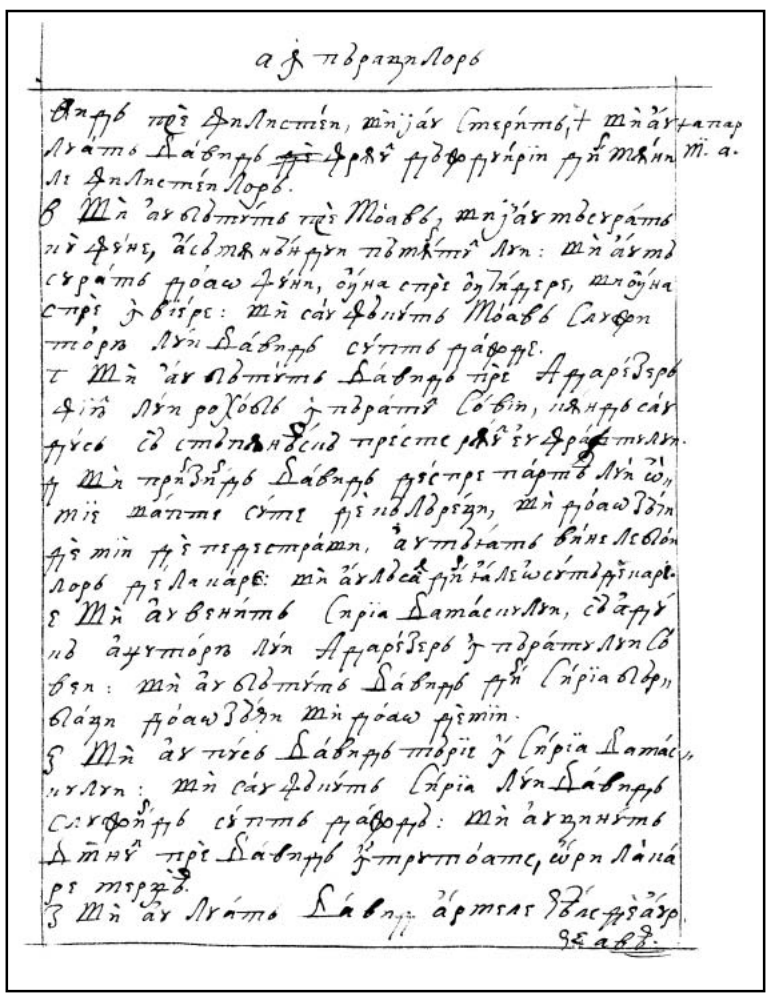

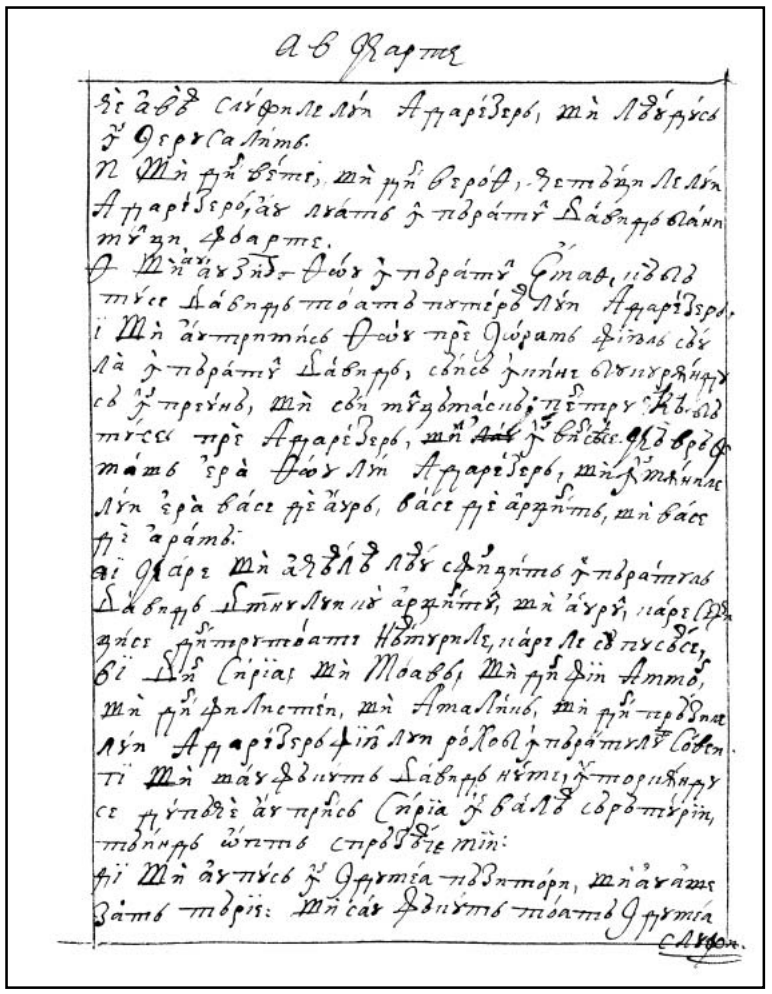

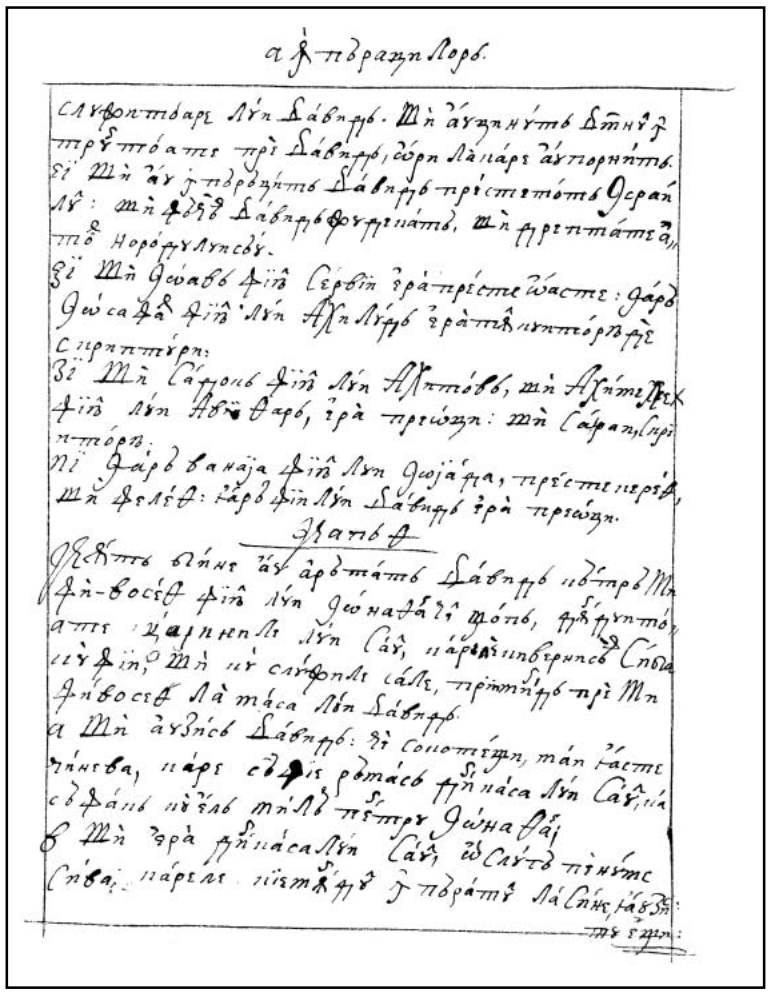

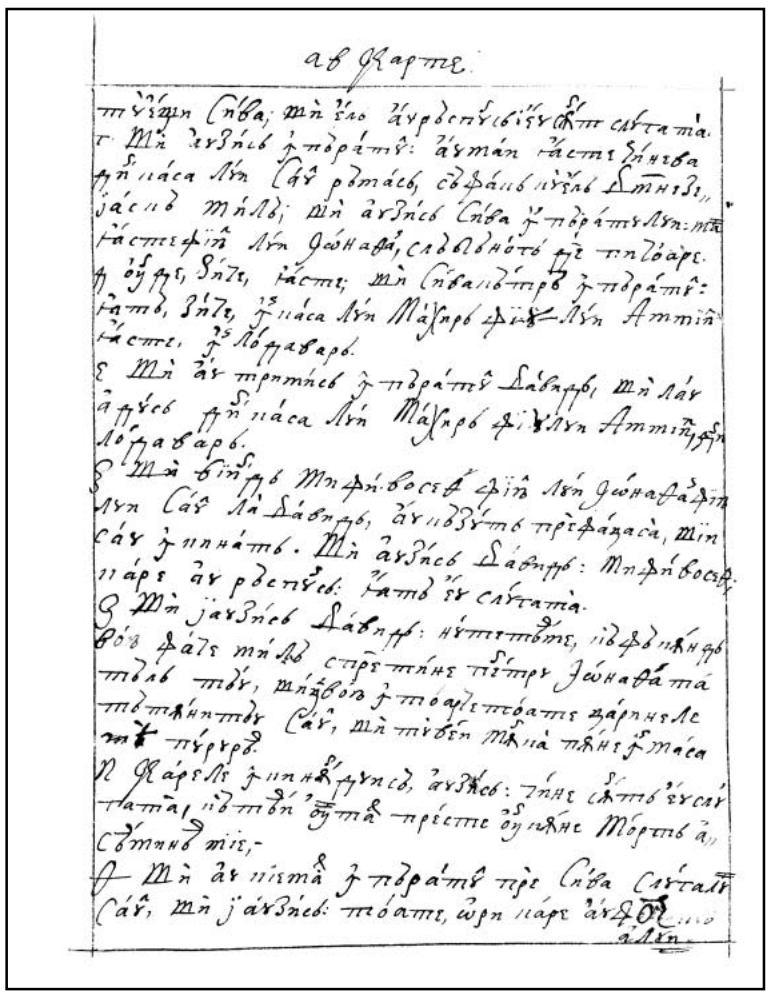

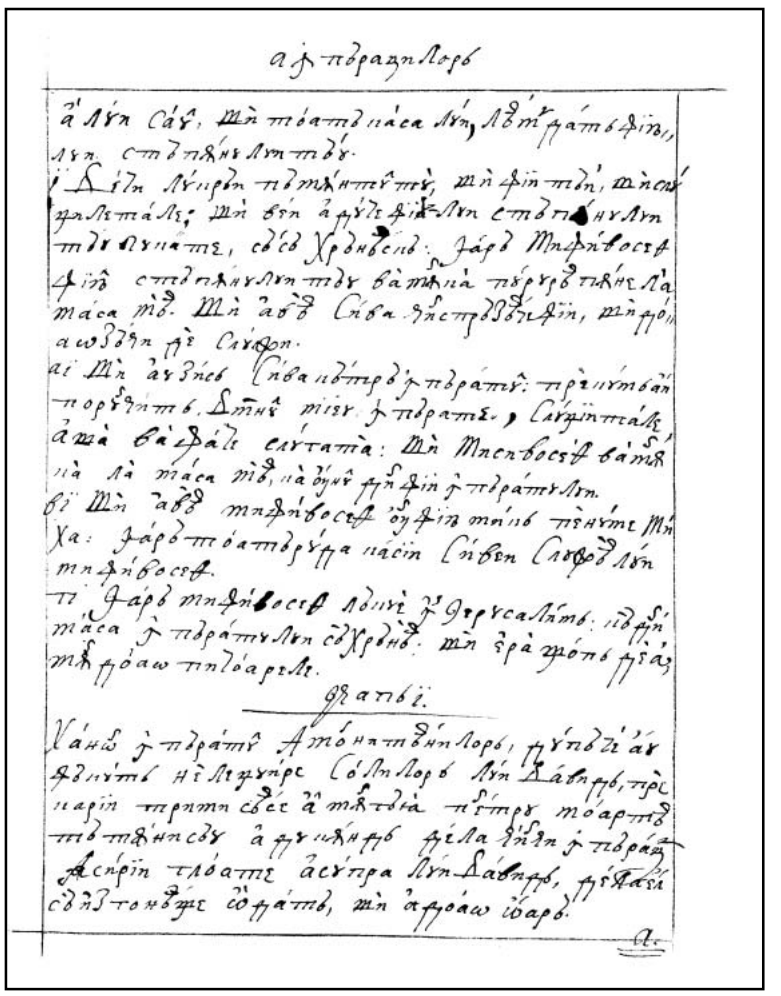

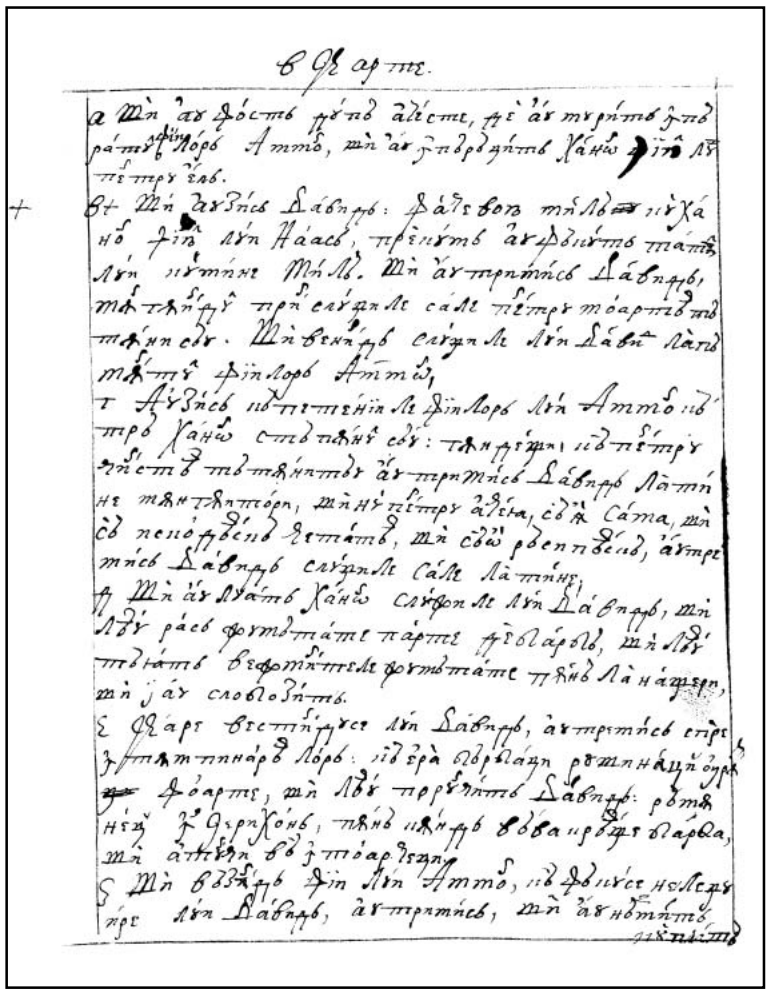

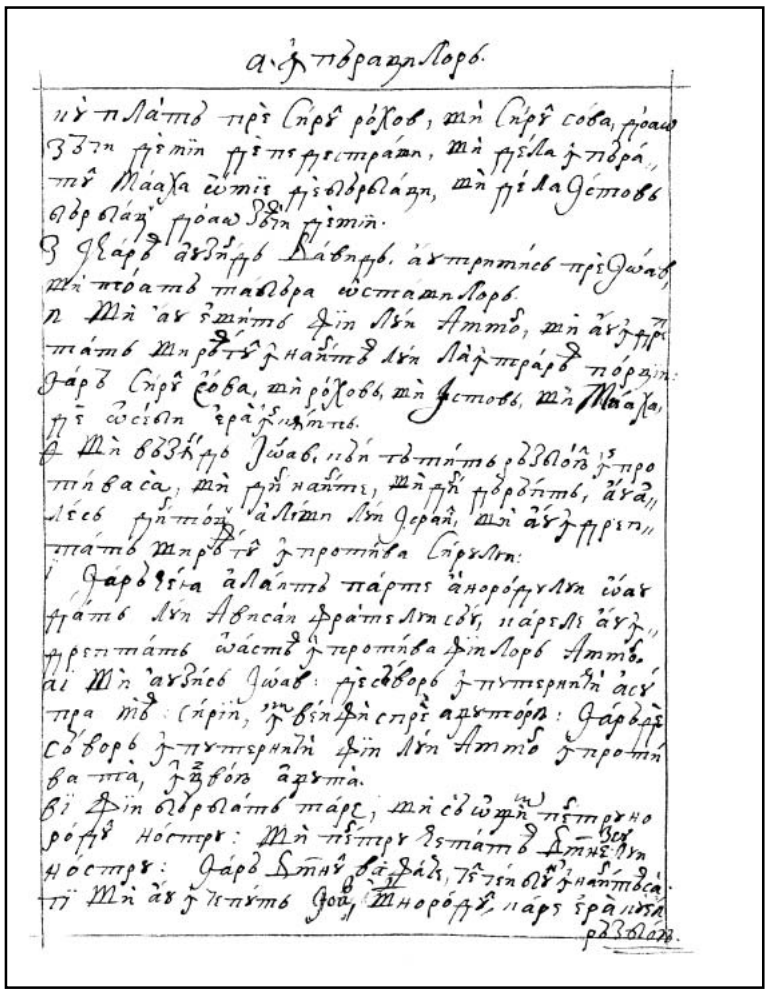

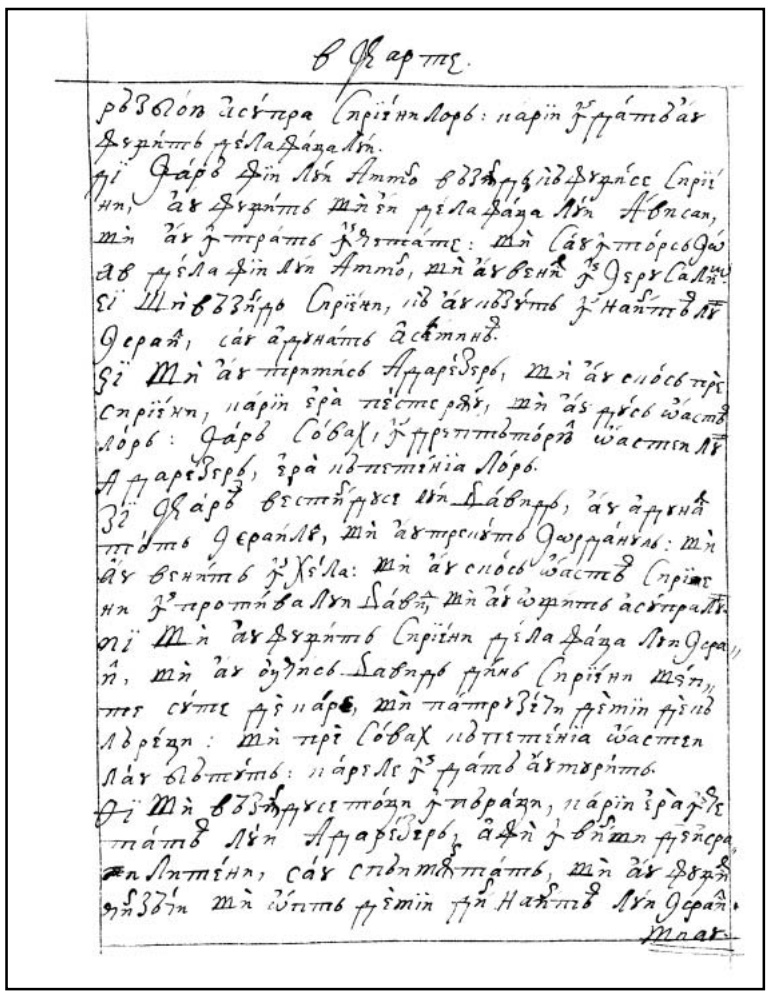

78v

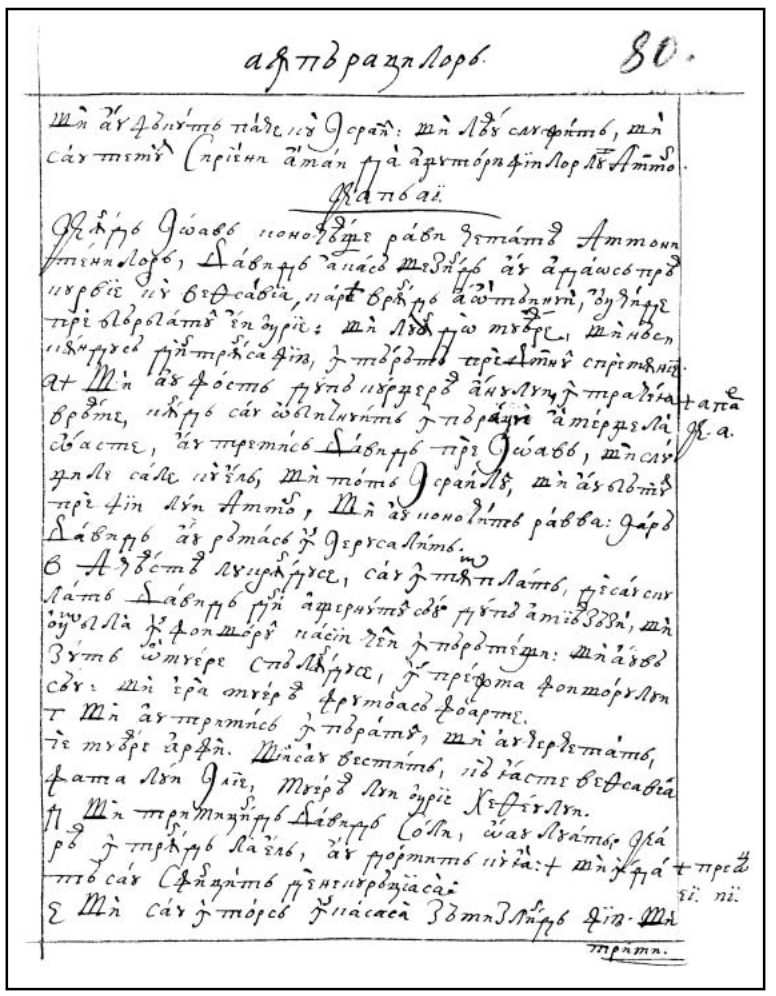

79r

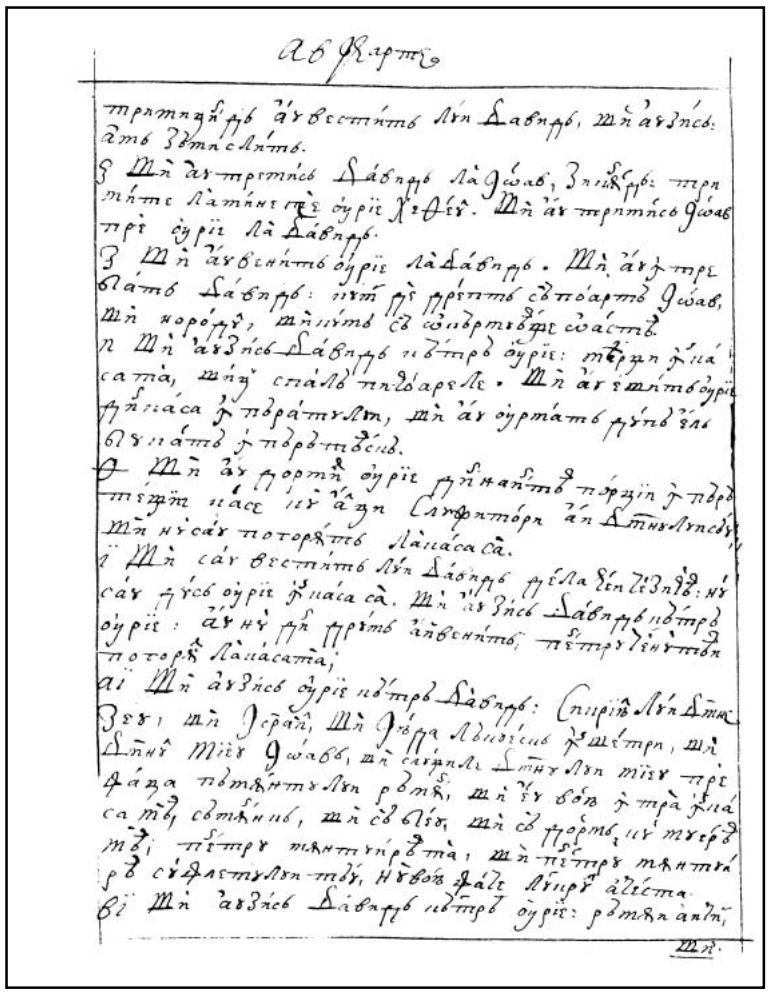

79v

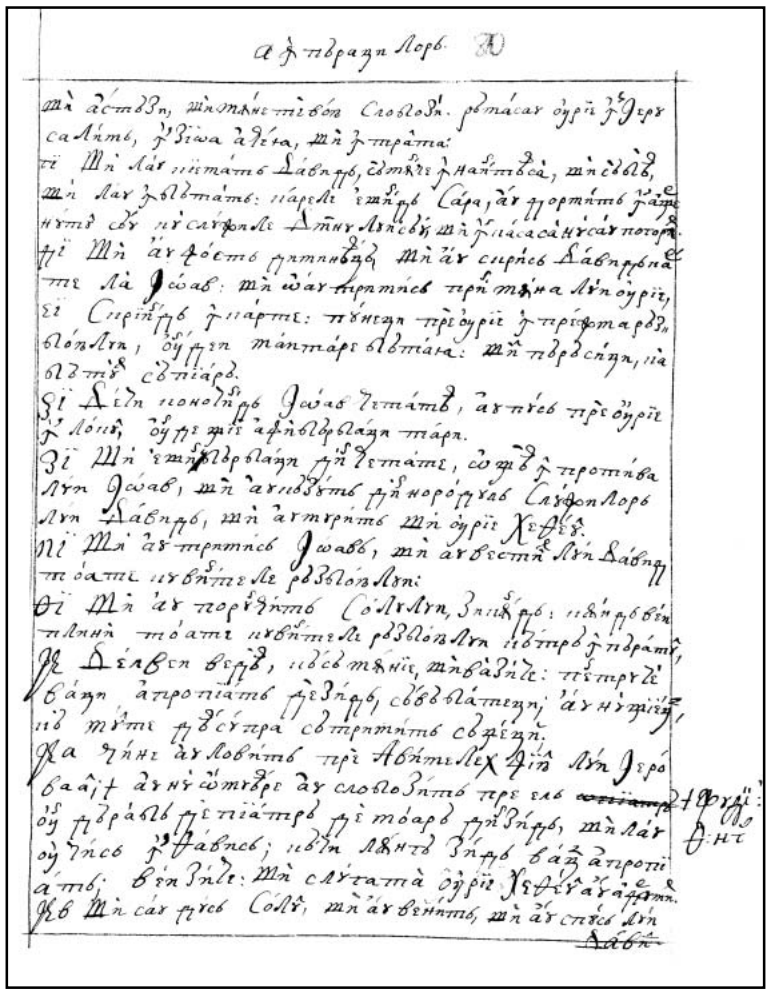

80r

FACSIMILE — CARTEA A DOAO A LUI SAMUIL

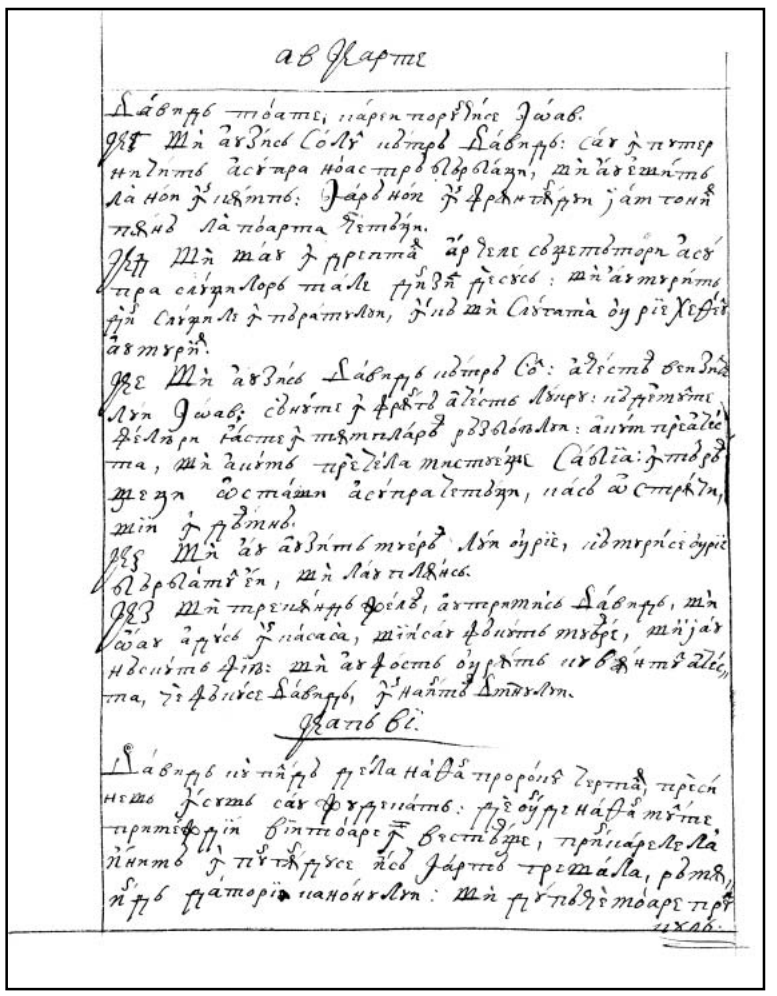

80v

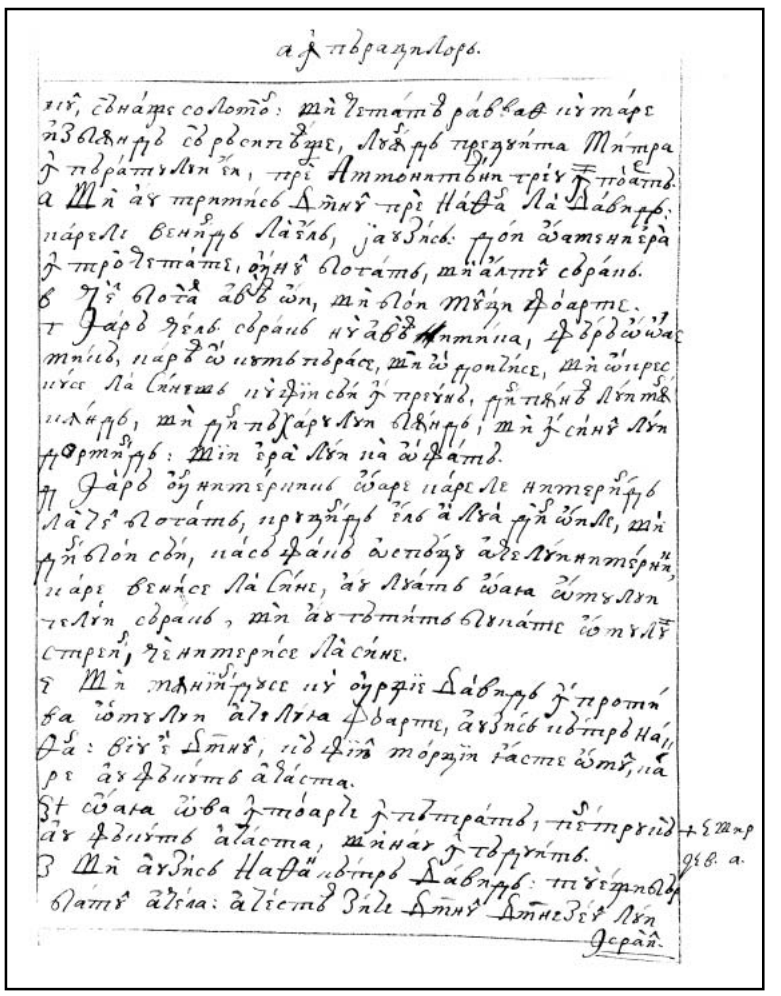

81r

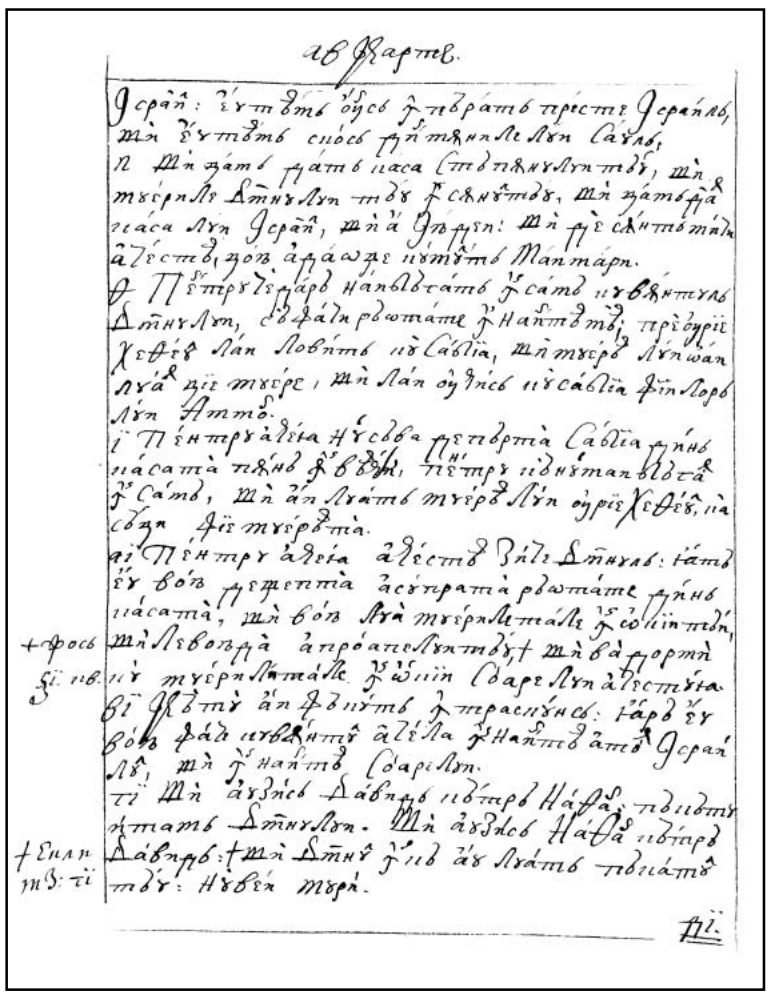

81v

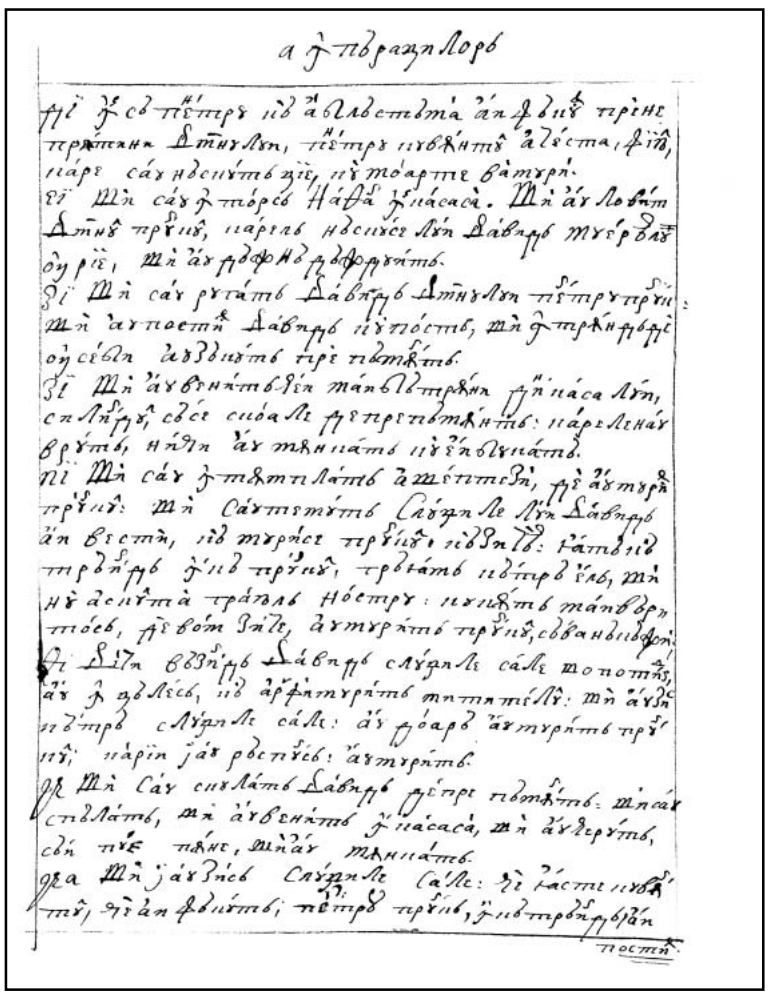

82r

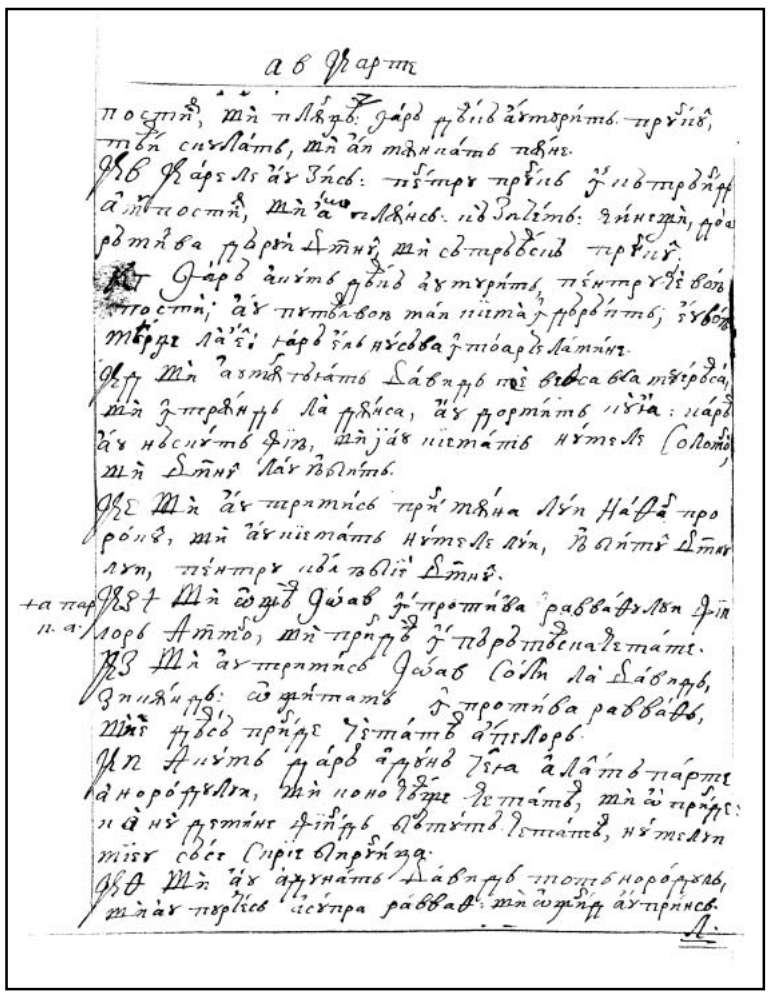

82v

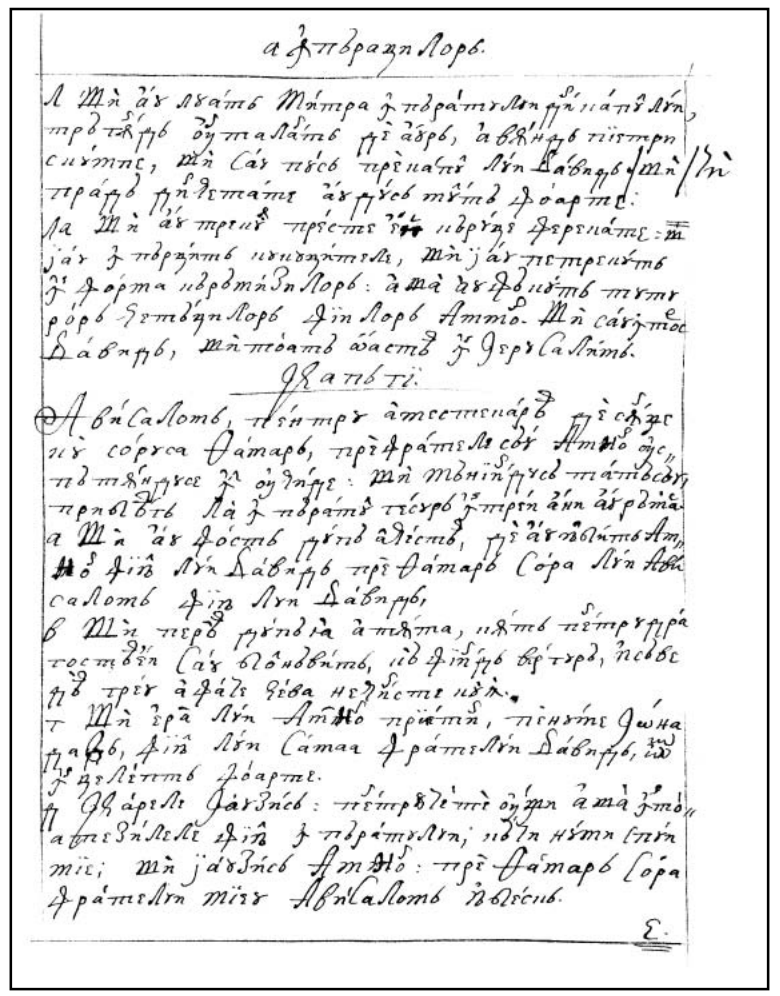

83r

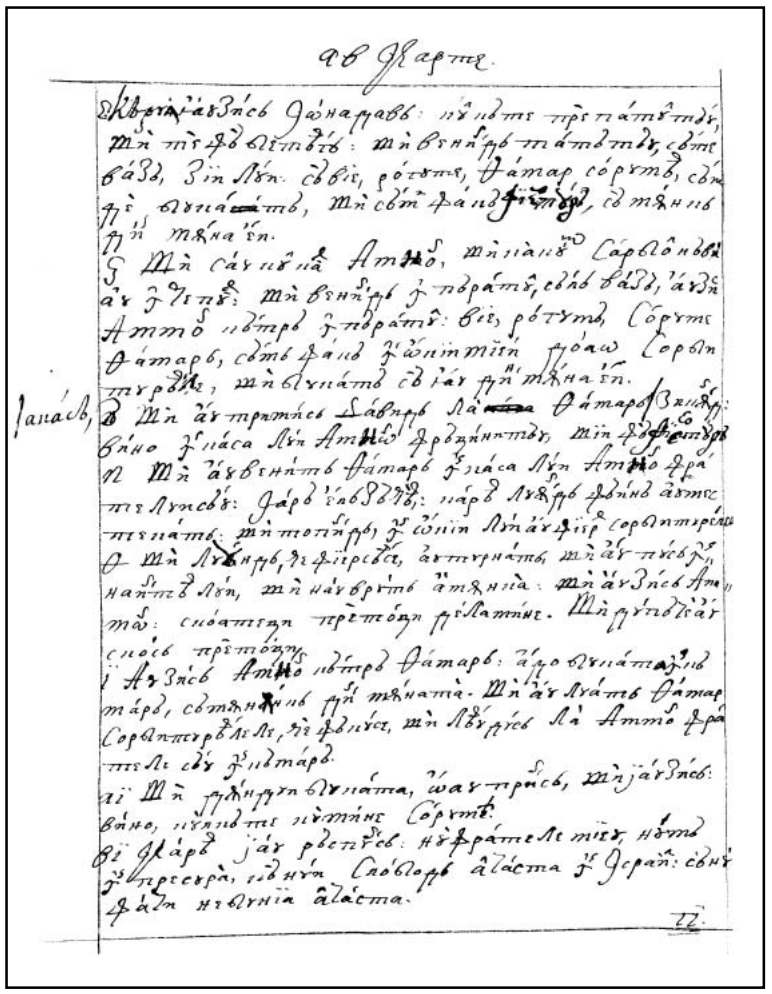

83v

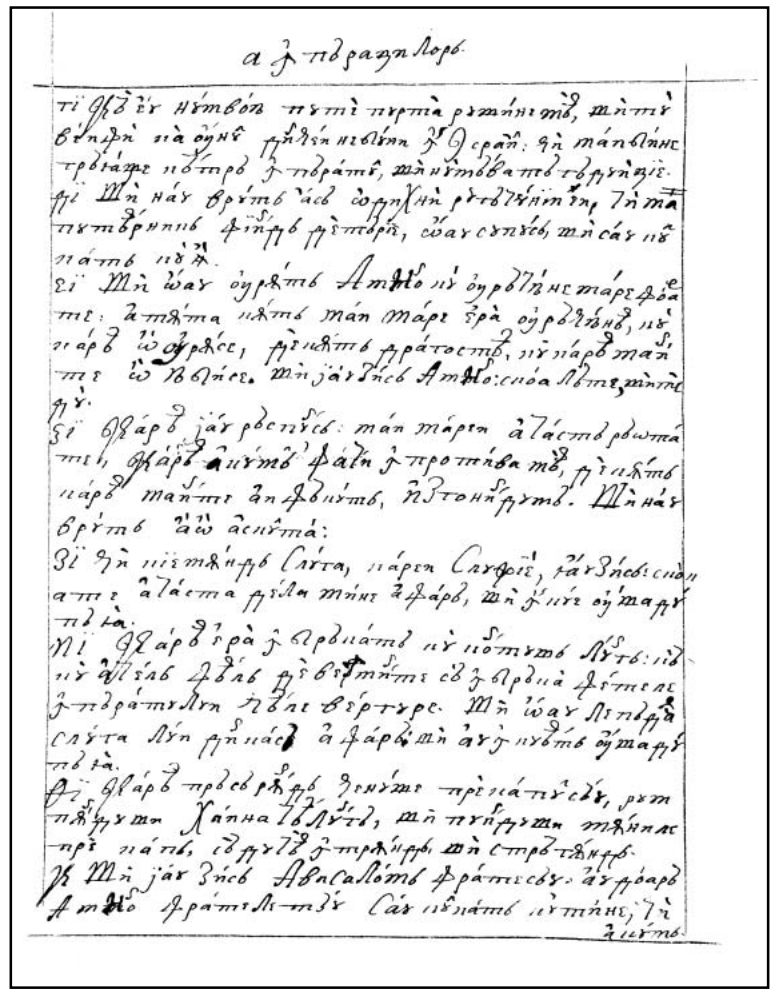

84r

FACSIMILE

CARTEA A DOAO A LUI SAMUIL

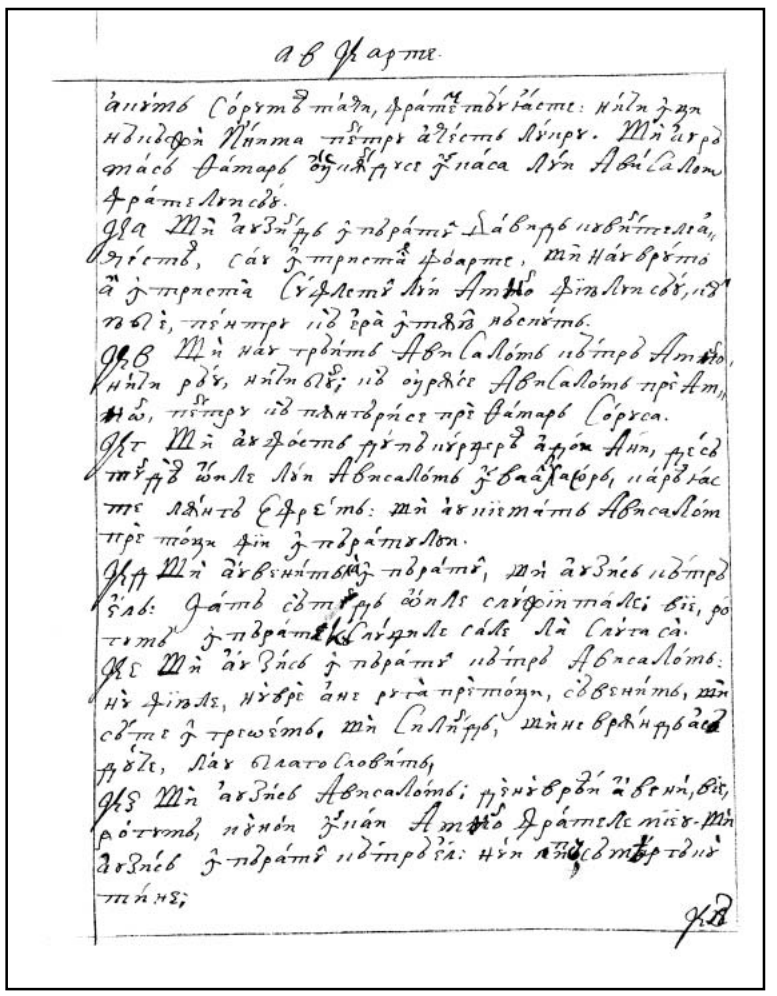

84v

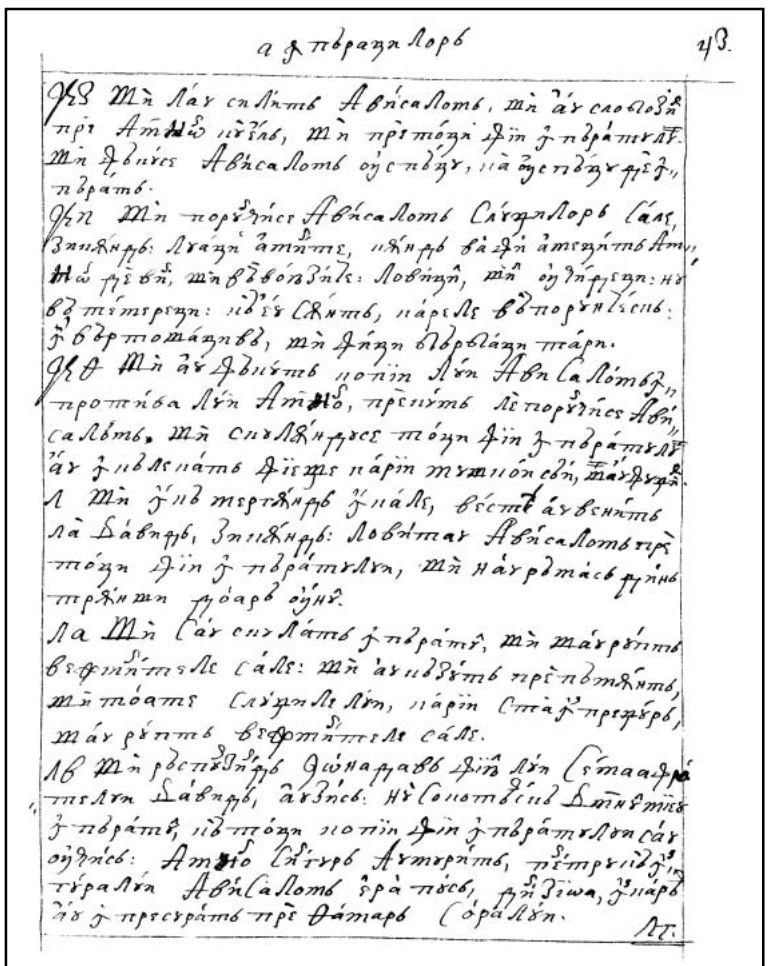

85r

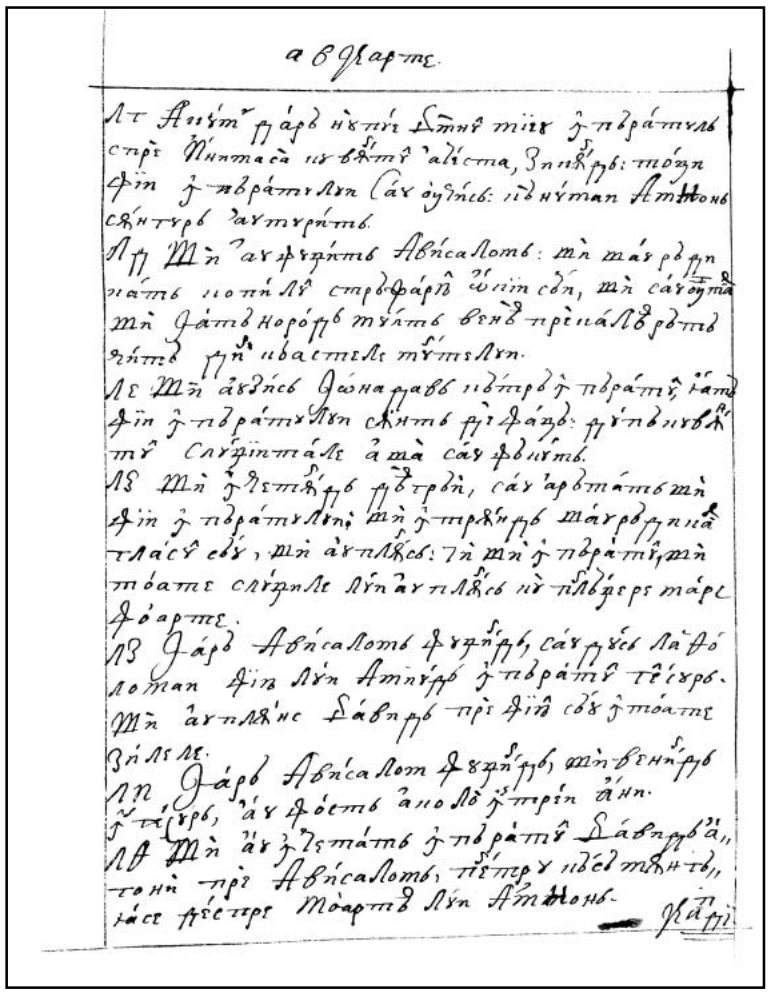

85v

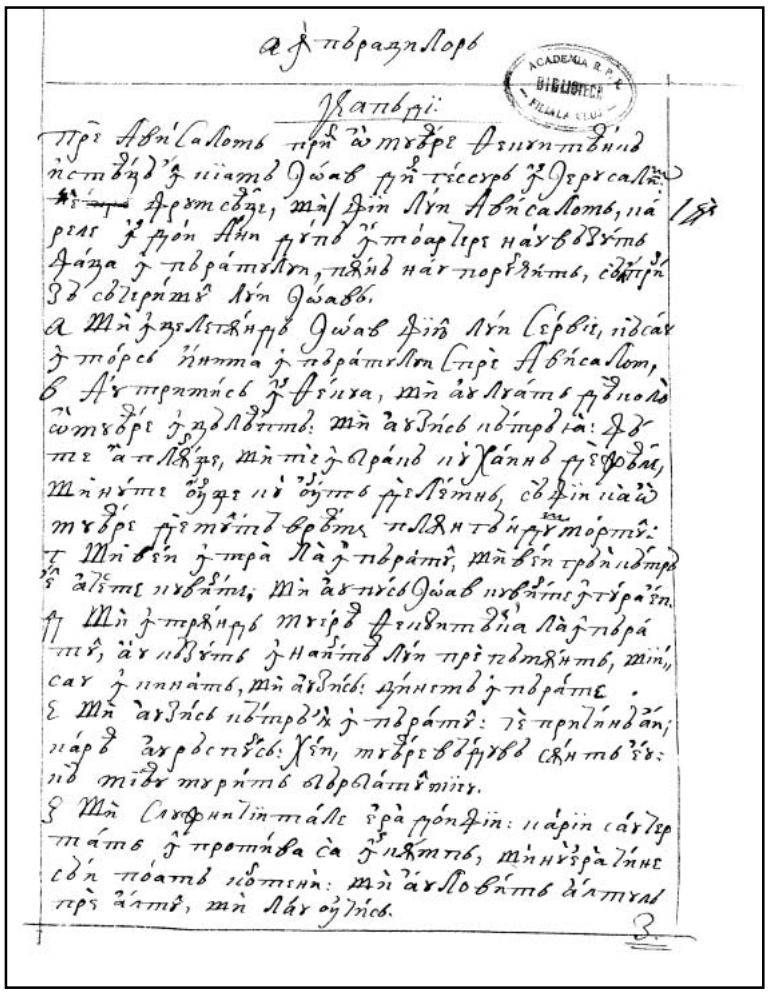

86r

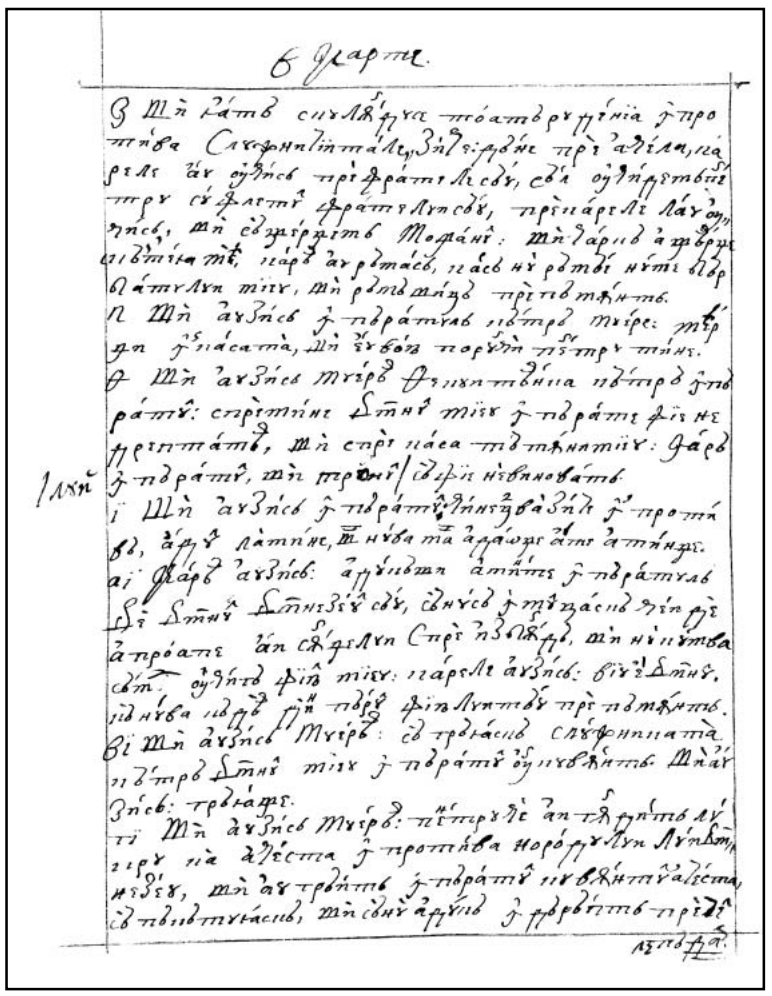

86v

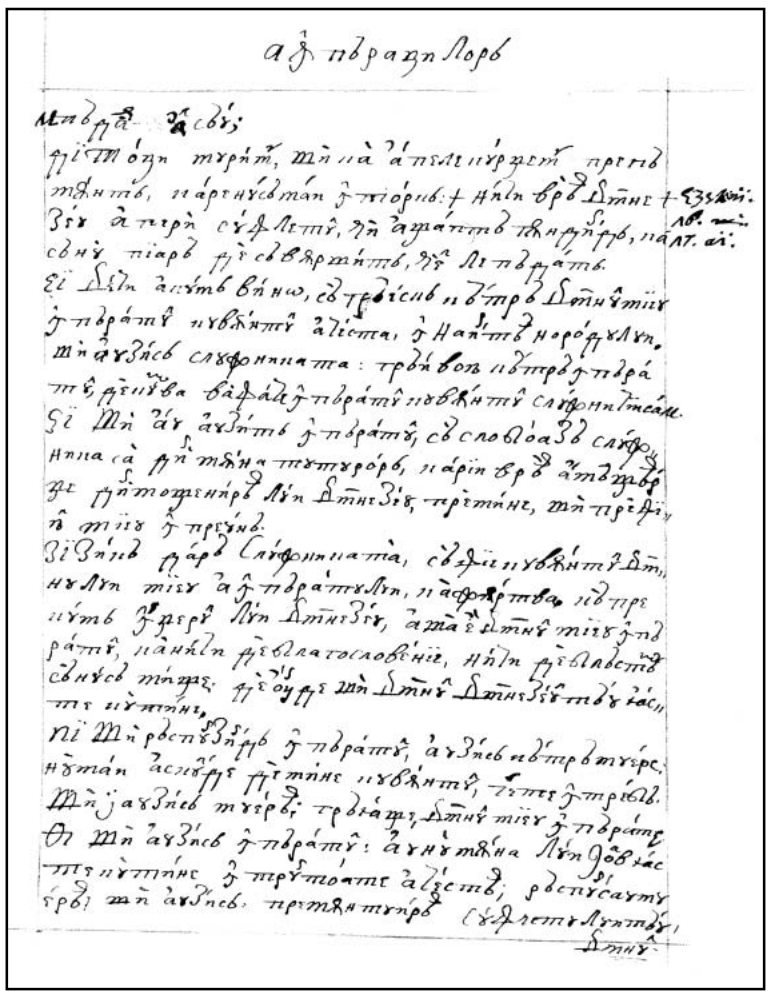

87r

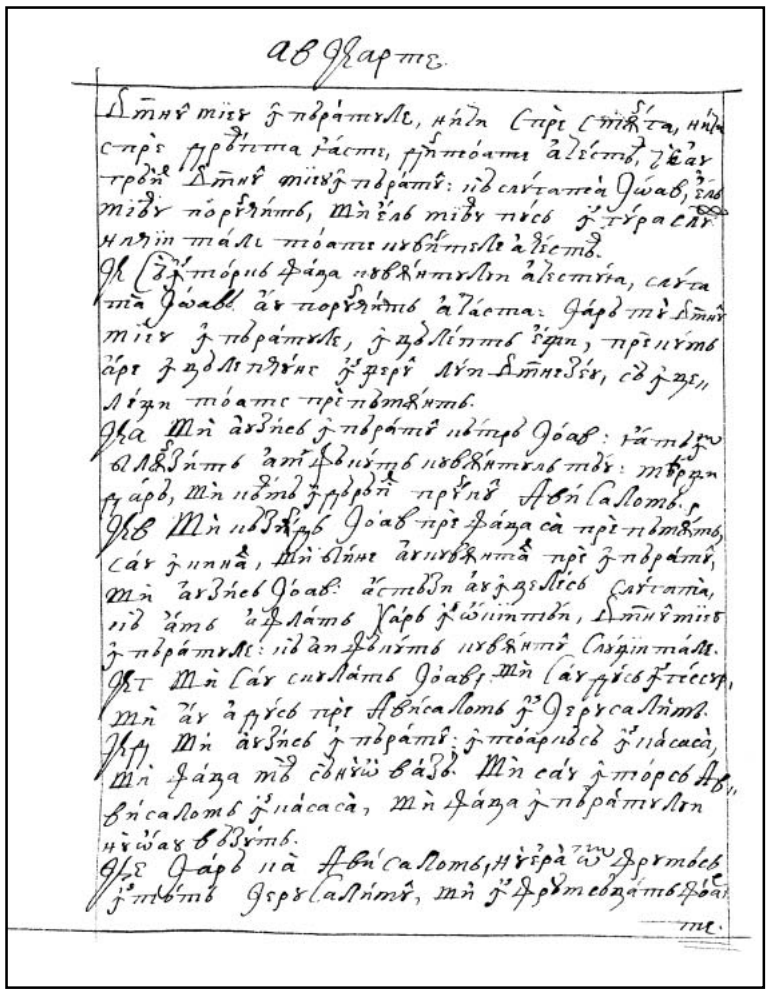

87v

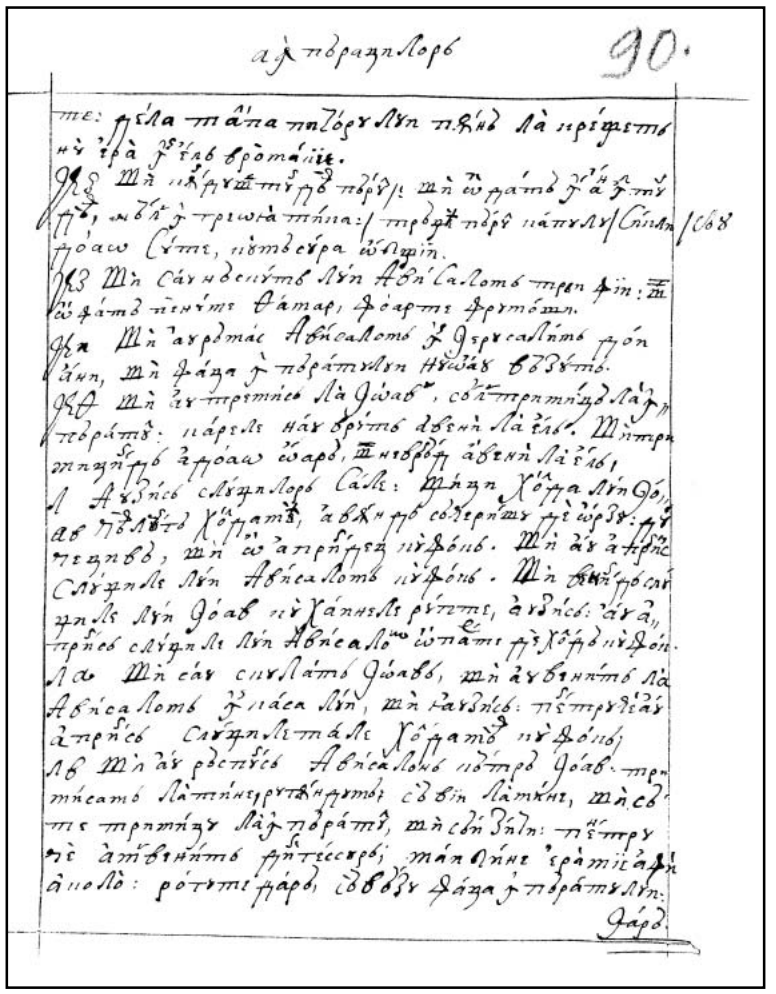

88r

FACSIMILE CARTEA A DOAO A LUI SAMUIL

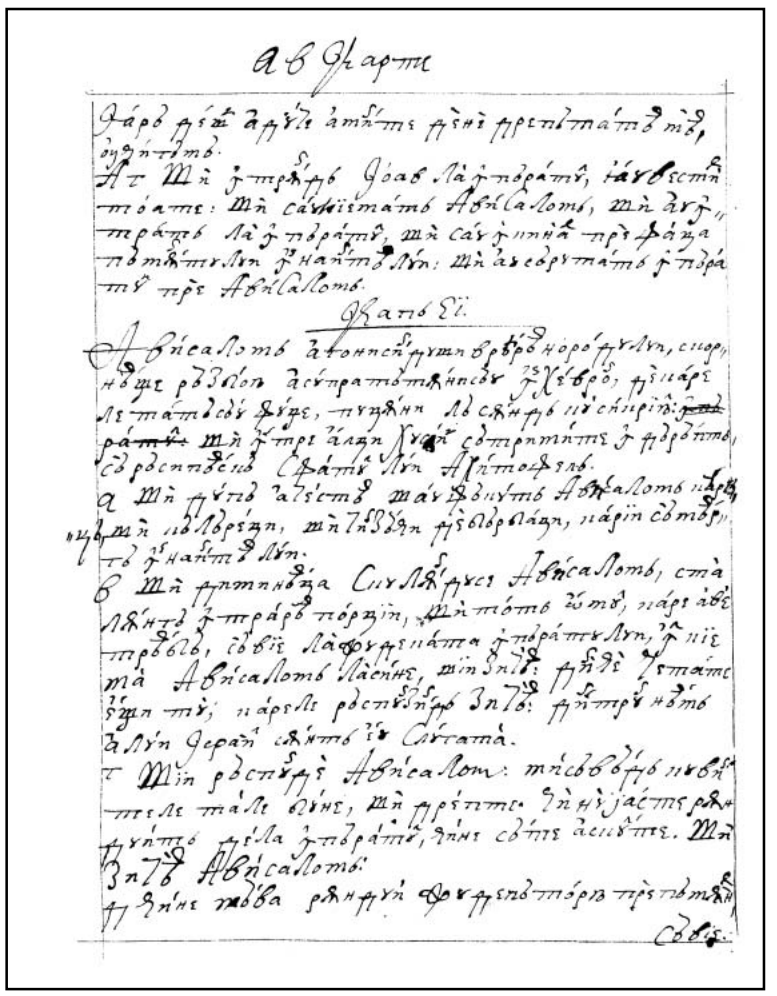

88v

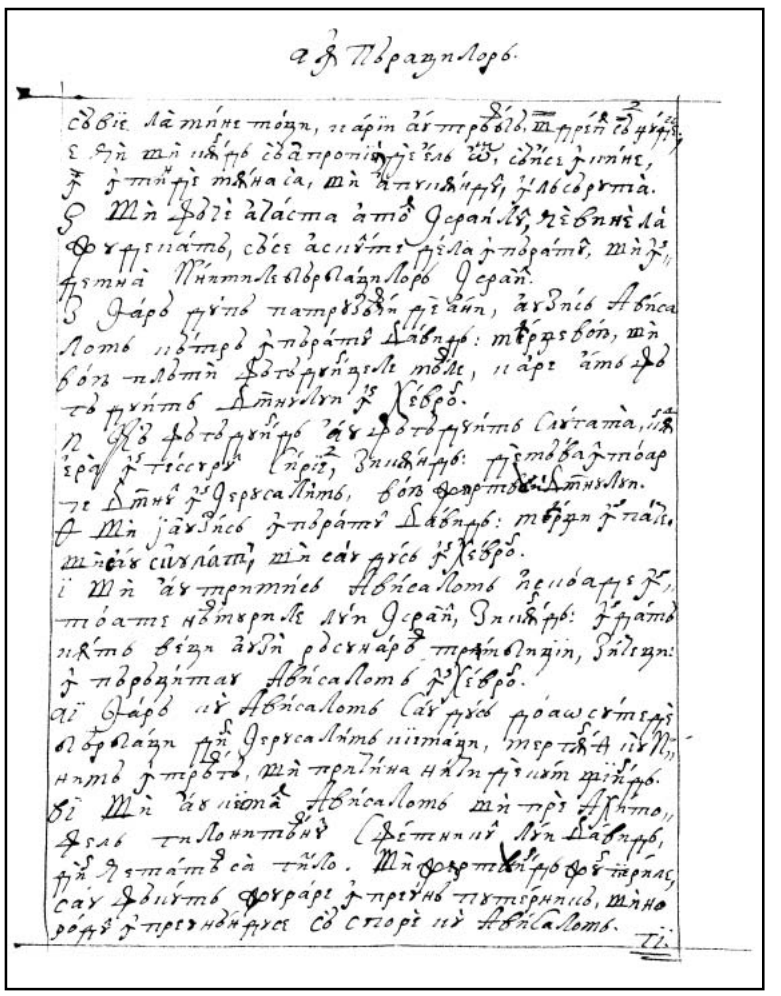

89r

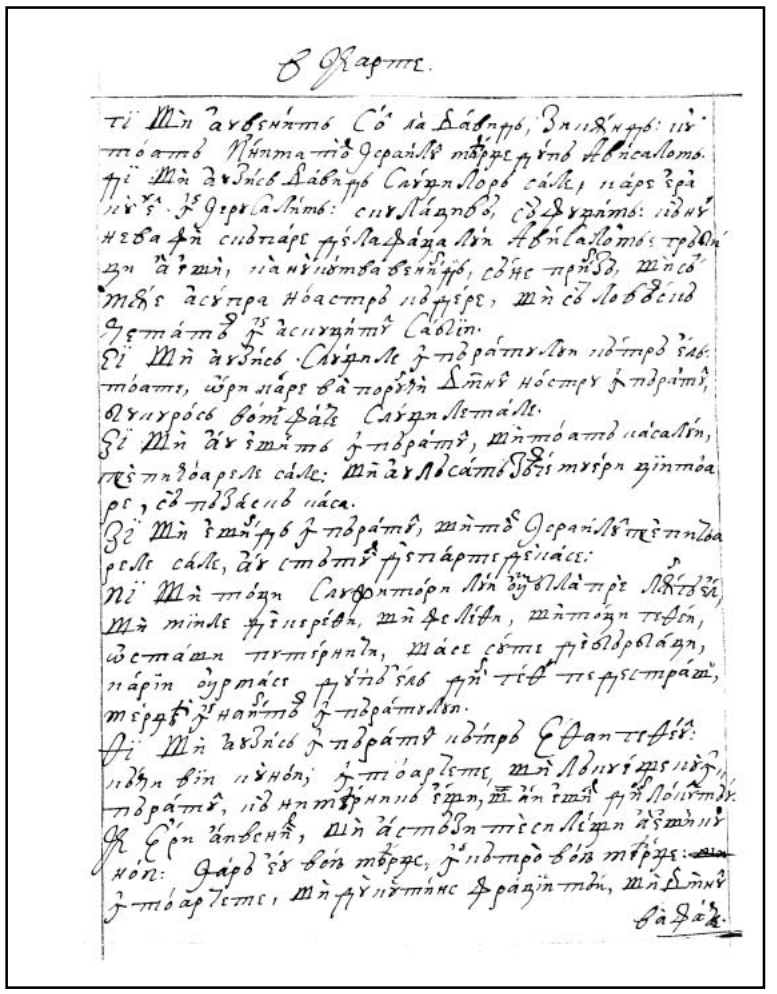

89v

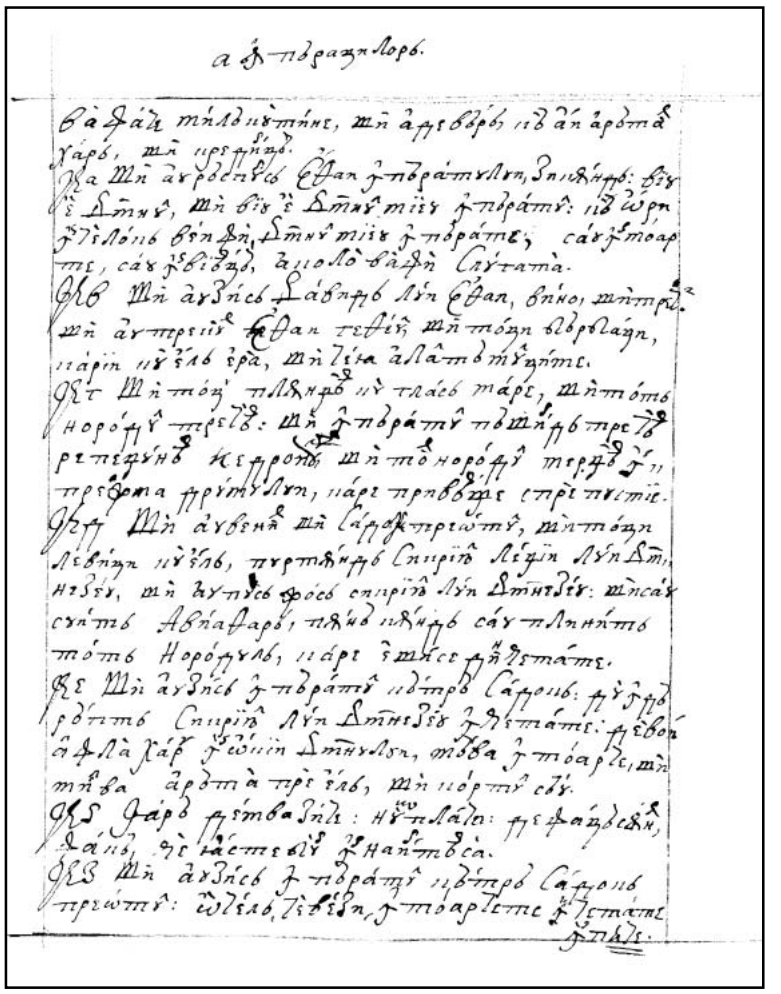

90r

CARTEA A DOAO A LUI SAMUIL FACSIMILE

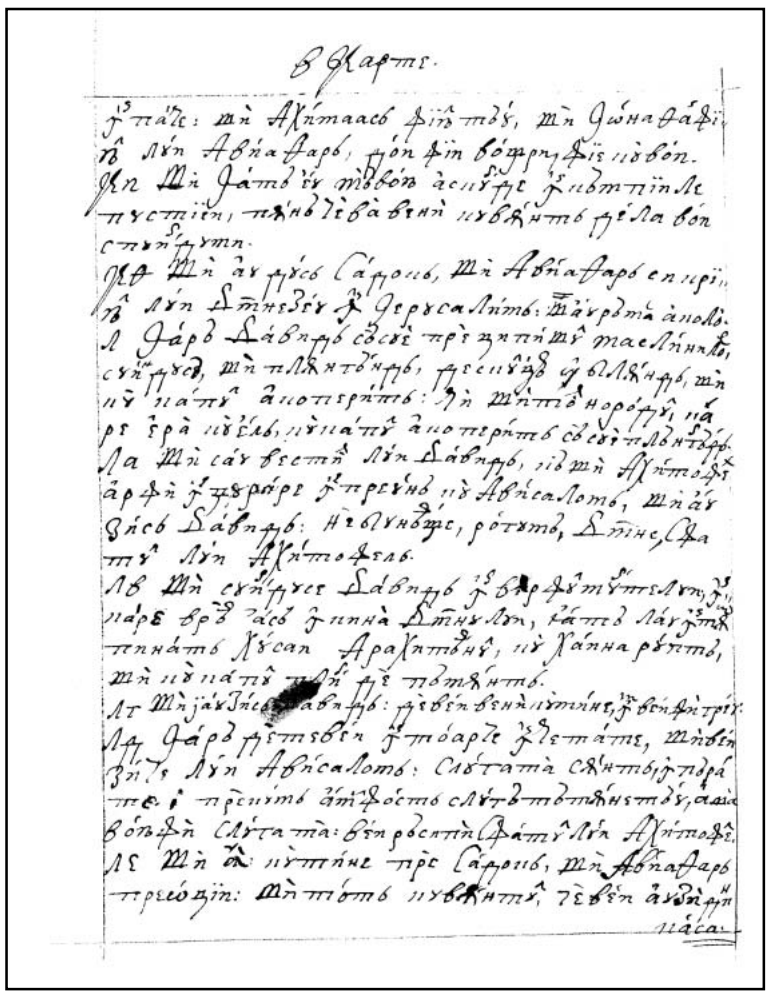

90v

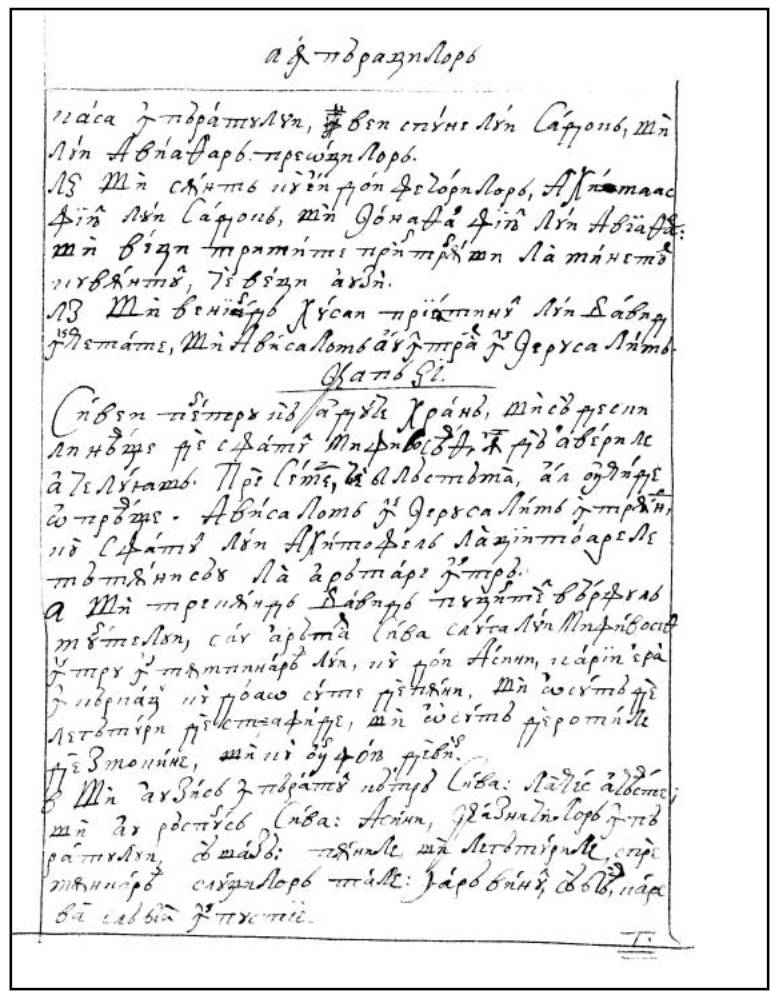

91r

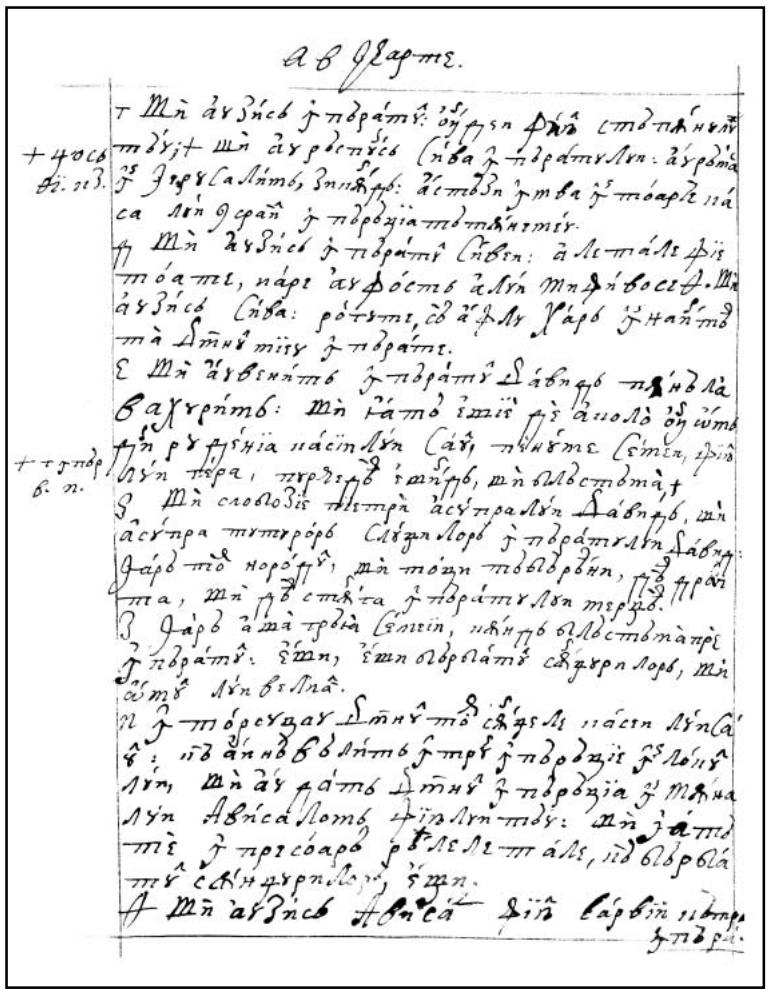

91v

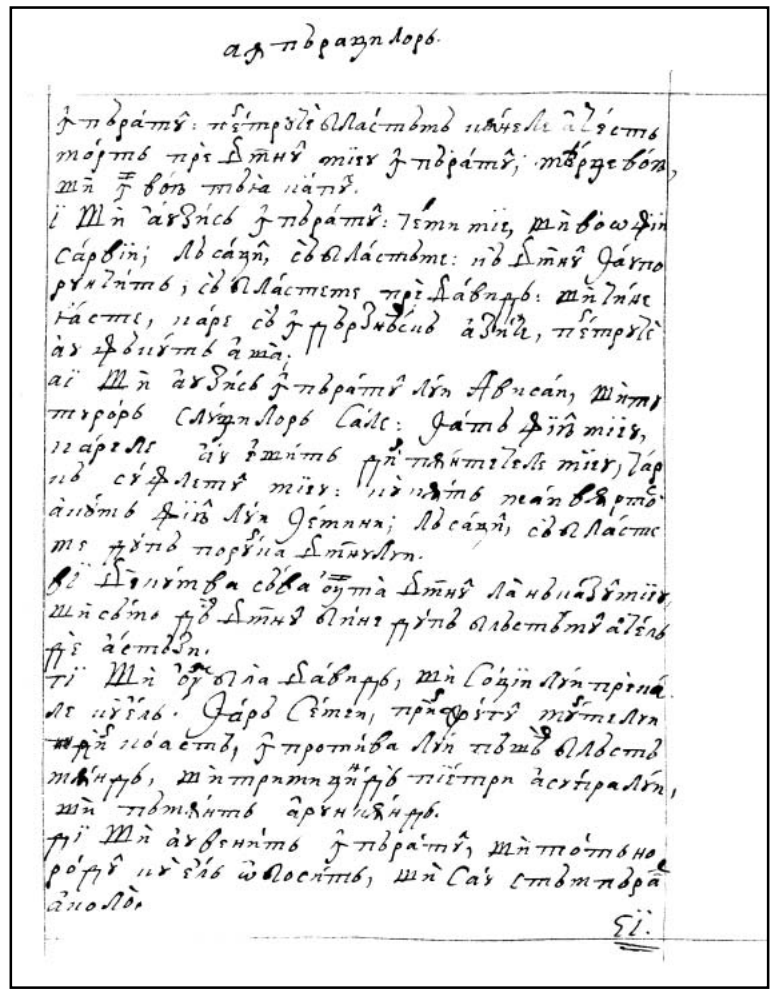

92r

FACSIMILE — CARTEA A DOAO A LUI SAMUIL

92v

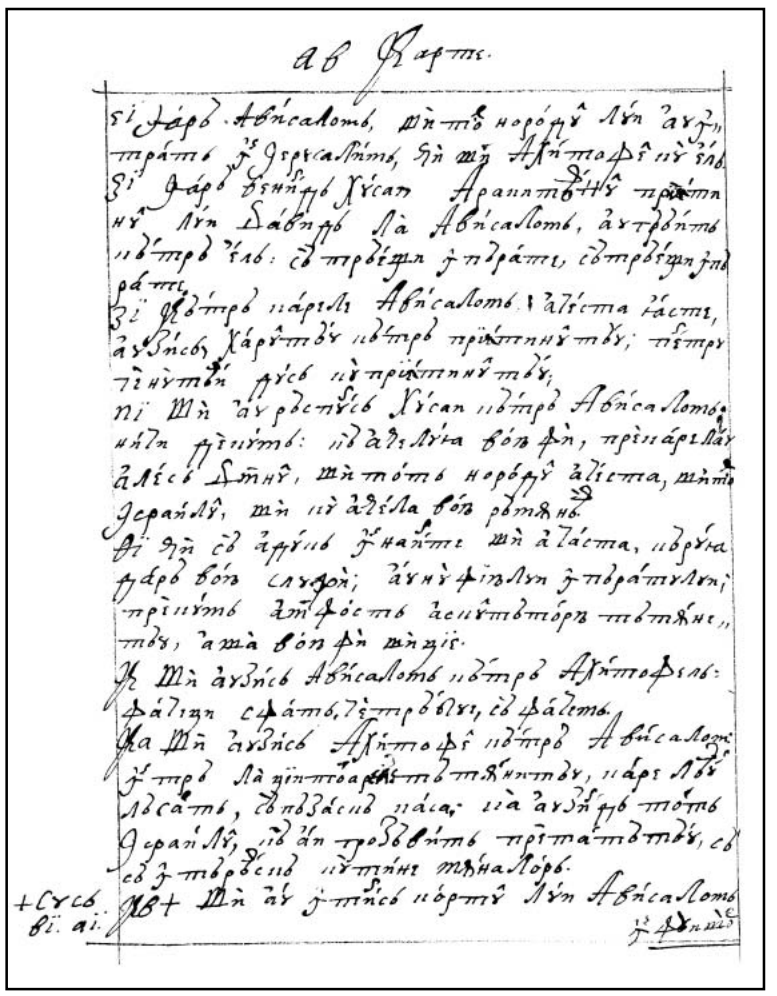

93r

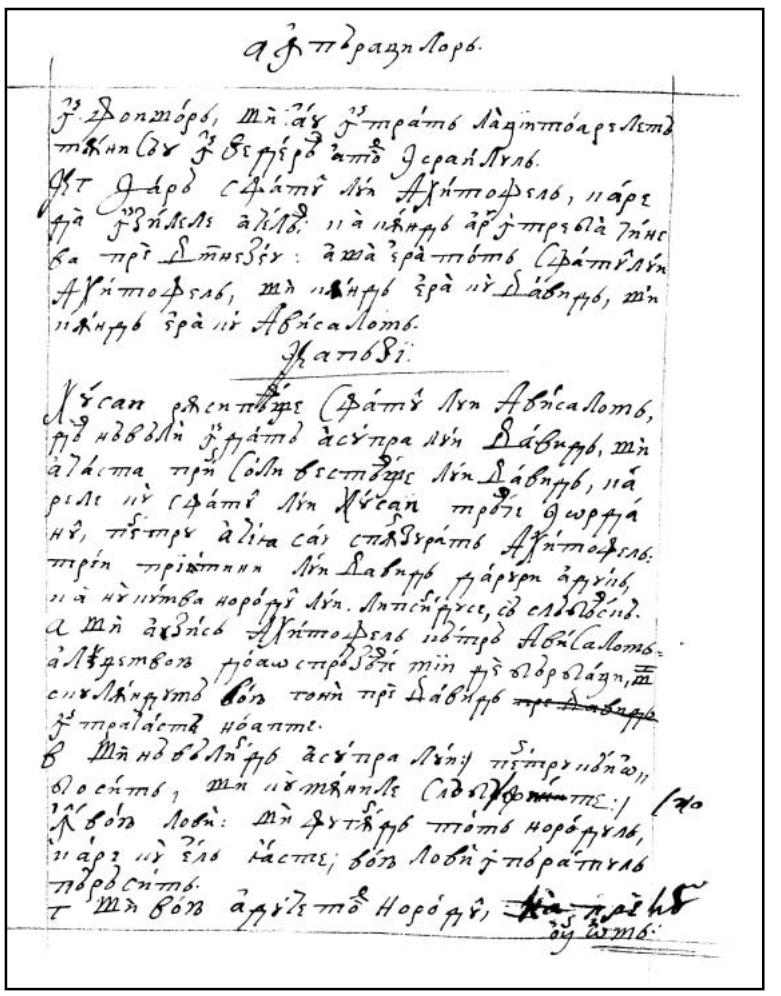

93v

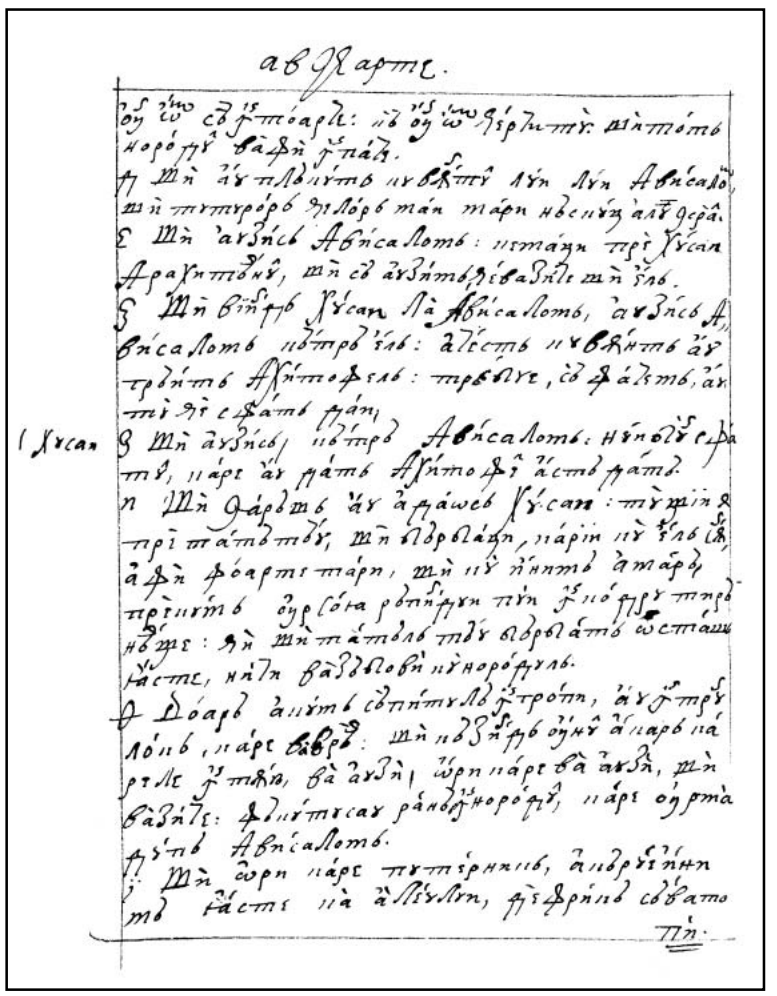

94r

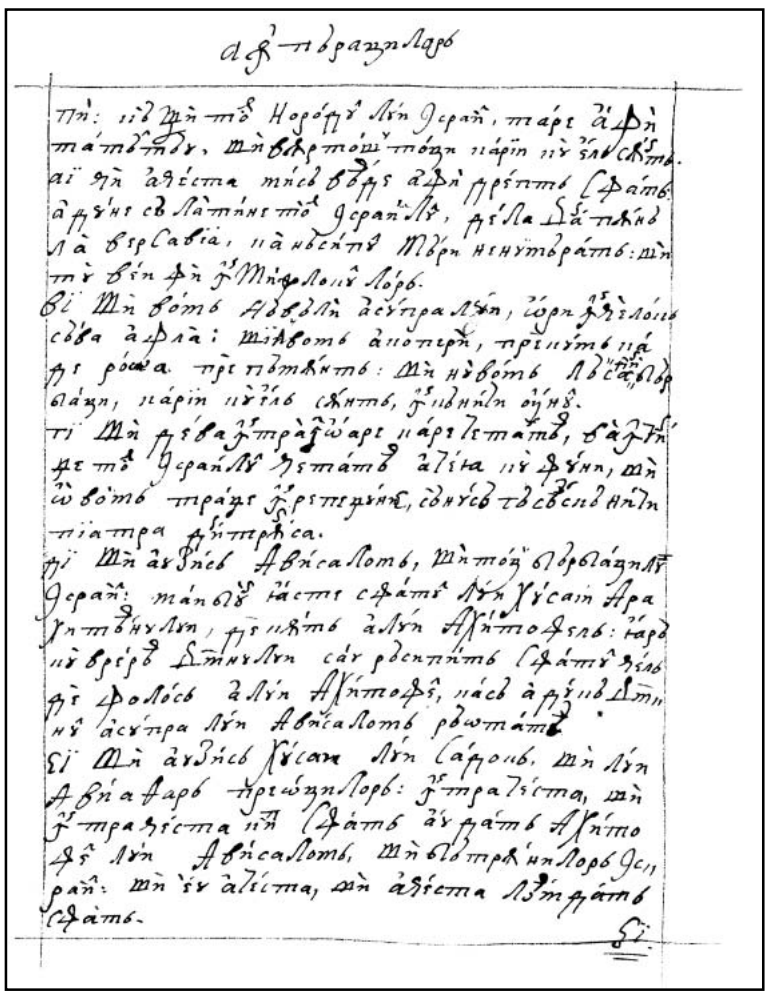

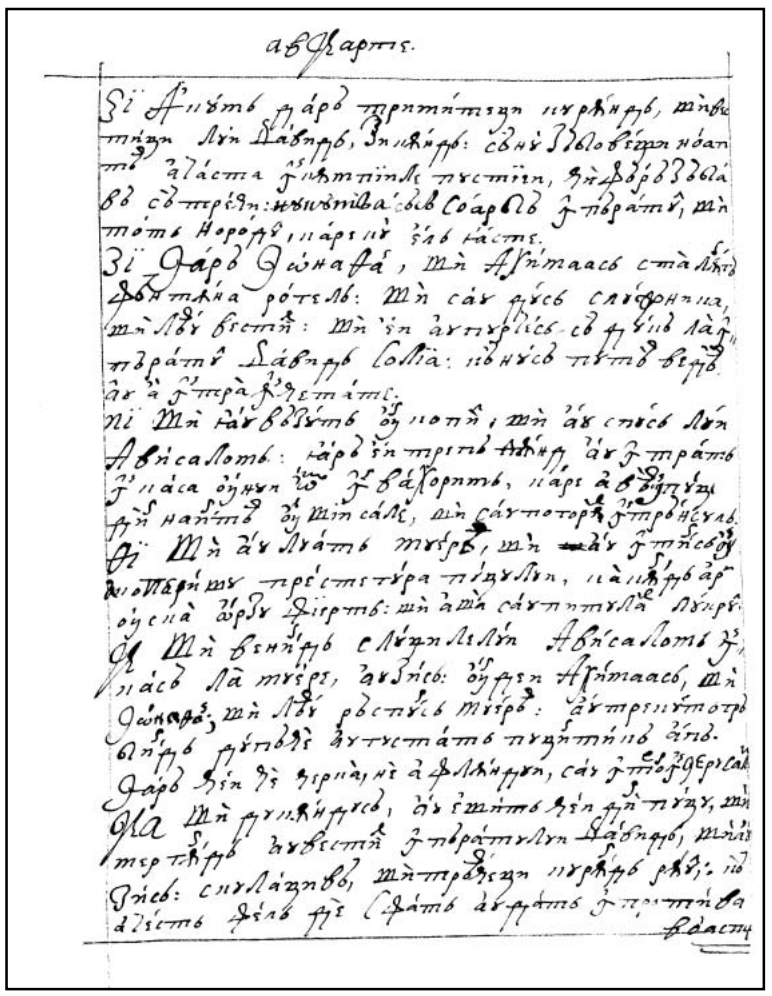

94v

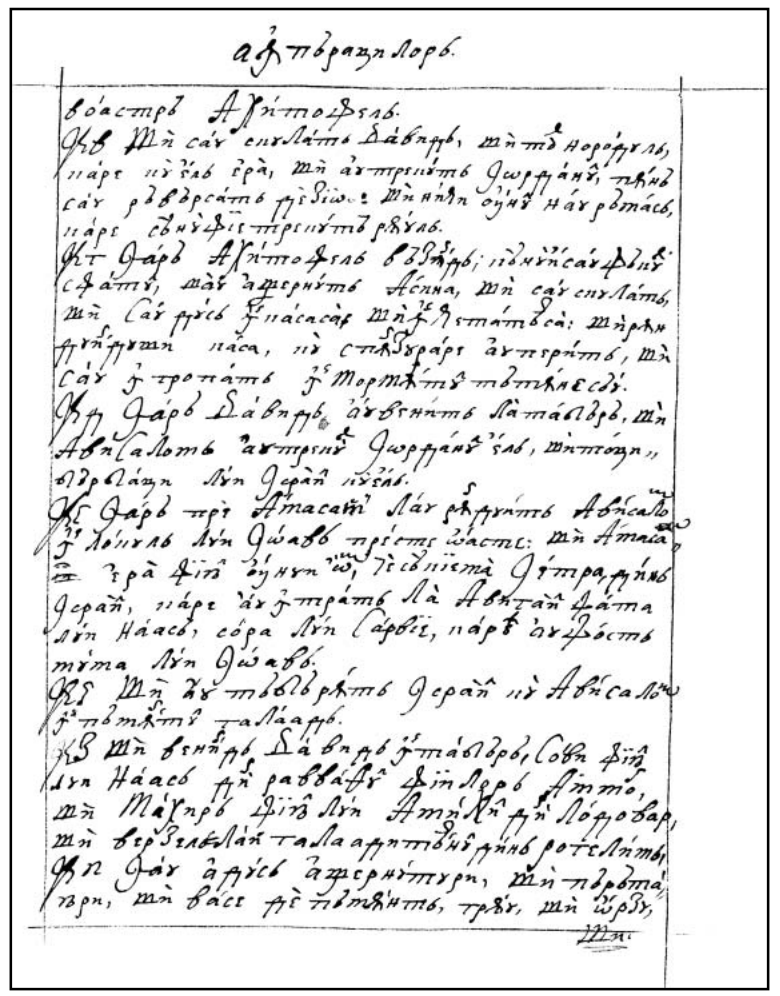

95r

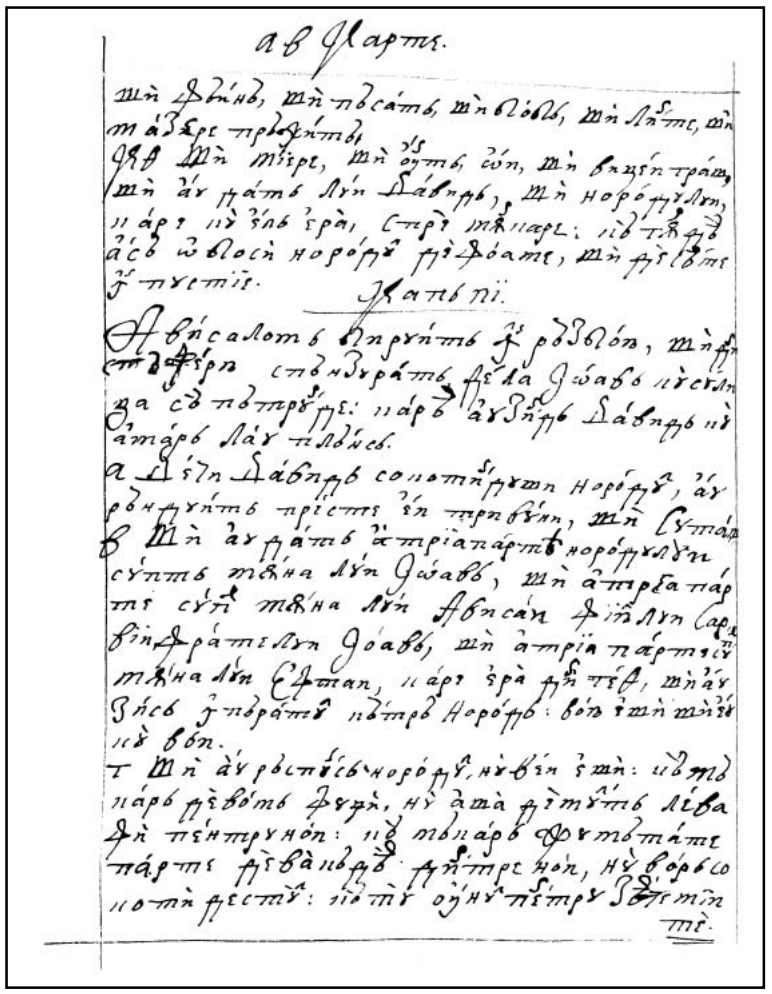

95v

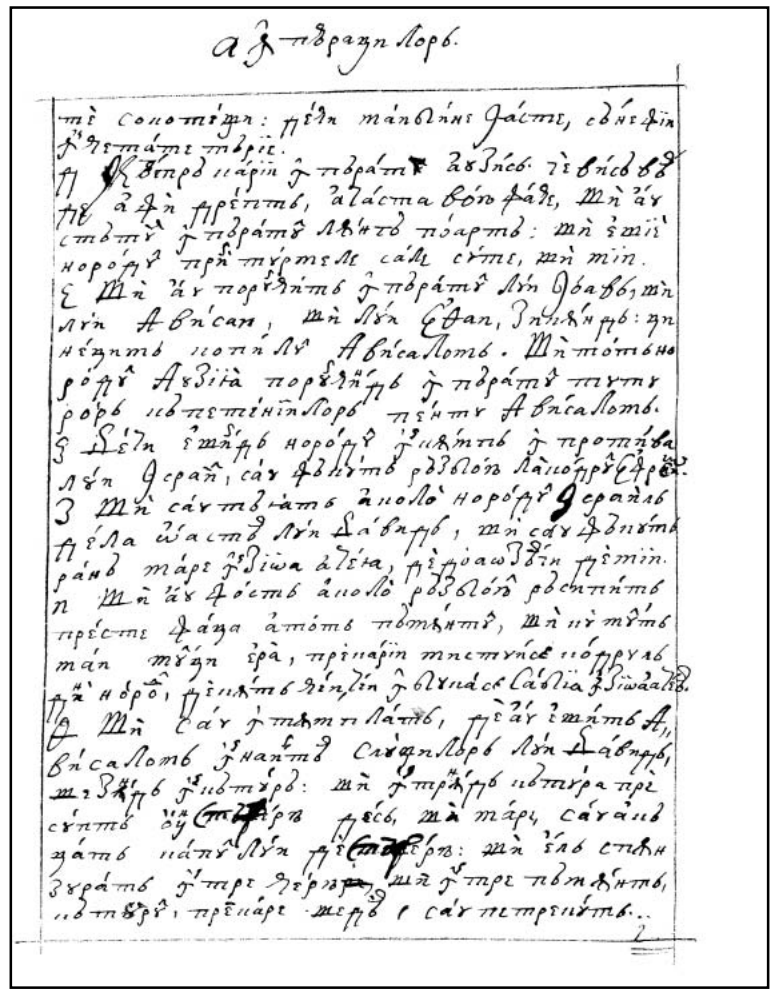

96r

FACSIMILE — CARTEA A DOAO A LUI SAMUIL

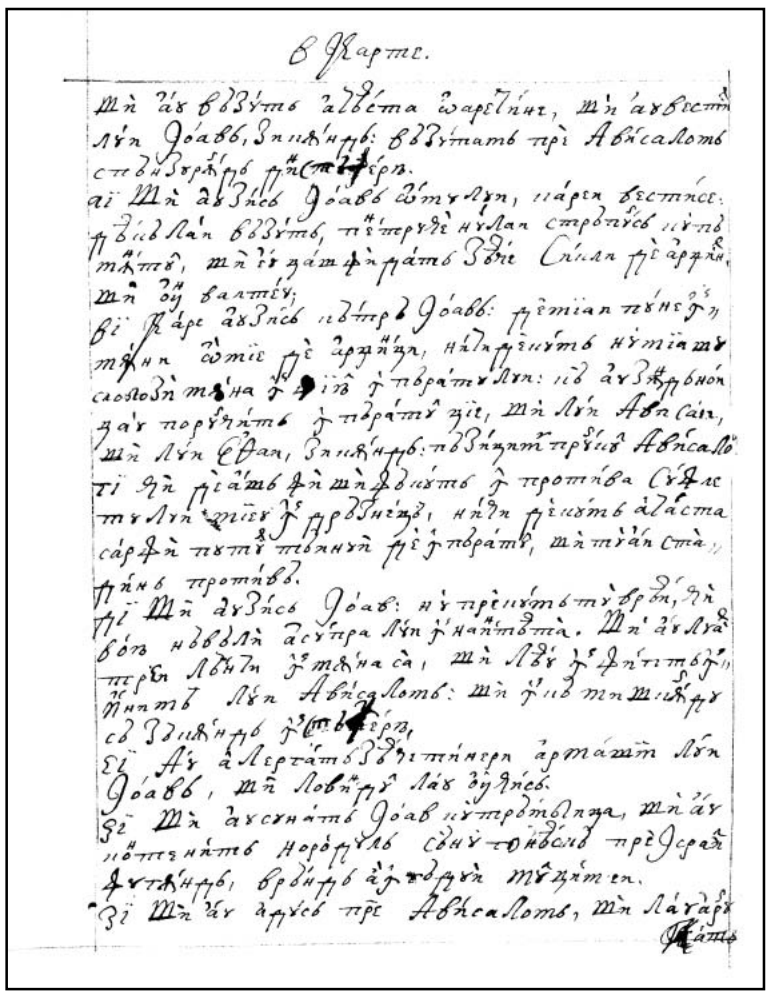

96v

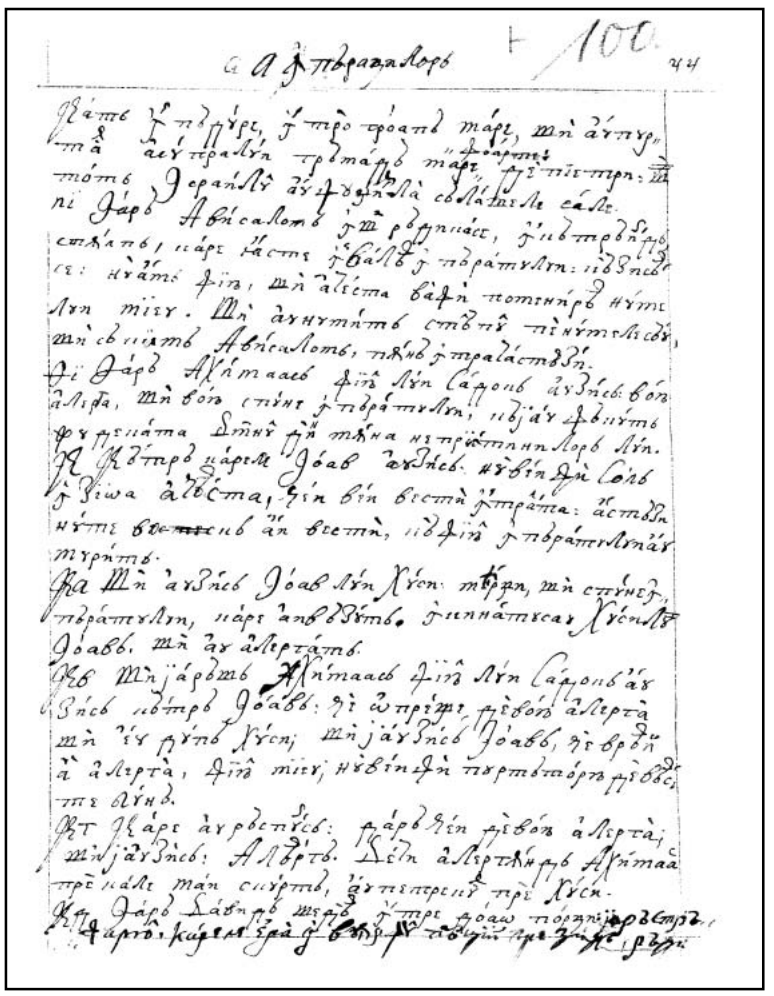

97r

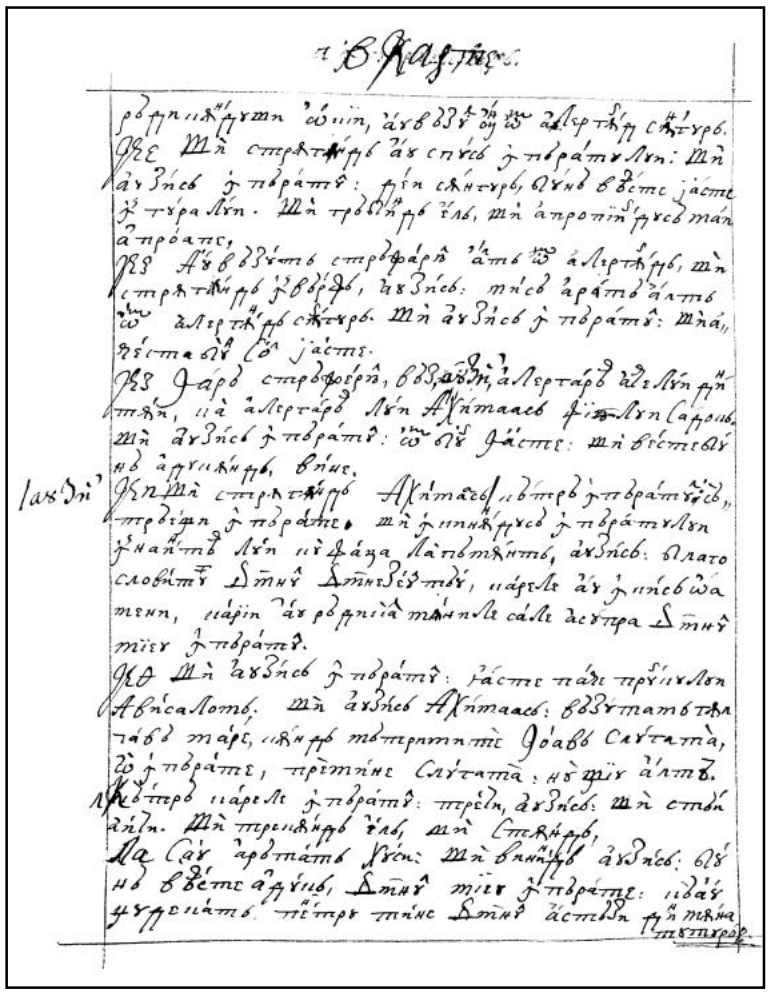

97v

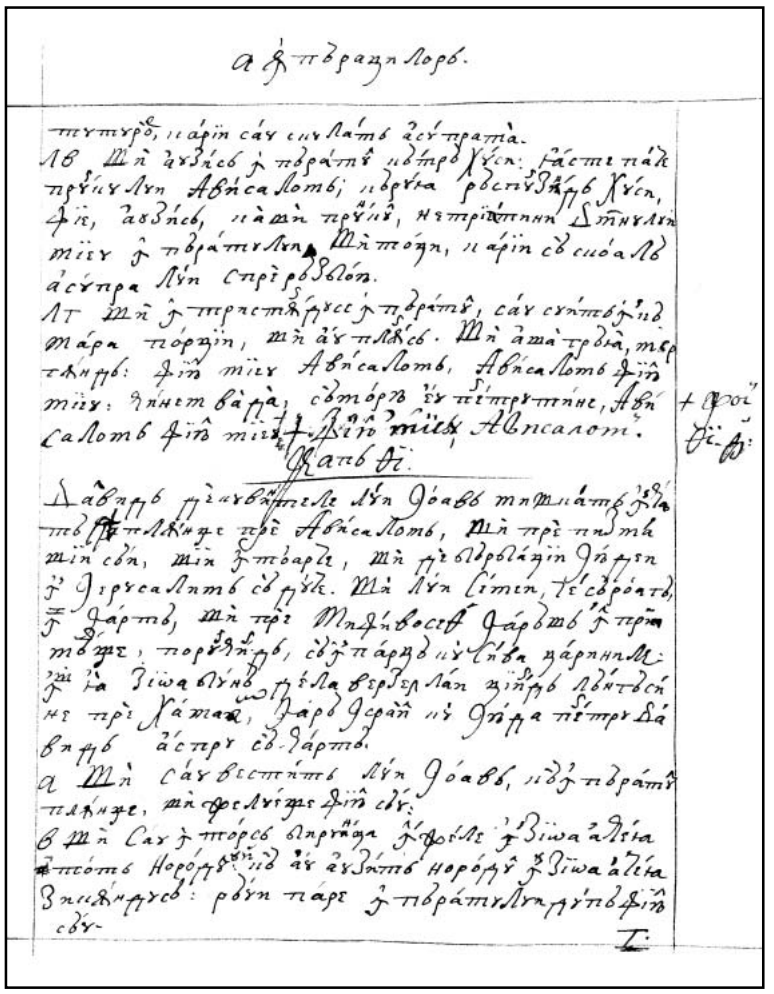

98r

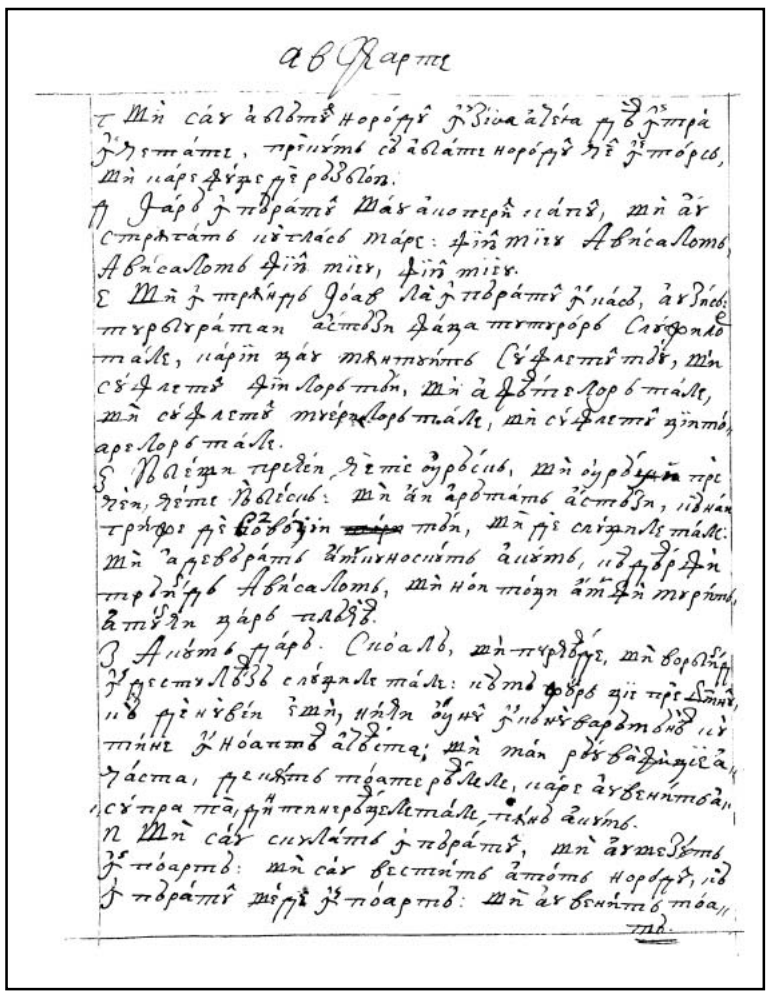

98v

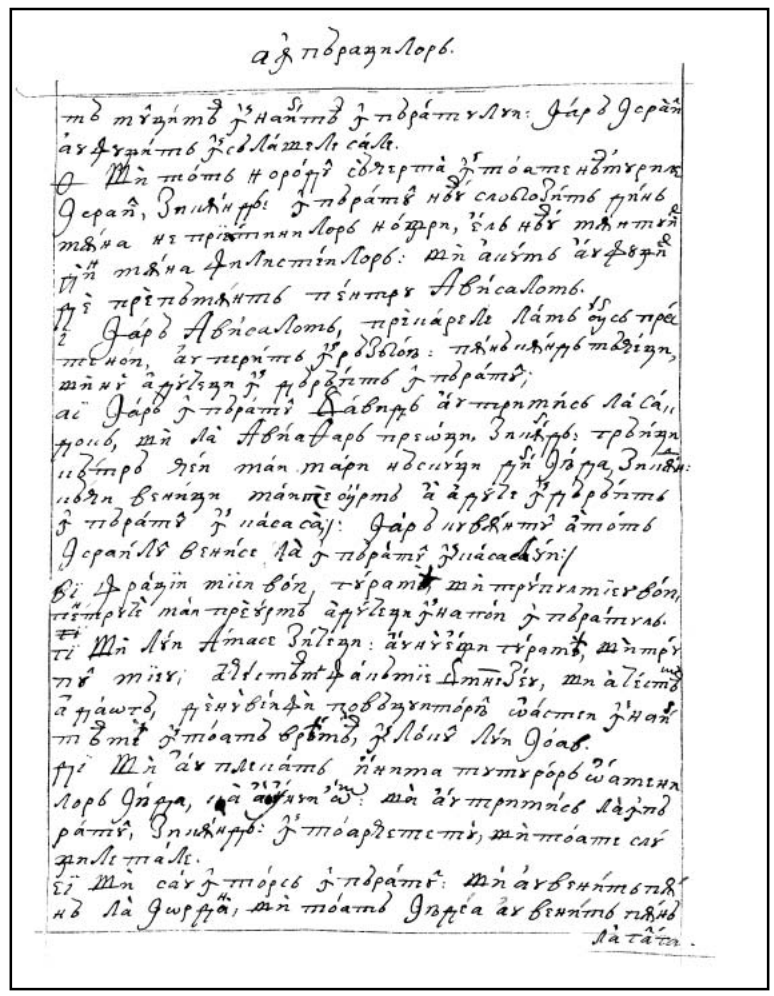

99r

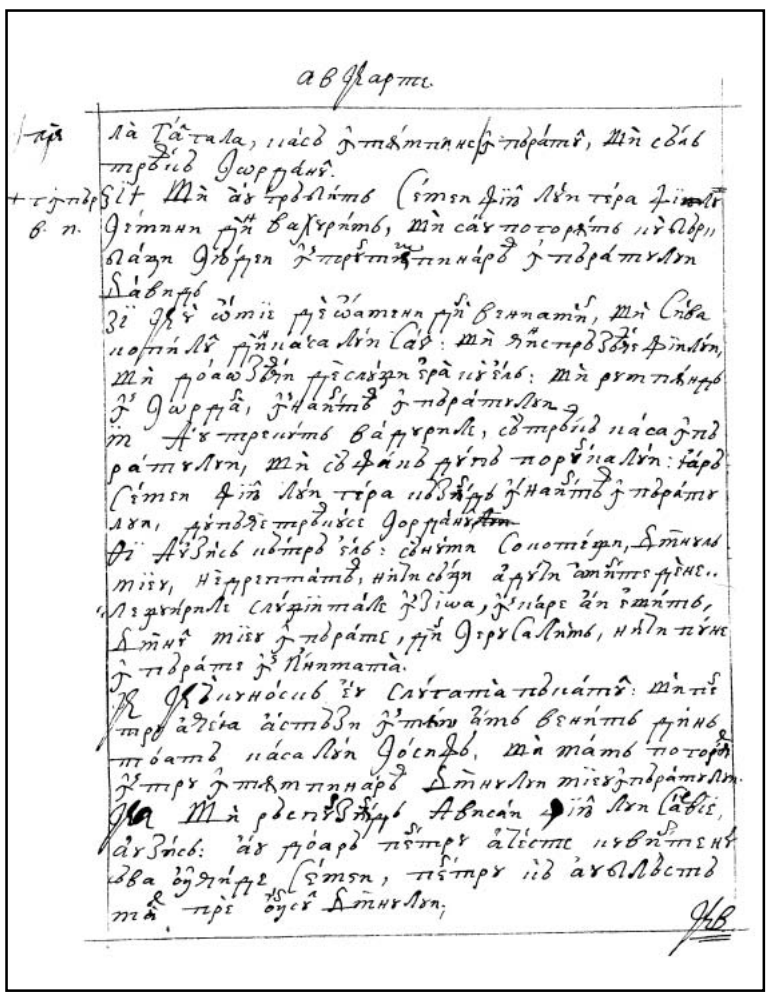

99v

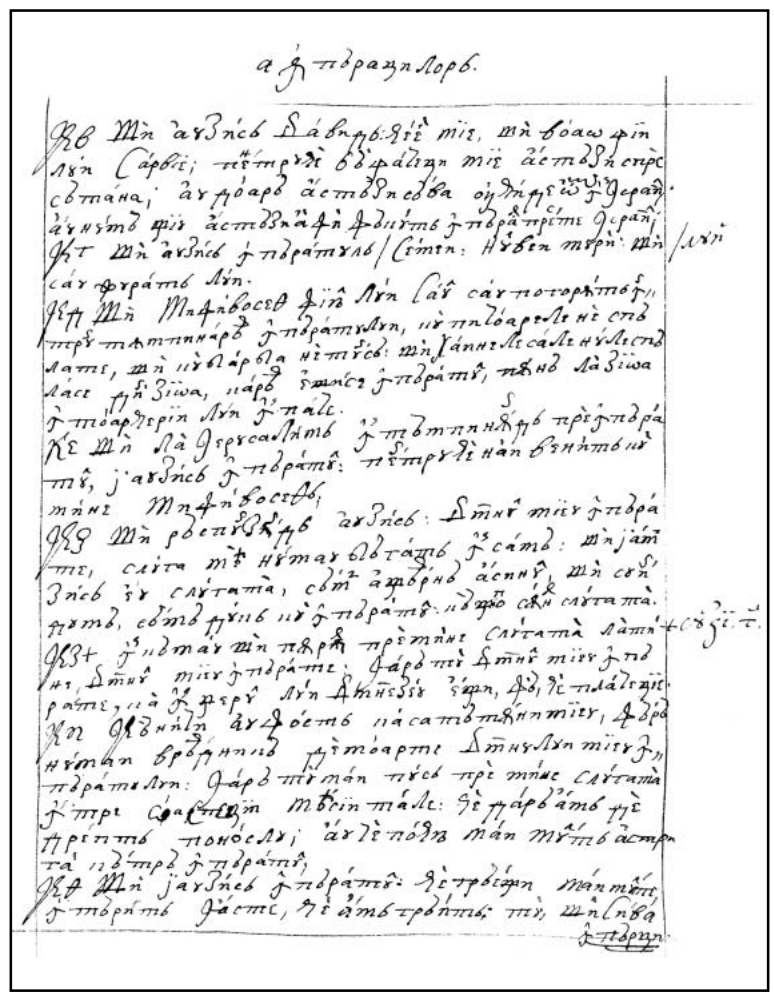

100r

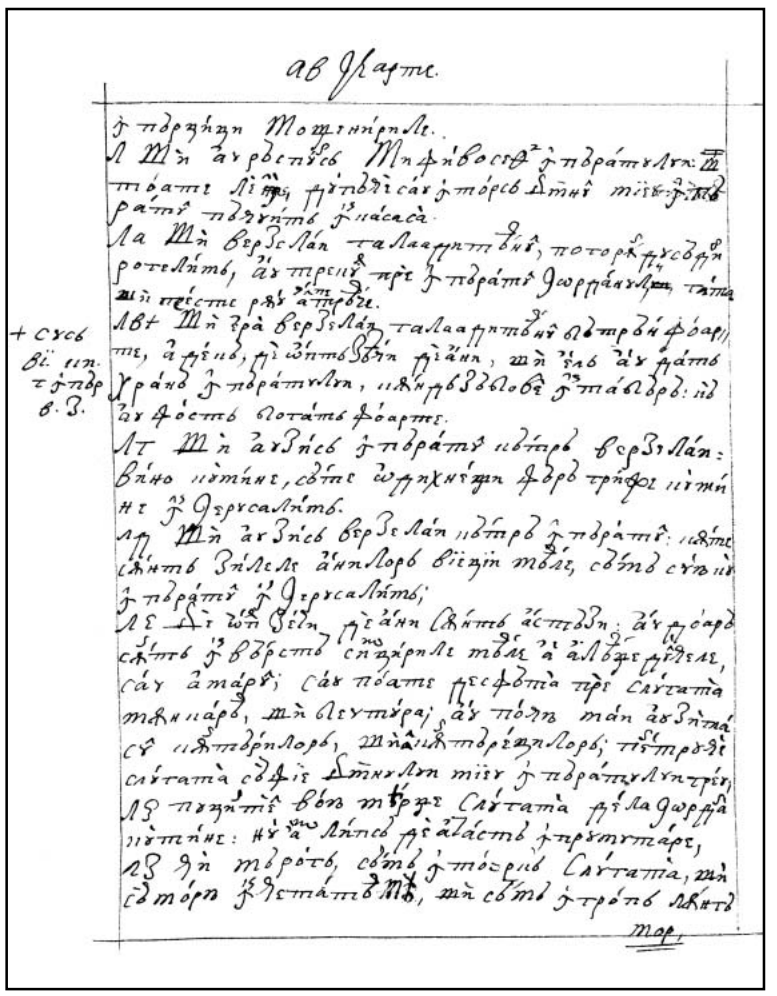

100v

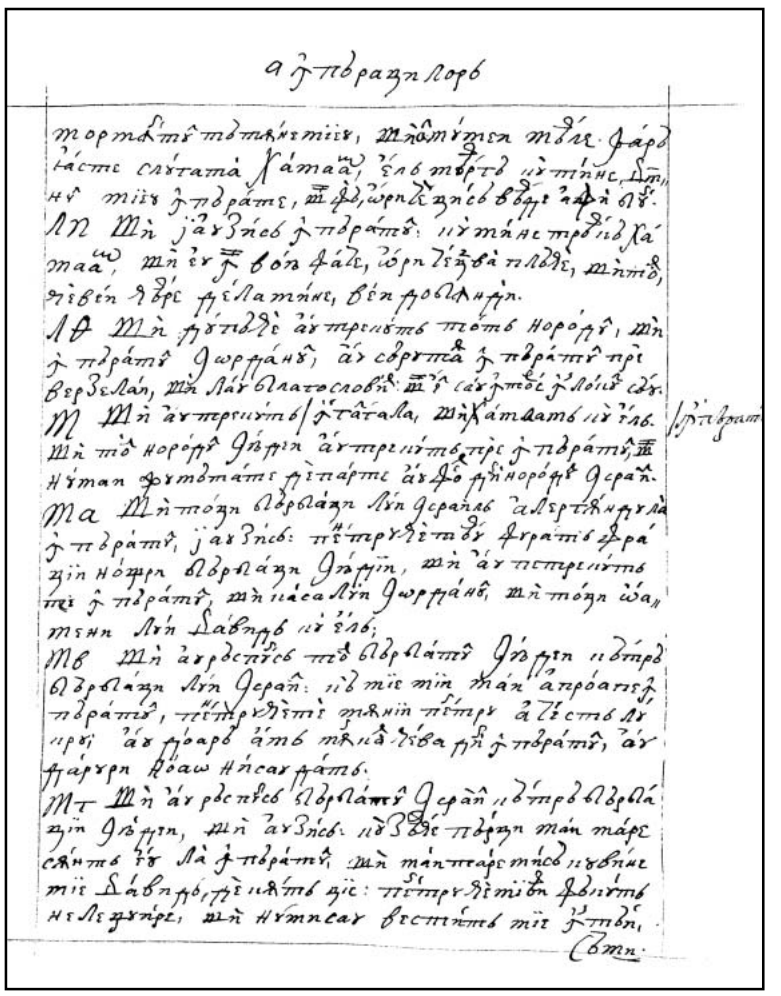

101r

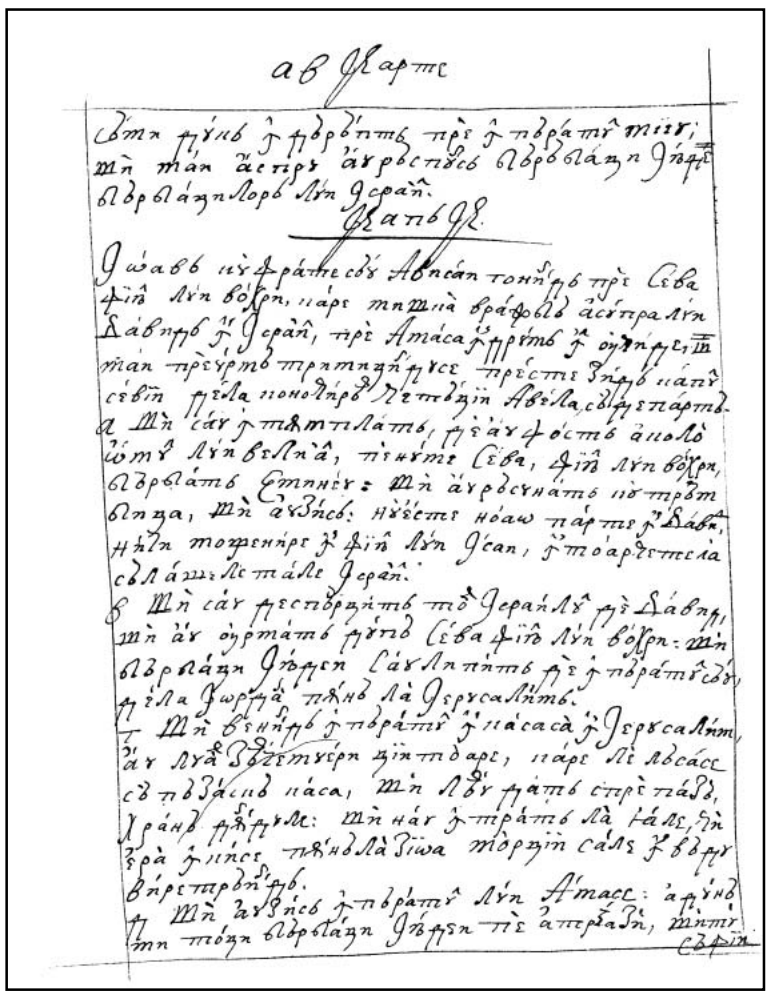

101v

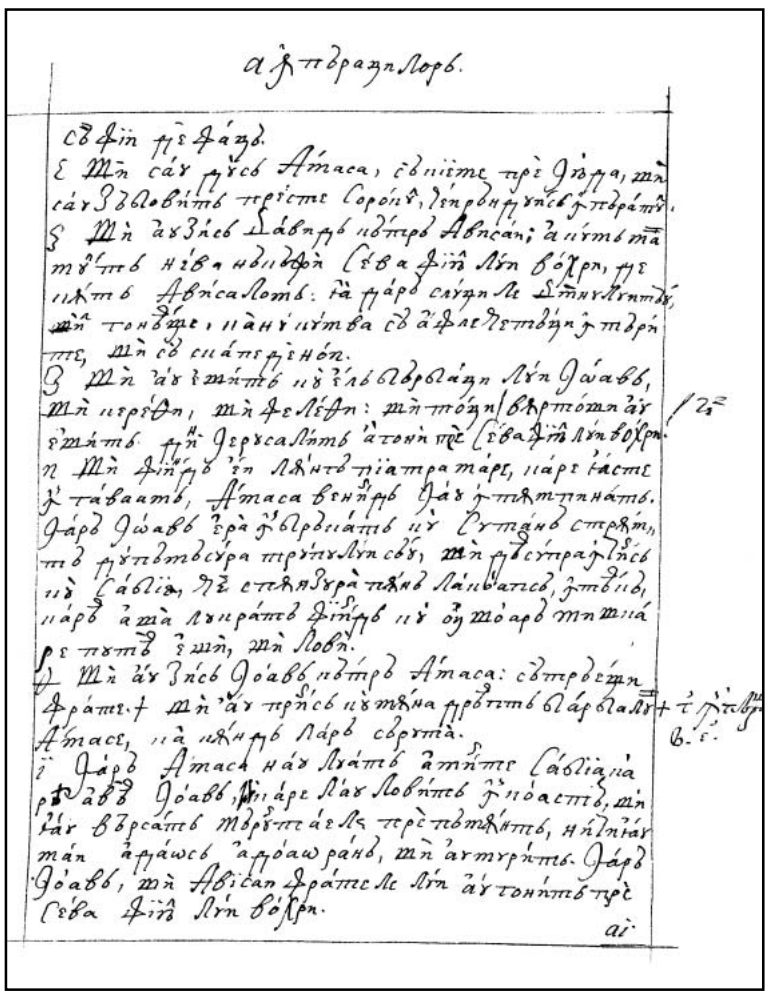

102r

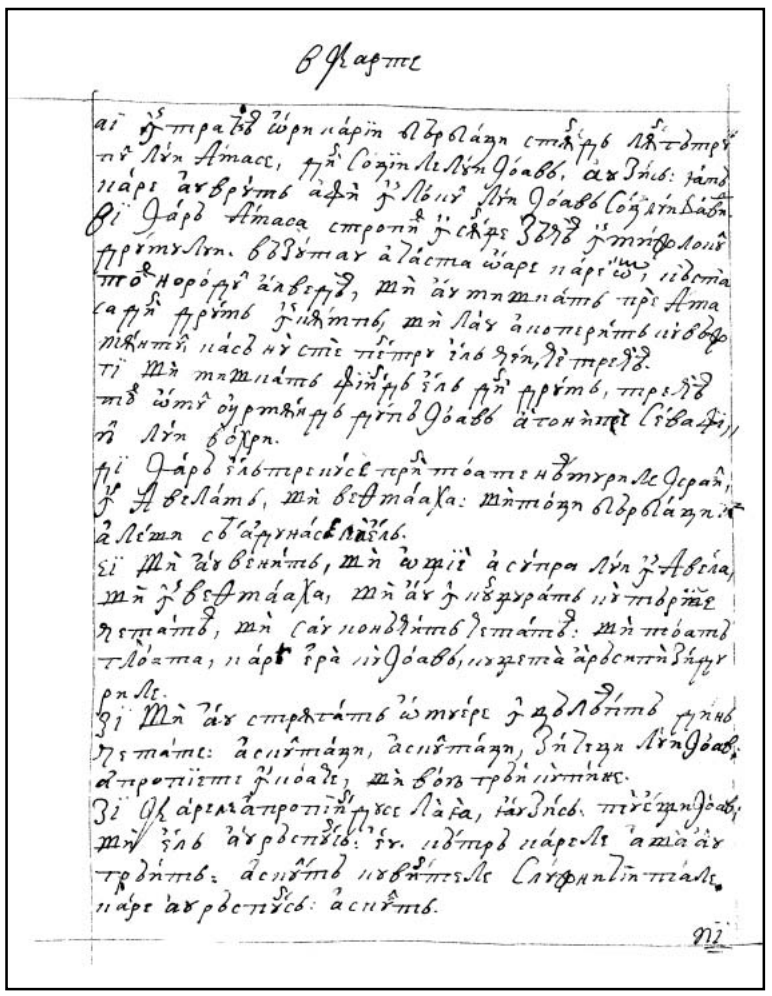

102v

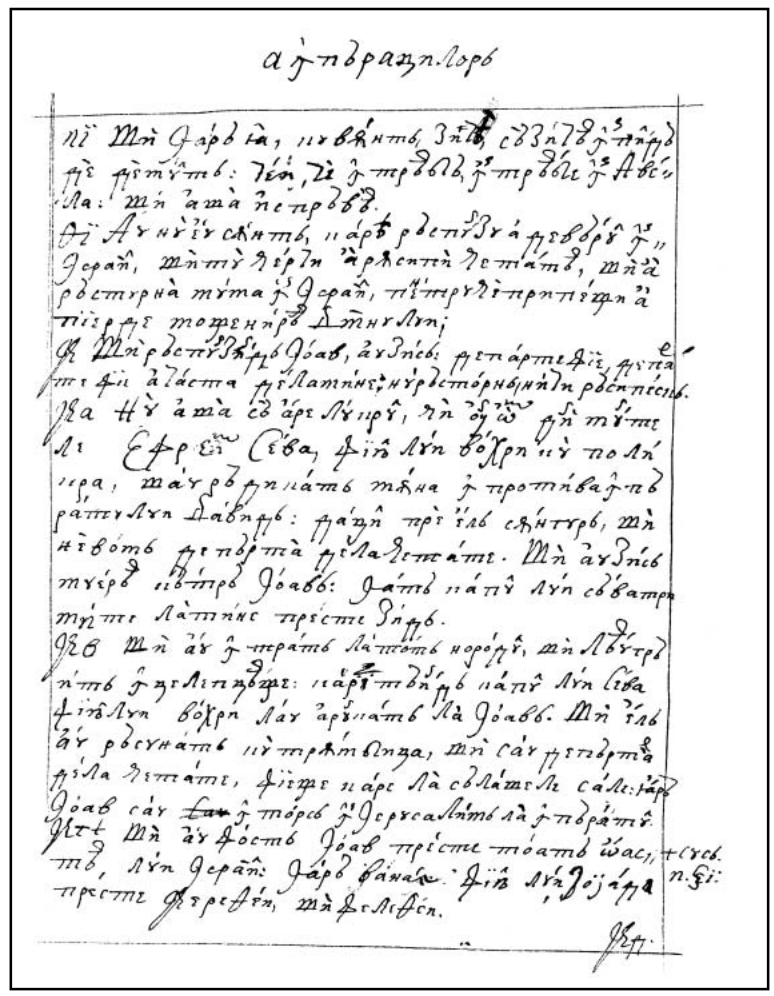

103r

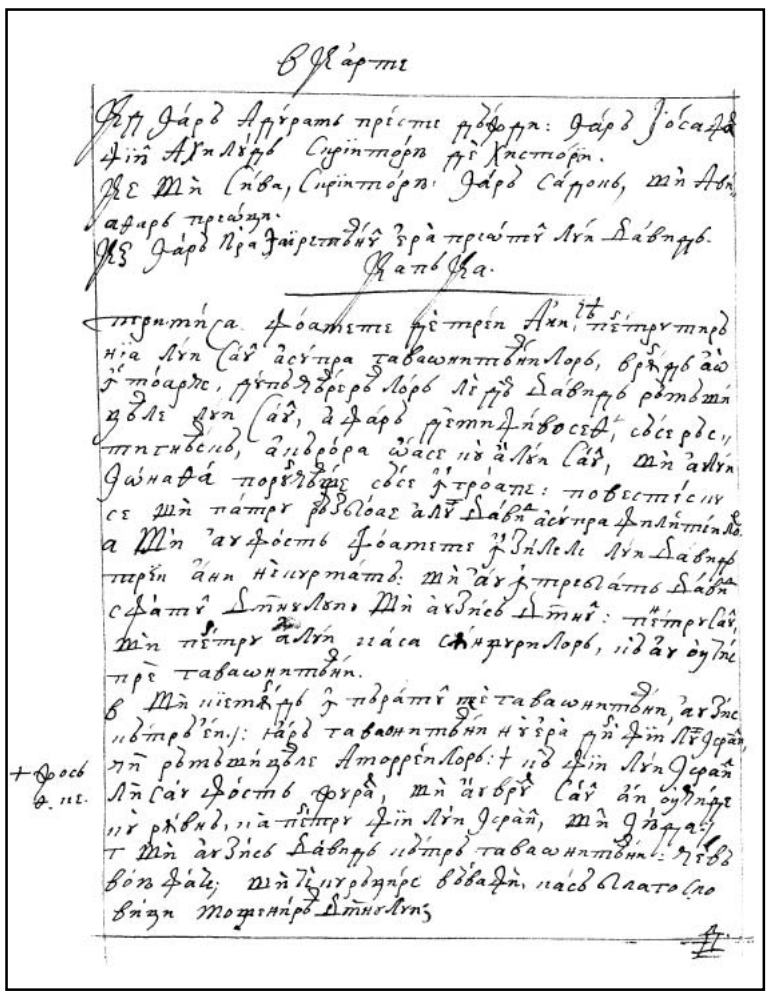

103v

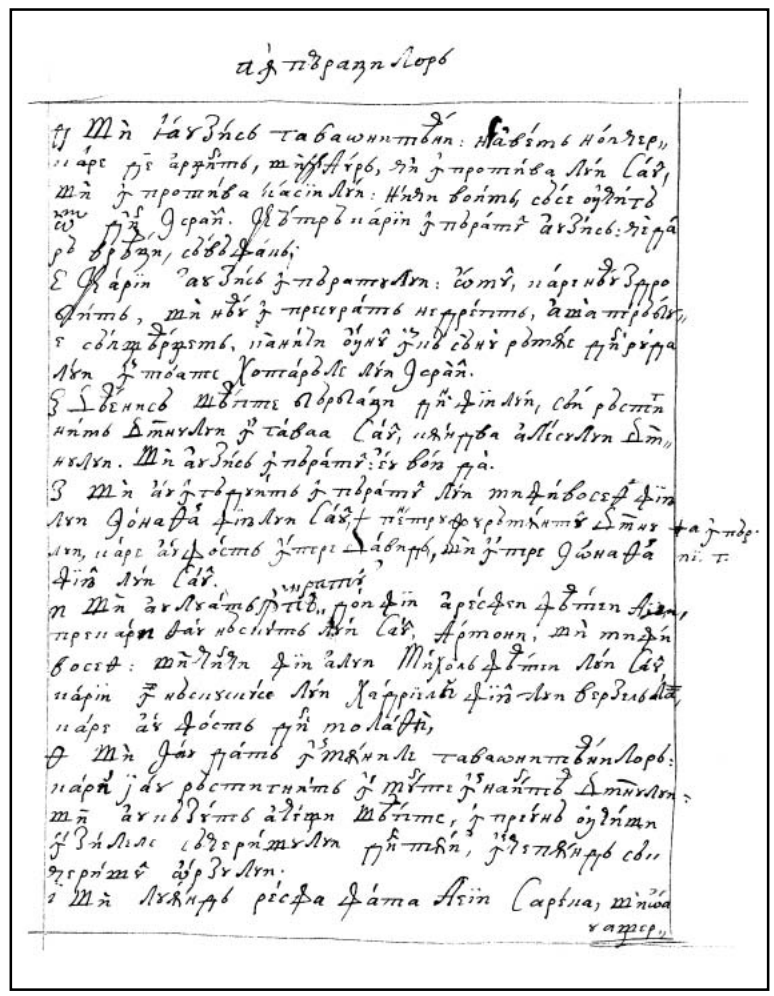

104r

FACSIMILE — CARTEA A DOAO A LUI SAMUIL

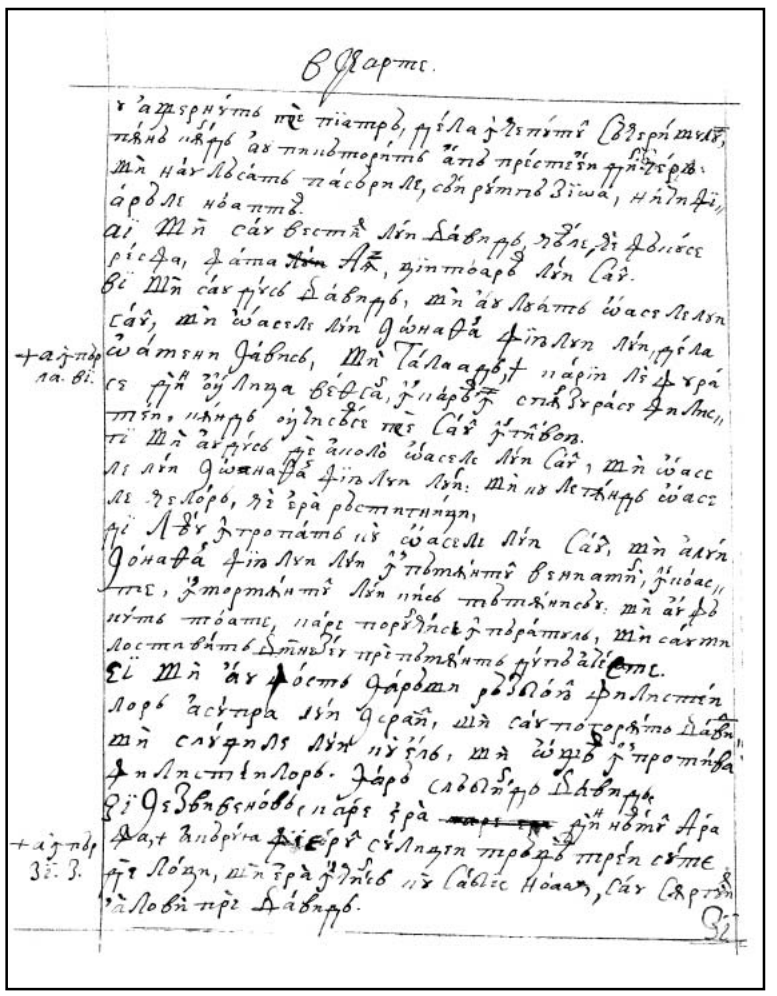

104v

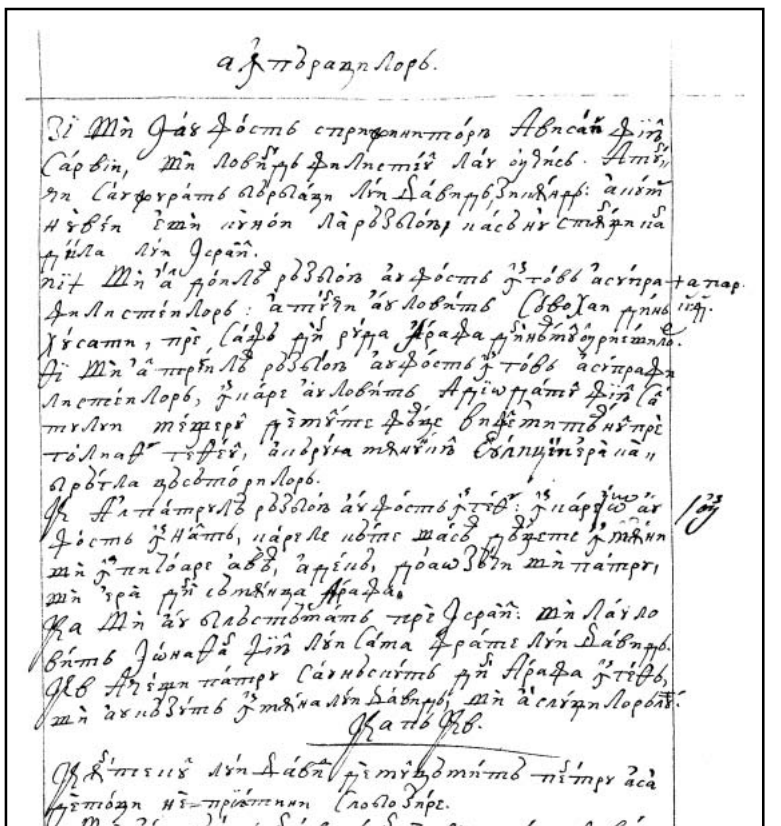

105r

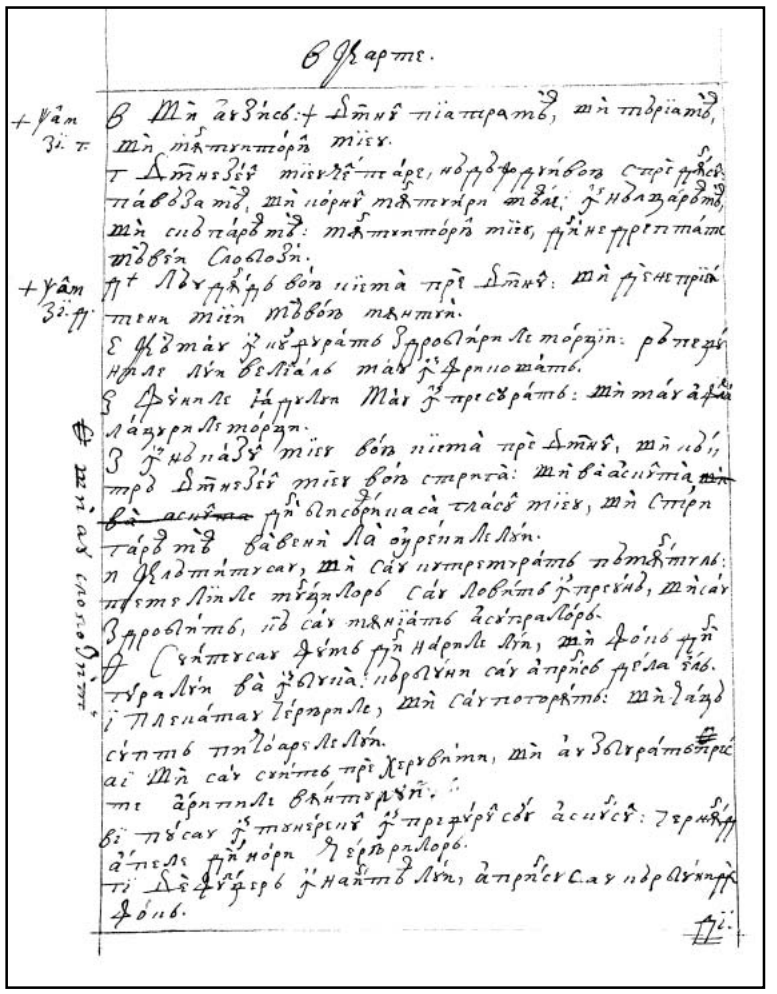

105v

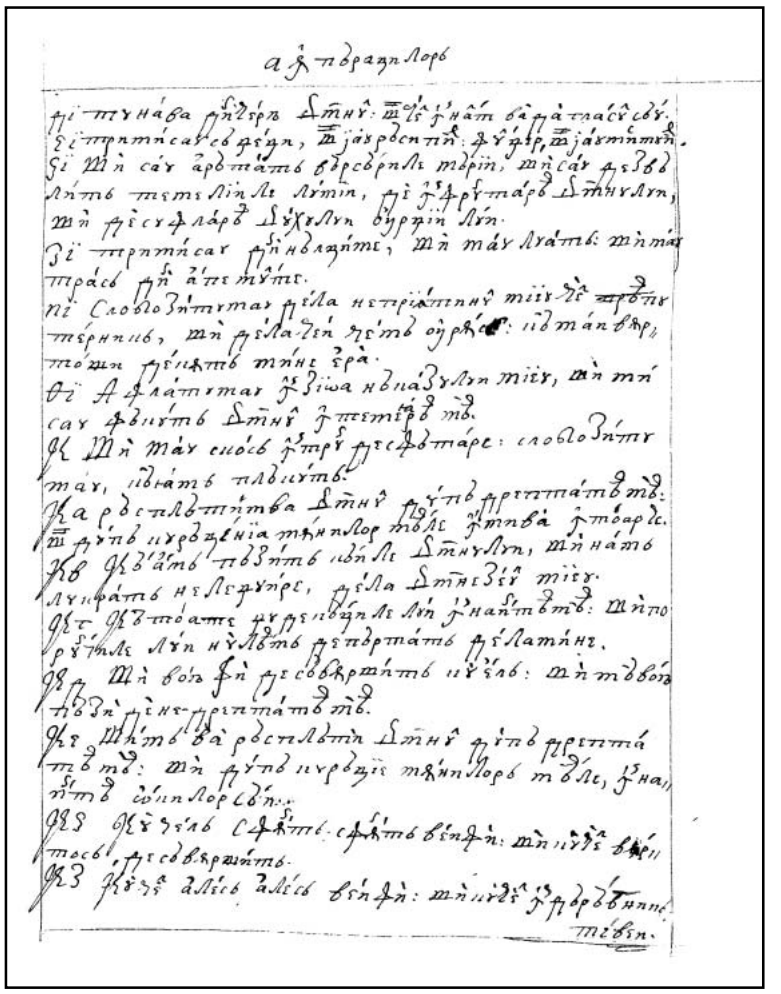

106r

106v

106v

107r

107v

107v

108r

FACSIMILE

CARTEA A DOAO A LUI SAMUIL

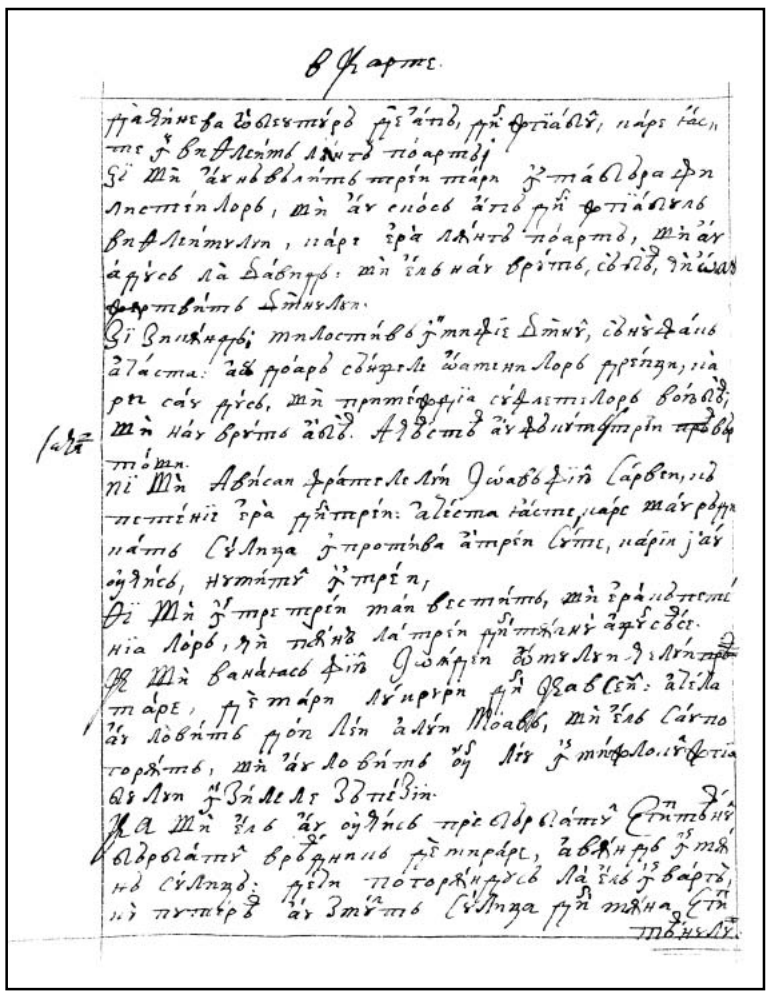

108v

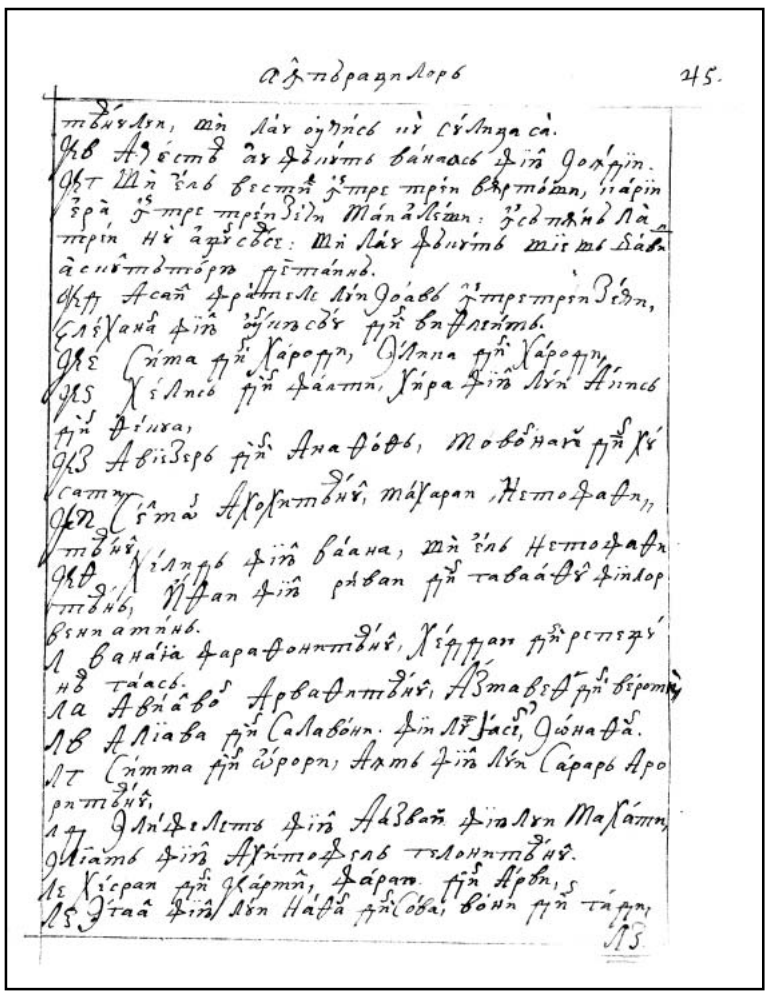

109r

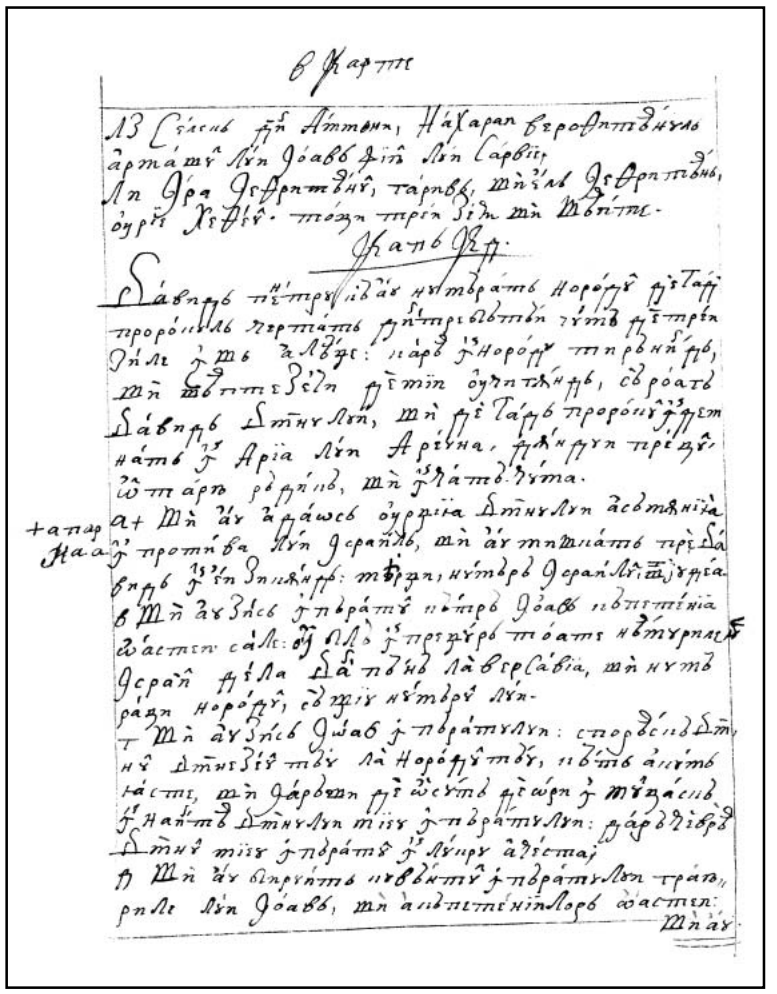

109v

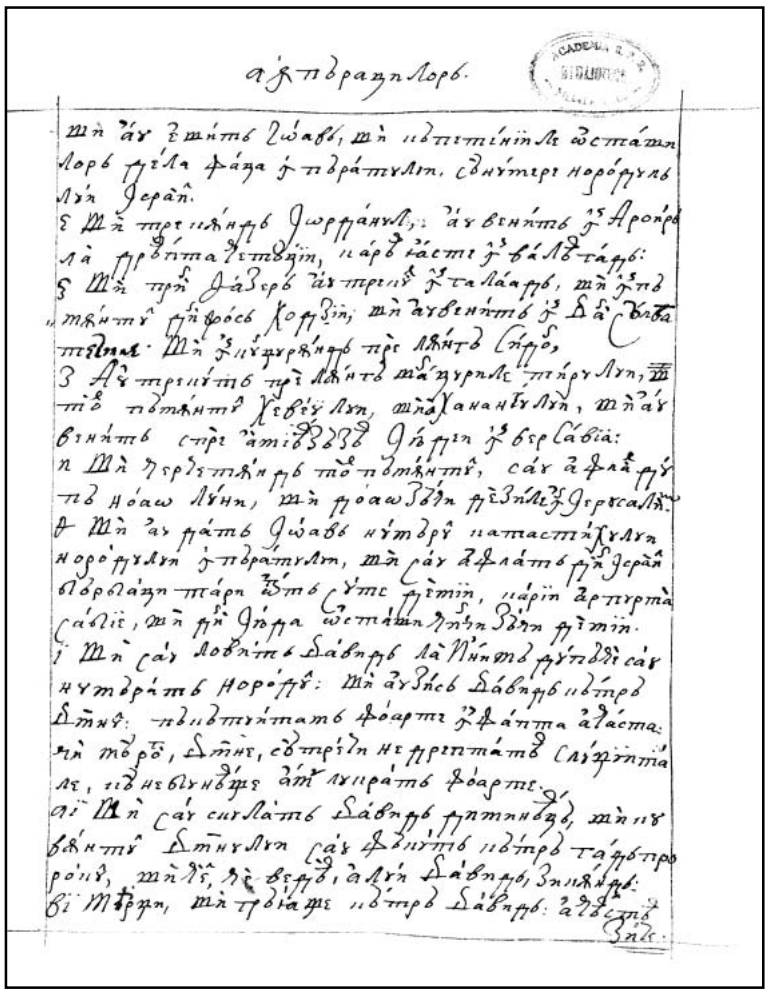

110r

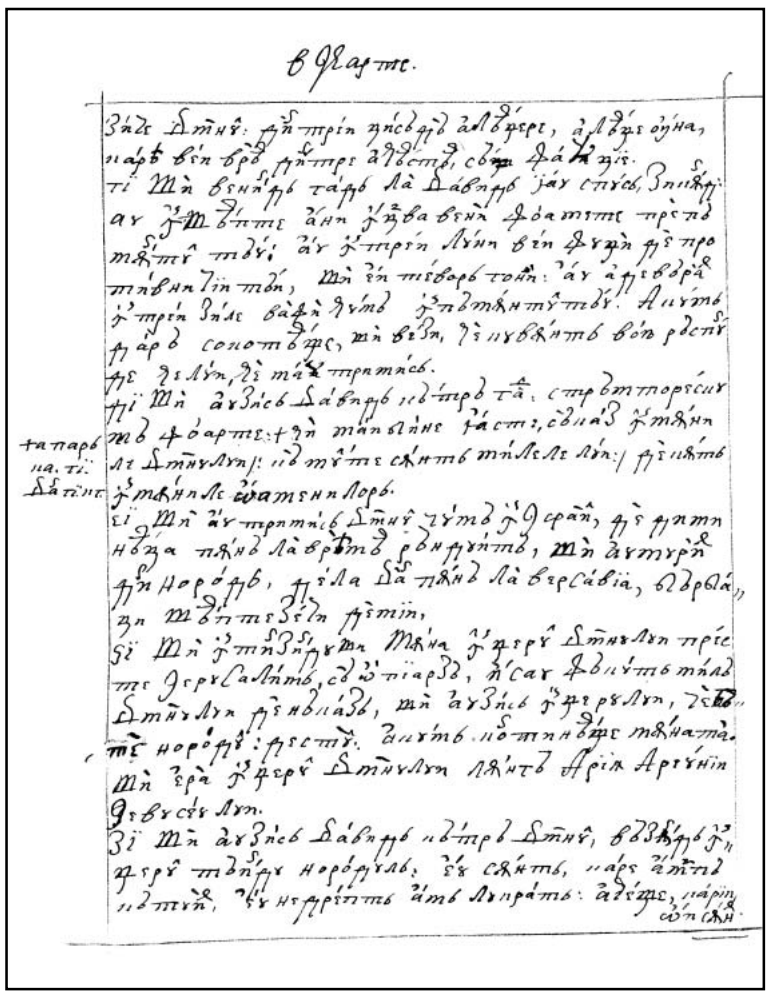

110v

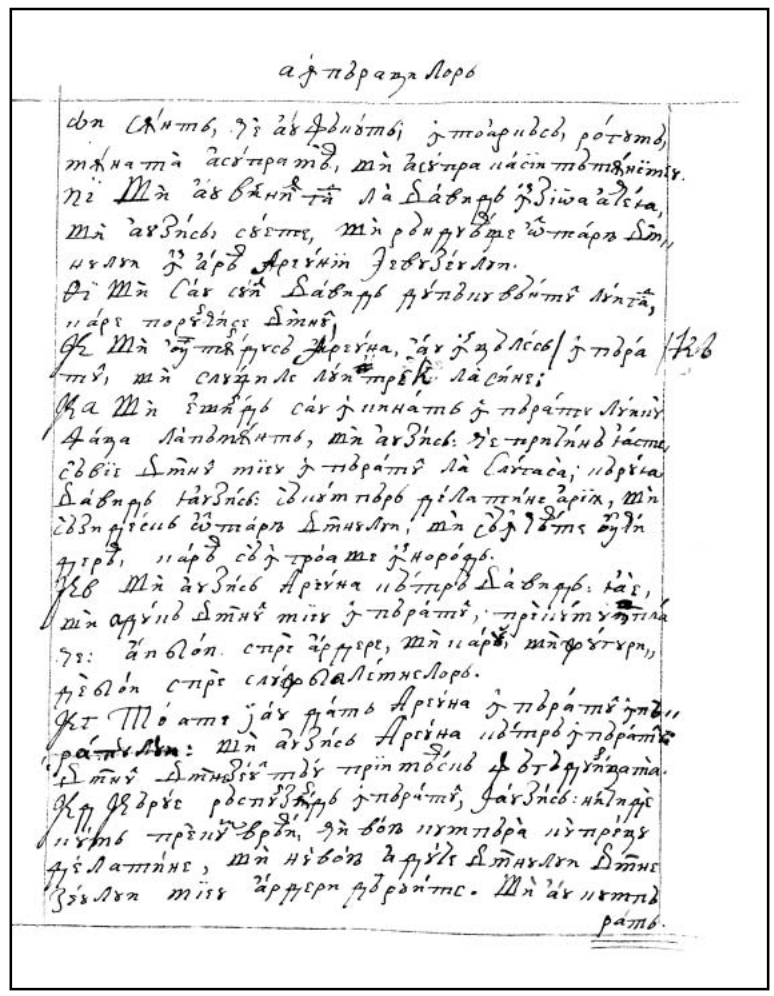

111r

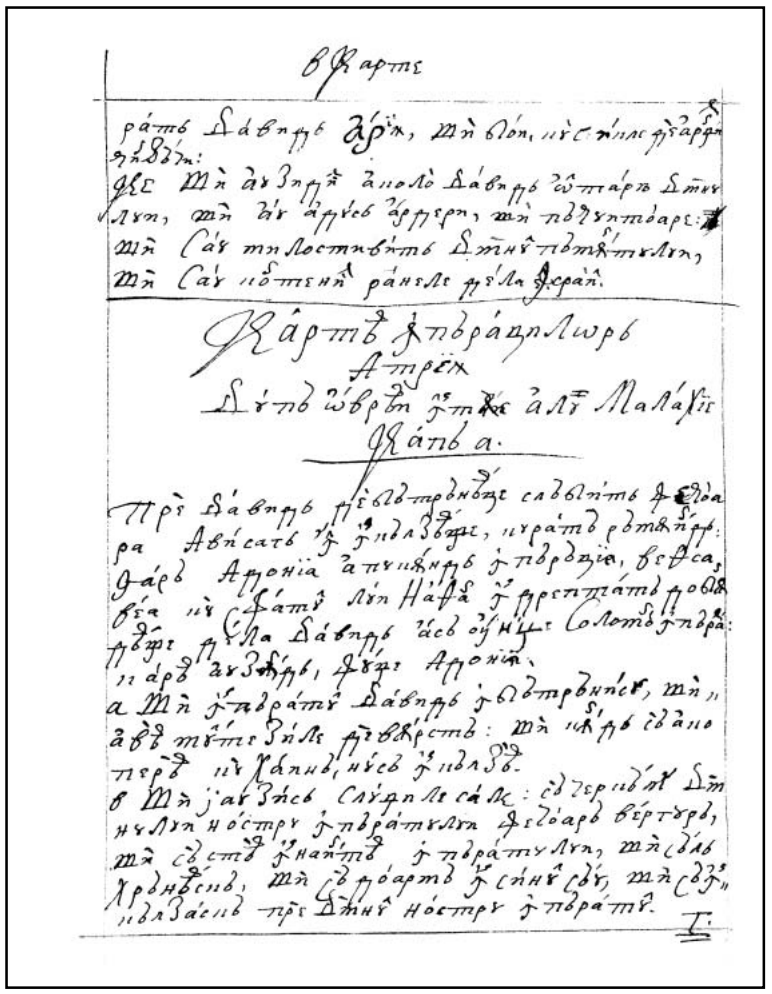

111v

CARTEA ÎMPĂRAŢILOR A TREIA, DUPĂ OVREAI ÎNTÂIE A LUI MALAHIE

Cap 1

Pre David, de bătrăneaţe slăbit, fecioara Avisag îl încălzeaşte, curată rămâind. Iară Adonia, apucând împărăţia, Vethsavea, cu sfatul lui Nathan îndreptat, dobândeaşte de la David a să unge Solomon împărat, carea auzând fuge Adoniia.

1. Şi împăratul David îmbătrânise şi avea multe zile de vârstă şi, când să acoperea cu haină, nu să încălzea.
2. Şi i-au zis slugile sale: „Să cercăm domnului nostru, împăratului, fecioară vergură şi să stea înaintea împăratului şi să-l hrănească şi să doarmă în sinul său şi să încălzască pre domnul nostru, împăratul”. ||
112r 3. Şi au cercat o pruncă frumoasă în toate hotarele lui Israil şi au aflat pre Avisag Sunamiteanca şi o au adus la împăratul.
4. Şi era prunca frumoasă foarte şi dormea cu împăratul şi slujiia lui, iară împăratul nu o au cunoscut.
5. Iară Adonie, fiiul Haghithei, să rădica zicând: „Eu voiu împărăţi!” Şi ş-au făcut caruţe şi călăreţi şi cincizeci de bărbaţi, carii să alearge înnaintea lui.
6. Nici l-au certat tatăl său cândva, zicând: „Pentru ce faci aceasta?”. Şi era şi el frumos foarte, al doilea născut după Avisalom.
7. Şi cuvântul lui cu Ioav, fiiul Sarviei, şi cu Aviathar preotul, carii agiuta părţile Adoniei.
8. Iară Sadoc preotul şi Vanaiia, fiiul Ioiadei, şi Nathan prorocul şi Semei şi Rei şi puterea oastei lui David nu era cu Adonie.
9. Şi jârtvuind Adonie berbeci şi viţei şi toate ceale grase lângă piatra Zoheleth, carea era aproape de fântâna Roghil, au chemat pre toţi fraţii săi, fiii împăratului, şi pre toţi bărbaţii Iiudei, slugile împăratului.
10. Iară pre Nathan prorocul şi Vanaia şi pre cei vârtoşi şi pre Solomon, fratele său, nu i-au chemat. |
112v 11. Şi au zis Nathan către Vethzaveia, muma lui Solomon: „Auzit-ai că au împărăţit Adonie, fiiul Haghitei, şi domnul nostru David aceasta nu şti?
12. Acum, dară, vino, ia sfat de la mine şi-ţi mântuiaşte sufletul tău şi a lui Solomon, fiiul tău.
13. Meargi şi întră la împăratul David, şi-i zi: «Au nu tu, domnul mieu, împărate, te-ai jurat mie, slujnicii tale, zicând: ‘Solomon, fiiul tău, va împărăţi după mine şi el va şedea în thronul mieu?’ Pentru ce, dară, împărăţeaşte Adonie?»
14. Şi încă tu acolea grăind cu împăratul, eu voiu veni după tine şi voiu plini cuvintele tale”.

15. Şi au întrat Vethsaveia la împăratul în cămară, iară împăratul îmbătrânise foarte şi Avisag Sunamiteanca îi slujea.
16. Plecatu-s-au Vethsaveia şi s-au închinat împăratului, cătră carea împăratul: „Ce-ţi vreai?", au zis.
17. Carea răspunzând, au zis: „Domnul mieu, tu te-ai jurat pre Domnul, Dumnezeul tău slujnicii tale: «Solomon, fiiul tău, va împărăţi după mine şi el va şedea în scaunul mieu».
18. Şi, iată, acum Adonie împărăţeaşte, neştiind tu, domnul mieu, împărate. ||
19. Ucis-au boi şi toate ceale grasă şi berbeci mulţi, şi au chemat pre toţi fiii împăratului 113r
şi pre Aviathar preotul şi Ioav, căpetenia oastei, iară pre Solomon, sluga ta, nu l-au chemat.
20. Însă, domnul mieu, împărate, spre tine privesc ochii a tot Israilul, să le arăţi cine trebuie să şază în scaunul tău, domnul mieu, împărate, după tine.
21. Şi va fi când va dormi domnul mieu împăratul, cu părinţii săi, vom fi eu şi fiiul mieu Solomon, păcătoşi".
22. Încă ea grăind cu împăratul, Nathan prorocul au venit.
23. Şi au vestit împăratului, zicând: „Aici iaste Nathan prorocul". Şi întrând înaintea împăratului şi închinându-să lui cu faţa la pământ,
24. Au zis Nathan: „Domnul mieu, împărate, tu ai zis: «Adonie să împărăţească după mine şi el să şază pre thronul mieu?»
25. Că s-au pogorât astăzi şi au junghiat boi şi ceale grase şi berbeci mulţi, şi au chemat pre toţi fiii împăratului şi căpeteniile oastei şi pre Aviathar preotul. Şi mâncând ei şi bând înaintea lui şi zicând: «Să trăiască împăratul Adonie!», |
26. Pre mine, sluga ta, şi Sadoc preotul şi Vanaia, fiiul Ioiadii, şi pre Solomon, sluga 113v
ta, nu ne-au chemat.
27. Au doară de la domnul mieu, împăratul, au ieşit acest cuvânt? Şi mie nu mi-ai spus, slugii tale, cine va şedea pre thronul domnului mieu, împăratul, după el".
28. Şi au răspuns împăratul David, zicând: „Chemaţi la mine pre Vethsavea!" Carea, întrând înnaintea împăratului şi stând înnaintea lui,
29. S-au jurat împăratul şi au zis: „Viu e Domnul care mi-au scos sufletul din toată strâmtoarea,
30. Că precum m-am jurat ţie pre Domnul Dumnezeul lui Israil, zicând: «Solomon, fiiul tău, va împărăţi după mine şi el va şedea pre thronul mieu în locul mieu, aşa voi face astăzi!»"
31. Şi, plecându-şi Vethsaveia faţa la pământ, s-au închinat împăratului, zicând: „Să trăiască domnul David în veac!"
32. Şi au zis împăratul David: „Chemaţi pre Sadoc preotul şi Nathan prorocul şi pre Vanaia, fiiul Ioiadii". Carii, întrând înaintea împăratului,
33. Au zis cătră ei: „Luaţi cu voi slugile domnului vostru şi puneţi pre Solomon, fiiul mieu, pre cătâra mea şi duceţi în Ghihon, ||
34. Şi-l ungă acolo Sadoc preotul şi Nathan prorocul, împărat preste Israil; şi veţi cânta 114r
cu trâmbiţa şi veţi zice: «Să trăiască împăratul Solomon!»
35. Şi vă veţi sui după el şi va veni şi va şedea pre scaunul mieu şi el va împărăţi pentru mine şi lui îi voiu porunci să fie povăţuitoriu preste Israil şi preste Iiudeea".
36. Şi au răspuns Vanaia, fiiul Ioiadei, împăratului, zicând: „Amin! Aşa grăiaşte Domnul Dumnezeul domnului mieu, împăratului.
37. Precum au fost Domnul cu domnul mieu împăratul, aşa fie cu Solomon, şi mai înalt facă scaunul lui decât scaunul domnului mieu, împăratului David!"
38. Şi s-au pogorât Sadoc preotul şi Nathan prorocul şi Vanaiia, fiiul Ioiadei, şi cherethii şi feletii şi au pus pre Solomon pre cătâra împăratului David şi l-au adus în Ghihon.
39. Şi au luat Sadoc preotul cornul cu untul-de-lemn din cort şi au uns pre Solomon; şi au cântat cu trâmbiţa şi au zis tot norodul: „Să trăiască împăratul Solomon!" |
40. Şi s-au suit toată mulţimea după el şi norodul celor ce cânta în fluiere şi să veseliia 114v
cu bucurie mare; şi au răsunat pământul de strigarea lor.
41. Şi au auzit Adonie şi toţi carii era chemaţi de el, şi ospăţul era sfârşit; ci şi Ioav, auzind glasul trâmbiţii, au zis: „Ce-şi vrea glasul cetăţii? Ce gălceveaşte?"
42. Încă el grăind, Ionatan, fiiul lui Aviathar preotului, au venit; căruia i-au zis Adoniia: „Întră, că bărbat tare eşti şi bune vesteşti!".
43. Şi au răspuns Ionatan lui Adonie: „Nicidecum. Că domnul nostru, împăratul David, împărat au rădicat pre Solomon.
44. Şi au trimis cu el pre Sadoc preotul şi Nathan prorocul şi Vanaia, fiiul Ioiadei, şi cherethii şi feletii şi l-au pus pre cătâra împăratului.

45. Şi l-au uns Sadoc preotul şi Nathan prorocul împărat în Ghihon, şi s-au suit de acolo veselindu-să şi au răsunat cetatea; acesta iaste glasul care aţi auzit.
46. Ci şi Solomon şede pre scaunul împărăţiii.
115r 47. Şi întrând slugile împăratului, bine au cuvântat pre domnul nostru, împăra||tul David, zicând: «Sporească Dumnezeu numele lui Solomon preste numele tău şi mărească thronul lui preste thronul tău!» Şi s-au închinat împăratul în pătişorul său,
48. Şi au grăit: «Bine e cuvântat Domnul, Dumnezeul lui Israil, Care au dat astăzi şezătoriu în scaunul mieu, văzând ochii miei!»"
49. Şi s-au înfricoşat şi s-au sculat toţi carii era chemaţi de Adonie şi s-au dus fieştecarele în calea sa.
50. Iară Adonie, temându-să de Solomon, s-au sculat şi s-au dus şi s-au apucat de cornurile oltariului.
51. Şi au vestit lui Solomon, zicând: „Iată, Adonie, temându-se de împăratul Solomon, au prins cornul oltariului, zicând: «Joare-să mie împăratul Solomon astăzi că nu va ucide pre sluga sa cu sabie!»"
52. Şi au zis Solomon: „De va fi om bun, nu va cădea încă nici un păr din capul lui pre pământ, iară de să va afla răutate într-însul, va muri!"
53. Şi au trimis împăratul Solomon şi l-au scos de la oltariu; şi, întrând, s-au închinat împăratului Solomon şi i-au zis Solomon: „Meargi în casa ta!"

Cap 2 |

115v *David, dând lui Solomon multe feliuri de porunci, moare. Adonie, cerând pre Avisag muiare, cugetând cu acel hicleşug de împărăţie, a să ucide de la Solomon să porunceaşte; Aviathar de preoţie să lipseaşte, şi mai pre urmă Ioav în cort îl ucide; şi Semeiu, pentru că împrotiva poruncii au ieşit din Ierusalim, după trei ani să ucide.*

1. Şi s-au apropiat zilele lui David să moară şi au poruncit lui Solomon, fiiului său, zicând:
2. „Eu întru prin calea a tot pământul, întăreaşte-te şi fii bărbat!
3. Şi ţine pazele Domnului, Dumnezeului tău, să umbli în căile Lui, ca să păzeaşti ţerămoniile Lui şi poruncile Lui şi giudecăţile şi mărturiile, *precum iaste scris în leagea lui Moisi, ca să înţelegi toate ceale ce faci şi ori încătro te vei întoarce. *2 Leage 17, 19.
4. Să întărească Domnul cuvintele Sale, care au grăit pentru mine, zicând: «De vor păzi fiii tăi căile sale şi vor umbla înnaintea Mea în adevăr, în toată inima sa şi în tot sufletul său, nu ţi să va lua bărbat din scaunul lui Israil».
5. Şi tu ştii ceale ce mi-au făcut Ioav, fiiul Sarvii, care au făcut a doao căpetenii oastei
116r lui Israil,* lui Avner, fiiul lui Ner, ** şi lui Amase, fiiul lui Iether, pre ca||rii i-au ucis şi au vărsat sângele războiului în pace. Şi au pus sângele războiului în valteul său, care era împregiurul coapselor sale şi în încălţămintea sa, carea era în picioarele lui. *2 Împăr. 3, 26. **2 Împăr. 20, 10.
6. Şi vei face după înţelepciunea ta şi nu vei duce cărunteţele lui în pace la iad.
7. *Ci şi fiilor lui Verzelai Galaaditeanului le vei răsplăti har şi vor fi mâncând în masa ta, **că m-au întâmpinat când fugeam de la faţa lui Avisalom, fratelui tău. *2 Împăr. 19, 31. **2 Împăr 16, 5. şi 19, 19.
8. Şi ai la tine pre Semei, fiiul lui Ghera, fiiul lui Ieminii din Vahurim, care m-au blăstămat cu blăstăm rău foarte când mă duceam la tabără, ci pentru că s-au pogorât întru întâmpinarea mea când treceam Iordanul şi m-am giurat lui pre Domnul, zicând: «Nu te voiu ucide cu sabie!»
9. Tu nu suferi a fi nevinovat, ci bărbat înţelept eşti, să ştii ce-i vei face şi vei duce cărunteţele lui cu sânge la iad".
10. *Şi au adormit David cu părinţii săi şi s-au îngropat în cetatea lui David. *Fap. 2, 29.
11. *Iară zilele în carele au împărăţit David preste Israil, ani patruzeaci sânt: în Hevron au împărăţit şeapte ani, în Ierusalim treizăci şi trei. | *1 Par. 29, 27.
116v 12. Iară Solomon au şezut pre thronul lui David, tătâni-său, şi s-au întărit împărăţia lui foarte.
13. Şi au întrat Adonie, fiiul Haghithei, la Vethsavea, muma lui Solomon, carea i-au zis lui: „Păciuită iaste întrarea ta?" Care au răspuns: „Păciuită!"
14. Şi au adaos: „Cuvânt îm iaste cătră tine". Căruia i-au zis: „Grăiaşte!" Şi el:
15. „Tu – au zis – ştii că a mea era împărăţiia şi pre mine mă pusease tot Israilul şieş împărat, ci au trecut împărăţia şi s-au făcut fratele mieu, că de la Domnul i s-au rânduit.

16. Acum, dară, o cearere rog de la tine, să nu-m ruşinezi faţa." Carea au zis cătră el: „Grăiaşte!"
17. Şi el au zis: „Rogu-mă să zici lui Solomon împăratului (că nici îţ poate ceva tăgădui) să-m dea pre Avisag Sonamiteanca muiare".
18. Şi au zis Vethsavea: „Bine, eu voiu grăi pentru tine împăratului".
19. Şi au venit Vethsavea la împăratul Solomon să-i grăiască pentru Adonie. Şi s-au sculat împăratul întru-ntâmpinarea ei şi i s-au închinat şi au şezut pre thronul său. Şi s-au pus thron mumei împăratului, carea au şezut de-a dreapta lui.
20. Şi i-au zis: „O cearere mică eu rog de la tine, să nu-m ruşinezi faţa!" Şi i-au zis împăratul: „Ceare, maica mea, că nu-i slobod să întor||c faţa ta". 117r
21. Carea au zis: „Să se dea Avisag Sunamiteanca lui Adonie, fratelui tău, muiare".
22. Şi au răspuns împăratul Solomon şi au zis mumei sale: „Pentru ce cei pre Avisag Sunamiteanca lui Adonie? Cere-i şi împărăţia, că el iaste fratele mieu mai mare decât mine şi are pre Aviathar preotul şi pre Ioav, fiiul Sarviei".
23. Şi s-au jurat împăratul Solomon pre Domnul, zicând: „Aceastea să-m facă Dumnezeu şi aceastea să-m adaogă, că împrotiva sufletului său au grăit Adonie cuvântul acesta!
24. Şi acum viu e Domnul, Care m-au întărit şi m-au aşezat pre scaunul lui David, tătâni-mieu, şi care mi-au făcut casă, precum au grăit, că astăzi să va ucide Adonie".
25. Şi au tremis împăratul Solomon prin mânile lui Vananie, fiiului Ioiadei, care l-au ucis şi au murit.
26. Şi lui Aviathar preotului i-au zis împăratul: „Meargi în Anathoth, la ţarina ta, că omul morţii eşti; ci astăzi nu te voiu ucide, că ai purtat sicriiul Domnului Dumnezeu înnaintea lui David, tătâni-mieu, şi ai sprijinit osteneala întru toate în care | s-au ostenit tatăl mieu. 117v
*1 Împăr. 2, 31. 27. Şi au făcut Solomon pre Aviathar să nu fie preot Domnului, *ca să se plinească cuvântul Domnului care au grăit pentru casa lui Heli, în Silo.
28. Şi au venit sol la Ioav, că Ioav să plecase după Adonie, şi după Solomon nu să plecase. Şi au fugit Ioav în cortul Domnului şi au apucat cornul oltariului.
29. Şi s-au vestit împăratului Solomon că fugise Ioav în cortul Domnului şi iaste lângă oltariu. Şi au trimis Solomon pre Vanaiia, fiiul Ioiadei, zicând: „Meargi şi-l ucide!"
30. Şi au venit Vanaiia la cortul Domnului şi i-au zis lui: „Aceastea zice împăratul: «Ieşi!»" Care au zis: „Nu voiu ieşi, ci aici voiu muri". Şi au vestit înapoi Vanaiia împăratului cuvântul, zicând: „Aceastea au grăit Ioav, şi aceastea mi-au răspuns".
31. Şi i-au zis împăratul: „Fă precum au grăit şi-l ucide şi-l îngroapă, şi vei da parte sângele cel nevinovat care s-au vărsat de Ioav, de la mine şi de la casa tătâni-mieu.
32. Şi va răsplăti Domnul sângele lui preste capul lui, că au ucis doi oameni drepţi şi
*2 Împăr. 3, 27. mai buni decât sâne; şi i-au ucis cu sabie, || neştiind tatăl mieu, David, *pre Avner, fiiul 118r
**2 Împăr. 20. 10. lui Ner, căpetenia oastei lui Israil, şi **pre Amasa, fiiul lui Iether, căpetenia oastei Iuda.
33. Şi să va întoarce sângele lor spre capul lui Ioav şi spre capul săminţiii lui în veac. Iară lui David şi săminţiii lui şi casii şi thronului lui fie pace până în veac de la Domnul!"
34. Şi s-au suit Vanaiia, fiiul Ioiadei, şi, năvălind asupra lui, l-au ucis; şi s-au îngropat în casa sa, în pustie.
35. Şi au rănduit împăratul pre Vanaiia, fiiul Ioiadei, în locul lui preste oaste, şi pre Sadoc preotul l-au pus în locul lui Aviathar.
36. Şi au trimis împăratul şi au chemat pre Semeiu şi i-au zis: „Zideaşte-ţi casă în Ierusalim şi lăcuiaşte acolo, şi să nu ieşi de acolo încoace şi încolo.
37. Iară ori în ce zi vei ieşi şi vei treace repegiunea Chedronului, să ştii că te vei ucide; sângele tău va fi preste capul tău".
38. Şi au zis Semeiu împăratului: „Bun e cuvântul. Precum au grăit domnul mieu împăratul, aşa va face sluga ta". Şi au lăcuit Semeiu în Ierusalim zile multe.
39. Şi au fost după trei ani, de au fugit | slugile lui Semeiu la Ahi, fiiul lui Maaha, 118v
împăratul Gheathului. Şi s-au vestit lui Semeiu că slugile lui să dusease în Gheth.
40. Şi s-au sculat Semeiu şi ş-au aşternut asinul şi s-au dus la Ahas, în Gheth, a-şi cerca slugile; şi i-au adus din Gheth.
41. Şi s-au vestit lui Solomon că să dusease Semeiu în Gheth din Ierusalim şi să întorsease.
42. Şi, trimiţind, l-au chemat şi i-au zis: „Au nu ţ-am mărturisit prin Domnul şi mai înainte ţ-am zis: «Ori în care zi ieşind te vei duce încoace şi încolo, să ştii că vei muri?» Şi mi-ai răspuns: «Bun e cuvântul care am auzit».
43. Pentru ce, dară, n-ai păzit jurământul Domnului şi porunca carea ţ-am poruncit?"

44. Şi au zis împăratul către Semeiu: „Tu ştii toată răotatea despre carea inima ta are cunoştinţă, carea ai făcut lui David, tătâni-mieu; întors-au Domnul răutatea ta preste capul tău.
45. Şi împăratul Solomon bine e cuvântat şi thronul lui David va fi stătătoriu înnaintea Domnu<lui> până în veac”.
119r 46. Şi au poruncit împăratul lui Vanaiia, || fiiu lui Ioiadei, carele, ieşind, l-au lovit şi au murit.

Cap 3

Solomon, după ce au luat muiare fata lui Faraon, înţelepciunea în vis ceare, carea împreună cu bogăţia şi cu mărirea o dobândeaşte şi întâi în judecata curvelor o arată.

1. Şi s-au întărit împărăţia în mâna lui Solomon şi s-au împreunat cu cumnăţia lui Faraon, împăratului Eghiptului, că i-au luat fata şi o au adus în cetatea lui David, până au plinit zidind casa sa şi casa Domnului şi zidul Ierusalimului împregiur. 2 Para 1, 1.
2. Iară norodul jârtvea în ceale înnalte, că nu să zidise bisearica numelui Domnului până în zioa aceaea.
3. Şi au iubit Solomon pre Domnul, umblând în poruncile lui David, tătâni-său, afară că în ceale înalte să jârtvuia şi aprindea tămâi.
4. Şi s-au dus în Gavaon să jârtvească acolo, că acela era înaltul mai mare. O mie de junghieri spre ardere au adus Solomon pre oltariul acela în Gavaon.
5. Şi s-au arătat Domnul lui Solomon prin vis noaptea, zicând: „Ceare ce vreai să-ţi dau!” |
119v 6. Şi au zis Solomon: „Tu ai făcut cu sluga Ta, David, tatăl mieu, milă mare, precum au umblat înnaintea Ta în adevăr şi în dreptate şi cu inimă dreaptă cu Tine; păzitu-i-ai lui, Tu, mila Ta cea mare şi i-ai dat fiiu şezând pre thronul lui, precum iaste astăzi.
7. Şi acum, Doamne Dumnezeule, Tu ai făcut a împărăţi sluga Ta în locul lui David, tătâne-mieu, iară eu sânt prunc mic şi neştiind ieşirea şi întrarea mea.
8. Şi sluga Ta iaste în mijlocul norodului care l-ai ales, norodului fără sfârşit, care a să număra şi a să socoti nu poate pentru mulţimea.
9. *Da-vei, dară, slugii tale inimă a deprinde să poată judeca norodul Tău şi a aleage între bun şi între rău. Că cine va putea judeca norodul acesta, norodul Tău acest mult?” *2 Para. 1, 10.
10. Şi au plăcut cuvântul înnaintea Domnului, că Solomon ceruse acest lucru.
11. Şi au zis Domnul către Solomon: „Pentru că ai cerut cuvântul acesta şi n-ai cerut zile multe şi bogăţii au sufletele nepriiatinilor tăi, ci ai cerut ţie înţelepciune spre aleagerea giudecăţii,
120r 12. Iată, ţ-am făcut după cuvintele tale şi ţ-am dat inimă înţeleaptă şi înţelegă||toare, într-atâta cât nime înnaintea ta au fost aseaminea ţie, nici după tine să va scula.
13. *Ci şi aceastea care n-ai cerut ţ-am dat: bogăţii adecă şi slavă, cât nime n-au fost aseaminea ţie între împăraţi în toate zilele trecute. *Înţelep. 6, 11. Mathei 6, 29.
14. Şi de vei umbla în căile Meale şi vei păzi poruncile şi ceale poruncite ale Meale, precum au umblat tată-tău, lungi-voiu zilele tale”.
15. Şi s-au deşteptat Solomon şi au înţeles că iaste vis. Şi, venind în Ierusalim, au stătut înaintea sicriiului legii Domnului şi au adus arderi şi au făcut junghieri păciuitoare şi uspăţ mare tuturor slujilor sale.
16. Atuncea au venit doao muieri curve la împăratul şi au stătut înnaintea lui.
17. A cărora una au zis: „Rogu-te, domnul mieu, eu şi muierea aceasta lăcuim într-o casă şi am născut la ea în cămară.
18. Şi a treia zi după ce am născut eu, au născut şi aceasta; şi eram amândoao şi nime altul cu noi în casă, afară de noi doao.
19. Şi au murit pruncul muierii aceştiia noaptea, că dormind l-au năduşit.
120v 20. Şi, sculându-să în adâncul nopţii pe as|cuns, au luat fiiul mieu de lângă mine, slujnica ta dormind, şi l-au pus în sânul său, iară fiiul său, care era mort, l-au pus în sânul mieu.
21. Şi, sculându-mă dimineaţa să dau lapte fiiului mieu, s-au arătat mort; carele mai cu de adinsul văzându-l, în chiară lumină, l-am aflat a nu fi al mieu care născusem”.
22. Şi au răspuns œealaltă muiare: „Nu-i aşa precum zici, ci fiiul tău au murit, iară al mieu trăiaşte”. Împrotivă aceea zicea: „Minţi, că fiiul mieu trăiaşte, şi fiiul tău au murit”. Şi într-acesta modru să certa înnaintea împăratului.
23. Atunci împăratul au zis: „Aceasta zice: «Fiiul mieu trăiaşte, şi fiiul tău au murit». Şi ceea răspunde: «Nu, ci fiiul tău au murit, iară al mieu trăiaşte»”.
24. Şi au zis împăratul: „Aduceţi-m sabia!” Şi aducând sabia înaintea împăratului,

25. „Împărţiţi – au zis – pruncul viu în doao părţi şi daţi jumătate parte uniia şi giumătate parte ceiiaalalte”.
26. Şi au zis muierea al căriia fiiu era viu cătră împăratul (că să mişcase ceale dinlontrul ale sale pentru fiiul său): „Rogu-te, doamne, daţi-i ei pruncul viu şi nu-l ucideţi!” Dinprotivă ceea zicea: „Nici mie, nici ţie să fie, ci să-l împarţă”. ||
27. Răspuns-au împăratul şi au zis: „Daţi ceştie pruncul viu şi să nu să ucigă, că aceasta-i 121r
muma lui”.
28. Şi au auzit tot Israilul giudecata carea făcuse împăratul şi s-au temut de împăratul, văzând înţelepciunea lui Dumnezeu a fi într-însul spre facerea giudecăţii.

Cap 4

Să numără căpeteniile şi cei mai-mari a lui Solomon, gătirea bucatelor lui, bogăţiile, înţelepciunea şi pacea, fără grije împărăţind el, şi numărul pildelor şi verşurilor lui.

1. Şi era împăratul Solomon împărăţind preste tot Israilul.
2. Şi aceastea căpetenii carea avea, Azarie fiiul lui Sadoc preotului:
3. Elihoref şi Ahia, fiii lui Sisa scriitoriului, Iosafat, fiiul lui Ahilud, istoric.
4. Vanaiia, fiiul Ioiadei, preste oaste, iară Sadoc şi Aviathar, preoţii.
5. Azarie, fiiul lui Nathan, preste cei ce sta lângă împăratul, Zavud fiiul lui Nathan, preotul, priiatinul împăratului.
6. Şi Ahisa, mai-marele casei, şi Adoniaram, fiiul Avdei, preste dăjdi. |
7. Şi avea Solomon doisprăzeace mai-mari preste tot Israilul, carii slujiia ceale de preste 121v
an împăratului şi casii lui, că în toate lunile preste an fieştecarii ceale de lipsă slujiia.
8. Şi aceastea numele lor: Venhur, în muntele Efrem;
9. Vendicar, în Machis şi Salevim şi în Vethsamis şi în Ilon şi în Vethanan;
10. Venhesed, în Aruvoth, a lui era Sohon şi tot pământul Efer.
11. Venavinadav, a căruia tot Nefathdorul, Tafet, pre fata lui Solomon, avea muiare.
12. Vana, fiiul lui Ahilud, îndrepta Thanacul şi Maghedul şi tot Vethsanul, care iaste lângă Sarthana, supt Iezdrahil, de la Vethsan până la Avel Mahula, din prejma Iecmaan.
13. Vengaber în Ramoth Galaad; avea Avothiair, fiiul lui Manasse, în Galaad; el era mai-mare în tot ţinutul Argov, care iaste în Vasan, cu şasezăci de cetăţi mari şi ziduite, care avea încuietori de aramă.
14. Avinadav, fiiul lui Addo, era mai-mare în Manaim.
15. Ahimaas în Nethali, ci şi el avea pre Vesameth, fata lui Solomon, în căsătorie.
16. Vaana, fiiul Husi, în Asir şi în Valoth; ||
17. Iosafat, fiiul Farue, în Isahar; 122r
18. Semeii, fiiul lui Ela, în Veniamin;
19. Gaver, fiiul Urii, în pământul Galaad, în pământul Sihon, împăratului Ammorreului, şi Og, împăratului Vasanului, preste toate care era într-acel pământ.
20. Iiuda şi Israil nenumăraţi, aşa ca năsipul mării în mulţime, mâncând şi bând şi veselindu-să.
*Ecli. 47, 15. 21. *Iară Solomon era în moştenirea sa, având toate împărăţiile de la râul pământului filisteailor până la hotarul Eghiptului, a celor ce-i aducea daruri şi slujbă în toate zilele vieţii lui.
* lipsă! 22. Şi era bucata lui Solomon în toate zilele, *treizeci de cori de frunte de făină şi şasezeci de cori de făină,
23. Zeace boi graşi şi doaozeci de boi de păscut şi o sută de berbeci, afară de vănatul cerbilor, căpriorilor şi a bivolilor şi al paserilor hrănite.
24. Că el biruia tot ţinutul care era preste râu, de la Thafsa până la Gazan, şi pre toţi împăraţii ţinuturilor acelora şi | avea pace din toate părţile împregiur. 122v
25. Şi lăcuia Iiuda şi Israil fără nici o teamere, fieştecarele supt viţa sa şi supt zmochinul său, de la Dan până la Versavia, în toate zilele lui Solomon.
*2 Par. 9, 25. 26. *Şi avea Solomon patruzeci de mii de iasle de cai de căruţă şi doaosprăzeace mii de călăreţi.
27. Şi hrănea mai sus-zişii, cei mai-mari rânduiţi ai împăratului, ci şi ceale de lipsa measei împăratului Solomon, cu grije mare le slujea în vremea sa.
28. Şi orzul şi pleavele cailor şi a dobitoacelor le purta la locul unde era împăratul, după rânduiala sa.

29. Şi au dat Dumnezeu înţelepciune lui Solomon şi minte multă foarte şi înălţimea inimii, ca năsipul care iaste în ţărmurile mării.

30. Şi întrecea înţelepciunea lui Solomon pre înţelepciunea tuturor răsăriteanilor şi a eghipteanilor.

31. *Şi era mai înţelept decât toţi oamenii, mai înţelept decât Eftan iezdrahiteanul şi Heman *Ecli. 47, 16.
123r şi Halkol şi decât Dorda, fiii lui Mahol, şi era numit în toate || neamurile prinpregiur.

32. Şi au grăit Solomon trei mii de pilde şi au fost versurile lui o mie şi cinci.

33. Şi au socotit despre leamne, de la chedru, care iaste în Livan, până la hisop, care iase din păreate. Şi au vorbit despre dobitoace şi despre paseri şi de ceale zburătoare şi de peşti.

[34] Şi vinea din toate noroadele a auzi înţelepciunea lui Solomon şi de la toţi împăraţii pământului carii auzea înţelepciunea lui.

Cap 5

Hiram îngăduiaşte lui Solomon, spre zidirea bisericii, tăietori de leamne, cărora Solomon le dă bucate. Numărul tăietorilor, purtătorilor de greotăţi, tăietorilor de pietri şi al celor mai-mari ai lor.

1 Şi au trimis Hiram, împăratul Tirului, slugile sale la Solomon, că au auzit cum că-l unsease împărat în locul tătâni-său, că priiatin fusease Hiram lui David în toată vreamea.

2. Şi au trimis Solomon la Hiram, zicând:

3. „Tu ştii vrearea lui David, tătâni-mieu, şi cum că n-au putut zidi casă numelui Domnului,
123v Dumnezeului său, pentru războaiele ce să apropia prinprejur, până când | i-au dat Domnul supt urma picioarelor lui.

4. Iară acum odihnă mi-au dat Domnul, Dumnezeul mieu, prinprejur, şi nu iaste Satan, nici tâmpinare rea.

5. Pentru aceea cuget a zidi besearica numelui Domnului, Dumnezeului mieu, precum au grăit Domnul lui David, tătâni-mieu, zicând: *«Fiiul tău, care l-oiu da în locul tău pre *2 Împăr. 7, 13.
scaunul tău, acela va zidi casă numelui Mieu». 1 Par. 22, 10.

6. Deci, porunceaşte să-m taie slugile tale chedri din Livan, şi slugile meale să fie cu slugile tale, iară plata slugilor tale o voiu da ţie orice vei ceare, că ştii cum nu iaste în norodul mieu om care să ştie tăia leamne ca sidonii”.

7. Şi, auzind Hiram cuvintele lui Solomon, s-au veselit foarte şi au zis: „Bine e cuvântat Domnul Dumnezeu astăzi, care au dat lui David fiiu înţelept preste norodul acest mult”.

8. Şi au trimis Hiram la Solomon, zicând: „Auzit-am ceale ce mi-ai poruncit; eu voiu face toată vrearea ta în leamne de chedru şi în ceale cetinoasă.

124r 9. Slugile meale le vor duce din Livan la mare şi eu le voiu aşeza în plute pre || mare până la locul ce-mi vei însămna şi le voiu pune acolo şi le vei lua. Şi-m vei da ceale de lipsă mie, să să dea bucată casii meale”.

10. Deci, Hiram da lui Solomon leamne de chedru şi leamne de ceatină după toată vrearea lui.

11. Iară Solomon da lui Hiram cori de grău doaozeaci de mii, spre hrana casei lui, şi doaozăci de cori de untdelemn curat. Aceastea da Solomon lui Hiram în toţi anii.

12. *Şi au dat Domnul înţelepciune lui Solomon precum i-au grăit; şi era pace între *Sus 3, 12.
Hiram şi Solomon şi au făcut amândoi legătură.

13. Şi au ales împăratul Solomon lucrători din tot Israilul; şi era poruncă de treizăci de mii de bărbaţi.

14. Şi-i trimitea la Livan căte zeace mii pre fieştecare lună pe rând, aşa cât în doao luni era în casele sale; şi Adoniram era preste porunca aceasta.

15. Şi era lui Solomon şeaptezeci de mii de cei ce purta greotăţile şi optzeci de mii de tăietori de pietri în munte,

16. Afară de cei mari, carii era rânduiţi preste fieştecare lucruri, cu numărul trei mii şi
124v trei sute, carii poruncea norodului şi | celor ce lucra.

17. Şi au poruncit împăratul să ia pietri mari, pietri scumpe spre temeiul bisericii şi să le facă în patru dungi.

18. Care le-au cioplit meşteri de piatră a lui Solomon şi meşteri de piatră ai lui Hiram, iară ghivlii au gătit leamnele şi pietrile spre zidirea casei.

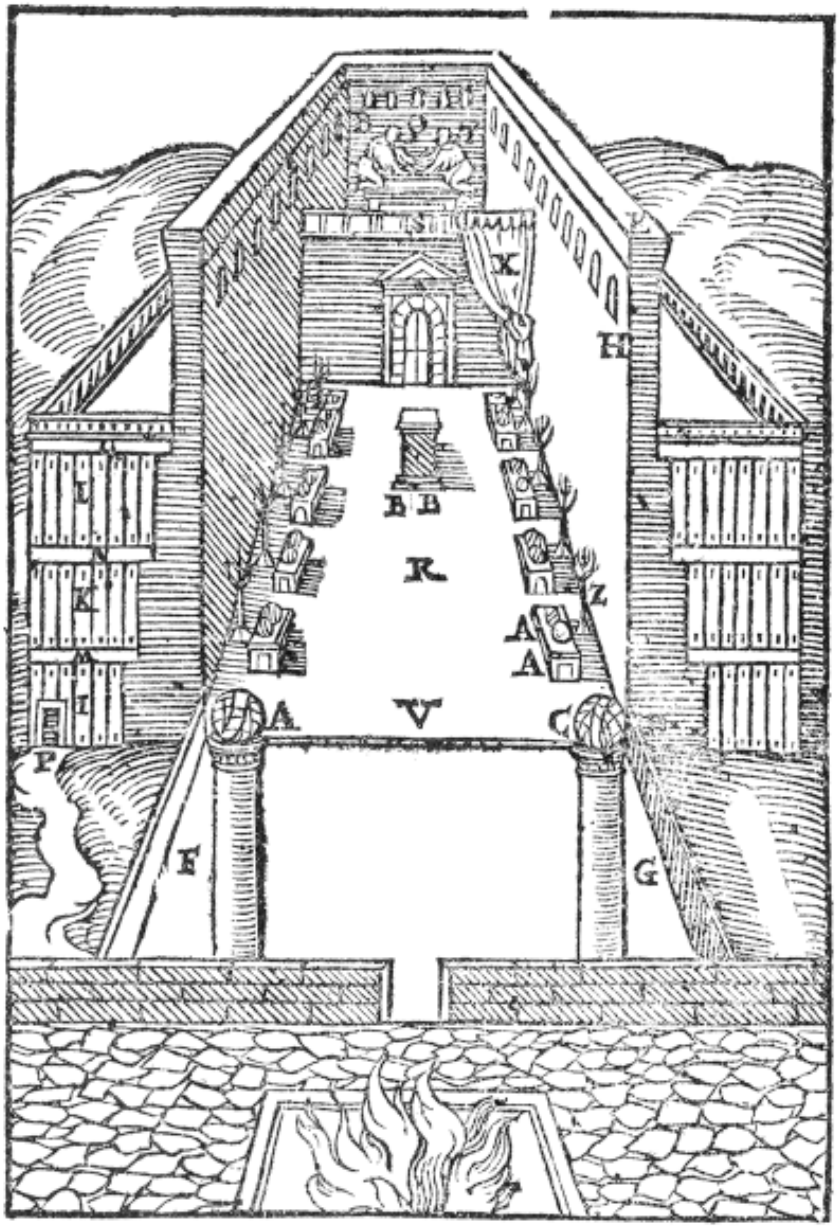

Cap 6

Forma şi clăditura bisericii, despre cele mai alease părţi dinlontru şi din afară.

1. Şi au fost în anul al patru sute şi optzăci ieşirii fiilor lui Israil din Eghipt, în anul al
*2 Par. 3, 1. patrulea, în luna Zioa (aceasta iaste luna a doao) *a împărăţii lui Solomon preste Israil, au început a să zidi casă Domnului.

2. Iară casa carea o zidise împăratul Solomon Domnului avea şasezeci de coţi în lungime şi doaozăci de coţi în lăţime şi triizăci de coţi în înălţime.

3. Şi pridvorul era înnaintea bisericii de doaozăci de coţi lung, după măsura lăţimii || bisericii, şi avea zeace coţi de lat dinnaintea feaţii bisericii. 125r

4. Şi au făcut în bisearică fereşti strâmbe.

5. Şi au zidit preste păreţii bisericii tăblite prinpregiur, în păreţii casii prinpregiurul bisericii şi a jârtvenicului şi au făcut coaste prinpregiur.

6. Tăblitul care era dedesupt cinci coţi avea de lat, şi tăblitul din mijloc şase coţi lat, şi al treilea tăblit şeapte având coţi de lat. Şi grinzi au pus în casă prinpregiur, ca să nu să lipească de zidurile bisericii.

7. Iară casa când să zidea, de pietri cioplite şi îndreptate s-au zidit. Şi maiul şi săcurea şi tot ce-i de fier nu s-au auzit în casă când să zidea.

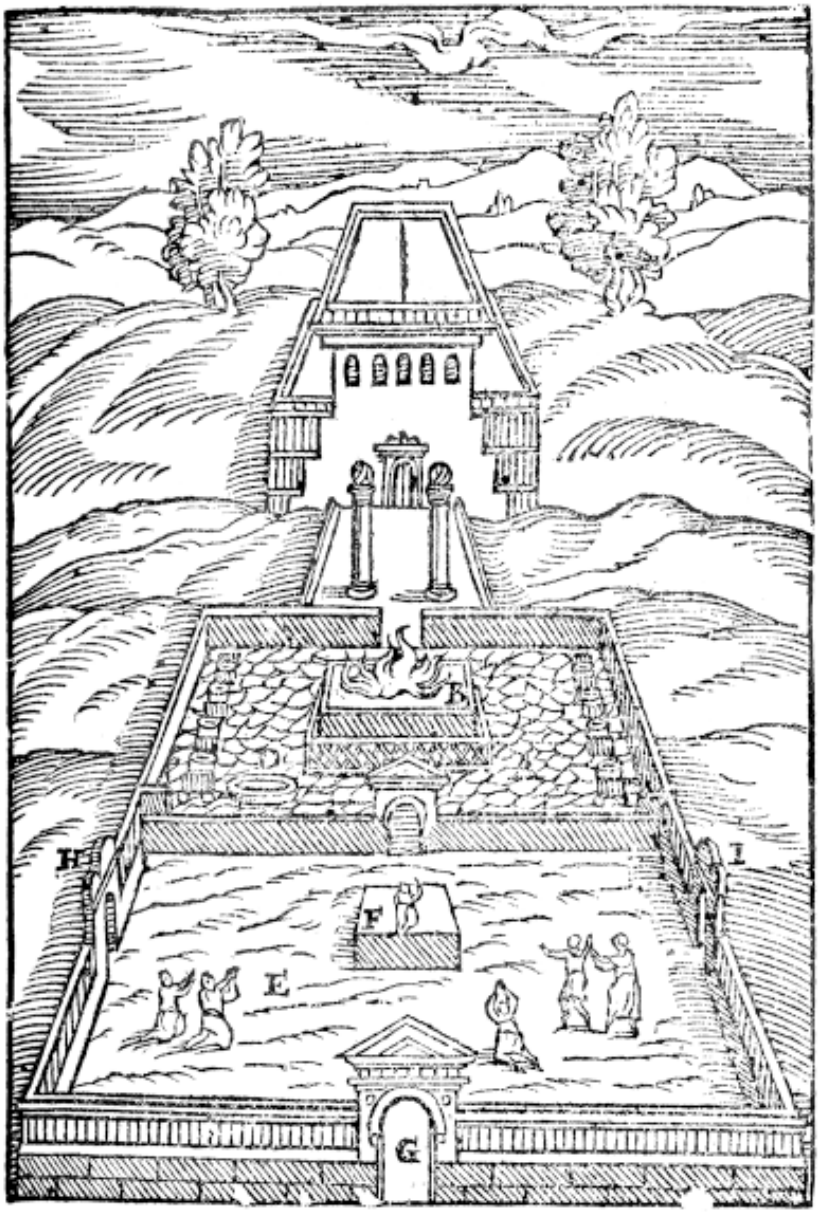

8. Uşea coastei din mijloc era în partea casei de-a dreapta, şi prin cigă să suia la mijlocul casei ceii de cină şi de la mijloc la al treilea.

9. Şi au zidit casa şi o au săvârşit şi au acoperit casa cu laţuri de chedru.

125v 10. Şi au zidit podire preste toată casa de cinci coţi înnaltă şi au acoperit | casa cu leamne de chedru.

11. Şi au fost cuvântul Domnului cătră Solomon, zicând:

12. „Casa aceasta carea o zideşti, de vei umbla în poruncile Meale şi judecăţile Meale vei face şi vei păzi toate ceale poruncite ale Meale, păşind printr-însa, voiu întări cuvântul Mieu ţie, *care am grăit cătră David, tatăl tău. *2 Împăr. 7, 16,17.

13. *Şi voiu lăcui în mijlocul fiilor Israil şi nu voiu părăsi norodul Mieu Israil". *1 Par. 22, 9.

14. Şi au zidit Solomon casa şi o au săvârşit.

15. Şi au zidit păreţii casii dinlontru cu table de chedru, din faţa casei până la vârful păreţilor, şi până la boltituri i-au acoperit cu leamne de chedru dinlontru şi au coperit faţa casei cu tăbli de ceatină.

16. Şi au zidit de doaozăci de coţi la partea cea mai dinnapoi a bisearicii podiri de chedru, din faţa de jos până sus. Şi au făcut casa jârtvenicului dinlontru în sfânta sfintelor.

17. Şi de patruzăci de coţi era bisearica dinnaintea uşilor jârtvenicului.

126r 18. Şi cu chedru toată casa dinlontru || să îmbrăca, având scobiturile şi închieturile sale de meşteri făcute şi săpături ivindu-să. Toate cu tăbli de chedru să îmbrăca, nicidecum piatră nu să putea arăta în păreate.

19. Iară jârtvelnicul în mijlocul casii în partea dinlontru făcuse, ca să puie acolo sicriiul legii Domnului.
20. Şi jârtvelnicul avea lungime doaozăci de coţi şi doaozăci de coţi în lat şi doaozăci de coţi înnalt. Şi l-au acoperit şi l-au înbrăcat cu aur curat, ci şi oltariul l-au îmbrăcat cu chedru.
21. Şi casa dinnaintea jârtvelnicului o au acoperit cu aur curat şi au înfipt tablele cu cuie de aur.
22. Şi nu era ceva în bisearică să nu să acopere cu aur, ci şi tot oltariul jârtvelnicului l-au coperit cu aur.
23. Şi au făcut în jârtvelnic doi heruvimi de leamne de maslin de zeace coţi înnalţi.
24. De cinci coţi o aripă a heruvimului şi de cinci coţi ceeaalaltă aripa heruvimului, adecă zeace coţi având, de la | vârful unii aripi până la vârful arepii ceiiaalalte. 126v
25. Şi de zeace coţi era al doilea heruvim, în aseaminea măsură, şi un lucru era în doi heruvimi.
26. Adecă, naltul avea un heruvim de zeace coţi şi aseaminea heruvimul al doilea.
27. Şi au pus heruvimii în mijlocul bisearicii ceii dinlontru. Şi-şi întindea arepile heruvimii şi atingea o aripă păreatele, şi aripa heruvimului al doilea atingea al doilea păreate, iară cealeaalalte areapi în partea din mijlocul bisearicii împreună să atingea.
28. Şi au coperit heruvimii cu aur.
29. Şi toţi păreţii bisearicii prinpregiur i-au cioplit cu multe fealiuri de scobituri şi cu strună; şi au făcut în ei heruvimi şi ramuri de finic şi zugrăvituri de multe fealiuri, ca când ar spânzura din păreate şi ar ieşi.
30. Ci şi faţa casei o au coperit cu aur dinlontru şi din afară.
31. Şi în întrarea jârtvelnicului au făcut uşuliţă de leamne de maslin şi uşorii unghieţealor cinci. ||
32. Şi doao uşi din leamne de maslin şi au cioplit într-însele zugrăvitura heruvimilor şi 127r forma finicilor şi lucruri înfrumsăşate foarte ivindu-să; şi le-au coperit cu aur. Şi au acoperit şi heruvimii şi finicii şi cealeaalalte cu aur.
33. Şi au făcut în întrarea bisearicii uşori din leamne de maslini în patru dungi,
34. Şi doao uşi din leamne de cetină dinlontru. Şi amândoao uşile era îndoite, şi împreună ţiindu-să, să deşchidea.
35. Şi au cioplit heruvimi şi ramuri de finic şi scobituri foarte ivindu-să; şi le-au acoperit toate cu tăbli de aur, cu lucru în patru unghiuri după îndreptariu.
36. Şi au zidit pridvor dinnainte, cu trei rânduri de pietri netezite şi cu un rând de leamne de chedru.
37. În anul al patrulea s-au întemeiat casa Domnului în luna Zio.
38. Şi în anul al unsprăzeacelea, în luna Vul (aceasta e luna a opta) s-au isprăvit casa în tot lucrul său şi în toate unealtele sale; şi o au zidit în şapte ani. |

Cap 7 127v

Polata lui Solomon, casa chodrului Livanului, şi a muiarii lui, de multe fealiuri şi scumpe foarte odăjdiile bisearicii.

*Jos. 9, 10. 1. Iară casa sa o au zidit Solomon în *treisprezeace ani şi desăvârşit o au făcut.
2. Şi au zidit casa chodrului Livanului lungă de coţi o sută şi lată de coţi cinzăci şi înnaltă de coţi treizeci şi patru prinblători între stâlpii de chedru, că leamne de chedru tăiase pentru stâlpi.
3. Şi cu tăbli de chedru au îmbrăcat toată cămara, carea în patruzeaci şi cinci de stâlpi să sprijinea. Şi un rând avea stâlpi cinsprăzeace,
4. În preajma sa puşi.
5. Şi din prejmă pre sineş privindu-să, cu aseaminea deşertare între stâlpi şi preste stâlpi, leamne în patru dungi întru toate aseaminea.
6. Şi pridvorul stâlpilor l-au făcut lung de coţi cincizăci şi lat de coţi treizăci, şi alt pridvor în faţa pridvorului celui mai mare şi stâlpi şi || epiştili preste stâlpi. 128r
7. Şi pridvorul umbrariului în care iaste divanul au făcut şi l-au coperit cu leamne de chedru de la faţa pământului până la vârf.
8. Şi căşcioară în carea să şedea la judecată era în mijlocul pridvorului cu aseaminea
*Sus 3, 1. lucrare. Şi au făcut casă featei lui Faraon (*carea o luase muiare Solomon) cu aceaeaş lucrare cu care şi pridvorul.

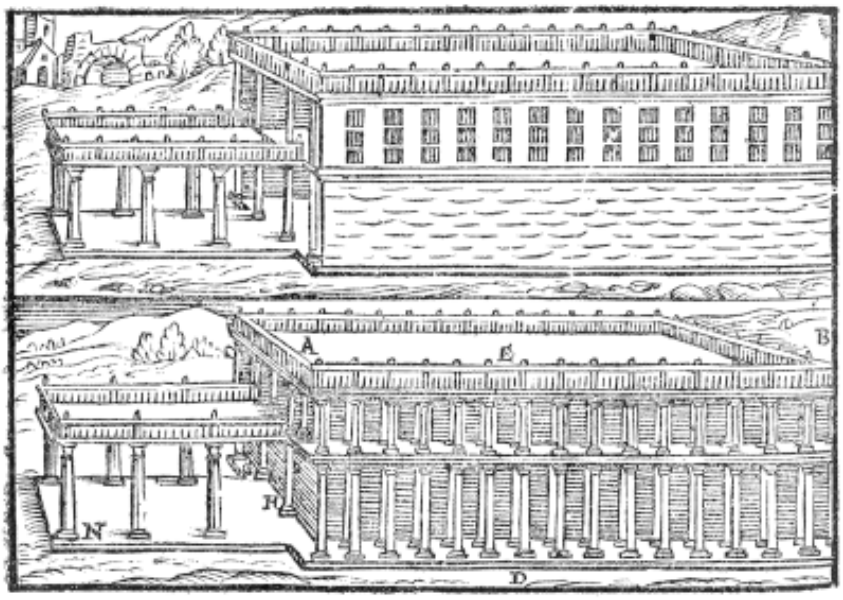

9. Toate cu pietri scumpe care la un modru şi la o măsură, şi dinlăuntru şi din afară, era herestruite, din temeiu până la vârful păreților, şi din afară până la pridvorul cel mai mare.
10. Iară temeiurile de pietri scumpe, cu pietri mari de zeace sau opt coți.
11. Şi pe deasupra pietri scumpe, de aseaminea măsură era tăiate şi aseaminea de chedru.
12. Şi pridvor mai mare rătund, cu trei rânduri de pietri tăiate şi cu un rându de chedru cioplit; ci şi în tărnaţul casii Domnului dinlăuntru şi în pridvorul casii. |
13. Şi au trimis împăratul Solomon şi au adus pre Hiram din Tir,
128v 14. Fiiul muierii văduve din neamul Nethali, din tată tirian, meaşter de aramă şi plin de înțelepciune şi de înțeleagere şi de învățătură spre facerea a tot lucrul de aramă; care, venind la împăratul Solomon, i-au făcut tot lucrul.
15. Şi au închipuit doi stâlpi de aramă, de optsprăzeace coți înnalt un stâlp, *şi linia de doisprăzeace coți încingea amândoi stâlpii. *Iremie 42, 21.
16. Şi doao căpeteale au făcut, care să se puie spre capetele stâlpilor, vărsate din aramă: de cinci coți înnalt un căpetel şi de cinci coți înnalt alt căpetel.
17. Şi în modrul mreajii şi a lanţului şieşi împreună cu lucru minunat ţăsut. Amândoo căpetealele stâlpilor era vărsate, câte şeapte rânduri de mrejuțe într-un căpetel şi câte şeapte mrejuțe într-alt căpetel.
18. Şi au isprăvit stâlpii şi doao rânduri prinpregiur de fieştecare mrejuțe, să a| |copere
129r căpetealele care era pre vârful malogranatelor; într-acelaşi chip au făcut şi căpetelului al doilea.
19. Iară căpetealele care era pre capetele stâlpilor, ca lucrarea crinului era făcute în pridvorul de patru coți.
20. Şi iarăşi alte căpeteale în vârful stâlpilor deasupra, după măsura stâlpului în prejma mrejițelor. Iară de malogranate era doao sute de rânduri înprejurul căpetelului al doilea.
21. Şi au aşezat doi stâlpi în pridvorul bisearicii şi, aşezând stâlpul cel de-a direapta l-au cheamat cu nume Iahin; aseaminea au rădicat al doilea stâlp şi au cheamat numele lui Vooz.
22. Şi preste capetele stâlpilor au pus un lucru făcut ca crinul şi s-au isprăvit lucrul stâlpilor.
23. *Şi au făcut un mare vărsat, de zeace coți de la uznă până la uznă, rătund împregiur, înălțimea lui de cinci coți, şi o funişoară de treizeaci de coți îl încingea prinpregiur. *2 Par. 4, 2.
24. Şi cioplitura de supt uznă îl încungiura | cu zeace coți, ocolind marea; doao rânduri
129v de cioplituri scobite era vărsate.
25. Şi sta pre doisprăzeace boi, din carii trei privea spre miazănoapte şi trei spre apus şi trei spre amiazăzi şi trei spre răsărit, şi marea era deasupra lor, a cărora părțile dinapoi toate înlontru să pitula.
26. Iară grosimea vasului era de trei loți şi uzna lui ca uzna păharului şi ca foaia răvărsatului crin, doao mii de vaturi cuprindea.
27. Şi au făcut zeace temeiuri de aramă, patru coți de lungi fieştecare temeiu şi patru coți de late şi trei coți de înalte.
28. Şi însuşi lucrul temeiurilor prin mijloc ras era şi cioplituri între închieturi.

29. Şi între cununiţe şi împletituri, lei şi boi şi heruvimi şi închieturi aseaminea deasupra, şi supt lei şi boi ca nişte cureale de aramă spânzurând.

30. Şi patru roate prin fieştecare temeiu şi osii de aramă, şi prin patru părţi ca nişte umereale supt vas vărsate în prejma sa împreună privind. ||

31. Şi gura vasului dinlontru era în vârful capului; şi care din afară să arăta era de un cot toată rătundă şi aşijderea avea un cot şi jumătate, iară în unghiurile stâlpilor multe 130r
fealiuri de scobituri era şi în mijlocile între stâlpilor în patru cornuri, nu rătunde.

32. Şi patru roate, care prin patru unghiurile temeiului era, să lipea între sineş supt temeiu; o roată era naltă de un cot şi jumătate.

33. Şi aşea era roatele ca ceale din car, şi osiile lor şi spiţele, şi şinele şi găleţile toate vărsate.

34. Că şi umerealele ceale patru prin fieştecare unghiurile temeiului unuia, din însuşi temeiu vărsat şi încheiate era.

35. Iară în vârful temeiului era o rătunzire oarecarea de o jumătate de cot, aşa lucrată, cum vasul amestecăturii de vin să să poată pune deasupra, având scobiturile sale şi multe fealuri de cioplituri din sineş. |

36. Şi au scobit în tăblitele ceale ce era de aramă şi în unghiuri, heruvimi şi lei şi ramuri de finic ca în asămănarea omului ce stă, ca nu pitulate, ci puse prinpregiur să să vază. 130v

37. Într-acestaş chip au făcut zeace temeiuri, cu o vărsătură şi cu o măsură şi cu o aseaminea cioplitură.

38. Şi au făcut zeace vase de aramă; patruzeaci de vaturi cuprindea un vas şi era de patru coţi şi fieştecare vas pre fieştecare unghiuri, adecă pre zeace temeiuri au pus.

39. Şi au aşezat zeace temeiuri, cinci de-a dreapta parte a bisericii şi cinci la stânga, iară mare l-au pus de-a dreapta partea bisericii, în prejma răsăritului despre amiazăzi.

40. Şi au făcut Hira tipsii şi furculiţe şi unghiţe şi au isprăvit tot lucrul împăratului Solomon în bisearica Domnului:

41. Stâlpi doi şi funişoarele căpeţealelor preste căpeţealele stâlpilor doao şi mrejuţe doao, să acopere ceale doao funişoare, care era preste capetele stâlpilor, ||

42. Şi malogranate patru sute în doao mrejuţe, doao rânduri de malogranate în fieştecare mrejuţă, spre acoperirea funişoarelor căpeţealelor care era pe capetele stâlpilor, 131r

43. Şi temeiuri zeace şi vase zeace pre temeiuri,

44. Şi un mare şi boi doisprăzeace supt mare,

45. Şi tipsii şi furculiţe şi unghiţe, toate vaseale care au făcut Hiran împăratului Solomon în casa Domnului era de aramă aurită.

46. În câmpia ţinutului Iordanului le-au vărsat împăratul în pământ cleios, între Sohoth şi Sarthan.

47. Şi au pus Solomon toate vasele, iară pentru prea multa mulţime nu era măsura aramii.

48. Şi au făcut Solomon toate vasele în casa Domnului: oltariu de aur şi masă pre care să se puie pânile punerii-înainte, de aur.

49. Şi sfeşnice de aur, cinci de-a dreapta şi cinci de-a stânga, în preajma jârtvelnicului din aur curat, şi ca florile crinului, şi deasupra candilele de aur, şi cleşte de aur.

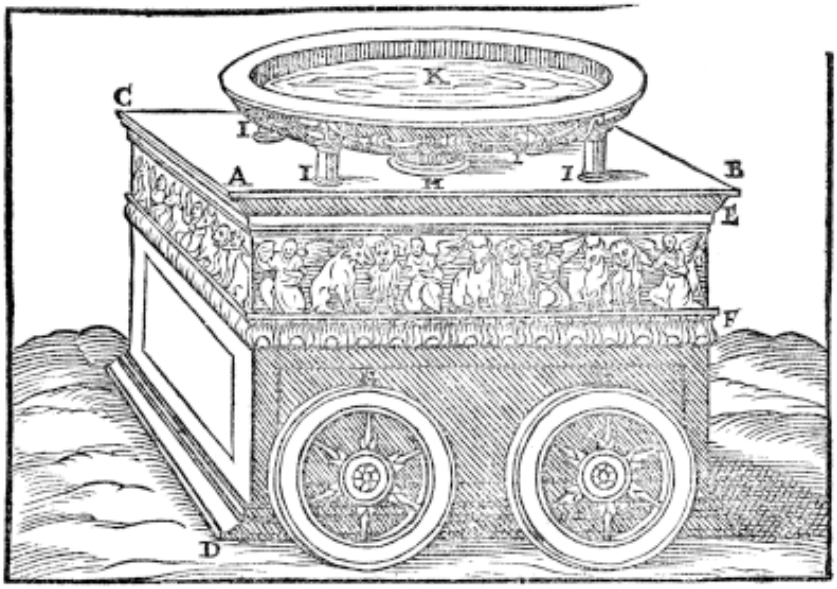

131v 50. Şi urcioare şi furculiţe şi păhăreale şi mo|jeruţe şi cădelniţe de aur curat. Şi ţiţinile uşilor casii aceii dinlontru, sfânta sfintelor, şi a uşilor casii *bisearicii era de aur. *2 Par. 5, 1.

51. Şi au isprăvit tot lucrul care făcea Solomon în casa Domnului şi au adus înlontru, care sfinţise David, tată-său, argintul şi aurul şi vasele şi le-au pus în vistieriile casii Domnului.

Cap 8

Bisearica, după ce s-au dus într-însa sicriiul, să târnoseaşte umplând-o ceaţa. Solomon, după lunga rugăciune, blagosloveaşte norodul. Numărul boilor şi al oilor ce s-au jârtvit spre această prăznuire.

1.* Atunci s-au adunat toţi cei mai mari născuţi a lui Israil, cu căpeteniile neamurilor şi povăţuitorii familiilor fiilor lui Israil, la împăratul Solomon în Ierusalim, ca să ducă sicriiul legii Domnului din cetatea lui David, adecă din Sion. *2 Par. 5, 2.

132r 2. Şi s-au adunat la împăratul Solomon tot Israilul în luna Eftanim în zi de praz||nic, aceasta iaste luna a şeaptea.

3. Şi au venit toţi bătrânii din Israil şi au adus sicriiul preoţii.

4. Şi au purtat sicriiul Domnului şi cortul aşezemântului şi toate vasele jârtvelnicului care era în cort, şi le ducea preoţii şi leviţii.

5. Iară împăratul Solomon şi toată mulţimea lui Israil, carea să adunase la el, păşea cu el înaintea sicriiului şi jârtvea oi şi boi fără preţuire şi fără număr.

6. Şi au dus înlontru preoţii sicriiul legii Domnului în locul său, în jârtvenicul bisearicii, în sfânta sfintelor, supt arepile heruvimilor.

7. Că heruvimii îşi întindea arepile preste locul sicriiului şi acoperea sicriiul şi verigile lui deasupra.

8. Şi când să ivea verijile şi li să arăta vârfurile afară de jârtvenic înnaintea oltariului, nu să arăta mai mult din afară, carele au şi fost acolo până într-această zi. |

132v 9. Iară în sicriiu nu era *altceva, fără numai doao lespezi de piatră, care pusease într-însul Moisi în Horiv, când au făcut Domnul legătură cu fiii lui Israil, când ieşea din pământul Eghiptului. *Ieşir. 34, 27. Ovr. 9, 4.

10. Şi au fost deacă au ieşit preoţii din jârtvelnic, ceaţa au împlut casa Domnului.

11. Şi nu putea preoţii a sta şi a sluji pentru ceaţă, că umpluse slava Domnului casa Domnului.

12. Atunci au zis Solomon: „*Domnul au zis să lăcuiască în ceaţă. *2 Par. 6, 1.

13. Zidind am zidit casă spre lăcaşul Tău, prea puternic e scaunul Tău în veac”.

14. Şi ş-au întors împăratul faţa sa şi au blagoslovit toată bisearica lui Israil, că toată besereca lui Izrail sta.

15. Şi au zis Solomon: „Bine e cuvântat Domnul, Dumnezeul lui Israil, Carele au grăit cu gura Sa către David, tatăl mieu, şi în mânile Lui au isprăvit, zicând:

16. «Din ziua carea am scos norodul Mieu Israil din Eghipt, n-am ales cetate din toate
133r neamurile lui Israil, să se zidească || casă şi să fie numele Mieu acolo, ci am ales pre David să fie preste norodul Mieu Israil».

*2 Împăr. 7, 5. 17. *Şi au vrut David, tatăl mieu, a zidi casă numelui Domnului, Dumnezeului lui Israil.
18. Şi au zis Domnul către David, tatăl mieu: «Ce ai gândit în inima ta a zidi casă numelui Mieu, bine ai făcut aceasta şi cu mintea a cugeta.
19. Însă tu nu-M vei zidi casă, ci fiiul tău, care va ieşi din coapsele tale, acela va zidi casă numelui Mieu».
20. Întărit-au Domnul cuvântul Său, care au grăit. Şi am stătut în locul lui David, tatălui mieu, şi am şezut spre thronul lui Israil, precum au grăit Domnul, şi am zidit casă numelui Domnului, Dumnezeului Israil.
21. Şi am rânduit acolo locul sicriiului în care legătura Domnului iaste, care au făcut cu părinţii noştri când au ieşit din pământul Eghiptului".
22. Şi au stătut Solomon înnaintea oltariului Domnului în vedearea bisericii lui Israil şi ş-au întins mânile sale la ceriu.
23. Şi au zis: „Doamne, Dumnezeul lui Israil, nu iaste aseaminea Ţie Dumnezeu în ceriu sus şi pre pământ jos, Care păzeşti legătura şi mila slujilor Tale, care umblă înaintea Ta în toată inima sa,
24. Care ai păzit slujii Tale, David, | tatălui mieu, Care ai grăit lui. Cu gura ai grăit şi 133v
cu mânile ai isprăvit, precum această zi arată.
25. Acum, dară, Doamne, Dumnezeul lui Israil, ţine slugii Tale, lui David, tătâni-mieu,
*2 Împăr. 7, 12. care i-ai grăit, zicând: «*Nu să va lua de la tine bărbat înnaintea Mea, care să şază pre thronul lui Israil, însă aşa, de vor păzi fiii tăi calea sa, să umble înaintea Mea, precum tu ai umblat în vederea Mea».
26. Şi acum, Doamne, Dumnezeul lui Israil, întărească-să cuvintele Tale, care ai grăit slujii Tale, David, tatâne-mieu.
27. Au doară poate-să gândi că adevărat Dumnezeu lăcuiaşte pre pământ? Că de vreame ce ceriul şi ceriurile ceriurilor nu Te pot cuprinde, cu cât mai vărtos casa aceasta, carea o am zidit?
28. Însă caută spre rugăciunea slugii Tale şi la cearerea lui, Doamne, Dumnezeul mieu, ascultă viersul şi rugăciunea carea sluga Ta să roagă înaintea Ta, astăzi.
29. Să fie ochii Tăi deşchişi preste casa aceasta noaptea şi zioa, preste casa || de care 134r
*2 Leagi 12, 11. ai zis: *«Fi-va numele Mieu acolo», ca să asculţi rugăciunea cu carea să roagă în locul acesta către Tine sluga Ta,
30. Ca să asculţi rugăciunea robului Tău şi a norodului Tău, Israil, ori de ce să vor ruga în locul acesta. Şi să-i asculţi în locul lăcuinţii Tale în ceriu, şi când vei asculta, milostiv vei fi.
31. De va păcătui omul împrotiva aproapelui său şi va avea ceva jurământ, cu care să să ţie strâns, şi va veni pentru jurământ înnaintea oltariului Tău în casa Ta,
32. Tu vei asculta în ceriu şi vei face şi vei judeca slugile Tale, osândind pre cel necurat şi răsplătindu-i calea sa preste capul lui, şi îndreptând pre cel drept şi dând lui după dreptatea sa.
33. De va fugi norodul Tău, Israil, de nepriiatinii săi (pentru că va păcătui Ţie) şi, făcând pocăinţă şi mărturisindu-să numelui Tău, vor veni şi să vor ruga şi vor cere iertare de la Tine în casa aceasta,
34. Ascultă în ceriu şi iartă păcatul norodului | Tău Israil şi vei aduce la pământul care 134v
l-ai dat părinţilor lor.
35. De va fi închis ceriul şi nu va plua pentru păcatele lor şi, rugându-să în locul acesta, pocaianie vor face numelui Tău şi de la păcatele sale să vor întoarce pentru năcazul său,
36. Ascultă-i în ceriu şi lasă păcatele robilor Tăi şi norodului Tău Israil şi-i arată calea cea bună prin carea să umble şi dă ploaie pre pământul Tău, care l-ai dat norodului Tău spre moştenire.
37. Foamete de să va naşte pre pământ, au ciumă, au strâcat văzduh, au zmoliciune, au lăcustă, sau rugină şi-l va năcăji nepriiatinul lui conocindu-i porţile, toată rana şi toată neputinţa,
38. Toată îmbucarea şi blăstămul care să va întâmpla a tot omul din norodul Tău Israil, de-ş va cunoaşte cineva rana inimii sale şi-ş va întinde mânile sale în casa aceasta,
39. Tu vei asculta în ceriu în locul lăcaşului Tău şi iarăş Te vei milostivi şi vei || face ca 135r
să dai fieştecăruia după căile sale, precum vei vedea inima lui (că Tu cunoşti sângur inima tuturor fiilor oamenilor).
40. Să se teamă de Tine în toate zilele în care trăiesc pre faţa pământului care l-ai dat părinţilor noştri.
41. Ci încă şi streinul, care nu iaste din norodul Tău, Israil, când va veni din loc departe pentru numele Tău (că să va auzi numele Tău cel mare şi mâna Ta cea mare şi braţul Tău

42. Cel întins în tot locul), deci când va veni şi să va ruga în locul acesta,
43. Tu vei asculta în ceriu, întru tăriia lăcaşului Tău, şi vei face toate pentru carele Te va chema cel strein, ca să înveaţe toate noroadele locurilor a să teame de numele Tău, precum norodul Tău, Israil, şi să cunoască că numele Tău s-au chemat preste casa aceasta, carea o am zidit.
44. De va ieşi norodul Tău la războiu împrotiva nepriiatinilor săi, pre cale ori încătro îi vei trimite, Te vor ruga în prejma călii cetăţii carea o ai ales şi în prejma casii carea o ai zidit numelui Tău, |
135v 45. Şi vei asculta în ceriu rugăciunile lor şi cearerile lor şi vei face judecata lor.
46. Iară de vor greşi Ţie (*că nu iaste care să nu greşască) şi, mâniindu-Te, îi vei da nepriiatinilor săi şi robi să vor duce în pământul nepriiatinilor departe sau aproape *2 Para. 6, 36. Ecl. 7, 21. 1 Ioan 1, 10.
47. Şi să vor pocăi în inima sa în locul robiei şi, întorcându-să, Te vor ruga de iertare în robia sa, zicând: «Păcătuit-am, nedreptate am făcut, necurat ne-am purtat»,
48. Şi să vor întoarce către Tine în toată inima sa şi cu tot sufletul său în pământul nepriiatinilor săi, la care robi să vor duce şi Te vor ruga în preajma călii pământului său, care l-ai dat părinţilor lor şi a cetăţii carea o ai ales şi a bisericii carea o ai zidit numelui Tău.
49. Vei apuca în ceriu, întru tăria scaunului Tău, rugăciunile lor şi cererile lor şi vei face judecata lor.
50. Şi Te vei milostivi norodului Tău, care au greşit Ţie, şi tuturor nedreptăţilor lor, cu
136r carele au nelegiuit împrotiva Ta, şi le vei da milă înnaintea celor || ce-i vor avea robi, să li să milostivească.
51. Că norodul Tău iaste şi moştenirea Ta, pre carii i-ai scos din pământul Eghiptului, din mijlocul cuptoriului celui de fier.
52. Ca să fie ochii Tăi deşchişi spre rugăciunea şerbului Tău şi norodului Tău, Israil, şi să-i asculţi întru toate pentru carele Te vor chema.
53. Că Tu Ţi i-ai osăbit spre moştenire dintru toate noroadele pământului, precum ai grăit prin Moisi, şerbul Tău, când ai scos părinţii noştri din Eghipt, Doamne Dumnezeule!"
54. Şi au fost deacă au plinit Solomon, rugând pre Domnul, toată rugăciunea şi rugarea aceasta, s-au sculat dinnaintea oltariului Domnului, că amândoao genunchele în pământ înfipsease şi mânile întinsease spre ceriu.
55. Stătut-au, dară, şi au blagoslovit toată bisearica lui Israil cu glas mare, zicând:
56. „Bine e cuvântat Domnul, Care au dat odihnă norodului Său, Israil, după toate care au grăit; n-au căzut nici un cuvânt din toate ceale bune, care au grăit prin Moisi, sluga Sa.
57. Fie Domnul, Dumnezeul nostru, cu noi, precum au fost cu părinţii noştri, nepărăsindu-ne
136v şi ne|lepădându-ne,
58. Ci să ne pleace sufletele noastre către Sine, ca să umblăm întru toate căile Lui şi să păzim poruncile Lui şi ţeremoniile Lui şi judecăţile, oricare au poruncit părinţilor noştri.
59. Şi fie cuvintele Meale aceastea, cu care m-am rugat înaintea Domnului, apropiindu-să către Domnul, Dumnezeul nostru, zioa şi noaptea, să facă judecată slugii Sale şi norodului Său, Israil, în toate zilele.
60. Să ştie toate noroadele pământului că Domnul Însuş iaste Dumnezeu şi nu iaste altul afară de El.
61. Şi fie inima noastră desăvârşit cu Domnul, Dumnezeul nostru, să umblăm în aşezământurile Lui şi să păzim poruncile Lui ca şi astăzi.
62. Deci împăratul şi tot Israilul cu el jârtvea junghieri înnaintea Domnului.
63. Şi au ucis Solomon jârtve păciuitoare, care le-au jârtvuit Domnului, boi doaozeaci
137r şi doao de mii, şi oi o sută doaozeaci şi doao de mii şi au sfinţit || bisearica Domnului împăratul şi fiii lui Israil.
64. În zioa aceaea au sfinţit împăratul în mijlocul pridvorului, care era înaintea casii Domnului, că au făcut acolo ardere de tot şi jârtvă şi grăsimea celor de pace, că oltariul cel de aramă, care era înaintea Domnului, mai mic era şi nu putea cuprinde arderea de tot şi jârtva şi grăsimea celor de pace.
65. Şi au făcut Solomon în vreamea aceea prăznuire vestită, şi tot Israilul cu el, mulţime mare de la întrarea lui Emath până la râul Eghiptului înaintea Domnului, Dumnezeului nostru, şapte zile şi şapte zile, adecă patrusprăzeace zile.
66. Şi a opta zi au slobozit noroadele, carii, binecuvântând pre împăratul, s-au dus la sălaşele sale veselindu-să şi cu inimă bucuroasă pentru toate ceale bune, carea făcuse Domnul lui David, slugii Sale, şi lui Israil, norodului Său.

Cap 9

Domnul, lui Solomon a doao oară arătându-Să, îi porunceaşte a ţinea poruncile Sale, adăogând amânănţarea de nu să vor ţinea. | Solomon mai multe cetăţi zideaşte; neamurile şi le face 137v
dăjduitoare şi, corabie în Ofir trimiţând, mult aur priimeaşte.

1. Şi au fost deacă au isprăvit Solomon zidirea casii Domnului şi zidirea împăratului şi tot ce poftise şi voise a face,
*Sus 3, 7. 2. I s-au arătat Domnul a doao oară, *precum i să arătase în Gavaon.
2 Par. 7, 12. 3. Şi au zis Domnul cătră el: „Ascultat-am rugăciunea ta, cu carea te-ai rugat înnaintea Mea, sfinţit-am casa aceasta, carea o ai zidit ca să-Mi puiu numele Mieu acolo în veac; şi vor fi ochii Miei şi inima Mea acolo în toate zilele.
4. Şi tu, de vei umbla înaintea Mea, precum au umblat tatăl tău, în unirea inimii şi în dreptate, şi vei face toate care ţ-am poruncit, şi legiuitele Meale şi judecăţile Meale le vei ţine,
2 Împăr. 12, 16. 5. Pune-voiu thronul împărăţiii tale preste Israil în veac, precum am grăit lui David, tătâne-tău, zicând: «Nu să va lua bărbat din ruda ta din scaunul lui Israil!»
6. Iară cu întoarcere de vă veţ întoarce voi şi fiii voştri, nu umblând după Mine, nici păzind porun||cile Meale şi ţeremoniile Meale, care v-am pus înnainte, ci vă veţi duce şi 138r
veţi cinsti dumnezei streini şi vă veţi închina lor,
7. Lua-voiu pre Israil de pre faţa pământului care l-am dat lor, şi bisearica carea o am sfinţit numelui Mieu o voiu lepăda din vederea Mea şi va fi Israil spre pildă şi spre baznă tuturor noroadelor.
8. Şi casa aceasta va fi spre pildă; tot care va treace printr-însa să va zătăci şi va şuiera
*2 Leage 29, 24. şi va zice: *«Pentru ce au făcut Domnul aşa pământului acestuia şi căsii aceştiia?»
Irimie. 22, 20. 9. Şi vor răspunde: «Că au părăsit pre Domnul, Dumnezeul său, Care au scos pre părinţii lor din pământul Eghiptului şi au urmat dumnezei streini şi s-au închinat lor şi i-au cinstit; pentru aceaea au adus Domnul asupra lor tot răul acesta»".
10. Şi plinindu-să doaozeaci de ani, după ce zidise Solomon doao case, adecă, casa Domnului şi casa împăratului,
11. (Hiram, împăratul Tirului, dând lui Solomon leamne de chedru şi ceatini şi aur după tot ce avea lipsă), atuncea au dat Solomon lui Hiram doaozeaci de oraşe în pământul Galileii.
12. Şi au ieşit Hiram din Tir să vază oraşe|le care i le dedease Solomon şi nu i-au plăcut. 138v
13. Şi au zis: „Au aceastea sânt cetăţile care mi i-ai dat, frate?" Şi le-au numit pământul Havul până în zioa aceasta.
14. Şi au trimis Hiram la împăratul Solomon o sută şi doaozeaci de talanţi de aur.
15. Aceasta iaste suma cheltuialelor, carea o au dat împăratul Solomon spre zidirea casii Domnului şi casei sale şi a lui Mellon şi a zidului Ierusalimului şi Heser şi Maghedo şi Gazer.
16. Faraon, împăratul Eghiptului, s-au suit şi au prins Gazer şi o au aprins cu foc; şi hananeul care lăcuia în cetate l-au ucis şi o au dat zeastre featei sale, muierii lui Solomon.
17. Şi au zidit Solomon Gazer şi Vethoron cea mai din gios,
18. Şi Valaath şi Palmira în pământul pustiii.
19. Şi toate satele care să ţinea de dânsa şi era fără zid le-au întărit, şi cetăţile carălor şi cetăţile călăreţilor şi orice i-au plăcut a zidi în Ierusalim şi în Livan şi în tot pământul biruinţii sale.
20. Tot norodul care rămăsease din ammorrei şi hethei şi ferezei şi hevei şi ievusei, carii nu sânt din fiii lui Israil, ||
21. Acestora fiii, carii rămăsease pre pământ, adecă carii nu-i putuse dezrădăcina fiii 139r
lui Israil, i-au făcut Solomon dăjduitori până în zioa aceasta.
22. Iară din fiii lui Israil n-au rănduit Solomon a sluji pre careva, ci era bărbaţi ostaşi şi slugitorii lui şi căpetenii şi povăţuitori şi mai-mari preste care şi preste călăreţi.
23. Şi era căpetenii preste toate lucrurile lui Solomon puşi cinci sute cincizeaci, carii avea supus norodul şi celor rănduite lucruri poruncea.
*1 Para. 8, 11. 24. Iară *fata lui Faraon s-au suit din cetatea lui David în casa sa, care-i zidise Solomon, atunci au zidit Mellon.
25. Şi aducea Solomon de trei ori în tot anul arderi de tot şi jârtve păciuitoare pre oltariul care zidise Domnului şi aprindea tămâie înaintea Domnului; şi s-au isprăvit bisearica.
26. Şi corabie au făcut împăratul Solomon în Asion Gavir, carea iaste lângă Ailath, în ţărmurile Mării Roşie, în pământul Idumeii.

27. Şi au trimis Hiram în corabia aceaea slugile sale, bărbaţi corăbieri şi ştiuţi la mare, cu slugile lui Solomon. |

139v 28. Carii viind în Ofir, luund de acolo aur, patru sute şi doaozeaci de talanţi, l-au adus la împăratul Solomon.

Cap 10

Venit-au împărăteasa Sava la împăratul Solomon; carea minunându-să de înţălepciunea lui, de mărime şi de stăpânire, dând şi priimind mari daruri, s-au dus. Solomon multă dajdă şi aur de airea, vase şi paveze şi măreţul thron rânduiaşte; mari şi scumpe unealte are în vase, în căruţe şi în cai, în prisosirea argintului şi a chedrilor.

1.* Şi împărăteasa Sava, auzând veastea lui Solomon în numele Domnului, au venit a-l ispiti în ciumelituri. *2 Para. 9, 1. Math. 12, 42.

2 Şi, întrând în Ierusalim cu multă petreacere şi găzdăcii, cămilele purtând mireazme şi aur mult foarte şi pietri scumpe, venit-au la împăratul Solomon şi au grăit toate care avea în inima sa. Luc. 11, 41.

3. Şi o au învăţat Solomon toate cuvintele care pusease înainte; n-au fost cuvânt care să fie putut tăinui pre împăratul şi să nu-i răspunză.

140r 4. Şi, văzând împărăteasa Sava toată înţelep| |ciunea lui Solomon şi casa carea zidise,

5. Şi bucatele mesii lui şi lăcaşele slugilor şi rânduialele slujitorilor şi hainele lor şi păharnicii şi arderile de tot care aducea în casa Domnului, nu mai avea duh.

6. Şi au zis cătră împăratul: „Adevărat iaste cuvântul care l-am auzit în pământul meu

7. Despre cuvintele tale şi despre înţălepciunea ta şi nu credeam celor ce-m spunea, până când însăşi am venit şi am văzut cu ochii miei şi am aflat că jumătate parte nu mi s-au vestit; mai mare iaste înţelepciunea şi lucrurile tale decât vestea carea am auzit.

8. Fericiţi oamenii tăi şi fericite slugile tale, carii stau înaintea ta pururea şi aud înţelepciunea ta.

9. Fie Domnul, Dumnezeul tău, binecuvântat, Căruia I-ai plăcut şi te-au pus pre thronul lui Israil, pentru că au iubit Domnul pre Israil în veac şi te-au rănduit împărat, să faci judecată şi dreptate".

140v 10. Şi au dat împăratului o sută doaozeaci de talanţi de aur şi mireazme multe fo|arte, şi pietri scumpe; nu s-au adus mireazme aşa multe decât acealea care au dat împărăteasa Sava împăratului Solomon.

11. *Ci şi corabia lui Hiram, carea aducea aur din Ofir, au adus din Ofir leamne de chedru multe foarte şi pietri scumpe. *2 Par. 9, 10.

12. Şi au făcut împăratul din leamnele ceale de chedru stâlpii casii Domnului şi casei împăratului, şi lăute şi cobze cântăreţilor. Nu s-au adus de acel feal de leamne de chedru, nici s-au văzut până într-aceasta zi.

13. Iară împăratul Solomon au dat împărăteasei Savei toate care au vrut şi au cerut de la el, afară din ceale care i le-au dăruit din vrearea sa cu împărătesc dar. Carea s-au întors şi s-au dus în ţara sa, cu slugile sale.

14. Şi era măsura aurului, care să adusease lui Solomon prin fieştecare an, şase sute şasăzeaci şi şase de talanţi de aur,

15. Afară din cel ce aducea bărbaţii carii era preste vămi şi neguţătorii şi toţi carii vindea tărguiri şi toţi împăraţii Araviei şi povăţuitorii pământului.

16. Şi au făcut împăratul Solomon paveze || de aur curat doao sute; şease sute de sicle 141r
de aur au dat spre tăblile unii pavăze,

17. Şi trei sute de pavăze de pedrestraşi din aur ales, trei sute de mine de aur îmbrăca o pavăză; şi le-au pus împăratul în casa jocului Livanului.

18. Şi au făcut împăratul Solomon thron de evur mare şi l-au îmbrăcat cu aur curat foarte,

19. Care avea şease treapte; şi vârful thronului era rătund în partea dinnapoi, şi doao mâni dincoace şi dincolea ţiind scaunul şi doi lei sta lângă fieştecare mâni.

20. Şi doisprăzeace leuţi stând peste şease trepte dincoace şi dincolea; nu s-au făcut lucru ca acela în toate împărăţiile.

21. Ci şi toate vaseale cu care bea împăratul Solomon era de aur şi toate unealtele casei jocului Livanului de aur curat, nu era argint, nici să socotia de ceva preţu în zilele lui Solomon,

22. Că corabia împăratului pre mare cu corabia lui Hiram o dată în trei ani să ducea în Tharsis, aducând de acolo aur şi argint | şi dinţi de elefant şi măimuţe şi păuni. 141v

23. Şi s-au mărit împăratul Solomon preste toţi împăraţii pământului, cu averile şi cu înţelepciunea.

24. Şi tot pământul dorea faţa lui Solomon, să auză înţălepciunea lui, care-i dedease Dumnezeu în inima lui.

25. Şi toţi îi aducea daruri, vase de argint şi de aur, haine şi arme de război şi mirosuri şi cai şi cămile, prin toţi anii.

*2 Para. 1, 14. 26. *Şi au adunat Solomon căruţe şi călăreţi şi i s-au făcut căruţe o mie patru sute şi călăreţi doaosprăzeace mii; şi i-au rănduit prin cetăţi întărite şi cu împăratul în Ierusalim.

27. Şi au făcut de au fost atâta prisosinţă argintului în Ierusalim, cât şi a pietrilor; şi mulţime de chedri au dat ca morii carii să nasc în câmpuri.

28. Şi să aducea cai lui Solomon din Eghipt şi din Coa, că neguţătorii împăratului cumpăra din Coa şi cu preţu rănduit îi ducea.

29. Şi ieşiia caru cu patru cai din Eghipt cu şase sute de sicli de argint, şi calul o sută cincizeaci, şi într-acesta chip toţi împăraţii hefteilor şi a Siriii vindea cai. ||

Cap 11 142r

Solomon, cu multe muiari de alt neam să împreună şi, de la dânseale blăznit, să întoarce la închinarea idolilor lor, spre carii, mâniindu-să Domnul, îi deşteaptă împrotivitori pre Adad,

CAP 11 CARTEA ÎMPĂRAŢILOR A TREIA

Razon şi Ierovoam, căruia prin prorocul Ahiam îi făgăduiaşte împărăţie lui Israil, lăsând un neam fiiu lui lui Solomon; moare Solomon după patruzeaci de ani a împărăţiii, căruia urmează fiiul Rovoam.

1 Iară împăratul Solomon *au iubit multe muieri de alt neam, şi fata lui Faraon şi moaviteance şi idumee şi sidonience şi hetheе, *2 Leagi 17, 17. Ecli. 47, 21.

2 Din neamurile de carele au zis Domnul fiilor lui Israil: *„Nu veţi întra la eale, nici din ei vor întra la a voastre, că adevărat vor întoarce inimile voastre, să urmaţi dumnezeilor”. Deci acestora s-au împreunat Solomon cu aprinsă dragoste. *Ieşir. 24, 16.

3. Şi i-au fost lui muieri, ca împărătease, şapte sute, şi ţiitoare, trei sute; şi au întors muierile inima lui.

4. Şi, fiind acum bătrân, s-au blăznit inima lui prin muieri să urmeze dumnezei streini;
142v nici era inima lui de|săvârşit cu Domnul, Dumnezeul său, ca inima lui David, tătâni-său.

5. Ci cinstea Solomon pre Astarthen, dumnezeoaia sidonilor, şi Moloh, idolul amoniteanilor.

6. Şi au făcut Solomon ce nu plăcuse înnaintea Domnului şi n-au plinit a urma Domnului ca David, tatăl lui.

7. Atunci au zidit Solomon bisearică lui Hamos, idolului Moav, în muntele care iaste în prejma Ierusalimului, şi lui Moloh, idolului fiilor Ammon.

8. Şi într-acesta chip au făcut tuturor muierilor sale, celor de alt neam, care aprindea tămâi şi jârvuia dumnezeilor săi.

9. Şi S-au măniiat Domnul lui Solomon că s-au întors mintea lui de cătră Domnul, Dumnezeul lui Israil, *Carii i Să arătase a doao oară. *Sus 9, 2.

10. Şi poruncise pentru cuvântul acesta să nu urmeaze dumnezei streini, şi n-au păzit care i-au poruncit Domnul.

11. Şi au zis Domnul lui Solomon: „Pentru că ai avut aceasta la tine şi n-ai ţinut legătura Mea şi poruncile Meale care ţ-am poruncit, rumpând voiu tăia împărăţia ta şi o voiu da slugii tale. ||
143r 12. *Însă în zilele tale nu voiu face, pentru David, tatăl tău; din mâna fiiului tău o voi tăia. *Jos 12, 15.

13. Nici voiu lua toată împărăţiia, ci un neam voiu da fiiului tău, pentru David, sluga Mea, şi pentru Ierusalim carea o am ales”.

14. Şi au deşteptat Domnul protivnic lui Solomon pre Adad Idumeul, din sămânţă împărătească, care era în Edom.

15. *Că fiind David în Idumeea şi suindu-să Ioav, căpetenia oastei, a îngropa pe cei ucişi şi ucigând toată partea bărbătească în Idumeea, *2 Împăr. 8, 14.

16. (Că şase luni s-au zăbovit acolo Ioav şi tot Israilul până au ucis toată partea bărbătească în Idumeea),

17. Fugit-au Adad însuşi, şi bărbaţii Idumeii din slugile tătâni-său cu el, să între în Eghipt; şi era Adad prunc mic.

18. Şi, sculându-să din Madiam, au venit în Faran şi au luat cu sine oameni din Faran şi au întrat în Eghipt la Faraon, împăratul Eghiptului, care i-au dat casă şi bucate i-au rânduit şi pământ i-au însămnat. |
143v 19. Şi au aflat Adad har înnaintea lui Faraon foarte, atâta cât i-au dat muiare pre sora muierii sale, cea dintr-un trup, a împărăteasei Tahnes.

20. Şi i-au născut sora ai Tahnes pre Ghenuvath fiiu şi l-au doicit Tahnes în casa lui Faraon; şi era Ghenuvath lăcuind la Faraon cu fiii lui.

21. Şi, auzind Adad în Eghipt a fi adormit David cu părinţii săi şi a fi murit Ioav, căpetenia oastei, au zis lui Faraon: „Slobozi-mă, să mearg la pământul mieu”.

22. Şi i-au zis Faraon: „Dară ce-ţi lipseaşte la mine, ca să cerci a te duce la pământul tău?” Şi el au răspuns: „Nimic, ci te rog să mă slobozi”.

23. Şi i-au deşteptat Dumnezeu protivnic pre Razon, fiiul lui Iliada, care fugise la Adarezer, împăratul Sovii, domnul său.

24. Şi au adunat împrotiva lui bărbaţi şi s-au făcut căpetenie tălharilor când îi ucidea David şi s-au dus la Damasc şi au lăcuit acolo şi l-au făcut împărat în Damasc.

25. Şi era împrotivitoriu lui Israil în toate zilele lui Solomon, şi aceasta iaste răotatea lui Adad şi urâciunea asupra lui Israil; şi au împărăţit în Siria. ||
144r 26. *Şi Ierovoam, fiiul lui Navad, efratheul din Sareda, sluga lui Solomon, a căruia mumă era pe nume Serva, muiare văduvă, şi au rădicat mâna asupra împăratului. *2 Paral. 13, 6.

27. Şi aceasta iaste pricina împrotivitoriului războiu asupra lui, că Solomon au zidit pre Mello şi au asămănat adâncimea cetăţii lui David, tătâni-său.

28. Şi era Ierovoam bărbat tare şi putearnic şi, văzând Solomon tinărul de bună fire şi ager, îl rânduise mai-mare preste dăjdile a toată casa lui Iosif.

*2 Para. 10, 15 29. *Şi au fost în vreamea aceea de au ieşit Ierovoam din Ierusalim şi l-au aflat Ahia Siloniteanul, prorocul, în cale, acoperit cu plaşcă noao; şi era numai doi în câmp.

30. Şi, apucându-şi Ahia plaşca sa cea noao, cu carea era acoperit, o au tăiat în doaosprăzeace părţi.

31. Şi au zis cătră Ierovoam: „Ia-ţi zeace tăieturi, că aceastea zice Domnul, Dumnezeul lui Israil: «Iată, Eu voiu tăia împărăţia din mâna lui Solomon şi ţ-oi da ţie zeace neamuri.

32. Iară un neam îi va rămânea lui, pentru sluga Mea David şi Ierusalim, cetatea carea o am ales din toate neamurile lui Is|rail. 144v

33. Pentru că M-au părăsit şi s-au închinat lui Astarthim, dumnezeoaia Sidonului, şi lui Hamos, dumnezeului Moav, şi lui Moloh, dumnezeului fiilor Amon, şi n-au umblat în căile Meale, să facă dreptate înaintea Mea şi poruncile Meale şi judecăţile, ca David, tatăl lui.

34. Nici voiu lua toată împărăţia din mâna lui, ci povăţuitoriu l-oi pune în toate zilele vieţii sale, pentru David, sluga Mea, care l-am ales, care au păzit ceale poruncite ale Meale şi poruncile Meale.

35. Şi voiu lua împărăţia din mâna fiiului său şi-ţi voiu da ţie zeace neamuri.

36. Iară fiiului lui îi voiu da un neam ca să rămâie candila lui David, slugii Meale, în toate zilele înaintea Mea în Ierusalim, cetatea care o am ales să fie numele Mieu acolo.

37. Iară pre tine te voiu lua şi vei împărăţi preste toate care doreaşte sufletul tău şi vei fi împărat preste Israil.

38. Deci, de vei asculta toate care voiu porunci ţie şi vei umbla în căile Meale şi vei face ce-i direpţ înaintea Mea, păzind ceale poruncite ale Meale şi poruncile Meale, precum au făcut David, sluga Mea, voiu fi || cu tine şi-ţi voiu zidi casă credincioasă, precum am zidit 145r lui David casă, şi-ţi voiu da Israilul.

39. Şi voiu năcăji sămânţa lui David despre aceasta, însă nu în toate zilele»”.

40. Şi au vrut Solomon a ucide pre Ierovoam, care s-au sculat şi au fugit în Eghipt, la Sesac, împăratul Eghiptului; şi au fost în Eghipt până la moartea lui Solomon.

41. Iară cealeaalalte a cuvintelor lui Solomon şi toate care au făcut şi înţelepciunea lui, iată, toate sânt scrise în Cartea cuvintelor zilelelor lui Solomon.

42. Iară zilele în care au împărăţit Solomon în Ierusalim preste tot Israilul patruzeaci de ani sânt.

43. Şi au adormit Solomon cu părinţii săi şi s-au îngropat în cetatea lui David, tătâni-său, şi au împărăţit Rovoam, fiiul lui, în locul lui.

Cap 12

Rovoam, urmând sfatul tinerilor, îş căştigă despărţirea împărăţiii, şi Ierovoam împărat preste zeace neamuri să rânduiaşte, şi, oastea lui Rovoam asupra lui Ierovoam, Domnul prin Semeia

prorocul o răsipeaşte, iară Ierovoam viţei de aur a să cinsti au rădicat în Dan şi în Vethil,
145v *rându|ind prăznuirea oltariului şi preoţi.*

1.* Şi au venit Rovoam în Sihim, că acolo era adunat tot Israilul, să-l facă împărat. *2 Par. 10, 1.
2. Iară Ierovoam, fiiul lui Navat, fiind încă în Eghipt fugit de la faţa împăratului Solomon, auzând de moartea lui, s-au întors din Eghipt.
3. Şi au trimis şi l-au chemat şi au venit Ierovoam şi toată mulţimea lui Israil; şi au grăit cătră Rovoam, zicând:
4. „Tatâl tău foarte greu jug ne-au pus noao, deci tu, acum, micşurează câtuşi de cât din porunca tătâni-tău cea vărtoasă şi din jugul cel greu, care ne-au pus noao, şi vom sluji ţie”.
5. Care le-au zis: „Duceţi-vă până a treia zi şi vă întoarceţi la mine”.
6. Şi, deacă s-au dus norodul, au făcut sfat împăratul Rovoam cu bătrânii carii sta înnaintea lui Solomon, tatăl lui, când încă trăia, şi au zis: „Ce sfat îm daţi, să răspunzu norodului acestuia?”
7. Carii i-au zis: „De vei asculta astăzi de norodul acesta şi de vei sluji şi cearerii lor vei îngădui şi le vei grăi vorbe line, vor fi ţie sluji în toate zilele”.
146r 8. Carele au părăsit sfatul bătrânilor ce-i || dedease şi au luat tinerii, carii să doicise cu el şi sta lângă el.
9. Şi au zis cătră ei: „Ce sfat îmi daţi să răspunzu norodului acestuia, care mi-au zis: «Mai uşoară giugul ce au pus tatăl tău preste noi!»?”.
10. Şi i-au zis lui tinerii, carii fusease doiciţi cu el: „Aşa vei grăi norodului acestuia care au grăit cătră tine, zicând: «Tatăl tău ne-au îngreoiat jugul, tu ne uşurează!» Aşa vei grăi cătră ei: «Deagetul cel mai mic al mieu mai gros iaste decât dosul tătâne-mieu.
11. Şi acum tatăl mieu au pus preste voi jug greu, iară eu voiu adaoge preste jugul vostru; tatăl mieu v-au tăiat cu biciuri, iară eu vă voiu tăia cu scorpii»”.
12. Şi au venit Ierovoam şi tot norodul la Rovoam a treia zi, precum grăise împăratul, zicând: „Întoarceţi-vă la mine a treia zi”.
13. Şi au răspuns împăratul norodului vărtoasă, părăsând sfatul bătrânilor ce-i dedease.
14. Şi le-au grăit după sfatul tinerilor, zicând: „Tatăl mieu au îngreoiat jugul vostru, iară
146v eu voiu adaoge jugului vostru; tatăl mieu v-au tăiat cu biciuri, iară eu | vă voiu tăia cu scorpii”.
15. Şi nu s-au odihnit împăratul norodului, că-l depărtase Domnul, ca să-ş deşteapte cuvântul său, *care grăise în mâna lui Ahie Siloniteanului cătră Ierovoam, fiiul lui Navat. *Sus 11, 31.
16. Şi văzând norodul că n-au vrut a-i asculta împăratul, i-au răspuns, zicând: „Ce parte iaste noao în David sau ce moştenire în fiiul Isai? Meargi în sălaşele tale, Israil, acum vezi casa ta, David!” Şi s-au dus Israil la sălaşele sale.
17. Iară preste fiii lui Israil ori carii lăcuia în cetăţile Iiudei au împărăţit Rovoam.
18. Şi au trimis împăratul Rovoam pre Adiran, care era preste dăjdi, şi l-au împroşcat cu pietri tot Israilul şi au murit, iară împăratul Rovoam de sârg s-au suit în căruţă şi au fugit în Ierusalim.
19. Şi s-au depărtat Israilul de la casa lui David până într-această zi.
20. Şi au fost deacă au auzit tot Israilul că să întorsease Ierovoam, au tremis şi l-au
147r chemat adunând gloata şi l-au || făcut împărat preste tot Israilul, nici au urmat careva după casa lui David, fără sângur neamul Iiudei.
21. Şi au venit Rovoam în Ierusalim şi au adunat toată casa Iiudei şi neamul lui Veniamin, o sută optzeaci de mii de bărbaţi ostaşi aleşi, să oştească asupra casii lui Israil şi să întoarcă împărăţia lui Rovoam, fiiului Solomon.
22. *Şi au fost cuvântul Domnului cătră Semeia, omul lui Dumnezeu, zicând: *2 Par. 11, 2.
23. „Grăiaşte cătră Rovoam, fiiul lui Solomon, împăratul Iiudei, şi cătră toată casa Iiudei şi Veniamin, şi ceialalţi din norod, zicând:
24. «Aceastea zice Domnul: ‘Nu vă veţi sui, nici veţi oşti asupra fraţilor voştri, fiilor Israil. Întoarcă-să omul în casa sa, că de la Mine s-au făcut cuvântul acesta!’»”. Ascultat-au cuvântul Domnului şi s-au întors din drum, precum le poruncise Domnul.
147v 25. Şi au zidit Ierovoam Sihim în muntele Efrem şi au lăcuit acolo şi, ieşind | de-acolo, au zidit Fanuil.
26. Şi au zis Ierovoam în inima sa: „Acum să întoarce împărăţia la casa lui David.
27. De să va sui norodul acesta să facă jârtve în casa Domnului, în Ierusalim, şi să va întoarce inima norodului acestuia cătră domnul său, Rovoam, împăratul Iiudei, şi mă va ucide şi să va întoarce la el”.

*Tov. 1, 5. 28. *Şi, socotind sfat, au făcut doi viţei de aur şi le-au zis: „Nu vă mai suireţi în Ierusalim;
**Ieşir. 32, 8. **iată dumnezeii tăi, Israil, carii te-au scos din pământul Eghiptului!”
29. Şi au pus unul în Vethil, şi altul în Dan.
30. Şi s-au făcut cuvântul acesta spre păcat, că mergea norodul să se închine viţelului până la Dan.
*2 Par. 11, 15. 31. Şi au făcut bisearici în ceale înnalte *şi preoţi din cei mai de pre urmă ai norodului, care nu era din fiii lui Levi.
32. Şi au rânduit zi de praznic în luna a opta, a cincisprăzeacea zi a lunii, spre asămănarea prăznuirii carea să prăznuia în Iiuda. Şi, suindu-să pre oltariu, aseaminea au făcut în Vethil să jârtvuiască viţeilor cari-i vărsase. Şi au rându||it în Vethil preoţi 148r
celor înalte care făcuse.
33. Şi s-au suit pre oltariul care zidise în Vethil în zioa a cinsprăzeace a lunii a opta, carea închipuise din inima sa. Şi au făcut praznic fiilor lui Israil şi s-au suit pre oltariu, să aprinză tămăiare.

Cap 13

Trimisul proror din Iiuda la Ierovoam despre răsipirea oltariului şi naşterea lui Iosie împăratului prorocească. Carele rugându-se, mâna lui Ierovoam, carea săcase, să însănătoşază. Iară întorcându-să prorocul, de la leu să ucide, pentru că nu ascultase de cuvântul Domnului, şi Ierovoam sporeaşte nelegiuirea sa.

1 Şi, iată, omul lui Dumnezeu au venit din Iiuda în cuvântul Domnului în Vethil, Ierovoam stând pre oltariu şi tămâie aruncând.
*4 Împăr. 23, 16. 2 Şi au strâgat împrotiva oltariului *în cuvântul Domnului şi au zis: „Oltariule, oltariule, aceastea zice Domnul: «Iată, fiiu să va naşte casii lui David, pe nume Iosiie, şi va jârtvui preste tine preoţii celor în|nalte, carii acum în tine tămâie aprind şi oase de 148v
oameni pre tine va aprinde»”.
3. Şi au dat în zioa aceaea sămn, zicând: „Acesta va fi sămnul care au grăit Domnul: «Iată, oltariul să va tăia şi să va vărsa cenuşa carea iaste în el».
4. Şi, auzând împăratul cuvântul omului lui Dumnezeu, care strâgase împrotiva oltariului în Vethil, ş-au întins mâna din oltariu, zicând: „Apucaţi-l!” Şi au săcat mâna lui carea întinsease asupra lui, nici au putut a o trage îndărăpt la sine.
5. Şi oltariul s-au tăiat şi s-au vărsat cenuşa din oltariu, după sămnul cel ce mai înainte zisease omul lui Dumnezeu în cuvântul Domnului.
6. Şi au zis împăratul cătră omul lui Dumnezeu: „Roagă-te feaţii Domnului, Dumnezeului tău, şi te roagă pentru mine, să mi să întoarcă mâna mea”. Şi s-au rugat omul lui Dumnezeu feaţii Domnului şi s-au întors mâna împăratului la el şi s-au făcut precum întâiu fusease.
7. Şi au grăit împăratul cătră omul lui Dumnezeu: „Vino cu mine acasă să prânzeaşti şi-ţi voiu da daruri”. ||
8. Şi au răspuns omul lui Dumnezeu cătră împăratul: „De-m vei da mie jumătate parte 149r
de casa ta, nu voiu veni cu tine, nice voiu mânca pâne, nici voiu bea apă în locul acesta,
9. Că aşa mi s-au poruncit în cuvântul Domnului, zicând: «Nu vei mânca pâine, nici vei bea apă, nici te vei întoarce pre calea pre carea ai venit»”.
10. Şi s-au dus pre altă cale şi nu s-au întors pe drumul prin care venise în Vethil.
11. Iară un proror oarecare, bătrân, lăcuia în Vethil, la care au venit fiii săi şi i-au povestit toate lucrurile care făcuse omul lui Dumnezeu într-acea zi în Vethil. Şi cuvintele ce grăise cătră împăratul le-au povestit tătâni-său.
12. Şi le-au zis tatăl lor: „Pre care cale s-au dus?” Arătatu-i-au lui fiii săi calea pre carea să dusease omul lui Dumnezeu, care venise din Iiuda.
13. Şi au zis fiilor săi: „Aştearneţi asinul!”. Carii aşternându-l, s-au suit.
14. Şi s-au dus după omul lui Dumnezeu şi l-au aflat şezând supt un terevinth şi i-au zis: „Au tu eşti omul lui Dumnezeu care ai venit din Iiuda?”. Răspunsu-I-au: „Eu sânt!”
15. Şi au zis cătră el: „Vino cu mine acasă, să mâncăm pâine!” |
16. Care au zis: „Nu mă pociu întoarce, nici a veni cu tine, nici voiu mânca pâne, nici 149v
voiu bea apă în locul acesta,
17. Că au grăit Domnul cătră mine în cuvântul Domnului, zicând: «Nu vei mânca pâne, nici vei bea apă acolo, nici te vei întoarce pre calea carea te vei duce»”.

18. Carea i-au zis: „Şi eu proroc sânt aseaminea ţie, şi îngerul mi-au grăit în cuvântul Domnului, zicând: «Du-l îndărăpt cu tine în casa ta, să mânce pâne şi să bea apă!»” Înşelatu-l-au.

19. Şi l-au dus îndărâpt cu sine, şi au mâncat pâne în casa lui şi au beaut apă.

20. Şi şezând la masă, au fost cuvântul Domnului către prorocul care-l înturnase.

21. Şi au strâgat către omul lui Dumnezeu, care venise din Iiuda, zicând: „Aceastea zice Domnul: «Pentru că n-ai fost ascultătoriu de gura Domnului şi n-ai păzit porunca carea ţ-au poruncit Domnul, Dumnezeul tău,

22. Şi te-ai întors şi ai mâncat pâne şi ai beaut apă în locul în care ţ-au poruncit: ‘Să nu mânci pâne şi să nu beai apă!’, nu să va duce trupul tău în mormântul părinţilor tăi!»”

150r 23. Şi deacă au mâncat şi au beut, au aşter| |nut asinul său prorocului pre care-l înturnase.

24. Care ducându-să, l-au aflat un leu în cale şi l-au ucis, şi era trupul lui aruncat în drum, iară asinul sta lângă el şi leul sta lângă trup.

25. Şi iată, oamenii ce trecea au văzut trupul aruncat în cale şi leul stând lângă trup. Şi au venit şi au vestit în cetatea în carea prorocul cel bătrân lăcuia.

26. Carea auzând prorocul acela, carele-l înturnase din cale, au zis: „Omul lui Dumnezeu iaste, care au fost neascultătoriu de gura Domnului; şi l-au dat Domnul leului şi l-au rupt şi l-au ucis după cuvântul Domnului care i-au grăit.

27. Şi au zis către fiii săi: „Aştearneţi asinul!” Carii aşternându-l,

28. Şi el ducându-să, i-au aflat trupul aruncat în cale şi asinul şi leul stând lăngă trup; n-au mâncat leul din trup, nici au vătămat asinul.

29. Şi au luat prorocul trupul omului lui Dumnezeu şi l-au pus pre asin şi, întorcându-să, l-au dus în cetatea prorocului celui bătrân, să-l plângă. |

150v 30. Şi au pus trupul lui în mormântul său şi l-au plâns: „Hei, hei, fratele mieu!”

31. Şi, după ce l-au plâns, au zis către fiii săi: „Dacă voiu muri, îngropaţi-mă în mormântul în care s-au îngropat omul lui Dumnezeu; lângă oaseale lui puneţi oasele meale.

32. Că adevărat va veni cuvântul care mainte l-au zis în cuvântul Domnului înprotiva oltariului ce iaste în Vethil şi împrotiva a toate bisearicilor celor înalte, care sânt în cetăţile Samariei”.

33. După cuvintele aceastea, nu s-au întors Ierovoam din calea sa cea rea, ci dinprotivă au făcut din cei mai pre urmă ai norodului preoţi celor înalte; oricare vrea îi umplea mâna şi să făcea preot celor înalte.

34. Pentru această pricină au păcătuit casa lui Ierovoam şi s-au depărtat şi s-au şters de pre faţa pământului.

Cap 14

Ahia prorocul, de la muierea lui Ierovoam pentru fiiul Aviia, ce bolnăvea, întrebat, zice că va muri fiiul şi casa lui Ierovoam cu totul să va răsipi. Care murind, au urmat fiii Nadav. Iară împăratul

151r *Eghiptului pra| |dă casa Domnului în Ierusalim şi, murind Ierovoam, urmează fiiul Avia.*

1. În vremea aceea s-au bolnăvit Avia, fiiul lui Ierovoam.

2. Şi au zis Ierovoam muierii sale: „Scoală şi-ţi schimbă vejmântul, să nu te cunoşti că eşti muierea lui Ierovoam, şi meargi în Silo, unde iaste Ahia prorocul, *care mi-au zis că voi împărăţi preste norodul acesta. *Sus 11, 31.

3. Şi ia în mâna ta zeace pâni şi o turtuliţă şi un vas cu miere şi meargi la el, că el îţ va spune ce să va întâmpla pruncului acestuia”.

4. Făcut-au precum îi zisease muierea lui Ierovoam, şi, sculându-să, s-au dus în Silo şi au venit în casa lui Ahie; iară el nu putea vedea, că-i împăinjenise ochii de bătrâneaţe.

5. Şi au zis Domnul către Ahia: „Iată, muierea lui Ierovoam întră să te întreabe despre fiiul său care bolnăveaşte; aceastea şi acestea îi vei grăi”. Şi întrând ea şi făcându-să a nu fi carea era,

151v 6. Auzit-au Ahia sunetul picioarelor ei întrând pre uşă şi au zis: „Întră, muiarea | lui Ierovoam! Pentru ce te faci a fi alta? Iară eu sânt trimis la tine greu sol.

7. Meargi şi zi lui Ierovoam: «Aceastea zice Domnul, Dumnezeul lui Israil: ‘Pentru că te-am înălţat din mijlocul norodului şi te-am dat povăţuitoriu preste norodul Mieu Israil,

8. Şi am tăiat împărăţia casii lui David şi o am dat ţie şi n-ai fost ca sluga Mea David, care au păzit poruncile Meale şi au urmat după Mine în toată inima sa, făcând ce era plăcut înaintea Mea,

9. Ci ai lucrat reale preste toţi carii au fost mainte de tine şi ţ-ai făcut dumnezei streini şi vărsaţi, ca să Mă chemi spre mănie, iară pre Mine M-ai lepădat după trupul tău,

*Jos 15, 29. 10. Pentru aceaea, iată, Eu voiu aduce răotăţi preste casa lui Ierovoam *şi voiu lovi din Ierovoam pre cel ce să pişe la păreate şi cel închis şi cel mai de pre urmă în Israil. Şi voiu curăţi rămăşiţeale casii lui Ierovoam, precum să curăţeaşte gunoiul până la cel curat.
11. Carii vor muri din Ierovoam în cetate îi vor mânca cânii, iară carii vor muri în câmp îi vor îmbuca paserile ceriului', că Domnul au grăit». ||
12. Deci tu te scoală şi meargi în casa ta şi, întrând picioarele tale în cetate, va muri pruncul. 152r
13. Şi-l va plânge tot Israilul şi-l va îngropa, că sângur acesta să va duce de la Ierovoam în mormânt, că s-au aflat despre el cuvânt bun de la Domnul, Dumnezeul lui Israil, în casa lui Ierovoam.
14. Şi Ş-au rănduit Domnul împărat preste Israil, care va lovi casa lui Ierovoam într-aceasta zi şi într-aceasta vreame.
15. Şi-l va lovi ,Dumnezeul lui Israil, precum să clăteaşte trestia în apă. Şi va zmulge pre Israil din pământul acest bun, care l-au dat părinţilor lor, şi-i va vântura peste râu, că ş-au făcut loruşi bozi, ca să întărâte pre Domnul.
16. Şi va da Domnul pre Israil pentru păcatele lui Ierovoam, care au păcătuit, şi a păcătui au făcut pre Israil".
17. Şi s-au sculat muiarea lui Ierovoam şi s-au dus şi au venit în Thersa şi, întrând ea pragul casii, pruncul au murit.
18. Şi l-au îngropat şi l-au plâns tot | Israilul, după cuvântul Domnului, care au grăit 152v slugii sale, Ahie prorocului.
19. Iară cealealalte a cuvintelor lui Ierovoam, în ce chip au oştit şi în ce chip au împărăţit, iată, scrise sânt în Cartea cuvintelor zilelor împăraţilor Israil.
20. Iară zilele în care au împărăţit Ierovoam doazeaci şi doi de ani sânt. Şi au dormit cu părinţii săi şi au împărăţit Nadav, fiiul lui, pentru el.
*2 Par. 12, 13. 21. *Iară Rovoam, fiiul lui Solomon, au împărăţit în Iiuda. De ani patruzeaci şi unul era Rovoam când au început a împărăţi; şaptesprăzeace ani au împărăţit în Ierusalim, cetatea carea o au ales Domnul să-şi puie numele acolo, din toate neamurile lui Israil. Iară numele mumei lui, Naama Ammaniteanca.
22. Şi au făcut Iiuda rău înnaintea Domnului şi L-au întărâtat preste toate care făcuse părinţii lor în păcatele sale, care au păcătuit.
23. Că ş-au zidit şieşi oltare şi chipuri cioplite şi grânghi preste tot muntele înalt şi supt tot copaciul frun||zos, 153r
24. Ci şi muierotci au fost pre pământ şi au făcut toate urâciunile neamurilor, care le-au zdrobit Domnul înnaintea feaţii fiilor lui Israil.
25. Iară în al cincilea an al împărăţiii lui Rovoam s-au suit Sesac, împăratul Eghiptului, în Ierusalim,
26. Şi au luat comoarăle casii Domnului şi comoarele împărăteşti, şi toate le-au răpit,
*Sus 10, 16. şi pavezele ceale de aur ce făcuse *Solomon,
27. În locul cărora au făcut împăratul Rovoam paveze de aramă şi le-au dat în mâna povăţuitorilor ostaşilor celor cu paveze şi celor ce străjuia la uşa casii împăratului.
28. Şi când întra împăratul în casa Domnului, le purta cei ce avea slujbă a mearge înnainte, şi după aceaea le ducea îndărăpt, la locul unde să ţinea armele celor pavezaţi.
29. Iară celeaalalte a cuvintelor Rovoam şi toate care au făcut, iată, scrise sânt în Cartea cuvintelor zilelor împăraţilor Iiudei.
30. Şi au fost războiu între Rovoam şi Ie|rovoam în toate zilele. 153v
31. Şi au adormit Rovoam cu părinţii săi şi s-au îngropat cu ei în cetatea lui David; iară numele mumei lui, Naama Ammaniteanca; şi au împărăţit Aviam, fiiul lui, în locul lui.

Cap 15

Necuratului Avie, împăratului Iiudei, urmează dumnezeiescul fiiu Asa, care oşteaşte asupra lui Vasa, împăratul lui Israil, dobăndind agiutoriu de la Venadav, împăratul Asiriii. Lui Asa, după moarte, urmează fiiul Iosafat, iară Vaasa pre Nadav, fiiul lui Ierovoam, cu toată rudenia îl ucide, şi în locul lui împărăţeaşte preste Israil ani doaozeaci şi patru, necuratul după necuratul.

1. Deci după al optsprăzeacele an împărăţiii lui Ierovoam, fiiu lui Navath, au
*2 Par. 14, 1 împărăţit Avia preste Iiuda.
şi 13, 2. 2. Trei ani au împărăţit în *Ierusalim; numele mumei lui, Maaha, fata lui Avisalom.

3. Şi au umblat în toate păcatele tătâne-său, care făcuse mainte de el; nici era inima lui desăvărşit cu Domnul, Dumnezeul său, ca inima lui David, tătâne-său.

154r 4. Ci pentru David i-au dat lui Domnul, Dum||nezeul său, candila în Ierusalim, ca să deşteapte fiiul lui după el şi să zidească Ierusalimul,

5. Pentru că făcuse David drept în ochii Domnului şi nu să plecase de la toate care-i poruncise în toate zilele vieţii sale, *afară de cuvântul lui Urie Hetheului. *2 Împăr. 11, 4.

6. Însă războiu au fost între Rovoam şi Ierovoam în toată vreamea vieţii lui.

7. Iară celeaalalte a cuvintelor lui Aviam şi toate care au făcut, au nu sânt scrise aceastea în Cartea cuvintelor împăraţilor Iiuda? *Şi au fost războiu între Avia şi între Ierovoam. *2 Par. 13, 3.

8. Şi au dormit Avia cu părinţii săi şi l-au îngropat în cetatea lui David; *şi au împărăţit Asa, fiiul lui, în locul lui. *2 Par. 14, 1.

9. Şi în anul al doaozeacile a lui Ierovoam, împăratului Israil, au împărăţit Asa, împăratul Iiudei.

10. Şi patruzeaci şi unul de ani au împărăţit în Ierusalim; numele mumei sale, Maaha, fata lui Avisalom.

11. Şi au făcut Asa drept înnaintea Domnului, ca David, tatăl lui. |

154v 12. Şi au luat pre cei muierotci de pe pământ şi au curăţit toate spurcăciunile idolilor, care făcuse părinţii lui.

13. Încă şi pre Maaha, mumă-sa, o au depărtat, să nu fie căpetenie în sfintele lui Priapi şi în crângul lui, care-l sfinţise. Şi au răsturnat bârlogul lui şi au sfărmat bozul cel urât şi l-au ars în repejunea Chedronului.

14. Iară ceale înnalte nu le-au luat. Însă inima lui Asa desăvârşit era cu Domnul în toate zilele sale.

15. Şi au dus înlontru ceale ce sfinţise tată-său şi făgăduise în casa Domnului, argintul şi aurul şi vaseale.

16. Şi era războiu între Asa şi între Vaasa, împăratul lui Israil, în toate zilele lor.

17. *Şi s-au suit Vaasa, împăratul lui Israil, în Iiuda şi au zidit Rama, ca să nu poată cineva ieşi sau întra din partea lui Asa, împăratului Iiuda. *2 Par. 16, 1.

18. Şi, luând Asa tot argintul şi aurul care rămăsease în vistieriile casei Domnului şi în vistieriile casei împărăteşti, l-au dat în mânile slugilor sale. Şi i-au trimis la Venadad, fiiul lui Tavremon, fiiul lui Hezion, împăratul Asirii, care lăcuia în Damasc, zicând: ||

155r 19. „Legătură iaste între mine şi între tine şi între tatăl mieu şi tatăl tău. Pentru aceea ţ-am trimis daruri, argint şi aur, şi te ceiu să vii şi deşartă să faci legătura carea ai cu Vaasa, împăratul lui Israil, şi să se depărteaze de la mine”.

20. Odihnindu-să Vanadav, împăratul lui Asa, au trimis căpeteniile oastei sale în cetăţile lui Israil şi au lovit Ahion şi Dan şi Aveldomul lui Maaha şi tot Kenerothul, tot adecă pământul lui Nethali.

21. Carea auzând Vaasa, au lăsat de-a zidi Rama şi s-au întors în Thersa.

22. Iară împăratul Asa veaste au trimis în toată Iudeea, zicând: „Nime să nu fie mântuit!” Şi au dus pietrile din Rama şi lemnele ei, cu care zidise Vaasa, şi au zidit dintr-însele împăratul Asa Gavaa Veniamin şi Masfa.

23. Iară cealeaalalte a tuturor cuvintelor Asa şi toate tăriile lui şi toate care făcuse şi cetăţile care zidise, au nu sânt scrise acestea în Cartea cuvintelor zilelor împăraţilor Iiuda? Iară în vreamea bătrâneaţelor sale l-au durut picioarele. |

155v 24. Şi au dormit cu părinţii săi şi s-au îngropat cu ei în cetatea lui David, tătâni-său, *şi au împărăţit Iosafat, fiiul lui, pentru el. *2 Par. 17, 1.

25. Iară Nadav, fiiul lui Ierovoam, au împărăţit preste Israil în anul al doilea a lui Asa, împăratul Iiudei, şi au împărăţit preste Israil doi ani.

26. Şi au făcut ce-i rău înnaintea Domnului şi au umblat în căile tătâni-său şi în păcatele lui, cu care a păcătui au făcut pre Israil.

27. Şi i-au aleşuit Vaasa, fiiul lui Ahie, din casa lui Isahar şi l-au lovit în Ghevvethon, carea iaste cetatea filisteilor, că Nadav şi tot Israilul conocea Ghevvethon.

28. Şi l-au ucis Vaasa în anul al treile a lui Asa, împăratul Iiudei, şi au împărăţit în locul lui.

29. Şi, împărăţind, *au lovit toată casa lui Ierovoam. N-au slobozit încă nici un suflet din sămânţa lui, până ce l-au şters după cuvântul Domnului, **care grăise în mâna slugii sale, Ahie Siloniteanului, *Jos 21, 22. **Sus 14, 10.

30. Pentru păcatele lui Ierovoam, care păcătuise şi cu care a păcătui făcuse pre Israil,

156r şi pentru greşala cu carea întărâta||se pre Domnul, Dumnezeul lui Israil.

31. Iară ceeaalalte a cuvintelor lui Nadav şi toate care au lucrat, au nu acestea scrise sânt în Cartea cuvintelor zilelor împăraţilor lui Israil?

32. Şi au fost războiu între Asa şi Vaasa, împăratul lui Israil, în toate zilele lor.
33. În anul al treilea a lui Asa, împăratului Iiudei, au împărăţit Vaasa, fiiul Ahiei, preste tot Israilul, în Thersa, doaozeaci şi patru de ani.
34. Şi au făcut rău înnaintea Domnului şi au umblat în calea lui Ierovoam şi în păcatele lui, cu carele a păcătui au făcut pre Israil.

Cap 16

Iehu prorocul mai înainte vesteaşte răsipirea împăratului Vaasa şi a casei lui, căruia, murind, urmează fiiul Ela, pre carele necuratul Zamvri îl ucide, şi el, năvălind în împărăţie, au ales Israil pre Amri, care necurat dobăndind împărăţia, Zamvri pre sine cu împărăteasca casă să aprinde. Şi murind Amri, urmează necuratul fiiu Ahav, care pre Ezavel au luat muiare. Şi în vremea | lui iarăşi să zideaşte Ierihonul, ci nu necertat. 156v

1. Şi au fost cuvântul Domnului către Iehu, fiiul lui Hanani, împrotiva lui Vaasa, zicând:
2. „Pentru căci te-am înnălţat din prav şi te-am pus povăţuitoriu preste norodul Mieu Israil, iară tu ai umblat în calea lui Ierovoam şi a păcătui ai făcut norodul Mieu Israil, ca să Mă întărâtezi în păcatele lor,
3. Iată, Eu voiu săcera ceale mai apoi a lui Vaasa şi ceale mai apoi a casii lui. Şi voiu face casa ta ca casa lui Ierovoam, fiiul lui Navat.
*Sus 14, 11. 4. *Care va muri din Vaasa în cetate l-or mânca cânii, şi care va muri dintr-însul în ţarină l-or mânca paserile ceriului".
*2 Par. 16, 1. 5. *Iară celeaalalte a cuvintelor Vaasa şi oricare au făcut şi războaiele lui, au nu aceastea scrise sânt în Cartea cuvintelor zilelor împăraţilor lui Israil?
6. Şi au adormit Vaasa cu părinţii săi şi s-au îngropat în Thersa. Şi au împărăţit Ela, fiiul lui, pentru el.
7. Şi fiind în mâna Iehu, fiiul lui Hananii prorocului, cuvântul Domnului asupra lui Vaasa şi asupra casei lui şi asupra a toată răotatea carea făcuse înnaintea Domnu||lui, a-L 157r
întărâta în lucrurile mânilor sale, ca să fie ca casa lui Ierovoam, pentru această pricină l-au ucis, adecă pre Ehu, fiiul lui Hani prorocul.
8. În anul al doaozeaci şi şeasăle a lui Asa, împăratul lui Iiuda, au împărăţit Ela, fiiul lui Vaasa, preste Israil, în Thersa, doi ani.
9. Şi s-au sculat cu războiu împrotiva lui sluga sa, Zamvri, povăţuitoriul a jumătate parte de călăreţi; şi era Ela în Thersa, bând şi ameţit de vin, în casa lui Arsa, celui mai-mare preste Thersa.
*4 Împăr. 9, 30. 10. *Şi, năvălind Zamvri, l-au lovit şi l-au ucis în anul al doaozeaci şi şeapte a lui Asa, împăratului Iiudei, şi au împărăţit pentru el.
11. Şi, împărăţind şi şezând pre scaunul lui, au lovit toată casa lui Vaasa şi n-au lăsat din ea pre cel ce să pişe la păreate şi rudeniile şi priiatinii lui.
12. Şi au şters Zamvri toată casa lui Vaasa, după cuvântul Domnului, care grăise către Vaasa în mâna lui Iehu prorocului, |
13. Pentru toate păcatele lui Vaasa şi păcatele lui Ela, fiiului lui, carii au păcătuit şi a 157v
păcătui au făcut pre Israil, chemând spre urgie pre Domnul, Dumnezeul lui Israil, întru deşertăciunile sale.
14. Iară cealeaalalte a cuvintelor Ela şi toate care au făcut, au nu aceastea scrise sânt în Cartea cuvintelor zilelor împăraţilor Israil?
15. În anul al doaozeaci şi şeaptelea a lui Asa, împăratului Iiuda, au împărăţit Zamvri şeapte zile în Thersa, iară oastea conocea Ghevvethon, cetatea filisteilor.
16. Şi, auzind că Zamvri făcuse războiu împrotivitoriu şi ucisease pre împăratul, au făcut şieş împărat tot Israilul pre Amri, care era căpetenia oastei preste Israil în zioa aceea în tabără.
17. Şi s-au suit Amri şi tot Israilul cu el din Ghevvethon şi conocea Thersa.
18. Şi, văzând Zamvri că era a să prinde cetatea, au întrat în polată şi s-au aprins cu împărăteasca casă şi au murit,
19. În păcatele sale care păcătuise, făcând || răotate înnaintea Domnului şi umblând 158r
în calea lui Ierovoam şi în păcatul lui, cu care au făcut a păcătui pre Israil.
20. Iară cealealalte a cuvintelor lui Zamvri şi a leşuirilor lui şi a tiräniii, au nu aceastea scrise sânt în Cartea cuvintelor zilelor împăraţilor Israil?

21. Atunci s-au împărţit norodul lui Israil în doao părţi: jumătate partea norodului urma după Thevni, fiiul lui Ghineth, ca să-l facă împărat, şi jumătate parte după Amri.
22. Şi au biruit norodul care era cu Amri pre norodul care urma după Thevni, fiiul lui Ghineth. Şi au murit Thevni şi au împărăţit Amri.
23. În anul al treizeaci şi unul a lui Asa, împăratului Iiuda, au împărăţit Amri preste Israil doisprăzeace ani; în Thersa au împărăţit şase ani.
24. Şi au cumpărat muntele Samariii de la Somer cu doi talanţi de argint şi l-au zidit şi
158v au chemat numele cetăţii carea zidise cu numele Semer, munte|lui domnului, Samaria.
25. Şi au făcut Amri răotate înnaintea Domnului şi au lucrat nedrept preste toţi carii au fost înnaintea lui.
26. Şi au umblat în toată calea lui Ierovoam, fiiul lui Navat, şi în păcatele lui, cu care a păcătui făcuse pre Israil, să întărâte pre Domnul, Dumnezeul lui Israil, în deşertăciunile sale.
27. Iară cealeaalalte a cuvintelor Amri şi războaiele lui care au purtat, au nu aceastea scrise sânt în Cartea cuvintelor zilelor împăraţilor Israil?
28. Şi au adormit Amri cu părinţii săi şi s-au îngropat în Samaria. Şi au împărăţit Ahav, fiiul lui, pentru el.
29. Iară Ahav, fiiul lui Amri, au împărăţit preste Israil în anul al treaizeaci şi optulea a lui Asa, împăratului Iiudei. Şi au împărăţit Ahav, fiiul lui Amri, preste Israil, în Samaria, ani doaozeaci şi doi.
30. Şi au făcut Ahav, fiiul lui Amri, răotate înaintea Domnului preste toţi carii au fost mai nainte de el.
159r 31. Nici i-au fost destul a umbla în păcate||le lui Ierovoam, fiiul lui Navat, ci încă au luat muiare pre Iezavel, fata lui Iethvaal, împăratului sidonilor; şi s-au dus şi au slujit lui Vaal şi i s-au închinat lui.
32. Şi au pus prestol lui Vaal în bisearica lui Vaal, carea zidise în Samaria.
33. Şi au sădit grâng şi au adaos Ahav în lucrul său, întărâtând pre Domnul, Dumnezeul lui Israil, preste toţi împăraţii lui Israil carii au fost înaintea lui.
34. *În zilele lui au zidit Hiel, din Vethil, Ierihonul; în Aviram, întâiu născutul său, o au întemeiat, şi în Săguv, cel mai de pre urmă al său, au pus porţile ei, după cuvântul Domnului, care au grăit în mâna lui Josue, fiiului Nun. *Iosue. 6, 26.

Cap 17

Ilie ceriul în trei ani încuie. Şi întâiu să paşte de corbi, după aceaea, de la o muiare saretheană, a căriia vadra de făină şi urciorul de untul-de-lemn bun nu scad. Iară fiiul ei cu rugăciunea lui Ilie înviiază.

159v 1. *Şi au zis Ilie Thezviteanul din lăcu|itorii lui Galad către Ahav: „Viu e Domnul, Dumnezeul lui Israil, înaintea Căruia stau, de va fi în anii aceştia roao şi ploaie, fără numai după cuvintele gurii meale!” *Ecli 48, 1. Iac. 5, 17.
2. Şi au fost cuvântul Domnului către el, zicând:
3. „Depărtează-te de aici şi meargi spre răsărit şi te ascunde în repegiunea Carithului, carea iaste în preajma Iordanului.
4. Şi acolo din repegiune vei bea; şi corbilor am poruncit să te hrănească acolo”.
5. Şi s-au dus şi au făcut după cuvântul Domnului. Şi, ducându-să, au şezut în repegiunea Carithului, carea iaste în prejma Iordanului.
6. Şi corbi îi aducea pâne şi cărnuri dimineaţa, aseaminea pâne şi cărnuri sara, şi bea din repegiune.
7. Iară după câteva zile au săcat răpegiunea, că nu ploase pre pământ.
8. Şi au fost cuvântul Domnului către el, zicând:
9. „Scoală şi meargi în Saretha Sidonului şi vei rămânea acolo că am poruncit acolo unii muieri văduve să te hrănească”.
160r 10. *Sculatu-s-au şi s-au dus în Saretha. Şi, venind la poarta cetăţii, i s-au arătat|| o muiare văduvă culegând leamne şi o au chemat şi i-au zis: „Dă-mi puţintea apă într-un vas să beau”. *Luc. 4, 26.
11. Şi mergând ea să-i aducă, au strigat dinnapoia ei, zicând: „Adă-mi, rogu-te, şi o îmbucătură de pâne în mâna ta”.
12. Carea au răspuns: „Viu e Domnul, Dumnezeul tău, că nu am pâne fără cât poate prinde un pugnişor de făină în vadră şi puţântel untdelemn în urcior. Iată, culeg doo leamne, să întru şi să-l fac mie şi pruncului mieu, să mâncăm şi să murim”.

13. Cătră carea Ilie au zis: „Nu te teame, ci meargi, fă precum ai zis; însă mie întâi îmi fă dintr-aceea făinuţă o pâne mică supt cărbuni şi adă la mine, iară ţie şi fiiului tău vei face după aceea.
14. Iară aceastea zice Domnul, Dumnezeul lui Israil: «Vadra de făină nu va scădea, nici urciorul de untul-de-lemn să va împuţina până la zioa în carea Domnul va da ploaie preste faţa pământului»”.
15. Carea s-au dus şi au făcut după cuvântul lui Ilie; şi au mâncat el şi | ea şi casa ei. 160v
Şi dintr-acea zi
16. Vadra de făină n-au scăzut şi urciorul de untul-de-lemn nu s-au împuţinat, după cuvântul Domnului, care grăise în mâna lui Ilie.
17. Şi au fost după aceastea, s-au bolnăvit fiiul muierii mumei familiei şi era lângoarea tare foarte, aşa cât nu rămânea într-însul răsuflare.
18. Şi au zis cătră Ilie: „Ce mi-i mie şi ţie, omul lui Dumnezeu? Întrat-ai la mine să se pomenească nedreptăţile meale şi să-m ucizi fiiul mieu?”
19. Şi au zis cătră ea Ilie: „Dă-mi fiiul tău!” Şi l-au luat din sânul ei şi l-au purtat în chilie, unde el rămânea; şi l-au pus pre pătişorul său.
20. Şi au strâgat cătră Domnul şi au zis: „Doamne, Dumnezeul mieu, au şi pre văduva la carea eu câtuşi de cât mă sprijinesc o ai năcăjit, de ai ucis fiiul ei?”
21. Şi s-au întins şi s-au măsurat preste prunc de trei ori, şi au strâgat cătră Domnul şi au zis: „Doamne, Dumnezeul mieu, întoarcă-să, rogu-mă, sufletul pruncului acestuia în ceale dinlontru ale lui!” ||
22. Şi au ascultat Domnul glasul lui Ilie, întorsu-s-au sufletul pruncului într-însul şi au înviiat. 161r
23. Şi au luat Ilie pruncul şi l-au pogorât din chilie în casa cea mai din jos şi l-au dat mumei sale şi i-au zis: „Iată, trăiaşte fiiul tău!”
24. Şi au zis muierea cătră Ilie: „Acum într-aceasta am cunoscut că omul lui Dumnezeu eşti tu, şi cuvântul Domnului în gura ta adevărat iaste”.

Cap 18

Trecând foametea, Ilie pre Avdie, păşune dobitoacelor cercând, îl întâmpină pre cale, de-abie îl face să vestească lui Ahav, pre sine a fi de faţă, carele, la Ilie venind, de la el să ceartă. Din râvna lui Dumnezeu, Ilie opt sute şi cinzeaci de proroci mincinoşi a-i ucide porunceaşte, dându-să din ceriu foc spre mistuirea jârtvelor, şi ploaie de la Dumnezeu dobândeaşte.

1. După multe zile au fost cuvântul Domnului cătră Ilie, în anul al treilea, zicând: „Meargi şi te arată lui Ahav, să dau ploaie pre faţa pământului”.
2. Şi s-au dus Ilie să se areate lui Ahav; şi era foamete în Samaria. |
3. Şi au chemat Ahav pre Avdia, ispravnicul casei sale, iară Avdia să temea de Domnul foarte. 161v

4. Că, ucigând Iezavel prorocii Domnului, au luat el o sută de proroci şi i-au ascuns câte cincizeaci şi câte cincizeaci în peştere şi i-au hrănit cu pâne şi apă.

5. Şi au zis Ahav cătră Avdia: „Meargi pre pământ la toate izvoarăle apelor şi în toate văile, de cumva am putea afla iarbă şi a ne mântui caii şi catârii şi să nu piară de tot dobitoacele”.

6. Şi ş-au împărţit ţinuturile să le încungiure: Ahav să ducea pre o cale, şi Avdia pre altă cale deoseabi.

7. Şi fiind Avdia în cale, Ilie l-au întâmpinat, care cunoscându-l, au căzut pre faţa sa şi au zis: „Au tu eşti, domnul mieu, Ilie?”

8. Căruia el i-au răspuns: „Eu. Meargi şi zi domnului tău: «Aici-i Ilie»”.

9. Şi el: „Ce am păcătuit” – au zis – „de mă dai pre mine, sluga ta, în mâna lui Ahav să mă ucigă?

10. Viu e Domnul, Dumnezeul tău, că nu-i neam sau împărăţie încătro să nu fie trimis domnul mieu cercându-te. Şi răspunzând toţi: «Nu-i aici». Au jurat toate ţinuturile şi neamurile pentru aceaea că nicidecum nu te găsăşti. ||

162r 11. Şi acum tu îmi zici: «Meargi şi zi domnului tău: ‘Aici-i Ilie’».

12. Şi depărtându-mă de la tine, Duhul Domnului te va răpi în locul care eu nu ştiu. Şi întrând voiu vesti lui Ahav şi, neaflându-te, mă va ucide, iară sluga ta să temea de Domnul din pruncia sa.

13. Au nu ţi s-au spus ţie, domnul mieu, ce am făcut când ucidea Ezavel prorocii Domnului, că am ascuns din prorocii Domnului o sută de bărbaţi, câte cinzeaci şi câte cinzeaci în peşteri şi i-am păscut cu pâne şi apă?

14. Şi acum tu zici: «Meargi şi zi domnului tău: ‘Aici-i Ilie’», să mă ucigă?”

15. Şi au zis Ilie: „Viu e Domnul oastelor înaintea Căruia stau, că astăzi mă voiu arăta lui!”

16. Şi s-au dus Avdia întru-ntâmpinarea lui Ahav şi i-au spus. Şi au venit Ahav spre întâmpinarea lui Ilie.

17. Şi, văzându-l, au zis: „Tu eşti acela carele turburi pre Israil?”

18. Şi el au zis: „Nu eu am turburat pre Israil, ci tu şi casa tătâni-tău, carii aţi lăsat poruncile Domnului şi aţi urmat după Vaalim. |

162v 19. Însă acum trimite şi adună la mine tot Israilul în muntele Carmilului; şi prorocii lui Vaal, patru sute cinzeaci, şi prorocii grânghilor, patru sute, carii mâncă din masa Iezavelii”.

20. Trimis-au Ahav la toţi fiii lui Israil şi au adunat prorocii în muntele Carmilului.

21. Şi apropiindu-să Ilie cătră tot norodul, au zis: „Până când ştiopătaţi în doao părţi? De e Domnul Dumnezeu, urmaţi Lui! Iară de-i Vaal, urmaţi lui!” Şi nu i-au răspuns norodul cuvânt.

22. Şi au zis iară Ilie cătră norod: „Eu am rămas prorocul Domnului sângur, iară proroci lui Vaal patru sute şi cinzeaci de bărbaţi sânt.

23. Deie-ni-să noao doi boi şi ei să-şi aleagă un bou şi, în dărăburi tăindu-l, să-l puie pre leamne, iară foc dedesupt nu puie. Şi eu voiu face alt bou şi-l voiu pune pre leamne, iară foc nu voiu pune dedesupt.

24. Chemaţi numele dumnezeilor voştri şi eu voiu chema numele Dumnezeului mieu.

163r Şi Dumnezeul Care va asculta prin foc, Acela fie Dumnezeu!” Răspunzând tot no||rodul, au zis: „Bună e vorba”.

25. Şi au zis Ilie prorocilor Vaal: „Aleageţi-vă un bou şi faceţi întâiu, că voi mai mulţi sânteţi şi chemaţi numele dumnezeilor voştri şi foc nu puneţi”.

26. Carii luând boul ce le dedease, l-au făcut. Şi chema numele lui Vaal de dimineaţa până la amiazăzi, zicând: „Vaal, ascultă-ne!” Şi nu era glas, nici cine să răspunză şi petrecea oltariul care făcuse.

27. Şi fiind amiiazăzi, îi batjocorea Ilie, zicând: „Strâgaţi cu glas mai mare, că dumnezeu iaste şi doară vorbeaşte, au în casă de oaspeţi iaste, au în drum, au cu adevărat doarme, ca să se deşteapte”.

28. Şi strâga cu glas mare şi să tăia după obiceaiul său cu cuţite şi cu unghiţe până s-au vărsat cu sânge.

29. Iară după ce au trecut miiazăzi şi ei prorocind, venise vreamea în carea să obicinuise a să duce jârtva, nici să auziia glas, nici cineva răspundea, nici socotea pre cei ce să ruga.

30. Zis-au Ilie cătră tot norodul: „Veniţi la mine!” Şi, apropiindu-să cătră el norodul, au deres oltariul Domnului care să strâcase. |

31. Şi au luat doaosprăzeace pietri, după numărul neamurilor fiilor lui Iacov, cătră carele 163v
*Facer. 32, 28. au fost cuvântul Domnului, zicând: *„Israil va fi numele tău!”
32. Şi au zidit din pietri oltariu în numele Domnului şi au făcut ducere de apă, ca prin doao brazde împrejurul oltariului,
33. Şi au pus leamne şi au despărţit prin mădulări boul şi l-au pus preste leamne.
34. Şi au zis: „Împleţi patru vedre de apă şi turnaţi preste jârtvă şi preste leamne!” Şi iară au zis: „Şi a doao oară aceasta faceţi!” Carii, deacă au făcut a doao oară, au zis: „Şi a treia oară aceasta faceţi!” Şi au făcut a treia oară.
35. Şi curgea apele împregiurul oltariului şi groapa ducerii apei s-au umplut.
36. Şi fiind vreamea a aduce jârtva, apropiindu-să Ilie prorocul, au zis: „Doamne, Dumnezeul lui Avraam şi a lui Isaac şi al lui Israil, arată astăzi că Tu eşti Dumnezeul lui Israil, şi eu sluga Ta, şi după porunca Ta am făcut toate cuvintele acestea.
37. Auzi-mă, Doamne, auzi-mă! Să cunoască norodul acesta că Tu eşti Dumnezeu şi Tu ai întors || inima lor iarăşi”. 164r
38. Şi au căzut focul Domnului şi au mistuit jârtva şi leamnele, pietrile şi praful şi apa carea era în ducerea apei, lingându-le.
39. Carea văzând tot norodul, au căzut pre faţa sa şi au zis: „Domnul acesta iaste Dumnezeu! Domnul acesta iaste Dumnezeu!”
40. Şi au zis Ilie cătră ei: „Apucaţi prorocii lui Vaal şi nici unul încă să nu scape din ei!” Carii prinzându-i, i-au dus Ilie la repegiunea lui Chison şi i-au ucis acolo.
41. Şi au zis Ilie cătră Ahav: „Suie-te, mânâncă şi bea, că sunet de multă ploaie iaste”.
42. Suitu-s-au Ahav să mânce şi să bea, iară Ilie s-au suit în vârful Carmilului şi, cu faţa la pământ, ş-au pus faţa sa între jenunchele sale.
43. Şi au zis cătră sluga sa: „Suie-te şi priveaşte spre mare!” Care suindu-să şi privind, au zis: „Nu iaste nimic!” Şi iară i-au zis lui: „Întoarce-te de şeapte ori!”
44. Iară a şeaptea oară, iată, un norişor mititel ca o urmă de om să suia din mare. Care au zis: „Suie-te şi zi lui Ahav: «Înhamă | căruţa ta şi te pogoară, să nu te cuprinză ploaia!»” 164v
45. Şi întorcându-să încoace şi încolo, iată, ceriurile s-au înturnat şi nor şi vânt şi s-au făcut ploaie mare. Şi, suindu-să Ahav, s-au dus în Iezrahil.
46. Şi mâna Domnului au fost preste Ilie şi, încingându-şi coapsele, alerga înaintea lui Ahav până au venit în Iezrahil.

Cap 19

Ilie, fugind de Iezavel în pustie, din somn deşteptat, pâne din ceriu trimisă mâncă şi apă bea, şi aşa la muntele Horiv agiunge, şi acolo, în peşteră, jeluindu-să a fi numai el lăsat prorocul Domnului, aude şeapte mii a fi lăsate, şi să trimite a unge pre Hazail împărat Asiriii, şi Iehu împărat în Israil, şi pre Ieliseu proroc.

1. Şi au vestit Ahav Iezavelii toate care făcuse Ilie şi în ce chip ucisease toţi prorocii cu sabie.
2. Şi au trimis Iezavel sol la Ilie, zicând: „Aceastea să-m facă dumnezeii şi aceastea să-mi adaogă, de nu voiu pune mâne într-acest ceas sufletul tău ca sufletul unuie dintr-aceia!”
3. Şi s-au temut Ilie şi, sculându-să, s-au dus ori încătro îl ducea voia. Şi au venit în Versa||via Iiudei, şi ş-au slobozit acolo sluga. 165r
4. Şi s-au dus în pustie cale de o zi şi, venind şi şezând supt un jneapân, ş-au cerut sufletului său să moară şi au zis: „Agiunge-mi, Doamne, ia-mi sufletul, că nu sânt mai bun decât părinţii miei!”
5. Şi s-au aruncat şi au adormit în umbra jneapănului. Şi, iată, îngerul Domnului l-au atins şi i-au zis: „Scoală şi mâncă!”
6. Uitatu-s-au şi, iată, la capul său pâne supt cărbuni şi un vas de apă. Şi au mâncat şi au beaut şi iară au adormit.
7. Şi s-au întors îngerul Domnului a doao oară şi l-au atins şi i-au zis: „Scoală, mâncă, că mare cale ai a mearge!”
8. Carele sculându-să, au mâncat şi au beaut şi au umblat în tăria mâncării aceiia patruzeaci de zile şi patruzeaci de nopţi, până la muntele lui Dumnezeu, Horiv.
9. Şi, venind acolo au rămas în peştere. Şi, iată, cuvântul Domnului cătră el, şi i-au zis: „Ce lucri aici, Ilie?”

10. Iară el au răspuns: „Cu răvnă am râvnit pentru Domnul, Dumnezeul oastelor, că au părăsit legătura Ta fiii lui Israil. Oltarele Tale le-au strâcat, prorocii Tăi i-au tăiat cu sa|bia,
165v rămas-am eu sângur, şi caută sufletul mieu să-l ia”.

11. Şi i-au zis: „Ieşi şi stăi în munte înnaintea Domnului. Şi, iată, Domnul treace, şi duhul mare şi tare răsturnând munţi şi sfărmând pietri înaintea Domnului; nu în duh Domnul; şi după duhul, mişcare, nu în mişcare Domnul;

12. Şi după mişcare, foc, nu în foc Domnul; şi după foc, şuierare de aură supţire”.

13. Carea auzând Ilie, ş-au acoperit faţa cu plaşca şi, ieşind, au stătut în uşa peşterii şi, iată, glas cătră el zicând: „Ce lucri aici, Ilie?” Şi el au răspuns:

14. „Cu râvnă am râvnit pentru Domnul, Dumnezeul oastelor, *că au părăsit legătura Ta fiii lui Israil, oltarele Tale le-au strâcat, prorocii Tăi i-au ucis cu sabia, rămas-am eu sângur şi caută sufletul mieu să-l ia!” *Râm. 11, 3.

15. Şi au zis Domnul cătră el: „Meargi şi te întoarce în calea ta prin pustie în Damasc; şi, ajungând acolo, vei unge pre Zahail împărat preste Asiria,

16. *Şi pre Iehu, fiiul Namsii, îl vei unge împărat preste Israil, iară pre Eliseu, fiiul Safat, *4 Împăr. 9, 2.
166r care iaste din Avelmeula, îl vei unge pro||roc în locul tău.

17. Şi va fi: oricine va scăpa de sabia lui Hazail îl va ucide Iehu, şi oricine va scăpa de sabia lui Iehu îl va ucide Ielisseul.

18. *Şi-Mi voiu lăsa în Israil şeapte mii de bărbaţi a cărora jenunchi nu s-au plecat înnaintea lui Vaal şi toată gura carea nu i s-au închinat sărutându-i mâna”. *Răm. 11, 4.

19. Şi, purcezând de acolo Ilie, au găsit pre Eliseu, fiiul lui Safat, arând în doaozprăzeace juguri de boi, şi el în doaosprăzeace juguri de boi ce ara unul era. Şi, venind Ilie la el, au aruncat plaşca sa preste el.

20. Care îndată lăsând boii, au alergat după Ilie şi au zis: „Să-mi sărut, rogu-mă, pre tatăl mieu şi pre muma mea şi aşa voiu urma după tine”. Şi i-au zis: „Meargi şi te întoarce, că ce era al mieu ţ-am făcut”.

21. Şi, întorcându-să de la el, au luat o păreate de boi şi i-au ucis, şi în plugul boilor au fiert cărnurile şi au dat norodului şi au mâncat. Şi, sculându-să, s-au dus şi au urmat după Ilie şi-i slujiia lui.

Cap 20 |

166v *Asirii, conocind Samaria, să ucid de la copiii căpeteniilor ţinuturilor, şi iarăş în celaalalt an în cămpii să taie. Iară împăratul Ahav de la prorocul să ceartă, pentru căci au făcut legătură cu Venadad, împăratul Asiriii, şi viu l-au slobozit.*

1. Iară Venadad, împăratul Asiriii, ş-au adunat toată oastea şi treizeaci şi doi de împăraţi cu sine şi caii şi căruţe. Şi, suindu-să, oştea împrotiva Samariii şi o conocea.

2. Şi, trimiţind soli la Ahav, împăratul lui Israil, în cetate, au zis:

3. „Aceastea zice Venadad: «Argintul tău şi aurul tău al mieu iaste, şi muierile tale şi fiii tăi cei buni ai miei sânt»”.

4. Şi au răspuns împăratul Israil: „După cuvântul tău, domnul mieu, împărate, al tău sânt eu cu toate ale meale”.

5. Şi întorcându-să solii, au zis: „Aceastea zice Venadad, care ne-au trimis la tine: «Argintul tău şi aurul tău şi muierile tale şi fiii tăi mi-i vei da.

6. Deci mâni într-acest ceas voiu trimite slugile meale la tine şi vor cerceta casa ta şi casa
167r slugilor tale, şi tot ce || le va plăcea vor pune în mânile sale şi vor duce»”.

7. Şi au chemat împăratul lui Israil pre toţ bătrânii pământului şi au zis: „Socotiţi şi vedeţi, că ne aleşuiaşte, că au trimis la mine după muierile meale şi fii şi după argint şi aur, şi nu i-am tăgăduit”.

8. Şi au zis toţi cei mai mari născuţi şi tot norodul cătră el: „Nu-l asculta, nici te odihni lui!”

9. Şi au răspuns solilor Venadad: „Ziceţi domnului mieu, împăratului: «Toate pentru care ai trimis la mine sluga ta dintâi, voiu face, iară acest lucru nu-l pociu face»”.

10. Şi, întorcându-să solii, au spus. Care i-au trimis îndărăpt şi au zis: „Aceastea să-m facă dumnezeii şi aceastea să-mi adaogă, de va agiunge ţărâna Samariii pugnişoarelor a tot norodului care urmează după mine”.

11. Şi răspunzând împăratul lui Israil, au zis: „Ziceţi-i: «Să nu să mărească încins aşa, ca şi deşcins»”.

12. Şi au fost deacă au auzit Venadad cuvân|tul aceasta, bea el şi împăraţii în unbrariuri; 167v
şi au zis slugilor sale: „Încungiuraţi cetatea!” Şi o au încungiurat.
13. Şi, iată, un proroc, apropiindu-să către Ahav, împăratul lui Israil, i-au zis: „Acestea zice Domnul: «Adevărat văzut-ai toată mulţimea aceasta multă? Iată, Eu ţi-o voiu da în mâna ta astăzi, să ştii că Eu sânt Domnul»”.
14. Şi au zis Ahav: „Prin cine?” Şi i-au zis lui: „Aceastea zice Domnul: «Prin slugile căpeteniilor ţinuturilor»”. Şi au zis: „Cine va începe a oşti?” Şi el au zis: „Tu”.
15. Şi au numărat slugile căpeteniilor ţinuturilor şi au găsit numărul de o sută treizeaci şi doi. Şi au numărat după ei norodul pre toţi fiii lui Israil, şeapte mii.
16. Şi au ieşit la amiiazăzi. Iară Venadad bea amăţit în umbrariul său şi împăraţi treizeaci şi doi cu el, carii venise spre agiutoriul lui.
17. Şi au ieşit slugile căpeteniilor ţinuturilor în fruntea dintăiu. Şi au trimis Venadad, care i-au vestit, zicând: „Oamenii au ieşit din Samaria.” ||
18. Şi el au zis: „Acar pentru pace de vin, apucaţi-i vii, acar să oştască, vii îi prindeţi”. 168r
19. Şi au ieşit slugile căpeteniilor ţinuturilor, şi ceaeaalaltă oaste urma după ei.
20. Şi au lovit fieştecare pre bărbatul care împrotiva sa venea; şi au fugit asirii şi i-au gonit Israil. Fugit-au şi Venadad, împăratul Asiriii, călare cu călăreţii săi.
21. Ci şi ieşind împăratul lui Israil, au lovit caii şi căruţele, şi au lovit Siria cu rană mare.
22. (Şi, apropiindu-să prorocul către împăratul lui Israil, i-au zis: „Meargi şi te întăreaşte, şi să ştii, şi vezi ce vei face, că în anul următoriu împăratul Asiriii să va sui împrotiva ta”).
23. Iară slugile împăratului Asiriii i-au zis: „Dumnezeii munţilor sânt dumnezeii lor, pentru aceea ne-au biruit. Ci mai bine i este să oştim împrotiva lor în cămpii şi-i vom dobândi.
24. Tu, dară, cuvântul acesta fă: departă pre fieştecare împărat de la oastea ta şi pune căpetenii în locul lor.
25. Şi înnoiaşte numărul ostaşilor carii au căzut dintr-ai tăi şi cai după caii cei dintăiu şi cară după carăle care în|tăiu ai avut. Şi vom oşti împrotiva lor în cămpii şi vei vedea că-i 168v
vom dobândi”. Crezut-au sfatului lor şi au făcut aşa.
26. Deci după ce anul trecuse, au numărat Venadad pre asiri şi s-au suit în Afec să oştească asupra lui Israil.
27. Iară fiii lui Israil s-au numărat şi, luând bucate, au purces dinprotivă şi au tăbărât în prejma lor ca doao mici turme de capre, iară asirii au umplut pământul.
28. (Şi, apropiindu-să un om a lui Dumnezeu, au zis către împăratul lui Israil: „Aceastea zice Domnul: «Pentru că au zis asirii: ‘Dumnezeul munţilor iaste Domnul şi nu-i Dumnezeul văilor’, da-ţi-voiu toată mulţimea această mare în mâna ta şi veţi şti că Eu sânt Domnul»”).
29. Şi îndrepta în şapte zile dinprotivă aceştia şi ceia şireagurile. Iară a şeaptea zi s-au lovit războiul. Şi au lovit fiii lui Israil din asirii o sută de mii de pedestraşi într-o zi.
30. Şi au fugit carii rămăsease în Afec, în cetate, şi au căzut zidul preste doao||zeaci şi 169r
şeapte de mii de oameni, cari rămăsease. Iară Venadad fugind, au întrat în cetate, în cămara carea era înlăuntrul cămării.
31. Şi au zis slugile sale: „Iată, am auzit că împăraţii casii lui Israil sânt milostivi. Să punem, dară, saci în coapsăle noastre şi funişoare în capetele noastre şi să ieşim la împăratul lui Israil, doară va mântui sufletele noastre”.
32. Încins-au cu saci coapseale sale şi au pus funişoare în capetele sale şi au venit la împăratul lui Israil şi i-au zis: „Sluga ta, Venadad, zice: «Trăiască, rogu-te, sufletul mieu»”. Şi el au zis: „De încă trăiaşte, fratele mieu iaste!”
33. Carea au luat oameni spre norocire şi, grăbind, au apucat cuvântul din gura lui şi au zis: „Fratele tău Venadad”. Şi au zis: „Meargeţi şi-l aduceţi la mine”. Şi au ieşit la el Venadad şi l-au rădicat în căruţa sa.
34. Care i-au zis: „Cetăţile care au luat tatăl mieu de la tatăl tău le voiu întoarce şi uliţe îţi fă ţie în Damasc, precum au făcut tatăl mieu în Samaria, şi eu cu | legătură de pace 169v
mă voiu depărta de la tine”. Şi au făcut legătură şi l-au slobozit.
35. Atunci un om oarecarele din fiii prorocilor au zis către soţul său în cuvântul Domnului: „Loveaşte-mă!” Iară el n-au vrut a-l lovi.
36. Căruia i-au zis: „Pentru că n-ai vrut a asculta cuvântul Domnului, iată, te vei depărta de la mine şi te va lovi un leu!” Şi, depărtându-să cătuşi de cât de la el, l-au aflat leul şi l-au lovit.
37. Ci şi alt om, aflând, au zis către el: „Loveaşte-mă!” Care l-au lovit şi l-au rănit.
38. Şi s-au dus prorocul şi au alergat înnaintea împăratului în cale, şi ş-au schimbat cu prăsărare de pulbere gura şi ochii săi.

39. Şi, trecând împăratul, au strâgat către împăratul şi au zis: „Sluga ta au ieşit la războiu de aproape. Şi, fugând un om, l-au adus oarecarele la mine şi au zis: «Păzeaşte omul acesta care, de va scăpa, va fi sufletul tău pentru sufletul lui sau vei pune un tălant de aur!»
170r 40. Şi când eu, turburat, încoace şi înco||lo mă întorceam, îndată nu s-au arătat". Şi au zis împăratul lui Israil către el: „Aceasta-i judecata ta, carea tu ai socotit".
41. Iară el îndată şi-au şters pulberea de pre faţa sa şi l-au cunoscut împăratul lui Israil că iaste din proroci.
42. Care au zis către el: „Aceastea zice Domnul: *«Pentru că ai slobozit omul cel vreadnic de moarte din mâna ta, fi-va sufletul tău pentru sufletul lui şi norodul tău pentru norodul lui»". *Jos 22, 35.
43. Şi s-au întors împăratul lui Israil în casa sa, nevrând a auzi şi, urgisând, au venit în Samaria.

Cap 21

Navoth, pentru că n-au îngăduit împăratului Ahav via, cu mărturii mincinoase din porunca Iezavelii pârât, să împroaşcă cu pietri; carea făcându-să, lui Ahav grăbind a cuprinde via, Ilie multe reale mai nainte îi vesteaşte, carele Ahav, smerindu-să, le ocoleaşte.

1. Iară după cuvintele aceste, în vreamea aceea o vie era a lui Navoth
170v Iezdraeli||teanului, care era în Izdrahil, lângă polata lui Ahav, împăratului Samariii.
2. Şi au grăit Ahav către Navoth, zicând: „Dă-mi via ta, să-m fac grădină de legumi, că-i vecină şi-i aproape casii meale, şi-ţi voiu da pentru ea vie mai bună, au de-ţi socoteşti mai îndeleate preţu de argint decât îi vreadnică".
3. Căruia au răspuns Navoth: „Milostiv fie mie Domnul, să nu dau moşiia părinţilor miei ţie".
4. Şi au venit Ahav în casa sa mânios şi scârşnind pentru cuvântul care grăise către ei Navoth Iezrailiteanul, zicând: „Nu ţ-oi da moşia părinţilor miei". Şi, aruncându-să în pătişorul său, ş-au întors faţa către păreate şi n-au mâncat pâne.
5. Şi au întrat la el Iezavel, muierea sa, şi i-au zis: „Ce-i aceasta, de unde ţi s-au întristat sufletul şi pentru ce nu mânci pâne?"
6. Carele i-au răspuns: „Grăit-am lui Navoth Iezrailiteanului şi i-am zis: «Dă-m via ta, luându-ţi bani, au, de-ţi place, ţ-oiu da vie mai bună pentru ea». Şi el au zis: «Nu ţ-oiu da ţie via mea»". ||
171r 7. Şi au zis către el Iezavel, muierea lui: „De mare vrednicie eşti şi bine îndreptezi împărăţia lui Israil. Scoală şi mâncă pâne şi fii cu inimă dreaptă, eu ţ-oi da ţie via lui Navoth Iezrailiteanului".
8. Şi au scris răvaş din numele lui Ahav şi l-au însămnat cu inelul lui, şi l-au trimis la cei mai mari născuţi şi la căpetenii carii era în cetatea lui şi lăcuia cu Navoth.
9. Iară ţinerea răvăşelului aceasta era: „Vestiţi post şi faceţi a şedea pre Navoth între cei mai dintâi a norodului.
10. Şi trimiteţi doi oameni, fiii lui Velial, împrotiva lui şi mărturie mincinoasă zică: «Bine au cuvântat pre Dumnezeu şi pre împăratul», şi-l scoaţeţi şi-l proşcaţi cu pietri şi aşa să moară".
11. Şi au făcut cetăţeanii lui bătrâni şi cei mai mari, carii lăcuia cu el în cetate, precum le poruncise Iezavel şi precum era scris în răvaşul care trimisease la ei. |
171v 12. Propoveduit-au post şi au făcut a şedea pre Navoth între cei mai dintâi ai norodului.
13. Şi aducând doi oameni, fiii diiavolului, i-au făcut a şedea împrotiva lui. Iară ei, adecă ca oameni cei dievoleşti, au zis împrotiva lui mărturie înaintea mulţimeai: „Bine au cuvântat Navoth pre Dumnezeu şi pre împăratul!" Pentru care lucru l-au scos afară din cetate şi cu pietri l-au ucis.
14. Şi au trimis la Iezavel, zicând: „Împroşcatu-s-au cu pietri Navoth şi au murit".
15. Şi au fost deacă au auzit Iezavel pre Navoth cu pietri împroşcat şi mort, au grăit către Ahav: „Scoală şi stăpâneaşte via lui Navoth Israililteanului, care n-au vrut ţie a să odihni şi a o da luând bani, că nu trăiaşte Navoth, ci au murit".
16. Carea auzând Ahav, adecă mort a fi Navoth, s-au sculat şi să pogorâia în via lui Navoth Iezrailiteanul să o moştenească.
17. Şi au fost cuvântul Domnului către Ilie Thezviteanul, zicând:
172r 18. „Scoală şi te pogoară întru-ntâmpinarea || lui Ahav, împăratul lui Israil, care iaste în Samaria. Iată la via lui Navoth să pogoară să o moştenească.

19. Şi vei grăi către el, zicând: «Aceasta zice Domnul: ‘Ucis-ai, încă ai şi moştenit?’». Şi
*Jos. 22, 38. după aceastea vei adaoge: «Aceastea zice Domnul: *‘În locul acesta în care au lins câinii sângele lui Navoth, vor linge şi sângele tău’»”.
20. Şi au zis Ahav către Ilie: „Au aflatu-m-ai nepriiatin ţie?” Care au zis: „Aflat, pentru că te-ai vândut, ca să faci răotate înaintea Domnului.
*4 Împăr. 9, 8. 21. *Iată, eu voiu aduce asupra ta răotate şi voiu săcera ceale mai de pre urmă ale tale şi voiu ucide din Ahav pre cel ce să pişe la păreate şi pre cel închis şi pre cel mai pre urmă în Israil.
*Sus 15, 29. 22. Şi voiu da casa ta *ca casa lui Ierovoam, fiiului Navat, şi ca casa **lui Vaasa, fiiului
**4 Împăr. 9, 26. Ahia, că ai lucrat ca să mă chemi spre mănie şi a păcătui ai făcut pre Israil».
*Sus 16, 3. 23. *Ci şi de Iezavel au grăit Domnul, | zicând: «Cânii vor mânca pre Iezavel în câmpul 172v
lui Iezrahil.
24. De va muri Ahav în cetate, l-or mânca cânii, iară de va muri în câmp, l-or mânca pasările ceriului.
25. Deci n-au fost altul aşa ca Ahav, care să fie vândut, ca să facă răotate înnaintea Domnului, că l-au îndemnat Iezavel muierea sa.
26. Şi vreadnic de urâciune s-au făcut într-atâta cât urma după idolii carii făcuse ammoreii, pre carii i-au mistuit Domnul de la faţa fiilor lui Israil»”.
27. Deci, auzând Ahav cuvintele aceastea, ş-au rupt vejmintele sale şi au acoperit cu târsină trupul său şi au postit şi au dormit în sac şi au umblat cu capul plecat.
28. Şi au fost cuvântul Domnului către Ilie Thezviteanul, zicând:
29. „Au n-ai văzut pre Ahav smerit înnaintea Mea? Deci, pentru că s-au smerit înnaintea
*4 Împăr. 9, 26 Mea, nu voiu aduce răotatea în zilele *lui, ci în zilele fiiului său voiu aduce răo||tate 173r
casii lui”.

Cap 22

Ahav şi Iosafat împăraţi, cu găcitura mincinoşilor proroci înşelaţi, la războiu purced asupra asirienilor pentru Ramoth Galaad; şi să învinge, ucigându-să Ahav, care pre Mihei, ce prorocea adevărul, în temniţă-l închisease. Necuratului Ahav urmează necuratul fiiu, Ohozie, iară dumnezeiescului Iosafat urmează nedumnezeiescul fiiu, Ioram.

*2 Par. 18, 1. 1. *Şi au trecut trei ani fără războiu între Asiriia şi Israil.
2 Iară în anul al treilea s-au pogorât Iosafat, împăratul Iiudei, la împăratul Israil.
3 (Şi au zis împăratul lui Israil către slugile sale: „Nu ştiţi că a noastră iaste Ramoth Galaad şi ne lenevim a o lua din mâna împăratului Asiriii?”)
4. Şi au zis către Iosafat: „Veni-vei cu mine la războiu în Ramoth Galaad?”
5. Şi au zis Iosafat către împăratul lui Israil: „Precum sânt eu, aşa şi tu. Norodul mieu şi norodul tău unul sânt. Şi | călăreţii miei, călăreţii tăi”. Şi au zis Iosafat către împăratul 173v
lui Israil: „Cearcă, rogu-te, astăzi cuvântul Domnului”.

6. Şi au adunat împăratul lui Israil proroci vro patru sute de oameni şi au zis către ei: „Trebuie să meargă în Ramoth Galaad la război au vom odihni?" Carii au răspuns: „Suie-te şi o va da Domnul în mâna împăratului".

7. Şi au zis Iosafat: „Nu iaste aici vrun proroc al Domnului, să-l întrebăm pre acela?"

8. Şi au zis împăratul lui Israil către Iosafat: „Rămas-au un om, prin care putem întreba pre Domnul, ci eu l-am urât, că nu-mi proroceaşte ceva bun, ci rău, Mihea, fiiul lui Iemla". Căruia Iosafat au zis: „Nu grăi aşa, împărate!"

9. Şi au chemat împăratul Israil pre un famen şi i-au zis: „Grăbeaşte a aduce pre Miheia, fiiul lui Iemla!"

10. Iară împăratul lui Israil şi Iosafat, împăratul Iiudei şedea fieştecare în scaunul său,
174r îmbrăcaţi cu văjmânt împărătesc, în are lângă uşa porţii Samariii, şi toţi || prorocii prorocea înnaintea lor.

11. Şi ş-au făcut Sedechia, fiiul lui Hanaana, bucin de fier şi au zis: „Aceastea zice Domnul: «Cu acestea vei vântura Asiria până ce o vei şteargе»".

12. Şi toţi prorocii aseaminea prorocea, zicând: „Suie-te în Ramoth Galaad şi meargi norocit şi o va da Domnul în mânile împăratului.

13. Iară solul, care să dusease să cheme pre Mehia, au grăit către el, zicând: „Iată, cuvintele prorocilor cu o gură împăratului bine vestesc. Fie, dară, cuvântul tău aseaminea lor şi grăiaşte bune!"

14. Căruie Mihea au zis: „Viu e Domnul, că orice-m va zice Domnul, aceaea voiu grăi!"

15. Şi au venit la împăratul şi i-au zis împăratul: „Mihea, trebuie să meargem în Ramoth Galaad la război au a înceta?" Căruia i-au răspuns: „Suie-te şi meargi norocit şi o va da Domnul în mânile împăratului!"

16. Şi au zis împăratul către el: „Iară şi iară te jură să nu-mi grăieşti, fără ce-i adevărat, în numele Domnului!"

174v 17. Şi el au zis: „Văzut-am tot Isra|ilul răsipit în munţi ca oile ce n-au păstoriu, şi au zis Domnul: «Nu au aceştia domn, întoarcă-să fieştecare la casa sa în pace!»"

18. (Şi au zis împăratul lui Israil către Iosafat: „Au nu ţ-am zis că nu-mi proroceaşte bun, ci pururea rău?")

19. Iară el, adăogând, au zis: „Pentru aceaea ascult cuvântul Domnului. Văzut-am pre Domnul şezind pre scaunul Său şi toată oastea ceriului şezând lângă El, de-a dreapta şi de-a stânga.

20. Şi au zis Domnul: «Cine va înşela pre Ahav, împăratul lui Israil, să se suie şi să cază în Ramoth Galaad?» Şi au zis unul cuvinte într-un chip, şi altul într-altul.

21. Şi au ieşit duhul şi au stătut înaintea Domnului şi au zis: «Eu îl voiu înşela». Căruia i-au grăit Domnul: «În ce?»

22. Şi el au zis: «Ieşi-voiu şi voiu fi duhul mincinos în gura tuturor prorocilor lui». Şi au zis Domnul: «Înşela-vei şi vei birui, ieşi şi fă aşa!»

23. Acum dară, iată, au dat Domnul duhul minciunii în gura tuturor prorocilor tăi ||
175r carii sânt aici, şi Domnul au grăit împrotiva ta rău".

24. Şi s-au apropiat Sedechia, fiiul lui Hanaana, şi au lovit pre Miheia în falcă şi au zis: „Dară pre mine m-au lăsat Duhul Domnului şi ţ-au grăit ţie?"

25. Şi au zis Miheia: „Vedea-vei în ziua aceaea, când vei întra în cămară, înlăuntru cămerii, să te ascunzi".

26. Şi au zis împăratului Israil: „Luaţi pre Mihea şi rămâie la Ammon, hodnogiul cetăţii, şi la Ioas, fiiul lui Amelih.

27. Şi le ziceţi: «Aceasta zice împăratul: 'Trimiteţi omul acesta în temniţă şi-l hrăniţi cu pânea năcăjirii şi cu apa strâmturii până când mă voiu întoarce în pace'»".

28. Şi au zis Mihea: „De te vei întoarce în pace, n-au grăit în mine Domnul". Şi au zis: „Auziţi, noroadelor toate!"

29. Şi s-au suit împăratul lui Israil şi Iosafat, împăratul Iiudei, în Ramoth Galaad.

175v 30. Şi au zis împăratul lui Israil către Iosafat: „Ia armele şi întră la război | şi te îmbracă cu hainele tale". Iară împăratul lui Israil ş-au schimbat văjmântul său şi au întrat la război.

31. Iară împăratul Asiriii poruncise căpeteniilor, la treizeaci şi doi, zicând: „Nu veţi oşti împrotiva celui mai mic sau celui mai mare oarecare, ci numai împrotiva împăratului Israil".

32. Şi, văzând căpeteniile căruţelor pre Iosafat, au gândit că el iaste împăratul lui Israil, şi, năvălind, oştea împrotiva lui. Şi au strâgat Iosafat.

33. Şi au înţăles căpeteniile căruţelor că n-ar fi împăratul lui Israil şi au încetat de la el.

34. Iară un bărbat oarecarele au întins arcul în neştiut, îndreptând săgeata, şi cu întâmplarea au lovit pre împăratul lui Israil între plumâni şi între pântece, iară el au zis cărăuşului său: „Întoarce-ţi mâna şi mă scoate din oaste, că greu m-am rănit”.

35. Şi s-au lovit războiul în zioa aceaea, şi împăratul lui Israil sta în căruţa sa împrotiva asiriilor şi au murit sara; şi-i curea sângele ranii în sânul căruţii. ||

36. Şi pristavul au răsunat în toată oastea mai înainte de-a apune soarele, zicând: 176r
„Fieştecare să se întoarcă în cetatea şi în pământul său!”

37. Şi au murit împăratul şi l-au dus în Samaria; şi au îngropat pre împăratul în Samaria.

*Sus 21, 19. 38. *Şi au spălat căruţa lui în lacul cel de peşti al Samariii şi au lins cânii sângele lui şi dălogii i-au spălat, după cuvântul Domnului ce grăise.

39. Iară cealeaalalte a cuvintelor Ahav şi toate care au făcut şi casa cea de elefant carea zidise şi a tuturor cetăţilor care făcuse, au nu aceastea scrise sânt în Cartea cuvintelor zilelor împăraţilor Israil?

40. Şi au adormit Ahav cu părinţii săi şi au împărăţit Ohozia, fiiul lui, pentru el.

41. Iară Iosafat, fiiul lui Asa, începuse a împărăţi preste Iiuda în anul al patrulea a lui Ahav, împăratul lui Israil.

42. De ani treizeaci şi cinci era când începuse a împărăţi şi ani doaozeaci şi cinci au împărăţit în Ierusalim; numele mumeai lui, Azuva, fata lui Salaii.

43. Şi au umblat în toată calea lui Asa, | tătâni-său, şi nu s-au plecat din ea şi au făcut 176v
ce era drept înnaintea Domnului.

44. Însă ceale înalte nu le-au luat, că încă norodul jârtvuia şi aprindea tămâiare în ceale înalte.

45. Şi au avut pace Iosafat cu împăratul lui Israil.

46. Iară cealeaalalte a cuvintelor Iosafat şi lucrurile lui care au purtat şi războaiele, au nu aceastea scrise sânt în Cartea cuvintelor zilelor împăraţilor Iiudei?

47. Ci şi rămăşiţele muierotcelor, carii rămăsease în zilele lui Asa, tătâni-său, i-au dus de pre pământ.

48. Nici era atunci împărat rânduit în Edom.

49. Iară împăratul Iosafat făcuse corăbii în mare, care să vâneaze în Ofir pentru aur. Şi nu s-au putut duce, că s-au spart în Afion Gavir.

50. Atunci au zis Ohozia, fiiul lui Ahav, cătră Iosafat: „Meargă slugile meale cu slugile tale în corăbii”. Şi n-au vrut Iosafat.

51. Şi au adormit Iosafat cu părinţii săi şi s-au îngropat cu ei în cetatea lui David, tătâni-său, şi au împărăţit Ioram, fiiul lui, pentru el.

52. Iară Ohozia, fiiul lui Ahav, începuse a îm| |părăţi preste Israil, în Samaria, în anul 177r
al şaptesprăzeacelea a lui Iosafat, împăratul Iiudei, şi au împărăţit preste Israil doi ani.

53. Şi au făcut rău înnaintea Domnului şi au umblat în calea tătâni-său şi a mumei sale şi în calea lui Ierovoam, fiiul lui Navat, care a păcătui au făcut pre Israil.

54. Şi au slujit lui Vaal şi i s-au închinat lui, şi au întărâtat pre Domnul, Dumnezeul lui Israil, după toate care făcuse tatăl lui.

A

ABIA: adv.; var. **ABIE**
abie: *adv. în loc. adv.* ***de-abie*** rezum. cap.18

ACAR: adv. (Înv. şi reg.) „măcar”
acar: 20,18

ACASĂ: adv.
acasă: 13,7, 15

ACOLEA: adv.
acolea: 1,14

ACOLO: adv.
acolo: 1,34, 45; 2,36; 3,4; 5,9; 6,19; 8,8, 16, 21, 29, 64; 9,3, 28; 10,22; 11,16, 24, 36; 12,1, 25; 13,17; 14,21; 17,4, 9; 18,40; rezum. cap.19; 19,3, 9, 15, 19

(a se) ACOPERI: v. IV; var. (Pop.) **(a) COPERI**
(să) acoperea: *ind. imp. 3.sg.* 1,1
au acoperit: *ind. pf.c. 3.sg.*6,9, 10, 15, 20, 21, 32, 35; 19,13; 21,27
să (să) acopere: *conj. prez. 3.sg.* 6,22
să acopere: *conj. prez. 3.pl.* 7,41
acoperea: *ind. imp. 3.pl.* 8,7
au coperit: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,15, 22, 28, 30, 32; 7,7

ACOPERIRE: s.f.
acoperirea: *sg. ac.* 7,42

ACOPERIT, -Ă: adj.
acoperit: *m. sg. nom./ac.* 11,29, 30

ACUM: adv.
acum: 1,12, 18; 2,16, 24; 3,7; 5,4; 8,25, 26; 11,4; 12,4, 11, 16, 26; 13,2; 17,24; 18,11, 14, 19; 22,23

(a) ADĂUGA: v. I; var. **(a) ADĂOGA**; (Înv.) **(a) ADAOGE:** v. III „a mai pune ceva lângă cele ce sunt”; „a continua să”
au adaos: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,14; 16,33
să adaogă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 2,23; 19,2; 20,10
adăogând: *gerunziu* rezum. cap.9; 22,19
voiu adaoge: *ind. viit.I. 1.sg.* 12,11, 14
vei adaoge: *ind. viit.I. 2.sg.* 21,19

ADÂNC: s.n.
adâncul: *sg. ac., în sintagma* ***în adâncul nopţii*** „la miezul nopţii” 3,20

ADÂNCIME: s.f.
adăncimea: *sg. ac.* 11,27

ADEVĂR: s.n.
adevăr: *sg. ac.* 2,4; 3,6
adevărul: *sg. ac.* rezum. cap.22

ADEVĂRAT, -Ă: adj./adv.
adevărat: *adv. în loc. adv.* ***[cu] adevărat/cu adevărat*** 8,27; 11,2; 13,32; 18,27; 20,13
adevărat: *adj. n. sg. nom.* 10,6; 17,24; 22,16

(a) ADORMI: v. IV
au adormit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,10; 11,43; 14,31; 16,6, 28; 19,5, 6; 22,40, 51
a fi adormit: *inf. pf.* 11,21

(a se) ADUCE: v. III
au adus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,3, 38; 2,40; 3,1, 4, 15; 7,13, 51; 8,3; 9,9, 28; 10,11; 20,39
aduceţi: *imperativ 2.pl.* 3,24; 20,33
aducând: *gerunziu* 3,24; 10,22; 21,13
aducea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 4,21; 9,25; 10,5, 11, 15, 25; 17,6
vei aduce: *ind. viit.I. 2.sg.* 8,34
(s-)au adus: *ind. pf.c. impers./3.pl.* 10,10, 12
(să) adusease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 10,14
(să) aducea: *ind. imp. 3.pl.* 10,28
voiu aduce: *ind. viit.I. 1.sg.* 14,10; 21,21, 29
să aducă: *conj. prez. 3.sg.* 17,11
adă: *imperativ 2.sg.* 17,11, 13
a aduce: *inf. prez.* 18,36; 22,9

(a se) ADUNA: v. I
(s-)au adunat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,1, 2
(să) adunase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 8,5
au adunat: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,26; 11,24; 12,21; 18,20; 20,1; 22,6
adunând: *gerunziu* 12,20
adună: *imperativ 2.sg.* 18,19

ADUNAT, -Ă: adj.
adunat: *m. sg. nom.* 12,1

AFARĂ: adv.
afară: *adv. în loc. cj.* ***afară că*** 3,3
afară: *adv. în loc. prep.* ***afară de/afară din*** 3,18; 4,23; 5,16; 8,8, 60; 10,13, 15; 15,5; 21,13
afară: *adv. în loc. adv.* ***din afară*** rezum. cap.6; 6,30; 7,9, 31; 8,8

(a se) AFLA: v. I „a găsi”; „a constata”
au aflat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,3; 11,19, 29; 13,14, 24, 28; 20,36
(să) va afla: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,52
am aflat: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,21; 10,7
(s-)au aflat: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,13
afla: *inf. prez. fără* ***a*** 18,5
aflând: *gerunziu* 20,37
aflatu(-)-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 21,20
[am] aflat: *ind. pf.c. 1.sg.* 21,20
neaflându-: *gerunziu* 18,12

AGER, -Ă: adj.
ager: *m. sg. ac.* 11,28

AICI: adv.
aici: 1,23; 2,30; 17,3; 18,8, 10, 11, 14; 19,9, 13; 22,7, 23

AIUREA: adv.; var. **AIREA**
airea: *adv. în c.* ***de airea*** rezum. cap.10

(a) AJUNGE: v. III; var. (Reg.) **(a) AGIUNGE**
agiunge: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.19
agiunge: *imperativ 2.sg.* 19,4
va agiunge: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,10
ajungând: *gerunziu* 19,15

(a) AJUTA: v. I; var. (Reg.) **(a) AGIUTA**
agiuta: *ind. imp. 3.pl.* 1,7

AJUTOR: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **AGIUTORIU**
agiutoriu: *sg. ac.* rezum. cap.15
agiutoriul: *sg. ac.* 20,16

(a) ALEGE: v. III
ai ales: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,8; 8,44, 48
a aleage: *inf. prez.* 3,9
au ales: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,13; 14,21; rezum. cap.16
am ales: *ind. pf.c. 1.sg.* 8,16; 11,13, 32, 34, 36
să aleagă: *conj. prez. 3.pl.* 18,23
aleageţi: *imperativ 2.pl.* 18,25

ALEGERE: s.f.
aleagerea: *sg. ac.* 3,11

(a) ALERGA: v. I
să aleargе: *conj. prez. 3.pl.* 1,5

alerga: *ind. imp. 3.sg.* 18,46
au alergat: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,20; 20,38

ALES, ALEASĂ: adj.
(cele mai) alease: *f. pl. ac.* rezum. cap.6
ales: *n. sg. ac.* 10,17
aleşi: *m. pl. ac.* 12,21

(a) ALEŞUI: v. IV; vezi **(a) LEŞUI**

AMENINŢARE: s.f.; var. **AMÂNĂNŢARE**
amânănţarea: *sg. ac.* rezum. cap.9

AMESTECĂTURĂ: s.f.
amestecăturii: *sg. gen.* 7,35

AMEŢIT, -Ă: adj.; var. (Reg.) **AMĂŢIT**
ameţit: *m. sg. nom.* 16.9
amăţit: *m. sg. nom.* 20,16

AMIAZĂ: s.f.; var. (Reg.) **AMIAZĂZI** „sud"; „mijlocul zilei"
amiazăzi: *sg. ac.* 7,25, 39; 18,26
amiiazăzi: *sg. nom.* 18,27; 20,16

AMIN: interj.
amin: 1,36

AMMANITEAN, -CĂ: s.m./f.
Ammaniteanca: *s.f. sg. nom.* 14,21, 31

AMONITEAN: s.m. (cf. **Indice** Fc)
amoniteanilor: *pl. gen.* 11,5

AMOREU: s.m.; var. **AMMORREU** (cf. **Indice** Fc)
Ammorreului: *sg. gen.* 4,19
ammorrei: *pl. ac.* 9,20
ammoreii: *pl. nom.* 21,26

AN: s.m.
ani: *pl. nom./ac.* rezum. cap.2; 2,11, 39; 6,38; 7,1; 9,10; 10,22; rezum. cap.11; 11,42; 14,20, 21; rezum. cap.15; 15,2, 10, 25, 33; 16,8, 23, 29; rezum. cap.17; 22,1, 42, 52
an : *sg. ac.* 4,7; 10,14; 14,25; 15,1; rezum cap.20
anii: *pl. ac.* 5,11; 17,1
anul: *sg. ac.* 6,1, 37, 38; 15,9, 25, 28, 33; 16,8, 10, 15, 23, 29; 18,1; 20,22, 26; 22,2, 41, 52
anul: *sg. ac., în loc. adv.* ***în tot anul*** „în fiecare an" 9,25
anii: *pl. ac., în loc. adv.* ***prin toţi anii*** „în fiecare an" 10,25

APĂ: s.f.
apă: *sg. ac.* 13,8, 9, 16, 17, 18, 19, 22; 14,15; 17,10; 18,4, 13, 34; rezum. cap.19; 19,6
apelor: *pl. gen.* 18,5
apă: *sg. ac., în sintagma* ***ducere de apă*** „şanţ" (cf. lat. *aquaeductus, -ūs*) 18,32
apele: *pl. nom.* 18,35
apei: *sg. gen., în sintagma* ***ducerii apei/ducerea apei*** „şanţului" 18,35, 38
apa: *sg. ac.* 18,38; 22,27

APOI: adv.
apoi: *adv. în sintagma* ***ceale mai apoi*** „ultimii urmaşi" 16,3

(a se) APRINDE: v. III
aprindea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 3,3; 9,25; 11,8; 22,44
au aprins: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,16
să aprinză: *conj. prez. 3.sg.* 12,33
aprind: *ind. prez. 3.pl.* 13,2
va aprinde: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,2
(să) aprinde: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.16
(s-)au aprins: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,18

APRINS, -Ă: adj.
aprinsă: *f. sg. ac.* 11,2

APROAPE: adv./s.
aproape: *adv.* 1,9; 8,46; 20,39; 21,2
aproapelui: *s.m. sg. gen.* 8,31

(a se) APROPIA: v. I
(s-)au apropiat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,1; 22,24
(să) apropia: *ind. imp. 3.pl.* 5,3
apropiindu(-să): *gerunziu* 8,59; 18,21, 30; 18,36; 20,13, 22, 28

(a se) APUCA: v. I
apucând: *gerunziu* rezum. cap.1
(s-)au apucat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,50
au apucat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,28; 20,33
vei apuca: *ind. viit.I. 2.sg.* 8,49
apucându-: *gerunziu* 11,30
apucaţi: *imperativ 2.pl.* 13,4; 18,40; 20,18

(a) APUNE: v. III
a apune: *inf. prez.* 22,36

APUS: s.n.
apus: *sg. ac.* 7,25

(a) ARA: v. I
arând: *gerunziu* 19,19
ara: *ind. imp. 3.pl.* 19,19

ARAMĂ: s.f.
aramă: *sg. ac.* 4,13; 7,14, 15, 16, 27, 29, 30, 36, 38, 45; 8,64; 14,27
aramii: *sg. gen.* 7,47

(a se) ARĂTA: v. I
să arăţi: *conj. prez. 2.sg.* 1,20
arată: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3; 8,24, 36
(s-)au arătat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,5, 21; 9,2; 17,10; 20,40
(să) arăta: *inf. prez. fără* **a** 6,18
(să) arăta: *ind. imp. 3.sg./pl.* 7,31; 8,8
arătându(-Să): *gerunziu* rezum. cap.9
(să) arătase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 9,2; 11,9
arătatu(-)au: *ind. pf.c. 3.pl.* 13,12
(te) arată: *imperativ 2.sg.* 18,1
să (se) areate: *conj. prez. 3.sg.* 18,2
(mă) voiu arăta: *ind. viit.I. 1.sg.* 18,15
arată: *imperativ 2.sg.* 18,36

ARC: s.n.
arcul: *sg. ac.* 22,34

(a) ARDE: v. III
au ars: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,13

ARDERE: s.f. „jertfă"
ardere: *sg. ac.* 3,4
arderi: *pl. ac.* 3,15
ardere: *sg. ac., în sintagma* ***ardere de tot*** 8,64
arderea: *sg. ac., în sintagma* ***arderea de tot*** 8,64
arderi: *pl. ac., în sintagma* ***arderi de tot*** 9,25
arderile: *pl. ac., în sintagma* ***arderile de tot*** 10,5

ARGINT: s.n.
argintul: *sg. nom./ac.* 7,51; 15,15, 18; 20,3, 5
argintului: *sg. gen./dat.* rezum. cap.10; 10,27
argint: *sg. nom./ac.* 10,21, 22, 25, 29; 15,19; 16,24; 20,7; 21,2

ARIE: s.f.; var. (înv.) **ARE**
are: *sg. ac.* 22,10

ARIPĂ: s.f.; var. (Înv.) **AREPĂ; AREAPĂ**
aripă: *sg. nom.* 6,24, 27

aripa: *sg. nom.* 6,24, 27
aripi: *sg. gen.* 6,24
arepii: *sg. gen.* 6,24
arepile: *pl. ac.* 6,27; 8,6, 7
areapi: *pl. nom.* 6,27

ARMĂ: s.f.
arme: *pl. ac.* 10,25
armele: *pl. nom./ac.* 14,28; 22,30

(a se) ARUNCA: v. I
aruncând: *gerunziu* 13,1
era aruncat: *pasiv ind. imp. 3.sg.* 13,24
au aruncat: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,19
aruncându(-să): *gerunziu* 21,4

ARUNCAT, -Ă: adj.
aruncat: *n. sg. ac.* 13,25, 28

(a) ASCULTA: v. I
ascultă: *imperativ 2.sg.* 8,28, 34, 36
să asculţi: *conj. prez. 2.sg.* 8,29, 30, 52
vei asculta: *ind. viit.I. 2.sg.* 8,30, 32, 39, 43, 45; 11,38; 12,7
ascultat-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 9,3
a asculta: *inf. prez.* 12,16; 20,36
ascultat-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 12,24
ascultase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* rezum. cap.13
au ascultat: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,22
va asculta: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,24
ascultă: *imperativ 2.sg.* 18,26
(nu) asculta: *imperativ prohib. 2.sg.* 20,8
ascult: *ind. prez. 1.sg.* 22,19

ASCULTĂTOR, -TOARE: adj.
ascultători: *m. sg. nom.* 13,21

(a se) ASCUNDE: v. III
(te) ascunde: *imperativ 2.sg.* 17,3
au ascuns: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,4
am ascuns: *ind. pf.c. 1.sg.* 18,13
să (te) ascunzi: *conj. prez. 2.sg.* 22,25

ASCUNS: s.n.
ascuns: *sg. ac., în loc. adv.* ***pe ascuns*** 3,20

(a) ASEMĂNA: v. I; var. (Înv.) **(a) ASĂMĂNA** „a aduce la același nivel", „a nivela"
au asămănat: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,27

ASEMĂNARE: s.f.; var. (Înv.) **ASĂMĂNARE**
asămănarea: *sg. ac.* 7,36; 12,32

ASEMENEA: adv./adj. in v./prep.; var. (Înv.) **ASEAMINEA**
aseaminea: *prep.* 3,12, 13; 8,23; 13,18; 22,13
aseaminea: *adj. inv.* 6,25; 7,5, 8, 11, 21, 29, 37
aseaminea: *adv.* 6,26; 7,5, 11; 12,32; 17,6; 22,12

ASIN: s.m.
asinul: *sg. nom./ac.* 2,40; 13,13, 23, 24, 27, 28
asin: *sg. ac.* 13,29

ASIR: s.m. aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la M. Eminescu, *Poesii*, București, 1895, cuvântul fiind considerat creație personală a poetului.
asirii: *pl. nom./ac.* rezum. cap.20; 20,20, 27, 28, 29
asiri: *pl. ac.* 20,26
asiriilor: *pl. gen.* 22,35

ASIRIAN: s.m. (cf. **Indice** Fc)
asirienilor: *pl. gen.* rezum. cap.22

ASTĂZI: adv.
astăzi 1,25, 30, 48, 51; 2,24, 26; 3,6; 5,7; 8,28, 61; 12,7; 18,15, 36; 20,13; 22,5

AŞA: adv.; var. (Înv. și reg.) **AŞEA**
aşa: 1,30, 36, 37; 2,38; 3,22; 4,20; 5,14; 7,35; 8,25; 9,8; 10,10; 12,10; 13,9; 17,17; rezum. cap.19; 19,20; 20,11, 25; 21,10, 25; 22,5, 8, 22
aşea: 7,33

(a) AŞEZA: v. I
au aşezat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,24; 7,21, 39
voiu aşeza: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,9
aşezând: *gerunziu* 7,21

AŞEZĂMÂNT: s.n. „legământ"
aşezemântului: *sg. gen., în sintagma* ***cortul aşezemântului*** 8,4
aşezământurile: *pl. ac.* 8,61

AŞIJDEREA: adv.
aşijderea: 7,31

(a) AŞTERNE: v. III (aici) „a pune șaua"; (despre măgari) „a însămăra"
au aşternut: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,40; 13,23
aştearneţi: *imperativ 2.pl.* 13,13, 27
aşternându-: *gerunziu* 13,13, 27

(a se) ATINGE: v. III
atingea: *ind. imp. 3.sg.* 6,27
(să) atingea: *ind. imp. 3.pl.* 6,27
au atins: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,5, 7

ATUNCI: adv.; var. **ATUNCEA**
atuncea: 3,16; 9,11
atunci: 3,23; 8,1, 12; 9,24; 11,7; 16,21; 20,35; 22,48, 50

AUR: s.n.
aur: *sg. ac.* 6,20, 21, 22, 28, 30, 32, 35; 7,48, 49, 50; rezum. cap.9; 9,11, 14, 28; rezum. cap.10; 10,2, 10, 11, 14, 16, 17, 18, 21, 22, 25; rezum. cap.12; 12,28; 14,26; 15,19; 20,7, 39; 22,49
aurul: *sg. nom./ac.* 7,51; 15,15, 18; 20,3, 5
aurului: *sg. gen.* 10,14

AURĂ: s.f. „adiere" (cf. lat. *aura, -ae* „adiere, vânt ușor, suflu, briză"; (prin gn.) „vânt"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Povățuire către Economia de cîmp*, pentru folosul școalelor românești celor din Țara Ungurească și din părțile ei împreunate, Buda, 1806.
aură: *sg. ac.* 19,12

AURIT, -Ă: adj.
aurită: *f. sg. ac.* 7,45

(a se) AUZI: v. IV
auzând: *gerunziu* rezum. cap. 1; 10,1; 12,2; 13,4, 26; 15,21; 19,13; 21,16, 27
auzind: *gerunziu* 1,41; 5,7; 11,21; 16,16
auzit-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 1,11
au auzit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,41; 3,28; 5,1; 12,20; 20,12; 21,15
aţi auzit: *ind. pf.c. 2.pl.* 1,45
am auzit: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 2,42; 10,6, 7; 20,31
a auzi: *inf. prez.* 4,33; 20,43
auzea: *ind. imp. 3.pl.* 4,33
auzit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 5,8
(s-)au auzit: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,7
(să) va auzi: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,41
aud: *ind. prez. 3.pl.* 10,8
să audă: *conj. prez. 3.sg.* 10,24
auzit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,6
(să) auziia: *ind. imp. 3.sg.* 18,29

auzi: *imperativ 2.sg.* 18,37
aude: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.19
auziţi: *imperativ 2.pl.* 22,28

(a) AVEA: v. II
ai: *ind. prez. 2.sg.* 2,8; 15,19; 19,7
are: *ind. prez. 3.sg.* 2,22, 44; rezum. cap.10
avea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 1,1; 4,2, 7, 11, 13, 15, 24, 26; 6,2, 3, 6, 20, 26; 7,3, 31; 9,11, 23; 10,2, 5, 19; 14,28
având: *gerunziu* 4,21; 6,6, 18, 24; 7,35
va avea: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,31
vor avea: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,50
ai avut: *ind. pf.c. 2.sg.* 11,11; 20,25
au avut: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,45

AVERE: s.f.
averile: *pl. ac.* 10,23

B

BAN: s.m.
bani: *pl. ac.* 21,6, 15

BASNĂ: s.f. (Înv.) „povestire falsă”
baznă: *sg. ac.* 9,7

(a) BATJOCORI: v. IV
batjocorea: *ind. imp. 3.sg.* 18,27

BĂRBAT: s.m.
bărbaţi: *pl. nom./ac.* 1,5; 5,13; 9,22, 27; 11,24; 12,21; 18,13, 22; 19,18
bărbaţii: *pl. nom./ac.* 1,9; 10,15; 11,17
bărbat: *sg. nom.* 1,42; 2,2, 4, 9; 8,25; 9,5; 11,28; 22,34
bărbatul: *sg. ac.* 20,20

BĂRBĂTESC, -EASCĂ: adj.
bărbătească: *f. sg. ac., în loc. s.* (Pop.) ***partea bărbătească*** „fiinţă de sex bărbătesc” 11,15, 16

BĂTRÂN, -Ă: adj./s.
bătrânii: *s.m. pl. nom./ac.* 8,3; 12,6; 20,7
bătrânilor: *s.m. pl. gen.* 12,8, 13
bătrân: *adj. m. sg. nom./gen.* 11,4; 13,11, 25, 29
bătrâni: *adj. m. pl. nom.* 21,11

BĂTRÂNEŢE: s.f.
bătrâneaţe: *sg. ac.* rezum. cap.1; 14,4
bătrâneaţelor: *pl. gen.* 15,23

BÂRLOG: s.n.
bârlogul: *sg. ac.* 15,13

(a) BEA: v. II
bând: *gerunziu* 1,25; 4,20; 16,9
bea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 10,21; 17,6; rezum. cap.19; 20,12, 16
voiu bea: *ind. viit.I. 1.sg.* 13,8, 16
vei bea: *ind. viit.I. 2.sg.* 13,9, 17; 17,4
să bea: *conj. prez. 3.sg.* 13,18; 18,42
au beut: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,19, 23
ai beut: *ind. pf.c. 2.sg.* 13,22
să beai: *conj. prez. 2.sg.* 13,22
să beau: *conj. prez. 1.sg.* 17,10
bea: *imperativ 2.sg.* 18,41
au beaut: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,6, 8

BERBEC: s.m.
berbeci: *pl. ac.* 1,9, 19, 25; 4,23

BICI: s.m.
biciuri: *pl. ac.* 12,11, 14

BINE: adv.
bine: *adv. în structura v. dislocată* ***bine au cuvântaţ/bine e cuvăntaţ/bine e cuvântat*** 1,47, 48; 2,45; 5,7; 8,15, 56; 21,10, 13
bine: *adv.* 2,18; 8,18; 21,7
(mai) bine: 20,23
bine: *adv. în v. compus* ***bine vestesc*** 22,13

(a) BINECUVÂNTA: v. I
binecuvântând: *gerunziu* 8,66
fie binecuvântat: *pasiv conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 10,9
bine au cuvântat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,47; 21,10, 13
bine e cuvântat: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 1,48; 2,45; 5,7; 8,56
bine e cuvăntat: *pasiv ind. prez. 3. sg* 8,15

(a) BIRUI: v. IV
biruia: *ind. imp. 3.sg.* 4,24
au biruit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 16,22; 20,23
vei birui: *ind. viit.I. 2.sg.* 22,22

BIRUINŢĂ: s.f.
biruinţii: *sg. gen.* 9,19

BISERICĂ: s.f.; var. (Înv.) **BESEARECĂ; BESEARICĂ; BISEARICĂ**
bisearica: *sg. nom./ac.* 3,2; 6,17; 7,40; 8,14, 55, 63; 9,7, 25; 16,32
biseariciі: *sg. gen.* rezum. cap.5; 5,17; rezum. cap.6; 6,3, 5, 6, 16, 27, 29, 33; rezum. cap.7; 7,21, 39, 50; 8,6, 22, 48
besearica: *sg. ac.* 5,5
bisearică: *sg. ac.* 6,4, 22; 11,7
beseareca: *sg. nom.* 8, 14
biseariciі: *pl. ac.* 12,31
biseariciilor: *pl. gen.* (*exprimat redundant prin prep.* ***împrotiva +*** *prep.* ***a + toate + art. hot. -lor***) 13,32

BIVOL: s.m.
bivolilor: *pl. gen.* 4,23

(a) BLAGOSLOVI: v. IV
blagosloveaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.8
au blagoslovit: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,14, 55

(a se) BLĂZNI: v. IV „a (se) corupe”; „a (se) abate”
(s-)au blăznit: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,4

BLĂZNIT, -Ă: adj. „abătut”
blăznit: *m. sg. nom.* rezum. cap.11

BLESTEM: s.n.; var. **BLĂSTĂM**
blăstăm: *sg. ac.* 2,8
blăstămul: *sg. nom.* 8,38

(a) BLESTEMA: v. I; var. **(a) BLĂSTĂMA**
au blăstămat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,8

BOGĂŢIE: s.f.
bogăţia: *sg. ac.* rezum. cap.3
bogăţii: *pl. ac.* 3,11, 13
bogăţiile: *pl. nom.* rezum. cap.4

(a se) BOLNĂVI: v. IV (Pop.) „a (se) îmbolnăvi”
bolnăvea: *ind. imp. 3.sg.* rezum. cap.14
(s-)au bolnăvit: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,1; 17,17
bolnăveaşte: *ind. prez. 3.sg.* 14,5

BOLTITURĂ: s.f.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Ion Silvestru Moldovan, *Ţara noastră. Descrierea părţilor Ardealului de la Mureş spre miazăzi şi Valea Murăşului*. Sibiiu, 1894.
boltituri: *pl. ac.* 6,15

BOU: s.m.
boi: *pl. nom./ac.* 1,19, 25; 4,23; 7,25, 29, 44; 8,5, 63; 18,23; 19,19, 21
boilor: *pl. gen.* rezum. cap.8
bou: *sg. ac.* 18,23, 25
boul: *sg. ac.* 18,26, 33
boii: *pl. ac.* 19,20

BOZ: s.m.
bozi: *pl. ac.* 14,15
bozul: *sg. ac.* 15,13

BRAŢ: s.n.
braţul: *sg. nom.* 8,41

BRAZDĂ: s.f.
brazde: *pl. ac.* 18,32

BUCATĂ: s.f.
bucatelor: *pl. gen.* rezum. cap.4
bucata: *sg. nom.* „hrana" (cf. lat. *cibus, -i* „hrană", „mâncare") 4,22
bucate: *pl. ac.* rezum. cap.5; 11,18; 20,27
bucată: *sg. nom.* 5,9
bucatele: *pl. ac.* 10,5

BUCIUM: s.n.; var. **BUCIN**
bucin: *sg. ac.* 22,11

BUCURIE: s.f.
bucurie: *sg. ac.* 1,40

BUCUROS, -OASĂ: adj.
bucuroasă: *f. sg. ac.* 8,66

BUN, -Ă: adj./s.
bune: *s.f. pl. ac.* 1,42; 22,13
bun: *s.n. sg. ac.* 3,9; 22,18
(ceale) bune: *s.n. pl. ac.* 8,56, 66
bun: *adj. m./n. sg. nom./ac.* 1,52; 2,38, 42; 14,13, 15; rezum. cap.17; 22,8
(mai) buni: *adj. m. pl.ac.* 2,32
bună: *adj. f. sg. nom./ac.* 8,36; 11,28; 18,24
(mai) bun: *adj. m. sg. nom.* 19,4
buni: *adj. m. pl. nom.* 20,3
(mai) bună: *adj. f. sg. ac.* 21,2, 6

C

CAL: s.m.
cai: *pl. nom./ac.* 4,26; rezum. cap.10; 10,25, 28, 29; 20,25
cailor: *pl. gen.* 4,28
calul: *sg. nom.* 10,29
caii: *pl. ac.* 18,5; 20,1, 21, 25

CALE: s.f.
calea: *sg. ac.* 1,49; 2,2; 8,25, 32, 36; 13,9, 12, 17, 33; 15,34; 16,2, 26; 19,15; 22,43, 53
cale: *sg. ac.* 8,44; 11,29; 13,10, 12, 24, 25, 26, 28; rezum. cap.18; 18,6, 7; 19,4, 7; 20,38
căile: *pl. ac.* 2,3, 4; 3,14; 8,39, 58; 11,33, 38; 15,26
călii: *sg. gen.* 8,44, 48

CANANEU: s.m.; var. **HANANEU**
hananeul: *sg. ac.* 9,16

CANDELĂ: s.f.; var. **CANDILĂ**
candilele: *pl. nom.* 7,49
candila: *sg. nom./ac.* 11,36; 15,4

CAP: s.n.
capul: *sg. ac.* 1,52; 2,32, 33, 37, 44; 8,32; 19,6; 21,27
capetele: *pl. ac.* 7,16, 19, 22, 41, 42; 20,31, 32
capului: *sg. gen.* 7,31

CAPRĂ: s.f.
capre: *pl. ac.* 20,27

CAR: s.n.
car: *sg. ac.* 7,33
carălor: *pl. gen.* 9,19
caru: *sg. nom.* 10,29
carăle: *pl. ac.* 20,25
cară: *pl. ac.* 20,25

CARNE: s.f.
cărnuri: *pl. ac.* 17,6
cărnurile: *pl. ac.* 19,21

CARTE: s.f.
cartea: *sg. nom./ac.,* în titlu: *Cartea împăraților a treia, după ovreai întâie a lui Malahie*; 15,7
Cartea: *sg. ac., în sintagmele* ***Cartea cuvintelor zilelor împăraţilor Israil/ Cartea cuvintelor zilelor împăraţilor Iudei*** 11,41; 14,19, 29; 15,23, 31; 16,5, 14, 20, 27; 22,39, 46

CASĂ: s.f.
casa: *sg. nom./ac.* 1,53; 2,27, 31, 34; 3,1; 6,2, 7, 9, 10, 12, 14, 18, 21, 38; rezum. cap.7; 7,1, 2; 8,27, 29, 31, 33, 38, 43; 9,3, 8, 10, 24; 10,4, 17; 11,20; 12,16, 19, 20, 21, 23, 24, 26; 13,8, 18, 19, 34; rezum. cap.14; 14,4, 10, 12, 13, 14; 15,27, 29; 16,3, 7, 9, 11, 12; 17,15, 23; 18,18; 20,6, 43; 21,4, 22; 22,17, 39
casă: *sg. nom./ac.* 2,24, 36; 3,17, 18; 5,3, 5; 6,6, 7; 7,8; 8,13, 16, 17, 18, 19, 20; 11,18, 38; rezum. cap.16; 16,18
casii: *sg. gen./dat.* 2,33; 4,7; 5,9; 6,5, 15, 19; 7,12, 50; 8,44; 12,21; 13,2; 14,8, 10, 17, 27; 16,3; 20,31; 21,2, 29
casa: *sg. nom./ac., în sintagmele* ***casa Domnului/casa jârtvenicului*** 3,1; 6,16, 37; 7,45, 48, 51; 8,10, 11; 9,10; 10,5; 12,27; rezum. cap.14; 14,28; 15,15
casei: *sg. gen.* 4,6; 5,11, 18; 6,8, 15, 30; 9,15; 10,12, 21; 15,18; rezum. cap.16; 16,7; 18,3
casele: *pl. ac.* 5,14
casă: *sg. nom., în sintagma* ***casă Domnului/casă de oaspeţi*** 6,1; 18,27
casii: *sg. gen., în sintagma* ***casii Domnului*** 7,12, 51; 8,64; 9,1, 15; 10,12; 14,26
case: *pl. ac.* 9,10
casa: *sg. gen.* (*cu prep.* ***a + toată***) 11,28
casei: *sg. gen., în sintagma* ***casei Domnului*** 15,18
căsii: *sg. dat.* 9,8

CATÂR: s.m.
catârii: *pl. ac.* 18,5

CATÂRĂ: s.f.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Dimitrie Ţichindeal, *Filosoficești și politicești prin fabule moralnice învățături.* (...) Buda, 1814.
cătâra: *sg. ac.* 1,33, 38, 44

(a) CĂDEA: v. II
să cază: *conj. prez. 3.sg.* 22,20
va cădea: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,52
au căzut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,56; 18,7, 38, 39; 20,25, 30

CĂDELNIŢĂ: s.f.
cădelniţe: *pl. ac.* 7,50

CĂLARE: adv.
călare: 20,20

CĂLĂREŢ: s.m.
călăreţi: *pl. nom./ac.* 1,5; 4,26; 9,22; 10,26; 16,9

călăreţilor: *pl. gen.* 9,19
călăreţii: *pl. nom./ac.* 20,20; 22,5

CĂMARĂ: s.f. „odaie”
cămară: *sg. ac.* 1,15; 3,17; 22,25
cămara: *sg. ac.* 7,3; 20,30
cămării: *sg. gen.* 20,30
cămerii: *sg. gen.* 22,25

CĂMILĂ: s.f.
cămilele: *pl. nom.* 10,2
cămile: *pl. ac.* 10,25

CĂPETEL: s.n. „cap”; „capitel”
căpeteale: *pl. nom./ac.* 7,16, 20
căpetel: *sg. nom./ac.* 7,16, 17
căpetealele: *pl. nom./ac.* 7,17, 18, 19
căpetelului: *sg. gen./dat.* 7,18, 20

CĂPETENIE: s.f.
căpetenia: *sg. nom.* 1,19; 2,32; 11,15, 21; 16,16
căpeteniile: *pl. nom./ac.* 1,25; rezum. cap.4; 8,1; 15,20; 22,32, 33
căpetenii: *pl. dat.* (*cu prep.* ***a + num***) 2,5
căpetenii: *pl. nom./ac.* 4,2; 9,22, 23; 20,24
căpetenie: *sg. nom.* 11,24; 15,13
căpeteniilor: *pl. gen./dat.* rezum. cap.20; 20,14, 15, 17, 19; 22,31
căpetenii: *pl. dat.* (*cu prep.* ***la***) 21,8

CĂPEŢEL: s.n. „cap”; „capitel”
căpeţealelor: *pl. gen.* 7,41, 42
căpeţelele: *pl. ac.* 7,41

CĂPRIOR: s.m.
căpriorilor: *pl. gen.* 4,23

CĂRĂUŞ: s.m.
cărăuşului: *sg. dat.* 22,34

CĂRBUNE: s.f.
cărbuni: *pl. ac.* 17,13; 19,6

CĂRUNTEŢE: s.f.
cărunteaţele: *pl. ac.* 2,6
cărunteţele: *pl. ac.* 2,9

CĂRUŢĂ: s.f.
caruţe: *pl. ac.* 1,5
căruţă: *sg. ac.* 4,26; 12,18
căruţe: *pl. nom./ac.* rezum. cap.10; 10,26; 20,1
căruţa: *sg. ac.* 18,44; 20,33; 22,35, 38
căruţele: *pl. ac.* 20,21
căruţelor: *pl. gen.* 22,32, 33
căruţii: *sg. gen.* 22,35

CĂSĂTORIE: s.f.
căsătorie: *sg. ac.* 4,15

CĂSCIOARĂ: s.f.; var. **CĂŞCIOARĂ**
căşcioară: *sg. nom.* 7,8

(a) CĂUTA: v. I „a privi, a se uita la/spre cineva/ceva”; „a încerca”
caută: *imperativ 2.sg.* 8,28
caută: *ind. prez. 3.pl.* 19, 10, 14

CÂINE: s.m.; var. (Reg.) **CÂNE**
câni: *pl. nom.* 14, 11; 16,4; 21,19, 23, 24; 22,38

CÂMP: s.n.
câmpuri: *pl. ac.* 10,27
câmp: *sg. ac.* 11,29; 14,11; 21,24
câmpul: *sg. ac.* 21,23

CÂMPIE: s.f.
câmpii: *pl. ac.* rezum. cap.20; 20,23, 25
câmpia: *sg. ac.* 7,46

(a) CÂNTA: v. I
veţi cânta: *ind. viit.I. 2.pl.* 1,34
au cântat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,39
cânta: *ind. imp. 3.pl.* 1,40

CÂNTĂREŢ: s.m.
cântăreţilor: *pl. dat.* 10,12

(a) CÂŞTIGA: v. I; var. **(a) CĂŞTIGA**
căştigă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.12

CEAŢĂ: s.f.
ceaţa: *sg. nom.* rezum. cap.8; 8,10
ceaţă: *sg. ac.* 8,11, 12

CEAS: s.n.
ceas: *sg. ac., în loc. adv.* (În v.) ***într-acest ceas*** „pe vremea asta” 19,2; 20,6

CENUŞĂ: s.f.
cenuşa: *sg. nom.* 13,3, 5

CER: s.n.; var. **CERIU**
ceriu: *sg. ac.* 8,22, 23, 30, 32, 34, 36, 39, 43, 45, 49, 54; rezum. cap.18; rezum. cap.19
ceriul: *sg. nom./ac.* 8,27, 35; rezum. cap.17
ceriurile: *pl. nom., în superl. abs. c* ***eriurile ceriurilor*** 8,27
ceriurilor: *pl. gen., în superl. abs.* ***ceriurile ceriurilor*** 8,27
ceriului: *sg. gen.* 14,11; 16,4; 21,24; 22,19
ceriurile: *pl. nom.* 18,45

CERB: s.m.
cerbilor: *pl. gen.* 4,23

(a) CERCA: v. I „a căuta”
să cercăm: *conj. prez. 1.pl.* 1,2
au cercat: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,3
a cerca: *inf. prez.* 2,40
să cerci: *conj. prez. 2.sg.* 11,22
cercând: *gerunziu* rezum. cap.18
cercându-: *gerunziu* 18,10
cearcă: *imperativ 2.sg.* 22,5

(a) CERCETA: v. I
vor cerceta: *ind. viit.I. 3.pl.* 20,6

(a) CERE: v. III
cerând: *gerunziu* rezum. cap.2
ceare: *imperativ 2.sg.* 2,20; 3,5
cere: *imperativ 2.sg.* 2,22
ceare: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3
ceruse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 3,10
ai cerut: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,11, 13
vei cearе: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,6
vor cere: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,33
au cerut: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,13

CEREMONIE: s.f.; var. (În v.) **ŢEREMONIE**
ţerămoniile: *pl. ac.* 2,3
ţeremoniile: *pl. ac.* 8,58; 9,6

CERERE: s.f. „rugăminte”
cearere: *sg. ac.* 2,16, 20
cearerea: *sg. ac.* 8,28
cererile: *pl. ac.* 8,45
cererile: *pl. ac.* 8,49
cereri: *sg. dat.* 12,7

(a se) CERTA: v. I
au certat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,6
(să) certa: *ind. imp. 3.pl.* 3,22
(să) ceartă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.18; rezum. cap.20

CETATE: s.f.
cetăţii: *sg. gen.* 1,41; 8,44, 48; 11,27; 16,24; 17,10; 22,26
cetatea: *sg. nom./ac.* 1,45; 2,10; 3,1; 8,1; 9,24; 11,32, 36, 43; 13,25, 29; 14,21, 31; 15,8, 24, 27; 16,15, 18; 20,12; 21,8; 22,36, 51
cetăţi: *pl. ac.* 4,13; rezum. cap.9; 10,26
cetate: *sg. ac.* 8,16; 9,16; 14,11, 12; 16,4; 20,2, 30; 21,11, 13, 24
cetăţile: *pl. nom./ac.* 9,13, 19; 12,17; 13,32; 15,20, 23; 20,34
cetăţilor: *pl. gen.* 22,39

CETĂŢEAN: s.m.
cetăţeanii: *pl. nom.* 21,11

CETINĂ: s.f.
ceatină: *sg. ac.* 5,10; 6,15
cetină: *sg. ac.* 6,34
ceatini: *pl. ac.* 9,11

CETINOS, -OASĂ: adj.; cuvântul nu este înregistrat în DA (cf. lat. *abiēgnus* „de brad")
cetinoasă: *n. pl. (cu des. ă) ac.* 5,8

CHEDRU: s.m. (Înv. şi pop.) „cedru"
chedru: *sg. ac.* 4,33; 5,8, 10; 6,9, 10, 15, 16, 18, 20, 36; 7,2, 3, 7, 11, 12; 9,11; 10,11, 12
chedri: *pl. ac.* 5,6; 10,27
chedrilor: *pl. gen.* rezum. cap.10

CHELTUIALĂ: s.f.
cheltuialelor: *pl. gen.* 9,15

(a se) CHEMA: v. I
au chemat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,9, 10, 19, 25, 26; 2,36, 42; 12,3, 20; 16,24; 17,10; 18,3; 20,7; 22,9
chemaţi: *imperativ 2.pl.* 1,28, 32; 18,24, 25
era chemaţi: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 1,41, 49
au cheamat: *ind. pf.c. 3.sg* 7,21
va chema: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,43
(s-)au chemat: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,43
vor chema: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,52
să cheme: *conj. prez. 2.sg.* 14,9; 21,22
chemând: *gerunziu* 16,13
voiu chema: *ind. viit.I. 1.sg.* 18,24
chema: *ind. imp. 3.pl.* 18,26
să cheme: *conj. prez. 3.sg.* 22,13

CHERETHI: s.m. „cheretiţi; un popor care s-a stabilit alături de filisteni în sudul Palestinei; au alcătuit, împreună cu peletiţii, garda regelui David, fiind prezenţi atunci când Solomon a fost uns rege (eveniment la care face referire cartea de faţă)"
cherethii: *pl. nom./ac.* 1,38, 44

CHIAR, -Ă: adj. (Înv.) „clar"
chiară: *f. sg. ac.* 3,21

CHILIE: s.f.
chilie: *sg. ac.* 17,19, 23

CHIP: s.n.
chip: *sg. ac., în loc. adv.* ***într-acelaşi chip/într-acestaş chip/în ce chip/într-un chip*** „la fel"; „aşa"; „cum" 7,18, 37; 10,29; 11,8; 14,19; 19,1; 22,20
chipuri: *pl. ac.* 14,23

CIGĂ: s.f. „scară în spirală"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Lesicon romanesc-latinesc-unguresc-nemţesc...*, Buda, 1825.
cigă: *sg. ac.* 6,8

CINĂ: s.f.
cină: *sg. ac., în sintagma* ***casei ceii de cină*** (cf. lat. *cēnāculum, -ī)* „sală de mâncare (la etajul superior)" 6,8

(a) CINSTI: v. IV
veţi cinsti: *ind. viit.I. 2.pl.* 9,6
au cinstit: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,9

(a) CIOPLI: v. IV
au cioplit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,18; 6,29, 32, 35

CIOPLIT, -Ă: adj.
cioplite: *f. pl. ac.* 6,7
cioplit: *m. sg. ac.* 7,12
cioplite: *n. pl. ac., în sintagma* ***chipuri cioplite*** 14,23

CIOPLITURĂ: s.f.
cioplitura: *sg. nom.* 7,24
cioplituri: *pl. nom./ac.* 7,24, 28, 35
cioplitură: *sg. ac.* 7,37

CIUMĂ: s.f.
ciumă: *sg. nom.* 8,37

CIMILITURĂ: s.f.; var. **CIUMELITURĂ**
ciumelituri: *pl. ac.* 10,1

(a se) CINSTI: v. IV
cinstea: *ind. imp. 3.sg.* 11,5
(a să) cinsti: *inf. prez.* rezum. cap.12

CLĂDITURĂ: s.f.
clăditura: *sg. nom.* rezum. cap.6

(a se) CLĂTI: v. IV „a se clătina"
(să) clăteaşte: *ind. prez. 3.sg.* 14,15

CLEIOS, -OASĂ: adj.
cleios: *n. sg. ac.* 7,46

CLEŞTE: s.m.
cleşte: *sg. nom.* 7,49

COAPSĂ: s.f.
coapselor: *pl. gen.* 2,5
coapsele: *pl. ac.* 8,19; 18,46
coapsăle: *pl. ac.* 20,31
coapseale: *pl. ac.* 20,32

COASTĂ: s.f. (aici) „cămară", „cameră", „încăpere"
coaste: *pl. ac.* 6,5
coastei: *sg. gen.* 6,8

(a se) COBORÎ: v. IV; var. (Înv.) **(a se) POGORÎ**
(s-)au pogorât: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,25, 38; 2,8; 22,2
au pogorât: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,23
(te) pogoară: *imperativ 2.sg.* 18,44; 21,18
(să) pogorâia: *ind. imp. 3.sg.* 21,16
(să) pogoară: *ind. prez. 3.sg.* 21,18

COBZĂ: s.f.
cobze: *pl. ac.* 10,12

CODRU: s.m.
codrului: *sg. gen., în sintagma* ***casa chodrului Livanului*** rezum. cap. 7; 7,2

COMOARĂ: s.f.
comoarăle: *pl. ac.* 14,26
comoarele: *pl. ac.* 14,26

(a) CONĂCI: v. IV; var. **(a) CONOCI** (cf. **Indice** Jd)
conocindu-: *gerunziu* 8,37
conocea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 15,27; 16,15, 17; 20,1
conocind: *gerunziu* rezum. cap.20

COPAC: s.m:; var. (Reg.) **COPACI**
copaciul: *sg. ac.* 14,23

(a) COPERI: v. IV; vezi **(a) ACOPERI**

COPIL: s.m.
copiii: *pl. ac.* rezum. cap.20

COR: s.m. „unitate de măsură pentru capacitate”
cori: *pl. ac.* 4,22; 5,11

CORABIE: s.f.
corabie: *sg. ac.* rezum. cap.9; 9,26
corabia: *sg. nom./ac.* 9,27; 10,11, 22
corăbii: *pl. ac.* 22,49, 50

CORĂBIER: s.m.
corăbieri: *pl. nom.* 9,27

CORB: s.m.
corbi: *pl. nom./ac.* rezum. cap.17; 17,6
corbilor: *pl. dat.* 17,4

CORN: s.n.
cornurile: *pl. ac.* 1,50
cornul: *sg. ac.* 1,39, 51; 2,28
cornuri: *pl. ac., în sintagma* ***în patru cornuri*** „pătrat” (cf. lat. *quadrātus* „pătrat”, „cu patru unghiuri”) 7,31

CORT: s.n.
cort: *sg. ac.* 1,39; rezum. cap.2; 8,4
cortul: *sg. ac., în sintagmele* ***cortul Domnului/cortul aşezământului*** 2,28, 29, 30; 8,4

COT: s.m. „unitate de măsură pentru lungime”
coţi: *pl. ac.* 6,2, 3, 6, 10, 16, 17, 20, 23, 24, 25, 26; 7,2, 6, 10, 15, 16, 19, 23, 24, 27, 38
cot: *sg. ac.* 7,31, 32, 35

CRÂNG: s.n.; var. (Neob.) **GRÂNG:** s.m. (cf. **Indice** Jd)
crângul: *s.n. sg. ac.* 15,13
grânghi: *s.m. pl. ac.* 14,23
grâng: *s.m. sg. ac.* 16,33
grânghilor: *s.m. pl. gen.* 18,19

(a) CREDE: v. III
credeam: *ind. imp. 1.sg.* 10,7
crezut-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 20,25

CREDINCIOS, -OASĂ: adj.
credincioasă: *f. sg. ac.* 11,38

CRIN: s.m.
crinului: *sg. gen.* 7,19, 49
crinul: *sg. ac.* 7,22
crin: *sg. gen.* 7,26

(a) CUGETA: v. I
cugetând: *gerunziu* rezum. cap.2
cuget: *ind. prez. 1.sg.* 5,5
a cugeta: *inf. prez.* 8,18

CUI: s.n.
cuie: *pl. ac.* 6,21

(a) CULEGE: v. III
culegând: *gerunziu* 17,10
culeg: *ind. prez. 1.sg.* 17,12

CUMNĂŢIE: s.f.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Lesicon romanesc-latinesc-ungurésc-nemţesc...*, Buda, 1825.
cumnăţia: *sg. ac.* 3,1

(a) CUMPĂRA: v. I
cumpăra: *ind. imp. 3.pl.* 10,28
au cumpărat: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,24

(a se) CUNOAŞTE: v. III
au cunoscut: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,4; 20,41
va cunoaşte: *ind. viit.I. 2.sg.* 8,38
cunoşti: *ind. prez. 2.sg.* 8,39
să cunoască: *conj. prez. 3.sg./pl.* 8,43; 18,37
să (te) cunoşti: *conj. prez. 2.sg.* 14,2
am cunoscut: *ind. pf.c. 1.sg.* 17,24
cunoscându-: *gerunziu* 18,7

CUNOŞTINŢĂ: s.f.
cunoştinţă: *sg. ac.* 2,44

CUNUNIŢĂ: s.f.
cununiţe: *pl.ac.* 7,29

(a) CUPRINDE: v. III
cuprindea: *ind. imp. 3.sg.* 7,26, 38
cuprinde: *inf. prez. fără* ***a*** 8,27, 64
să cuprinză: *conj. prez. 3.sg.* 18,44
a cuprinde: *inf. prez.* rezum. cap.21

CUPTOR: s.n.
cuptoriului: *sg. gen., în sintagma* ***cuptoriului celui de fier*** (metaforă pentru) „pământul Egiptului” 8,51

(a) CURA: v. I (Reg.) „a curge”
curea: *ind. imp. 3.sg.* 22,35

CURAT, -Ă: adj.
curată: *adj. f. sg. nom.* rezum. cap.1
curat: *adj. n. sg. ac.* 5,11; 6,20, 21; 7,49, 50; 10,16, 21
curat (foarte): *adj. n. sg. ac.* 10,18
(cel) curat: *s.n. sg. ac.* 14,10

(a se) CURĂŢI: v. IV
voiu curăţi: *ind. viit.I. 1.sg.* 14,10
(să) curăţeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 14,10
au curăţit: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,12

CUREA: s.f.
cureale: *pl. ac.* 7,29

(a) CURGE: v. III
curgea: *ind. imp. 3.pl.* 18,35

CURVĂ: s.f./adj.
curvelor: *s.f. pl. gen.* rezum. cap.3
curve: *adj. f. pl. nom.* 3,16

CUŢIT: s.n.
cuţite: *pl. ac.* 18,28

CUVÂNT: s.n.
cuvântul: *sg. nom./ac.* 1,7; 2,23, 30, 38, 42; 3,10, 11; 6,11, 12; 8,20; 10,6; 11,10; 12,15, 24, 30; 13,4, 32; 15,5; 16,7, 12; 17,15; 20,4, 12, 24, 33; 21,4; 22,13
cuvintele: *pl. nom./ac.* 1,14; 2,4; 3,12; 5,7; 8,26, 59; 10,3, 7; 13,11, 33; 17,1; 18,36; 21,1, 27; 22,13
cuvânt: *sg. nom./ac.* 1,27; 2,14; 8,56; 10,3; 14,13; 18,21
cuvântul: *sg. nom./ac., în sintagma* ***cuvântul Domnului*** 2,27; 12,22; rezum. cap.13; 13,1, 2, 5, 9, 17, 18, 20, 26; 14,18; 15,29; 16,1, 34; 17,2, 5, 8, 16, 24; 18,1, 31; 19,9; 20,35, 36; 21,17, 28; 22,5, 19, 38

cuvintelor: *pl. gen., în sintagmele* ***Cartea cuvintelor zilelor împăraţilor Israil/ Cartea cuvintelor zilelor împăraţilor Iudei*** 11,41; 14,19, 29; 15,7, 23, 31; 16,5, 14, 20, 27; 22,39, 46
cuvintelor: *pl. gen.* 15,7
cuvinte: *pl. ac.* 22,20

(a) CUVÂNTA: v. I
au cuvântat: *ind. pf.c. 3.sg./pl., în structura v. dislocată* ***bine au cuvântat*** 1,47; 21,10, 13
e cuvântat: *pasiv ind. prez. 3.sg., în structura v. dislocată* ***bine e cuvântat*** 1,48; 2,45; 5,7; 8, 56
e cuvăntat: *pasiv. ind. prez. 3.sg. în structura v. dislocată* ***bine e cuvăntat*** 8,15

D

(a se) DA: v. I
au dat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,48; 4,29; 5,3, 4, 7, 12; 8,56; 9,11, 15, 16; 10,10, 13, 16, 27; 11,18, 19; 13,3; 14,15, 27; 15,18; 17,23; 19,21; 22,23
dând: *gerunziu* rezum. cap.2; 8,32; 9,11; rezum. cap.10
să dea: *conj. prez. 3.sg.* 2, 17
să (se) dea: *conj. prez. 3.sg.* 2,21
vei da: *ind. viit.I. 2.sg.* 2,31; 5,9; 8,46, 50; 13,8; 20,5
să dau: *conj. prez. 1.sg.* 3,5, 21; 18,1
ai dat: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,6; 8,34, 36, 40, 48; 9,13
da-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 3,9
am dat: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,12, 13; 9,7; 14,7, 8
daţi: *imperativ 2.pl.* 3,25, 26, 27
dă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.5
oiu da: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,5; 21,6
voiu da: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,6; 11,11, 13, 35, 36, 38; 13,7; 20,13; 21,2, 22
să (să) dea: *conj. prez. 3.sg.* 5,9
da: *ind. imp. 3.sg.* 5,10, 11
dă: *imperativ 2.sg.* 8,36; 17,10, 19; 21,2, 6
să daţi: *conj. prez. 2.sg.* 8,39
dedease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 9,12; 10,24; 12,8, 13; 18,26
oi da: *ind. viit.I. 1.sg.* 11,31; 21,4, 7
daţi: *ind. prez. 2.pl.* 12,6, 9
va da: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,16; 17,14; 22,6, 12, 15
dându(-să): *gerunziu* rezum. cap.18
dai: *ind. prez. 2.sg.* 18,9
deie(-)(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 18,23
da(-)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 20,28
a da: *inf. prez.* 21,15

DAJDIE: s.f.; var. (Înv.) **DAJDE**
dăjdi: *pl. ac.* 4,6; 12,18
dajdă: *sg. ac.* rezum. cap.10
dăjdile: *pl. ac.* 11,28

DAR: s.n.
daruri: *pl. ac.* 4,21; rezum. cap.10; 10,25; 13,7; 15,19
dar: *sg. ac.* 10,13

DATĂ: s.f.
dată: *s.f. sg. ac., în num. adv.* ***o dată*** 10,22

DĂJDUITOR, -TOARE: adj. „care plăteşte dajdie” (cf. **Indice** Jd)
dăjduitoare: *n, pl. ac.* rezum. cap.9
dăjduitori: *m. pl. ac.* 9,21

DĂRAB: s.n.; var. **DĂRĂB** (Reg.) „bucată”
dărăburi: *pl. ac.* 18,23

(a) DĂRUI: v. IV
au dăruit: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,13

DÂRLOG: s.m.; var. (Înv. şi reg.) **DĂLOG**
dălogii: *pl. ac.* 22,38

DEASUPRA: adv.
deasupra: *adv. în loc. adv.* ***pe deasupra*** 7,11
deasupra: 7,20, 25, 29, 35, 49; 8,7

DEDESUBT: adv.; var. **DEDESUPT**
dedesupt: 6,6; 18,23

DEGET: s.n.
deagetul: *sg. nom.* 12,10

DEOSEBI: adv.
deoseabi: 18,6

DEPARTE: adv.
departe: 8,41, 46

(a se) DEPĂRTA: v. I
depărtase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 12,15
(s-)au depărtat: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,19; 13,34
au depărtat: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,13
să (se) depărteaze: *conj. prez. 3.sg.* 15,19
depărtează(-te): *imperativ 2.sg.* 17,3
depărtându(-mă): *gerunziu* 18,12
departă: *imperativ 2.sg.* 20,24
voiu depărta: *ind. viit.I. 1.sg.* 20,34
(te) vei depărta: *ind. viit.I. 2.sg.* 20,36
depărtându(-să): *gerunziu* 20,36

(a) DEPRINDE: v. III
a deprinde: *inf. prez.* 3,9

DESĂVÂRŞIT: adv.
desăvârşit: 7,1; 8,61; 11,4; 15,3, 14

(a se) DESCHIDE: v. III; var. **(a se) DEŞCHIDE**
(să) deşchidea: *ind. imp. 3.pl.* 6,34

DESCHIS, -Ă: adj.; var. **DEŞCHIS, -Ă**
deşchişi: *m. pl. nom.* 8,29, 52

DESCINS, -Ă: adj. (aici) „neînarmat”
deşcins: *m. sg. ac.* 20,11

(a) DESPĂRŢI: v. IV „a despica”
au despărţit: *ind. pf.c.3.sg.* 18,33

DESPĂRŢIRE: s.f.
despărţirea: *sg. ac.* rezum. cap.12

DESTUL: adv.
destul: 16,31

DEŞERT, DEŞARTĂ: adj.
deşartă: *f. sg. ac.* 15,19

DEŞERTARE: s.f. „spaţiu gol”
deşertare: *sg. ac.* 7,5

DEŞERTĂCIUNE: s.f. (aici) „idol”
deşertăciunile: *pl. ac.* 16,13, 26

(a se) DEŞTEPTA: v. I
(s-)au deşteptat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,15
deşteaptă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.11
au deşteptat: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,14, 23
să deşteapte: *conj. prez. 3.sg.* 12,15; 15,4
să (se) deşteapte: *conj. prez. 3.sg.* 18,27

DEŞTEPTAT, -Ă: adj.
deştep tat: *m. sg. nom.* rezum. cap.19

(a) DEZRĂDĂCINA: v. I
dezrădăcina: *inf. prez. fără* ***a*** 9,21

DIAVOL: s.m.
diiavolului: *sg. gen.* 21,13

DIAVOLESC, -EASCĂ: adj.; var. (Înv.) **DIEVOLESC, -EASCĂ**
dievoleşti: *m. pl. ac.* 21,13

DIMINEAŢĂ: s./adv.
dimineaţa: *adv.* 3,21; 17,6
dimineaţa: *s.f. sg. ac.* 18,26

DIMPOTRIVĂ: adv.; var. (Înv. şi reg.) **DINPROTIVĂ**
dinprotivă: 3,26; 13,33; 20,27, 29

DINAINTE: adv.
dinnainte: 6,36

DINAINTEA: prep.
dinnaintea: 6,3, 17, 21; 8,54

DINAPOI: adv.
dinnapoi: *adv. în sintagmele* ***partea cea mai dinnapoi/partea dinnapoi*** „partea din fund”; „partea din spate” 6,16; 10,19
dinapoi: 7,25

DINAPOIA: prep.
dinnapoia: 17,11

DINĂUNTRU: adv. ; var. **DINLĂUNTRU, DINLONTRU**
dinlontrul: *adv. în sintagma* ***ceale dinlontrul*** (aici; fig.) „partea cea mai adâncă, inima” 3,26
dinlontru: „pe dinăuntru”, „din interior” 6,15, 16, 18, 19, 27, 30, 34; 7,31, 50; 17,21
dinlăuntru: 7,9, 12

DINCOACE: adv.
dincoace: 10,19, 20

DINCOLO: adv.; var. **DINCOLEA**
dincolea: 10, 19, 20

DINTE: s.m.
dinţi: *pl. ac., în sintagma* ***dinţi de elefant*** „fildeşi” 10,22

DIVAN: s.n.
divanul: *sg. nom.* 7,7

(a) DOBÂNDI: v. IV
dobândeaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1; rezum. cap.3; rezum. cap.18
dobândind: *gerunziu* rezum. cap.15; rezum. cap.16
vom dobândi: *ind. viit.I. 1.pl.* 20,23, 25

DOBITOC: s.n.
dobitoacelor: *pl. gen./dat.* 4,28; rezum. cap.18
dobitoace: *pl. ac.* 4,33
dobitoacele: *pl. nom.* 18,5

(a se) DOICI: v. IV(cf. **Indice** Iş)
au doicit: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,20
(să) doicise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 12,8
fusease doiciţi: *pasiv ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 12,10

DOMN: (s. propriu) „Dumnezeu”
Domnul: *sg. nom./ac.* 1,17, 29, 30, 36, 37, 48; 2,4, 8, 15, 23, 24, 32, 33, 42, 44; 3,3, 5, 11; 5,3, 4, 5, 7, 12; 8,9, 12, 15, 18, 20, 54, 56, 57, 59, 60, 61, 66; 9,2, 3, 8, 9; 10,9; rezum. cap.11; 11,2, 4, 9, 10, 11, 14, 31; rezum. cap.12; 12,15, 24; 13,2, 3, 17, 21, 26; 14,5, 7, 11, 13, 14, 15, 16, 21, 24; 15,3, 4, 14, 30; 16,13, 26, 33; 17,1, 12, 14, 20, 21, 22; 18,3, 10, 12, 21, 39; 19,10, 11, 12, 15; 20,13, 14, 28, 42; 21,3, 19, 23, 26; 22,6, 8, 11, 12, 14, 15, 17, 19, 20, 21, 22, 23, 28, 54
Domnului: *sg. gen./dat.* 2,3, 27, 45; 3,10; 6,1, 2; 7,40; 8,59, 62, 63, 64, 65; 9,25; 11,6; 13,6; 14,22; 15,5, 11, 26, 34; 16,7, 19, 25, 30; 18,4, 13, 22, 38, 46; rezum. cap.19; 19,5, 7, 9, 11, 14; 21,20, 25; 22,7, 21, 43, 53
Domnului: *sg. gen., în sintagma* ***sicriiul Domnului/cortul Domnului/jurământul Domnului/casa Domnului/casii Domnului/casei Domnului/numelui Domnului/sicriiului legii Domnului/slava Domnului/legătura Domnului/oltariului Domnului/în numele Domnului/cuvântul Domnului/gura Domnului/Duhul Domnului/poruncile Domnului*** 2,26, 27, 28, 29, 30, 43; 3,1, 2, 15; 5,3; 6, 11, 19, 37; 7,12, 45, 48, 51; 8,1, 4, 6, 10, 11, 17, 20, 21, 22, 54, 64; 9,1, 10, 15; 10,1, 5, 12; 12,22, 24, 27; rezum. cap.13; 13,1, 2, 5, 9, 17, 18, 20, 21, 26, 32; rezum. cap.14; 14,18, 26, 28; 15,15, 18, 29; 16,1, 7, 12, 34; 17,2, 5, 8, 16, 24; 18,1, 12, 18, 30, 31, 32; 20,35, 36; 21,17, 28; 22,5, 16, 19, 24, 38
Domnului: *sg. dat. adn.* 2,27
Doamne: *sg. voc.* 3,7; 8,23, 25, 26, 28, 53; 17,20, 21; 18,36, 37; 19,4
Domnul: *sg. nom., în sintagma* ***Domnul oastelor*** 18,15

DOMN: (apelativ) „termen de politeţe pentru un bărbat”; (Pop.) „stăpân”
domnului: *sg. gen./dat.* 1,2, 27, 33, 36, 37; 16,24; 18,8, 11, 14; 20,9
domnul: *sg. nom./ac.* 1,2, 11, 21, 27, 31, 37, 43,47; 2,38; 11,23; 12,27; 18,10
domnul: *sg. voc., în sintagma* ***domnul mieu*** 1,13, 17, 18, 20, 24; 3,17; 18,7, 13; 20,4
doamne: *sg. voc.* 3,26
domn: *sg. ac.* 22,17

(a) DORI: v. IV
dorea: *ind. imp. 3.sg.* 10,24
doreaşte: *ind. prez. 3.sg.* 11,37

(a) DORMI: v. IV „a se afla în stare de somn”; (fig.; despre oameni)”a fi mort”
să doarmă: *conj. prez. 3.sg.* 1,2
dor mea: *ind. imp. 3.sg.* 1,4
va dormi: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,21
dor mind: *gerunziu* 3,19, 20
au dormit: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,20; 15,8, 24; 21,27
doar me: *ind. prez. 3.sg.* 18,27

DOS: s.n.
dosul: *sg. ac.* 12,10

DRAGOSTE: s.f.
dragoste: *sg. ac.* 11,2

(a) DREGE: v. III; var. (Înv. şi reg.) **(a) DEREGE**
au deres: *ind. pf.c. 3.pl.* 18,30

DREPT, DREAPTĂ: adj./s./adv.; var. **DIREPT, DIREAPTĂ**
dreapta: *s.f. sg. ac., în loc. prep.* ***de-a dreapta*** 2,19
dreapta: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***de-a dreapta*** 6,8; 7,39, 49
direapta: *s.f. sg. ac. în loc. adv.* ***de-a direapta*** 7,21
dreapta: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***de-a dreapta şi de-a stânga*** „de o parte şi de alta” 22,19
(cel) drept: *s.m. sg. ac.* 8,32
drepţi: *adj. m. pl. ac.* 2,32
dreaptă: *adj. f. sg. ac.* 3,6; 21,7
drept: *adj. n. sg. nom.* 22,43
drept: *adv.* 15,11
direpţ: *adj. n. sg. nom.* 11,38

DREPTATE: s.f.
dreptate: *sg. ac.* 3,6; 9,4; 10,9; 11,33
dreptatea: *sg. ac.* 8,32

DRUM: s.n.
drum: *sg. ac.* 12,24; 13,24; 18,27
drumul: *sg. ac.* 13,10

(a se) DUCE: v. III
duceţi: *imperativ 2.pl.* 1,33
(s-)au dus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,49, 50; 2,40; 3,4; rezum. cap.8; 8,66; rezum. cap.10; 10,13; 11,24; 12,6, 16; 13,10, 12, 14; 14,4, 17; 16,31; 17,5, 10, 15; 18,2, 16, 45; 19,3, 4, 21; 20,38
vei duce: *ind. viit.I: 2.sg.* 2,6, 9
(mă) duceam: *ind. imp. 1.sg.* 2,8
(să) dusease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 2,39, 41; 13,12; 22,13
(te) vei duce: *ind. viit.I. 2.sg.* 2,42; 13,17
vor duce: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,9; 20,6
să ducă: *conj. prez. 3.pl.* 8,1
ducea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 8,4; 10,28; 14,28; 19,3
au dus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,6; 13,19, 29; 15,15, 22; 18,40; 22,37, 47
(să) vor duce: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,46, 48
(vă) veţi duce: *ind. viit.I. 2.pl.* 9,6
(să) ducea: *ind. imp. 3.sg.* 10,22; 18,6
a (te) duce: *inf. prez.* 11,22
duceţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 12,5
du: *imperativ 2.sg.* 13,18
(să) va duce: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,22; 14,13
ducându(-să): *gerunziu* 13,24, 28; 17,5
a (să) duce: *ind. prez.* 18,29
(s-) duce: *inf. prez. fără* ***a*** 22,49

DUCERE: s.f.
ducere: *sg. ac., în sintagma* ***ducere de apă*** „şanţ” (cf. lat. *aquaeductus, -ūs*) 18,32
ducerii: *sg. gen., în sintagma* ***ducerii apei*** 18,35
ducerea: *sg. ac, în sintagma* ***ducerea apei*** 18,38

DUH: s.n.
duh: *sg. ac.* 10,5; 19,11
Duhul: *sg. nom./ac., în sintagma* ***Duhul Domnului*** 18,12; 22,24
duhul: *sg. nom./ac.* 19,11; 22,21, 22, 23

DUMNEZEIESC, -IASCĂ: adj.
dumnezeiescul: *m. sg. nom.* rezum. cap.15
dumnezeiescului: *adj. antep. m. sg. dat.* rezum. cap.22

DUMNEZEOAIE: s.f. (Înv.) „zeiţă”
dumnezeoaia: *sg. nom.* 11,5, 33

DUMNEZEU: s.m. „Divinitatea”
Dumnezeul: *sg. nom.* 1,17, 30, 36, 48; 5,4; 8,15, 57, 59, 61; 9,9; 10,9; 11,4, 9, 31; 13,21; 14,7, 13, 15; 15,3, 4, 30; 16,13, 26, 33; 17,1, 12, 14; 18,10, 24, 36; 20,28; 22,54
Dumnezeu: *sg. nom./gen.* 1,47; 2,23, 26; 3,28; 4,29; 5,7; 8, 23, 27, 60; 10,24; 11,23; 12,22; 13,1, 4, 5, 6, 7, 8, 11, 12, 14, 21, 26, 29, 31; 17,18, 24; rezum. cap.18; 18,21, 24, 37, 39; 20,28; 21,10, 13
Dumnezeului: *sg. gen.* 2,3; 5,3, 5; 8,17, 20, 65; 13,6; 18,24
Dumnezeule: *sg. voc.* 3,7; 8,53
Dumnezeul: *sg. voc., în sintagmele* ***Dumnezeul lui Israil/ Dumnezeul mieu/Dumnezeul lui Avraam şi a lui Isaac şi al lui Israil*** 8,23, 26, 28; 17,20, 21; 18,36
Dumnezeule: *sg. voc., în sintagma* ***Dumnezeule lui Israil*** 8,25
Dumnezeu: *sg. gen., în sintagma* ***muntele lui Dumnezeu*** „Horeb sau Sinai, muntele pe care Moise primise tablele legii după ce postise patruzeci de zile şi patruzeci de nopţi” (cf. Anania 2001, p.407) 19,8
Dumnezeul: *sg. ac., în sintagma* ***Dumnezeul oastelor*** 19,10, 14

DUMNEZEU: s.m. „zeu”; „idol”
dumnezei: *pl. ac.* 9,6, 9; 11,4, 10; 14,9
dumnezeilor: *pl. gen./dat.* 11,2, 8; 18,24, 25
dumnezeului: *sg. dat.* 11,33
dumnezeii: *pl. nom./ac.* 12,28; 19,2; 20,10, 23
dumnezeu: *sg. nom.* 18,27

DUNGĂ: s.f. „muchie”
dungi: *pl. ac.* 5,17; 6,33; 7,5

(a) DUREA: v. II
au durut: *ind. pf.c. 3.pl.* 15,23

E

EBUR: s.m.; var. **EVUR** „fildeş” (cf. lat. *ebur, -oris* „fildeş”); aici prima atestare a cuântului; cf. MDA, unde prima atestare este la V. Fabian-Bob, *Gheografia elementară cuprinzătoare preliminarelor şi descrierei ghenerale a celor cinci părţi a pământului.* Compusă de... Ediţia a doua. Iaşi, 1840.
evur: *sg. ac.* 10,18

EFRATHEU: s.m. (cf. **Indice** 1Sm)
efratheul: *sg. nom.* 11,26

EGIPTEAN: s.m.; var. (Înv.) **EGHIPTEAN**
eghipteanilor: *pl. gen.* 4,30

ELEFANT: s.m.
elefant: *sg. ac., în sintagma* ***dinţi de elefant*** „fildeşi” 10,22
elefant: *sg. ac., în sintagma* ***casa cea de elefant*** (cf. lat. *eburneus* „de fildeş”; „de elefant”) 22,39

EPISTIL: s.n.; var. **EPIŞTIL** (cf. **Indice** 2Par)
epiştili: *pl. ac.* 7,6

F

(a se) FACE: v. III
au făcut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,5; 2,5, 24, 27; 3,15; 5,12; 6,4, 5, 16, 23, 29, 31, 33; 7,1, 6, 7, 8, 14, 16, 18, 23, 27, 37, 38, 40, 45, 48; 8,9, 21, 64, 65; 9,8, 21, 26; 10,12, 16, 18, 27; 11,6, 8, 24, 38, 41; 12,6, 20, 28, 31, 32, 33; 13,33; 14,15, 16, 22, 24, 27, 29; 15,7, 11, 26, 34; 16,5, 13, 14, 16, 19, 25, 30; 17,5, 15; 18,26, 32, 34; rezum. cap.20; 20,25, 34; 21,11, 12, 13; 22,11, 39, 43, 53
faci: *ind. prez. 2.sg.* 1,6; 2,3
voi face: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,30
facă: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 1,37
vei face: *ind. viit.I. 2.sg.* 2,6, 9; 6,12; 8,32, 39, 43, 45, 49; 9,4; 11,38; 17,13; 20,22
(s-)au făcut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,15; 10,20, 26; 11,24; 12,24, 30; 13,6; 18,45; 21,26
să facă: *conj. prez. 2.sg./pl.* 2,23; 5,17; 8,59; 11,33; 12,1, 27; 16,21; 19,2; 20,10; 21,25
va face: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,38
ai făcut: *ind. pf.c. 2.sg.* 2,44; 3,6, 7; 8,18; 14,9; 16,2; 21,22
am făcut: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 3,12; 8,47; 18,13, 36; 19,20
făcuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 3,28; 6,19; 8,66; 12,32; 13,11; 14,22, 26; 15,3, 5, 12, 23, 30; 16,7, 16, 26; 18,26; 19,1; 21,26; 22,39, 49, 54
voiu face: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,8; 11,12; 16,3; 18,23; 20,9
era făcute: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 7,19
făcea: *ind. imp. 3.sg.* 7,51
făcând: *gerunziu* 8,33; 14,8; 16,19
vor face: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,35
face: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.9; rezum. cap.18
a face: *inf. prez.* 9,1
să faci: *conj. prez. 2.sg.* 10,9; 15,19; 21,20
(să) făcea: *ind. imp. 3.sg.* 13,33
făcut-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,4

făcându(-să): *gerunziu* 14,5; rezum. cap.21
(te) faci: *ind. prez. 2.sg.* 14,6
să fac: *conj. prez. 1.sg.* 17,12; 21,2
fă: *imperativ 2.sg.* 2,31; 17,13; 20,24, 34; 22,22
faceţi: *imperativ 2.pl.* 18,25, 34; 21,9
face: *inf. prez. fără* ***a*** 20,9

FACERE: s.f.
facerea: *sg. ac.* 3,28; 7,14

FALCĂ: s.f.
falcă: *sg. ac.* 22,24

FAMEN: s.m.
famen: *sg. ac.* 22,9

FAMILIE: s.f.
familiilor: *pl. gen.* 8,1
familiei: *sg. gen.* 17,17

FATĂ: s.f.
fata: *sg. nom./ac.* rezum. cap.3; 3,1; 4,11, 15; 9,24; 11,1; 15,2, 10; 16,31; 22,42
featei: *sg. dat.* 7,8; 9,16

FAŢĂ: s.f.
faţa: *sg. ac.* 1,23, 31; 2,16, 20; 6,15; 8,14; 10,24; 17,14; 18,1, 7, 39, 42; 19,13; 20,41; 21,4
faţa: *sg. ac., în loc. prep.* (Înv.) ***de la faţa /din faţa/în faţa*** „(de) dinaintea" 2,7; 6,15; 7,6; 12,2; 21,26
feaţii: *sg. gen., în loc. prep.* (Înv.) ***dinnaintea feaţii/înnaintea feaţii*** „(de) dinaintea", „din faţa" 6,3; 14,24
faţa: *sg. ac., în sintagmele* ***faţa de jos/faţa pământului*** „pardoseala" (cf. lat. *pavīmentum, -i*) 6,16; 7,7
faţa: *sg. ac.* „pardoseala" 6, 30
faţa: *sg. ac., în loc. s.* ***(de) pre faţa pământului*** „în/din lume" 8,40; 9,7; 13,34
feaţii: *sg. dat.* „în faţa" 13,6
faţă: *sg. ac., în loc. adj.* ***de faţă*** rezum. cap.18

FĂCUT, -Ă: adj.
făcute: *f. pl. ac.* 6,18
făcut: *n. sg. ac.* 7,22

(a) FĂGĂDUI: v. IV
făgăduiaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.11
făgăduise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 15,15

FĂINĂ: s.f.
făină: *sg. ac., în sintagma* ***frunte de făină*** (cf. **FRUNTE**) 4,22
făină: *sg. ac.* 4,22; rezum. cap.17; 17,12, 14, 16

FĂINUŢĂ: s.f.
făinuţă: *sg. ac.* 17,13

FÂNTÂNĂ: s.f.
fântâna: *sg. ac.* 1,9

FECIOARĂ: s.f.
fecioara: *sg. nom.* rezum. cap.1
fecioară: *sg. ac.* 1,2

FEL: s.n.; var. (Înv.) **FELIU; FEALIU**
feliuri: *pl. ac.* rezum. cap.2
fealiuri: *pl. nom./ac.* 6,29; rezum. cap.7; 7,31, 35
feal: *sg. nom.* 10,12

FELETI: s.m. „peletiţi" „numele unor locuitori din Beth-Pelet, cetate situată în Negev, în partea de sud a Iudeii (cf. DB, p.1000), care au alcătuit, împreună cu cheretiţii, garda regelui David, fiind prezenţi atunci când Solomon a fost uns rege (eveniment la care face referire cartea de faţă)
feletii: *pl. nom./ac.* 1,38, 44

FEREASTRĂ: s.f.; var. **FEREASTĂ**
fereşti: *pl. ac., în sintagma* ***fereşti strâmbe*** „ferestre oblice" (cf. lat. *fenestras obliquas*) 6,4

(a) FERESTRUI: v. IV; var. (Înv.) **(a) HERESTRUI** „a tăia ceva cu ferăstrăul"
era herestruite: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 7,9

FEREZEU: s.m. (cf. **Indice** Fc)
ferezei: *pl. ac.* 9,20

FERICIT, -Ă: adj.
fericiţi: *m. pl. nom.* 10,8
fericite: *f. pl. nom.* 10,8

(a) FI: v. IV
era: *ind. imp. 3.sg./pl.* 1,4, 6, 8, 9, 41; 2,5, 15; 3,4, 20, 26; 4,10, 13, 14, 19, 21, 22, 24, 28, 31; 5,12, 13, 14, 15; 6,3, 6, 8, 17, 22, 25, 34; 7,8, 18, 19, 20, 25, 26, 28, 31, 32, 33, 35, 36, 38, 41, 42, 45, 47, 50; 8,4, 9, 64; 9,19, 22, 23; 10,14, 15, 19, 21; 11,4, 14. 17, 25, 26, 28, 29, 30; 12,1, 18, 31; 13,24; 14,5, 8, 21; 15,3, 14, 16; 16,9, 16, 18, 22; 17,17; 18,2, 26, 38; 19,19, 20; 20,30; 21,1, 8, 9; 22,42
e: *ind. prez. 3.sg.* 1,29; 2,24, 38, 42; 6,38; 8,13; 17,1, 12; 18,10, 15, 21, 24; 22,14, 43, 48
eşti: *ind. prez. 2.sg.* 1,42; 2,9, 26; 13,14; 14,2; 17,24; 18,7, 17, 36, 37; 21,7
eram: *ind. imp. 1.pl.* 3,18
-i: *ind. prez. impers./3.sg.* 2,20; 3,22, 27; 6,7; 11,38; 15,26; 17,18; 18,8, 10, 11, 14, 21; 20,28, 40; 21,2, 5; 22,16
sânt: *ind. prez. 3.pl.* 2,11; 9,13, 20; 11,42; 13,32; 14,20; 18,22; 20,3, 23, 31; 22,5, 23
sânt: *ind. prez. 1.sg.* 3,7; 13,14, 18; 19,4; 20,4, 13, 28; 22,5
sânteţi: *ind. prez. 2.pl.* 18,25
va fi: *ind. viit.I. impers./3.sg.* 1,21, 52; 2,37, 45; 9,7, 8; 13,3; 17,1; 18,31; 19,17; 20,39
vom fi: *ind. viit.I. 1.pl.* 1,21
să fie: *conj. prez. 3.sg./pl.* 1,35; 2,27; 3,26; 5,6; 8,16, 29, 52; 11,36; 15,13; 16,7
au fost: *ind. pf.c. impers./3.sg./pl.* 1,37; 2,39; 3,12, 13; 4,32; 6,1, 11; 8,8, 10, 54, 57; 9,1; 10,3, 27; 11,3, 29, 40; 12,20, 22; 13,20, 26; 14,9, 24, 30; 15,6, 7, 32; 16,1, 25, 30, 31, 33; 17,2, 8, 17; 18,1, 31, 46; 20,12; 21,15, 17, 25, 28
fie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg./pl.* 1,37; 2,33; 8,57, 59, 61; 10,9; 18,24; 21,3; 22,13
fii: *imperativ 2.sg.* 2,2; 21,7
a fi: *inf. prez.* 2,9; 3,21, 28; 14,5, 6; rezum. cap.18; 21,16
fusease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 5,1; 13,6
vei fi: *ind. viit.I. 2.sg.* 8,30; 11,37
vor fi: *ind. viit.I. 3.pl.* 9,3; 12,7
fiind: *gerunziu* 11,4, 15; 12,2; 16,7; 18,7, 27, 36
voiu fi: *ind. viit.I. 1.sg.* 11,38; 22,22
ai fost: *ind. pf.c. 2.sg.* 13,21; 14,8
fi-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,29; 20,42
ar fi: *cond. prez. 3.sg.* 22,33
iaste: *ind. prez. impers./3.sg.* 1,23, 45; 2,13, 14, 22, 29; 3,6, 8, 15; 4,12, 13, 29, 33; 5,4, 6; 6,1; 7,7; 8,2, 21, 23, 41, 46, 51, 60; 9,15, 26; 10,6, 7; 11,7, 25, 27; 12,10, 16; 13,3, 26, 32; 14,2; 15,19, 27; 17,3, 5, 24; 18,27, 39, 41, 43; 19,16; 20,3, 28, 32, 41; 21,18; 22,3, 7, 32
ieste: *ind. prez. impers.* 20,33

FIER: s.n.
fier: *sg. ac.* 6,7; 8,51; 22,11

(a) FIERBE: v. III
au fiert: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,21

FILISTEU: s.m. (cf. **Indice** Fc)
filisteailor: *pl. gen.* 4,21
filisteilor: *pl. gen.* 15,27; 16,15

FINIC: s.m. (Înv.) „curmal", „palmier"
finic: *sg. ac.* 6,29, 35; 7,36
finicilor: *pl. gen.* 6,32
finicii: *pl. ac.* 6,32

FIRE: s.f.
fire: *sg. ac., în sintagma* ***de bună fire*** „cu însuşiri alese" 11,28

FIU: s.m.
fiiul: *sg. nom./ac.* 1,5, 7, 11, 12, 13, 17, 21, 26, 30, 32, 33, 36, 38, 42, 44; 2,5, 8, 13, 22, 29, 32, 34, 35, 39, 3,20, 22, 23, 26; 4,2, 3, 4, 5, 6, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 19; 5,5; 7,14; 8,19; rezum. cap.11; 11,23, 26, 43; 12,2, 15, 16, 23; rezum. cap.14; 14,1, 5, 20, 21, 31; rezum. cap.15; 15,4, 8, 18, 24, 25, 27, 33; rezum. cap.16; 16,1, 3, 6, 7, 8, 21, 22, 26, 28, 29, 30, 31, 34; rezum. cap.17; 17,17, 18, 19, 20, 23; 19,16, 19; 22,8, 9, 11; 22,24, 26, 40, 41, 50, 51, 52, 53
fiii: *pl. nom./ac./dat.* 1,9, 19, 25; 2,4; 4,3, 31; 8,9, 25, 63; 9,6, 20, 21, 22; 11,20; 12,17, 31; 13,11, 12, 27, 31; rezum. cap.14; 19,10, 14; 20,3, 5, 15, 27, 29, 35; 21,10, 13
fiiului: *sg. gen./dat.* 2,1, 25; 3,21; rezum. cap. 11; 11,12, 13, 35, 36; 12,21; 16,13, 34; 17,13; 21,22, 29
fiilor: *pl. gen./dat.* 2,7; 6,1, 13; 8,1, 39; 11,2, 7, 33; 12,24, 33; 13,13; 14,24; 18,31; 21,26
fiiu: *sg. nom./ac.* 2, 46; 3,6, 26; 5,7; 11,20; 13,2; rezum. cap.15; 15,1; rezum. cap.16; 21,22; rezum. cap.22
fii: *pl. ac.* 20,7
fiii: *pl. dat.* (*cu prep.* ***la***) 18,20

FLOARE: s.f.
florile: *pl. ac.* 7,49

FLUIER: s.n.
fluiere: *pl. ac.* 1,40

FOAIE: s.f.
foaia: *sg. ac.* 7,26

FOAMETE: s.f.
foamete: *sg. nom.* 8,37; 18,2
foametea: *sg. nom.* rezum. cap.18

FOC: s.n.
foc: *sg. nom./ac.* 9,16; rezum. cap.18; 18,23, 24, 25; 19,12
focul: *sg. nom.* 18,38

FORMĂ: s.f.
forma: *sg. nom./ac.* rezum. cap.6; 6,32

FRATE: s.m.
fraţii: *pl. ac.* 1,9
fratele: *sg. nom.* 1,10; 2,7, 15, 22; 20,32, 33
fratelui: *sg. dat.* 2,21
frate: *sg. voc.* 9,13
fraţilor: *pl. gen.* 12,24
fratele: *sg. voc., în sintagma* ***fratele mieu*** 13,30

FRUMOS, -OASĂ: adj.
frumoasă: *f. sg. ac.* 1,3
frumoasă (foarte): *f. sg. nom.* 1,4
frumos (foarte): *m. sg. nom.* 1,6

FRUNTE: s.f.
frunte: *sg. ac., în sintagma* ***frunte de făină*** „făina cea mai curată"; cf. lat. *simila , -ae* „cea mai curată făină de grâu, făină foarte albă" 4,22
fruntea: *sg. ac., în sintagma* ***fruntea dintâiu*** „cei dintâi", „primii" 20,17

FRUNZOS, -OASĂ: adj.
frunzos: *m. sg. ac.* 14,23

(a) FUGI: v. IV
fuge: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1
fugeam: *ind. imp. 1.sg.* 2,7
au fugit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,28, 39; 11,40; 12,18; 20,20, 30
fugise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 2,29; 11,23
va fugi: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,33
fugit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,17; 20,20
fugind: *gerunziu* rezum. cap.19; 20,30
fugând: *gerunziu* 20,39

FUGIT, -Ă: adj.
fugit: *m. sg. nom.* 12,2

FUNIŞOARĂ: s.f.
funişoară: *sg. nom.* 7,23
funişoarele: *pl. ac.* 7,41
funişoare: *pl. ac.* 7,41; 20,31, 32
funişoarelor: *pl. gen.* 7,42

FURCULIŢĂ: s.f. (aici) „vătrai", „cleşte pentru jăratic"
furculiţe: *pl. ac.* 7,40, 45, 50

G

GALAADITEAN: s.m. (cf. **Indice** Jd)
Galaaditeanului *sg. gen.* 2,7

GĂLEATĂ: s.f.
găleţile: *pl. nom.* 7,33

(a se) GĂSI: v. IV
(te) găsăşti: *ind. prez. 2.sg.* 18,10
au găsit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 19,19; 20,15

(a) GĂTI: v. IV „a pregăti"
au gătit: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,18

GĂTIRE: s.f. „pregătirea bucatelor"
gătirea: *sg. nom.* rezum. cap.4

GĂZDĂCIE: s.f. (Reg.) „bogăţie"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Simeon C. Mîndrescu, *Elemente ungureşti în limba română*, Bucureşti, 1892.
găzdăcii: *pl. ac.* 10,2

(a) GÂLCEVI: v. IV
gălceveşte: *ind. prez. 3.sg.* 1,41

(a se) GÂNDI: v. IV
ai gândit: *ind. pf.c. 2.sg.* 8,18
(să) gândi: *inf. prez. fără* ***a*** 8,27
au gândit: *ind. pf.c. 3.pl.* 22,32

GENUNCHI: s.m.; var. (Iuz.) **GENUNCHE:** s.n.
genunchele: *s.n. pl. ac.* 8,54
jenunchele: *s.n. pl. ac.* 18,42
jenunchi: *s.m. pl. nom.* 19,18

GHICITURĂ: s.f.; var. **GÂCITURĂ**
găcitura: *sg. ac.* rezum. cap.22

GHIVLI: s.m. „ghibliţi"; „locuitori ai oraşului Ghebal, situat între Beirut şi Tripoli, numit mai târziu Byblos" (cf. DB, p.489 şi Anania 2001, p.10076)
ghivlii: *pl. nom.* 5,18

GLAS: s.n.
glasul: *sg. nom./ac.* 1,41, 45; 17,22
glas: *sg. nom./ac.* 8,55; 18,26, 27, 28, 29; 19,13

GLOATA: s.f.
gloata: *sg. ac.* 12,20

(a) GONI: v. IV
au gonit: *ind. pf.c. 3.sg.* 20,20

GRAS, -Ă: adj./s.
(ceale) grase: *s.n. pl. ac.* 1,9, 25
(ceale) grasă: *s.n. pl. ac.* 1,19
graşi: *adj. m. pl. nom.* 4,23

(a) GRĂBI: v. IV
grăbind: *gerunziu* 20,33; rezum. cap.21
grăbeaşte: *imperativ 2.sg.* 22,9

GRĂDINĂ: s.f.
grădină: *sg. ac., în sintagma* ***grădină de legumi*** 21,2

(a) GRĂI: v. IV
grăind: *gerunziu* 1,14, 22, 42
grăiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 1,36
au grăit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,48; 2,4, 23, 24, 27, 30, 31, 38; 4,32; 5,5, 12; 8,15, 20, 56; 10,2; 12,3, 10, 14; 13,3, 7, 17, 18, 26; 14,11, 18; 16,34; 21,2, 15, 23; 22,13, 21, 23, 24, 28
voiu grăi: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,18; 22,14
să grăiască: *conj. prez. 3.sg.* 2,19
am grăit: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,12; 9,5
ai grăit: *ind. pf.c. 2.sg.* 8,24, 25, 26, 53
vei grăi: *ind. viit.I. 2.sg.* 12,7, 10; 14,5; 21,19
grăise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 12,12, 15; 13,11; 15,29; 16,12; 17,16; 21,4; 22,38
(nu) grăi: *imperativ prohib. 2.sg.* 22,8
grăiaşte: *imperativ 2.sg.* 2,14, 16; 12,23; 22,13
să grăieşti: *conj. prez. 2.sg.* 22,16
grăit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 21,6

GRĂSIME: s.f.
grăsimea: *sg. ac.* 8,64

GRÂU: s.m.
grău: *sg. ac.* 5,11

GREŞEALĂ: s.f.; var. (Iuz.) **GREŞALĂ**
greşala: *sg. ac.* 15,30

(a) GREŞI: v. IV
vor greşi: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,46
să greşască: *conj. prez. 3.sg.* 8,46
au greşit: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,50

GREU, GREA: adj./adv.
(foarte) greu: *adj. n. sg. ac.* 12,4
greu: *adj. m./n. sg. nom./ac.* 12,11; 14,6
greu: *adv.* 22,34

GREUTATE: s.f.
greotăţi: *pl. ac., în sintagma* ***purtătorilor de greotăţi*** rezum. cap.5
greotăţile: *pl. ac.* 5,15

GRIJĂ: s.f.; var. **GRIJE**
grije: *sg. ac., în loc. adv.* ***fără grije*** rezum. cap.4
grije: *sg. ac.* 4,27

GRINDĂ: s.f.
grinzi: *pl. ac.* 6,6

GROAPĂ: s.f.
groapa: *sg. nom.* 18,35

GROS, -OASĂ: adj.
(mai) gros: *n. sg. nom.* 12,10

GROSIME: s.f.
grosimea: *sg. nom.* 7,26

GUNOI: s.n.
gunoiul: *sg. ac.* 14,10

GURĂ: s.f.
gura: *sg. nom./ac.* 7,31; 8,15, 24; 17,24; 19,18; 20,33, 38; 22,22, 23
gura: *sg. ac., în sintagma* ***gura Domnului*** 13,21, 26
gurii: *sg. gen.* 17,1
gură: *sg. ac.* 22,13

H

HAINĂ: s.f.
haină: *sg. ac.* 1,1
hainele: *pl. nom./ac.* 10,5; 22,30
haine: *pl. ac.* 10,25

HANANEU: s.m.; vezi **CANANEU**

HAR: s.n.
har: *sg. ac.* 2,7; 11,19

HEI: interj.
hei: 13,30

(a) HERESTRUI: v. IV; vezi **(a) FERESTRUI**

HERUVIM: s.m.
heruvimi: *pl. nom./ac.* 6,23, 25, 29, 35; 7,29, 36
heruvimului: *sg. gen.* 6,24, 27
heruvim: *sg. nom./ac.* 6,25, 26
heruvimul: *sg. nom.* 6,26
heruvimii: *pl. nom./ac.* 6,27, 28, 32; 8,7
heruvimilor: *pl. gen.* 6,32; 8,6

HETHEU: s.m. (cf. **Indice** Fc.)
hethei: *pl. ac.* 9,20
hefteilor: *pl. gen.* 10,29
Hetheului: *sg. gen.* 15,5

HETHEE: s.f. „hetită”
hethee: *pl. ac.* 11,1

HEVEU: s.m. (cf. **Indice** Iș)
hevei: *pl. ac.* 9,20

HICLEŞUG: s.n.; vezi **VICLEŞUG**

HISOP: s.m.; vezi **ISOP**

HOTNOG: s.m.; var. (Înv.) **HODNOGI** (Înv.; Trans.) „comandant al oştilor”; (aici) „căpetenie a unei cetăţi”
hodnogiul: *sg. nom.* 22,26

HOTAR: s.n.
hotarele: *pl. ac.* 1,3
hotarul: *sg. ac.* 4,21

HRANĂ: s.f.
hrana: *sg. ac.* 5,11

(a) HRĂNI: v. IV
să hrănească: *conj. prez. 3.sg./pl.* 1,2; 17,4, 9
hrănea: *ind. imp. 3.pl.* 4,27

au hrănit: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,4
hrăniţi: *imperativ 2.pl.* 22,27

HRĂNIT, -Ă: adj.
hrănite: *f. pl. gen.* 4,23

I

IAD: s.n.
iad: *sg. ac.* 2,6, 9

IESLE: s.f.; var. **IASLE**
iasle: *pl. ac.* 4,26

IAR: adv.; var. **IARĂ**
iară: 18,22, 34, 43; 19,6
iară: *adv. reluat pentru insistenţă:* ***iară şi iară*** (cf. lat *iterum atque iterum*) 22,16

IARĂŞI: adv.
iarăşi: 7,20; rezum. cap.16; 18,37
iarăş: 8,39; rezum. cap.20

IARBĂ: s.f.
iarbă: *sg. ac.* 18,5

IATĂ: interj.
iată: 1,18, 51; 3,12; 11,31, 41; 12,28; 13,1, 2, 3, 25; 14,5, 10, 19, 29; 16,3; 17,12, 23; 18,44, 45; 19,5, 6, 9, 11, 13; 20,13, 31, 36; 21,18, 21; 22,13, 23

IDOL: s.m.
idolilor: *pl. gen., în sintagma* ***închinarea idolilor*** rezum. cap.11
idolul: *sg. nom.* 11,5
idolului: *sg. dat.* 11,7
idolilor: *pl. gen.* 15,12
idolii: *pl. ac.* 21,26

IDUMEE: s.f. (cf. **Indice** Fc – **IDUMEU**)
idumee: *pl. ac.* 11,1

IDUMEU: s.m. (cf. **Indice** Fc)
Idumeul: *sg. nom.* 11,14

(a) IERTA: v. I
iartă: *imperativ 2.sg.* 8,34

IERTARE: s.f.
iertare: *sg. ac.* 8,33, 47

(a) IEŞI: v. IV
au ieşit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,27; rezum. cap.2; 8,10, 21; 9,12; 11,29; 20,16, 17, 19, 33, 39; 22,21
ieşi: *imperativ 2.sg.* 2,30; 19,11; 22,22
voiu ieşi: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,30
să ieşi: *conj. prez. 2.sg.* 2,36
vei ieşi: *ind. viit.I. 2.sg.* 2,37
ieşind: *gerunziu* 2,42, 46; 12,25; 19,13; 20,21
ar ieşi: *cond. prez. 3.pl.* 6,29
ieşea: *ind. imp. 3.pl.* 8,9
va ieşi: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,19, 44
ieşiia: *ind. imp. 3.sg.* 10,29
ieşi: *inf. prez.* 15,17
ieşi-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 22,22
să ieşim: *conj. prez. 1.pl.* 20,31

IEŞIRE: s.f.
ieşirea: *sg. ac.* 3,7
ieşirii: *sg. gen.* 6,1

IEVUSEU: s.m. (cf. **Indice** Iş)
ievusei: *pl. ac.* 9,20

IEZRAILITEAN: s.m.; var. **IEZDRAELITEAN**; **ISRAILITEAN** „izreelitean; locuitor al cetăţii Isahar, care este asociată, printre alte evenimente, şi cu scena tragediei lui Nabot şi a viei sale" (cf. DB, p.676).
Iezdraeliteanului: *sg. gen.* 21,1
Iezrailiteanul: *sg. nom.* 21,4, 16
Iezrailiteanului: *sg. gen./dat.* 21,6, 7
Israiliteanului: *sg. gen.* 21,15

IEZDRAHITEAN: s.m. „ezrahitean"
Iezdrahiteanul: *sg. nom.* 4,31

INEL: s.n.
inelul: *sg. ac.* 21,8

INIMĂ: s.f.
inima: *sg. ac., în loc. adv.* ***în toată inima*** 2,4; 8,23, 48
inima: *sg. nom./ac.* 2,44; 8,18, 39, 47, 61; 9,3; 10,2, 24; 11,3, 4; 12,26, 27, 33; 14,8; 15,3, 14; 18,37
inimă: *sg. ac.* 3,6, 9, 12; 8,66; 21,7
inimii: *sg. gen.* 4,29; 9,4
inimile: *pl. ac.* 11,2

(a) INTRA: v. I; var. (Pop.) **(a) ÎNTRA**
întră: *imperativ 2.sg.* 1,13, 42; 14,6; 22,30
au întrat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,15; 2,13; 11,18; 16, 18; 20,30; 21,5; 22,30
întrând: *gerunziu* 1,23, 28, 32, 47, 53; 14,5, 6, 12, 17; 18,12
întru: *ind. prez. 1.sg.* 2,12
întrând: *gerunziu* 10,2
veţi întra: *ind. viit.I. 2.pl.* 11,2
vor întra: *ind. viit.I. 3.pl.* 11,2
să între: *conj. prez. 3.pl.* 11,17
întră: *ind. prez. 3.sg.* 14,5
întra: *ind. imp.3.sg.* 14,28
întra: *inf. prez. fără* ***a*** 15,17
să întru: *conj. prez. 1.sg.* 17,12
întrat-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 17, 18
vei întra: *ind. viit.I. 2.sg.* 22,25

INTRARE: s.f.; var. (Înv. şi rar.) **ÎNTRARE**
întrarea: *sg. nom./ac.* 2,13; 3,7; 6,31, 33; 8,65

ISOP: s.m.; var. **HISOP** (cf. lat. *hyssōpum, -i*)
hisop: *sg. ac.* 4, 33

(a) ISPITI: v. IV
a ispiti: *inf. prez.* 10,1

ISPRAVNIC: s.m.
ispravnicul: *sg. nom.* 18,3

(a se) ISPRĂVI: v. IV
(s-)au isprăvit: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,38; 7,22; 9,25
au isprăvit: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,18, 40, 51; 8,15; 9,1
ai isprăvit: *ind. pf.c. 2.sg.* 8,24

ISTORIC: s.m. „cronicar"
istoric: *sg. nom.* 4,3

(a) IUBI: v. IV
au iubit: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,3; 10,9; 11,1

(a se) IVI: v. IV
ivindu(-să): *gerunziu* 6,18, 32, 35
(să) ivea: *ind. imp. 3.pl.* 8,8

IZVOR: s.n.
izvoarăle: *pl. ac.* 18,5

Î

(a) ÎMBĂTRÂNI: v. IV
îmbătrânise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 1,1, 15

(a se) ÎMBRĂCA: v. I
(să) îmbrăca: *ind. imp. 3.sg./pl.* 6,18, 18
au înbrăcat: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,20
au îmbrăcat: *ind. pf.c. 3.sg.*; 7,3; 10,18
îmbrăca: *ind. imp. 3.pl.* 10,17
(te) îmbracă: *imperativ 2.sg.* 22,30

ÎMBRĂCAT, -Ă: adj.
îmbrăcaţi: *m. pl. nom.* 22,10

(a) ÎMBUCA: v. I
vor îmbuca: *ind. viit.I. 3.pl.* 14,11

ÎMBUCARE: s.f.
îmbucarea: *sg. ac.* 8,38

ÎMBUCĂTURĂ: s.f.
îmbucătură: *sg. ac.* 17,11

(a) ÎMPĂIENJENI: v. IV (cf. **Indice** 2Lg)
împăinjenise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 14,4

ÎMPĂRAT: s.m.
împăraţilor: *pl. gen.* în titlu: *Cartea împăraţilor a treia, după ovreai întâie a lui Malahie*; 14,19, 29; 15,7, 23, 31; 16,5, 14, 20, 27; 22,39, 46
împărat: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,34, 43, 45; 2,15; 10,9; 11,24, 37; rezum. cap.12; 12,1, 20; 14,14; 16,16, 21; rezum. cap.19; 19,15, 16; 20,24; 22,48
împăratul: *sg. nom./ac.* 1,1, 2, 3, 4, 13, 14, 15, 16, 21, 22, 25, 27, 28, 29, 32, 34, 37, 39, 43, 47, 51, 53; 2,19, 20, 22, 23, 25, 26, 30, 31, 35, 36, 38, 39, 44, 45, 46; 3,16, 23, 24, 26, 27, 28; 4,5, 28; 5,1, 13, 17; 6,2; 7,13, 14, 46; 8,1, 2, 5, 14, 62, 63, 64, 66; 9,11, 15, 16, 26; rezum. cap.10; 10,2, 3, 6, 12, 13, 16, 17, 18, 21, 23, 26; 11,1, 18, 23, 40; 12,6, 12, 13, 15, 16, 18, 23, 27; 13,4, 6, 7, 8, 11; rezum. cap.14; 14,25, 27, 28; rezum. cap.15; 15,9, 16, 17, 18, 19, 20, 22, 25, 28, 32; 16,8, 16; rezum. cap.20; 20,1, 2, 4, 7, 11, 13, 20, 21, 22, 28, 31, 32, 39, 40, 41, 43; 21,10, 13, 18; 22,2, 3, 5, 6, 8, 9, 10, 15, 16, 18, 20, 27, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 37, 41, 45, 49, 52
împăratului: *sg. gen./dat.* 1,2, 9, 16, 19, 23, 25, 28, 31, 32, 36, 37, 38, 44, 47, 53; 2,17, 18, 19, 29, 30, 38; 3,1, 22, 24; 4,5, 7, 19, 27; 7,40, 45; 9,1, 10; 10,10, 12, 22, 28; 11,26; 12,2; rezum. cap.13; 13,6; 14,27; rezum. cap.15; 15,9, 17, 33; rezum. cap.16; 16,10, 15, 23, 29, 31; 20,9, 23, 38; rezum. cap.21; 21,1; 22,3, 6, 12, 13, 15, 26, 31
împărate: *sg. voc.* 1,13, 18, 20, 24; 20,4; 22,8
împăraţi: *pl. nom./ac.* 3,13; 20,1, 16; rezum. cap.22
împăraţii: *pl. nom./ac.* 4,24, 33; 10,15, 23, 29; 16,33; 20, 12, 31
împăratul: *sg. dat.* (*cu prep.* ***la***) 9,14, 28
împăraţilor: *pl. gen., în sintagmele* ***Cartea cuvintelor zilelor împăraţilor Israil/ Cartea cuvintelor zilelor împăraţilor Iiudei*** 14,19, 29; 15,7, 23, 31; 16,5, 14, 20, 27; 22,39, 47

ÎMPĂRĂTEASĂ: s.f.
împărăteasa: *sg. nom.* rezum. cap.10; 10,1, 4, 10
împărătesei: *sg. gen./dat.* 10,13; 11,19
împărătease: *pl. ac.* 11,3

ÎMPĂRĂTESC, -EASCĂ: adj.
împărătesc: *n. sg. ac.* 10,13; 22,10
împărătească: *f. sg. ac.* 11,14
împărăteşti: *f. pl. ac.* 14,26
împărăteşti: *f. sg. gen.* 15,18
împărăteasca: *adj. antep. f. sg. ac.* rezum. cap.16; 16,18

(a) ÎMPĂRĂŢI: v. IV
voiu împărăţi: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,5
au împărăţit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,11; 2,11; 11,25, 42, 43; 12,17; 14,19, 20, 21, 31; 15,1, 2, 8, 9, 10, 24, 25, 28, 33; 16,6, 8, 10, 15, 22, 23, 28, 29; 22,40, 42, 51, 52
va împărăţi: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,13, 17, 30, 35
împărăţeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 1,13, 18; rezum. cap.15
să împărăţească: *conj. prez. 3.sg.* 1,24
a împărăţi: *inf. prez.* 3,7; 14,21; 22,41, 42, 52
împărăţind: *gerunziu* rezum. cap.4; 15,29; 16,11
era împărăţind: *ind. imp. perifr. 3.sg.* 4,1
vei împărăţi: *ind. viit.I. 2.sg.* 11,37
voi împărăţi: *ind. viit.I. 1.sg.* 14,2

ÎMPĂRĂŢIE: s.f.
împărăţia: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 2, 12,15, 22; 3,1; 11,11, 31, 34, 35; 12,21, 26; 14,8; rezum. cap.16; 21,7
împărăţiii: *sg. gen.* 1,46; 6,1; 9,5; rezum. cap.11; rezum. cap.12; 14,25; 15,1
împărăţie: *sg. nom./ac.* rezum. cap.2; rezum. cap.11; rezum. cap.16; 18,10
împărăţiia: *sg. ac.* 2,15; 11,13
împărăţiile: *pl. ac.* 4,21; 10,20

(a se) ÎMPĂRŢI: v. IV
împărţiţi: *imperativ 2.pl.* 3,25
să împarţă: *conj. prez. 3.sg.* 3,26
(s-)au împărţit *ind. pf.c. 3.sg.* 16,21
au împărţit: *ind. pf.c. 3.pl.* 18,6

ÎMPĂVĂZAT, -Ă: s.m./f.; var. **PĂVĂZAT, -Ă** (Rar) „înarmat cu o pavăză”
(celor) pavezaţi: *s.m. pl. gen.* 14,28

(a) ÎMPLE: v. III; vezi **(a) UMPLE**

ÎMPLETITURĂ: s.f.
împletituri *pl. ac.* 7,29

ÎMPOTRIVĂ: adv./prep.; var. **ÎMPROTIVĂ**
împrotiva: *prep.* rezum. cap.2; 2,23; 8,31, 44, 50; 11,24; 13,2, 4, 32; 16,1, 9; 20,1, 20, 22, 23, 25; 21,10, 13; 22,23, 31, 32, 35
împrotivă: *adv.* 3,22
înprotiva: *prep.* 13,32

ÎMPOTRIVITOR, -TOARE: s./adj.; var. **ÎMPROTIVITOR, -TOARE**
împrotivitori: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.11
împrotivitoriu: *s.m. sg. nom.* 11,25
împrotivitoriului: *adj. antep. n. sg. gen.* 11,27
împrotivitoriu: *adj. n. sg. ac.* 16,16

ÎMPREJUR: adv./prep.; var. (Înv.) **ÎMPREGIUR**
împregiurul: *prep.* 2,5; 18,35
împregiur: *adv.* 3,1; 4,24; 7,23
împrejurul: *prep.* 7,20; 18,32
înprejurul: *prep.* 7,23

(a se) ÎMPREUNA: v. I
(s-)au împreunat: *ind. pf.c. 3.sg., în sintagma* ***s-au împreunat cu cumnăţia*** „s-a înrudit” 3,1
(să) împreună: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.11
(s-)au împreunat: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,2

ÎMPREUNĂ: adv.
împreună: rezum. cap.3; 6,27, 34; 7,17, 30

(a se) ÎMPROŞCA: v. I
au împroşcat: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,18
să împroaşcă: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.21
împroşcatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,14

ÎMPROŞCAT, -Ă: adj.
împroşcat: *m. sg. ac.* 21,15

(a se) ÎMPUŢINA: v. I
(să) va împuţina: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,14
(s-)au împuţinat: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,16

ÎNAINTE: adv./prep.; var. (Reg.) **MAINTE**; **NAINTE**
înaintea: *prep.* 1,2, 23, 25, 32; 3,15, 24; 8,5, 22, 25, 28, 59, 64, 65; 9,4, 25; 10,8; 11,33, 36, 38; 14,8; 16,30, 33; 17,1; 18,15, 46; 19,11; 21,13, 20; 22,21
înnaintea: *prep.* 1,5, 28; 2,4, 26, 45; 3,6, 10, 12, 16, 23; 6,3; 8,8, 22, 25, 31, 50, 62; 9,3; 11,6, 19; 12,6; 14,22, 24; 15,11, 26, 34; 16,7, 19, 25; 19,11, 18; 20,38; 21,25, 29; 22,10, 43, 53
înainte: *adv. în loc. adv.* ***mai înainte*** 2,42; 13,5; rezum. cap.16; 22,36
înainte: *adv. în sintagma* ***pânile punerii-înainte*** 7,48
înnainte: *adv.* 9,6; 14,28
înainte: *adv.* 10,3
mainte: *adv.* 13,32; 14,9; 15,3
nainte: *adv. în loc. adv.* ***mai nainte*** 16,30; rezum. cap.21

ÎNALT, -Ă: adj./s.; var. (Înv.) **NALT**
(mai) înalt: *adj. n. sg. nom.* 1,37
înnaltă: *adj. f. sg. ac.* 6,10; 7,2
înnalţi: *adj. m. pl. ac.* 6,23
înnalt: *adj. n. sg. nom.* 7,15, 16
înalte: *adj. f./n. pl. nom./gen.* 7,27; 13,32
înalt: *m. sg. ac.* 14,23
(ceale) înnalte: *s.f. pl. ac.* 3,2; 12,31; 15,14
(ceale) înalte: *s.f. pl. ac.* 3,3; 22,44
înaltul: *s.n. sg. ac.* 3,4
înnalt: *s.n. sg. ac.* 6,20
(celor) înalte: *s.f. pl. dat. adn.* 12,32; 13,33
(celor) înnalte: *s.f. pl. gen.* 13,2
naltul: *s.n. sg. nom.* 6,26
naltă: *adj. f. sg. nom.* 7,32

ÎNAPOI: adv.
înapoi: 2,30

(a) ÎNĂLŢA: v. I
am înălţat: *ind. pf.c. 1.sg.* 14,7
am înnălţat: *ind. pf.c. 1.sg.* 16,2

ÎNĂLŢIME: s.f.
înălţimea: *sg. nom.* 4,29; 7,23
înălţime: *sg. ac.* 6,2

ÎNĂUNTRU: adv./prep.; var. (Înv.) **ÎNLĂUNTRU; ÎNLONTRU**
înlontru: *adv.* 7,25, 51; 8,6; 15,15
înlăuntrul: *prep.* 20,30
înlăuntru: *prep.* 22,25

ÎNCĂLŢĂMINTE: s.f.
încălţămintea: *sg. ac.* 2,5

(a se) ÎNCĂLZI: v. IV
încălzeşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1
(să) încălzea: *ind. imp. 3.sg.* 1,1
să încălzască: *conj. prez. 3.sg.* 1,2

(a) ÎNCEPE: v. III
au început: *ind. pf.c. impers./3.sg.* 6,1; 14,21
va începe: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,14
începuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 22,41, 42, 52

(a) ÎNCETA: v. I
a înceta: *inf. prez.* 22,15
au încetat: *ind. pf.c. 3.pl.* 22,33

ÎNCHIAT, -Ă: adj. „îmbinat”, „unit”
încheiate: *n. pl. nom.* 7,34

ÎNCHEIETURĂ: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **ÎNCHIETURĂ**
închieturile: *pl. ac.* 6,18
închieturi: *pl. nom./ac.* 7,28, 29

(a) ÎNCHIDE: v. III
va fi închis: *pasiv ind. viit.I. 3.sg.* 8,35
închisease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* rezum. cap.22

(a se) ÎNCHINA: v. I
(s-)au închinat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,16, 31, 47, 53; 2,19; 9,9; 11,33; 16,31; 19,18; 22,54
închinându(-să): *gerunziu* 1,23
(vă) veţi închina: *ind. viit.I. 2.pl.* 9,6
să (se) închine: *conj. prez. 3.sg.* 12,30

ÎNCHINARE: s.f.
închinarea: *sg. ac., în sintagma* ***închinarea idolilor*** rezum. cap.11

(a) ÎNCHIPUI: v. IV „a face”
au închipuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,15
închipuise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 12,33

ÎNCHIS, -Ă: s.m./f.
(cel) închis: *s.m. sg. ac.* 14,10; 21,21

(a) ÎNCINGE: v. III „a înconjura”
încingea: *ind. imp. 3.sg.* 7,15, 23
încingându-: *gerunziu* 18,46
încins-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 20,32

ÎNCINS, -Ă: adj. (aici) „înarmat”
încins: *m. sg. nom.* 20,11

ÎNCOACE: adv.
încoace: *adv. în loc. adv.* ***încoace şi încolo*** 2,36, 42; 18,45; 20,40

ÎNCOLO: adv.
încolo: *adv. în loc. adv.* ***încoace şi încolo*** 2,36, 42; 18,45; 20,40

(a) ÎNCONJURA: v. I; var. **(a) ÎNCUNJURA; (a) ÎNCUNGIURA**
încungiura: *ind. imp. 3.sg.* 7,24
să încungiure: *conj. prez. 3.pl.* 18,6
încungiuraţi: *imperativ 2.pl.* 20,12
au încungiurat: *ind. pf.c. 3.pl.* 20,12

ÎNCOTRO: adv.; var. (Înv.) **ÎNCĂTRO**
încătro: 2,3; 18,10
încătro: *adv. în loc. adv.* ***ori încătro*** 8,44; 19,3

(a) ÎNCUIA: v. I
încuie: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.17

ÎNCUIETOR, -TOARE: s.m./f.
încuietori: *pl. ac.* 4,13

ÎNDATĂ: adv.
îndată: 19,20; 20,40, 41

ÎNDĂRĂT: adv.; var. **ÎNDĂRĂPT**
îndărăpt: 13,4, 18; 14,28; 20,10
îndărâpt: 13,19

ÎNDELETE: adv.
(mai) îndeleate: 21,2

(a) ÎNDEMNA: v. I
au îndemnat: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,25

ÎNDOIT, -Ă: adj. „dublu”; (aici despre uşi) „în două canaturi”
îndoite: *f. pl. nom.* 6,34

(a) ÎNDREPTA: v. I
îndrepta: *ind. imp. 3.sg./pl.* 4,12; 20,29
îndreptând: *gerunziu* 8,32; 22,34
îndreptezi: *ind. prez. 2.sg.* 21,7

ÎNDREPTAR: s.m. (aici) „cumpănă", „fir cu plumb"
îndreptariu: *sg. ac.* 6,35

ÎNDREPTAT, -Ă: adj.
îndreptat: *m. sg. nom.* rezum. cap.1
îndreptate: *f. pl. ac.* 6,7

(a) ÎNFIGE: s.f.
au înfipt: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,21
înfipsease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 8,54

(a se) ÎNFRICOȘA: v. I
(s-)au înfricoșat: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,49

ÎNFRUMUSEȚAT, -Ă: adj.; var. (Înv.) **ÎNFRUMSĂȘAT, -Ă**
înfrumsășate: *n. pl. nom.* 6,32

(a) ÎNGĂDUI: v. IV
îngăduiaște: *ind. prez.3.sg.* rezum. cap.5
vei îngădui: *ind. viit.I. 2.sg.* 12,7
au îngăduit: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.21

ÎNGER: s.m.
îngerul: *sg. nom.* 13,18; 19,5, 7

(a) ÎNGREUIA: v. I
au îngreoiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,10, 14

(a se) ÎNGROPA: v. I
(s-)au îngropat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,10, 34; 11,43; 13,31; 14,31; 15,24; 16,6, 28; 22,51
îngroapă: *imperativ 2.sg.* 2,31
a îngropa: *inf. prez.* 11,15
îngropați: *imperativ 2.pl.* 13,31
va îngropa: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,13
au îngropat: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,18; 15,8; 22,37

(a) ÎNHĂMA: v. I
înhamă: *imperativ 2.sg.* 18,44

(a) ÎNNOI: v. IV
înnoiaște: *imperativ 2.sg.* 20,25

(a se) ÎNSĂNĂTOȘI: v. IV; var. **(a se) ÎNSĂNĂTOȘA:** v. I
(să) însănătoșază: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.13

(a) ÎNSEMNA: v. I; var. (Reg.) **(a) ÎNSĂMNA**
vei însămna: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,9
au însămnat: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,18; 21,8

(a) ÎNȘELA: v. I
înșelatu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,18
[fiind] înșelați: *pasiv gerunziu* rezum. cap.22
va înșela: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,20
voiu înșela: *ind. viit.I. 1.sg.* 22,21
înșela-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 22,22

(a) ÎNTĂRÂTA: v. I
să întărâte: *conj. prez. 3.sg./pl.* 14,15; 16,26
au întărâtat: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,22; 22,54
întărâtase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 15,30
să întărâtezi: *conj. prez. 2.sg.* 16,2
a întărâta: *inf. prez.* 16,7
întărâtând: *gerunziu* 16,33

(a se) ÎNTĂRI: v. IV
întărește(-te): *imperativ 2.sg.* 2,2
să întărească: *conj. prez. 3.sg.* 2,4
(s-)au întărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,12; 3,1
au întărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,24; 9,19
voiu întări: *ind. viit.I. 1.sg.* 6,12
întărit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,20
întărească(-să): *conj. prez. fără **să** 3.pl.* 8,26
(te) întărește: *imperativ 2.sg.* 20,22

ÎNTĂRIT, -Ă: adj. (despre cetăți) „fortificat"
întărite: *f. pl. ac.* 10,26

ÎNTÂI, -A: num. ord./adv./adj.
întâie: *num. ord. f. sg. nom.* în titlu: *Cartea împăraților a treia, după ovreai întâie a lui Malahie*
întâi: *adv.* rezum. cap.3; 17,13
întâiu: *adv.* 13,6
întâiu: *adv.* rezum. cap.17; 18,25; 20,25
întâiu: *adj. m. sg. nom., în sintagma **întâiu născutul*** 16,34

(a) ÎNTÂMPINA: v. I
au întâmpinat: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,7; 18,7
întâmpină: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.18

ÎNTÂMPINARE: s.f.
întâmpinarea: *sg. ac.* 2,8
-ntâmpinarea: *sg. ac.* 2,19; 18,16; 21,18
întâmpinarea: *sg. ac.* 18,16

(a se) ÎNTÂMPLA: v. I
(să) va întâmpla: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,38; 14,3

ÎNTÂMPLARE: s.f.
întâmplarea: *sg. ac.* (În v.) ***cu întâmplarea*** „la nimereală" 22,34

(a se) ÎNTEMEIA: v. I
(s-)au întemeiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,37
au întemeiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,34

(a se) ÎNTINDE: v. III
întindea: *ind. imp. 3.sg.* 6,27; 8,7
au întins: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,22; 13,4; 22,34
va întinde: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,38
întinsease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 8,54; 13,4
(s-)au întins: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,21

ÎNTINS, -Ă: adj.
întins: *n. sg. nom.* 8,42

(a se) ÎNTOARCE: v. III
(te vei) întoarce: *ind. viit.I. 2.sg.* 2,3; 13,9, 17; 22,28
să întorc: *conj. prez. 1.sg.* 2,20
(să) va întoarce: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,33; 12,27
(să) întorsease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 2,41; 12,20
întors-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,44
au întors: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,14; 11,3; 21,4
(să) vor întoarce: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,35, 48
întorcându(-să): *gerunziu* 8,47; rezum. cap.13; 13,29; 18,45; 19,21; 20,5, 10
(vă) veți întoarce: *ind. viit.I. 2.pl.* 9,6
(s-)au întors: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 10,13; 11,9; 12,2, 24; 13,6, 10, 33; 15,21; 19,7; 20,43
(să) întoarce: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.11; 12,26
vor întoarce: *ind. viit.I. 3.pl.* 11,2
(vă) întoarceți: *ind. prez. 2.pl.* 12,5
întoarceți(-vă): *imperativ 2.pl.* 12,12
să întoarcă: *conj. prez. 3.sg.* 12,21
întoarcă(-să): *conj. prez. fără **să** 3.sg.* 12,24; 17,21; 22,17
să (să) întoarcă: *conj. prez. 3.sg.* 13,6
întoarce: *inf. prez. fără **a*** 13,16
(te-)ai întors: *ind. pf.c. 2.sg.* 13,22
întorsu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,22
ai întors: *ind. pf.c. 2.sg.* 18,37

întoarce(-te): *imperativ 2.sg.* 18,43
(te) întoarce: *imperativ 2.sg.* 19,15, 20
voiu întoarce: *ind. viit.I. 1.sg.* 20,34
(mă) întorceam: *ind. imp. 1.sg.* 20,40
(mă) voiu întoarce: *ind. viit.I. 1.sg.* 22,27
întoarce: *imperativ 2.sg.* 22,34
să (se) întoarcă: *conj. prez. 3.sg.* 22,36

ÎNTOARCERE: s.f. (aici) „abatere de la credinţa în Dumnezeu”
întoarcere: *sg. ac.* 9,6

(a) ÎNTRA: v. I; vezi **(a) INTRA**

ÎNTRARE: s.f.; vezi **INTRARE**

(a) ÎNTREBA: v. I
[fiind] întrebat: *pasiv gerunziu* rezum. cap.14
să întreabe: *conj. prez. 3.sg.* 14,5
să întrebăm: *conj. prez. 1.pl.* 22,7
întreba: *inf. prez. fără* **a** 22,8

(a) ÎNTRECE: v. III
întrecea: *ind. imp. 3.sg.* 4,30

(a se) ÎNTRISTA: v. I
(s-)au întristat: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,5

(a se) ÎNTURNA: v. I
înturnase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 13,20, 23, 26
(s-)au înturnat: *ind. pf.c. 3.pl.* 18,45

ÎNŢELEGĂTOR, -TOARE: adj.
înţelegătoare: *f. sg. ac.* 3, 12

(a) ÎNŢELEGE: v. III
să înţeleagă: *conj. prez. 2.sg.* 2,3
au înţeles: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,15
au înţăles: *ind. pf.c. 3.pl.* 22,33

ÎNŢELEGERE: s.f.
înţeleagere: *sg. ac.* 7, 14

ÎNŢELEPCIUNE: s.f.; var. (Înv.) **ÎNŢĂLEPCIUNE**
înţelepciunea: *sg. nom./ac.* 2,6; rezum. cap.3; 3,28; rezum. cap.4; 4,30, 33; 10,4, 7, 8, 23; 11,41
înţelepciune: *sg. ac.* 3, 11; 4,29; 5,12; 7,14
înţălepciunea: *sg. ac.* rezum. cap.10; 10,7, 24

ÎNŢELEPT, -EAPTĂ: adj.
înţelept: *m. sg. nom./ac.* 2,9; 5,7
înţeleaptă: *f. sg. ac.* 3,12
(mai) înţelept: *m. sg. nom.* 4,31

(a) ÎNVĂŢA: v. I
să înveaţe: *conj. prez. 3.pl.* 8,43
au învăţat: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,3

ÎNVĂŢĂTURĂ: s.f.
învăţătură: *sg. ac.* 7,14

(a) ÎNVIA: v. I
înviiază: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.17
au înviiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,22

(a se) ÎNVINGE: v. III
(să) învingă: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.22

J

(a se) JELUI: v. IV
jeluindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.19

JERTFĂ: s.f.; var. **JÂRTVĂ**
jârtve: *pl. ac., în sintagma* ***jârtve păciuitoare*** 8,63
jârtvă: *sg. ac.* 8,64; 18,34
jârtva: *sg. nom./ac.* 8,64; 18,29, 36, 38
jârtve: *pl. ac.* 9,25; 12,27
jârtvelor: *pl. gen.* rezum. cap.18

JERTFELNIC: s.n.; var. **JÂRTVENIC; JÂRTVELNIC**
jârtvenicului: *sg. gen.* 6,5, 17
jârtvenicului: *sg. gen.,în sintagma* ***casa jârtvenicului*** 6,16
jârtvenicul: *sg. ac.* 8,6
jârtvenic: *sg. ac.* 8,8
jârtvelnicul: *sg. nom.* 6,19, 20
jârtvelniculuĭ: *sg. gen.* 6,21, 31; 7,49; 8,4
jârtvelniculuĭ: *sg. gen., în sintagma* ***oltariul jârtvelnicului*** 6,22
jârtvelnic: *sg. ac.* 6,23; 8,10

(a se) JERTFI: v. IV; var. **(a) JÂRTVI**
jârtvea: *ind. imp. 3.sg.* 3,2; 8,5, 62
(să) jârtvească: *ind. prez. 3.sg.* 3,4
(s-)au jârtvit: *ind. pf.c. 3.pl.* rezum. cap.8

(a se) JERTFUI: v. IV; var. **(a se) JÂRTVUI; a JÂRVUI**
jârtvuind: *gerunziu* 1,9
(să) jârtvuia: *ind. imp. impers.* 3,3
au jârtvuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,63
jârvuia: *ind. imp. 3.pl.* 11,8
să jârtvuiască: *conj. prez. 3.sg.* 12,32
va jârtvuui: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,2
jârtvuia: *ind. imp. 3.sg.* 22,44

JNEAPĂN: s.m.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Povăţuire către Economia de cîmp*, pentru folosul şcoalelor româneşti celor din Ţara Ungurească şi din părţile ei împreunate, Buda, 1806.
jneapân: *sg. ac.* 19,4
jneapănului: *sg. gen.* 19,5

JOC: s,.n.
joculuĭ: *sg. gen., în sintagma* ***casa joculuĭ Livanului/casei joculuĭ Livanului*** (cf. lat. *in domo Saltus Libani/domus Saltus Libani*; omonimia a două cuvinte latineşti – lat. *saltus, -ūs* „vale împădurită” şi lat. *saltus, -ūs* „joc” – a generat această eroare de traducere) 10,17, 21

JOS: adv.; var. **GIOS**
gios: *adv. în loc. adj.* ***cea mai din gios*** 9,17
jos: *adv. în loc. adj.* ***de jos****, în sintagma* ***din faţa de jos*** „pardoseală” 6, 16
jos: 8,23
jos: *adv. în loc. adj.* ***mai din jos*** 17,23

(a) JUDECA: v. I
judeca: *inf. prez. fără* **a** 3,9
vei judeca: *ind. viit.I. 2.sg.* 8,32

JUDECATĂ: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **GIUDECATĂ**
giudecăţile: *pl. ac.* 2,3
giudecăţii: *sg. gen.* 3,11, 28
giudecata: *sg. ac.* 3,28
judecata: *sg. nom./ac.* rezum. cap.3; 8,45, 49; 20,40
judecăţile: *pl. ac.* 6,12; 8,58; 9,4; 11,33
judecată: *sg. ac.* 7,8; 8,59; 10,9

JUG: s.n.
giugul: *sg. ac.* 12,9
jug: *sg. ac.* 12,4, 11
jugul: *sg. ac.* 12,4, 10, 11, 14
jugului: *sg. dat.* 12,14
juguri: *pl. ac.* 19,19

JUMĂTATE: s.f.; var. **GIUMĂTATE**
giumătate: *sg. ac.* 3,25

jumătate: *sg. nom./ac.* 3,25; 7,31, 32, 35; 10,7; 13,8; 16,21
jumătate: *sg. gen.* (*cu prep.* **a**), *în sintagma* ***a jumătate parte*** 16,9

(a) JUNGHIA: v. I (Pop.) „a înjunghia”
au junghiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,25

JUNGHIERE: s.f.
junghieri: *pl. ac.* 3,4, 15; 8,62

(a se) JURA: v. I; var. **(a se) GIURA**
(m-)am giurat: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,8
(te-)ai jurat: *ind. pf.c. 2.sg.* 1,13, 17
(s-)au jurat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,29; 2,23
(m-)am jurat: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,30
au jurat: *ind. pf.c. 3.pl.* 18,10
(te) jură: *imperativ 2.sg.* 22,16
joare(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 1,51

JURĂMÂNT: s.n.
jurământul: *sg. ac.* 2,43
jurământ: *sg. ac.* 8,31

L

LAC: s.n.
lacul: *sg. ac.* 22,38

LANŢ: s.n.
lanţului: *sg. gen.* 7,17

LAPTE: s.n.
lapte: *sg. ac.* 3,21

LAT, .Ă: adj./s.
lat: *adj. n. sg. nom./ac.* 6,3, 6; 7,6
lată: *adj. f. sg. ac.* 7,2
late: *adj. n. pl. ac.* 7,27
lat: *s.n. sg. ac.* „lăţime” 6,20

LAŢ: s.n.
laţuri: *pl. ac.* 6,9

LĂCAŞ: s.n.; vezi **LOCAŞ**

(a) LĂCUI: v. IV; vezi **(a) LOCUI**

LĂCUINŢĂ: s.f.; vezi **LOCUINŢĂ**

LĂCUITOR: s.m.; vezi **LOCUITOR**

LĂCUSTĂ: s.f.
lăcustă: *sg. nom.* 8,37

(a) LĂSA: v. I
lasă: *imperativ 2.sg.* 8,36
lăsând: *gerunziu* rezum. cap.11; 19,20
au lăsat: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,21; 16,11; 22,24
aţi lăsat: *ind. pf.c. 2.pl.* 18,18
a fi lăsat: *pasiv inf. prez.* rezum. cap.19
a fi lăsate: *pasiv inf. prez.* rezum. cap.19
voiu lăsa: *ind. viit.I. 1.sg.* 19,18

LĂŢIME: s.f.
lăţime: *sg. ac.* 6,2
lăţimii: *sg. gen.* 6,3

LĂUTĂ: s.f.
lăute: *pl. ac.* 10,12

LEGĂTURĂ: s.f. „înţelegere”; „legământ”
legătură: *sg. nom./ac.* 5,12; 8,9; 15,19; rezum. cap.20; 20,34
legătura: *sg. nom./ac.* 8,21, 23; 11,11; 15,19; 19,10, 14
legătură: *sg. ac., în sintagma* ***legătură de pace*** 20,34

LEGE: s.f.
leagea: *sg. ac.* 2,3
legii: *sg. gen., în sintagma* ***sicriiului legii Domnului/sicriiul legii Domnului*** 3,15; 6,19; 8,1, 6

LEGIUIT, -Ă: s.m./f.
legiuitele: *s.f. pl. ac.* 9,4

LEGUMĂ: s.f.
legumi: *pl. ac., în sintagma* ***grădină de legumi*** 21,2

LEMN: s.n. (Înv. şi rar) „arbore”; „trunchi sau ramuri ale unui arbore tăiat, care serveşte la construcţii, drept combustibil etc.”
leamne: *pl. ac.* 4,33; 5,6, 8, 10; 6,10, 15, 23, 31, 32, 33, 34, 36; 7,2, 5, 7; 9,11; 10,11, 12; 17,10, 12; 18,23, 33, 34
leamne: *pl. ac., în sintagma* ***tăietori de leamne*** rezum. cap.5
leamnele: *pl. ac.* 5,18; 10,12; 18,38
lemnele: *pl. ac.* 15,22

(a se) LENEVI: v. IV
(ne) lenevim: *ind. prez. 1.pl.* 22,3

(a) LEPĂDA: v. I
voiu lepăda: *ind. viit.I. 1.sg.* 9,7
ai lepădat: *ind. pf.c. 2.sg.* 14,9
nelepădându-: *gerunziu* 8,57

LESPEDE: s.f.
lespezi: *pl. nom.* 8,9

(a) LEŞUI: v. IV; var. **(a) ALEŞUI** „a pândi”; „a întinde curse”
au aleşuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,27
aleşuiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 20,7

LEŞUIRE: s.f.; „pândă”
aleşuirilor: *pl. gen.* 16,20

LEU: s.m.
lei: *pl. nom./ac.* 7,29, 36; 10,19
leu: *sg. nom./ac.* rezum. cap.13; 13,24; 20,36
leul: *sg. nom.* 13,24, 25, 28; 20,36
leului: *sg. dat.* 13,26

LEUŢ: s.m.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Ion Budai-Deleanu, *Lexicon românesc-nemţesc şi nemţesc-românesc* (...). În patru tomuri [Manuscris din 1818; Bibl. Academiei Române, cotele 3728 – 3731].
leuţi: *pl. ac.* 10,20

LEVIT: s.m. (cf. **Indice** Iş)
leviţii: *pl. nom.* 8,4

LIN, -Ă: adj. (Înv.) „blând”
line: *f. pl. ac., în sintagma* ***vorbe line*** 12,7

(a) LINGE: v. III
lingându-: *gerunziu* 18,38
au lins: *ind. pf.c. 3.pl.* 21,19; 22,38
vor linge: *ind. viit.I. 3.pl.* 21,19

LINGOARE: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **LÂNGOARE** (Înv.) „boală”
lângoarea: *sg. nom.* 17,17

LINIE: s.f. „fir”, „sfoară” (cf. lat. *līnea, -ae*)
linia: *sg. nom.* 7,15

(a se) LIPI: v. IV
să (să) lipească: *conj. prez. 3.pl.* 6,6
(să) lipea: *ind. imp. 3.pl.* 7,32

LIPSĂ: s.f.
lipsă: *sg. ac., în loc. adj.* (Înv. şi rar) ***de lipsă*** „necesar” 4,7; 5,9
lipsa: *sg. ac., în loc. adj.* ***de lipsa*** „necesar” 4,27
lipsă: *sg. ac.* 9,11

(a se) LIPSI: v. IV
(să) lipseaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2
lipseaşte: *ind. prez. 3.sg.* 11,22

LOC: s.n.
locul: *sg. ac., în loc. prep.* ***în locul*** 1,30; 2,35; 3,7; 5,1, 5; 8,20; 11,43; 14,27, 31; rezum. cap.15; 15,8, 28; 19,16; 20,24
locul: *sg. ac.* 4,28; 5,9; 8,6, 7, 21, 29, 30, 35, 39, 42, 47; 13,8, 16, 22; 14,28; 18,12; 21,19
loc: *sg. ac.* 8,41
locul: *sg. ac., în loc. adv.* ***în tot locul*** 8,42
locurilor: *pl. gen.* 8,43

LOCAŞ: s.n.; var. (Reg.) **LĂCAŞ**
lăcaşul: *sg. ac.* 8,13
lăcaşului: *sg. gen.* 8,39, 43
lăcaşele: *pl. ac.* 10,5

(a) LOCUI: v. IV; var. (Înv.) **(a) LĂCUI**
lăcuieşte: *imperativ 2.sg.* 2,36
au lăcuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,38; 11,24; 12,25
lăcuim: *ind. prez. 1.pl.* 3,17
lăcuia: *ind. imp. 3.sg./pl.* 4,25; 9,16; 12,17; 13,11, 25; 15,18; 21,8, 11
voiu lăcui: *ind. viit.I. 1.sg.* 6,13
să lăcuiască: *conj. prez. 3.pl.* 8,12
lăcuieşte: *ind. prez. 3.sg.* 8,27
era lăcuind: *ind. m.m.c.pf.perifr. 3.sg.* 11,20

LOCUINŢĂ: s.f.; var. (Înv.) **LĂCUINŢĂ**
lăcuinţii: *sg. gen.* 8,30

LOCUITOR: s.m.; var. (Înv.) **LĂCUITOR**
lăcuitorii: *pl. ac.* 17,1

LOT: s.m.
loţi: *pl. ac.* 7,26

(a se) LOVI: v. IV „a bate în luptă”; „a ucide”
au lovit *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,46; 15,20, 27, 29; 16,10, 11; 20,20, 21, 29, 36, 37; 22,24, 34
voiu lovi: *ind. viit.I. 1.sg.* 14,10
va lovi: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,14, 15; 20,36
(s-)au lovit *ind. pf.c. 3.sg.* 20,29; 22,35
loveaşte: *imperativ 2.sg.* 20,35, 37
a lovi: *inf. prez.* 20,35

(a se) LUA: v. I
ia: *imperativ 2.sg.* 1,12; 11,31; 14,3; 19,4; 22,30
să ia: *conj. prez. 3.pl.* 5, 17; 19,10, 14
luaţi: *imperativ 2.pl.* 1,33; 22,26
au luat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,39; 3,1, 20; 11,18; 12,8; 13,29; 14,26; 15,12, 14; rezum. cap.16; 16,31; 17,19, 23; 18,4, 31; 19,21; 20,33, 34; 22,44
(să) va lua: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,4; 8,25; 9,5
vei lua: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,9
luase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 7,8
lua-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 9,7
luund: *gerunziu* 9,28
luând: *gerunziu* 15,18; 18,26; 20,27; 21,15
voiu lua: *ind. viit.I. 1.sg.* 11,13, 34, 35, 37
luându-: *gerunziu* 21,6
a lua: *inf. prez.* 22,3

(a) LUCRA: v. I
lucra: *ind. imp. 3.pl.* 5,16
ai lucrat: *ind. pf.c. 2.sg.* 14,9; 21,22
au lucrat: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,31; 16,25
lucri: *ind. prez. 2.sg.* 19,9, 13

LUCRARE: s.f.
lucrare: *sg. ac.* 7,8
lucrarea: *sg. ac.* 7,19

LUCRAT, -Ă: adj.
lucrată: *f. sg. nom.* 7,35

LUCRĂTOR, -TOARE: s.m.
lucrători: *s.m. pl. ac.* 5,13

LUCRU: s.n.
lucru: *sg. nom./ac.* 3,10; 6,25, 35; 7,17, 22; 10,20; 20,9; 21,13
lucruri: *pl. nom./ac./dat.* 5,16; 6,32; 9,23
lucrul: *sg. nom./ac.* 6,38; 7,14, 22, 28, 40, 51; 16,33
lucrul: *sg. gen.* (*cu prep.* ***a + tot***) 7,14
lucrurile: *pl. nom./ac.* 9,23; 10,7; 13,11; 16,7; 22,46

LUMINĂ: s.f.
lumină: *sg. ac.* 3,21

LUNĂ: s.f.
lunile: *pl. ac.* 4,7
lună: *sg. ac.* 5,14
luni: *pl. ac.* 5,14; 11,16
luna: *sg. nom./ac.* 6,1, 37, 38; 8,2; 12,32
lunii: *sg. gen.* 12,32, 33

LUNG, -Ă: adj.
lung: *n. sg. nom.* 6,3; 7,6
lungă: *f. sg. ac.* 7,2
lungi: *m. pl. ac.* 7,27
lunga: *adj. antep. f. sg. ac.* rezum. cap.8

(a) LUNGI: v. IV
lungi-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,14

LUNGIME: s.f.
lungime: *sg. ac.* 6,2, 20

M

MAICĂ: s.f.
maica: *sg. voc., în sintagma* ***maica mea*** 2,20

MAMĂ: s.f.; var. (Înv. şi pop.) **MUMĂ**
muma: *sg. nom.* 1,11; 2,13; 3,27; 19,20
mumei: *sg. gen./dat.* 2,19, 22; 14,21, 31; 15,2, 10; 17,17, 23; 22,53
mumă: *sg. nom.* 11,26
mumă-sa: *sg. nom.* 15,13
mumeai: *sg. gen.* 22,42

MAI: s.n. „ciocan”
maiul: *sg. nom.* 6,7

MAI-MARE: s.m. „căpetenie”
mai-marele: *sg. nom.* 4,6
mai-mari: *pl. nom./ac.* 4,7; 9,22
mai-mare: *sg. nom./ac.* 4,13, 14; 11,28
(cei) mai-mari: *pl. nom.* rezum. cap.4; 4,27
(celor) mai-mari: *pl. gen.* rezum. cap.5
(celui) mai-mare: *sg. gen.* 16,9

MAIMUȚĂ: s.f.; var. (Reg.) **MĂIMUȚĂ**
măimuțe: *pl. ac.* 10,22

MALOGRANATĂ: s.f. „rodie"; cuvântul nu este înregistrat în DLR (cf. lat. *mălogrănătum, -i* „rodiu"; „rodie")
malogranatelor: *pl. gen.* 7,18
malogranate: *pl. ac.* 7,20, 42

MARE: adj./s.
mare: *adj. f./n. sg. nom./ac.* 1,40; 3,6, 15; 4,27; 8,41, 55, 65; 10,18; 18,28, 45; 19,7, 11; 20,21, 28; 21,7
(mai) mare: *adj. m./f./n. sg. nom./ac./gen.* 2,22; 3,4; 7,6, 9, 12; 10,7; 18,27
mari: *adj. f./n. pl. ac.* 4,13; 5,17; 7,10; rezum. cap.10
(cei mai) mari: *adj. m. pl. nom./dat.* (*cu prep.* ***la***), *în sintagma* ***cei mai mari născuți*** „bătrânii" 8,1; 20,8; 21,8
(cei mai) mari: *adj. m. pl. nom.* 21,11
(cei) mari: *s.m. pl. ac.* 5,16
(celui mai) mare: *s.m. sg. gen.* 22,31

MARE: s.f./(Neob.) s.n.; folosit ca s.n., de obicei, atunci când desemnează „un bazin uriaș, în forma unei cupe, sprijinit pe un suport circular, care, la rândul său, se sprijinea pe un suport rectangular. Vasul era folosit de preoți pentru spălările rituale cu apă" (cf. Anania 2001, p.386)
mării: *s.f. sg. gen.* 4,20, 29
mare: *s.n. sg. ac.* 7,23, 39, 44
marea: *s.f. sg. nom./ac.* 7,24, 25
Mării: *s.f. sg. gen., în s. propr.* ***Mării Roșie*** 9,26
mare: *s.f. sg. ac.* 9,27; 10,22; 18,43, 44; 22,49

MASĂ: s.f.
masa: *sg. ac.* 2,7; 18,19
measei: *sg. gen.* 4,27
masă: *sg. nom./ac.* 7,48; 13,20
mesii: *sg. gen.* 10,5

MĂDULAR: s.n. „fiecare dintre membrele unei ființe; prin gn. fiecare dintre părțile sau organele din care este alcătuită o ființă"
mădulări: *pl. ac.* 18,33

MĂREȚ, -EAȚĂ: adj.
mărețul: *adj. antep. n. sg. ac.* rezum. cap.10

(a se) MĂRI: v. IV
mărească: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 1,47
(s-)au mărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,23
să (să) mărească: *conj. prez. 3.sg.* 20,11

MĂRIME: s.f.
mărime: *sg. ac.* rezum. cap.10

MĂRIRE: s.f.
mărirea: *sg. ac.* rezum. cap.3

MĂRTURIE: s.f.
mărturiile: *pl. ac.* 2,3
mărturii: *pl. ac., în sintagma* ***mărturii mincinoase*** rezum. cap.21
mărturie: *sg. ac., în sintagma* ***mărturie mincinoasă*** 21,10
mărturie: *sg. ac.* 21,13

(a) MĂRTURISI: v. IV
am mărturisit: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,42
mărturisindu(-să): *gerunziu* 8,33

MĂSLIN: s.m.; var. (Înv. și reg.) **MASLIN**
maslin: *sg. ac.* 6,23, 31, 32
maslini: *pl. ac.* 6,33

(a se) MĂSURA: v. I
(s-)au măsurat: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,21

MĂSURĂ: s.f.
măsura: *sg. nom./ac.* 6,3; 7,20, 47; 10,14
măsură: *sg. ac.* 6,25; 7,9, 11, 37

MÂINE: adv.; var. (Înv. și reg.) **MÂNE; MÂNI**
mâne: 19,2
mâni: 20,6

MÂNĂ: s.f.
mânile: *pl. ac.* 2,25; 8,15, 22, 24, 38, 54; 15,18; 20,6; 22,12, 15
mâna: *sg. nom./ac.* 3,1; 8,41; 11,12, 26, 31, 34, 35; 12,15; rezum. cap.13; 13,4, 6, 33; 14,3, 27; 15,29; 16,7, 12, 34; 17,11, 16; 18,9, 46; 19,18; 20,13, 28, 42; 22,3, 6, 34
mâni: *pl. ac.* 10,19
mânilor: *pl. gen.* 16,7

(a) MÂNCA: v. I
mâncând: *gerunziu* 1,25; 4,20
vor fi mâncând: *ind. viit.I.* (*cu gerunziu*) *3.pl.* 2,7
voiu mânca: *ind. viit.I. 1.sg.* 13,8, 16
vei mânca: *ind. viit.I. 2.sg.* 13,9, 17
să mâncăm: *conj. prez. 1.pl.* 13,15
să mânce: *conj. prez. 3.sg.* 13,18; 18,42
au mâncat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 13,19, 23, 28; 17,15; 19,6, 8, 21; 21,4
ai mâncat: *ind. pf.c. 2.sg.* 13,22
să mânci: *conj. prez. 2.sg.* 13,22
vor mânca: *ind. viit.I. 3.pl.* 14,11; 21,23
or mânca: *ind. viit.I. 3.pl.* 16,4; 21,24
să mâncăm: *conj. prez. 1.pl.* 17,12
mâncă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 18,19; rezum. cap.19
mânâncă: *imperativ 2.sg.* 18,41
mâncă: *imperativ 2.sg.* 19,5, 7; 21,7
mânci: *ind. prez. 2.sg.* 21,5

MÂNCARE: s.f.
mâncării: *sg. gen.* 19,8

(a se) MÂNIA: v. I; var. (Înv. și reg.) **(a se) MĂNIA**
mâniindu(-Te): *gerunziu* 8,46
mâniindu(-Să): *gerunziu* rezum. cap.11
(s-)au mâniiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,9

MÂNIE: s.f.; var. (Înv. și rar) **MĂNIE**
mânie: *sg. ac.* 14,9; 21,22

MÂNIOS, -OASĂ: adj.
mânios: *m. sg. nom.* 21,4

(a) MÂNTUI: v. IV
mântuiaște: *imperativ 2.sg.* 1,12
să fie mântuit: *pasiv conj. prez. 3.sg.* 15,22
a mântui: *inf. prez.* 18,5
va mântui: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,31

(a) MERGE: v. III
meargi: *imperativ 2.sg.* 1,13, 53; 2,26, 29; 12,16; 14,2, 3, 7, 12; 17,3, 9, 13; 18,1, 5, 8, 11, 14; 19,15, 20; 20,22; 22,12, 15
să mearg: *conj. prez. 1.sg.* 11,21
mergea: *ind. imp. 3.sg.* 12,30
a mearge: *inf. prez.* 14,28; 19,7
mergând: *gerunziu* 17,11
să meargă: *conj. prez. 3.pl.* 22,6
să meargem: *conj. prez. 1.pl.* 22,15
mergeți: *imperativ 2.pl.* 20,33
meargă: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 22,50

MEȘTER: s.m.
meșteri: *pl. nom., în sintagma* ***meșteri de piatră*** 5,18
meșteri: *pl. ac.* 6,18
meașter: *sg. nom., în sintagma* ***meașter de aramă*** 7,14

MIAZĂNOAPTE: s.f. „nord”
miazănoapte: *sg. ac.* 7,25

MIAZĂZI: s.f. „mijloc al zilei, la ora 12 din zi”
miiazăzi: *sg. nom.* 18,29

MIC, -Ă: adj./s.
mică: *adj. f. sg. ac.* 2,20; 17,13
mic: *adj. m. sg. nom.* 3,7; 11,17
(mai) mic: *adj. m. sg. nom.* 8,64
(cel mai) mic: *adj. m. sg. nom.* 12,10
mici: *adj. f. pl. ac.* 20,27
(celui mai) mic: *s.m. sg. gen.* 22,31

(a) MICŞORA: v. I; var. (Înv. şi pop.) **(a) MICŞURA**
micşurează: *imperativ 2.sg.* 12,4

MIERE: s.f.
miere: *sg. ac.* 14,3

MIJLOC: s.n.
mijlocul: *sg. ac., în loc. prep.* ***în mijlocul/la mijlocul/din mijlocul*** 3,8; 6,8, 13, 19, 27; 7,8; 8,51, 64; 14,7
mijloc: *sg. ac. în loc. adj.* ***din mijloc*** 6,6, 8
mijloc: *sg. ac., în loc. adv.* ***la mijloc/prin mijloc*** 6,8; 7,28
mijlocile: *sg. ac.* 7,31

MILĂ: s.f.
milă: *sg. ac.* 3,6; 8,50
mila: *sg. ac.* 3,6; 8,23

MILOSTIV, -Ă: adj.
milostiv: *m. sg. nom.* 8,30; 21,3
milostivi: *m. pl. nom.* 20,31

(a se) MILOSTIVI: v. IV
vei milostivi: *ind. viit.I. 2.sg.* 8,39
(Te) vei milostivi: *ind. viit.I. 2.sg.* 8,50
să (să) milostivească: *conj. prez. 3.pl.* 8,50

MINĂ: s.f. „măsură de greutate grecească = 100 de drahme, cam 350 de grame; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *România literară.* Foaie periodică, sub direcţia d-lui V. Alecsandri, Iaşi, 1855.
mine: *pl. ac.* 10,17

MINCINOS, -OASĂ: adj.
mincinoşi: *m. pl. ac.* rezum. cap.18
mincinoase: *f. pl. ac., în sintagma* ***mărturii mincinoase*** rezum. cap.21
mincinoasă: *f. sg. ac., în sintagma* ***mărturie mincinoasă*** 21,10
mincinoşilor: *adj. antep. m. pl. gen.* rezum. cap.22
mincinos: *n. sg. nom.* 22,22

MINCIUNĂ: s.f.
minciunii: *sg. gen.* 22,23

MINTE: s.f.
minte: *sg. ac.* 4,29
mintea: *sg. nom./ac.* 8,18; 11,9

(a) MINŢI: v. IV
minţi: *imperativ 2.sg.* 3,22

(a se) MINUNA: v. I
minunându(-să): *gerunziu* rezum. cap.10

MINUNAT, -Ă: adj.
minunat: *n. sg. ac.* 7,17

MIREASMĂ: s.f.; var. **MIREAZMĂ** (Înv.) „mirodenie”
mireazme: *pl. nom./ac.* 10,2, 10

MIROS: s.n. (Înv.; la pl.) „mirodenie”
mirosuri: *pl. ac.* 10,25

(a) MISTUI: v. IV
au mistuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,38; 21,26

MISTUIRE: s.f.
mistuirea: *sg. ac.* rezum. cap.18

(a se) MIŞCA: v. I „a se tulbura”
(să) mişcase: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 3,26

MIŞCARE: s.f.
mişcare: *sg. nom./ac.* 19,11, 12

MITITEL, -EA: adj.
mititel: *m. sg. nom.* 18,44

MOARTE: s.f.
morţii: *sg. gen.* 2,26
moartea: *sg. ac.* 11,40; 12,2
moarte: *sg. ac.* rezum. cap.15; 20,42

MOAVITEANCĂ: s.f. „femeie aparţinând populaţiei ţării Moabului”
moaviteance: *pl. ac.* 11,1

MODRU: s.n. (cf. **Indice** Pr)
modru: *sg. ac.* 3,22; 7,9
modrul: *sg. ac.* 7,17

MOJERUŢ: s.n.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Lesicon romanesc-latinesc-unguresc-nemţesc...*, Buda, 1825.
mojeruţe: *pl. nom.* 7,50

MOLICIUNE: s.f.; var. (Neob.) **ZMOLICIUNE**
zmoliciune: *sg. nom.* 8,37

MORMÂNT: s.n.
mormântul: *sg. ac.* 13,22, 30, 31
mormânt: *sg. ac.* 14,13

MORT, MOARTĂ: adj.
mort: *m. sg. nom./ac.* 3,20, 21; 21,15, 16

MOŞIE: s.f.
moşiia: *sg. ac.* 21,3
moşia: *sg. ac.* 21,4

(a) MOŞTENI: v. IV
să moştenească: *conj. prez. 3.sg.* 21,16, 18
ai moştenit: *ind. pf.c. 2.sg.* 21,19

MOŞTENIRE: s.f.
moştenirea: *sg. nom./ac.* 4,21; 8,51
moştenire: *sg. nom./ac.* 8,36, 53; 12,16

MREAJĂ: s.f.
mreajii: *sg. gen.* 7,17

MREJIŢĂ: s.f.; derivatul cu *-iţă* nu este înregistrat în DLR.
mrejiţelor: *pl. gen.* 7,20

MREJUŢĂ: s.f. (cf. **Indice** Iş)
mrejuţe: *pl. nom./ac.* 7,17, 18, 41, 42
mrejuţă: *sg. ac.* 7,42

MUIERE: s.f.; var. (Înv.) **MUIARE**
muiare: *sg. nom./ac.* rezum. cap.2; 2,17, 21; rezum. cap.3; 3,22; 4,11; 7,8; 11,19, 26; rezum. cap.16; 16,31; rezum. cap.17; 17,10

muieri: *pl. nom./ac.* 3,16; 11,1, 3, 4
muierea: *sg. nom./ac.* 3,17, 26; rezum. cap.14; 14,2, 4, 5; 17,24; 21,5, 7, 25
muierii: *sg. gen./dat.* 3,19; 7,14; 9,16; 11,19; 14,2; 17,17
muiarii: *sg. gen.* rezum. cap.7
muiari: *pl. ac.* rezum. cap.11
muierile: *pl. nom./ac.* 11,3; 20,3, 5, 7
muierilor: *pl. dat.* 11,8
muiarea: *sg. voc., în sintagma* ***muiarea lui Ierovoam*** 14,6
muiarea: *sg. nom.* 14,17
muieri: *sg,. dat.* 17,9

MUIEROTCĂ: s.f. (aici) „sodomit”
muierotci: *pl. nom./ac.* 14, 24; 15,12
muierotcelor: *pl. gen.* 22,47

MULT, -Ă: adj./adv.
multe: *adj. f./n pl. nom./ac.* 1,1; rezum. cap.2; 2,38; 3,11; 6,29; rezum. cap.7; 7,31, 35; 10,10; rezum. cap.11; 11,1; 18,1; rezum. cap.21
mulţi: *adj. m. pl. ac.* 1,19, 25
mult: *adj. n. sg. nom./ac.* 3,9; 5,7; rezum. cap.9
multă: *adj. f. sg. ac.* 4,29; rezum. cap.10; 10,2; 18,41; 20,13
multa: *adj. antep. f. sg. ac.* 7,47
(mai) multe: *adj. f. pl. ac.* rezum. cap.9
mult (foarte): *adj. n. sg. ac.* 10,2
multe (foarte): *adj. f./n. pl. ac.* 10,10, 11
(mai) mulţi: *adj. m. pl. nom.* 18,25
(mai) mult: *adv.* 8,8

MULŢIME: s.f.
mulţimea: *sg. nom./ac.* 1,40; 3,8; 8,5; 12,3; 20,13, 28
mulţime: *sg. nom./ac.* 4,20; 7,47; 8,65; 10,27
mulţimeai: *sg. gen.* 21,13

MUMĂ: s.f.; vezi **MAMĂ**

MUNTE: s.m.
muntele: *sg. ac.* 4,8; 11,7; 12,25; 14,23; 16,24; 18,19, 20; rezum. cap.19; 19,8
munte: *sg. ac.* 5,15; 19,11
muntelui: *sg. gen.* 16,24
munţi: *pl. ac.* 19,11; 22,17
munţilor: *pl. gen.* 20,23, 28

MUR: s.m. (Înv. şi reg.) „dud” (traducătorii au echivalat astfel lat. *sycomorus, -ī* „sicomor, copac exotic gigant, cu lemn tare şi cu fructe comestibile, asemănătoare cu smochinele”).
morii: *pl. ac.* 10,27

(a) MURI: v. IV
va muri: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,52; rezum. cap.14; 14,12; 16,4; 21,24
moare: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2; rezum. cap.11
să moară: *conj. prez. 3.sg.* 2,1; 19,4; 21,10
au murit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,25, 46; 3,19, 22, 23; 12,18; 14,17; 16,18, 22; 21,14, 15; 22,35, 37
voiu muri: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,30; 13,31
vei muri: *ind. viit.I. 2.sg.* 2,42
a fi murit: *inf. pf.* 11,21
murind: *gerunziu* rezum. cap.14; rezum. cap.16
vor muri: *ind. viit.I. 3.pl.* 14,11
să murim: *conj. prez. 1.pl.* 17,12

N

(a se) NAŞTE: v. III
am născut: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,17, 18
au născut: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,18; 11,20
născusem: *ind. m.m.c.pf. 1.sg.* 3,21
(să) va naşte: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,37; 13,2
(să) nasc: *ind. prez. 3.pl.* 10,27

NAŞTERE: s.f.
naşterea: *sg. ac.* rezum. cap.13

(a) NĂDUŞI: v. IV (Înv. şi pop.) „a sufoca”
au năduşit: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,19

NĂSCUT, -Ă: s.m./f.
născut: *s.m. sg. nom., în sintagma* ***al doilea născut*** 1,6
născuţi: *s.m. pl. nom., în sitnagma* ***cei mai mari născuţi*** „bătrânii” 8,1; 20,8
născutul: *s.m. sg. nom., în sintagma* ***întâiu născutul*** 16,34
născuţi: *s.m. pl. dat.* (*cu prep.* ***la***), în sintagma ***cei mai mari născuţi*** 21,8

NĂSIP: s.n.; vezi **NISIP**

(a) NĂVĂLI: v. IV
năvălind: *gerunziu* 2,34; rezum. cap.16; 16,10; 22,32

NEAM: s.n.
neamurile: *pl. ac.* 4,31; 8,16; rezum. cap.9; 11,2, 32; 14,21; 18,10
neamul: *sg. ac.* 7,14; 12,20, 21
neamurilor: *pl. gen.* 8,1; 14,24; 18,31
neam: *sg. nom./ac.* rezum. cap.11; 11,1, 8, 13, 32, 36; 18,10
neamuri: *pl. ac.* 11,31, 35; rezum. cap.12

NEASCULTĂTOR, -TOARE: adj.
neascultătoriu: *m. sg. nom.* 13,26

NECAZ: s.n.; var. (Reg.) **NĂCAZ**
năcazul: *sg. ac.* 8,35

(a) NECĂJI: v. IV; var. (Pop.) **(a) NĂCĂJI**
va năcăji: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,37
voiu năcăji: *ind. viit.I. 1.sg.* 11,39
ai năcăjit: *ind. pf.c. 2.sg.* 17,20

NECĂJIRE: s.f.; var. (Pop.) **NĂCĂJIRE**; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Dicţionariu rumanesc, latinesc şi unguresc.* Din orenduiala excelenţii sale preasfinţitul Ioann Bobb... în două tomuri. Cluj, Tom I: A – L, 1822; tom II: M – Z, 1823.
năcăjirii: *sg. gen., în sintagma* ***pânea năcăjirii*** 22,27

NECERTAT, -Ă: adj. „nepedepsit”
necertat: *m. sg. nom.* rezum. cap.16

NECURAT, -Ă: adj./s./adv.
(cel) necurat: *s.m. sg. ac.* 8,32
necuratul: *s.m. sg. nom./ac.* rezum. cap.15; rezum. cap.15
necuratului: *sg. dat.* rezum. cap.22
necurat: *adv.* 8,47; rezum. cap.16
necuratul: *adj. antep. m. sg. nom.* rezum. cap.16; rezum. cap.22

NEDREPT: adv.
nedrept: 16,25

NEDREPTATE: s.f.
nedreptate: *sg. ac.* 8,47
nedreptăţilor: *pl. dat.* 8,50
nedreptăţile: *pl. nom.* 17,18

NEDUMNEZEIESC, -IASCĂ: adj.
nedumnezeiescul: *adj. antep. m. sg. nom.* rezum. cap.22

NEGUŢĂTOR: s.m.
neguţătorii: *pl. nom.* 10,15, 28

(a) NELEGIUI: v. IV
au nelegiuit: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,50

NELEGIUIRE: s.f.
nelegiuirea: *sg. ac.* rezum. cap.13

NENUMĂRAT, -Ă: adj.
nenumăraţi: *m. pl. nom.* 4,20

NEPRIETEN: s.m.; var. (Înv.) **NEPRIIATIN**
nepriiatinilor: *pl. gen./dat.* 3,11; 8,44, 46, 48
nepriiatinii: *pl. ac.* 8,33
nepriiatinul: *sg. ac.* 8,37
nepriiatin: *sg. ac.* 21,20

NEPUTINŢĂ: s.f.
neputinţa: *sg. nom.* 8,37

NEŞTIUT: s.n.
neştiut: *sg. ac., în loc. adv.* ***în neştiut*** „la întâmplare” 22,34

NETEZIT, -Ă: adj. „şlefuit”
netezite: *f. pl. ac.* 6,36

NEVINOVAT, -Ă: adj.
nevinovat: *m./n. sg. nom./ac.* 2,9, 31

NISIP: s.n.; var. (Înv.) **NĂSIP**
năsipul: *sg. ac.* 4,20, 29

NOAPTE: s./adv.
noaptea: *adv.* 3,5, 19
nopţii: *sg. gen., în sintagma* ***în adâncul nopţii*** „la miezul nopţii” 3,20
noaptea: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***noaptea şi zioa/zioa şi noaptea*** 8,29, 59
nopţi: *s.f. pl. ac.* 19,8

NOR: s.m.
nor: *sg. nom.* 18,45

NORIŞOR: s.m.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Dionisie Eclesiarcul, *Chronograful Tierei Rumanesti, de la 1764 pînă la 1815,* scris de... la anul 1814. (în A. Papiu Ilarian, *Tesaur u de monumente istorice pentru România, atît de vehi tipărite, cît şi manuscripte...* [II], Tom I–III, Bucureşti, 1862 1864).
norişor: *sg. nom.* 18,44

NOROCIRE: s.f.
norocire: *sg. ac.* 20,33

NOROCIT: adv. „cu noroc”, „cu bine”
norocit: 22,12, 15

NOROD: s.n.
norodul: *sg. nom./ac.* 1,39, 40; 3,2, 9; 5,6, 7; 6,13; rezum. cap.8; 8,16, 33, 38, 41, 43, 44, 51; 9,20, 23; 12,6, 7, 12, 16, 27, 30; 14,2, 7; 16,2, 21, 22; 18,21, 30, 37, 39; 20,8, 15, 42; 22,5, 44
norodului: *sg. gen./dat.* 3,8; 5,16; 8,30, 34, 36, 50, 52, 56, 59, 66; 12,6, 9, 10, 13, 15, 27, 31; 13,33; 14,7; 16,21; 19,21; 21,9, 12
noroadele: *pl. nom./ac.* 4,33; 8,43, 53; 8,60, 66
noroadelor: *pl. dat.* 9,7
norod: *sg. ac.* 12,23; 18,22
norodului: *sg. gen.* (*exprimat redundant cu prep.* ***a + tot*** *şi cu art. hot.* ***-lui***) 20,10
noroadelor: *pl. voc.* 22,28

NOU, NOUĂ: adj.
noao: *f. sg. ac.* 11,29, 30

NUMĂR: s.n.
număr ul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.4; r ezum. cap.5; 5,16; rezum. cap.8; 18,31; 20,15, 25
număr: *sg. ac., în loc. adj.* ***fără număr*** 8,5

(a se) NUMĂRA: v. I
a (să) număr a: *inf. prez.* 3,8
(să) numără: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.4
au numărat: *ind. pf.c. 3.sg.* 20,15, 26
(s-)au număr at: *ind. pf.c. 3.pl.* 20,27

NUME: s.f.
numele: *sg. nom./ac.* 1,47; 7,21; 8,16, 29, 41, 43; 9,3; 11,36; 14,21, 31; 15,2, 10; 16,24; 18,24, 26, 31; 21,8; 22,42
numelui: *sg. gen./dat., în sintagma* ***numelui Domnului*** 3,2; 5,3, 5; 8,17, 20
numele: *pl. nom./ac.* 4,8; 18,24, 25
nume: *sg. ac.* 7,21; 11,26; 13,2
numelui: *sg. dat.* 8,18, 19, 33, 35, 44, 48; 9,7
numele: *sg. ac., în loc. adv.* ***în numele...*** „invocând numele...” 10,1; 18,32; 22,16

(a) NUMI: v. IV
au numit: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,13

NUMIT, -Ă: adj. (Înv. şi pop.) „renumit”
numit: *m. sg. nom.* 4,31

O

OAIE: s.f.
oilor: *pl. gen.* rezum. cap.8
oi: *pl. ac.* 8,5, 63
oile: *pl. ac.* 22,17

OASPETE: s.m.
oaspeţi: *pl. ac., în sintagma* ***casă de oaspeţi*** 18,27

OASTE: s.f.
oastei: *sg. gen.* 1,8, 19, 25; 2,5, 32; 11,15, 21; 15,20; 16,16
oaste: *sg. nom./ac.* 2,35; 4,4; 20,19; 22,34
oastea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.12; 16,15; 20,1, 24; 22,36
oastelor: *sg. gen., în sintagmele* ***Domnul oastelor/Dumnezeul oastelor*** 18,15; 19,10, 14
oastea: *sg. ac., în sintagma* ***oastea ceriului*** 22,19

OBICEI: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **OBICEAI**
obiceaiul: *sg. ac.* 18,28

(a se) OBIŞNUI: v. IV; var. (Înv.) **(a se) OBICINUI**
(să) obicinuise: *ind. m.m.c.pf. impers.* 18,29

OCHI: s.m.
ochii: *pl. nom./ac.* 1,20, 48; 8,29, 52; 9,3; 10,7; 14,4; 15,5; 20,38

(a) OCOLI: v. IV
ocolind: *gerunziu* 7,24
ocoleaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.21

ODĂJDII: s.f.
odăjdiile: *pl. nom.* rezum. cap.7

ODIHNĂ: s.f.
odihnă: *sg. ac.* 5,4; 8,56

(a se) ODIHNI: v. IV „a se afla în stare de repaus”; „a se învoi cu cineva”
(s-)au odihnit: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,15
odihnindu(-să): *gerunziu* 15,20
(nici te) odihni: *imperativ prohib. 2.sg.* 20,8
a (să) odihni: *inf. prez.* 21,15
vom odihni: *ind. viit.I. 1.pl.* 22,6

OLTAR: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **OLTARIU**
oltariului: *sg. gen.* 1,50, 51; 2,28; 8,8, 22, 31, 54; rezum. cap.12; rezum. cap.13; 13,2, 4, 32; 18, 32, 35
oltariu: *sg. nom./ac.* 1,53; 2,29; 7,48; 12,32, 33; 13,1, 4, 5; 18,32
oltariul: *sg. nom./ac.* 3,4; 6,20, 22; 8,64; 9,25; 12,33; 13,3, 5; 18,26, 30

oltariule: *sg. voc.* 13,2
oltare: *pl. ac.* 14,23
oltarele: *pl. ac.* 19,10, 14

OM: s.m.
om: *sg. nom./ac.* 1,52; 5,6; 18,44; 20,28, 35, 37, 39; 22,8
omul: *sg. nom./ac.* 2,26; 8,31; 12,22, 24; 13,1, 5, 6, 7, 8, 11, 12, 14, 21, 26, 31; 17,24; 20,39, 42; 22,27
oameni: *pl. ac.* 2,32; 11,18; 13,2; 20,30, 33; 21,10, 13; 22,6
oamenii: *pl. nom./ac.* 4,31; 10,8; 13,25; 20,17
omului: *sg. gen.* 7,36; 13,4; 13,29
omul: *sg. dat.* (*cu prep.* ***a + tot***) 8,38
oamenilor: *pl. gen.* 8,39
omul: *sg. voc., în sintagma* ***omul lui Dumnezeu*** 17,18

ORAȘ: s.n.
orașe: *pl. ac.* 9,11
orașele: *pl. ac.* 9,12

ORZ: s.n.
orzul: *sg. ac.* 4,28

OS: s.n.
oase: *pl. ac.* 13,2
oaseale: *pl. ac.* 13,31
oasele: *pl. ac.* 13,31

(a) OSÂNDI: v. IV
osândind: *gerunziu* 8,32

(a) OSEBI: v. IV (Reg.) „a alege”
ai osăbit: *ind. pf.c. 2.sg.* 8,53

OSIE: s.f.
osii: *pl. ac.* 7,30
osiile: *pl. nom.* 7,33

OSPĂȚ: s.n.; var. (Înv. și pop.) **USPĂȚ**
ospățul: *sg. nom.* 1,41
uspăț: *sg. ac.* 3,15

OSTAȘ: s.m.
ostași: *pl. nom.* 9,22; 12,21
ostașilor: *pl. gen.* 14,27; 20,25

OSTENEALĂ: s.f.
osteneala: *sg. ac.* 2,26

(a se) OSTENI: v. IV
(s-)au ostenit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,26

(a) OȘTI: v. IV
să oștească: *conj. prez. 3.pl.* 12,21; 20,26
veți oști: *ind. viit.I. 2.pl.* 12,24; 22,31
au oștit: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,19
oștește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.15
oștea: *ind. imp. 3.pl.* 20,1; 22,32
a oști: *inf. prez.* 20,14
să oștască: *conj. prez. 3.pl.* 20,18
să oștim: *conj. prez. 1.pl.* 20,23
vom oști: *ind. viit.I. 1.pl.* 20,25

OVREU: s.m.
ovreai *pl. ac.* în titlu: *Cartea împăraților a treia, după ovreai întâie a lui Malahie*

P

PACE: s.f.
pace: *sg. nom./ac.* 2,5, 33; 4,24; 5,12; 8,64; 20,18; 22,45
pace: *sg. ac., în loc. adv.* ***în pace*** „în liniște” 2,6; 22,17, 27, 28
pacea: *sg. nom.* rezum. cap.4
pace: *sg. ac., în sintagma* ***legătură de pace*** 20,34

PAHAR: s.n.; var. (Înv. și reg.) **PĂHAR**
păharului: *sg. gen.* 7,26

PAHARNIC: s.m.; var. (Înv. și reg.) **PĂHARNIC**
păharnicii: *pl. nom.* 10,5

PARTE: s.f.
părțile: *pl. nom./ac.* 1,7; 7,25
parte: *sg. nom./ac.* 2,31; 3,25; 7,39; 10,7; 12,16; 13,8; 16,21
părți: *pl. ac.* 3,25; rezum. cap.6; 7,30; 11,30; 16,21; 18,21
părțile: *pl. ac., în loc. adv.* ***din toate părțile*** 4,24
partea: *sg. ac.* 6,8, 16, 19, 27; 7,39; 10,19; 15,17; 16,21
partea: *sg. ac., în loc. s.* (Pop.) ***partea bărbătească*** „ființă de sex bărbătesc” 11,15, 16
parte: *sg. gen.* (*cu prep.* ***a + jumătate***) 16,9

PASĂRE: s.f.; var. (Înv. și pop.) **PASERE**
paserilor: *pl. gen.* 4,23
paseri: *pl. ac.* 4,33
paserile: *pl. nom.* 14,11; 16,4
pasările: *pl. nom.* 21,24

(a se) PAȘTE: v. III „a (se) alimenta la pășune”; (Prin ext.) „a (se) hrăni”
de păscut: *supin* 4,23
(să) pască: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.17
am păscut: *ind. pf.c. 1.sg.* 18,13

PAVĂZĂ: s.f.
paveze: *pl. nom./ac.* rezum. cap.10; 10,16; 14,27
pavăze: *sg. gen.* 10,16
pavăze: *pl. ac.* 10,17
pavăză: *sg. ac.* 10,17
pavezele: *pl. ac.* 14,26

PAZĂ: s.f.
pazele: *pl. ac.* 2,3

PĂCAT: s.n.
păcatul: *sg. ac.* 8,34; 16,19
păcatele: *pl. ac.* 8,35, 36; 14,16, 22; 15,3, 26, 30, 34; 16,2, 13, 19, 26, 31
păcat: *sg. ac.* 12,30

PĂCĂTOS, -OASĂ: adj.
păcătoși: *m. pl. nom.* 1,21

(a) PĂCĂTUI: v. IV
păcătuit-am: *ind. pf.c. 1.pl.* 8,47
va păcătui: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,31, 33
au păcătuit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 13,34; 14,16, 22; 16,13
a păcătui: *inf. prez.* 14, 16; 15,26, 30, 34; 16,2, 13, 19, 26; 21,22; 22,53
păcătuise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 15,30; 16,19
am păcătuit: *ind. pf.c. 1.sg.* 18,9

PĂCIUIT, -Ă: adj.
păciuită: *f. sg. nom.* 2,13

PĂCIUITOR, -TOARE: adj.
păciuitoare: *f. pl. ac., în sintagmele* ***junghieri păciuitoare/ jârtve păciuitoare*** 3,15; 8,63; 9,25

PĂHĂREL: s.n.
păhăreale: *pl. nom.* 7,50

PĂMÂNT: s.n.
pământ: *sg. ac.* 1,23, 31, 52; 4,19; 7,46; 8,23, 27, 37, 54; 9,21; 11,18; 14,24; 15,12; 17,7; 18,5, 42; 22,47

pământul: *sg. nom./ac.* 1,40; 4,10, 19; 8,9, 21, 34, 36, 46, 48, 51; 9,9, 11, 13, 18, 19, 26; 10,6, 24; 11,21, 22; 12,28; 14,15; 15,20; 20,27; 22,36
pământul: *sg. gen.* (*cu prep.* ***a + tot***) 2,2
pământului: *sg. gen./dat.* 4,21, 33; 7,7; 8,48, 53, 60; 9,8; 10,15, 23; 17,14; 18,1; 20,7
pământului: *sg. gen, în sintagma* ***faţa pământului*** „pardoseala” (cf. lat. *pavīmentum, -i*) 7,7
pământului: *sg. gen., în loc. s.* ***(de) pre faţa pământului*** „în/din lume” 8,40; 9,7; 13,34

PĂR: s.n.
păr: *sg. nom.* 1,52

(a) PĂRĂSI: v. IV
nepărăsindu-: *gerunziu* 8,57
voiu părăsi: *ind. viit.I. 1.sg.* 6,13
au părăsit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 9,9; 11,33; 12,8; 19,10, 14
părăsând: *gerunziu* 12,13

PĂRINTE: s.m.
părinţii: *pl. nom./ac.* 1,21; 2,10; 8,21, 53, 57; 9,9; 11,21, 43; 14,20, 22, 31; 15,8, 12, 24; 16,6, 28; 19,4; 22,40, 51
părinţilor: *pl. gen./dat.* 8,34, 40, 48, 58; 13,22; 14,15; 21,3, 4

PĂSTOR: s.m.; var. (Înv.) **PĂSTORIU**
păstoriu: *sg. ac.* 22,17

(a) PĂŞI: v. IV
păşind: *gerunziu* 6,12
păşea: *ind. imp. 3.pl.* 8,5

PĂŞUNE: s.f.
păşune: *sg. ac.* rezum. cap.18

PĂTIŞOR: s.n.
pătişorul: *sg. ac.* 1,47; 17,19; 21,4

PĂUN: s.m.
păuni: *pl. ac.* 10,22

PĂVĂZAT, -Ă: s.m.; vezi **ÎMPĂVĂZAT, -Ă**

(a) PĂZI: v. IV
să păzeaşti: *conj. prez. 2.sg.* 2,3
vor păzi: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,4; 8,25
ai păzit: *ind. pf.c. 2.sg.* 2,43; 8,24; 13,21
păzitu(-)-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,6
vei păzi: *ind. viit.I. 2.sg.* 3,14; 6,12
păzeşti: *ind. prez. 2.sg.* 8,23
să păzim: *conj. prez. 1.pl.* 8,58, 61
păzind: *gerunziu* 9,6; 11,38
au păzit: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,10, 34; 14,8
păzeaşte: *imperativ 2.sg.* 20,39

PÂINE: s.f.; var. (Reg.) **PÂNE**
pânile: *pl. nom., în sintagma* ***pânile punerii-înainte*** 7,48
pâne: *sg. nom./ac.* 13,8, 16, 17, 18, 19, 22; 17,6, 11, 12, 13; 18,4, 13; rezum. cap.19; 19,6; 21,4, 5, 7
pâine: *sg. ac.* 13,9, 15
pâni: *pl. ac.* 14,3
pânea: *sg. ac., în sitnagma* ***pânea năcăjirii*** 22,27

PÂNTECE: s.n.
pântece: *sg. ac.* 22,34

PÂRÂT, -Ă: adj.
pârât: *m. sg. nom.* rezum. cap.21

PEDESTRAŞ: s.m.
pedrestraşi: *pl. ac.* 10,17
pedestraşi: *pl. ac.* 20,29

PERECHE: s.f.; var. (Reg.) **PĂRECHE**
păreate: *sg. ac., în sintagma* ***păreate de boi*** 19,21

PERETE: s.m.; var. (Înv. şi pop.) **PĂRETE**
păreate: *sg. ac.* 4,33; 6,18, 27, 29; 21,4
păreţii: *pl. ac.* 6,5, 15, 29
păreţilor: *pl. gen.* 6,15; 7,9
părealele: *sg. ac.* 6,27
păreate: *sg. ac., în sitnagma* ***cel ce să pişe la păreate*** „partea bărbătească” 14,10; 16,11; 21,21

PEŞTE: s.m.
peşti: *pl. ac.* 4,33; 22,38

PEŞTERĂ: s.f.; var. (Înv.) **PEŞTERE**
peştere: *pl. ac.* 18,4
peşteri: *pl. ac.* 18,13
peşteră: *sg. ac.* rezum. cap.19
peştere: *sg. ac.* 19,9
peşterii: *sg. gen.* 19,13

(a) PETRECE: v. III (aici) „a alerga încoace şi încolo”
petrecea: *ind. imp. 3.sg.* 18,26

PETRECERE: s.f.
petreacere: *sg. ac.* 10,2

PIATRĂ: s.f.
piatra: *sg. ac.* 1,9
pietri: *pl. ac., în sitnagma* ***tăietorilor de pietri/tăietori de pietri*** rezum. cap.5; 5,15
pietri: *pl. ac.* 5,17; 6,7, 36; 7,10, 12; 12,18; 18,31, 32; 19,11; rezum. cap.21; 21,10, 13, 14, 15
pietri: *pl. nom./ac., în sintagma* ***pietri scumpe*** (aici) „pietre care costă mult”; „pietre costisitoare” 5,17; 7,9, 10, 11
piatră: *sg. ac., în sintagma* ***meşteri de piatră*** 5,18
pietrile: *pl. ac.* 5,18; 15,22; 18,38
piatră: *sg. nom./ac.* 6,18 8,9
pietri: *sg. ac., în sintagma* ***pietri scumpe*** „mineral cristalizat cu aspect frumos, cu culori variate, cu duritate mare, care se foloseşte, de obicei, la confecţionarea bijuteriilor” 10,2, 10, 11
pietrilor: *pl. gen.* 10,27

PICIOR: s.n.
picioarele: *pl. nom./ac.* 2,5; 14,12; 15,23
picioarelor: *pl. gen.* 5,3; 14,6

(a) PIERI: v. IV
să piară: *conj. prez. 3.pl.* 18,5

PILDĂ: s.f.
pildelor: *pl. gen.* rezum. cap.4
pilde: *pl. ac.* 4,32
pildă: *sg. ac.* 9,7, 8

(a se) PIŞA: v. I
(să) pişe: *ind. prez. 3.sg., în sitnagma* ***cel ce să pişe la păreate*** „partea bărbătească” 14,10; 16,11; 21,21

(a se) PITULA: v. I
(să) pitula: *ind. imp. 3.pl.* 7,25

PITULAT, -Ă: adj.
pitulate: *f. pl. nom.* 7,36

PLAŞCĂ: s.f. (Înv.) „pelerină lungă”
plaşcă: *sg. ac.* 11,29
plaşca: *sg. ac.* 11,30; 19,13, 19

PLATĂ: s.f.
plata: *sg. ac.* 5,6

(a) PLĂCEA: v. II
au plăcut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,10; 9,12, 19
ai plăcut: *ind. pf.c. 2.sg.* 10,9
plăcuse: *ind. m.m.c.pf. impers.* 11,6
va plăcea: *ind. imp. 3.sg.* 20,6
place: *ind. prez. impers.* 21,6

PLĂCUT, -Ă: adj.
plăcut: *n. sg. nom.* 14,8

PLĂMÂN: s.m.; var. (Înv.) **PLUMÂN**
plumâni: *pl. ac.* 22,34

(a) PLÂNGE: v. III
să plângă: *conj. prez. 3.sg.* 13,29
au plâns: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,30, 31; 14, 18
va plânge: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,13

PLEAVĂ: s.f.
pleavele: *pl. ac.* 4,28

(a se) PLECA: v. I
plecatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,16
plecându-: *gerunziu* 1,31
(să) plecase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 2,28; 15,5
să pleace: *conj. prez. 3.sg.* 8,58
(s-)au plecat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 19,18; 22,43

PLECAT, -Ă: adj.
plecat: *n. sg. ac.* 21,27

PLIMBĂTOARE: s.f.; (Reg.) **PRIMBLĂTOARE** (aici) „plimbă”, „grindă”; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare, cu alte sensuri, este în *Dicționariu rumanesc, latinesc și unguresc*. Din orenduiala excelenții sale preasfințitul Ioann Bobb... în două tomuri. Cluj, Tom I: A – L, 1822; tom II: M – Z, 1823.
prinblători: *pl. ac.* 7,2

PLIN, -Ă: adj.
plin: *m. sg. nom.* 7, 14

(a se) PLINI: v. IV
voiu plini: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,14
să (se) plinească: *conj. prez. 3.sg.* 2,27
au plinit: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,1; 8,54; 11,6
plinindu(-să): *gerunziu* 9,10

PLOAIE: s.f.
ploaie: *sg. nom./ac.* 8,36; 17, 1, 14; rezum. cap.18; 18,1, 41, 45
ploaia: *sg. nom.* 18,44

(a) PLOUA: v. I
va plua: *ind. viit.I. impers.* 8,35
ploase: *ind. m.m.c.pf. impers.* 17,7

PLUG: s.n.
plugul: *sg. ac.* 19,21

PLUTĂ: s.f.
plute: *pl. ac.* 5,9

POARTĂ: s.f.
porţile: *pl. ac.* 8,37; 16,34
poarta: *sg. ac.* 17,10
porţii: *sg. gen.* 22,10

POCAIANIE: s.f. (Înv.) „pocăință”
pocaianie: *sg. ac.* 8,35

(a se) POCĂI: v. IV
(să) vor pocăi: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,47

POCĂINŢĂ: s.f.
pocăinţă: *sg. ac.* 8,33

PODIRE: s.f.
podire: *sg. ac.* 6,10
podiri: *pl. ac.* 6,16

(a) POFTI: v. IV
poftise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 9,1

(a se) POGORÎ: v. IV; vezi **(a se) COBORÎ**

POLATĂ: s.f. (Înv. și reg.) „palat domnesc, împărătesc”
polată: *sg. ac.* 16,18
polata: *sg. ac.* 21,1

(a se) POMENI: v. IV
să (se) pomenească: *conj. prez. 3.pl.* 17,18

PORUNCĂ: s.f.
porunci: *pl. ac.* rezum. cap.2
poruncii: *sg. gen.* rezum. cap.2
poruncile: *pl. ac.* 2,3; 3,3, 14; 6,12; 8,58, 61; rezum. cap.9; 9,6; 11,11, 33, 34, 38; 14,8; 18,18
porunca: *sg. ac.* 2,43; 5,14; 12,4; 13,21; 18,36; rezum. cap.21
poruncă: *sg. nom.* 5,13

(a se) PORUNCI: v. IV
voiu porunci: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,35; 11,38
(să) poruncească: *ind. prez. impers.* rezum. cap.2
au poruncit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,1, 46; 5,17; 8,58; 11,10; 13,21, 22
am poruncit: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,43; 9,4; 11,11; 17,4, 9
poruncește: *imperativ 2.sg.* 5,6
ai poruncit: *ind. pf.c. 2.sg.* 5,8
poruncea: *ind. imp. 3.pl.* 5,16; 9,23
poruncește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.9; rezum. cap.18
poruncise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 11,10; 12,24; 15,5; 21,11; 22,31
(s-)au poruncit: *ind. imp. impers.* 13,9

PORUNCITĂ: s.f. (Înv.) „poruncă”; „învățătură”
(ceale) poruncite: *s.f. pl. ac.* 3,14; 6,12; 11,34, 38

POST: s.n.
post: *sg. ac.* 21,9, 12

(a) POSTI: v. IV
au postit: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,27

POTRIVNIC, -Ă: s.m./f.; var. (Înv. și reg.) **PROTIVNIC, -Ă**
protivnic: *s.m. sg. ac.* 11,14, 23

POVĂŢUITOR, -TOARE: s.m./f.
povăţuitoriu: *s.m. sg. nom./ac.* 1,35; 11,34; 14,7; 16,2
povăţuitorii: *s.m. pl. nom./ac.* 8,1; 10,15
povăţuitori: *s.m. pl. nom.* 9,22
povăţuitorilor: *s.m. pl. gen.* 14,27
povăţuitoriul: *s.m. sg. nom.* 16,9

(a) POVESTI: v. IV
au povestit: *ind. pf.c. 3.pl.* 13,11

PRAF: s.n.; var. (Înv. și reg.) **PRAV**
prav: *sg. ac.* 16,2
praful: *sg. ac.* 18,38

PRAG: s.n.
pragul: *sg. ac.* 14,17

PRAZNIC: s.n.
praznic: *sg. ac., în sintagma* ***zi de praznic*** 8,2; 12,32
praznic: *sg. ac.* 12,33

(a) PRĂDA: v. I; var. (Reg.) „a jefui”
pradă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.14

(a se) PRĂZNUI: v. IV
să prăznuia: *ind. imp. 3.sg.* 12,32

PRĂZNUIRE: s.f.
prăznuire: *sg. ac.* rezum. cap.8; 8,65
prăznuirea: *sg. ac.* rezum. cap.12
prăznuirii: *sg. gen.* 12,32

(a) PRÂNZI: v. IV
să prânzeşti: *conj. prez. 2.sg.* 13,7

PREAJMĂ: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **PREJMĂ**
prejma: *sg. ac., în loc. prep.* ***din prejma/în prejma*** 4,12; 7,20, 30, 39; 8,44; 11,7; 17,5; 20,27
preajma: *sg. ac., în loc. prep.* ***în preajma*** 7,4, 49; 8,48; 17,3
prejmă: *sg. ac., în loc. adv.* ***din prejmă*** 7,5

PREOT: s.m.
preotul: *sg. nom.* 1,7, 8, 19, 25, 26, 32, 34, 38, 39, 44, 45; 2,22, 35; 4,5
preotului: *sg. gen.* 1,42; 2,26; 4,2
preot: *sg. nom.* 2,27; 13,33
preoţii: *pl. nom./ac.* 4,4; 8,3, 4, 6, 10, 11; 13,2
preoţi: *pl. ac.* rezum. cap.12; 12,31, 32; 13,33

PREOŢIE: s.f.
preoţie: *sg. ac.* rezum. cap.2

PRESĂRARE: s.f.; var. (Înv.) **PRĂSĂRARE**
prăsărare: *sg. ac.* 20,38

PREŢ: s.n.
preţu: *sg. ac.* 10,21, 28; 21,2

PREŢUIRE: s.f.
preţuire: *sg. ac.* 8,5

PRICINĂ: s.f.
pricina: *sg. nom.* 11,27
pricină: *sg. ac.* 13,34; 16,7

PRIDVOR: s.n.
pridvorul: *sg. nom./ac.* 6,3; 7,6, 7, 8, 9, 12, 19, 21
pridvor: *sg. ac.* 6,36; 7,6, 12
pridvorului: *sg. gen.* 7,6, 8; 8,64

PRIETEN: s.m.; var. (Înv.) **PRIIATIN**
priiatinul: *sg. nom.* 4,5
priiatin: *sg. nom.* 5,1
priiatinii: *pl. ac.* 16,11

(a) PRIMI: v. IV
priimeaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.9
priimind: *gerunziu* rezum. cap.10

PRIMPREJUR: adv./prep.; var. **PRINPREGIUR; PRINPREJUR**
prinpregiur: *adv.* 4,31; 6,5, 6, 29; 7,18, 23, 36
prinprejur: *adv.* 5,3, 4
prinpregiurul: *prep.* 6,5

(a se) PRINDE: v. III
au prins: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,51; 9,16
a (să) prinde: *inf. prez.* 16,18
prinde: *inf. prez. fără* **a** 17,12
prinzându-: *gerunziu* 18,40
prindeţi: *imperativ 2.pl.* 20,18

PRISOSIRE: s.f.
prisosirea: *sg. ac.* rezum. cap.10

PRISOSINŢĂ: s.f.
prisosinţă: *sg. nom.* 10,27

PRISTAV: s.m.
pristavul: *sg. nom.* 22,36

PRISTOL: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **PRESTOL**
prestol: *sg. ac.* 16,32

(a se) PRIVI: v. IV
privesc: *ind. prez. 3.pl.* 1,20
privindu(-să): *gerunziu* 7,5
privea: *ind. imp. 3.pl.* 7,25
privind: *gerunziu* 7,30; 18,43
priveaşte: *imperativ 2.sg.* 18,43

(a) PROPOVĂDUI: v. IV
propoveduit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 21,12

PROROC: s.m.
prorocul: *sg. nom./ac.* 1,8, 10, 22, 23, 32, 34, 38, 45; rezum. cap.11; 11,29; rezum. cap.12; rezum. cap.13; 13,20, 25, 26, 29; rezum. cap.14; 14,2; rezum. cap.16; 16,7; 18,22, 36; rezum. cap.19; rezum. cap.20; 20,22, 38
proroc: *sg. nom./ac.* rezum. cap.13; 13,11, 18; rezum. cap.19; 19,16; 20,13; 22,7
prorocului: *sg. gen./dat.* 13,23, 29; 14,18; 16,7, 12
proroci: *pl. nom./ac./gen.* rezum. cap.18; 18,4, 22; 20,41; rezum. cap.22; 22,6
prorocii: *pl. nom./ac.* 18,4, 13, 19, 20, 40; 19,1, 10, 14; 22,10, 12
prorocilor: *pl. gen./dat.* 18,25; 20,35; 22,13, 22, 23

(a) PROROCI: v. IV
proroceaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.13; 22,8, 17
prorocind: *gerunziu* 18,29
prorocea: *ind. imp. 3.sg./pl.* rezum. cap.22; 22,10, 12

(a) PROŞCA: v. I (Reg.) „a împroşca”; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Folclor din Moldova* [I], [Vol] I – II. Texte alese din colecţii inedite. [Bucureşti], 1969.
proşcaţi: *imperativ 2.pl.* 21,10

PRUNC: s.m.
prunc: *sg. nom.* 3,7; 11,17; 17,21
pruncul: *sg. nom./ac.* 3,19, 25, 26, 27; 14,12, 17; 17,23
pruncului: *sg. gen./dat.* 14,3; 17,12, 21, 22

PRUNCĂ: s.f.
pruncă: *sg. ac.* 1,3
prunca: *sg. nom.* 1,4

PRUNCIE: s.f.
pruncia: *sg. ac.* 18,12

PULBERE: s.f.
pulbere: *sg. ac.* 20,38
pulberea: *sg. ac.* 20,41

PUMNIŞOR: s.n.; var. (Înv. şi rar) **PUGNIŞOR**
pugnişor: *sg. nom.* 17,12
pugnişoarelor: *pl. dat.* 20,10

(a se) PUNE: v. III
puneţi: *imperativ 2.pl.* 1,33; 13,31
au pus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,38, 44; 2,5, 35; 3,20; 6,6, 27; 7,22, 38, 39, 47, 51; 10,9, 17; 12,4, 9, 11, 29; 13,29, 30; 16,32, 34; 17,19; 18,33, 42; 20,32
pusease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 2,15; 8,9; 10,3

(s-)au pus: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,19
voiu pune: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,9; 18,23; 19,2
să puie: *conj. prez. 3.sg.* 6,19; 14,21; 18,23
să (se) puie: *conj. prez. 3.pl.* 7,16, 48
(să) pune: *inf. prez. fără* ***a*** 7,35
să puiu: *conj. prez. 2.sg.* 9,3
pune-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 9,5
am pus: *ind. pf.c. 1.sg.* 9,6; 16,2
era puşi: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 9,23
oi pune: *ind. viit.I. 1.sg.* 11,34
puie: *conj. prez.fără* ***să*** *3.sg.* 18,23
(nu) puneţi: *imperativ 2.pl.* 18,25
vor pune: *ind. viit.I. 3.pl.* 20,6
pune: *imperativ 2.sg.* 20,24
să punem: *conj. prez. 1.pl.* 20,31
vei pune: *ind. viit.I. 2.sg.* 20,39

PUNERE: s.f.
punerii: *sg. gen., în sintagma* ***pânile punerii-înainte*** 7,48

(a) PURCEDE: v. III
purcezând: *gerunziu* 19,19
au purces: *ind. pf.c. 3.pl.* 20,27
purced: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.22

(a se) PURTA: v. I
ai purtat: *ind. pf.c. 2.sg.* 2,26
purta: *ind. imp. 3.pl.* 4,28; 5,15; 14,28
au purtat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,4; 16,27; 17,19; 22,46
(ne-)am purtat: *ind. pf.c. 1.pl.* 8,47
purtând: *gerunziu* 10,2

PURTĂTOR, -TOARE: s.m./f.
purtătorilor: *pl. gen., în sintagma* ***purtătorilor de greotăţi*** rezum. cap.5

PURURI: adv.; var. **PURUREA**
pururea: 10,8; 22,18

PUS, -Ă: adj.
puşi: *m. pl. ac.* 7,4
puse: *f. pl. nom.* 7,36

PUSTIU: s.n.; var. **PUSTIE:** s.f.
pustie: *s.f. sg. ac.* 2,34; rezum. cap.19; 19,4, 15
pustii: *s.f. sg. gen.* 9,18

(a) PUTEA: v. II
poate: *ind. prez. 3.sg.* 2,17; 3,8; 8,27; 17,12
să poată: *conj. prez. 3.sg.* 3,9; 7,35; 15,17
va putea: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,9
au putut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,3; 13,4; 22,49
putea: *ind. imp. impers./3.sg./pl.* 6, 18; 8,11, 64; 14,4
pot: *ind. prez. 3.pl.* 8,27
putuse: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 9,21
să fie putut: *conj. prez. 3.sg.* 10,3
pociu: *ind. prez. 1.sg.* 13,16; 20,9
am putea: *cond. prez. 1.pl.* 18,5
putem: *ind. prez. 1.pl.* 22,8

PUTERE: s.f.
puterea: *sg. nom.* 1,8

PUTERNIC, -Ă: adj.
(prea) puternic: *n. sg. nom.* 8,13
putearnic: *m. sg. nom.* 11,28

PUŢINTEL, -EA: adj.; (Înv. şi pop.) **PUŢÂNTEL, -EA**
puţintea: *f. sg. ac.* 17,10
puţântel: *n. sg. ac.* 17,12

R

(a) RADE: v. III (aici) „a săpa în relief, a cizela”
ras era: *pasiv ind. pf.c. 3.sg.* 7,28

RAMURĂ: s.f.
ramuri: *pl. ac.* 6,29, 35; 7,36

RANĂ: s.f.
rana: *sg. nom./ac.* 8,37, 38
rană: *sg. ac.* 20,21
ranii: sg. gen. 22,35

(a se) RĂDICA: v. I; vezi **(a se) RIDICA**

RĂMĂŞIŢĂ: s.f.
rămăşiţeale: *pl. ac.* 14,10
rămăşiţele: *pl. ac.* 14,10; 22,47

(a) RĂMÂNE: v. III; var. **(a) RĂMÂNEA:** v. II
rămâind: *gerunziu* rezum. cap.1
rămăsease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 9,20, 21; 15,18; 20,30; 22,47
va rămânea: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,32
să rămâie: *conj. prez. 3.sg.* 11,36
vei rămânea: *ind. viit.I. 2.sg.* 17,9
rămânea: *ind. imp. 3.sg.* 17,17, 19
am rămas: *ind. pf.c. 1.sg.* 18,22
au rămas: *ind. pf.c. 1.sg.* 19,9
rămas-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 19,10, 14
rămâie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 22,26
rămas-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,8

(a se) RĂNI: v. IV
au rănit: *ind. pf.c. 3.sg.* 20,37
(m-)am rănit: *ind. pf.c. 1.sg.* 22,34

(a) RĂPI: v. IV
au răpit: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,26
va răpi: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,12

RĂSĂRIT: s.n. „est”
răsărit: *sg. ac.* 7,25; 17,3
răsăritului: *sg. gen.* 7,39

RĂSĂRITEAN, -Ă: s.m./f.
răsăriteanilor: *s.m. pl. gen.* 4,30

(a) RĂSIPI: v. IV; vezi **(a) RISIPI**

RĂSIPIRE: s.f.; vezi **RISIPIRE**

RĂSIPIT, -Ă: adj.; vezi **RISIPIT**

(a) RĂSPLĂTI: v. IV
vei răsplăti: *ind. viit.I. 2.sg.* 2,7
va răsplăti: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,32
răsplătindu-: *gerunziu* 8,32

(a) RĂSPUNDE: v. III
răspunzând: *gerunziu* 1,17; 18,10, 24; 20,11
au răspuns: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,28, 36, 43; 2,13, 22, 30; 3,22; 11,22; 12,13, 16; 13,8; 17,12; 18,8, 21; 19,10, 13; 20,4, 9; 21,3, 6; 22,6, 15
ai răspuns: *ind. pf.c. 2.sg.* 2,42
răspunde: *ind. prez. 3.sg.* 3,23
răspuns-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,27
vor răspunde: *ind. viit.I. 3.pl.* 9,9
să răspundă: *conj. prez. 3.sg.* 10,3; 18,26
să răspunzu: *conj. prez. 1.sg.* 12,6, 9

răspunsu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,14
răspundea: *ind. imp. 3.sg.* 18,29

(a) RĂSTURNA: v. I
au răsturnat: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,13
răsturnând: *gerunziu* 19,11

RĂSUFLARE: s.f.
răsuflare: *sg. nom.* 17,17

(a) RĂSUNA: v. I
au răsunat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,40, 45; 22,36

RĂU, REA: adj./s./adv.
rău (foarte): *adj. n. sg. ac.* 2,8
rea: *adj. f. sg. nom.* 5,4; 13,33
rău: *adj. n. sg. nom./ac.* 15,26
rău: *s.n. sg. ac.* 3,9; 14,22; 15,34; 22,8, 18, 53
răul: *s.n. sg. ac.* 9,9
reale: *s.n. pl. ac.* 14,9; rezum. cap.21
rău: *adv.* 22,23

RĂUTATE: s.f.; var. (Înv.) **RĂOTATE**
răutate: *sg. nom./ac.* 1,52
răotatea: *sg. nom./ac.* 2,44; 11,25; 21,29
răutatea: *sg. ac.* 2,44
răotăţi *pl. ac.* 14, 10
răotatea: *sg. gen.* (*exprimat redundant cu prep.* ***asupra + a +*** *adj. nehot.* ***toată***) 16,7
răotate: *sg. ac.* 16,19, 25, 30; 21,20, 21, 25, 29

RĂVAŞ: s.n.
răvaş: *sg. ac.* 21,8
răvaşul: *sg. ac.* 21,11

RĂVĂŞEL: s.n.
răvăşelului: *sg. gen.* 21,9

RĂZBOI: s.n.
războiului: *sg. gen.* 2,5
războaiele: *pl. nom./ac.* 5,3; 16,5, 27; 22,46
războiu: *sg. nom./ac./gen.* 8,44; 11,27; 14,30; 15,6, 7, 16, 32; 16,9, 16; 20,39; rezum. cap.22; 22,1, 4, 6, 15, 30
război: sg. ac. 10,25
războiul: *sg. nom.* 20,29; 22,35

RÂND: s.n.
rând: *sg. ac., în loc. adv.* ***pe rând*** 5, 14
rânduri: *pl. nom./ac.* 6,36; 7,12, 17, 18, 20, 24, 42
rând: *sg. nom./ac.* 6,36; 7,3
rându: *sg. ac.* 7,12

(a se) RÂNDUI: v. IV
(s-)au rânduit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,15
au rănduit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,35; 9,22; 10,9, 26; 11,18; 14,14
era rânduiţi: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 5,16
am rănduit: *ind. pf.c. 1.sg.* 8,21
rânduiaşte: *ind. rpez. 3.sg.* rezum. cap.10
au rânduit: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,32
rănduise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 11,28
(să) rânduiaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.12
rânduind: *gerunziu* rezum. cap.12

RÂNDUIALĂ: s.f.
rânduiala: *sg. ac.* 4,28
rănduialele: *pl. nom.* 10,5

RÂNDUIT, -Ă: adj.
rânduiţi: *m. pl. nom.* 4,27
rănduite: *n. pl. dat.* 9,23
rănduit: *n. sg. nom./ac.* 10,28; 22,48

RÂU: s.n.
râul: *sg. ac.* 4,21; 8,65
râu: *sg. ac.* 4,24; 14,15

RÂVNĂ: s.f.
râvna: *sg. ac.* rezum. cap.18
râvnă: *sg. ac.* 19, 10, 14

(a) RÂVNI: v. IV
am râvnit: *ind. pf.c. 1.sg.* 19,10, 14

REPEJUNE: s.f. (aici) „pârâu”
repegiunea: *sg. ac.* 2,37; 17,3, 5; 18,40
repejunea: *sg. ac.* 15,13
repegiune: *sg. ac.* 17,4, 6
răpegiunea: *sg. ac.* 17,7

REVĂRSAT, -Ă: adj.; var. (Pop.) **RĂVĂRSAT, -Ă**
răvărsatului: *adj. antep. m. sg. gen.* 7,26

(a se) RIDICA: v. I; var. (Înv. şi pop.) **(a se) RĂDICA**
(să) rădica: *ind. imp. 3.sg.* 1,5
au rădicat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,43; 7,21; 11,26; rezum. cap.12; 20,33

(a se) RISIPI: v. IV; var. (Înv. şi rar.) **(a) RĂSIPI**
răsipeaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.12
(să) va răsipi: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.14

RISIPIRE: s.f.
răsipirea: *sg. ac.* rezum. cap.13; rezum. cap.16

RISIPIT, -Ă: adj.; var. (Înv. şi rar) **RĂSIPIT, -Ă**
răsipit: *m. sg. ac.* 22,17

ROATĂ: s.f.
roate: *pl. nom.* 7,30, 32
roată: *sg. nom.* 7,32
roatele: *pl. nom.* 7,33

ROB: s.m.
robului: *sg. gen.* 8,30
robilor: *pl. gen.* 8,36
robi: *pl. nom./ac.* 8,46, 48, 50

ROBIE: s.f.
robiei: *sg. gen.* 8,47
robia: *sg. ac.* 8,47

ROŞU, -IE: adj.
Roşie: *f. sg. gen., în s. propr.* ***Mării Roşie*** 9,26

ROTUND, -Ă: adj.; var. (Înv. şi reg.) **RĂTUND, -Ă**
rătund: *n. sg. ac.* 7,12, 23; 10,19
rătundă: *f. sg. nom.* 7,31
rătunde: *f. pl. nom.* 7,31

ROTUNJIRE: s.f.; var. **RĂTUNZIRE**
rătunzire: *sg. nom.* 7,35

ROUĂ: s.f.
roao: *sg. nom.* 17,1

RUDĂ: s.f.
ruda: *sg. ac.* 9,5

RUDENIE: s.f.
rudenia: *sg. ac.* rezum. cap.15
rudeniile: *pl. ac.* 16,11

(a se) RUGA: v. I
rog: *ind. prez. 1.sg.* 2,16, 20; 11,22

rogu(-mă): *ind. prez. 1.sg.* 2,17; 17,21; 19,20
rogu-: *ind. prez. 1.sg.* 3,17, 26; 17,11; 20,32; 22,5
(să) roagă: *ind. prez. 3.sg.* 8,28, 29
(să) vor ruga: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,30, 33
rugându(-să): *gerunziu* 8,35
(să) va ruga: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,42
vor ruga: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,44, 47, 48
rugând: *gerunziu* 8,54
(m-)am rugat *ind. pf.c. 1.sg.* 8,59
(te-)ai rugat *ind. pf.c. 2.sg.* 9,3
rugându(-se): *gerunziu* rezum. cap.13
(te) roagă: *imperativ 2.sg.* 13,6
roagă(-te): *imperativ 2.sg.* 13,6
(s-)au rugat: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,6
(să) ruga: *ind. imp. 3.pl.* 18,29

RUGARE: s.f.
rugarea: *sg. ac.* 8,54

RUGĂCIUNE: s.f.
rugăciune: *sg. ac.* rezum. cap.8
rugăciunea: *sg. ac.* 8,28, 29, 30, 52, 54; 9,3; rezum. cap.17
rugăciunile: *pl. ac.* 8,45, 49

RUGINĂ: s.f.
rugină: *sg. nom.* 8,37

(a) RUPE: v. III; var. (Înv. şi reg.) **(a) RUMPE**
rumpând: *gerunziu* 11,11
au rupt: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,26; 21,27

(a) RUŞINA: v. I
să ruşinezi: *conj. prez. 2.sg.* 2,16, 20

S

SABIE: s.f.
sabie: *sg. ac.* 1,51; 2,8, 32; 19,1
sabia: *sg. ac.* 3,24; 19,10, 14, 17

SAC: s.m. (Înv.) „îmbrăcăminte făcută din sac (pânză de fuior de câlţi sau de buci din care se fac sacii) care se purta în semn de doliu sau de pocăinţă ori de către cei săraci”
saci: *pl. ac.* 20,31, 32
sac: *sg. ac.* 21,27

SARETHEAN, -Ă: adj. „care provine din Sarepta (aici Saretha), un orăşel fenician, aproape de Sidon şi aparţinând iniţial acestuia”
saretheană: *f. sg. ac.* rezum. cap.17

SAT: s.n.
satele: *pl. ac.* 9,19

SATAN: s.m.
Satan: *sg. nom.* 5,4

(a) SĂDI: v. IV
au sădit: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,33

SĂGEATĂ: s.f.
săgeata: *sg. ac.* 22,34

SĂLAŞ: s.n.
sălaşele: *pl. ac.* 8,66; 12,16

SĂMÂNŢĂ: s.f.
sămânţă: *sg. ac.* 11,14
sămânţa: *sg. ac.* 11,39
sămânţa: *sg. ac.* 15,29

SĂPĂTURĂ: s.f. (Înv.; ccr.) „ornamentaţie făcută prin săpare (în special în sculptură)”
săpături: *pl. nom.* 6,18

(a) SĂRUTA: v. I
sărutându-: *gerunziu* 19,18
să sărut: *conj. prez. 1.sg.* 19,20

(a) SĂVÂRŞI: v. IV
au săvârşit: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,9, 14

SÂN: s.n.; var. (Înv.) **SIN**
sinul: *sg. ac.* 1,2
sânul: *sg. ac.* 3,20; 17,19; 22,35

SÂNGE: s.n.
sângele: *sg. nom./ac.* 2,5, 31, 32, 33, 37; 21,19; 22,35, 38
sânge: *sg. ac.* 2,9; 18,28

SÂRG: s.n.
sârg: *sg. ac., în loc. adv.* ***de sârg*** 12,18

SCAUN: s.n.
scaunul: *sg. nom./ac.* 1,17, 20, 35, 37, 46, 48; 2,4, 24; 5,5; 8,13; 9,5; 10,19; 16,11; 22,10, 19
scaunului: *sg. gen.* 8,49

(a) SCĂDEA: v. II
scad: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.17
va scădea: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,14
au scăzut: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,16

(a) SCĂPA: v. I
să scape: *conj. prez. 3.sg.* 18,40
va scăpa: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,17; 20,39

(a) SCHIMBA: v. I
schimbă: *imperativ 2.sg.* 14,2
au schimbat: *ind. pf.c. 3.sg.* 20,38; 22,30

(a) SCOATE: v. III
au scos: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,29, 53; 9,9; 12,28; 21,13
am scos: *ind. pf.c. 1.sg.* 8,16
ai scos: *ind. pf.c. 2.sg.* 8,51, 53
scoateţi: *imperativ 2.pl.* 21,10
scoate: *imperativ 2.sg.* 22,34

(a) SCOBI: v. IV (Astăzi rar; spec.) „a sculpta”
au scobit: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,36

SCOBIT, -Ă: adj.
scobite: *f. pl. ac.* 7,24

SCOBITURĂ: s.f. (Înv.) „sculptură”
scobiturile: *pl. ac.* 6,18; 7,35
scobituri: *pl. nom./ac.* 6,29, 35; 7,31

SCORPIE: s.f. (Înv.) „harapnic”
scorpii: *pl. ac.* 12,11, 14

(a) SCRÂŞNI: v. IV; var. (Înv şi reg.) **(a) SCĂRŞNI**
scărşnind: *gerunziu* 21,4

(a) SCRIE: v. III
iaste scris: *pasiv ind. prez. impers.* 2,3
sânt scrise: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 11,41; 15,7, 23
scrise sânt: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 14,19, 29; 15,31; 16,5, 14, 20, 27; 22,39, 46
au scris: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,8
era scris: *pasiv ind. imp. impers.* 21,11

SCRIITOR: s.m. „scrib”
scriitoriului: *pl. gen.* 4,3

(a se) SCULA: v. I
(s-)au sculat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,49, 50; 2,19, 40; 8,54; 11,40; 14,17; 16,9; 21,16
(să) va scula: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,12
sculându(-să): *gerunziu* 3,20; 11,18; 14,4; 19,3, 8, 21
sculându(-mă): *gerunziu* 3,21
scoală: *imperativ 2.sg.* 14,2; 17,9; 19,5, 7; 21,7, 15, 18
(te) scoală: *imperativ 2.sg.* 14,12
sculatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,10

SCUMP, -Ă: adj.
scumpe: *f. pl. nom./ac., în sintagma* ***pietri scumpe*** (aici) „pietre care costă mult”; „pietre costisitoare” 5,17; 7,9, 10, 11
scumpe (foarte): *f. pl. nom.* rezum. cap.7
scumpe: *n. pl. ac.* rezum. cap.10
scumpe: *f. sg. ac., în sintagma* ***pietri scumpe*** „mineral cristalizat cu aspect frumos, cu culori variate, cu duritate mare, care se foloseşte, de obicei, la confecţionarea bijuteriilor” 10,2, 10, 11

SEARA: adv.; var. (Pop.) **SARA**
sara: 17,6; 22,35

(a) SECA: v. I; var. (Înv. şi reg.) **(a) SĂCA**
săcase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* rezum. cap.13
au săcat: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,4; 17,7

(a) SECERA: v. I; var. (Înv. şi reg.) **(a) SĂCERA**
voiu săcera: *ind. viit.I. 1.sg.* 16,3; 21,21

SECURE: s.f.; var. (Pop.) **SĂCURE**
săcurea: *sg. nom.* 6,7

SEMINŢIE: s.f.; var. (Înv.) **SĂMINŢIE**
săminţii: *sg. gen./dat.* 2,33, 33

SEMN: s.n.; var. (Înv. şi pop.) **SĂMN**
săm: *sg. ac.* 13,3
sămnul: *sg. nom./ac.* 13,3, 5

SFAT: s.n.
sfatul: *sg. ac.* rezum. cap.1; rezum. cap.12; 12,8, 13, 14
sfat: *sg. ac.* 1,12; 12,6, 9, 28
sfatului: *sg. dat.* 20,25

(a) SFĂRÂMA: v. I; var. (Înv.) **(a) SFĂRMA**
au sfărmat: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,13
sfărmând: *gerunziu* 19,11

SFÂNT, -Ă: s.m./f.
sfânta: *s.f. sg. nom./ac., în gen. superl.* ***sfânta sfintelor*** 6,16; 7,50; 8,6
sfintelor: *s.f. pl. gen., în gen. superl.* ***sfânta sfintelor*** 6,16; 7,50; 8,6
sfintele: *s.f. pl. ac.* 15,13

SFÂRŞIT, -Ă: adj.
sfârşit: *n. sg. nom.* 1,41
sfâeşit: *sg. ac., în loc. adj.* ***fără sfârşit*** 3,8

SFEŞNIC: s.n.
sfeşnice: *pl. nom.* 7,49

(a) SFINŢI: v. IV
sfinţise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 7,51; 15,13, 15
au sfinţit: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,63, 64
sfinţit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 9,3
am sfinţit: *ind. pf.c. 1.sg.* 9,7

SICLU: s.m.; var. **SICLĂ:** s.f.
sicle: *s.f. pl. ac.* 10,16
sicli: *s.m. pl. ac.* 10,29

SICRIU: s.n.
sicriiul: *sg. ac., în sintagmele* ***sicriiul Domnului/sicriiul legii Domnului*** 2,26; 6,19; 8,1, 4, 6
sicriiului: *sg. gen., în sintagma* ***sicriiului legii Domnului*** 3,15
sicriiul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.8; 8,3, 7
sicriiului: *sg. gen.* 8,5, 7, 21
sicriiu: *sg. ac.* 8,9

SIDON: s.m. (cf. **Indice** 2Lg)
sidonii: *pl. ac.* 5,6
sidonilor: *pl. gen.* 11,5; 16,31

SIDONIANCĂ: s.f. (cf. **Indice** 2Lg – **SIDON**)
sidonience: *pl. ac.* 11,1

SILONITEAN: s.m. „persoană originară din Şilo, localitate situată la nord de Betel”
Silonitеanul: *sg. nom.* 11,29
Silonitеanului: *sg. gen.* 12,15; 15,29

SINGUR, -Ă: adj.
sângur: *m. sg. nom./ac.* 8,39; 12,20; 14,13; 18,22; 19,10, 14

SLAVĂ: s.f.
slavă: *sg. ac.* 3,13
slava: *sg. nom., în sintagma* ***slava Domnului*** 8,11

SLĂBIT, -Ă: adj.
slăbit: *m. sg. ac.* rezum. cap.1

SLOBOD: adv.
slobod: 2,20

(a) SLOBOZI: v. IV
au slobozit: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,66; 15,29; 19,3; rezum. cap.20; 20,34
slobozi: *imperativ 2.sg.* 11,21
să slobozi: *conj. prez. 2.sg.* 11,22
ai slobozit: *ind. pf.c. 2.sg.* 20,42

SLUGĂ: s.f.
slugile: *pl. nom./ac.* 1,2, 9, 33, 47; 2,39, 40; 5,1, 6; 5,9; 8,32; 9,27; 10,8, 13; 11,17; 20,6, 14, 15, 17, 19, 23, 31; 22,3, 50
sluga: *sg. nom./ac.* 1,19, 26, 51; 2,38; 3,6, 7, 8; 8,28, 29, 56; 11,13, 26, 32, 34, 38; 14,8; 16,9; 18,9, 12, 36, 43; 19,3; 20,9, 32, 39
slugii: *sg. gen./dat.* 1,27; 3,9; 8,25, 28, 59, 66; 11,11, 36; 14,18; 15,29
slujilor: *pl. gen./dat.* 3,15; 8,23
slugilor: *pl. gen.* 5,6; 10,5; 15,18; 20,6, 12
slujii: *sg. dat.* 8,24, 26
sluji: *pl. nom.* 12,7

SLUJBĂ: s.f.
slujbă: *sg. ac.* 4,21; 14,28

(a) SLUJI: v. IV
slujiia: *ind. imp. 3.sg.* 1,4
slujea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 1,15; 4,27
slujiia: *ind. imp. 3.sg./pl.* 4,7, 7; 19,21
a sluji: *inf. prez.* 8,11; 9,22
vom sluji: *ind. viit.I. 1.pl.* 12,4
vei sluji: *ind. viit.I. 2.sg.* 12,7
au slujit: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,31; 22,54

SLUJITOR, -TOARE: s.m./f.
slugitorii: *s.m. pl. nom.* 9,22
slujitorilor: *s.m. pl. gen.* 10,5

SLUJNICĂ: s.f.
slujnicii: *sg. dat.* 1,13, 17
slujnica: *sg. nom.* 3,20

(a se) SMERI: v. IV
smerindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.21
(s-)au smerit: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,29

SMERIT, -Ă: adj.
smerit: *m. sg. ac.* 21,29

SMOCHIN: s.m.; var. (Înv.) **ZMOCHIN**
zmochinul: *sg. ac.* 4,25

(a) SMULGE: v. III; var. **(a) ZMULGE**
va zmulge: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,15

SOARE: s.f.
soarele: *sg. nom.* 22,36

(a se) SOCOTI: v. IV
a (să) socoti: *inf. prez.* 3,8
au socotit: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,33
(să) socotia: *ind. imp. 3.sg.* 10,21
socotind: *gerunziu* 12,28
socotea: *ind. imp. 3.sg.* 18,29
socotiți: *imperativ 2.pl.* 20,7
ai socotit: *ind. pf.c. 2.sg.* 20,40
socotești: *ind. prez. 2.sg.* 21,2

SOL: s.m.
sol: *sg. nom./ac.* 2,28; 14,6; 19,2
soli: *pl. ac.* 20,2
solii: *pl. nom./ac.* 20,5, 10
solilor: *pl. dat.* 20,9
solul: *sg. nom.* 22,13

SOMN: s.n.
somn: *sg. ac.* rezum. cap.19

SORĂ: s.f.
sora: *sg. nom./ac.* 11,19, 20

SOȚ: s.m. (Înv. și pop.) „tovarăș”
soțul: *sg. ac.* 20,35

(a se) SPARGE: v. III
(s-)au spart: *ind. pf.c. 3.pl.* 22,49

(a) SPĂLA: v. I
au spălat: *ind. pf.c. 3.pl.* 22,38

(a) SPÂNZURA: v. I
ar spânzura: *cond. prez. 3.pl.* 6,29
spânzurând: *gerunziu* 7,29

SPIȚĂ: s.f.
spițele: *pl. nom.* 7,33

(a) SPORI: v. IV
sporească: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 1,47
sporește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.13

(a se) SPRIJINI: v. IV
au sprijinit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,26
(să) sprijinea: *ind. imp. 3.pl.* 7,3
(mă) sprijinesc: *ind. prez. 1.sg.* 17,20

(a se) SPUNE: v. III
ai spus: *ind. pf.c. 2.sg.* 1,27
spunea: *ind. imp. 3.pl.* 10,7
va spune: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,3
(s-)au spus: *ind. pf.c. impers.* 18,13
au spus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 18,16; 20,10

SPURCĂCIUNE: s.f.
spurcăciunile: *pl. ac.* 15,12

(a) STA: v. I
să stea: *conj. prez. 3.sg.* 1,2
stând: *gerunziu* 1,28; 10,20; 13,1, 25, 28
au stătut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,15, 16; 8,22; 19,13; 22,21
sta: *ind. imp. 3.sg./pl.* 4,5; 7,25; 8,14; 10,19; 12,6, 8; 13,24; 22,35
stă: *ind. prez. 3.sg.* 7,36
a sta: *inf. prez.* 8,11
am stătut: *ind. pf.c. 1.sg.* 8,20
stătut-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,55
stau: *ind. prez. 3.pl.* 10,8
stau: *ind. prez. 1.sg.* 17,1; 18,15
stăi: *imperativ 2.sg.* 19,11

(a) STĂPÂNI: v. IV
stăpânește: *imperativ 2.sg.* 21,15

STĂPÂNIRE: s.f.
stăpânire: *sg. ac.* rezum. cap.10

STĂTĂTOR, -TOARE: adj.
stătătoriu: *m. sg. nom.* 2,45

STÂLP: s.m.
stâlpii: *pl. ac.* 7,2, 15, 18; 10,12
stâlpi: *pl. ac.* 7,2, 3, 5, 6, 15, 21, 41
stâlpilor: *pl. gen.* 7,6, 16, 17, 19, 20, 22, 31, 41, 42
stâlp: *sg. nom.* 7,15, 21
stâlpului: *sg. gen.* 7,20
stâlpul: *sg. ac.* 7,21
stâlpilor: *pl. gen., în sintagma* ***mijlocile între stâlpilor*** „spațiul dintre două coloane” (cf. lat. *intercolumnia*) 7,31

STÂNG, -Ă: s.f./s.n.
stânga: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***la stânga/de-a stânga*** 7,39, 49; 22,19

STRĂIN, -Ă: adj./s.; var. (Înv. și pop.) **STREIN, -Ă**
streinul: *s.m. sg. nom.* 8,41
(cel) strein: *s.m. sg. nom.* 8,43
streini: *adj. m. pl. ac.* 9,6, 9; 11,4, 10; 14,9

(a) STRĂJUI: v. IV
străjuia: *ind. imp. 3.pl.* 14,27

STRÂMB, -Ă: adj.
strâmbe: *f. pl. ac., în sintagma* ***fereşti strâmbe*** „ferestre oblice” (cf. lat. *fenestras obliquas*) 6,4

STRÂMTOARE: s.f.
strâmtoarea: *sg. ac.* 1,29

STRÂMTURĂ: s.f.
strâmturii: *sg. gen., în sintagma* ***apa strâmturii*** 22,27

STRÂNS: adv.
strâns: 8,31

(a se) STRICA: v. I
(să) strâcase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 18,30
au strâcat: *ind. pf.c. 3.pl.* 19,10, 14

STRICAT, -Ă: adj.
strâcat: *n. sg. nom.* 8,37

(a) STRIGA: v. I
au strâgat: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,2, 21; 17,20, 21; 20,39; 22,32
strâgase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 13,4
au strigat: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,11
strâgați: *imperativ 2.pl.* 18,27
strâga: *ind. imp. 3.pl.* 18,28

STRIGARE: s.f.
strigarea: *sg. ac.* 1,40

STRUNĂ: s.f. (aici) „cuţit de strunjit, daltă a gravorului”
strună: *sg. ac.* 6,29

SUBŢIRE: adj.; var. (Înv. şi pop.) **SUPŢIRE**
supţire: *f. sg. ac.* 19,12

(a) SUFERI: v. IV
suferi: *ind. prez. 2.sg.* 2,9

SUFLET: s.n.
sufletul: *sg. nom./ac.* 1,12, 29; 2,4; 11,37; 17,21, 22; 19,2, 4, 10, 14; 20,32, 39, 42; 21,5
sufletului: *sg. gen./dat.* 2,23; 19,4
sufletele: *pl. nom./ac.* 3,11; 8,58; 20,31
sufletul: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu tot sufletul*** 8,48
suflet: *sg. ac.* 15,29

(a se) SUI: v. IV
(vă) veţi sui: *ind. viit.I. 2.pl.* 1,35; 12,24
(s-)au suit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,40, 45; 2,34; 9,16, 24; 12, 18, 33; 13,13; 14,25; 15,17; 16,17; 18,42; 20,26; 22,29
(să) suia: *ind. imp. 3.sg.* 6,8; 18,44
suindu(-să): *gerunziu* 11,15; 12,32; 18,43, 45; 20,1
(să) va sui: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,27; 20,22
(nu vă) suireţi: *imperativ prohib. 2.pl.* 12,28
suie(-te): *imperativ 2.sg.* 18,41, 43, 44; 22,6, 12, 15
suitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,42
să (se) suie: *conj. prez. 3.sg.* 22,20

SUMĂ: s.f.
suma: *sg. nom.* 9, 15

SUNAMINTEANCĂ: s.f. „femeie care provine din Şunem, astăzi Sulam”
Sunamiteanca: *sg. nom.* 1,3, 15; 2,21, 22
Sonamiteanca: *sg. nom.* 2,17

SUNET: s.n.
sunetul: *sg. ac.* 14,6
sunet: *sg. nom.* 18,41

SUPUS, -Ă: adj.
supus: *n. sg. ac.* 9,23

SUS: adv.
sus: *adv. în loc. adv.* ***până sus*** 6, 16
sus: 8,23

SUS-ZIS, -Ă: s.m./f.
(mai) sus-zişii: *s.m. pl. ac.* 4,27

Ş

(a) ŞCHIOPĂTA: v. I
ştiopătaţi: *ind. prez. 2.pl.* 18,21

(a se) ŞEDEA: v. II
va şedea: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,13, 17, 27, 30, 35
să şază: *conj. prez. 3.sg.* 1,20, 24; 8,25
şede: *ind. prez. 3.sg.* 1,46
au şezut: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,12, 19; 17,5
şezând: *gerunziu* 3,6; 13,14, 20; 16,11; 19,4; 22,19
(să) şedea: *ind. imp. impers.* 7,8
am şezut: *ind. pf.c. 1.sg.* 8,20
a şedea: *inf. prez.* 21,9, 12, 13
şedea: *ind. imp. 3.sg.* 22,10
şezind: *gerunziu* 22,19

ŞERB: s.m.
şerbului: *sg. gen.* 8,52
şerbul: *sg. nom.* 8,53

ŞEZĂTOR, -TOARE: s.m./f. (Înv.) „persoană care este aşezată (pe ceva)”
şezătoriu: *s.m. sg. ac.* 1,48

ŞINĂ: s.f.
şinele: *pl. nom.* 7,33

ŞIRAG: s.n. var. (Reg.) **ŞIREAG** „şir”; (Înv.) „linie de bătaie”; (Pop) „rând de ostaşi”; „coloană de ostaşi”
şireagurile: *pl. ac.* 20,29

(a se) ŞTERGE: v. III „a distruge”; „a nimici”
(s-)au şters: *ind. p.f.c. 3.sg.* 13,34
au şters: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,29; 16,12; 20,41
vei şterge: *ind. viit.I. 2.sg.* 22,11

(a) ŞTI: v. IV
neştiind: *gerunziu* 1,18; 2,32; 3,7
şti: *ind. prez. 3.sg.* 1,11
ştii: *ind. prez. 2.sg.* 2,5, 15, 44; 5,3, 6
să ştii: *conj. prez. 2.sg.* 2,9, 37, 42; 20,13, 22
să ştie: *conj. prez. 3.sg./pl.* 5,6; 8,60
ştiu: *ind. prez. 1.sg.* 18,12
veţi şti: *ind. viit.I. 2.pl.* 20,28
ştiţi: *ind. prez. 2.pl.* 22,3

ŞTIUT, -Ă: adj. (Înv. şi reg.) „ştiutor”
ştiuţi: *m. pl. nom., în sintagma* ***ştiuţi la mare*** „cunoscători ai mării” 9,27

(a) ŞUIERA: v. I
va şuiera: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,8

ŞUIERARE: s.f.
şuierare: *sg. nom.* 19,12

T

TABĂRĂ: s.f.
tabără: *sg. ac.* 2,8; 16,16

TABLĂ: s.f. (Înv.) „placă de lemn sau de metal, cu diferite întrebuinţări”
table: *pl. ac.* 6,15
tăbli: *pl. ac.* 6,15, 18, 35; 7,3
tablele: *pl. ac.* 6,21
tăblile: *pl. ac.* 10,16

TALANT: s.m.
talanţi: *pl. ac.* 9,14, 28; 10,10, 14; 16,24
tălant: *sg. ac.* 20,39

TARE: adj.
tare: *m./n. sg. nom.* 1,42; 11,28; 19,11
tare (foarte): *f. sg. nom.* 17,17

TATĂ: s.m.; var. (Înv. şi pop.) **TĂTÂNE**
tatăl: *sg. nom./ac.* 1,6; 2,26, 32; 3,6; 6,12; 8,15, 17, 18; 9,4; 11,6, 12, 33; 12,6, 9, 10, 11, 14; 13,12; 15,11, 19; 19,20; 20,34; 22,54
tată-tău: *sg. nom.* 3,14
tată: *sg. ac.* 7,14
tată-său: *sg. nom.* 7,51; 15,15
tatălui: *sg. gen./dat.* 8,20, 24
tătâni-său: *sg. nom./gen./dat.* 2,12; 3,3; 5,1; 11,4, 17, 27, 43; 13,11; 15,24, 26; 22,43, 47, 51, 53

tătâni-mieu: *sg. nom./gen.* 2,24, 26, 31, 44; 5,3, 5; 8,25
tătâne-mieu: *sg. nom./gen.* 3,7; 8,26; 12,10
tătâne-tău: *sg. nom.* 9,5
tătâni-tău: *sg. gen.* 12,4; 18,18
tătâne-său: *sg. nom./gen.* 15,3, 3
tatâl: *sg. nom.* 12,4

(a) TĂBĂRÎ: v. IV
au tăbărât: *ind. pf.c. 3.pl.* 20,27

TĂBLIT: s.n. „poliță"; (Prin ext.) „balcon cu odai laterale"; cuvântul nu este înregistrat în DLR.
tăblite: *pl. ac.* 6,5
tăblitul: *sg. nom.* 6,6
tăblit: *sg. nom.* 6,6
tăblitele: *pl. ac.* 7,36

(a) TĂGĂDUI: v. IV
tăgăduí: *inf. prez. fără* ***a*** 2,17
am tăgăduit: *ind. pf.c. 1.sg.* 20,7

(a se) TĂIA: v. I
să taie: *conj. prez. 3.pl.* 5,6
tăia: *inf. prez. fără* ***a*** 5,6
tăiase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 7,2
era tăiate: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 7,11
voiu tăia: *ind. viit.I. 1.sg.* 11,11, 31; 12, 11, 14
voi tăia: *ind. viit.I. 1.sg.* 11,12
au tăiat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 11,30; 12,11, 14; 19,10
(să) va tăia: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,3
(s-)au tăiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,5
am tăiat: *ind. pf.c. 1.sg.* 14,8
tăindu-: *gerunziu* 18,23
(să) tăia: *ind. imp. 3.pl.* 18,28
(să) taie: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.20

TĂIAT, -Ă: adj.
tăiate: *f. pl. ac.* 7,12

TĂIETOR, -TOARE: s.m./f.
tăietori: *s.m. pl. ac., în sintagmele* ***tăietori de leamne/tăietori de pietri*** rezum. cap.5; 5,15
tăietorilor: *pl. gen.* rezum. cap.5
tăietorilor: *pl. gen., în sintagma* ***tăietorilor de pietri*** rezum. cap.5

TĂIETURĂ: s.f. (Ccr.) „bucată tăiată dintr-un material"
tăieturi: *pl. ac.* 11,31

(a) TĂINUI: v. IV
tăinuí: *inf. prez. fără* ***a*** 10,3

TĂMÂIE: s.f.
tămâi: *pl. ac.* 3,3; 11,8
tămâie: *sg. ac.* 9,25; 13,2
tămăie: *sg. ac.* 13,1

TĂMÂIERE: s.f.; var. (Înv.) **TĂMÂIARE**
tămăiare: *sg. ac.* 12,33
tămâiare: *sg. ac.* 22,44

TĂRIE: s.f.
tăriia: *sg. ac.* 8,43
tăria: *sg. ac.* 8,49; 19,8
tăriile: *pl. nom.* 15,23

TĂTÂNE: s.m.; vezi **TATĂ**

TÂLHAR: s.m.; var. (Înv. și reg.) **TĂLHAR**
tălharilor: *pl. dat. adn.* 11,24

TÂMPINARE: s.f.
tâmpinarea: *sg. ac.* 2,19
tâmpinare: *sg. nom.* 5,4

TÂNĂR, -Ă: s.m./f.; var. (Înv. și reg.) **TINĂR, -Ă**
tinărul: *s.m. sg. ac.* 11,28
tinerilor: *s.m. pl. gen.* rezum. cap.12; 12,14
tinerii: *s.m. pl. nom./ac.* 12,8, 10

TÂRGUIRE: s.f.
târguiri: *pl. ac.* 10,15

TÂRNAŢ: s.n. (Reg.) „prispă (închisă cu scândură asemenea unui cerdac)"; „foișor"; (Pop.) „pridvor"
târnaţul: *sg. ac.* 7,12

(a se) TÂRNOSI: v. IV
(să) târnoseaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.8

TÂRSÂNĂ: s.f.; var. (Înv. și reg.) **TÂRSINĂ** (Înv.) „țesătură aspră din păr de capră, purtată de asceți sau de călugări direct pe piele"; „țesătură groasă (ca pânza de sac)"
târsină: *sg. ac.* 21,27

(a se) TEME: v. III
temându(-să): *gerunziu* 1,50
temându(-se): *gerunziu* 1,51
(s-)au temut: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,28; 19,3
să (se) teamă: *conj. prez. 3.pl.* 8,40
a (să) teame: *inf. prez.* 8,43
(nu te) teame: *imperativ prohib. 2.sg.* 17,13
(să) temea: *ind. imp. 3.sg.* 18,3, 12

TEMEI: s.n.
temeiul: *sg. ac.* 5,17
temeiu: *sg. nom./ac.* 7,9, 27, 30, 32, 34
temeiurile: *pl. nom.* 7,10
temeiuri: *pl. ac.* 7,27, 37, 38, 39, 43
temeiurilor: *pl. gen.* 7,28
temeiului: *sg. gen.* 7,32, 34, 35

TEMERE: s.f.
teamere: *sg. ac.* 4,25

TEMNIŢĂ: s.f.
temniţă: *sg. ac.* rezum. cap.22; 22,27

TEREBINT: s.m.; var. **TEREVINTH** (cf. lat. *terebinthus*)
terevinth: *sg. ac.* 13,14

TESVITEAN, -Ă: s.m./f..; var. **THEZVITEAN, -Ă** „persoană care provine din orașul Tișbe, din Galaad"
Thezviteanul: *sg. nom.* 17,1; 21,17, 28

TIPSIE: s.f.
tipsii: *pl. ac.* 7,40, 45

TIRANIE: s.f.; var. (Înv.) **TIRĂNIE**
tirăniii: *sg. gen.* 16,20

TIRIAN, -Ă: adj. „care provine din Tir; principalul port maritim de pe coasta feniciană, situat la aproximativ 40 de km sud de Sidon"
tirian: *m. sg. ac.* 7,14

(a) TRAGE: v. III
a trage: *inf. prez.* 13,4

(a) TRĂI: v. IV
să trăiască: *conj. prez. 3.sg.* 1,25, 31, 34, 39
trăiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 3,22, 23; 17,23; 20,32; 21,15

trăiesc: *ind. prez. 3.pl.* 8,40
trăia: *ind. imp. 3.sg.* 12,6
trăiască: *conj. prez. fără* ***să*** *3,sg.* 20,32

TRÂMBIŢĂ: s.f.
trâmbiţa: *sg. ac.* 1,34, 39
trâmbiţii: *sg. gen.* 1,41

TREAPTĂ: s.f.
treapte: *pl. ac.* 10,19
trepte: *pl. ac.* 10,20

(a) TREBUI: v. IV
trebuie: *ind. prez. impers.* 1,20; 22,6, 15

(a) TRECE: v. III
treceam: *ind. imp. 1.sg.* 2,8
au trecut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,15; 18,29; 22,1
vei treace: *ind. viit.I. 2.sg.* 2,37
va treace: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,8
trecea: *ind. imp. 3.pl.* 13,25
treace: *ind. prez. 3.sg.* 19,11
trecuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 20,26
trecând: *gerunziu* 20,39

TRECUT, -Ă: adj.
trecute: *f. pl. ac.* 3,13

TRESTIE: s.f.
trestia: *sg. nom.* 14,15

TRIMIS, -Ă: adj.
trimisă: *f. sg. ac.* rezum. cap.19

(a se) TRIMITE: v. III; var. (În v.) **(a) TREMITE**
au trimis: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,44, 53; 2,29, 36; 5,1, 2, 8; 7,13; 9,14, 27; 12,3, 18; 15,18, 20, 22; 19,2; 20,5, 7, 10, 17; 21,8, 14
au tremis: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,25; 12,20
trimiţând: *gerunziu* 2,42; 20,2
trimiţând: *gerunziu* rezum. cap.9
trimitea: *ind. imp. 3.sg.* 5,14
vei trimite: *ind. viit.I. 2.sg.* 8,44
sânt trimis: *pasiv ind. prez. 1.sg.* 14,6
am trimis: *ind. pf.c. 1.sg.* 15,19
să fie trimis: *psiv conj. prez. 3.sg.* 18,10
trimite: *imperativ 2.sg.* 18,19
trimis-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,20
(să) trimite: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.19
voiu trimite: *ind. viit.I. 1.sg.* 20,6
ai trimis: *ind. pf.c. 2.sg.* 20,9
trimiteţi: *imperativ 2.pl.* 21,10
trimisease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 21,11

TRON: s.n; var. **THRON**; formă latinizantă (cf. lat. *thronus, -i*)
thronul: *sg. nom./ac.* 1,13, 24, 27, 30, 47; 2,12, 19, 45; 3,6; 8,20, 25; 9,5; 10,9
thron: *sg. ac.* 2,19; rezum. cap.10; 10,18
thronului: *sg. gen./dat.* 2,33; 10,19

TRUP: s.n.
trup: *sg. ac., în sintagma* ***cea dintr-un trup*** (cf. lat. *germānus* „din aceiaşi părinţi") 11,19
trupul: *sg. nom./ac.* 13,22, 24, 25, 28, 29, 30; 14,9; 21,27
trup: *sg. ac.* 13,24, 25, 28

(a) TULBURA: v. I; var. (Înv.) **(a) TURBURA**
turburi: *ind. prez. 2.sg.* 18,17
am turburat: *ind. pf.c. 1.sg.* 18,18

TULBURAT, -Ă: adj.; var. (În v.) **TURBURAT, -Ă**
turburat: *m. sg. nom.* 20,40

TURMĂ: s.f.
turme: *pl. ac.* 20,27

(a) TURNA: v. I
turnaţi: *imperativ 2.pl.* 18,34

TURTULIŢĂ: s.f.; cuvântul nu este înregistrat în DLR.
turtuliţă: *sg. ac.* 14,3

Ţ

ŢARĂ: s.f.
ţara: *sg. ac.* 10,13

ŢARINĂ: s.f.
ţarina: *sg. ac.* 2,26
ţarină: *sg. ac.* 16,4

ŢĂRÂNĂ: s.f.
ţărâna: *sg. nom.* 20,10

ŢĂRM: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **ŢĂRMURE**
ţărmurile: *sg. ac.* 4,29; 9,26

ŢÂŢÂNĂ: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **ŢIŢINĂ**
ţiţinile: *pl. nom.* 7,50

ŢEREMONIE: s.f.; vezi **CEREMONIE**

ŢESUT, -Ă: adj.
ţăsut: *n. sg. ac.* 7,17

ŢIITOARE: s.f. (Pop.) „concubină"
ţiitoare: *pl. nom.* 11,3

(a se) ŢINE: v. III; var. **(a se) ŢINEA:** v. II
ţine: *imperativ 2.sg.* 2,3; 8,25
ţiindu(-să): *gerunziu* 6,34
să (să) ţie: *conj. prez. 3.sg.* 8,31
a ţinea: *inf. prez.* rezum. cap.9
(să) vor ţinea: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.9
vei ţine: *ind. viit.I. 2.sg.* 9,4
(să) ţinea: *ind. imp. 3.pl.* 9,19; 14,28
ţiind: *gerunziu* 10,19
ai ţinut: *ind. pf.c. 2.sg.* 11,11

ŢINERE: s.f. (aici) „conţinut"
ţinerea: *sg. nom.* 21,9

ŢINUT: s.n.
ţinutul: *sg. ac.* 4,13, 24
ţinuturilor: *pl. gen.* 4,24; rezum. cap.20; 20,14, 15, 17, 19
ţinutului: *sg. gen.* 7,46
ţinuturile: *pl. nom./ac.* 18,6, 10

U

(a se) UCIDE: v. III
ucis-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,19
va ucide: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,51; 12,27; 18,12; 19,17
a (să) ucide: *inf. prez.* rezum. cap.2
ucide: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2; rezum. cap.15; rezum. cap.16
(să) ucide: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2; rezum. cap.13
au ucis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,5, 25, 32, 34; 8,63; 9,16; 11,16; 13,24, 26; 15,28; 16,7, 10; 18,40; 19,14, 21; 21,13
voiu ucide: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,8, 26; 21,21
(să) va ucide: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,24

ucide: *imperativ 2.sg.* 2,29, 31
vei ucide: *ind. viit.I. 2.sg.* 2,37
(nu) ucideți: *imperativ prohib. 2.pl.* 3,26
să (să) ucigă: *conj. prez. 3.sg.* 3,27
ucigând: *gerunziu* 11,15; 18,4
ucidea: *ind. imp. 3.sg.* 11,24; 18,13
a ucide: *inf. prez.* 11,40; rezum. cap.18
ucisease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 16,16; 19,1
să ucizi: *conj. prez. 2.sg.* 17,18
ai ucis: *ind. pf.c. 2.sg.* 17,20
să ucigă: *conj. prez. 3.sg.* 18,9, 14
(să) ucid: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.20
ucigându(-să): *gerunziu* rezum. cap.22

UCIS, -Ă: s.m./f.
(cei) uciși: *s.m. pl. ac.* 11,15

(a se) UITA: v. I
uitatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,6

ULIȚĂ: s.f.
uliție: *pl. ac.* 20,34

(a) UMBLA: v. I
să umbli: *conj. prez. 2.sg.* 2,3
vor umbla: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,4
umblând: *gerunziu* 3,3
au umblat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,6, 14; 9,4; 11,33; 15,3, 26, 34; 16,26; 19,8; 21,27; 22,43, 53
vei umbla: *ind. viit.I. 2.sg.* 3,14; 6,12; 9,4; 11,38
umblă: *ind. prez. 3.pl.* 8,23
să umble: *conj. prez. 3.sg./pl.* 8,25, 36
ai umblat: *ind. pf.c. 2.sg.* 8,25; 16,2
să umblăm: *conj. prez. 1.pl.* 8,58, 61
umblând: *gerunziu* 9,6; 16,19
a umbla: *inf. prez.* 16,31

UMBRAR: s.n.
umbrariului: *sg. gen.* 7,7
unbrariuri: *pl. ac.* 20,12
umbrariul: *sg. ac.* 20,16

UMBRĂ: s.f.
umbra: *sg. ac.* 19,5

UMEREL: s.n.
umereale: *pl. ac.* 7,30
umerealele: *pl. ac.* 7,34

(a se) UMPLE: v. III; var. (Înv. și pop.) **(a se) ÎMPLE**
au împlut: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,10
împleți: *imperativ 2.pl.* 18,34
umplând-: *gerunziu* rezum. cap.8
umpluse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 8,11
umplea: *ind. imp. 3.sg.* 13,33
(s-)au umplut: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,35
au umplut: *ind. pf.c. 3.pl.* 20,27

UNDIȚĂ: s.f.; var. **UNGHIȚĂ** (aici) „cățuie"; „lance"
unghițe: *pl. nom./ac.* 7,40, 45; 18,28

UNEALTĂ: s.f.
unealtele: *pl. nom.* 6,38; 10,21
unealte: *pl. ac.* rezum. cap.10

(a se) UNGE: v. III
a (să) unge: *inf. prez.* rezum. cap.1
ungă: *conj. prez. fără **să** 3.pl.* 1,34
au uns: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,39, 45
unsease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 5,1
a unge: *inf. prez.* rezum. cap.19
vei unge: *ind. viit.I. 2.sg.* 19,15, 16

UNGHEȚ: s.n.
unghieților: *pl. gen.* 6,31

UNGHI: s.n.
unghiuri: *pl. ac.* 6,35; 7,36, 38
unghiurile: *pl. ac.* 7,31, 32, 34

UNIRE: s.f. (aici) „sinceritate"; „curățenie sufletească"
unirea: *sg. ac., în sintagma **unirea inimii*** 9,4

UNTDELEMN: s.n.; var. **UNT-DE-LEMN**
untul-de-lemn: *sg. ac.* 1,39; rezum. cap.17; 17,14, 16
untdelemn: *sg. ac.* 5,11; 17,12

URÂCIUNE: s.f.
urâciunea: *sg. nom.* 11,25
urâciunile: *pl. ac.* 14,24
urâciune: *sg. ac.* 21,26

URÂT, -Ă: adj.
urât: *m. sg. ac.* 15,13

URCIOR: s.n
urcioare: *pl. nom.* 7,50
urciorul: *sg. nom.* rezum. cap.17; 17,14, 16
urcior: *sg. ac.* 17,12

URGIE: s.f.
urgie: *sg. ac.* 16,13

(a) URGISI: v. IV
urgisând: *gerunziu* 20,43

(a) URÎ: v. IV
am urât: *ind. pf.c. 1.sg.* 22,8

(a) URMA: v. I
au urmat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 9,9; 12,20; rezum. cap.14; 14,8; 19,21
urmează: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.11; rezum. cap.14; rezum. cap.15; rezum. cap.16; 20,10; rezum. cap.22
să urmați: *conj. prez. 2.pl.* 11,2
să urmeze: *conj. prez. 3.sg.* 11,4, 10
a urma: *inf. prez.* 11,6
urmând: *gerunziu* rezum. cap.12
urma: *ind. imp. 3.sg.* 16,21, 22; 20,19; 21,26
ați urmat: *ind. pf.c. 2.pl.* 18,18
urmați: *imperativ 2.pl.* 18,21
voiu urma: *ind. viit.I. 1.sg.* 19,20

URMĂ: s.f.
urmă: *sg. ac., în loc. adv. **mai pre urmă*** rezum. cap.2
urma: *sg. ac.* 5,3
urmă: *sg. ac., în loc. adj. **cei mai de pre urmă/cel mai de pre urmă/ceale mai de pre urmă*** 12,31; 13,33; 14,10; 16,34; 21,21
urmă: *sg. ac.* 18,44

URMĂTOR, -TOARE: adj.
următoriu: *m. sg. ac.* 20,22

USNĂ: s.f.; var. **UZNĂ** (Înv.) „buză"
uznă: *sg. ac.* 7,23, 24
uzna: *sg. nom./ac.* 7,26

USPĂȚ: s.n.; vezi **OSPĂȚ**

UȘĂ: s.f.; var. **UȘE**
ușea: *sg. nom.* 6,8
ușilor: *pl. gen.* 6,17; 7,50

uşi: *pl. ac.* 6,32, 34
uşile: *pl. nom.* 6,34
uşă: *sg. ac.* 14,6
uşa: *sg. ac.* 14,27; 19,13; 22,10

UŞOR: s.m.
uşorii: *pl. nom.* 6,31
uşori: *pl. ac.* 6,33

UŞULIŢĂ: s.f.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Ioan Molnar, *Retorică, adecă învăţătura şi întocmirea frumoasei cuvântări* (...), Buda, 1798.
uşuliţă: *sg. ac.* 6,31

(a) UŞURA: v. I
uşoară: *imperativ 2.sg.* 12,9
uşurează: *imperativ 2.sg.* 12,10

V

VADRĂ: s.f.
vadra: *sg. nom.* rezum. cap.17; 17,14, 16
vadră: *sg. ac.* 17,12
vedre: *pl. ac.* 18,34

VALE: s.f.
văile: *pl. ac.* 18,5
văilor: *pl. gen.* 20,28

VALTEU: s.n. „cingătoare" (echivalează lat. *balteus*)
valteul: *sg. ac.* 2,5

VAMĂ: s.f.
vămi: *pl. ac.* 10,15

VAS: s.n.
vasului: *sg. gen.* 7,26, 31
vas: *sg. nom./ac.* 7,30, 38; 14,3; 17,10; 19,6
vasul: *sg. nom.* 7,35
vase: *pl. nom./ac.* 7,38, 43; rezum. cap.10; 10,25
vaseale: *pl. nom.* 7,45; 10,21; 15,15
vasele: *pl. nom./ac.* 7,47, 48, 51; 8,4

VAT: s.n. „măsură pentru lichide la evrei" (cf. lat. *batus, -i*); cuvântul nu este înregistrat în MDA.
vaturi: *pl. ac.* 7,26, 38

VĂDUV, -Ă: adj.
văduve: *adj. f. sg. gen./dat.* 7,14; 17,9
văduvă: *adj. f. sg. nom.* 11,26; 17,10
văduva: *s.f. sg. ac.* 17,20

(a se) VĂRSA: v. I „a răsturna făcând să curgă"; (Înv. şi reg.) „a turna (într-o formă) metale sau materii topite"
au vărsat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,5; 7,46
(s-)au vărsat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,31; 13,5; 18,28
era vărsate: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 7,17, 24
vărsase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 12,32
(să) va vărsa: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,3

VĂRSAT, -Ă: adj. „turnat"
vărsate: *f./n. pl. nom./ac.* 7, 16, 30, 33
vărsat: *n. sg. ac., în sintagma* ***un mare vărsat*** 7,23
vărsat: *n. sg. ac.* 7,34
vărsaţi: *m. pl. ac., în sintagma* ***dumnezei streini şi vărsaţi*** 14,9

VĂRSĂTURĂ: s.f. „turnare"
vărsătură: *sg. ac.* 7,37

(a) VĂTĂMA: v. I
au vătămat: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,28

VĂZDUH: s.n.
văzduh: *sg. nom.* 8,37

(a) VÂNA: v. I
să vâneaze: *conj. prez. 3.pl.* 22,49

VÂNAT: s.n.
vânatul: *sg. ac.* 4,23

VÂNT: s.n.
vânt: *sg. nom.* 18,45

(a) VÂNTURA: v. I
va vântura: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,15
vei vântura: *ind. viit.I. 2.sg.* 22,11

VÂRF: s.n.
vârful: *sg. nom./ac.* 6,15, 24; 7,9, 18, 20, 31, 35; 10,19; 18,42
vârf: *sg. ac.* 7,7
vârfurile: *pl. nom.* 8,8

VÂRSTĂ: s.f.
vârstă: *sg. ac., în sintagma* ***multe zile de vârstă*** „de vârstă înaintată" (cf. Anania 2001, p.376, unde se precizează că David avea 62 de ani, fiind mai degrabă îmbătrânit decât bătrân) 1,1

VÂRTOS, -OASĂ: adj./adv./s.
(cei) vârtoşi: *s.m. pl. ac.* 1,10
(mai) vârtos: *adv.* 8,27
vârtoasă: *adj. f. sg. ac.* 12,4
vârtoasă: (aici adv.) „aspru" 12,13

VEAC: s.n.
veac: *sg. ac., în loc. adv.* ***în veac/până în veac*** 1,31; 2,33, 45; 8,13; 9,3, 5; 10,9

VECIN, -Ă: adj.
vecină: *f. sg. nom.* 21,2

(a se) VEDEA: v. II
văzând: *gerunziu* 1,48; 3,28; 10,4; 11,28; 12,16; 16,18; 18,39; 22,32
văzându-: *gerunziu* 3,21; 18,17
să (să) vază: *conj. prez. 3.pl.* 7,36
vei vedea: *ind. viit.I. 2.sg.* 8,39; 20,25
să vază: *conj. prez. 3.sg.* 9,12
am văzut: *ind. pf.c. 1.sg.* 10,7
(s-)au văzut: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,12
vezi: *ind. prez. 2.sg.* 12,16
au văzut: *ind. pf.c. 3.pl.* 13,25
vedea: *inf. prez. fără* ***a*** 14,4
vedeţi: *imperativ 2.pl.* 20,7
văzut-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 20,13
vezi: *imperativ 2.sg.* 20,22
ai văzut: *ind. pf.c. 2.sg.* 21,29
văzut-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 22,17, 19
vedea-vei: *ind.. viit.I. 2.sg.* 22,25

VEDERE: s.f.
vedearea: *sg. ac.* 8,22
vederea: *sg. ac.* 8,25; 9,7

(a) VENI: v. IV
vino: *imperativ 2.sg.* 1,12; 13,7, 15
voiu veni: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,14; 13,8
au venit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,22, 42; 2,19, 28, 30; 3,16; 8,3; 10,1; 11,18; 12,1, 3, 12, 21; 13,1, 11, 25; 14,4, 17; 18,16, 46; 19,3; 20,32, 43; 21,4; 22,15

va veni: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,35; 8,31, 41,42; 13,32
venind: *gerunziu* 3,15; 7,14; 17,10; rezum. cap.18; 19,4, 9, 19
vinea: *ind. imp. 3.pl.* 4,33
vor veni: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,33
viind: *gerunziu* 9,28
venit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,2
am venit: *ind. pf.c. 1.sg.* 10,7
ai venit *ind. pf.c. 2.sg.* 13,9, 14
venise: *ind. m.mc.pf. 3.sg./pl.* 13,10, 12, 21; 18,29; 20,16
a veni: *inf. prez.* 13,16
să vii: *conj. prez. 2.sg.* 15,19
vin: *ind. prez. 3.pl.* 20,18
venea: *ind. imp. 3.pl.* 20,20
veniţi: *imperativ 2.pl.* 18,30
veni-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 22,4

VERGURĂ: adj. (Înv. şi reg.; despre fete) „virgină”
vergură: *f. sg. ac., în sintagma* ***fecioară vergură*** 1,2

VERIGĂ: s.f.
verigile: *pl. ac.* 8,7
verijile: *pl. nom.* 8,8

VERS: s.n.; var. (Înv.) **VERŞ**
verşurilor: *pl. gen.* rezum. cap.4
versurile: *pl. nom.* 4,32

(a se) VESELI: v. IV
(să) veseliia: *ind. imp. 3.pl.* 1,40
veselindu(-să): *gerunziu* 1,45; 4,20; 8,66
(s-)au veselit: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,7

VESTE: s.f.
veastea: *sg. ac.* 10,1
vestea: *sg. ac.* 10,7
veaste: *sg. ac.* 15,22

(a se) VESTI: v. IV
au vestit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,23, 51; 2,30; 13,25; 19,1; 20,17
vesteşti: *ind. prez. 2.sg.* 1,42
(s-)au vestit: *ind. pf.c. impers./3.sg.* 2,29, 39, 41; 10,7
vesteaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.16; rezum. cap.21
să vestească: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.18
voiu vesti: *ind. viit.I. 1.sg.* 18,12
vestesc: *ind. prez. 3.pl., în v. compus* ***bine vestesc*** 22,13
vestiţi: *imperativ 2.pl.* 21,9

VESTIT, -Ă: adj.
vestită: *f. sg. ac.* 8,65

VEŞMÂNT: s.n.; var. (Reg.) **VĂJMÂNT**
vejmântul: *sg. ac.* 14,2
vejmintele: *pl. ac.* 21,27
văjmânt: *sg. ac.* 22,10
văjmântul: *sg. ac.* 22,30

VIAŢĂ: s.f.
vieţii: *sg. gen.* 4,21; 11,34; 15,5, 6

VICLEŞUG: s.n.; var. (Înv.) **HICLEŞUG**
hicleşug: *sg. ac.* rezum. cap.2

VIE: s.f.
via: *sg. ac.* rezum. cap.21; 21,2, 6, 7, 15, 16, 18
vie: *sg. nom./ac.* 21,1, 2, 6

VIERS: s.n.
viersul: *sg. ac.* 8,28

VIN: s.n.
vin: *sg. ac.* 7,35; 16,9

(a se) VINDE: v. III
vindea: *ind. imp. 3.pl.* 10,15, 29
(te-)ai vândut: *ind. pf.c. 2.sg.* 21,20
să fie vândut: *pasiv conj. prez. 3.sg.* 21,25

VIS: s.n.
vis: *sg. nom./ac.* rezum. cap.3; 3,5, 15

VISTIERIE: s.f.
vistieriile: *pl. ac.* 7,51; 15,18

VIŢĂ: s.f.
viţa: *sg. ac.* 4,25

VIŢEL: s.m.
viţei: *pl. ac.* 1,9
viţei: *pl. ac., în sintagma* ***viţei de aur*** rezum. cap.12; 12,28
viţelului: *sg. dat.* 12,30
viţeilor: *pl. dat.* 12,32

VIU, VIE: adj.
viu: *m. sg. nom./ac.* 1,29; 2,24; 3,25, 26, 27; 17,1, 12; 18,10, 15; rezum. cap.20; 22,14
vii: *m. pl. ac.* 20,18

(a) VOI: v. IV
voise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 9,1

VOIE: s.f.
voia: *sg. nom.* 19,3

VORBĂ: s.f.
vorbe: *pl. ac., în sintagma* ***vorbe line*** 12,7
vorba: *sg. nom.* 18,24

(a) VORBI: v. IV
au vorbit: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,33
vorbeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 18,27

(a) VREA: v. II
nevrând: *gerunziu* 20,43
vreai: *ind. prez. 2.sg.* 1,16; 3,5
vrea: *ind. prez. 3.sg.* 1,41; 13,33
au vrut: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,17; 10,13; 11,40; 12,16; 20,35; 21,15; 22,50
ai vrut: *ind. pf.c. 2.sg.* 20,36

VREDNIC, -Ă: adj.
vreadnic: *m. sg. nom./ac.* 20,42; 21,26
vreadnică: *f. sg. nom.* 21,2

VREDNICIE: s.f.
vrednicie: *sg. ac.* 21,7

VREME: s.f.
vremea: *sg. ac.* 4,27; 14,1; rezum. cap.16
vreamea: *sg. ac., în loc. adv.* ***în toată vreamea*** 5,1; 15,6
vreame: *sg. ac., în loc. cj.* ***de vreame ce*** 8,27
vreamea: *sg. nom./ac.* 8,65; 11,29; 15,23; 18,29, 36; 21,1
vreame: *sg. ac.* 14,14

VRERE:
vrearea: *sg. ac.* 5,3, 8, 10; 10,13

Z

(a se) ZĂBOVI: v. IV
(s-)au zăbovit: *ind. pf.c. 3.pl.* 11,16

(a se) ZĂTĂCI: v. IV (cf. **Indice** Pr)
(să) va zătăci: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,8

ZBURĂTOR, -TOARE: s.m./f.
(ceale) zburătoare: *s.f. pl. ac.* 4,33

(a) ZDROBI: v. IV
au zdrobit: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,24

ZESTRE: s.f.
zeastre: *sg. ac.* 9,16

ZI: s.f.
zile: *pl. ac., în sintagma* ***multe zile de vârstă*** „de vârstă înaintată” (cf. Anania 2001, p.376, unde se precizează că David avea 62 de ani, fiind mai degrabă îmbătrânit decât bătrân)1,1
zilele: *pl. nom./ac.* 2,1, 11; 3,13, 14; 10,21; 11,12, 42; 14,20; 16,34; 21,29; 22,47
zi: *sg. ac., în loc. adv.* ***ori în ce zi/ori în care zi*** „oricând” 2,37, 42
zile: *pl. ac.* 2,38; 3,11; 8,65; 16,15; 17,7; 18,1; 19,8; 20,29
zioa: *sg. ac.*3,2; 8,64; 9,13, 21; 12,33; 13,3; 16,16; 17,14; 22,35
zi: *sg. nom./ac.* 3,18; 8,8, 24, 66; 10,12; 12,5, 12, 19, 32; 13,11; 14,14; 17,15; 19,4; 20,29
zilele: *pl. ac., în loc. adv.* ***în toate zilele*** 4,21, 22, 25; 8,40, 59; 9,3; 11,25, 34, 36, 39; 12,7; 14,30; 15,5, 14, 16, 32
zi: *sg. ac., în sintagma* ***zi de praznic*** 8,2; 12,32
ziua: *sg. ac.* 8,16; 22,25
zioa: *sg. ac., în loc. adv.* ***noaptea şi zioa/zioa şi noaptea*** 8,29, 59
zilelor: *pl. gen., în sintagmele* ***Cartea cuvintelor zilelor împăraţilor Israil/ Cartea cuvintelor zilelor împăraţilor Iudei*** 11,41; 14,19, 29; 15,23, 31; 16,5, 14, 20, 27; 22,39, 46

(a) ZICE: v. III
au zis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,2, 11, 16, 17, 24, 29, 32, 33, 39, 41, 42, 52, 53; 2,13, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 21, 22, 26, 30, 31, 36, 38, 42, 44; 3,6, 11, 17, 23, 24, 25, 26, 27; 5,7; 8,12, 15, 18, 23; 9,3, 13; 10,6; 11,2, 11, 21, 22, 31; 12,5, 6, 7, 9, 10, 26, 28; 13,2, 6, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 26, 27, 31, 32; 14,2, 5, 6; 17,1, 10, 13, 18, 19, 20, 21, 23, 24; 18,5, 7, 9, 15, 17, 18, 21, 22, 24, 25, 34, 36, 39, 40, 41, 43, 44; 19,4, 5, 7, 9, 11, 15, 20; 20,2, 5, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 18, 22, 23, 28, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 39, 40, 42; 21,5, 6, 7, 13, 20; 22,3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 24, 25, 26, 28, 30, 34; 22,50
zicând: *gerunziu* 1,5, 6, 13, 23, 25, 28, 30, 31, 36, 47, 51; 2,1, 4, 8, 23, 29, 30; 3,5; 5,2, 5, 8; 6,11; 8,15, 25, 47, 55; 9,5; 12,3, 10, 12, 14, 16, 22, 23; 13,3, 4, 9, 17, 18, 21; 15,18, 22; 16,1; 17,2, 8, 11; 18,1, 26, 27, 31; 19,2, 13; 20,17; 21,2, 4, 14, 17, 19, 23, 28; 22,12, 13, 31, 36
zi: *imperativ 2.sg.* 1,13; 14,7; 18,8, 11, 14, 44
ai zis: *ind. pf.c. 2.sg.* 1,24; 8,29; 17,13
veţi zice: *ind. viit.I. 2.pl.* 1,34
să zici: *conj. prez. 2.sg.*2,17
zice: *ind. prez. 3.sg.* 2,30; 3,23; 11,31; 12,24; 13,2, 21; rezum. cap.14; 14,7; 17,14; 20,3, 5, 13, 14, 28, 32, 42; 21,19; 22,11, 27
am zis: *ind. pf.c. 1.sg.*2,42; 21,6; 22,18
zici: *ind. prez. 2.sg.* 3,22; 18,11, 14
zicea: *ind. imp. 3.sg.* 3,22, 26
va zice: *ind. viit.I. 3.sg.*9,8; 22,14
zisease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 13,5
zisease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 14,4
zis-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,30
zică: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 21,10
ziceţi: *imperativ 2.pl.* 20,9, 11; 22,27

ZID: s.n.
zidul: *sg. nom./ac.* 3,1; 20,30
zidurile: *pl. ac.* 6,6
zidului: *sg. gen.* 9,15
zid: *sg. ac.* 9,19

(a se) ZIDI: v. IV
zideaşte: *imperativ 2.sg.* 2,36
zidind: *gerunziu* 3,1; 8,13
(să) zidise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 3,2
zidi: *inf. prez. fără* ***a*** 5,3
a zidi: *inf. prez.* 5,5; 8,17, 18; 9,19; 15,21
va zidi: *ind. viit.I. 3.sg.*5,5; 8,19
a (să) zidi: *inf. prez.* 6,1
zidise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 6,2; 9,10, 24, 25; 10,4; 12,33; 15,22, 23; 16,24, 32; 22,39
au zidit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,5, 9, 10, 14, 15, 16, 36, 38; 7,1, 2; 9,17, 24; 11,7, 27; 12,25; 14,23; 15,17, 22; 16,24, 34; 18,32
(să) zidea: *ind. imp. 3.sg.*6,7
(s-)au zidit: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,7
zideşti: *ind. prez. 2.sg.* 6,12
am zidit: *ind. pf.c. 1.sg.* 8,13, 20, 27, 43; 11,38
să (se) zidească: *conj. prez. 3.sg.* 8,16
vei zidi: *ind. viit.I. 2.sg.* 8,19
ai zidit: *ind. pf.c. 2.sg.* 8,44, 48; 9,3
zideaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.9
voiu zidi: *ind. viit.I. 1.sg.* 11,38
să zidească: *conj. prez. 3.sg.* 15,4
(să) zideaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.16

ZIDIRE: s.f.
zidirea: *sg. ac.* rezum. cap.5; 5,18; 9,1, 15

ZIDUIT, -Ă: adj. „întărit cu ziduri; fortificat”
ziduite: *f. pl. ac.* 4,13

ZIS, -Ă: s.m./f.
zişii: *s.m. pl. nom., în s. compus* ***mai sus zişii*** 4,27

ZMOCHIN: s.m.; vezi **SMOCHIN**

ZMOLICIUNE: s.f.; vezi **MOLICIUNE**

(a) ZMULGE: v. III; vezi **(a) SMULGE**

ZUGRĂVITURĂ: s.f. (Înv. şi rar; prin ext.) „ornamentaţie”
zugrăvituri: *pl. ac.* 6,29
zugrăvitura: *sg. ac.* 6,32

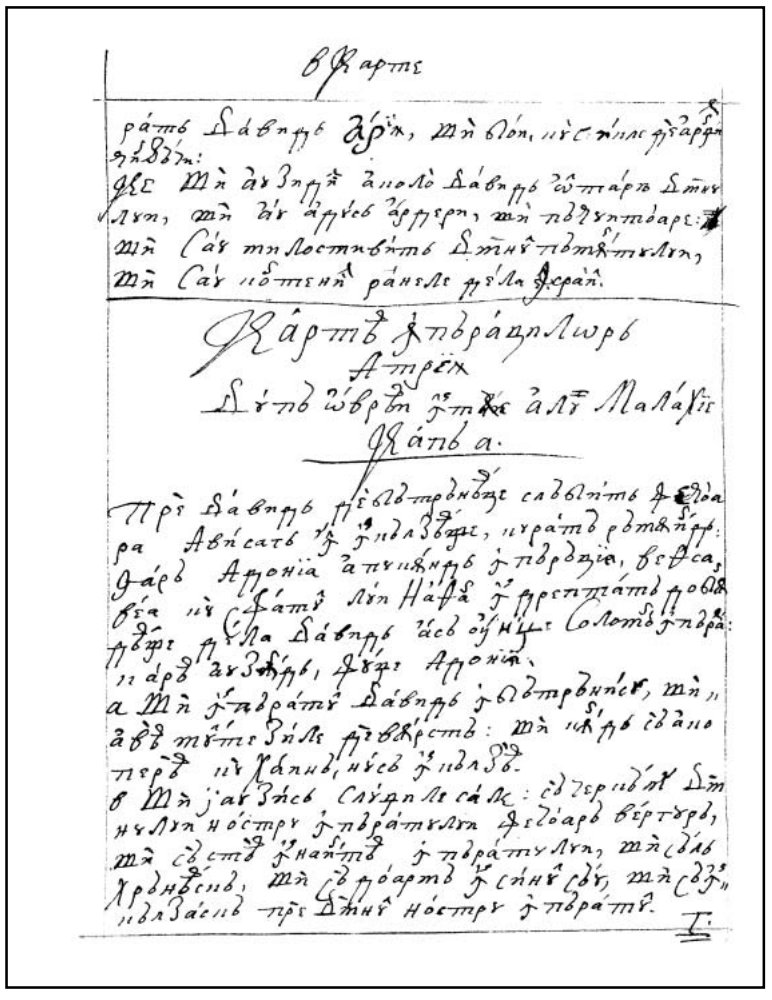

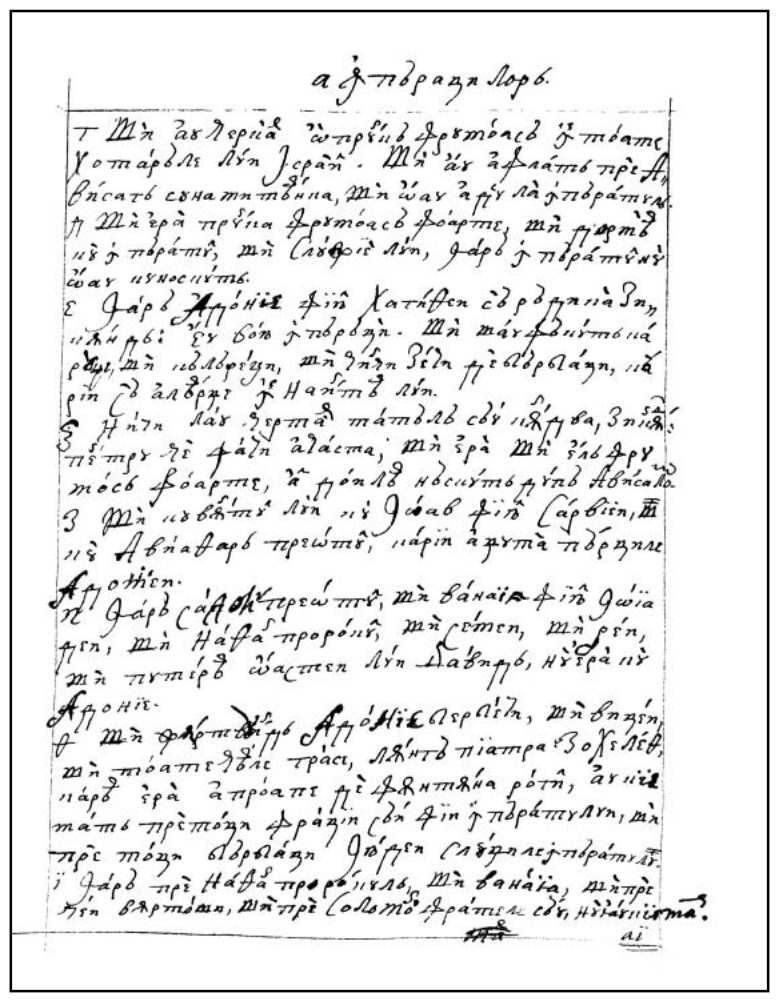

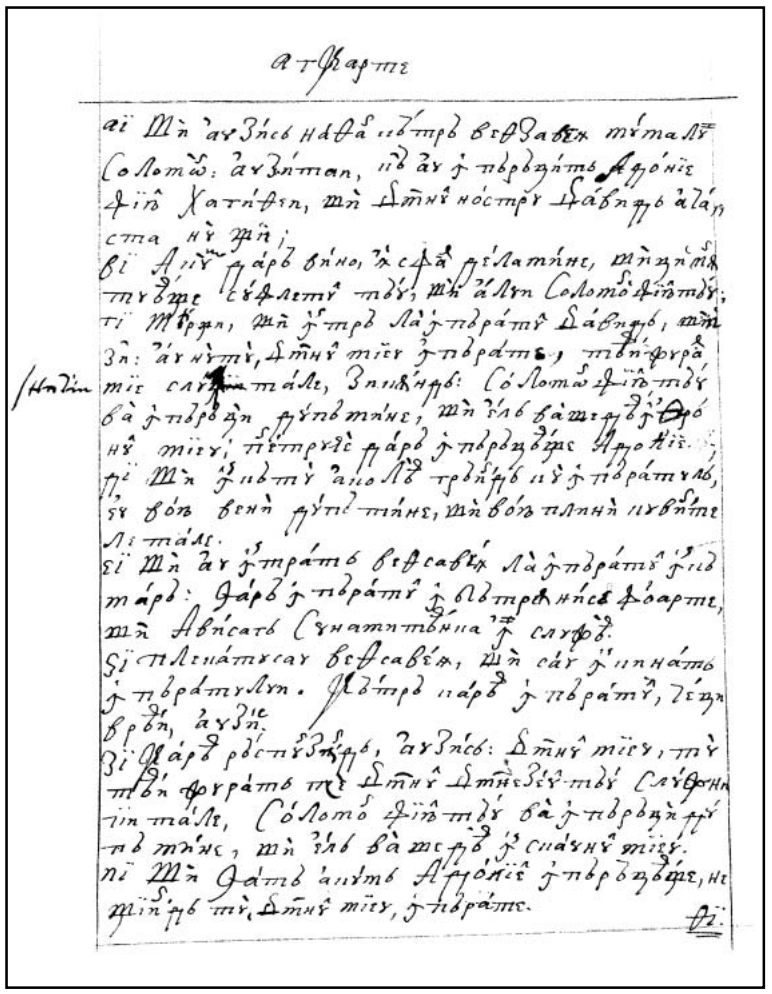

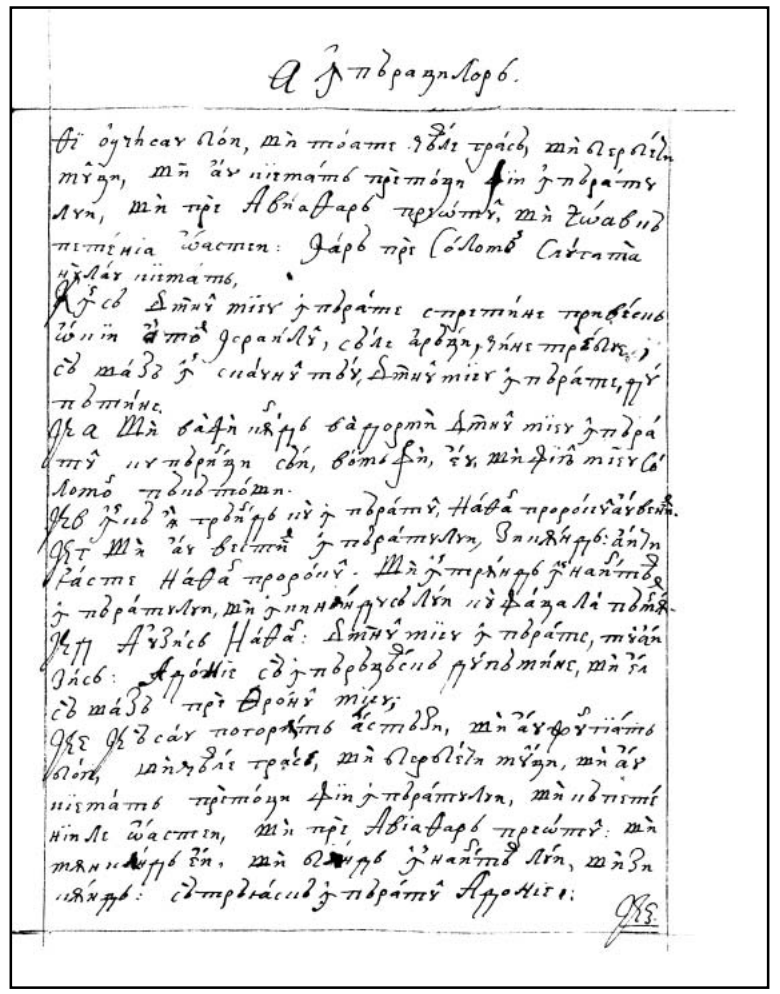

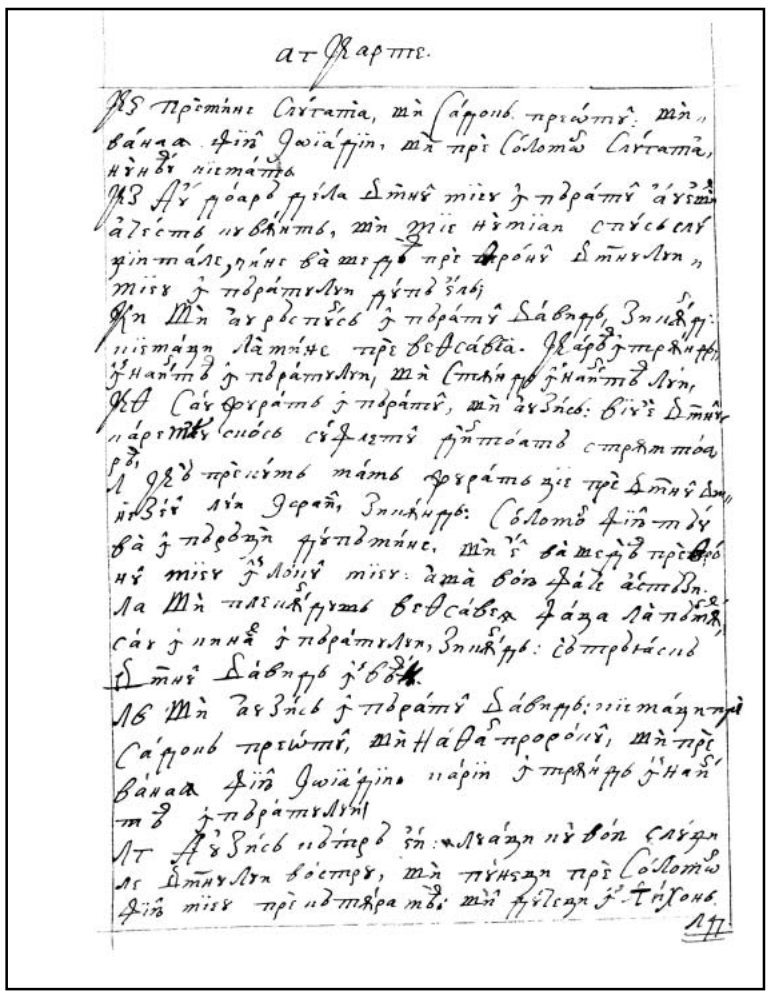

113v

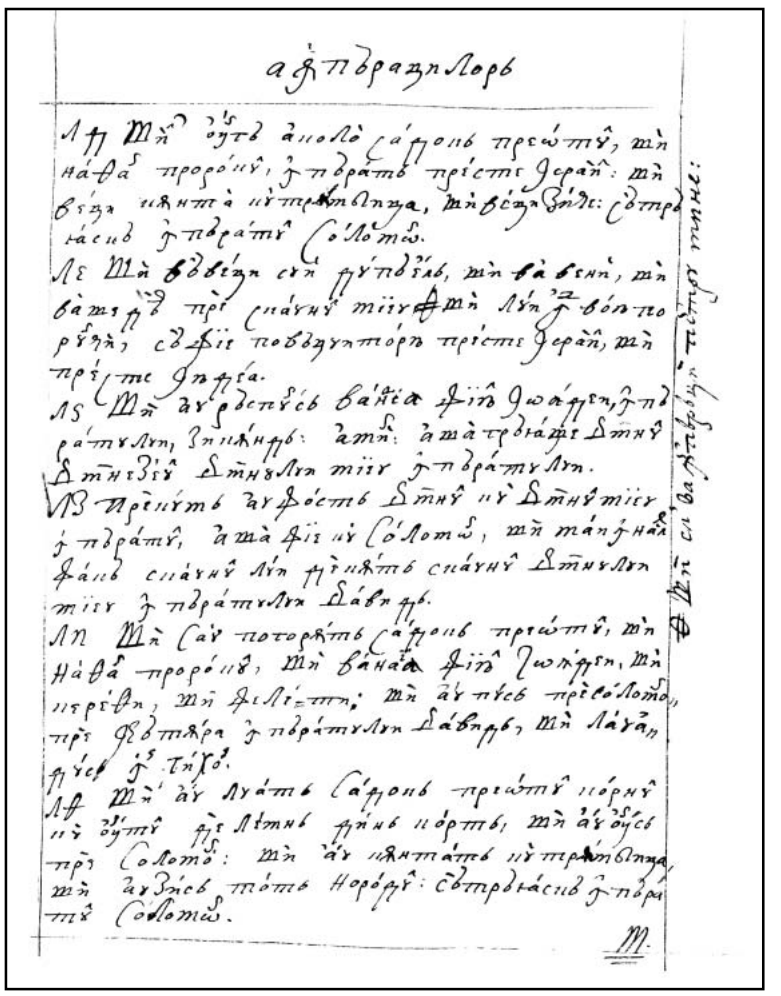

114r

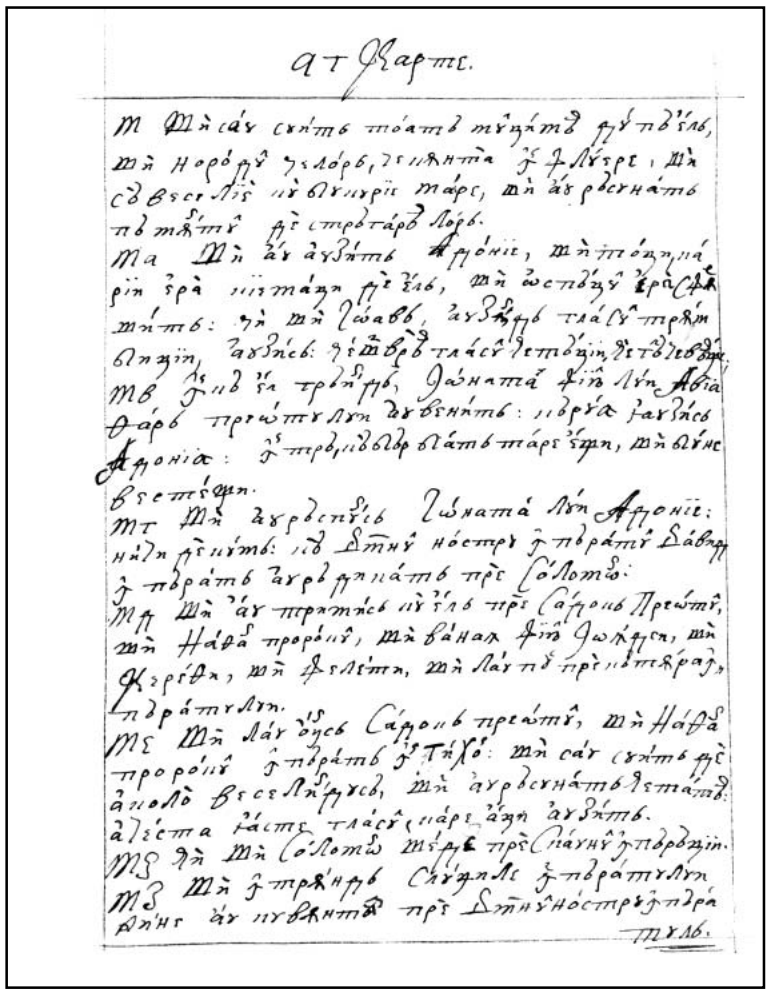

114v

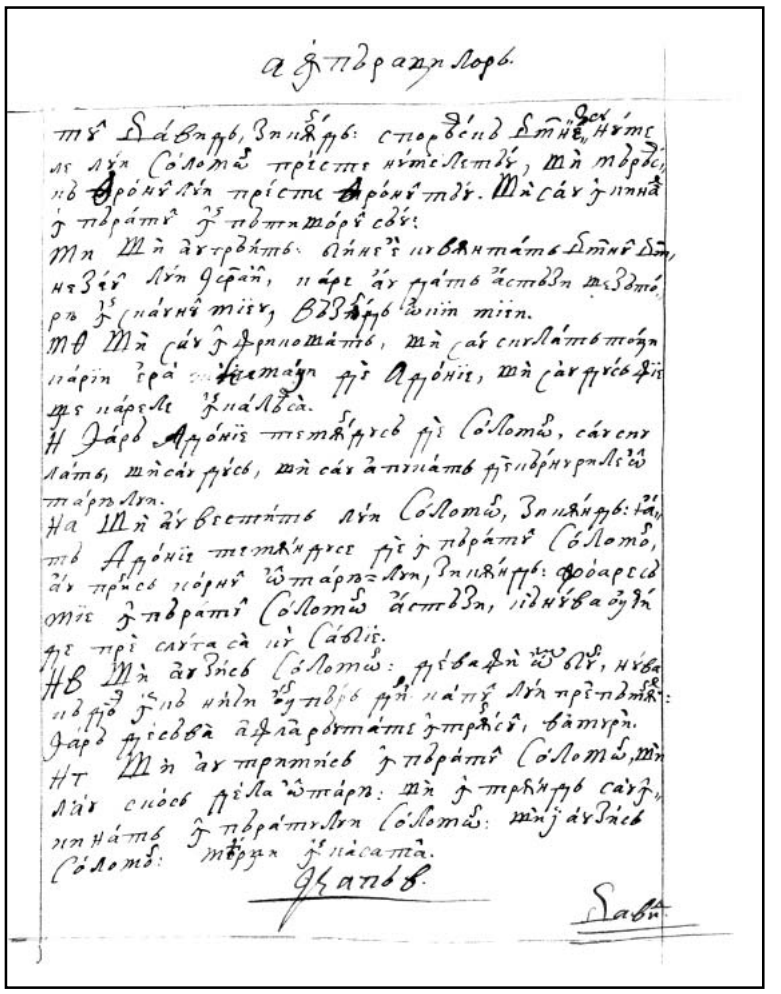

115r

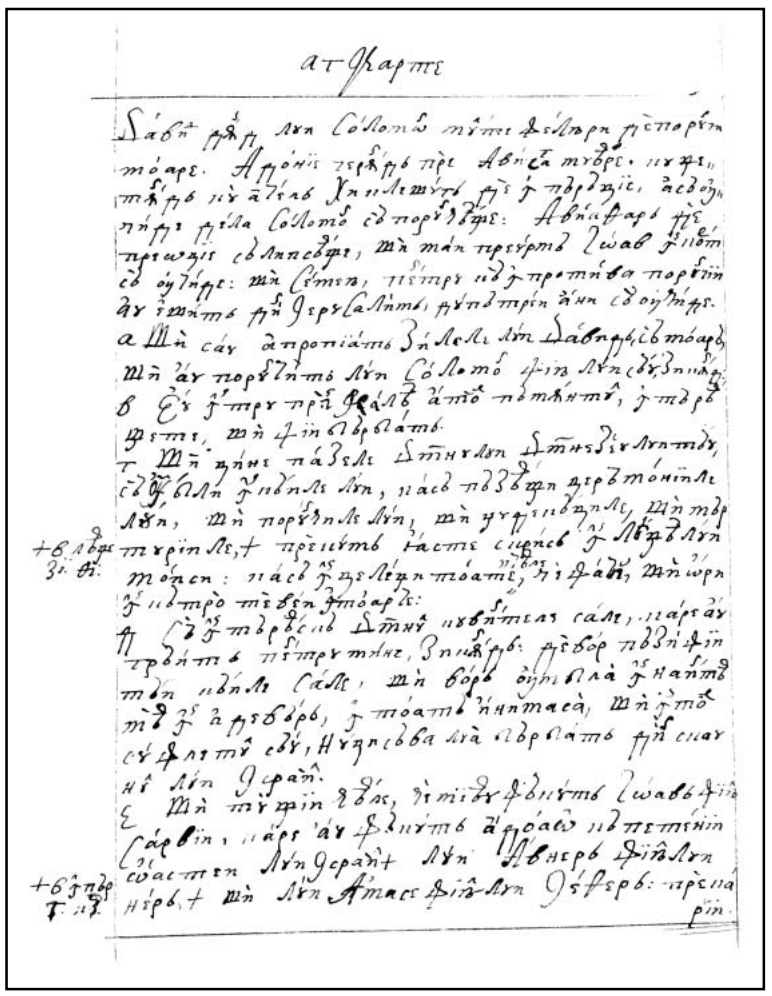

115v

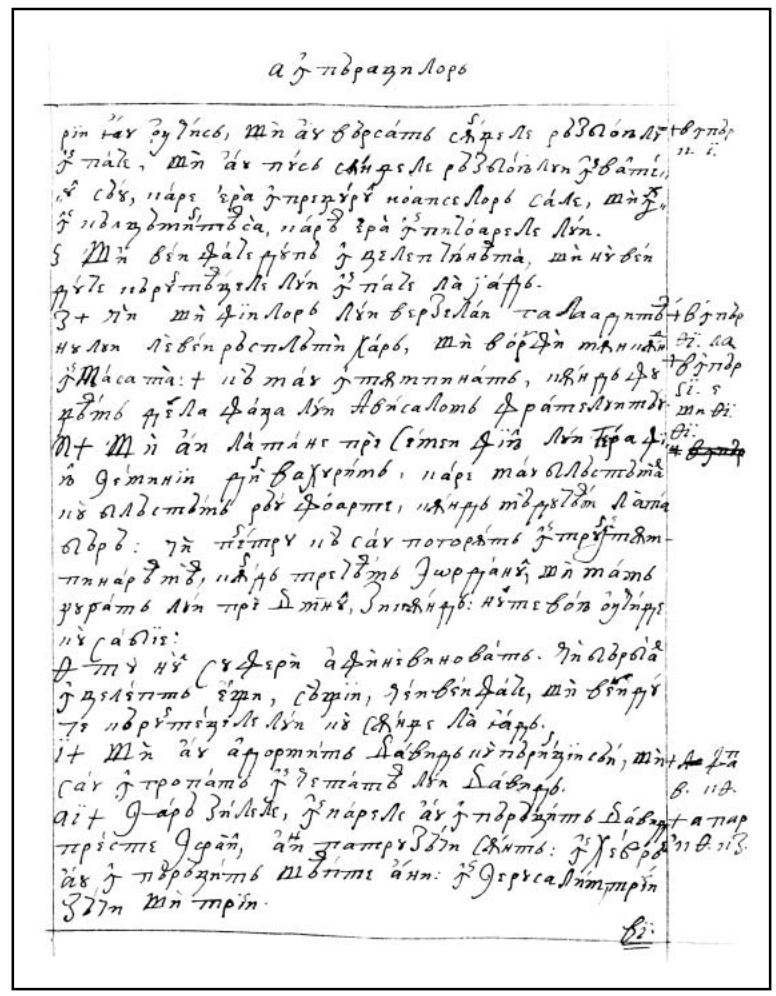

116r

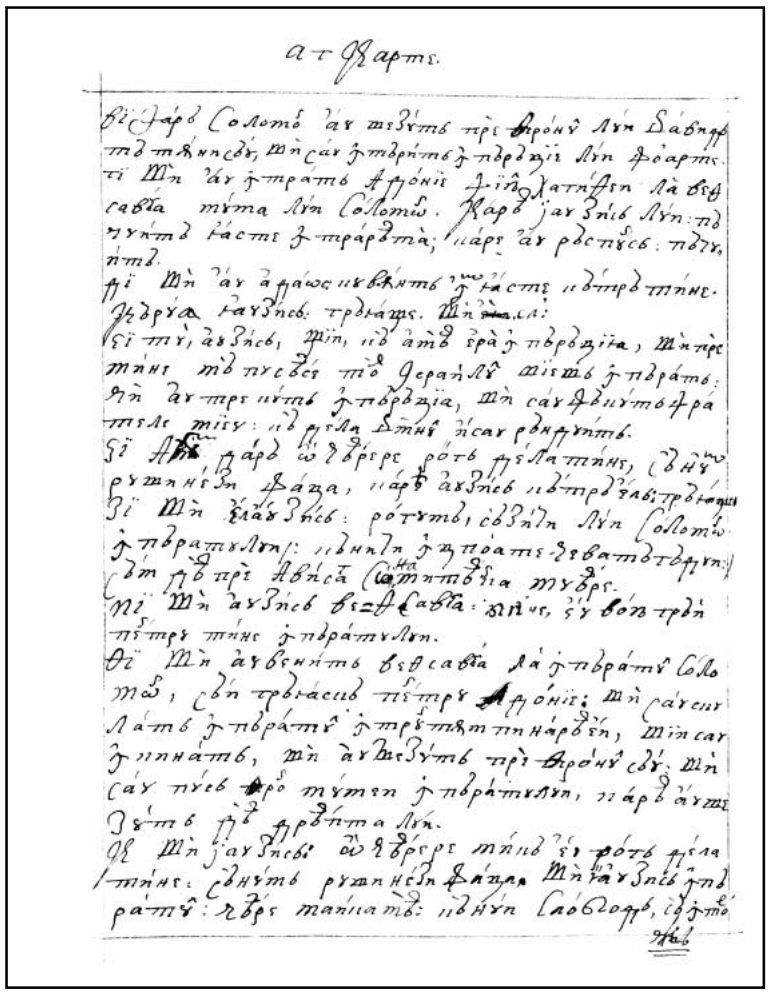

116v

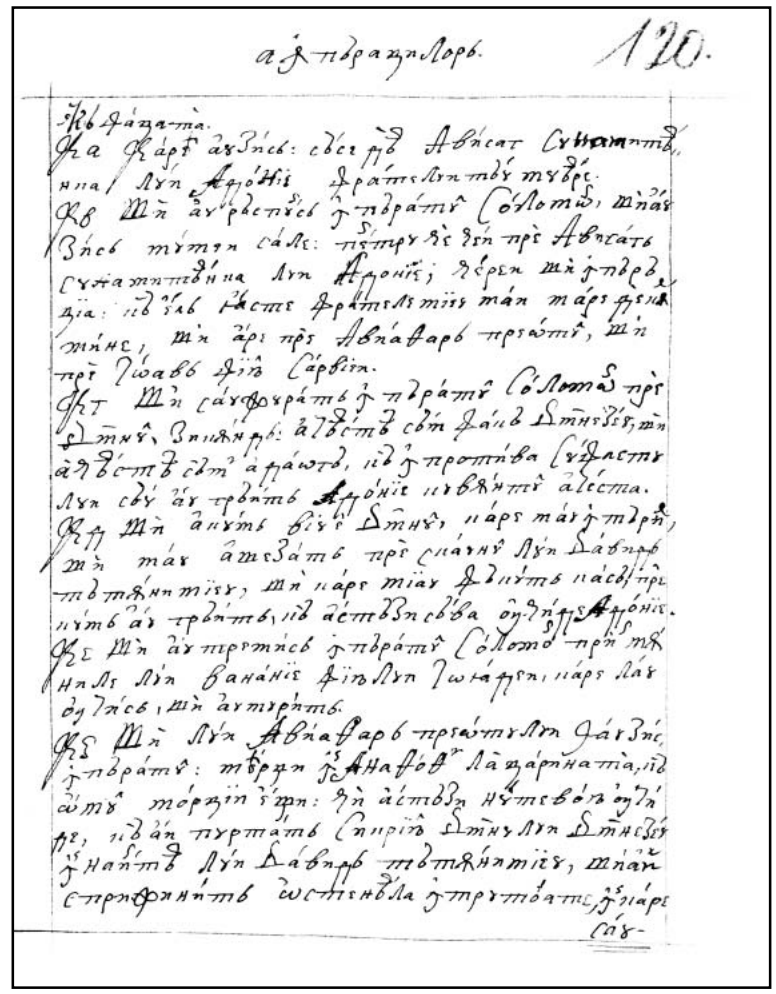

117r

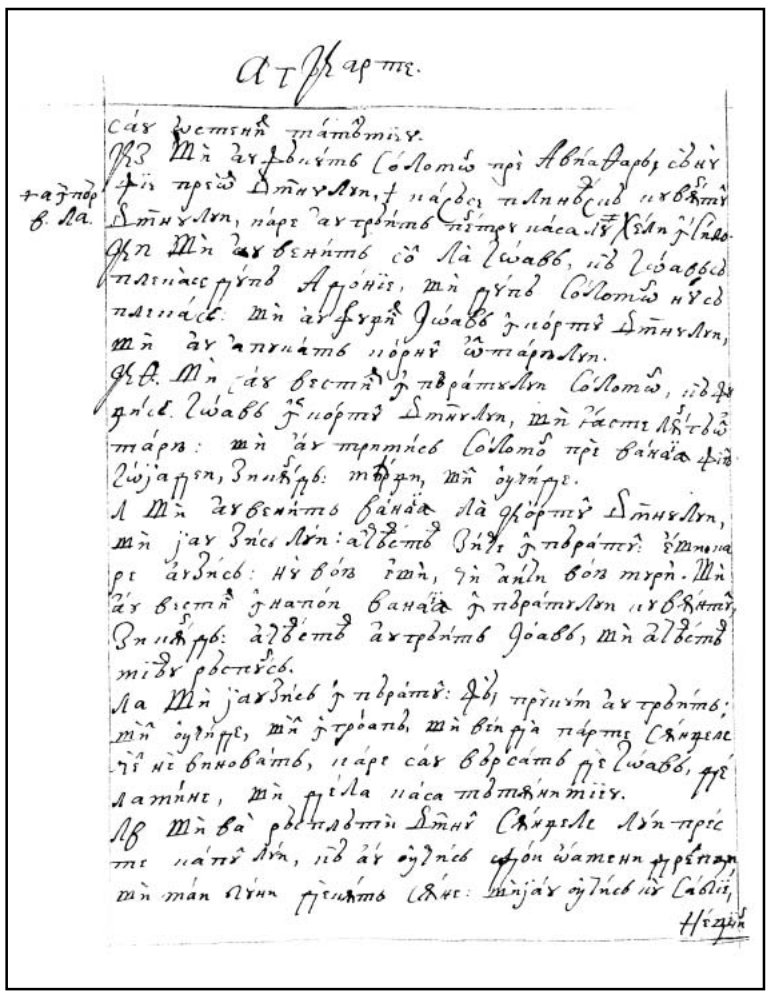

117v

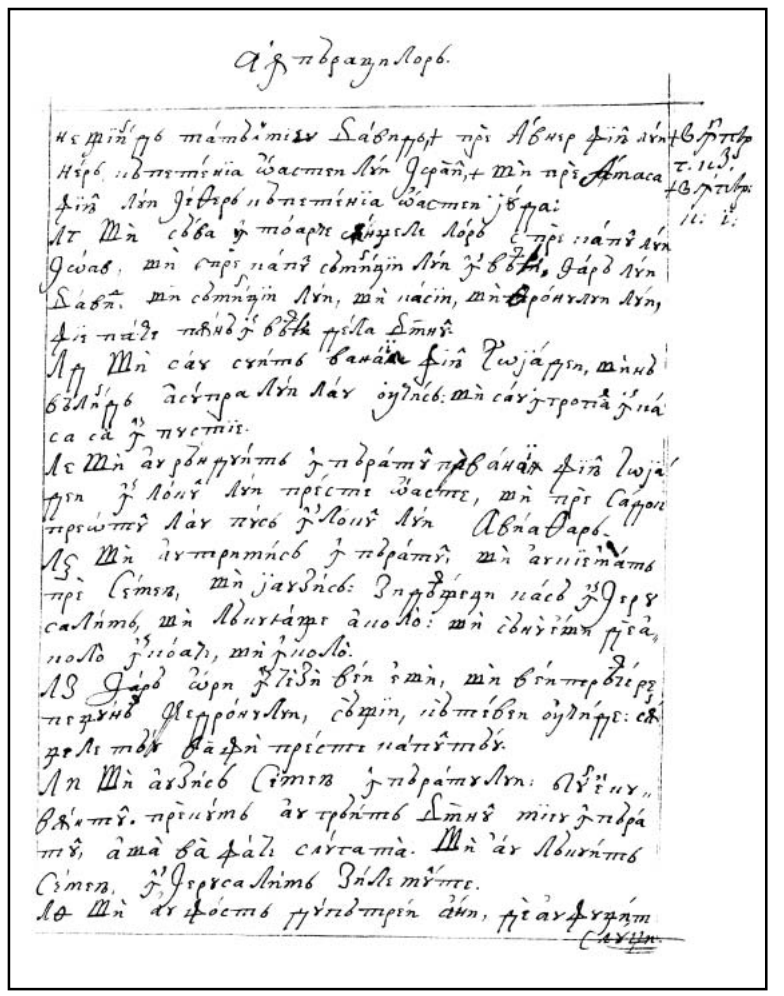

118r

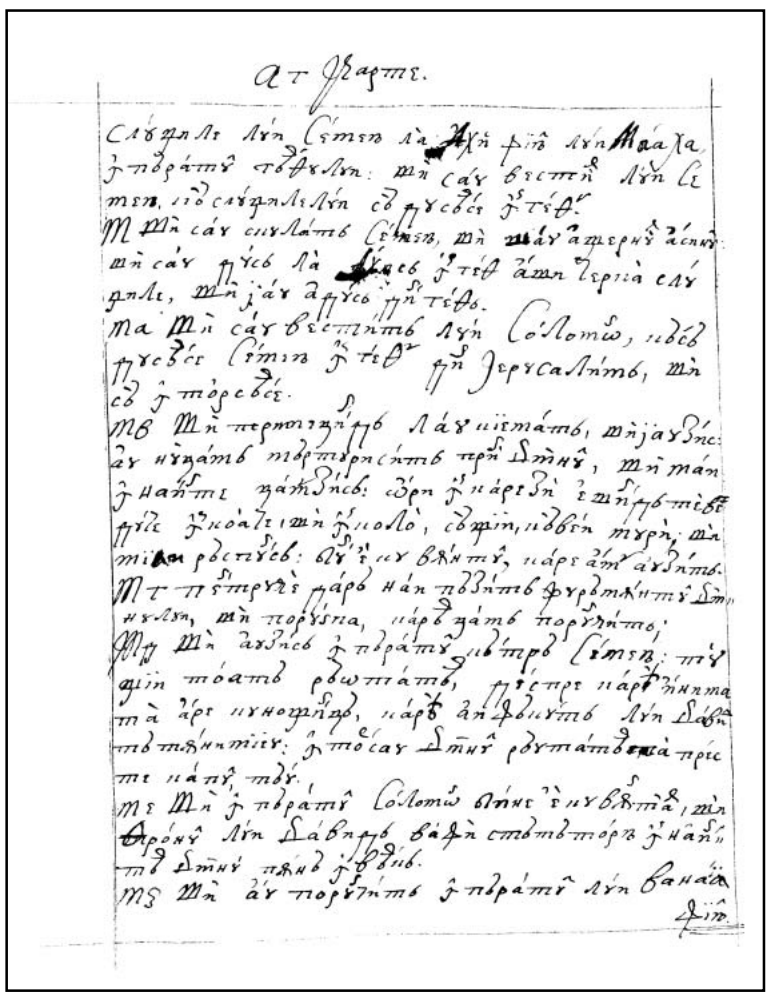

118v

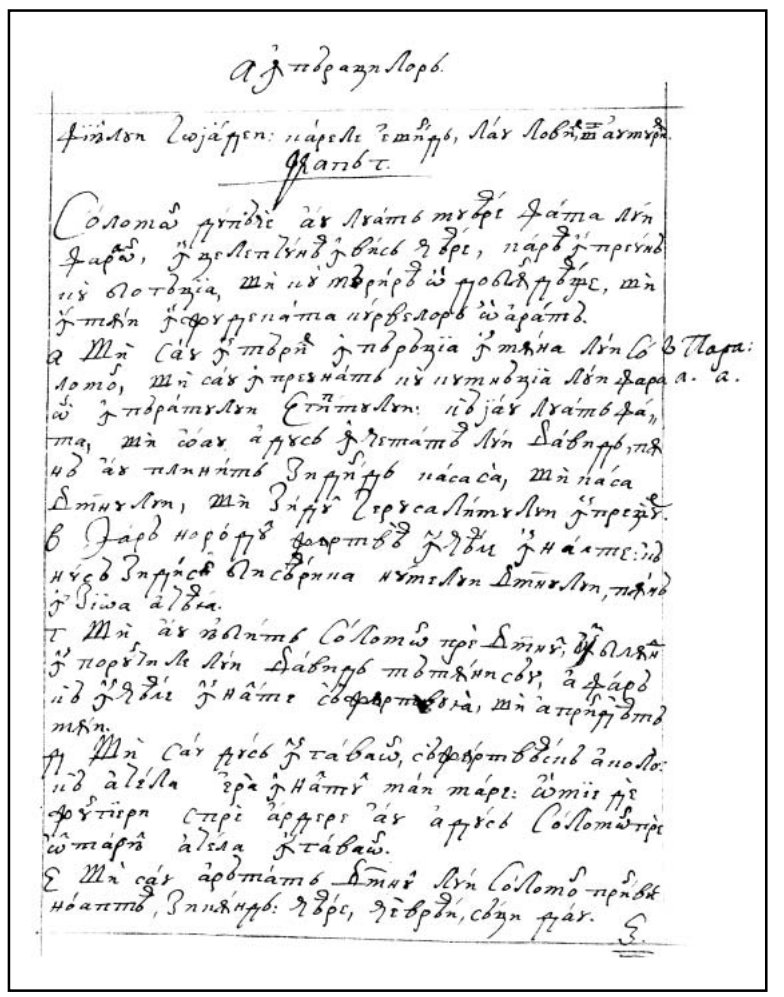

119r

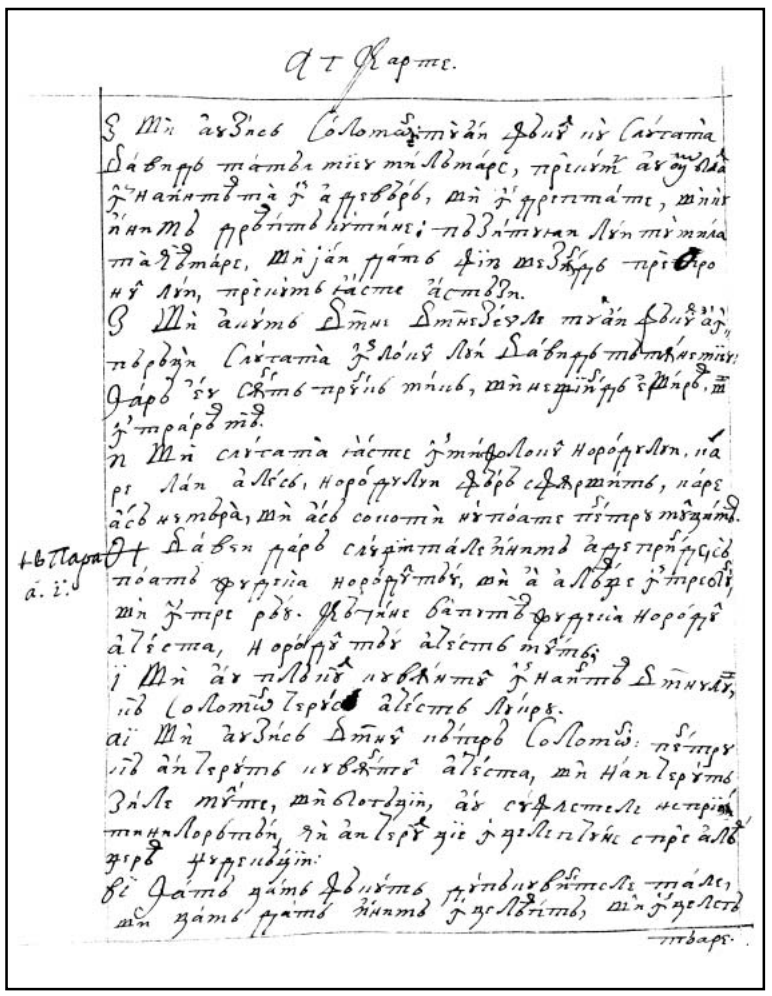

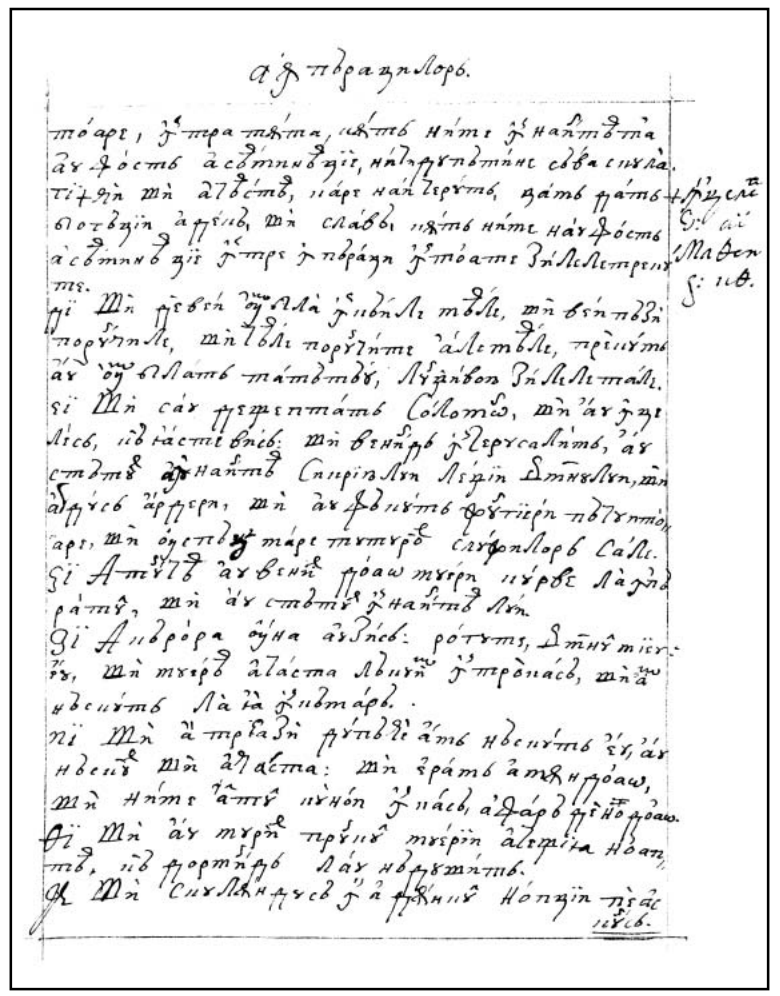

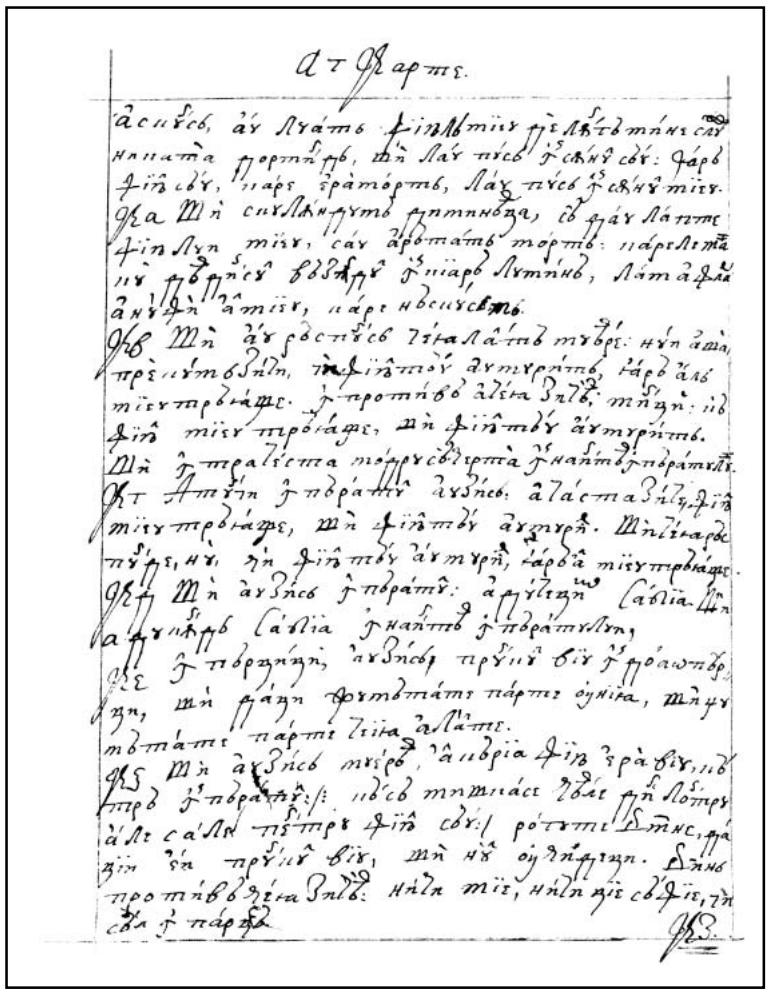

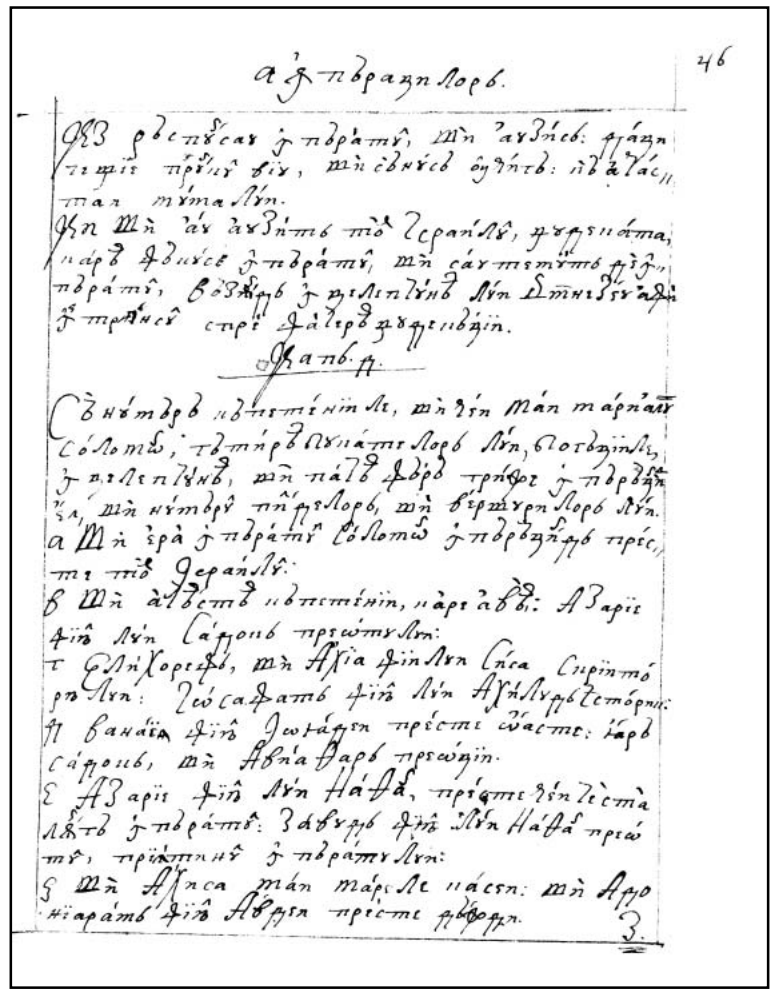

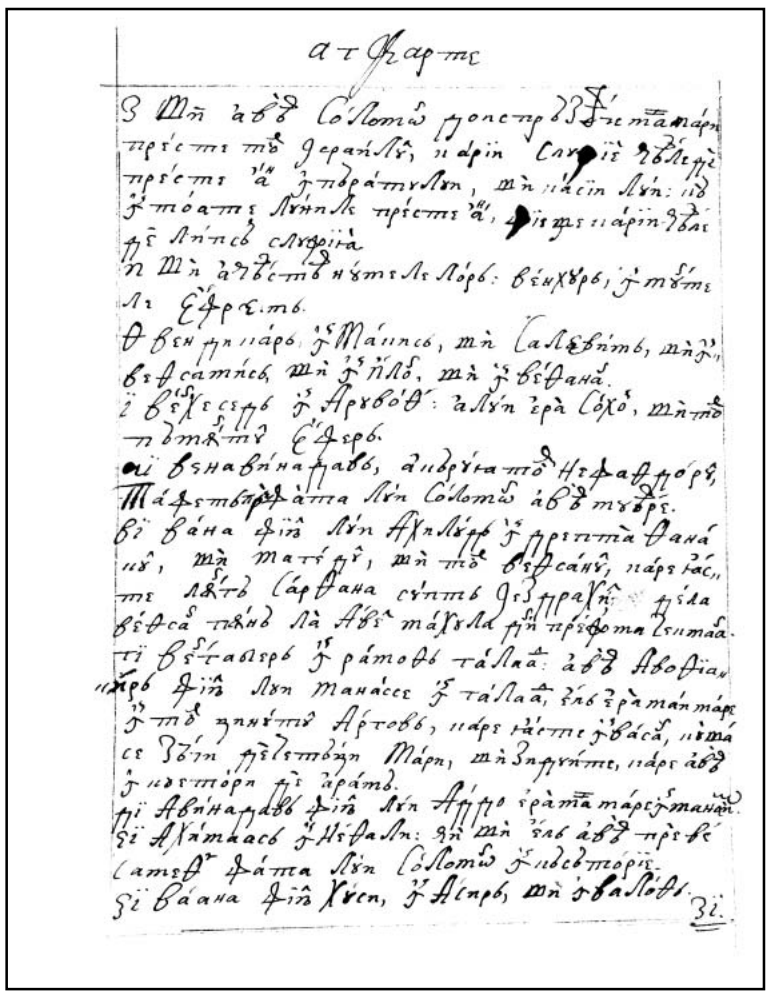

121v

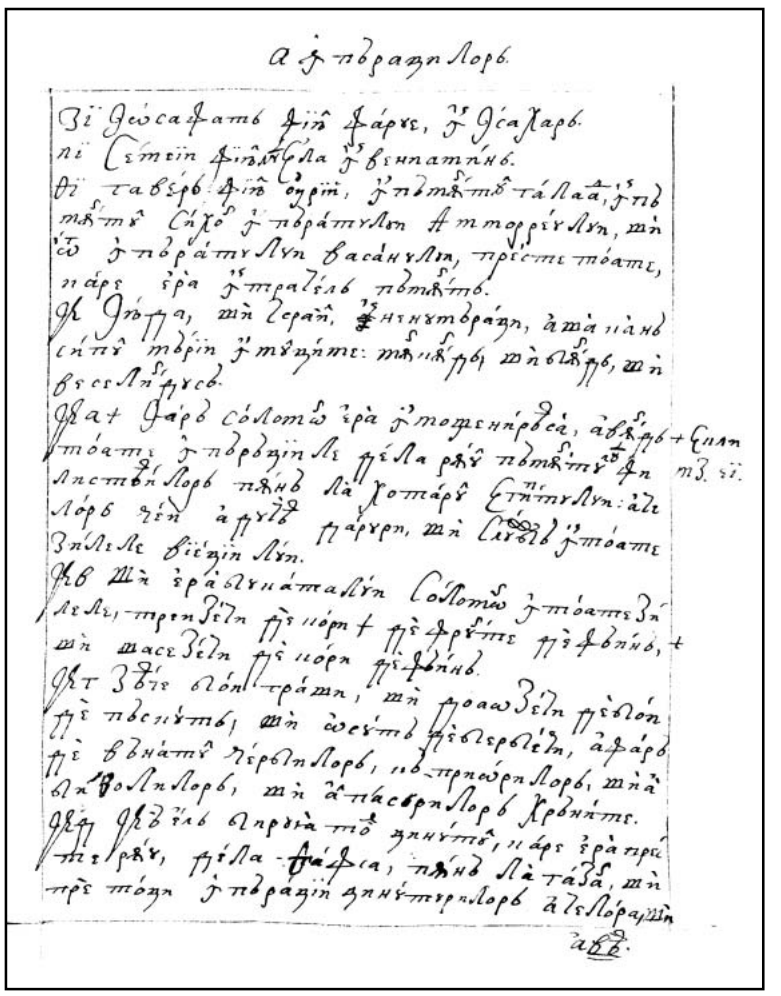

122r

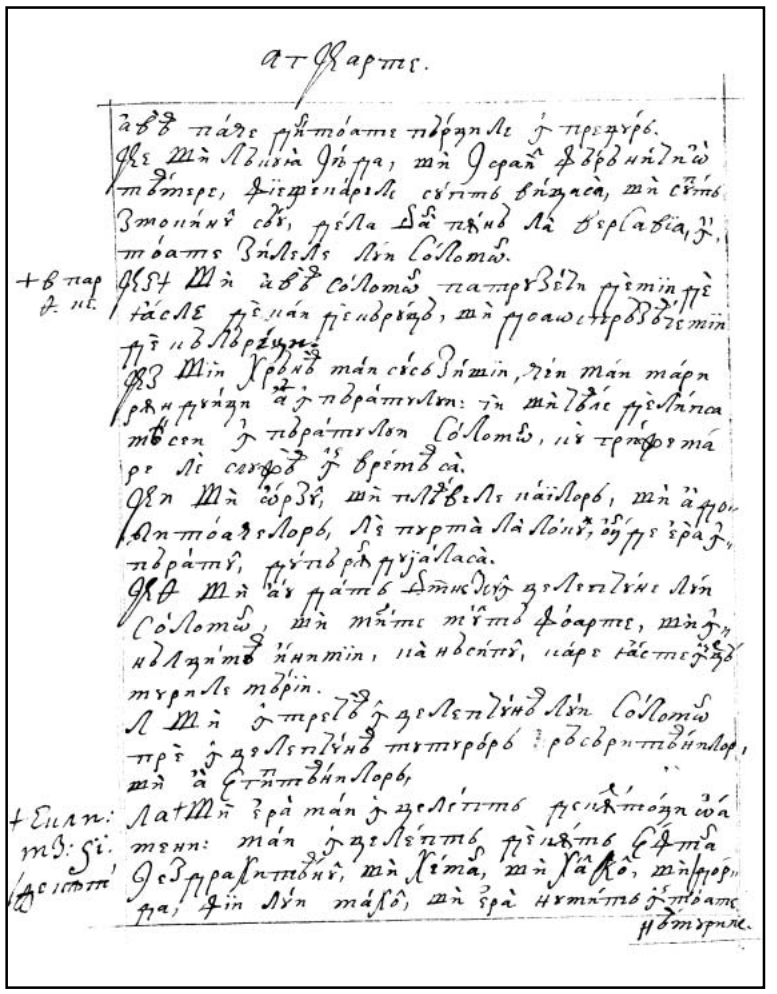

122v

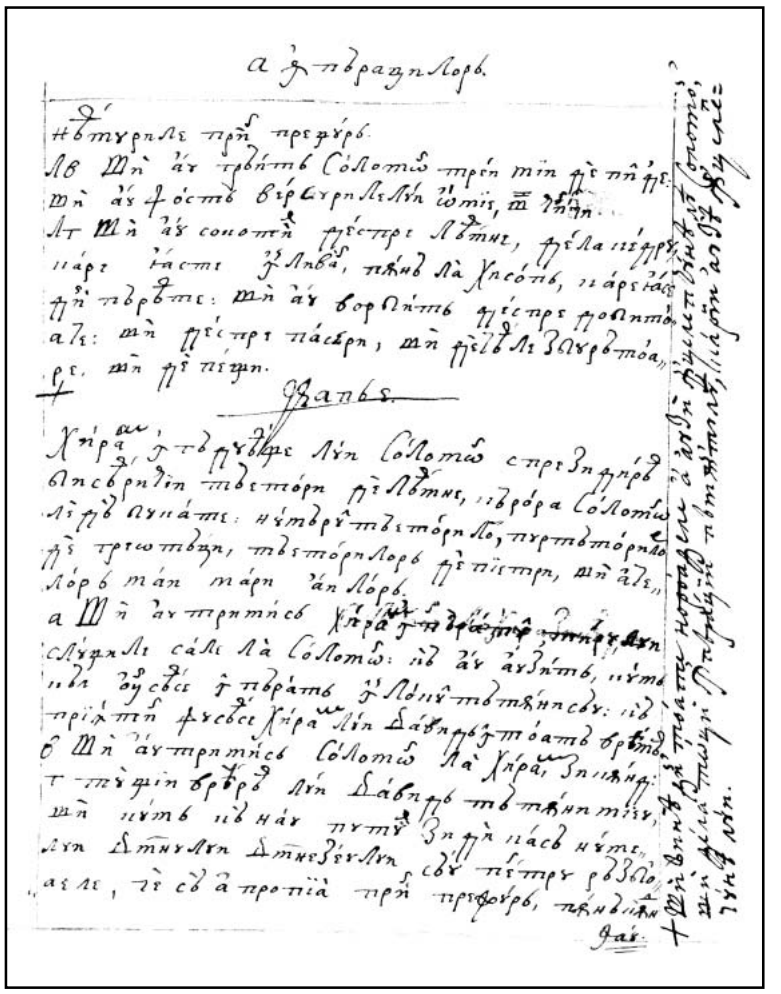

123r

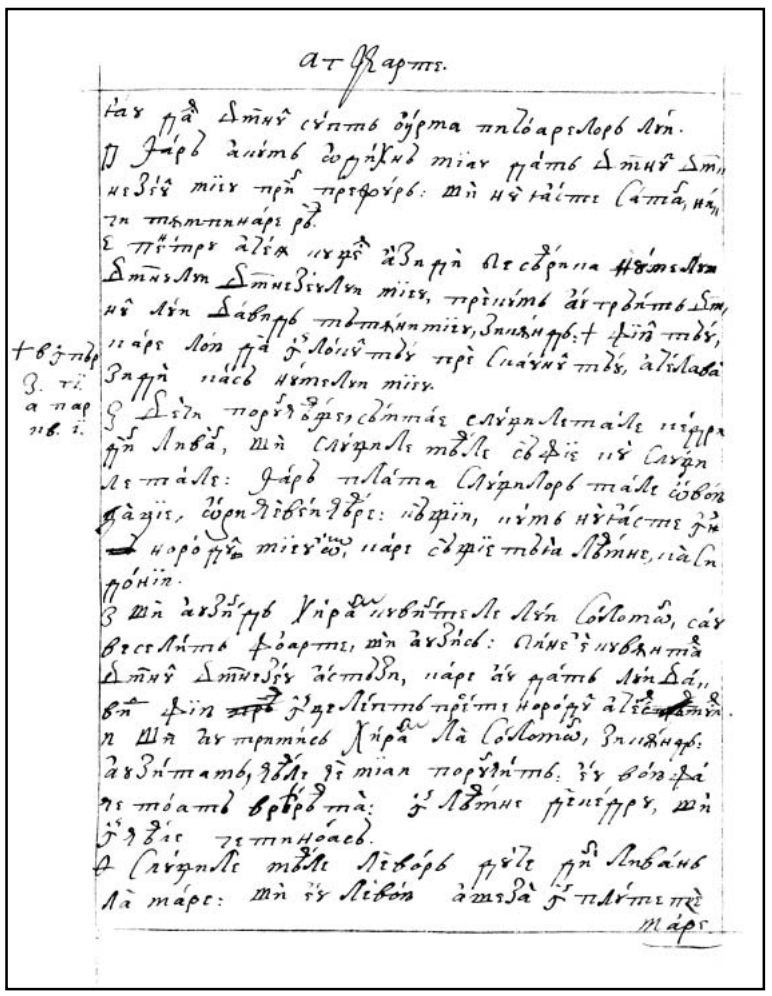

123v

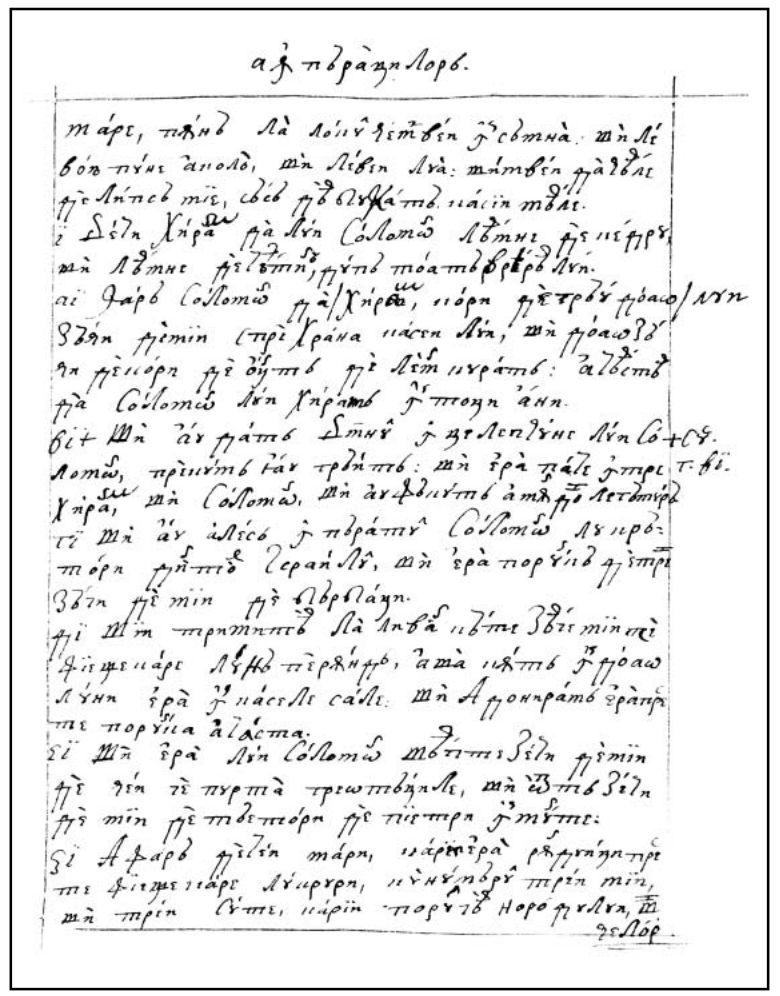

124r

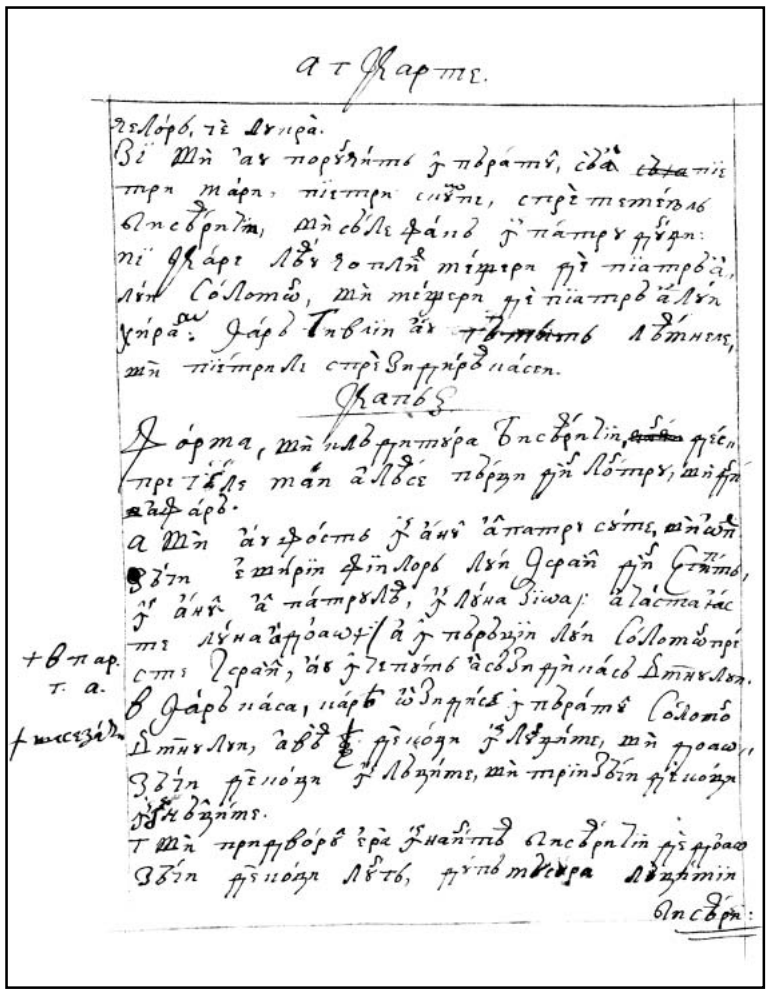

124v

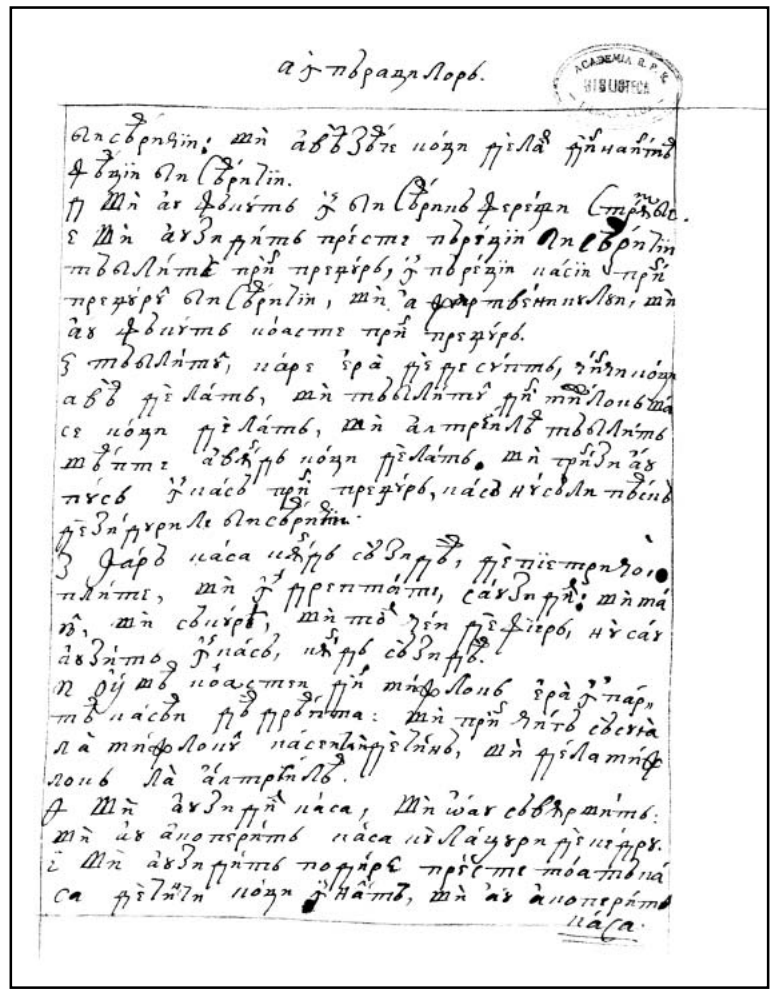

125r

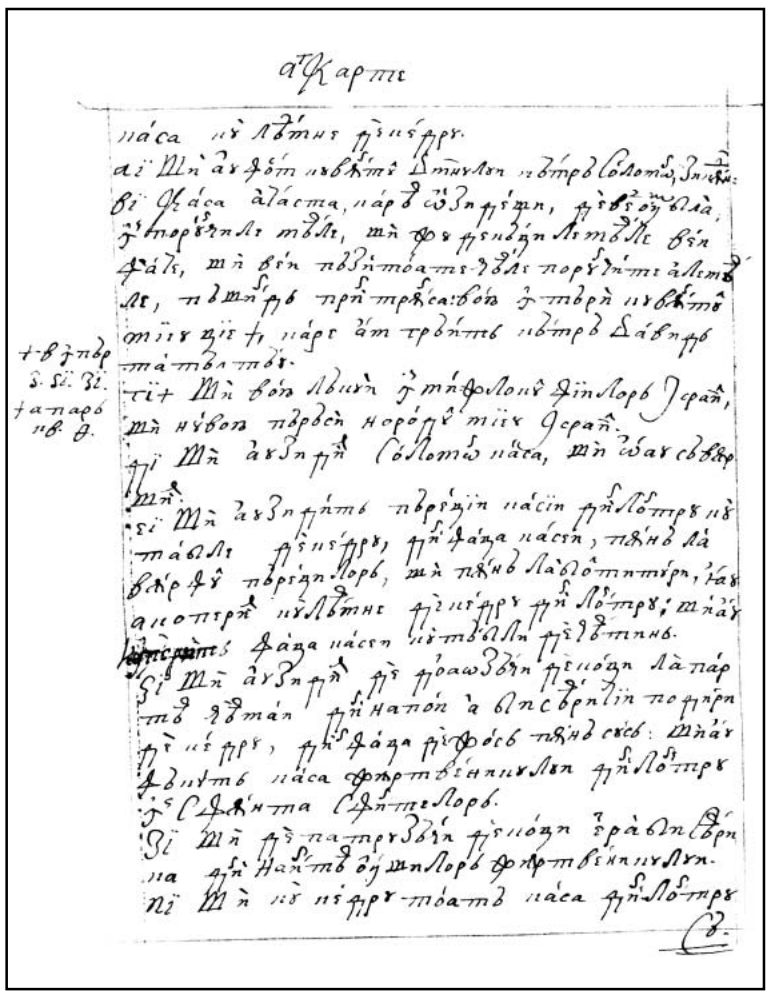

125v

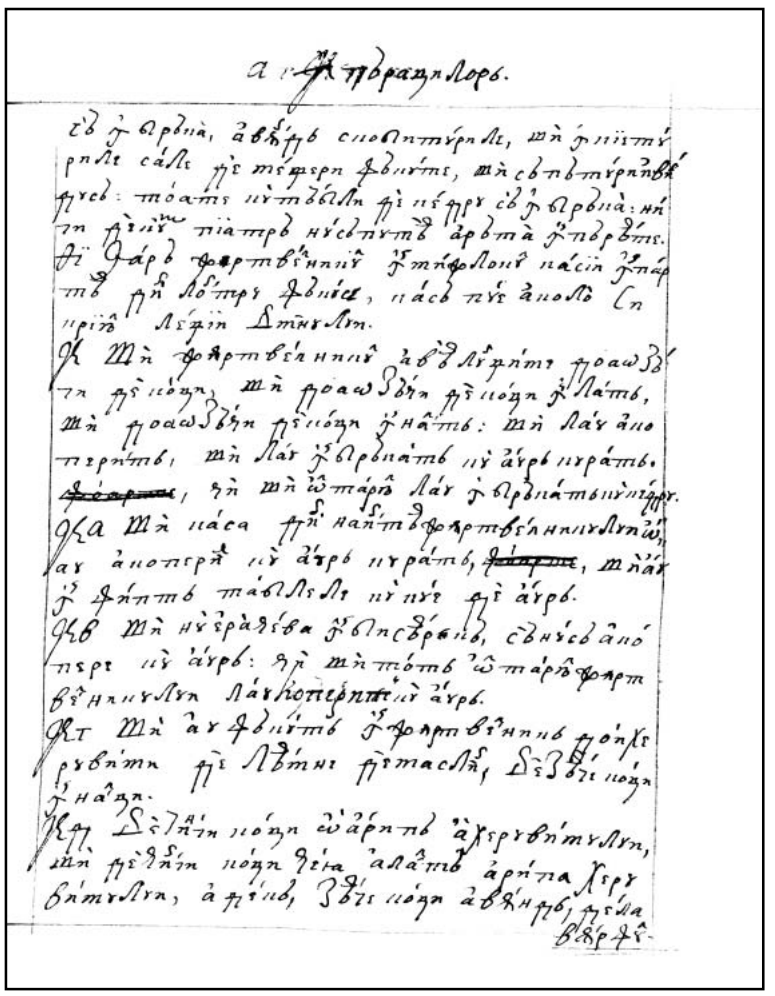

126r

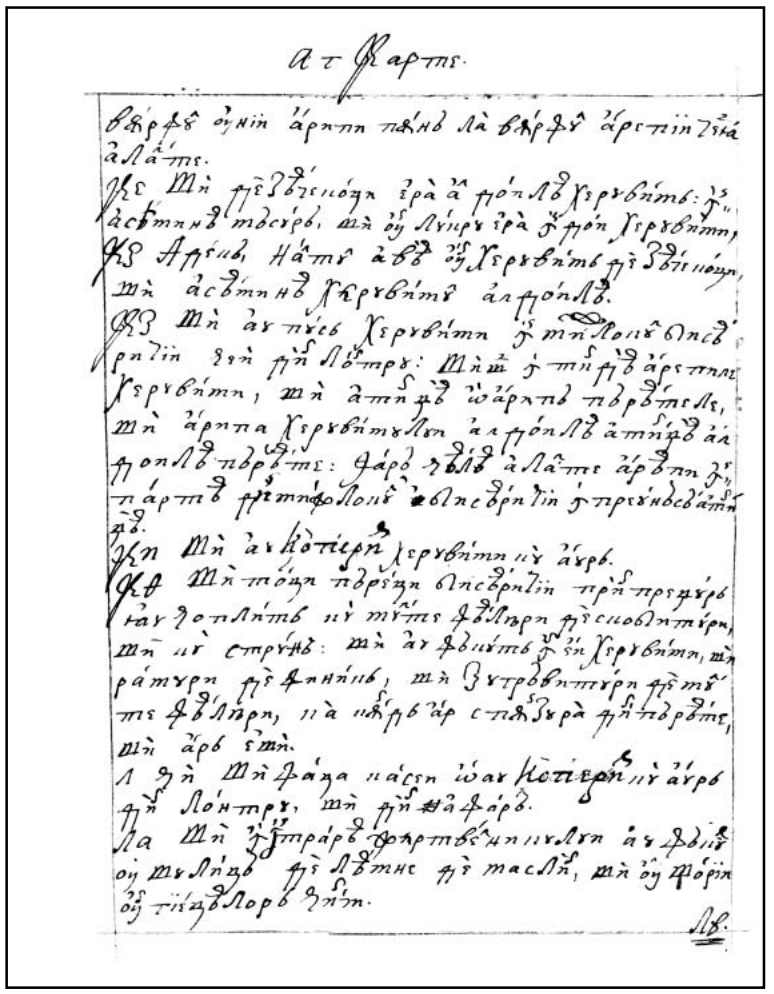

126v

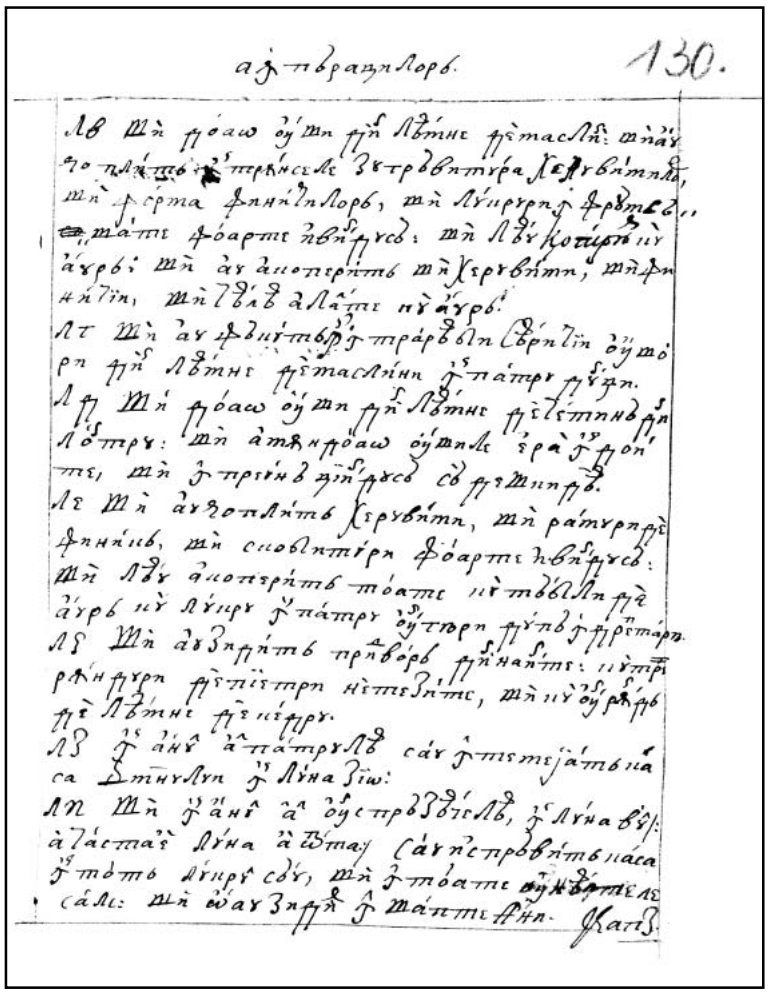

127r

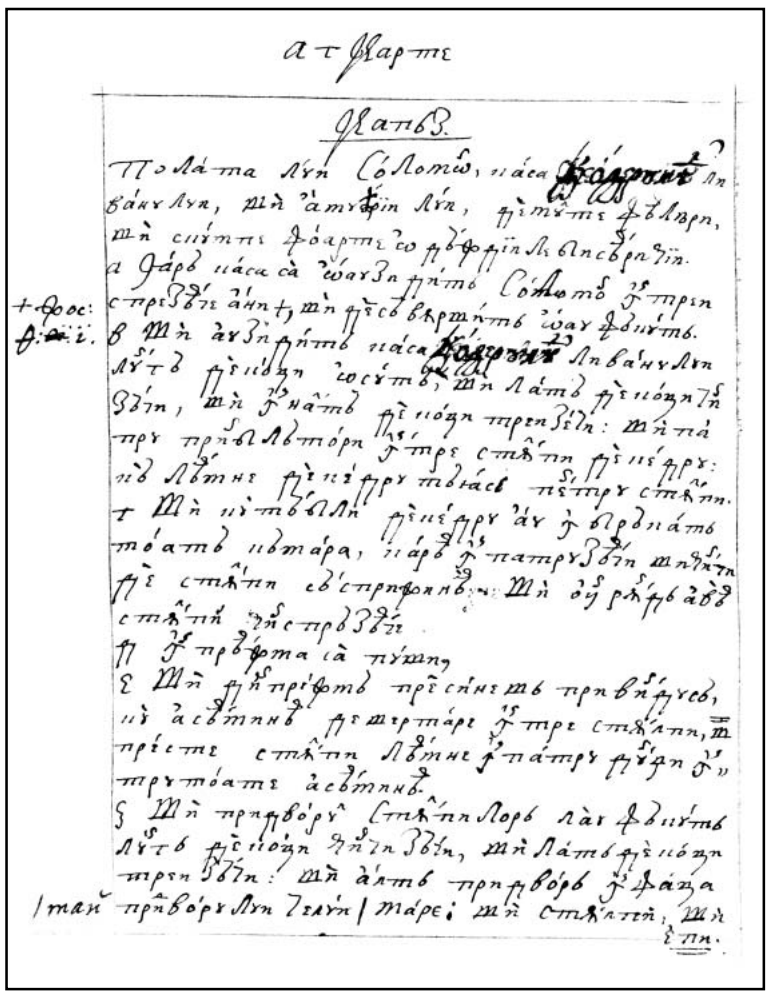

127v

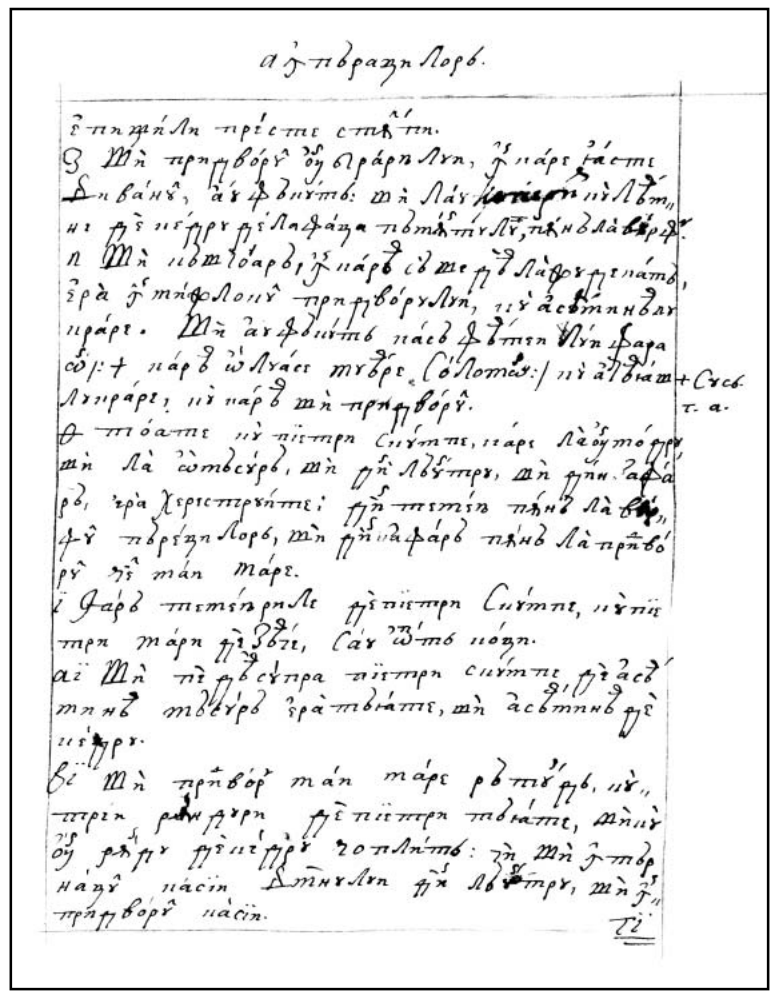

128r

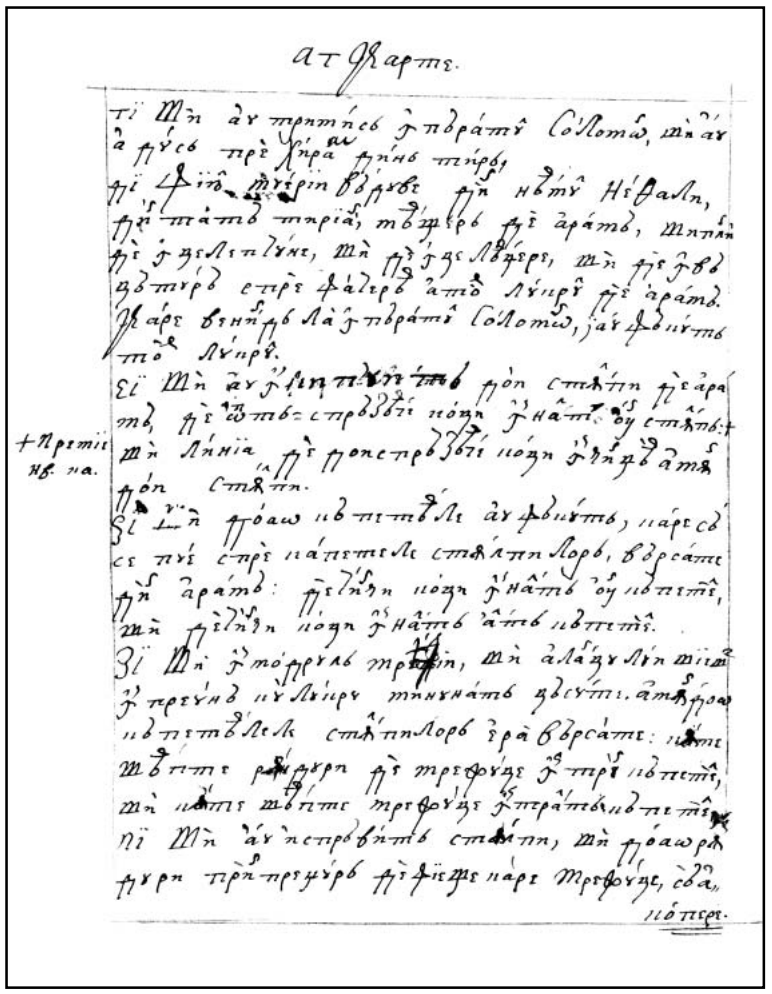

128v

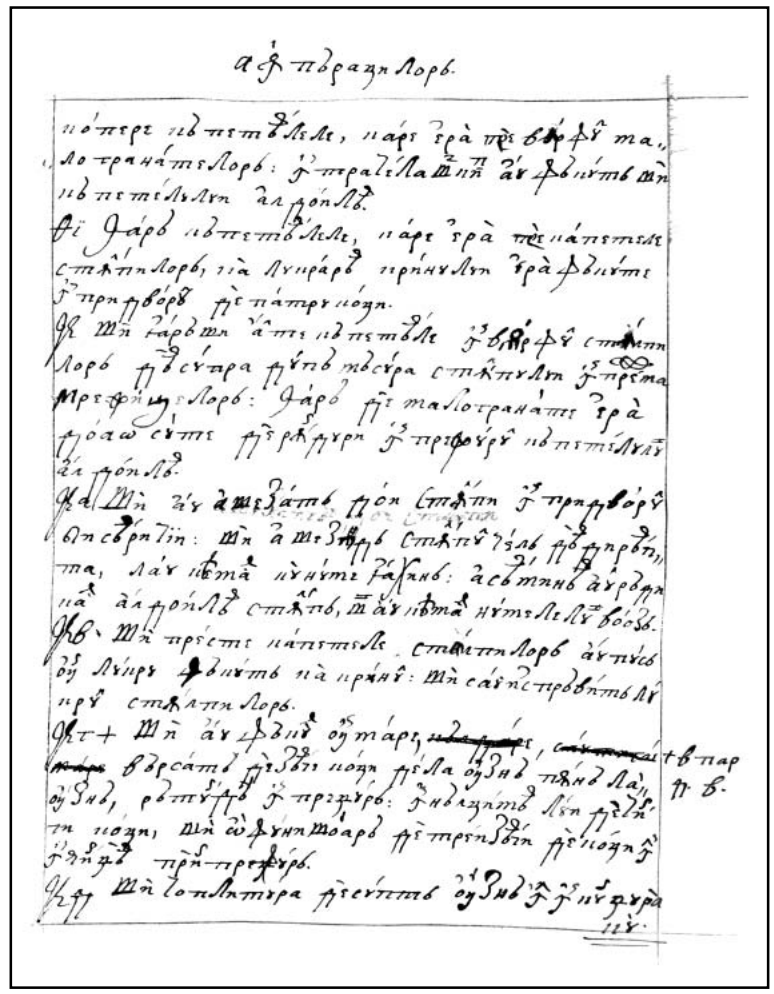

129r

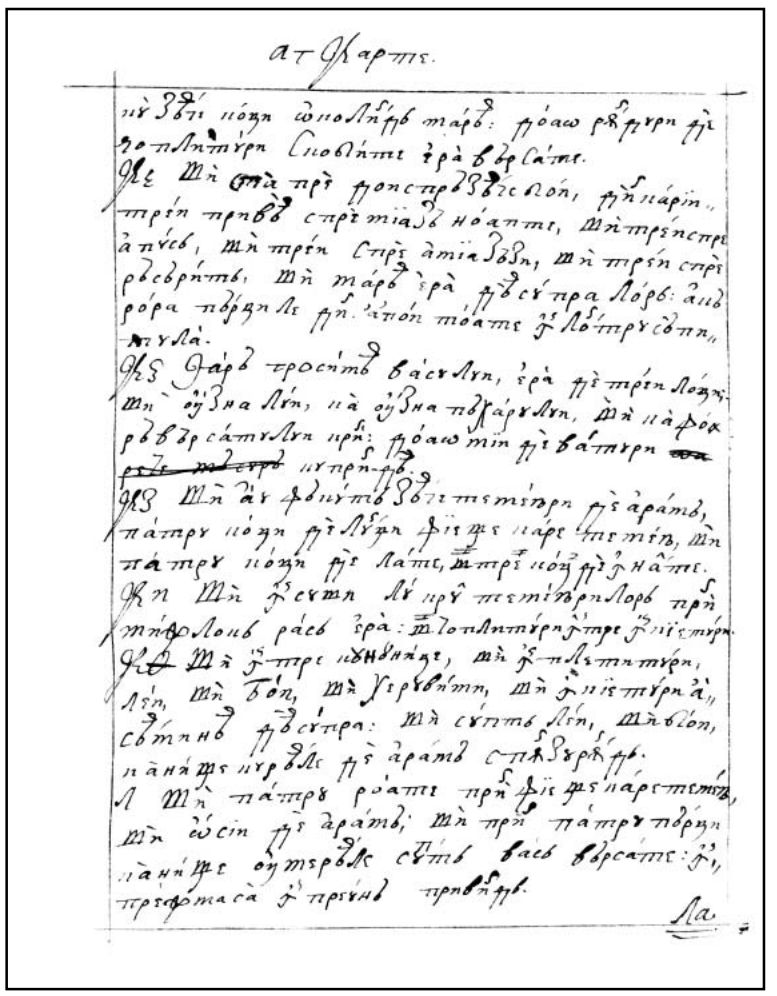

129v

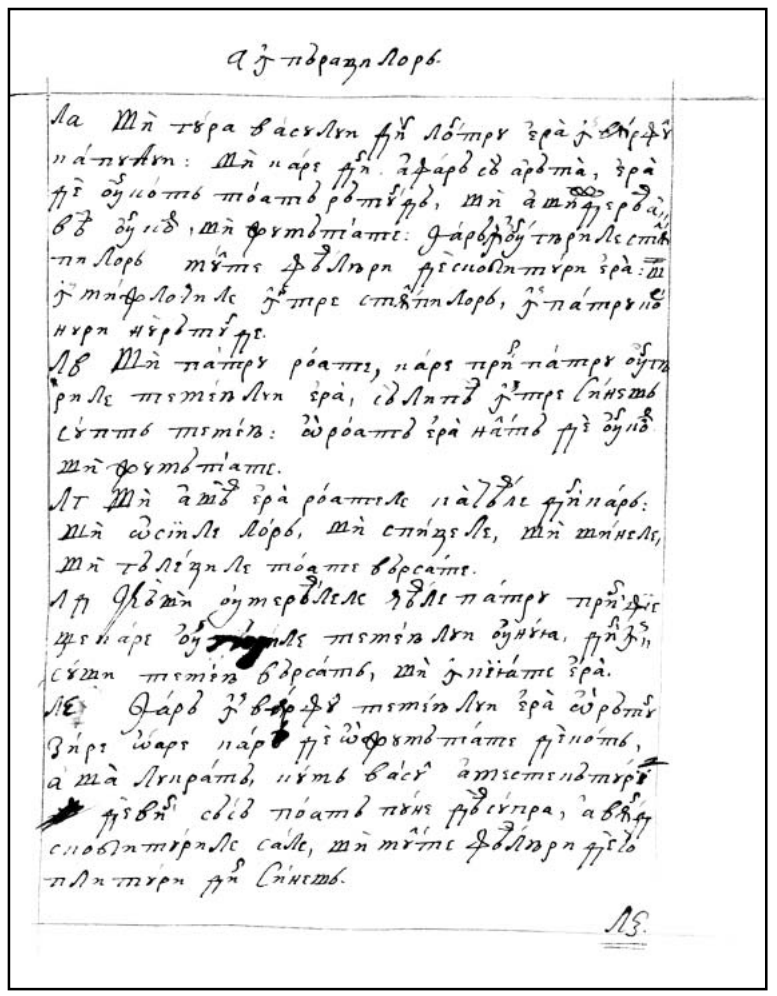

130r

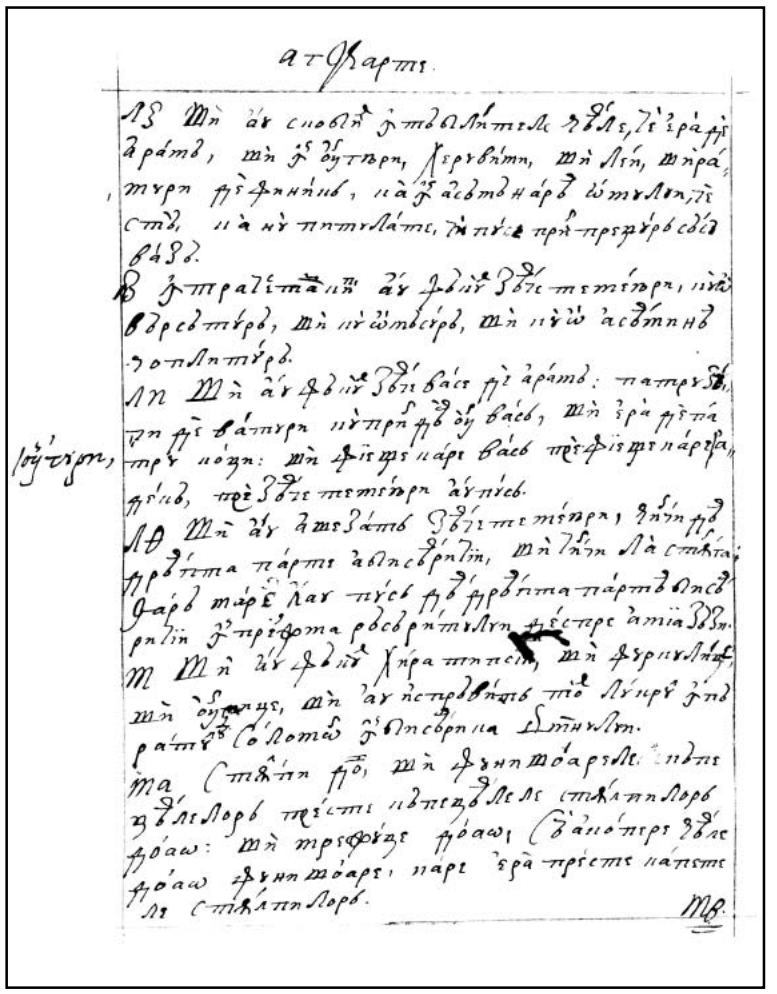

130v

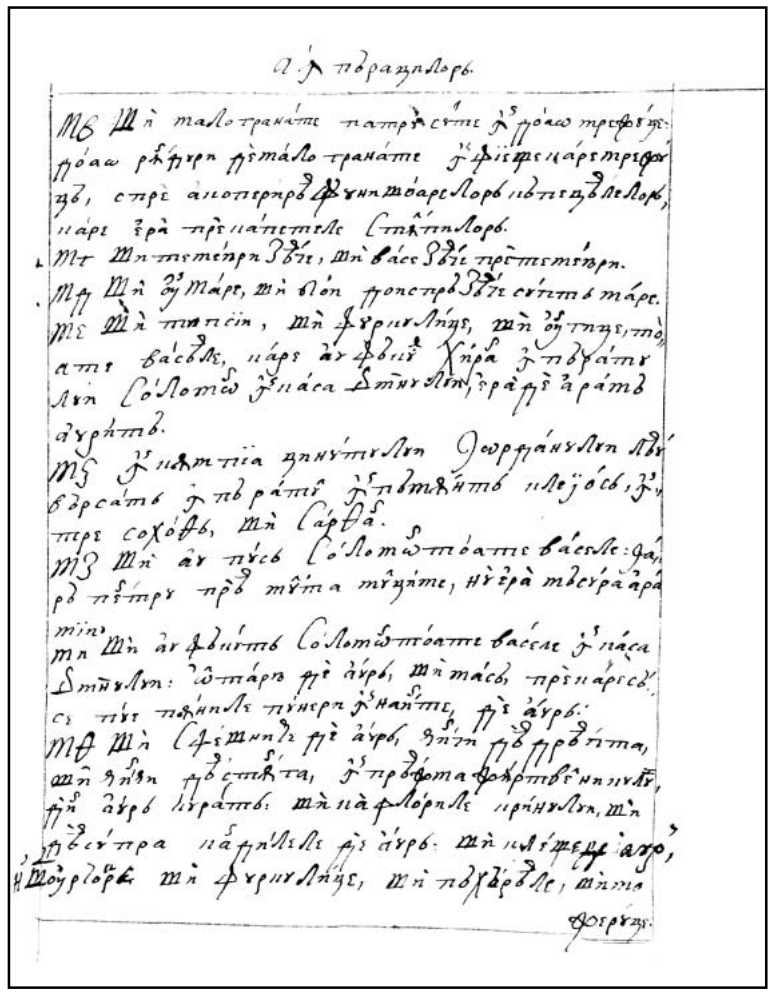

131r

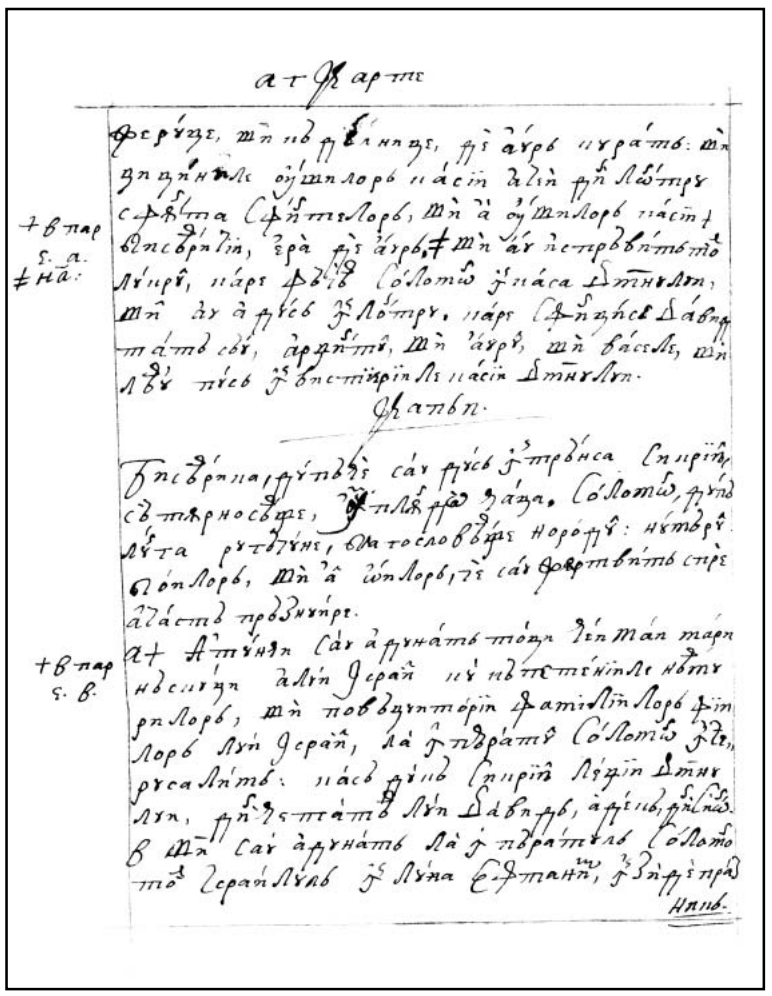

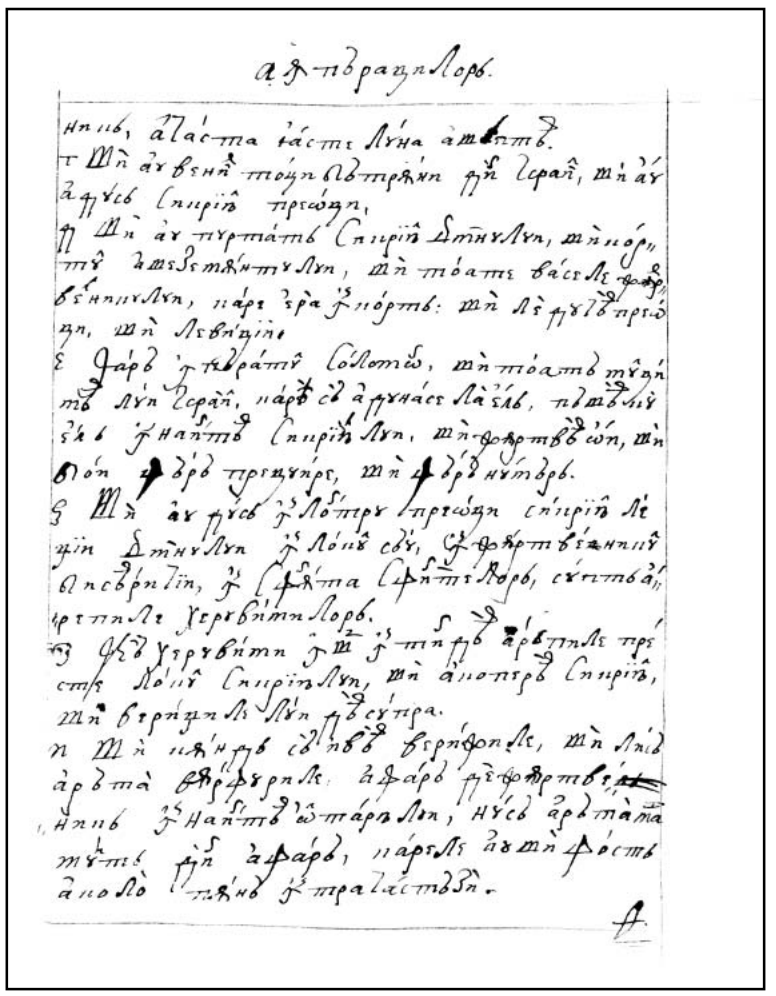

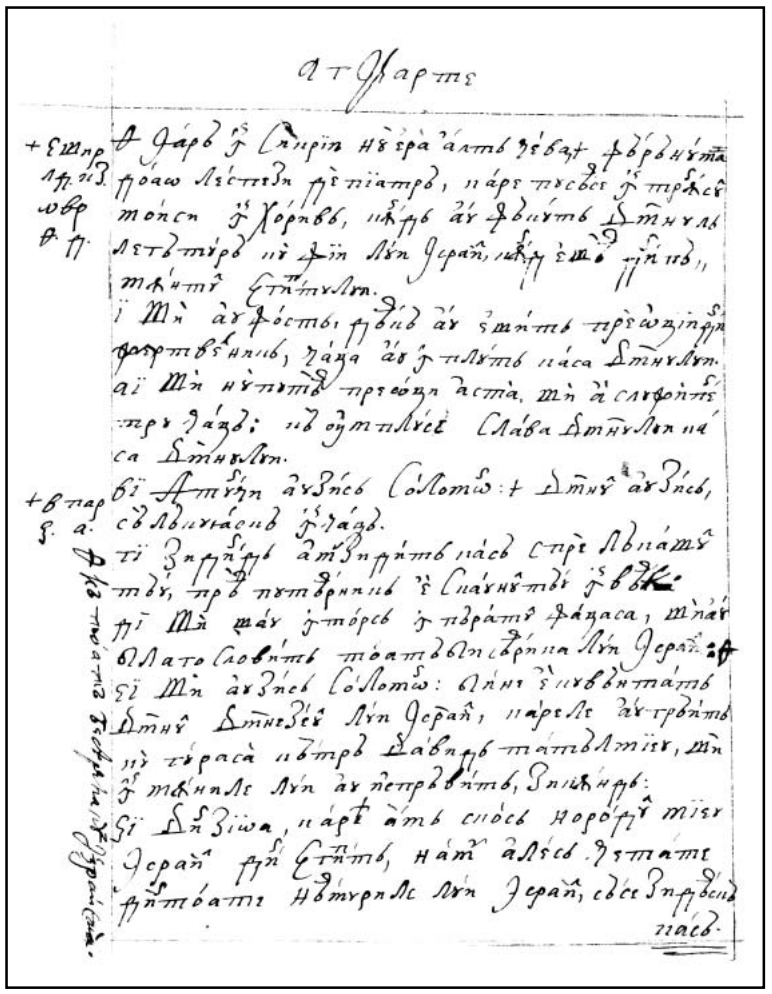

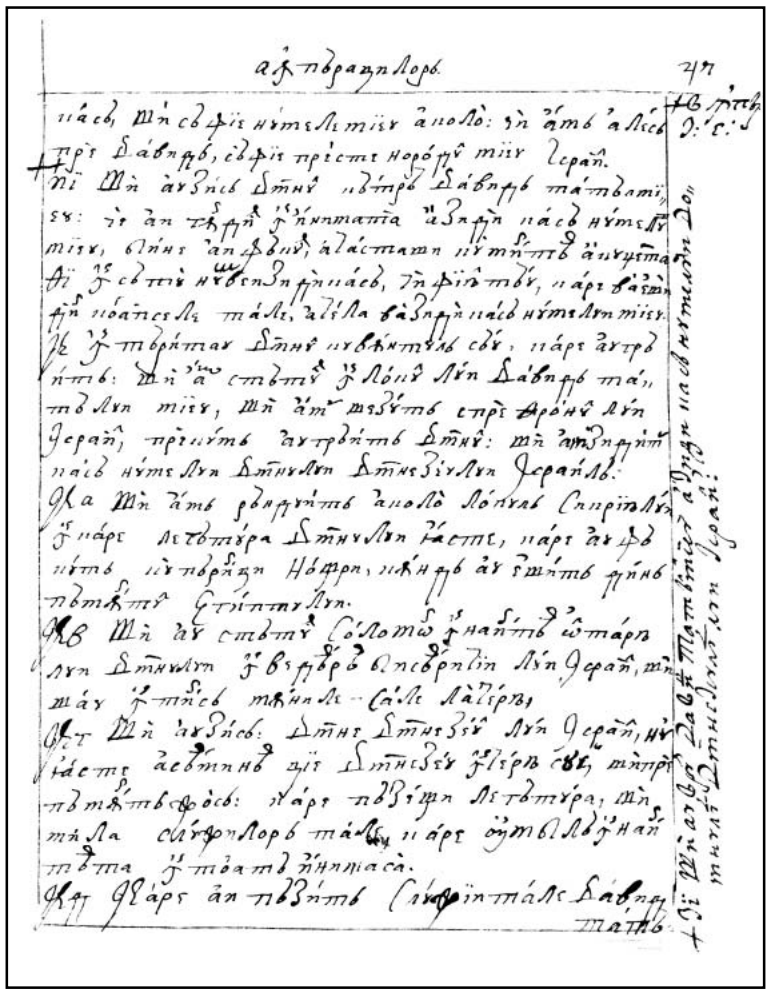

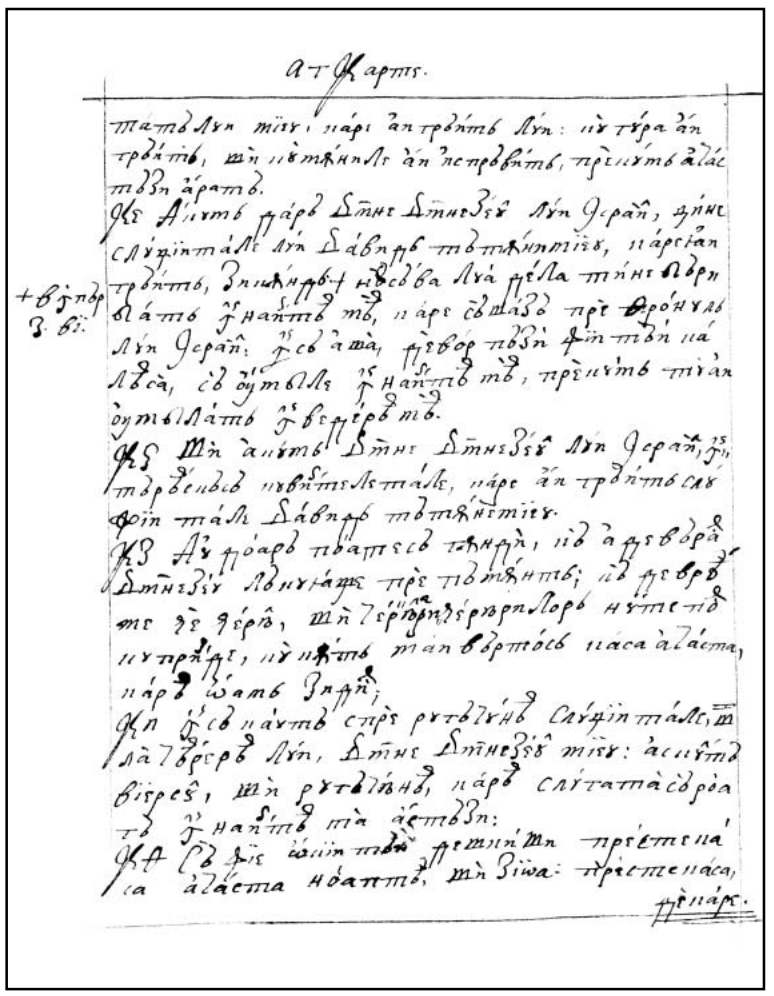

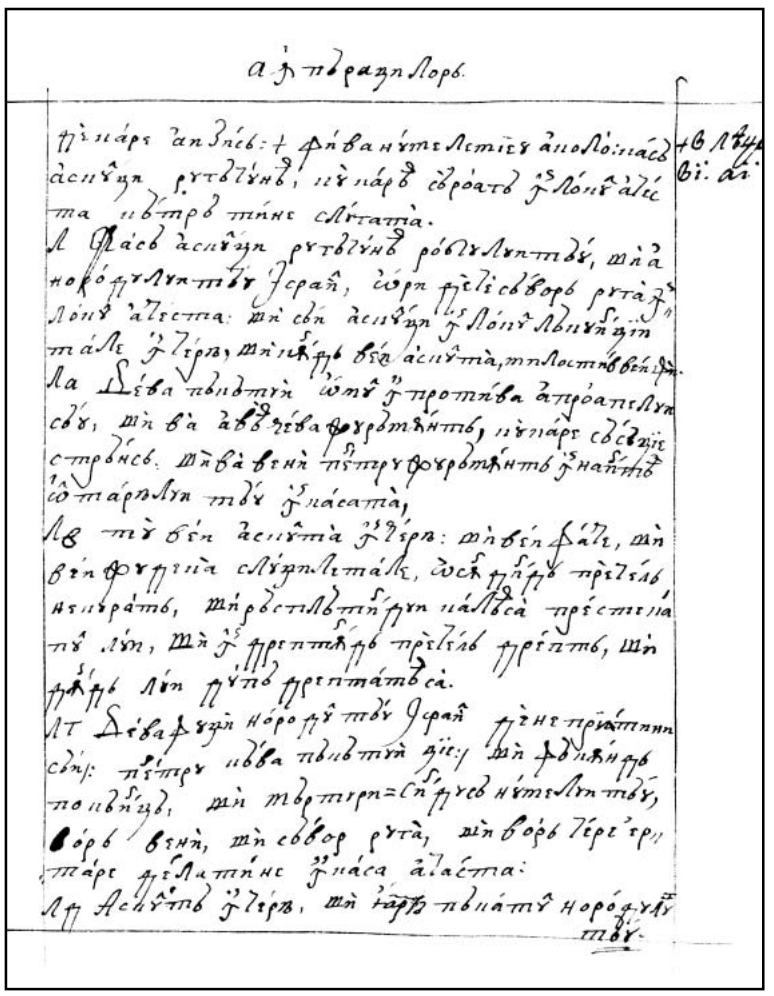

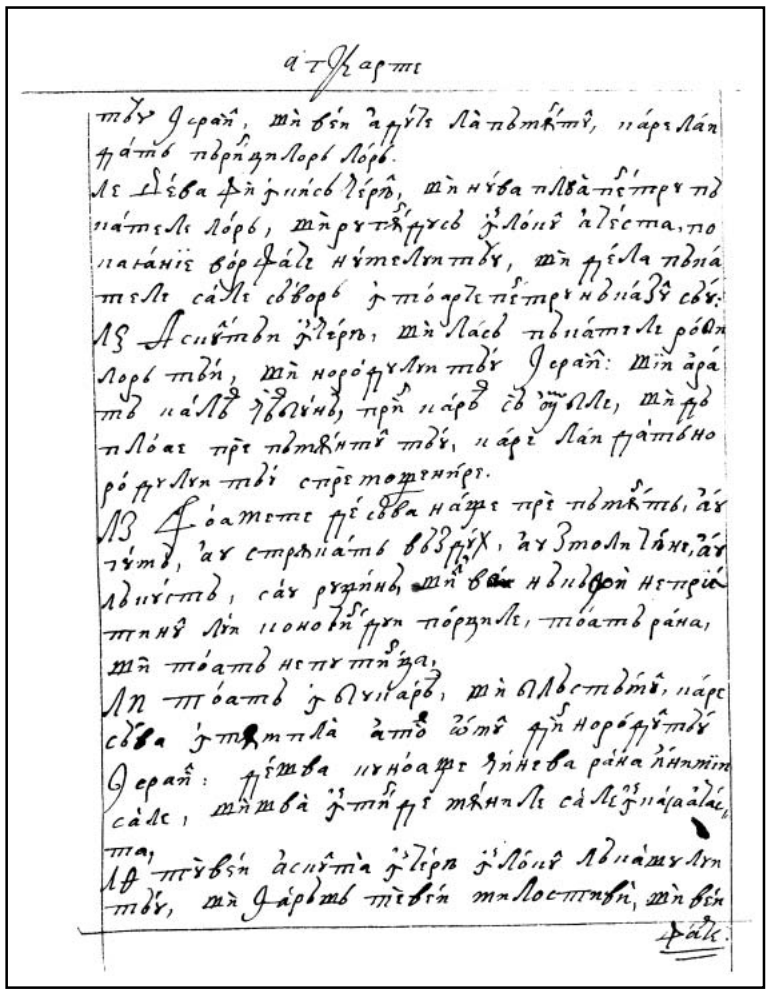

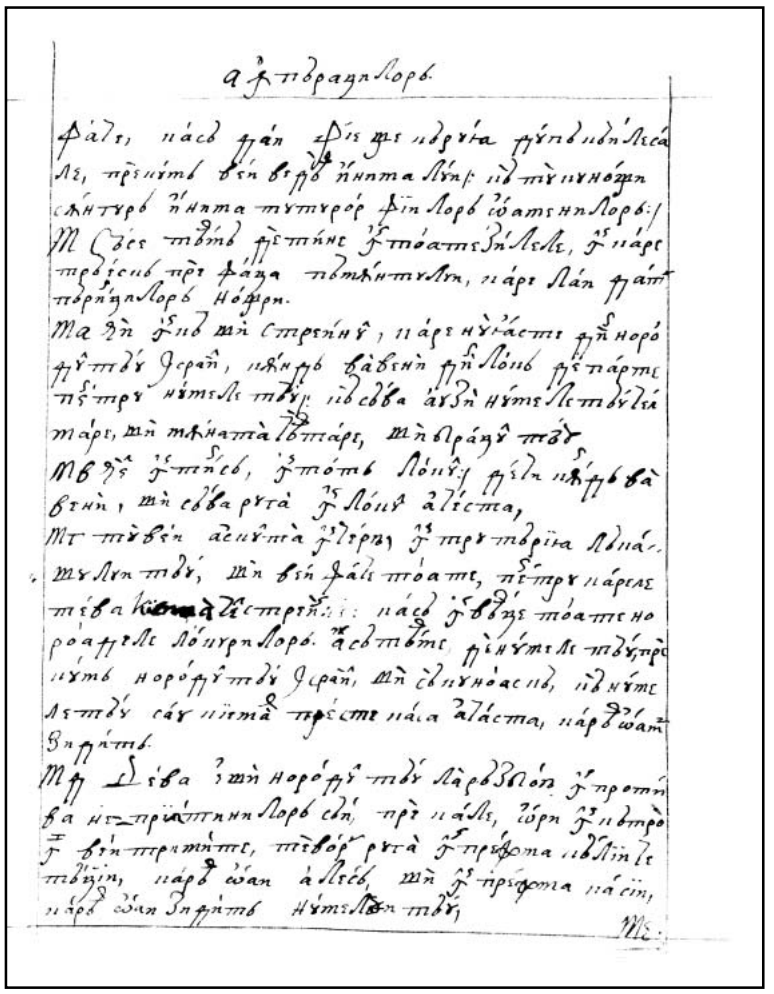

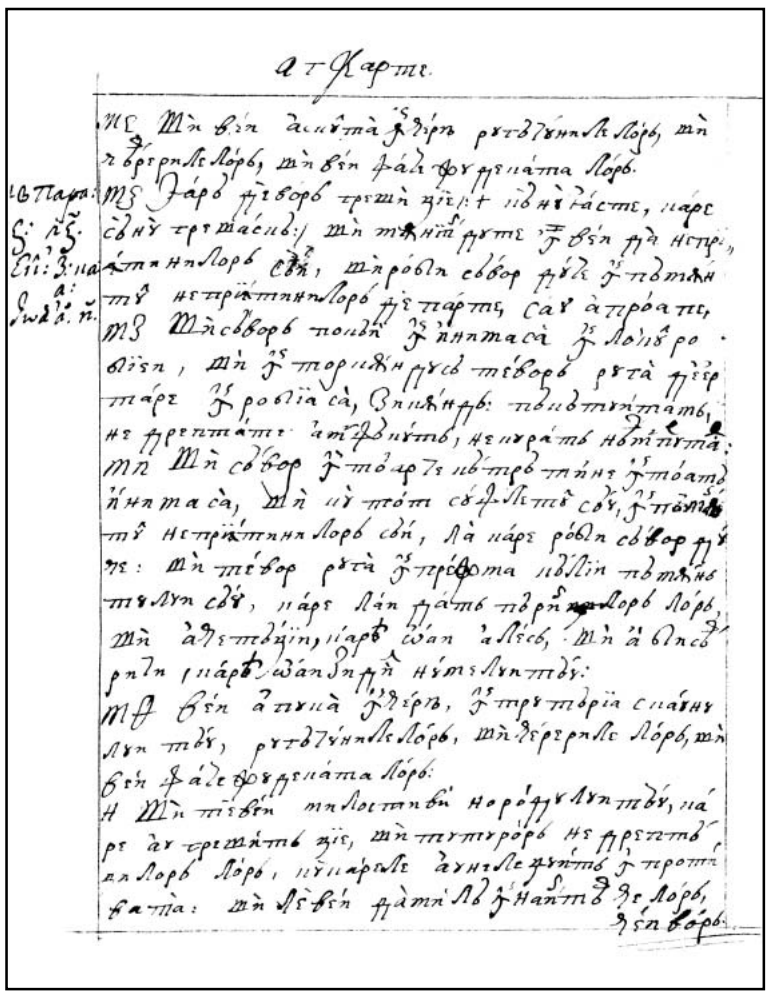

135v

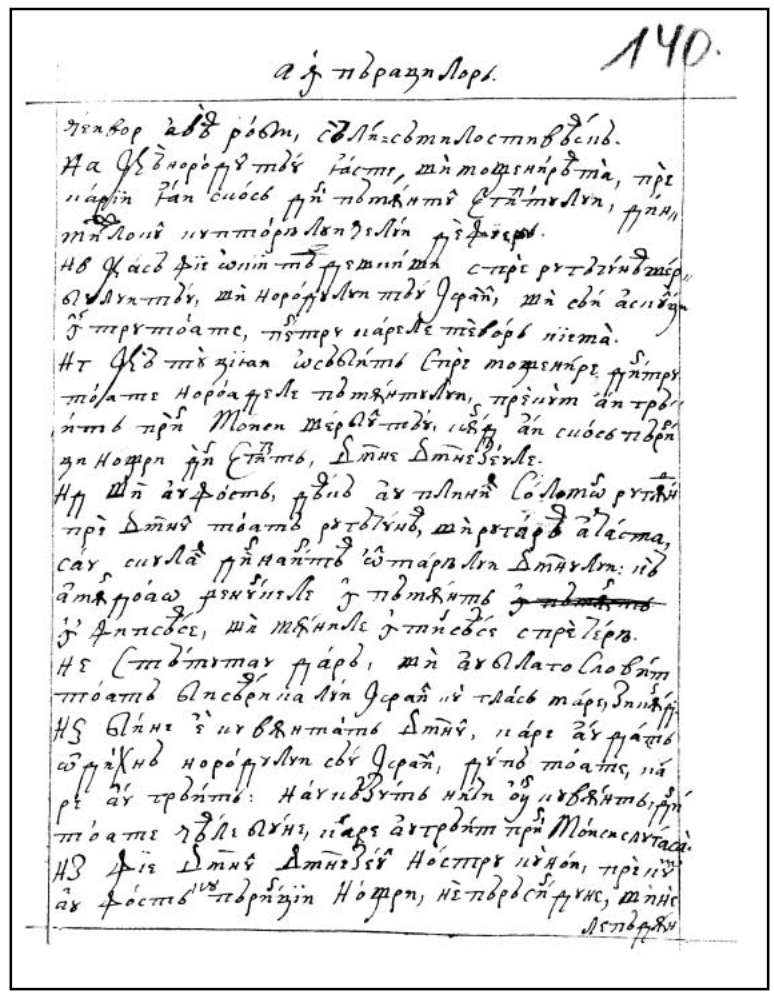

136r

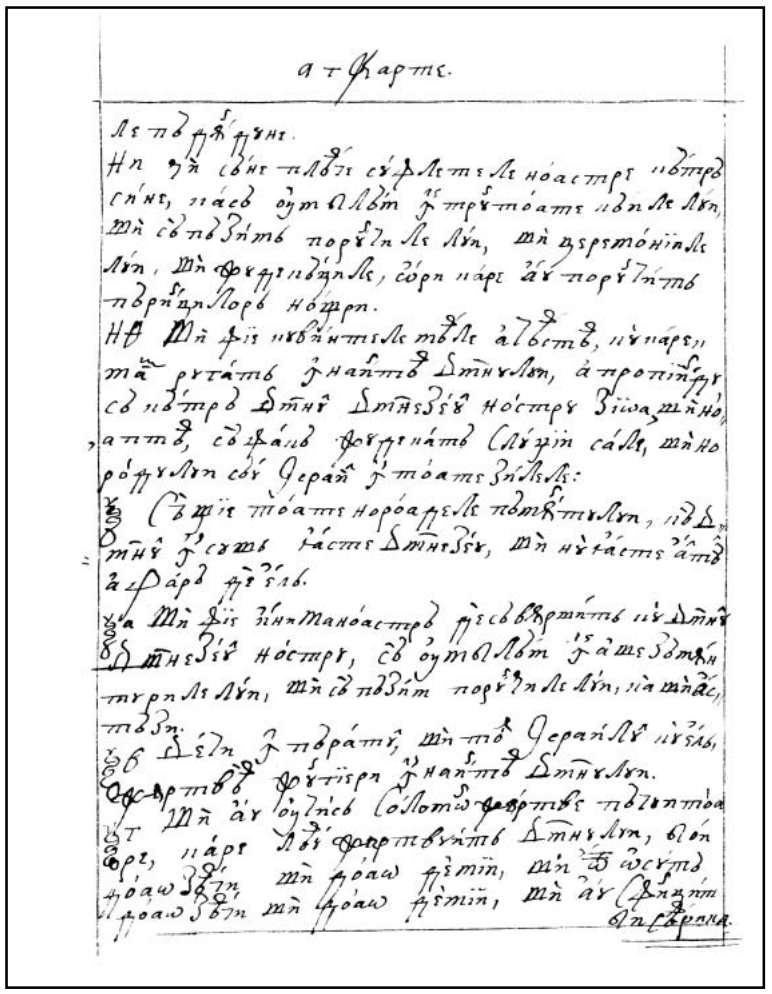

136v

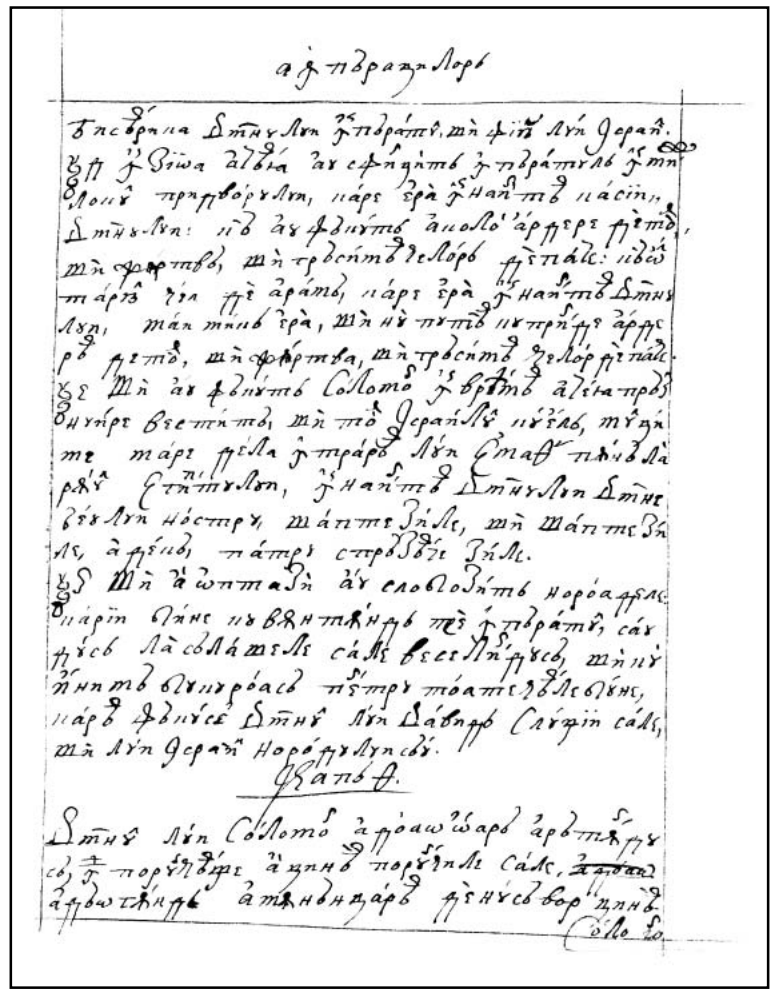

137r

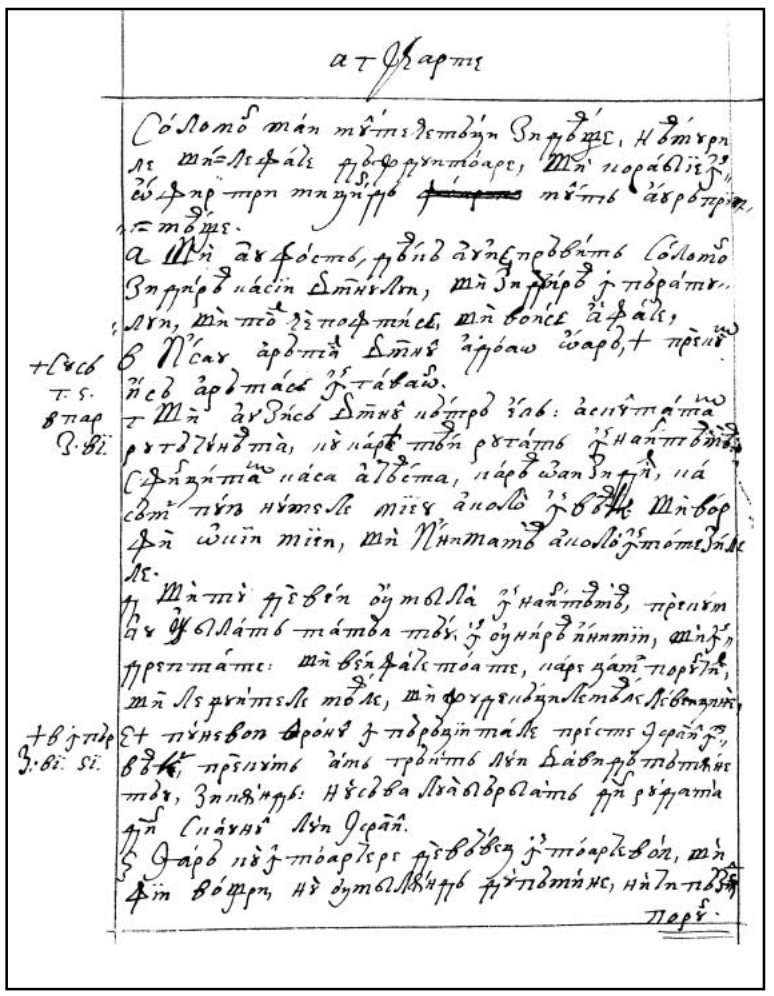

137v

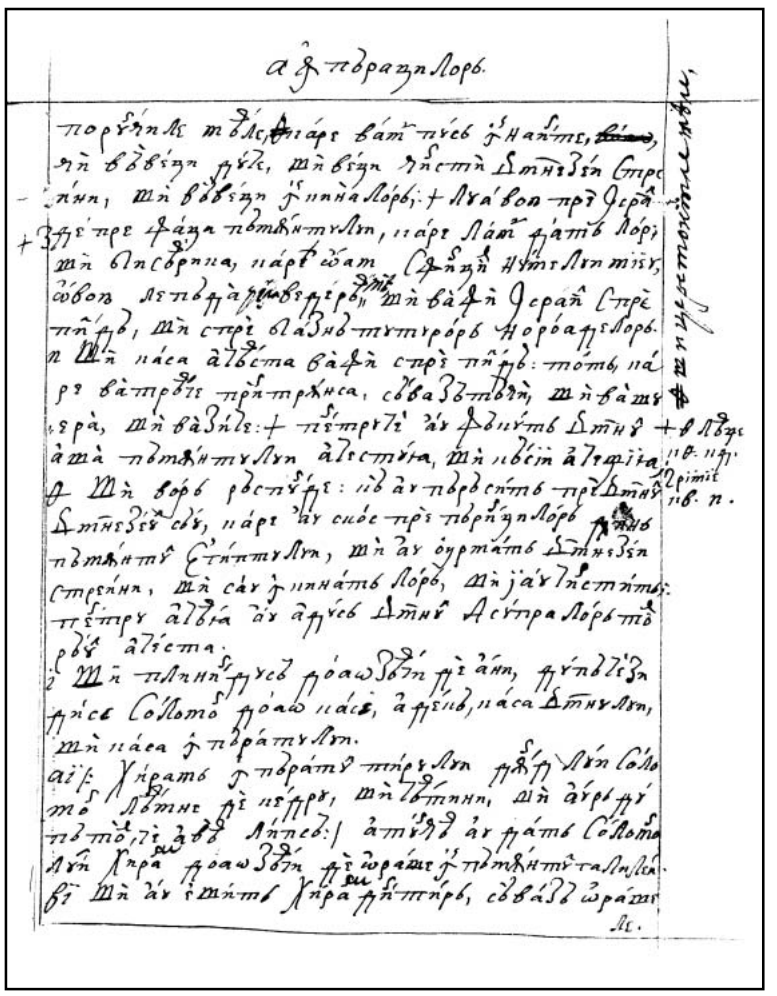

138r

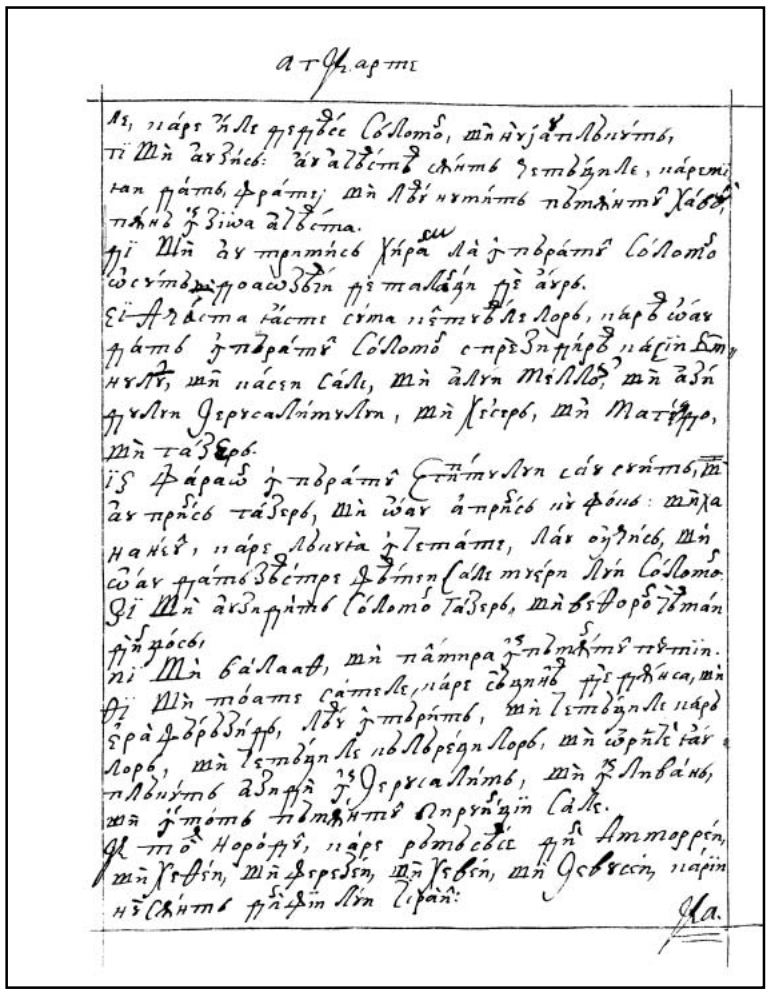

138v

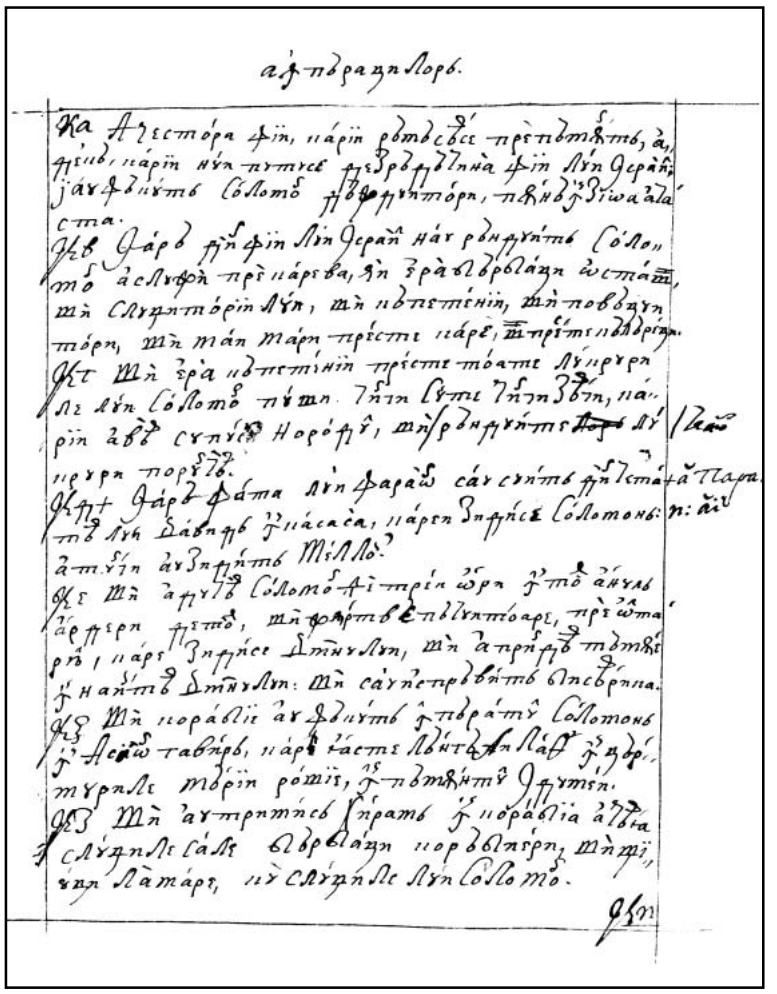

139r

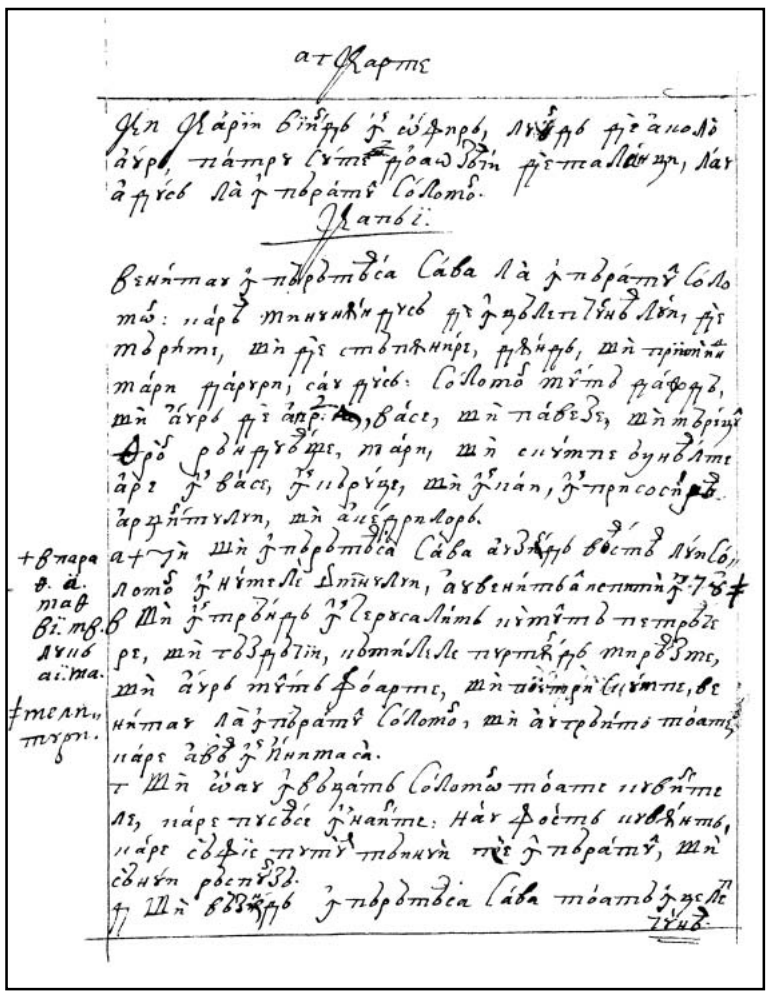

139v

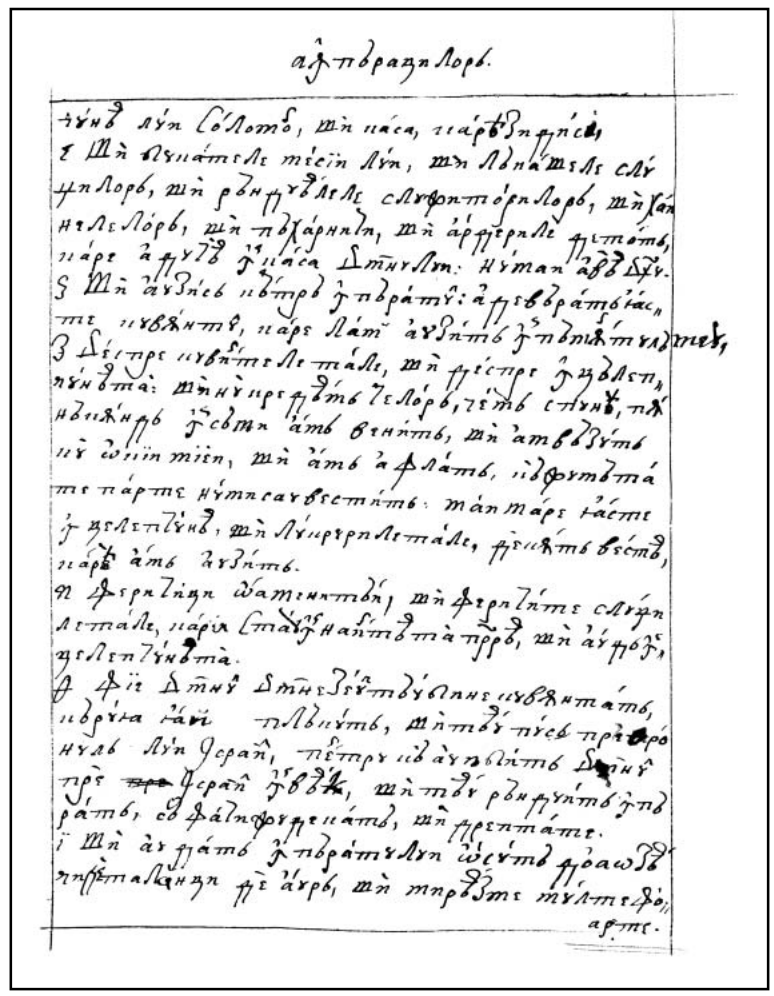

140r

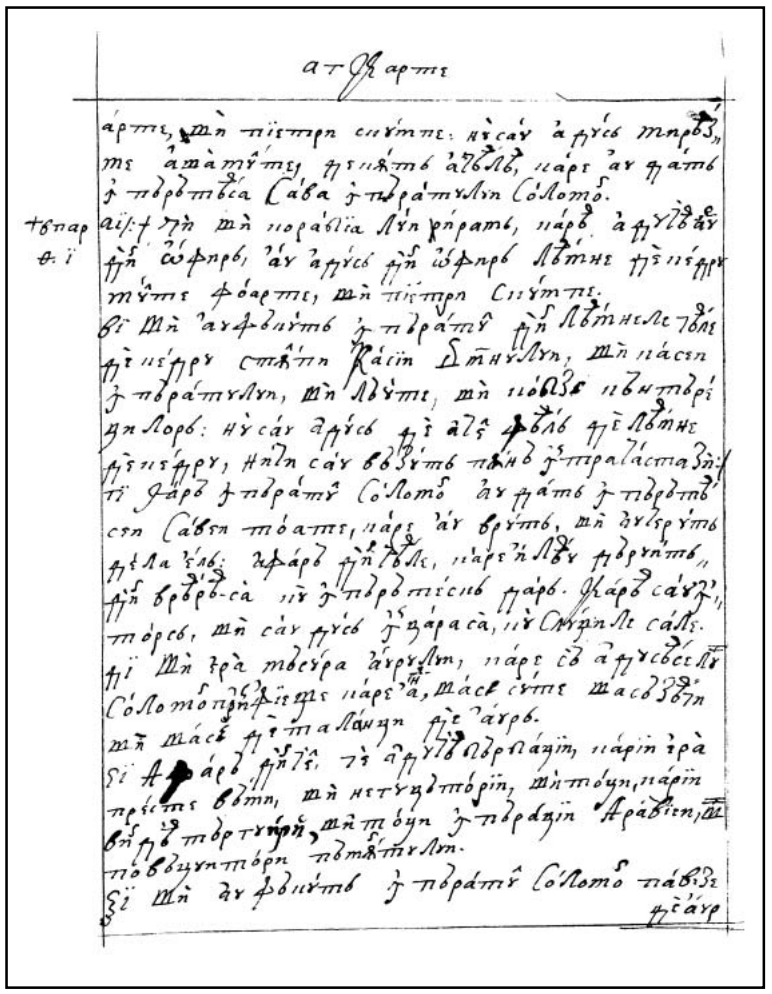

140v

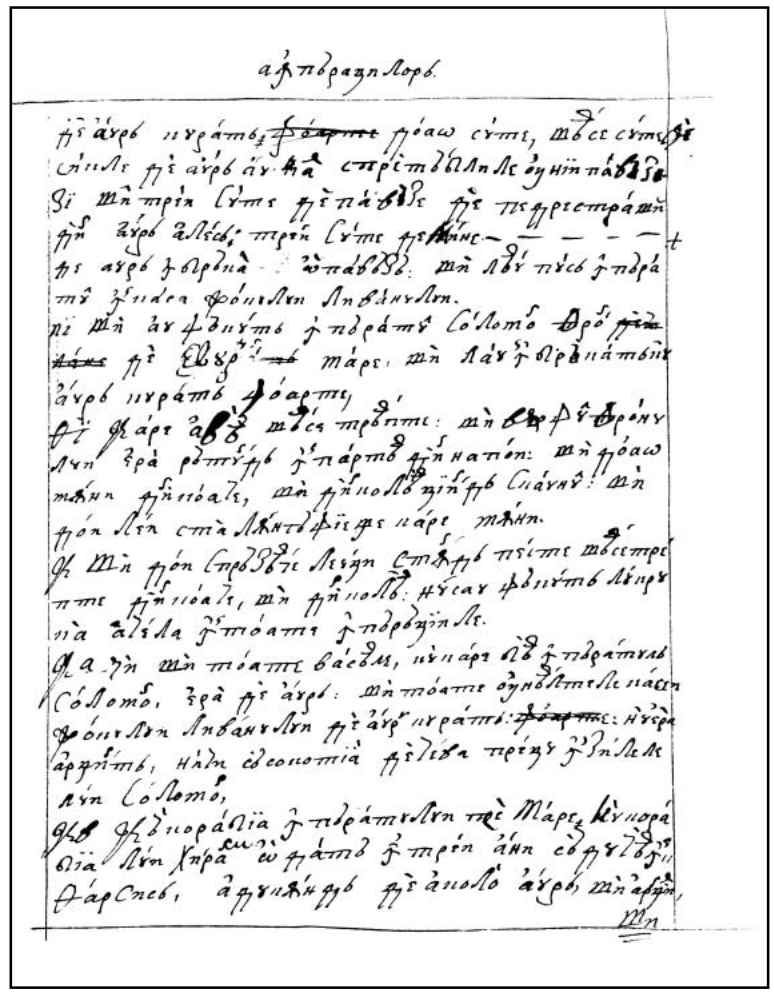

141r

141v

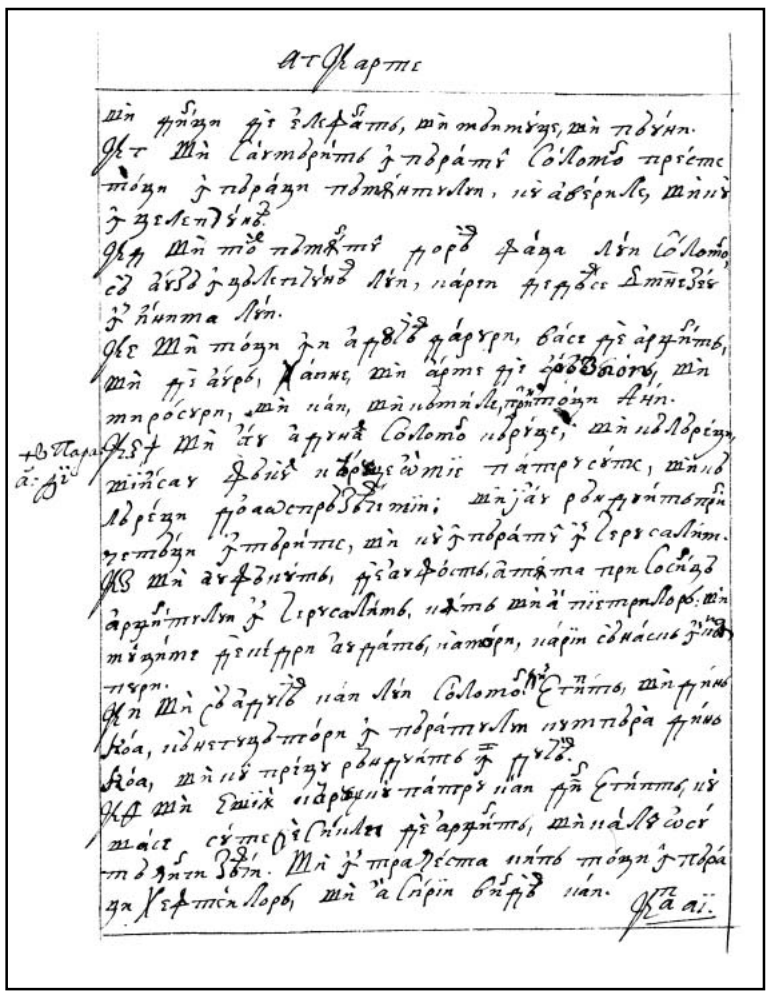

142r

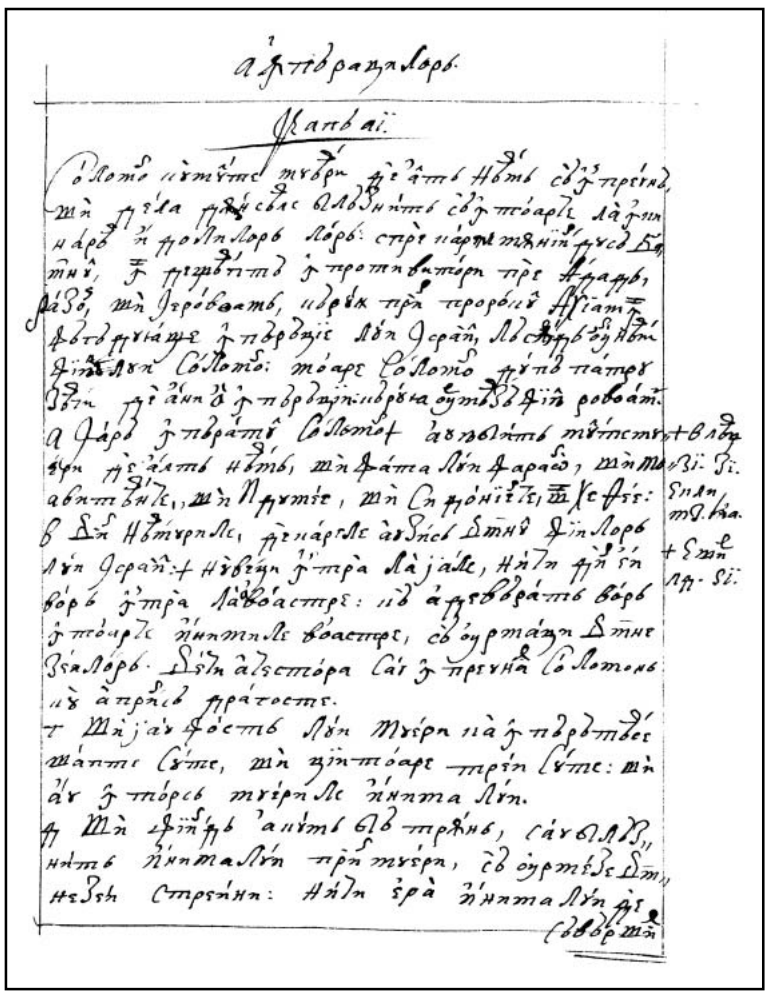

142v

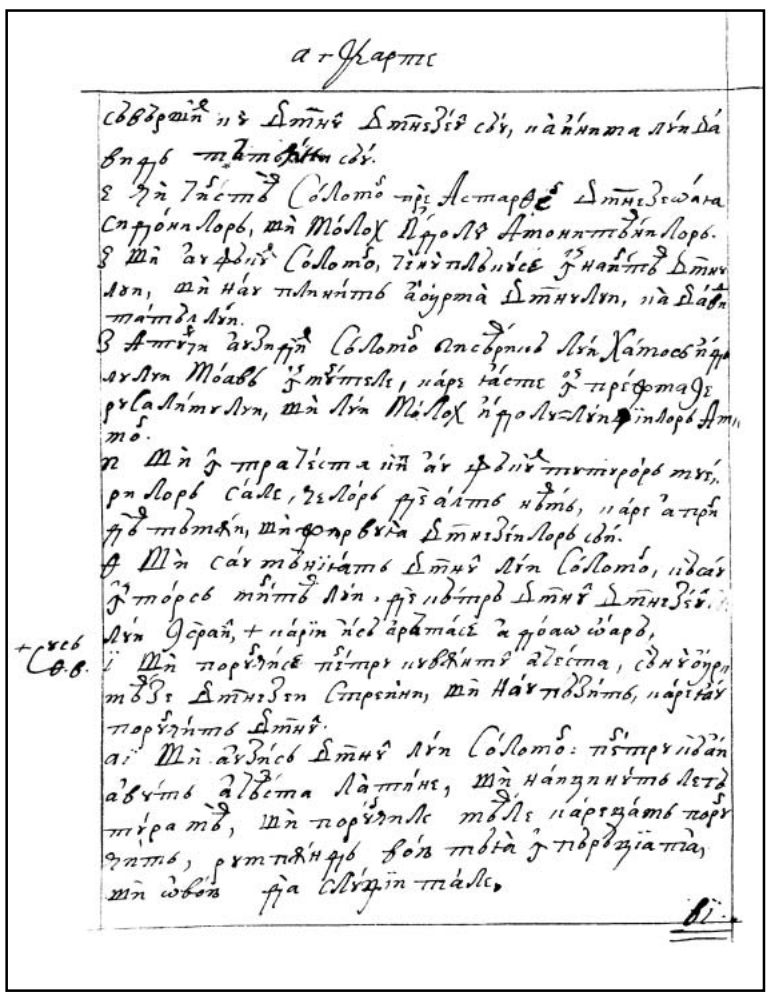

143r

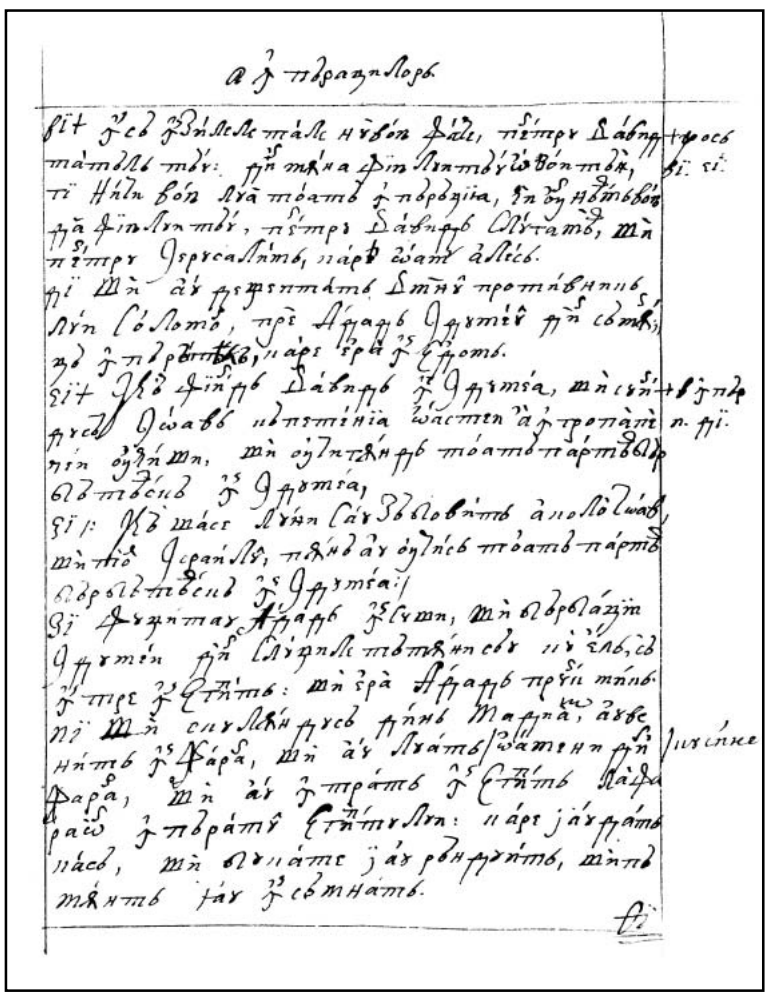

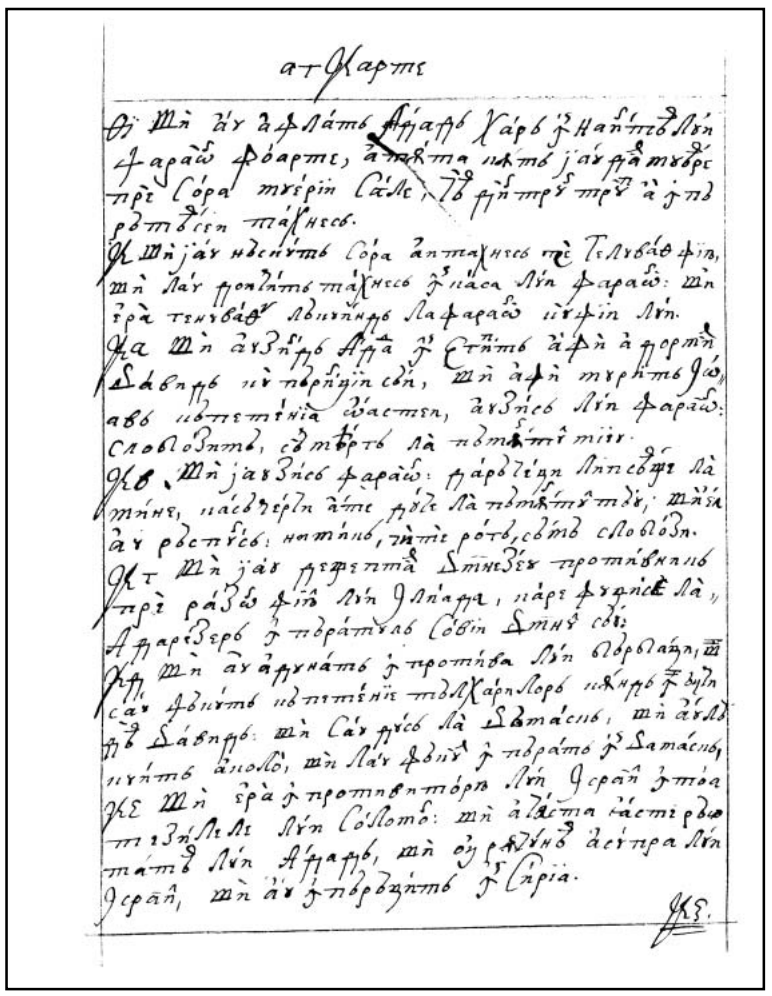

143v

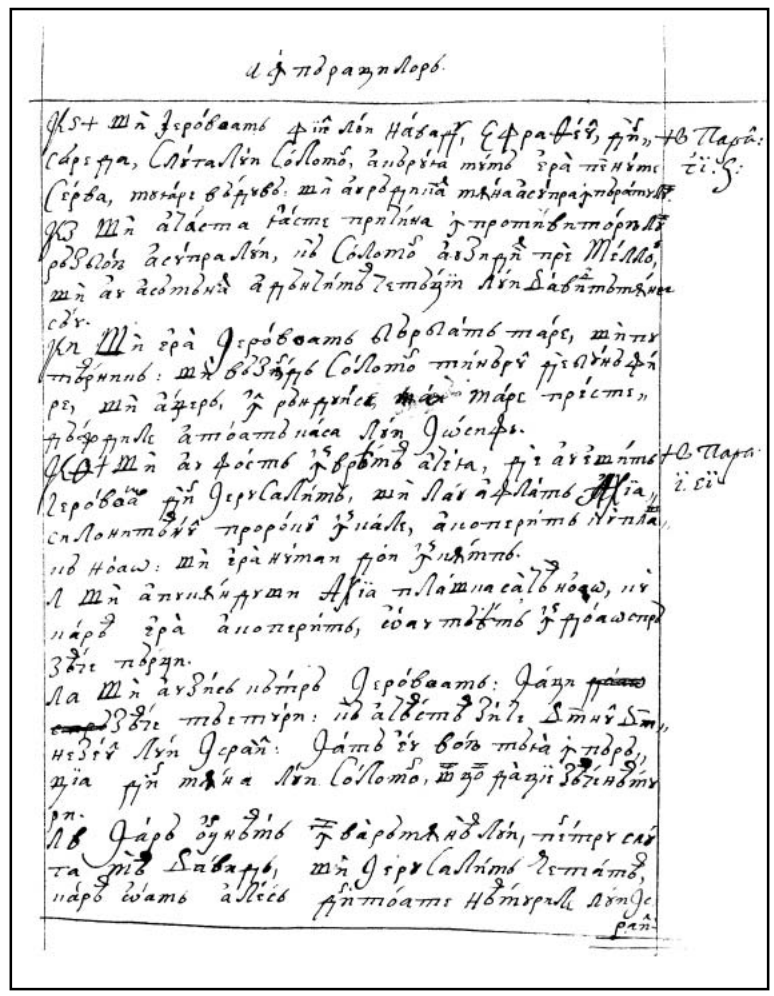

144r

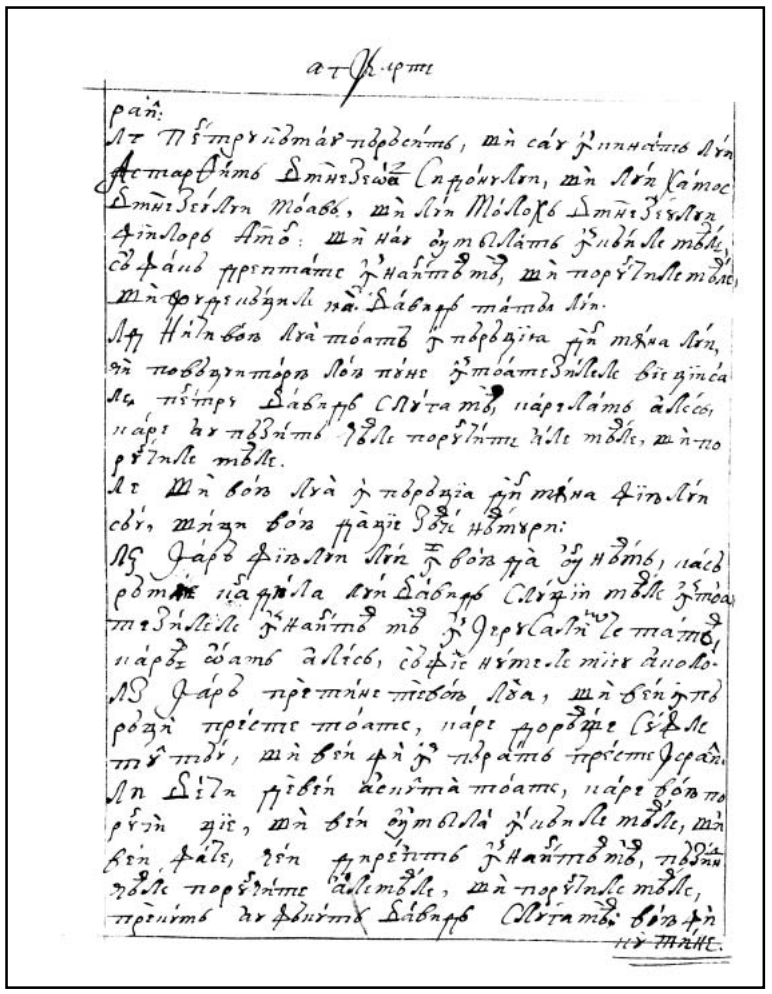

144v

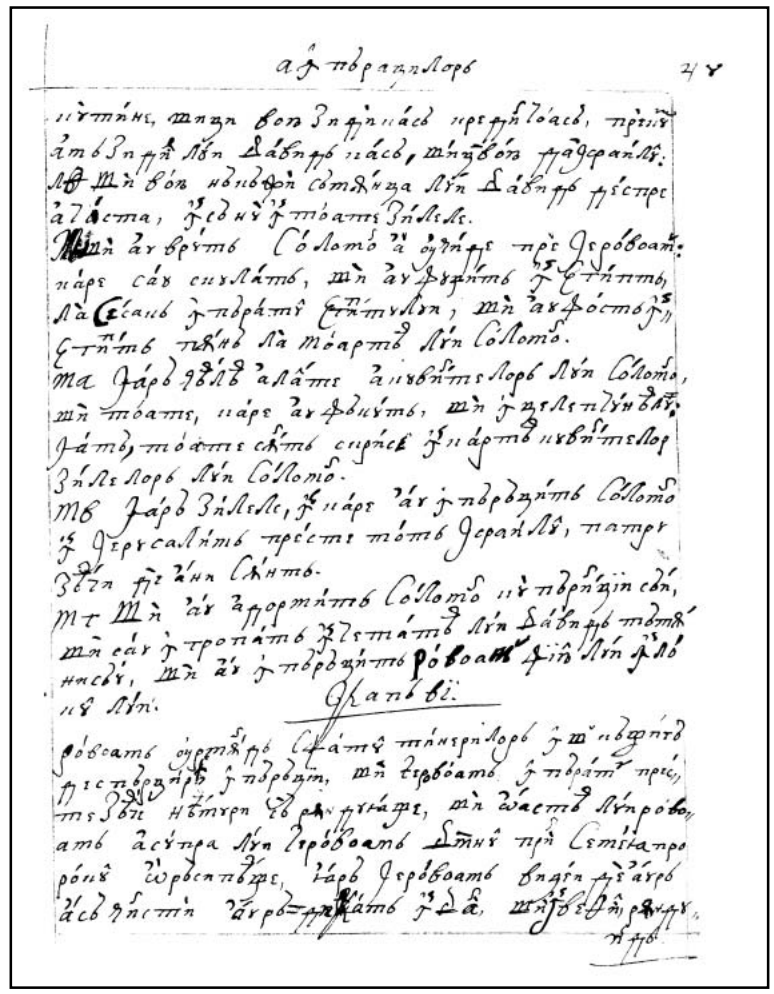

145r

145v

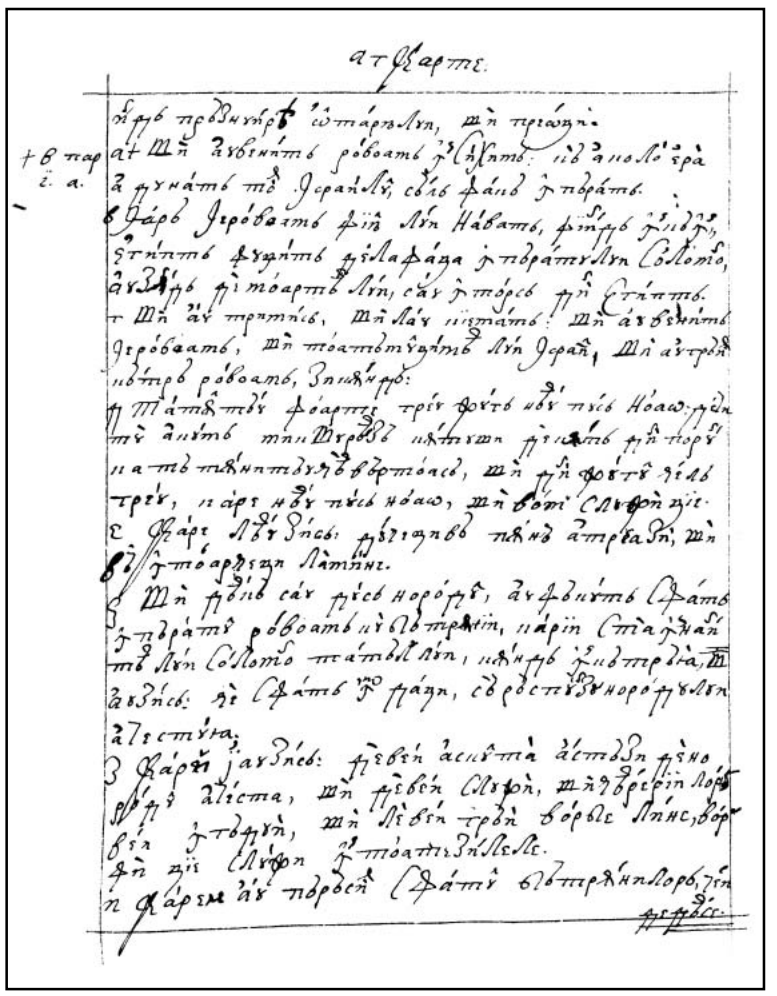

146r

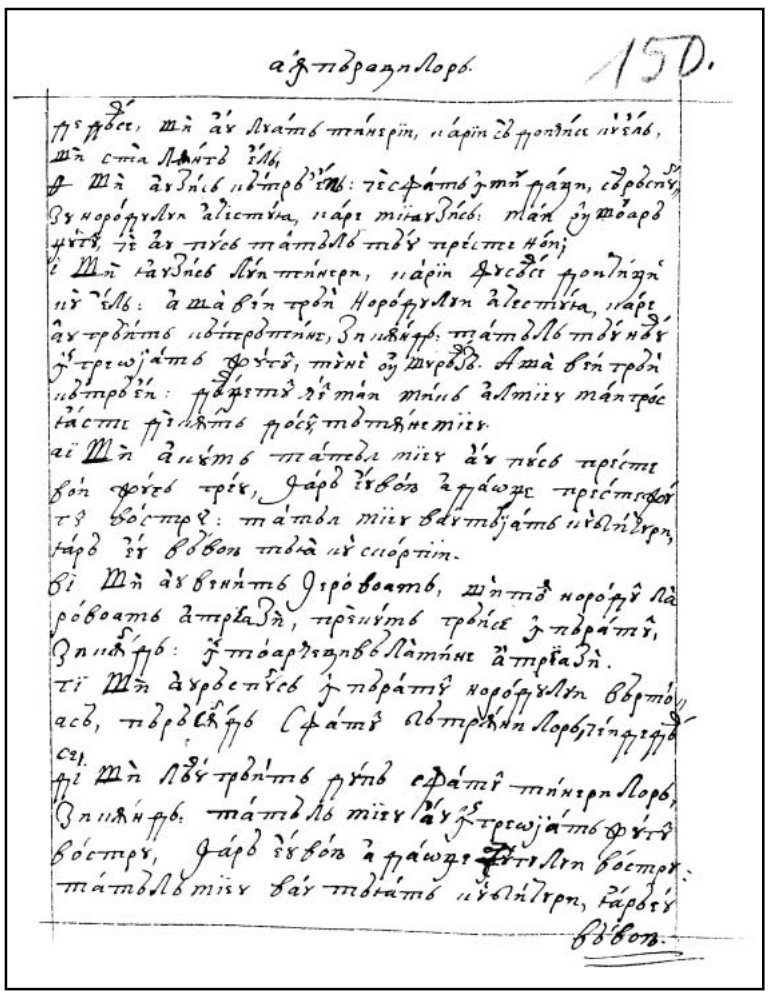

146v

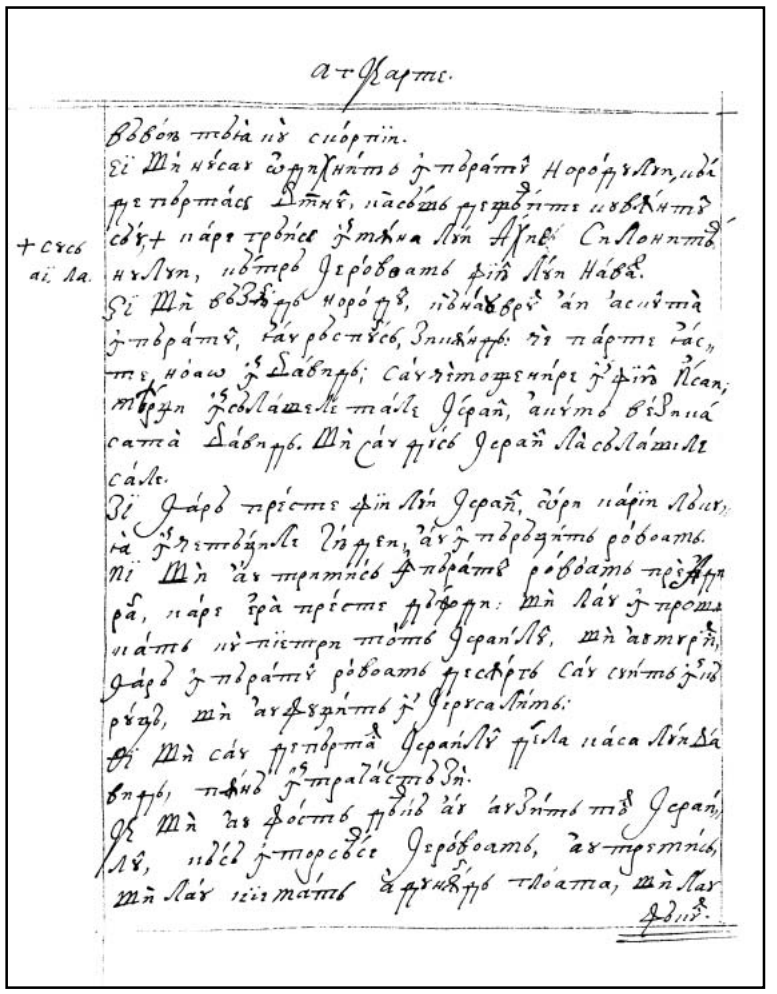

147r

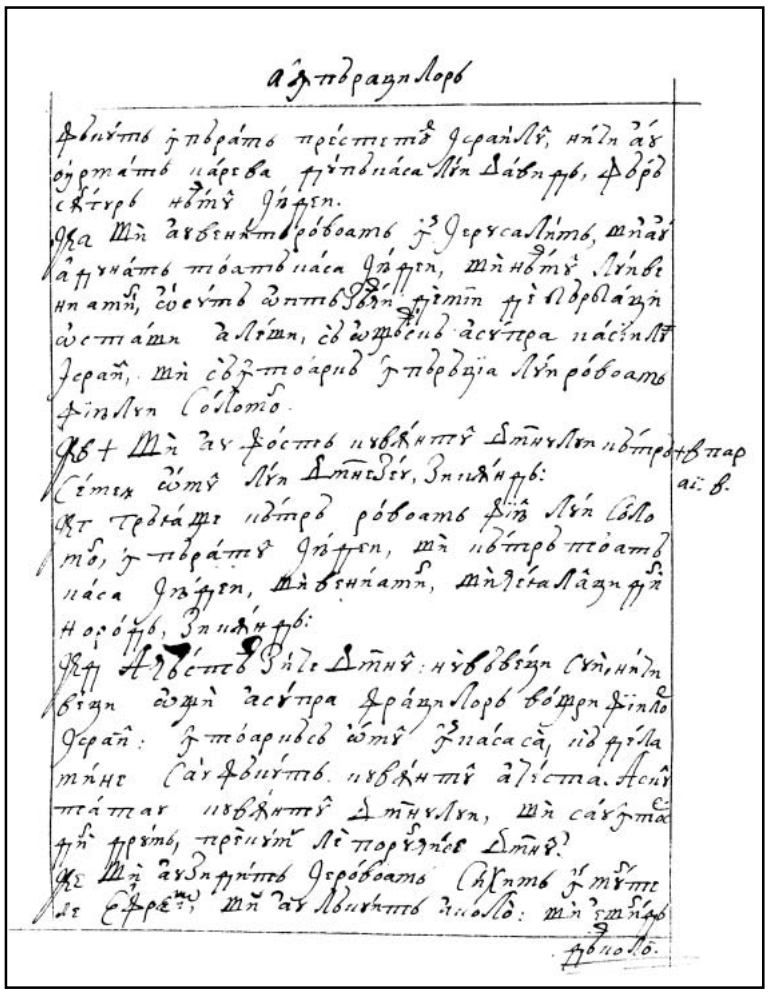

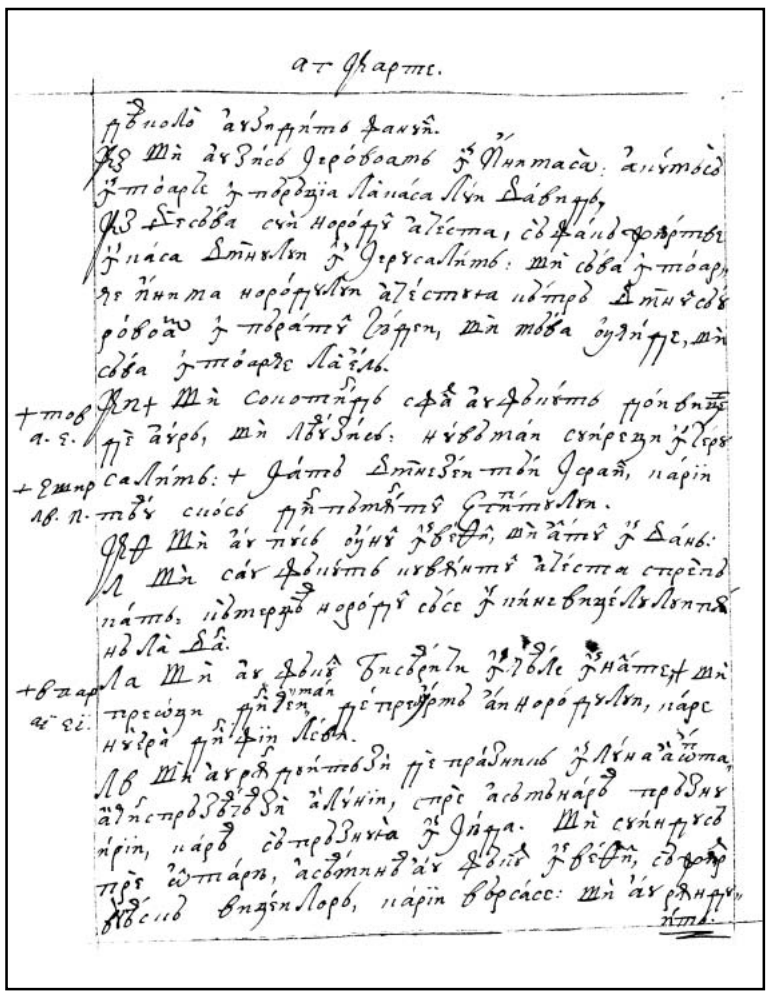

147v

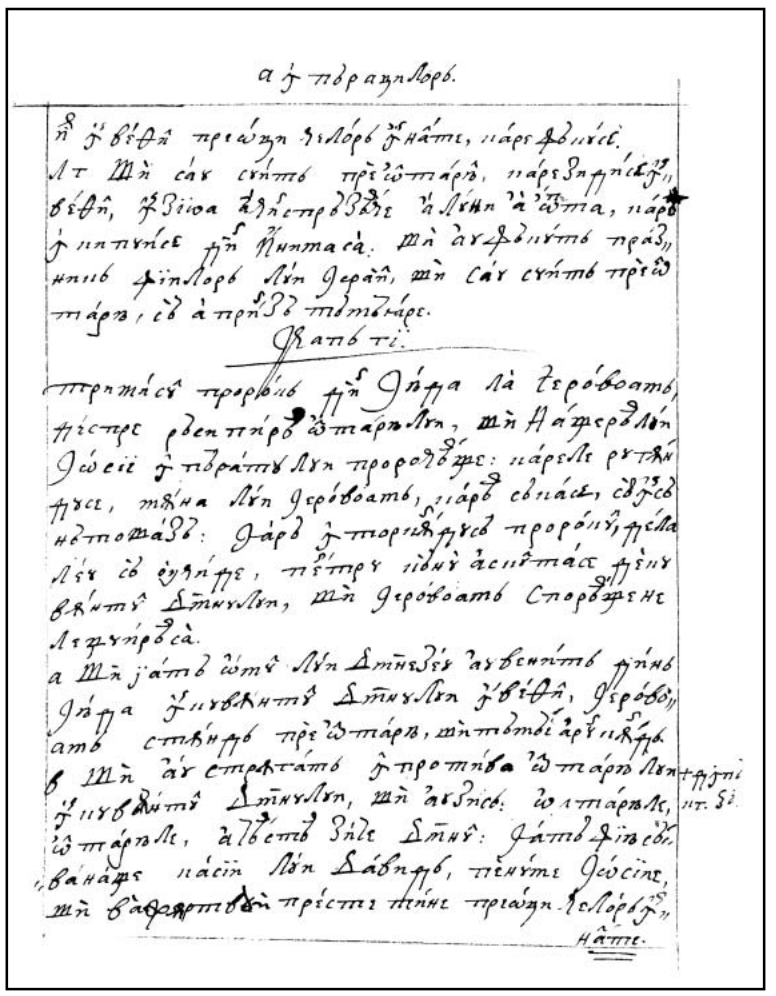

148r

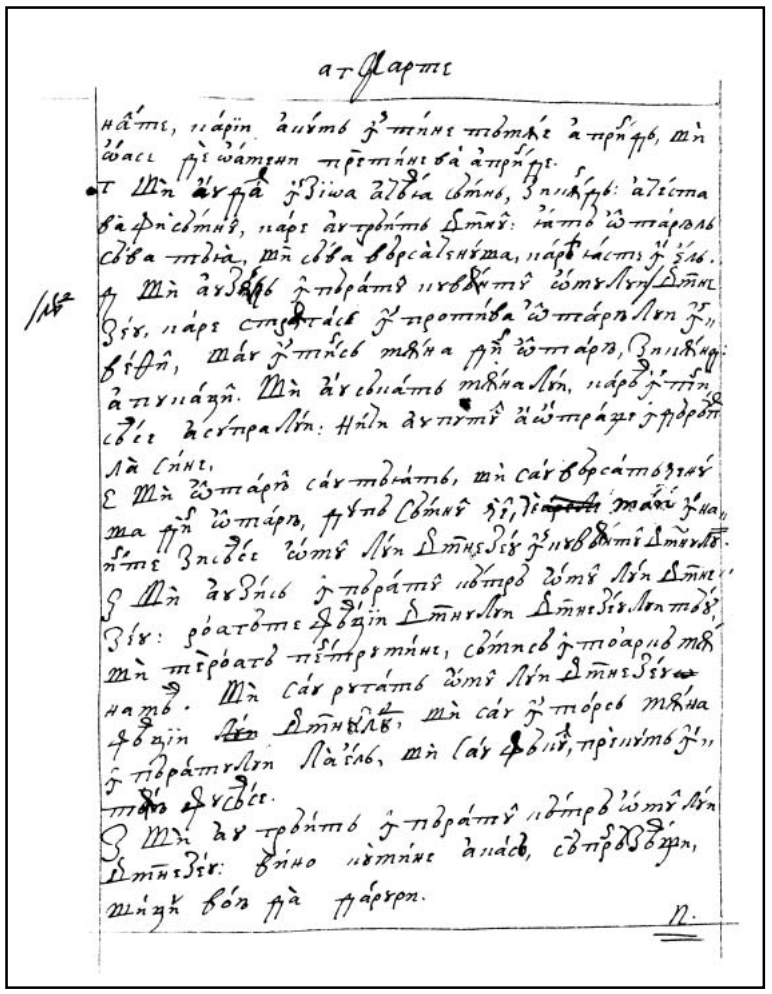

148v

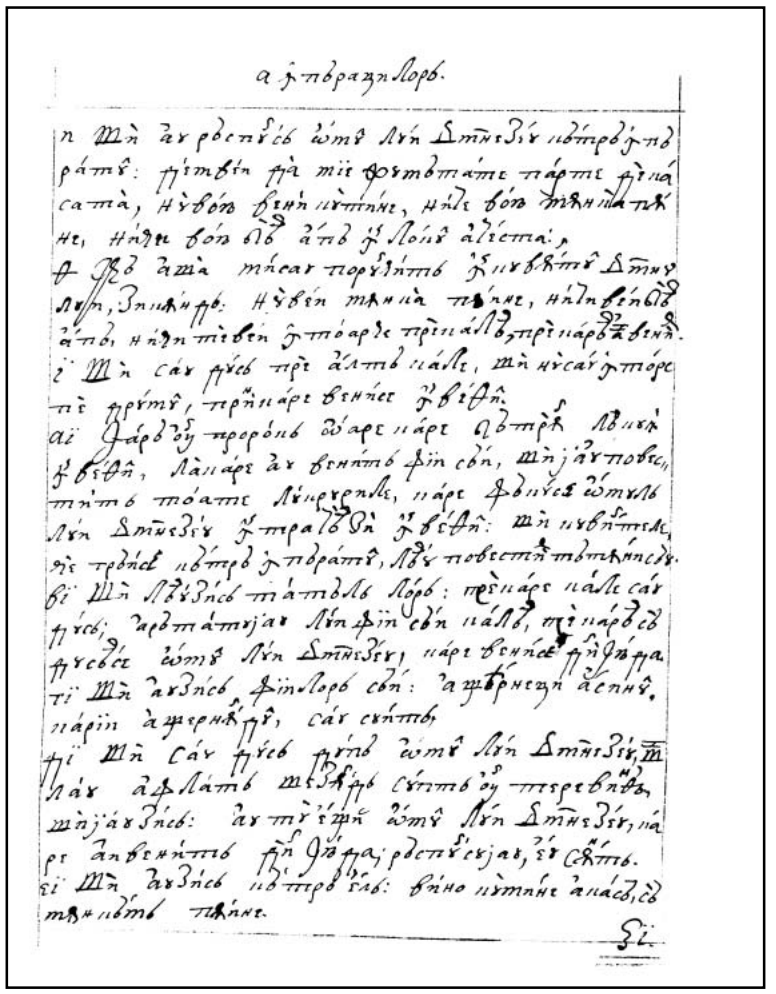

149r

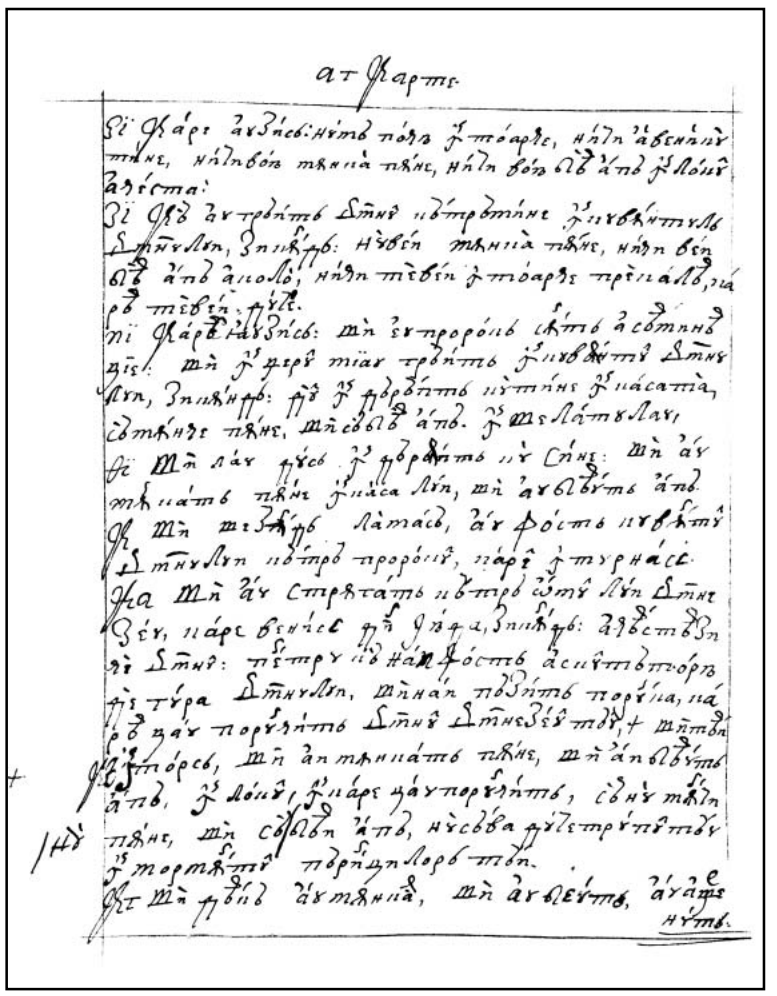

149v

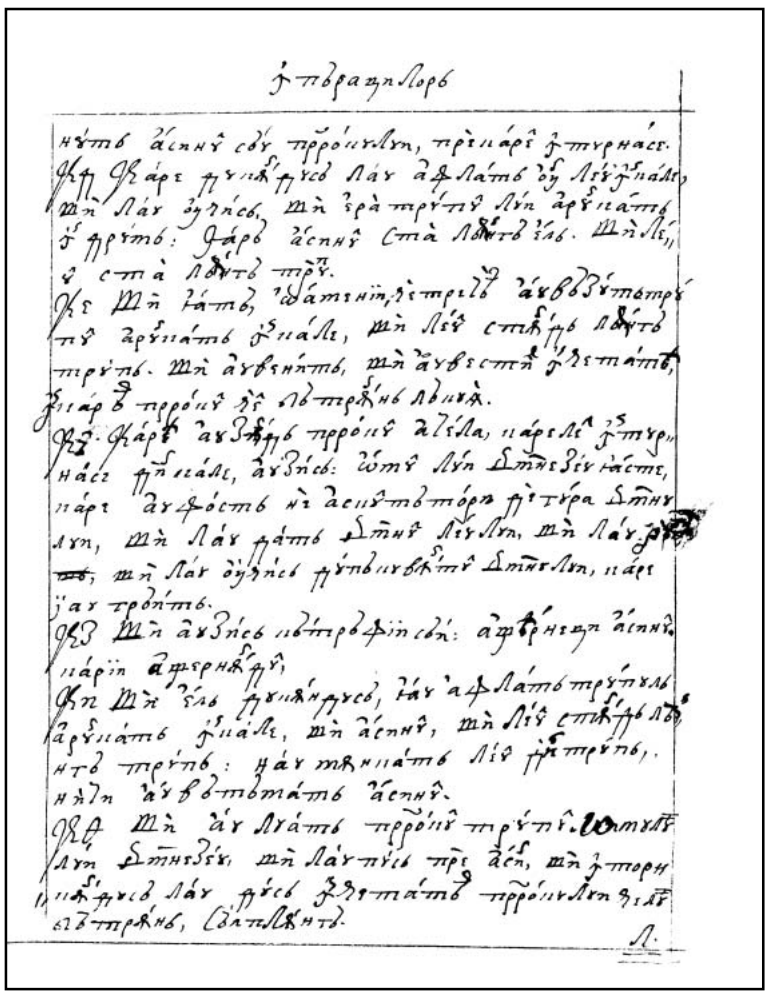

150r

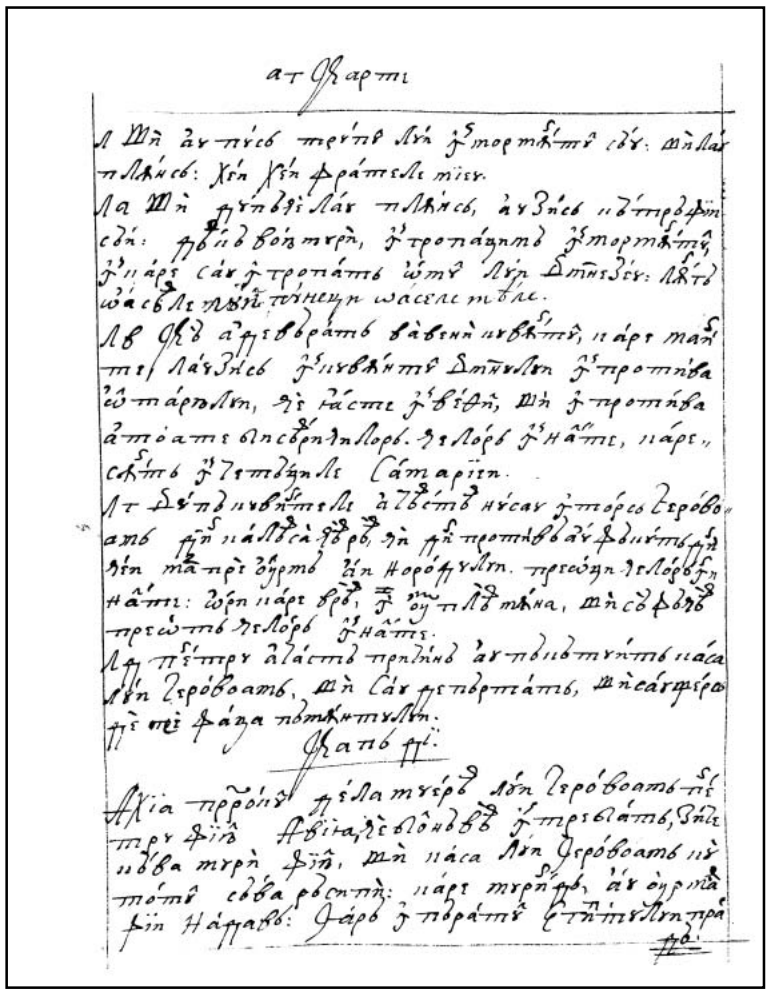

150v

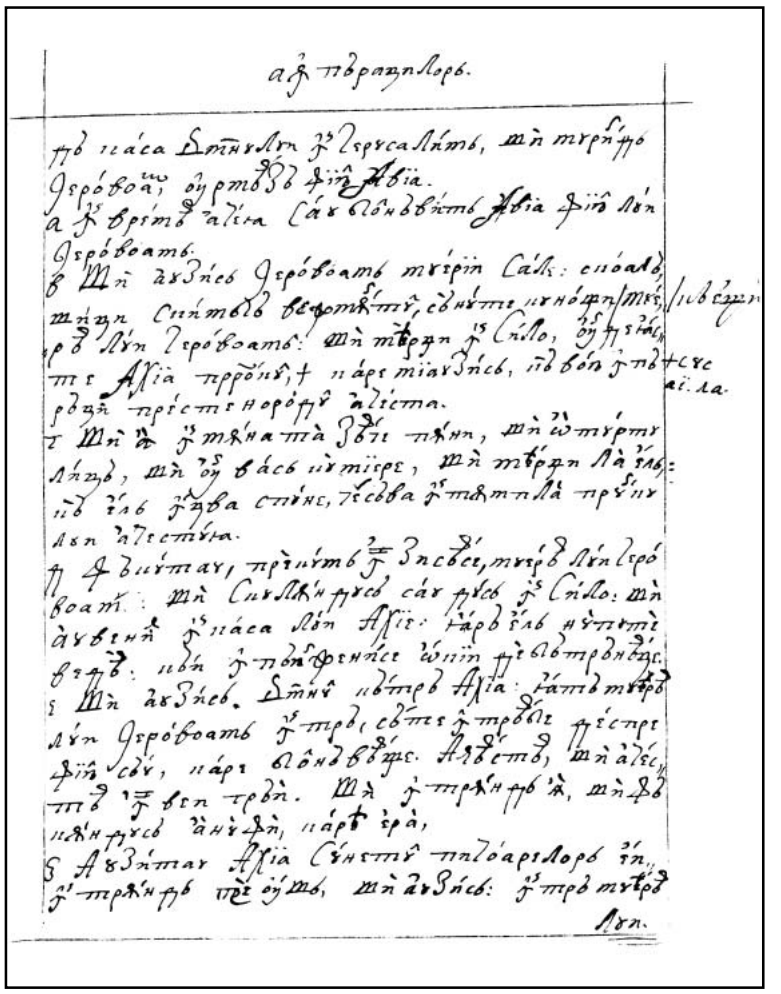

151r

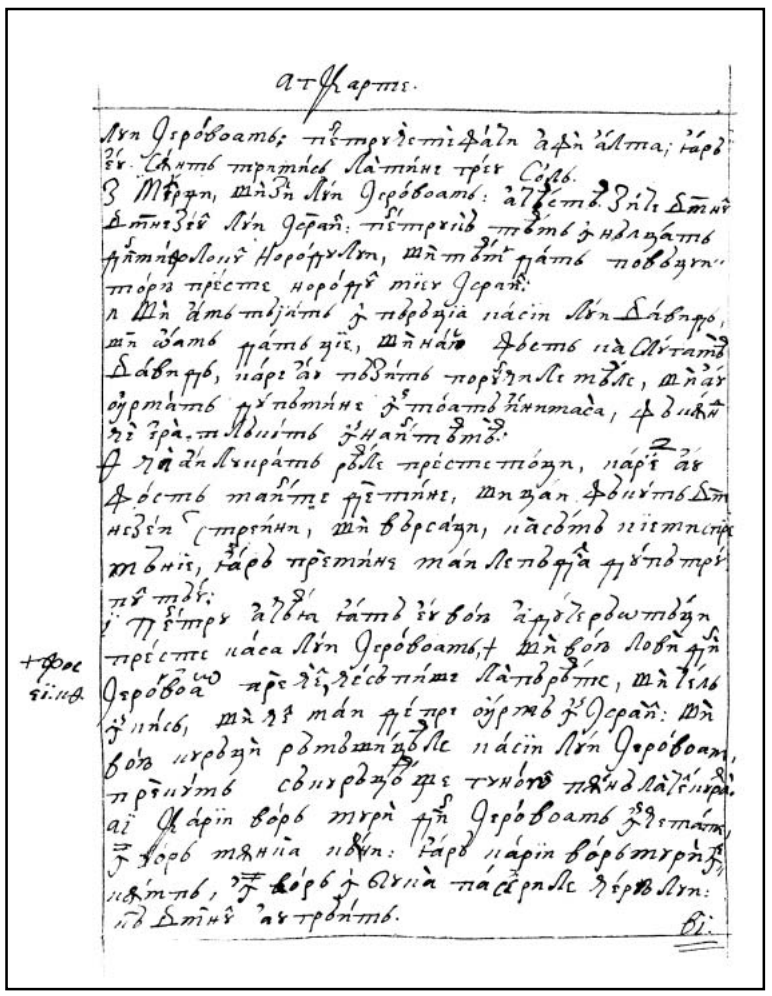

151v

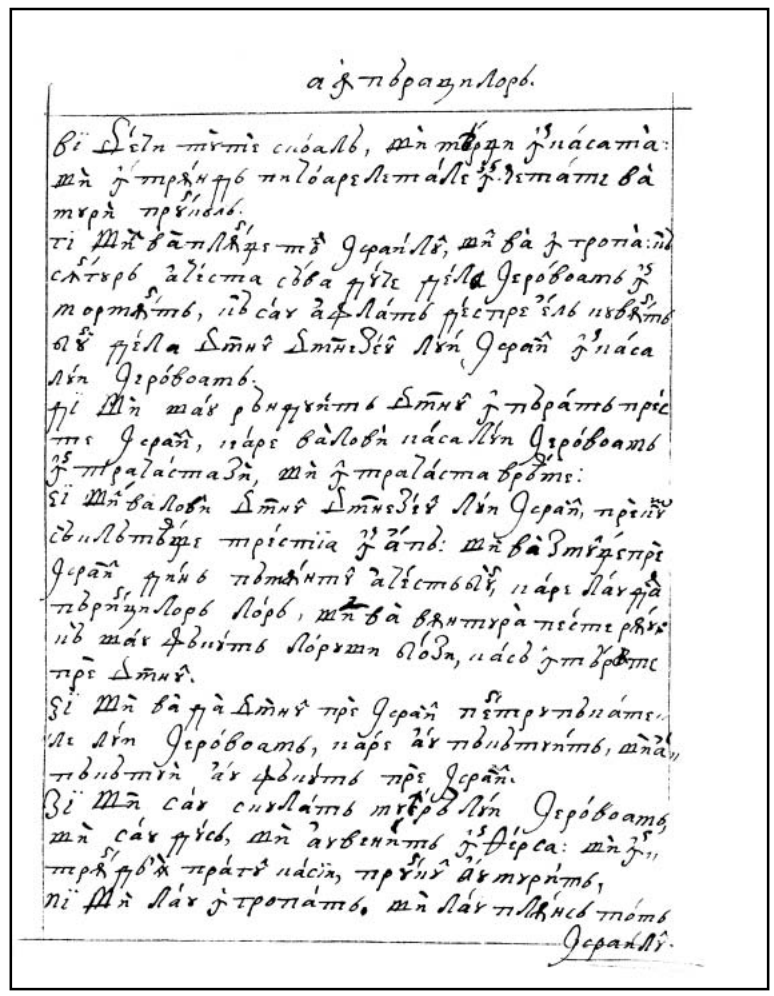

152r

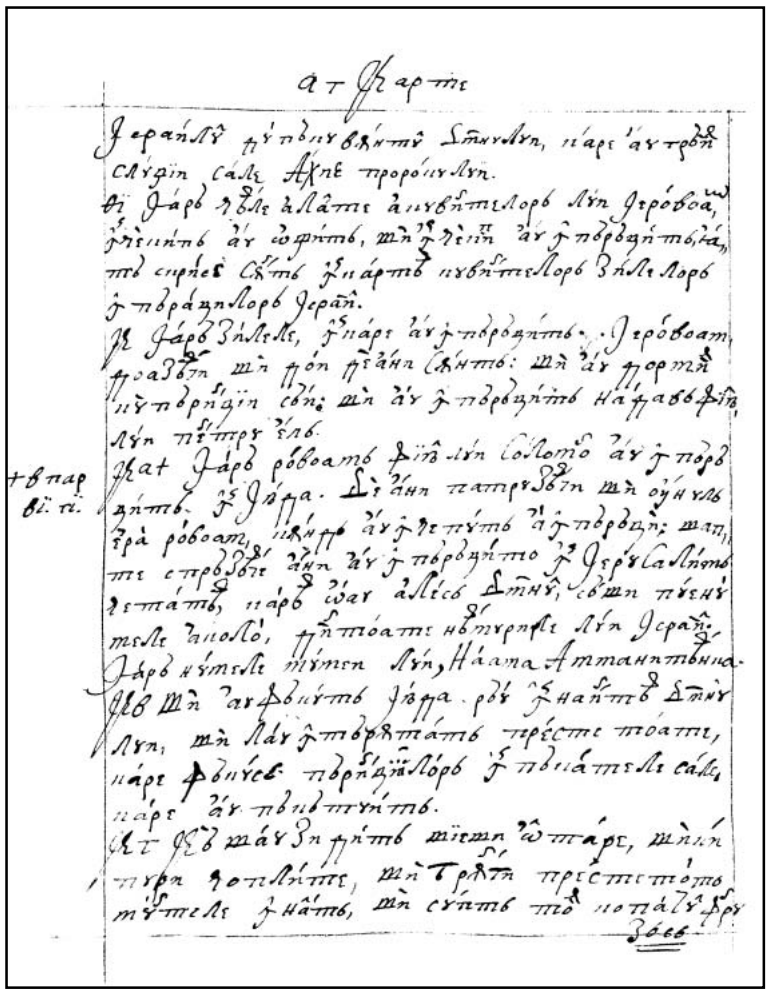

152v

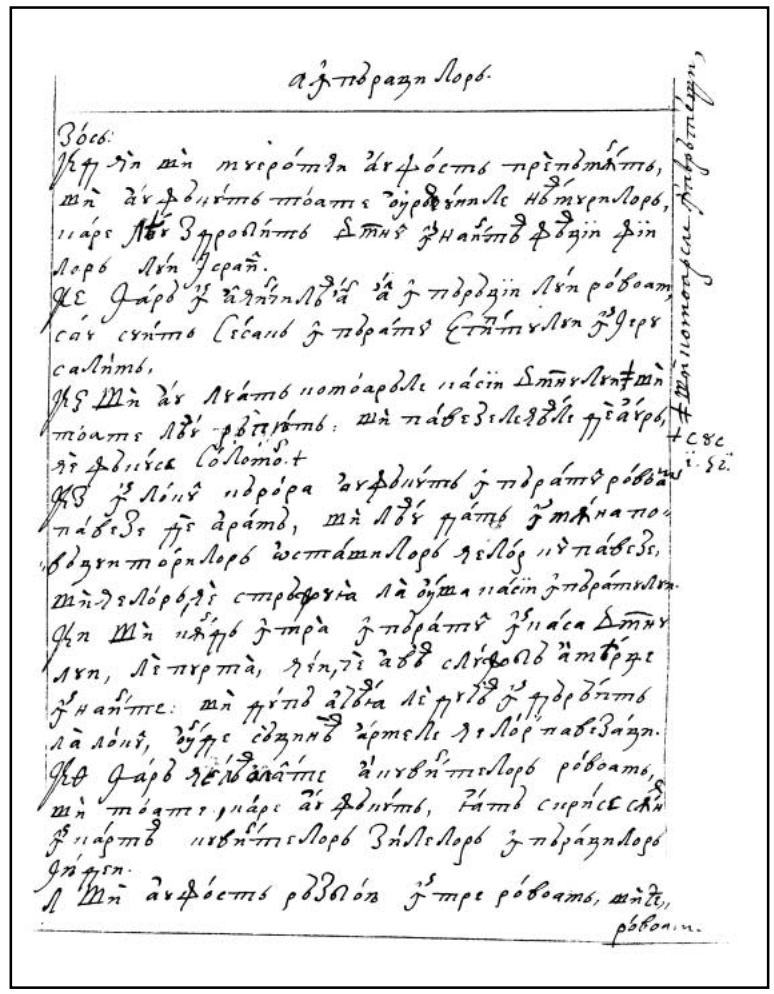

153r

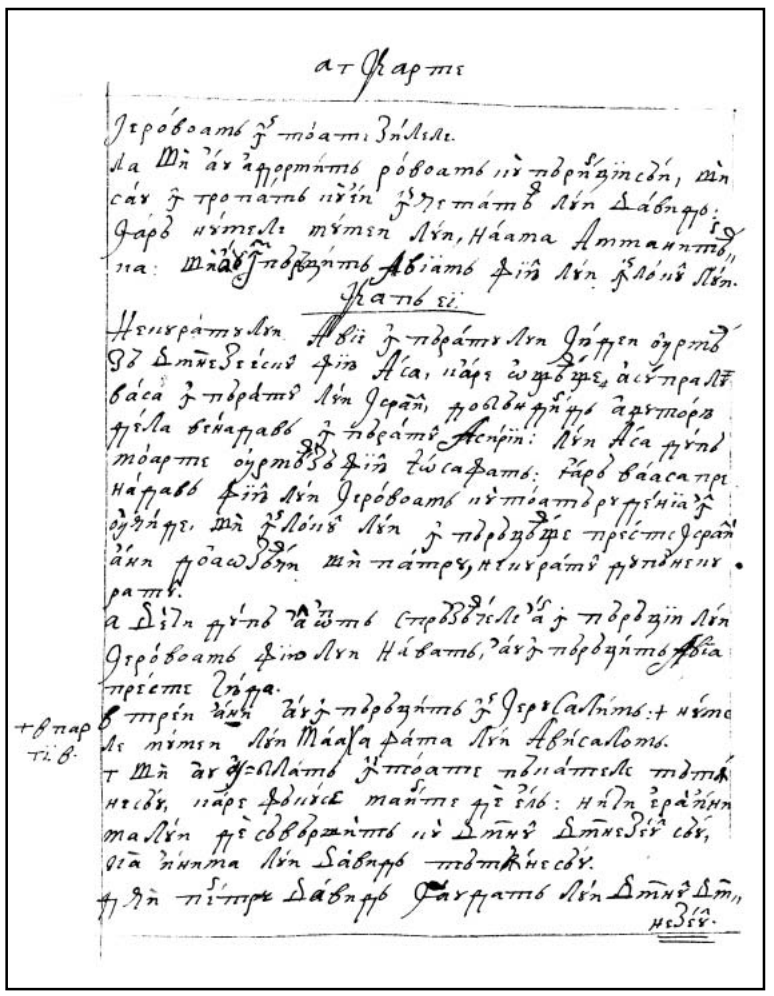

153v

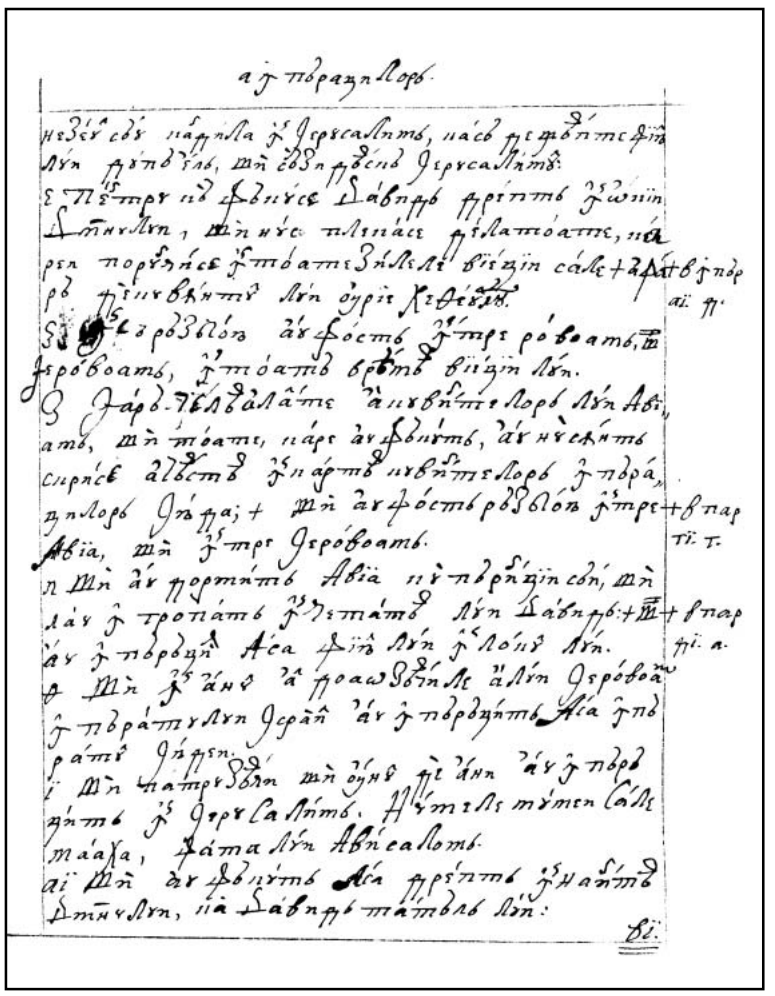

154r

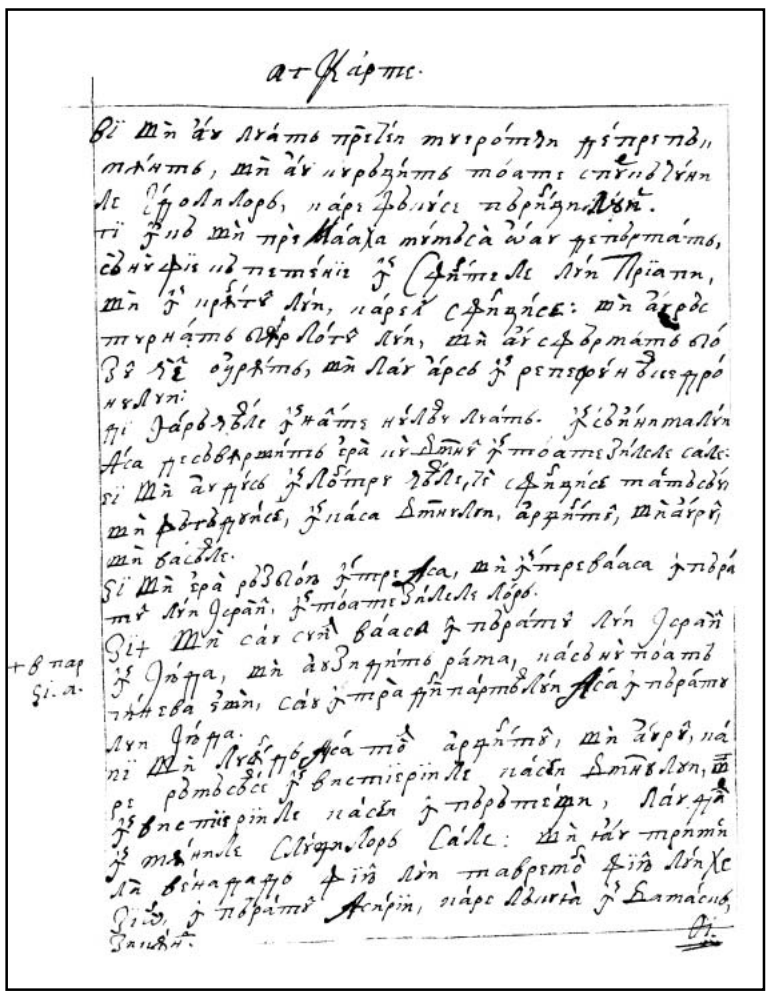

154v

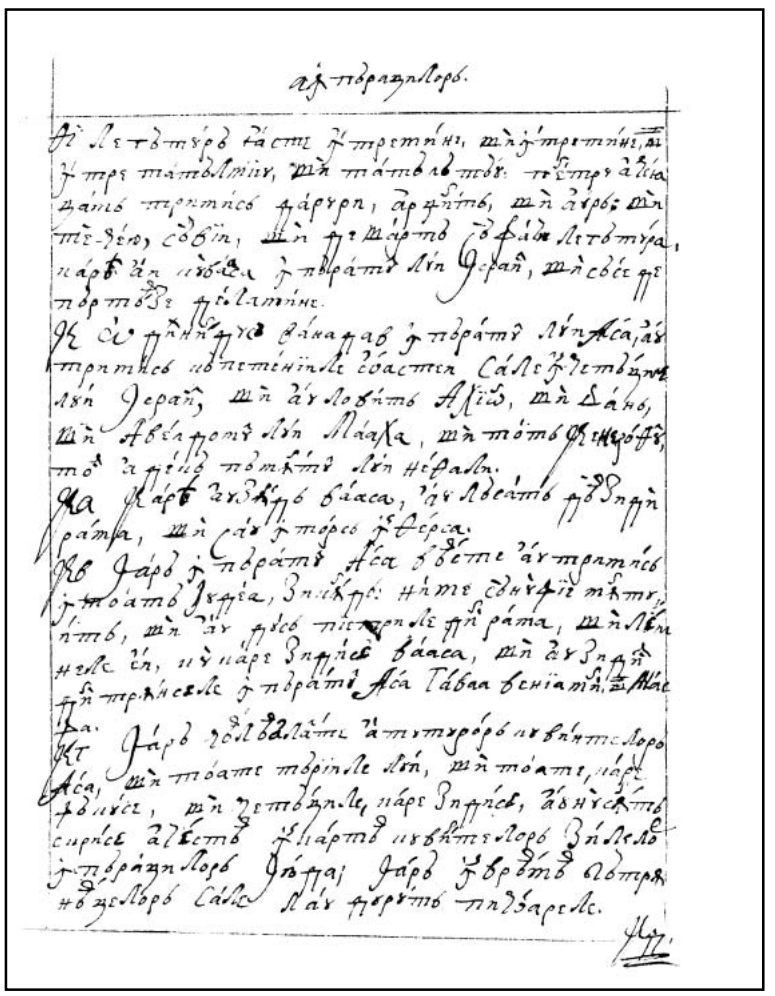

155r

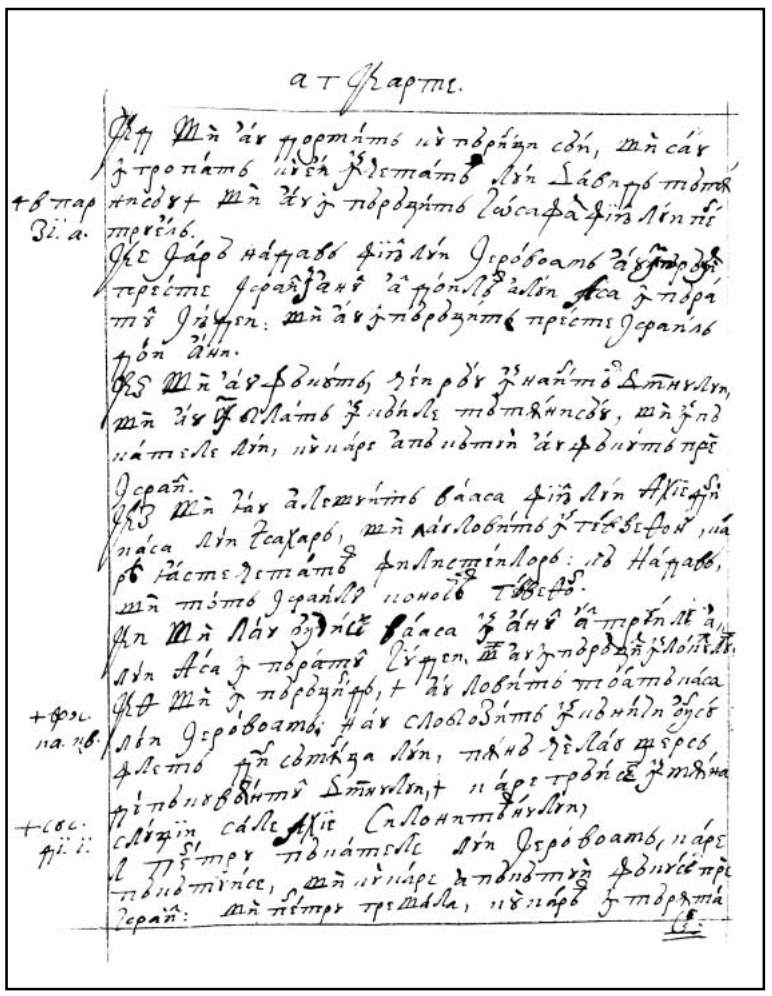

155v

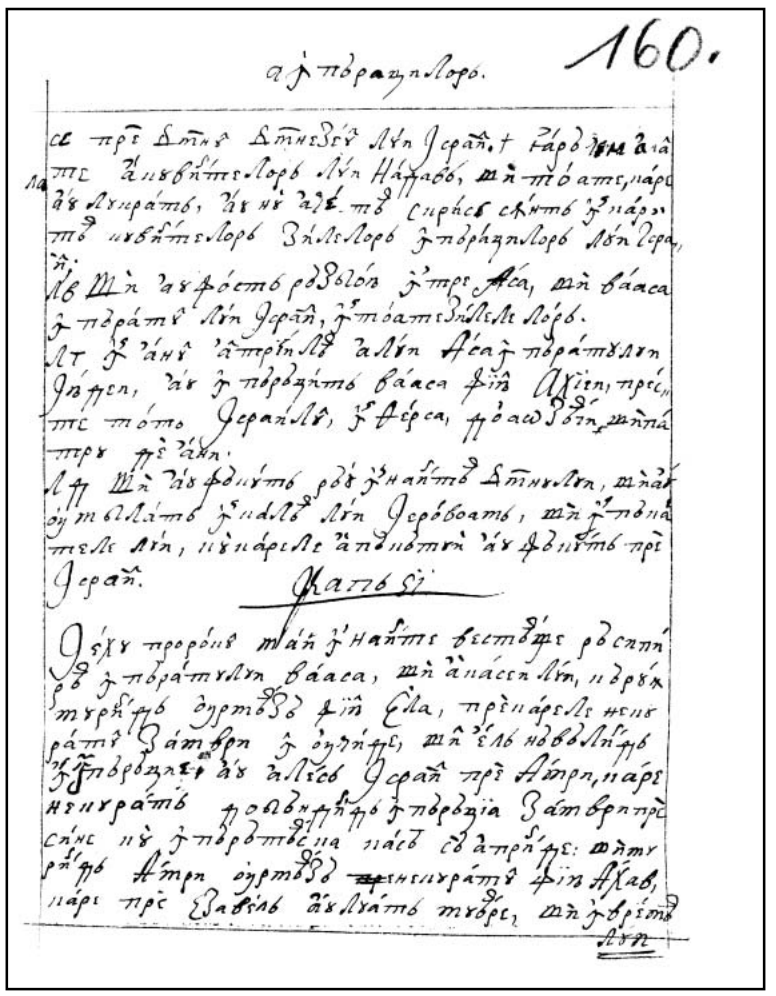

156r

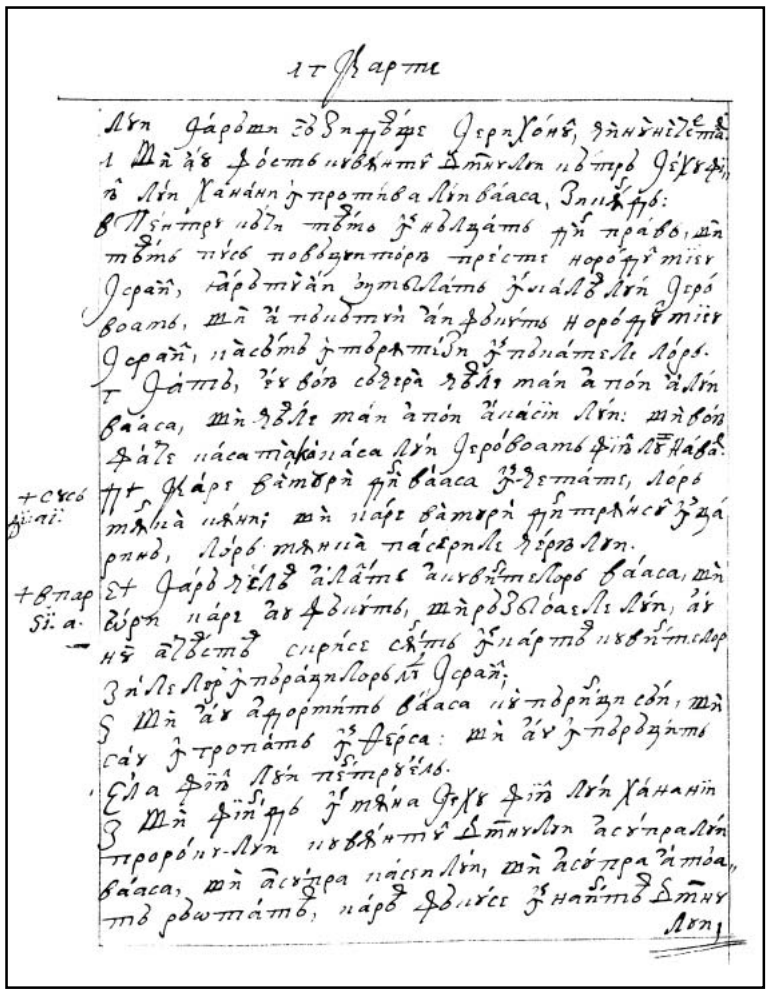

156v

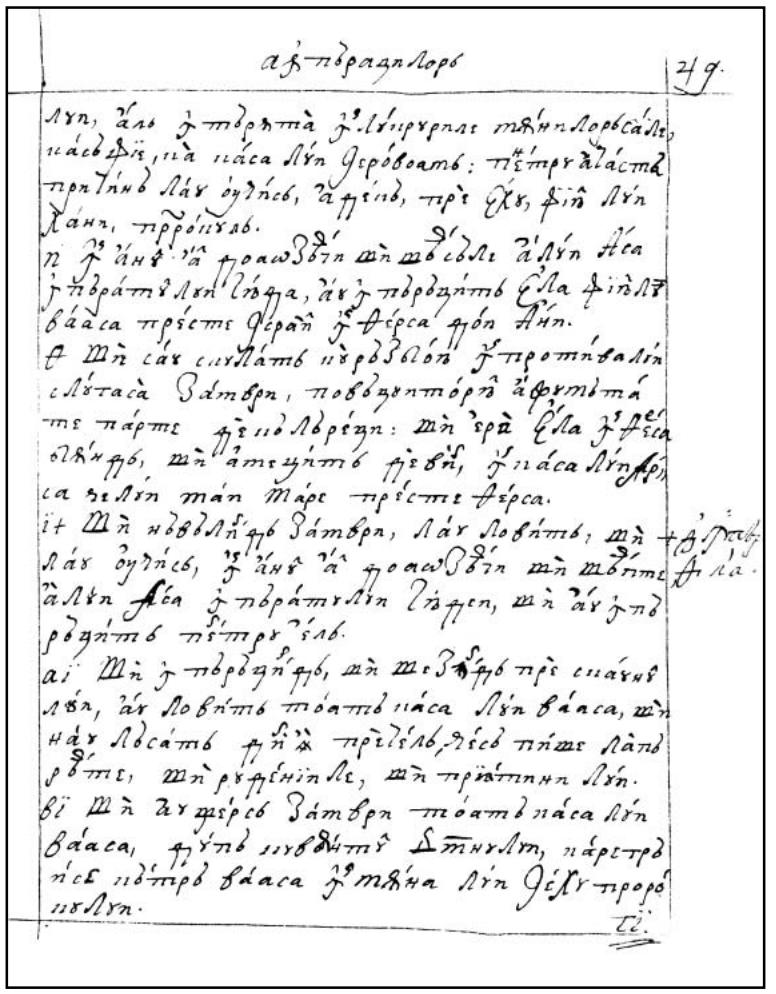

157r

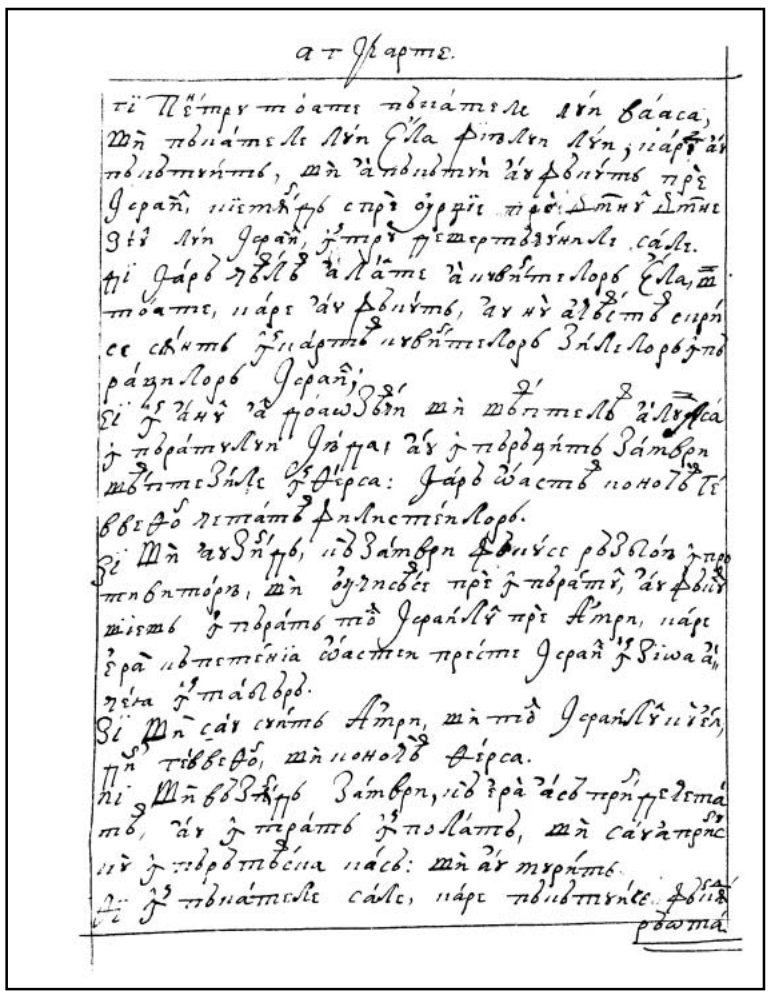

157v

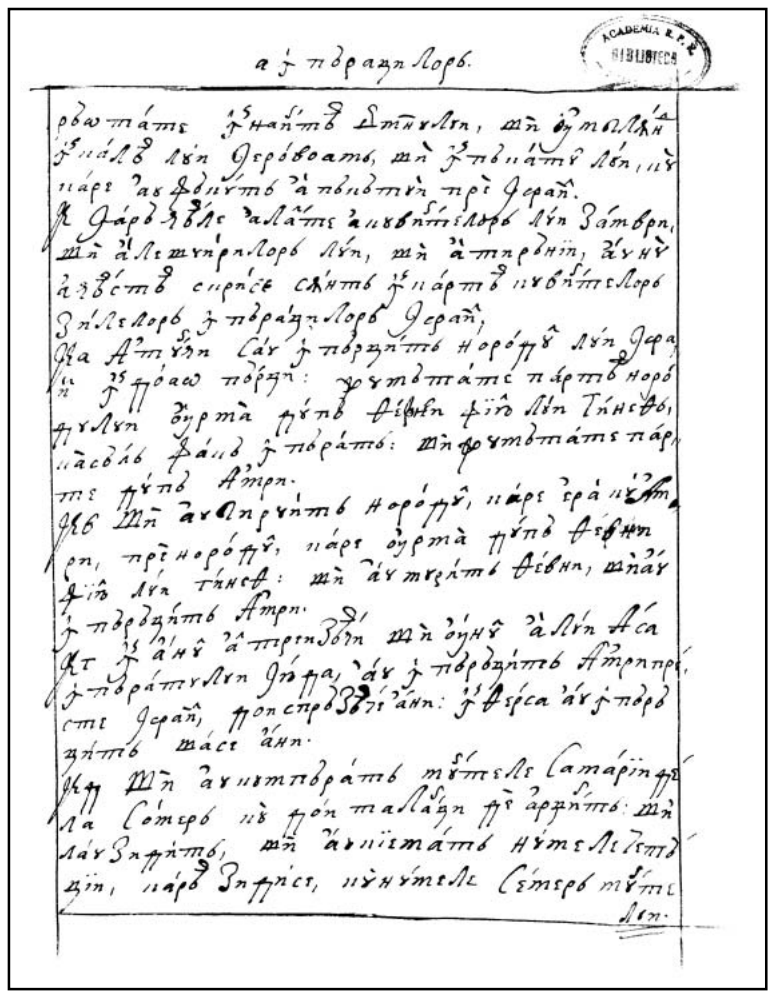

158r

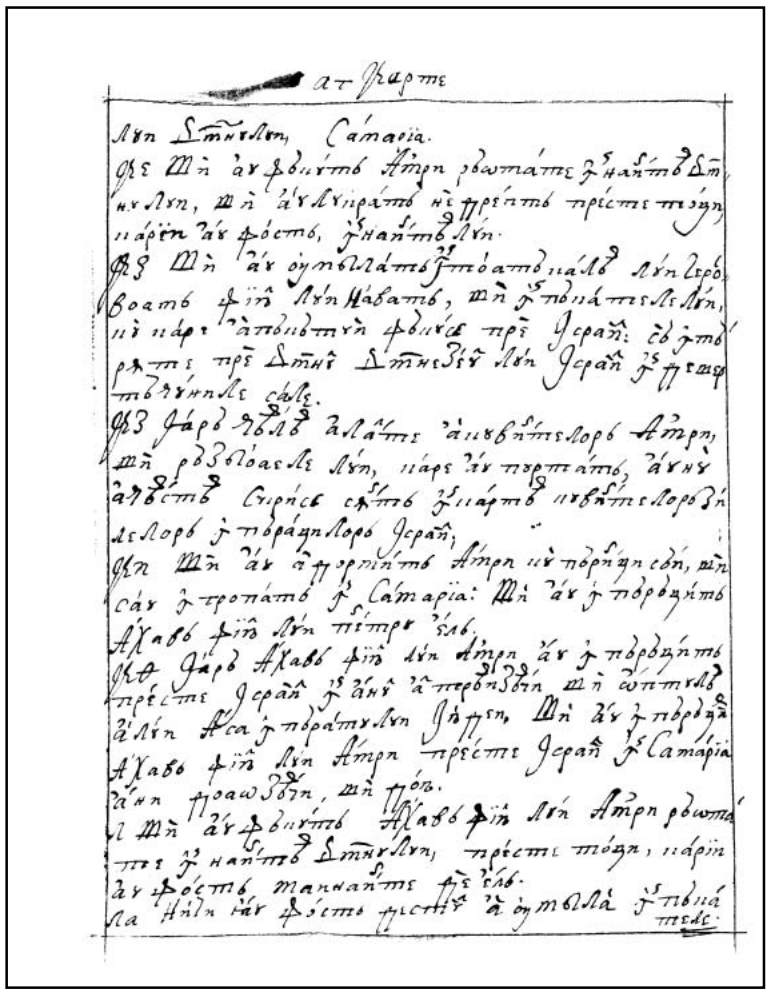

158v

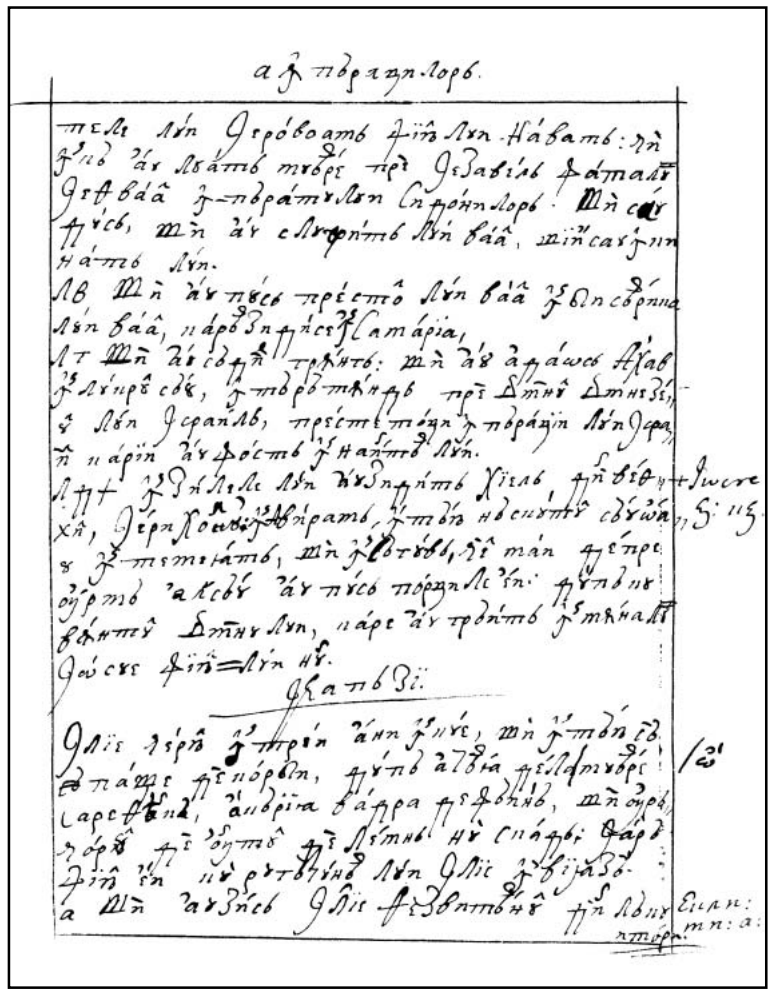

159r

159v

160r

160v

161r

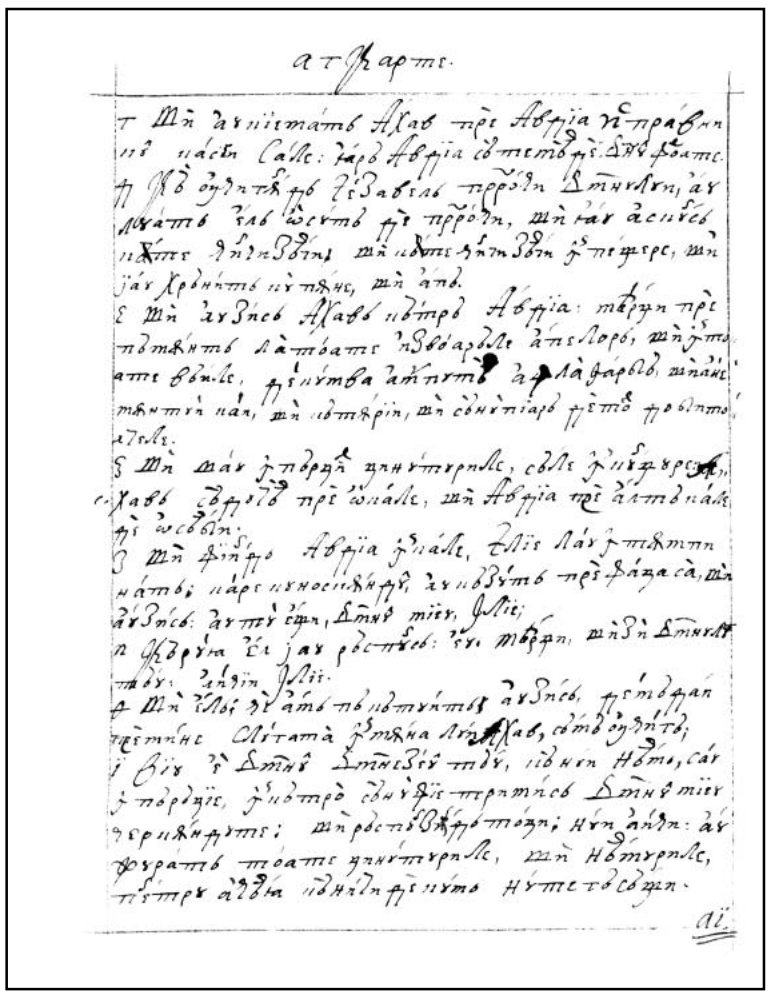

161v

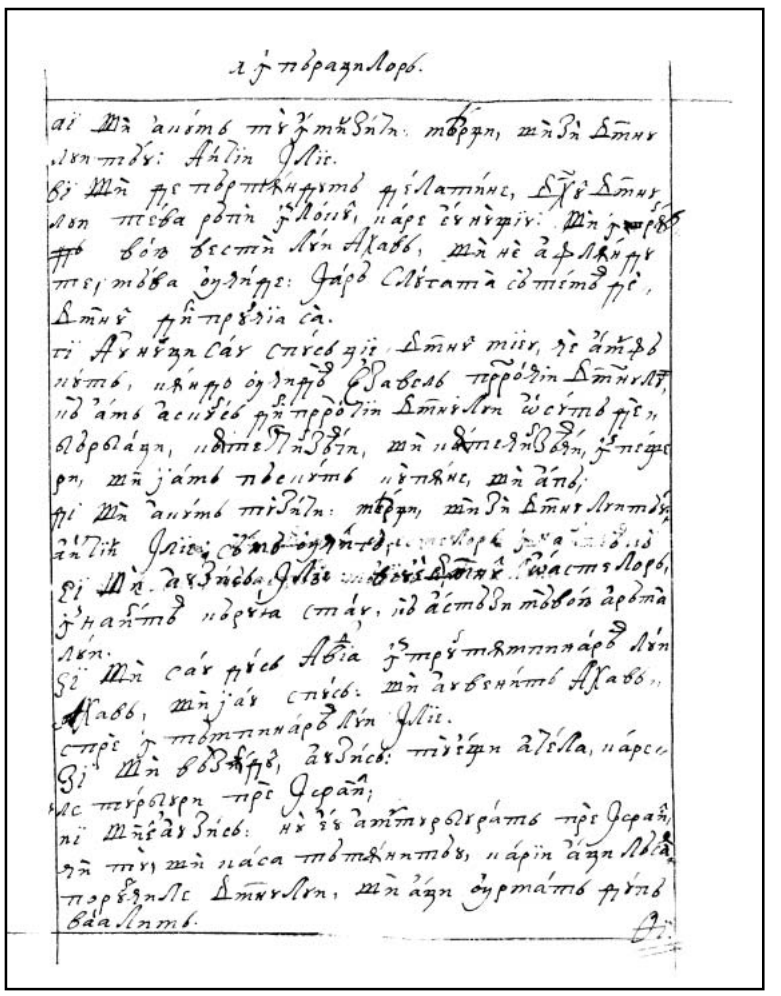

162r

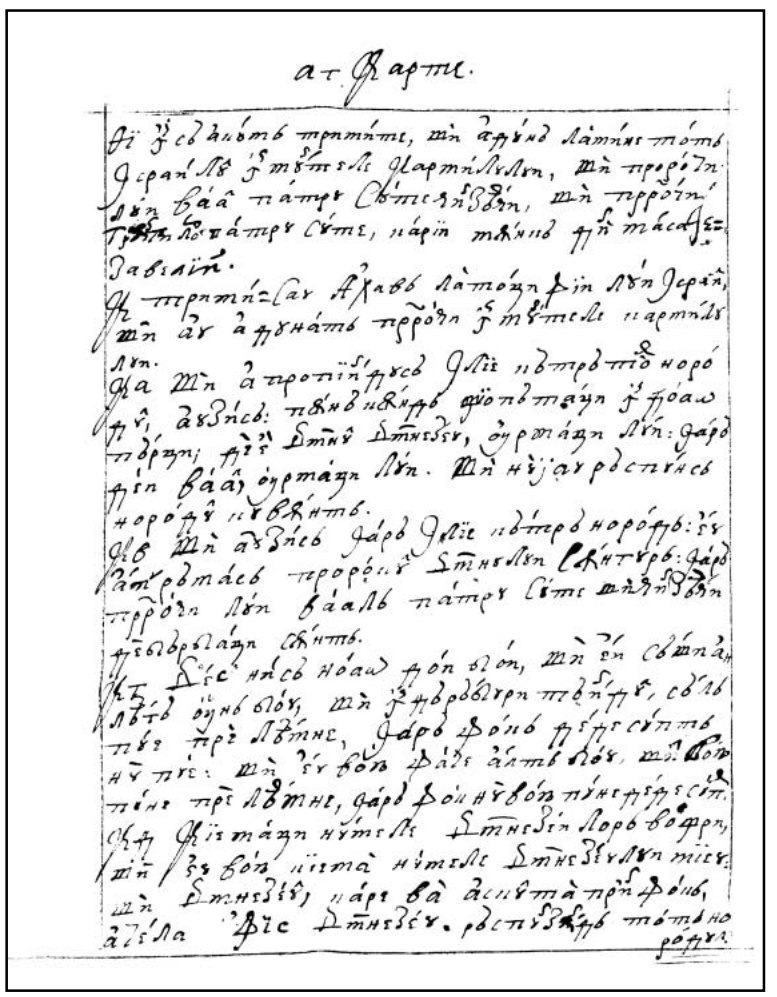

162v

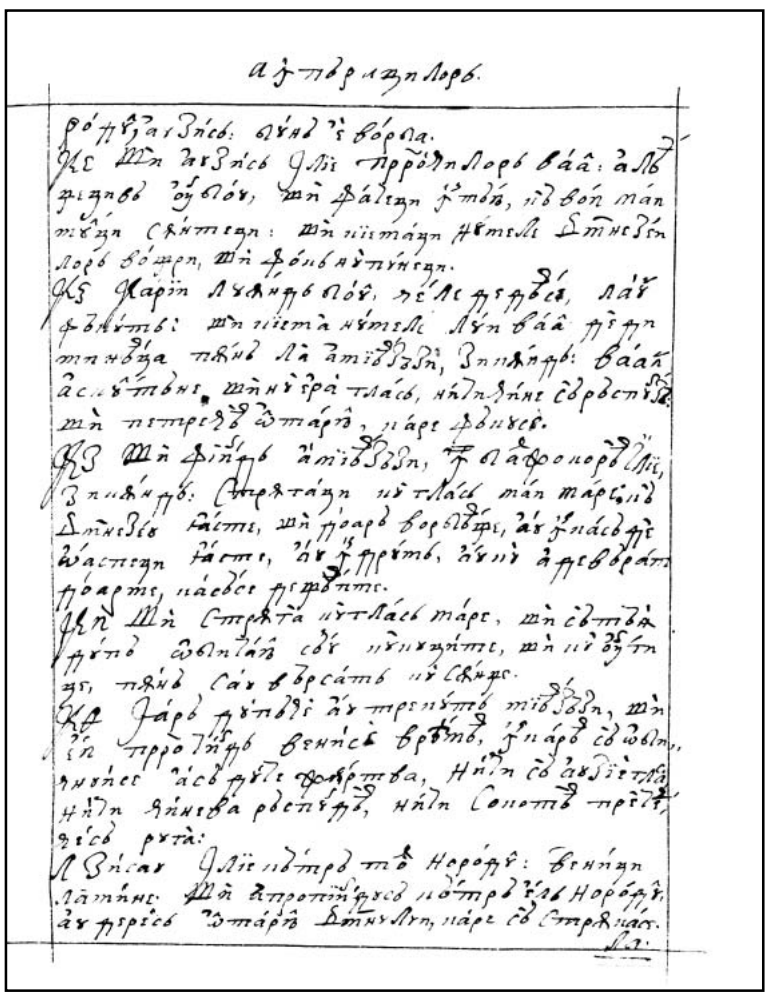

163r

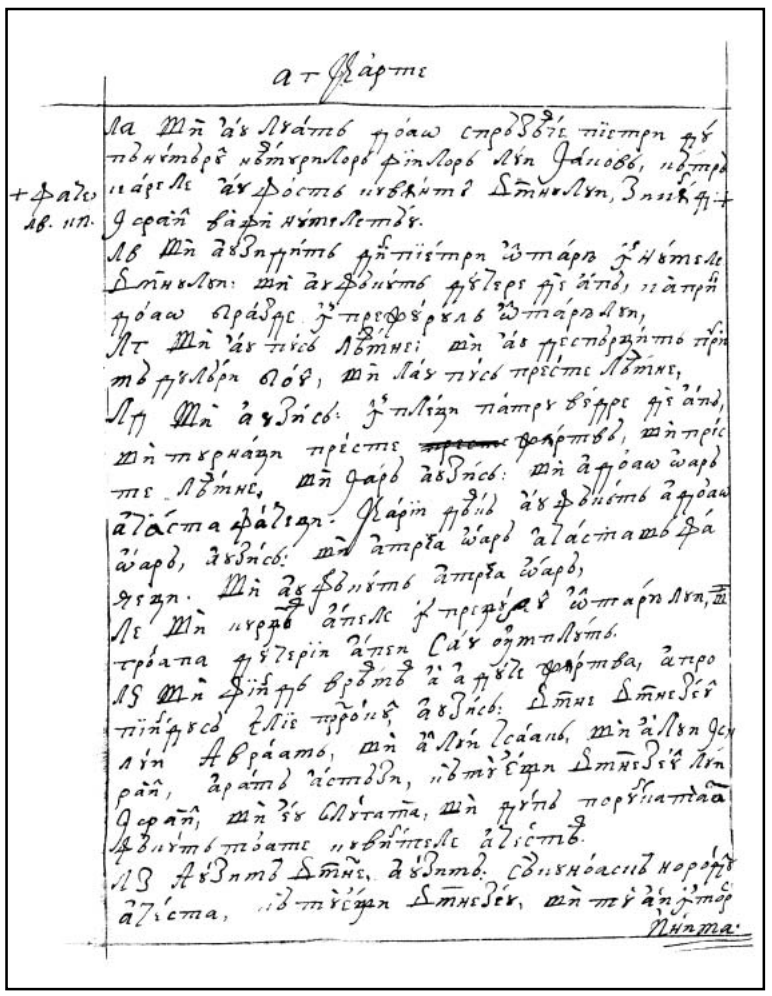

163v

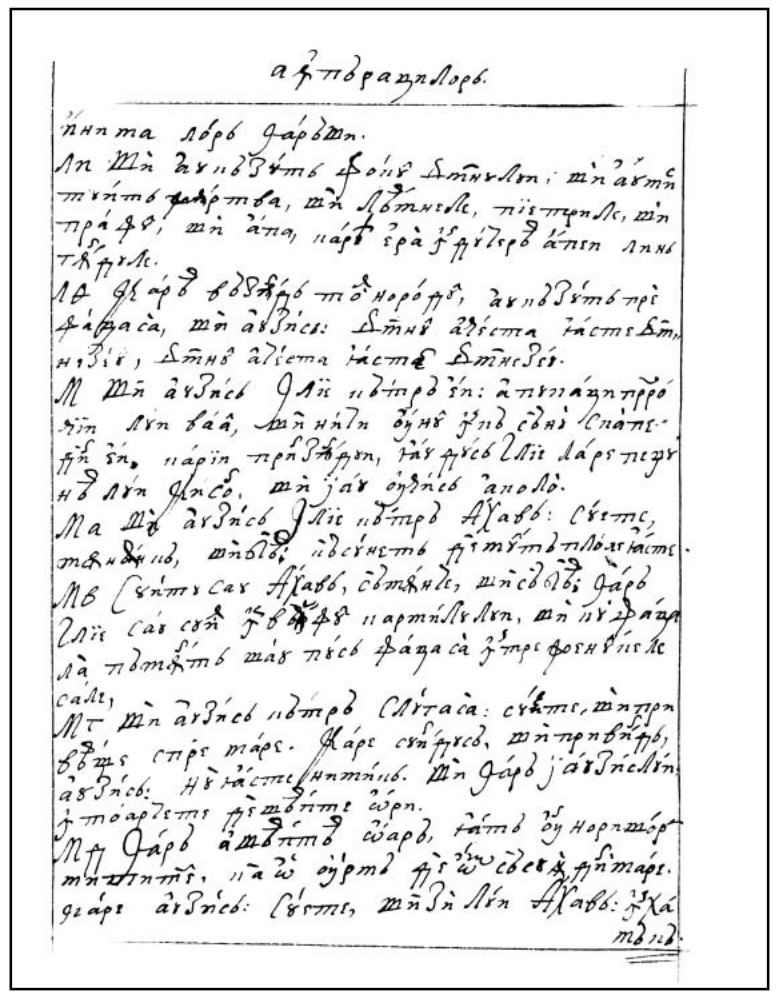

164r

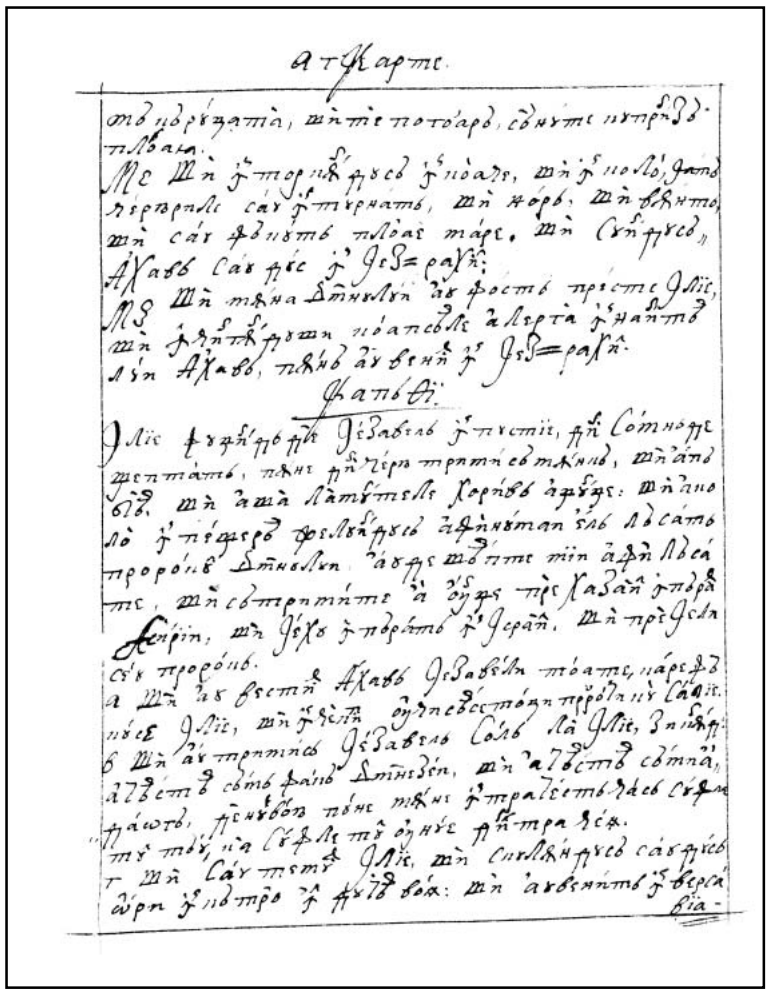

164v

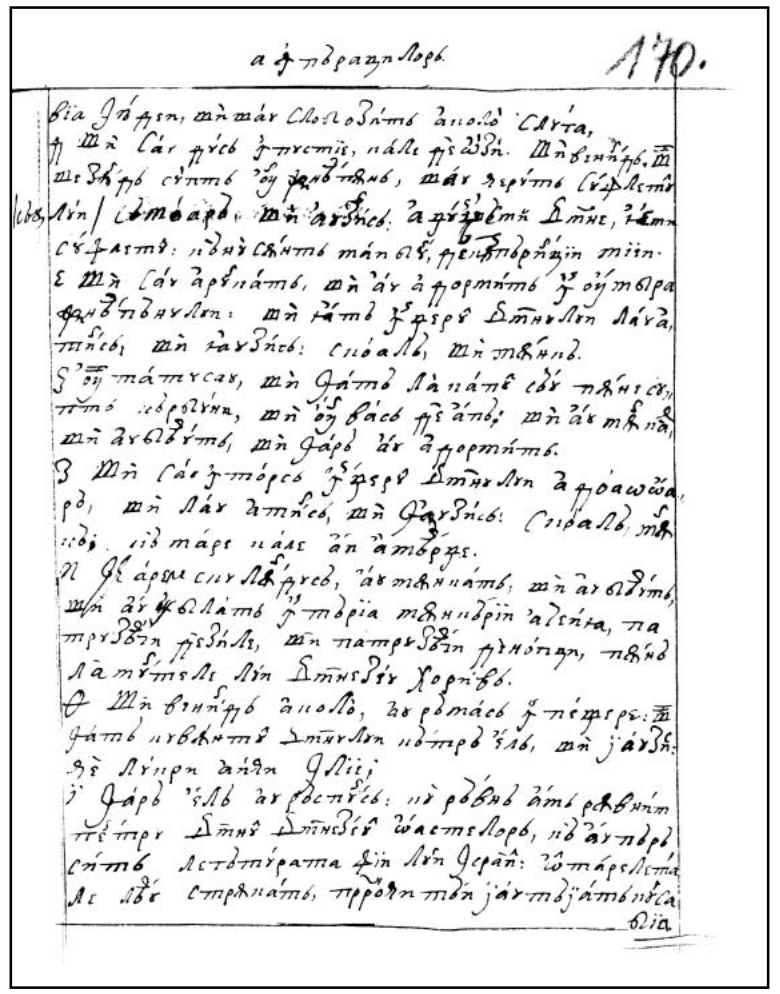

165r

FACSIMILE

CARTEA ÎMPĂRAȚILOR A TREIA

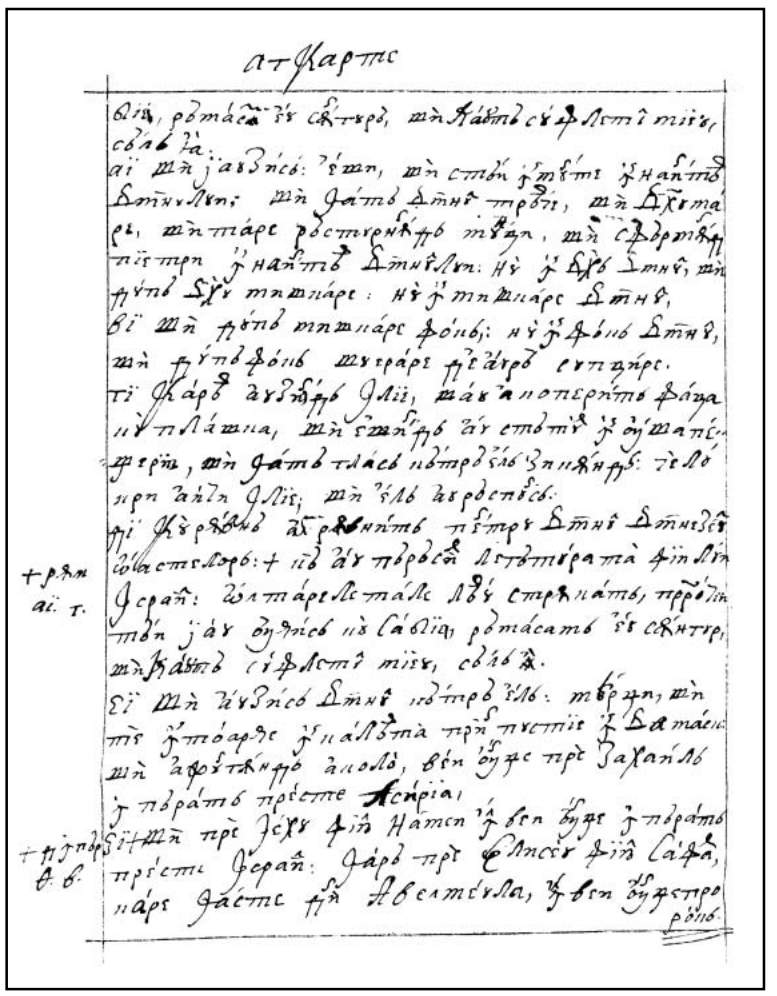

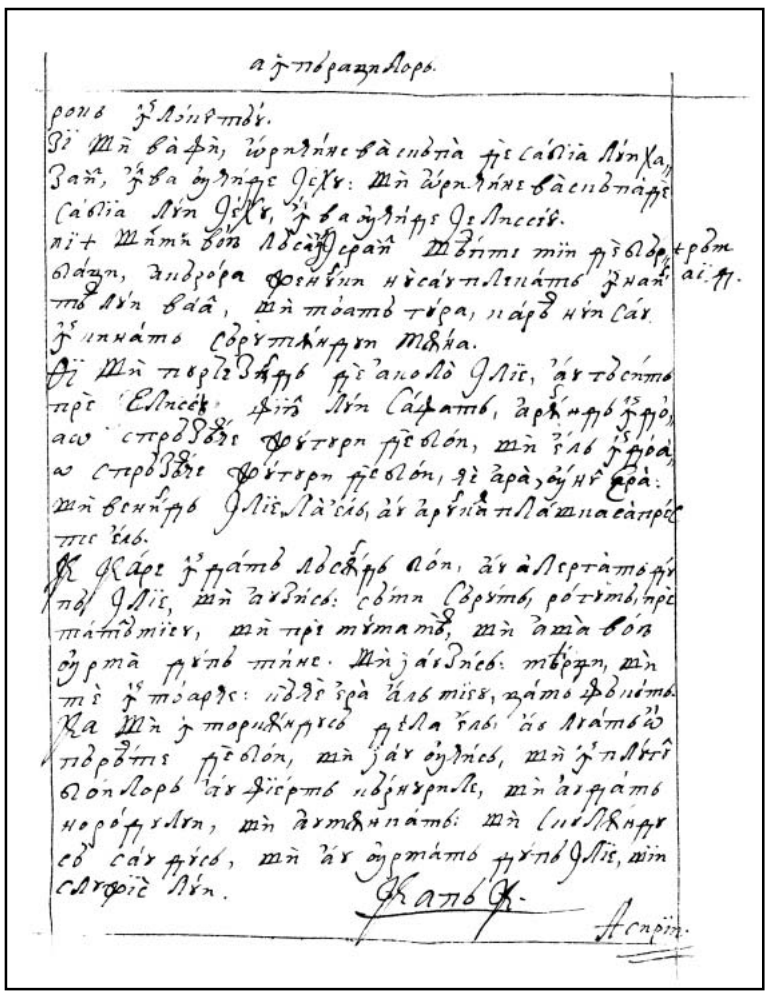

165v

166r

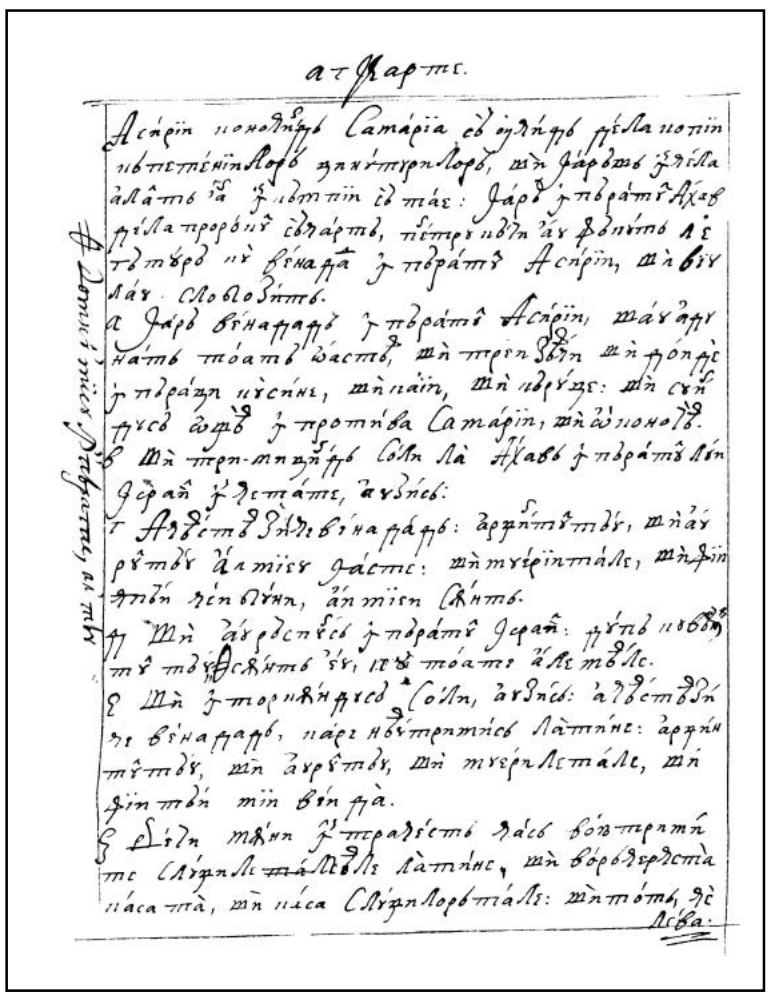

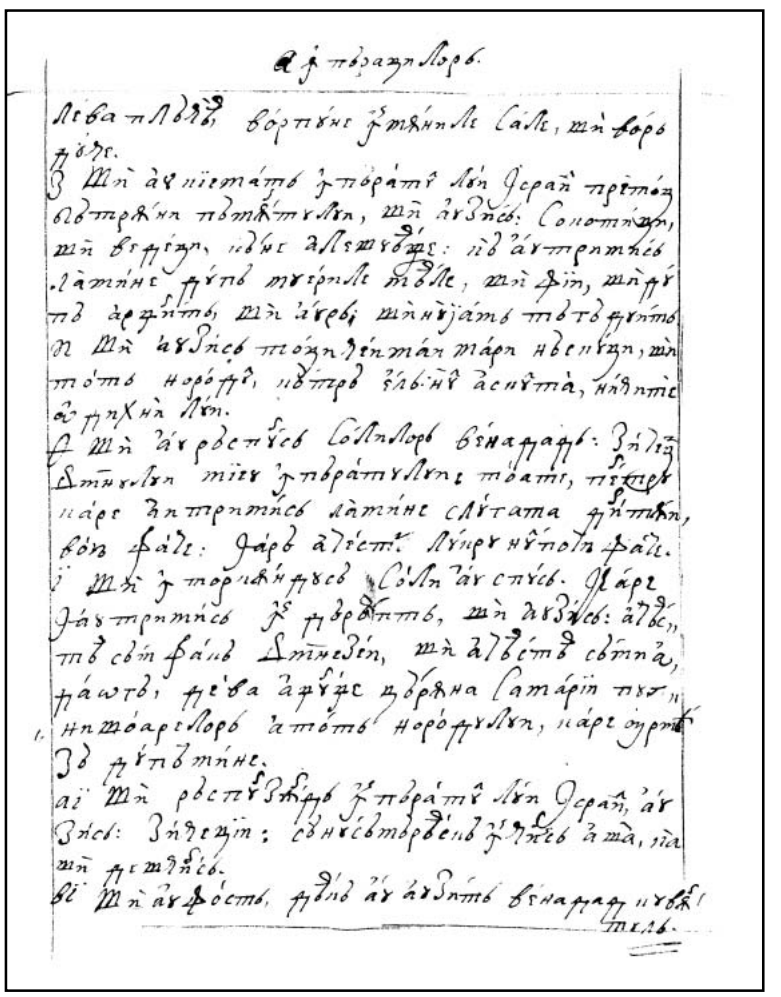

166v

167r

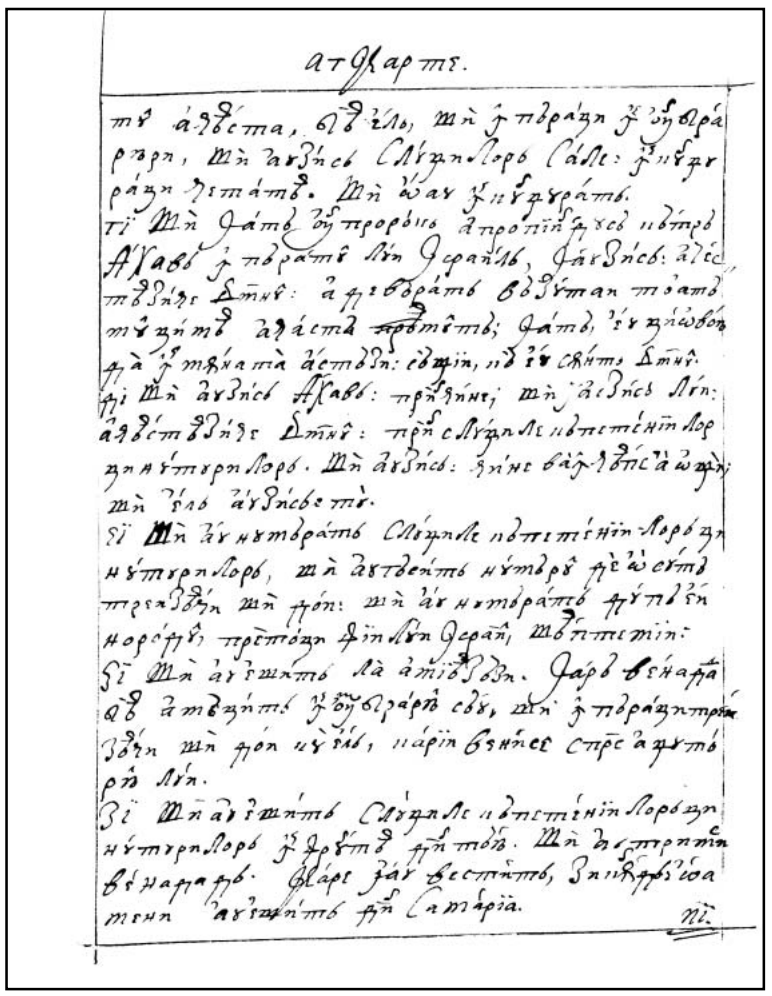

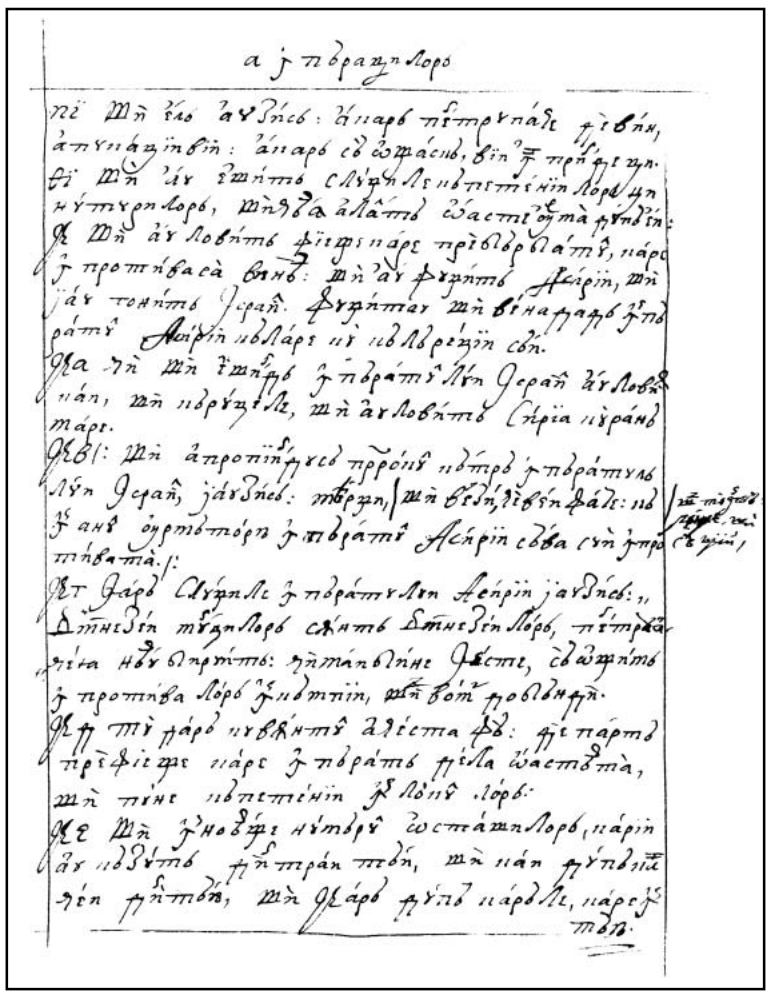

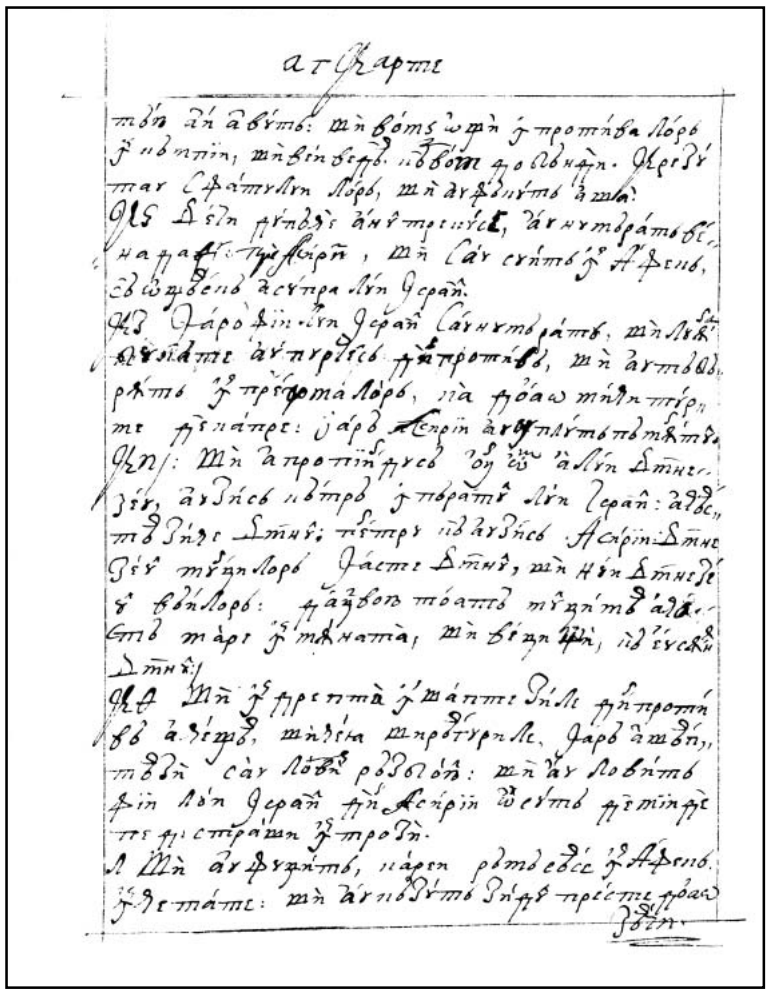

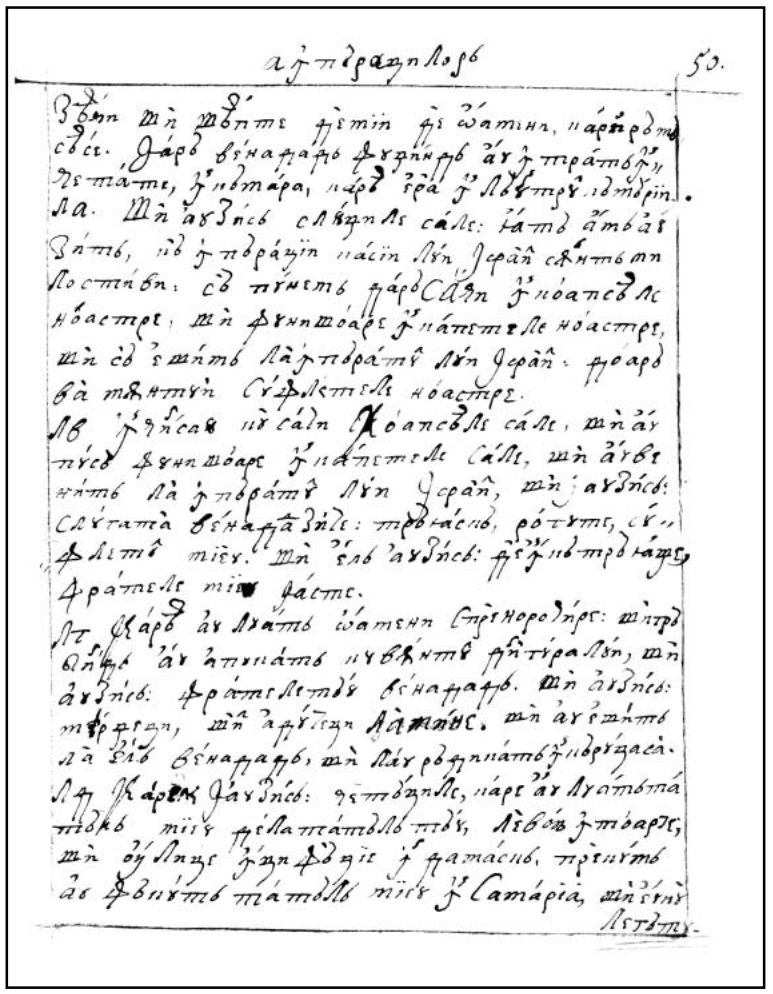

FACSIMILE

CARTEA ÎMPĂRAȚILOR A TREIA

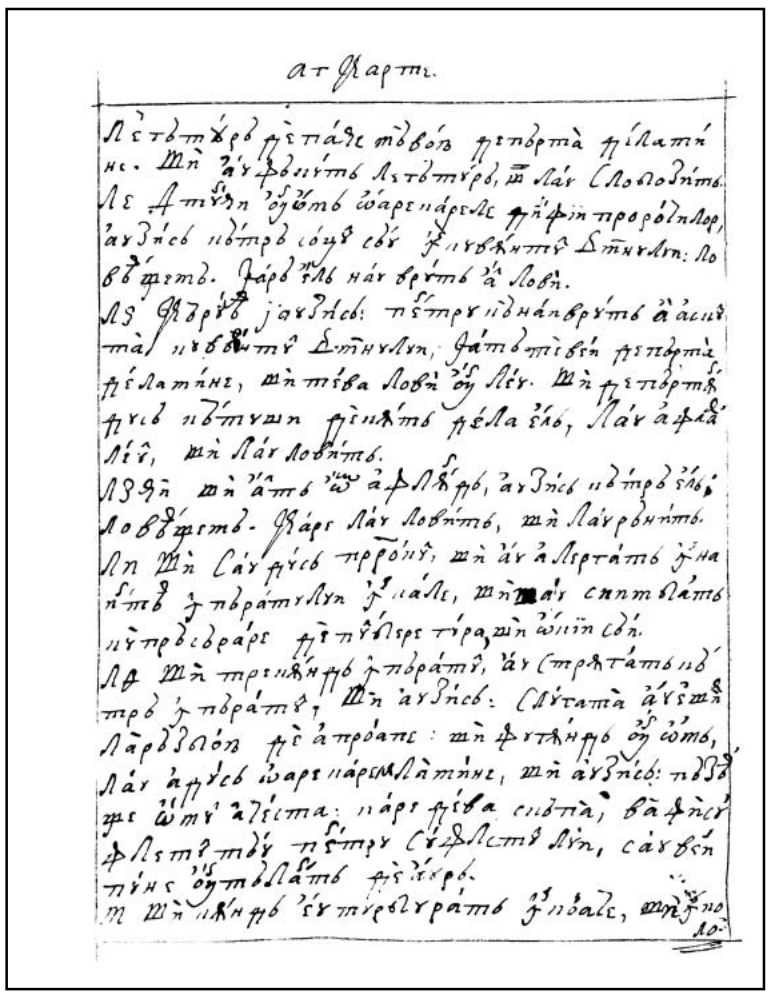

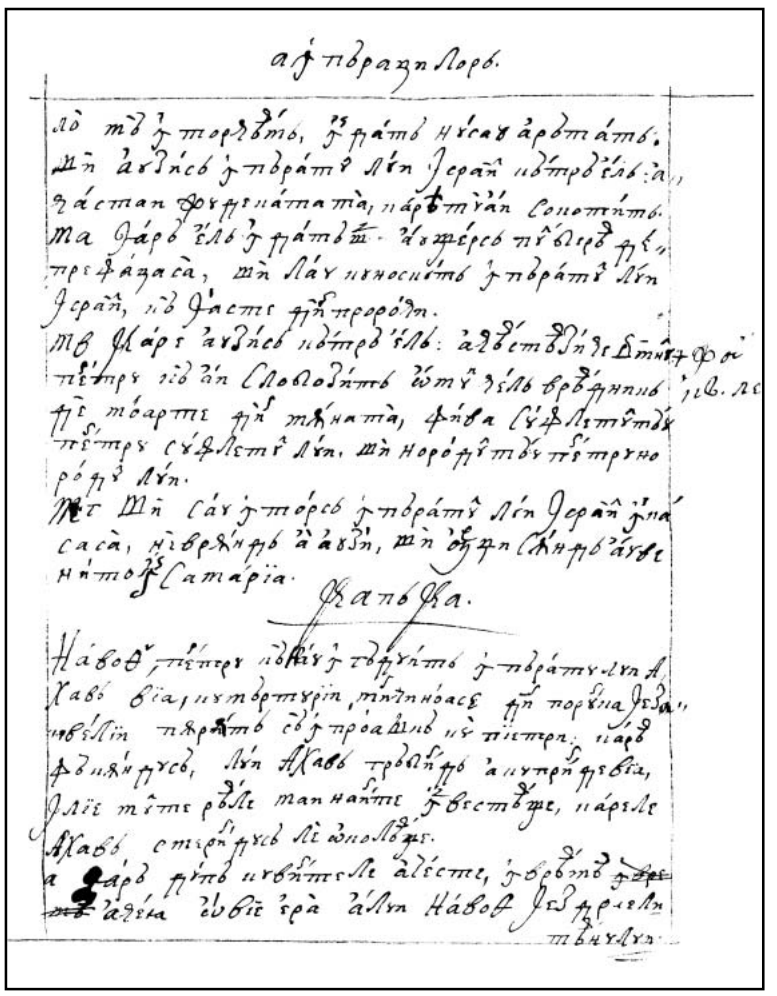

169v

170r

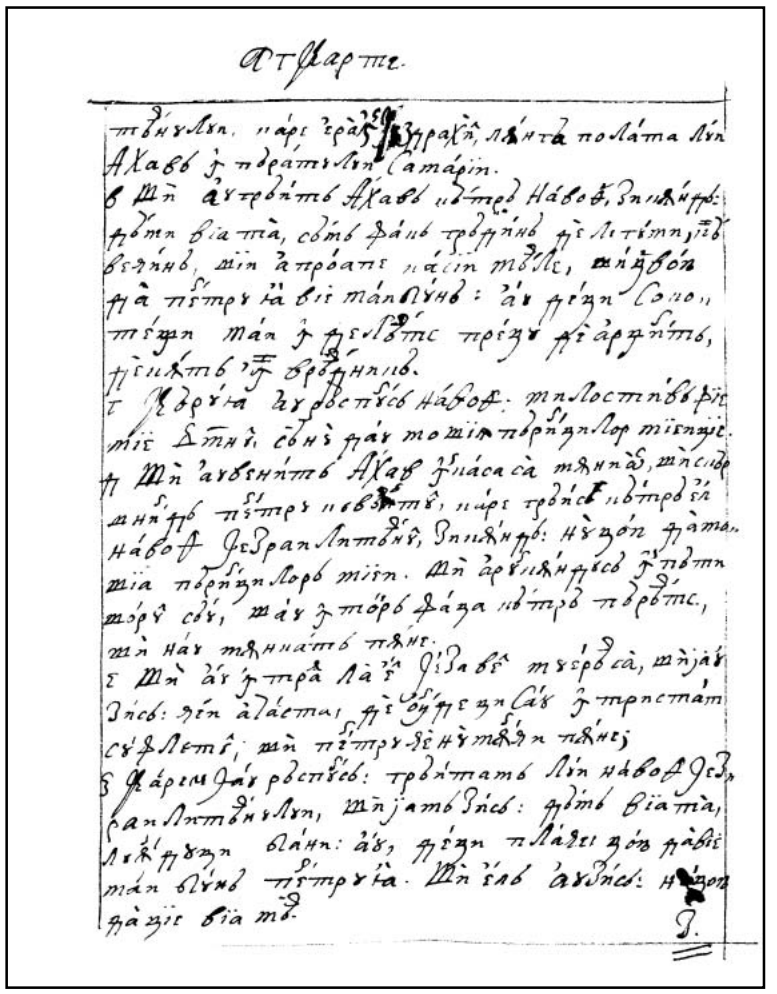

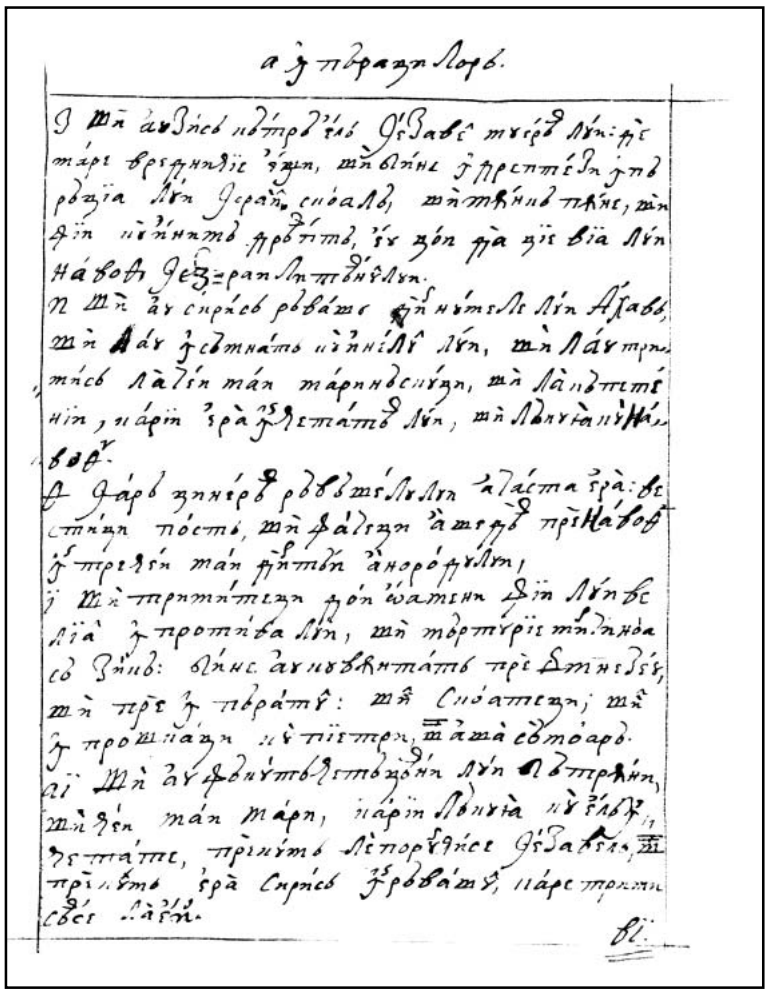

170v

171r

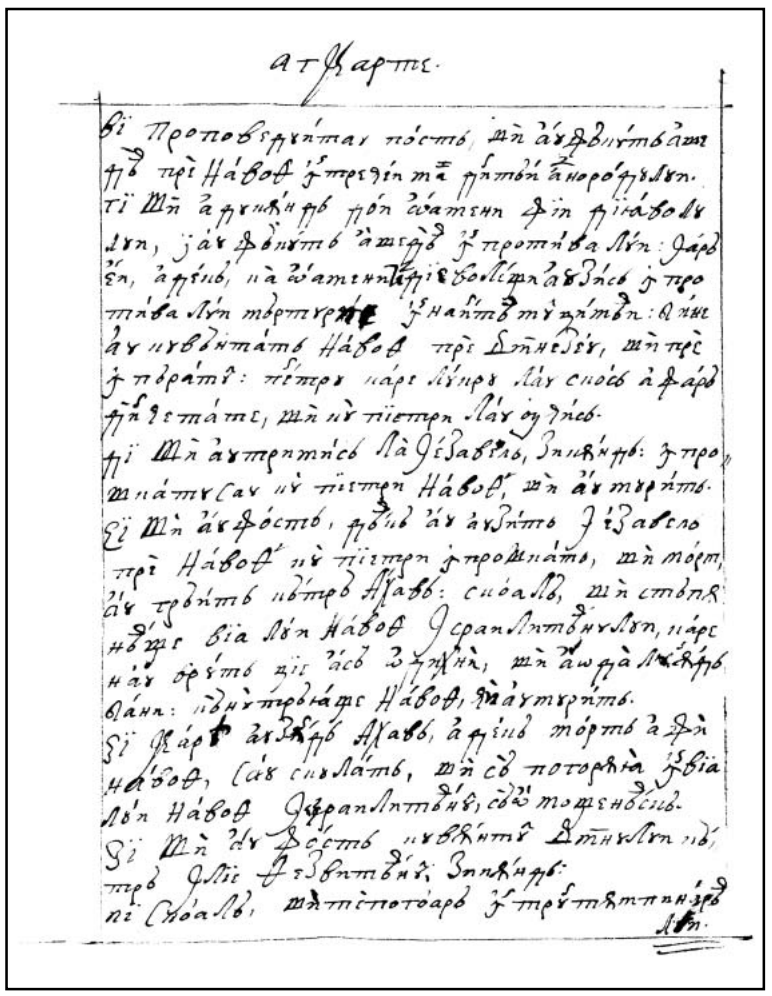

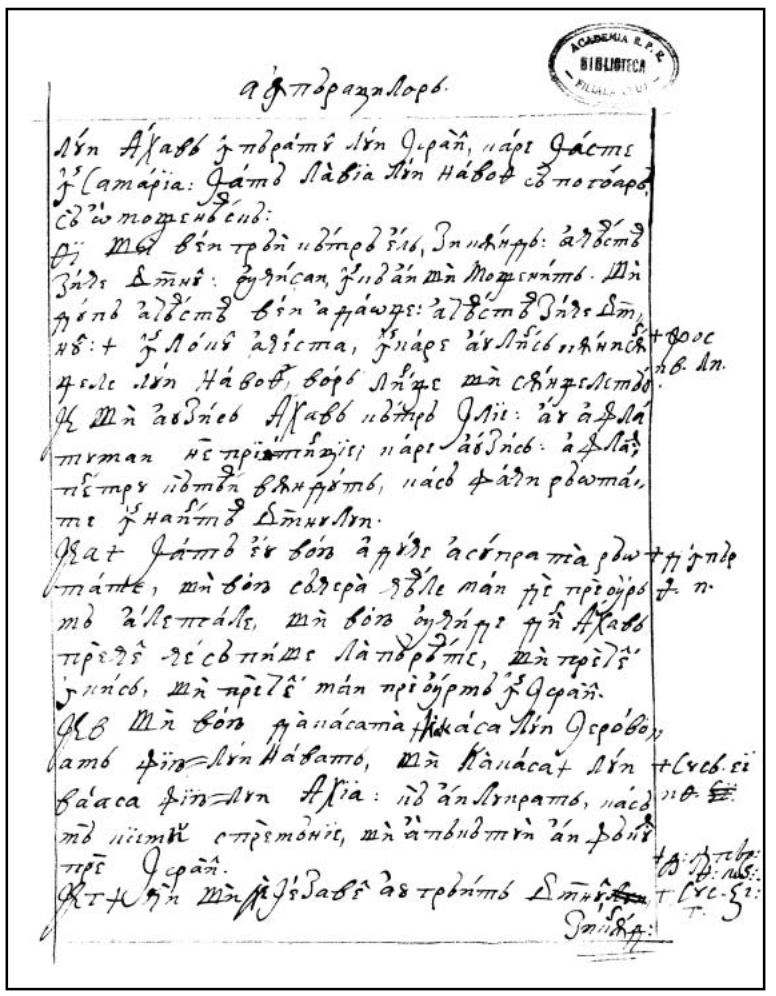

171v 172r

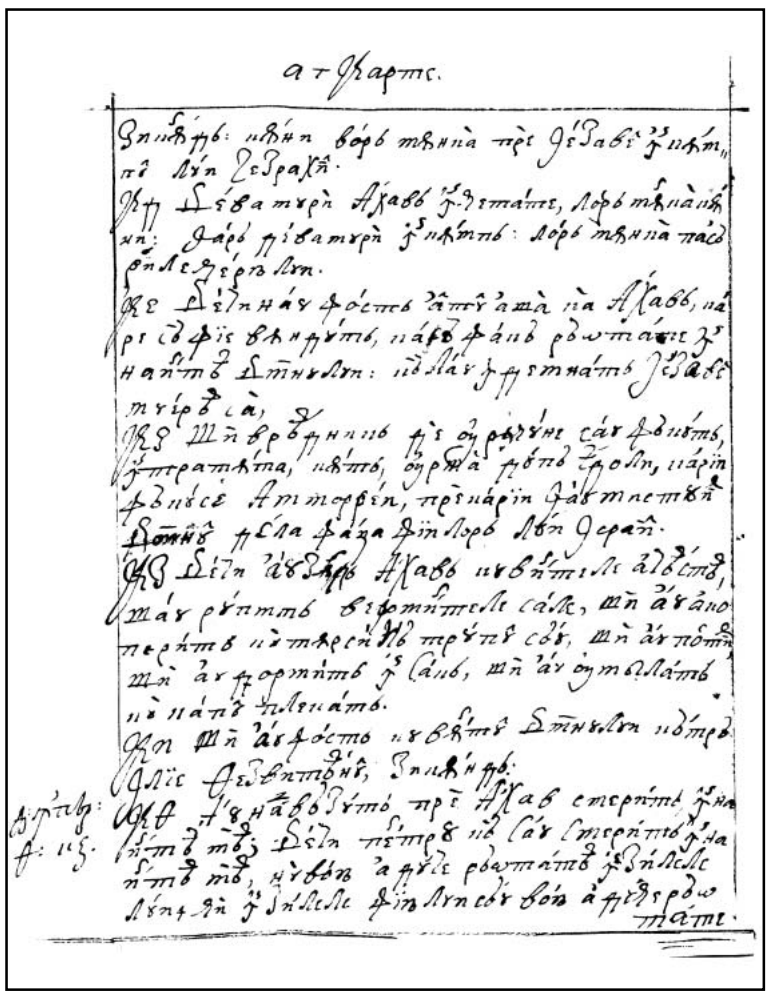

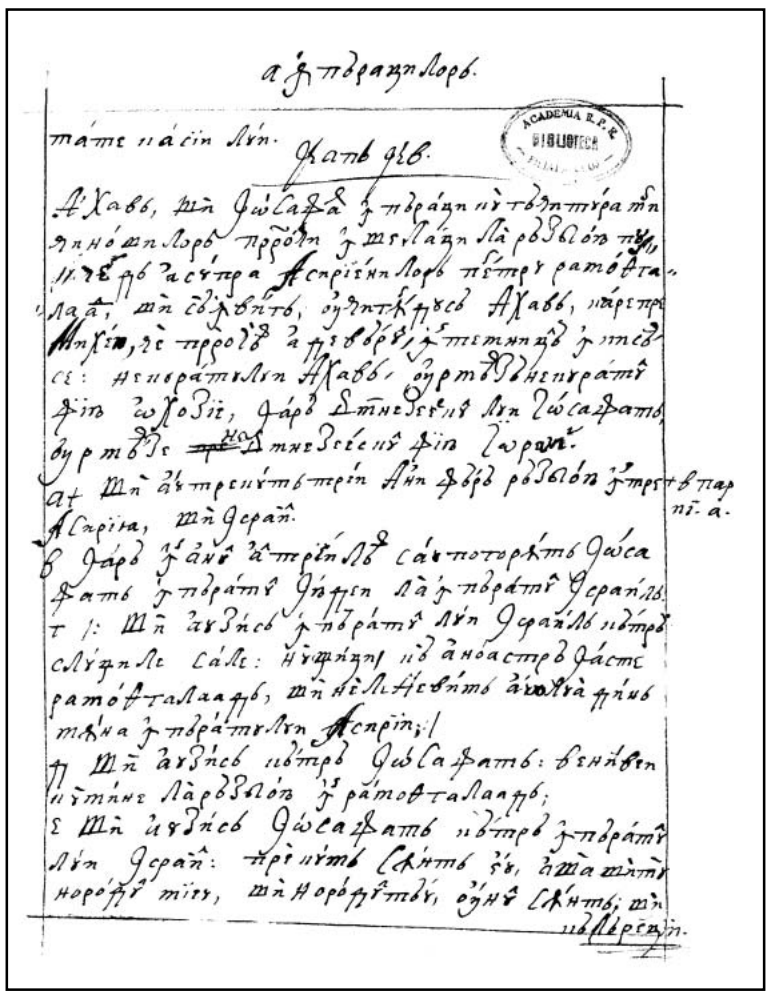

172v 173r

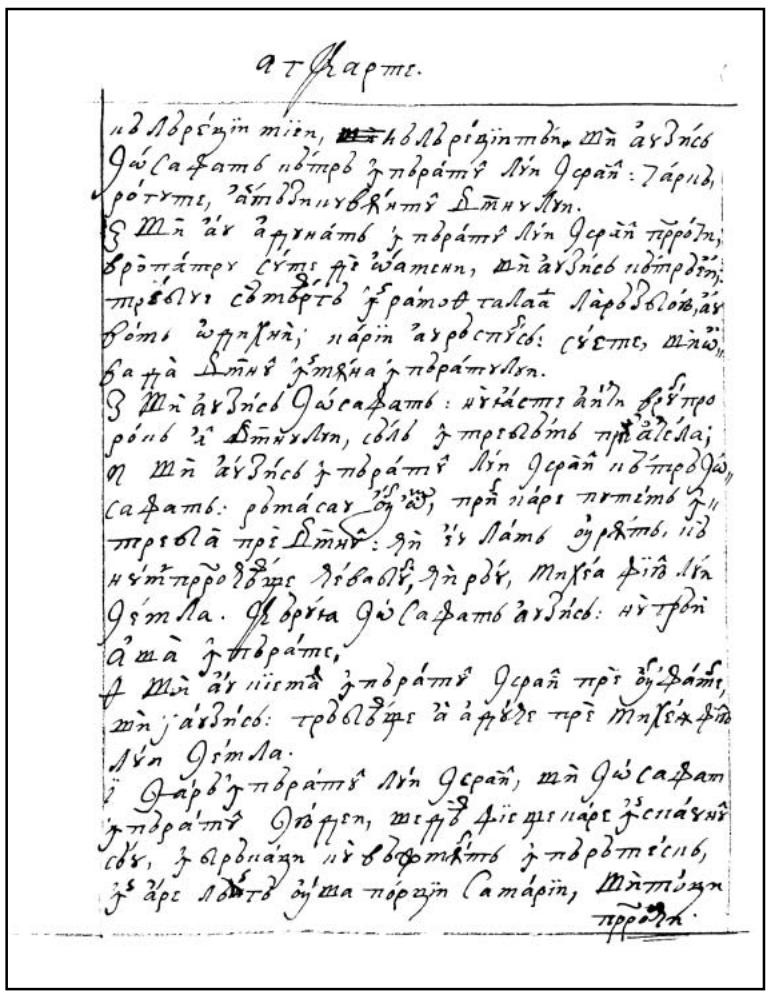

173v

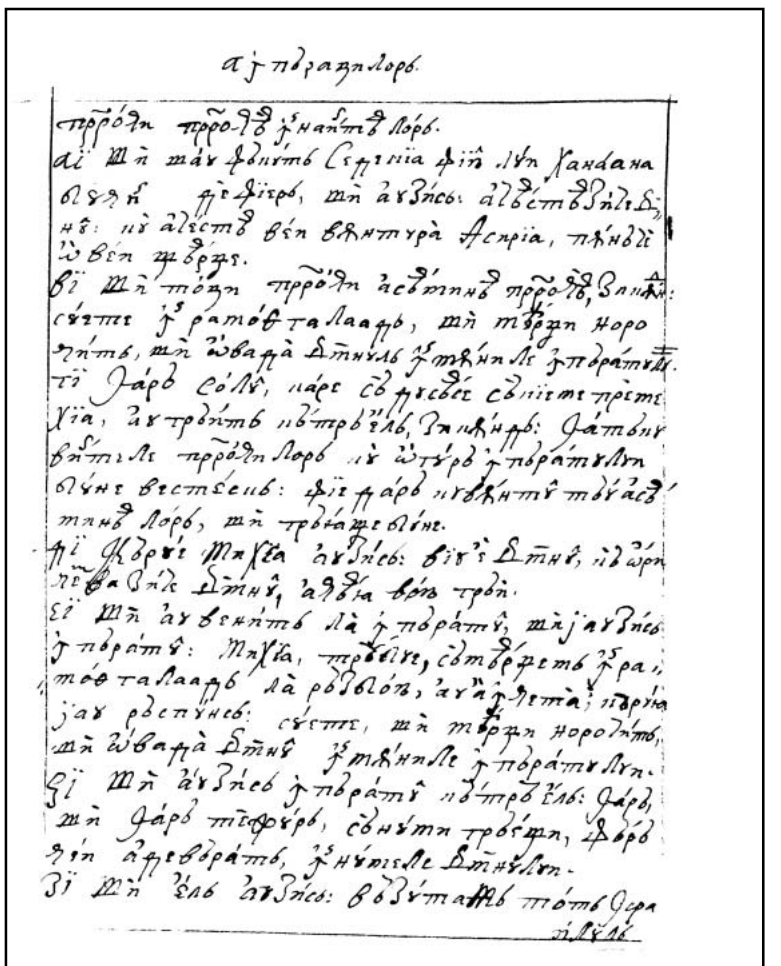

174r

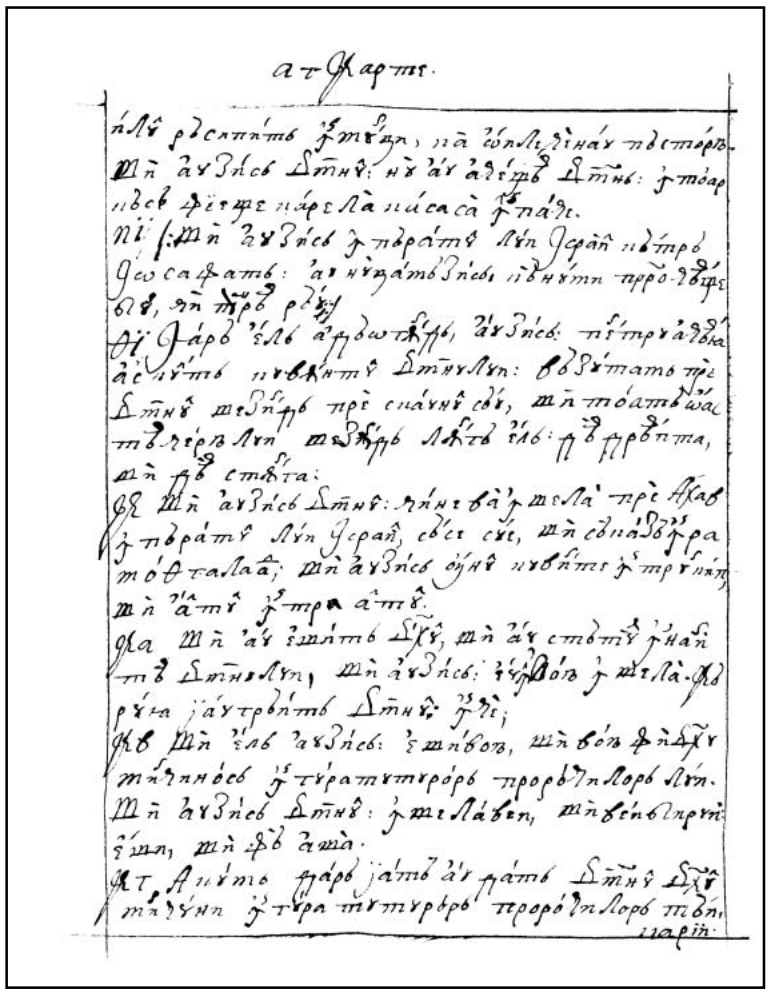

174v

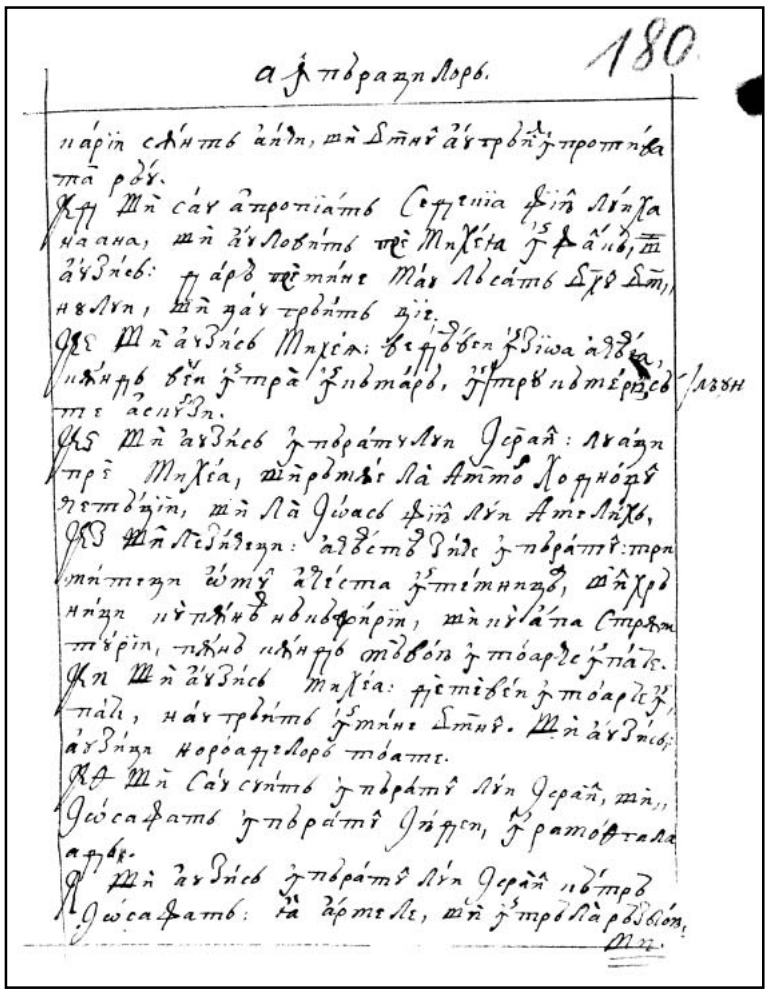

175r

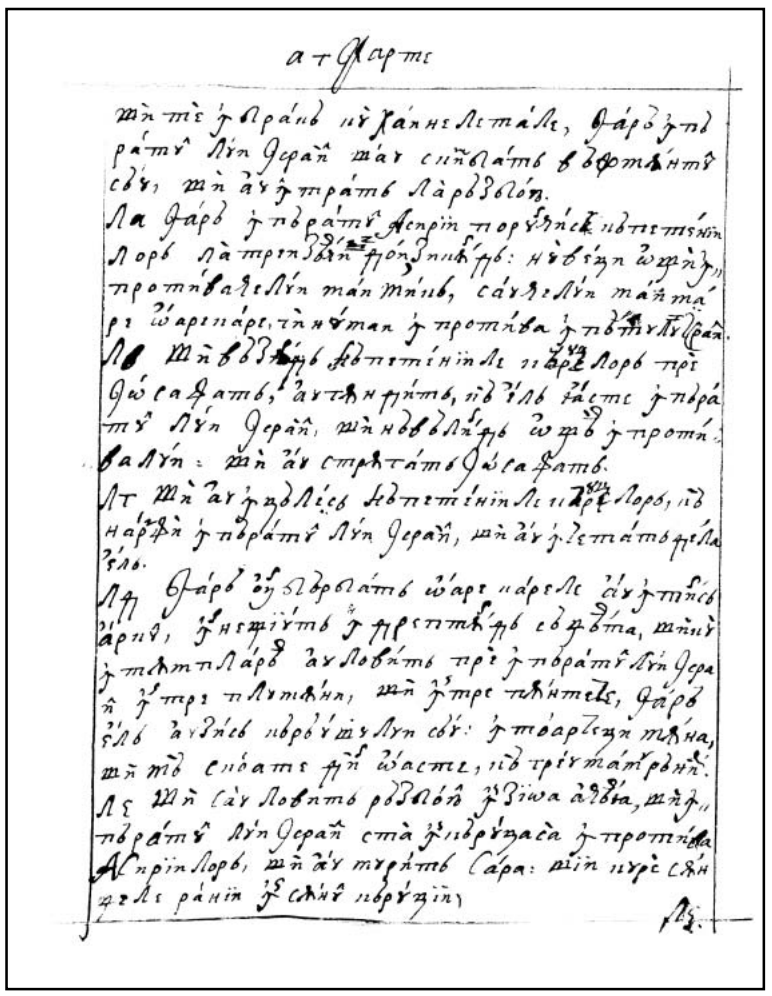

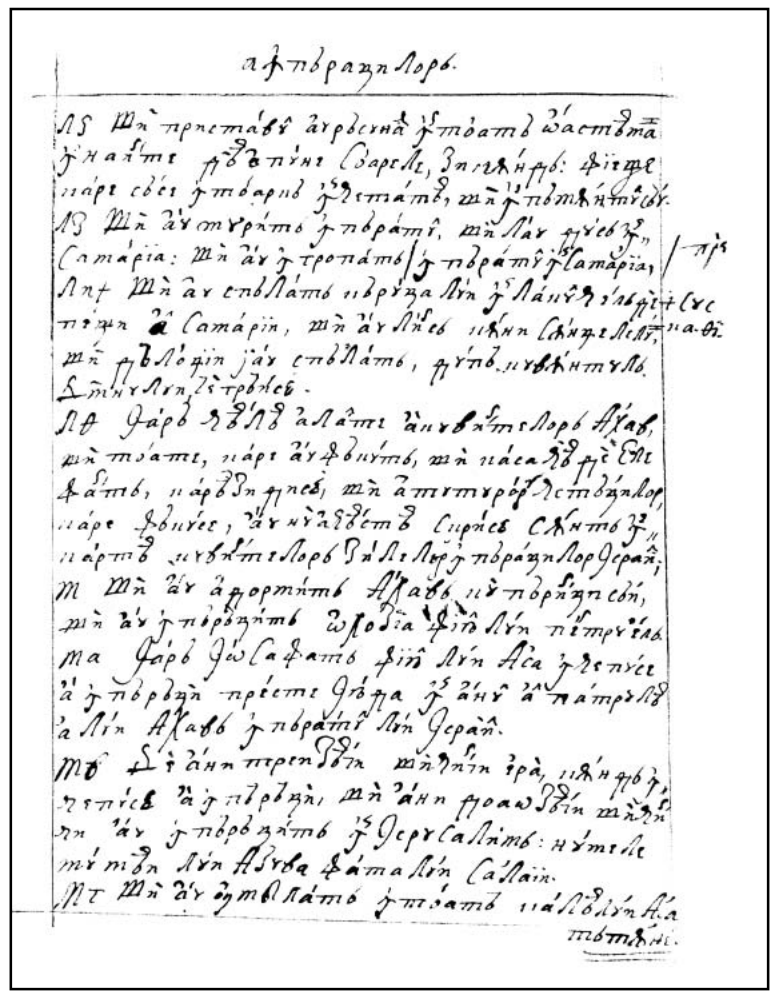

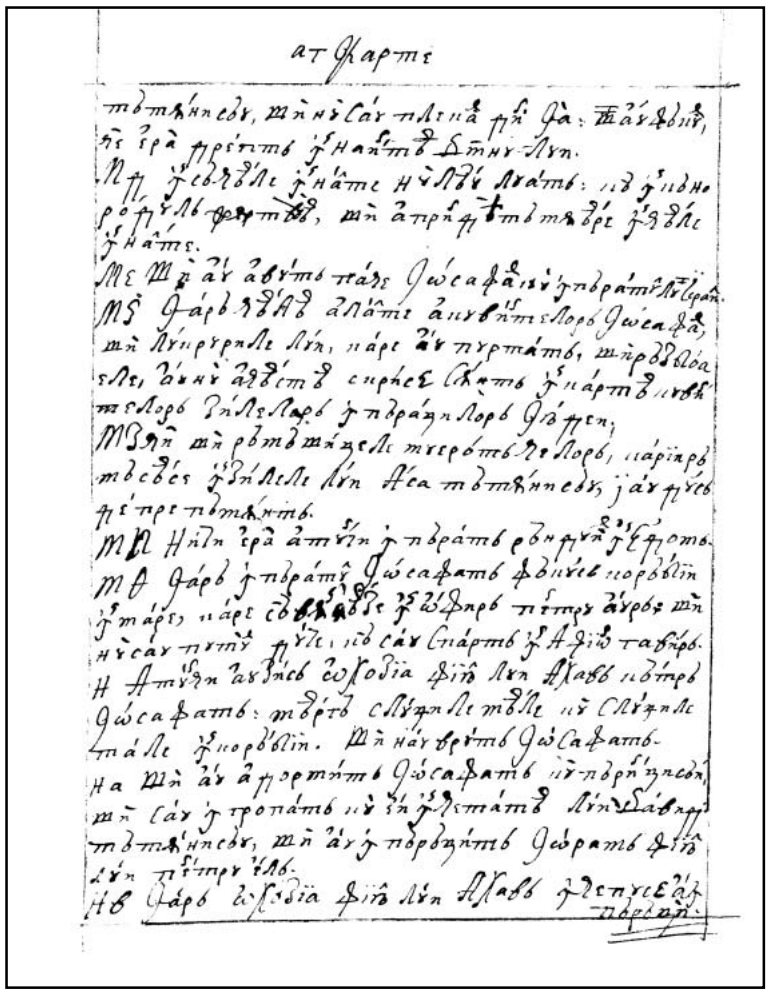

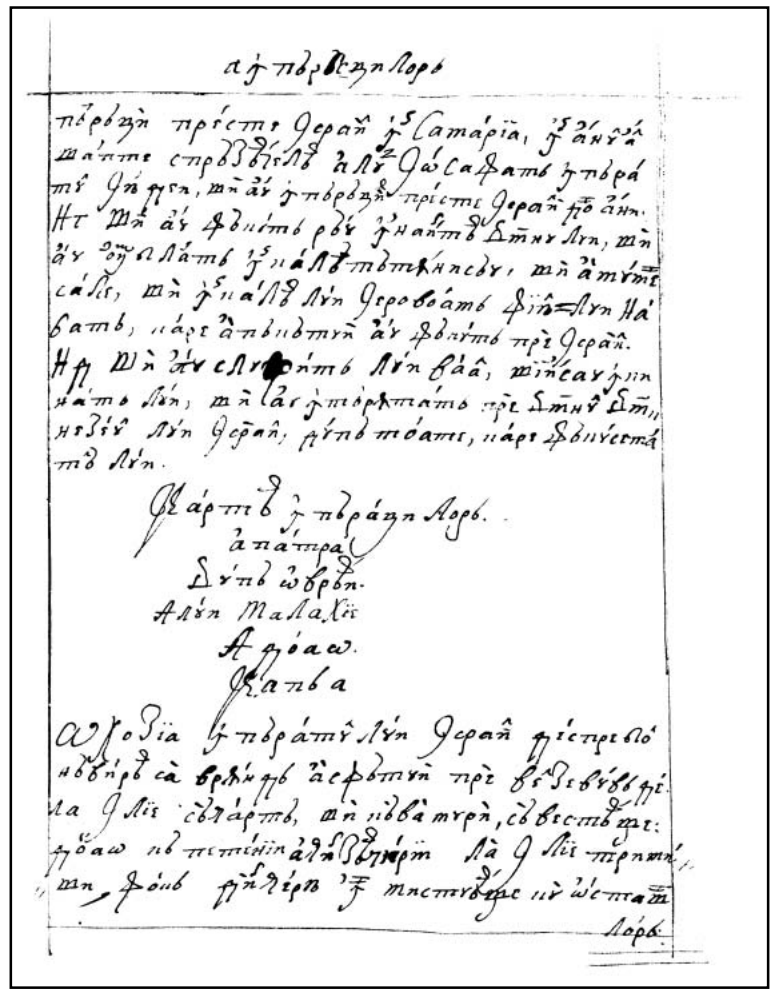

CARTEA ÎMPĂRAŢILOR A PATRA, DUPĂ OVREAI A LUI MALAHIE, A DOAO

Cap 1

Ohozia, împăratul lui Israil, despre bolnăvirea sa vrând a sfătui pre Velzevuv, de la Ilie să ceartă şi că va muri să vesteaşte. Doao căpetenii a cinzeacearii la Ilie trimişi, foc din ceriu îi mistuiaşte
177v *cu ostaşii | lor, ţiindu-să a triia căpetenie pentru smerenia sa, cu carele Ilie la Ohozie să pogoară; căruia, murind, urmează fratele său, Ioram.*

1. Şi au călcat leagea Moav în Israil, după ce au murit Ahav.
2. Căzut-au Ohozia pe treaptele trepăzării carea avea în Samaria şi s-au bolnăvit. Şi au trimis soli, zicând către ei: „Duceţi-vă şi întrebaţi pre Velzevuv, dumnezeul lui Accaron, oare putea-voiu trăi dintr-această bolnăvire a mea?”
3. Iară îngerul Domnului au grăit către Ilie Thezviteanul, zicând: „Scoală şi te suie întru-ntimpinarea solilor împăratului Samariii şi vei zice către ei: «Au nu iaste Dumnezeu în Israil, ca să mergeţi a întreba pre Velzevuv, dumnezeul lui Accaron?»
4. Pentru aceaea, aceastea zice Domnul: «Din pătişorul pre care te-ai suit nu te veai pogorî, ci cu moarte vei muri»”. Şi s-au dus Ilie.
5. Şi s-au întors solii la Ohozie, care le-au zis: „Pentru ce v-aţi înturnat?”
6. Iară ei i-au răspuns: „Un bărbat ne-au întâmpinat şi ne-au zis: «Duceţi-vă şi vă întoarceţi
178r la împăratul care v-au trimis şi-i || veţi zice: ‘Aceastea zice Domnul: Au doară că nu era Dumnezeu în Israil, trimiţi a să sfătui Velzevuv, dumnezeul lui Accaron? Pentru aceaea, din pătişorul pre care te-ai suit nu te veai pogorî, ci cu moarte vei muri!’»”.
7. Care le-au zis: „De ce formă şi îmbrăcăminte era bărbatul acela care v-au întâmpinat şi v-au grăit cuvintele aceste?”
8. Iară ei au zis: „Om păros şi cu brâu de curea coapseale încins”. Care au zis: „Ilie Thezviteanul iaste.”
9. Şi au trimis la el o căpetenie cincizăceariu şi cincizeaci carii era supt el. Care s-au suit la el şi şezând în vârful muntelui i-au zis: „Omul lui Dumnezeu, împăratul au poruncit să te pogori!”
10. Şi, răspunzând Ilie, au zis cinzeaceariului: „De sânt omul lui Dumnezeu, pogoară-să foc din ceriu şi te îmbuce pre tine şi pre cinzecii tăi!” Şi s-au pogorât foc din ceriu şi l-au îmbucat şi pre cincizeacii carii era cu el.
11. Şi iarăşi au trimis la el o căpetenie, alt cincizăciuiariu şi cincizeaci cu el. Care i-au
178v grăit: „Omul lui Dumnezeu, aceastea | zice împăratul: «Grăbeaşte, pogoară-te!»”

12. Răspunzând Ilie, au zis: „De-s eu omul lui Dumnezeu, pogoară-să foc din ceriu şi te îmbuce, şi cinzeacii tăi!” Şi s-au pogorât foc din ceriu şi l-au îmbucat, şi cinzeacii lui.
13. Iară au trimis a treia căpetenie cincizăciuiariu şi cinzeaci care era cu el. Carele venind, ş-au plecat genunchele sale către Ilie şi l-au rugat şi au zis: „Omul lui Dumnzeu, să nu urgiseaşti sufletul mieu şi sufletul slugilor tale carii cu mine sânt.
14. Iată, s-au pogorât foc din ceriu şi au mistuit doao căpetenii cinzăceri dintâi şi cinzeacii carii era cu ei. Ci acum rogu-mă să te milostiveaşti spre sufletul mieu”.
15. Şi au grăit îngerul Domnului către Ilie, zicând: „Pogor<i> cu el”. Şi s-au pogorât cu el la împăratul.
16. Şi i-au grăit: „Aceastea zice Domnul: «Pentru că ai trimis soli a întreba pre Velzevuv, dumnezeul lui Accaron, ca când n-ar fi Dumnezeu în Israil, de la care să poţi întreba cuvânt, pentru aceaea din pătişorul || pre care te-ai suit nu vei pogorî, ci cu moarte vei muri»”. 179r
17. Şi au murit după cuvântul Domnului care au grăit Ilie şi au împărăţit Ioram, fratele lui, pentru el, în anul al doilea a lui Ioram, fiiului Iosafat, împăratului Iiudei, că nu avea fiiu.
18. Iară cealeaalalte a cuvintelor Ohozia, care au lucrat, au nu aceastea scrise sânt în Cartea cuvintelor zilelor împăraţilor lui Israil?

Cap 2

Elissei, nedespărţitul lui Ilie soţ, despărţindu-să cu plaşca lui Ilie apa, treace cu el Iordanul. Iară Ilie în ceriu cu caru de foc răpindu-să, duhul aceluiaş îndoit îl ia, şi cu plaşca lui Ilie iarăşi desparte apele Iordanului şi prin uscat treace. Ilie cercându-să, nu să află. Apele Ierihonului şi stărpiciunea pământului, puindu-să prin Ielisei sare, să tămăduiesc. Prunci patruzeci şi doiu, ce hulesc pre Elisei, de urşi să rump.

1. Şi au fost când au vrut Dumnezeu să râdice pre Ilie prin volbură în ceriu, mergea | Ilie şi Elissei din Galgala. 179v
2. Şi au zis Ilie către Elissei: „Şezi aici, că Domnul m-au trimis până în Vethil”. Căruie au zis Elissei: „Viu e Domnul şi viu e sufletul tău, că nu te voiu părăsi”. Şi, pogorându-să în Vethil,
3. Au ieşit fiii prorocilor carii era în Vethil la Ielisei şi i-au zis: „Au nu ştii că astăzi Domnul va lua pre stăpânul tău de la tine?” Carele au răspuns: „Şi eu ştiu; tăceţi!”
4. Şi au zis Ilie către Elissei: „Şezi aici, că Domnul m-au trimis în Ierihon”. Şi el i-au zis: „Viu e Domnul şi viu e sufletul tău, că nu te voiu lăsa”. Şi, venind în Ierihon,
5. S-au apropiat fiii prorocilor carii era în Ierihon la Elisei şi i-au zis: „Au nu ştii că Domnul astăzi va lua pre stăpânul tău de la tine?” Şi au zis: „Şi eu ştiu; tăceţi!”
6. Şi i-au zis Ilie: „Şezi aici, că Domnul m-au trimis până la Iordan”. Carele au zis: „Viu e Domnul şi viu e sufletul tău, că nu te voiu lăsa”. Şi s-au dus amândoi împreună,
7. Şi cinzeaci de bărbaţi din fiii prorocilor au urmat după ei, carii au şi || şezut în preajmă departe, iară ei amândoi sta pre Iordan. 180r
8. Şi ş-au luat Ilie plaşca şi o au învăluit şi au lovit apele şi s-au despărţit într-amândoao părţile, şi au trecut amândoi prin uscat.
9. Şi după ce au trecut, Ilie au zis către Elisseiu: „Ceare ce vei să-ţi fac, mai nainte, până ce mă voiu lua de la tine”. Şi au zis Elissei: „Rogu-mă, să fie în mine îndoit duhul tău”.
10. Care au răspuns: „Lucru greu ai cerut, însă de mă vei vedea când mă voiu lua de la tine, va fi ţie ce ai cerut, iară de nu mă vei vedea, nu va fi”.
11. Şi, mergând şi unblând vorbindu-se, iată, un car de foc şi cai de foc i-au despărţit pre amândoi; *şi s-au suit Ilie prin volbură în ceriu.
12. Iară Elissei vedea şi strâga: „Părintele mieu, părintele mieu, carul lui Israil şi cărăuşul lui!” Şi nu l-au mai văzut. Şi ş-au apucat vejmintele şi le-au rupt în doao părţi.
13. Şi au rădicat plaşca lui Ilie, carea-i căzuse. Şi, întorcându-să, au stătut pre ţărmurele Iordanului
14. Şi cu plaşca lui Ilie, carea-i căzuse, au | lovit apele şi nu s-au despărţit. Şi au zis: „Unde iaste Dumnezeul lui Ilie şi acum?” Şi au lovit apele şi s-au despărţit încoace şi încolo şi au trecut Elisei. 180v
15. Şi, văzând fiii prorocilor carii era în Ierihon din preajmă, au zis: „S-au odihnit duhul lui Ilie preste Elisei”. Şi, venindu-i întru-ntâmpinare, i s-au închinat cu faţa la pământ

*Ecli. 48, 13. 1 Mac. 2, 58.

16. Şi i-au zis: „Iată, cu slujile tale sânt cinzeaci de bărbaţi tari carii să pot duce să cearce pre domnul tău, ca nu cumva să-l fie luat Duhul Domnului şi să-l fie aruncat într-un munte au într-o vale”. Care au zis: „Nu trimiteţi”.

17. Şi l-au sâlit până când s-au odihnit şi au zis: „Tremiteţi!” Şi au tremis cinzeaci de bărbaţi, carii cercându-l în trei zile nu l-au aflat

18. Şi s-au întors la el. Iară el lăcuia în Ierihon şi le-au zis: „Au nu v-am zis: Nu tremiteţi?”

19. Şi au zis oamenii cetăţii cătră Elissei: „Iată, lăcaşul cetăţii aceştia bun iaste, precum însuţi, domnule, vezi, ci apele sânt reale şi pământul stârp”.

20. Iară el au zis: „Aduceţi-m un vas nou şi puneţi într-însul sare”. Care aducându-l, ||
181r 21. Ieşind la fântâna apelor, au slobozit într-însa sare şi au zis: „Aşa zice Domnul: «Însănătoşat-am apele aceastea». Şi nu era mai mult într-însele moarte, nici stârpiciune.

22. Şi s-au sănătoşat apele până în zioa aceasta, după cuvântul lui Elisei care au grăit.

23. Şi s-au suit de-acolo în Vethil. Şi suindu-să pre cale, prunci mici au ieşit din cetate şi-l batjocoriia, zicând: „Suie-te, coposule! Suie-te, coposule!”

24. Carele uitându-să, i-au văzut şi i-au blăstămat în numele Domnului. Şi au ieşit doi urşi din dumbravă şi au rupt din ei patruzeaci şi doi de prunci.

25. Şi s-au dus de acolo în Muntele Carmilului, şi de-acolo s-au întors în Samaria.

Cap 3

Pentru rupta de împăratul Moav legătură, carea avea cu împăraţii lui Israil, să suie asupra lui împăratul lui Israil, împăratul Iiudei şi împăratul Edom, cărora, mai stânşi de seate, Domnul, prin Elisei, apă fără ploaie le făgăduiaşte şi biruinţă de împăratul Moav, carele pre întâiul său
181v *născut jârthindu-l, răsi|pirea cetăţii conteneaşte.*

1. Iară Ioram, fiiul lui Ahav, au împărăţit preste Israil în Samaria la anul optsprăzeacealea al lui Iosafat, împăratul Iiudei. Şi au împărăţit doisprăzeace ani.
2. Şi au făcut răotate înaintea Domnului, ci nu ca tatăl său şi mumă-sa; că au luat chipurile lui Vaal, care făcuse tatăl lui.

3. Însă în păcatele lui Ierovoam, fiiul lui Navath, care a păcătui au făcut pre Israil, s-au lipit, nici s-au depărtat de el.

4. Iară Mesa, împăratul lui Moav, hrănea dobitoace multe şi plătea împăratului Israil miei o sută de mii şi berbeci o sută de mii, cu lânile sale.

5. Şi deacă murise Ahav, au rupt legătura carea avea cu împăratul lui Israil.

6. Şi au ieşit împăratul Ioram în zioa aceaea din Samaria şi au numărat tot Israilul.

7. Şi au trimis la Iosafat, împăratul Iiudei, zicând: „Împăratul Moav s-au depărtat de mine, vino cu mine asupra lui la războiu”. Care au răspuns: „Sui-mă-voiu, care-i al mieu, al tău iaste, norodul mieu, norodul tău, şi caii miei, caii tăi”.
182r 8. Şi au zis: „Pre care cale ne vom sui?” Iară || el au răspuns: „Prin pustia Iudumei”.

9. Şi s-au dus împăratul lui Israil şi împăratul Iiudei şi împăratul Edom şi au încungiurat pe cale de şapte zile. Nici era apă oastei şi dobitoacelor care urma după ei.

10. Şi au zis împăratul lui Israil: „Hei, hei, hei, adunatu-ne-au Domnul trei împăraţi să ne dea în mânile lui Moav!”

11. Şi au zis Iosafat: „Oare iaste aici prorocul Domnului, să ne rugăm Domnului printr-însul?” Şi au răspuns unul din slugile împăratului Israil: „Iaste aici Elisei, fiiul lui Safath, care turna apă pre mânile lui Ilie”.

12. Şi au zis Iosafat: „Iaste la el cuvântul Domnului!” Şi s-au pogorât la el împăratul lui Israil şi Iosafat, împăratul Iiudei şi împăratul Edom.

13. Şi au zis Elisei cătră împăratul lui Israil: „Ce e mie şi ţie? Mergi la prorocii tătâne-tău şi a mâne-ta!” Şi i-au zis împăratul lui Israil: „Pentru ce au adunat Domnul aceşti trei împăraţi, să-i dea în mânile lui Moav?”

14. Şi au zis cătră el Elisei: „Viu e Domnul oastelor, într-a Căruia vedeare stau, că de
182v nu mi-ar fi ruşine de faţa lui Iosafat, împă|ratul Iiudei, nici te-aş fi socotit, nici m-aşu fi uitat la tine.

15. Iară acum aduceţi-mi psălmuitoriu”. Şi cântând, psălmuitoriul, au fost preste el mâna Domnului şi au zis:

16. „Aceastea zice Domnul: «Faceţi matca repegiunii aceştiia gropi şi gropi».

17. Că acestea zice Domnul: «Nu veţi vedea vânt, nici ploaie. Şi matca aceasta să va umplea de ape şi veţi bea voi şi familiile voastre şi dobitoacele voastre».

18. Şi puţin e aceasta înaintea Domnului; ci şi pe Moav îl va da în mânile voastre.
19. Şi veţi lovi toată cetatea zidită şi toată cetatea aleasă şi tot pomul roditoriu îl veţi tăia şi toate fântânile apelor le veţi astupa şi tot pământul ales îl veţi acoperi cu pietri".
20. Şi au fost dimineaţă, când să aducea jârtva, şi, iată, ape veniia pe calea Edommului şi s-au umplut pământul de ape.
21. Iară toţi moaviteanii, auzind că s-au suit împăraţi să oştească asupra lor, au chemat pre toţi carii era încinşi cu brâu de sabie pe deasupra şi au stătut în hotare.
22. Şi dimineaţa dintâi sculându-să şi, || răsărind soarele din prejma apelor, au văzut 183r
moaviteanii dinprotivă apele roşii ca sângele
23. Şi au zis: „Sânge de sabie iaste! Oştitu-s-au împăraţi împrotiva sa şi s-au tăiat împreună; acum meargi la pradă, Moav!"
24. Şi s-au dus în tabăra lui Israil. Iară sculându-să Israil, au lovit pre Moav. Iară ei au fugit înnaintea lor. Şi au venit cei ce biruise şi au lovit pre Moav.
25. Şi cetăţile le-au strâcat şi tot câmpul cel bun, aruncând fieştecare pietri, l-au umplut; şi toate fântânile apelor le-au astupat şi toţi pomii roditori i-au tăiat, aşa cât numai zidurile ceale din lut au rămas. Şi s-au împrejurat cetatea de prăştiitori şi mare parte s-au bătut.
26. Carea văzând împăratul Moav, că au biruit adecă protivnicii, au luat cu sâne şapte sute de bărbaţi carii scotea sabie, ca să rumpă cătră împăratul Edom. Şi n-au putut.
27. Şi, apucându-şi fiiul său cel întâi născut, care era să împărăţească în locul lui, l-au adus jârtvă preste zid. Şi s-au | făcut urgie mare în Israil şi îndată s-au depărtat de la el şi 183v
s-au întors la pământul său.

Cap 4

Elisseul, văduvei carea era înpresurată de deatorii, untdelemn îi dobândeşte, cu carele să-ş plătească deatoraşii; sunamiteancii, gazdei sale, fiiul pre carele după aceaea mort îl deşteaptă; şi, turnând făină preste fiertură, aceiiaş ia amărăciunea şi cu puţine pâni pre mulţi satură.

1. Iară o muiare oarecarea din muierile prorocilor strâga cătră Elisei zicând: „Sluga ta, bărbatul mieu, au murit şi tu ştii că sluga ta au fost temându-să de Domnul. Şi, iată, crezetoriul vine să ia doi fiii miei spre slujba sa".
2. Cărie au zis Elisei: „Ce vreai să-ţi fac? Spune-mi ce ai în casa ta?" Căriia au răspuns: „Nu am, slujnica ta, ceva în casa mea, fără puţin untdelemn cu care să mă ung".
3. Căriia au zis: „Meargi, ceare împrumut de la toţi vecinii tăi vase goale nu puţine.
4. Şi întră şi închide uşa ta când vei fi dinlontru tu şi fiii tăi. Şi toarnă de acolo în toate vasele aceastea şi deacă să vor plini vei lua".
5. Şi s-au dus muierea şi au închis uşa || preste sine şi preste fiii săi. Aceia aducea 184r
înnainte vasele şi ea turna.
6. Şi, plinindu-să vasele, au zis cătră fiiul său: „Adă-m încă un vas". Şi el au răspuns: „Nu am". Şi au stat untul-de-lemn.
7. Şi au venit ea şi au spus omul lui Dumnezeu. Şi el: „Mergi – au zis – vinde untul-de-lemn şi întoarce crezătoriului tău, iară tu şi fiii tăi trăiaşte din cel rămas".
8. Şi au fost o zi oarecarea şi trecea Elisei prin Sunam. Şi era acolo o muiare mare carea l-au ţânut să mânce pâne. Şi, trecând adeasăori pe acolo, să abătea la ea să mânce pâne.
9. Carea au zis cătră bărbatul său: „Cunoscu că omul lui Dumnezeu sfânt iaste acesta, care treace pe la noi adeaseori.
10. Să-i facem, dară, o chilie mică şi să-i punem în ea pătişor şi masă şi scaun şi sfeşnic, ca când va veni la noi, să rămâie acolea".
11. Şi au fost o zi oarecarea şi, venind, s-au abătut în chilie şi s-au odihnit acolo.
12. Şi au zis cătră Ghezi, sluga sa: „Cheamă sunamiteanca aceasta!" Care chemând-o şi ea stând înaintea lui,
13. Zis-au cătră sluga sa: „Grăiaşte cătră ea: | «Iată, cu deadinsul întru toate ne-ai slujit 184v
noao. Ce vreai să-ţi fac? Au ai ceva treabă şi vreai să grăiesc împăratului sau căpeteniei oastei?»" Carea au răspuns: „În mijlocul norodului mieu lăcuiesc".
14. Şi au zis: „Ce, dară, vrea să-i fac?" Şi au zis Ghezi: „Nu cerca, că fiiu nu are, şi bărbatul ei bătrân iaste".
15. Şi au poruncit să o cheme. Carea chemată fiind şi stând înaintea uşii,

16. Au zis cătră ea: „În vreamea aceasta şi într-acest ceas, de vei avea viaţă, vei avea în pântece fiiu”. Iară ea au răspuns: „Nu, rogu-te, domnul mieu, omul lui Dumnezeu, nu voiu a minţi slujnicii tale”.
17. Şi au zămislit muierea şi au născut fiiu în vreamea şi în ceasul acelaş care zisease Elisei.
18. Şi au crescut pruncul. Şi fiind o oarecare zi şi ieşind la tată-său, la săcerători,
19. Au zis tătâni-său: „Capul mă doare, capul mă doare!” Iară el au zis slugii: „Ie-l şi-l du la mumă-sa!”
20. Carele luundu-l şi ducându-l la mumă-sa, l-au pus ea pre jenunchele sale până la
185r amia||zăzi şi au murit.
21. Şi s-au suit şi l-au pus pre pătişorul omului lui Dumnezeu şi au încuiat uşa. Şi, ieşind,
22. Ş-au chemat bărbatul şi au zis: „Trimite cu mine, rogu-te, o slugă şi asina, să alerg până la omul lui Dumnezeu şi să mă întorc”.
23. Care i-au zis: „Pentru ce pricină meargi la el? Astăzi nu-i lună noao, nici sâmbătă”. Carea au răspuns: „Voiu mearge”.
24. Şi au aşternut asina şi au poruncit slugii: „Mână şi grăbeaşte, să nu-mi faci zăbavă mergând! Şi aceasta fă, ce-ţi poruncesc!”
25. Şi au purces şi au venit la omul lui Dumnezeu, în Muntele Carmilului. Şi, văzind-o omul lui Dumnezeu din prejmă, au zis cătră Ghezi, sluga sa: „Iată sunamiteanca ceea!
26. Meargi, dară, întru-ntâmpinarea ei şi-i zi: „Drepte sânt despre tine şi despre bărbatul tău şi despre fiiul tău?” Carea au răspuns: „Dreapte”.
27. Şi, venind la omul lui Dumnezeu în munte, i-au apucat picioarele lui; şi s-au apropiat
185v | Ghezi să o depărteze. Şi au zis omul lui Dumnezeu: „Lasă-o, că sufletul ei în amărăciune iaste şi Domnul au tăinuit de cătră mine şi nu mi-au spus”.
28. Carea au zis: „Au doară am cerut fiiu de la domnul mieu? Au nu ţ-am zis: «Să nu mă batjocoreşti!»”
29. Şi el au zis cătră Ghezi: „Încinje coapseale tale şi ia toiagul mieu în mâna ta şi mergi. De te va întâmpina om, nu-i zi: «Sănătate»; şi de-ţi va zice cineva ţie, nu-i răspunde. Şi vei pune toiagul mieu pre faţa pruncului”.
30. Iară muma pruncului au zis: „Viu e Domnul şi viu e sufletul tău, nu te voiu lăsa”. Şi s-au sculat şi au urmat după ea.
31. Iară Ghezi mersease înnaintea lor şi pusease toiagul pre faţa pruncului; şi nu era glas, nice sâmţire. Şi s-au întors întru-ntâmpinarea lui şi i-au vestit zicând: „Nu s-au sculat pruncul”.
32. Şi au întrat Elisei în casă; şi, iată, pruncul mort zăcea în pătişorul lui.
33. Şi, întrând, au încuiat uşa preste sine şi preste prunc; şi s-au rugat cătră Domnul.
34. Şi s-au suit şi s-au culcat pre prunc. Şi au pus gura sa pre gura lui şi ochii săi pre
186r || ochii lui şi mânile sale pre mânile lui. Şi s-au plecat preste el şi s-au încălzit trupul pruncului.
35. Iară el întorcându-să, să prinbla prin casă, o dată încoace şi-n încolo. Şi s-au suit şi s-au culcat pre el. Şi au oftat pruncul de şeapte ori şi au deşchis ochii.
36. Iară el au chemat pre Ghezi şi i-au zis: „Cheamă sunamiteanca aceasta”. Carea chemată, au întrat la el. Carele i-au zis: „Ia-ţi fiiul!”
37. Venit-au ea şi au căzut la picioarele lui şi s-au închinat pre pământ. Şi ş au luat fiiul şi au ieşit.
38. Şi Elisei s-au întors în Galgala. Şi era foamete pre pământ şi fiii prorocilor lăcuia înnaintea lui. Şi au zis unuia din slugile sale: „Pune o oală mare şi fierbe mâncare fiilor prorocilor”.
39. Şi au ieşit unul în câmp să culeagă ierburi de câmp. Şi au aflat ca o viţă sălbatecă şi au cules dintr-însa tidve de câmp şi ş-a umplut plaşca. Şi, întorcându-să, le-au dimicat în oala mâncării, că nu ştia ce iaste. |
186v 40. Şi au turnat soţilor să mănânce; şi gustând din fiertură au strâgat, zicând: „Moarte în oală, omul lui Dumnezeu!” Şi n-au putut mânca.
41. Iară el au zis: „Aduceţi făină!” Şi deacă au adus, au pus în oală şi au zis: „Toarnă gloatei, să mânce”. Şi n-au mai fost ceva de amărâciune în oală.
42. Iară un om oarecare au venit din Vaalsalisa aducând omului lui Dumnezeu pâni de pârgă, doaozeaci de pâni de orzu şi grâu nou în straista sa. Iară el au zis: „Dă norodului să mânce!”
43. Şi i-au răspuns slujitoriul lui: „Câtu-i aceasta, să puiu înnaintea o sută de oameni?” El iarăş i-au zis: „Dă norodului să mânce, că acestea zice Domnul: «Mânca-vor şi va prisosi»”.
44. Şi au pus înnaintea lor; carii au mâncat şi au prisosit, după cuvântul Domnului.

Cap 5

Ruptu-ş-au împăratul Israil vejmintele sale, căci zisease împăratul Asiriii să vindece pre Neeman leprosul. Pre carele Elisei, cu spălarea de şeapte ori în Iordan, îl curăţă de le||pră; carea de Ghezi, pentru darurile cu minciună stoarse, de la Elisei nesocotite, pururea să lipeaşte. 187r

1. Neeman, căpetenia oastei împăratului Asiriii, era om mare la domnul său şi cinstit, că printr-însul au dat Domnul mântuire Asirei. Şi era om tare şi bogat, dară lepros.
2. Iară din Asiria ieşise lotrişori şi roabă dusease din pământul lui Israil o pruncă mică, carea era în slujba muierii lui Neeman.
3. Carea au zis cătră stăpână-sa: „Batâr de-ar fi fost domnul mieu la prorocul care iaste în Samaria, adevărat l-ar fi vindecat de lepra ce are”.
4. Şi au întrat Neeman la domnul său şi i-au vestit zicând: „Aşea şi aşa au grăit prunca din pământul lui Israil”.
5. Şi i-au zis împăratul Asirii: „Meargi, şi voiu trimite carte la împăratul lui Israil”. Care purcezând şi luund cu sâne zeace tălanţi de argint şi şase mii de galbeni şi zeace schimburi de vejminte,
6. Au adus cartea la împăratul lui Israil cu aceaste cuvinte: „Luund cartea aceasta, să ştii că am trimis la tine pre Neeman, sluga mea, să-l vindeci de lepra sa”. |
7. Şi, cetind împăratul lui Israil cartea, ş-au rupt vejmintele şi au zis: „Au doară Dumnezeu sânt eu, ca să pociu ucide şi a face viu, pentru că acesta au trimis la mine să vindec omul de lepra sa? Socotiţ şi vedeţi că prilejuri cearcă împrotiva mea”. 187v
8. Carea auzând Elisei, omul lui Dumnezeu, a-şi fi rupt, adecă, împăratul lui Israil vejmintele sale, au trimis la el, zicând: „Pentru ce ţ-ai rupt vejmintele? Vie la mine şi să ştie a fi proroc în Israil”.
9. Şi au venit Neeman cu călăreţii şi cu căruţe şi au stătut la uşa casii lui Elisei.
10. Şi au trimis la el Elisei sol, zicând: „Meargi şi te spală de şapte ori în Iordan şi va lua sânătate trupul tău şi te vei curăţi”.
11. Mâniindu-să, Neeman să depărta, zicând: „Gândeam că va ieşi la mine şi stând va chema numele Domnului, Dumnezeului său, şi va atinge cu mâna sa locul leprii şi mă va curăţi.
12. Au nu sânt mai bune Avana şi Farfar, râurile Damascului, decât toate apele lui Israil? Să mă spăl într-însele şi să mă curăţesc?” Şi deacă s-au întors şi să ducea mănios, ||
13. S-au apropiat la el slugile sale şi i-au grăit: „Tată, de ţ-ar fi zis prorocul şi un lucru mare, adevărat trăbuia să faci. Cu cât mai vârtos că acum ţ-au zis: «Spală-te şi te vei curăţi!»” 188r
*Luc. 4, 27. 14. Pogorât-au *şi s-au spălat în Iordan de şapte ori, după cuvântul omului lui Dumnezeu, şi i s-au întors trupul lui ca trupul pruncului celui mic şi s-au curăţit.
15. Şi, întorcându-să la omul lui Dumnezeu cu toată petrecaniia sa, venit-au şi au stătut înnaintea lui şi au zis: „Adevărat ştiu că nu iaste alt Dumnezeu în tot pământul, fără numai în Israil. Rogu-te, dară, să priimeşti blagoslovenie de la sluga ta”.
16. Iară el au răspuns: „Viu e Domnul înnaintea Căruia stau că nu voiu lua!” Şi, silindu-l, nicidecum s-au odihnit.
17. Şi au zis Neeman: „Precum vreai. Ci, rogu-mă, îngăduieşte-mi mie, slugii tale, să iau sarcina a doi cătâri din pământ; că nu va face mai mult sluga ta ardere de tot au jârtvă dumnezeilor streini, fără Domnului.
18. Şi aceasta numai iaste, de carea să ro|gi pre Domnul pentru sluga ta: când va întra stăpânul mieu în besearica lui Remon să se închine, şi el răzimându-să pre mâna mea, mă voiu închina în bisearica lui Remon, închinându-să el într-acelaş loc, să-mi iarte mie Domnul, slugii tale, pentru acest lucru”. 188v
19. Care i-au zis: „Mergi în pace!” Şi s-au dus de la el cu aleasă vremea pământului.
20. Şi au zis Ghezi, sluga omului lui Dumnezeu: „Iertat-au domnul mieu lui Neeman, siriianului acestuia, să nu priimească de la el ceale ce au adus. Viu e Domnul că voiu alerga după el şi voiu lua de la el ceva”.
21. Şi au urmat Ghezi după Neeman; pre carele văzându-l alergând la sine, s-au pogorât din căruţă întru-ntâmpinarea lui şi au zis: „Drepte sânt toate?”
22. Şi el au zis: „Drepte. Domnul mieu m-au trimis la tine, zicând: «Acum veniră la mine doi tineri din muntele Efrem, din fiii prorocilor. Dă-le un tălant de argint şi haine schimbătoare îndoite»”.

189r 23. Şi au zis Neeman: „Mai bine iaste să iei doi tălanţi”. Şi l-au silit şi au legat || doi tălanţi de argint în doao sace şi îndoite vejminte şi le-au pus pre doao sluji ale sale carii le-au şi dus înnaintea lui.

24. Şi, venind acum sara, le-au luat din mâna lor şi le-au pus în casă şi au slobozit oamenii şi s-au dus.

25. Iară el întrând, au stătut înnaintea domnului său. Şi au zis Elisei: „De unde vii Ghezi?” Care au răspuns: „Nu s-au dus sluga ta încătrova”.

26. Iară el au zis: „Au nu inima mea de faţă era când s-au întors omul din căruţa sa întru-ntâmpinarea ta? Deci acum ai luat argintul şi ai luat hainele să cumperi maslini şi vii şi oi şi boi şi sluji şi slujnice.

27. Ci şi lepra lui Neeman să va lipi de tine şi de sămânţa ta până în veac”. Şi au ieşit de la el lepros ca neaoa.

Cap 6

Elisei fierul săcurii a înota face. Ostaşii împăratului Asiriii ca nişte orbiţi să povăţuiesc în Samaria
189v *de la Elisei, pre carele pentru tainele împăratului său, ce|le deascoperise împăratului lui Israil, să sârguia a-l prinde. Şi după aceea, asirii conocind Samaria, maicele pentru foamea îşi mâncă pruncii; pentru carea Elisei a să ucide de la împăratul să porunceaşte.*

1 Şi au zis fiii prorocilor cătră Elisei: „Iată, locul în care lăcuim înaintea ta, îngust ne iaste.

2 Să meargem până la Iordan şi ieie fieştecare din pădure materii, să ne zidim acolo loc de lăcuit”. Care au zis: „Meargeţi”.

3. Şi au zis unul dintr-înşii: „Vino, dară, şi tu cu slugile tale”. Răspuns-au: „Eu voiu veni”.

4. Şi s-au dus cu ei. Şi, venind la Iordan, tăia leamne.

5. Şi s-au întâmplat de tăind unul materie, i-au căzut fierul săcurii în apă şi au strâgat el şi au zis: „Hei, hei, hei, domnul mieu, şi aceasta încă împrumut o luasăm!”

6. Şi au zis omul lui Dumnezeu: „Unde au căzut?” Iară el i-au arătat locul. Şi au tăiat un lemn şi l-au slobozit acolo. Şi au înnotat fierul.

7. Şi au zis: „Ia-l!” Care ş-au întins mâna şi l-au luat.

190r 8. Iară împăratul Asiriii oştea împrotiva || lui Israil şi sfat au făcut cu slujile sale, zicând: „În locul acela şi acela să punem leşuiri”.

9. Şi au tremis omul lui Dumnezeu la împăratul Israil, zicând: „Păzeaşte, să nu treci prin locul acela, că acolo asirii în leşuiri sânt”.

10. Şi au trimis împăratul lui Israil la locul care-i zisease omul lui Dumnezeu şi i-au apucat mainte şi s-au ţinut acolea nu o dată, nici de doao ori.

11. Şi s-au turburat inima împăratului Asiriii pentru acest lucru. Şi, chemând slugile sale, au zis: „Căci nu-mi spuneţi cine-i vânzătoriul mieu la împăratul lui Israil?”

12. Şi au zis unul din slugile lui: „Nicidecum, domnul mieu, împărate, ci Elisei prorocul, care iaste în Israil, spune împăratului Israil toate vorbele, oricare vei grăi în cămara ta”.

13. Şi le-au zis: „Duceţi-vă şi vedeţi unde iaste, să trimiţu şi să-l prinzu”. Şi i-au vestit, zicând: „Iată, în Doftan”.

14. Şi au trimis acolo cai şi căruţe şi puterea oasteai. Carii venind noaptea, au încungiurat cetatea.

15. Şi, sculându-să dimineaţa slujitoriul omului lui Dumnezeu, ieşind au văzut oastea
190v împregiurul cetăţii şi caii şi căruţele; şi | i-au vestit, zicând: „Hei, hei, hei, domnul mieu, ce vom face?”

16. Iară el au răspuns: „Nu te teame, că mai mulţi sânt cu noi decât cu ei”.

17. Şi, rugându-să Elisei, au zis: „Doamne, deşchide ochii acestuia, să vază”. Şi au deşchis Domnul ochii slugii şi au văzut. Şi, iată, muntele plin de cai şi de căruţe de foc împrejurul lui Elisei.

18. Şi protivnicii s-au pogorât la el; iară Elisei s-au rugat cătră Domnul, zicând: „Loveaşte, rogu-mă, neamul acesta cu orbire”. Şi i-au lovit Domnul, să nu vază, după cuvântul lui Elisei.

19. Şi au zis cătră ei Elisei: „Nu-i calea aceasta, nici aceasta iaste cetatea. Urmaţi după mine şi vă voiu arăta omul care cercaţi”. Şi i-au dus în Samaria.

20. Şi, întrând în Samaria, au zis Elisei: „Doamne, deşchide ochii acestora să vază”. Şi au deşchis Domnul ochii lor şi s-au văzut a fi în mijlocul Samariii.

21. Şi au zis împăratul lui Israil cătră Elisei, văzându-i: „Au lovi-i-voiu, părintele mieu?”
22. Şi el au zis: „Nu-i vei lovi, că nu i-ai prins cu sabia sau cu arcul tău ca să-i loveşti; ci pune pâne şi apă înaintea lor, să mânce şi să bea şi să meargă la stăpânul său”. ||
23. Şi li s-au pus gătire mare de bucate şi au mâncat şi au beaut; şi i-au slobozit şi s-au 191r
dus la domnul său. Şi n-au mai venit lotrii Asiriii în pământul lui Israil.
24. Şi au fost după aceastea, adunat-au Venadad, împăratul Asiriii, toată oastea sa şi s-au suit şi conocea Samaria.
25. Şi s-au făcut foamete mare în Samaria. Şi până într-atâta s-au conăcit, până când să vindea un cap de asin cu optzeci de arginţi, şi a patra parte de cavi de gunoiu de porumbi cu cinci arginţi.
26. Şi, trecând împăratul lui Israil pre zid, o muiare oarecarea au strâgat cătră el, zicând: „Măntuiaşte-mă, domnul mieu, împărate!”
27. Carele au răspuns: „Nu te mântuiaşte Domnul, de unde te pociu mântui? Din are sau din teasc?” Şi au zis cătră ea împăratul: „Ce-ţi vreai?” Carea au răspuns:
28. „Muiarea aceasta mi-au zis: «Dă fiiul tău, să-l mâncăm astăzi, şi fiiul mieu l-om mânca mâne».
29. Şi am fiert fiiul mieu şi l-am mâncat. Şi i-am zis în ceealaltă zi: «Dă fiiul | tău să-l 191v
mâncăm. Carea au ascuns fiiul său»”.
30. Carea auzând, împăratul ş-au rupt vejmintele şi trecea pre zid. Şi au văzut tot norodul tărsâna cu carea era îmbrăcat la trup dinlontru.
31. Şi au zis împăratul: „Acestea să-m facă Dumnezeu şi acestea să-m adaogă, de va sta capul lui Elisei, fiiului Safat, preste el astăzi!”
32. Iară Elisei şedea în casa sa şi bătrânii şedea cu el. Şi au trimis un om. Şi până a veni solul acela, au zis cătră bătrâni: „Au nu ştiţi că au trimis fiiul ucigaşului aici, să mi să taie capul? Vedeţi, dară, când va veni solul închideţi uşa şi nu-l lăsaţi a întra. Că iată, sunetul picioarelor domnului lui după el iaste”.
33. Încă el grăindu-le lor, s-au arătat solul care venea la el. Şi au zis: „Iată, atâta rău de la Domnul iaste. Ce voiu aştepta mai mult de la Domnul?”

Cap 7

Elisei în Samaria mainte vesteaşte a fi prisosire de grâu. Carea patru leproşi în Samaria o vestesc, cutremuraţi de la domnul Asiriii || toate lăsându-le, şi conociia slobozând. Iară 192r
povăţuitoriul necrezând cuvântul lui Elisei, de gloată să calcă în poarta Samariii.

1. Şi au zis Elisei: „Ascultaţi cuvântul Domnului! Acestea zice Domnul: «În vreamea aceasta, mâne, găleata de făină cu un ştatir va fi şi doao găleate de orzu cu un ştatir, în poarta Samariii»”.
2. Răspunzând, unul dintre povăţuitori, pre a căruia mână împăratul să răzima, omului lui Dumnezeu au zis: „De va face Domnul şi jghiiaburi în ceriu, au putea-va fi ce grăieşti?” Carele au zis: „Vei vedea cu ochii tăi, şi de acolo nu vei mânca”.
3. Şi patru oameni era leproşi lângă întrarea porţii. Carii au zis unul cătră altul: „Căci voim a fi aici până vom muri?
4. Acar de vom vrea a întra în cetate, de foame vom muri; acar de vom rămânea aici, trăbuie să murim. Veniţi, dară, şi să fugim la tabăra Asiriii. De ne vor ierta, vom trăi, iară de vor vrea a ne ucide, tot vom muri”.
5. Şi s-au sculat sara, să vie la tabăra Asiriii. Şi venind la căpetenia taberii asirilor, nice unul au găsit acolo.
6. Că Domnul făcuse a auzi în tabăra Asiriii sunet de cară şi de cai şi de oaste | 192v
multă. Şi au zis unul cătră altul: „Iată, cu platâ au togmit asupra noastră împăratul lui Israil pre împăraţii hetheilor şi a eghipteanilor şi au venit asupra noastră”.
7. Şi s-au sculat şi au fugit întru-ntunearec şi ş-au lăsat corturile şi caii şi asinii în tabără şi au fugit numai sufletele a-şi măntui poftind.
8. Deci venind leproşii aceia la începutul taberii, au întrat într-un cort şi au mâncat şi au beut. Şi au luat de acolo argint şi aur şi haine şi s-au dus şi le-au ascuns. Şi iară s-au întors la alt cort, şi de acolo aseaminea luund, le-au ascuns.
9. Şi au zis unul cătră altul: „Nu facem drept. Că această zi de bună veaste iaste. De vom tăcea şi nu vom vrea a vesti până mâne, de tâlhărie ne vom vinovăţi. Veniţi să meargem şi să vestim în curtea împăratului”.

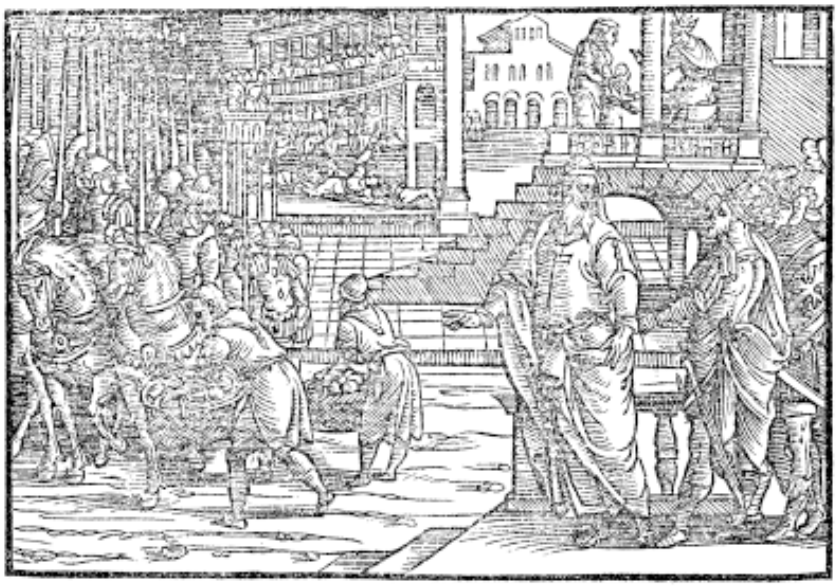

10. Şi, venind la poarta cetăţii le-au povestit, zicând: „Dusu-ne-am la tabăra Asiriii şi
193r nici un om am găsit acolo, fă||ră numai cai şi asini legaţi şi corturi înfipte”.
11. Şi s-au dus portarii şi au vestit în polata împăratului dinlontru.
12. Carele s-au sculat noaptea şi au zis către slugile sale: „Zic voao ce ne-au făcut asirii. Ştiu că bolim de foamete şi pentru aceea au ieşit din tabără şi să pitulă în câmpuri, zicând: «Când vor ieşi din cetate îi vom prinde vii şi atunci vom putea întra în cetate»”.
13. Şi au răspuns unul din slugile lui: „Să luăm cinci cai carii au rămas în cetate (că numai aceia sânt în toată mulţimea lui Israil, că alţii s-au mistuit) şi, trimiţând vom putea iscodi”.
14. Şi au adus doi cai şi i-au trimis împăratul în tabăra asirilor, zicând: „Duceţi-vă şi vedeţi!”
15. Carii s-au dus după ei până la Iordan şi, iată, toată calea plină era de haine şi de vase care lepădase asirii turburându-să. Şi, înturnându-să, solii au spus împăratului.
16. Şi, ieşind norodul, au jefuit tabăra Asiriii. Şi au fost găleata de făină cu un ştatir şi
193v doao găleate de orzu cu un ştatir, | după cuvântul Domnului.
17. Iară împăratul pre povăţuitoriul acela, pre a căruia mână să răzima, l-au rânduit la poartă. Pre care l-au călcat gloata în întrarea porţii şi au murit, precum grăise omul lui Dumnezeu când să pogorâse împăratul la el.
18. Şi au fost după cuvântul omului lui Dumnezeu, care zisease împăratului când au zis: „Doao găleate de orzu cu un statir vor fi şi o găleată de făină cu un statir, într-aceastaş vreame mâne în poarta Samariii”.
19. Când răspunsease povăţuitoriul acela omului lui Dumnezeu şi zisease: „De va şi face Domnul jgheaburi în ceriu, au doară putea-va face ce grăieşti?” Şi i-au zis: „Vedea-vei cu ochii tăi, şi de acolo nu vei mânca”.
20. Şi i s-au întâmplat precum mai nainte i s-au fost zis; şi l-au călcat norodul în poartă şi au murit.

Cap 8

După foametea de şapte ani de la Elisei mai înainte vestită, sunamiteanca, carea cu sfatul lui
194r *nimearnicise, întorcându-să, ţarinile || sale cu roadele şi le dobândeaşte. Elisei, pre Venadad, ce bolnăvea, îl vesteşte că va muri şi că necuratul Hazail va împărăţi. Ioram, împăratul Iiudei, au bătut pre idumei, căci de la sâne să depărtase. Căruia necuratului urmează Ohozie, fiiul necurat.*

1. Iară Elisei au grăit către muierea cărie îi înviiase fiiul, zicând: „Scoală, mergi tu şi casa ta şi nimerniceaşte oriunde te vei găsi, că au chemat Domnul foamete şi va veni în şeapte ani”.
2. Carea s-au sculat şi au făcut după cuvântul omului lui Dumnezeu. Şi, mergând cu casa, au nimernicit în pământul filisteilor zile multe.

3. Şi, sfârşindu-să şeapte ani, s-au întors muierea din pământul filisteilor şi au ieşit, să să roage împăratului pentru casa sa şi pentru ţarinile sale.
4. Iară împăratul vorbea cu Ghezi, sluga omului lui Dumnezeu, zicând: „Povesteaşte-mi toate mărimile care au făcut Elisei”.
5. Şi, povestind împăratului în ce chip înviiase mortul, s-au arătat muierea căriia îi înviiase fiiul, strâgând către împăratul pentru casa sa | şi pentru ţarinile sale. Şi au zis 194v
Ghezi: „Domnul mieu, împărate, aceasta-i muierea şi acesta-i fiiul ei pre carele l-au înviiat Elisei”.
6. Şi au întrebat împăratul muierea, carea i-au povestit. Şi i-au dat împăratul un famen, zicând: „Întoarce-i toate care sânt ale sale şi toate roadele ţarinelor, de la zioa în carea au lăsat pământul până acum”.
7. Şi au venit Elisei în Damasc, şi Venadad, împăratul Asiriii, bolnăvea. Şi i-au vestit, zicând: „Au venit omul lui Dumnezeu aici”.
8. Şi au zis împăratul către Hazail: „Ia cu tine daruri şi mergi întru-ntâmpinarea omului lui Dumnezeu şi întreabă pre Domnul printr-însul, zicând: «De mă voiu putea slobozi din bolnăvirea mea aceasta?»”
9. Şi s-au dus Hazail întru-ntâmpinarea lui, având cu sâne daruri şi toate bunătăţile Damascului, povară de patruzeaci de cămile. Şi, stând înnaintea lui, au zis: „Fiiul tău, Venadad, împăratul Asiriii, m-au trimis la tine, zicând: «De mă voiu putea însănătoşa de bolnăvirea mea aceasta?»
10. Şi i-au zis Elisei: „Mergi, zi-i: «Te vei sănătoşa». Iară mi-au arătat Domnul că cu moarte va muri”. ||
11. Şi au stătut cu el şi s-au turburat până la schimbarea obrazului. Şi au plâns omul 195r
lui Dumnezeu.
12. Căruie Hazail i-au zis: „Pentru ce domnul mieu plânge?” Iară el au zis: „Că ştiu celea ce vei face fiilor lui Israil, realele. Cetăţile lor ceale zidite cu foc le veai aprinde şi tinerii lor îi vei ucide cu sabia şi pre cei mici ai lor îi vei lovi de păreţi, şi pre ceale povoarnice le vei împărţi”.
13. Şi au zis Hazail: „Şi ce sânt, sluga ta, un câne, să facă lucrul acesta mare?” Şi au zis Elisei: „Mi-au arătat Domnul că vei fi împărat Asiriii”.
14. Carele depărtându-să de la Elisei, au venit la Domnul său. Carele i-au zis: „Ce ţ-au zis Elisei?” Iară el au răspuns: „Mi-au zis că vei dobândi sănătatea”.
15. Şi, venind a doao zi, au adus un pocroţel şi au turnat apă şi l-au întins preste faţa lui. Carele murind, au împărăţit Hazail pentru el.
16. În anul al cincilea a lui Ioram, fiiului Ahav, împăratului Israil, şi a lui Iosafat, împăratului Iiuda, au împărăţit Ioram, fiiul lui Iosafat, împăratul Iiudei.
*2 Par. 21, 5. 17. *De ani treizeaci şi doi era când au început a împărăţi şi opt ani au împărăţit în | 195v
Ierusalim.
18. Şi au umblat în căile împăraţilor Israil, precum umblase casa lui Ahav, că fata lui Ahav era muiarea lui. Şi au făcut ce-i rău înnaintea Domnului.
*2 Împăr. 7, 16. 19. Iară Domnul n-au vrut a răsipi Iiuda pentru David, sluga sa, *precum îi făgăduise să-i dea candilă şi fiilor lui în toate zilele.
*2 Par. 21, 8. 20. *În zilele lui s-au depărtat Edom, să nu fie supt Iiuda şi şi-au rânduit şieşi împărat.
21. Şi au venit Ioram în Seira şi toate căruţele cu el. Şi s-au sculat noaptea şi au lovit pre idumeii cari-i încungiurase şi căpeteniile căruţelor. Iară norodul au fugit la sălaşele sale.
22. Şi s-au depărtat Edom, să nu fie supt Iiuda, până la zioa aceasta. Atunci s-au depărtat şi Lovna în vreamea aceea.
23. Iară celeaalalte a cuvintelor Ioram şi toate care s-au făcut, au nu aceastea scrise sânt în Cartea cuvintelor zilelor împăraţilor Iiuda?
24. Şi au adormit Ioram cu părinţii săi şi s-au îngropat cu ei în cetatea lui David şi au împărăţit Ohozie, fiiul lui, în locul lui.
*2 Par. 32, 1. 25. În *anul al doisprăzeacelea a lui Ioram, fiiul lui Ahav, împăratului Israil, au împărăţit Ohozie, fiiul lui Ioram, împăratului Iiudei. ||
26. De doaozeaci şi doi de ani era Ohozie când au început a împărăţi şi într-un an au 196r
împărăţit în Ierusalim. Numele mumei lui, Athalia, fata lui Amri, împăratului Israil.
27. Şi au umblat în căile casei Ahav şi au făcut ce-i rău înnaintea Domnului, ca casa lui Ahav; că ginerele casei lui Ahav au fost.
28. Şi s-au dus cu Ioram, fiiul lui Ahav, la războiu împrotiva lui Hazail, împăratul Asiriii, în Ramoth Galaad şi au rănit asirii pre Ioram.

29. Care s-au întors să să lecuiască în Iezrahil, că-l rănise asirii în Ramoth, tăbărând înprotiva lui Hazail, împăratul Asiriii. Iară Ohozie, fiiul lui Ioram, împăratul Iiudei, s-au pogorât să vază pre Ioram, fiiul lui Ahav, în Iezrahil, că bolnăvea acolo.

Cap 9

Lui Iehu, uns fiind prin prorocul împărat lui Israil, îi porunceaşte Domnul să ştargă casa lui Ahav. Şi au ucis pre Israil împreună cu Ohozie, împăratul Iiudei, şi trupul Iezavelii, din fereastă cu porunca lui aruncat, cânii îl mâncă, după prorocia lui Ilie.

196v 1. Iară Elisei prorocul au chemat unul din fiii | prorocilor şi i-au zis: „Încinge-ţi coapsele şi ia cornul acest cu untdelemn în mâna ta şi meargi în Ramoth Galaad.

2. *Şi, venind acolo, vei vedea pre Iehu, fiiul lui Iosafat, fiiului Namsi. Şi, întrând, îl vei deştepta din mijlocul fraţilor săi şi-l vei duce în cămara cea mai dinlontru. *3 Împăr. 19, 16.

3. Şi ţiind cornul cu untul-de-lemn, vei turna preste capul lui şi vei zice: «Aceastea zice Domnul: 'Unsu-te-am împărat preste Israil'. Şi, deschizând uşa, vei fugi şi nu vei sta acolo»".

4. Şi s-au dus tinărul, sluga prorocului, în Ramoth Galaad.

5. Şi au întrat acolo. Şi, iată, căpeteniile oastei şedea. Şi au zis: „Cuvânt am cătră tine, o, voivodule!" Şi au zis Iehu: „Cătră carele din noi toţi?" Iară el au zis: „Cătră tine, o, căpetenie!"

6. Şi s-au sculat şi au întrat în cămară. Iară el au turnat untdelemn preste capul lui şi au zis: „Aceastea zice Domnul, Dumnezeul lui Israil: «Unsu-te-am împărat preste norodul Domnului, în Israil.

7. Şi vei lovi casa lui Ahav, domnului tău. Şi voiu izbândi sângele slugilor Meale, prorocilor,
197r şi sângele tuturor slugilor || Domnului din mâna Iezavelii.

8. *Şi voiu pierde toată casa lui Ahav şi voiu ucide din Ahav pre cel ce să pişe la păreate şi pre cel închis şi pre cel mai pre urmă în Israil. *3 Împăr. 21, 21.

9. Şi voiu da casa lui Ahav, ca casa lui Ierovoam, fiiul lui Navat*, şi casa lui Vaasa, fiiului Ahie. *3 Împăr. 15, 29. 3 Împăr. 16, 13.

10. Şi pre Esavel o vor mânca cânii în câmpul lui Iezrahil, nici va fi cine să o îngroape»". Şi au deschis uşa şi au fugit.

11. Iară Iehu au ieşit la slujile domnului său, carii i-au zis: „Dreapte sânt toate? Ce au venit nebunul acesta la tine?" Carele au zis: „Ştiţi omul şi ce au grăit".

12. Iară ei au răspuns: „Nu-i aşa, ci mai vârtos ne spune!" Care le-au zis: „Aceastea şi aceastea mi-au grăit şi au zis: «Aceastea zice Domnul: 'Unsu-te-am împărat preste Israil'»".

13. Grăbit-au drept aceaea, şi fieştecarele luundu-şi plaşca o au pus supt picioarele lui, întru asămânarea divanului, şi au răsunat cu trâmbiţa şi au zis: „Împărăţit-au Iehu".

14. Şi au jurat împreună Iehu, fiiul lui Iosafat, fiiul lui Namsi, împrotiva lui Ioram. *Iară *Sus 8, 28.
197v Ioram conocise Ramoth Galaad, el şi | tot Israilul, împrotiva lui Hazail, împăratului Asiriii.

15. Şi să întorsease să să lecuiască în Iesrahil pentru rane, că-l lovise asirii, tăbărând asupra lui Hazail, împăratului Asiriii. Şi au zis Iehu: „De vă place, nime să nu iasă fugind din cetate, ca să nu margă şi să vestească în Iezdrahil".

16. Şi s-au suit şi s-au dus în Iezrahil; că Ioram bolnăvea acolo şi Ohozie, împăratul Iiudei, să pogorâse a vedea pre Ioram.

17. Deci străjariul, carele sta pre zidul lui Iezrahil, au văzut ghemul lui Iehu venind şi au zis: „Văzu eu ghemul". Şi au zis Ioram: „Ia căruţa şi o trimite spre întâmpinarea lor şi zică cel ce va mearge: «Drepte sânt toate?»

18. Şi s-au dus cel ce să suise în căruţă întru-ntâmpinarea lui şi au zis: „Aceastea zice împăratul: «Aşezate sânt toate?»" Şi au zis Iehu: „Ce ţi-e ţie şi păcii? Treci şi vino după mine!" Şi au venit străjariul, zicând: „Venit-au la el solul şi nu să întoarce".

19. Şi au trimis şi a doao căruţă de cai. Şi au venit la ei şi au zis: „Aceastea zice împăratul:
198r «Au pace iaste?»" Şi au zis Iehu: || „Ce e ţie şi păcii? Treci şi vino după mine!"

20. Şi au vestit străjariul, zicând: „Venit-au până la ei şi nu să întoarce. Şi ieste păşirea ca păşirea lui Iehu, fiiului Namsi, că vrăjmaşu păşaşte".

21. Şi au zis Ioram: „Înhamă căruţa!" Şi i-au înhămat căruţa şi au ieşit Ioram, împăratul lui Israil, şi Ohozie, împăratul Iiudei, fieştecarii în căruţele sale; şi au ieşit întru-ntâmpinarea lui Iehu şi l-au aflat în câmpul lui Navoth Iezraheliteanului.

22. Şi, văzând Ioram pre Iehu, au zis: „Pace iaste, Iehu?" Iară el au răspuns: „Ce pace? Încă curviile Iezavelii, mumeai tale, şi otrăvirile ei multe sânt".

23. Şi ş-au întors Ioram mâna şi, fugind, au zis către Ozie: „Leşuiri, Ohozie!”
24. Iară Iehu ş-au întins arcul cu mâna şi au lovit pre Ioram între spete. Şi au ieşit săgeata prin inima lui şi îndată au căzut în căruţa sa.
25. Şi au zis Iehu către Vadachir povăţuitoriul: „Ia-l, aruncă-l în câmpul lui Navoth Iezraheliteanului, că-mi aduc aminte când | eu şi tu şezând în căruţă urmam după Ahav, 198v
tatăl acestuia, că Domnul sarcina aceasta o au râdicat preste el, zicând:
*3 Împăr. 21, 22. 26. *«De nu pentru sângele lui Navoth şi pentru sângele fiilor lui, care l-am văzut ieri – zice Domnul – îţi voiu întoarce în câmpul acesta» – zice Domnul. Acum, dară, ie-l şi-l aruncă în câmp, după cuvântul Domnului”.
27. Iară Ohozie împăratul Iudei, văzând aceasta, au fugit pre calea grădinii casei şi l-au gonit Iehu şi au zis: „Şi pre acesta loviţi-l în căruţa sa”. Şi l-au lovit în suişul Gavir, carea iaste lângă Ievlaam. Carele au fugit în Magheddo şi au murit acolo.
28. Şi l-au pus slujile lui pre căruţa sa; şi l-au dus în Ierusalim şi l-au îngropat în mormântul cu părinţii săi, în cetatea lui David.
29. În anul al unsprăzeacelea a lui Ioram, fiiului Ahav, au împărăţit Ohozie preste Iuda.
30. Şi au venit Iehu în Iezrahil. Iară Iezavel auzând întrarea lui, şi-au zugrăvit ochii cu stivie şi ş-au împodobit capul şi s-au uitat prin fereastă
*3 Împăr. 16, 10. 31. La Iehu întrând pre poartă şi au zis: || *„Au doară pace poate fi lui Zamvri, carele 199r
au ucis pre domnul său?”
32. Şi ş-au râdicat Iehu faţa spre fereastă şi au zis: „Care-i aceasta?” Şi s-au plecat către el doi sau trei fameni.
33. Iară el le-au zis: „Aruncaţi-o jos!” Şi o au aruncat; şi s-au stropit cu sângele păreatele, şi copitele cailor o au călcat.
34. Şi, întrând să mânce şi să bea, au zis: „Duceţi-vă şi vedeţi acea blăstămată şi o îngropaţi, că-i fata împăratului”.
35. Şi, mergând să o îngroape, n-au aflat fără căpăţina şi picioarele şi vârfurile mânilor.
(*3) Împăr. 21, 23. 36. Şi, întorcându-să, i-au vestit şi au zis Iehu: „*Cuvântul Domnului iaste, care au grăit prin sluga sa, Ilie Thezviteanul, zicând: „În câmpul lui Iezrahil vor mânca cânii trupul Iezavelii;
37. Şi vor fi cărnurile Iezavelii ca gunoiul de pre faţa pământului în câmpul lui Iezrahil, aşa cum cei ce vor treace să zică: «Aceasta-i Iezavel aceaea?»”

Cap 10

Iehu şeaptezeaci de fii a lui Ahav şi patru|zeaci şi doi de fraţi a lui Ohozie a să ucide 199v
porunceaşte şi toată ruda lui Ahav o ştearge şi toţi popii lui Vaal cu vicleşug chemaţi îi ucide, arzându-i bozul şi besearica lui spre ieşitoare întorcând-o. Însă în cinstea viţeilor rămâne Iehu, pentru aceea foarte s-au tăiat Israil de la Hazail. Iară murind Iehu, îi urmeaze fiiul său, Ioahaz.

1. Şi era lui Ahav şaptezeaci de fii în Samaria şi au scris Iehu carte şi au trimis în Samaria la cei aleşi ai cetăţii şi la cei mai mari născuţi şi la hrănitorii lui Ahav, zicând:
2. „Îndată, cât veţi lua această carte, cei ce aveţi fiii domnului vostru şi căruţele şi caii şi cetăţi întărite şi arme,
3. Aleageţi pre cel mai bun şi pre carele vă va mai plăcea dintre fiii domnului vostru şi-l puneţi pre scaunul tătâni-său şi oştiţi pentru casa domnului vostru”.
4. Temutu-s-au ei foarte şi au zis: „Iată, doi împăraţi n-au putut sta înnaintea lui, şi cum vom putea noi sta?”
5. Şi au trimis mai-marii casii şi cei mai-mari preste cetate şi cei mai mari născuţi şi hrănitorii la Iehu, zicând: „Slugile tale sântem. || Orice ne vei porunci vom face; nici ne 200r
vom rândui împărat; oricare-ţi plac, fă!”
6. Şi le-au scris a doao oară carte, zicând: „De sânteţi ai miei şi ascultaţi de mine, luaţi capetele fiilor domnului vostru şi veniţi la mine într-acesta ceas mâne în Iezrahil”. Iară fiii împăratului, şeaptezeaci de bărbaţi, la cei aleşi ai cetăţii să hrănea.
7. Şi, venind cartea la ei, au luat pre fiii împăratului şi i-au ucis, şeaptezeaci de bărbaţi, şi au pus capetele lor în corfe şi le-au trimis la el în Iezrahil.
8. Şi au venit sol şi i-au spus, zicând: „Au adus capetele fiilor împăratului”. Care au răspuns: „Puneţi-le în doao grămăzi lângă întrarea porţii, până mâne”.

9. Şi, luminându-să, au ieşit şi stând, au zis cătră tot norodul: „Drepţi sânteţi de m-am jurat eu împrotiva domnului mieu şi l-am ucis, cine au lovit pre toţi aceştia?
10. *Vedeţi, dară, acum că n-au căzut din cuvintele Domnului pre pământ, carele au grăit Domnul despre casa lui Ahav; şi Domnul au făcut ce au grăit în mâna slugii Sale, Ilie”. | *3 Împăr. 21, 29.
200v 11. Şi au lovit Iehu pre toţi cei ce rămăsease din casa lui Ahav în Iezrahil şi pre toţi aleşii lui şi cunoscuţii şi preoţii, până când n-au rămas de el rămăşiţă.
12. Şi s-au sculat şi au venit în Samaria. Şi, venind la cămara păstorilor în cale,
13. Au aflat pre fraţii lui Ohozie, împăratului Iiudei, şi au zis cătră ei: „Cine sânteţi voi?” Carii au răspuns: „Fraţii lui Ohozie sântem şi ne-am pogorât a strânştelui fiii împăratului şi fiii împărăteasii.
14. Carele au zis: „Prindeţi-i vii!” Pre carii prinzându-i vii, i-au zugrumat în jgheab lângă cămară, patruzeaci şi doi de bărbaţi şi n-au lăsat vrunul dintr-înşii.
15. Şi, ducându-să de acolo, au aflat pre Ionadav, fiiul lui Rehav, întru întâmpinarea sa şi l-au blagoslovit. Şi au zis cătră el: „De iaste inima ta curată, precum inima mea cu inima ta?” Şi au zis Ionadav: „Iaste”. „De iaste – au zis – dă-mi mâna ta!” Care i-au dat mâna sa. Iară el l-au rădicat la sâne în căruţă.
201r 16. Şi au zis cătră el: „Vino cu mine şi vezi || râvna mea pentru Domnul!” Şi, puindu-l în căruţa sa,
17. L-au dus în Samaria. Şi au lovit pre toţi carii rămăsease de Ahav în Samaria, până la unul, după cuvântul Domnului, care grăise prin Ilie.
18. Şi au adunat Iehu tot norodul şi au zis cătră ei: *„Ahav au cinstit pre Vaal puţân, iară eu l-oiu cinsti mai mult. *3 Împăr. 16, 31.
19. Acum, dară, toţi prorocii lui Vaal şi toate slugile lui şi toţi popii lui chemaţi-i la mine. Nici unul fie care să nu vie, că jârtvă mare îm iaste Vaal. Oricare nu va fi, nu va trăi”. Iară Iehu făcea acestea cu aleşuire, ca să răsipească cinstitorii lui Vaal.
20. Şi au zis: „Sfinţiţi zi de praznic lui Vaal!” Şi au chemat
21. Şi au trimis în toate hotarăle lui Israil şi au venit toate slugile lui Vaal. N-au rămas încă nici unul care să nu vie. Şi au întrat în bisearica lui Vaal şi s-au umplut bisearica lui Vaal din cap până în cap.
22. Şi au zis celora ce era preste haine: „Aduceţi înnainte vejmintele tuturor slugilor Vaal.” Şi le-au adus hainele.
201v 23. Şi, întrând Iehu şi Ionadav, fiiul lui | Rehav, în bisearica lui Vaal, au zis cinstitorilor Vaal: „Cercaţi şi vedeţi, nu cumva să fie cu noi din slugile Domnului, ci să fie slugile lui Vaal sânguri!”
24. Şi au întrat să facă jârtve şi arderi. Iară Iehu îş gătise afară optzeaci de bărbaţi şi le zisease: „Oricare va fugi dintr-aceştia care eu îi voiu aduce în mânile voastre, sufletul lui va fi pentru sufletul aceluia”.
25. Şi au fost deacă au plinit arderea, au poruncit Iehu ostaşilor şi voivozilor săi: „Întraţi şi-i loviţi! Nice unul să scape!” Şi i-au lovit în ascuţitul sabiii. Şi i-au aruncat ostaşii şi voivozii. Şi s-au dus în cetatea bisearicii lui Vaal;
26. Şi au adus bozul din besearca lui Vaal şi l-au ars
27. Şi l-au sfărmat. Şi au strâcat casa lui Vaal şi au făcut în locul ei ieşitori până în zioa aceasta.
28. Şi au şters Iehu pre Vaal din Israil.
29. Iară de la păcatele lui Ierovoam, fiiului Navath, care au făcut a păcătui pre Israil, nu s-au depărtat, nici au părăsit viţeii cei de aur carii era în Vethil şi în Dan.
202r 30. Şi au zis Domnul cătră Iehu: „Pentru că cu deadin| |sul ai lucrat ce era drept şi plăcea ochiilor Miei şi toate care era în inima Mea le-ai făcut împrotiva casii Ahav, *fiii tăi până a patra sămânţă vor şedea pre thronul lui Israil”. *Jos 15, 12.
31. Iară Iehu n-au păzit să umble în legea Domnului, Dumnezeul lui Israil, în toată inima sa; că nu s-au depărtat de păcatele lui Ierovoam, care au făcut pre Israil a păcătui.
32. În zilele acelea au început Domnul a i să urî de Israil. Şi i-au lovit Hazail în toate hotarăle lui Israil,
33. De la Iordan spre partea răsăritului, tot pământul Galaad şi Gad şi Ruvim şi Manase, de la Aroir, carea iaste preste repejunea Arnon şi Galaad şi Vasan.
34. Iară cealealalte a cuvintelor Iehu şi toate care au făcut şi tăriia lui, au nu acestea scrise sânt în Cartea cuvintelor zilelor împăraţilor Israil?
35. Şi au dormit Iehu cu părinţii săi şi l-au îngropat în Samaria; şi au împărăţit Ioahaz, fiiul lui, pentru el.
36. Iară zilele care au împărăţit Iehu preste Israil, doaozăci şi opt de ani sânt, în Samaria.

CARTEA ÎMPĂRAŢILOR A PATRA CAP 11 ŞI 12

Cap 11

Athalia, auzând moartea fiiului, toată împă|răteasca sămânţă, afară de Ioas, cu fierul o stânge şi împărăţia apucă. Ci poruncind Iiuda preotul, să ucide, şi Ioas, împărat Iiudeai să rânduiaşte, strâcând oltarele şi chipurile lui Vaal. 202v

2 Împăr. 22, 10. 1. Iară Athalia, muma lui Ohozie, văzând mort fiiul său, s-au sculat şi au ucis toată sămânţa împărătească.

2 Şi luund Iosava, fata împăratului Ioran, sora lui Ohozie, pre Ioas, fiiul lui Ohozie, l-au furat din mijlocul fiilor împăratului carii să ucidea şi pre doica lui din trepezare. Şi l-au ascuns de la faţa Athaliei, să nu să ucigă.

3. Şi era cu ea şease ani ascuns în casa Domnului; iară Athalia au împărăţit pre pământ.

*2 Par. 23, 2. 4. *Iară în anul al şeaptelea au trimis Iiuda şi, luund sutaşi şi ostaşi, i-au dus la sâne în besearica Domnului şi au făcut cu ei legătură; şi, jurându-i în casa Domnului, le-au arătat fiiul împăratului.

5. Şi le-au poruncit, zicând: „Acesta iaste cuvântul ce trebuie să faceţi:

6. A treia parte din voi între sâmbăta şi ţie străjile căsii împăratului; iară a treia parte fie la poarta Sur; şi a treia parte fie la || poarta carea iaste după lăcaşul păvăzaţilor. Şi 203r
veţi păzi străjile casei Meassa.

7. Iară doao părţi din voi, toţi ieşind sâmbăta, păzască străjile casii Domnului împrejurul împăratului.

8. Şi veţi împrejura, având arma în mânile voastre. Iară cine va întra în grădirea bisearicii, ucigă-să. Şi veţi fi cu împăratul întrând şi ieşind".

9. Şi au făcut sutaşii după toate carele poruncise Ioiada preotul: şi luând fieştecarii bărbaţii săi carii întra sâmbăta cu cei ce ieşiia sâmbăta, au venit la Ioiada preotul,

10. Care le-au dat suliţele şi armele împăratului David, care era în casa Domnului.

11. Şi au stătut fieştecarii având arme în mâna sa, de la partea bisearicii cea direaptă până la partea stângă a oltariului şi a casii, împregiurul împăratului.

12. Şi au scos înainte fiiul împăratului şi au pus pre el mitra şi mărturia şi l-au făcut împărat şi l-au uns; şi, plesnind cu mânile, au zis: „Trăiască împăratul!"

13. Şi au auzit Athalia glasul norodului ce alerga; şi, întrând la gloate în bisearica Domnului,

14. Au văzut împăratul stând pre divan du|pă obiceaiu şi cântăreţii şi trâmbiţele lângă 203v
el şi tot norodul pământului veselindu-să şi răsunând cu trâmbiţele şi ş-au rupt vejmintele sale şi au strâgat: „Jurare împreună, jurare împreună!"

15. Şi au poruncit Ioiada sutaşilor carii era preste oaste şi le-au zis: „Scoateţi-o afară de îngrădirea bisearicii şi oricine va urma după ea taie-să cu sabia". Că zisease preotul: „Nu să ucigă în bisearica Domnului".

16. Şi au pus în ea mânile şi o au înpins pre calea întrării cailor, lângă polată şi s-au ucis acolo.

17. Şi au făcut Ioiada legătură între Domnul şi între împăratul şi între norod, să fie norodul Domnului, şi între împăratul şi între norod.

18. Şi au întrat tot norodul pământului în bisearica lui Vaal şi au strâcat prestoalele lui şi chipurile le-au zdrobit foarte. Şi pre Mathana preotul lui Vaal, l-au ucis înaintea oltariului. Şi au pus preotul păzitoriu în casa Domnului.

19. Şi au luat pre sutaşi şi cherethii, şi felethii miile şi tot norodul pământului şi au petrecut împăratul din casa Domnului; şi au venit pre calea porţii pavăzaţilor în pola||tă 204r
şi au şezut pre thronul împăraţilor.

20. Şi s-au veselit tot norodul pământului şi cetatea s-au odihnit. Iară Athalia s-au ucis cu sabia în casa împăratului.

21. Şi de şapte ani era Ioas când au început a împărăţi.

Cap 12

Ioas banii vistieriii spre întemeierea bisearicii îi cheltuiaşte. Iară lui Hazail, împăratului Siriii, ce gătea războiu asupra lui Israil, trimite toate comoarăle bisearicii şi a polăţii; mai pre urmă de slugile sale să ucide; căruia îi urmează fiiul lui, Amasie.

1. In anul al şeaptelea a lui Iehu au împărăţit Ioas şi patruzeaci de ani au împărăţit în Ierusalim; numele mumeai lui, Săvia, din Versavia.

2. Şi au făcut Ioas drept înnaintea Domnului în toate zilele în care l-au învăţat Ioiada preotul.

3. Însă ceale înnalte nu le-au luat, că încă norodul jârtvuia şi tămâia în ceale înnalte aprinderi.

204v 4. Şi au zis Ioas cătră preoţii: „Toţi banii sfinţilor, carii să vor aduce în beseari|ca Domnului de la cei ce trec, carii să aduc pentru preţul sufletului şi carii de bunăvoie şi din vrearea inimii sale îi aduc în bisearica Domnului,

5. Iaie-i preoţii după rândul său şi înnoiască zidirea casii ce să va vedea a fi de lipsă a să întemeia.

6. Deci până la anul al doaozeci şi treilea împăratului Ioas n-au înoit preoţii ceale de lipsă a bisearicii.

7. Şi au chemat Ioas pre Ioiada arhiereul şi preoţii, zicându-le: „Pentru ce nu întemeiaţi zidirea bisearicii? Nu luareţi mai mult bani după rândul vostru, ci spre înoirea bisearicii îi întoarceţi”.

8. Şi s-au oprit preoţii a mai lua bani de la norod şi a înnoi zidirea bisearicii.

9. Şi au adus Ioiada preotul o vistierie şi au deşchis gaură deasupra şi o au pus lângă oltariu, de-a dreapta celor ce întra în casa Domnului, şi sloboziia în ea preoţii carii păziia uşile toţi banii carii să aducea la casa Domnului.

205r 10. Şi, văzând bani prea mulţi a fi în vistierie, să suia scriitoriul împăratului şi ar| |hiereul şi turna şi număra banii carii să afla în casa Domnului,

11. Şi-i da după număr şi după măsură în mâna celor ce era preste ziditorii casii Domnului, carii îi cheltuia în cioplitorii cei de leamne şi în zidarii carii lucra în casa Domnului,

12. Şi făcea lucrurile ceale acoperite, şi în cei ce tăia pietrile şi să cumpere leamne şi pietri care să tăia, aşa ca să se plinească întemeiarea casii Domnului întru toate care avea lipsă de cheltuiale spre zidirea casii.

13. Iară nu să făcea dintr-aceiaş bani vedrile bisearicii Domnului şi furcuţele şi cădelniţele şi trâmbiţele şi tot vasul de aur şi de argint din banii carii să băga în bisearica Domnului.

14. Că celor ce făcea lucrul să da să se întemeiaze bisearica Domnului,

15. Şi nu să făcea luare de samă oamenilor acelora carii lua banii să-i împarţă meşterilor, ci în credinţa sa îi cheltuia.

16. Iară banii pentru greşală şi banii pentru păcate nu-i aducea în bisearica Domnului, că a preoţilor era. |

205v 17. Atunci s-au suit Hazail, împăratul Asiriii, şi oştea împrotiva Gheth şi o au prins şi ş-au îndireptat faţa să se suie în Ierusalim.

18. Pentru aceaea au luat Ioas, împăratul Iudei, toate ceale sfinţite, care sfinţise Iosafat şi Ioran şi Ohozie, părinţii lui, împăraţii Iiudei, şi care el dăruise, şi tot argintul ce să putea afla în comoarăle bisearicii Domnului şi în polata împăratului şi i-au trimis lui Hazail, împăratului Asiriii, şi s-au depărtat de Ierusalim.

19. Iară cealeaalalte a cuvintelor Ioas şi toate care au făcut au nu, aceastea scrise sânt în Cartea cuvintelor zilelor împăraţilor Iiuda.

20. Şi s-au sculat slugile lui şi s-au jurat între sâne şi au lovit pre Ioas în casa Melon, în pogorârea Sela.

21. Că Iosahar, fiiul lui Semaath, şi Iozavad, fiiul lui Somer, slujile lui, l-au lovit şi au murit. Şi l-au îngropat cu părinţii săi în cetatea lui David. Şi au împărăţit Amasie, fiiul lui, în locul lui.

Cap 13 ||

206r *Ioahaz, împăratul lui Israil, pentru păcatele sale foarte greu năcăjindu-se de la împăratul Asiriii, întors cătră Domnul să mântuiaşte. Căruia, murind, urmează fiiul Ioas, care după prorocirea lui Elisei când murea, de trei ori pre asirii învinge. Şi în mormântul mortului Elisei aruncat, un mort să deşteaptă.*

1. În anul doaozeci şi trei a lui Ioas, fiiul lui Ohozie, împăratului Iiudei, au împărăţit Ioahazu, fiiul lui Iehu, preste Israil, în Samaria, şaptesprăzeace ani.

2. Şi au făcut rău înnaintea Domnului şi au urmat păcatele lui Ierovoam, fiiul lui Navath, care a păcătui pre Israil au făcut şi nu s-au abătut de la iele.

3. Şi s-au mâniat urgia Domnului împrotiva lui Israil şi i-au dat în mâna lui Hazail, împăratului Asiriii, şi în mâna lui Venadad, fiiului Hazail, în toate zilele.

4. Şi s-au rugat Ioahaz feaţii Domnului şi l-au ascultat Domnul, că au văzut strâmtoarea lui Israil, că-i zdrobise împăratul Asiriii.

5. Şi au dat Domnul mântuitoriu lui Israil şi s-au mântuit din mâna împăratului Asiriii. Şi au lăcuit fiii lui Israil în sălaşele sale, ca | ieri şi alaltăieri. 206v

6. Însă nu s-au depărtat de la păcatele casii lui Ierovoam, care a păcătui au făcut pre Israil, ci într-înseale au umblat; că şi crângul au rămas în Samaria.

7. Şi nu s-au lăsat lui Ioahaz din norod fără numai cinzeaci de călăreţi şi zeace căruţe şi zeace mii de pedestraşi; că-i ucisease împăratul Asiriii şi-i vânturase ca pulberea în îmlătitura ariii.

8. Iară cealeaalalte a cuvintelor Ioahaz şi toate carea au făcut şi tăria lui, au nu aceastea scrise sânt în Cartea cuvintelor zilelor împăraţilor Israil?

9. Şi au dormit Ioahazue cu părinţii săi şi l-au îngropat în Samaria. Şi au împărăţit Ioas, fiiul lui, pentru el.

10. În anul al treizeaci şi şeaptelea a lui Ioas, împăratului Iiuda, au împărăţit Ioas, fiiul lui Ioahaz, preste Israil, în Samaria, şasesprăzeace ani,

11. Şi au făcut ce-i rău înnaintea Domnului; nu s-au abătut de la toate păcatele lui Ierovoam, fiiului Navat, carele a păcătui au făcut pre Israil, ci într-însele au umblat.

12. Iară cealeaalalte a cuvintelor Ioas şi toate care au făcut şi tăria lui, cum au oştit împrotiva lui Amasie, împăratul || Iiudei, au nu aceastea scrise sânt în Cartea cuvintelor zilelor împăraţilor Israil? 207r

13. Şi au dormit Ioas cu părinţii săi. Iară Ierovoam au şezut pre scaunul său. Şi Ioas s-au îngropat în Samaria cu împăraţii lui Israil.

14. Iară Elisei bolnăvea cu beteşug, în care au şi murit. Şi s-au pogorât la el Ioas, împăratul lui Israil, şi plângea înnaintea lui şi zicea: „Părintele mieu, părintele mieu, carul lui Israil şi cărăuşul lui!"

15. Şi i-au zis Elisei: „Adă arcul şi săgeţi!" Şi deacă au adus la el arcul şi săgeţile,

16. Au zis cătră împăratul lui Israil: „Pune-ţi mâna ta preste arc!" Şi deacă ş-au pus mâna sa, ş-au pus Elisei mânile sale preste mânile împăratului

17. Şi au zis: „Deşchide fereasta despre răsărit!" Şi, deacă o au deşchis, au zis Elisei: „Trimite săgeata!" şi o au trimis. Şi au zis Elisei: „Săgeata mântuirei Domnului şi săgeata mântuirii împrotiva Siriii. Şi vei lovi Siria în Afec până ce o vei mistui".

18. Şi au zis: „Ia săgeţile!" Care deacă le-au luat, iarăşi i-au zis: „Loveaşte cu săgeata pământul!" Şi deacă-l lovise de trei ori şi stătuse.

19. S-au mâniat omul lui Dumnezeu împrotiva | lui şi au zis: „De ai fi lovit de cinci ori, au de şase ori, au de şapte ori, ai fi lovit Siria până la mistuire. Iară acum de trei ori o vei lovi". 207v

20. Şi au murit Elisei şi l-au îngropat. Iară lotrişorii din Moav au venit pre pământ într-acela an.

*Ecli 58, 14. 21. *Iară oarecarii îngropând un om, au văzut lotrişorii şi au aruncat trupul în mormântul lui Elisei. Care atingând oasele lui Elisei, au înviat omul şi au stătut pre picioarele sale.

22. Iară Hazail, împăratul Asiriii, au năcăjit pre israililteani în toate zilele lui Ioahaz.

23. Şi i s-au făcut milă Domnului de ei şi s-au întors la ei pentru legătura Sa carea avea cu Avraam, Isaac şi Iacov; şi n-au vrut a-i răsipi, nici a-i lepăda de tot, până într-această vreame.

24. Şi au murit Hazail, împăratul Asiriii, şi au împărăţit Venadad, fiiul lui, pentru el.

25. Iară Ioas, fiiul lui Ioahaz, au luat cetăţile din mâna lui Venadad, fiiului Hazail, care le-au fost luat din mâna lui Ioahas tătâni-său, cu războiul; de trei ori l-au bătut || Ioas şi au întors cetăţile lui Israil. 208r

Cap 14

Amasie, ucigând pre ucigătorii tătâni-său, Ioas, bate Edomul. Ci cu această biruinţă mai măreţu făcut, chemând la războiu pre Ioas, împăratul lui Israil, de la el să prinde şi Ierusalimul să pradă. Iară lui Ioas, împăratul lui Israil, urmează fiiul Ierovoam, care din strâmtoare slobozeaşte pre Israil, căruie urmează fiiul Zaharie. Iară făcându-se jurare împreună asupra lui Amasie, împăratul Iiudei, de la ai săi să ucide; căruia urmeaze fiiul Azarie, necuratul.

1. n anul al doilea a lui Ioas, fiiului Ioahaz, împăratului Israil, au împărăţit Amasie, fiiul Ioas, împăratului Iiuda.

*2 Par. 25, 1. 2. *De doaozeaci şi cinci de ani era când au început a împărăţi şi doaozeaci şi noao de ani au împărăţit în Ierusalim; numele mumii lui, Ioadan, din Ierusalim.

3. Şi au făcut drept înnaintea Domnului, însă nu ca David, tatăl lui. După toate care au făcut Ioas, tatăl său, au făcut,

4. Fără aceasta numai, că ceale înnalte nu le-au luat, că încă norodul jârtvuia şi tămâia
208v aprin|deri în ceale înnalte.
5. Şi, dobândind împărăţiia, au lovit slujile sale carii ucisease pre împăratul, tatăl său.
6. Iară fiii acelor ce ucisease nu i-au ucis, după cum scris iaste în cartea leagii lui Moisi, precum au poruncit Domnul, zicând: *„Nu vor muri părinţii pentru fii, nici fiii vor muri pentru părinţi, ci fieştecarele în păcatul său va muri”. *2 Leage 24, 16. Ezechiil. 18, 20.
7. El au lovit Edomul în Valea Sărăturilor, zeace mii, şi au apucat o piatră în războiu şi i-au chemat numele Iectehil până în zioa aceasta.
8. Atunci au trimis Amasie soli la Ioas, fiiul lui Ioahas, fiiului Iehu, împăratului Israil, zicând: „Vino şi să ne vedem!”
9. Şi au trimis Ioas, împăratul lui Israil, înnapoi la Amasie, împăratul Iiudei, zicând: „Calapărul Livanului au trimis la chedru, care iaste în Livan, zicând: «Dă fata ta fiiului mieu muiare!» Şi au trecut fiarăle codrului care sânt în Livan şi au călcat calapărul.
10. Lovind ai biruit Edomul şi te-au înălţat inima ta. Îndestulează-te de slavă şi şezi în casa ta. Pentru ce întărâtezi răul, ca să cazi tu şi Iiuda cu tine?” ||
209r 11. Şi nu s-au odihnit Amasie. Şi s-au suit Ioas, împăratul lui Israil, şi s-au văzut pre sâneş el şi Amasie, împăratul Iiudei, în Vethsamis, târgul Iiudei.
12. Şi s-au lovit Iiuda înnaintea lui Israil şi au fugit fieştecarele la sălaşele sale.
13. Iară pre Amasie, împăratul Iiudei, fiiul lui Ioas, fiiului Ohozie, l-au prins Ioas, împăratul lui Israil, în Vethsamis şi l-au dus în Ierusalim. Şi au rupt zidul Ierusalimului de la poarta Efrem până la poarta ungheţului, de patru sute de coţi.
14. Şi au luat tot aurul şi argintul şi toate vasele care s-au aflat în casa Domnului şi în vistieriile împăratului, şi chizaşi de robie, şi s-au întors în Samaria.
15. Iară celeaalalte a cuvintelor lui Ioas, care au făcut, şi tăria lui cu carea au oştit asupra lui Amasie, împăratul Iiuda, au nu aceastea scrise sânt în Cartea cuvintelor zilelor împăraţilor Israil?
16. Şi au dormit Ioas cu părinţii săi şi s-au îngropat în Samaria cu împăratul lui Israil. Şi au împărăţit Ierovoam, fiiul lui, pentru el. |
209v 17. Şi au trăit Amasie, fiiul lui Ioas, împăratul Iiudei, după ce au murit Ioas, fiiul lui Ioahas, împăratul lui Israil, ani cinsprăzeace.
18. Iară celeaalalte a cuvintelor lui Amasie, au nu aceastea scrise sânt în Cartea cuvintelor zilelor împăraţilor Iiudei?
19. Şi s-au făcut împrotiva lui jurarea împreună în Ierusalim, iară el au fugit în Lahis. Şi au trimis după el în Lahis şi l-au ucis acolo.
20. Şi l-au dus cu cai şi s-au îngropat în Ierusalim cu părinţii săi, în cetatea lui David.
21. *Şi au luat tot norodul Iiudei pre Azarie, de ani şasesprăzeace, şi l-au rănduit împărat pentru tată-său, Amasie. *2 Par. 26, 1.
22. Acela au zidit Elathul şi o au întors Iiudei după ce au dormit împăratul cu părinţii săi.
23. În anul al cinsprăzeacelea a lui Amasie, fiiului Ioas, împăratul Iiudei, au împărăţit Ierovoam, fiiu lui Ioas, împăratul lui Israil, în Samaria, patruzeaci şi unul de ani.
24. Şi au făcut ce-i rău înnaintea Domnului, nu s-au depărtat de toate păcatele lui
210r Ierovoam, fiiului Navat, carele a pă||cătui au făcut pre Israil.
25. Acela au întors hotarăle lui Israil de la întrarea lui Emath până la Marea Pustiii, după cuvântul Domnului Dumnezeului Israil, care au grăit prin sluga sa, *Ionam, fiiul lui Amathi prorocul, care era din Gheth, care iaste în Ofir. *Iona 1, 1.
26. Că au văzut Domnul năcazul lui Israil amar foarte şi cum că să mistuise până la cei închişi în temniţă şi cei mai de pre urmă; şi nu era nime să agiute lui Israil.
27. Nici au grăit Domnul să ştargă numele lui Israil de supt ceriu, ci i-au rădicat în mâna lui Ierovoam, fiiului Ioas.
28. Iară celeaalalte a cuvintelor lui Ierovoam şi toate care au făcut şi tăria lui cu carea au oştit şi cum au întors Damascul şi Emathul Iiudei în Israil, au nu aceastea scrise sânt în Cartea cuvintelor zilelor împăraţilor Israil?
29. Şi au adormit Ierovoam cu părinţii săi, împăraţii lui Israil. Şi au împărăţit Zaharie, fiiul lui, pentru el.

Cap 15

210v *Lui Azarie leprosului u<r>mează fiiul Ioathan în | Iuda. Iară lui Zaharie în Israil urmează Sellum, şi acestuie, Minahim, carele au fost dăjduitoriu împăratului asiriilor, şi acestuie*

Facheia, şi acestuie Fachee; într-a căruie vreami Theglathfalasar biruind, mare parte din israeliteani o au trecut în Asiria. Acestuie au urmat Osie. Iară în Iiuda murind Ioathan, au urmat fiiul Ahaz.

1. n anul al doaozeaci şi şeaptele a lui Ierovoam, împăratului Israil, au împărăţit Azarie, fiiul lui Amasie, împăratului Iiudei.
2. De şasăsprăzeace ani era când începuse a înpărăţi şi cinzeaci şi doi de ani au împărăţit în Ierusalim; numele mumei lui, Iehelia, din Ierusalim.
3. Şi au făcut ce era plăcut înnaintea Domnului, după toate care făcuse Amasie, tatăl lui.
4. Însă ceale înalte nu le-au răsipit. Norodul încă jârtvuia şi tămâia ardere în ceale înalte.
*2 Par. 26, 21. 5. *Şi au lovit Domnul pre împăratul şi au fost lepros până în zioa morţii sale; şi lăcuia în casă slobod, deosebi. Iară Ioathan, fiiul || împăratului, stăpânea polata şi judeca 211r norodul pământului.
6. Iară celeaalalte a cuvintelor lui Azarie şi toate care au făcut, au nu acestea scrise sânt în Cartea cuvintelor zilelor împăraţilor Iiuda?
7. Şi au adormit Azarie cu părinţii săi. Şi l-au îngropat cu mai marii săi în cetatea lui David şi au împărăţit Ioathan, fiiul lui, pentru el.
8. În anul al treizeaci şi optulea a lui Azarie, împăratului Iiuda, au împărăţit Hazarie, fiiul lui Ierovoam, preste Israil, în Samaria, şase luni.
9. Şi au făcut ce-i rău înnaintea Domnului, precum făcuse părinţii lui. Nu s-au ferit de păcatele lui Ierovoam, fiiului Navat, carele a păcătui au făcut pre Israil.
10. Şi au jurat înpreună împrotiva lui Sellum, fiiul lui Iavis. Şi l-au lovit de faţă şi l-au ucis şi au împărăţit pentru el.
11. Iară celeaalalte a cuvintelor lui Azarie, au nu aceastea scrise sânt în Cartea cuvintelor zilelor împăraţilor lui Israil? |
*Sus 10, 30. 12. *Acesta-i cuvântul Domnului, care au grăit cătră Iehu, zicând: „Fiii tăi până la al 211v patrulea neam vor şedea pre scaunul lui Israil". Şi au fost aşa.
13. Sellum, fiiul lui Iavis, au împărăţit în al treilea an a lui Azarie, împăratului Iiudei. Şi au împărăţit o lună în Samaria.
14. Şi s-au suit Manahi, fiiul lui Gadi, de Tersa. Şi au venit în Samaria şi au robit pre Sellum, fiiul lui Iavis, în Samaria, şi l-au ucis şi au împărăţit pentru el.
15. Iară celeaalalte a cuvintelor lui Sellum şi jurarea împreună a lui, prin carea au întins leşuiri, au nu aceastea scrise sânt în Cartea cuvintelor zilelor împăraţilor Israil?
16. Atunci au lovit pre Manahim Thapsanul şi pre toţi carii era în ea şi hotarăle ei din Thersa, că nu vruse a-i deşchide. Şi au ucis pre toate povaarnicele ei şi le-au spintecat.
17. În anul al treizeaci şi noao a lui Azarie, împăratului Iiudei, au împărăţit Manahim, fiiu Gadi, preste Israil zeace ani în Samaria. ||
18. Şi au făcut ce era rău înnaintea Domnului. Nu s-au ferit de păcatele lui Ierovoam, 212r fiiului Navat, carele a păcătui au făcut pre Israil în toate zilele sale.
19. Vinea Ful, împăratul asiriilor, prin pământ şi da Manahim lui Ful talanţi de argint o mie, să-i fie spre agiutoriu şi să-i întărească împărăţia.
20. Şi au poruncit Manahim argintul preste Israilul tuturor celor puternici şi bogaţi să-l dea împăratului asiriilor, cinzeci de sicli de argint prin fieştecarele. Şi s-au întors împăratul asiriilor şi n-au zăbovit în ţară.
21. Iară celeaalalte a cuvintelor lui Manahim şi toate care făcuse, au nu acestea scrise sânt în Cartea cuvintelor zilelor împăraţilor Israil?
22. Şi au dormit Manahim cu părinţii săi. Şi au împărăţit Facheia, fiiul lui, pentru el.
23. În anul al cinzăcilea lui Azarie, împăratului Iiuda, au împărăţit Facheia, fiiul lui Manahim, preste Israil, în Samaria, doi ani.
24. Şi au făcut ce era rău înnaintea Domnu|lui. Nu s-au ferit de păcatele lui Ierovoam, 212v fiiului Navat, care a păcătui au făcut pre Israil.
25. Şi au giurat împreună asupra lui Fachee, fiiul lui Romelie, povăţuitoriul lui, şi l-au lovit în Samaria, în turnul casei ceii împărăteşti, lângă Argov şi lângă Arie şi cu el cinzeaci de oameni din fiii galaaditeanilor, şi l-au ucis şi au împărăţit pentru el.
26. Iară celeaalalte a cuvintelor lui Facheia şi toate care au făcut, au nu acestea scrise sânt în Cartea cuvintelor zilelor împăraţilor Israil?
27. În anul al cinzeci şi doi a lui Azarie, împăratului Iiuda, au împărăţit Fachee, fiiul lui Romelie, preste Israil, în Samaria, doaozeci de ani.
28. Şi au făcut ce era rău înnaintea Domnului. Nu s-au ferit de păcatele lui Ierovoam, fiiul lui Navat, carele a păcătui au făcut pre Israil.

29. În zilele lui Fachee, împăratului Israil, au venit Theglathfalasar, împăratul Assur, şi au prins pre Aion şi Avel Casa, Maaha şi Ianoe şi Kedi şi Asor şi Galaad şi Galileea şi tot
213r ţinutul Nethali. || Şi i-au trecut la asirii.
30. Şi au jurat înpreună şi au întins leşuiri Osie, fiiu lui Ela, împrotiva lui Fachee, fiiul lui Romelie, şi l-au lovit şi l-au ucis. Şi au împărăţit pentru el în anul al doaozecile a lui Ioatham, fiiul lui Ozie.
31. Iară celeaalalte a cuvintelor lui Fachee şi toate care au făcut, au nu aceastea scrise sânt în Cartea cuvintelor zilelor împăraţilor Israil?
32. *În anul al doile a lui Fachee, fiiului Romelie, împăratului Israil, au împărăţit Ioatham, *2 Par. 27, 1.
fiiul lui Ozie, împăratului Iiuda.
33. De doaozeci şi cinci de ani era când începuse a împărăţi, şi şasesprăzeace ani au împărăţit în Ierusalim; numele mumei lui, Ierusa, fata lui Sadoc.
34. Şi au făcut ce era plăcut înnaintea Domnului; după toate care făcuse Ozie, tatăl său, au făcut,
35. Însă ceale înalte nu le-au luat. Încă norodul jârtvuia şi tămâia aprindere în ceale înnalte. El au zidit poarta casei Domnului înaltă foarte. |
213v 36. Iară celeaalalte a cuvintelor lui Ionatham şi toate care au făcut, au nu aceastea scrise sânt în Cartea cuvintelor zilelor împăraţilor Iiuda?
37. În zilele acelea au început Domnul a trimite preste Iiuda pre Rasim, împăratul Asiriii, şi pre Fachee, fiiu lui Romelie.
38. Şi au adormit Ioatan cu părinţii săi şi s-au îngropat cu ei în cetatea lui David, tătâni-său. Şi au împărăţit Ahas, fiiul lui, pentru el.

Cap 16

Ahas, fiiul său, prin foc îl sfinţeaşte idolilor şi, conocind împăraţii lui Israil şi Asiriii Ierusalimul, ajutoriu de la împăratul Asiriii prin daruri trimise dobândeaşte; pentru a căruie plăcere depărtând cinstea lui Dumnezeu, dumnezeilor asiriilor jârtvuiaşte. Căruie urmează dumnezeiescul fiiu Ezehie.

1 n anul al şaptesprăzecelea a lui Fachee, fiiul lui Romelie, au împărăţit Ahaz, fiiul lui Ioatam, înpăratului Iiuda.
214r 2 *De doaozeci de ani era Ahaz când || începuse a împărăţi şi şasesprăzeace *2 Par. 28, 1.
ani au împărăţit în Ierusalim. N-au făcut ce era plăcut înnaintea Domnului, Dumnezeului său, ca David, tatăl lui,
3. Ci au umblat în calea împăraţilor Israil. Încă şi fiiul său l-au jârtvit, trecându-l prin foc, după idolii limbilor, carii i-au răsipit Domnul înnaintea fiilor Israil.
4. Şi jârtvuia junghieri şi tămâia aprindere în ceale înalte şi în dealuri, supt tot lemnul frunzos.
5. *Atunci s-au suit Rasin, împăratul Siriii, şi Fachee, fiiul lui Romelie, împăratul lui Israil, *Isai. 7, 1.
în Ierusalim la războiu; şi conocind pre Ahas, nu l-au putut birui.
6. În vreamea aceea au întors Rasim, împăratul Siriii, Aila Siriei şi au scos pre jidovi din Aila. Şi idumeii au venit în Aila şi au lăcuit acolo până într-această zi.
7. Şi au trimis Ahas soli la Theglathfalasar, împăratul asirilor, zicând: „Sluga ta şi fiiul tău sânt eu. Suie-te şi mă mântuiaşte din mâna împăratului Siriii şi din mâna împăratului
214v Israil, carii s-au scu|lat asupra mea”.
8. Şi, culegând argintul şi aurul ce să putea afla în casa Domnului şi în comoarăle împăratului, au trimis împăratului Asiriii daruri.
9. Carele s-au odihnit vrearii lui. Că s-au suit împăratul asirilor în Damasc şi o au bătut; şi au trecut pre lăcuitorii ei în Chirene, iară pre Rasin l-au ucis.
10. Şi s-au dus împăratul Ahas întru-ntâmpinarea lui Theglathfalasar, împăratului asiriilor, în Damasc. Şi, văzând oltariul Damascului, au trimis împăratul Ahas la Urie preotul pilduirea lui şi asămănarea după tot lucrul lui.
11. Şi au zidit Urie preotul oltariu, după toate care poruncise împăratul Ahas din Damasc aşa au făcut preotul Urie, până când au venit împăratul Ahas din Damasc.
12. Şi, venind împăratul din Damasc, au văzut oltariul şi l-au cinstit. Şi s-au suit şi au jârtvuit arderi de tot şi jârtva sa.
215r 13. Şi au gustat gustări şi au turnat || sângele păciuitoarelor carele adusease pre oltariu.
14. Iară oltariul cel de aramă, care era înnaintea Domnului, l-au mutat din faţa bisericii şi din locul oltariului şi din locul bisericii Domnului şi l-au pus în coastele oltariului despre miazănoapte.

15. Şi au poruncit împăratul Ahas lui Urie preotului, zicând: „Preste oltariul cel mai mare vei aduce jârtva dimineaţa şi jârtva de sara şi arderea de tot a împăratului şi jârtva lui, şi arderea a tot norodul ţinutului şi jârtva lor şi gustările lor, şi tot sângele arderii de tot şi tot sângele junghierii preste el vei turna. Iară oltariul cel de aramă va fi gătit spre vrearea mea”.
16. Şi au făcut Urie preotul după toate ceale ce poruncise împăratul Ahas.
17. Şi au luat împăratul Ahas temeiurile ceale cu săpături şi vasul cel de amestecare de vin, care era deasupra. Şi mare l-au luat de pre boii cei de aramă, carii-l sprijinea, şi l-au pus pre faţa bisericii cea aşternută cu piatră, |
18. Şi musahul sâmbetei, care zidise în bisearică, şi întrarea împăratului cea din afară 215v
o au întors spre bisearica Domnului, pentru împăratul asirilor.
19. Iară celeaalalte a cuvintelor lui Ahas, care au făcut, au nu acestea scrise sânt în Cartea cuvintelor zilelor împăraţilor Iiuda?
20. Şi au adormit Ahas cu părinţii săi şi s-au îngropat cu ei în cetatea lui David. Şi au împărăţit Ezehie, fiiul lui, pentru el.

Cap 17

După multe a fiilor Israil, care să pomenesc, fapte, Salmanasar, supt Osie tăgăduind asirului a-i da veachea dajdă trece pre israilteani la asirii. Şi pentru că asirii, în Samaria trimişi, cinstea lui Dumnezeu neştiind, de lei să mâncă, li să trimite preot israilitean care să-i înveaţe. Şi aşa au fost de au slujit lui Dumnezeu şi idolilor.

1. n anul al doisprăzeace a lui Ahaz, împăratului Iiudii, au împărăţit Osie, fiiul Eli, în Samaria, preste Israil, noao ani. ||
2. Şi au făcut rău înnaintea Domnului, iară nu precum împăraţii lui Israil carii 216r
fusease înnaintea lui.
*Jos 18, 9. Tov. 1, 2. 3. *Împrotiva acestuia s-au suit Salmanasar, împăratul asiriilor, şi i s-au făcut Osie şerb şi-i da dajdă.
4. Şi, găsând împăratul asiriilor pre Osie că sârguindu-să a oşti împrotivă trimisease soli la Sua, împăratul Eghiptului, ca să nu dăjduiască împăratului asiriilor, precum în toţi anii să obicinuise, l-au conocit şi, prinzindu-l, l-au trimis în temniţă.
5. Şi au încungiurat tot ţinutul şi, suindu-să în Samaria, o au conăcit în trei ani.
*Jos 18, 10. 6. *Iară în anul al noaolea a lui Osie au prins împăratul asiriilor Samaria şi au trecut pre Israil la asirii şi i-au pus în Hala şi în Havor, lângă râul Gozan, în cetăţile medeanilor.
7. Că au fost deacă au păcătuit fiii lui Israil Domnului, Dumnezeului său, care îi scosease din pământul Eghiptului, din mâna lui Faraon, împăratului Eghiptului, au
| cinstit dumnezei streini. 216v
8. Şi au umblat după obiceaiul limbilor carele mistuise Domnul, înnaintea fiilor Israil şi a împăraţilor Israil, pentru că aseaminea făcuse.
9. Şi au mâniat fiii lui Israil cu cuvinte nedreapte pre Domnul, Dumnezeul său. Şi ş-au zidit ceale înalte în toate cetăţile sale, de la turnul păzitorilor până la cetatea cea zidită.
10. Şi ş-au făcut bozi şi grânci în tot dealul înnalt şi supt tot copaciul frunzos.
11. Şi tămâia aprindere pre prestoale după obiceaiul limbilor care le trecuse Domnul de la faţa lor. Şi au făcut cuvinte reale, întărâtând pre Domnul.
12. Şi au cinstit necurăţiile de care le poruncise Domnul să nu facă cuvântul acesta.
*Ierem. 25, 5. 13. Şi au mărturisit Domnul în Israil şi în Iuda prin mâna tuturor prorocilor şi a văzătorilor, zicând: *„Întoarceţi-vă de la căile voastre ceale reale şi păziţi poruncile Meale şi ţeremoniile Meale după toată legea, carea am poruncit || părinţilor voştri 217r
şi precum am trimis la voi în mâna slugilor Meale, prorocilor”.
14. Carii n-au ascultat, ci ş-au învărtoşat cerbicea sa, după cerbicea părinţilor săi, carii n-au vrut a asculta de Domnul, Dumnezeul său.
15. Şi au lepădat legiuitele Lui şi legătura carea au făcut cu părinţii lor şi mărturiile cu carele i-au mărturisit. Şi au urmat deşertăciunile şi deşert au lucrat. Şi au urmat limbilor care era prinpregiurul lor, despre care le poruncise Domnul să nu facă precum şi eale făcea.
16. Şi au părăsit toate poruncile Domnului, Dumnezeului său. Şi ş-au făcut doi viţei vărsaţi şi grânci şi s-au închinat a toată oastea ceriului şi au slujit lui Vaal,
17. Şi au jârtvuit fiii săi şi featele sale prin foc, şi vrăjitoriilor slujiia şi găciturilor, şi s-au dat a face rău înnaintea Domnului, ca să-L întărâte.

217v 18. Şi s-au mâniat Domnul foarte pre Is|rail şi i-au depărtat dinnaintea Sa şi n-au rămas fără numai neamul Iiuda.

19. Ci nici însuşi Iuda au păzit poruncile Domnului, Dumnezeului său, ci au umblat în greşalele lui Israil, care lucrase.

20. Şi au lepădat Domnul toată sămânţa lui Israil şi i-au năcăjit şi i-au dat în mâna jefuitorilor, până când i-au lepădat de la faţa Sa.

21. *Şi din vreamea aceaea, de când s-au tăiat Israil de câtră casa lui David şi ş-au făcut împărat pre Ierovoam, fiiul lui Navat, că au depărtat Ierovoam pre Israil de cătră Domnul, şi a păcătui i-au făcut păcat mare. *3 Împăr. 19, 19.

22. Şi au umblat fiii lui Israil în toate păcatele lui Ierovoam, care făcuse şi nu s-au ferit de eale,

23. *Până când Domnul au depărtat pre Israil de la faţa Sa, precum grăise în mâna tuturor slugilor Sale, prorocilor. Şi s-au trecut Israil din pământul său la asiri până într-această zi. || *Serem. 25, 9.

218r 24. Şi au adus împăratul asiriilor din Vavilon şi din Cotha şi din Avah şi din Amath şi din Sefarvail şi i-au aşezat prin cetăţile Samariei, în locul fiilor Israil, carii au moştenit Samaria şi au lăcuit în cetăţile ei.

25. Şi, începând acolo a lăcui, nu să temea de Domnul; şi au tremis preste ei Domnul lei, care îi ucidea.

26. Şi s-au vestit împăratului asiriilor şi i s-au zis: „Limbile care ai trimis şi a lăcui le-ai făcut în cetăţile Samariei nu ştiu legiuitele Dumnezeului pământului. Şi au tremis Domnul preste ei lei şi, iată, îi ucid pentru că nu ştiu leagea Dumnezeului pământului”.

27. Şi au poruncit împăratul asiriilor zicând: „Duceţi acolo unul dintre preoţii carii de acolo robi i-aţi adus şi meargă şi lăcuiască cu ei şi-i înveaţe legiuitele Dumnezeului pământului”.

218v 28. Deci venind unul din preoţii aceşte, carii robi să dusease din Samaria, | au lăcuit în Vethil şi-i învăţa cum să cinstească pre Domnul.

29. Şi fieştecare limbă ş-au cioplit dumnezeul său. Şi i-au pus în bisearici înnalte, care făcuse samariteanii, neam şi neam, în cetăţile sale în care lăcuia.

30. Că oamenii vaviloneani ş-au făcut Socothvenoth, iară oamenii chiteanii ş-au făcut Nerghil, şi oamenii din Emath ş-au făcut Asima,

31. Iară heveii ş-au făcut Nevahaz şi Tharithac, iară cei ce era din Sefarvaim îş ardea fiii cu foc lui Adramelih şi Anamelih, dumnezeilor Sefarvaim.

32. Şi încă cinstea şi pre Domnul şi ş-au făcut din cei mai dinnapoi preoţi celor înnalte şi-i punea în bisearici înnalte.

33. Şi când cinstea pre Domnul, şi dumnezeilor săi slujiia după obiceaiul neamurilor dintre carele duşi era în Samaria.

34. Până într-această zi urmează obiceaiul vechiu. Nu să tem de Domnul, nici păzesc
219r ţeremoniile Lui, judecăţile şi leagea şi porunca carea poruncise Domnul fiilor || Iacov, *pre care l-au numit Israil. *Face. 32, 28.

35. Şi lovise cu ei legătură şi le poruncise zicând: „Nu vă teamereţi de dumnezei streini şi nu vă închinareţi lor, nici îi cinstiţi, nici le jârtviţi,

36. Ci de Domnul, Dumnezeul vostru, care v-au scos din pământul Eghiptului întru tărie mare şi în braţu întins, de Acela vă teameţi şi Aceluia vă închinaţi şi Acestuia jârtviţi.

37. Şi ţeremoniile şi judecăţile şi leagea şi porunca carea v-au scris păziţi să le faceţi în toate zilele. Şi nu vă teamereţi de dumnezei streini,

38. Şi legătura carea au lovit cu voi să nu o uitaţi nici să cinstiţi dumnezei streini,

39. Ci de Domnul, Dumnezeul vostru, vă teameţ şi El vă va scoate din mâna tuturor nepriiatinilor voştri”.

40. Iară ei n-au ascultat, ci după obiceaiul său cel vechiu lucra.

41. Şi au fost neamurile aceastea temându-să adecă de Domnul, ci însă şi idolilor săi slujiia. Că şi fiii lor şi nepoţii, precum au făcut părinţii lor, aşa fac până într-această zi.

Cap 18 |

219v *Ezehie cel cu dumnezeirea alesul, răsipind bozii idolilor şi şarpele lui Moisi cel de aramă frângând, bate Edomul. Şi, după ce asirii să depărtase, împăratul asiriilor prinzind cetăţile Iiudii, lui Ezehie iertare cerând, mare puteare de bani îi aruncă; şi, trimiţind mână putearnică,*

Ierusalimul conoceaşte, multe ocări asupra lui Ezehie şi blăstămuri asupra lui Dumnezeu prin Ravsachin aruncând.

2 Par. 28, 27; 29, 1. 1. În anul al treilea a lui Osie, fiiului Ela, împăratului Israil, au împărăţit Ezehie, fiiul lui Ahaz, împăratului Iiudei.

2. De ani doaozeci şi cinci era când începuse a înpărăţi şi ani doaozeaci şi noao au împărăţit în Ierusalim; numele mumei lui, Avi, fata lui Zaharie.

3. Şi au făcut ce era bun înnaintea Domnului, după toate care făcuse David, tatăl lui.

4. El au răsipit ceale înnalte şi au zdrobit ceale cioplite şi au aprins grânghi şi au frânt *Num. 21, 9. şarpele cel de aramă *care făcuse Moisi, că până atunci fiii lui Israil îi tămâia aprindere. Şi au chemat numele lui Nohestan. ||

5. În Domnul, Dumnezeul lui Israil, au nădăjduit. Şi după el n-au fost aseaminea lui din 220r toţi împăraţii Iiudei, ci nici în cei ce au fost înaintea lui.

6. Şi s-au lipit de Domnul şi nu s-au depărtat de urmele Lui şi au făcut poruncile Lui, care poruncise Domnul lui Moisi.

7. De unde şi Domnul era cu el întru toate la carele pornea, înţălepţeaşte să purta; şi au războit împrotiva împăratului asiriilor şi nu i-au slujit.

8. El au lovit pre filistei până la Gazan şi toate hotarăle lor, de la turnul păzitorilor până la cetatea cea zidită.

9. În anul al patrulea împăratului Ezehie, care era anul al şaptelea a lui Osie, fiiul lui Ela, împăratul lui Israil, s-au suit Salmanasar, împăratul asiriilor, în Samaria şi au oştit împrotiva ei

*Sus 17, 6. 10. Şi o au prins; că după trei ani, în anul al şaselea a lui Ezehie, *adecă în anul al Tov. 1, 2. noaolea a lui Osie, împăratul lui Israil, s-au prins Samaria.

11. Şi au dus împăratul asiriilor pre Israil în Asirii şi i-au aşezat în Hala şi în Havor, în râurile Gazan, în cetăţile medenilor. |

12. Că n-au ascultat glasul Domnului, Dumnezeului său, ci i-au trecut legătura. Toate 220v care poruncise Moisi, sluga Domnului, nu le-au ascultat, nici le-au făcut.

*2 Par. 32, 1. 13. *În anul al patrusprăzeacele a împăratului Ezehie **s-au suit Senaheriv, împăratul **Ecli 48, 20. asiriilor, la toate cetăţile Iiudei ceale zidite şi le-au prins.

Isai. 36, 1. 14. Atunci au trimis Ezehie, împăratul Iiudei, soli la împăratul Asiriii în Lahis, zicând: „Păcătuit-am, depărtează-te de la mine! Şi tot ce vei arunca pre mine, voiu purta”. Şi au aruncat împăratul asiriilor lui Ezehie, împăratului Iiudei, trei sute de talanţi de argint şi treizeci de talanţi de aur.

15. Şi au dat Ezehie tot argintul ce să găsise în casa Domnului şi în comoarăle împăratului.

16. În vreamea aceaea au frânt Ezehie porţile bisericii Domnului şi lespezile ceale de aur, care el le înfipsease, şi le-au dat împăratului asiriilor.

17. Şi au trimis împăratul asiriilor pre Tharthan şi Ravsaris şi Ravsachen din Lahis || la împăratul Azehie, cu mână putearnică, în Ierusalim. Carii suindu-să, au venit în 221r

Ierusalim şi au stătut lângă dusul apei pescuitoarei din sus, care iaste în calea câmpului nălbitoriului,

18. Şi au chemat pre împăratul. Şi au ieşit la ei Eliachim, fiiul lui Helchie, mai-marele preste case, şi Sovna scriitoriul şi Ioahe, fiiul lui Asaf istoricul.

19. Şi au zis cătră dânşii Ravsaches: „Grăiţi lui Ezechie: «Aceastea zice marele împărat, împăratul asiriilor: ‘Ce iaste această nădăjduire în carea te razimi?

20. Doară ai făcut sfat să te găteşti la războiu. În cine nădăjdueşti să îndrăzneşti a război împrotivă?

21. Au doară nădăjduieşti în toiagul de trestie şi în spartul Eghipt spre carele, de să va răzima omul, sfărmat va întra în mâna lui şi o va găuri? Aşa iaste Faraon, împăratul Eghiptului, tuturor carii nădăjduiesc spre dânsul’.

22. Iară de vei zice: ‘În Domnul, Dumnezeul nostru, avem nădejde!’, au nu Acesta iaste, |
221v Căruia i-au luat Ezechie ceale înnalte, şi oltarele? Şi au poruncit Iiudei şi Ierusalimului: ‘Înnaintea oltariului acestuia vă veţi închina în Ierusalim?’

23. Acum, dară, treaceţi la Domnul mieu, împăratul asiriilor, şi vă voiu da doao mii de cai şi vedeţi, au puteţ avea călăreţi lor.

24. Şi cum puteţi sta împrotivă înnaintea unui dărăbanţ din slugile domnului mieu, cei mai mici? Au nădejde ai în Eghipt pentru căruţe şi călăreţi?

25. Au doară fără vrearea Domnului m-am suit la locul acesta, să-l răsipesc? Domnul mi-au zis: ‘Suie-te la pământul acesta şi-l răsipeşte!’»”

26. Şi au zis Eliachim, fiiul Helchie, şi Sovna şi Ioahi, Ravsachii: „Rugămu-ne să ne grăieşti noao, slugilor tale, sirieneşte, că înţeleagem această limbă şi nu ne grăi jidoveaşte, auzând norodul care e preste zid”.

27. Şi le-au răspuns Ravsaches, zicând: „Au doară la domnul tău şi la tine m-au trimis domnul mieu, să grăiesc cuvintele aceastea şi nu mai vârtos la oamenii carii şed pre zid,
222r să-şi mânce gunoiul său şi să-şi bea || pişatul său cu voi?”

28. Şi au stătut Ravsachie şi au strâgat cu glas mare, jidoveaşte, şi au zis: „Ascultaţi cuvintele împăratului celui mare, împăratul asiriilor!

29. Aceastea zice împăratul: «Să nu vă înşele Ezehie, că nu vă va putea urni din mâna mea!

30. Nici nădejde vă dea spre Domnul, zicând: ‘Urnind, ne va slobozi Domnul şi nu să va da cetatea aceasta în mâna împăratului asiriilor’.

31. Să nu ascultaţi de Ezehie. Că acestea zice împăratul asiriilor: ‘Faceţi cu mine ce vi-i de folos voao şi ieşiţi la mine. Şi va mânca fieştecarele din via sa şi din smochinul său; şi veţi bea apă din jgheaburile voastre,

32. Până voiu veni şi vă voiu treace în pământul care iaste aseaminea cu pământul vostru, la pământ roditoriu şi aducătoriu de vin, pământul pânii şi a viilor, pământul
222v maslinilor şi a untului de lemn şi a mierii şi veţi trăi şi nu ve|ţi muri’. Să nu ascultaţi de Ezehie, carele vă înceluiaşte, zicând: ‘Domnul ne va slobozi’.

33. Au doară au slobozit dumnezeii neamurilor pământul său din mâna împăratului asiriilor?

34. Unde-i dumnezeul Emath şi Arfad? Unde iaste dumnezeul Sefarvaim, Anna şi Ava? Au slobozit-au Samaria din mâna mea?

35. Cine sânt aceia, întru toţi dumnezeii pământurilor, carii au slobozit ţinutul său din mâna mea, ca să poată slobozi Domnul Ierusalimul din mâna mea?»”

36. Şi au tăcut norodul şi nu i-au răspuns nimica. Că porunca împăratului luase să nu-i răspunză.

37. Şi au venit Eliachim, fiiul Helchie, mai-marele casei, şi Sovna scriitoriul şi Ioahi, fiiul lui Asaf historicul, la Ezehie, cu hainele rupte, şi i-au vestit cuvintele lui Ravsachis.

Cap 19

Ezehie şi Isaie, întorşi cătră Domnul şi pentru slobozenie rugându-să pentru blăstămurile lui
223r *Ravsachis, loveaşte îngerul Domnului o sută optzeci şi cinci de mii de || asiri; pentru aceaea, fugând Senaheriv în bisearica idolilor săi, de la fiii săi să ucide.*

1. area auzind Ezehie împăratul, ş-au rupt vejmintele şi s-au acoperit cu sac şi au întrat în casa Domnului. Isaie 37, 1.

2. Şi au trimis pre Eliachim, mai-marele casei, şi Sovna scriitoriul şi pre cei bătrâni dintre preoţi, acoperiţi cu saci, la Isaie prorocul, fiiul lui Amos.

3. Carii au zis: „Aceastea zice Ezehie: «Zioa năcăjirii şi a sudalmei şi a blăstămului, zioa aceasta! Venit-au fiii până la născut, şi nu are puteare ceaea ce naşte!
4. De cumva va auzi Domnul, Dumnezeul tău, toate cuvintele lui Ravsachis, pre carele l-au trimis împăratul asiriilor, domnul său, să probozească pre Dumnezeul cel viu şi să-l judece cu cuvintele carele le-au auzit Domnul, Dumnezeul tău. Şi fă rugăciune pentru rămăşiţele ce s-au aflat»".
5. Şi au venit slugile împăratului Ezehie la Isaie.
6. Şi le-au zis Isaie: „Acestea veţi zice domnului vostru: «Acestea zice Domnul: 'Să nu te | teami de la faţa cuvintelor care ai auzit, cu carele M-au blăstămat copiii împăratului 223v
asiriilor.
7. Iată, Eu îi voiu trimite duh şi va auzi veaste şi să va întoarce în ţara sa şi-l voiu oborî cu sabie în ţara sa'»".
8. Şi s-au întors Ravsachis şi au aflat pre împăratul asiriilor prinzând Lovna; că auzise cum că să depărtase de la Lahis.
9. Şi, auzând de Tharca, împăratul Ethiopiii, zicând: „Iată, au ieşit să oştească asupra ta", şi, mergând împrotiva lui, au tremis soli la Ezehie, zicând:
10. „Aceastea ziceţi lui Ezehie, împăratului Iiudei: «Nu te înşale Dumnezeul tău, în Carele ai nădăjdea. Nici zice: 'Nu să va da Ierusalimul în mânile împăratului asiriilor'.
11. Că tu însuţi ai auzit ceale ce au făcut împărăţii asiriilor tuturor ţărâlor, cum le-au bătut. Au numai sângur, dară, te vei putea slobozi?
12. Au slobozit-au dumnezeii neamurilor pre toţi carii i-au bătut părinţii miei, Gozan adecă, şi Haran şi Resef şi fiii lui Eden, carii era în Thelasar?
13. Unde iaste împăratul Emath şi împă||ratul Arfad şi împăratul cetăţii Sefarvaim, Ana 224r
şi Ava?»"
14. Deci luând Ezehie cartea din mâna solilor şi cetind-o, s-au suit în casa Domnului şi o au deşchis înnaintea Domnului,
15. Şi s-au rugat înnaintea Lui, zicând: „Doamne, Dumnezeul lui Israil, care şezi pre heruvim, Tu eşti Dumnezeu sângur împăraţilor tuturor pământului şi ai făcut ceriul şi pământul.
16. Pleacă-Ţi ureachea şi ascultă! Deşchide, Doamne, ochii Tăi şi vezi! Ascultă toate cuvintele lui Senaheriv, care au trimis să ne probozască noao, pre Dumnezeul cel viu!
17. Adevărat, Doamne, răsipit-au împăraţii asiriilor neamurile şi ţărâle tuturor,
18. Şi au tremis pre dumnezeii lor în foc; că nu era dumnezei, ci lucruri de mâni omeneşti, de lemn şi de piatră; şi i-au pierdut.
19. Şi acum, Doamne, Dumnezeul nostru, mântuieşte-ne din mâna lui, să ştie toate împărăţiile pământului că Tu eşti Domnul Dumnezeu sângur".
20. Şi au trimis Isaie, fiiul lui Amos, la Ezehie, zicând: „Acestea zice Domnul, Dumnezeul lui Israil: «Carea m-ai rugat pentru Sennahe|riv, împăratul asirilor, am ascultat». 224v
21. Acesta iaste cuvântul care au grăit Domnul pentru el: «Urgisitu-te-au şi te-au nebunit ficioară, fata Sionului. După dosul tău au clătit capul fata Ierusalimului.
22. Pre care ai probozit, şi pre cine ai blăstămat? Împrotiva căruie ţ-ai înălţat glasul şi ţ-ai înălţat întru înnălţime ochii tăi? Împrotiva Sfântului Israil!
23. Prin mâna slugilor tale ai probozit Domnului şi ai zis: 'În mulţimea carălor meale m-am suit la înnălţimea munţilor, în vârful Livanului, şi am tăiat chedrii lui cei înalţi, şi cetenele lui ceale alease. Şi am întrat până la marginile lui, şi dumbrava Carmilului lui,
24. Eu o am aprins. Şi am beaut ape streine şi am săcat cu urmele picioarelor meale toate apele ceale închise'.
25. Au n-ai auzit ce am făcut de la început, din zilele ceale de demult l-am zidit, şi acum l-am adus? Şi vor fi spre cădearea dealurilor celor ce oştesc cetăţile ceale zidite. ||
26. Şi carii şed în eale, smeriţi cu mâna, s-au cutremurat şi s-au mestecat, făcutu-s-au 225r
ca fânul cămpului şi ca iarba ce înverzeaşte pre acoperişuri, carea s-au uscat mai nainte de-a să coace.
27. Lăcaşul tău şi ieşirea ta şi întrarea ta şi calea ta Eu mainte o am ştiut, şi urgia ta împrotiva Mea.
28. Nebunit-ai împrotiva Mea şi trufia ta s-au suit în urechile Meale. Pune-voiu direpţ aceea belciug în narile tale şi hamu în buzele tale şi te voiu întoarce la calea pre carea ai venit.
29. Iară ţie, Ezehie, acesta-ţi va fi sămnul: Mâncă într-acest an care vei găsi, iară în al doilea an, care din sâne să nasc, iară în anul al treilea sămânaţi şi săceraţi, sădiţi vii şi mâncaţi rodul lor.

30. Şi orice va prisosi din casa Iiudei va tremite rădăcină în jos şi va face roadă în sus.
31. Că din Ierusalim vor ieşi rămăşiţe şi ce să se spăsască, din muntele Sionului». Râvna Domnului oastelor va face aceasta. |
225v 32. Pentru aceea, aceastea zice Domnul despre împăratul asiriilor: «Nu va întra în cetatea aceasta, nici va trimite în ea săgeată, nici o va cuprinde pavăza, nici o va împrejura tărie.
33. Pre calea prin carea s-au vestit să va întoarce. Şi în cetatea aceasta nu va întra, zice Domnul.
34. Şi voiu apăra cetatea aceasta şi o voiu mântui pentru Mine şi pentru David, sluga Mea»".
35. *Şi au fost în noaptea aceea, venit-au îngerul Domnului şi au lovit în tabăra asiriilor o sută optzeci şi cinci de mii; şi, sculându-să dimineaţă, au văzut toate trupurile morţilor. Şi, întorcându-să, s-au dus. *Tov. 1, 21. Ecli 38, 24. Isaie 37, 36.
36. Şi s-au întors Sennaheriv, împăratul Asiriilor, şi au rămas în Ninive. 1 Mac. 7, 41.
37. *Şi, închinându-să în bisearica lui Nesroc, dumnezeului său, Adramelec şi Sarasar, fiii lui, l-au lovit cu sabia şi au fugit în pământul armenilor. Şi au împărăţit Asarhadon, fiiul lui, pentru el. 2 Mac. 8, 19. *Tov. 1, 24.

Cap 20 ||

226r *Isaie pre Ezehie ce să bolnăvea îl vesteaşte că va muri. Iară el cu rugăciunea sa sănătate cu lungimea vieţii până la cinsprăzeace ani de la Dumnezeu dobândeaşte, dându-i-să sămnul sănătăţii prin întoarcerea soarelui. Iară asiriilor ce-i aducea daruri, comoarăle le arată şi, pentru aceaea, prin Isaie cercetându-să, prinderea Vavilonului i să vesteaşte; căruie necuratul fiiu Manasie îi urmează.*

1. În zilele acelea s-au bolnăvit Ezehie până la moarte. Şi au venit la el Isaie, fiiul lui Amos prorocul, şi i-au zis: „Acestea zice Domnul Dumnezeu: «Porunceaşte casei tale că vei muri tu şi nu vei trăi!»" 2 Par. 32, 24. Isa. 38, 1.
2. Carele ş-au întors faţa cătră păreate şi au rugat pre Domnul, zicând:
3. „Rogu-mă, Doamne, adu-Ţi aminte, rogu-Te, cum am umblat înnaintea Ta în adevăr şi în inimă desăvârşit şi ce-i plăcut înnaintea Ta am făcut". Şi au plâns Izehie cu plângere mare.
226v 4. Şi mai nainte de-a ieşi Isaie o jumătate parte din pridvor, au fost cu|vântul Domnului cătră el, zicând:
5. „Întoarce-te şi zi lui Ezehie, povăţuitoriului norodului Mieu: «Acestea zice Domnul, Dumnezeul lui David, tătâni-tău: 'Auzit-am rugăciunea ta şi am văzut lacrămile tale. Şi iată, te-am sănătoşat, şi în zioa a treia te vei sui în bisearica Domnului.
6. Şi voiu adaoge zilelor tale ani cinsprăzeace, ci şi din mâna împăratului asiriilor te voiu slobozi, şi cetatea aceasta pentru Mine şi pentru David, sluga Mea'»".
7. Şi au zis Isaie: „Aduceţi-mi o frământătură de zmochine". Carea aducând-o şi puind-o pre rana lui, s-au vindecat.
8. Şi zisease Ezehie cătră Isaie: „Ce sămn va fi că mă va sănătoşa Domnul şi că mă voiu sui a treia zi în casa Domnului?"
9. Căruia i-au zis Isaia: „Acesta va fi sâmn de la Domnul, că va face Domnul cuvântul care au grăit: Vreai să se suie umbra zeace linii au să se întoarcă atâteaşi treapte?"
227r 10. Şi au zis Ezehie: „Lesne iaste umbrei || a creaşte zeace linii. Nici aceasta vreau să fie, ci să se întoarcă îndărăpt zeace treapte".
11. Şi au chemat Isaie prorocul pre Domnul şi au dus îndărăpt umbra pre liniile prin care să pogorâse în ceasornicul lui Ahaz zeace treapte.
12. *În vreamea aceaea au tremis Verodac Valadan, fiiul lui Valadan, împăratul vavilonilor, carte şi daruri la Ezehie, că auzise cum că să bolnăvise Ezehie. *Isaie. 39, 1.
13. Şi s-au veselit întru venirea lor Ezehie şi le-au arătat casa mirosurilor şi aurul şi argintul şi multe fealiuri de zugrăvituri şi unsori şi casa vaselor sale şi toate care putea avea în comoarăle sale. N-au fost ce să nu le areate Ezehie în casa sa şi întru toată putearea sa.
14. Şi au venit Isaia prorocul la împăratul Ezehie şi i-au zis: „Ce au zis bărbaţii aceşte, au de unde au venit la tine?" Căruia au zis Ezehie: „Din ţară departe au venit la mine, de la Vavilon".
227v 15. Iară el au răspuns: „Ce au văzut în ca|sa ta?" Zis-au Ezehie: „Toate, oricare sânt în casa mea, le-au văzut. Nimic iaste ce nu le aş fi arătat în comorâle meale".
16. Şi au zis Isaie lui Ezehie: „Ascultă cuvântul Domnului:

17. «Iată, zile vor veni şi să vor lua toate care sânt în casa ta şi care au adaos părinţii tăi, până în zioa aceasta, în Vavilon. Nu va rămânea cevaşi, zice Domnul.
18. Ci şi din fiii tăi, carii vor ieşi din tine, care vei naşte, să vor lua şi vor fi fameni în polata împăratului Vavilonului»".
19. Zis-au Ezehie către Isaie: „Bun e cuvântul Domnului care ai grăit. Fie pace şi adevăr în zilele meale".
20. Iară cealeaalalte a cuvintelor lui Ezehie şi toată tăria lui şi cum au făcut lacul de peşti şi ducerea apei şi au dus apele în cetate, au nu aceastea scrise sânt în Cartea cuvintelor zilelor împăraţilor Iiuda?
21. Şi au dormit Ezehie cu părinţii săi. Şi au împărăţit Manase, fiiul lui, pentru el.

Cap 21

Pentru urâta a lui Manasse spurcăciune, || mai nainte zice Domnul că va ştearge pre Iiuda şi Ierusalimul. Căruia murind, urmează necuratul fiiu Amon. Şi acesta de sluji ucigându-să, împărăţeaşte preste Iiuda dumnezeiescul fiiu Iosie. 228r

*2 Par. 33, 1. 1. *De doisprăzeace ani era Manasie când începuse a împărăţi; şi cinzeaci şi cinci de ani au împărăţit în Ierusalim; numele mumei lui, Havsiva.
2. Şi au făcut rău înnaintea Domnului, după idolii neamurilor care le-au şters Domnul de la faţa fiilor Israil.
*2 Par. 33, 3. 3. *Şi s-au întors şi au zidit ceale înalte carea răsipise Ezehie, tată-său. Şi au rădicat prestoalele lui Vaal şi au făcut grânci, precum au făcut Ahav, împăratul lui Israil, şi s-au închinat oastei ceriului şi o au cinstit.
*2 Împăr. 7, 10. 4. Şi au făcut prestoale în casa Domnului, de care au zis Domnul: *„În Ierusalim voiu pune Numele Mieu".
5. Şi au făcut oltare a toată oastea ceriului în doao pridvoare a biseariciı Domnului. |
6. Şi au trecut pre fiiul său prin foc; şi au vrăjit şi au ţinut găcitori şi au făcut pithoni şi 228v
prorocitorii i-au înmulţit, ca să facă rău înnaintea Domnului şi să-L întărâte.
*2 Împăr. 7, 26. 7. Şi au pus idolul grângului care făcuse în bisearica Domnului, *despre carea au grăit
3 Împăr. 8, 16 Domnul către David şi către Solomon, fiiul lui: „În bisearica aceasta şi în Ierusalim, carea
şi 9, 5. o am ales din toate neamurile lui Israil, voiu pune Numele Mieu în veac.
8. Şi nu voiu mai face a să clăti piciorul lui Israil de pre pământul care L-am dat părinţilor lor, însă de vor păzi toate lucrurile care le-am poruncit şi toată leagea carea le-au poruncit sluga Mea, Moisi".
9. Iară ei n-au ascultat, ci s-au înşelat de Manasse, ca să facă rău preste neamurile care le-au zdrobit Domnul de la faţa fiilor Israil.
10. Şi au grăit Domnul în mâna slugilor Sale, prorocilor, zicând,
*Irim. 15, 4. 11. *Că au făcut Manasse, împăratul Iiudii urâciunile aceastea reale preste toate care făcuse amorreaii înnaintea Lui şi a || păcătui au făcut şi pre Iiuda întru necurăţiile sale. 229r
12. Pentru aceaea, aceastea zice Domnul, Dumnezeul lui Israil: „Iată, eu voiu aduce reale preste Ierusalim şi Iiuda, ca oricine va auzi, să-i ţiuiască amândoao urechile.
13. Şi voiu întinde preste Ierusalim funea Samarii şi greutatea casii lui Ahav şi voiu ştearge Ierusalimul precum să şterg tablele. Şi, ştergându-o, voiu întoarce şi voiu duce mai adeasăori hieru preste faţa ei".
14. Iară voiu lăsa rămăşiţele moştenirii Meale şi le voiu da în mânile nepriiatinilor ei. Şi vor fi spre jefuire şi spre răpire tuturor protivnicilor săi,
15. Pentru că au făcut rău înnaintea Mea şi n-au încetat a Mă întărâta, din zioa carea au ieşit părinţii lor din Eghipt până într-această zi".
16. Ci încă şi sânge nevinovat au vărsat Manasse mult foarte, până ce au umplut Ierusalimul până la gură, afară de păcatele sale cu care a păcătui au făcut pre Iiuda să facă rău înaintea Domnului. |
17. Iară celeaalalte a cuvintelor lui Manase şi toate care au făcut şi păcatul lui ce au 229v
păcătuit, au nu aceastea scrise sânt în Cartea cuvintelor zilelor împăraţilor Iiuda?
18. Şi au adormit Manase cu părinţii săi şi s-au îngropat în grădina casei sale, în grădina Oziii. Şi au împărăţit Ammon, fiiul lui, pentru el.
19. De doaozăci şi doi de ani era Ammon când începuse a împărăţi; şi doi ani au împărăţit în Ierusalim; numele mumei lui, Mesalemeath, fata lui Harus din Ieteva.
20. Şi au făcut rău înnaintea Domnului, precum făcuse Manasse, tatăl lui.

21. Şi au umblat în toată calea pre carea umblase tatăl lui. Şi au slujit necuraţilor cărora slujise tatăl lui şi s-au închinat lor.
22. Şi au părăsit pre Domnul, Dumnezeul părinţilor săi, şi n-au umblat în calea Domnului.
23. Şi i-au întins leşuiri slujile sale şi au ucis pre împăratul în casa sa.
230r 24. Şi au lovit norodul ţânutului pre || toţi carii împreună jurase împrotiva împăratului Ammon şi ş-au făcut împărat pre Iosie, fiiul lui, pentru el.
25. Iară celeaalalte a cuvintelor lui Amon, care au făcut, au nu aceastea scrise sânt în Cartea cuvintelor zilelor împăraţilor Iiuda?
26. Şi l-au îngropat în mormântul său în grădina Oziii. Şi au împărăţit Iosie, fiiul lui, pentru el.

Cap 22

Iosie bisearica şi cinstea lui Dumnezeu înoiaşte. Despre găsita a doao leage carte pre Domnul sfătuiaşte de amânănţările şi pedeapsele într-aceaeaş mai înnainte scrise, pentru că au părăsât părinţii cinstea lui Dumnezeu; iară el întâiu în pace va muri.

1. *De opt ani era Iosie când începuse a împărăţi; treizeaci şi unul de ani au împărăţit în Ierusalim; numele mumei lui Idida, fata lui Hadaia din Vesecath. *2 Par. 34, 1.
2 Şi au făcut ce era plăcut înnaintea Domnului şi au umblat prin toate căile
230v lui David, tătâni-său; nu s-au abă|tut la dreapta sau la stânga.
3. Iară în anul al optsprăzeacelea împăratului Iosie, trimis-au Israil pre Safan, fiiul lui Asliia, fiiul lui Mesulam, scriitoriul biseiricii Domnului, zicându-i:
4. „Mergi la Helchia arhiereul să se adune banii carii s-au adus în bisearica Domnului, carii i-au cules portarii biseiricii de la norod,
5. Şi să se dea cioplitorilor prin mai-marii casii Domnului carii să-i şi împarţă cei ce lucră în bisearica Domnului spre înnoirea celor de lipsă a biseiricii,
6. Grindarilor adecă şi zidarilor şi celor ce îndreptează ceale rupte. Şi să să numere leamne şi pietri din tăieturi de pietri, spre întemeiarea biseiricii Domnului.
7. Însă să nu li să socotească în luare de samă argintul ce-l iau, ci în puteare să-l aibă şi în credinţă”.
8. Şi au zis Helchia arhiereul cătră Safan scriitoriul: „Cartea leagii am găsit în casa Domnului”; şi au dat Helchie cartea lui Safan, care o au şi cetit. ||
231r 9. Şi au venit Safan scriitoriul la împăratu şi i-au vestit ceea ce poruncise şi au zis: „Adunat-au slugile tale banii carii s-au găsit în casa Domnului şi i-au dat să să împarţă meşterilor de la mai-marii preste lucrurile biseiricii Domnului”.
10. Şi au povestit Safan, scriitoriul împăratului, zicând: „O carte mi-au dat Helchie preotul”. Carea cetind-o Safan înnaintea împăratului,
11. Şi, auzind împăratul cuvintele cărţii legii Domnului, ş-au rupt vejmintele,
12. Şi au poruncit lui Helchie preotului şi lui Ahicam, fiiul lui Safan, şi lui Ahovor, fiiului Miha, şi lui Safan scriitoriului şi lui Asaie, slugii împăratului, zicând:
13. „Duceţi-vă şi sfătuiţi pre Domnul despre mine şi despre norod şi despre tot Iiuda pentru cuvintele cărţii aceştia ce s-au aflat, că tare mânia Domnului s-au aprins împrotiva noastră, că n-au ascultat părinţii noştri cuvintele cărţii aceştia, să facă tot ce s-au scris noao”. |
231v 14. Şi s-au dus Helchie preotul şi Ahica şi Ahovor şi Safan şi Asaia la Holdam prorociţa, muierea lui Sellum, fiiului Thecue, fiiul lui Araas, păzitoriului vejmintelor, carea lăcuia în Ierusalim în A Doao, şi au grăit cătră ea.
15. Şi ea le-au răspuns: „Aceastea zice Domnul, Dumnezeul lui Israil. Ziceţi omului care v-au trimis la mine.
16. Aceastea zice Domnul: «Iată, Eu voiu aduce reale preste locul acesta şi preste lăcuitorii lui, toate cuvintele legii care au grăit împăratul Iiudei,
17. Că M-au părăsât şi au jertvuit dumnezeilor streini, întărâtându-Mă întru toate lucrurile mânilor sale. Şi să va aprinde urgia Mea în locul acesta şi nu să va stânge».
18. Iară împăratului Iiuda care v-au trimis să sfătuiţi pre Domnul, aşa veţi zice: «Aceastea zice Domnul, Dumnezeul lui Israil: ‘Pentru aceaea, că ai ascultat cuvintele cărţii
232r 19. Şi s-au cutremurat inima ta şi te-ai smerit înnaintea Domnului după ce ai au||zit cuvintele împrotiva locului acestuia şi a lăcuitorilor lui, că adecă vor fi spre buiguire şi blăstăm şi ţ-ai rupt vejmintele tale şi ai plâns înaintea Mea şi Eu am auzit, zice Domnul.
20. Pentru aceaea te voiu aduna la părinţii tăi şi te vei aduna la mormântul tău în pace, ca să nu vază ochii tăi toate realele care voiu aduce preste norodul acesta’»”.

Cap 23

Iosie a doao leage înnaintea norodului o ceteaşte şi, lovind legătură cu Domnul şi stricând urâciunile, au poruncit să să prăznuiască Paştile. Căruia, în Maghedon ucis, urmează necuratul fiiu Ioahaz, pre care Faraon prins în Eghipt l-au dus, puind în locul lui pre Eliachim, pre care şi Ioachim îl numeaşte şi aceluia grea dajdă îi pune.

2 Par. 34, 28. 1. Şi au vestit împăratului ce zisease. Care au trimis şi s-au adunat la el toţi bătrânii Iiudei şi Ierusalimul.

2. Şi s-au suit împăratul în bisearica Dom|nului şi toţi oamenii Iiudei şi toţi carii lăcuia în Ierusalim cu el, preoţii şi prorocii şi tot norodul, de la cel mic până la cel mare. Şi au cetit toţi auzind cuvintele cărţii legăturii, carea s-au aflat în casa Domnului. 232v

3. Şi au stătut împăratul pre treapte şi legătură au lovit înnaintea Domnului, ca să umble după Domnul şi să păzască poruncile Lui şi mărturiile şi ţeremoniile în toată inima şi în tot sufletul şi să deştepte cuvintele legăturii aceştia, care era scrise în cartea aceaea. Şi s-au odihnit norodul legăturii.

4. Şi au poruncit împăratul lui Helchie arhierelui şi preoţilor celor de al doilea rând şi portarilor *să leapede din bisearica Domnului toate vasele care să făcuse lui Vaal şi în grâng şi a toată oastea ceriului. Şi le-au ars afară de Ierusalim, în Valea Chedronului, şi au dus pulberea lor în Vethil. *Ecli 49, 3.

5. Şi au şters prorocitorii care-i pusease || împăratul Iiudei spre jârtvuire în ceale înalte, prin cetăţile Iiudei şi împrejurul Ierusalimului, şi pre cei ce tămâia aprindere lui Vaal şi soarelui şi lunii şi a doaosprăzeace seamne şi toată oasteai ceriului. 233r

6. Şi au făcut a scoate grângul din casa Domnului afară de Ierusalim, în Valea Chiedranului, şi l-au ars acolo. Şi l-au întors în cenuşe şi o au aruncat preste mormânturile obştei.

7. Şi au strâcat căscioarele muieroticilor care era în casa Domnului, pentru carele muiarile ţesea ca nişte căşcioare, grâng.

8. Şi au adunat toţi preoţii din cetăţile Iiudei. Şi au spurcat ceale înnalte, unde jârtvuia preoţii din Gavaa până în Versavia. Şi au strâcat prestoalele porţilor în întrarea uşii lui Iosie, căpeteniii cetăţii, carea era de-a stânga porţii cetăţii.

9. Însă nu să suia preoţii celor înalte la oltariul Domnului în Ierusalim, ci numai mânca azima în mijlocul fraţilor săi. |

10. Şi au spurcat şi pre Tofeth, care iaste în valea fiiului Ennon, ca nime să-şi jârtvuiască fiiul său sau fata sa prin foc lui Moloh. 233v

11. Şi au luat caii carii dedease împăraţii Iiudei soarelui, în întrarea bisericii Domnului, lângă divanul lui Nathameleh famenului, care era în Farurim. Iară căruţele soarelui le-au ars cu foc.

12. Şi oltarele care era preste acoperişele trepăzării Ahaz, care le făcuse împăraţii Iiudei, şi oltarele care le făcuse Manasie în doao pridvoarăle bisericii Domnului le-au strâcat împăratul. Şi au alergat de-acolo şi au răsipit cenuşa lor în răpegiunea Chedronului.

*3 Împăr. 11, 7. 13. Şi ceale înnalte care era în Ierusalim de-a dreapta partea Muntelui Vătămării, *care zidise Solomon, împăratul lui Israil, lui Astaroth, idolului sidonilor, şi lui Hamos, vătămării Moav, şi lui Melhom, urăciunii fiilor || Amon, le-au spurcat împăratul. 234r

14. Şi au zdrobit ceale cioplite şi au aprins grânghii şi au umplut locurile lor cu oasă de morţi,

*3 Împăr. 13, 32. 15. *Încă şi oltariul care era în Veavtil şi cel înnalt, care făcuse Ierovoam, fiiu lui Navat, care a păcătui au făcut pre Israil. Şi oltariul acela şi acel înalt le-au strâcat şi le-au ars şi le-au sfărmat în pulbere; şi au aprins şi grângul.

16. Şi, întorcându-să Iosie, au văzut acolo mormânturile care era în munte. Şi au tremis şi au adus oasele din mormânturi şi le-au ars pre oltariu şi l-au spurcat, după cuvântul Domnului, care au grăit omul lui Dumnezeu, care mai nainte zisease cuvintele aceastea,

*3 Împăr. 13, 2. 17. *Şi au zis: „Ce stâlp e cela ce-l văzu?" Şi i-au răspuns orăşeanii ceatăţii aceiia: „Mormântul omului lui Dumnezeu iaste, care au venit din Iiuda şi mai nainte au zis cuvintele aceastea, care ai făcut pre oltariul lui Vethil". |

18. Şi au zis: „Lăsaţi-l, nime să nu mişte oasele lui". Şi neatinsă au rămas oasăle lui cu oasăle prorocului care venise din Samaria. 234v

19. Însă şi toate bisericile celor înalte care era în cetăţile Samariei, care făcuse împăraţii lui Israil spre întărâtarea Domnului, le-au luat Iosie şi le-au făcut lor, după toate lucrurile care făcuse în Vethil.

20. Şi au ucis pre toţi preoţii celor înnalte, carii era acolo pre oltare şi au ars oase de oameni preste eale. Şi s-au întors în Ierusalim.

21. *Şi au poruncit tot norodului, zicând: „Faceţi Paştile Domnului, Dumnezeului vostru, precum este scris în cartea legăturii aceştia”. *2 Par. 35, 1.

22. Că nu s-au făcut Paştile aşa din zilele judecătorilor carii au judecat pre Israil şi a tuturor împăraţilor Israil şi a împăraţilor Iiuda,

235r 23. Precum în anul al optsprăzecelea al împăratului Iosie s-au făcut Paştile || acestea Domnului în Ierusalim.

24. Ci şi pithoni şi găcitori şi figurile idolilor şi necurăţiile şi urâciunile care fusease în pământul Iiudii şi în Ierusalim le-au luat Iosie, ca să aşază cuvintele leagii care sânt scrise în cartea carea o au aflat Helchie preotul în bisearica Domnului.

25. Aseaminea lui n-au fost mainte de el împărat care să se întoarcă cătră Domnul în toată inima sa şi în tot sufletul său şi în toată vârtutea sa, după toată leagea lui Moisi. Nici după el s-au sculat aseaminea lui.

26. Însă nu S-au întors Domnul de la mânia urgiii Sale cei mari cu carea să mâniiasă urgia Lui împrotiva Iiudei pentru întărâtările cu carele îl învitase Manasie.

27. *Şi au zis Domnul: „Şi pre Iiuda l-oiu lua de la faţa Mea, precum am luat pre Israil. *Jos. 24, 2.

235v Şi voiu lepăda cetatea aceasta, | carea o am ales, Ierusalimul, şi casa de carea am zis: «Fi-va numele Mieu acolo»”.

28. Iară cealeaalalte a cuvintelor Iosie şi toate carea au făcut, au nu acestea scrise sânt în Cartea cuvintelor zilelor împăraţilor Iiuda?

29. *În zilele lui s-au suit Faraon Nehaon, împăratul Eghiptului, împrotiva împăratului asiriilor la râul Eufratului. Şi s-au dus Iosie împăratul întru-ntâmpinarea lui. Şi au fost ucis în Magheddo, după ce-l văzuse. *2 Par. 35, 20.

30. Şi l-au adus slugile lui mort din Magheddo şi l-au dus în Ierusalim şi l-au îngropat în mormântul său. Şi au luat norodul pământului pre Ioahaz, fiiul lui Iosie, şi l-au uns şi l-au rânduit împărat în locul tătâni-său.

31. *De doaozeci şi trei de ani era Ioahaz când începuse a împărăţi; şi trei luni au împărăţit în Ierusalim; numele mumeai lui, Amital, fata lui Irimie, din Lovna. *2 Par. 36, 2.

32. Şi au făcut rău înnaintea Domnului, după toate care făcuse părinţii lui.

236r 33. Şi l-au legat Faraon Nehaon în Rev||la, carea iaste în pământul Emath, ca să nu împărăţască în Ierusalim. Şi au pus dajde ţânutului tălanţi de arginţi o sută şi un tălant de aur.

34. Şi împărat au rânduit Faraon Nehaon pre Eliachim, fiiul lui Iosie, în locul lui Iosie tătâni-său, şi i-au întors numele lui Ioachim. Iară pre Ioahaz l-au luat şi l-au dus în Eghipt şi au murit acolo.

35. Iară argintul şi aurul l-au dat Ioachim lui Faraon, aruncând ţânutului prin fieştecarele ca să să adune după porunca lui Faraon. Şi pre fieştecarele după putearea sa l-au silit, şi argintul şi aurul, din norodul pământului, să deaie lui Faraon Nehaon.

36. De doaozăci şi cinci de ani era Ioachim când începuse a împărăţi; şi unsprăzeace ani au împărăţit în Ierusalim; numele mumei lui, Zevida, fata lui Fadaia, din Ruma.

37. Şi au făcut rău înnaintea Domnului, după toate care făcuse părinţii lui.

Cap 24 |

236v *Ioachim în trei ani slujeaşte împăratului Vavilonului. După aceaea multe fealiuri de tâlhării rabdă. Carele murind, urmează fiiul Ioahin, pre carele cu comoarăle bisearicii şi a casei împărăteşti şi cu toată vârtutea lăcuitorilor Ierusalimului îl duce Navohodonosor în Vavilon, rănduindu-le împărat pre unchiu-său Mathanie, pre carele l-au chemat Sedechie.*

1. În zilele lui s-au suit Navohodonosor, împăratul Vavilonului, şi i s-au făcut Ioachim slugă în trei ani. Şi iarăşi au războit împrotiva lui.

2. Şi i-au trimis lui Domnul lotrişorii haldeilor şi lotrişorii Siriii şi lotrişorii Moav şi lotrişorii fiilor Amon. Şi i-au slobozit în Iiuda, ca să-l piarză, *după cuvântul Domnului, care grăise prin slugile sale, prorocii. *Sus 23, 27.

3. Şi au fost aceasta prin cuvântul Domnului împrotiva Iiudii, ca să-l ia dinnaintea sa, pentru păcatele lui Manasie, || toate care au făcut 237r
4. Şi pentru sângele cel nevinovat care au vărsat şi au împlut Ierusalimul cu sânge nevinovat. Şi pentru acest lucru n-au vrut Domnul a să milostivi.
5. Iară cealeaalalte a cuvintelor lui Ioachim şi toate care au făcut, au nu aceste scrise sânt în Cartea cuvintelor zilelor împăraţilor Iiuda? Şi au adormit Ioachim cu părinţii săi.
6. Şi au împărăţit Ioahim, fiiul lui, pentru el.
7. Şi n-au mai adaos împăratul Eghiptului să iasă din pământul său. Că dusease împăratul Vavilonului, de la râul Eghiptului până la râul Eufratului, toate care fusease a împăratului Eghiptului.
8. De optsprăzeace ani era Ioahin când începuse a împărăţi; şi trei luni au împărăţit în Ierusalim; numele mumei lui, Nohesta, fata lui Elnathan, din Ierusalim.
9. Şi au făcut rău înnaintea Domnului, după toate care făcuse tatăl lui.
*Dan. 1, 1. 10. *În vreamea aceaea s-au suit slugile lui Navohodonosor, împăratului Vavilonului, | în Ierusalim şi s-au încungiurat cetatea cu tării. 237v
11. Şi au venit Navahodonosor, împăratul Vavilonului, la cetate cu slugile sale, să o bată.
12. Şi au ieşit Ioahin, împăratul Iiuda, la împăratul Vavilonului, el şi muma lui şi slugile lui şi căpeteniile lui şi famenii lui; şi l-au cuprins împăratul Vavilonului în anul al optulea împărăţiii lui.
13. Şi au luat de acolo toate comoarele casii Domnului şi comoarele casii împărăteşti. Şi au sfărâmat toate vasele ceale de aur care făcuse Solomon, împăratul lui Israil, în bisearica Domnului, după cuvântul Domnului.
14. Şi au dus tot Ierusalimul şi toate căpeteniile şi pre toţi cei tari ai oastei, zeace mii, în robie, şi tot meşterul şi încuietoriul. Şi nimic s-au lăsat, afară de săracii norodului pământului.
*2 Par. 36, 10. Ester. 2, 6 şi 11, 4. 15. *Şi au dus şi pre Ioahin în Vavilon, şi pre muma împăratului şi muie| |rile împăratului 238r şi famenii lui. Şi judecătorii pământului i au dus în robie din Ierusalim în Vavilon.
16. Şi toţi bărbaţii cei vărtoşi, şepte mii şi meşterii şi încuietorii, o mie, toţi oameni tari, şi ostaşii. Şi i-au dus împăratul Vavilonului robi în Vavilon.
*Ier. 37, 1 şi 52, 1. 17. *Şi au rânduit pre Mathanie, unchiul său, pentru el. Şi i-au pus numele Sedechie.
18. Doaozeaci şi unul de ani avea Sedechie când începuse a împărăţi; şi unsprăzeace ani au împărăţit în Ierusalim; numele mâni-sa era Amital, fata lui Irimie, din Lovna.
19. Şi au făcut rău înnaintea Domnului, după toate care făcuse Ioachim.
20. Că să mâniia Domnul împrotiva Ierusalimului şi împrotiva Iiudei, până când i-ar lepăda de la faţa Sa. Şi s-au depărtat Sedechie de la împăratul Vavilonului.

Cap 25

Conocindu-să de Navohodonosor Ierusa|limul, Sedechie, orb şi legat, ucigându-să înnaintea lui 238v
fiii, să duce în Vavilon cu celaalalt norod, lăsându-să oricarii pentru chivernisirea pământului.
După ce s-au ars împreună cu bisearica toate ceale mari polăţi, au rânduit Navohodonosor
mai-mare pre Godoliia. Care de la Izmail ucigându-să, au fugit norodul în Eghipt,
iară Ioahin în robie să înnalţă de la împăratul Vavilonului.

Ierimie 39, 1 şi 52, 4. 1. Şi au fost în anul al noaolea înpărăţiii lui, în luna a zeacea, în zioa a zecea a lunii, au venit Navohodonosor, împăratul Vavilonului, el şi toată oastea lui, în Ierusalim şi o au încungiurat. Şi au făcut înpregiurul ei tării.
2. Şi s-au închis cetatea şi s-au şenţuit până la anul al unsprăzeacelea al împăratului Sedechie,
3. În zioa a noao a lunii. Şi au biruit foametea în cetate, nici era pâne norodului pământului.
4. Şi s-au rupt între sâne cetatea. Şi toţi oamenii ostaşi noaptea au fugit, prin calea porţii, carea iaste între zidul cel îndoit la grădina împăra| |tului (iară haldeii conocea înprejur 239r cetatea); şi au fugit Sedechie prin calea carea duce la câmpiile pustii.
5. Şi au gonit oastea haldeilor pre împăratul şi l-au prins în şesul Ierihonului. Şi toţi ostaşii carii era cu el s-au răsipit şi l-au părăsit.
6. Şi, prinzind pre împăratul, l-au dus la împăratul Vavilonului, în Revlatha; care au grăit cu el judecată.

7. Iară fiii lui Sedechie i-au ucis înaintea lui şi ochii lui i-au scos şi l-au legat cu lanţuri şi l-au dus în Vavilon.

8. În luna a cincea, în zioa a şaptea a lunii, acesta iaste anul al noaosprăzeacelea al împăratului Vavilonului, venit-au Navuzardam, căpetenia oastei, sluga împăratului Vavilonului, în Ierusalim.

9. Şi au aprins casa Domnului şi casa împăratului; şi casele Ierusalimului şi toată casa sa o au *ars cu foc. *Psalm. 63, 7.

10. Şi zidurile Ierusalimului înprejur le-au strâcat toată oastea haldeilor, carea era cu căpetenia ostaşilor.

11. Iară ceealaltă partea norodului, carea rămăsease în cetate, şi fugiţii carii
239v fu|jise la împăratul Vavilonului şi ceaealaltă obşte i-au dus Navuzardam, căpetenia oastei;

12. Şi din săracii pământului au lăsat chivernisitori de vii şi de câmpuri.

13. *Iară stâlpii cei de aramă carii era în bisearica Domnului şi temeliile şi mare *Ier. 27, 19.
cel de aramă, care era în casa Domnului, le-au frământ haldeii şi au dus toată arama în Vavilon.

14. Şi oalele ceale de aramă şi troacele şi furcuţele ceale cu trei dinţi şi păharele şi mojarele şi toate vasele ceale de aramă în carele slujea le-au dus.

15. Ci încă şi cădelniţele şi păhărealele ceale cu flori, care de aur, de aur, şi care de argint, de argint, le-au dus căpetenia oasteai,

16. Adecă doi stâlpi, un mare şi temeliile care le făcuse Solomon în bisearica Domnului. Nu era măsură aramei tuturor vaselor.

17. *Optsprăzeace coţi în nalt avea un stâlp. Şi căpeţelul de aramă preste sâne nalt de *3 Împăr. 7, 15.
240r trei coţi, şi mrejuţele şi malogranata preste căpeţălul || stâlpului, toate de aramă. Aseaminea 2 Par. 3, 15.
împodobire avea şi al doilea stâlp. Ier. 52, 21.

18. Şi au dus căpetenia oasteai pre Saraiam, preotul cel dintâi, şi pre Sofoniam, preotul al doilea, şi trei portari,

19. Şi din cetate un famen care era mai-mare preste bărbaţii ostaşi şi cinci bărbaţi din cei ce stătuse înnaintea împăratului, pre carii i-au găsit în cetate şi pre Sofer, căpetenia oastei, carii cerca pre cei noi din norodul pământului, şi şasăzeaci de oameni din obşte, carii să aflase în cetate,

20. Pre carii, luundu-i Navuzardam, căpetenie ostaşilor, i-au dus la împăratul Vavilonului în Revlatha.

21. Şi i-au lovit împăratul Vavilonului şi i-au ucis în Revlatha, în pământul Emath. Şi s-au trecut Iiuda din pământul său.

22. Iară norodului care era lăsat în pământul Iiudei, care-l slobozise Navohodonosor,
240v împăratul Vavilonului, i-au rânduit mai-mare pre Godoliam, | fiiul lui Ahicam, fiiului Safan.

23. Carea auzind, toţi povăţuitorii ostaşilor, ei şi oamenii carii era cu ei, adecă că ar fi rânduit împăratul Vavilonului pre Godoliam, au venit la Godoliam în Masfa Ismail, fiiul

lui Nathanie, şi Iohanan, fiiul Caree, şi Saraia, fiiul Thanehumeth netofatilteanul, şi Iezonie, fiiul lui Maahathi, ei şi soţiile lor.

24. Şi s-au jurat Godolie lor şi soţiilor lor, zicând: „Să nu vă teamereţi a sluji haldeilor. Rămâneţi în ţănut şi slujiţi împăratului Vavilonului şi bine vă va fi”.

25. Şi au fost în luna a şeaptea, venit-au Ismail, fiiul lui Nathanie, fiiului Elisama, din sămânţă împărătească, şi zeace bărbaţi cu el. Şi au lovit pre Godolia, care au şi murit; ci şi pre jidovii şi pre haldeii carii era cu el în Masfa.

26. Şi, sculându-să tot norodul, de la mic până la cel mare, şi căpete||niile ostaşilor, 241r
au venit în Eghipt, temându-să de haldei.

27. Şi au fost în anul al treizeaci şi şeaptelea mutării lui Ioachim, împăratului Iiuda, în luna a doaosprăzeacea, în zioa a doaozeaci şi şapte a lunii; au râdicat Evilmerodah, împăratul Vavilonului, în anul în care începuse a împărăţi, capul lui Ioachin, împăratul lui Iiuda, din temniţă,

28. Şi i-au grăit blând. Şi i-au pus thronul lui preste thronul împăraţilor carii era cu el în Vavilon.

29. Şi i-au schimbat hainele care avuse în temniţă şi mânca pâne pururea înnaintea lui în toate zilele vieţii sale.

30. Şi hrană peste an i-au rânduit fără scădeare, carea i să şi da de la împăratul prin fieştecare zile în toate zilele vieţii sale.

A

(a se) ABATE: v. III
să abătea: *ind. imp. 3.sg.* 4,8
(s-)au abătut: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,11; 13,2, 11; 22,2

ACAR: adv.
acar... acar: 7,4

ACOLEA: adv.
acolea: 4,10; 6,10

ACOLO: adv.
acolo: 2,23, 25; 4,4, 8, 11; 6,2, 6, 9, 14; 7,2, 5, 8, 10, 19; 8,29; 9,2, 3, 5, 16, 27; 10,15; 11,16; 14,19; 16,6; 17,25, 27; 23,6, 12, 16, 20, 27, 34; 24, 13

(a se) ACOPERI: v. IV
veți acoperi: *ind. viit.I 2.pl.* 3,19
(s-)au acoperit: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,1

ACOPERIȘ: s.n.
acoperișuri: *pl. ac.* 19,26
acoperișele: *pl. ac.* 23,12

ACOPERIT, -Ă: adj.
acoperite: *n. pl. ac.* 12,12
acoperiți: *m. pl. ac.* 19,2

ACUM: adv.
acum: 1,14; 2,14; 3,15, 23; 5,13, 22, 24, 26; 8,6; 9,26; 10,10, 19; 13,19; 18,23; 19,19, 25

(a) ADĂUGA: v. I; var. **(Înv.) (a) ADAOGE:** v. III
să adaogă: *conj. prez. 3.sg.* 6,31
voiu adaoge: *ind. viit.I. 1.sg.* 20,6
au adaos: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 20,17; 24,7

ADESEORI: adv.
adeasăori: 4,8; 21,13
adeaseori: 4,9

ADEVĂR: s.n.
adevăr: *sg. nom./ac.* 20,3, 19

ADEVĂRAT: adv.
adevărat: 5,3, 13, 15; 19,17

(a) ADORMI: v. IV
au adormit: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,24; 14,29; 15,7, 38; 16,20; 21,18; 24,5

ADUCĂTOR, -TOARE: adj.
aducătoriu: *n. sg. ac.* 18,32

(a se/-și) ADUCE: v. III
aduceți: *imperativ 2.pl.* 2,20; 3,15; 4,41; 10,22; 20,7
aducându-: *gerunziu* 2,20
(să) aducea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 3,20; 12,9
au adus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,27; 4,41; 5,6, 20; 7,14; 8,15; 10,8, 22, 26; 12,9; 13,15; 17,24; 23,16, 30
aducea: *ind. imp. 3.pl.* 4,5; 12,16; rezum. cap.20
adă: *imperativ 2.sg.* 4,6; 13,15
aducând: *gerunziu* 4,42; 20,7
voiu aduce: *ind. viit.I. 1.sg.* 10,24; 21,12; 22,16, 20
să vor aduce: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,4
(să) aduc: *ind. prez. 3.pl.* 12,4
aduc: *ind. prez. 3.pl.* 12,4
adusease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 16,13
vei aduce: *ind. viit.I. 1.sg.* 16,15
ați adus: *ind. pf.c. 2.pl.* 17,27
am adus: *ind. pf.c. 1.sg.* 19,25
(s)-au adus: *ind. pf.c. 3.pl.* 22,4
(-mi) aduc: *ind. prez. 1.sg., în loc.v.* ***-mi aduc aminte*** 9,25
adu(-Ți): *imperativ 2.sg., în loc. v.* ***adu-Ți aminte*** 20,3

(a se) ADUNA: v. I
adunatu(-)au: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,10
au adunat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,13; 10,18; 23,8
adunat-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,24; 22,9
să (se) adune: *conj. prez. 3.pl.* 22,4
voiu aduna: *ind. viit.I. 1.sg.* 22,20
(te) vei aduna: *ind. viit.I. 2.sg.* 22,20
(s-)au adunat: *ind. pf.c. 3.pl.* 23,1
să (să) adune: *conj. prez. 3.pl.* 23,35

AFARĂ: adv.
afară: 10,24
afară: *adv. în loc.prep.* ***afară de*** „cu excepția”/ ***afară de*** „exterior față de” rezum. cap.11; 11,15; 21,16; 23,4, 6; 24,14
afară: *adv. în loc. adj.* ***din afară*** 16,18

(a se) AFLA: v. I
(să) află: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2
au aflat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,17; 4,39; 9,21, 35; 10,13, 15; 19,8; 23,24
(să) afla: *ind. imp. 3.pl.* 12,10
(să) afla: *inf. prez. fără* ***a*** 12,18; 16,8
(s-)au aflat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 14,14; 19,4; 22,13; 23,2
(să) aflase: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 25,19

AICI: adv.
aici: 2,2, 4, 6; 3,11; 6,32; 7,3, 4; 8,7

(a) AJUTA: v. I; var. (Reg.) **(a) AGIUTA**
să agiute: *conj. prez. 3.sg.* 14,26

AJUTOR: s.n.; var. (Înv. și reg.) **AGIUTORIU; AJUTORIU**
agiutoriu: *sg. ac.* 15,19
ajutoriu: *sg. ac.* rezum. cap.16

ALALTĂIERI: adv.
alaltăieri: 13,5

(a) ALEGE: v. III
aleageți: *imperativ 2.pl.* 10,3
am ales: *ind. pf.c. 1.sg.* 21,7

(a) ALERGA: v. I
să alerg: *conj. prez. 1.sg.* 4,22
voiu alerga: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,20
alergând: *gerunziu* 5,21
alerga: *ind. imp. 3.sg.* 11,13
au alergat: *ind. pf.c. 3.sg.* 23,12

ALES, ALEASĂ: adj./s.
aleasă: *adj. f. sg. ac.* 3,19; 5,19
ales: *adj. n. sg. ac.* 3,19
alease: *adj. f. pl. ac.* 19,23
(cei) aleși: *s.m. pl. ac.* 10,1, 6
aleșii: *s.m. pl. ac.* 10,11
alesul: *s.m. sg. nom.* rezum. cap.18

ALEȘUIRE: s.f. vezi **LEȘUIRE**

AMAR, -Ă: adj.
amar (foarte): *n. sg. ac.* 14,26

AMĂRĂCIUNE: s.f.
amărăciunea: *sg. ac.* rezum. cap.4

amărăciune: *sg. ac.* 4,27
amărâciune: *sg. nom.* 4,41

AMENINŢARE: s.f.; var. **AMÂNĂNŢARE**
amânănţările: *pl. ac.* rezum. cap.22

(a se) AMESTECA: v. I; var **(a se) MESTECA** (aici) „a deveni confuz"; „a se tulbura"
(s-)au mestecat: *ind. pf.c. 3.pl.* 19,26

AMESTECARE: s.f.
amestecare: *sg. ac.* 16,17

AMIAZĂ: adv.; var. (Reg.) **AMIAZĂZI**
amiazăzi: *adv. în loc. adv.* ***până la amiazăzi*** 4,20

AMINTE: adv.
aminte: *adv. în loc. v.* ***a-şi aduce aminte***; vezi **(a se/-şi) ADUCE**

AMOREU: s.m. (cf. **Indice** Fc)
amorreaii: *pl. nom.* 21,11

AN: s.n.
anul: *sg. ac.* 1,17; 3,1; 8,16, 25; 9,29; 11,4; 12,1, 6; 13,1, 10; 14,1, 23; 15,1, 8, 17, 23, 27, 30, 32; 16,1; 17,1, 6; 18,1, 9, 10, 13; 19,29; 22,3; 23,23; 24,12; 25,1, 2, 8, 27
ani: *pl. nom./ac.* 3,1; rezum. cap.8; 8,1, 3, 17, 26; 10,36; 11,3, 21; 12,1; 13,1, 10; 14,2, 17, 21, 23; 15,2, 17, 23, 27, 33; 16,2; 17,1, 5; 18,2, 10; rezum. cap.20; 20,6; 21,1, 19; 22,1; 23,31, 36; rezum. cap.24; 24,1, 8, 18
an: *sg. ac.* 8,26; 13,20; 15,13; 19,29; 25,30
anii: *pl. ac.* 17,4

APĂ: s.f.
apa: *sg. nom.* rezum. cap.2
apele: *pl. nom./ac.* rezum. cap.2; 2,8, 14, 19, 21, 22; 3,22; 5,12; 19,24; 20,20
apelor: *pl. gen.* 2,21; 3,19, 22, 25
apă: *sg. nom./ac.* rezum. cap.3; 3,9, 11; 6,5, 22; 8,15; 18,31
ape: *pl. nom./ac.* 3,17, 20; 19,24
apei: *sg. gen.* 18,17; 20,20

(a) APĂRA: v. I
voiu apăra: *ind. viit.I. 1.sg.* 19,34

(a se) APRINDE: v. III
veai aprinde: *ind. viit.I. 2.sg.* 8,12
au aprins: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,4; 23,14, 15; 25,9
am aprins: *ind. pf.c. 1.sg.* 19,24
(s-)au aprins: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,13
(să) va aprinde: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,17

APRINDERE: s.f.
aprinderi: *pl. ac.* 12,3; 14,4
aprindere: *sg. ac.* 15,35; 16,4; 17,11; 18,4; 23,5

(a se) APROPIA: v. I
(s-)au apropiat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,5; 4,27; 5,13

(a) APUCA: v. I
au apucat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,12; 4,27; 6,10; 14,7
apucându-: *gerunziu* 3,27
apucă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.11

ARAMĂ: s.f.
aramă: *sg. ac.* 16,14, 15, 17; rezum. cap.18; 18,4; 25,13, 14; 17
arama: *sg. ac.* 25,13
aramei: *sg. gen.* 25,16

(a se) ARĂTA: v. I
au arătat: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,6; 8,10, 13; 11,4; 20,13
voiu arăta: *ind. viit.I. 1.sg.* 6,19
(s-)au arătat: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,33; 8,5
arată: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.20
să areate: *conj. prez. 3.sg.* 20,13
aş fi arătat: *cond. pf. 1.sg.* 20,15

ARC: s.n.
arcul: *sg. ac.* 6,22; 9,24; 13,15
arc: *sg. ac.* 13,16

(a se) ARDE: v. III
arzându-: *gerunziu* rezum. cap.10
au ars: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 10,26; 23,4, 6, 11, 15, 16, 20; 25,9
ardea: *ind. imp. 3.pl.* 17,31
(s-)au ars: *ind. pf.c. 3.pl.* rezum. cap.25

ARDERE: s.f. „jertfă"
ardere: *sg. ac., în sintagma* ***ardere de tot*** 5,17
arderi: *pl. ac., în sintagma* ***arderi de tot*** 16, 12
arderea: *sg. ac., în sintagma* ***arderea de tot*** 16,15
arderii: *sg. gen., în sintagma* ***arderii de tot*** 16, 15
arderi: *pl. ac.* 10,24
arderea: *sg. ac.* 10,25; 16,15
ardere: *sg. ac.* 15,4

ARGINT: s.n./s.m.
argint: *sg. ac.* 5,5, 22, 23; 7,8; 12,13; 15,19, 20; 18,14; 25,15
argintul: *sg. nom./ac.* 5,26; 12,18; 14,14; 15,20; 16,8; 18,15; 20,13; 22,7; 23,35
arginţi: *s.m. pl. ac.* 6,25; 23,33

ARHIEREU: s.m.
arhiereul: *sg. nom..* 12,7, 10; 22,4, 8
arhiereului: *sg. dat.* 23,4

ARIE: s.f.; var. (Înv.) **ARE**
are: *sg. ac.* 6,27
ariii: *sg. gen.* 13,7

ARMĂ: s.f.
arme: *pl. ac.* 10,2; 11,11
arma: *sg. ac.* 11,8
armele: *pl. ac.* 11,10

ARMEAN: s.m. „locuitor al regiunii Ararat, Armenia de astăzi"
armenilor: *pl. gen., în sintagma* ***pământul armenilor*** (cf. lat. *terram Armeniorum*) 19,37

(a) ARUNCA: v. I
să fie aruncat: *conj. pf. 3.sg.* 2,16
aruncând: *gerunziu* 3,25; rezum. cap.18; 23,35
aruncă: *imperativ 2.sg.* 9,25, 26
aruncaţi: *imperativ 2.pl.* 9,33
au aruncat: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,33; 10,25; 13,21; 18,14; 23,6
aruncă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.18
vei arunca: *ind. viit.I. 2.sg.* 18,14

ARUNCAT, -Ă: adj.
aruncat: *m./n. sg. nom./ac.* rezum. cap.9; rezum. cap.13

(a) ASCULTA: v. I
ascultaţi: *imperativ 2.pl.* 7,1; 18,28
ascultaţi: *ind. prez. 2.pl.* 10,6
au ascultat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 13,4; 17,14, 40; 18,12; 21,9; 22,13
a asculta: *inf. prez.* 17,14
să ascultaţi: *conj. prez. 2.pl.* 18,31, 32
ascultă: *imperativ 2.sg.* 19,16; 20,16
am ascultat: *ind. pf.c. 1.sg.* 19,20
ai ascultat: *ind. pf.c. 2.sg.* 22,18

(a) ASCUNDE: v. III
au ascuns: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,29; 7,8; 11,2

ASCUNS, -Ă: adj.
ascuns: *m. sg. nom.* 11,3

ASCUŢIT: s.n. (Înv. şi reg.) „ascuțiș”, „tăiș”
ascuţitul: *sg. ac.* 10,25

ASEMĂNARE: s.f.; var. (Înv.) **ASĂMĂNARE**; (Reg.) **ASĂMÂNARE** „faptul de a semăna cu cineva sau cu ceva”; „chip”; „copie”, „imitație”
asămânarea: *sg. ac.* 9,13
asămănarea: *sg. ac.* 16,10

ASEMENEA: adv./prep./adj. inv.; var. (Înv.) **ASEAMINEA**
aseaminea: *adv.* 7,8; 17,8; 18,32
aseaminea: *prep.* 18,5; 23,25
aseaminea: *adj. inv.* 25,17

ASIN, -Ă: s.m.
asina: *sg. ac.* 4,22
asin: *sg. ac.* 6,25
asinii: *pl. ac.* 7,7
asini: *pl. ac.* 7,10

ASIR: s.m.; aici prima atestare; cf. MDA, unde prima atestare este la M. Eminescu, *Poesii*, București, 1895, fiind considerat creație personală a poetului.
asirii: *pl. nom./ac.* rezum. cap.6; 6,9; 7,12, 15; 8,28, 29; 9,15; rezum. cap.13; 15,29; rezum. cap.17; 17,6; rezum. cap.18
asirilor: *pl. gen.* 7,5, 14; 16,7, 9; 16,18; 19,20
asiriilor: *pl. gen./dat.* rezum. cap.15; 15,19, 20; rezum. cap.16; 16,10; 17,3, 4, 6, 24, 26, 27; rezum. cap.18; 18,7, 9, 11, 13, 14, 16, 17, 19, 23, 28, 30, 31, 33; 19,4, 6, 8, 10, 11, 17, 32, 35, 36; rezum. cap.20; 20,6; 23,29
asirului: *sg. dat.* rezum. cap.17
asiri: *pl. ac.* 17,23; rezum. cap.19

ASTĂZI: adv.
astăzi: 2,3, 5; 4,23; 6,28, 31

(a) ASTUPA: v. I
veți astupa: *ind. viit.I. 2.pl.* 3,19
au astupat: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,25

AŞA: adv.; var. (Înv. şi reg.) **AŞEA**
aşa: 2,21; 3,25; 5,4; 9,12, 37; 12,12; 15,12; 16,11; rezum. cap.17; 17,41; 18,21; 22,18
aşea: 5,4

(a) AŞEZA: v. I
au aşezat: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,24; 18,11
să aşază: *conj. prez. 3.sg.* 23,24

AŞEZAT, -Ă: adj (aici) „liniștit” „pașnic”
aşezate: *n. pl. nom.* 9,18

(a) AŞTEPTA: v. I
voiu aştepta: *ind. viit.I. 1.sg.* 6,33

(a) AŞTERNE: v. III „a însămăra”, „a pune samarul pe un măgar”; „a înșeua”
au aşternut: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,24

AŞTERNUT, -Ă: adj.
aşternută: *f. sg. ac.* 16,17

(a) ATINGE: v. III
va atinge: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,11
atingând: *gerunziu* 13,21

ATUNCI: adv.
atunci: 8,22; 12,17; 14,8; 15,16; 16,5; 18,4, 14

AUR: s.n.
aur: *sg. ac.* 7,8; 10,29; 12,13; 18,14, 16; 23,33; 24,13; 25,15
aurul: *sg. nom./ac.* 14,14; 16,8; 20,13; 23,35

(a) AUZI: v. IV
auzind: *gerunziu* 3,21; 19,1; 22,11; 23,2; 25,23
auzând: *gerunziu* 5,8; 6,30; 9,30; rezum. cap.11; 18,26; 19,9
a auzi: *inf. prez.* 7,6
va auzi: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,4, 7; 21,12
au auzit: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,4
ai auzit: *ind. pf.c. 2.sg.* 19,6, 11, 25; 22,19
auzise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 19,8; 20,12
auzit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 20,5
am auzit: *ind. pf.c. 1.sg.* 22,19

(a) AVEA: v. II
ai: *ind. prez. 2.sg.* 4,2, 13; 18,24; 19,10
să aibă: *conj. prez. 3.pl.* 22,7
am: *ind. prez. 1.sg.* 4,2, 6; 9,5
are: *ind. prez. 3.sg.* 4,14; 5,3; 19,3
avea: *ind. imp. 3.sg.* 1,2, 17; 3,5; 4,16; 12,12; 13,23; 24,18; 25,17
având: *gerunziu* 8,9; 11,8, 11
aveți: *ind. prez. 2.pl.* 10,2
avem: *ind. prez. 1.pl., în loc. v.* ***avem nădejde*** 18,22
avea: *inf. prez. fără* ***a*** 18,23; 20,13
avuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 25,29

AZIMĂ: s.f.
azima: *sg. ac.* 23,9

B

BABILON: s.m.; var. **VAVILON** „babilonean” (cf. infra **BABILONEAN**)
vavilonilor: *pl. gen.* 20,12

BABILONEAN, -Ă: adj.; var. **VAVILONEAN, -Ă** (la pl.) „populație semitică ce atrăit în Babilon în mileniile 2 –1 a.C.”
vaviloneani: *m. pl. nom.* 17,30

BAN: s.m.
banii: *pl. nom./ac.* rezum. cap.12; 12,4, 9, 10, 13, 15, 16; 22,4, 9
bani: *pl. nom./ac.* 12,7, 8, 10, 13; rezum. cap.18

BATĂR: adv.; var. **BATÂR** (Reg.; Trans., Mold.; mgm.) „măcar”
batâr: 5,3

(a) BATE: v. III
bate: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.14; rezum. cap.18
să bată: *conj. prez. 3.pl.* 24,11
(s-)au bătut: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,25
au bătut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* rezum. cap.8; 13,25; 16,9; 19,11, 12

(a) BATJOCORI: v. IV
batjocoriia: *ind. imp. 3.pl.* 2,23
să batjocorești: *conj. prez. 2.sg.* 4,28

(a se) BĂGA: v. I
(să) băga: *ind. imp. 3.pl.* 12,13

BĂRBAT: s.m.
bărbat: *sg. nom.* 1,6
bărbatul: *sg. nom./ac.* 1,7; 4,1, 9, 14, 22, 26
bărbaţi: *pl. nom./ac.* 2,7, 16, 17; 3,26; 10,6, 7, 14, 24; 24,19; 25,25
bărbaţii: *pl. nom./ac.* 11,9; 20,14; 24,16, 19

BĂTRÂN, -Ă: adj./s
bătrân: *adj. m. sg. nom.* 4,14
bătrânii: *s.m. pl. nom.* 6,32; 23,1
bătrâni: *s.m. pl. ac.* 6,32
(cei) bătrâni: *s.m. pl. ac.* 19,2

BÂIGUIRE: s.f.; var. (Reg.) **BUIGUIRE**
buiguire: *sg. ac.* 22,19

(a) BEA: v. II
veţi bea: *ind. viit.I. 2.pl.* 3,17; 18,31
să bea: *conj. prez. 3.sg./pl.* 6,22; 9,34; 18,27
au beaut: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,23
au beut: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,8
am beaut: *ind. prez. 1.sg.* 19,24

BELCIUG: s.n.
belciug: *sg. ac.* 19,28

BERBEC: s.m.
berbeci: *pl. ac.* 3,4

BETEŞUG: s.n.
beteşug: *sg. ac.* 13,14

BINE: adv.
(mai) bine: 5,23
bine: 25,24

(a) BIRUI: v. IV
biruise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 3,24
au biruit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,26; 25,3
ai biruit: *ind. pf.c. 2.sg.* 14,10
biruind: *gerunziu* rezum. cap.15
birui: *inf. prez. fără* ***a*** 16,5

BIRUINŢĂ: s.f.
biruinţă: *sg. ac.* rezum. cap.3; rezum. cap.14

BISERICĂ: s.f.; var. (Înv.) **BESEARECĂ; BISEARICĂ**
besearica: *sg. ac.* 5,18; rezum. cap.10; 11,4; 12,4
beseareca: *sg. ac.* 10,26
bisearica: *sg. nom./ac.* 5,18; 10,21, 23; 11,13, 15, 18; 12,4, 13, 14, 16; 16,18; rezum. cap.19; 19,37; 20,5; 21,7; rezum. cap.22; 22,4, 5; 23,2, 4; 23,24; 24,13; rezum. cap.25; 25,13, 16
biseariciі: *sg. gen.* 10,25; 11,8, 11, 15; rezum. cap.12; 12,6, 7, 8, 13, 18; 16,14, 17; 18,16; 21,5; 22,3, 4, 5, 6, 9; 23,11, 12; rezum. cap.24
bisearică: *sg. ac.* 16,18
bisearici: *pl. ac.* 17,29, 32
biseariciile: *pl. ac.* 23,19

BLAGOSLOVENIE: s.f.
blagoslovenie: *sg. ac.* 5,15

(a) BLAGOSLOVI: v. IV
au blagoslovit: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,15

BLÂND: adv.
blând: 25,28

BLESTEM: s.n.; var. **BLĂSTĂM**
blăstămuri: *pl. ac.* rezum. cap.18
blăstămurile: *pl. ac.* rezum.cap.19
blăstămului: *sg. gen.* 19,3
blăstăm: *sg. ac.* 22,19

(a) BLESTEMA: v. I; var. **(a) BLĂSTĂMA**
au blăstămat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,24; 19,6
ai blăstămat: *ind. pf.c. 2.sg.* 19,22

BLESTEMAT, -Ă: s.m./f.; var. **BLĂSTĂMAT, -Ă**
blăstămată: *s.f. sg. ac.* 9,34

BOGAT, -Ă: adj./s
bogat: *adj. m. sg. nom.* 5,1
(celor) bogaţi: *s.m. pl. gen.* 15,20

(a) BOLI: v. IV
bolim: *ind. prez. 1.pl.* 7,12

(a se) BOLNĂVI: v. IV
(s-)au bolnăvit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,2; 20,1
bolnăvea: *ind. imp. 3.sg.* rezum. cap.8; 8,7, 29; 9,16; 13,14
(să) bolnăvea: *ind. imp. 3.sg.* rezum. cap.20
(să) bolnăvise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 20,12

BOLNĂVIRE: s.f.
bolnăvirea: *sg. ac.* rezum. cap.1; 8,8, 9
bolnăvire: *sg. ac.* 1,2

BOU: s.m.
boi: *pl. ac.* 5,26
boii: *pl. ac.* 16,17

BOZ: s.m.
bozul: *sg. ac.* rezum. cap.10; 10,26
bozi: *pl. ac.* 17,10
bozii: *pl. ac.* rezum. cap.18

BRAŢ: s.n.
braţu: *sg. ac.* 17,36

BRÂU: s.n.
brâu: *sg. ac.* 1,8; 3,21

BUCATĂ: s.f. (mai ales la pl.) „hrană”; „fel de mâncare”
bucate: *pl. ac.* 6,23

BUN, -Ă: adj./s.
bun: *adj. n. sg. nom.* 2,19; 18,3; 20,19
bun: *adj. n. sg. ac.* 3,25
bune: *adj. n. pl. nom.* 5,12
bună: *adj. f. sg. ac.* 7,9
(cel mai) bun: *s.m. sg. ac.* 10,3

BUNĂTATE: s.f.; la pl. „delicatese culinare”
bunătăţile: *pl. ac.* 8,9

BUNĂVOIE: s.f.
bunăvoie: *sg. ac., în loc. adv.* ***de bunăvoie*** 12, 4

BUZĂ: s.f.
buzele: *pl. ac.* 19,28

C

CAV: s.m. „unitate de măsură pentru capacitate, de aproximativ 2,20 l”; cuvântul nu este înregistrat în DA, deşi este atestat în forma *cav* chiar în *Biblia de la Bucureşti*
cavi: *pl. ac.* 6,25

CAL: s.m.
cai: *pl. nom./ac.* 2,11; 6,14, 17; 7,6, 10, 13, 14; 9,19; 14,20; 18,23
caii: *pl. nom./ac.* 3,7; 6,15; 7,7; 10,2; 23,11
cailor: *pl. gen.* 9,33; 11,16

CALAPĂR: s.m. „calomfir”; aici prima atestare; traducătorii au echivalat lat. *carduus* „scaiete”; cf. DA, unde prima atestare

este în *Lexicon romanesc-latinesc-unguresc-nemțesc...*, Buda, 1825.
calapărul: *sg. nom./ac.* 14,9, 9

CALE: s.f.
cale: *sg. ac.* 2,23; 3,8, 9; 10,12
calea: *sg. nom./ac.* 3,20; 6,19; 7,15; 9,27; 11,16, 19; 16,3; 18,17; 19,27, 28, 33; 21,21, 22; 25,4
căile: *pl. ac.* 8,18, 27; 17,13; 22,2

CANDELĂ: s.f.
candilă: *sg. ac.* 8,19

CAP: s.n.
capul: *sg. nom./ac.* 4,19; 6,31, 32; 9,3, 6, 30; 19,21; 25,27
cap: *sg. nom.* 6,25
capetele: *pl. ac.* 10,7, 8
cap: *sg. ac., în loc. adv.* ***din cap până în cap*** „pe de-a întregul" 10,21

CAR: s.n.
caru: *sg. ac.* rezum. cap.2
car: *sg. ac.* 2,11
carul: *sg. voc.* 2,12; 13,14
cară: *pl. ac.* 7,6
carălor: *pl. gen.* 19,23

CARNE: s.f.
cărnurile: *pl. nom.* 9,37

CARTE: s.f.
cartea: *sg. nom./ac.* 5,6, 7; 10,7; 19,14; 22,8; 23,3, 24
Cartea: *sg. nom./ac., în sintagmele* ***Cartea împăraţilor a patra; după ovreai, a lui Malahie, a doao/Cartea cuvintelor zilelor împăraţilor (lui) Israil/Cartea cuvintelor zilelor împăraţilor Iuda (Iudei)*** în titlu; 1,18; 8,23; 10,34; 12,19; 13,8, 12; 14,15, 18, 28; 15,6, 11, 15, 21, 26, 31, 36; 16,19; 20,20; 21,17, 25; 23,28; 24,5
carte: *sg. ac.* 5,5; 10,1, 2; 10,6; 20,12; rezum. cap.22; 22,10
cărţii: *sg. gen.* 22,13, 18
cartea: *sg. ac., în sintagmele* ***cartea leagii/cartea leagii lui Moisi/cartea legăturii*** 14,6; 22,8; 23,21
cărţii: *sg. gen., în sintagmele* ***cărţii legii Domnului/cărţii legăturii*** 22,11; 23,2

CASĂ: s.f.
casa: *sg. nom./ac.* 4,2; 6,32; 8,1, 2, 3, 5, 18, 27; rezum. cap.9; 9,7, 8, 9; 10,3, 10, 11, 27; 11,20; 12,20; 14,10; 17,21; 19,30; 20,13, 15, 17; 21,4, 23; 23,27; 25,9
casă: *sg. ac.* 4,32, 35; 5,24; 15,5
casii: *sg. gen.* 5,9; 10,5, 30; 11,7, 11; 12,5, 12; 13,6; 21,13; 24,13
casei: *sg. gen./dat.* 8,27; 9,27; 11,6; 15,25; 18,37; 19,2; 20,1; 21,18; rezum. cap.24
case: *pl. ac.* 18,18
casele: *pl. ac.* 25,9
căsii: *sg. gen.* 11,6
casa: *sg. ac., în sintagma* ***casa Domnului*** 11,3, 4, 10, 18, 19; 12,9, 10, 11; 14,14; 16,8; 18,15; 19,1, 14; 20,8; 22,8, 9; 23,2, 6, 7; 25,9, 13
casii: *sg. gen., în sintagma* ***casii Domnului*** 12,11, 12; 22,5; 24,13
casei: *sg. gen., în sintagma* ***casei Domnului*** 15,35

CATÂR: s.m.; var. **CĂTÂR**
cătâri: *pl. gen.* (cu prep. *a + num.*) 5,17

(a) CĂDEA: v. II
să cazi: *conj. prez. 2.sg.* 14,10
căzut-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,2
căzuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 2,13, 14
au căzut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,37; 6,5, 6; 9,24; 10,10

CĂDELNIŢĂ: s.f.
cădelniţele: *pl. ac.* 12,13
cădelniţele: *pl. ac.* 25,15

CĂDERE: s.f.
cădearea: *sg. ac.* 19,25

CĂLĂREŢ: s.m.
călăreţii: *pl. ac.* 5,9
călăreţi: *pl. ac.* 13,7; 18,23, 24

(a se) CĂLCA: v. I
(să) calcă: *ind. prez.* 3.sg. rezum. cap.7
au călcat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,1; 7,17, 20; 9,33; 14,9

CĂMARĂ: s.f. (Înv.) „cameră", „odaie"
cămara: *sg. ac.* 6,12; 9,2; 10,12
cămară: *sg. ac.* 9,6; 10,14

CĂMILĂ: s.f.
cămile: *pl. ac.* 8,9

CĂPĂŢÂNĂ: s.f.
căpăţina: *sg. ac.* 9,35

CĂPETENIE: s.f.
căpetenii: *pl. ac.* rezum. cap.1; 1,14
căpetenie: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,9, 11, 13; 25,20
căpeteniei: *sg. dat.* 4,13
căpetenia: *sg. nom./ac.* 5,1; 7,5; 25,8, 10, 11, 15; 25,18, 19
căpeteniile: *pl. nom./ac.* 8,21; 9,5; 24,12, 14; 25,26
căpetenie: *sg. vocativ* 9,5
căpeteniii: *sg. gen.* 23,8

CĂPEŢEL: s.n.
căpeţelul: *sg. nom.* 25,17
căpeţălul: *sg. ac.* 25,17

CĂRĂUŞ: s.m.
cărăuşul: *sg. voc.* 2,12; 13,14

CĂRUŢĂ: s.f.
căruţe: *pl. ac.* 5,9; 6,14, 17; 13,7; 18,24
căruţă: *sg. ac.* 5,21; 9,18, 19, 25; 10,15
căruţa: *sg. ac.* 5,26; 9,17, 21, 24, 27, 28; 10,16
căruţele: *pl. nom./ac.* 6,15; 8,21; 9,21; 10,2; 23,11
căruţelor: *pl. gen.* 8,21

CĂSCIOARĂ: s.f.
căscioarele: *pl. ac.* 23,7
căşcioare: *pl. ac.* 23,7

CÂINE: s.m.; var. (Reg.) **CÂNE**
câne: *sg. nom.* 8,13
câni: *pl. nom.* rezum. cap.9; 9,10, 36

CÂMP: s.n.
câmpului: *sg. gen.* 19,26
câmpul: *sg. ac.* 3,25; 9,10, 21, 25, 26, 36, 37
câmp: *sg. ac.* 4,39; 9,26
câmpuri: *pl. ac.* 7,12; 25,12
câmpului: *sg. gen.* 18,17

CÂMPIE: s.f.
câmpiile: *pl. ac.* 25,4

(a) CÂNTA: v. I
cântând: *gerunziu* 3,15

CÂNTĂREŢ: s.m.
cântăreţii: *pl. ac.* 11,14

CEAS: s.n.
ceas: *sg. ac., în loc. adv.* ***într-acest ceas/într-acesta ceas*** „pe vremea asta” 4,16; 10,6
ceasul: *sg. ac.* 4,17

CEASORNIC: s.n.
ceasornicul: *sg. ac.* 20,11

CENUŞĂ: s.f.; var. **CENUŞE**
cenuşe: *sg. ac.* 23,6
cenuşa: *sg. ac.* 23,12

CER: s.n.; var. **CERIU**
ceriu: *sg. ac.* rezum. cap.1; 1,10, 12, 14; rezum. cap.2; 2,1, 11; 7,2, 19; 14,27
ceriului: *sg. gen.* 17,16; 21,3, 5; 23,4, 5
ceriul: *sg. ac.* 19,15

CERBICE: s.f.
cerbicea: *sg. ac.* 17,14

(a se) CERCA: v. I
cercându(-să): *gerunziu* rezum. cap.2
să cearce: *conj. prez. 3.pl.* 2,16
cercându-: *gerunziu* 2, 17
(nu) cerca: *imperativ prohib. 2.sg.* 4,14
cearcă: *ind. prez. 3.sg.* 5,7
cercaţi: *ind. prez. 2.pl.* 6,19
cercaţi: *imperativ 2.pl.* 10,23
cerca: *ind. imp. 3.pl.* 25,19

(a se) CERCETA: v. I
cercetându(-să): *gerunziu* rezum. cap.20

(a) CERE: v. III
ceare: *imperativ 2.sg.* 2,9
ceare: *imperativ 2.sg., în loc. v.* ***ceare împrumut*** 4,3
ai cerut: *ind. pf.c. 2.sg.* 2,10
am cerut: *ind. pf.c. 1.sg.* 4,28
cerând: *gerunziu* rezum. cap.18

CEREMONIE: s.f.; var. (Înv.) **ŢEREMONIE**
ţeremoniile: *pl. ac.* 17,13, 34, 37; 23,3,

(a se) CERTA: v. I
(să) ceartă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1

CETATE: s.f.
cetăţii: *sg. gen.* 2,19; rezum. cap.3; 6,15; 7,10; 10,1, 6; 19,13; 23,8
cetate: *sg. ac.* 2,23; 7,4, 12, 13; 9,15; 10,5; 20,20; 24,11; 25,3, 11, 19
cetatea: *sg. nom./ac.* 3,19, 25; 6,14, 19; 8,24; 9,28; 10,25; 11,20; 12,21; 14,20; 15,7, 38; 16,20; 17,9; 18,8, 30; 19,32, 33, 34; 20,6; 23,27; 24,10; 25,2, 4
cetăţile: *pl. ac.* 3,25; 8,12; 13,25; 17,6, 9, 24, 26, 29; rezum. cap.18; 18,11, 13; 19,25; 23,5, 8, 19
cetăţi: *pl. ac.* 10,2
ceatăţii: *sg. gen.* 23,17

CETINĂ: s.f.; var. **CETENĂ** (Prin gn.) „brad” (cf. lat. *abiēs, -etis* „brad”; în Grigore Maior, *ILV/Lexicon*, I, *abies* este echivalat prin „molid”).
cetenele: *pl. ac.* 19,23

CHEDRU: s.m. (cf. **Indice** Jd)
chedru: *sg. ac.* 14,9
chedrii: *pl. ac.* 19,23

(a) CHELTUI: v. IV
cheltuieşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.12
cheltuia: *ind. imp. 3.pl.* 12,11, 15

CHELTUIALĂ: s.f.
cheltuiale: *pl. ac.* 12,12

(a) CHEMA: v. I
au chemat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,21; 4,22, 36; 8,1; 9,1; 10,20; 12,7; 14,7; 18,4, 18; 20,11; rezum. cap.24
cheamă: *imperativ 2.sg.* 4,12, 36
chemând: *gerunziu* 4,12; 6,11; rezum. cap.14
să cheme: *conj. prez. 3.sg.* 4,15
chemată fiind: *pasiv gerunziu* 4,15
chemată [fiind]: *pasiv gerunziu* 4,36
va chema: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,11
chemaţi: *imperativ 2.pl.* 10,19

CHEMAT, -Ă: adj.
chemaţi: *m. pl. ac.* rezum. cap.10

CHERETHI: s.m. (cf. **Indice** 3Împ)
cherethii: *pl. ac.* 11,19

CHEZAŞ: s.m. (Înv.) „ostatic”
chizaşi: *pl. ac., în sintagma* ***chizaşi de robie*** 14,14

CHILIE: s.f.
chilie: *sg. ac.* 4,10, 11

CHIP: s.n. (Înv. şi pop.) „statuie”; (Pop.) „fel”
chipurile: *pl. ac.* 3,2; rezum. cap.11; 11,18
chip: *sg. ac., în loc. adv.* ***în ce chip*** „cum” 8,5

CHITEAN: s.m. „locuitor al cetăţii antice Cuta din Babilonia”
chiteanii: *pl. nom.* 17,30

CHIVERNISIRE: s.f.
chivernisirea: *sg. ac.* rezum. cap.25

CHIVERNISITOR, -TOARE: s.m. „(persoană) care poartă cuiva de grijă”
chivernisitori: *s.m. pl. ac.* 25,12

CINCIZECI: s.m. „formaţie alcătuită din 50 de ostaşi” (cf. astăzi: *unsprezece* – „echipă de fotbal”, după fr. *onze*)
cinzecii: *pl. ac.* 1,10
cinzeacii: *pl. ac.* 1,10, 12, 14

CINSTE: s.f.
cinstea: *sg. ac.* rezum. cap.10; rezum. cap.16; rezum. cap.17; rezum. cap.22

(a) CINSTI: v. IV
au cinstit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 10,18; 16,12; 17,7, 12; 21,3
oiu cinsti: *ind. viit.I. 1.sg.* 10,18
să cinstească: *conj. prez. 3.pl.* 17,28
cinstea: *ind. imp. 3.pl.* 17,32, 33
(nici) cinstiţi: *imperativ prohib.* 17,35
să cinstiţi: *conj. prez. 2.pl.* 17,38

CINSTIT, -Ă: adj.
cinstit: *m. sg. nom.* 5,1

CINSTITOR, -TOARE: s.m./f.
cinstitorii: *s.m. pl. ac.* 10,19
cinstitorilor: *s.m. pl. dat.* 10,23

CINZECEAR: s.m.; var. **CINZECEARIU**; (neob.) **CINCIZECIUIAR** (Înv.) „comandant a cincizeci de oameni” (cf. lat. *quinquāgēnārius, -ī*)
cincizăceariu: *sg. ac.* 1,9
cinzeaceariului: *sg. dat.* 1,10
cincizăciuiariu: *sg. nom./ac.* 1,11, 13
cinzăceri: *pl. ac.* 1,14

CINZECERE: s.f. „formaţie alcătuită din 50 de ostaşi”; cuvântul nu este înregistrat în DA.
cinzeacearii: *sg. gen.* rezum. cap.1

(a) CIOPLI: v. IV
au cioplit: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,29

CIOPLIT, -Ă: s.
(ceale) cioplite: *s.n. pl. ac.* 18,4; 23,14

CIOPLITOR: s.m.
cioplitorii: *pl. ac.* 12,11
cioplitorilor: *pl. dat.* 22,5

(a) CITI: v. IV; var. (În v. și reg.) **(a) CETI**
cetind: *gerunziu* 5,7; 19,14; 22,10
au cetit: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,8; 23,2
ceteaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.23

(a se) CLĂTI: v. IV „a (se) mișca”
au clătit: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,21
a (să) clăti: *inf. prez.* 21,8

(a se) COACE: v. III
a (să) coace: *inf. prez. i19,26*

COAPSĂ: s.f.
coapseale: *pl. ac.* 1,8; 4,29
coapsele: *pl. ac.* 9,1

COASTĂ: s.f. „latură”
coastele: *pl. ac.* 16, 14

(a se) COBORÎ: v. IV; var. (În v.) **(a se) POGORÎ**
(să) pogoară: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1
(te) veai pogorî: *ind. viit.I. 2.sg.* 1,4, 6
să (te) pogori: *conj. prez. 2.sg.* 1,9
pogoară(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 1,10, 12
(s-)au pogorât: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,10, 12, 14, 15; 3,12; 5,21; 6,18; 8,29; 13,14
pogoară(-te): *imperativ 2.sg.* 1,11
pogor<i>: *imperativ 2.sg.* 1,15
vei pogorî: *ind. viit.I. 2.sg.* 1,16
pogorându(-să): *gerunziu* 2,2
pogorât-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 5, 14
(să) pogorâse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 7,17; 9,16; 20,11
(ne-)am pogorât: *ind. pf.c. 1.pl.* 10,13

COBORÂRE: s.f.; var. (Înv.) **POGORÂRE**
pogorârea: *sg. ac.* 12,20

CODRU: s.m.
codrului: *sg. gen.* 14,9

COMOARĂ: s.f.
comoarăle: *pl. ac.* rezum. cap.12; 12,18; 16,8; 18,15; rezum. cap.20; 20,13; rezum. cap.24
comorâle: *pl. ac.* 20,15
comoarele: *pl. ac.* 24,13

(a se) CONĂCI: v. IV; var. **(a se) CONOCI** „a împresura”, „a asedia” (cf. **Indice** Jd)
conocind: *gerunziu* rezum. cap.6; rezum. cap.16; 16,5
conocea: *ind. imp. 3.pl.* 6,24; 25,4
(s-)au conăcit: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,25
conociia: *ind. imp. 3.sg.* rezum. cap.7
conocise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 9,14
au conocit: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,4, 5
conoceaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.18
conocindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.25

(a) CONTENI: v. IV
conteneaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3

COPAC: s.m.; var. (Reg.) **COPACI**
copaciul: *sg. ac.* 17,10

COPITĂ: s.f.
copitele: *pl. nom.* 9,33

COPOS: s.m. (Trans.; mgm.) „chel”, „spân”; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Caba Vazul, *Szilágy vármegye román népe, nyelve és népköltézsete*, Beci, 1918.
coposule: *sg. voc.* 2,23

CORFĂ: s.f. (Trans. gms.) „coș”
corfe: *pl. ac.* 10,7

CORN: s.n.
cornul: *sg. ac.* 9,1, 3

CORT: s.n.
corturile: *pl. ac.* 7,7
cort: *sg. ac.* 7,8
corturi: *pl. ac.* 7,10

COT: s.m. „unitate de măsură a lungimii”
coți: *pl. ac.* 14,13; 25,17

CRÂNG: s.n.; var. **GRÂNC, GRÂNG:** s.m. (cf. lat. *lūcus, -ī* „crâng sfânt, dumbravă consacrată unei divinități”)
crăngul: *sg. nom.* 13,6
grânci: *pl. ac.* 17,10, 16; 21,3
grânghi: *pl. ac.* 18,4
grângului: *sg. gen.* 21,7
grâng: *sg.a c.* 23,4, 7
grângul: *sg. ac.* 23,6, 15
grânghii: *pl. ac.* 23,14

(a) CREDE: v. III
necrezând: *gerunziu neg.* rezum. cap.7

CREDINŢĂ: s.f.
credința: *sg. ac.* 12,15
credință: *sg. ac.* 22,7

(a) CREŞTE: v. III
au crescut: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,18
a creaşte: *inf. prez.* 20,10

CREZĂTOR: s.m. (Neob.) „creditor”
crezetoriul: *sg. nom.* 4,1
crezătoriului: *sg. dat.* 4,7

(a se) CULCA: v. I
(s-)au culcat: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,34, 35

(a) CULEGE: v. III
să culeagă: *conj. prez. 3.sg.* 4,39
au cules: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,39
culegând: *gerunziu* 16,8

(a) CUMPĂRA: v. I
să cumperi: *conj. prez. 2.sg.* 5,26
să cumpere: *conj. prez. 3.pl.* 12,12

(a) CUNOAŞTE: v. III
cunoscu: *ind. prez. 1.sg.* 4,9

CUNOSCUT, -Ă: s.m./f.
cunoscuții: *s.m. pl. ac.* 10,11

(a) CUPRINDE: v. III
va cuprinde: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,32
au cuprins: *ind. pf.c. 3.sg.* (Înv.) „a luat prizonier” 24,12

CURAT, -Ă: adj.
curată: *f. sg. nom.* 10,15

(a) CURĂŢA: v. I; var. **(a) CURĂŢI**
curăţă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.5
(te) vei curăţi: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,10, 13
va curăţi: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,11
să (mă) curăţesc: *conj. prez. 1.sg.* 5,12
(s-)au curăţit: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,14

CUREA: s.f.
curea: *sg. ac.* 1,8

CURTE: s.f.
curtea: *sg. ac.* 7,9

CURVIE: s.f.
curviile: *pl. nom.* 9,22

(a se) CUTREMURA: v. I
(s-)au cutremurat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 19,26; 22,19

CUTREMURAT, -Ă: adj.
cutremuraţi: *m. pl. nom.* rezum. cap.7

CUVÂNT: s.n.
cuvintele: *pl. ac.* 1,7; 10,10; 18,27, 28, 37; 19,4, 16; 22,11, 13, 16, 18, 19; 23,2, 3, 16, 17, 24
cuvânt: *sg. ac.* 1,16; 9,5
cuvântul: *sg. nom./ac.* 1,17; 2,22; 3,12; 4,44; 5,14; 6,18; rezum. cap.7; 7,1, 16, 18; 8,2; 9,26, 36; 10,17; 11,5; 14,25; 15,12; 17,12; 19,21; 20,4, 9, 16, 19; 23,16; 24,2, 3, 13
cuvintelor: *pl. gen.* 1,18; 8,23; 10,34; 12,19; 13,8, 12; 14,15, 18, 28; 15,6, 11, 15, 21, 26, 31, 36; 16,19; 19,6; 20,20; 21,17, 25; 23,28; 24,5
cuvinte: *pl. ac.* 5,6; 17,9, 11

D

(a se) DA: v. I
va da: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,18
au dat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,1; 8,6; 10,15; 11,10; 13,3, 5; 17,20; 18,15, 16; 22,8, 9, 10; 23,35
voiu da: *ind. viit.I. 1.sg.* 9,9; 18,23; 21,14
da: *ind. imp. 3.sg./pl.* 12,11; 15,19; 17,3
(să) da: *ind. imp. 3.sg./pl.* 12,14; 25,30
a da: *inf. prez.* rezum. cap.17
(s-)au dat: *ind. pf.c. 3.pl.* 17,17
(să) va da: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,30; 19,10
am dat: *ind. pf.c. 1.sg.* 21,8
dă: *imperativ 2.sg.* 4,42, 43; 5,22; 6,28, 29; 10,15; 14,9
dându(-)să: *gerunziu* rezum. cap.20
să dea: *conj. prez. 3.sg./pl.* 3,10, 13; 8,19; 15,20
dea: *conj. prez. fără **să** 3.sg.* 18,30
să (se) dea: *conj. prez. 3.pl.* 22,5
dedease: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 23,11
să deaie: *conj. prez. 3.sg.* 23,35

DAJDIE: s.f.; var. (Înv.) **DAJDE**
dajdă: *sg. ac.* rezum. cap.17; 17,3; rezum. cap.23
dajde: *sg. ac.* 23,33

DAR: s.n.
darurile: *pl. ac.* rezum. cap.5
daruri: *pl. ac.* 8,8, 9; rezum. cap.16; 16,8; rezum. cap.20; 20,12

DATORAŞ: s.m.; var. (Înv.) **DEATORAŞ** (Înv.) „creditor"; aici prima atestare; cf. MDA, unde prima atestare este la Gh. Şincai, *Hronica românilor şi a mai multor neamuri...*, III, tipărită la Iaşi 1853 – 1854.
deatoraşii: *pl. ac.* rezum. cap.4

DATORIE: s.f.; var. (Înv.) **DEATORIE**
deatorii: *pl. ac.* rezum. cap.4

(a) DĂJDUI: v. IV
să dăjduiască: *conj. prez. 3.sg.* 17,4

DĂJDUITOR: s.m.
dăjduitoriu: *sg. nom.* rezum. cap.15

(a) DĂRUI: v. IV
dăruise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 12,18

DEAL: s.n.
dealuri: *pl. ac.* 16,4
dealul: *sg. ac.* 17,10
dealurilor: *pl. gen.* 19,25

DEASUPRA: adv.
deasupra: *adv., în loc. adv.* ***pe deasupra*** „peste ceva" 3,21
deasupra: *adv.* 12,9; 16,17

DEMULT: adv.
demult: *adv. în forma* ***de demult*** „din trecut, de altădată" 19,25

DEOSEBI: adv. „separat"
deosebi: 15,5

DEPARTE: adv.
departe: 2,7; 20,14

(a se) DEPĂRTA: v. I
(s-)au depărtat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,3, 7, 27; 8,20, 22; 10,29, 31; 12,18; 13,6; 14,24; 18,6; 24,20
să depărteze: *conj. prez. 3.sg.* 4,27
(să) depărta: *ind. imp. 3.sg.* 5,11
(să) depărtase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* rezum. cap.8; rezum. cap.18; 19,8
depărtându-(să): *gerunziu* 8,14
depărtând: *gerunziu* rezum. cap.16
au depărtat: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,18, 21, 23
depărtează(-te): *imperativ 2.sg.* 18,14

DESĂVÂRŞIT: adv.
desăvârşit: 20,3

(a) DESCHIDE: v. III; var. **(a) DEŞCHIDE**
au deşchis: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,35; 6,17, 20, 9,10; 12,9; 13,17; 19,14
deşchide: *imperativ 2.sg.* 6,17, 20; 13,17; 19,16
deşchizând: *gerunziu* 9,3
a deşchide: *inf. prez.* 15,16

(a) DESCOPERI: v. IV
deascoperise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* rezum. cap.6

(a se) DESPĂRŢI: v. IV
despărţindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.2
desparte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2
(s-)au despărţit: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,8, 14
au despărţit: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,11

DEŞERT: adv.
deşert: 17,15

DEŞERTĂCIUNE: s.f.
deşertăciunile: *pl. ac.* 17,15

(a se) DEŞTEPTA: v. I
deşteaptă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4
vei deştepta: *ind. viit.I. 2.sg.* 9,2
(să) deşteaptă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.13
să deştepte: *conj. prez. 3.sg.* 23,3

DIMINEAȚĂ: s.f./adv.
dimineată: *s. sg. nom.* 3,20
dimineața: *adv.* 3,22; 6,15; 16,15
dimineață: *adv.* 19,35

DIMPOTRIVĂ: adv.; (Înv. și reg.) **DINPROTIVĂ**
dinprotivă: 3,22

DINAINTEA: prep.
dinnaintea: 17,18; 24,3

DINAPOI: adv.
(mai) dinnapoi: 17,32

DINĂUNTRU: adv.; var. **DINLONTRU**
dinlontru: 4,4; 6,30; 7,11;
(mai) dinlontru: 9,2

DINTE: s.m.
dinți: *pl. ac.* 25,14

DIVAN: s.n.
divanului: *sg. gen.* 9,13
divan: *sg. ac.* 11,14
divanul: *sg. ac.* 23,11

(a) DOBÂNDI: v. IV
dobândește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4; rezum. cap.16; rezum. cap.20
dobândește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.8
vei dobândi: *ind. viit.I. 2.sg.* 8,14
dobândind: *gerunziu* 14,5

DOBITOC: s.n.
dobitoace: *pl. ac.* 3,4
dobitoacelor: *pl. dat.* 3,9
dobitoacele: *pl. nom.* 3,17

(a) DOBORÎ: v. IV; var. (Înv.) **(a) OBORÎ**
voiu oborî: *ind. viit.I. 1.sg.* 19,7

DOICĂ: s.f.
doica: *sg. ac.* 11,2

DOMN: s.m. „Dumnezeu”
Domnului: *sg. gen./dat.* 1,3, 15, 17; 3,2, 11, 12, 15, 18; 4,44; 5,17; 7,1, 16; 8,18, 27; 9,6, 7, 26, 36; 10,10, 17, 23, 31; 11,4, 13, 15, 17; 12,2, 4, 13, 14, 16, 18; 13,2, 3, 4, 11, 17, 23; 14,3, 24, 25; 15,3, 9, 12, 18, 24, 28, 34; 16,2, 14, 18; 17,2, 7, 16, 17, 19; 18,3, 12, 15, 16, 25; rezum. cap.19; 19,14, 23, 35; 20,4, 5, 16, 17, 19; 21,2, 5, 6, 7, 16, 20, 22; 22,2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 13, 19; 23,2, 3, 4, 6, 7, 9, 11, 12, 16, 19, 23, 24, 32, 37; 24,2, 3, 9, 19; 25,13, 16
Domnului: *sg. gen., în sintagmele* ***casa Domnului/casii Domnului/casei Domnului/Duhul Domnului/cărții legii Domnului/Paștile Domnului/numele Domnului*** 2,16, 24; 5,11; 11,3, 4, 7, 10, 18, 19; 12,9, 10, 11, 12; 14,14; 15,35; 16,8; 19,1; 20,8; 21,4; 22,11; 23,2, 21; 24,13; 25,9, 13
Domnul: *sg. nom./ac.* 1,4, 6, 16; 2,2, 3, 4, 5, 6, 21; rezum. cap.3; 3,10, 13, 16, 17; 4,1, 27, 30, 33, 43; 5,1, 16, 18, 20, 22; 6,17, 18, 20, 27, 33; 7,1, 2, 6, 19; 8,1, 10, 13, 14, 19; rezum. cap.9; 9,3, 6, 12, 25, 26; 10,10, 16, 30, 32; 11,17; rezum. cap.13; 13,4, 5; 14,6, 26, 27; 15,5, 37; 16,3; 17,8, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 18, 20, 21, 23, 25, 26, 28, 32, 33, 34, 36, 39, 41; 18,5, 6, 7, 22, 23, 25, 30, 32, 35; rezum. cap.19; 19,4, 6, 19, 20, 21, 32, 33; 20,1, 2, 5, 8; 20,8, 9, 11; rezum. cap.21; 21,2, 4, 7, 9, 10, 12, 22; rezum. cap.22, 22,13, 15, 16, 18, 19; rezum. cap.23; 23,3, 25, 26, 27; 24,4, 20
Domnul: *sg. nom., în sintagma* ***Domnul oastelor*** 3,14
Doamne: *sg. voc.* 6,17, 20; 19,15, 16, 17, 19; 20,3
Domnului: *sg. gen., în sintagma* ***Domnului oastelor*** 19,31

DOMN: s.m. (apelativ) „termen de politețe pentru un bărbat”; (Pop.) „stăpân”
domnul: *sg. nom./ac.* 2,16; 4,28; 5,1, 3, 4, 20; 6,23; rezum. cap.7; 8,8, 12; 9,31; 18,27; 19,4
domnule: *sg. voc.* 2,19
domnul: *sg. voc., în sintagma* ***domnul mieu*** 4,16; 6,5, 12, 15, 26; 8,5
domnului: *sg. gen./dat.* 5,25; 6,32; 9,7, 11; 10,2, 3, 6, 9; 18,24; 19,6

(a) DORMI: v. IV
au dormit: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,35; 13,9, 13; 14,16, 22; 15,22; 20,21

DOROBANȚ: s.m.; var. (Înv.) **DĂRĂBANȚ**
dărăbanț: *sg. gen.* 18,24

DOS: s.n.
dosul: *sg. ac.* 19,21

DREPT, DREAPTĂ: adj./adv./s./prep.
direaptă: *adj. f. sg. ac.* 11,11
direpț: prep. *în loc. adv.* ***direpț aceea*** „deci”, „prin urmare” 19,28
drepte: *adj. n. pl. nom.* 4,26; 5,21, 22; 9,17
dreapte: *adj. n. pl. nom.* 4,26; 9,11
drepți: *adj. m. pl. nom.* 10.9
drept: *adj. n. sg. nom.* 10,30
dreapta: *adj. f. sg. ac.* 23,13
drept: *adv.* 7,9; 12,2; 14,3
drept: *prep. în loc. adv.* ***drept aceaea*** 9,13
dreapta: *s.f. sg. ac., în loc. prep.* ***de-a dreapta*** 12,9
dreapta: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***la dreapta sau la stânga***, în c. neg. „în nici o parte”, „nicaieri” 22,2

(a se) DUCE: v. III
duceți(-vă): *imperativ 2.pl.* 1,2, 6; 6,13; 7,14; 9,34; 22,13
(s-)au dus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,4; 2,6, 25; 3,9, 24; 4,5; 5,19, 24, 25; 6,4, 23; 7,8, 11, 15; 8,9, 28; 9,4, 16, 18; 10,25; 16,10; 19,35; 22,14; 23,29
(să) duce: *inf. prez. fără* ***a*** 2,16
du: *imperativ 2.sg.* 4,19
ducându-: *gerunziu* 4,20
dusease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 5,2; 24,7
(să) ducea: *ind. imp. 3.sg.* 5,12
au dus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,23; 6,19; 9,28; 10,17; 11,4; 14,13, 20; 18,11; 20,11, 20; rezum. cap.23; 23,4, 30, 34; 24,14, 15, 16; 25,6, 7, 11, 13, 14, 15, 18, 20
dusu(-ne)-am: *ind. pf.c. 1.pl.* 7,10
vei duce: *ind. viit.I. 2.sg.* 9,2
ducându(-să): *gerunziu* 10,15
duceți: *imperativ 2.pl.* 17,27
(să) dusease: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 17,28
duși era: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 17,33
voiu duce: *ind. viit.I. 1.sg.* 21,13
duce: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.24; 25,4
(să) duce: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.25

DUCERE: s.f.
ducerea: *sg. ac. în sintagma* ***ducerea apei*** „scoc”, traducere după lat. *aquaeductus* „conductă de apă, apeduct” 20,20

DUH: s.n.
duhul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.2; 2,9, 15
duh: *sg. ac.* 19,7
Duhul: *sg. nom., în sintagma* ***Duhul Domnului*** 2,16

DUMBRAVĂ: s.f.
dumbravă: *sg. ac.* 2,24
dumbrava: *sg. ac.* 19,23

(a) DUMICA: v. I; var. (Înv. și reg.) **(a) DIMICA**
au dimicat: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,39

DUMNEZEIESC, -IASCĂ: adj.
dumnezeiescul: *m. sg. nom.* rezum. cap.16; rezum. cap.21

DUMNEZEIRE: s.f.
dumnezeirea: *sg. ac.* rezum. cap.18

DUMNEZEU: s.m. „Divinitatea”
Dumnezeu: *sg. nom./ac./gen./dat.* 1,3, 6, 9, 10, 11, 12, 13, 16; 2,1; 4,7, 9, 16, 21, 22, 25, 27, 40, 42; 5,7, 8, 14, 15, 20; 6,6, 9, 10, 15, 31; 7,2, 17, 18, 19; 8,2, 4, 7, 8, 11; 13,19; rezum. cap.16; rezum. cap.17; rezum. cap.18; 19,15, 19; rezum. cap.20; 20,1; rezum. cap.22; 23,16, 17
Dumnezeul: *sg. nom./ac.* 2,14; 9,6; 10,31; 17,9, 14, 36, 39; 18,5, 22; 19,4, 10, 16, 20; 20,5; 21,12, 22; 22,15, 18
Dumnezeului: *sg. gen.* 5,11; 14,25; 16,2; 17,7, 16, 19, 26, 27; 18,12; 23,21
Dumnezeul: *sg. voc.* 19,15, 19

DUMNEZEU: s.m. „zeu”; „idol”
dumnezeul: *sg. nom./ac.* 1,2, 3, 6, 16; 17,29; 18,34
dumnezeilor: *pl. dat.* 5,17; rezum. cap.16; 17,31, 33; 22,17
dumnezei: *pl. nom./ac.* 17,7, 35, 37, 38; 19,18
dumnezeii: *pl. nom./ac.* 18,33, 35; 19,12, 18
dumnezeului: *sg. gen.* 19,37

(a) DUREA: v. II
doare: *ind. prez. 3.sg.* 4,19

DUS: s.n.
dusul: *sg. ac., în sintagma* ***dusul apei*** „scoc”, traducere după lat. *aquaeductus* „conductă de apă, apeduct” 18,17

E

EGIPTEAN: s.m. (Înv.) **EGHIPTEAN** (cf. **Indice** Fc)
eghipteanilor: *pl. gen.* 7,6

F

(a se) FACE: v. III
să fac: *conj. prez. 1.sg.* 2,9; 4,2, 13, 14
faceţi: *imperativ 2.pl.* 3,16; 18,31; 23,21
să facem: *conj. prez. 1.pl.* 4,10
să faci: *conj. prez. 2.sg.* 4,24; 5,13
a face: *inf. prez.* 5,7; 17,17
va face: *ind. viit.I: 3.sg.* 5,17; 7,2, 19; 19,30, 31; 20,9
face: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.6
vom face: *ind. viit.I. 1.pl.* 6,15; 10,5
să facă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 6,31; 8,13; 10,24; 17,12, 15; 21,6, 9, 16; 22,13
facem: *ind. prez. 1.pl.* 7,9
face: *inf. prez. fără* ***a*** 7,19
vei face: *ind. viit.I. 2.sg.* 8,12
să faceţi: *conj. prez. 2.pl.* 11,5; 17,37
fac: *ind. prez. 3.pl.* 17,41
voiu face: *ind. viit.I. 1.sg.* 21,8
au făcut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,2, 3; 6,8; 7,12; 8,2, 4, 18, 27; 10,10, 27, 29, 31, 34; 11,4, 9, 12, 17; 12,2, 19; 13,2, 6, 8, 11, 12; 14,3, 15, 24, 28; 15,3, 6, 9, 18, 24, 26, 28, 31, 34, 36; 16,2, 11, 16, 19; 17,2, 10, 11, 15, 16, 21, 30, 31, 32, 41; 18,3, 6, 12; 19,11; 20,20; 21,2, 3, 4, 5, 6, 11, 15, 16, 17, 20, 24, 25; 22,2; 23,6, 15, 19, 28, 32, 37; 24,3, 5, 9, 19; 25,1
făcuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 3,2; 7,6; 15,3, 9, 21, 34; 17,8, 22, 29; 18,3, 4; 21,7, 11, 20; 23,12, 15, 19, 32, 37; 24,9, 13, 19; 25,16
(s-)au făcut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,27; 6,25; 8,23; 13,23; 14,19; 17,3; 23,22, 23; 24,1
fă: *imperativ 2.sg.* 4,24; 10,5; 19,4
făcea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 10,19; 12,12, 14; 17,15
ai făcut: *ind. pf.c. 2.sg.* 10,30; 17,26; 18,20; 19,15; 23,17
(să) făcea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 12,13, 15
făcându(-se): *gerunziu* rezum. cap.14
am făcut: *ind. pf.c. 1.sg.* 19,25; 20,3
făcutu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 19,26
(să) făcuse: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 23,4

FAMEN: s.m.
famen: *sg. nom./ac.* 8,6; 25,19
fameni: *pl. nom.* 9,32; 20,18
famenului: *sg. gen.* 23,11
famenii: *pl. nom./ac.* 24,12, 15

FAMILIE: s.f.
familiile: *pl. nom.* 3,17

FAPTĂ: s.f.
fapte: *pl. ac.* rezum. cap.17

FATĂ: s.f.; var. (Înv.) **FEATĂ**
fata: *sg. nom./ac.* 8,18, 26; 9,34; 11,2; 14,9; 15,33; 18,2; 19,21; 21,19; 22,1; 23,10, 31, 36; 24,8, 18
featele: *pl. ac.* 17,17

FAŢĂ: s.f.
faţa: *sg. ac.* 2,15; 3,14; 4,29, 31; 8,15; 9,32; 12,17; 16,17; 20,2; 21,13
faţă: *sg, ac. , în loc. adj.* ***de faţă*** 5,26
faţa: *sg. ac., în loc. s.* ***(de pre) faţa pământului*** „(din) lume” 9,37
faţa: *sg. ac., în loc. prep. (înv.)* ***de la faţa/din faţa*** „(de) dinaintea” 11,2; 16,14; 17,11, 20, 23; 19,6; 21,2, 9; 23,27; 24,20
faţă: *sg. ac., în loc. adv.* ***de faţă*** „în faţa lumii” 15,10
feaţii: *sg. dat.* 13,4

FĂCUT, -Ă: adj.
făcut: *m. sg. nom.* rezum. cap.14

FĂINĂ: s.f.
făină: *sg. ac.* rezum. cap.4; 4,41; 7,1, 16, 18

(a) FĂGĂDUI: v. IV
făgăduiaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3
făgăduise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 8,19

FÂN: s.n.
fânul: *sg. ac.* 19,26

FÂNTÂNĂ: s.f.
fântânile: *pl. ac.* 3,19, 25
fântâna: *sg. ac.* 2,21

FECIOARĂ: s.f.; var. (Înv.) **FICIOARĂ**
ficioară: *sg. nom.* 19,21

FEL: s.n.
fealiuri: *pl. ac.* 20,13; rezum. cap.24

FELETHI: s.m. (cf. **Indice** 3Împ)
felethii *pl. ac.,* 11,19

FEREASTRĂ: s.f.; var. **FEREASTĂ**
fereastă: *sg. ac.* rezum. cap.9; 9,30, 32
fereasta: *sg. ac.* 13,17

(a se) FERI: v. IV
(s-)au ferit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 15,9, 18, 24, 28; 17,22

(a) FI: v. IV
e: *ind. prez. 3.sg.* 2,2, 4, 6; 3,13, 14, 18; 4,30; 5,16, 20; 9,19; 18,26; 20,19; 23,17

era: *ind. imp. 3.sg./pl.* 1,6, 7, 9, 10, 13, 14; 2,3, 5, 15, 21; 3,9, 21, 27; 4,8, 31, 38; 5,1, 2, 26; 6,30; 7,3, 15; 8,17, 18, 26; 10,1, 22, 29, 30; 11,3, 10, 15, 21; 12,11, 16; 14,2, 25, 26; 15,2, 3, 16, 18, 24, 28, 33, 34; 16,2, 14, 17; 17,15, 31, 33; 18,2, 3, 7, 9; 19,12, 18; 21,1, 19; 22,1, 2; 23,7, 8, 11, 12, 13, 15, 16, 19, 20, 31, 36; 24,8, 18; 25,3, 5, 10, 13, 16, 19, 23, 25, 28
ar fi: *cond. prez. 3.sg.* 1,16
să fie: *conj. prez. 3.sg./pl.* 2,9; 8,20, 22; 10,23; 11,17; 15,19; 20,10
va fi: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,10; 7,1; 9,10; 10,19, 24; 19,29; 20,8, 9; 25,24
vei fi: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,4; 8,13
fiind: *gerunziu* 4,18
a fi: *inf. prez.* 5,8; 6,20; rezum. cap.7; 7,3; 12,5, 10
fi: *inf. prez. fără* ***a*** 7,2; 9,31
vor fi: *ind. viit.I. 3.pl.* 7,18; 9,37; 19,25; 20,18; 21,14; 22,19
fie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg./pl.* 10,19; 11,6; 20,19
veți fi: *ind. viit.I. 2.pl.* 11,8
fi-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,27
au fost: *ind. pf.c. impers./3.sg./pl.* 2,1; 3,15, 20; 4,8, 11, 41; 6,24; 7,16, 18; 8,27; 10,25; rezum. cap.15; 15,5, 12; rezum. cap.17; 17,7; 18,5; 19,35; 20,4, 13; 23,25; 24,3; 25,1, 25, 27
ar fi fost: *cond. pf. 3.sg.* 5,3
fusease: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 17,2; 23,24; 24,7
iaste: *ind. prez. impers./3.sg.* 1,3, 8; 2,14, 19; 3,7, 11, 12, 23; 4,9, 14, 27, 39; 5,3, 15, 18, 23; 6,1, 12, 13, 19, 32, 33; 7,9; 9,19, 22, 27, 36; 10,15, 19, 33; 11,5, 6; 14,9, 25; 18,17, 19, 21, 22, 32, 34; 19,13, 21; 20,10, 15; 23,10, 17, 33; 25,4, 8
ieste: *ind. prez. 3.sg.* 9,20
-i: *ind. prez. impers./3.sg.* 3,7; 4,23, 43; 6,11, 19; 8,5; 8,18, 27; 9,12, 32, 34, 37; 13,11; 14,24; 15,9, 12; 18,31, 34; 20,3
sânt: *ind. prez. 1.sg.* 1,10; 5,7; 8,13; 16,7
sânt: *ind. prez. 3.pl.* 1,13; 2,16, 19; 4,26; 5,12, 21; 6,9, 16; 7,13; 8,6; 9,11, 17, 18, 22; 10,36; 14,9; 18,35; 20,15, 17
sântem: *ind. prez. 1.pl.* 10,5, 13
sânteți: *ind. prez. 2.pl.* 10,6, 9, 13
-s: *ind. prez. 1.sg.* 1,12

FIARĂ: s.f.
fiarăle: *pl. nom.* 14,9

FIER: s.n.
fierul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.6; 6,5, 6; rezum. cap.11
hieru: *sg. ac.* 21,13

(a) FIERBE: v. III
fierbe: *imperativ 2.sg.* 4,38
am fiert: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,29

FIERTURĂ: s.f.
fiertură: *sg. ac.* rezum. cap.4; 4,40

FIGURĂ: s.f.
figurile: *pl. ac.* 23,24

FILISTEU: s.m. (cf. **Indice** Fc)
filisteilor: *pl. gen.* 8,2, 3
filistei: *pl. ac.* 18,8

FIU: s.m.
fiiului: *sg. gen./dat.* 1,17; 6,31; 8,16; 9,2, 9, 20, 29; 10,29; rezum. cap.11; 13,3, 11, 25; 14,1, 8, 9, 13, 23, 24, 27; 15,9, 18, 24, 32; 18,1; 22,12, 14; 23,10; 25,22, 25
fiiul: *sg. nom./ac.* 3,1, 3, 11, 27; rezum. cap.4; 4,6, 26, 36, 37; 6,28, 29, 32; rezum. cap.8; 8,1, 5, 9, 16, 24, 25, 28, 29; 9,2, 9, 14; rezum. cap.10; 10,15, 23, 35; 11,1, 2, 4, 12; rezum.cap.12; 12,21; rezum. cap.13; 13,1, 2, 9, 10, 24, 25; rezum. cap.14; 14,1, 8, 13, 16, 17, 25, 29; rezum. cap.15; 15,1, 5, 7, 8, 10, 13, 14, 22, 23, 25, 27, 28, 30, 32, 38; rezum. cap.16; 16,1, 3, 5, 7, 20; 17,1, 21; 18,1, 9, 18, 26, 37; 19,2, 20, 37; 20,1, 12, 21; 21,6, 7, 18, 24, 26; 22,3, 12, 14; 23,10, 30, 34; rezum. cap.24; 24,6; 25,22, 23, 25
fiiu: *sg. nom./ac.* 1,17; 4,14, 16, 17, 28; 14,23; 15,17, 30, 37; rezum. cap.16; rezum. cap.20; rezum. cap.21; rezum. cap.23; 23,15
fiii: *pl. nom./ac.* 2,3, 5, 7, 15; 4,1, 4, 5, 7, 38; 5,22; 6,1; 9,1; 10,2, 3, 6, 7, 13, 30; 13,5; 14,6; 15,12, 25; 17,7, 9, 17, 22, 31, 41; 18,4; rezum. cap.19; 19,3, 12, 37; 20,18; rezum. cap.25; 25,7
fiilor: *pl. gen./dat.* 4,38; 8,12, 19; 9,26; 10,6, 8; 11,2; 16,3; rezum. cap.17; 17,8, 24, 34; 21,2, 9; 23,13; 24,2
fii: *pl. ac.* rezum. cap.10; 10,1; 14,6

FLOARE: s.f.
flori: *pl. ac.* 25,15

FOAME: s.f.
foamea: *sg. ac.* rezum. cap.6
foame: *sg. ac.* 7,4

FOAMETE: s.f.
foamete: *sg. nom./ac.* 4,38; 6,25; 7,12; 8,1
foametea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.8; 25,3

FOC: s.n.
foc: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,10, 12, 14; rezum. cap.2; 2,11; 6,17; 8,12; rezum. cap.16; 16,3; 17,31; 19,18; 21,6; 23,10, 11; 25,9

FOLOS: s.n.
folos: *sg. ac., în loc. adj.* ***de folos*** „util" 18,31

FORMĂ: s.f. (Înv.) „chip"
formă: *sg. ac.* 1,7

FRATE: s.m.
fratele: *sg. nom.* rezum. cap.1; 1,17
fraților: *pl. gen.* 9,2; 23,9
frați: *pl. ac.* rezum. cap.10
frații: *pl. nom./ac.* 10,13, 13

FRĂMÂNTĂTURĂ: s.f. (Ccr.) „aluat frământat", „turtă"
frământătură: *sg. ac.* 20,7

(a) FRÂNGE: v. III
frângând: *gerunziu* rezum. cap.18
au frânt: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,4, 16
au frâmt: *ind. pf.c. 3.pl.* 25,13

FRUNZOS, -OASĂ: adj.
frunzos: *n. sg. ac.* 16,4; 17,10

(a) FUGI: v. IV
au fugit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,24; 7,7; 8,21; 9,10, 27; 14,12, 19; 19,37; rezum. cap.25; 25,4
să fugim: *conj. prez. 1.pl.* 7,4
vei fugi: *ind. viit.I. 2.sg.* 9,3
fugind: *gerunziu* 9,15, 23
va fugi: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,24
fugând: *gerunziu* rezum. cap.19
fujise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 25,11

FUGIT, -Ă: s.m./f.
fugiții: *s.m. pl. ac.* 25,11

FUNIE: s.f.; var. (Înv.) **FUNE**
funea: *sg. ac.* 21,13

(a) FURA: v. I
au furat: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,2

FURCUȚĂ: s.f.
furcuțele: *pl. nom./ac.* 12,13; 25,14

G

GALAADITEAN: s.m. (cf. **Indice** Jd)
galaaditeanilor: *pl. gen.* 15,25

GALBEN: s.m.
galbeni: *pl. ac.* 5,5

GAURĂ: s.f.
gaură: *sg. ac.* 12,9

GAZDĂ: s.f.
gazdei: *sg. dat.* rezum. cap.4

GĂLEATĂ: s.f.
găleată: *sg. nom.* 7,1, 18
găleate: *pl. nom.* 7,1, 16, 18
găleata: *sg. nom.* 7,16

(a se) GĂSI: v. IV
au găsit: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,5; 25,19
am găsit: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 7,10; 22,8
(te) vei găsi: *ind. viit.I. 2.sg.* 8,1
găsând: *gerunziu* 17,4
găsise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 18,15
vei găsi: *ind. viit.I. 2.sg.* 19,29
(s-)au găsit: *ind. pf.c. 3.pl.* 22,9

GĂSIT, -Ă: adj.
găsita: *adj. antep. f. sg. ac.* rezum. cap.22

(a se) GĂTI: v. IV „a (se) pregăti"
gătise: *ind. prez. 3.sg.* 10,24
gătea: *ind. imp. 3.sg.* rezum. cap.12
va fi gătit: *pasiv ind. viit.I. 3.sg.* 16,15
să (te) gătești: *conj. prez. 2.sg.* 18,20

GĂTIRE: s.f.
gătire: *sg. ac., în sintagma* ***gătire de bucate*** 6,23

(a) GĂURI: v. IV
va găuri: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,21

(a) GÂNDI: v. IV
gândeam: *ind. imp. 1.sg.* 5,11

GENUNCHI: s.m; var. (Iuz.) **GENUNCHE:** s.n.
genunchele: *pl. ac.* 1,13
jenunchele: *pl. ac.* 4,20

GHEM: s.n. (aici) „nor de praf stârnit de o mulțime de soldați"
ghemul: *sg. ac.* 9,17

GHICITOR, -TOARE: s. „persoană care ghicește"
găcitori: *s.f. pl. ac.* 21,6; 23,24

GHICITURĂ: s.f.; var. **GÂCITURĂ**
găciturilor: *pl. dat.* 17, 17

GINERE: s.m.
ginerele: *sg. nom.* 8,27

GLAS: s.n.
glas: *sg. nom./ac.* 4,31; 18,28
glasul: *sg. ac.* 11,13; 18,12; 19,22

GLOATĂ: s.f.
gloatei: *sg. dat.* 4,41
gloată: *sg. ac.* rezum. cap.7
gloata: *sg. nom.* 7,17
gloate: *pl. ac.* 11,13

GOL, GOALĂ: adj.
goale: *n. pl. ac.* 4,3

(a) GONI: v. IV
au gonit: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,27; 25,5

(a) GRĂBI: v. IV
grăbească: *imperativ 2.sg.* 1,11; 4,24
grăbit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,13

GRĂDINĂ: s.f.
grădinii: *sg. gen.* 9,27
grădina: *sg. ac.* 21,18, 26; 25,4

GRĂDIRE: s.f.; vezi **ÎNGRĂDIRE**

(a) GRĂI: v. IV
au grăit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,3, 7, 11, 15, 16, 17; 2,22; 5,4, 13; 8,1; 9,11, 12, 36; 10,10; 14,25, 27; 15,12; 19,21; 20,9; 21,7, 10; 22,14, 16; 23,16; 25,6, 28
grăiaște: *imperativ 2.sg.* 4,13
să grăiesc: *conj. prez. 1.sg.* 4,13; 18,27
vei grăi: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,12
grăindu-: *gerunziu* 6,33
grăiești: *ind. prez. 2.sg.* 7,2, 19
grăise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 7,17; 10,17; 17,23; 24,2
grăiți: *imperativ 2.pl.* 18,19
să grăiești: *conj. prez. 2.sg.* 18,26
(nu) grăi: *imperativ prohib. 2.sg.* 18,26
ai grăit: *ind. pf.c. 2.sg.* 20,19

GRĂMADĂ: s.f.
grămăzi: *pl. ac.* 10,8

GRÂNC: s.m.; vezi **CRÂNG**

GRÂU: s.m.
grâu: *sg. ac.* 4,42; rezum. cap.7

GREȘEALĂ: s.f.; var. (Iuz.) **GREȘALĂ**
greșală: *sg. ac.* 12,16
greșalele: *pl. ac.* 17,19

GREU, GREA: adj./adv.
greu: *adj. n. sg. ac.* 2,10
grea: *adj. f. sg. ac.* rezum. cap.23
(foarte) greu: *adv.* rezum. cap.13

GREUTATE: s.f.
greutatea: *sg. ac.* 21,13

GRINDAR: s.m. (aici) „dulgher"
grindarilor: *pl. dat.* 22,6

GROAPĂ: s.f.
gropi: *pl. ac.* 3,16

GUNOI: s.n.
gunoiu: *sg. ac.* 6,25
gunoiul: *sg. ac.* 9,37; 18,27

GURĂ: s.f.
gura: *sg. ac.* 4,34
gură: *sg. ac.* 21,16

(a) GUSTA: v. I
gustând: *gerunziu* 4,40
(au) gustat: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,13

GUSTARE: s.f.
gustări: *pl. ac.* 16,13
gustările: *pl. ac.* 16,15

H

HAINĂ: s.f.
haine: *pl. ac.* 5,22; 7,8, 15; 10,22
hainele: *pl. ac.* 5,26; 10,22; 18,37; 25,29

HALDEU: s.m.; „caldeean”
haldeilor: *pl. gen./dat.* 24,2; 25,5, 10, 24
haldeii: *pl. nom./ac.* 25,4, 13, 25
haldei: *pl. ac.* 25,26

HAM: s.n.
hamu: *sg. ac.* 19,28

HEI: interj.
hei: 3,10; 6,5, 15

HERUVIM: s.m.
heruvim: *sg. ac.* 19,15

HETHEU: s.m. (cf. **Indice** Fc)
hetheilor: *pl. gen.* 7,6

HEVEU: s.m. (cf. **Indice** Iș)
heveii: *pl. nom.* 17,31

HISTORIC: s.m.; vezi **ISTORIC**

HOTAR: s.n.
hotare: *pl. ac.* 3,21
hotarăle: *pl. ac.* 10,21, 32; 14,25; 15,16; 18,8

HRANĂ: s.f.
hrană: *sg. ac.* 25,30

(a se) HRĂNI: v. IV
hrănea: *ind. imp. 3.sg.* 3.4.
(să) hrănea: *ind. imp. 3.pl.* 10,6

HRĂNITOR, -TOARE: s.m./f.
hrănitorii: *s.m. pl. dat. (cu prep. **la**)* 10,1
hrănitorii: *s.m. pl. ac.* 10,5

(a) HULI: v. IV
hulesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.2

I

IAR: adv.; var. **IARĂ**
iară: 1,13; 7,8

IARĂȘI: adv.
iarăși: 1,11; rezum. cap.2; 13,18; 24,1
iarăș: 4,43

IARBĂ: s.f.
iarba: *sg. ac.* 19,26
ierburi: *pl. ac.* 4,39

IATĂ: interj.
iată: 1,14; 2,11, 16, 19; 3,20; 4,1, 13, 25, 32; 6,1, 13, 17, 32, 33; 7,6, 15; 9,5; 10,4; 17,26; 19,7, 9; 20,5, 17; 21,12; 22,16

IDOL: s.m.
idolilor: *pl. gen./dat.* rezum. cap.16; rezum. cap.17; 17,41; rezum. cap.18; rezum. cap.19; 23,24
idolii: *pl. ac.* 16,3; 21,2
idolul: *sg. ac.* 21,7
idolului: *sg. dat.* 23,13

IDUMEU: s.m. (cf. **Indice** Fc)
idumeii: *pl. nom./ac.* 8,21; 16,6

IERI: adv.
ieri: 9,26; 13,6

(a) IERTA: v. I
să ierte: *conj. prez. 3.sg.* 5,18
iertat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,20
vor ierta: *ind. viit.I. 3.pl.* 7,4

IERTARE: s.f.
iertare: *sg. ac.* rezum. cap.18

(a) IEȘI: v. IV
să iasă: *conj. prez. 3.sg.* 9,15; 24,7
au ieșit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,3, 24; 3,6; 4,37, 39; 5,27; 7,12; 8,3; 9,11, 21, 24; 10,9; 18,18; 19,9; 21,15; 24,12
ieșind: *gerunziu* 2,21; 4,18, 21; 6,15; 7,16; 11,7, 8
ieșise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 5,2
va ieși: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,11
vor ieși: *ind. viit.I. 3.pl.* 7,12; 19,31; 20,18
ieșiia: *ind. imp. 3.pl.* 11,9
ieșiți: *imperativ 2.pl.* 18,31
a ieși: *inf. prez.* 20,4

IEȘIRE: s.f.
ieșirea: *sg. ac.* 19,27

IEȘITOARE: s.f. (aici eufem.) „closet public”
ieșitoare: *sg. ac.* rezum. cap.10
ieșitori: *pl. ac.* 10,27

INIMĂ: s.f.
inima: *sg. nom./ac.* 5,26; 6,11; 9,24; 10,15, 30; 14,10; 22,19; 23,3, 25
inimii: *sg. gen.* 12,4
inimă: *sg, ac.* 20,3

(a) INTRA: v. I; var. (Pop.) **(a) ÎNTRA**
întră: *imperativ 2.sg.* 4,4
au întrat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,32, 36; 5,4; 7,8; 9,5, 6; 10,21, 24; 11,18; 19,1
întrând: *gerunziu* 4,33; 5,25; 6,20; 9,2, 31, 34; 10,23; 11,8, 13
va întra: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,18; 11,8; 18,21; 19,32, 33
a întra: *inf. prez.* 6,32; 7,4
întra: *inf. prez. fără **a*** 7,12
întrați: *imperativ 2.pl.* 10,25
între: *conj. prez. fără **să** 3.sg.* 11,6
întra: *ind. imp. 3.pl.* 11,9; 12,9
am întrat: *ind. pf.c. 1.sg.* 19,23

INTRARE: s.f.; var. (Înv. și rar.) **ÎNTRARE**
întrarea: *sg. ac.* 7,3, 17; 9,30; 10,8; 14,25; 16,18; 19,27; 23,8, 11
întrării: *sg. gen.* 11,16

(a) ISCODI: v. IV
iscodi: *inf. prez. fără **a*** 7,13

ISRAILTEAN, -Ă: s./adj. (cf. **Indice** Iș)
israiliteani: *s.m. pl. ac.* 13,22
israeliteani: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.15
israilteani: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.17
israilitean: *adj. m. sg. nom.* rezum. cap.17

ISTORIC: s.m.; var. **HISTORIC**
historicul: *sg. nom.* 18,37
istoricul: *sg. nom.* 18,18

(a) IZBÂNDI: v. IV (Înv.) „a răzbuna”
voiu izbândi: *ind. viit.I. 1.sg.* 9,7

Î

ÎMBLĂTITURĂ: s.f.; var. (Reg.) **ÎMLĂTITURĂ** „batere a cerealelor cu îmblăciul pentru a scoate semințele”; acest derivat nu este înregistrat în DA.
îmlătitura: *sg. ac.* 13,7

ÎMBRĂCAT, -Ă: adj.
îmbrăcat: *m. sg. nom.* 6,30

ÎMBRĂCĂMINTE: s.f.
îmbrăcăminte: *sg. ac.* 1,7

(a) ÎMBUCA: v. I
să îmbuce: *conj. prez. 3.sg.* 1,10
au îmbucat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,10, 12
îmbuce: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 1,12

ÎMPĂRAT: s.m.
împăraţilor: *pl. gen.* în titlu *Cartea împăraţilor a patra; după ovreai, a lui Malahie, a doao* 1,18; 8,18, 23; 10,34; 11,19; 12,19; 13,8, 12; 14,15, 18, 28; 15,6, 11, 15, 21, 26, 31, 36; 16,3, 19; 17,8; 20,20; 21,17, 25; 23,22, 28; 24,5; 25,28
împăratul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,6, 9, 11, 15; rezum. cap.3; 3,1, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 12, 13, 14, 26; rezum. cap.5; 5,5, 7, 8; rezum. cap.6; 6,8, 10, 11, 21, 24, 26, 27, 30, 31; 7,2, 6, 14, 17; rezum. cap.8; 8,4, 5, 6, 7, 8, 9, 16, 28, 29; rezum. cap.9; 9,18, 19, 21, 27; 11,8, 12, 14, 17, 19; 12,17, 18; rezum. cap.13; 13,4, 7, 12, 14, 16, 22, 24; rezum. cap.14; 14,5, 9, 11, 13, 15, 16, 17, 22, 23; 15,5, 19, 20, 29, 37; rezum. cap.16; 16,5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 15, 16, 17, 18; 17,3, 4, 6, 24, 27; rezum. cap.18; 18,9, 10, 11, 13, 14, 17, 18, 19, 21, 23, 28, 29, 31; 19,1, 4, 8, 9, 13, 20, 32, 36; 20,12, 14; 21,3, 11, 23; 22,11, 16; 23,2, 3, 4, 5, 12, 13, 29; 24,1, 7, 11, 12, 13, 16, 20; rezum. cap.25; 25,1, 5, 6, 11, 21, 22, 23, 27, 30
împăratului: *sg. gen./dat.* 1,3, 17; 3,4, 11; 4,13; 5,1; rezum. cap.6; 6,11, 12; 7,9, 11, 15, 18; 8,3, 5, 16, 25, 26; 9,14, 15, 16, 34; 10,6, 7, 8, 13; 11,2, 4, 6, 7, 10, 11, 12, 20; rezum. cap.12; 12,6, 10, 18; 13,1, 3, 5, 10, 16; 14,1, 8, 14; rezum. cap.15; 15,1, 5, 8, 13, 17, 20, 23, 27, 29, 32; 16,7, 8, 10, 15, 18; 17,1, 4, 7, 26; 18,1, 7, 9, 13, 14, 15, 16, 28, 30, 33, 36; 19,5, 6, 10; 20,6, 18; 21,24; 22,3, 10, 12, 18; 23,1, 23, 29; rezum. cap.24; 24,7, 10, 15; 25,2, 4, 8, 9, 19, 24, 27
împăraţii: *pl. nom./ac.* rezum. cap.3; 7,6; 12,18; 13,13; 14,29; rezum. cap.16; 17,2; 18,5; 19,11, 17; 23,11, 12, 19
împăraţi: *pl. nom./ac.* 3,10, 13, 21, 23; 10,4
împăratul: *sg. dat. (cu prep.* ***la****)* 5,5, 6; 6,9; 18,14; 25,20
împărate: *sg. voc.* 6,12, 26; 8,5
împărat: *sg. nom./ac.* 8,13, 20; rezum. cap.9; 9,3, 6, 12; 10,5; rezum. cap.11; 11,12; 14,21; 17,21; 18,19; 21,24; 23,25, 30, 34; rezum. cap.24
împăraţilor: *sg. dat. adn.* 19,15
împăratu: *sg. ac.* 22,9
înpăratului: *sg. gen.* 16,1

ÎMPĂRĂTEASĂ: s.f.
împărăteasii: *sg. gen.* 10,13

ÎMPĂRĂTESC, -EASCĂ: adj.
împărăteasca: *f. sg. ac.* rezum. cap.11
împărătească: *f. sg. ac.* 11,1; 25,25
împărăteşti: *f. sg. gen.* 15,25; rezum. cap.24; 24,13

(a) ÎMPĂRĂŢI: v. IV
au împărăţit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,17; 3,1; 8,15, 16, 17, 24, 25, 26; 9,29; 10,35, 36; 11,3; 12,1, 21; 13,1, 9, 10, 24; 14,1, 2, 16, 23, 29; 15,1, 2, 7, 8, 10, 13, 14, 17, 22, 23, 25, 27, 30, 32, 33, 38; 16,1, 2, 20; 17,1; 18,1, 2; 19,37; 20,21; 21,1, 18, 19, 26; 22,1; 23,31, 36; 24,6, 8, 18
să împărăţească: *conj. prez. 3.sg.* 3,27
va împărăţi: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.8
a împărăţi: *inf. prez.* 8,17, 26; 11,21; 14,2; 15,33; 16,2; 21,1, 19; 22,1; 23,31, 36; 24,8, 18; 25,27
împărăţit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,13
a înpărăţi: *inf. prez.* 15,2; 18,2
împărăţeaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.21
să împărăţască: *conj. prez. 3.sg.* 23,23

ÎMPĂRĂŢIE: s.f.
împărăţia: *sg. ac.* rezum. cap.11; 15,19
împărăţiia: *sg. ac.* 14,5
împărăţiile: *pl. nom.* 19,19
împărăţiii: *sg. gen.* 24,12
înpărăţiii: *sg. gen.* 25,1

(a se) ÎMPĂRŢI: v. IV „a spinteca”
vei împărţi: *ind. viit.I. 2.sg.* 8,12
să împarţă: *conj. prez. 3.pl.* 12,15; 22,5
să (să) împarţă: *conj. prez. 3.pl.* 22.9

(a) ÎMPINGE: v. III
au înpins: *ind. pf.c. 3.pl.* 11,16

(a) ÎMPLE: vezi **(a) UMPLE**

(a) ÎMPODOBI: v. IV
au împodobit: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,30

ÎMPODOBIRE: s.f.
împodobire: *sg. nom.* 25,17

ÎMPOTRIVĂ: adv./prep.; var. (Înv. şi pop.) **ÎMPROTIVĂ**
împrotiva: *prep.* 3,23; 5,7; 6,8; 8,28; 9,14; 10,9, 30; 12,17; 13,3, 12, 17, 19; 14,19; 15,10, 30; 17,3; 18,7, 9; 19,9, 22, 27, 28; 21,24; 22,13, 19; 23,26, 29; 24,1, 3, 20
împrotivă: *adv.* 17,4; 18,20, 24
înprotiva: *prep.* 8,29

ÎMPREJUR: adv./prep.; var. (Înv.) **ÎMPREGIUR**
împregiurul: *prep.* 6,15; 11,11
împrejurul: *prep.* 6,17; 11,7; 23,5
înpregiurul: *prep.* 25,1
înprejur: *adv.* 25,4, 10

(a se) ÎMPREJURA: v. I
(s-)au împrejurat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,25
veţi împrejuta: *ind. viit.I. 2.pl.* 11,8
va împrejur: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,32

(a) ÎMPRESURA: v. I
era înpresurată: *pasiv ind. imp. 3.sg.* rezum. cap.4

ÎMPREUNĂ: adv.
împreună: 2,6; 3,23; rezum. cap.9; 9,14; 11,14; rezum. cap.14; 14,19; 15,10, 15, 25; 21,24; rezum. cap.25
înpreună: 15,30

ÎMPRUMUT: s.n.
împrumut: *sg. ac., în loc. v.* ***ceare împrumuţ/ împrumut luasăm*** 4,3; 6,5

ÎN AINTE: adv./prep.; var. (Reg.) **MAINTE; NAINTE**
înaintea: *prep.* 3,2, 18; 4,12, 15; 6,1, 22; 11,18; 18,5; 21,16; 22,19; 25,7
înnaintea: *prep.* 3,24; 4,31, 38, 44; 5,15, 16, 23, 25; 8,18, 27; 10,4; 12,2; 13,2, 11, 14; 14,3, 12, 24; 15,3, 9, 18, 24, 28, 34; 16,2, 3, 14; 17,2, 8, 17; 18,3, 22, 24; 19,14, 15; 20,3; 21,2, 6,

11, 15, 20; 22,2, 10, 19; rezum. cap.23; 23,3, 32, 37; 24,9, 19; rezum. cap.25; 25,19, 29
înnainte: *adv.* 4,5; 10,22
înnaintea: *adv.* 4,43
înainte: *adv. în loc. adv.* ***mai înainte*** rezum. cap.8
înainte: *adv.* 11,12
înnainte: *adv. în loc. adv.* ***mai înnainte*** rezum. cap.22
nainte: *adv. în loc. adv.* ***mai nainte*** 2,9; 7,20; 19,26; 20,4; rezum.cap. 21; 23,16, 17
mainte: *adv.* 6,10; rezum. cap.7; 19,27; 23,25

ÎNALT, -Ă: adj./s.; var. (Înv.) **NALT**
înaltă (foarte): *adj. f. sg. ac.* 15,35
înnalt: *adj. n. sg. ac.* 17,10
înnalte: *adj. f. pl. ac.* 17,29, 32
înalți: *adj. m. pl. ac.* 19,23
înalt: *s.n. sg. ac.* 23,15
nalt: *adj. n. sg. nom.* 25,17
(ceale) înnalte: *s.f. pl. nom./ac.* 12,3; 14,4; 15,35; 18,4, 22; 23,8, 13
(ceale) înalte: *s.f. pl. ac.* 15,4, 35; 16,4; 17,9; 21,3; 23,5
(celor) înnalte: *s.f. pl. gen./dat.* 17,32; 23,20
(celor) înalte: *s.f. pl. gen.* 23,9, 19
(cel) înnalt: *s.n. pl. ac.* 23,15
nalt: *adj.n. sg. ac., în sintagma* ***în nalt*** „în înălțime" 25,17

ÎNAPOI: adv.
înnapoi: *adv.* 14,9

(a se) ÎNĂLȚA: v. I
au înălțat: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,10
ai înălțat: *ind. pf.c. 2.sg.* 19,22
(să) înnalță: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.25

ÎNĂLȚIME: s.f.
înnălțime: *sg. ac.* 19,22
înnălțimea: *sg. ac.* 19,23

(a se) ÎNCĂLZI: v. IV
(s-)au încălzit: *ind. pf. c. 3.sg.* 4,34

(a) ÎNCELUI: v. IV (Înv.) „a înșela"
înceluiaște: *ind. prez. 3.sg.* 18,32

(a) ÎNCEPE: v. III
au început: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,17, 26; 10,32; 11,21; 14,2; 15,37
începuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 15,2, 33; 16,2; 18,2; 21,1, 19; 22,1; 23,31, 36; 24,8, 18; 25,27
începând: *geunziu* 17,25

ÎNCEPUT: s.n.
începutul: *sg. ac.* 7,8
început: *sg. ac., în loc adv.* ***de la început*** „din momentul inițial" 19,25

(a) ÎNCETA: v. I
au încetat: *ind. pf.c. 3.pl.* 21,15

(a se) ÎNCHIDE: v. III
închide: *imperativ 2.sg.* 4,4
au închis: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,5
închideți: *imperativ 2.pl.* 6,32
(s-)au închis: *ind. pf.c. 3.sg.* 25,2

(a se) ÎNCHINA: v. I
(s-)au închinat: *ind. p.f.c. 3.sg./pl.* 2,15; 4,37; 17,16; 21,3, 21
să (se) închine: *conj. prez. 3.sg.* 5,18
(mă) voiu închina: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,18
închinându(-să): *gerunziu* 5,18; 19,37
(nu vă) închinareți: *imperativ prohib. 2.pl.* 17,35
(vă) închinați: *imperativ 2.pl.* 17,36

ÎNCHIS, -Ă: adj./s.
(cel) închis: *s.m. sg. ac.* 9,8
(cei) închiși: *s.m. pl. ac.* 14,26
închise: *adj. f. pl. ac.* 19,24

(a) ÎNCINGE: v. III
încinje: *imperativ 2.sg.* 4,29
încinge: *imperativ 2.sg.* 9,1

ÎNCINS, -Ă: adj.
încins: *m. sg. nom.* 1,8
încinși: *m. pl. nom.* 3,21

ÎNCOACE: adv.
încoace: *adv. în loc. adv.* ***încoace și încolo/ încoace și-n încolo*** „dintr-o parte în alta" 2,14; 4,35

ÎNCOLO: adv.
încolo: *adv. în loc adv.* ***încoace și încolo/încoace și-n încolo*** 2,14; 4,35

(a se) ÎNCONJURA: v. I; var. **(a se) ÎNCUNJURA**
au încungiurat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,9; 6,14; 17,5; 25,1
încungiurase: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 8,21
(s-)au încungiurat: *ind. pf.c. 3.sg.* 24,10

ÎNCOTROVA: adv.; var. (Înv.) **ÎNCĂTROVA**
încătrova: 5,25

(a) ÎNCUIA: v. I
au încuiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,21, 33

ÎNCUIETOR: s.m. (aici) „fierar"
încuietoriul: *sg. ac.* 24,14
încuietorii: *pl. ac.* 24,16

ÎNDATĂ: adv.
îndată: *adv.* 3,27; 9,24; 10,2

ÎNDĂRĂT: adv.
îndărăpt: 20,10, 11

(a se) ÎNDESTULA: v. I
îndestulează(-te): *imperativ 2.sg.* 14,10

ÎNDOIT, -Ă: adj.
îndoit: *m. sg. nom./ac.* rezum. cap.2; 2,9
îndoite: *f. pl. ac.* 5,22, 23
îndoit: *n. sg. ac.* 25,4

(a) ÎNDRĂZNI: v. IV
să îndrăznești: *conj. prez. 2.sg.* 18,20

(a) ÎNDREPTA: v. I
au îndireptat: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,17
îndreptează: *ind. prez. 3.pl.* 22,6

(a) ÎNFIGE: v. III
înfipsease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 18,16

ÎNFIPT, -Ă: adj.
înfipte: *n. pl. ac.* 7,10

(a) ÎNGĂDUI: v. IV
îngăduiește: *imperativ 2.sg.* 5,17

ÎNGER: s.m.
îngerul: *sg. nom.* 1,15; rezum. cap.19; 19,35

ÎNGRĂDIRE: s.f.; var. **GRĂDIRE** „loc îngrădit"
grădirea: *sg. ac.* 11,8
îngrădirea: *sg. ac.* 11,15

(a se) ÎNGROPA: v. I
(s-)au îngropat: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,24; 13,13; 14,16, 20; 15,38; 16,20; 21,18
să îngroape: *conj. prez. 3.sg.* 9,10, 35
au îngropat: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,28; 10,35; 12,21; 13,9, 20; 15,7; 21,26; 23,30
îngropaţi: *imperativ 2.pl.* 9,34
îngropând: *gerunziu* 13,21

ÎNGUST, -Ă: adj.
îngust: *n. sg. nom.* 6,1

(a) ÎNHĂMA: v. I
înhamă: *imperativ 2.sg.* 9,21
au înhămat: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,21

(a) ÎNMULŢI: v. IV
au înmulţit: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,6

(a) ÎNNOI: v. IV
înnoiască: *conj. prez. fără să 3.pl.* 12,5
au înoit: *ind. pf.c. 3.pl.* 12,6
a înnoi: *inf. prez.* 12,8
înoiaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.22

ÎNNOIRE: s.f.
înoirea: *sg. ac.* 12,7
înnoirea: *sg. ac.* 22,5

(a) ÎNOTA: v. I
a înota: *inf. prez.* rezum. cap.6
au înnotat: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,6

(a) ÎNSĂNĂTOŞI: v. IV; var. (Înv.) **(a) ÎNSĂNĂTOŞA:** v. I
însănătoşat-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,21
(mă) însănătoşa: *inf. prez. fără* ***a*** 8,9

(a se) ÎNŞELA: v. I
să înşele: *conj. prez. 3.sg.* 18,29
înşale: *conj. prez. 3.sg. 3.sg.* 19,10
(s-)au înşelat: *ind. pf.c. 3.pl.* 21,9

(a) ÎNTĂRÂTA: v. I
întărâtezi: *ind. prez. 2.sg.* 14,10
întărâtând: *gerunziu* 17,11
să întărâte: *conj. prez. 3.sg./pl.* 17,17; 21,6
a întărâta: *inf. prez.* 21,15
întărâtându-: *gerunziu* 22,17

ÎNTĂRÂTARE: s.f.
întărâtarea: *sg. ac.* 23,19
întărâtările: *pl. ac.* 23,26

(a) ÎNTĂRI: v. IV
să întărească: *conj. prez. 3.sg.* 15,19

ÎNTĂRIT, -Ă: adj.
întărite: *f. pl. ac.* 10,2

ÎNTÂI: num. ord./adj.
întâiul: *adj. m. sg. ac., în sintagma* ***întâiul născut*** „cel mai mare dintre fii” rezum. cap.3
întâi: *adj. inv. în sintagma* ***fiiul cel întâi născut*** 3,27
întâiu: *num. ord.* rezum. cap.22

(a) ÎNTÂMPINA: v. I (Înv. şi pop.)”a întâlni”
va întâmpina: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,29
au întâmpinat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,6, 7

ÎNTÂMPINARE: s.f.
-ntimpinarea: *sg. ac.* 1,3
-ntâmpinarea: *sg. ac.* 4,26, 31; 5,21, 26; 8,8, 9; 9,18, 21; 16,10; 23,29
-ntâmpinare: *sg. ac.* 2,15
întâmpinarea: *sg. ac.* 9,17; 10,15

(a se) ÎNTÂMPLA: v. I
(s-)au întâmplat: *ind. pf.c. impers.* 6,5; 7,20

(a se) ÎNTEMEIA: v. I
a (să) întemeia: *inf. prez.* 12,5
întemeiaţi: *ind. prez. 2.pl.* 12,7
să (se) întemeiaze: *conj. prez. 3.sg.* 12,14

ÎNTEMEIERE: s.f.
întemeierea: *sg. ac.* rezum. cap.12
întemeiarea: *sg. nom./ac.* 12,12; 22,6

(a) ÎNTINDE: v. III
au întins: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,7; 8,15; 9,24; 15,15, 30; 21,23
voiu întinde: *ind. viit.I. 1.sg.* 21,13

ÎNTINS, -Ă: adj.
întins: *n. sg. ac.* 17,36

(a se) ÎNTOARCE: v. III
(s-)au întors: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,5; 2,18, 25; 3,27; 4,31, 38; 5,12, 14, 26; 7,8; 8,3, 29; 13,23; 14,14; 15,20; 19,8, 36; 21,3; 23,20, 26
(vă) întoarceţi: *imperativ 2.pl.* 1,6
întorcându(-să): *gerunziu* 2,13; 4,35, 39; 5,15; rezum. cap.8; 9,36; 19,35; 23,16
întoarce: *imperativ 2.sg.* 4,7; 8,6
să (mă) întorc: *conj. prez. 1.sg.* 4,22
(să) întorsease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 9,15
(să) întoarce: *ind. prez. 3.sg.* 9,18, 20
au întors: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,23; 13,25; 14,22, 25, 28; 16,6, 18; 20,2; 23,6, 34
voiu întoarce: *ind. viit.I. 1.sg.* 9,26; 19,28; 21,13
întorcând: *gerunziu* rezum. cap.10
întoarceţi: *imperativ 2.pl.* 12,7
întoarceţi(-vă): *imperativ* 17,13
(să) va întoarce: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,7, 33
întoarce(-te): *imperativ 2.sg.* 20,5
să (se) întoarcă: *conj. prez. 3.sg.* 20,9, 10; 23,25

ÎNTOARCEREA: s.f.
întoarcerea: *sg. ac.* rezum. cap.20

ÎNTORS, ÎNTOARSĂ: adj.
întors: *m. sg. nom.* rezum. cap.13
întorşi: *m. pl. nom.* rezum. cap.19

(a) ÎNTRA: v. I; vezi **(a) INTRA**

ÎNTRARE: vezi **INTRARE**

(a) ÎNTREBA: v. I
întrebaţi: *imperativ 2.pl.* 1,2
a întreba: *inf. prez.* 1,3, 16
întreba: *inf. prez. fără* ***a*** 1,16
au întrebat: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,6
întreabă: *imperativ 2.sg.* 8,8

ÎNTUNERIC: s.n.
-ntunearec: *sg. ac.* 7,7

(a se) ÎNTURNA: v. I (Reg.) „a (se) înapoia”, „a (se) întoarce”
(v-)aţi înturnat: *ind. pf.c. 2.pl.* 1,5
înturnându(-să): *gerunziu* 7,15

(a) ÎNŢELEGE: v. III
înţeleagem: *ind. prez. 1.pl.* 18,26

ÎNȚELEPȚEȘTE: adv.
înţălepţeaşte: 18,7

(a) ÎNVĂLUI: v. IV „a înfășura”
au învăluit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,8

(a) ÎNVĂȚA: v. I
au învăţat: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,2
să înveaţe: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.17
înveaţe: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 17,27
învăţa: *ind. imp. 3.sg.* 17,28

(a) ÎNVÂRTOȘA: v. I
au învărtoşat: *ind. pf.c. 3.pl.* 17,14

(a) ÎNVERZI: v. IV
înverzeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 19,26

(a) ÎNVIA: v. I
înviiase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 8,1, 5
au înviiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,5
au înviat: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,21

(a) ÎNVINGE: v. III
învinge: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.13

(a) ÎNVITA: v. I (Înv. și reg.) „a provoca”; „a ațâța”
învitase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 23,26

J

(a) JEFUI: v. IV
au jefuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,16

JEFUIRE: s.f.
jefuire: *sg. ac.* 21,14

JEFUITOR: s.m.
jefuitorilor: *pl. gen.* 17,20

JERTFĂ: s.f.; var. **JÂRTVĂ**
jârtva: *sg. nom./ac.* 3,20, 27; 16,12, 15
jârtvă: *sg. nom./ac.* 5,17; 10,19
jârtve: *pl. ac.* 10,24

(a) JERTFI: v. IV; var. **(a) JÂRTVI, (a) JÂRTHI**
jârthindu-: *gerunziu* rezum. cap.3
au jârtvit: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,3
(nici) jârtviţi: *imperativ prohib. 2.pl.* 17,35
jârtviţi: *imperativ 2.pl.* 17,36

(a) JERTFUI: v. IV; var. **(a) JÂRTVUI, (a) JERTVUI**
jârtvuia: *ind. imp. 3.sg./pl.* 12,3; 14,4; 15,4, 35; 16,4; 23,8
jârtvuiaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.16
au jârtvuit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 16,12; 17,17
să jârtvuiască: *conj. prez. 3.sg.* 23,10
au jertvuit: *ind. pf.c. 3.pl.* 22,17

JERTFUIRE: s.f.; var. **JÂRTVUIRE**
jârtvuire: *sg. ac.* 23,5

JIDOV: s.m.
jidovi: *pl. ac.* 16,6
jidovii: *pl. ac.* 25,25

JIDOVEȘTE: adv.
jidoveaşte: 18,26, 28

JOS: adv.
jos: 9,33
jos: *adv. în loc. adv.* ***în jos*** 19,30

(a) JUDECA: v. I
judeca: *ind. imp. 3.sg.* 15,5
să judece: *conj. prez. 3.sg.* 19,4
au judecat: *ind. pf.c. 3.pl.* 23,22

JUDECATĂ: s.f.
judecăţile: *pl. ac.* 17,34, 37
judecată: *sg. ac.* 25,6

JUDECĂTOR: s.m.
judecătorilor: *pl. gen.* 23,22
judecătorii: *pl. nom.* 24,15

JUMĂTATE: s.f.
jumătate: *sg. ac.* 20,4

JUNGHIERE: s.f.
junghieri: *pl. ac.* 16,4
junghierii: *sg. gen.* 16,15

(a se) JURA: v. I
au giurat: *ind. pf.c. 3.pl.* 15,25
au jurat: *ind. pf.c. 3.pl., în sintagma* ***au jurat împreună (înpreună)*** „s-au legat prin jurământ”, „au uneltit” (cf. lat. *coniūrō*) 9,14; 15,10, 30
(m-)am jurat: *ind. pf.c. 1.sg.* 10,9
jurându-: *gerunziu* 11,4
(s-)au jurat: *ind. pf.c. 3.pl., în sintagma* ***s-au jurat între sâne*** (cf. lat. *coniūrō)* 12,20
jurase: *ind. m.m.c.pf. 3.pl., în sintagma* ***împreună jurase*** 21,24
(s-)au jurat: *ind. pf.c. 3.sg.* 25,24

JURARE: s.f.
jurare: *sg. nom., în sintagma* ***jurare împreună*** „uneltire” (după lat. *coniūrātiō, -ōnis*) 11,14; rezum. cap.14
jurarea: *sg. nom., în sintagma* ***jurarea împreună*** 14,19; 15,15

L

LAC: s.n.
lacul: *sg. ac.* 20,20

LACRIMĂ: s.f.; var. var. (Înv. și reg.) **LACRĂMĂ**
lacrămile: *pl. ac.* 20,5

LANȚ: s.n.
lanţuri: *pl. ac.* 25,7

LĂCAȘ: s.n.; vezi **LOCAȘ**

(a) LĂCUI: v. IV; vezi **(a) LOCUI**

LĂCUITOR: s.m.; vezi **LOCUITOR**

(a se) LĂSA: v. I
lasă: *imperativ 2.sg.* 4,27
voiu lăsa: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,4, 6; 4,30; 21,14
nu lăsaţi: *imperativ prohib. 2.pl.* 6,32
lăsându-: *gerunziu* rezum. cap.7
au lăsat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,7; 8,6; 10,14; 25,12
(s-)au lăsat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 13,7; 24,14
lăsaţi: *imperativ 2.pl.* 23,18
lăsându(-să): *gerunziu* rezum. cap.25
era lăsat: *pasiv ind. imp. 3.sg.* 25,22

LÂNĂ: s.f.
lânile: *pl. ac.* 3,4

(a se) LECUI: v. IV
să (să) lecuiască: *conj. prez. 3.sg.* 8,29; 9,15

(a) LEGA: v. I
au legat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,23; 23,33; 25,7

LEGAT, -Ă: adj.
legaţi: *m. pl. ac.* 7,10
legat: *m. sg. nom.* rezum. cap.25

LEGĂTURĂ: s.f. „tratat de alianţă", „pact", „convenţie"
legătură: *sg. ac.* rezum. cap.3; 11,4, 17; 17,35; rezum. cap.23; 23,3
legătura: *sg. ac.* 3,5; 13,23; 17,15, 38; 18,12
legăturii: *sg. gen., în sintagma* ***cărţii legăturii*** 23,2
legăturii: *sg. gen./dat.* 23,3, 21

LEGE: s.f.
leagea: *sg. ac.* 1,1; 17,26, 34, 37; 21,8; 23,25
legea: *sg. ac.* 10,31; 17,13
leagii: *sg. gen., în sintagma* ***cartea leagii/cartea leagii lui Moisi*** 14,6; 22,8
leage: *sg. ac.* rezum. cap.22; rezum. cap.23
legii: *sg. gen., în sintagma* ***cărţii legii Domnului*** 22,11
legii: *sg. gen.* 22,16
leagii: *sg. gen.* 23,24

LEGIUITĂ: s.f. (aici) „lege", „normă"
legiuitele: *pl. ac.* 17,15, 26, 27

LEMN: s.n.
leamne: *pl. nom./ac.* 6,4; 12,11, 12; 22,6
lemn: *sg. ac.* 6,6; 19,18
lemnul: *sg. ac.* 16,4

(a) LEPĂDA: v. I
lepădase: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 7,15
a lepăda: *inf. prez.* 13,23
au lepădat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 17,15, 20
să leapede: *conj. prez. 3.pl.* 23,4
voiu lepăda: *ind. viit.I. 1.sg.* 23,27
ar lepăda: *cond. prez. 3.sg.* 24,20

LEPRĂ: s.f.
lepră: *sg. ac.* rezum. cap.5
lepra: *sg. nom./ac.* 5,3, 6, 7, 27
leprii: *sg. gen.* 5,11

LEPROS, -OASĂ: adj./s.
lepros: *adj. m. sg. nom.* 5,1, 27; 15,5
leproşi: *adj. m. pl. nom.* 7,3
leprosul: *adj.m. sg. ac.* rezum. cap.5
leproşi: *s.m. pl. nom.* rezum. cap.7
leproşii: *s.m. pl. nom.* 7,8
leprosului: *s.m. sg. dat.* rezum. cap.15

LESNE: adv.
lesne: 20,10

LESPEDE: s.f.
lespezile: *pl. ac.* 18,16

LEŞUIRE: s.f.; var. **ALEŞUIRE** (Înv. şi reg.) „pândă"; „şiretlic"
aleşuire: *sg. ac.* 10,19
leşuiri: *pl. nom./ac.* 6,8, 9; 9,23; 15,15, 30; 21,23

LEU: s.m.
lei: *pl. ac.* rezum. cap.17; 17,26

LIMBĂ: s.f.
limbilor: *pl. gen./dat.* 17,8, 11, 15
limbile: *pl. ac.* 17,26
limbă: *sg. nom./ac.* 17,29; 18,26

LINIE: s.f. „fiecare subdiviziune marcată pe un ceas, termometru etc.", „treaptă"
linii: *pl. ac.* 20,9, 10
liniile: *pl. ac.* 20,11

(a se) LIPI: v. IV
(s-)au lipit: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,3; 18,6
(să) lipească: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.5
(să) va lipi: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,27

LIPSĂ: s.f. „ceea ce este necesar" „nevoie", „trebuinţă"; „sărăcie"
lipsă: *sg. ac., în loc. adj.* ***de lipsă*** „necesar" 12,5
lipsă: *sg. ac., în loc s.* ***ceale de lipsă/celor de lipsă*** „cele/celor necesare" 12,6; 22,5
lipsă: *sg. ac.* 12,12

LOC: s.n.
locul: *sg. ac., în loc. prep.* ***în locul/din locul*** 3,27; 8,24; 10,27; 12,21; 16,14; 17,24; rezum. cap.23; 23,30, 34
locul: *sg. nom./ac.* 5,11; 6,1, 6, 8, 9, 10; 18,25; 22,16, 17
loc: *sg. ac.* 5,18; 6,2
locului: *sg. gen.* 22,19
locurile: *pl. ac.* 23,14

LOCAŞ: s.n.; var. (Înv.) **LĂCAŞ**
lăcaşul: *sg. nom./ac.* 2,19; 11,6; 19,27

(a) LOCUI: v. IV; var. (Înv.) **(a) LĂCUI**
lăcuia: *ind. imp. 3.sg./pl.* 2,18; 4,38; 15,5; 17,29; 22,14; 23,2
lăcuiesc: *ind. prez. 1.sg.* 4,13
lăcuim: *ind. prez. 1.pl.* 6,1
de lăcuit: *supin* 6, 2
au lăcuit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 13,5; 16,6; 17,24, 28
a lăcui: *inf. prez.* 17,25, 26
lăcuiască: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 17,27

LOCUITOR: s.m.; var. (Înv.) **LĂCUITOR**
lăcuitorii: *pl. ac.* 16,9; 22,16
lăcuitorilor: *pl. gen.* 22,19; rezum. cap.24

LOTRIŞOR: s.m. (aici) „ceată mică de jefuitori"
lotrişori: *pl. nom.* 5,2
lotrişorii: *pl. nom./ac.* 13,20, 21; 24,2

LOTRU: s.m.
lotrii: *pl. nom.* 6,23

(a se) LOVI: „a (se) atinge", „a (se) izbi"; (Înv. şi reg.) „a ataca"; (Pop. şi fam.) „a ajunge la o înţelegere", „a se învoi"
au lovit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,8, 14; 3,24; 6,18; 8,21; 9,24, 27; 10,9, 11, 17; 10,25, 32; 12,20, 21; 14,5, 7; 15,5, 10, 16, 25, 30; 17,38; 18,8; 19,35, 37; 21,24; 23,3; 25,21, 25
veţi lovi: *ind. viit.I. 2.pl.* 3,19
loveaşte: *imperativ 2.sg.* 6,18; 13,18
lovi(-)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 6,21
vei lovi: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,22; 9,7; 13,17, 19
să loveşti: *conj. prez. 2.sg.* 6,22
lovise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 9,15; 13,18; 17,35
loviţi: *imperativ 2.pl.* 9,27; 10,25
ai fi lovit: *cond. pf. 2.sg.* 13,19
lovind: *gerunziu* 14,10; rezum. cap.23
(s-)au lovit: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,12
loveaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.19

(a se) LUA: v. I
ia: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2; rezum. cap.4
să ia: *conj. prez. 3.sg.* 4,1; 24,3
ia: *imperativ 2.sg.* 4,29, 36; 6,7; 8,8; 9,1, 17, 25; 13,18
să iau: *conj. prez. 1.sg.* 5,17
iaie(-): *conj. prez. fără* ***să*** 12,5
iau: *ind. prez. 3.pl.* 22,7
ie: *imperativ 2.sg.* 4,19; 9,26

să iei: *conj. prez. 2.sg.* 5,23
ieie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 6,2
va lua: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,3, 5; 5,10
au luat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,8; 3,2, 26; 4,37; 5,24; 6,7; 7,8; 10,7; 11,19; 12,3, 18; 13,18, 25; 14,4, 14, 21; 15,35; 16,17; 18,22; 23,11, 19, 24, 30, 34; 24,13
(mă) voiu lua: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,9, 10
să fie luat: *conj. pf. 3.sg.* 2,16
vei lua: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,4
luundu-: *gerunziu* 4,20; 9,13; 25,20
luund: *gerunziu* 5,5, 6; 7,8; 11,2, 4
voiu lua: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,16, 20
ai luat: *ind. pf.c. 2.sg.* 5,26
luasăm: *ind. m.m.c.pf. 1.sg., în loc. v.* ***împrumut luasăm*** 6,5
să luăm: *conj. prez. 1.pl.* 7,13
veți lua: *ind. viit.I. 2.pl.* 10,2
luați: *imperativ 2.pl.* 10,6
luând: *gerunziu* 11,9; 19,14
nu luareți: *imperativ prohib. 2.pl.* 12,7
a lua: *inf. prez.* 12,8
lua: *ind. imp. 3.pl.* 12,15
au fost luat: *ind. m.m.c.pf. perifr. 3.sg.* 13,25
luase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 18,36
(să) vor lua: *ind. viit.I. 3.pl.* 20,17, 18
oiu lua: *ind. viit.I. 1.sg.* 23,27
am luat: *ind. pf.c. 1.sg.* 23,27

LUARE: s.f.
luare: *sg. nom., în sintagma* ***luare de samă*** „socoteală”, „tragere la răspundere” 12,15; 22,7

(a) LUCRA: v. I
au lucrat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,18; 17,15
ai lucrat: *ind. pf.c. 2.sg.* 10,30
lucra: *ind. imp. 3.pl.* 12,11; 17,40
lucrase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 17,19
lucră: *ind. prez. 3.pl.* 22,5

LUCRU: s.n.
lucru: *sg. ac.* 2,10; 5,13, 18; 6,11; 24,4
lucrul: *sg. ac.* 8,13; 12,14; 16,10
lucrurile: *pl. ac.* 12,12; 21,8; 22,9, 17; 23,19
lucruri: *pl. nom.* 19,18

(a se) LUMINA: v. I
luminându(-să): *gerunziu* 10,9

LUNĂ: s.f.
lună: *sg. nom., în sintagma* ***lună noaă*** 4,23
luni: *pl. ac.* 15,8; 23,31; 24,8
lună: *sg. ac.* 15,13
lunii: *sg. gen./dat.* 23,5; 25,3, 8, 27
luna: *sg. ac.* 25,1, 8, 25, 27

LUNGIME: s.f.
lungimea: *sg. ac.* rezum. cap.20

M

MAICĂ: s.f.
maicele: *pl. nom.* rezum. cap.6

MAI-MARE: s.m. „căpetenie”; „administrator”
mai-marii: *pl. ac.* 10,5; 15,7; 22,5, 9
(cei) mai-mari: *pl. ac.* 10,5
mai-marele: *sg. nom.* 18,18, 37; 19,2
mai-mare: *m. sg. nom./ac.* rezum.cap.25; 25,19, 22

MALOGRANATA: s.f. „rodie” (cf. lat. *mālōgrānātum, -i*); cuvântul nu este înregistrat în DLR.
malogranata: *sg. nom.* 25,17

MAMĂ: s.f.; var. (Înv. și pop.) **MĂMÂNE** (pl. **MĂMÂNI**); **MUMĂ**
mâne-ta: *sg. gen.* 3,13
mâni-sa: *sg. gen.* 24,18
mumă-sa: *sg. ac.* 3,2; 4,19, 20
muma: *sg. nom.* 4,30; 11,1; 24,12, 15
mumei: *sg. gen.* 8,26; 15,2, 33; 18,2; 21,1, 19; 22,1; 23,36; 24,8
mumeai: *sg. gen.* 9,22; 12,1; 23,31
mumii: *sg. gen.* 14,2

MARE: adj./s.
mare: *adj. m./f./n. sg. nom./ac./gen.* 3,25, 27; 4,8, 38; 5,1, 13; 6,23, 25; 8,13; 10,19; rezum. cap.15; 17,21, 36; rezum. cap.18; 18,28; 20,3
(cel mai) mare: *adj. n. sg. ac.* 16,15
marele: *adj. m. sg. nom.* 18,19
mari: *adj. f. sg. gen.* 23,26
mari: *adj. f. pl. nom.* rezum. cap.25
(cei mai) mari: *adj.m. pl. dat. (cu prep.* ***la****), în sintagma* ***cei mai mari născuți*** „bătrâni” 10,1
(cei mai) mari: *adj.m. pl. ac., în sintagma* ***cei mai mari născuți*** 10,5
(cel) mare: *s.m. sg. ac.* 23,2; 25,26

MARE: s.f./s.n.
marea: *s.f. sg. ac., în s. propr.* ***Marea Pustiii*** 14,25
mare: *s.n. sg. nom./ac.* (aici de genul neutru, probabil după lat. *mare, -is*; e vorba despre un vas de aramă din templu) 16,17; 25,16
mare: *s.n. sg. ac., în sintagma* ***mare cel de aramă*** 25,13

MARGINE: s.f.
marginile: *pl. ac.* 19,23

MASĂ: s.f.
masă: *sg. ac.* 4,10

MATCĂ: s.f.
matca: *sg. nom./ac.* 3,16, 17

MATERIE: s.f. (aici) „lemn”; după lat. *materia, -ae* „material de construcție”; (spec.) „lemn”
materii: *pl. ac.* 6,2
materie: *sg. ac.* 6,5

MĂREȚ, -EAȚĂ: adj.
(mai) mărețu: *m. sg. nom.* rezum. cap.14

MĂRIME: s.f. „lucru mare”
mărimile: *pl. ac.* 8,4

MĂRTURIE: s.f. „mărturisire”; „adeverire”; „însemn”
mărturia: *sg. ac.* 11,12
mărturiile: *pl. ac.* 17,15; 23,3

(a) MĂRTURISI: v. IV
au mărturisit: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,13, 15

MĂSLIN: s.m.; var. (Înv. și reg.) **MASLIN**
maslini: *pl. ac.* 5,26
maslinilor: *pl. gen.* 18,32

MĂSURĂ: s.f.
măsură: *sg. nom./ac.* 12,11; 25,16

MÂINE: adv.
mâne: 6,28; 7,1, 9, 18; 10,6, 8; var. (Înv. și reg.) **MÂNE**

(a) MÂNA: v. I
mână: *imperativ 2.sg.* 4,24

MÂNĂ: s.f.
mânile: *pl. ac.* 3,10, 11, 13, 18; 4,34; 10,24; 11,8, 12, 16; 13,16; 19,10; 21,14

mâna: *sg. nom./ac.* 3,15; 4,29; 5,11, 18, 24; 6,7; 9,1, 7, 23, 24; 10,10, 15; 11,11; 12,11; 13,3, 5, 16, 25; 14,27; 16,7; 17,7, 13, 20, 23, 39; 18,21, 29, 30, 33, 34, 35; 19,14, 19, 23, 26; 20,6; 21,10
mână: *sg. ac.* 7,2, 17; rezum. cap.18; 18,17
mânilor: *pl. gen.* 9,35; 22,17
mâni: *pl. ac.* 19,18

(a se) MÂNCA: v. I
să mănânce: *conj. prez. 3.pl.* 4,40
să mânce: *conj. prez. 3.sg./pl.* 4,8, 41, 42, 43; 6,22; 9,34; 18,27
mânca: *inf. prez. fără* ***a*** 4,40
mânca-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,43
au mâncat: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,44; 6,23; 7,8
mâncă: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.6; rezum. cap.9
să mâncăm: *conj. prez. 1.pl.* 6,28, 29
om mânca: *ind. viit.I. 1.pl.* 6,28
am mâncat: *ind. pf.c. 1.pl.* 6,29
vei mânca: *ind. viit.I. 2.sg.* 7,2, 19
vor mânca: *ind. viit.I. 3.pl.* 9,10, 36
(să) mâncă: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.17
va mânca: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,31
mâncă: *imperativ 2.sg.* 19,29
mâncaţi: *imperativ 2.pl.* 19,29
mânca: *ind. imp. 3.sg./pl.* 23,9; 25,29

MÂNCARE: s.f.
mâncare: *sg. ac.* 4,38
mâncării: *sg. gen.* 4,39

(a se) MÂNIA: v. I
mâniindu(-să): *gerunziu* 5,11
(s-)au mâniat: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,3, 19; 17,18
au mâniat: *ind. pf.c. 3.pl.* 17,9
(să) mâniiasă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 23,26
(să) mâniia: *ind. imp. 3.sg.* 24,20

MÂNIE: s.f.
mânia: *sg. nom./ac.* 22,13; 23,26

MÂNIOS, -OASĂ: adj.; var. (Înv. şi rar) **MĂNIOS**
mănios: *m. sg. nom.* 5,12

(a se) MÂNTUI: v. IV; var. (Înv.) **(a se) MĂNTUI**
mântuiaşte(-): *imperativ 2.sg.* 6,26
mântuiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 6,27
mântui: *inf. prez. fără* ***a*** 6,27
a mântui: *inf. prez.* 7,7
(să) mântuiaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.13
(s-)au mântuir: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,5
mântuiaşte: *imperativ 2.sg.* 16,7
mântuieşte(-): *imperativ 2.sg.* 19,19
voiu mântui: *ind. viit.I. 1.sg.* 19,34

MÂNTUIRE: s.f.
mântuire: *sg. ac.* 5,1
mântuirei: *sg. gen.* 13,17
mântuirii: *sg. gen.* 13,17

MÂNTUITOR: s.m.
mântuitoriu: *sg. ac.* 13,5

MEDEAN: s.m. „locuitor al Mediei, ţinut care se întinde în partea de NV a Iranului, la SV de Marea caspică şi la N de Munţii Zagros, acoperind provincia care astăzi se numeşte Azerbaidjan şi o parte din ţinutul persan al Kurdistanului” (cf. DB p.818)
medeanilor: *pl. gen.* 17,6
medenilor: *pl. gen.* 18,11

(a) MERGE: v. III
să margă: *conj. prez. 3.sg.* 9,15
să meargeţi: *conj. prez. 2.pl.* 1,3
mergea: *ind. imp. 3.pl.* 2,1
mergând: *gerunziu* 2,11; 4,24; 8,2; 9,35; 19,9
mergi: *imperativ 2.sg.* 3,13; 4,7, 29; 5,19; 8,1, 8, 10; 22,4
meargi: *imperativ 2.sg.* 3,23; 4,3, 26; 5,5, 10; 9,1
meargi: *ind. prez. 2.sg.* 4,23
voiu meargе: *ind. viit.I. 1.sg.* 4,23
merseasе: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 4,31
să meargem: *conj. prez. 1.pl.* 6,2; 7,9
meargeţi: *imperativ 2.pl.* 6,2
să meargă: *conj. prez. 3.pl.* 6,22
va merge: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,17
meargă: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 17,27

(a se) MESTECA: v. I; vezi **(a) AMESTECA**

MEŞTER: s.m.
meşterilor: *pl. dat.* 22,9
meşterul: *sg. ac.* 24,14
meşterii: *pl. ac.* 24,16

MIAZĂNOAPTE: s.f.
miazănoapte: *sg. ac.* 16,14

MIC, -Ă: adj./s.
mici: *adj. m. pl. nom.* 2,23
mică: *adj. f. sg. ac.* 4,10; 5,2
mic: *adj. m. sg. gen.* 5,14
(cei) mici: *s.m. pl. ac.* 8,12
(cei mai) mici: *s.m. pl. nom.* 18,24
(cel) mic: *s.m. sg. ac.* 23,2
mic: *s.m. sg. ac.* 25,26

MIEL: s.m.
miei: *pl. ac.* 3,4

MIERE: s.f.
mierii: *sg. gen.* 18,32

MIJLOC: s.n.
mijlocul: *sg. ac., în loc. prep.* ***în mijlocul/din mijlocul*** 4,13; 6,20; 9,2; 11,2; 23,9

MILĂ: s.f.
milă: *sg. nom.* 13,23

(a se) MILOSTIVI: v. IV
să (te) milostiveaşti: *conj. prez. 2.sg.* 1,14
a (să) milostivi: *inf. prez.* 24,4

MINCIUNĂ: s.f.
minciună: *sg. ac.* rezum. cap.5

(a) MINŢI: v. IV
a minţi: *inf. prez.* 4,16

MIROS: s.n. (Înv.; la pl.) „mirodenie”
mirosurilor: *pl. gen.* 20,13

(a se) MISTUI: v. IV
mistuiaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1
au mistuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,14
(s-)au mistuit: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,13
vei mistui: *ind. viit.I. 2.sg.* 13,17
(să) mistuise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 14,26
mistuise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 17,8

MISTUIRE: s.f.
mistuire: *sg. ac.* 13,19

(a) MIŞCA: v. I
să mişte: *conj. prez. 3.sg.* 23,18

MITRĂ: s.f.
mitra: *sg. ac.* 11,12

MOARTE: s.f.
moarte: *sg. nom./ac.* 1,4, 6, 16; 2,21; 4,40; 8,10; 20,1
moartea: *sg. ac.* rezum. cap.11
morții: *sg. gen.* 15,5

MOAVITEAN: s.m. (cf. **Indice** 2.Lg)
moaviteanii: *pl. nom.* 3,21, 22

MOJAR: s.n.
mojarele: *pl. ac.* 25,14

MORMÂNT: s.n.
mormântul: *sg. nom./ac.* 9,28; rezum. cap.13; 13,21; 21,26; 22,20; 23,17, 30
mormânturile: *pl. ac.* 23,6, 16
mormânturi: *pl. ac.* 23,16

MORT, MOARTĂ: adj./s.
mort: *adj. m. sg. nom./ac.* rezum. cap.4; 4,32; 11,1; 23,30
mortul: *s.m. sg. nom.* 8,5
mortului: *s.m. sg. gen.* rezum. cap.13
mort: *s.m. sg. nom.* rezum. cap.13
morților: *s.m. pl. gen.* 19,35
morți: *s.m. pl. ac.* 23,14

(a) MOȘTENI: v. IV
au moștenit: *ind. pf.c. 3.pl.* 17,24

MOȘTENIRE: s.f.
moștenirii: *sg. gen..* 21,14

MREJUȚĂ: s.f.
mrejuțele: *pl. nom.* 25,17

MUIERE: s.f.; var. (Înv.) **MUIARE**
muiare: *pl. nom./ac.* 4,1, 8; 6,26; 14,9
muierile: *sg. ac.* 4,1; 24,15
muierea: *sg. nom./ac.* 4,5, 17; 8,1, 3, 5, 6; 22,14
muierii: *sg. gen.* 5,2
muiarea: *sg. nom.* 6,28; 8,18
muiarile: *pl. nom.* 23,7

MUIEROTIC: s.m. (aici) „sodomit", „homosexual"; înregistrat în DLR numai în forma **MUIERATIC** doar ca adj., cu alte sensuri.
muieroticilor: *s.m. pl. gen.* 23,7

MULT, -Ă: pron. nehot./adj./adv.
(mai) mult: *adv.* 2,21; 5,17; 6,33; 10,18; 12,7
multe: *adj. f./n. pl. nom./ac.* 3,4; 8,2; 9,22; rezum. cap.17; rezum. cap.18; 20,13; rezum. cap.24
multă: *adj. f. sg. ac.* 7,6
(prea) mulți: *adj. m. pl. nom.* 12,10
mult (foarte): *adj. n. sg. ac.* 21,16
mulți: *pron. nehot. m. pl. ac.* rezum. cap.4
(mai) mulți: *pron. nehot. m. pl. nom.* 6,16

MULȚIME: s.f.
mulțimea: *sg. ac.* 7,13; 19,23

MUNTE: s.m.
muntelui: *sg. gen.* 1,9
munte: *sg. ac.* 2,16; 4,27; 23,16
muntele: *sg. ac., în s. propr.* ***Muntele Carmilului*** 2,25; 4,25
muntele: *sg. nom./ac.* 5,22; 6,17; 19,31
munților: *pl. gen.* 19,23
muntelui: *sg. gen., în s. propr.* ***Muntelui Vătămării*** 23,13

(a) MURI: v. IV
va muri: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.1; rezum. cap.8; 8,10; 14,6; rezum. cap.20; rezum. cap.22
murind: *gerunziu* rezum. cap.1; 8,15; rezum. cap.10; rezum. cap.13; rezum. cap.15; rezum. cap.21; rezum. cap.24
au murit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,1, 17; 4,1, 20; 7,17, 20; 9,27; 12,21; 13,14, 20, 24; 14,17; 23,34; 25,25
vei muri: *ind. viit.I. 2.sg.* 1,4, 6, 16; 20,1
murise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 3,5
vom muri: *ind. viit.I. 1.pl.* 7,3, 4
să murim: *conj. prez. 1.pl.* 7,4
murea: *ind. imp. 3.sg.* rezum. cap.13
vor muri: *ind. viit.I. 3.pl.* 14,6
veți muri: *ind. viit.I. 2.pl.* 18,32

MUSAH: s.n. „portic"; cuvântul nu este înregistrat în DLR.
musahul: *sg. ac.* 16,18

(a) MUTA: v. I
au mutat: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,14

MUTARE: s.f. „strămutare"
mutării: *sg. gen.* 25,27

N

NARĂ: s.f.
narile: *pl. ac.* 19,28

(a se) NAȘTE: v. III
naște: *ind. prez. 3.sg.* 19,3
(să) nasc: *ind. prez. 3.pl.* 19,29
vei naște: *ind. viit.I. 2.sg.* 20,18
au născut: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,17

(a) NĂDĂJDUI: v. IV
au nădăjduit: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,5
nădăjduiești: *ind. prez. 2.sg.* 18,20, 21
nădăjduiesc: *ind. prez. 3.pl.* 18,21

NĂDĂJDUIRE: s.f.
nădăjduire: *sg. nom.* 18,19

NĂDEJDE: s.f.
nădejde: *sg. ac.* 18,22, 24, 30
nădăjdea: *sg. ac.* 19,10

NĂLBITOR, -TOARE: s.m./f. „piuar"; „cel care curăță hainele" (cf. lat. *fullō, -ōnis*)
nălbitoriului: *sg. gen.* 18,17

NĂSCUT, -Ă: adj./s.
născut: *s.m. sg. ac., în sintagma* ***întâiul născut*** rezum. cap.3
născut: *adj. m. sg. ac., în sintagma* ***(fiiul) cel întâi născut*** 3,27
născuți: *s.m. pl. dat (cu prep.* ***la****), în sintagma* ***cei mai mari născuți*** „bătrâni" 10,1
născuți: *s.m. pl. ac., în sintagma* ***cei mai mari născuți*** 10,5

NĂSCUT: s.n. „naștere"; „momentul ieșirii din pântece"
născut: *sg. ac.* 19,3

NEA: s.f.
neaoa: *sg. ac.* 5,27

NEAM: s.n.
neamul: *sg. ac.* 6,18; 17,18
neam: *sg. nom./ac.* 15,12; 17,29
neamurilor: *pl. gen.* 17,33; 18,33; 19,12; 21,2
neamurile: *pl. nom./ac.* 17,41; 19,17; 21,7, 9

NEATINS, -Ă: adj.
neatinsă: *n. pl. nom.* 23,18

NEBUN, -Ă: s.m./f.
nebunul: *s.m. sg. nom.* 9,11

(a) NEBUNI: v. IV
au nebunit: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,21
nebunit-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 19,28

NECAZ: s.n.; var. (Reg.) **NĂCAZ**
năcazul: *sg. ac.* 14,26

(a se) NECĂJI: v. IV; var. (Pop.) **(a se) NĂCĂJI**
năcăjindu(-se): *gerunziu* rezum. cap.13
au năcăjit: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,22; 17,20

NECĂJIRE: s.f.
năcăjirii: *sg. gen.* 19,3

NECURAT, -Ă: adj./s.
necuratul: *adj. m. sg. nom.* rezum. cap.8; rezum. cap.20; rezum. cap.21; rezum. cap.23
necurat: *adj. m. sg. nom.* rezum. cap.8
necuratului: *s.m. sg. dat.* rezum. cap.8
necuratul: *s.m. sg. nom.* rezum. cap.14
necuraţilor: *pl. dat.* 21,21

NECURĂŢIE: s.f.
necurăţiile: *pl. ac.* 17,12; 21,11; 23,24

NEDESPĂRŢIT, -Ă: adj.
nedespărţitul: *m. sg. nom.* rezum. cap.2

NEDREPT, NEDREAPTĂ: adj.
nedreapte: *n. pl. ac.* 17,9

(a) NEMERNICI: v. IV; var. (Înv.) **(a) NIMERNICI**
nimearnicise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* rezum. cap.8
nimerniceaşte: *imperativ 2.sg.* 8,1
au nimernicit: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,2

NEPOT: s.m.
nepoţii: *pl. nom.* 17,41

NEPRIETEN: s.m.
nepriiatinilor: *pl. gen.* 17,39; 21,14

NESOCOTIT, -Ă: adj.
nesocotite: *n. pl. ac.* rezum. cap.5

NETOFATILTEAN: s.m. „locuitor al unui oraş sau al unui grup de sate – Netofat; se ştie că a fost undeva lângă Betleem, dar locul nu poate fi identificat cu exactitate” (cf. DB, p.906).
netofatilteanul: *sg. nom.* 25,23

NEVINOVAT, -Ă: adj.
nevinovat: *n. sg. ac.* 21,16; 24,4

NOAPTE: s./adv.
noaptea: *adv.* 6,14; 7,12; 8,21; 25,4
noaptea: *s.f. sg. ac.* 19,35

NOROD: s.n.
norodul: *sg. nom./ac.* 3,7; 6,30; 7,16, 20; 8,21; 9,6; 10,9, 18; 11,14, 17, 18, 19, 20; 12,3; 14,4, 21; 15,4, 5, 35; 18,26, 36; 21,24; 22,20; 23,2, 3, 30, 35; rezum. cap.25; 25,19, 26
norodului: *sg. gen./dat.* 4,13, 42, 43; 11,13; 20,5; rezum. cap.23; 23,21; 24,14; 25,3, 11, 22
norod: *sg. ac.* 11,17; 12,8; 13,7; 22,4, 13; rezum. cap.25
norodul: *sg. gen. (cu prep. **a + tot**)* 16,15

NOU, NOUĂ: adj.
nou: *n. sg. ac.* 2,20; 4,42
noao: *f. sg. nom.* 4,23

NUMĂR: s.n.
număr: *sg. ac.* 12,11

(a se) NUMĂRA: v. I
au numărat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,6
număra: *ind. imp. 3.pl.* 12,10
să (să) numere: *conj. prez. 3.pl.* 22,6

NUME: s.n.
numele: *sg. ac., în loc. adv.* ***în numele (Domnului)*** 2,24
numele: *sg. ac., în sintagma* ***numele Domnului*** 5,11
numele/Numele: *sg. nom./ac.* 8,26; 12,1; 14,2, 7, 27; 15,2, 33; 18,2, 4; 21,1, 4, 7, 19; 22,1; 23,27, 31, 34, 36; 24,8, 17, 18

(a) NUMI: v. IV
au numit: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,34
numeaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.23

O

OAIE: s.f.
oi: *pl. ac.* 5,26

OALĂ: s.f.
oală: *sg. ac.* 4,38, 40, 41
oala: *sg. ac.* 4,39
oalele: *pl. ac.* 25,14

OASTE: s.f.
oastei: *sg. gen./dat.* 3,9; 4,13; 5,1; 9,5; 21,3; 24,14; 25,8, 11, 19
oastelor: *pl. gen., în sintagma* ***Domnul oastelor/Domnului oastelor*** 3,14; 19,31
oastea: *sg. gen./dat.* 6,14; 23,5; 25,15, 18
oastea: *sg. nom./ac.* 6,15, 24; 25,1, 5, 10
oaste: *sg. ac.* 7,6; 11,15
oastea: *sg. dat. (cu prep. **a + toată**)* 17,16; 21,5; 23,4

OBICEI: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **OBICEAI**
obiceaiu: *sg. ac.* 11,14
obiceaiul: *sg. ac.* 17,8, 11, 33, 34, 40

(a se) OBIŞNUI: v. IV; var. (Înv.) **a (se) OBICINUI**
(să) obicinuise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 17,4

(a) OBORÎ: v. IV; vezi **(a) DOBORÎ**

OBRAZ: s.n.
obrazului: *sg. gen.* 8,11

OBŞTE: s.f.
obştei: *sg. gen.* 23,6
obşte: *sg. ac.* 25,11, 19

OCARĂ: s.f.
ocări: *pl. ac.* rezum. cap.18

OCHI: s.m.
ochii: *pl. nom./ac.* 4,34, 35; 6,17, 20; 7,2, 19; 9,30; 19,16, 22; 22,20; 25,7
ochiilor: *pl. dat.* 10,30

(a se) ODIHNI: v. IV (Înv.) „a se potoli”; „a se astâmpăra”; „a accepta”
(s-)au odihnit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,15, 17; 4,11; 5,16; 11,20; 14,11; 16,9; 23,3

(a) OFTA: v. I
au oftat: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,35

OLTAR: s.n.; var. (Înv. și reg.) **OLTARIU**
oltarele: *pl. ac.* rezum. cap.11; 18,22; 23,12
oltariului: *sg. gen.* 11,11, 18; 16,14; 18,22
oltariu: *sg. ac.* 12,9; 16,11, 13; 23,16
oltariul: *sg. nom./ac.* 16,10, 12, 14, 15; 23,9, 15, 17
oltare: *pl. ac.* 21,5; 23,20

OM: s.m.
oamenii: *pl. nom./ac.* 2,19; 5,24; 17,30; 18,27; 23,2; 25,4, 23
oameni: *pl. nom./ac.* 4,43; 7,3; 15,25; 23,20; 24,16; 25,19
oamenilor: *pl. dat.* 12,15
om: *sg. nom./ac.* 1,8; 4,29, 42; 5,1; 6,32; 7,10; 13,21
omul: *sg. voc.* 1,9, 11, 13; 4,16, 40
omul: *sg. nom./ac.* 1,10, 12; 4,7, 9, 22, 25, 27; 5,7, 8, 15, 26; 6,6, 9, 10, 19; 7,17; 8,7, 11; 9,11; 13,19, 21; 18,21; 23,16
omului: *sg. gen./dat.* 4,21, 42; 5,14, 20; 6,15; 7,2, 18, 19; 8,2, 4, 8; 22,15; 23,17

OMENESC, -EASCĂ: adj.
omenești: *f. pl. ac.* 19,18

(a se) OPRI: v. IV
(s-)au oprit: *ind. pf.c. 3.pl.* 12,8

ORĂȘEAN: s.m.
orășeanii: *pl. nom.* 23,17

ORB, OARBĂ: adj.
orb: *m. sg. nom.* rezum. cap.25

ORBIRE: s.f.
orbire: *sg. ac.* 6,18

ORBIT, -Ă: s.m./f.
orbiți: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.6

ORZ: s.n.
orzu: *sg. ac.* 4,42; 7,1, 16, 18

OS: s.n.
oasele: *pl. ac.* 13,21; 23,16, 18
oasă: *pl. ac.* 23,14
oasăle: *pl. nom./ac.* 23,18, 18
oase: *pl. ac.* 23,20

OSTAȘ: s.m.
ostașii: *pl. nom./ac.* rezum. cap.1; rezum. cap.6; 10,25; 24,16; 25,5
ostașilor: *pl. gen./dat.* 10,25; 25,10, 20, 23, 26
ostași: *pl. ac.* 11,4; 25,4, 19

(a se) OȘTI: v. IV
să oștească: *conj. prez.3.pl.* 3,21; 19,9
oștitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,23
oștea: *ind. imp. 3.sg.* 6,8; 12,17
oștiți: *imperativ 2.pl.* 10,3
au oștit: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,12; 14,15, 28; 18,9
a oști: *inf. prez.* 17,4
oștesc: *ind. prez. 3.pl.* 19,25

OTRĂVIRE: s.f.
otrăvirile: *pl. nom.* 9,22

OVREI: s.m.; var. (Reg.) **OVREU**
ovreai: *pl. ac.* în titlul *Cartea împăraților a patra; după ovreai, a lui Malahie, a doao*

P

PACE: s.f.
pace: *sg. ac., în loc. adv.* ***în pace*** 5,19; rezum. cap.22; 22,20
pace: *sg. nom./ac.* 9,19, 22, 31; 20,19
păcii: *sg. dat.* 9,18, 19

PAHAR: s.n.; var. (Înv. și reg.) **PĂHAR**
păharele: *pl. ac.* 25,14

PARTE: s.f.
parte: *sg. nom./ac., în loc. adj.* ***mare parte*** „cei mai mulți din/dintre" 3,25; rezum. cap.15
parte: *sg. ac., în num. fracț.* ***a patra parte*** 6,25
parte: *sg. nom., în num. fracț.* ***a treia parte*** 11,6
partea: *sg. ac.* 10,33; 11,11; 23,13; 25,11
parte: *sg. ac.* 20,4
părțile: *pl. ac.* 2,8
părți: *pl. nom./ac.* 2,12; 11,7

PAȘTI: s.m./s.n.
Paștile: *s.n. pl. nom./ac.* rezum. cap.23; 23,21, 22, 23

PAVĂZĂ: s.f.
pavăza: *sg. nom.* 19,32

PAVĂZAT: s.m. „soldat înarmat cu pavăză"; cuvântul este înregistrat în DLR numai în forma **ÎMPĂVĂZAT**.
pavăzaților: *pl. gen.* 11,19
păvăzaților: *pl. gen.* 11,6

PĂCAT: s.n.
păcatele: *pl. ac.* 3,3; 10,29, 31; rezum. cap.13; 13,2, 6, 11; 14,24; 15,9, 18, 24, 28; 17,22; 21,16; 24,3
păcate: *pl. ac.* 12,16
păcatul: *sg. ac.* 14,6; 21,17
păcat: *sg. ac.* 17,21

(a) PĂCĂTUI: v. IV
a păcătui: *inf. prez.* 3,3; 10,29, 31; 13,2, 6, 11; 14,24; 15,9, 18, 24, 28; 17,21; 21,11, 16; 23,15
au păcătuit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 17,7; 21,17
păcătuit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 18,14

PĂCIUITOARE: s.f. „jertfă de pace"
păciuitoarelor: *pl. gen.* 16,13

PĂDURE: s.f.
pădure: *sg. ac.* 6,2

PĂHĂREL: s.n.
păhărealele: *pl. ac.* 25,15

PĂMÂNT: s.n.
pământului: *sg. gen./dat.* rezum. cap.2; 5,19; 11,14, 18, 19, 20; 15,5; 17,26, 27; 19,15, 19; 23,30, 35; 24,14, 15; rezum. cap.25; 25,3, 12, 19
pământ: *sg. ac.* 2,15; 4,37, 38; 5,17; 10,10; 11,3; 13,20; 15,19; 18,32
pământul: *sg. nom./ac.* 2,19; 3,19. 20, 27; 5,2, 4, 15; 6,23; 8,2, 3, 6; 10,33; 13,18; 17,7, 23, 36; 18,25, 32, 33; 19,15, 37; 21,8; 23,24, 33; 24,7; 25,21, 22
pământului: *sg. gen., în loc. s.* ***(de pre) fața pământului*** „(din) lume" 9,37
pământurilor: *pl. gen.* 18,35

(a) PĂRĂSI: v. IV
voiu părăsi: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,2
au părăsit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 10,29; 17,16; 21,22; 25,5
au părăsât: *ind. pf.c. 3.pl.* rezum. cap.22; 22,17

PĂRINTE: s.m.
părintele: *sg. voc., în sintagma* ***părintele mieu*** 2,12; 6,21; 13,14
părinţii: *pl. nom./ac.* 8,24; 9,28; 10,35; 12,18, 21; 13,9, 13; 14,6, 16, 20, 22, 29; 15,7, 9, 22, 38; 16,20; 17,15, 41; 19,12; 20,17, 21; 21,15, 18; rezum. cap.22; 22,13, 20; 23,32, 37; 24,5
părinţi: *pl. ac.* 14,6
părinţilor: *pl. gen./dat.* 17,13, 14; 21,8, 22

PĂROS, -OASĂ: adj.
păros: *m. sg. nom.* 1,8

PĂSTOR: s.m.
păstorilor: *pl. gen.* 10,12

(a) PĂŞI: v. IV
păşaşte: *ind. prez. 3.sg.* 9,20

PĂŞIRE: s.f.
păşirea: *sg. nom./ac.* 9,20, 20

PĂTIŞOR: s.n.
pătişorul: *sg. ac.* 1,4, 6, 16; 4,21, 32
pătişor: *sg. ac.* 4,10

(a) PĂZI: v. IV
păzeaşte: *imperativ 2.sg.* 6,9
au păzit:*ind. pf.c. 3.sg.* 10,31; 17,19
veţi păzi: *ind. viit.I. 2.pl.* 11,6
păzască: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 11,7
păziia: *ind. imp. 3.pl.* 12,9
păziţi: *imperativ 2.pl.* 17,13, 37
păzesc: *ind. prez. 3.pl.* 17,34
vor păzi: *ind. viit.I. 3.pl.* 21,8
să păzască: *conj. prez. 3.sg.* 23,3

PĂZITOR: s.m. „strajă”
păzitoriu: *sg. ac.* 11,18
păzitorilor: *pl. gen.* 17,9; 18,8
păzitoriului: *sg. gen.* 22,14

PÂINE: s.f.; var. (Reg.) **PÂNE**
pâni: *pl. ac.* rezum. cap.4; 4,42
pâne: *sg. nom./ac.* 4,8; 6,22; 25,3, 29
pânii: *sg. gen.* 18,32

PÂNTECE: s.n.
pântece: *sg. ac.* 4,16

PÂRGĂ: s.f.
pârgă: *sg. ac.* 4,42

PEDEAPSĂ: s.f.
pedeapsele: *pl. ac.* rezum. cap.22

PEDESTRAŞ: s.m.
pedestraşi: *pl. ac.* 13,7

PERETE: s.m.; var. (Înv. şi pop.) **PĂRETE**
părеţi: *pl. ac.* 8,12
părеate: *sg. ac.* 9,8; 20,2
părеatele: *sg. ac.* 9,33

PESCUITOARE: s.f. „lac”; în Grigore Maior, *ILV/Lexicon*, II, lat. *piscīna, -ae* este explicat „tău de peşte”
pescuitoarei: *sg. gen.* 18,17

PEŞTE: s.m.
peşti: *pl. ac.* 20,20

PETRECANIE: s.f. (Înv.) „petrecere”, „plecare a cuiva însoţit de alai”
petrecaniia: *sg. ac.* 5,15

(a) PETRECE: v. III „a conduce”
au petrecut: *ind. pf.c. 3.pl.* 11,19

PIATRĂ: s.f.
pietri: *pl. nom./ac.* 3,19, 25; 12,12; 22,6
pietrile: *pl. ac.* 12,12
piatră: *sg. ac.* 14,7; 16,17; 19,18

PICIOR: s.n.
picioarele: *pl. ac.* 4,27, 37; 9,13, 35; 13,21
picioarelor: *pl. gen.* 6,32; 19,24
piciorul: *sg. nom.* 21,8

(a) PIERDE: v. III (Bis. eufem.) „a ucide”
voiu pierde: *ind. viit.I. 1.sg.* 9,8
au pierdut: *ind. pf.c. 3.pl.* 19,18
să piarză: *conj. prez. 3.pl.* 24,2

PILDUIRE: s.f. „copie” (cf. lat. *exemplar, -āris* „copie”, „exemplar”, dar şi „model”)
pilduirea: *sg. ac.* 16,10

(a se) PIŞA: v. I
(să) pişe: *ind. prez. 3.sg.* 9,8

PIŞAT: s.n.
pişatul: *sg. ac.* 18,27

PITHON: s.m. „prezicător”; cu acest sens, cuvântul nu este înregistrat în DLR; reprezintă încercarea traducătorului de a adapta lat. *pythōn, -ōnis* „prezicător”, „ghicitor”.
pithoni: *pl. ac.* 21,6; 23,24

(a se) PITULA: v. I
(să) pitulă: *ind. prez. 3.pl.* 7,12

PLAŞCĂ: s.f. (Înv.) „pelerină lungă”; în Grigore Maior, *ILV/Lexicon*, II, *pallium* este explicat: „pălaşt, haină”.
plaşca: *sg. ac.* rezum. cap.2; 2,8, 13, 14; 4,39; 9,13

PLATĂ: s.f.
plată: *sg. ac.* 7,6

(a) PLĂCEA: v. II
place: *ind. prez. 3.sg.* 9,15
va plăcea: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,3
plac: *ind. prez. 3.pl.* 10,5
plăcea: *ind. imp. 3.sg.* 10,30

PLĂCERE: s.f.
plăcere: *sg. ac.* rezum. cap.16

PLĂCUT, -Ă: adj.
plăcut: *n. sg. nom.* 15,3, 34; 16,2; 20,3; 22,2

(a) PLĂTI: v. IV
plătea: *ind. imp. 3.sg.* 3,4
să plătească: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.4

(a) PLÂNGE: v. III
au plâns: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,11; 20,3
plânge: *ind. prez. 3.sg.* 8,12
plângea: *ind. imp. 3.sg.* 13,14
ai plâns: *ind. pf.c. 2.sg.* 22,19

PLÂNGERE: s.f.
plângere: *sg. ac.* 20,3

(a se) PLECA: v. I
pleacă: *imperativ 2.sg.* 19,16
au plecat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,13
(s-)au plecat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,34; 9,32

(a) PLESNI: v. IV
plesnind: *gerunziu în sintagma* ***plesnind cu mânile*** „bătând din palme” 11,12

(a se) PLIMBA: v. I; var. (Înv. și reg.) **(a se) PRIMBLA, (a se) PRINBLA**
(să) prinbla: *ind. imp. 3.sg.* 4,35

PLIN, -Ă: adj.
plin: *m. sg. nom.* 6,17
plină: *f. sg. nom.* 7,15

(a se) PLINI: v. IV (Înv.) „a face să fie plin”, „a se umple”; (Înv. și reg.) „a îndeplini”, „a termina de făcut ceva”
(să) vor plini: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,4
plinindu(-să): *gerunziu* 4,6
au plinit: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,25
să (se) plinească: *conj. prez. 3.sg.* 12,12

PLOAIE: s.f.
ploaie: *sg. ac.* rezum. cap.3; 3,17

POARTĂ: s.f.
poarta: *sg. ac.* rezum. cap.7; 7,1, 10, 18; 11,6; 14,13; 15,35
porții: *sg. gen.* 7,3, 17; 10,8; 11,19; 23,8; 25,4
poartă: *sg. ac.* 7,17,20; 9,31
porțile: *pl. ac.* 18,16
porților: *pl. gen.* 23,8

POCROȚEL: s.n.; (Trans.) „covor țărănesc”, „scoarță”; (Prin ext.) „învelitoare”
pocroțel: *sg. ac.* 8,15

(a) POFTI: v. IV
poftind: *gerunziu* 7,7

(a se) POGORÎ: v. IV; vezi **(a se) COBORÎ**

POGORÂRE: s.f.; vezi **COBORÂRE**

POLATĂ: s.f. (Înv. și reg.) „palat domnesc, împărătesc”
polata: *sg. ac.* 7,11; 12,18; 15,5; 20,18
polată: *sg. ac.* 11,16, 19
polății: *sg. gen.* rezum. cap.12
polăți: *pl. nom.* rezum. cap.25

POM: s.m.
pomul: *sg. ac.* 3,19
pomii: *pl. ac.* 3,25

(a se) POMENI: v. IV
(să) pomenesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.17

POPĂ: s.m.
popii: *pl. ac.* rezum. cap.10; 10,19

(a) PORNI: v. IV
pornea: *ind. imp. 3.sg.* 18,7

PORTAR: s.m.
portarii: *pl. nom.* 7,11; 22,4
portarilor: *pl. dat.* 23,4
portari: *pl. ac.* 25,18

PORUMB: s.m. „porumbel”
porumbi: *pl. ac.* 6,25

PORUNCĂ: s.f.
porunca: *sg. ac.* rezum. cap.9; 17,34, 37; 18,36; 23,35
poruncile: *pl. ac.* 17,13, 16, 19; 18,6; 23,3

(a se) PORUNCI. v. IV
au poruncit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,9; 4,15, 24; 10,25; 11,5, 15; 14,6; 15,20; 16,15; 17,27; 18,22; 21,8; 22,12; rezum. cap.23; 23,4, 21
poruncesc: *ind. prez. 1.sg.* 4,24
(să) poruncească: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.6
poruncește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.9; rezum. cap.10
vei porunci: *ind. viit.I. 2.sg.* 10,5
poruncind: *gerunziu* rezum. cap.11
poruncise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 11,9; 16,11, 16; 17,12, 15, 34, 35; 18,6, 12; 22,9
am poruncit: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 17,13; 21,8
poruncește: *imperativ 2.sg.* 20,1

POTRIVNIC, -Ă: s.m./f.; var. (Înv.) **PROTIVNIC, -Ă**
protivnici: *s.m. pl. nom.* 3,26; 6,18
protivnicilor: *s.m. pl. dat.* 21,14

POVARĂ: s.f. „încărcătură”
povară: *sg. nom.* 8,9

POVARNICĂ: s.f. „femeie gravidă”; în Grigore Maior, *ILV/ Lexicon*, II, *praegnans* este explicat: „groasă”, „tăroasă”.
(ceale) povarnice: *pl. ac.* 8,12
povarnicele: *pl. ac.* 15,16

(a se) POVĂȚUI: v. IV
(să) povățuiesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.6

POVĂȚUITOR: s.m.; var. (Înv.) **POVĂȚUITORIU**
povățuitoriul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.7; 7,17, 19; 9,25; 15,25
povățuitori: *pl. ac.* 7,2
povățuitoriului: *sg. dat.* 20,5
povățuitorii: *pl. nom.* 25,23

(a) POVESTI: v. IV
au povestit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,10; 8,6; 22,10
povestește: *imperativ 2.sg.* 8,4
povestind: *gerunziu* 8,5

PRADĂ: s.f.
pradă: *sg. ac.* 3,23

PRAZNIC: s.n.
praznic: *sg. ac.* 10,20

(a se) PRĂDA: v. I
(să) pradă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.14

PRĂȘTIITOR: s.m. „aruncător cu praștia”
prăștiitori: *pl. ac.* 3,25

(a se) PRĂZNUI: v. IV
să (să) prăznuiască: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.23

PREAJMĂ: s.f.; var. (Înv. și reg.) **PREJMĂ**
preajmă: *sg. ac., în loc. adv.* ***în preajmă/din preajmă*** 2,7, 15
prejmă: *sg. ac., în loc. adv.* ***din prejmă*** 4,25
prejma: *sg. ac., în loc. prep.* ***din prejma*** 3,22

PREOT: s.m.
preoții: *pl. nom./ac.* 10,11; 12,4, 5, 6, 7, 8, 9; 17,27, 28; 23,2, 8, 9, 20
preotul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.11; 11,9, 15, 18; 12,2, 9; 16,10, 11, 16; 22,10, 14; 23,24; 25,18
preoților: *pl. gen./dat.* 12,16; 23,4
preotului: *sg. dat.* 16,15; 22,12
preot: *sg. nom.* rezum. cap.17
preoți: *pl. ac.* 17,32; 19,2

PREȚ: s.n.
prețul: *sg. ac.* 12,4

PRICINĂ: s.f.
pricină: *sg. ac.* 4,23

PRIDVOR: s.n.
pridvor: *sg. ac.* 20,4
pridvoare: *pl. ac.* 21,5
pridvoarăle: *pl. ac.* 23,12

PRILEJ: s.n.
prilejuri: *pl. ac.* 5,7

(a se) PRIMBLA: v. I; vezi **(a se) PLIMBA**

(a) PRIMI: v. IV
să priimeşti: *conj. prez.2.sg.* 5,15
să priimească: *conj. prez. 3.sg.* 5,20

PRIMPREJUR: prep.; var. **PRINPREGIUR**
prinpregiurul: *prep.* 17,15

(a se) PRINDE: v. III
a prinde: *inf. prez.* rezum. cap.6
să prinzu: *conj. prez. 1.sg.* 6,13
ai prins: *ind. pf.c. 2.sg.* 6,22
vom prinde: *ind. viit.I. 1.pl.* 7,12
prindeţi: *imperativ 2.pl.* 10,14
prinzându-: *gerunziu* 10,14
au prins: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,17; 14,13; 15,29; 17,6; 18,10, 13; 25,5
(să) prinde: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.14
prinzindu-: *gerunziu* 17,4
prinzind: *gerunziu* rezum. cap.18; 25,6
(s-)au prins: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,10
prinzând: *gerunziu* 19,8

PRINDERE: s.f.
prinderea: *sg. nom.* rezum. cap.20

PRINS, -Ă: adj.
prins: *m. sg. ac.* rezum. cap.23

(a) PRISOSI: v. IV
va prisosi: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,43; 19,30
au prisosit: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,44

PRISOSIRE: s.f.
prisosire: *sg. nom.* rezum. cap.7

PRISTOL: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **PRESTOL**
prestoalele: *pl. ac.* 11,18; 21,3; 23,8
prestoale: *pl. ac.* 17,11; 21,4

(a) PROBOZI: v. IV
să probozească: *conj. prez. 3.sg.* 19,4
să probozască: *conj. prez. 3.sg.* 19,16
ai probozit: *ind. pf.c. 2.sg.* 19,22, 23

PROROC: s.m.
prorocilor: *pl. gen.* 2,3, 5, 7, 15; 4,1, 38; 5,22; 6,1; 9,1, 7; 17,13, 23; 21,10
prorocul: *sg. nom./ac.* 3,11; 5,3, 13; 6,12; rezum. cap.9; 9,1; 14,25; 19,2; 20,1, 11, 14
prorocii: *pl. nom./ac.* 3,13; 10,19; 23,2; 24,2
proroc: *sg. nom.* 5,8
prorocului: *sg. gen.* 9,4; 23,18

PROROCIE: s.f.
prorocia: *sg. ac.* rezum. cap.9

PROROCIRE: s.f.
prorocirea: *sg. ac.* rezum. cap.13

PROROCITOR: s.m.
prorocitorii: *pl. ac.* 21,6; 23,5

PROROCIŢĂ: s.f.
prorociţa: *sg. nom.* 22,14

PRUNC: s.m.
prunci: *pl. nom./ac.* rezum. cap.2; 2,23, 24
pruncul: *sg. nom.* 4,18, 31, 32, 35
pruncului: *sg. gen.* 4,29, 30, 31, 34; 5,14
prunc: *sg. ac.* 4,33, 34
pruncii: *pl. ac.* rezum. cap.6

PRUNCĂ: s.f.
pruncă: *sg. nom./ac.* 5,2, 4

PSĂLMUITOR: s.m.
psălmuitoriu: *sg. ac.* 3,15
psălmuitoriul: *sg. nom.* 3, 15

PULBERE: s.f.
pulberea: *sg. ac.* 13,7; 23,4
pulbere: *sg. ac.* 23,15

(a se) PUNE: v. III
puindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.2
puneţi *imperativ 2.pl.* 2,20; 10,3, 8
să punem: *conj. prez. 1.pl.* 4,10; 6,8
au pus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,20, 21, 34, 41, 44; 5,23, 24; 9,13, 28; 10,7; 11,12, 16, 18; 12,9; 13,16; 16,14, 17; 17,6, 29; 21,7; 23,33; 24,17; 25,28
vei pune: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,29
pusease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 4,31; 23,5
pune: *imperativ 2.sg.* 4,38; 6,22; 13,16
să puiu: *conj. prez. 1.sg.* 4,43
(s-)au pus: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,23
puindu-: *gerunziu* 10,16
punea: *ind. imp. 3.pl.* 17,32
pune-voiu: *ind. viit.I 1.sg.* 19,28
puind: *gerunziu* 20,7; rezum. cap.23
voiu pune: *ind. viit.I. 1.sg.* 21,4, 7
pune: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.23

(a) PURCEDE: v. III
au purces: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,25
purcezând: *gerunziu* 5,5

(a se) PURTA: v. I
(să) purta: *ind. prez. 3.sg.* 18,7
voiu purta: *ind. viit.I. 1.sg.* 18,14

PURURI: adv.; var. **PURUREA**
pururea: rezum. cap.5; 25,29

PUSTIU, -IE: adj./s.n.; var. **PUSTIE:** s.f.
pustia: *s.f. sg. ac.* 3,8
Pustiii: *s.f. sg. gen., în s. propr.* ***Marea Pustiii*** 14,25
pustii: *adj. f. pl. ac.* 25,4

(a) PUTEA: v. II
să poţi: *conj. prez. 2.sg.* 1,16
pot: *ind. prez. 3.pl.* 2,16
să pociu: *conj. prez. 1.sg.* 5,7
pociu: *ind. prez. 1.sg.* 6,27
poate: *ind. prez. 3.sg.* 9,31
să poată: *conj. prez. 3.sg.* 18,35
putea-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,2
au putut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,26; 4,40; 10,4; 16,5
putea-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,2, 19
vom putea: *ind. viit.I. 1.pl.* 7,12, 13; 10,4
voiu putea: *ind. viit.I. 1.sg.* 8,8, 9

putea: *ind. imp. 3.sg.* 12,18; 16,8; 20,13
puteț: *ind. prez. 2.pl.* 18,23
puteți: *ind. prez. 2.pl.* 18,24
va putea: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,29
vei putea: *ind. viit.I. 2.sg.* 19,11

PUTERE: s.f.
puterea: *sg. ac.* 6, 14
puteare: *sg. ac.* rezum. cap.18; 19,3; 22,7
putearea: *sg. ac.* 20,13; 23,35

PUTERNIC, -Ă: adj.
puternici: *m. pl. gen.* 15,20
putearnică: *f. sg. ac.* rezum. cap.18; 18,17

PUȚIN: adj./adv.
puțin: *adj. n. sg. ac.* 3,18; 4,2
puține: *adj. f./n. pl. ac.* rezum. cap.4; 4,3
puțân: *adv.* 10,18

R

RANĂ: s.f.
rane: *sg. ac.* 9,15
rana: *sg. ac.* 20,7

(a) RĂBDA: v. I
rabdă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.24

RĂDĂCINĂ: s.f.
rădăcină: *sg. ac.* 19,30

(a) RĂDICA: v. I; vezi **(a) RIDICA**

RĂMAS, -Ă: adj.
rămas: *n. sg. ac.* 4,7

RĂMĂȘIȚĂ: s.f.
rămășiță: *sg. nom.* 10,11
rămășițele: *pl. ac.* 19,4; 21,14
rămășițe: *pl. nom.* 19,31

(a) RĂMÂNE: v. III; var. **(a) RĂMÂNEA:** v. II
au rămas: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,25; 7,13; 10, 11, 21; 13,6; 17,18; 19,36; 23, 18
să rămâie: *conj. prez. 3.sg.* 4,10
vom rămânea: *ind. viit.I. 1.pl.* 7,4
rămâne: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.10
rămăsease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 10,11, 17; 25,11
va rămânea: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,17
rămâneți: *imperativ 2.pl.* 25,24

(a) RĂNI: v. IV
au rănit: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,28
rănise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 8,29

(a se) RĂPI: v. IV
răpindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.2

RĂPIRE: s.f.
răpire: *sg. ac.* 21,14

(a) RĂSĂRI: v. IV
răsărind: *gerunziu* 3,22

RĂSĂRIT: s.n.
răsăritului: *sg. gen.* 10,33
răsărit: *sg. ac.* 13,17

(a) RĂSIPI: v. IV; vezi **(a) RISIPI**

RĂSIPIRE: s.f.; vezi **RISIPIRE**

(a) RĂSPUNDE: v. III
au răspuns: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,6; 2,3, 10; 3,7, 8, 11; 4,2, 6, 13, 16, 23, 26, 43; 5, 16, 25; 6,16, 27; 7,13; 8,14; 9,12, 22; 10,8, 13; 18,27, 36; 20,15; 22,15; 23,17
răspunzând: *gerunziu* 1,10, 12; 7,2
nu răspunde: *imperativ prohib. 2.sg.* 4,29
răspuns-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,3
răspunsease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 7,19
să răspundă: *conj. prez. 3.sg.* 18,36

(a) RĂSUNA: v. I
au răsunat: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,13
răsunând: *gerunziu* 11,14

RĂU, REA: *adj./s.*
rău: *s.n. sg. nom./ac.* 6,33; 13,2; 17,2, 17; 21,2, 6, 9, 15, 16, 20; 23,32, 37; 24,9, 19
răul: *sg. ac.* 14,10
rău: *adj. n. sg. nom.* 8,18, 27; 13,11; 14,24; 15,9, 18, 24, 28
reale: *adj. f./n. pl. nom./ac.* 2,19; 17,11, 13; 21,11
realele: *s.n. pl. nom./ac.* 8,12; 22,20
reale: *s.n. pl. ac.* 21,12; 22, 16

RĂUTATE: s.f.; var. (Înv.) **RĂOTATE**
răotate: *sg. ac.* 3,2

RĂZBOI: s.n.
războiu: *sg. ac.* 3,7; 8,28; rezum. cap.12; rezum. cap.14; 14,7; 16,5; 18,20
războiul: *sg. ac.* 13,25

(a) RĂZBOI: v. IV
au războit: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,7; 24,1
a războiu: *inf. prez.* 18,20

RÂND: s.n
rândul: *sg. ac., în loc. prep* ***după rândul*** „în ordinea” 12,5, 7
rând: *sg. ac.* 23,4

(a se) RÂNDUI: v. IV
au rânduit: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,17; 14,21
rânduindu-: *gerunziu* rezum. cap.24
au râduit: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,20; 23,30, 34; 24,17; rezum. cap.25; 25,22, 30
vom rândui: *ind. viit.I. 1.pl.* 10,5
(să) rânduiaște: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.11
ar fi rânduit: *cond. pf. 3.sg.* 25,23

RÂU: s.n.
râurile: *pl. nom./ac.* 5,12; 18,11
râul: *sg. ac.* 17,6; 23,29; 24,7

RÂVNĂ: s.f.
râvna: *sg. nom./ac.* 10, 16; 19,31

REPEJUNE: s.f. „râu”; „pârâu”
răpegiunea: *sg. ac.* 23,12
repegiunii: *sg. gen.* 3,16
repejunea: *sg. ac.* 10.33

(a se) REZEMA: v. I; var. **(a se) RĂZIMA:** v. I
(te) razimi: *ind. prez. 2.sg.* 18,19
răzimându(-să): *gerunziu* 5,18
(să) răzima: *ind. imp. 3.sg.* 7,2, 17
(să) va răzima: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,21

(a se) RIDICA: v. I; var. (Înv.) **(a se) RĂDICA**
au rădicat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,13; 10,15; 14,27; 21,3
să râdice: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,1
au râdicat: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,25, 32; 25,27

(a se) RISIPI: v. IV; var. (Înv. şi reg.) **(a) RĂSIPI**
a răsipi: *inf. prez.* 8,19; 13,23
să răsipească: *conj. prez. 3.sg.* 10,19
au răsipit: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,4; 16,3; 18,4; 23,12
răsipind: *gerunziu* rezum. cap.18
să răsipesc: *conj. prez. 1.sg.* 18,25
răsipeşte: *imperativ 2.sg.* 18,25
răsipit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 19,17
răsipise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 21,3
(s-)au răsipit: *ind. pf.c. 3.pl.* 25,5

RISIPIRE: s.f.; var. **RĂSIPIRE**
răsipirea: *sg. nom.* rezum. cap.3

ROB, ROABĂ: s.m./s.f.
roabă: *sg. ac.* 5,2
robi: *pl. nom./ac.* 17, 27, 28; 24,16

(a) ROBI: v. IV
au robit: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,14

ROBIE: s.f.
robie: *sg. ac.* 14,14; 24,14, 15; rezum. cap.25

ROD: s.n.; var. **ROADĂ:** s.f.
roadele: *pl. ac.* rezum. cap.8; 8,6
rodul: *sg. ac.* 19,29
roadă: *sg. ac.* 19,30

RODITOR, -TOARE: adj.
roditoriu: *m./n. sg. ac.* 3,19; 18,32
roditori: *m. pl. ac.* 3,25

ROŞU, ROŞIE: adj.
roşii: *f. pl. ac.* 3,22

RUDĂ: s.f.
ruda: *sg. ac.* rezum. cap.10

(a se) RUGA: v. I
rogu(-mă): *ind. prez. 1.sg.* 1,14; 2,9; 5,17; 6,18; 20,3
rogu-: *ind. prez. 1.sg.* 4,16, 22; 5,15; 20,3
să rogi: *conj. prez. 2.sg.* 5,18
să (să) roage: *conj. prez. 3.sg.* 8,3
au rugat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,13; 20,2
să (ne) rugăm: *conj. prez. 1.pl.* 3,11
(s-)au rugat: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,33; 6,18; 13,4; 19,15
rugându(-să): *gerunziu* 6,17; rezum. cap.19
rugămu(-ne): *ind. prez. 1.pl.* 18,26
ai rugat: *ind. pf.c. 2.sg.* 19,20

RUGĂCIUNE: s.f.
rugăciune: *sg. ac.* 19,4
rugăciunea: *sg. ac.* rezum. cap.20; 20,5

(a se) RUPE: v. III; var. (Înv. şi reg.) **(a se) RUMPE**
(să) rump: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.2
au rupt: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,12, 24; 3,5; 5,7; 6,30; 11,14; 14,13; 19,1; 22,11
să rumpă: *conj. prez. 3.pl.* 3,26
ruptu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.5
a fi rupt: *inf. pf.* 5,8
ai rupt: *ind. pf.c. 2.sg.* 5,8; 22,19
(s-)au rupt: *ind. pf.c. 3.sg.* 25,4

RUPT, -Ă: adj./s.
rupta: *adj. antep. f. sg. ac.* rezum. cap.3
rupte: *adj. f. pl. ac.* 18,37
(ceale) rupte: *s.n. pl. ac.* 22,6

RUŞINE: s.f.
ruşine: *sg. nom.* 3,14

S

SABIE: s.f.
sabie: *sg. ac.* 3,21, 23, 26; 19,7
sabia: *sg. ac.* 6,22; 8,12; 11,15, 20; 19,37
sabiile: *sg. gen.* 10,25

SAC: s.m.; var. (Reg.) **SACĂ:** s.f. „obiect, de formă alungită, închis la un capăt, confecţionat din pânză, hârtie groasă etc. în care se păstrează sau se transportă diverse materiale"; (Înv.) „îmbrăcăminte făcută din sac (pânză de fuior de cânţi sau de buci din care se fac sacii) care se purta în semn de doliu sau de pocăinţă ori de către cei săraci"
sace: *pl. ac.* 5,23
sac: *sg. ac.* 19,1
saci: *pl. ac.* 19,2

SAMARITEAN: s.m. „persoană care locuia, în Antichitate, în provincia palestiniană Samaria şi care provenea din amestecul evreilor antici cu coloniştii aduşi de cuceritorii asirieni"
samariteanii: *pl. ac.* 17,29

SARCINĂ: s.f. „încărcătură"; „povară"
sarcina: *sg. ac.* 5,17; 9,25

SARE: s.f.
sare: *sg. nom./ac.* rezum. cap.2; 2,20, 21

(a) SĂDI: v. IV
săditi: *imperativ 2.pl.* 19,29

SĂGEATĂ: s.f.
săgeata: *sg. nom./ac.* 9,24; 13,17, 18
săgeţi: *pl. ac.* 13,15
săgeţile: *pl. ac.* 13,15, 18
săgeată: *sg. ac.* 19,32

SĂLAŞ: s.n.
sălaşele: *pl. ac.* 8,21; 13,5; 14,12

SĂLBATIC, -Ă: adj.; var. **SĂLBATEC, -Ă**
sălbatecă: *f. sg. ac.* 4,39

SĂMÂNŢĂ: s.f.
sămânţa: *sg. ac.* 5,27; 11,1; 17,20
sămânţă: *sg. ac.* 10,30; rezum. cap.11; 25,25

SĂNĂTATE: s.f.
sănătate: *sg. ac.* 4,29; rezum. cap.20
sănătatea: *sg. ac.* 8,14
sănătăţii: *sg. gen.* rezum. cap.20

(a se) SĂNĂTOŞI: v. IV; var. **(a se) SĂNĂTOŞA:** v. I (Înv. şi reg.) „a (se) însănătoşi"
(s-)au sănătoşat: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,22
(te) vei sănătoşa: *ind. viit.I. 2.sg.* 8,10
am sănătoşat: *ind. pf.c. 1.sg.* 20,5
va sănătoşa: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,8

SĂPĂTURĂ: s.f.
săpături: *pl. ac.* 16,17

SĂRAC, -Ă: s.m./f.
săracii: *s.m. pl. ac.* 24,14; 25,12

SĂRĂTURĂ: s.f.
Sărăturilor: *pl. gen., în s. propr.* ***Valea Sărăturilor*** 14,7

(a) SĂTURA: v. I
satură: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4

SCAUN: s.n.
scaun: *sg. ac.* 4,10
scaunul: *sg. ac.* 10,3; 13,13; 15,12

SCĂDERE: s.f. (aici) „întrerupere”
scădeare: *sg. ac., în loc. adv.* ***fără scădeare*** „neîntrerupt” 25,30

(a) SCĂPA: v. I
să scape: *conj. prez. 3.sg.* 10,25

SCHIMB: s.n.
schimburi: *pl. ac.* 5,5

(a) SCHIMBA: v. I
au schimbat: *ind. pf.c. 3.sg.* 25,29

SCHIMBARE: s.f.
schimbarea: *sg. ac.* 8, 11

SCHIMBĂTOR, -TOARE: adj.
schimbătoare: *f. pl. ac., în sintagma* ***haine schimbătoare*** „haine de primenire” 5,22

(a) SCOATE: v. III
scotea: *ind. imp. 3.pl.* 3,26
au scos: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 11,12; 16,6; 17,36; 25,7
scoateți: *imperativ 2.pl.* 11,15
scosease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 17,7
va scoate: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,39
a scoate: *inf. prez.* 23,6

(a) SCRIE: v. III
scrise sânt: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 1,18; 8,23; 10,34; 12,19; 13,8, 12; 14,15, 18, 28; 15,6, 11, 15, 21, 26, 31, 36; 16,19; 20,20; 21,17, 25; 23,28; 24,5
sânt scrise: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 23,24
au scris: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,1, 6; 17,37
scris iaste: *pasiv ind. prez. impers.* 14,6
(s-)au scris: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,13
era scrise: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 23,3
este scris: *pasiv ind. prez. impers.* 23,21

SCRIITOR: s.m. (Înv.) „secretar”; „diac”, „logofăt”
scriitoriul: *sg. nom.* 12,10; 18,18, 37; 19,2; 22,3, 8, 9, 10
scriitoriului: *sg. dat.* 22,12

SCRIS, -Ă: adj.
scrise: *f. pl. ac.* rezum. cap.22

(a se) SCULA: v. I
scoală: *imperativ 2.sg.* 1,3; 8,1
sculându(-să): *gerunziu* 3,22, 24; 6,15; 19,35; 25,26
(s-)au sculat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,30, 31; 7,5, 7, 12; 8,2, 21; 9,6; 10,12; 11,1; 12,20; 16,7; 23,25

SEAMĂ: s.f.; var. (Pop.) **SAMĂ**
samă: *sg. ac., în sintagma* ***luare de samă*** „socoteală”, „tragere la răspundere” 12,15; 22,7

SEARĂ: s.f./adv.; var. (Pop.) **SARĂ**
sara: *s.f. sg. ac.* 5,24;
sara: *s.f. sg. ac., în loc. adj.* ***de sara*** 16,15
sara: *adv.* 7,5

(a) SECA: v. I; var. (Înv. și reg.) **(a) SĂCA**
am săcat: *ind. pf.c. 1.sg.* 19,24

(a) SECERA: v. I; var. (Înv. și reg.) **(a) SĂCERA**
săceraţi: *imperativ 2.pl.* 19,29

SECERĂTOR: s.m.; var. (Înv. și reg.) **SĂCERĂTOR**
săcerători: *pl. ac.* 4, 18

SECURE: s.f.; var. (Pop.) **SĂCURE**
săcurii: *sg. gen.* rezum. cap.6; 6,5

(a) SEMĂNA: v. I; var. (Înv. și reg.) **(a) SĂMÂNA**
sămânați: *imperativ 2.pl.* 19,29

SEMN: s.n.; (Înv. și pop.) **SĂMN**
sămnul: *sg. nom./ac.* 19,29; rezum. cap.20
sămn: *sg. nom.* 20,8
seamne: *sg. dat. (cu prep.* ***a + num.****)* 23,5

SETE: s.f.
seate: *sg. ac.* rezum. cap.3

SFAT: s.n.
sfat: *sg. ac.* 6,8; 18,20
sfatul: *sg. ac.* rezum. cap.8

(a) SFĂRÂMA: v. I; var. **(a) SFĂRMA**
au sfărmat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 10,27; 23,15
au sfărâmat: *ind. pf.c. 3.sg.* 24,13

SFĂRÂMAT, -Ă: adj.; var. **SFĂRMAT, -Ă**
sfărmat: *m. sg. nom.* 18,21

(a se) SFĂTUI: v. IV
a sfătui: *inf. prez.* rezum. cap.1
a (să) sfătui: *inf. prez.* 1,6
sfătuiaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.22
sfătuiți: *imperativ 2.pl.* 22,13
să sfătuiți: *conj. prez. 2.pl.* 22,18

SFÂNT, -Ă: adj./s.
sfânt: *adj. m. sg. nom.* 4,9
sfinţilor: *s.m. pl. gen.* 12,4
sfântului: *s.m. sg. gen.* 19,22

(a se) SFÂRȘI: v. IV
sfârşindu(-să): *gerunziu* 8,3

SFEȘNIC: s.n.
sfeşnic: *sg. ac.* 4,10

(a) SFINȚI: v. IV
sfinţiți: *imperativ 2.pl.* 10,20
sfinţise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 12,18
sfinţeaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.16

SFINȚIT, -Ă: adj.
sfinţite: *n. pl. ac.* 12,18

SICLU: s.m.
sicli: *pl. ac.* 15,20

SIDON: s.m. (cf. **Indice** 2Lg)
sidonilor: *pl. gen.* 23,13

(a) SILI: v. IV
silindu-: *gerunziu* 5,16
au silit: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,23; 23,35

SIRIAN: s.m.
siriianului: *sg. dat.* 5,20

SIRIENEȘTE: adv.
sirieneşte: 18,26

SLAVĂ: s.f.
slavă: *sg. ac.* 14,10

SLOBOD, -Ă: adj.
slobod: *m. sg. nom.* 15,5

SLOBOZENIE: s.f.
slobozenie: *sg. ac.* rezum. cap.19

(a se) SLOBOZI: v. IV
au slobozit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,24; 6,6, 23; 18,33, 35; 24,2
slobozând: *gerunziu* rezum. cap.7
(mă) slobozi: *inf. prez. fără* ***a*** 8,8
sloboziia: *ind. imp. 3.pl.* 12,9
slobozeaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.14
va slobozi: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,30, 32
slobozit-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 18,34; 19,12
slobozi: *inf. prez. fără* ***a*** 18,35
(te) slobozi: *inf. prez. fără* ***a*** 19,11
voiu slobozi: *ind. viit.I. 1.sg.* 20,6
slobozise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 25,22

SLUGĂ: s.f.
slugii: *sg. gen./dat.* 4,24; 5,17, 18; 6,17; 10,10; 22,12
sluga: *sg. nom./ac.* 4,25; 5,6, 15, 17, 18, 20, 25; 8,4, 13, 19; 9,4, 36; 14,25; 16,7; 18,12; 19,34; 20,6; 21,8; 25,8
slugile: *pl. nom./ac.* 4,38; 5,13; 6,3, 11, 12; 7,12, 13; 10,5, 19, 21, 23; rezum. cap.12; 12,20; 18,24; 19,5; 22,9; 23,30; 24,2, 10, 11, 12
sluji: *pl. ac.* 5,23, 26; rezum. cap.21
slujile: *pl. nom./ac.* 6,8; 9,11, 28; 12,21; 14,5; 21,23
slugilor: *pl. gen./dat.* 9,7; 10,22; 17,13, 23; 18,26; 19,23; 21,10
slugă: *sg. nom.* 24,1

SLUJBĂ: s.f.
slujba: *sg. ac.* 5,2

(a) SLUJI: v. IV
au slujit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* rezum. cap.17; 17,16; 18,7; 21,21
slujiia: *ind. imp. 3.pl.* 17,17, 33, 41
slujise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 21,21
slujeaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.24
slujea: *ind. imp. 3.sg.* 25,14
a sluji: *inf. prez.* 25,24
slujiţi: *imperativ 2.pl.* 25,24

SLUJITOR: s.m.
slujitoriul: *sg. nom.* 4,43; 6,15

SLUJNICĂ: s.f.
slujnice: *pl. ac.* 5,26

SMERENIE: s.f.
smerenia: *sg. ac.* rezum. cap.1

(a se) SMERI: v. IV
(te-)ai smerit: *ind. pf.c. 2.sg.* 22,19

SMERIT, -Ă: adj.
smeriţi: *m. pl. nom.* 19,26

SMOCHIN: s.m.
smochinul: *sg. ac.* 18,31

SMOCHINĂ: s.f.; var. (Înv. şi pop.) **ZMOCHINĂ**
zmochine: *pl. ac.* 20,7

SOARE: s.m.
soarele: *sg. nom.* 3,22
soarelui: *sg. gen./dat.* rezum. cap.20; 23,5, 11

(a se) SOCOTI: v. IV
aş fi socotit: *cond. pf. 1.sg.* 3,14
socotiţ: *imperativ 2.pl.* 5,7
să (să) socotească: *conj. prez. 3.sg.* 22,7

SOL: s.m.
soli: *pl. ac.* 1,2, 5; 14,8; 16,7; 17,4; 18,14; 19,9
solilor: *pl. gen.* 1,3; 19,14
solii: *pl. nom.* 1,5; 7,15
sol: *sg. nom./ac.* 5,10; 10,8
solul: *sg. nom.* 6,32, 33; 9,18

SORĂ: s.f.
sora: *sg. nom.* 11,2

SOŢ: s.m. „tovarăş”
soţ: *sg. nom.* rezum. cap.2
soţilor: *pl. dat.* 4,40

SOŢIE: s.f. „tovarăş”
soţiile: *pl. nom.* 25,23
soţiilor: *pl. dat.* 25,24

SPART, -Ă: adj. „zdrobit, distrus”
spartul: *n. sg. ac.* 18,21

SPATĂ: s.f.
spete: *pl. ac.* 9,24

(a se) SPĂLA: v. I
(te) spală: *imperativ 2.sg.* 5,10
să (mă) spăl: *conj. prez. 1.sg.* 5,12
spală(-te): *imperativ 2.sg.* 5,13
(s-)au spălat: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,14

SPĂLARE: s.f.
spălarea: *sg. ac.* rezum. cap.5

(a se) SPĂSI: v. IV (Înv. şi reg.; Bis.) „a se mântui”
să (se) spăsască: *conj. prez.* 19,31

(a) SPINTECA: v. I
au spintecat: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,16

(a) SPRIJINI: v. IV
sprijinea: *ind. imp. 3.pl.* 16,17

(a) SPURCA: v. I
au spurcat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 23,8, 10, 13, 16

SPURCĂCIUNE: s.f.
spurcăciune: *sg. ac.* rezum. cap.21

(a) SPUNE: v. III
spune: *imperativ 2.sg.* 4,2; 9,12
au spus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,7, 27; 7,15; 10,8
spuneţi: *ind. prez. 2.pl.* 6,11
spune: *ind. prez. 3.sg.* 6,12

(a) STA: v. I
au stătut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,13; 3,21; 5,9, 15; 8,11; 11,11; 13,21; 18,17, 28; 23,3
sta: *ind. imp. 3.sg./pl.* 2,7; 9,17
stau: *ind. prez. 1.sg.* 3,14; 5,16
au stat: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,6
stând: *gerunziu* 4,12, 15; 5,11; 8,9; 10,9; 11,14
va sta: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,31
vei sta: *ind. viit.I. 2.sg.* 9,3
sta: *inf. prez. fără* ***a*** 10,4
stătuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 13,18; 25,19

STATER: s.m.; var. **STATIR** „veche monedă grecească sau macedoneană de aur ori de argint, a cărei valoare varia între 2 şi 20 de drahme”
statir: *sg. ac.* 7,18
ştatir: *sg. ac.* 7,1, 16

STĂPÂN, -Ă: s.m./s.f.
stăpânul: *sg. nom./ac.* 2,3, 5; 5,18; 6,22
stăpână-sa: *sg. ac.* 5,3

(a) STĂPÂNI: v. IV
stăpânea: *ind. imp. 3.sg.* 15,5

STÂLP: s.m.
stâlp: *sg. nom.* 23,17; 25,17
stâlpii: *pl. ac.* 25,13
stâlpi: *pl. nom.* 25,16
stâlpului: *sg. gen.* 25,17

STÂNG, -Ă: adj./s.
stânga: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***la dreapta sau la stânga***, în construcție neg. „în nici o parte", „nicaieri" 22,2
stânga: *s.f. sg. ac., în loc. prep.* ***de-a stânga*** 23,8
stângă: *adj. f. sg. ac.* 11,11

STERP, STEARPĂ: adj.
stărp: *n. sg. nom.* 2,19

STERPĂCIUNE: s.f.; var. (Înv. și reg.) **STĂRPICIUNE** (Rar; ccr.) „pământ sterp"
stărpiciunea: *sg. nom.* rezum. cap.2
stărpiciune: *sg. nom.* 2,21

STIBIU: s.n.; var. **STIVIE:** s.f. „antimoniu"; aici cu sensul: „preparat cosmetic din antimoniu și gogoși de ristic cu care se vopseau pleoapele și sprâncenele"; lat. *stibium*; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în T. Stamati, *Disionăraș românesc de cuvinte tehnice și altele greu de înțeles*, Iași, 1851.
stivie: *sg. ac.* 9,30

(a se) STINGE: v. III
stânge: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.11
(să) va stânge: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,17

STINS, -Ă: adj.
(mai) stânși: *m. pl. nom.* rezum. cap.3

STORS, STOARSĂ: adj.
stoarse: *n. pl. ac.* rezum. cap.5

STRAISTĂ: s.f.; vezi **TRAISTĂ**

STRAJĂ: s.f.
străjile: *pl. ac.* 11,6, 7

STRĂIN, -Ă: adj.
streine: *f. pl. ac.* 19,24
streini: *m. pl. ac./dat.* 5,17; 17,7, 35, 37, 38; 22,17

STRĂJER: s.m.; var. (Înv. și pop.) **STRĂJAR**
străjariul: *sg. nom.* 9,17, 18, 20

STRÂMTOARE: s.f. (Înv.; prin ext.) „asuprire"
strâmtoarea: *sg. ac.* 13,4
strâmtoare: *sg. ac.* rezum. cap.14

(a) STRÂNȘTELUI: v. IV; verbul nu este înregistrat în DLR. Este, în schimb, înregistrat substantivul *striște/strânște* „soartă"; „noroc"; „fericire". Verbul ar putea fi o creație a traducătorului de la substantiv, dacă nu va fi circulat regional în perioada respectivă, însemnând „a se interesa de soarta cuiva la un moment dat"; „a saluta".
a strânștelui: *inf. prez.* 10,13

(a) STRICA: v. I
stricând: *gerunziu* rezum. cap.23
au strâcat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,25; 10,27; 11,18; 23,7, 8, 12, 15; 25,10
strâcând: *gerunziu* rezum. cap.11

(a) STRIGA: v. I
strâga: *ind. imp. 3.sg.* 2,12; 4,1
au strâgat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,40; 6,5, 26; 11,14; 18,28
strâgând: *gerunziu* 8,5

(a se) STROPI: v. IV
(s-)au stropit: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,33

SUDALMĂ: s.f.
sudalmei: *sg. gen.* 19,3

SUFLET: s.n.
sufletul: *sg. nom./ac.* 1,13, 14; 2,2, 4, 6; 4,27, 30; 10,24; 23,3, 25
sufletele: *pl. ac.* 7,7
sufletului: *sg. gen.* 12,4

(a) SUGRUMA: v. I; var. (Reg.) **(a) ZUGRUMA**
au zugrumat: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,14

(a se) SUI: v. IV
(te) suie: *imperativ 2.sg.* 1,3
(te-)ai suit: *ind. pf.c. 2.sg.* 1,4, 6, 16
(s-)au suit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,9; 2,11, 23; 3,21; 4,21, 34, 35; 6,24; 9,16; 12,17; 14,11; 15,14; 16,5, 9, 12; 17,3; 18,9, 13; 19,14, 28; 23,2, 29; 24,1, 10
suindu(-să): *gerunziu* 2,23; 17,5; 18,17
suie(-te): *imperativ 2.sg.* 2,23; 16,7; 18,25
(să) suie: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3
sui(-mă)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,7
(ne) vom sui: *ind. viit.I. 1.pl.* 3,8
(să) suise: *ind. m.mc.pf. 3.sg.* 9,18
(să) suia: *ind. imp. 3.pl.* 12,10; 23,9
să (se) suie: *conj. prez. 3.sg.* 12,17; 20,9
(m-)am suit: *ind. pf.c. 1.sg.* 18,25; 19,23
(te) vei sui: *ind. viit.I. 2.sg.* 20,5
(mă) voiu sui: *ind. viit.I. 1.sg.* 20,8

SUIȘ: s.n.
suișul: *sg. ac.* 9,27

SULIȚĂ: s.f.
sulițele: *pl. ac.* 11,10

SUNAMITEANCĂ: s.f. „femeie care provine din Șunem, astăzi Sulam"
sunamiteancii: *sg. dat.* rezum. cap.4
sunamiteanca: *sg. nom./ac.* 4,12, 25, 36; rezum. cap.8

SUNET: s.n.
sunetul: *sg. nom.* 6,32
sunet: *sg. ac.* 7,6

SUS: adv.
sus: *adv. în loc. adj.* ***din sus*** 18,17
sus: *adv. în loc. adv.* ***în sus*** 19,30

SUTAȘ: s.m.
sutași: *pl. ac.* 11,4, 19
sutașii: *pl. nom.* 11,9
sutașilor: *pl. dat.* 11,15

Ș

ȘARPE: s.m.
șarpele: *sg. ac.* rezum. cap.18; 18,4

(a se) ŞĂNŢUI: v. IV „a se înconjura cu şanţuri de apărare, cu fortificaţii”
(s-)au şenţuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 25,2

(a) ŞEDEA: v. II
şezând: *gerunziu* 1,9; 9,25
şezi: *imperativ 2.sg.* 2,2, 4, 6; 14,10
au şezut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,7; 11,19; 13,13
şedea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 6,32; 9,5; 10,30
vor şedea: *ind. viit.I. 3.pl.* 15,12
şed: *ind. prez. 3.pl.* 18,27; 19,26
şezi: *ind. prez. 2.sg.* 19,15

ŞERB: s.m.
şerb: *sg. nom.* 17,3

ŞES: s.n.
şesul: *sg. ac.* 25,5

(a se) ŞTERGE: v. III „a distruge, a nimici”
să ştargă: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.9; 14,27
ştearge: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.10
au şters: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 10,28; 21,2; 23,5
va ştearge: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.21
voiu ştearge: *ind. viit.I. 1.sg.* 21,13
(să) şterg: *ind. prez. 3.pl.* 21,13
ştergându-: *gerunziu* 21,13

(a) ŞTI: v. IV
ştii: *ind. prez. 2.sg.* 2,3, 5; 4,1
ştiu: *ind. prez. 1.sg.* 2,3, 5; 5,15; 7,12; 8,12
ştia: *ind. imp. 3.sg.* 4,39
să ştii: *conj. prez. 2.sg.* 5,6
să ştie: *conj. prez. 3.sg.* 5,8; 19,19
ştiţi: *ind. prez. 2.pl.* 6,32
ştiu: *ind. prez. 3.pl.* 17,26
am ştiut: *ind. pf.c. 1.sg.* 19,27
neştiind: *gerunziu* rezum. cap.17

T

TABĂRĂ: s.f.
tabăra: *sg. ac.* 3,24; 7,4, 5, 6, 10, 14, 16; 19,35
taberii: *sg. gen.* 7,5, 8
tabără: *sg. ac.* 7,7, 12

TABLĂ: s.f.
tablele: *pl. nom.* 21,13

TAINĂ: s.f.
tainele: *pl. ac.* rezum. cap.6

TALANT: s.m.
talanţi: *pl. ac.* 15,19; 18,14
tălanţi: *pl. ac.* 5,5, 23; 23,33
tălant: *sg. ac.* 5,22; 23,33

TARE: adj./adv.
tari: *adj. m. pl. nom./ac.* 2,16; 24,14, 16
tare: *adj. m. sg. nom.* 5,1
tare: *adv.* 22,13

TATĂ: s.m.; var. (Înv. şi pop.) **TĂTÂNE**
tatăl: *sg. nom./ac.* 3,2; 9,25; 14,3, 5; 15,3, 34; 16,2; 18,3; 21,20, 21; 24,9
tată-său: *sg. nom./ac.* 4,18; 14,21; 21,3
tătâne-tău: *sg. gen.* 3,13
tătâni-său: *sg. gen./dat.* 4,19; 10,3; 13,25; rezum. cap.14; 15,38; 22,2; 23,30, 34
tătâni-tău: *sg. gen.* 20,5

(a) TĂBĂRÎ: v. IV
tăbărând: *gerunziu* 8,29; 9,15

(a) TĂCEA: v. II
tăceţi: *imperativ 2.pl.* 2,3, 5
vom tăcea: *ind. viit.I. 1.pl.* 7,9
au tăcut: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,36

(a) TĂGĂDUI: v. IV
tăgăduind: *gerunziu* rezum. cap.17

(a se) TĂIA: v. I
să (să) taie: *conj. prez. 3.sg.* 6,32
taie(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 11,15
veţi tăia: *ind. viit.I. 2.pl.* 3,19
(s-)au tăiat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,23; rezum. cap.10; 17,21
au tăiat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,25; 6,6
tăia: *ind. imp. 3.pl.* 6,4; 12,12
tăind: *gerunziu* 6,5
(să) tăia: *ind. imp. 3.pl.* 12,12
am tăiat: *ind. pf.c. 1.sg.* 19,23

TĂIETRUĂ: s.f.
tăieturi: *pl. ac.* 22,6

(a) TĂINUI: v. IV
au tăinuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,27

(a se) TĂMĂDUI: v. IV
(să) tămăduiesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.2

(a) TĂMÂIA: v. I
tămâia: *ind. imp. 3.sg./pl.* 12,3; 14,4; 15,4, 35; 16,4; 17,11; 18,4; 23,5

TĂRIE: s.f.
tăriia: *sg. nom.* 10,34
taria: *sg. nom.* 13,8, 12; 14,15, 28; 20,20
tărie: *sg. nom./ac.* 17,36; 19,32
tării: *pl. ac.* 24,10; 25,1

TĂTÂNE: s.m.; vezi **TATĂ**

TÂLHĂRIE: s.f.
tâlhărie: *sg. ac.* 7,9
tâlhării: *pl. ac.* rezum. cap.24

TÂNĂR, -Ă: s.m./f.
tineri: *s.m. pl. nom.* 5,22
tinerii: *s.m. pl. ac.* 8,12
tinărul: *sg. nom.* 9,4

TÂRG: s.n.
târgul: *sg. nom.* 14,11

TÂRSÂNĂ: s.f.; var. **TĂRSÂNĂ** (Înv.) „ţesătură aspră din păr de capră, purtată de asceţi sau de călugări direct pe piele”; „ţesătură groasă (ca pânza de sac)”
tărsâna: *sg. ac.* 6,30

TEASC: s.n.
teasc: *sg. ac.* 6,27

(a se) TEME: v. III
au fos temându(-să): *ind. pf.c.perifr. 3.sg.* 4,1
nu (te) teame: *imperativ prohib. 2.sg.* 6,16
temutu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,4
(să) temea: *ind. imp. 3.pl.* 17,25
(să) tem: *ind. prez. 3.pl.* 17,34
nu (vă) teameţi: *imperativ prohib. 2.pl.* 17,35, 37

să (nu vă) teamereți: *conj. prez. 2.pl.* 25,24
(vă) teameți: *imperativ 2.pl.* 17,36
(vă) teameț: *conj. prez. fără* ***să*** *2.pl.* 17,39
temându(-să): *gerunziu* 17,41; 25,26
să (te) teami: *conj. prez. 2.sg.* 19,6

TEMEI: s.n.
temeiurile: *pl. ac.* 16,17

TEMELIE: s.f.
temeliile: *pl. nom./ac.* 25,13, 16

TEMNIȚĂ: s.f.
temniță: *sg. ac.* 14,26; 17,4; 25,27, 29

TIGVĂ: s.f.; var. (Reg.) **TIDVĂ**
tidve: *pl. ac., în sintagma* ***tidve de câmp*** 4,39

(a) TOCMI: var. (Reg.) **(a) TOGMI**
au togmit: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,6

TOIAG: s.n.
toiagul: *sg. ac.* 4,29, 31; 18,21

TRAISTĂ: s.f.; var. **STRAISTĂ**
straista: *sg. ac.* 4,42

TRAPEZARE: s.f.; var. (Înv.) **TREPEZARE** „masă (de sufragerie)"; (Înv. și reg.) „pristol"; „sală de mese într-o mănăstire, într-un castel"; „odaie situată la etaj sau la mansardă", „foișor"
trepăzării: *sg. gen.* 1,2; 23,12
trepezare: *sg. ac.* 11,2

(a) TRĂI: v. IV
trăi: *inf. prez. fără* ***a*** 1,2
trăiaște: *imperativ 2.sg.* 4,7
vom trăi: *ind. viit.I. 1.pl.* 7,4
va trăi: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,19
trăiască: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 11,12
au trăit: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,17
veți trăi: *ind. viit.I. 2.pl.* 18,32
vei trăi: *ind. viit.I. 2.sg.* 20,1

TRÂMBIȚĂ: s.f.
trâmbița: *sg. ac.* 9,13
trâmbițele: *pl. nom./ac.* 11,14; 12,13

TREABĂ: s.f.
treabă: *sg. ac.* 4,13

TREAPTĂ: s.f.
treaptele: *pl. ac.* 1,2
treapte: *pl. ac.* 20,9, 10, 11; 23,3

(a) TREBUI: v. IV; var. (Reg.) **(a) TRĂBUI**
trăbuia: *ind. imp. impers.* 5,13
trăbuie: *ind. prez. impers.* 7,4
trebuie: *ind. prez. impers.* 11,5

(a se) TRECE: v. III
treace: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2
au trecut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,8, 9, 14; 14,9; rezum. cap.15; 15,29; 16,9; 17,6; 18,12; 21,6
trecea: *ind. imp. 3.sg.* 4,8; 6,30
trecând: *gerunziu* 4,8; 6,26
treace: *ind. prez. 3.sg.* 4,9
să treci: *conj. prez. 2.sg.* 6,9
treci: *imperativ 2.sg.* 9,18, 19
vor treace: *ind. viit.I. 3.pl.* 9,37
trec: *ind. prez. 3.pl.* 12,4
trecându-: *gerunziu* 16,3
trece: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.17
trecuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 17,11
(s-)au trecut: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,23; 25,21
treaceți: *imperativ 2.pl.* 18,23
voiu treace: *ind. viit.I. 1.sg.* 18,32

TRESTIE: s.f.
trestie: *sg. ac.* 18,21

TRIMIS, -Ă: adj.
trimiși: *m. pl. nom./ac.* rezum. cap.1; rezum. cap.17
trimise: *n. pl. ac.* rezum. cap.16

(a se) TRIMITE: v. III; var. (Înv.) **(a se) TREMITE**
au trimis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,2, 6, 9, 11, 13; 2,2, 4, 6; 3,7; 5,7, 8, 10, 22; 6,10, 14, 32; 7,14; 8,9; 9,19; 10,1, 5, 7, 21; 11,4; 12,18; 13,17; 14,8, 9, 19; 16,7, 8, 10; 17,4; 18,14, 17; 18,27; 19,2, 4, 16, 20; 22,15, 18; 23,1; 24,2
trimiți: *ind. prez. 2.sg.* 1,6
ai trimis: *ind. pf.c. 2.sg.* 1,16; 17,26
nu trimiteți: *imperativ prohib. 2.pl.* 2,16
tremiteți: *imperativ 2.pl.* 2,17
au tremis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,17; 6,9; 17,25, 26; 19,9, 18; 20,12; 23,16
nu tremiteți: *imperativ prohib. 2.pl.* 2,18
trimite: *imperativ 2.sg.* 4,22; 9,17; 13,17
voiu trimite: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,5; 19,7
am trimis: *ind. pf.c. 1.sg.* 5,6; 17,13
să trimițu: *conj. prez. 1.sg.* 6,13
trimițând: *gerunziu* 7,13
trimite: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.12
a trimite: *inf. prez.* 15,37
(să) trimite: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.17
trimisease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 17,4
trimițind: *gerunziu* rezum. cap.18
va tremite: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,30
va trimite: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,32
trimis-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,3

TROACĂ: s.f.
troacele: *pl. ac.* 25,14

TRON: s.n.; var. **THRON** (cf. lat. *thronus, -i*)
thronul: *sg. ac.* 10,30; 11,19; 25,28

TRUFIE: s.f.
trufia: *sg. nom.* 19,28

TRUP: s.n.
trupul: *sg. nom./ac.* 4,34; 5,10, 14; rezum. cap.9; 9,36; 13,21
trup: *sg. ac.* 6,30
trupurile: *pl. ac.* 19,35

(a se) TULBURA: v. I; var. (Înv.) **(a se) TURBURA**
(s-)au turburat: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,11
turburându(-să): *gerunziu* 7,15
(s-)au turburat: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,11

TURN: s.n.
turnul: *sg. ac.* 15,25; 17,9; 18,8

(a) TURNA: v. I
toarnă: *imperativ 2.sg.* 4,4, 41
turna: *ind. imp. 3.sg./pl.* 3,11; 4,5; 12,10
turnând: *gerunziu* rezum. cap.4
au turnat: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,40; 8,15; 9,6; 16,13
vei turna: *ind. viit.I. 2.sg.* 9,3; 16,15

Ţ

ŢARĂ: s.f.
ţară: *sg. ac.* 15,20; 20,14
ţara: *sg. ac.* 19,7
ţărâlor: *pl. dat.* 19,11
ţărâle: *pl. ac.* 19,17

ŢARINĂ: s.f.
ţarinile: *pl. ac.* rezum. cap.8; 8,3, 5
ţarinelor: *pl. gen.* 8,6

ŢĂRM: .s.n.; var. (Înv. şi reg.) **ŢĂRMURE**
ţărmurele: *pl. ac.* 2,13

ŢEREMONIE: s.f.; vezi **CEREMONIE**

(a) ŢESE: v. III
ţesea: *ind. imp. 3.pl.* 23,7

(a se) ŢINE: v. III
au ţânut: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,8
ţiindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.1
(s-)au ţinut: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,10
ţiind: *gerunziu* 9,3
ţie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 11,6
au ţinut: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,6

ŢINUT: s.f.
ţănut: *sg. ac.* 25,24
ţânututlui: *sg. gen./dat.* 21,24; 23,33, 35
ţinutul: *sg. ac.* 15,29; 17,5; 18,35
ţinutului: *sg. gen.* 16,15

(a) ŢIUI: v. IV
să ţiuiască: *conj. prez. 3.pl.* 21,12

U

(a se) UCIDE: v. III
ucide: *inf. prez. fără* ***a*** 5,7
(a să) ucide: *inf. prez.* rezum. cap.6; rezum. cap.10
a ucide: *inf. prez.* 7,4
vei ucide: *ind. viit.I. 2.sg.* 8,12
au ucis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* rezum. cap.9; 9,31; 10,7; 11,1, 18; 14,6, 19; 15,10, 14, 16, 25, 30; 16,9; 21,23; 23,20; 25,7, 21
voiu ucide: *ind. viit.I. 1.sg.* 9,8
ucide: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.10
am ucis: *ind. pf.c. 1.sg.* 10,9
(să) ucide: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.11; rezum. cap.12; rezum. cap.14; rezum. cap.19
(să) ucidea: *ind. imp. 3.pl.* 11,2
să (să) ucigă: *conj. prez. 3.sg.* 11,2
ucigă(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 11,8
(să) ucigă: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 11,15
(s-)au ucis: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,16, 20
ucisease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 13,7; 14,5, 6
ucigând: *gerunziu* rezum. cap.14
ucidea: *ind. imp. 3.pl.* 17,25
ucid: *ind. prez. 3.pl.* 17,26
ucigându(-să): *gerunziu* rezum. cap.21; rezum. cap.25
au fost ucis: *pasiv ind. pf.c. 3.sg.* 23,29

UCIGAŞ: s.m.
ucigaşului: *sg. gen.* 6,32

UCIGĂTOR, -TOARE: s.m./f.
ucigătorii: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.14

UCIS, -Ă: adj.
ucis: *m. sg. nom.* rezum. cap.23

(a se) UITA: v. I
uitându(-să): *gerunziu* 2,24
(m-)aşu fi uitat: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,14
(s-)au uitat: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,30
să uitaţi: *conj. prez. 2.pl.* 17,38

(a) UMBLA: v. I
au umblat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,18, 27; 13,6, 11; 16,3; 17,8, 19, 22; 21,2 1, 22; 22,2
umblase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 8, 18; 21,21
să umble: *conj. prez. 3.sg.* 10,31; 23,3
am umblat: *ind. pf.c. 1.sg.* 20,3
unblând: *gerunziu* 2,11

UMBRĂ: s.f.
umbra: *sg. nom./ac.* 20,9, 11
umbrei: *sg. dat.* 20,10

(a) UMPLE: v. III
au împlut: *ind. pf.c. 3.sg.* 24,4
(să) va umplea: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,17
(s-)au umplut *ind. pf.c. 3.sg.* 3,20; 10,21
au umplut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,25; 21,16; 23,14
a umplut: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,39

UNCHI: s.m.
unchiu-său: *sg. ac.* rezum. cap.24
unchiul: *sg. nom.* 24,17

(a se) UNGE: v. III
să (mă) ung: *conj. prez. 1.sg.* 4,2
uns fiind: *pasiv gerunziu* rezum. cap.9
au uns: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 11,12; 23,30

UNGHEŢ: s.n.
ungheţului: *sg. gen.* 14,13

UNSOARE: s.f.
unsori: *pl. ac.* 20,13

UNTDELEMN: s.n.
untdelemn: *sg. ac.* rezum. cap.4; 4,2; 9,1, 6
untul-de-lemn: *sg. nom./ac.* 4,6, 7; 9,3
untului de lemn: *sg. gen.* 18,32

URÂCIUNE: s.f.
urâciunile: *pl. ac.* 21,11; rezum. cap.23; 23,24
urăciunii: *sg. dat.* 23,13

URÂT, -Ă: adj.
urâta: *sg. ac.* rezum. cap.2 1

URECHE: s.f.
ureachea: *sg. ac.* 19,16
urechile: *pl. nom./ac.* 19,28; 21,12

URGIE: s.f.
urgie: *sg. nom.* 3,27
urgia: *sg. nom.* 13,3; 19,27; 22,17; 23,26
urgiii: *sg. gen.* 23,26

(a) URGISI: v. IV
să urgiseşti: *conj. prez. 2.sg.* 1,13

(a se) URÎ: v. IV
a (se) urî: *inf. prez.* 10,32

(a) URMA: v. I
urmează: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1; rezum. cap.12; rezum. cap.13; rezum. cap.14; rezum. cap.15; rezum. cap.16; 17,34; rezum. cap.20; rezum. cap.21; rezum. cap.23; rezum. cap.24
au urmat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,7; 4,30; 5,21; 13,2; rezum. cap.15; 17,15
urma: *ind. imp. 3.pl.* 3,9
urmaţi: *imperativ 2.pl.* 6,19
urmează: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.8; rezum. cap.10; rezum. cap.14
urmam: *ind. imp. 3.pl.* 9,25
va urma: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,15

URMĂ: s.f.
urmă: *sg. ac., în loc. adj.* ***mai pre urmă/mai de pre urmă*** 9,8; 14,26
urmă: *sg. ac., în loc. adv.* ***mai pre urmă*** „mai târziu" rezum. cap.12
urmele: *pl. ac.* 18,6; 19,24

(a) URNI: v. IV
urni: *inf. prez. fără* ***a*** 18,29

URS: s.m.
urşi: *pl. nom./ac.* rezum. cap.2; 2,24

(a se) USCA: v. I
(s-)au uscat: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,26

USCAT: s.n.
uscat: *sg. ac.* rezum. cap.2; 2,8

UŞĂ: s.f.
uşa: *sg. ac.* 4,4, 5, 21, 33; 5,9; 6,32; 9,3, 10
uşii: *sg. gen.* 4,15; 23,8
uşile: *pl. ac.* 12,9

V

VADRA: s.f.
vedrile: *pl. ac.* 12,13

VALE: s.f.
vale: *sg. ac.* 2,16
Valea: *sg. ac., în s. propr.* ***Valea Sărăturilor/Valea Chedronului/ Valea Chiedranului*** 23,4, 6; 14,7;
valea: *sg. ac.* 23,10

VAS: s.n.
vas: *sg. ac.* 2,20; 4,6
vase: *pl. ac.* 4,3; 7,15
vasele: *pl. nom./ac.* 4,4, 5, 6; 14,14; 23,4; 24,13; 25,14
vasul: *sg. nom./ac.* 12,13; 16,17
vaselor: *pl. gen.* 20,13; 25,16

VAVILON: s.m.; vezi **BABILON**

VAVILONEAN: s.m.; vezi **BABILONEAN**

VĂDUVĂ: s.f.
văduvei: rezum. cap.4

(a) VĂRSA: v. III
au vărsat: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,16; 24,4

VĂRSAT, -Ă: adj. „turnat"
vărsaţi: *m. pl. ac.* 17,16

VĂTĂMARE: s.f.
vătămării: *sg. gen., în s. propr.* ***Muntele Vătămării*** 23,13
vătămării: *sg. dat.* 23,13

VĂZĂTOR, -TOARE: s.m./f.
văzătorilor: *s.m. pl. gen.* 17,13

VÂNT: s.n.
vânt: *sg. ac.* 3,17

(a) VÂNTURA: v. I
vânturase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 13,7

VÂNZĂTOR: s.m.
vânzătoriul: *sg. nom.* 6,11

VÂRF: s.n.
vârful: *sg. ac.* 1,9; 19,23
vârfurile: *pl. ac.* 9,35

VÂRTOS, -OASĂ: adj./adv.
vărtoşi: *adj. m. pl. ac.* 24,16
(mai) vârtos: *adv.* 5,13; 9,12; 18,27

VÂRTUTE: s.f.
vârtutea: *sg. ac.* 23,25; rezum. cap.24

VEAC: s.n.
veac: *sg. ac., în loc. adv.* ***în veac/până în veac*** „pentru totdeauna" 5,27; 21,7

VECHI, -E: adj.
veachea: *f. sg. ac.* rezum. cap.17
vechiu: *n. sg. ac.* 17,34, 40

VECIN: s.m.
vecinii: *pl. ac.* 4,3

(a se) VEDEA: v. II
să vază: *conj. prez. 3.sg./pl.* 6,17, 18, 20; 8,29; 22,20
au văzut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,12, 24; 3,22; 6,15, 17, 30; 9,17; 11,14; 13,4, 21; 14,26; 16,12; 19,35; 20,15; 23,16
văzând: *gerunziu* 2,15; 3,26; 9,22, 27; 11,1; 12,10; 16,10
văzind: *gerunziu* 4,25
(s-)au văzut: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,20; 14,11
văzându-: *gerunziu* 5,21; 6,21
văzu: *ind. prez. 1.sg.* 9,17; 23,17
am văzut: *ind. pf.c. 1.sg.* 9,26; 20,5
văzuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 23,29
vei vedea: *ind. viit.I. 2.sg.* 2,10; 7,2; 9,2
vedea: *ind. imp. 3.sg.* 2,12
vezi: *ind. prez. 2.sg.* 2,19; 10,16; 19,16
veţi vedea: *ind. viit.I. 2.pl.* 3,17
vedeţi: *imperativ 2.pl.* 5,7; 6,13, 32; 7,14; 9,34; 10,10, 23; 18,23
vedea-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 7,19
a vedea: *inf. prez.* 9,16
(să) va vedea: *ind. viit.I. impers.* 12,5
să (ne) vedem: *conj. prez. 1.pl.* 14,8

VEDERE: s.f.
vedeare: *sg. ac.* 3,14

(a) VENI: v. IV
venind: *gerunziu* 1,13; 2,4; 4,11, 27; 5,24; 6,4, 14; 7,5, 8, 10; 8,15; 9,2, 17; 10,7, 12; 16,12; 17,28
venindu-: *gerunziu* 2,15
veniia: *ind. imp. 3.pl.* 3,20
au venit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,24; 4,7, 25; 4,42; 5,9; 6,23; 7,6; 8,7, 14, 21; 9,11, 18, 19, 30; 10,8, 12, 21; 11,9, 19; 13,20; 15,14, 29; 16,6, 11; 18,17, 37; 19,5; 20,1, 14; 22,9; 23,17; 24,11; 25,1, 23, 26
va veni: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,10; 6,32; 8,1
venit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,37; 5,15; 9,18, 20; 19,3, 35; 25,8, 25

veniră: *ind. pf.s. 3.pl.* 5,22
voiu veni: *ind. viit.I. 1.sg.* 6,3; 18,32
a veni: *inf. prez.* 6,32
venea: *ind. imp. 3.sg.* 6,33
veniţi: *imperativ 2.pl.* 7,4, 9; 10,6
ai venit: *ind. pf.c. 2.sg.* 19,28
vor veni: *ind. viit.I. 3.pl.* 20,17
venise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 23,18
vino: *imperativ 2.sg.* 3,7; 6,3; 9,18, 19; 10,16; 14,8
vine: *ind. prez. 3.sg.* 4,1
vie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 5,8
vii: *ind. prez. 2.sg.* 5,25
să vie: *conj. prez. 3.sg./pl.* 7,5; 10,19, 21
vinea: *ind. imp. 3.sg.* 15,19

VENIRE: s.f.
venirea: *sg. ac.* 20,13

(a se) VESELI: v. IV
veselindu(-să): *gerunziu* 11,14
(s-)au veselit: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,20; 20,13

VESTE: s.f.
veaste: *sg. ac.* 7,9; 19,7

(a se) VESTI: v. IV
(să) vesteaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1; rezum. cap.20
au vestit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,31; 5,4; 6,13, 15; 7,11; 8,7; 9,20, 36; 18,37; 22,9; 23,1
vesteaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.7; rezum. cap.20
vestesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.7
a vesti: *inf. prez.* 7,9
să vestim: *conj. prez. 1.pl.* 7,9
vesteşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.8
să vestească: *conj. prez. 3.sg.* 9,15
(s-)au vestit: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,26; 19,33

VESTIT, -Ă: adj.
vestită: *f. sg. ac.* rezum. cap.8

VEŞMÂNT: s.n.
vejmintele: *pl. ac.* 2, 12; rezum. cap.5; 5,7, 8; 6,30; 10,22; 11,14; 19,1; 22,11, 19
vejminte: *pl. ac.* 5,5, 23
vejmintelor: *pl. gen.* 22,14

VIAŢĂ: s.f.
viaţă: *sg. ac.* 4,16
vieţii: *sg. gen.* rezum. cap.20; 25,29,30

VICLEŞUG: s.n.
vicleşug: rezum. cap.10

VIE: s.f.
vii: *pl. ac.* 5,26; 19,29; 25,12
via: *sg. ac.* 18,31
viilor: *pl. gen.* 18,32

VIN: s.n.
vin: *sg. ac.* 16,17; 18,32

(a se) VINDE: v. III
vinde: *imperativ 2.sg.* 4,7
(să) vindea: *ind. imp. 3.sg.* 6,25

(a) VINDECA: v. I
să vindece: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.5
ar fi vindecat: *cond. pf. 3.sg.* 5,3
să vindeci: *conj. prez. 2.sg.* 5,6
să vindec: *conj. prez. 1.sg.* 5,7
(s-)au vindecat: *ind. pf.c. 3.sg.* 20,7

(a se) VINOVĂŢI: v. IV (Înv. şi reg.) „a (se) învinui”
(ne) vom vinovăţi: *ind. viit.I. 1.pl.* 7,9

VISTIERIE: s.f.
vistierii: *sg. gen.* rezum. cap.12
vistierie: *sg. ac.* 12,9, 10
vistieriile: *pl. ac.* 14,14

VIŢĂ: s.f.
viţă: *sg. ac.* 4,39

VIŢEL: s.m.
viţeilor: *pl. gen.* rezum. cap.10
viţeii: *pl. ac.* 10,29
viţei: *pl. ac.* 17,16

VIU, VIE: adj.
viu: *m./n. sg. nom./ac.* 2,2, 4, 6; 3,14; 4,30; 5,7, 16, 20; 19,4, 16
vii: *m. pl. ac.* 7,12; 10,14

(a) VOI: v. IV
voiu: *ind. prez. 1.sg.* 4,16
voim: *ind. prez. 1.pl.* 7,3

VOIEVOD: s.m.
voivodule: *sg. voc.* 9,5
voivozilor: *pl. dat.* 10,25
voivozii: *pl. nom.* 10,25

VOLBURĂ: s.f.
volbură: *sg. ac.* sg. 2,1, 11

VORBĂ: s.f.
vorbele: *pl. ac.* 6,12

(a se) VORBI: v. IV
vorbindu(-se): *gerunziu* 2,11
vorbea: *ind. imp. 3.sg.* 8,4

(a) VRĂJI: v. IV
au vrăjit: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,6

VRĂJITORIE: s.f.
vrăjitoriilor: *pl. dat.* 17,17

VRĂJMAŞ: s.m.
vrăjmaşu: *sg. nom.* 9,20

(a) VREA: v. II
vrând: *gerunziu* rezum. cap.1
au vrut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,1; 8,19; 13,23; 17,14; 24,4
vrei: *ind. prez. 2.sg.* 4,2, 13; 5,17; 6,27; 20,9
vrea: *ind. prez. 3.sg.* 4,14
vom vrea: *ind. viit.I. 1.pl.* 7,4, 9
vor vrea: *ind. viit.I. 3.pl.* 7,4
vruse: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 15,16
vreau: *ind. prez. 1.sg.* 20,10

VRERE: s.f.
vrearea: *sg. ac.* 12,4; 16,15; 18,25
vrearii: *sg. dat.* 16,9

VREME: s.f.
vreamea: *sg. ac.* 4, 16, 17; 7,1
vremea: *sg. ac.* 5,19
vreame: *sg. ac.* 7, 18; 13,23
vreamea: *sg. ac., în loc. adv.* ***în vreamea aceea/în vreamea aceaea*** „pe atunci” 8,22; 16,6; 18,16; 20,12; 24,10
vreami: *pl. ac.* rezum. cap.15
vreamea: *sg. ac., în loc. adv.* ***din vreamea aceaea*** „de pe atunci” 17,21

Z

ZĂBAVĂ: s.f.
zăbavă: *sg. ac.* 4,24

(a) ZĂBOVI: v. IV
au zăbovit: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,20

(a) ZĂCEA: v. II
zăcea: *ind. imp. 3.sg.* 4,32

(a) ZĂMISLI: v. IV
au zămislit: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,17

(a) ZDROBI: v. IV
au zdrobit: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,18; 18,4; 21,9; 23,14
zdrobise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 13,4

ZI: s.f.
zilelor: *pl. gen./dat.* 1,18; 8,23; 10,34; 12,19; 13,8, 12; 14,15, 18, 28; 15,6, 11, 15, 21, 26, 31, 36; 16,19; 20,6, 20; 21,17, 25; 23,28; 24,5
zile: *pl. nom./ac.* 2,17; 3,9; 8,2; 20,17; 25,30
zioa: *sg. nom./ac.* 2,22; 3,6; 8,6, 22; 10,27; 14,7; 15,5; 19,3; 20,5, 17; 21,15; 25,1, 3, 8, 27
zi: *sg. nom./ac.* 4,8, 11, 18; 6,29; 7,9; 8,15; 10,20; 16,6; 17,23, 34, 41; 20,8; 21,15
zilele: *pl. ac., în loc. adv.* ***în toate zilele*** 8,19; 12,2; 13,3, 22; 17,37
zilele: *pl. nom./ac.* 8,20; 10,32, 36; 15,18, 29, 37; 19,25; 20,1, 19; 23,22, 29; 24,1; 25,29,30

(a se) ZICE: v. III
zicând: *gerunziu* 1,2, 3, 15; 2,23; 3,7; 4,1, 31, 40; 5,4, 8, 10, 11, 22; 6,8, 9, 13, 15, 18, 26; 7,10, 12, 14; 8,1, 4, 6, 7, 8, 9; 9,18, 20, 25, 36; 10,1, 5, 6, 8; 11,5; 14,6, 8, 9; 15,12; 16,7, 15; 17,13, 27, 35; 18,14, 27, 30, 32; 19,9, 15, 20; 20,2, 4; 21,10; 22,10, 12; 23,21; 25,24
vei zice: *ind. viit.I. 2.sg.* 1,3; 9,3; 18,22
zice: *ind. prez. 3.sg.* 1,4, 6, 11, 16; 2,21; 3,16, 17; 4,43; 7,1; 9,3, 6, 12, 18, 19, 26; 18,19, 29, 31; 19,3, 6, 10, 20, 32, 33; 20,1, 5, 17; rezum. cap.21; 21,12; 22,15, 16, 18, 19
au zis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13; 2,2, 3, 4, 5, 6, 9, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21; 3,8, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 23; 4,2, 3, 6, 7, 9, 12, 14, 16, 19, 22, 23, 25, 27, 28, 29, 30, 36, 38, 41, 42, 43; 5,3, 5, 7, 13, 15, 17, 19, 20, 21, 22, 23, 25, 26; 6,1, 2, 3, 5, 6, 7, 11, 12, 13, 17, 19, 20, 21, 22, 27, 28, 31, 32, 33; 7,1, 2, 3, 6, 9, 12, 18, 19; 8,5, 8, 9, 10, 12, 13, 14; 9,1, 5, 6, 11, 12, 13, 15, 17, 18, 19, 21, 22, 23, 25, 27, 31, 32, 33, 34, 36; 10,4, 9, 13, 14, 15, 16, 18, 20, 22, 23, 30; 11,12, 15; 12,4; 13,15, 16, 17, 18, 19; 17,26; 18,19, 25, 26, 28; 19,3, 6; 20,1, 7, 9,10, 14, 16; 21,4; 22,8, 9; 23,17, 18, 27
veți zice: *ind. viit.I. 2.pl.* 1,6; 19,6; 22,18
am zis: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,18; 4,28; 6,29; 23,27
zis-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,13; 20,15, 19
zisease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 4,17; rezum. cap.5; 6,10; 7,18, 19; 10,24; 11,15; 20,8; 23,1, 16
zi: *imperativ 2.sg.* 4,26; 8,10; 20,5
nu zi: *imperativ prohib. 2.sg.* 4,29
va zice: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,29
ar fi zis: *cond. pf. 3.sg.* 5,13
zic: *ind. prez. 1.sg.* 7,12
(s-)au fost zis: *ind. m.m.c.pf. perifr. impers.* 7,20
zică: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 9,17
să zică: *conj. prez. 3.pl.* 9,37
zicându-: *gerunziu* 12,7; 22,3
zicea: *ind. imp. 3.sg.* 13,14
ziceți: *imperativ 2.pl.* 19,10; 22,15
ai zis: *ind. pf.c. 2.sg.* 19,23

ZID: s.n.
zidurile: *pl. nom./ac.* 3,25; 25,10
zid: *sg. ac.* 3,27; 6,26, 30; 18,26, 27
zidul: *sg. ac.* 9,17; 14,13; 25,4

ZIDAR: s.m.
zidarii: *pl. ac.* 12,11
zidarilor: *pl. dat.* 22,6

(a) ZIDI: v. IV
să zidim: *conj. prez. 1.pl.* 6,2
au zidit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 14,22; 15,35; 16,11; 17,9; 21,3
zidise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 16,18; 23,13
am zidit: *ind. pf.c. 1.sg.* 19,25

ZIDIRE: s.f.
zidirea: *sg. ac.* 12,5, 7, 8, 12

ZIDIT, -Ă: adj.
zidită: *f. sg. ac.* 3,19; 17,9; 18,8
zidite: *f. pl. ac.* 8,12; 18,13; 19,25

ZIDITOR: s.m.
ziditorii: *pl. ac.* 12,11

ZMOCHINĂ: s.f.; vezi **SMOCHINĂ**

(a) ZUGRĂVI: v. IV
au zugrăvit: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,30

ZUGRĂVITURĂ: s.f.
zugrăvituri: *pl. ac.* 20,13

(a) ZUGRUMA: v. I; vezi **(a) SUGRUMA**

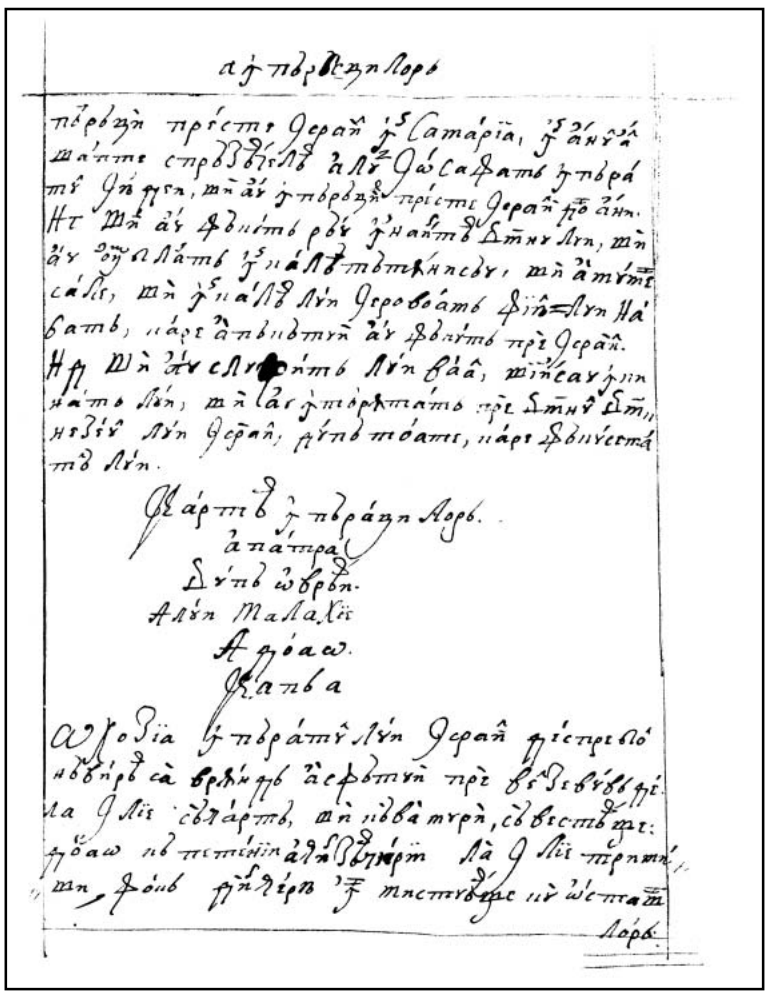

177r

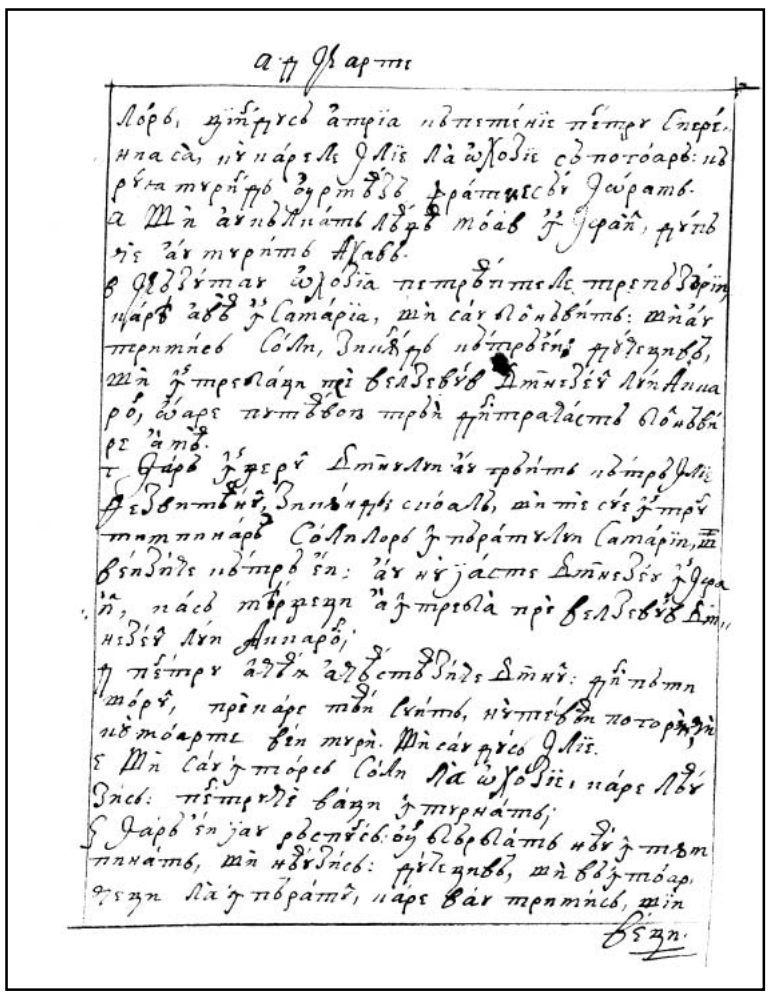

177v

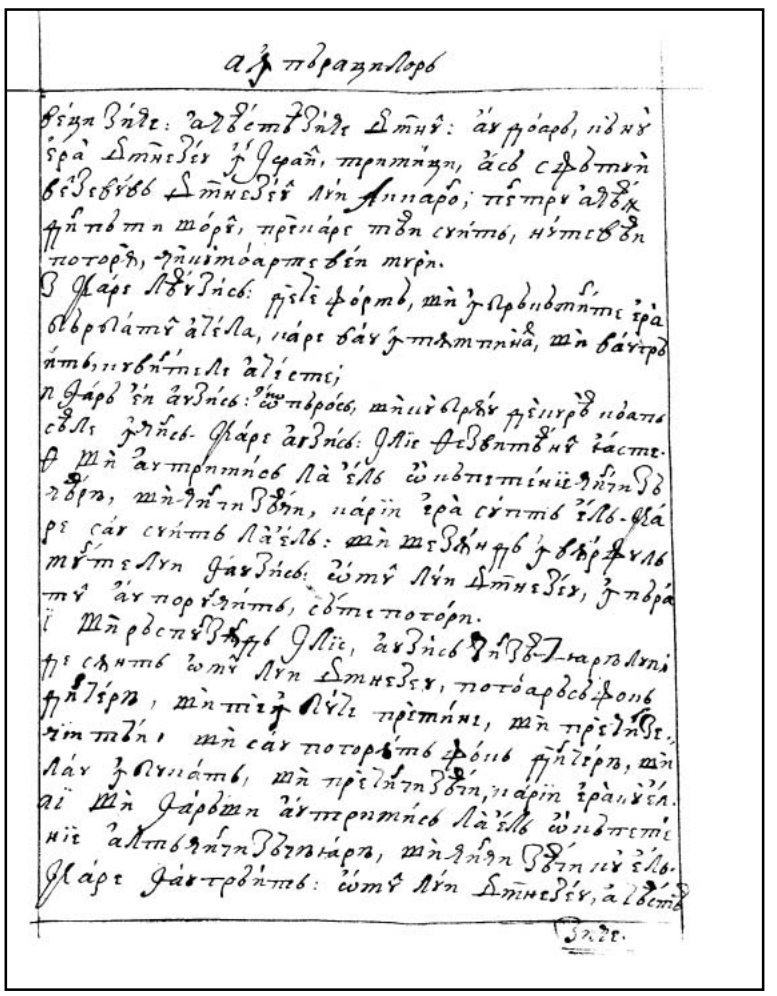

178r

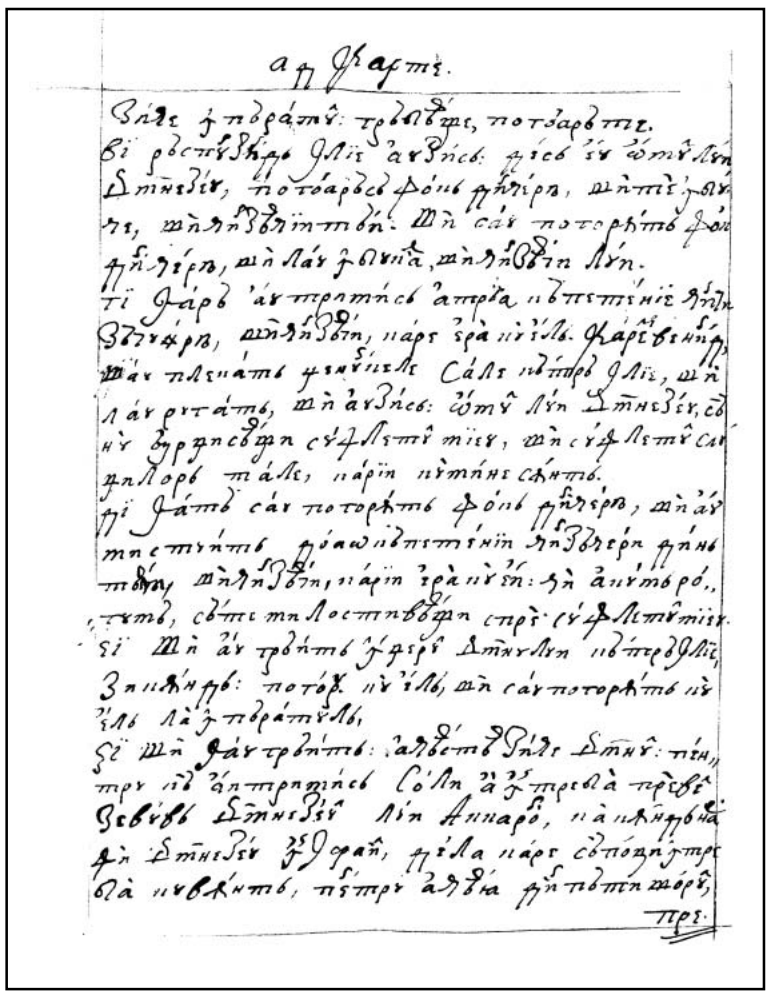

178v

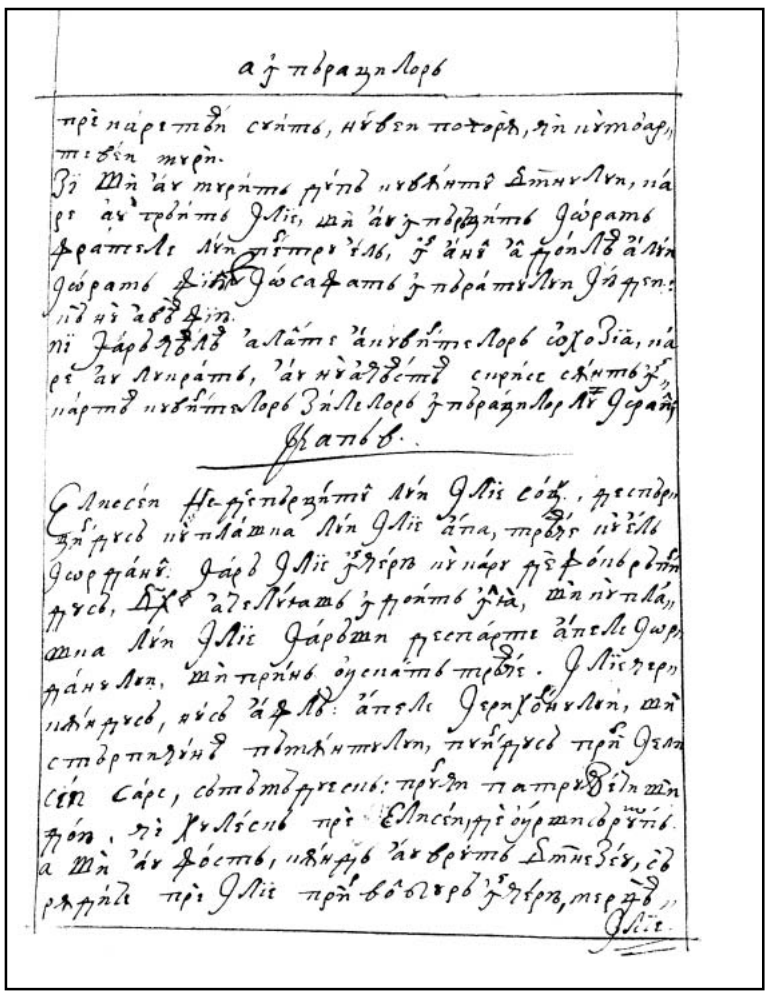

179r

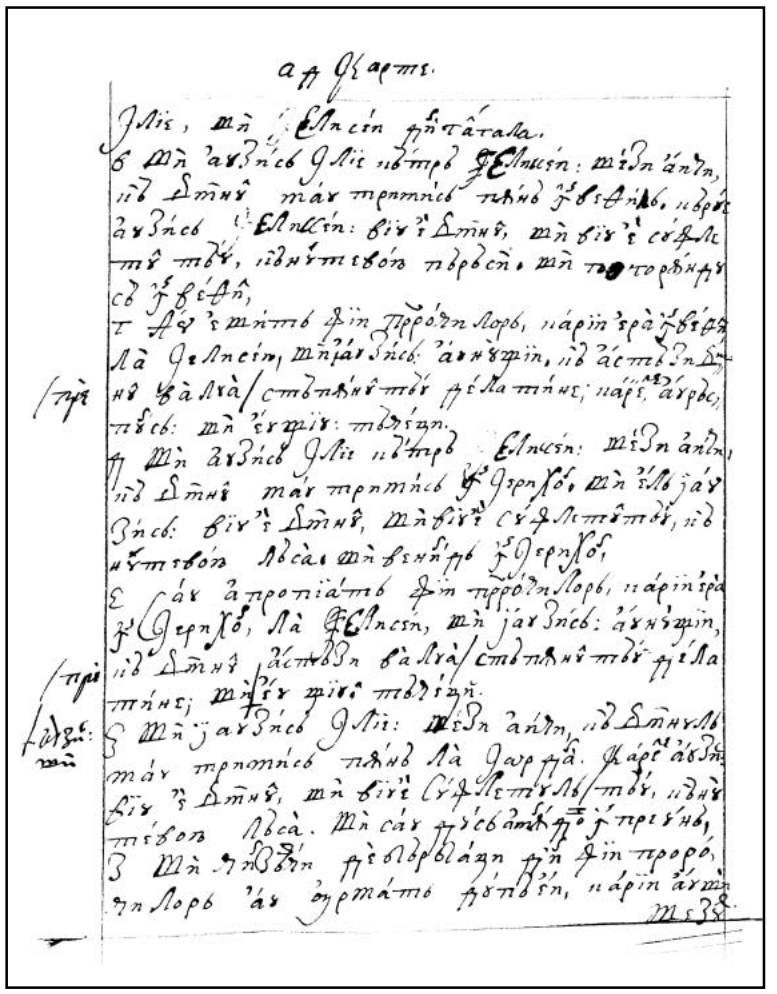

179v

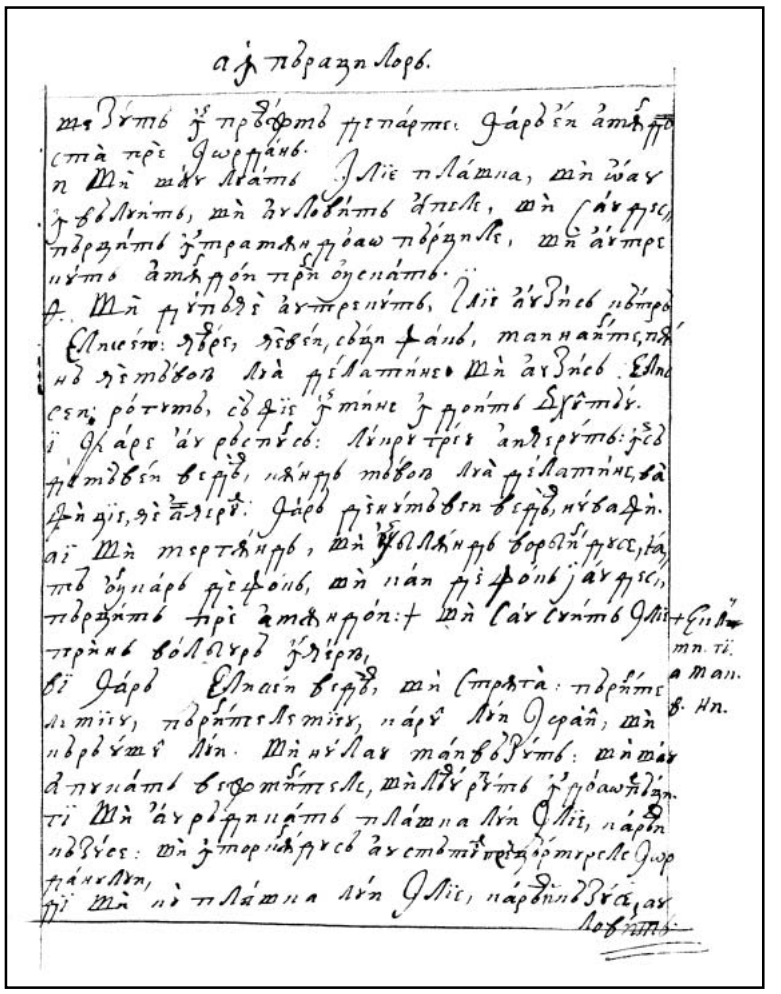

180r

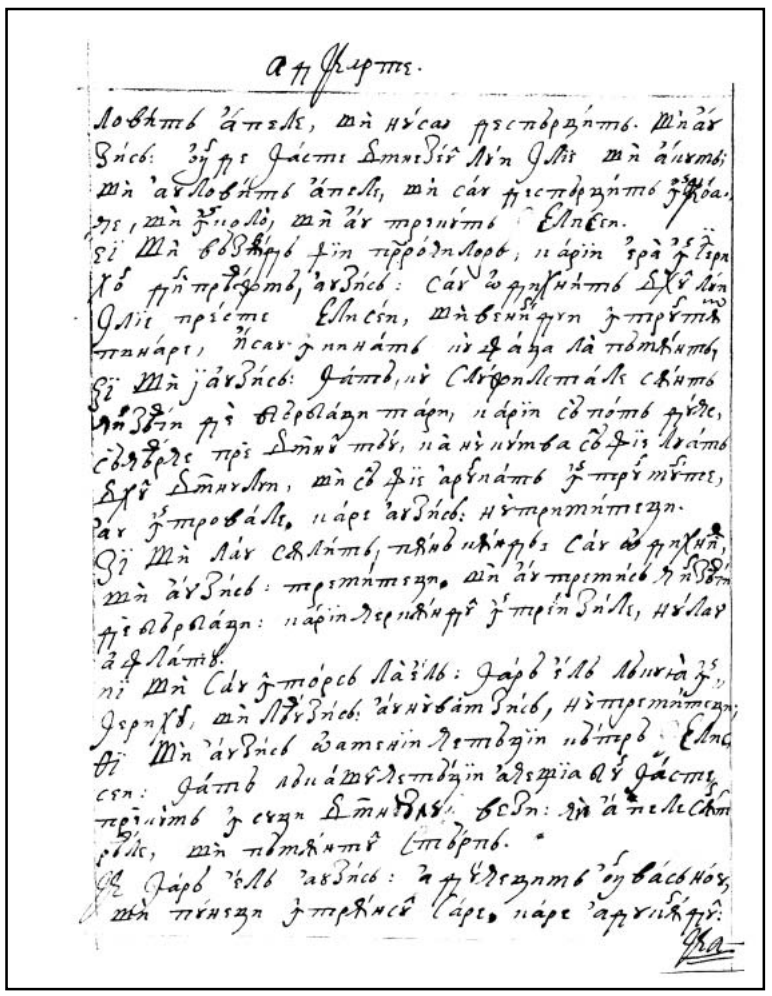

180v

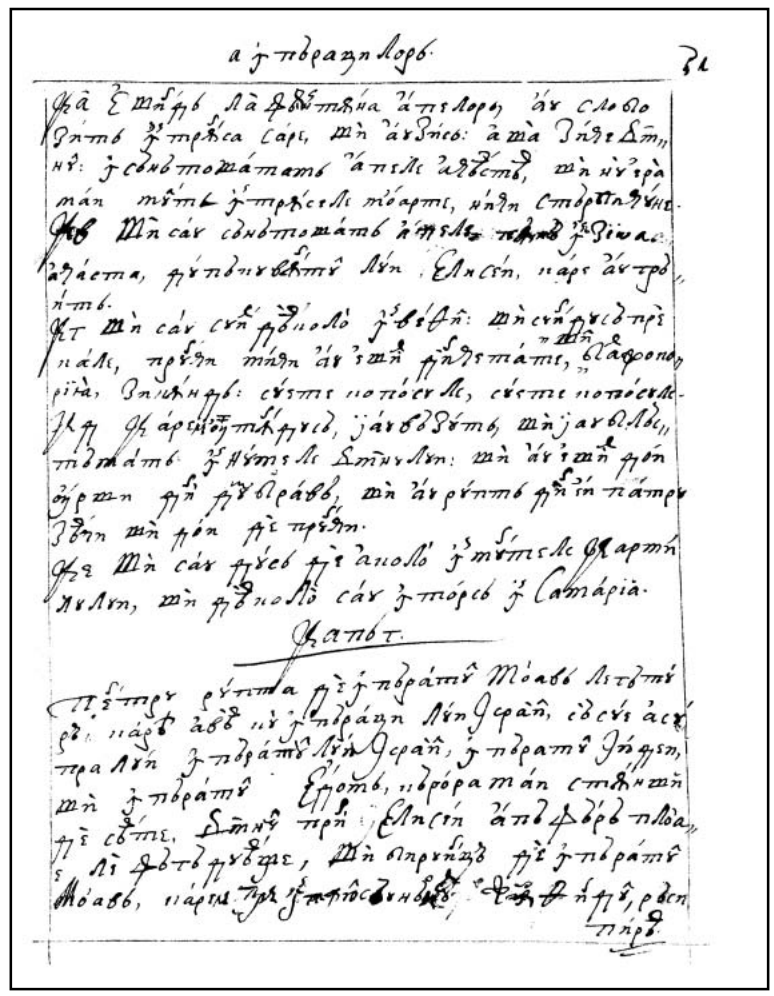

181r

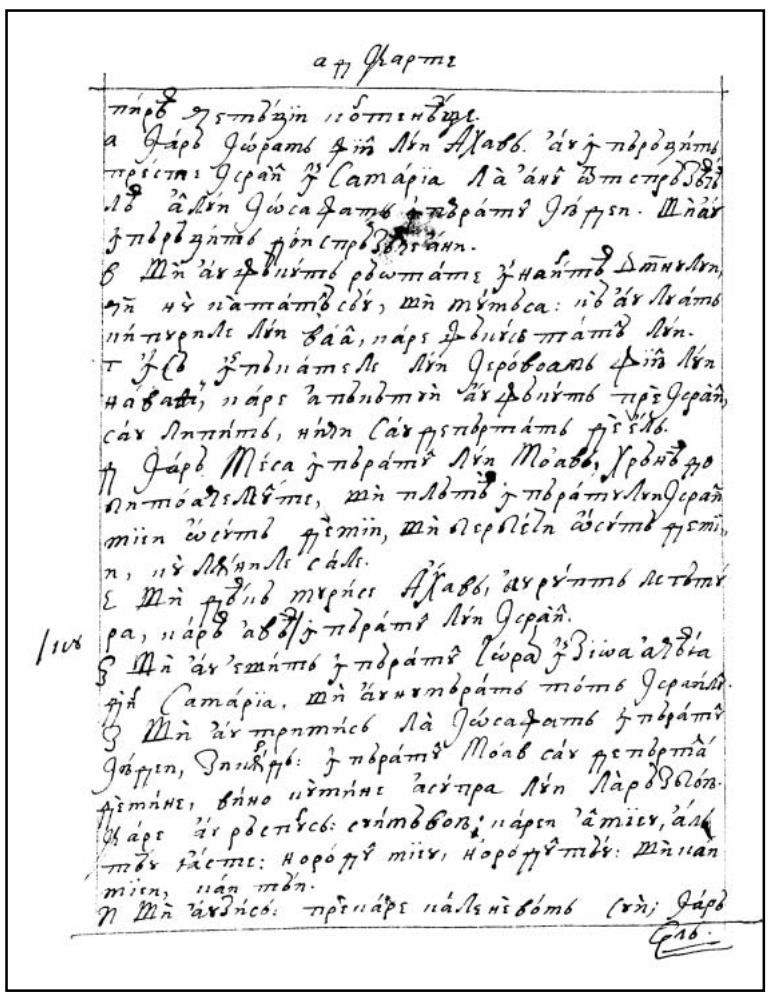

181v

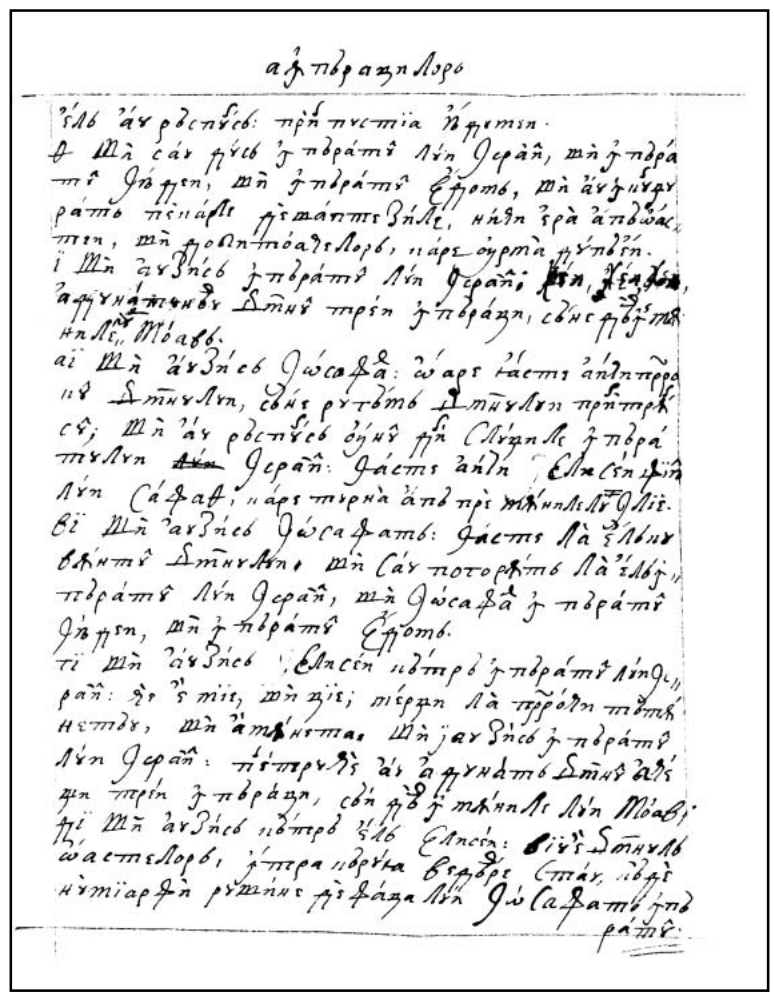

182r

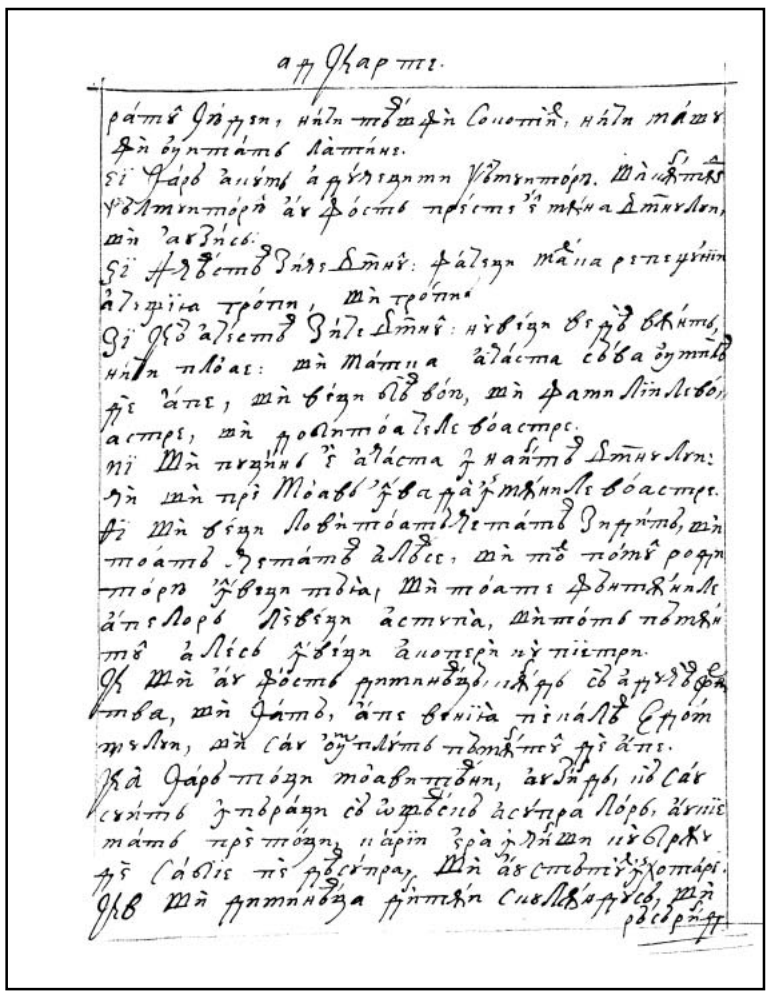

182v

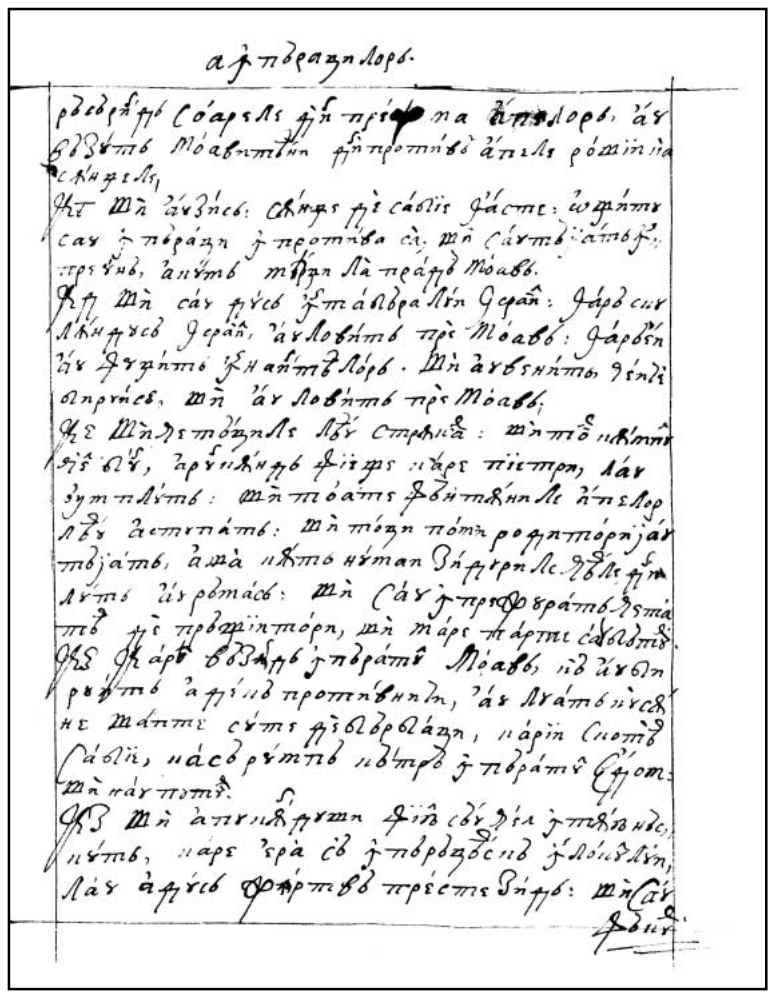

183r

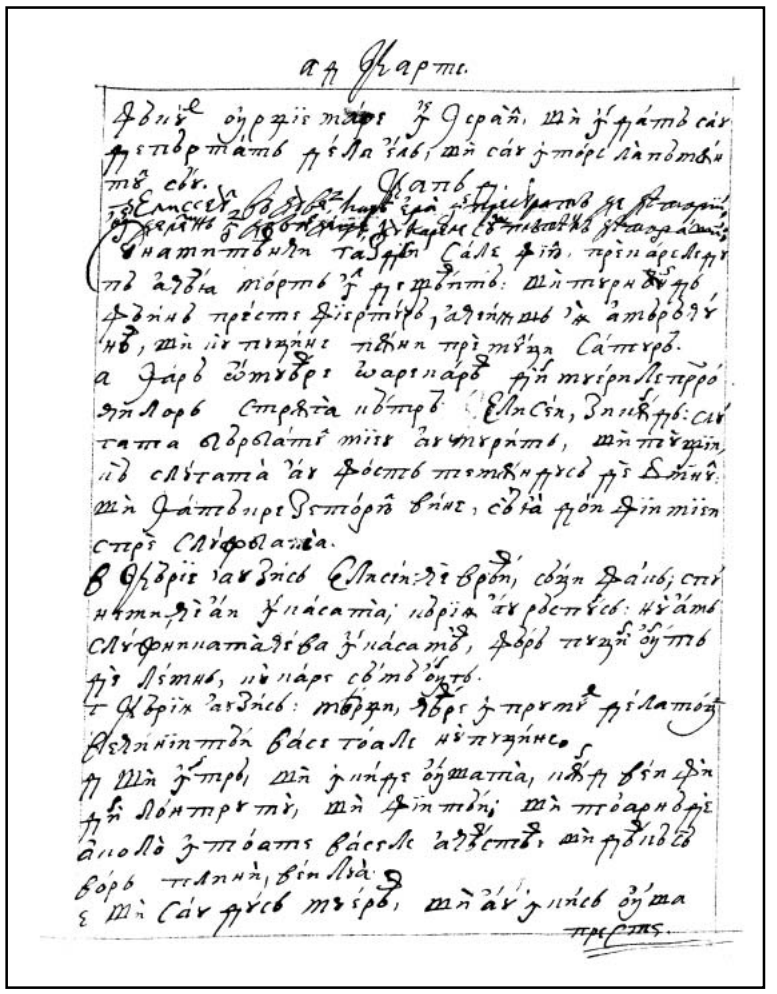

183v

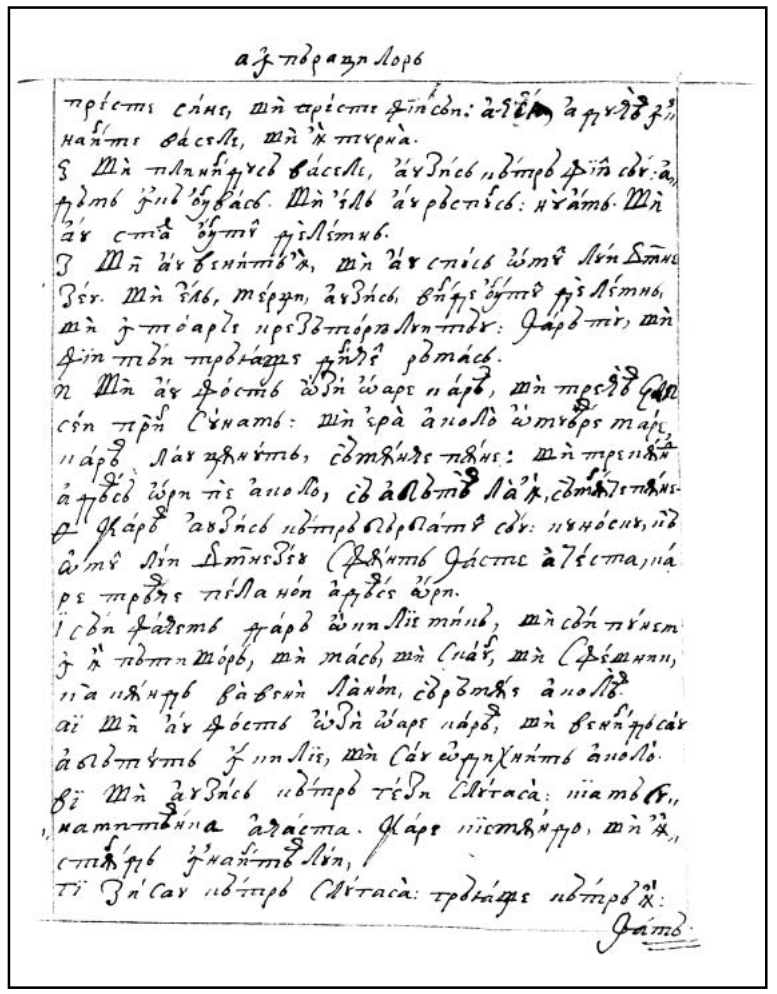

184r

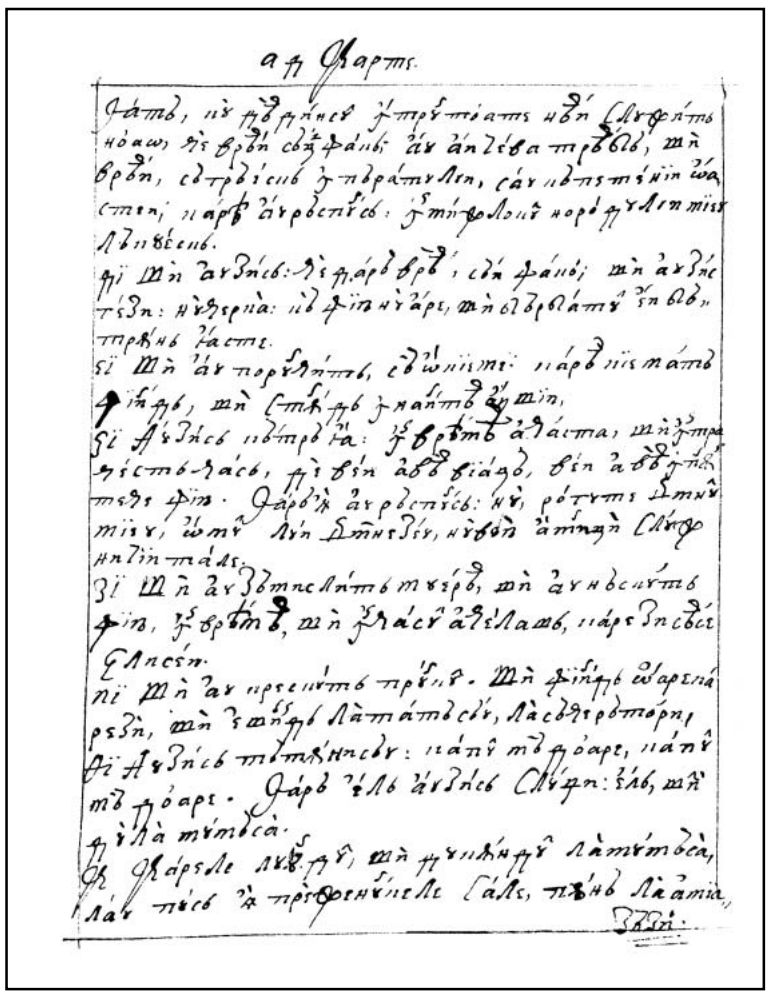

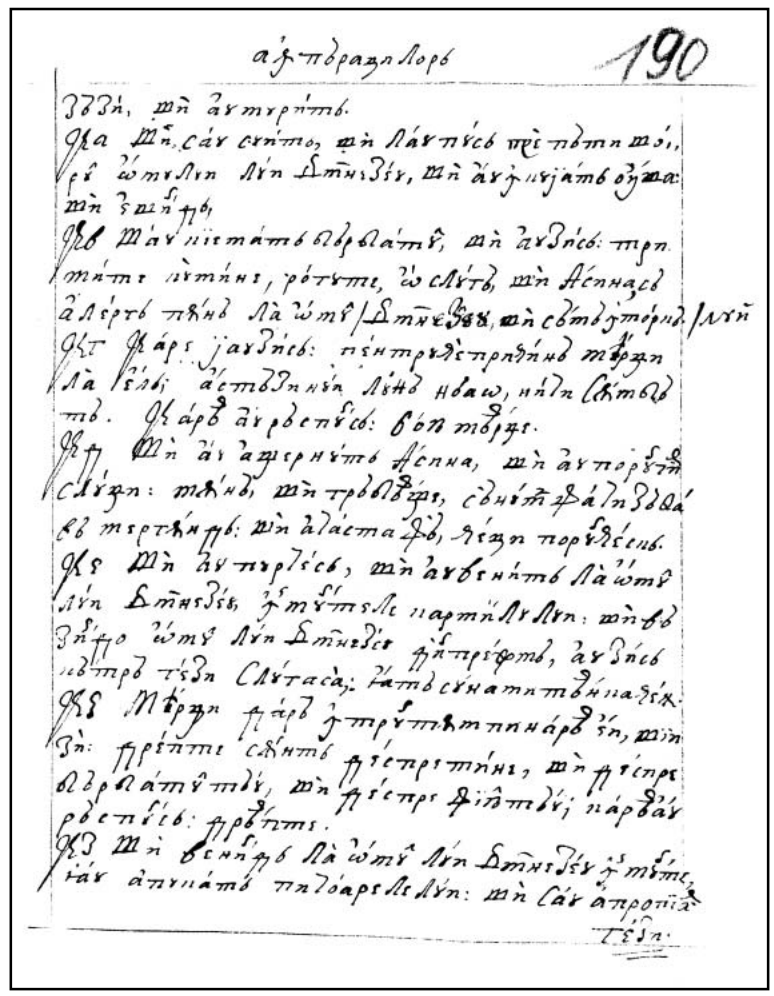

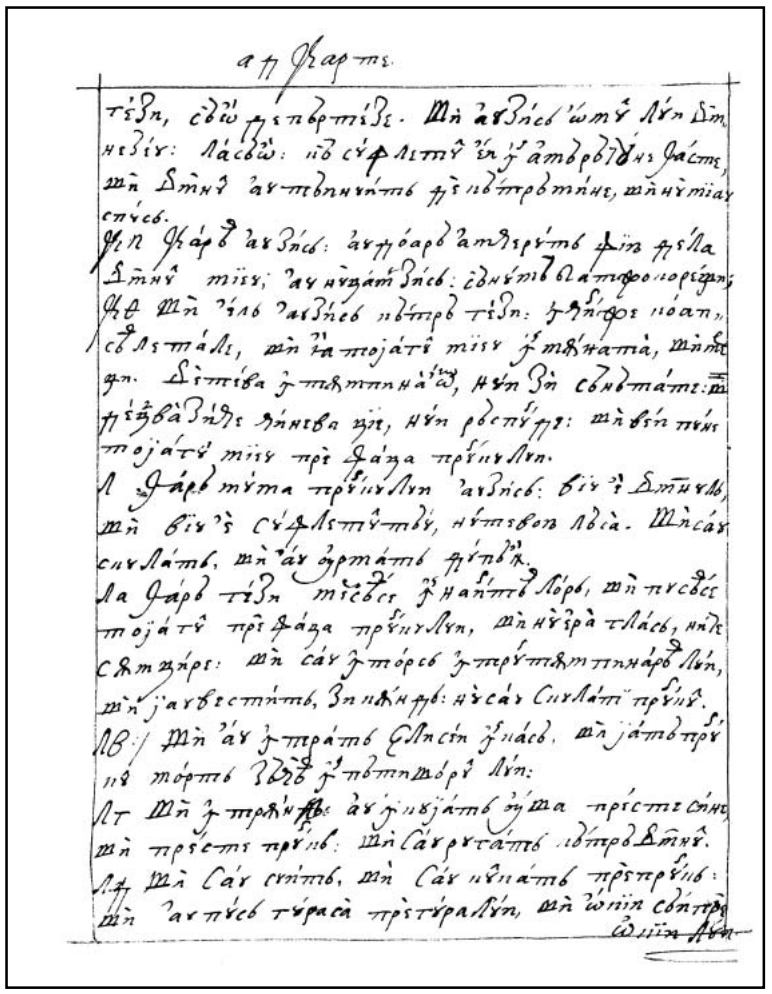

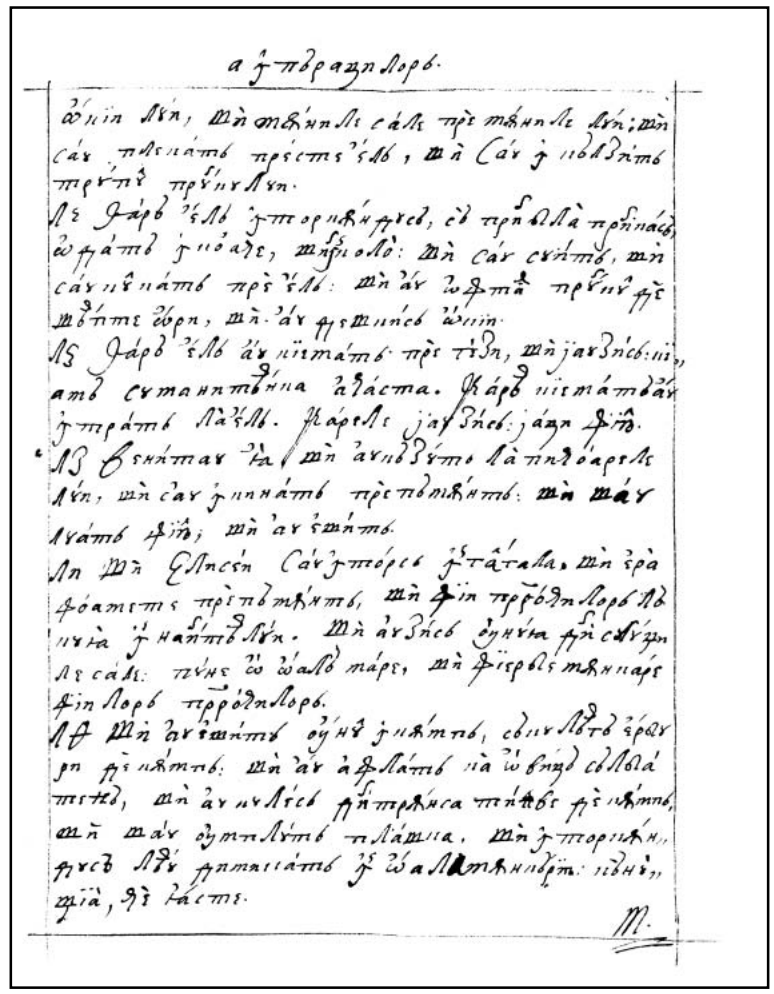

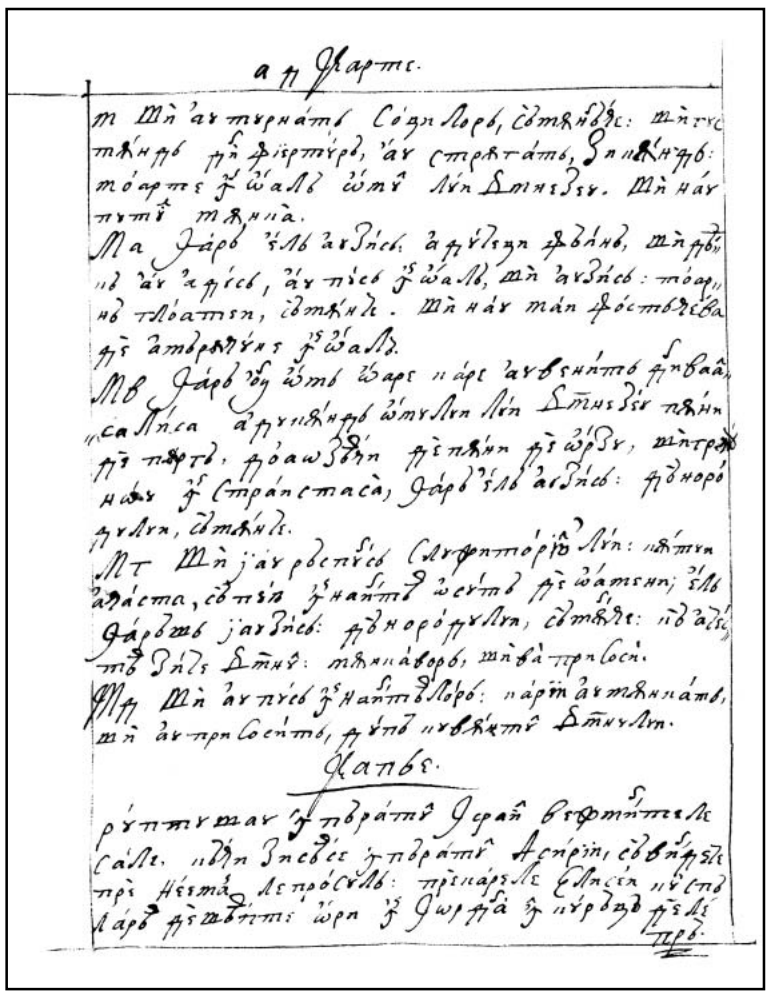

186v

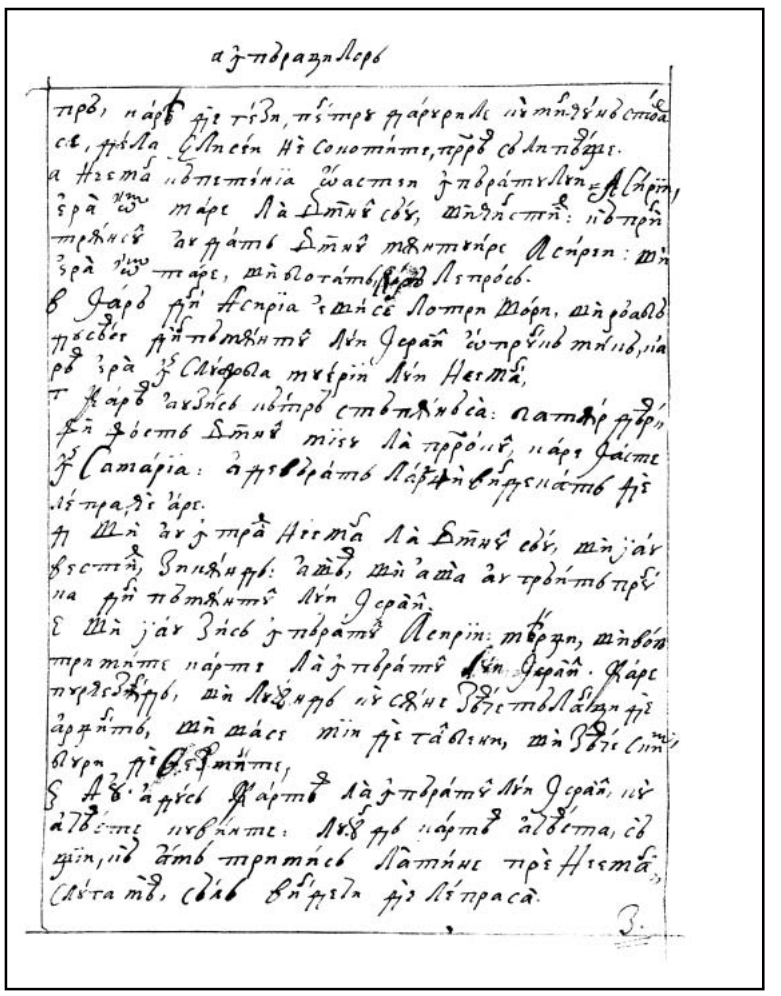

187r

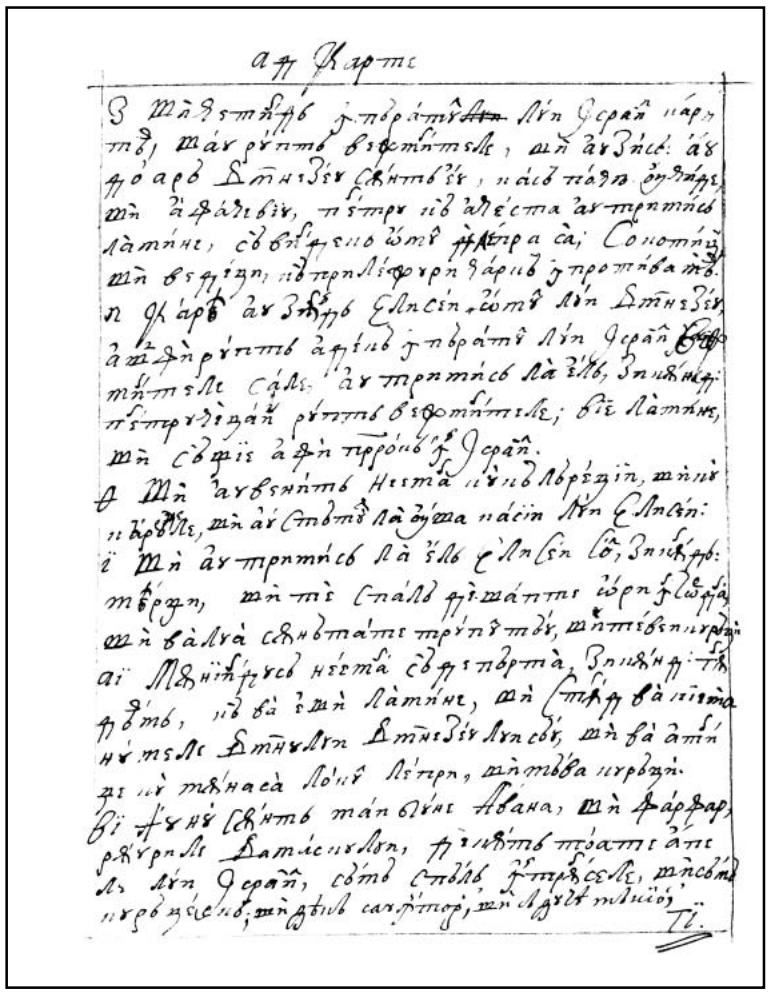

187v

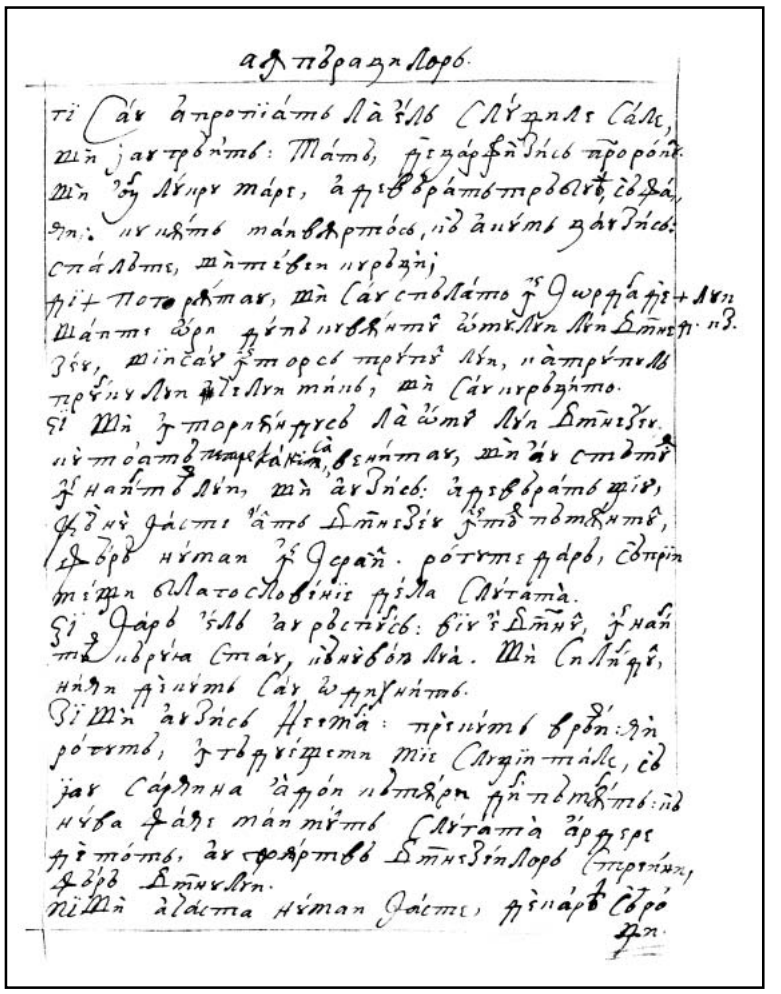

188r

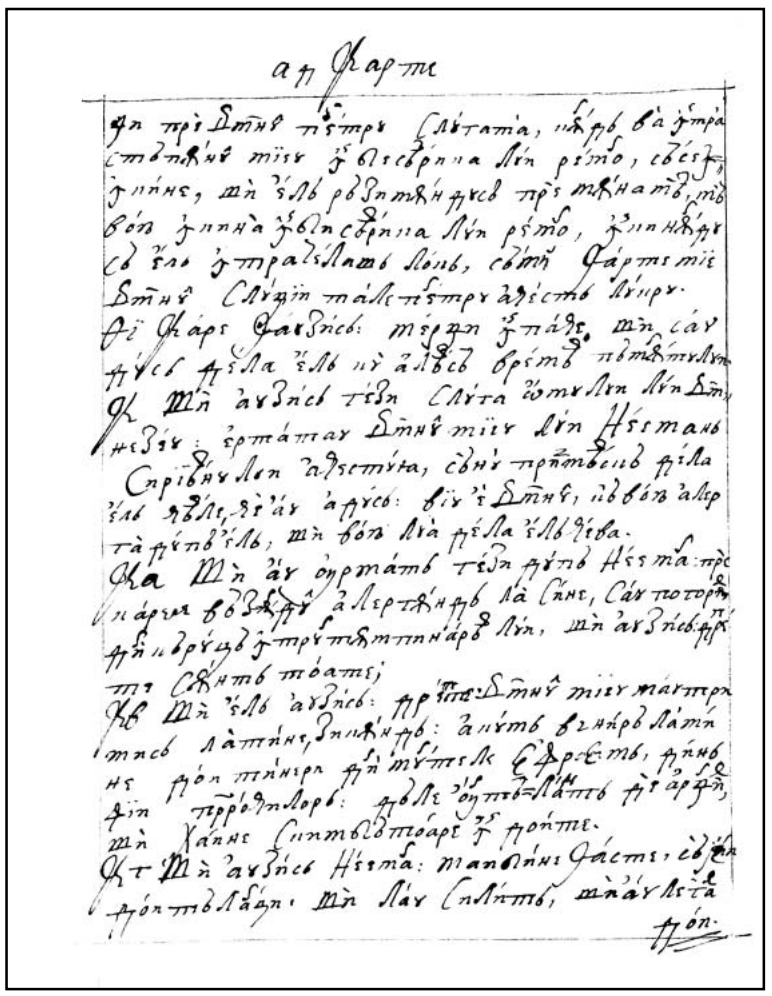

188v

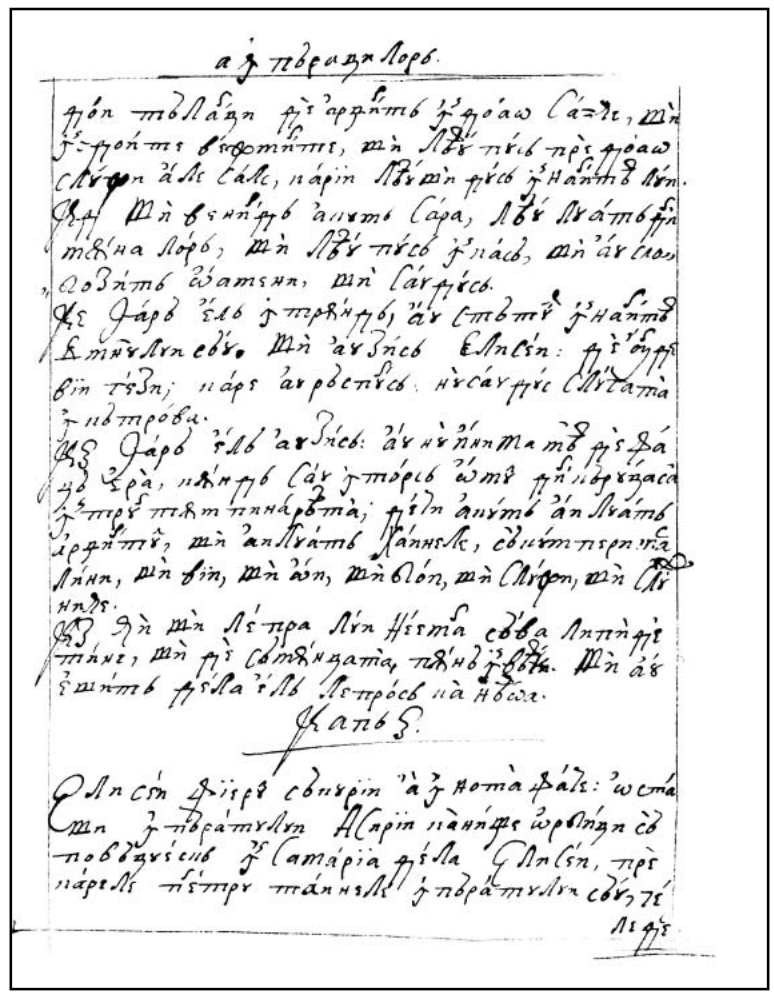

189r

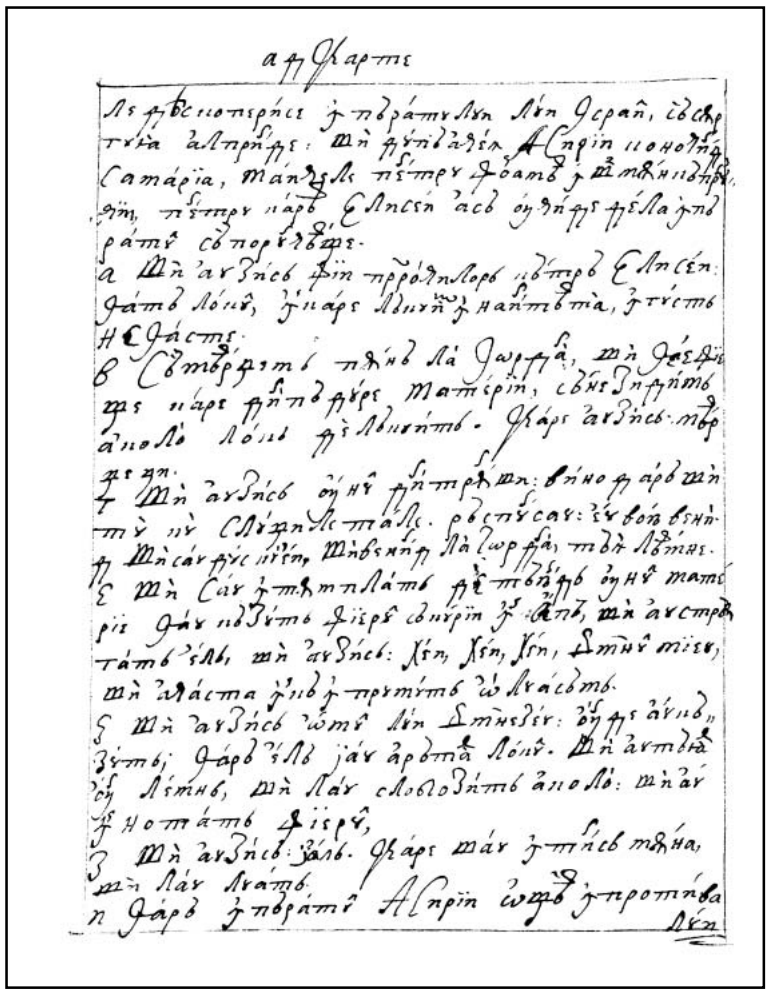

189v

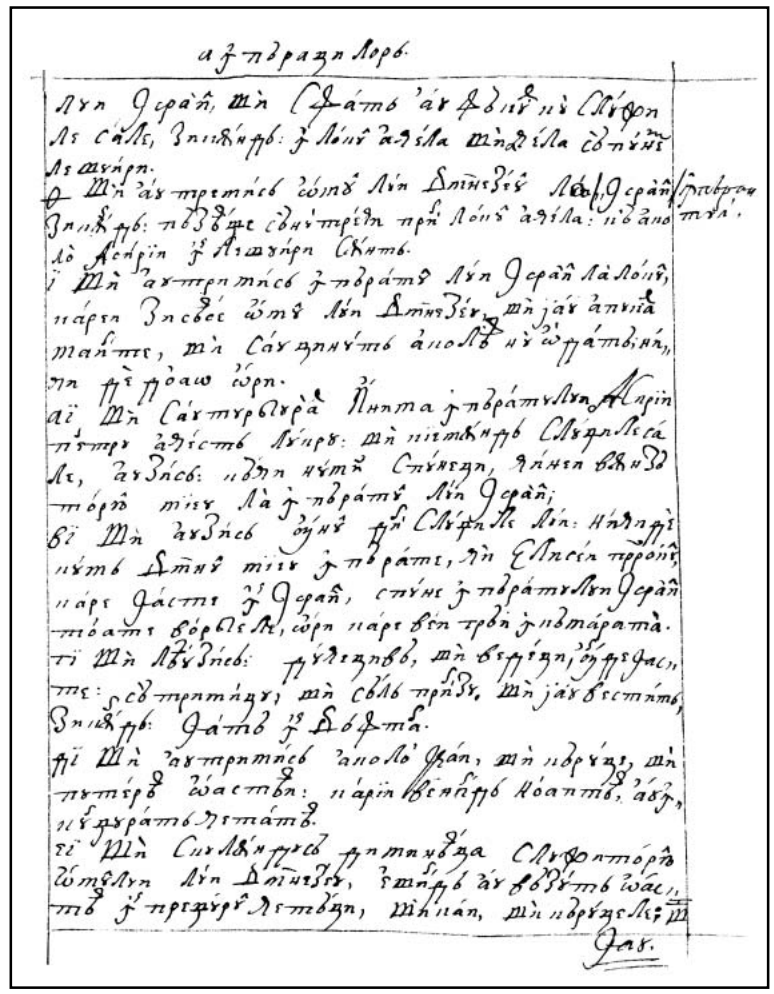

190r

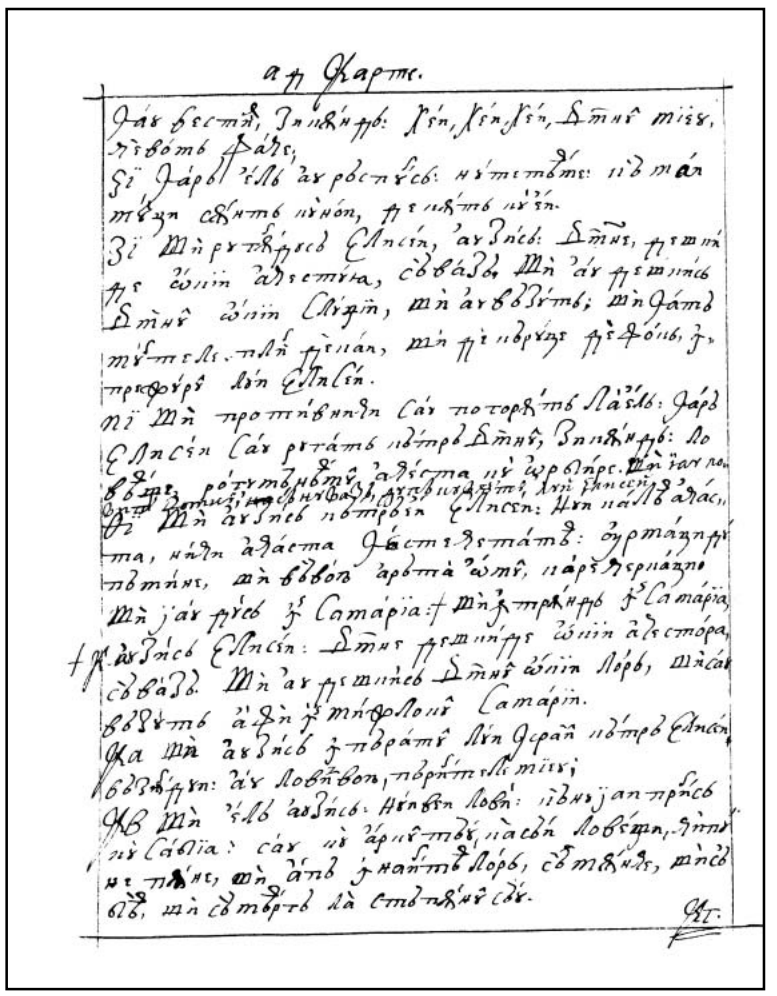

190v

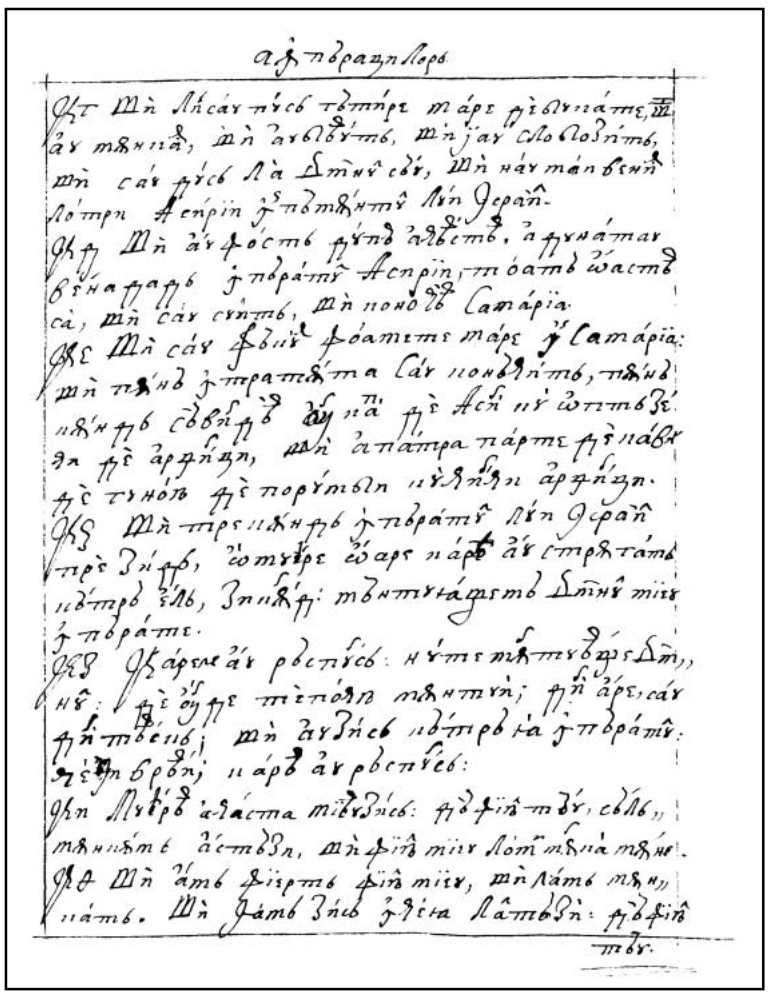

191r

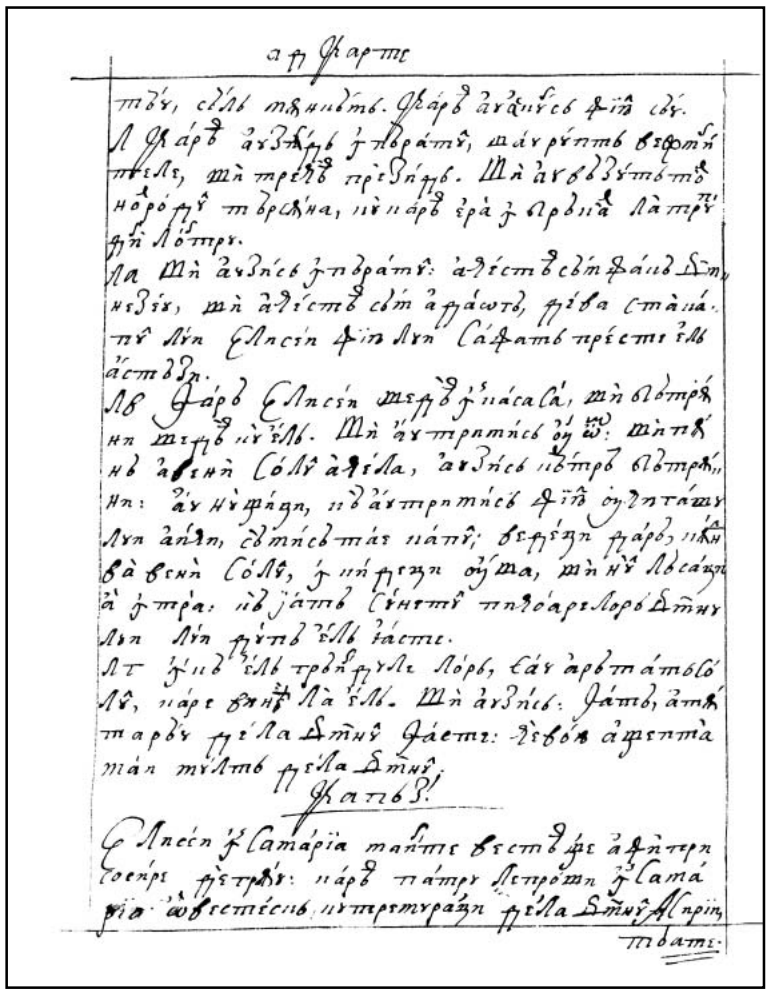

191v

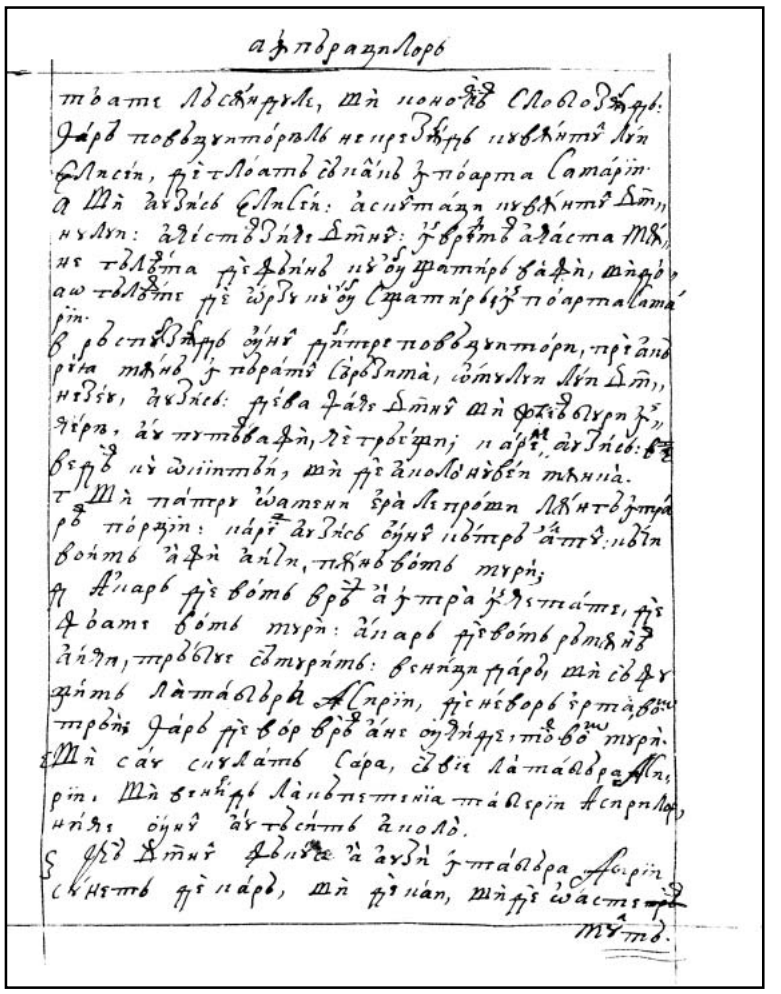

192r

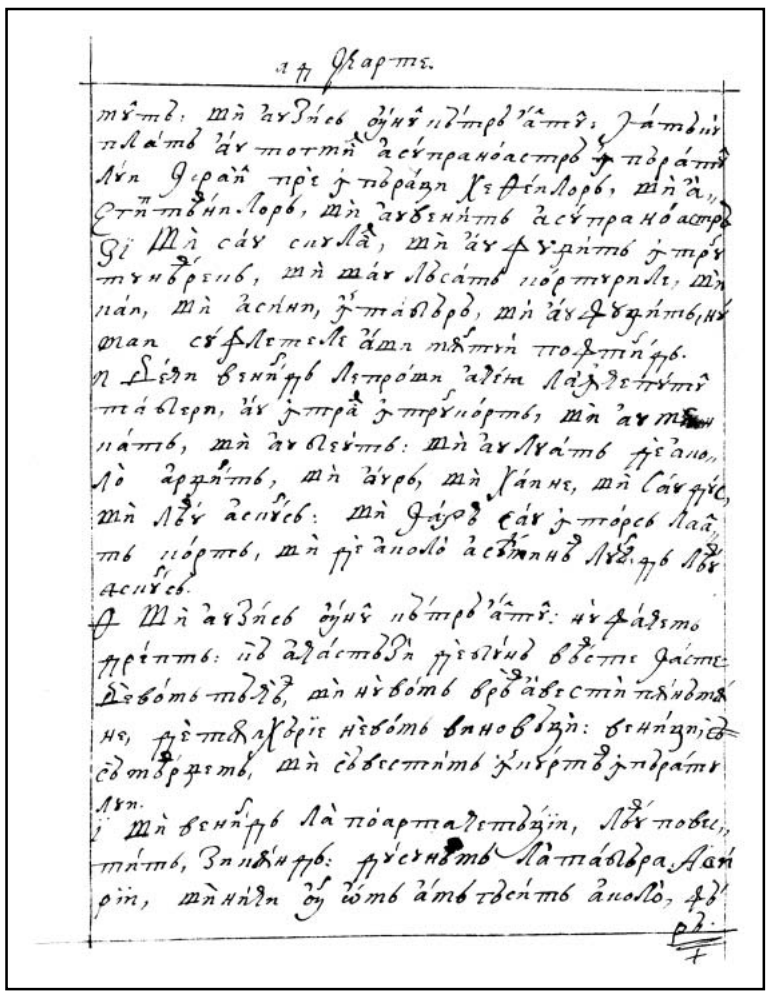

192r

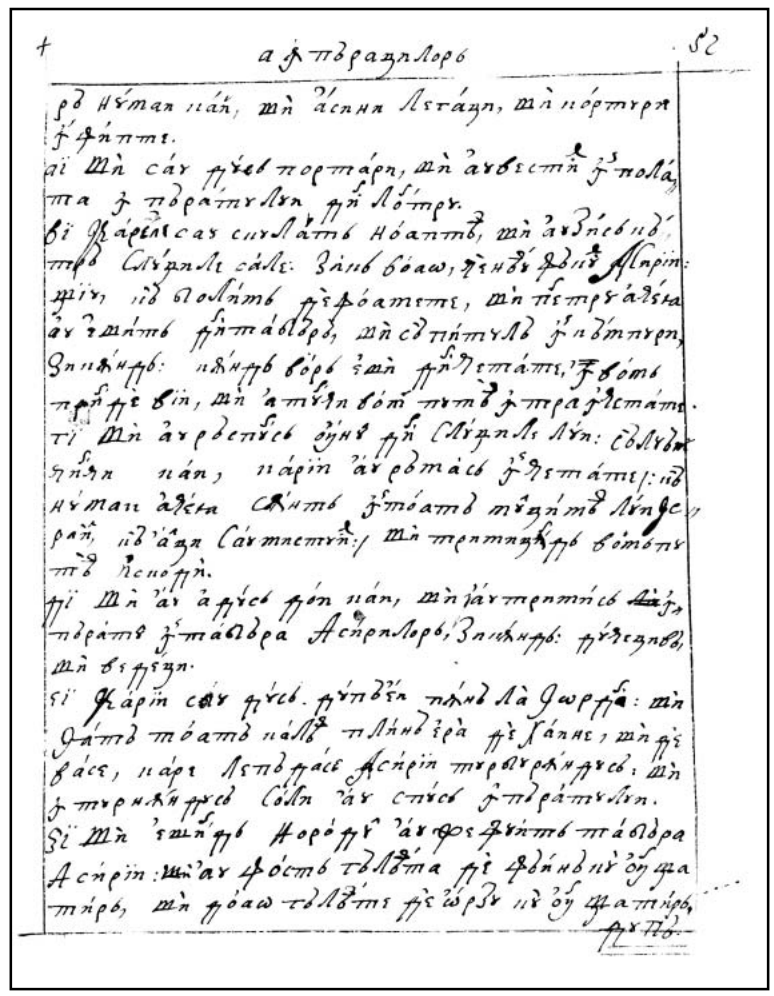

193r

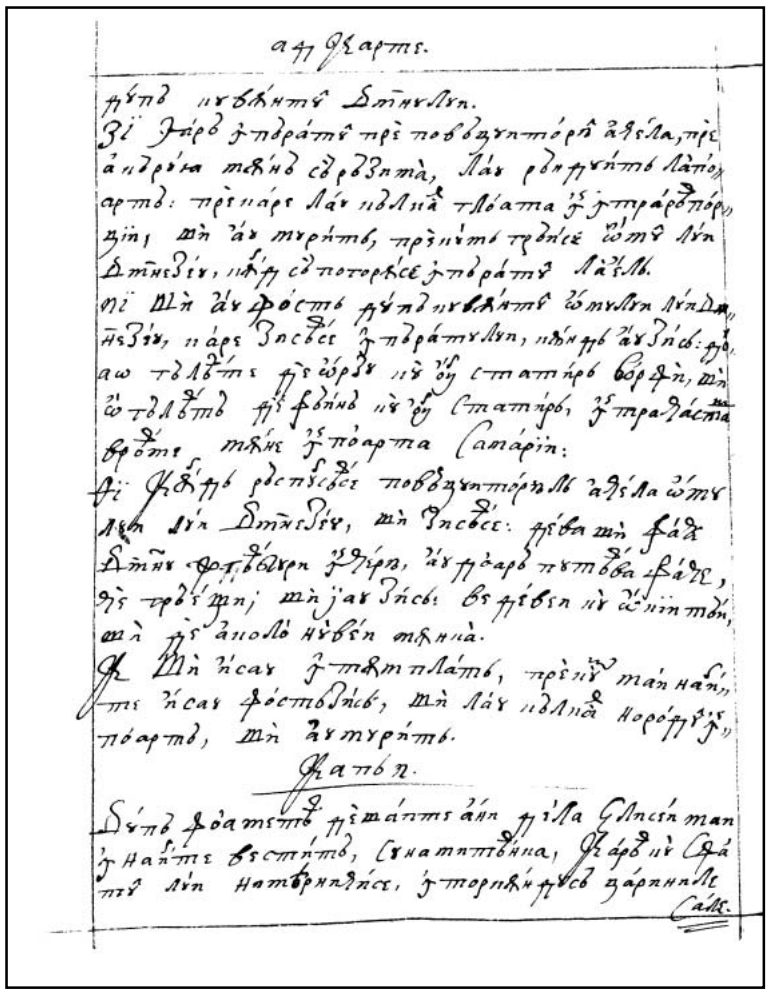

193v

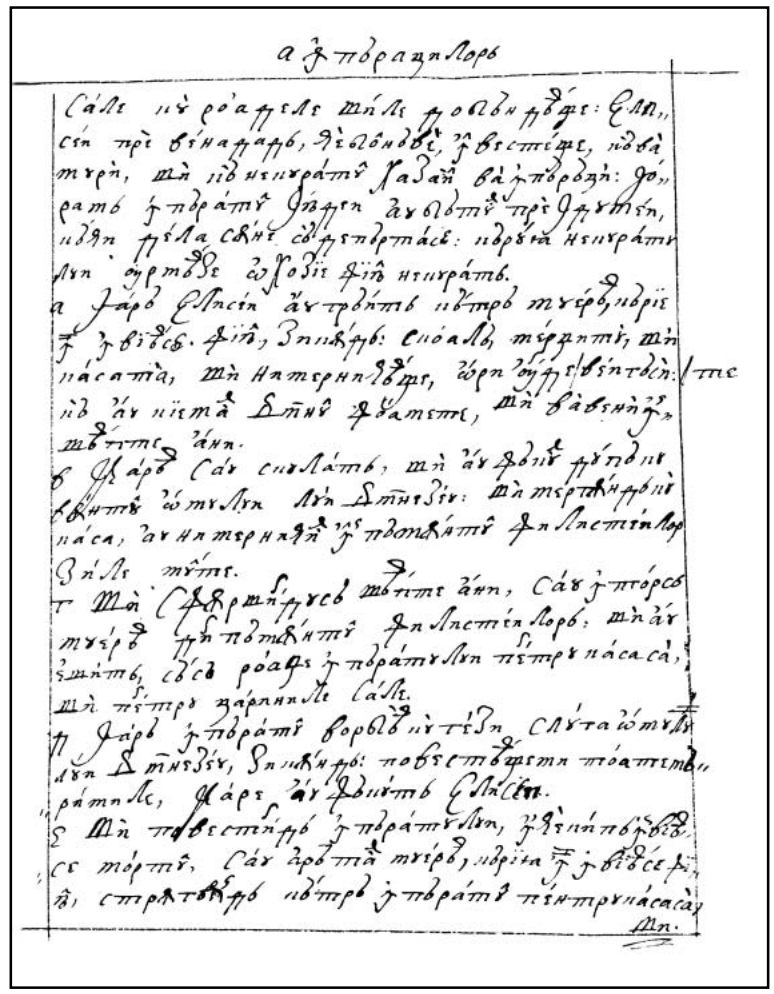

194r

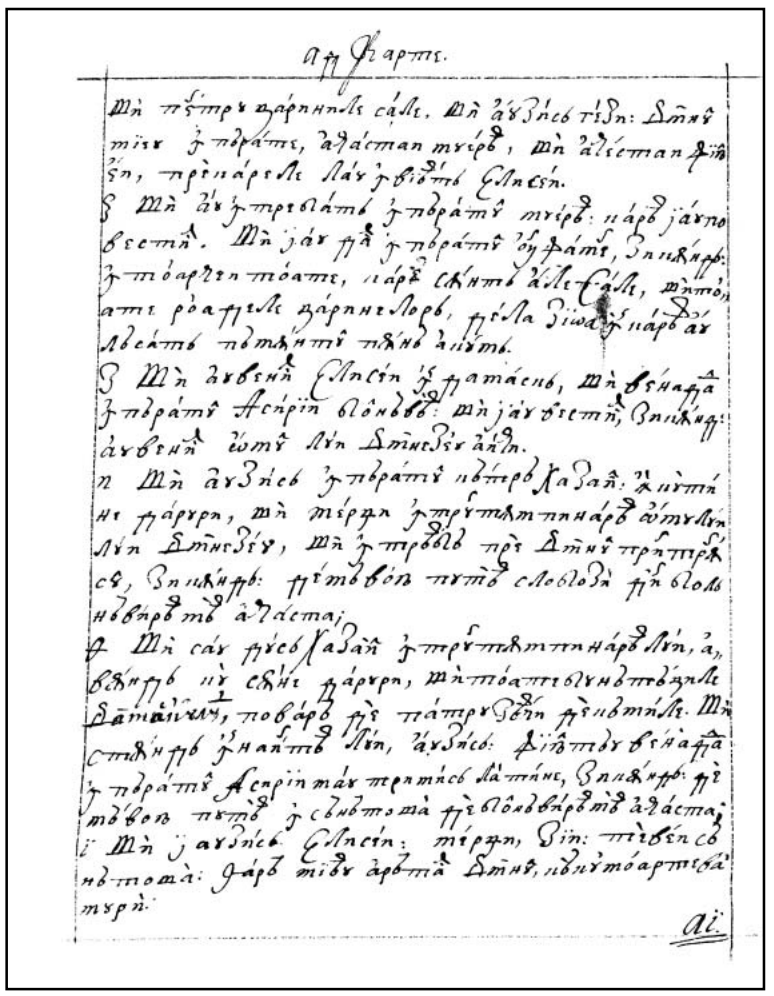

194v

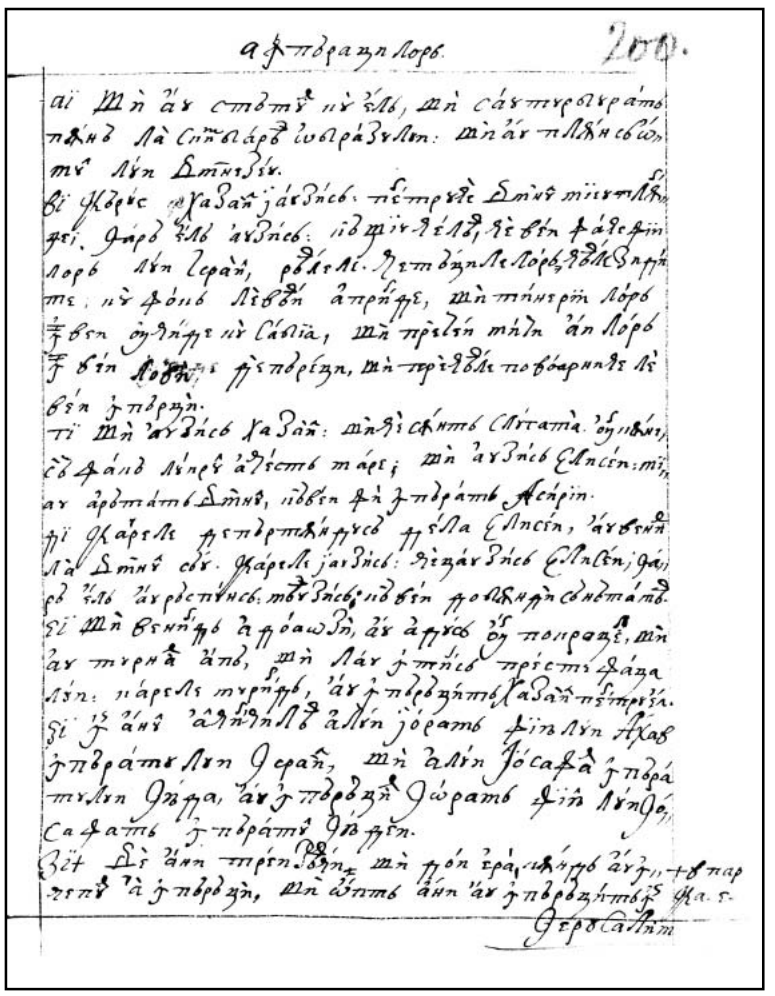

195r

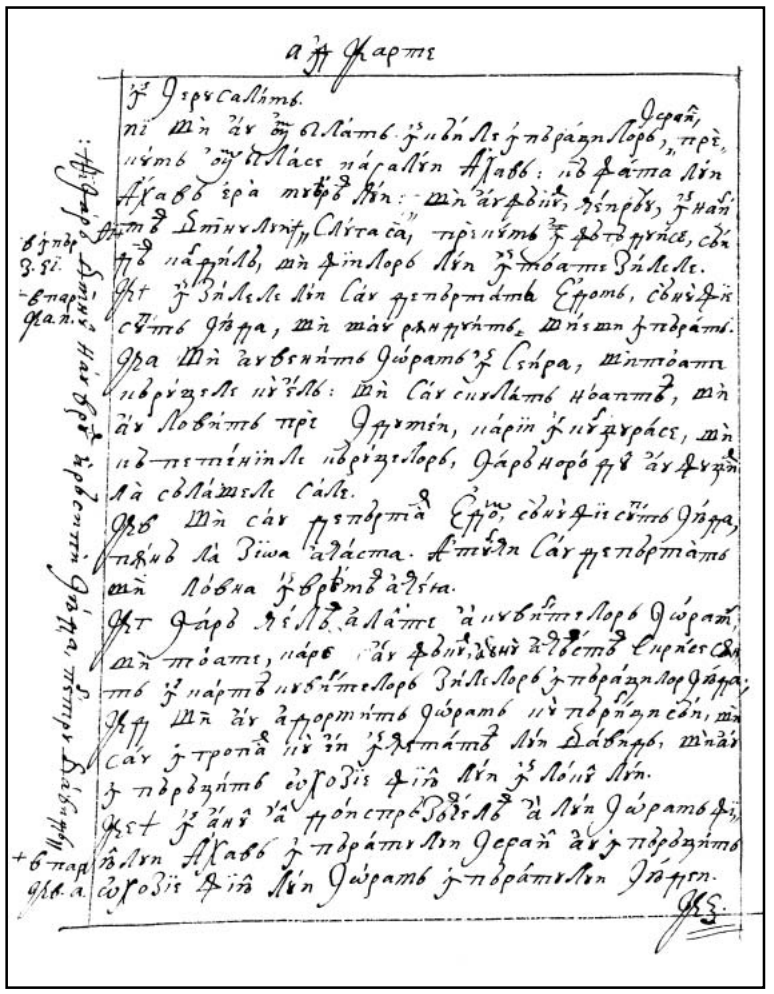

195v

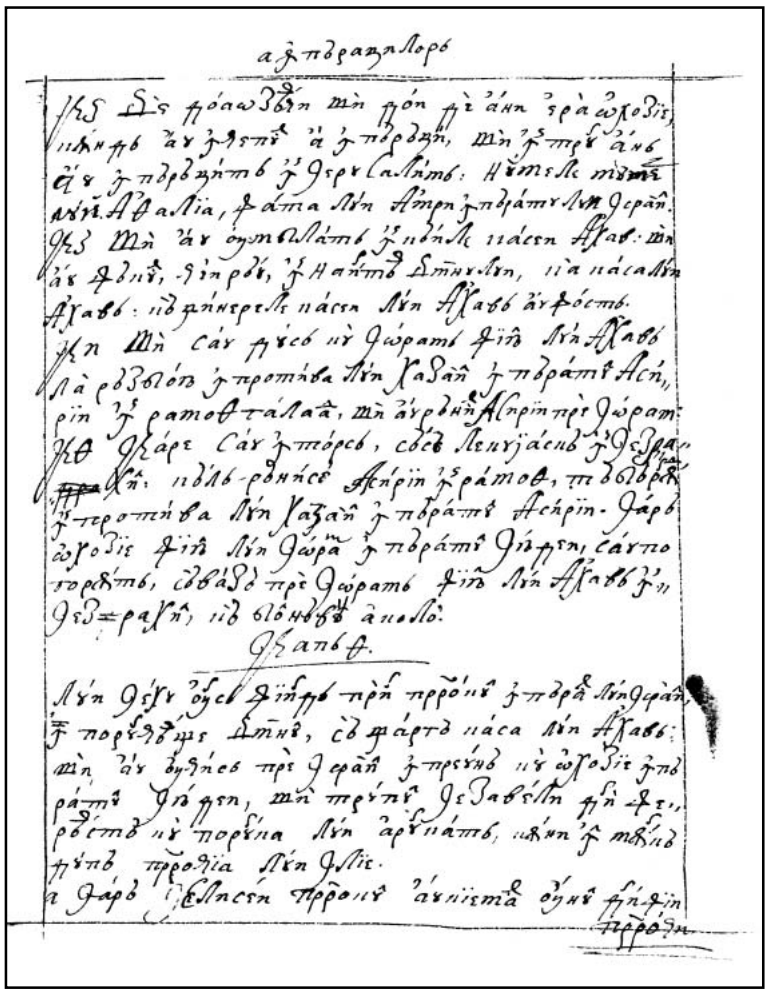

196r

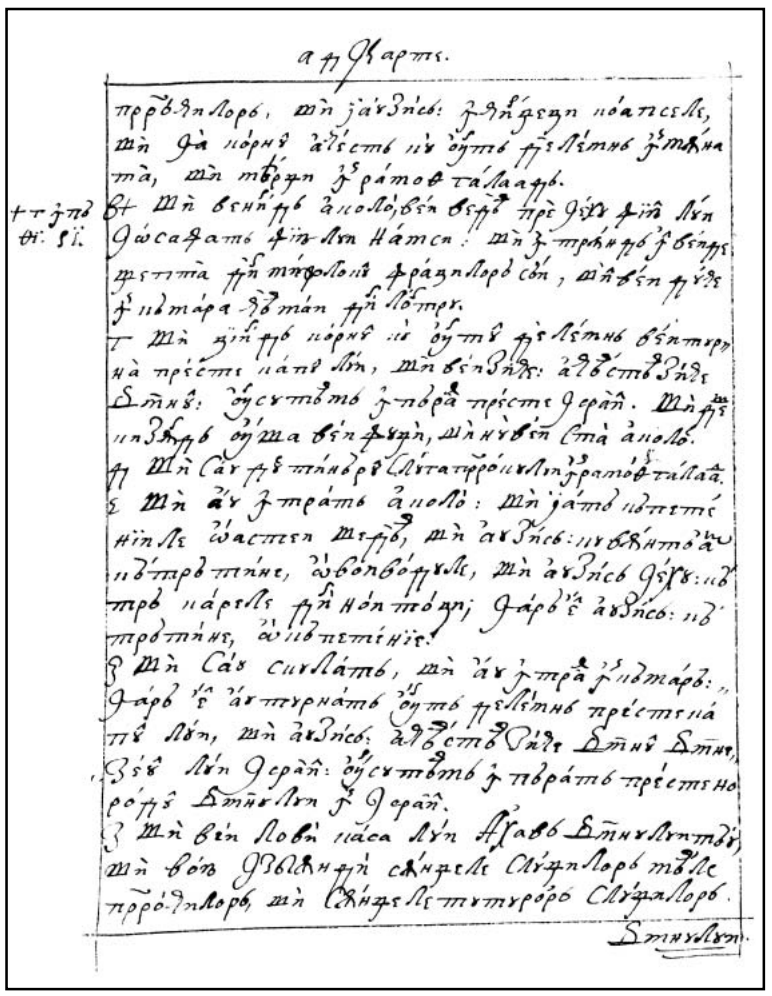

196v

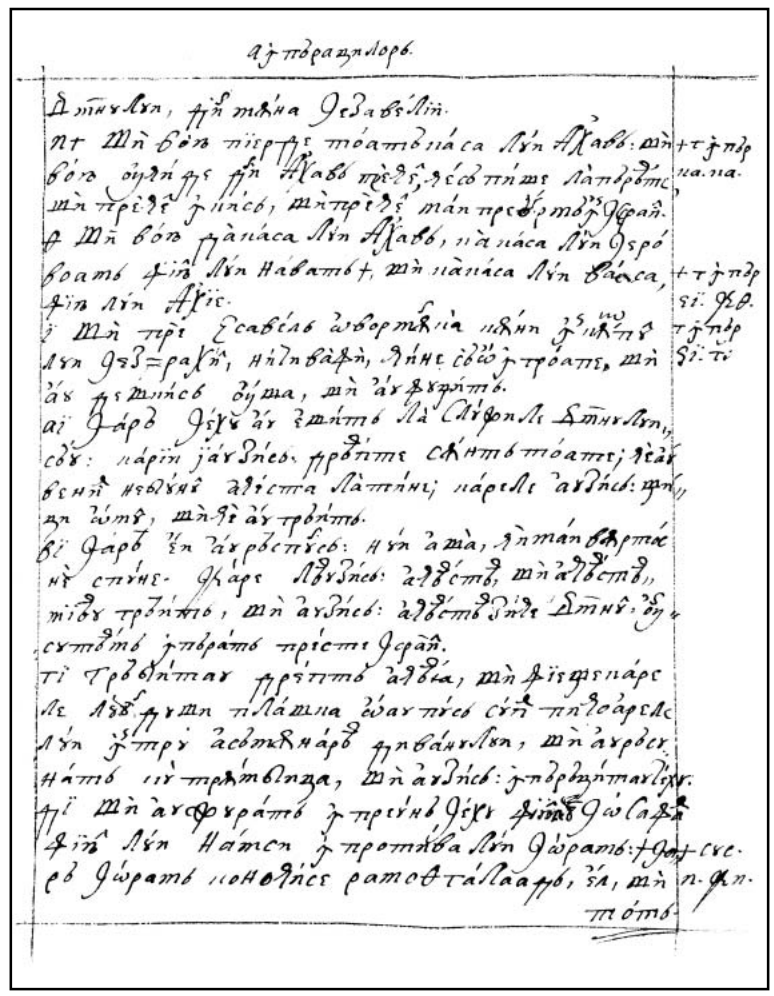

197r

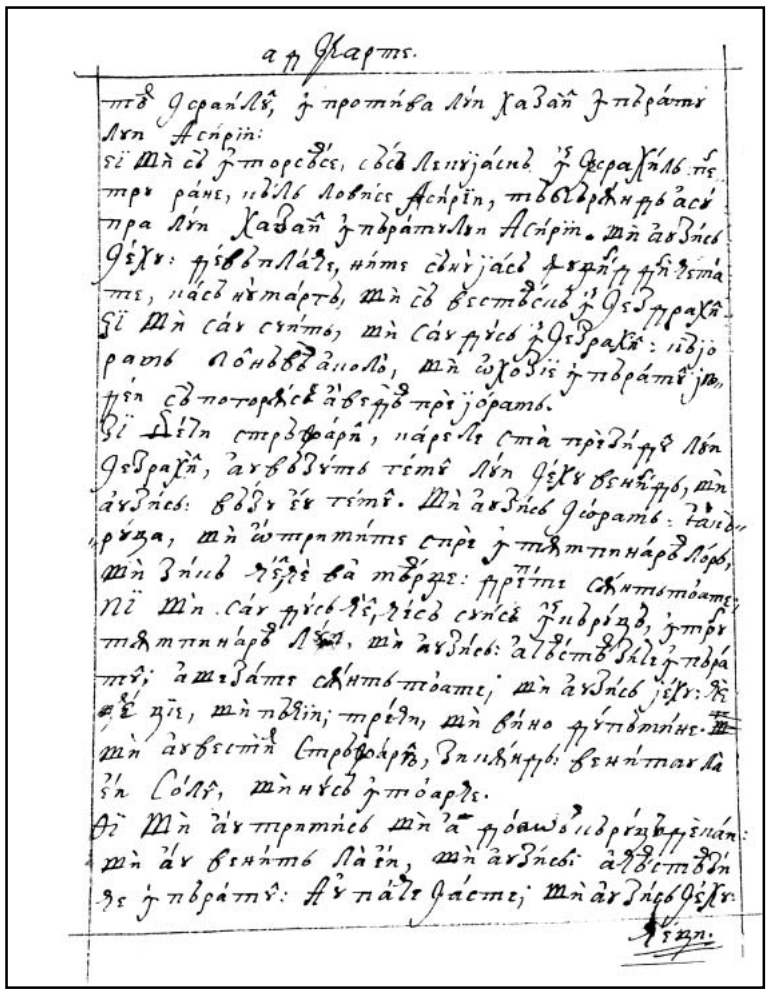

197v

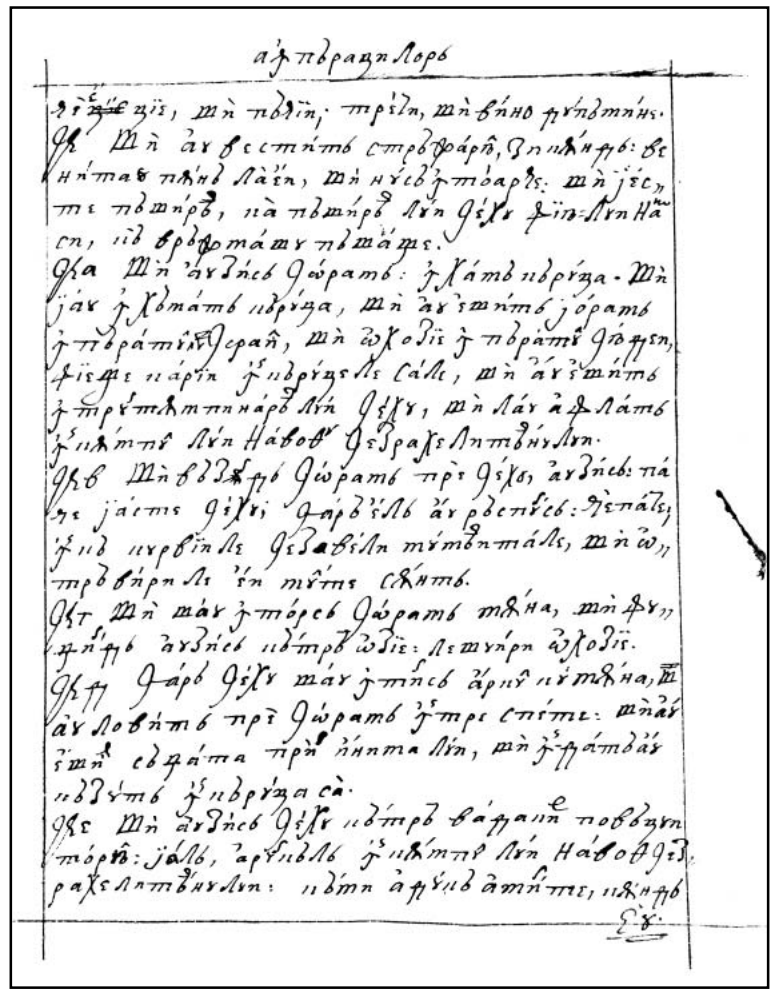

198r

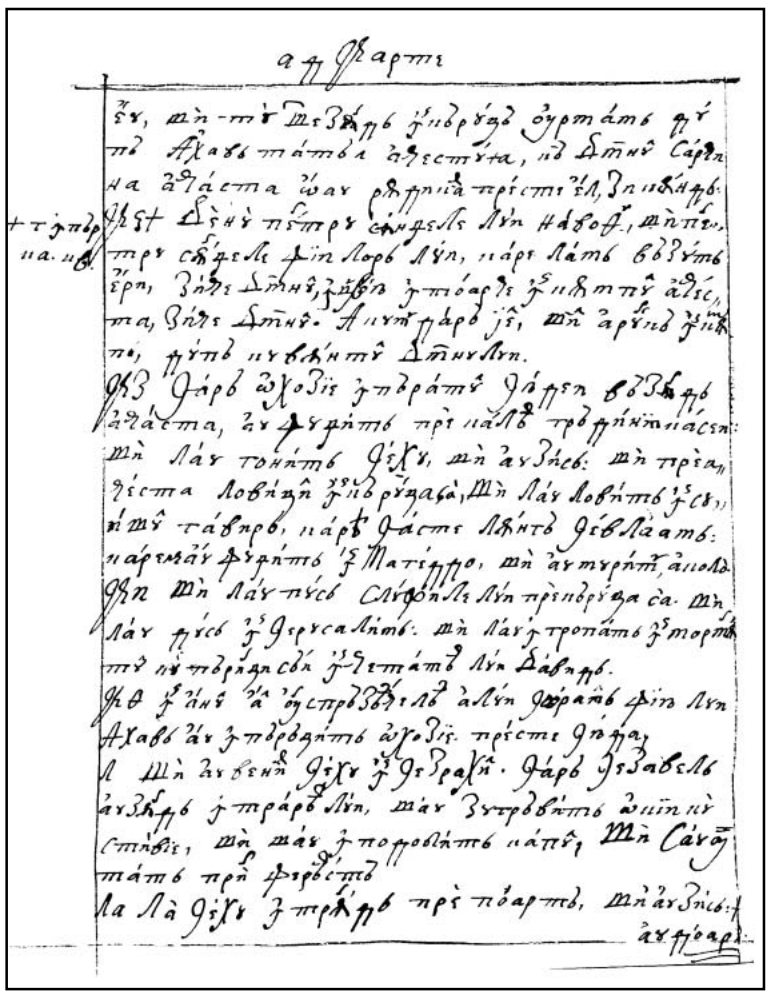

198v

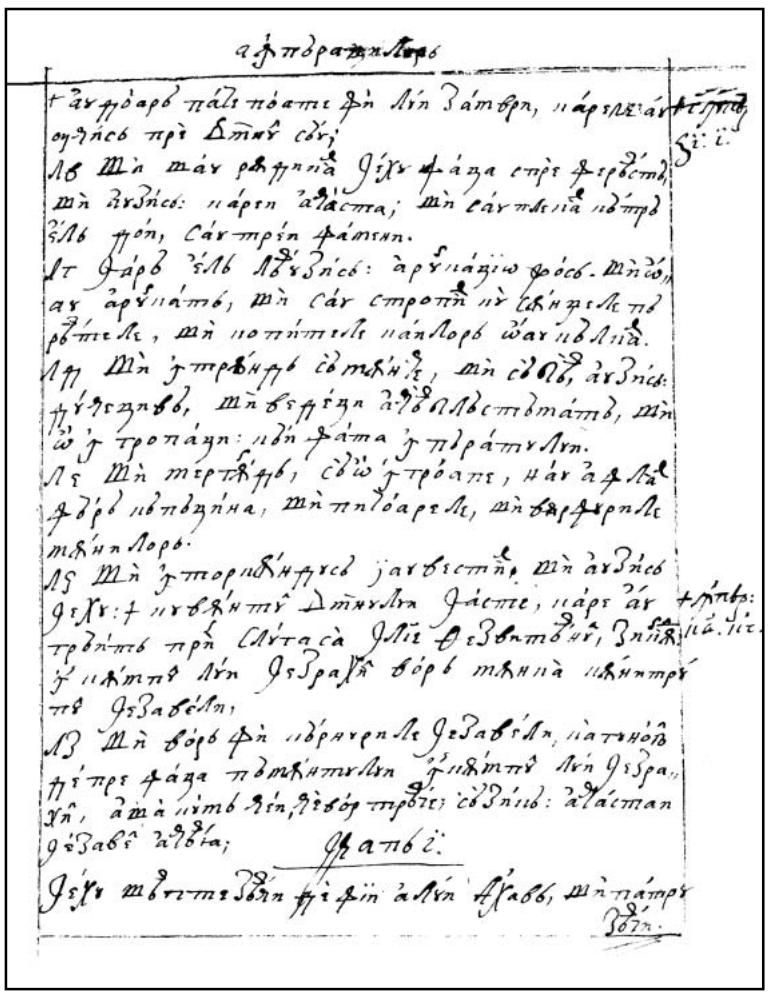

199r

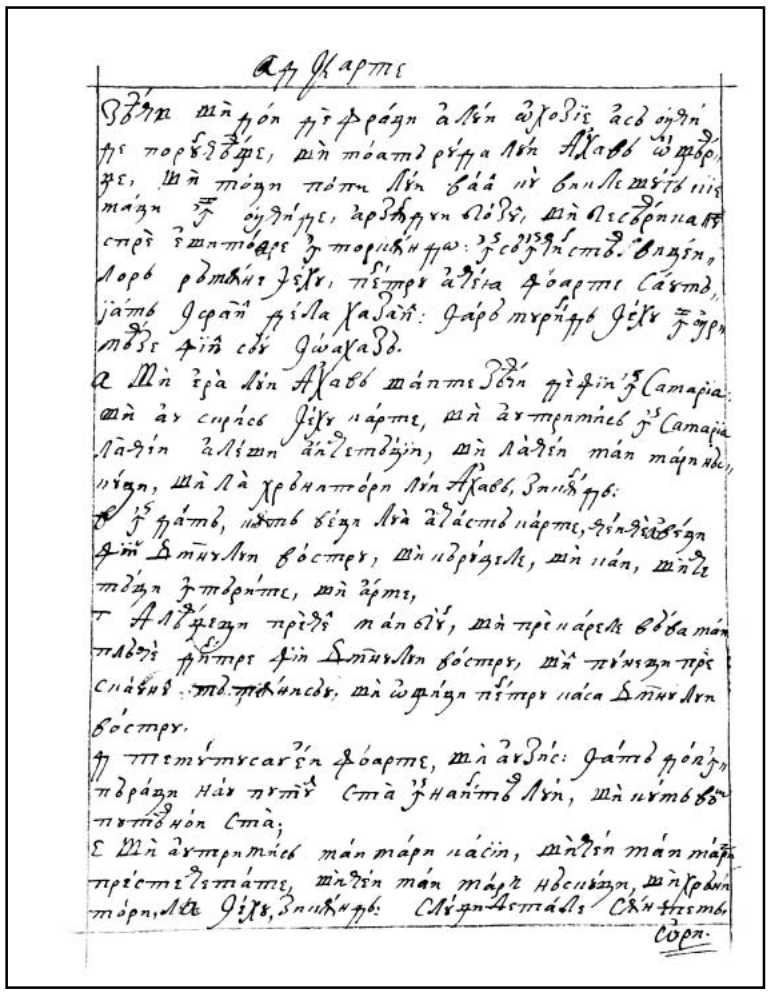

199v

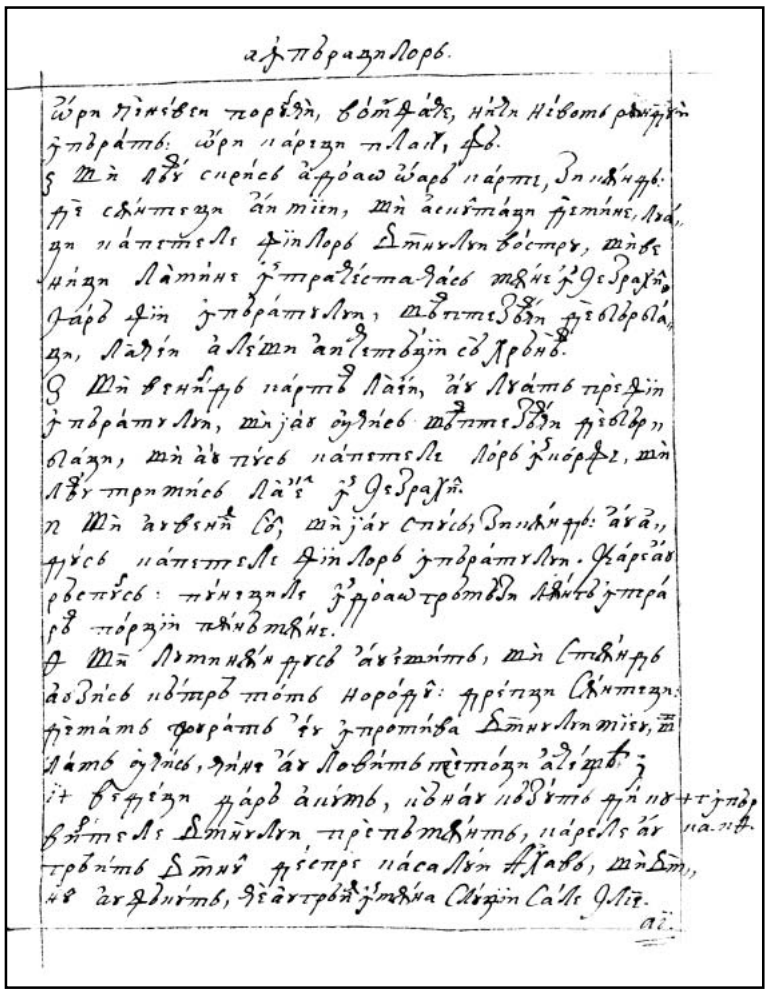

200r

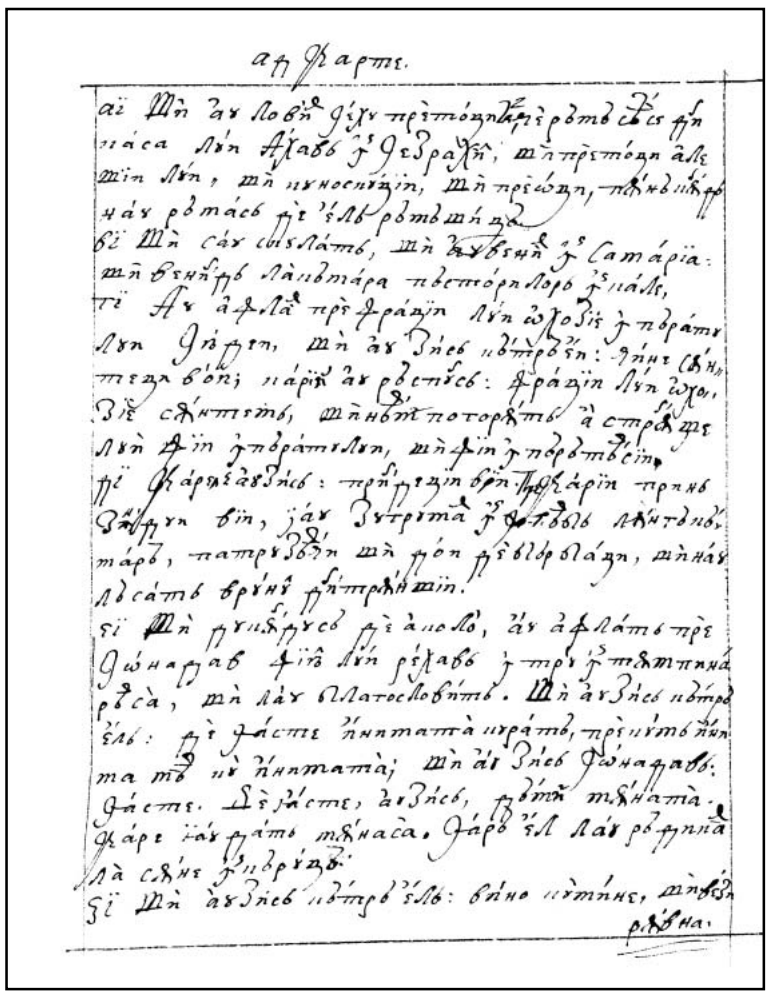

200v

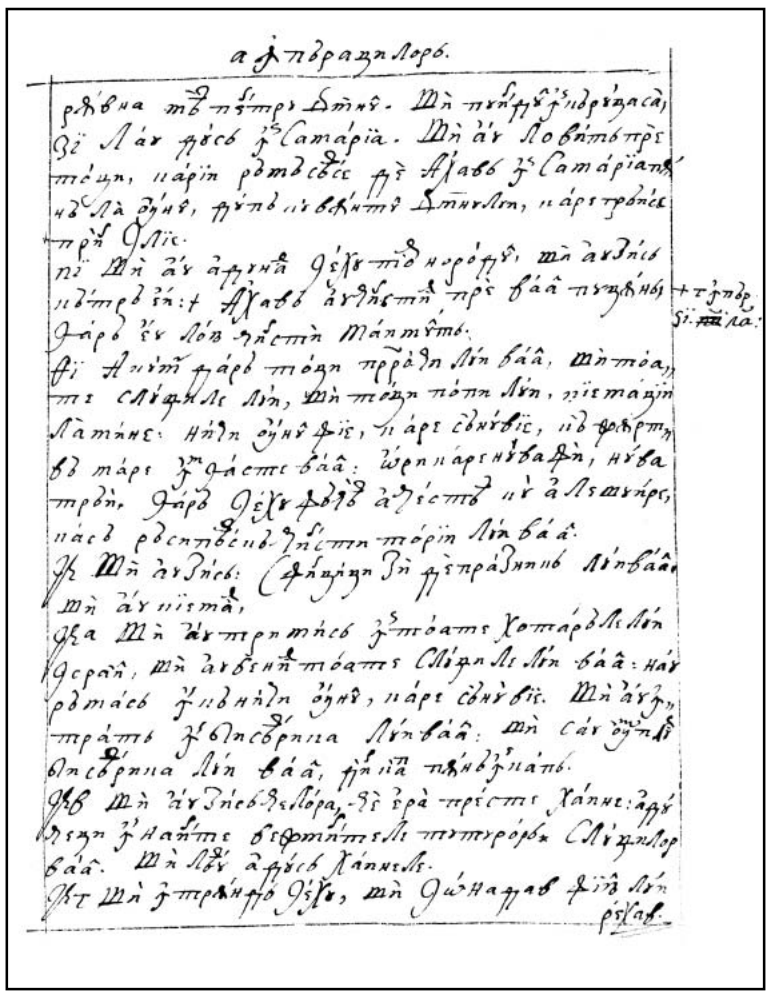

201r

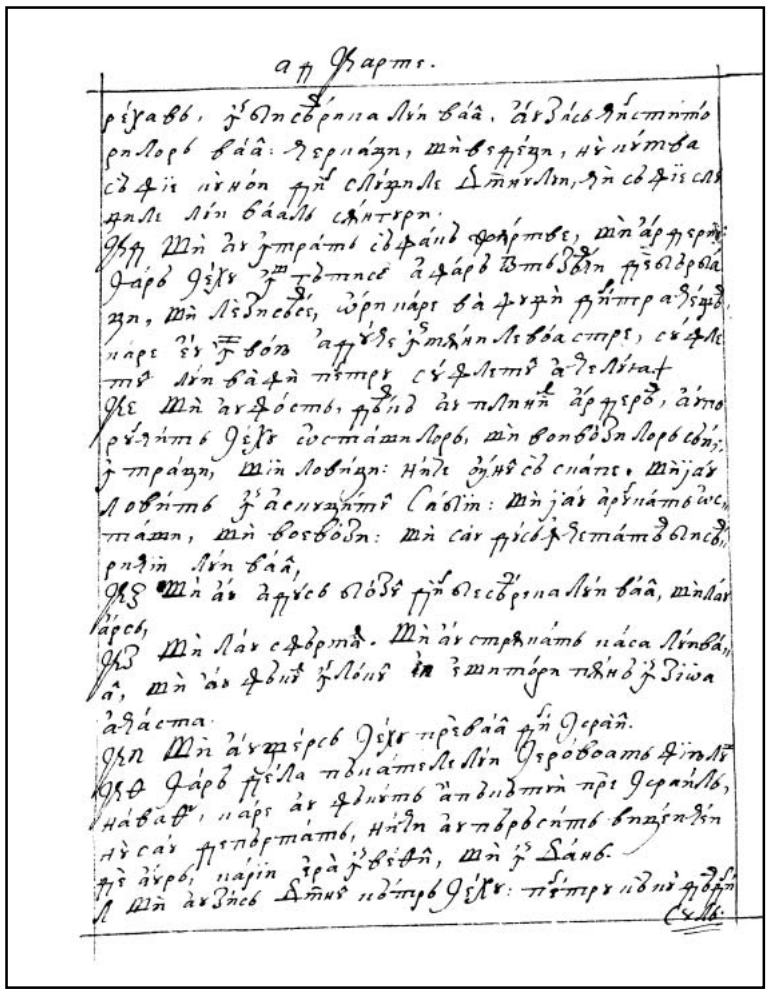

201v

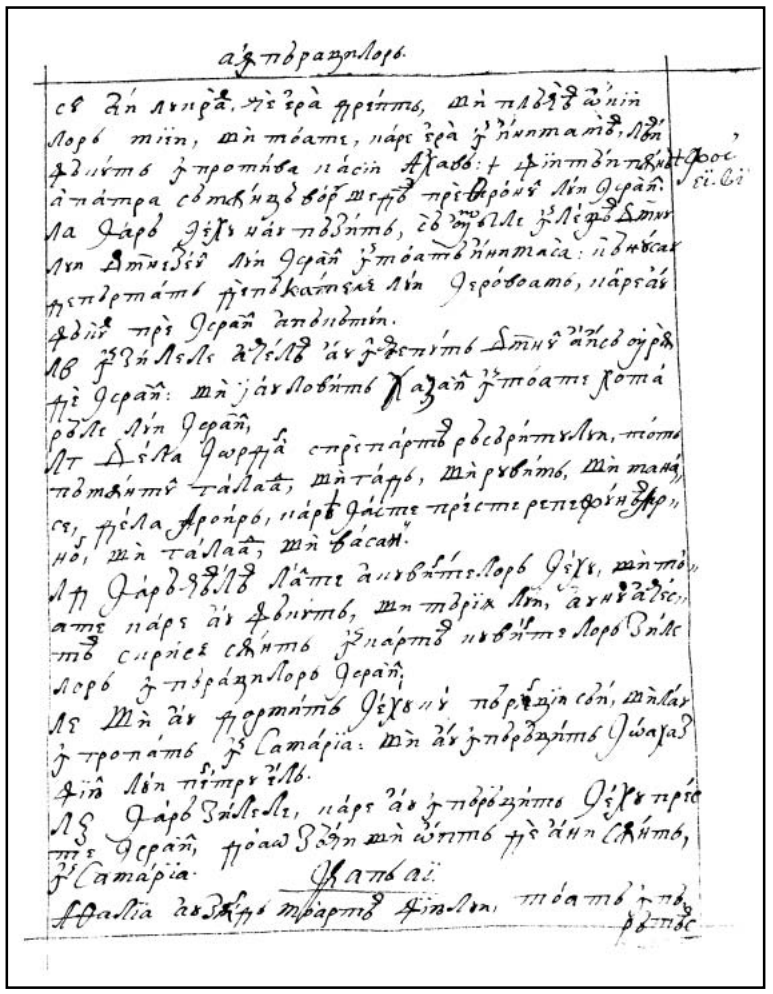

202r

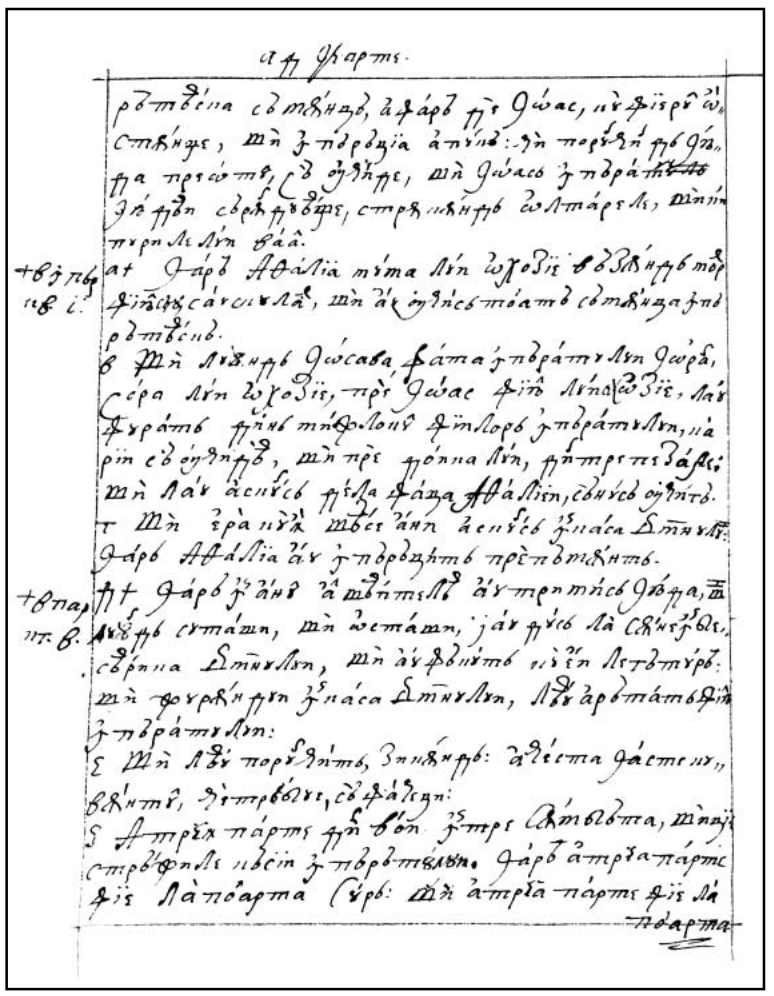

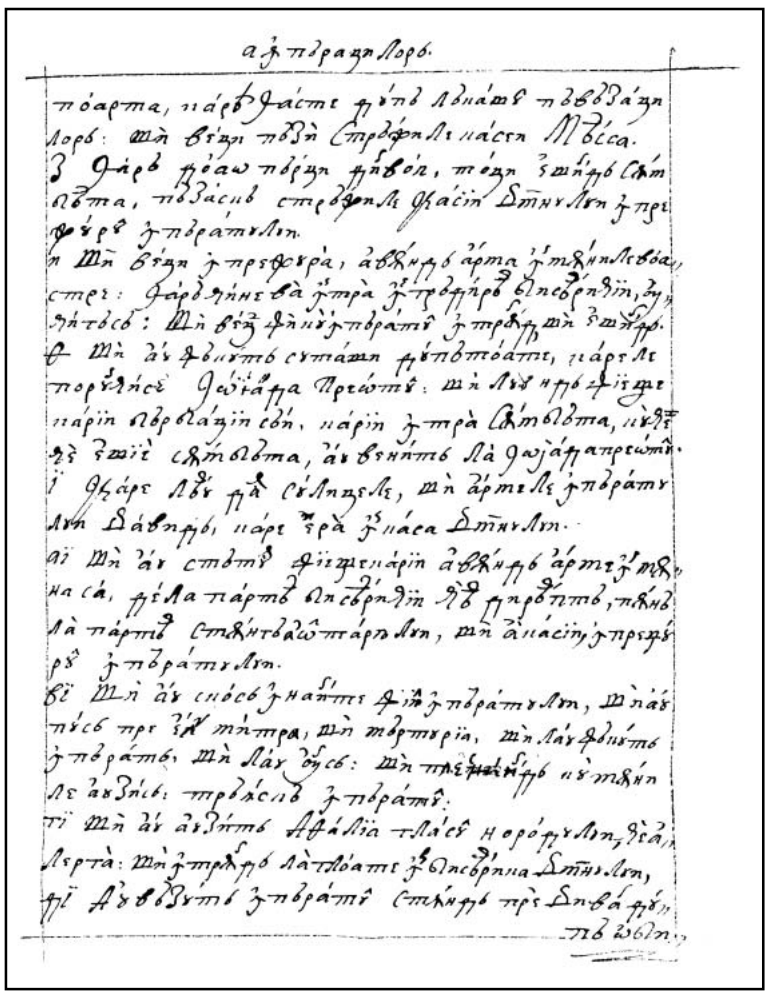

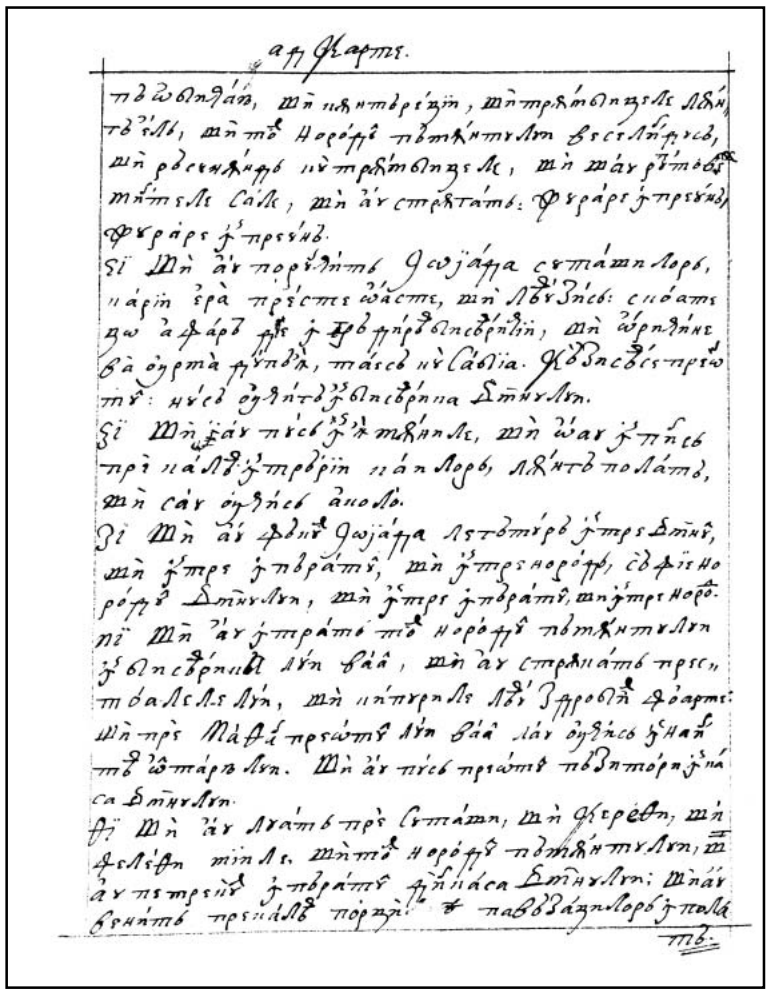

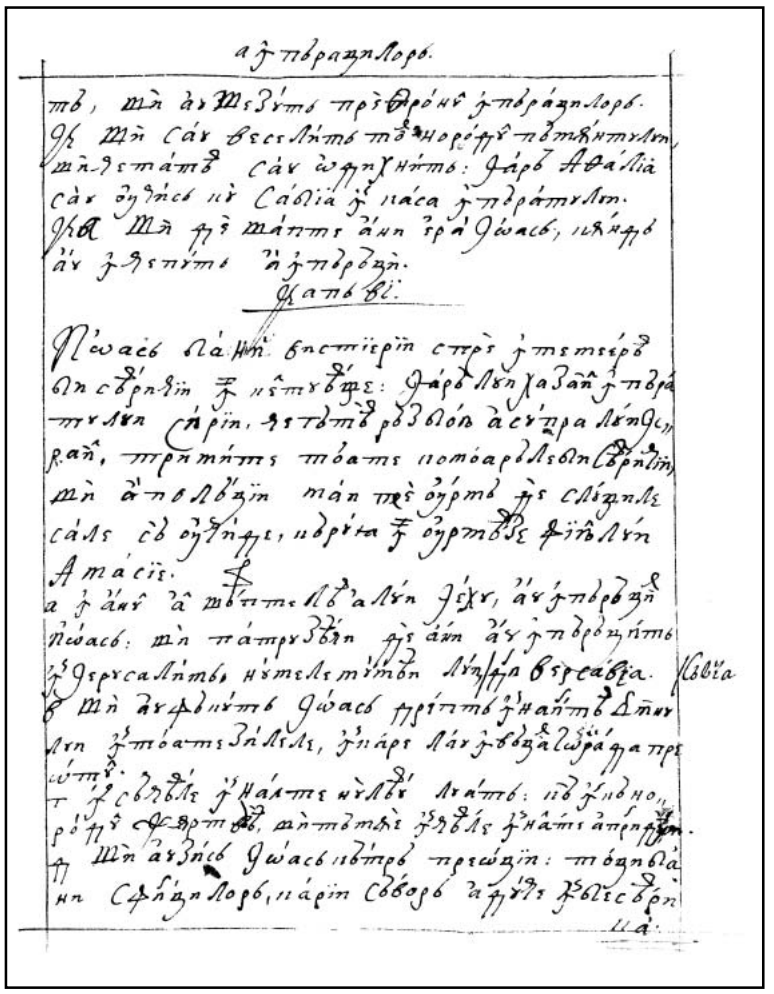

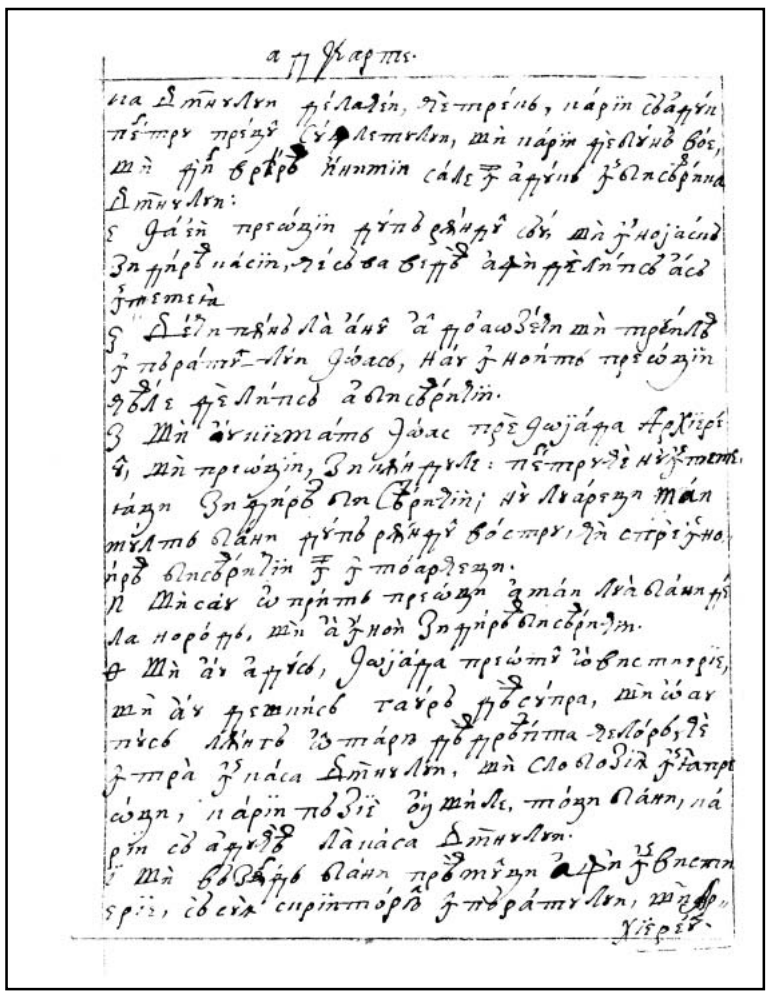

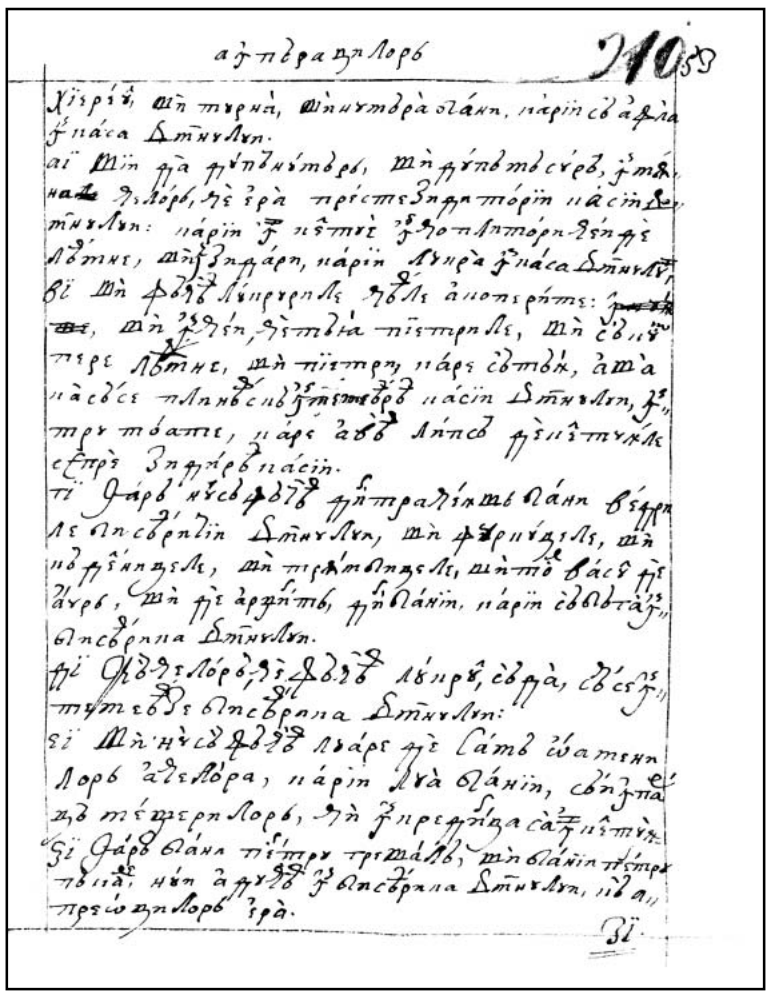

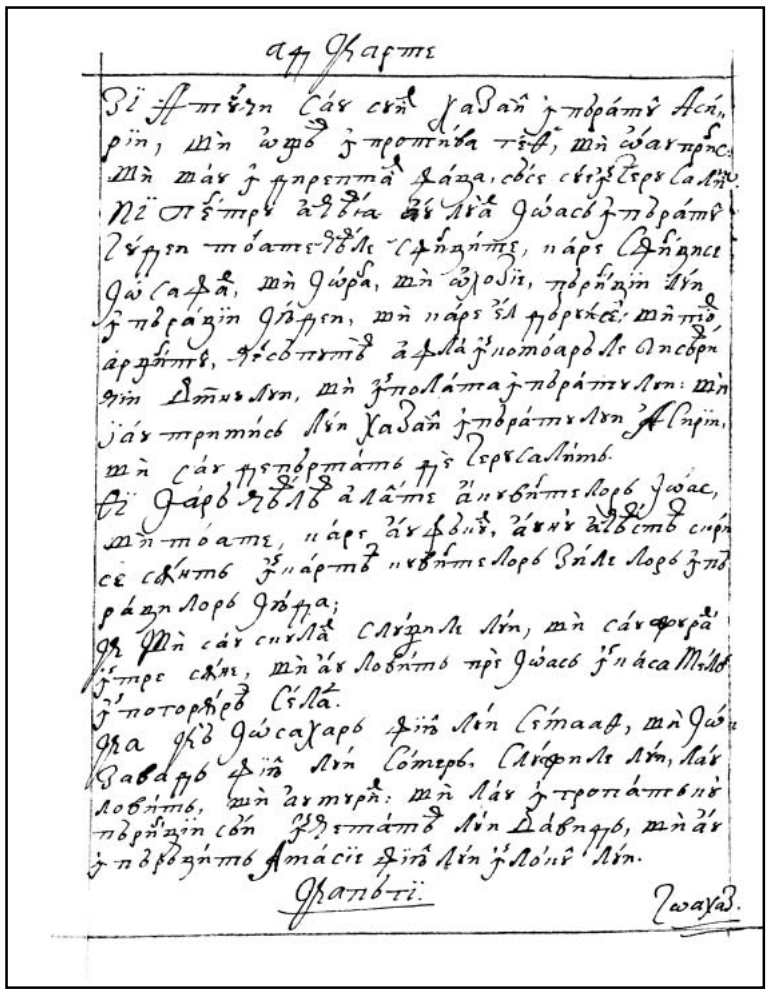

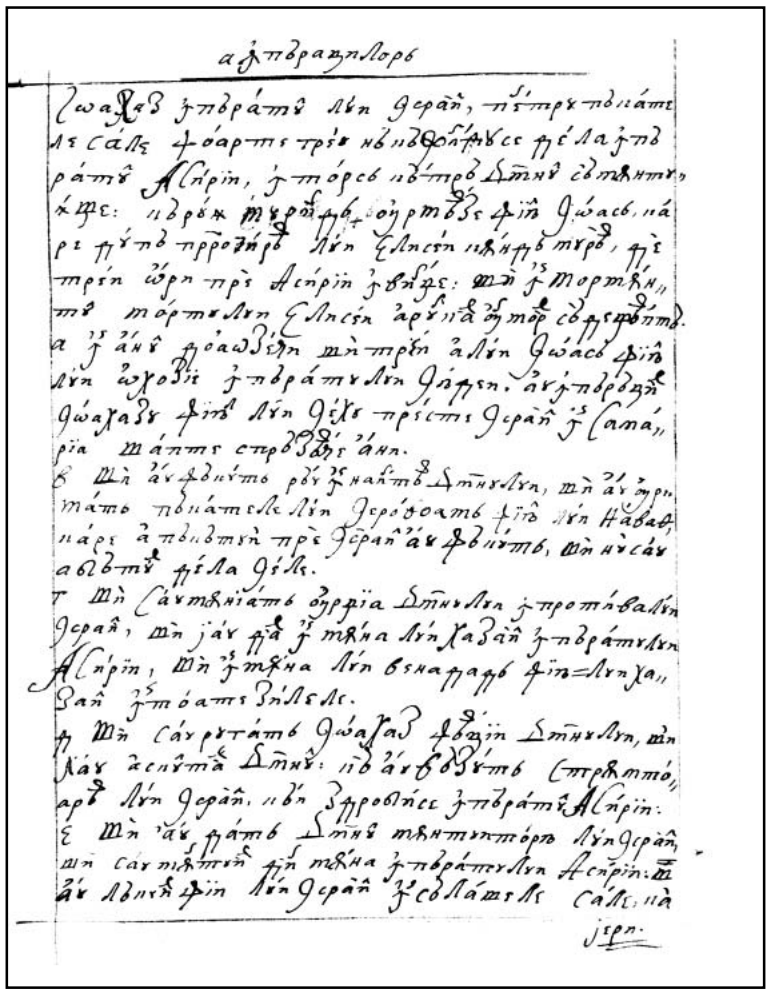

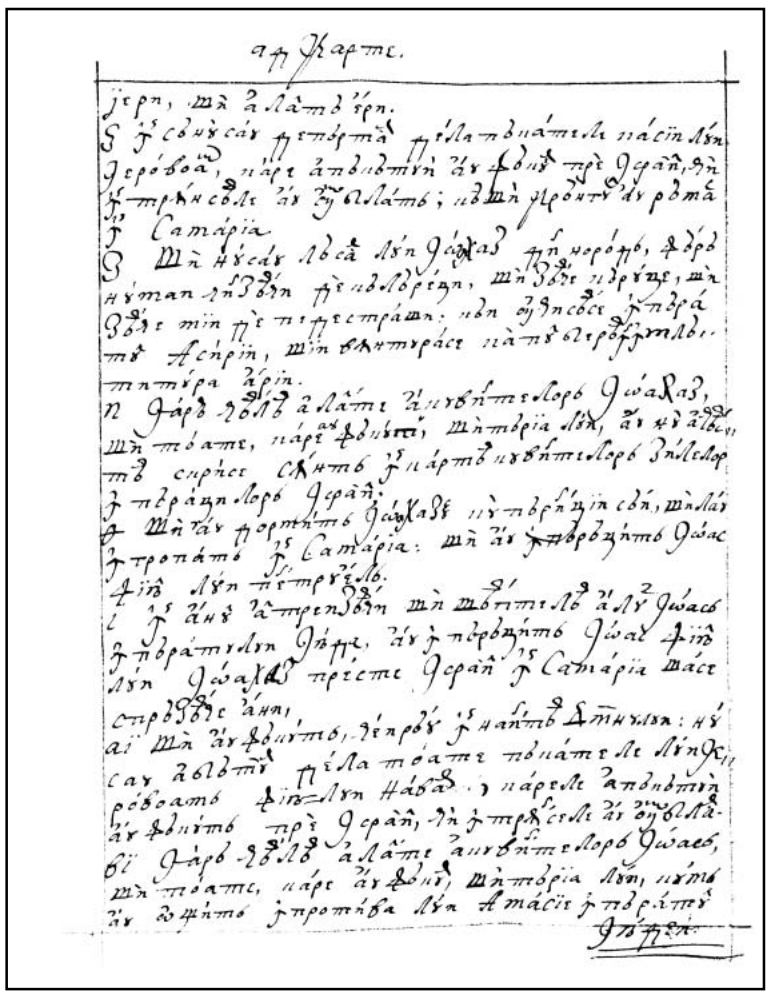

206v

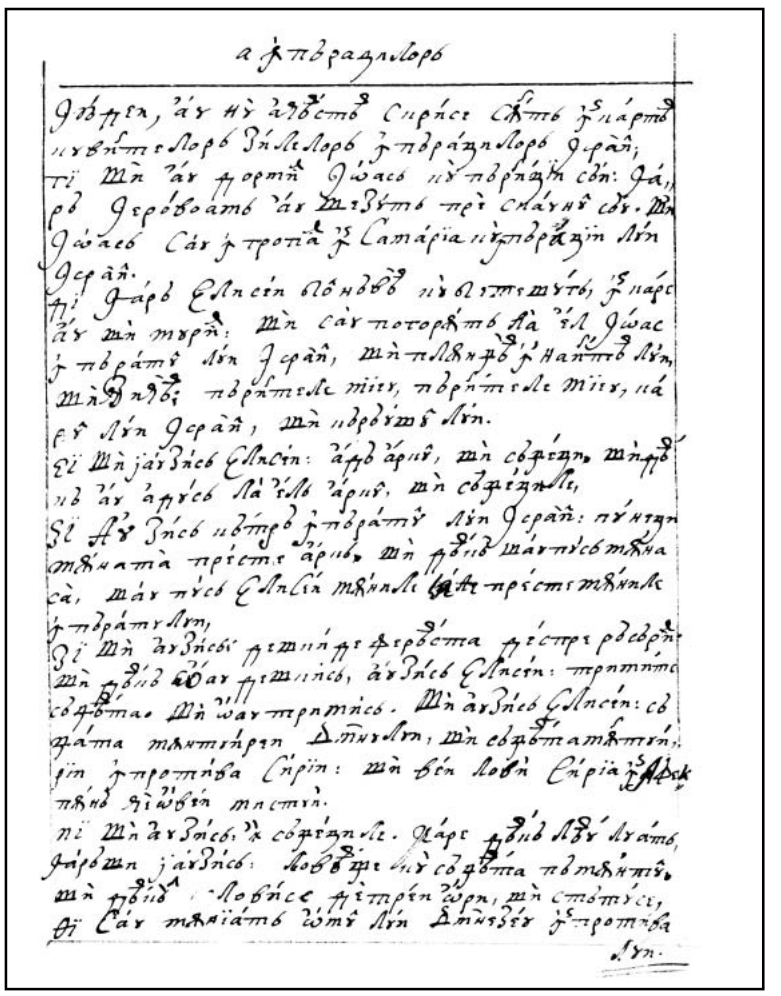

207r

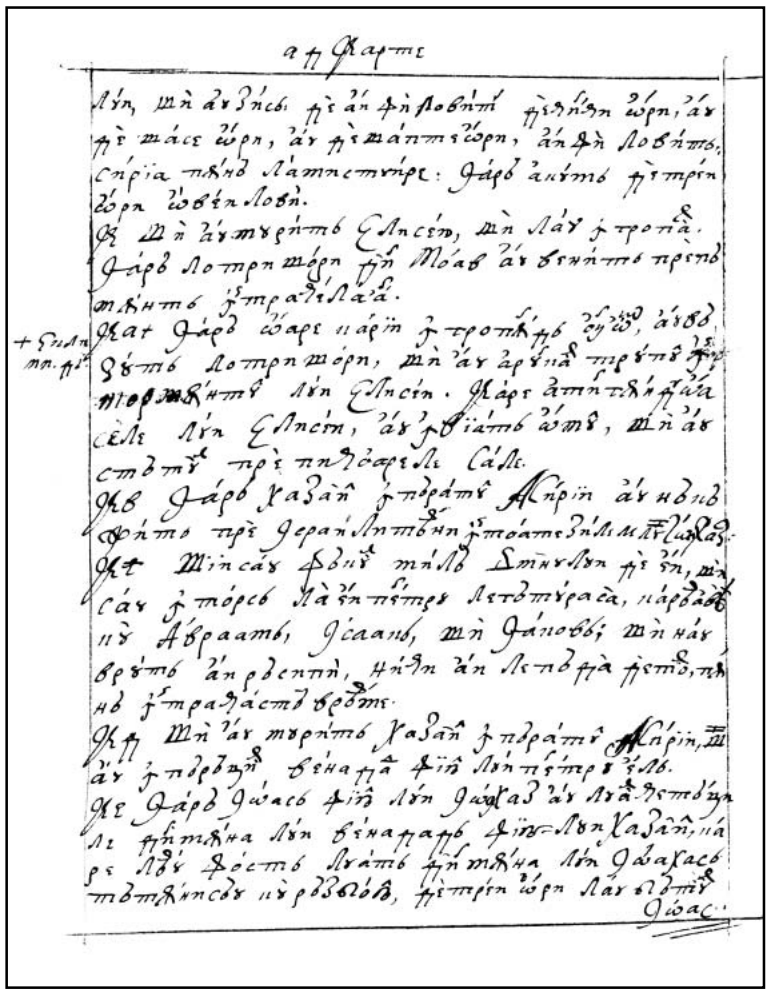

207v

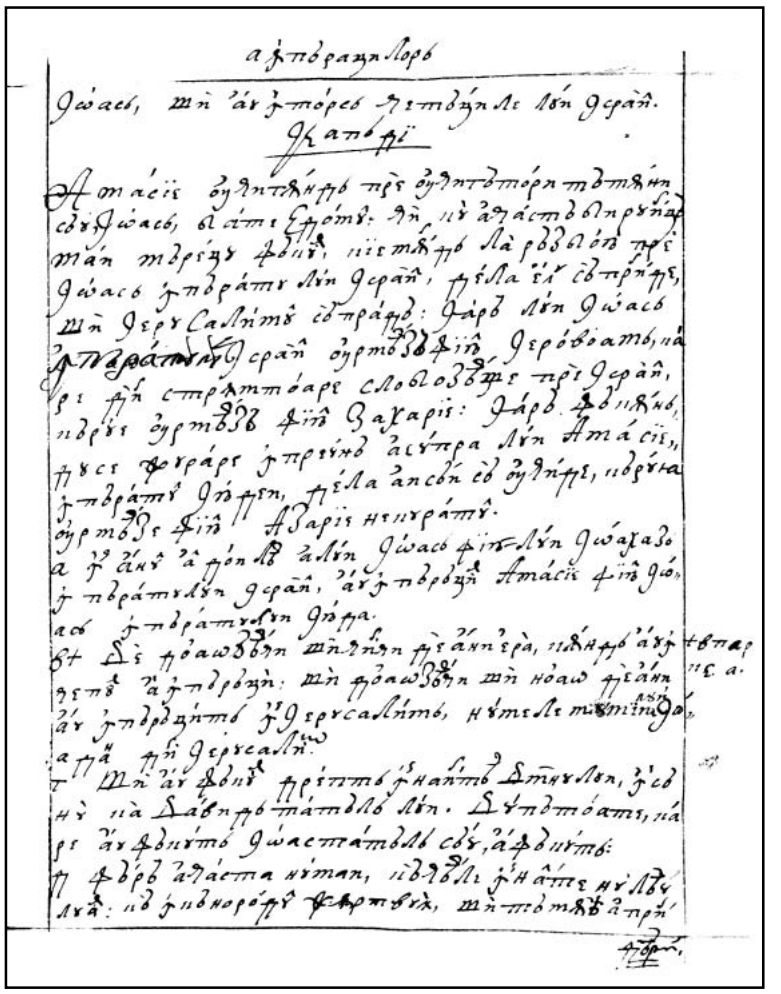

208r

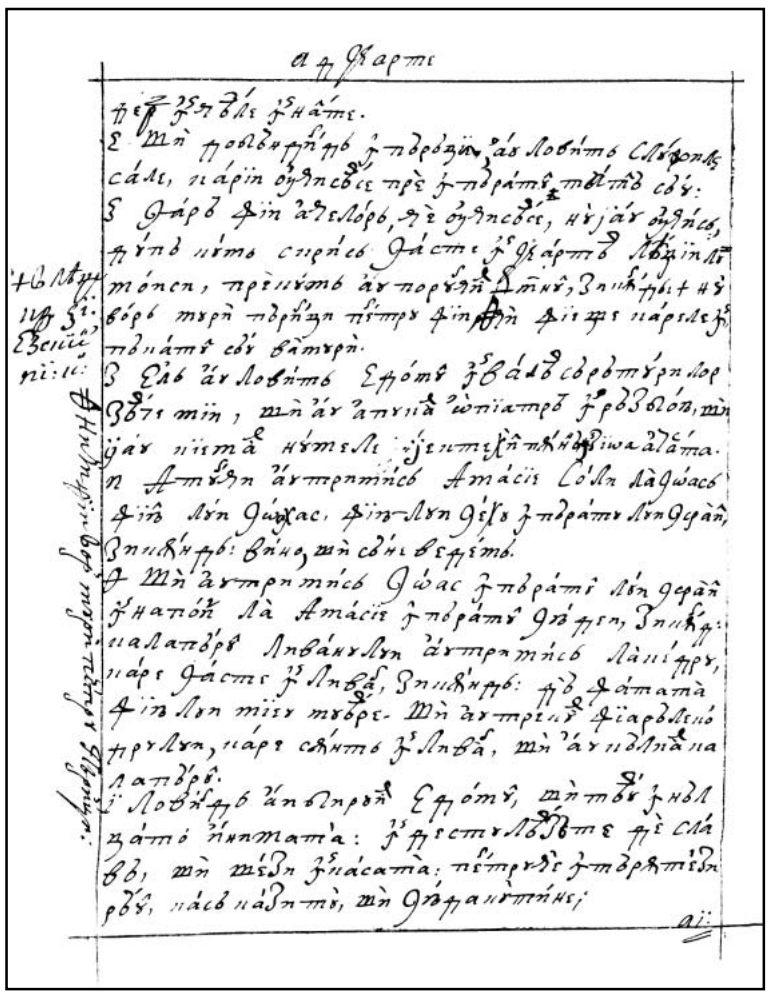

208v

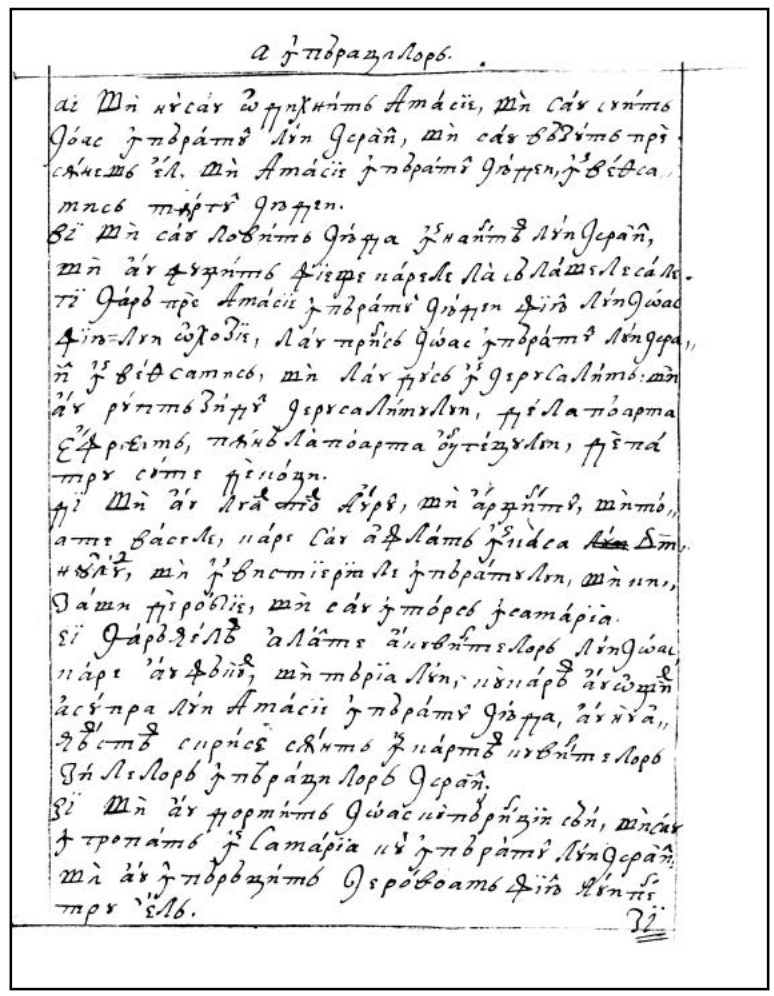

209r

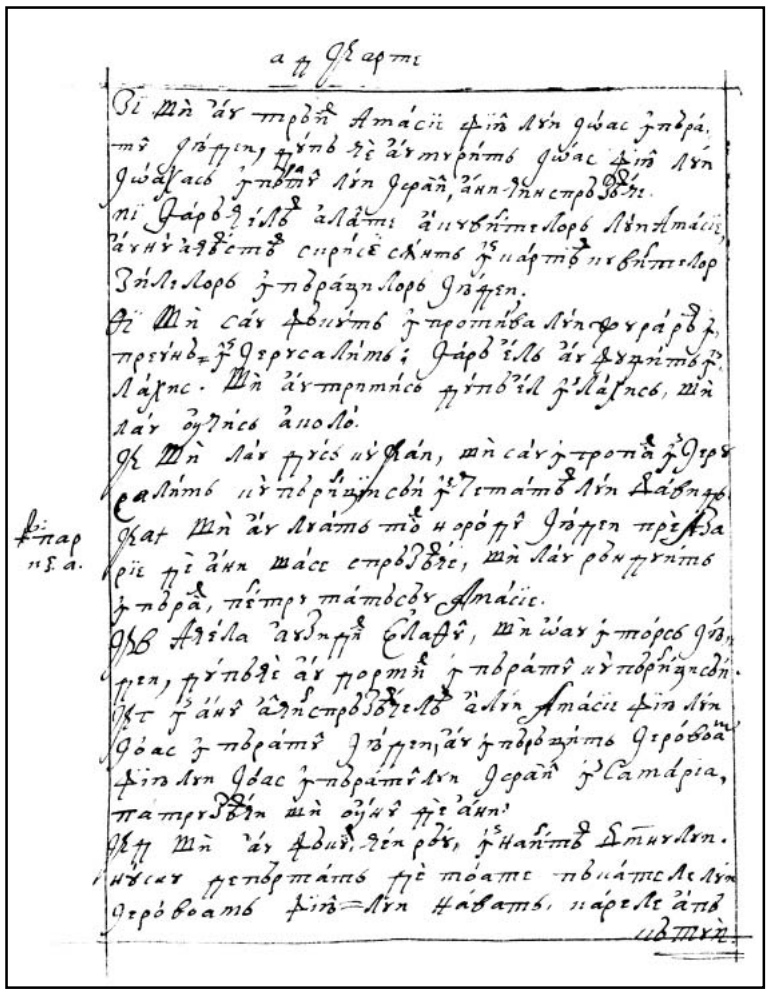

209v

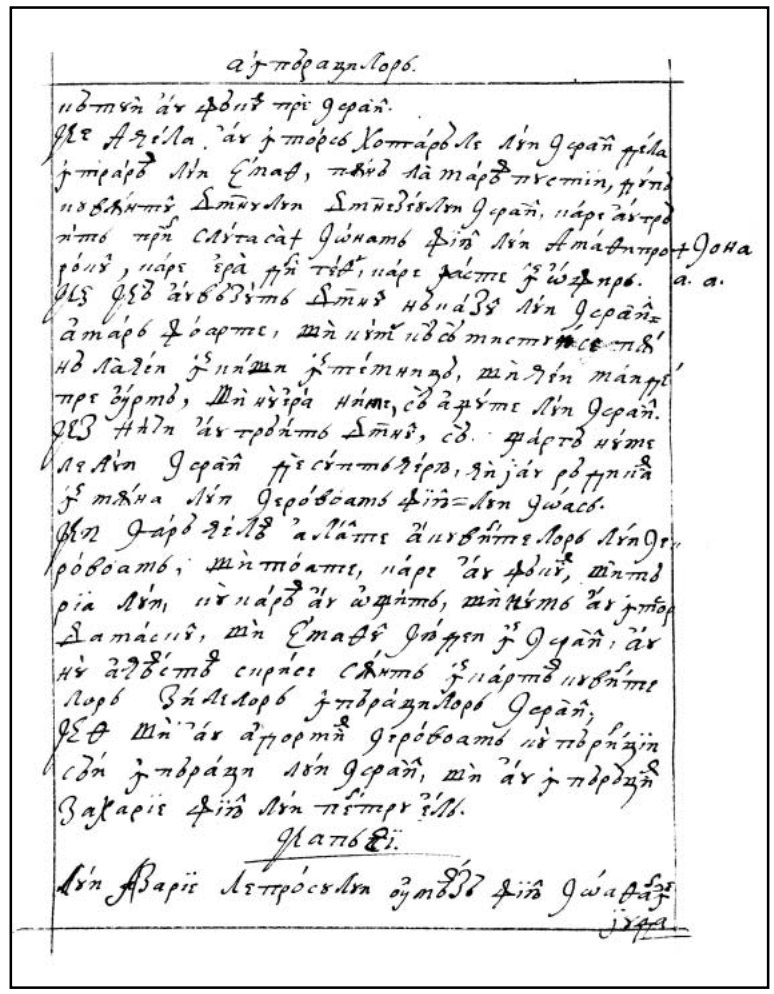

210r

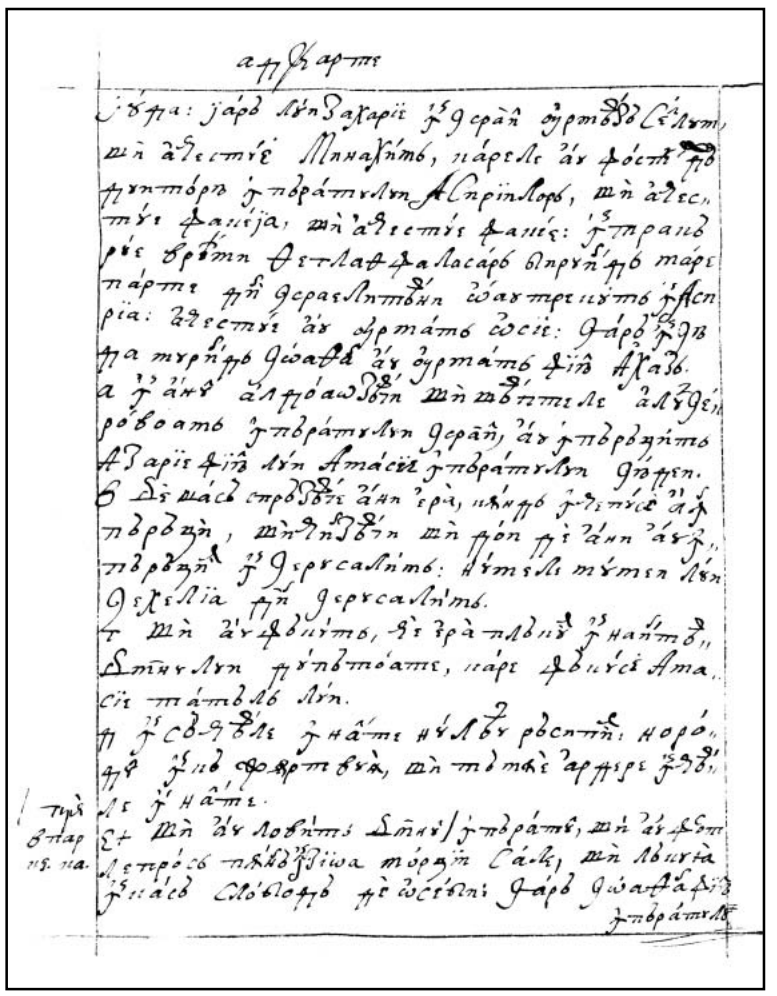

210v

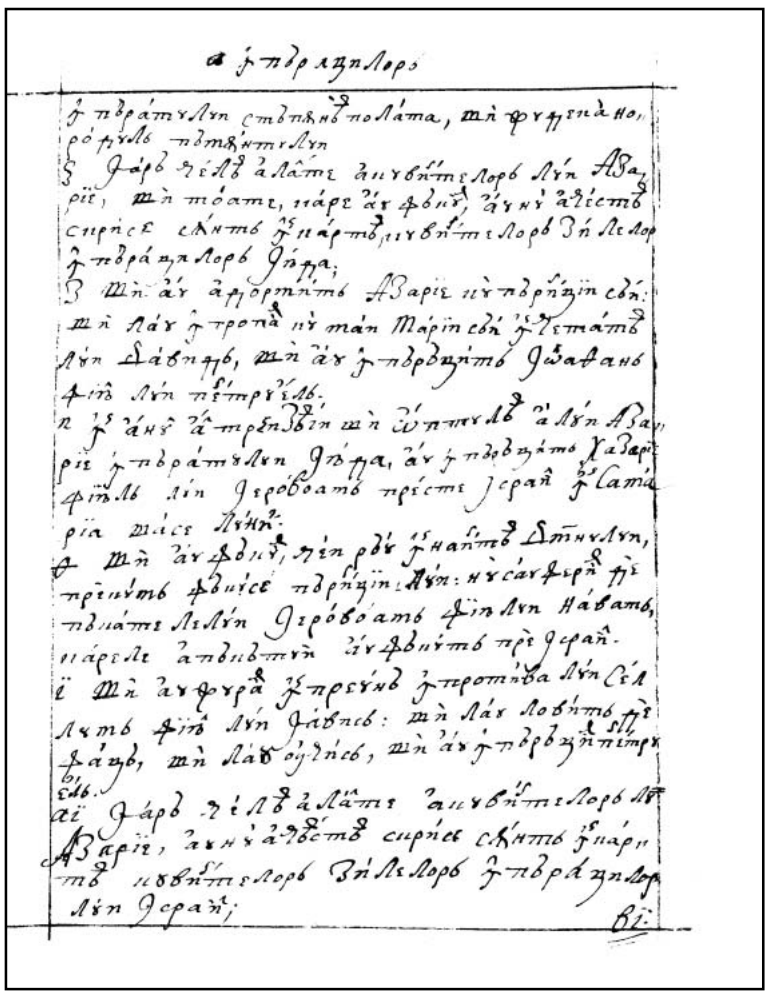

211r

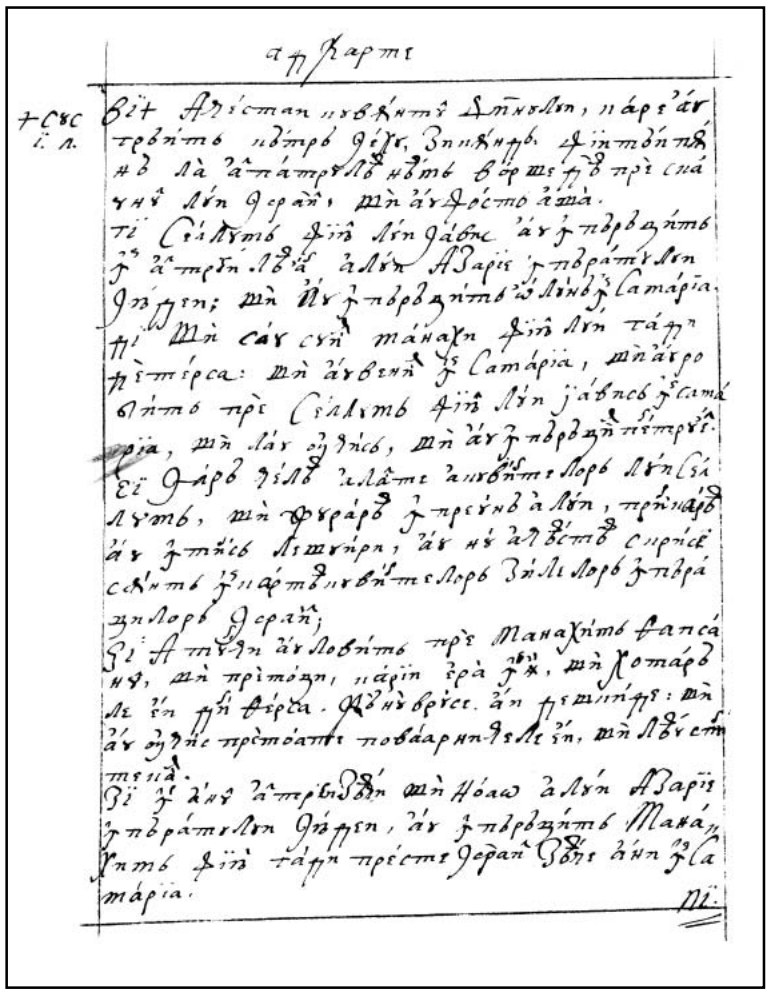

211v

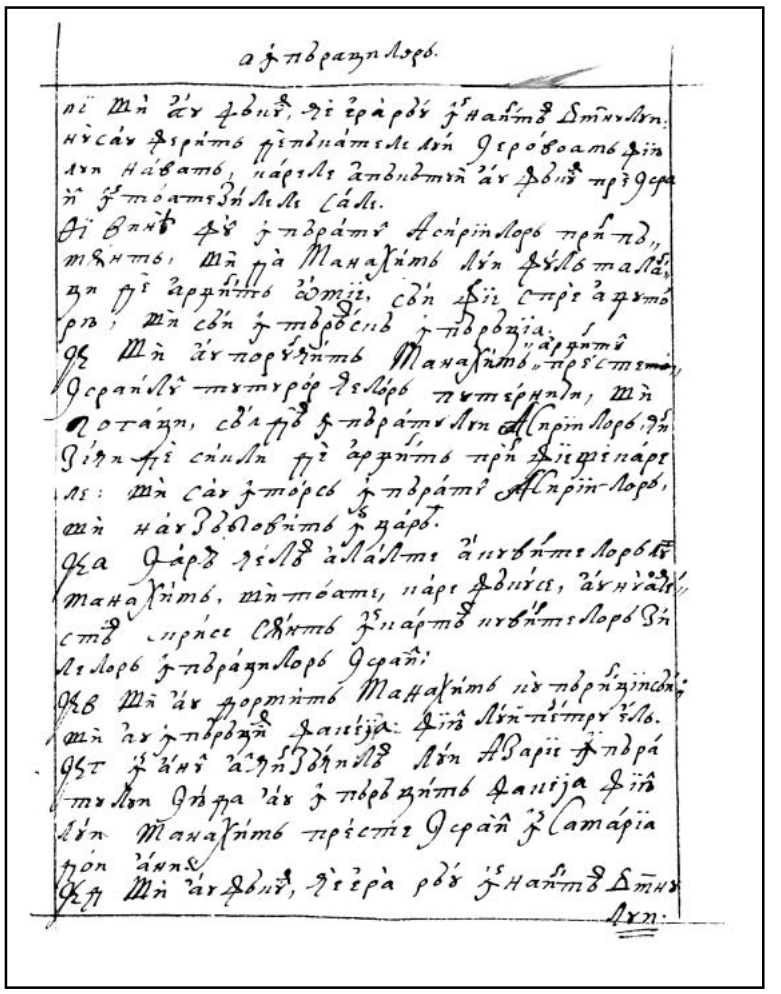

212r

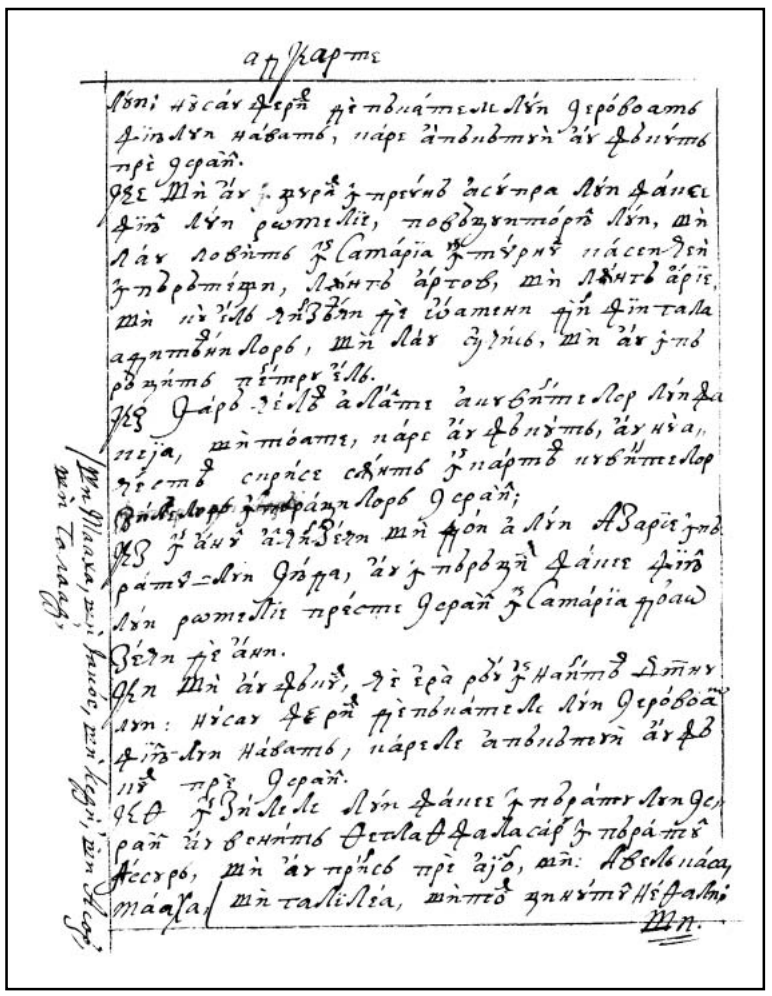

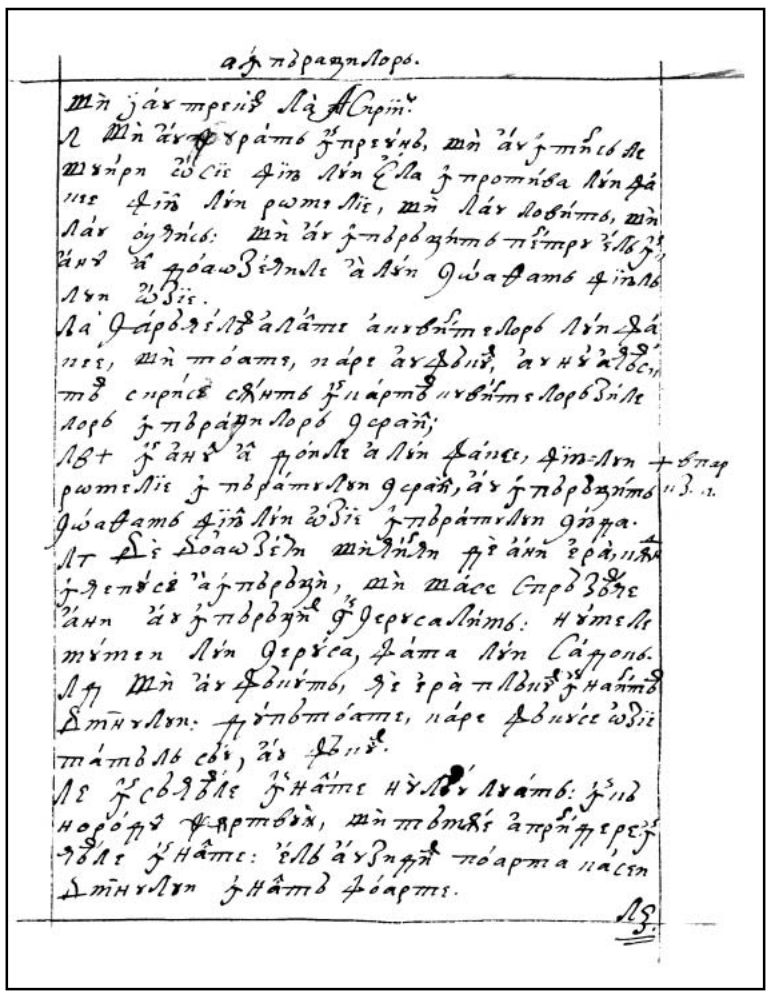

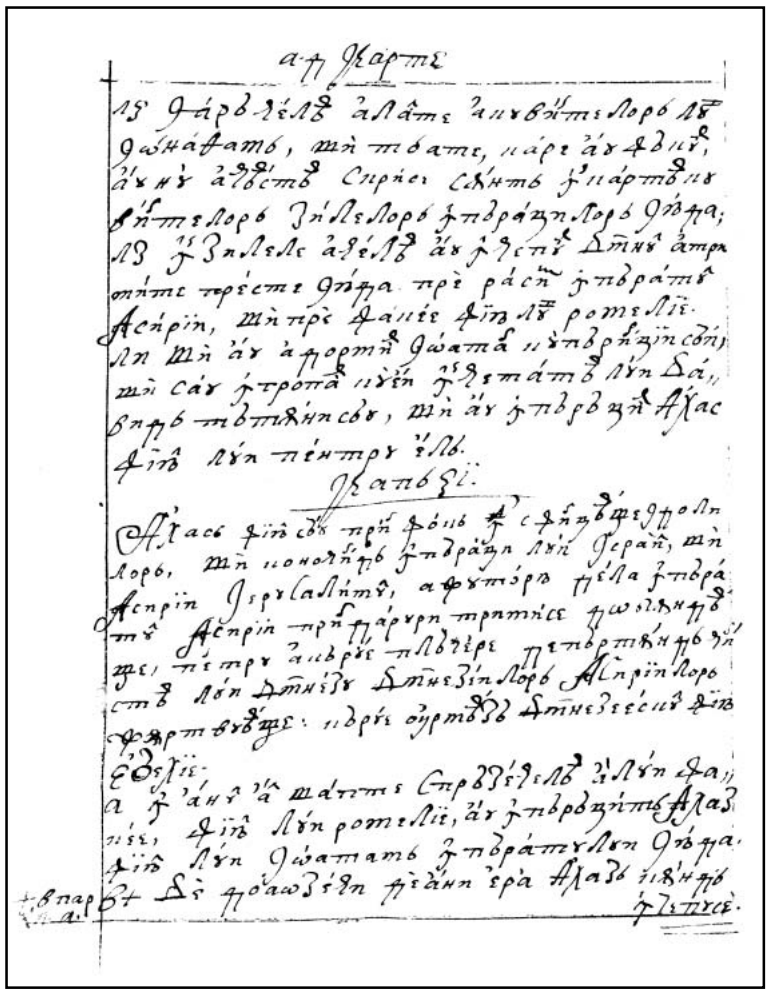

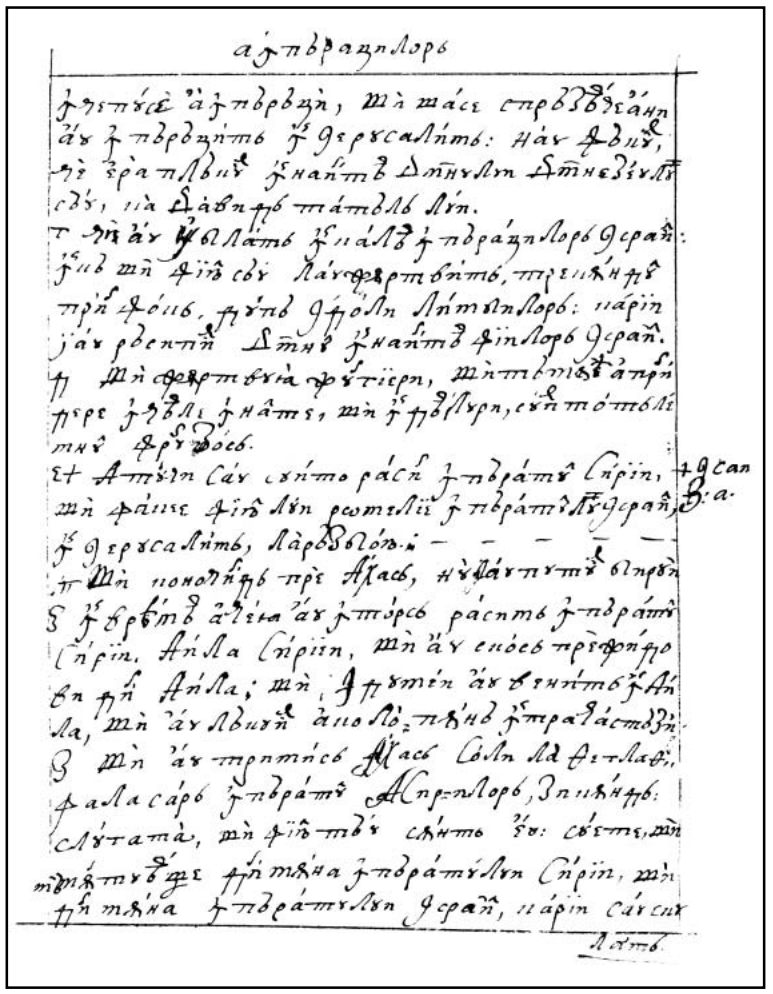

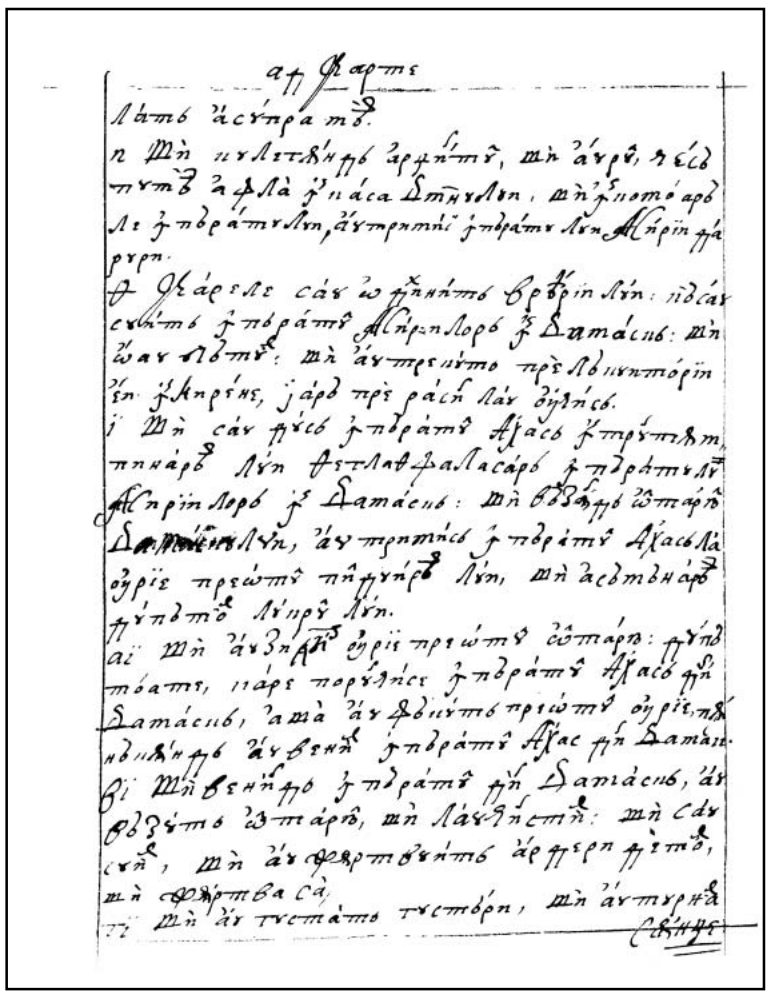

214v

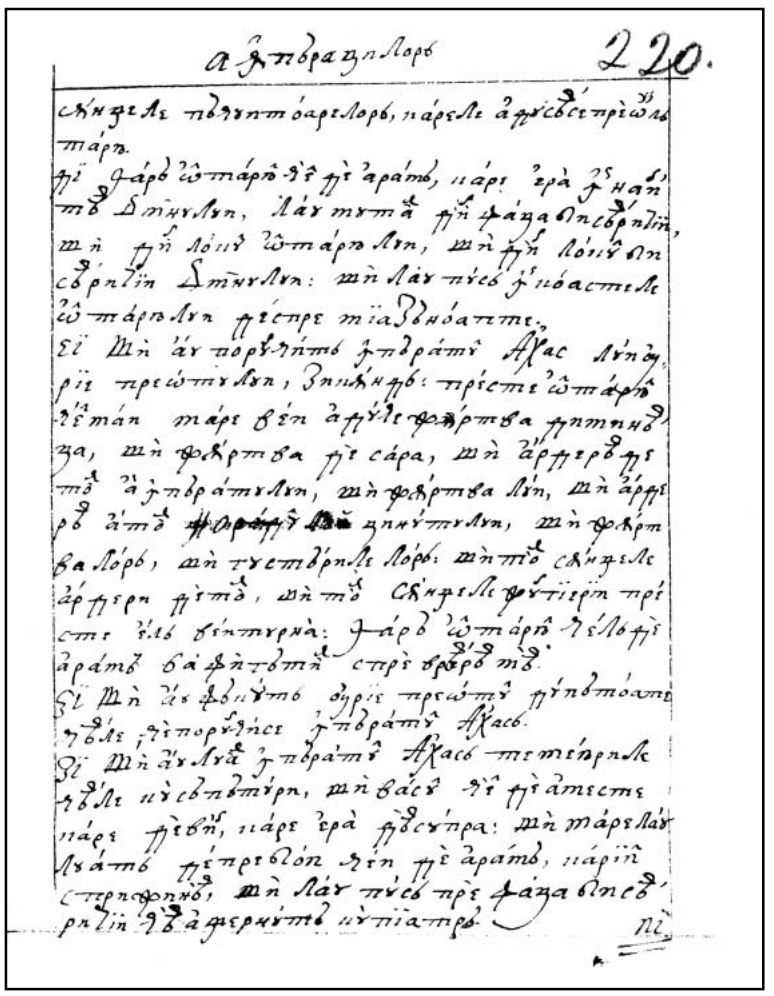

215r

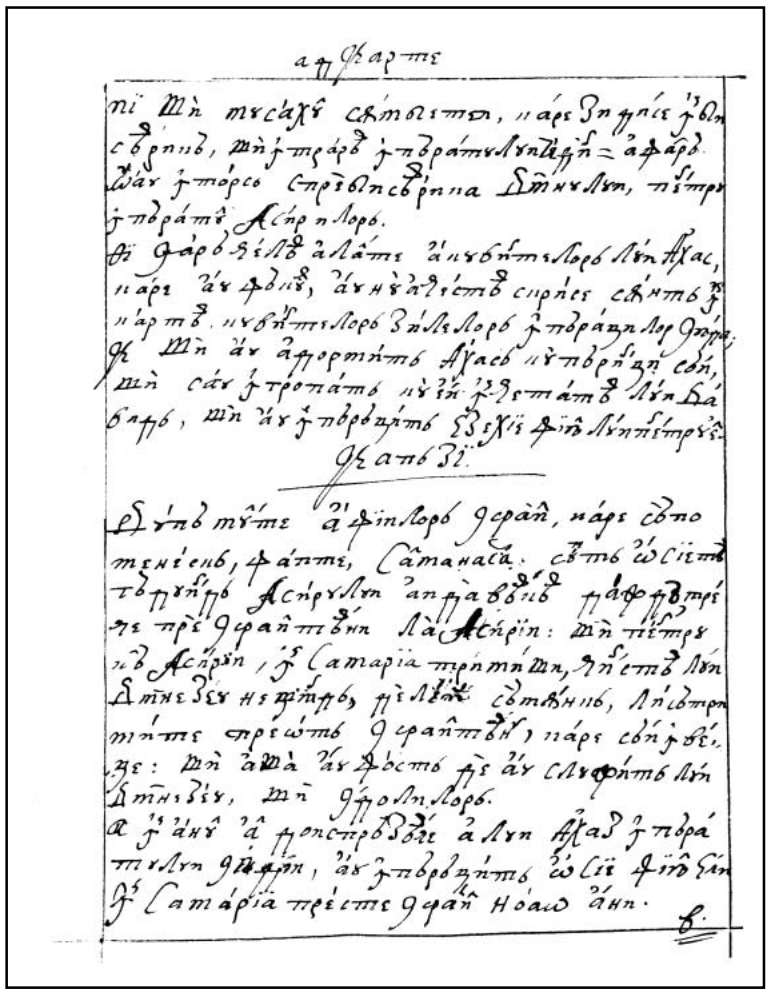

215v

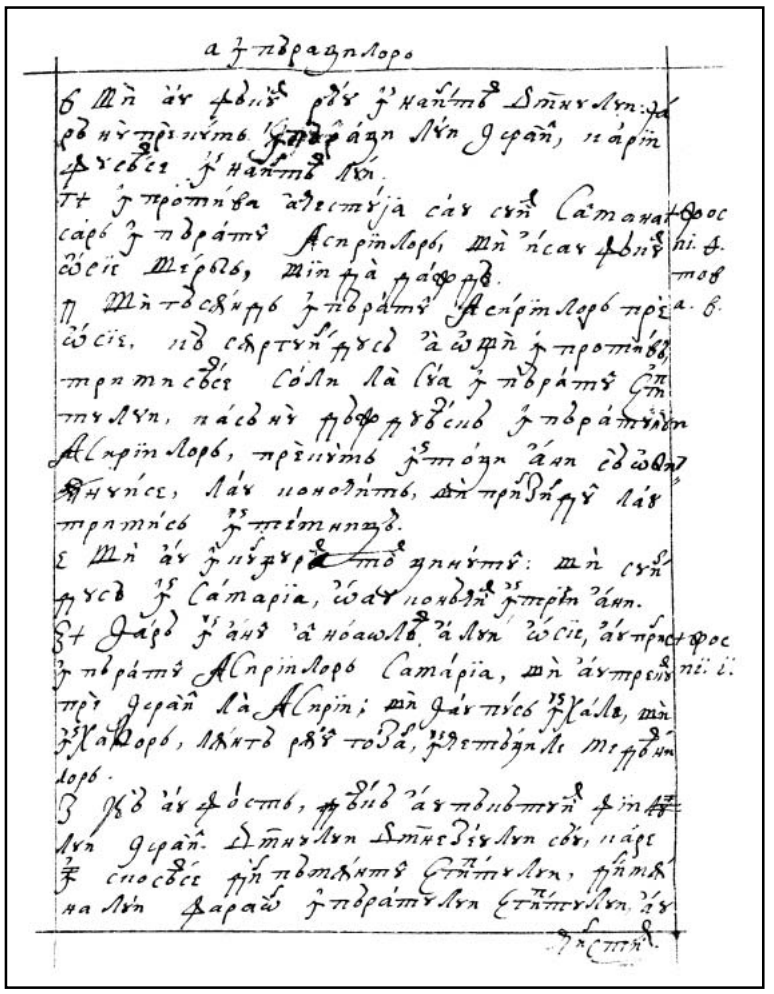

216r

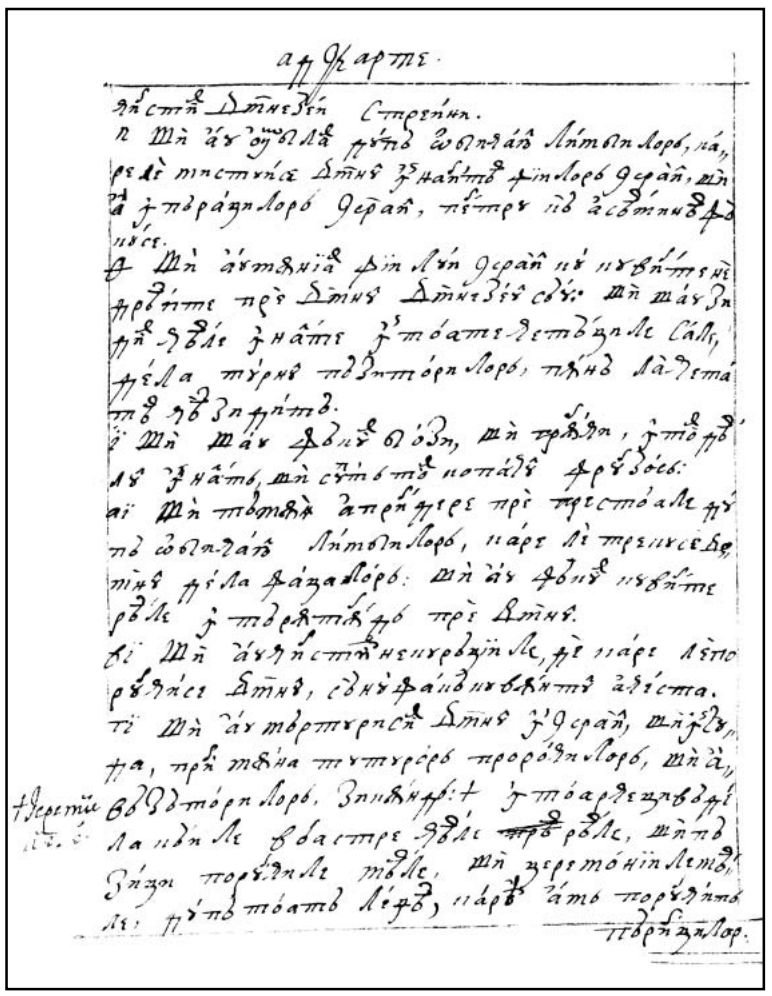

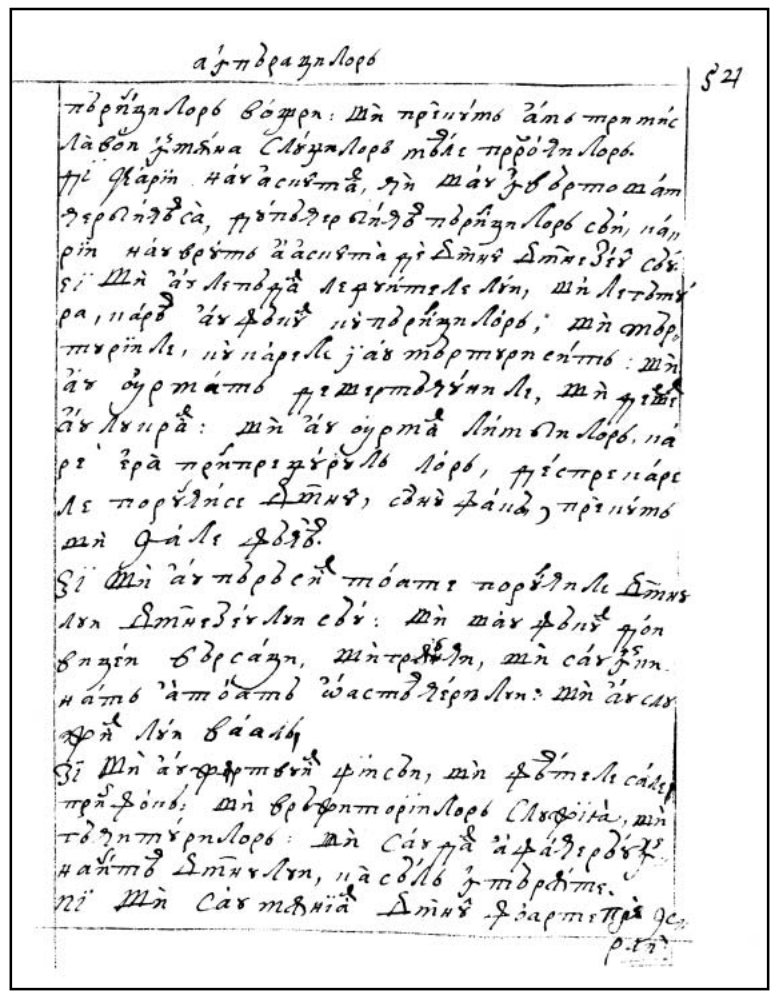

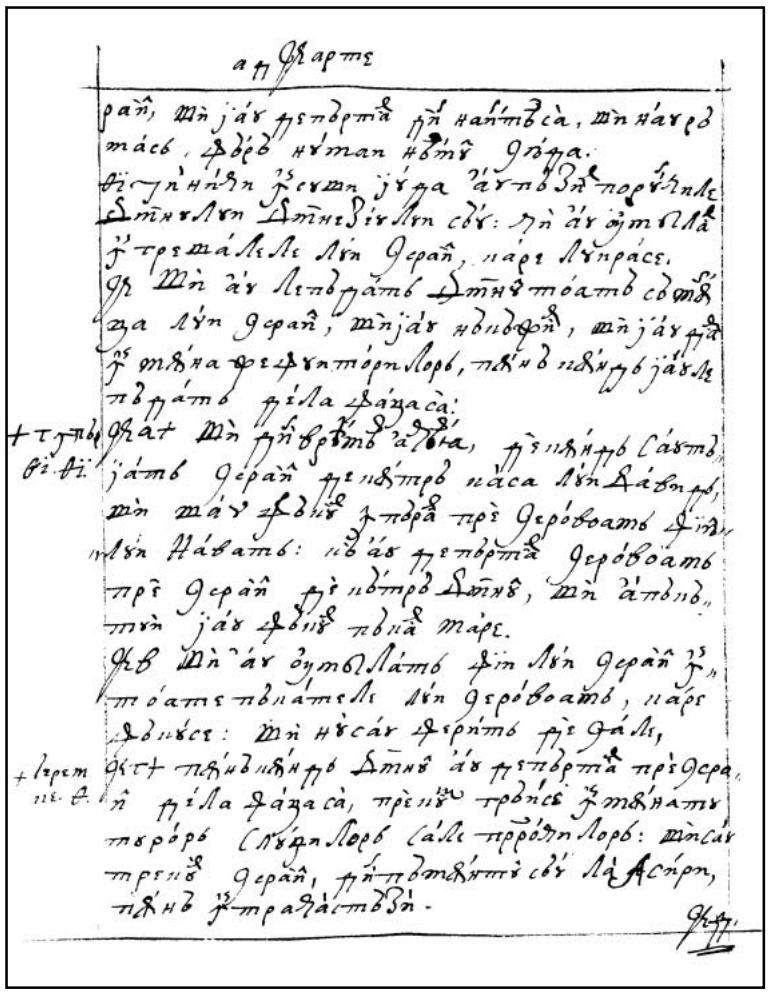

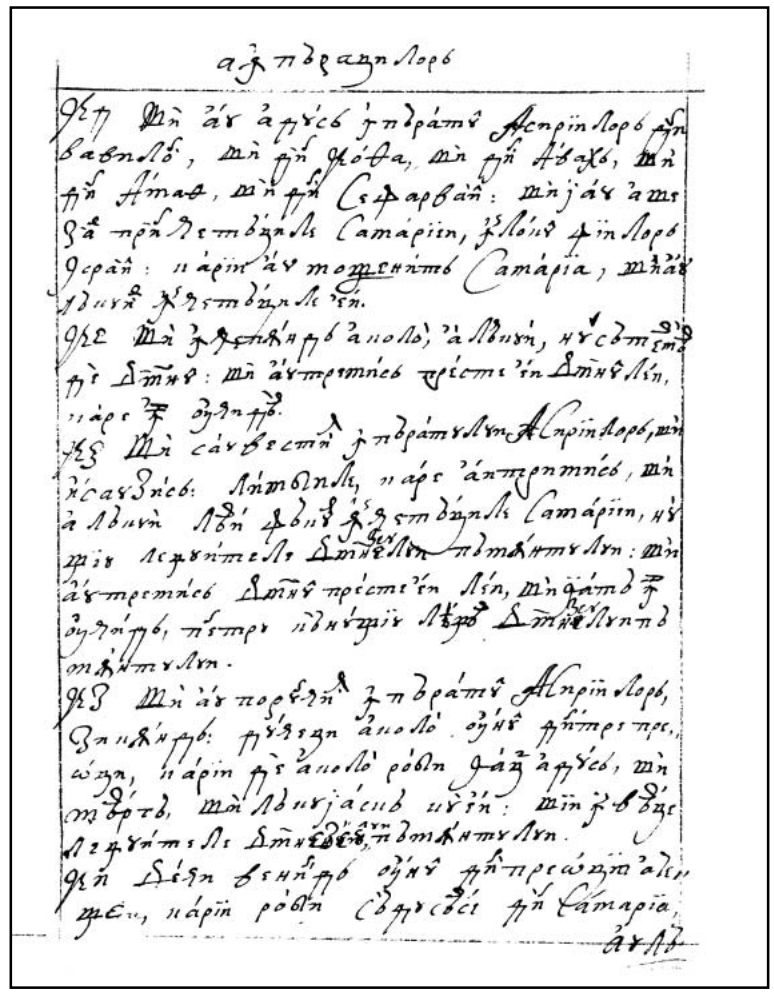

218v

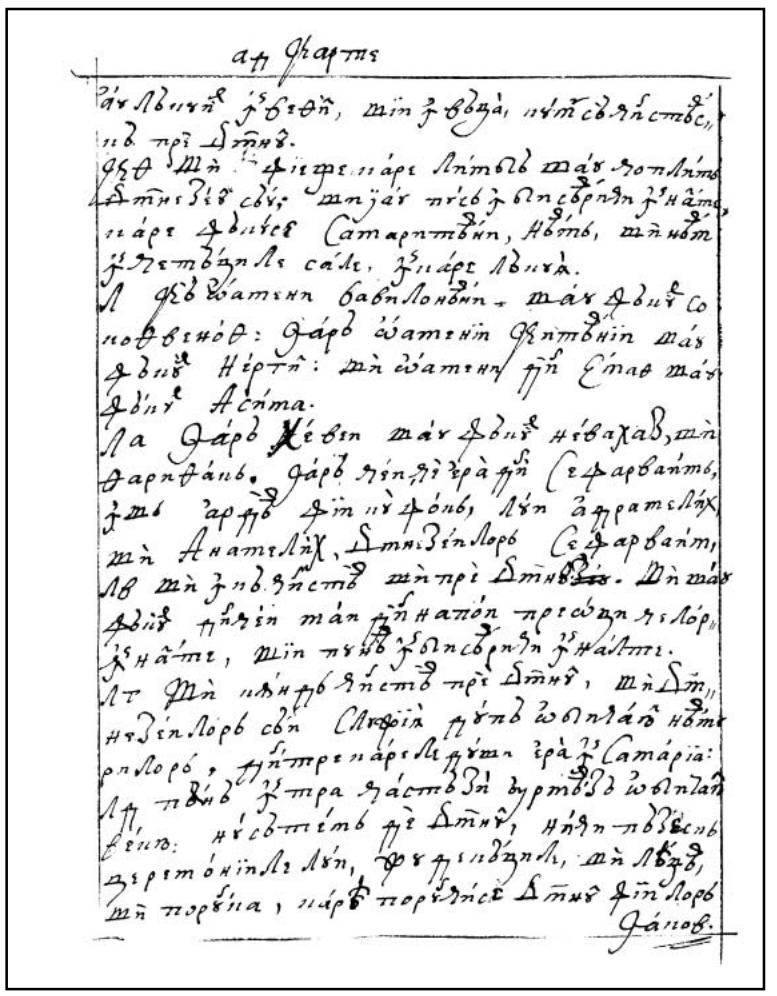

219r

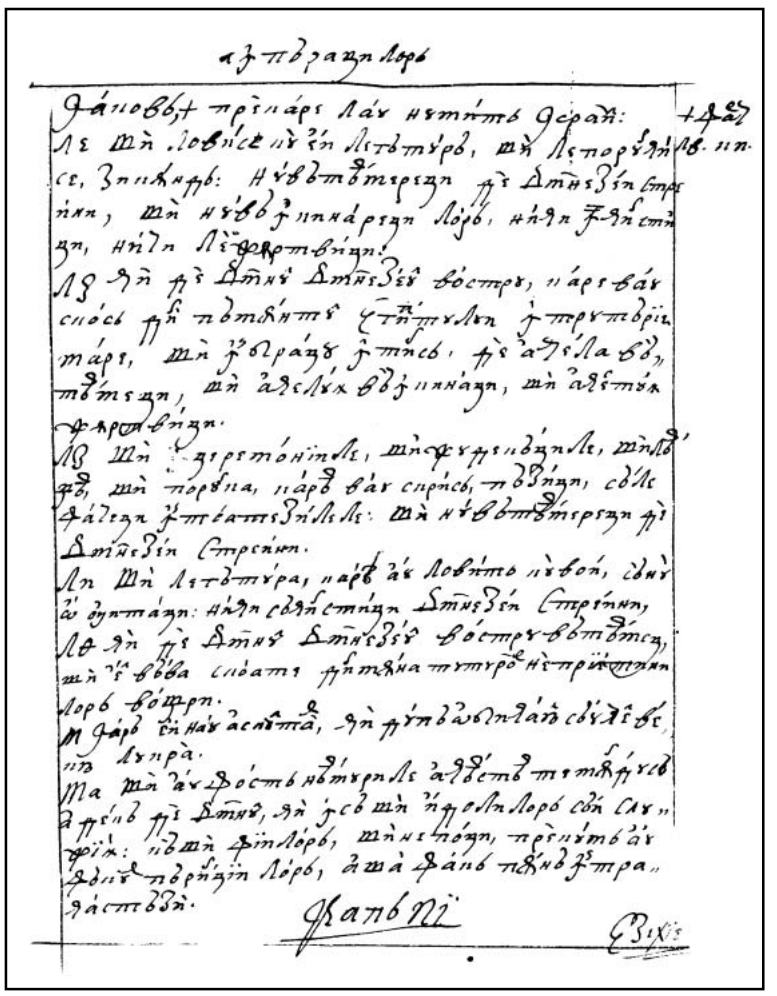

219v

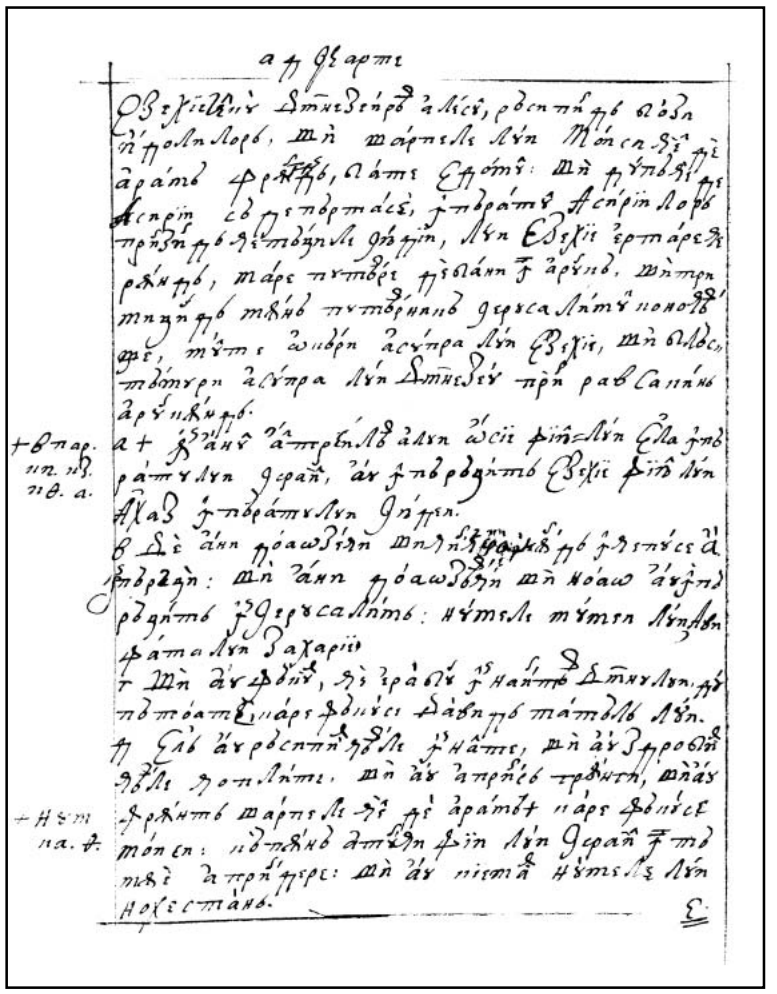

220r

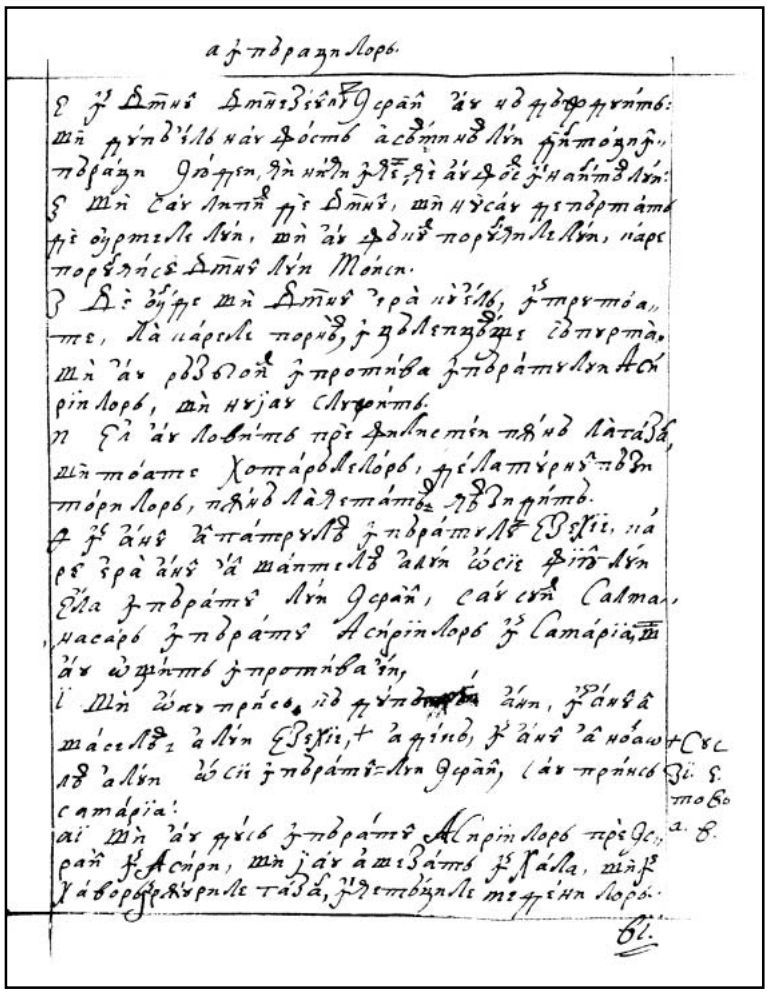

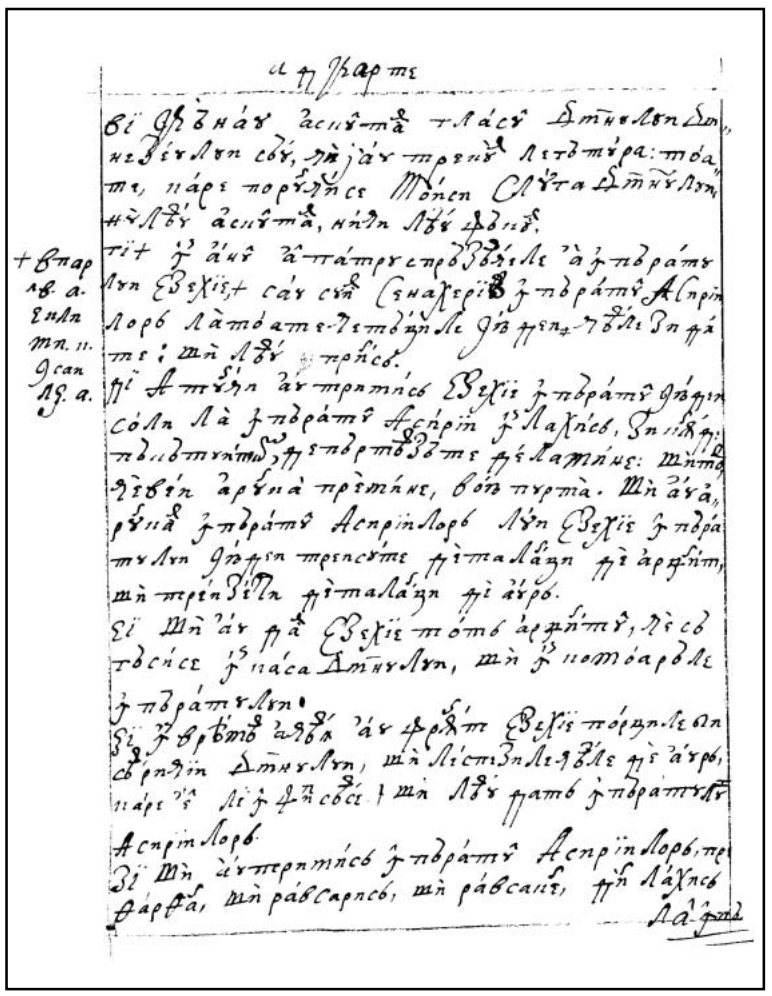

220v

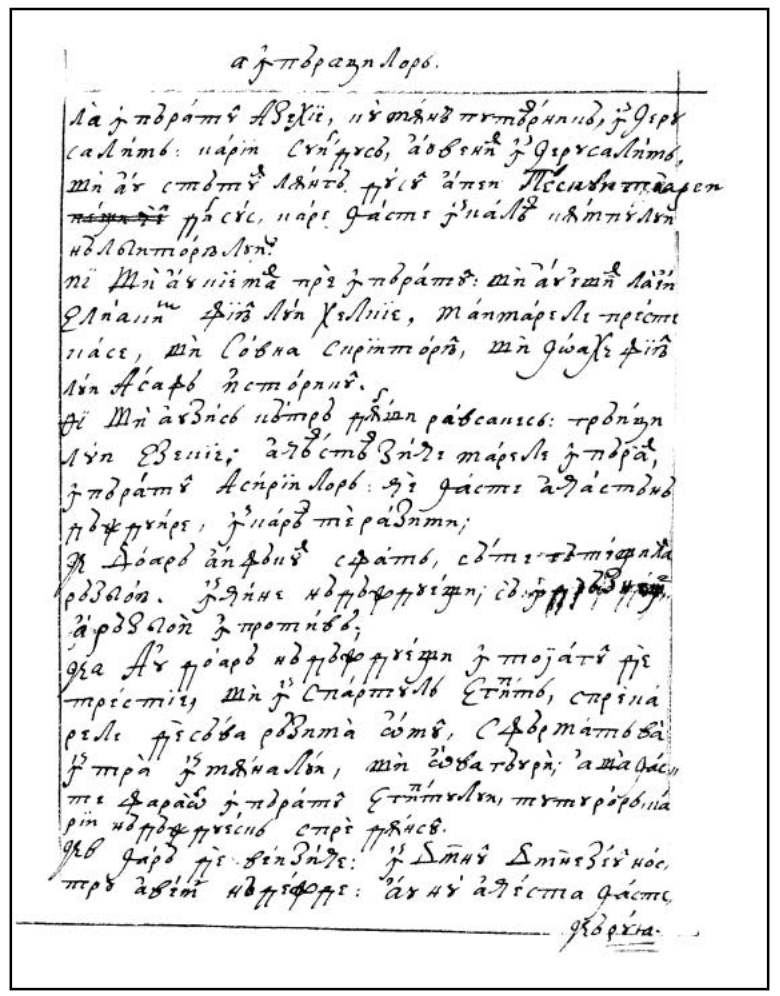

221r

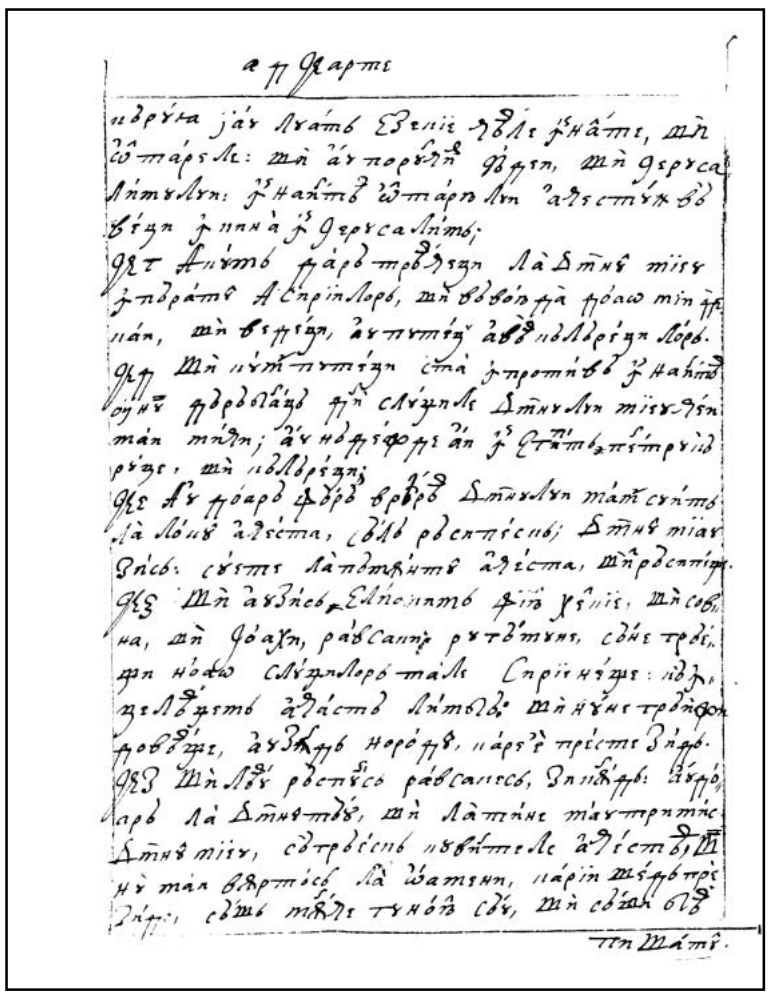

221v

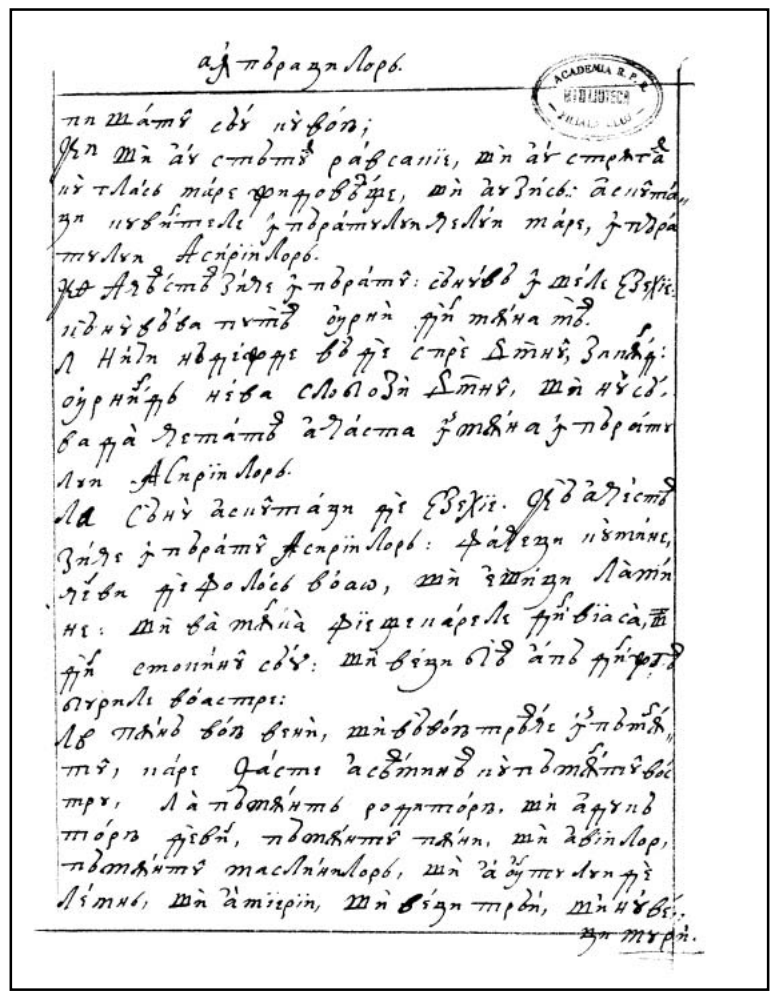

222r

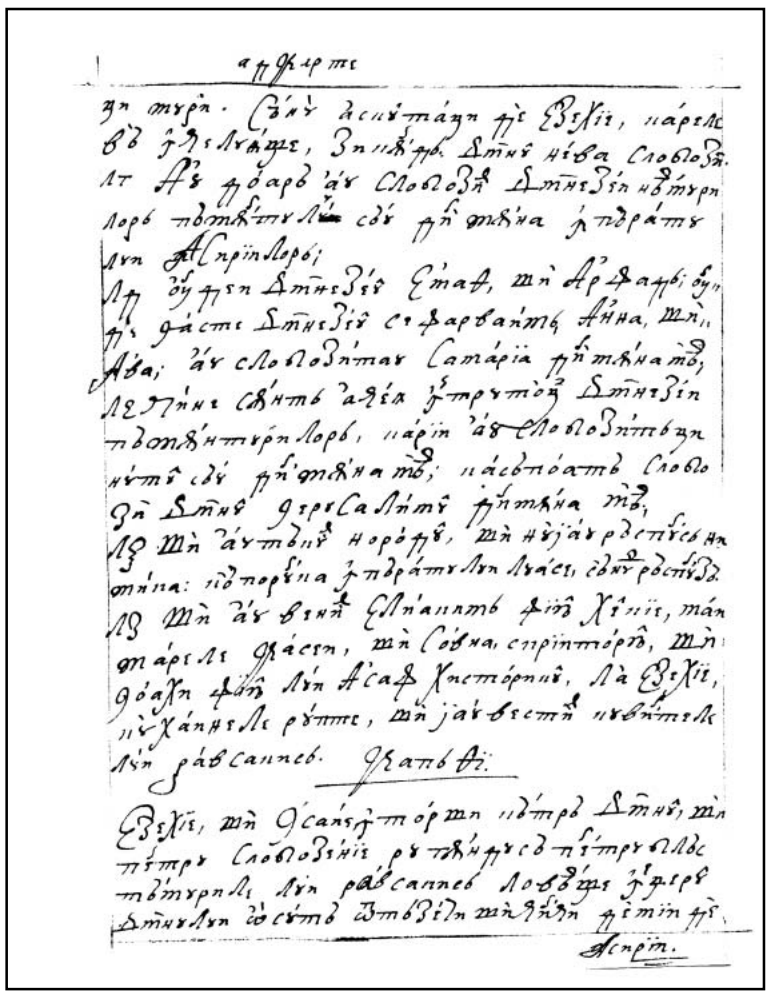

222v

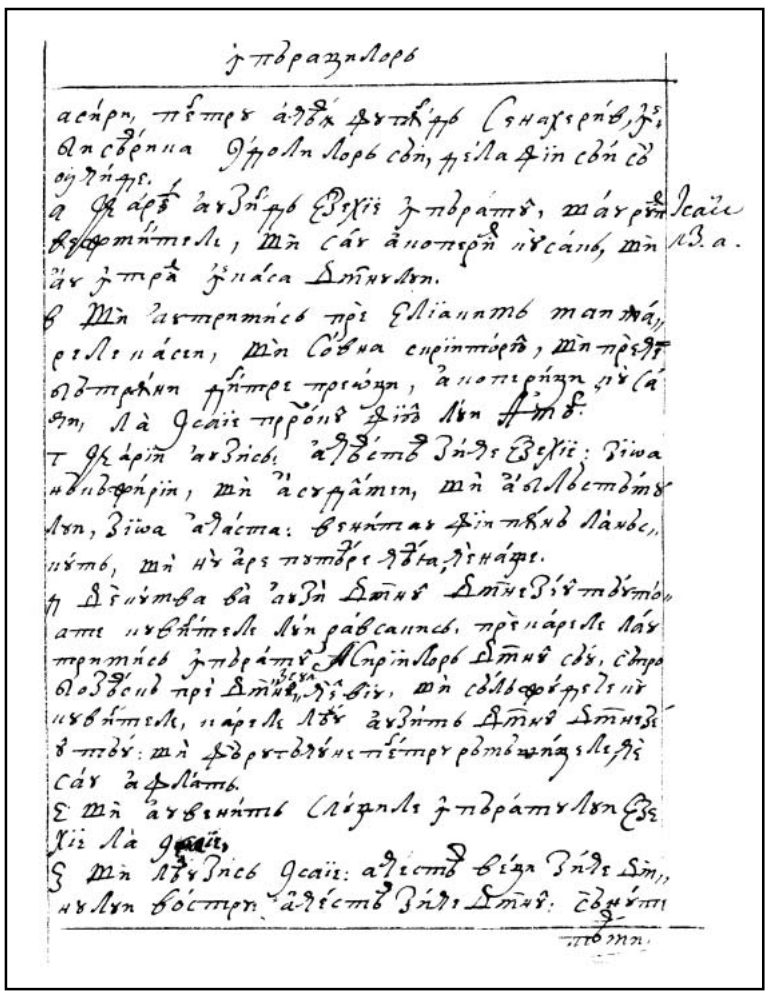

223r

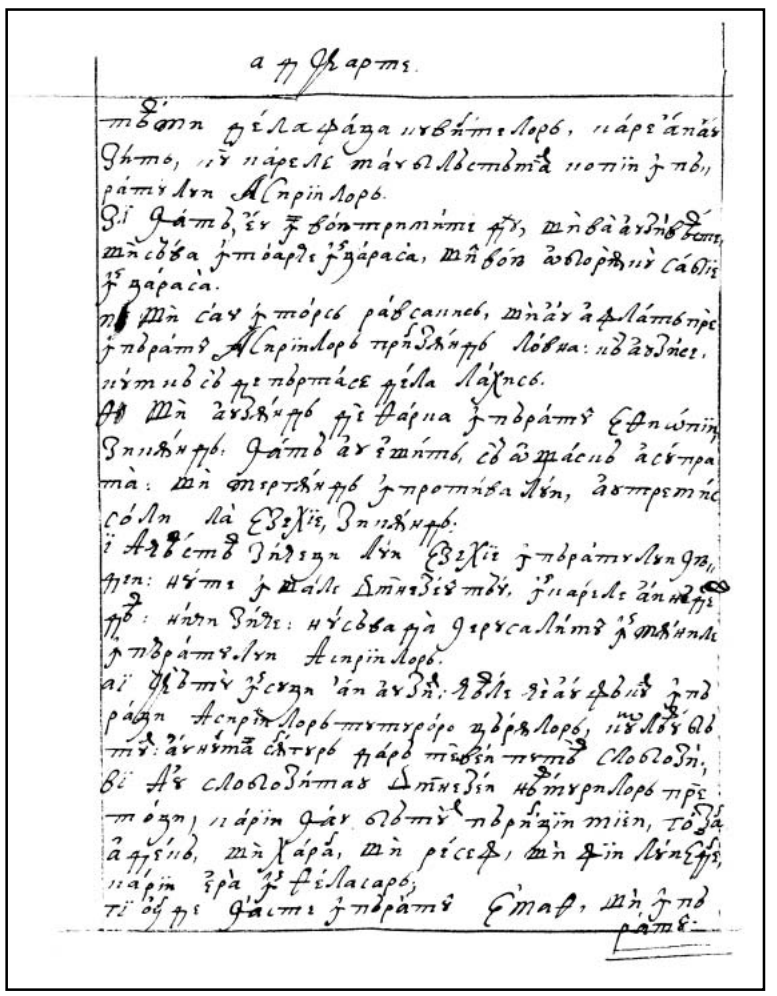

223v

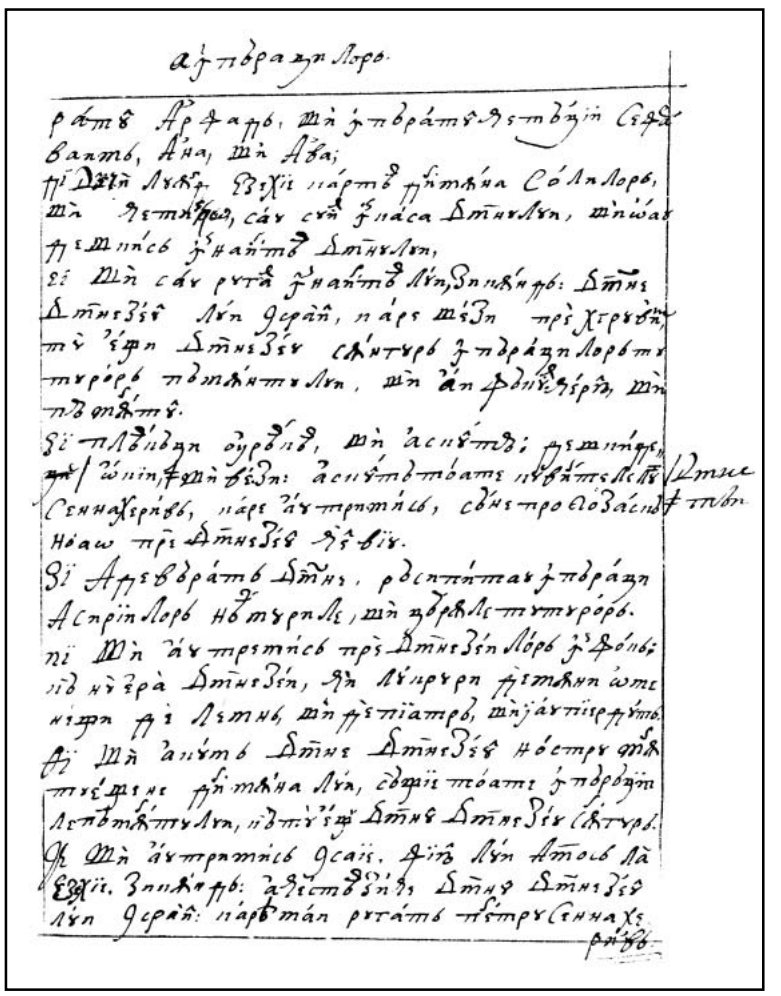

224r

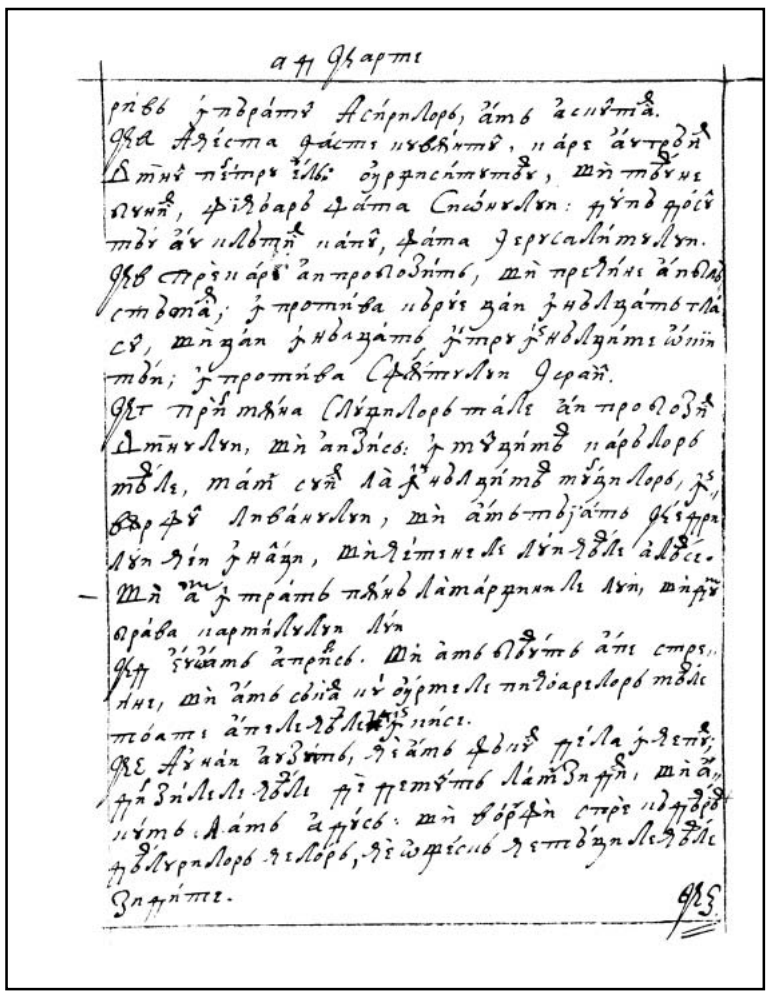

224v

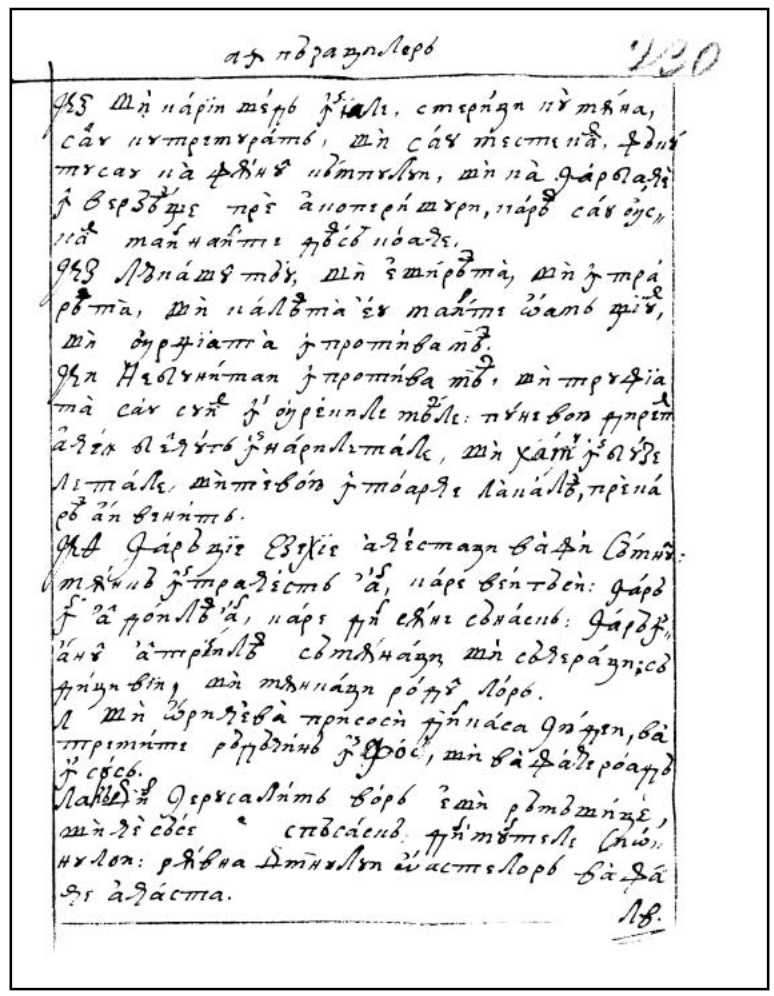

225r

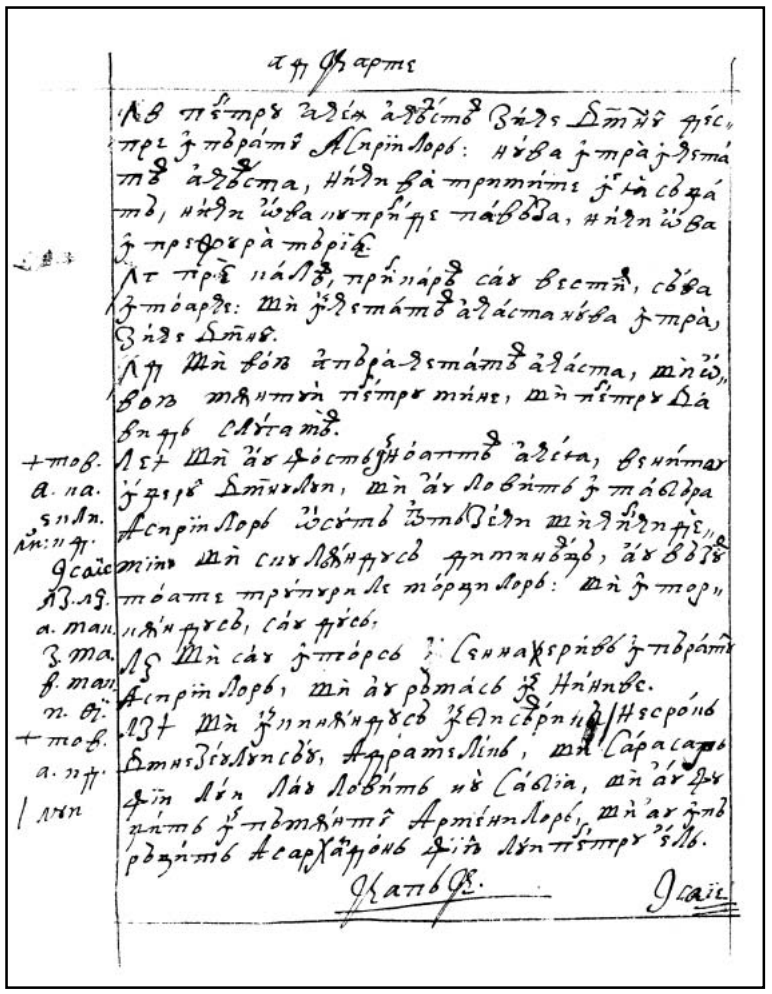

225v

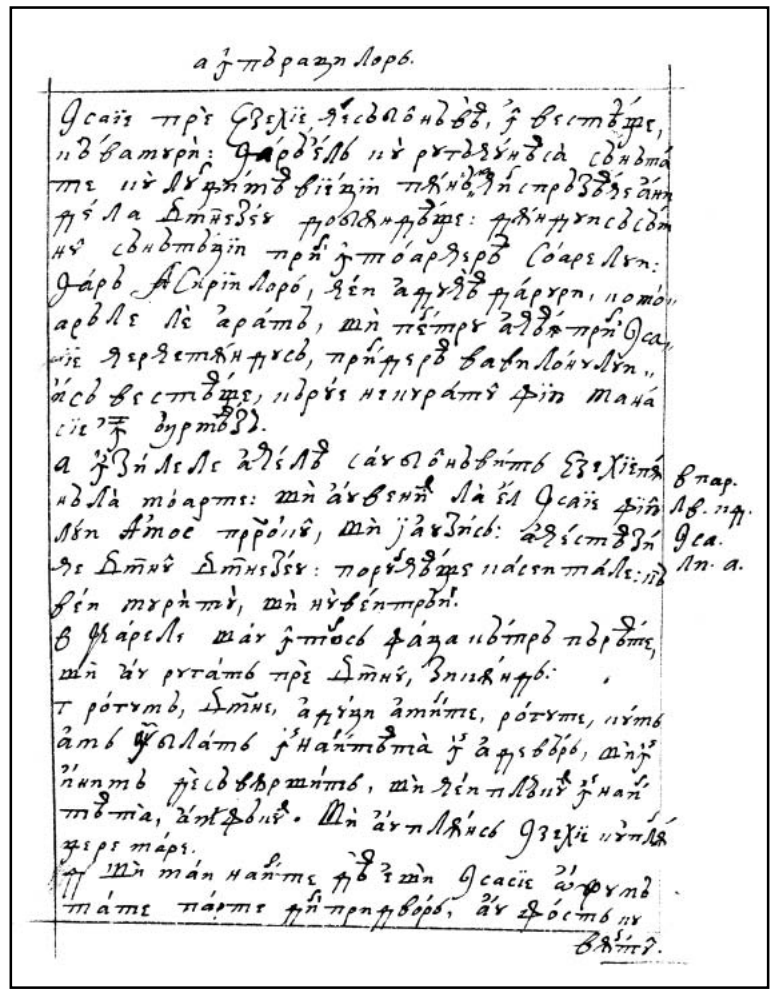

226r

226v

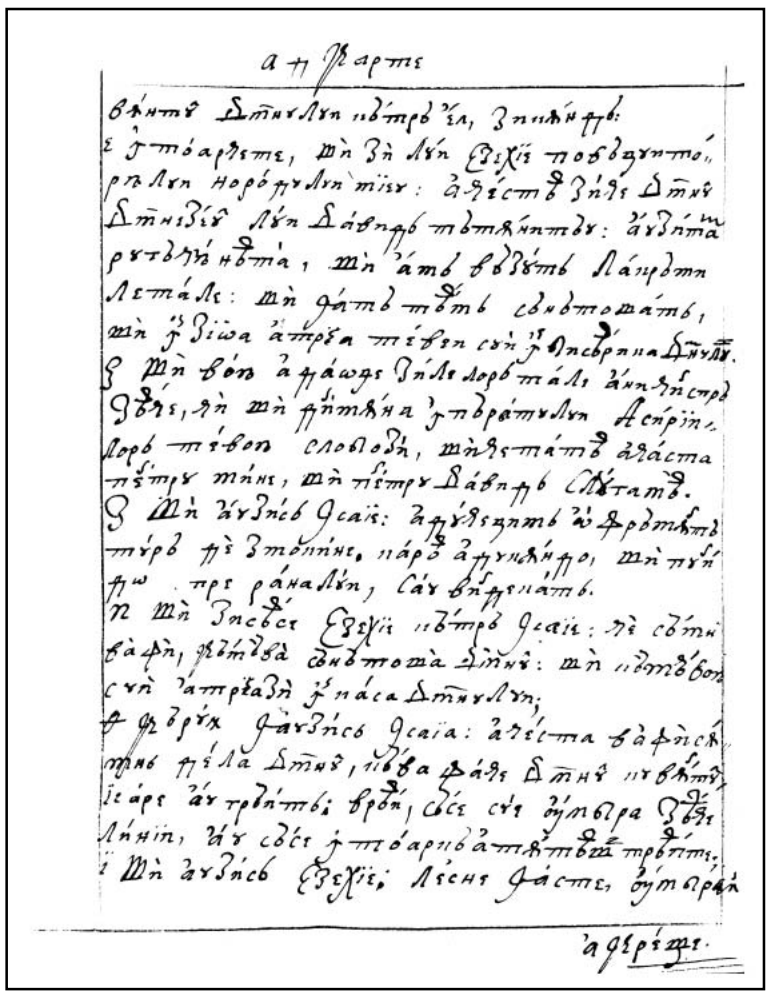

227r

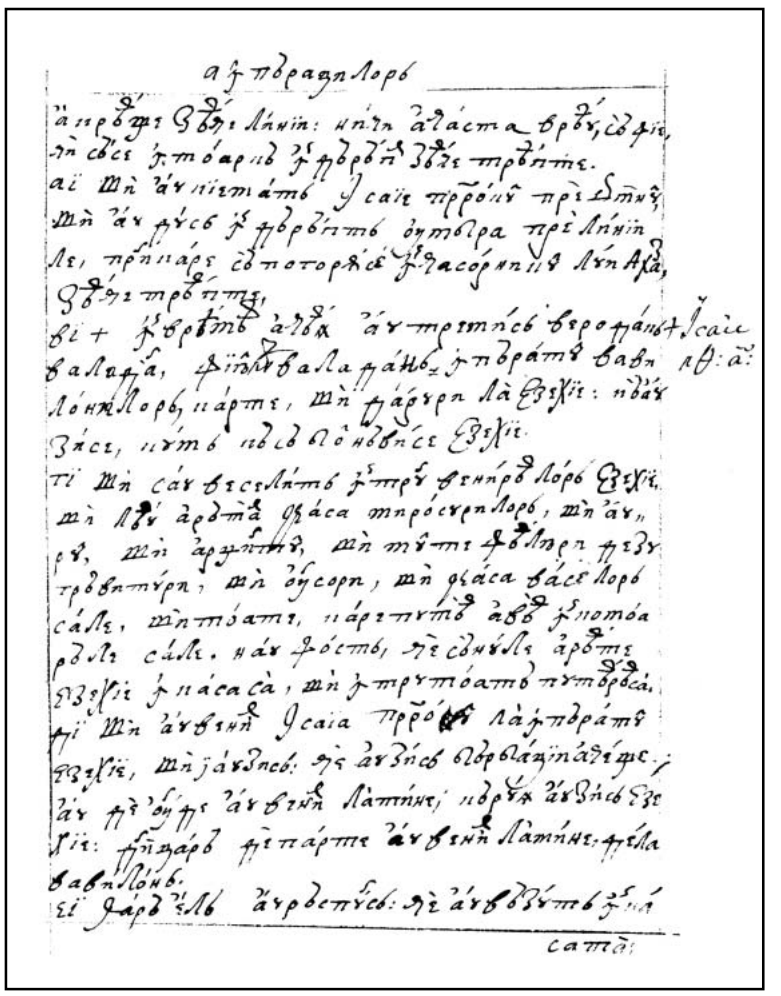

227v

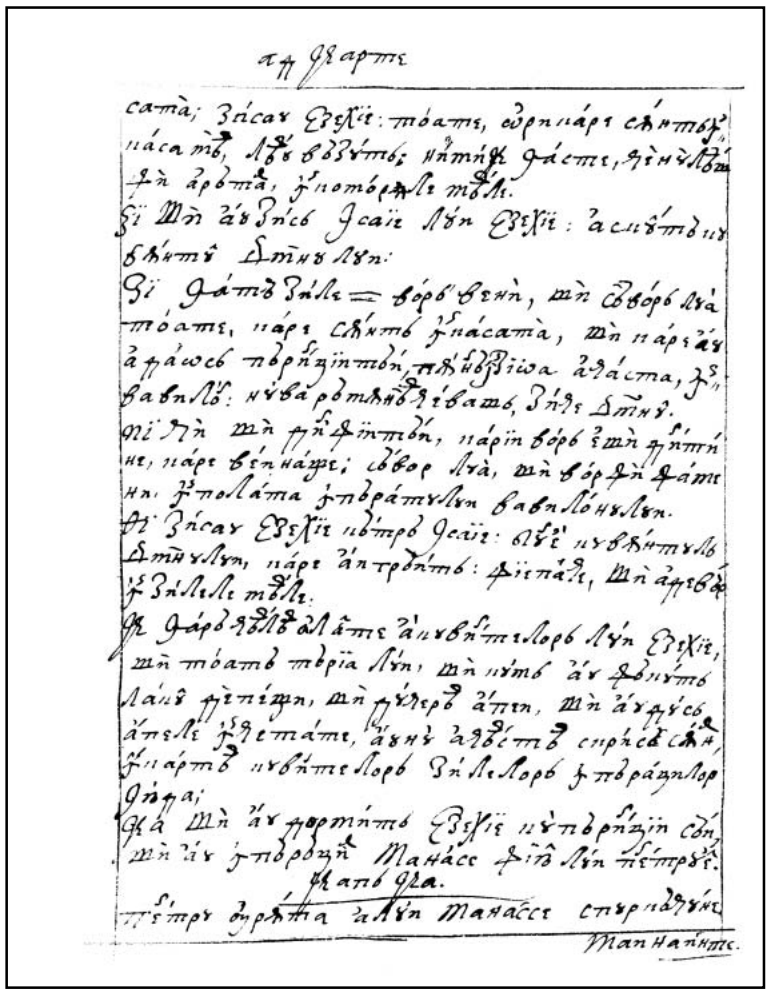

228r

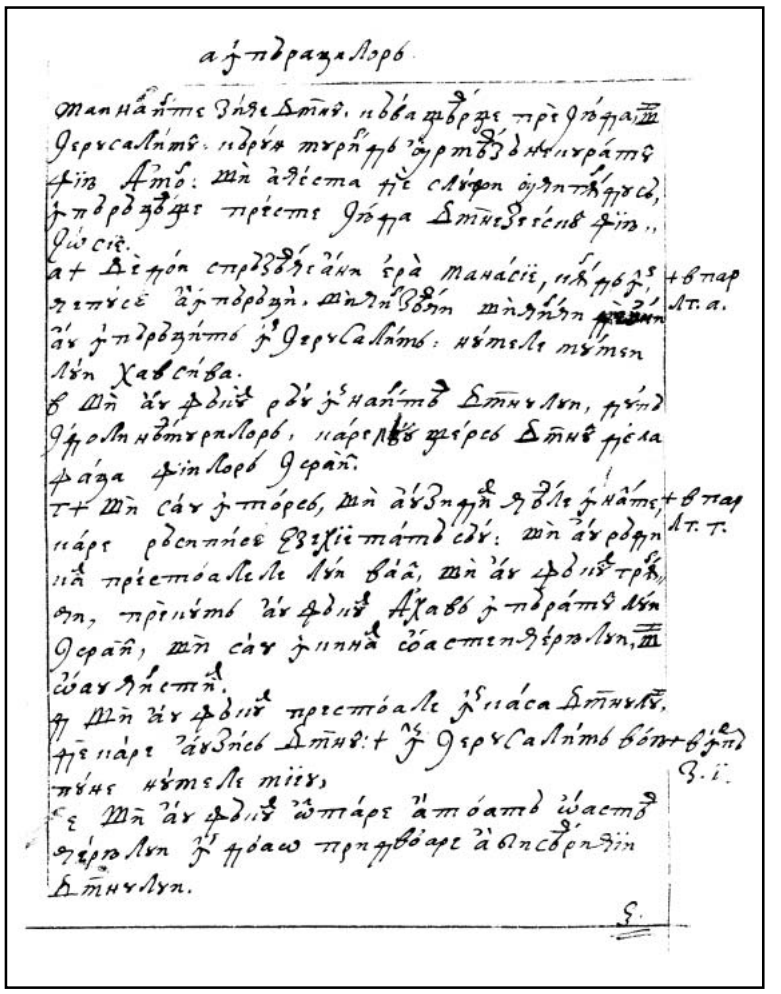

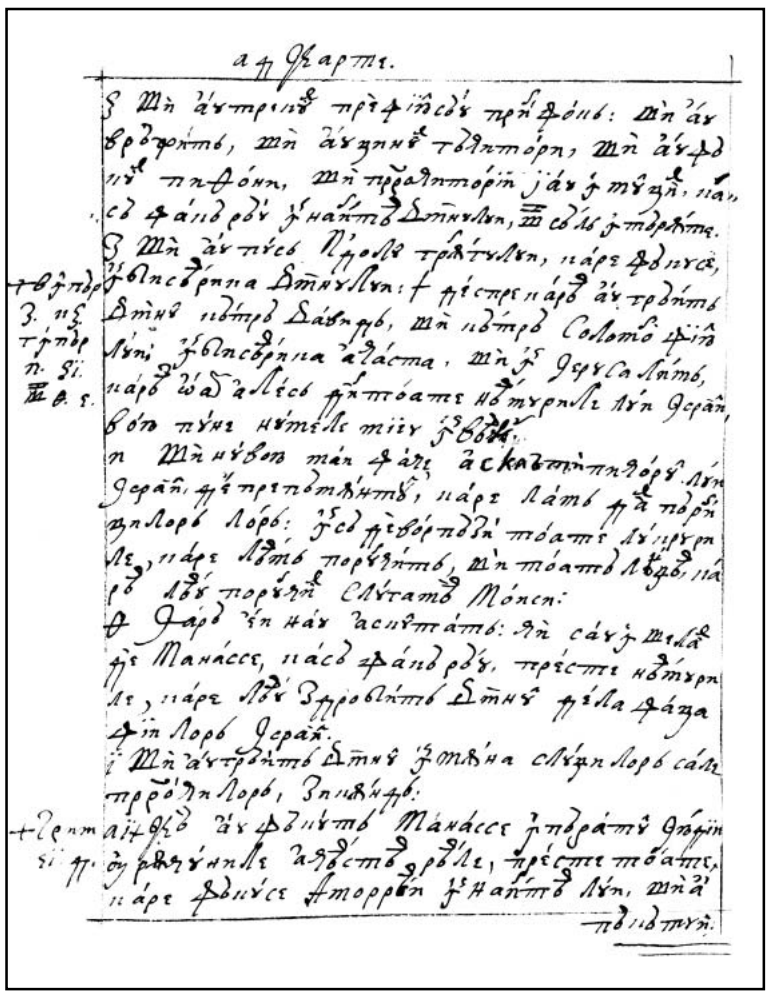

228v

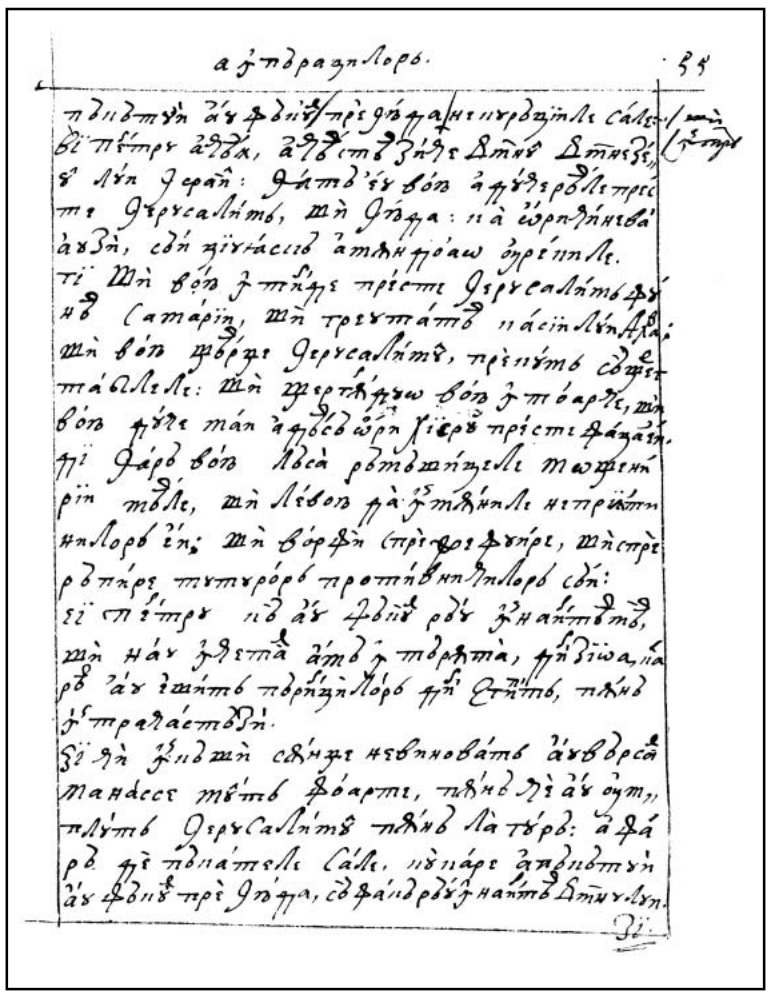

229r

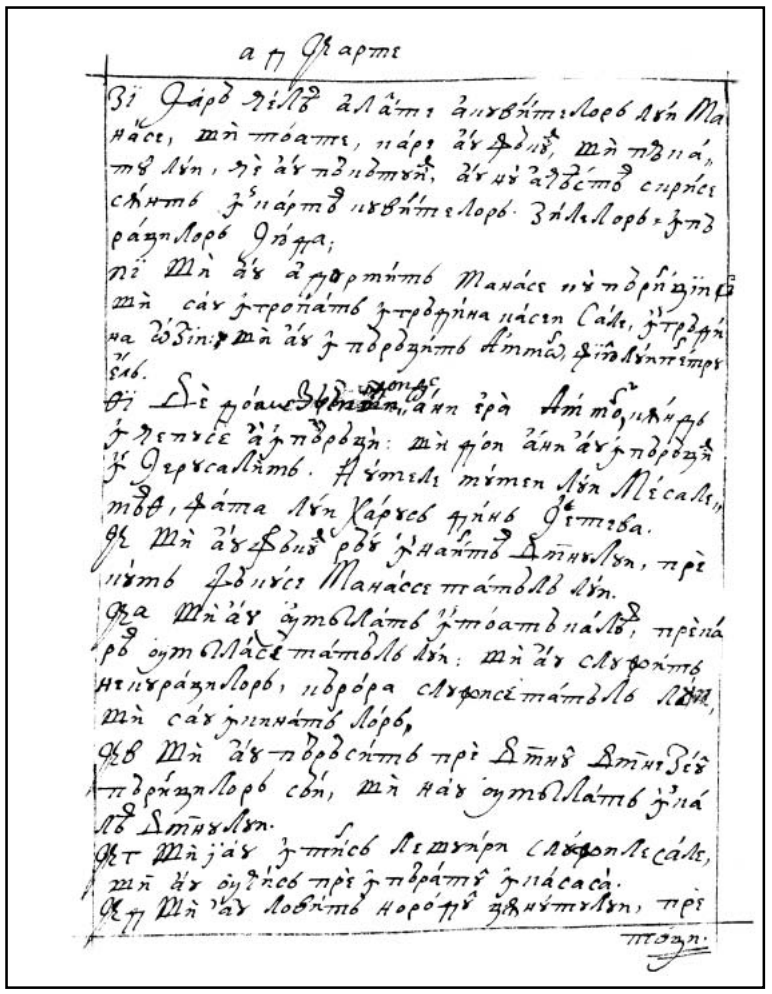

229v

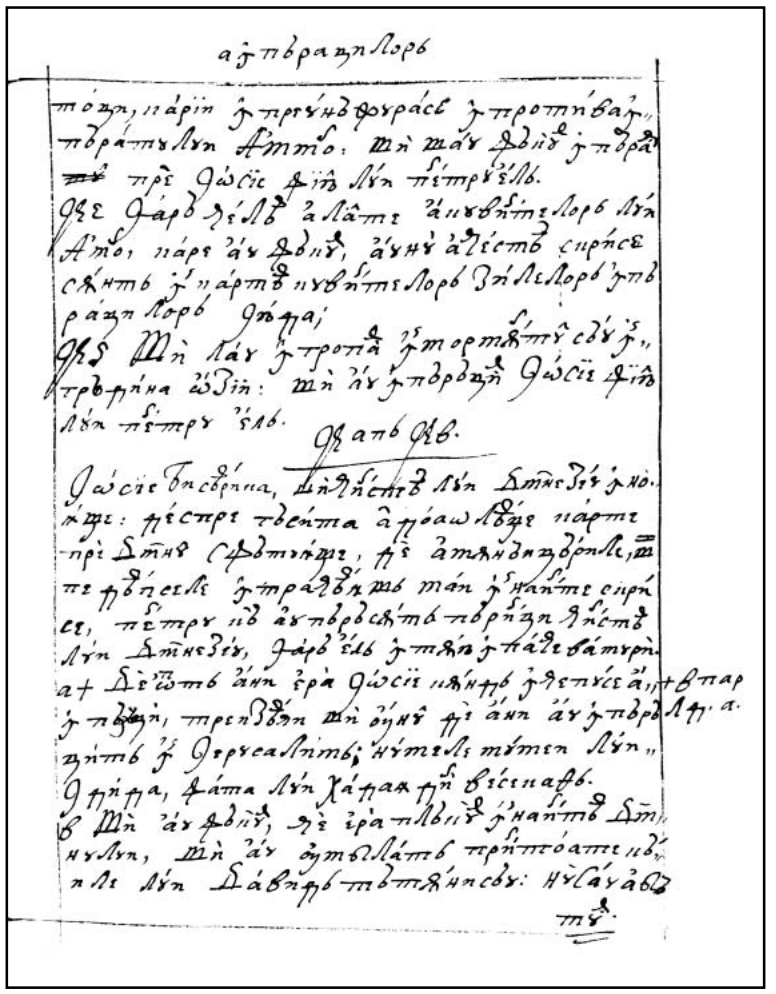

230r

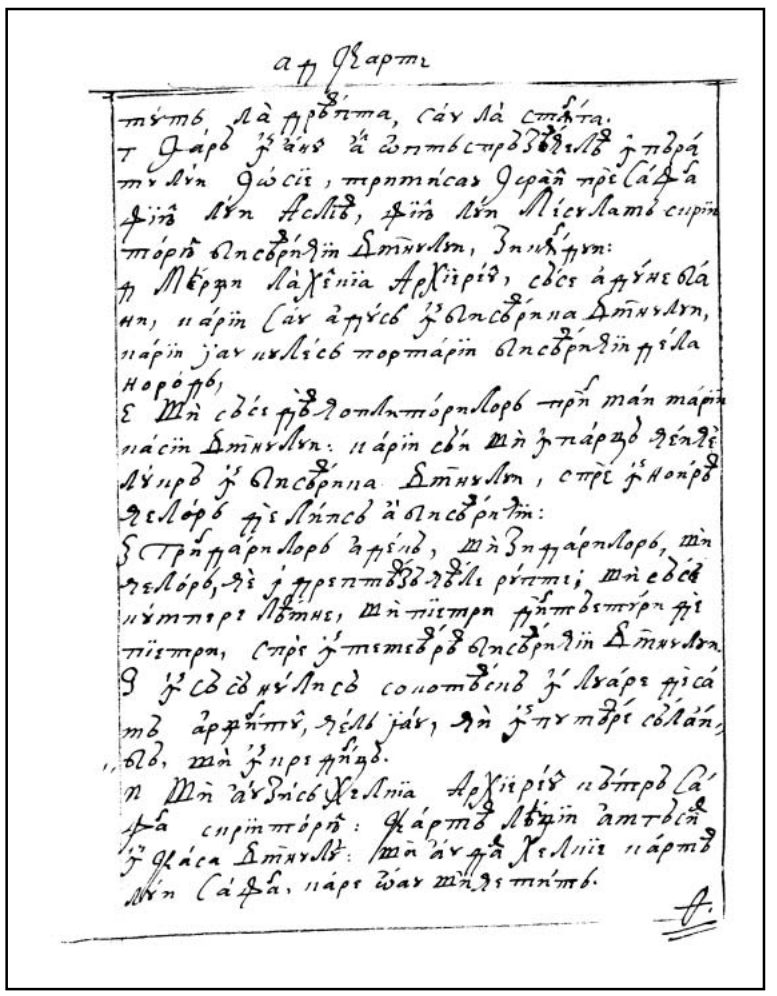

230v

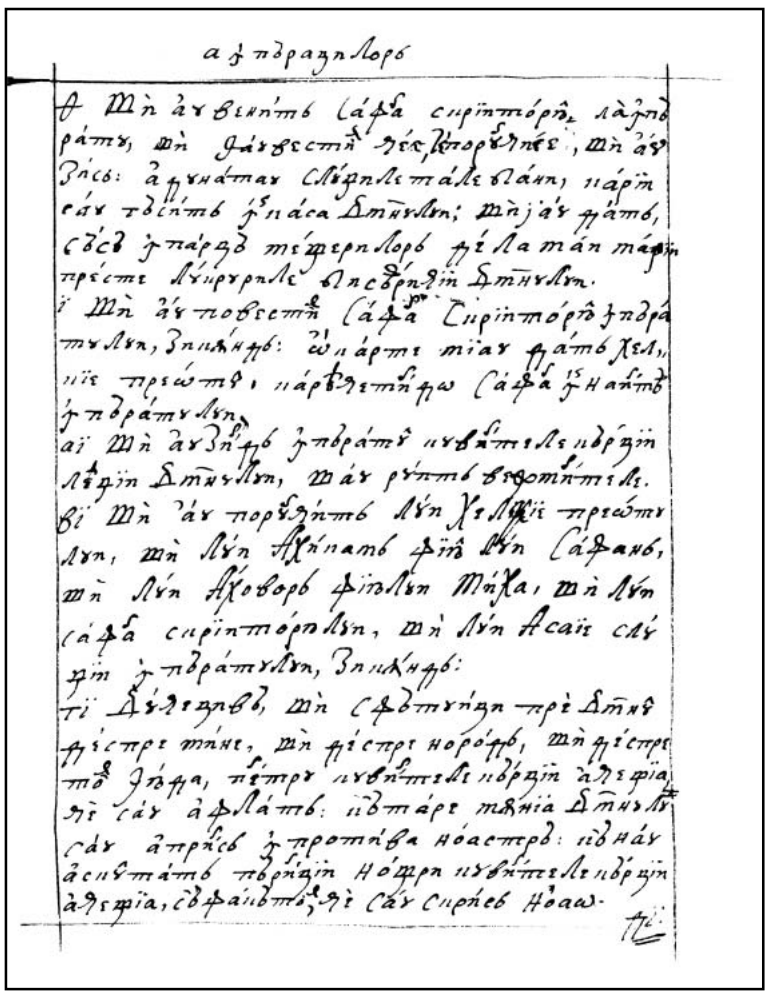

231r

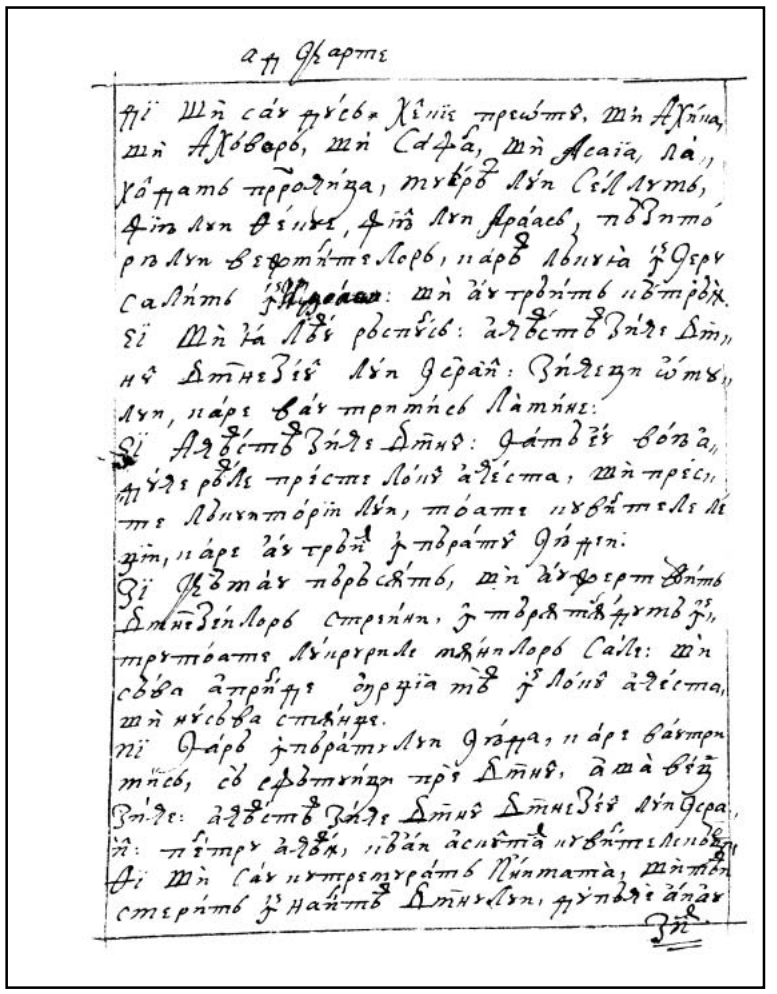

231v

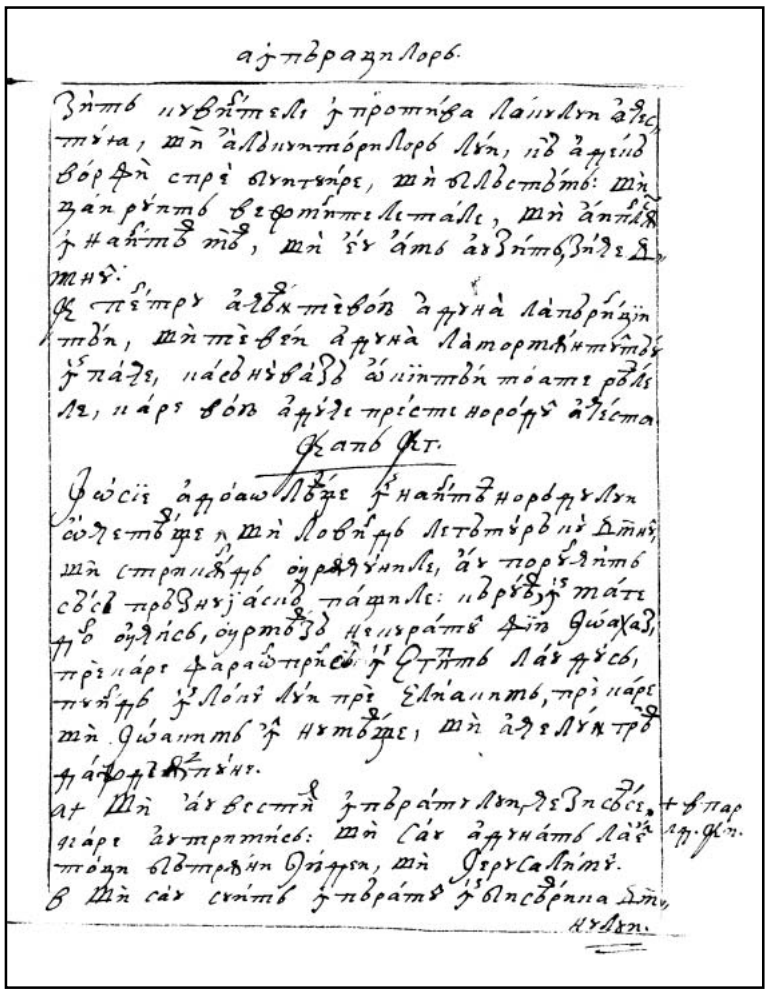

232r

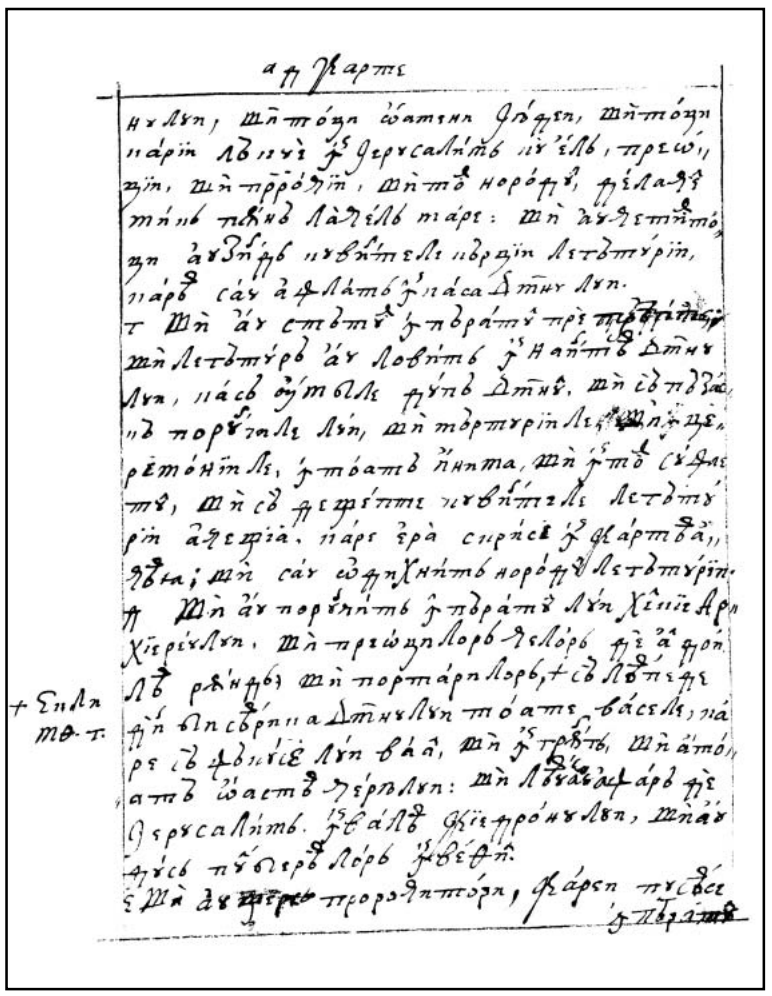

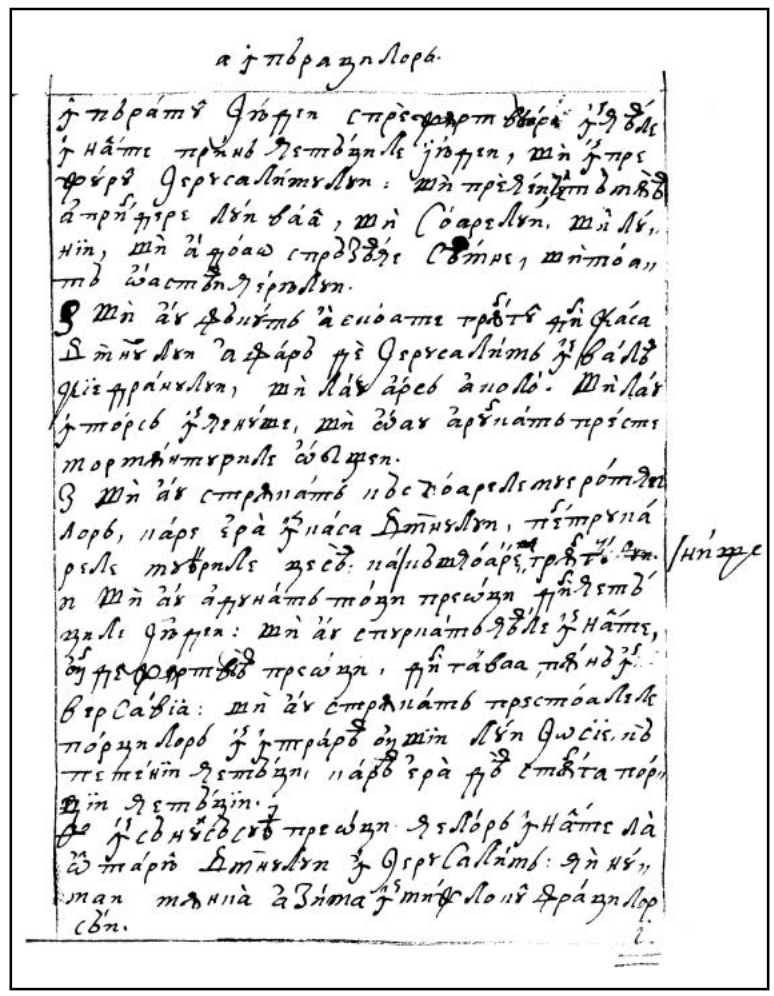

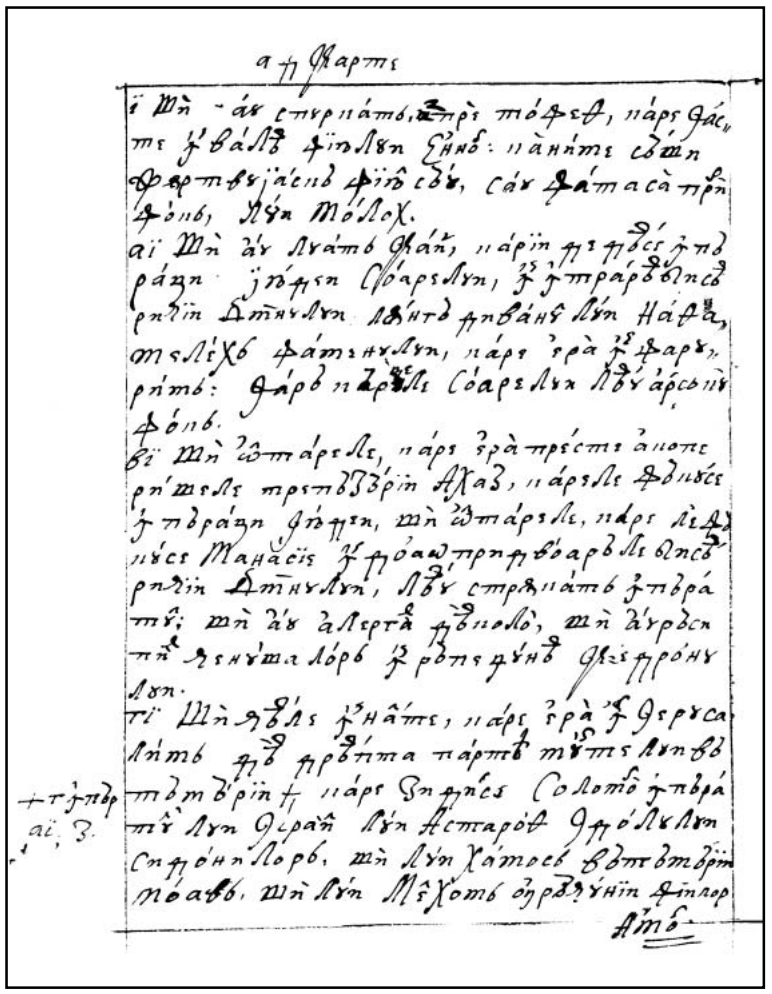

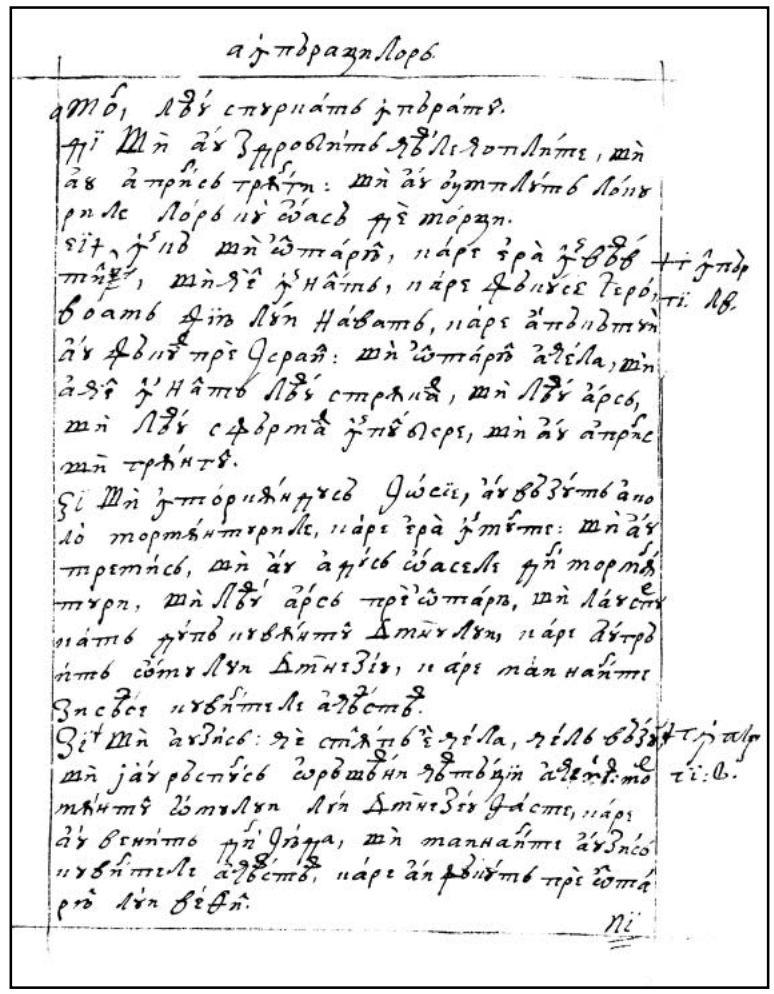

234v

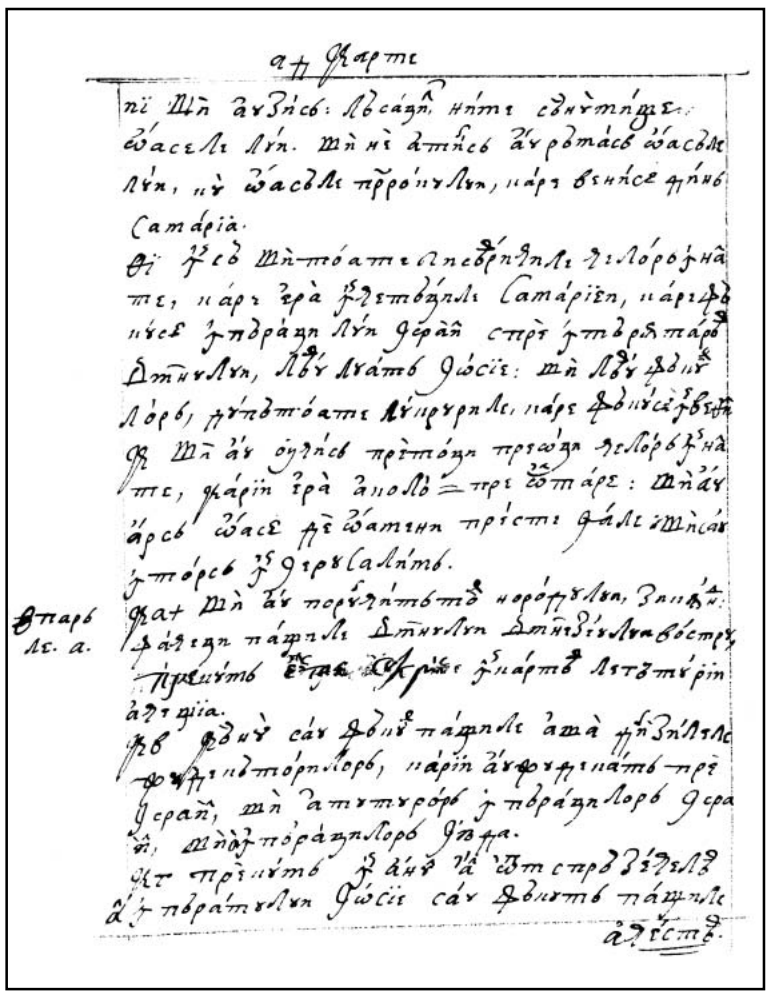

235r

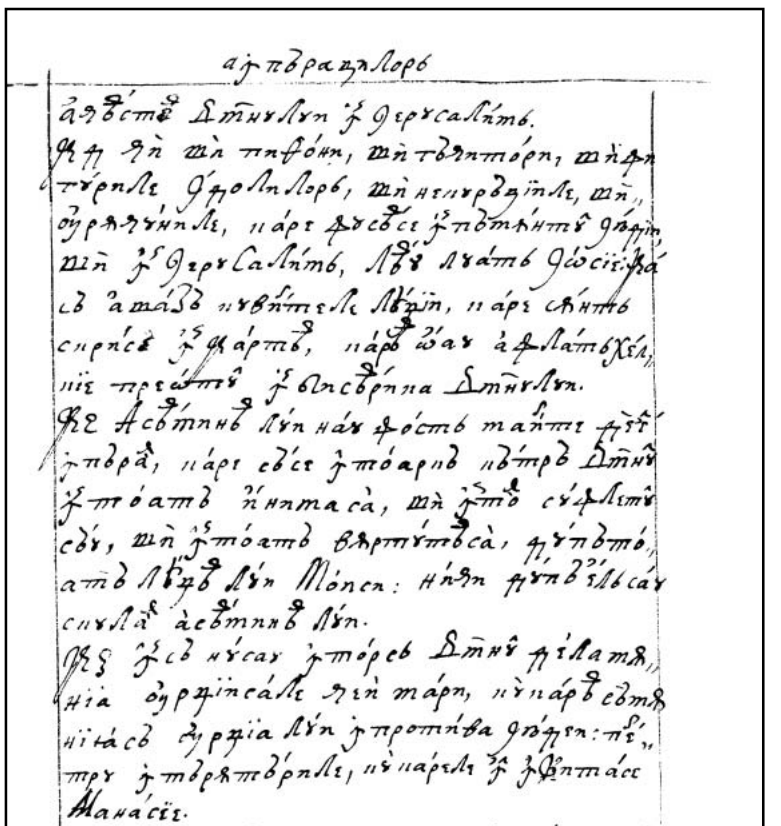

235v

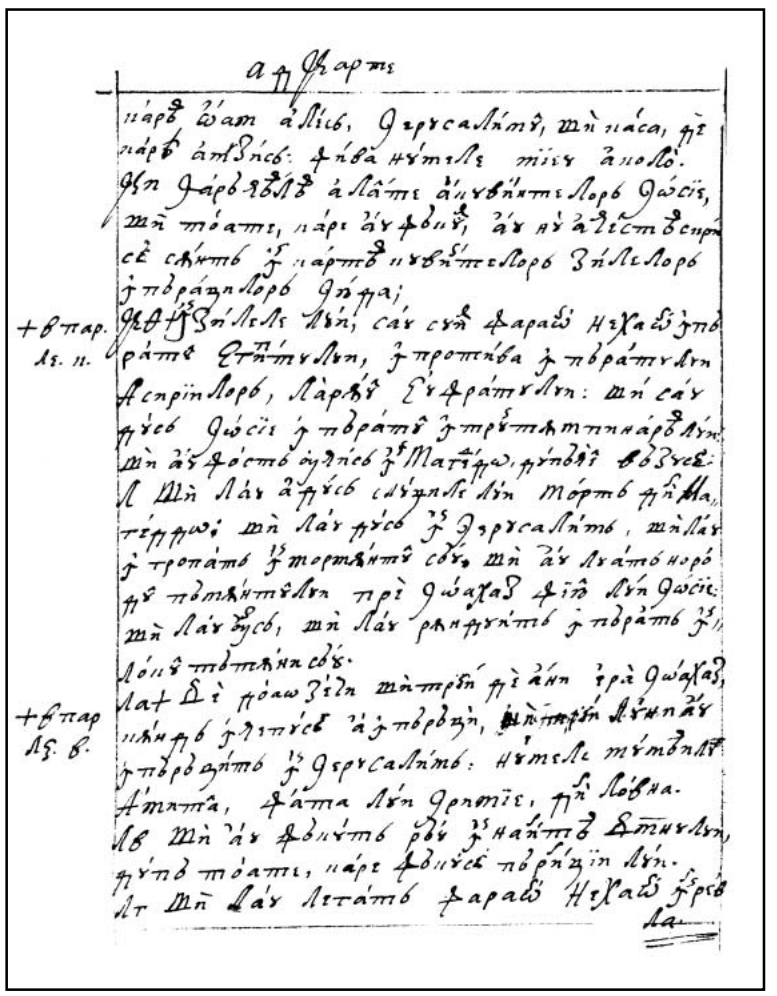

236r

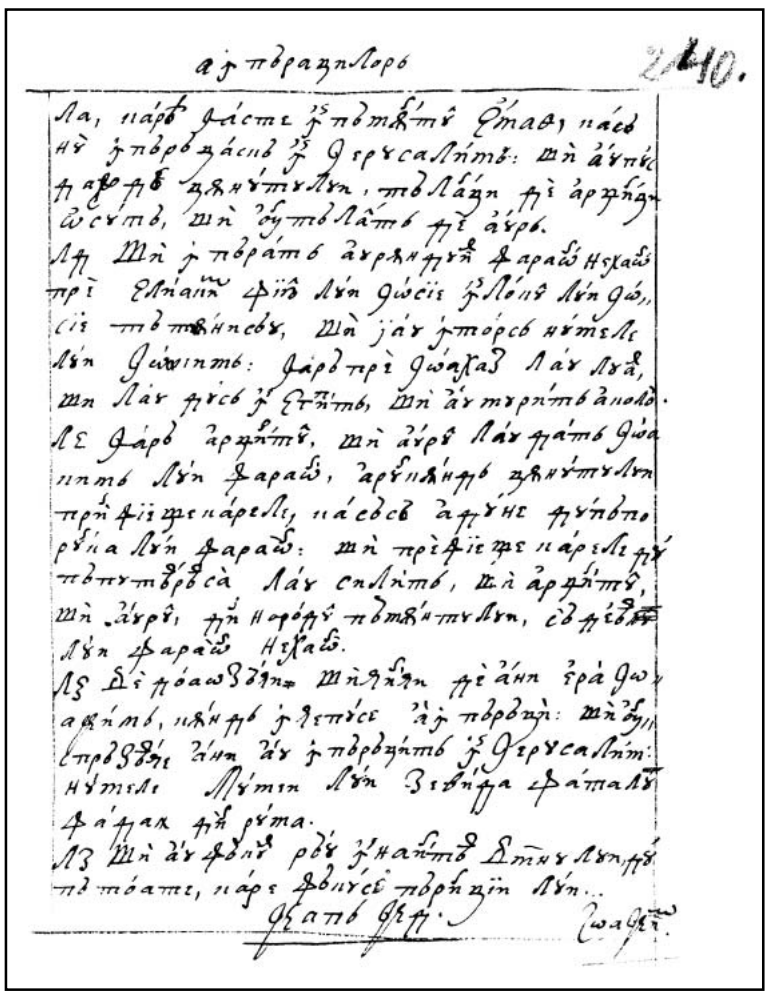

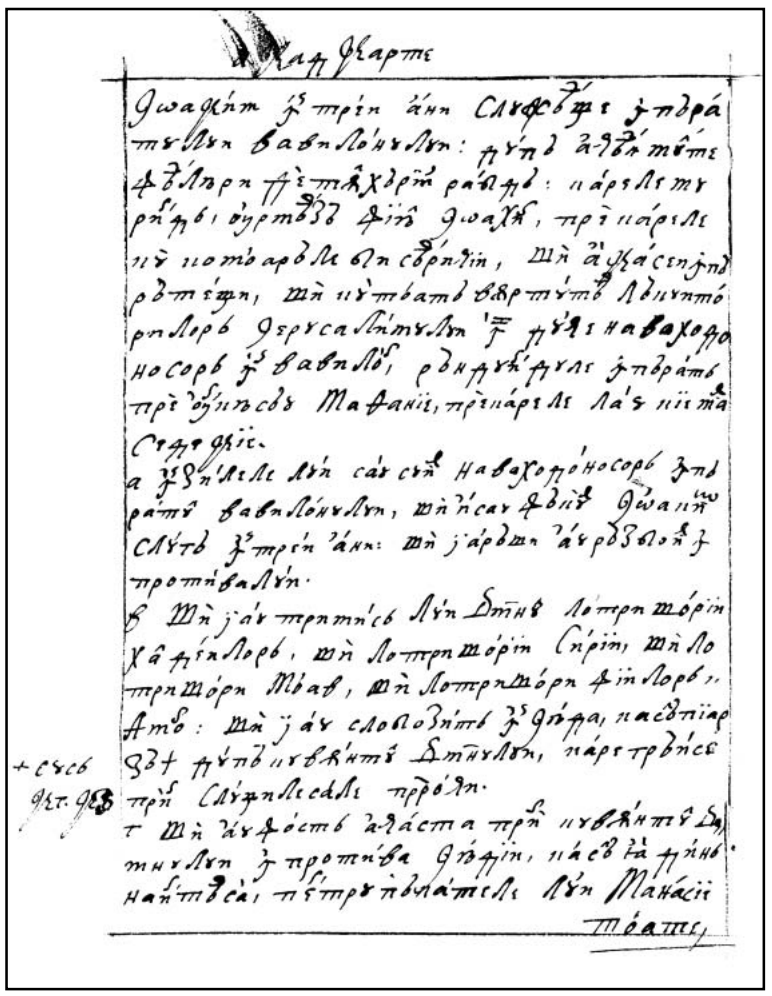

236v

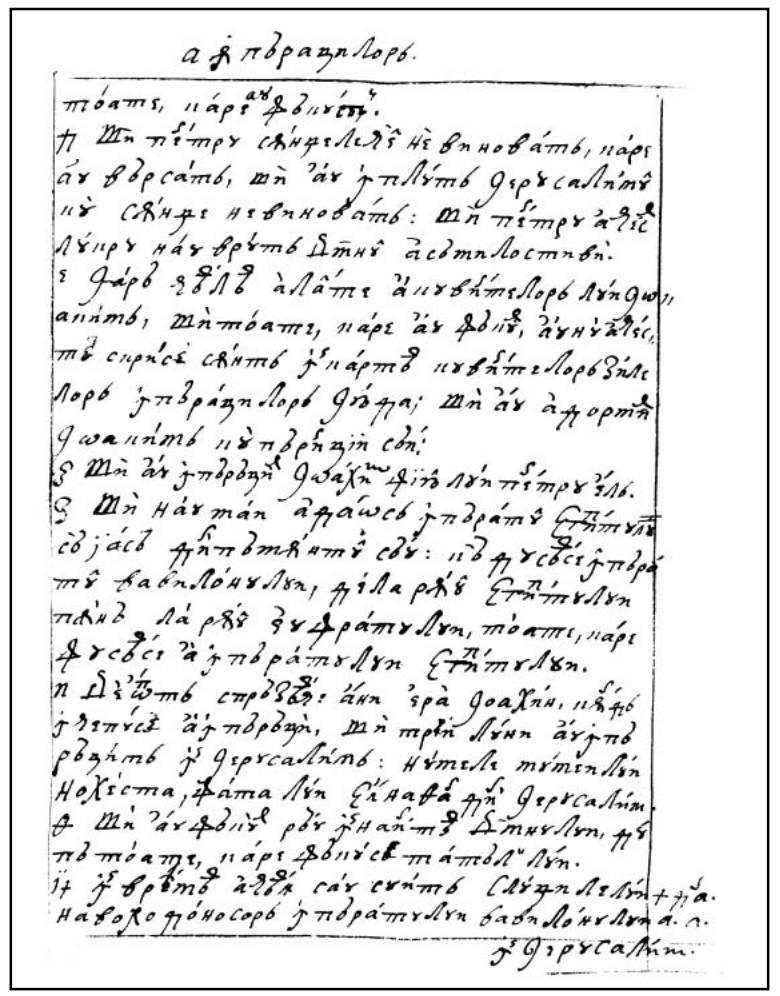

237r

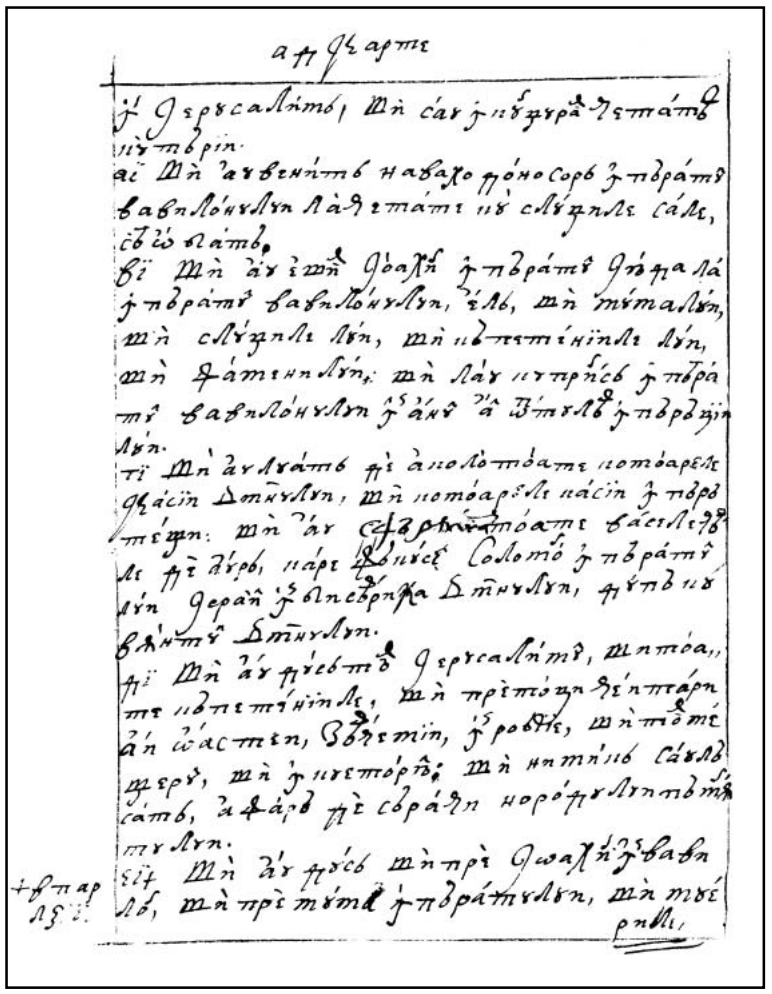

237v

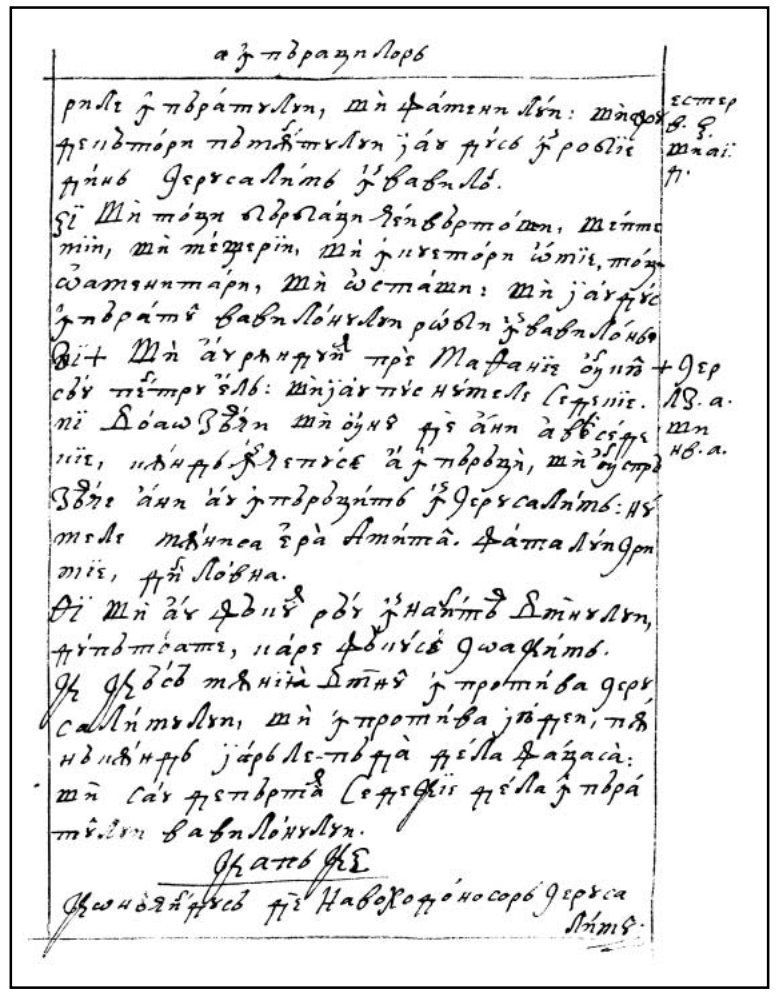

238r

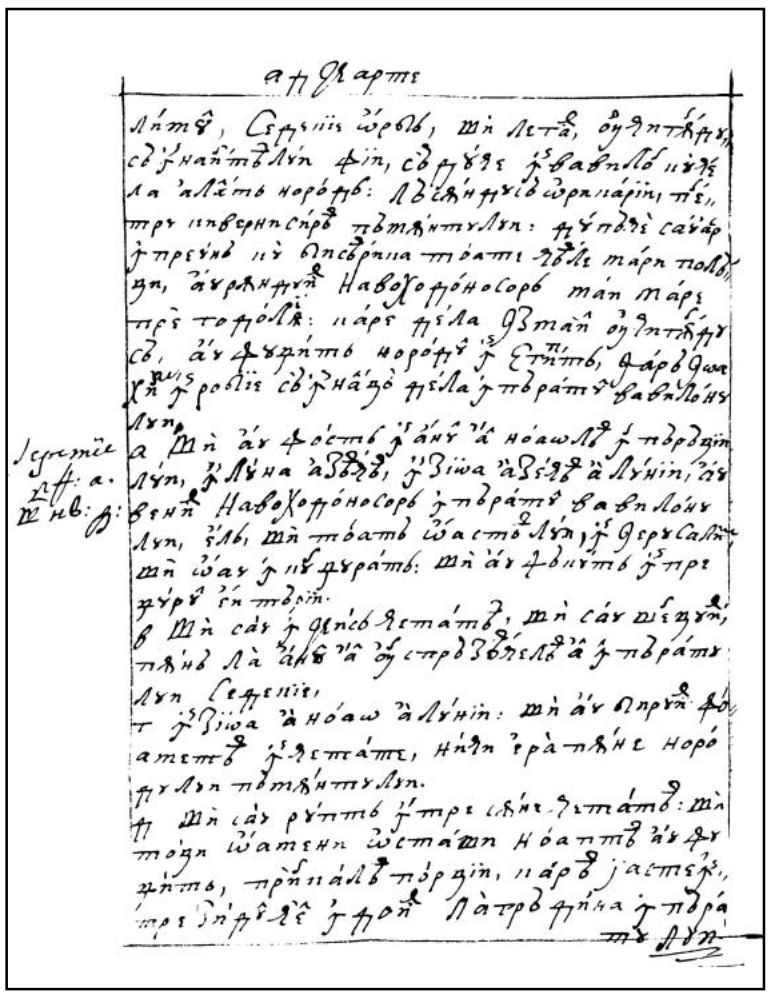

238v

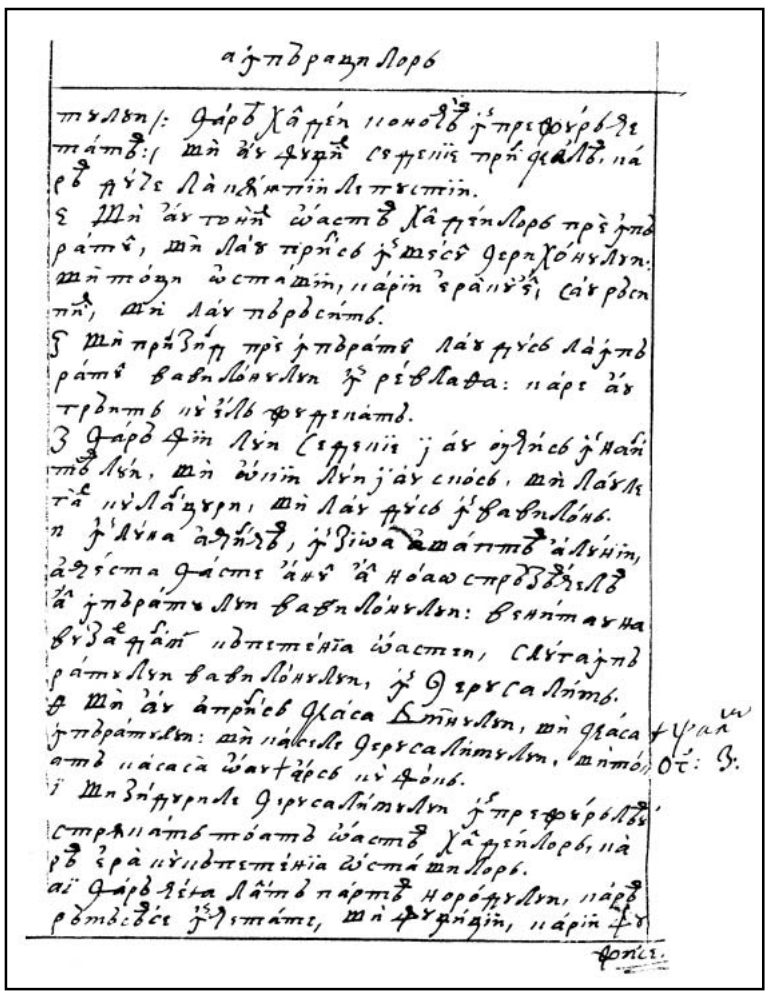

239r

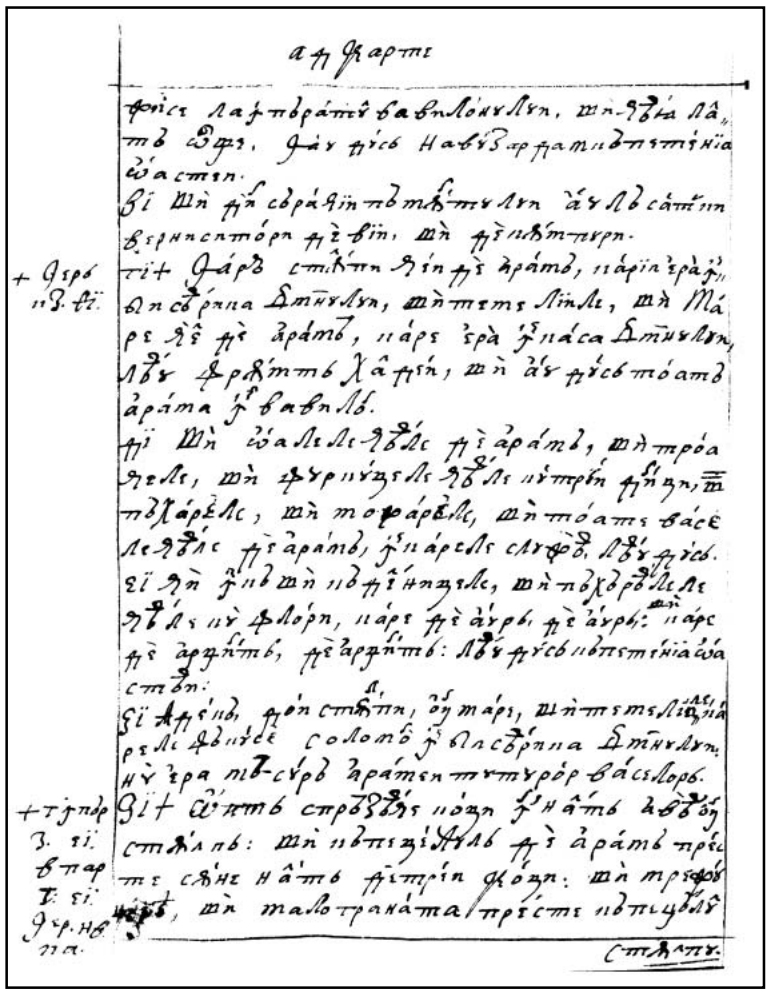

239v

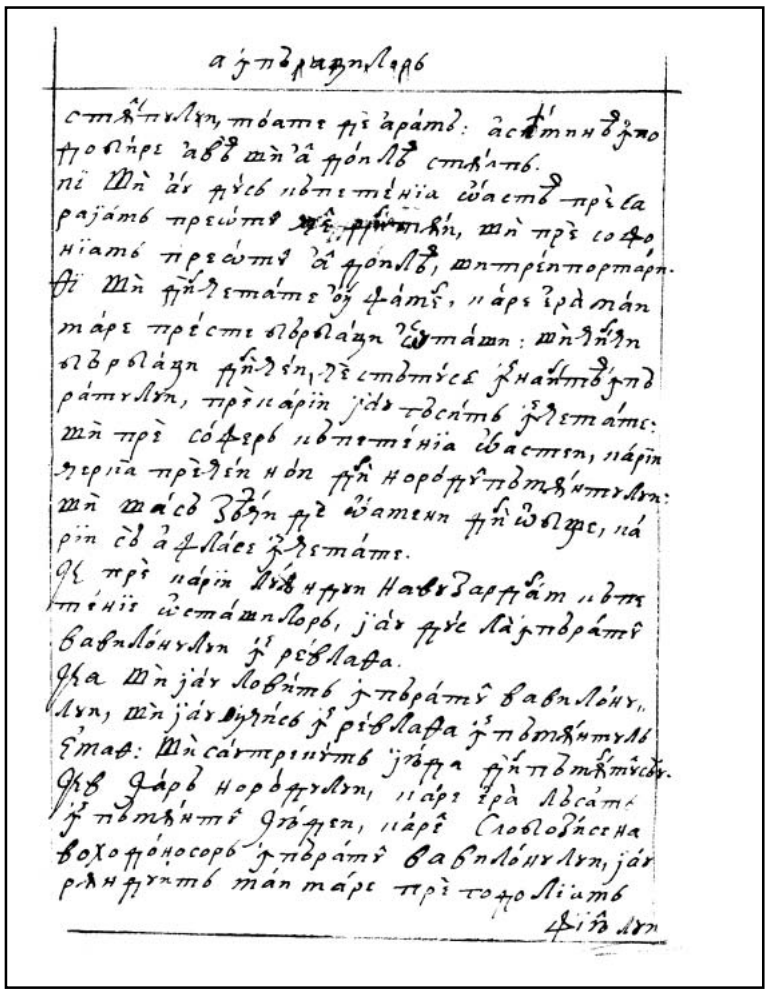

240r

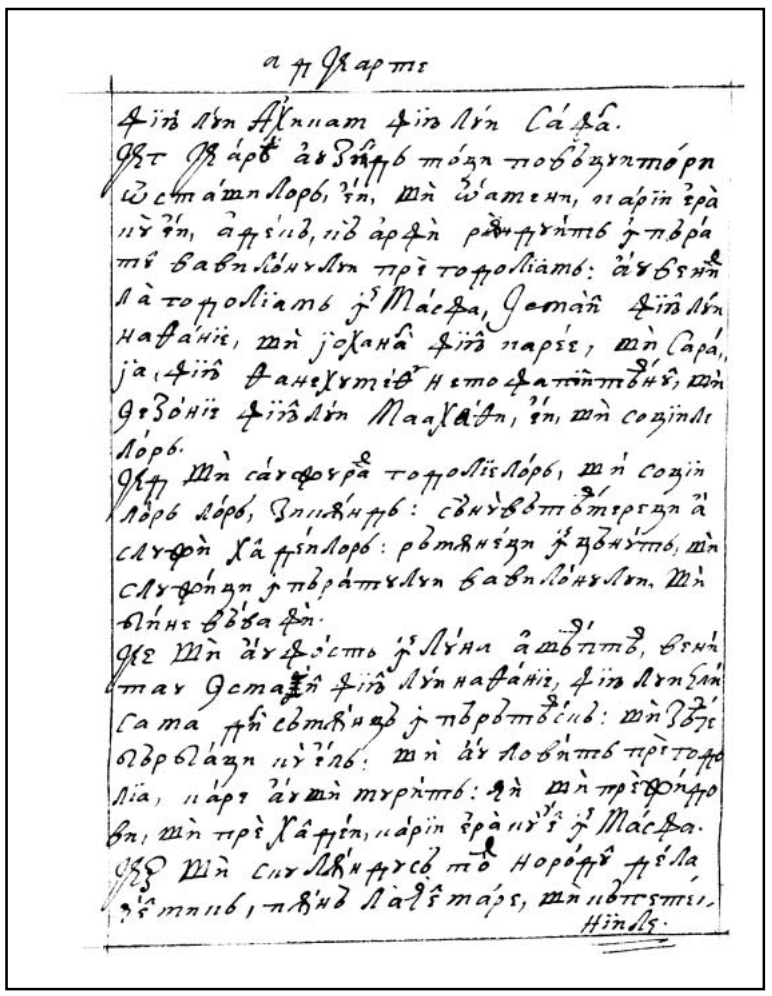

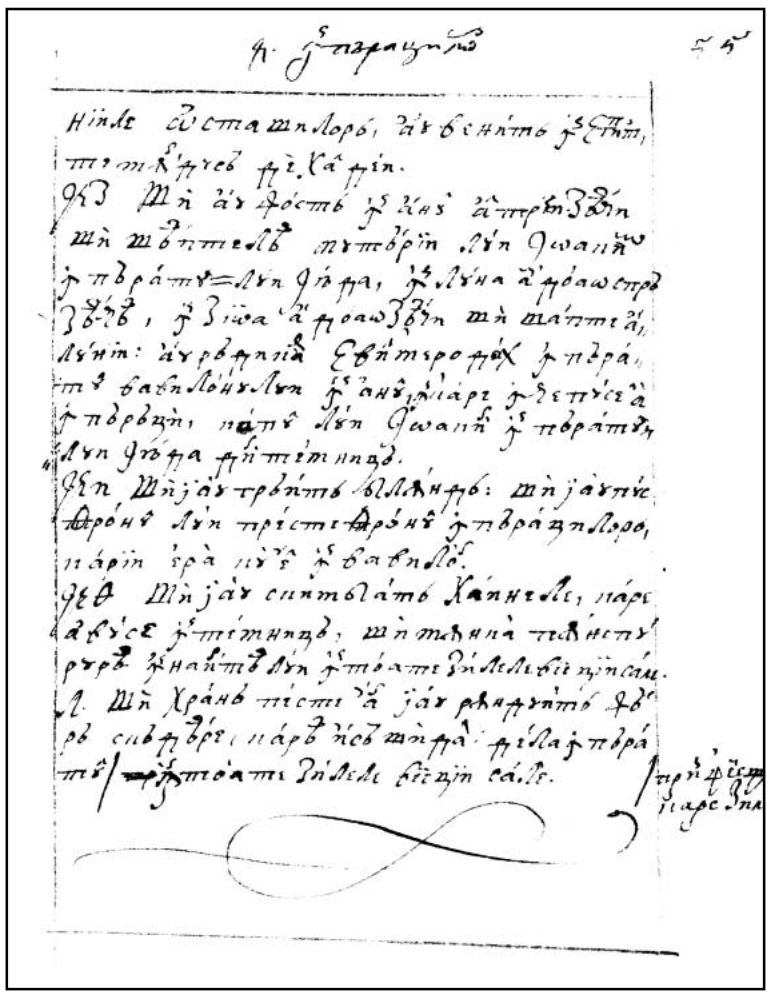

243r

CARTEA 1 PARALIPOMENON

Cap 1

Catastihul de la Adam până la Avraam şi neamurile fiilor lui Avraam împreună cu fiii şi cu rămăşiţele lui Isaf şi cu împăraţii şi povăţuitorii pământului Edom, până a fi împăraţi preste fiii lui Israil.

1 . *Adam, Seth, Enos, *Facere 2, 7.
2 . Cain, Malaheil, Iared, şi 2, 25 şi 5, 6, 9.
3 . Enoh, Mathusalim, Lameh,
4. Noe, Ham şi Iafeth.
5. Fiii lui Iafeth: Gomear şi Magog şi Madai şi Iavan, Thuval, Mosoh, Thiras.
6. Iară fiii lui Gomer: Ascheniz şi Rifath şi Thogorma.
7. Şi fiii lui Iavan: Elisa şi Tharsis, Cheathim şi Dodanim.
8. Fiii lui Ham: Hus şi Mesraim şi Fud şi Hanaan. |
243v 9. Iară fiii lui Hus: Sava şi Hevila, Savatha şi Regma şi Savathaha, iară fiii lui Regma: Sava şi Dadan.
10. Iară Hus au născut pre Nemrod; *acesta au început a fi putearnic pre pământ. *Facere 10, 8.
11. Iară Meraim au născut pre Ludim şi Ananim şi Laavim şi Nethuim,
12. Şi Fetrusim şi Casluim, din carii au ieşit filisteii şi cathorim.
13. Iară Hanaan au născut Sidon, întâiul său născut, şi hetheul
14. Şi ievuseul şi amorreul şi ghergheseul
15. Şi heveul şi aracheul şi sineul
16. Şi aradiul şi samareul şi hamatheul.
17. *Fiii lui Sim: Elam şi Assur şi Arfaxad şi Lud şi Aram şi Hus şi Hui şi Ghether şi Mosoh. *Face. 10, 22
18. Iară Arfaxad au născut Sali, şi el au născut Hevir. şi 11, 10.
19. Iară lui Hevir s-au născut doi fii, numele unuia, Faleg, că în zilele lui s-au împărţât pământul, şi numele fratelui său, Iectan.
244r 20. Iară Iectan au născut Elmedad şi Sa||lef şi Asarmoth şi Iare
21. Şi Adoram şi Huzal şi Decla
22. Şi Heval şi Avimail şi Sava, încă
23. Şi Ofir şi Hevila şi Iovav, toţ aceştia fiii lui Iectan.
24. Sim, Arfaxad, Sali,
25. Hevir, Faleg, Ragav,
26. Serug, Nahor, Thare,
27. Avram, *acesta iaste Avraam. *Facer. 11, 26.
28. Iară fiii lui Avraam, Isaac şi Izmail.
29. Şi aceastea neamurile lor: întâiul născut *a lui Ismail, Navaioth şi Chidar şi Adveil *Facere 25, 13.
şi Mavzam

30. Şi Masma şi Duma şi Massa, Hadda şi Thema,
31. Ietor, Nafis, Chidma, aceştia sânt fiii lui Izmail.
32. Iară fiii Cheturei, ţiitoarei lui Avraam, careai i-au născut: Zamran, Iecsan, Madan, Madiam, Iesvoc şi Sue. Iară fiii lui Iecsan: Sava şi Dadan. Iară fiii lui Dadan: Asurim şi Latusim | şi Laomim. 244v
*Facer. 25, 4. 33. *Iară fiii lui Madian: Efa şi Efer şi Enoh şi Avida şi Eldaa, toţi aceştia fiii Cheturei.
*Face. 25, 19. 34. *Şi au născut Avraam pre Isaac, căruia i-au fost fiiu Isav şi Israil.
*Facere 56, 10. 35. *Fiii lui Isav: Elifaz, Rauil, Iehuzu, Ielon şi Corea.
36. Fiii lui Elifaz: Theman, Omar, Sefi, Gathan, Cheniz, Thamna, Amalic.
37. Fiii lui Rahuil: Nahavt, Zara, Samma, Meza.
38. Fiii lui Seir: Lotam, Soval, Seveon, Anna, Dison, Eser, Disan.
39. Fiii lui Lotan: Hori, Homan, iară sora lui Lotan au fost Thamna.
40. Fiii lui Soval: Alean şi Manahath şi Eval, Sefi şi Onam. Fiii lui Seveon: Aia şi Anna. Fiii Annii: Dison.
41. Fiii Dison: Hamram şi Esevan şi Iethram şi Haram.
42. Fiii lui Ieser: Valaan şi Zavan şi Iacan. Fiii lui Disan: Hus şi Aran. ||
43. Aceştia sânt împăraţii carii au împărăţit în pământul Edom, mainte de-a fi împărat preste fiii lui Israil, Vale, fiiul lui Veor, şi numele cetăţii lui, Denava. 245r
44. Şi au murit Vale şi au împărăţit pentru el Ioavav, fiiul lui Zare, din Vosra.
45. Şi, deacă au murit şi Iovav, au împărăţât în locul lui Husam, din pământul Themanilor.
46. Şi au murit şi Husam şi au împărăţit pentru el Adad, fiiul lui Vadad, care au lovit pre Madiam în pământul Moav şi numele cetăţii lui, Avith.
47. Şi, deacă murise şi Adad, au împărăţit pentru el Semla, din Mizreca.
48. Ci şi Semla au murit şi au împărăţit pentru el Saul, din Rovoth, carea lângă râu iaste zidită.
49. Şi, murind Saul, au împărăţit pentru el Valanan, fiiul lui Ahovor. |
50. Ci şi acesta au murit şi au împărăţât pentru el Adad, a căriia cetăţi numele au fost Fau, şi s-au chemat muierea lui Meetavel, fata lui Matrid, featei Mezaav. 245v
51. Şi, murind Adad povăţuitoriul, în locul împăraţilor în Edom au început a fi: povăţuitoriu Thamna, povăţuitoriu Alva, povăţuitoriu Iethith
52. Povăţuitoriu Oolivama, povăţuitoriu Ela, povăţuitoriu Finon
53. Povăţuitoriu Chenez, povăţuitoriu Theman, povăţuitoriu Mazar
54. Povăţuitoriu Magdiil, povăţuitoriu Hiram; aceştia, povăţuitorii Edomului.

Cap 2

Catastihul Iiudei patriarhului până la Isai, tatăl lui David şi a fraţilor şi a surorilor lui.

Facer. 29, 32 şi 30, 5 şi 35, 23. 1. Iară fiii lui Israil: Ruvim, Simion, Levi, Iiuda, Isahar şi Zavolon,
2. Dan, Iosif, Veniamin, Nethali, Gad || şi Aser. 246r
3. *Fiii Iiudei: Hir, Onan şi Sela. Aceşti trei li s-au născut din fata Suei Hananiteanca. Şi au fost Hir, întâiu născutul Iiudei, rău înaintea Domnului şi l-au ucis.
Face. 38, 3 şi 46, 12. 4. Iară, Thamar, noru-sa, i-au născut pre Fares şi Zara, toţi, dară, fiii Iudei, cinci.
*Jos. 4, 1. 5. Iară fiii lui Fares: Hesrom şi Hamul.
Math. 1, 3. 6. Şi fiii lui Zare: Zamri şi Ethan şi Eman şi Halhal şi Dara, împreună cinci.
*Iosie 7, 1. 7. *Fiii lui Harmi: Ahar, care au turburat Israilul şi au păcătuit în furtuşagul anathemeai.
8. Fiii lui Ethan: Azarie.
*Ruth 4, 19. 9. *Iară fiii lui Hesron, carii i s-au născut: Eramiil şi Ram şi Caluvi.
10. Iară Ram au născut pre Aminadav, şi Aminadav au născut Naason, căpetenia fiilor Iiuda.
11. Şi Naason au născut Salma, din care au răsărit Vooz. |
12. Iară Vooz au născut Ovid, care şi el au născut Isai. 246v
*1 Împăr. 16, 6, 8, 9; 17, 12. 13. *Iară Isai au născut întâiul născut Eliav, al doilea, Aminadav, al treilea, Simmaa,
14. Al patrulea, Nathanail, al cincilea, Raddai,
15. Al şaselea, Asom, al şaptelea, David,
16. A cărora surori au fost Sarvia şi Avigail; fiii Sarviii: Avisai, Ioav şi Asail, trei.
17. Iară Avigail au născut Amassa, a căruia tată au fost Iefter Ismailiteanul.
18. Iară Caliv, fiiul Hesron, ş-au luat muiare pe nume Asuva, din carea au născut pre Ierioft şi au fost fiii lui Iasir şi Sovav şi Ardon.
19. Şi, murind Azuva, au luat muiare Caliv pre Efratha, carea i-au născut pre Hur.
20. Iară Hur au născut Uri, şi Uri au născut Vezeleil.

247r 21. După acestea au întrat Hesron || la fata lui Mahir, tatăl lui Galaad, şi o au luat, fiind de ani şasăzeci, carea i-au născut Săguv.
22. Ci şi Săguv au născut Iair şi au stăpânit doaozeci şi trei de cetăţi în pământul Galaad.
23. Şi au prins Ghesur şi Aram târgurile Iair şi Canath şi satele ei a şasezeci de cetăţi, toţi aceştia fiii lui Mahir, tatălui Galaad.
24. Iară deacă au murit Hezron, au întrat Caliv la Efrata şi au avut Hezron muiare Avia, carea i-au născut Asur, tatăl lui Thecue.
25. Şi s-au născut fiii lui Eramiil, întâiului născut a lui Hezron, Ram, întâi născutul lui, şi Vuna şi Aram şi Asom şi Ahia.
26. Şi au luat şi altă muiare Ierameil, pe nume Atara, carea au fost muma lui Onam.
247v 27. Ci şi fiii lui Ram, întâiu născutului Ierameil, au fost Moos, Ia|min şi Ahar.
28. Iară Onam au avut fii Semeii şi Iiuda, iară fiii lui Semei, Nadav şi Avisur.
29. Iară numele muiarii lui Avisur, Avihail, carea i-au născut Ahovvan şi Molid.
30. Iară fiii lui Nadav au fost Salid şi Apfaim; şi au murit Salid fără prunci.
31. Iară fiiul lui Apfaim, Iesi, care Iesi au născut pre Sesan, iară Sesan au născut pre Oholai.
32. Iară fiii lui Iada, fratele lui Semei, Iether şi Ionathan. Ci şi Iether au murit fără prunci.
33. Iară Ionathan au născut Faleth şi Ziza. Aceştia au fost fiii lui Ierameil.
34. Iară Sesan n-au avut fii, ci feate şi slugă eghiptean, pe nume Ieraa.
35. Şi i-au dat lui fata sa muiare, carea i-au născut Iethei.
248r 36. Iară Iethei au născut Nathan, || şi Nathan au născut Zavad.
37. Şi Zavad au născut Oflal, şi Oflal au născut Oved.
38. Oved au născut Iehu, Iehu au născut Azarie.
39. Azarie au născut Helles, şi Helles au născut Elasa.
40. Elasa au născut Sisamoi, Sisamoi au născut Sellum.
41. Sellum au născut Icamie, Icamie au născut Elisama.
42. Iară fiii lui Caliv, frate lui Ierameil, Mesa, întâiu născutu lui, acesta iaste tatăl lui Zif şi fiii lui Meresa, tată lui Hevron.
43. Iară fiii lui Hevron: Core şi Tafua şi Recmi şi Samma.
44. Iară Samma au născut Raham, tatăl lui Iercaam, şi Rechim au născut Sammai.
45. Fiiul lui Sammai, Maon, şi Maon, tatâl Vethsur.
248v 46. Iară Efa, ţiitoarea lui Caliv, au | născut Haran şi Mosa şi Gheziz. Iară Haran au născut pre Gheziz.
47. Iară fiii lui Iohadai: Regon şi Ioathan şi Ghesan şi Falet şi Efa şi Saaf.
48. Ţiitoarea lui Caliv, Maaha, au născut Zavir şi Tharana.
49. Şi au născut Saaf, tatâl lui Madmena, Sue, tatăl lui Mahvena şi tatâl lui Gaava, iară fata lui Caliv au fost Ahsa.
50. Aceştia era fiii lui Caliv, fiiului Hur, întâiu născutului Efratha, Soval, tatâl lui Cariathiarim.
51. Salma, tatâl lui Vethleim, Hari, tatul lui Vethgadir.
52. Şi au fost fiii lui Soval, tatălui Cariathiarim, care vedea jumătatea odihnelor.
53. Şi din rudenia lui Cariathiarim: iethreii şi afutheii şi samatheii şi masereii. Dintr-aceştia
249r au ieşit sarai| |tenii şi esthaolitenii.
54. Fiii lui Salma: Vithleim şi Netofathi, coroanele casei Ioav şi jumătatea odihnirii lui Sarai.
55. Şi rudeniile scriitorilor ce lăcuia în Iavis, cântând şi răsunând şi în sălaşe zăbovind. Aceştia sânt chineii, carii au venit din Calori, tatălui casei lui Rehav.

Cap 3

În neamurile lui David şi a împăraţilor Iiuda, din ruda lui David cu fiii şi cu featele lor.

1.* Iară David, aceştia au avut fii carii i s-au născut în Hevron: întâiul născut, Amon, din Ahinoam Iezdrailiteanca; al doilea, Daniil, din Avigail Carmeliteanca; *2 Împăr. 3, 2.
2. Al treilea, Avisalom, fiiul Maaha, a featei Tholmai, împăratului Ghesur; al patrulea, Adonie, fiiul Aghithei; |
249v 3. Al cincilea, Safatie, din Avital; al şaselea, Iethraam, din Egla, muierea sa.
4. Şasă, dară, i s-au născut în Hevron, unde au împărăţit şapte ani şi şase luni, iară treizeci şi trii de ani au împărăţit în Ierusalim.
5. *Iară în Ierusalim i s-au născut fiii: Simmaa şi Sovav şi Nathan şi Solomon, patru din Vethsavia, fata lui Amiil, *2 Împăr. 5, 5, 14.
6. Şi Ievaar şi Elisama

7. Şi Elifaleth şi Noghe şi Nefeg şi Iafia,
8. Ci şi Elisama şi Eleada şi Elifeleth, noao.
9. Toţi aceştia fiii lui David, fără fiii ţiitoarelor, şi au avut sor pe Thama.
10. Iară fiiul lui Solomon, Rovoam, a căruia fiiu, Avia, au născut pre Asa, şi dintr-acesta s-au născut Iosafat,
11. Tatăl lui Ioram, care Ioram au născut Ohozie, din care au răsărit Ioas,
12. Şi acestuia Amasie, fiiul, au născut pre Azarie, iară fiiul lui Azarie, Ioathan, ||
13. Au rodit pre Ahaz, tatăl lui Ezehie, din care s-au născut Manasie, 250r
14. Ci şi Manasie au născut pre Amon, tatăl lui Iosie.
15. Iară fiii lui Iosie au fost: întâiul născut, Ionan, al doilea, Ioachim, al treilea, Sedechie, al patrulea, Sellum.
*Math. 1, 11. 16. *Din Ioachim s-au născut Iehonie şi Sedechie.
17. Fiii lui Iehonie au fost: Assir, Salathiil,
18. Melhiram, Fadaia, Senenser şi Iechemia, Sama şi Nadavia.
19. Din Fadaia au răsărit Zorovavel şi Semei. Zorovavel au născut Mosolai, Ananie şi Salomith, sora lor,
20. Şi Hasavan şi Ovol şi Varahian şi Hasadian şi Iosav-hesed, cinci.
21. Iară fiiul lui Ananie, Faltie, tatăl Ieseie, a căruia fiiu Rafaie, şi acestuia fiiul Arnan, din care s-au născut Ovdie, a căruia fiiu au fost Sechenie.
22. Fiiul lui Sechenie, Semeie, a căruia | fii: Hattul şi Iegaal şi Varie şi Naarie şi Safat, 250v
şase cu numărul.
23. Fiiul lui Naarie: Elioenai şi Ezehie şi Ezricam, trei.
24. Fiii lui Elioenai: Oduia şi Eliasuv şi Feleie şi Accuv şi Ioanan şi Dalaie şi Anani, şapte.

Cap 4

Iarăşi rămăşiţa Iudii şi a lui Simion şi lăcaşele lor; ruda lui Ham să şteargă de la fiii lui Simion şi amalichiteanii de la dânşii să bat.

*Facer. 38, 3 şi 46, 12. Sus 2, 4. Math. 1, 3. 1. *Fiii Iiudei: Fares, Hesron şi Carmi şi Hur şi Soval.
2. Iară Raia, fiiul lui Soval, au născut Ioath, din care s-au născut Aumai şi Laad, aceastea neamurile Sarathi.
3. Şi aceasta ruda lui Etam: Iezrail şi Iesema şi Iedevos, şi numele surorii lor, Asalelfuni.
4. Iară Fanuil, tatăl lui Ghidor, şi Iezer, tatâl lui Hosa, aceştia sânt fiii lui Hur, întâiului născut Efratha, tată||lui Vithleim. 251r
5. Iară lui Asur, tatului Thecue, era doao muieri: Halaa şi Naara.
6. Şi au născut Naara: Oozam şi Heafir şi Themani şi Ahastari, aceştia sânt fiii Naara.
7. Iară fiii lui Halaa: Sereth, Isaar şi Ethnan.
8. Iară Cos au născut Anov şi Sovova şi rudenia lui Aareil, fiiul lui Arum.
9. Şi au fost Iavis cinstit preste fraţii săi, şi muma lui l-au chemat cu numele lui Iavis, zicând: „Că l-am născut în dureare”.
10. Şi au chemat Iavis pre Dumnezeul lui Israil, zicând: „De blagoslovit, mă vei blagoslovi şi vei desfăta hotarăle meale şi va fi mâna Ta cu mine şi mă vei face a nu mă împresura de răutate”. Şi au făcut Dumnezeu ce au cerut.
11. Iară Caliv, fratele Suei, au născut Mahir, care au fost tată lui Esthon.
12. Iară Esthon au născut Vestrafa şi Fease şi Teina, tatâl cetăţii Naas; aceştia sânt oamenii Reha. |
13. Iară fiii lui Chenis, Othoniil şi Saraia, iară fiii lui Othoniil, Hathath şi Maonathi. 251v
14. Maonathi au născut Ofra, iară Saraia au născut Ioav, tatăl Vălii Meşterilor, că acolo era meşteri.
15. Iară fiiul lui Caliv, fiiului Iefone: Hir şi Ela şi Naam; şi fiii lui Ela, Cheniz.
16. Şi fiii lui Ialeleil: Sif şi Zifa, Thiria şi Asrail.
17. Şi fiii lui Ezra: Iether şi Mered şi Efer şi Ialon, şi au născut pre Maria şi Sammai şi Iesva, tatâl lui Iesthamon.
18. Şi muierea lui Iudaia au născut Iared, tatăl lui Ghedor, şi Hevir, tatăl lui Soho, şi Icuthiil, tatăl lui Zanoe, şi aceştia fiii Vethiei, featei lui Faraon, carea au luat Mered.
19. Şi fiii muierii Odaie, surorii Naam, tatălui Cheila, Garmi şi Esâham, carea au fost din Mahathi.
20. Şi fiii lui Simon: Amnon şi Rinna, || fiiul lui Hanan, şi Thilon. Şi fiii lui Iesi, Zoheth şi Venzoheth. 252r

21. *Fiii lui Sela, fiiului Iiudei: Her, tatăl lui Leha, şi Laada, tatăl lui Maresa, şi rudeniile casei celor ce lucră visonul în casa jurământului, *Facer. 38, 5.
22. Şi care au făcut a sta soarele şi oamenii minciunii şi cel fără grije şi, aprinzând, carii căpetenii au fost în Moav şi carii au întors în Halim. Iară aceaste, cuvinte vechi.
23. Aceştia sânt fieştecare lăcuind în sădituri şi în îngrădituri la împăratul, în lucrurile lui şi au zăbovit acolo.
24. *Fiii lui Simion: Namuil şi Iamin, Iariv, Zara, Saul. *Face. 46, 10.
25. Sellum, fiiul lui, Mapsan, fiiul lui, Masma, fiiul lui.
26. Fiii Masmei: Hamuil, fiiul lui, Zahur, fiiul lui, Semei, fiiul lui.
252v 27. Fiii lui Semeiu, şasesprăzeace, şi feate, şase; iară fraţii lui n-au avut | fii mulţi şi toată rudenia n-au putut umplea suma fiilor Iiuda.
28. Şi au lăcuit în Versavia şi în Molada şi Hasarsuhal
29. Şi în Vala şi în Asom şi în Tholad
30. Şi în Vathuil şi în Horma şi în Sichilig
31. Şi în Vethmarhavoth şi în Hasarsusim şi în Vethverai şi în Saarim, aceastea cetăţile lor până la împăratul David.
32. Şi satele lor: Etam şi Ain, Remmon şi Tohim şi Asam, cetăţi cinci.
33. Şi toate ţinuturile lor prinprejurul cetăţilor acestora până la Vaal. Acesta iaste lăcaşul lor şi împărţirea scaunelor.
34. Şi Mosovav şi Emleh şi Iosa, fiiul Amasii,
35. Şi Ioil şi Iehu, fiiul lui Iosavie, fiiul lui Sarae, fiiul lui Asiil,
36. Şi Elioenai şi Iacova şi Isuhaia şi Asaia şi Adiil şi Ismiil şi Vanaia,
253r 37. Şi Ziza, fiiul Seafei, fiiului Allon, || fiiului Idaia, fiiului Seamri, fiiului Samaia.
38. Aceştia sânt numiţi căpetenii în neamurile sale şi în casa cumnăţiilor sale s-au înmulţit foarte.
39. Şi au purces să între în Gador până la răsăritul vălii şi să cerce păşune turmelor sale.
40. Şi au aflat păşuni ugeroase şi foarte bune şi câmp desfătat foarte şi lin şi roditoriu în carele mai nainte lăcuise din ruda lui Ham.
41. Aceştia, dară, au venit, carii mai sus i-am scris, precum în zilele lui Iezehie, împăratului Iuda, şi au lovit sălaşele lor şi lăcuitorii carii să aflase acolo şi i-au şters până într-această zi şi au lăcuit pentru ei, pentru că foarte ugeroasă păşuni au găsit acolo.
42. Şi din fiii lui Simion s-au dus în muntele Seir bărbaţi cinci sute, având voivod Faltie
253v şi Naarie şi Faian | şi Aziil, fiii lui Iesi.
43. Şi au lovit rămăşiţele care putuse scăpa dintre amalichiteani şi au lăcuit acolo pentru ei până în zioa aceasta.

Cap 5

Catastihul fiilor Ruvim, Gad şi jumătate neam Manase şi lăcaşul celor ce au ucis pre agareani; ci mai pre urmă s-au dus de asiriiani pentru închinarea bozilor în robie.

1. Şi fiii lui Ruvim, întâiului născut a lui Israil (că el au fost întâi născutul lui, *ci deacă pângărise patul tătâni-său, s-au dat naşterea lui dintâiu lui Iosif, fiiul lui Israil, şi el nu s-au socotit spre întâiu născut. *Facer. 35, 22 şi 49, 4.
2. Iară Iuda, care era tare foarte între fraţii săi, din ruda lui căpeteniile au încolţit, iară ceale întâiu născute s-au socotit lui Iosif),
254r 3. *Fiii, dară, lui Ruvi, întâiu născutului Israil: Enoh şi Fallu, Esron || şi Carmi. *Facer. 46, 9.
4. Fiii lui Ioil: Samia, fiiul lui, Gog, fiiul lui, Semeiu, fiiul lui, Ieşir. 6, 14.
5. Miha, fiiul lui, Reia, fiiul lui, Vaal, fiiul lui, Num. 26, 5.
6. Veera, fiiul lui, pre care l-au dus rob Thelgothfalnasar, împăratul asiriilor, şi au fost căpetenie în neamul lui Ruvim.
7. Iară fraţii lui şi toată rudenia lui când să număra prin familiile sale au avut căpetenii pre Ehiil şi Zaharie.
8. Iară Vala, fiiul lui Azaz, fiiului Sama, fiiului Ioil, acesta au lăcuit în Aroir până la Nevo şi Veelmion.
9. Şi despre răsărit au lăcuit până la întrarea codrului şi râul Eufrathului, că mult număr de dobitoace stăpânea în pământul Galaad.
10. Iară în zilele lui Saul au oştit împrotiva agareanilor şi i-au ucis şi au lăcuit pentru ei în sălaşele lor, în toată partea carea priveaşte spre răsăritul Galaad. |
254v 11. Iară fiii lui Gad în prejma lor au lăcuit în pământul Vasanului, până la Selfa,

12. Ioil în cap şi Safan al doilea, iară Ianai şi Safat, în Vasan.
13. Iară fraţii lor după casele rudeniilor sale, Mihail şi Mosolam şi Sevea şi Iorai şi Ioahan şi Zie şi Hevir, şapte.
14. Aceştia fiii lui Avihail, fiiului Hurii, fiiului Iarei, fiiului Galaad, fiiului Mihail, fiiului Iesesi, fiiului Iedo, fiiului Vuz.
15. Şi fraţii fiiului Avdiil, fiiului Guni, căpetenia casii în familiile sale.
16. Şi au lăcuit în Galaad şi în Vasan şi în satele lui şi în toate oştezele Saron, până la margini.
17. Toţi aceştia s-au numărat în zilele lui Ioathan, împăratului Iiudei, şi în zilele lui Ierovoam, împăratul lui Israil.
18. Fiii lui Ruvim şi Gad şi jumăta||te partea Manase, bărbaţi ostaşi, pavăze purtând 255r
şi sabii şi încordând arcul şi învăţaţi la războaie, mii patruzeci şi patru şi şapte sute şaptezeci ieşind la război,
19. Au bătut împrotiva agarenilor, iară itureanii şi Nafis şi Nadav
20. I-au dat agiutoriu şi s-au dat în mânile lor agareanii şi toţi carii fusease cu ei, că pre Dumnezeu chemase când oşte; şi i-au ascultat, pentru că crezuse într-Însul.
21. Şi au cuprins toate care moştenise: de cămile, cincizăci de mii şi de oi, doao sute cincizăci de mii şi asini, doaozeaci de mii şi suflete de oameni, o sută de mii.
22. Şi răniţi au căzut mulţi, că au fost războiul Domnului; şi au lăcuit pentru ei până la mutare.
23. Şi fiii a jumătate parte Manase au stăpânit pământul de la marginile Vasanului până la Vaal, Hermon şi Sanir şi muntele Hermon, că foarte mare număr era.
24. Şi aceştia au fost căpeteniile casii | rudeniilor Efer şi Iesi şi Ieliil şi Iezdriil şi Ieremie 255v
şi Odoia şi Iediil, bărbaţ tari şi putearnici şi vestiţi voievozi în familiile sale.
25. Şi au lăsat pre Dumnezeul părinţilor săi şi au curvit după dumnezeii noroadelor pământului, care le-au luat Dumnezeu înnaintea lor.
26. Şi au deşteptat Dumnezeul lui Israil duhul lui Ful, împăratului asiriilor, şi duhul lui Thelgathfalnasar, împăratului asiriilor, şi au trecut pre Ruvin şi Gad şi jumătate neamul lui Manase şi i-au adus în Lahila şi în Havor şi Ara şi la râul Gozan până la această zi.

Cap 6

Catastihul fiilor Levi şi carii dintr-înşii i-au rânduit David cântăreţi şi slujitori în casa Domnului şi neamul fiilor lui Aaron şi cetăţile sale în fieştecare neamurile lui Israil şi care au fost cetăţile scăpării.

Face. 46, 11. 1. Fiii Levii: Gherson, Caath şi Merari.
Jos 23, 6. 2. Fiii lui Caath: Amram, Isaar, Hevron şi Oziil. ||
3. Fiii lui Amram: Aaron, Moisi şi Maria. Fiii lui Aaron: Nadav şi Aviu, Eliazar 256r
şi Ithamar.
4. Eliazar au născut pre Fineisu, şi Fineisu au născut Avisue.
5. Şi Avisue au născut Vocchi, şi Vocchii au născut Ozi.
6. Ozi au născut Zaraie, şi Zaraie au născut Meraioth.
7. Iară Meraioth au născut Amaria, şi Amaria au născut Afitov.
8. Afitov au născut Sadoh, şi Sadoh au născut Ahimaas.
9. Ahimaas au născut Azarie, Azarie au născut Ioanan.
10. Ioanan au născut Azarie, acesta iaste care au slujit cu preuţiia în casa carea au zidit Solomon în Ierusalim.
11. Şi au născut Azarie pre Amarie, şi Amarie au născut Ahitov.
12. Ahitov au născut Saduc, şi Saduc au născut Sellum.
13. Sellum au născut Helchia, şi Helchia au născut Azarie.
14. Azarie au născut Saraia, şi Saraia au năs|cut Iosedec. 256v
15. Iară Iosedec au ieşit când au dus Domnul pre Iiuda şi Ierusalimul prin mânile lui Navohodonosor.
*Ieşir. 6, 16. 16. *Deci, fiii Levii: Gherson, Caaf şi Merari.
17. Şi acestea numele fiilor Gherson: Lovni şi Semec.
18. Fiii lui Caath: Amran şi Isaar şi Hevroi şi Oziil.
19. Fiii lui Merari: Moholi şi Musi. Şi acestea neamurile Levi după familiile sale.
20. Ghefson, Lovni, fiiul lui, Iahath, fiiul lui, Zamma, fiiul lui,
21. Ioah, fiiul lui, Addo, fiiul lui, Zara, fiiul lui, Eftrai, fiiul lui.
22. Fiii lui Caath: Aminadav, fiiul lui, Core, fiiul lui, Asir, fiiul lui,
23. Alcana, fiiul lui, Aviasaf, fiiul lui, Assir, fiiul lui,

24. Thahath, fiiul lui, Uril, fiiul lui, Ozie, fiiul lui, Saul, fiiul lui.
25. Fiii lui Elcana: Amasai şi Ahimoth,
26. Şi Elcana; fiii lui Elcana: Sofaiu, fiiul lui, Nahath, fiiul lui, ||
257r 27. Eliav, fiiul lui, Ieroham, fiiul lui, Elcana, fiiul lui.
28. Fiii lui Samuil: întâiul născut, Vaseani, şi Avia.
29. Iară fiii lui Merari: Moholi, Lofni, fiiul lui, Semi, fiiul lui, Oza, fiiul lui,
30. Sammaa, fiiul lui, Agghia, fiiul lui, Asaie, fiiul lui.
31. Aceştia sânt carii i-au rânduit David preste cântăreţii casii Domnului de când s-au aşezat sicriiul.
32. Şi slujiia înnaintea cortului mărturiii, cântând până când au zidit Solomon casa Domnului în Ierusalim, şi sta după rândul său în slujbă.
33. Iară aceştia sânt carii sta la slujbă cu fiii săi, din fiii lui Caath: Heman cântăreţul, fiiul lui Iohil, fiiului Samuil,
34. Fiiului Elcana, fiiului Ierohaam, fiiului Ieliil, fiiului Thohu,
35. Fiiului Suh, fiiului Elcana, fiiului Mahath, fiiului Amasai,
36. Fiiului Elcana, fiiului Iohil, fiiului Azarie, fiiului Sofonie,
37. Fiiului Thahath, fiiului Assir, fiiului Aviasaf, fiiului Core,
257v 38. Fiiului Issaar, fiiului Caath, fiiu|lui Levi, fiiului Israil.
39. Şi fratele lui Asaf, care sta de-a dreapta lui, Asaf, fiiul lui Varahie, fiiului Samaa,
40. Fiiului Michail, fiiului Vasaie, fiiului Melhile,
41. Fiiului Athanai, fiiului Zara, fiiului Adaia,
42. Fiiului Athan, fiiului Zama, fiiului Semei,
43. Fiiului Ieth, fiiului Gherson, fiiului Levi.
44. Iară fiii lui Merari, fraţii lor de-a stânga: Eftan, fiiul lui Cusi, fiiului Avdi, fiiului Meloh,
45. Fiiului Hasavie, fiiului Amasie, fiiului Helchie,
46. Fiiului Amisai, fiiului Voni, fiiului Somer,
47. Fiiului Moholi, fiiului Musi, fiiului Merari, fiiului Levi,
48. Şi fraţii lor, leviţii, carii s-au rânduit spre toată slujba cortului casii Domnului.
258r 49. Iară Aaron şi fiii lui tămâia a||prindere pre oltariul arderii de tot şi pre oltariul tămâierii, spre tot lucrul sfântului sfinţilor şi să să roage pentru Israil, după toate care poruncise Moisi, sluga lui Dumnezeu.
50. Iară aceştia sânt fiii lui Aaron: Eliazar, fiiul lui, Finees, fiiul lui, Avisue, fiiul lui,
51. Vochi, fiiul lui, Ozi, fiiul lui, Zarahie, fiiul lui,
52. Meraith, fiiul lui, Amarie, fiiul lui, Ahitov, fiiul lui,
53. Sadoc, fiiul lui, Ahiaman, fiiul lui.
54. Şi aceastea lăcaşele lor prin sate şi margini, a fiilor, adecă, Aaron, după rudeniile caathitanilor, că lor cu soarte le venise.
55. Datu-le-au, dară, lor Hevron, în pământul Iiudii şi oştezele lui prinprejur.
56. *Iară câmpurile cetăţii şi satele, lui Caliv, fiiului Iefoni. *Iosie 21, 12.
57. Iară fiilor Aaron le-au dat cetăţile cele de scăpare, Hevron şi Lovna şi oştezele ei
58. Şi Iefter şi Iesthemon cu oştezele sale, ci şi Helon şi Davir cu oştezele sale
59. Şi Asan şi Vethsemes şi oştezele lor.
258v 60. Iară din neamul lui Veniamin, Gavei şi oştezele ei şi Almath cu oştezele sale | şi Anathoth cu oştezele sale toate cetăţile, treisprăzeace, prin rudeniile sale.
61. Iară fiilor Caath, celor rămaşi din rudenia sa, le-au dat din jumătate neamul Manase spre moştenire cetăţi zeace.
62. Iară fiilor Gherson, prin rudeniile sale, din neamul Isahar şi din neamul Asir şi din neamul Nethali şi din neamul Manasse, în Vasan, cetăţi treisprăzeace.
63. Iară fiilor Merari, prin rudeniile sale, din neamul Ruvim şi din neamul Gad şi din neamul Zavolon, au dat cu soarte cetăţ doaosprăzeace.
64. Şi au dat fiii lui Israil leviţilor cetăţi cu oşteazele lor.
65. Şi le-au dat prin soarte din neamul fiilor Iiuda şi din neamul fiilor Simion şi din neamul fiilor Veniamin cetăţile aceastea care le-au chemat cu numele sale.
66. Şi acestora, care era din rudenia fiilor Caath; *şi au fost cetăţile în hotarăle lor din neamul Efrem. *Iosie 21, 21.
67. Şi le-au dat cetăţile de scăpare Sihim cu oşteazele sale, în muntele Efrem, şi Gazer cu oştezele sale

68. Şi Iecmaam cu oştezele sale şi Ve||thoron aseaminea, 259r
69. Ci şi Helon cu oştezele sale şi Ghethremmon într-acelaş chip.
70. Iară din jumătatea neamului Manase, Aner şi oştezele ei, Vaalam şi oştezele ei, acestora, adecă carii din rudenia fiilor Caath rămaşi era.
71. Iară fiilor Gherson din rudenia jumătăţii neamului Manase, Gaulon în Vasan şi oşteazele ei şi Atharoth cu oştezele sale.
72. Din neamul Isahar, Chedis şi oştezele ei şi Daverith cu oştezele sale,
73. Şi Ramoth şi oştezele ei şi Anem cu oştezele sale.
74. Iară din neamul Asir, Masal cu oştezele sale şi Avdon aseminea,
75. Şi Hucac şi oştezele ei şi Rohov cu oştezele sale.
76. Iară din neamul Nethali, Chedis în Galileea şi oştezele ei, Hamon cu oştezele sale şi Cariathain şi oştezele ei.
77. Iară fiilor Merari celoraalalţi din neamul lui Zavulon, Remmono şi oştezele ei şi Thavorul cu oştezele ei. |
78. Şi peste Iordan, din prejma Ierihonului, spre răsăritul Iordanului, din neamul Ruvim, 259v
Vosor în pustie cu oştezele sale şi Iasa cu oştezele sale,
79. Şi Cademoth şi oştezele ei şi Mefaar cu oştezele sale.
80. Încă şi din neamul Gad, Ramoth în Galaad şi oştezele ei şi Manaim cu oştezele sale,
81. Ci şi Hesevonul cu oştezele sale şi Iezer cu oştezele sale.

Cap 7

Rămăşiţele lui Isahar, Veniamin, Nethali, Manase, Efrem şi Asir.

1 Iară fiii lui Isahar: Thola şi Fua, Iasuv şi Simeron, patru.
*Face. 46, 13. 2 *Fiii lui Thola: Ozi şi Rafaie şi Ieriil şi Iemai şi Ievsem şi Samuil, căpetenii prin casele rudeniilor sale de ruda lui Thola, bărbaţi tari, număraţi au fost în zilele lui David, mii doaozeci şi doao, şase sute.
3. Fiii lui Ozi: Izrahie, din care s-au născut Michail şi Ovadie şi Iohil şi Iesie, cinci, toţi căpetenii.
4. Şi cu ei, prin familiile şi noroade||le sale, încinşi la războiu, bărbaţi tari, mii treizeci 260r
şi şase, că multe muieri au avut şi feciori.
5. Şi fraţii lor, prin toată rudenia lui Isahar, vârtoşi a oşti, mii optzeci şi şapte număraţi au fost.
*Facer. 46, 21. 6. *Fiii lui Veniamin: Vela şi Vehor şi Iadiil, trei.
7. Fiii lui Vela: Esvon şi Ozi şi Oziil şi Ierimoth şi Uraii, cinci căpetenii de familii şi tari a oşti; iară numărul lor, doaozăci şi doao de mii şi treizeci şi patru.
8. Iară fiii lui Vehor: Zamira şi Ioas şi Eliezer şi Elioenai şi Amri şi Erimoth şi Avia şi Anatoth şi Almath, toţ aceştia fiii lui Vehor.
9. Şi s-au numărat, prin familiile sale, căpeteniile rudeniilor sale, la războiu tari, mii doaozeaci şi doao sute.
10. Iară fiii lui Iadihil: Valan şi fiii lui Valan, Iehul şi Veniamin şi Aod şi Hanana şi Zethan şi Tharsi şi Ahisahar. |
11. Toţi aceştia, fiii lui Iadihil, căpeteniile rudeniilor sale, bărbaţi tari, mii şaptesprăzeace 260v
şi doao sute la războiu ieşind.
12. Şi Sefam şi Hafam, fiii lui Hur, şi Hasim, fiiului Ahir.
*Face. 46, 24. 13. *Iară fiii lui Nethali: Iasiil şi Guni şi Iessir şi Sello, fiiului Vala.
14. Iară fiiul lui Manase, Esriil, şi ţiitoarea lui, sirianca, au născut pre Mahir, tatâl lui Galad.
15. Iară Mahir au luat muieri fiilor săi pre Nafim şi Safan şi au avut sor cu nume Maaha; iară numele celor al doilea, Salfaad; şi s-au născut lui Salfaad feate.
16. Şi au născut Maaha, muiarea lui Mahir, fiiu şi i-au chemat numele lui Faris, iară numele fratelui lui, Sares, şi fiii lui, Ulam şi Rechi.
17. Iară fiii lui Ulam, Vadan; aceştia sânt fiii lui Galaad, fiiului Mahir, fiiului Manasse.
18. Iară sora lui, împărăteasa, au născut fecior frumos şi Aviezir şi Mohola. ||
19. Şi era fiii lui Semida: Ahim şi Sehin şi Lechi şi Anian. 261r
20. Iară fiii lui Efrem: Suthala, Vared, fiiul lui, Thahath, fiiul lui, Elada, fiiul lui, Tahath, fiiul lui; acestuia, fiiu Zavad.
21. Şi acestuia, fiiu Suftala şi acestuia, fii Ezer şi Elada; şi i-au ucis oamenii, lăcuitorii Ghethului, că s-au pogorât să năvălească în moşiile lor.

22. Şi au plâns Efrem, tatăl lor, în multe zile; şi au venit fraţii lui să-l mângâie.
23. Şi au întrat la muierea sa şi au zămislit şi au născut fiiu şi i-au chemat numele lui Veria, pentru că în realele casii lui răsărise.
24. Iară fata lui au fost Sara, carea au zidit Vethoronul din jos şi din sus şi Ozeansara.
25. Iară fiiul lui, Rafa, şi Resef şi Thali, din care s-au născut Thaan,
26. Care au născut pre Laadan, şi acestuia, fiiu Ammiud, care au născut Elizama,
27. Din care au răsărit Nun, care au avut fiiu pre Iosie.
261v 28. Iară moştenirea lor şi lăcaşul: Veathil cu featele sale, şi spre răsărit, Noran | şi spre apus, Gazer şi featele ei, Sihim cu featele sale, până la Aza cu featele ei.
29. Şi după fiii lui Manasie, Vethsan şi featele lui, Thanah şi featele ei, Maghedo şi featele ei, Dor şi featele ei; într-aceastea au lăcuit fiii lui Iosif, fiiului Israil.
30. *Fiii lui Assir: Ienam şi Iesua şi Iesui şi Varia şi Sara, sora lor. *Facer. 46, 17.
31. Iară fiii lui Varie: Hever şi Melhiil; acesta e tatăl lui Varsaith.
32. Iară Hever au născut pre Ieflat şi Somer şi Hotham şi Suaa, sora lor.
33. Fiii lui Ieflat: Foseah şi Hamaal şi Asoth, aceştia fiii lui Ieflat.
34. Iară fiii lui Somer: Ahi şi Roaga şi Hava şi Aran.
35. Iară fiii lui Helim, fratelui lui, Sufa şi Iemna şi Seallis şi Amal.
36. Fiii lui Sufa: Sue, Harnafer şi Sual şi Veri şi Iamra,
37. Vosor şi Hod şi Samma şi Salusa şi Ieftran şi Vera.
38. Fiii lui Iether: Iefone şi Fasfa şi Ara. ||
262r 39. Iară fiii lui Olla: Arei şi Haniil şi Resie.
40. Toţi aceştia, fiii lui Assir, căpeteniile rudeniilor, aleşi şi tari voievozi povăţuitorilor; iară numărul celor de vârsta carea era destulă la războiu, mii doaozeci şi şase.

Cap 8

Iarăşi catastihul lui Veniamin şi a lui Saul şi a fiilor lui.

1. Iară Veniamin au născut Vale, întâiu născutul său, Asvel, al doilea, Ahara, al treilea, Facer. 46, 21. Sus 7, 6.
2. Nohaa, al patrulea, şi Rafa, al cincilea.
3. Şi au fost fiii lui Valea: Addar şi Ghera şi Aviud
4. Şi Avisue şi Naama şi Ahoe,
5. Ci şi Ghera şi Sesufan şi Huram.
6. Aceştia sânt fiii lui Ahod, căpeteniile rudeniilor ce lăcuia în Gavaal, carii duş au fost în Manahath.
7. Iară Naaman şi Ahia şi Ghera, el i-au dus şi au născut pre Oza şi Ahiud.
8. Iară Saharaim au născut în ţinutul Moav, după ce au slobozit Husim şi Vara, muierile sale.
262v 9. Şi au născut din Hodis, muiarea sa, pre | Iovav şi Sevia şi Mosa şi Molhom
10. Şi Iehus şi Sehia şi Matma; aceştia sânt fiii lui, căpetenii în familiile sale.
11. Iară Mehusim au născut pre Avitov şi Elfaal.
12. Iară fiii lui Elfaal: Hevir şi Misaam şi Samad; acesta au zidit Ono şi Lod şi featele ei.
13. Iară Varia şi Sama, căpeteniile rudeniilor ce lăcuia în Aialon; aceştia au izgonit lăcuitorii Ghethului.
14. Şi Ahion şi Sesac şi Ierimoth
15. Şi Zavadia şi Arod şi Heder
16. Şi Mihail şi Iesfa şi Ioha, fiii lui Varia.
17. Şi Zavadia şi Mosolam şi Hezechi şi Hevir
18. Şi Iesamari şi Iezlia şi Iovav, fiii lui Elfaal.
19. Şi Iachim şi Zehri şi Zavdi
20. Şi Elioienai şi Selethai şi Eliil
21. Şi Adaiia şi Varaia şi Samarath, fiii lui Semeiu.
22. Şi Iesfam şi Hevir şi Eliil ||
263r 23. Şi Avdon şi Zehri şi Hanaan
24. Şi Hanania şi Elam şi Anathothia
25. Şi Iefdaia şi Fanuil, fiii lui Sesac.
26. Şi Samsari şi Sohorie şi Otholie
27. Şi Iersie şi Elie şi Zehri, fiii lui Ieroham.
28. Aceştia patriarşi şi căpeteniile rudeniilor, carii au lăcuit în Ierusalim.

Jos 9, 35. 29. *Iară în Gavaon au lăcuit Avigavaon, şi numele muierii lui, Maaha.
30. Şi fiiul lui, întâiul născut, Avdon, şi Sur şi Chis şi Vaal şi Nadav
31. Şi Ghedor şi Ahio şi Zahar şi Machelloth.
32. Şi Machelloth au născut Samaa şi au lăcuit în prejma fraţilor săi, în Ierusalim, cu fraţii săi.
*1 Împăr. 4, 51. Jos 9, 39. 33. *Iară Ner au născut Chis, şi Chis au născut Saul, iară Saul au născut Ionathan şi Melhisua şi Avinadad şi Esfaal.
34. Iară fiiul lui Ionathan, Merivaal; şi Merivaal au născut Miha.
35. Fiii Mihei: Fithon şi Meleh şi Tharaa şi Ahaz. |
36. Şi Ahaz au născut Ioada, şi Ioada au născut Alamath şi Azmoth şi Zamri, iară Zamri au născut Mosa. 263v
37. Şi Mosa au născut Vanaa, a căruia fiiu au fost Rafa, din care au răsărit Elasa, care au născut pre Asel.
38. Iară lui Asel şase fii i-au fost, cu acestea nume: Ezricam, Vocru, Ismail, Saria, Ovdie şi Hanan, toţi aceştia fiii lui Asel.
39. Iară fiii lui Erec, fratelui lui, Ulam, întâiul născut, şi Iehul, al doilea şi Elifalet, al treilea.
40. Şi au fost fiii lui Ulan bărbaţi vărtoşi şi cu mare vărtute încordând arcul, şi mulţi având fii şi nepoţi până la o sută cinzăci; toţi aceştia, fiii lui Veniamin.

Cap 9

Carii dintre fiii lui Israil întâi au lăcuit în Ierusalim; şi slujbele preoţilor şi a leviţilor, şi rudeniile lui Saul şi a fiilor lui să procitesc.

1. Deci tot Israilul s-au numărat || şi suma lor scrisă iaste în Cartea împăraţilor Israil şi Iiuda şi au fost duşi în Vavilon pentru greşala sa. 264r
2. Iară carii au lăcuit întâi în moşiile şi în cetăţile sale, Israil şi preoţii şi leviţii şi nathineanii.
3. Zăbovit-au în Ierusalim din fiii Iiudei şi din fiii lui Veniamin şi din fiii Efrem şi Manase:
4. Othei, fiiul lui Amiud, fiiului Amri, fiiului Omrai, fiiului Voni, din fiii lui Fares, fiiului Iiuda,
5. Şi din Siloni, Asaia, întâiul născut, şi fiii lui.
6. Iară din fiii lui Zara, Iehuil şi fraţii lor, şase sute noaozeci.
7. Iară din fiii lui Veniamin: Salo, fiiul lui Mosolam, fiiului Oduia, fiiului Asana,
8. Şi Iovanie, fiiul lui Ierohoam, şi Ela, fiiul Ozii, fiiului Mohori, şi Mosolam, fiiul Safatiii, fiiul lui Rahuil, fiiului Ievanii, |
9. Şi fraţii lor, prin familiile sale, noao sute cinzeci şi şase, toţi aceştia căpetenii rudeniilor prin casăle părinţilor săi. 264v
10. Iară din preoţi: Iedaia, Ioiariv şi Iahim,
11. Şi Azarie, fiiul lui Helchie, fiiu lui Mosolam, fiiului Sadoc, fiiului Maraioth, fiiului Ahitov, arhiereul casii lui Dumnezeu.
12. Iară Adaie, fiiul Ieroham, fiiului Fassur, fiiului Melhie, şi Masai, fiiul lui Adiil, fiiului Iezra, fiiului Mosolam, fiiu lui Mosolamith, fiiului Emmer,
13. Şi fraţii lor, căpetenii prin familiile sale, o mie şeapte sute şasăzeci, tari cu vârtutea spre facerea lucrului slujbei în casa lui Dumnezeu.
14. Iară din leviţi: Semee, fiiul lui Hasuv, fiiului Ezricam, fiiului Hazevie, din fiii Merarii,
15. Şi Vacvacar rădvănariul, şi Galal şi Mathanie, fiiul lui Miha, fiiului Zeahri, fiiului Asaf,
16. Şi Ovdie, fiiul Semeiu, fiiului Galal, fiiului Idithuin, şi Varahie, fiiul lui Asa, || fiiului Alcana, care au lăcuit în curţile Netofati. 265r
17. Iară portarii: Sellum şi Accuv şi Telmon şi Ahimam şi fratele lor, Sellum, căpetenia,
18. Până la acea vreame în poarta împăratului spre răsărit păziia pre rândurile sale din fiii Levii.
19. Iară Sellum, fiiul lui Core, fiiului Aviasath, fiiului Core, cu fraţii săi şi casa tătâni-său, aceştia sânt coriteanii preste lucrurile slujbei, păzitorii uşilor cortului, şi familiile lor prin rândurile taberilor Domnului, păzind întrarea.
20. Iară Finiies, fiiul lui Eliazar, era povăţuitoriul lor înaintea Domnului.
21. Iară Zaharie, fiiul Mosolamie, portariu porţii cortului mărturiei.
22. Toţi aceştia, aleşi spre portari prin porţi, doao sute doisprăzeace şi însămnaţi în satele sale, pre carii i-au rânduit David şi Samuil văzătoriul, în credinţa sa,

23. Şi pre ei şi fiii lor în uşile casii Domnului şi în cort cu rândurile sale.
265v 24. Prin patru vânturi era portari, adecă la răsărit şi la apus şi la mia|zănoapte şi la amiazăzi.
25. Iară fraţii lor în sate zăboviia şi veniia în sâmbetele sale, din vreame până la vreame.
26. Acestor patru leviţi încredinţat era tot lucrul portarilor şi era preste jilţuri şi preste comoarăle casii Domnului.
27. Şi prinprejurul bisericii Domnului zăboviia în străjile sale, ca fiind vreamea ei dimineaţa să deşchiză uşile.
28. Din fealiul acestora era şi preste vasăle slujbei, că cu număr şi înlontru să aducea vasele şi afară să scotea.
29. Din aceştia, şi cărora le era încredinţate unealtele jârtvelnicului, era rânduiţi preste făină şi vin şi untdelemn şi tămâie şi preste mireazme.
30. Iară fiii preoţilor făcea unsori din mirosuri.
31. Şi Mathathie levitul, întâiul născut a lui Selum Corineanului, era mai-marele preste ceale ce să prăjea în tigaie.
266r 32. Iară din fiii lui Caath, fraţii lor era preste pânile punerii-înnainte, ca pu||rurea noao prin toate sâmbetele să gătească.
33. Acestea sânt căpeteniile cântăreţilor prin familiile leviţilor, carii prin jilţuri să zăboviia, ca zioa şi noaptea pururea cu slujba sa să slujască.
34. Căpeteniile leviţilor, prin familiile sale voievozi, au rămas în Ierusalim.
35. *Iară în Gavaon s-au zăbovit tatâl Gavaonului, Iehiiul, şi numele muierii lui, Maaha. *Sus 8, 29.
36. Fiiul întâiu născutul lui, Avdon, şi Sur şi Chis şi Vaal şi Ner şi Nadav
37. Şi Ghedor şi Ahio şi Zaharie şi Machieloth.
38. Iară Machielloth au născut Samaan. Aceştia au lăcuit în prejma fraţilor săi, în Ierusalim, cu fraţii săi.
39. *Iară Ner au născut pre Chis, şi Chis au născut Saul, şi Saul au născut Ionatam şi Melhisua şi Avinadav şi Iesvaal. *Sus 8, 33.
40. Iară fiiul lui Ionathan, Merivvaal, şi Merivvaal au născut Miha.
41. Iară fiii lui Miha: Fithon şi Meleh şi Tharaa şi Ahaz. |
266v 42. Iară Ahaz au născut Iara, şi Iara au născut Alamath şi Azmoth şi Zamri, iară Zamri au născut Mosa.
43. Iară Mosi au născut Vanaa, a căruia fiiu, Rafaia, au născut Elasa, din care au răsărit Asel.
44. Iar Asel şase fii au avut, cu acestea nume: Ezricam, Vocru, Izmail, Sarie, Ovdie, Hannan. Aceştia sânt fiii lui Asel.

Cap 10

Saul, urgisit de la Dumnezeu pentru multe fealiuri de nedreptăţi, să ucide cu fiii şi, tăindu-i-să capul de filistei, trupul cu fiii să îngroapă de oamenii lui Iavis Galaad.

1. *Iară filisteii oştea înprotiva lui Israil; şi au fugit bărbaţii lui Israil de filistei şi au căzut răniţi în muntele Ghelvoi. *1 Împăr. 31, 1.
2. Şi, apropiindu-să filisteii, gonind pre Saul şi fiii lui, au lovit pre Ionatham şi Avinadav şi Melhisua, fiii lui Saul.
3. Şi s-au îngreoiat războiul înprotiva lui Saul şi l-au aflat săgetătoriu şi l-au rănit cu săgeţile. ||
267r 4. Şi au zis Saul cătră armaşul său: „Scoate-ţi sabia şi mă ucide, ca nu cumva să vie netăiaţii împregiur aceştia şi să mă batjocorească”. Şi n-au vrut armaşul lui aceasta a face, de frică cutremurându-să. Şi au apucat Saul sabia şi au căzut într-însa.
5. Carea văzând armaşul lui, adecă mort a fi Saul, au căzut şi el în sabia sa şi au murit.
6. Şi au perit Saul şi trei fii ai lui şi toată casa lui aseminea au căzut.
7. Carea văzând oamenii lui Israil carii lăcuia în câmpii, au fugit; şi, murind Saul şi fiii lui, ş-au lăsat cetăţile şi încoace şi încolo s-au răsipit. Şi au venit filisteii şi au lăcuit într-însele.
8. Şi a doao zi, trăgând filisteii jafurile celor tăiaţi, au aflat pre Saul şi fiii lui zăcând în muntele Ghelvoi.
9. Deacă l-au jefuit şi i-au tăiat capul şi l-au golit de arme, l-au trimis în ţinutul său, să să poarte şi să să areate bisericilor, idolilor şi noroadelor.
10. Iară armele lui le-au jârthuit în bisearica dumnezeului său şi capul l-au înfipt în bisearica lui Dagon. |
267v 11. Aceasta auzind oamenii Iavis Galaad, toate adecă care făcuse filisteii preste Saul,

12. S-au sculat înpreună toţi bărbaţii cei tari şi au luat trupurile lui Saul şi a fiilor lui şi le-au adus în Iavis şi au îngropat oasele lor supt un stăjeriu carele era în Iavis şi au postit şapte zile.
13. Şi au murit Saul pentru nedreptăţile sale, pentru că au trecut porunca Domnului
*Ieşir. 17, 14. *carea poruncise şi nu o au păzit, **ci încă şi pre cea cu duhu pithonicesc o au sfătuit,
**1 Împăr. 15, 3. 14. Nici au nădăjduit în Domnul, pentru carea l-au ucis şi au mutat împărăţia lui la
1 Împăr. 28, 8. David, fiiul Isai.

Cap 11

David, împărat uns, după ce au gonit ievuseii din Sion, au lăcuit în Ierusalim, proptit cu preaputernici şi ageri ostaşi, a cărora vestitele fapte să povestesc. N-au vrut David a bea dorita apă, pentru că cu primejdia viteajilor săi s-au fost adusă.

2 Împăr. 5, 1. 1. Şi s-au adunat tot Israilul la David în Hevron, zicând: „Gura ta sântem şi trupul tău.
2 . Şi ieri şi alaltăieri, încă împărăţind Saul, || tu erai care scoteai şi duceai 268r
înlăuntru pre Israil, că ţie ţ-au zis Domnul, Dumnezeul tău: «Tu vei paşte norodul mieu, Israil, şi tu vei fi voievod preste el»".
3. Şi au venit toţi cei mai mari născuţi a lui Israil la împăratul, în Hevron, şi au făcut David cu ei legătură înnaintea Domnului şi l-au uns împărat preste Israil, după cuvântul Domnului, care au grăit în mâna lui Samuil.
4. Şi s-au dus David şi tot Israilul în Ierusalim. Aceasta iaste Ievus, unde era ievuseii, lăcuitorii pământului.
5. Şi au zis cei ce lăcuia în Ievus cătră David: „Nu vei întra aici!" Iară David au prins cetatea Sionului, carea iaste cetatea lui David.
6. Şi au zis: „Oricare va lovi ievuseul întâiu, va fi căpetenie şi voivod!" Şi s-au suit întâiu Ioav, fiiul Sarviei, şi s-au făcut căpetenie.
7. Şi au lăcuit David în cetate şi pentru aceea s-au chemat cetatea lui David.
8. Şi au zidit cetatea înprejur de la Mello până la încungiurare, iară Ioav cealealalte a cetăţii au zidit. |
9. Şi sporea David mergând şi crescând şi Domnul oastelor era cu el. 268v
*2 Împăr. 23, 8. 10. *Aceştia căpeteniile bărbaţilor celor tari a lui David, carii l-au agiutat să fie împărat preste tot Israilul, după cuvântul Domnului, care au grăit cătră Israil;
11. Şi acesta numărul celor vârtoşi a lui David: Iezvaam, fiiul Hahamoni, căpetenie între treizeci, acesta ş-au râdicat sulița preste trei sute răniţi o dată.
12. Şi, după el, Eleazar, fiiul unchiu-său ahohiteanul, care era între trei putearnici.
13. Acesta au fost cu David în Fesdomim când s-au adunat filisteii la locul acela spre războiu. Şi era câmpul ţarinii aceiia plin de orzu şi fugise norodul de la faţa filisteilor.
14. Aceştia au stat în mijlocul câmpului şi l-au apărat; şi, lovind filisteii, au dat Domnul mântuire mare norodului său.
15. Şi s-au pogorât trei din treizeci de căpetenii la piatră în carea era David, la peşterea Odolam, când || filisteii tăbărâse în valea Rafaim. 269r
*2 Împăr. 23, 14. 16. *Iară David era în cetate şi starea filisteilor, în Vifleim.
17. Şi au dorit David şi au zis: „O! de mi-ar da cineva apă din jgheabul Vifleimului, care iaste în poartă!"
18. Deci, aceşti trei prin mijlocul taberii filisteilor s-au dus şi au scos apă din jgheabul Vifleimului, care era în poartă şi au adus la David să bea, carele n-au vrut, ci mai vârtos o au jârtvuit Domnului,
19. Zicând: „Departe fie să fac aceasta înnaintea Domnului mieu şi să beau sângele drepţilor oameni, că cu primejdiia sufletelor sale mi-au adus apa!" Şi pentru această pricină n-au vrut să bea. Acestea au făcut acei trei vârtoşi.
20. Şi Avisai, fratele lui Ioav, el era căpetenie de trei şi el ş-au rădicat sulița asupra trei sute răniţi. Şi el era între trei vestit
21. Şi între trei al doilea cinstit şi | căpetenia lor, însă până la trei dintâiu n-au ajuns. 269v
22. Vanae, fiiul Iiudei, bărbatului celui vârtos, care multe lucruri făcuse, din Cavseil. El au lovit pre doi Ariil Moav şi el s-au pogorât şi au ucis leul în mijlocul jgheabului în vreamea zăpăzii.
23. Şi el au lovit omul eghipteanul, a căruia stat era de cinci coţi şi avea lance ca brâgla ţăsătorilor; şi s-au pogorât la el cu varga şi i-au apucat sulița carea o ţinea cu mâna şi l-au ucis cu sulița sa.
24. Acestea au făcut Vanarie, fiiul Ioiadei, care era între trei vârtoşi vestit.

25. Între treizeci dintâi, însă până la trei nu agiunsease; şi l-au pus David la ureachea sa.
26. Iară în oaste bărbaţi tari: Asahil, fratele lui Ioav, şi Elhanan, fiiul unchiu-său din Vifleim,
27. Samoth Aroriteanul, Helles Faloniteanul,
270r 28. Ira, fiiul lui Achis Thecuiteanul, Avi||ezer Anathothineanul,
29. Sovvohai Husathineanul, Ilai Ahohiteanul,
30. Maharai Netofathiteanul, Eled, fiiul Vaana Netofathiteanul,
31. Ethai, fiiul lui Rivai din Gavathul fiilor Veniamin, Vanaa Fathoneanul,
32. Hurai, din repegiunea Gaas, Aviil Arvathiteanul, Asmoth Vauramineanul, Eliava Salavoneanul.
33. Fiii lui Asim Ghezoniteanul, Ionathan, fiiul Saghei Ararineanul,
34. Ahiam, fiiul Sahar Aravineanul,
35. Elifal, fiiul lui Ur,
36. Hefer Meharatheanul, Ahia Feloneanul,
37. Hesron Carmeliteanul, Naarai, fiiul lui Asvai,
38. Ioil, fratele lui Nathan, Mivahar, fiiul lui Agarai,
39. Selec Ammoniteanul, Naarai Verothineanul, armaşul lui Ioav, fiiul lui Sarvie,
40. Ira Iethreul, Gariv Iethreul, |
270v 41. Urie Hetheul, Zavad, fiiul lui Oholi,
42. Adina, fiiul lui Siza Ruvineanul, căpetenia ruvineanilor şi cu el treizeci,
43. Hanan, fiiul lui Maaha, şi Iosafath Mathaneanul,
44. Ozie Astarotheanul, Samma şi Iehiil, fiii lui Hothan, aroriteanii,
45. Iedihiil, fiiul Samvrii, şi Ioha, fratele lui, thozaiteanii,
46. Eliil Mahomeanul şi Ierivai şi Iosaia, fiiul lui Ielnaim, şi Ietma Moaviteanul, Eliil şi Oved şi Iasiil din Masovia.

Cap 12

Carii au urmat după David, când fugea de Saul, şi carii, după aceaea, din toate neamurile au venit să-l facă împărat în Hevron.

1. Şi aceştia au venit la David în Sichelig, când încă fugiia de Saul, fiiul lui Chis, carii era tari şi aleşi ostaşi.
2. Încordând arcul şi cu amândoao mânile zvărlind cu praştiile pietri şi îndreptând
271r săgeţile, dintre fraţii lui || Saul din Veniamin,
3. Căpeteniia Ahiezer şi Ioas, fiiul lui Sammaa Gavaatheanii, şi Iaziel şi Falleat, fiii lui Asmoth, şi Varaha şi Iehu, anathoteanii,
4. Şi Samae Gavaoneanul, tarele între treizeci şi preste treizeci, Ieremie şi Ieheziil şi Iohanan şi Iezavad, gaderotheanii,
5. Şi Eluzai şi Ierimuth şi Vaalia şi Samaria şi Safatia, harofiteanii,
6. Elcana şi Iesie şi Azariil şi Ioezer şi Iesvaam din Carehim,
7. Şi Ioila şi Zavadia, fiii lui Ieroam din Ghedor.
8. Ci şi din Gaddii au fugit la David, când să pitula în pustie, bărbaţi tari şi ostaşi buni, ţiind pavăza şi sulița; faţa lor, ca faţa leului şi iuţi ca căprioarele în munţi:
9. Ezer, căpetenia, Ovdie, al doilea, Eliav, al treilea,
10. Masmanaal, al patrulea, Ierimie, al cincilea,
11. Ethi, al şaselea, Eliil, al şaptelea, |
271v 12. Iohanan, al optulea, Elzevad, al noaolea,
13. Ierimie, al zeacelea, Mahvanai, al unsprăzeacelea,
14. Aceştia din fiii lui Gad, voievozii oasteai, cel mai de pre urmă preste o sută de ostaşi era şi cel mai mare preste o mie.
15. Aceştia sânt carii au trecut Iordanul în luna dintâiu, când iase din matca sa, şi pre toţi i-au izgonit, carii zăbovea în văli, spre răsărit şi spre apus.
16. Şi au venit şi din Veniamin şi din Iiuda la tăriia în carea zăbovea David.
17. Şi au ieşit David întru-ntâmpinarea lor şi au zis: „De aţi venit păciuit la mine să mă agiutaţi, inima mea să se împreune cu voi; iară de mă leşuiţi pentru protivnicii miei, neavând eu nedireptate în mâni, vază Dumnezeul părinţilor noştri şi judece”.
18. Iară Duhul au îmbrăcat pre Amasai, căpetenia între treizeci, şi au zis: „Ai tăi sântem, o, Davide, şi cu tine, fiiul lui Isai! Pace, pace ţie şi pace ajutătorilor tăi, că ţie îţi agiută ||
272r Dumnezeul tău!” Şi i-au cuprins David şi i-au rânduit căpetenii turmei.

19. Iară din Manase au fugit la David, când veniia cu filisteii asupra lui Saul, să oştească,
*1 Împăr. 29, 4. şi nu s-au oştit cu ei, *că, făcând sfat, l-au trimis îndărăpt căpeteniile filisteilor, zicând: „Cu primejdia capului nostru să va întoarce la Domnul său, Saul”.
20. Deci, când s-au întors în Sichelig, au fugit la el din Manasse: Etnas şi Iozavad şi Iedihil şi Mihail şi Ietnas şi Iozavad şi Eliu şi Salathi, căpeteniile miilor în Manasse.
21. Aceştia au dat agiutoriu lui David asupra lotrişorilor, că toţi era bărbaţ tari şi s-au făcut căpetenii în oaste.
22. Ci şi în toate zilele vinea la David să-i agiute, până ce s-au făcut mare număr, ca oastea lui Dumnezeu.
23. Şi acesta iaste numărul căpeteniilor oastei, carii au venit la David fiind în Hevron, să treacă împărăţia lui Saul la el, după cuvântul Domnului: |
24. Fiii Iiudei, purtând pavăză şi suliţă, şase mii opt sute, gata la războiu; 272v
25. Din fiii lui Simion, bărbaţi tari la războiu, şapte mii o sută;
26. Din fiii Levii, patru mii şase sute;
27. Şi Ioiada, căpetenia din ruda Aaron, şi cu el, trii mii şeapte sute.
28. Şi Sadoc, copilul de aleasă fire, şi casa tătâni-său, căpetenii doaozeci şi doi;
29. Iară din fiii lui Veniamin, fraţii lui Saul, trei mii, că încă partea lor cea mare urma după casa lui Saul;
30. Iară din fiii lui Efrem, mii doaozeci opt sute, tari cu vârtutea, bărbaţi vestiţi în rudele sale;
31. Şi din jumătate neamul Manasse, optsprăzeace mii, fieştecarii prin numele sale au venit să facă împărat pre David;
32. Şi din fiii lui Issacar, bărbaţ învăţaţi care cunosc toate vreamile a porunci ce ar trebui să facă || Israil, căpetenii doao sute; şi tot celalalt neam sfatul lor urma; 273r
33. Iară din Zavulon, carii ieşiia la războiu şi sta în şireag gătiţi cu arme de războiu, cinzeci de mii au venit spre agiutoriu, nu în inimă îndoită;
34. Şi din Nethali, căpetenii o mie; şi cu ei, gătiţi cu paveze şi sulițe, mii treizeaci şi şapte;
35. Şi din Dan, gătiţi la războiu, mii doaozeci şi opt şase sute;
36. Şi din Assir, cei ce ieşiia la războiu şi în şireag chema, mii patruzeci;
37. Iară peste Iordan, din fiii lui Ruvim şi din Gad şi jumătate partea neamul Manase, gătiţi cu arme de războiu, mii o sută doaozeci.
38. Toţi aceştia bărbaţi ostaşi, gătiţi la războiu, cu inimă desăvârşit, au venit în Hevron să facă împărat pre David preste tot Israilul, ci şi toţi ceialalţi din Israil cu o inimă era să fie împărat David. |
39. Şi au fost acolo la David, în trei zile, mâncând şi bând, că le gătise fraţii săi. 273v
40. Ci şi cari era lângă ei, până la Isahar şi Zavolon şi Nethali, aducea pâni în asini şi în cămile şi în cătire şi în boi spre mâncare: făină, pogăci, stafide, vin, untdelemn, boi, berbeci, spre toată prisosirea, că bucurie era în Israil.

Cap 13

De la Cariathiarim să întoarce sicriiul Domnului, din casa lui Avinadav, tot Israilul cu David înnaintea lui săltând, iară pentru că Oza sicriiul atingând, de la Domnul s-au lovit, l-au întors David în casa lui Ovededom, pre care într-aceaea vreame l-au blagoslovit Domnul.

1. Şi au făcut sfat David cu trivunii şi cu sutaşii şi cu toate căpeteniile.
2. Şi au zis cătră toată ceata lui Israil: „De vă place şi de iaste de la Dom||nul, 274r Dumnezeul nostru, cuvântul care grăiesc, să trimitem la fraţii noştri au la alţii, în toate ţânuturile lui Israil şi la preoţi şi la leviţi, carii lăcuiesc în oştezele cetăţilor, să se adune la noi
3. Şi să întoarcem sicriiul Dumnezeului nostru la noi, că nu l-am căutat în zilele lui Saul”.
4. Răspuns-au toată mulţimea: „Aşa să fie!”, că plăcuse cuvântul tot norodului.
*2 Împăr. 6, 2. 5. Şi au adunat David tot Israilul, de la Sihorul Eghiptului până când întri la Emath, *să aducă sicriiul lui Dumnezeu din Cariathiarim.
6. Şi s-au suit David şi tot Israilul la dealul Cariathiarim, care iaste în Iiuda, să aducă de acolo sicriiul Domnului Dumnezeu, ce şade spre heruvim, unde s-au chemat numele Lui.
7. Şi au pus sicriiul lui Dumnezeu pre car nou, din casa lui Avinadav, iară Oza şi fratele lui mâna carul.
8. Iară David şi tot Israilul sălta înnaintea lui Dumnezeu cu toată vârtu|tea, în cântări 274v şi în ceatere şi în psaltiri şi în dobe şi în chinvale şi în trâmbiţe.

9. Şi, agiungând la aria lui Hidon, ş-au întins Oza mâna să sprijinească sicriiul, că un bou, stretind puţântel, îl plecase.
10. Şi s-au mâniiat Domnul împrotiva Oziii şi l-au lovit, pentru căci atinsease sicriiul; şi au murit acolea, înnaintea Domnului.
11. Şi s-au întristat David, câci despărţise Domnul pre Ozan; şi au chemat locul acela Despărţirea Oziii, până într-această zi.
12. Şi s-au temut de Dumnezeu atunci, zicând: „Cum voiu putea aduce la mine sicriiul lui Dumnezeu?"
13. Şi pentru această pricină nu l-au adus la sine, adecă în cetatea lui David, ci l-au abătut la casa lui Ovededom Ghetheului.
14. Şi au rămas sicriiul lui Dumnezeu în casa lui Ovededom trei luni; şi au blagoslovit Domnul casa lui şi toate care avea.

Cap 14 ||

275r *David, luund de la împăratul Tirului leamne şi meşteri să-şi zidească casă, alte muieri ia, şi mulţi naşte fii şi, cu sfatul Domnului, de doao ori taie filisteii.*

1.* Şi au trimis Hiran, împăratul Tirului, soli la David şi leamne de chedru şi meaşteri de păreţi şi de leamne, să zidească casă. *2 Împăr. 5, 11.
2. Şi au cunoscut David că-l întărise Domnul împărat preste Israil şi să înălţase înpărăţiia sa preste norodul lui Israil.
3. *Şi au luat David alte muieri în Ierusalim şi au născut fii şi feate. *2 Împăr. 5, 13.
4. Şi acestea numele lor, carii s-au născut în Ierusalim: Samua şi Sovad, Nathan şi Solomon,
5. Evahar şi Elisua şi Elifalet,
6. Şi Noga şi Nafeg şi Iafia,
7. Şi Elisama şi Vaaliada şi Elifalet.
275v 8. *Şi, auzind filisteii că să unsease David împărat preste tot Israilul, | s-au suit toţi să-l cearce; carea auzând David, au ieşit spre întâmpinarea lor. *2 Împăr. 5, 17.
9. Iară filisteii venind, s-au vărsat în Valea Rafaim.
10. Şi au sfătuit David pre Domnul zicând: „De mă voiu sui la filistei şi de-i vei da în mâna mea?" Şi au zis Domnul: 'Suie-te şi-i voiu da în mâna ta!"
11. Şi, suindu-să ei în Valea Farasim, i-au lovit acolo David şi au zis: „Despărţit-au Dumnezeu pre nepriiatinii miei prin mâna mea, precum să despart apele". Şi pentru aceaea s-au chemat numele acelui loc Baalfarasim.
12. Şi au lăsat acolo dumnezeii săi, carii David au poruncit să-i arză.
13. Şi altă dată filisteii au năvălit şi s-au vărsat în vale.
14. Şi iarăş au sfătuit David pre Dumnezău şi i-au zis Dumnezău: „Nu te sui după ei, depărtează-te de la ei şi vei veni asupra lor din preajma perilor.
276r 15. Şi, când vei auzi sunetul umblătoriului în vârful perilor, atun||ci vei ieşi la războiu, că au ieşit Dumnezeu înnaintea ta, să lovească tabăra filisteilor.
16. Şi au făcut David precum îi poruncise Dumnezeu şi au lovit tabăra filisteilor din Gavaon până la Gazera.
17. Şi s-au vestit numele lui David în toate ţinuturile şi Domnul au dat frica lui preste toate neamurile.

Cap 15

Gătindu-să cortul, să duce cu mare gătire sicriiul lui Dumnezeu în Ierusalim, urmând tot Israilul, iară preoţii şi leviţii după chemările sale slujind. Şi Mihol nu cinsteaşte pre David, ce sălta înnaintea sicriiului îmbrăcat cu văjmânt de vison şi efod de in.

1. Şi ş-au făcut casă în cetatea lui David şi au zidit loc sicriiului lui Dumnezeu şi i-au întins cortul. |
276v 2. Atunci au zis David: „Nu-i slobod a să purta de fieştecine sicriiul lui Dumnezău, fără de leviţi, pre carii i-au ales Domnul a purta şi a sluji lui în veac".
3. Şi au adunat tot Israilul în Ierusalim, să se aducă sicriiul lui Dumnezeu în locul său, care-i gătise,

4. Încă şi fiii lui Aaron şi leviţii.
5. Din fiii lui Caath, Uriil căpetenie au fost şi fraţii lui, o sută doaozeaci.
6. Din fiii lui Merari, Asaia căpeteniia şi fraţii lui, doao sute doaozeci.
7. Din fiii lui Gherson, Ioil căpetenie şi fraţii lui, o sută triizeci.
8. Din fiii Elisafan, Semene căpetenie şi fraţii lui, doao sute.
9. Din fiii Hevron, Eliil căpetenie şi fraţii lui, optzeaci.
10. Din fiii lui Oziil, Aminadav căpetenie şi fraţii lui, o sută doisprăzeace.
11. Şi au chemat David pre Sadoc şi Aviathar, preoţii, şi leviţii || Uriil, Asaia, Ioil, 277r
Semeie, Eliil şi Aminadav.
12. Şi au zis cătră ei: „Voi, carii sânteţi căpeteniile familiilor leviticeşti, sfinţiţi-vă cu fraţii voştri şi aduceţi sicriiul Domnului, Dumnezeu lui Israil, la locul ce i s-au gătit.
*Sus 13, 10. 13. *Nu ca din ceput, că n-aţi fost de faţă, ne-au lovit Domnul, aşa şi acum să fie lucrând ceva noao neslobod”.
14. Şi s-au sfinţit preoţii şi leviţii să poarte sicriiul Domnului, Dumnezeului Israil.
*Num. 4, 15. 15. *Şi au adus fiii Levii sicriiul lui Dumnezeu, precum poruncise Moisi după cuvântul Domnului, în umerele sale, cu prăjinile.
16. Şi au zis David căpeteniilor leviţilor să rânduiască din fraţii săi cântăreţi în organe musiceşti, în lăute, adecă, şi în cobze şi în chimvale, ca să răsune în ceale înnalte sunetul veseliei.
17. Şi au rânduit leviţii pre Hema, fiiul lui Ioil; şi din fraţii lui, Esav, | fiiul Varahiei; iară 277v
din fiii lui Merari, fraţii lor, Ethan, fiiul Casaiei;
18. Şi cu ei, fraţii lor în al doilea rând: Zaharie şi Veni şi Iaziil şi Semiramoth şi Iahiil şi Ani şi Eliav şi Vanaia şi Maasie şi Mathathie şi Elifalu şi Machenie şi Ovededom şi Iahiil, portarii.
19. Iară cântăreţi, Heman, Asav şi Ethan, în chinvale de aramă răsunând.
20. Iară Zaharie şi Oziil şi Semiramoth şi Iahiil şi Ani şi Eliav şi Maasie şi Vanaie în alăute ceale tâinuite cânta.
21. Iară Mathathie şi Elifalu şi Machenie şi Ovedidom şi Iahiil şi Ozaziu în ceateri pentru a opta cânta verşu de biruinţă.
22. Iară Honenie, căpeteniia leviţilor, era preste prorocie spre înceaperea vearsului, că era foarte înţălept.
23. Şi Varahie şi Elcana, portarii sicriiului. ||
24. Iară Săvenie şi Iosafat şi Nathanail şi Amasai şi Zaharie şi Vanaie şi Eliezer, preoţii, 278r
răsuna cu trâmbiţele înnaintea sicriiului lui Dumnezeu; şi Ovededom şi Ehie era portarii sicriiului.
*2 Împăr. 6, 12. 25. *Deci David şi toţi cei mai mari născuţi a lui Israil şi trivuni s-au dus a aduce sicriiul legăturii Domnului din casa lui Ovededom, cu veselie.
26. Şi, auzind Domnul pre leviţii carii purta sicriiul legăturii Domnului, să jârtvuia şapte tauri şi şapte berbeci.
27. Iară David era îmbrăcat cu vejmânt de vison şi toţi leviţii carii purta sicriiul şi cântăreţii şi Honenie, căpetenia leviţilor, între cântăreţi; şi David încă era îmbrăcat cu efod de in.
28. Şi tot Israilul ducea sicriiul legăturii Domnului în veselie şi în răsunarea bucinului şi în trâmbiţă şi în chinvale şi alăute şi în ceteri răsunând împreună.
29. Şi, ajungând sicriiul legăturii Domnului până la cetatea lui David, | Mihol, fata lui 278v
Saul, uitându-să prin fereastră au văzut pre împăratul David săltând şi jucând şi l-au urgisit în inima sa.

Cap 16

După ce s-au aşezat sicriiul în cortul legăturii şi s-au adus jârtvele şi norodul de la David să blagosloveaşte şi uspăţu să dăruiaşte, să rânduiesc multe fealiuri de slujbe leviticeşti înaintea sicriiului, înpreunându-să cântarea dumnezeieştii laude.

*2 Împăr. 6, 17. 1. *Şi au adus sicriiul lui Dumnezeu şi l-au aşezat în mijlocul cortului care-l întinsease David şi au adus arderi de tot şi păciuitoare Domnului.
2. Şi, plinind David a aduce arderile şi păciuitoarele, au blagoslovit norodul în numele Domnului.

3. Şi au împărţit tuturor prin fieştecarele, de la bărbat până la muiare, turtă de pâine şi o parte de friptură de carne de vacă şi făină în untdelemn prăjită.
279r 4. Şi au rânduit înnaintea sicriiului Domnului din leviţi carii să slujască || şi să-şi aducă aminte de lucrurile Lui şi să mărească şi să laude pre Domnul, Dumnezeul lui Israil:
5. Pre Asaf căpetenie, şi al doilea, a lui Zaharie, iară Iahiil şi Semiramoth şi Iehiil şi Mathathie şi Eliav şi Vanaie şi Ovededom, Iehiil preste organele psaltirii şi cobze, iară Asaf să răsune cu chinvalele.
6. Iară Vanaie şi Iaziil, preoţii, a cânta cu trâmbiţa pururea înnaintea sicriiului legăturii Domnului.
7. Într-aceea zi au făcut David căpetenie a să mărturisi Domnului pre Asaf şi fraţii lui:
8. *„Mărturisiţi-vă Domnului şi chemaţi numele Lui! Cunoscute faceţi în noroade venirile Lui! *Psal. 104, 1.
9. Cântaţi Lui şi psălmuiţi şi povestiţi toate minunile Lui! Isa. 12, 4.
10. Lăudaţi numele cel sfânt al Lui, veselească-să inima celor ce cearcă pre Domnul!
11. Cercaţi pre Domnul şi vărtutea Lui, cercaţi faţa Lui pururea!
279v 12. Aduceţi-vă aminte de minunile Lui care au făcut, de seamnele Lui şi de | judecăţile gurii Lui
13. Sămânţa lui Israil, slugii Lui, fiiului Iacov, alesului Lui!
14. Acesta-i Domnul, Dumnezeul nostru, în tot pământul, judecăţile Lui.
15. Aduceţi-vă aminte în veci de legătura Lui, de cuvântul care le-au poruncit în mii de neamuri,
16. Care au făcut cu Avraam, şi de giurământul Lui cu Isaac.
17. Şi l-au rânduit lui Iacov spre poruncă şi lui Israil spre legătură vecinică,
18. Zicând: «Ţie ţ-oiu da pământul Hanaan, funea moştenirii voastre».
19. Fiind puţâni la număr, mici şi chivearnisitorii Lui.
20. Şi au trecut din neam în neam şi de la o împărăţie la alt norod.
21. N-au lăsat pre cineva să-i năpăstuiască, ci au certat pentru dânşii împăraţi:
22. *«Nu vă atingeţi de unşii Miei şi întru prorocii Miei nu vicleniţi!». *Psal. 104, 15.
23. Cântaţi Domnului, tot pământul, vestiţi din zi în zi mântuirea Lui! || Psal. 95, 1.
280r 24. Povestiţi în neamuri mărirea Lui, în toate noroadele minunile Lui!
25. Că mare e Domnul şi lăudat foarte şi înfricoşat preste toţi dumnezeii.
26. Că toţi dumnezeii noroadelor sânt idoli, iară Domnul ceriurile au făcut.
27. Mărturisire şi mare cuviinţă înnaintea Lui, tărie şi bucurie în locul Lui.
28. Aduceţi Domnului, neamurile noroadelor, aduceţi Domnului mărire şi împărăţie!
29. Daţi Domnului slavă numelui Lui, luaţi jârtvă şi veniţi înnaintea Lui, închinaţi-vă Domnului în cinste sfântă!
30. Să se clătească de faţa lui tot pământul, că El au întemeiat lumea neclătită!
31. Veselească-se ceriurile şi sălteaze pământul şi spuie întru neamuri: «Domnul au împărăţit!»
32. Răsune marea şi plinirea ei, să salte câmpii şi toate care sânt într-înşii!
33. Atunci vor lăuda leamnele dumbrăvii înnaintea Domnului, că vine să judece |
280v pământul.
34. Mărturisiţi-vă Domnului, că e bun, că în veac e mila Lui!
35. Şi ziceţi: «Mântuiaşte-ne pre noi, Dumnezeule, Mântuitoriul nostru, şi ne adună şi ne scoate din neamuri, ca să ne mărturisim numelui cel sfânt al Tău şi să săltăm în cântările Tale!
36. Bine e cuvântat Domnul, Dumnezeul lui Israil, din veac până în veac!» Şi să zică tot norodul: «Amin! Şi cântare Domnului!»"
37. Şi au lăsat acolo, înnaintea sicriiului Domnului, pre Asaf şi fraţii lui, să slujească înnaintea sicriiului pururea, prin fieştecare zile şi rândurile sale.
38. Iară Ovededom şi fraţii lui, şasezeci şi opt, şi Ovededom, fiiu lui Idithun, şi Hosa, i-au rânduit portari.
39. Iară pre Sadoc preotul şi fraţii lui, preoţii, înnaintea cortului Domnului, în cel înnalt, care era în Gavaon,
40. Să aducă arderi Domnului pre oltariul jârtvirii pururea, dimineaţa şi sara, după ||
281r toate care sânt scrise în leagea Domnului, carea o au poruncit lui Israil.
41. Şi după el pre Heman şi pre Idithun şi pre ceiaalalţi aleşi, pre fieştecarele cu numele său, a să mărturisi Domnului, că în veac e mila Lui.
42. Şi Heman şi Idithun cântând cu trâmbiţa şi bătând chinvalele şi toate musiceştile organe a cânta lui Dumnezeu, iară pre fiii lui Idithun i-au făcut a fi portari.
43. Şi s-au întors tot norodul în casa sa, şi David, să-şi blagoslovească şi casa sa.

Cap 17

Lui David, cugetând a zidi casă Domnului, i să făgăduiaşte fiiu, carele o va zidi; pentru aceaea, David dă har, bunătatea lui Dumnezeu cea către sine mărind.

2 Împăr. 7, 2.

1. Şi lăcuind David în casa sa, au zis către Nathan prorocul: „Iată, eu lăcuiesc în casă de chedru, iară sicriiul legăturii Domnului supt piei iaste”. |
2. Şi au zis Nathan către David: „Toate care sânt în inima ta fă, că Dumnezeu 281v
cu tine iaste!”
3. Deci în noaptea aceaea au fost cuvântul Domnului către Nathan prorocul, zicând:
4. „Mergi şi grăiaşte lui David, slugii Meale: «Aceastea zice Domnul: ‘Nu-M vei zidi tu Mie casă spre lăcuit,
5. Că n-am rămas în casă dintr-aceaea vreame în care am scos pre Israil până într-această zi, ci am fost pururea schimbând locurile cortului şi în şatră.
6. Rămâind cu tot Israilul, au grăit-am macar unuia din judecătorii lui Israil, cărora le poruncisem să pască norodul Mieu şi am zis: Pentru ce nu Mi-aţi zidit casă de chedru?’»
7. Şi acum, dară, aşa vei grăi către sluga Mea, David: «Aceastea zice Domnul oastelor: ‘Eu te-am luat când în păşune urmai după turmă să fii povăţuitoriu norodului Mieu, Israil.
8. Şi am fost cu tine oriîncătro ai mers şi am ucis pre toţi nepriiatinii tăi înnaintea ta şi ţ-am făcut nume ca unuia din cei mari carii să vestesc pre pământ. ||
9. Şi am dat loc norodului Mieu Israil; sădi-să-va şi va lăcui într-însul şi mai mult nu să 282r
va mişca, nici fiii nedreptăţii îi va zdrobi precum din ceput.
10. Din zilele în care am dat judecători norodului Mieu, Israil, şi am smerit toţi nepriiatinii tăi, deci vestesc ţie că-ţ va zidi ţie Domnul casa.
11. Şi deacă vei plini zilele tale, să meargi la părinţii tăi, voiu deştepta sămânţa ta după tine, carea va fi din fiii tăi şi voiu întemeia împărăţiia lui.
12. Şi acela Îm va zidi Mie casă şi voiu întări scaunu lui până în veac.
13. Eu îi voiu fi lui spre tată şi aceala Îm va fi Mie spre fiiu şi mila Mea nu o voiu lua de la el, precum am luat de la cela ce au fost mainte de tine.
14. Şi-l voiu aşeza în casa Mea şi în înpărăţiia Mea până în veac şi thronul lui va fi tare în veac’»”.
15. După toate cuvintele aceastea şi după toată vederea aceasta aşa au grăit Nathan către David.
16. Şi, venind împăratul David şi şezând înnaintea Domnului, au zis: „Cine sânt eu, | Doamne Dumnezeule, şi care-i casa mea ca să-mi dăruieşti de aceastea? 282v
17. Ci şi aceasta puţin s-au văzut înnaintea Ta; şi pentru aceaea ai grăit pentru casa slugii Tale şi de ceale viitoare şi m-ai făcut vederos preste toţi oamenii, Doamne Dumnezeule.
18. Ce poate mai mult adaoge David, când aşa ai mărit sluga Ta şi l-ai cunoscut?
19. Doamne, pentru sluga Ta, după inima Ta ai făcut toată mărimea aceasta şi cunoscute ai vrut a fi toate mărimile.
20. Doamne, nu iaste aseaminea Ţie şi nu iaste alt Dumnezeu afară de Tine, din toţi carii au auzit urechile noastre.
21. Că cine iaste altul ca norodul Tău, Israil, neam unul pre pământ, la care au mers Dumnezeu să-l sloboază şi să Şi-l facă norod, şi cu mărirea Sa şi cu îngrozirile să leapede neamurile de la faţa Lui, pre carele din Eghipt l-ar slobozi?
22. Şi ai pus norodul Tău, Israil, Ţie spre norod până în veac şi Tu, Doamne, Te-ai făcut Dumnezeul lui.
23. Acum, dară, Doamne, cuvântul care ai || grăit slujii Tale şi preste casa lui să să 283r
întărească în veac şi fă precum ai grăit!
24. Şi rămâie şi să se mărească numele Tău până în veac şi să să zică: «Domnul oastelor, Dumnezeul lui Israil, şi casa lui David, slugii Lui, rămâind înaintea Lui».
25. Că Tu, Doamne, Dumnezeul mieu, ai deascoperit ureachiia slugii Tale, să-i zideaşti casă; şi pentru aceea au aflat sluga îndrăzneală să se roage înaintea Ta.
26. Şi acum, Doamne, Tu eşti Dumnezeu şi ai grăit către sluga Ta atătea faceri de bine.
27. Şi ai început a blagoslovi casa slugii Tale, să fie pururea înnaintea Ta, că Tu, Doamne, blagoslovindu-o, blagoslovită va fi în veac”.

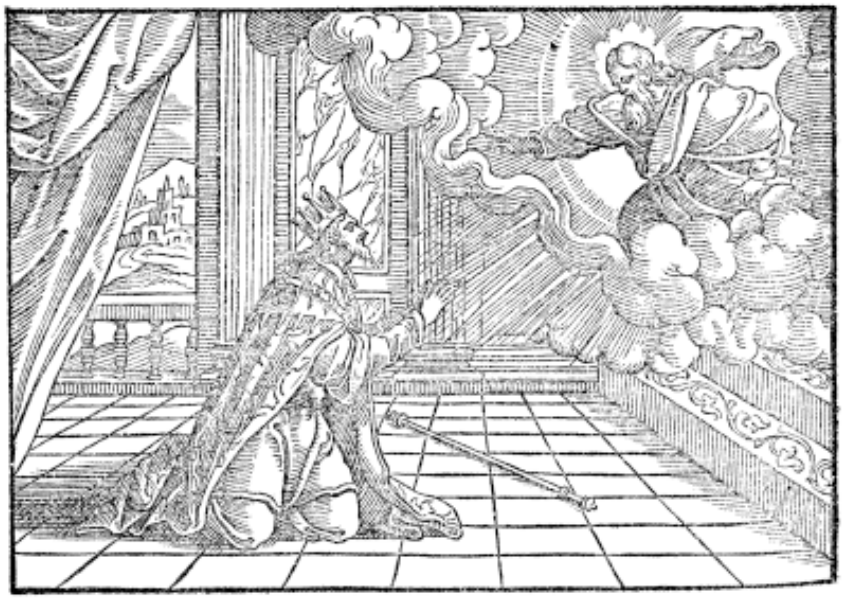

Cap 18

Războaiele şi biruinţele lui David şi dăjdile spre neamuri aruncate şi slujitorii lui.

1. *Şi au fost după aceastea de au lovit David filisteaii şi i-au smerit şi au luat Gheth şi featele ei din mânile filisteailor. | *2 Împăr. 8, 1.
283v 2 Şi au lovit pre Moav şi s-au făcut moaviteanii slugi lui David, aducându-i daruri.
3. Într-aceaea vreame au lovit David Adarezer, împăratul Soviii, ţânutul lui Hemath, când s-au dus să-şi lăţască împărăţiia sa până la râul Eufrathei.
4. Şi au prins David carele lui, o mie şi şapte mii de călăreţi şi bărbaţi pedestri, doaozeaci de mii şi au tăiat vinele la toţi caii căruţelor, afară de o sută de căruţe care şi le-au ţinut şieşi.
5. Şi au venit şi Sirul Damaschinul să dea ajutoriu lui Adarezer, împăratului Soviei, ci şi a acestuia au lovit David doaozeci şi doao de mii de bărbaţi.
6. Şi au pus ostaşi în Damasc, ca şi Siria să-i slujască şi să-i aducă daruri. Şi l-au agiutat Domnul întru toate la care mersease. ||
284r 7. Şi au luat David tulbele ceale de aur care le-au avut slugile lui Adarezer şi le-au adus în Ierusalim.
8. Ci şi din Thevath şi Hun, cetăţile lui Adarezer, aramă multă foarte, din care au făcut Solomon mare de aramă şi stâlpi şi vase de aramă.
9. Care auzind Thov, împăratul lui Hemath, a fi ucis adecă David toată oastea lui Adarezer, împăratului Sovii,
10. Au tremis pre Adoran, fiiul său, la împăratul David, să ceară de la el pace şi să se bucure împreună cu el, căci lovise şi izgonise pre Adarezer, că împrotivnic era lui Adarezer, Thov.
11. Ci şi toate vasele ceale de aur şi de argint şi de aramă le-au sfinţit David, împăratul Domnului, cu argintul şi aurul care adusease din toate neamurile, din Idumeea şi Moav şi de la fiii lui Ammon şi de la filisteai şi Amalic. |
284v 12. Iară Avisai, fiiul Sarviei, au lovit Edomul în Valea Sărăturilor, optsprăzeace mii.
13. Şi au rânduit în Edom tărime, să slujască Idumeea lui David; şi au mântuit Domnul pre David întru toate la care mersease.
14. Şi au împărăţit David preste tot Israilul şi făcea judecată şi dreptate a tot norodului său.
15. Iară Ioav, fiiul Sarviei, era preste oaste, şi Iosafat, fiiul lui Ahilud, istoric.
16. Iară Sadoc, fiiul lui Ahitov, şi Ahimeleh, fiiul lui Aviathar, preoţii; şi Susa, scriitoriu.
17. Şi Vanaie, fiiul Ioiadei, preste miile cherethi şi ferethi, iară fiii lui David, întâiu la mâna împăratului.

Cap 19

Hanon, împăratul Ammon, pre slugile lui David, carii a-l mângăia pentru moartea tătâni-său venise, batjocorindu-i, de David să năvăleaşte şi să învinge împre||ună cu sirii, ajutătorii săi. 285r

2 Împăr. 10, 1.

1. Şi s-au întâmplat de au murit Naas, împăratul fiilor Ammon, şi au împărăţit fiiul lui pentru el.
2. Şi au zis David: „Face-voiu milă cu Hanon, fiiul lui Naas, că mi-au dat tată-său har". Şi au trimis David soli să-l mângâie pentru moartea tătâni-său. Carii venind în pământul fiilor Ammon să mângăie pre Hanon,
3. Zis-au căpeteniile fiilor lui Ammon către Hanon: „Tu, doară, gândeşti că David pentru cinstea către tatăl tău au tremis carii să te mângăie? Nici pricepi că să iscodească şi să cerceteaze şi să socotească pământul tău au venit la tine slugile lui?"
4. Deci Hanon slugile lui David le-au coposit şi le-au ras şi le-au tăiat vejmintele, de la naşteri până la picioare şi i-au slobozit.
5. Carii ducându-să, şi aceasta poruncind lui David, au tremis întru-ntâmpina|rea lor (că mare batjocură suferise) şi le-au poruncit să rămâie în Ierihon până când le va creaşte barba şi atunci să se întoarcă. 285v
6. Şi, văzând fiii lui Ammon că făcuse nedreptate lui David, şi Hanon şi celalalt norod au trimis o mie de tălanţi de argint să-şi năimască din Mesopotamia şi din Siria Maaha şi din Sova căruţe şi călăreţi.
7. Şi au năimit căruţe treizeaci şi doao de mii şi pre împăratul Maaha cu norodul lui. Carii venind, au tăbărât în preajma Medava, şi fiii lui Ammon, adunaţi din cetăţile sale, au venit la război.
8. Carea auzind David, au tremis pre Ioav şi toată oastea bărbaţilor celor tari.
9. Şi, ieşind fiii lui Ammon, au îndreptat şireagul lângă poarta cetăţii, iară împăraţii, carii spre agiutoriul lor venise, deosebi în câmp au stătut.
10. Deci Ioav, înţălegând a fi războiul || dinnainte şi după sine împrotiva sa, au ales bărbaţi tari din tot Israilul şi au mers împrotiva sirului. 286r
11. Iară ceaealaltă parte a norodului o au dat supt mâna lui Avisai, fratelui său, şi au mers împrotiva fiilor Ammon.
12. Şi au zis: „De mă va învinge sirul, agiutoriu îm vei fi, iară de te vor birui fiii lui Ammon, ţ-oiu fi spre agiutoriu.
13. Întăreaşte-te şi să lucrăm bărbăteaşte pentru norodul nostru şi pentru cetăţile Dumnezeului nostru, iară Domnul ce iaste bun înnaintea Lui va face".
14. Şi au mers Ioav şi norodul care cu el era împrotiva sirului la război şi l-au izgonit.
15. Iară fiii Ammon, văzând că fugise sirul, şi ei au fugit de Avisai, fratele lui, şi au întrat în cetate; şi s-au întors şi Ioav în Ierusalim.
16. Şi, văzând sirul că căzuse înnaintea lui Israil, au trimis soli şi au adus sirul care era peste râu, iar Sofah, | voivodul oasteai lui Adarezer, era povăţuitoriul lor. 286v
17. Carea vestindu-să lui David, au adunat tot Israilul şi au trecut Iordanul şi au năvălit asupra lor şi au îndreptat dinprotivă şireaguri, oştind ei împrotivă.
18. Şi au fugit sirul de Israil; şi au ucis David dintre siriiani căruţe şapte mii şi pedestraşi patruzeaci de mii şi pre Sofah, căpetenia oastei.
19. Şi, văzându-să slugile lui Adarezer de la israililteani a fi biruiţi, au fugit la David şi i-au slujit lui; şi n-au vrut mai mult Siria a da agiutoriu fiilor Ammon.

Cap 20

Războaiele de la David asupra ammoniteanilor şi a filisteailor norocit făcute şi într-aceastea să ucigă groaznici urieşi.

2 Împăr. 10, 7 şi 11, 1.

1. Şi au fost după curgerea anului, într-aceaea vreame când s-au obicinuit împăra||ţii a ieşi la războaie, au adunat Ioav oaste şi puterea oastei şi au bătut pământul fiilor Ammon şi au mers şi au conocit Ravva. Iară David rămânea în Ierusalim când Ioav au lovit Ravva şi o au strâcat. 287r
2. Şi au luat David corona lui Melhom din capul lui şi au aflat într-însa măsură de aur un talant şi pietri scumpe şi ş-au făcut de acolo mitră. Şi jafurile cetăţii multe au dus foarte.

3. Iară norodul care era într-însa l-au scos afară şi au făcut preste ei a treace ciulini şi sanii şi rădvane ferecate, aşa cât s-au tăiat în părţi şi s-au zdrobit. Aşa au făcut David tuturor cetăţilor fiilor Ammon; şi s-au întors cu tot norodul său în Ierusalim.

4. *După acestea s-au făcut război în Gazer asupra filisteilor, în carele au lovit pre Sovohai Husathineanul, Safai, din neamul Rafaim, şi i-au smerit. *2 Împăr. 21, 18.

5. Şi alt război s-au făcut asupra filisteilor, în carele au lovit Adeodatul, fiiul lui Saltus
287v Vithleemiteanul, | pre fratele lui Goliat Ghetheului, a căruia lemnul suliţei era ca brâgla ţăsătorilor.

6. Ci şi alt război s-au întâmplat în Gheth, în carele au fost un om lung foarte, căte şase având deagete, adecă împreună doaozeaci şi patru; carele şi el fusease din Rafa, de rudă născut.

7. Acesta au blăstămat pre Israil; şi l-au lovit Ionathan, fiiul lui Samaa, fratelui lui David. Aceştia sânt fiii Rafa în Gheth, carii au căzut în mâna lui David şi a slugilor lui.

Cap 21

David, numărând norodul, mânie pre Dumnezeu cu ciumă, carea, din trei alesease să lovească multe mii, până când au îmblânzit cu rugăciunea pre Dumnezeu; şi oltariu în area lui Ornan Ievuseului au rădicat.

1. Şi s-au sculat sătana asupra lui Israil şi au îndemnat pre David să numere Israilul. 2 Împăr. 24, 1.
2. Şi au zis David către Ioav şi către căpeteniile norodului: „Duceţi-vă şi număraţi Israilul de la Versavia până la Dan şi-m aduceţi numărul, să-l ştiu”. || Jos 27, 24.
288r 3. Şi au răspuns Ioav: „Sporească Domnul norodul Său de o sută de ori mai mult decât sânt. Au nu, domnul mieu, împărate, toţi slugile tale sântem? Pentru ce cearcă aceasta domnul mieu, carea spre păcat să se socotească lui Israil?”

4. Ci cuvântul împăratului mai tare au biruit. Şi au ieşit Ioav şi au încungiurat tot Israilul şi s-au întors în Ierusalim.

5. Şi au dat lui David numărul celor ce încungiurase şi s-au aflat tot numărul lui Israil, o mie de mii şi o sută de mii de bărbaţi, carii purta sabie; iară din Iiuda, patru sute şeptezeaci de mii de ostaşi.

6. Că pre Levii şi Veniamin nu i-au numărat, pentru că Ioav de sâlă făcea porunca împăratului.

7. Şi au fost neplăcut lui Dumnezeu ce să poruncise şi au lovit pre Israil.

8. Şi au zis David către Dumnezeu: „Păcătuit-am foarte aceasta făcând; rogu-mă să iai nedreptatea slugii Tale, că neînţelepţeaşte am lucrat”.
288v 9. Şi au grăit Domnul către Gad, văză|toriul lui David, zicând:

10. „Meargi şi grăiaşte către David şi-i zi: «Aceastea zice Domnul: ‘Din trei aleagere îţi dau: una, carea vei vrea, aleage şi voiu face ţie’»”.

11. Şi, venind Gad la David, i-au zis: „Aceastea zice Domnul: «Aleage ce vei vrea:

12. *Au în trei ani foamete, au în trei luni a fugi de protivnicii tăi şi de sabia lor a nu putea scăpa, au în trei zile sabia Domnului şi ciuma a petreace pre pământ şi îngerul Domnului a ucide întru toate hotarele lui Israil. Acum, dară, vezi ce voiu răspunde Celui ce m-au trimis”. *2 Împăr. 24, 13.

13. Şi au zis David către Gad: „În toate părţile mă apasă strâmturile, ci mai bine-m iaste să cazu în mânile Domnului, că multe sânt milele Lui, decât în mânile oamenilor”.

14. Şi au trimis Domnul ciumă în Israil şi au căzut din Israil şaptezeaci de mii de bărbaţi.
289r 15. Şi au trimis îngerul în Ierusalim, || să o lovească; şi, lovindu-să, au văzut Domnul şi I s-au făcut milă pentru mărimea răotăţii şi au poruncit îngerului care o lovea: „Agiunge, înceate mâna ta!” Iară îngerul Domnului sta lângă ariia lui Ornan Ievuseului.

16. Şi, rădicându-şi David ochii, au văzut îngerul Domnului stând între ceriu şi între pământ şi sabia scoasă în mâna lui şi întoarsă spre Ierusalim. Şi au căzut şi el şi cei mai mari născuţi, îmbrăcaţi cu tărsine, cu faţa la pământ.

17. Şi au zis David către Dumnezeu: „Au nu eu sânt care am poruncit să se numere norodul? Eu, care am păcătuit, eu, care am făcut rău; această turmă ce au greşit? Doamne, Dumnezeul mieu, întoarcă-se, rogu-mă, mâna Ta asupra mea şi asupra casii tătâni-mieu, iară norodul Tău să nu să lovească!”

18. Iară îngerul Domnului au poruncit lui Gad să zică lui David să să suie şi să zidească
289v oltariu Domnului Dumnezeu lân|gă arie lui Ornan Ievuseului.

19. Şi s-au suit David după cuvântul lui Gad, care-i grăise din numele Domnului.

20. Iară Ornan, uitându-să şi văzând îngerul şi patru fii ai lui cu el, s-au ascuns, că într-aceaea vreame îmlătea grâu în arie.

21. Deci venind David la Ornan, s-au uitat către el Ornan şi i-au ieşit întru-ntâmpinare din arie şi i s-au închinat cu faţa la pământ.
22. Şi au zis David: „Dă-m locul ariei tale, să zidesc într-însa oltariu Domnului; aşa ca, cât plăteaşte argint să iai şi să înceate rana de la norod”.
23. Şi au zis Ornan către David: „Ia, şi facă domnul mieu, împăratul, orice-i place; ci şi boi dau spre ardere şi ciulini spre leamne şi grâu spre jârtvă, toate bucuros le voiu da”.
24. Şi au zis împăratul David: „Nicidecum aşa va fi, ci argint voiu da cât plăteaşte, că nu trebuie să iau de la tine şi aşa să a||ducu Domnului jârtvă în dar”. 290r
25. Şi au dat David lui Ornan pentru loc sicli de aur cu măsură dreaptă şase sute.
*2 Par. 3, 1. 26. *Şi au zidit acolo oltariu Domnului şi au adus arderi şi păciuitoare şi au chemat pre Domnul şi L-au ascultat în foc din ceriu preste oltariul arderii.
27. Şi au poruncit Domnul îngerului şi ş-au întors sabia în teacă.
28. Şi îndată David, văzând că-l ascultase Domnul în ariia lui Ornan Ievuseului, au jârtvuit acolo junghieri.
*Ieşir. 36, 2. 29. Iară cortul Domnului *care făcuse Moisi în pustie şi oltariul arderilor într-aceaea vreame era în cel înalt al lui Gavaon.
30. Şi n-au biruit David a să duce să să roage acolo lui Dumnezeu, că cu mare frică să cutremurase văzând sabia îngerului Domnului.

Cap 22

Găteaşte David ceale de lipsă spre zidirea bisericii Domnului, care a o zidi lui Solomon i-au poruncit, şi pre Dumnezeu | pururea fără îndoială să-l cinstească, îndemnând căpeteniile să-i fie cu agiutoriu. 290v

1. Şi au zis David: „Aceasta-i casa lui Dumnezeu şi acest oltariu, spre ardere de tot a lui Israil”.
2. Şi au poruncit să să adune toţi veniţii din pământul lui Israil şi au rânduit dintre dânşii tăietori de pietri spre tăiarea şi netezirea pietrilor, să se zidească casa lui Dumnezeu.
3. Şi fier mult foarte spre cuiele porţilor şi spre împreunări şi încheieturi mai înainte au gătit David şi măsură de aramă nenumărată.
4. Şi leamnele de chedru nu să putea socoti, care sidoneanii şi tirii adusease la David.
5. Şi au zis David: „Solomon, fiiul mieu, prunc mititel iaste şi jingaşu, iară casa carea voiesc a să zidi Domnului aşa trebuie să fie, ca în toate ţinuturile să se vestească; deci, mai înainte îi voiu găti ceale de lipsă”. Şi pentru această pricină mai nainte de moartea sa toate cheltuialele au gătit. ||
6. Şi au chemat pre Solomon, fiiul său, şi i-au poruncit să zidească casă Domnului, 291r Dumnezeului Israil.
7. Şi au zis David către Solomon: „Fiiule, voia mea era să zidesc casă numelui Domnului, Dumnezeului mieu.
8. Ci au fost cuvântul Domnului către mine, zicând: «Mult sânge ai vărsat şi multe războaie ai oştit, nu vei putea zidi casă numelui Mieu cu atâta sânge vărsat înnaintea Mea.
9. Fiiul care ţi să va naşte va fi bărbat lin, că-l voiu face a să odihni de către toţi nepriiatinii săi prinprejur şi, pentru această pricină, făcătoriu de pace să va chema. Şi pace şi odihnă voiu da lui Israil în toate zilele lui.
*2 Împăr. 7, 13. 10. *Acela va zidi casă numelui Mieu şi el va fi Mie spre fiiu şi Eu voiu fi lui spre tată şi
3 Împăr. 5, 5. voiu întări scaunul împărăţiii lui preste Israil în veac».
2 Împăr. 7, 14. 11. Acum, dară, fiiul meu, fie Domnul cu | tine şi sporeaşte şi zideaşte casă Domnului, 291v
Ovr. 1, 5. Dumnezeului tău, precum au grăit de tine.
12. Şi-ţi dea Domnul înţelepciune şi simţire, să poţi îndrepta Israilul şi a păzi leagea Domnului, Dumnezeului tău.
13. Că atunci vei putea spori, de vei păzi poruncile şi judecăţile care au poruncit Domnul lui Moisi să înveaţe pre Israil. Întăreaşte-te şi bărbăteaşte te poartă, nu te teame, nici te spăimânta.
14. Iată, eu, în sărăciia mea, mai înainte am gătit cheltuialele casii Domnului: talanţi de aur o sută de mii şi de argint talanţi o mie de mii, iară aramei şi fearului nu iaste măsură, că să învinge numărul de mărime; leamne şi pietri am gătit spre toate ceale de lipsă.
15. Ai şi meaşteri mulţi, tăietori de pietri şi zidari şi meaşteri de leamne şi de tot meşteşugul, spre facerea lucrului înţălepţi. ||
16. În aur şi argint şi aramă şi fier căruia nu iaste număr, deci scoală şi fă şi va fi Domnul cu tine”. 292r
17. Şi au poruncit David tuturor căpeteniilor Israil să agiute pre Solomon, fiiul său:

18. „Vedeţi zicând că Domnul, Dumnezeul vostru, cu voi iaste şi v-au dat odihnă prinprejur şi v-au dat toţi nepriiatinii voştri în mânile voastre şi supus să fie pământul înaintea Domnului şi înaintea norodului Lui.
19. Daţi-vă, drept aceaea, inimile voastre şi sufletele voastre să cercaţi pre Domnul, Dumnezeul vostru, şi vă sculaţi şi ziditi jârtfealnic Domnului Dumnezeu, ca să să bage sicriiul legăturii Domnului şi vasele Domnului ceale sfinţite în casa carea să zideaşte numelui Domnului".

Cap 23

292v *David, bătrân, pre Solomon împărat rân|duind, celor număraţi leviţi slujbele le însămneaze, şi lui Moisi fiii leviţilor să numără.*

1. Deci David, bătrân şi plin de zile, împărat rânduiaşte pre Solomon, fiiul său, preste Israil.
2. Şi au adunat toate căpeteniile lui Israil şi preoţii şi leviţii.
3. Şi s-au numărat de la triizeci de ani şi mai sus şi s-au aflat treizeaci de mii de bărbaţi.
4. Dintr-aceştia s-au ales şi s-au împărţit spre slujba casii Domnului doaozeaci şi patru de mii, iară deregători şi judecători, şase mii.
5. Şi portari patru mii şi atâţia psălmuitori, carii cânta Domnului în organele care făcuse spre cântare.
6. *Şi i-au împărţit David prin rândurile fiilor Levi, adecă Gherson şi Caath şi Merari. *Sus 6, 1.
7. Fiii lui Gherson: Leedan şi Semeiu. ||
293r 8. Fiii lui Leedan: căpetenia Iahiil şi Zethan şi Ioilu, trei.
9. Fiii lui Semeiu: Salomith şi Hosiil şi Aran, trei; aceştia, căpeteniile familiilor Leedan.
10. Iară fiii lui Semeiu: Leheth şi Ziza şi Iaus şi Varia; aceştia, fiii lui Semeiu, patru.
11. Şi era Leheth mai întâi, Ziza, al doilea, iară Iaus şi Varia n-au avut prea mulţi fii şi, pentru aceaea într-o familie şi într-o casă s-au socotit.
12. Fiii lui Caath: Amram şi Isaar, Hevron şi Oziil, patru.
13. *Fiii lui Amram: Aaron şi Moisi; **şi s-au osebit Aaron să slujească în sfânta sfintelor, *Sus 6, 3.
el şi fiiul lui, în veac, şi să tămâiaze aprinderea Domnului după leagea sa şi bine să cuvinteaze **Ovr. 5, 4.
numele Lui pururea.
14. Şi lui Moisi, omului lui Dumnezeu, fiii s-au numărat în neamul Levi. |
293v 15. *Fiii lui Moisi: Gherson şi Eliezer. *Ieşir. 2, 22
16. Fiii lui Gherson: Suvuil, întâiu. şi 18, 4.
17. Şi au fost fiii lui Eliezer: Rohovia, întâiu. Şi nu era lui Eliezer alţi fii, iară fiii lui Rohovia s-au înmulţit foarte.
18. Fiii lui Isaar: Salomith, întâiu.
19. Fiii lui Hevron: Ieriav, întâiu, Amarie, al doilea, Iahaziil, al treilea, Iecmaam, al patrulea.
20. Fiii lui Oziil: Miha, întâiu, Iesie, al doilea.
21. Fiii lui Merari: Moholi şi Musi; fiii lui Moholi: Eliazar şi Chis.
22. Şi au murit Eliazar şi n-au avut fii, ci feate. Şi le-au luat fiii lui Chis, fraţii lor.
23. Fiii lui Musi: Moholi şi Eder şi Ierimoth, trei.
24. Aceştia, fiii Levii în neamurile şi familiile sale, căpetenii prin rânduri şi prin numărul capetelor
294r fieştecărora, carii făcea lucrurile slujbeai casei Domnului de la doaozeaci de ani | | şi mai în sus.
25. Că au zis David: „Odihnă au dat Domnul, Dumnezeul lui Israil, norodului Său şi lăcuinţa Ierusalimului până în veac.
26. Nici va fi slujba leviţilor să mai poarte cortul şi toate vaseale lui spre slujire".
27. Şi după poruncile lui David ceale mai de pre urmă să va socoti numărul fiilor lui Levi, de la doaozeaci de ani şi mai sus.
28. Şi vor fi supt mâna fiilor Aaron, spre cinstea casii Domnului, în porţi şi în jităuri şi în locul curăţirii şi în jârtvelnic şi în toate lucrurile slujbeai bisericii Domnului.
29. Iară preoţii, preste pânile punerii-înnainte şi la jârtva de făină şi la turtele azime şi la tigaie şi spre prăjire şi spre toată cumpâna şi măsura.
294v 30. Iară leviţii să stea dimineaţă a să mârturisi şi a cânta Domnului, | aseaminea şi sara,
31. Şi în aducerea arderilor Domnului şi sâmbăta şi în lună noao şi în celeaalalte praznice, după numărul şi ţeremoniile fieştecăruia lucru, pururea înnaintea Domnului.
32. Şi să păzească ţiiturile cortului legăturii şi leagea jârtfealnicului şi paza fiilor lui Aaron, fraţilor săi, să slujească în casa Domnului.

Cap 24

Din familiile Eleazar şi Ithamar, doaozeaci şi patru de rânduri spre slujba Domnului de la David să însămnează, şi a celoralalţi leviţi familii aseaminea cu soartea să împărţesc.

1. Iară a fiilor lui Aaron aceastea împărţiri era, fiii lui Aaron: Nadav şi Aviu şi Eleazar şi Ithamar.
*Preoţ. 10, 2. 2. *Şi au murit Nadav şi Aviu înnaintea tătâni-său, fără prunci, şi cu preoţia au
Num. 3, 4. slujit Eleazar şi Ithamar.
3. Şi i-au împărţit David, adecă Sadoc || din fiii lui Eleazar, şi Ahimeleh din fiii lui 295r
Ithamar, după rândurile sale şi slujba.
4. Şi s-au aflat cu mult mai mulţi fiii lui Eleazar între bărbaţii căpetenii decât fiii lui Ithamar şi le-au împărţit lor, adecă fiilor Eleazar, căpetenii prin familii şasăsprăzeace, şi fiilor Ithamar, prin familii şi casele sale, opt.
5. Şi au împărţit amândoao între sineş familiile cu soarte, că era căpeteniile jârtvelnicului şi căpeteniile lui Dumnezeu şi din fiii lui Eleazar şi din fiii lui Ithamar.
6. Şi i-au scris Semeia, fiiul lui Nathanail, scriitoriu levitul, înaintea împăratului şi a căpeteniilor şi Sadoc preotului şi a lui Ahimeleh, fiiului Aviathar, şi căpeteniilor familiilor preoţeşti şi leviticeşti, o casă carea era preste celeaalalte a lui Eleazar, şi ceaealaltă casă, carea supt sâne avea pre ceialalţi a lui Ithamar.
7. Şi au ieşit soartea dintâi a lui Io|ariv, a doao, Iedei, 295v
8. A treia, Harim, a patra, Seorim,
9. A cincea, Melhie, a şasea, Maiman,
10. A şeaptea, Accos, a opta, Avie,
11. A noao, Iesua, a zecea, Săhenie,
12. A unsprăzecea, Eliaziv, a doaosprăzeacea, Iachim,
13. A treisprăzeacea, Hopfa, a patrasprăzeacea, Izvaav,
14. A cinsprăzeacea, Velga, a şasprăzeacea, Emmer,
15. A şapteasprăzeacea, Hezir, a optasprăzeacea, Afses,
16. A noaosprăzeacea, Feteia, a doaozeaci, Hezechiil,
17. A doaozeaci şi una, Iahin, a doaozeaci şi doao, Gamul,
18. A doaozeaci şi trei, Dalaiau, a doaozeaci şi patru, Maaziau.
19. Aceastea rânduri a lor după slujbele sale să între în casa Domnului şi după leagea sa, supt mâna lui Aaron, tatălui lor, precum poruncise Domnul, || Dumnezeul lui Israil. 296r
20. Iară fiilor Levi, carii rămăsease din fiii Amram, era Savail; din fiii Savail, Iehedeie.
21. Şi din fiii Rohovie, căpetenia Iesia.
22. Iară fiiul Asari, Salemoth; fiiul lui Salemoth, Iahat.
23. Şi fiiul lui, Ieriav, întâiu, Amarie, al doilea, Iahaziil, al treilea, Iecmaam, al patrulea.
24. Fiiul lui Oziil, Miha; fiiul Mihei, Sammir.
25. Fratele Mihei, Iesie, şi fiiul lui Iesie, Zaharie.
26. Fiiul lui Merari: Moholi şi Musi; fiiul Oziav, Venno.
27. Şi fiiul Merarei: Oziav şi Soam şi Zahhur şi Hevri.
28. Iară a lui Moholi fiiu, Eliazar, care nu avea prunci.
29. Iară fiiul lui Chis, Ierameil.
30. Fiii lui Musi: Moholi, Eder şi | Ierimoth. Aceştia, fiii Levi după caseale familiilor sale. 296v
31. Şi au trimis şi ei soarte preste fraţii săi, fiii lui Aaron, înnaintea lui David împăratului şi a lui Sadoc şi Ahimeleh şi a căpeteniilor familiilor preoţeşti şi leviticeşti; şi cei mai mari şi cei mai mici, pre toţi soartea aseaminea împărţea.

Cap 25

Din fiii lui Asaf, Heman şi Iditun cântăreţul, psălmuitori şi lăutaşi, doaozeaci şi patru de familii şi rânduri cu soarte să înpart.

1. Deci David şi sfatul oastei au osăbit spre slujbă fiii lui Asaf şi a lui Heman şi Idithun, carii să prorocească în lăute şi în psaltiri şi în chinvale, după numărul său, cu rânduita, şi slujbă să slujească.
2. Din fiii Asath: Zahur şi Iosif || şi Nathanie şi Asarela, fiii Asaf, supt mâna lui Asaf, ce 297r
prorocea lângă împăratul.

3. Iară a lui Idithun, fiii lui Idithun: Godolie, Sori, Iesele şi Hasavie şi Mathathie, şase, supt mâna tătâni-său, Idithun, care cu lăuta prorocea preste cei ce mărturisea şi lăuda pre Domnul.

4. Şi a lui Heman, fiii Heman: Vocchiav, Mathainiav, Oziil, Subvuiil şi Erimoth, Hananie, Hanani, Eliatha, Gheddelthi şi Romethiezer şi Iesvacassa, Melothi, Othir, Mahazioth.

5. Toţi aceştia, fiii lui Heman, văzătoriului împăratului în cuvintele lui Dumnezeu, ca să înalţă cornul. Şi au dat Dumnezeu lui Heman fii patrusprăzeace şi feate, trei.

6. Toţi supt mâna tătâni-său a cânta în bisearica Domnului era împărţiţi în chinvale şi
297v în psaltiri şi în alăute spre slujbele casii Domnului, lângă împăratul Asaf, adecă şi Idi|thum şi Heman.

7. Şi au fost numărul lor, cu fraţii săi, carii învăţa cântarea Domnului, toţi învăţători, doao sute optzeaci şi opt.

8. Şi au trimis sorţi prin rândurile sale, din drept, şi cel mai mare şi cel mai mic, cel învăţat, aseaminea şi cel neînvăţat.

9. Şi au ieşit soartea întâiu lui Iosif, care era din Asaf, a doao, lui Godolie, lui şi fiilor lui şi fraţilor lui, doisprăzeace,

10. A triia, Zahur, fiilor şi fraţilor lui, doisprăzeace,

11. A patra, Isari, fiilor şi fraţilor lui, doisprăzeace,

12. A cincea, Nathanie, fiilor şi fraţilor lui, doisprăzeace,

13. A şasa, Vocchiav, fiilor şi fraţilor lui, doisprăzeace,

14. A şeptea, Izreelei, fiilor şi fraţilor lui, doisprăzeace,

15. A opta, Iessaiei, fiilor şi fraţilor lui, doisprăzeace, ||
298r 16. A noao, Mathanaiei, fiilor şi fraţilor lui, doisprăzeace,

17. A zeacea, Semeiei, fiilor şi fraţilor lui, doisprăzeace,

18. A unsprăzeacea, Azareil, fiilor şi fraţilor lui, doisprăzeace,

19. A doaosprăzeacea, Assaviei, fiilor şi fraţilor lui, doisprăzeace,

20. A triiasprăzeacea, Suvail, fiilor şi fraţilor lui, doisprăzeace,

21. A patrasprăzeacea, Mathathie, fiilor şi fraţilor lui, doisprăzeace,

22. A cinsprăzeacea, Ierimoth, fiilor şi fraţilor lui, doisprăzeace,

23. A şasasprăzeacea, Hananie, fiilor şi fraţilor lui, doisprăzeace,

24. A şapteasprăzeacea, Iesvacassei, fiilor şi fraţilor lui, doisprăzeace,

25. A optasprăzeacea, Hanani, fiilor şi fraţilor lui, doisprăzeace,

26. A noaosprăzeacea, Melothi, fiilor şi fraţilor lui, doisprăzeace,
298v 27. A doaozeacea, Eliatha, fiilor şi | fraţilor lui, doisprăzeace,

28. A doaozeaci şi una, Othir, fiilor şi fraţilor lui, doisprăzeace,

29. A doaozeaci şi doao, Cheddelthi, fiilor şi fraţilor lui, doisprăzeace,

30. A doaozeaci şi trei, Mahazioth, fiilor şi fraţilor lui, doisprăzeace,

31. A doaozeaci şi patru, Rommemthiezer, fiilor şi fraţilor lui, doisprăzeace,

Cap 26

Portarilor bisericii dintre leviţi multe ceate să însămnează. Şi care poartă de la care familie să să păzască cu soarte să rânduiaşte; şi iarăşi, carii să păzească comorile şi vasele ceale sfinte.

1. Iară împărţirile portarilor, din coriti: Meselemie, fiiul Corei, din fiii lui Asaf.
2. Fiii lui Meselemie: Zaharie, întâiul născut, Iadihel, al doilea, Zavadie, al treilea, Iathanail, al patrulea,
299r 3. Elam, al cincilea, Iohanan, al şaselea, || Elioenai, al şaptelea.

4. Iară fiii lui Ovededom: Semeie, întâiul născut, Iozavad, al doilea, Ioathan, al treilea, Zahar, al patrulea, Nathanail, al cincilea,

5. Amiil, al şaselea, Isahar, al şaptelea, Follathi, al optulea, că l-au blagoslovit Domnul.

6. Iară lui Semeiu, fiiului său, i s-au născut fii şi ispravnici familiilor sale, că era bărbaţi tari.

7. Deci fiii lui Semeiu: Othni şi Rafail şi Oved, Elzavad, fraţii lui, bărbaţi tari, şi Elleu şi Samahie, optsprăzeace.

8. Toţi aceştia, din fiii lui Ovededom, aceia şi fiii şi fraţii lor, tari a slugi, şasăzeaci şi doi din Ovededom.

9. Iară fiii lui Meselemie şi fraţii lor, vârtoşi foarte, optsprăzeace.

10. Şi din Hosa, adecă din fiii lui Merari: Semri, căpetenia (că nu avea întâiu născut şi pentru aceaea îl pusease tatî-său spre căpetenie), |
11. Helchie, al doilea, Tavelie, al treilea, Zaharie, al patrulea, toţi aceştia fiii şi fraţii lui 299v
Hotsa, treisprăzeace.
12. Aceştia s-au împărţit spre portari, ca pururea căpetenii pazelor, precum şi fraţii lor, să slujască în casa Domnului.
13. Şi s-au trimis sorţi din drept şi celor mici şi celor mari, prin familiile sale, spre fieştecare poartă.
14. Şi au căzut soartea despre răsărit lui Semeie, iară lui Zaharie, fiiului său, omului înţelept şi învăţat, cu soartea i s-au venit partea despre amiazănoapte.
15. Iară lui Ovededom şi fiilor lui, spre amiazăzi, în carea partea casei era sfatul bătrânilor.
16. Sefin şi Hosa spre apus, lângă poarta carea duce cătră calea suişului, pază în prejma păzii.
17. Iară spre răsărit, leviţii, şasă şi spre miazănoapte, patru pă zi şi la amiazăzi aseaminea, patru în zi, şi || unde era sfatul câte doi, câte doi. 300r
18. Şi în chiliile portarilor, spre apus, patru în cale şi câte doi prin chilii.
19. Aceastea sânt împărţirile portarilor, a fiilor Core şi Merari.
20. Iară Ahie era preste vistieriile casii lui Dumnezeu şi vaseale ceale sfinte.
21. Fiii Ledan, fiii lui Ghersoni din Ledan, căpeteniile familiilor Ledan şi Ghersoni, Ieheili.
22. Fiii lui Ieheilii: Zathan şi Ioil, fraţii lui, preste comoarăle casii Domnului,
23. Amramiteanilor şi isaariteanilor şi hevroniteanilor şi ozihelitеanilor.
24. Iară Suvail, fiiul lui Gherson, fiiului Moisi, mai-mare preste comoare.
25. Şi fraţii lui Elieser, a căruia fiiu, Rahavie, şi acestuia fiiu Ioram, şi acestuia fiiu Zehri, şi acestuia fiiu Selemith.
26. Acesta Selemith şi fraţii lui, preste comoarele cealor sfinte, care au sfinţit David împăratul şi căpeteniile familiilor şi trivunii şi sutaşii | şi voivozii oastei, 300v
27. Din războaie şi din jafurile războaielor, care sfinţise spre întemeiarea şi unealtele bisericii Domnului.
28. Iară acestea toate le-au sfinţit Samuil văzătoriul şi Saul, fiiul lui Chis, şi Avner, fiiul lui Ner, şi Ioav, fiiul Sarviei, toţi carii le sfinţise prin mâna lui Selemith şi a fraţilor lui.
29. Iară preste isaariteani era Honenie şi fiii lui, spre lucrurile ceale din afară, preste Israil, a-i învăţa şi a-i judeca.
30. Iară din hevroniteani, Hasavie şi fraţii lui, bărbaţi tari, o mie şapte sute era preste Israil, peste Iordan, spre apus, în toate lucrurile Domnului şi spre slujba împăratului.
31. Iară a hevroneanilor căpetenie au fost Ieria, după familiile şi rudeniile lor; în anul al patruzeacilea împărăţii lui David s-au numărat şi s-au aflat bărbaţi tari în Iazăr Galaad.
32. Şi fraţii lui de vârstă mai vă||toasă, doao mii şapte sute, căpetenii familiilor. Şi i-au 301r
pus împăratul David preste ruvineani şi gaditeani şi jumătate neamul Manasse, spre toată slujba lui Dumnezeu şi a împăratului.

Cap 27

Să numără doaosprăzeace căpetenii a cărora fieştecarele în luna sa era preste doaozeaci şi patru de mii; la aceasta, căpeteniile sau cei preste neamuri, vistierii şi preste celealalte averile împăratului să numără.

1. Iară fiii lui Israil, după numărul său, căpeteniile familiilor, trivuni şi sutaşi şi ispravnici, carii slujea împăratului, după turmele sale întrând şi ieşind prin fieştecare luni şi an, fieştecare era preste doaozeaci şi patru de mii.
2. Preste turme dintâi, în luna dintâi, era Iesvoan, fiiul lui Zavdiil, şi supt el doaozeaci şi patru de mii.
3. Din fiii lui Fares, voivodul tuturor | căpeteniilor în oastea, în luna dintâi. 301v
4. În luna a doao avea turma Dudie Ahohiteanul şi după el altul, pe nume Macheloth, care îndrepta o parte a oastei de mii doaozeaci şi patru.
5. Şi voivodul turmei a treia, în a treia lună, era Vanaie, fiiul Ioiadei preotul şi în împărţirea sa, mii doaozeaci şi patru.
6. Acesta iaste Vanaie cel tare între treizeaci şi preste treizeaci şi era preste turma lui Amizavad, fiiul lui.
7. Al patrulea, în luna a patra, Asahil, fratele lui Ioav, şi Zadie, fiiul lui, după el, şi în turma lui, mii doaozeaci şi patru.

8. A cincilea, în luna a cincea, căpetenia Samaoth Iezeriteanul, şi în turma lui, mii doaozeaci şi patru.
9. Al şaselea, în luna a şasa, Hira, fiiul lui Achis Thecuiteanul, şi în turma lui, mii doaozeaci şi patru.
302r 10. Al şeptelea, în luna a şaptea, Helles || Falloniteanul, din fiii Efrem, şi în turma lui, mii doaozeaci şi patru.
11. Al optulea, în luna a opta, Sovohai Husathiteanul, din ruda Zarahei, şi în turma lui, doaozeaci şi patru.
12. Al noaolea, în luna a noao, Aviezer Anathotheanul, din fiii Ieminei, şi în turma lui, mii doaozeaci şi patru.
13. Al zeacelea, în luna a zeacea, Maraii, şi el Natofathiteanul, din ruda Zaraii, şi în turma lui, mii doaozeaci şi patru.
14. Al unsprăzeacelea, în luna a unsprăzeacea, Vanaie Farathoniteanul, din fiii Efreim, şi în turma lui, mii doaozeaci şi patru.
15. Al doisprăzeacelea, în luna a doaosprăzeacea, Holdaii Netofathiteanul, din ruda Gothoniil, şi în turma lui, mii doaozeaci şi patru.
16. Iară preste neamurile lui Israil era: preste ruvineani, voivodul Eliezer, fiiul Zecrii; preste simioneani, voivodul Safatie, fiiul Maaha; |
302v 17. Preste leviţi, Hasavie, fiiul lui Camuil; preste aaroniteani, Sadoc;
18. Preste Iiuda, Eliu, fratele lui David; [preste] Isahar, Amri, fiiul lui Mihail;
19. Preste zavoloneani, Iesmaie, fiiul lui Avdie; preste nethanineani, Ierimoth, fiiul lui Ozriil;
20. Preste fiii Efrem, Osie, fiiul lui Ozaziu; preste jumătate neam a lui Manase, Ioil, fiiul lui Fadai;
21. Şi preste jumătate neamul Manase, în Galaad, Iaddo, fiiul lui Zaharie, iară preste Veniamin, Iasiil, fiiul lui Avner;
22. Şi preste Dan, Ezrihil, fiiul lui Ieruai. Aceşte, căpeteniile fiilor Israil.
23. Şi n-au vrut David a-i număra de la doaozeaci de ani mai jos, că zisease Domnul să înmulţască pre Israil ca stealele ceriului.
24. *Ioav, fiiul Sarviei, începuse a-i număra. Nici au plinit, că preste aceasta mâniia *Sus 21, 2.
303r căzuse pre Israil şi, pentru aceaea, numărul celor număraţi nu s-au adus || în Istoria împăratului David.
25. Iară preste comorile împăratului au fost Asmoth, fiiul lui Adiil, iară preste comoarele care era prin cetăţi şi prin sate şi în turnuri era Ionathan, fiiul Oziii.
26. Iară preste lucrul prost şi preste lucrătorii de câmp carii chivernisea pământul era Ezri, fiiul lui Heluv.
27. Şi preste lucrătorii viilor, Semee Vromatheanul; preste pivniţele de vin, Savdie Afoneanul.
28. Că preste oliveţii şi smochinii care era în câmpii, Valanan Ghederiteanul, iară preste cămările de untdeleamn, Ioas.
29. Şi preste ciurde care să păştea în Saron, mai-mare au fost Setrai Saraniteanul, şi preste boi, în văi, Safat, fiiu lui Adlii,
30. Iară preste cămile, Uvil Ismaeliteanul, şi preste asini, Iadie Meronatheanul,
303v 31. Preste oi, Iaziz Agareanul. Toţi aceş|tia, căpeteniile averii împăratului David.
32. Iară Ionathan, unchiul lui David, sfetnic, bărbat înţălept şi învăţat; acesta şi Iahiil, fiiul Hahamonii, era cu fiii împăratului.
33. Şi Ahitofel, sfetnicul împăratului, şi Husai Arahiteanul, priiatinul împăratului.
34. După Ahitofel au fost Ioiada, fiiul Vanai, şi Aviathar; iară voivodul oastei împăratului era Ioav.

Cap 28

David, după ce au gătit toate ceale de lipsă spre zidirea bisericii, chemând pre Solomon şi toate căpeteniile, îi îndeamnă spre ţinerea dumnezeieştilor porunci şi le scrie cea dată de la Dumnezeu formă a zidi bisearica.

1 Şi au chemat David toate căpeteniile lui Israil, povăţuitorii neamurilor şi mai-marii turmelor, carii slujiia împăratului, şi trivunii şi sutaşii şi ispravnicii
304r averii şi moştenirii împăratului şi fiii său cu || famenii şi pre cei putearnici şi pre cei vârtoşi, fieştecare în oastea Ierusalimului.

2. Şi, sculându-să împăratul şi stând, au zis: „Ascultaţi-mă, fraţii miei şi norodul mieu, gândit-am să zideasc casă în carea s-ar odihni sicriiul leagii Domnului şi aşternut picioarelor Dumnezeului nostru, şi spre zidire toate le-am gătit.

*2 Împăr. 3, 7,13. 3. Iară Dumnezeu mi-au zis: *«Nu vei zidi casă numelui Mieu, pentru că eşti bărbat ostaşu şi ai vărsat sânge».

4. Ci m-au ales Domnul, Dumnezeul lui Israil, din toată casa tătâni-mieu să fiu împărat preste Israil în veac, că din Iuda au ales căpetenii şi din casa Iiudei, casa tătâni-mieu, şi din fiii tătâni-mieu i-au plăcut pre mine a mă aleage împărat preste tot Israilul.

*Înţelp. 9, 7. 5. *Ci şi dintre fiii miei (că fii mulţi | mi-au dat Domnul) au ales pre Solomon, fiiul mieu, 304v
să şază în thronul împăratului Domnului preste Israil.

6. Şi mi-au zis: «Solomon, fiiul tău, va zidi casa Mea şi curţile Meale, că pre el Mi l-am ales spre fiiu, şi Eu lui spre tată.

7. Şi voiu întări împărăţia lui până în veac, de va rămânea făcând poruncile Meale şi judecăţile, ca şi astăzi».

8. Acum, dară, înnaintea a toată ceata lui Israil, auzând Dumnezeul nostru, păziţi şi cercaţi toate poruncile Domnului, Dumnezeului nostru, ca să moşteniţi pământul cel bun şi să-l lăsaţi fiilor voştri după voi, până în veac.

9. Iară tu, Solomon, fiiul mieu, să ştii pre Dumnezeul tătâni-tău şi-I slujaşte cu inimă
*Psal. 7, 10. desăvârşit şi cu suflet voios, *că toate inimile cerceteaze Domnul şi toate gândurile minţilor le înţeleage; de-L vei cerca, Îl vei afla, iară de-L vei părăsi, te va lepă||da în veac. 305r

10. Acum, dară, pentru că te-au ales Domnul să zideşti casa jârtvelnicului, întăreaşte-te şi te fă desăvârşit!"

11. Şi au dat David lui Solomon, fiiului său, însămnarea pridvorului şi a bisericii şi a chiliilor şi a trepăzării şi a cămărilor în schituri şi a casii îmblânzirii,

12. Ci şi a tuturor tărnaţelor care gândise şi a jilţurilor prinprejur, spre vistieriile casii Domnului şi spre vistieriile celor sfinte

13. Şi a împărţirilor preoţeşti şi leviticeşti spre toate lucrurile casii Domnului şi spre toate vasele slujbeai biseraricii Domnului.

14. Aurul, în măsură prin fieştecarele vaseale slujbeai, aşijderea măsura argintului, după osebirea vaselor şi a lucrurilor.

15. Ci şi sfeşnicele ceale de aur şi spre candilele lor, aur după măsura fieştecăruia sfeşnic şi candilelor, | aseaminea şi spre sfeşnicele ceale de argint şi spre candilele lor, după 305v
usibirea măsurii povară de argint i-au dat.

16. Şi aur i-au dat spre measele ducerii, după useabirea measelor, aseaminea argint, spre alte mease de argint.

17. Şi spre furculiţe şi păhăreale şi cădealniţă de aur curat şi leuţi de aur după fealiul măsurii i-au împărţit, spre leuţi şi leuţi aseaminea, şi spre lei de argint altă povară de argint i-au usibit.

18. Iară oltariul lui, în care să tămâiaşte aprinderea, aur curat i-au dat, ca dintr-însul să se facă asămănarea căruţeai de heruvimi întinzindu-şi aripile şi acoperind sicriiul legii Domnului.

19. Toate, au zis, au venit scrise cu mâna Domnului la mine, ca să înţeleg toate lucrurile pildei.

20. Şi au zis David lui Solomon, fiiului său: „Bărbăteaşte te poartă şi te întăreaşte şi fă; să nu te temi, || nici să te spăimântezi, că Domnul, Dumnezeul mieu, cu tine va fi şi nu 306r
te va lăsa, nici te va părăsi, până ce vei săvârşi tot lucrul slujbeai casei Domnului.

21. Iată împărţirile preoţilor şi a leviţilor spre toată slujba casii Domnului; şi gata sânt şi au cunoscut şi căpeteniile şi norodul a face toate poruncile tale".

Cap 29

Să numără ceale de lipsă de la David spre zidirea biseraricii mai nainte gătite, la carele căpeteniile şi norodul multe adaoge daruri. David, binecuvântând pre Domnul, să roagă pentru Solomon şi pentru norod; şi, aducând jârtve cu mare veselie, să unge a doao oară Solomon împărat pentru tată-său, David, carele în anul împărăţiii al patruzeacilea în pace s-au odihnit.

1. Şi au grăit David împăratul că|tră toată bisearica: „Pre Solomon, fiiul mieu, 306v
unul l-au ales Dumnezeu, încă prunc şi tinerel, că lucru mare iaste, că nu omului să găteaşte lăcaşu, ci lui Dumnezeu.

2. Iară eu cu toată putearea mea am gătit ceale de lipsă casii Dumnezeului mieu: aur spre vase de aur şi argint spre ceale de argint, aramă spre ceale de aramă, fier spre ceale

de fier, leamne spre ceale de leamne şi pietri de onihină şi ca de ştivini şi de multe fealiuri de feaţe şi toată piatra scumpă şi marmure Parium de prisosit.

3. Şi preste aceastea care am adus spre casa Dumnezeului mieu, din avearea mea aur şi argint dau spre bisearica Dumnezeului mieu, afară de aceastea care am gătit spre casa cea sfântă.

4. Tălanţi de aur de Ofir, trei mii şi de argint lămurit, şapte mii de tălanţi, spre aurirea păreţilor bisearicii; şi oriunde va trebui aurul, din aur ||

307r 5. Şi oriunde va trebui argint, din argint să facă lucrurile prin mânile meşterilor, şi care de voia sa dăruiaşte, împle-şi mâna sa astăzi şi aducă ce va vrea Domnului".

6. Şi au făgăduit căpeteniile familiilor şi aleşii neamurilor lui Israil şi trivunii şi sutaşii şi ispravnicii moşteniilor împăratului

7. Şi au dat spre lucrurile casii lui Dumnezeu tălanţi de aur, cinci mii şi bani întreji zeace mii, tălanţi de argint zeace mii şi de aramă tălanţi optsprăzeace mii şi de fier tălanţi, o sută de mii.

8. Şi ori la care s-au aflat pietri, au dat spre vistieriile casii Domnului, Iahiil Ghersoneanului.

9. Şi s-au veselit norodul din bună vrearea sa, făgăduind darurile, că cu toată inima le aducea Domnului; ci şi David împăratul s-au veselit cu bucurie mare.

307v 10. Şi bine au cuvântat pre Domnul înaintea a toată mulţimea şi au zis: | „Bine eşti cuvântat, Doamne, Dumnezeul lui Israil, părintelui nostru, din veac până în veac!

11. A Ta, Doamne, iaste mărirea şi putearea şi slava şi biruinţa şi ţie lauda, că toate care sânt în ceriu şi pre pământ ale Tale sânt; a Ta, Doamne, e împărăţia şi Tu eşti preste toate căpeteniile.

12. A Ta-i bogăţiia şi a Ta-i slava, Tu stăpâneşti toate, în mâna Ta e tăria şi putearea, în mâna Ta, mărimea şi împărăţia tuturor.

13. Şi acum, Dumnezeul nostru, ne mărturisim Ţie şi lăudăm numele Tău cel sfinţit.

14. Cine sânt eu şi cine e norodul mieu, ca să putem făgădui Ţie toate acestea? Ale Tale sânt toate şi care din mâna Ta am luat Ţi le-am dat.

15. Că nimearnici sântem înaintea Ta şi veniţi ca toţi părinţii noştri, *zilele noastre ca umbra pre pământ şi nici o zăbavă iaste. *Înţel. 2, 5.

308r 16. Doamne, Dumnezeul nostru, toată aceas| |tă mulţime, carea o am gătit să se zidească casă numelui celui sfânt al Tău, din mâna Ta iaste şi ale Tale sânt toate.

17. Ştiu, Dumnezeul mieu, că cerci inimile şi unirea iubeşti, de unde şi eu în unirea inimii meale veasel am adus toate aceastea; şi norodul Tău, care s-au gătit aici, l-am văzut cu bucurie mare aducându-Ţi darurile.

18. Doamne, Dumnezeul lui Avraam şi a lui Isaac şi a lui Israil, al părinţilor noştri, păzeaşte în veac această vrearea inimilor şi pururea spre cinstea Ta mintea aceasta să rămâie.

19. Şi lui Solomon, fiiului mieu, dă-i inimă desăvârşit, să păzească poruncile Tale şi mărturiile Tale şi ţeremoniile Tale şi să facă toate şi să zidească casa a căriia ceale de lipsă le-am gătit".

308v 20. Şi au poruncit David la toată bisearica: „Binecuvântaţi pre Domnul, | Dumnezeul nostru!" Şi bine au cuvântat toată bisearica pre Domnul, Dumnezeul părinţilor săi, şi s-au plecat Lui şi s-au închinat lui Dumnezeu, şi după aceaea împăratului.

21. Şi au jârtvuit jungheri Domnului şi au adus arderi de tot a doao zi: tauri, o mie, berbeci, o mie, miei, o mie, cu gustările sale şi cu tot obiceaiul de prisosit spre tot Israilul.

22. Şi au mâncat şi au beut înnaintea Domnului în zioa aceaea cu mare veselie *şi au uns a doao oară pre Solomon, fiiul lui David, şi l-au uns Domnului împărat, iară pre Sadoc, arhiereu. *3 Împăr. 1, 34.

23. Şi au şezut Solomon pre scaunul Domnului împărat pentru David, tatăl său, şi tuturor le-au plăcut şi s-au cucernicit lui tot Israilul.

24. Ci şi toate căpeteniile şi cei putearnici şi toţi fiii împăratului David au dat mâna şi

309r supuş || au fost lui Solomon împăratului.

25. Şi au mărit Domnul pre Solomon preste tot Israilul şi i-au dat lui slava împărăţiii, carea nici un împărat a lui Israil mai nainte de el au avut.

26. Deci David, fiiul lui Isai, au împărăţit preste tot Israilul.

27. *Şi zilele în care au împărăţit preste Israil au fost patruzeaci de ani; în Hevron au împărăţit şapte ani şi în Ierusalim, ani treizeaci şi trei. *3 Împăr. 2, 11.

28. Şi au murit în bătrâneaţe bune, plin de zile şi de bogăţii şi de slavă; şi au împărăţit Solomon, fiiul lui, pentru el.

29. Iară faptele lui David împăratului, ceale dintâi şi ceale mai de pre urmă, scrise sânt în Cartea lui Samuil văzătoriului şi în Cartea lui Nathan proroculuişi în Cartea lui Gad văzătoriului, |

309v 30. Şi a toată împărăţia lui şi a tărimii şi a vreamilor carea au trecut supt el sau în Israil sau în toate împărăţiile pământului.

A

AARONITEAN: s.m. „descendent din Aaron”
aaroniteani: *pl. ac.* 27,17

(a) ABATE: v. III
au abătut: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,13

ACOLEA: adv.
acolea: 13,10

ACOLO: adv.
acolo: 4,23, 41, 43; 12,39; 13,6; 14,11, 12; 16,37; 20,2; 21,26, 28, 30

(a) ACOPERI: v. IV
acoperind: *gerunziu* 28,18

ACUM: adv.
acum: 15,13; 17,7, 23, 26; 21,12; 22,11; 28,8, 10; 29,13

(a) ADĂUGA: v. I; var. **(a) ADAOGE:** v. III „a mai pune ceva lângă cele ce sunt”
adaoge: *inf. prez. fără* ***a*** 17,18
adaoge: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.29

(a se/-şi) ADUCE: v. III
au adus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,26; 10,12; 11,18, 19; 13,13; 15,15; 16,1; 18,7; 19,16; 21,26; 29,21
(să) aducea: *ind. imp. 3.pl.* 9,28
(s-)au fost adusă: *ind. m.m.c.pf. perifr.* (*cu part. acordat*) *3.sg.* rezum. cap.11
aducea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 12,40; 29,9
să aducă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 13,5, 6; 16,40; 18,6
aduce: *inf. prez. fără* ***a*** 13,12
să (se) aducă: *conj. prez. 3.sg.* 15,3
aduceţi: *imperativ 2.pl.* 15,12; 16,28; 21,2
a aduce: *inf. prez.* 15,25; 16,2
(s-)au adus: *gerunziu* rezum. cap.16; 27,24
să(-şi) aducă: *conj. prez. 3.pl., în loc. v.* ***să-şi aducă aminte*** 16,4
aduceţi(-vă): *imperativ 2.pl., în loc. v.* ***aduceţi-vă aminte*** 16,12, 15
aducându-: *gerunziu* 18,2; 29,17
adusease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 18,11; 22,4
să aducu: *conj. prez. 1.sg.* 21,24
aducând: *gerunziu* rezum. cap.29
am adus: *ind. pf.c. 1.sg.* 29,3, 17
aducă: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 29,5

ADUCERE: s.f.
aducerea: *sg. ac.* 23,31

(a se) ADUNA: v. I
(s-)au adunat: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,1, 13
să (se) adune: *conj. prez. 3.pl.* 13,2
au adunat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 13,5; 15,3; 19,17; 20,1; 23,2
adună: *imperativ 2.sg.* 16,35
să (să) adune: *conj. prez. 3.pl.* 22,2

ADUNAT, -Ă: adj.
adunaţi: *m. pl. nom.* 19,7

AFARĂ: adv.
afară: 9,28; 20,3
afară: *adv. în loc. prep.* ***afară de*** 17,20; 18,4; 29,3
afară: *adv. în loc. adj.* ***din afară*** 26,29

(a se) AFLA: v. I „a căpăta informaţii în legătură cu ceva”; „a găsi”
au aflat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,40; 10,3, 8; 17,25; 20,2
(să) aflase: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 4,41
(s-)au aflat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 21,5; 23,3; 24,4; 26,31; 29,8
vei afla: *ind. viit.I. 2.sg.* 28,9

AFUTHEU: s.m. „descendent din neamul lui Put, al treilea fiu al lui Ham”
afutheii: *pl. nom.* 2,53

AGAREAN: s.m. „descendenti ai lui Agar (fiii fratelui lui Aaron)”
agareani: *pl. ac.* rezum. cap.5
agareanilor: *pl. gen.* 5,10
agarenilor: *pl. gen.* 5,19
agareanii: *pl. nom.* 5,20
Agareanul: *sg. nom.* 27,31

AGER, -Ă: adj.
ageri: *m. pl. ac.* rezum. cap.11

AHOHITEAN: s.m. „fiu al lui Ahohi (cf. Anania 2001, 2 Regi 23,9)”
ahohiteanul: *sg. nom.* 11,12
Ahohiteanul: *sg. nom.* 11,12, 29; 27,4

AICI: adv.
aici: 11,5; 29,17

(a) AJUNGE: v. III; var. (Reg.) **(a) AGIUNGE**
au ajuns: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,21
agiunsease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 11,25
agiungând: *gerunziu* 13,9
ajungând: *gerunziu* 15,29
agiunge: *ind. prez.impers.* „destul!” 21,15

(a) AJUTA: v. I; var. (Reg.) **(a) AGIUTA**
au agiutat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 11,10; 18,6
să agiutaţi: *conj. prez. 2.pl.* 12,17
agiută: *ind. prez. 3.sg.* 12,18
să agiute: *conj. prez. 3.pl.* 12,22; 22,17

AJUTĂTOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Înv. şi reg.) **AGIUTĂTOR, -TOARE**
agiutătorilor: *s.m. pl. dat.* 12,18
ajutătorii: *s.m. pl. nom.* rezum. cap.19

AJUTOR: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **AGIUTORIU**
agiutoriu: *sg. nom./ac.* 5,20; 12,21, 33; 19,12, 19; rezum. cap.22
ajutoriu: *sg. ac.* 18,5
agiutoriul: *sg. ac.* 19,9

ALALTĂIERI: adv.
alaltăieri: *adv. în loc. adv.* ***ieri şi alaltăieri*** „înainte” 11,2

ALĂUTĂ: s.f.; vezi **LĂUTĂ**

(a se) ALEGE: v. III
au ales: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,2; 19,10; 28,4, 5, 10; 29,1
alesease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* rezum. cap.21
aleage: *imperativ 2.sg.* 21,10, 11
(s-)au ales: *ind. pf.c. 3.pl.* 23,4
a aleage: *inf. prez.* 28,4
am ales: *ind. pf.c. 1.sg.* 28,6

ALEGERE: s.f.
aleagere: *sg. ac.* 21,10

ALES, ALEASĂ: adj./s. „deosebit”, „remarcabil”; „selecţionat”
aleşi: *adj. m. pl. nom.* 7,40; 9,22; 12,1
aleasă: *adj. f. sg. ac., în sintagma* ***copilul de aleasă fire*** 12,28
alesului: *s.m. sg. gen.* 16,13
aleşi: *s.m. pl. ac.* 16,41
aleşii: *s.m. pl. nom.* 29,6

AMALICHITEAN: s.m. (cf. **Indice** Fc – **AMALECHITEAN**)
amalichiteanii: *pl. nom.* rezum. cap.4
amalichiteani: *pl. ac.* 4,43

AMIAZĂ: s.f.; var. (Reg.) **AMIAZĂZI** „sud”
amiazăzi: *sg. ac.* 9,24; 26,15, 17

AMIAZĂNOAPTE: s.f. „nord”
amiazănoapte: *sg. ac.* 26,14

AMIN: interj.
amin: 16,36

AMINTE: adv.
aminte: *adv. în loc. v.* ***a-şi aduce aminte***; vezi **(a se/-şi) ADUCE**

AMORREU: s.m. (cf. **Indice** Fc)
amorreul: *sg. ac.* 1,14

AMMONITEAN: s.m. (cf. **Indice** Fc)
Ammoniteanul: *sg. nom.* 11,39
ammoniteanilor: *pl. gen.* rezum. cap.20

AMRAMITEAN: s.m. (cf. **Indice** Nm)
amramiteanilor: *pl. dat.* 26,23

AN: s.m.
ani: *pl. ac.* 2,21; 3,4; 21,12; 23,3, 24, 27; 27,23; 29,27
anului: *sg. gen.* 20,1
anul: *sg. ac.* 26,31; rezum. cap.29
an: *sg. ac.* 27,1

ANATEMĂ: s.f.; var. **ANATHEMĂ** (aici) „ofrandă”, „jertfă votivă” (cf. DB, p.37)
anathemeai: *sg. gen.* 2,7

ANATHOTHINEAN: s.m. „care provine din cetatea Anatot”
Anathothineanul: *sg. nom.* 11,28

ANATHOTEAN: s.m. (cf. supra **ANATHOTHINEAN**)
anathoteanii: *pl. nom.* 12,3
Anathotheanul: *sg. nom.* 27,12

APĂ: s.f.
apă: *sg. ac.* rezum. cap.11; 11,17, 18
apa: *sg. ac.* 11,19
apele: *pl. nom.* 14, 11

(a) APĂRA: v. I
au apărat: *ind. pf.c. 3.pl.* 11,14

(a) APĂSA: v. I
apasă: *ind. prez. 3.pl.* 21,13

(a) APRINDE: v. III
aprinzând: *gerunziu* (aici) „cel care aprinde; piromanul” 4,22

APRINDERE: s.f. (aici) „ceea ce se arde în cinstea unei divinităţi”, „tămâe”, „jertfă”
aprindere: *sg. ac.* 6,49
aprinderea: *sg. ac., în sintagma* ***aprinderea Domnului*** 23,13
aprinderea: *sg. nom.* 28,18

(a se) APROPIA: v. I
apropiindu(-să): *gerunziu* 10,2

(a) APUCA: v. I
au apucat: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,4; 11,23

APUS: s.n. „vest”
apus: *sg. ac.* 7,28; 9,24; 12,15; 26, 16, 18, 30

ARACHEU: s.m. „Archit – urmaş al lui Ham, prin Canaan, şi strămoşul eponim al locuitorilor unei cetăţi feniciene” (cf. DB, p.75)
aracheul: *sg. ac.* 1,15

ARADIU: s.m. „care provine din cetatea Arad”
aradiul: *sg. ac.* 1,16

ARAHITEAN: s.m. (cf. supra **ARACHEU**)
Arahiteanul: *sg. nom.* 27,33

ARAMĂ: s.f.
aramă: *sg. ac.* 15,19; 18,8, 11; 22,3, 16; 29,2, 7
aramei: *sg. dat.* 22,14

ARARINEAN: s.m. „care provine din Harar”
Ararineanul: *sg. nom.* 11,33

ARAVINEAN: s.m. (cf. supra **ARARINEAN)**
Aravineanul: *sg. nom.* 11,34

(a se) ARĂTA: v. I
să (să) areate: *conj. prez. 3.sg.* 10,9

ARC: s.n.
arcul: *sg. ac.* 5,18; 8,40; 12,2

(a) ARDE: v. III
să arză: *conj. prez. 3.pl.* 14,12

ARDERE: s.f. „jertfă”
arderii: *sg. gen., în sintagma* ***arderii de tot*** 6,49
arderi: *pl. ac., în sintagma* ***arderi de tot*** 16,1; 29,21
arderile: *pl. ac.* 16,2
arderi: *pl. ac.* 16,40; 21,26
ardere: *sg. ac.* 21,23
arderii: *sg. gen.* 21,26
arderilor: *pl. gen.* 21,29
ardere: *sg. ac., în sintagma* ***ardere de tot*** 22,1
arderilor: *pl. gen., în sintagma* ***arderilor Domnului*** 23,31

ARGINT: s.n.
argint: *sg. nom./ac.* 18, 11; 19,6; 21,22, 24; 22,14, 16; 28,15, 16, 17; 29,2, 3, 4, 5, 7
argintul: *sg. ac.* 18,11
argintului: *sg. gen.* 28,14

ARHIEREU: s.m.
arhiereul: *sg. nom.* 9,11
arhiereu: *sg. ac.* 29,22

ARIE: s.f.; var. (Înv.) **ARE**
aria: *sg. ac.* 13,9
area: *sg. ac.* rezum. cap.21
ariia: *sg. ac.* 21,15, 28
arie: *sg. ac.* 21,18, 20, 21
ariei: *sg. gen.* 21,22

ARIPĂ: s.f.
aripile: *pl. ac.* 28,18

ARMAŞ: s.m.
armaşul: *sg. nom./ac.* 10,4, 5; 11,39

ARMĂ: s.f.
arme: *pl. ac.* 10,9; 12,33, 37
armele: *pl. ac.* 10,10

ARORITEAN: s.m. „care provine din Harod, localitatea Ain Jalud de astăzi” (cf. DB, p.521)
Aroriteanul: *sg. nom.* 11,27
aroriteanii: *pl. nom.* 11,44

ARUNCAT, -Ă: adj. (aici despre dăjdi) „pus”
aruncate: *f. pl. nom.* rezum. cap.18

ARVATHITEAN: s.m. „care provine din Araba, valea care merge de la Marea Tiberiadei spre Golful Aqaba”
Arvathiteanul: *sg. nom.* 11,32

(a) ASCULTA: v. I
au ascultat: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,20; 21,26
ascultase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 21,28
ascultaţi: *imperativ 2.pl.* 28,2

(a se) ASCUNDE: v. III
(s-)au ascuns: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,20

ASEMĂNARE: s.f.; var. (Înv.) **ASĂMĂNARE** (Înv.; ccr.) „chip”
asămănarea: *sg. nom.* 28,18

ASEMENEA: adv./prep.; var (Înv.) **ASEAMINEA**; (Reg.) **ASEMINEA**
aseaminea: *adv.* 6,68; 23,30; rezum. cap.24; 24,31; 25,8; 26,17; 28,15, 16, 17
aseminea: *adv.* 6,74; 10,6
aseaminea: *prep.* 17,20

ASIN: s.m.
asini: *pl. nom./ac.* 5,21; 12,40; 27,30

ASIR: s.m. (cf. infra **ASIRIAN**)
asiriilor: *pl. gen.* 5,6, 26

ASIRIAN: s.m. **ASIRIAN:** s.m. (La pl.) „locuitor al Asiriei”
asiriiani: *pl. ac.* rezum. cap.5

ASTAROTHEAN: s.m. „care provine din cetatea Aştarot”
Astarotheanul: *sg. nom.* 11,44

ASTĂZI: adv.
astăzi: 28,7; 29,5

AŞA: adv.
aşa: 13,4; 15,13; 17,7, 15, 18; 20,3; 21,22, 24; 22,5

(a se) AŞEZA: v. I
(s-)au aşezat: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,31; rezum. cap.16
au aşezat: *ind. pf.c. 3.pl.* 16,1
voiu aşeza: *ind. viit.I. 1.sg.* 17,14

AŞIJDEREA: adv.
aşijderea: 28,14

AŞTERNUT: s.n.
aşternut: *sg. ac., în sintagma* ***aşternut piciorelor Dumnezeului*** 28,2

(a se) ATINGE: v. III
atingând: *gerunziu* rezum. cap. 13
atinsease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 13,10
(nu vă) atingeţi: *imperativ prohib. 2.pl.* 16,22

ATUNCI: adv.
atunci: 13,12; 14,15; 15,2; 16,33; 19,5; 22,13

AUR: s.n.
aur: *sg. nom./ac.* 18,7, 11; 20,2; 21,25; 22,14, 16; 28,15, 16, 17, 18; 29,2, 3, 4, 7
aurul: *sg. nom./ac.* 18,11; 28,14; 29,4

AURIRE: s.f.
aurirea: *sg. ac.* 29,4

(a) AUZI: v. IV
auzind: *gerunziu* 10,11;14,8; 15,26; 18,9; 19,8
auzând: *gerunziu* 14,8; 28,8
vei auzi: *ind. viit.I. 2.sg.* 14,15
au auzit: *ind. pf.c. 3.pl.* 17,20

(a) AVEA: v. II
au avut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,24, 28, 34; 3,1, 9; 4,27; 5,7; 7,4, 15, 27; 9,44; 18,7; 23,11, 22; 29,25
având: *gerunziu* 4,42; 8,40; 20,6
avea: *ind. imp. 3.sg.* 11,23; 13,14; 24,6, 28; 26,10; 27,4
ai: *ind. prez. 2.sg.* 22,15
neavând: *gerunziu* 12,17

AVERE: s.f.
averile: *pl. ac.* rezum. cap.27
averii: *sg. gen.* 27,31; 28,1
avearea: *sg. ac.* 29,3

AZIMĂ: s.f.
azime: *pl. nom., în sintagma* ***turtele azime*** 23,29

B

BAN: s.m.
bani: *pl. ac., în sintagma* ***bani întreji zeace mii*** (cf. lat. *solidos decem milia*; sintagma românească este rezultatul unei confuzii pe care traducătorul a făcut-o între adj. *solidus* „întreg, complet” şi substantivul *solidus, -i* „monedă de aur”) 29,7

BARBĂ: s.f.
barba: *sg. nom.* 19,5

(a se) BATE: v. III „a învinge în luptă”; „a lupta”; „a lovi ritmic într-un instrument muzical de percuţie”
(să) bat: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.4
au bătut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,19; 20,1
bătând: *gerunziu* 16,42

(a) BATJOCORI: v. IV
să batjocorească: *conj. prez. 3.pl.* 10,4
batjocorindu-: *gerunziu* rezum. cap.19

BATJOCURĂ: s.f.
batjocură: *sg. ac.* 19,5

(a se) BĂGA: v. I
să (să) bage: *conj. prez. 3.sg.* 22,19

BĂRBAT: s.m.
bărbaţi: *pl. nom./ac.* 4,42; 5,18; 7,2, 4, 11; 8,40; 11,26; 12,8, 25, 30, 38; 18,4, 5; 19,10; 21,5, 14; 23,3; 26,6, 7, 30, 31
bărbaţ: *pl. nom.* 5,24; 12,21, 32
bărbaţii: *pl. nom./ac.* 10,1, 12; 24,4
bărbaţilor: *pl. gen.* 11,10; 19,8
bărbatului: *sg. gen.* 11,22
bărbat: *sg. nom./ac.* 16,3; 22,9; 27,32; 28,3

BĂRBĂTEŞTE: adv.
bărăbăteaşte: 19,13; 22,13; 28,20

BĂTRÂN, -Ă: adj./s.
bătrân: *adj. m. sg. nom.* rezum. cap.23; 23,1
bătrânilor: *s.m. pl. gen., în sintagma* ***sfatul bătrânilor*** 26,15

BĂTRÂNEŢE: s.f.
bătrâneaţe: *pl. ac., în sintagma* ***bătrâneaţe bune*** 29,28

(a) BEA: v. II
a bea: *inf. prez.* rezum. cap.11
să bea: *conj. prez. 3.sg.* 11,18, 19
să beau: *conj. prez. 1.sg.* 11,19
bând: *gerunziu* 12,39
au beut: *ind. pf.c. 3.pl.* 29,22

BERBEC: s.m.
berbeci: *pl. nom./ac.* 12,40; 15,26; 29,21

BINE: adv./s.
bine: *adv. în structura v. dislocată* ***bine e cuvântat/bine să cuvinteaze/ bine au cuvântat/bine eşti cuvântat*** 16,36; 23,13; 29,10, 20
bine: *adv.* 21,13
bine: *s.n. în sintagma* ***faceri de bine*** 17,26

(a) BINECUVÂNTA: v. I
bine e cuvântat: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 16,36
bine să cuvinteaze: *conj. prez. 3.pl.* 23,13
binecuvântând: *gerunziu* rezum. cap.29
bine au cuvântat: *ind. pf.c. 3.sg.* 29,10, 20
bine eşti cuvântat: *pasiv ind. prez. 2.sg.* 29,10
binecuvântaţi: *imperativ 2.pl.* 29,20

(a) BIRUI: v. IV
vor birui: *ind. viit.I. 3.pl.* 19, 12
a fi biruiţi: *pasiv inf. prez.* 19,19
au biruit: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,4, 30

BIRUINŢĂ: s.f.
biruinţă: *sg. ac.* 15,21
biruinţele: *pl. nom.* rezum. cap.18
biruinţa: *sg. nom.* 29,11

BISERICĂ: s.f.; var. (Înv.) **BISEARICĂ** „biserică (edificiu)", „templu"; „adunare a poporului" (cf. lat. *ecclēsia, -ae* „adunare a poporului", dar şi „biserică", „templu")
biseariciı: *sg. gen.* 9,27; rezum. cap.22; 23,28; rezum. cap.26; 26,27; rezum. cap.28; 28,11, 13; rezum. cap.29; 29,4
bisericilor: *pl. dat.* 10,9
bisearica: *sg. nom./ac.* 10,10; 25,6; rezum. cap.28; 29,1, 3, 20
bisearica: *sg. dat.* (*cu prep.* ***la***) 29,20
bisearica: *sg. dat.* (*cu prep.* ***la***) 29,20

(a se) BLAGOSLOVI: v. IV
de blagoslovit: *supin* 4,10
vei blagoslovi: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,10
au blagoslovit: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.13; 13,14; 16,2; 26,5
(să) blagoslovească: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.16
să blagoslovească: *conj. prez. 3.sg.* 16,43
a blagoslovi: *inf. prez.* 17,27
blagoslovindu-: *gerunziu* 17,27
blagoslovită va fi: *pasiv ind. viit.I. 3.sg.* 17, 27

(a) BLESTEMA: v. I; var. **(a) BLĂSTĂMA**
au blăstămat: *ind. pf.c. 3.sg.* 20,7

BOGĂŢIE: s.f.
bogăţiia: *sg. nom.* 29,12
bogăţii: *pl. ac.* 29,28

BOU: s.m.
boi: *pl. ac.* 12,40; 21,23; 27,29
bou: *sg. nom.* 13,9

BOZ: s.m.
bozilor: *pl. gen., în sintagma* ***închinarea bozilor*** rezum. cap.5

BRÂGLĂ: s.f. „vătală"; aici prima atestare a cuvântului; cf. DA, unde prima atestare, în forma **BÂRGLĂ**, este în *Lexicon romanesc-latinesc-unguresc-nemţesc*, Buda 1825
brâgla: *sg. ac.* 11,23; 20,5

BUCIUM: s.n.; var. **BUCIN**
bucinului: *sg. gen.* 15,28

(a se) BUCURA: v. I
să (se) bucure: *conj. prez. 3.sg.* 18,10

BUCURIE: s.f.
bucurie: *sg. nom.* 12,40; 16,27; 29,9, 17

BUCUROS, -OASĂ: adj.
bucuros: *m. sg. nom.* 21,23

BUN, -Ă: adj.
(foarte) bune: *f. pl. ac.* 4,40
buni: *m. pl. nom.* 12,8
bun: *m./n. sg. nom./ac.* 16,34; 19,13; 28,8
bună: *f. sg. ac., în sintagma* ***bună vrearea*** 29,9
bune: *f. pl. ac., în sintagma* ***bătrâneaţe bune*** 29,28

BUNĂTATE: s.f.
bunătatea: *sg. ac.* rezum. cap.17

C

CAATHITEAN: s.m. „descendent din neamul lui Cahat (Chehat); al doilea fiu al lui Levi, întemeietorul familiei chehatiţilor, una dintre cele trei familii importante ale leviţilor"
caathitanilor: *pl. gen.* 6,54

CAL: s.m.
cai: *pl. ac.* 18,4

CALE: s.f.
calea: *sg. ac., în sintagma* ***calea suişului*** 26,16
cale: *sg. ac.* 26,18

CANANITEANCĂ: s.f.; var. **HANANITEANCĂ**
Hananiteanca: *sg. nom.* 2,3

CANDELĂ: s.f.; var. **CANDILĂ**
candilele: *pl. ac.* 28,15
candilelor: *pl. gen.* 28,15

CAP: s.n.
cap: *sg. ac., în loc. adj.* ***în cap*** (aici) „primul (născut)", în sintagma ***Ioil în cap şi Safan al doilea*** 5,12
capul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.10; 10,9, 10
capului: *sg. gen.* 12,19
capul: *sg. ac.* 20,2
capetelor: *pl. gen.* 23,24

CAR: s.n.
car: *sg. ac.* 13,7
carul: *sg. ac.* 13,7

CASĂ: s.f.
casei: *sg. gen.* 2,54, 55; 4,21; 26,15
casa: *sg. ac., în sintagma* ***casa jurământului/casa cumnăţiilor*** „familia", „neamul" 4,21
casele: *pl. ac., în sintagma* ***casele rudeniilor*** „familiile", „neamurile" 5,13; 7,2
casii: *sg. gen.* 5,15; 7,23; 21,17; 22,14
casii: *sg. gen., în sintagmele* ***casii rudeniilor*** „neamurilor"/***casii Domnului/cortului casii Domnului/casii lui Dumnezeu/casii îmblânzirii/casii Dumnezeului*** 5,24; 6,31, 48; 9,11, 23, 26; 23,4, 28; 25,6; 26,20, 22; 28,11, 12, 13, 21; 29,2, 7, 8
casa: *sg. nom./ac., în sintagma* ***casa Domnului/casa lui Dumnezeu/ casa jârtvelnicului/casa Dumnezeului/casa cea sfântă*** rezum. cap.6; 6,32; 9,13; 22,1, 2; 23,32; 24,19; 26,12; 28,10; 29,3
casa: *sg. nom./ac.* 6,10; 9,19; 10,6; 12,28, 29; rezum. cap.13; 13,7, 13, 14; 15,25; 16,43; 17,1, 10, 14, 16, 17, 23, 24, 27; 22,5, 19; 28,4, 6; 29,19
casăle: *pl. ac.* 9,9
casă: *sg. nom./ac.* rezum. cap.14; 14,1; 15,1; rezum. cap.17; 17,1, 4, 5, 6, 12, 25; 22,6, 7, 8, 10, 11; 23,11; 24,6; 28,2, 3; 29,16
casei: *sg. gen., în sintagma* ***casei Domnului*** 23,24; 28,20
casele: *pl. ac.* 24,4
caseale: *pl. ac.* 24,30

CARMELITEN, -EANCĂ: s.m./f. „femeie sau bărbat cu obârşia în Carmel, oraş din Iuda situat într-un ţinut pastoral”
Carmeliteanca: *s.f. sg. nom.* 3,1
Carmeliteanul: *s.m. sg. nom.* 11,37

CARNE: s.f.
carne: *sg. ac.* 16,3

CARTE: s.f.
Cartea: *sg. ac., în sintagmele* ***Cartea împăraţilor Israil şi Iuda/ Cartea lui Samuil văzătoriului/Cartea lui Nathan proorocului/Cartea lui Gad văzătoriului*** 9,1; 29,29

CATASTIF: s.n.; var. **CATASTIH**
catastihul: *sg. nom.* rezum. cap.1; rezum. cap.2; rezum. cap.5; rezum. cap.6; rezum. cap.8

CATÂRĂ: s.f. (Reg.) „catâră” (cf. **Indice** 3 Împ)
cătire: *pl. ac.* 12,40

CATHORIM: s.m. „popor care descinde din Mitraim, împreună cu casluhimii, din care au ieşit filistenii; locul de obârşie al acestui popor este Caftorul (cf. DB, p.170)
cathorim: *sg. nom.* 1,12

(a) CĂDEA: v. II
au căzut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,22; 10,1, 4, 5, 6; 20,7; 21,14, 16; 26,14
căzuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 19,16; 27,24
să cazu: *conj. prez. 1.sg.* 21,13

CĂDELNIŢĂ: s.f.; var. (Înv.) **CĂDEALNIŢĂ**
cădealniţă: *sg. ac.* 28,17

CĂLĂREŢ: s.m.
călăreţi: *pl. ac.* 18,4; 19,6

CĂMARĂ: s.f.
cămările: *pl. ac., în sintagma* ***cămările de untdelemn*** 27,28
cămărilor: *pl. gen.* 28,11

CĂMILĂ: s.f.
cămile: *pl. ac.* 5,21; 12,40; 27,30

CĂPETENIE: s.f.
căpetenia: *sg. nom.* 2,10; 5,15; 9,17; 11,21, 42; 12,9, 18, 27; 15,27; 19,18; 23,8; 24,21; 26,10; 27,8
căpetenii: *pl. nom./ac.* 4,22, 38; 5,7; 7,2, 3, 7; 8,10; 9,9, 13; 11,15; 12,18, 21, 28, 32, 34; 23,24; 24,4; 26,12, 32; rezum. cap.27; 28,4
căpeteniile: *pl. nom./ac.* 5,2, 24; 7,9, 11, 40; 8,6, 13, 28; 9,33, 34; 11,10; 12,19, 20; 13,1; 15,12; 19,3; 21,2; rezum. cap.22; 23,2, 9; 24,5; 26,21, 26; rezum. cap.27; 27,1, 22, 31; rezum. cap.28; 28,1, 21; rezum. cap.29; 29,6, 11
căpetenie: *sg. nom./ac.* 5,6; 11,6, 11, 20; 15,5, 7, 8, 9, 10; 16,5, 7; 26,10, 31
căpeteniia: *sg. nom.* 12,3; 15,6, 22
căpeteniilor: *pl. gen./dat.* 12,23; 15,16; 22,17; 24,6, 31; 27,3

CĂPRIOARĂ: s.f.
căprioarele: *pl. ac.* 12,8

CĂRUŢĂ: s.f.
căruţelor: *pl. gen.* 18,4
căruţe: *pl. ac.* 18,4; 19,6, 7, 18
căruţeai: *sg. gen., în sintagma* ***căruţeai de heruvimi*** 28,18

(a) CĂUTA: v. I
am căutat: *ind. pf.c. 1.pl.* 13,3

CÂMP: s.n.
câmp: *sg. ac., în sintagma* ***câmp desfătat foarte*** „câmp foarte larg” 4,40
câmpurile: *pl. ac.* 6,56
câmpul: *sg. nom., în sintagma* ***câmpul ţarinii*** 11,13
câmpului: *sg. gen.* 11,14
câmpii: *sg. nom./ac.* 16,32; 27,28
câmp: *sg. ac.* 19,9
câmp: *sg. ac., în sintagma* ***lucrătorii de câmp*** 27,26

CÂMPIE: s.f.
câmpii: *pl. ac.* 10,7

(a) CÂNTA: v. I
cântând: *gerunziu* 2,55; 6,32; 16,42
cânta: *ind. imp. 3.pl.* 15,20, 21; 23,5
a cânta: *inf. prez.* 16,6, 42; 23,30; 25,6
cântaţi: *imperativ 2.pl.* 16,9, 23

CÂNTARE: s.f.
cântări: *pl. ac.* 13,8
cântarea: *sg. nom., în sintagmele* ***cântarea dumnezeieştii laude/ cântarea Domnului*** rezum. cap.16; 25,7
cântările: *pl. ac.* 16,35
cântare: *sg. ac.* 16,36; 23,5

CÂNTĂREŢ: s.m.
cântăreţi: *pl. nom./ac.* rezum. cap.6; 15,16, 19, 27
cântăreţii: *pl. nom./ac.* 6,31; 15,27
cântăreţul: *sg. nom.* 6,33; rezum. cap.25
cântăreţilor: *pl. gen.* 9,33

CEATĂ: s.f.
ceata: *sg. ac.* aici) „adunare” (cf. lat. *coetus, -ūs* „adunare”, „întrunire”) 13,2
ceate: *pl. nom.* rezum. cap.26
ceata: *sg. gen.* (*redundant, cu prep.* ***înnaintea*** *+ prep.* ***a + toată***) 28,8

CER: s.n.; var. **CERIU**
ceriurile: *pl. nom./ac.* 16,26, 31
ceriu: *sg. ac.* 21,16, 26; 29,11
ceriului: *sg. gen.* 27,23

(a) CERCA: v.I
să cerce: *conj. prez. 3.pl.* 4,39
să cearce: *conj. prez. 3.pl.* 14,8
cearcă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 16,10; 21,3
cercaţi: *imperativ 2.pl.* 16,11; 28,8
să cercaţi: *conj. prez. 2.pl.* 22,19
vei cerca: *ind. viit.I. 2.sg.* 28,9
cerci: *ind. prez. 2.sg.* 29,17

(a) CERCETA: v. I
să cerceteaze: *conj. prez. 3.pl.* 19,3
cerceteaze: *ind. prez. 3.sg.* 28,9

(a) CERE: v. III
au cerut: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,10
să ceară: *conj. prez. 3.sg.* 18,10

CEREMONIE: s.f.; var. (Înv.) **ŢEREMONIE**
ţeremoniile: *pl. ac.* 23,31; 29,19

(a) CERTA: v. I
au certat: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,21

CETATE: s.f.
cetăţii: *sg. gen.* 1,43, 46; 4,12; 11,8; 19,9; 20,2
cetăţi: *sg. gen.* 1,50
cetăţi: *pl. nom./ac.* 2,22, 23; 4,32; 6,61, 62, 64; 27,25

cetăţile: *pl. nom./ac.* 4,31; rezum. cap.6; 6,57, 60, 65, 66, 67; 9,2; 10,7; 18,8; 19,7
cetăţilor: *pl. gen./dat.* 4,33; 13,2; 20,3
cetăţile: *pl. nom./ac., în sintagmele* ***cetăţile scăpării/cetăţile cele de scăpare/cetăţile Dumnezeului*** rezum. cap.6; 6,57; 19,13
cetăţ: *pl. ac.* 6,63
cetatea: *sg. nom./ac.* 11,5, 7, 8; 13,13; 15,1, 29
cetate: *sg. ac.* 11,7, 16; 19,15

CETERĂ: s.f.
ceatere: *pl. ac.* 13,8
ceateri: *pl. ac.* 15,21
ceteri: *pl. ac.* 15,28

CHEDRU: s.m. (Înv. şi pop.) „cedru”
chedru: *sg. ac.* 14,1; 17,1, 6; 22,4

CHELTUIALĂ: s.f.
cheltuialele: *pl. ac.* 22,5, 14

(a se) CHEMA: v. I
(s-)au chemat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,50; 11,7; 13,6; 14,11
au chemat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,9, 10; 6,65; 7,16, 23; 13,11; 15,11; 21,26; 22,6; 28,1
chemase: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 5,20
chema: *ind. imp. 3.pl.* 12,36
chemaţi: *imperativ 2.pl.* 16,8
(să) va chema: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,9
chemând: *gerunziu* rezum. cap.28

CHEMARE: s.f.
chemările: *pl. ac.* rezum. cap.15

CHERETHI: s.m. (cf. **Indice** 3Împ)
cherethi: *pl. ac.* 18,17

CHILIE: s.f.
chiliile: *pl. ac.* 26,18
chilii: *pl. ac.* 26,18
chiliilor: *pl. gen.* 28,11

CHIMVAL: s.n. (Înv.) „vechi instrument muzical compus din două jumătăţi de glob de aramă care se loveau una cu alta”
chinvale: *pl. ac.* 13,8; 15,19, 28; 25,1, 6
chimvale: *pl. ac.* 15,16
chinvalele: *pl. ac.* 16,5, 42

CHINEU: s.m. (cf. **Indice** Jd)
chineii: *pl. nom.* 2,55

CHIP: s.n.
chip: *sg. ac.* 6,69

(a) CHIVERNISI: v. IV
chivernisea: *ind. imp. 3.pl.* 27,26

CHIVERNISITOR, -TOARE: s.m./f.
chivearnisitorii: *s.m. pl. nom.* 16,19

CINSTE: s.f.
cinste: *sg. ac., în sintagma* ***cinste sfântă*** 16,29
cinstea: *sg. ac.* 19,3; 23,28; 29,18

(a) CINSTI: v. IV
cinsteaşte: *ind.prez. 3.sg.* rezum. cap.15
să cinstească: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.22

CINSTIT, -Ă: adj.
cinstit: *m. sg. nom.* 4,9; 11,21

CIULIN: s.m.
ciulini: *pl. nom./ac.* 20,3; 21,23

CIUMĂ: s.f.
ciumă: *sg. ac.* rezum. cap.21; 21,14
ciuma: *sg. nom.* 21,12

CIURDĂ: s.f.
ciurde: *pl. ac.* 27,29

(a se) CLĂTI: v. IV (Înv.) „a se clătina”, „a se cutremura”
să (se) clătească: *conj. prez. 3.sg.* 16,30

(a se) COBORÎ: v. IV; var. (Înv.) **(a se) POGORÎ**
(s-)au pogorât: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,21; 11,15, 22, 23

COBZĂ: s.f.
cobze: *pl. ac.* 15,16; 16,5

CODRU: s.m.
codrului: *sg. gen.* 5,9

COMOARĂ: s.f.
comoarăle: *pl. ac.* 9,26; 26,22
comorile: *pl. ac.* rezum. cap.26; 27,25
comoare: *pl. ac.* 26,24
comoarele: *pl. ac.* 26,26; 27,25

(a) CONĂCI: v. IV; var. **(a) CONOCI** (cf. **Indice** Jd)
au conocit: *ind. pf.c. 3.pl.* 20,1

COPIL: s.m.
copilul: *sg. nom., în sintagma* ***copilul de aleasă fire*** 12,28

(a) COPOSI: v. IV (Trans.) „a tunde chel”; cuvântul nu este înregistrat în DA, în schimb este înregistrat adjectivul **COPOS** (cf. **Indice** 4Împ)
au coposit: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,4

CORINEAN: s.m. (cf. infra **CORITEAN**)
Corineanului: *sg. gen.* 9,31

CORIT: s.m. (cf. infra. **CORITEAN**)
coriti: *pl. ac.* 26,1

CORITEAN: s.m. „descendent din neamul lui Core; coriteanii aveau ca sarcină paza cortului mărturiei”
coriteanii: *pl. nom.* 9,19

CORN: s.n. (aici) „cornul este simbol al puterii”
cornul: *sg. ac.* 25,5

COROANĂ: s.f.
coroanele: *pl. nom.* 2,54
corona: *sg. ac.* 20,2

CORT: s.n.
cortului: *sg. gen., în sintagmele* ***cortului mărturiii/cortului mărturiei/cortului casii Domnului/cortului Domnului/cortului legăturii*** 6,32, 48; 9,21; 16,39; 23,32
cortului: *sg. gen.* 9,19; 16,1; 17,5
cort: *sg. ac.* 9,23
cortul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.15; 15,1; 23,26
cortul: *sg. ac., în sintagma* ***cortul legăturii/cortul Domnului*** rezum. cap.16; 21,29

COT: s.m.
coţi: *pl. ac.* 11,23

(a) CREDE: v. III
crezuse: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 5,20

CREDINŢA: s.f.
credinţa: *sg. ac.* 9,22

(a) CREŞTE: v. III
crescând: *gerunziu* 11,9
va creaşte: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,5

(a se) CUCERNICI: v. IV „a se închina", „a se supune" (cf. **Indice** Jd)
(s-)au cucernicit: *ind. pf.c. 3.sg.* 29,23

(a) CUGETA: v. I
cugetând: *gerunziu* rezum. cap.17

CUI: s.n.
cuiele: *pl. ac.* 22,3

CUMNĂŢIE: s.f. (cf. **Indice** 3Împ)
cumnăţiilor: *pl. gen., în sintagma* ***casa cumnăţiilor*** „familia" 4,38

CUMPĂNĂ: s.f.
cumpâna: *sg. ac.* 23,29

(a) CUNOAŞTE: v. III
cunosc: *ind. prez. 3.pl.* 12,32
au cunoscut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 14,2; 28,21
ai cunoscut: *ind. pf.c. 2.sg.* 17,18
cunoscute a fi: *pasiv inf. prez.* 17, 19

CUNOSCUT, -Ă: adj.
cunoscute: *f. pl. ac.* 16,8

(a) CUPRINDE: v. III (aici) „a pune stăpânire pe ceva"; „a primi pe cineva"
au cuprins: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,21; 12, 18

CURAT, -Ă: adj.
curat: *n. sg. ac., în sintagma* ***aur curat*** 28,17, 18

CURĂŢIRE: s.f.
curăţirii: *sg. gen.* 23,28

CURGERE: s.f.
curgerea: *sg. ac., în sintagma* ***curegerea anului*** „încheierea anului" 20,1

CURTE: s.f.
curţile: *pl. ac.* 9,16; 28,6

(a) CURVI: v. IV
au curvit: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,25

(a se) CUTREMURA: v. I
cutremurându(-să): *gerunziu* 10,4
(să) cutremurase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 21,30

CUVÂNT: s.n.
cuvinte: *pl. nom.* 4,22
cuvântul: *sg. nom./ac., în sintagma* ***cuvântul Domnului*** 11,3, 10; 12,23; 15,15; 17,3; 22,8
cuvântul: *sg. nom./ac.* 13,2, 4; 16,15; 17,23; 21,4, 19
cuvintele: *pl. ac.* 17,15
cuvintele: *pl. ac., în sintagma* ***cuvintele lui Dumnezeu*** 25,5

(a) CUVÂNTA: v. I
e cuvântat: *pasiv ind. prez. 3.sg., în structura v. dislocată* ***bine e cuvântat*** 16,36
să cuvinteaze: *conj. prez. 3.pl., în structura v. dislocată* ***bine să cuvinteaze*** 23,13
au cuvântat: *ind. pf.c. 3.sg., în structura v. dislocată* ***bine au cuvântat*** 29,10, 20
eşti cuvântat: *pasiv ind. prez. 2.sg., în structura v. dislocată* ***bine eşti cuvântat*** 29,10

CUVIINŢĂ: s.f.
cuviinţă: *sg. nom., în sintagma* ***mare cuviinţă*** 16,27

D

(a se) DA: v. I
au dat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,35; 5,20; 6,57, 61, 63, 64, 65, 67; 11,14; 12,21; 14,17; 19,2, 11; 21,5, 25; 22,18; 23,25; 25,5; 28,5, 11, 15, 16, 18; 29,7, 8, 24, 25
(s-)au dat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,1, 20
datu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,55
ar da: *cond. prez. 3.sg.* 11,17
vei da: *ind. viit.I. 2.sg.* 14,10
voiu da: *ind. viit.I. 1.sg.* 14,10; 21,23, 24; 22,9
oiu da: *ind. viit.I. 1.sg.* 16,18
daţi: *imperativ 2.pl., în loc. v.* ***daţi slavă*** 16,29
dă: *ind. rpez. 3.sg.* rezum. cap.17
am dat: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 17,9, 10; 29, 14
să dea: *conj. prez. 2.sg.* 18,5; 22,12
a da: *inf. prez.* 19,19
dau: *ind. prez. 1.sg.* 21,10, 23; 29,3
dă: *imperativ 2.sg.* 21,22; 29,19
daţi: *imperativ 2.pl.* 22,19

DAJDIE: s.f.; var. (Înv.) **DAJDE**
dăjdile: *pl. nom.* rezum. cap.18

DAMASCHIN: s.m. „care este de loc din Damasc"
Damaschinul: *sg. nom.* 18,5

DAR: s.n.
daruri: *pl. ac.* 18,2, 6; rezum. cap.29
dar: *sg. ac., în loc. adv.* ***în dar*** 21,24
darurile: *pl. ac.* 29,9, 17

DAT, -Ă: adj.
dată: *f. sg. ac.* rezum. cap.28

DATĂ: s.f.
dată: *sg. ac., în num. adv.* ***o dată/****în loc adv.* ***altă dată*** 11,11; 14,13

(a se) DĂRUI: v. IV
(să) dăruiaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.16
să dăruieşti: *conj. prez. 2.sg.* 17,16
dăruiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 29,5

DEAL: s.n.
dealul: *sg. ac.* 13,6

DEGET: s.n.
deagete: *sg. ac.* 20,6

DEOSEBI: adv. (înv.) „separat"
desosebi: 19,9

DEPARTE: adv.
departe: 11,19

(a se) DEPĂRTA: v. I
depărtează(-te): *imperativ 2.sg.* 14,14

DESĂVÂRŞIT, -Ă: adj./adv.
desăvârşit: *adv.* 12,38; 28,9; 29,19
desăvârşit: *adj. m. sg. nom.* 28,10

(a) DESCHIDE: v. III; var. **(a) DEŞCHIDE**
să deşchiză: *conj. prez. 3.pl.* 9,27

(a) DESCOPERI: v. IV
ai deascoperit: *ind. pf.c. 2.sg.* 17,25

(a) DESFĂTA: v. I (Înv.) „a extinde", „a lărgi"
vei desfăta: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,10

DESFĂTAT, -Ă: adj. (Înv.) „larg", „întins"
desfătat (foarte): *n. sg. ac., în sintagma* ***câmp desfătat foarte*** 4,40

(a se) DESPĂRŢI: v. IV
despărţise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 13,11
despărţit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,11
(să) despart: *ind. pf.c. 3.pl.* 14,11

DESPĂRŢIRE: s.f.
Despărţirea: *sg. ac., în s. propr.* ***Despărţirea Oziii*** 13,11

DESTUL, -Ă: adj.
destulă: *f. sg. nom.* 7,40

(a) DEŞTEPTA: v. I
au deşteptat: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,26
voiu deştepta: *ind. viit.I. 1.sg.* 17,11

DIMINEAŢĂ: s./adv.
dimineaţa: *adv.* 9,27; 16,40
dimineaţă: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* **[*de*] *dimineaţă*** 23,30

DIMPOTRIVĂ: adv.; var. (Înv. şi reg.) **DINPROTIVĂ** „din partea opusă"
dinprotivă: 19, 17

DINAINTE: adv.
dinnainte: 19,10

DOBĂ: s.f.; vezi **TOBĂ**

DOBITOC: s.n.
dobitoace: *pl. ac.* 5,9

DOMN: „Dumnezeu"
Domnului: *sg. gen./dat.* 2,3; 9,20, 27; 11,3, 18, 19; 13,10; 16,1, 7, 8, 23, 28, 29, 33, 34, 36, 39, 41; rezum. cap.17; 17,16; 21,11, 15, 16, 18, 22, 24, 26, 30; rezum. cap.22; 22,5, 6, 11, 18, 19; 23,5, 28, 30; 25,6; 26,27; 28,13; 29,5, 9, 21, 22
Domnului: *sg. gen., în sintagmele* ***războiul Domnului/casa Domnului/casii Domnului/casei Domnului/vistieriile casii Domnului/lucrurile casii Domnului/taberilor Domnului/leagea Domnului/porunca Domnului/poruncile Domnului/cuvântul Domnului/sicriiul Domnului/sicriiul legăturii Domnului/sicriiului Domnului/sicriiul leagii Domnului/sicriiul legii Domnului/sfatul Domnului/în numele Domnului/din numele Domnului/numelui Domnului/cortul Domnului/cortului Domnului/leagea Domnului/împăratul Domnului/sabia Domnului/mânile Domnului/vasele Domnului ceale sfinţite/aprinderea Domnului/arderilor Domnului/cântarea Domnului/lucrurile Domnului/slujba Domnului/thronul împăratului Domnului/mâna Domnului/scaunul Domnului*** 5,22; rezum. cap.6; 6,31, 32, 48; 9,11, 23, 26; 10,13; 11,3, 10; 12,23; rezum. cap.13; 13,6; rezum. cap.14; 15,12, 14, 15, 25, 26, 28, 29; 16,2, 4, 6, 37, 39, 40; 17,1, 3; 18,11; 21,12, 13, 19, 29; 22,7, 8, 12, 14, 19; 23,4, 13, 24, 28, 31, 32; rezum. cap.24; 24,19; 25,6, 7; 26,12, 22, 30; 28,2, 5, 8, 12, 13, 18, 19, 20, 21; 29,8, 22
Domnul: *sg. nom./ac.* 6,15; 10,14; 11,2, 14; 12,19; rezum. cap.13; 13,2, 10, 14; 14,2, 10, 17; 15,2, 13, 26; 16,4, 10, 11, 14, 25, 26, 31, 36; 17,4, 10; 18,6, 13; 19,13; 21,3, 9, 10, 11, 14, 15, 26, 27, 28; 22,11, 12, 13, 16, 18, 19; 23,25; 24,19; 25,3; 26,5; 27,23; 28,4, 5, 9, 10, 20; rezum. cap.29; 29,10, 20, 25
Domnul: *sg. nom., în sintagma* ***Domnul oastelor*** 11,9; 17,7, 24
Doamne: *sg. voc., în sintagma* ***Doamne Dumneæule*** 17,16, 17
Doamne: *sg. voc.* 17,19, 20, 22, 23, 25, 26, 27; 21,17; 29,10, 11, 16, 18

DOMN: (apelativ) „termen de politeţe pentru un bărbat"; (Pop.) „stăpân"
domnul: *sg. voc., în sintagma* ***domnul mieu*** 21,3
domnul: *sg. nom.* 21,3, 23

(a) DORI: v. IV
au dorit: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,17

DORIT, -Ă: adj.
dorita: *adj. antep. f. sg. ac.* rezum. cap.11

DREGĂTOR: s.m.; var. **DEREGĂTOR**
deregători: *pl. nom.* 23,4

DREPT, DREAPTĂ: adj./s./prep./adv.
dreapta: *s.f. sg. ac., în loc. prep.* ***de-a dreapta*** 6,39
dreptilor: *adj. antep. m. pl. gen.* 11,19
dreaptă: *adj. f. sg. ac.* 21,25
drept: *prep. în loc. adv.* ***drept aceaea*** 22,19
drept: *adv. în loc. adv.* ***din drept*** „în mod egal" 25,8

DREPTATE: s.f.
dreptate: *sg. ac.* 18,14

(a se) DUCE: v. III
(s-)au dus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,42; rezum. cap.5; 11,4, 18; 15,25; 18,3
au dus: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,6; 6,15; 8,7; 20,2
duş au fost: *pasiv ind. pf.c. 3.pl.* 8,6
au fost duşi: *pasiv ind. pf.c. 3.pl.* 9,1
duceai: *ind. imp. 2.sg.* 11,2
(să) duce: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.15
ducea: *ind. imp. 3.sg.* 15,28
ducându(-să): *gerunziu* 19,5
duceţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 21,2
a (să) duce: *inf. prez.* 21,30
duce: *ind. prez. 3.sg.* 26,16

DUCERE: s.f.
ducerii: *sg. gen., în sintagma* ***measele ducerii*** „mesele punerii-înainte" 28,16

DUH: s.n.
Duhul/duhul: *sg. nom./ac.* 5,26; 12,18
duhu: *sg. ac., în sintagma* ***duhu pithonicesc*** „duh vrăjitoresc" 10,13

DUMBRAVĂ: s.f.
dumbrăvii: *sg. gen.* 16,33

DUMNEZEIESC, -IASCĂ: adj.
dumnezeieştii: *f. sg. gen, în sintagma* ***dumnezeieştii laude*** rezum. cap.16
dumnezeieştilor: *f. pl. gen., în sintagma* ***dumnezeieştilor porunci*** rezum. cap.28

DUMNEZEU: s.m.; var. (Reg.) **DUMNEZĂU** „Divinitatea"
Dumnezeul: *sg. nom./ac.* 4,10; 5,25, 26; 11,2; 12,17, 18; 13,2; 16,4, 14, 36; 17,22, 24; 22,18, 19; 23,25; 24,19; 28,4, 8, 9, 20; 29,20
Dumnezeu: *sg. nom./ac./gen./dat.* 4,10; 5,20, 25; 6,49; rezum. cap.10; 13,6, 8, 12; 14,11, 15, 16; 15,12; 16,42; 17,2, 20, 21, 26; rezum. cap.21; 21,7, 8, 17, 18, 30; rezum. cap.22; 22,19; 25,5; rezum. cap.28; 28,3; 29,1, 20
Dumnezeu: *sg. gen., în sintagma* ***casii lui Dumnezeu/casa lui Dumnezeu/oaste lui Dumnezeu/sicriiul lui Dumneæu/sicriiului lui Dumnezeu/sicriiului lui Dumnezeu/bunătatea lui Dumnezeu/***

omului lui Dumnezeu/căpeteniile lui Dumnezeu/cuvintele lui Dumnezeu/slujba lui Dumnezeu 9, 11, 13; 12,22; 13,5, 7, 12, 14; rezum. cap.15; 15,1, 3, 15, 24; 16,1; rezum. cap.17; 22,1, 2; 23,14; 24,5; 25,5; 26,20, 32; 29,7
Dumnezeului: *sg. gen., în sintagma* ***sicriiul Dumnezului/cetăţile Dumnezeului/aşternutul picioarelor Dumnezeului/casa Dumnezeului/casii Dumenzeului*** 13,3; 19,13; 28,2; 29,2, 3
Dumnezău: *sg. nom./ac.* 14,14, 14
Dumnezău: *sg. gen., în sintagma* ***sicriiul lui Dumnezău*** 15,2
Dumnezeului: *sg. gen./dat.* 15,14; 22,6, 7, 11, 12; 28,8; 29,3
Dumnezeule: *sg. voc.* 16,35
Dumnezeule: *sg. voc., în sintagma* ***Doamne Dumnezeule*** 17,16, 17
Dumnezeul: *sg. voc., în sintagmele* ***Dumnezeul meiu/Dumnezeul lui Israil/Dumnezeul nostru/Dumnezeul lui Avraam şi a lui Isaac şi a lui Israil, al părinţilor noştri*** 17,25; 21,17; 29,10, 13, 16, 17, 18

DUMNEZEU: s.m. „zeu"; „idol"
dumnezeii: *pl. nom./ac.* 5,25; 14,12; 16,25, 26
dumnezeului: *sg. gen.* 10,10

DURERE: s.f.
dureare: *sg. ac.* 4,9

E

EFOD: s.n. (cf. **Indice** Iş)
efod: *sg. ac.* rezum. cap.15; 15,27

EGIPTEAN, -Ă: adj./s.; var. (Înv.) **EGHIPTEAN, -Ă**
eghiptean: *adj. m. sg. ac.* 2,34
eghipteanul: *s.m. sg. nom.* 11,23

ESTHAOLITEAN: s.m. „care este de loc din Eştaol"
esthaoliteni: *pl. nom.* 2,53

F

(a se) FACE: v. III
vei face: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,10
au făcut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,10, 22; 11,3, 19, 24; 13,1; 14,16; 15,1; 16,7, 12, 16, 26, 42; 18,8; 20,2, 3
făcea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 9,30; 18,14; 21,6; 23,24
a face: *inf. prez.* 10,4; 28,21
făcuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 10,11; 11,22; 19,6; 21,29; 23,5
(s-)au făcut: *ind. pf.c. impers./3.sg./pl.* 11,6; 12,21, 22; 18,2; 20,4, 5; 21,15
să fac: *conj. prez. 1.sg.* 11,19
să facă: *conj. prez. 3.sg./pl.* rezum. cap.12; 12,31, 32, 38; 17,21; 29,5, 19
făcând: *gerunziu* 12,19; 21,8; 28,7
faceţi: *imperativ 2.pl.* 16,8
fă: *imperativ 2.sg.* 17,2, 23; 22,16; 28,20
am făcut: *ind. pf.c. 1.sg.* 17,8; 21,17
ai făcut: *ind. pf.c. 2.sg.* 17,17, 19, 22
face-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 19,2
va face: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,13
voiu face: *ind. viit.I. 1.sg.* 21,10; 22,9
facă: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 21,23
(te) fă: *imperativ 2.sg.* 28,10
să (se) facă: *conj. prez. 3.sg.* 28,18

FACERE: s.f.
facerea: *sg. ac.* 9,13; 22,15
faceri: *pl. ac., în sintagma* ***faceri de bine*** 17,26

FALONITEAN: s.m. „care este de loc din Pelet; o cetate situată în Negev, în partea de sud a Iudeii"
Faloniteanul: *sg. nom.* 11,27
Falloniteanul: *sg. nom.* 27,10

FAMEN: s.m.
famenii: *pl. ac.* 28,1

FAMILIE: s.f.
familiile: *pl. ac.* 5,7, 15, 24; 6,19; 7,4, 9; 8,10; 9,9, 13, 19, 33, 34; 23,24; rezum. cap.24; 24,5; 26,13, 31
familii: *pl. nom./ac.* 7,7; rezum. cap.24; 24,4; rezum. cap.25
familiilor: *pl. gen.* 15,12; 23,9; 24,6, 30, 31; 26,6, 21, 26; 27,1; 29,6
familie: *sg. ac.* 23,11; rezum. cap.26
familiilor: *pl. dat. adn.* 26,32

FAPTĂ: s.f.
fapte: *pl. nom.* rezum. cap.11
faptele: *pl. nom.* 29,29

FARATHONITEAN: s.m. (cf. infra **FATHONEAN**)
Farathoniteanul: *sg. nom.* 27,14

FATĂ: s.f.
fata: *sg. nom./ac.* 1,50; 2,3, 21, 35, 49; 3,5; 7,24; 15,29
feţei: *sg. gen.* 1,50; 3,2
feţe: *pl. nom./ac.* 2,34; 4,27; 7,15; 14,3; 23,22; 25,5
feţele: *pl. nom./ac.* rezum. cap.3; 7,28, 29; 8,12; 18,1
feţeai: *sg. gen.* 4,18

FATHONEAN: s.m. „care este de loc din Piraton"
Fathoneanul: *sg. nom.* 11,31

FAŢĂ: s.f.
faţa: *sg. ac., în loc. prep.* (Înv.) ***de la faţa*** „de dinaintea" 11,13; 17,21
faţa: *sg. nom./ac.* 12,8; 16,11, 30; 21,16, 21
faţă: *sg. ac., în loc. adj.* ***de faţă*** 15,13
feaţe: *pl. ac.* 29,2

FĂCĂTOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Înv. şi reg.) **FĂCĂTORIU**
făcătoriu: *s.m. sg. nom., în sintagma* ***făcătoriu de pace*** 22,9

FĂCUT, -Ă: adj.
făcute: *n. pl. nom.* rezum. cap.20

(a se) FĂGĂDUI: v. IV
(să) făgăduiaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.17
au făgăduit: *ind. pf.c. 3.pl.* 29,6
făgăduind: *gerunziu* 29,9
făgădui: *inf. prez. fără* ***a*** 29,14

FĂINĂ: s.f.
făină: *sg. ac.* 9,29; 12,40; 16,3; 23,29

FECIOR: s.m.
feciori: *pl. ac.* 7,4
fecior: *sg. ac.* 7,18

FEL: s.n.; (Înv.) **FEALIU**
fealiul: *sg. ac.* 9,28; 28,17
fealiuri: *pl. nom./ac.* rezum. cap.10; rezum. cap.16; 29,2

FELONEAN: s.m. (cf. supra **FALONITEAN**)
Feloneanul: *sg. nom.* 11,36

FEREASTRĂ: s.f.
fereastră: *sg. ac.* 15,29

FERECAT, -Ă: adj.
ferecate: *n. pl. nom.* 20,3

FERETHI: s.m. (cf. **Indice** 3Împ – **FELETI**)
ferethi *pl. ac.* 18,17

(a) FI: v. IV
era: *ind. imp. 3.sg./pl.* 2,50; 4,5, 14; 5,2, 23; 6,66, 70; 7,19, 40; 9,20, 24, 26, 28, 31, 32; 10,12; 11,4, 9, 12, 13, 15, 16, 18, 20, 23, 24; 12,1, 14, 21, 38, 40; 15,22, 24, 27; 16,39; 18,10, 15; 19,14, 16; 20,3, 5; 21,29; 22,7; 23,11, 17; 24,1, 5, 6, 20; 25,9; 26,6, 15, 17, 20, 29, 30; rezum. cap.27; 27,1, 2, 5, 6, 16, 25, 26, 28, 32, 34
e: *ind. prez. 3.sg.* 7,31; 16,25, 34, 41; 29,11, 12, 14
erai: *ind. imp. 2.sg.* 11,2
eşti: *ind. prez. 2.sg.* 17,26; 28,3; 29,11
-i: *ind. prez. impers./3.sg.* 15,2; 16,14; 17,16; 22,1; 29,12
iaste: *ind. prez. 3.sg.* 1,27; 2,42; 4,33; 6,10; 11,4, 5, 17; 12,23; 13,2, 6; 17,1, 2, 20, 21; 19,13; 21,13; 22,5, 14, 16, 18; 27,6; 29,1, 11, 15, 16
sânt: *ind. prez. 3.pl.* 1,31, 43; 2,55; 4,4, 6, 12; 6,31, 33, 50; 7,17; 8,6, 10; 9,19, 33, 44; 12,15; 16,26, 32; 17,2; 20,7; 21,3, 13; 26,19; 28,21; 29,11, 14, 16
sântem: *ind. prez. 1.pl.* 11,1; 12,18; 21,3; 29,15
sânteţi: *ind. prez. 2.pl.* 15,12
sânt: *ind. prez. 1.sg.* 17,16; 21,17; 29,14
a fi: *inf. prez.* rezum. cap.1; 1,10, 43, 51; 10,5; 16,42; 19,10
au fost: *ind. pf.c. impers./3.sg./pl.* 1,34, 39, 50; 2,3, 16, 17, 18, 26, 27, 30, 33, 49, 52; 3,15, 17, 21; 4,9, 11, 19, 22; 5,1, 6, 22, 24; rezum. cap.6; 6,66; 7,24; 8,3, 37, 38, 40; 11,13; 12,39; 15,5; 17,3, 13; 18,1; 20,1, 6; 21,7; 22,8; 23,17; 25,7; 26,31; 27,25, 29, 34; 29,24, 27
fiind: *gerunziu* 2,21; 9,27; 12,23; 16,19
va fi: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,10; 11,6; 17,11, 13, 14; 21,24; 22,9, 10, 16; 23,26; 28,20
fusease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 5,20; 20,6
vei fi: *ind. viit.I. 2.sg.* 11,2; 19,12
să fie: *conj. prez. impers./3.sg.* 11,10; 12,38; 13,4; 17,27; rezum. cap.22; 22,5, 18
fie: *conj. prez. fără* ***să*** *impers./3.sg.* 11,19; 22,11
aţi fost: *ind. pf.c. 2.pl.* 15,13
să fii: *conj. prez. 2.sg.* 17,7
am fost: *ind. pf.c. 1.sg.* 17,8
voiu fi: *ind. viit.I. 1.sg.* 17,13; 22,10
oiu fi: *ind. viit.I. 1.sg.* 19,12
vor fi: *ind. viit.I. 3.pl.* 23,28
să fiu: *conj. prez. 1.sg.* 28,4

FIER: s.n.
fier: *sg. ac.* 22,3, 16; 29,2, 7
fearului: *sg. dat.* 22,14

FILISTEU: s.m. (cf. **Indice** Fc)
filisteii: *pl. nom./ac.* 1,12; 10,1, 2, 7, 8, 11; 11,13, 14, 15; 12,19; rezum. cap.14; 14,8, 9, 13; 18,1
filistei: *pl. ac.* rezum. cap.10; 10,1; 14,10
filisteilor: *pl. gen.* 11,13, 16, 18; 12,19; 14,15, 16; 20,4, 5
filisteailor: *sg. gen.* 18,1; rezum. cap.20
filisteai: *pl. ac.* 18,11

FIRE: s.f.
fire: *sg. ac., în sintagma* ***copilul de aleasă fire*** 12,28

FIU: s.m.
fiilor: *pl. gen./dat.* rezum. cap.1; 2,10; 4,27; rezum. cap.5; rezum. cap.6; 6,17, 54, 57, 61, 62, 63, 65, 66, 70, 71, 77; 7,15; rezum. cap.8; rezum. cap.9; 10,12; 11,31; 19,1, 2, 3, 11, 19; 20,1, 3; 23,6, 27, 28, 32; 24,1, 4, 20; 25,9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31; 26,15, 19; 27,22; 28,8
fiii: *pl. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,5, 6, 7, 8, 9, 17, 23, 28, 31, 32, 33, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43; 2,1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 16, 18, 23, 25, 27, 28, 30, 32, 33, 42, 43, 47, 50, 52, 54; rezum. cap.3; 3,5, 9, 15, 17, 24; rezum. cap.4; 4,1, 4, 6, 7, 13, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 24, 26, 27, 42; 5,1, 3, 4, 11, 14, 18, 23; 6,1, 2, 3, 16, 18, 19, 22, 25, 26, 28, 29, 33, 44, 49, 50, 64; 7,1, 2, 3, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 16, 17, 19, 20, 29, 30, 31, 33, 34, 35, 36, 38, 39, 40; 8,4, 6, 10, 12, 16, 18, 21, 25, 27, 35, 38, 39, 40; rezum. cap.9; 9,3, 4, 5, 6, 14, 18, 23, 30, 32, 41, 44; rezum. cap.10; 10,2, 7, 8; 11,33, 44; 12,3, 7, 14, 24, 25, 26, 29, 30, 32, 37; 15,4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 15, 17; 16,42; 17,9, 11; 18,11, 17; 19,6, 7, 9, 12, 15; 20,7; rezum.cap.23; 23,7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24; 24,1, 3, 4, 5, 20, 21, 30, 31; rezum. cap.25; 25,1, 2, 3, 4, 5; 26,1, 2, 4, 7, 8, 9, 10, 11, 21, 22; 26,29; 27,1, 3, 10, 12, 14, 20, 32; 28,1, 4, 5; 29,24
fii *pl. nom./ac.* 1,19; 2,28, 34; 3,1, 22; 4,27; 7,21; 8,38, 40; 9,7, 44; 10,6; rezum. cap.14; 14,3; 21,20; 23,11, 17, 22; 25,5; 26,6; 28,5
fiiu: *sg. nom./ac.* 1,34; 3,10, 21; 5,14; 7,16, 20, 21, 23, 26, 27; 8,37; 9,11, 12, 43; 16,38; rezum. cap.17; 17,13; 22,10; 24,28; 26,25; 27,29; 28,6
fiiul: *sg. nom.* 1,43, 44, 46, 49; 2,18, 31, 45; 3,2, 10, 12, 21, 22, 23; 4,2, 8, 15, 20, 25, 26, 34, 35, 37; 5,1, 4, 5, 6, 8; 6,20, 21, 22, 23, 24, 26, 27, 29, 30, 33, 39, 44, 50, 51, 52, 53, 56; 7,14, 25; 8,30, 34; 9,4, 7, 8, 11, 12, 14, 15, 16, 19, 20, 21, 36, 40; 10,14; 11,6, 11, 12, 22, 24, 26, 28, 30, 31, 33, 34, 35, 37, 38, 39, 41, 42, 43, 45, 46; 12,1, 3, 18; 15,17; 18,10, 12, 15, 16, 17; 19,1, 2; 20,5, 7; 22,5, 6, 9, 17; 23,1, 13; 24,6, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 29; 26,1, 28; 27,2, 5, 6, 7, 9, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 24, 25, 26, 32, 34; 28,5, 6; 29,1, 22, 26, 28
fiiului: *sg. gen.* 2,50; 4,15, 21, 37; 5,8, 14, 15; 6,33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47; 7,12, 13, 17, 29; 9,4, 7, 8, 11, 12, 14, 15, 16, 19; 16,13; 24,6; 26,6, 14, 24; 28,11, 20; 29,19
fiiul: *sg. voc., în sintagma* ***fiiul mieu*** 22,11; 28,9
fiiule: *sg. voc.* 22,7

FOAMETE: s.f.
foamete: *sg. nom.* 21,12

FOC: s.n.
foc: *sg. ac.* 21,26

FORMĂ: s.f.
formă: *sg. ac.* rezum. cap.28

FRATE: s.m.
fratelui: *sg. gen.* 1,19; 7,16, 35; 8,39; 19,11; 20,7
fraţilor: *pl. gen./dat.* rezum. cap.2; 8,32; 9,38; 23,32; 25,9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31; 26,28
fratele: *sg. nom.* 2,32; 4,11; 6,39; 9,17; 11,20, 26, 38, 45; 13,7; 19,15; 20,5; 24,25; 27,7, 18
frate: *sg. nom.* 2,42
fraţii: *pl. nom./ac.* 4,9, 27; 5,2, 7, 13, 15; 6,44, 48; 7,5, 22; 8,32; 9,6, 9, 13, 19, 25, 32, 38; 12,2, 29, 39; 15,5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 16, 17, 18; 16,7, 37, 38., 39; 23,22; 24,31; 25,7; 26,7, 8, 9, 11, 12, 22, 25, 26, 30, 32
fraţii: *pl. dat.* (*cu prep.* ***la***) 13,2
fraţii: *pl. voc., în sintagma* ***fraţii miei*** 28,2

FRICĂ: s.f.
frică: *sg. ac.* 10,4; 21,30
frica: *sg. ac.* 14,17

FRIPTURĂ: s.f.
friptură: *sg. ac.* 16,3

FRUMOS, -OASĂ: adj.
frumos: *m. sg. ac.* 7,18

(a) FUGI: v. IV
au fugit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 10,1, 7; 12,8, 19, 20; 19,15, 18, 19
fugise: *ind. m.m.cc.pf. 3.sg.* 11,13; 19,15
fugea: *ind. imp. 3.sg.* rezum. cap.12
fugiia: *ind. imp. 3.sg.* 12,1
a fugi: *inf. prez.* 21,12

FUNIE: s.f.; var. (Înv.) **FUNE**
funea: *sg. nom., în sintagma* ***funea moştenirii voastre*** (aici) „partea voastră de moştenire” 16,18

FURCULIŢĂ: s.f.
furculiţe: *pl. ac.* 28,17

FURTIŞAG: s.n.; var. (Înv.) **FURTUŞAG** (înv.) „furt”
furtuşagul: *sg. ac.* 2,7

G

GADEROTHEAN: s.m. „care este de loc din Ghedera; e posibil să fie Judeira, la nord-est de Gabaon, sau Kh. Judeira, la 10 km spre vest (cf. DB, p.490)”
gaderotheanii: *pl. nom.* 12,4

GADITEAN: s.m. (cf. **Indice** Jos)
gaditeani: *pl. ac.* 26,32

GATA: adj. inv.
gata: 12,24; 28,21

GAVAATHEAN: s.m. „care este de loc din cetatea Ghibea (Gabaa)”
Gavaatheanii: *pl. nom.* 12,3

GAVAONEAN: s.m. (cf. **Indice** Jd - **GAVAONITEAN**)
Gavaoneanul: *sg. nom.* 12,4

(a) GĂSI: v. IV
au găsit: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,41

(a se) GĂTI: v. IV „a pregăti”
să gătească: *conj. prez. 3.pl.* 9,32
gătise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 12,39; 15,3
gătindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.15
(s-)au gătit: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,12; 29,17
găteaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.22
au gătit: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,3, 5; rezum. cap.28
voiu găti: *ind. viit.I. 1.sg.* 22,5
am gătit: *ind. pf.c. 1.sg.* 22,14; 28,2; 29,2, 3, 16, 19
(să) găteaşte: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 29,1

GĂTIRE: s.f. (aici) „fast”, „pompă”
gătire: *sg. ac.* rezum. cap.15

GĂTIT, -Ă: adj. „pregătit”, „gata de a întreprinde o acţiune”
gătiţi: *m pl. nom.* 12,33, 34, 35, 37, 38
gătite: *f. pl. nom.* rezum. cap.29

GÂND: s.n.
gândurile: *pl. ac.* 28,9

(a) GÂNDI: v. IV
gândeşti: *ind. prez. 2.sg.* 19,3
gândit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 28,2
gândise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 28,12

GHEDERITEAN: s.m. (cf. supra **GADEROTHEAN**)
Ghederiteanul: *sg. nom.* 27,28

GHERGHESEU: s.m. (cf. **Indice** 2Lg – **GHERGHEZEU**)
ghergheseul: *sg. ac.* 1,14

GHERSONEAN: s.m. (cf. **Indice** Nm – **GHERSINEAN**)
Ghersoneanului: *sg. gen.* 29,8

GHETHEU: s.m. (cf. **Indice** 1Sm – **GHETHEAN**)
Ghetheului: *sg. gen.* 13,13; 20,5

GHEZONITEAN: s.m. „care este de loc din Ghizon”
Ghezoniteanul: *sg. nom.* 11,33

GINGAŞ, -Ă: adj.
jingaşu: *m. sg. nom.* 22,5

(a) GOLI: v. IV
au golit: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,9

(a) GONI: v. IV
gonind: *gerunziu* 10,2
au gonit: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.11

(a) GRĂI: v. IV
au grăit: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,3, 10; 17,15; 21,9; 22,11; 29,1
grăiesc: *ind. prez. 1.sg.* 13,2
grăiaşte: *imperativ 2.sg.* 17,4; 21,10
grăit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 17,6
vei grăi: *ind. viit.I. 2.sg.* 17,7
ai grăit: *ind. pf.c. 2.sg.* 17,17, 23, 26
grăise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 21,19

GRÂU: s.m.
grâu: *sg. ac.* 21,20, 23

GREŞEALĂ: s.f.; var. (Iuz.) **GREŞALĂ**
greşala: *sg. ac.* 9,1

(a) GREŞI: v. IV
au greşit: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,17

GRIJĂ: s.f.; var. **GRIJE**
grije: *sg. ac., în sintagma* ***cel fără grije*** „cel leneş” 4,22

GROAZNIC, -Ă: adj.
groaznici: *m pl. ac.* rezum. cap.20

GURĂ: s.f.
gura: *sg. nom.* 11,1
gurii: *sg. gen.* 16,12

GUSTARE: s.f.
gustările: *pl. ac.* 29,21

H

HAMATHEU: s.m. „descendent din neamul lui Ham”
hamatheul: *sg. ac.* 1,16

HANANITEANCĂ: s.f.; vezi **CANANITEANCĂ**

HAR: s.n.
har: *sg. ac.* rezum. cap.17; 19,2

HAROFITEAN: s.m.
harofiteanii: *pl. nom.* 12,5

HERUVIM: s.m.
heruvim: *sg. ac.* 13,6
heruvimi: *pl. ac.* 28,18

HETHEU: s.m. (cf. **Indice** Fc)
hetheul: *sg. ac.* 1,13
Hetheul: *sg. nom.* 11,41

HEVEU: s.m. (cf. **Indice** Iş)
heveul: *sg. ac.* 1,15

HEVRONEAN: s.m. (cf. infra **HEVRONITEAN**)
hevroneanilor: *pl. gen.* 26,31

HEVRONITEAN: s.m. „descendent din neamul lui Hebron”
hevroniteanilor: *pl. gen.* 26,23
hevroniteani: *pl. ac.* 26,30

HOTAR: s.n.
hotarăle: *pl. ac.* 4,10; 6,66
hotarele: *pl. ac.* 21,12

HUSATHINEAN: s.m.
Husathineanul: *sg. nom.* 11,29; 20,4; 27,11

I

IARĂȘI: adv.
iarăși: rezum. cap.4; rezum. cap.8; rezum. cap.26
iarăș: 14, 14

IATĂ: interj.
iată: 17,1; 22,14; 28,21

IDOL: s.m.
idolilor: *pl. dat.* 10,9
idoli: *pl. nom.* 16,26

IERI: adv.
ieri: *adv., în loc. adv.* ***ieri și alaltăieri*** „înainte” 11,2

(a) IEȘI: v. IV
au ieșit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,12; 2,53; 6,15; 12,17; 14,8, 15; 21,4, 21; 24,7; 25,9
ieșind: *gerunziu* 5,18; 7,11; 19,9; 27,1
iase: *ind. prez. 3.sg.* 12,15
ieșiia: *ind. imp. 3.pl.* 12,33, 36
vei ieși: *ind. viit.I. 2.sg.* 14, 15
a ieși: *inf. prez.* 20,1

IETHREU: s.m. „membru al unei familii ce provenea din Chiriat-Iearim (cf. DB, p.663–664)”
iethrei: *pl. nom.* 2,53
Iethreul: *sg. nom.* 11,40

IEVUSEU: s.m. (cf. **Indice** Fc – **EVUSEU**)
ievuseul: *pl. ac.* 1,14; 11,6
ievuseii: *pl. nom./ac.* rezum. cap.11; 11,4
Ievuseului: *sg. gen.* rezum. cap.21; 21,15, 18, 28

IEZDRAILITEANCĂ: s.f. „locuitoare din Izreel (campia Izreel)”
Iezdrailiteanca: *sg. nom.* 3, 1

IEZERITEAN: s.m. „numele descriptiv al uneia dintre căpeteniile puse de David peste triburile lui Ruben și Gad și peste jumătate din semința lui Manase”
Iezeriteanul: *sg. nom.* 27,8

IN: s.n.
in: *sg. ac.* rezum. cap.15; 15,27

INIMĂ: s.f.
inima: *sg. nom./ac.* 12,17; 15,29; 16,10; 17,2, 19
inimă: *sg. ac., în sintagmele* ***nu în inimă îndoită/cu inimă desăvârșit*** (cf. lat. *corde perfecto*) „cu hotărâre”, „cu toată convingerea”/***cu o inimă*** „cu un singur gând” 12,33, 38; 28,9
inimile: *pl. ac.* 22,19; 28,9; 29,17
inima: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu toată inima*** (cf. lat. *corde toto*) 29,9
inimii: *sg. gen.* 29,17
inimilor: *pl. gen.* 29,18
inimă: *sg. ac.* 29,19

(a) INTRA: v. I; var. (Pop.) **(a) ÎNTRA**
au întrat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,21, 24; 7,23; 19, 15
să între: *conj. prez. 3.pl.* 4,39; 24,19
vei întra: *ind. viit.I. 2.sg.* 11,5
întri: *ind. prez. 2.sg.* 13,5
întrând: *gerunziu* 27,1

INTRARE: s.f.; var. (Înv. și rar) **ÎNTRARE**
întrarea: *sg. ac.* 5,9; 9,19

ISAARITEAN: s.m. „descendent din neamul lui Ithar (cf. DB, schema de la p.536)”
issariteanilor: *pl. gen.* 26,23
isaariteani: *pl. ac.* 26,29

(a) ISCODI: v. IV
să iscodească: *conj. prez. 3.pl.* 19,3

ISMAELITEAN: s.m. (cf. **Indice** Jd)
Ismaeliteanul: *sg. nom.* 27,30

ISPRAVNIC: s.m.
ispravnici: *pl. nom.* 26,6; 27,1
ispravnicii: *pl. nom./ac.* 28,1; 29,6

ISRAILITEAN: s.m.
israililiteani: *pl. ac.* 19,19

ISTORIC: s.m. „cronicar”
istoric: *sg. nom.* 18,15

ISTORIE: s.f. „cronică”
istoria: *sg. ac., în sintagma* ***Istoria împăratului David*** 27,24

ITUREAN: s.m. „un neam care, în vremea lui Saul, s-a alăturat gadiților în lupta lor împotriva agarenilor”
itureanii: *pl. nom.* 5,19

(a) IUBI: v. IV
iubești: *ind. prez. 2.sg.* 29,17

IUTE: adj.
iuți: *m. pl. nom.* 12,8

(a) IZGONI: v. IV
au izgonit: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,13; 12,15; 19,14
izgonise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 18,10

Î

(a) ÎMBLĂTI: v. IV; var. (Reg.) **(a) ÎMLĂTI**
îmlătea: *ind. imp. 3.sg.* 21,20

(a) ÎMBLÂNZI: v. IV
au îmblânzit: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.21

ÎMBLÂNZIRE: s.f.
îmblânzirii: *sg. gen., în sintagma* ***casii îmblânzirii*** 28,11

(a) ÎMBRĂCA: v. I
au îmbrăcat: *ind. pf.c. 3.sg.* 12, 18

ÎMBRĂCAT, -Ă: adj.
îmbrăcat: *m. sg. nom.* rezum. cap.15; 15,27
îmbrăcați: *m. pl. nom.* 21,16

ÎMPĂRAT: s.m.
împărații: *pl. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,43; 19,9; 20,1
împărați: *pl. nom./ac.* rezum. cap.1; 16,21

împărat: *sg. nom./ac.* 1,43; rezum. cap.11; 11,3, 10; rezum. cap.12; 12,31, 38; 14,2, 8; rezum. cap.23; 23,1; 28,4; rezum. cap.29; 29,22, 23, 25
împăraţilor: *pl. gen.* 1,51; rezum. cap.3
împăratului: *sg. gen./dat.* 3,2; 4,41; 5,17, 26; 9,18; 18,5, 9, 17; 21,4, 6; 24,6, 31; 25,5; 26,30, 32; rezum. cap.27; 27,1, 25, 31, 32, 33, 34; 28,1, 5; 29,6, 20, 24, 29
împăratul: *sg. nom./ac.* 4,23, 31; 5,6, 17; 11,3; rezum. cap.14; 14,1; 15,29; 17,16; 18,3, 9, 10, 11; rezum. cap.19; 19,1, 7; 21,23, 24; 25,2, 6; 26,26, 32; 28,2; 29,1, 9
împăraţilor: *pl. gen., în sintagma* ***Cartea împăraţilor Israil şi Iuda*** „cronica împăraţilor Israil şi Iuda" 9,1
împărate: *sg. voc.* 21,3
împăratului: *sg. gen., în sintagma* ***Istoria împăratului David*** „cronica împăratului David" 27,24

ÎMPĂRĂTEASĂ: s.f.
împărăteasa: *sg. nom.* 7,18

(a) ÎMPĂRĂŢI: v. IV
au împărăţit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,43, 44, 46, 47, 48, 49; 3,4; 16,31; 18,14
au împărătât: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,45, 50
împărăţind: *gerunziu* 11,2

ÎMPĂRĂŢIE: s.f.
împărăţia: *sg. nom./ac.* 10, 14; 12,23; 28,7; 29,11, 12
înpărăţiia: *sg. nom.* 14,2; 17,14
împărăţie: *sg. ac.* 16,21, 28
împărăţiia: *sg. ac.* 17,11; 18,3
împărăţiii: *sg. gen.* 22,10; 26,31; rezum. cap.29; 29,25
împărăţia: *sg. gen.* (*cu prep.* ***a + toată***) 29,30
împărăţiile: *pl. ac.* 29,30

(a se) ÎMPĂRŢI: v. IV
(s-)au împărţât: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,19
au împărţit *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 16,3; 19,1; 23,6; 24,3, 4, 5; 28,17; 29,26, 27, 28
(s-)au împărţit: *ind. pf.c. 3.pl.* 23,4; 26,12
(să) împărţesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.24
împărţea: *ind. imp. 3.sg.* 24,31
(să) împart: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.25
era împărţiţi: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 25,6

ÎMPĂRŢIRE: s.f.
împărţirea: *sg. nom.* 4,33; 27,5
împărţiri: *pl. nom.* 24,1
împărţirile: *pl. nom./ac.* 26,1, 19; 28,21
împărţirilor: *pl. gen.* 28,13

(a) ÎMPLE: v. III; vezi **(a) UMPLE**

ÎMPOTRIVĂ: adv./prep.; var. (Înv. şi pop.) **ÎMPROTIVĂ**
împrotiva: *prep.* 5,10, 19; 13,10; 19,10, 11, 14
înprotiva: *prep.* 10, 1, 3
împrotivă: *adv.* 19,17

ÎMPOTRIVNIC, -Ă: s.m./f.; var. (Înv.) **ÎMPROTIVNIC, -Ă** „duşman"
împrotivnic: *s.m. sg. nom.* 18,10

ÎMPREJUR: adv.; var. (Înv.) **ÎMPREGIUR**
împregiur: *adv. în loc. s.* ***netăiaţii împregiur*** 10,4
înprejur: 11,8

(a se) ÎMPRESURA: v. I
a (mă) împresura: *inf. prez.* 4,10

(a se) ÎMPREUNA: v. I
să (se) împreune: *conj. prez. 3.sg.* 12,17
înpreunându(-să): *gerunziu* rezum. cap.16

ÎMPREUNARE: s.f. „îmbinare"
împreunări: *pl. ac.* 22,3

ÎMPREUNĂ: adv.
împreună: rezum. cap.1; 2,6; 15,28; 18,10; rezum. cap.19; 20,6
înpreună: 10,12

ÎNAINTE: adv./prep.; var. (Înv.) **MAINTE; NAINTE**
înaintea: *prep.* 2,3; 9,20; rezum. cap.16; 17,24, 25; 22,18; 24,6; 29,10, 15
înnaintea: *prep.* 5,25; 6,32; 11,3, 19; rezum. cap.13; 13,8, 10; 14,15; rezum. cap.15; 15,24; 16,4, 6, 27, 29, 33, 37, 39; 17,8, 16, 17, 27; 19,13, 16; 22,8; 23,31; 24,2, 31; 28,8; 29,22
înainte: *adv. în loc. adv.* ***mai înainte*** 22,3, 5, 14
mainte: *adv.* 1,43; 17,13
nainte: *adv. în loc. adv.* ***mai nainte*** 4,40; 22,5; rezum. cap.29; 29,25

ÎNALT, -Ă: s.m./f./n.
(ceale) înnalte: *s.f. pl. ac.* „înălţimi" 15,16
(cel) înnalt: *s.n. sg. ac.* „înălţimea" 16,39
(cel) înalt: *s.n. sg. ac.* „înălţimea" 21,29

(a se) ÎNĂLŢA: v. I
(să) înălţase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 14,2
să înalţă: *conj. prez. 3.pl.* 25,5

ÎNĂUNTRU: adv.; var. **ÎNLĂUNTRU, ÎNLONTRU**
înlontru: 9,28
înlăuntru: 11,2

(a) ÎNCEPE: v. III
au început: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,10, 51
ai început: *ind. pf.c. 2.sg.* 17,27
începuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 27,24

ÎNCEPERE: s.f.
înceaperea: *sg. ac.* 15,22

ÎNCEPUT: s.n.; var. (Înv.) **CEPUT**
ceput: *sg. ac., în loc. adv.* ***din ceput*** 15,13; 17,9

(a) ÎNCETA: v. I
înceate: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 21,15
să înceate: *conj. prez. 3.sg.* 21,22

ÎNCHEIETURĂ: s.f.
încheieturi: *sg. ac.* 22,3

(a se) ÎNCHINA: v. I
închinaţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 16,29

ÎNCHINARE: s.f.
închinarea: *sg. ac., în sintagma* ***închinarea bozilor*** rezum. cap.5

(a se) ÎNCHINA: v. I
(s-)au închinat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 21,21; 29,20

ÎNCINS, -Ă: adj. (aici) „înarmat"
încinşi: *m. pl. nom.* 7,4

ÎNCOACE: adv.
încoace: *adv. în loc. adv.* ***încoace şi încolo*** 10,7

ÎNCOLO: adv.
încolo: *adv. în loc. adv.* ***încoace şi încolo*** 10,7

(a) ÎNCOLŢI: v. IV
au încolţit: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,2

(a) ÎNCONJURA: v. I; var. (Reg.) **(a) ÎNCUNJURA** (aici) „a inspecta pentru a face o situaţie"

au încungiurat: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,4
încungiurase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 21,5

ÎNCONJURARE: s.f.; var. (Reg.) **ÎNCUNJURARE**
încungiurare: *sg. ac.* 11,8

(a) ÎNCORDA: v. I
încordând: *gerunziu* 5,18; 8,40; 12,2

(a) ÎNCREDINŢA: v. I
încredinţat era: *pasiv ind. imp. 3.sg.* 9,26
era încredinţate: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 9,29

ÎNDATĂ: adv.
îndată: 21,28

ÎNDĂRĂT: adv., var. **ÎNDĂRĂPT**
îndărăpt: 12,19

(a) ÎNDEMNA: v. I
au îndemnat: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,1
îndemnând: *gerunziu* rezum. cap.22
îndeamnă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.28

ÎNDOIALĂ: s.f.
îndoială: *sg. ac., în loc. adv.* ***fără îndoială*** „negreşit" rezum. cap.22

ÎNDOIT, -Ă: adj.
îndoită: *f. sg. ac., în sintagma* ***nu în inimă îndoită*** „cu toată convingerea" 12,33

ÎNDRĂZNEALĂ: s.f.
îndrăzneală: *sg. ac.* 17,25

(a) ÎNDREPTA: v. I (aici depre armată) „a organiza"
au îndreptat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 19,9, 17
îndrepta: *inf. prez. fără* ***a*** 22,12
îndrepta: *ind. imp. 3.sg.* 27,4

(a) ÎNFIGE: v. III
au înfipt: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,10

ÎNFRICOŞAT, -Ă: adj. (Înv.) „care inspiră frică", „de temut"
înfricoşat: *m. sg. nom.* 16,25

ÎNGER: s.m.
îngerul: *sg. nom./ac.* 21,12, 15, 16, 18, 20
îngerului: *sg. gen/dat.* 21,15, 27, 30

ÎNGRĂDITURĂ: s.f.
îngrădituri: *pl. ac.* 4,23

(a se) ÎNGREUIA: v. I
(s-)au îngreoiat *ind. pf.c. 3.sg.* 10,3

(a se) ÎNGROPA: v. I
(să) îngroapă: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.10
au îngropat: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,12

ÎNGROZIRE: s.f.
îngrozirile: *pl. ac.* 17,21

(a se) ÎNMULŢI: v. IV
(s-)au înmulţit: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,38; 23,17
să înmulţască: *conj. prez. 3.sg.* 27,23

(a se) ÎNSEMNA: v. I; var. (Reg.) **(a se) ÎNSĂMNA**
însămneaze: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.23
(să) însămnează: *ind. prez. impers./3.pl.* rezum. cap.24; rezum. cap.26

ÎNSEMNARE: s.f.; var. (Reg.) **ÎNSĂMNARE** (aici) „plan", „schiţă"
însămnarea: *sg. ac.* 28,11

ÎNSEMNAT, -Ă: adj.; var. (Reg.) **ÎNSĂMNAT, -Ă**
însămnaţi: *m. pl. nom.* 9,22

(a se) ÎNTĂRI: v. IV
întărise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 14,2
voiu întări: *ind. viit.I. 1.sg.* 17,12; 22,10; 28,7
să (să) întărească: *conj. prez. 3.sg.* 17,23
întăreaşte(-te): *imperativ 2.sg.* 19,13; 22,13; 28,10
(te) întăreaşte: *imperativ 2.sg.* 28,20

ÎNTÂI, -A: adj./num. ord./adv.
întâiul: *adj. m. sg. nom., în sintagma* ***întâiul născut*** 1,13, 29; 2,13; 3,1, 15; 6,28; 8,30, 39; 9,5, 31; 26,2, 4
întâiu: *adj. inv. în sintagmele* ***întâiu născutul/întâiu născutului/ întâiu născutu/ceale întâiu născute/întâiu născut*** 2,3, 27, 42, 50; 5,2; 8,1; 9,36; 26,10
întâiului: *adj. m. sg. gen., în sintagma* ***întâiului născut*** 2,25; 4,4; 5,1
întâi: *adj. inv. în sintagma* ***întâi născutul*** 2,25; 5,1
întâiu: *adj. inv. în sintagma* ***întâiu născut/întâiu născutului*** 5,1, 3
întâi: *adv.* rezum. cap.9; 9,2
întâi: *adv. în loc. adv.* ***mai întâi*** 23,11
întâiu: *adv.* 25,9
întâiu: *num ord., m. sg. nom.* „primul" 11,6; 18,17; 23,16, 17, 18, 19, 20; 24,23

ÎNTÂMPINARE: s.f.
-ntâmpinarea: *sg. ac.* 12,17; 19,5; 21,21
întâmpinarea: *sg. ac.* 14,8

(a se) ÎNTÂMPLA: v. I
(s-)au întâmplat: *ind. pf.c. impers./3.sg.* 19,1; 20,6

(a) ÎNTEMEIA: v. I
au întemeiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,30
voiu întemeia: *ind. viit.I. 1.sg.* 17,11

ÎNTEMEIERE: s.f.
întemeiarea: *sg. ac.* 26,27

(a) ÎNTINDE: v. III
au întins: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,9; 15,1
întinsease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 16,1
întinzându-: *gerunziu* 28,18

(a se) ÎNTOARCE: v. III
au întors: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,22; rezum. cap.13; 21,27
(să) va întoarce: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,19
(s-)au întors: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,20; 16,43; 19,15; 20,3; 21,4
(să) întoarce: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.13
să întoarcem: *conj. prez. 1.pl.* 13,3
să (se) întoarcă: *conj. prez. 3.pl.* 19,5
întoarcă(-se): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 21,17

ÎNTORS, -OARSĂ: adj.
întoarsă: *f. sg. ac.* 21,16

(a) ÎNTRA: v. I; vezi **(a) INTRA**

ÎNTRARE: s.f.; vezi **INTRARE**

ÎNTREG, -EAGĂ: adj.
întreji: *m. pl. ac., în sintagma* ***bani întreji æace mii*** (cf. supra **BAN**) 29,7

(a se) ÎNTRISTA: v. I
(s-)au întristat: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,11

(a) ÎNŢELEGE: v. III
înţălegând: *gerunziu* 19,10

înţeleage: *ind. prez. 3.sg.* 28,9
să înţeleg: *conj. prez. 1.sg.* 28,19

ÎNŢELEPCIUNE: v. III
înţelepciune: *sg. ac.* 22,12

ÎNŢELEPT, -EAPTĂ: adj.; var. **ÎNŢĂLEPT, -EAPTĂ**
(foarte) înţălept: *m. sg. nom.* 15,22
înţălepţi: *m. pl. ac.* 22,15
înţelept: *m. pl. dat.* 26,14
înţălept: *m. sg. nom.* 27,32

(a) ÎNVĂŢA: v. I
să înveaţe: *conj. prez. 3.sg.* 22,13
învăţa: *ind. imp. 3.pl.* 25,7
a învăţa: *inf. prez.* 26,29

ÎNVĂŢAT, -Ă: adj./s.
învăţaţi: *adj. m. pl. nom.* 5,18; 12,32
învăţat: *adj. m. sg. dat.* 26,14; 27,32
(cel) învăţat: *s.m. sg. nom.* 25,8

ÎNVĂŢĂTOR: s.m.
învăţători: *pl. nom.* 25,7

(a se) ÎNVINGE: rezum. cap.19
(să) învinge: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.19; 22,14
va învinge: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,12

J

JAF: s.n. (Prin ext.) „pradă de război”
jafurile: *pl. nom./ac.* 10,8; 20,2; 26,27

(a) JEFUI: v. IV
au jefuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,9

JERTFĂ: s.f.; var. **JÂRTVĂ**
jârtvele: *pl. nom.* rezum. cap.16
jârtvă: *sg. ac.* 16,29; 21,23, 24
jârtva: *sg. ac.* 23,29
jârtve: *pl. ac.* rezum. cap.29

JERTFELNIC: s.n.; var. **JÂRTVELNIC. JÂRTFEALNIC**
jârtvelnicului: *sg. gen.* 9,29; 24,5; 28,10
jârtfealnic: *sg. ac.* 22,19
jârtvelnic: *sg. ac.* 23,28
jârtfealnicului: *sg. gen.* 23,32

JERTFIRE: s.f.; var. **JÂRTVIRE**
jârtvirii: *sg. gen., în sintagma* ***oltariul jârtvirii*** 16,40

(a se) JERTFUI: v. IV; var. **(a se) JÂRTVUI**
au jârthuit: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,10
au jârtvuit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 11,18; 21,28; 29,21
(să) jârtvuia: *ind. imp. 3.pl.* 15,26

JGHEAB: s.n. (aici) „(un fel de) fântână” (cf. lat. *cisterna, -ae* „rezervor de apă; un rezervor subteran, de obicei în formă de pară, pentru acumularea apei adunate în urma ploii sau dintr-un izvor (cf. DB, p.235–236)”
jgheabul: *sg. ac.* 11,17, 18
jgheabului: *sg. ac.* 11,22

JILŢ: s.n. (aici) „odaie” (traducere improprie a lat. *exedra, -ae* „rotondă cu bănci în jur”, dar și „sală de primire sau de conversație”)
jilţuri: *pl. ac.* 9,26, 33
jiţuri: *pl. ac.* 23,28
jilţurilor: *pl. gen.* 28,12

JOS: adv.
jos: *adv. în loc. adj.* ***din jos*** 7,24
(mai) jos: 27,23

(a) JUCA: v. I
jucând: *gerunziu* 15,29

(a) JUDECA: v. I
judece: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 12,17
să judece: *conj. prez. 3.sg.* 16,33
a judeca: *inf. prez.* 26,29

JUDECATĂ: s.f.
judecăţile: *pl.nom./ac.* 16,12, 14; 22,13; 28,7
judecată: *sg. ac.* 18,14

JUDECĂTOR: s.m.
judecătorii: *pl. ac.* 17,6
judecători: *pl. ac.* 17,10; 23,4

JUMĂTATE: s.f.
jumătatea: *sg. nom./ac., în sintagmele* ***jumătatea odihnelor*** (cf. lat *qui videbat dimidium requietionum*)/***jumătatea odihnirii*** (cf. lat. *dimidium requetionis Sarai*) 2,52, 54
jumătate: *sg. nom./ac.* rezum. cap.5; 5,18, 26; 6,61; 12,31, 37; 26,32; 27,20, 21
jumătate: *sg. gen.* (*cu prep.* ***a***) 5,23
jumătatea: *sg. ac.* 6,70
jumătăţii: *sg. gen.* 6,71

JUNGHIERE: s.f.; var. **JUNGHERE** (Pop.) „înjunghiere”; (ccr.) „animal sacrificat prin înjunghiere”
jungheri: *pl. ac.* 21,28; 29,21

JURĂMÂNT: s.n.; var. **GIURĂMÂNT**
giurământul: *sg. ac.* 16,16
jurământului: *sg. ac., în sintagma* ***casa jurământului*** (cf. lat. *domo Iuramenti*) 4,21

L

LANCE: s.f.
lance: *sg. ac.* 11,23

LAUDĂ: s.f.
laude: *sg. gen., în sintagma* ***cântarea dumnezeieștii laude*** rezum. cap.16
lauda: *sg. nom.* 29,11

LĂCAŞ: s.n.; vezi **LOCAŞ**

(a) LĂCUI: v. IV; vezi **(a) LOCUI**

LĂCUINŢĂ: s.f.; vezi **LOCUINŢĂ**

LĂMURIT, -Ă: adj. (despre metale) „purificat prin acțiunea focului”
lămurit: *n. sg. ac.* 29,4

(a) LĂSA: v. I
au lăsat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,25; 10,7; 14,12; 16,21, 37
să lăsaţi: *conj. prez. 2.pl.* 28,8
va lăsa: *ind. viit.I. 3.sg.* 28,20

(a) LĂŢI: v. IV
să lăţască: *conj. prez. 3.sg.* 18,3

(a) LĂUDA: v. I
să laude: *conj. prez. 3.pl.* 16,4
lăudaţi: *imperativ 2.pl.* 16,10
vor lăuda: *ind. viit.I. 3.pl.* 16,33
lăuda: *ind. imp. 3.pl.* 25,3
laudă: *ind. prez. 1.sg.* 29,13

LĂUDAT, -Ă: adj.
lăudat (foarte): *m. sg. nom.* 16,25

LĂUTAŞ: s.m.
lăutaşi: *pl. nom.* rezum. cap.25

LĂUTĂ: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **ALĂUTĂ**
alăute: *pl. ac.* 15,20, 28; 25,6
lăute: *pl. ac.* 15,16; 25,1
lăuta: *sg. ac.* 25,3

LEGĂTURĂ: s.f. (Înv.) „legământ”
legătură: *sg. ac.* 11,3
legăturii: *sg. gen., în sintagmele* ***sicriiul legăturii Domnului/sicriiului legăturii Domnului/cortul legăturii/cortului legăturii*** 15,25, 26, 28, 29; rezum. cap.16; 16,6; 17,1; 22,19; 23,32
legătura: *sg. ac.* 16,15
legătură: *sg. ac., în sintagma* ***legătură vecinică*** 16,17

LEGE: s.f.
leagea: *sg. ac., în sintagma* ***leagea Domnului*** 16,40; 22, 12
leagea: *sg. ac.* 23,13, 32; 24,19
leagii: *sg. gen., în sintagma* ***sicriiul leagii Domnului*** 28,2
legii: *sg. gen., în sintagma* ***sicriiul legii Domnului*** 28,18

LEMN: s.n. „tulpina şi ramurile unui arbore tăiat, servind ca material de construcţii, drept combustibil etc.”; „copac”, „pom”
leamne: *pl. ac.* rezum. cap.14; 14, 1; 21,23; 22,14; 29,2
leamne: *pl. ac., în sintagma* ***[meşteri] de leamne/meşteri de leamne*** „dulgheri” 14, 1; 22,15
leamnele: *pl. nom.* 16,33; 22,4
lemnul: *sg. ac.* (aici) „mâner” 20,5

(a) LEPĂDA: v. I
să leapede: *conj. prez. 3.sg.* 17,21
va lepăda: *ind. viit.I. 3.sg.* 28,9

(a) LEŞUI: v. IV „a pândi”, „a spiona”
leşuiţi: *ind. prez. 2.pl.* 12,17

LEU: s.m. „mamifer carnivor” (probabil) „un obiect folosit pentru ritualul din templu”
leul: *sg. ac.* 11,22
leului: *sg. ac.* 12,8
lei: *pl. ac.* 28,17

LEUŢ: s.m. (cf. lat. *leunculus, -i* „leuşor”) (probabil) „un obiect folosit pentru ritualul din templu”
leuţi: *pl. nom./ac.* 28,17, 17

LEVIT: s.m. (cf. **Indice** Iş)
leviţii: *pl. nom./ac.* 6,48; 9,2; rezum. cap.15; 15,4, 11, 14, 17; 15,26, 27; 23,2, 30; 26,17
leviţilor: *pl. gen./dat.* 6,64; rezum. cap.9; 9,33, 34; 15,16, 22, 27; rezum. cap.23; 23,26; 28,21
leviţi: *pl. ac./gen./dat.* 9,14, 26; 15,2; 16,4; rezum. cap.23; rezum. cap.24; rezum. cap.26; 27,17
levitul: *sg. nom.* 9,31; 24,6
leviţi: *pl. dat.* (*cu prep.* ***la***) 13,2

LEVITICESC, -EASCĂ: adj.
leviticeşti: *f. pl. ac./gen.* 15,12; rezum. cap.16; 24,6, 31; 28,13

LIN, -Ă: adj. (aici) „paşnic”, „liniştit”
lin: *n. sg. nom./ac.* 4,40; 22,9

LIPSĂ: s.f. (prin ext.) „necesitate”, „nevoie”
lipsă: *sg. ac., în loc. adj.* (Înv. şi rar) ***de lipsă*** „necesar” rezum. cap.22; 22,5, 14; rezum. cap.28; rezum. cap.29; 29,2, 19

LOC: s.n.
locul: *sg. ac., în loc. prep.* ***în locul*** 1,45, 51
locul: *sg. nom./ac.* 11,13; 13,11; 15,3, 12; 16,27; 21,22; 23,28
loc: *sg. ac./gen.* 14,11; 15,1; 17,9; 21,25
locurile: *pl. ac.* 17,5

LOCAŞ: s.n.; var. (Reg.) **LĂCAŞ**
lăcaşele: *pl. nom.* rezum. cap.4; 6,54
lăcaşul: *sg. nom.* 4,33; rezum. cap.5; 7,28
lăcaşu: *sg. nom.* 29,1

(a) LOCUI: v. IV; var. (Înv.) **(a) LĂCUI**
lăcuia: *ind. imp. 3.pl.* 2,55; 8, 6, 13; 10,7; 11,5
sânt lăcuind: *ind. prez. perifr. 3.pl.* 4,23
au lăcuit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,28, 41, 43; 5,8, 9, 10, 11, 16, 22; 7,29; 8,28, 29,32; rezum. cap.9; 9,2, 16, 38; 10,7; rezum. cap.11; 11,7
lăcuise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 4,40
lăcuiesc: *ind. prez. 3.pl.* 13,2
lăcuind: *gerunziu* 17,1
lăcuiesc: *ind. prez. 1.sg.* 17,1
spre lăcuit: *supin* 17,4
va lăcui: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,9

LOCUINŢĂ: s.f.; var. (Înv.) **LĂCUINŢĂ**
lăcuinţa: *sg. ac.* 23,25

LOCUITOR: s.m.; var. (Înv.) **LĂCUITOR**
lăcuitorii: *pl. nom./ac.* 4,41; 7,21; 8,13; 11,4

LOTRIŞOR: s.m.
lotrişorilor: *pl. gen.* 12,21

(a se) LOVI: v. IV
au lovit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,46; 4,41, 43; 10,2; 11,22, 23; 13,10; 14,11, 16; 15,13; 18,1, 2, 3, 5, 12; 20,1, 4, 5, 7; 21,7
va lovi: *inv. viit.I. 3.sg.* 11,6
lovind: *gerunziu* 11,14
(s-)au lovit: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.13
să lovească: *conj. prez. 3.sg.* 14,15; rezum. cap.21; 21,15
lovise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 18,10
lovindu(-să): *gerunziu* 21,15
lovea: *ind. imp. 3.sg.* 21,15
să (să) lovească: *conj. prez. 3.sg.* 21,17

(a) LUA: v. I
ia: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.14
să iai: *conj. prez. 2.sg.* 21,8, 22
ia: *imperativ 2.sg.* 21,23
să iau: *conj. prez. 1.sg.* 21,24
au luat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,18, 19, 21, 26; 4,18; 5,25; 7,15; 10,12; 14,3; 18,1, 7; 20,2; 23,22
luund: *gerunziu* rezum. cap.14
luaţi: *imperativ 2.pl.* 16,29
am luat: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 17,7, 13; 29,14
voiu lua: *ind. viit.I. 1.sg.* 17,13

(a) LUCRA: v. I
lucră: *ind. prez. 3.pl.* 4,21
să fie lucrând: *conj. prez.* (*cu gerunziul*) *3.sg.* 15,13
să lucrăm: *conj. prez. 1.pl.* 19,13
am lucrat: *ind. pf.c. 1.sg.* 21,8

LUCRĂTOR, -TOARE: s.m./f.
lucrătorii: *s.m. pl. ac., în sintagmele* ***lucrătorii de câmp/lucrătorii viilor*** 27,26, 27

LUCRU: s.n.
lucrurile: *pl. ac.* 4,23; 9,19; 16,4; 23,24, 28; 26,29; 28,19; 29,5
lucrul: *sg. nom./ac.* 6,49; 9,26
lucrului: *sg. gen.* 9,13; 22,15
lucruri: *pl. ac.* 11,22
lucru: *sg. nom./gen.* 23,31; 29,1
lucrurile: *pl. ac., în sintagma* ***lucrurile Domnului/lucrurile casii Domnului/lucrurile casii lui Dumnezeu*** 26,30; 28,13; 29,7
lucrul: *sg. ac., în sintagmele* ***lucrul prost*** (aici) „munca de la țară”/ ***lucrul slujbeai casei Domnului*** 27,26; 28,20
lucrurilor: *pl. gen.* 28,14

LUME: s.f.
lumea: *sg. ac.* 16,30

LUNĂ: s.f.
luni: *pl. ac.* 3,4; 13,14; 21,12; 27,1
luna: *sg. ac.* 12,15; rezum. cap.27; 27,2, 3, 4, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15
lună: *sg. ac.* 23,31; 27,5

LUNG, -Ă: adj. (aici) „înalt”
lung (foarte): *m. sg. nom.* 20,6

M

MAHOMEAN: s.m. „care este de loc din Mahavim”
Mahomeanul: *sg. nom.* 11,46

MAI-MARE: s.m.
mai-marele: *sg. nom.* 9,31
mai-mare: *sg. nom.* 26,24; 27,29
mai-marii: *s.m. pl. ac.* 28,1

MAMĂ: s.f.; var. (Înv. și pop.) **MUMĂ**
muma: *sg. nom.* 2,26; 4,9

MARE: adj./s.
(foarte) mare: *adj. n. sg. nom.* 5,23
mare: *adj. m./f./n. sg. nom./ac.* 8,40; 11,14; 12,22, 29; rezum. cap.15; 16,25, 27; 19,5; 21,30; rezum. cap.29; 29,1, 9, 17, 22
(cei mai) mari: *adj. m pl. nom., în sintagma* ***cei mai mari născuți*** „bătrânii” 11,3; 15,25; 21,16
(cel mai) mare: *s.m. sg. nom.* „cel mai mare în grad”; „cel sus-pus”, „cel puternic” 12,14; 25,8
(cei) mari: *s.m. pl. ac.* 17,8
(cei mai) mari: *s.m. pl. ac.* 24,31
(celor) mari: *s.m. pl. dat.* 26,13

MARE: s.f.
marea: *sg. nom.* 16,32
mare: *sg. ac.* (aici) „bazin uriaș în forma unei cupe” (cf. **Indice** 3Împ) 18,8

MARGINE: s.f.
margini: *pl. ac.* 5,16; 6,54
marginile: *pl. ac.* 5,23

MARMURĂ: s.f.; var. (Înv. și reg.) **MARMURE**
marmure: *sg. nom., în sintagma* ***marmure Parium*** (cf. lat. *marmor Parium*) 29,2

MASĂ: s.f.
measele: *pl. ac., în sintagma* ***measele ducerii*** „mesele punerii-înainte” 28,16
measelor: *pl. gen.* 28,16
mease: *pl. ac.* 28,16

MASEREU: s.m. „membru al unei familii ce provenea din Chiriat-Iearim”
masereii: *pl. nom.* 2,53

MATCĂ: s.f.
matca: *sg. ac.* 12,15

MĂCAR: adv.; var. (Înv. și reg.) **MACAR**
macar: 17,6

(a se) MĂRI: v. IV „a preamări”, „a proslăvi”; „a înălța”
să mărească: *conj. prez. 3.pl.* 16,4
mărind: *gerunziu* rezum. cap.17
ai mărit: *ind. pf.c. 2.sg.* 17,18
să (se) mărească: *conj. prez. 3.sg.* 17,24
au mărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 29,25

MĂRIME: s.f. „însușirea de a fi mare”; „măreție”, „splendoare”; „(ccr.) „lucru mare”
mărimea: *sg. nom./ac.* 17,19; 21,15; 29,12
mărimile: *pl. nom.* 17,19
mărime: *sg. ac.* 22,14

MĂRIRE: s.f. „slavă”
mărirea: *sg. nom./ac.* 16,24; 17,21; 29,11
mărire: *sg. ac.* 16,28

MĂRTURIE: s.f.
mărturii: *sg. gen, în sintagma* ***cortului mărturii*** 6,32
mărturiei: *sg. gen., în sintagma* ***cortului mărturiei*** 9,21
mărturiile: *pl. ac.* 29,19

(a se) MĂRTURISI: v. IV
a (să) mărturisi: *inf. prez.* 16,7, 41
mărturisiți(-vă): *imperativ 2.pl.* 16,8, 34
să (ne) mărturisim: *conj. prez. 1.pl.* 16,35
a (să) mărturisi: *inf. prez.* 23,30
mărturisea: *ind. imp. 3.pl.* 25,3
(ne) mărturisim: *ind. prez. 1.pl.* 29,13

MĂRTURISIRE: s.f.
mărturisire: *sg. nom.* 16,27

MĂSURĂ: s.f.
măsură: *sg. nom./ac.* 20,2; 21,25; 22,3, 14; 28,14
măsura: *sg. nom./ac.* 23,29; 28,14, 15
măsurii: *sg. gen.* 28,15, 17

(a) MÂNA: v. I
mâna: *ind. imp. 3.sg.* 13,7

MÂNĂ: s.f.
mâna: *sg. nom./ac.* 4,10; 11,3, 23; 13,9; 14,10, 11; 18,17; 19,11; 20,7; 21,15, 16, 17; 23,28; 24,19; 25,2, 3, 6; 26,28; 29,5, 12, 14, 16, 24
mânile: *pl. ac.* 5,20; 6,15; 12,2; 18,1; 21,13; 22,18, 29,5
mâni: *pl. ac.* 12,17
mâna: *sg. ac., în sintagma* ***mâna Domnului*** 28,19

(a) MÂNCA: v. I
mâncând: *gerunziu* 12,39
(au) mâncat: *ind. pf.c. 3.pl.* 29,22

MÂNCARE: s.f.
mâncare: *sg. ac.* 12,40

(a) MÂNGÂIA: v. I; var. (Înv. și rar) **(a) MÂNGĂIA**
să mângăie: *conj. prez. 3.pl.* 7,22; 19,2, 3
a mângâia: *inf. prez.* rezum. cap.19
să mângâie: *conj. prez. 3.pl.* 19,2

(a se) MÂNIA: v. I
(s-)au mâniiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,10
mânie: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.21

MÂNIE: s.f.
mâniia: *sg. nom.* 27,24

(a) MÂNTUI: v. IV
mântuiaşte: *imperativ 2.sg.* 16,35
au mântuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,13

MÂNTUIRE: s.f.
mântuire: *sg. ac.* 11,14
mântuirea: *sg. ac.* 16,23

MÂNTUITOR: s.m.
Mântuitoriul: *sg. voc., în sintagma* ***Mântuitoriul nostru*** 16,35

(a) MERGE: v. III
mergând: *gerunziu* 11,9
mergi: *imperativ 2.sg.* 17,4
ai mers: *ind. pf.c. 2.sg.* 17,8
să meargi: *conj. prez. 2.sg.* 17,11
au mers: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 17,21; 19,10, 11, 14; 20,1
mersease: *ind. m.mc.pf. 3.sg.* 18,6, 13
meargi: *imperativ 2.sg.* 21,10

MERONATHEAN: s.m. „care este de loc din Meronot"
Meronatheanul: *sg. nom.* 27,30

MEŞTER: s.m.
Meşterilor: *pl. gen., în s. prorp.* ***Văliі Meşterilor*** 4,14
meşteri: *pl. nom./ac.* 4,14; rezum. cap.14
meaşteri: *pl. ac., în sintagmele* ***meaşteri de părеţi*** „zidari"/***[meaşteri] de leamne*** „dulgheri" 14,1; 22,15
meaşteri: *pl. ac.* 22,15
meşterilor: *pl. gen.* 29,5

MEŞTEŞUG: s.n.
meşteşugul: *sg. ac.* 22,15

MIAZĂNOAPTE: s.f. „nord"
miazănoapte: *sg. ac.* 9,24; 26,17

MIC, -Ă: adj./s.
mici: *adj. m. pl. nom.* 16,19
(cei mai) mici: *s.m. pl. ac.* 24,31
(cel mai) mic: *s.m. sg. nom.* 25,8
(celor) mici: *s.m. pl. dat.* 26,13

MIEL: s.m.
miei: *pl. nom.* 29,21

MIJLOC: s.n.
mijlocul: *sg. ac., în loc. prep.* ***în mijlocul/prin mijlocul*** 11,14, 18, 22; 16,1

MILĂ: s.f.
mila: *sg. nom./ac.* 16,34, 41; 17,13
milă: *sg. nom./ac.* 19,2; 21,15
milele: *pl. nom.* 21,13

MINCIUNĂ: s.f.
minciunei: *sg. gen., în sintagma* ***oamenii minciunei*** „mincinoşii" 4,22

MINTE: s.f.
minţilor: *pl. gen.* 28,9
mintea: *sg. nom.* 29,18

MINUNE: s.f.
minunile: *pl. ac.* 16,9, 12, 24

MIREASMĂ: s.f.; var. **MIREAZMĂ**
mireazme: *pl. ac.* 9,29

MIROS: s.n.
mirosuri: *pl. ac.* 9,30

(a se) MIŞCA: v. I
(să) va mişca: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,9

MITITEL, -EA: adj.
mititel: *m. sg. nom.* 22,5

MITRĂ: s.f.
mitră: *sg. ac.* 20,2

MOARTE: s.f.
moartea: *sg. ac.* rezum. cap.19; 19,2; 22,5

MOAVITEAN: s.m. (cf. **Indice** Fc)
Moaviteanul: *sg. ac.* 11,46
moaviteanii *pl. nom.* 18,2

MORT, MOARTĂ: adj.
mort: *m. sg. nom.* 10,5

MOŞIE: s.f.
moşiile: *pl. ac.* 7,21; 9,2

(a) MOŞTENI: v. IV
moştenise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 5,21
să moşteniţi: *conj. prez. 2.pl.* 28,8

MOŞTENIRE: s.f.
moştenire: *sg. ac.* 6,61
moştenirea: *sg. nom.* 7,28
moşteniri: *sg. gen., în sintagma* ***funea moştenirii voastre*** (aici) „partea voastră de moştenire" 16,18
moşteniri: *sg. gen.* 28,1
moştenirilor: *pl. gen.* 29,6

MUIERE: s.f.; var. (Înv.) **MUIARE**
muierea: *sg. nom./ac.* 1,50; 3,3; 4,18; 7,23
muiare: *sg. ac.* 2,18, 19, 24, 26, 35; 16,3
muiarii: *sg. gen.* 2,29
muieri: *pl. nom./ac.* 4,5; rezum. cap.14
muierii: *sg. gen.* 4,19; 8,29; 9,35
muieri: *pl. ac.* 7,4, 15; 14,3
muiarea: *sg. nom.* 7,16; 8,9
muierile: *pl. nom.* 8,8

MULT, -Ă: adj./pron. nehot.
mulţi: *adj. m. pl. ac.* 4,27; 8,40; rezum. cap.14; 22,15; 28,5
mult: *adj. n. sg. ac.* 5,9; 22,8
multe: *adj. f./n. pl. nom./ac.* 7,4, 22; rezum. cap.10; 11,22; rezum. cap.16; rezum. cap.21; 21,13; 22,8; rezum. cap.26; rezum. cap.29; 29,2
multă (foarte): *adj. f. sg. ac.* 18,8
multe (foarte): *adj. n. pl. ac.* 20,2
mult (foarte): *adj. n. sg. ac.* 22,3
(prea) mulţi: *adj. m. pl. ac.* 23,11
(mai) mulţi: *adj. m. pl. nom.* 24,4
mulţi: *pron. nehot. m. pl. nom.* 5,22
(mai) mult: *adv.* 17,9, 18; 19,19; 21,3
mult: *adv. în loc. adv.* ***cu mult*** 24,4

MULŢIME: s.f.
mulţimea: *sg. nom.* 13,4

mulţimea: *sg. gen.* (*redundant, cu prep.* ***înaintea*** **+** *prep.* ***a*** **+** ***toată***) 29,10
mulţime: *sg. nom.* (aici) „bogăţie” 29,16

MUMĂ: s.f.; vezi **MAMĂ**

MUNTE: s.m.
muntele: *pl. ac.* 4,42; 5,23; 6,67; 10,1, 8
munţi: *pl. ac.* 12,8

(a) MURI: v. IV
au murit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,44, 45, 46, 48, 50; 2,24, 30, 32; 10,5, 13; 13,10; 19,1; 23,22; 24,2; 29,28
murise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 1,47
murind: *gerunziu* 1,49, 51; 2,19; 10,7

MUZICESC, -EASCĂ: adj.; var. (Înv.) **MUSICESC, -EASCĂ** (Înv.) „muzical”; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în 1792 (după Ioan Bianu şi Nerva Hodoş, *Bibliografia românească veche 1508–1830*, Bucureşti. Tom II (1716–1808), 1910).
muziceşti: *n. pl. ac., în sintagma* ***organe muziceşti*** „instrumente muzicale” 15,16
muziceştile: *adj. antep. n. pl. nom., în sintagma* ***muziceştile organe*** 16,42

(a) MUTA: v. I „a strămuta”
au mutat: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,14

MUTARE: s.f. „emigrare”, „ducere în robie”
mutare: *sg. ac.* 5,22

N

(a se) NAŞTE: v. III
au născut: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,10, 11, 13, 18, 20, 32, 34; 2,4, 10, 11, 12, 13, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 24, 29, 31, 33, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 44, 46, 48, 49; 3,10, 11, 12, 14, 19; 4,2, 6, 8, 11, 12, 14, 17, 18; 6,4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14; 7,14, 16, 18, 23, 26, 32; 8,1, 7, 8, 9, 11, 32, 33, 34, 36, 37; 9,38, 39, 40, 42, 43; 14,3
(s-)au născut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,19; 2,3, 9, 25; 3,1, 4, 5, 10, 13, 16, 21; 4,2; 7,3, 15, 25; 14,4; 26,6
am născut: *ind. pf.c. 1.sg.* 4,9
naşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.14
(să) va naşte: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,9

NAŞTERE: s.f.
naşterea: *sg. nom., în sintagma* ***naşterea dintâiu*** (aici) „dreptul primului născut” (cf. lat. *primōgenita, -ōrum* „dreptul de primogenitură” 5,1
naşteri: *pl. ac.* (aici; eufem.) „organele genitale” 19,4

NATHINEAN: s.m. (cf. **Indice** Ezr – **NATINEAN**)
nathineanii: *pl. nom.* 9,2

(a) NĂDĂJDUI: v. IV
au nădăjduit: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,14

(a) NĂIMI: v. IV
să năimească: *conj. prez. 3.pl.* 19,6
au năimit: *ind. pf.c. 3.pl.* 19,7

(a) NĂPĂSTUI: v. IV
să năpăstuiască: *conj. prez. 3.sg.* 16,21

NĂSCUT, -Ă: adj./s.
născut: *s.m. sg. nom./ac./gen., în sintagmele* ***întâiul născut/ întâiului născut/întâiu născut/întâiu născut*** 1,13, 29; 2,13, 25; 3,1, 15; 4,4; 5,1; 6,28; 8,30, 39; 9,5, 31; 26,2, 4, 10
născutul: *s.m. sg. nom., în sintagmele* ***întâiu născutul/întâi născutul*** 2,3, 25; 5,1; 8,1; 9,36
născutului: *s.m. sg. gen., în sintagma* ***întâiu născutului/întâiu născutului*** 2,27, 50; 5,3
născutu: *s.m. sg. nom., în sintagma* ***întâiu născutu*** 2,42
născute: *s.n. pl. nom., în sintagma* ***ceale întâiu născute*** „drepturile primului născut” 5,2
născuţi: *s.m. pl. nom., în sintagma* ***cei mai mari născuţi*** „bătrânii” 11,3; 15,25; 21,16
născut: *adj. m. sg. nom.* 20,6

(a se) NĂVĂLI: v. IV
să năvălească: *conj. prez. 3.pl.* 7,21
au năvălit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 14,13; 19,17
(să) năvăleaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.19

NEAM: s.n.
neamurile: *pl. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,29; rezum. cap.3; 4,2, 38; rezum. cap.6; 6,19; rezum. cap.12; 14,17; 17,21; 18,11; 23,24; 27,16
neam: *sg. nom./ac.* rezum. cap.5; 12,32; 17,21; 27,20
neamul: *sg. nom./ac.* 5,6, 26; rezum. cap.6; 6,60, 61, 62, 63, 65, 66, 74, 76, 77, 78, 80; 12,31, 37; 20,4; 23,14; 26,32; 27,21
neamului: *sg. gen.* 6,70, 71
neamuri: *pl. ac.* 16,15, 24, 31, 35; rezum. cap.18; rezum. cap.27
neam: *sg. ac., în loc. adv.* ***din neam în neam*** 16,20
neamurile: *pl. voc., în sintagma* ***neamurile noroadelor*** 16,28
neamurilor: *pl. gen.* 28,1; 29,6

NECLĂTIT, -Ă: adj.
neclătită: *f. sg. ac.* 16,30

NEDREPTATE: s.f.; var. (Înv.) **NEDIREPTATE**
nedreptăţi: *pl. ac.* rezum. cap.10
nedreptăţile: *pl. ac.* 10,13
nedireptate: *sg. ac.* 12,17
nedreptăţii: *sg. gen.* 17,9
nedreptate: *sg. ac.* 19,6
nedreptatea: *sg. ac.* 21,8

NEÎNŢELEPŢEŞTE: adv.
neînţelepţeaşte: 21,8

NEÎNVĂŢAT, -Ă: s.m./f.
(cel) neînvăţat: *s.m. sg. nom.* 25,8

NEMERNIC, -Ă: s.m./f; var. (Înv. şi reg.) **NIMERNIC, -Ă**
nimearnici: *s.m. pl. nom.* 29,15

NENUMĂRAT, -Ă: adj.
nenumărată: *f. sg. ac.* 22,3

NEPOT: s.m.
nepoţi: *pl. ac.* 8,40

NEPLĂCUT: adv.
neplăcut: 21,7

NEPRIETEN: s.m.; var. (Înv.) **NEPRIIATIN**
nepriiatinii: *pl. ac.* 14,11; 17,8, 10; 22,9, 18

NESLOBOD, -Ă: adj.
neslobod: *n. sg. ac.* 15,13

NETĂIAT, -Ă: s.m/f.
netăiaţii: *s.m. pl. nom., în loc. s.* ***netăiaţii împregiur*** 10,4

NETEZIRE: s.f. „şlefuire”; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la G. A. Polizu, *Vocabular*

româno-german, compus şi întocmit cu privire la trebuinţele vieţii practice de..., înavuţit şi cores de G. Bariţ, Braşov, 1857.
netezirea: *sg. ac.* 22,2

NETHANINEAN: s.m. „care descinde din seminţia lui Neftali, al şaselea fiu al lui Iacov"
nethanineanii: *pl. ac.* 27,19

NETOFATHITEAN: s.m. (cf. **Indice** 2.Sm)
Netofathiteanul: *sg. nom.* 11,30; 27,15
Natofathiteanul: *sg. nom.* 27,13

NOAPTE: s.f.
noaptea: *sg. ac., în loc. adv.* ***zioa şi noaptea*** 9,33
noaptea: *sg. ac.* 17,3

NORĂ: s.f.
noru-sa: *sg. nom.* 2,4

NOROCIT: adv.
norocit: rezum. cap.20

NOROD: s.n.
noroadelor: *pl. gen./dat.* 5,25; 10,9; 16,26, 28
noroadele: *pl. ac.* 7,4; 16,24
norodul: *sg. nom./ac.* 11,2, 13; 14,2; rezum. cap.16; 16,2, 36, 43; 17,6, 21, 22; 19,7, 13, 14; 20,3; rezum. cap.21; 21,3, 17; 28,21; rezum. cap.29; 29,9, 14, 17
norodului: *sg. gen./dat.* 11,14; 13,4; 17,9; 19,11; 21,2; 22,18; 23,25
noroade: *pl. ac.* 16,8
norod: *sg. ac.* 16,20; 17,21, 22; 19,6; 21,22; rezum. cap.29
norodului: *sg. dat. adn.* 17,7, 10
norodului: *sg. gen.* (*redundant, cu prep.* ***a + tot + art. hot.***) 18,14
norodul: *sg. voc., în sintagma* ***norodul mieu*** 28,2

NOU, NOUĂ: adj.
noao: *f. pl. nom.* 9,32
nou: *n. sg. ac.* 13,7
noao: *f. sg. ac.* 23,31

NUMĂR: s.n.
numărul: *sg. nom./ac.* 3,22; 7,7, 40; 11,11; 12,23; 21,2, 5; 22,14; 23,24, 27, 31; 25,1, 7; 27,1, 24
număr: *sg. nom.* 5,9, 23; 12,22; 16,19; 22,16
număr: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu număr*** 9,28

(a se) NUMĂRA: v.I
(să) număra: *ind. imp. 3.pl.* 5,7
(s-)au numărat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,17; 7,9; 9,1; 23,3, 14; 26,31
număraţi au fost: *pasiv ind. pf.c. 3.pl.* 7,2, 5
numărând: *gerunziu* rezum. cap.21
să numere: *conj. prez. 3.sg.* 21,1
număraţi: *imperativ 2.pl.* 21,2
au numărat: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,6
să (se) numere: *conj. prez. 3.sg.* 21,17
(să) numără: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.23; rezum. cap.27; rezum. cap.29
a număra: *inf. prez.* 27,23, 24

NUMĂRAT, -Ă: adj./s.
număraţi: *adj. m pl. dat.* rezum. cap.23
(celor) număraţi: *s.m. pl. gen.* 27,24

NUME: s.n.
numele: *sg. nom./ac.* 1,19, 43, 46, 50; 2,29; 4,3, 9; 7,15, 16, 23; 8,29; 9,35; 12,31; 13,6; 14,11, 17; 16,8, 10, 41; 17,24
nume: *sg. ac.* 2,18, 26, 34; 7,15; 17,8; 27,4
numele: *pl. nom./ac.* 6,17, 65; 14,4; 23,13; 29,13
nume: *pl. ac.* 8,38; 9,44
numele: *sg. ac., în loc. adv.* ***în numele***, aici ***în numele Domnului*** „invocând numele Domnului" 16,2; 21,19
numelui: *sg. dat.* 16,29, 35; 22,8, 10; 28,3; 29,16
numelui: *sg. gen., în sintagma* ***numelui Domnului*** 22,7, 19

(a) NUMI: v. IV
sânt numiţi: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 4,38

O

O: interj.
o: 11,17

OAIE: s.f.
oi: *pl. ac.* 5,21; 27,31

OASTE: s.f.
oastelor: *pl. gen., în sintagma* ***Domnul oastelor*** 11,9; 17,7, 24
oaste: *sg. ac.* 11,26; 12,21; 18,15; 20,1
oastea: *sg. gen.* 12,14; 19,16
oastea: *sg. ac., în sintagma* ***oastea lui Dumnezeu*** 12,22
oastei: *sg. gen.* 12,23; 19,18; 20,1; 25,1; 26,26; 27,4, 34
oastea: *sg. ac.* 18,9; 19,8; 27,3; 28,1

OBICEI: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **OBICEAI**
obiceaiul: *sg. ac.* 29,21

(a se) OBIŞNUI: v. IV; var. (Înv.) **(a se) OBICINUI**
(s-)au obicinuit: *ind. pf.c. 3.pl.* 20,1

OCHI: s.m.
ochii: *pl. ac.* 21,16

ODIHNĂ: s.f.
odihnelor: *pl. gen., în sintagma* ***jumătatea odihnelor*** (cf. lat *qui videbat dimidium requietionum*) 2,52
odihnă: *sg. ac.* 22,9, 18; 23,25

(a se) ODIHNI: v. IV
a (să) odihni: *inf. prez.* 22,9
(s-)ar odihni: *cond. prez. 3.sg.* 28,2
(s-)au odihnit: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.29

ODIHNIRE: s.f.
odihnirii: *sg. gen., în sintagma* ***jumătatea odihnirii*** (cf. lat. *dimidium requetionis Sarai*) 2,54

OLIVET: s.m. „livadă de măslini"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Ion Gheţie, *Dicţionar român-maghiar pentru şcoală şi privaţi. Román-magyar szótár*, Budapest, 1896.
oliveţii: *pl. ac.* 27,28

OLTAR: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **OLTARIU**
oltariul: *sg. ac., în sintagma* ***oltariul arderii/oltariul arderilor/ oltariul tămâierii/oltariul jârtvirii*** 6,49; 16,40; 21,26, 29
oltariu: *sg. nom./ac.* rezum. cap.21; 21,18, 22, 26; 22,1
oltariul: *sg. nom.* 28,18

OM: s.m.
oamenii: *pl. nom.* 4,12; 7,21; rezum. cap.10; 10,7, 11; 17,17
oamenii: *pl. nom., în sintagma* ***oamenii minciunei*** „mincinoşii" 4,22
oameni: *pl. ac./gen.* 5,21; 11,19
omul: *sg. ac.* 11,23
om: *sg. nom.* 20,6
oamenilor: *pl. gen.* 21,13
omului: *pl. dat.* 23,14; 26,14; 29,1

ONIHIN: s.n.; var. **ONIHINĂ** „onix”
onihină: *sg. ac., în sintagma* ***pietri de onihină*** 29,2

ORGAN: s.n. (În v.) „instrument muzical”
organe: *pl. nom./ac., în sintagmele* ***organe muscești/ musceștile organe*** „instrumente muzicale” 15,16; 16,42
organele: *pl. ac.* 16,5; 23,5

ORZ: s.n.
orzu: *sg. ac.* 11,13

OS: s.n.
oasele: *pl. ac.* 10,12

(a se) OSEBI: v. IV; (Reg.) **(a) USIBI**
(s-)au osebit: *ind. pf.c. 3.sg.* 23,13
au osăbit: *ind. pf.c. 3.sg.* 25,1
au usibit: *ind. pf.c. 3.sg.* 28,17

OSEBIRE: s.f.; var. (Înv.) **USEBIRE**
osebirea: *sg. ac.* 28,14
usibirea: *sg. ac.* 28,15
useabirea: *sg. ac.* 28,16

OSPĂȚ: s.n.; var. (Înv. și pop.) **USPĂȚ**
uspățu: *sg. nom.* rezum. cap.16

OSTAȘ: s.m.
ostași: *pl. nom./ac.* 5,18; rezum. cap.11; 12,1, 8, 14, 38; 18,6; 21,5
ostașu: *sg. nom.* 28,3

OȘTEAZĂ: s.f. (cf. **Indice** 2Lg)
oștezele: *pl. ac.* 5,16; 6,55, 57, 58, 59, 60, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81; 13,2
oșteazele: *pl. ac.* 6,64, 67, 71

(a se) OȘTI: v. IV
au oștit: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,10
oștea: *ind. imp. 3.pl.* 5,20; 10,1
a oști: *inf. prez.* 7,5, 7
să oștească: *conj. prez. 3.pl.* 12,19
(s-)au oștit: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,19
oștind: *gerunziu* 19,17
ai oștit: *ind. pf.c. 2.sg.* 22,8

OZIHELITEAN: s.m. „membru al unei familii levitice; uzieliții l-au ajutat pe David să aducă chivotul la Sion și apoi au primit o responsabilitate în Templu (cf. DB, p.1331)”
oziheliteanilor: *pl. gen.* 26,23

P

PACE: s.f.
pace: *sg. nom./ac.* 12,18; 18,10; 22,9
pace: *sg. ac., în sintagma* ***făcătoriu de pace*** 22,9
pace: *sg. ac., în loc. adv.* ***în pace*** rezum. cap.29

PARALIPOMENON: s. nead. (cf. **Indice** 2Par)
Paralipomenon: în titlul cărții *Paralipomenon*

PARTE: s.f.
partea: *sg. nom./ac.* 5,10, 18; 12,29, 37; 26,14, 15
parte: *sg. ac.* 5,23; 16,3; 19,11; 27,4
părți: *pl. ac.* 20,3
părțile: *pl. ac., în loc. adv.* ***în toate părțile*** 21,13

(a se) PAȘTE: v. III
vei paște: *ind. viit.I. 2.sg.* 11,2
să pască: *conj. prez. 3.pl.* 17,6
(să) păștea: *ind. imp. 3.pl.* 27,29

PAT: s.n.
patul: *sg. ac.* 5,1

PATRIARH: s.m.
patriarhului: *sg. gen.* rezum. cap.2
patriarși: *pl. nom.* 8,28

PAVĂZĂ: s.f.
pavăze: *pl. ac.* 5,18
pavăza: *sg. ac.* 12,8
pavăză: *sg. ac.* 12,24
paveze: *pl. ac.* 12,34

PAZĂ: s.f.
paza: *sg. ac.* 23,32
pazelor: *pl. dat. adn.* 26,12
pază: *sg. nom., în sintagma* ***pază în prejma păzii*** „o strajă în fața alteia” (cf. lat. *custodia conta custodiam*) 26,16
păzii: *sg. gen.* (cf. supra ***pază***) 26,16

PĂCAT: s.n.
păcat: *sg. ac.* 21,3

(a) PĂCĂTUI: v. IV
au păcătuit: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,7
păcătuit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 21,8
am păcătuit: *ind. pf.c. 1.sg.* 21,17

PĂCIUIT: adv. (Înv.) „pașnic”
păciuit: 12,17

PĂCIUITOARE: s.f. „ofrande de pace” (cf. lat. *pācifica, -ōrum*)
păciuitoare: *pl. ac.* 16,1; 21,26
păciuitoarele: *pl. ac.* 16,2

PĂHĂREL: s.n.
păhăreale: *pl. ac.* 28,17

PĂMÂNT: s.n.
pământului: *sg. gen.* rezum. cap.1; 5,25; 11,4; 29,30
pământ: *sg. ac.* 1,10; 17,8, 21; 21,12, 16, 21; 29,11, 15
pământul: *sg. nom./ac.* 1,19, 43, 45, 46; 2,22; 5,9, 11, 23; 6,55; 16,14, 18, 30, 31, 33; 19,2, 3; 20,1; 22,2, 18; 27,26; 28,8
pământul: *sg. voc., în sintagma* ***tot pământul*** 16,23

PĂR: s.m.
perilor: *pl. gen.* 14,14, 15

(a) PĂRĂSI: v. IV
vei părăsi: *ind. viit.I. 2.sg.* 28,9
va părăsi: *ind. viit.I. 3.sg.* 28,20

PĂRINTE: s.m.
părinților: *pl. gen.* 5,25; 9,9; 12,17; 29,18, 20
părinții: *pl. ac.* 17,11; 29,15
părintelui: *sg. gen.* 29,10

PĂȘUNE: s.f.
pășune: *sg. ac.* 4,39; 17,7
pășuni: *pl. ac.* 4,40, 41

(a se) PĂZI: v. IV
păziia: *ind. imp. 3.sg.* 9,18
păzind: *gerunziu* 9,19
au păzit: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,13

a păzi: *inf. prez.* 22,12
vei păzi: *ind. viit.I. 2.sg.* 22,13
să păzască: *conj. prez. 3.pl.* 23,32; rezum. cap.26
să (să) păzască: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.26
păziţi: *imperativ 2.pl.* 28,8
păzeaşte: *imperativ 2.sg.* 29,18
să păzească: *conj. prez. 3.sg.* 29,19

PĂZITOR, -TOARE: s.m./f.
păzitorii: *s.m. pl. nom.* 9,19

PÂINE: s.f.; var. (Reg.) **PÂNE**
pânile: *pl. ac., în sintagma* ***pânile puneriiînainte*** 9,32; 23,29
pâni: *pl. ac.* 12,40
pâine: *sg. ac., în sintagma* ***turtă de pâine*** 16,3

(a) PÂNGĂRI: v. IV
pângărise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 5,1

PEDESTRAŞ: s.m.
pedestraşi: *pl. ac.* 19,18

PEDESTRU, -Ă: adj.
pedestri: *m. sg. ac.* 18,4

PERETE: s.m.; var. (Înv. şi pop.) **PĂRETE**
pereţi: *pl. ac., în sintagma* ***meşteri de pereţi*** 14,1
pereţilor: *pl. gen.* 29,4

PEŞTERĂ: s.f.; var. (Înv.) **PEŞTERE**
peşterea: *sg. ac.* 11,15

(a) PETRECE: v. III
a petreace: *inf. prez.* 21,12

PIATRĂ: s.f.
piatră: *sg. ac.* (aici) „stâncă” 11,15
pietri: *pl. nom./ac.* 12,2; 22,14; 29,8
pietri: *pl. nom,/ac., în sintagmele* ***pietri scumpe/pietri de onihină/tăietori de pietri*** „cioplitori în piatră” 20,2; 22,2, 15; 29,2
pietrilor: *pl. gen.* 22,2
piatra: *sg. nom., în sintagma* ***piatra scumpă*** 29,2

PICIOR: s.n.
picioare: *pl. ac.* 19,4
picioarelor: *pl. dat. adn., în sintagma* ***aşternut picioarelor Dumnezeului nostru*** 28,2

PIELE: s.f. (aici) „cort” (cf. lat. *pellis, -is* „piele”; „obiect confecţionat din piele tăbăcită”; „cort militar”)
piei: *pl. ac.* 17,1

(a) PIERI: v. IV
au perit: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,6

PILDĂ: s.f.
pildei: *sg. gen.* 28,19

PITONICESC, -EASCĂ: adj. „profetic”, „prezicător” (cf. lat. *pythōnicus*)
pithonicesc: *n. sg. ac., în sintagma* ***duhu pithonicesc*** „duh profetic” 10,13

(a se) PITULA: v. I
(să) pitula: *ind. imp. 3.pl.* 12,8

PIVNIŢĂ: s.f.
pivniţele: *pl. ac.* 27,27

(a) PLÂNGE: v. III
au plâns: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,22

(a) PLĂCEA: v. II
place: *ind. prez. impers.* 13,2; 21,23
plăcuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 13,4
au plăcut: *ind. pf.c. impers.* 28,4; 29,23

(a) PLĂTI: v. IV „a valora”
plăteaşte: *ind. prez. 3.sg.* 21,22, 24

(a se) PLECA: v. I „a înclina”
plecase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 13,9
(s-)au plecat: *ind. pf.c. 3.pl.* 29,20

PLIN, -Ă: adj.
plin: *n. sg. nom.* 11,13
plin: *m. sg. nom., în sintagma* ***plin de zile*** „sătul de zile” 23,1; 29,28

(a) PLINI: v. IV
plinind: *gerunziu* 16,2
vei plini: *ind. viit.I. 2.sg.* 17,11
au plinit: *ind. pf.c. 3.sg.* 27,24

PLINIRE: s.f. (aici) „tot ceea ce se află în mare”
plinirea: *sg. nom.* 16,32

POARTĂ: s.f.
poarta: *sg. ac.* 9,18; 19,9; 26,16
porţii: *sg. gen.* 9,21
porţi: *pl. ac.* 9,22; 23,28
poartă: *sg. nom./ac.* 11,17, 18; rezum. cap.26; 26,13
porţilor: *pl. gen.* 22,3

POGACE: s.f.
pogăci: *pl. ac.* 12,40

(a se) POGORÎ: v. IV; vezi **(a se) COBORÎ**

PORTAR: s.m.
portarii: *pl. nom.* 9,17; 15,18, 23, 24
portariu: *sg. nom.* 9,21
portari: *pl. nom./ac.* 9,22, 24; 16,38, 42; 23,5; 26,12
portarilor: *pl. gen./dat.* 9,26; rezum. cap.26; 26,1, 18, 19

PORUNCĂ: s.f.
porunca: *sg. ac., în sintagma* ***porunca Domnului*** 10,13
poruncă: *sg. ac.* 16,17
porunca: *sg. ac.* 21,6
poruncile: *pl. ac.* 22,13; 23,27; 28,7, 8, 21; 29,19
porunci: *pl. gen., în sintagma* ***dumnezeieştilor porunci*** rezum. cap.28

(a se) PORUNCI: v. IV
poruncise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 6,49; 10,13; 14,16; 15,15; 24,19
a porunci: *inf. prez.* 12,32
au poruncit: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,12; 16,15, 40; 19,5; 21,15, 18, 27; rezum. cap.22; 22,2, 6, 13, 17; 29,20
poruncisem: *ind. m.m.c.pf. 1.sg.* 17,6
poruncind: *gerunziu* 19,5
(să) poruncise: *ind. m.c.pf. 3.sg.* 21,7
am poruncit: *ind. pf.c. 1.sg.* 21,17

(a) POSTI: v. IV
au postit: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,12

POTRIVNIC, -Ă: s.m./f.; var. (Înv. şi reg.) **PROTIVNIC, -Ă**
protivnicii: *s.m. pl. ac.* 12,17; 21,12

POVARĂ: s.f.
povară: *sg. ac.* 28,15, 17

POVĂŢUITOR: s.m.; var. **POVĂŢUITORIU** (Înv.) „conducător”, „căpetenie”
povăţuitorii: *pl. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,54; 28,1
povăţuitoriul: *sg. nom.* 1,51; 9,20; 19,16
povăţuitoriu: *sg. nom.* 1,51, 52, 53, 54; 17,7
povăţuitorilor: *pl. dat. adn.* 7,40

(a se) POVESTI: v. IV
(să) povestesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.11
povestiţi: *imperativ 2.pl.* 16,9, 24

PRAŞTIE: s.f.
praştiile: *pl. ac.* 12,2

PRAZNIC: s.n.
praznice: *pl. ac.* 23,31

(a se) PRĂJI: v. IV
(să) prăjea: *ind. imp. 3.pl.* 9,31

PRĂJINĂ: s.f.
prăjinile: *pl. ac.* 15,15

PRĂJIRE: s.f.
prăjire: *sg. ac.* 23,29

PRĂJIT, -Ă: adj.
prăjită: *f. sg. ac.* 16,3

PREAJMĂ: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **PREJMĂ**
prejma: *sg. ac., în loc. prep.* ***în prejma/din prejma*** 5,11; 6,78; 8,32; 9,38; 26,16
preajma: *sg. ac., în loc. prep.* ***din preajma/în preajma*** 14,14; 19,7

PREAPUTERNIC, -Ă: adj.
preaputernici: *m. pl. ac.* rezum. cap.11

PREOT: s.m.
preoţilor: *pl. gen.* rezum. cap.9; 9,30; 28,21
preoţii: *pl. nom./ac.* 9,2; rezum. cap.15; 15,11, 14, 24; 16,6, 39; 18,16; 23,2, 29
preoţi: *pl. ac.* 9,10
preoţi: *pl. dat.* (*cu prep.* ***la***) 13,2
preotul: *sg. nom./ac.* 16,39; 27,5
preotului: *sg. gen.* 24,6

PREOŢESC, -EASCĂ: adj.
preoţeşti: *f. pl. ac.* 24,6, 31; 28,13

PREOŢIE: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **PREUŢIE**
preuţiia: *sg. ac.* 6,10
preoţia: *sg. ac.* 24,2

(a) PRICEPE: v. III
pricepi: *ind. prez. 2.sg.* 19,3

PRICINĂ: s.f.
pricină: *sg. ac.* 11,19; 13,13; 22,5, 9

PRIDVOR: s.n.
pridvorului: *sg. gen.* 28,11

PRIETEN: s.m.; var. (Înv.) **PRIIATIN**
priiatinul: *sg. nom.* 27,33

PRIMEJDIE: s.f.
primejdia: *sg. ac.* rezum. cap.11; 12,19
primejdiia: *sg. ac.* 11,19

PRIMPREJUR: adv./prep.; var. **PRINPREJUR**
prinprejurul: *prep.* 4,33; 9,27
prinprejur: *adv.* 6,55; 22,9, 18; 28,12

(a) PRINDE: v. III
au prins: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,23; 11,5; 18,4

PRISOSIRE: s.f.
prisosirea: *sg. ac.* 12,40

PRISOSIT: s.n.
prisosit: *sg. ac., în loc. adv./loc. adj.* ***de prisosit*** 29,2, 21

(a) PRIVI: v. IV
priveaşte: *ind. prez. 3.sg.* 5,10

(a se) PROCITI: v. IV
(să) procitesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.9

PROPTIT, -Ă: adj.
proptit: *m. sg. nom.* rezum. cap.11

PROROC: s.m.
prorocii: *pl. ac.* 16,22
prorocul: *sg. nom.* 17,1, 3
proroculuı: *sg. gen., în sintagma* ***Cartea lui Nathan proroculuı*** 29,29

(a) PROROCI: v. IV
să proorocească: *conj. prez. 3.pl.* 25,1
prorocea: *ind. imp. 3.sg.* 25,2, 3

PROROCIE: s.f.
prorocie: *sg. ac.* 15,22

PROST, PROASTĂ: adj.
prost: *n. sg. ac., în sintagma* ***lucrul prost*** (aici) „munca de la ţară” 27,26

PRUNC: s.m.
prunci: *pl. ac.* 2,30, 32; 24,2, 28
prunc: *sg. nom.* 22,5; 29,1

PSALTIRE: s.f. (Înv.) „psalterion” (cf. **Indice** 2Par – **PSALTERION**)
psaltiri: *pl. ac.* 13,8M; 25,1, 6
psaltirii: *sg. gen.* 16,5

(a) PSĂLMUI: v. IV
psălmuiţi: *imperativ 2.pl.* 16,9

PSĂLMUITOR, -TOARE: s.m./f.
psălmuitori: *pl. nom.* 23,5; rezum. cap.25

(a) PUNE: v. III
au pus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 11,25; 13,7; 18,6; 26,32
ai pus: *ind. pf.c. 2.sg.* 17,22
pusease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 26,10

PUNERE: s.f.
punerii: *sg. gen., în sintagma* ***pânile punerii-înnainte*** 9,32; 23,29

(a) PURCEDE: v. III
au purces: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,39

(a se) PURTA: v. I
purtând: *gerunziu* 5,18; 12,24
să (să) poarte: *conj. prez. 3.sg.* 10,9
a (să) purta: *inf. prez.* 15,2
a purta: *inf. prez.* 15,2

să poarte: *conj. prez. 3.pl.* 15,14; 23,26
purta: *ind. imp. 3.pl.* 15,26, 27; 21,5
(te) poartă: *imperativ 2.sg.* 22,13; 28,20

PURURI: adv.; var. **PURUREA**
pururea: 9,32, 33; 16,6, 11, 37, 40; 17,5, 27; rezum. cap.22; 23,13, 31; 26,12; 29,18

PUSTIU: s.n.; var. **PUSTIE:** s.f.
pustie: *sg. ac.* 6,78; 12,8; 21,29

(a) PUTEA: v. II
au putut: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,27
putuse: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 4,43
voiu putea: *ind. viit.I. 1.sg.* 13,12
poate: *ind. prez. 3.sg.* 17,18
a putea: *inf. prez.* 21,12
putea: *ind. imp. impers.* 22,4
vei putea: *ind. viit.I. 2.sg.* 22,8, 13
să poţi: *conj. prez. 2.sg.* 22,12
să putem: *conj. prez. 1.pl.* 29,14

PUTERE: s.f.
puterea: *sg. ac.* 20,1
puterea: *sg. nom./ac.* 29,2, 11, 12

PUTERNIC, -Ă: adj./s.
putearnic: *adj. m. sg. nom.* 1,10
putearnici: *adj. m. pl. nom.* 5,24
putearnici/(cei) putearnici: *s.m. pl. ac.* 11,12; 28,1; 29,24

PUŢIN, -Ă: adj./adv.
puţâni: *adj. m. pl. nom.* 16,19
puţin: *adv.* 17,17

PUŢINTEL: adv.
puţântel: 13,9

R

(a) RADE: v. III
au ras: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,4

RANĂ: s.f.
rana: *sg. nom.* 21,22

(a) RĂDICA: v. I; vezi **(a) RIDICA**

RĂDVAN: s.n.
rădvane: *pl. nom.* 20,3

RĂDVĂNAR: s.m. „cel care face căruţe”
rădvănariul: *sg. nom.* 9,15

RĂMAS, -Ă: adj./s.
(celor) rămaşi: *s.m. pl. dat.* 6,61
rămaşi: *adj. m. pl. nom.* 6,70

RĂMĂŞIŢĂ: s.f. (Înv. şi pop.) „urmaş”
rămăşiţele: *pl. ac.* rezum. cap.1; 4,43; rezum. cap.7
rămăşiţa: *sg. nom.* rezum. cap.4

(a) RĂMÂNE: v. III; var. **(a) RĂMÂNEA:** v. II
au rămas: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 9,34; 13,14
am rămas: *ind. pf.c. 1.sg.* 17,5
rămâind: *gerunziu* 17,6, 24
rămâie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 17,24
să rămâie: *conj. prez. 3.sg./pl.* 19,5; 29,18
rămânea: *ind. imp. 3.sg.* 20,1
rămăsease: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 24,20
va rămânea: *ind. viit.I. 3.sg.* 28,7

(a) RĂNI: v. IV
au rănit: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,3

RĂNIT, -Ă: adj./s.
răniţi: *adj. m. pl. nom.* 5,22; 10,1
răniţi: *s.m. pl. ac.* 11,11, 20

(a) RĂSĂRI: v. IV (Înv.; despre fiinţe) „a se naşte”
au răsărit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,11; 3,11, 19; 7,27; 8,37; 9,43
răsărise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 7,23

RĂSĂRIT: s.n. „est”
răsăritul: *sg. ac.* 4,39; 5,10; 6,78
răsărit: *sg. ac.* 5,9; 7,28; 9,18, 24; 12,15; 26,14, 17

(a se) RĂSIPI: v. IV; vezi **(a se) RISIPI**

(a) RĂSPUNDE: v. III
răspuns-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,4
au răspuns: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,3
voiu răspunde: *ind. viit.I. 1.sg.* 21,12

(a) RĂSUNA: v. I
răsunând: *gerunziu* 2,55; 15,19, 28
să răsune: *conj. prez. 3.sg.* 15,16; 16,5
răsuna: *ind. imp. 3.pl.* 15,24
răsune: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 16,32

RĂSUNARE: s.f.
răsunarea: *sg. ac.* 15,28

RĂU, REA: adj./s.
rău: *adj. m. sg. nom.* 2,3
realele: *s.f. pl. ac.* 7,23
rău: *s.n. sg. ac.* 21,17

RĂUTATE: s.f.; var. (Înv.) **RĂOTATE**
răutate: *sg. ac.* 4,10
răotăţii: *sg. gen.* 21,15

RĂZBOI: s.n.
războaie: *pl. ac.* 5,18; 20,1; 22,8; 26,27
războiu: *sg. nom./ac.* 5,18; 7,4, 9, 11, 40; 11,13; 12,24, 25, 33, 35, 36, 37, 38; 14,15; 19,7, 14; 20,4, 5, 6
războiul: *sg. nom., în sintagma* ***războiul Domnului*** 5,22
războiul: *sg. nom.* 10,3; 19,10
războaiele: *pl. nom.* rezum. cap.18; rezum. cap.20
războaielor: *pl. gen.* 26,27

RÂND: s.n.
rândul: *sg. ac.* 6,32
rândurile: *pl. ac.* 9,18, 19, 23; 16,37; 23,6; 24,3; 25,8
rând: *sg. ac.* 15,18
rânduri: *pl. nom./ac.* 23,24; rezum. cap.24; 24,19; rezum. cap.25

(a se) RÂNDUI: v. IV
au rânduit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* rezum. cap.6; 6,31; 9,22; 12,18; 15,17; 16,4, 17, 38; 18,13; 22,2
(s-)au rânduit: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,48
era rânduiţi: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 9,29
să rânduiască: *conj. prez. 3.pl.* 15,16
(să) rânduiesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.16
rânduind: *gerunziu* rezum. cap.23
rânduiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 23,1
(să) rânduiaşte: *ind. prez. impers.* rezum. cap.26

RÂNDUITĂ: s.f.
rânduita: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu rânduita*** „în ordinea stabilită” 25,1

RÂU: s.n.
râu: *sg. ac.* 1,48; 19,16
râul: *sg. ac.* 5,9, 26; 18,3

REPEJUNE: s.f. „vale”
repegiunea: *sg. ac.* 11,32

(a) RIDICA: v. IV; var. (Înv. și pop.) **(a) RĂDICA**
au râdicat: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,11
au rădicat: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,20; rezum. cap.21
rădincându-: *gerunziu* 21,16

(a se) RISIPI: v. IV; var. (Înv. și rar.) **(a se) RĂSIPI**
(s-)au răsipit: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,7

ROB, ROABĂ: s.m./f.
rob: *s.m. sg. ac.* 5,6

ROBIE: s.f.
robie: *sg. ac.* rezum. cap.5

(a) RODI: v. IV (Înv. și pop.; despre oameni) „a naște”
au rodit: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,13

RODITOR, -TOARE: adj.; var. (Înv.) **RODITORIU**
roditoriu: *n. sg. ac.* 4,40

RUDĂ: s.f.
ruda: *sg. nom./ac.* rezum. cap.3; rezum. cap.4; 4,3, 40; 5,2; 7,2; 12,27; 27,11, 13, 15
rudele: *pl. ac.* 12,30
rudă: *sg. ac.* 20,6

RUDENIE: s.f.
rudenia: *sg. nom./ac.* 2,53; 4,8, 27; 5,7; 6,61, 66, 70, 71; 7,5
rudeniile: *pl. nom./ac.* 2,55; 4,21; 6,54, 60, 62, 63; rezum. cap.9; 26,31
rudeniilor: *pl. gen.* 5,13, 24; 7,2, 9, 11, 40; 8,6, 13, 28; 9,9

(a se) RUGA: v. I
să (să) roage: *conj. prez. 3.sg.* 6,49; 21,30
să (se) roage: *conj. prez. 3.sg.* 17,25
rogu(-mă): *ind. prez. 1.sg.* 21,8, 17
(să) roagă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.29

RUGĂCIUNE: s.f.
rugăciunea: *sg. ac.* rezum. cap.21

RUVINEAN: s.m. „descendent din neamul lui Ruben, întâiul născut al lui Iacov de către Lea”
Ruvineanul: *sg. nom.* 11,42
ruvineanilor: *pl. gen.* 11,42
ruvineani: *pl. ac.* 26,32; 27,16

S

SABIE: s.f.
sabii: *pl. ac.* 5,18
sabia: *sg. ac.* 10,4, 5; 21,12, 16, 27, 30
sabie: *sg. ac.* 21,5
sabia: *sg. nom., în sintagma* ***sabia Domnului*** 21,12

SALAVONEAN: s.m. „care este de loc din satul Șaalbim”
Salavoneanul: *sg. nom.* 11,32

SAMAREU: s.m. „un neam menționat între descendenții lui Canaan (cf. 1Par 13 – 16)”
samareul: *sg. ac.* 1,16

SAMATHEU: s.m. „membru al unei familii ce provenea din Chiriat-Iearim”
samatheii: *pl. nom.* 2,53

SANIE: s.f.
sanii: *pl. nom.* 20,3

SARAITEAN: s.m.
saraitenii: *pl. nom.* 2,53

SARANITEAN: s.m. „cel care este de loc din Saron”
Saraniteanul: *sg. nom.* 27,29

SAT: s.n.
satele: *pl. nom./ac.* 2,23; 4,32; 5,16; 6,56; 9,22
sate: *pl. ac.* 6,54; 9,25; 27,25

SATANĂ: s.f.; var. (Înv.) **SĂTANĂ**
sătana: *sg. nom.* 21,1

(a se) SĂDI: v. IV
sădi(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,9

SĂDITURĂ: s.f. (Înv.) „plantație”
sădituri: *pl. ac.* 4,23

SĂGEATĂ: s.f.
săgețile: *pl. ac.* 10,3; 12,2

SĂGETĂTOR: s.m. „arcaș”
săgetătoriu: *sg. nom.* 10,3

SĂLAȘ: s.n.
sălașe: *pl. ac.* 2,55
sălașele: *pl. ac.* 4,41; 5,10

(a) SĂLTA: v. I
săltând: *gerunziu* rezum. cap.13; 15,29
sălta: *ind. imp. 3.sg./pl.* 13,8; rezum. cap.15
sălteaze: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 16,31
să salte: *conj. prez. 3.pl.* 16,32
să săltăm: *conj. prez. 1.pl.* 16,35

SĂMÂNȚĂ: s.f.
sămânța: *sg. voc., în sintagma* ***sămânța lui Israil*** 16,13
sămânța: *sg. ac.* 17,11

SĂRĂCIE: s.f.
sărăciia: *sg. ac.* 22,14

SĂRĂTURĂ: s.f.
Sărăturilor: *pl. gen., în s. propr.* ***Valea Sărăturilor*** 18,12

(a) SĂVÂRȘI: v. IV
vei săvârși *ind. viit.I. 2.sg.* 28,20

SÂMBĂTĂ: s.f./adv. (cf. **Indice** Pr)
sâmbetele: *s.f. pl. ac.* 9,25, 32
sâmbăta: *adv.* 23,31

SÂNGE: s.n.
sângele: *sg. ac.* 11,19
sânge: *sg. ac.* 22,8; 28,3

SCAUN: s.n. (aici) „loc de așezare”, „lăcaș” (cf. lat. *sēdēs, -is* „scaun”; „loc de așezare”, „lăcaș”, „locuință”, „sălaș”)
scaunelor: *pl. gen.* 4,33

scaunu: *sg. ac.* 17,12
scaunul: *sg. ac.* (aici) „tron” 22,10
scaunul: *sg. ac., în sintagma* ***scaunul Domnului*** 29,23

(a) SCĂPA: v. I
scăpa: *inf. prez. fără* ***a*** 4,43; 21,12

SCĂPARE: s.f.
scăpării: *sg. gen., în sintagma* ***cetățile scăpării*** rezum. cap.6
scăpare: *sg. ac., în sintagmele* ***cetățile ceale de scăpare/cetățile de scăpare*** 6,57, 67

(a) SCHIMBA: v. I
am fost schimbând: *ind. pf.c.* (*cu gerunziul*) *1.sg.* 17,5

SCHIT: s.n.
schituri: *pl. ac.* 28,11

(a se) SCOATE: v. III
(să) scotea: *ind. imp. 3.pl.* 9,28
scoate: *imperativ 2.sg.* 10,4; 16,35
scoteai: *ind. imp. 2.sg.* 11,2
au scos: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 11,18; 20,3
am scos: *ind. pf.c. 1.sg.* 17,5

SCOS, SCOASĂ: adj.
scoasă: *f. sg. ac.* 21,16

(a) SCRIE: v. III
am scris: *ind. pf.c. 1.sg.* 4,41
scrisă iaste: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 9,1
sânt scrise/scrise sânt: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 16,40; 29,29
au scris: *ind. pf.c. 3.sg.* 24,6
scrie: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.28

SCRIITOR: s.m. „cronicar”
scriitorilor: *pl. gen.* 2,55
scriitoriu: *sg. nom.* 18,16; 24,6

SCRIS, -Ă: adj.
scrise: *n. pl. nom.* 28,19

(a se) SCULA: v. I
(s-)au sculat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 10,12; 21,1
scoală: *imperativ 2.sg.* 22,16
(vă) sculați: *imperativ 2.pl.* 22,19
sculându(-să): *gerunziu* 28,2

SCUMP, -Ă: adj.
scumpe: *pl. ac., în sintagma* ***pietri scumpe*** 20,2
scumpă: *f. sg. nom., în sintagma* ***piatra scumpă*** 29,2

SEARA: adv.; var. (Pop.) **SARA**
sara: 16,40; 23,30

SEMN: s.n.
seamnele: *pl. ac.* 16,12

SFAT: s.n. „îndemn”; „consiliu”, „discuție”; „un grup constituit pentru a delibera”
sfat: *sg. ac.* 12,19; 13,1
sfatul: *sg. nom./ac.* 12,32; 25,1; 26,17
sfatul: *sg. ac., în sintagma* ***sfatul Domnului*** rezum. cap.14
sfatul: *sg. nom., în sintagma* ***sfatul bătrânilor*** 26,15

(a) SFĂTUI: v. IV (aici) „a cere sfatul”; „a întreba”
au sfătuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,13; 14,10, 14

SFÂNT, -Ă: adj./s.
sfântului: *s.m. sg. gen., în gen. superl.* ***sfântului sfinților*** 6,49
sfinților: *s.m. pl. gen., în gen. superl.* ***sfântului sfinților*** 6,49
sfânta: *s.f. sg. ac., în gen. superl* ***sfânta sfintelor*** 23,13
sfintelor: *s.f. pl. gen., în gen superl.* ***sfânta sfintelor*** 23,13
(cealor/celor) sfinte: *s.n. pl. gen.* 26,26; 28,12
sfânt: *adj. n. sg. ac./dat., în sintagmele* ***numele cel sfânt/numelui cel sfânt*** 16,10, 35; 29,16
sfântă: *adj. f. sg. ac., în sintagmele* ***cinste sfântă/casa cea sfântă*** 16,29; 29,3
sfinte: *adj. n. pl. ac., în sintagma* ***vasele ceale sfinte/vaseale ceale sfinte*** rezum. cap.26; 26,20

SFEȘNIC: s.n.
sfeșnicele: *pl. ac.* 28,15
sfeșnic: *sg. gen.* 28,15

SFETNIC: s.m.
sfetnic: *sg. nom.* 27,32
sfetnicul: *sg. nom.* 27,33

(a se) SFINȚI: v. IV
sfințiți(-vă): *imperativ 2.pl.* 15,12
(s-)au sfințit: *ind. pf.c. 3.pl.* 15,14
au sfințit: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,11; 26,26, 28
sfințise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 26,27, 28

SFINȚIT, -Ă: adj.
sfințite: *n. pl. nom.* 22,19
sfințit: *n. sg. ac., în sintagma* ***numele tău cel sfințit*** 29,13

SICLU: s.m.
sicli: *pl. ac.* 21,25

SICRIU: s.n. „chivot”
sicriul: *sg. nom./ac.* 6,31; rezum. cap.13; 13,9, 10; 15,27; rezum. cap.16
sicriul: *sg. nom./ac., în sintagmele* ***sicriul Domnului/sicriul Dumnezeului/sicriul lui Dumnezeu/siciul lui Dumnezău/ sicriul legăturii Domnului/sicriul leagii Domnului/sicriul legii Domnului*** rezum. cap.13; 13,3, 5, 6, 7, 12, 13; rezum. cap.15; 15,2, 3, 12, 14, 15, 25, 26, 28, 29; 16,1; 17,1; 22,19; 28,2, 18
sicriiului: *sg. gen.* rezum. cap.15; 15,23, 24; rezum. cap.16; 16,37
sicriiului: *sg. gen./dat., în sintagma* ***sicriiului lui Dumnezeu/ sicriiului Domnului/sicriiului legăturii Domnului*** 15,1, 24; 16,4, 6, 37

SIDONIAN: s.m. (cf. **Indice** 2Lg – **SIDON**)
sidoneanii: *pl. nom.* 22,4

SILĂ: s.f.
sâlă: *sg. ac., în loc. adv.* ***de sâlă*** „forțat” 21,6

SIMIONEAN: s.m. „descendent din neamul lui Simeon, al doilea fiu al lui Iacov, prin Lea”
simioneani: *pl. ac.* 27,16

SIMȚIRE: s.f.
simțire: *sg. ac.* 22,12

SINEU: s.m. „un neam menționat între descendenții lui Canaan (cf. 1Par 13 – 16)”
sineul: *sg. ac.* 1,15

SIR: s.m. „sirian”; cuvântul nu e înregistrat în DLR.
sirii: *pl. ac.* rezum. cap.19
sirului: *sg. gen.* 19,10, 14
sirul: *sg. nom./ac.* 19,12, 15, 16, 18

SIRIAN, -Ă: s.m./f.
siriiani: *s.m. pl. ac.* 19,18

SIRIANCĂ: s.f. aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la I. A. Vallian [= Vaillant], *Vocabular purtăreț rumânesc-franțozesc și franțozesc-rumânesc* (...), București, 1839.
sirianca: *sg. nom.* 7,14

SLAVĂ: s.f.
slavă: *sg. ac.* 16,29; 29,28
slava: *sg. nom./ac.* 29,11, 12, 25

SLOBOD: adv.
slobod: 15,2

(a) SLOBOZI: v. IV
au slobozit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,8; 19,4
să sloboază: *conj. prez. 3.sg.* 17,21
ar slobozi: *cond. prez. 3.sg.* 17,21

SLUGĂ: s.f.
slugă: *sg. ac.* 2,34
sluga: *sg. nom./ac.* 6,49; 17,7, 18, 19, 25, 26
slugii: *sg. gen./dat.* 16,13; 17,4, 17, 24, 25, 27; 21,8
slujii: *sg. dat.* 17,23
slugi: *pl. nom.* 18,2
slugile: *pl.nom./ac.* 18,7; rezum. cap.19; 19,3, 4, 19; 21,3
slugilor: *pl. gen.* 20,7

SLUJBĂ: s.f.
slujbă: *sg. ac.* 6,32, 33; 25,1
slujba: *sg. nom./ac.* 6,48; 9,33; 23,4, 26; rezum. cap.24; 24,3; 26,30, 32; 28,21
slujbele: *pl. nom./ac.* rezum. cap.9; rezum. cap.23; 24,19; 25,6
slujbei: *sg. gen.* 9,13, 19, 28
slujbe: *pl. nom.* rezum. cap.16
slujbeai: *sg. gen.* 23,24, 28; 28,13, 14, 20

(a) SLUJI: v. IV
au slujit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,10; 19,19; 24,2
slujiia: *ind. imp. 3.pl.* 6,32; 28,1
să slujească: *conj. prez. 3.sg./pl.* 16,37; 23,13, 32; 25,1
slujind: *gerunziu* rezum. cap.15
a sluji: *inf. prez.* 15,2
să slujască: *conj. prez. 3.sg./pl.* 9,33; 16,4; 18,6, 13; 26,12
a slugi: *inf. prez.* 26,8
slujea: *ind. imp. 3.pl.* 27,1
slujaște: *imperativ 2.sg.* 28,9

SLUJIRE: s.f.
slujire: *sg. ac.* 23,26

SLUJITOR: s.m.
slujitori: *pl. ac.* rezum. cap.6
slujitorii: *pl. ac.* rezum. cap.18

(a) SMERI: v. IV
am smerit: *ind. pf.c. 1.sg.* 17,10
au smerit: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,1; 20,4

SMOCHIN: s.m.
smochinii: *pl. ac.* 27,28

SOARE: s.m.
soarele: *sg. nom.* 4,22

SOARTĂ: s.f.; var. **SORȚ:** s.m.; (Înv. și pop.) **SOARTE:** s.f.
soarte: *s.f. sg. ac.* 6,54, 63, 65; 24,5, 31; rezum. cap.25; rezum. cap.26
soartea: *s.f. sg. nom./ac.* rezum. cap.24; 24,7, 31; 25,9; 26,14
sorți: *s.m. pl. nom./ac.* 25,8; 26,13

(a se) SOCOTI: v. IV
(s-)au socotit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,1, 2; 23,11
să socotească: *conj. prez. 3.pl.* 19,3
să (se) socotească: *conj. prez. 3.sg.* 21,3
(să) socoti: *inf. prez. fără* ***a*** 22,4
(să) va socoti: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,27

SOL: s.m.
soli: *pl. ac.* 14,1; 19,2, 16

SORĂ: s.f.; var. (Înv. și reg.) **SOR**
sora: *sg. nom.* 1,39; 3,19; 7,18, 30, 32
surorilor: *pl. gen.* rezum. cap.2
surori: *pl. nom.* 2,16
sor: *sg. ac.* 3,9; 7,15
surorii: *sg. gen.* 4,3, 19

(a se) SPĂMÂNTA: v. I
(nici te) spăimânta: *imperativ prohib. 2.sg.* 22,13
să (te) spăimântezi: *conj. prez. 2.sg.* 28,20

(a) SPORI: v. IV
sporea: *ind. imp. 3.sg.* 11,9
sporească: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 21,3
sporeaște: *imperativ 2.sg.* 22,11
spori: *inf. prez. fără* ***a*** 22,13

(a) SPRIJINI: v. IV
să sprijinească: *conj. prez. 3.sg.* 13,9

(a) SPUNE: v. III
spuie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 16,31

(a) STA: v. I
a sta: *inf. prez.* 4,22
sta: *ind. imp. 3.sg./pl.* 6,32, 33, 39; 12,33; 21,15
au stat: *ind. pf.c. 3.pl.* 11,14
au stătut: *ind. pf.c. 3.pl.* 19,9
stând: *gerunziu* 21,16; 28,2
să stea: *conj. prez. 3.pl.* 23,30

STAFIDĂ: s.f.
stafide: *pl. ac.* 12,40

STARE: s.f. (aici) „unitate de luptă”, „detașamnt” (cf. lat. *statiō, -ōnis* „stare pe loc”; loc de ședere”; „post de gardă”, „pichet”, „detașament”)
starea: *sg. nom.* 11,16

STAT: s.n. (Înv. și reg.) „înălțime”
stat: *sg. nom.* 11,23

(a) STĂPÂNI: v. IV
au stăpânit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,22; 5,23
stăpânea: *ind. imp. 3.sg.* 5,9
stăpânești: *ind. prez. 2.sg.* 29,12

STÂLP: s.n.
stâlpi: *pl. ac.* 18,8

STÂNGA: s.f.
stânga: *sg. ac., în loc. adv.* ***de-a stânga*** 6,44

STEA: s.f.
stealele: *pl. ac.* 27,23

STEJAR: s.m.; var. (Reg.) **STĂJER**
stăjeriu: *sg. ac.* 10,12

STRAJĂ: s.f.
străjile: *pl. ac.* 9,27

STRÂMTURĂ: s.f.
strâmturile: *pl. nom.* 21,13

(a) STRECHEA: v. I (Înv. și pop.; despre animale) „a porni în goană, speriat (sau ca și cum ar fi speriat) de streche”
stretind: *gerunziu* 13,9

(a) STRICA: v. I
au strâcat: *ind. pf.c. 3.sg.* 20,1

(a) SUFERI: v. IV
suferise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 19,5

SUFLET: s.n.
suflete: *pl. nom.* 5,21
sufletelor: *pl. gen.* 11,19
sufletele: *pl. ac.* 22,19
suflet: *sg. ac., în sintagma* ***suflet voios*** 28,9

(a se) SUI: v. IV
(s-)au suit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 11,6; 13,6; 14,8; 21,19
(mă) voiu sui: *ind. viit.I. 1.sg.* 14,10
suie(-te): *imperativ 2.sg.* 14,10
suindu(-să): *gerunziu* 14,11
(nu te) sui: *imperativ prohib. 2.sg.* 14,14
să (să) suie: *conj. prez. 3.sg.* 21,18

SUIȘ: s.n.
suișului: *sg. gen., în sintagma* ***calea suișului*** 26,16

SULIȚĂ: s.f.
suliță: *sg. ac.* 11,11, 20, 23; 12,8
suliță: *sg. ac.* 12,24
sulițe: *pl. ac.* 12,34
suliței: *sg. gen.* 20,5

SUMĂ: s.f.
suma: *sg. nom./ac.* 4,27; 9,1

SUNET: s.n.
sunetul: *sg.nom./ac.* 14,15; 15,16

SUPUS, -Ă: adj.
supus: *n. sg. nom.* 22,18
supuș: *m pl. nom.* 29,24

SUS: adv.
(mai) sus: 4,41; 23,3, 27
sus: *adv. în loc. adj.* ***din sus*** 7,24
sus: *adv. în loc. adv.* ***mai în sus*** 23,24

SUTAȘ: s.m.
sutașii: *pl. nom./ac.* 13,1; 26,26; 28,1; 29,6
sutași: *pl. nom.* 27,1

Ș

ȘATRĂ: s.f.
șatră: *sg. ac.* 17,5

(a) ȘEDEA: v. II
șade: *ind. prez. 3.sg.* 13,6
șezând: *gerunziu* 17,16
să șază: *conj. prez. 3.sg.* 28,5
au șezut: *ind. pf.c. 3.sg.* 29,23

ȘIRAG: s.n.; var. (Reg) **ȘIREAG** „șir”; (Înv.) „linie de bătaie”; (Pop) „rând de ostași”; „coloană de ostași”
șireag: *sg. ac.* 12,33, 36
șireagul: *sg. ac.* 19,9
șireaguri: *pl. ac.* 19,17

(a se) ȘTERGE: v. III „a se ucide”
(să) ștearge: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4
au șters: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,41

(a) ȘTI: v. IV
să știu: *conj. prez. 1.sg.* 21,2
să știi: *conj. prez. 2.sg.* 28,9
știu: *ind. prez. 1.sg.* 29,17

ȘTIVIN: s.m. „antimoniu” (cf. **Indice** Ir – **STIBIU**) cuvântul nu este înregistrat în DLR.
știvini: *pl. ac.* 29,2

T

TABĂRĂ: s.f.
taberilor: *pl. gen.* 9,19
taberii: *sg. gen.* 11,18
tabăra: *sg. ac.* 14,15, 16

TALANT: s.m.
tălanți: *pl. ac.* 19,6; 29,4, 7
talant: *sg. ac.* 20,2
talanți: *pl. nom.* 22,14

TARE: adj./s./adv.
tare (foarte): *adj. m. sg. nom.* 5,2
tari: *adj. m. pl. nom./gen.* 5,24; 7,2, 4, 7, 9, 11, 40; 10,12; 11,10, 26; 12,1, 8, 21, 25; 19,8, 10; 26,6, 7, 8, 30, 31
tari: *adj. m. pl. nom., în sintagma* ***tari cu vârtutea*** 9,13; 12,30
tare: *adj. m./n. sg. nom.* 17,14; 27,6
tarele: *s.m. sg. nom.* 12,4
(mai) tare: *adv.* 21,4

TATĂ: s.m.; var. (Înv. și pop.) **TĂTÂNE**
tatăl: *sg. nom./ac.* rezum. cap.2; 2,21, 24, 42, 44, 49; 3,11,13, 14, 21; 4,4, 14, 18, 21; 7,22, 31; 19,3; 29,23
tată: *sg. nom./ac.* 2,17, 42; 4,11; 17,13; 22,10; 28,6
tatălui: *sg. gen.* 2,23, 52, 55; 4,4, 19; 24,19
tatâl: *sg. nom.* 2,45, 49, 50, 51; 4,4, 12, 17; 7,14; 9,35
tatul: *sg. nom.* 2,51
tatului: *sg. gen.*4,5
tătâni-său: *sg. gen.* 5,1; 9,19; 12,28; rezum. cap.19; 19,2; 24,2; 25,3, 6
tată-său: *sg. nom./ac.* 19,2; rezum. cap.29
tătâni-mieu: *sg. gen.* 21,17; 28,4
tatî-său: *sg. nom.* 26,10
tătâni-tău: *sg. gen.* 28,9

TAUR: s.m.
tauri: *pl. nom.* 15,26; 29,21

(a) TĂBĂRÎ: v. IV
tăbărâse: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 11,15
au tăbărât: *ind. pf.c. 3.pl.* 19,7

(a se) TĂIA: v. I
tăindu(-)(-să): *gerunziu* rezum. cap.10
au tăiat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 10,9; 18,4; 19,4
taie: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.14
(s-)au tăiat: *ind. pf.c. 3.pl.* 20,3

TĂIAT, -Ă: s.m./f.
(celor) tăiați: *s.m. pl. gen.* 10,8

TĂIERE: s.f. (aici) „cioplire”
tăierea: *sg. ac.* 22,2

TĂIETOR, -TOARE: s.m./f.
tăietori: *s.m. pl. ac., în sintagma* ***tăietori de pietri*** „cioplitori în piatră” 22,2, 15

TĂINUIT, -Ă: s.m./f.
(ceale) tăinuite: *s.f. pl. ac.* 15,20

(a se) TĂMÂIA: v. I
tămâia: *ind. imp. 3.pl.* 6,49
să tămâiaze: *conj. prez. 3.pl.* 23,13
(să) tămâiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 28,18

TĂMÂIE: s.f.
tămâie: *sg. ac.* 9,29

TĂMÂIERE: s.f.
tămâierii: *sg. gen., în sintagma* ***oltariul tămâierii*** 6,49

TĂRIE: s.f.
tăriia: *sg. ac.* (aici) „cetate întărită” 12,16
tărie: *sg. nom.* 16,27
tăria: *sg. nom.* 29,12

TĂRIME: s.f.
tărime: *sg. ac.* (aici) „oaste de strajă” (cf. lat. *praesidium, -ii*) 18,13
tărimii: *sg. gen.* 29,30

TĂTÂNE: s.m.; vezi **TATĂ**

TÂRG: s.n.
târgurile: *pl. ac.* 2,23

TÂRNAŢ: s.n.; var. (Reg.) **TĂRNAŢ** (Reg.) „ogradă”, „curte”
târnaţelor: *pl. gen.* 28,12

TÂRSÂNĂ: s.f.; var. (Înv.) **TĂRSINĂ** (Înv.) „ţesătură aspră din păr de capră, purtată de asceţi sau de călugări direct pe piele”; „ţesătură groasă (ca pânza de sac)”

TEACĂ: s.f.
teacă: *sg. ac.* 21,27

(a se) TEME: v. III
(s-)au temut: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,12
(nu te) teame: *imperativ prohib. 2.sg.* 22,13
să (te) temi: *conj. prez. 2.sg.* 28,20

THECUITEAN: s.m. „care este de loc din Tecoa”
Thecuiteanul: *sg. nom.* 11,28; 27,9

THEMAN: s.m. „locuitor al Temanului, ţinutul Edomului”
Themanilor: *pl. gen.* 1,45

THOZAITEAN: s.m.
thozaiteanii: *pl. nom.* 11,45

TIGAIE: s.f.
tigaie: *sg. ac.* 9,31; 23,29

TINEREL, -EA: adj.
tinerel: *m. sg. nom.* 29,1

TIR: s.m. „tirian; locuitor al Tirului”
tirii: *pl. nom.* 22,4

TOBĂ: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **DOBĂ**
dobe: *pl. ac.* 13,8

TOLBĂ: s.f.; var. (Înv.) **TULBĂ**
tulbele: *pl. ac.* 18,7

(a) TRAGE: v. III
trăgând: *gerunziu* 10,8

TRAPEZARE: s.f.; var. (Înv.) **TREPEZARE** „masă (de sufragerie)”; (Înv. şi reg.) „pristol”; „sală de mese într-o mănăstire, într-un castel”; „odaie situată la etaj sau la mansardă”, „foişor”
trepăzării: *sg. gen.* 28,11

TRÂMBIŢĂ: s.f.
trâmbiţe: *pl. ac.* 13,8
trâmbiţele: *pl. ac.* 15,24
trâmbiţă: *sg. ac.* 15,28
trâmbiţa: *sg. ac.* 16,6, 42

(a) TREBUI: v. IV
ar trebui: *cond. prez. impers.* 12,32
trebuie: *ind. prez. impers.* 21,24; 22,5
va trebui: *ind. viit.I. impers.* 29,4, 5

(a) TRECE: v. III
au trecut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,26; 10,13; 12,15; 16,20; 19,17; 29,30
să treacă: *conj. prez. 3.pl.m* 12,23
a treace: *inf. prez.* 20,3

TRIBUN: s.m.; var. (Înv.) **TRIVUN**
trivunii: *pl. nom./ac.* 13,1; 26,26; 28,1; 29,6
trivuni: *pl. nom.* 15,25; 27,1

(a se) TRIMITE: v. III; var. (Înv.) **(a se) TREMITE**
au trimis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 10,9; 12,19; 14,1; 19,2, 6, 16; 21,12, 14, 15; 24,31; 25,8
să trimitem: *conj. prez. 1.pl.* 13,2
au tremis: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,10; 19,3, 5, 8
(s-)au trimis: *ind. pf.c. 3.pl.* 26,13

TRON: s.n; var. **THRON** (cf. lat. *thronus, -i*)
thronul: *sg. nom./ac.* 17,14; 28,5

TRUP: s.n.
trupul: *sg. nom.* rezum. cap.10; 11,1
trupurile: *pl. ac.* 10,12

(a) TULBURA: v. I; var. (Înv.) **(a) TURBURA**
au turburat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,7

TURMĂ: s.f.
turmelor: *pl. gen./dat.* 4,39; 28,1
turmei: *sg. dat. adn.* 12,18
turmă: *sg. nom./ac.* 17,7; 21,17
turmele: *pl. ac.* 27,1
turme: *pl. ac.* 27,2
turma: *sg. ac.* 27,4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15
turmei: *sg. gen.* 27,5

TURN: s.n.
turnuri: *pl. ac.* 27,25

TURTĂ: s.f.
turtă: *sg. ac., în sintagma* ***turtă de pâine*** 16,3
turtele: *pl. ac., în sintagma* ***turtele azime*** 23,29

Ţ

ŢARINĂ: s.f.
ţarinii: *sg. gen.* 11,13

ŢEREMONIE: s.f.; vezi **CEREMONIE**

ŢESĂTOR, -TOARE: s.m./f.
ţăsătorilor: *pl. gen.* 11,23; 20,5

ŢIITOARE: s.f.
ţiitoarei: *sg. gen.* 1,32
ţiitoarea: *sg. nom.* 2,46, 48; 7,14
ţiitoarelor: *pl. gen.* 3,9

ŢIITURĂ: s.f. (aici) „respectarea tuturor regulilor unui cult" (cf. lat. *observātiō, -ōnis* „observare"; „observaţie"; „grijă"; „respect al unui cult")
ţiiturile: *pl. ac.* 23,32

(a) ŢINE: v. III
ţinea: *ind. imp. 3.sg.* 11,23
ţiind: *gerunziu* 12,8
au ţinut: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,4

ŢINERE: s.f. (cf. supra **ŢIITURĂ**)
ţinerea: *sg. ac., în sintagma* ***ţinerea dumnezeieştilor porunci*** rezum. cap.28

ŢINUT: s.n.
ţinuturile: *pl. nom./ac.* 4,33; 14,17; 22,5
ţinutul: *sg. nom./ac.* 8,8; 10,9
ţânuturile: *pl. ac.* 13,2
ţânutul: *sg. ac.* 18,3

U

(a se) UCIDE: v. III
au ucis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,3; rezum. cap.5; 5,10; 7,21; 10,14; 11,22, 23; 19,18
(să) ucide: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.10
ucide: *imperativ 2.sg.* 10,4
am ucis: *ind. pf.c. 1.sg.* 17,8
a fi ucis: *inf. pf.* 18,9
să ucigă: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.20
a ucide: *inf. prez.* 21,12

UGEROS, -OASĂ: adj. (cf. **Indice** Jd)
ugeroase: *f. pl. ac., în sintagma* ***păşuni ugeroase*** 4,40
(foarte) ugeroasă: *f. pl.* (*cu des.* ***-ă***) *ac., în sintagma* ***foarte ugeroasă păşuni*** 4,41

(a se) UITA: v. I
uitându(-să): *gerunziu* 15,29; 21,20
(s-)au uitat: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,21

UMĂR: s.m./n.
umerele: *s.n. pl. ac.* 15,15

UMBLĂTOR, -TOARE: s.m./f.
umblătoriului: *sg. gen.* 14,15

UMBRĂ: s.f.
umbra: *sg. ac.* 29,15

(a se) UMPLE: v. III; var. (Înv. şi pop.) **(a se) UMPLEA, (a se) ÎMPLE**
împle: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 29,5
umplea: *inf. prez. fără* ***a*** 4,27

UNEALTĂ: s.f.
unealtele: *pl. nom./ac.* 9,29; 26,27

UNCHI: s.m.
unchiu-său: *sg. gen.* 11,12, 26
unchiul: *sg. nom.* 27,32

(a se) UNGE: v. III „a (se) consacra"
au uns: *ind. pf.c. 3.pl.* 11,3; 29,22
(să) unsease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 14,8
(să) unge: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.29

UNIRE: s.f. (aici) „credinţă sinceră" (cf. lat. *simplicitās, -ātis*)
unirea: *sg. ac.* 29,17

UNS, -Ă: adj./s. „consacrat"
uns: *adj. m. sg. nom.* rezum. cap.11
unşii: *s.m. pl. ac.* 16,22

UNSOARE: s.f. (aici) „ulei parfumat"
unsori: *pl. ac.* 9,30

UNTDELEMN: s.n.
untdelemn: *sg. ac.* 9,29; 12,40; 16,3
untdeleamn: *sg. ac.* 27,28

URECHE: s.f.
ureachea: *sg. ac.* 11,25
urechile: *pl. nom.* 17,20
ureachiia: *sg. ac.* 17,25

(a) URGISI: v. IV
au urgisit: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,29

URGISIT, -Ă: adj.
urgisit: *m. sg. nom.* rezum. cap.10

URIAŞ: s.m.
urieşi: *pl. ac.* rezum. cap.20

(a) URMA: v. I
au urmat: *ind. pf.c. 3.pl.* rezum. cap.12
urma: *ind. imp. 3.sg.* 12,29, 32
urmând: *gerunziu* rezum. cap.15
urmai: *ind. imp. 2.sg.* 17,7

URMĂ: s.f.
urmă: *sg. ac., în loc. adv.* ***mai pre urmă*** rezum. cap.5
urmă: *sg. ac., în loc. adj.* ***cel mai de pre urmă/ceale mai de pre urmă*** 12,14; 23,27; 29,29

USEBIRE: s.f.; vezi **OSEBIRE**

USPĂŢ: s.n.; vezi **OSPĂŢ**

UŞĂ: s.f.
uşilor: *pl. gen.* 9,19
uşile: *pl. ac.* 9,23, 27

V

VACĂ: s.f.
vacă: *sg. ac.* 16,3

VALE: s.f.
Vălii: *sg. gen., în în s. prorp.* ***Vălii Meşterilor*** 4,14
vălii: *sg. gen.* 4,39
valea: *sg. ac.* 11,15
văli: *pl. ac.* 12,15
Valea: *sg. ac., în s. propr.* ***Valea Rafaim/Valea Farasim/Valea Sărăturilor*** 14,9, 11; 18,12

vale: *sg. ac.* 14,13
văi: *pl. ac.* 27,29

VARGĂ: s.f.
varga: *sg. ac.* 11,23

VAS: s.n.
vasăle: *pl. ac.* 9,28
vasele: *pl. nom./ac.* 9,28; 18,11; 28,13
vase: *pl. ac.* 18,8; 29,2
vasele: *pl. ac., în sintagma* ***vasele Domnului ceale sfinţite/vasele ceale sfinte*** 22,19; rezum. cap.26
vaseale: *pl. ac.* 23,26; 28,14
vaseale: *pl. ac., în sintagma* ***vaseale ceale sfinte*** 26,20
vaselor: *pl. gen.* 28,14

VAURAMINEAN: s.m. „care este de loc din Bahurim"
Vauramineanul: *sg. nom.* 11,32

(a se) VĂRSA: v. I
(s-)au vărsat: *ind. pf.c. 3.pl.* (aici) „a se revărsa" 14,9, 13
ai vărsat: *ind. pf.c. 2.sg.* 22,8; 28,3

VĂRSAT, -Ă: adj.
vărsat *n. sg. ac.* 22,8

VĂZĂTOR, -TOARE: s.m./f.
văzătoriul: *s.m. sg. nom.* 9,22; 21,9; 26,28
văzătoriului: *s.m. sg. gen.* 25,5
văzătoriului: *sg. gen., în sintagmele* ***Cartea lui Samuil văzătoriului/ Cartea lui Gad văzătoriului*** 29,29

VÂNĂ: s.f.
vinele: *pl. ac.* 18,4

VÂNT: s.n.
vânturi: *pl. ac., în sintagma* ***prin patru vânturi*** 9,24

VÂRF: s.n.
vârful: *sg. ac.* 14,15

VÂRSTĂ: s.f.
vârsta: *sg. ac.* 7,40
vârstă: *sg. ac., în sintagma* ***de vârstă mai vărtoasă*** 26,32

VÂRTOS, -OASĂ: adj./s./adv.
vârtoşi: *adj. m. pl. nom.* 7,5; 11,19
vărtoşi: *adj. m. pl. nom.* 8,40
vârtos: *adj. m. sg. gen.* 11,22
vârtoşi (foarte): *adj. m. pl. nom.* 26,9
(mai) vărtoasă: *adj. f. sg. ac., în sintagma* ***de vârstă mai vărtoasă*** 26,32
(celor) vârtoşi: *s.m. pl. gen.* 11,11
vârtoşi: *s.m. pl. ac.* 11,24
(cei) vârtoşi: *s.m. pl. ac.* 28,1
(mai) vârtos: *adv.* 11,18

VÂRTUTE: s.f.
vărtute: *sg. ac.* 8,40
vârtutea: *sg. ac., în sintagma* ***tari cu vârtutea*** 9,13; 12,30
vârtutea: *sg. ac.* 13,8
vărtutea: *sg. ac.* 16,11

VEAC: s.n./m.
veac: *sg. ac., în loc. adv.* ***în veac/până în veac*** 15,2; 16,34, 41; 17,12, 14, 22, 23, 24, 27; 22,10; 23,13, 25; 28,4, 7, 8, 9; 29,18
veci *s.m. pl. ac., în loc. adv.* ***în veci*** 16,15
veac: *sg. ac., în loc. adv.* ***din veac până în veac*** 16,36; 29,10

VECHI, VECHE: adj.
vechi: *n. pl. nom.* 4,22

(a se) VEDEA: v. II
vedea: *ind. imp. 3.sg.* 2,52
văzând: *gerunziu* 10,5, 7; 19,6, 15, 16; 21,20, 28, 30
vază: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 12,17
au văzut: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,29; 21,15, 16
(s-)au văzut: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,17
văzându(-să): *gerunziu* 19,19
vezi: *ind. prez. 2.sg.* 21,12
vedeţi: *imperativ 2.pl.* 22,18
am văzut: *ind. pf.c. 1.sg.* 29,17

VEDERE: s.f.
vederea: *sg. ac.* 17,15

VEDEROS, -OASĂ: adj. (Înv.; despre oameni)„care este respectat pentru meritele sale"; „distins"
vederos: *m. sg. ac.* 17,17

(a se) VENI: v. IV
au venit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,55; 4,41; 7,22; 10,7; 11,3; rezum. cap.12; 12,1, 16, 23, 31, 33, 38; 18,5; 19,3, 7; 28,19
venise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 6,54; rezum. cap.19; 19,9
veniia: *ind. imp. 3.pl.* 9,25; 12,19
să vie: *conj. prez. 3.pl.* 10,4
aţi venit: *ind. pf.c. 2.pl.* 12,17
vinea: *ind. imp. 3.pl.* 12,22
venind: *gerunziu* 14,9; 17,16; 19,2, 7; 21,11, 21
vei veni: *ind. viit.I. 2.sg.* 14,14
veniţi: *imperativ 2.pl.* 16,29
vine: *ind. prez. 3.sg.* 16,33
(s-)au venit: *ind. pf.c. 3.sg.* „a revenit" 26,14

VENIRE: s.f.
venirile: *pl. ac.* 16,8

VENIT, -Ă: s.m./f.
veniţii: *s.m. pl. nom.* 22,2
veniţi: *s.m. pl. nom.* 29,15

VEROTHINEAN: s.m. „care este de loc Beerot"
Verothineanul: *sg. nom.* 11,39

VERS: s.n.; var. (Înv.) **VERŞ**
verşu: *sg. ac.* 15,21
vearsului: *sg. gen.* 15,22

VESEL, -Ă: adj.
veasel: *m. sg. nom.* 29,17
(a se) VESELI: v. IV
veseleaască(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 16,10
veseleaască(-se): *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 16,31
(s-)au veselit: *ind. pf.c. 3.sg.* 29,9

VESELIE: s.f.
veseliei: *sg. gen.* 15,16
veselie: *sg. ac.* 15,25, 28; rezum. cap.29; 29,22

(a se) VESTI: v. IV
(s-)au vestit: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,17
vestiţi: *imperativ 2.pl.* 16,23
(să) vestesc: *ind. prez. 3.pl.* 17,8
vestesc: *ind. prez. 1.sg.* 17,10
vestindu(-să): *gerunziu* 19,17
să (se) vestească: *conj. prez. impers.* 22,5

VESTIT, -Ă: adj.
vestiţi: *m pl. nom.* 5,24; 12,30
vestitele: *adj. antep. f. pl. nom.* rezum. cap.11
vestit: *m. sg. nom.* 11,20, 24

VEŞMÂNT: s.n.; var. **VĂJMÂNT**
văjmânt: *sg. ac.* rezum. cap.15
vejmânt: *sg. ac.* 15,27
vejmintele: *pl. ac.* 19,4

VEŞNIC, -Ă: adj./adv.; var. (Înv. şi pop.) **VECINIC, -Ă**
vecinică: *f. sg. ac., în sintagma* ***legătură vecinică*** 16,17

(a) VICLENI: v. IV
(nu) vicleniţi: *imperativ prohib. 2.pl.* 16,22

VIE: s.f.
viilor: *pl. gen., în sintagma* ***lucrătorii viilor*** 27,27

VIITOR, -TOARE: s.m./f.
(ceale) viitoare: *s.f. pl. ac.* „vremuri viitoare” 17,17

VIN: s.n.
vin: *sg. ac.* 9,29; 12,40; 27,27

VISON: s.n. (Înv.) „ţesătură fină de in”; (Prin ext.) „obiect de îmbrăcăminte confecţionat din vison”
visonul: *sg. ac.* 4,21
vison: *sg. ac.* rezum. cap.15; 15,27

VISTIERIE: s.f.
vistieriile: *pl. ac.* 26,20; 28,12; 29,8
vistierii: *pl. ac.* rezum. cap.27

VITEAZ, -Ă: s.m./f.
viteajilor: *s.m. pl.gen.* rezum. cap.11

VITHLEEMITEAN: s.m. „care este de loc din Betleem”
Vithleemiteanul: *sg. nom.* 20,5

(a) VOI: v. IV
voiesc: *ind. prez. 1.sg.* 22,5

VOIE: s.f.
voia: *sg. nom.* 22,7; 29,5

VOIEVOD: s.m.; var. (Înv. şi pop.) **VOIVOD**
voivod: *sg. nom./ac.* 4,42; 11,6
voievozi: *pl. nom.* 5,24; 7,40; 9,34
voievod: *sg. nom.* 11,2
voievozii: *pl. nom.* 12,14; 27
voivodul: *sg. nom.* 19,16; 27,3, 5, 16; 28,34
voievozii: *pl. nom.* 26,26

VOIOS, -OASĂ: adj.
voios: *n. sg. ac., în sintagma* ***suflet voios*** 28,9

(a) VREA: v. II
au vrut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 10,4; rezum. cap.11; 11,18, 19; 19,19; 27,23
ai vrut: *ind. pf.c. 2.sg.* 17,19
vei vrea: *ind. viit.I. 2.sg.* 21,10, 11
va vrea: *ind. viit.I. 3.sg.* 29,5

VREME: s.f.
vreame: *sg. ac.* 9,18; rezum. cap.13; 17,5; 18,3; 20,1; 21,20, 29
vreame: *sg. ac., în loc. adv.* (Înv.) ***din vreame până la vreame*** „din timp în timp” 9,25
vreamea: *sg. nom./ac.* 9,27; 11,22
vreamile: *pl. ac.* 12,32
vreamilor: *pl. gen.* 29,30

VRERE: s.f.
vrearea: *sg. ac., în sintagma* ***bună vrearea*** 29,9
vrearea: *sg. ac.* 29,18

VROMATHEAN: s.m. „care este de loc din Rama”
Vromatheanul: *sg. nom.* 27,27

Z

ZAVOLONEAN: s.m. (cf. **Indice** Jd)
zavoloneani: *pl. ac.* 27,19

ZĂBAVĂ: s.f.
zăbavă: *sg. nom.* 29,15

(a se) ZĂBOVI: v. IV
zăbovind: *gerunziu* 2,55
au zăbovit: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,23
zăbovit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,3
zăboviia: *ind. imp. 3.pl.* 9,25, 27
(să) zăboviia: *ind. imp. 3.pl.* 9,33
(s-)au zăbovit: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,35
zăbovea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 12,15, 16

(a) ZĂCEA: v. II
zăcând: *gerunziu* 10,8

(a) ZĂMISLI: v. IV
au zămislit: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,23

ZĂPADĂ: s.f.
zăpăzii: *sg. gen.* 11,22

(a se) ZDROBI: v. IV
va zdrobi: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,9
(s-)au zdrobit: *ind. pf.c. 3.pl.* 20,3

ZI: s.f.
zilele: *pl. nom./ac.* 1,19; 4,41; 5,10, 17; 7,2; 13,3; 17,10, 11; 22,9; 29,15, 27
zi: *sg. ac.* 4,41; 5,26; 10,8; 13,11; 16,7; 17,5; 26,17; 29,21
zioa: *sg. ac.* 4,43; 29,22
zile: *pl. ac.* 7,22; 10,12; 12,39; 16,37; 21,12; 23,1; 29,28
zioa: *sg. ac., în loc. adv.* ***zioa şi noaptea*** 9,33
zilele: *pl. ac., în loc. adv.* ***în toate zilele*** 12,22
zi: *sg. ac., în loc. adv.* ***din zi în zi*** 16,23

(a se) ZICE: v. III
zicând: *gerunziu* 4,9, 10; 11,1, 19; 12,19; 13,12; 14,10; 16,18; 17,3; 21,9; 22,8, 18
au zis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 10,4; 11,2, 5, 6, 17; 12,17, 18; 13,2; 14,10, 11, 14; 15,2, 12, 16; 17,1, 2, 16; 19,2, 12; 21,2, 8, 11, 13, 17, 22, 23, 24; 22,1, 5, 7; 23,25; 28,2, 3, 6, 19, 20; 29,10
ziceţi: *imperativ 2.pl.* 16,35
să zică: *conj. prez. 3.sg.* 16,36; 21,18
zice: *ind. prez. 3.sg.* 17,4, 7; 21,10, 11
am zis: *ind. pf.c. 1.sg.* 17,6
să (să) zică: *conj. prez. impers.* 17,24
zis-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 19,3
zi: *imperativ 2.sg.* 21,10
zisease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 27,23

ZIDAR: s.m.
zidari: *pl. ac.* 22,15

(a se) ZIDI: v. IV
iaste zidită: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 1,48
au zidit: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,10, 32; 7,24; 8,12; 11,8; 15,1; 21,26
să zidească: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.14; 14,1; 21,18; 22,6; 29,19
a zidi: *inf. prez.* rezum. cap.17; rezum. cap.22; rezum. cap.28

va zidi: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.17; 17,10, 12; 22,10; 28,6
vei zidi: *ind. viit.I. 2.sg.* 17,4; 28,3
aţi zidit: *ind. pf.c. 2.pl.* 17,6
să zideaşti: *conj. prez. 2.sg.* 17,25
să zidesc: *conj. prez. 1.sg.* 21,22; 22,7
să (se) zidească: *conj. prez. 3.sg.* 22,2; 29,16
a (să) zidi: *inf. prez.* 22,5
zidi: *inf. prez. fără* **a** 22,8
zideaşte: *imperativ 2.sg.* 22,11
zidiţi: *imperativ 2.pl.* 22,19
(să) zideaşte: *ind. prez. 3.sg.* 22,19
să zideasc: *conj. prez. 1.sg.* 28,2
să zideşti: *conj. prez. 2.sg.* 28,10

ZIDIRE: s.f.
zidirea: *sg. ac.* rezum. cap.22; rezum. cap.28; rezum. cap.29
zidire: *sg. ac.* 28,2

(a) ZVÂRLI: v. IV
zvărlind: *gerunziu* 12,2

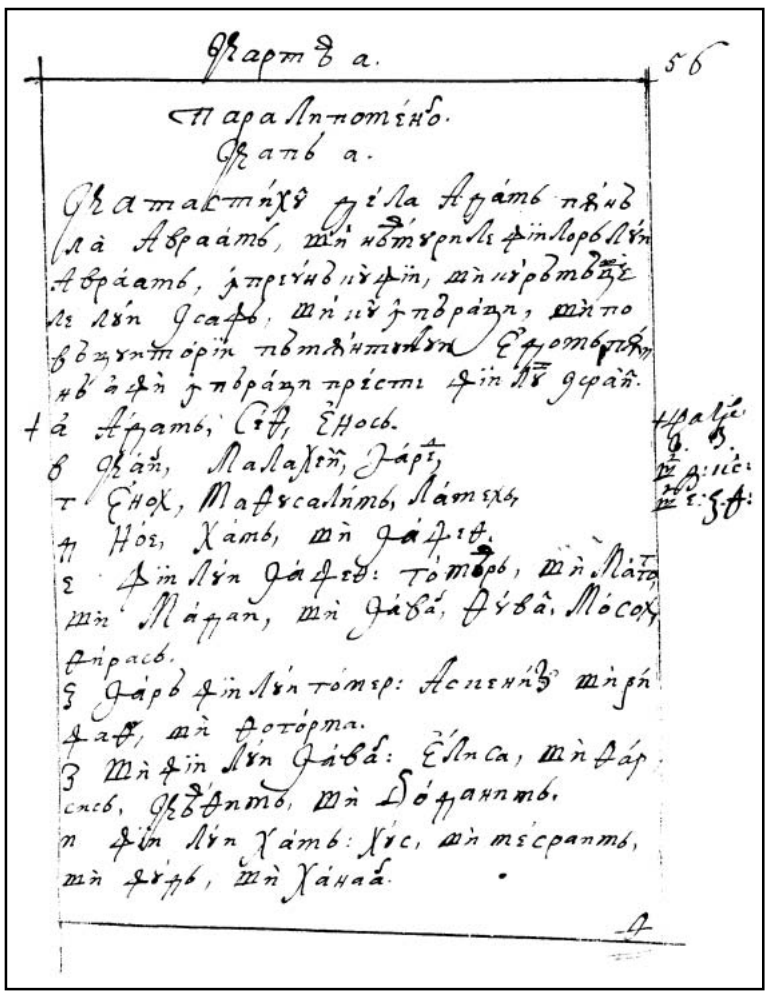

243r

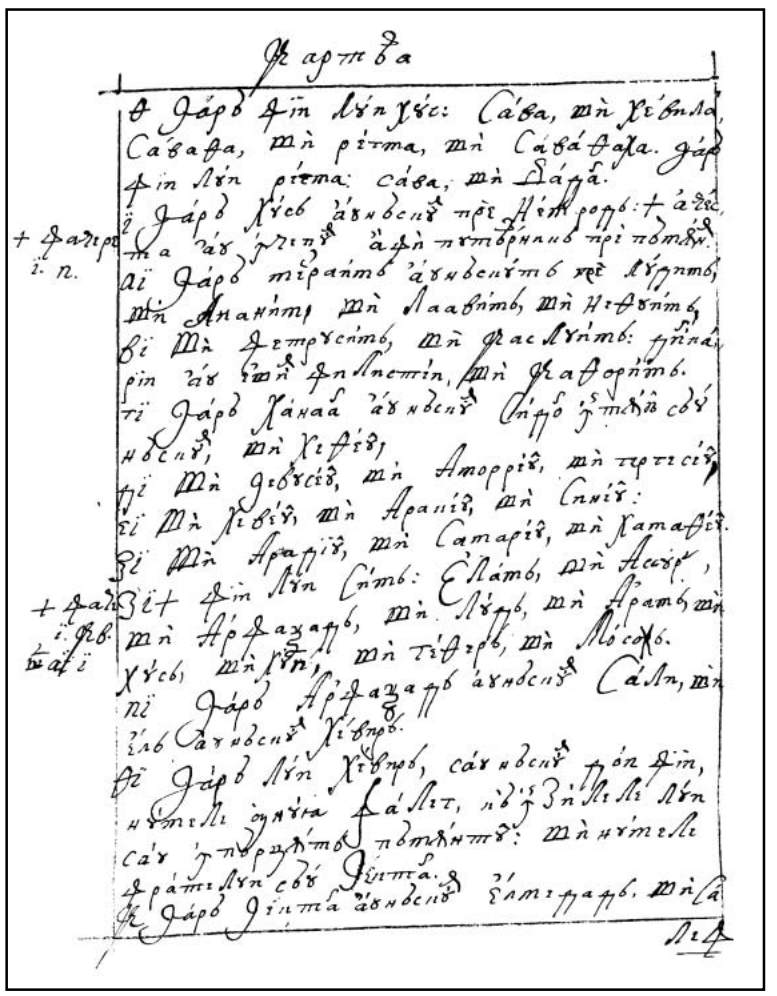

243v

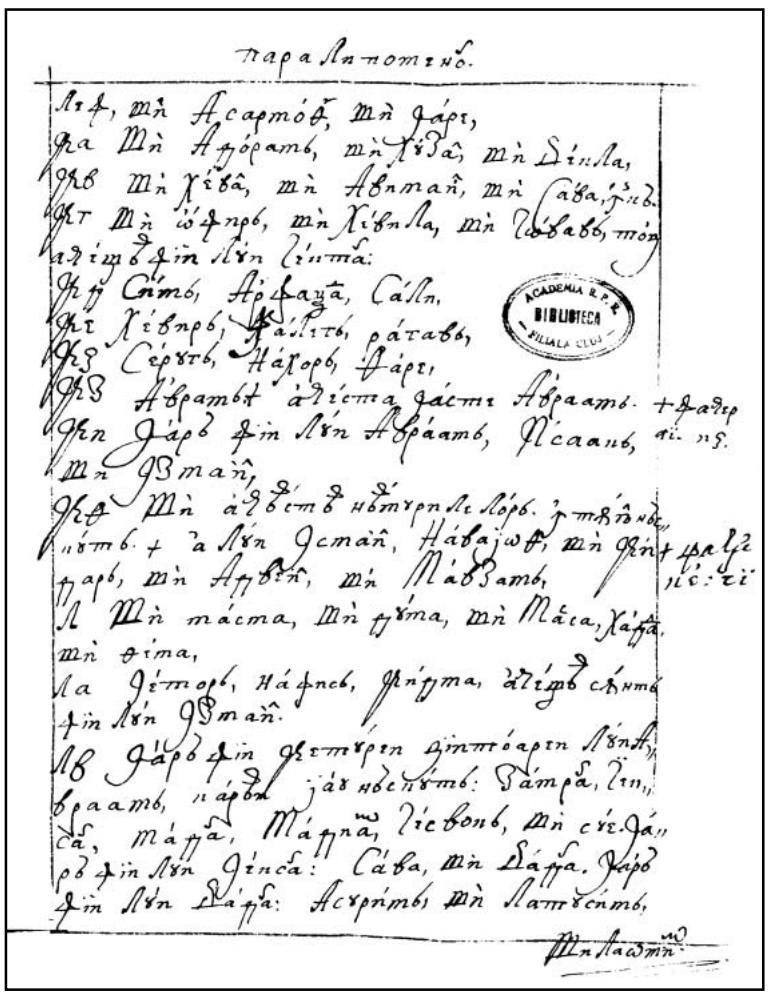

244r

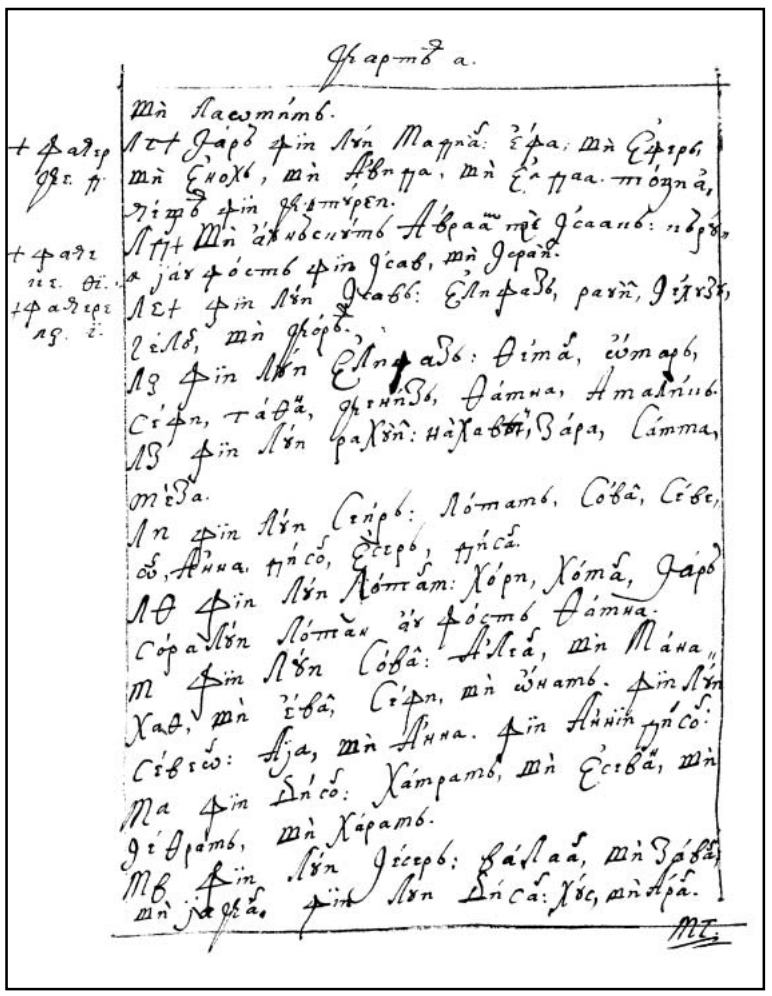

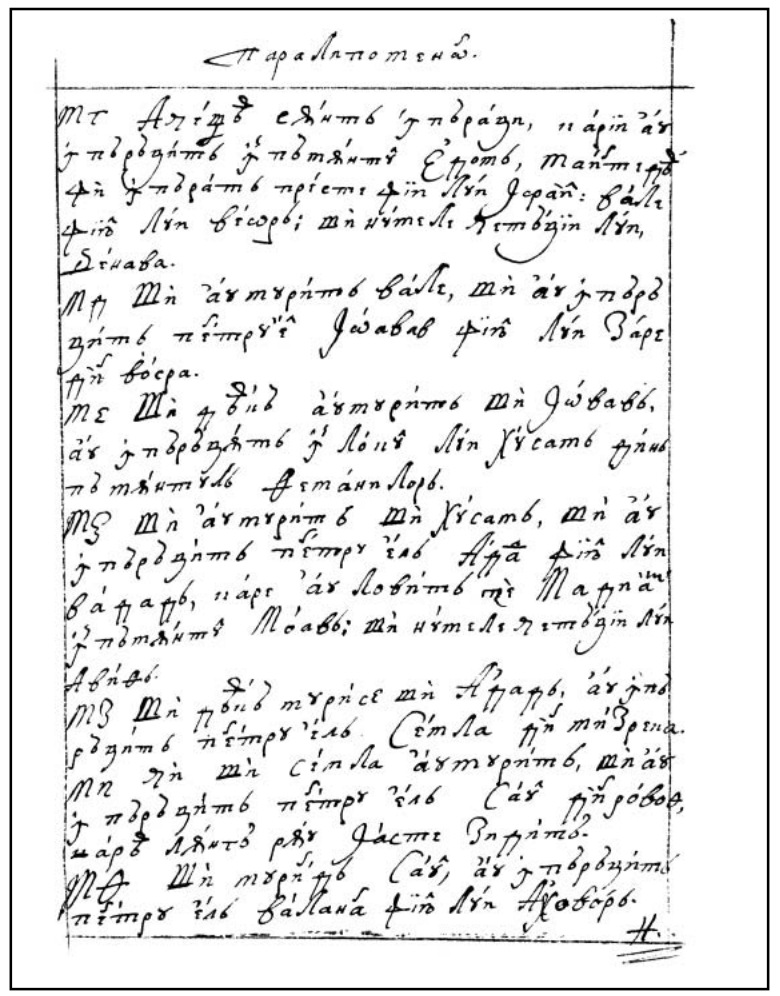

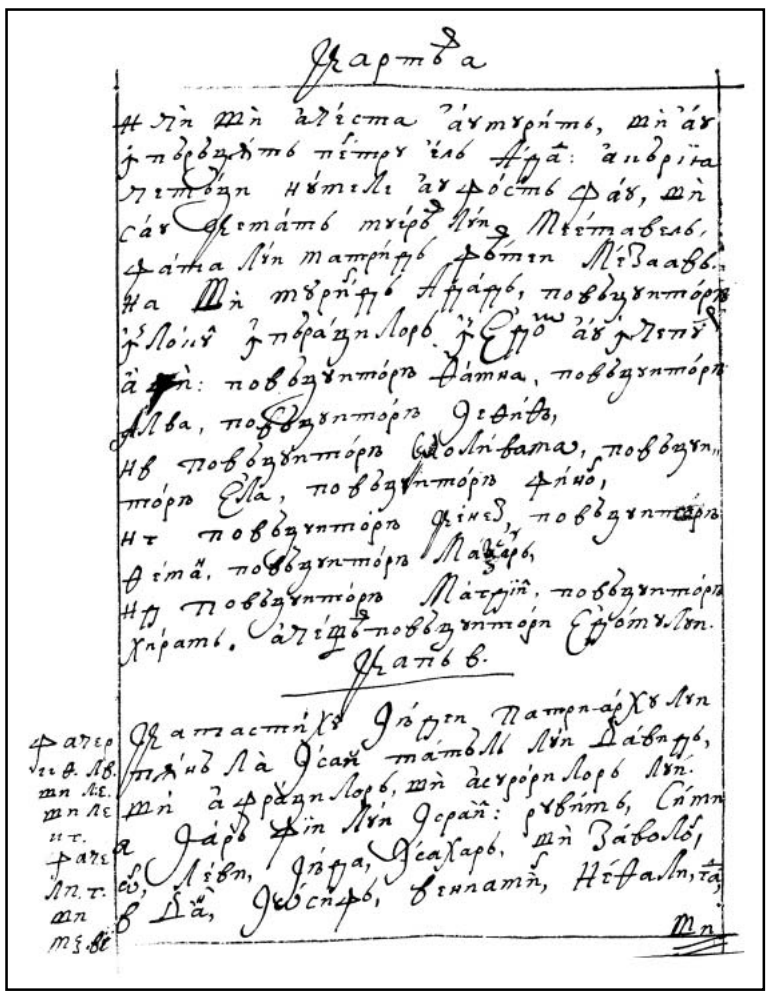

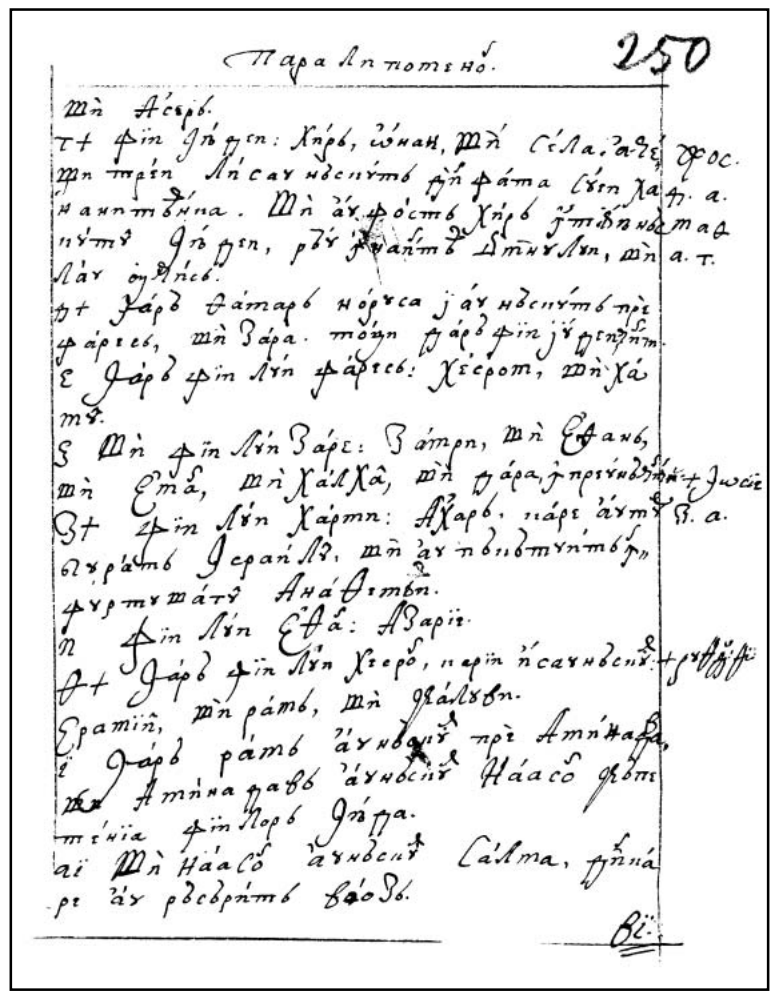

246v

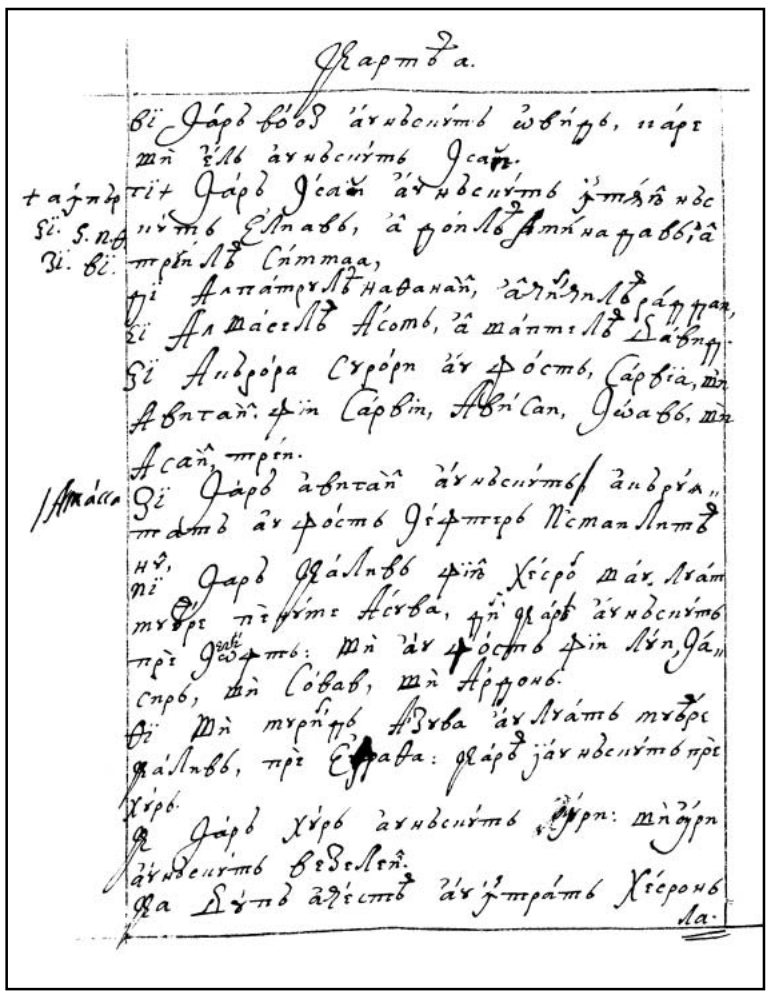

247r

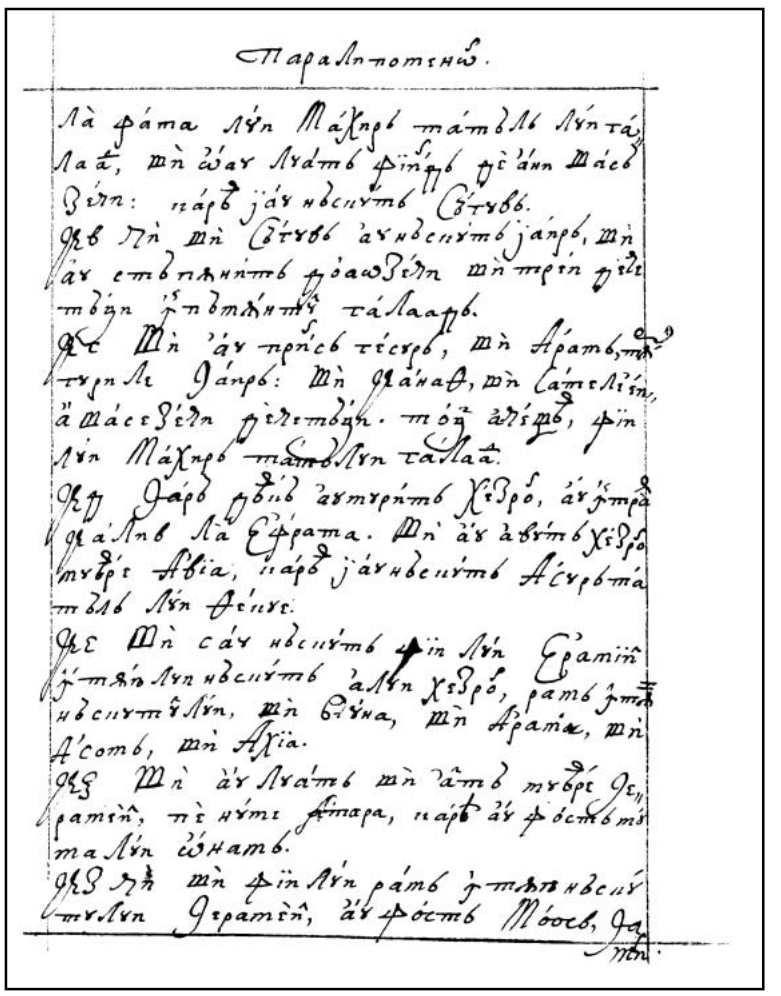

247v

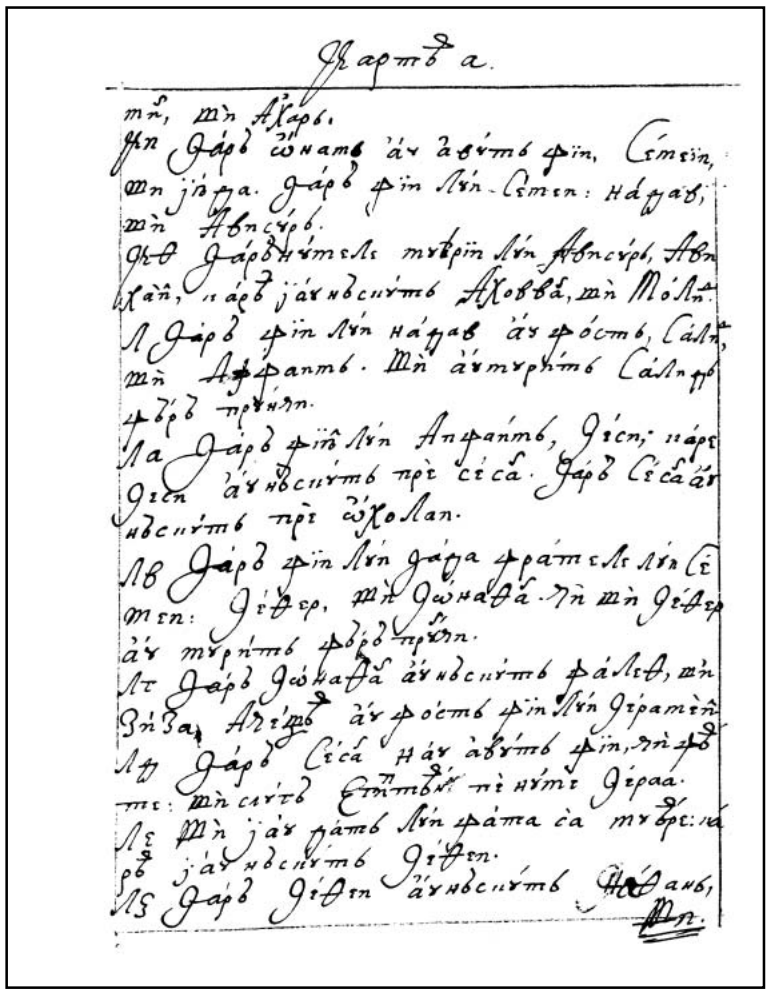

248r

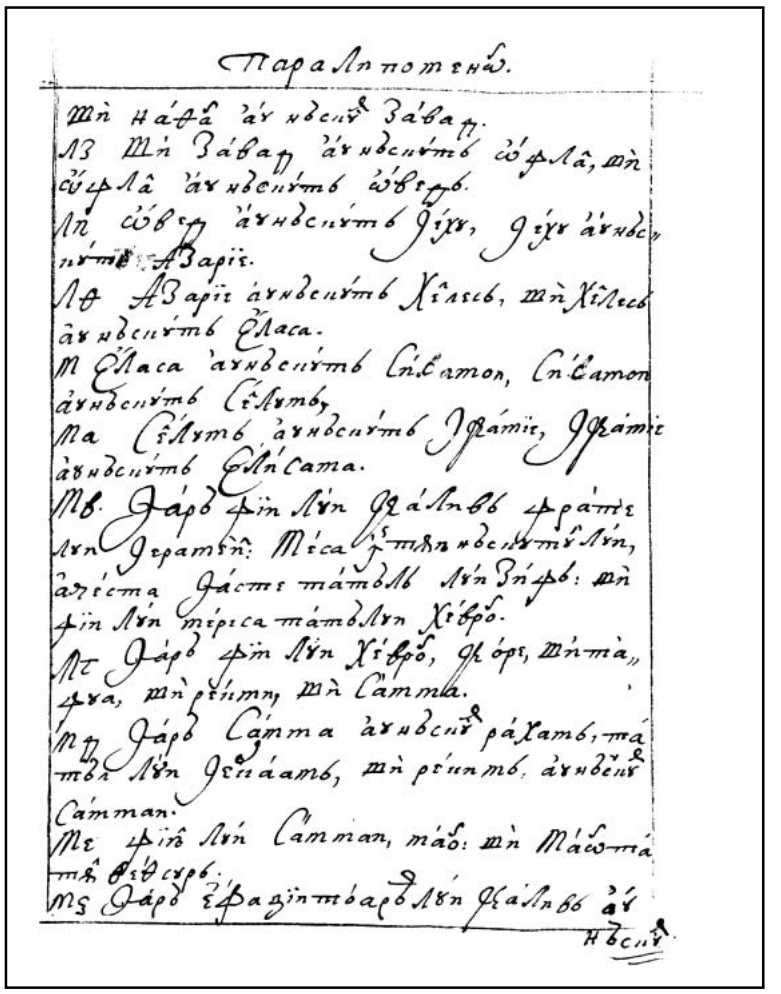

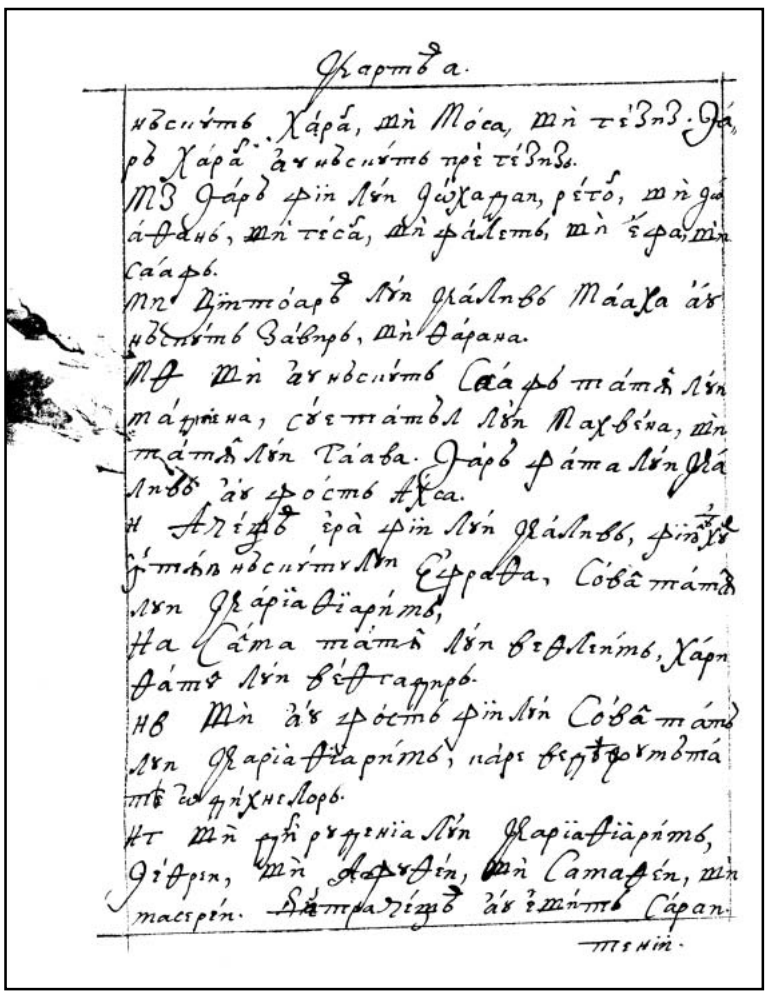

248v

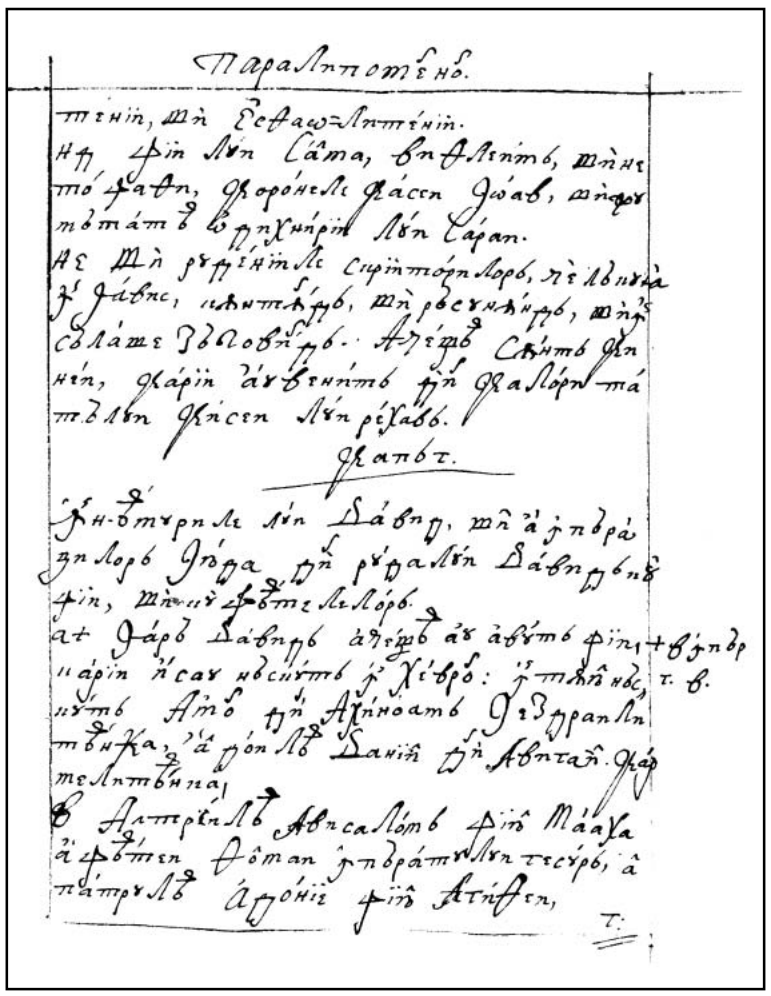

249r

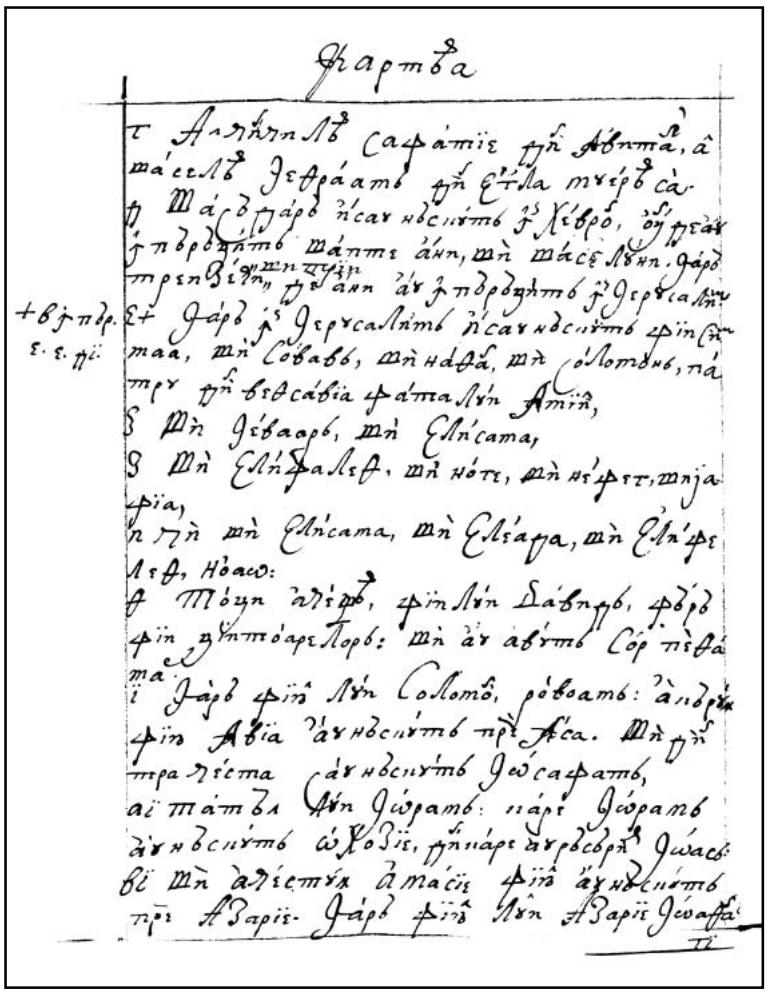

249v

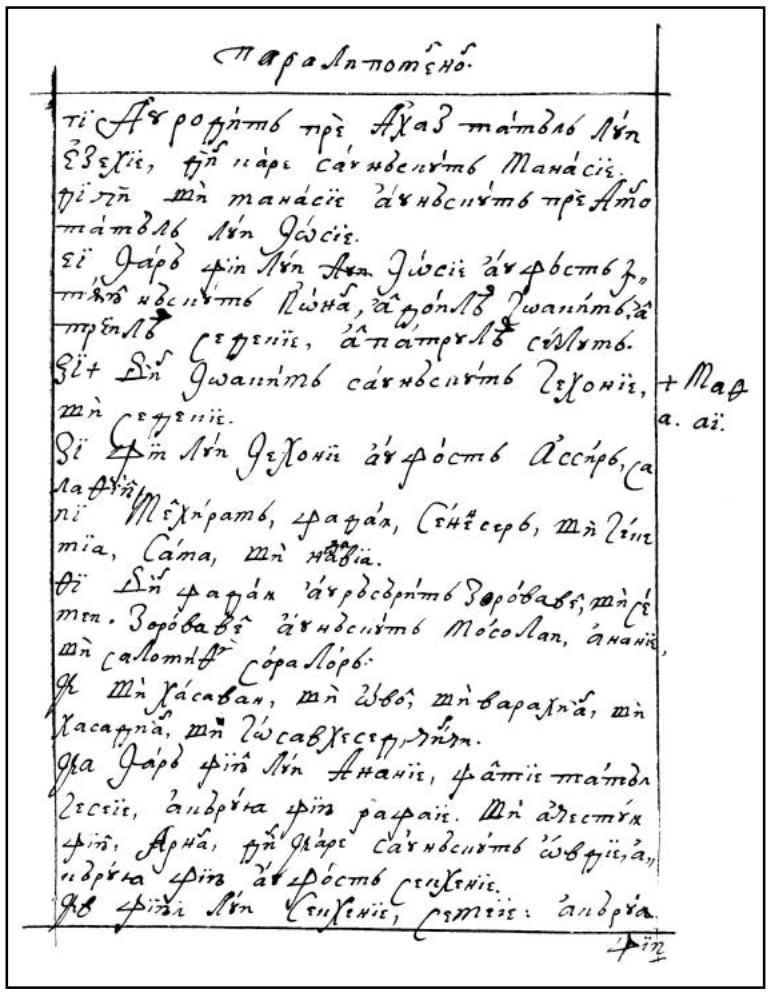

250r

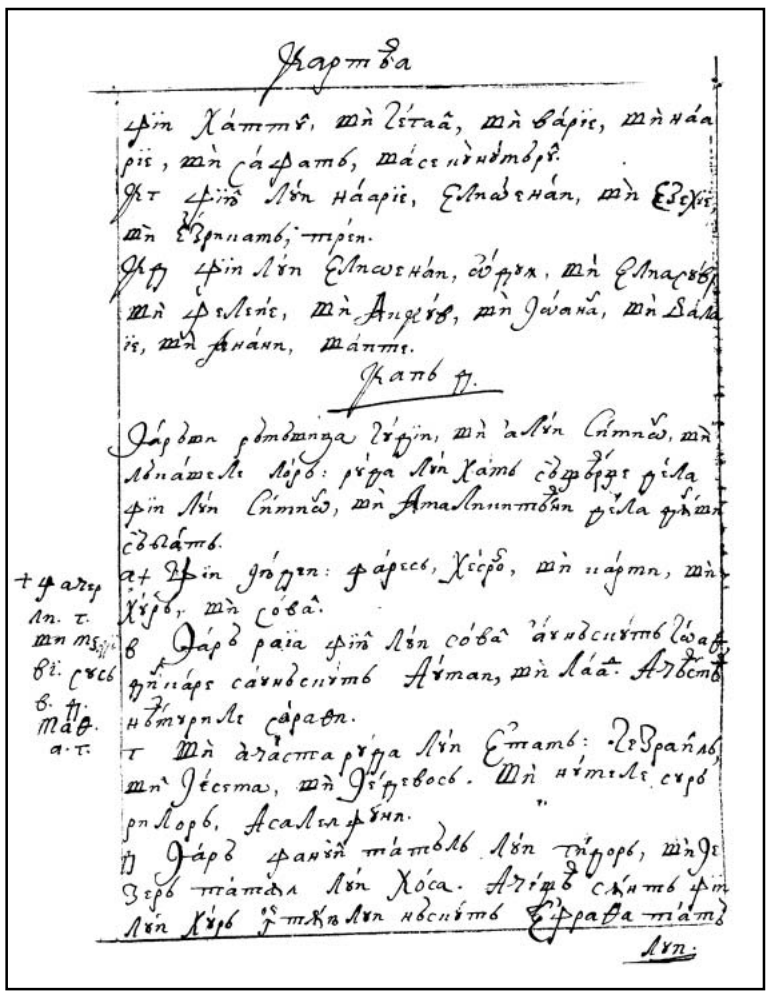

250v

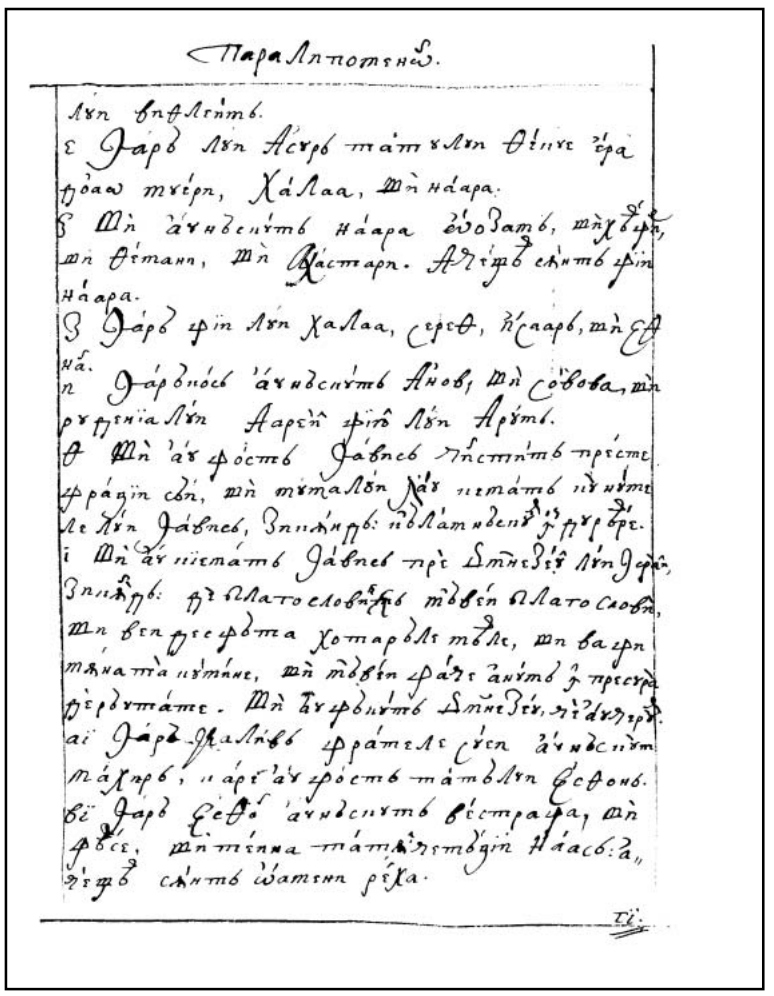

251r

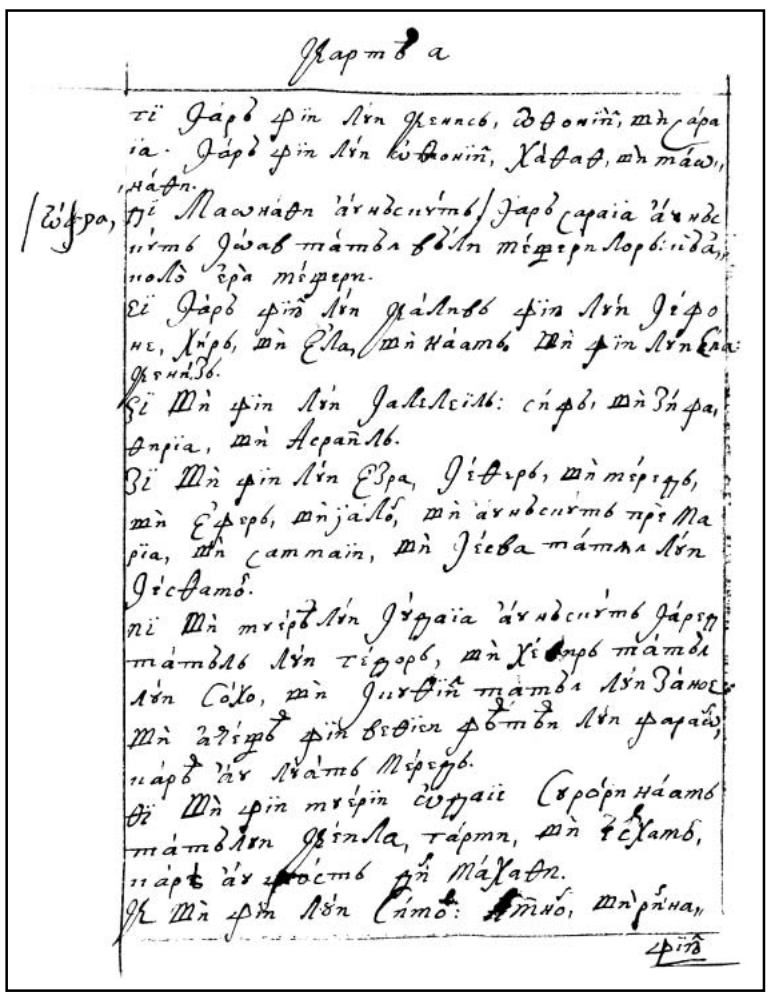

251v

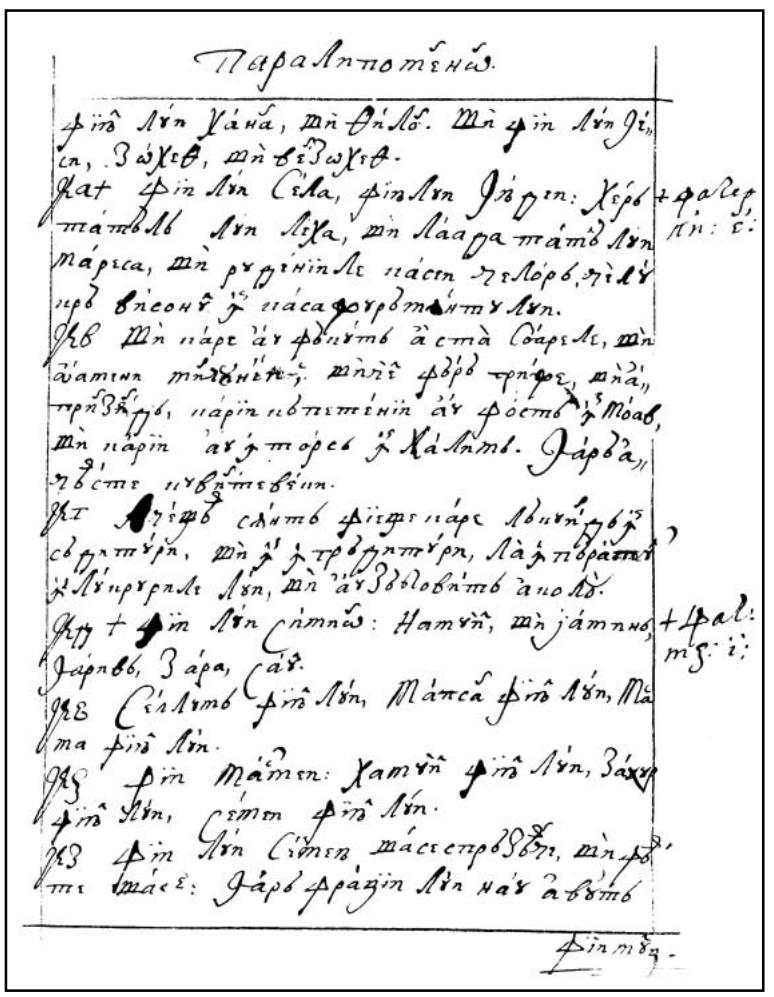

252r

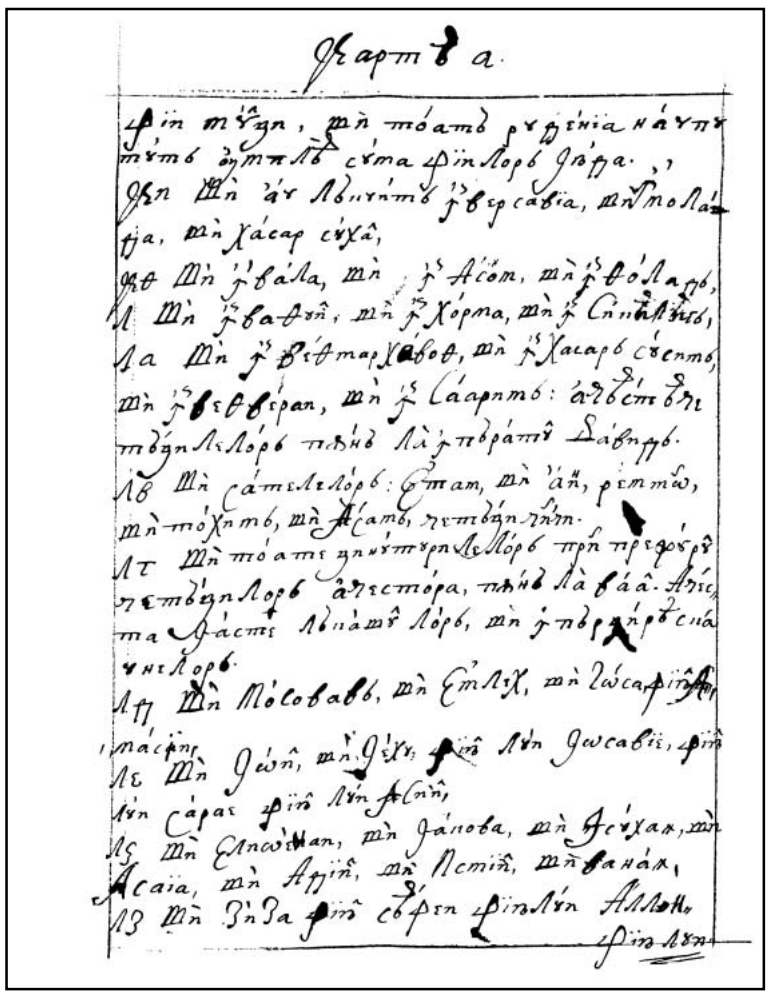

252v

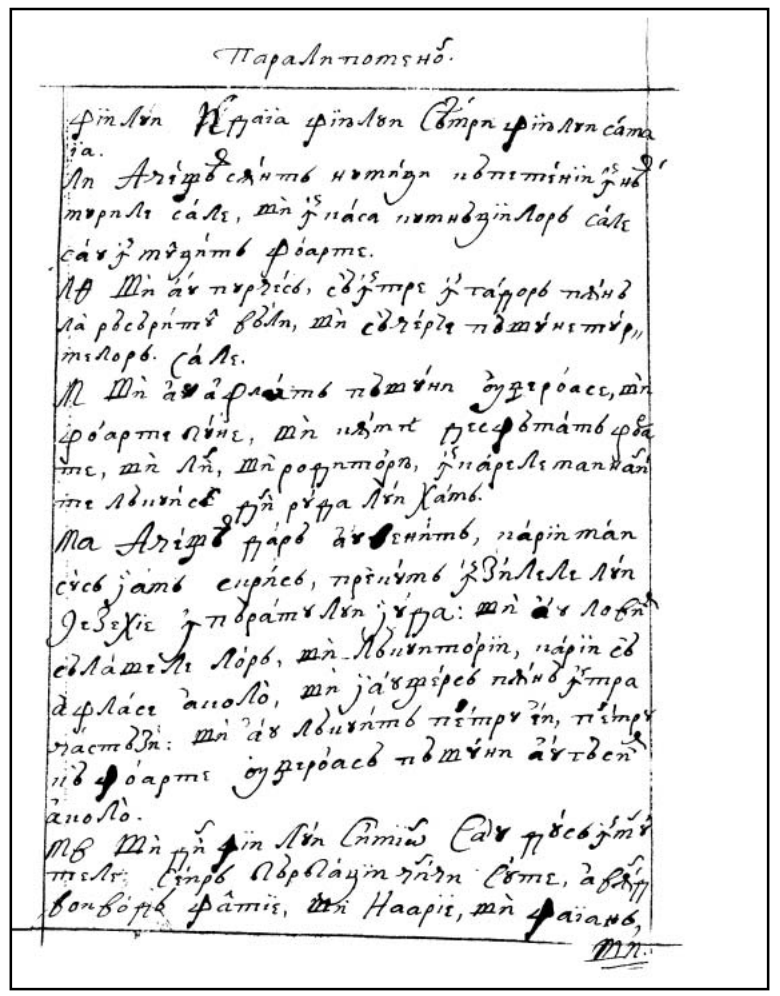

253r

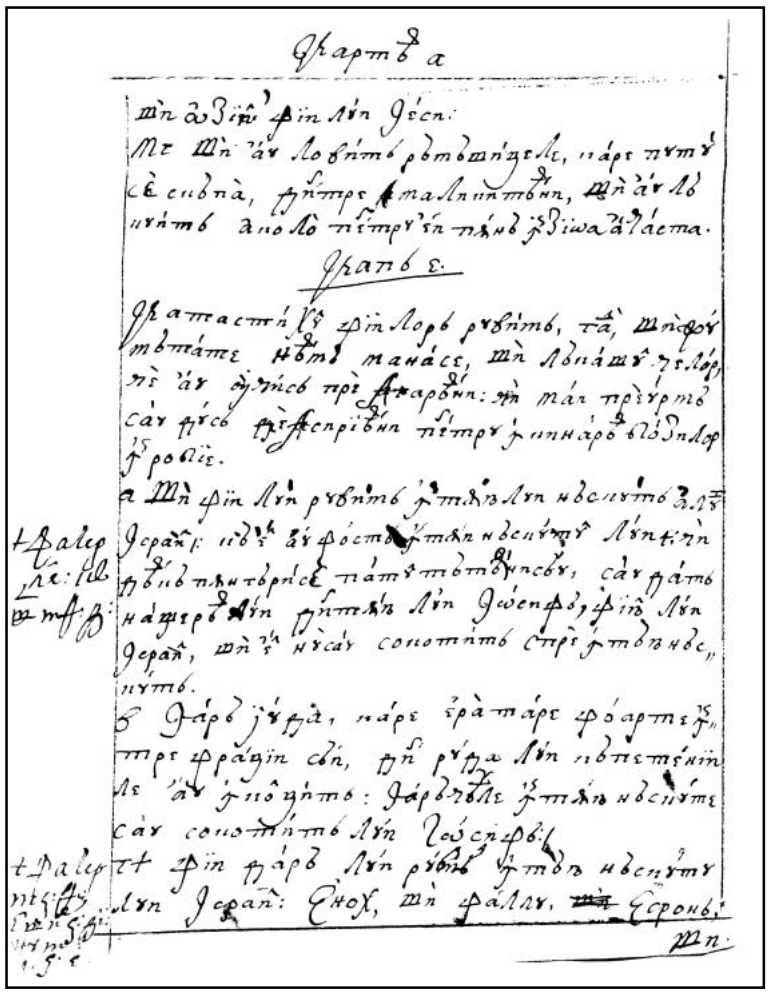

253v

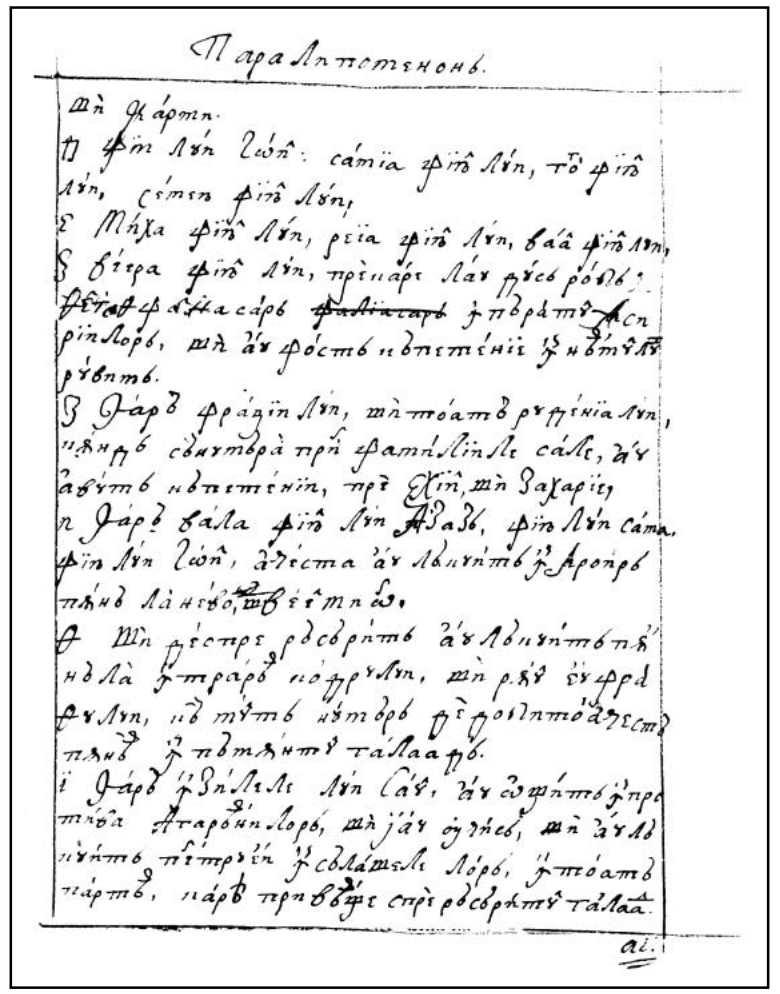

254r

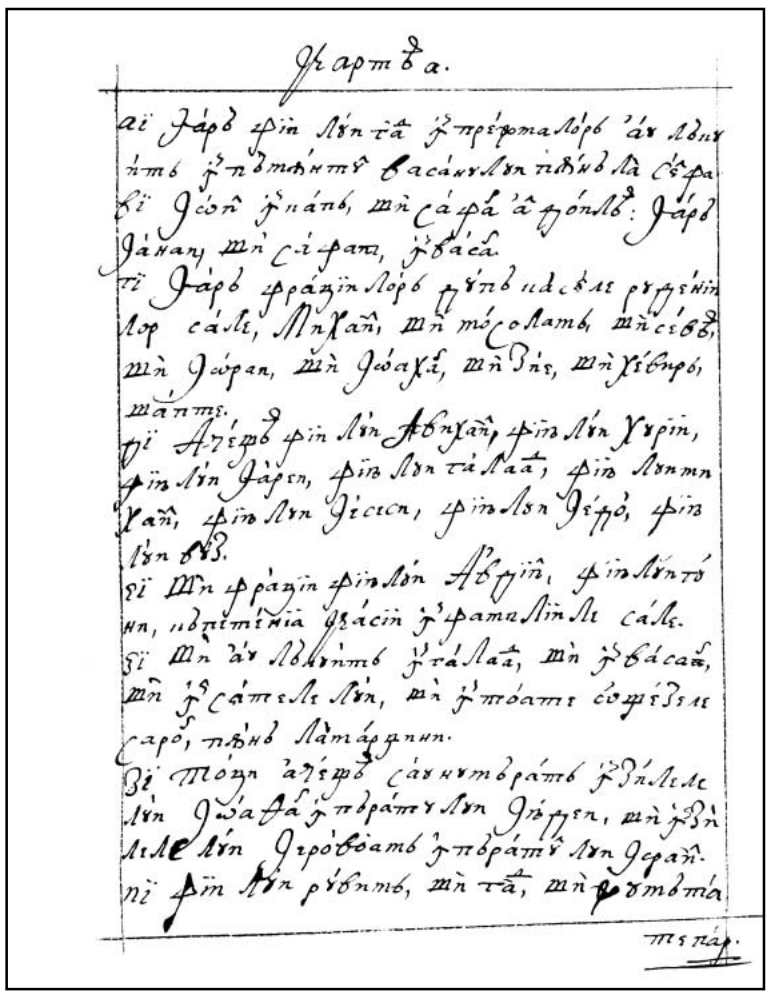

254v

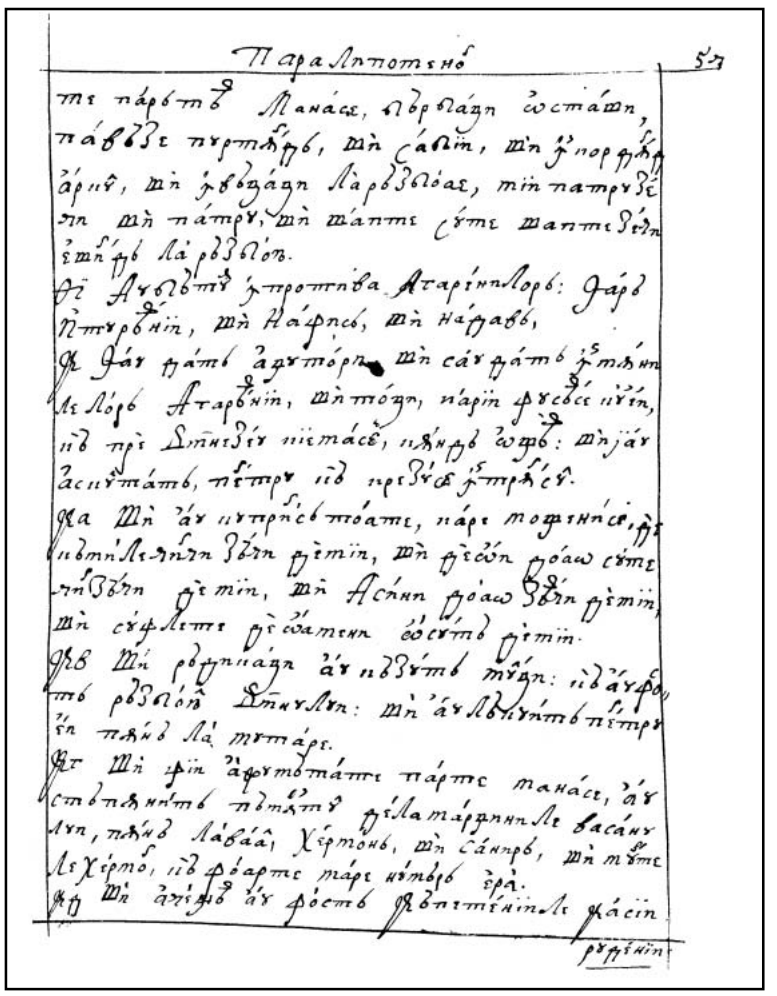

255r

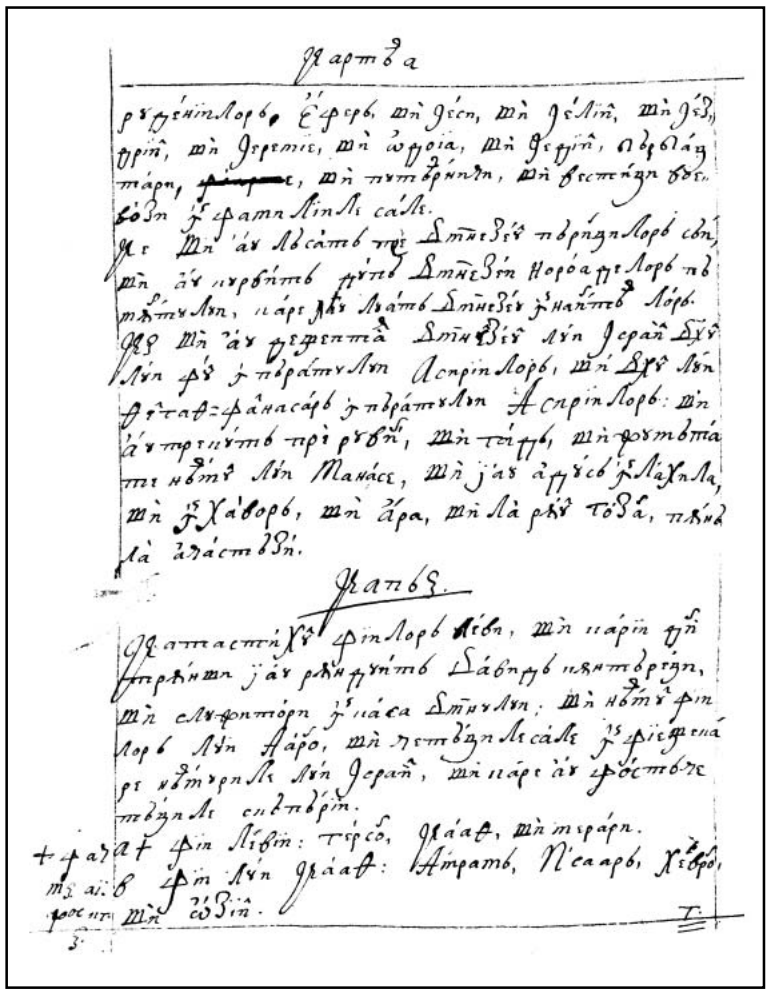

255v

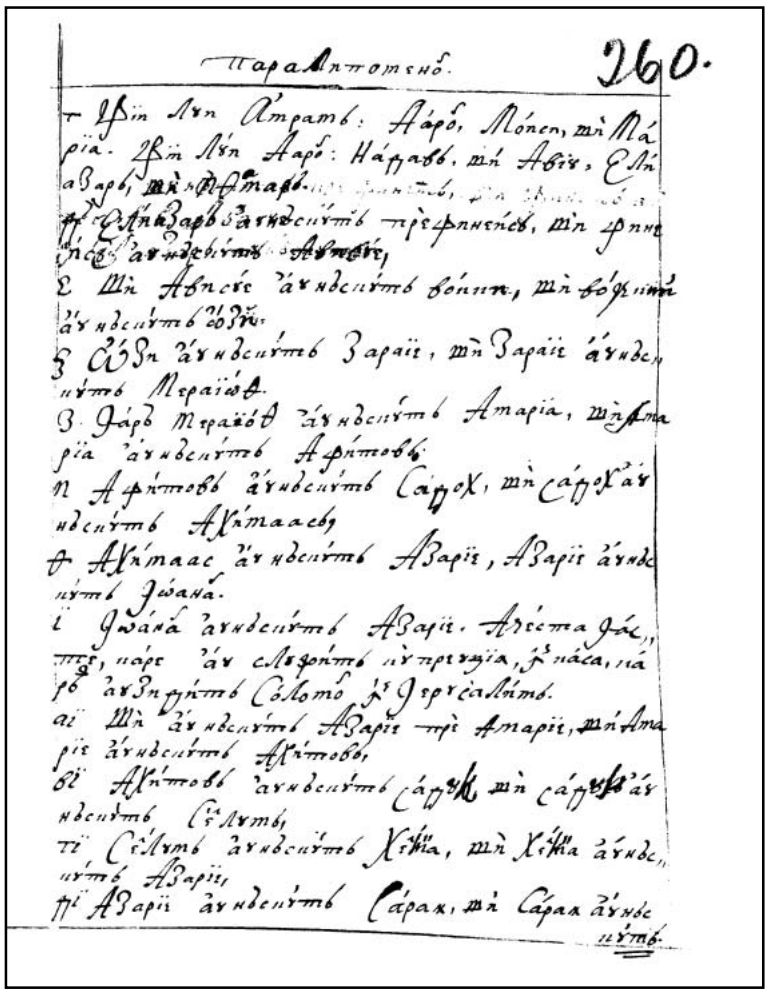

256r

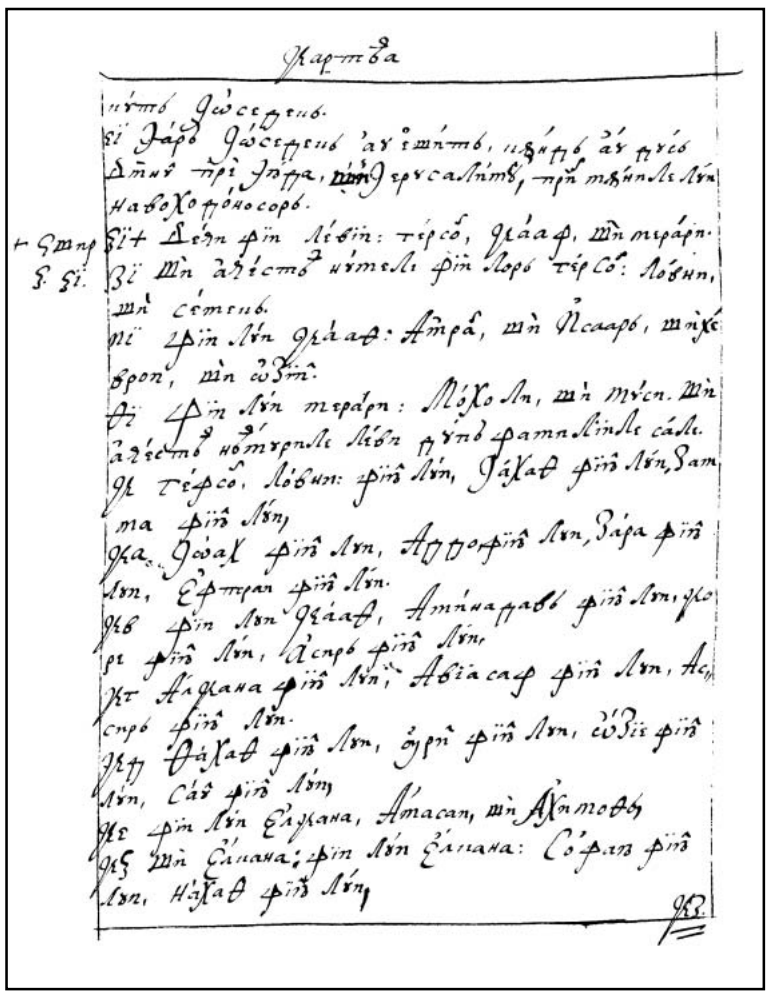

256v

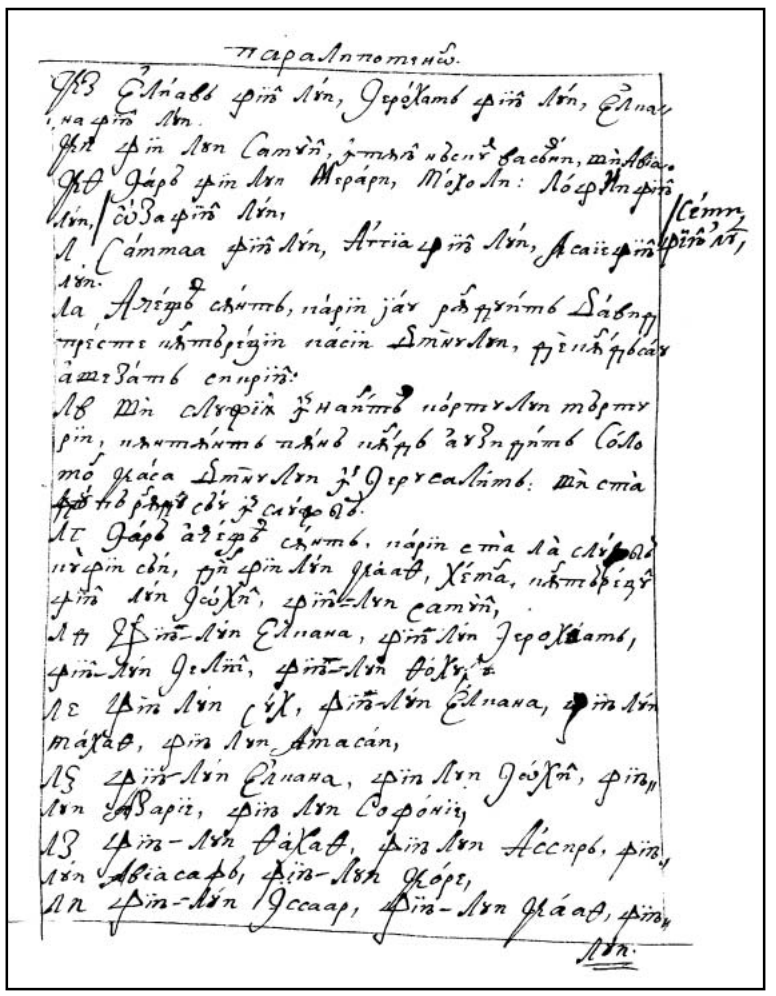

257r

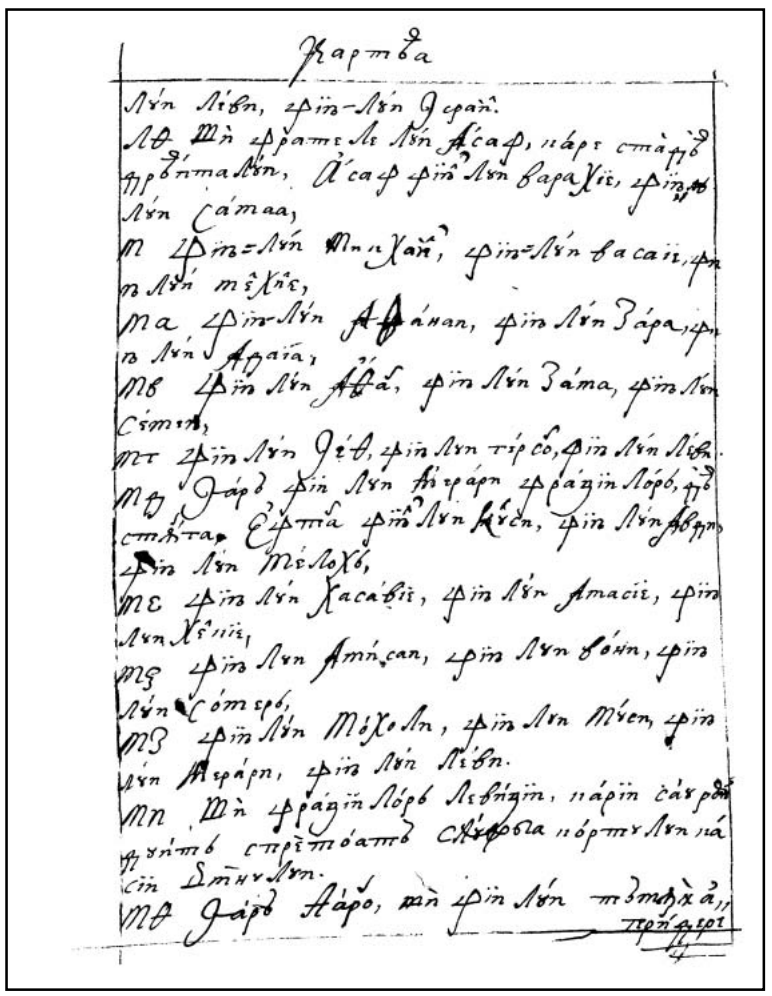

257v

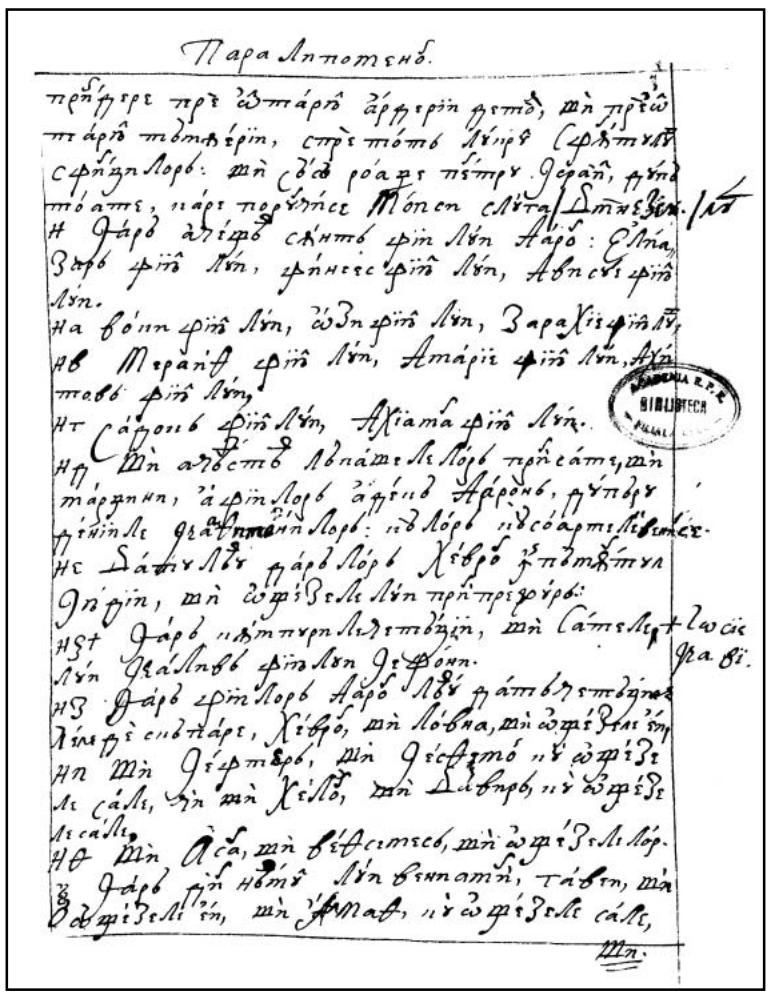

258r

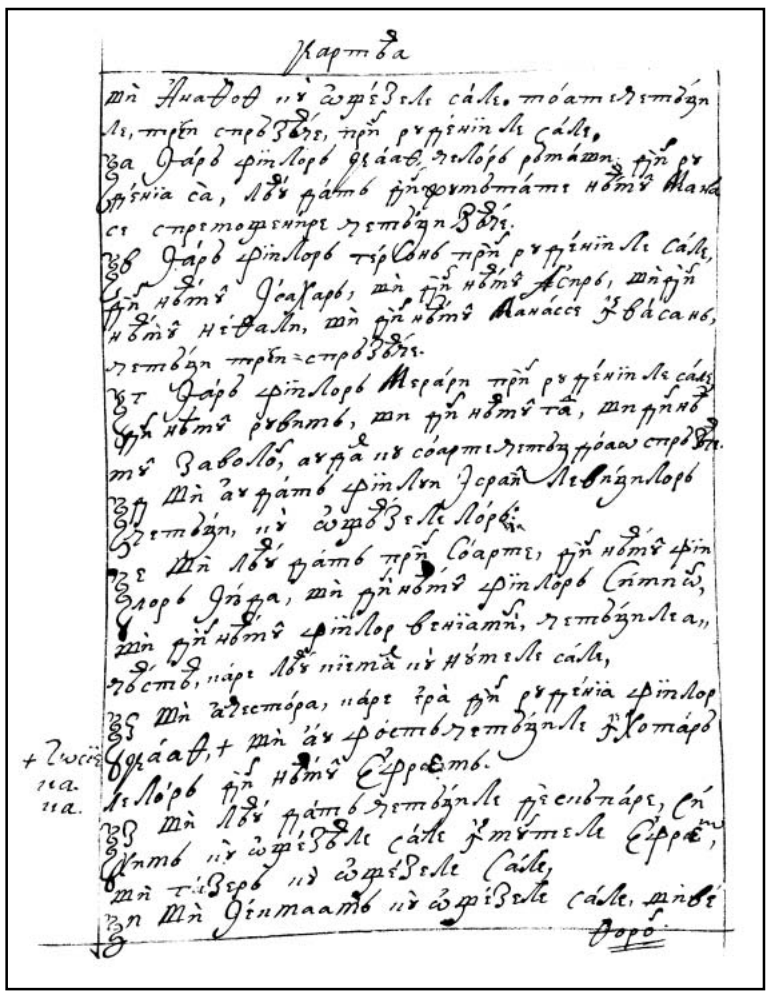

Карте̑а

мѝ Ѧнадо҃в и҃ ѡтрі́зеле сáле. моáтеѧтвѣ
ле, трѣ̀н стрѣзѣ̀е, трѣ̀н рѫгі́нїле сáле,
ѕа Ѳáрѣ ѓрїлорѣ ѳеáаѳ, телорѣ рѣмáмѫ, трѣ̀н рѫ
гі́нїа са, лѣ́ѫ грáмѣ трѣ̀нфомѣмáте нѣмѣ̑ Мана
се стрѣтоѓснре ѧтвѣ̀н ѕѣ̀е.
ѕв Ѳáрѣ ѓрїлорѣ тр҃сѣнѣ трѣ̀н рѫгі́нїле сáле,
ѕѫ Ѳáрѣ ѓрїлорѣ Ѳеáхарѣ, мѝ трѣ̀н нѣмѣ̑ Ѳсáхарѣ, мѝ трѣ̀н
нѣмѣ̑ Ѳеáхарѣ, мѝ трѣ̀н нѣмѣ̑ Ѳсáхарѣ, мѝ трѣ̀н
нѣмѣ̑ Нѳáлѳ, мѝ трѣ̀н нѣмѣ̑ Манáссѝ Ѯ҃ѵáсанѣ,
ѧтвѣ̀н трѣ̀н=стрѣзѣ̀е.
ѕт Ѳáрѣ ѓрїлорѣ Мерáрѝ трѣ̀н рѫгі́нїле сáле
трѣ̀н нѣмѣ̑ рѵвнѣ, мѝ трѣ̀н нѣмѣ̑ та, мѝ трѣ̀н нѣ
мѣ̑ Заволо҃, ѧгдá и҃ соáрте ѧтвѣ̀н дроáѡ стрѣзѣ.
ѕѹ Мѝ ѓѧгдáтѣ ѓрїлѵн Ѳерáѝ Левѵ́ѓлорѣ
ѕф ѧтвѣ̀н, и҃ ѡтрѣзеле лóрѣ.
ѕх Мѝ лѣ́ѫ грáмѣ трѣ̀н соáрте, трѣ̀н нѣмѣ̑ ѓрїн
лорѣ Ѳдáра, мѝ трѣ̀н нѣмѣ̑ ѓрїлорѣ Сїмѡ́н,
ѕц Мѝ трѣ̀н нѣмѣ̑ ѓрїлорѣ Венїамѝ́н, ѧтвѣ̀нлеа,
ѕч Мѝ ѡ҃дестора, нáрѣ ѓрà трѣ̀н рѫгі́нїа ѓрїлорѣ
ѡ҃дестора, нáрѣ ѓрà трѣ̀н рѫгі́нїа ѓрїлорѣ
ѕш Мѝ ѧ҃дестора нáрѣ ѓрà трѣ̀н рѫгі́нїа ѓрїлорѣ
Ѳдáаѳ, + мѝ ѧ҃дестора нáрѣ ѓрà трѣ̀н рѫгі́нїа ѓрїлорѣ
+ ѡсїи на. Ѳдáаѳ, + мѝ ѧ҃дестора нáрѣ ѓрà трѣ̀н рѫгі́нїа ѓрїлорѣ
телорѣ трѣ̀н нѣмѣ̑ Ефрáѳѵ.
і Мѝ лѣ́ѫ грáмѣ ѧтвѣ̀нле трѣсѵвнáре, Сѝ
ѕѯ Мѝ лѣ́ѫ грáмѣ и҃ѡтѣзеле сáле ѓѵ́тѣмеле Ефрáѳѵ,
Ѯѵтѣ и҃ ѡтрѣзеле Сáле,
мѝ ѳѵ́вере и҃ ѡтрѣзеле Сáле,
ѕѻ Мѝ Ѳѵ́тмаатѣ и҃ ѡтрѣзеле сáле, мѝ вѣ
ѕр Мѝ Ѳѵ́тмаатѣ и҃ ѡтрѣзеле сáле, мѝ вѣ
Ѳоро҃.

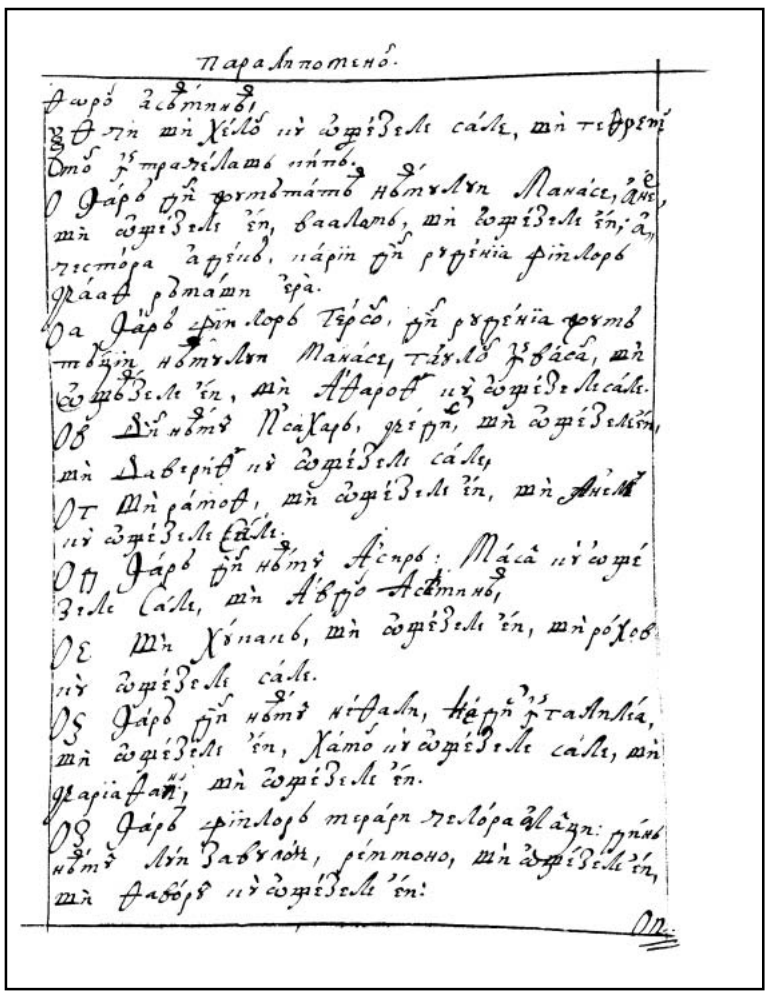

Парали҃помено҃.

Ѳоро҃ ѧ҃дѣмнѣ.
ѕѳ Ѳѵ́ѳ мѝ Хе́лѣ и҃ ѡтрѣзеле сáле, мѝ тевѳрѵ́
мѵ҃ѕ ѓ҃трагѵ́латѣ ѵ҃ѵ҃п҃ѣ.
О Ѳáрѣ трѣ̀н рѫгі́нїа нѣмѣ̑лѵ Манáсе, ѧ҃ѕ,
мѝ ѡтрѣзеле ѵ́н, ваалатѣ, мѝ ѡтрѣзеле ѵ́н, а҃ѵ
ѧтвѣ̀ора ѧ҃дѵ́ѣ, нáрѣ трѣ̀н рѫгі́нїа ѓрїлорѣ
ѓѧгдáѳ рѣмáмѫ ѓрà.
Оа Ѳáрѣ ѓрїлорѣ Тр҃сѣ, трѣ̀н рѫгі́нїа рѫгі
ѧтвѣ̀нѵ нѣмѣ̑лѵ Манáсе, тáѵлѣ Ѯ҃ѵáсаѕ, мѝ
ѡтрѣзеле ѵ́н, мѝ Ѧ҃ѳароѳ и҃ ѡтрѣзеле сáле.
Об Ѵ҃нѣмѣ̑ Ѳеáхарѣ, ѓрѵ́гѵ, мѝ ѡтрѣзеле ѵ́н,
мѝ Завергѳ и҃ ѡтрѣзеле сáле,
От Мѝ ѓáѳоѳ, мѝ ѡтрѣзеле ѵ́н, мѝ Анеѳ
и҃ ѡтрѣзеле Сáле.
Оѳ Ѳáрѣ трѣ̀н нѣмѣ̑ Ѧ҃сарѣ: Мáса и҃ ѡтрѣ
зеле сáле, мѝ Ѧвдѵ́ѣ Ѧ҃дѣмнѣ,
Ое Мѝ Хѵ́наѕѣ, мѝ ѡтрѣзеле ѵ́н, мѝ ро́хоѳ
и҃ ѡтрѣзеле сáле.
Ос Ѳáрѣ трѣ̀н нѣмѣ̑ нѳáлѵ, нáрѣ трѣ̀н рѫгі́нїа
мѝ ѡтрѣзеле ѵ́н, Хáмо и҃ ѡтрѣзеле сáле, мѝ
ѓеарїаѳáѵ, мѝ ѡтрѣзеле ѵ́н.
Ов Ѳáрѣ ѓрїлорѣ тетрáрѵ телорѣ ѧ҃лѧдѵ трѣ̀н
нѣмѣ̑ Лѵ́н Завѵлѡ́н, рѣмѳоно, мѝ ѡтрѣзеле ѵ́н,
мѝ Ѳаваѓѵ́ѣ и҃ ѡтрѣзеле ѵ́н:

Оп.

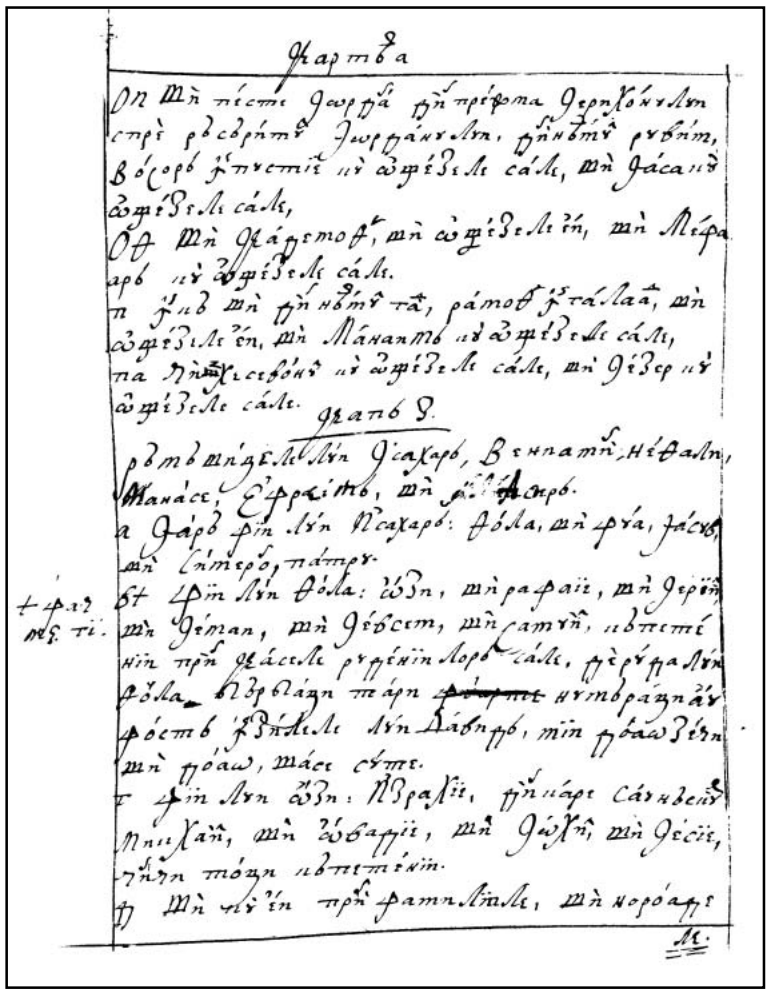

Карте̑а

Оп Мѝ пѣсмѣ Ѳоррѵ́ѣ трѣ̀н прѣ́рома Ѳерѵхо́нѵлѵ
стрѣ̀ рѳсѵ́рѣмѣ̑ Ѳоррѵ́ѧнѵлѵ, трѣ̀н нѣмѣ̑ рѵвнѣм,
Вѡ́соре ѓѵ́пѵстїѣ и҃ ѡтрѣзеле сáле, мѝ Ѳáсаи҃
ѡтрѣзеле сáле,
Оф Мѝ Ѳáрѣтоѳ, мѝ ѡтрѣзеле ѵ́н, мѝ Мѣра
арѣ и҃ ѡтрѣзеле сáле.
п Ѵ҃нѵ мѝ трѣ̀н нѣмѣ̑ та, рáмоѳ ѓ҃таллаа҃, мѝ
ѡтрѣзеле ѵ́н, мѝ Мáнаѧтѣ и҃ ѡтрѣзеле сáле,
па Ѧ҃нѳехеѵ́нѣ и҃ ѡтрѣзеле сáле, мѝ Ѳѣзер и҃
ѡтрѣзеле сáле. Ѳлаѳѣ Ѳ.
ро҃вѡѕѣлеѵ́лѵн Ѳеáхарѣ, Венаманѝ́, Нѳáлѵ,
Манáсе, Ефрáѳѵ, мѝ ѓ҃ѵ́ѳаарѣ.
а Ѳáрѣ ѓрїн Ѵ́лѵ Ѳсáхарѣ: ѳóла, мѝ ѓрá, Ѯáсѵвѣ,
мѝ Ѕѵ́мрѡ, пáмрѵ.
ѳт ѓрїн Ѵ́лѵ ѳóла: ѡ҃дѵ, мѝ рафаї́ѣ, мѝ Ѳерѵ́ѣ,
мѝ Ѳѵ́ман, мѝ Ѳѣ́ѳсем, мѝ Ѕамѵ́ѣ, ѵ҃вѣтѵ́
нїѵ трѣ̀н Ѳѣáселе рѫгі́нїѵ Лорѣ сáле, ѓѣ́рѓралѵ́н
ѳóла, вѵ҃рѳлáдѵ пáрѵ ѧтвѣраѵ́нáѵ
ро́стѣ ѓ҃ѕѣ́леле Ѵ́лѵн Ѵáвѵрѳ, мѵ́н ѓдáѡ Ѳѣ́ѵ
мѝ ѓдáѡ, мáсе сѵ́тѣ.
т ѓрїн Ѵ́лѵ ѡ҃дѵ: Ѵ҃ѓраѕѵ́ѣ, трѣ̀н пáрѣ Сáѵнвеѵ́
Ѧ҃нѵхаѵ́, мѝ ѡ҃бадѵ́ѣ, мѝ Ѳѡ́ѯѵ́, мѝ Ѳесѵ́ѣ,
трѣ̀н тóѵр ѵ҃вѣтѵ́нїѵ.
ѳѵ Мѝ ѵ́ѵ́н трѣ̀н ѓамѵ́лѵле, мѝ норóарѣ

Ме.

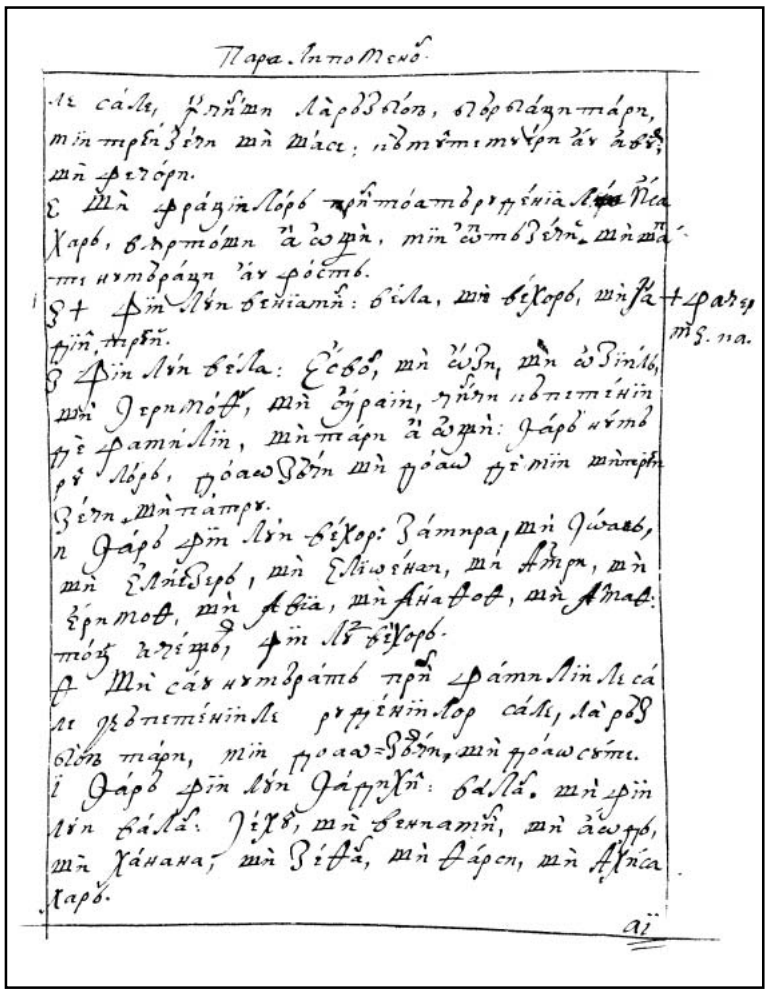

Пара҃лѵпомено҃.

ле сáле, ѓ҃нѣ́мѵн Ѵáрѳѕѣлóн, вѵ҃рѳлáдѵ пáрѵ,
мѵ҃н трѣ́ѕѣ́нѵ мѝ Мáсе; ѵ҃вѣтѵ́мѵтѵрѵ ѧ҃ѵ́ѣ,
мѝ ѓрѣ́ѳрѵ.
ѕ Мѝ ѓрáдѵ́нлорѣ трѣ̀н тóатѳрѵ́нїа Лѵ́ѓа Пеа
Харѣ, вѵ҃рѳтóѵр ѧ҃ѡрѣ̀, мѵ́н ѧ҃ѡтѳѣ́нѵ мѝ ма
тѵ́ѵ́нѵтѳráдѵ ѧ҃ѵ́ѣ ро́стѣ.
ѕѳ ѓрїн Ѵ́лѵн Ѳеніамѝ́нѣ: Ѳѣ́ла, мѝ Ѳѣхорѣ, мѵ́нѯа ѓрадѵ
ѓрїн, трѣ̀н. мѵ҃ѕ. па.
ѕ ѓрїн Ѵ́лѵн Ѳѣ́ла: Ѣ́ѳѳѣ, мѝ ѡ҃дѵ, мѝ ѡ҃ѵ́ѵ́лѳ,
мѝ Ѳерѵмо́ѳ, мѝ ѳѵ́раѵ, ѵ҃ѵ́ѵ́н ѵ҃вѣтѵ́нїѵ
трѣ̀ ѓамѵ́лѵн, мѝ пáрѵ ѧ҃ ѡ҃рѵ̀: ѓáрѣ ѵ́ѵ́нѳ
ро́ѳ Лорѣ, ѳ҃дáѡ Ѳѣ́ѵ мѵ́н ѳ҃дáѡ ѳѣ́ѵ мѵ́нѵрѳ
Ѳѣ́ѵ мѝ пáрѵ.
ѕ Ѳáрѣ ѓрїн Ѵ́лѵн Ѳѣхор: Ѕáмрра, мѝ Ѳѡаѳ,
мѝ Ѣ҃лѵ́Ѳѣрѳ, мѝ Ѣ҃лѵѡ́ѵаѵ, мѝ Ѧ҃мрѵ, мѝ
Ѣ҃рѵмоѳ, мѝ Ѧ҃ѳѵа, мѝ Ѧ҃ѵ́ѵаѳоѳ, мѝ Ѧ҃ѵаѳ:
мóѳ ѧ҃ѵ́ѵѳ, ѓрїн Лѵ́ Ѳѣхорѣ.
ѕ Мѝ сáѵ ѵ́ѵ́нѳráѵѳ трѣ̀н ѓамѵ́лѵїнѵле сá
ле Ѳѵ́ѵ́нѳѵ́ѵ́нѵле рѫгі́нїнѵлор сáле, Ѵáрѳ
Ѳлóѳ пáрѵ, мѵ́н ѳ҃дáѡ Ѳѳ́ѵ, мѝ ѳ҃дáѡ сѵ́тѣ.
ї Ѳáрѣ ѓрїн Ѵ́лѵн Ѳáрѵ҃хѝ: Ѳáлá. мѝ ѓрїн
Ѵ́лѵн Ѳáлá: Ѣ́ѳѳѣ, мѝ Ѳенаманѝ́, мѝ Ѧ҃ѡѳро,
мѝ Ѯáнана, мѝ Ѳѣ́ѳа, мѝ Ѳáрѳѕ, мѝ Ѧ҃лѵ́са
ларѣ.

аї

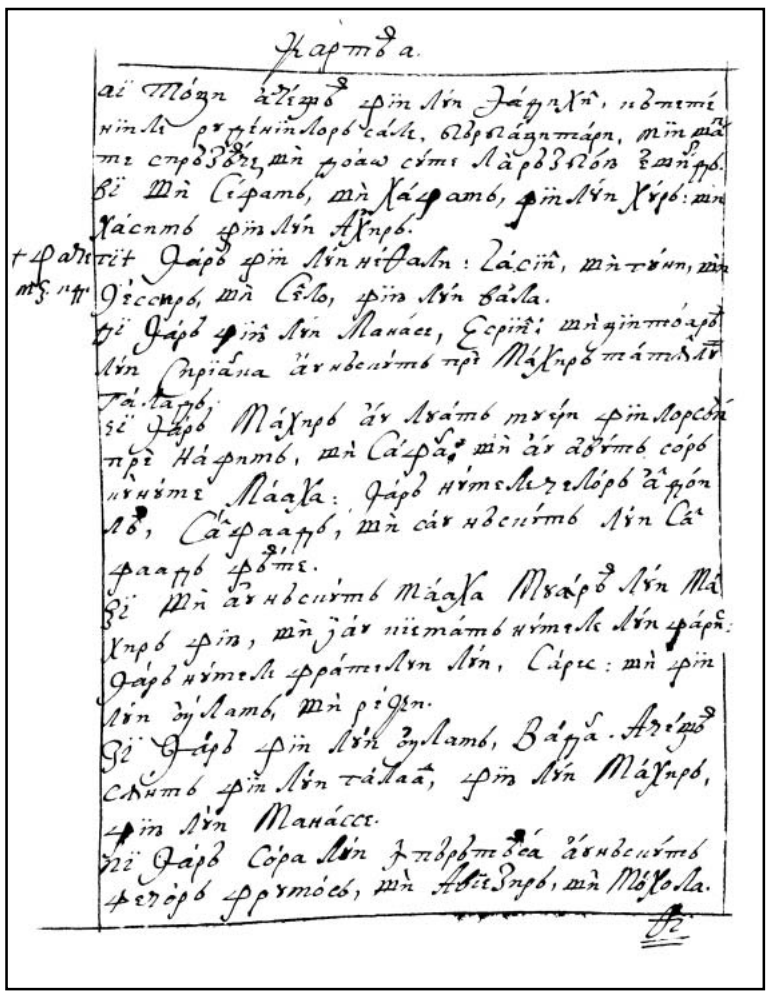

260v

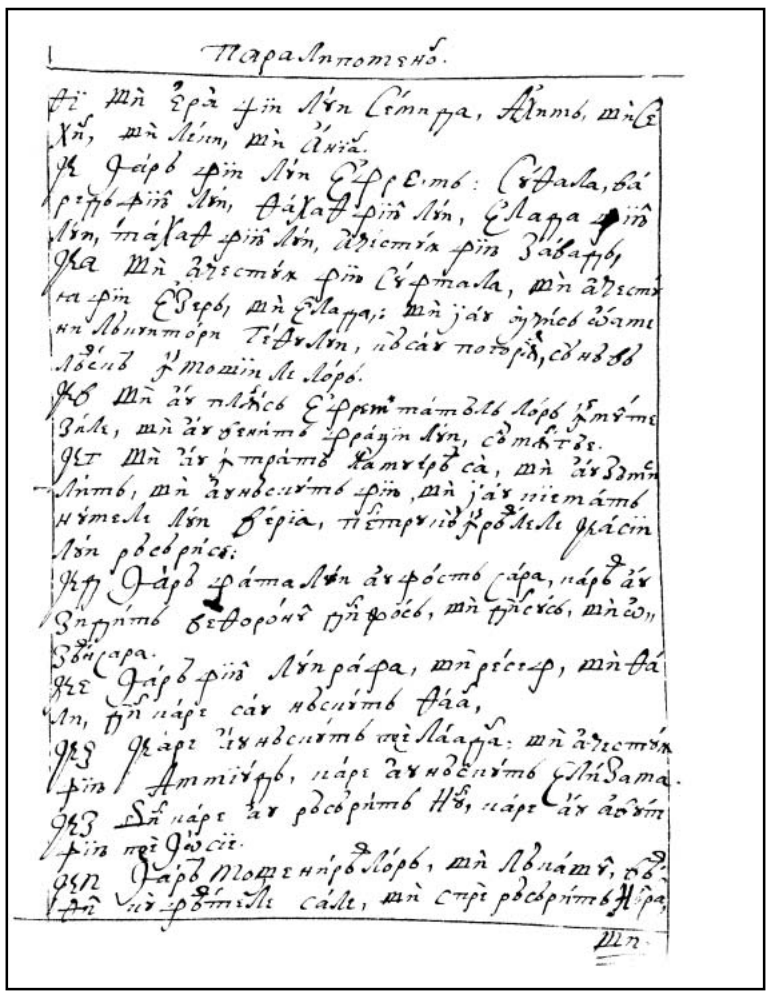

261r

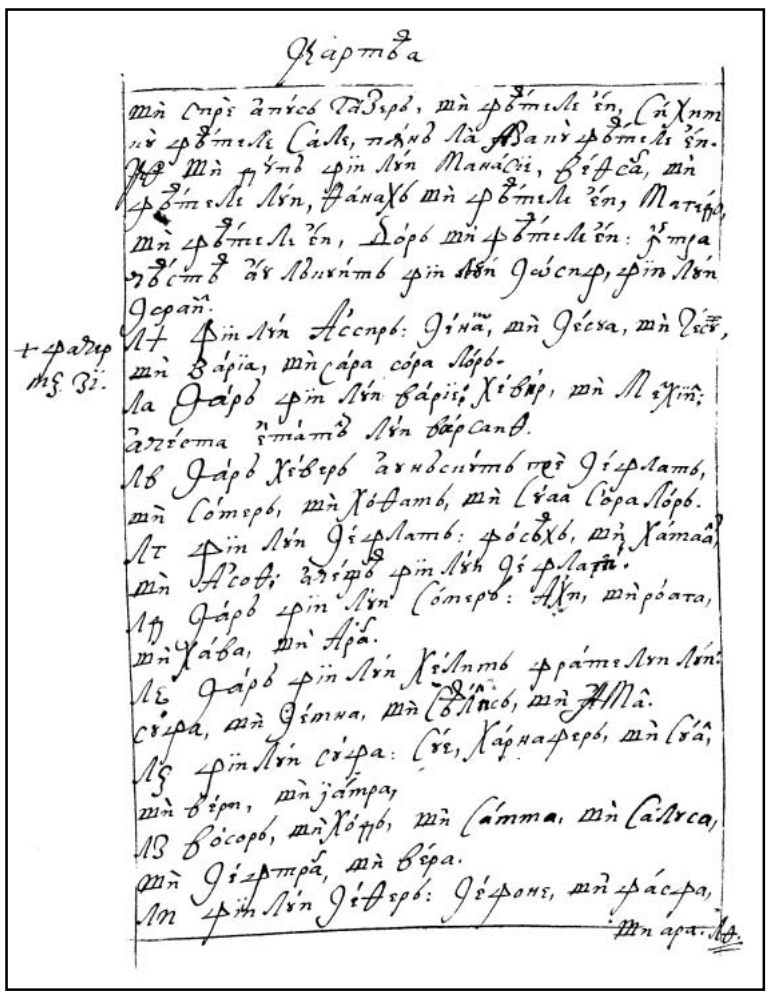

261v

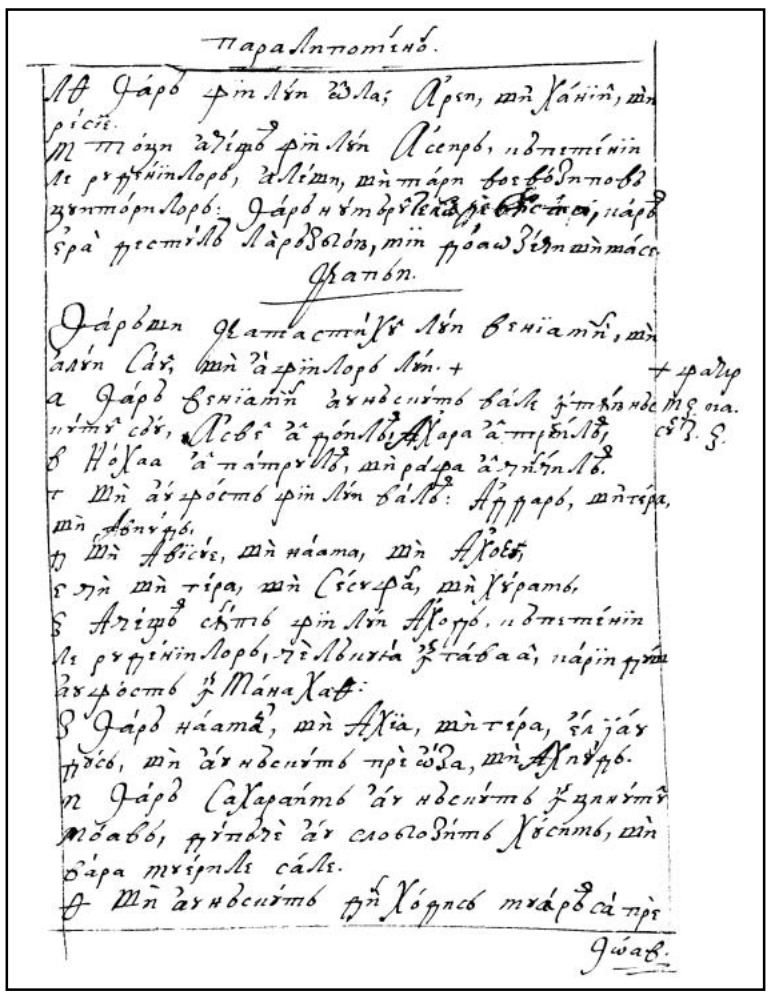

262r

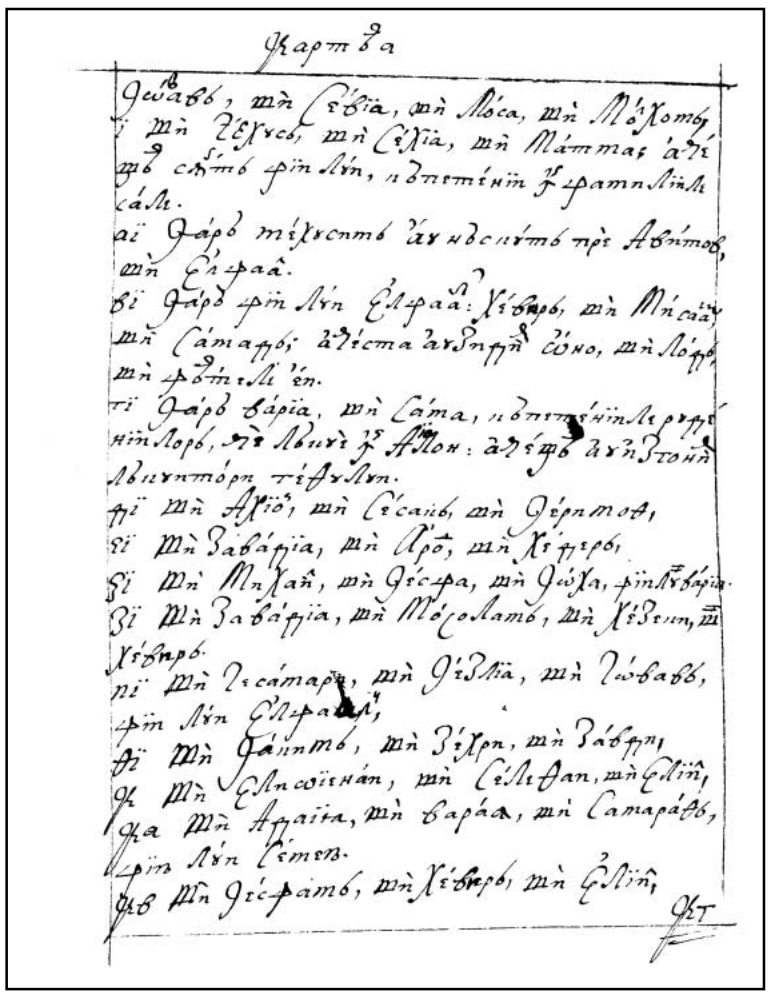

Ѯартѣа

Ѳ Ѡвадѵ, мѝ Сѳѵіа, мѝ Ѡса, мѝ Мѡхомѵ,
і мѝ Ѯѣхсѵ, мѝ Сѵіа, мѝ Маммас ѧ҃ѵі
ѵѣ сѧмѵ ѵіи Лѵи, ѡвпетѵиѥ ѵ҃ ѵѵатлѵиѵ
сѧлѵ.
аі Ѳѧрѣ мѣхсѵмѵ ѧ҃ѵ ѡвсѵѵмѵ пре Авѵмов,
мѝ Ѥлѵаа.
ві Ѳѧрѣ ѵіи Лѵи Ѥлѵаа: Хѳѣрѣ, мѝ Мѵсаа
мѝ Самаріѣ, ѧ҃ѳісма ѧ҃ѵѳѵіѵ сѡно, мѝ Лѡѵѣ,
мѝ ѵѡмѵлі ѥи.
гі Ѳѧрѣ ѣаріа, мѝ Сама, ѡвпетѵиѥлѵ ѵѵѵі
ѡлѵ, ѧ҃ѵѣ Лѵиі ѵ҃ Ѧѳѡи: ѧ҃ѵѣ ѧ҃ѵѣѵѳѡи
Лѵиѵѡѵ, тѣѵлѵи.
ді мѝ Ѧѵіѡ, мѝ Сѵаиѣ, мѝ Ѳѵѵѡѳ,
ві мѝ Ѯавѧріа, мѝ Ѧѵѡ, мѝ Хѵѵѵѣ,
Ѯі мѝ Мѵхаи, мѝ Ѳѵѵа, мѝ Ѳѡѯа, ѵіи Ѵѣѧріа.
Ѯі мѝ Ѯавѧріа, мѝ Мѡсоламѣ, мѝ Хѵѣѵіи, мѝ
Хѳѣѵѣ.
ні мѝ Ѯсамаѵѣ, мѝ Ѳѵѣлія, мѝ Ѡѡвавѣ,
ѵіи Лѵи Ѥлѵаа,
ѳі мѝ Ѳаиѵѣ, мѝ Ѯѣхѵ, мѝ Ѯабѵѵ,
ѳі мѝ Ѥлѵсоїѵаи, мѝ Сѵлѵѳаи, мѝ Ѥлѵіи,
ѳа мѝ Ѧѵаіѵа, мѝ Ѯараа, мѝ Самаріѣѵ,
ѵіи Лѵи Ѵѵмѵѵ.
ѳв мѝ Ѳѵѵѳаѵѣ, мѝ Хѳѣѵѣ, мѝ Ѥлѵіи,

Ѳѯт

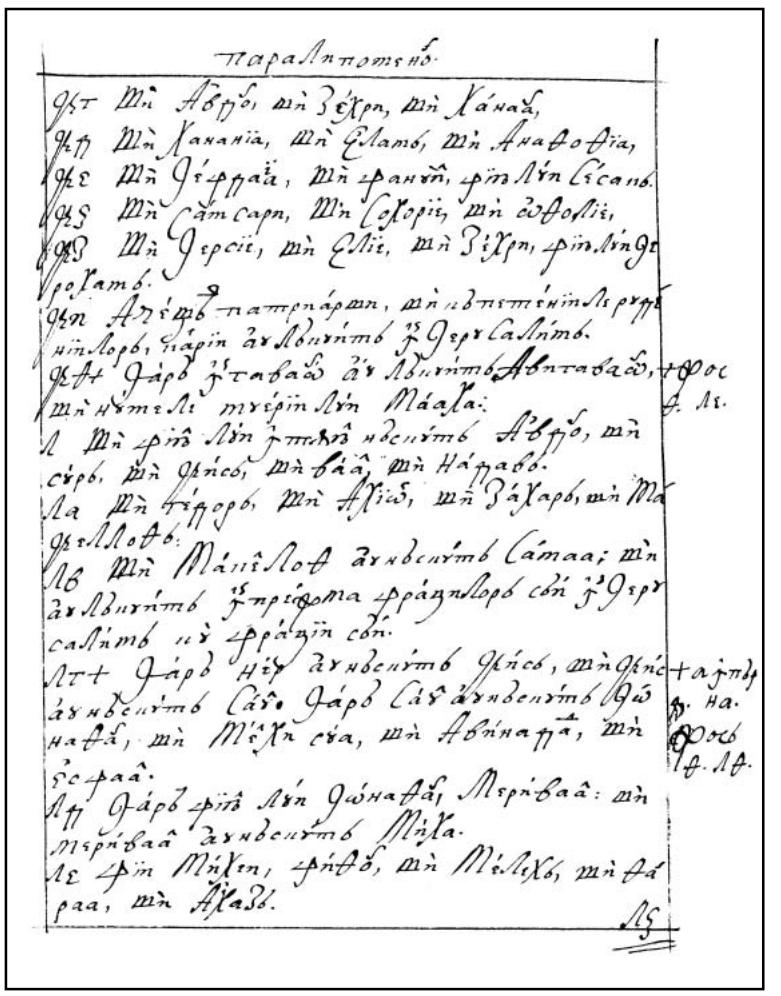

Ѯараліпомѵѡ.

Ѳѯт мѝ Авѵѵѡ, мѝ Ѯѣхѵ, мѝ Хаиаѯ,
Ѳѯѵ мѝ Хананіа, мѝ Ѥламѡ, мѝ Анаѳоѳіа,
Ѳѯѥ мѝ Ѳѵѵѵаѯ, мѝ Ѵаніи, ѵіи Лѵи Ѵѵсаиѡ.
Ѳѯѕ мѝ Сѧмсаѵи, мѝ Сохоріи, мѝ ѯѳѳолііѵ,
Ѳѯѯ мѝ Ѳѵѵсіи, мѝ Ѥлііѵ, мѝ Ѯіхѵи, ѵіи Лѵи Ѳѵ
ѵоламѡ.
Ѳѯѕ Аѵѣѵѯ патрнархѵ, мѝ пѡпѵѵѣѵиѥлѵ ѵѵѵѵ
ниѥлоѵѡ, ѵіаѵіи ѧ҃ѵлѡиѵѵѡ ѵ҃ Ѳѵѵ Салѵѵѡ.
Ѳѯѧ Ѳѧрѣ ѵ҃ ѵѵафаѯ ѧ҃ѵ Лѡиѵѵѡ Авѵѵафаѯ, ѳѳос
мѝ нѡѵѣлі мѵѣіи Лѵи Мааѯаі. ф. лѕ.
л Мѝ ѵіи Лѵи ѵ҃ ѵѵѡѵѯ нѡѵѣѵѡ Авѵѵѡ, мѝ
сѵѵѡ, мѝ Ѳѵѣсѡ, мѝ ѯаа, мѝ Нѧѵаѯѡ.
ла Мѝ Ѵѣѵѵѡ, мѝ Ѧѵіѡ, мѝ Ѯѧхаѵѡ, мѝ Ма
Ѳѯллоѳѡ.
лѳ Мѝ Маііѯлоѳ ѧ҃ѵнѯѵѵѡ Самааі мѝ
ѧ҃ѵлѡиѵѡ ѵ҃ ѵѵріѳѡма ѵѵѧдѵлѡѵѡ сѡі ѵ҃ Ѳѵѵ
салѵѡ ѡѵ ѵѵѧдѵіи сѡі.
лѵ Ѳѧрѣ Ніѵ ѧ҃ѵнѯѵѵѡ Ѳѯѣсѡ, мѝ Ѳѯѣс ѳаѵѵѡ
ѧ҃ѵнѯѵѵѡ Сѧѯ. Ѳѧрѣ Сѧѯ ѧ҃ѵнѯѵѵѡ Ѳѡ ф. на.
наѳѧ, мѝ Мѣхѵ сѧа, мѝ Авѵѵнаѵѧ, мѝ ѳос
Ѯсѵаа. ф. лѳ.
лѵ Ѳѧрѣ ѵіи Лѵи ѳѡнаѳѧ, Мѵріѯаа: мѝ
Мѵріѯаа ѧ҃ѵнѯѵѵѡ Міха.
лѕ ѵіи Міхѵи, ѵѵіѳѡ, мѝ Мѣлхѡ, мѝ Ѳа
раа, мѝ Ахаѯ.

Лѕ

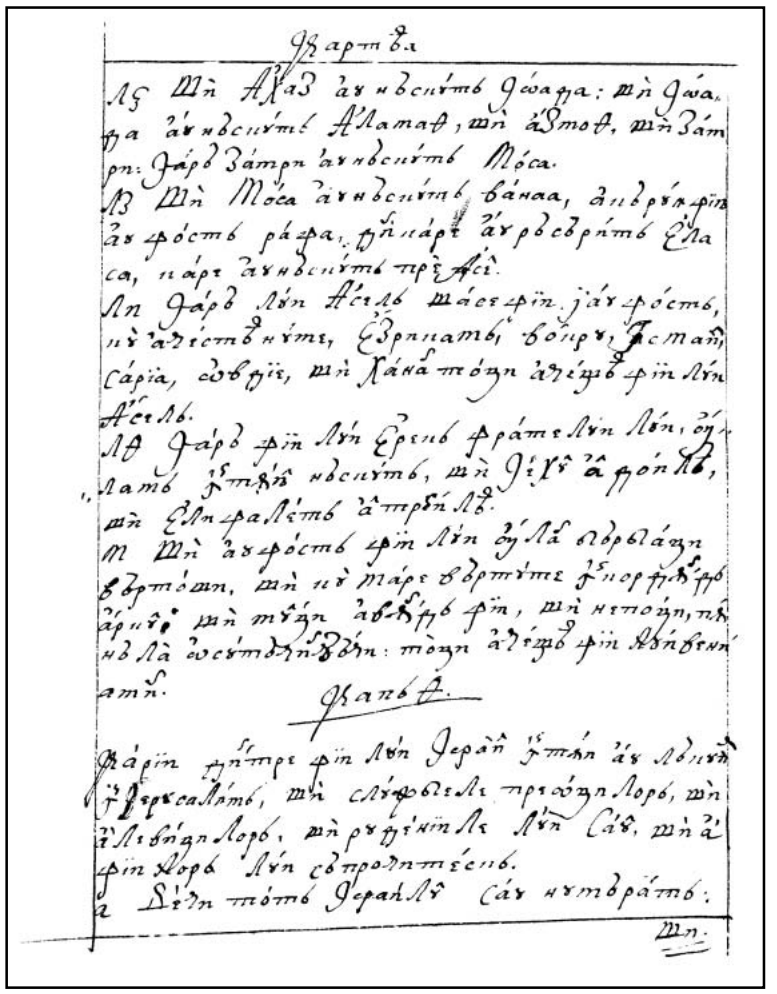

Ѯартѣа

Лѕ Мѝ Ахаѯ ѧ҃ѵнѯѵѵѡ Ѳѡаѵа: мѝ Ѳѡа
ѵа ѧ҃ѵнѯѵѵѡ Аламаѳ, мѝ ѧ҃Ѵоѳ, мѝ Ѯам
ѵѵ: Ѳѧрѣ Ѯамѵѵ ѧ҃ѵнѯѵѵѡ Мѡса.
Лѯ Мѝ Мѡса ѧ҃ѵнѯѵѵѡ Ѯанаа, ѧ҃ѵѵѵѧѵѵѵ
ѧ҃ѵ ѵѵѡѵѵ ѵѧѵа, ѵ҃ѵ ѵаѵѣ ѧ҃ѵ ѵѡѯѵѵѡ Ѥла
са, ѵаѵѣ ѧ҃ѵнѯѵѵѡ ѵѵѣ Аѯі.
Лѵ Ѳѧрѣ Лѵи Аѯелѣ Маѯѵѵѵ ѳ ѧ҃ѵ ѵѡѵѵ,
ѵѣ ѧ҃ѳісѵѣ ѵѵѵѵ, Ѣѵѵѵаѵѣ, Ѣѡѵѵѵ, Ѳсѵаѵ,
Сѧѵіа, ѡѡѵѵіѯ, мѝ Хана ѵѡѵѵ ѧ҃ѵѯѵѣ ѵѵѵ Лѵи
Аѯелѣ.
Лѳ Ѳѧрѣ ѵѵѵ Лѵи Ѣѵѵѣ ѵѵѧѵѯлѵи Лѡи, ѡѵ
лаѯ ѵ҃ ѵѵѵѵ нѯѵѵѵѣ, мѝ Ѳѵѵѣ ѧ҃ѵѵѡѵѣ,
мѝ Ѥлѵѵаѯѵѣ ѧ҃ѵѵѡѵѣ.
м Мѝ ѧ҃ѵѵѡѵѵѣ ѵѵѵ Лѵи ѡѵѯѧ ѡѡѵѯѧѵѵ
ѡѡѵѵѡѵ, мѝ ѵѣ ѵѧѵѣ ѡѡѵѵѵѵѣ ѵ҃ѵѡѵѵѵѵѵѣѵѡ
ѧ҃ѵѵѣ ѡѵ ѵѵѧѵ ѡѡѵѵѣѵ ѵѵѵ, мѝ ѵѣѵѡѵ,
нѡ ѧ҃ѡѡѵѵѵѵѡѵѵ: ѵѡѵѵ ѧ҃ѵѯѵѣ ѵѵѵ Лѡѵѡѵѵѵ
ѧѵѵ.

Ѯаѡѣ.

Ѧѧѵѵ ѵѵѵѵѣ ѵѵѵ Лѡѵ Ѳѡѵѧѵ ѵ҃ѵѡѵ ѧ҃ѵ Лѡиѵѣ
ѵ҃ Ѳѡѵѯаѵѵѡѵѣ, мѝ ѯѵѵѳѡѯѵѣ ѵѵѵѡѵѵѡѵѡ, мѝ
ѧ҃Лѡѳѵѵѵ Лѡѵѡ, мѝ ѵѵѵѵѵѵѵѵ Лѵѵ Сѧѣ, мѝ ѧ҃ѯ
ѵѵѵ Лѡѵѣ Лѵѵ ѡѡѵѵѡѵѡѵѵѵѯѡѡ.
а Ѣѡѵ ѡѡѵѣ Ѳѡѵѧ Лѣ Сѧѵ ѡѡѵѵѧѵѣ:

Мѵ.

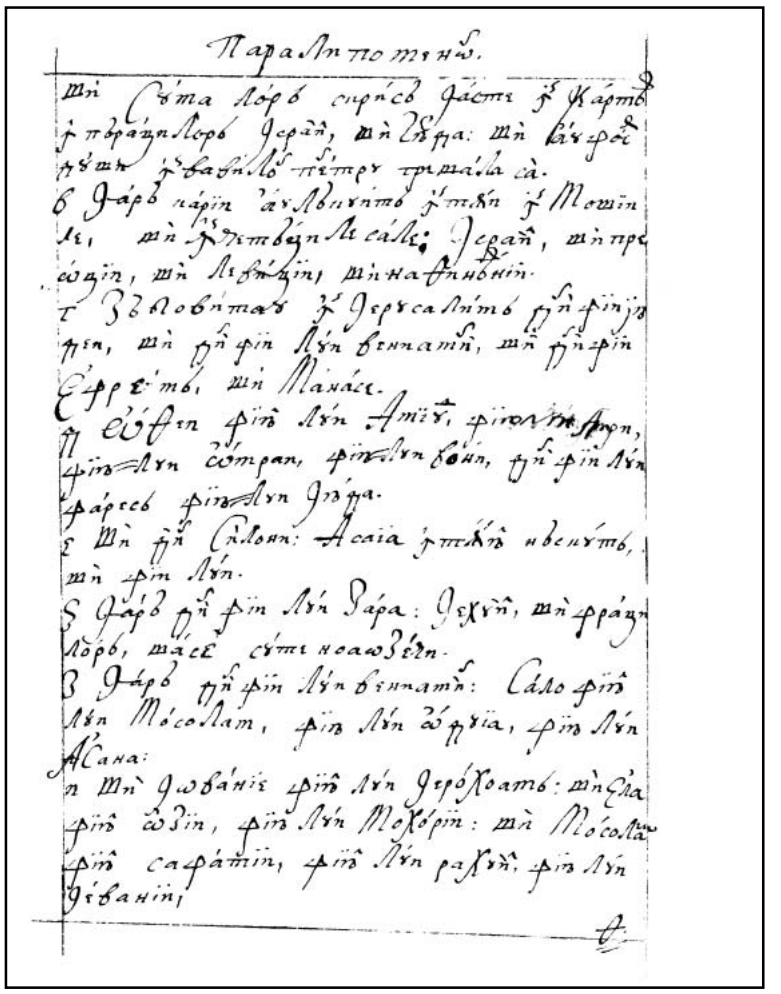

Параліпомѵѡ.

мѵ Сѡѵа Лѡѵѣ ѵѵѵѵѣ ѳѧѵѵ ѵ҃ Ѯартѡ
ѵ҃ ѵѵѵѧѵѵѵ Лѡѵѣ Ѳѡѵѯаѵ, мѝ Сѣѵа: мѝ Ѯѧѵѵѣ
ѵѵѵѡ ѵ҃ Ѵаѳѵѵѡ ѵѵѵѵѣ ѵѵѵѵѧѵѵѵѵѵѵѵѵ

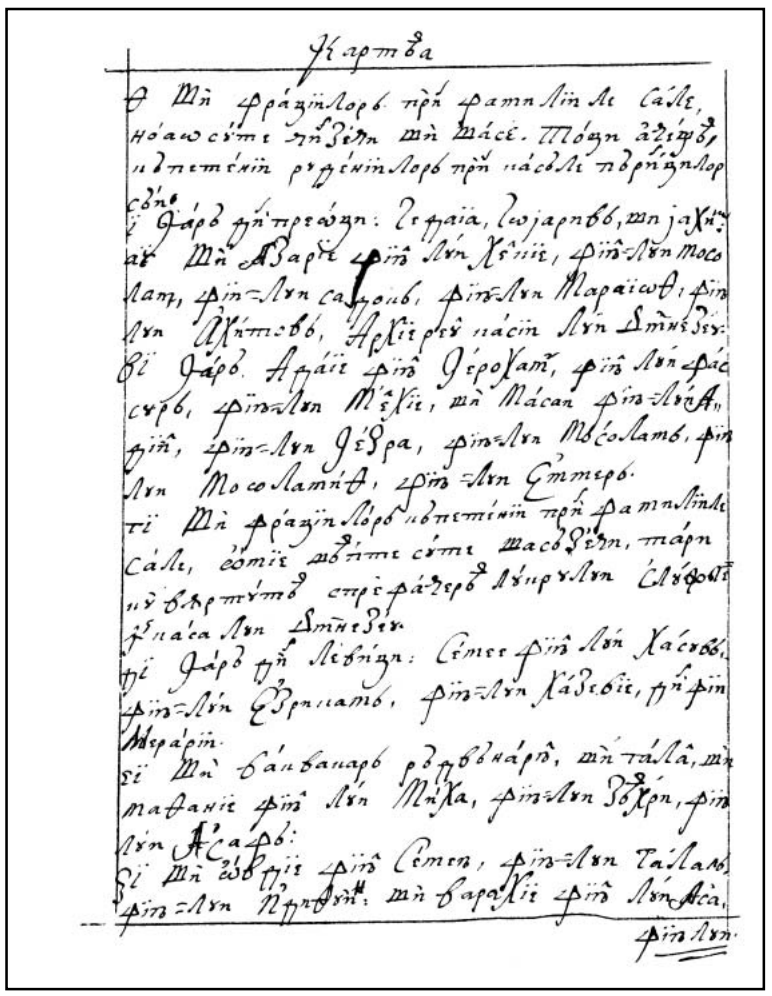

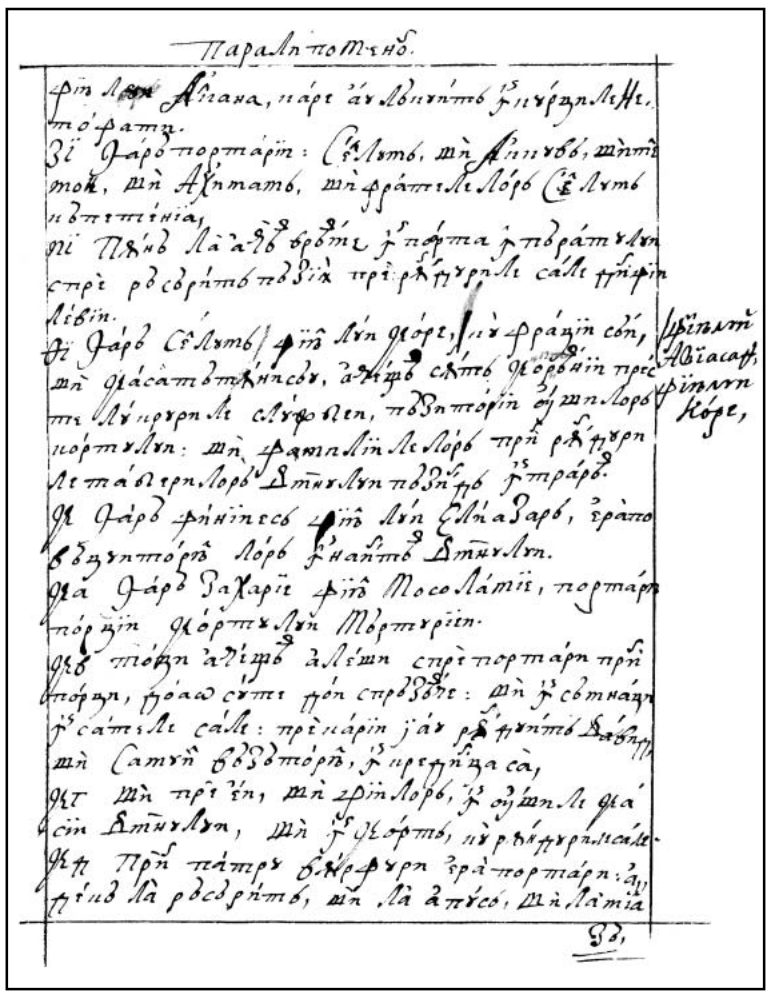

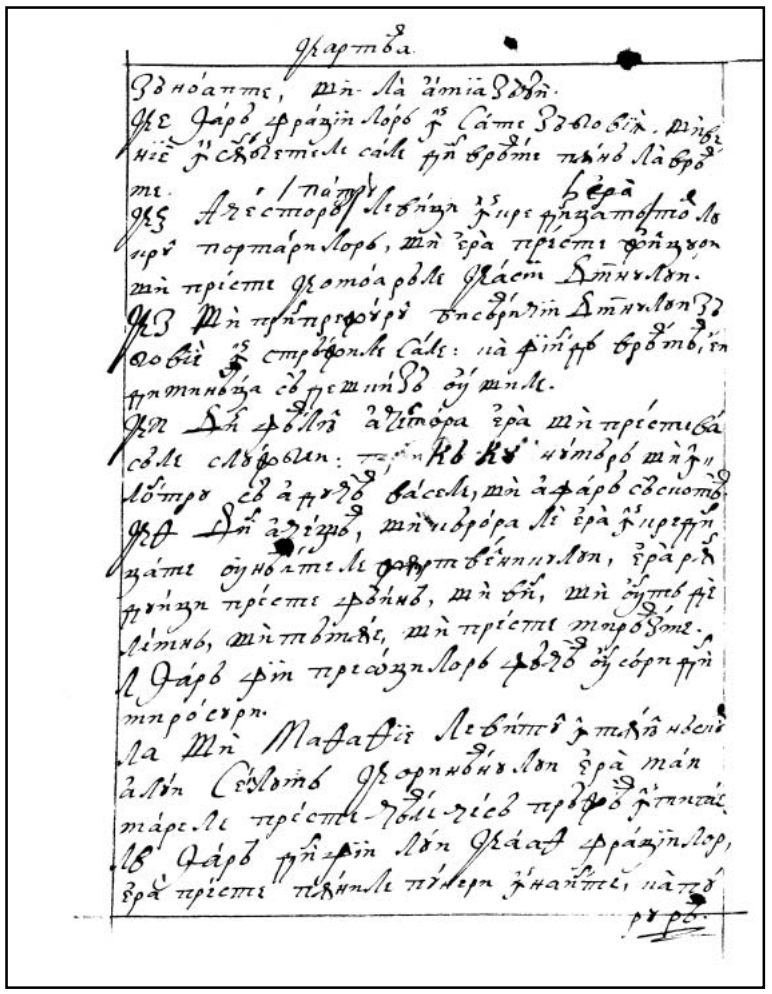

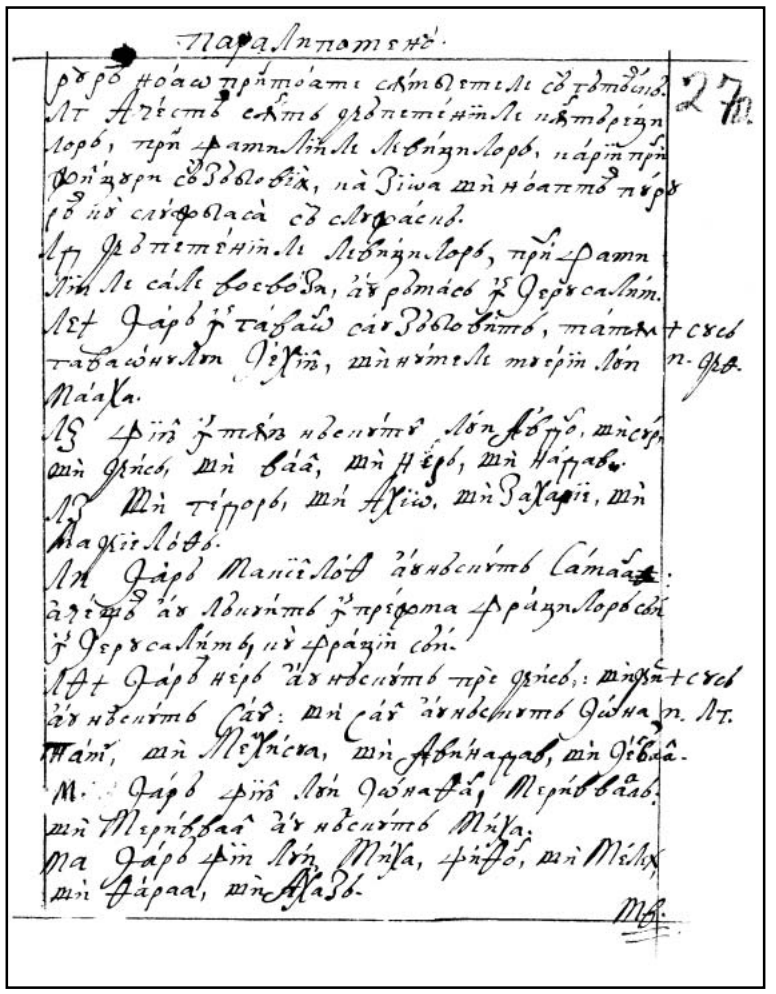

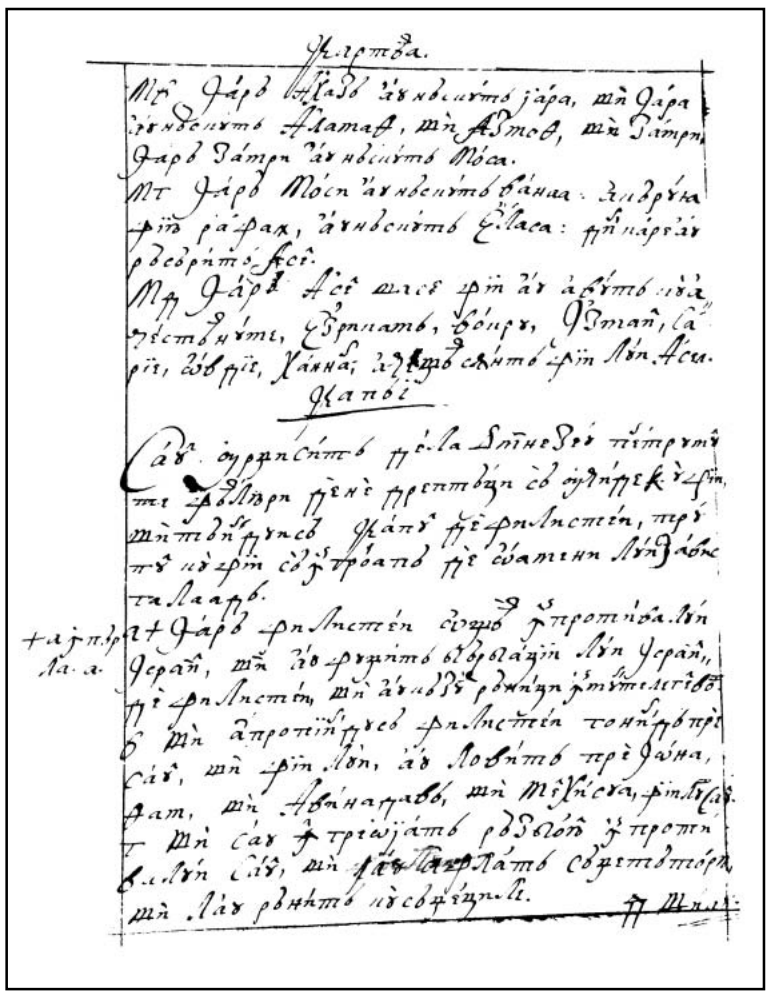

266v

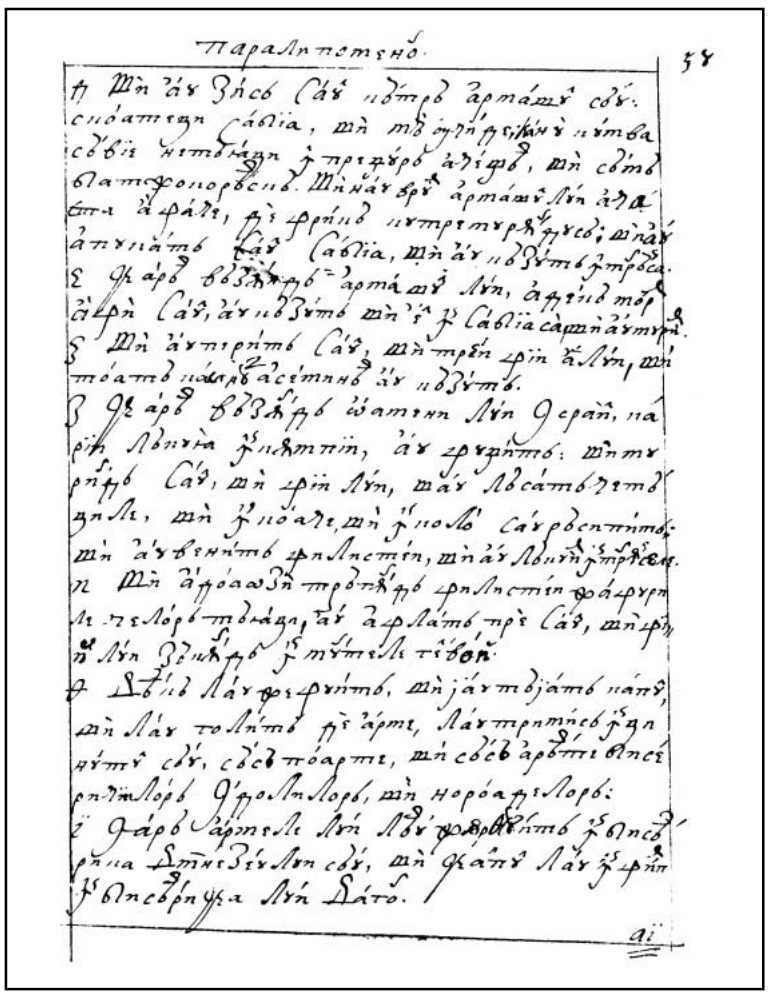

267r

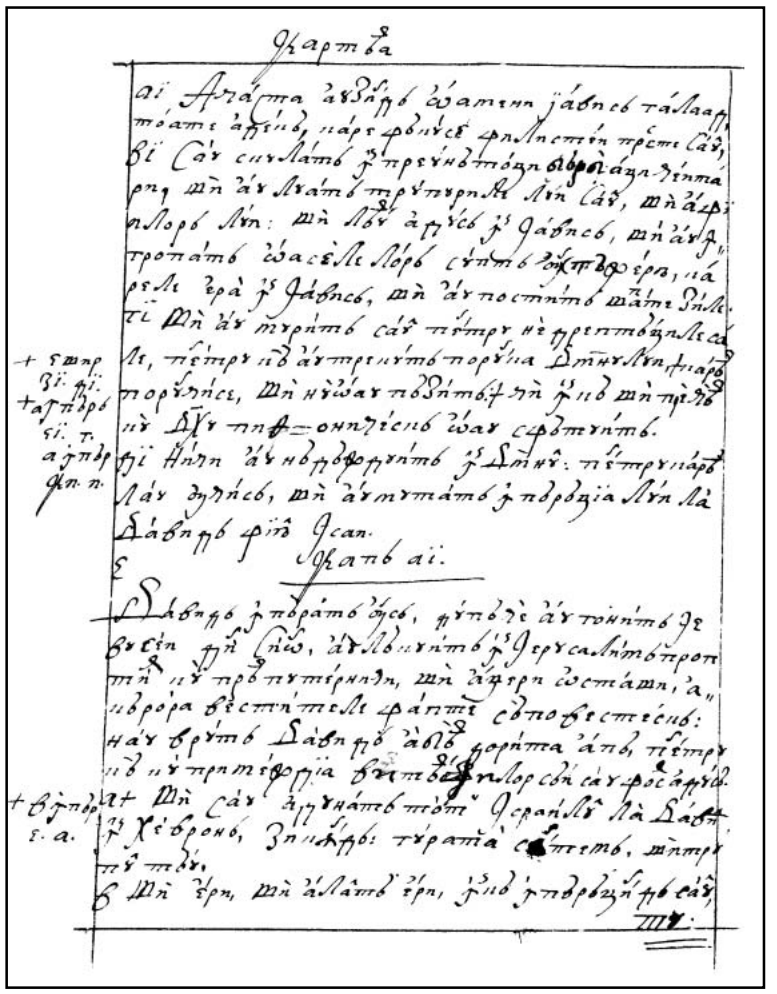

267v

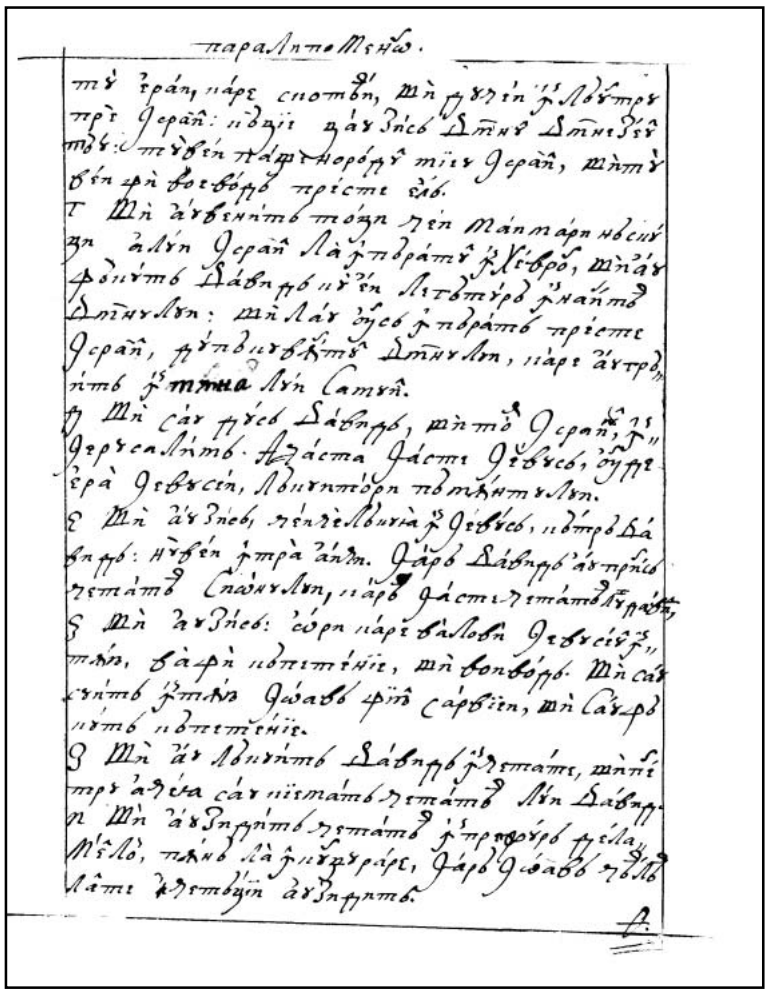

268r

CARTEA 1 PARALIPOMENON FACSIMILE

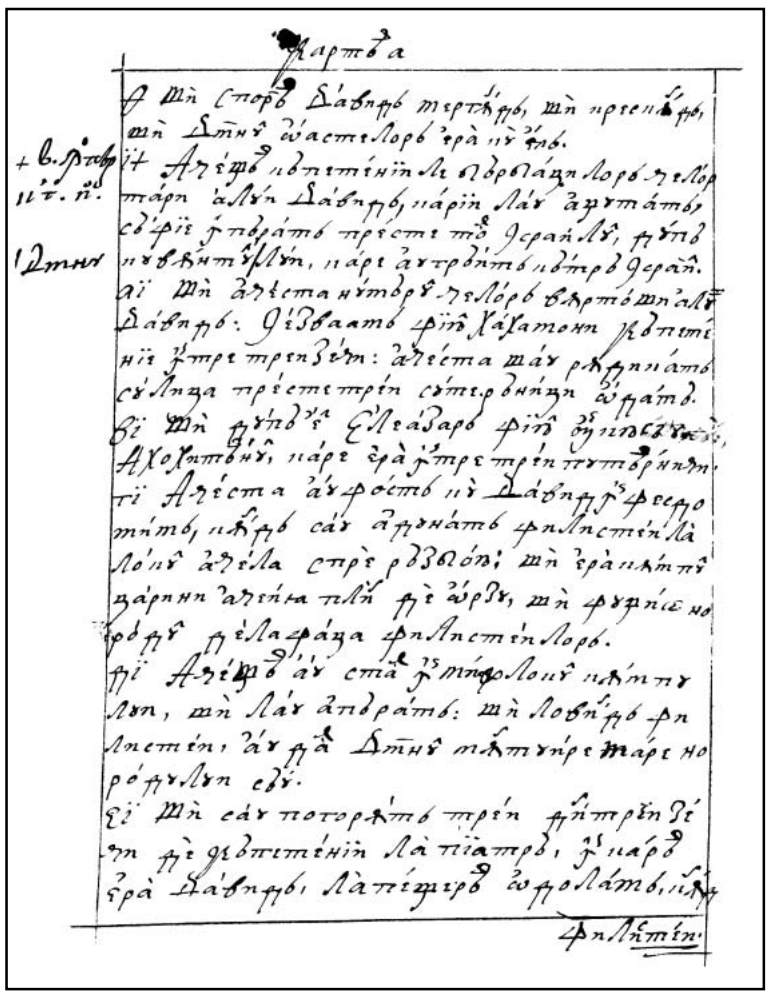

268v

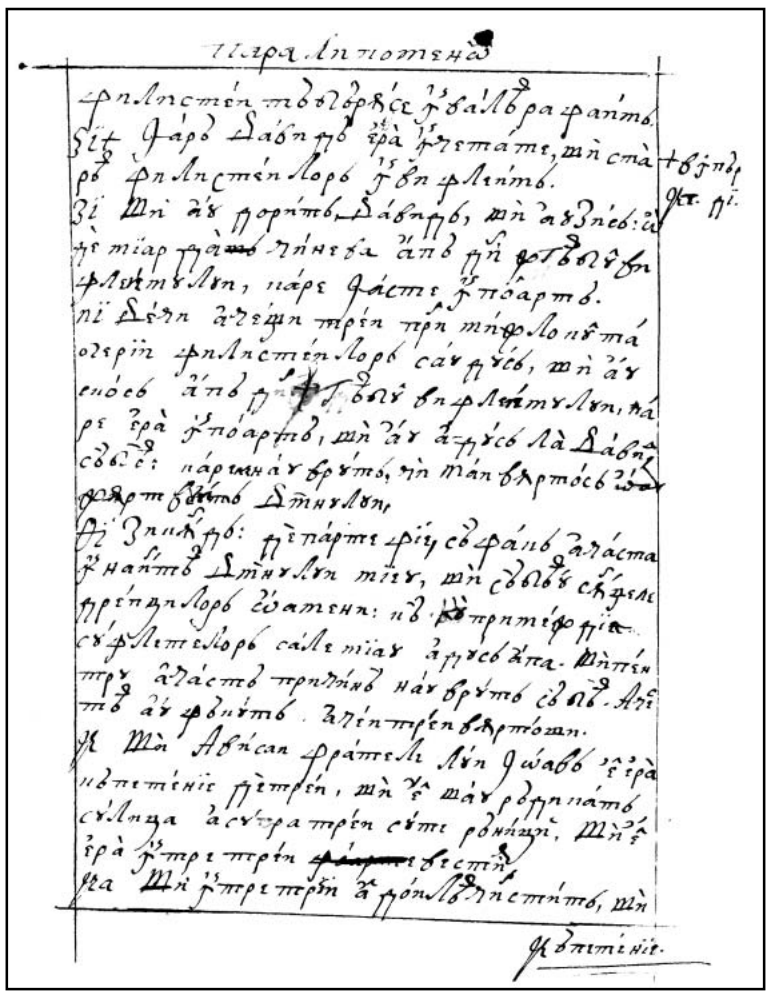

269r

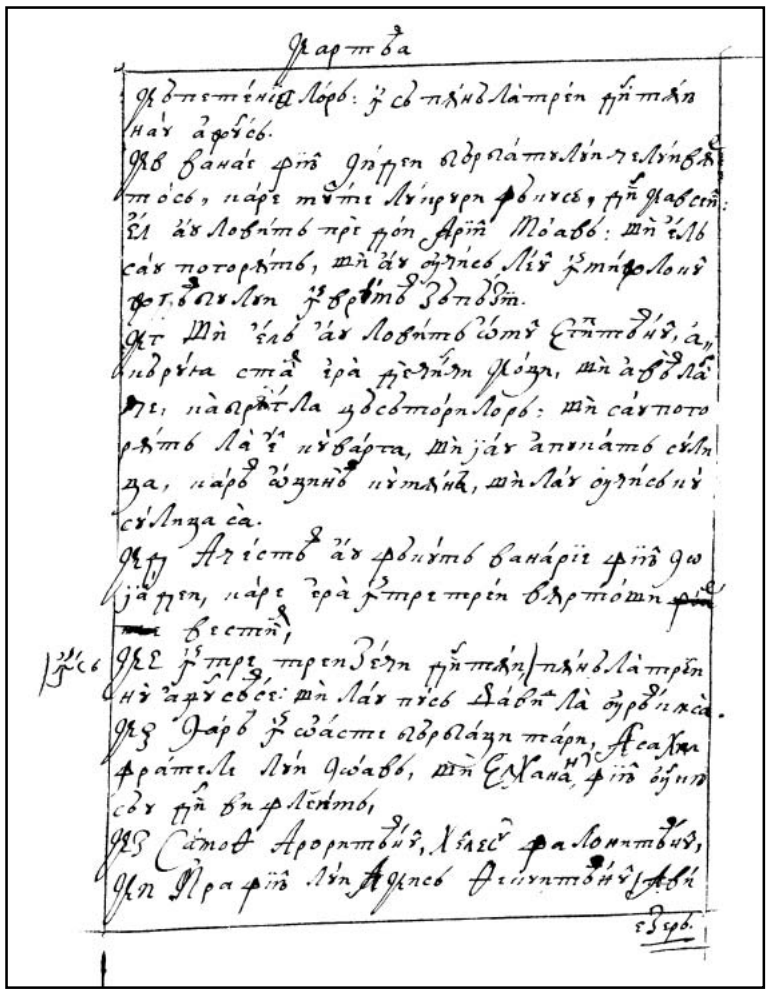

269v

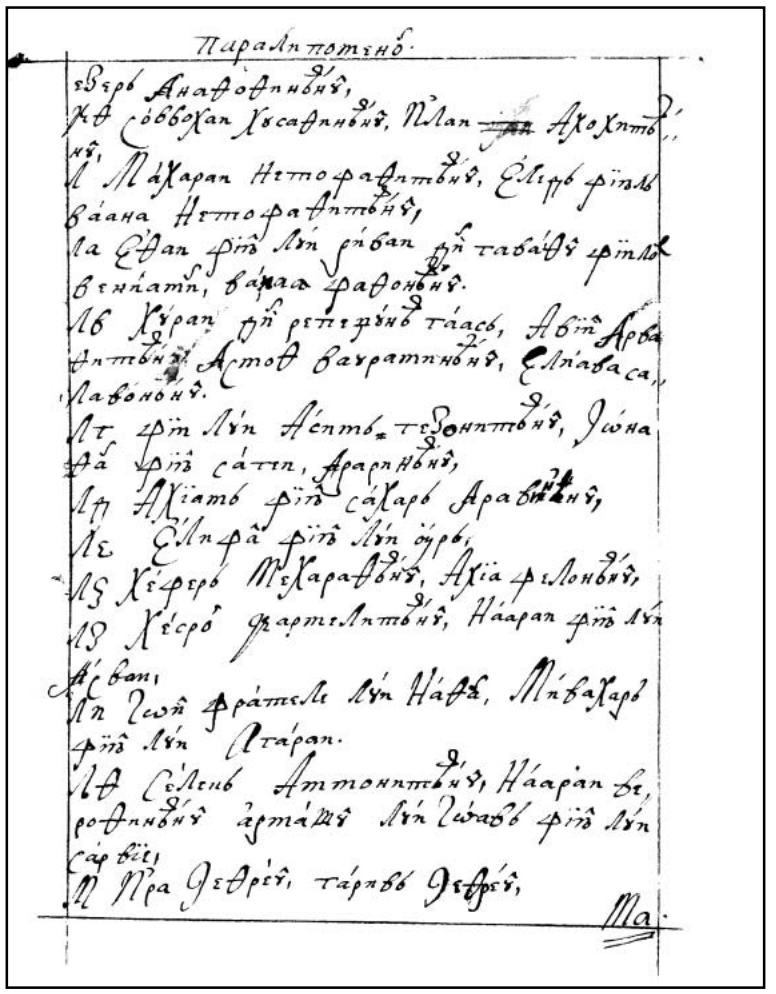

270r

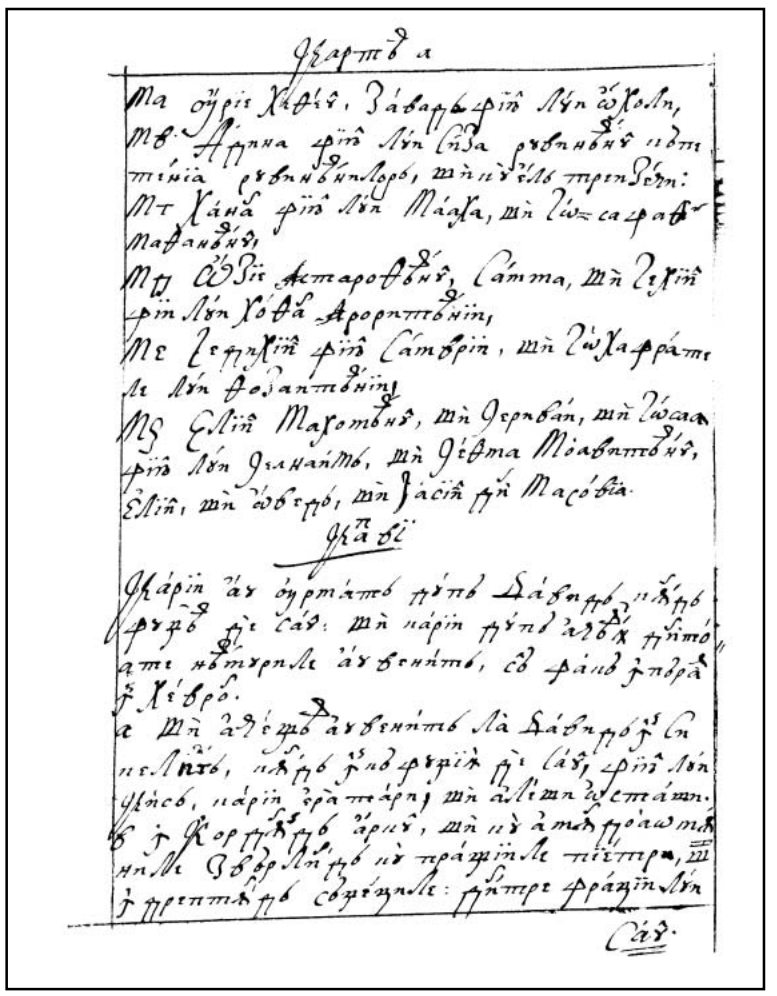

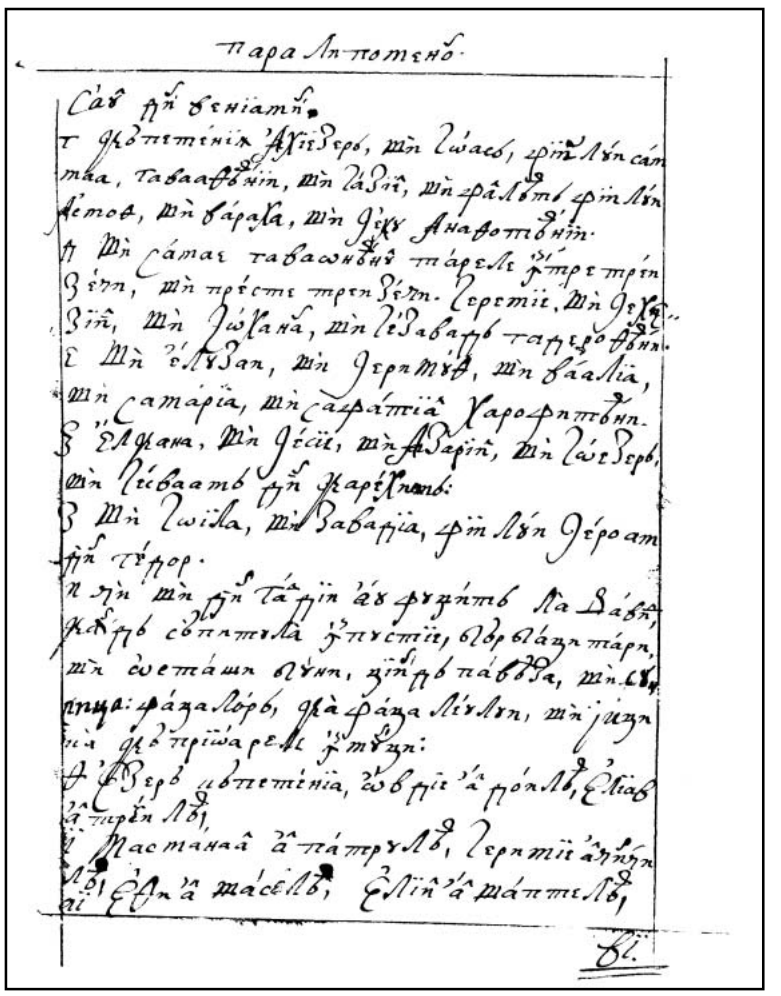

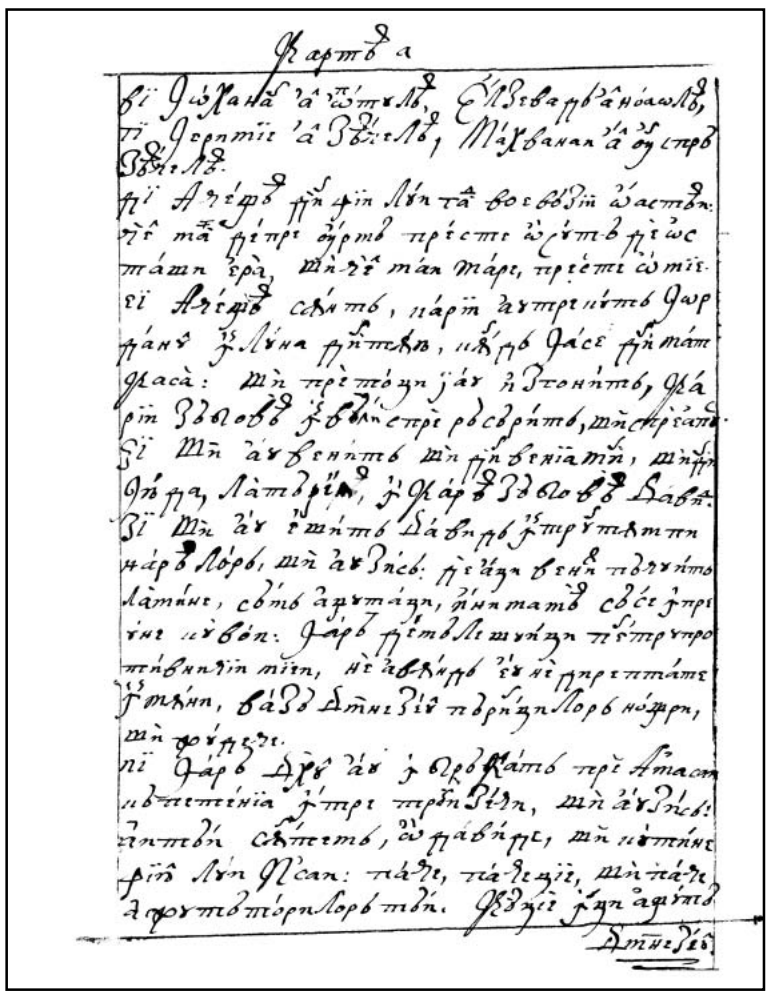

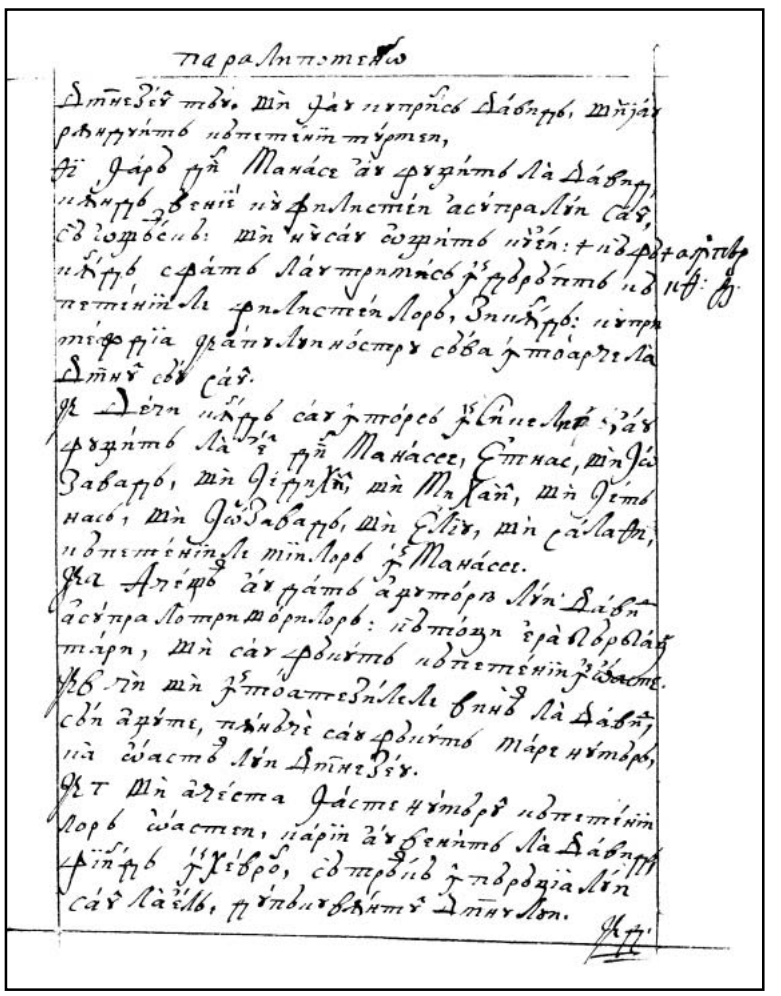

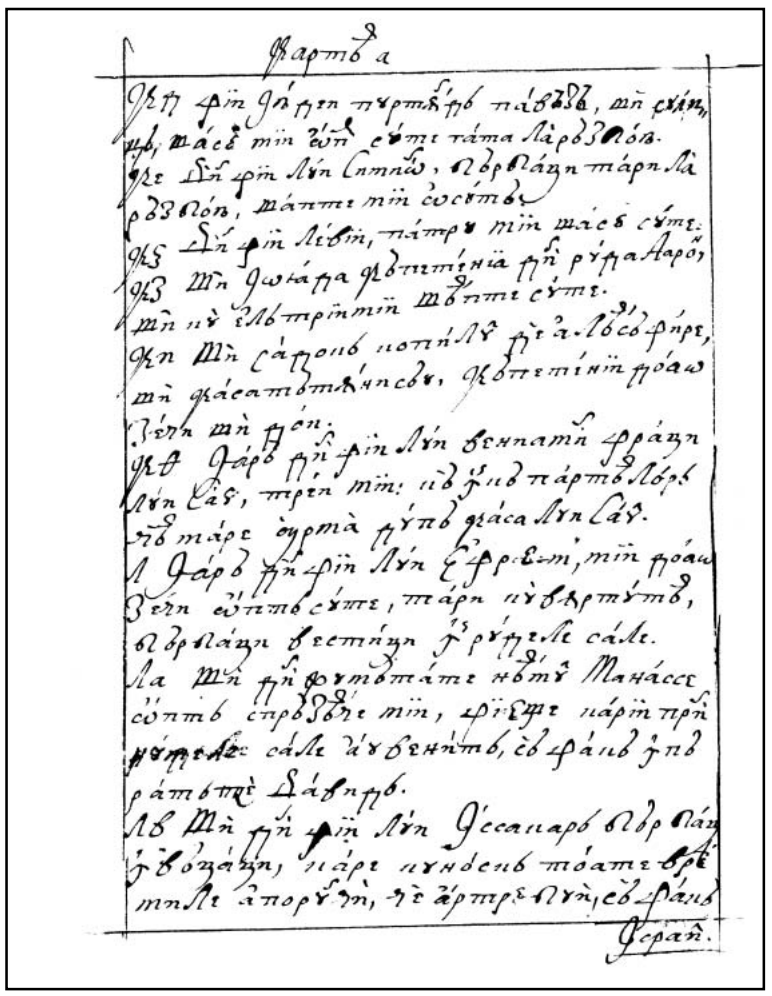

272v

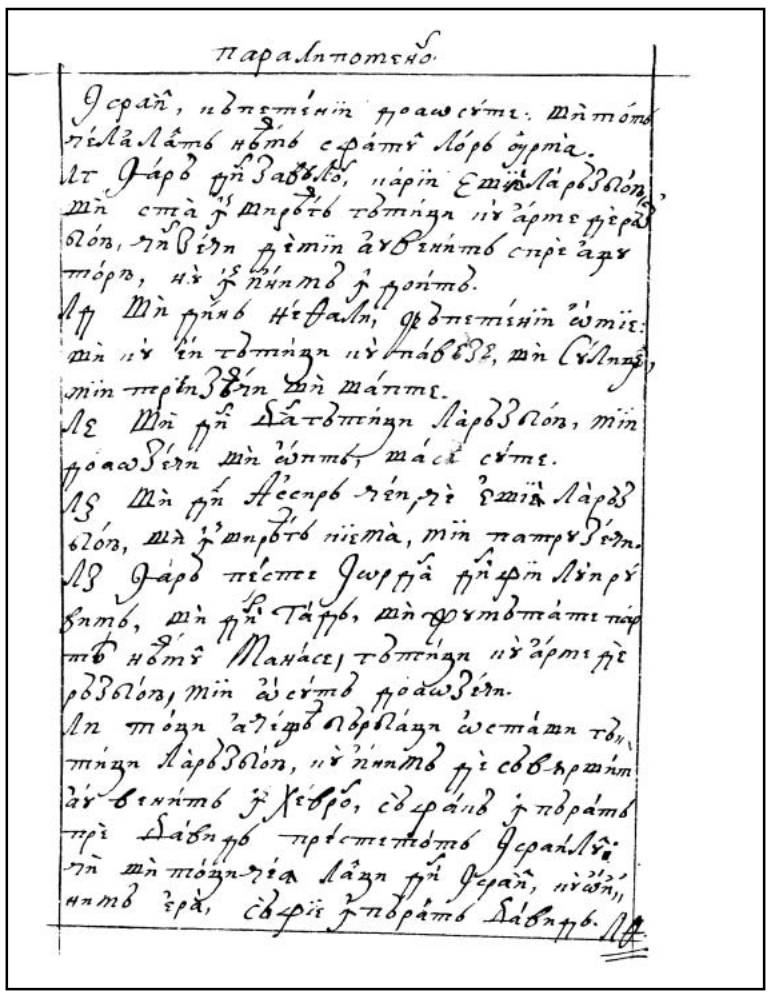

273r

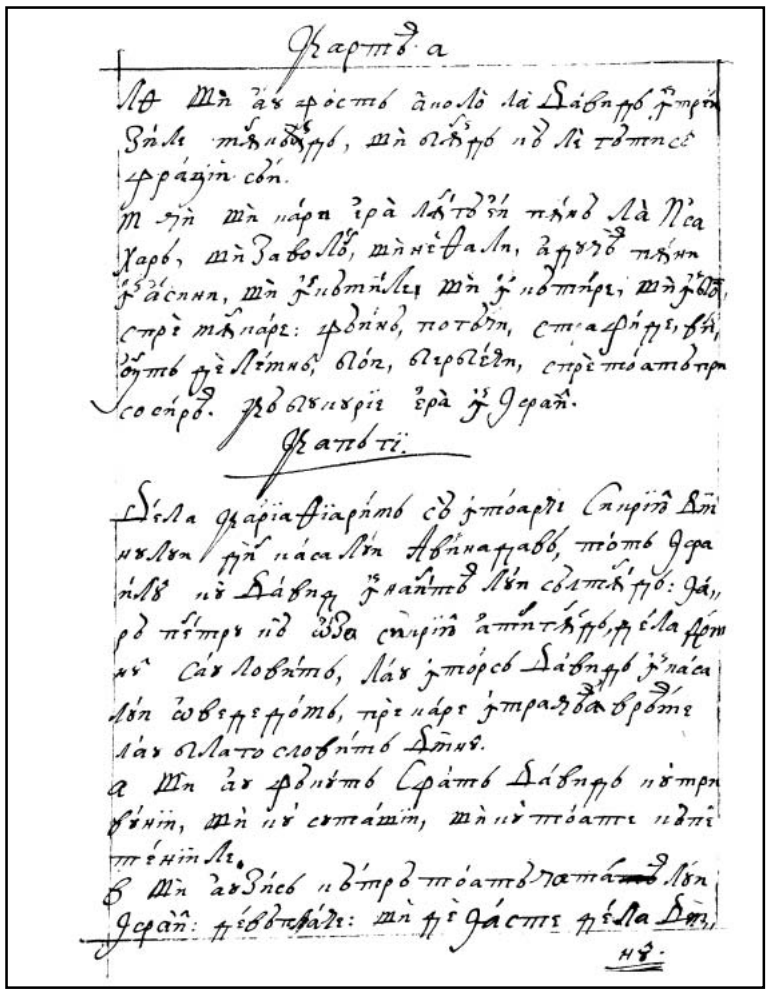

273v

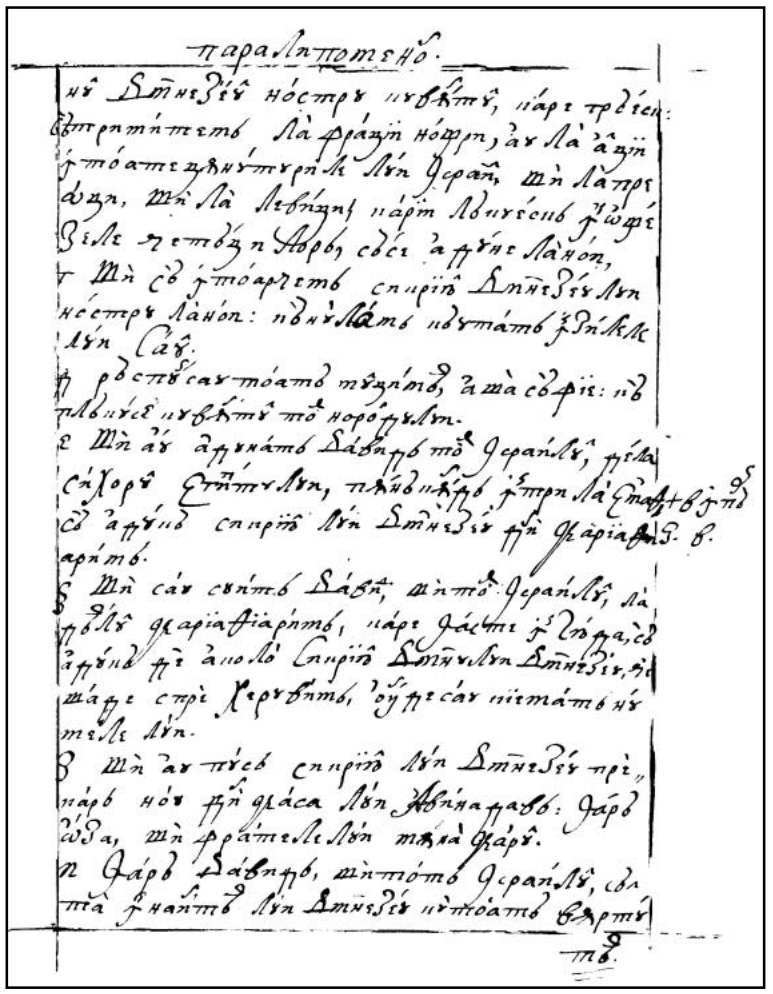

274r

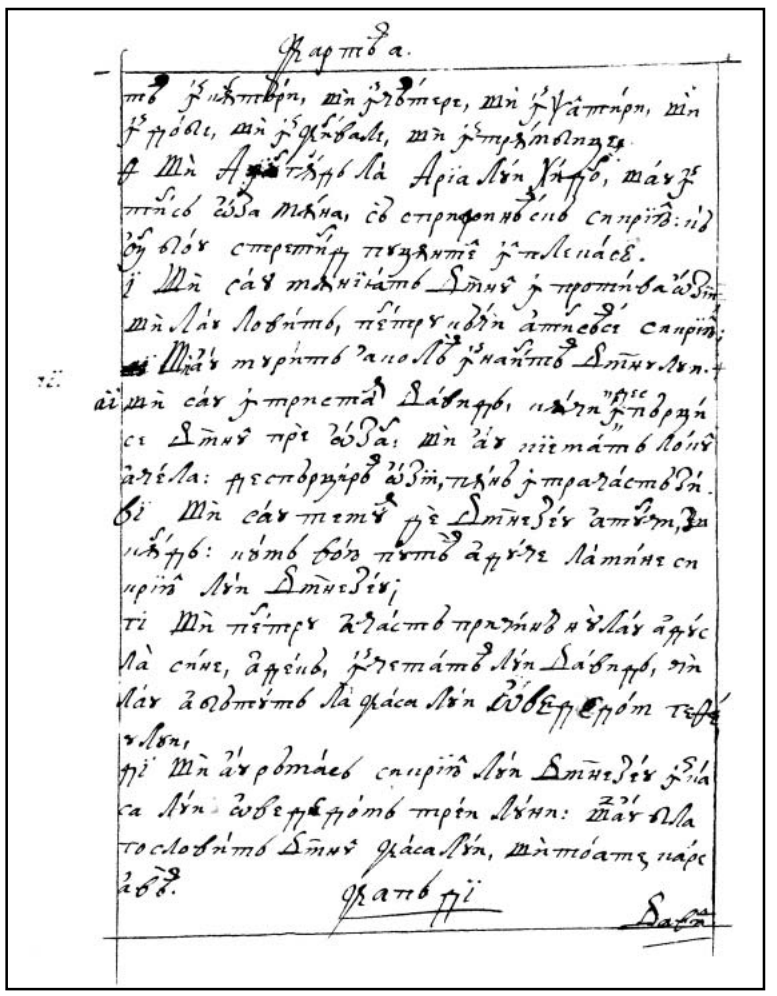

274v

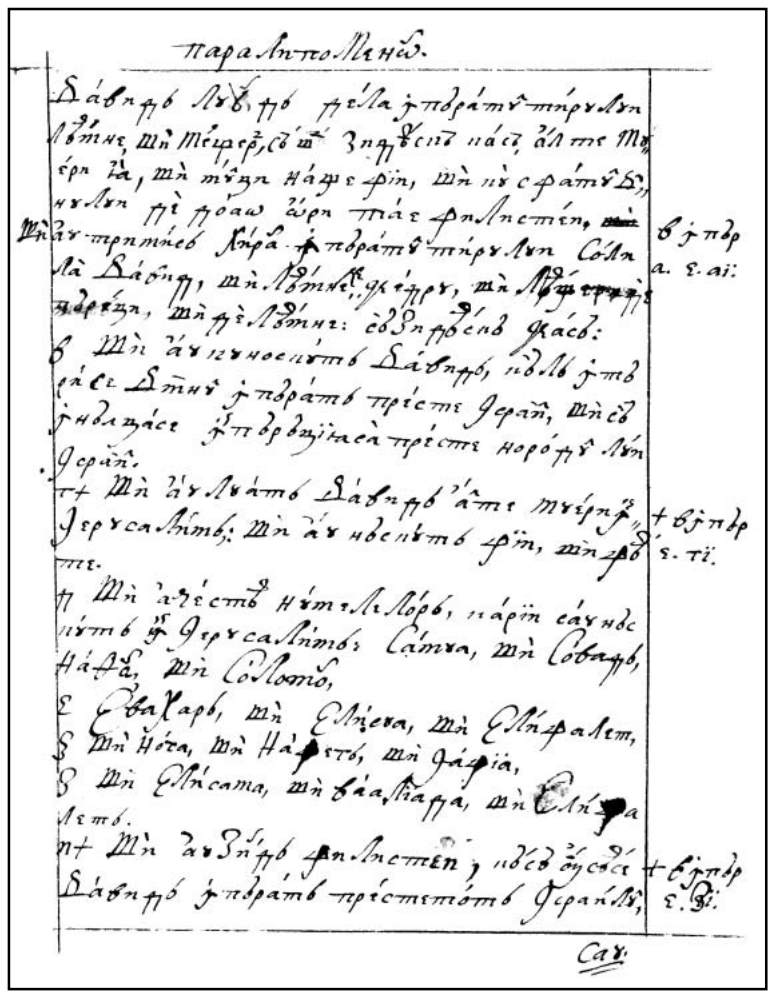

275r

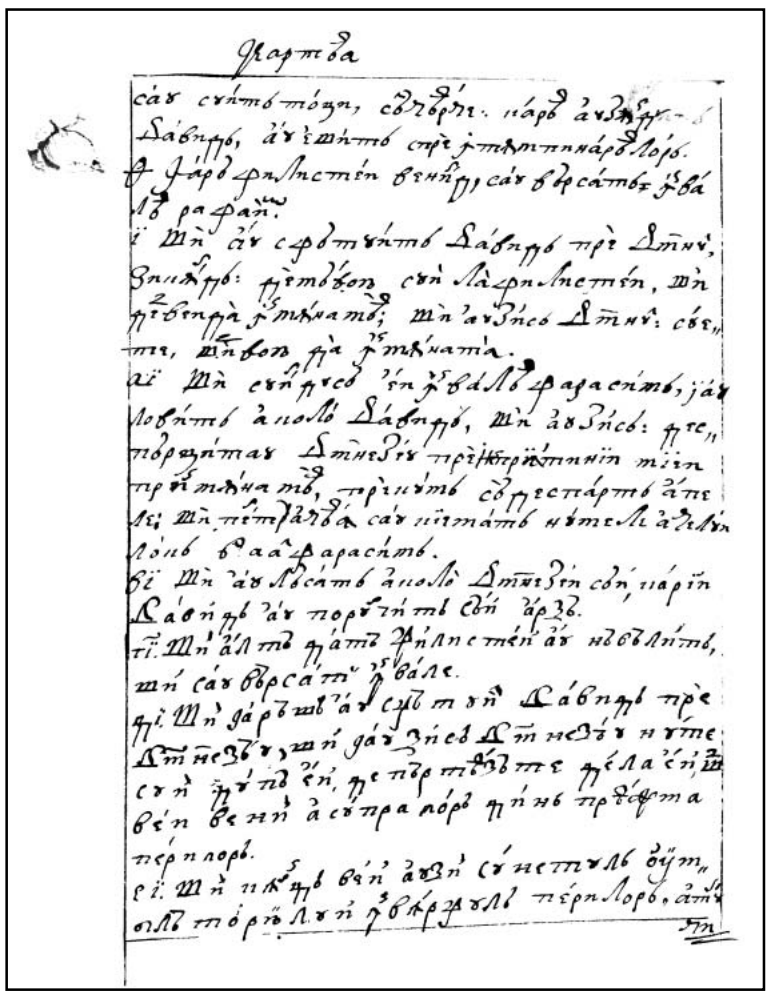

275v

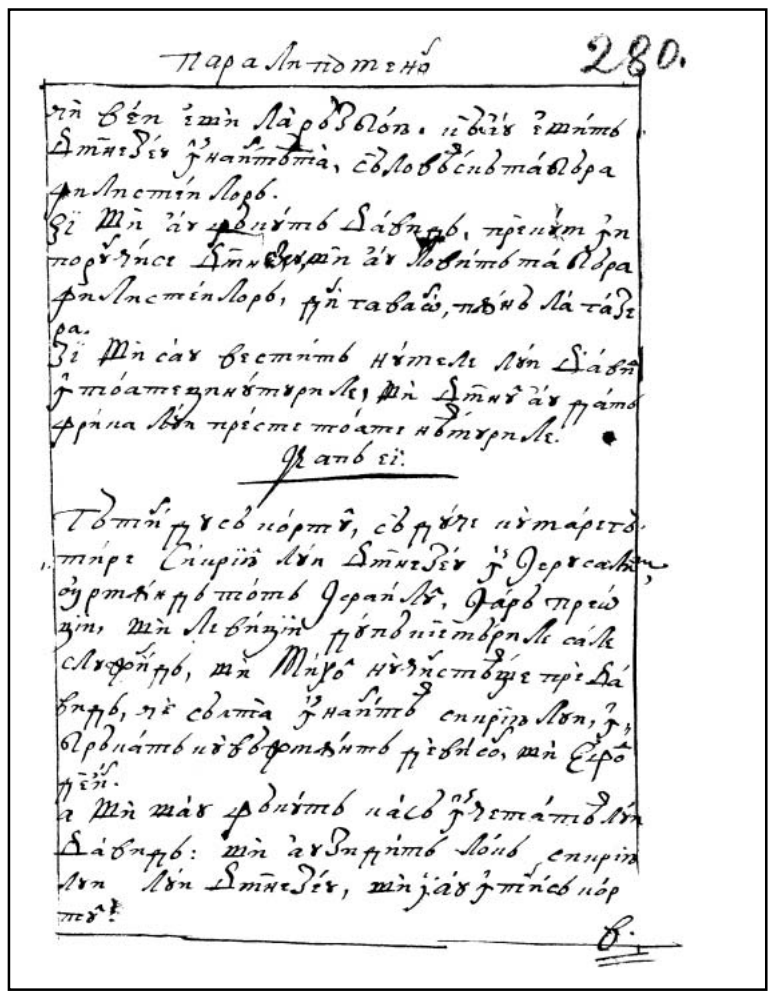

276r

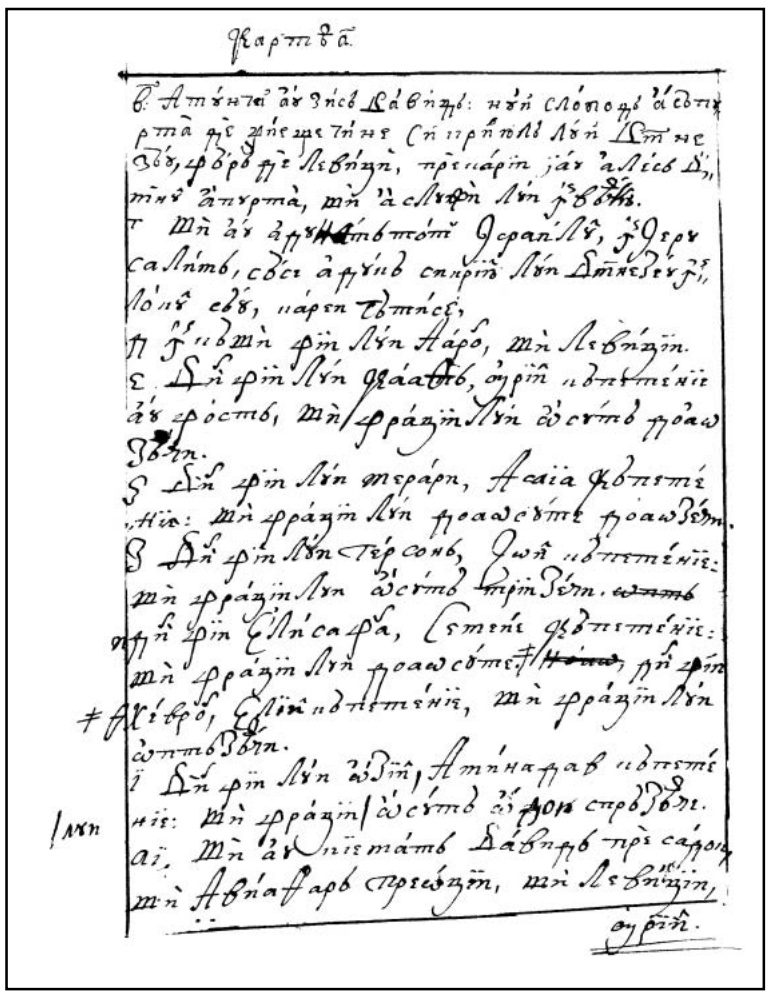

276v

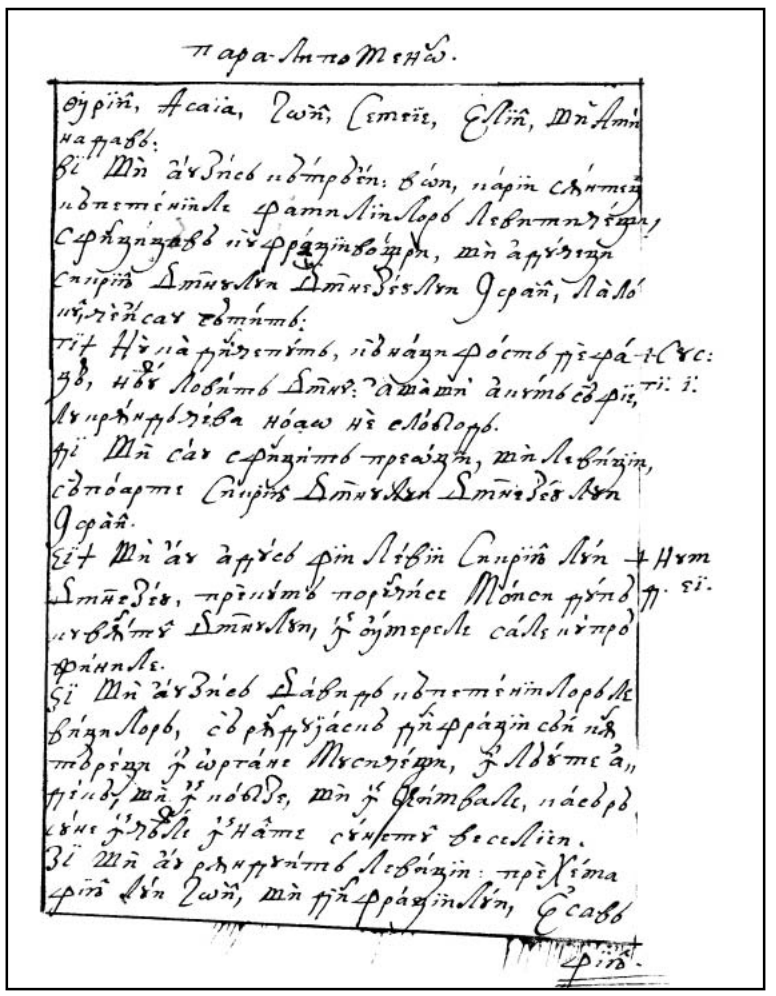

277r

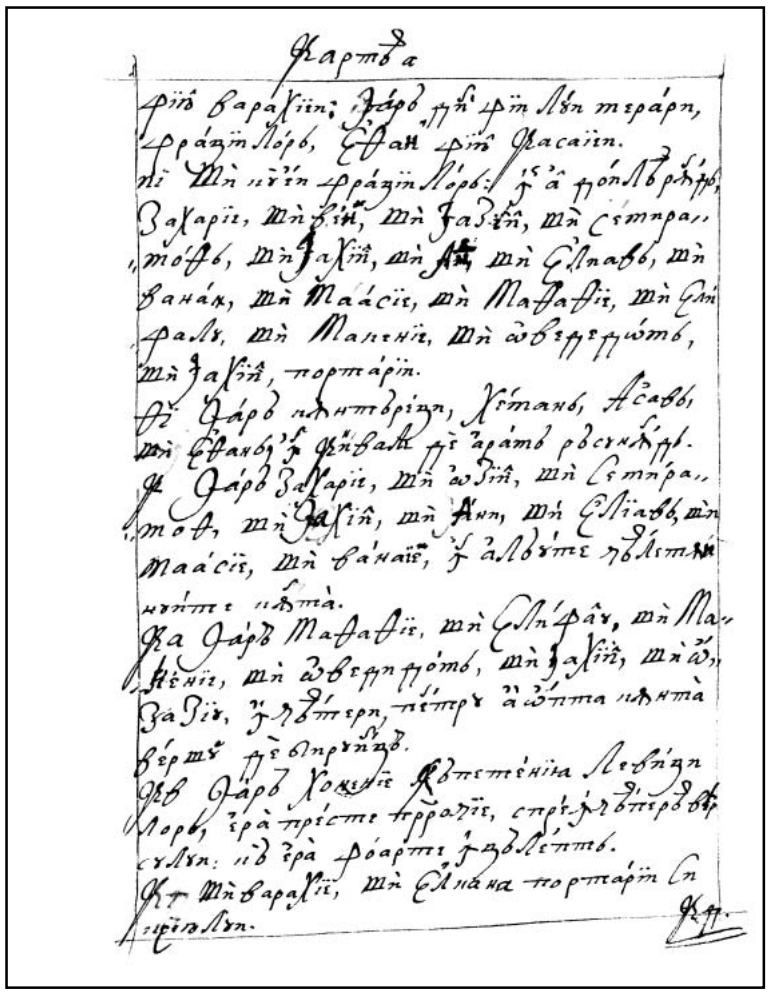

277v

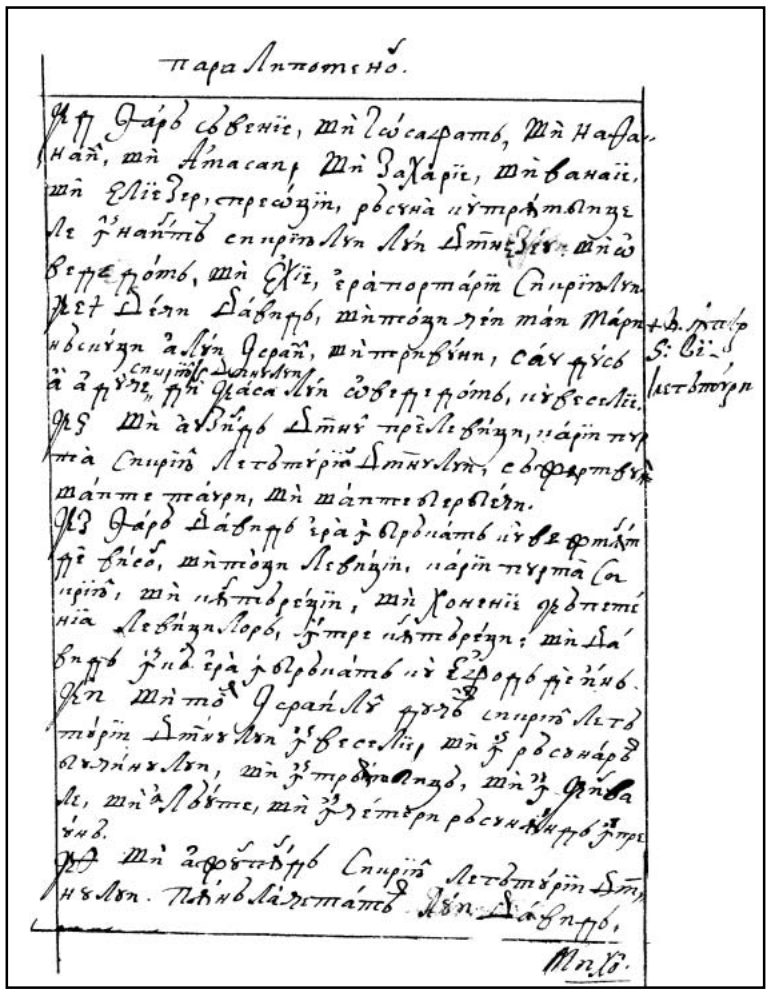

278r

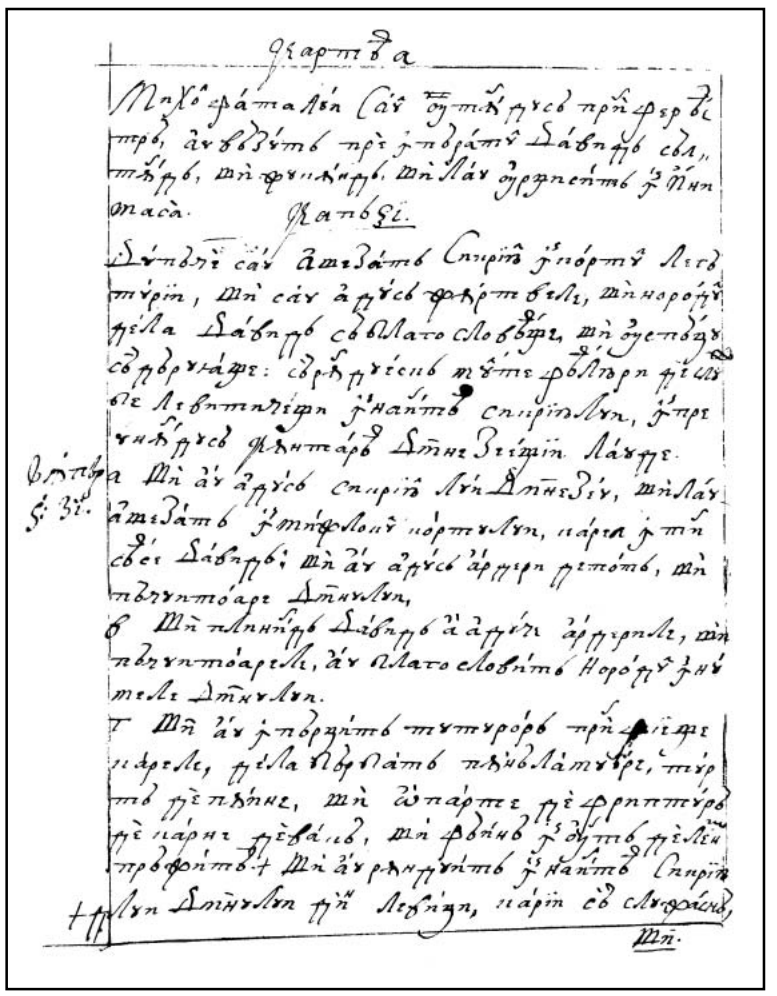

278v

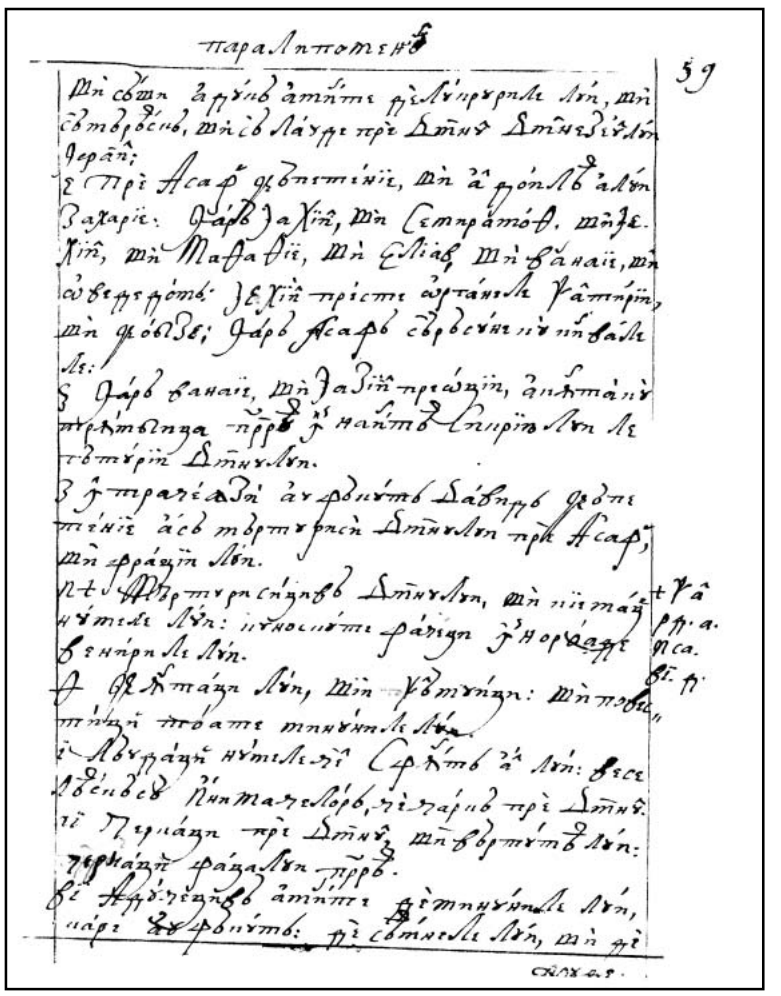

279r

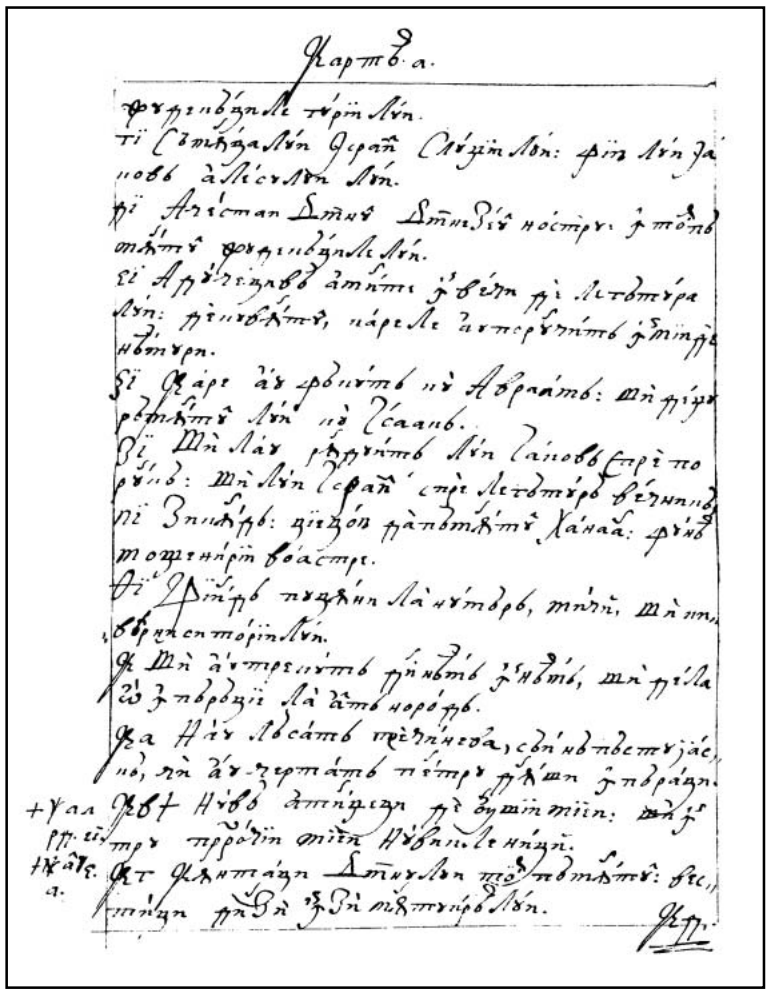

279v

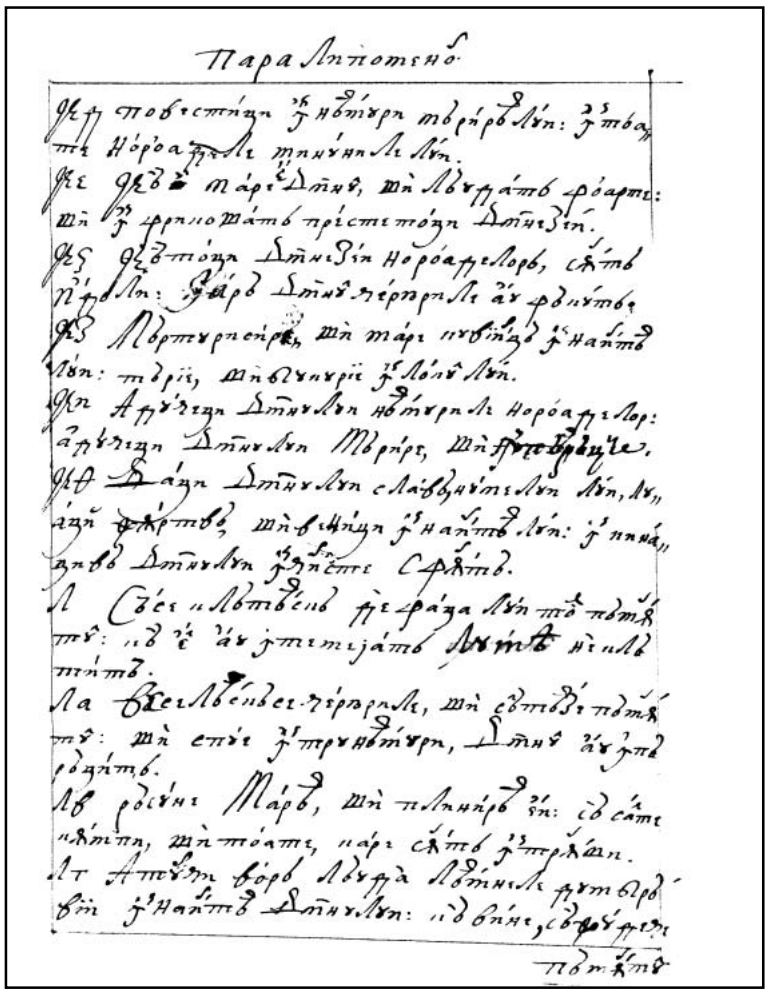

280r

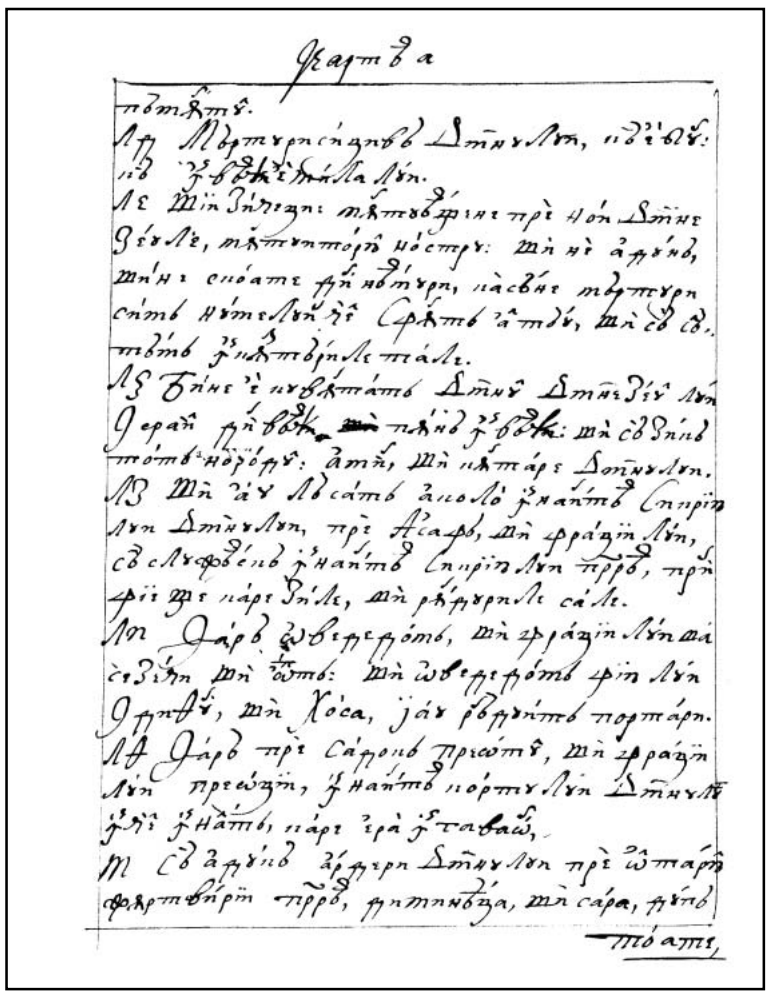

280v

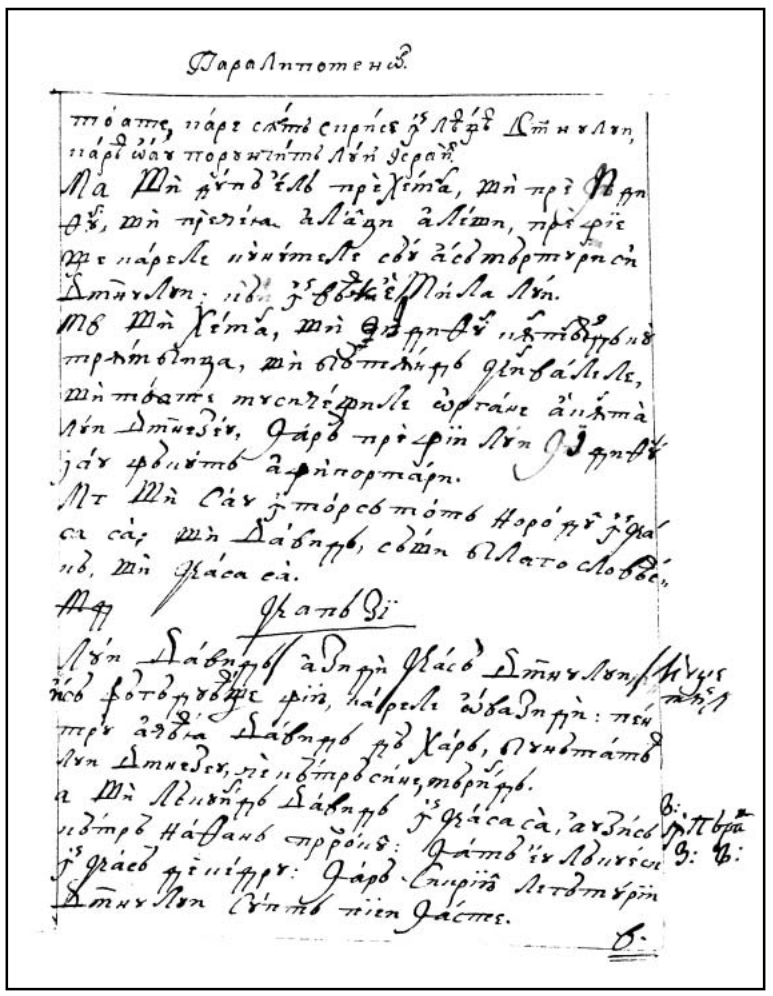

281r

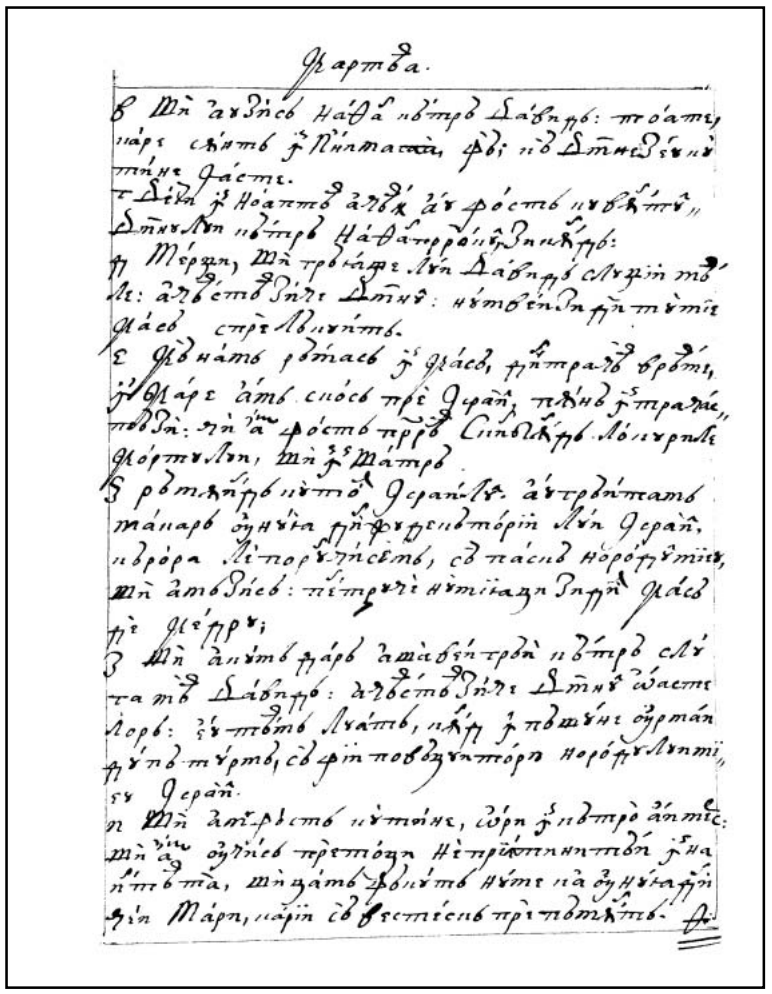

281v

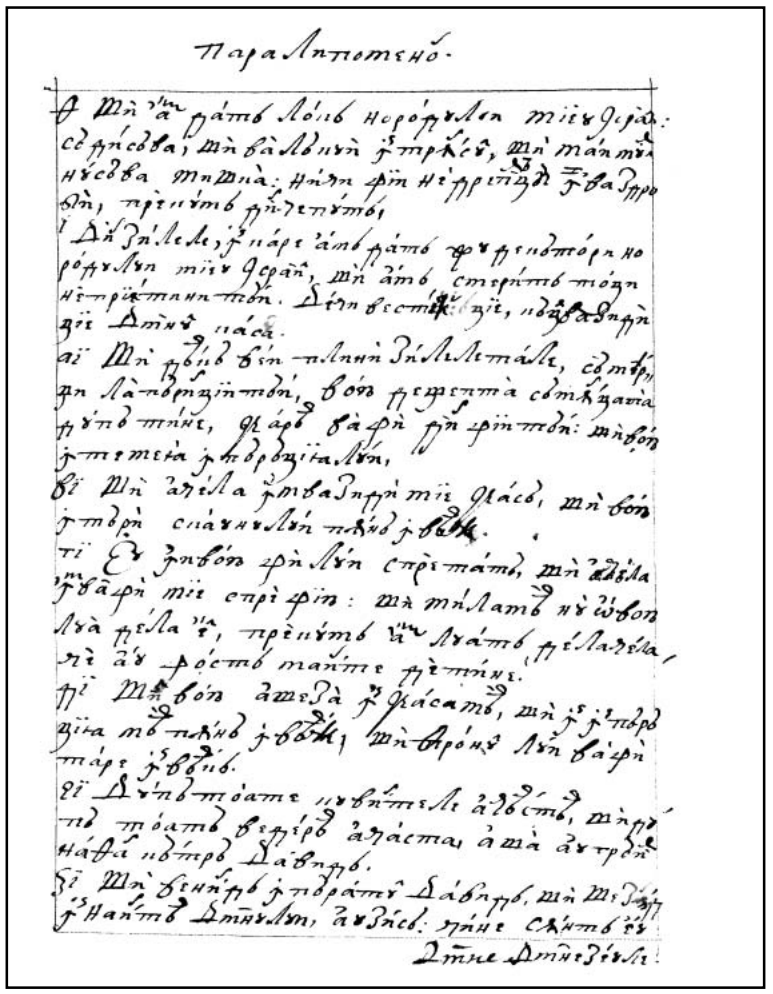

282r

FACSIMILE

CARTEA 1 PARALIPOMENON

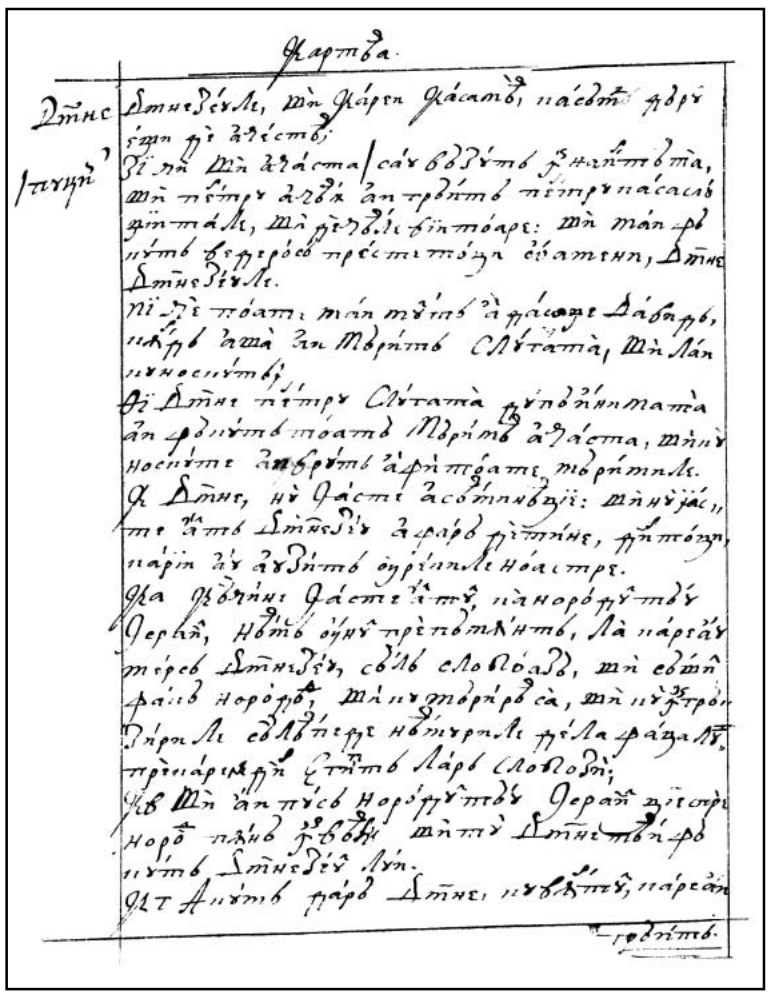

282v

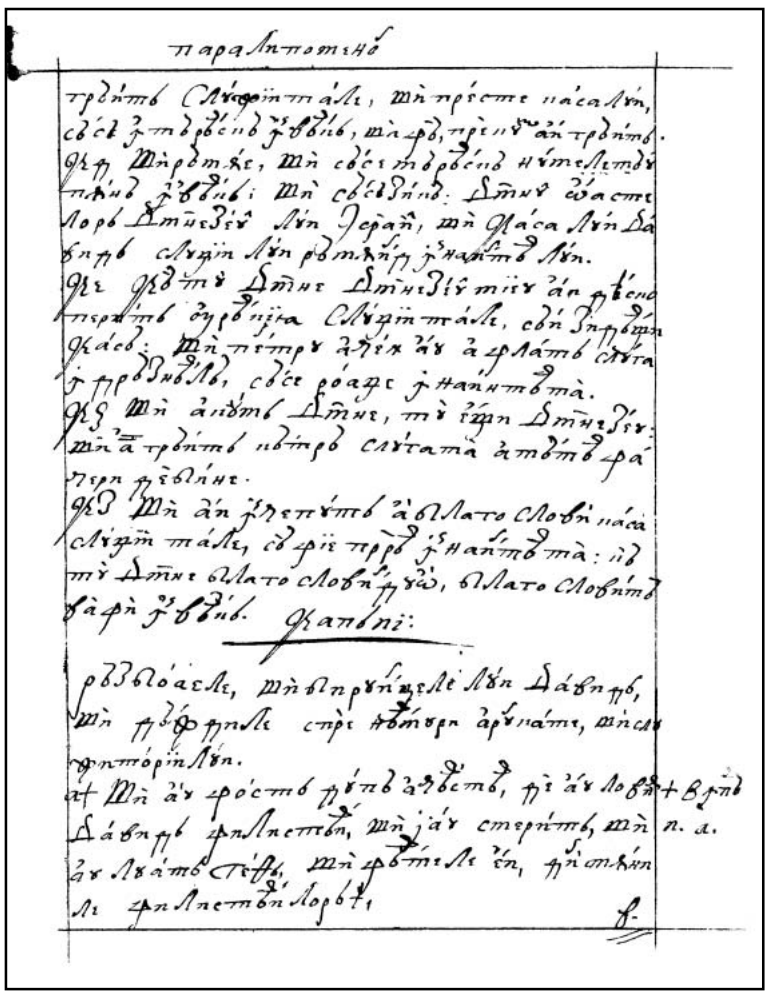

283r

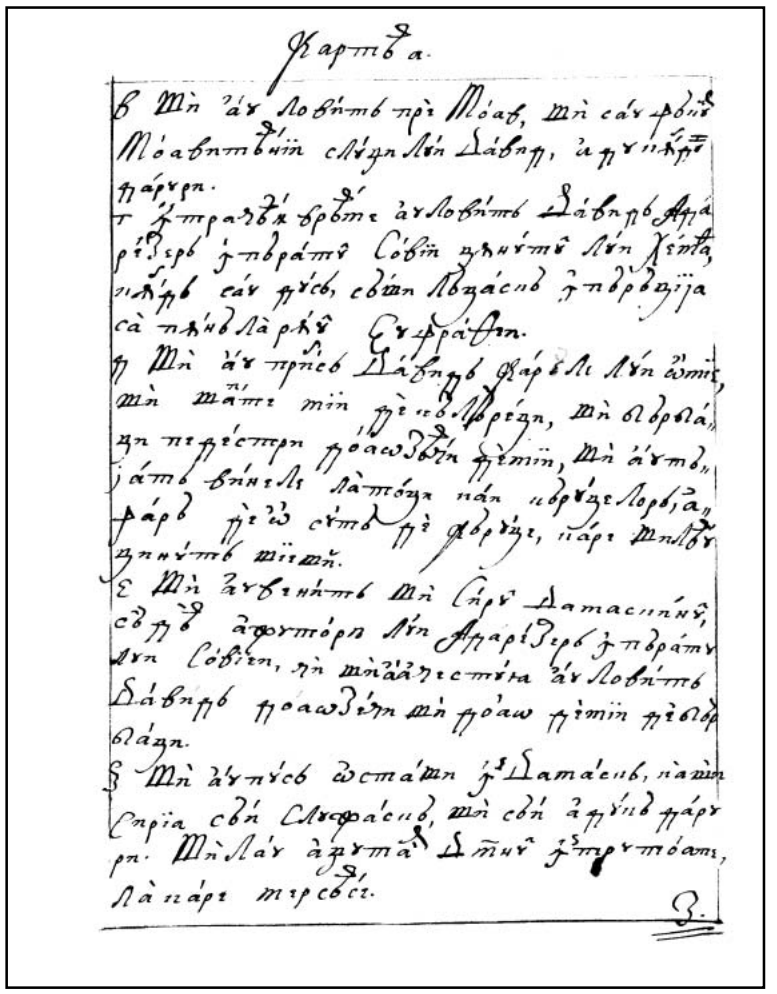

283v

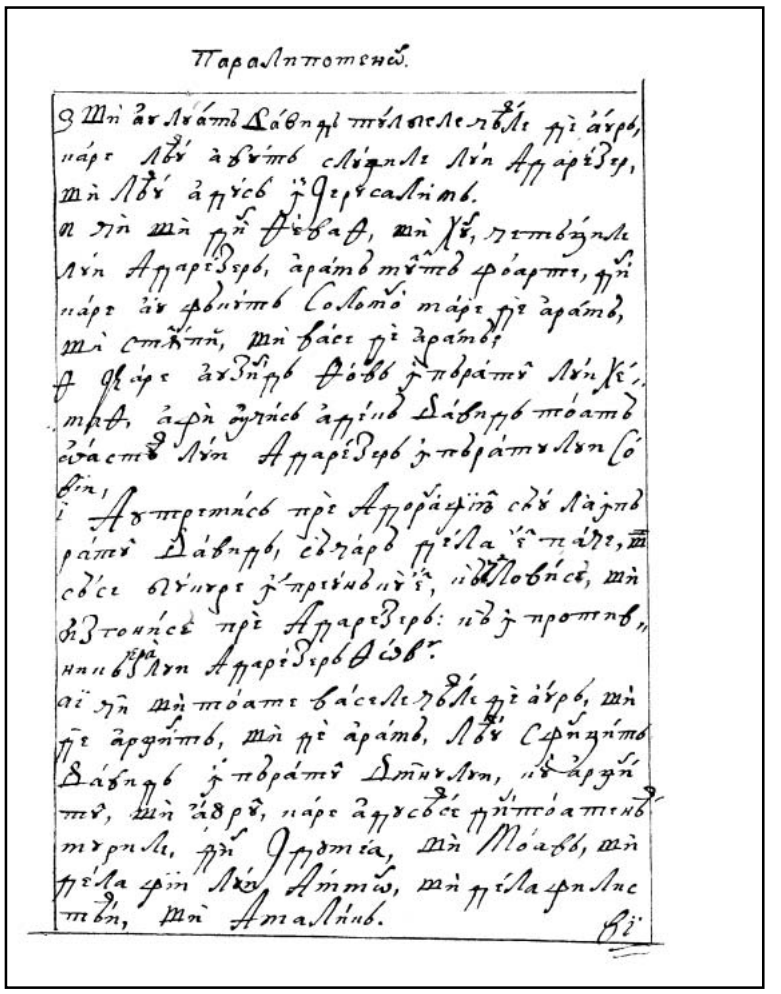

284r

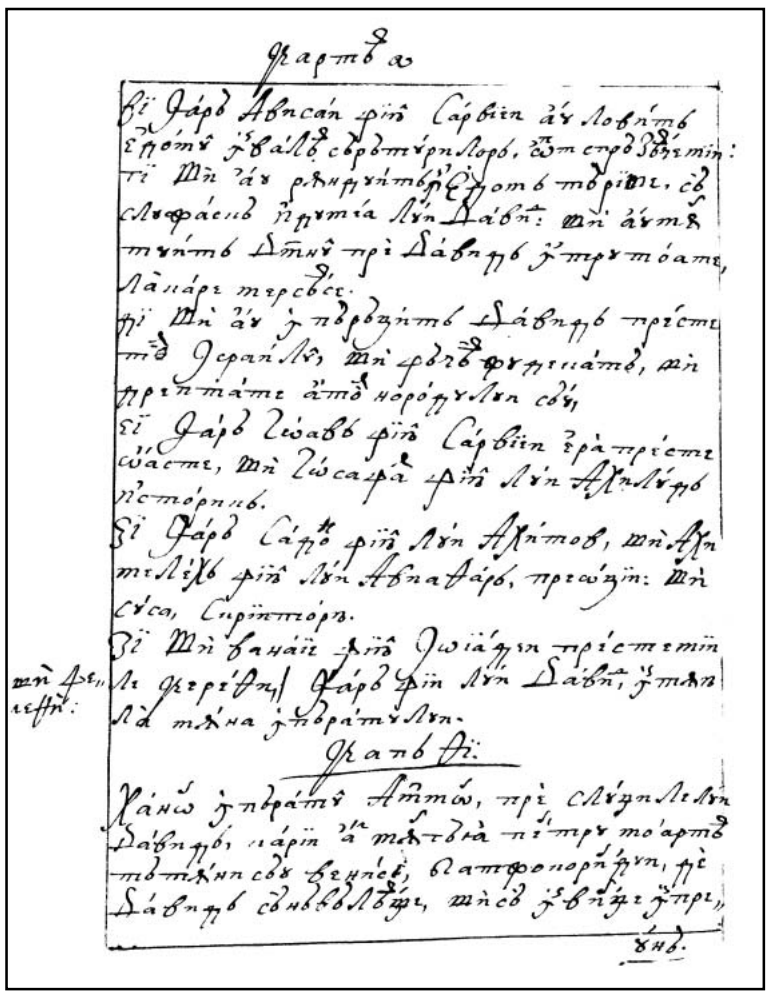

284v

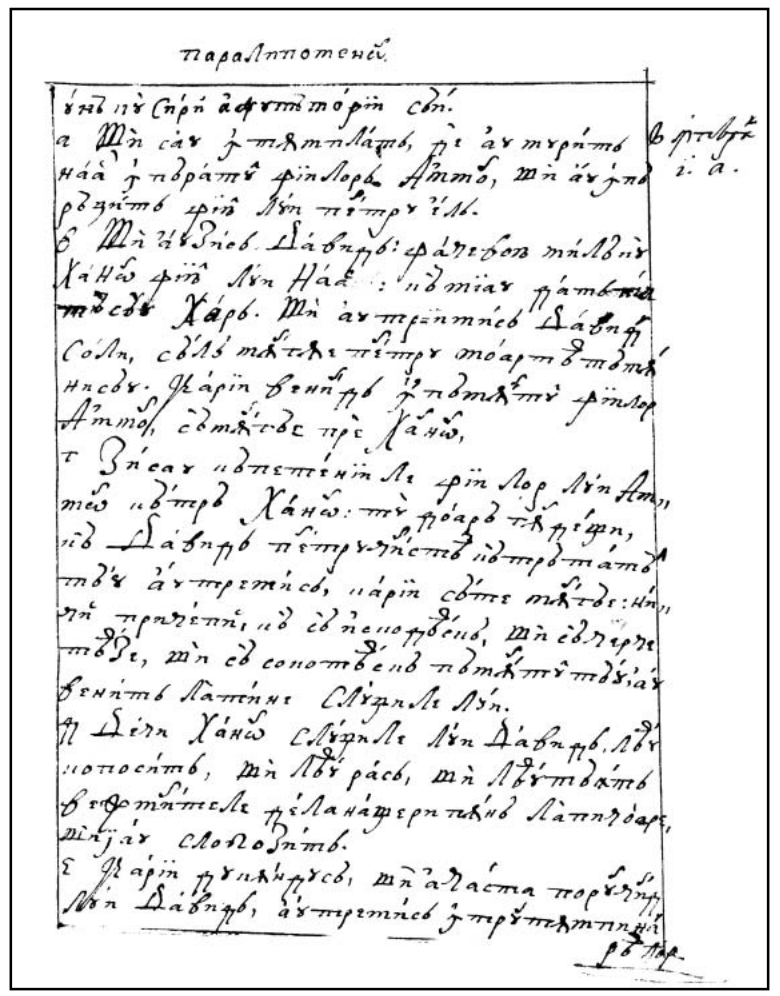

285r

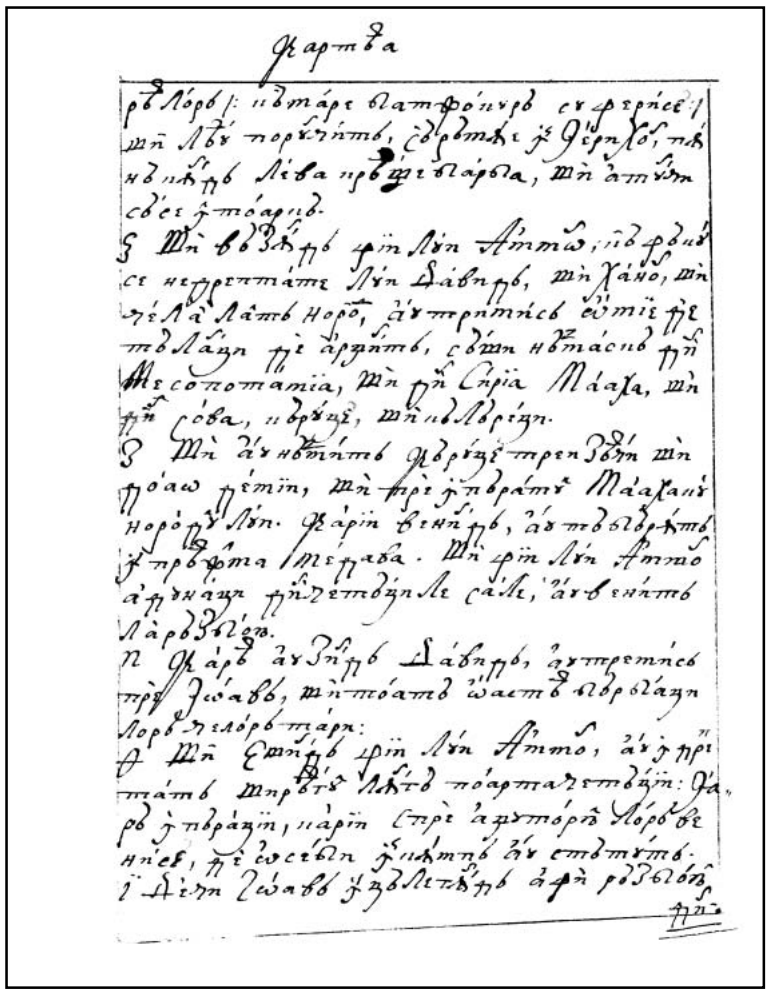

285v

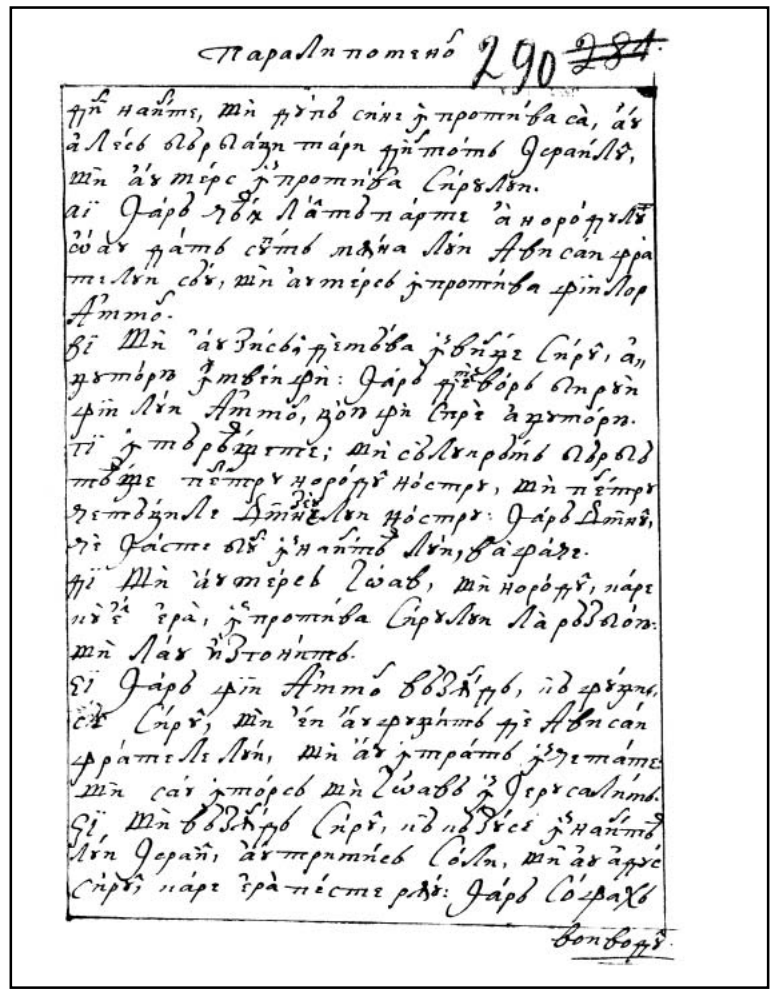

286r

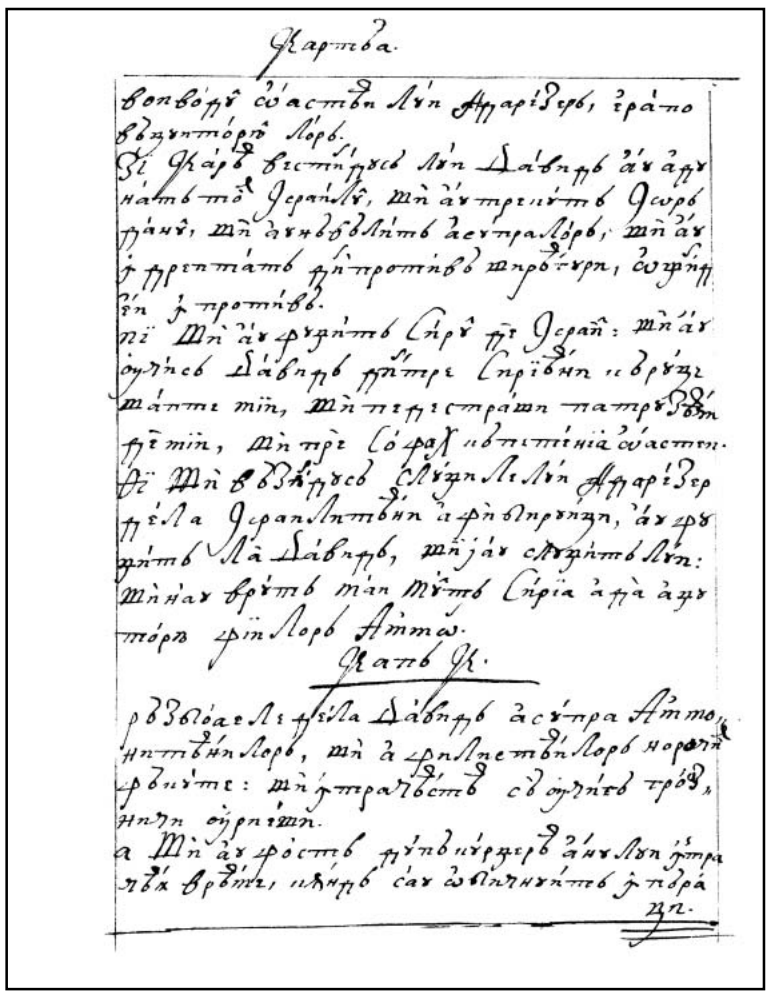

Карт҃ва.

вонвóрѣ сѹáстви лѧ҇н ѩфарíзеѵ, ѣрáпо
вдѵнтóрѣ лорв.
Зі Ѯáрв вистѹпѵсѣ лѧ҇н Дáвидъ áѵ áрх
нáвтоѳ Ісрáилѣ, мн̃ áѵ трепéтв Ѳсорв
гнáнѣ, мн̃ áѵнвóвлѧтв áстрáлорв, мн̃ áѵ
ѵгрепнáтв гн҃противв мирóѵрн, сѹгн҃
гн҃ ѵ҃противв.
пї Мн̃ áѵ крѹгнтв Сирѣ гѣ Ісрáн҃: мн̃ áѵ
оуднсв Дáвидъ гн҃тре Сирíѧнн иврѧ
мáтне мїи, мн̃ пере стрáшн патрóвн
гѣ мїи, мн̃ пре Сóфан ивпистнніа сѹáстви.
ѳї Мн̃ вóзвѣсѵ Сѹгн҃ Лелѧ҇н ѩфарíзеѵ
пéла Ісрáилтѧнн ѣрхѡлнрхѹ, áѵ крѹ
гнтв Мá Дáвидъ, мн̃ ѵáѵ сѹгнтв лѧ҇н:
Мн̃ наѵ врѣтв мáн Мѣтв Сирíа ѣрà ѣѵ
тóрѣ крїн Лорв Аѵтѡ.

Глав҃ к.

рвзвóаѳ Лерéла Дáвидъ ѣсѣпра Аѵто,
нитѧнн Лорв, мн̃ ѣ крїн Лепетѧнн Лорв норѡ
крвнѵте: мн̃ ѵгралѣств сѣ оуднтéѣ трóѳ,
нѧ҇ѧ оуріѵ.
а Мн̃ áѵ крóств гн҃пѡнѹрѣ ѣ́наѵлѧ҇н ѵ҃тра
нѣѵ врѣтѣ, нлнрѣ сáѵ ѡвлнѧнтв ѵ҃пѡра
нѧ҇.

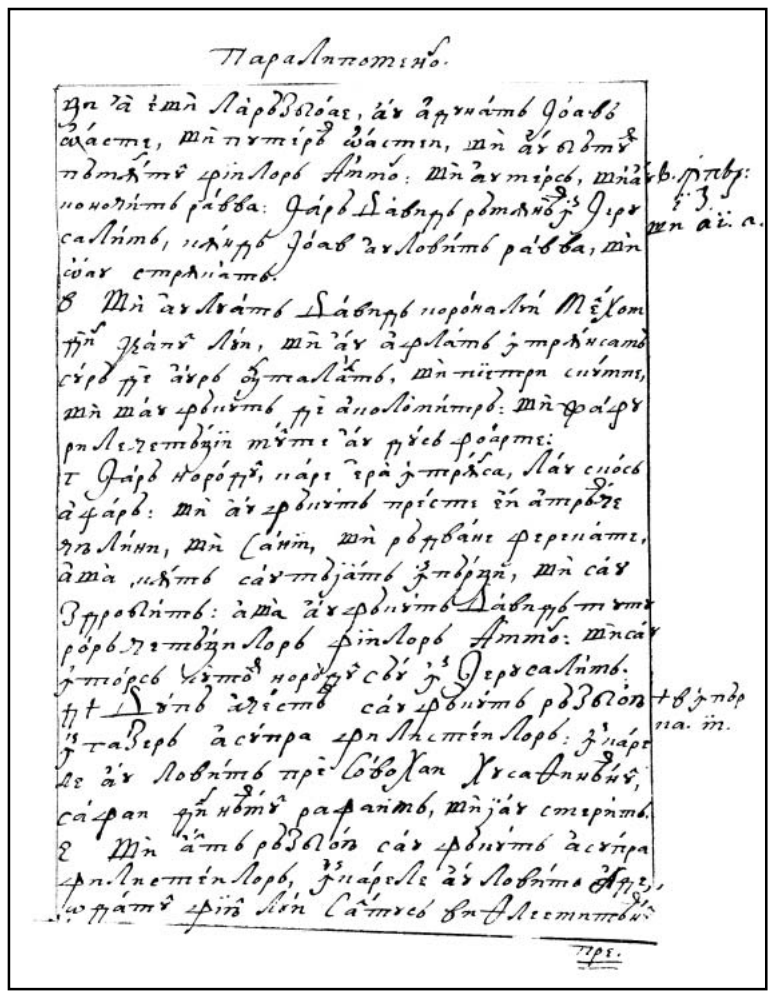

Парáлптенѡ.

нѧ҇ ѣ тѡ Лáрвѳлоáѳ, áѵ áрхнáтв Ѳоáвѣ
ѡáстн, мн̃ пѵтнрѣ ѡáстнн, мн̃ áѵ ѡвтѣ
пѣтнтѣ крїнЛорѣ Аѵто: мн̃ áѵтирсѣ, мнáѵв. гн҃пѣѵ:
понолнтв рáввѣ: Ѳáрв Дáвидъ рѣтнѡѵ ѵ҃ Ѳнрѣ ѵ҃ 3.
салнтѣ, нлнрѣ Ѳоáвъ áѵловнтв рáввѣ, мн̃ мн ай. а.
ѡáѵ стрлнáтв.
в Мн̃ áѵлвáтв Дáвидъ нороѵалѧ҇ Мѣѵот
гн҃ѵ Ѳѣáнѣ лѧ҇н, мн̃ áѵ áрлáтв ѵ҃трѧ҇нсатѣ
сѹрѣ гѣ áѵрѣ ѳѵталáтѣ, мн̃ пѣѵтрѧ сѹнтнѕ,
мн̃ мáѵ крвнтв гѣ áполѧ҇нтрѣ: мн̃ Ѳáрѵ
рѧ҇лецетвѹїн мѣтне áѵ гѣѵѣв Ѳоáрте:
г Ѳáрв нороѵгѣ, нáрѣ ѣрà ѵ҃трѣса, лáѵ сѧ҇ѕѣ
áѳáрв: мн̃ áѵ крвнтв прѣсте ѣ́н áтрвѕѣ
гн҃лѧ҇нн, мн̃ Сáнн, мн̃ рвгвáнѣ крепнáте,
áма ,нѧ҇тв сáѵтвјáтв ѵ҃пврѧ҇, мн̃ сáѵ
Зрровнтв: áма áѵ крвнтв Дáвидъ тѡѵт
рóрвѵетвѵѧ҇ Лорв крїнЛорѣ Аѵто: мнсáѵ
ѵ҃тóрсв Ѵѧ҇то норѣѵсвѵ ѵ҃ Ісрсалнтв.
ѳ† Дáвв ѣ́ѣсте сáѵ крвнтв рвзвлѡн †твѵпор
ѵ҃ѕтавѣрв ѣсѣпра крїнЛепетѧ҇нЛорѣ: ѵ҃нáрѣ па. гн҃.
ле áѵ Ловнтв прѣ Сóвоѳан Хѵсавнвнѵ,
сáѳан гн҃ нвтѵ рафаѵтв, мн̃ јáѵ стерѵтв.
Е Мн̃ áтв рвзвлѡн сáѵ крвнтв ѣсѣпра
крїнЛепетѧ҇нЛорѣ, ѵ҃нáрѣле áѵ Ловнтв áрѳ,
ѡрáтѵ крїѵ лѧ҇н Сáтѵсв Ѳѵ Ѳлестнтвнѵ

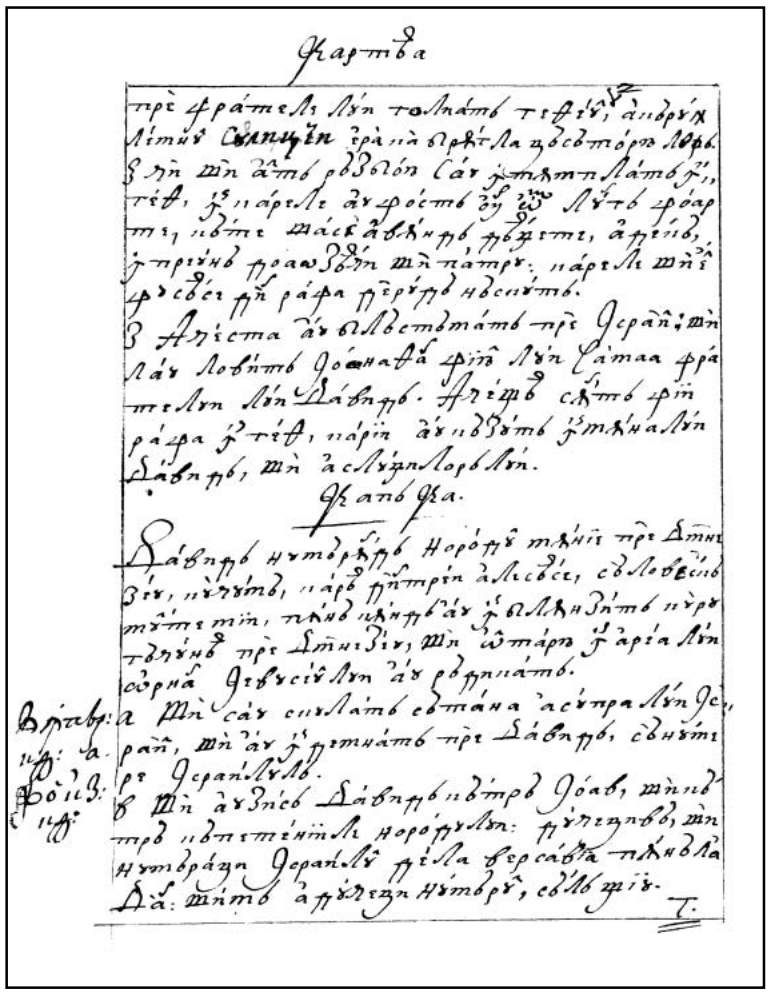

Карт҃ва

прѣ крáтелѧ҇ лѧ҇н толнáтв тетвѵ, áндрѵ
лíтнѵ Сѹнѵѵѣн ѣрà нà врѣтѣла дѵсвтóрѵ Лорв.
ѕ гн҃ѧ҇ мн̃ áтв рвзвлѡн Сáѵ ѵ҃тнтнлáтвѵ,
тетв, ѵ҃нáрѣле áѵ крóств ѵ҃ѵ҃ѡ лѵтв крóар
ту, нѧ҇тне маскáвѣкнрв грвѵтте, áрнѣлв,
ѵ҃трѧ҇нвѳ проаѳвѵ мà пáтрѵ: нáрѣлн мн̃ѣ
крѣсѣс гн҃ рáра пѣрѵгрѵ нѕелнтв.
в Нѧ҇ѣста áѵ влѣстнтáтв прѣ Ісрáн҃: мн̃
лáѵ ловнтв Ѳоанаѳá крїн лѧ҇н Сáмаа крá
телѵ лѧ҇н Дáвидъ. Нѧ҇ѣрв сѣтв крїн
рáра ѵ҃тетв, нáрїн áѵ нвѳвтв ѵ҃тѣнáлѧ҇н
Дáвидъ, мн̃ áслѧ҇рлорвлѧ҇н.

Глав҃ ѳа.

Дáвидъ нѡторѵгъ Нороѵгѣ тѣнїѵ прѣ Дѵнн
Зéи, нѧ҇тнтв, нáрѣ гн҃пѵтрїн áлѣсѣс, сѣловѣсѣ
мѣѵтемїи, пѵнѡ нѣнгъ áѵ ѵ҃олнѕѵтв нѵрѵ
тѣнѵѣ прѣ Дѵнѕѵ, мн̃ ѡѵтáрѵ ѵ҃ áрїа лѧ҇н
ѡрнá Ѳевѵсѵйлѧ҇н áѵ рѣгнлáтв.
Вріав: а Мн̃ сáѵ слелáтв сѣтáна áсѣпралѧ҇н Ѳс,
нр: а. рáн҃, мн̃ áѵ ѵ҃ретнáтв прѣ Дáвидъ, сѣнѧ҇ті
Ѳ: ѵ҃ рѣ Ісрáилѧ҇нѣ.
Ѳ: ѵ҃ѕ: в Мн̃ áѵѕнсв Дáвидъ ивтрѣ Ѳоáв, мнлѣ
ѵ҃ трѣ ивпистнлѧ҇ нороѵгѣлѧ҇н: гн҃ѣѕдѣѣ, мн
трѣ ивпистнлѧ҇ нороѵгѣлѧ҇н: гн҃ѣѕдѣѣ, мн
нтѣвráдн Ісрáилѣ гѣлá версáвѣа плѧ҇нѣлá
Дá: мнтѣ áрѣѕдн нѵторѵ, сѣлѣ ѕїѣ. Г.

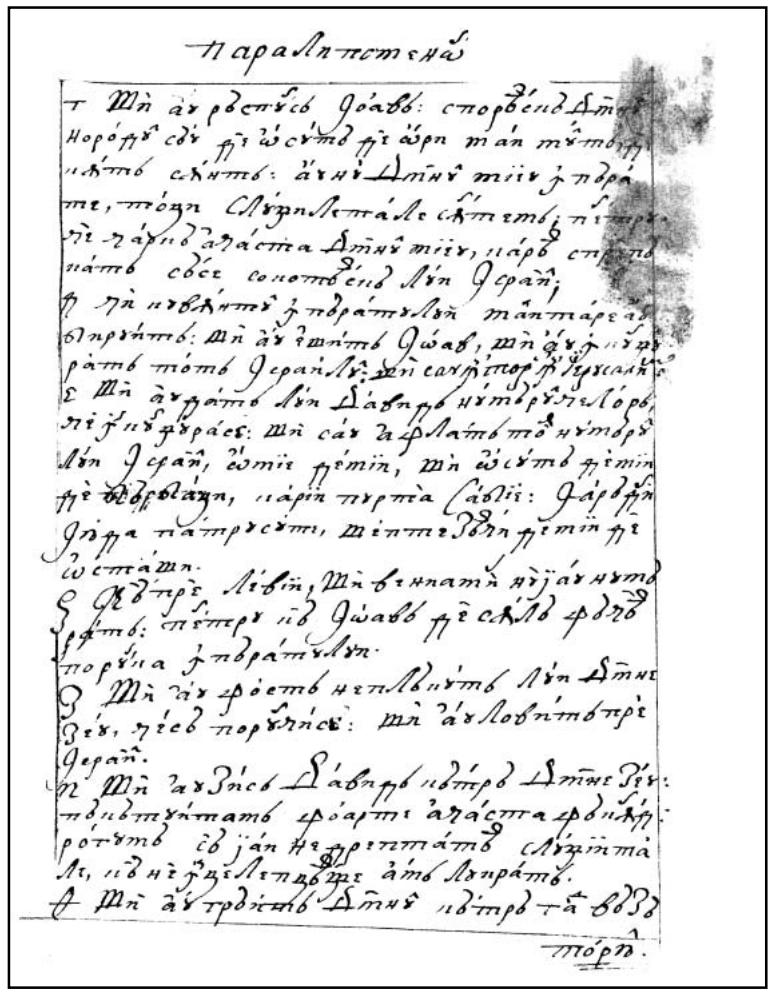

Парáлптенѡ

г Мн̃ áѵ рвстнсв Ѳоáвѣ: спорвéнѣ Дѵнѣ
Нороѵгѣ сѵ гн҃ ѡ́сѵтѣ гѣ ѡ́рн мѵ́тѣѵгн
нѵ́тѣ сѧ҇нтѣ: áѵнѣ Дѵнѣ мїи ѵ҃пра
тне, тѡѵн Сѹгн҃лстáле сѧ҇нтѣ, пѵтрѧ
гѣ рáѵнѣ áрáстна Дѵнѣ мїи, нáрѣ спро
нáтѣ сѣсѣ сонотвéнѣ лѧ҇н Ісрáн҃;
ѵ҃ нѧ҇ нѣвѧ҇нтѣ ѵ҃пврáтнлѧ҇ мáнтáре áѵ
влрнáтѣ: мн̃ áѵ ѣмѵ́тѣ Ѳоáв, мн̃ áѵ ѵ҃пр
рáтѣ тѵ́тѣ Ісраилѣ: мн̃ сáѵ ѵ҃тóрѵ ѵ҃ Ісрсалн҃
Е Мн̃ áѵрáтѣ лѧ҇н Дáвидъ нѵторѵ҃нлорѣ,
пї ѵ҃пврáрáес: мн̃ сáѵ áрлáтѣ тѡ нѵторѵ
лѧ҇н Ісрáн҃, ѡмїе прéмїи, мн̃ ѡ́сѵтѣ прéмїи
гѣ вѣвровáѵн, нáрїи пѵрпѵа Сáвлїи: Ѳáрвѵ
Ѳѵрра пáтрѣсѵ, мїнпѣѕвѵ прéмїи гѣ
ѡстáѵи.
Ѕ Кѵ́рѣ Лéвїи, Мн̃ вѣнáтѣ нѵ́јáѵ нѵтѣ
рѧ҇тѣ: спѵтрѵ ив Ѳоáвѣ гѣ сáлѵ ѵ҃ѕѵ
ѵ҃тóрѵ ѵ҃ ѵ҃пврáтнлѧ҇.
Ѕ Мн̃ áѵ ѵ҃ѕѵтѣ нѣлвѵ́нтѣ лѧ҇н Дѵнѕ
Зéи, гѣсѣ порѵ́нсѣ: мн̃ áѵ ловнтѣ прѣ
Ісраи҃.
Н Мн̃ áѵѕнсв Дáвидъ ивтрѣ Дѵнѕ Зéи:
пѣлвѵнѧ҇тѣ ѵ҃ѕáрѣ áѵáстáѵ ѵ҃ѕѵ́нѵ
ротѵтѣ сѣ јáн нѣѵрѵтáтѣ слѵжѵтáл
лѵ, ив нѣ ѵ҃ѕѣлѣпѣвѵѕѣ áтѣ лѧ҇нрáтѣ.
ѳ Мн̃ áѵ трѣвѵ́нтѣ Дѵнѣ ивтрѣ тá вѣѕѣ

тóрѵ.

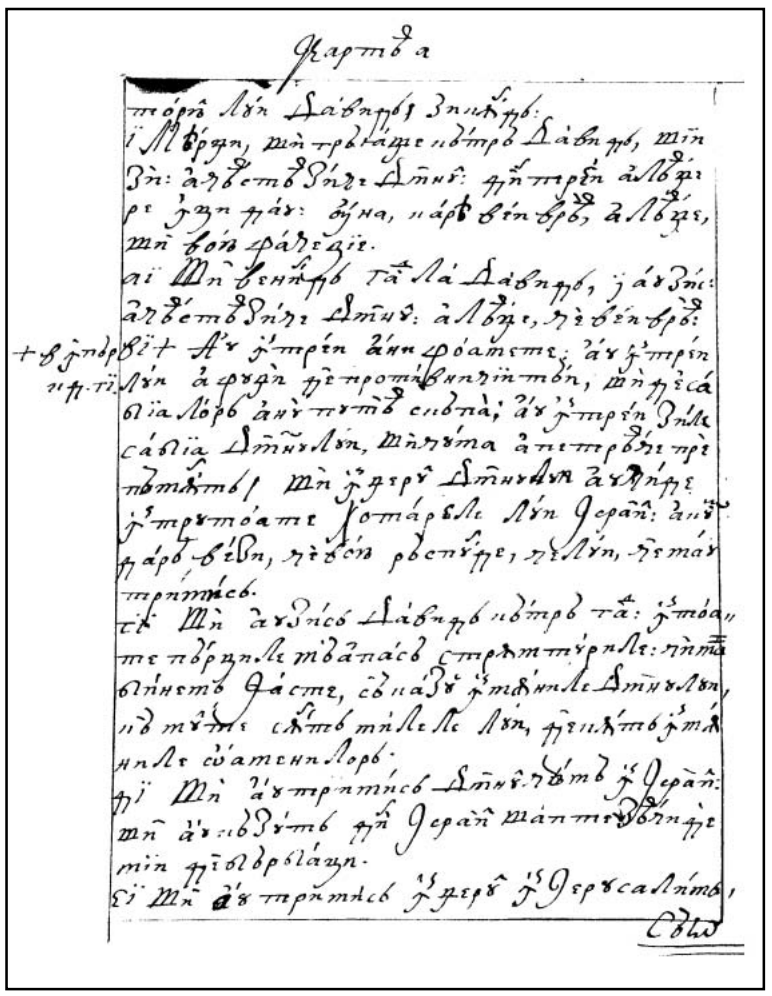

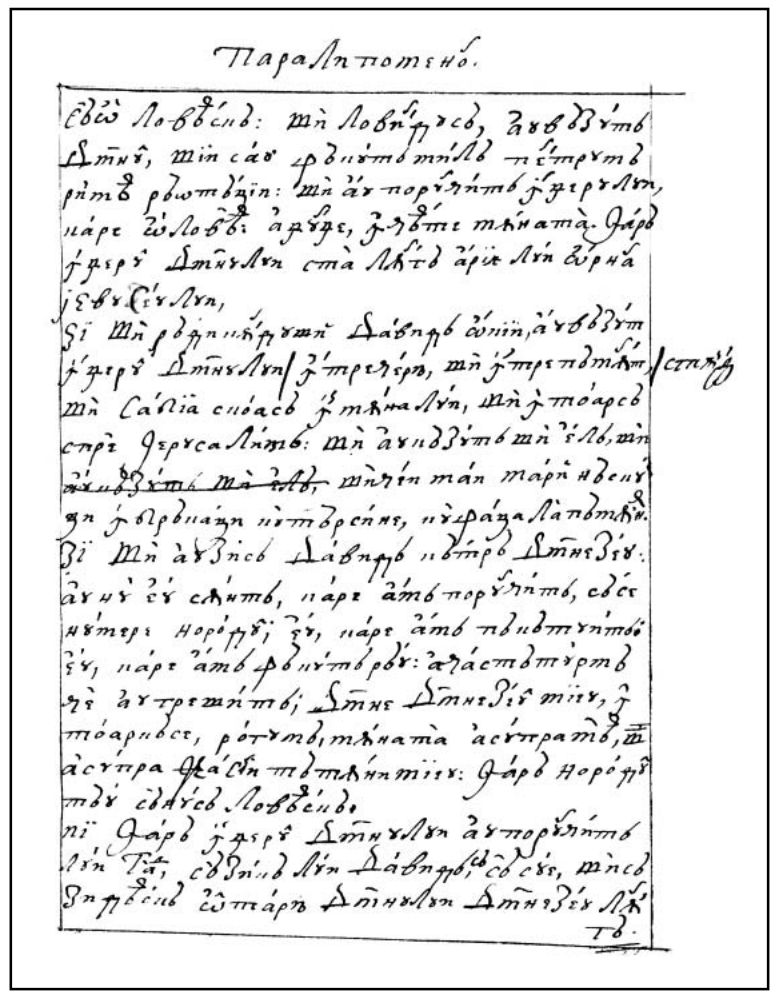

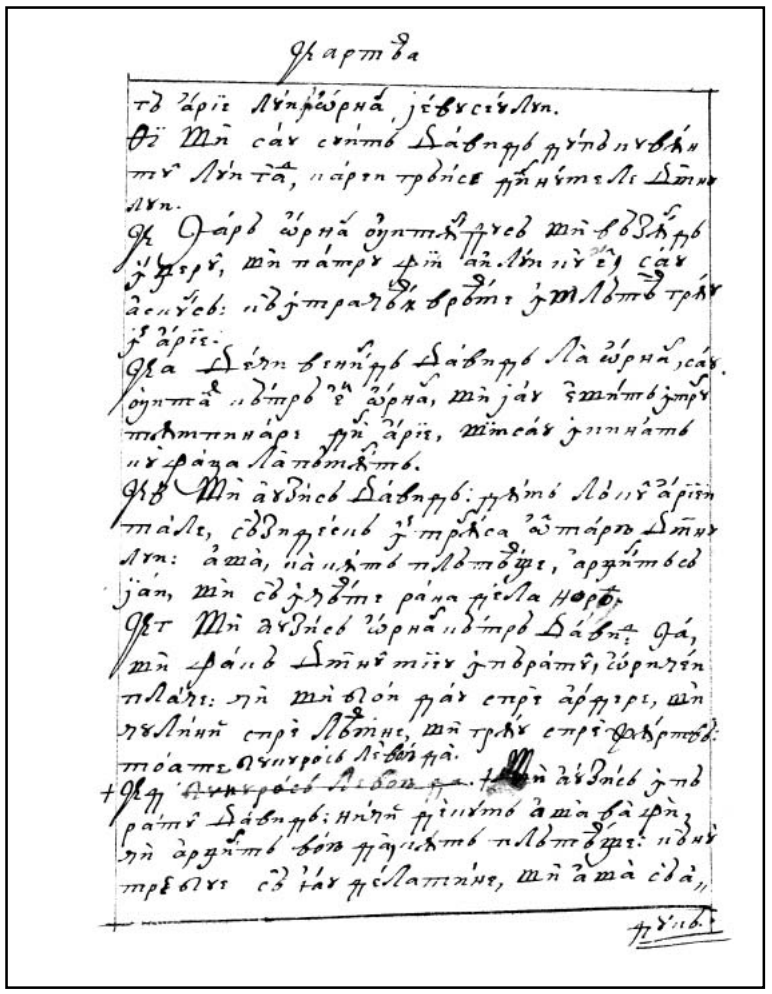

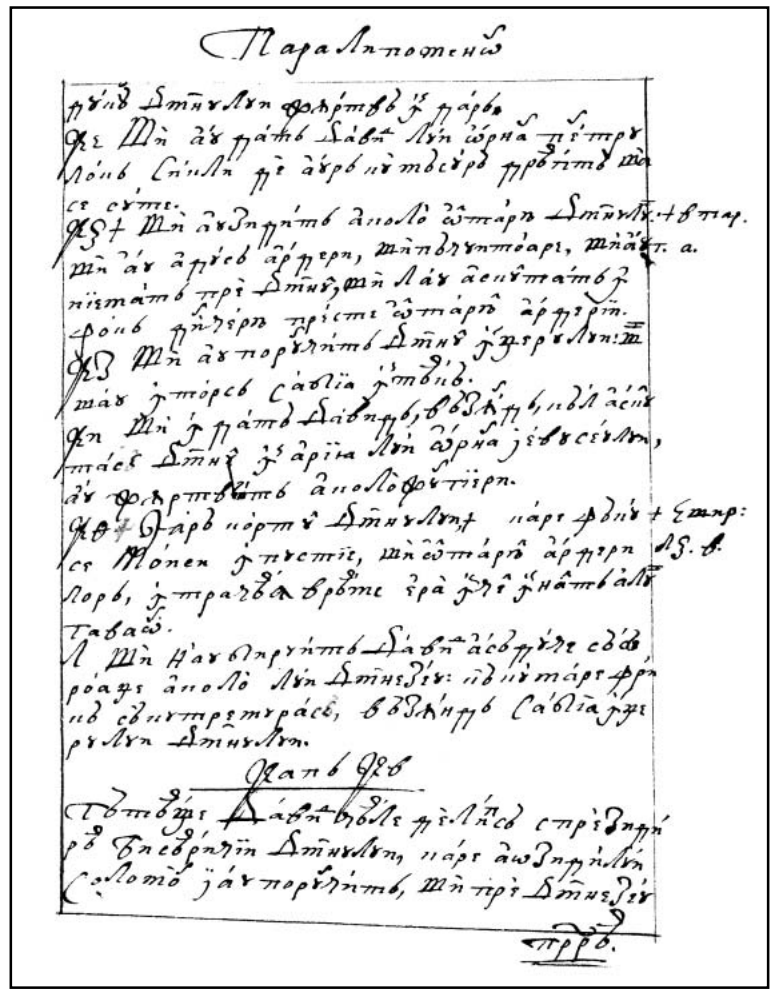

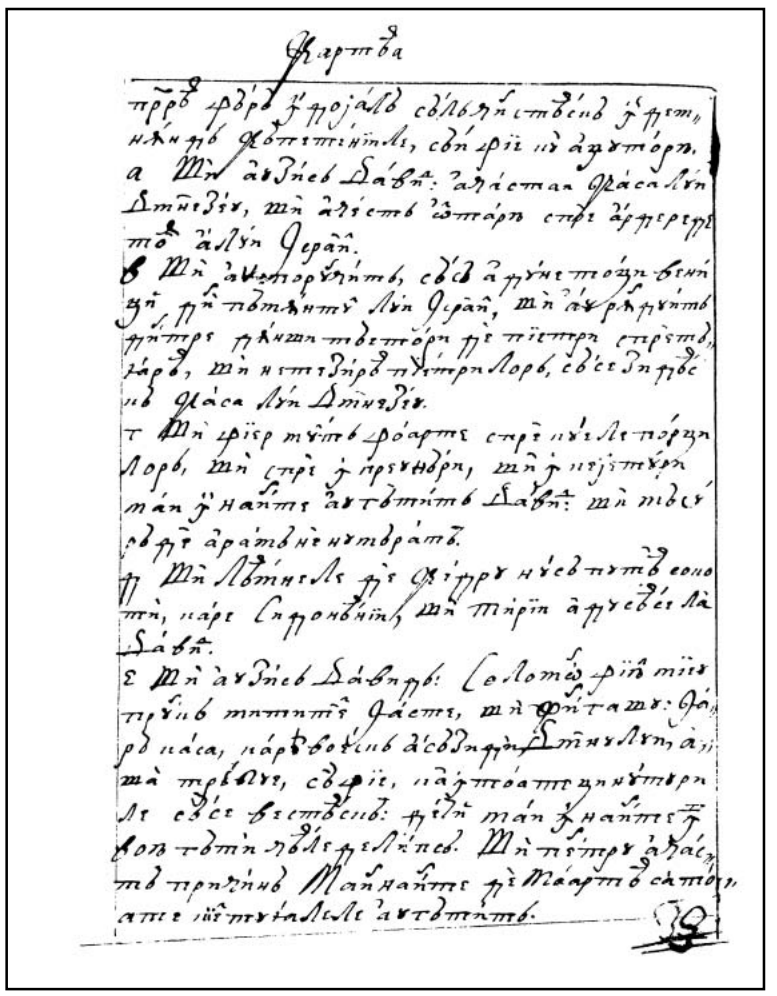

290v

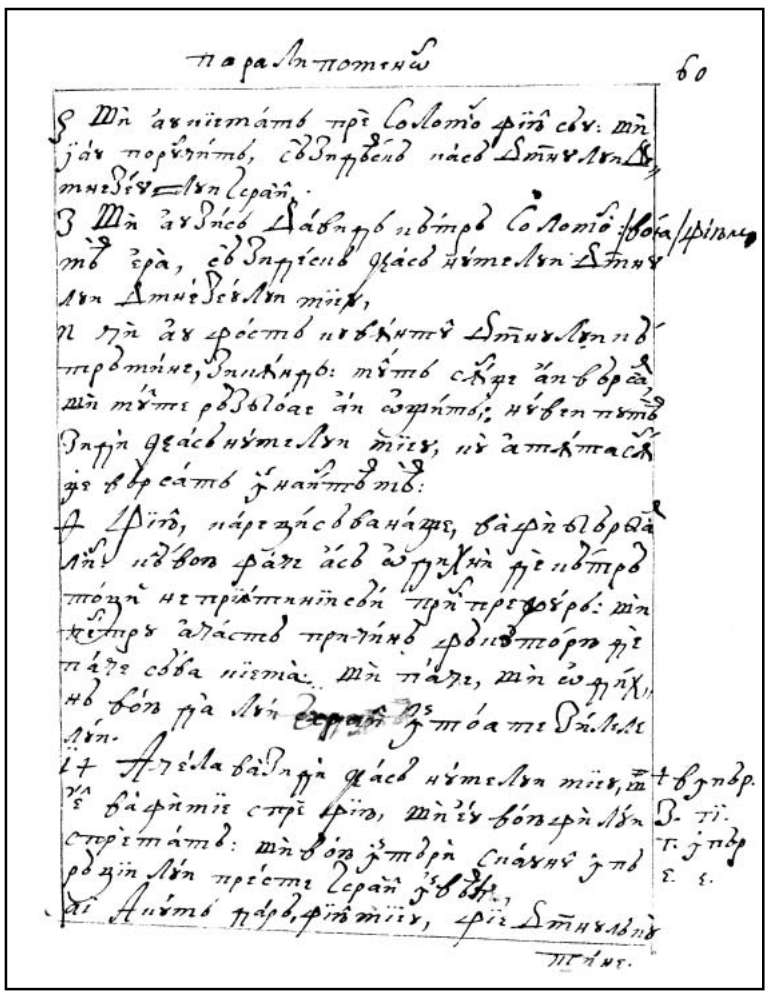

291r

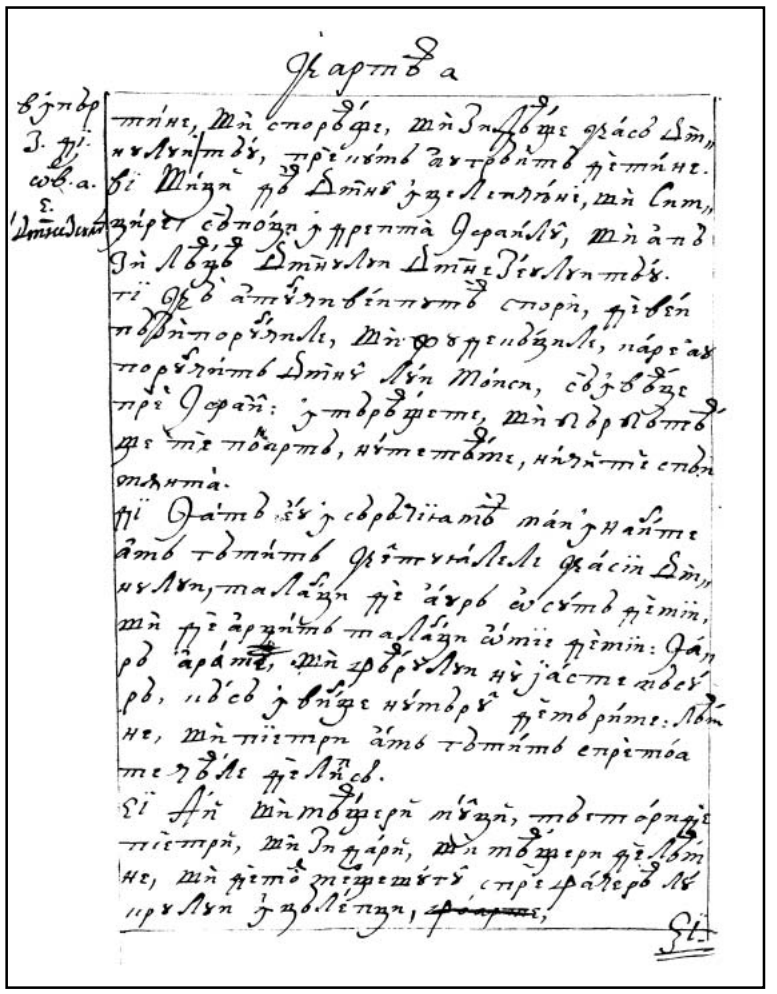

291v

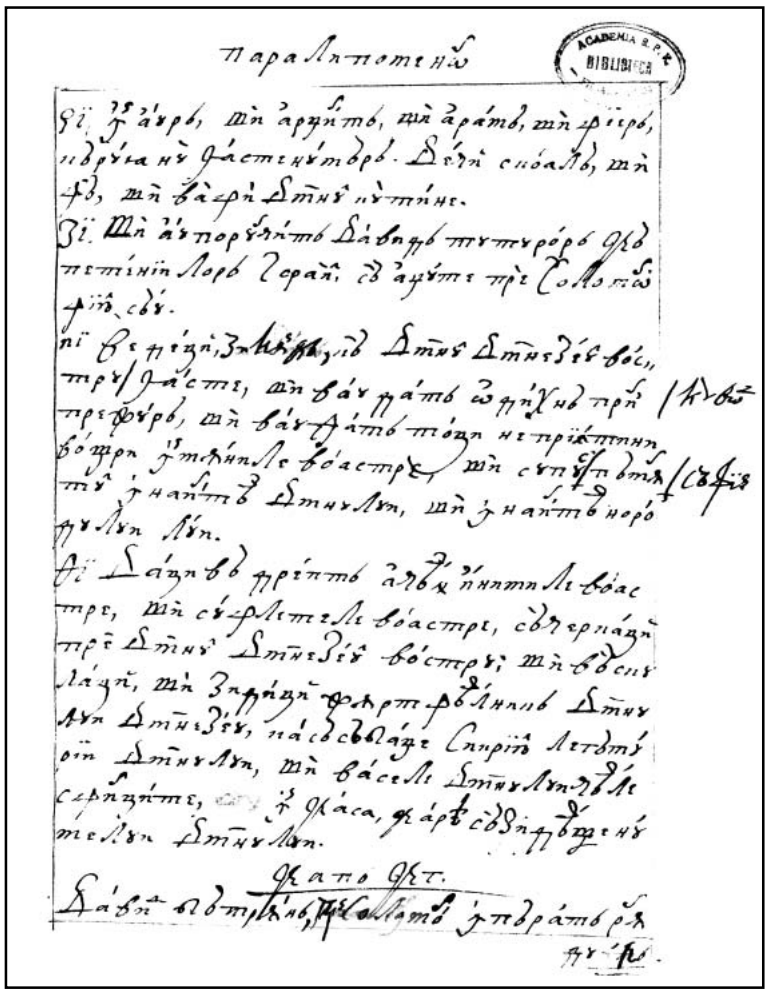

292r

CARTEA 1 PARALIPOMENON FACSIMILE

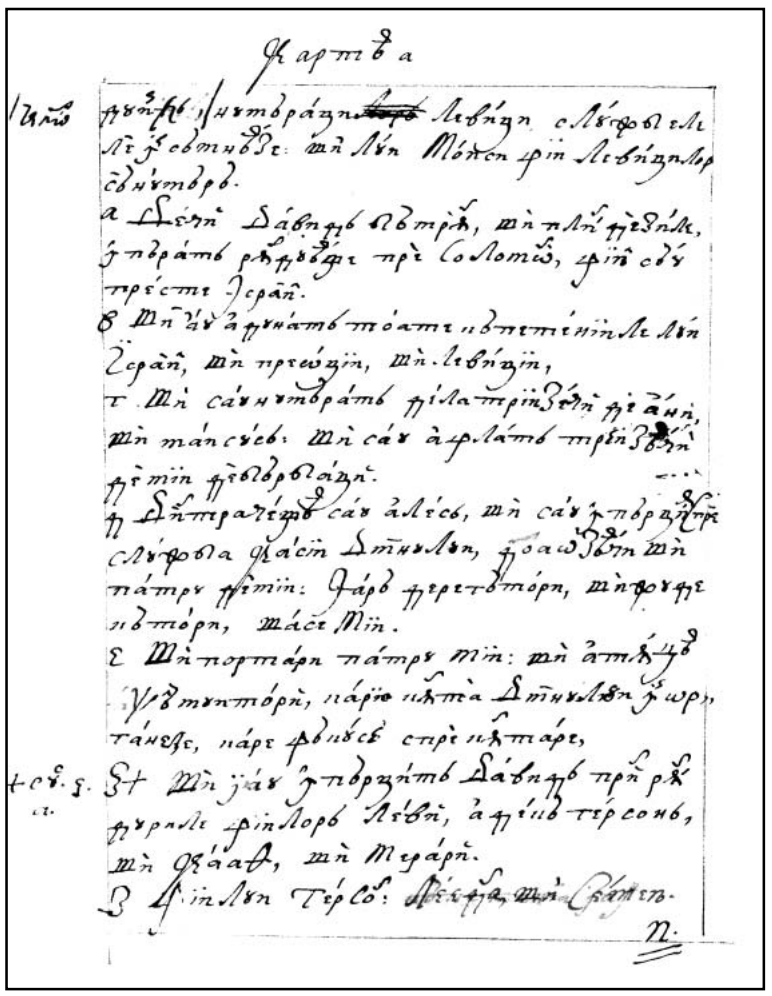

292v

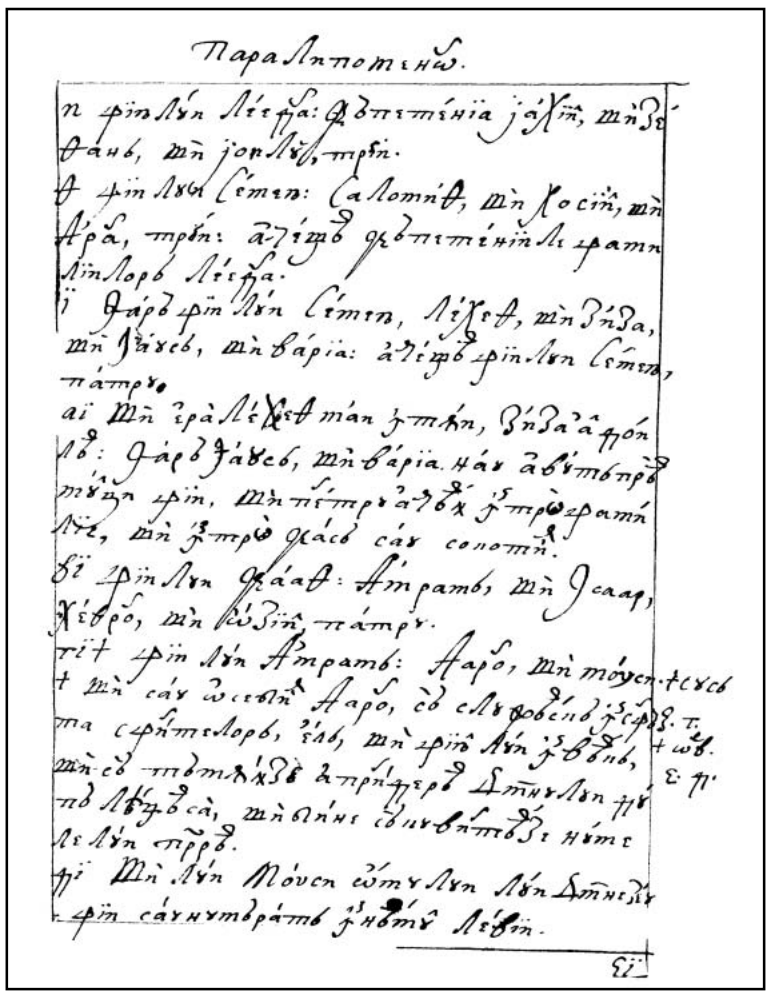

293r

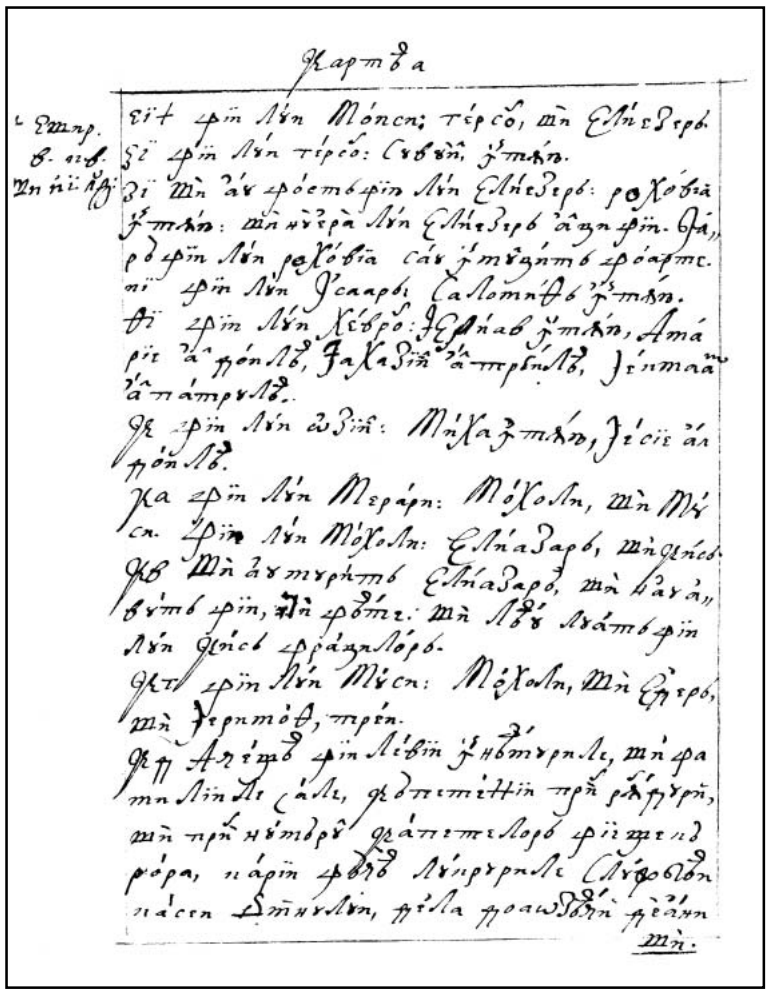

293v

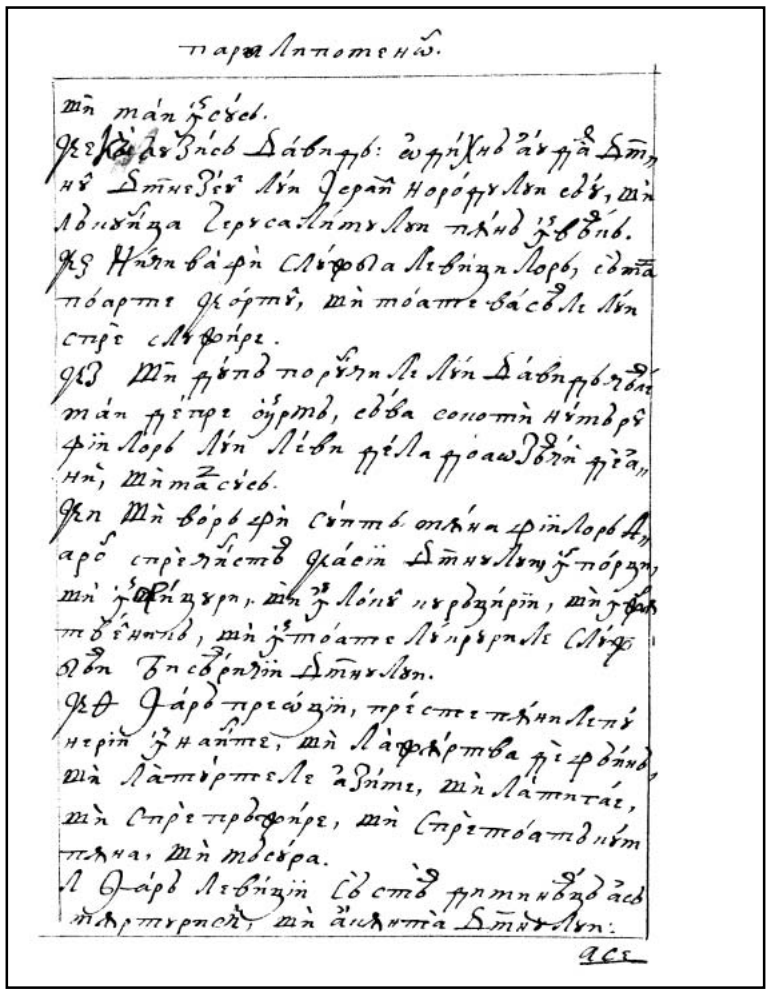

294r

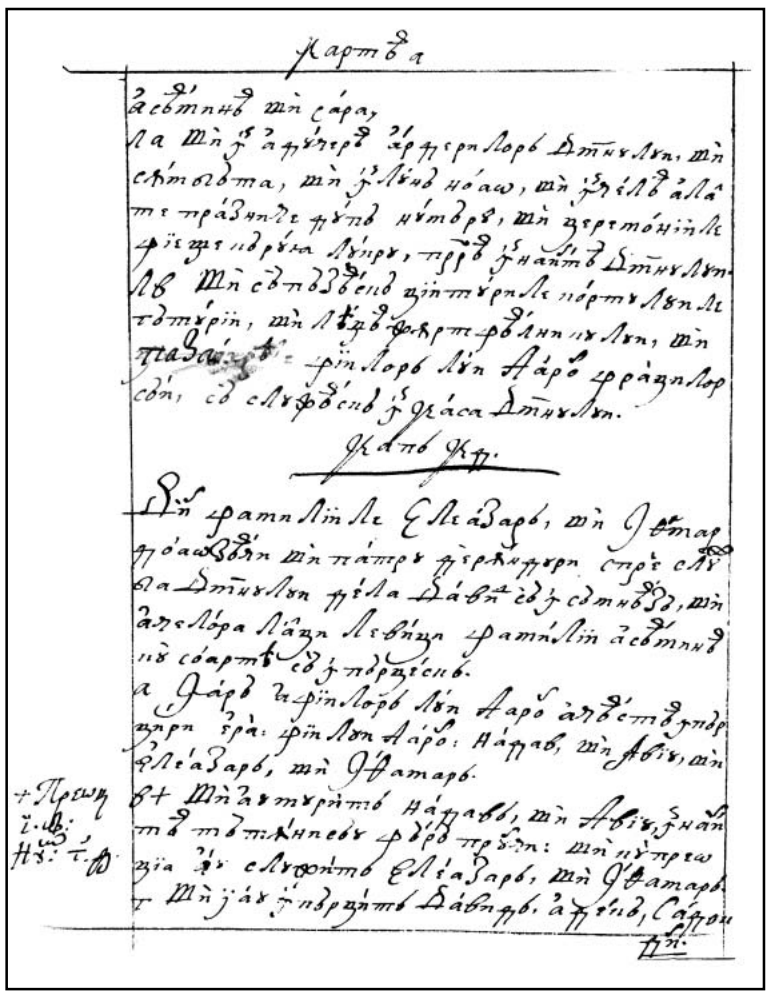

294v

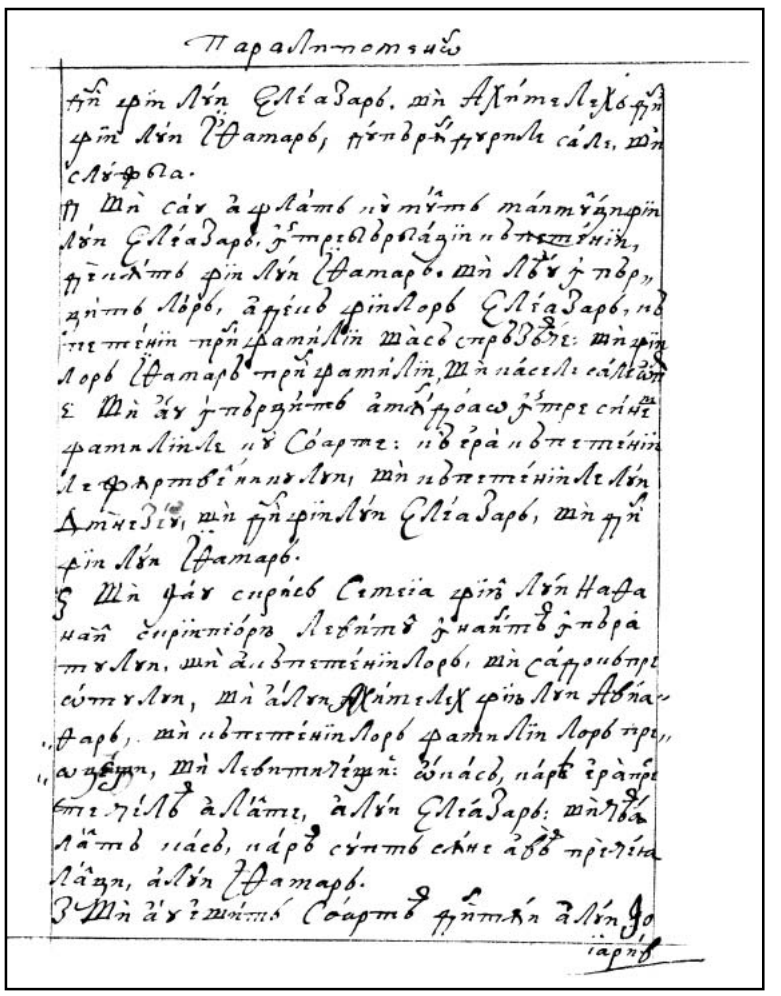

295r

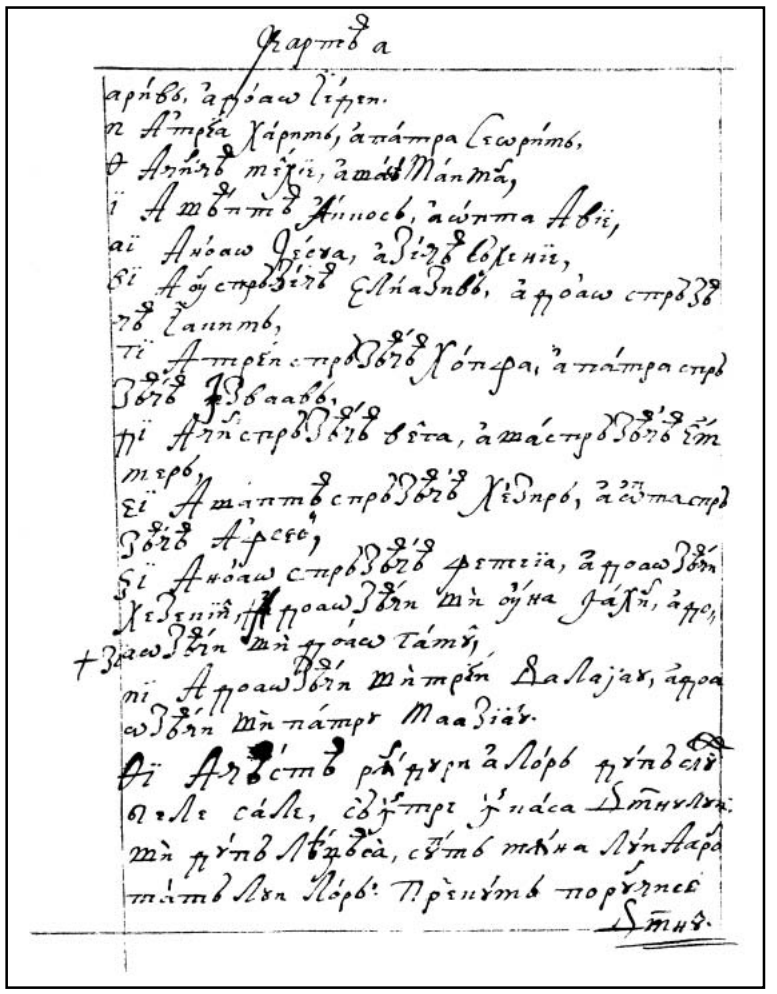

295v

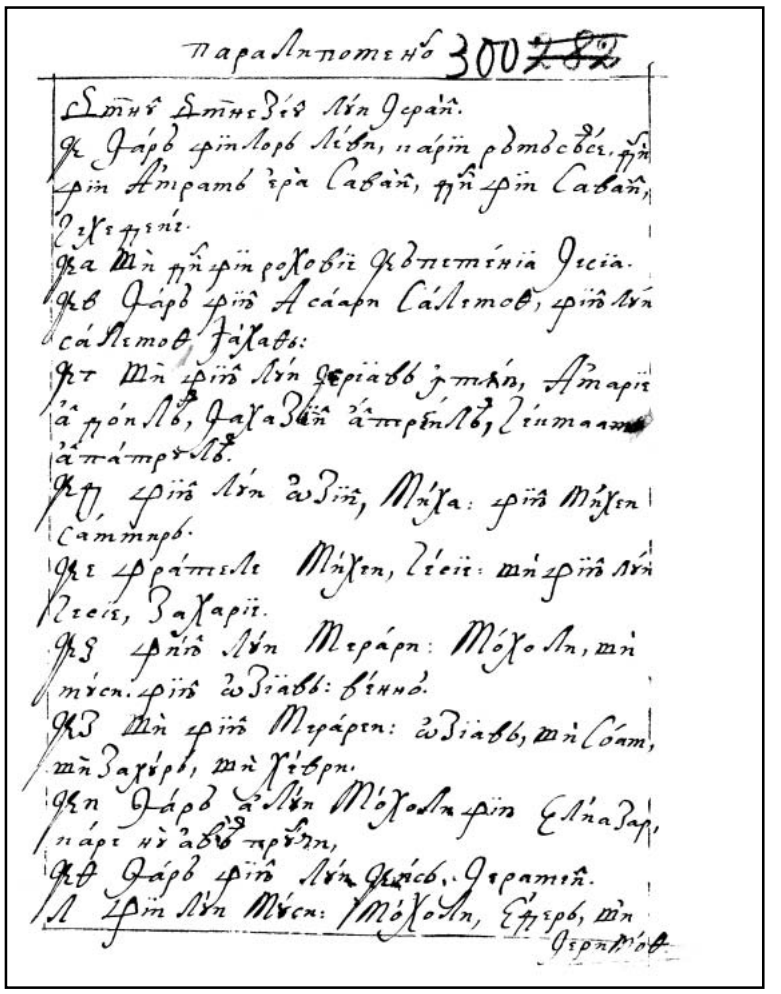

296r

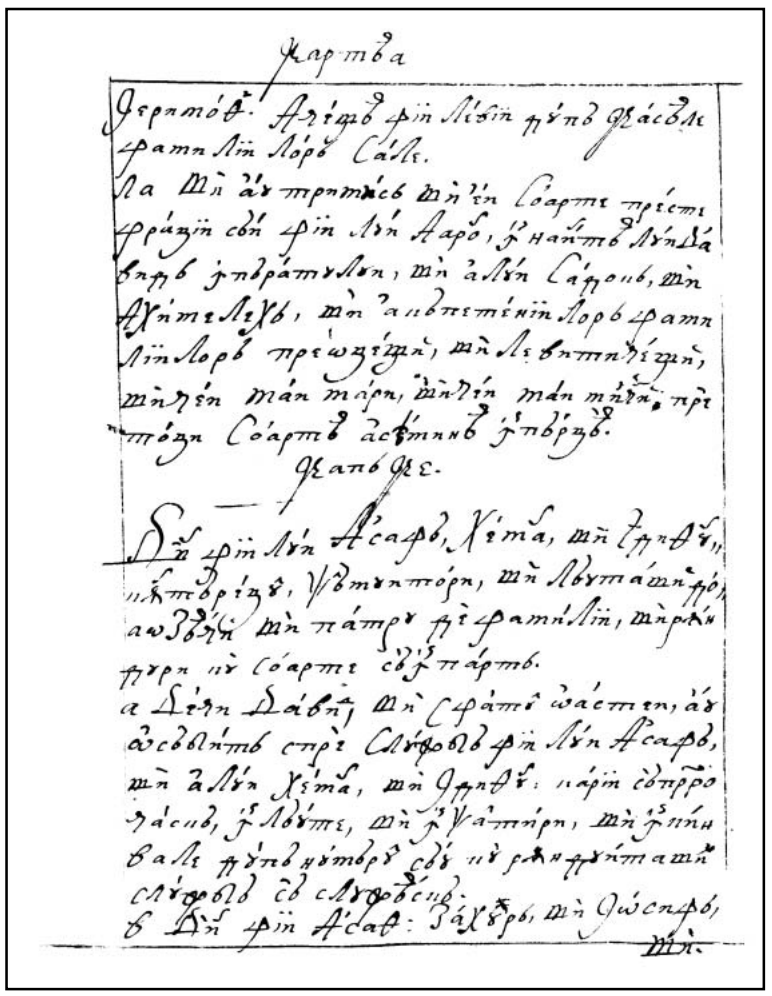

296v

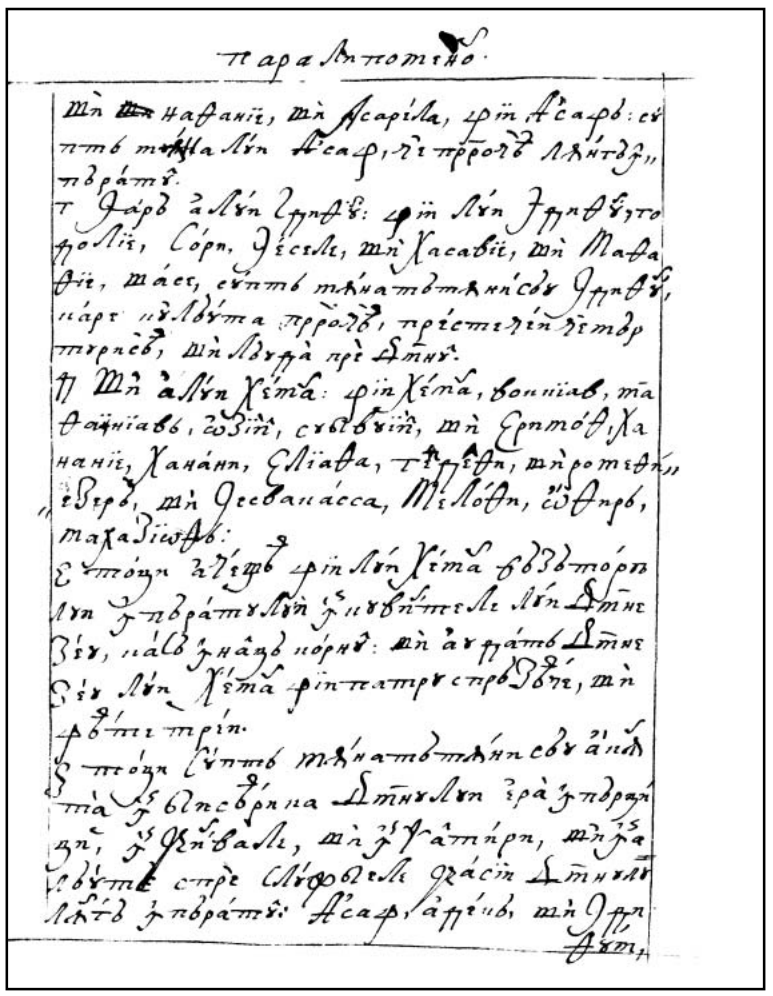

297r

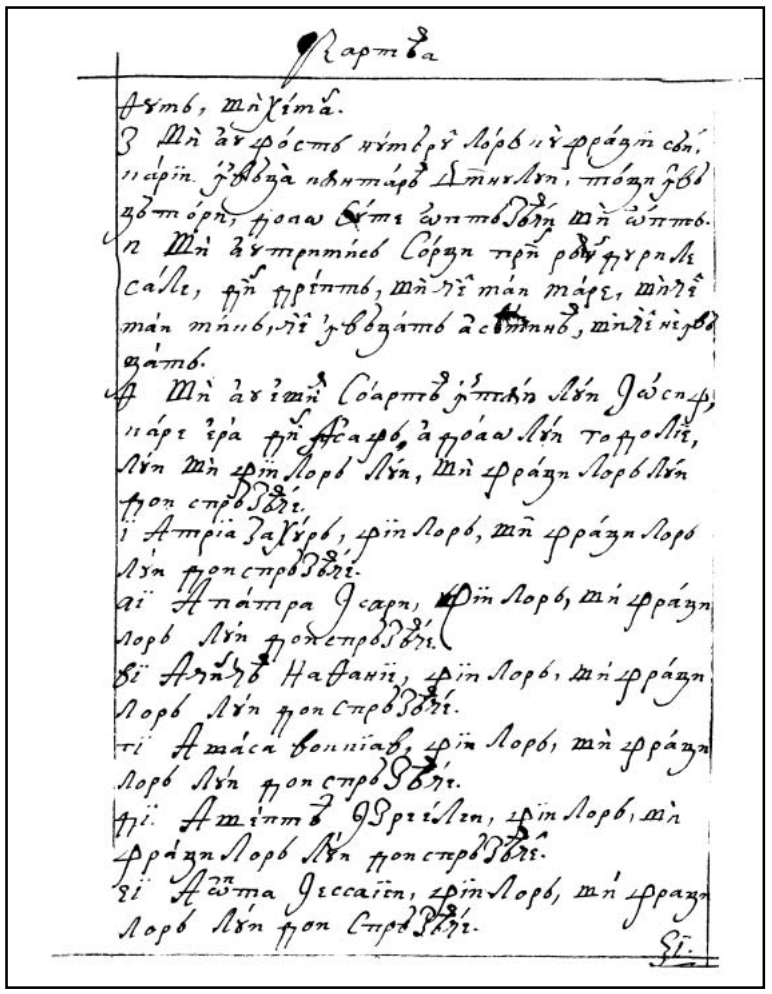

297v

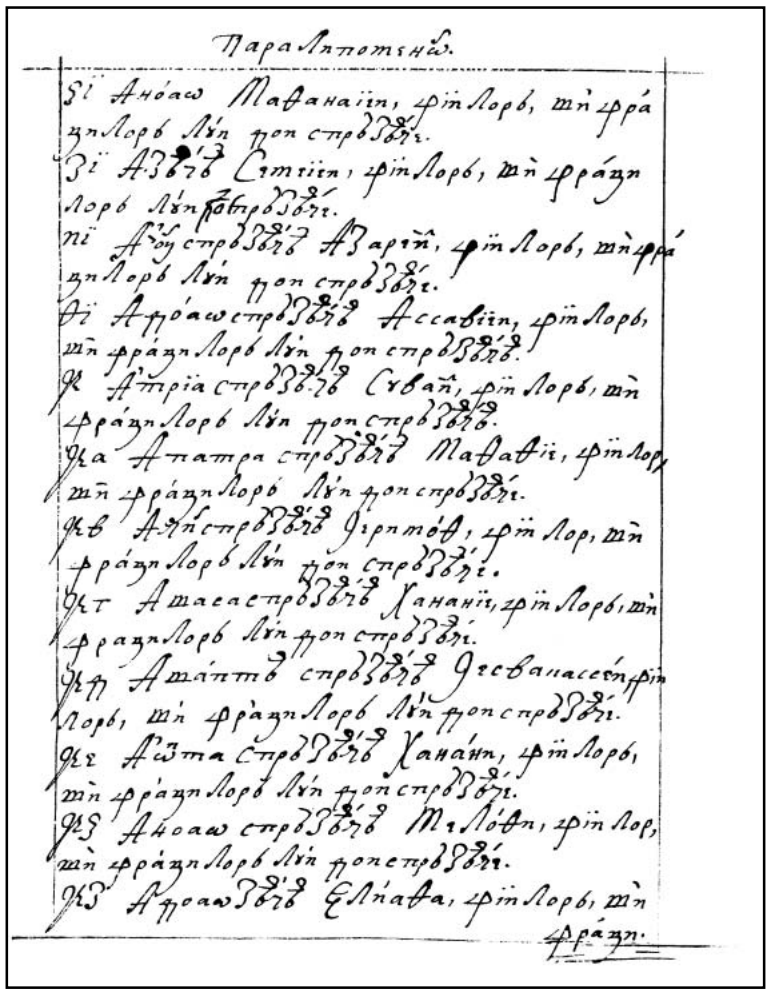

298r

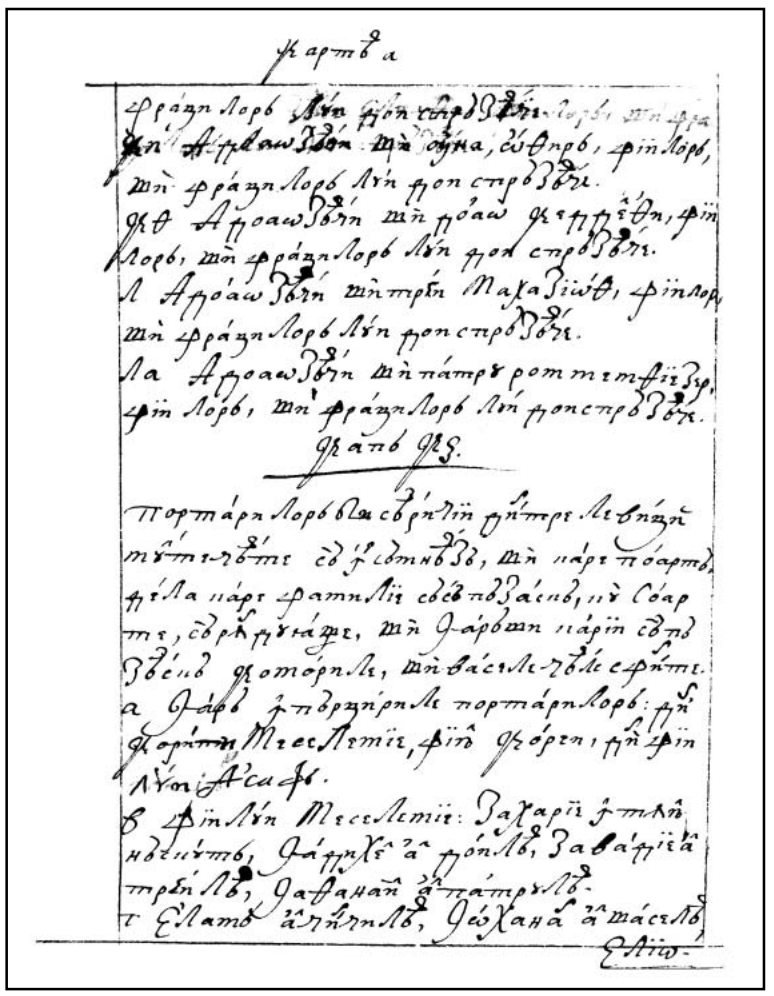

298v

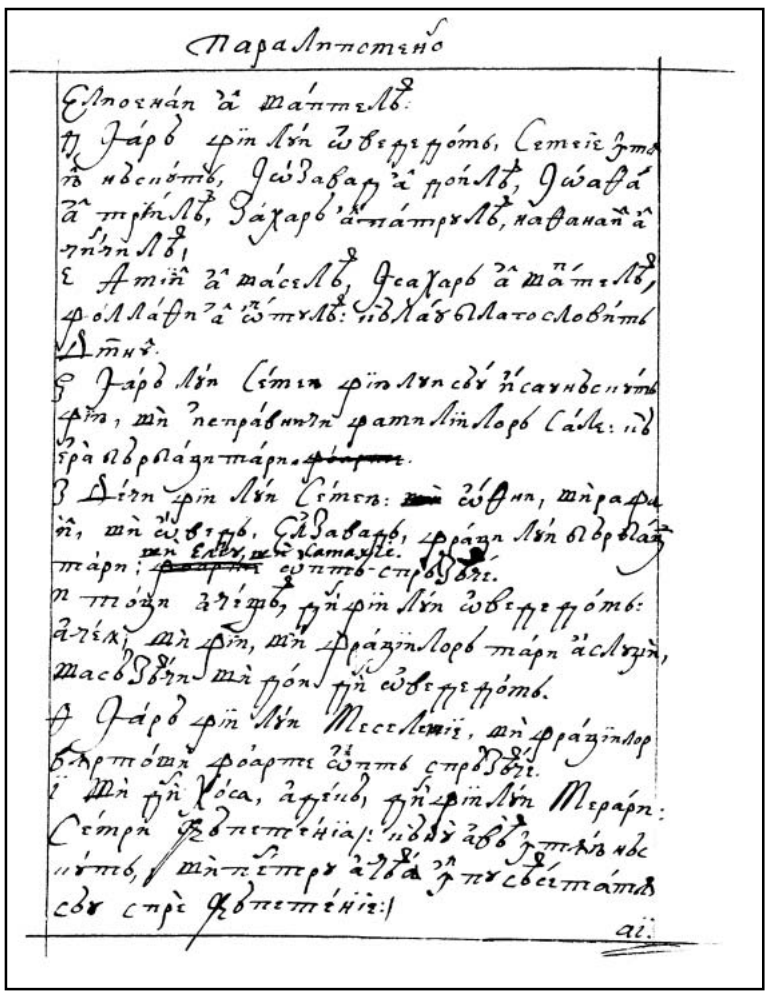

299r

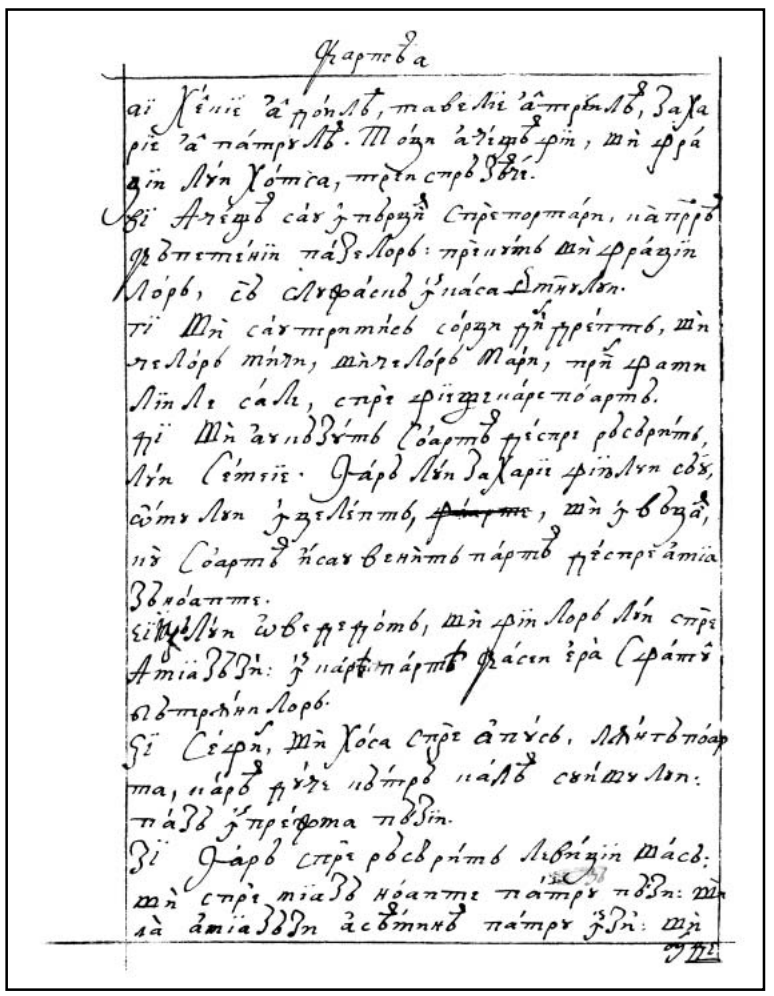

299v

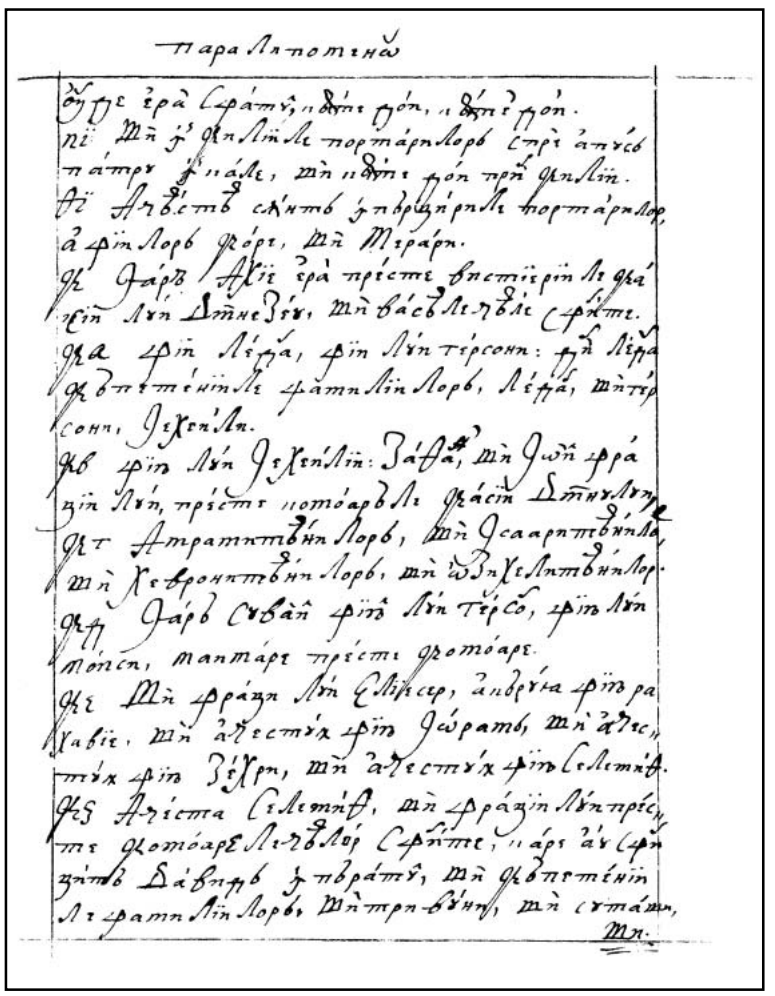

300r

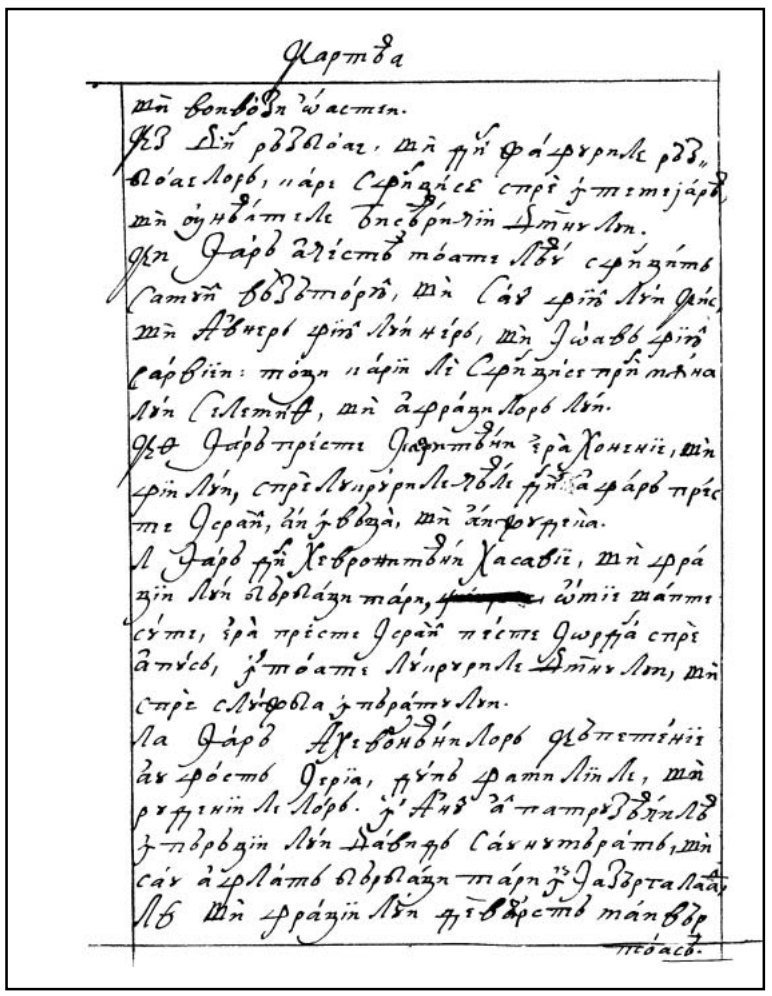

300v

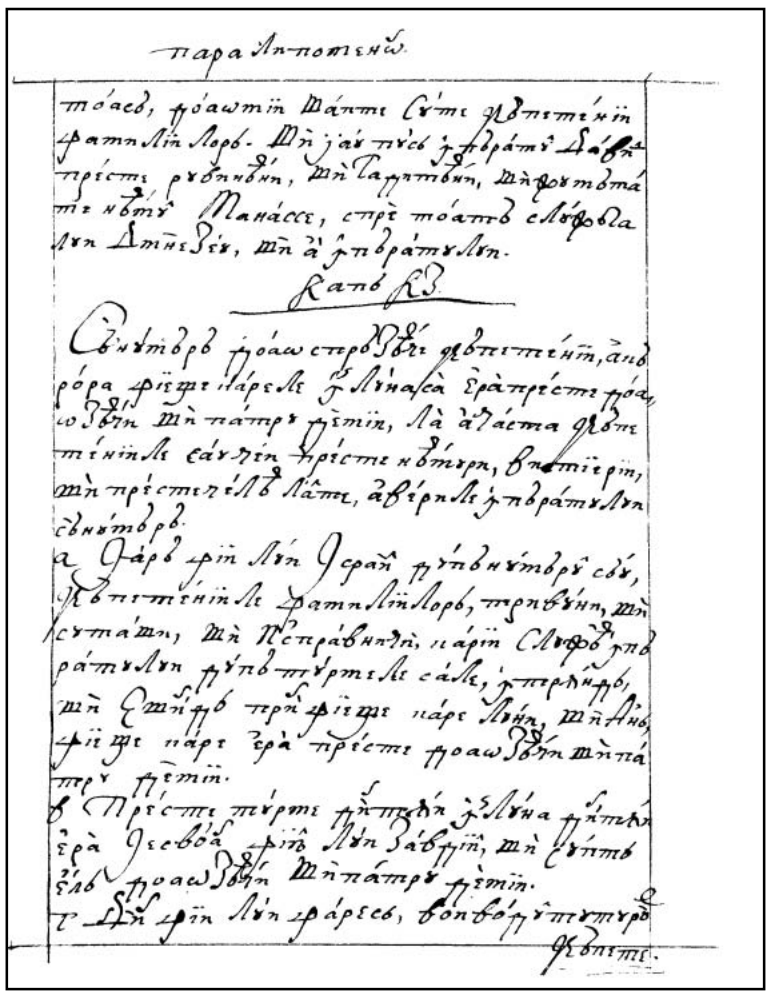

301r

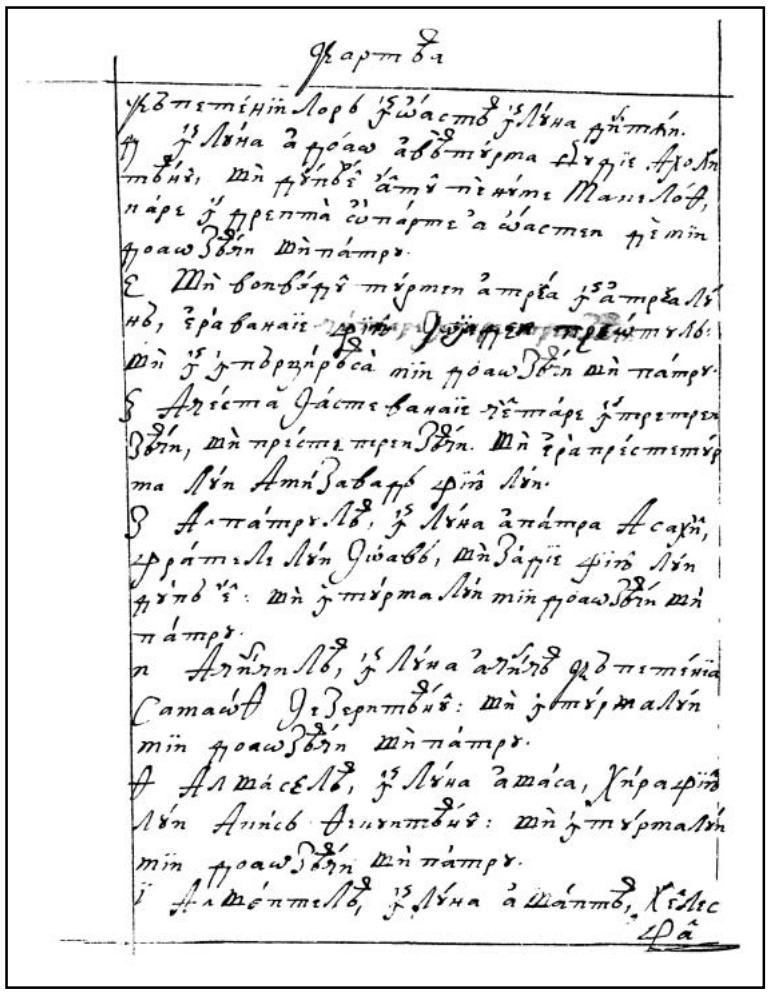

301v

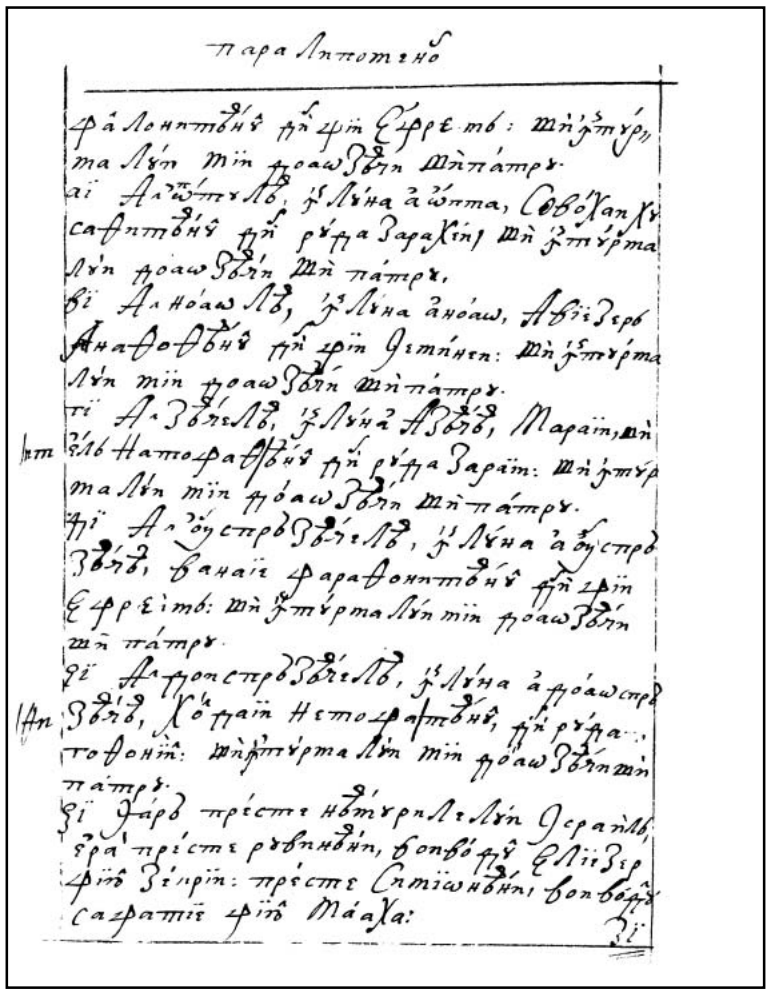

302r

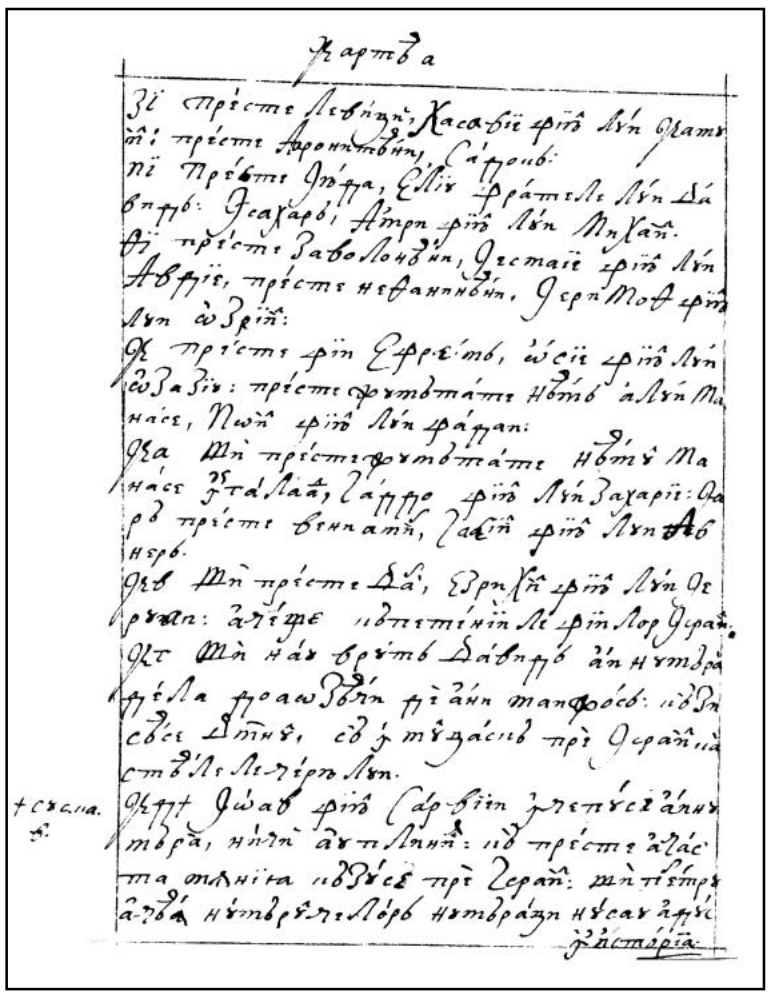
Карте а

Зі прѣсте Левіѩнъ, Каса҃віе фрїи Лѵи Ѳамѵ
ѡи; прѣсте Аронтовѵи, Сарѡвъ:
ни Прѣсте Ѡдѵа, Еллїи фрателе Лѵи Да
вѵдъ: Ѳеахарѳі, Амѵи фрїи Лѵи Мїхаи.
Ѳї прѣсте Заволомѵи, Ѳесмаіе фрїи Лѵи
Авдіе, прѣсте неѳанневѵи, Ѳерѵ Моѳ фрїи
Лѵи ѡзріи:
Ѳѕ прѣсте фрїи Єфрємъ, ѡсіе фрїи Лѵи
ѡзаіи: прѣсте фотвмѧте Нѵмъ аЛѵи Ма
наіс, Ноѧ фрїи Лѵи фаѳаи:
Ѳѧ Мѵ прѣстифотвмѧте Нѵмѵ Ма
наіс Ѳтаѵіаа, Сарро фрїи Лѵи Захарїи: Ѳа
ръ прѣсте Веніамѵ, Саѳїи фрїи Лѵи Ав
неръ.
Ѳѕѵ Мѵ прѣсте Даі, Єзрихи фрїи Лѵи Ое
ѳаи: аѵіре повтетиѵи Ле фрїи Лор Ѳѳаи.
Ѳѕѳ Мѵ нѧѵ врѵтъ Давѵдъ ѧѵ нѵмѳра
ѵтѣла ѳроаѡѵдѵи рѣѧѵи манѳѳосѣ: повѵи
свѣс Ѧѵѵѵ, сѵ ѵ мѣѳасѣ прѣ Ѳеравѵи
стѵ Лѣ Левѵтѣ Лѵи.
+ сѵсла. Ѳѕѳѳ Ѡѵаѵ фрїи Сарѵїи ѵтепѵсѣ аѧѵи
5. мѵра, ѵѵѵи аѵтилѵи: по прѣсте аЛас
та ѵлѵіта повѵѕѣ прѣ Ѳерави: мѵ пѣѵрѣ
аѳѵа нѵмѵрѵ Левѵ нѵмѵраѧѵ нѣсаѵ аѳріѕ
ѵѳѵѵѵ.

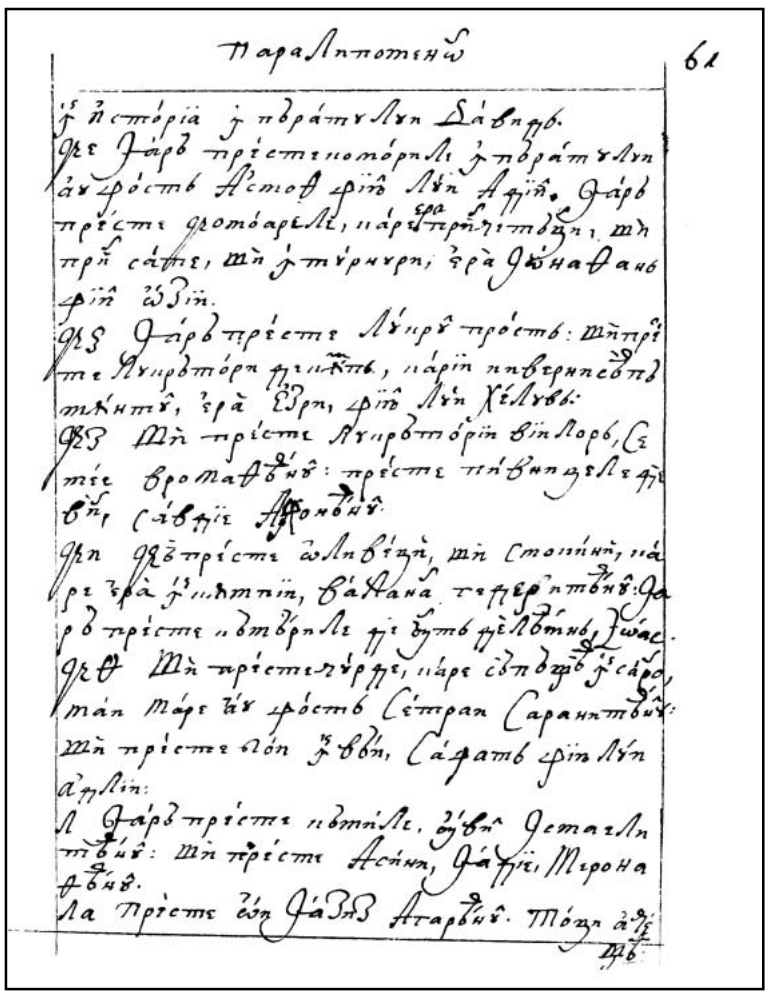
Параліпотенѡ 61

ѵѕ Ѧстѳріа ѵ повратѵ Лѵи Давѵдъ.
Ѳѕ Ѳарѵ прѣсте Іомѳрѵ ѵ повратѵ Лѵи
Аѵѕроств Астоѳ фрїи Лѵи Аріи. Ѳарѵ
прѣсте Ѳромѳарѣ, Іарѣтерѵѵтвѵи, мѵ
прѵ сафіе, мѵ ѵтѵрѵрѵ, ѣра Ѡѵнаѳаив
фрїи ѡѵіи.
Ѳѕѕ Ѳарѵ прѣсте Лѵирѵ проств: мѵпрї
те Лѵирѳтѳрѵ фѵіѵѵѵ, Іарїи пѵвернесѳѵѳ
мѵѵнѵ, ѣра Єзрѵ, фрїи Лѵи Хѣлѵвѵ.
Ѳѕѕ Мѵ прѣсте Лѵирѳтѳрїи Вїи Лорѳ, Се
мѣе Вромаѳѵѵѵ: прѣсте пѵѳѵѵѵѕѣфѣ
ѳѵѵ, Сѧѳѵїѣ Аѳронѵѵ.
Ѳѕѵ Ѳѕѳ прѣсте ѡлѵѳѵѵѵ, мѵ Стопѵѵѵ, Іа
ре ѣра ѵѵѵѵѵѵѵ, Ѳѧѳѧна терѣрѵѵѵѵ: Ѳа
ръ прѣсте повѵрѵ Іе ѵѵѵѳѵѵѵ, Ѡѵае.
Ѳѕѳ Мѵ прѣстеѵѵрѣ, Іарѣ Єѳповѵѳ ѵѕаро,
мѧѵ Мѧре ѧѵ проств Сетран Сараѵѵѳѵѵ:
Мѵ прѣсте ѡѳѵ ѵѵѳѵ, Сѧраѳ фрїи Лѵи
ѧѳѵѵ.
Л Ѳарѵ прѣсте повѵѵѵ, ѳѵѳѵ Ѳетаѵѵ
ѵѳѵѵ: Мѵ прѣсте Асѵѵѵ, Ѳѧріѣ, Мірона
ѳѵѵ.
Ла прѣсте ѳѵѵ Ѳѧѵѳ Ѧтарѳѵѵ. Тѳѳѵ ѧѳѕ

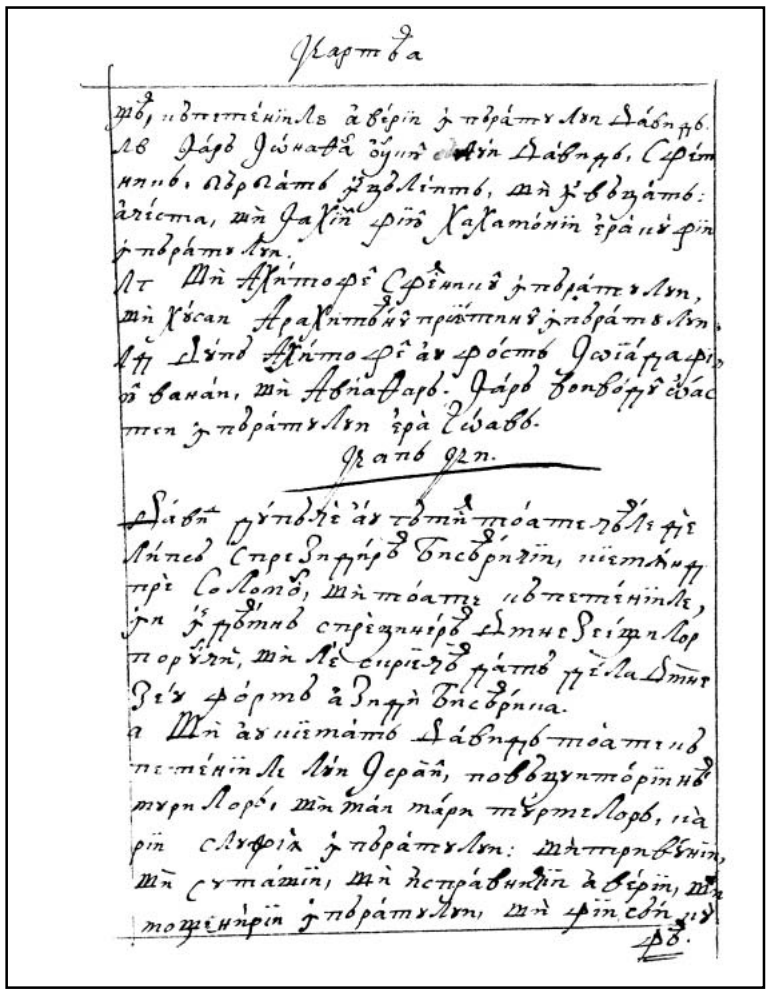
Карте а

ѳѳ, повтетиѵи ѧвѣріи ѵ повратѵ Лѵи Давѵдъ.
Лв Ѳарѵ Ѡѵнаѳа ѳѵѵѵ Лѵи Давѵдъ, Срїи
ѵѵѵѵѵ, Ѡрѵѧѵѳ ѵѳѳѵѵѵѳ, мѵ ѵѳѳѵѵѵѳ:
ѧрїста, мѵ Ѳаѵїи фрїи Хахаѳѵѵїи ѣра ѵѵѳфрїи
ѵ повратѵ Лѵи.
Лѳ Мѵ Ѧѵѵѵѳрѣ Срѣѵѵѵѵ ѵ повратѵ Лѵи,
мѵ Хѣсаи Ѧраѵѵѳѵѵѵ прѣѵѵѵѵѵ ѵ повратѵ Лѵи.
Лѳ Ѧѵѵѳ Ѧѵѵѳрѣ ѧѵ проств Ѳаіѧѳраѳі,
ѳ Ваѵаи, мѵ Ѧвіѧѳаѳ. Ѳарѵ Ѳонвѳрѣ ѳѧас
тѵи ѵ повратѵ Лѵи ѣра Ѳѧаѳѳ.

Ѳраѳ Ѳѕѵ.

Ѳѧѳ ѳѵѵѳѵѵ ѧѵ ѳѳѵѵ ѳоатѵ ѳѳѵѵѵѵѵѣ
Лѵѵѳѳ Сперѕѵѳѵѳ Ѳѵѳѳрѵѧѵ, ѵѵѵѳѵѵѵ
ѳрѣ Соломѳ, мѵ ѳоатѵ повтетѵѵѵѵ,
ѵѵ ѵ ѳрѳѳѵѵ сперѕѵѳѵѳ Ѧѵѵѳ Ѳѕѵѳѵѵ
ѳорѵѵѵ, мѵ Ѧѳ сѵрѵѳѳ ѳѧѳѳ ѳѳѵѵ
Ѳѕѵ ѳѳрѳѳ ѧѳѵѵѵ ѳѳѵѵѳѳѳѵѵѧ.
а Мѵ ѧѵѵѵѳѳ Ѳѧѵѳрѳ ѳоатѵ ѵѳ
тетѵѵѵѵ Лѵи Ѳерѧѵ, повѳѵѵѵѳѳѵѵѵѵ
мѵрѵ Лорѳ, мѵ мѧѵ мѧре ѳѵѳѳѳѳѳѳ, ѵѧ
ѵѵѵ сѵѵѳѵѧ ѵ повратѵ Лѵи: Мѵѳѵѵѵѳѵѵѵ,
мѵ Сѵѳѧѵѵѵ, мѵ Ѧѳѵѧѳѳѵѵѵ ѧѳѵѵѵ, мѵ
ѳоѳѵѵѵѵ ѵ повратѵ Лѵи, мѵ ѵѵѵ сѳѵѵѵ
ѳѳ.

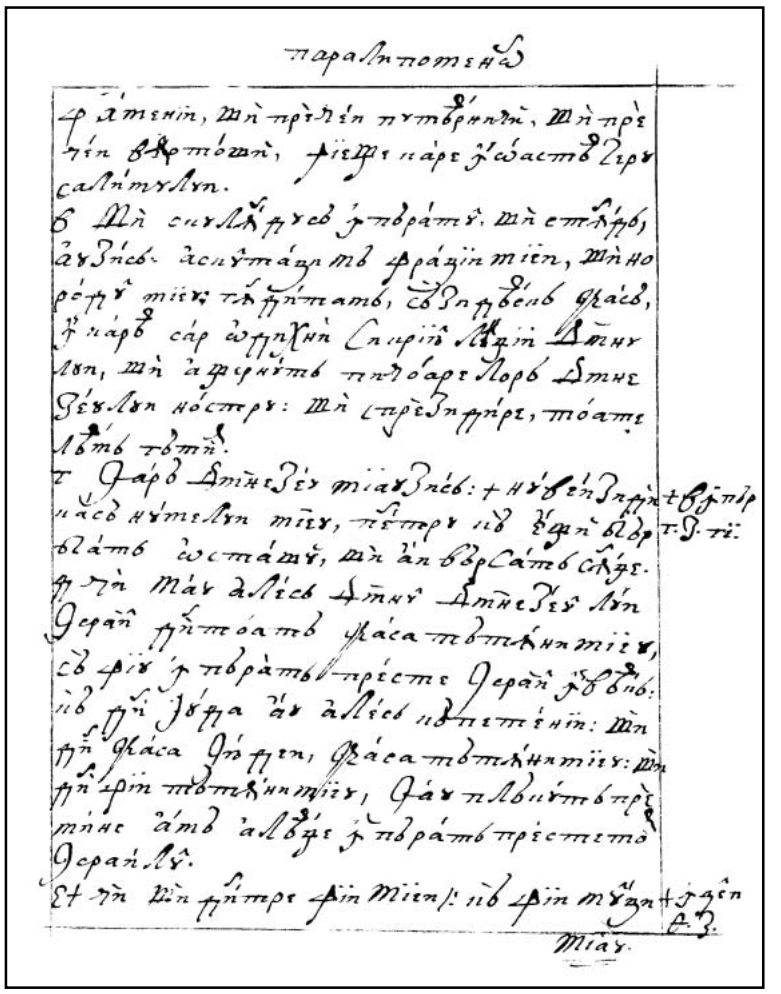
параліпотенѡ

ѵѧѵѵѵѵ, мѵ ѵѳѵѵѵ ѵѵѳѳѵѵѵѳ, мѵ ѳѳ
ѵѵѵ ѳѳѵѳѳѵѵ, ѵѵѵѵѵ ѵѧѳ ѵѳѳѳѵѵѵ Сѵ
салѵѵѵѵ Лѵи.
б Мѵ сѵѵѵѵѵѵѵ ѵ повратѵ, мѵ ѳѳѵѵѳ,
ѧѳѵѵѳѳ ѧсѵѵѳѧѵѳ ѳѵѧѵѵѵѵѵѵ, мѵ но
ѳѵѵѵ ѵѵѵѵ ѳѵѵѵѳѳѳ, сѳѵѵѳѵѳѳ ѳѵѧѳѳ,
ѵ ѵѧѵѳ сѧѵ ѳѵѵѵѵѵ Сѵѵѵѵѵ Лѳѵѵѵ Ѳѵѵѵ
Лѵи, мѵ ѧѳѵѵѵѳ ѵѵѳѳѧѳѳ Лорѳ Ѳѵѵѳ
Ѳѕѵѵ Лѵи ноѳѵѵѵ: мѵ сѵѳѵѵѵѵѵѳ, ѳоатѵ
Лѳѳѳ ѳѳѳѵ.
т Ѳарѳ Ѳѵѵѳѳѕѵ ѵѵѧѳѳѳѳ: + ѵѵѳѳѵѵѵѵ + ѳѳѵѵѵ
ѵѧѳѳ ѵѵѳѳѳѳ ѵѵѵѳ, ѵѳѵѵѵ ѵѳ ѳѳѵѵ Ѳѳѵ т. Ѳ. ѵѵ.
ѳѳѳѳѳ ѡѳѳѳѳѵѵ, мѵ ѧѵ ѳѳѵѳѧѳѳ Ѳѵѵѳ.
ѵѵѵ Ѳѳѳ ѧѳѵѳѳ Ѳѵѵѵ Ѳѵѵѳѳѕѵ Лѵи
Ѳерѧѵ ѵѵѵѳѳѳѳ ѵѧѳѧ ѳѳѳѵѵѵѵѵѵѵ,
сѳ ѵѵѵ ѵ повратѳ ѵѵѳѳѳ Ѳерѧѵ ѵѳѳѵѳ:
ѵѳ ѵѵѵ Ѳѳѵѧ ѧѵ ѧѳѵѳѳ ѵѳѳѳѵѵѵѵ: мѵ
ѵѵѵ ѵѧѳѧ Ѳѵѵѵѵ, ѵѧѳѧ ѳѳѵѵѵѵѵѵѵ: мѵ
ѵѵѵ ѵѵѵ ѳѳѳѵѵѵѵѵѵ, Ѳѧѵ ѵѵѳѵѵѵѳ ѵѳ
ѵѵѵѳ ѧѳѳ ѧѳѳѳ ѵ повратѳ ѵѳѳѳѳѳ
Ѳерѧѵѳѵѵ.
Ет мѵ Ѳѳѵ ѵѵѵѳѳ ѵѵѵ Ѳѳѵѵ ѵѵѵ ѵѵѵѵ + ѵѵѳѵ
ѳ. З.
Ѳѳѵ.

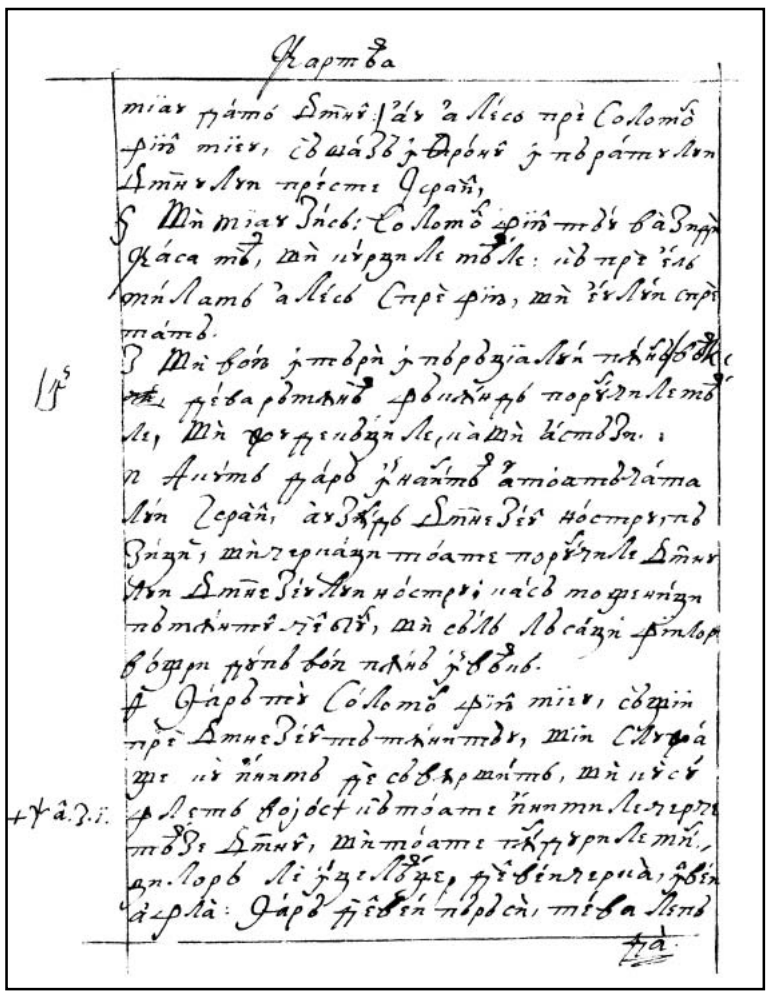

304v

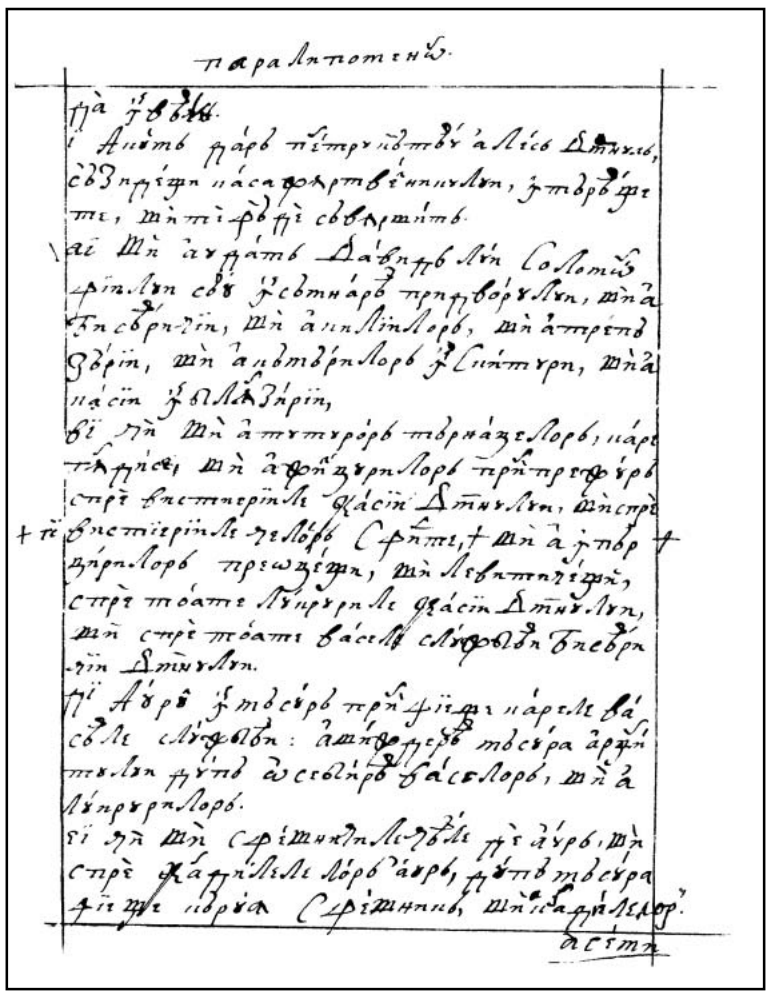

305r

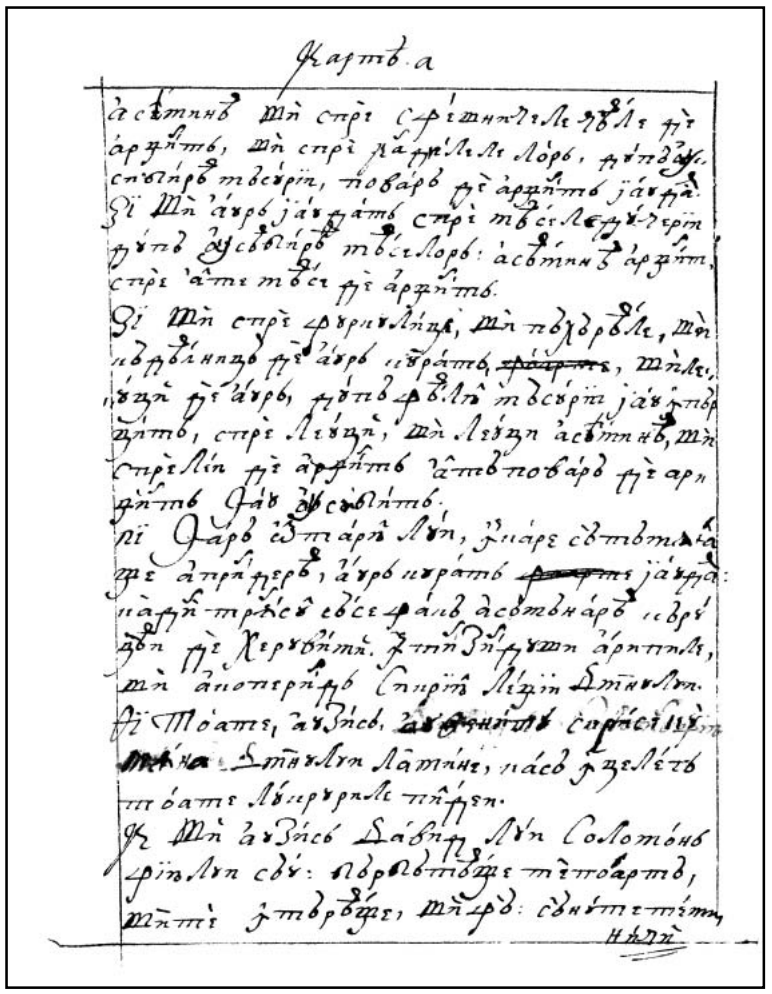

305v

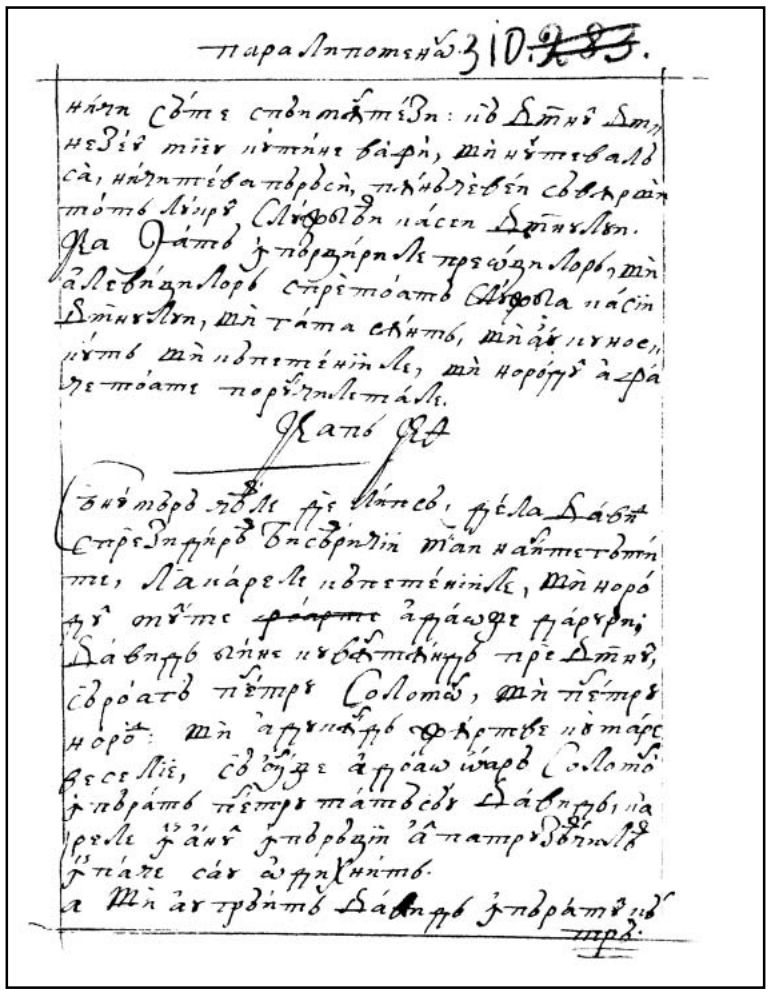

306r

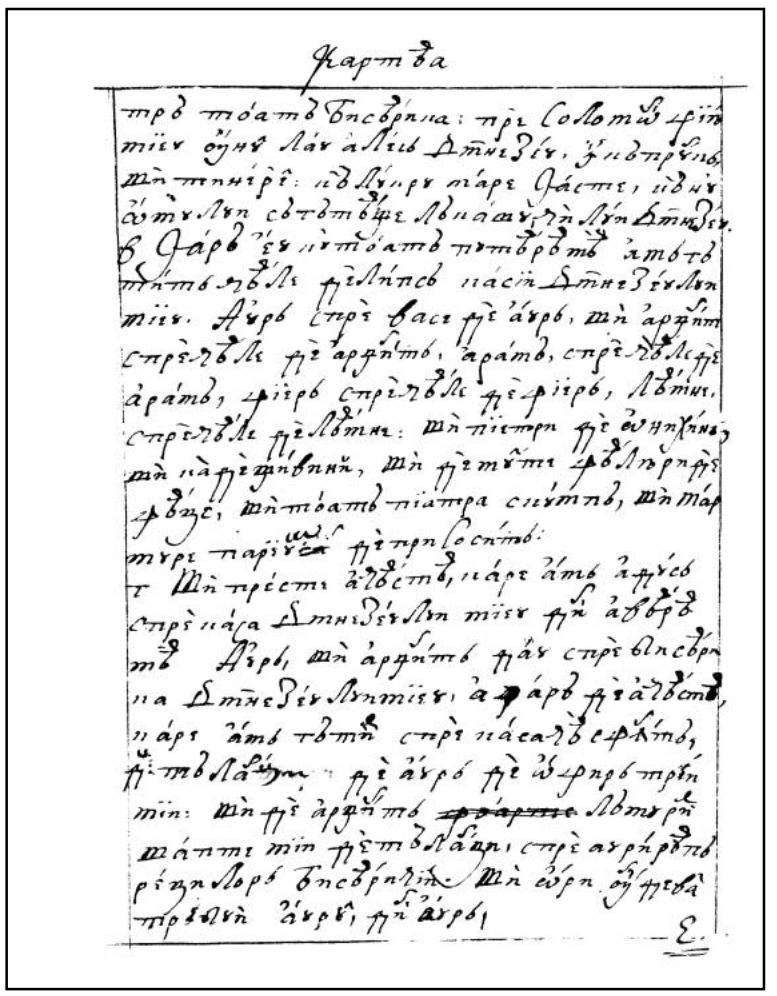

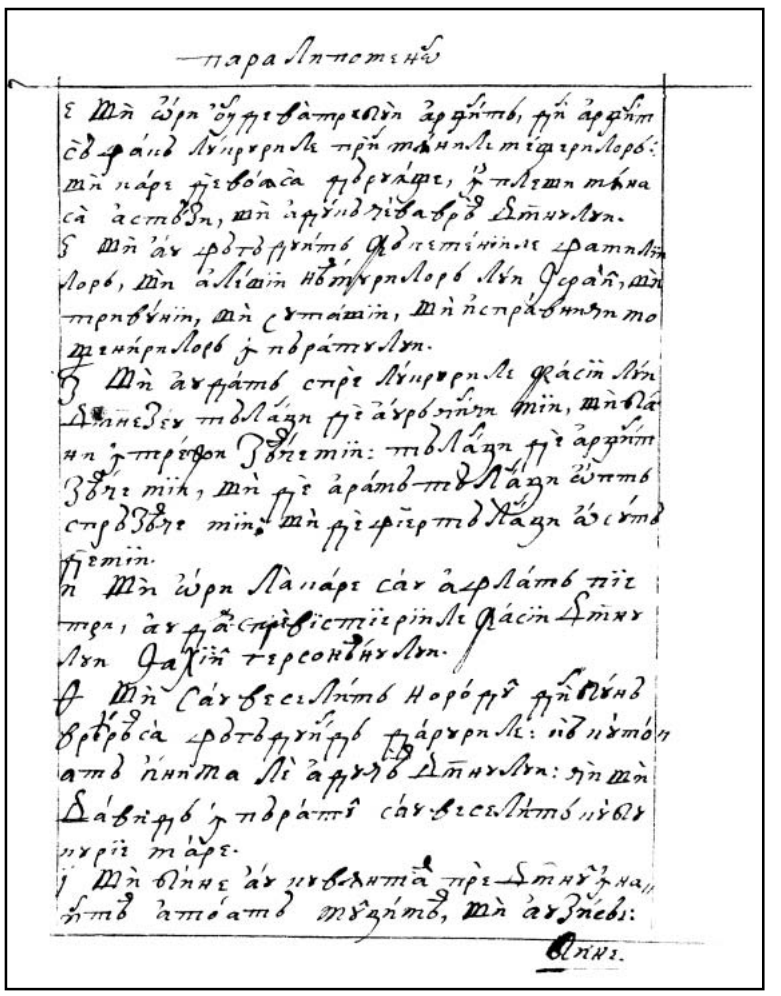

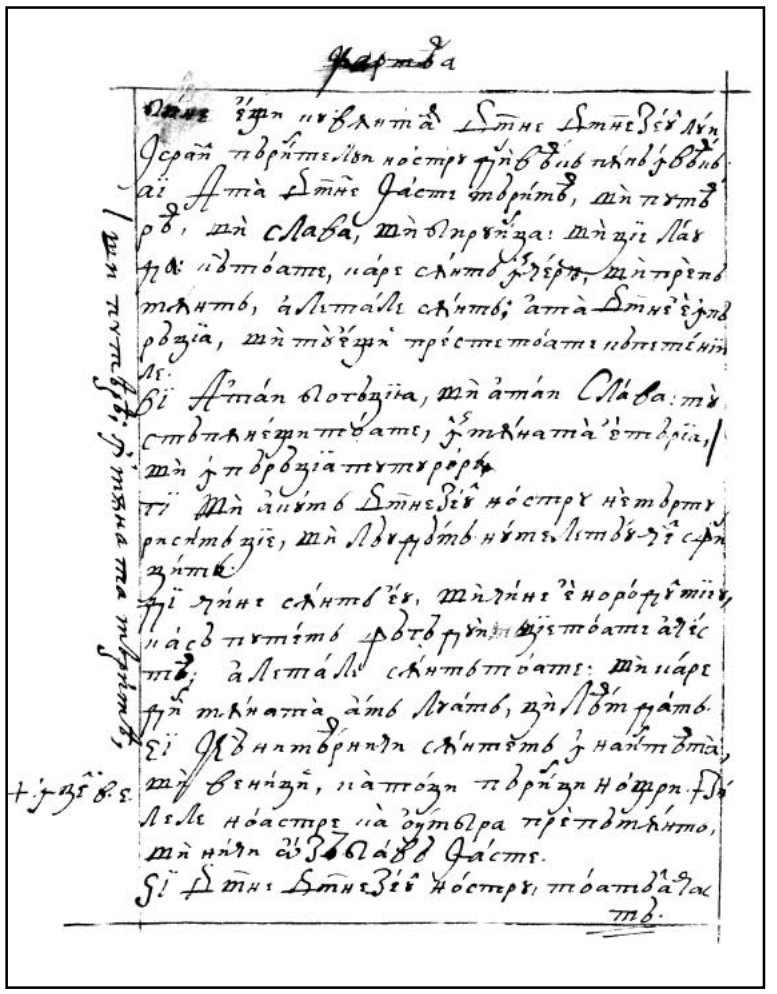

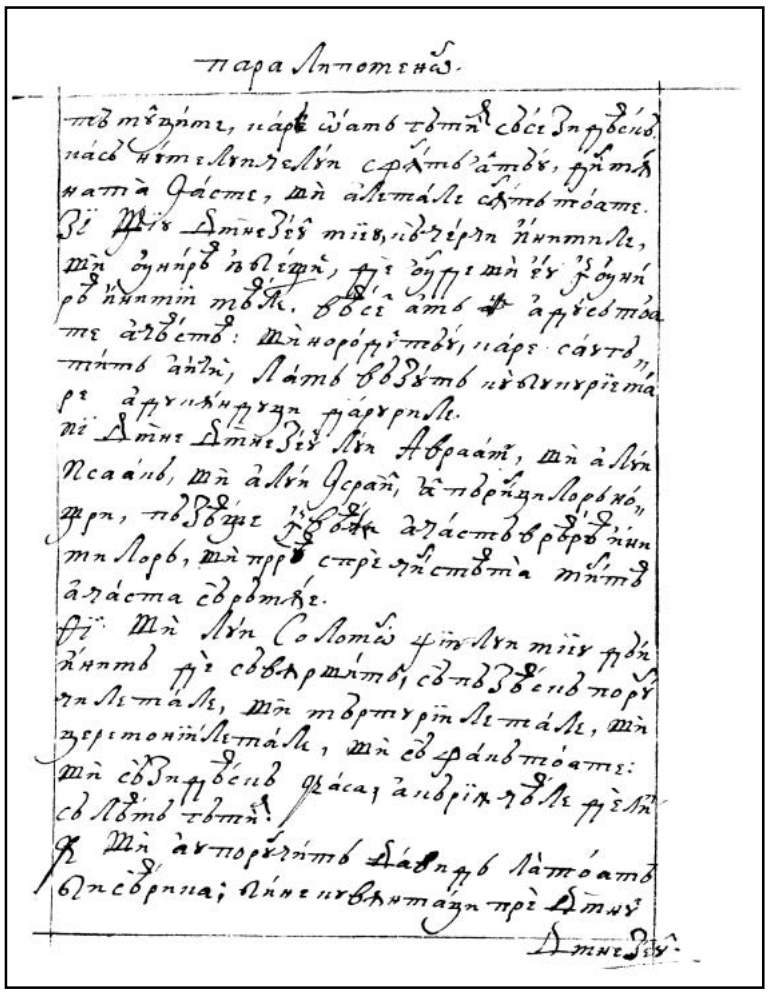

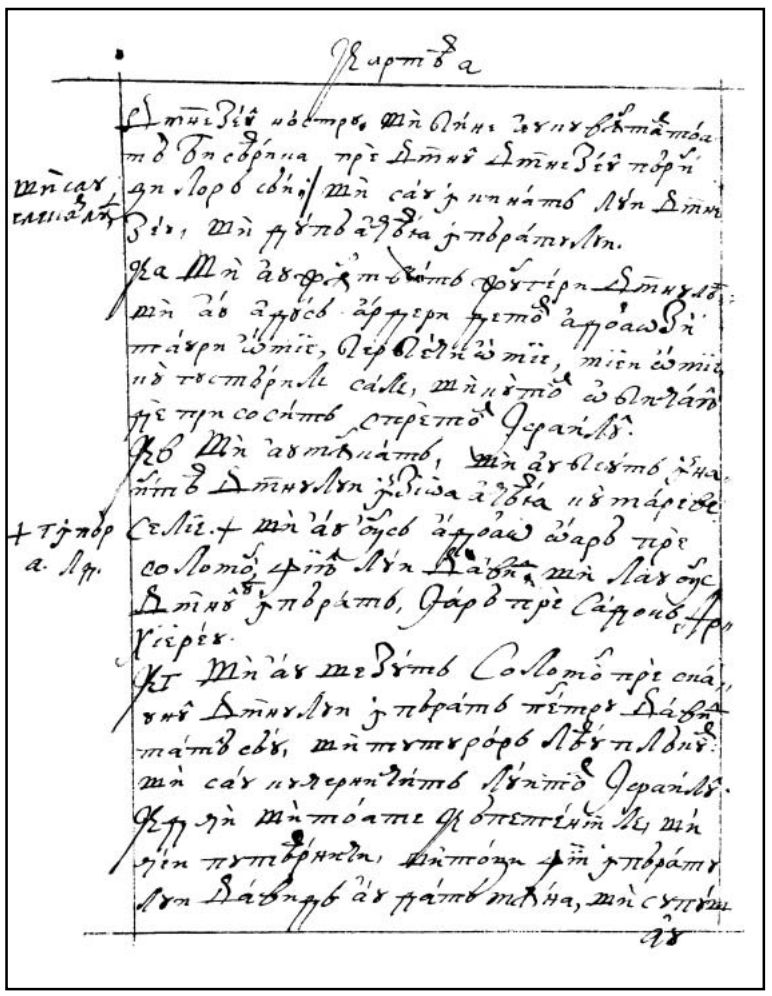

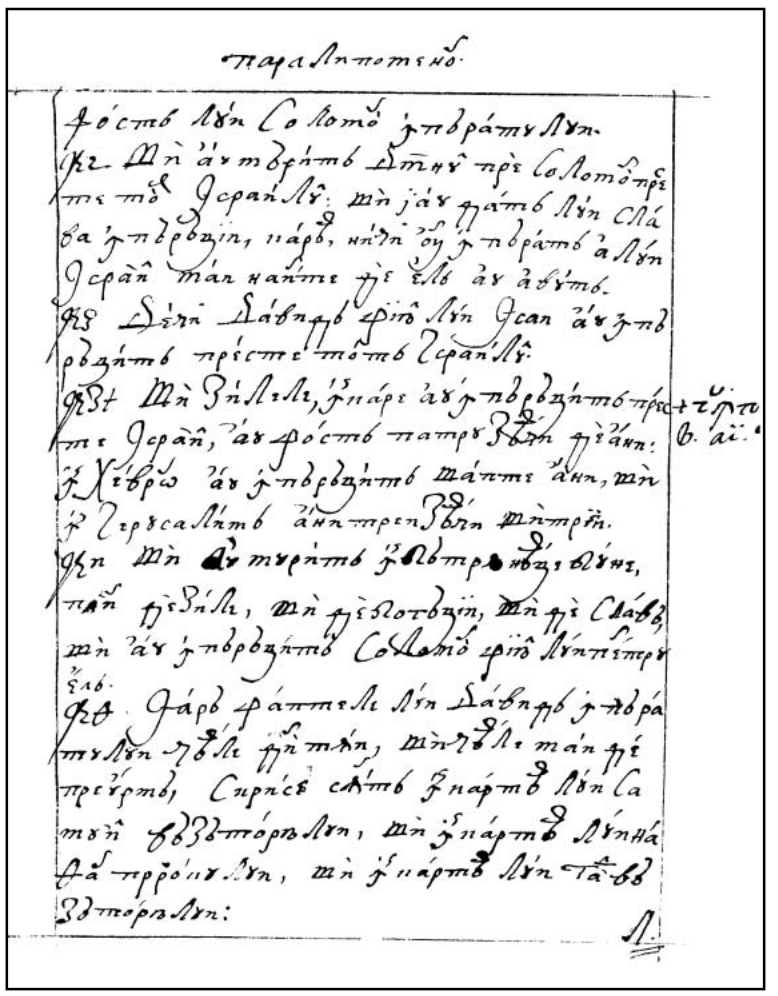

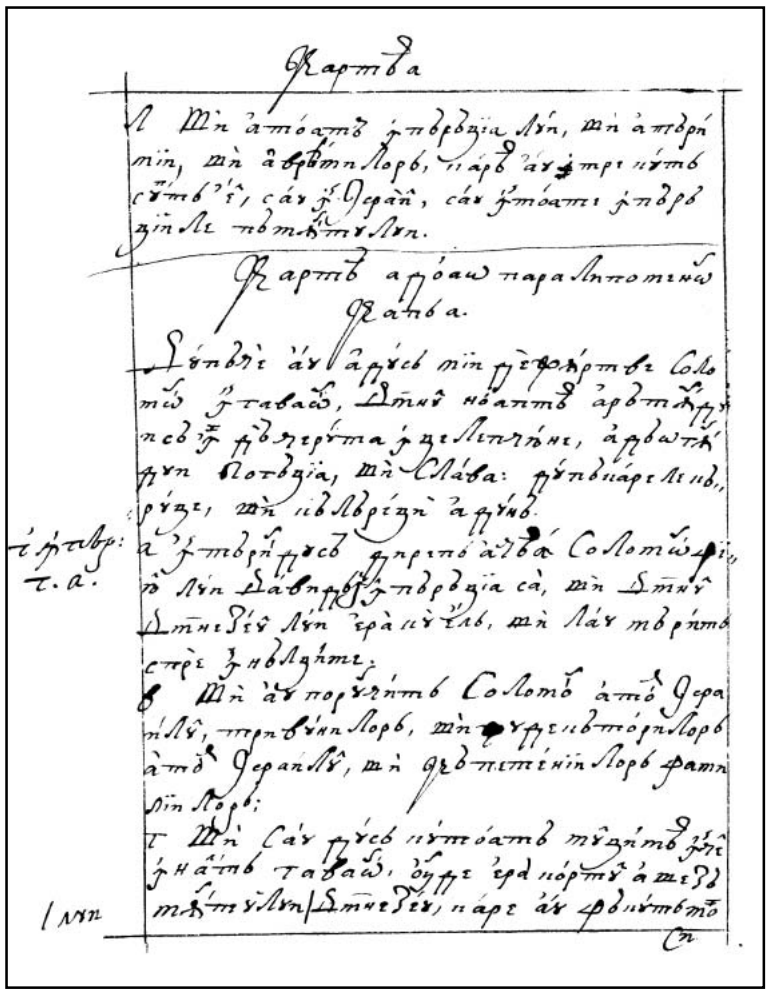

CARTEA A DOAO PARALIPOMENON

Cap 1

După ce au adus mii de jârtve Solomon în Gavaon, Domnul, noaptea arătându-i-să, îi dă ceruta înţelepciune, adăogându-i bogăţia şi slava. După carele, căruţe şi călăreţi adună.

1. ntărindu-să direp<t> aceaea Solomon, fiiul lui David, în împărăţia sa, şi Domnul, Dumnezeul lui, era cu el şi l-au mărit spre înălţime. 3 Împăr. 3, 1.
2. Şi au poruncit Solomon a tot Israilul, trivunilor şi judecătorilor a tot Israilul şi căpeteniilor familiilor.
3. Şi s-au dus cu toată mulţimea în cel înalt Gavaon, unde era cortul aşezământului lui
310r Dumnezeu, care au făcut Moi||si, sluga lui Dumnezeu, în pustie.
4. Iară sicriiul Domnului Dumnezeu îl dusease David din Cariathiarim la locul care-i gătise şi unde-i înfipsease cortul, adecă în Ierusalim.
5. Şi oltariul cel de aramă, *care-l făcuse Veseliil, fiiul lui Uri, fiiul lui Hur, acolo era, înaintea cortului Domnului, care l-au şi cercat Solomon şi toată bisearica. *Ieşir. 38, 1.
6. Şi s-au suit Solomon înnaintea cortului leagii Domnului, la oltariul cel de aramă şi au adus în el mie de jârtve.
7. Şi, iată, într-aceaeaş noapte i s-au arătat lui Dumnezeu, zicându-i: „Ceare ce vreai să-ţi dau!”
8. Şi au zis Solomon lui Dumnezeu: „Tu ai făcut cu David, tatâl mieu, milă mare şi m-ai rânduit împărat pentru el.
9. Acum, dară, Doamne Dumnezeule, plinească-să cuvântul Tău care ai făgăduit lui
310v David, tătâni-mieu. Că Tu m-ai făcut împărat preste norodul Tău acest | mult, carele aşa nu să poate număra, ca pulberea pământului.
10. *Dă-mi înţelepciune şi înţeleagere, ca să întru şi să ies înnaintea norodului Tău. Că cine poate norodul Tău acesta cu vrednicie, care aşa mare iaste, a-l judeca?” *Înţel. 9, 10.
11. Şi au zis Dumnezeu cătră Solomon: „Pentru că aceasta mai mult au plăcut inimii tale şi n-ai cerut bogăţii şi averi şi slavă, nici sufletele celor ce te urăsc, ci nici zilele vieţii multe, ci ai cerut înţelepciune şi înţeleagere, să poţi judeca norodul Mieu, spre carele te-am rânduit împărat,
12. Înţelepciunea şi înţeleagerea date sânt ţie. Iară bogăţii şi averi şi slavă ţi le voiu da aşa, cât nici unul între împăraţi, nici mai nainte, nici după tine va fi aseaminea ţie”.
13. Şi au venit Solomon de la înălţimea Gavaonului în Ierusalim, înnaintea cortului
311r aşezământului, || şi au împărăţit preste Israil.
14. *Şi ş-au adunat căruţe şi călăreţ şi i s-au făcut o mie patru sute de căruţe şi doaosprăzeace mii de călăreţi. Şi i-au făcut a fi în cetăţile căruţaşilor şi cu împăratul în Ierusalim. *3 Îm. 10, 26.
15. Şi au dat împăratul argintul şi aurul în Ierusalim ca pietrile, şi chedrii ca morii care să nasc în câmpii cu mulţime mare.
16. Şi i să aducea cai din Eghipt şi din Coa, de la neguţătorii împăratului, carii să ducea şi-i cumpăra cu preţu:
17. Patru cai de căruţe cu şase sute de arginţi, şi calul cu o sută cinzeaci. Aseaminea din toate ţânuturile hetheilor şi de la împăraţii Siriii cumpărarea să făcea.

Cap 2

311v *Rânduind meaşteri şi lucrători spre zidirea bisericii, Solomon cu împăratul | Hiram să togmeaşte să-i trimită un meaşter învăţat de leamne şi leamne să să taie spre zidirea bisericii.*

1. i au rânduit Solomon să se zidească casa numelui Domnului şi şieş polată.
2. Şi au trimis şaptezeaci de mii de bărbaţi carii purta cu umerele şi optzeaci de mii carii să taie pietri în munţi, şi cei mai mari ai lor, trei mii şase sute.
3. *Şi au trimis la Hiram, împăratul Tirului, zicând: „Precum ai lucrat cu David, tatăl mieu, şi i-ai trimis leamne de chedru să-ş zidească casă, în carea au şi lăcuit, *3 Împăr. 9, 2.
4. Aşa fă cu mine, să zideasc casă numelui Domnului, Dumnezeului mieu, să o sfinţesc spre tămâiarea aprinderii înnaintea Lui şi a afuma mirodeniile, şi spre punerea pânilor

înnainte veacinică şi spre arderile de tot, dimineaţa şi sara, în sâmbete şi în în||noiri şi 312r
în prazniceale Domnului, Dumnezeului nostru, în veac, care s-au poruncit lui Israil.

5. Căci casa carea a zidi doresc mare iaste, că mare iaste Dumnezeul nostru preste toţi dumnezeii.

6. Cine, dară, va putea birui să-I zidească vreadnică casă, de vreame ce ceriul şi ceriurile ceriurilor nu-L pot cuprinde? Cât sânt eu să-I pociu zidi casă, ci numai spre aceasta, ca să să tămâiaze aprindere înnaintea Lui?

7. Trimite-m, dară, un om învăţat, care şti lucra în aur şi în argint şi aramă şi fier şi în urşinic şi în cocchini şi în hiachinth şi care şti albi săpături, cu aceşti meaşteri carii cu mine îi am în Iiudea şi în Ierusalim, carii i-au gătit David, tată-mieu.

8. Ci şi leamne de chedru vei trimite şi de archeuthine şi de brad, din Livan. Că ştiu că slugile tale ştiu tăia leamne din Livan; şi vor fi slugile meale cu slugile tale. |

9. Să mi să gătească leamne multe, că casa carea doresc a o zidi mare iaste foarte şi cinstită. 312v

10. Fără de aceaea, lucrătorilor care vor tăia leamnele, slugilor tale, voiu da spre bucate cori de grâu mii doaozeaci şi de orzu atâţia cori şi de vin măsuri doaozeaci de mii şi de untdeleamn covăţ doaozeaci de mii".

11. Şi au zis Hiram, împăratul Tirului, prin scrisoarea carea trimisease lui Solomon: „Pentru că au iubit Domnul norodul Său, pentru aceaea te-au făcut a împărăţi preste el".

12. Şi au adaos, zicând: „Blagoslovitu-i Domnul, Dumnezeul lui Israil, Care au făcut ceriul şi pământul, Care au dat lui David împăratului fiiu înţelept şi învăţat şi deşteptat şi cuminte, ca să zidească casă Domnului şi polată şieşi.

13. Deci ţ-am trimisu om înţelept şi foarte ştiut, pre Hiram, tatăl || mieu, 313r

14. Fiiul muierii din featele lui Dan, a căruia tată au fost din Tir, care şti lucra în aur şi argint şi în aramă şi în fier şi în marmure şi în leamne şi în urşinic şi în hiachinth şi în vison şi în cochin şi care şti slobozi toată cioplitura şi a afla înţelepţeaşte orice iaste de lipsă în lucru, cu meaşterii tăi şi cu meaşterii domnului mieu, David, tătâni-tău.

15. Deci grâul şi orzul şi untul-de-leamn şi vinul care ai făgăduit domnului mieu trimite slugilor tale.

16. Iară noi vom tăia leamne din Livan cât ţ-or fi de lipsă şi le vom lipi plute pe mare în Ioppi, iară tu le vei treace în Ierusalim".

17. Şi au numărat Solomon toţi oamenii veniţi carii era în pământul lui Israil, după numărarea carea o au numărat David, tatăl lui, şi s-au aflat o sută şi cinzeaci de mii şi trei mii şi şase sute.

18. Şi au făcut dintr-înşii şaptezea|ci de mii carii cu umerile să poarte greotăţile şi 313v
optzeaci de mii carii în munţi să taie pietri, iară trei mii şi şase sute i-au rânduit preste lucrurile norodului.

Cap 3

Bisearica să zideaşte cu pridvoriul, cu catapeteazmă şi cu doi stâlpi de aramă înnaintea uşii bisericii.

3 Împăr 6, 1. 2 Împăr. 24, 25. 1 Para. 21, 26.

1. Şi au început Solomon a zidi casa Domnului în Ierusalim, muntele Moria, care să însămnase lui David, tătâni-său, în locul care-l gătise David în aria lui Ornan Ievuseului.

2. Şi au început a zidi în luna a doao, în anul al patrulea împărăţiii sale.

3. Şi aceastea sânt temeiurile care au pus Solomon să zidească casa lui Dumnezeu: de lungi, coţi în măsura dintâiu şasezeaci, lăţimii, coţi doaozeaci.

4. Iară pridvorul înnaintea fruntei, carea să întindea în lung, după măsura lungimei casei, de coţi doaozeaci, iară înălţimea de coţi o sută şi doaozeaci era. || Şi o au aurit dinlontru 314r
cu aur curat.

5. Şi casa cea mai mare o au acoperit cu leamne de ceatină şi leaspezi de aur, de ovrizi au înfipt preste tot. Şi au scobit într-însa ramuri de finic şi ca nişte lănţureale între sineş împreunându-se.

6. Şi au aşternut faţa bisericii cu marmure foarte scumpă, cu frumseaţe multă.

7. Iară aurul era lămurit, dintr-a căruia leaspezi au acoperit casa şi grinzile ei şi uşorii şi păreaţii şi uşile. Şi au scobit heruvim în păreaţi.

8. Şi au făcut casa sfântului sfântelor, lungimea, după lăţimea casii, de coţi doaozeaci; şi cu leaspezi de aur o au acoperit, cu vro şase sute de talanţi.

314v 9. Ci şi cuiele le-au făcut de aur, aşa cum fieştecare cui trăgea câ|te cinzeaci de sicli. Şi trepezerile le-au acoperit cu aur.

10. Şi au făcut în casa sfântului sfintelor doi heruvimi, cu meaşteri de chipuri cioplite şi i-au acoperit cu aur.

11. Arepile heruvimului doaozeaci de coţi să întindea, aşa cum o aripă avea cinci coţi şi atingea păreatele casii, şi alta, cinci coţi având, atingea aripa altui heruvim.

12. Aşijderea aripa altui heruvim cinci avea coţi şi atingea păreatele. Şi aripa lui ceaealaltă, de cinci coţi, aripa altui heruvim atingea.

13. Deci aripile a amândoi heruvimilor întinse era şi să întindea coţi doaozeaci. Iară ei sta drept în picioare şi feaţele lor era întoarse spre casa din afară.

14. *Şi au făcut zavease din hiachinth şi urşinic şi coc şi vison şi au ţăsut într-însa heruvimi. || *Math. 27, 15.

315r 15. *Dinnaintea uşii bisericii doi stâlpi, care treizeaci şi cinci de coţi avea înnălţimea, iară capetele lor, de cinci coţi. *Irimie 52, 20.

16. Ci şi ca nişte lănţureale în jârtvelnic şi le-au pus preste capetele stâlpilor; şi manogranate o sută, carea între lănţureale le-au pus.

17. Şi stâlpii aceaia i-au pus înnaintea bisericii, unul de-a dreapta şi altul de-a stânga. Cela care era de-a dreapta l-au chemat Hiachin şi care de-a stânga, Vooz.

Cap 4

Facerea oltariului celui de aramă, a marelui celui vărsat, a zeace scoice, sfeşnicelor celor de aur, a measelor, păhărealelor şi a celoraalalte care slujea spre podoaba bisericii.

1. Şi au făcut oltariu de aramă, lung de coţi doaozeaci şi lat de coţi doaozeaci şi înalt de zeace coţi. |

315v 2. *Şi mare vărsat de zeace coţi, de la usnă până la uznă, rătund prinpregiur; cinci coţi avea de înnalt şi funea de treizeaci de coţi cuprindea înpregiurul lui. *3 Împăr. 7, 23.

3. Şi forma boilor era supt el şi de zeace coţi oricare dinlăuntru săpături, ca cu doao vearsuri troaca mării înprejura. Iară boii vărsaţi era.

4. Şi mare acela era pus preste doisprăzeace boi, a cărora trei privea spre miazănoapte, şi alţi trei spre apus, iară alţii trei, amiazăzea şi ceaialalţi trei răsăritul, având mare deasupra pus. Iară dosurile boilor era înlăuntru, supt mare.

5. Iară grosimea lui avea măsura palmei şi usna lui era ca usna păharului sau ca a răvărsatului crin. Şi cuprindea trei mii de măsuri.

6. Şi au făcut zeace scoice şi au pus cinci de-a dreapta şi cinci de-a stânga, ca să
316r speale într-însele toa||te ceale ce era să le aducă spre jârtvuire. Iară în mare spăla preoţii.

7. Şi au făcut şi sfeşnice de aur zeace, după asămănarea care să poruncise a fi şi le-au pus în bisearică, cinci de-a dreapta şi cinci de-a stânga.

8. Ci şi mease, zeace şi le-au pus în bisearică, cinci de-a dreapta şi cinci de-a stânga, şi păhăreale aurite, o sută.

9. Şi au făcut pridvorul preoţilor şi o împărătească mare şi uşi împărăteşti, care le-au acoperit cu aramă.

10. Iară mare l-au pus în laturea de-a dreapta, spre răsărit la amiazăzi.

11. Şi au făcut Hiram tigăi şi topitoare şi păhară; şi au plinit tot lucrul împăratului în casa lui Dumnezeu,

12. Adecă stâlpi doi, şi preste ştiluri şi capete, şi ca nişte mrejuţe care acoperea capetele
316v preste | ştiluri.

13. Şi melogranata patru sute şi mrejuţe doao, aşa cum câte doao melogranate cu fieştecare mrejuţă să se împreune, care să acopere epiştilele şi capetele stâlpilor.

14. Şi temeiuri au făcut şi scoice, care le-au pus pre temeiuri,

15. Un mare şi doisprăzeace boi supt mare,

16. Şi tigăi şi topitoare şi păhară. Toate vasele au făcut lui Solomon Hiram, tatâl lui, în casa Domnului, din aramă curată.

17. În ţânutul Iordanului le-au vărsat împăratul, în pământ lutos, între Sohot şi Saridata.

18. Şi era mulţimea vaselor nenumărată, aşa cât nu să ştiia măsura aramei.

317r 19. Şi au făcut Solomon toate || vaseale casei lui Dumnezeu şi oltariu de aur şi mease, şi preste eale pânile punerii-înnainte,

20. Şi sfeşnicele cu candilele sale, să lumineaze înnaintea jârtvelnicului, după leage, din aur curat.
21. Şi nişte înfloriturĭ şi candile şi cleaşte de aur, toate de aur curat s-au făcut,
22. Încă şi tămâieri şi cădealnițe şi păhare şi mojare din aur curat; şi uşile bisearicii dinlontru le-au scobit, adecă în sfânta sfintelor, şi uşile bisearicii dinnafară, de aur. Şi aşa s-au plinit tot lucrul care au făcut Solomon în casa Domnului.

Cap 5

După ce s-au dus în bisearică sfintele vase şi s-au adus multe daruri, sicriiul cuprinzând tablele lui Moisii să bagă în jârtvelnic, de unde | slava Domnului umple bisearica. 317v

3 Împăr. 7, 51. 1. Şi au dus Solomon toate care făgăduise David, tatâl său, argintul şi aurul, şi toate vasele le-au pus în vistieriile casei lui Dumnezeu.
*3 Împăr. 8, 1. 2. *După carii au adunat mai marii născuți a lui Israil şi toate căpeteniile neamurilor şi capetele familiilor dintre fiii lui Israil în Ierusalim, să aducă sicriiul leagii Domnului din cetatea lui David, carea iaste Sionul.
3. Şi au venit la împăratul toți bărbații lui Israil în zioa a praznicului a lunii a şaptea.
4. Şi, venind toți bătrânii lui Israil, au dus leviții sicriiul
5. Şi l-au dus înlăuntru şi toată gătirea cortului, iară vasele jârtvelnicului, care era în cort, le-au adus leviții cu preoții.
6. Iară împăratul Solomon şi toată ceata lui Israil şi toți carii au fost || adunați înnaintea 318r
sicriiului jârthvea berbeci şi boi fără nici un număr, că atâta era mulțimea junghierilor.
7. Şi au adus preoții sicriiul leagii Domnului în locul său, adecă la jârtvelnicul bisearicii, în sfânta sfintelor, supt arepile heruvimilor.
8. Aşa cum heruvimii îş întindea arepile sale preste locul în care era pus sicriiul şi sicriiul îl acoperea cu prăjinele sale.
9. Iară a prăjinelor cu care să purta sicriiul cu puțin mai lungi era, capetele să vedea dinnaintea jârtvelnicului. Iară de era cineva puțân afară nu-i putea vedea. Şi au fost sicriiul acolo până într-această zi.
10. Şi nimică altă era în sicriiu, fără doao leaspezi care pusease Moisi în Horiv, când leagea au dat Domnul fiilor lui Israil ieşind din Eghipt.
11. Şi, ieşind preoții din jârtvelnic (cu toți preoții care acolo să putea a|fla să sfințească; 318v
nici încă într-acea vreame togmealele şi rânduiala slujbelor între dânşii să împărțise)
12. Şi leaviții şi cântăreații, adecă şi carii supt Asaf era şi carii supt Eman şi carii supt Idithun, fiii şi frații lor, îmbrăcați cu vison, şi cu chimvale şi psalterii şi alăute răsuna, stând despre partea răsăritului altariului, şi cu ei preoți o sută doaozeaci, cântând cu trâmbițele.
13. Deci toți, aseaminea, şi cu trâmbițe şi cu glasuri şi cu chinvale şi cu organe şi cu multe fealiuri de musice înpreună cântând şi glas întru-nnălțime rădicând, departe sunetul să auziia, aşea cum când începuse pre Domnul a-L lăuda şi a zice: „Mărturisiți-vă Domnului că iaste bun, că în veac e mila Lui!", s-au umplut casa lui Dumnezeu de ceață.
14. Nici putea preoții sta şi a slu||ji pentru ceață, că umpluse slava Domnului casa lui 319r
Dumnezeu.

Cap 6

Blagosloveaşte Solomon norodul lui Israil şi mulțămită lui Dumnezeu dă pentru plinirea făgăduinții lui David făcute şi să roagă cu smerenie înnaintea mulțimei ca celor ce să vor ruga în bisearica aceaea Dumnezeu să le asculte cearerile.

3 Împăr. 8, 12. 1. Atunci Solomon au zis: „Domnul au făgăduit să lăcuiască în ceață,
2. Iară eu am zidit casă numelui Lui, să lăcuiască acolo pururea".
3. Şi ş-au întors împăratul fața sa şi au blagoslovit toată mulțimea lui Israil (că toată gloata sta luund aminte) şi au zis:
4. „Bine e cuvântat Domnul, Dumnezeul lui Israil, Carele ce au grăit lui David, tatâlui mieu, cu fapta au | plinit, zicând: 319v
5. «Din zioa în carea am scos norodul Mieu din pământul Eghiptului nu am ales cetate din toate neamurile lui Israil, să să zidească într-însa casă numelui Mieu, nici am ales pre altu om, carele să fie povățuitoriu norodului Mieu, Israil,

6. Ci am ales Ierusalimul, să fie numele Mieu într-însa şi am ales pre David să-l rânduiesc preste norodul Mieu, Israil».

7. Şi, vrând David, tatăl mieu, a zidi casă numelui Domnului, Dumnezeului Israil,

8. Au zis Domnul către el: «Pentru că aceasta au fost vrearea ta, să zideaşti casă numelui Mieu, bine adecă ai făcut, această vreare având.

9. Iară nu tu vei zidi casa, ci fiiul tău, care va ieşi din coapseale tale, acela va zidi casă numelui Mieu».

320r 10. Şi au plinit Domnul cuvântul Său, carele grăise. Şi eu m-am sculat pentru || David, tatâl mieu, şi am şezut pre thronul lui Israil, precum au grăit Domnul. Şi am zidit casă numelui Domnului, Dumnezeului Israil.

11. Şi am pus într-însa sicriiul în carele iaste legătura Domnului carea au făcut cu fiii lui Israil".

12. Şi au stătut înaintea oltariului Domnului, în prejma a toată mulţimea lui Israil, şi ş-au întins mânile sale.

13. Că făcuse Solomon un temeiu de aramă şi-l pusease în mijlocul împărăteştii bisearici, având cinci coţi de lung şi cinci coţi de lat şi trei coţi de nalt. Şi au stătut pre acela. Şi după aceaea, îngenunchind în prejma a toată mulţimea lui Israil şi cu pălmile către ceriu rădicate,

14. *Au zis: „Doamne, Dumnezeul lui Israil, nu iaste, aseaminea Ţie Dumnezeu în *2 Mac. 2, 8.
320v ce|riu şi pre pământ, Carele păzeaşti legătura şi mila cu slugile Tale carii umblă înaintea Ta în toată inima sa,

15. Carele ai dat lui David, slugii tale David, tatălui mieu, oricare grăisăşi lui şi carele făgăduisăşi cu gura le-ai plinit cu fapta, precum şi vreamea de acum arată.

16. Acum, dară, Doamne, Dumnezeul lui Israil, plineaşte slugii Tale, tatălui mieu David, orice ai grăit, zicând: «Nu va scădea din tine bărbat înnaintea Mea, care să şază pre thronul lui Israil, însă aşa de vor păzi fiii tăi căile sale şi de vor umbla în leagea Mea, precum şi tu ai umblat înnaintea Mea».

321r 17. Şi acum, Doamne, Dumnezeul lui Israil, întărească-să cuvântul Tău, || care ai grăit slugii Tale, David!

18. Au doară de a să creade iaste că va lăcui Dumnezeu cu oamenii pre pământ? De vreame ce ceriul şi ceriurile ceriurilor nu Te cuprind, cu cât mai vârtos casa aceasta, carea o am zidit?

19. Ci numai spre aceasta s-au făcut, ca să Te uiţi la rugăciunea slugii Tale şi la rugăciunea lui, Doamne, Dumnezeul mieu, şi să auzi rugăciunile care le varsă sluga Ta înaintea Ta.

20. Să deşchizi ochii Tăi preste casa aceasta zioa şi noaptea, preste locul în care ai făgăduit să se cheme numele Tău

21. Şi să asculţi rugăciunea carea sluga Ta să roagă într-însul. Şi să asculţi rugăciunile slugii Tale şi a norodului Tău, Israil. Oricine să va ruga în locul acesta, ascultă din lăcaşul Tău, adecă din ceriuri şi din moştenire. |

321v 22. De va păcătui cineva împrotiva aproapelui său şi va veni gata a jura asupra lui şi să va strânge cu blăstăm înnaintea oltariului în casa aceasta,

23. Tu vei auzi din ceriu şi vei face judecata slugilor Tale; aşea să răsplăteaşti celui nedrept calea sa în capul său şi să izbândeşti pre cel direpţ, răsplătindu-i după direptatea lui.

24. De să va birui norodul Tău de la nepriiatini (că vor păcătui Ţie) şi, întorcându-să, să vor pocăi şi vor ţinea numele Tău şi să vor ruga în locul acesta,

25. Tu îi vei asculta din ceriu şi Te vei milostivi păcatului norodului Tău, Israil, şi-i întoarce la pământul care l-ai dat lor şi părinţilor lor. ||

322r 26. De nu va cură ploaia, ceriul închizându-să pentru păcatele norodului şi Te vor ruga în locul acesta şi să vor mărturisi numelui Tău, întorşi de la păcatele sale, când îi vei năcăji,

27. Ascultă-i din ceriu, Doamne, şi lasă păcatele şerbilor Tăi şi a norodului Tău, Israil, şi-i învaţă calea cea bună prin carea să între şi dă ploaie pământului care l-ai dat norodului Tău spre moştenire.

28. *De va răsări foamete şi ciumă pre pământ, rugină şi smoală şi lăcuste şi gândaciul *Gios. 20, 9.
şi protivnici jefuind ţânuturile, porţile cetăţii le vor conoci şi toată rana şi neputinţa îi va cuprinde,

29. De să va ruga cineva din norodul Tău, Israil, cunoscându-şi rana şi neputinţa sa şi-ş va întinde mânile sale în casa aceasta, |

322v 30. Tu vei asculta din ceriu, adecă din lăcaşul Tău cel înnalt, şi Te milostiveaşte şi dă fieştecăruia după căile sale, care îl ştii a avea în inima sa (că Tu sângur cunoşti inimile fiilor oamenilor),

31. Să se teamă de Tine şi să umble în căile Tale în toate zilele în care trăiesc pre faţa pământului care l-ai dat părinţilor noştri.
32. Şi pre cel din afară, care nu iaste din norodul Tău, Israil, de va veni din loc departe, pentru numele Tău cel mare şi pentru mâna Ta cea vârtoasă şi braţul Tău cel întins, şi să va închina în locul acesta,
33. Tu vei asculta din ceriu, din lăcaşul Tău cel tare, şi vei face toate pentru carele Te va chema nimearnicul acela, ca să ştie toate noroadele pământului numele Tău şi să se || teamă de Tine, ca norodul Tău, Israil, şi să cunoască că numele Tău s-au chemat preste 323r
casa aceasta carea o am zidit.
34. De va ieşi norodul la războiu asupra protivnicilor săi, prin calea pre carea îi vei trimite, să vor închina Ţie în preajma călii în carea cetatea aceasta iaste, carea o ai ales, şi casa carea o am zidit numelui Tău,
35. Tu vei asculta din ceriu rugăciunile lor şi rugile şi vei izbândi.
36. Iară de vor păcătui Ţie (că nu iaste om care să nu păcătuiască) şi Te veai mânia şi-i vei da vrăjmaşilor şi robi îi vor duce în loc departe au şi aproape,
37. Şi întorşi în inima sa în locul la care robi să dusease, să vor pocăi şi Te vor ruga în locul robiii sale, zicând: «Păcătuit-am, nedrept am făcut, nelegiuit am lucrat!»|
38. Şi să vor întoarce la Tine în toată inima sa şi în tot sufletul său, în locul robiii sale la 323v
care s-au dus, să vor închina Ţie în preajma călii locului său care l-ai dat părinţilor lor şi a cetăţii carea o ai ales şi a casei carea o am zidit numelui Tău.
39. Tu vei asculta din ceriu, adecă din lăcaşul Tău cel tare, rugăciunile lor şi să faci judecată şi să ierţi norodului Tău, măcar păcătosului.
40. Că Tu eşti Dumnezeul mieu. Deşchizã-să, rogu-mă, ochii Tăi şi urechile Tale, luund aminte să fie spre rugăciunea carea să face în locul acesta.
*Psalm. 131, 8. 41. *Acum, dară, scoală-Te, Doamne Dumnezeule, spre odihna Ta, Tu şi sicriiul tăriii Tale! Preoţii Tăi, Doamne Dumnezeule, să se îmbrace cu mântuire şi sfinţii Tăi să se veselească în ceale bune. ||
42. Doamne Dumnezeule, să nu întorci faţa unsului Tău! Adu-Ţi aminte de milele lui 324r
David, slugii Tale!"

Cap 7

După ce s-au amistuit cu foc din ceriu jârtvele, mărimea lui Dumnezeu au umplut bisearica şi multe junghieri jârthvindu-să, târnosirea bisericii şapte zile să prăznuiaşte şi în zioa a opta să face culeagere. Iară Domnul deascopere lui Solomon cum că i-au ascultat rugăciunea.

1. Şi plinind Solomon a vărsa rugăciuni, foc s-au pogorât din ceriu şi au mistuit
*2 Mac. 2, 8. arderile de tot şi junghierile. *Şi mărimea Domnului au umplut casa.
2. Nici putea preoţii întra în bisarica Domnului, pentru că umpluse mărimea Domnului bisearica Domnului.
3. Ci şi toţi fiii lui Israil vedea | pogorându-să focul şi slava Domnului preste casă. Şi 324v
căzând cu faţa la pământ pre faţa bisericii, carea era pardosită cu pietri, s-au închinat şi au lăudat pre Domnul că e bun, că în veac e mila Lui.
4. Iară împăratul şi tot norodul jârthuia junghieri înnaintea Domnului.
*3 Împăr. 8, 63. 5. *Şi au ucis împăratul Solomon junghieri de boi mii doaozeaci şi doao, de berbeci mii o sută doaozeaci. Şi au târnosit casa lui Dumnezeu împăratul şi tot norodul.
6. Iară preoţii sta în slujbele sale şi leviţii în organele cântărilor Domnului, care au făcut David împăratul a lăuda pre Domnul. Că în veac e mila Lui, cântările lui David cântând prin mânile sale; iară preoţii cânta cu trâmbiţele înaintea lor; şi tot Israilul sta.
7. Şi au sfinţit Solomon jumătate de pridvor înnaintea bisericii Domnului, || că au adus 325r
acolo arderi şi grăsimi păciuitoare, că oltariul cel de aramă care făcuse nu putea sprijini arderile de tot şi jârthvele şi grăsimile.
8. Şi au făcut Solomon prăznuire în vreamea aceaea şapte zile şi tot Israilul cu el, bisearica mare foarte, de la întrarea lui Emath până la răpegiunea Eghiptului.
9. Şi au făcut a opta zi culeagere, pentru că târnosise oltariul în şapte zile şi prăznuirea făcuse în şapte zile.
10. Deci în zioa a doaozeaci şi trei a lunii a şaptea au slobozit noroadele la sălaşele sale, veselindu-să şi bucurându-să pentru binele care făcuse Domnul lui David şi lui Solomon şi lui Israil norodului său.

11. *Şi au plinit Solomon casa Domnului şi casa împăratului şi toate care rânduise în inima sa să facă în casa Domnului şi în casa sa şi au sporit. *3 Împăr. 9, 1.

325v 12. Şi i s-au arătat Domnul noaptea | şi au zis: „Auzit-am rugăciunea ta şi mi-am ales locul acesta spre casă de jârtvă.

13. De voiu închide ceriul şi ploaia nu va cură şi de voiu porunci şi poruncă voiu da lăcusteai să îmbuce pământul şi voiu trimite ciumă spre norod,

14. Iară întorcându-să norodul Mieu preste carii s-au chemat numele Meu, de Mă va chema şi va cerca faţa Mea şi să va pocăi de la căile sale ceale reale, şi Eu voi asculta din ceriu şi Mă voiu milostivi păcatelor lor şi voiu vindeca pământul lor.

15. Şi ochii Miei vor fi deşchişi şi urechile Meale rădicate spre rugăciunea celui ce să va ruga în locul acesta.

16. Că am ales şi am sfinţit locul acesta, să fie numele Mieu acolo în veac şi să rămâie ochii Miei şi inima Mea acolo în toate zilele.

326r 17. Şi tu, de vei umbla înnaintea Mea || precum au umblat David, tată-tău, şi vei face după toate care ţ-am poruncit şi dreptăţile Meale şi judecăţile le vei ţinea,

18. Deştepta-voiu thronul împărăţiii tale, precum am făgăduit lui David, tătâni-tău, zicând: «Nu să va lua din ruda ta bărbat care să fie căpetenie în Israil».

19. Iară de vă veţi întoarce şi veţi lăsa dreptăţile Meale şi poruncile Meale care v-am pus înnainte voao şi, ducându-vă veţi sluji dumnezeilor streini şi vă veţi închina lor,

20. Smulge-vă-voiu din pământul Mieu care vi l-am dat şi casa aceasta, carea o am sfinţit numelui Mieu, o voiu lepăda de la faţa Mea şi o voiu da spre pildă şi spre sămn tuturor noroadelor.

326v 21. Şi casa aceasta va fi spre pildă | tuturor carii vor treace şi vor zice buiguindu-să: «Pentru ce au făcut Domnul aşa locului acestuia şi casii aceştia?»

22. Şi vor răspunde: «Că au părăsit pre Domnul, Dumnezeul părinţilor săi, care i-au scos din pământul Eghiptului şi au cuprins dumnezei streini şi s-au închinat acelora şi i-au cinstit. Pentru aceaea au venit asupra lor toate realele aceastea»".

Cap 8

Zidind Solomon multe cetăţi, celeaalalte a limbilor şi le face dăjduitoare. Aduce arderi şi slujbele preoţilor şi a leviţilor după rânduiala lui David le aşază. Şi trimisa corabie foarte mult aur din Afir aduce la Solomon.

1.* Şi plinindu-să ani doaozeaci, după ce au zidit Solomon casa Domnului şi casa sa, || *3 Împăr. 9, 10.

327r 2 Cetăţile care dedease Hiram lui Solomon le-au zidit şi a lăcui acolo au făcut pre Israil.

3. Şi s-au dus în Emath Suva şi o au dobândit.

4. Şi au zidit Palmira în pustie şi alte cetăţi întărite au zidit în Emath.

5. Şi au făcut Vethoronul din Sus şi Vethoronul din Jos, cetăţi zidite, având porţi şi răteaze şi zaruri;

6. Şi Valaath şi toate cetăţile ceale tari, care au fost a lui Solomon, şi toate cetăţile căruţaşilor şi toate cetăţile călăraşilor, toate, oricare au vrut Solomon şi au rânduit, au zidit în Ierusalim şi în Livan şi întru tot pământul stăpânirii sale.

7. Tot norodul care rămăsease din hethei şi ammorrei şi ferezei şi hevei şi ievusei, carii nu era din ruda lui Israil,

327v 8. Din fiii lor şi din cei următori, carii nu-i ucisease fiii lui Israil, i-au supus | Solomon supt jugul dăjduirii până într-această zi.

9. Iară din fiii lui Israil n-au pus să slujască lucrurilor împăraţilor, că ei era bărbaţi ostaşi şi voivozi dintâiu şi căpetenii căruţelor şi călăraşilor lui.

10. Iară toate căpeteniile oasteai împăratului Solomon au fost doao sute cinzeaci, carii învăţa norodul.

11. Iară fata lui Faraon o au adus din cetatea lui David în casa carea-i zidise. Că au zis împăratul: „Nu va lăcui muierea mea în casa lui David, împăratului Israil, pentru că e sfinţită, că au întrat într-însa sicriiul Domnului".

12. Atunci au adus Solomon arderi Domnului, spre oltariul Domnului, care zidise înnaintea pridvorului,

13. Ca în toate zilele să se aducă în el, după porunca lui Moisi, sâmbăta || şi în luni noao 328r
şi în praznice, de trei ori în an, adecă în praznicul azimelor şi în praznicul săptămânilor şi în praznicul corturilor.
14. Şi au aşezat, după rânduiala lui David, tătâni-său, slujbele preoţilor în slujbele sale şi leviţii în rândul său, să laude şi să slujască înnaintea preoţilor după leagile a fieştecăriia zi şi portaşii în împărţirile sale prin poartă şi poartă, că aşa poruncise David, omul lui Dumnezeu.
15. Nici au trecut din poruncile împăratului şi preoţii şi leviţii, din toate care poruncise, şi în păzile vistieriilor.
16. Toate ceale de lipsă mai nainte gătite le-au avut Solomon, din zioa aceaea în carea au pus temeiu casii Domnului până la zioa în carea o au isprăvit.
17. Atunci s-au dus Solomon în Asiongavir şi în Ailath, la ţinutul Mă|rii Roşii, carea iaste 328v
în pământul Edom.
18. Şi i-au trimis Hiram, prin mânile slugilor sale, corăbii şi corăbieri precepuţi de mare şi s-au dus cu slugile lui Solomon în Ofir şi au adus de-acolo talanţi de aur patru sute cinzeaci şi i-au adus la împăratul Solomon.

Cap 9

Împărăteasa Sava, minunându-să de înţelepciunea lui Solomon, dând şi priimind daruri, s-au dus. Măsura aurului carea lui Solomon în toţi anii i să aducea. Suliţile, pavezele şi toate vasele ceale de aur de uspăţu şi scaun de ciolane de elefant cu aur îmbrăcat au făcut. Însămnează-să şi mărimea bogăţiilor, a înţelepciunii şi a puterii lui Solomon, carele în anul împărăţiii sale al patruzecilea moare, urmându-i fiiul, Rovoam.

*3 Împ. 10, 1. Math. 12, 42. Luca 11, 31.

1.[*] Şi împărăteasa Sava, auzând vestea || lui Solomon, au venit să-l 329r
ispitească cu ciumelituri în Ierusalim, cu averi mari şi cu cămile care purta mirodeniile şi aur mult şi pietri scumpe. Şi, venind la Solomon, au grăit lui orice avea în inima sa.
2. Şi i-au descoperit ei Solomon toate care-i pusease înnainte; nici au fost ceva ce nu i-ar fi tâlcuit.
3. Carea, după ce au văzut înţelepciunea, adecă a lui Solomon, şi casa carea zidise
4. Şi bucatele measii lui şi lăcaşele slujitorilor şi slujbele slujitorilor lui şi vejmintele lor şi păharnicii şi hainele lor şi junghierile care jârthvea în casa Domnului, nu era de minune mai mult în ea duhu
5. Şi au zis cătră împăratul: „Adevărat iaste cuvântul care am auzit în ţara mea despre puterile şi înţelepciunea ta.
6. Nu credeam eu lor ce spunea, până când însămi am venit şi au văzut ochii miei şi am cunoscut de-abia jumăta|te de înţelepciunea ta a-mi fi fost vestită. Învinsu-ţ-ai veaste 329v
cu puterile tale.
7. Fericiţi bărbaţii şi fericiţi slujitorii tăi carii stau înnaintea ta în toată vreamea şi ascultă înţelepciunea ta.
8. Fie Domnul, Dumnezeul tău, binecuvântat, Carele au vrut a te rândui preste norodul Său împăratul Domnului, Dumnezeului tău; că-l iubeaşte Dumnezeu pre Israil şi voiaşte a-l ţinea în veac şi pentru aceaea te-au pus preste el împărat, să faci judecăţi şi dreptatea".
9. Şi au dat împăratului o sută doaozeaci de talanţi de aur şi mirodenii multe foarte şi pietri scumpe; n-au fost mirodenii ca acestea care au dat împărăteasa Sava împăratului Solomon.
10. Ci şi slugile lui Hira cu slujile lui Solomon au adus aur din Ofir şi leamne mirositoare şi pietri scumpe, ||
11. Din carele au făcut împăratul, din leamnele, adecă ceale mirositoare, treapte în casa 330r
Domnului şi în casa împăratului, şi alăute şi psalterii cântăreţilor. Nu s-au mai văzut în pământul Iiudei leamne ca acealea.
12. Iară împăratul Solomon au dat împărăteasii Savii toate care au voit şi care au poftit şi cu mult mai multe decât câte adusease la el; carea întorcându-să, s-au dus în ţara sa cu slugile sale.
13. Şi era măsura aurului care să aducea lui Solomon în toţi anii, talanţi de aur şase sute şaptezeaci şi şase,
14. Afară de suma aceaea carea solii a multe neamuri şi neguţătorii să obicinuise a aduce şi toţi împăraţii Araviii şi voivozii ţânuturilor, carii împreună purta aur şi argint la Solomon.

15. Şi au făcut împăratul Solomon doao sute de sulițe din suma a şasă sute de galbeni
330v carii în fieştecare suliță să chel|tuia.
16. Şi trei sute de paveze de câte trei sute de galbeni, cu carii să îndrepta fieştecare pavăză. Şi le-au pus împăratul în țâitoarea de arme ce era împrejur săditâ cu tufe.
17. Şi au făcut împăratul scaun de evur mare şi l-au îmbrăcat cu aur curat;
18. Şi şapte treapte şi carele să suia pre scaun şi aşternut picioarelor de aur şi doao brățişoare dinlontru şi doi lei stând lângă brățişoare;
19. Ci şi alți doisprăzeace leuți stând pe şase treapte, de amândoao părțile. N-au fost scaun ca acela în toate împărățiile.
20. Şi toate vasele împăratului ceale de uspățu era de aur şi vasele casii Codrului Livanului era de aur curat, că argintul în zilele acelea pentru nimica să socotea.
331r 21. Căci corăbiile împăratului mergea în Tharsis cu slugile lui Hiram o dată || în trei ani şi aducea de-acolo aur şi argint şi evur şi măimuțe şi păuni.
22. Şi s-au mărit Solomon preste toț împărații pământului pentru bogății şi slavă.
23. Şi toți împărații pământului dorea a vedea fața lui Solomon, să auză înțelepciunea carea dedease Dumnezeu în inima lui.
24. Şi aducea daruri, vase de aur şi de argint şi haine şi arme şi mirodenii şi cai şi cătâri în toți anii.
25. Şi au avut Solomon patruzeaci de mii de cai în grajduri şi căruțe şi călăreți doaosprăzeace mii şi i-au rânduit în cetățile căruțaşilor şi unde era împăratul în Ierusalim.
26. Şi au făcut biruință preste toț împărații, de la râul Eufrathului până la pământul filisteilor şi până la marginile Eghiptului.
331v 27. Şi atâta mulțime de argint au dat în Ierusalim, ca de pietri; | şi a chedrilor atâta mulțime, ca a morilor care să prăsăsc în câmpii.
28. Şi i să aducea lui cai din Eghipt şi din toate țărâle.
29. Iară celeaalalte a cuvintelor lui Solomon celor mai dinnainte şi mai de pre urmă, scrise sânt între cuvintele lui Nathan prorocului şi în cărțile lui Ahie Siloniteanului şi în vederea lui Addo văzătoriului asupra lui Ierovoam, fiiului Navat.
30. Şi au împărățit Solomon în Ierusalim preste tot Israilul ani patruzeaci.
31. Şi au adormit cu părinții săi şi l-au îngropat în cetatea lui David. Şi au împărățit Rovoam, fiiul lui, pentru el.

Cap 10

Rovoam, lepădând sfatul bătrânilor şi urmând tinerilor, taie împărăția în doao. El preste doao, Ierovoam preste zeace neamuri împărățeaşte.

1.* Şi au mers Rovoam în Sihim, că acolo să adunase tot Israilul, să-l facă *3 Împăr. 12, 1.
332r îm||părat.
2 Care auzând Ierovoam, fiiul lui Navat, care era în Eghipt (că fugise acolo dinnaintea lui Solomon), îndată s-au întors.
3. Şi l-au chemat şi au venit cu tot Israilul şi au grăit cătră Rovoam, zicând:
4. „Tatăl tău cu jug greu ne-au apăsat; tu mai uşoare porunceaşte decât tatăl tău, care ne-au pus grea slujbă şi câtuşi de cât din greotate ne uşurează, să-ți slujim”.
5. Carele au zis: „După trei zile vă întoarceți la mine”. Şi, ducându-să norodul,
6. Au făcut sfat cu cei bătrâni, carii stătuse înaintea tătâni-său Solomon, când încă trăia, zicând: „Ce sfat îm dați să răspunz norodului?”
7. Carii i-au zis: „De vei plăcea norodului acestuia şi-i vei mângâia cu cuvinte blânde, îți vor sluji în toată vreamea”. |
332v 8. Iară el au lăsat sfatul bătrânilor şi cu cei tineri au început a să sfătui, carii cu el să doicise şi era în soțietatea lui.
9. Şi au zis cătră ei: „Ce vi să pare sau ce trebuie să răspund norodului acestuia, care mi-au zis: «Uşurează-ne jugul care ni l-au pus tatăl tău!»”
10. Iară ei au răspuns ca tinerii şi doiciții cu el în dezmierdări şi au zis: „Aşa vei grăi norodului care ț-au zis: «Tatâl tău ne-au îngreoiat jugul, tu-l uşoară!» şi aşa-i vei răspunde: «Deagetul mieu cel mai mic mai gros iaste decât coapsele tătâni-mieu.
11. Tatăl mieu v-au pus greu jug, şi eu mai mare greotate voiu adaoge; tatâl mieu v-au tăiat cu biciuri, iară eu vă voiu tăia cu scorpii»”.
333r 12. Şi au venit Ierovoam şi tot norodul la Rovoam a treia zi, precum || le poruncise.

13. Şi le-au răspuns împăratul aspre, lăsând sfatul bătrânilor;
14. Şi au grăit după voia tinerilor: „Tatăl mieu greu jug v-au pus, care eu mai greu l-oiu face. Tatăl mieu v-au tăiat cu biciuri, iară eu vă voiu tăia cu scorpii”.
15. Şi nu s-au odihnit rugăciunilor norodului, că era voia lui Dumnezeu să se plinească
*3 Împăr. 11, 29. cuvântul Lui, *care grăise prin mâna lui Ahie Siloniteanului cătră Ierovoam, fiiul lui Navat.
16. Iară norodul tot, răspunzând împăratul mai aspre, aşa au grăit cătră el: „Nu iaste noao parte în David, nici moştenire în fiiul Isai? Întoarce-te în sălaşele tale, Israile, iară tu paşte casa ta, David!” Şi s-au dus Israil la sălaşele sale.
17. Iară preste fiii lui Israil, carii lăcuia în cetăţile Iiudei, au îm|părăţit Rovoam. 333v
18. Şi au trimis împăratul Rovoam pre Aduran, care era preste dăjdi, şi l-au ucis cu pietri fiii lui Israil şi au murit. Iară împăratul Rovoam în căruţe au grăbit a să sui şi au fugit în Ierusalim.
19. Şi s-au depărtat Israil de cătră casa lui David până într-această zi.

Cap 11

Lui Rovoam, vrând cu arme a-şi întoarce întreagă împărăţiia, prin Semei îi porunceaşte Dumnezeu să nu oştască împrotiva lui Israil. Şi, zidind Rovoam multe cetăţi, cugetă la el leviţii şi preoţii cei izgoniţi de Ierovoam şi ceaialalţi cinstitori de Dumnezeu. Iară Rovoam multe muieri au luat şi ţiitoare.

3 Împăr. 12, 21. 1. Şi au venit Rovoam în Ierusalim şi au chemat împreună toa|| tă casa Iiudei şi a lui 334r
Veniamin, o sută optzeaci de mii de cei aleşi şi de ostaşi, să oştească împrotiva lui Israil şi să-şi întoarcă la sineş împărăţia sa.
2. Şi au fost cuvântul Domnului cătră Semei, omul lui Dumnezeu, zicând:
3. „Grăiaşte cătră Rovoam, fiiul lui Solomon, împăratul Iiudei, şi cătră tot Israilul care iaste în Iiudeea şi cătră Veniamin:
4. «Aceastea zice Domnul: ‘Nu vă veţ sui, nici veţi oşti împrotiva fraţilor voştri; întoarcă-să fieştecarele în casa sa, că cu a Mea vreare s-au făcut aceasta’»”. Carii auzând cuvântul Domnului, s-au întors, nici au mers împrotiva lui Ierovoam.
5. Şi au lăcuit Rovoam în Ierusalim şi au zidit cetăţi ziduite în Iiuda.
6. Şi au zidit Vifleemul şi Eta | şi Thecua 334v
7. Şi Vethsur şi Soho şi Oddola
8. Şi Geth şi Maresi şi Zif,
9. Ci şi Adura şi Lahis şi Azeca
10. Şi Saraa şi Aialon şi Hevron, care era în Iiuda şi în Veniamin, cetăţi tari.
11. După ce le-au închis cu ziduri, au pus în eale căpetenii şi şuri de bucate, adecă de untdelemn şi de vin.
12. Ci şi în toate cetăţile au făcut case de arme, de paveze şi de suliţe şi le-au întărit cu mare osârdie; şi au împărăţit preste Iiuda şi preste Veniamin.
13. Iară preoţii şi leviţii carii era în tot Israilul au venit la el din toate scaunele sale,
14. Lăsându-şi oşteazele şi moştenirile sale şi trecând la Iiuda şi la Ierusalim, că-i lepădase Ierovoam şi următorii lui, ca să nu slu||jească, cu preoţia, Domnului. 335r
15. Carele ş-au rânduit şieşi preoţi celor înalte şi dimonilor şi a viţeilor carii făcuse.
16. Ci şi din toate neamurile lui Israil, oricarii dedease inima sa a cerca pre Domnul, Dumnezeul lui Israil, au venit în Ierusalim a jârthui junghierile sale înnaintea Domnului, Dumnezeului părinţilor săi.
17. Şi au întărit împărăţia Iiudei şi au întărit pre Rovoam, fiiul lui Solomon, în trei ani, că au umblat în căile lui David şi a lui Solomon ani numai trei.
18. Şi au luat Rovoam muiare pre Milath, fata lui Ierimoth, fiiului David, şi pre Avihail, fata lui Eliav, fiiul lui Isai,
19. Carea i-au născut fii pre Iehus şi Somorie şi Zoom.
20. Şi după aceasta au luat pre Ma|aha, fata lui Avisalom, carea i-au născut pre Avia 335v
şi Ethai şi Ziza şi Solomith.
21. Şi au iubit Rovoam pre Maaha, fata lui Avisalom, preste toate muierile sale şi ţâiitoarele; că muieri optsprăzeace luase, iară ţiitoare şasezeaci; şi au născut doaozeaci şi opt de fii şi feate, şasezeaci.
22. Şi au rânduit în cap pre Avie, fiiul Maahei, povăţuitoriu preste toţi fraţii săi, că pre el cugeta a-l face împărat;

23. Că mai înţălept au fost şi mai putearnic preste toţi fiii lui şi întru toate marginile Iiudei şi Veniamin şi în toate cetăţile zidite; şi le-au dat hrană multă şi multe muieri au cerut.

Cap 12

Pentru păcatele lui Rovoam şi a norodului Iiuda, în anul al cincilea înpărăţiii lui, îi dă Dumnezeu
336r *lui Sesac, || împăratului Eghiptului, carele prinzind cetăţile ceale înnalte a Iiudei, jefuieşte Ierusalimul, luând comoara împăratului şi a bisericii şi pavezele ceale de aur şi de argint, pentru carele de aramă au făcut Rovoam; carele murind, i-au urmat fiiul Avie.*

1. Şi deacă s-au întemeiat împărăţia lui Rovoam şi s-au întărit, au părăsit leagea Domnului şi tot Israilul cu el.
2. Iară în anul al cincilea al împărăţiii lui Rovoam s-au suit Sesac, împăratul Eghiptului, în Ierusalim (că păcătuise Domnului),
3. Cu o mie doao sute de căruţe şi cu şasezeaci de mii de călăreţi; nici era număr oştii carea venise cu el din Eghipt, livieni adecă, şi trogloditeani şi ethiopieni.
4. Şi au prins cetăţile ceale întărite în Iiuda şi au venit până în Ierusalim.
336v 5. Iară Semeie prorocul au întrat la Rovoam şi la căpeteniile Iiuda, ca|rii era adunaţi în Ierusalim, fugind de Sesac, şi au zis cătră dânşii: „Acestea zice Domnul: «Voi M-aţi lăsat, şi Eu v-am lăsat în mâna lui Sesac»".
6. Şi, înfricoşindu-să căpeteniile lui Israil şi împăratul, au zis: „Drept e Domnul".
7. Şi, văzând Domnul că s-au smerit, au fost cuvântul Domnului cătră Semeie, zicând: „Pentru că s-au smerit nu-i voiu pierde şi le voiu da puţântel agiutoriu şi nu va picături urgia Mea preste Ierusalim prin mâna lui Sesac.
8. Însă vor sluji lui, ca să ştie deschilinirea şerbiii Meale şi şierbiii împărăţiii pământeşti".
9. Şi s-au depărtat Sesac, împăratul Eghiptului, de la Ierusalim, luând comoarăle casii Domnului şi a casii împăratului şi toate cu sine le-au dus, şi pavezele ceale de aur care făcuse Solomon.
337r 10. Pentru carele împăratul au făcut de aramă şi le-au dat căpete||niilor celor împăvăzaţi, carii păzea uşa porţii.
11. Şi, întrând împăratul în casa Domnului, venea păvăzaţii şi le lua şi iarăşi le ducea la casa cea de arme.
12. Pentru că s-au smerit, s-au întors de la ei mânia Domnului, nici s-au şters de totul, că şi în Iiuda s-au aflat fapte bune.
13. *Şi s-au întărit împăratul Rovoam în Ierusalim şi au împărăţit. Şi de ani patruzeaci şi unul era când începuse a împărăţi şi şaptesprăzeace ani au împărăţit în Ierusalim, cetatea carea o au ales Domnul să întărească numele Său acolo, din toate neamurile lui Israil. Iară numele mumei lui, Naama Ammaniteanca. *3 Împăr. 14, 21.
14. Şi au făcut rău şi nu ş-au gătit inima sa a cerca pre Domnul.
15. Iară lucrurile lui Rovoam, ceale dintâi şi ceale de pre urmă, scrise sânt în cărţile lui
337v Semeie prorocul | şi într-a lui Addo văzătoriului şi cu deadinsul însămnate. Şi au oştit împrotiva sa Rovoam şi Ierovoam în toate zilele.
16. Şi au adormit Rovoam cu părinţii săi şi s-au îngropat în cetatea lui David; şi au împărăţit Avie, fiiul lui, pentru el.

Cap 13

Avie, apropiindu-să la războiu împrotiva lui Ierovoam, desmântă oastea lui Ierovoam despre războiu asupra sa, deacă au pre Dumnezeu povăţuitoriu, care ei Îl leapădase. Şi, nădăjduind în Domnul, biruieşte şi multe prinde cetăţi. Şi din patrusprăzeace muieri naşte treizeaci şi opt de prunci.

1. În anul al optsprăzecelea a lui Ierovoam au împărăţit Avie preste Iiuda.
2. *Trei ani au împărăţit în Ierusalim şi numele mumei lui, Mihaia, fata lui Uriil din Gavaa. Şi era războiu între Aveie şi Ierovoam. || *3 Împăr. 15, 2.
338r 3. *Şi, întrând Avie la războiu şi, având buni ostaşi şi de cei aleşi mii patruzeaci, iară Ierovoam dimprotivă au gătit oaste de mii optsprăzeace de bărbaţi, carii şi aceaia era aleşi şi la războiu tari. *3 Împăr. 15, 7.
4. Şi au stătut Avie pre muntele Semeron, care era în Efrem, şi au zis: „Ascultă, Ierovoam, şi tot Israilul!

5. Au nu ştiţi că Domnul, Dumnezeul lui Israil, au dat împărăţia lui David preste Israil în veac, lui şi fiilor lui, spre legătură de sare?

*3 Împăr. 11, 26. 6. Şi s-au sculat Ierovoam, fiiul lui Navat, sluga lui Solomon, fiului David, *şi au oştit împrotiva domnului său.

7. Şi s-au adunat la el oameni deşerţi şi fiii lui Velial şi au biruit asupra lui Rovoam, fiului Solomon. Iară Rovoam era neînvăţat şi cu inimă fricoasă, nici le-au putut sta împrotivă. |

8. Şi acum voi ziceţi că veţi putea sta împrotiva împărăţiii Domnului, carea o stăpâneaşte 338v
prin fiii lui David, şi aveţi mulţime mare de norod şi viţei de aur carii vi i-au făcut Ierovoam spre dumnezei.

3 Împăr. 12, 31. 9. *Şi aţi lepădat preoţii Domnului, fiii lui Aaron, şi leviţii şi v-aţ făcut preoţi ca şi toate noroadele pământului. Oricine va veni şi-ş va sfinţi mâna sa în tauri de boi şi în berbeci şapte, să face preot acelora ce nu sânt dumnezei.

10. Iară al nostru Domnul, Dumnezeu iaste, Carele nu-L lăsăm, şi preoţii slujesc Domnului din fiii lui Aaron şi leviţii sânt în rândul său.

11. Şi arderi aduc Domnului în toate zilele, dimineaţa şi sara, şi tămâierea după poruncile legii făcută, şi să pun înainte pâni în masă curată şi iaste la noi sfeşnic de aur şi candilele lui, să se aprinză pururea sara. Că noi păzim poruncile Domnului, Dumnezeului || nostru, 339r
pre Carele voi L-aţi părăsit.

12. Deci în oastea noastră povăţuitoriu Dumnezeu iaste şi preoţii Lui carii răsună cu trâmbiţele şi răsună împrotiva voastră. Fiii lui Israil, să nu oştiţi împrotiva Domnului, Dumnezeului părinţilor voştri, că nu vă foloseaşte!"

13. Acestea el grăind, Ierovoam dindărăpt cugeta leşuiri. Şi, stând în prejma protivnicilor, pre Iiuda neştiind îl ocolea cu oastea sa.

14. Şi, uitându-să Iiuda, au văzut apropiindu-să războiu dinprotivă şi dindărăpt şi au strâgat cătră Domnul, şi preoţii cu trâmbiţele au început a cânta.

15. Toţi bărbaţii Iiudei au glăsuit. Şi, iată, ei strâgând, au înfricoşat Dumnezeu pre Ierovoam şi pre tot Israilul, care sta dinprotiva lui Avie şi a Iiudei. |

16. Şi au fugit fiii lui Israil de Iiuda şi i-au dat Dumnezeu în mâna lor. 339v

17. Şi i-au lovit Avie şi norodul lui cu rană mare. Şi au căzut răniţi din Israil cinzeaci de mii de bărbaţi tari.

18. Şi s-au smerit fiii lui Israil în vreamea aceaea şi foarte s-au întărit fiii Iuda, pentru că nădăjduise în Domnul, Dumnezeul părinţilor săi.

19. Şi au gonit Avie pre Ierovoam, ce fugea şi au prins cetăţile lui, Vethil şi featele ei, şi Iesana cu featele sale, şi Efron şi featele ei.

20. Nici au mai putut sta împrotivă Ierovoam în zilele lui Avie, pre carele l-au lovit Domnul şi au murit.

21. Deci Avie, după ce ş-au întărit împărăţia, au luat muieri patrusprăzeace şi au născut doaozeaci şi doi de fii şi şasprăzeace feate.

22. Iară cealeaalalte a cuvintelor Aviei şi a căilor şi a faptelor || lui, scrise sânt cu 340r
deadinsul în cartea lui Addo prorocului.

Cap 14

Lui Avie urmează fiiul Asa, carele, pace de la Dumnezeu îngăduindu-să, cinstea idolilor o răstoarnă şi cetăţile Iiudei le zideaşte şi le întăreaşte şi pre Zara, împăratul ethiopilor, cu oaste de o mie de mii, ajutorindu-l Domnul, desăvârşit îl taie.

3 Împăr. 15, 8. 1. Şi au adormit Avie cu părinţii săi şi l-au îngropat în cetatea lui David. Şi au împărăţit Asa, fiiul său, pentru el, într-a căruia zile s-au odihnit pământul ani zeace.

2. Şi au făcut Asa ce era bun şi plăcut înnaintea Dumnezeului său şi au răsturnat oltarele cinstei streine şi ceale înnalte;

3. Şi au zdrobit chipurile ceale cioplite şi grânghii i-au aprins; |

4. Şi au poruncit Iiudei să caute spre Domnul, Dumnezeul părinţilor săi, şi să facă leagea 340v
şi toate poruncile;

5. Şi au depărtat din toate cetăţile Iiudei oltarele şi bisericile bozilor şi au împărăţit în pace.

6. Şi au zidit cetăţi tari în Iuda, pentru că odihnit era şi nici un războiu să sculase în vreamile lui, pace Domnul dăruind.

7. Şi au zis Iiudei: „Să zidim cetăţile acestea şi să le ocolim cu ziduri şi să le întărim cu turnuri şi cu porţi şi cu încuietori, până când sânt toate în pace de războiu, pentru că am căutat pre Domnul, Dumnezeul părinţilor noştri, şi ne-au dat pace prinprejur”. Şi au zidit şi nici o împiedecare au fost în zidire.

341r 8. Şi au avut Asa în oastea sa din || cei ce purta paveze şi suliţe, din Iiuda mii trei sute, iară din Veniamin de cei păvăzaţi şi de săgetători mii doao sute opt, toţi aceştia bărbaţi tari.

9. Şi au ieşit înprotiva lor Zara ethiopul, cu oastea sa, zeace sute de mii şi căruţe trei sute. Şi au venit până la Maresa.

10. Iară Asa au mers spre întâmpinarea lui şi au dires şireagul spre războiu în valea Sefata, carea ieste lângă Maresa.

11. Şi au chemat pre Domnul Dumnezeu şi au zis: *„Doamne, nu-i la Tine nici o depărtare cu puţini a ajuta au cu mulţi; ajută-ne, Doamne, Dumnezeul nostru, că în Tine şi în numele Tău având nădejde, am venit împrotiva aceştii mulţimi. Doamne, Dumnezeul nostru Tu eşti, să nu biruiască om împrotiva Ta!” | *1 Împăr. 14, 6.

341v 12. Şi au înfricoşat Domnul pre ethiopeeni înnaintea lui Asa şi Iiuda. Şi au fugit ethiopenii

13. Şi i-au gonit Asa şi norodul care era cu el până la Gherara. Şi au căzut ethiopenii până la perirea cea desăvârşit că, tăindu-i Domnul, s-au zdrobit şi oastea lui oştind. Şi au dus jafuri multe.

14. Şi au lovit toate cetăţile prinprejurul Gherarei, că mare cutremur pre toţi cuprinsease. Şi au răpit cetăţile şi multă pradă au dus cu sine.

15. Ci şi ocoalele oilor strâcându-le, au luat mulţime nenumărată de dobitoace şi de cămile şi s-au întors în Ierusalim.

Cap 15

Azarie proroceaşte că va fi Israil multă vreame fără cinstea Dumnezeului Celui adevărat, fără
342r *preoţie şi fără leage, || cu a căruie proroc îndemn întărindu-să, Asa ştearge urâciunea idolilor, şi pre mumă-sa, ce era închinătoare de idoli, de împărăţie o lipseaşte. Iară norodul joară cum că va sluji lui Dumnezeu.*

1. Iară Azarie, fiiul lui Oved, luând Duhul lui Dumnezeu,
2. Au ieşit spre întâmpinarea Asei şi i-au zis: „Auziţi-mă, Asa şi tot Iiuda şi Veniamin! Domnul e cu voi, că aţi fost cu El; de-L veţi căuta, Îl veţi afla, iară de-L veţi părăsi, vă va părăsi.

3. Şi vor treace multe zile în Israil fără Dumnezeu adevărat şi fără preot învăţătoriu şi fără leage.

4. Şi, deacă să vor întoarce în strâmtoarea sa, către Domnul, Dumnezeul lui Israil, şi-L vor căuta, Îl vor afla.

5. În vreamea aceaea nu va fi pace celui ce întră şi iese, ci groază de pretutindiri întru toţi lăcuitorii pământului. |

342v 6. Că să va scula neam asupra neamului şi cetate asupra cetăţii, că Domnul îi va turbura întru toată strâmtorirea.

7. Iară voi vă întăriţi şi să nu slăbească mânile voastre, că va fi plată lucrului vostru”.

8. Carea auzând Asa cuvintele, adecă, şi prorocia lui Azarie, fiiului Oved proroculuі, s-au întărit şi au luat idolii din tot pământul Iiudei şi a lui Veniamin şi din cetăţile care prinsease a muntelui Efrem şi au târnosit oltariul Domnului, care era înaintea pridvorului Domnului.

9. Şi au adunat tot Iiuda şi Veniaminul şi veniţii cu ei din Efrem şi din Manasse şi din Simion, că mulţi fugise la el din Israil, văzând că Domnul, Dumnezeul lui, iaste cu el.

10. Şi, venind în Ierusalim în luna a treia în anul al cinsprăzeacelea a împărăţiii lui Asa, ||

343r 11. Au jârtvuit Domnului în zioa aceaea din jafuri şi din prada carea adusease, boi şapte sute şi berbeci şapte mii.

12. Şi au întrat după obiceaiu a întări legătura de leage, ca să caute pre Domnul, Dumnezeul părinţilor săi, în toată inima şi în tot sufletul său.

13. Iară cine – au zis – nu va cerca pre Domnul, Dumnezeul lui Israil, să moară, de la cel mai mic până la cel mai mare, de la bărbat până la muiere.

14. Şi s-au jurat Domnului în glas mare, în veselie şi în răsunarea trâmbiţii şi în sunetul bucinurilor,

15. Toţi carii era în Iiuda, cu blăstăm; că în toată inima sa jurase şi în toată vrearea sa L-au căutat şi L-au aflat. Şi le-au dăruit Domnul odihnă prinprejur.

16. Ci şi pre Maaha, muma lui Asa împăratului, o au pus jos din împărăţie, pentru că făcuse în grâng bozul lui Priapi; carele tot l-au zdrobit şi în dă|raburi sfărmându-l, l-au 343v
ars în repegiunea Chedronului.
17. Iară ceale înnalte s-au lăsat în Israil, însă inima lui Asa era desăvârşit în toate zilele lui.
18. Şi ceale ce făgăduise tatăl său şi el le-au dus în casa Domnului, argintul şi aurul şi multe feliuri de unealte de vase.
19. Iară războiu n-au fost până la anul al treizeacilea şi cinci al împărăţiii lui Asa.

Cap 16

Oştind Vaasa, împăratul lui Israil, asupra lui Asa, au chemat Asa pre Venadad, împăratul Asiriii, spre ajutoriu şi pre Hanani prorocul. Pentru aceasta certându-l, la închisoare l-au trimis. Şi cu durerea picioarelor chinuindu-să, spre doftorie nădejdea puind, în anul împărăţiii sale patruzeaci şi unul moare

1. Iară în anul al treizeaci şi şase || al împărăţiii lui, s-au suit Vaasa, împăratul lui 344r
Israil, în Iiuda şi ocolea Rama cu zid, ca nime slobod să nu poată întra şi ieşi din împărăţia lui Asa.
2. Şi au scos Asa argint şi aur din vistieriile casii Domnului şi din visteriile împăratului şi au trimis la Venadad, împăratul Asiriii, care lăcuia în Damasc, zicând:
3. „Legătură între mine şi între tine iaste; tatâl mieu şi tatâl tău încă au avut înpreunare. Pentru aceaea ţ-am trimis argint şi aur, ca rumpând legătura carea ai cu Vaasa, împăratul lui Israil, să-l faceţi a să depărta de la mine".
4. Carea înţălegând Venadad, au trimis căpeteniile oastelor sale la cetăţile lui Israil carii au lovit Ahionul şi Dan şi Avelmain şi toate cetăţile ceale zidite a lui Nethali. |
5. Carea auzând Vaasa, au încetat a zidi Rama şi ş-au părăsit lucrul său. 344v
6. Iară Asa împăratul au luat tot Iuda şi au luat pietrile din Rama şi leamnele ce gătise spre zidirea Vaasa şi au zidit dintr-însele Gavaa şi Masfa.
7. În vreamea aceaea au venit Hanani prorocul la Asa, împăratul Iiudei, şi i-au zis: „Pentru că ai avut nădejde în împăratul Asiriii, şi nu în Domnul, Dumnezeul tău, pentru aceaea au scăpat oastea împăratului Asiriii din mâna ta.
*Sus 14, 9. 8. *Au nu ethiopenii şi liviii cu mult mai mulţi era, cu căruţe şi călăreţi şi cu mulţime multă foarte, carii, deacă ai crezut Domnului, ţi i-au dat în mâna ta?
9. Că ochii Domnului privesc preste tot pământul şi dăruiesc tărie celor ce cu inimă desăvârşită cred într-Însul; deci nebuneaşte ai || lucrat şi, pentru aceasta, dintr-această 345r
vreame să vor scula împrotiva ta războaie".
10. Şi, mâniindu-să Asa asupra văzătoriului, au poruncit a-l trimite la închisoare, că foarte să scărbise pentru aceasta. Şi au ucis din norod în vreamea aceaea mulţi.
11. Iară lucrurile lui Asa, ceale dintâiu şi ceale de pre urmă, scrise sânt în Cartea împăraţilor Iiuda şi Israil.
12. Bolnăvitu-s-au şi Asa, în anul al treizeaci şi noao a împărăţiii sale, de durearea picioarelor foarte cumplită, şi nici în bolnăvirea sa au căutat pre Domnul, ci mai vârtos au nădăjduit în meşteşugul doftorilor.
13. Şi au adormit cu părinţii săi; şi au murit în anul împărăţiii sale al patruzeaci şi unul.
14. Şi l-au îngropat în mormântul său, care-ş săpase în cetatea lui Da|vid. Şi l-au pus 345v
preste patul său, plin de mirodenii şi de unsori tălniţeşti, care era de mestecători mirodenii derease şi le-au aprins preste el cu mare trufie.

Cap 17

Dumnezeiescul Iosafat, tătâni-său Asa în scaun urmând, putearnic de bogăţii şi de arme, trimite învăţători leagii lui Dumnezeu prin toată Iudeea, a căria căpetenii să numără cu numărul supuşilor ostaşi.

1. Şi au împărăţit Iosafat, fiiul lui, pentru el şi au biruit asupra lui Israil.
2. Şi au rânduit numerele ostaşilor în toate cetăţile Iiudei, care era încunjurate cu ziduri. Şi au rânduit apărători în pământul Iiudei şi în cetăţile Efrem, care le prinsease Asa, tatăl lui. ||

346r 3. Şi au fost Domnul cu Iosafat, că au umblat în căile lui David, tătâni-său, ceale dintâie şi n-au nădăjduit în Vaalim,
4. Ci în Dumnezeul tătâni-său şi au mers în poruncile Lui şi nu după păcatele lui Israil.
5. Şi au întărit Domnul împărăţia în mâna lui şi au dat toată Iudeea daruri lui Iosafat. Şi i s-au făcut bogăţii fără sfârşit şi multă slavă.
6. Şi, luund inima lui îndrăznire pentru căile Domnului, şi ceale înalte şi grânghii din Iiuda i-au şters.
7. Iară în anul împărăţiii sale al treilea au trimis din căpeteniile sale pre Venhail şi Ovdie şi Zaharie şi Nathanail şi pre Miheia, să înveaţe pre cetăţile Iiudei.
346v 8. Şi cu ei, leviţii Semeie şi Nathanie şi Zavadie şi Asel şi Se|miramoth şi Ionathan şi Adonie şi Thovie şi Thovadonie, leviţi, şi cu ei, Elisama şi Ioram, preoţii.
9. Şi învăţa norodul în Iiuda, având cartea leagii Domnului. Şi umbla prin toate cetăţile Iiudei şi învăţa norodul.
10. Şi s-au făcut frica Domnului preste toate împărăţiile pământului care era împrejurul Iiudei; nici îndrăznea a oşti înprotiva lui Iosafat.
11. Ci şi filisteii aducea daruri lui Iosafat şi vamă de argint, şi aravii aducea dobitoace, de berbeci şapte mii şapte sute şi de ţapi atâţia.
12. Şi au crescut Iosafat şi s-au mărit până la înălţime. Şi au zidit în Iiuda case ca turnurile şi cetăţi zidite.
13. Şi multe lucruri au gătit în cetăţile Iudei; şi bărbaţi ostaşi şi vărtoşi era în Ierusalim, ||
347r 14. A cărora acesta-i numărul prin case şi prin familiile fieştecăruie; în Iiuda: căpeteniile oastei, Edna povăţuitoriu, şi cu el bărbaţi tari trei sute de mii.
15. După acesta, Iohanan căpetenie, şi cu el doao sute optzeaci de mii.
16. Şi după acesta, Amasie, fiiu lui Zehri, sfinţit Domnului, şi cu el doao sute de mii de bărbaţi tari.
17. După acesta urma cel vârtos la războiu, Eliad, şi cu el, de cei ce ţinea arcul şi pavăza, doao sute de mii.
18. După acesta şi Iozavad, şi cu el o sută optzeaci de mii de ostaşi gătiţi.
19. Aceştia toţi era la mâna împăratului, afară din cei ce-i pusease prin cetăţile ceale zidite în toată Iiudeea.

Cap 18

347v *Iosafat, cumnăţit cu necuratul Ahav, | luund fiiul lui Ioram fata lui Ahav, să suie cu el împrotiva Ramoth Galaad, patru sute de proroci mincinoşi biruinţă făgăduindu-le. Iară Mihei, împrotivă prorocind, să închide; dară Ahav, după prorocie Miheii, în războiu să ucide.*

1. Şi au fost Iosafat găzdac şi cinstit foarte şi cu cumnăţie s-au împreunat cu Ahav.
2. Şi s-au pogorât după ani la el în Samaria, spre a căruia venire au ucis Ahav berbeci şi boi mulţi, lui şi norodului care venise cu el. Şi l-au îndemnat să să suie în Ramoth Galaad.
3. Şi au zis Ahav, împăratul lui Israil, către Iosafat, împăratul Iiudei: „Vino cu mine în Ramoth Galaad!" Căruia i-au răspuns: „Precum sânt eu, aşa şi tu; precum norodul mieu, aşa şi al tău norod. Şi cu tine vom fi în războiu".
348r 4. Şi au zis Iosafat către împă||ratul lui Israil: „Întreabă, rogu-te, acum, cuvântul Domnului!"
5. Şi au adunat împăratul lui Israil din proroci patru sute de bărbaţi şi au zis către ei: „În Ramoth Galaad, la războiu, trebuie să meargem au să ne odihnim?" Iară ei: „Suie-te – au zis – şi o va da Domnul în mâna împăratului!"
6. Şi au zis Iosafat: „Au nu iaste aici prorocul Domnului, să întrebăm şi de la el?"
7. Şi au zis împăratul lui Israil cără Iosafat: „Iaste un om de la carele putem întreba vrearea Domnului; ci eu l-am urât, că nu-m proroceaşte bun ceva, ci rău în toată vreamea. Şi iaste Mihei, fiiul lui Iemla". Şi au zis Iosafat: „Nu grăi, împărate, aşa!"
8. Şi au chemat împăratul lui Israil unul dintre fameni şi i-au zis: „Cheamă curând pre Mihei, fiiul lui Iemla!" |
348v 9. Iară împăratul lui Israil şi Iosafat, împăratul Iiudei, amândoi şedea în scaunele sale, îmbrăcaţi cu podoabă împărătească. Şi şedea în arie, lângă poarta Samariii, şi toţi prorocii prorocea înnaintea lor.

10. Iară Sedechie, fiiul lui Hanaana, ş-au făcut cornuri de fier şi au zis: „Acestea zice Domnul: «Cu acestea vei vântura Siria, până ce o vei zdrobi»”.
11. Şi toţi prorocii aseaminea prorocea şi zicea: „Suie-te în Ramoth Galaad şi vei spori şi-i va da Domnul în mâna împăratului”.
12. Iară solul care mersease a chema pre Mihei i-au zis: „Iată, cuvintele tuturor prorocilor cu o gură binevestesc împăratului. Deci rogu-te, dară, ca şi cuvântul tău să nu să deschilinească de la dânşii şi grăiaşte norocite!”
13. Căruia i-au răspuns Mihei: „Viu e Dom||nul, că orice-m va zice Domnul, Dumnezeul 349r
mieu, aceasta voiu grăi!”
14. Şi au venit la împăratul, căruia împăratul i-au zis: „Mihei, trebuie să meargem în Ramoth Galaad la războiu au a ne odihni?” Căruie i-au răspuns: „Suie-te, că toate norocit să vor întâmpla şi să vor da protivnicii în mânile voastre”.
15. Şi au zis împăratul: „Iarăşi te jur ca să nu-m grăieşti fără ce iaste adevărat în numele Domnului”.
16. Iară el au zis: „Văzut-am tot Israilul răsipit prin munţi, ca oile ce n-au păstoriu. Şi au zis Domnul: «Nu au aceştia domni, întoarcă-să fieştecarele în casa sa în pace!»”
17. Şi au zis împăratul lui Israil cătră Iosafat: „Au nu ţ-am zis că nu-m proroceaşte acesta ceva bun, ci ceale reale?”
18. Iară el şi pentru aceaea au zis: „Ascultaţi cuvântul Domnului! Văzut-am | pre Domnul 349v
şezând în scaunul Său şi toată oastea ceriului stând împregiurul Lui de-a dreapta şi de-a stânga.
19. Şi au zis Domnul: «Cine va înşela pre Ahav, împăratul lui Israil, să se suie şi să cază în Ramoth Galaad?» Şi, zicând unul într-un chip, şi altul într-alt chip,
20. Au purces duhul şi au stătut înnaintea Domnului şi au zis: «Eu l-oi încelui». Căruie Domnul au zis: «În ce-l vei încelui?»
21. Iară el au răspuns: «Ieşi-voiu şi voiu fi duh mincinos în gura tuturor prorocilor lui». Şi au zis Domnul: «Încelui-vei şi vei birui. Ieşi şi fă aşa!»
22. Acum, dară, iată, Domnul au dat duhul minciunii în gura tuturor prorocilor tăi şi Domnul au grăit de tine reale”.
23. Şi s-au apropiat Sedechie, fiiul Hanaanii, şi au lovit falca lui Mihei şi au zis: „Pre care cale au trecut || Duhul Domnului de la mine, să-ţi grăiască ţie?” 350r
24. Şi au zis Mihei: „Tu însuţi vei vedea în zioa aceaea, când vei întra în cămara cea dinlontrul cămării, să te ascunzi”.
25. Şi au poruncit împăratul lui Israil, zicând: „Luaţi pre Mihei şi duceţi la Amon, căpetenia cetăţii, şi la Ioas, fiiul lui Amalic,
26. Şi veţi zice: «Aceastea zice împăratul: ‘Trimiteţi pre acesta în temniţă şi-i daţi puţântea pâne şi puţântică apă, până când mă voiu întoarce în pace’»”.
27. Şi au zis Mihei: „De te vei întoarce în pace, n-au grăit Domnul în mine”. Şi au zis: „Auziţi toate noroadele!”
28. Şi s-au suit împăratul lui Israil şi Iosafat, împăratul Iiudei, în Ramoth Galaad.
29. Şi au zis împăratul lui Israil cătră Iosafat: „Schimba-voiu văjmântul | şi aşa voiu 350v
merge la războiu, iară tu te îmbracă cu hainele tale”. Şi, schimbându-şi împăratul lui Israil hainele, au venit la războiu.
30. Iară împăratul Asiriii poruncise voivozilor ostaşilor săi, zicând: „Să nu oştiţi împrotiva celui mai mic au celui mai mare, fără numai împrotiva împăratului Israil!”
31. Deci văzând voivozii călăreţilor pre Iosafat au zis: „Împăratul lui Israil iaste acesta!” Şi l-au încungiurat oştind. Iară el au strigat cătră Domnul şi i-au agiutat şi i-au întors de la el;
32. Că văzând voivozii călărimei că n-ar fi împăratul lui Israil, l-au lăsat.
33. Şi s-au întâmplat de au aruncat săgeata în neştiut oarecare din norod şi au lovit pre împăratul lui Israil || între cerbice şi între speate. Iară el au zis căruţeriului său: „Intoarce 351r
mâna ta şi mă scoate din şireag, că rănit sânt”.
34. Şi s-au sfârşit războiul în zioa aceaea, iară împăratul lui Israil sta în căruţa sa împrotiva asiriilor până sara şi au murit apunând soarele.

Cap 19

Iosafat, de la nenorocitul războiu întorcându-să, de la Iehu prorocul să ceartă pentru ce au dat ajutoriu lui Ahav. Rânduiţilor de la sâne judecători

le porunceaşte a ţinea dreptatea, preoţilor şi leviţilor a spori cinstea cea dumnezeiască şi drept a învăţa norodul.

1. Şi s-au întors Iosafat, împăratul Iiudei, în pace la casa sa, în Ierusalim,
2. Căruia i-au alergat înnainte Iehu, fiiul lui Hanani văzătoriul, şi i-au zis:
351v „Necuratului dai agiutoriu şi | celor ce urăsc pre Domnul te împreuni cu prietenie? Şi pentru aceaea de mânia Domnului, adecă, erai vreadnic.
3. Ci bune lucruri fapte s-au aflat în tine, pentru că ai şters grânghii din pământul Iiudei şi ţ-ai gătit inima a cerca pre Domnul, Dumnezeul părinţilor tăi".
4. Şi au lăcuit Iosafat în Ierusalim. Şi iarăşi au ieşit la norodul din Versavia, până la muntele Efrem, şi i-au chemat la Domnul, Dumnezeul părinţilor săi.
5. Şi au rănduit judecători locului, prin toate cetăţile Iiudei ceale zidite, prin toate locurile.
6. Şi poruncind judecătorilor: „Vedeţi – au zis – ce faceţi, că nu faceţi judecata omului, ci a lui Dumnezeu şi orice veţi judeca spre voi să va vărsa.
7. Fie frica Domnului cu voi şi cu deadinsul toate să le faceţi, că nu iaste la Domnul,
352r Dumnezeul nostru, nedrepta||te, *nici priimire de feaţe, nici pofta darurilor". *2 Leage 10, 17.
8. Şi în Ierusalim au rănduit Iosafat leviţi şi preoţi şi căpetenii familiilor din Israil, ca să Înţele. 6, 8.
judece judecata şi pricina Domnului lăcuitorilor ei. Ecli. 35, 15.
9. Şi le-au poruncit, zicând: „Aşa veţi lucra în frica Domnului, credincios şi cu inimă Fapt. 10, 24.
desăvârşit. Râml. 2, 11.
10. Toată pricina carea va veni la voi, a fraţilor voştri, carii lăcuiesc în cetăţile sale, între Galat. 2, 6.
rudenie şi între rudenie, oriunde iaste întrebare de leage, de poruncă, de ţeremonii, de Efes 6, 9.
îndreptări, arătaţi-le să nu păcătuiască împrotiva Domnului şi să nu vie mânia asupra Colos 3, 25.
voastră şi asupra fraţilor voştri. Deci aşa lucrând, nu veţ păcătui. 1. Petr. 1, 17.
11. Iară Amarie preotul şi arhiereul vostru, în ceale ce sânt cătră Dumnezeu, vă va fi
352v mai-mare; iară Zavadie, | fiiul lui Izmail, care iaste voivod în casa Iiudei, preste acelea lucruri va fi, care sânt spre slujba împăratului. Şi aveţi învăţători leviţii înaintea voastră; întăriţi-vă şi lucraţi cu deadinsul şi va fi Domnul cu voi în ceale bune".

Cap 20

Ammonitenii, moavitenii şi asirienii împrotiva lui Iosafat sculându-se, el vestind postul împreună cu norodul cucearnic, cătră Domnul aleargă, şi aşa de la ei, între sineş tăindu-să, jafuri culeage. Însă pentru legătura cu necuratul Ohozie făcută, de la prorocul să ceartă şi de la Dumnezeu să pedepseaşte.

1. După acestea s-au adunat fiii lui Moav şi fiii Ammon, şi cu ei, dintre ammoniteni la Iosafat să oştească asupra lui. ||
353r 2. Şi au venit soli şi au spus lui Iosafat, zicând: „Vine împrotiva ta mulţime mare, din locurile ceale ce sânt peste mare şi din Siria, şi, iată, stau împreună în Asasonthamar, carea iaste în Engaddi".
3. Iară Iosafat, de frică îngrozit, cu totul s-au dat spre rugăciune cătră Domnul şi au vestit post în toată Iiudeea.
4. Şi s-au adunat Iiudeea a ruga pre Domnul, ci şi toţi din cetăţile sale au venit a să ruga Lui.
5. Şi, stând Iosafat în mijlocul ceatei Iiuda şi a Ierusalimului, în casa Domnului, înnaintea pridvorului celui nou,
6. Au zis: „Doamne, Dumnezeul părinţilor noştri, Tu eşti Dumnezeu în ceriu şi stăpâneşti toate împărăţiile neamurilor; în mâna Ta iaste tăriia şi puteare, nici poate cineva a-Ţi sta împrotivă. |
353v 7. Au nu Tu, Dumnezeul nostru, ai ucis pre toţi lăcuitorii pământului acestuie înnaintea norodului Tău, Israil, şi l-ai dat seminţii lui Avraam, priiatinului Tău în veac?
8. Şi au lăcuit într-însul şi au zidit într-însul jârtvelnic numelui Tău, zicând:
9. «De vor năvăli asupra noastră răotăţi, sabiia judecăţii, ciumă şi foamete, vom sta înnaintea casii aceştie în vedearea Ta, în carea s-au chemat numele Tău; şi vom strâga cătră Tine în năcazurile noastre şi ne vei ajuta şi ne vei mântui».
10. Acum, dară, iată, fiii Ammon şi Moav şi muntele Seir, *prin carii n-ai îngăduit pre *2 Leage 2, 1.
Israil a treace când ieşiia din Eghipt, ci s-au abătut de cătră ei şi nu i-au ucis,

11. Dinprotivă lucrează şi să sârguies||c a ne lepăda din moştenirea carea ne-ai dat noao. 354r
12. Dumnezeul nostru, au doară nu-i vei judeca? În noi, adecă, nu iaste atâta tărie să puteam sta împrotiva mulţimei aceştie, carea năvăleaşte asupra noastră; ci neştiind ce trebuie să facem, numai aceasta avem îndărăpt, ca ochii noştri să-i îndreptăm către Tine".
13. Iară tot Iiuda sta înnaintea Domnului, cu cei mititei şi cu muiarile şi cu pruncii săi.
14. Şi era Iahazail, fiiul lui Zaharie, fiiului Vanae, fiiului Iehiil, fiiului Mathanie, levit din fiii lui Asaf, preste carele au fost Duhul Domnului în mijlocul gloatei.
15. Şi au zis: „Luaţi aminte toată Iiudeea şi carii lăcuiţi în Ierusalim, şi tu, împărate Iosafat! Acestea zice Domnul voao: «Să nu vă te|meţi, nici să vă spăimântaţi de această 354v
mulţime, că nu-i războiul vostru, ci a lui Dumnezeu.
16. Mâne vă veţi pogorî împrotiva lor; că să vor sui pre dârmina pe nume Sis şi-i veţi afla în vârful repegiunii carea iaste în prejma pustiii Ieruil.
17. Nu veţi fi voi carii veţi bate, ci numai cu nădejde staţi şi veţi vedea agiutorul Domnului preste voi, o, Iuda şi Ierusalim! Să nu vă temeţi, nici să vă spăimântaţi; mâne veţi ieşi împrotiva lor şi Domnul va fi cu voi»".
18. Deci Iosafat şi Iiuda şi toţi lăcuitorii lui Israil au căzut cu faţa la pământ înaintea Domnului şi s-au închinat Lui.
19. Iară leviţii din fiii Caath şi din fiii lui Core lăuda pre Domnul, Dumnezeul lui Israil, cu glas mare întru înnăl||ţime. 355r
20. Şi, sculându-să dimineaţă, au ieşit prin pustie Thecue. Şi, purcezând ei, stând Iosafat în mijlocul lor, au zis: „Ascultaţi-mă, bărbaţii Iiudei şi toţi lăcuitorii Ierusalimului! Credeţi în Domnul, Dumnezeul vostru, şi fără grije veţi fi; credeţi prorocilor Lui şi toate vi să vor întâmpla norocite!"
21. Şi au dat sfat norodului şi au rânduit cântăreţi Domnului, ca să-L laude în turmele
*Psalm 135, 1. sale şi să meargă înnaintea oastei şi cu glas să răsune: *„Mărturisiţi-vă Domnului, că în veac e mila Lui!"
22. Şi deacă au început a cânta laudele, au întors Domnul leşuirile lor preste ei, adecă a fiilor Ammon şi Moav şi a muntelui Seir, carii ieşise să oştească asupra Iiudei, şi | au fost loviţi. 355v
23. Că fiii lui Ammon şi Moav s-au sculat asupra lăcuitorilor muntelui Seir, să-i ucigă şi să-i ştargă. Şi, plinind aceasta cu fapta şi asupra sa întorcându-să, unii pre alţii cu rane s-au tăiat.
24. Iară Iuda, venind la straja carea priveaşte spre pustie, au văzut departe tot ţinutul preste tot plin de trupuri moarte; nici a fi vrunul care ar fi putut scăpa de ucidere.
25. Şi au venit Iosafat şi tot norodul cu el a trage jafurile morţilor. Şi au aflat între trupuri multe fealiuri de unealte şi haine şi vase scumpe; şi le-au apucat, aşa cât toate a le purta nu putea, nici în trei zile aducea jafurile pentru mărimea pradei.
26. Iară în zioa a patra s-au adu||nat în Valea Blagosloveniii, că pentru că acolo 356r
binecuvântase pre Domnul, au chemat locul acela Valea Blagosloveniii până într-această zi.
27. Şi s-au întors tot omul Iiudei şi lăcuitorii Ierusalimului şi Iosafat înaintea lor în Ierusalim, cu veselie mare, pentru că le dedease Domnul bucurie din nepriiatinii săi.
28. Şi au întrat în Ierusalim cu psaltiri şi cu alăute şi cu trâmbiţe în casa Domnului.
29. Şi au căzut spaima Domnului preste toate împărăţiile locurilor, auzind că au oştit Domnul asupra protivnicilor lui Israil.
30. Şi au odihnit împărăţia lui Iosafat şi i-au dat Domnul pace prinprejur.
31. Şi au împărăţit Iosafat preste Iiuda; şi era de treizeaci şi | cinci de ani când începuse 356v
a împărăţi. Şi ani doaozeaci şi cinci au împărăţit în Ierusalim, şi numele mumei lui, Asuva, fata lui Selahi.
32. Şi au umblat în calea tătâni-său, Asa, nici s-au abătut de la ea, făcând ce era plăcut înaintea Domnului.
33. Însă ceale înnalte nu le-au şters, şi norodul încă nu-şi îndreptase inima sa către Domnul, Dumnezeul părinţilor săi.
34. Iară celeaalalte a faptelor lui Iosafat, celor dintâi şi celor de pre urmă, scrise sânt în cuvintele lui Iehu, fiiului Hanani, carele le-au cules în cărţile împăraţilor lui Israil.
35. După acestea au făcut priiatinie Iosafat, împăratul Iiudei, cu Ohozie, împăratul lui Israil, a căruie lucruri au fost necurate.
36. Şi s-au împărtăşit a face corăbii care să meargă în Tharsis. Şi au fă||cut corabie în 357r
Asiongavir.
37. Şi au prorocit Eliezer, fiiul lui Dodan din Maresa, către Iosafat, zicând: „Pentru că ai avut legătură cu Ohozie, au lovit Domnul lucrurile tale şi s-au zdrobit corăbiile, nici s-au putut duce în Tharsis".

CAP 21 ŞI 22 CARTEA A DOAO PARALIPOMENON

Cap 21

Necuratul Ioram, fiiul lui Iosafat, ucide pre fraţii săi şi pre oricarii căpeteniile Iiudei, căruia Ilie, prin scrisoare, bolnăvire şi moartea şi a casii sale şi a împărăţiii rumpere, mai nainte vesteaşte, care au şi urmat.

1. Şi au adormit Iosafat cu părinţii săi şi s-au îngropat cu ei în cetatea lui David. Şi au împărăţit Ioram, fiiul lui, pentru el; 3 Împăr. 22, 51.
2. Carele au avut fraţi, fiii lui Iosafat, pre Azarie şi Iahiil şi Zaharie şi Azarie şi
357v Mihail şi Safatie. Toţi aceştia fiii lui Iosafat, | a împăratului Iiudei.
3. Şi le-au dat lor tată-său multe daruri de argint şi de aur şi biruri cu cetăţi foarte întărite în Iiuda. Iară împărăţia o au dat lui Ioram, pentru că era întâiu născut.
4. Şi s-au sculat Ioram preste împărăţia tătâni-său. Şi întărindu-să, au ucis pre toţi fraţii săi cu sabie şi oricarii din căpeteniile lui Israil.
5. De treizeaci de ani era Ioram când începuse a împărăţi şi opt ani au împărăţit în Ierusalim.
6. Şi au umblat în căile împăratului Israil, precum făcusă casa lui Ahav, că fata lui Ahav era muiarea lui şi au făcut rău înnaintea Domnului.
7. Şi n-au vrut Domnul a pierde casa lui David, pentru legătura ce făcuse cu el şi pentru că-i făgăduise să-i dea candilă şi fiilor lui în toată vreamea.
358r 8. În zilele acelea s-au împrotivit cu războiu Edom, ca să nu fie supus Iiu||dei şi ş-au făcut împărat.
9. Şi, trecând Ioram cu voivozii săi şi cu toată călărimea ce era cu sâne, s-au sculat noaptea şi au lovit Edomul, care-l încungiurase şi toţi voivozii călărimei lui.
10. Însă s-au răzvrătit Edom, ca să nu fie supt stăpânirea Iiudei până la această zi. Într-aceaea vreame şi Lovna s-au depărtat, să nu fie supt mâna lui, că părăsise pre Domnul, Dumnezeul părinţilor săi;
11. Încă şi ceale înnalte au cioplit în cetăţile Iiudei şi au făcut a curvi lăcuitorii Ierusalimului şi a treace legile Iiuda.
12. Şi i s-au adus scrisoare de la Ilie prorocul, în carea era scris: „Acestea zice Domnul, Dumnezeul lui David, tătâni-tău: «Pentru că n-ai umblat în căile Iosafat, tătâni-tău, şi în căile lui Asa, împăratului Iiudei,
13. Ci ai purces prin calea împăraţilor Israil şi a curvi ai făcut Iiuda şi lăcuitorii Ierusalimului,
358v urmând | curvia casei lui Ahav, ci încă şi fraţii tăi, casa tătâni-tău, pre cei mai buni decât tine i-ai ucis,
14. Iată, Domnul te lovi cu rană mare, cu norodul tău şi cu fiii şi muiarile tale şi toate averile tale.
15. Iară tu vei bolnăvi de lângoare rea a pântecelui tău, până când ţ-or ieşi încet ceale ascunse prin toate zilele»”.
16. Şi au deşteptat Domnul împrotiva lui Ioram duhul filisteilor şi al harapilor, carii sânt hotarâşi cu ethiopenii.
17. Şi s-au suit în pământul Iiudei şi l-au bătut şi au răpit toate averile care s-au aflat în casa împăratului, încă şi fiii lui şi muierile; nici i-au rămas fiiu, fără Ioahas, care era născut mai mic.
18. Şi preste toate acestea l-au lovit Domnul cu nevindecată boala urdinării.
359r 19. Şi, trecând zi peste zi şi părţile vreamilor întorcându-să, s-au pli||nit curgerea a doi ani; şi aşa, cu lungă strâcare mistuit, atâta cât îi da afară şi măruntăile sale, de boală aseaminea, şi de viaţă s-au lipsit şi au murit în slăbiciune rea; şi nu i-au făcut norodul, după obiceaiul aprinderii, îngropăciunea, precum făcuse mai-marilor lui.
20. De treizeaci şi doi de ani au fost când au început a împărăţi şi opt ani au împărăţit în Ierusalim şi au umblat nu drept; şi l-au îngropat în cetatea lui David, însă nu în mormântul împăraţilor.

Cap 22

Pre necuratul Ohozie, fiiul lui Ioram, împăratul Iiudei, îl ucide Iehu, împreună şi pre Ioram, împăratul lui Israil. Şi, ucigând Athalia fiii împăratului, au ţinut Iosaveth pre Ioas, cel mai mic născut. |

359v 1. Şi au rânduit lăcuitorii Ierusalimului pre Ohozie, fiiul lui cel mai mic, împărat pentru el; că pre toţi mai marii născuţi, carii înnaintea lui era, îi ucisease tâlharii harapilor carii năvălise în tabără. Şi au împărăţit Ohozie, fiiu lui Ioram, împăratului Iiudei. 4 Împăr. 8, 25.

*4 Împăr. 8, 26. 2. *De ani patruzeaci şi doi era Ohozie când începuse a împărăţi şi un an au împărăţit în Ierusalim; şi numele mâni-sa, Athalia, fata lui Amri.

3. Ci şi el au întrat prin căile casei Ahav, că mumă-sa l-au silit să lucre necurat.

4. Şi au făcut rău înnaintea Domnului, ca şi casa lui Ahav; că ei i-au fost sfetnicii după moartea tătâni-său, spre perirea lui,

5. Şi au umblat în sfaturile lor şi au mers cu Ioram, fiiul lui Ahav, împăratul lui Israil, la războiu înprotiva lui Hazail, împăratul Siriii, în Ra||moth Galaad. Şi au rănit sirii pre Ioram, 360r

6. Care s-au întors să să lecuiască în Iezrail, că multe rane luase în mai sus-zisa certare. Deci Ohozie, fiiul lui Ioram, împăratul Iiudei, s-au pogorât să vază pre Ioram, fiiul lui Ahav, în Iezrail bolnăvind.

7. Că vrearea lui Dumnezeu au fost asupra lui Ohozie să vie la Ioram. Şi venind şi ieşind cu el împrotiva lui Iehu, fiiului Namsi, care l-au uns Domnul, ca să ştargă casa lui Ahav.

8. Şi, râsipind Iehu casa lui Ahav, au aflat căpeteniile Iiudei şi fiii fraţilor lui Ohozie, carii-i slujiia şi i-au ucis.

9. Şi pre însuşi Ohozie cercându-l, l-au găsit pitulat în Samaria şi, aducându-l la sine, l-au ucis şi l-au îngropat, pentru că era fiiul lui Iosafat, carele căutase pre Domnul în toată inima sa. Nici mai era nădejde ceva să împără|ţască cineva din ruda lui Ohozie, 360v

*4 Împăr. 11, 1. 10. *Că Athalia, muma lui, văzând că murise fiiul său, s-au sculat şi au ucis toată ruda cea împărătească a casii lui Ioram.

11. Iară Iosaveth, fata împăratului, au luat pre Ioas, fiiul lui Ohozie, şi l-au furat din mijlocul fiilor împăratului, când să ucidea şi l-au ascuns cu doica sa în cămara cea de paturi. Iară Iosaveth, carea îl ascunsease, era fata împăratului Ioram, muiarea Ioiadei căpeteniii, sor lui Ohozie, şi pentru aceaea Athalia nu-l ucisease.

12. Şi au fost cu ei în casa lui Dumnezeu ascuns şase ani, în carii au împărăţit Athalia pre pământ.

Cap 23

Ioiada arhiereul au uns pre Ioas de şapte ani împărat Iiudei şi au căştigat de s-au ucis Athalia şi cinstea lui Dumnezeu s-au întors. Iară norodul au strâ||cat casa, oltarele şi bozii lui Vaal. 361r

4 Împăr. 11, 4. 1. Iară în anul al şeptelea, întărindu-să Ioiada, au luat sutaşii pre Azarie, adecă fiiul lui Ieroham, şi Ismail, fiiul lui Iohanan, şi Azarie, fiiul lui Oved, şi Amasie, fiiul Adaiei, şi Elisafat, fiiul Zehrii, şi au făcut cu ei legătură.

2. Carii, încungiurând Iiudeea, au adunat leviţii din toate cetăţile Iiudei şi căpeteniile familiilor Israil şi au venit în Ierusalim.

3. Şi au făcut toată mulţimea legătură, în casa lui Dumnezeu, cu împăratul. Şi au zis cătră ei Ioiada: „Iată, fiiul împăratului va împărăţi, precum au grăit Domnul despre fiii lui David.

4. Deci acesta iaste cuvântul care-l veţi face:

5. A treia partea voastră, carea vine la sânbăta, din preoţi şi leviţi şi portari, vor fi în porţi, iară a treia parte la casa împăratului şi a treia parte, la poarta ce să zice a temeiului. Iară toată ceaealaltă obşte fie în pridvoa|rele casii Domnului. 361v

6. Nici cineva altul să între în casa Domnului, fără numai preoţii şi carii slujesc din leviţi, numai ei să între, că sânt sfinţiţi, şi toată obştea ceaeaalaltă păzesc străjile Domnului.

7. Iară leviţii împrejure pre împăratul, având fieştecarii armele sale (şi de va întra altcineva în bisearică să se ucigă) şi fie cu împăratul şi întrând şi ieşind".

8. Şi au făcut leviţii şi toată Iiudeea după toate care poruncise Ioiada arhiereul. Şi au luat fieştecarii oamenii carii era supt sine şi venea prin rândul sâmbetei, cu cei ce plinise sâmbăta şi era să iasă, că Ioiada preotul nu lăsase a să duce gloatele carele prin toate săptămânile una după alta urma.

9. Şi au dat Ioiada preotul sutaşilor lănci şi paveze şi jumătăţi de pavezele împăratului David, carele jârthuise în casa Domnului. ||

10. Şi au rânduit tot norodul a celor ce ţinea suliţele, de la partea bisericii dreapta până 362r la partea bisericii stânga, înnaintea oltariului şi înaintea bisericii, prinprejurul împăratului.

11. Şi au scos fiiul împăratului şi i-au pus steama şi mărturia şi i-au dat în mână a ţinea leagea şi l-au rânduit împărat. Şi l-au uns Ioiada preotul şi fiii lui şi i-au strânşteluit şi au zis: „Să trăiască împăratul!"

12. Carea auzând Athalia glasul, adecă, celor ce alerga şi lăuda pre împăratul, au întrat la norod în casa Domnului.

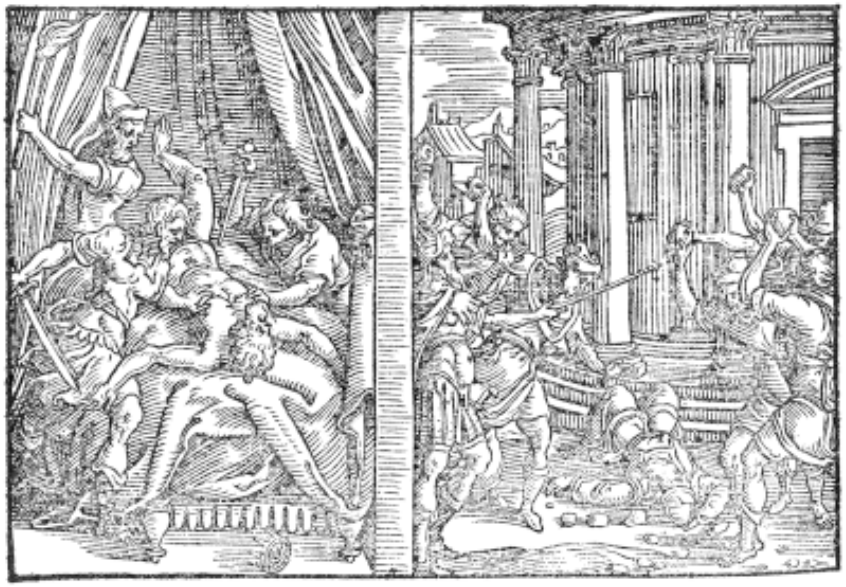

13. Şi, văzând împăratul stând pre trepte în întrare şi căpeteniile şi gloatele împregiurul lui şi tot norodul pământului veselindu-să şi răsunând cu trâmbiţele şi cu multe feliuri de organe împreună cântând şi glasurile lor ce lăuda, ş-au rupt vejmintele şi au zis: „Leşuiri, leşuiri!”

362v 14. Şi, ieşind Ioiada preotul la su|taşii şi la voivozii oastei, le-au zis: „Scoateţi-o afară de îngrădirile bisericii şi să se ucigă afară cu sabia!” Şi au poruncit preotul să nu să ucigă în casa Domnului.

15. Şi ş-au pus mânile pre cerbicile ei şi, întrând pe poarta cailor casii împăratului, o au omorât acolo.

16. Şi au făcut Ioiada legătură între sine şi între tot norodul şi între împăratul, să fie norodul Domnului.

17. Şi au întrat tot norodul în casa lui Vaal şi o au strâcat, şi oltarele şi bozii ei i-au frământ, şi pre Mathan, preotul lui Vaal, l-au ucis înaintea oltarelor.

18. Şi au rânduit Ioiada mai-mari în casa Domnului, supt mânile preoţilor şi a leviţilor, pre carii i-au împărţit David în casa Domnului, ca să aducă jârtve Domnului, precum s-au scris în leagea lui Moisi, în veselie şi în cântări, după răduiala lui David

363r 19. Şi au rânduit portari în porţile casii Domnului, ca să nu între într-în||sa care-i necurat în fieştece lucru.

20. Şi au luat sutaşii şi bărbaţii tari şi căpeteniile norodului şi toată obştea pământului şi au făcut a să pogorî împăratul din casa Domnului şi a întra prin mijlocul porţii ceii din sus în casa împăratului; şi l-au aşezat în scaunul cel împărătesc.

21. Şi s-au veselit tot norodul pământului şi cetatea s-au odihnit. Iară Athalia s-au ucis cu sabie.

Cap 24

Ioas, trăind Ioiada bun şi dumnezeiesc, au poruncit, spre întemeiarea bisericii, a să aduna bani. După aceaea, murind acela, făcându-să nedumnezeiesc, porunceşte a să ucide Zaharie, fiiul Ioiadei. În anul următoriu, Iudeea şi Ierusalimul de la asirii să răpesc, şi Ioas de la slugile sale să ucide.

1. De şapte ani era Ioas când începuse a împărăţi şi patruzeaci de ani au împărăţit în Ierusalim; numele mumei lui, | Sevia din Versavia. 4 Împăr. 11, 21 şi 12, 1.

363v 2. Şi au făcut ce iaste bun înnaintea Domnului în toate zilele lui Ioiada preotului.

3. Şi i-au luat Ioiada doao muieri, din carele au născut fii şi feate.

4. După carele au plăcut lui Ioas să înoiască casa Domnului.

5. Şi au adunat preoţii şi leviţii şi le-au zis: „Ieşiţi la cetăţile Iiudei şi culeageţi de la tot Israilul bani spre întemeiarea bisericii Dumnezeului vostru în tot anul şi în grabă faceţi aceasta!” Iară leviţii au făcut mai leaneşu.

6. Şi au chemat împăratul pre Ioiada căpetenia şi i-au zis: „Pentru ce n-ai avut grije a sili leviţii să aducă banii din Iudeea şi din Ierusalim, carii s-au rânduit de la Moisi, sluga Domnului, să-i aducă toată mulţimea lui Israil în cortul mărturiii?

7. Că Athalie necurata şi fiii ei au strâcat casa lui Dumnezeu şi din toate care era jârthuite în bisearica Domnului au împodobit bisearica lui Va||alim”. 364r

8. Şi au poruncit împăratul şi au făcut sicriiu; şi l-au pus lângă poarta casii Domnului din afară.

*Ieşi 30, 12. 9. Şi s-au vestit în Iiudeea şi în Ierusalim să aducă fieştecarii preţul Domnului, *care au rânduit Moisi, sluga lui Dumnezeu, preste tot Israilul în pustie.

10. Şi s-au veselit toţi voivozii şi tot norodul. Şi, întrând, au adus în sicriiul Domnului şi au slobozit, aşa cât s-au umplut.

11. Şi, fiind vreamea a aduce sicriiul prin mânile leviţilor înnaintea împăratului (că vedea mulţi bani), întra scriitoriul împăratului şi pre carele-l rânduise preotul cel dintâiu şi vărsa banii carii era în sicriiu, şi sicriiul iară îl ducea la locul său. Aşa făcea în toate zilele şi s-au adunat bani fără sfârşit,

12. Carii i-au dat împăratul şi Ioia|da celor ce era mai-mari preste lucrurile casii Domnului. 364v Iară ei togmea dintr-înşii tăietori de pietri şi meaşteri de fieştecare lucru, să întemeiaze casa Domnului şi meaşteri de fier şi de aramă, ca ce începuse a cădea să să proptească.

13. Şi au făcut aceşti ce lucra cu deadinsul şi să astupa ranele părereţilor prin mânile lor; şi au deşteptat casa Domnului spre starea cea dintâiu şi tare a sta o au făcut.

14. Şi, deacă plinise toate lucrurile, au dus înaintea împăratului şi a Ioiadei o parte de bani, din carea s-au făcut vasele bisearicii spre slujbă şi spre jârtve şi păhare cu flori şi celeaalalte vase de aur şi de argint. Şi să aducea arderi de tot în casa Domnului pururea, în toate zilele Ioiadii.

15. Şi au îmbătrânit Ioiada plin de zile şi au murit fiind de o sută şi treizeaci de ani. ||

16. Şi l-au îngropat în cetatea lui David, cu împăraţii, pentru că făcuse bine cu Israil şi 365r cu casa lui.

17. Iară, după ce au adormit Ioiada, au întrat căpeteniile Iudei şi s-au închinat împăratului, carele mâlcomindu-să cu slujbele lor, s-au odihnit lor.

18. Şi au părăsit bisearica Domnului, Dumnezeului părinţilor săi, şi au slujit grânghilor şi celor cioplite; şi au fost mânia împrotiva Iiudei şi a Ierusalimului pentru păcatul acesta.

19. Şi le trimitea proroci, să se întoarcă la Domnul; carii, urgisindu-i, nu vrea să-i asculte.

20. Ci Duhul lui Dumnezeu au îmbrăcat pre Zaharie, fiiul Iiudei preotul, şi au stătut în vedearea norodului şi le-au zis: „Aceastea zice Domnul Dumnezeu: | «Pentru ce treaceţi 365v porunca Domnului, care lucru voao nu vă va folosi şi aţi părăsit pre Domnul, ca să vă părăsască pre voi?»”

21. Carii, adunându-să asupra lui, au aruncat pietri, după porunca împăratului, în pridvorul casii Domnului.

22. Şi nu ş-au adus aminte Ioas împăratul de mila carea făcuse cu sâne Ioiada, tatâl lui, *Math. 23, 3. *ci i-au ucis fiiul lui. Carele murind, au zis: „Vază Domnul şi cearce!”

23. Şi, trecând curgerea anului, s-au suit împrotiva lui oaste Asiriii; şi au venit în Iiudeea şi în Ierusalim şi au ucis pre toţi voivozii norodului şi toată prada o au trimis împăratului în Damasc.

24. Şi cu adevărat puţintel număr venind dintre asiri, le-au dat Domnul în mânile lor mulţime mare, fără sfârşit, pentru că părăsise || pre Domnul, Dumnezeul părinţilor săi. 366r Şi asupra lui Ioas încă urâte judecăţi au făcut.

25. Şi, ducându-să, l-au lăsat în mare bolnăvire. Şi s-au sculat asupra lui slujile sale spre izbândirea sângelui Ioiadei preotului; şi l-au ucis în patul său şi au murit. Şi l-au îngropat în cetatea lui David, iară nu în mormânturile împăraţilor.

26. Şi i-au aleşuit lui Savad, fiiul lui Semaath Ammaniteanului, şi Iozavad, fiiului Semarith Moaviteanului.

27. Iară fiii lui şi suma banilor carii s-au fost adunat supt el şi înnoirea casii lui Dumnezeu scrise sânt mai cu deadinsul în cartea împăraţilor. Şi au împărăţit Amasie, fiiul lui, pentru el.

Cap 25 |

Amasie, lui Ioas tătâni-său urmându-i, au ucis pre cei ce ucisease pre tată-său. Şi, după ce au 366v
avut biruinţă asupra idumeilor, s-au închinat dumnezeilor acelora şi pentru aceaea să prinde

de la Ioas, împăratul lui Israil, pre carele îl chemase la război. Şi Ierusalimul să răpeaşte, şi mai pre urmă în Lahis fugând, să ucide.

1. De doaozeaci şi cinci de ani era Amasie când începuse a împărăţi şi doaozeaci şi noao de ani au împărăţit în Ierusalim; numele mumei lui, Ioiada, din Ierusalim. 4 Împăr. 14, 2.
2. Şi au făcut bine înnaintea Domnului, iară nu în inimă desăvârşit.
3. Şi, văzându-şi întărită împărăţia, au sugrumat slugile carii ucisease pre împăratul, tatăl său,
367r 4. Iară fiii lor nu i-au ucis, pre||cum iaste scris în cartea leagii lui Moisi, unde au poruncit Domnul, zicând: *„Nu să vor ucide părinţi pentru fii, nici fii pentru părinţi, ci fieştecarele în păcatul său va muri”. *2 Leage 24, 16. 4 Împăr. 14, 6.
5. Şi au adunat Amasie Iiuda şi i-au rânduit prin familii, şi trivuni şi sutaşi în toată Iudeea şi Veniamin. Şi au numărat de la doaozeaci de ani în sus şi au aflat trei sute de mii de tineri carii ar ieşi la războiu şi ar ţinea sulița şi pavăza. Ezec. 18, 20.
6. Şi cu plată au togmit din Israil o sută de mii de vârtoşi, cu o sută de talanţi de argint.
7. Şi au venit omul lui Dumnezeu la el şi i-au zis: „O, împărate, să nu iasă cu tine oastea lui Israil, că nu-i Domnul cu Israil şi cu toţi fiii lui Efrem. |
367v 8. Iară de gândeşti în tăria oastelor a sta războaiele, a te birui de protivnici te va face Dumnezeu, că a lui Dumnezeu iaste a ajuta şi spre fugă a întoarce”.
9. Şi au zis Amasie cătră omul lui Dumnezeu: „Dară ce va fi de o sută de tălanţi carii am dat ostaşilor Israil?” Şi i-au răspuns omul lui Dumnezeu: „Are Domnul de unde-ţi da cu mult mai mult decât aceştia”.
10. Şi au osebit Amasie oastea carea venise din Efrem la el, să să întoarcă în locul său. Iară ei împrotiva Iiudei foarte mâniindu-să, s-au întors în ţinutul său.
11. Iară Amasie cu nădejde ş-au scos norodul său şi s-au dus în Valea Sărăturilor şi au lovit pre fiii lui Seir, zeace mii.
368r 12. Şi alte zeace mii i-au prinsu fiii Iiudei şi i-au adus la prepastia unii || pietri şi i-au aruncat de sus în prăpastie, carii toţi au crepat.
13. Iară oastea carea o trimisease îndărăpt Amasie, să nu vie cu el la războiu, s-au vărsat în cetăţile Iiudei, din Samaria până în Vethoron, şi, ucigând trei mii, au răpit pradă mare.
14. Iară Amasie, după tăierea idumeilor şi după ce au adus pre dumnezeii fiilor Seir şi i-au rânduit spre dumnezei şi li s-au închinat şi le-au adus aprindere,
15. Pentru care lucru mâniindu-să Domnul împrotiva lui Amasie, au trimis la el proroc, care să-i zică: „Pentru ce te-ai închinat dumnezeilor carii nu ş-au slobozit norodul său din mâna ta?”
16. Şi, grăind el acestea, i-au răspuns: „Au doară sfetnicul împăratului eşti? Odihneaşte-te,
368v să nu te ucig!” Şi, depărtându-să prorocul: „Ştiu – au zis – că au | gândit Dumnezeu a te ucide, pentru că ai făcut răotatea aceasta şi încă nu te-ai odihnit sfatului mieu”.
17. Deci Amasie, împăratul Iiudei, luând foarte rău sfat, au trimis la Ioas, fiiul lui Ioahaz, fiiu lui Iehu, împăratului Israil, zicând: „Vino să ne vedem împreună!”
18. Iară el au trimis îndărăpt solii, zicând: „Cardul din Livan au trimis la chedrul Livanului, zicând: «Dă fata ta fiiului mieu muiare!» Şi, iată, fiiarele carele era în pădurea Livanului au trecut şi au călcat cardul.
19. Zis-ai: «Lovit-am Edomul!» Şi pentru aceaea să râdică cornul tău spre trufie. Şezi în casa ta, pentru ce-ţi întărâţi răotate asupra ta, să cazi şi tu şi Iiuda cu tine?”
369r 20. N-au vrut să asculte Amasie, pentru că a Domnului voie era să se dea în || mânile protivnicilor, pentru dumnezeii Edomului.
21. Şi s-au suit Ioas, împăratul lui Israil, şi ş-au dat împreună vedeare. Iară Amasie, împăratul Iiudei, era în Vethsamis Iiuda.
22. Şi au căzut Iiuda înaintea lui Israil şi au fugit la sălaşele sale.
23. Iară pre Amasie, împăratul Iiudei, fiiu lui Ioas, fiiului Ioahaz, l-au prins Ioas, împăratul lui Israil, în Vethsamis şi l-au dus în Ierusalim. Şi i-au strâcat zidul ei de la poarta Efrem până la poarta unghiului, patru sute de coţi.
24. Şi tot aurul şi argintul şi toate vasele care găsise în casa lui Dumnezeu şi la Ovededom şi în comoarele casii împărăteşti, ci şi fiii chizeşilor i-au dus în Samaria.
369v 25. Şi au trăit Amasie, fiiul lui | Ioas, împăratul Iiudei, după ce au murit Ioas, fiiul Ioahaz, împăratul lui Israil, cinsprăzeace ani.
26. Iară celeaalalte a cuvintelor lui Amasie, a celor mai dintâi şi a celor mai de pre urmă, scrise sânt în Cartea împăraţilor Iiuda şi a lui Israil.
27. Carele, după ce s-au depărtat de la Domnul, i-au întins leşuiri în Ierusalim. Şi, fugând în Lahis, au trimis şi l-au ucis acolo.

28. Şi, aducându-l îndărăpt pre cai, l-au îngropat cu părinţii săi în cetatea lui David.

Cap 26

Bunătatea lui Ozie sau Azarie, fiiului Amasie, să vesteaşte, carele biruiaşte pre filistei, pre harapi şi pre ammoniteani şi multe zideaşte cetăţi. Şi după aceaea, pentru multa fericire înălţindu-să, au îndrăznit || a tămâia aprindere, pentru care lucru până la zioa morţii de la 370r
Domnul cu leapră s-au lovit, stăpânind împărăţia fiiul Ioathan, carele i-au urmat în împărăţie.

4 Împăr. 14, 21. 1. Şi tot norodul Iiudei pre fiiul lui Ozie, de ani şaptesprăzeace, l-au rănduit împărat pentru Amasie, tatăl său.
2. El au zidit Ailathul şi o au înturnat supt stăpânirea Iiudei, după ce au dormit împăratul cu părinţii săi.
3. De şasprăzeace ani era Ozie când începuse a împărăţi şi cinzeaci şi doi de ani au împărăţit în Ierusalim; numele mumei lui, Iehelia, din Ierusalim.
4. Şi au făcut ce era drept în ochii Domnului, după toate care făcuse Amasie, tatăl lui.
5. Şi au cercat pre Domnul în zilele lui Zaharie înţelegătoriului, şi care vedea pre Dumnezeu. Şi, cercând pre Domnul, | l-au îndreptat întru toate. 370v
6. Deci au ieşit şi au oştit împrotiva filisteilor şi au strâcat zidul Ghethului şi zidul Iavniei şi zidul Azotului şi au zidit târguri în Azot şi în filistei.
7. Şi l-au ascultat Dumnezeu împrotiva filisteilor şi împrotiva harapilor, carii lăcuia în Gurvaal, şi împrotiva amonitenilor.
8. Şi plătiia ammonitenii daruri lui Ozie; şi s-au vestit numele lui până la întrarea Eghiptului, pentru dease biruinţe.
9. Şi au zidit Ozie turnuri în Ierusalim preste poarta ungheţului şi preste poarta vălii şi celealalte într-aceaeaş laturea zidului şi le-au întărit.
10. Şi au râdicat turnuri în pustie şi au săpat jghiiaburi multe, că avea multe vite şi în cămpii şi în desfă||tarea codrului. Şi vii au avut, şi lucrători de vii în munţi şi în Carmil, 371r
că era om dat spre chivernisirea ţarinii.
11. Şi au fost tabăra ostaşilor lui, carii mergea la războaie, supt mâna lui Iehiil scriitoriului şi a lui Maasie învăţătoriului şi supt mâna lui Hananie, carele era din voivozii împăratului.
12. Şi tot numărul căpeteniilor prin familiile bărbaţilor celor tari, de doao mii şase sute,
13. Şi supt ei toată oastea, trei sute şi şapte de mii cinci sute, carii era gata la războiu şi pentru împăratul împrotiva protivnicilor a bate.
14. Şi le-au gătit Ozie, adecă, a toată oastea paveze şi suliţe şi coifuri şi platoşe şi arce şi praştii spre aruncarea pietrilor. |
15. Şi au făcut în Ierusalim multe fealiur<i> de meşteşugiri, care le-au aşezat prin turnuri 371v
şi prin unghełele zidurilor, să trimiţă săgeţi şi pietri mari. Şi i-au ieşit numele lui departe, pentru că-l ajutora Domnul şi-l întărise.
16. Ci după ce-l întărise i s-au înălţat inima spre perirea lui şi au părăsit pre Domnul, Dumnezeul său. Şi, întrând în bisearica Domnului, au vrut a tămâia aprindere pre oltariul tămâierii.
17. Şi, îndată întrând după el Azarie preotul şi cu el preoţii Domnului, optzeaci bărbaţi tari,
18. Au stat împrotiva împăratului şi au zis: „Nu-i a slujbei tale, Ozie, să tămâiezi ardere Domnului, ci a preoţilor, adecă a fiilor Aaron, carii sânt sfinţiţi spre acel || fel de slujire. 372r
Ieşi din jârtvelnic, să nu nesocoteşti, că nu ţi să va socoti spre slavă aceasta, ţie, de la Domnul, Dumnezeul tău”.
19. Şi, mâniindu-să Ozie, ţiind în mână cădealniţa, să tămâiază aprindere, să lăuda preoţilor. Şi îndată au răsărit leapra în fruntea lui, înnaintea preoţilor, în casa Domnului, spre oltariul tămâierii.
20. Şi, uitându-se la el Azarie arhiereul şi toţi ceialalţi preoţi, au văzut leapra în fruntea lui şi, grăbind, l-au scos afară; ci şi el, înfricoşat, au grăbit a ieşi, pentru că îndată au sâmţit rana Domnului.
*4 Împăr. 15, 5. 21. *Şi au fost Ozie împăratul lepros până la zioa morţii sale şi au lăcuit în case deosebi, plin de leapră, pentru carea fusease scos din casa Domnului. Iară Ioathan, fiiul lui, au | stăpânit casa împăratului şi judecata norodului pământului. 372v
22. Iară celeaalalte a cuvintelor lui Ozie, a celor dintâi şi a celor de pre urmă, le-au scris Isaie, fiiul lui Amos prorocul.

23. Şi au adormit Ozie cu părinţii săi şi l-au îngropat în ţarina împărăteştilor mormânturi, pentru că era lepros. Şi au împărăţit Ioathan, fiiul lui, pentru el.

Cap 27

Bunătatea lui Ioathan să vesteaşte, carele, biruind pre împăratul Ammon, mare dăjduire au luat de la el. Căruia urmează necuratul fiiu Ahaz.

1. De doaozeaci şi cinci de ani era Ioatham când începuse a împărăţi şi şasăsprăzeace ani au împărăţit || în Ierusalim; numele mumei lui, Ierusa, fata lui Sadoc. 4 Împăr. 15, 33.
373r
2. Şi au făcut ce era drept înnaintea Domnului, după toate care făcuse Ozie, tatăl lui, afară că nu întrase în bisearica Domnului, şi norodul încă păcătuia.
3. El au zidit poarta casii Domnului cea înnaltă şi în zidul Ofel multe au lucrat.
4. Şi cetăţi au zidit în munţii Iudeei, şi în codri coşteiuri şi turnuri.
5. El au oştit împrotiva împăratului fiilor Ammon şi i-au biruit şi i-au dat fiii lui Ammon, în vreamea aceaea, tălanţi de argint o sută şi cori de grâu zeace mii şi atâţia cori de orzu. Acestea i-au dat lui fiii lui Ammon în anul al doilea şi al treilea.
373v 6. Şi s-au întărit Ioatham, pentru că-şi îndreptase căile sale înnain|tea Domnului, Dumnezeului său.
7. Iară celeaalalte a cuvintelor lui Ioathan şi toate războaiele lui şi lucrurile lui scrise sânt în Cartea împăraţilor lui Israil şi a Iiudei.
8. De doaozeaci şi cinci de ani era când începuse a împărăţi şi şasprăzeace ani au împărăţit în Ierusalim.
9. Şi au adormit Ioathan cu părinţii săi şi l-au îngropat în cetatea lui David. Şi au împărăţit Ahaz, fiiul lui, pentru el.

Cap 28

Pentru răotăţile lui Ahas, în multe chipuri să năcăjeaşte Iiuda, întâi de la asirii, după aceaea de la fiii lui Israil (carii pentru acea nemilostivire certându-să de prorocul, slobod pre iiudeii cei
374r *robiţi cu prada) şi iară de la idumei şi de la filistei. Ia||ră Ahas, după toată rana încă mai sporeaşte nedumnezeirea; căruie dumnezeiescul urmează fiiu, Ezehie.*

1. De doaozeaci de ani era Ahaz când începuse a împărăţi şi şasprăzeace ani au împărăţit în Ierusalim. N-au făcut drept înnaintea Domnului, ca David, tatâl lui, 4 Împăr. 16, 2.
2. Ci au umblat în căile împăraţilor Israil; încă şi chipuri au vărsat lui Vaalim.
3. El iaste carele au tămâiat aprindere în valea Venenonului şi ş-au petrecut fiii săi prin foc, după leagea limbilor, care le-au ucis Domnul în venirea fiilor Israil.
4. Şi jârtve şi tămâie aprindea în ceale înalte şi în dealuri şi supt tot copaciul frunzos.
5. Şi l-au dat Domnul, Dumnezeul lui, în mâna împăratului Asiriii, carele l-au lovit şi mare
374v pradă au luat | din împărăţia lui şi o au dus în Damasc; şi în mânile împăratului Israil s-au dat şi au fost lovit cu rană mare.
6. Şi au ucis Fachei, fiiul lui Romelie, din Iiuda o sută doaozeaci de mii într-o zi, toţi bărbaţi ostaşi, pentru că părăsise pre Domnul, Dumnezeul părinţilor săi.
7. Într-aceaeaş vreame au ucis Zehri, bărbat putearnic din Efrem, pre Manasie, fiiul împăratului, şi pre Ezrica, voivodul casii lui, şi pre Elcana, al doilea după împăratul.
8. Şi au prins fiii lui Israil din fraţii săi muieri, feciori şi feate doao sute de mii şi pradă fără sfârşit şi o au dus în Samaria.
9. În vreamea aceaea era acolo prorocul Domnului, pe nume Oved, carele ieşind întru-ntâmpinarea oastei ce vinea în Samaria, le-au zis: „Iată, mâniindu-se Domnul,
375r Dumnezeul părinţilor voştri, îm||protiva Iiudei, i-au dat în mânile voastre şi i-aţi ucis groaznic, aşa cât până la ceriu au ajuns nemilostivirea voastră.
10. Şi mai mult încă, şi fiii Iiudei şi a Ierusalimului vreaţi a vi-i supune spre şerbi şi slujnice, carea nicidecum nu trebuia a fi, că aţi păcătuit cu acestea Domnului, Dumnezeului vostru.
11. Ci asculaţi sfatul mieu şi întoarceţi robii carii i-aţi adus dintre fraţii voştri, că mare urgia Domnului vi să apropie”.
12. Şi au stătut bărbaţii dintre căpeteniile fiilor Efrem, Azarie, fiiul lui Ioanan, Varahie, fiiul lui Mosollamoth, Ezehie, fiiul lui Sellum, şi Amasa, fiiul lui Adali, împrotiva celor ce vinea din războiu,

13. Şi le-au zis: „Nu veţi băga aici robi, ca să nu păcătuim Domnului! Pentru ce vreaţi a adaoge preste păcatele noastre şi | a grămăzi greşalele ceale vechi? Că mare păcat iaste 375v
şi mânia urgiii Domnului să apropie preste Israil”.
14. Şi au slobozit bărbaţii ostaşi prada şi toate care prinsease înaintea căpeteniilor şi a toată mulţimea.
15. Şi au stătut bărbaţii cei mai sus-numiţi şi, apucând robii şi pre toţi carii era goli, i-au îmbrăcat din jafuri. Şi deacă i-au îmbrăcat şi i-au încălţat şi i-au întărit cu mâncare şi băutură şi i-au uns pentru osteneala şi le-au lipit leacuri, carii nu putea umbla şi era cu trup slăbănog i-au pus pre dobitoace şi i-au dus în Ierihon, cetatea finicilor, la fraţii lor, şi ei s-au întors în Samaria.
16. În vreamea aceaea au trimis împăratul Ahaz la împăratul asiriilor, poftind ajutoriu. ||
17. Şi au venit idumeii şi au lovit mulţi din Iiuda şi au prins pradă mare. 376r
18. Şi filisteii s-au vărsat prin cetăţile ceale din cămpii şi spre amează̆zea Iiudei. Şi au prins Versamisul şi Aialonnul şi Gaderoth şi Sohon şi Thamnna şi Gaizo, cu satele sale şi au lăcuit în eale.
19. Că smerise Domnul pre Iiuda pentru Ahaz, împăratul Iiudei, pentru că-l golise de ajutoriu şi nu băgasă în samă pre Domnul.
20. Şi au adus împrotiva lui pre Thelgathfalnasar, împăratul asiriilor, care l-au şi năcăjit, şi nimene împrotivă stându-i, l-au jefuit.
21. Deci Ahaz, jefuind casa Domnului şi casa împăratului şi a căpeteniilor, au dat împăratului asiriilor daruri, şi macar nimic nu i-au folosit, |
22. Ci încă şi în vreamea strâmturii sale au sporit necinstea spre Domnul însuşi prin sineş 376v
împăratul Ahaz.
23. Au jârthuit dumnezeilor Damascului junghieri ucigaşilor săi şi au zis: „Dumnezeii împăraţilor Asiriii le ajută, pre carii eu îi voiu îmblânzi cu jârtve şi-m vor ajuta”, când, dimprotivă, ei au fost lui spre cădeare şi a tot Israilul.
24. Deci răpind Ahaz toate vasele casii lui Dumnezeu şi frângându-le, au închis uşile casei lui Dumnezeu şi ş-au făcut oltare în toate unghiurile Ierusalimului;
25. Şi în toate neamurile Iiudei au râdicat oltare spre arderea tămâiii şi spre mânie au întărâtat pre Domnul, Dumnezeul părinţilor săi.
26. Iară celeaalalte a cuvintelor lui || şi a tuturor faptelor lui, celor dintâi şi celor de pre 377r
urmă, scrise sânt în Cartea împăraţilor Iiuda şi a lui Israil.
27. Şi au adormit Ahaz cu părinţii săi şi l-au îngropat în cetatea Ierusalimului, că nu l-au priimit la mormântul împăraţilor Israil. Şi au împărăţit Ezehie, fiiul lui, pentru el.

Cap 29

Ezehie, părăsita cea către Dumnezeu cinste, deşchizând bisearica şi înturnând preoţii, leviţii şi cântăreţii, o înnoiaşte, aducând multe arderi şi jârtve cu mare veselie.

4 Împ. 18, 2. 1. Deci Ezehie au început a împărăţi fiind de ani doaozeaci şi cinci, şi doaozeaci şi noao de ani au împărăţit în Ierusalim. |
2. Şi au făcut ce era plăcut înaintea Domnului, după toate care făcuse David, 377v
tatăl lui.
3. El în anul şi luna dintâi a împărăţiii sale au deşchis porţile casii Domnului şi le-au înnoit.
4. Şi au adus preoţii şi leviţii şi i-au aşezat în uliţa cea despre răsărit.
5. Şi au zis către dânşii: „Ascultaţi-mă, leviţilor, şi vă sfinţiţi, curăţiţi casa Domnului, Dumnezeului părinţilor voştri, şi scoateţi toată necurăţia din jârtvelnic.
6. Păcătuit-au părinţii noştri şi au făcut rău înnaintea Domnului, Dumnezeului nostru, părăsându-L. Întorsu-ş-au feaţele sale de către cortul Domnului şi au dat dosul.
7. Închis-au porţile care era în pridvor şi au stâns candelele şi a| |prindere n-au tămâiat 378r
şi arderi de tot n-au adus în jârtvelnic Dumnezeului Israil.
8. Şi s-au aprins urgia Domnului preste Iiuda şi preste Ierusalim şi i-au dat spre mişcare şi spre perire şi spre şuierare, precum însuşi vedeţi cu ochii voştri.
9. Iată, au căzut părinţii noştri de sabie, fiii noştri şi featele noastre şi soaţele robi s-au dus pentru această răotate.
10. Acum, dară, mie îm place să facem legătură cu Domnul, Dumnezeul lui Israil, şi va întoarce de la noi urgia mâniii Sale.

11. Fiii miei, să nu vă leneviţi; pre voi v-au ales Domnul să staţi înaintea Lui şi să slujiţi şi să-L cinstiţi şi să-I ardeţi aprindere”. |
378v 12. Şi s-au sculat leviţii: Mahath, fiiul lui Amasai, şi Ioil, fiiul Azariei, din fiii lui Caath; iară din fiii Merari, Chis, fiiul lui Avdi, Azarie, fiiul lui Ialalein; iară din fiii Gherson, Ioah, fiiul lui Zelima, şi Eden, fiiul lui Ioah;
13. Iară din fiii lui Elisafan, Samri şi Iahiil; şi din fiii Asaf, Zaharie şi Mathanie;
14. Ci şi din fiii Heman, Iahiil şi Semei; şi din fiii lui Idithun, Semeie şi Oziil.
15. Şi au adunat fraţii săi şi s-au sfinţit şi au întrat, după porunca împăratului şi după porunca Domnului, să curăţască casa lui Dumnezeu.
16. Şi preoţii, întrând în casa Domnului să o sfinţească, au scos toată necurăţia carea
379r o au găsit înlontrul uşii casii Domnului, carea o au luat || leviţii şi o au scos afară la repejunea Chedronului.
17. Şi au început în zioa dintâi a lunii dintâi a curăţi, şi în zioa a opta aceieşi luni au întrat în pridvorul bisericii Domnului şi au curăţit bisearica în opt zile, şi în zioa a şasprăzecea a lunii aceieşi ce începuse au plinit.
18. Şi au întrat la Ezehie împăratul şi i-au zis: „Am sfinţit toată casa Domnului şi oltariul arderii de tot şi vasele lui, încă şi masa punerii-înnainte cu vasele sale,
19. Şi toate unealtele bisericii care le pângărise împăratul Ahaz în împărăţia sa, după ce au trecut leagea; şi, iată, sânt puse afară toate înaintea oltariului Domnului”.
379v 20. Sculându-se dimineaţă împăratul Ezehie, au adunat toţi voivozii ce|tăţii şi s-au suit în casa Domnului.
21. Şi au adus împreună tauri şapte şi berbeci şapte şi miei şapte şi ţapi şapte, pentru păcat, pentru împărăţie, pentru jârtvelnic, pentru Iiudeea. Şi au zis preoţilor, fiilor Aaron, să aducă pre oltariul Domnului.
22. Şi au ucis taurii şi au sprijinit sângele preoţii şi l-au turnat pre oltariu; şi au ucis şi berbecii, şi sângele lor pre oltariu l-au turnat; jârtvuit-au şi mieii şi au turnat pre oltariu sângele.
23. Şi au pus ţapii pentru păcat înnaintea împăratului şi a toată mulţimea şi ş-au pus mânile pre ei.
24. Şi i-au junghiat preoţii şi au stropit sângele lor înaintea oltariului, pentru curăţirea
380r a tot Isra||ilul, că pentru tot Israilul poruncise împăratul să fie ardere de tot şi pentru păcat.
25. Şi au rânduit leviţii în casa Domnului, cu chimvale şi psaltiri şi alăute, după rânduiala lui David împăratului şi a lui Gad văzătoriului şi a lui Nathan proroculuí, că porunca Domnului au fost prin mâna prorocilor Lui.
26. Şi au stătut leviţii, ţiind organele lui David, şi preoţii, trâmbiţele.
27. Şi au poruncit Ezehie să aducă arderi de tot pre oltariu. Şi, aducându-se arderile, au început laude a cânta Domnului şi a răsuna trâmbiţele şi în multe feliuri de organe care David, împăratul lui Israil, mai nainte gătise a răsuna.
28. Şi toată gloata închinându-să, cântăreţi şi cei ce ţinea trâmbiţele era în slujba sa, până ce s-au plinit jârtva. |
380v 29. Şi, sfărşindu-se aducerea, s-au plecat împăratul şi toţi carii era cu el şi s-au închinat.
30. Şi au poruncit Ezehie şi căpeteniile leviţilor să laude pre Domnul cu cuvintele lui David şi a lui Asaf văzătoriului; carii L-au lăudat cu mare veselie şi cu jenunchele plecat I s-au închinat.
31. Iară Ezehie şi acestea au adaos: „Umplut-aţi mânile voastre Domnului, apropiaţi-vă şi aduceţi jârtve şi laude în casa Domnului”. Şi au adus toată mulţimea jârtve şi laude şi arderi cu minte dumnezeiască.
32. Iară numărul arderilor care le-au adus mulţimea, acesta au fost: tauri şaptezeaci, berbeci o sută şi miei doao sute.
33. Şi au sfinţit Domnului boi şase sute şi oi trei mii. ||
381r 34. Iară preoţii puţini era, nici putea ajunge să tragă pieile arderilor, pentru aceea şi leviţii, fraţii lor, i-au ajutat, până ce au plinit lucrul şi s-au sfinţit cei mai mari. Că leviţii mai cu uşoară leage să sfinţesc decât preoţii.
35. Şi au fost arderi de tot multe şi grăsimile celor de pace şi gustările arderilor. Şi s-au plinit cinstea casii Domnului.
36. Şi s-au veselit Ezehie şi tot norodul, pentru că slujba Domnului să plinise, că de năpraznă aceasta a fi plăcuse.

Cap 30

Ezehie, trimiţând în toată Iiudeia şi în Israil soli, cheamă norodul şi-l îndeamnă spre jârthuirea paştilor; carea făcând, au prăznuit praznicul azimelor patrusprăzeace zile cu ma|re veselie, multe aducând jârtve. 381v

1. Şi au trimis Ezehie la tot Israilul şi la Iiuda şi au scris cărţi cătră Efrem şi cătră Manase, să vie la casa Domnului, în Ierusalim, şi să facă Fase Domnului, Dumnezeului Israil.
2. Şi, făcând sfat cu împăratul şi cu căpeteniile şi cu toată ceata Ierusalimului, au aşezat să facă Fase în luna a doao,
3. Că n-au putut face în vreamea sa, că preoţii carii ar fi putut ajunge nu era sfinţiţi şi norodul încă nu se adunase în Ierusalim.
4. Şi au plăcut cuvântul împăratului şi a toată mulţimea.
5. Şi au aşezat să trimită soli în tot Israilul, din Versavia până la Dan, să vie şi să facă Fase Domnului, Dumnezeului Israil, în Ierusalim. Că mulţi nu făcuse precum în leage iaste mai nainte scris. ||
6. Şi au mers alergătorii cu cărţile, din porunca împăratului şi a căpeteniilor lui, în tot Israilul şi Iiudeea, după ceaea ce le poruncise împăratul, vestind: „Fiii lui Israil, întoarceţi-vă la Domnul, Dumnezeul lui Avraam şi a lui Isaac şi a lui Israil; şi să va întoarce la rămăşiţele care au scăpat din mâna împăratului asiriilor. 382r
7. Să nu fiţi ca părinţii voştri şi ca fraţii carii s-au depărtat de la Domnul, Dumnezeul părinţilor săi, care i-au dat spre perire, precum înşivă vedeţi.
8. Să nu vă învărtoşaţi inimile voastre, ca părinţii voştri. Daţi mânile Domnului şi veniţi la jârtvelnicul Lui, care l-au sfinţit în veac. Slujiţi Domnului, Dumnezeului părinţilor voştri, şi să va întoarce de la voi mânia urgiii Lui.
9. Că de vă veţi întoarce voi cătră | Domnul, fraţii voştri şi fiii vor avea milă înnaintea domnilor săi, carii i-au dus robi, şi să vor întoarce în pământul acesta; că milostiv şi blând iaste Domnul, Dumnezeul vostru, şi nu-ş va întoarce faţa Sa de cătră voi, de vă veţi întoarce cătră Dânsul". 382v
10. Deci alergătorii mergea degrabă din cetate în cetate prin pământul Efrem şi Manase, până la Zavulon, aceştia râzându-i şi batjocorindu-i.
11. Însă oricarii bărbaţi dintre asirii şi Manase şi Zavulon, odihnindu-să sfatului, au venit în Ierusalim.
12. Iară în Iiuda au fost mâna Domnului să le dea o inimă, să facă după porunca împăratului şi a căpeteniilor, cuvântul Domnului.
13. Şi s-au adunat în Ierusalim noroade multe, să facă prăznuirea azimelor, în luna a doao. ||
14. Şi, sculându-se, au strâcat oltarele care era în Ierusalim şi toate în carele idolilor să tămâia aprindere; răsturnându-le, le-au aruncat în repejiunea Chedronului. 383r
15. Şi au jârthuit fase în a patrasprăzecea zi a lunii a doao, şi preoţii şi leviţii mai pre urmă sfinţindu-se, au dus arderile de tot în casa Domnului.
16. Şi au stătut în rândul său, după rânduiala şi Leagea lui Moisi, omului lui Dumnezeu, iară preoţii sprijinea sângele ce trebuia să se toarne din mânile leviţilor.
17. Pentru că multă gloată nu era sfinţită şi pentru aceaea jârtvuia leviţii Fase celor ce nu cugetase a să sfinţi Domnului.
18. Şi mare parte a norodului din Efrem şi Manase şi Isahar şi din Zavulon, care sfinţită nu era, au mâncat fase nu după cum iaste scris. Şi s-au rugat pentru dânşii Ezehie, zicând: „Domnul e bun, să va milostivi, |
19. Tuturor carii în toată inima cearcă pre Domnul, Dumnezeul părinţilor săi, şi nu le va împuta căci nu s-au sfinţit". 383v
20. Pre carele l-au ascultat Domnul şi s-au milostivit norodului.
21. Şi au făcut fiii lui Israil carii s-au aflat în Ierusalim prăznuirea azimelor şapte zile, în veselie mare, lâudând pre Domnul în toate zilele; şi leviţii şi preoţii, prin organele care să şedea slujbei Sale.
22. Şi au grăit Ezehie cătră inima tuturor carii avea înţeleagere bună de Domnul. Şi au mâncat în şapte zile praznicului, jârthuind junghierile păciuitoarelor şi lăudând pre Domnul, Dumnezeul părinţilor săi.
23. Şi au plăcut a toată mulţimea să prăznuiască şi alte şapte zile, carea au şi făcut cu bucurie mare.

24. Că Ezehie, împăratul Iiudei, dăruise mulţimei o mie de tauri şi şapte mii de oi, iară
384r căpeteniile dedease norodului tauri o mie şi oi zeace mii. || şi s-au sfinţit dintre preoţi mulţime multă.

25. Şi de bună vreare s-au stropit toată gloata Iiudei şi a preoţilor şi a leviţilor şi a toată mulţimei carea venise din Israil şi a veniţilor din pământul lui Israil şi a celor ce lăcuiesc în Iiuda.

26. Şi s-au făcut mare prăznuire în Ierusalim, ca carea din zilele lui Solomon, fiiului David, împăratului Israil, într-acea cetate nu fusease.

27. Şi s-au sculat preoţii şi leviţii, blagoslovind norodul. Şi s-au ascultat glasul lor şi au agiuns rugăciunea până la lăcaşul ceriului cel sfânt.

Cap 31

Norodul idolii şi grânghii în Iiuda şi în Efrem îi râsipeaşte. Ezehie preoţii şi leviţii îi pune în
384v *rândul slujbei. Iară norodul de prisosit aducând să rânduies|c, făcându-se şuri carii să ţie şi să împarţă neamului leviticesc ceale ce era aduse.*

1. Şi fiind acestea legiuit prăznuite, au ieşit tot Israilul care să aflase în cetăţile Iiudei şi au zdrobit bozii şi au aprins grânghii, răsipit-au ceale înalte şi oltarele le-au strâcat, nu numai din toată Iiudeea şi Veniamin, ci şi din Efrem şi Manase, până ce de tot le-au şters. Şi s-au întors toţi fiii lui Israil în moştenirile şi cetăţile sale.

2. Iară Ezehie au rânduit turmele ceale preoţeşti şi leviticeşti prin împărţirile sale, pre fieştecarele în slujba sa, şi din preoţi, adecă, şi din leviţi, spre arderi de tot şi păciuitoare, să slujească şi să mărturisască şi să cânte în porţile taberilor Domnului.

3. Iară partea împăratului era ca din averile lui să se aducă arderea de tot dimineaţa
385r pururea şi sara, şi în sâm||bete şi în luni noao şi celeaalalte praznice, precum iaste scris în leagea lui Moisi.

4. Şi au poruncit norodului ce lăcuia în Ierusalim să deaie părţi preoţilor şi leviţilor, ca să poată sluji leagii Domnului.

5. Carea ajungând în urechile mulţimei, multe pârghe au adus fiii lui Israil de grâu, de vin, de untdelemn şi de miiare; şi din toate ce naşte pământul zeciuiri au adus.

6. Ci şi fiii lui Israil şi a Iiudei, carii lăcuia în cetăţile Iiudei, au adus zeciuiri de boi şi de oi şi zeciuirile sufletelor, care făgăduise Domnului, Dumnezeului său; şi toate purtându-le, au făcut grămăzi multe.

7. În luna a treia au început a pune temeiurile grămăzilor, şi în luna a şaptea le-au plinit.
385v 8. Şi, întrând Ezehie şi căpeteniile lui, au văzut grămăzile şi bine au cuvântat | pre Domnul şi pre norodul lui Israil.

9. Şi au întrebat Ezehie preoţii şi leviţii, căci zac aşa grămăzile?

10. Răspunsu-i-au lui Azarie, preotul cel dintâi din ruda lui Sadoc, zicând: „De când au început a aduce pârghe în casa Domnului, am mâncat şi ne-am săturat şi au rămas multe, pentru că au blagoslovit Domnul pre norodul Său. Şi mulţimea rămăşiţelor iaste aceasta carea vezi”.

11. Şi au poruncit Ezehie să gătească şuri în casa Domnului. Carea făcând,

12. Au băgat înlontru şi pârghele şi zeciuielile şi toate care făgăduise credincios. Şi au fost ispravnicul lor Honenie levitul şi Semei, fratele lui, al doilea,

13. După carele Iahiil şi Azarie şi Nahath şi Asail şi Ierimoth şi Iozavad şi Ieliil şi Iesmahie
386r şi Mahath şi Vanaie, mai-marii rânduiţi supt mânile lui Honenie şi a fratelui său || Semeiu, din porunca lui Ezehie împăratului şi a lui Azarie, arhiereului casei lui Dumnezeu, supt carii toate era.

14. Iară Core, fiiul lui Iemna levitul şi portariul porţii despre răsărit, era pus preste ceale ce de bunăvoie să aducea Domnului şi preste pârghe şi preste ceale sfinţite în sfânta sfintelor.

15. Şi supt grijea lui, Eden şi Veniamin, Iesue şi Semeie şi Amarie şi Sehenie, în cetăţile preoţilor, ca credincios să împartă fraţilor săi părţile, celor mai mici şi celor mai mari,

16. Afară de partea bărbătească de trei ani şi mai sus, tuturor carii întra în bisearica Domnului şi orice prin fieştecare zi era de folos în slujbă şi în păzi, după împărţirile sale,

17. Preoţii lor prin familii şi leviţii lor de doaozeaci de ani şi mai sus, prin rândurile şi turmele sale,

18. Şi a toată mulţimea şi muierilor şi pruncilor săi de amândoao părţile, | drept, bucatele 386v
din ceale ce să sfinţiia li să da.
19. Ci şi a fiilor Aaron, prin câmpuri şi în oşteazele cetăţilor fieştecărora, era rânduiţi bărbaţi carii părţile le împărţea a toată partea bărbătească dintre preoţi şi leviţi.
20. Şi au făcut Ezehie toate care am zis în toată Iiudeea. Şi au lucrat ce era bun şi drept şi adevărat înaintea Domnului, Dumnezeului său,
21. În toată chivernisirea slujbei casei Domnului, după leage şi ţeremonii, vrând a cerca pre Dumnezeul său în toată inima sa. Şi au făcut şi au sporit.

Cap 32

Senaheriv asupra Iiudei năvălind şi pre Dumnezeul ceriului blăstămând, Ezehie bistătuieşte norodul a nădăjdui în Domnul, de la care el cu laude şi cu blăstămuri să sârguiaşte a-l dezmânta. Şi, rugându-să Ezehie şi Esaie, îngerul râsipeaşe oastea || lui Senaheriv, care fugind, de la 387r
fiii săi să ucide. Iară Ezehie pentru marea fericire înălţându-se, pre Dumnezeu mânie, căruie necuratul fiiu Manasie îi urmeaze.

4 Împăr. 18, 13. Ecli. 48, 20. Isaie 36, 1.

1 După carele şi după acest adevăr au venit Senaheriv, împăratul asiriilor, şi, întrând în Iiudeea, au conocit cetăţile ceale întărite, vrând a le prinde.
2 Carea văzând Ezehie, adecă a fi venit Senaheriv şi toată năvălirea războiului a să întoarce spre Ierusalim,
3. Făcând cu căpeteniile sfat să astupe capetele fântânilor care era afară de cetate, şi aceasta cu a tuturor sfatul,
4. Au adunat mulţime multă şi au astupat toate fântânile şi părăul care curgea prin mijlocul locului, zicând: „Să nu vie împăraţii asiriilor şi să afle prisosire de ape”.
5. Şi au zidit, lucrând cu deadinsul tot zidul care fusease râsipit şi au zidit preste eale turnuri şi dinafară alt zid. Şi au înnoit Mellon în cetatea lui David | şi au făcut de tot feliul 387v
de arme şi paveze.
6. Şi au rânduit căpeteniile ostaşilor prinprejur. Şi au chemat împreună pre toţi în uliţa porţii cetăţii şi au grăit la inima lor, zicând:
7. „Bărbăteaşte vă purtaţi şi vă întăriţi! Să nu vă teameţi, nici să vă spăimântaţi de împăratul asiriilor şi de toată mulţimea carea iaste cu el, că cu mult mai mulţi sânt cu noi decât cu el.
8. Că cu el iaste braţă de carne, cu noi, Domnul, Dumnezeul nostru, care-i ajutoriul nostru şi oşteaşte pentru noi”. Şi s-au întărit norodul cu aceste cuvinte a lui Ezehie, împăratului Iiudei.
9. Carea făcându-se, au trimis Senaheriv, împăratul asiriilor, slugile sale în Ierusalim (că el cu toată oastea conocea Lahis) la Ezehie, împăratul Iiudei, şi la tot norodul care era în cetate, zicând:
10. „Acestea zice Senaheriv, împăratul asiriilor: «În cine având nădejde şedeţi, conociţi în Ierusalim? ||
11. Au doară Ezehie vă înceluie să vă dea morţii în foamete şi în seate, zicând că Domnul, 388r
Dumnezeul vostru, vă va slobozi din mâna împăratului asiriilor?
12. Au nu acesta-i Ezehie, care au strâcat ceale înnalte a lui şi oltarele şi au poruncit Iiudei şi Ierusalimului zicând: ‘Înnaintea unui oltariu vă veţi închina şi într-acela veţi arde aprindere?’
13. Au nu ştiţi ceale ce eu am făcut şi părinţii miei tuturor noroadelor pământului? Au doară au biruit dumnezeii neamurilor şi a tot pământul a-ş slobozi ţinutul său din mâna mea?
14. Cine iaste dintre toţi dumnezeii neamurilor, care le-au jefuit părinţii miei, care ar fi putut scoate norodul său din mâna mea, ca să vă poată şi pre voi Dumnezeul vostru scoate dintr-această mână?
15. Să nu vă înceluie, dară, Ezehie, nici să vă înşale cu făgăduinţă deşartă, nici să-i creadeţi. Că de n-au putut nici un dumnezeu a tuturor neamurilor şi a împărăţiilor | a-ş slobozi 388v
norodul său din mâna mea şi din mâna părinţilor miei, pentru aceaea nici Dumnezeul vostru vă va putea scoate din mâna mea»”.
16. Ci şi altele multe au grăit slugile lui împrotiva Domnului Dumnezeu şi împrotiva lui Ezehie, slugii Lui.
17. Şi epistolii au scris, pline de blăstăm împrotiva Domnului, Dumnezeului Israil, şi au grăit asupra Lui: „Precum dumnezeii neamurilor celoraalalte nu ş-au putut slobozi norodul

său din mâna mea, aşa şi Dumnezeul lui Ezehie nu va putea scoate norodul Său din mâna aceasta".

18. Încă şi cu strâgare mare în limba jidovească, împrotiva norodului care şedea în zidurile Ierusalimului, răsuna, ca să-i înfricoşaze şi să prinză cetatea. ||

389r 19. Şi au grăit împrotiva Dumnezeului Ierusalimului ca împrotiva dumnezeilor noroadelor pământului, ce sânt lucruri de mâni omeneşti.

20. Şi s-au rugat Ezehie împăratul şi Isaie, fiiul lui Amos prorocul, împrotiva acestui blăstăm şi au glăsuit până la ceriu.

21. *Şi au trimis Domnul îngerul carele au lovit pre tot bărbatul vârtos şi ostaşii şi căpetenia oastei împăratului asiriilor. Şi s-au întors cu ocară la pământul său. Şi întrând în casa dumnezeului său, fiii carii ieşise din pântecele lui l-au ucis cu sabie. *Tov. 1, 21.

22. Şi au mântuit Domnul pre Ezehie şi lăcuitorii Ierusalimului din mâna lui Senaheriv, împăratul asiriilor şi din mâna tuturor şi i-au dăruit odihnă prinprejur. |

389v 23. Şi mulţi aducea junghieri şi jârtve Domnului în Ierusalim şi daruri lui Ezehie, împăratului Iiudei, carele s-au mărit după acestea înnaintea tuturor neamurilor.

24. *În zilele acelea s-au bolnăvit Ezehie până la moarte şi s-au rugat Domnului şi l-au ascultat şi i-au dat sămn. *4 Împăr. 20, 1. Isai. 38, 1.

25. Ci nu după facerile de bine care luase i-au răsplătit, că s-au înălţat inima lui. Şi s-au făcut asupra lui mânie şi asupra Iiudei şi a Ierusalimului.

26. Şi s-au smerit după aceaea, pentru că să înălţase inima lui, şi el şi lăcuitorii Ierusalimului. Şi pentru aceaea n-au venit preste ei mânia Domnului în zilele lui Ezehie.

27. Şi au fost Ezehie bogat şi cinstit foarte şi comoare ş-au fost adunat multe, de argint
390r şi de aur şi de pietri scumpe, de miro| |denii şi de tot feliul de arme şi vase de mare preţu;

28. Şi cămări de grău, de vin şi de untdelemn şi iesli de toate dobitoacele şi ocoale de vite;

29. Şi cetăţi şi-au zidit, că avea turme de oi şi de ciurde nenumărate, pentru că-i dăduse Domnul averi multe foarte.

30. Acesta iaste Ezehie, carele au astupat izvorul cel mai din sus al apelor Ghihon şi le-au întors dedesupt, către răsăritul cetăţii David. În toate lucrurile sale au fost norocit ce au vrut.

31. Iară în solia căpeteniilor Vavilonului, carii fusease trimişi la el să întreabe de minunea carea să întâmplase pre pământ, l-au lăsat Domnul să se ispitească şi să se vădească toate care era în inima lui. |

390v 32. Iară celeaalalte a cuvintelor lui Ezehie şi a milelor lui scrise sânt în vederea lui Isaie, fiiului Amos prorocului şi în Cartea împăraţilor Iiuda şi Israil.

33. Şi au adormit Ezehie cu părinţii săi şi l-au îngropat preste mormânturile fiilor David. Şi i-au prăznuit îngropăciunea toată Iiudeea şi toţi lăcuitorii Ierusalimului. Şi au împărăţit Manase, fiiul, pentru el.

Cap 33

Manasie, pentru necurăţiile sale, rob în Vavilon să duce, în care năcaz către Dumnezeu întorcându-să, la împărăţia sa să întoarce şi, lepădând idolii, cinstea lui Dumnezeu înnoiaşte; căruie necuratul fiiu Amon urmează. Şi acesta de la ai săi ucigându-să, împărăţeaşte cuviosul lui fiiu, Iosie.

1. De doisprăzeace ani era Manasie când începuse a împărăţi şi cinzeaci şi cinci 4 Împăr. 22, 1.
391r de ani au || împărăţit în Ierusalim.

2. Şi au făcut rău înnaintea Domnului, după urâciunile neamurilor care le-au râsipit Domnul înnaintea fiilor Israil.

3. Şi, înturnându-se, au întemeiat ceale înalte care le ştersease Ezehie, tatăl lui. Şi au făcut oltare lui Vaalim şi au făcut grânguri şi s-au închinat a toată oastea ceriului şi o au cinstit.

4. Şi au zidit oltare în casa Domnului, despre carea zisease Domnul: *„În Ierusalim va fi numele Mieu în veac". *2 Împăr. 7, 10.

5. Şi le-au zidit a toată oastea ceriului, în doao pridvoară a casei Domnului.

6. Şi au făcut a treace prin foc fiii săi în valea Vennenon. Ţinea visurile, urma gâciturile, fermecătorilor slujiia, avea cu sine vrăjitori şi descântători. Şi multe reale au lucrat înnaintea Domnului, ca să-L întărâte.

7. Şi chip cioplit şi vărsat au pus în casa lui Dumnezeu, *despre carea au grăit Domnul *3 Împăr. 8, 18.
391v către David şi către Solomon, | fiiul lui, zicând: „În casa aceasta şi în Ierusalim, carea o am ales din toate neamurile lui Israil, voiu pune numele Mieu în veac.

8. Şi a să mişca nu voiu face piciorul lui Israil din pământul care l-am dat părinţilor lor, însă aşa, de vor păzi a face care am poruncit lor şi toată leagea şi ţeremoniile şi judecăţile prin mâna lui Moisi".

9. Deci Manase au înşelat Iiudeea şi pre lăcuitorii Ierusalimului, ca să facă rău preste toate neamurile care le râsipise Domnul de la faţa fiilor Israil.

10. Şi au grăit Domnul către el şi către norodul lui, şi n-au vrut a lua aminte.

11. Pentru aceaea au adus asupra lor căpeteniile oastei împăratului asiriilor şi au prins pre Manase şi, legat cu lanţuri şi cu fier, l-au dus în Vavilon.

12. Carele, după ce s-au înstrâmtorit, s-au rugat Domnului, Dumnezeului său, şi s-au pocăit foarte înaintea Dumnezeului părinţilor săi. ||

13. Şi I s-au smerit şi I s-au rugat cu deadinsul. Şi i-au ascultat rugăciunea şi l-au întors 392r
în Ierusalim la împărăţia sa şi au cunoscut Manase că Domnul Însuşi iaste Dumnezeu.

14. După aceastea au zidit zidul din afară de cetatea lui David, spre răsăritul lui Ghihon în vale, de la întrarea Porţii Peştilor prinprejur până la Ofel şi l-au înălţat foarte. Şi au rânduit căpetenii oastelor în toate cetăţile Iiudei ceale întărite.

15. Şi au depărtat dumnezeii streini şi bozul din casa Domnului şi oltarele care făcuse în muntele casii Domnului şi în Ierusalim şi le-au lepădat toate afară de cetate.

16. Şi au înnoit oltariul Domnului şi au jârthuit pre el junghieri şi păciuitoare şi laudă. Şi au poruncit Iiudei să slujească Domnului, Dumnezeului Israil.

17. Însă norodul încă jârthuia în ceale înalte, Domnului, Dumnezeului său. |

18. Iară celeaalalte a cuvintelor lui Manase şi rugăciunea lui către Dumnezeul său şi 392v
cuvintele văzătorilor carii grăia către el în numele Domnului, Dumnezeului Israil, să ţin între cuvintele împăraţilor Israil.

19. Şi rugăciunea lui şi ascultarea şi toate păcatele şi nebăgările de samă şi locurile în care au zidit ceale înnalte şi au făcut grânguri şi chipuri cioplite, până a să pocăi, scrise sânt între cuvintele lui Hozai.

20. Şi au adormit Manase cu părinţii săi şi l-au îngropat în casa sa. Şi au împărăţit pentru el fiiul său, Amon.

21. De doaozeaci şi doi de ani era Amon când începuse a împărăţi şi doi ani au împărăţit în Ierusalim.

22. Şi au făcut rău înaintea Domnului, precum făcuse Manase, tatăl lui. Şi tuturor idolilor carii zidise Manase le-au jârtvuit şi le-au slujit. ||

23. Şi nu au cinstit faţa Domnului precum o au cinstit Manase, tatăl lui, şi cu mult mai 393r
mari au greşit.

24. Şi, jurându-se împreună asupra lui slujile sale, l-au ucis în casa sa.

25. Iară ceaeaalaltă mulţimea norodului, tăind pre cei ce ucisease pre Amon, au rânduit împărat pre Iosie, fiiul lui, pentru el.

Cap 34

Iosie, ştergând cinstea idolilor, bisearica o înoiaşte. Şi, aflând cartea legii, s-au înfricoşat, dintr-aceiiaşi poruncă toate le rânduiaşte. Şi chemând norodul şi cetind cartea, legătură face cu Domnul.

4 Împăr. 22, 1.

1. e opt ani era Iosie când începuse a împărăţi şi treizeaci şi unul de ani au împărăţit în Ierusalim.

2. 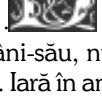 Şi au făcut ce era drept înaintea Domnului şi au umblat în căile lui David, tătâni-său, nu s-au abătut nici spre dreapta, nici spre stânga. |

3. Iară în anul împărăţiii sale al optulea, încă fiind prunc, au început a cerca pre Dumnezeul 393v
tătâni-său, David; şi în anul al doisprăzeacelea, după ce începuse a împărăţi, au curăţit pre Iiuda şi Ierusalimul de ceale înalte şi de grânguri şi de bozi şi de chipuri cioplite.

4. Şi au strâcat înnaintea lui oltarele lui Vaalim, şi bozii, carii deasupra era puşi, i-au şters. Şi grânghii şi chipurile ceale cioplite le-au aprins şi le-au sfărmat. Şi preste mormânturile celor ce le jârtvuise, sfărmiturile lor le-au împrăştiat.

5. Şi oasele preoţilor le-au ars în oltarele idolilor şi au curăţit pre Iiuda şi Ierusalimul,

6. Ci şi în cetăţile Manase şi Efrem şi a lui Simion, până la Nethali, toate le-au râsipit.

7. Şi, după ce au râsipit oltarele şi grânghii şi chipurile ceale ciopli||te le-au 394r
zdrobit în dărăburi şi toate nălucirile au şters din tot pământul lui Israil, s-au întors în Ierusalim.

8. Deci în anul împărăţiii sale al optsprăzeacelea, curăţit fiind pământul şi bisearica Domnului, au trimis pre Safan, fiiul lui Eselie, şi pre Manasie, căpetenia cetăţii, şi Iohan, fiiul lui Ioahaz, istoricii, să înnoiască casa Domnului, Dumnezeului său.

9. Carii au venit la Helchie, preotul cel mare. Şi, luând de la el banii carii să adusease în casa Domnului şi carii culesease leviţii şi portarii din Manase şi Efrem şi de la toate rămăşiţele lui Israil şi de la toată Iiudeia şi Veniamin şi lăcuitorii Ierusalimului,

10. I-au dat în mânile celor ce era rânduiţi preste lucrători în casa Domnului, să înnoiască
394v bisearica şi toate | ceale slăbănojite să le întemeiaze.

11. Şi ei i-au dat meşterilor şi zidarilor să cumpere pietri, de unde să taie, şi leamne spre închieturile zidirii şi spre întemeiarea caselor care le strâcase împăraţii Iiudei,

12. Carii, credincios, toate le făcea. Şi era mai-mari preste lucrători Iahath şi Avdie din fiii lui Merari, Zaharie şi Mosolam din fiii lui Caath, carii îndemna lucrul. Toţi era leviţi, ştiind a cânta cu organele.

13. Iară preste cei ce purta greotăţile spre multe slujbe, era scriitorii şi meaşteri din leviţi, portari.

14. Şi, scoţind banii carii fusease aduşi în bisearica Domnului, au găsât Helchie preotul cartea leagii Domnului prin mâna lui Moisi.

395r 15. Şi au zis către Safan, scriitoriul: „Cartea leagii am găsit în casa Dom||nului". Şi i-o au dat.

16. Iară el au dus cartea la împăratul şi i-au vestit zicând: „Toate care ai dat în mâna slujilor tale, iată, să plinesc.

17. Argintul ce s-au găsit în casa Domnului l-au adunat şi s-au dat mai-marilor meaşterilor şi a celor ce fac multe fealiuri de lucruri.

18. Fără de aceaea mi-au dat Helchie preotul această carte". Carea, fiind împăratul de faţă, cetind-o,

19. Şi auzind el cuvintele leagii, ş-au rupt vejmintele sale,

20. Şi au poruncit lui Helchie şi lui Ahicam, fiiului Safam, şi lui Avdo, fiiului Miha, şi lui Sofan scriitoriului şi lui Asae, slugii împăratului, zicând:

21. „Duceţi-vă şi vă rugaţi Domnului pentru mine şi pentru rămăşiţele lui Israil şi a Iiudei,
395v despre toate cuvintele cărţii aceştiia carea s-au găsit, că mare ur|gia Domnului s-au strecurat preste noi, pentru că n-au păzit părinţii noştri cuvântele Domnului, să facă toate care sânt scrise în cartea aceasta".

22. Şi s-au dus Helchie şi cei ce era împreună trimişi de la împăratul la Oldam prorociţa, muiarea lui Sellum, fiiului Thecuath, fiiului Hasra păzitoriului hainelor, carea lăcuia în Ierusalim, în a doao, şi i-au grăit cuvintele care mai sus am povestit.

23. Iară ea le-au răspuns: „Acestea zice Domnul, Dumnezeul lui Israil: Ziceţi omului care v-au trimis la mine:

24. Aceastea zice Domnul: «Iată, Eu voiu aduce reale preste locul acesta şi preste lăcuitorii lui şi toate blăstămurile care sânt scrise în cartea aceasta, carea o au cetit înnaintea împăratului Iiudei,

25. Pentru că M-au părăsit şi au jârtvuit dumnezeilor streini, să Mă întărâte spre mânie
396r întru toate lucrurile mânilor sale şi pentru aceaea să va || strecura urgia Mea preste locul acesta şi nu să va stânge».

26. Iară către împăratul Iiudei, care v-au trimis să vă rugaţi Domnului, aşa veţi grăi: «Aceastea zice Domnul, Dumnezeul lui Israil: 'Pentru că ai auzit cuvintele cărţii

27. Şi ţi s-au muiat inima şi te-ai smerit înnaintea lui Dumnezeu, despre ceale ce s-au zis asupra locului acestuie şi a lăcuitorilor Ierusalimului şi, cinstind faţa Mea, ţ-ai rupt vejmintele tale şi ai plâns înaintea Mea şi Eu te-am ascultat, zice Domnul,

28. Că acum te voiu culeage către părinţii tăi şi te vei duce în mormântul tău în pace; nici vor vedea ochii tăi tot răul ce voiu aduce preste locul acesta şi preste lăcuitorii lui'»".
*Şi au vestit împăratului toate care zisease. *4 Împăr. 23, 1.

29. Iară el, chemând pre toţi pre cei mai marii născuţi a Iiudei şi a Ierusalimului,

396v 30. S-au suit în casa Domnului şi împreu|nă toţi bărbaţii Iiudei şi lăcuitorii Ierusalimului, preoţii şi leviţii şi tot norodul, de la cel mai mic până la cel mai mare. Carii auzind în bisearica Domnului, au cetit împăratul toate cuvintele cărţii.

31. Şi, stând în divanul său, au lovit legătură înnaintea Domnului, să umble după El şi să păzască poruncitele şi mărturiile şi dreptăţile Lui, în toată inima sa şi în tot sufletul său, şi să facă care sânt scrise în cartea aceaea carea cetise.

32. Şi au jurat spre aceasta preoţii carii să găsise în Ierusalim şi în Veniamin; şi au făcut lăcuitorii Ierusalimului după legătura Domnului, Dumnezeului părinţilor săi.

33. Şi au depărtat Iosie toate urăciunile din toate ţinuturile fiilor Israil şi au făcut pre toţi carii rămăsease în Israil a sluji Domnului, Dumnezeului său. În toate zilele lui nu s-au depărtat de cătră Domnul, Dumnezeul părinţilor săi.

Cap 35 ||

Jârthuind fase cu prăznuire mare foarte şi multe junghieri, Iosie praznicul azimelor în şapte zile au prăznuit. După aceaea împrotiva împăratului Eghiptului ispitind a oşti şi, greu rănit, moare, cu foarte mare plângerea tuturor, şi mai ales a lui Irimie proorocului. 397r

4 Împăr. 23, 21.

1. Şi au făcut Iosie în Ierusalim Fase Domnului, carea s-au jârthuit în zioa a patrasprăzeacea a lunii dintâi.
2. Şi au rânduit preoţii în slujbele sale şi i-au îndemnat a sluji în casa Domnului.
3. Şi leviţilor, spre a cărora învăţătură tot Israilul să sfinţea Domnului, le-au grăit: „Puneţi sicriiul în jârtvelnicul bisericii carea au zidit Solomon, fiiul lui David, împăratului Israil, că nu o veţi mai purta. Iară acum slujiţi Domnului, Dumnezeului vostru, şi norodului său, Israil.
4. Şi vă gătiţi prin casele şi rudeniile voastre în împărţirile fieştecăruie, precum au poruncit David, împăratul lui | Israil, şi au scris Solomon, fiiul lui. 397v
5. Şi slujiţi în jârtvelnic prin familiile şi turmele leviticeşti,
6. Şi, sfinţindu-vă, jirthuiţi fase; şi pre fraţii voştri, să poată, după cuvintele care au grăit Domnul în mâna lui Moisi, a face îi gătiţi".
7. Şi au dat Iosie tot norodului care să aflase acolo în praznicul Fasei miei şi iezi din turme şi de alte dobitoace mii treizeaci şi din boi trei mii; aceastea, din toată avearea împăratului.
8. Şi voivozii lui, de bunăvoie ce făgăduise, au adus şi norodului şi preoţilor şi leviţilor. Iară Helchie şi Zaharie şi Iahiil, căpeteniile casii Domnului, au dat preoţilor, spre facerea fasei, vite mestecate doao mii şase sute şi boi trei sute.
9. Iară Honenie şi Semeie şi Nathanail, fraţii lui, încă şi Hassavie şi Iehiil şi Iozavad, căpeteniile levi||ţilor, au dat celoralalţi leviţi, spre prăznuirea Fasei, cinci mii de vite şi 398r cinci sute de boi.
10. Şi s-au gătit slujirea; şi au stătut preoţii în slujba sa şi leviţii în turme, după porunca împăratului.
11. Şi s-au jârthuit fase. Şi au stropit preoţii cu mâna sa sângele, şi leviţii au tras pieile arderilor de tot;
12. Şi le-au osebit, să le dea prin casele şi familiile fieştecăruia şi să se aducă Domnului, precum scrisease în cartea lui Moisi. Şi din boi au făcut aseaminea.
13. Şi au fript fase pre foc, după cum iaste scris în leage. Iară păciuitoarele junghieri le-au fiert în tigăi şi în căldări şi în oale şi în grabă au împărţit la toată gloata.
14. Iară şieşi şi preoţilor după aceaea au gătit. Că în aducerea arderilor şi a grăsimelor până la noapte preoţii au fost cuprinşi; pentru aceaea leviţii şieş şi preoţilor, fiii|lor lui 398v Aaron, au gătit mai pre urmă.
15. Iară cântăreţii, fiii lui Asaf, sta în rândul său, după porunca lui David şi Asav şi Heman şi Idithun, a prorocilor împăratului. Iară portarii prin fieştecare părţi păzea, aşea, ca nici o cirtă să se depearte de cătră slujbă; pentru aceaea şi fraţii lor, leviţii, le-au gătit hrană.
16. Deci toată cinstea Domnului într-acea zi legiuit s-au plinit, să facă Fase şi să aducă arderi spre oltariul Domnului, după porunca împăratului Iosie.
17. Şi au făcut fiii lui Israil, carii să găsâse acolo, Fase în vreamea aceaea şi prăznuirea azimelor în şapte zile.
18. N-au fost Fase aseaminea acestuia în Israil din zilele lui Samuil proorocului; ci nici unul din toţi împăraţii lui Israil au făcut Fase ca Iosie, preoţilor şi leviţilor, în toată Iiudeea şi Israilul, carii să găsise şi lăcuitorilor Ierusalimului.
19. În anul împărăţiii lui Iosie al optspră||zeacelea acest Fase s-au prăznuit. 399r

*4 Împăr. 23, 20.

20. *După ce înnoise Iosie bisearica, s-au suit Nehaon, împăratul Eghiptului, a oşti în Harcamis, lângă Eufrath. Şi au purces spre întâmpinarea lui Iosie.
21. Iară el, trimiţând la dânsul soli, au zis: „Ce e mie şi ţie, împăratul Iiudei? Nu împrotiva ta viu astăzi, ci împrotiva alţii căsi oştesc, la carea Dumnezeu degrabă a mă duce mi-au poruncit. Înceată a face împrotiva lui Dumnezeu, care iaste cu mine, ca să nu te ucig".
22. N-au vrut Iosie a să întoarce, ci au gătit împrotiva lui război, nici s-au odihnit

*Zah. 12, 11.

cuvintelor lui Nehaon din gura lui Dumnezeu, *ci au mers să bată în câmpul Maghedo.

23. Şi acolo, rănindu-să de săgetători, au zis slujilor sale: „Scoateţi-mă din războiu, că foarte sânt rănit”.
24. Carii l-au luat din căruţă într-altă căruţă, carea urma după obiceaiu împărătesc şi
399v l-au dus în Ierusalim; | şi au murit şi s-au îngropat în mormântul părinţilor săi. Şi toată Iiudeea şi Ierusalimul l-au plâns;
25. Ieremie mai tare, a căruia toţi cântăreţii şi cântăreaţele până într-această zi, tânguirile preste Iosie le procitesc. Şi ca o leage s-au făcut în Israil; iată, scrisoarea să aduce în Tânguiri.
26. Iară celeaalalte a cuvintelor lui Iosie şi a milelor lui, carele cu leagea Domnului sânt poruncite,
27. Şi lucrurile lui, ceale mai dintâi şi mai de pre urmă, scrise sânt în Cartea împăraţilor Iiudei şi a lui Israil.

Cap 36

Lui Iosie urmeaze fiiul Ioahaz, carele Nahaon, împăratul Eghiptului, îl duce în Eghipt, şi frate-său, Eliachim, pre carele Ioachim îl numeaşte, îl rânduieşte în locul lui. Carele în Vavilon ducându-să de Navohodonosor, împărăţeaşte fiiul lui, Ioachim. Şi pre acesta împăratul asiriilor
400r *împreună || cu vasele bisearicii în Vavilon îl duce, şi pre unchiu-său, necuratul Sedechie, îl rânduieşte; care asiriilor răzvrătindu-se, după aprinderea bisearicii şi a Ierusalimului, să duce împreună cu norodul în Ierusalim, pentru păcatele împăratului şi a norodului, până când prin Chirul, împăratul pearsilor, în anul împărăţiii lui cel dintâi, a să întoarce li să dă slobozire.*

1. Şi au luat norodul pământului pre Ioahaz, fiiul lui Iosie, şi l-au făcut împărat pentru tatî-său, în Ierusalim. 4 Împăr. 23, 30.
2. De doaozeaci şi trei de ani era Ioahaz când începuse a împărăţi şi trei ani au împărăţit în Ierusalim.
3. Şi l-au mişcat împăratul Eghiptului, venind în Ierusalim, şi au pedepsit pământul cu o sută de tălanţi de argint şi un tălant de aur.
4. Şi au rânduit pentru el împărat pre Eliachim, fratele lui, preste Iiuda şi Ierusalim şi Math. 1, 11.
400v au întors numele lui, Ioachim, iară pre Ioahaz l-au luat cu sine şi | l-au dus în Eghipt.
5. De doaozeaci şi cinci de ani era Ioachim când începuse a împărăţi şi unsprăzeace ani au împărăţit în Ierusalim. Şi au făcut rău înnaintea Domnului, Dumnezeului său.
6. Împrotiva acestuia s-au suit Navohodonozor, împăratul haldeilor, şi legat cu lanţuri l-au dus în Vavilon;
7. La carea şi vasele Domnului le-au dus şi le-au pus în bisearica sa.
8. Iară celeaalalte a cuvintelor Ioachim şi a urăciunilor lui care au lucrat şi care s-au aflat într-însul, să cuprind în Cartea împăraţilor Iiudei şi a lui Israil. Şi au împărăţit Ioahin, fiiul lui, pentru el.
9. De opt ani era Ioahin când începuse a împărăţi şi trei luni şi zeace zile au împărăţit în Ierusalim; şi au făcut rău înnaintea Domnului.
10. Şi, întorcându-se curgerea anului, au trimis Navohodonozor împăratul, carii l-au dus în Vavilon, luând împreună şi vasele ceale scumpe a casei Domnului. *Iară împăratul au *4 Împăr. 24, 17.
401r rânduit pre Sedechie, unchiul lui, || preste Iiuda şi preste Ierusalim. Irim. 37, 1.
11. De doaozeaci şi unul de ani era Sedechie când începuse a împărăţi şi unsprăzeace ani au împărăţit în Ierusalim.
12. Şi au făcut rău în ochii Domnului, Dumnezeului său, nici s-au ruşinat de faţa lui Irimie proorocului, ce-i grăia din gura Domnului.
13. Şi de la împăratul Navohodonozor încă s-au depărtat, carele îl jurase pre Dumnezeu. Şi ş-au învârtoşat cerbicea şi inima, să nu să întoarcă către Domnul, Dumnezeul lui Israil.
14. Ci şi toate căpeteniile preoţilor şi norodul au lucrat nedrept, după toate urăciunile neamurilor şi au pângărit casa Domnului, carea o sfinţise Şieş în Ierusalim.
15. Şi trimitea Domnul, Dumnezeul părinţilor săi, la ei, prin mâna solilor Săi, de noapte sculându-se şi în toate zilele certându-i, pentru că îngăduia norodului şi lăcaşului Său.
16. Iară ei batjocorea trimişii lui Dumnezeu şi puţân socotea cuvintele Lui şi râdea de
401v proroci, până când s-au suit urgiia | Domnului spre norodul Lui şi nu era vindecare.
17. Că au adus asupra lor pre împăratul haldeilor şi au ucis tinerii lor cu sabie în casa jârtvelnicului său. Nu i-au fost milă de tineri şi de fecioare şi de bătrâni încă nici de cel trecut bătrân, ci toţi i-au dat în mânile lui.

18. Şi toate vasele casei Domnului, ceale mai mari şi ceale mai mici, şi comoarele bisericii şi a împăratului şi a căpeteniilor le-au dus în Vavilon.

19. Aprins-au protivnicii casa lui Dumnezeu şi au strâcat zidul Ierusalimului şi toate turnurile le-au aprins şi orice scump era au râsipit.

20. De scăpase careva din sabie, dus în Vavilon au slujit împăratului şi fiilor lui, până când au împărăţit împăratul persilor.

21. Şi s-au plinit cuvântul Domnului în gura lui Irimie. Şi ar prăznui pământul sâmbetele sale; că în toate zilele pustiiri au făcut sâmbăta, până când s-ar umplea şaptezeci de ani. ||

*1 Ezri 1, 1 şi 6, 3. Irimie 25, 12 şi 29, 10.

22. *Iară în anul al şaptelea al Chirului, împăratului pearşilor, spre plinirea cuvântului Domnului, care grăise prin Irimie, au deşteptat Domnul duhul Chirului, împăratului pearşilor, care au poruncit a să vesti în toată ţara sa şi prin scrisoare, zicând: 402r

23. „Aceastea zice Chirul, împăratul pearsilor: «Toate ţărâle pământului mi le-au dat Domnul, Dumnezeul ceriului, şi El mi-au poruncit să-I zidesc casă în Ierusalim, carea iaste în Iiudeea. Cine iaste dintre voi în tot norodul lui, fie Domnul, Dumnezeul lui, cu el, şi să se suie»”.

A

(a se) ABATE: v. III
(s-)au abătut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 20,10, 32; 34,2

ABIA: adv.
abia: *adv. în loc. adv.* ***de-abia*** 9,6

ACOLO: adv.
acolo: 1,5; 5,9, 11; 6,2; 7,7, 16; 8,2, 18; 9,21; 10,1, 2; 12,13; 20,26; 23,15; 25,27; 28,9; 35,7, 17, 23

(a) ACOPERI: v. IV
au acoperit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,5, 7, 8, 9, 10; 4,9
acoperea: *ind. imp. 3.pl.* 4,12; 5,8
să acopere: *conj. prez. 3.pl.* 4,13

ACUM: adv.
acum: 1,9; 6,15, 16, 17, 41; 13,8; 18,4, 22; 20,10; 29,10; 34,28; 35,3

(a) ADĂUGA: v. I; var. **(a) ADAOGE:** v. III
adăogându-: *gerunziu* rezum. cap.1
au adaos: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,12; 29,31
voiu adaoge: *ind. viit.I. 1.sg.* 10,11
a adaoge: *inf. prez.* 28,13

ADEVĂR: s.n.
adevăr: *sg. ac.* 32,1

ADEVĂRAT, -Ă: adj./adv.
adevărat: *m./n. sg. nom./ac./gen.* 9,5; rezum. cap.15; 15,3; 18,15; 31,20
adevărat: *adv. în loc. adv. c****u adevărat*** 24,24

(a) ADORMI: v. IV
au adormit: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,31; 12,16; 14,1; 16,13; 21,1; 24,17; 26,23; 27,9; 28,27; 32,33; 33,20

(a se/-şi) ADUCE: v. III
au adus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* rezum. cap.1; 1,6; 5,5, 7; 7,7; 8,11, 12, 18; 9,10; 24,10; 25,12, 14; 28,20; 29,4, 7, 21, 31, 32; 31,5, 6; 33,11; 35,8; 36,17
(să) aducea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 1,16; rezum. cap.9; 9,13, 28; 24,14; 31,14
să aducă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 4,6; 5,2; 23,18; 24,6, 9; 29,21, 27; 35,16
(s-)au adus: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.5; 21,12
adu: *imperativ 2.sg., în loc. v.* ***adu-Ţi aminte*** 6,42
aduce: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.8
să (se) aducă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 8,13; 31,3; 35,12
adusease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 9,12; 15,11
a aduce: *inf. prez.* 9, 14; 24,11; 31,10
aducea: *ind. imp. 3.pl.* 9,21, 24; 17,11; 20,25; 32,23
aduc: *ind. prez. 3.pl.* 13,11
aducându-: *gerunziu* 22,9; 25,28
(ş-)au adus: *ind. pf.c. 3.sg., în loc. v.* ***ş-au adus aminte*** 24,22
aţi adus: *ind. pf.c. 2.pl.* 28,11
aducând: *gerunziu* rezum. cap.29; rezum. cap.30; rezum. cap.31
aducându(-se): *gerunziu* 29,27
aduceţi: *imperativ 2.pl.* 29,31
era aduse: *pasiv ind. imp. 3.pl.* rezum. cap.31
(să) adusease: *ind. m.m.cpf. 3.pl.* 34,9
fusease aduşi: *pasiv ind. m.m.cpf. 3.pl.* 34,14
voiu aduce: *ind. viit.I. 1.sg.* 34,24, 28
(să) aduce: *ind. prez. 3.sg.* 35.25

ADUCERE: s.f.
aducerea: *sg. nom./ac.* 29,29; 35,14

(a se) ADUNA: v. I
adună: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1
au adunat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,14; 5,2; 15,9; 18,5; 23,2; 24,5; 25,5; 29,15, 20; 32,4; 34,17
au fost adunaţi *pasiv ind. pf.c. 3.pl.* 5,6
(să) adunase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 10,1
era adunaţi: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 12,5
(s-)au adunat: *ind. pf.c. 3.pl.* 13,7; 20,1, 4, 26; 24,11; 30,13
a (să) aduna: *inf. prez.* rezum. cap.24
adunându(-să): *gerunziu* 24,21
(s-)au fost adunat: *ind. m.m.c.pf. perifr. 3.pl.* 24,27
(se) adunase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 30,3
au fost adunat: *ind. m.m.c.pf. perifr. 3.sg.* 32,27

AFARĂ: adv.
afară: *adv. în loc. adv.* ***din afară*** 3,13; 6,32; 24,8
afară: 5,9; 21,19; 23,14; 26,20; 29,16, 19
afară: *adv. în loc. prep.* ***afară de/din*** „cu excepţia"; „exterior faţă de ceva" 9,14; 17,19; 23,14; 31,16; 32,3; 33,15
afară: *adv. în loc. prep.* ***din afară de*** 33,14
afară: *adv. în loc. cj.* ***afară că*** 27,2

(a se) AFLA: v. I
a afla: *inf. prez.* 2,14
(s-)au aflat: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,17; 12,12; 19,3; 21,17; 30,21; 36,8
veţi afla: *ind. viit.I. 2.pl.* 15,2; 20,16
vor afla: *ind. viit.I. 3.pl.* 15,4
au aflat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 15,15; 20,25; 22,8; 25,5
(să) aflase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 31,1; 35,7
să afle: *conj. prez. 3.pl.* 32,4
aflând: *gerunziu* rezum. cap.34

(a) AFUMA: v. I
a afuma: *inf. prez.* 2,4

AICI: adv.
aici: 18,6; 28,13

(a) AJUNGE: v. III; var. (Reg.) **(a) AGIUNGE**
au agiuns: *ind. pf.c. 3.sg.* 30,27
au ajuns: *ind. pf.c. 3.sg.* 28,9
ajunge: *inf. prez. fără* ***a*** 29,34; 30,3
ajungând: *gerunziu* 31,5

(a) AJUTA: v. I; var. (Reg.) **(a) AGIUTA**
au agiutat: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,31
a ajuta: *inf. prez.* 14,11; 25,8
ajută: *imperativ 2.sg.* 14,11
vei ajuta: *ind. viit.I. 2.sg.* 20,9
ajută: *ind. prez. 3.pl.* 28,23
vor ajuta: *ind. viit.I. 3.pl.* 28,23
au ajutat: *ind. pf.c. 3.pl.* 29,34

AJUTOR: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **AGIUTORIU, AJUTORIU**
agiutoriu: *sg. ac.* 12,7; 19,2
agiutorul: *sg. ac.* 20,17
ajutoriu: *sg. ac.* rezum. cap.16; rezum. cap.19; 28,16, 19
ajutoriul: *sg. nom.* 32,8

(a) AJUTORA: v. I
ajutora: *ind. imp. 3.sg.* 26,15

(a) AJUTORI: v. IV
ajutorindu-: *gerunziu* rezum. cap.14

ALĂUTĂ: s.f.
alăute: *pl. ac.* 5,12; 9,11; 20,28; 29,25

(a) ALBI: v. IV
albi: *inf. prez. fără* ***a****, în sintagma* ***şti albi săpături*** „ştie să graveze, să sculpteze" 2,7

(a) ALEGE: v. III
am ales: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,5, 6; 7,12, 16; 33,7

ai ales: *ind. pf.c. 2.sg.* 6,34, 38
au ales: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,13; 29,11

(a) ALERGA: v. I
au alergat: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,2
aleargă: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.20
alerga: *ind. imp. 3.pl.* 23,12

ALERGĂTOR: s.m.
alergătorii: *pl. nom.* 30,6, 10

ALES, ALEASĂ: adj./s.m./f.
(cei) aleşi: *s.m. pl. ac.* 11,1; 13,3
aleşi: *adj. m. pl. nom.* 13,3
ales: *adj. în loc. adv.* ***mai ales*** „în special" rezum. cap.35

(a) ALEŞUI: v. IV; vezi **(a) LEŞUI**

ALTAR: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **ALTARIU**
altariului: *sg. gen.* 5,12

AMESTECAT, -Ă: adj.; var. **MESTECAT, -Ă**
mestecate: *f. pl. ac.* 35,8

AMESTECĂTOR, -TOARE: s.m./f.; var. **MESTECĂTOR, -TOARE**
mestecători: *s.m. pl. ac., în sintagma* ***mestecători mirodenii*** „cei care prepară şi comercializează mirodenii" 16,14

AMMONITEAN: s.m. var. **AMMANITEAN** (cf. **Indice** Fc)
ammonitenii: *pl. nom.* rezum. cap.20; 26,8
ammoniteni: *pl. ac.* 20,1; rezum. cap.26
Ammaniteanului: *sg. gen.* 24,26
amonitenilor: *pl. gen.* 26,7
ammoniteani: *pl. ac.* rezum. cap. 26

AMONITEANCĂ: s.f.; var. **AMMANITEANCĂ**
Ammaniteanca: *sg. nom.* 12,13

AMOREU: s.m. (cf. **Indice** Fc)
ammoreii: *pl. ac.* 8,7

AMIAZĂ: s.f.; var. **AMIAZĂZI,** (Înv.) **AMIAZĂZIA**
amiazăzea: *sg. ac.* 4,4
amiazăzi: *sg. ac.* 4,10
amează̆zea: *sg. ac.* 28,18

AMINTE: adv.
aminte: *adv. în loc. v.* ***a-şi aduce aminte/a lua aminte***; vezi **(a se/-şi) ADUCE/(a) LUA**

(a se) AMISTUI: v. IV (Înv.) „a (se) mistui"
(s-)au amistuit: *ind. pf.c. 3.pl.* rezum. cap.7

AN: s.m.
anul: *sg. ac.* 3,2; rezum. cap.9; rezum. cap.12; 12,2; 13,1; 15,10, 19; rezum. cap.16; 16,1, 12, 13; 17,7; 23,1; rezum. cap.24; 24,5; 27,5; 29,3; 34,3, 8; 35,19; rezum. cap.36; 36,22
ani: *pl. nom./ac.* 8,1; 9,21, 30; 11,17; 12,13; 13,2; 14,1; 18,2; 20,31; 21,5, 20; 22,2, 12; rezum. cap.23; 24,1,15; 25,1, 5, 25; 26,1, 3; 27,1, 8; 28,1; 29,1; 31,16, 17; 33,1, 21; 34,1; 36,2, 5, 9, 11, 21
an: *sg. ac.* 8,13; 22,2
anii: *pl. ac.* rezum. cap.9; 9,13, 24
ani: *pl. gen.* (*cu prep.* ***a + num.***) 21,19
anului: *sg. gen.* 24,23; 36,10

APĂ: s.f.
apă: *sg. ac.* 18,26
ape: *pl. ac.* 32,4
apelor: *pl. gen.* 32,30

APĂRĂTOR: s.m.
apărători: *pl. ac.* 17,2

(a) APĂSA: v. I „a asupri"
au apăsat: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,4

(a se) APRINDE: v. III
să (se) aprinză: *conj. prez. 3.pl.* 13,11
au aprins: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 14,3; 16,14; 31,1; 34,4; 36,19
aprindea: *ind. imp. 3.sg.* 28,4
(s-)au aprins: *ind. pf.c. 3.sg.* 29,8
aprins(-au): *ind. pf.c. 3.pl.* 36,19

APRINDERE: s.f.
aprinderii: *sg. gen.* 2,4; 21,19
aprindere: *sg. nom./ac.* 2,6; 25,14; rezum. cap.26; 26,16, 19; 28,3; 29,11; 30,14; 32,12
aprinderea: *sg. ac.* rezum. cap.36

(a se) APROPIA: v. I
apropiindu(-să): rezum. cap.13; 13,14
(s-)au apropiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,23
(să) apropie: *ind. prez. 3.sg.* 28,11, 13
apropiaţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 29,31

(a) APUCA: v. I
au apucat: *ind. pf.c. 3.pl.* 20,25
apucând: *gerunziu* 28,15

(a) APUNE: v. III
apunând: *gerunziu* 18,34

APUS: s.n.
apus: *sg. ac.* 4,4

APROAPE: adv./s.
aproapelui: *s.m. sg. gen.* 6,22
aproape: *adv.* 6,36

ARAMĂ: s.f.
aramă: *sg. ac.* 1,5, 6; 2,7, 14; rezum. cap.3; rezum. cap.4; 4,1, 9, 16; 6,13; 7,7; rezum. cap.12; 12,10; 24,12
aramei: *sg. gen.* 4,18

ARAB: s.m.; var. (Înv.) **ARAV**
aravii: *pl. nom.* 17,11

ARAP: s.m.; var. **HARAP** (Înv. şi pop.) „arab"
harapilor: *pl. gen.* 21,16; 22,1; 26,7
harapi: *pl. ac.* rezum. cap.26

(a se) ARĂTA: v. I
arătându-să: *gerunziu* rezum. cap.1
(s-)au arătat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,7; 7,12
arată: *ind. prez. 3.sg.* 6,15
arătaţi: *imperativ 2.pl.* 19,10

ARC: s.n.
arcul: *sg. ac.* 17,17
arce: *pl. ac.* 26,14

ARCHEUTHIN: s. n. „ienupăr"; cuvântul nu este înregistrat în DA (cf. lat. arceuthinus „de ienupăr").
archeuthine: *pl. ac.* 2,8

(a) ARDE: v. III
au ars: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,16; 34,5
să ardeţi: *conj. prez. 2.pl.* 29,11
veţi arde: *ind. viit.I. 2.pl.* 32,12

ARDERE: s.f. „incendiere"; „jertfă", „sacrificiu"
arderile: *pl. ac., în sintagma* ***arderile de tot*** 2,4; 7,1, 7; 30,15
arderi: *pl. nom./ac., în sintagma* ***arderi de tot*** 24,14; 29,7, 27, 35; 31,2
arderii: *sg. gen., în sintagma* ***arderii de tot*** 29,18
arderea: *sg. nom., în sintagma* ***arderea de tot*** 31,3

arderilor: *pl. gen. în sintagma* ***arderilor de tot*** 35,11
ardere: *sg. nom. în sintagma* ***ardere de tot*** 29,24
arderi: *pl. ac.* 7,7; rezum. cap.8; 8,12; 13,11; rezum. cap.29; 29,31; 35,16
ardere: *sg. ac.* 26,18
arderea: *sg. ac.* 28,25
arderile: *pl. nom.* 29,27
arderilor: *pl. gen.* 29,32, 34, 35; 35,14

ARGINT: s.n./s.m.
argintul: *s.n. sg. nom./ac.* 1,15; 5,1; 9,20; 15,18; 25,24; 34,17
arginţi: *s.m. pl. ac.* 1,17
argint: *s.n. sg. ac.* 2,7, 14; 9,14, 21, 24, 27; rezum. cap.12; 16,2, 3; 17,11; 21,3; 24,14; 25,6; 27,5; 32,27; 36,3

ARHIEREU: s.m.
arhiereul: *sg. nom.* 19,11; rezum. cap.23; 23,8; 26,20
arhiereului: *sg. gen.* 31,13

ARIE: s.f.
aria: *sg. ac.* 3,1
arie: *sg. ac.* 18,9

ARIPĂ: s.f.; var. (Înv.) **AREPĂ**
arepile: *pl. nom.* 3,11; 5,7, 8
aripă: *sg. nom.* 3,11
aripa: *sg. nom./ac.* 3,11, 12
aripile: *pl. nom.* 3, 13

ARMĂ: s.f.
arme: *pl. ac., în sintagma* ***ţâitoarea de arme/case de arme/casa cea de arme*** „arsenal” 9,16; 11,12; 12,11
arme: *pl. ac.* 9,24; rezum. cap.11; rezum. cap.17; 32,5, 27
armele: *pl. ac.* 23,7

(a) ARUNCA: v. I
au aruncat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 18,33; 24,21; 25,12; 30,14

ARUNCARE: s.f.
aruncarea: *sg. ac.* 26,14

(a se) ASCULTA: v. I
să asculte: *conj. prez. 3.sg./pl.* rezum. cap.6; 24, 19; 25,20
să asculţi: *conj. prez. 2.sg.* 6,21
ascultă: *imperativ 2.sg.* 6,21, 27; 13,4
vei asculta: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,25, 30, 33, 35, 39
au ascultat: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.7; 26,7; 30,20; 32,24; 33,13
voi asculta: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,14
ascultă: *ind. prez. 3.pl.* 9,7
ascultaţi: *imperativ 2.pl.* 18,18; 20,20; 28,11; 29,5
(s-)au ascultat: *ind. pf.c. 3.sg.* 30,27
am ascultat: *ind. pf.c. 1.sg.* 34,27

ASCULTARE: s.f.
ascultarea: *sg. nom.* 33,19

(a se) ASCUNDE: v. III
să (te) ascunzi: *conj. prez. 2.sg.* 18,24
au ascuns: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,11
ascunsease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 22,11

ASCUNS, -Ă: adj./s.
(ceale) ascunse: *s.n. pl. nom.* „măruntaie” 21,15
ascuns: *adj. m. sg. nom.* 22,12

ASEMĂNARE: s.f.; var. **ASĂMĂNARE**, (reg.) **ASĂMÂNARE** „faptul de a semăna cu cineva sau cu ceva”; „chip”, „înfăţişare”; „copie”, „imitaţie”
asămănarea: *sg. ac.* 4,7

ASEMENEA: adv./prep.; var. (Înv.) **ASEAMINEA**
aseaminea: *prep.* 1,12; 6,14; 35,18
aseaminea: *adv.* 1,17; 5,13; 18,11; 21,19; 35,12

ASIR: s.m.; aici prima atestare; (cf. **Indice** 3Împ.)
asiriilor: *pl. gen./dat.* 18,34; 28,16, 20, 21; 30,6; 32,1, 4, 7, 9, 10, 11, 21, 22; 33,11; rezum. cap.36
asirii: *pl. ac.* rezum. cap.24; 24,24; rezum. cap.28; 30,11

ASIRIAN: s.m.
asirienii: *pl. nom.* rezum. cap.20

ASPRE: s.n. (la pl. Iuz); (aici) „cuvinte aspre”
aspre: *pl. ac.* 10,13
(mai) aspre: *pl. ac.* 10,16

ASTĂZI: adv.
astăzi: 35,21

(a se) ASTUPA: v. I
(să) astupa: *ind. imp. 3.pl.* 24,13
să astupe: *conj. prez. 3.pl.* 32,3
au astupat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 32,4, 30

AŞA: adv.; var. (Înv. şi reg.) **AŞEA**
aşa: 1,9, 10, 12; 2,4; 3,9, 11; 4,13, 18, 22; 5,8; 6,16; 7,21; 8,14; 10,10, 16; 18,3, 7, 21, 29; 19,9, 10; rezum. cap.20; 20,25; 21,19; 24,10, 11; 28,9; 31,9; 32,17; 33,8; 34,26
aşea: 5,13; 6,23; 35,15

(a) AŞEZA: v. I
aşază: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.8
au aşezat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,14; 23,20; 26,15; 29,4; 30,2, 5

AŞEZĂMÂNT: s.n.
aşezământului: *sg. gen. ,în sintagma* ***cortul/cortului aşezământului*** „cortul mărturiei” 1,3, 13

AŞIJDEREA: adv.
aşijderea: 3,12

(a) AŞTERNE: v. III
au aşternut: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,6

AŞTERNUT: s.n.
aşternut: *sg. ac.* 9,18

(a) ATINGE: v. III
atingea: *ind. imp. 3.sg.* 3,11, 12

ATUNCI: adv.
atunci: 6,1; 8,12, 17

AUR: s.n.
aurul: *sg. nom./ac.* 1,15; 3,7; 5,1; 15,18; 25,24
aur: *sg. ac.* 2,7, 14; 3,4, 5, 8, 9, 10; rezum. cap.4; 4,7, 19, 20, 21, 22; rezum. cap.8; 8,18; rezum. cap.9; 9,1, 9, 10, 13, 14, 17, 18, 20, 21, 24; rezum. cap.12; 12,9; 13,8, 11; 16,2, 3; 21,3; 24,14; 32,27; 36,3
aurului: *sg. gen.* rezum. cap.9; 9,13

(a) AURI: v. IV
au aurit: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,4

AURIT, -Ă: adj.
aurite: *n. pl. ac.* 4,8

(a se) AUZI: v. IV
(să) auziia: *ind. imp. 3.sg.* 5,13
să auzi: *conj. prez. 2.sg.* 6,19
vei auzi: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,23
auzit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,12
auzând: *gerunziu* 9,1; 10,2; 11,4; 15,8; 16,5; 23,12
am auzit: *ind. pf.c. 1.sg.* 9,5
să audă: *conj. prez. 3.pl.* 9,23
auziţi: *imperativ 2.pl.* 15,2; 18,27

auzind: *gerunziu* 20,29; 34,19, 30
ai auzit: *ind. pf.c. 2.sg.* 34,26

(a) AVEA: v. II
ai: *ind. prez. 2.sg.* 16,3
am: *ind. prez. 1.sg.* 2,7
are: *ind. prez. 3.sg.* 25,9
avea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 3,11, 12, 15; 4,2, 5; 9,1; 26,10; 30,22; 32,29; 33,6
având: *gerunziu* 3,11; 4,4; 6,8, 13; 8,5; 13,3; 14,11;17,9; 23,7; 32,10
având: *gerunziu în loc. v.* ***având nădejde*** „sperând” 14,11; 32,10
a avea: *inf. prez.* 6,30
au avut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,16; 9,25; 14,8; 16,3; 21,2; rezum. cap.25; 26,10
aveţi: *ind. prez. 2.pl.* 13,8; 19,11
ai avut: *ind. pf.c. 2.sg.* 16,7; 20,37; 24,6
avem: *ind. prez. 1.pl.* 20,12
vor avea: *ind. viit.I. 3.pl.* 30,9

AVERE: s.f.
averi: *pl. ac.* 1,11, 12; 9,1; 32,29
averile: *pl. ac.* 21,14, 17; 31,3
avearea: *sg. ac.* 35,7

AZIMĂ: s.f.
azimelor: *pl. gen., în sintagma* ***praznicul azimelor*** „una dintre cele trei sărbători anuale, care se ţinea în ziua a paisprezecea a lunii întâi, în amintirea ieşirii istorice din robia egipteană. Sărbătoarea ţinea şapte zile, timp în care se mânca pâine nedospită şi nu se lucra nimic” (Cf. DB, p.1170) 8,13; rezum. cap.30; rezum. cap.35
azimelor: *pl. gen., în sintagma* ***prăznuirea azimelor*** 30,13, 21; 35,17

B

BAN: s.m.
bani: *pl. nom./ac.* rezum. cap.24; 24,5, 11, 14
banii: *pl. ac.* 24,6, 11; 34,9, 14
banilor: *pl. gen.* 24,27

(a) BATE: v. III
veţi bate: *ind. viit.I. 2.pl.* 20,17
a bate: *inf. prez.* 26,13
să bată: *conj. prez. 3.sg.* 35,22
au bătut: *ind. pf.c. 3.pl.* 21,17

(a) BATJOCORI: v. IV
batjocorindu-: *gerunziu* 30,10
batjocorea: *ind. imp. 3.pl.* 36,16

(a se) BĂGA: v. I
(să) bagă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.5
veţi băga: *ind. viit.I. 2.pl.* 28,13
băgasă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 28,19
au băgat: *ind. pf.c. 3.pl.* 31,12

BĂRBAT: s.m.
bărbaţi: *pl. nom./ac.* 2,2; 8,9; 13,3, 17; 14,8; 17,13, 14, 16; 18,5; 26,17; 28,6; 30,11; 31,19
bărbaţii: *pl. nom./ac.* 5,3; 9,7; 13,15; 23,20; 28,12, 14, 15; 34,30
bărbat: *sg. nom./ac.* 6,16; 7,18; 15,13; 28,7
bărbaţii: *pl. voc.* 20,20
bărbaţilor: *pl. gen.* 26,12
bărbatul: *sg. ac.* 32,21

BĂRBĂTESC, -EASCĂ: adj.
bărbătească: *f. sg. ac./dat., în ., în loc. s.* (Pop.) ***partea bărbătească*** „fiinţă de sex bărbătesc” 31,16, 19

BĂRBĂTEŞTE: adv.
bărbăteaşte: 32,7

BĂTRÂN: s.m.
bătrânii: *pl. nom.* 5,4
bătrânilor: *pl. gen.* rezum. cap.10; 10,8, 13
(cei) bătrâni: *pl. ac.* 10,6
bătrâni: *pl. ac.* 36,17
bătrân: *sg. ac.* 36,17

BĂUTURĂ: s.f.
băutură: *sg. ac.* 28,15

(a se) BÂIGUI: v. IV; var. **(a se) BUIGUI**
buiguindu(-să): *gerunziu* 7,21

BERBEC: s.m.
berbeci: *pl. nom./ac.* 5,6; 7,5; 13,9; 15,11; 17,11; 18,2; 29,21, 32
berbecii: *pl. ac.* 29,22

BICI: s.n.
biciuri: *pl. ac.* 10,11, 14

BINE: adv./s.
bine: *adv. în structuri v. dislocate* ***bine e cuvântaţ/bine au cuvântat*** 6,4; 31,8
bine: *adv.* 6,8
binele: *s.n. sg. ac.* 7,10
bine: *s.n. sg. ac.* 24,16; 25,2
bine: *s.n. sg. ac., în sintagma* ***facerile de bine*** 32,25

(a) BINECUVÂNTA: v. I
bine e cuvântat: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 6,4
fie binecuvântat: *pasiv conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 9,8
binecuvântase: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 20,26
bine au cuvântat: *ind. pf.c. 3.pl.* 31,8

(a) BINEVESTI: v. IV
binevestesc: *ind. prez. 3.pl.* 18,12

BIR: s.n. (aici) „răsplătire” (se echivalează *pensitātiō* din textul latinesc „plată”, „plătire”).
biruri: *pl. ac.* 21,3

(a se) BIRUI: v. IV
birui: *inf. prez.* 2,6
(să) va birui: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,24
biruieşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.13
au biruit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 13,7; 17,1; 27,5; 32,13
să biruiască: *conj. prez. 3.sg.* 14,11
vei birui: *ind. viit.I. 2.sg.* 18,21
(a te) birui: *inf. prez.* 25,8
biruiaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.26
biruind: *gerunziu* rezum.cap.27

BIRUINŢĂ: s.f.
biruinţă: *sg. ac.* 9,26; rezum. cap.18; rezum. cap.25
biruinţe: *pl. ac.* 26,8

BISERICĂ: s.f.; var. (Înv.) **BISEARICĂ**
bisearica: *sg. nom./ac.* 1,5; rezum. cap.3; rezum. cap.5; rezum. cap.6; rezum. cap.7; 7,2, 8; 24,7, 18; 26,16; 27,2; rezum. cap.29; 29,17; 31,16; rezum. cap.34; 34,8, 10, 14, 30; 35,20; 36,7
bisearicii: *sg. gen.* rezum. cap.2; rezum. cap.3; 3,6, 15, 17; rezum. cap.4; 4,22; 5,7; rezum. cap.7; 7,3, 7; rezum. cap.12; 23,10, 14; rezum. cap.24; 24,5, 14; 29,17, 19; 35,3; rezum. cap.36; 36,18
bisearică: *sg. ac.* 4,7, 8; rezum. cap.5; 23,7
bisearici: *sg. gen.* 6,13
bisearicile: *pl. ac.* 14,5

(a) BISTĂTUI: v. IV (mgm.; aici) „a îndemna”; cuvântul nu e înregistrat în DA; cf. mg. *bízik* „asigură”.
bistătuiește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.32

BLAGOSLOVENIE: s.f.
Blagosloveniii: *sg. gen., în s. propr.* ***Valea Blagosloveniii*** 20,26

(a) BLAGOSLOVI: v. IV
blagoslovitu-i: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 2,12
blagoslovește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.6
au blagoslovit: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,3; 31,10
blagoslovind: *gerunziu* 30,27

BLÂND, -Ă: adj.
blânde: *n. pl. ac.* 10,7
blând: *m. sg. nom.* 30,9

BLESTEM: s.n.; var. **BLĂSTĂM**
blăstăm: *sg. ac./gen.* 6,22; 15,15; 32, 17, 20
blăstămuri: *pl. ac.* rezum. cap.32
blăstămurile: *pl. ac.* 34,24

(a) BLESTEMA: v. I; var. **(a) BLĂSTĂMA**
blăstămând: *gerunziu* rezum. cap.32

BOALĂ: s.f.
boala: *sg. ac.* 21,18
boală: *sg. ac.* 21,19

BOGAT, -Ă: adj.
bogat: *m. sg. nom.* 32,27

BOGĂȚIE: s.f.
bogăția: *sg. ac.* rezum. cap.1
bogății: *pl. nom./ac.* 1,11, 12; 9,22; rezum. cap.17; 17,5
bogățiilor: *pl. gen.* rezum. cap.9

BOU: s.m.
boilor: *pl. gen.* 4,3, 4
boii: *pl. ac.* 4,3
boi: *pl. ac.* 4,4, 15; 5,6; 7,5; 13,9; 15,11; 18,2; 29,33; 31,6; 35,7, 8, 9, 12

(a se) BOLNĂVI. v. IV
bolnăvitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,12
vei bolnăvi: *ind. viit.I. 2.sg.* 21,15
bolnăvind: *gerunziu* 22,6
(s-)au bolnăvit: *ind. pf.c. 3.sg.* 32,24

BOLNĂVIRE: s.f.
bolnăvirea: *sg. ac.* 16,12
bolnăvire: *sg. ac.* rezum. cap.21; 24,25

BOZ: s.m. „zeu păgânesc”, „idol”
bozilor: *pl. gen.* 14,5
bozul: *sg. ac.* 15,16; 33,15
bozii: *pl. ac.* rezum. cap.23; 23,17; 31,1; 34,4
bozi: *pl. ac.* 34,3

BRAD: s.m.
brad: *sg. ac.* 2,8

BRAȚ: s.n.
brațul: *sg. ac.* 6,32
brață: *pl. ac.* 32,8

BRĂȚIȘOR: s.n. (aici) „rezemătoare pentru brațe”
brățișoare: *pl. ac.* 9,18

BUCATĂ: s.f. (mai ales la pl.) „hrană”; „fel de mâncare”
bucate: *pl. ac.* 2,10; 11,11
bucatele: *pl. nom./ac.* 9,4; 31,18

BUCIUM: s.n.; var. **BUCIN**
bucinurilor: *pl. gen.* 15,14

(a se) BUCURA: v. I
bucurându(-să): *gerunziu* 7,10

BUCURIE: s.f.
bucurie: *sg. ac.* 20,27; 30,23

BUN, -Ă: adj./s.
bun: *adj. m./n. sg. nom./ac.* 5,13; 7,3; 14,2; 18,7, 17; rezum. cap.24; 24,2; 30,18; 31,20
bună: *adj. f. sg. ac.* 6,27; 30,22
bune: *adj. f./n. pl. nom.* 12,12; 19,3
buni: *adj. m. pl. ac.* 13,3
bună: *adj. f. sf. ac., în loc. s.* ***bună vreare*** „veselie” 30,25
(ceale) bune: *s.n. pl. ac.* 6,41; 19,11
(cei mai) buni: *s.m. pl. ac.* 21,13

BUNĂTATE: s.f.
bunătatea: *sg. ac.* rezum. cap.26; rezum. cap.27

BUNĂVOIE: s.f.
bunăvoie: *sg. ac., în loc. adv.* ***de bunăvoie*** „din proprie inițiativă” 31,14; 35,8

C

CAL: s.m.
cai: *pl. nom./ac.* 1,16, 17; 9,24, 25, 28; 25,28
calul: *sg. nom.* 1,17
cailor: *pl. gen.* 23,15

CALE: s.f.
calea: *sg. ac.* 6,23, 27, 34; 20,32; 21,13
cale: *sg. ac.* 18,23
căile: *pl. ac.* 6,16, 30, 31; 7,14; 11,17; 17,3, 6; 21,6, 12; 22,3; 27,6; 28,2; 34,2
călii: *sg. gen.* 6,34, 38
căilor: *pl. gen.* 13,22

CANDELĂ: s.f.; var. **CANDILĂ**
candilele: *pl. nom./ac.* 4,20; 13,11
candile: *pl. nom.* 4,21
candilă: *sg. ac.* 21,7
candelele: *pl. ac.* 29,7

CAP: s.n.
capetele: *pl. nom./ac.* 3,15, 16; 4,12, 13; 5,2, 9; 32,3
capete: *pl. ac.* 4,12
capul: *sg. ac.* 6,23
cap: *sg. ac., în loc. adv.* ***în cap*** „în frunte” 11,22

CARD: s.m. „scai”, „spin”; cuvântul nu este înregistrat în DA (cf. lat. *carduus, -ī* „scaiete”).
cardul: *sg. nom./ac.* 25,18, 18

CARNE: s.f.
carne: *sg. ac.* 32,8

CARTE: s.f.
cartea: *sg. ac* 13,22; 24,27; 25,26; rezum. cap.34; 34,16, 21, 24, 31
Cartea: *sg. nom./ac., în sintagmele* ***Cartea a doao Paralipomenon/ Cartea împăraților Iuda și (a lui) Israil/Cartea împăraților lui Israil și a Iudei/Cartea împăraților Iudei și a lui Israil*** în titlu; 16,11; 27,7; 28,26; 32,32; 35,27; 36,8
cartea: *sg. ac., în sintagmele* ***cartea legii/cartea leagii/cartea leagii Domnului/cartea leagii lui Moisi/cartea lui Moisi*** 17,9; 25,4; rezum. cap.34; 34,14, 15; 35,12
carte: *sg. ac.* 34,18

cărţile: *pl. ac.* 9,29; 12,15; 20,34; 30,6
cărţi: *pl. ac.* 30,1
cărţii: *sg. gen.* 34,21, 26, 30

CASĂ: s.f.
casa: *sg. nom./ac., în sintagmele* ***casa numeluiDomnului/casa Domnului/casa Domnului/ casa lui Dumnezeu/casa lui Dumnezeu/casa sfântului sfântelor/casa sfântului sfintelor*** 2,1; 3,1, 3, 8, 10; 4,11, 16, 22; 5, 13, 14; 7,5, 11; 8,1; 9,4, 11; 12,11; 15,18; 20,5, 28; 22,12; 23,3, 6, 14, 18, 20; 24,4, 7, 12, 13, 14; 26,19, 21; 28,21; 29,5, 15, 16, 18, 20, 25, 31; 30,1, 15; 31,10, 11; 33,4, 7, 15; 34,8, 9, 10, 15, 17, 30; 35,2; 36,14, 19
casa: *sg. nom./ac.* 2,5, 9; 5, 7, 8, 10, 13; 4,11; 5,9; 6,18, 20, 22, 29, 33, 34; 7,1, 20, 21; 8,1, 11; 9,3, 11; 10,16, 19; 11,1, 4; 18,16; 19,1, 11; 21,6, 7, 13, 17; 22,4, 7, 8; rezum. cap.23; 23,5, 9, 12, 17, 20; 24,16; 25,19, 24; 26,21; 28,21; 32,21; 33,7, 20, 24; 36,17
casă: *sg. nom./ac.* 2,3, 4, 6, 12; 6,2, 5, 7, 8, 9, 10; 7,3; 36,23
casei: *sg. gen.* 3,4; 6,38; 21,13; 22,3
casii: *sg. gen./dat.* 3,8, 11; 7,21; 9,20; 12,9; 20,9; rezum. cap.21; 22,10; 23,15; 25,24; 28,7
case: *pl. ac.* 17,12, 14; 26,21
caselor: *pl. gen.* 34, 11
casele: *pl. ac.* 35,4, 12
căsi: *sg. gen.* 35,21
casei: *sg. gen., în sintagmele* ***casei lui Dumnezeu/casei Domnului*** 4,19; 5,1; 28,24; 31,13, 21; 33,5; 36,10, 18
casii: *sg. gen./dat., în sintagmele* ***casii Domnului/casii lui Dumnezeu*** 8, 16; 12,9; 16,2; 23,5, 19; 24,8, 12, 21, 26; 27,3; 28,24; 29,3, 16, 35; 33,15; 35,8
casă: *sg. ac., în sintagma* ***casă de jârtvă*** 7,12
case: *pl. ac., în sintgma* ***case de arme*** "arsenale" 11,12
casa: *sg. ac., în sintagma* ***casa cea de arme*** 12, 11

CATAPETEASMĂ: s.f.; var. **CATAPETEAZMĂ**
catapeteazmă: *sg. ac.* rezum. cap.3

CATÂR: s.m.
cătâri: *pl. ac.* 9,24

(a) CĂDEA: v. II
să cază: *conj. prez. 3.sg.* 18,19
să cazi: *conj. prez. 2.sg.* 25,19
căzând: *gerunziu* 7,3
au căzut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 13,17; 14,13; 20,18, 29; 25,22; 29,9
a cădea: *inf. prez.* 24, 12

CĂDELNIŢĂ: s.f.; var. (Înv.) **CĂDEALNIŢĂ**
cădelniţe: *pl. nom.* 4,22
cădelniţa: *sg. ac.* 26,19

CĂDERE: s.f. „distrugere", „ruinare"
cădeare: *sg. ac.* 28,23

CĂLĂRAŞ: s.m. „călăreţ"
călăraşilor: *pl. gen.* 8,6
călăraşilor: *pl. dat. adn.* 8,9

CĂLĂREŢ: s.m.
călăreţi: *pl. ac.* rezum. cap.1; 1,14; 9,25; 12,3; 16,8
călăreţ: *pl. ac.* 1,14
călăreţilor: *pl. gen.* 18,31

CĂLĂRIME: s.f.
călărimei: *sg. gen.* 18,32; 21,9
călărimea: *sg. ac.* 21,9

(a) CĂLCA: v. I
au călcat: *ind. pf.c. 3.pl.* 25,18

CĂLDARE: s.f.
căldări: *pl. ac.* 35,13

CĂMARĂ: s.f.
cămara: *sg. ac.* 18,24; 22,11
cămării: *sg. gen.* 18,24
cămări: *pl. ac.* 32,28

CĂMILĂ: s.f.
cămile: *pl. ac.* 9,1; 14,15

CĂPETENIE: s.f.
căpeteniilor: *pl. gen./dat.* 1,2; 12,10; 26,12; 28,14, 21; 30,6, 12; 32,31; 36,18
căpeteniile: *pl. nom./ac.* 5,2; 8,10; 12,5, 6; 16,4; 17,7, 14; rezum. cap.21; 21,4; 22,8; 23,2, 13, 20; 24,17; 28,12; 29,30; 30,2, 24; 31,8; 32,3, 6; 33,11; 35,8, 9; 36,14
căpetenie: *sg. nom.* 7,18; 17,15
căpetenii: *pl. nom./ac.* 8,9; 11,11; rezum. cap.17; 19,8; 33,14
căpetenia: *sg. nom./ac.* 18,25; 24,6; 32,21; 34,8
căpeteniii: *sg. gen.* 22,11

CĂRUŢAŞ: s.m.
căruţaşilor: *pl. gen.* 1,14; 8,6; 9,25

CĂRUŢĂ: s.f.
căruţe: *pl. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,14, 17; 9,25; 10,18; 12,3; 14,9; 16,8
căruţelor: *pl. dat. adn.* 8,9
căruţa: *sg. ac.* 18,34
căruţă: *sg. ac.* 35,24

CĂRUŢER: s.m.; var. **CĂRUŢERIU** „căruţaş"; cuvântul nu este înregistrat în DA.
căruţeriului: *sg. dat.* 18,33

(a) CĂUTA: v. I
să caute: *conj. prez. 3.sg.* 14,4; 15,12
am căutat: *ind. pf.c. 1.sg.* 14,7
veţi căuta: *ind. viit.I. 2.pl.* 15,2
vor căuta: *ind. viit.I. 3.pl.* 15,4
au căutat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 15,15; 16,12
căutase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 22,9

CÂMP: s.n.
câmpuri: *pl. ac.* 31,19
câmpul: *sg. ac.* 35,22

CÂMPIE: s.f.
câmpii: *pl. ac.* 26,10; 28,18
câmpii: *pl. ac.* 1,15; 9,27

(a) CÂNTA: v. I
cântând: *gerunziu* 5,12, 13; 7,6; 23,13
cânta: *ind. imp. 3.pl.* 7,6
a cânta: *inf. prez.* 13,14; 20,22; 29,27; 34,12
să cânte: *conj. prez. 3.pl.* 31,2

CÂNTARE: s.f.
cântărilor: *pl. gen.* 7,6
cântările: *pl. nom.* 7,6
cântări: *pl. ac.* 23,18

CÂNTĂREŢ, -EAŢĂ: s.m./f.
cântăreaţii: *s.m. pl. nom.* 5,12
cântăreţilor: *s.m. pl. gen.* 9,11
cântăreţi: *s.m. pl. nom./ac.* 20,21; 29,28
cântăreţii: *s.m. pl. nom./ac.* rezum. cap.29; 35,15, 25
cântăreaţele: *s.f. pl. nom.* 35,25

(a) CÂŞTIGA: v. I; var. **(a) CĂŞTIGA**
au câştigat: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.23

CEATĂ: s.f.
ceata: *sg. nom./ac.* 5,6; 30,2
ceatei: *sg. gen.* 20,5

CEAŢĂ: s.f.
ceaţă: *sg. ac.* 5,13, 14; 6,1

CER: s.n.; var. **CERIU**
ceriul: *sg. nom./ac.* 2,6, 12; 6,18, 26; 7,13
ceriurile: *pl. nom., în gen. superl.* ***ceriurile ceriurilor*** 2,6; 6,18
ceriurilor: *pl. gen., în gen. superl.* ***ceriurile ceriurilor*** 2,6; 6,18
ceriu: *sg. ac.* 6,13, 14, 23, 25, 27, 30, 33, 35, 39; rezum. cap.7; 7,1, 14; 20,6; 28,9; 32,20
ceriuri: *pl. ac.* 6,21
ceriului: *sg. gen.* 18,18; 30,27; rezum. cap.32; 33,3, 5; 36,23

CERBICE: s.f.
cerbice: *sg. ac.* 18,33
cerbicile: *pl. ac.* 23,15
cerbicea: *sg. nom.* 36,13

(a) CERCA: v. I „a cerceta", „a căuta"
au cercat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,5; 26,5
va cerca: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,14; 15,13
a cerca: *inf. pez.* 11,16; 12,14; 19,3; 31,21; 34,3
cercându-: *gerunziu* 22,9
cearce: *imperativ 2.sg.* 24,22
cercând: *gerunziu* 26,5
cearcă: *ind. prez. 3.pl.* 30,19

(a) CERE: v. III
ceare: *imperativ 2.sg.* 1,7
ai cerut: *ind. pf.c. 2.sg.* 1,11
au cerut: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,23

CEREMONIE: s.f.; var. (Înv.) **ŢEREMONIE**
ţeremonii: *pl. ac.* 19,10; 31,21
ţeremoniile: *pl. ac.* 33,8

CERERE: s.f.
cererile: *pl. ac.* rezum. cap.6

(a se) CERTA: v. I
certându-: rezum. cap.16; 36,15
(să) ceartă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.19; rezum. cap.20
certându(-să): *gerunziu* rezum. cap.28

CERTARE: s.f. „război", „luptă"
certare: *sg. ac.* 22,6

CERUT, -Ă: adj.
ceruta: *f. sg. ac.* rezum. cap.1

CETATE: s.f.
cetăţile: *pl. ac.* 1,14; 8,2, 6; 9,25; 10,17; 11,12, 23; rezum. cap.12; 12,4; 13,19; rezum. cap.14; 14,5, 7, 14; 15,8; 16,4; 17,2, 7, 9, 13, 19; 19,5, 10; 20,4; 21,11; 23,2; 24,5; 25,13; 28,18; 31,1, 6, 15; 32,1; 33,14; 34,6
cetatea: *sg. nom./ac.* 5,2; 6,34; 8,11; 9,31; 12,13, 16; 14,1; 16,14; 21,1, 20; 23,21; 24,16, 25; 25,28; 27,9; 28,15, 27; 32,5, 18; 33,14
cetate: *sg. nom./ac.* 6,5; 15,6; 30,10, 26; 32,3, 9; 33,15
cetăţii: *sg. gen.* 6,28, 38; 15,6; 18,25; 29,20; 32,6, 30; 34,8
cetăţi: *pl. nom./ac.* rezum. cap.8; 8,4, 5; rezum. cap.11; 11,5, 10; rezum. cap.13; 14,6; 17,12; 21,3; rezum. cap.26; 27,4; 32,29
cetăţilor: *pl. gen.* 31,19

CETINĂ: s.f. (Prin gn.) „brad"
ceatină: *sg. ac.* 3,5

CHEDRU: s.m. (Înv. şi pop.) „cedru"
chedrii: *pl. ac.* 1,15
chedru: *sg. ac.* 2,3, 8
chedrilor: *pl. gen.* 9,27
chedrul: *sg. dat.* (*cu prep.* ***la***) 25,18

(a se) CHELTUI: v. IV
(să) cheltuia: *ind. imp. 3.pl.* 9,15

(a se) CHEMA: v. I
au chemat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,17; 10,3; 11,1; 14,11; rezum. cap.16; 18,8; 19,4; 20,26; 24,6; 32,6
să (se) cheme: *conj. prez. 3.sg.* 6,20
va chema: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,33; 7,14
(s-)au chemat: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,33; 7,14; 20,9
cheamă: *imperativ 2.sg.* 18,8
a chema: *inf. prez.* 18,12
chemase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* rezum. cap.25
cheamă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.30
chemând: *gerunziu* rezum. cap.34; 34,29

CHEZAŞ: s.m.; var. **CHIZEŞ**
chizeşilor: *pl. gen.* 25,24

CHIMVAL: s.n.
chimvale: *pl. ac.* 5,12; 29,25
chinvale: *pl. ac.* 5,13

(a se) CHINUI: v. IV
chinuindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.16

CHIP: s.n.
chipuri: *pl. ac., în sintagma* ***chipuri cioplite*** 3,10; 33,19; 34,3
chipurile: *pl. ac., în sintagma* ***chipurile ceale cioplite*** 14,3; 34,4, 7
chip: *sg. ac.* 18,19
chip: *sg. ac., în loc. adv.* ***într-alt chip*** 18,19
chipuri: *pl. ac., în loc. adv.* ***în multe chipuri*** rezum. cap.28
chipuri: *pl. ac.* 28,2
chip: *sg. ac., în sintagma* ***chip cioplit şi vărsat*** 33,7

CHIVERNISIRE: s.f.
chivernisirea: *sg. ac.* 26,10; 31,21

CIMILITURĂ: s.f.; var. **CIUMELITURĂ**
ciumelituri: *pl. ac.* 9,1

CINSTE: s.f.
cinstea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.14; rezum. cap.15; rezum. cap.19; rezum. cap.23; 29,35; rezum. cap.33; rezum. cap.34; 35,16
cinstei: *sg. gen.* 14,2
cinste: *sg. ac.* rezum. cap.29

(a) CINSTI: v. IV
au cinstit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,22; 33,3, 23
să cinstiţi: *conj. prez. 2.pl.* 29,11
cinstind: *gerunziu* 34,27

CINSTIT, -Ă: adj.
cinstită: *f. sg. nom.* 2,9
cinstit (foarte): *m. sg. nom.* 18,1; 32,27

CINSTITOR: s.m.
cinstitori: *pl. nom., în sintagma* ***cinstitori de Dumnezeu*** rezum. cap.11

CIOLAN: s.n. (Prin ext.) „dinte"; (aici) „fildeş"
ciolane: *pl. ac., în sintagma* ***ciolane de elefant*** rezum. cap.9

(a) CIOPLI: v. IV
au cioplit: *ind. pf.c. 3.pl.* 21,11

CIOPLIT, -Ă: adj./s.
cioplite: *adj. n. pl. ac., în sintagma* ***chipuri cioplite/chipurile ceale cioplite*** 3,10; 14,3; 33,19; 34,3, 4, 7
(celor) cioplite: *s.n. pl. dat.* 24,18
cioplit: *sg. ac., în sintagma* ***chip cioplit*** 33,7

CIOPLITURĂ: s.f.
cioplitura: *sg. ac.* 2,14

CIRTĂ: s.f. (Înv. şi pop.) „interval de timp foarte scurt"; „clipită"
cirtă: *sg. ac., în loc. adv. neg.* ***nici o cirtă*** „deloc" 35,15

(a) CITI: v. IV; var. (Înv. şi reg.) **(a) CETI**
cetind: *gerunziu* rezum. cap.34; 34,18
au cetit: *ind. pf.c. 3.sg.* 34,24, 30
cetise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 34,31

CIUMĂ: s.f.
ciumă: *sg. nom./ac.* 6,28; 7,13; 20,9

CIURDĂ: s.f.
ciurde: *pl. ac.* 32,29

CLEŞTE: s.m.
cleaşte: *sg. nom.* 4,21

COAPSĂ: s.f.
coapseale: *pl. ac.* 6,9; 10,10

(a se) COBORÎ: v. IV; var. (Înv.) **(a se) POGORÎ**
(s-)au pogorât: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,1; 18,2; 22,6
pogorându(-să): *gerunziu* 7,3
(vă) veţi pogorî: *ind. viit.I. 2.pl.* 20,16
a (să) pogorî: *inf. prez.* 23,20

COC: s.n.; var. **COC(C)HIN** s.n. (cf. lat. *coccum* „culoare stacojie"; fig. „stofă vopsită stacoju"; *coccinus* „stacoju"); cuvântul nu este înregistrat în DA.
cocchini: *sg. ac.* 2,7
cochin: *sg. ac.* 2, 14
coc: *sg. ac.* 3,14

CODRU: s.m.
Codrului: *sg. gen., în s. propr.* ***Codrului Livanului*** 9,20
codrului: *sg. gen.* 26,10
codri: *pl. ac.* 27,4

COIF: s.n.
coifuri: *pl. ac.* 26,14

COMOARĂ: s.f.
comoara: *sg. ac.* rezum. cap.12
comoarăle: *pl. ac.* 12,9
comoarele: *pl. ac.* 25,24; 36,18
comoare: *pl. ac.* 32,27

(a) CONĂCI: v. IV; var. **(a) CONOCI** „a împresura", „a asedia" (cf. **Indice** Jd)
vor conoci: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,28
au conocit: *ind. pf.c. 3.sg.* 32,1
conocea: *ind. imp. 3.sg.* 32,9
conociţi: *ind. prez. 2.pl.* 32,10

COPAC: s.m.; var. (Înv. şi reg.) **COPACI**
copaciul: *sg. ac.* 28,4

COR: s.m. „măsură de capacitate pentru cereale"
cori: *pl. ac.* 2,10; 27,5

CORABIE: s.f.
corabie: *sg. nom./ac.* rezum. cap.8; 20,36
corăbii: *pl. ac.* 8,18; 20,36
corăbiile: *pl. nom.* 9,21; 20,37

CORĂBIER: s.m.
corăbieri: *pl. ac.* 8,18

CORN: s.n.
cornuri: *pl. ac.* 18,10
cornul: *sg. nom.* 25,19

CORT: s.n.
cortul: *sg. nom., în sintagma* ***cortul aşezământului*** 1,3
cortul: *sg. ac.* 1,4
cortului: *sg. gen., în sintagmele* ***cortului Domnului/cortul leagii Domnului/cortului aşezământuluui/cortului aşezământului*** 1,5, 6, 13
cortului: *sg. gen.* 5,5
cort: *sg. ac.* 5,5
corturilor: *pl. gen., în sintagma* ***praznicul corturilor*** „una dintre cele trei mari sărbători din cursul anului evreiesc, o sărbătoare la care avea loc pelerinaj; dura şapte zile, în ultima lună a anului, după ce erau adunate roadele câmpului. Orice bărbat trebuia să participe la această sărbătoare" (Cf. DB, p.271 şi 1170) 8,13
cortul: *sg. ac., în sintagmele* ***cortul mărturiii/cortul Domnului*** 24,6; 29,6

COŞTEI: s.n. (mgm. înv.) „cetate"
coşteiuri: *pl. ac.* 27,4

COT: s.m.
coţi: *pl. nom./ac.* 3,3, 4, 8, 11, 12, 13, 15; 4,1, 2, 3; 6,13; 25,23

COVATĂ: s.f.
covăţ: *pl. ac.* 2,10

(a) CRĂPA: v. I; var. **(a) CREPA**
au crepat: *ind. pf.c. 3.pl.* 25,12

CRÂNG: s.n.; var. **GRÂNC:** s.m.
grânghii: *s.n. pl. ac.* 14,3; 17,6; 19,3; rezum. cap.31; 31,1; 34,4, 7
grâng: *s.m. sg. ac.* 15,16
grânghilor: *s.m. pl. dat.* 24,18
grânguri: *s.n. pl. ac.* 33,3, 19; 34,3

(a se) CREDE: v. III
a (să) creade: *inf. prez.* 6,18
credeam: *ind. imp. 1.sg.* 9,6
ai crezut: *ind. pf.c. 2.sg.* 16,8
cred: *ind. prez. 3.pl.* 16,9
credeţi: *imperativ 2.pl.* 20,20
să creadeţi: *conj. prez. 2.pl.* 32,15

CREDINCIOS, -OASĂ: adj./adv.
credincios: *adv.* 19,9; 34, 12
credincios: *adj. m. sg. nom.* 31,12, 15

(a) CREŞTE: v. III
au crescut: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,12

CRIN: s.m.
crin: *sg. gen.* 4,5

CUCERNIC, -Ă: adj.
cucearnic: *n. sg. ac.* rezum. cap.20

(a) CUGETA: v. I
cugetă: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.11
cugeta: *ind. imp. 3.sg.* 11,22; 13,13
cugetase: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 30,17

CUI: .sn.
cuiele: *pl. ac.* 3,9
cui: *sg. nom.* 3,9

(a) CULEGE: v. III
culeage: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.20
au cules: *ind. pf.c. 3.sg.* 20,34
culeageţi: *imperativ 2.pl.* 24,5
culesease: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 34,9
voiu culeage: *ind. viit.I. 1.sg.* 34,28

CULEGERE: s.f.
culeagere: *sg. nom./ac.* rezum. cap.7; 7,9

CUMINTE. adj.
cuminte: *m. sg. ac.* 2,12

CUMNĂŢIE: s.f. „înrudire între cumnaţi (sau cumnate)"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Lexicon romanesc-latinesc-unguresc-nemţesc...,* Buda, 1825.
cumnăţie: *sg. ac.* 18,1

CUMNĂŢIT, -Ă: adj. „înrudit prin cumnăţie"; cuvântul nu este înregistrat în DA (verbul este, cu o atestare târzie)
cumnăţit: *m. sg. nom.* rezum. cap.18

(a) CUMPĂRA: v. I
cumpăra: *ind. imp. 3.sg.* 1,16
să cumpere: *conj. prez. 3.pl.* 34,11

CUMPĂRARE: s.f.
cumpărarea: *sg. nom.* 1,17

CUMPLIT, -Ă: adj.
(foarte) cumplită: *f. sg. ac.* 16,12

(a) CUNOAŞTE: v. III
cunoscându-: *gerunziu* 6,29
cunoşti: *ind. prez. 2.sg.* 6,30
să cunoască: *conj. prez. 3.sg.* 6,33
am cunoscut: *ind. pf.c. 1.sg.* 9,6
au cunoscut: *ind. pf.c. 3.sg.* 33,13

(a) CUPRINDE: v. III
cuprinde: *inf. prez. fără* ***a*** 2,6
cuprindea: *ind. imp. 3.sg.* 4,2, 5
cuprinzând: *gerunziu* rezum. cap.5
cuprind: *ind. prez. 3.pl.* 6,18
va cuprinde: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,28
au cuprins: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,22
cuprinsease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 14,14
au fost cuprinşi: *pasiv ind. pf.c. 3.pl.* 35,14
(să) cuprind: *ind. prez. 3.pl.* 36,8

(a) CURA: v. I (Reg.) „a curge"
va cură: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,26; 7,13

CURAT, -Ă: adj.
curat: *n. sg. ac.* 3,4; 4,20, 21, 22; 9,17, 20
curată: *f. sg. ac.* 4,16; 13,11

(a) CURĂŢA: v. I; var. **(a) CURĂŢI**
curăţiţi: *imperativ 2.pl.* 29,5
să curăţască: *conj. prez. 3.pl.* 29,15
a curăţi: *inf. prez.* 29,17
au curăţit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 29,17; 34,3, 5
curăţit fiind: *pasiv gerunziu* 34,8

CURĂŢIRE: s.f.
curăţirea: *sg. ac.* 29,24

CURÂND: adv.
curând: 18,8

(a) CURGE: v. III
curgea: *ind. imp. 3.sg.* 32,4

CURGERE: s.f.
curgerea: *sg. nom.* 21,19; 24,23; 36,10

(a) CURVI: v. IV
a curvi: *inf. prez.* 21,11, 13

CURVIE: s.f.
curvia: *sg. ac.* 21,13

CUTREMUR: s.n.
cutremur: *sg. nom.* 14,14

CUVÂNT: s.n.
cuvântul: *sg. nom./ac.* 1,9; 6,10, 17; 9,5; 10,15; 11,2, 4; 12,7; 18,4, 12, 18; 23,4; 30,4, 12; 36,21
cuvintelor: *pl. gen./dat.* 9,29; 13,22; 25,26; 26,22; 27,7; 28,26; 32,32; 33,18; 35,22, 26; 36,8
cuvintele: *pl. nom./ac.* 9,29; 15,8; 18,12; 20,34; 29,30; 33,18, 19; 34,19, 21, 22, 26, 30; 35,6; 36,16
cuvinte: *pl. ac.* 10,7; 32,8
cuvântele: *pl. ac.* 34,21
cuvântului: *sg. gen.* 36,22

(a) CUVÂNTA: v. I
e cuvântat: *pasiv ind. prez. 3.sg., în structura v. dislocată* ***bine e cuvântat*** 6,4
au cuvântat: *ind. pf.c. 3.pl., în structura v. dislocată* ***bine au cuvântat*** 31,8

CUVIOS, -OASĂ: adj.
cuviosul: *adj. antep. m. sg. nom.* rezum. cap.33

D

(a se) DA: v. I
să dau: *conj. prez. 1.sg.* 1,7
date sânt: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 1,12
voiu da: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,12; 2,10; 7,13, 20; 12,7
au dat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,15; 2,12; 5,10; 9,9, 12, 27; 11,23; 12,10; 13,5, 16; 14,7; 16,8; 17,5; 18,22; rezum. cap.19; 20,21, 30; 21,3; 23,9, 11; 24,12, 24; 27,5; 28,5, 9, 21; 29,6, 8; 30,7; 32,24; 34,10, 11, 15, 18; 35,7, 8, 9; 36,17, 23
ai dat: *ind. pf.c. 2.sg.* 6,15, 25, 27, 31, 38; 20,7, 11
vei da: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,36
am dat: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,20; 25,9; 33,8; 34,16
daţi: *ind. prez. 2.pl.* 10,6
va da: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,5, 11
(să) vor da: *ind. viit.I. 3.pl.* 18,14
daţi: *imperativ 2.pl.* 18,26; 30,8
dai: *ind. prez. 2.sg.* 19,2
(s-)au dat: *ind. pf.c. 3.sg.* 20,3; 28,5; 34,17
da: *ind. imp. 3.pl.* 21,19
da: *inf. prez. fără* ***a*** 25,9
au dat: *ind. pf.c. 3.pl., în expr.* ***s-au dat împreună vedeare*** „s-au întâlnit faţă în faţă" (cf. lat. *mutuos sibi praebuere conspectus*) 25,21
(să) da: *ind. imp. 3.pl.* 31,18
dă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1; rezum. cap.6; 6,27, 30; rezum. cap.12
dă: *imperativ 2.sg.* 1,10; 25,18
dăduse: *ind. m.mc.pf. 3.sg.* 32,29
(să) dă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.36
dând: *gerunziu* rezum. cap.9
dedease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 8,2; 9,23; 11,16; 20,27; 30,24
să dea: *conj. prez. 3.sg./pl.* 21,7; 30,12; 32,11; 35,12
să (se) dea: *conj. prez. 3.sg.* 25,20
să deaie: *conj. prez. 3.sg.* 31,4

DAJDIE: s.f.; var. (Înv.) **DAJDE**
dăjdi: *pl. ac.* 10,18

DAR: s.n.
daruri: *pl. nom./ac.* rezum. cap.5; rezum. cap.9; 9,24; 17,5, 11; 21,3; 26,8; 28,21; 32,23
darurilor: *pl. gen.* 19,7

DAT, -Ă: adj.
dat: *m. sg. nom.* 26,10

DĂJDUIRE: s.f.
dăjduirii: *sg. gen.* 8,8
dăjduire: *sg. ac.* rezum. cap.27

DĂJDUITOR, -TOARE: adj.
dăjduitoare: *f. pl. ac.* rezum. cap.8

DĂRAB: s.n. (Reg.) „bucată”
dăraburi: *pl. ac.* 15,16
dărăburi: *pl. ac.* 34,7

(a) DĂRUI: v. IV; cuvântul este omis din MDA.
dăruind: *gerunziu* 14,6
au dăruit: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,15; 32,22
dăruiesc: *ind. prez. 3.pl.* 16,9
dăruise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 30,24

DÂRMINĂ: s.f. „coastă”, „suiș”; aici prima atestare; cf. MDA, unde prima atestare este la M. Tomescu, *Glosar din județul Olt*, Slatina, 1944, dar sensul este aici peiorativ „epitet pentru o femeie grasă și lipsită de vioiciune”.
dârmina: *sg. ac.* 20,16

DEAL: s.n.
dealuri: *pl. ac.* 28,4

DEASUPRA: adv.
deasupra: 4,4; 34,4

DEDESUBT: adv.; var. **DEDESUPT**
dedesupt: 32,30

DEGET: s.n.
deagetul: *sg. nom.* 10,10

DEGRABĂ: adv.
degrabă: 30,10; 35,21

DEMON: s.m.; var. (Înv. și reg.) **DIMON**
dimonilor: *pl. dat.* 11,15

DEOSEBI: adv. „separat”
deosebi: 26,21

DEPARTE: adv.
departe: 5,13; 6,32, 36; 20,24; 26,15

(a se) DEPĂRTA: v. I
(s-)au depărtat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 10,19; 12,9; 21,10; 25,27; 30,7; 34,33; 36,13
au depărtat: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,5; 33,15; 34,33
a (să) depărta: *inf. prez.* 16,3
depărtându(-să): *gerunziu* 25,16
să (se) depearte: *conj. prez. 3.pl.* 35,15

DEPĂRTARE: s.f.
depărtare: *sg. nom.* 14,11

DES, DEASĂ: adj.
dease: *f. pl. ac.* 26,8

DESĂVÂRȘIT, -Ă: adj./adv.
desăvârșit: *adv.* rezum. cap.14; 14,13; 15,17; 19,9; 25,2
desăvârșită: *adj. f. sg. ac.* 16,9

(a) DESCHIDE: v. III; var. **(a) DEȘCHIDE**
să deșchizi: *conj. prez. 2.sg.* 6,20
deșchiză(-să): *conj. prez. fără să 3.pl.* 6,40
deșchizând: *gerunziu* rezum. cap.29
au deșchis: *ind. pf.c. 3.sg.* 29,3

(a se) DESCHILINI: v. IV (Reg.) „a se deosebi”; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la August Scriban, *Dicționaru limbii românești* (...), Iași 1939.
să (să) deschilinească: *conj. prez. 3.sg.* 18,12

DESCHILINIRE: s.f. (Reg.) „deosebire” (cf. **Indice** Iș)
deschilinirea: *sg. ac.* 12,8

DESCHIS, -Ă: adj.; var. **DEȘCHIS, -Ă**
deșchiși: *m. pl. nom.* 7,15

DESCÂNTĂTOR, -TOARE: s.m./f.
descântători: *s.m. pl. ac.* 33,6

(a) DESCOPERI: v. IV
deascopere: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.7
au descoperit: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,2

DESFĂTARE: s.f.
desfătarea: *sg. ac.* 26,10

DEȘERT, DEȘARTĂ: adj.
deșerți: *m. pl. nom.* 13,7
deșartă: *f. sg. ac.* 32,15

(a) DEȘTEPTA: v. I
deștepta-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,18
au deșteptat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 21,16; 24,13; 36,22

DEȘTEPTAT, -Ă: adj. (Înv.) „deștept”
deșteptat: *m. sg. ac.* 2,12

(a) DEZMÂNTA: v. I; (Înv. și reg.) „a scoate cuiva din minte o hotărâre, o convingere”; „a convinge să nu facă ceva”; (Înv.) „a păcăli”; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Ioan Molnar, *Retorică, adecă învățătura și întocmirea frumoasei cuvântări.* (...). Buda, 1798.
desmântă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.13
a dezmânta: *inf. prez.* rezum. cap.32

DEZMIERDARE: s.f.
dezmierdări: *pl. ac.* 10,10

DIMINEAȚĂ: s./adv.
dimineața: *adv.* 2,4; 13,11; 31,3
dimineață: *adv.* „devreme” 20,20; 29,20

DIMPOTRIVĂ: adv./prep.; var. (Înv. și reg.) **DINPROTIVĂ, DIMPROTIVĂ**
dimprotivă: *adv.* 13,3; 28,23
dinprotivă: *adv.* 13,14; 20,11
dinprotiva: *prep.* 13,15

DINAFARĂ: adv.
dinnafară: 4,22
dinafară: 32,5

DINAINTE: adv.
(mai) dinnainte: 9,29

DINAINTEA: prep. prep.
dinnaintea: 3,15; 5,9; 10,2

DINĂUNTRU: adv./prep.; var. **DINLĂUNTRU, DINLONTRU**
dinlontru: *adv.* 3,4; 4,22; 9,18
dinlăuntru: *adv.* 4,3
dinlontrul: *prep.* 18,24

DINDĂRĂT: adv.; var. **DINDĂRĂPT**
dindărăpt: 13,13, 14

DIVAN: s.n.
divanul: *sg. ac.* 34,31

(a) DOBÂNDI: v. IV
au dobândit: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,3

DOBITOC: s.n.
dobitoace: *pl. ac.* 14,15; 17,11; 28,15; 35,7
dobitoacele: *pl. ac.* 32,28

DOCTOR: s.m.; var. (Pop.) **DOFTOR**
doftorilor: *pl. gen.* 16,12

DOCTORIE: s.f.; var. (Pop.) **DOFTORIE**
doftorie: *sg. ac.* rezum. cap.16

DOICĂ: s.f.
doica: *sg. ac.* 22,11

(a se) DOICI: v. IV (cf. **Indice** Iș)
(să) doicise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 10,8

DOICIT, -Ă: s.m./f. (cf. **Indice** Iș)
doiciții: *s.m. pl. ac.* 10,10

DOMN: s.m. (s. propriu) „Dumnezeu”
Domnul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,1; 2,11, 12; 5,10, 13; 6,1, 4, 8, 10; rezum. cap.7; 7,3, 6, 10, 12, 21, 22; 9,8; 11,4, 16; 12,5, 6, 7, 13, 14; rezum. cap.13; 13,5, 10, 14, 18, 20; rezum. cap.14; 14,4, 6, 7, 11, 12, 13; 15,2, 4, 6, 9, 12, 13, 15; 16,7, 12; 17,3, 5; 18,5, 10, 11, 13, 16, 18, 19, 20, 21, 22, 27, 31; 19,2, 3, 4, 7, 11; rezum. cap.20; 20,3, 4, 15, 17, 19, 20, 22, 26, 27, 29, 30, 33, 37; 21,7, 10, 12, 14, 16, 18; 22,7, 9; 23,3; 24,19, 20, 22, 24; 25,4, 7, 9, 15, 27; rezum. cap.26; 26,5, 15, 16, 18; 28,3, 5, 6, 9, 19, 22, 25; 29,10, 11, 30; 30,6, 7, 9, 18, 19, 20, 21, 22; 31,8, 10; rezum. cap.32; 32,8, 11, 21, 22, 29, 31; 33,2, 4, 7, 9, 10, 13; rezum. cap.34; 34,23, 24, 26, 27, 33; 35,6; 36,13, 15, 22, 23
Doamne: *sg. voc.* 1,9; 6,14, 16, 17, 19, 27, 41, 42; 14,11; 20,6
Domnului: *sg. gen./dat.* 2,1, 4, 12; rezum. cap.5; 5,13, 14; 6,7, 10, 11, 12; 7,1, 2, 3, 4, 6, 7; 8,12; 9,8; 11,2, 4, 14, 16; 12,2, 7, 12; 13,8, 9, 10, 11, 12; 15,8, 11, 14; 16,8, 9; 17,6, 10, 16; 18,4, 6, 7, 15, 18, 20; 19,2, 7, 8, 9, 10; 20,13, 17, 18, 21, 29, 32; 21,6; 22,4; 23,6, 16, 18; 24,2, 6, 7, 9, 18, 20; 25,2, 20; 26,4, 16, 17, 18, 20; 27,2, 6; 28,1, 9, 10, 11, 13; 29,2, 6, 8, 15, 17, 19, 21, 25, 27, 31, 33, 36; 30,1, 5, 8, 12, 17; 31,2, 6, 11, 14, 16, 20; 32,16, 17, 23, 24, 26; 33,2, 6, 12, 16, 17, 18, 22, 23; 34,2, 8, 14, 21, 26, 30, 31, 33; 35,1, 3, 12, 16; 36,5, 7, 9, 12, 16, 21, 22
Domnului: *sg. gen., în sintagma* ***sicriul Domnului/sicriul leagii Domnului*** 1,4; 5,2, 7; 8,11; 24,10
Domnului: *sg. gen., în sintagma* ***cortul/cortului Domnului*** 1,5; 29,6
Domnului: *sg. gen., în sintagma* ***leagii/leagea Domnului*** 1,6; 12,1; 17,9; 31,4; 35,26
Domnului: *sg. gen., în sintagma* ***prazniceale Domnului*** 2,4
Domnului: *sg. gen., în sintagma* ***casa/casii/casei Domnului*** 3, 1; 4, 16, 22; 7,11; 8,1, 16; 9,4, 11; 12,9, 11; 15,18; 16,2; 20,5, 28; 23,5, 6, 9, 12, 14, 18, 19, 20; 24,4, 8, 12, 13, 14, 21; 26,19, 21; 27,3; 28,21; 29,3, 5, 16, 18, 20, 25, 31, 35; 30,1, 15; 31,10, 21; 33,4, 5, 15; 34,8, 9, 10, 15, 17, 30; 35,2, 8; 36,10, 14, 18
Domnului: *sg. gen., în sintagma* ***Duhul Domnului*** 18,23; 20,14
Domnului: *sg. gen., în sintagma* ***cartea leagii Domnului*** 34,14
Domnului: *sg. gen., în sintagma* ***legătura Domnului*** 34,32

DOMN: s.m. (apelativ) „termen de politețe pentru un bărbat”; (Pop.) „stăpân”
domnului: *sg. gen./dat.* 2,14, 15; 13,6
domni: *pl. nom.* 18,16
domnilor: *pl. gen.* 30,9

(a) DORI: v. IV
dor esc: *ind. prez. 1.sg.* 2,5, 9
dor ea: *ind. imp. 3.pl.* 9,23

(a) DORMI: v. IV
au dormit: *ind. pf.c. 3.sg.* 26,2

DOS: s.n.
dosurile: *pl. nom.* 4,4
dosul: *sg. ac.* 29,6

(a) DREGE: v. III; var. (Înv. și pop.) **(a) DIREGE** „a călăuzi”, „a conduce”; „a prepara”
au dir es: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,10
era derease: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 16, 14

DREPT, DREAPTĂ: adj./adv./s./prep.; var. **DIREPT, DIREAPTĂ**
direpț: *prep. în loc. adv.* ***direp<t> aceaea*** 1,1
drept: *adv.* 3,13; 21,20; 31,18
(cel) direpț: *s.m. sg. ac.* 6,23
dreapta: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***de-a dreapta*** 3, 17; 4,6, 7, 8, 10
dreapta: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***de-a dreapta și de-a stânga*** 18,18
drept: *s.n. sg. ac.* 28,1
dreapta: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***(nici) spre dreapta nici spre stânga*** 34,2
drept: *adj. m./n. sg. nom./ac.* 12,6; rezum. cap.19; 26,4; 27,2; 31,20; 34,2
dreapta: *adj. f. sg. ac.* 23,10

DREPTATE: s.f.; var. (Înv. și reg.) **DIREPTATE**
direptatea: *sg. ac.* 6,23
dreptățile: *pl. ac.* 7,17, 19; 34,31
dreptatea: *sg. ac.* 9,8; rezum. cap.19

(a se) DUCE: v. III
(s-)au dus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,3; rezum. cap.5; 6,38; 8,17, 18; rezum. cap.9; 9,12; 10,16; 25,11; 29,9; 34,22
dusease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 1,4
(să) ducea: *ind. imp. 3.pl.* 1,16
au dus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,1, 4, 5; 12,9; 14,13, 14; 15,18; 24,14; 25,23, 24; 28,5, 8, 15; 30,9, 15; 33,11; 34,16; 35,24; 36,4, 6, 7, 10, 18
vor duce: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,36
(să) dusease: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 6,37
ducându(-vă): *gerunziu* 7,19
ducându(-să): *gerunziu* 10,5; 24,25; rezum. cap.36
ducea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 12,11; 24,11
duceți: *imperativ 2.pl.* 18,25
(s-) duce: *inf. prez. fără* ***a*** 20,37
a (să) duce: *inf. prez.* 23,8
(să) duce: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.33; rezum. cap.36
duceți(-vă): *imperativ 2.pl.* 34,21
(te) vei duce: *ind. viit.I. 2.sg.* 34,28
a (mă) duce: *inf. prez.* 35,21
duce: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.36

DUH: s.n.
duhu: *sg. nom.* 9,4
Duhul: *sg. nom./ac., în sintagma* ***Duhul lui Dumnezeu/Duhul Domnului*** 15,1; 18,23; 20,14; 24,20
duhul: *sg. nom./ac.* 18,20, 22; 21,16; 36,22
duh: *sg. nom.* 18,21

DUMNEZEIESC, -IASCĂ: adj.
dumnezeiescul: *m. sg. nom.* rezum. cap.17; rezum. cap.28
dumnezeiească: *f. sg. ac.* rezum. cap.19; 29,31
dumnezeiesc: *m. sg. nom.* rezum. cap.24

DUMNEZEU: s.m. „Divinitatea”
Dumnezeul: *sg. nom./ac.* 1,1; 2,5, 12; 6,4, 40; 7,22; 9,8; 11,16; 13,5, 18; 14,4, 7, 11; 15,4, 9, 12, 13; 16,7; 17,4; 18,13; 19,3, 4, 7; 20,7, 19, 20, 33; 21,10, 12; 24,24; 26,16, 18; 28,5, 6, 9, 25; 29,10; 30,6, 7, 9, 19, 22; 31,21; rezum. cap.32; 32,8, 11, 14, 15, 17; 33,18; 34,3, 23, 26, 33; 36,13, 15, 23
Dumnezeu: *sg. nom./ac./gen./dat.* 1,3, 4, 7, 8, 11; rezum. cap.6; 6,14, 18; rezum. cap.7; 8,14; 9,8, 23; 10,15; rezum. cap.11; 11,2; rezum. cap.12; rezum. cap.13; 13,10, 12, 15, 16; rezum. cap.14; 14,11; rezum. cap.15; 15,3; 19,6, 11; rezum. cap.20; 20,6, 15; 22,7; rezum. cap.23; 24,9, 20; 25,7, 8, 9, 16, 24; 26,5, 7; 28,24; rezum. cap.29; 30,16; 31,13; rezum. cap.32; 32,16; rezum. cap.33; 33,13; 34,27; 35,21, 22; 36,13, 16, 19
Dumnezeule: *sg. voc.* 1,9; 6,41, 42
Dumnezeului: *sg. gen./dat.* 2,4; 6,7, 10; 9,8; 11,16; 13,11, 12; 14,2; rezum. cap.15; 24,5, 18; 27,6; 28,10; 29,5, 6, 7; 30,1, 5, 8; 31,6, 20; 32,17, 19; 33,12, 16, 17, 18; 34,8, 32, 33; 35,3; 36,5, 12

Dumnezeul: *sg. voc.* 6,14, 16, 17, 19; 20,6, 12
Dumnezeu: *sg. gen., în sintagma* ***cortul aşezământului lui Dumnezeu*** 1,3
Dumnezeu: *sg. gen., în sintagma* ***casa/casei/casii lui Dumnezeu*** 3,3; 4,11, 19; 5,1, 13, 14; 7,5; 22,12; 23,3; 24,7, 27; 29,15; 33,7
Dumnezeu: *sg. gen., în sintagma* ***leagii lui Dumnezeu*** rezum. cap.17

DUMNEZEU: s.m. „zeu"; „idol"
dumnezeii: *pl. nom./ac.* 2,5; 25,14, 20; 28,23; 32,13, 14, 17; 33,15
dumnezeilor: *pl. gen./dat.* 7,19; rezum. cap.25; 25,15; 28,23; 32,19; 34,25
dumnezei: *pl. nom./ac.* 7,22; 13,8, 9; 25,14
dumnezeu: *sg. ac.* 32,15
dumnezeului: *sg. gen.* 32,21

DURERE: s.f.
durerea: *sg. ac.* rezum. cap.16
durearea: *sg. ac.* 16,12

DUS, -Ă: adj.
dus: *m. sg. nom.* 36,20

E

EBUR: *s.m.; var.* **EVUR** (cf. **Indice** 3Împ.)
evur: *sg. ac.* 9,17, 21

ELEFANT: s.m.
elefant: *sg. ac., în sintagma* ***ciolane de elefant*** „fildeşi" (cf. **CIOLAN**) rezum. cap.9

EPISTOLIE: s.f.
epistolii: *pl. ac.* 32,17

EPISTIL: s.n.; var. **EPIŞTILĂ:** s.f. „element de construcţie (caracteristic arhitecturii clasice) care se sprijină pe capitelul coloanei sau pe zid, constituind partea inferioară a antablamentului"; (pop.) „brâu" cf. lat. *epistylium, -ii* „epistil", „arhitravă"; acelaşi cuvânt latinesc (*epistylia*) este echivalat de două ori în 2Par 4,12 prin *ştiluri*; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Ion Costinescu, *Vocabular româno-francesu*, Bucureşti, 1870.
epiştilele: *pl. ac.* 4,13

ETIOPIAN: s.m.; var. (În v.) **ETIOP**
ethiopienii: *pl. nom.* 12,3
ethiopiilor: *pl. gen.* rezum. cap.14
ethiopul: *sg. nom.* 14,9
ethiopeeni: *pl. ac.* 14,12
ethiopenii: *pl. nom./ac.* 14,12, 13; 16,8; 21,16

F

(a se) FACE: v. III
vei face: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,23, 33; 7,17
să faci *conj. prez. 2.sg.* 6,39; 9,8
(să) face: *ind. prez. 3.sg.* 6,40; rezum. cap.7; 13,9
să facă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 7,11; 10,1; 14,4; 30,1, 2, 5, 12, 13; 33,9; 34,21, 31; 35,16
a face: *inf. prez.* 11,22; 20,36; 33,8; 35,6, 21
oiu face: *ind. viit.I. 1.sg.* 10,14
să faceţi: *conj. prez. 2.pl.* 16,3; 19,7
faceţi: *ind. prez. 2.pl.* 19,6
să facem: *conj. prez. 1.pl.* 20,12; 29,10
veţi face: *ind. viit.I. 2.pl.* 23,4
faceţi: *imperativ 2.pl.* 24,5
va face: *ind. viit.I. 3.sg.* 25,8
face: *inf. prez. fără* ***a*** 30,3
voiu face: *ind. viit.I. 1.sg.* 33,8
face: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.8; rezum. cap.34
fac: *ind. prez. 3.pl.* 34,17
au făcut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,3, 14; 2,11, 12, 18; 3,8, 9, 10, 14; 4,1, 6, 7, 9, 11, 14, 16, 19, 22; 6,11; 7,6, 8, 9, 21; 8,2, 5; rezum. cap.9; 9,11, 15, 17, 26; 10,6; 11,12; rezum. cap.12; 12,10, 14; 13,8; 14,2; 18,10; 20,35, 36; 21,6, 11, 19; 22,4; 23,1, 3, 8, 16, 20; 24,2, 5, 8, 13, 24; 25,2; 26,4, 15; 27,2; 28,1, 24; 29,2, 6; 30,21, 23; 31,6, 20, 21; 32,5; 33,2, 3, 6, 19, 22; 34,2, 32, 33; 35,1, 12, 17, 18; 36,1, 5, 9, 12, 21
făcuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 1,5; 6,13; 7,7, 9, 10; 11,15; 12,9; 15,16; 21,7, 19; 24,16, 22; 26,4; 27,2; 29,2; 30,5; 33,15, 22
ai făcut: *ind. pf.c. 2.sg.* 1,8, 9; 6,8; 21,13; 25,16
(s-)au făcut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,14; 4,21; 6,19; 11,4; 17,5, 10; 21,8; 24,14; 30,26; 32,25; 35,25
(să) făcea: *ind. imp. 3.sg.* 1,17
fă: *imperativ 2.sg.* 2,4; 18,21
am făcut: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,37; 32,13
(v-)aţ făcut: *ind. pf.c. 2.pl.* 13,9
făcând: *gerunziu* 20,32; rezum. cap.30; 30,2; 31,11; 32,3
făcusă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 21,6
făcându(-să): *gerunziu* rezum. cap.24
făcea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 24,11; 34,12
făcându(-se): *gerunziu* rezum. cap.31; 32,9

FACERE: s.f.
facerea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.4; 35,8
facerile: *pl. ac. în sintagma* ***facerile de bine*** 32,25

FALCĂ: s.f.
falca: *sg. ac.* 18,23

FAMEN: s.m.
fameni: *pl. ac.* 18,8

FAMILIE: s.f.
familiilor: *pl. gen./dat.* 1,2; 5,2; 19,8; 23,2
familiile: *pl. ac.* 17,14; 26,12; 35,5, 12
familii: *pl. ac.* 25,5; 31,17

FAPTĂ: s.f.
fapta: *sg. ac.* 6,4, 15; 20,23
fapte: *pl. nom.* 12,12; 19,3
faptelor: *pl. gen.* 13,22; 20,34; 28,26

FASE: s.f. (cf. **Indice** Iş)
fase: *sg./pl. nom./ac.* 30,1, 2, 5, 15, 17, 18; rezum. cap.35; 35,1, 6, 11, 13, 16, 17, 18, 19
Fasei: *sg. gen., în sintagma* ***praznicul/prăznuirea Fasei*** 35,7, 9
fasei: *sg. gen.* 35,8

FATĂ: s.f.
fata: *sg. nom./ac.* 8, 11; 11,18, 20, 21; 13,2; rezum. cap.18; 20,31; 21,6; 22,2, 11; 25,18; 27,1
featele: *pl. nom./ac.* 2,14; 13,19; 29,9
feate: *pl. nom./ac.* 11,21; 13,21; 24,3; 28,8

FAŢĂ: s.f.
faţa: *sg. ac.* 3,6; 6,3, 42; 7,3, 14, 20; 9,23; 20,18; 30,9; 33,23; 34,27; 36,12
faţa: *sg. ac., în loc. s.* ***(pre) faţa pământului*** „în lume" 6,31
faţa: *sg. ac., în loc. prep.* (Înv.) ***de la faţa*** „(de) dinaintea" 33,9
faţă: *sg. ac., în loc. adj.* ***de faţă*** 34,18
feaţele: *pl. nom./ac.* 3,13; 29,6
feaţe: *pl. ac.* 19,7

FĂCUT, -Ă: adj.
făcute: *f. sg. gen.* rezum. cap.6
făcută: *f. sg. ac.* 13,11; rezum. cap.20

(a) FĂGĂDUI: v. IV
ai făgăduit: *ind. pf.c. 2.sg.* 1,9; 2,15; 6,20
făgăduise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 5,1; 15,18; 21,7; 31,6, 12; 35,8
au făgăduit: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,1
făgăduisăşi: *ind. m.m.c.pf. 2.sg.* 6,15
am făgăduit: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,18
făgăduindu-: *gerunziu* rezum. cap.18

FĂGĂDUINŢĂ: s.f.
făgăduinţii: *sg. gen.* rezum. cap.6
făgăduinţă: *sg. ac.* 32,15

FÂNTÂNĂ: s.f.
fântânilor: *pl.gen.* 32,3
fântânile: *pl. ac.* 32,4

FECIOARĂ: s.f.
fecioare: *pl. ac.* 36,17

FECIOR: s.m.
feciori *pl. nom.* 28,8

FEL: s.n.
fealiuri: *pl. ac.* 5,13< 20,25; 34,17
feliuri *pl. ac.* 15,18; 23,13; 29,27
fealiur<i>: *pl. ac.* 26,15
fel: *sg. ac.* 26,18
feliul: *sg. ac., în loc. adj.* ***de tot feliul*** 32,5, 27

FEREZEU: s.m. (cf. **Indice** Fc)
ferezei: *pl. ac.* 8,7

FERICIRE: s.f.
fericire: *sg. ac.* rezum. cap.26; rezum. cap.32

FERICIT, -Ă: adj.
fericiţi *m. pl. nom.* 9,7

FERMECĂTOR, -TOARE: s.m./f. „persoană care face vrăji”
fermecătorilor: *s.m. pl. dat.* 33,6

(a) FI: v. IV
e: *ind. prez. 3.sg.* 5,13; 7,3, 6; 12,6; 15,2; 18,13; 20,21; 30,18; 35,21
era: *ind. imp. 3.sg./pl.* 1,1, 3, 5; 2,17; 3,4, 7, 13, 17; 4,3, 5, 6, 18; 5,5, 6, 9, 10, 12; 7,3; 8,7, 9; 9,4, 13, 20, 25; 10,2, 8, 15, 18; 11,10, 13; 12,3, 13; 13,2, 3, 4, 7; 14,2, 6, 13; rezum. cap.15; 15,8, 15, 17; 16,8; 17,2, 10, 13, 19; 20,14, 31, 32; 21,3, 5, 6, 9; 22,1, 2, 9, 11; 23,8; 24,1, 11, 12; 25,1, 18, 20, 21; 26,3, 4, 11, 13, 23; 27,1, 2, 8; 28,1, 9, 15; 29,2, 7, 28, 29, 34; 30,14; 31,3, 13, 16, 20; 32,3, 9, 31; 33,1, 21; 34,1, 2, 12, 13; 36,2, 5, 9, 11, 16, 19
erai: *ind. imp. 2.sg.* 19,2
eşti: *ind. prez. 2.sg.* 6,40; 14,11; 20,6; 25,16
va fi: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,12; 7,21; rezum. cap.15; 15,5, 7; 19,11; 20,17; 25,9; 33,4
a fi: *inf. prez.* 1,14; 4,7; 20,24; 28,10; 29,36
vor fi: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,8; 7,15; 23,5
or fi: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,16
să fie: *conj. prez. 3.sg.* 6,5, 6, 40; 7,16, 18; 21,8, 10; 23,16; 29,24
vom fi: *ind. viit.I. 1.pl.* 18,3
voiu fi: *ind. viit.I. 1.sg.* 18,21
ar fi: *cond. prez. 3.sg.* 18,32
fie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 19,7; 23,5, 7; 36,23
veţi fi: *ind. viit.I. 2.pl.* 20,17, 20
fiind: *gerunziu* 24,11, 15; 29,1; 34,3, 18
să fiţi: *conj. prez. 2.pl.* 30,7
au fost: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,14; 5,9; 6,8; 8,6, 10; 9,2, 9, 19; 11,2, 23; 12,7; 14,7; 15,19; 17,3; 18,1; 20,14, 35; 21,20; 22,4, 7, 12; 24,18; 26,11, 21; 28,23; 29,25, 32, 35; 30,12; 31,12; 32,27, 30; 35,18; 36,17
aţi fost: *ind. pf.c. 2.pl.* 15,2
fusease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 30,26
iaste: *ind. prez. 3.sg.* 1,10; 2,5, 9, 14; 5,2, 13; 6,11, 14, 18, 32, 34, 36; 8,17; 9,5; 10,10, 16; 11,3; 13,10, 11, 12; 15,9; 16,3; 18,6, 7, 15, 31; 19,7, 10, 11; 20,2, 6, 12, 16; 23,4; 24,2; 25,8; 28,3, 13; 30,5, 9; 31,10; 32,7, 8, 14, 30; 33,13; 35,21; 36,23
ieste: *ind. prez. 3.sg.* 14,10
sânt: *ind. prez. 1.sg.* 2,6; 18,3, 33; 35,23
sânt: *ind. prez. 3.pl.* 3,3; 13,9, 10; 14,7; 19,11; 20,2; 21,16; 32,7, 19

FIARĂ: s.f.
fiiarele: *pl. nom.* 25,18

FIER: s.n.
fier: *sg. ac.* 2,7, 14; 18,10; 24,12; 33,11

(a) FIERBE: v. III
au fiert: *ind. pf.c. 3.pl.* 35,13

FILISTEU: s.m. (cf. **Indice** Fc)
filisteilor: *pl. gen.* 9,26; 21,16; 26,6, 7
filisteii: *pl. nom.* 17,11; 28,18
filistei: *pl. ac.* rezum. cap.26; 26,6; rezum. cap.28

FINIC: s.m. (Înv.) „curmal”, „palmier”
finic: *sg. ac.* 3,5
finicilor: *pl. gen.* 28,15

FIU: s.m.
fiiul: *sg. nom./ac.* 1,1, 5; 2,14; 6,9; rezum. cap.9; 9,31; 10,2, 15, 16; 11,3, 17, 18, 22; rezum. cap.12; 12,16; 13,6; rezum. cap.14; 14,1; 15,1; 17,1; rezum. cap.18; 18,7, 8, 10, 23, 25; 19,2, 11; 20,14, 37; rezum. cap.21; 21,1; rezum. cap.22; 22,1, 5, 6, 9, 10, 11; 23,1, 3, 11; rezum. cap.24; 24,20, 22, 26, 27; 25,17, 25; rezum. cap.26; 26,1, 21, 22, 23; 27,9; 28,6, 7, 12, 27; 29,12; 31,14; 32,20, 33; 33,7, 20, 25; 34,8; 35,3, 4; rezum. cap.36; 36,1, 8
fiiu: *sg. nom./ac.* 2,12; 17,16; 21,17; 22,1; 25,17, 23; rezum. cap.27; rezum. cap.28; rezum. cap.32; rezum. cap.33
fiii: *pl. nom./ac.* 5,2, 12; 6,11, 16; 7,3; 8,8, 9; 10,17, 18; 11,23; 13,7, 8, 9, 10, 16, 18; 20,1, 10, 14, 19, 23; 21,2, 14, 17; rezum. cap.22; 22,8; 23,3, 11; 24,7, 27; 25,4, 7, 11, 12, 24; 27,5; rezum. cap.28; 28,3, 8, 10; 29,9, 12, 13, 14; 30,9, 21; 31,1, 5, 6; rezum. cap.32; 32,21; 33,6; 34,12; 35,15, 17
fiilor: *pl. gen./dat.* 5,10; 6,30; 13,5; 20,22; 21,7; 22,11; 25,14; 26,18; 27,5; 28,3, 12; 29,21; 31,19; 32,33; 33,2, 9; 34,33; 35,14; 36,20
fiiului: *sg. gen./dat.* 9,29; 11,18; 15,8; 20,14, 34; 22,7; 24,26; 25,18, 23; rezum. cap.26; 30,26; 32,32; 34,20, 22
fii: *pl. nom./ac.* 11,19, 21; 13,21; 24,3; 25,4
fiii: *pl. voc.* 13,12; 29,11; 30,6
fiului: *sg. gen.* 13,6, 7

FLOARE: s.f.
flori: *pl. ac.* 24, 14

FOAMETE: s.f.
foamete: *sg. nom.* 6,28; 20,9; 32,11

FOC: s.n.
foc: *sg. nom./ac.* rezum. cap.7; 7,1; 28,3; 33,6; 35,13
focul: *sg. nom.* 7,3

FOLOS: s.n.
folos: *sg. ac., în loc. adj.* ***de folos*** 31,16

(a) FOLOSI: v. IV
foloseaşte: *ind. prez. 3.sg.* 13,12
va folosi: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,20
au folosit: *ind. pf.c. 3.sg.* 28,21

FORMĂ: s.f. (Înv.) „chip”
forma: *sg. nom.* 4,3

FRATE: s.m.
fraţii: *pl. nom./ac.* 5,12; 11,22; rezum. cap.21; 21,4, 13; 28,8, 11, 15; 29,15, 34; 30,7, 9; 35,6, 9, 15

fraţilor: *pl. gen./dat.* 11,4; 19,10; 22,8; 31,15
fraţi: *pl. ac.* 21,2
fratele: *sg. nom.* 31,12; 36,4
fratelui: *sg. gen.* 31,13
frate-său: *sg. ac.* rezum. cap.36

(a) FRÂNGE: v. III
au frământ: *ind. pf.c. 3.sg.* 23,17
frângându-: *gerunziu* 28,24

FRICĂ: s.f.
frica: *sg. nom.* 17, 10; 19,7
frica: *sg. ac., în loc. adv.* ***în frica Domnului*** „(în mod) cucernic" 19,9
frică: *sg. ac.* 20,3

FRICOS, -OASĂ: adj.
fricoasă: *f. sg. ac.* 13,7

(a) FRIGE: v. III
au fript: *ind. pf.c. 3.pl.* 35,13

FRUMUSEŢE: s.f.; var. (Pop.) **FRUMSEŢE**
frumseaţe: *sg. ac.* 3,6

FRUNTE: s.f. „partea superioară a feţei, formată din osul frontal, cuprinsă între sprâncene şi păr şi mărginită lateral de tâmple"; (Pop.) „partea din faţă a unui lucru", „faţă"
fruntei: *sg. gen.* 3,4
fruntea: *sg. ac.* 26,19, 20

FRUNZOS, -OASĂ: adj.
frunzos: *sg. ac.* 28,4

FUGĂ: s.f.
fugă: *sg. ac.* 25,8

(a) FUGI: v. IV
fugise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 10,2; 15,9
au fugit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 10,18; 13,16; 14,12; 25,22
fugind: *gerunziu* 12,5; rezum. cap.32
fugea: *ind. imp. 3.sg.* 13,19
fugând: *gerunziu* rezum. cap.25; 25,27

FUNIE: s.f.; var. (Înv.) **FUNE**
funea: *sg. nom.* 4,2

(a) FURA: v. I
au furat: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,11

G

GALBEN: s.m.
galbeni: *pl. ac.* 9,15, 16

GATA: adv.
gata: 6,22; 26, 13

(a se) GĂSI: v. IV
au găsit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 22,9; 29,16
găsise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 25,24
au găsât: *ind. pf.c. 3.sg.* 34,14
am găsit: *ind. pf.c. 1.sg.* 34,15
(s-)au găsit: *ind. pf.c. 3.sg.* 34,17, 21
(să) găsise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 34,32; 35,18
(să) găsâse: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 35,17

(a se) GĂTI: v. IV
gătise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 1,4; 3,1; 16,6; 29,27
au gătit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,7; 12,14; 13,3; 17,13; 26,14; 35,14, 15, 22
să (să) gătească: *conj. prez. 3.pl.* 2,9
ai gătit: *ind. pf.c. 2.sg.* 19,3
să gătească: *conj. prez. 3.sg.* 31,11
(vă) gătiţi: *imperativ 2.pl.* 35,4
gătiţi: *imperativ 2.pl.* 35,6
(s-)au gătit: *ind. pf.c. 3.sg.* 35,10

GĂTIRE: s.f.
gătirea: *sg. ac.* 5,5

GĂTIT, -Ă: adj.
gătite: *n. pl. ac.* 8,16
gătiţi: *m. pl. nom.* 17,18

GĂZDAC, -Ă: adj. (Reg.) „bogat" (cf. **Indice** Jd)
găzdac: *m. sg. nom.* 18,1

GÂNDAC: s.m.
gândaciul: *sg. nom.* 6,28

(a) GÂNDI: v. IV
gândeşti: *ind. prez. 2.sg.* 25,8
au gândit: *ind. pf.c. 3.sg.* 25,16

GENUNCHI: s.m..; var. (Iuz.) **GENUNCHE:** s.n.
jenunchele: *pl. ac.* 29,30

GHICITURĂ: s.f.; var. (Mold.; Trans.) **GÂCITURĂ** „prezicere"
gâciturile: *pl. ac.* 33,6

GLAS: s.n.
glasuri: *pl. ac.* 5,13
glas: *sg. ac.* 5,13; 15,14; 20,19, 21
glasul: *sg. nom./ac.* 23,12; 30,27
glasurile: *pl. ac.* 23,13

(a) GLĂSUI: v. IV
au glăsuit: *ind. pf.c. 3.pl.* 13,15; 32,20

GLOATĂ: s.f.
gloata: *sg. nom.* 6,3; 29,28; 30,25
gloatei: *sg. gen.* 20,14
gloatele: *pl. nom./ac.* 23,8, 13
gloată: *sg. nom.* 30,17
gloata: *sg. dat.* (*cu prep.* ***la***) 35,13

GOL, GOALĂ: adj.
goli: *m. pl. nom.* 28,15

(a) GOLI: v. IV
golise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 28,19

(a) GONI: v. IV
au gonit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 13,19; 14, 13

GRABĂ : s.f.
grabă: *sg. ac., în loc. adv.* ***în grabă*** 24,5; 35,13

GRAJD: s.n.
grajduri: *pl. ac.* 9,25

(a) GRĂBI: v. IV
au grăbit: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,18; 26,20
grăbind: *gerunziu* 26,20

(a) GRĂI: v. IV
au grăit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,4, 10; 9,1; 10,3, 14, 16; 18,22, 27; 23,3; 30,22; 32,6, 16, 17, 19; 33,7, 10; 34,22; 35,3, 6
grăise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 6,10; 10,15; 36,22
grăisăşi: *ind. m.m.c.pf. 2.sg.* 6,15
ai grăit: *ind. pf.c. 2.sg.* 6,16, 17

vei grăi: *ind. viit.I. 2.sg.* 10,10
grăiaşte: *imperativ 2.sg.* 11,3; 18,12
grăind: *gerunziu* 13,13; 25,16
(nu) grăi: *imperativ prohib. 2.sg.* 18,7
voiu grăi: *ind. viit.I. 1.sg.* 18,13
să grăieşti: *conj. prez. 2.sg.* 18,15
să grăiască: *conj. prez. 3.sg.* 18,23
grăia: *ind. imp. 3.sg./pl.* 33,18; 36,12
veţi grăi: *ind. viit.I. 2.pl.* 34,26

GRĂMADĂ: s.f.
grămăzi: *pl. ac.* 31,6
grămăzilor: *pl. gen.* 31,7
grămăzile: *pl. nom./ac.* 31,8, 9

(a) GRĂMĂDI: v. IV (Pop.) „a îngrămădi"
a grămăzi: *inf. prez.* 28,13

GRĂSIME: s.f.
grăsimi: *pl. ac.* 7,7
grăsimile: *pl. nom./ac.* 7,7; 29,35
grăsimelor: *pl. gen.* 35,14

GRÂNC: s.m./n.; vezi **CRÂNG**

GRÂU: s.m.
grâu: *sg. ac.* 2,10; 27,5; 31,5
grâul: *sg. ac.* 2,15
grău: *sg. ac.* 32,28

GREŞEALĂ: s.f.
greşalele: *pl. ac.* 28,13

(a) GREŞI: v. IV
au greşit: *ind. pf.c. 3.sg.* 33,23

GREU, GREA: adj./adv.
greu: *adj. n. sg. ac.* 10,4, 11, 14
grea: *adj. f. sg. ac.* 10,4
(mai) greu: *adj. n. sg. ac.* 10,14
greu: *adv.* rezum. cap.35

GREUTATE: s.f.
greotăţile: *pl. ac.* 2,18; 34,13
greotate: *sg. ac.* 10,4, 11

GRIJĂ: s.f.; var. **GRIJE**
grije: *sg. ac., în loc. adv.* ***fără grije*** 20,20
grije: *sg. ac.* 24,6
grijea: *sg. ac.* 31,15

GRINDĂ: s.f.
grinzile: *pl. ac.* 3,7

GROAZĂ: s.f.
groază: *sg. nom.* 15,5

GROAZNIC: adv.
groaznic: 28,9

GROS, GROASĂ: adj.
(mai) gros: *n. sg. nom.* 10,10

GROSIME: s.f.
grosimea: *sg. nom.* 4,5

GURĂ: s.f.
gura: *sg. ac.* 6,15; 18,21, 22; 35,22; 36,12, 21
gură: *sg. ac.* 18,12

GUSTARE: s.f.
gustările: *pl. nom.* 29,35

H

HAINĂ: s.f.
hainele: *pl. ac.* 9,4; 18,29
haine: *pl. ac.* 9,24; 20,25
hainelor: *pl. gen.* 34,22

HALDEU: s.m. „caldeean"
haldeilor: *pl. gen.* 36,6, 17

HARAP: s.m.; vezi **ARAP**

HERUVIM: s.m.
heruvim: *sg. ac./gen.* 3,7, 11, 12
heruvimi: *pl. ac.* 3,10, 14
heruvimului *sg. gen.* 3,11
heruvimilor: *pl. gen.* 3,13; 5,7
heruvimii: *pl. nom.* 5,8

HETEU: s.m. (cf. **Indice** Fc)
hetheilor: *pl. gen.* 1,17
hethei: *pl. ac.* 8,7

HEVEU: s.m. (cf. **Indice** Iş)
hevei: *pl. ac.* 8,7

HIACINT: s.n.; var. **HIACHINTH**
hiachinth: *sg. ac.* 2,7, 14; 3,14

HOTĂRÂŞ, -Ă: adj.; var. **HOTARÂŞ, -Ă** (Reg.) „care se învecinează cu..."; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Lesicon romanesc-latinesc-unguresc-nemţesc...*, Buda, 1825.
hotarâşi: *m. pl. nom.* 21,16

HRANĂ: s.f.
hrană: *sg. ac.* 11,23; 35,15

I

IAR: adv.; var. **IARĂ**
iară: 24,11; rezum. cap.28

IARĂŞI: adv.
iarăşi: 12,11; 18,15; 19,4

IATĂ: interj.
iată: 1,7; 13,15; 18,12, 22; 20,2, 10; 21,14; 23,3; 25,18; 28,9; 29,9, 19; 34,16, 24; 35,25

IDOL: s.m.
idolilor: *pl. gen./dat.* rezum. cap.14; rezum. cap.15; 30,14; 33,22; rezum.cap.34; 34,5
idoli: *pl. ac., în sintagma* ***închinătoare de idoli*** „idolatră" rezum. cap.15
idolii: *pl. ac.* 15,8; rezum. cap.31; rezum. cap.33

IDUMEU: s.m. (cf. **Indice** Fc)
idumeilor: *pl. gen.* rezum. cap.25; 25,14
idumei: *pl. ac.* rezum. cap.28
idumeii: *pl. nom.* 28,17

IED: s.m.
iezi: *pl. ac.* 35,7

(a) IERTA: v. I
să ierţi: *conj. prez. 2.sg.* 6,39

IESLE: s.f.
iesli: *pl. ac.* 32,28

(a) IEȘI: v. IV
să iasă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 23,8; 25,7
să ies: *conj. prez. 1.sg.* 1,10
ieșind: *gerunziu* 5,10, 11; 22,7; 23,7, 14; 28,9
va ieși: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,9, 34
au ieșit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 14,9; 15,2; 19,4; 20,20; 26,6, 15; 31,1
iese: *ind. prez. 3.sg.* 15,5
ieși: *ind. prez. fără* ***a*** 16,1
ieși: *imperativ 2.sg.* 18,21; 26,18
ieșiia: *ind. imp. 3.sg.* 20,10
veți ieși: *ind. viit.I. 2.pl.* 20,17
ieșise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 20,22; 32,21
or ieși: *ind. viit.I. 3.pl.* 21,15
ar ieși: *cond. prez. 3.pl.* 25,5
a ieși: *inf. prez.* 26,20
ieșivoiu: *ind. viit. I 1.sg.* 18,21

IEVUSEU: s.m. (cf. **Indice** Iș)
Ievuseului: *sg. gen.* 3,1
ievusei: *pl. ac.* 8,7

(a) IMPUTA: v. I; var. (Înv.) **(a) ÎMPUTA**
va împuta: *ind. viit.I. 3.sg.* 30,19

INIMĂ: s.f.
inimii: *sg. dat.* 1,11
inima: *sg. nom./ac.* 6,14, 30, 37, 38; 7,11, 16; 9,1, 23; 11,16; 12,14; 15,12, 15, 17; 17,6; 19,3; 20,33; 22,9; 26,16; 30,19, 22; 31,21; 32,6, 25, 26, 31; 34,27, 31; 36,13
inimile: *pl. ac.* 6,30; 30,8
inimă: *sg. ac.* 13,7; 16,9; 19,9; 25,2; 30,12

(a) INTRA: v. I; var. (Înv. și reg.) **(a) ÎNTRA**
să întru: *conj. prez. 1.sg.* 1,10
să între: *conj. prez. 3.sg./pl.* 6,27; 23,6, 19
întra: *inf. prez. fără* ***a*** 7,2; 16,1
au întrat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,11; 12,5; 15,12; 20,28; 22,3; 23,12, 17; 24,17; 29,15, 17, 18
întrând: *gerunziu* 12,11; 13,3; 23,7, 15; 24,10; 26,16, 17; 29,16; 31,8; 32,1, 21
întră: *ind. prez. 3.sg.* 15,5
vei întra: *ind. viit.I. 2.sg.* 18,24
va întra: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,7
a întra: *inf. prez.* 23,20
întra: *ind. imp. 3.sg./pl.* 24,11; 31,16
întrase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 27,2

INTRARE: s.f.; var. (Înv. și reg.) **ÎNTRARE**
întrarea: *sg. ac.* 7,8; 26,8; 33,14
întrare: *sg. ac.* 23,13

(a se) ISPITI: v. IV
să ispitească: *conj. prez. 3.sg.* 9,1
să (se) ispitească: *conj. prez. 3.pl.* 32,31
ispitind: *gerunziu* rezum. cap.35

ISPRAVNIC: s.m.
ispravnicul: *sg. nom.* 31,12

(a) ISPRĂVI: v. IV
au isprăvit: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,16

ISTORIC: s.m. (aici) „cronicar”
istoricii: *pl. nom.* 34,8

(a) IUBI: v. IV
au iubit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,11; 11,21
iubește: *ind. prez. 3.sg.* 9,8

IUDEU: s.m.
iudeii: *pl. ac.* rezum. cap.28

(a) IZBÂNDI: v. IV
să izbândești: *conj. prez. 2.sg.* 6,23
vei izbândi: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,35

IZBÂNDIRE: s.f. „răzbunare”
izbândirea: *sg. ac.* 24,25

IZGONIT, -Ă: adj.
izgoniți: *m. pl. nom.* rezum. cap.11

IZVOR: s.n.
izvorul: *sg. ac.* 32,30

Î

(a) ÎMBĂTRÂNI: v. IV
au îmbătrânit: *ind. pf.c. 3.sg.* 24,15

(a) ÎMBLÂNZI: v. IV
voiu îmblânzi: *ind. viit.I. 1.sg.* 28,23

(a se) ÎMBRĂCA: v. I
să (se) îmbrace: *conj. prez. 3.pl.* 6,41
au îmbrăcat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 9,17; 24,20; 28,15
(te) îmbracă: *imperativ 2.sg.* 18,29

ÎMBRĂCAT, -Ă: adj.
îmbrăcați: *m. pl. nom.* 5,12; 18,9
îmbrăcat: *n. sg. ac.* rezum. cap.9

(a) ÎMBUCA: v. I
să îmbuce: *conj. prez. 3.sg.* 7,13

ÎMPĂRAT: s.m.
împărat: *sg. nom./ac.* 1,8, 9, 11; 9,8; 10,1; 11,22; 21,8; 22,1; rezum. cap.23; 23,11; 26,1; 33,25; 36,1, 4
împărați: *pl. ac.* 1,12
împăratul: *sg. nom./ac.* 1,14, 15; rezum. cap.2; 2,3, 11; 4,17; 5,3, 6; 6,3; 7,4, 5, 6; 8,11; 9,5, 8, 11, 12, 15, 16, 17, 25; 10,13, 16, 18; 11,3; 12,2, 6, 9, 10, 11, 13; rezum. cap.14; rezum. cap.16; 16,1, 2, 3, 6, 7; 18,3, 4, 5, 7, 8, 9, 14, 15, 17, 19, 25, 26, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34; 19,1; 20,35; rezum. cap.22; 22,5, 6; 23,3, 7, 11, 12, 13, 16, 20; 24,6, 8, 12, 22; rezum. cap.25; 25,3, 17, 21, 23, 25; 26,2, 13, 21; rezum. cap.27; 28,7, 16, 19, 20, 22; 29,18, 19, 20, 24, 27, 29; 30,2, 6, 24; 32,1, 7, 9, 10,20, 22; 34,18, 22, 26, 30; 35,4, 20, 21; rezum. cap.36; 36,3, 6, 10, 13, 17, 20, 23
împăratului: *sg. gen./dat.* 1,16; 2,12; 4,11; 7,11; 8,10, 11, 15; 9,9, 11, 20, 21; rezum. cap.12; 12,9; 15,16; 16,2, 7; 17,19; 18,5, 11, 12, 30; 19,11; 21,2, 6, 12, 17; rezum. cap.22; 22,1, 11; 23,3, 5, 9, 10, 11, 15, 20; 24,11, 14, 17, 21, 23; 25,16, 17; 26,11, 18, 21; 27,5; 28,5, 7, 21; 29,15, 23, 25; 30,4, 6, 12, 26; 31,3, 13; 32,8, 11, 21, 23; 33,11; 34,20, 24, 28; rezum. cap.35; 35,3, 7, 10, 15, 16; rezum. cap.36; 36,18, 20, 22
împărații: *pl. nom./ac.* 1,17; 9,14, 22, 23, 26; 24,16; 32,4; 34,11; 35,18
împăraților: *pl. gen.* 8,9; 16,11; 20,34; 21,13, 20; 24,25, 27; 25,26; 27,7; 28,2, 23, 26, 27; 32,32; 33,18; 35,27; 36,8
împăratul: *sg. dat.* (*cu prep.* ***la***) 8,18; 34,16
împărate: *sg. voc.* 18,7; 20,15; 25,7

ÎMPĂRĂTEASĂ: s.f.
împărăteasa: *sg. nom.* rezum. cap.9; 9,1, 9
împărăteasii: *sg. dat.* 9,12

ÎMPĂRĂTESC, -EASCĂ: adj./(Neob.) s.
împărătească:. *s.f. sg. ac.* (valoarea substantivală este urmarea echivalării sintagmei lat. *basilicam grandem*; așadar, nu *o biserică mare*, cum ar fi de așteptat, ci *o imparatească mare*) 4,9
împărătească: *adj. f. sg. ac* 18,9; 22,10

împărăteşti: *adj. f. pl. ac.* 4,9
împărăteştii: *adj. f. sg. gen.* 6,13
împărătesc: *adj. n. sg. ac.* 23,20; 35,24
împărăteşti: *adj. f. sg. gen.* 25,24
împărăteştilor: *adj. n. pl. gen.* 26,23

(a) ÎMPĂRĂŢI: v. IV
au împărăţit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,13; 9,30, 31; 10,17; 11,12; 12,13, 16; 13,1, 2; 14,1, 5; 17,1; 20,31; 21,1, 5, 20; 22,1, 2, 12; 24,1, 27; 25,1; 26,3, 23; 27,1, 8, 9; 28,1, 27; 29,1; 32,33; 33,1, 20, 21; 34,1; 36,2, 5, 8, 9, 11, 20
a împărăţi: *inf. prez.* 2,11; 12,13; 20,31; 21,5, 20; 22,2; 24,1; 25,1; 26,3; 27,1, 8; 28,1; 29,1; 33,1, 21; 34,1, 3; 36,2, 5, 9, 11
împărăţeaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.10; rezum. cap.33; rezum. cap.36
să împărăţască: *conj. prez. 3.sg.* 22,9
va împărăţi: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,3

ÎMPĂRĂŢIE: s.f.
împărăţia: *sg. nom./ac.* 1,1; rezum. cap.10; 11,1, 17; 12,1; 13,5, 21; 16,1; 17,5; 20,30; 21,3, 4; 25,3; rezum. cap.26; 28,5; 29,19; rezum. cap.33; 33,13
împărăţii: *sg. gen.* 3,2; 7,18; rezum. cap.9; 12,2, 8; 13,8; 15,10, 19; rezum. cap.16; 16,1, 12, 13; 17,7; rezum. cap.21; 29,3; 34,3, 8; 35,19; rezum. cap.36
împărăţiile: *pl. ac.* 9,19; 17,10; 20,6, 29
împărăţiia: *sg. ac.* rezum. cap.11
împărăţie: *sg. ac.* rezum. cap.15; 15,16; rezum. cap.26; 29,21
împărăţiilor: *pl. gen.* 32,15
împărăţii: *sg. gen.* rezum. cap.12

(a se) ÎMPĂRTĂŞI: v. IV „a (se) face (pe cineva) părtaş la ceva”
(s-)au împărtăşit: *ind. pf.c. 3.pl.* 20,36

(a se) ÎMPĂRŢI: v. IV
(să) împărţise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 5,11
au împărţit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 23,18; 35,13
să împarţă: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.31
să împartă: *conj. prez. 3.sg.* 31,15
împărţea: *ind. imp. 3.pl.* 31,19

ÎMPĂRŢIRE: s.f.
împărţirile: *pl. ac.* 8,14; 31,2, 16; 35,4

ÎMPĂVĂZAT, -Ă: s.m./f.; var. **PĂVĂZAT, -Ă** (Rar) „înarmat cu o pavăză”
(celor) împăvăzaţi: *s.m. pl. gen.* 12,10
păvăzaţii: *s.m. pl. nom.* 12,11
(cei) păvăzaţi: *s.m. pl. ac.* 14,8

ÎMPIEDICARE: s.f.; var. **ÎMPIEDECARE** (Înv. şi reg.; ccr.) „obstacol”, „piedică”
împiedecare: *sg. nom.* 14,7

(a) ÎMPODOBI: v. IV
au împodobit: *ind. pf.c. 3.pl.* 24,7

ÎMPOTRIVĂ: adv./prep.; var. (Înv. şi pop.) **ÎMPROTIVĂ**
împrotiva: *prep.* 6,22; rezum. cap.11; 11,1, 4; 12,15; rezum. cap.13; 13,6, 8, 12; 14,11; 16,9; rezum. cap.18; 18,30, 34; 19,10; rezum. cap.20; 20,2, 12, 16, 17; 21,16; 22,7; 24,18, 23; 25,10, 15; 26,6, 7, 13, 18; 27,5; 28,9, 12, 20; 32,16, 17, 18, 19, 20; rezum. cap.35; 35,21, 22; 36,6
împrotivă: *adv.* 13,20; rezum. cap.18; 20,6; 28,20
în protiva: *prep.* 14,9; 17,10; 22,5

(a se) ÎMPOTRIVI: v. IV; var. **(a se) ÎMPROTIVI**
(s-)au împrotivit: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,8

(a) ÎMPRĂŞTIA: v. I
au împrăştiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 34,4

ÎMPREJUR: adv./prep./s.; var. (În v.) **ÎMPREGIUR**
împrejur: *adv.* 9,16
împrejurul: *prep.* 17,10
împregiurul: *prep.* 18,18; 23,13
în pregiurul: *s.n.* (Înv.) „circumferinţă” 4,2

(a) ÎMPREJURA: v. I (În v. şi reg.) „a cuprinde din toate părţile”
împréjure: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 23,7
în prejura: *ind. imp. 3.pl.* 4,3

(a se) ÎMPREUNA: v. I
împreunându(-se): *gerunziu* 3,5
să (se) împreune: *conj. prez. 3.pl.* 4,13
(s-)au împreunat: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,1
(te) împreuni: *ind. prez. 2.sg.* 19,2

ÎMPREUNARE: s.f. „înţelegere”, „legământ”
în preunare: *sg. ac.* 16,3

ÎMPREUNĂ: adv.
împreună: 9,14; 11,1; 20,2; rezum. cap.22; 23,13; 25,17; 29,21; 32,6; 34,22, 30; rezum. cap.36; 36,10
împreună: *adv. în loc. prep.* ***împreună cu*** rezum. cap.20
împreună: *adv. în expr.* ***şi-au dat împreună vedeare*** „s-au întâlnit faţă în faţă” (cf. lat. *mutuos sibi praebuere conspectus*) 25,21
împreună: *adv. în sintagma* ***jurându-se împreună*** „uneltind” 33,24
în preună: 5,13

(a) ÎMPUTA: v. I; vezi **(a) IMPUTA**

ÎNAINTE: adv./prep.; var. **MAINTE**
înaintea: *prep* 1,5; 6,12, 14, 19; 7,6; 10,6; 15,8; 19,11; 20,18, 27, 32; 23,17; 24,14; 25,22; 28,14; 29,2, 11, 19, 24; 31,20; 33,12, 22; 34,2, 27
înnaintea: *prep.* 1,6, 10, 13; 2,4, 6; rezum. cap.3; 3,4, 17; 4,20; 5,6; rezum. cap.6; 6,16, 22; 7,4, 7, 17; 8,12, 14; 9,7; 11,16; 14,2, 12; 18,9, 20; 20,5, 7, 9, 13, 21; 21,6; 22,1, 4; 23,10; 24,2, 11; 25,2; 26,19; 27,2; 28,1; 29,6, 23; 30,9; 32, 23; 33,2, 6; 34,4, 24, 27, 31; 36,5, 9
înainte: *adv. în sintagma* ***punerea pânilor înainte*** „pâinea pentru punerea înaintea feţei lui Dumnezeu” 2,4
înnainte: *adv. în sintagmele* ***pânile punerii-înnainte/masa punerii-înnainte*** 4,19; 29,18
înnainte: *adv.* 7,19; 9,2; 19,2; 32,12
înainte: *adv.* 13,11
nainte: *adv. în loc. adv.* ***mai nainte*** 1,12; 8,16; rezum. cap.21; 29,27; 30,5

ÎNALT, Ă: adj./s.
înalt: *adj. m./n. sg. ac.* 1,3; 4,1
înnalt: *adj. n. sg. ac.* 4,2; 6,30
înnalte: *adj. f. pl. ac.* rezum. cap.12
înnaltă: *adj. f. sg. ac.* 27,3
(celor) înalte: *s.n. pl. dat. adn.* 11,15
(ceale) înnalte: *s.n. pl. nom./ac.* 14,2; 15,17; 20,33; 21,11; 32,12; 33,19
(ceale) înalte: *s.n. pl. ac.* 17,6; 28,4; 31,1; 33,3, 17; 34,3
nalt: *adj. n. sg. ac.* 6,13

(a se) ÎNĂLŢA: v. I
înălţându(-să): *gerunziu* rezum. cap.26
(s-)au înălţat: *ind. pf.c. 3.sg.* 26,16; 32,25
înălţându(-se): *gerunziu* rezum. cap.32
(să) înălţase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 32,26
au înălţat: *ind. pf.c. 3.sg.* 33,14

ÎNĂLŢIME: s.f.
înălţime: *sg. ac.* 1,1; 17,12
înălţimea: *sg. nom./ac.* 1,13; 3,4
(-)nnălţime: *sg. ac.* 5,13
înnălţime: *sg. ac.* 20,19
înnălţimea: *sg. ac.* 3,15

ÎNĂUNTRU: adv./prep.; var. (Înv.) **ÎNLĂUNTRU, ÎNLONTRU**
înlăuntru: *adv.* 4,4; 5,5
înlontru: *adv.* 31,12
înlontrul: *prep.* 29,16

(a) ÎNCĂLȚA: v. I
au încălțat: *ind. pf.c. 3.pl.* 28,15

(a) ÎNCELUI: v. IV (Înv.) „a înșela"
oi încelui: *ind. viit.I. 1.sg.* 18,20
vei încelui: *ind. viit.I. 2.sg.* 18,20
înceluiveți: *ind. viit.I. 2.sg.* 18,21
înceluie: *ind. prez. 3.sg.* 32,11
să înceluie: *conj. prez. 3.sg.* 32,15

(a) ÎNCEPE: v. III
au început: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,1, 2; 10,8; 20,22; 21,20; 29,1, 17, 27; 31,7, 10; 34,3
începuse: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 5,13; 12,13; 20,31; 21,5; 22,2; 24,1, 12; 25,1; 26,3; 27,1, 8; 28,1; 29,17; 33,1, 21; 34,1, 3; 36,2, 5, 9, 11

ÎNCET: adv.
încet: 21,15

(a) ÎNCETA: v. I
au încetat: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,5
înceată: *imperativ 2.sg.* 35,21

ÎNCHEIETURĂ: s.f.; var. (Înv. și reg.) **ÎNCHIETURĂ**
închieturile: *pl. ac.* 34,11

(a se) ÎNCHIDE: v. III
închizându(-să): *gerunziu* 6,26
voiu închide: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,13
au închis: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,11; 28,24
(să) închide: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.18
închis-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 29,7

(a se) ÎNCHINA: v. I
(să) va închina: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,32
(să) vor închina: *ind. viit.I: 3.pl.* 6,34, 38
(s-)au închinat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,3, 22; 29,29, 30; 33,3
(vă) veți închina: *ind. viit.I. 2.pl.* 7,19; 32,12
(s-)au închinat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 20,18; 24,17; rezum. cap.25; 25,14
(te-)ai închinat: *ind. pf.c. 2.sg.* 25,15
închinându(-să): *gerunziu* 29,28

ÎNCHINĂTOR, -TOARE: adj.
închinătoare: *f. sg. nom., în sintagma* ***închinătoare de idoli*** „idolatră" rezum. cap.15

ÎNCHISOARE: s.f.
închisoare: *sg. ac.* rezum. cap.16; 16,10

(a) ÎNCONJURA: v. I; var. (Reg.) **(a) ÎNCUNJURA**
au încungiurat: *ind. pf.c. 3pl.* 18,31
încungiurase: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 21,9
încungiurând: *gerunziu* 23,2

ÎNCONJURAT, -Ă: adj.; var. (Reg.) **ÎNCUNJURAT, -Ă**
încunjurate: *f. pl. nom.* 17,2

ÎNCUIETOARE: s.f.
încuietori: *pl. ac.* 14,7

ÎNDATĂ: adv.
îndată: 10,2; 26,17, 19, 20

ÎNDĂRĂT: adv.; (Înv. și reg.) **ÎNDĂRĂPT**
îndărăpt: 20,12; 25,13, 18, 28

ÎNDEMN: s.n.
îndemn: *sg. ac.* rezum. cap.15

(a) ÎNDEMNA: v. I
au îndemnat: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,2; 35,2
îndeamnă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.30
îndemna: *ind. imp. 3.pl.* 34,12

(a) ÎNDRĂZNI: v. IV
îndrăznea: *ind. imp. 3.pl.* 17,10
au îndrăznit: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.26

ÎNDRĂZNIRE: s.f.
îndrăznire: *sg. ac.* 17,6

(a se) ÎNDREPTA: v. I
(să) îndrepta: *ind. imp. 3.sg.* 9,16
să îndreptăm: *conj. prez. 1.pl.* 20,12
îndreptase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 20,33; 27,6
au îndreptat: *ind. pf.c. 3.sg.* 26,5

ÎNDREPTARE: s.f.
îndreptări: *pl. ac.* 19,10

(a) ÎNFIGE: v. III
înfipsease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 1,4
au înfipt: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,5

ÎNFLORITURĂ: s.f.
înfloriturі: *pl. ac.* 4,21

(a se) ÎNFRICOȘA: v. I
înfricoșindu(-să): *gerunziu* 12,6
au înfricoșat: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,12
să înfricoșaze: *conj. prez. 3.pl.* 32,18
(s-)au înfricoșat: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.34

ÎNFRICOȘAT, -Ă: adj.
înfricoșat: *m. sg. nom.* 26,20

(a se) ÎNGĂDUI: v. IV
îngăduindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.14
ai îngăduit: *ind. pf.c. 2.sg.* 20,10
îngăduia: *ind. imp. 3.sg.* 36,15

(a) ÎNGENUNCHEA: v. I
îngenunchind: *gerunziu* 6,13

ÎNGER: s.m.
îngerul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.32; 32,21

ÎNGRĂDIRE: s.f.
îngrădirile: *pl. ac.* 23,14

(a) ÎNGREUIA: v. I
au îngreoiat *ind. pf.c. 3.sg.* 10,10

(a) ÎNGROPA: v. I
au îngropat: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,31; 14,1; 16,14; 21,20; 22,9; 24,16, 25; 25,28; 26,23; 27,9; 28,27; 32,33; 33,20
(s-)au îngropat: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,16; 21,1; 35,24

ÎNGROPĂCIUNE: s.f.
îngropăciunea: *sg. ac.* 21,19; 32,33

ÎNGROZIT, -Ă: adj.
îngrozit: *m. sg. nom.* 20,3

(a) ÎNNOI: v. IV
să înoiască: *conj. prez. 3.sg.* 24,4
înnoiaște: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.29; rezum. cap.33

au înnoit: *ind. pf.c. 3.sg.* 29,3; 32,5; 33,16
înoiaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.34
să înnoiască: *conj. prez. 3.sg./pl.* 34,8, 10
înnoise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 35,20

ÎNNOIRE: s.f.
înnoiri: *pl. ac.* 2,4
înnoirea: *sg. nom.* 24,27

(a se) ÎNSEMNA: v. I
(să) însămnase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 3,1
însămnează(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* rezum. cap.9
[sânt] însămnate: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 12,15

(a se) ÎNSTRÂMTORA: v. I; var. **(a se) ÎNSTRÂMTORI** (Înv.) „a se strâmtora”
(s-)au înstrâmtorit: *ind. pf.c. 3.sg.* 33,12

(a) ÎNŞELA: v. I
va înşela: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,19
să înşale: *conj. prez. 3.sg.* 32,15
au înşelat: *ind. pf.c. 3.sg.* 33,9

(a) ÎNTĂRÂTA: v. I
întărâţi: *ind. prez. 2.sg.* 25,19
au întărâtat: *ind. pf.c. 3.pl.* 28,25
să întărâte: *conj. prez. 3.sg./pl.* 33,6; 34,25

(a se) ÎNTĂRI: v. IV
întărindu(-să): *gerunziu* 1,1; rezum. cap.15; 21,4; 23,1
întărească(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 6,17
au întărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,12, 17; 13,21; 17,5; 26,9; 28,15
(s-)au întărit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 12,1, 13; 13,18; 15,8; 27,6; 32,8
să întărească: *conj. prez. 3.sg.* 12,13
întăreşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.14
să întărim: *conj. prez. 1.pl.* 14,7
(vă) întăriţi: *ind. prez. 2.pl.* 15,7
a întări: *inf. prez.* 15,12
întăriţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 19,11
întărise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 26,15, 16
(vă) întăriţi: *imperativ 2.pl.* 32,7

ÎNTĂRIT, -Ă: adj.
întărite: *f. pl. ac.* 8,4; 12,4; 32,1; 33,14
(foarte) întărite: *f. pl. ac.* 21,3
întărită: *f. sg. ac.* 25,3

ÎNTÂI: adj./adv.
întâiu: *adj. inv., în sintagma* ***întâiu născut*** „cel mai mare dintre fii” 21,3
întâi: *adv.* rezum. cap.28

ÎNTÂMPINARE: s.f.
întâmpinarea: *sg. ac.* 14,10; 15,2; 35,20
-ntâmpinarea: *sg. ac.* 28,9

(a se) ÎNTÂMPLA: v. I
(să) vor întâmpla: *ind. viit.I. 3.pl.* 18,14; 20,20
(s-)au întâmplat: *ind. pf.c. impers.* 18,33
(să) întâmplase: *ind. m.m.c.pf. 3sg.* 32,31

(a se) ÎNTEMEIA: v. I
(s-)au întemeiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,1
să întemeiaze: *conj. prez. 3.pl.* 24,12; 34,10
au întemeiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 33,3

ÎNTEMEIERE: s.f.
întemeiarea: *sg. ac.* rezum. cap.24; 24,5; 34,11

(a se) ÎNTINDE: v. III
(să) întindea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 3,4, 11, 13
întindea: *ind. imp. 3.pl.* 5,8
au întins: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,12; 25,27
va întinde: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,29

ÎNTINS, -Ă: adj.
întinse: *f. pl. nom.* 3,13
întins: *n. sg. ac.* 6,32

(a se) ÎNTOARCE: v. III
au întors: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,3; 18,31; 20,22; 32,30; 33,13; 36,4
întorcându(-să): *gerunziu* 6,24; 7,14; 9,12; rezum. cap.19; 20,23; 21,19; rezum. cap.33
întoarce: *imperativ 2.sg.* 6,25; 18,33
(să) vor întoarce: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,38; 15,4; 30,9
să întorci *conj. prez. 2.sg.* 6,42
(vă) veţi întoarce: *ind. viit.I. 2.pl.* 7,19; 30,9
(s-)au întors: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 10,2; 11,4; 12,12; 14,15; 19,1; 20,27; 22,6; rezum. cap.23; 25,10; 28,15; 31,1; 32,21; 34,7
(vă) întoarceţi: *imperativ 2.pl.* 10,5
întoarce(-te): *imperativ 2.sg.* 10,16
a întoarce: *inf. prez.* rezum. cap.11; 25,8
să întoarcă: *conj. prez. 3.sg.* 11,1
întoarcă(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg./pl.* 11,4; 18,16
(mă) voiu întoarce: *ind. viit.I. 1.sg.* 18,26
(te) vei întoarce: *ind. viit.I. 2.sg.* 18,27
să (se) întoarcă: *conj. prez. 3.pl.* 24,19
să (să) întoarcă: *conj. prez. 3.sg.* 25,10; 36,13
întoarceţi: *imperativ 2.pl.* 28,11
întorsu(-)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 29,6
va întoarce: *ind. viit.I. 3.sg.* 29,10; 30,9
întoarceţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 30,6
(să) va întoarce: *ind. viit.I. 3.sg.* 30,6, 8
a (să) întoarce: *inf. prez.* 32,2; 35,22; rezum. cap.36
(să) întoarce: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.33
întorcându(-se): *gerunziu* 36,10

ÎNTORS, -OARSĂ: adj.
întoarse: *f. pl. nom.* 3,13
întorşi: *m pl. nom.* 6,26, 37

(a) ÎNTRA: v. I; vezi **(a) INTRA**

ÎNTRARE: s.f.; vezi **INTRARE**

(a) ÎNTREBA: v. I
întreabă: *imperativ 2.sg.* 18,4
să întrebăm: *conj. prez. 1.pl.* 18,6
întreba: *inf. prez. fără* ***a*** 18,7
au întrebat: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,9
să întreabe: *conj. prez. 3.pl.* 32,31

ÎNTREBARE: s.f.
întrebare: *sg. nom.* 19,10

ÎNTREG, -EAGĂ: adj.
întreagă: *f. sg. ac.* rezum. cap.11

(a se) ÎNTURNA: v. I (Reg.) „a (se) înapoia”, „a (se) întoarce”
au înturnat: *ind. pf.c. 3.sg.* 26,2
înturnând: *gerunziu* rezum. cap.29
înturnându(-se): *gerunziu* 33,3

ÎNŢELEGĂTOR, -TOARE: adj. (Înv.) „înţelept”
înţelegătoriului: *m. sg. gen.* 26,5

(a) ÎNŢELEGE: v. III
înţălegând: *gerunziu* 16,4

ÎNŢELEGERE: s.f.
înţeleagere: *sg. ac.* 1,10, 11; 30,22
înţeleagerea: *sg. nom.* 1,12

ÎNŢELEPCIUNE: s.f.
înţelepciune: *sg. ac* rezum. cap.1; 1,10, 11
înţelepciunea: *sg, nom./ac.* 1,12; rezum. cap.9; 9,3, 5, 6, 7, 23
înţelepciunii: rezum. cap.9

ÎNŢELEPT, -EAPTĂ: adj.; var. **ÎNŢĂLEPT, -EAPTĂ**
înţelept: *m. sg. ac.* 2,12, 13
(mai) înţălept: *m. sg. nom.* 11,23

ÎNŢELEPŢEŞTE: adv.
înţelepţeaşte: 2,14

(a) ÎNVĂŢA: v. I
învaţă: *imperativ 2.sg.* 6,27
învăţa: *ind. imp. 3.pl.* 8,10; 17,9
să înveaţe: *conj. prez. 3.pl.* 17,7
a învăţa: *inf. prez.* rezum. cap.19

ÎNVĂŢAT, -Ă: adj.
învăţat: *m. sg. ac.* rezum. cap.2; 2,7, 12

ÎNVĂŢĂTOR, -TOARE: adj./s. (Înv.) „care transmite sistematic cunoştinţe"; „iniţiator sau propagator al unei doctrine"
învăţătoriu: *adj. m. sg. ac.* 15,3
învăţători: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.17; 19,11
învăţătoriului: *s.m. sg. gen.* 26,11

ÎNVĂŢĂTURĂ: s.f.
învăţătură: *sg. ac.* 35,3

(a) ÎNVÂRTOŞA: v. I
să învârtoşaţi: *conj. prez. 2.pl.* 30,8
au învârtoşat: *ind. pf.c. 3.sg.* 36,13

(a) ÎNVINGE: v. III
învinsu(-)-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,6

J

JAF: s.n. (Prin ext.) „pradă de război"
jafuri: *pl. ac.* 14,13; 15,11; rezum. cap.20; 28,15
jafurile: *pl. ac.* 20,25

(a) JEFUI: v. IV
jefuind: *gerunziu* 6,28; 28,21
jefuieşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.12
au jefuit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 28,20; 32,14

JERTFĂ: s.f.; var. **JÂRTVĂ**
jârtve: *pl. ac.* rezum. cap.1; 1,6; 23,18; 24,14; 28,4, 23; rezum. cap.29; 29,31; rezum. cap.30; 32,23
jârtvele: *pl. nom.* rezum. cap.7
jârthvele: *pl. ac.* 7,7
jârtvă: *sg. ac.* 7,12
jârtva: *sg. ac.* 29,28

JERTFELNIC: s.n.; var. **JÂRTVELNIC**
jârtvelnic: *sg. ac.* 3,16; rezum. cap.5; 5,11; 20,8; 26,18; 29,5, 7, 21; 35,5
jârtvelnicului: *sg. gen.* 4,20; 5,5, 9; 36,17
jârtvelnicul: *sg. ac.* 5,7; 30,8; 35,3

(a) JERTFI. .v. IV; var. **(a) JÂRTVI**
jârthvea: *ind. imp. 3.pl.* 5,6
jârthvindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.7
jârthvea: *ind. imp. 3.sg.* 9,4

(a se) JERTFUI: v. IV; var. **(a se) JÂRTVUI**
jârthuia: *ind. imp. 3.sg./pl.* 7,4; 33,17
a jârthui: *inf. prez.* 11,16
au jârtvuit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 15,11; 33,22; 34,25
jârthuise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 23,9
era jârthuite: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 24,7
au jârthuit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 28,23; 30,15; 33,16
jârtvuit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 29,22
jârtvuia: *ind. imp. 3.pl.* 30,17
jârthuind: *gerunziu* 30,22; rezum. cap.35
jârtvuise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 34,4
(s-)au jârthuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 35,1, 11
jirthuiţi: *imperativ 2.pl.* 35,6

JERTFUIRE: s.f.; var. **JÂRTVUIRE**
jârtvuire: *sg. ac.* 4,6
jârthuirea: *sg. ac.* rezum. cap.30

JIDOVESC, -EASCĂ: adj.
jidovească: *f. sg. ac.* 32,18

JOS: adv.
jos: *adv. în loc. adj.* ***din jos****, în s. propr.* ***Vethoronul din Jos*** 8,5
jos: 15,16

(a) JUDECA: v. I
a judeca: *inf. prez.* 1,10
judeca: *inf. prez. fără* **a** 1,11
veţi judeca: *ind. viit.I. 2.pl.* 19,6
să judece: *conj. prez. 3.pl.* 19,8
vei judeca: *ind. viit.I 2.sg.* 20,12

JUDECATĂ: s.f.
judecata: *sg. ac.* 6,23; 19,6, 8; 26,21
judecată: *sg. ac.* 6,39
judecăţile: *pl. ac.* 7,17; 33,8
judecăţi: *pl. ac.* 9,8; 24,24
judecăţii: *sg. gen. în sintagma* ***sabiia judecăţii*** 20,9

JUDECĂTOR: s.m.
judecătorilor: *pl. dat.* 1,2; 19,6
judecători: *pl. ac.* rezum. cap.19; 19,5

JUG: s.n.
jugul: *sg. ac.* 8,8; 10,9, 10
jug: *sg.ac.* 10,4, 11, 14

JUMĂTATE: s.f.
jumătate: *sg. nom./ac.* 7,7; 9,6
jumătăţi: *pl. ac.* 23,9

(a) JUNGHIA: v. I
au junghiat: *ind. pf.c. 3.pl.* 29,24

JUNGHIERE: s.f. (Pop.) „înjunghiere"; (ccr.) „animal sacrificat"
junghierilor: *pl. gen.* 5,6
junghieri: *pl. nom./ac.* rezum. cap.7; 7,4, 5; 28,23; 32,23; 33,16; rezum. cap.35; 35,13
junghierile: *pl. ac.* 7,1; 9,4; 11,16; 30,22

(a se) JURA: v. I
joară: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.15
a jura: *inf. prez.* 6,22
(s-)au jurat: *ind. pf.c. 3.pl.* 15,14
jurase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 15,15; 36,13
jur: *ind. prez. 1.sg.* 18,15
jurându(-se): *gerunziu în sintagma* ***jurându-se împreună*** „uneltind", după lat. *coniūrō* 33,24
au jurat: *ind. pf.c. 3.pl.* 34,32

L

LANCE: s.f.
lănci: *pl. ac.* 23,9

LANŢ: s.n.
lanţuri: *pl. ac.* 33,11; 36,6

LAT, -Ă: adj.
lat: *n. sg. ac.* 4,1; 6,13

LATURĂ: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **LATURE**
laturea: *sg. ac.* 4,10; 26,9

LAUDĂ: s.f.
laudele: *pl. ac.* 20,22
laude: *pl. ac.* 29,27, 31; rezum. cap.32
laudă: *sg. ac.* 33,16

LĂCAŞ: s.n.; vezi **LOCAŞ**

(a) LĂCUI: v. IV; vezi **(a) LOCUI**

LĂCUITOR: s.m.; vezi **LOCUITOR**

LĂCUSTĂ: s.f.
lăcuste: *pl. nom.* 6,28
lăcusteai: *sg. dat.* 7,13

LĂMURIT, -Ă: (Înv.; despre metale preţioase) „care a fost purificat prin înlăturarea, sub acţiunea focului, a corpurilor, a substanţelor sau a elementelor străine, de calitate inferioară”
lămurit: *n. sg. nom.* 3,7

LĂNŢUREL: s.n.
lănţureale: *pl. ac.* 3,5
lânţureale: *pl. ac.* 3,16

(a se) LĂSA: v. I
lasă: *imperativ 2.sg.* 6,27
veţi lăsa: *ind. viit.I. 2.pl.* 7,19
au lăsat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 10,8; 18,32; 24,25; 32,31
lăsând: *gerunziu* 10,13
lăsându(-): *gerunziu* 11,14
aţi lăsat: *ind. pf.c. 2.pl.* 12,5
am lăsat: *ind. pf.c. 1.sg.* 12,5
lăsăm: *ind. prez. 1.pl.* 13,10
(s-)au lăsat: *ind. pf.c. 3.pl.* 15,17
lăsase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 23,8

LĂŢIME: s.f.
lăţimii: *sg. dat.* 3,3
lăţimea: *sg. ac.* 3,8

(a se) LĂUDA: v. I
să laude: *conj. prez. 3.pl.* 8,14; 20,21; 29,30
a lăuda: *inf. prez.* 5,13; 7,6
au lăudat: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,3; 29,30
lăuda: *ind. imp. 3.pl.* 20,19; 23,12, 13
(să) lăuda: *ind. imp. 3.sg.* 26,19
lăudând: *gerunziu* 30,22
lâudând: *gerunziu* 30,21

LÂNGOARE: s.f.; vezi **LINGOARE**

LEAC: s.n.
leacuri: *pl. ac.* 28,15

(a se) LECUI: v. IV
să (să) lecuiască: *conj. prez. 3.sg.* 22,6

LEGAT, -Ă: adj.
legat: *m. sg. ac.* 33,11; 36,6

LEGĂTURĂ: s.f. „legământ”
legătura: *sg. nom., în sintagma* ***legătura Domnului*** 6,11; 34,32
legătura: *sg. ac.* 6,14; 16,3; rezum. cap.20; 21,7
legătură: *sg. ac., în sintagma* ***legătură de sare*** „legământ care nu poate fi alterat sau călcat; perpetuu; veşnic” 13,5
legătura: *sg. ac., în sintagma* ***legătura de leage*** „convenţie”, „legământ”15,12
legătură: *sg. nom./ac.* 16,3; 20,37; 23,1, 3, 16; 29,10; rezum. cap.34; 34,31

LEGE: s.f.
leagii: *sg. gen./dat., în sintagmele* ***cortului leagii Domnului/ sicriul leagii Domnului/ leagii lui Dumnezeu/ cartea leagii Domnului/ cartea leagii lui Moisi/ leagii Domnului*** 1,6; 5,2, 7; rezum. cap.17; 17,9; 25,4; 31,4; 34,14
leage: *sg. ac.* 4,20; rezum. cap.15; 15,3; 19,10; 29,34; 30,5; 31,21; 35,13, 25
leagea: *sg. ac.* 5,10; 6,16; 14,4; 23,11, 18; 28,3; 29,19; 30,16; 31,3; 33,8
leagile: *pl. ac.* 8, 14
leagea: *sg. ac., în sintagma* ***leagea Domnului*** 12,1; 35,26
legii: *sg. gen.* 13,11
leage: *sg. ac., în sintagma* ***legătura de leage*** „convenţie”, „legământ” 15,12
legile: *pl. ac.* 21,11
legii: *sg. gen., în sintagma* ***cartea legii*** rezum. cap.34; 34,15
leagii: *sg. gen.* 34,19

LEGIUIT: adv.
legiuit: 31,1; 35,16

LEMN: s.n.
leamne: *pl. nom./ac.* rezum. cap.2; 2,3, 8, 9, 14, 16; 3,5; 9,10, 11; 34,11
leamnele: *pl. ac.* 2,10; 9,11; 16,6

LENEŞ: adv.
(mai) leaneşu: *adv.* 24,5

(a se) LENEVI: v. IV
să (vă) leneviţi: *conj. prez. 2.pl.* 29,11

(a) LEPĂDA: v. I
voiu lepăda: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,20
lepădând: *gerunziu* rezum. cap.10; rezum. cap.33
lepădase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 11,14
leapădase: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* rezum. cap.13
aţi lepădat: *ind. pf.c. 2.pl.* 13,9
a lepăda: *inf. prez.* 20,11
au lepădat: *ind. pf.c. 3.pl.* 33,15

LEPRĂ: s.f.
leapră: *sg. ac.* rezum. cap.26; 26,21
leapra: *sg. nom.* 26,19, 20

LEPROS, -OASĂ: adj.
lepros: *m. sg. nom.* 26,21, 23

LESPEDE: s.f.
leaspezi: *pl. ac.* 3,5, 7, 8; 5,10

(a) LEŞUI: v. IV; var. **(a) ALEŞUI** „a pândi”; „a iscodi”
au aleşuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 24,26

LEŞUIRE: s.f. (Înv. şi reg.) „pândă”; „pândire”
leşuiri: *pl. nom./ac.* 13,13; 23,13; 25,27
leşuirile: *pl. ac.* 20,22

LEU: s.m.
lei: *pl. ac.* 9,18

LEUŢ: s.m.
leuţi: *pl. ac.* 9,19

LEVIT: s.m. „evreu din seminția lui Levi, destinat serviciului religios de la templu"; (Înv.) „preot la vechii evrei"
leviții: *pl. nom./ac.* 5,4, 5; 7,6; 8,14, 15; rezum. cap.11; 11,13; 13,9, 10; 17,8; 19,11; 20,19; 23,2, 7, 8; 24,5, 6; rezum. cap.29; 29,4; 29,12, 16, 25, 26, 34; 30,15, 17, 21, 27; rezum. cap.31; 31,9, 17; 34,9, 30; 35,10, 11, 14, 15
leviții: *pl. nom.* 5,12
leviților: *pl. gen./dat.* rezum. cap.8; rezum. cap.19; 23,18; 24,11; 29,30; 30,16, 25; 31,4; 35,3, 8, 9, 18
leviți: *pl. nom./ac./dat.* 17,8; 19,8; 23,5, 6; 31,2; 34,12, 13; 35,9
levit *sg. nom.* 20,14
leviților: *pl. voc.* 29,5
levitul: *sg. nom.* 31,12, 14

LEVITICESC, -EASCĂ: adj.
leviticesc: *m. sg. dat.* rezum. cap.31
leviticești: *f. pl. ac.* 31,2; 35,5

LIMBĂ: s.f.
limbilor: *pl. gen.* rezum. cap.8; 28,3
limba: *sg. nom.* 32,18

(a) LIPI: v. IV
vom lipi: *ind. viit.I. 1.pl.* 2,16
au lipit: *ind. pf.c. 3.pl.* 28,15

LIPSĂ: s.f. „ceea ce este necesar" „nevoie", „trebuință"; „sărăcie"
lipsă: *sg. ac., în loc. adj.* ***de lipsă*** „necesar" 2,14, 16; 8,16

LINGOARE: s.f.; var. (Înv. și reg.) **LÂNGOARE**
lângoare: *sg. ac.* 21,15

LIBIAN: s.m.; var. (Înv. și reg.) **LIVIAN**
livieni: *pl. nom.* 12,3

(a se) LIPSI. v. IV
lipsește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.15
(s-)au lipsit: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,19

LIVIU: s.m. „libian"
liviii: *pl. nom.* 16,8

LOC: s.n.
locul: *sg. ac.* 1,4; 3,1; 5,7, 8; 6,20, 21, 24, 26, 32, 37, 38, 40; 7,12, 15, 16; 20,26; 24,11; 25,10; 34,24, 25, 28
loc: *sg. ac.* 6,32, 36
locului: *sg. gen./dat.* 6,38; 7,21; 19,5; 32,4; 34,27
locurile: *pl. nom./ac.* 19,5; 20,2; 33,19
locurilor: *pl. gen.* 20,29
locul: *sg. ac., în loc. prep.* ***în locul*** rezum. cap.36

LOCAȘ: s.n.; var. (Înv. și reg.) **LĂCAȘ**
lăcașul: *sg. ac.* 6,21, 30, 33, 39; 30,27
lăcașele: *pl. ac.* 9,4
lăcașului: *sg. dat.* 36,15

(a) LOCUI: v. IV; var. (Înv.) **(a) LĂCUI**
au lăcuit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,3; 11,5; 19,4; 20,8; 26,21; 28,18
să lăcuiască: *conj. prez. 3.sg.* 6,1, 2
va lăcui: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,18; 8,11
a lăcui: *inf. prez.* 8,2
lăcuia: *ind. imp. 3.sg./pl.* 10,17; 16,2; 26,7; 31,4, 6; 34,22
lăcuiesc: *ind. prez. 3.pl.* 19,10; 30,25
lăcuiți: *ind. prez. 2.pl.* 20,15

LOCUITOR: s.m.; var. (Înv.) **LĂCUITOR**
lăcuitorii: *pl. nom./ac.* 15,5; 20,7, 18, 27; 21,11, 13; 22,1; 32,22, 26, 33; 33,9; 34,9, 24, 28, 30, 32
lăcuitorilor: *pl. gen./dat.* 19,8; 20,23; 34,27; 35,18
lăcuitorii: *pl. voc.* 20,20

(a se) LOVI: v. IV „a (se) atinge", „a (se) izbi"; (Înv. și reg.) „a ataca"; (Pop. și fam.) „a ajunge la o înțelegere", „a se învoi"
au lovit: *ind. pf.c 3.sg./pl.* 13,17, 20; 14,14; 16,4; 18,23, 33; 20,37; 21,9, 18; 25,11; 28,5, 17; 32,21; 34,31
au fost loviți: *pasiv ind. pf.c. 3.pl.* 20,22
lovi: *ind. pf. s. 3. sg.* 21, 14.
(s-)au lovit: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.26
au fost lovit *pasiv ind. pf.c. 3.sg.* 28,5

(a) LUA: v. I
luund: *gerunziu în loc. v.* ***luund aminte*** 6,3, 40
(să) va lua: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,18
au luat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* rezum. cap.11; 11,18, 20; 13,21; 14,15; 15,8; 16,6; 22,11; 23,1, 8, 20; 24,3; rezum. cap.27; 28,5; 29,16; 35,24; 36,1, 4
luase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 11,21; 22,6; 32,25
luând: *gerunziu* rezum. cap.12; 12,9; 15,1; 25,17; 34,9; 36,10
lua: *ind. imp. 3.pl.* 12,11
luund: *gerunziu* 17,6; rezum. cap.18
a lua: *inf. prez. în loc. v.* ***a lua aminte*** 33,10

(a) LUCRA: v. I
ai lucrat: *ind. pf.c. 2.sg.* 2,3; 16,9
lucra: *inf. prez. fără* ***a*** 2,7, 14
am lucrat: *ind. pf.c. 1.pl.* 6,37
veți lucra: *ind. viit.I. 2.pl.* 19,9
lucrând: *gerunziu* 19,10; 32,5
lucrați: *imperativ 2.pl.* 19,11
lucrează: *ind. prez. 3.pl.* 20,11
să lucre: *conj. prez. 3.sg.* 22,3
lucra: *ind. imp. 3.pl.* 24,13
au lucrat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 27,3; 31,20; 33,6; 36,8, 14

LUCRĂTOR, -TOARE: s.m./f.
lucrători: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.2; 26,10; 34,10, 12
lucrătorilor: *s.m. pl. dat.* 2,10

LUCRU: s.n.
lucru: *sg. nom./ac.* 2,14; 23,19; 24,12, 20; 25,15; rezum. cap.26
lucrurile: *pl. nom./ac.* 2,18; 12,15; 16,11; 20,37; 24,12, 14; 27,7; 32,30; 34,25; 35,27
lucrul: *sg. nom./ac.* 4,11, 22; 16,5; 29,34; 34,12
lucrurilor: *pl. dat.* 8,9
lucrului: *sg. dat.* 15,7
lucruri: *pl. nom./ac.* 17,13; 19,3, 11; 20,35; 32,19; 34,17

(a) LUMINA: v. I
să lumineaze: *conj. prez. 3.pl.* 4,20

LUNĂ: s.f.
luna: *sg. ac.* 3,2; 15,10; 29,3; 30,2, 13; 31,7
lunii: *sg. gen.* 5,3; 7,10; 29,17; 30,15; 35,1
luni: *pl. ac.* 8,13; 31,3; 36,9
luni: *sg. gen.* 29,17

LUNG, -Ă: adj./s.n.
lungi: *adj. m. pl. ac.* 3,3
lung: *adj. n. sg. ac.* 4,1; 6,13
(mai) lungi: *adj. m. pl. nom.* 5,9
lungă: *adj. f. sg. ac.* 21,19
lung: *s.n. sg. ac.* 3,4

LUNGIME: s.f.
lungimei: *sg. gen.* 3,4
lungimea: *sg. ac.* 3,8

LUTOS, -OASĂ: adj. „argilos"
lutos: *n. sg. ac.* 4,17

M

MAI-MARE: s.m. „căpetenie”
mai-mare: *sg. nom.* 19,11
mai-marilor: *pl. dat.* 21,19; 34,17
mai-mari: *pl. nom./ac.* 23,18; 24,12; 34,12
mai-marii: *pl. nom.* 31,13

MAIMUŢĂ: s.f.; var. (Reg.) **MĂIMUŢĂ**
măimuţe: *pl. ac.* 9,21

MAMĂ: s.f.; var. (Înv. şi pop.) **MĂMÂNE** (pl. **MĂMÂNI**); **MUMĂ**
mâni-sa: *sg. gen.* 22,2
mumei: *sg. gen.* 12,13; 13,2; 20,31; 24,1; 25,1; 26,3; 27,1
mumă-sa: *sg. nom./ac.* rezum. cap.15; 22,3
muma: *sg. nom.* 15,16; 22,10

MANOGRANATĂ: s.f. „rodie”; în 1Sm (14,2): ***mărgrănat***; în 4Împ (25,7) ***malogranata***; în Ioil (1,12) ***malogrănatul*** „rodiu” (cf. lat. *mālogrānā tum, -i*); nici una dintre forme nu este înregistrată în DLR.
manogranate: *pl. ac.* 3,16
melogranata: *pl. nom.* 4,13
melogranate: *pl. nom.* 4,13

MARE: adj./s.
mare: *adj. m./f./n. sg. nom./ac.* 1,8, 10, 15; 2,5, 9; 4,9; 6,32; 9,17; 11,12; 13,8, 17; 14,14; 15,14; 16,14; 20,2, 19, 27; 21,14; 24,24, 25; 25,13; rezum. cap.27; 28,5, 11, 13, 17; rezum. cap.29; 29,30; rezum. cap.30; 30,18, 21, 23, 26; 32,18, 27; 34,9, 21
(cea mai) mare: *adj. f. sg. ac.* 3,5
mare (foarte): *adj. f. sg. ac.* 7,8; rezum. cap.35
mari: *adj. f. pl. ac.* 9,1; 26,15
(mai) mare: *adj. f. sg. ac.* 10,11
marea: *adj. f. sg. ac.* rezum. cap.32
(foarte) mare: *adj. f. sg. ac.* rezum. cap.35
(ceale mai mari): *adj. n. pl. ac.* 36,18
(cei mai) mari: *s.m. pl. nom.* „supraveghetori”, „marii preoţi” 2,2; 29,34
(mai) marii: *s.m. pl. ac., în sintagma* ***mai marii născuţi*** „bătrânii” 5,2; 22,1; 34,29
(cel mai) mare: *s.m. sg. ac.* 15,13; 34,30
(celui mai) mare: *s.m. sg. gen.* 18,30
(celor mai) mari: *s.m. pl. dat.* 31,15
(mai) mari: *s.n. pl. ac.* 33,23

MARE: s.f./s.n
mare: *s.f. pl. ac.* 2,16; 8,18; 20,2
marelui: *s.n. sg. gen., în sintagma* ***marelui celui vărsat*** (aici de genul neutru; e vorba despre un vas de aramă din templu) rezum. cap.4
mare: *s.n. sg. ac., în sintagma* ***mare vărsat*** 4,2
mare: *s.n. sg. nom./ac.* 4,4, 6, 10, 15
mării: *s.f. sg. gen.* 4,3
mării: *s.f. sg. gen., în s.propr.* ***Mării Roşii*** 8,17

MARGINE: s.f.
marginile: *pl. ac.* 9,26; 11,23

MARMURĂ: s.f.; var. (În v. şi reg.) **MARMURE**
marmure: *sg. ac.* 2,14; 3,6

MASĂ: s.f.
masă: *sg. ac.* 13,11
masa: *sg. ac., în sintagma* ***masa punerii-înainte*** 29,18
measelor: *pl. gen.* rezum. cap.4
mease: *pl. ac.* 4,8, 19
measii: *pl. gen.* 9,4

MĂCAR: adv.; var. (Înv. şi reg.) **MACAR**
macar: 28,21
măcar: 6,39

(a se) MĂRI: v. IV
au mărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,1
(s-)au mărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,22; 17,12; 32,23

MĂRIME: s.f.
mărimea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.7; 7,1, 2; rezum. cap.9; 20,25

MĂRTURIE: s.f. „mărturisire”; „însemn”
mărturia: *sg. ac.* 23,11
mărturii: *sg. gen., în sintagma* ***cortul mărturiii*** 24,6
mărturiile: *pl. ac.* 34,31

(a se) MĂRTURISI: v. IV
mărturisiţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 5,13; 20,21
(să) vor mărturisi: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,26
să mărturisască: *conj. prez. 3.pl.* 31,2

MĂRUNTAIE: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **MĂRUNTĂI**
mărunţăile: *pl. nom.* 21,19

MĂSURĂ: s.f.
măsuri: *pl. ac.* 2,10; 4,5
măsura: *sg. nom./ac.* 3,3, 4; 4,5, 18; rezum. cap.9; 9,13

(a se) MOLCOMI: v. IV; var. **(a se) MÂLCOMI**
mâlcomindu(-să): *gerunziu* 24,17

MÂINE: adv.; var. (Înv. şi reg.) **MÂNE:** adv.
mâne: 20,16, 17

MÂNĂ: s.f.
mânile: *pl. nom./ac.* 6,12, 29; 7,6; 8,18; 15,7; 18,14; 23,15, 18; 24,11, 13, 24; 25,20; 28,5, 9; 29,23, 31; 30,8, 16; 31,13; 34,10; 36,17
mâna: *sg. nom./ac.* 6,32; 10,15; 12,5, 7; 13,9, 16; 16,7, 8; 17,5, 19; 18,5, 11, 33; 20,6; 21,10; 25,15; 26,11; 28,5; 29,25; 30,6, 12; 32,11, 13, 14, 15, 17, 22; 33,8; 34,14, 16; 35,6, 11; 36,15
mână: 23,11; 26,19; 32,14
mâni: *pl. ac.* 32,19
mânilor: *pl. gen.* 34,25

(a) MÂNCA: v. I
au mâncat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 30,18, 22
am mâncat: *ind. pf.c. 1.pl.* 31,10

MÂNCARE: s.f.
mâncare: *sg. ac.* 28,15

(a) MÂNGÂIA: v. I; var. (Înv. şi reg.) **(a) MÂNGĂIA**
vei mângăia: *ind. viit.I. 2.sg.* 10,7

(a se) MÂNIA: v. I
(Te) veai mânia: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,36
mâniindu(-să): *gerunziu* 16,10; 25,10, 15; 26,19
mâniindu(-se): *gerunziu* 28,9
mânie: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.32

MÂNIE: s.f.
mânia: *sg. nom./ac.* 12,12; 19,2, 10; 24,18; 28,13; 30,8; 32,26
mânie: *sg. nom./ac.* 28,25; 32,25; 34,25
mâniii: *sg. gen.* 29,10

(a) MÂNTUI: v. IV
vei mântui: *ind. viit.I. 2.sg.* 20,9
au mântuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 32,22

MÂNTUIRE: s.f.
mântuire: *sg. ac.* 6,41

(a) MERGE: v. III
mergea: *ind. imp. 3.pl.* 9,21; 26,11; 30,10

au mers: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 10,1; 11,4; 14,10; 17,4; 22,5; 30,6; 35,22
să meargem: *conj. prez. 1.pl.* 18,5, 14
mersease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 18,12
voiu merge: *ind. viit.I. 1.sg.* 18,29
să meargă: *conj. prez. 3.pl.* 20,21, 36

MESTECAT, -Ă: adj.; vezi **AMESTECAT, -Ă**

MESTECĂTOR, -TOARE: s.m./f.; vezi **AMESTECĂTOR, -TOARE**

MEŞTER: s.m.
meşteri: *pl. nom./ac.* rezum. cap.2; 2,7; 3,10; 24,12; 34,13
meşter: *sg. ac.* rezum. cap.2
meşterii: *pl. ac.* 2,14
meşterilor: *pl. dat.* 34,11
meşterilor: *pl. gen.* 34,17

MEŞTEŞUG: s.n.
meşteşugul: *sg. ac.* 16,12

MEŞTEŞUGIRE: s.f.
meşteşugiri: *pl. ac.* 26,15

MIAZĂNOAPTE: s.f.
miazănoapte: *sg. ac.* 4,4

MIC, -Ă: adj./s.
(cel mai) mic: *adj. m./n. sg. nom.* 10,10; 22,1
(mai) mic: *adj. m. sg. nom., în sintagma* ***născut mai mic*** „cel mai mic dintre copiii unei familii" 21,17
(cel mai) mic: *adj. m. sg. nom., în sintagma* ***cel mai mic născut*** rezum. cap.22
(ceale mai) mici: *adj. n. pl. ac.* 36,18
(cel mai) mic: *s.m. sg. ac.* 15,13; 34,30
(celui mai) mic: *s.m. sg. gen.* 18,30
(celor mai) mici: *s.m. pl. dat.* 31,15

MIEL: s.m.
miei: *pl. nom./ac.* 29,21, 32; 35,7
mieii: *pl. ac.* 29,22

MIERE: s.f.
miiare: *sg. ac.* 31,5

MIJLOC: s.n.
mijlocul: *sg. ac., în loc. prep.* ***in/din/prin mijlocul*** 6,13; 20,5, 14, 20; 22,11; 23,20; 32,4

MILĂ: s.f.
milă: *sg. nom./ac.* 1,8; 30,9; 36,17
mila: *sg. nom./ac.* 5,13; 6,14; 7,3, 6; 20,21; 24,22
milele: *pl. ac.* 6,42
milelor: *pl. gen.* 32,32; 35,26

MILOSTIV, -Ă: adj.
milostiv: *m. sg. nom.* 30,9

(a se) MILOSTIVI: v. IV
(te) vei milostivi: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,25
(Te) milostiveaşte: *imperativ 2.sg.* 6,30
(Mă) voiu milostivi: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,14
(să) va milostivi: *ind. viit.I. 3.sg.* 30,18
(s-)au milostivit: *ind. pf.c. 3.sg.* 30,20

MINCINOS, -OASĂ: adj.
mincinoşi: *m. pl. ac.* rezum. cap.18
mincinos: *n. sg. nom.* 18,21

MINCIUNĂ: s.f.
minciunii: *sg. gen.* 18,22

(a se) MINUNA: v. I
minunându(-să): *gerunziu* rezum. cap.9

MINUNE: s.f.
minune: *sg. ac., în loc. adv.* ***de minune*** 9,4
minunea: *sg. ac.* 32,31

MINTE: s.f.
minte: *sg. ac.* 29,31

MIRODENIE: s.f.
mirodeniile: *pl. ac.* 2,4; 9,1
mirodenii: *pl. nom./ac.* 9,9, 24; 16,14; 32,27
mirodenii: *pl. ac., în sintagma* ***mestecători mirodenii*** „cei care prepară şi comercializează mirodenii" 16,14

MIROSITOR, -TOARE: adj.
mirositoare: *n. pl. ac.* 9,10, 11

(a) MISTUI: v. IV
au mistuit: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,1

MISTUIT, -Ă: adj.
mistuit: *m. sg. nom.* 21,19

(a se) MIŞCA: v. I
a (să) mişca: *inf. prez.* 33,8
au mişcat: *ind. pf.c. 3.sg.* 36,3

MIŞCARE: s.f.
mişcare: *sg. ac.* 29,8

MITITEL, -EA: s.m./f.
(cei) mititei: *s.m. pl. ac.* 20,13

MOARTE: s.f.
moartea: *sg. ac.* rezum. cap.21; 22,4
morţii: *sg. gen./dat.* rezum. cap.26; 26,21; 32,11
moarte: *sg. ac.* 32,24

MOAVITEAN: s.m. (cf. **Indice** Fc)
moavitenii: *pl. nom.* rezum. cap.20
Moaviteanului: *sg. gen.* 24,26

MOJAR: s.n. (cf. **Indice** Iş)
mojare: *pl. nom.* (cf. cu forma **mogeariu**, în Iş 16,14) 4,22

MORMÂNT: s.n.
mormântul: *sg. ac.* 16,14; 21,20; 28,27; 34,28; 35,24
mormânturile: *pl. ac.* 24,25; 32,33; 34,4
mormânturi: *pl. gen.* 26,23

MORT, MOARTĂ: adj./s.
moarte: *adj. n. sg. ac.* 20,24
morţilor: *s.m. pl. gen.* 20,25

MOŞTENIRE: s.f.
moştenire: *sg. nom./ac.* 6,21, 27; 10,16
moştenirile: *pl. ac.* 11,14; 31,1
moştenirea: *sg. ac.* 20,11

MREJUŢĂ: s.f.
mrejuţe: *pl. nom./ac.* 4,12, 13
mrejuţă: *sg. ac.* 4,13

(a se) MUIA: v. I
(s-)au muiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 34,27

MUIERE: s.f.; var. (Înv.) **MUIARE**
muierii: *sg. gen.* 2,14
muierea: *sg. nom.* 8,11

muieri: *pl. ac.* rezum. cap.11; 11,21, 23; rezum. cap.13; 13,21; 24,3; 28,8
muiare: *sg. ac.* 11,18; 25,18
muierile: *pl. ac.* 11,21; 21,17
muiere: *sg. ac.* 15,13
muiarile: *sg. ac.* 20,13; 21,14
muiarea: *sg. nom.* 21,6; 22,11; 34,22
muierilor: *pl. gen.* 31,18

MULT, -Ă: adj./adv./pron. nehot.
mult: *adj. n. sg. ac.* 1,9; 9,1
multe: *adj. f./n. pl. nom./ac./gen* 1,11; 2,9; rezum. cap.5; 5,13; rezum. cap.7; rezum. cap.8; 9,14; rezum. cap.11; 11,23; rezum. cap.13; 14,13; 15,3, 18; 17,13; 20,25; 21,3; 22,6; 23,13; rezum. cap.26; 26,10, 15; rezum. cap.28; rezum. cap.29; 29,27; rezum. cap.30; 30,13; 31,5, 6, 10; 32,16, 27; 33,6; 34,13, 17; rezum. cap.35
multă: *adj. f. sg. nom./ac.* 3,6; 11,23; 14,14; rezum. cap.15; 17,5; 30,17, 24; 32,4
(foarte) mult: *adj. n. sg. ac.* rezum. cap.8
multe (foarte): *adj. f. pl. ac.* 9,9; 32,29
(mai) multe: *adj. n. pl. ac.* 9,12
(mai) mulţi: *adj. m. pl. nom.* 16,8
multă (foarte): *adj. f. sg. ac.* 16,8
multa: *adj. f. sg. ac.* rezum. cap.26
mulţi: *adj. m. pl. ac.* 18,2; 24,11
(de tot) multe: *adj. f. pl. nom.* 29,35
(mai) mult: *adv.* 1,11; 9,4; 25,9; 28,10
mult: *adv. în loc. adv.* ***cu mult*** 9,12; 16,8; 25,9; 32,7; 33,23
mulţi: *pron. nehot. pl. nom./ac.* 14,11; 15,9; 16,10; 28,17; 30,5; 32,23
multe: *pron. nehot. n. pl. ac.* 27,3
(mai) mulţi: *pron. nehot. m. pl. nom.* 32,7

MULŢIME: s.f.
mulţimea: *sg. nom./ac.* 1,3; 4,18; 5,6; 6,3; 23,3; 24,6; 29,31, 32; 31,10; 32,7; 33,25
mulţime: *sg. nom./ac.* 1,15; 9,27; 13,8; 14,15; 16,8; 20,2, 15; 24,24; 30,24; 32,4
mulţimei: *sg. gen./dat.* rezum. cap.6; 20,12; 30,24, 25; 31,5
mulţimea: *sg. gen./dat.* (*cu* ***a + toată***) 6,12, 13; 28,14; 29,23; 30,4, 23; 31,18
mulţimi: *sg. gen.* 14,11

MULŢUMITĂ: s.f.; var. (Înv. şi pop.) **MULŢĂMITĂ** „recunoştinţă exprimată prin daruri sau recompense materiale”
mulţămită: *sg. ac.* rezum. cap.6

MUNTE: s.m.
munţi: *pl. ac.* 2,2, 18; 18,16; 26,10
muntele: *sg. ac.* 3,1; 13,4; 19,4; 20,10; 33,15
muntelui: *sg. gen.* 15,8; 20,22, 23
munţii: *pl. ac.* 27,4

MUR: s.m.; var. **MOR** (Înv.) „dud”; formă latinizantă (cf. lat. *morus* „dud”, „mur”)
morii: *pl. ac.* 1,15
morilor: *pl. gen.* 9,27

(a) MURI: v. IV
moare: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.9; rezum. cap.16; rezum. cap.35
să moară: *conj. prez. 3.sg.* 15,13
au murit: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,18; 13,20; 16,13; 18,34; 21,19; 24,15, 25; 25,25; 35,24
murind: *gerunziu* rezum. cap.12; rezum. cap.24; 24,22
murise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 22,10
va muri: *ind. viit.I. 3.sg.* 25,4

MUZICĂ: s.f.; var. **MUSICĂ**; formă latinizantă (cf. lat. *musica*)
musice: *pl. ac.* 5,13

N

(a se) NAŞTE: v. III
(să) nasc: *ind. prez. 3.pl.* 1,15
naşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.13; 31,5
au născut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 11,19, 20, 21; 13,21; 24,3

(a) NĂDĂJDUI: v. IV
nădăjduind: *gerunziu* rezum. cap.13
nădăjduise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 13,18
au nădăjduit: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,12; 17,3
a nădăjdui: *inf. prez.* rezum. cap.32

NĂDEJDE: s.f.
nădejde: *sg. nom./ac.* 14,11; 16,7; 20,17; 22,9; 25,11; 32,10
nădejdea: *sg. ac.* rezum. cap.16

NĂLUCIRE: s.f.
nălucirile: *pl. ac.* 34,7

NĂPRASNĂ: s.f.
năpraznă: *sg. ac., în loc. adv.* ***de năpraznă*** 29,36

NĂSCUT, -Ă: s.m./f.
născuţi: *s.m. pl. ac., în sintagma* ***mai marii născuţi*** „bătrânii”, „copiii cei mai mari ai unei familii” 5,2; 22,1; 34,29
născut: *s.m. sg. nom., în sintagma* ***întâiul născut*** „cel dintâi dintre copiii unei familii” 21,3
născut: *s.m. sg. nom., în sintagmele* ***născut mai mic/cel mai mic născut*** „cel mai mic dintre copiii unei familii” 21,17; rezum. cap.22

(a) NĂVĂLI: v. IV
vor năvăli: *ind. viit.I. 3.pl.* 20,9
năvăleaşte: *ind. prez. 3.sg.* 20,12
năvălise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 22,1
năvălind: *gerunziu* rezum. cap.32

NĂVĂLIRE: s.f.
năvălirea: *sg. nom.* 32,2

NEAM: s.n.
neamurilor: *pl. gen.* 5,2; 20,6; 32,13, 14, 15, 17, 23; 33,2; 36,14
neamurile: *pl. ac.* 6,5; 11,16; 12,13; 28,25; 33,7, 9
neamuri: *pl. gen.* (*cu* ***a + multe***) 9,14
neamuri: *pl. ac.* rezum. cap.10
neam: *sg. nom.* 15,6
neamului: *sg. gen./dat.* 15,6; rezum. cap.31

NEBĂGARE: s.f.
nebăgările: *pl. nom., în loc. s.* ***nebăgările de seamă*** (Înv. şi reg.) „nesupunere” 33,19

NEBUNEŞTE: adv.
nebuneaşte: 16,9

NECAZ: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **NĂCAZ**
năcazurile: *pl. ac.* 20,9
năcaz: *sg. ac.* rezum. cap.33

(a se) NECĂJI: v. IV; var. (Pop.) **(a) NĂCĂJI**
vei năcăji: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,26
(să) năcăjeaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.28
au năcăjit: *ind. pf.c. 3.sg.* 28,20

NECINSTE: s.f.
necinstea: *sg. ac.* 28,22

NECURAT, -Ă: adj./s./adv.
necuratul: *adj. m. sg. nom./ac.* rezum. cap.18; rezum. cap.20; rezum. cap.21; rezum. cap.22; rezum. cap.27; rezum. cap.32; rezum. cap.33; rezum. cap.36

necurate: *adj. n. pl. nom.* 20,35
necurat: *adj. m. sg. nom.* 23,19
necurata: *adj. f. sg. nom.* 24,7
necuratului: *s.m. sg. dat.* 19,2
necurat: *adv.* 22,3

NECURĂŢIE: s.f.
necurăţia: *sg. ac.* 29,5, 16
necurăţiile: *pl. ac.* rezum. cap.33

NEDREPT, -EAPTĂ: s./adv.
(celui) nedrept: *s.m. sg. dat.* 6,23
nedrept: *adv.* 6,37; 36,14

NEDREPTATE: s.f.
nedreptate: *sg. nom.* 19,7

NEDUMNEZEIESC, -IASCĂ: adj.
nedumnezeiesc: *m. sg. nom.* rezum. cap.24

NEDUMNEZEIRE: s.f.
nedumnezeirea: *sg. ac.* rezum. cap.28

NEGUŢĂTOR: s.m.
neguţătorii: *pl. nom./ac.* 1,16; 9,14

NEÎNVĂŢAT, -Ă: adj.
neînvăţat: *m. sg. nom.* 13,7

NELEGIUIT: adv.
nelegiuit: 6,37

NEMERNIC: s.m. (Înv. şi reg.) **NIMERNIC** (Înv. şi reg.) „persoană care a venit din altă parte", „venetic", „străin"
nimearnicul: *sg. nom.* 6,33

NEMILOSTIVIRE: s.f.
nemilostivire: *sg. ac.* rezum. cap.28
nemilostivirea: *sg. nom.* 28,9

NENOROCIT, -Ă: adj.
nenorocitul: *adj. antep. n. sg. ac.* rezum. cap.19

NENUMĂRAT, -Ă: adj.
nenumărată: *f. sg. nom./ac.* 4,18; 14,15
nenumărate: *f. pl. ac.* 32,29

NEPRIETEN: s.m.
nepriiatinii: *pl. ac.* 6,24; 20,27

NEPUTINŢĂ: s.f.
neputinţa: *sg. nom./ac.* 6,28, 29

(a) NESOCOTI: v. IV
să nesocotească: *conj. prez. 2.sg.* 26,18

NEŞTIUT: s.n. (Rar) „necunoscut"
neştiut: *sg. ac.* 18,33

NEVINDECAT, -Ă: adj.
nevindecată: *f. sg. ac.* 21,18

NOAPTE: s.f./adv.
noaptea: *adv.* rezum. cap.1; 7,12; 21,9
noapte: *s.f. sg. ac.* 1,7; 35,14
noaptea: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***zioa şi noaptea*** 6,20
noapte: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***de noapte*** „foarte devreme" 36,15

NOROCIT, -Ă: adj./s./adv.
norocite: *s.n. pl. ac.* „de bine", „cu bine" 18,12; 20,20
norocit: *adj. m. sg. nom.* 32,30
norocit: *adv.* 18,14

NOROD: s.n.
norodul: *sg. nom./ac.* 1,9, 10, 11; 2,11; rezum. cap.6; 6,5, 6, 24, 29, 32, 33, 34; 7,4, 5, 14; 8,7, 10; 9,8; 10,5, 12, 16; 13,17; 14,13; rezum. cap.15; 17,9; 18,3; rezum. cap.19; 19,4; rezum. cap.20; 20,25, 33; 21,14, 19; rezum. cap.23; 23,10, 13, 16, 17, 21; 24,10; 25,11, 15; 26,1; 27,2; 29,36; rezum. cap.30; 30,3, 27; rezum. cap.31; 31,8, 10; rezum. cap.32; 32,8, 14, 15, 17; 33,10, 17; rezum. cap.34; 34,30; rezum. cap.36; 36,1, 14, 16, 23
norodului: *sg. gen./dat.* 1,10; 2,18; 6,21, 25, 26, 27, 39; 7,10; 10,6, 7, 9, 10, 15; rezum. cap.12; 18,2; 20,7, 21; 23,20; 24,20, 23; 26,21; 30,18, 20, 24; 31,4; 32,18; 33,25; 35,3, 7, 8; rezum. cap.36; 36,15
norodului: *sg. dat. adn.* 6,5
noroadele: *pl. nom./ac.* 6,33; 7,10; 13,9
norod: *sg. nom./ac.* 7,13; 13,8; 16,10; 18,3, 33; 23,12
noroadelor: *pl. gen./dat.* 7,20; 32,13, 19
noroadele: *pl. voc.* 18,27
noroade: *pl. nom.* 30,13
norodul: *sg. dat.* (*cu prep.* ***la***) 32,9

NOU, NOUĂ: adj.
noao: *f. pl. ac.* 8,13; 31,3
nou: *n. sg. gen.* 20,5

NUMĂR: s.n.
număr: *sg. ac., în loc. adj.* ***fără nici un număr*** „nenumăraţi" 5,6
număr: *sg. nom.* 12,3; 24,24
numărul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.17; 17,14; 26,12; 29,32
numerele: *pl. ac.* 17,2

(a se) NUMĂRA: v. I
(să) număra: *inf. prez. fără* ***a*** 1,9
au numărat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,17; 25,5
(să) numără: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.17

NUMĂRARE: s.f.
numărarea: *sg. ac.* 2,17

NUME: s.n.
numelui: *sg. gen./dat.* 2,1, 4; 6,2, 5, 7, 8, 9, 10, 26, 34, 38; 7,20; 20,8
numele: *sg. nom./ac.* 6,6, 20, 24, 32, 33; 7,14, 16; 12,13; 13,2; 14,11; 20,9, 31; 22,2; 24,1; 25,1; 26,3, 8, 15; 27,1; 33,4, 7; 36,4
numele: *sg. ac., în loc. adv.* ***în numele (Domnului)*** 18,15; 33,18
nume: *sg. ac.* 20,16; 28,9

(a) NUMI: v. IV
numeaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.36

O

OAIE: s.f.
oilor: *pl. gen.* 14,15
oile: *pl. ac.* 18,16
oi: *pl. ac.* 29,33; 30,24; 31,6; 32,29

OALĂ: s.f.
oale: *pl. ac.* 35,13

OASTE: s.f.
oastea: *sg. gen.* 8,10
oastea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.13; 13,12, 13; 14,8, 9, 13; 16,7; 18,18; 25,7, 10, 13; 26,13; rezum. cap.32; 32,9
oaste: *sg. nom./ac.* 13,3; rezum. cap.14; 24,23
oastelor: *pl. gen.* 16,4; 25,8
oastei: *sg. gen.* 17,14; 20,21; 23,14; 28,9; 32,21; 33,11
oastea: *sg. dat.* (*cu prep.* ***a + toată***) 26,14; 33,3, 5
oastelor: *pl. dat. adn.* 33,14
oştii: *sg. dat. adn.* 12,3

OBICEI: s.n.; var. (Înv. și reg.) **OBICEAI**
obiceaiu: *sg. ac.*15,12; 35,24
obiceaiul: *sg. ac.* 21,19

(a se) OBIȘNUI: v. IV; var. (Înv.) **(a se) OBICINUI**
(să) obicinuise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 9,14

OBȘTE: s.f.
obște: *sg. nom.* 23,5
obștea: *sg. nom./ac.* 23,6, 20

OCARĂ: s.f.
ocară: *sg. ac.* 32,21

OCHI: s.m.
ochii: *pl. nom./ac.* 6,20, 40; 7,15, 16; 9,6; 16,9; 20,12; 26,4; 29,8; 34,28; 36,12

OCOL: s.n.
ocoalele: *pl. ac.* 14,15
ocoale: *pl. ac.* 32,28

(a) OCOLI: v. IV
ocolea: *ind. imp. 3.sg.* 13, 13; 16,1
să ocolim: *conj. prez. 1.pl.* 14,7

ODIHNĂ: s.f. „stare de repaus"; „liniște", „pace"
odihna: *sg. ac.* 6,41
odihnă: *sg. ac.* 15,15; 32,22

(a se) ODIHNI: v. IV (În v.) „a se potoli"; „a se astâmpăra"; „a avea liniște, pace din partea cuiva"; „a accepta"
(s-)au odihnit: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,15; 14,1; 23,21; 24,17; 35,22
să (ne) odihnim: *conj. prez. 1.pl.* 18,5
a (ne) odihni: *inf. prez.* 18,14
au odihnit: *ind. pf.c. 3.sg.* 20,30
odihnește(-te): *imperativ 2.sg.* 25,16
(te-)ai odihnit: *ind. pf.c. 2.sg.* 25,16
odihnindu(-să): *gerunziu* 30,11

ODIHNIT, -Ă: adj.
odihnit: *m. sg. nom.* 14,6

OLTAR: s.n.; var. (Înv. și reg.) **OLTARIU**
oltariul: *sg. nom./ac.* 1,5, 6; 7,7, 9; 8,12; 15,8; 26,16, 19; 29,18, 21; 33,16; 35,16
oltariului: *sg. gen.* rezum. cap.4; 6,12, 22; 23,10; 29,19, 24
oltariu: *sg. ac./gen.* 4,1, 19; 29,22, 27; 32,12
oltarele: *pl. ac.* 14,2, 5; rezum. cap.23; 23,17; 30,14; 31,1; 32,12; 33,15; 34,4, 5, 7
oltarelor: *pl. gen.* 23,17
oltare: *pl. ac.* 28,24, 25; 33,3, 4

OM: s.m.
oamenii: *pl. ac.* 2,17; 6,18; 23,8
oamenilor: *pl. gen.* 6,30
oameni: *pl. nom.* 13,7
om: *sg. nom./ac.* 2,7, 13; 6,5, 36; 14,11; 18,7; 26,10
omul: *sg. nom./ac.* 8,14; 11,2; 20,27; 25,7, 9
omului: *sg. gen./dat.* 19,6; 30,16; 34,23

OMENESC, -EASCĂ: adj.
omenești: *f. pl. ac.* 32,19

(a) OMORÎ: v. IV
au omorât: *ind. pf.c. 3.pl.* 23,15

ORGAN: s.n. (Înv.) „instrument muzical"
organe: *pl. ac.* 5,13; 23,13; 29,27
organele: *pl. ac.* 7,6; 29,26; 30,21; 34, 12

ORZ: s.n.
orzu: *sg. ac.* 2,10; 27,5
orzul: *sg. ac.* 2,15

OS: s.n.
oasele: *pl. ac.* 34,5

OSÂRDIE: s.f.
osârdie: *sg. ac.* 11,12

(a) OSEBI: v. IV „a despărți"
au osebit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 25,10; 35,12

OSPĂȚ: s.n.; var. (Înv. și pop.) **USPĂȚ**
uspățu: *sg. ac.* rezum. cap.9; 9,20

OSTAȘ: s.m.
ostași: *pl. nom./ac./gen.* 8,9; 11,1; 13,3; rezum. cap.17; 17,13, 18; 28,6, 14
ostașilor: *pl. gen./dat.* 17,2; 18,30; 25,9; 26,11; 32,6
ostașii: *pl. ac.* 32,21

OSTENEALĂ: s.f.
osteneala: *sg. ac.* 28,15

OȘTEAZĂ: s.f. (reg. Trans.) „cartier situat la marginea unui oraș", „suburbie"; (la pl.) „grup izolat de case la marginea satului"; aici prima atestare; cf. MDA, unde prima atestare este la Samuelis Klein, *Dictionarium valachico-latinum*, editat de L. Gáldi la Budapesta, în 1944)
oșteazele: *pl. ac.* 11,14; 31,19

(a) OȘTI: v. IV
să oștască: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.11
să oștească: *conj. prez. 3.pl.* 11,1; 20,1, 22
veți oști: *ind. viit.I: 2.pl.* 11,4
au oștit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 12,15; 13,6; 20,29; 26,6; 27,5
să oștiți: *conj. prez. 2.pl.* 13,12; 18,30
oștind: *gerunziu* 14,13; 18,31
a oști: *inf. prez.* 17,10; rezum. cap.35; 35,20
oștește: *ind. prez. 3.sg.* 32,8
oștesc: *ind. prez. 1.sg.* 35,21

OVRIZ: s.m. (cf. lat. *obrizum* „aur curat" – în Grigore Maior, *ILV/Lexicon*, I); cuvântul nu este înregistrat în DLR.
ovrizi: *pl. ac.* 3,5

P

PACE: s.f.
pace: *sg. nom./ac.* rezum. cap.14; 14,6, 7; 15,5; 20,30
pace: *sg. ac., în loc. adv.* ***în pace*** 14,5; 18,16, 26, 27; 19,1; 34,28
pace: *sg. ac., în loc. adj.* ***de pace*** (despre jertfe) „păciuitoare" 29,35

PAHAR: s.n.; var. (Înv. și reg.) **PĂHAR**
păharului: *sg. gen.* 4,5
păhară: *pl. ac.* 4,11, 16
păhare: *pl. nom./ac.* 4,22; 24,14

PAHARNIC: s.m.; var. (Înv. și reg.) **PĂHARNIC**
păharnici: *pl. ac.* 9,4

PALMĂ: s.f.
palmei: *sg. gen.* 4,5
pălmile: *pl. ac.* 6,13

PARALIPOMENON: s. nead.; în versiunea ebraică, 1Par și 2Par formau o singură carte, care purta numele „Fapte ale zilelor", în traducere însemnând „Întâmplări din vremile de altădată" sau, mai scurt, „Cronici". În *Septuaginta,* apare în două

cărți, purtând numele „Paralipomena”, de la gr. *paraleípo* „a omite”, „a lăsa deoparte”; cu alte cuvinte aceste cărți cuprind ceea ce s-a omis, ceea ce n-a fost relatat în scrierile istorice. Aceeași împărțire în două cărți a fost preluată și în *Vulgata*, purtând titlul „1 și 2 Paralipomena” (Cf. Anania 2001, p.449).
Paralipomenon: în titlu *Cartea a doao Paralipomenon*

PARDOSIT, -Ă: adj.; aici prima atestare a cuvântului; cf. DLR, unde prima atestare este în *Dicționariu rumanesc, latinesc și unguresc*. Din orenduiala excelenții sale preasfințitul Ioann Bobb, vladicul Făgărasului... în două tomuri. Cluj. Tom I: A-L, 1822; tom II: M-Z, 1823.
pardosită: *f. sg. nom.* 7,3

PARTE: s.f.
partea: *sg. nom./ac.* 5,12; 23,10; 31,3
parte: *sg. nom.* 10,16; 30,18
partea: *sg. nom., în num. fracț.* ***a treia partea*** 23,5
parte: *sg. nom., în num. fracț.* ***a treia parte*** 23,5
parte: *sg. ac., în num. fracț.* ***o parte*** 24,14
partea: *sg. ac., în loc. s.* ***partea bărbătească*** 31,16
partea: *sg. dat.* (*cu prep.* ***a + toată***), în loc. s. ***partea bărbătească*** 31,19
părțile: *pl. nom./ac.* 9,19; 21,19; 31,15, 18, 19
părți: *pl. ac.* 31,4; 35,15

(a) PAȘTE: v. III
paște: *imperativ 2.sg.* 10,16

PAȘTI: s.m. (cf. **FASE**)
paștilor: *pl. gen.* rezum. cap.30

PAT: s.n.
patul: *sg. ac.* 16,14; 24,25
paturi: *pl. ac.* 22,11

PAVĂZĂ: s.f.
pavezele: *pl. ac.* rezum. cap.9; rezum. cap.12; 12,9; 23,9
paveze: *pl. ac.* 9,16; 11,12; 14,8; 23,9; 26,14; 32,5
pavăză: *sg. nom.* 9,16
pavăza: *sg. ac.* 17,17; 25,5

PAZĂ: s.f.
păzile: *pl. ac.* 8,15
pază: *pl. ac.* 31,16

PĂCAT: s.n.
păcatului: *sg. dat.* 6,25
păcatele: *pl. nom./ac.* 6,26, 27; rezum. cap.12; 17,4; 28,13; 33,19; rezum. cap.36
păcatelor: *pl. dat.* 7,14
păcatul: *sg. ac.* 24,18; 25,4
păcat: *sg. nom./ac.* 28,13; 29,21, 23, 24

PĂCĂTOS, -OASĂ: s.m./f.
păcătosului: *s.m. sg. dat.* 6,39

(a) PĂCĂTUI: v. IV
va păcătui: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,22
vor păcătui: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,24, 36
să păcătuiască: *conj. prez. 3.sg./pl.* 6,36; 19,10
păcătuit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,37
păcătuise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 12,2
veț păcătui: *ind. viit.I. 2.pl.* 19,10
păcătuia: *ind. imp. 3.sg.* 27,2
ați păcătuit: *ind. pf.c. 2.pl.* 28,10
să păcătuim: *conj. prez. 1.pl.* 28,13
păcătuit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 29,6

PĂCIUITOR, -TOARE: adj./s.
păciuitoare: *adj. f. pl. ac.* 7,7; 31,2
păciuitoarele: *adj. f. pl. ac.* 35,13
păciuitoarelor: *s.f. pl. gen.* 30,22
păciuitoare: *s.f. pl. ac.* 33,16

PĂDURE: s.f.
pădurea: *sg. ac.* 25,18

PĂHĂREL: s.n.
păhărealelor: *pl. gen.* rezum. cap.4
păhăreale: *pl. ac.* 4,8

PĂMÂNT: s.n.
pământului: *sg. gen./dat.* 1,9; 6,27, 33; 9,22, 23; 13,9; 15,5; 17,10; 20,7; 23,13, 20, 21; 26,21; 32,13, 19; 36,1, 23
pământul: *sg. nom./ac.* 2,12, 17; 6,5, 25; 7,13, 14, 20, 22; 8,6, 17; 9,11, 26; 14,1; 15,8; 16,9; 17,2; 19,3; 21,17; 30,9, 10, 25; 31,5; 32,21; 33,8; 34,7, 8; 36,3, 21
pământ: *sg. ac.* 4,17; 6,14, 18, 28; 7,3; 20,18; 22,12; 32,31
pământului: *sg. gen., în loc. s.* ***(pre) fața pământului*** „în lume” 6,31
pământul: *sg. gen.* (*cu prep.* ***a + tot***) 32,13

PĂMÂNTESC, -EASCĂ: adj.
pământești: *f. sg. gen.* 12,8

(a) PĂRĂSI: v. IV
au părăsit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,22; 12,1; 16,5; 24,18; 26,16; 34,25
ați părăsit: *ind. pf.c. 2.pl.* 13,11; 24,20
veți părăsi: *ind. viit.I. 2.pl.* 15,2
va părăsi: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,2
părăsise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 21,10; 24,24; 28,6
să părăsească: *conj. prez. 3.sg.* 24,20
părăsându(-): *gerunziu* 29,6

PĂRĂSIT, -Ă: adj.
părăsita: *f. sg. ac.* rezum. cap.29

(a se) PĂREA: v. II
(să) pare: *ind. prez. 3.sg.* 10,9

PĂRINTE: s.m.
părinților: *pl. gen./dat.* 6,25, 31, 38; 7,22; 11,16; 13,12, 18; 14,4, 7; 15,12; 19,3, 4; 20,6, 33; 24,18, 24; 28,6, 9, 25; 29,5; 30,7, 8, 19; 30,22; 32,15; 33,8, 12; 34,32, 33; 35,24; 36,15
părinții: *pl. nom./ac.* 9,31; 12,16; 14,1; 16,13; 21,1; 25,28; 26,2, 23; 27,9; 28,27; 29,6, 9; 30,7, 8; 32,13, 14, 33; 33,20; 34,21, 28
părinți: *pl. nom./ac.* 25,4, 4

PĂSTOR: s.m.; var. (Înv.) **PĂSTORIU**
păstoriu: *sg. ac.* 18,16

PĂUN: s.m.
păuni: *pl. ac.* 9,21

PĂVĂZAT, -Ă: s.m.; vezi **ÎMPĂVĂZAT, -Ă**

(a) PĂZI: v. IV
păzească: *ind. prez. 2.sg.* 6,14
vor păzi: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,16; 33,8
păzea: *ind. imp. 3.pl.* 12,10; 35,15
păzim: *ind. prez. 1.pl.* 13,11
păzesc: *ind. prez. 3.pl.* 23,6
au păzit: *ind. pf.c. 3.pl.* 34,21
să păzască: *conj. prez. 3.sg.* 34,31

PĂZITOR, -TOARE: s.m./f. „paznic”
păzitoriului: *s.m. sg. gen.* 34,22

PÂINE: s.f.; var. (Reg.) **PÂNE**
pânilor: *pl. gen., în sintagma* ***punerea pânilor înnainte*** „pâinea pentru punerea înaintea feței lui Dumnezeu” 2,4
pânile: *pl. ac., în sintagma* ***pânile punerii-înnainte*** „pâinea pentru punerea înaintea feței lui Dumnezeu” 4,19
pâni: *pl. ac.* 13,11
pâne: *sg. ac.* 18,26

(a) PÂNGĂRI: v. IV
pângărise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 29,19
au pângărit: *ind. pf.c. 3.pl.* 36,14

PÂNTECE: s.n.
pântecelui: *sg. gen.* 21,15
pântecele: *sg. ac.* 32,21

PÂRÂU: s.n.; var. (Înv. și reg.) **PĂRĂU**
părâul: *sg. ac.* 32,4

PÂRGĂ: s.f.
pârghe: *pl. ac.* 31,5, 10, 14
pârghele: *pl. ac.* 31,12

(a se) PEDEPSI: v. IV
(să) pedepsească: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.20
au pedepsit: *ind. pf.c. 3.sg.* 36,3

PERETE: s.m.; var. (Înv. și pop.) **PĂRETE**
părețiĭ: *pl. ac.* 3,7
părețĭ: *pl. ac.* 3,7
părețele: *sg. ac.* 3, 11, 12
păreților: *pl. gen.* 24,13

PERS: s.m.
pearsilor: *pl. gen.* rezum. cap.36; 36,23
persilor: *pl. gen.* 36,20
pearșilor: *pl. gen.* 36,22

PEȘTE: s.m.
Peștilor: *pl. gen., în s. propr.* ***Porții Peștilor*** 33,14

(a) PETRECE: v. III „a trece sau a face să treacă prin ceva”
au petrecut: *ind. pf.c. 3.sg.* 28,3

PIATRĂ: s.f. „rocă”; „mineral cristalizat cu aspect frumos, folosit, de obicei, la confecționarea bijuteriilor”; „stâncă” (după lat. *petra* „stâncă”)
pietrile: *pl. ac.* 1,15; 16,6
pietri: *pl. ac.* 2,2, 18; 7,3; 9,27; 10,18; 24,12, 21; 26,15; 34,11
pietri: *pl. ac., în sintagma* ***pietri scumpe*** 9,1, 9, 10; 32,27
pietri: *sg. gen.* „stânci” 25,12
pietrilor: *pl. gen.* 26,14

(a) PICĂTURI: v. IV (cf. **Indice** Iș)
va picături: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,7

PICIOR: s.n.
picioare: *pl. ac.* 3,13
picioarelor: *pl. dat. adn.* 9,18
picioarelor: *pl. gen.* rezum. cap.16; 16,12
piciorul: *sg. nom.* 33,8

PIEIRE: s.f.; var. **PIERIRE**
perirea: *sg. ac.* 14,13; 22,4; 26,16
perire: *sg. ac.* 29,8; 30,7

PIELE: s.f.
pieile: *pl. ac.* 29,34; 35,11

(a) PIERDE: v. III (Bis.; eufem.) „a ucide”
voiu pierde: *ind. viit.I. 1.sg.* 12,7
a pierde: *inf. prez.* 21,7

PILDĂ: s.f.
pildă: *sg. ac., în loc. adv.* ***spre pildă*** 7,20, 21

PITULAT, -Ă: adj.
pitulat: *m. sg. ac.* 22,9

PLATĂ: s.f.
plată: *sg. nom./ac.* 15,7; 25,6

PLATOȘĂ: s.f.
platoșe: *pl. ac.* 26,14

(a) PLĂCEA: v. II
au plăcut: *ind. pf.c. impers./3.sg.* 1,11; 24,4; 30,4, 23
vei plăcea: *ind. viit.I. 2.sg.* 10,7
place: *ind. prez. impers.* 29,10
plăcuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 29,36

PLĂCUT, -Ă: adj.
plăcut: *n. sg. nom.* 14,2; 20,32; 29,2

(a) PLĂTI: v. IV
plătiia: *ind. imp. 3.pl.* 26,8

(a) PLÂNGE: v. III
ai plâns: *ind. pf.c. 2.sg.* 34,27
au plâns: *ind. pf.c. 3.pl.* 35,24

PLÂNGERE: s.f.
plângerea: *sg. ac.* rezum. cap.35

(a se) PLECA: v.I
(s-)au plecat: *ind. pf.c. 3.pl.* 29,29

PLECAT, -Ă: adj. „aplecat”
plecat: *m. sg. nom.* 29,30

PLIN, -Ă: adj.
plin: *m./n. sg. ac.* 16,14; 20,24; 26,21
plin: *m. sg. nom., în sintagma* ***plin de zile*** 24,15
pline: *f. pl. ac.* 32,17

(a se) PLINI: v. IV (Înv.) „a face să fie plin”, „a se umple”; (Înv. și reg.) „a îndeplini”, „a termina de făcut ceva”
plinească(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 1,9
au plinit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,11; 6,4, 10; 7,11; 29,17, 34; 31,7
(s-)au plinit: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,22; 21,19; 29,28, 35; 35,16; 36,21
ai plinit: *ind. pf.c. 2.sg.* 6,15
plinește: *imperativ 2.sg.* 6,16
plinind: *gerunziu* 7,1; 20,23
plinindu(-să): *gerunziu* 8,1
să (se) plinească: *conj. prez. 3.sg.* 10,15
plinise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 23,8; 24,14
(să) plinise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 29,36
(să) plinesc: *ind. prez. 3.pl.* 34, 16

PLINIRE: s.f.
plinirea: *sg. ac.* rezum. cap.6; 36,22

PLOAIE: s.f.
ploaia: *sg. nom.* 6,26; 7,13
ploaie: *sg. ac.* 6,27

PLUTĂ: s.f.
plute: *pl. ac.* 2,16

POARTĂ: s.f.
porțile: *pl. ac.* 6,28; 23,19; 29,3, 7; 31,2
porți: *pl. ac.* 8,5; 14,7; 23,5
poartă: *sg. ac.* 8,14
porții: *sg. gen.* 12,10; 23,20; 31,14; 32,6
poarta: *sg. ac.* 18,9; 23,5, 15; 24,8; 25,23; 26,9; 27,3
porții: *sg. gen., în s. propr.* ***Porții Peștilor*** 33,14

(a se) POCĂI: v. IV
(să) vor pocăi: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,24, 37
(să) va pocăi: *ind. viit.I. 3.sg.* 7, 14
(s-)au pocăit: *ind. pf.c. 3.sg.* 33,12
a (să) pocăi: *inf. prez.* 33,19

PODOABĂ: s.f.
podoaba: *sg. ac.* rezum. cap.4
podoabă: *sg. ac.* 18,9

POFTĂ: s.f.
pofta: *sg. nom.* 19,7

(a) POFTI: v. IV
au poftit: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,12
poftind: *gerunziu* 28,16

(a se) POGORÎ: v. IV; vezi **(a se) COBORÎ**

POLATĂ: s.f. (Înv. și reg.) „palat domnesc, împărătesc"
polată: *sg. ac.* 2,1, 12

PORTAR: s.m.; var. (Înv.) **PORTARIU**
portari: *pl. ac.* 23,5, 19; 34,13
portariul: *sg. nom.* 31,14
portarii: *pl. nom.* 34,9; 35,15

PORTAȘ: s.m. „portar"; aici prima atestare cuvântului. În Grigore Maior, *ILV/Lexicon*, I, este înregistrat acest cuvânt ca echivalent semantic al latinescului *ianitor*. Alături de *portaș*, de altă mână, se notează *ușeriu*. Cuvântul nu e înregistrat în DLR.
portașii: *pl. ac.* 8,14

PORUNCĂ: s.f.
poruncă: *sg. ac.* 7,13; 19,10; rezum. cap.34
poruncile: *pl. ac.* 7,19; 8,15; 13,11; 14,4; 17,4
porunca: *sg. nom./ac.* 8,13; 24,20, 21; 29,15, 25; 30,6, 12; 31,13; 35,10, 15, 16

(a se) PORUNCI: v. IV
au poruncit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,2; 14,4; 16,10; 18,25; 19,9; 23,14; rezum. cap.24; 24,8; 25,4; 29,27, 30; 31,4, 11; 32,12; 33,16; 34,20; 35,4, 21; 36,22, 23
(s-)au poruncit: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,4
(să) poruncise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 4,7
voiu porunci: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,13
am poruncit: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,17; 33,8
poruncise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 8,14, 15; 10,12; 18,30; 23,8; 29,24; 30,6
porunceaște: *imperativ 2.sg.* 10,4
porunceaște: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.11; rezum. cap.19; rezum. cap.24
poruncind: *gerunziu* 19,6
sânt poruncite: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 35,26

PORUNCIT, -Ă: s.m./f.
poruncitele: *s.f. pl. ac.* 34,31

POST: s.n.
postul: *sg. ac.* rezum. cap.20
post: *sg. ac.* 20,3

POTRIVNIC, -Ă: s.; var. (Înv.) **PROTIVNIC, -Ă**
protivnici: *s.m. pl. nom./ac.* 6,28; 25,8
protivnicilor: *s.m. pl. gen.* 6,34; 20,29; 25,20; 26,13
protivnicii: *s.m. pl. nom.* 18, 14; 36,19

POVĂȚUITOR: s.m.; var. (Înv.) **POVĂȚUITORIU**
povățuitoriu: *sg. nom./ac.* 6,5; 11,22; rezum. cap.13; 13,12; 17,14

(a) POVESTI: v. IV
am povestit: *ind. pf.c. 1.sg.* 34,22

PRADĂ: s.f.
pradă: *sg. ac.* 14, 14; 25,13; 28,5, 8, 17
prada: *sg. ac.* 15,11; 24,23; rezum. cap.28; 28,14
pradei: *sg. gen.* 20,25

PRAȘTIE: s.f.
praștii: *pl. ac.* 26,14

PRAZNIC: s.n.
prazniceale: *pl. ac., în sintagma* ***prazniceale Domnului*** 2,4
praznicului: *sg. gen.* 5,3; 30,22
praznice: *pl. ac.* 8,13; 31,3
praznicul: *sg. ac., în sintagma* ***praznicul azimelor*** (vezi **AZIMĂ**) 8,13; rezum. cap.30; rezum. cap.35
praznicul: *sg. ac., în sintagma* ***praznicul săptămânilor*** (vezi **SĂPTĂMÂNĂ**) 8,13
praznicul: *sg. ac., în sintagma* ***praznicul corturilor*** (vezi **CORT**) 8,13
praznicul: *sg. ac., în sintagma* ***praznicul Fasei*** (vezi **FASE**) 35,7

PRĂJINĂ: s.f.
prăjinele: *pl. ac.* 5,8
prăjinelor: *pl. gen.* 5,9

PRĂPASTIE: s.f.; var. (Înv. și reg.) **PREPASTIE**
prepastia: *sg. ac.* 25,12
prăpastie: *sg. ac.* 25,12

(a se) PRĂSI: v. IV
(să) prăsăsc: *ind. prez. 3.pl.* 9,27

(a se) PRĂZNUI: v. IV
(să) prăznuiaște: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.7
au prăznuit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* rezum. cap.30; 32,33; rezum. cap.35
să prăznuiască: *conj. prez. 3.sg.* 30,23
fiind prăznuite: *pasiv gerunziu* 31,1
(s-)au prăznuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 35,19
ar prăznui: *cond. prez. 3.sg.* 36,21

PRĂZNUIRE: s.f.
prăznuire: *sg. nom./ac.* 7,8; 30,26; rezum. cap.35
prăznuirea: *sg. ac.* 7,9
prăznuirea: *sg. ac., în sintagma* ***prăznuirea azimelor*** 30,13, 21; 35,17
prăznuirea: *sg. ac., în sintagma* ***prăznuirea Fasei*** 35,9

PREAJMĂ: s.f.; var. (Înv. și reg.) **PREJMĂ**
prejma: *sg. ac., în loc. prep.* ***în prejma*** 6,12, 13; 13,13
preajma: *sg. ac., în loc. prep.* ***în preajma*** 6,34, 38

PREOT: s.m.
preoții: *pl. nom./ac.* 4,6; 5,5, 7, 11; 5,14; 6,41; 7,2, 6; 8,15; rezum. cap.11; 11,13; 13,9, 10, 12, 14; 17,8; 23,6; 24,5; 26,17; rezum. cap.29; 29,4, 16, 22, 24, 26, 34; 30,3, 15, 16, 21, 27; rezum. cap.31; 31,9, 17; 34,30, 32; 35,2, 10, 11, 14
preoților: *pl. gen./dat.* 4,9; rezum. cap.8; 8,14; rezum. cap.19; 23,18; 26,18, 19; 29,21; 30,25; 31,4, 15; 34,5; 35,8, 14, 18; 36,14
preoți: *pl. nom./ac.* 5,12; 11,15; 13,9; 19,8; 23,5; 26,20; 30,24; 31,2, 19
preot: *sg. nom./ac.* 13,9; 15,3
preotul: *sg. nom.* 19,11; 23,8, 9, 11, 14, 17; 24,20; 26,17; 31,10; 34,9, 14, 18
preotului: *sg. gen.* 24,2, 25
preotul: *sg. nom., în sintagma* ***preotul celdintâiu*** „marele preot" 24,11

PREOȚESC, -EASCĂ: adj.
preoțești: *pl. ac.* 31,2

PREOȚIE: s.f.
preoția: *pl. ac.* 11,14
preoție: *sg. ac.* rezum. cap.15

PRETUTINDENI: adv.; var. **PRETUTINDIRI**
pretutindiri: 15,5

PREȚ: s.n. „bani" (după lat. *pretio* „pe bani")
prețu: *sg. ac.* 1,16

prețul: *sg. ac.* 24,9
prețu: *sg. ac., în loc. adj.* ***de mare prețu*** „foarte valoroase” 32,27

PRICEPUT, -Ă: adj; var. **PRECEPUT, -Ă**
precepuți: *m. pl. ac.* 8,18

PRICINĂ: s.f.
pricina: *sg. ac.* 19,8, 10

PRIDVOR: s.n.
pridvoriul: *sg. ac.* rezum. cap.3
pridvorul: *sg. nom./ac.* 3,4; 4,9; 24,21; 29,17
pridvor: *sg. ac.* 7,7; 29,7
pridvorului: *sg. gen.* 8,12; 15,8; 20,5
pridvoarele: *pl. ac.* 23,5
pridvoară: *pl. ac.* 33,5

PRIETEN: s.m.
priiatinului: *sg. gen.* 20,7

PRIETENIE: s.f.
prietenie: *sg. ac.* 19,2
priiatinie: *sg. ac.* 20,35

(a) PRIMI: v. IV
priimind: *gerunziu* rezum. cap.9
au priimit: *ind. pf.c. 3.pl.* 28,27

PRIMIRE: s.f.
priimire: *sg. nom.* 19,7

PRIMPREJUR: adv./prep.; var. **PRINPREGIUR**
prinpregiur: *adv.* 4,2
prinprejur: *adv.* 14,7; 15,15; 20,30; 32,6, 22; 33,14
prinprejurul: *prep.* 14,14; 23,10

(a se) PRINDE: v. III
prinzind: *gerunziu* rezum. cap.12
au prins: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 12,4; 13,19; 25,23; 28,8, 17, 18; 33,11
prinde: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.13
prinsease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 15,8; 17,2; 28,14
(să) prinde: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.25
au prinsu: *ind. pf.c. 3.pl.* 25,12
a prinde: *inf. prez.* 32,1
să prindă: *conj. prez. 3.pl.* 32,18

PRISOSIRE: s.f.
prisosire: *sg. ac.* 32,4

PRISOSIT: s.n. (Înv.) „prisos”; (Prin ext.) „abundență”, „belșug”
prisosit: *sg. ac., în loc. adv.* ***de prisosit*** rezum. cap.31

(a) PRIVI: v. IV
privea: *ind. imp. 3.pl.* 4,4
privesc: *ind. prez. 3.pl.* 16,9
priveaște: *ind. prez. 3.sg.* 20,24

(a) PROCITI: v. IV
procitesc: *ind. prez. 3.pl.* 35,25

(a se) PROPTI: v. IV
să (să) proptească: *conj. prez. 3.sg.* 24, 12

PROROC: s.m.
proroculuĭ: *sg. gen.* 9,29; 13,22; 15,8; 29,25; 32,32; rezum. cap.35; 35,18; 36,12
prorocul: *sg. nom./ac.* 12,5, 15; rezum. cap.16; 16,7; 18,6; rezum. cap.19; rezum. cap.20; 21,12; 25,16; 26,22; rezum. cap.28; 28,9; 32,20
proroc: *sg. ac.* rezum. cap.15; 25,15
prorocĭ: *pl. ac.* rezum. cap.18; 18,5; 24,19; 36,16
prorocĭ: *ind. imp. 3.pl.* 18,9, 11
prorocilor: *pl. gen./dat.* 18,12, 21, 22; 20,20; 29,25; 35,15

(a) PROROCI: v. IV
proroceaște: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.15; 18,7, 17
prorocind: *gerunziu* rezum. cap.18
prorocea: *ind. imp. 3.pl.* 18,9, 11
au prorocit: *ind. pf.c. 3.sg.* 20,37

PROROCIE: s.f.
prorocia: *sg. ac.* 15,8
prorocie: *sg. ac.* rezum. cap.18

PROROCIȚĂ: s.f.
prorocița: *sg. nom.* 34,22

PRUNC: s.m.
prunci: *pl. ac.* rezum. cap.13
pruncii: *pl. ac.* 20,13
pruncilor: *pl. dat.* 31,18
prunc: *sg. nom.* 34,3

PSALTERION: s.n.; var. **PSALTERIU** „vechi instrument muzical cu coarde, de formă triunghiulară, folosit în evul mediu”; aici prima atestare; cf. MDA, unde prima atestare este la I.-Aurel Candrea, Gh. Adamescu, *Dicționarul enciclopedic ilustrat*, Partea I: *Dicționarul limbii române din trecut și de astăzi* de I.-Aurel Candrea. Partea II: *Dicționarul istoric și geografic universal* de Gh. Adamescu, București, [1926-1931].
psalterii: *pl. ac.* 5,12; 9,11

PSALTIRE: s.f. (Înv.) „psalterion”
psaltiri: *pl. ac.* 20,28; 29,25

PULBERE: s.f.
pulberea: *sg. ac.* 1,9

(a se) PUNE: v. III
au pus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,3, 16, 17; 4,6, 7, 8, 10, 14; 5,1; 8,16; 9,8, 16; 10,4, 9, 11, 14; 11,11; 15,16; 16,14; 23,11, 15; 24,8; 28,15; 29,23; 33,7; 36,7
era pus: *pasiv ind. imp. 3.sg.* 4,4; 5,8; 31,14
pusease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 5,10; 6,13; 9,2; 17,19
am pus: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,11; 7,19
(să) pun: *ind. prez. 3.pl.* 13,11
puind: *gerunziu* rezum. cap.16
sânt puse: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 29,19
pune: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.31
a pune: *inf. prez.* 31,7
voiu pune: *ind. viit.I. 1.sg.* 33,7
era puși: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 34,4
puneți: *imperativ 2.pl.* 35,3

PUNERE: s.f.
punerea: *sg. ac., în sintagma* ***punerea pânilor înnainte*** „pâinea pentru punerea înaintea feței lui Dumnezeu” 2,4
punerii: *sg. gen., în sintagmele* ***pânile punerii-înnainte/masa punerii-înnainte*** „pâinea pentru punerea înaintea feței lui Dumnezeu” 4,19; 29,18

(a) PURCEDE: v. III
au purces: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,20; 35,20
purcezând: *gerunziu* 20,20
ai purces: *ind. pf.c. 2.sg.* 21,13

(a se) PURTA: v. I
să poarte: *conj. prez. 3.pl.* 2,18
purta: *ind. imp. 3.pl.* 2,2; 9,1, 14; 14,8; 34,13
(să) purta: *ind. imp. 3.sg.* 5,9
(a) purta: *inf. prez.* 20,25
purtând(-): *gerunziu* 31,6
(vă) purtați: *imperativ 2.pl.* 32,7
veți purta: *ind. viit.I. 2.pl.* 35,3

PURURI: adv.; var. **PURUREA**
pururea: 6,2; 13,11; 24,14; 31,3

PUS, -Ă: adj.
pus: *n. sg. ac.* 4,4

PUSTIIRE: s.f.
pustiirii: *sg. gen.* 36,21

PUSTIU, -IE: adj./s.n.; var. **PUSTIE:** s.f.
pustie: *s.f. sg. ac.* 1,3; 8,4, 9; 20,20, 24; 24,9; 26,10
pustii: *s.f. sg. gen.* 20,16

(a) PUTEA: v. II
poate: *ind. prez. 3.sg.* 1,9, 10; 20,6
să poţi: *conj. prez. 2.sg.* 1,11
pot: *ind. prez. 3.pl.* 2,6
să pociu: *conj. prez. 1.sg.* 2,6
să poată: *conj. prez. 3.sg./pl.* 16,1; 31,4; 32,14; 35,6
va putea: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,6; 32,15, 17
putea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 5,9, 11, 14; 7,2, 7; 20,25; 28,15; 29,34
au putut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 13,7, 20; 20,37; 30,3; 32,15, 17
veţi putea: *ind. viit.I. 2.pl.* 13,8
putem: *ind. prez. 1.pl.* 18,7
să puteam: *conj. prez. 1.pl.* 20,12
ar fi putut: *cond. pf.c. 3.sg./pl.* 20,24; 30,3; 32,14

PUTERE: s.f.
puteri: *sg. gen.* rezum. cap.9
puterile: *pl. ac.* 9,5, 6
puteare: *sg. nom.* 20,6

PUTERNIC, -Ă: adj.
(mai) putearnic: *m. sg. nom.* 11,23
putearnic: *m. sg. nom.* rezum. cap.17; 28,7

PUŢIN, -Ă: pron. nehot./adj./adv.; var. (Înv. şi pop.) **PUŢÂN, -Ă**
puţin: *adv.* 5,9
puţân: *adv.* 5,9; 36,16
puţini: *pron. nehot. m. pl. ac.* 14,11
puţini: *adj. m. pl. nom.* 29,34

PUŢINTEL, -EA: adj.; var. (Înv. şi pop.) **PUŢÂNTEL, -EA**
puţântel: *n. sg. ac.* 12,7
puţântea: *f. sg. ac.* 18,26
puţintel: *n. sg. nom.* 24,24

PUŢÂNTEA: adj.; var. **PUŢÂNTICĂ**
puţântică: *f. sg. ac.* 18,26

R

RAMURĂ: s.f.
ramuri: *pl. ac.* 3,5

RANĂ: s.f.
rana: *sg. nom./ac.* 6,28, 29; 26,20; rezum. cap.28
rană: *sg. ac.* 13,17; 21,14; 28,5
rane: *pl. ac.* 20,23; 22,6
ranele: *pl. nom.* 24, 13

(a se) RĂDICA: v.I; vezi (a se) **RIDICA**

RIDICAT, -Ă: ADJ.; VEZI **RIDICAT, -Ă**

RĂMĂŞIŢĂ: s.f.
rămăşiţele: *pl. ac.* 30,6; 34,9, 21
rămăşiţelor: *pl. gen.* 31,10

(a) RĂMÂNE: v. III
să rămâie: *conj. prez. 3.pl.* 7,16
rămăsease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 8,7; 34,33
au rămas: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 21,17; 31,10

(a se) RĂNI: v. IV
au rănit: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,5
rănindu(-să): *gerunziu* 35,23

RĂNIT, -Ă: adj.
răniţi: *m. pl. nom.* 13,17
rănit: *m. sg. nom.* 18,33; rezum. cap.35
(foarte) rănit: *m. sg. nom.* 35,23

(a se) RĂPI: v. IV
au răpit: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,14; 21,17; 25,13
(să) răpesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.24
(să) răpeaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.25
răpind: *gerunziu* 28,24

(a) RĂSĂRI: v. IV
va răsări: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,28
au răsărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 26,19

RĂSĂRIT: s.n.
răsăritul: *sg. ac.* 4,4; 32,30; 33,14
răsărit: *sg. ac.* 4,10; 29,4; 31,14
răsăritului: *sg. gen.* 5,12

(a se) RĂSIPI: v. IV; vezi **(a se) RISIPI**

RĂSIPIT, -Ă: adj.; vezi **RISIPIT, -Ă**

(a) RĂSPLĂTI: v. IV
să răsplăteaşti: *conj. prez. 2.sg.* 6,23
răsplătindu-: *gerunziu* 6,23
au răsplătit: *ind. pf.c. 3.sg.* 32,25

(a) RĂSPUNDE: v. III
vor răspunde: *ind. viit.I. 3.pl.* 7,22
să răspunz: *conj. prez. 1.sg.* 10,6
să răspund: *conj. prez. 1.sg.* 10,9
au răspuns: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 10,10, 13; 18,3, 13, 14, 21; 25,9, 16; 34,23
vei răspunde: *ind. viit.I. 2.sg.* 10,10
răspunzând: *gerunziu* 10,16
răspunsu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,10

(a) RĂSTURNA: v. I
răstoarnă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.14
au răsturnat: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,2
răsturnându-: *gerunziu* 30,14

(a) RĂSUNA: v. I
răsuna: *ind. imp. 3.pl.* 5,12; 32,18
răsună: *ind. prez. 3.pl.* 13,12
să răsune: *conj. prez. 3.pl.* 20,21
răsunând: *gerunziu* 23,13
a răsuna: *inf. prez.* 29,27

RĂSUNARE: s.f.
răsunarea: *sg. ac.* 15,14

RĂTEZ: s.n.; „drug pentru zăvorâtul uşilor, al porţilor”, „zăvor”
răteaze: *pl. ac.* 8,5

RĂU, REA: adj./s.
rău: *s.n. sg. ac.* 12,14; 21,6; 22,4; 29,6; 33,2, 9, 22; 36,5, 9, 12
răul: *s.n. sg. ac.* 34,28
realele: *s.n. pl. ac.* 7,22
(ceale) reale: *s.n. pl. ac.* 18,17
reale: *s.n. pl. ac.* 18,22; 33,6; 34,24

rău: *adj. n. sg. ac.* 18,7
(foarte) rău: *adj. n. sg. ac.* 25,17
reale: *adj. f. pl. ac.* 7, 14
rea: *adj. f. sg. ac.* 21,15, 19

RĂUTATE: s.f.; var. (Înv.) **RĂOTATE**
răotăţi *pl. ac.* 20,9
răotatea: *sg. ac.* 25,16
răotate: *sg. ac.* 25,19; 29,9
răotăţile: *pl. ac.* rezum. cap.28

RĂZBOI: s.n.
războiu: *sg. nom./ac.* 6,34; rezum. cap.13; 13,2, 3, 14; 14,6, 7, 10; 15,19; 17,17; rezum. cap.18; 18,3, 5, 14, 29; rezum. cap.19; 21,8; 22,5; rezum. cap.25; 25,5, 13; 26,13; 28,12; 35,22, 23
războaie: *pl. nom./ac.* 16,9; 26,11
războiul: *sg. nom.* 18,34; 20,15
războaiele: *pl. nom.* 25,8; 27,7
războiului: *sg. gen.* 32,2

(a se) RĂZVRĂTI: v. IV
(s-)au răzvrătit: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,10
răzvrătindu(-se): *gerunziu* rezum. cap.36

(a) RÂDE: v. III
râzându-: *gerunziu* 30,10
râdea: *ind. imp. 3.pl.* 36,16

RÂND: s.n.
rândul: *sg. ac.* 8,14; 13,10; 23,8; 30,16; rezum. cap.31; 35,15
rândurile: *pl. ac.* 31,17

(a se) RÂNDUI: v. IV
ai rânduit: *ind. pf.c. 2.sg.* 1,8
am rânduit: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,11
au rânduit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,1, 18; 8,6; 9,25; 11,22; 17,2; 20,21; 22,1; 23,10, 18, 19; 24,9; 25,5, 14; 29,25; 31,2; 32,6; 33,14, 25; 35,2; 36,4, 10
să rânduiesc: *conj. prez. 1.sg.* 6,6
rânduise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 7, 11; 24,11
a rândui: *inf. prez.* 9,8
au rănduit: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,15; 19,5, 8; 23,11; 26,1
(s-)au rânduit: *ind. pf.c. 3.pl.* 24,6
(să) rânduiesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.31
era rânduiţi: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 31,19; 34,10
rânduiaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.34
rânduieşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.36

RÂNDUIALĂ: s.f.
rănduiala: *sg. ac.* 23,18
rânduiala: *sg. nom.* 5,11; rezum. cap.8; 8,14; 29,25; 30,16

RÂNDUIT, -Ă: adj.
rânduiţilor: *m. pl. dat.* rezum. cap.19
rânduiţi: *m. pl. nom.* 31,13

RÂU: s.n.
râul: *sg. ac.* 9,26

REPEJUNE: s.f. „râu", „pârâu"
răpegiunea: *sg. ac.* 7,8
repegiunea: *sg. ac.* 15, 16
repegiunii: *sg. gen.* 20,16
repejunea: *sg. ac.* 29,16
repejiunea: *sg. ac.* 30,14

REVĂRSAT, -Ă: adj.; var. (Pop.) **RĂVĂRSAT, -Ă**
răvărsatului: *m. sg. gen.* 4,5

(a se) RIDICA: v. I; var. (Înv.) **(a se) RĂDICA**
rădicând: *gerunziu* 5, 13
(să) rădică: *ind. prez. 3.sg.* 25,19
au rădicat: *ind. pf.c. 3.sg.* 26,10; 28,25

RIDICAT, -Ă: adj.; var. (Înv.) **RĂDICAT, -Ă**
rădicate: *f. pl. nom./ac.* 6,13; 7,15

(a) RISIPI: v. IV; var. (Înv.) **(a) RĂSIPI**
răsipit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,1
râsipind: *gerunziu* 22,8
râsipeaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.31; rezum. cap.32
fusease râsipit: *pasiv ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 32,5
au râsipit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 33,2; 34,6, 7; 36,19
râsipise: *ind. m.m.c.pf.3.sg.* 33,9

RISIPIT, -Ă: adj.; var. (Înv.) **RĂSIPIT, -Ă**
răsipit: *m. sg. ac.* 18,16

ROB: s.m.
robi: *pl. nom./ac.* 6,36, 37; 28,13; 29,9; 30,9
robii: *pl. ac.* 28,11, 15
rob: *sg. ac.* rezum. cap.33

ROBIE: s.f.
robiii: *sg. gen.* 6,37, 38

ROBIT, -Ă: adj.
robiţi: *m. pl. ac.* rezum. cap.28

ROŞU, -IE: adj.
Roşii: *f. sg. gen., în s. propr.* ***Mării Roşii*** 8,17

ROTUND, -Ă: adj.; var. (Înv. şi reg.) **RĂTUND, -Ă**
rătund: *n. sg.* 4,2

RUDĂ: s.f.
ruda: *sg. ac.* 7,18; 8,7; 22,9, 10; 31,10

RUDENIE: s.f.
rudenie: *sg. ac.* 19,10
rudeniile: *pl. ac.* 35,4

(a se) RUGA: v. I
(să) roagă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.6; 6,21
rogu(-mă): *ind. prez. 1.sg.* 6,40
rogu(-): *ind. prez. 1.sg.* 18,4, 12
(să) vor ruga: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.6; 6,24
(să) va ruga: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,21, 29; 7,15
vor ruga: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,26, 37
a ruga: *inf. prez.* 20,4
a (să) ruga: *inf. prez.* 20,4
(s-)au rugat: *ind. pf.c. 3.sg.* 30,18; 32,20, 24; 33,12, 13
rugându(-să): *gerunziu* rezum. cap.32
(vă) rugaţi: *imperativ 2.pl.* 34,21
să (vă) rugaţi: *conj. prez. 2.pl.* 34,26

RUGĂ: s.f.
rugile: *pl. ac.* 6,35

RUGĂCIUNE: s.f.
rugăciunea: *sg. nom./ac.* 6,19, 21, 40; rezum. cap.7; 7,12, 15; 30,27; 33,13, 18, 19
rugăciunile: *pl. ac.* 6,19, 20, 21, 35, 39
rugăciuni: *pl. ac.* 7,1
rugăciunilor: *pl. dat.* 10,15
rugăciune: *sg. ac.* 20,3

RUGINĂ: s.f.
rugină: *sg. nom.* 6,28

(a) RUPE: v. III; var. (Înv. şi reg.) **(a) RUMPE**
rumpând: *gerunziu* 16,3

au rupt: *ind. pf.c. 3.sg.* 23,13; 34,19
ai rupt: *ind. pf.c. 2.sg.* 34,27

RUPERE: s.f.; var. (Înv.) **RUMPERE**
rumpere: *sg. ac.* rezum. cap.21

(a se) RUŞINA: v. I
(s-)au ruşinat: *ind. pf.c. 3.sg.* 36,12

S

SABIE: s.f.
sabiia: *sg. nom. în sinagma* ***sabiia judecăţii*** 20,9
sabie: *sg. ac.* 21,4; 23,21; 29,9; 32,21; 36,17, 20
sabia: *sg. ac.* 23,14

SARE: s.f.
sare: *sg. ac., în sintagma* ***legătură de sare*** „legământ care nu poate fi alterat sau călcat; perpetuu; veşnic" 13,5

SAT: s.n.
satele: *pl. ac.* 28,18

(a) SĂDI: v. IV
era sădită: *pasiv ind. imp. 3.sg.* 9,16

SĂGEATĂ: s.f.
săgeata: *sg. ac.* 18,33
săgeţi: *pl. ac.* 26,15

SĂGETĂTOR: s.m.
săgetători: *pl. ac.* 14,8; 35,23

SĂLAŞ: s.n.
sălaşele: *pl. ac.* 7,10; 10,16; 25,22

(a) SĂPA: v. I
săpase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 16,14
au săpat: *ind. pf.c. 3.sg.* 26,10

SĂPĂTURĂ: s.f. (Înv.; ccr.) „lucrătură ornamentală, ornamentaţie făcută prin săpare (în special în sculptură)", „gravură"
săpături: *pl. nom./ac.* 2,7; 4,3

SĂPTĂMÂNĂ: s.f.
săptămânilor: *pl. gen., în sintagma* ***praznicul săptămânilor*** „se mai numeşte şi *sărbătoarea recoltei* şi *ziua primelor roade*. Mai târziu s-a numit sărbătoarea Rusaliilor, pentru că era sărbătorită în a cincizecea zi de la sabatul care iniţia sărbătoarea Paştilor. Ea consta dintr-o convocaţie şi aducerea de jertfe" (Cf. DB, p.1170) 8,13
săptămânile: *pl. ac.* 23,8

SĂRĂTURĂ: s.f.
Sărăturilor: *pl. gen., în s. propr.* ***Valea Sărăturilor*** 25,11

(a se) SĂTURA: v. I
(ne-)am săturat: *ind. pf.c. 1.pl.* 31,10

SÂMBĂTĂ: s.f./adv. „ziua de odihnă la mozaici"; reprezintă echivalarea cuvântului *sabat*, „ziua a şaptea a săptămânii, în care orice activitate trebuia întreruptă, după cum însuşi Dumnezeu se odihnise în această zi, după încheierea actului creaţiei"
sâmbete: *s.f. pl. ac.* 2,4; 31,3
sâmbetei: *s.f. sg. gen.* 23,8
sâmbetele: *s.f. pl. ac.* 36,21
sâmbăta: *adv.* 8,13; 23,8; 36,21
sânbăta: *adv.* 23,5

SÂNGE: s.n.
sângelui: *sg. gen.* 24,25
sângele: *sg. ac.* 29,22, 24; 30,16; 35,11

(a se) SÂRGUI: v. IV
(să) sârguiesc: *ind. prez. 3.pl.* 20,11
(să) sârguiaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.32

SCAUN: s.n. „tron"; „diviziune teritorial-administrativă"
scaun: *sg. nom./ac.* rezum. cap.9; 9,17, 18, 19; rezum. cap.17
scaunele: *pl. ac.* 11,13; 18,9
scaunul: *sg. ac.* 18,18; 23,20

(a) SCĂDEA: v. II
va scădea: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,16

(a) SCĂPA: v. I
au scăpat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 16,7; 30,6
scăpa: *inf. prez. fără* ***a*** 20,24
scăpase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 36,20

(a se) SCÂRBI: v. IV „a se supăra"
(să) scârbise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 16,10

(a) SCHIMBA: v. I
schimbându-: *gerunziu* 18,29

(a) SCOATE: v. III
am scos: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,5
au scos: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,22; 16,2; 23,11; 25,11; 26,20; 29,16
scoate: *imperativ 2.sg.* 18,33
scoateţi: *imperativ 2.pl.* 23,14; 29,5; 35,23
fusease scos: *pasiv ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 26,21
scoate: *inf. prez. fără* ***a*** 32,14, 15, 17
scoţind: *gerunziu* 34,14

(a) SCOBI: v. IV (Rar; spec.) „a sculpta"
au scobit: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,5, 7; 4,22

SCOICĂ: s.f.
scoice: *pl. gen.* (*cu prep.* ***a + num.***) rezum. cap.4
scoice: *pl. ac.* 4,6, 14

SCORPIE: s.f. (Înv.) „harapnic"; „arbaletă"; „arc cu direcţie precisă"
scorpii: *pl. ac.* 10,11, 14

(a) SCRIE: v. III
scrise sânt: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 9,29; 12,15; 13,22; 16,11; 20,34; 24,27; 25,26; 27,7; 28,26; 32,32; 33,19; 35,27
era scris: *pasiv ind. imp. impers.* 21,12
s-au scris: *ind. pf.c. impers.* 23,18
iaste scris: *pasiv ind. prez. impers.* 25,4; 30,5, 18; 31,3; 35,13
au scris: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 26,22; 30,1; 32,17; 35,4
sânt scrise: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 34,21, 24, 31
scrisease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 35,12

SCRIITOR: (Înv.) „secretar"; „diac", „logofăt"
scriitoriul: *sg. nom.* 24,11; 34,15
scriitoriului: *sg. gen./dat.* 26,11; 34,20
scriitorii: *pl. nom.* 34,13

SCRISOARE: s.f.
scrisoarea: *sg. nom./ac.* 2,11; 35,25
scrisoare: *sg. nom./ac.* rezum. cap.21; 21,12; 36,22

(a se) SCULA: v. I
(m-)am sculat: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,10
scoală(-Te): *imperativ 2.sg.* 6,41
(s-)au sculat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 13,6; 20,23; 21,4, 9; 22,10; 24,25; 29,12; 30,27
(să) sculase: *ind. prez. 3.sg.* 14,6
(să) va scula: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,6
(să) vor scula: *ind. viit.I. 3.pl.* 16,9
sculându(-se): *gerunziu* rezum. cap.20; 29,20; 30,14; 36,15
sculându(-să): *gerunziu* 20,20

SCUMP, -Ă: adj.
(foarte) scumpă: *f. sg. ac.* 3,6
scumpe: *f. pl. ac., în sintagma* ***pietri scumpe*** 9,1, 9, 10; 32,27
scumpe: *n. pl. ac.* 20,25; 36,10
scump: *n. sg. nom.* 36,19

SEAMĂ: s.f; var. (Pop.) **SAMĂ**
samă: *sg. ac.,* 28,19
samă: *sg. ac., în loc. s.* ***nebăgările de seamă*** (Înv. și reg.) „nesupunere” 33,19

SEARĂ: s.f./adv.
sara: *adv.* 2,4; 13,11; 31,3
sara: *s.f. sg. ac.* 18,34

SEMINȚIE: s.f.
semințiii: *sg. dat.* 20,7

SEMN: s.n: var. (Înv. și pop.) **SĂMN**
sămn: *sg. ac.* 7,20; 32,24

SETE: s.f.
seate: *sg. ac.* 32,11

SFAT: s.n.
sfatul: *sg. ac.* rezum. cap.10; 10,8, 13; 28,11; 32,3
sfat: *sg. ac.* 10,6; 20,21; 25,17; 30,2; 32,3
sfaturile: *pl. ac.* 22,5
sfatului: *sg. dat.* 25,16; 30,11

(a) SFĂRÂMA: v. I; var. (Înv.) **(a) SFĂRMA**
sfărmându(-): *gerunziu* 15,16
au sfărmat: *ind. pf.c. 3.sg.* 34,4

SFĂRÂMĂTURĂ: s.f.; var. (Înv. și reg.) **SFĂRMITURĂ**
sfărmiturile: *pl. ac.* 34,4

(a se) SFĂTUI: v. IV
a (să) sfătui: *inf. prez.* 10,8

SFÂNT, -Ă: s.m./f.
sfântului: *s.m. sg. gen., în sintagma* ***sfântului sfântelor*** 3,8, 10
sfântelor: *s.f. pl. gen. superl., în sintagma* ***sfântului sfântelor*** 3,8
sfintelor: *s.f. pl. gen. superl., în sintagmele* ***sfântului sfintelor/ sfânta sfintelor*** 3,10; 4,22; 5,7; 31,14
sfânta: *s.f. sg. ac., în sintagma* ***sfânta sfintelor*** 4,22; 5,7; 31,14
sfinții: *s.m. pl. nom.* 6,41
sfintele: *adj. n. pl. nom.* rezum. cap.5
sfânt: *adj. n. sg. gen.* 30,27

(a se) SFÂRȘI: v. IV
(s-)au sfârșit: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,34
sfârșindu(-se): *gerunziu* 29,29

SFÂRȘIT: s.n.
sfârșit: *sg. ac., în loc. adj.* ***fără sfârșit*** 17,5; 24,11, 24; 28,8

SFEȘNIC: s.n.
sfeșnicelor: *pl. gen.* rezum. cap.4
sfeșnice: *pl. ac.* 4,7
sfeșnicele: *pl. ac.* 4,20
sfeșnic: *sg. nom.* 13,11

SFETNIC: s.m.
sfetnicii: *pl. nom.* 22,4
sfetnicul: *sg. nom.* 25,16

(a se) SFINȚI: v. IV
să sfințesc: *conj. prez. 1.sg.* 2,4
să sfințească: *conj. prez. 3.pl.* 5,11; 29,16
au sfințit: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,7; 29,33; 30,8
am sfințit: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 7,16, 20; 29,18
e sfințită: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 8,11
va sfinți: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,9
sânt sfințiți: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 23,6; 26,18
(vă) sfințiți: *imperativ 2.pl.* 29,5
(s-)au sfințit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 29,15, 34; 30,19, 24
(să) sfințesc: *ind. prez. 3.pl.* 29,34
era sfințiți: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 30,3
sfințindu(-se): *gerunziu* 30,15
era sfințită: *pasiv ind. imp. 3.sg.* 30,17
a (să) sfinți: *inf. prez.* 30,17
sfințită era: *pasiv ind. imp. 3.sg.* 30,18
(să) sfințiia: *ind. imp. 3.pl.* 31,18
(să) sfințea: *ind. imp. 3.sg.* 35,3
sfințindu(-vă): *gerunziu* 35,6
sfințise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 36,14

SFINȚIT, -Ă: adj./s.
sfințit: *adj. m. sg. nom.* 17,16
(ceale) sfințite: *s.n. pl. ac.* 31,14

SICLU: s.m.
sicli: *pl. ac.* 3,9

SICRIU: s.n.
sicriiul: *sg. ac., în sintagma* ***sicriiul Domnului Dumnezeu/sicriiul leagii Domnului/sicriiul Domnului*** 1,4; 5,2, 7; 8,11; 24,10
sicriiul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.5; 5,4, 8, 9; 6,11, 41; 24,11; 35,3
sicriiului: *sg. gen.* 5,6
sicriiu: *sg. ac.* 5,10; 24,8, 11

(a) SILI: v. IV
au silit: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,3
a sili: *inf. prez.* 24,6

SILONITEAN: s.m. „locuitor al orașului Șilo” (cf. DB, p.1246)
Silonit eanului: *sg. gen.* 9,29; 10,15

(a) SIMȚI: v. IV
au sâmțit: *ind. pf.c. 3.sg.* 26,20

SINGUR, -Ă: adj.
sângur: *m. sg. nom.* 6,30

SIR: s.m. „sirian”; cuvântul nu este înregistrat în DLR.
sirii: *pl. nom.* 22,5

SLAVĂ: s.f.
slava: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; rezum. cap.5; 5,14; 7,3
slavă: *sg. nom./ac.* 1,11, 12; 9,22; 17,5; 26,18

SLĂBĂNOG, -OAGĂ: adj.
slăbănog: *n. sg. ac.* 28,15

SLĂBĂNOGIT, -Ă: adj.
(ceale) slăbănojite: *n. pl. ac.* 34,10

(a) SLĂBI: v. IV
să slăbească: *conj. prez. 3.pl.* 15,7

SLĂBICIUNE: s.f.
slăbiciune: *sg. ac.* 21,19

SLOBOD: adj.
slobod: *m. sg. nom.* 16,1

(a) SLOBOZI: v. IV
slobozi: *inf. prez. fără* ***a*** 2,14
au slobozit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,10; 24,10; 25,15; 28,14
slobod: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.28
va slobozi: *ind. viit.I. 3.sg.* 32,11

a slobozi: *inf. prez.* 32,13, 15
slobozi: *inf. prez. fără* ***a*** 32,17

SLOBOZIRE: s.f.
slobozire: *sg. nom.* rezum. cap.36

SLUGĂ: s.f.
sluga: *sg. nom.* 1,3; 6,19, 21; 13,6; 24,6, 9
slugile: *pl. nom./ac.* 2,8; 6,14; 8,18; 9,10, 12, 21; rezum. cap.24; 25,3; 32,9, 16
slugilor: *pl. gen./dat.* 2,10, 15; 6,23; 8,18
slugii: *sg. gen./dat.* 6,15, 16, 17, 19, 21, 42; 32,16; 34,20
slujile: *pl. nom.* 24,25; 33,24
slujilor: *pl. gen.* 34,16; 35,23

SLUJBĂ: s.f.
slujbelor: *pl. gen.* 5,11
slujbele: *pl. ac.* 7,6; rezum. cap.8; 8,14; 9,4; 24, 17; 35,2
slujbă: *sg. ac.* 10,4; 24, 14; 31,16; 35,15
slujba: *sg. nom./ac.* 19,11; 29,28, 36; 31,2; 35,10
slujbei: *sg. gen./dat.* 26,18; 30,21; rezum. cap.31; 31,21
slujbe: *pl. ac.* 34,13

(a) SLUJI: v. IV
slujea: *ind. imp. 3.pl.* rezum. cap.4
a sluji: *inf. prez.* 5,14; 34,33; 35,2
veţi sluji: *ind. viit.I. 2.pl.* 7,19
să slujască: *conj. prez. 3.pl.* 8,9, 14
să slujim: *conj. prez. 1.pl.* 10,4
vor sluji: *ind. viit.I. 3.pl.* 10,7; 12,8
să slujească: *conj. prez. 3.pl.* 11,14; 31,2; 33,16
slujesc: *ind. prez. 3.pl.* 13,10
va sluji: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.15
slujiia: *ind. imp. 3.pl.* 22,8; 33,6
slujesc: *ind. prez. 3.pl.* 23,6
au slujit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 24,18; 33,22; 36,20
să slujiţi: *conj. prez. 2.pl.* 29,11
slujiţi: *imperativ 2.pl.* 30,8; 35,3, 5
sluji: *inf. prez. fără* ***a*** 31,4

SLUJIRE: s.f.
slujire: *sg. ac.* 26,18
slujirea: *sg. nom.* 35,10

SLUJITOR, -TOARE: s.m./f.
slujitorilor: *s.m. pl. gen.* 9,4
slujitorii: *s.m. pl. nom.* 9,7

SLUJNICĂ: s.f.
slujnice: *pl. ac.* 28,10

SMERENIE: s.f.
smerenie: *sg. ac.* rezum. cap.6

(a se) SMERI: v. IV
(s-)au smerit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 12,7, 12; 13,18; 32,26; 33,13
smerise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 28,19
(te-)ai smerit: *ind. pf.c. 2.sg.* 34,27

SMOALĂ: s.f.
smoală: *sg. nom.* 6,28

(a) SMULGE: v. III
smulge(-)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,20

SOARE: s.m.
soarele: *sg. nom.* 18,34

SOAŢĂ: s.f. „soţie”
soaţele: *pl. nom.* 29,9

SOCIETATE: s.f.; var. (Înv.) **SOŢIETATE** „tovărăşie”
soţietatea: *sg. ac.* 10,8

(a se) SOCOTI: v. IV
(să) socotea: *ind. imp. 3.sg.* 9,20
(să) va socoti: *ind. viit.I. 3.sg.* 26,18
socotea: *ind. imp. 3.pl.* 36,16

SOL: s.m.
solii: *pl. nom./ac.* 9,14; 25,18
solul: *sg. nom.* 18,12
soli: *pl. nom./ac.* 20,2; rezum. cap.30; 30,5; 35,21
solilor: *pl. gen.* 36,15

SOLIE: s.f.
solia: *sg. ac.* 32,31

SORĂ: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **SOR**
sor: *sg. nom.* 22,11

SPAIMĂ: s.f.
spaima: *sg. nom.* 20,29

SPATĂ: s.f.
speate: *pl. ac.* 18,33

(a se) SPĂIMÂNTA: v. I (Înv. şi pop.) „a se înspăimânta”
să (vă) spăimântaţi: *conj. prez. 2.pl.* 20,15, 17; 32,7

(a) SPĂLA: v. I
să speale: *conj. prez. 3.sg.* 4,6
spăla: *ind. imp. 3.sg.* 4,6

(a) SPORI: v. IV
au sporit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,11; 28,22; 31,21
vei spori: *ind. viit.I. 2.sg.* 18,11
a spori: *inf. prez.* rezum. cap.19
sporeaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.28

(a) SPRIJINI: v. IV
sprijini: *inf. prez. fără* ***a*** 7,7
au sprijinit: *ind. pf.c. 3.pl.* 29,22
sprijinea: *ind. imp. 3.pl.* 30,16

(a) SPUNE: v. III
spunea: *ind. imp. 3.pl.* 9,6
au spus: *ind. pf.c. 3.pl.* 20,2

(a) STA: v. I
sta: *ind. imp. 3.sg./pl.* 3,13; 6,3; 7,6; 13,15; 18,34; 20,13; 35,15
stând: *gerunziu* 5,12; 9,18, 19; 13,13; 18,18; 20,5, 20; 23,13; 34,31
sta: *inf. prez. fără* ***a*** 5,14; 13,7, 8, 20; 20,12
au stătut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,12, 13; 13,4; 18,20; 24,20; 28,12, 15; 29,26; 30,16; 35,10
stau: *ind. prez. 3.pl.* 9,7; 20,2
stătuse: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 10,6
a sta: *inf. prez.* 20,6; 24,13; 25,8
vom sta: *ind. viit.I. 1.pl.* 20,9
staţi: *ind. prez. 2.pl.* 20,17
au stat: *ind. pf.c. 3.pl.* 26,18
stându-: *gerunziu* 28,20
să staţi: *conj. prez. 2.pl.* 29,11

STARE: s.f.
starea: *sg. ac.* 24, 13

(a) STĂPÂNI: v. IV
stăpâneaşte: *ind. prez. 3.sg.* 13,8
stăpâneşti: *ind. prez. 2.sg.* 20,6
stăpânind: *gerunziu* rezum. cap.26
au stăpânit: *ind. pf.c. 3.sg.* 26,21

STĂPÂNIRE: s.f.
stăpânirii: *sg. gen.* 8,6
stăpânirea: *sg. ac.* 21,10; 26,2

STÂLP: s.n.
stâlpi: *pl. nom./ac.* rezum. cap.3; 3,15; 4,12
stâlpilor: *pl. gen.* 3,16; 4,13
stâlpii: *pl. ac.* 3,17

STÂNG, -Ă: s./adj.
stânga: *s.f. sg. ac., în loc. adv.*(*Înv. şi pop.*) ***de-a stânga*** 3,17; 4,6, 7, 8
stânga: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***de-a dreapta şi de-a stânga*** 18,18
stânga: *adj. f. sg. ac.* 23,10
stânga: *s.f., în loc. adv.* ***nici spre dreapta, nici spre stânga*** 34,2

STEMĂ: s.f.
steama: *sg. ac.* 23,11

(a se) STINGE: v. IV
au stâns: *ind. pf.c. 3.pl.* 29,7
(să) va stânge: *ind. viit.I. 3.sg.* 34,25

STRAJĂ: s.f.
straja: *sg. ac.* 20,24
străjile: *pl. ac.* 23,6

STRĂIN, -Ă: adj.; var. (Înv. şi pop.) **STREIN, -Ă**
streini: *m. pl. ac./dat.* 7,19, 22; 33,15; 34,25
streine: *sg. gen.* 14,2

STRÂMTOARE: s.f.
strâmtoarea: *sg. ac.* 15,4

STRÂMTORIRE: s.f.
strâmtorirea: *sg. ac.* 15,6

STRÂMTURĂ: s.f. „necaz"
strâmturii: *sg. gen.* 28,22

(a se) STRÂNGE: v. III
(să) va strânge: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,22

(a) STRÂNŞTELUI: v. IV (aici) „a se ruga pentru binele cuiva"; „a striga menind de bine" (cf. **Indice** 4Împ)
au strânşteluit: *ind. pf.c. 3.pl.* 23,11

(a se) STRECURA: v. I
(s-)au strecurat: *ind. pf.c. 3.sg.* 34,21
(să) va strecura: *ind. viit.I. 3.sg.* 34,25

(a) STRICA: v. I
strâcându: *gerunziu* 14,15
au strâcat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* rezum. cap.23; 23,17; 24,7; 25,23; 26,6; 30, 14; 31,1; 32,12; 34,4; 36,19
strâcase: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 34,11

STRICARE: s.f. „îmbolnăvire", „vătămare"
strâcare: *sg. ac.* 21,19

(a) STRIGA: v. I
au strâgat: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,14
strigând: *gerunziu* 13,15
au strigat: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,31
vom strâga: *ind. viit.I. 1.pl.* 20,9

STRIGARE: s.f.
strâgare: *sg. ac.* 32,18

(a se) STROPI: v. IV
au stropit: *ind. pf.c. 3.pl.* 29,24; 35,11
(s-)au stropit: *ind. pf.c. 3.sg.* 30,25

SUFLET: s.n.
sufletele: *pl. ac.* 1,11
sufletul: *sg. ac.* 6,38; 15,12; 34,31
sufletelor: *pl. gen.* 31,6

(a) SUGRUMA: v. I
au sugrumat: *ind. pf.c. 3.sg.* 25,3

(a se) SUI: v. IV
(s-)au suit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,6; 12,2; 16,1; 18,28; 21,17; 24,23; 25,21; 29,20; 34,30; 35,20; 36,6, 16
(să) suia: *ind. imp. 3.sg.* 9,18
a (să) sui: *inf. prez.* 10,18
(vă) veţ sui: *ind. viit.I. 2.pl.* 11,4
(să) suie: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.18
să (să) suie: *conj. prez. 3.sg.* 18,2
suie(-te): *imperativ 2.sg.* 18,5, 11, 14
să (se) suie: *conj. prez. 3.sg.* 18,19; 36,23
(să) vor sui: *ind. viit.I. 3.pl.* 20,16

SULIŢĂ: s.f.
suliţile: *pl. ac.* rezum. cap.9
suliţe: *pl. ac.* 9,15; 11,12; 14,8; 26,14
suliţă: *sg. ac.* 9,15
suliţele: *pl. ac.* 23,10
suliţa: *sg. ac.* 25,5

SUMĂ: s.f.
suma: *sg. nom./ac.* 9,14, 15; 24,27

SUNET: s.n.
sunetul: *sg. nom./ac.* 5,13; 15,14

(a) SUPUNE: v. III
au supus: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,8
să fie supus: *pasiv conj. prez. 3.sg.* 21,8
a supune: *inf. prez.* 28,10

SUPUS, -Ă: adj.
supuşilor: *adj. antep. m pl. gen.* rezum. cap.17

SUS: adv.
Sus: *adv. în loc. adj.* ***din sus****, în s. propr.* ***Vethoronul din Sus*** 8,5
sus: *adv. în loc. adj.* ***din sus*** 23,20
sus: *adv. în loc. adv.* ***în sus/de sus*** 25,5,12
(mai) sus: 31,16, 17; 34,22
sus: *adv. în loc adj.* ***cel mai din sus*** 32,30

SUS-NUMIT, -Ă: adj.
(mai) sus-numiţi: *m. pl. nom.* 28,15

SUS-ZIS, -Ă: adj.
(mai) sus-zisa: *f. sg. ac.* 22,6

SUTAŞ: s.m.
sutaşii: *pl. nom./ac.* 23,1, 14, 20
sutaşilor: *pl. dat.* 23,9
sutaşi: *pl. ac.* 25,5

Ş

(a se) ŞEDEA: v. II
să şază: *conj. prez. 3.sg.* 6,16
am şezut: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,10
şedea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 18,9; 32,18
şezând: *gerunziu* 18,18
şezi: *imperativ 2.sg.* 25,19
(să) şedea: *ind. imp. 3.pl.* 30,21
şedeţi: *ind. prez. 2.pl.* 32,10

ŞERB: s.m.
şerbilor: *pl. gen.* 6,27
şerbi: *pl. ac.* 28,10

ŞERBIE: s.f.
şerbii: *sg. gen.* 12,8
şierbii: *sg. gen.* 12,8

ŞIRAG: s.n. . „şir"; (Înv.) „linie de bătaie"; (Pop) „rând de ostaşi"; „coloană de ostaşi"
şireagul: *sg. ac.* 14,10
şireag: *sg. ac.* 18,33

(a se) ŞTERGE: v. III „a distruge, a nimici"
(s-)au şters: *ind. pf.c. 3.pl.* 12,12
ştearge: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.15
au şters: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,6; 20,33; 31,1; 34,4, 7
ai şters: *ind. pf.c. 2.sg.* 19,3
să ştargă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 20,23; 22,7
ştersease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 33,3
ştergând: *gerunziu* rezum. cap.34

(a se) ŞTI: v. IV
neştiind: *gerunziu* 13,13; 20,12
şti: *ind. prez. 3.sg.* 2,7, 14
ştiu: *ind. prez. 1.sg.* 2,8; 25,16
ştiu: *ind. prez. 3.pl.* 2,8
(să) ştiia: *ind. imp. 3.sg.* 4,18
ştii: *ind. prez. 2.sg.* 6,30
să ştie: *conj. prez. 3.pl.* 6,33; 12,8
ştiţi: *ind. prez. 2.pl.* 13,5; 32,13
ştiind: *gerunziu* 34,12

ŞTIL: s.n. (cf. **EPISTIL)**
ştiluri: *pl. ac.* 4,12

ŞTIUT, -Ă: adj. (Înv. şi reg.) „ştiutor"; „priceput"
(foarte) ştiut: *m. sg. ac.* 2,13

ŞUIERARE: s.f.; aici prima atestare; cf. MDA, unde prima atestare este la Samuelis Klein, *Dictionarium Valachico-Latinum*, editat de Gáldi László, în 1944, la Budapesta
şuierare: *sg. ac.* 29,8

ŞURĂ: s.f.
şuri: *pl. nom./ac.* 11,11; rezum. cap.31; 31,11

T

TABĂRĂ: s.f.
tabără: *sg. ac.* 22,1
tabăra: *sg. nom.* 26,11
taberilor: *pl. gen.* 31,2

TABLĂ: s.f.
tablele: *pl. ac., în sintagma* ***tablele lui Moisii*** rezum. cap.5

TALANT: s.m.
talanţi: *pl. nom./ac.* 3,8; 8,18; 9,9, 13; 25,6
tălanţi: *pl. ac.* 25,9; 27,5; 36,3
tălant: *sg. ac.* 36,3

TARE: adj.
tare: *adj. n. sg. ac.* 6,33, 39
tari: *adj. m./f. pl. nom./ac./gen.* 8,6; 11,10; 13,3, 17; 14,6, 8; 17,14, 16; 23,20; 26,12, 17
tare: *adv.* 24,13
(mai) tare: *adv.* 35,25

TATĂ: s.m.; var. (Înv. şi pop.) **TĂTÂNE**
tatâl: *sg. nom.* 1,8; 4,16; 5,1; 6,10; 10,10, 11; 16,3; 24,22; 28,1
tatăl: *sg. nom./ac.* 2,3, 13, 17; 6,7; 10,4, 9, 11, 14; 15,18; 17,2; 25,3; 26,1, 4; 27,2; 29,2; 33,3, 22, 23
tată-mieu: *sg. nom.* 2,7
tată: *sg. nom.* 2,14
tatâlui: *sg. dat.* 6,4
tatălui: *sg. dat.* 6,15, 16
tată-tău: *sg. nom.* 7,17
tată-său: *sg. nom./ac.* 21,3; rezum. cap.25
tatî-său: *sg. ac.* 36,1
tătâni-mieu: *sg. gen./dat.* 1,9; 10,10
tătâni-tău: *sg. gen./dat.* 2,14; 7,18; 21,12, 13
tătâni-său: *sg. gen./dat.* 3,1; 8,14; 10,6; rezum. cap.17; 17,3, 4; 20,32; 21,4; 22,4; rezum. cap.25; 34,2, 3

TAUR: s.m.
tauri: *pl. nom./ac.* 13,9; 29,21, 32; 30,24
taurii: *pl. ac.* 29,22

(a se) TĂIA: v. I
să (să) taie: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.2
să taie: *conj. prez. 3.pl.* 2,2, 18; 34,11
taie: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.10; rezum. cap.14
tăia: *inf. prez. fără* ***a*** 2,8
vor tăia: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,10
vom tăia: *ind. viit.I. 1.pl.* 2,16
au tăiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,11, 14
voiu tăia: *ind. viit.I. 1.sg.* 10,11, 14
tăindu-: *gerunziu* 14,13
tăindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.20
(s-)au tăiat: *ind. pf.c. 3.pl.* 20,23
tăind: *gerunziu* 33,25

TĂIERE: s.f.
tăierea: *sg. ac.* 25,14

TĂIETOR, -TOARE: s.m./f.
tăietori: *s.m. pl. ac., în sintagma* ***tăietori de pietri*** „pietrari" 24,12

TĂLNIŢESC, -EASCĂ: adj.; o creaţie neob., pe care DLR nu o inregistrează.
tălniţeşti: *f. pl. ac., în sintagma* ***unsori tălniţeşti*** (cf. lat. *unguentis meretriciis*, literal „unsori de ale curvelor"; probabil este o evitare a exprimării fruste, traducătorii gândindu-se la „unsori *tâlnite* la mestecătorii de mirodenii") 16,14

(a se) TĂMÂIA: v. I
să (să) tămâiaze: *conj. prez. 3.sg.* 2,6
a tămâia: *inf. prez.* rezum. cap.26; 26,16
să tămâiezi: *conj. prez. 2.sg.* 26,18
să tămâiază: *conj. prez. 3.sg.* 26,19
au tămâiat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 28,3; 29,7
(să) tămâia: *ind. imp. 3.sg.* 30,14

TĂMÂIE: s.f.
tămâie: *sg. ac.* 28,4
tămâiii: *sg. gen.* 28,25

TĂMÂIERE: s.f. „afumare cu tămâie"; „tămâierniţă"
tămâiarea: *sg. ac.* 2,4
tămâieri: *pl. nom.* 4,22
tămâierea: *sg. ac.* 13,11
tămâierii: *sg. gen.* 26,16, 19

TĂRIE: s.f.
tăriii: *sg. gen.* 6,41
tărie: *sg. nom./ac.* 16,9; 20,12
tăriia: *sg. nom.* 20,6
tăria: *sg. ac.* 25,8

TĂTÂNE: s.m.; vezi **TATĂ**

(a) TÂLCUI: v. IV
ar fi tâlcuit: *cond. pf. 3.sg.* 9,2

TÂLHAR: s.m.
tâlharii: *pl. nom.* 22,1

TÂNĂR, -Ă: s.m./f.
tinerilor: *s.m. pl. gen./dat.* rezum. cap.10; 10,14
(cei) tineri: *s.m. pl. ac.* 10,8
tinerii: *s.m. pl. ac.* 10,10; 36,17
tineri: *pl. ac.* 25,5; 36,17

TÂNGUIRE: s.f.
tânguirile: *pl. ac.* 35,25
Tânguiri: *pl. ac.* 35,25

TÂRG: s.n. „oraș"
târguri: *pl. ac.* 26,6

(a) TÂRNOSI: v. IV
au târnosit: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,5; 15,8
târnosise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 7,9

TÂRNOSIRE: s.f.
târnosirea: ***bsg. nom.*** rezum. cap.7

(a se) TEME: v. III
să (se) teamă: *conj. prez. 3.pl.* 6,31, 33
să (vă) temeți: *conj. prez. 2.pl.* 20,15, 17
să (vă) teameți: *conj. prez. 2.pl.* 32,7

TEMEI: s.n.
temeiurile: *pl. nom./ac.* 3,3; 31,7
temeiuri: *pl. ac.* 4, 14
temeiu: *sg. ac.* 6,13; 8,16
temeiului *sg. gen.* 23,5

TEMNIȚĂ: s.f.
temniță: *sg. ac.* 18,26

TIGAIE: s.f.; în textul lat. *lebetas*; lat. *lebēs* („lighean") este explicat în Grigore Maior, *ILV/Lexicon*, I prin „oală de hier".
tigăi: *pl. ac.* 4,11, 16; 35,13

TOCMEALĂ: s.f.; var. (Pop.) **TOGMEALĂ**
togmealele: *pl. nom.* 5,11

(a se) TOCMI: v. IV; var. (Pop.) **(a se) TOGMI**
(să) togmească: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2
togmea: *ind. imp. 3.pl.* 24,12
au togmit: *ind. pf.c. 3.sg.* 25,6

TOPITOARE: s.f. (aici) „grătar"
topitoare: *pl. ac.* 4,11, 16

(a) TRAGE: v. III „a cântări", „a fi în greutate de..."; „a lua ceva de la cineva"; „a jupui"
trăgea: *ind. imp. 3.sg.* 3,9
a trage: *inf. prez.* 20,25
să tragă: *conj. prez. 3.pl.* 29,34
au tras: *ind. pf.c. 3.pl.* 35,11

TRAPEZARE: s.f.; var. (Înv.) **TREPEZARE** „odaie situată la etaj sau la mansardă" (lat. *cēnāculum* „sufragerie"; mansardă, etaj")
trepezerile: *pl. ac.* 3,9

(a) TRĂI: v. IV
trăiesc: *ind. prez. 3.pl.* 6,31
trăia: *ind. imp. 3.sg.* 10,6
să trăiască: *conj. prez. 3.sg.* 23,11
trăind: *gerunziu* rezum. cap.24
au trăit: *ind. pf.c. 3.sg.* 25,25

TRÂMBIȚĂ: s.f.
trâmbițele: *pl. nom./ac.* 5,12; 7,6; 13,12, 14; 23,13; 29,26, 27, 28
trâmbițe: *pl. ac.* 5,13; 20,28
trâmbiții: *sg. gen.* 15,14

TREAPTĂ: s.f.
treapte: *pl. ac.* 9,11, 18, 19
trepte: *pl. ac.* 23,13

(a) TREBUI: v. IV
trebuie: *ind. prez. impers.* 10,9; 18,5, 14; 20,12
trebuia: *ind. imp. impers.* 28,10; 30,16

(a) TRECE: v. III
vei treace: *ind. viit.I. 2.sg.* 2, 16
vor treace: *ind. viit.I. 3.pl.* 7,21; 15,3
au trecut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,15; 18,23; 25,18; 29,19
trecând: *gerunziu* 11,14; 21,9, 19; 24,23
a treace: *inf. prez.* 20,10; 21,11; 33,6
treaceți: *ind. prez. 2.pl.* 24,20

TRECUT, -Ă: adj.
trecut: *m sg. ac.* 36,17

TRIBUN: s.m.; var. (Înv.) **TRIVUN**
trivunilor: *pl. dat.* 1,2
trivuni: *pl. ac.* 25,5

TRIMIS: s.m.
trimișii: *adj. antep. pl. ac., în sintagma* ***trimișii lui Dumnezeu*** 36,16

TRIMIS, -Ă: adj.
trimisa: *f. sg. nom.* rezum. cap.8

(a) TRIMITE: v. III
să trimită: *conj. prez. 3.sg./pl.* rezum. cap.2; 30,5
au trimis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,2, 3; 8,18; 10,18; rezum. cap.16; 16,2, 4; 17,7; 24,23; 25,15, 17, 18, 27; 28,16; 30,1; 32,9, 21; 34,8, 23, 26; 36,10
ai trimis: *ind. pf.c. 2.sg.* 2,3
trimite: *imperativ 2.sg.* 2,7, 15
vei trimite: *ind. viit.I. 2.sg.* 2,8; 6,34
trimisease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 2,11; 25,13
am trimisu: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,13
voiu trimite: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,13
am trimis: *ind. pf.c. 1.sg.* 16,3
a trimite: *inf. prez.* 16,10
trimite: *ind. prez. 3.sg.* rezum cap.17
trimiteți: *imperativ 2.pl.* 18,26
trimitea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 24,19; 36,15
să trimiță: *conj. prez. 3.pl.* 26,15
trimițând: *gerunziu* rezum. cap.30; 35,21
fusease trimiși: *pasiv ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 32,31
era trimiși: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 34,22

TROACĂ: s.f.
troaca: *sg. ac.* 4,3

TROGLODITEAN: s.m. „etiopian primitiv care locuia în vizuină"; forma cu sufixul *-ean* nu este înregistrată în DLR.
trogloditeani: *pl. nom.* 12,3

TRON: s.n.; aici prima atestare; în forma *thron*, după lat. *thronus*; cf. MDA, unde prima atestare este în Samuelis Klein, *Dictionarium valachico-latinum*, editat de Gáldi László, Budapesta, 1944
thronul: *sg. ac.* 6,10, 16; 7,18

TRUFIE: s.f.
trufie: *sg. ac.* 16,14; 25,19

TRUP: s.n.
trupuri: *pl. ac.* 20,24, 25
trup: *sg. ac.* 28,15

TUFĂ: s.f.
tufe: *pl. ac.* 9,16

(a) TULBURA: v. I; (Înv.) **(a) TURBURA**
va turbura: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,6

TURMĂ: s.f.
turmele: *pl. ac.* 20,21; 31,2, 17; 35,5
turme: *pl. ac.* 32,29; 35,7, 10

TURN: s.n.
turnuri: *pl. ac.* 14,7; 26,9, 10, 15; 27,4; 32,5
turnurile: *pl. ac.* 17,12; 36,19

(a se) TURNA: v. I
să (se) toarne: *conj. prez. 3.sg.* 30,16
au turnat: *ind. pf.c. 3.pl.* 29,22

Ţ

ŢAP: s.m.
ţapi: *pl. ac.* 17,11; 29,21
ţapii: *pl. ac.* 29,23

ŢARĂ: s.f.
ţara: *sg. ac.* 9,5, 12; 36,22
ţările: *pl. ac.* 9,28; 36,23

ŢARINĂ: s.f.
ţarinii: *sg. gen.* 26,10
ţarina: *sg. ac.* 26,23

ŢEREMONIE: s.f.; vezi **CEREMONIE**

(a) ŢESE: v. III
au ţăsut: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,14

ŢIITOARE: s.f. (Înv. şi reg.) „concubină"; „loc unde se păstrează ceva"
ţâitoarea: *sg. ac., în sintagma* ***ţâitoarea de arme*** „arsenal" 9,16
ţâiitoarele: *pl. ac.* 11,21
ţiitoare: *pl. ac.* rezum. cap.11; 11,21

(a se) ŢINE: v. III; var. **(a se) ŢINEA:** v. II
vor ţinea: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,24
vei ţinea: *ind. viit.I. 2.sg.* 7,17
a ţinea: *inf. prez.* 9,8; rezum. cap.19; 23,11
ţinea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 17,17; 23,10; 29,28; 33,6
au ţinut: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.22
ar ţinea: *cond. prez. 3.pl.* 25,5
ţiind: *gerunziu* 26,19; 29,26
să ţie: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.31
(să) ţin: *ind. prez. 3.pl.* 33,18

ŢINUT: s.n.
ţânuturile: *pl. ac.* 1,17; 6,28
ţânutul: *sg. ac.* 4,17
ţânuturilor: *pl. gen.* 9,14
ţinutul: *sg. ac.* 8,17; 20,24; 25,10; 32,13
ţinuturile: *pl. ac.* 34,33

U

(a se) UCIDE: v. III
au ucis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,5; 10,18; 16,10; 18,2; 20,10; 21,4; 22,8, 9, 10; 23,17; 24,22, 23, 25; rezum. cap.25; 25,4, 27; 28,3, 6, 7; 29,22; 32,21; 33,24; 36,17
ucisease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 8,8; 22,1, 11; rezum. cap.25; 25,3; 33,25
(să) ucide: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.18; rezum. cap.24; rezum. cap.25; rezum. cap.32
ai ucis: *ind. pf.c. 2.sg.* 20,7; 21,13
să ucigă: *conj. prez. 3.pl.* 20,23
ucide: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.21; rezum. cap.22
ucigând: *gerunziu* rezum. cap.22; 25,13
(să) ucidea: *ind. imp. 3.pl.* 22,11
(s-)au ucis: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.23; 23,21
să (se) ucigă: *conj. prez. 3.sg.* 23,7, 14
să (să) ucigă: *conj. prez. 3.sg.* 23,14
a (să) ucide: *inf. prez.* rezum. cap.24
(să) vor ucide: *ind. viit.I. 3.pl.* 25,4
să ucig: *conj. prez. 1.sg.* 25,16; 35,21
a ucide: *inf. prez.* 25,16
aţi ucis: *ind. pf.c. 2.pl.* 28,9
ucigându(-să): *gerunziu* rezum. cap.33

UCIDERE: s.f.
ucidere: *sg. ac.* 20,24

UCIGAŞ: s.m.
ucigaşilor: *pl. dat.* 28,23

(a se) UITA: v. I
să (te) uiţi: *conj. prez. 2.sg.* 6,19
uitându(-să): *gerunziu* 13,14
uitându(-se): *gerunziu* 26,20

ULIŢĂ: s.f.
uliţa: *sg. ac.* 29,4; 32,6

UMĂR: s.n.
umerele: *pl. ac.* 2,2
umerile: *pl. ac.* 2,18

(a) UMBLA: v. I
umblă: *ind. prez. 3.pl.* 6,14
vor umbla: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,16
ai umblat: *ind. pf.c. 2.sg.* 6,16; 21,12
să umble: *conj. prez. 3.sg./pl.* 6,31; 34,31
vei umbla: *ind. viit.I. 2.sg.* 7,17
au umblat: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,17; 11,17; 17,3; 20,32; 21,6, 20; 22,5; 28,2; 34,2
umbla: *ind. imp. 3.pl.* 17,9
umbla: *inf. prez. fără* ***a*** 28,15

(a se) UMPLE: v. III; var. (Înv. şi pop.) **(a se) UMPLEA**
umple: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.5
(s-)au umplut: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,13; 24,10
umpluse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 5, 14; 7,2
au umplut: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.7; 7,1
(s-)ar umplea: *cond. prez. 3.pl.* 36,21

UNCHI: s.m.
unchiu-său: *sg. ac.* rezum. cap.36
unchiul: *sg. nom.* 36,10

UNEALTĂ: s.f. (aici) „totalitate a obiectelor folosite în biserică"
unealte: *pl. ac.* 15,18; 20,25
unealtele: *pl. nom.* 29,19

(a) UNGE: v. III
au uns: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 22,7; rezum. cap.23; 23,11; 28,15

UNGHEŢ: s.n.
unghețului: *sg. gen.* 26,9
unghețele: *pl. ac.* 26,15

UNGHI: s.n.
unghiului: *sg. gen.* 25,23
unghiurile: *pl. ac.* 28,24

UNS: s.m. (Înv.) „monarh sau preot considerat, în urma unei ceremonii religioase speciale, ca reprezentant al lui Dumnezeu pe pământ”
unsului: *sg. dat.* 6,42

UNSOARE: s.f.
unsori: *pl. ac., în sintagma* ***unsori tălnițești*** (cf. **TĂLNIȚESC, -EASCĂ**) 16,14

UNTDELEMN: s.n.
untdeleamn: *sg. ac.* 2, 10
untul-de-leamn: *sg. ac.* 2, 15
untdelemn: *sg. ac.* 11,11; 31,5; 32,28

URÂCIUNE: s.f.
urâciunea: *sg. ac.* rezum. cap.15
urâciunile: *pl. ac.* 33,2
urăciunile: *pl. ac.* 34,33; 36,14
urăciunilor: *pl. gen.* 36,8

URÂT, -Ă: adj.
urâte: *f. pl. ac.* 24,24

URDINARE: s.f. „dizenterie”
urdinării: *sg. gen., în sintagma* ***boala urdinării*** 21,18

URECHE: s.f.
urechile: *pl. nom.* 6,40; 7,15; 31,5

URGIE: s.f.
urgia: *sg. nom.* 12,7; 28,11; 29,8, 10; 34,21, 25
urgiii: *sg. gen.* 28,13; 30,8
urgiia: *sg. nom.* 36,16

(a) URGISI: v. IV
urgisindu-: *gerunziu* 24,19

(a) URÎ: v. IV
urăsc: *ind. prez. 3.pl.* 1,11; 19,2
am urât: *ind. pf.c. 1.sg.* 18,7

(a) URMA: v. I
urmându-: *gerunziu* rezum. cap.9; rezum. cap.25
urmând: *gerunziu* rezum. cap.10; rezum. cap.17; 21,13
au urmat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* rezum. cap.12; rezum. cap.21; rezum. cap.26
urmează: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.14; rezum. cap.27; rezum. cap.28; rezum. cap.33
urma: *ind. imp. 3.sg./pl.* 17,17; 23,8; 33,6; 35,24
urmează: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.32; rezum. cap.36

URMĂ: s.f.
urmă: *sg. ac., în loc adj.* ***celor mai de pre urmă/ceale (celor) de pre urmă*** 9,29; 12, 15; 16,11; 20,34; 25,26; 26,22; 28,26; 35,27
urmă: *sg. ac., în loc. adv.* ***mai pre urmă*** rezum. cap.25; 30,15; 35,14

URMĂTOR, -TOARE: adj./s.
(cei) următori: *s.m. pl. ac.* 8,8
următorii: *s.m. pl. nom.* 11,14
următoriu: *adj. m. sg. ac.* rezum. cap.24

URȘINIC: s.n. „purpură”
urșinic: *sg. ac.* 2,7, 14; 3,14

USNĂ: s.f.; var. **UZNĂ** (Pop.) „marginea de sus (de obicei răsfrântă) a unei oale, a unui pahar, a unui obiect în formă de vas etc.”; „buză”
usnă: *sg. ac.* 4,2
usna: *sg. nom./ac.* 4,5, 5
uznă: *sg. ac.* 4,2

USPĂȚ: s.n.; vezi **OSPĂȚ**

V

VALE: s.f.
valea: *sg. ac.* 14,10; 28,3; 33,6
Valea: *sg. ac., în s. propr.* ***Valea Blagoslovenii/ Valea Sărăturilor*** 20,26; 25,11
vale: *sg. ac., în loc. adv.* ***în vale*** „în jos” 33,14
vălii: *sg. gen.* 26,9

VAMĂ: s.f. „dare”
vamă: *sg. ac.* 17,11

VAS: s.n.
vasele: *pl. nom./ac.* 4,16; 5,1, 5; rezum. cap.9; 9,20; 24,14; 25,24; 28,24; 29,18; rezum. cap.36; 36,7, 10, 18
vaselor: *pl. gen.* 4,18
vaseale: *pl. ac.* 4,19
vase: *pl. nom./ac.* rezum. cap.5; 9,24; 15,18; 20,25; 24,14; 32,27

(a se) VĂDI: v. IV
să (se) vădească: *conj. prez. 3.pl.* 32,31

(a se) VĂRSA: v. I
varsă: *ind. prez. 3.sg.* 6,19
au vărsat: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,17; 28,2
a vărsa: *inf. prez.* 7,1
(să) va vărsa: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,6
vărsa: *ind. imp. 3.sg.* 24,11
(s-)au vărsat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 25,13; 28,18

VĂRSAT, -Ă: adj. „turnat”
vărsat: *n. sg. ac./gen.* în sintagmele ***marelui celui vărsat/mare vărsat*** rezum. cap.4; 4,2
vărsați: *m. pl. nom.* 4,3
vărsat: *n. sg. ac., în sintagma* ***chip vărsat*** 33,7

VĂZĂTOR: s.m.; var. (Înv.) **VĂZĂTORIU**
văzătoriului: *sg. gen.* 9,29; 12,15; 16,10; 29,25, 30
văzătoriul: *sg. nom.* 19,2
văzătorilor: *pl. gen.* 33,18

(a) VÂNTURA: v. I
vei vântura: *ind. viit.I. 2.sg.* 18,10

VÂRF: s.n.
vârful: *sg. ac.* 20,16

VÂRTOS, -OASĂ: adj./adv./s.
vârtoși: *adj. m. pl. nom.* 17,13
(mai) vârtos: *adv.* 6,18; 16,12
vârtoasă: *adj. f. sg. ac.* 6,32
vârtos: *adj. m. sg. ac.* 32,21
(cel) vârtos: *s.m. sg. nom.* 17,17
vârtoși: *s.m. pl. ac.* 25,6

VEAC: s.n.
veac: *sg. ac., în loc. adv.* ***în veac*** 2,4; 5,13; 7,3, 6, 16; 9,8; 13,5; 20,7, 21; 30,8; 33,4, 7

VECHI, VECHE: adj.
vechi: *f. pl. ac.* 28,13

(a se) VEDEA: v. II
să vază: *conj. prez. 3.sg.* 22,6
au văzut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 9,3, 6; 13,14; 20,24; 26,20; 31,8
(s-)au văzut: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,11
văzând: *gerunziu* 12,7; 15,9; 18,31, 32; 22,10; 23,13; 32,2
văzut-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 18,18
văzându-: *gerunziu* 25,3
(să) vedea: *ind. imp. 3.pl.* 5,9

vedea: *inf. prez. fără* ***a*** 5,9
vedea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 7,3; 24,11; 26,5
a vedea: *inf. prez.* 9,23
vei vedea: *ind. viit.I. 2.sg.* 18,24
veţi vedea: *ind. viit.I. 2.pl.* 20,17
să (ne) vedem: *conj. prez. 1.pl.* 25,17
vedeţi: *ind. prez. 2.pl.* 29,8; 30,7
vezi: *ind. prez. 2.sg.* 31,10
vor vedea: *ind. viit.I. 3.pl.* 34,28

VEDERE: s.f.
vederea: *sg. ac.* 9,29; 32,32
vedearea: *sg. ac.* 20,9; 24,20
vedeare: *sg. ac., în expr.* ***şi-au dat împreună vedeare*** „s-au întâlnit faţă în faţă" (cf. lat. *mutuos sibi praebuere conspectus*) 25,21

(a) VENI: v. IV
au venit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,13; 5,3; 7,22; 9,1; 10,3, 12; 11,1,13, 16; 12,4; 14,9; 16,7; 18,14, 29; 20,2, 4, 25; 23,2; 24,23; 25,7; 28,17; 30,11; 32,1, 26; 34,9
venind: *gerunziu* 5,4; 9,1; 15,10; 20,24; 22,7; 24,24; 36,3
va veni: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,22, 32; 13,9; 19, 10
am venit: *ind. pf.c. 1.sg.* 9,6; 14,11
venise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 12,3; 18,2; 25,10; 30,25
venea: *ind. im. 3.pl.* 12,11; 23,8
veniţi: *imperativ 2.pl.* 30,8
a fi venit: *inf. pf.* 32,2
vino: *imperativ 2.sg.* 18,3; 25,17
să vie: *conj. prez. 3.sg./pl.* 19, 10; 22,7; 25,13; 30,1, 5; 32,4
vine: *ind. prez. 3.sg.* 20,2; 23,5
vinea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 28,9, 12
viu: *ind. prez. 1.sg.* 35,21

VENIRE: s.f.
venire: *sg. ac.* 18,2
venirea: *sg. ac.* 28,3

VENIT, -Ă: adj./s.
veniţi: *adj. m. pl. ac.* 2,17
veniţii: *s.m. pl. ac.* 15,9
veniţilor: *s.m. pl. gen.* 30,25

VERS: s.n. (aici) „brazdă", „rând" (după lat. *versus* „brazdă"; „linie, rând"; „vers")
vearsuri: *pl. ac.* 4,3

(a se) VESELI: v. IV
să (se) veselească: *conj. prez. 3.pl.* 6,41
veselindu(-să): *gerunziu* 7,10; 23,13
(s-)au veselit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 23,21; 24,10; 29,36

VESELIE: s.f.
veselie: *sg. ac.* 15,14; 20,27; 23,18; rezum. cap.29; 29,30; rezum. cap.30; 30,21

VESTE: s.f.
vestea: *sg. ac.* 9,1
veaste: *sg. ac.* 9,6

(a) VESTI: v. IV
a fi fost vestită: *pasiv inf. pf.* 9,6
vestind: *gerunziu* rezum. cap.20; 30,6
au vestit: *ind. pf.c. 3.sg.* 20,3; 34, 16, 28
vesteaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.21
(s-)au vestit: *ind. pf.c. impers./3.sg.* 24,9; 26,8
(să) vesteaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.26; rezum. cap.27
a (să) vesti: *inf. prez.* 36,22

VEŞMÂNT: s.n.; var. (Reg.) **VĂJMÂNT**
văjmântul: *sg. ac.* 18,29
vejmintele: *pl. ac.* 9,4; 23,13; 34,19, 27

VEŞNIC, -Ă: adj; var. (Înv. şi pop.) **VECINIC, -Ă**
veacinică: *f. sg. ac.* 2,4

VIAŢĂ: s.f.
vieţii: *sg. gen.* 1,11
viaţă: *sg. ac.* 21,19

VIE: s.f.
vii: *pl. ac.* 26,10

VIN: s.n.
vin: *sg. ac.* 2,10; 11,11; 31,5; 32,28
vinul: *sg. ac.* 2, 15

(a) VINDECA: v. I
voiu vindeca: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,14

VINDECARE: s.f.
vindecare: *sg. nom.* 36,16

VIS: s.n.
visurile: *pl. ac.* 33,6

VISON: s.n. (Înv.) „ţesătură fină de in"
vison: *sg. ac.* 2,14; 3,14; 5,12

VISTIERIE: s.f.
vistieriile: *pl. ac.* 5,1; 16,2
vistieriilor: *pl. gen.* 8,15
visteriile: *pl. ac.* 16,2

VITĂ: s.f.
vite: *pl. ac.* 26,10; 32,28; 35,8, 9

VIŢEL: s.m.
viţeilor: *pl. dat. adn.* 11,15
viţei: *pl. ac.* 13,8

VIU, VIE: adj.
viu: *m. sg. nom.* 18,13

(a) VOI: v. IV
voiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 9,8
au voit: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,12

VOIE: s.f.
voia: *sg. ac., în loc. adv.* ***după voia*** „conform cu dorinţa cuiva" 10,14
voia: *sg. nom.* 10,15
voie: *sg. nom.* 25,20

VOIEVOD: s.m.
voivozi: *pl. nom.* 8,9
voivozii: *pl. nom./ac.* 9,14; 18,31, 32; 21,9; 23,14; 24,10, 23; 26,11; 29,20; 35,8
voivozilor: *pl. dat.* 18,30
voivod: *sg. nom.* 19,11
voivodul: *sg. nom.* 28,7

VRĂJITOR: s.m.
vrăjitori: *pl. ac.* 33,6

VRĂJMAŞ: s.m.
vrăjmaşilor: *pl. dat.* 6,36

(a) VREA: v. II
vrea: *ind. prez. 2.sg.* 1,7
vrând: *gerunziu* 6,7; rezum. cap.11; 32,1
au vrut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,6; 9,8; 21,7; 25,20; 26,16; 32,30; 33,10; 35,22
vrea: *ind. imp. 3.pl.* 24,19
vreaţi: *ind. prez. 2.pl.* 28,10, 13

VREDNIC, -Ă: adj. „care este la înălțimea dorințelor, așteptărilor, exigențelor sau meritelor cuiva”
vreadnică: *f. sg. ac.* 2,6
vreadnic: *m. sg. nom.* 19,2

VREDNICIE: s.f. (Înv.) „pricepere”
vrednicie: *sg. ac.* 1,10

VREME: s.f.
vreame: *sg. ac., în loc. cj.* ***de vreame ce*** 2,6; 6,18
vreame: *sg. ac., în loc. adv.* ***într-acea (aceaea) vreame*** „pe atunci” 5,11; 21,10
vreame: *sg. ac.* rezum. cap.15
vreame: *sg. ac., în loc. adv.* ***dintr-această vreame*** 16,9
vreamea: *sg. nom.* 6,15
vreamea: *sg. ac., în loc. adv.* ***în vreamea aceaea*** 7,8; 13,18; 15,5; 16,7, 10; 27,5; 28,9, 16; 35,17
vreamea: *sg. ac., în loc. adv.* ***în toată vreamea*** „tot timpul” 9,7; 10,7; 18,7; 21,7
vreamile: *pl. ac.* 14,6
vreamilor: *pl. gen.* 21,19
vreamea: *sg. nom./ac.* 24,11; 28,22; 30,3
vreame: *sg. ac., în loc. adv.* ***într-aceaeaș vreame*** „concomitent” 28,7

VRERE: s.f.
vrearea: *sg. nom./ac.* 6,8; 15,15; 18,7; 22,7
vreare: *sg. ac.* 6,8; 11,4
vreare: *sg. ac., în loc. s.* ***bună vreare*** „veselie” *sg. ac.* 30,25

Z

ZAR: s.n. „broască de la ușă”; „zăvor”; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Lesicon romanesc-latinesc-unguresc-nemțesc...*, Buda, 1825.
zaruri: *pl. ac.* 8,5

(a) ZĂCEA: v. II
zac: *ind. prez. 3.pl.* 31,9

ZĂVEAZĂ: s.f.; var. (Înv.) **ZAVEASĂ** (Înv.) „draperie (la ușa bisericilor)”; (Înv.; prin ext.) „perdea”
zavease: *pl. ac.* 3,14

(a se) ZDROBI: v. IV
au zdrobit: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,3; 15,16; 31,1; 34,7
(s-)au zdrobit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 14,13; 20,37
vei zdrobi: *ind. viit.I. 2.sg.* 18,10

ZECIUIALĂ: s.f.
zeciuielile: *pl. ac.* 31,12

ZECIUIRE: s.f.
zeciuiri: *pl. ac.* 31,5, 6
zeciuirile: *pl. ac.* 31,6

ZI: s.f.
zilele: *pl. ac.* 1,11; 9,20; 13,20; 15,17; 21,8; 24,2, 14; 26,5; 30,26; 32,24, 26; 34,33; 35,18; 36,21
zioa: *sg. ac.* 5,3; 6,5; rezum. cap.7; 7,10; 8,16; 15,11; 18,24, 34; 20,26; rezum. cap.26; 26,21; 29,17; 35,1
zi: *sg. ac./gen.* 5,9; 7,9; 8,8, 10,12, 19; 20,26; 21,10; 28,6; 30,15; 31,16; 35,16, 25
zioa: *sg. ac., în loc. adv.* ***zioa și noaptea*** 6,20
zilele: *pl. ac., în loc. adv.* ***în toate zilele/*** (Înv.) ***prin toate zilele*** 6,31; 7,16; 8,13; 12,15; 13,11; 21,15; 24,11; 30,21; 36,15
zile: *pl. nom./ac.* rezum. cap.7; 7,8, 9; 10,5; 14,1; 15,3; 20,25; 29,17; rezum. cap.30; 30,21, 22, 23; rezum. cap.35; 35,17; 36,9
zi: *sg. gen.* (*cu prep.* ***a + adj. nehot.***) 8,14
zi: *sg. nom., în loc. adv.* ***zi peste zi*** 21,19
zile: *pl. ac., în sintagma* ***plin de zile*** 24,15

(a se) ZICE: v. III
zicându-: *gerunziu* 1,7
au zis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,8, 11; 2,11; 6,1, 3, 8, 14; 7,12; 8,11; 9,5; 10,5, 7, 9, 10; 12,5, 6; 13,4; 14,7, 11; 15,2, 13; 16,7; 18,3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 12, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 23, 24, 27, 29, 31, 33; 19,2, 6; 20,6, 15, 20; 23,3, 11, 13, 14; 24,5, 6, 20, 22; 25,7, 9, 17; 26,18; 28,9, 13, 23; 29,5, 18, 21; 34,15; 35,21, 23
zicând: *gerunziu* 2,3, 12; 6,4, 16, 37; 7,18; 10,3, 6; 11,2; 12,7; 16,2; 18,19, 25, 30; 19,9; 20,2, 8, 37; 25,4, 17, 18; 30,18; 31,10; 32,4, 6, 9, 11, 12; 33,7; 34,16, 20; 36,22
a zice: *inf. prez.* 5,13
vor zice: *ind. viit.I. 3.pl.* 7,21
zice: *ind. prez. 3.sg.* 11,4; 12,5; 18,10, 26; 20,15; 21,12; 24,20; 32,10; 34,23, 24, 26, 27; 36,23
ziceți: *ind. prez. 2.pl.* 13,8
zicea: *ind. imp. 3.pl.* 18,11
va zice: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,13
am zis: *ind. pf.c. 1.sg.* 18,17; 31,20
veți zice: *ind. viit.I. 2.pl.* 18,26
(să) zice: *ind. prez. 3.sg.* 23,5
să zică: *conj. prez. 3.sg.* 25,15
zis-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 25,19
zisease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 33,4; 34,28
ziceți: *imperativ 2.pl.* 34,23
(s-)au zis: *ind. pf.c. 3.pl.* 34,27

ZID: s.n.
ziduri: *pl. ac.* 11,11; 14,7; 17,2
zid: *sg. ac.* 16,1; 32,5
zidul: *sg. ac.* 25,23; 26,6; 27,3; 32,5; 33,14; 36,19
zidului: *sg. gen.* 26,9
zidurilor: *pl. gen.* 26,15
zidurile: *pl. ac.* 32,18

ZIDAR: s.m.
zidarilor: *pl. dat.* 34,11

(a se) ZIDI: v. IV
să (se) zidească: *conj. prez. 3.sg.* 2,1
să zidească: *conj. prez. 3.sg.* 2,3, 6, 12; 3,3
să zideasc: *conj. prez. 1.sg.* 2,4
a zidi: *inf. prez.* 2,5, 9; 3,1, 2; 6,7; 16,5
zidi: *inf. prez. fără* ***a*** 2,6
(să) zidește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3
am zidit: *ind. prez. 1.sg.* 6,2, 10, 18, 33, 34, 38
să (să) zidească: *conj. prez. 3.sg.* 6,5
să zidești: *conj. prez. 2.sg.* 6,8
vei zidi: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,9
va zidi: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,9
zidind: *gerunziu* rezum. cap.8; rezum. cap.11
au zidit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,1, 2, 4, 6; 11,5, 6; 14,6, 7; 16,6; 17,12; 20,8; 26,2, 6, 9; 27,3, 4; 32,5, 29; 33,4, 5, 14, 19; 35,3
zidise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 8,11, 12; 9,3; 33,22
zideaște: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.14; rezum. cap.26
să zidim: *conj. prez. 1.pl.* 14,7
să zidesc: *conj. prez. 1.sg.* 36,23

ZIDIRE: s.f.
zidirea: *sg. ac.* rezum. cap.2; 16,6
zidire: *sg. ac.* 14,7
zidirii: *sg. gen.* 34,11

ZIDIT, -Ă: adj. (aici) „întărit cu ziduri”
zidite: *f. pl. nom./ac.* 8,5; 11,23; 16,4; 17,12, 19; 19,5

ZIDUIT, -Ă: adj. (Trans.) „întărit cu ziduri”
ziduite: *f. pl. ac.* 11,5

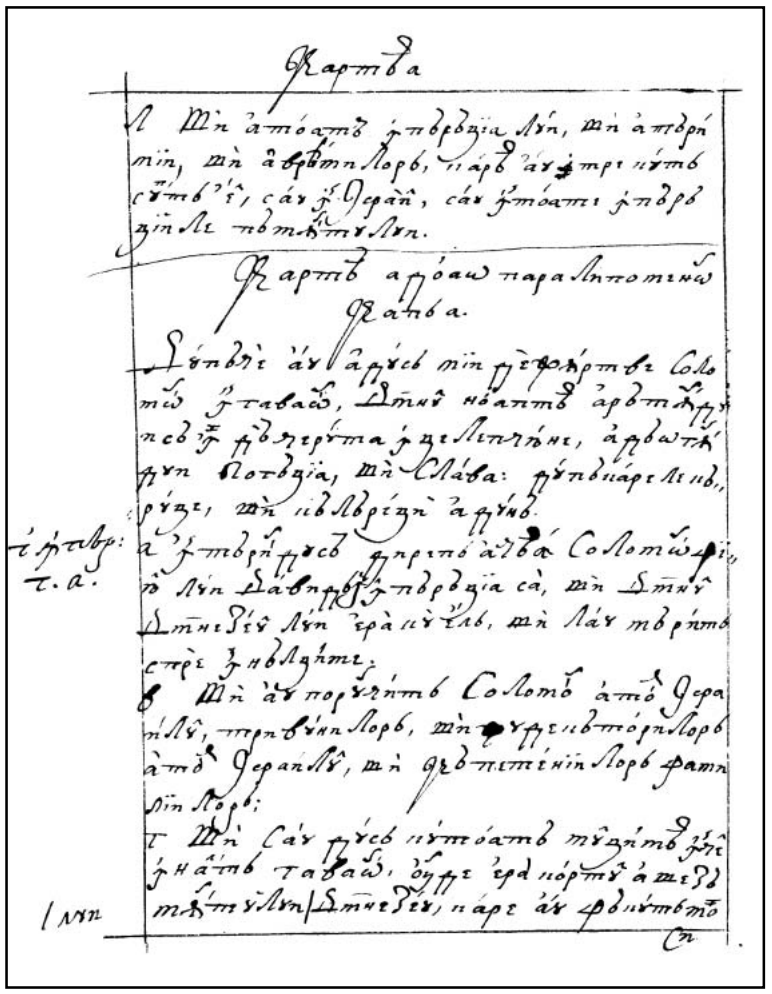

309v

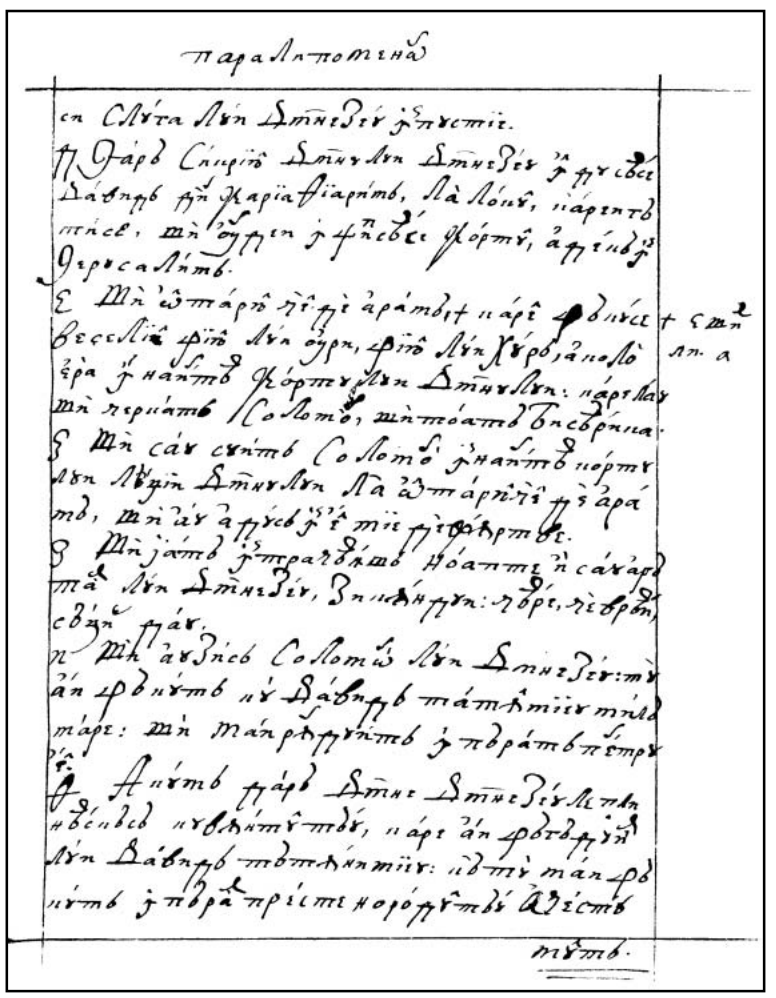

310r

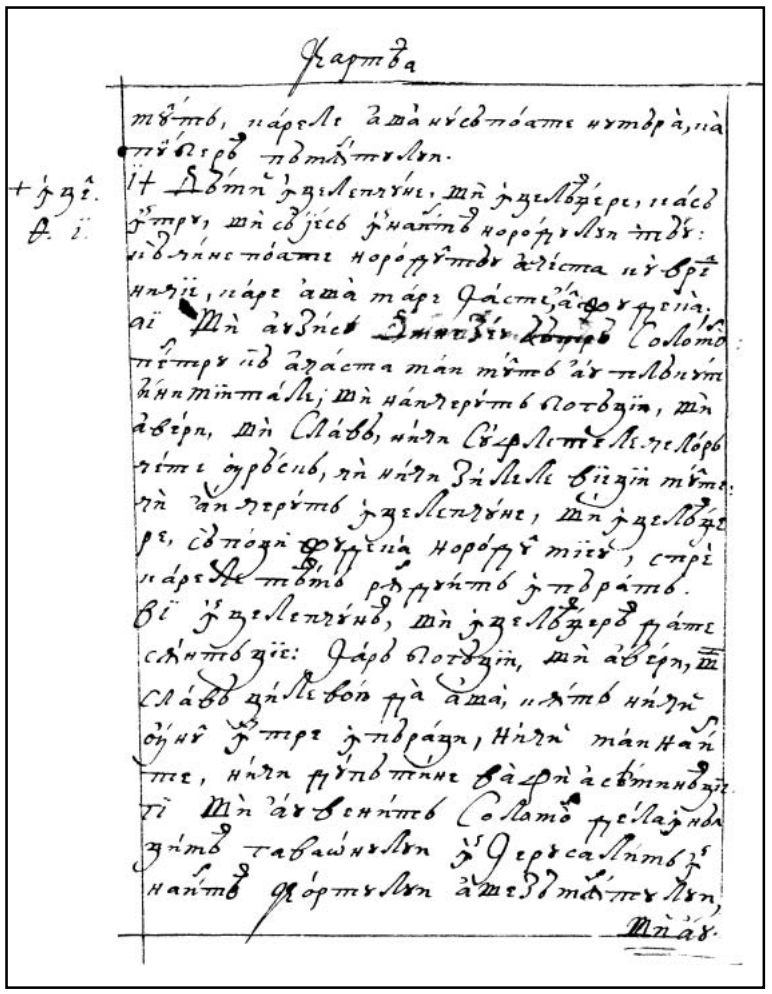

310v

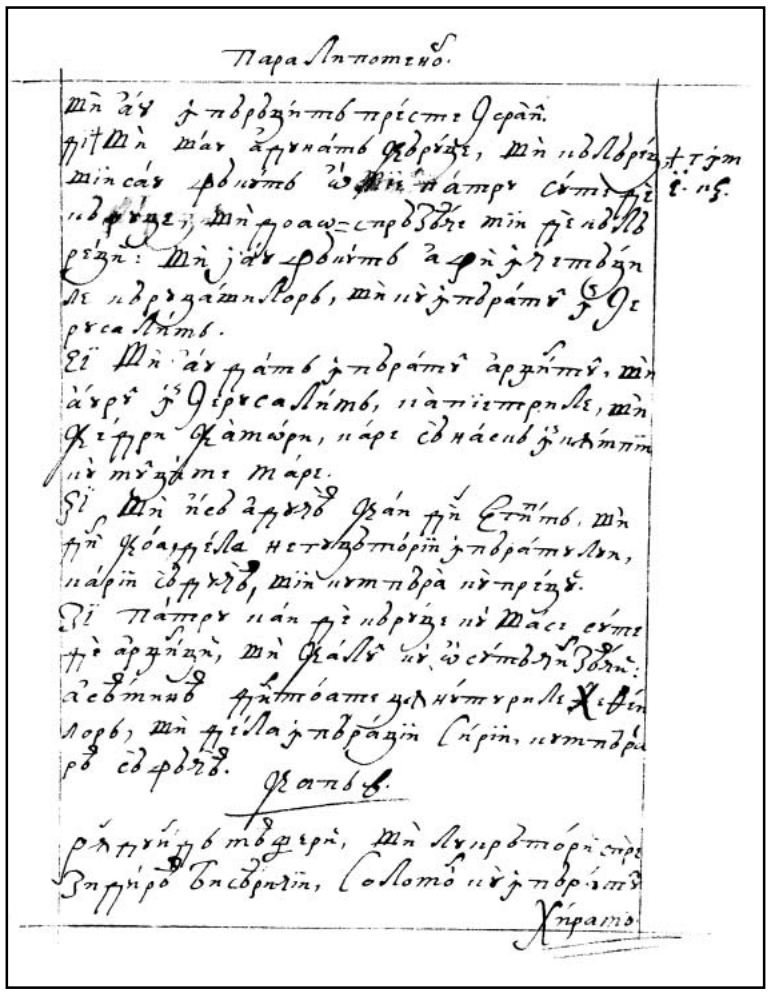

311r

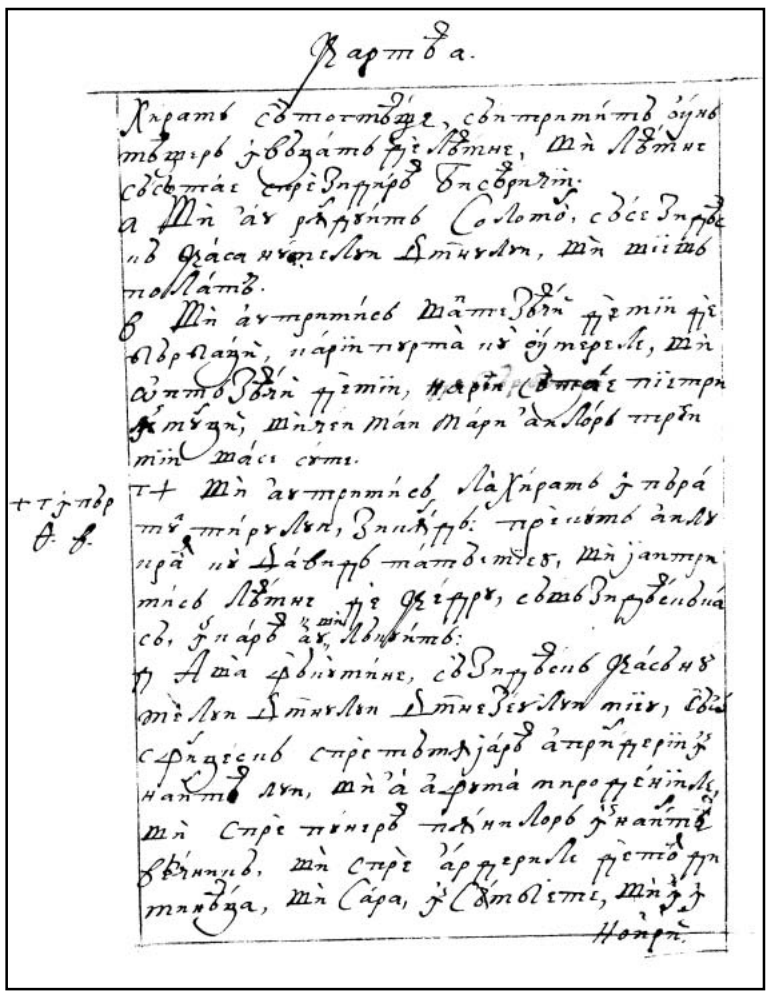

Кнїга а.

Хратъ сътотъвѣ, съвръшитъ оуноу
тъшрѣ ѣвдатъ ѣ лѣтнѣ, мѣ лѣтнѣ
сѣсътаѣ стрѣзнрѣ бъсърдїн.
а мѣ ѣаѣ рѣрѣтъ Соломѡ, сѣсѣзнрѣ
ив фїаса нѣцелѣи Дтнѣлѣи, мѣ мїитъ
поѣлатъ.
в мѣ ѣаѣтрътнсѣ мѣтнѣзѣѣ трѣмїи трѣ
влрѣаѣѣ, нарїи тѣрѣта ив оуѣерѣле, мѣ
ѡптъзѣѣ трѣмїи, нарїи сѣтаѣ нїѣтрѣ
ѣтѣѣ, мїнѣи маи мари ѣаѣлорѣ тѣрѣи
мїи маѣсѣ сѣте.
+тѣ пѣр + мѣ ѣаѣтрътнсѣ ѣа Хратъ ѣ пѣраѣ
ѳ. ѳ. тѣ тѣрѣлѣи, знлѣрѣ: трѣѣтъ ѣалѣ
ирѣ ив Даѣнрѣ матѳѣтнѣѣ, мѣ ѣантрѣ
тнсѣ лѣтнѣ трѣ фѣтрѣ, сѣтъ знрѣѣелѣиа
сѣ, ѣ нарѣ ѣѣ лѣѣнѣтъ:
ѣ Аѣа фѣѣтнѣе, сѣзнрѣѣелѣ фѣасѣнѣ
мѣлѣи Дтнѣлѣи Дтнѣзѣѣлѣи мїѣѣ, сѣѣ
сфѣдѣсѣѣ стрѣтъѣѣрѣ ѣтрѣѣрѣрѣ
нантъ лѣи, мѣ ѣ ѣфѣѣта тпрофѣѣнѣлѣ,
мѣ стрѣ тѣнѣрѣ пѣѣнѣлорѣ ѣнантъ
фѣѣнѣѣ, мѣ стрѣ ѣарѣѣерѣлѣ трѣтъ ѣѣ
тнѣѣа, мѣ Сара, ѣ Сѣтѣѣѣтѣ, мѣ ѣ
Ноѣрѣ.

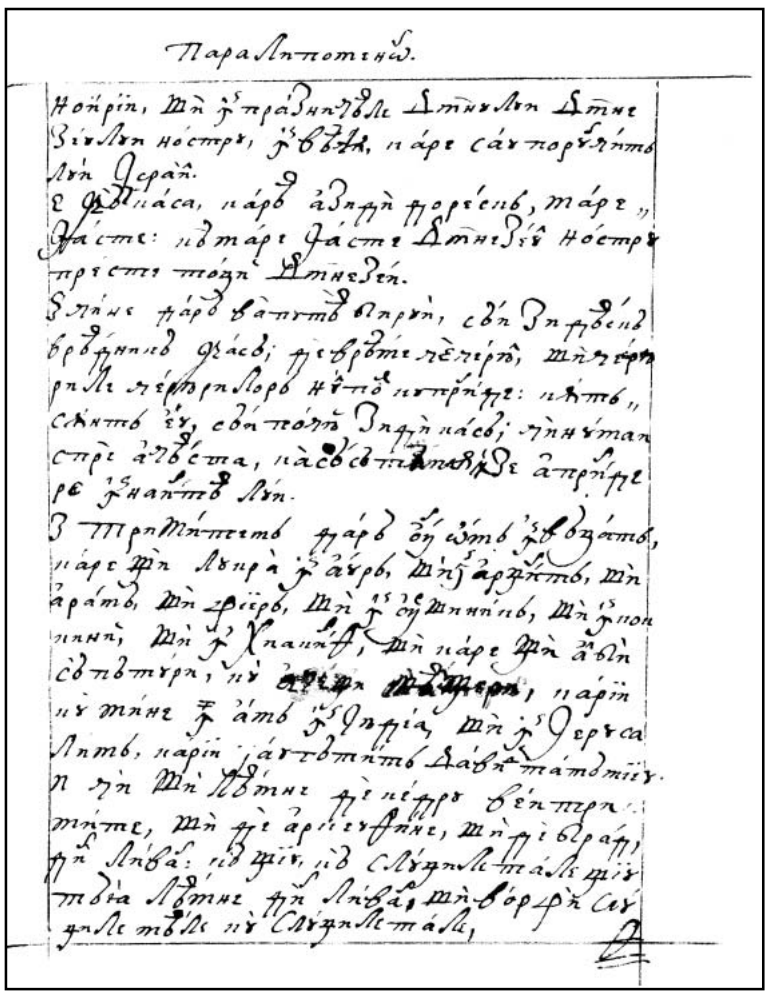

Параліпотенѡ.

Ноѣрїи, мѣ ѣ праѣнѣѣѣле Дтнѣлѣи Дтне
зѣѣлѣи нѣстрѣ, ѣ ѣѣѣѣ, нарѣ сѣ порѣѣѣтъ
лѣи Ѳсраѣл.
ѣ ѣѣѣаса, нарѣ ѣзнрѣ порѣѣнь, марѣ ,,
фѣасте: ив тарѣ фѣасте Дтнезѣѣ нѣстрѣ
прѣѣтѣ тѣѣѣ Дтнезѣѣ.
Знѣне нарѣ ѣаѣтѣ ѣпрѣѣ, сѣѣ знрѣѣнь
ѣрѣѣнѣѣ фѣасѣ; трѣѣрѣте пѣѣрѣ, мѣ трѣ
рѣле пѣѣрѣлорѣ нѣ по потрѣрѣ: нѣтѣ,,
сѣнтѣ ѣѣ, сѣѣ тѣѣѣ знрѣ нась; знѣѣтан
стрѣ ѣѣѣѣта, нась сѣ тѣѣѣѣѣ ѣпрѣѣрѣ
ре ѣнантѣ лѣи.
З трѣѣѣтѣ нарѣ ѣѣ ѣѣтѣ ѣѣѣѣѣтѣ,
нарѣ трѣ лѣирѣ ѣ ѣѣрѣ, мѣ ѣрѣѣтѣ, мѣ
ѣратѣ, мѣ фѣѣрѣ, мѣ ѣ ѣѣѣѣѣѣ, мѣ ѣ тон
ѣѣѣѣ, мѣ ѣ Хнаѣѣѣ, мѣ нарѣ трѣ ѣѣѣ
сѣтѣѣѣрѣ, ѣѣ [illegible], нарїи
ѣѣ тѣѣѣ ѣ ѣѣѣ ѣѣѣѣѣ, мѣ ѣ
Ѳерѣса
лѣѣѣ, нарїи ѣаѣтѣѣѣѣѣ Даѣѣ ѣѣѣѣѣѣѣ.
п ѣѣ мѣ лѣѣнѣ трѣ пѣѣрѣ ѣѣѣ трѣ
мѣѣѣ, мѣ трѣ арїѣѣѣѣѣ, мѣ трѣ ѣѣѣаѣ,
ѣѣ лѣѣаѣ: ив трѣѣ, ив слѣѣѣлѣ маѣѣ трѣѣ
тѣѣа лѣтнѣ ѣѣ лѣѣаѣ, мѣ ѣорѣѣ сѣѣ
ѣѣлѣ тѣѣѣ ѣѣ слѣѣѣлѣ маѣѣ,

311v

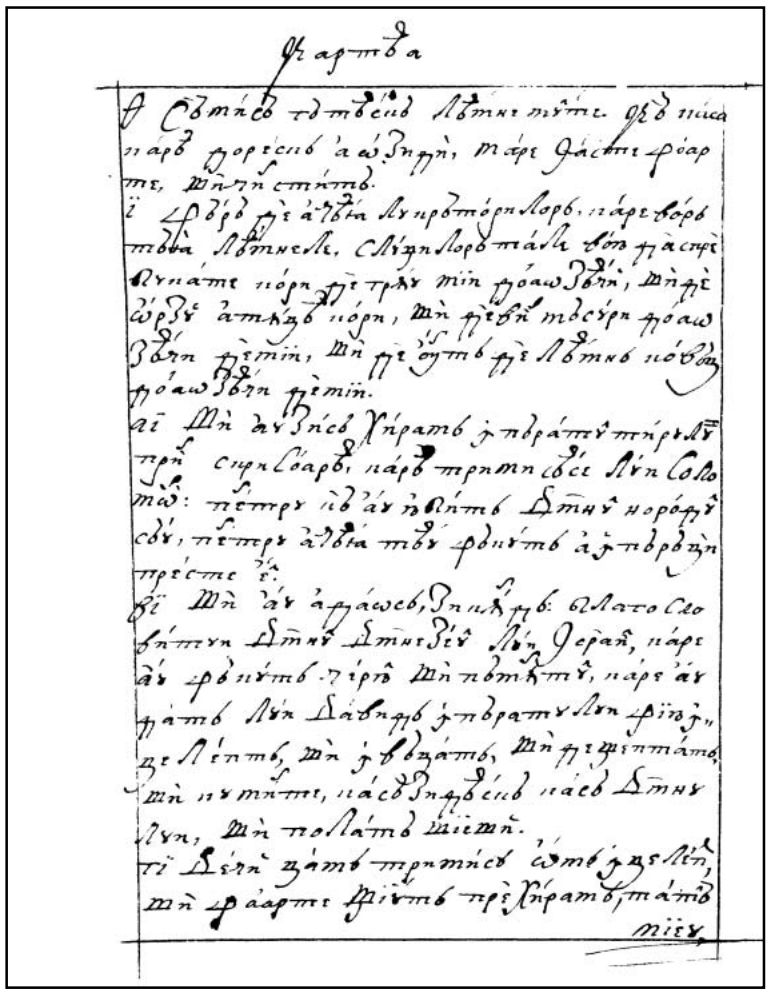

Кнїга а

ѳ Сѣтаѣѣ тѣѣѣѣѣ лѣѣнѣ мѣѣѣ. ѳѣѣ пѣса
нарѣ ѣорѣѣѣѣ ѣѣѣѣѣѣ, марѣ ѳаѣѣѣ ѣѣар
ѣѣ, мѣѣѣ сѣѣѣѣ.
ї ѣѣѣѣ трѣ ѣѣѣѣа лѣѣѣѣѣѣѣѣѣ, нарѣ ѣѣѣѣ
тѣѣѣа лѣѣѣѣѣѣ. слѣѣѣлѣѣѣ маѣѣ ѣѣѣ ѳаѣѣѣ
ѣѣѣаѣѣ пѣѣѣ трѣ трѣѣ мїи ѣѣаѣѣѣѣѣ, мѣ трѣ
ѣѣѣѣ ѣѣѣѣѣ пѣѣѣ, мѣ трѣѣѣ тѣѣѣѣ ѣѣаѣ
ѣѣѣѣ трѣмїи, мѣ трѣ ѣѣѣѣ трѣ лѣѣнѣ пѣѣѣѣ
ѣѣаѣѣѣѣѣ трѣмїи.
аї мѣ ѣѣѣѣѣѣ Хратъ ѣ пѣраѣѣѣ тѣѣѣѣѣѣѣ
трѣ сѣѣѣѣѣѣѣ, нарѣ трѣѣѣѣѣѣѣ лѣи Соло
мѡ: нѣтѣѣ ѣѣѣѣ ѣѣѣѣѣ Дтнѣ ѣѣѣѣѣѣ
сѣѣ, нѣтѣѣ ѣѣѣѣа тѣѣ ѣѣѣѣѣѣ ѣѣ ѣѣѣѣѣѣѣ
трѣѣѣѣ ѣѣ.
бї мѣ ѣѣ ѣѣѣѣѣѣ, знѣѣѣѣѣ: ѣѣѣѣѣѣѣѣ
ѣѣѣѣѣѣ Дтнѣ Дтнезѣѣ лѣи Ѳсраѣл, нарѣ
ѣѣ ѣѣѣѣѣѣ тѣѣѣ мѣ пѣѣѣѣѣѣ, нарѣ ѣѣ
ѣѣѣѣѣѣ лѣи Даѣѣѣѣ ѣ пѣраѣѣѣѣѣ ѣѣѣѣ,
ѣѣѣѣѣѣ, мѣ ѣ ѣѣѣѣѣѣ, мѣ ѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣ
мѣ ѣѣѣѣѣѣ, ѣѣѣѣ знѣѣѣѣѣ ѣѣѣѣ Дтнѣ
лѣи, мѣ ѣѣѣѣѣѣ ѣѣѣѣѣ.
гї Дѣѣѣ ѣѣѣѣ ѣѣѣѣѣѣѣѣ ѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣ
ѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣ

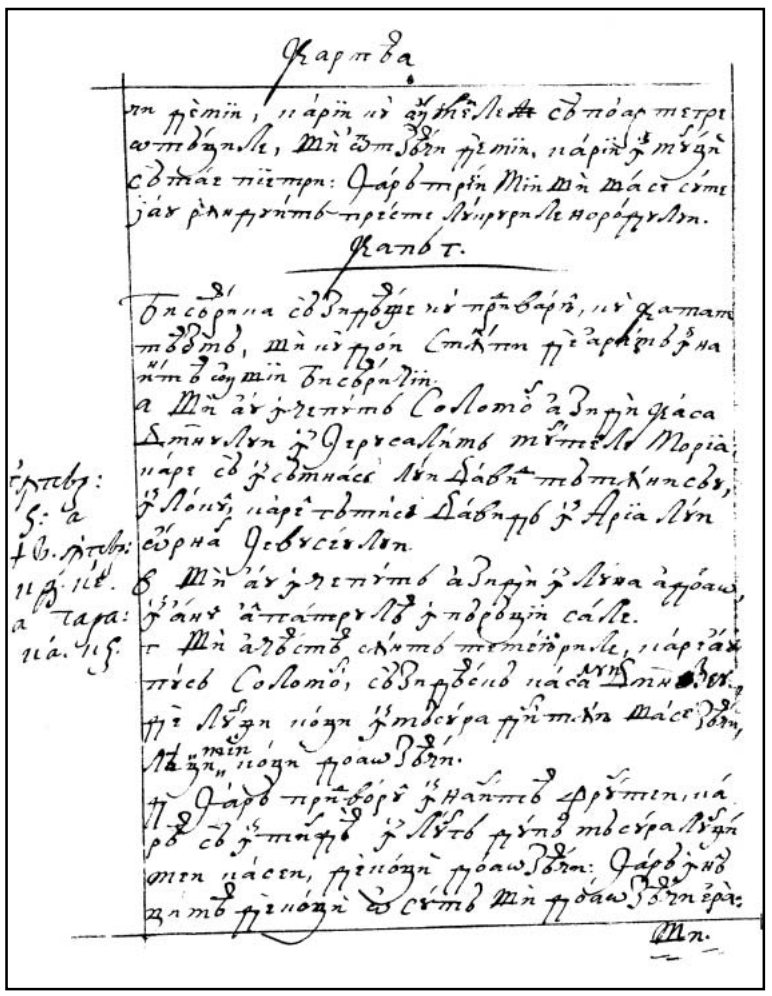

313v

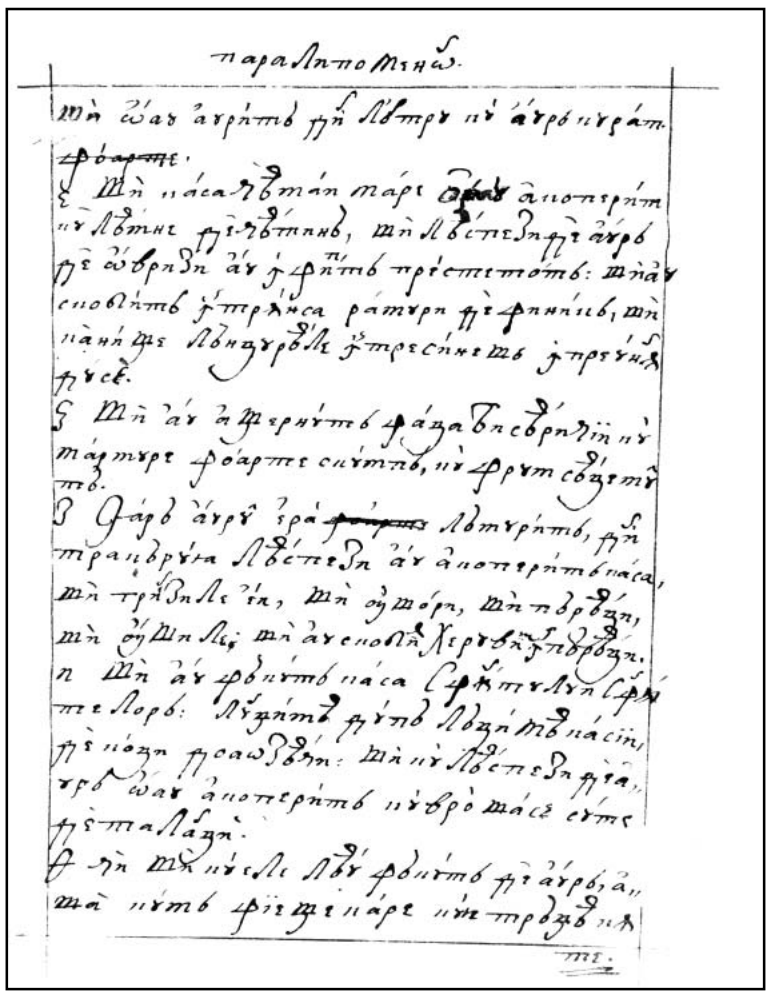

314r

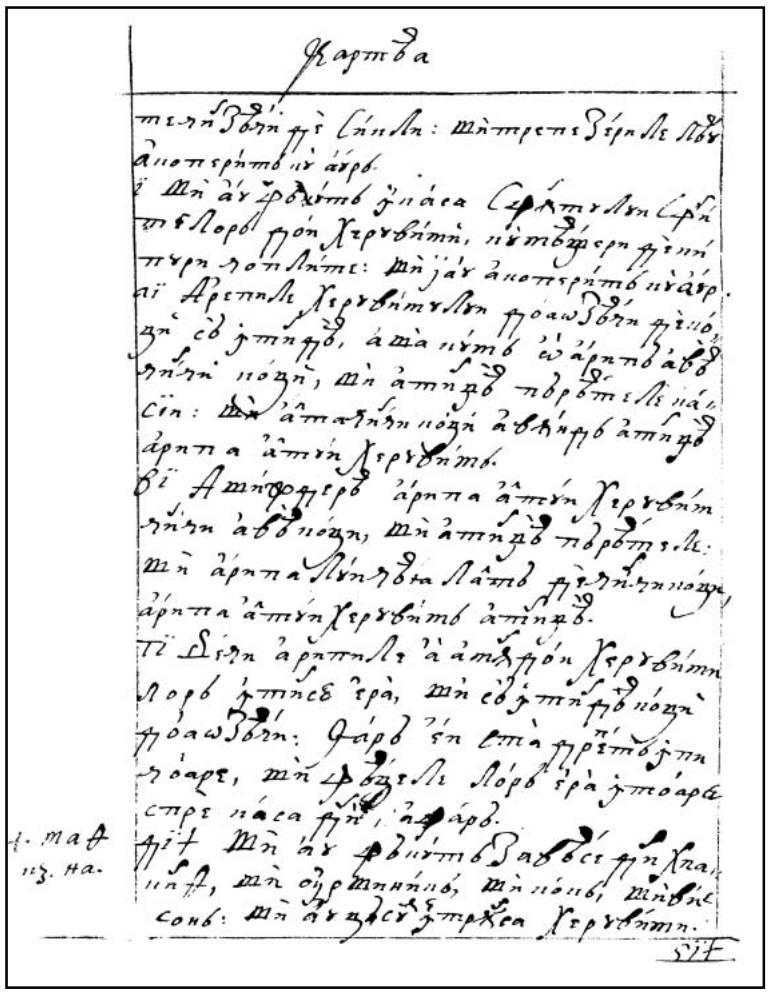

314v

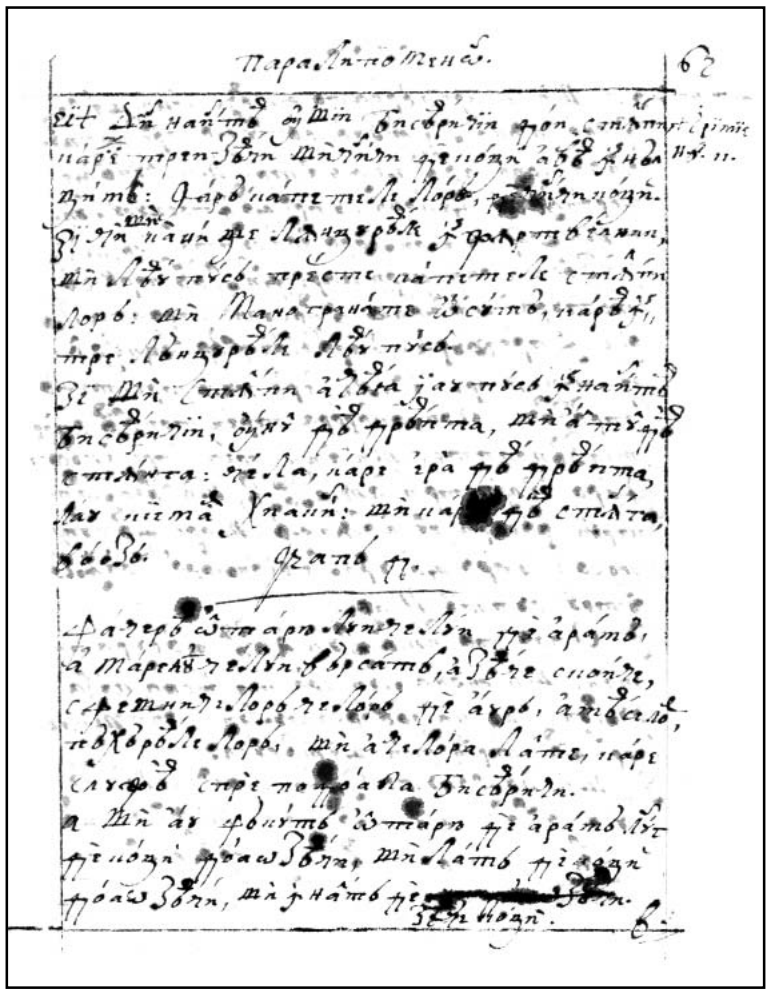

315r

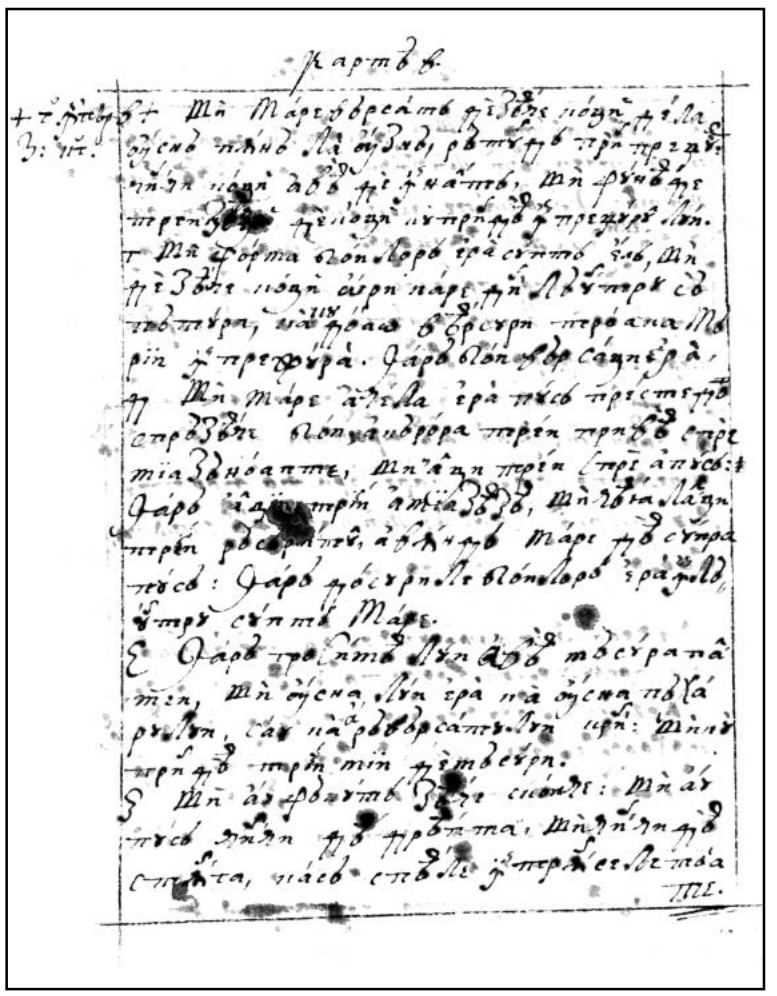

315v

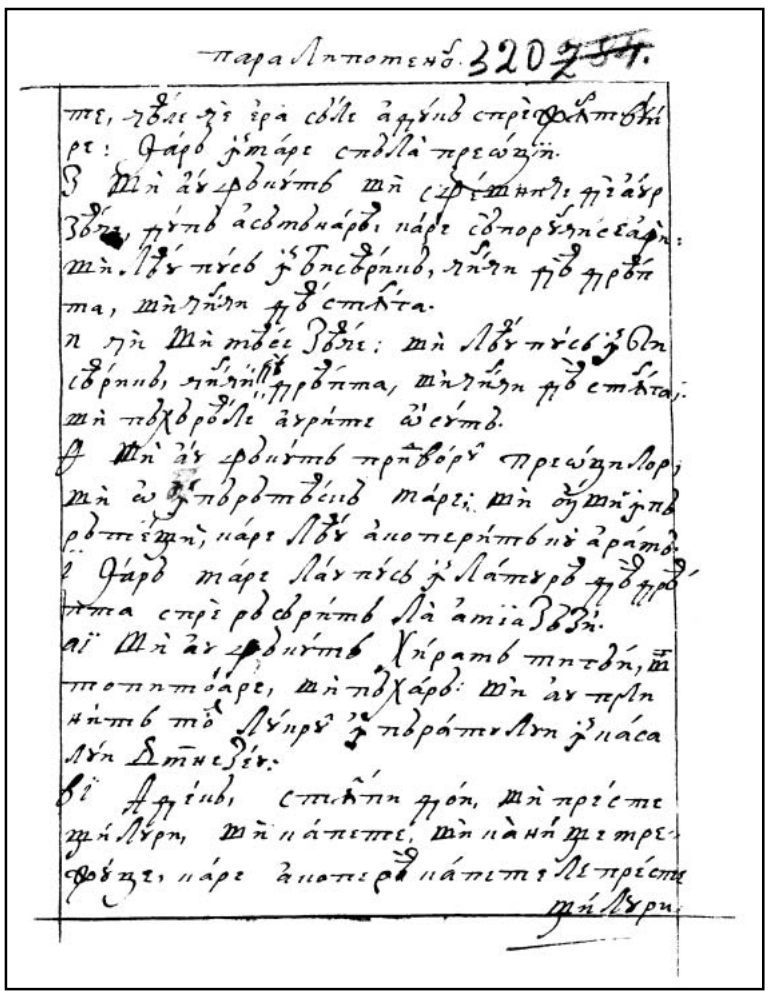

316r

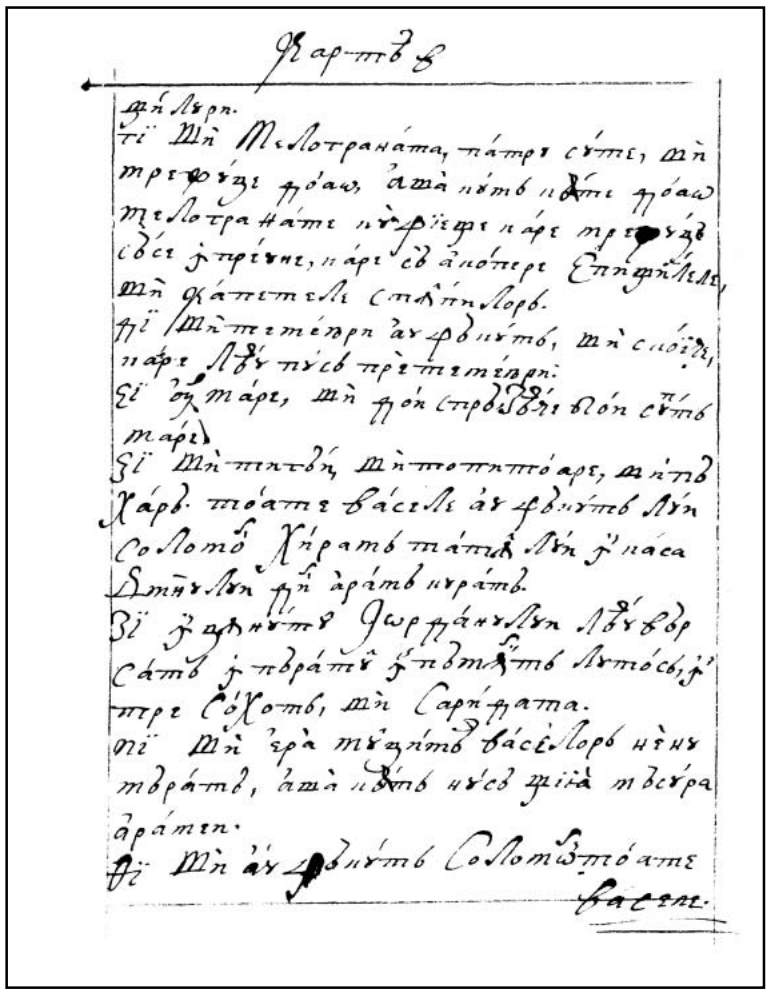

316v

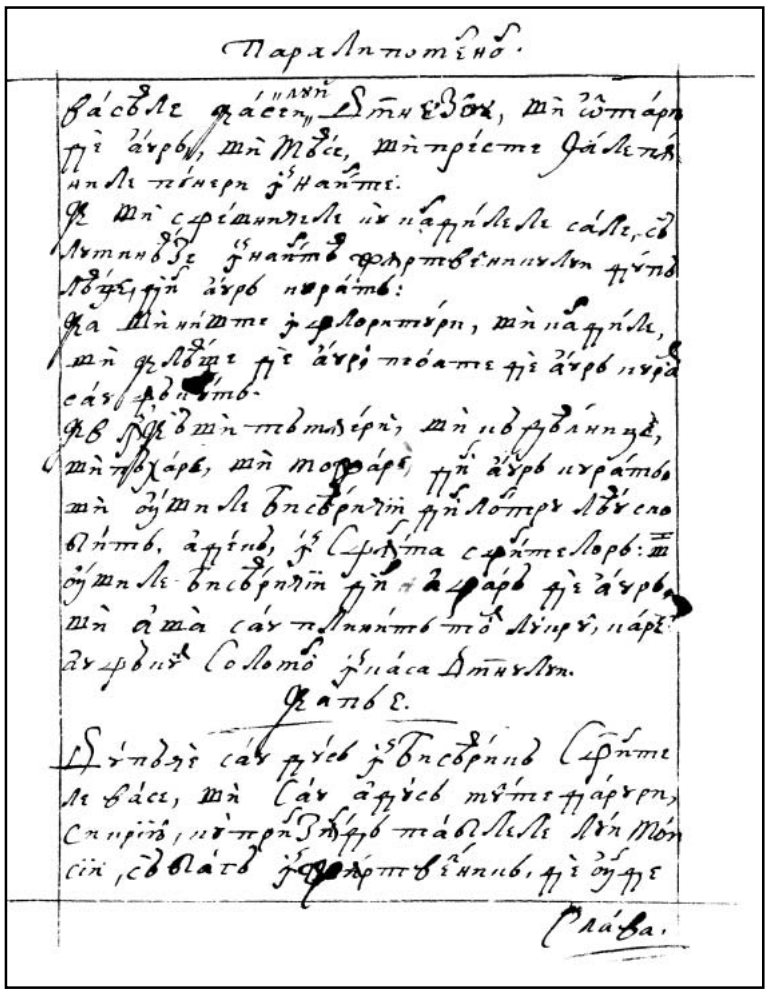

317r

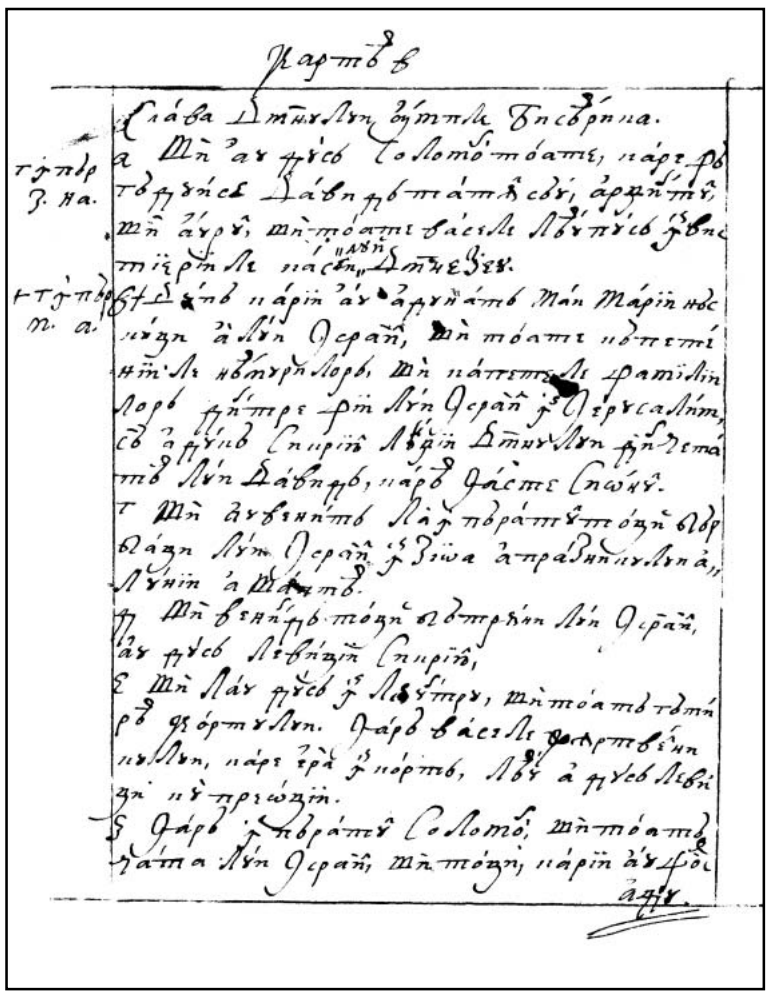

317v

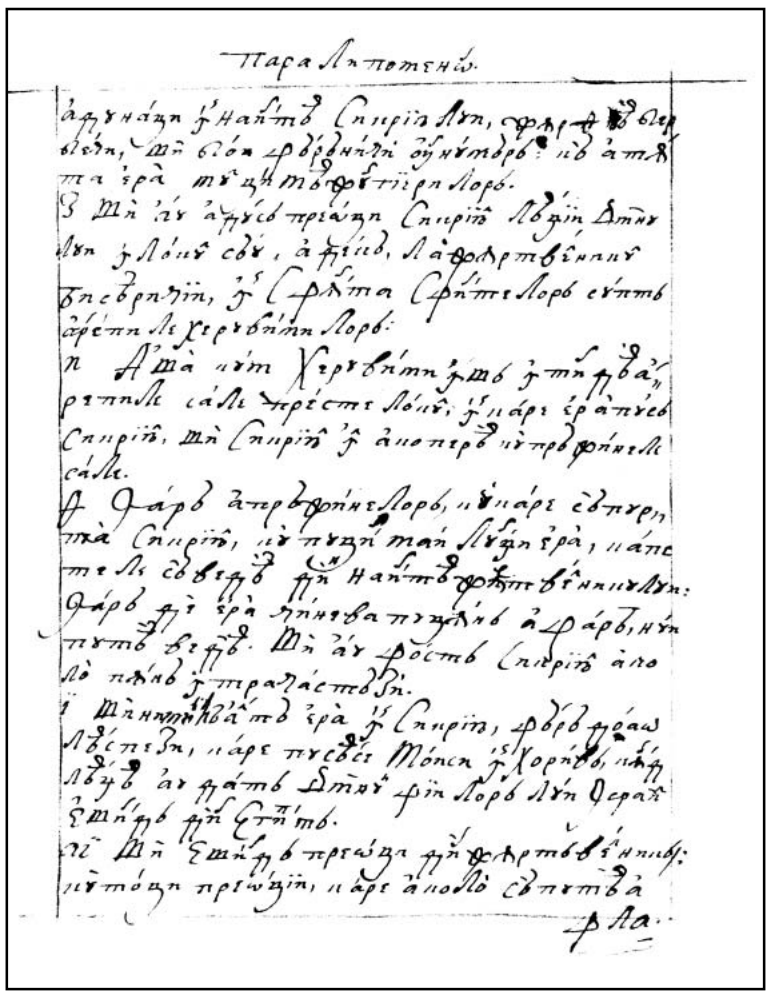

318r

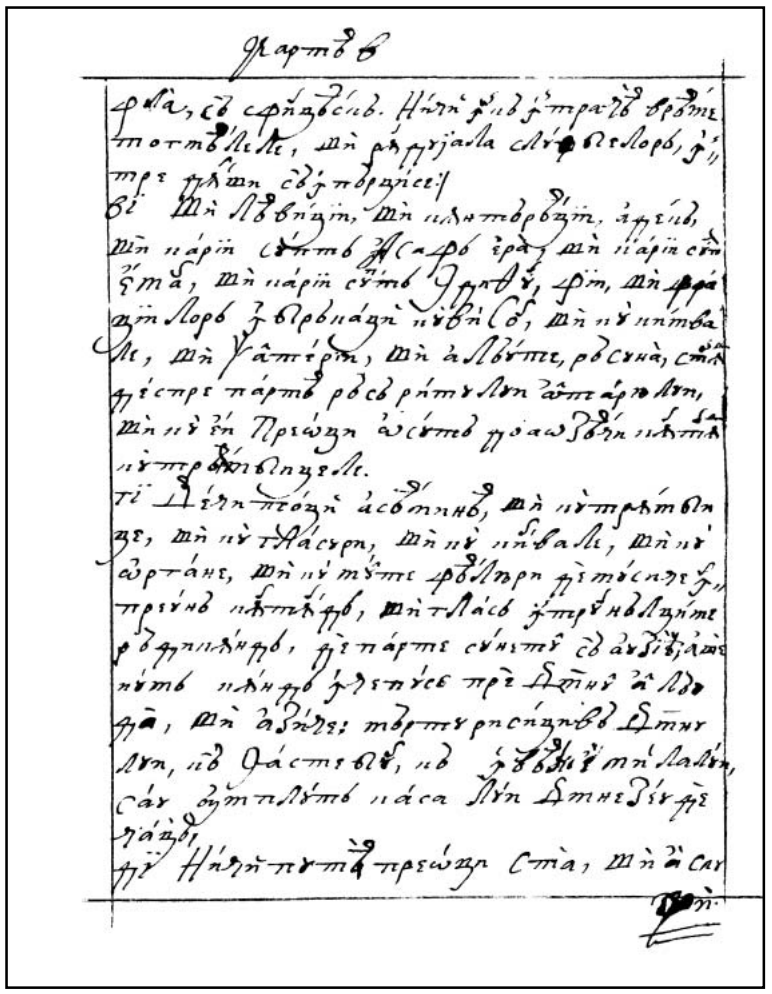

318v

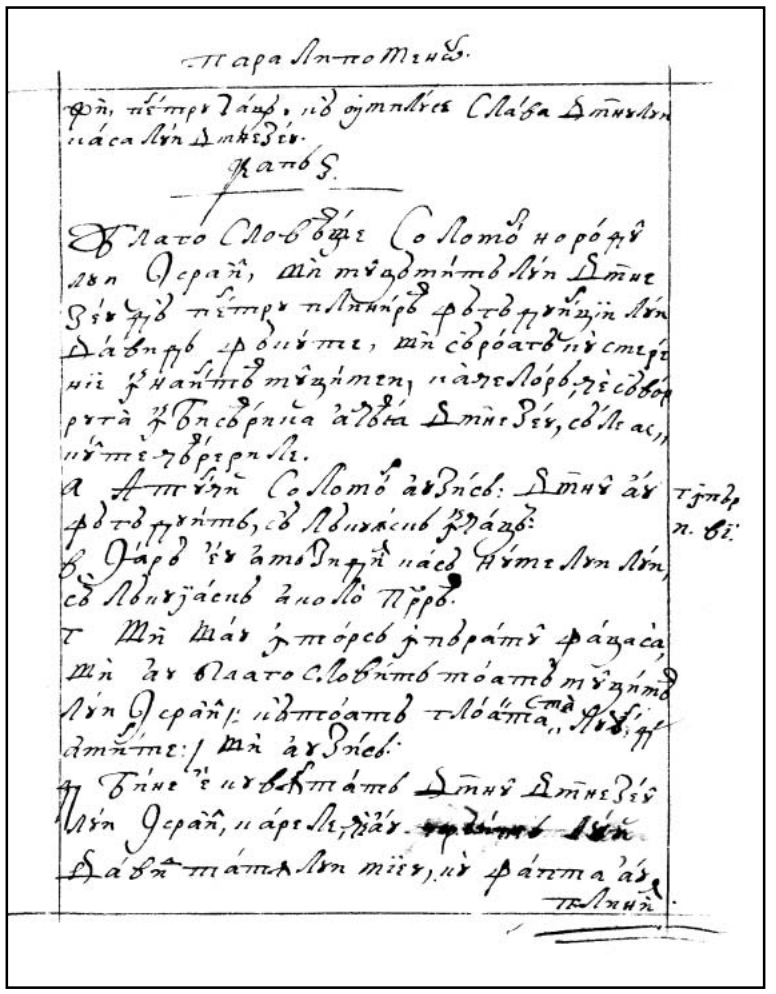

319r

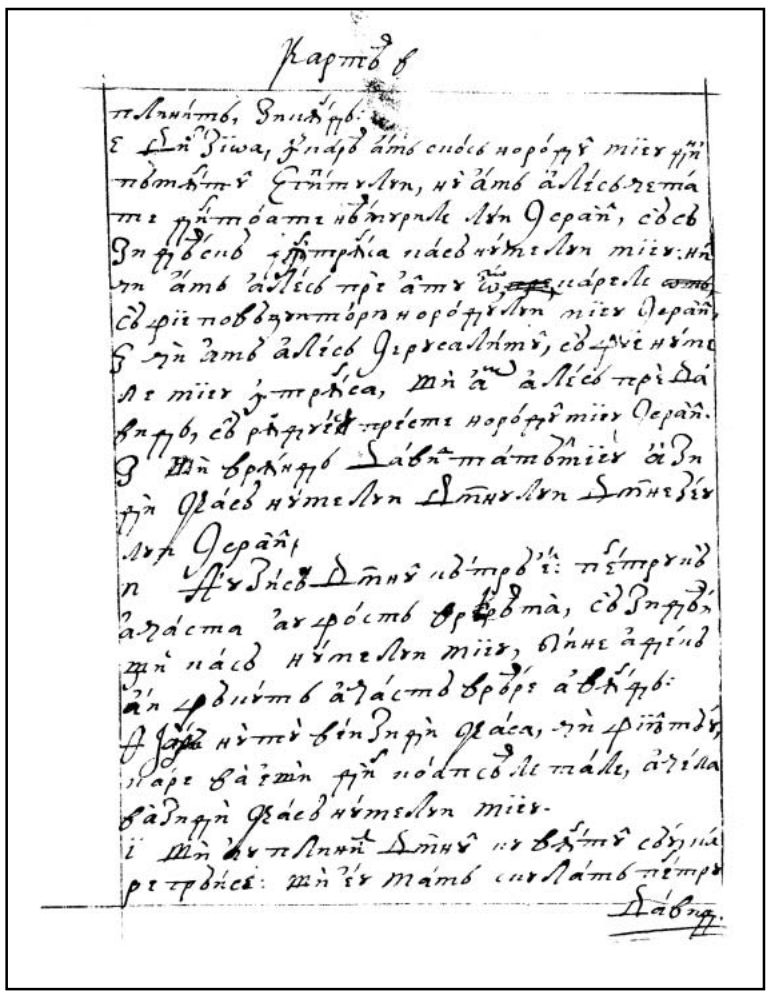

319v

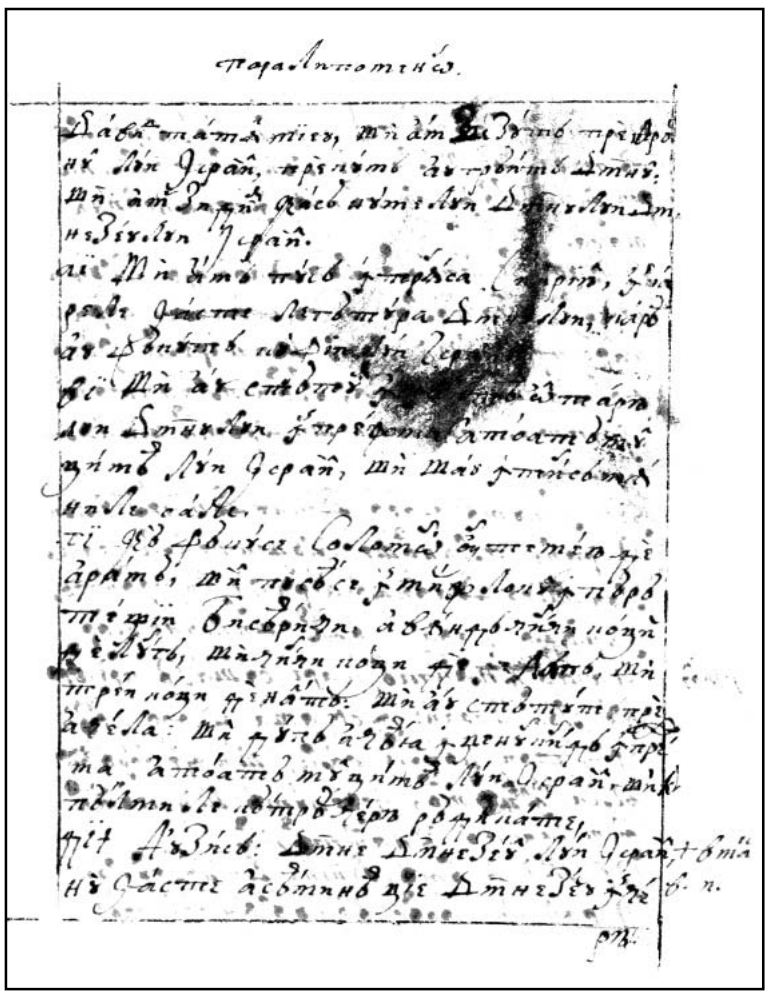

320r

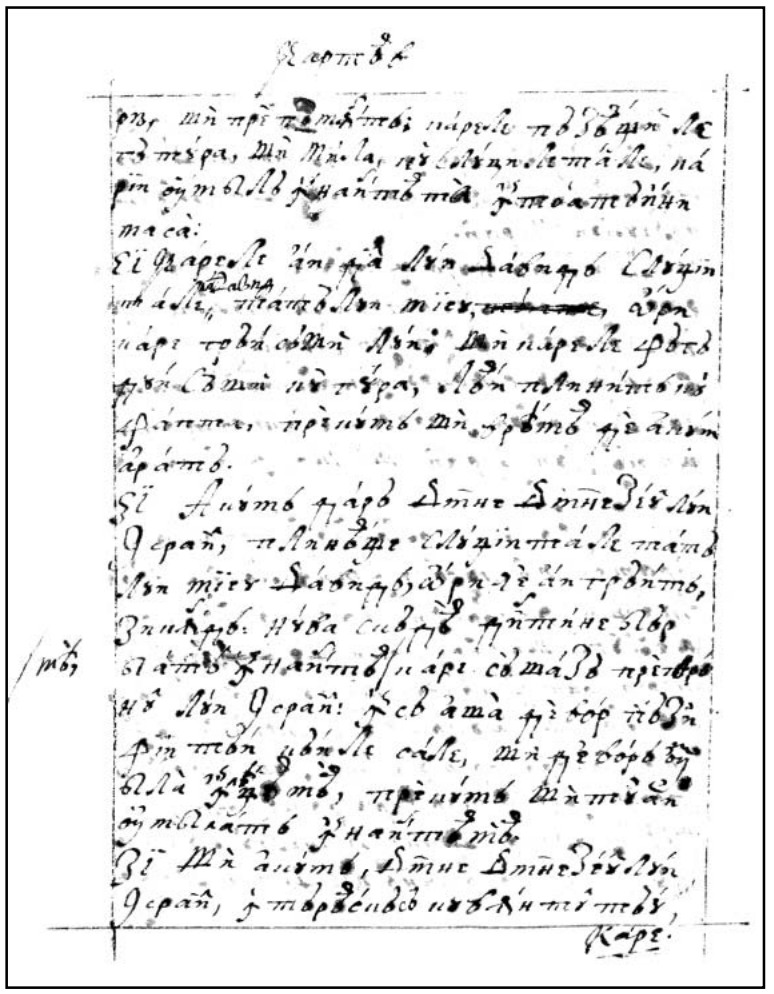

320v

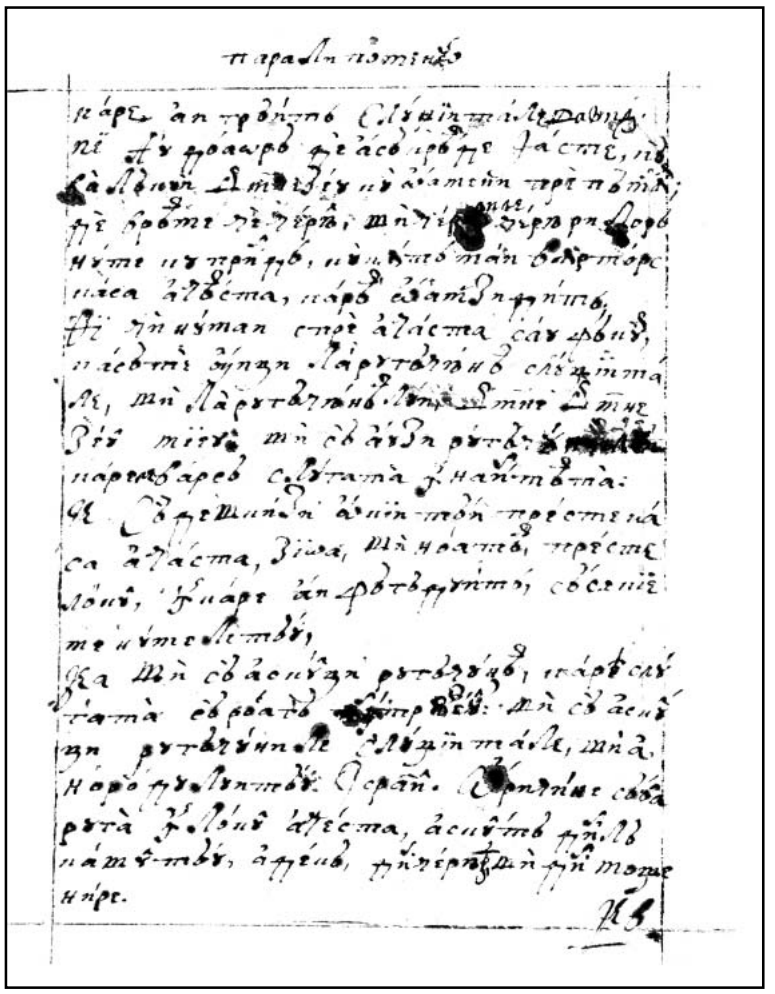

321r

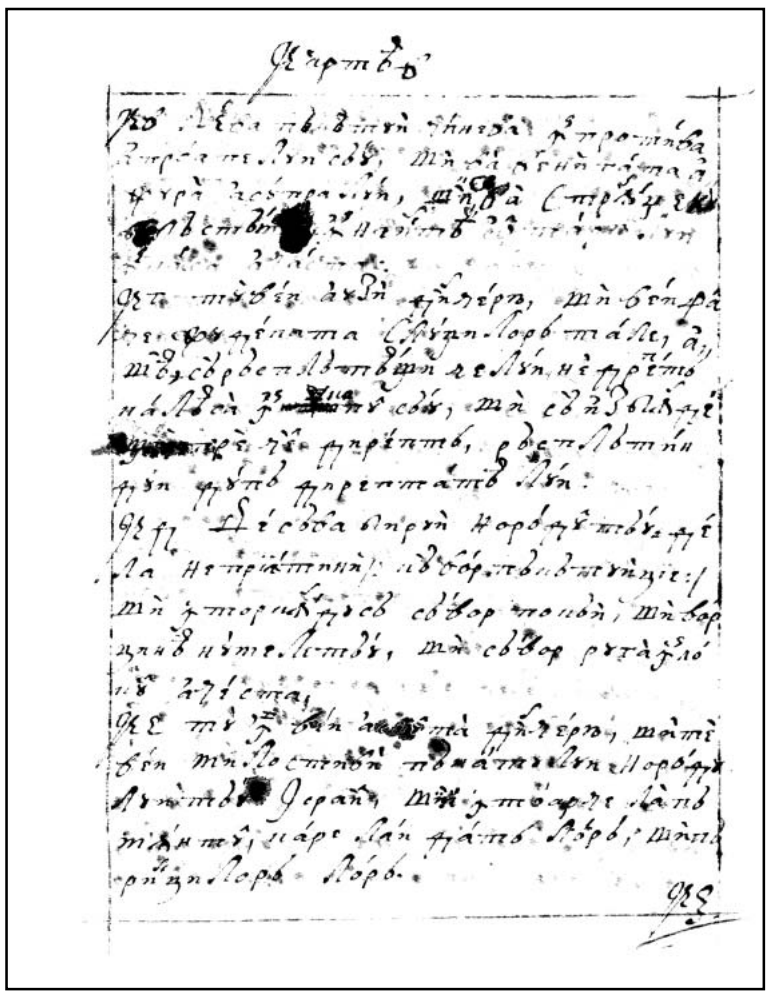

321v

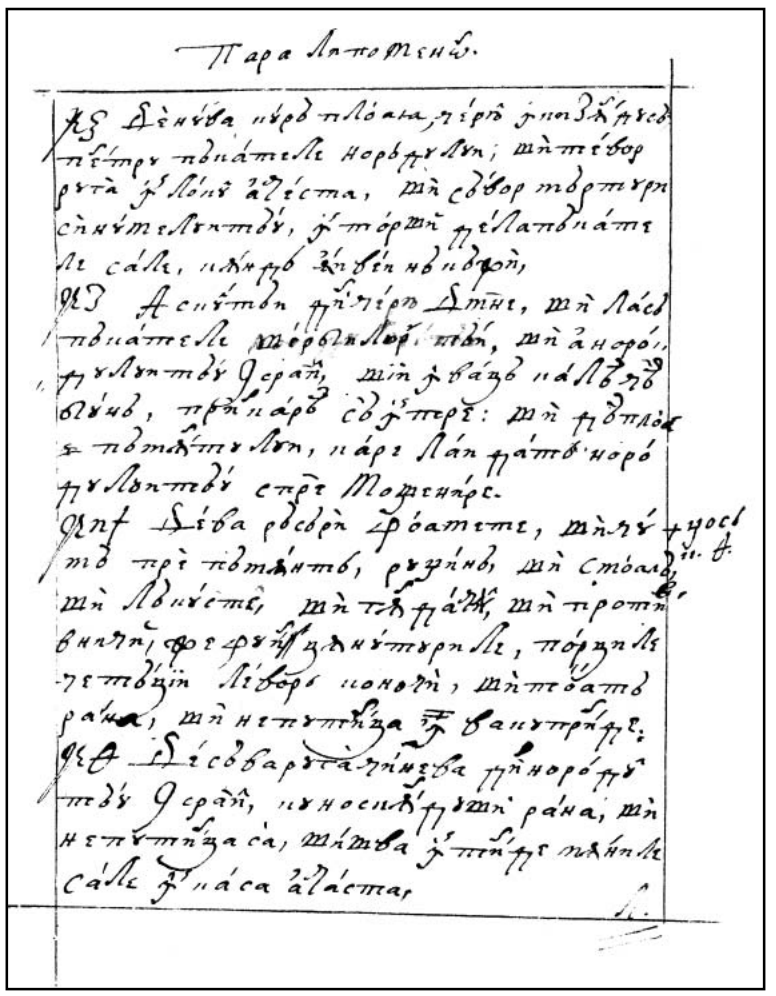

322r

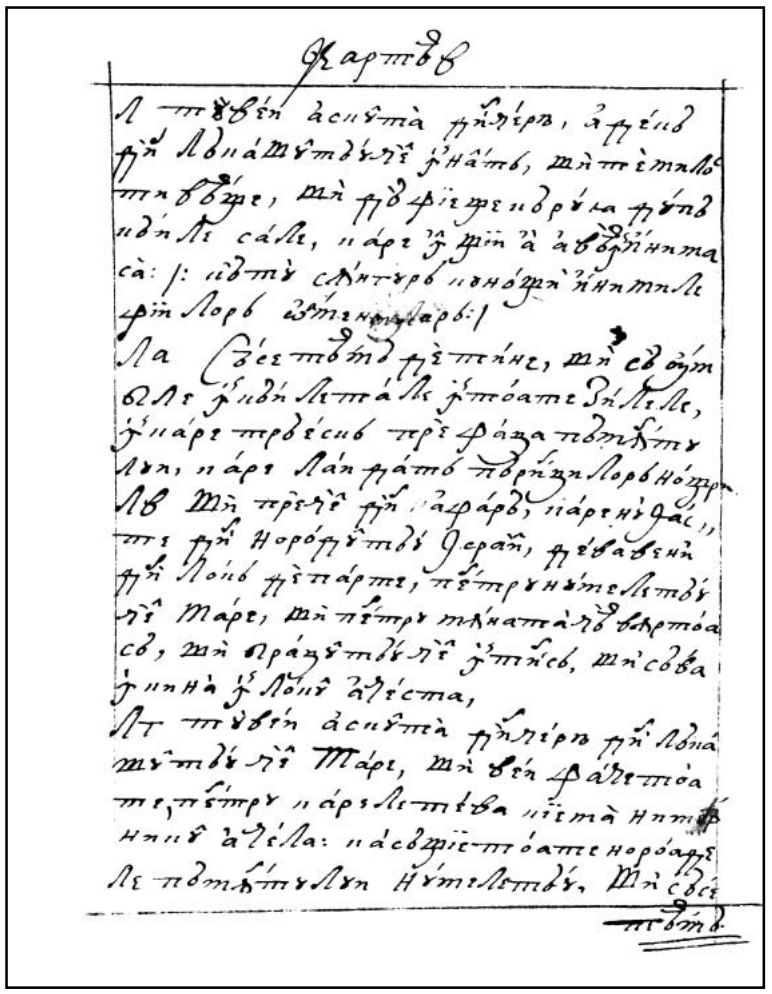

322v

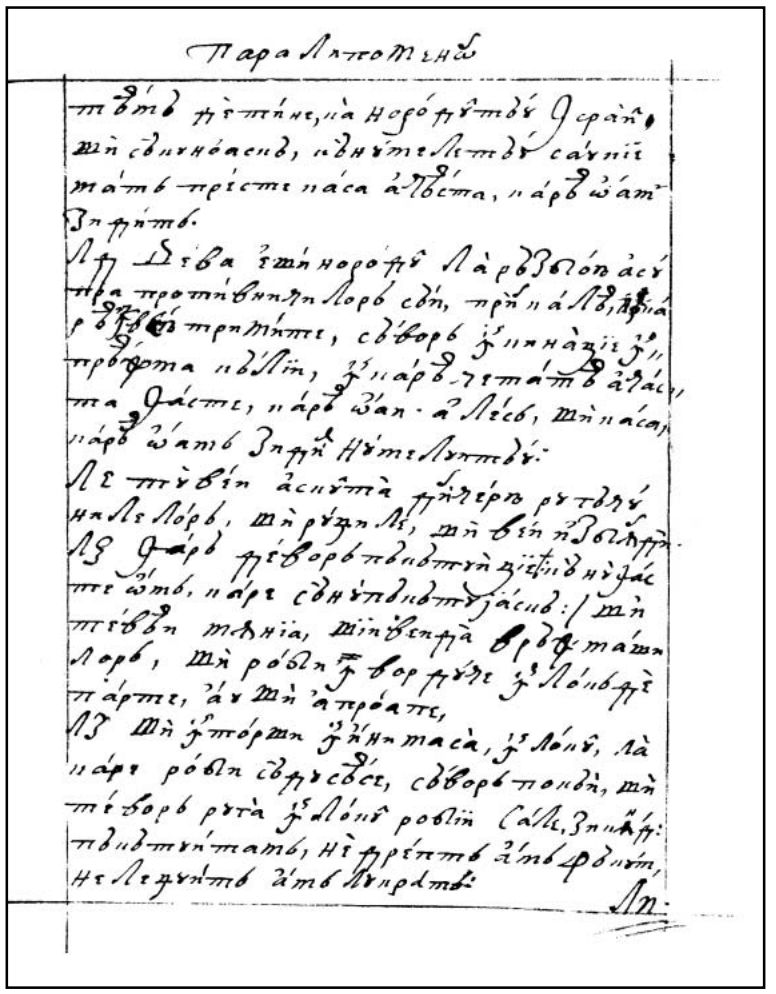

323r

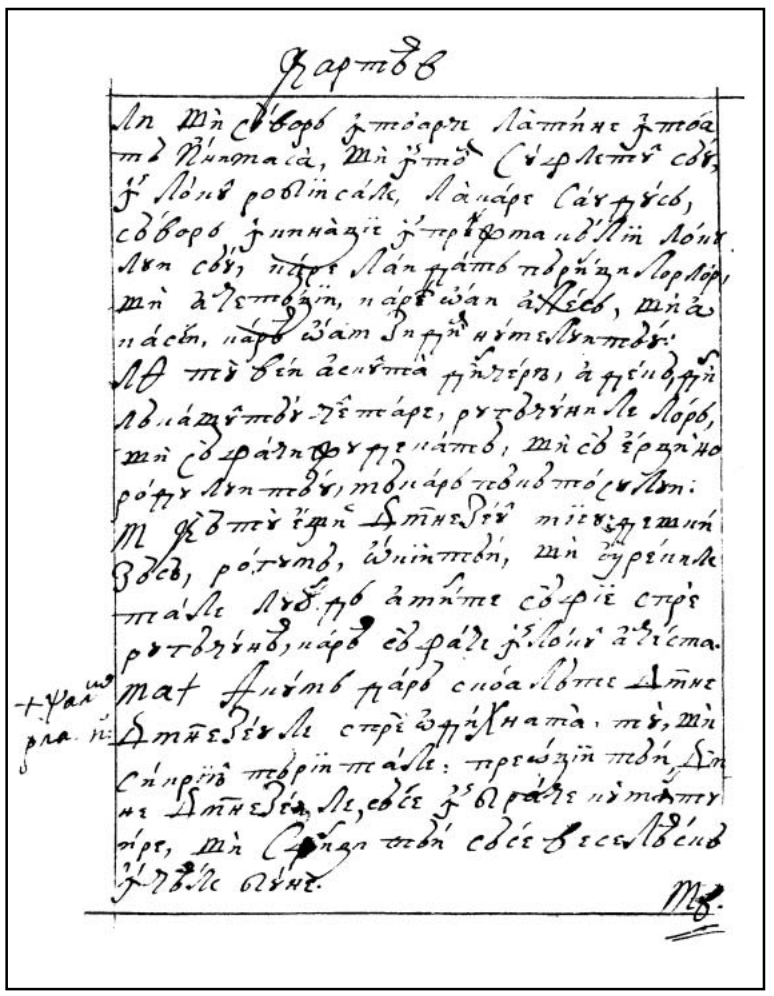

323v

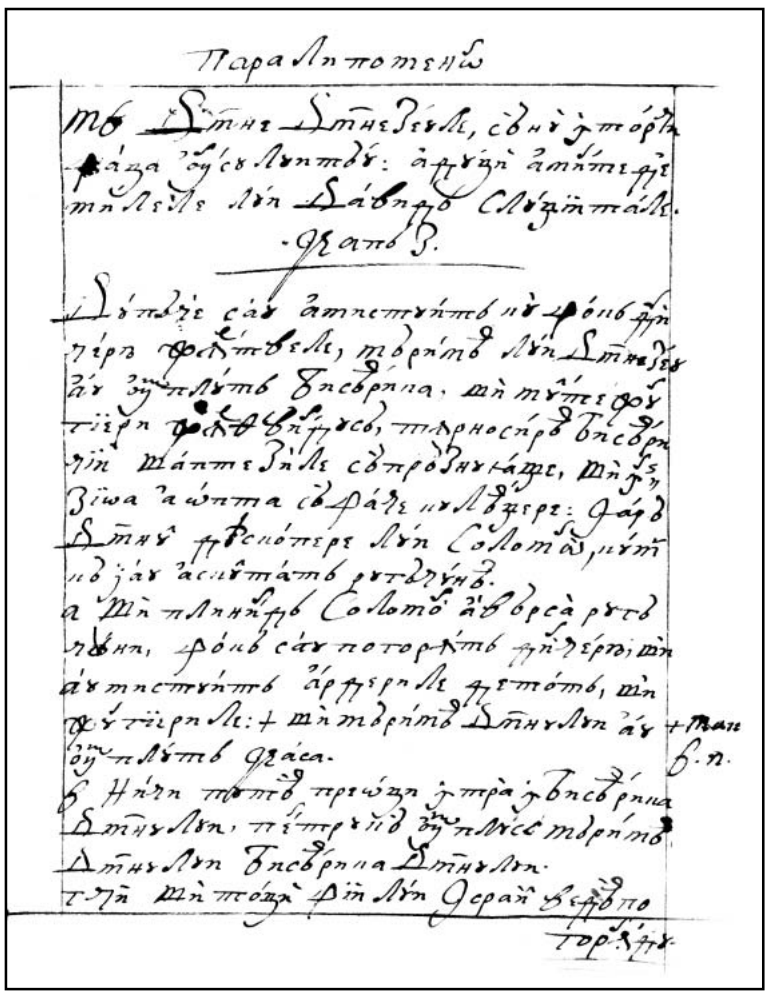

324r

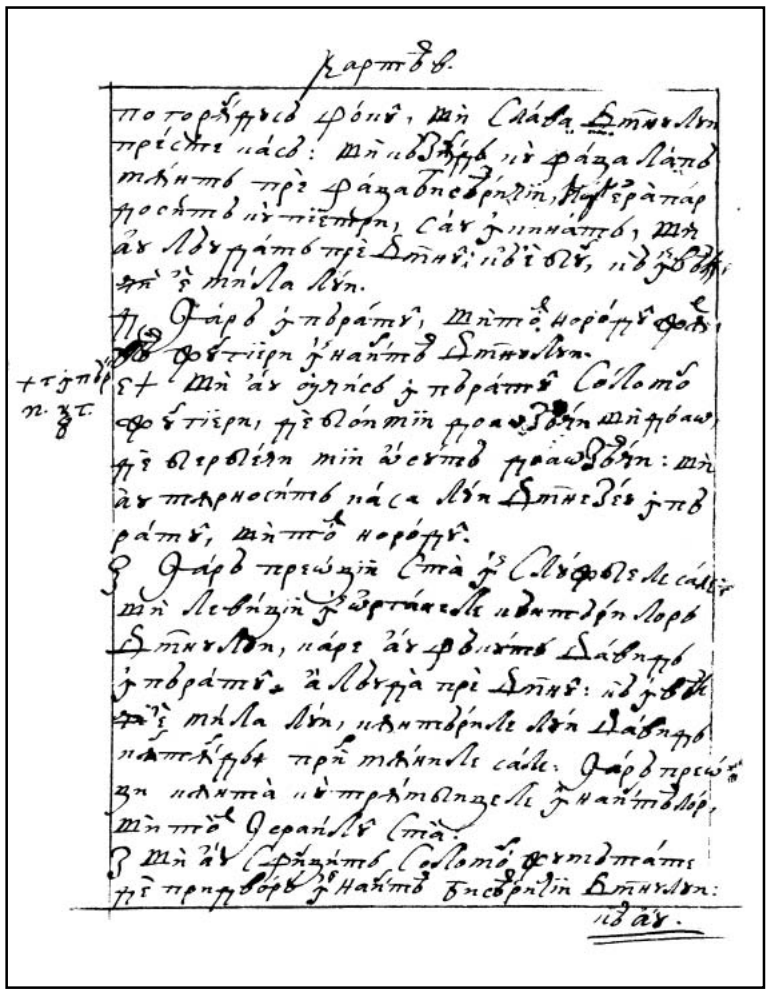

324v

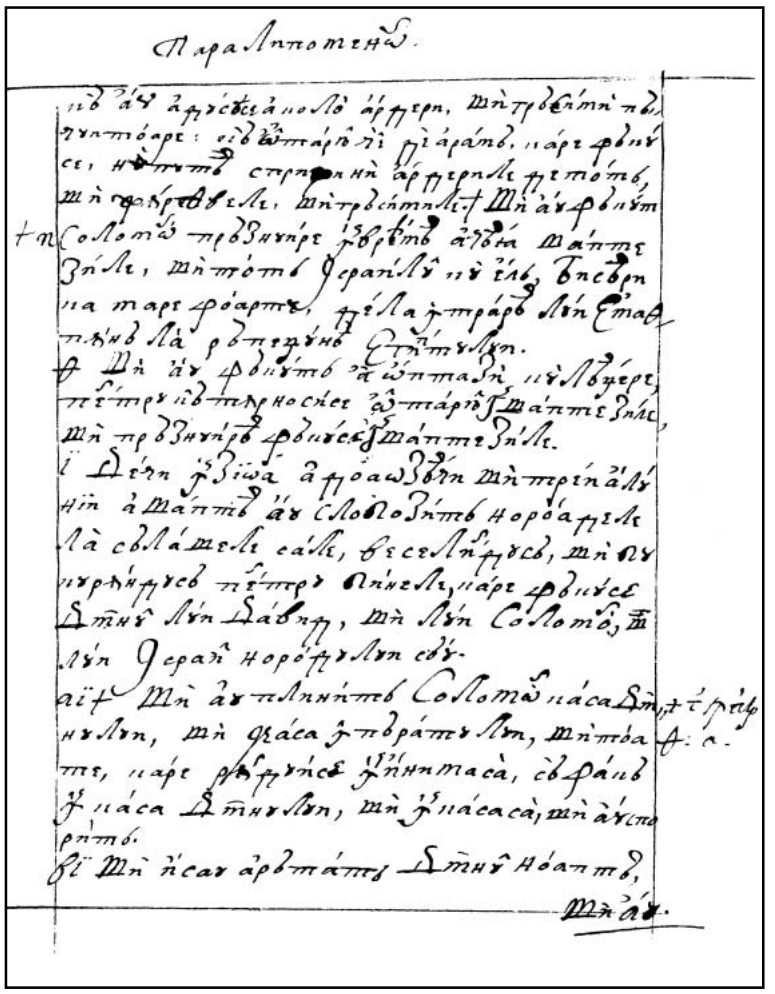

325r

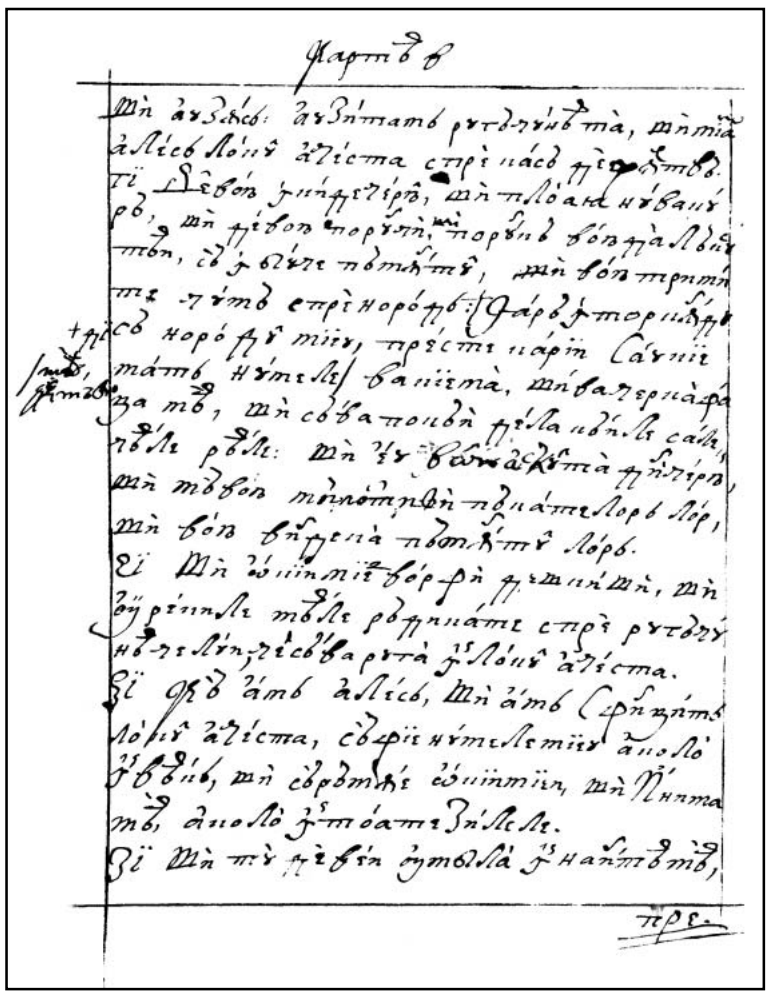

325v

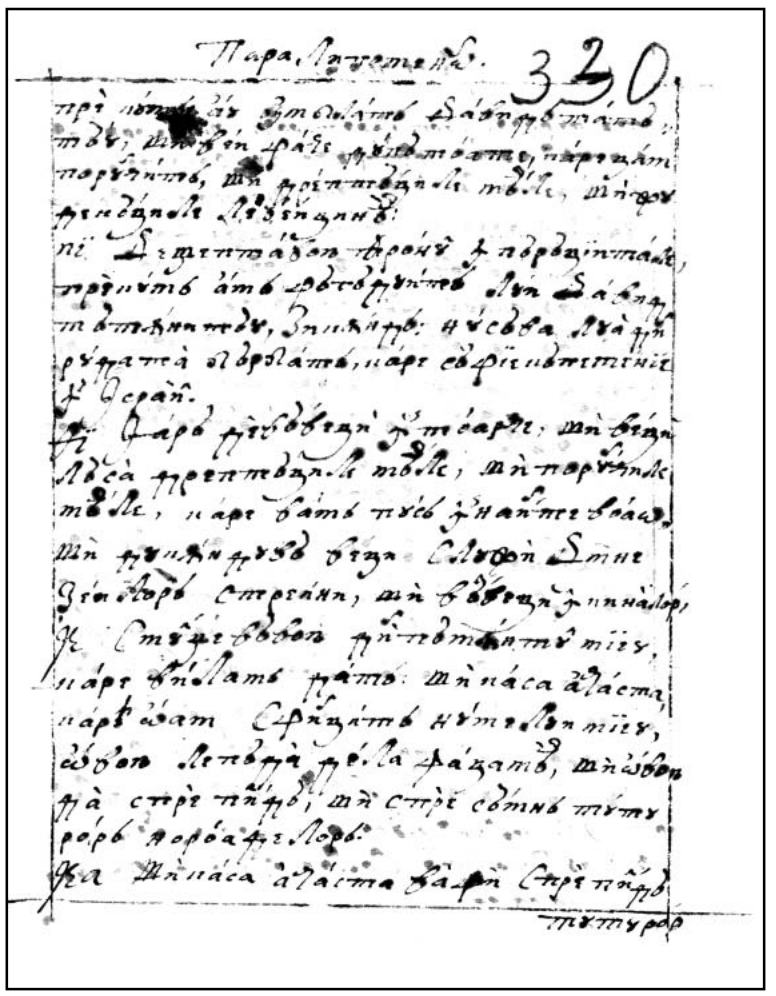

326r

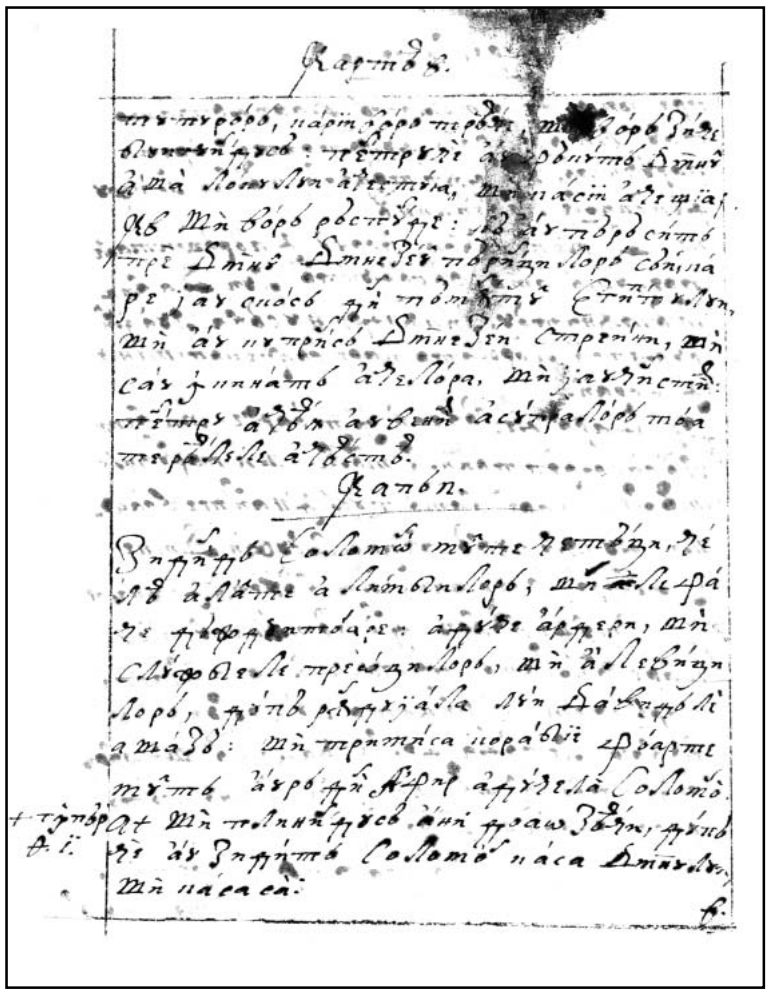

326v

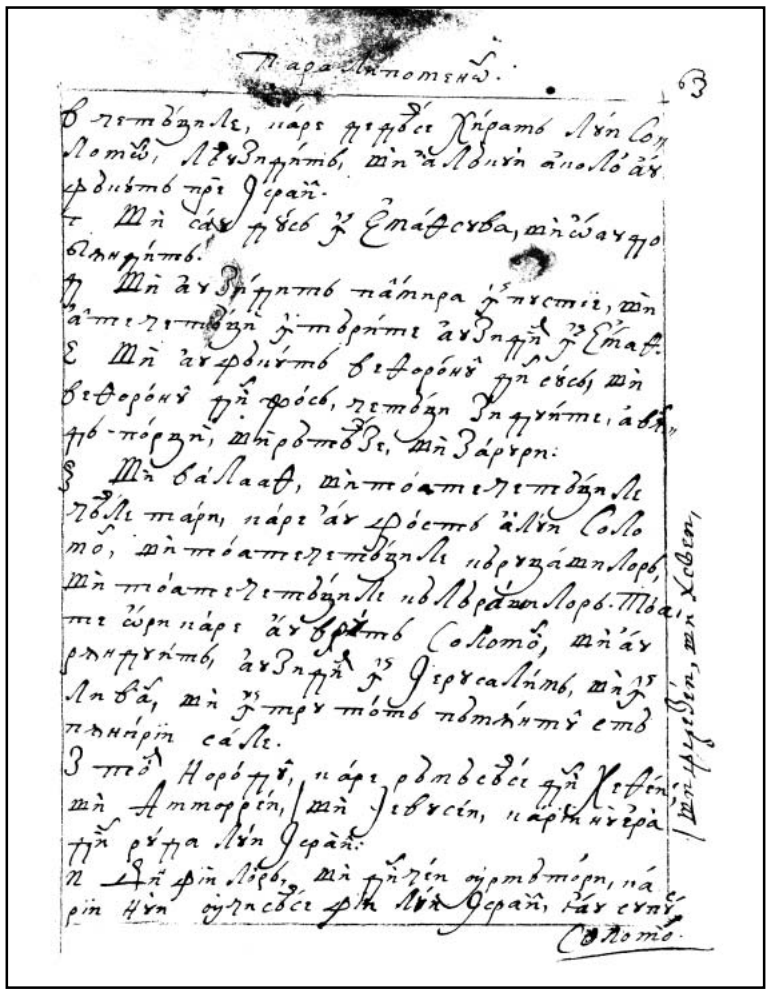

327r

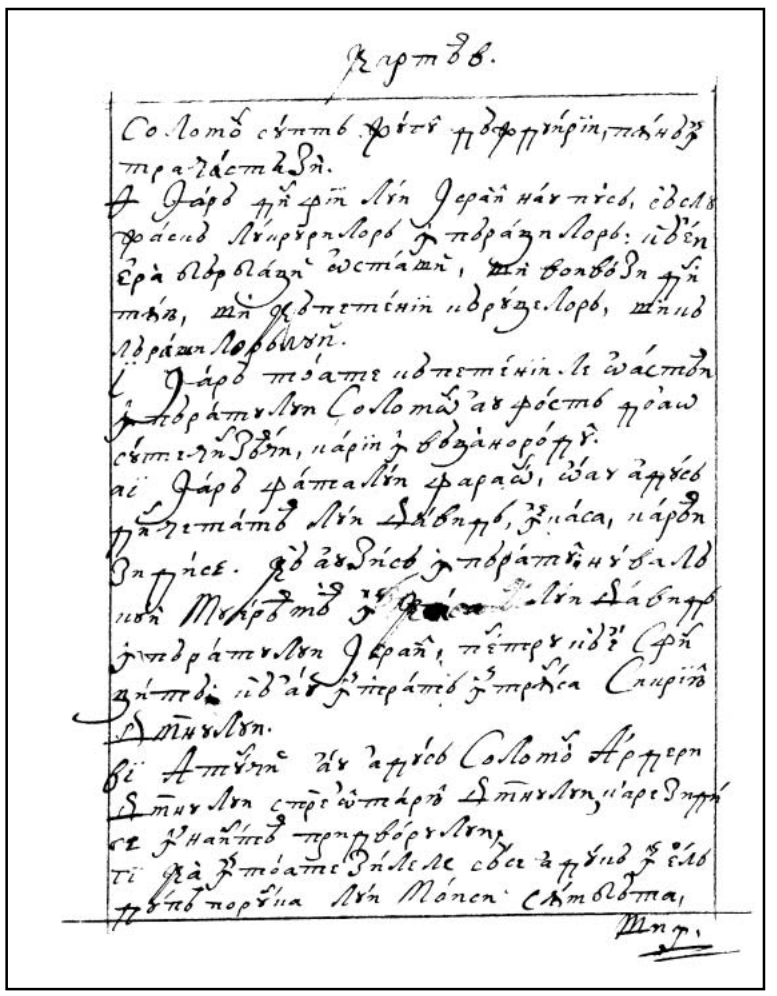

327v

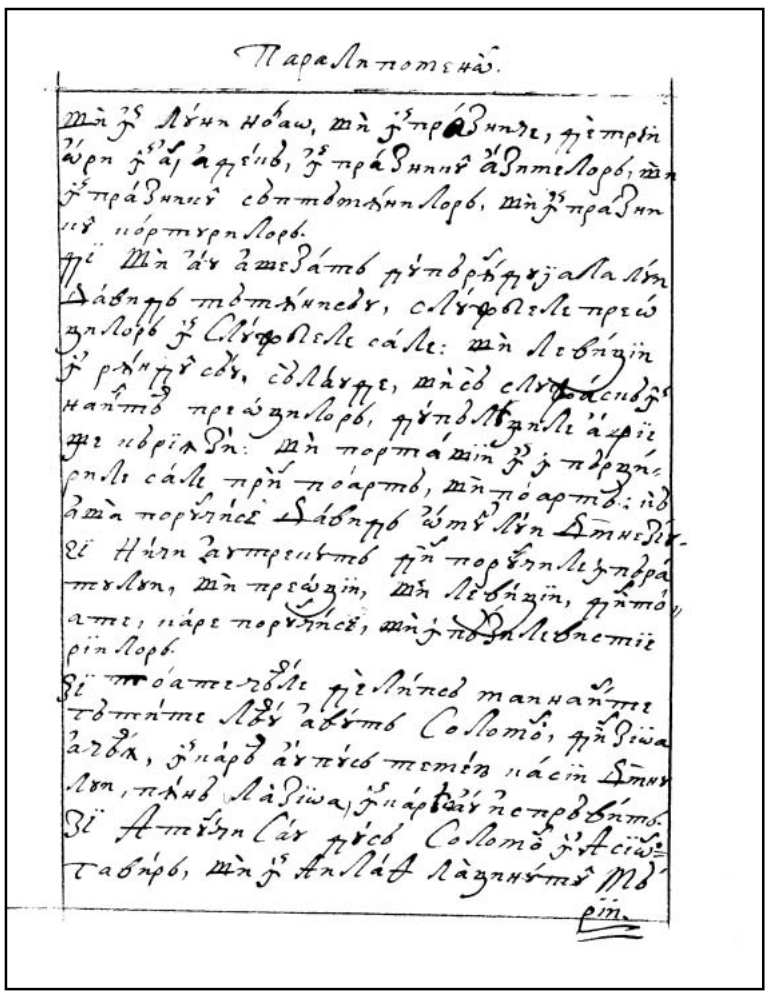

328r

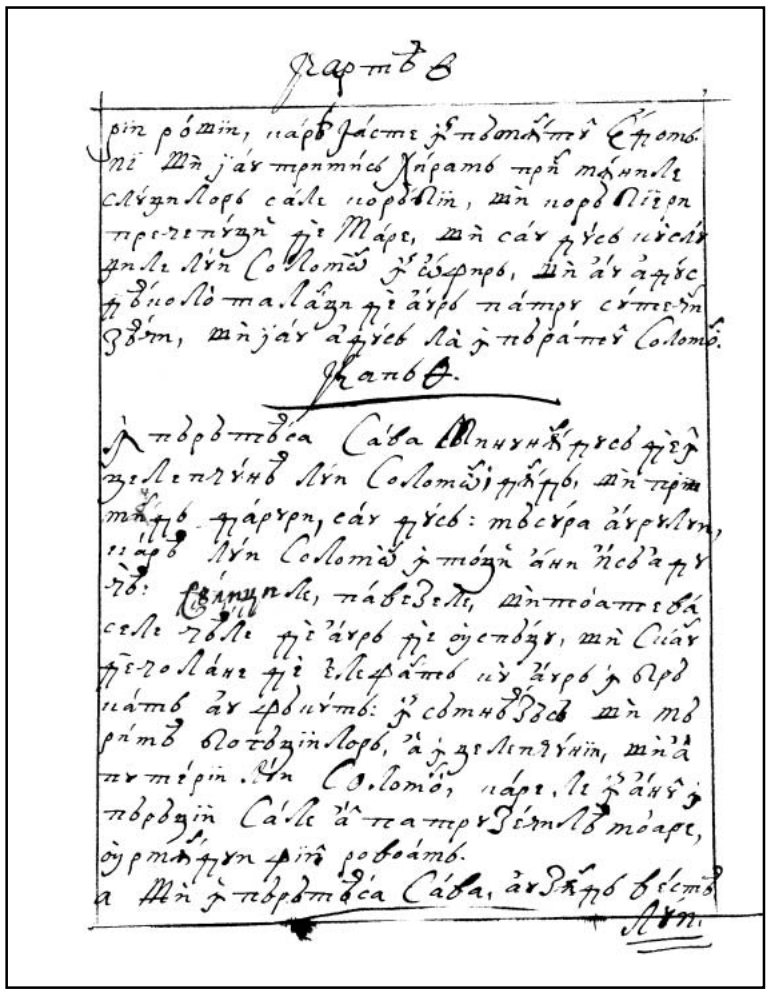

328v

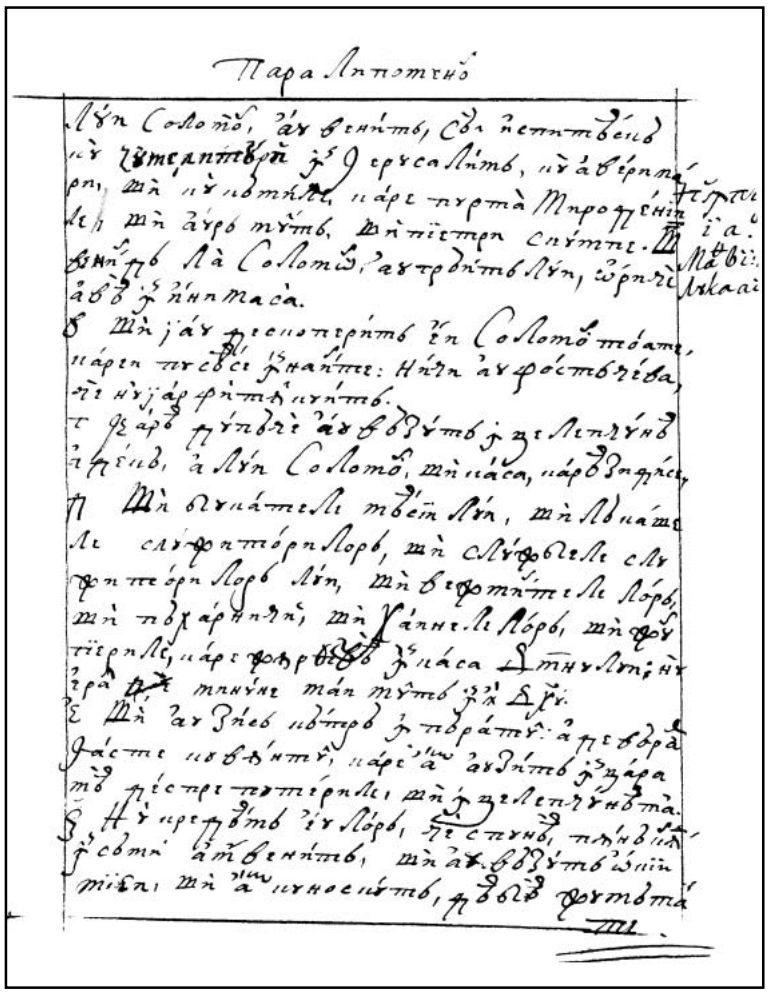

329r

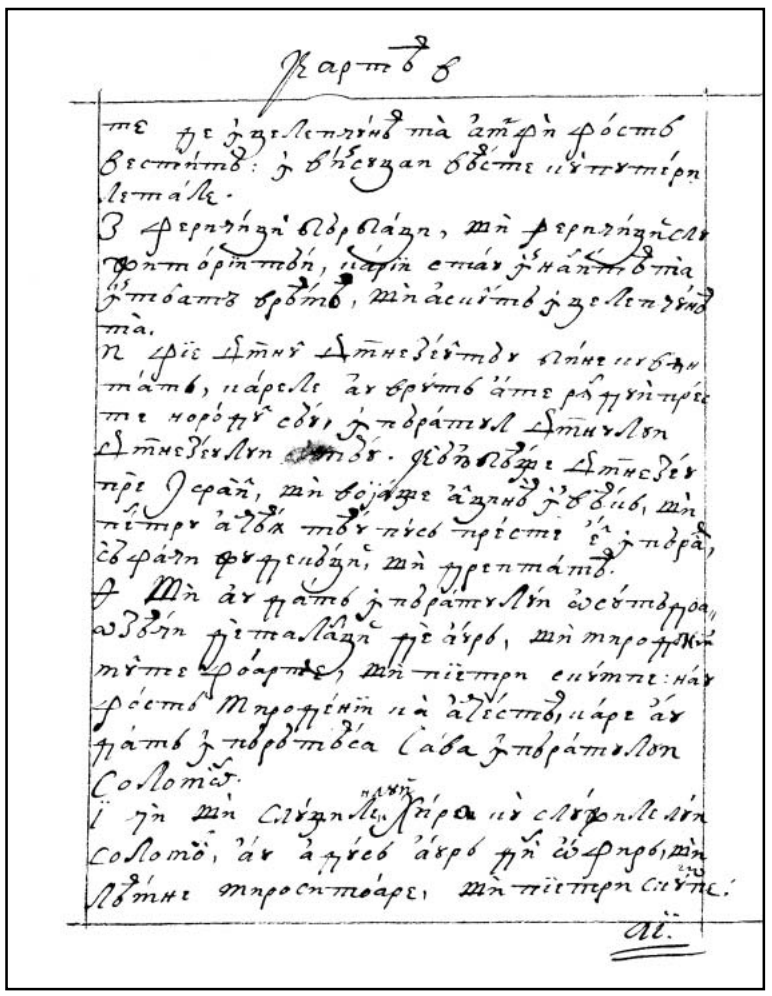

329v

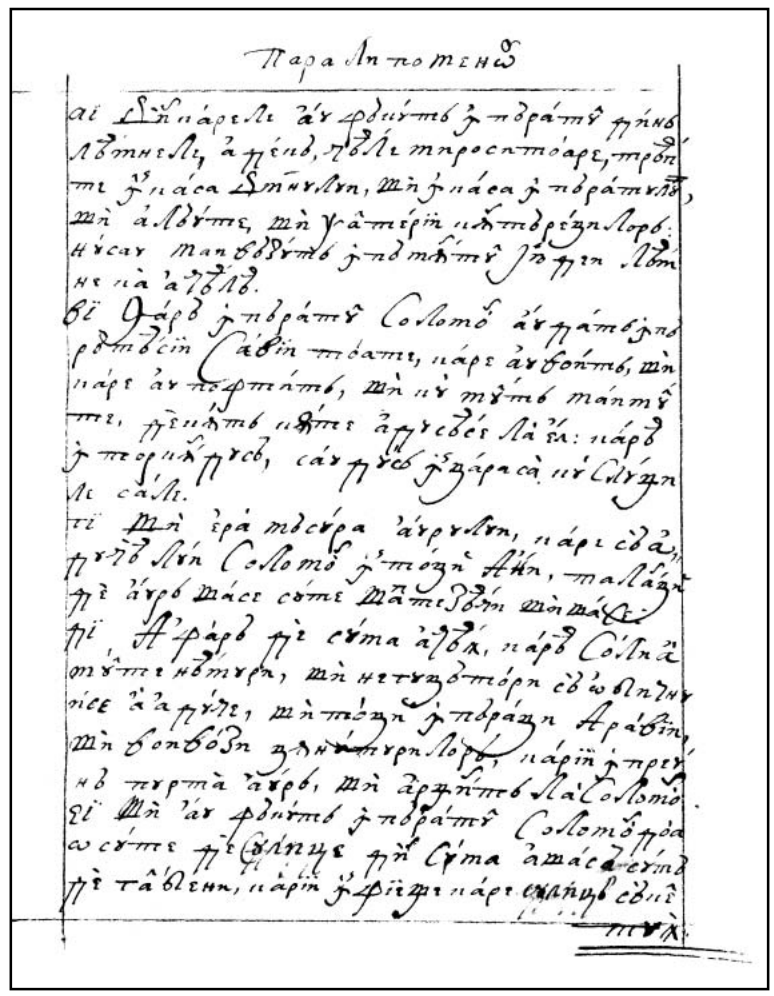

330r

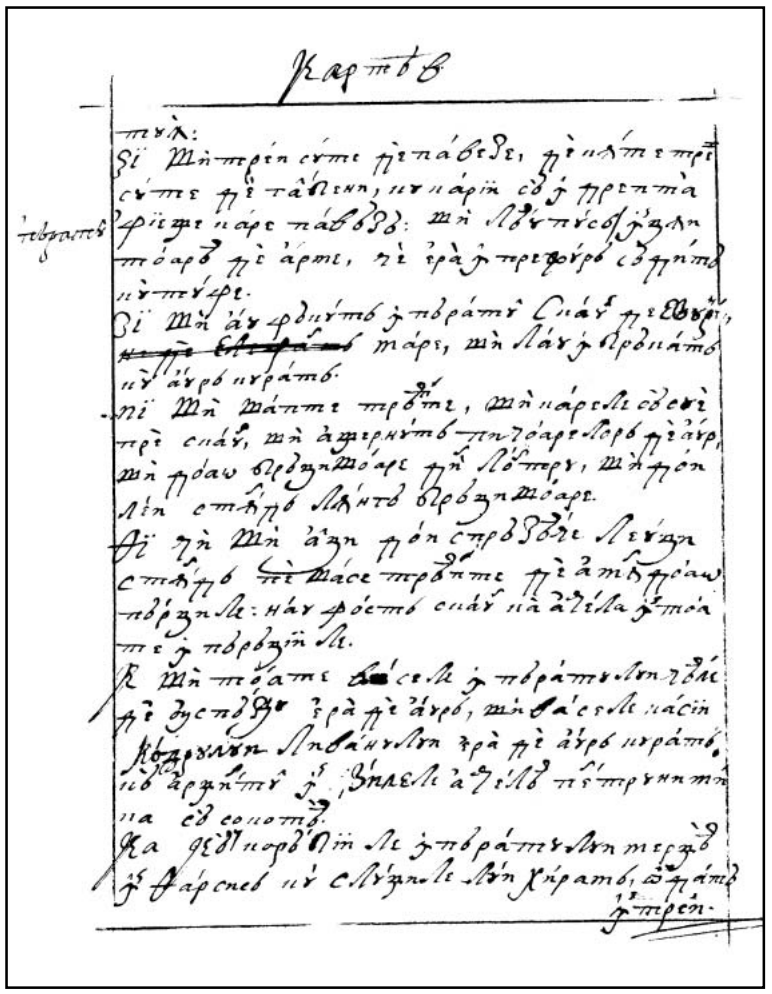

330v

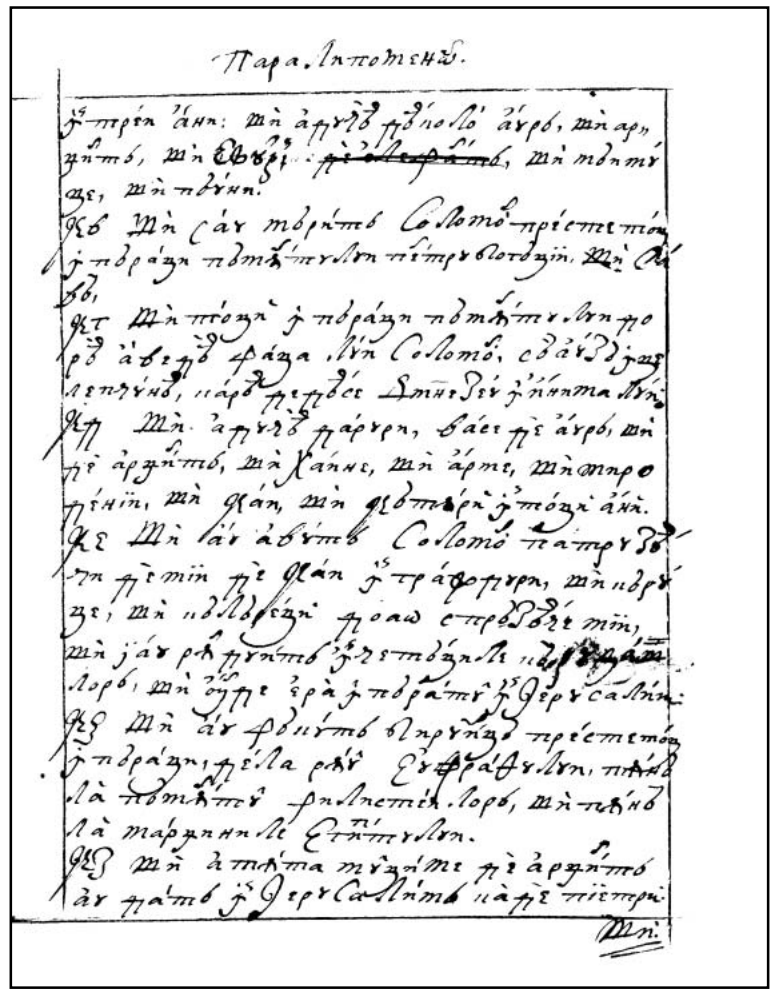

331r

FACSIMILE

CARTEA A DOAO PARALIPOMENON

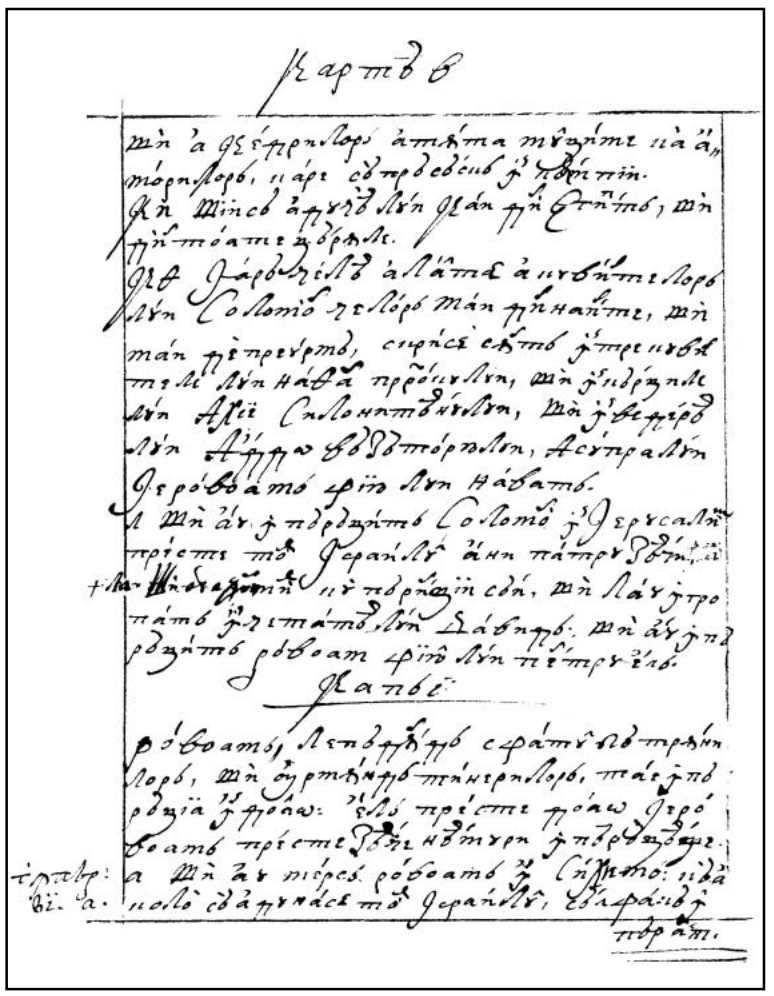

331v

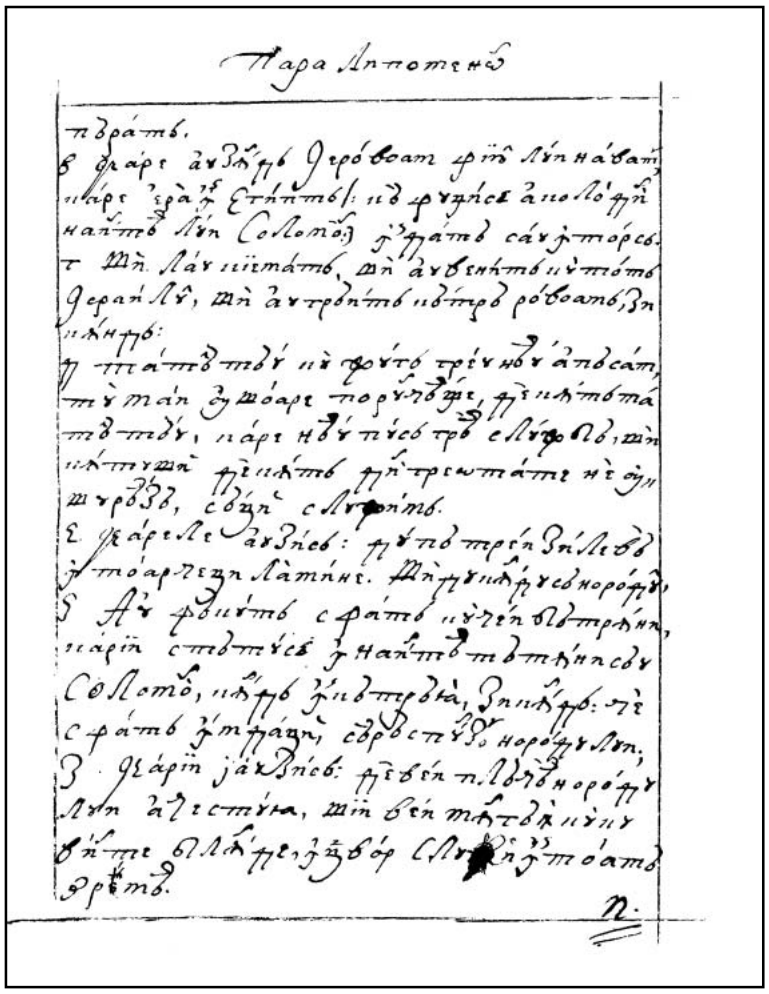

332r

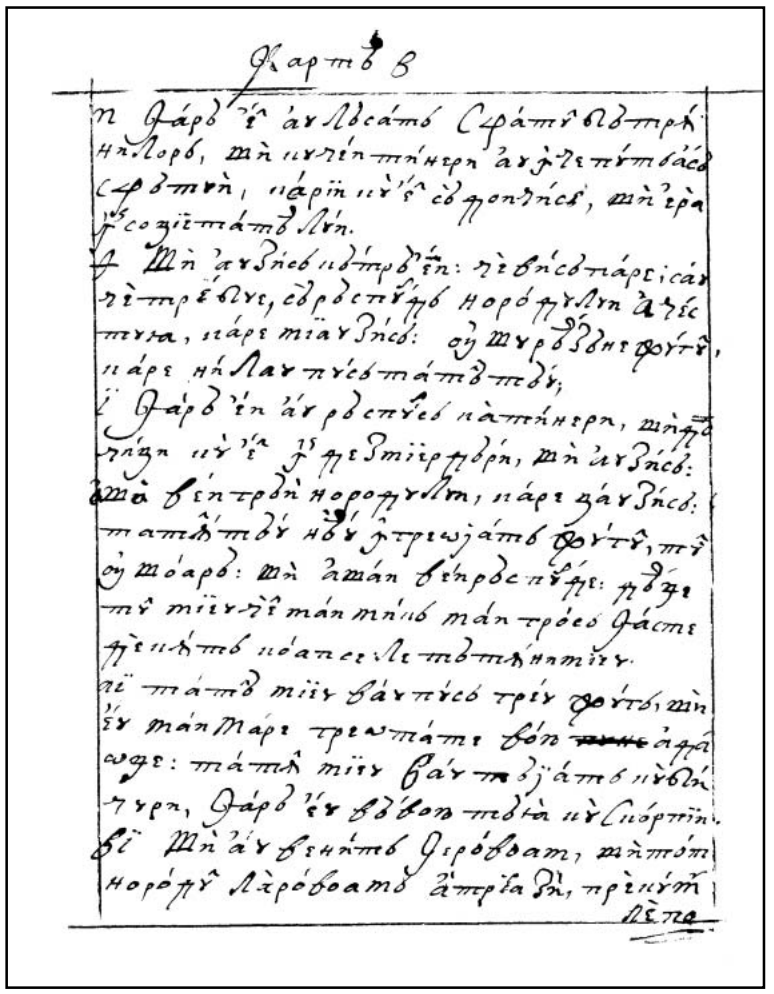

332v

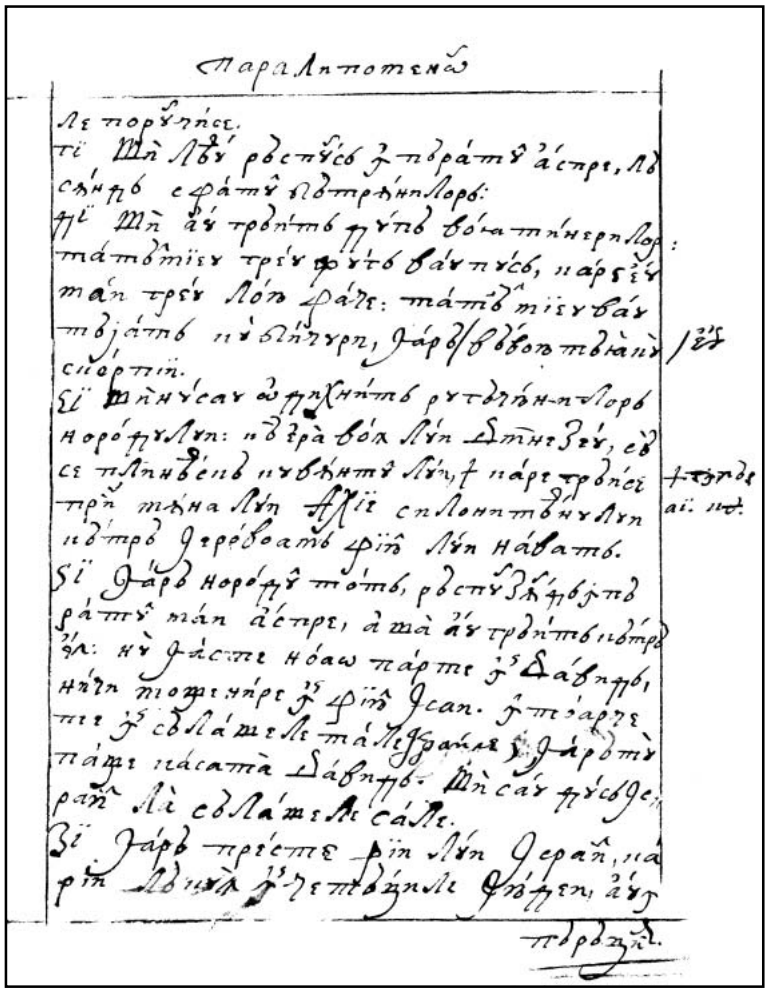

333r

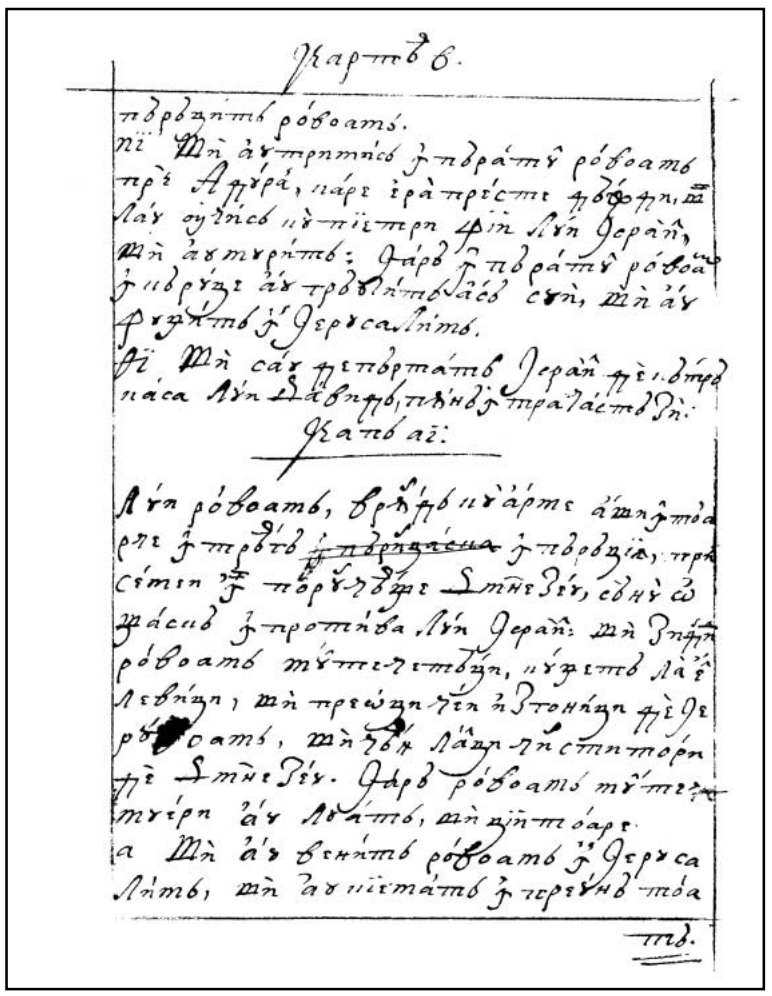

333v

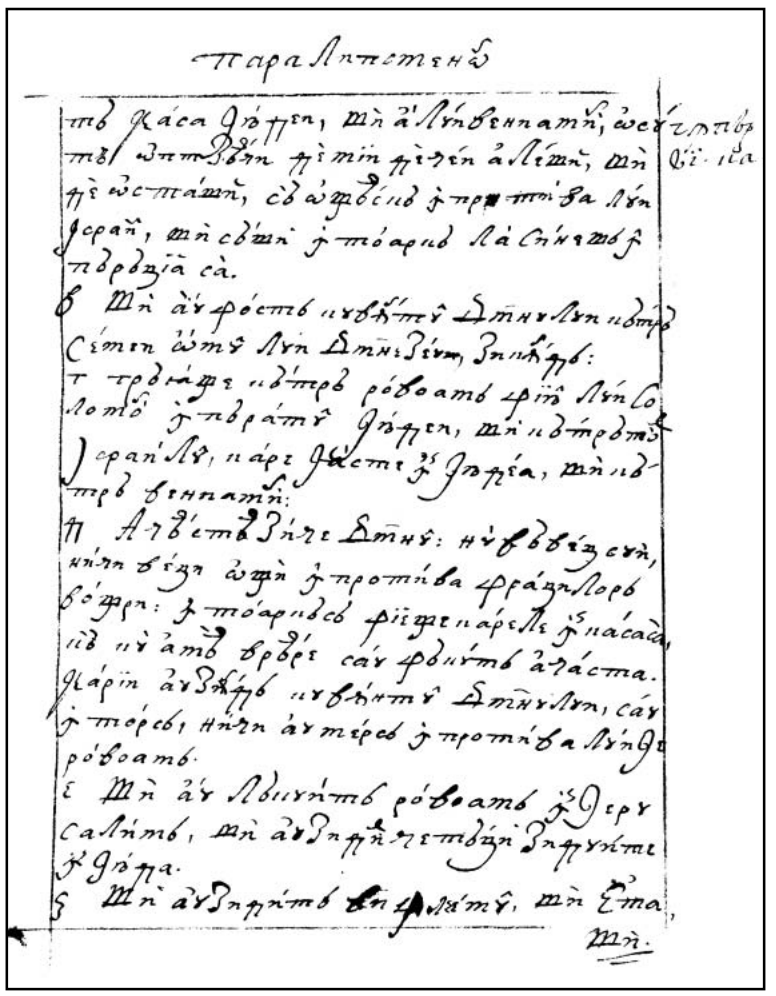

334r

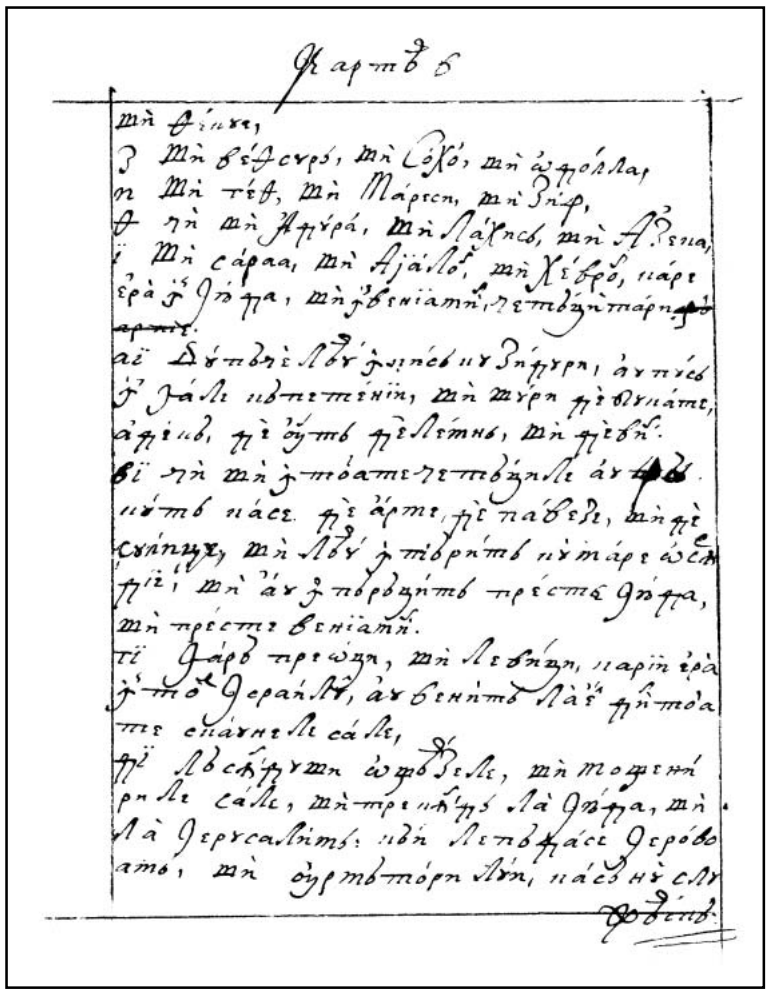

334v

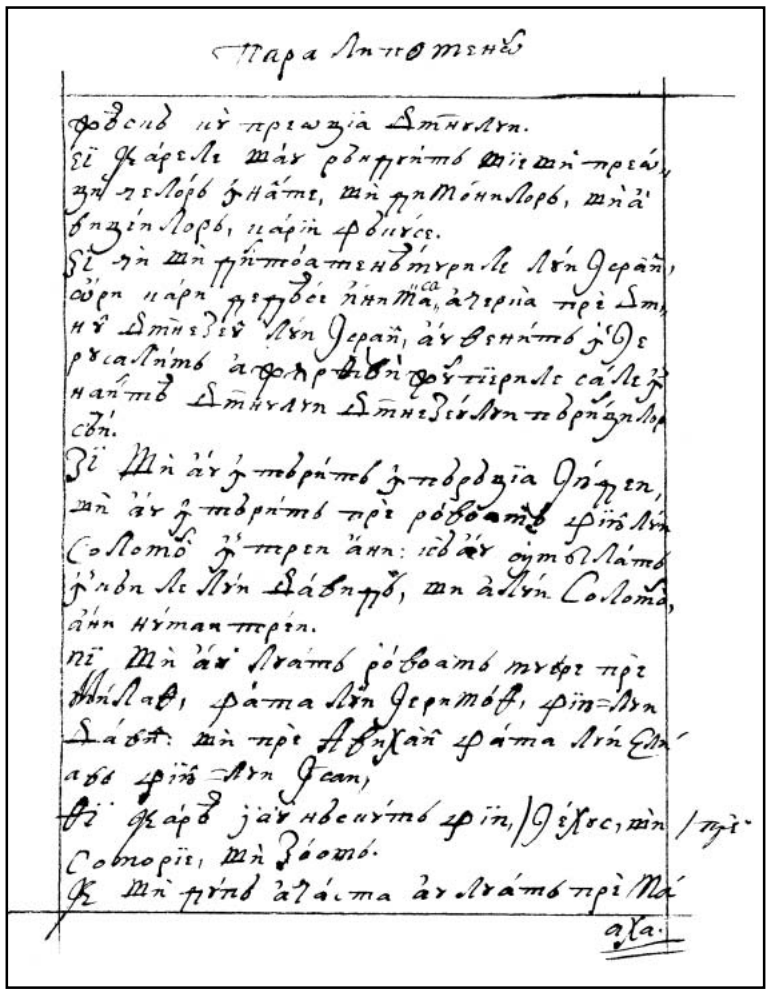

335r

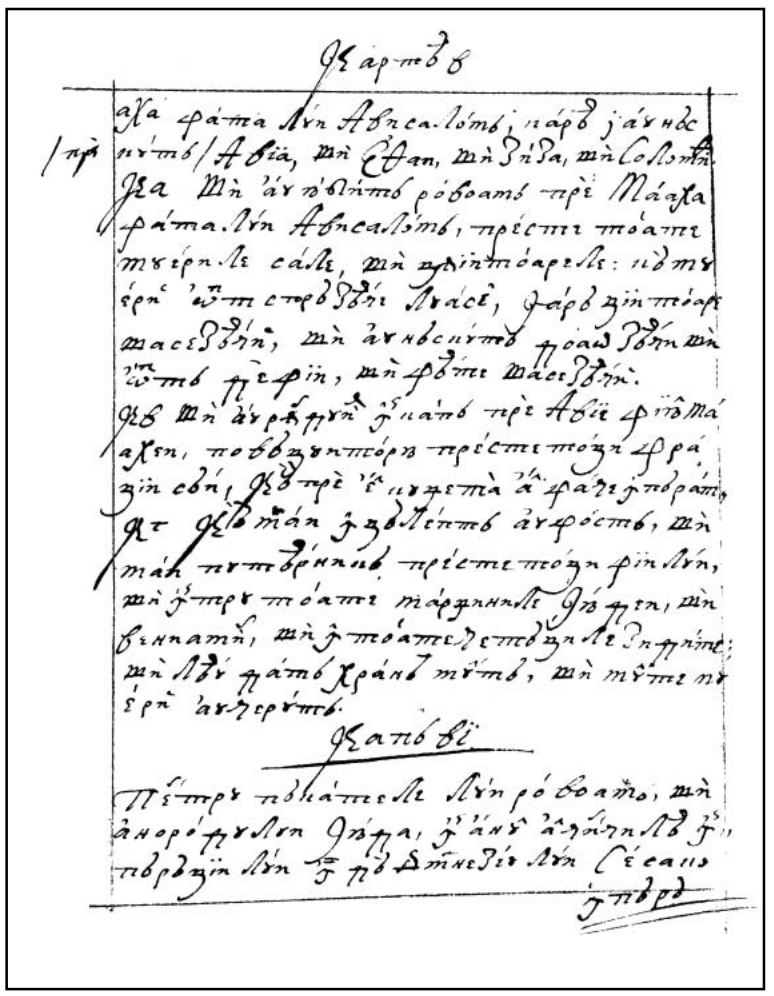

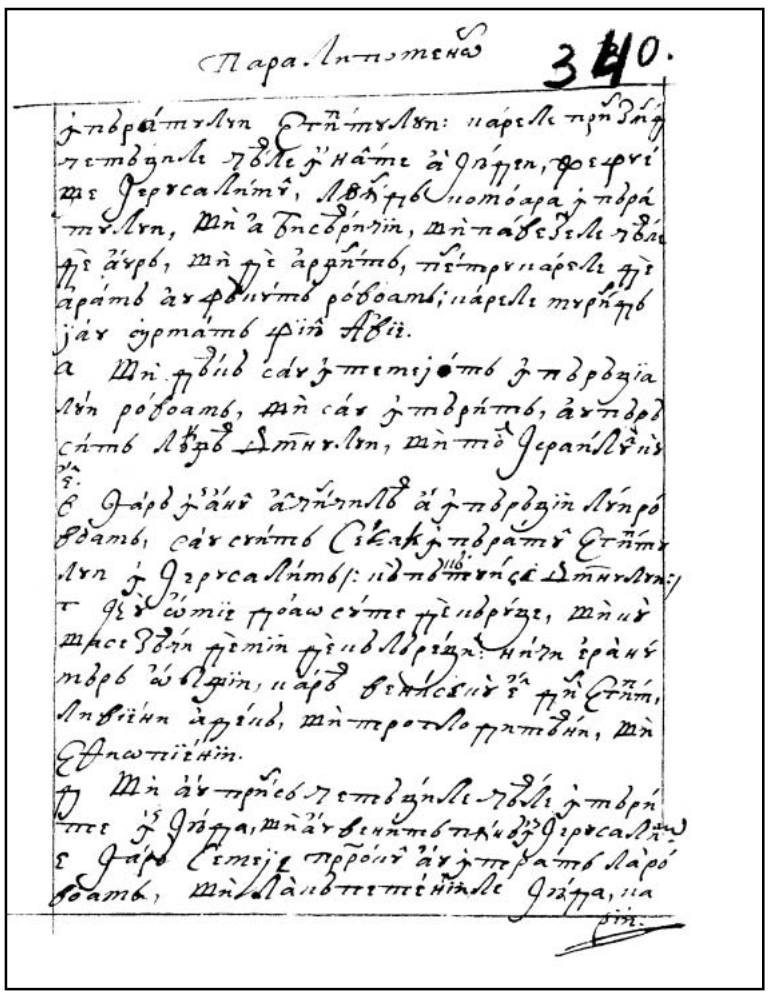

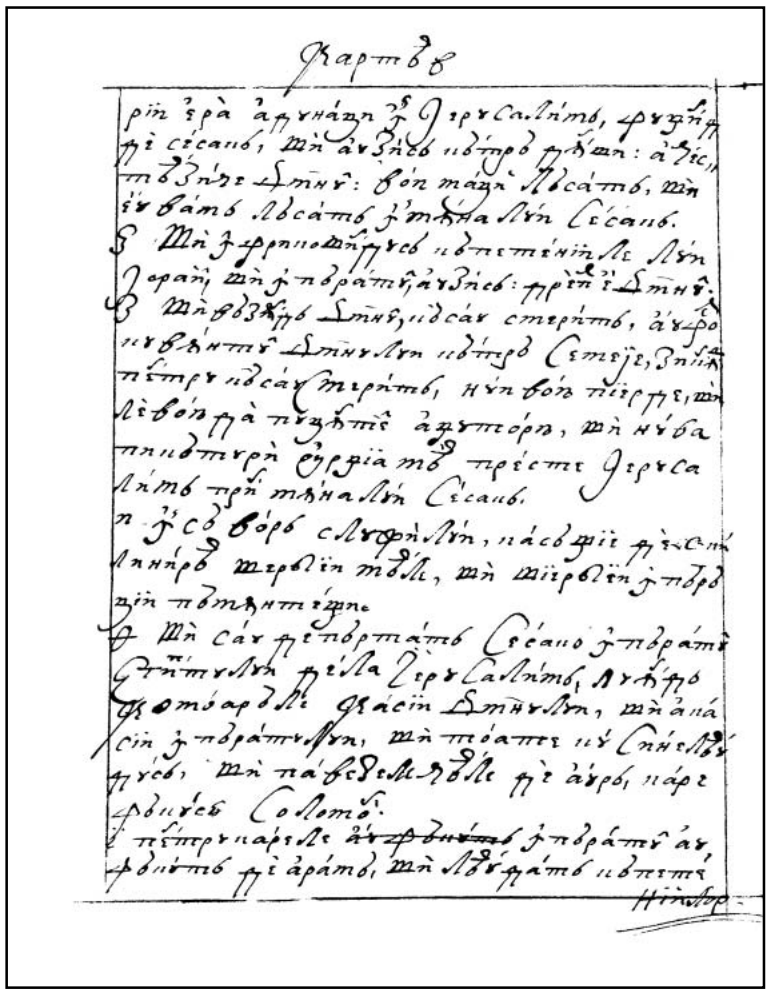

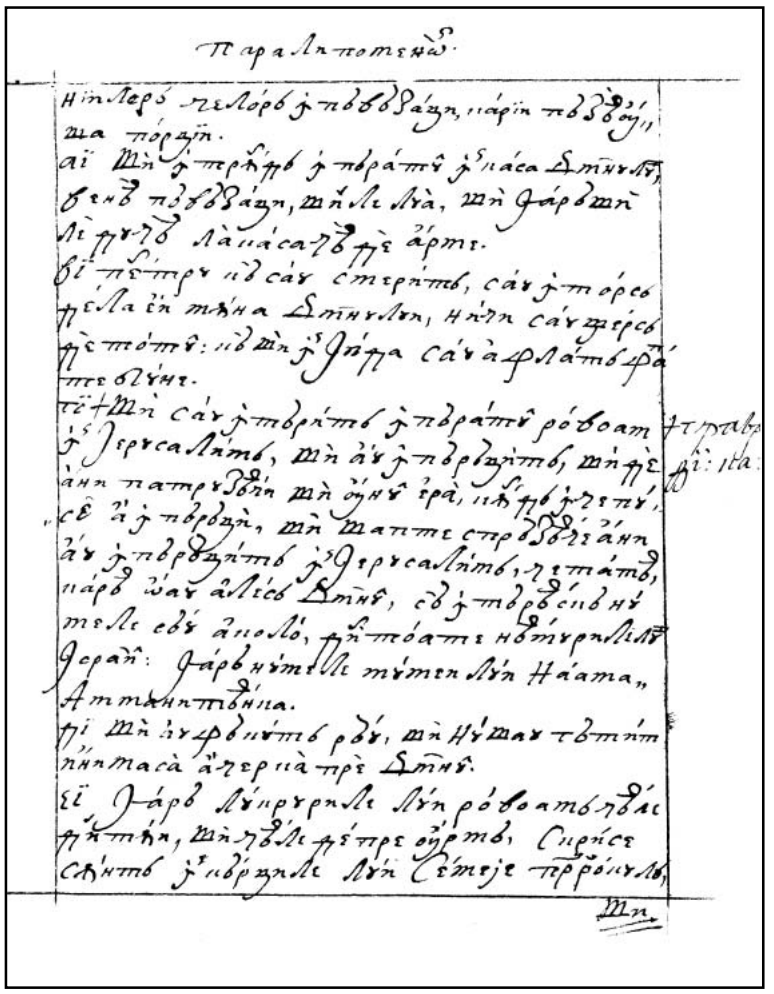

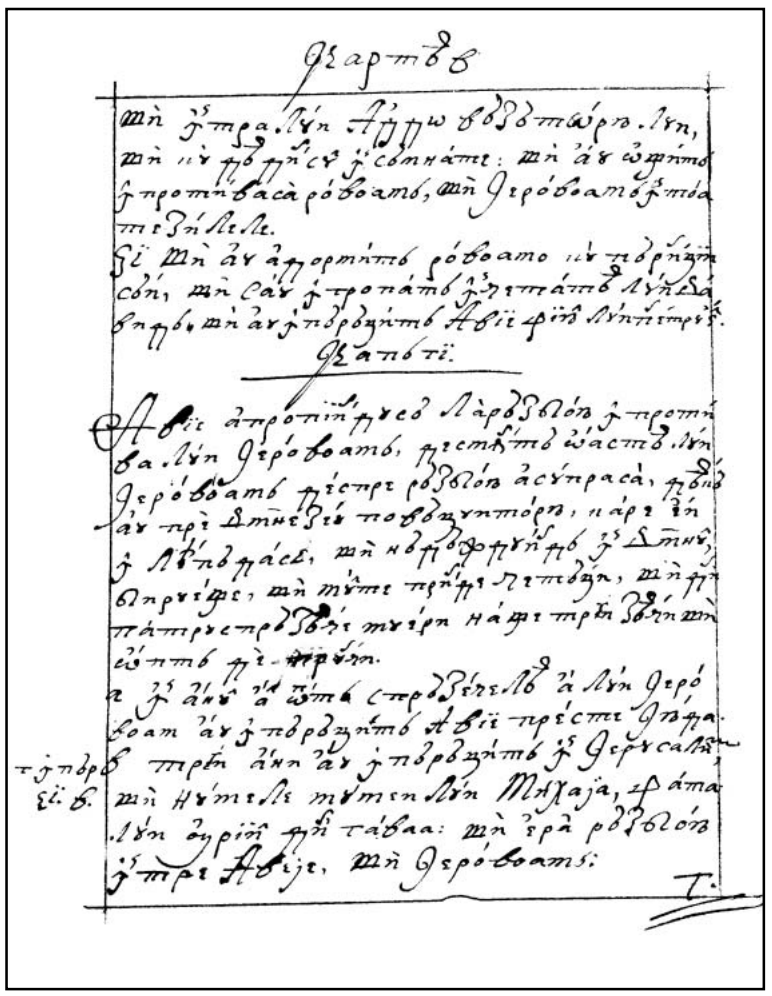

337v

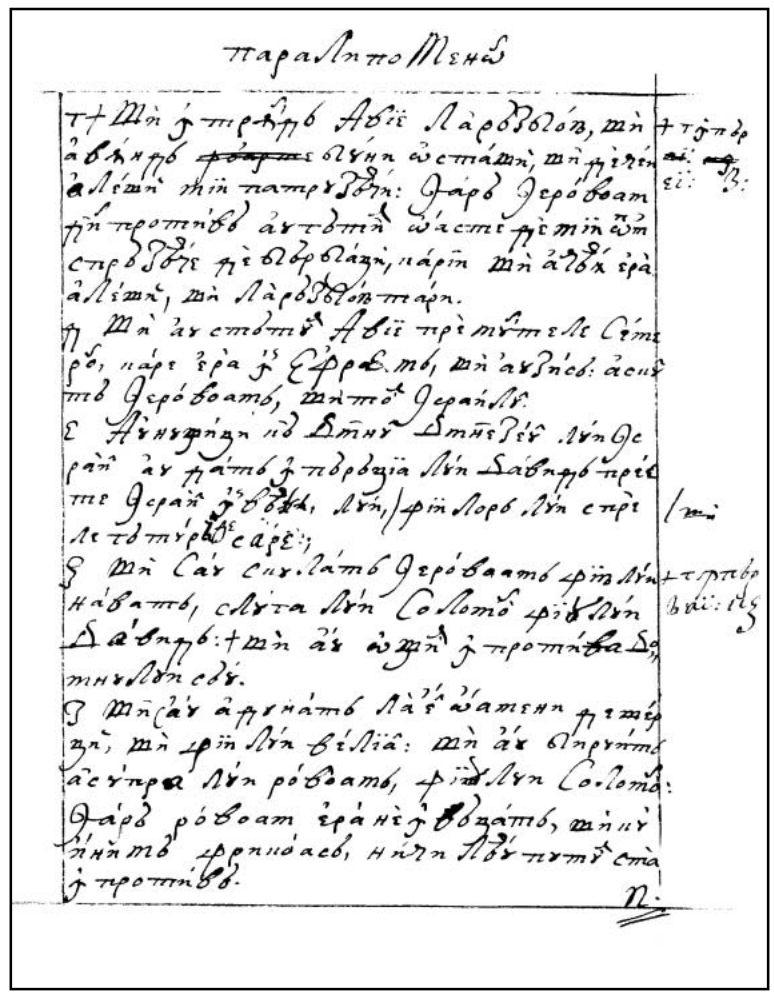

338r

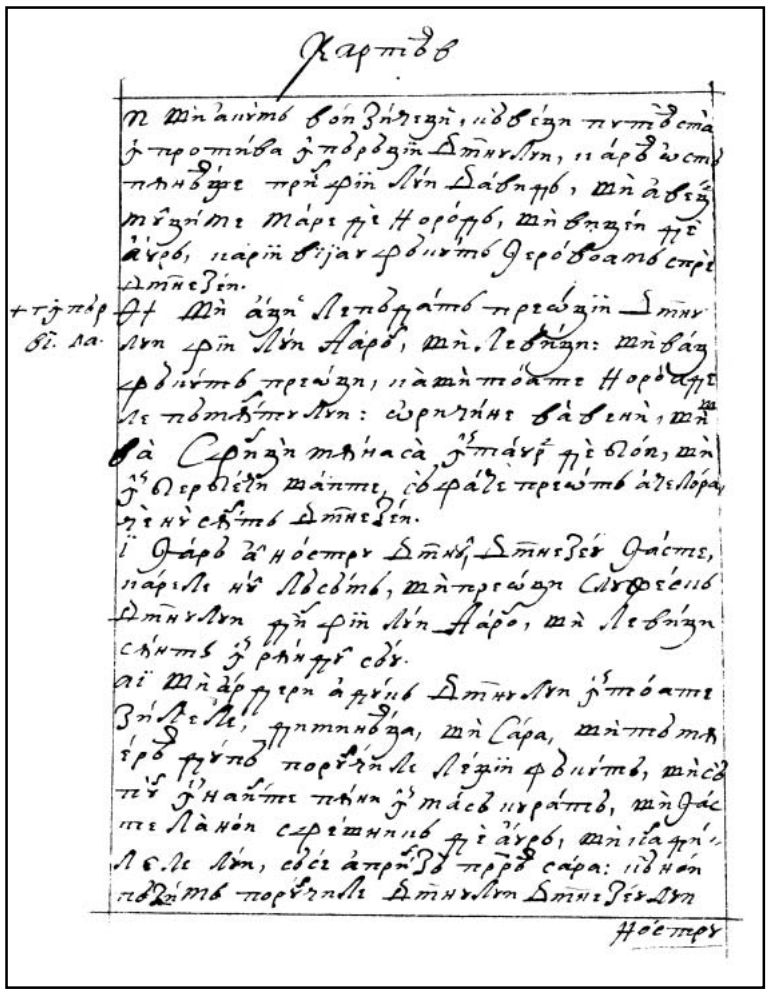

338v

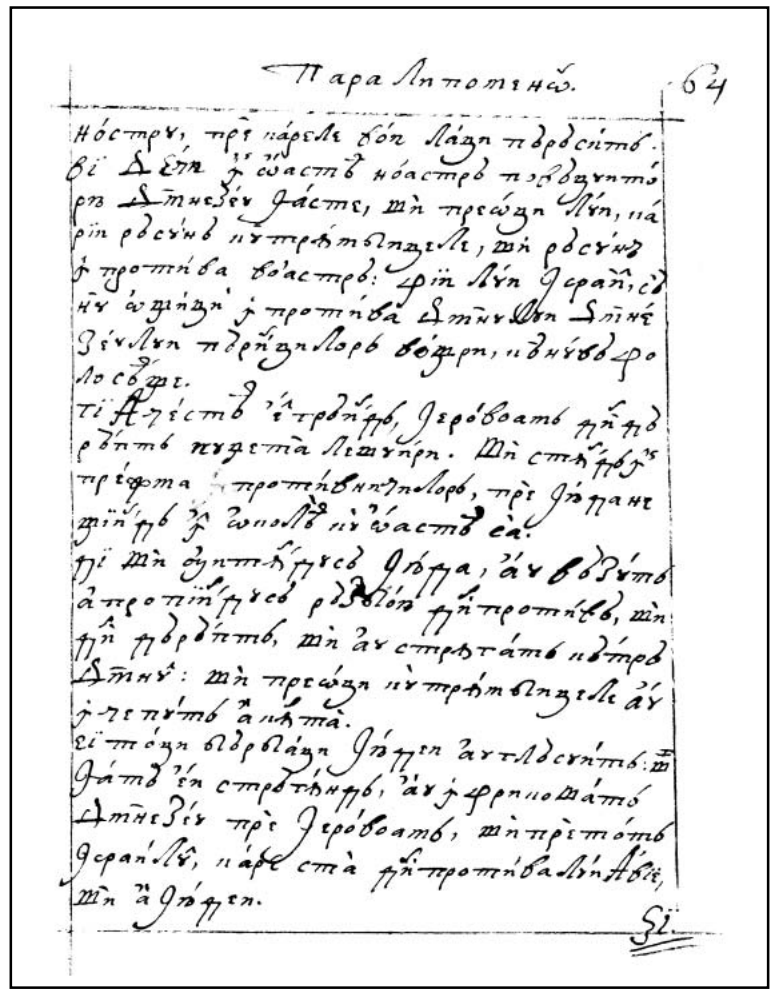

339r

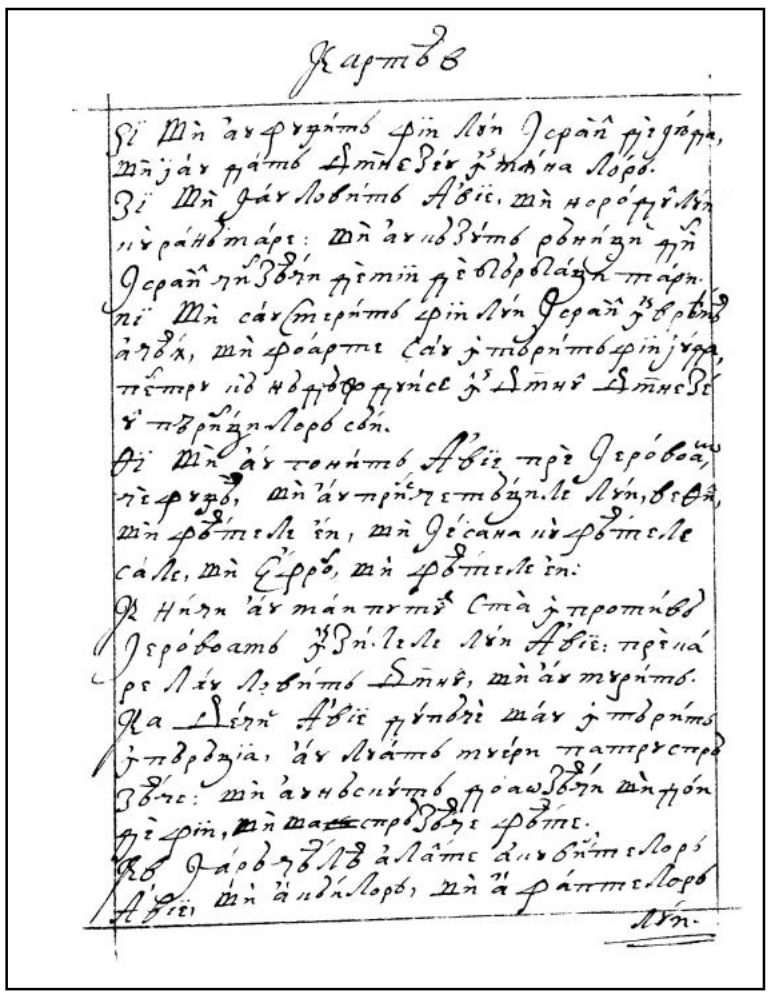

339v

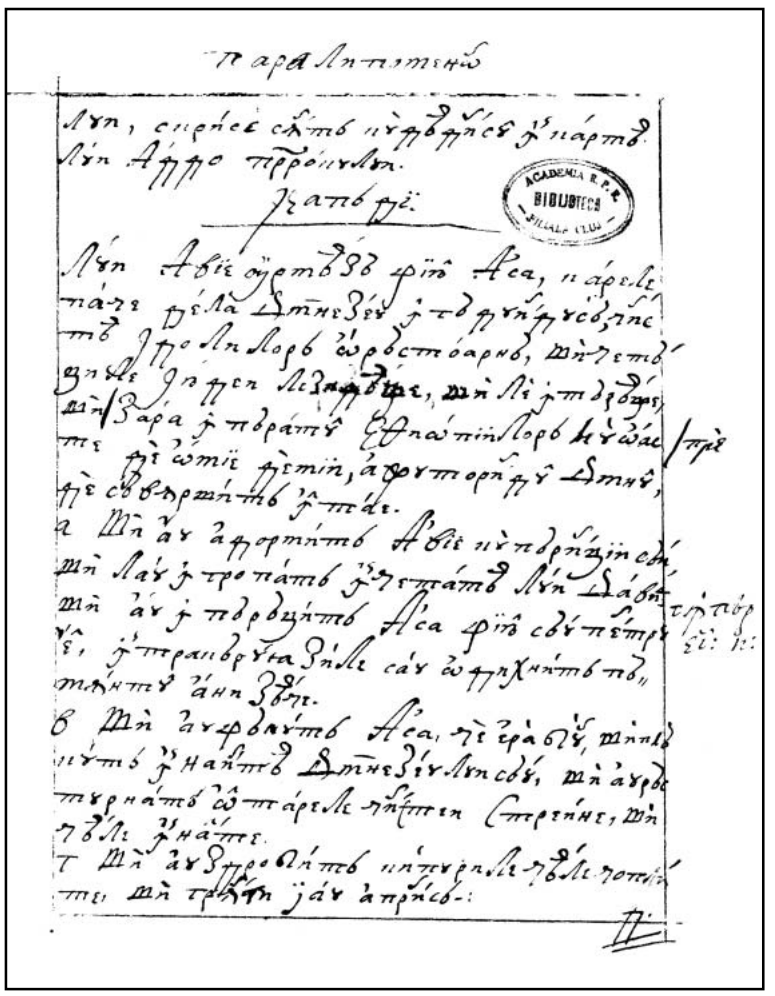

340r

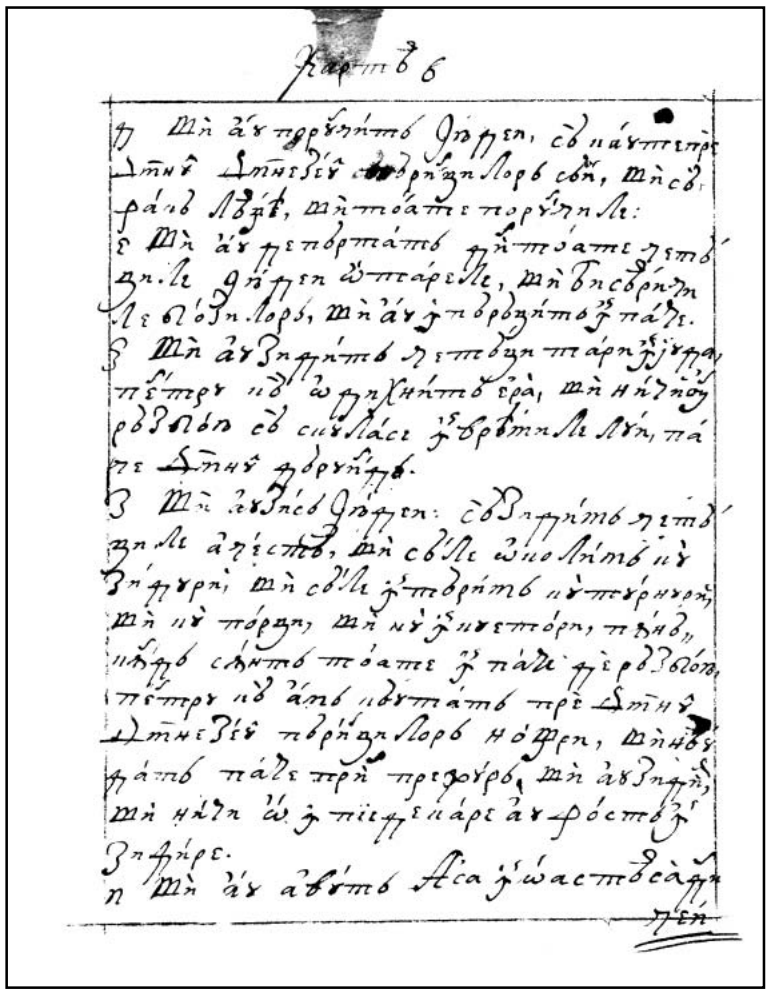

340v

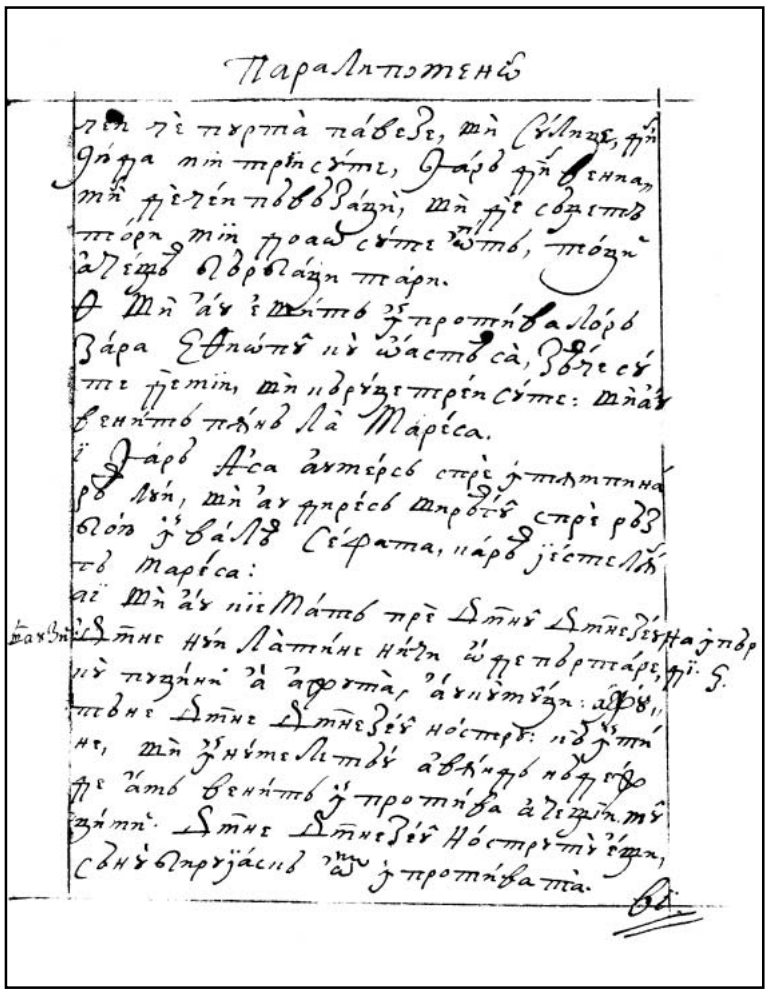

341r

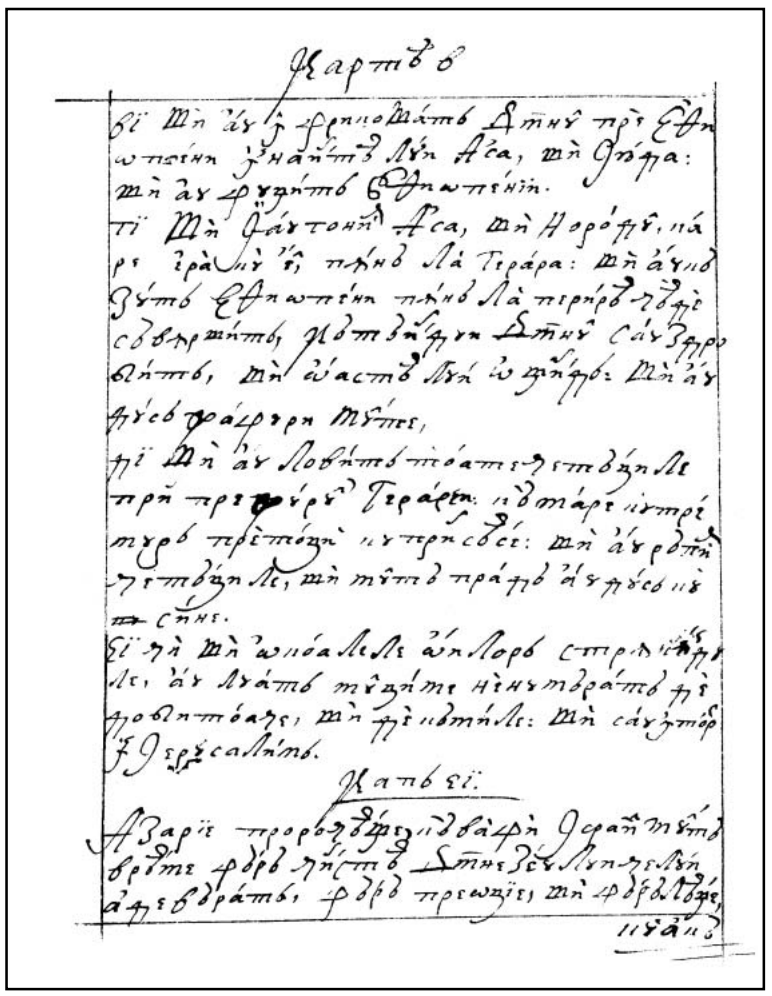

341v

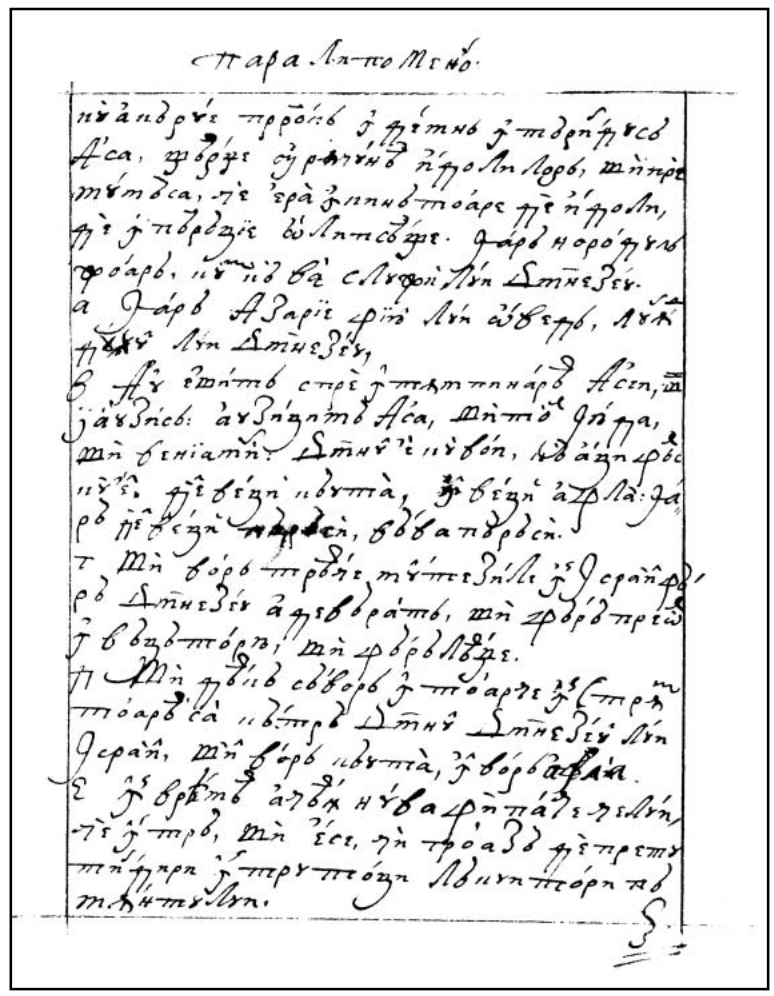

342r

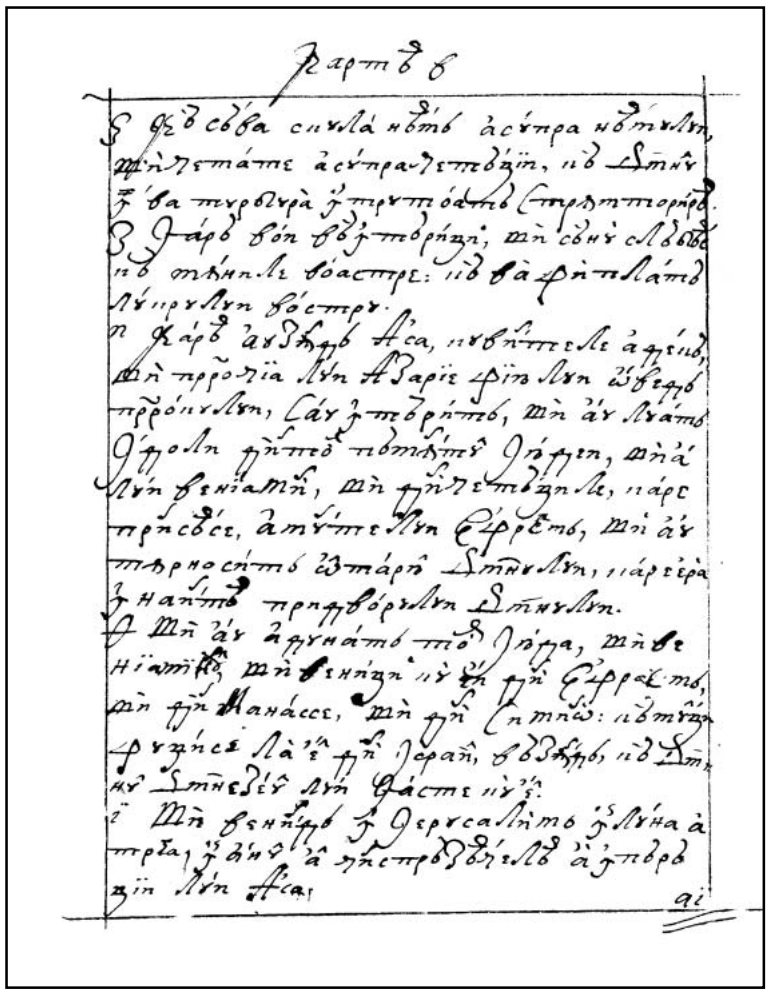

342v

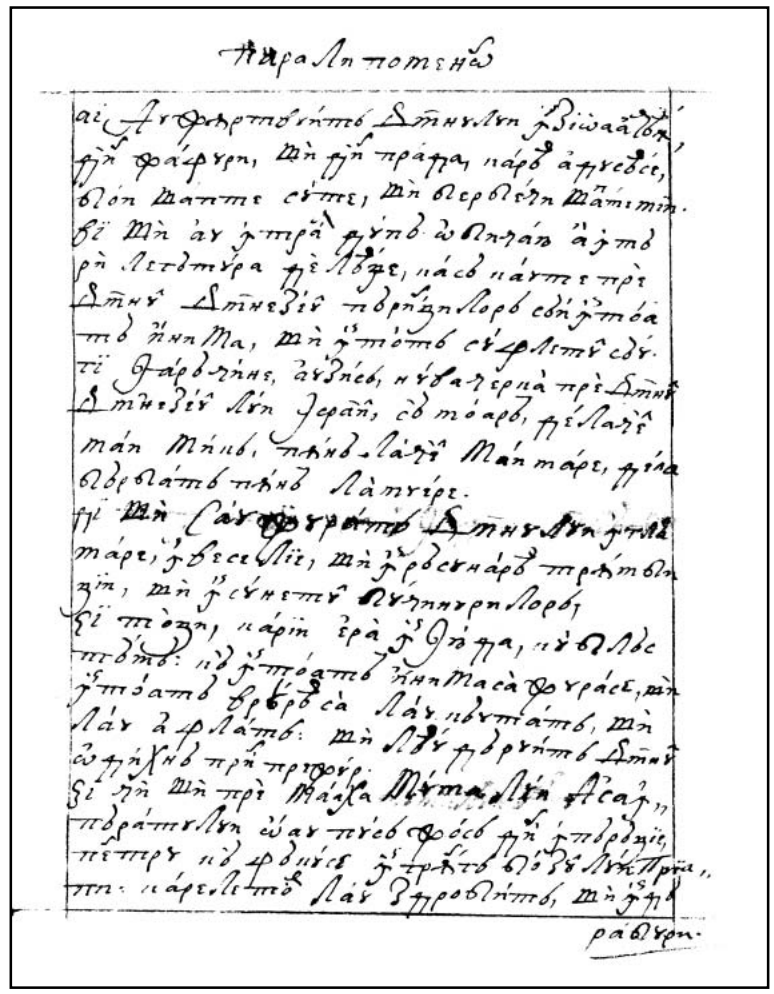

343r

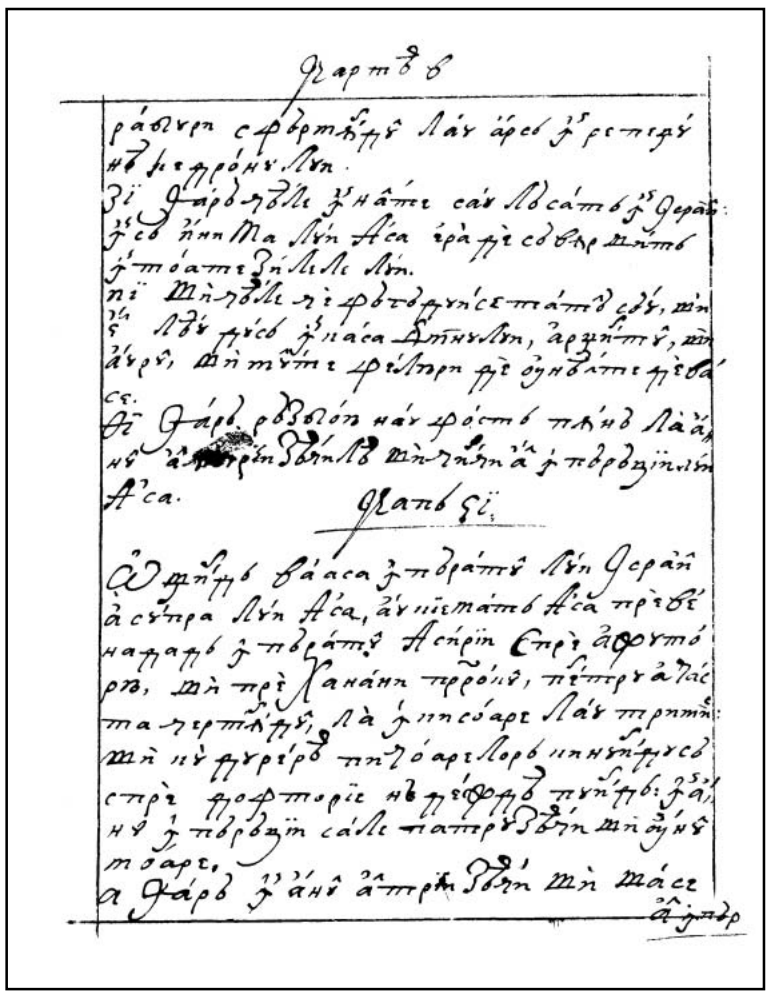

343v

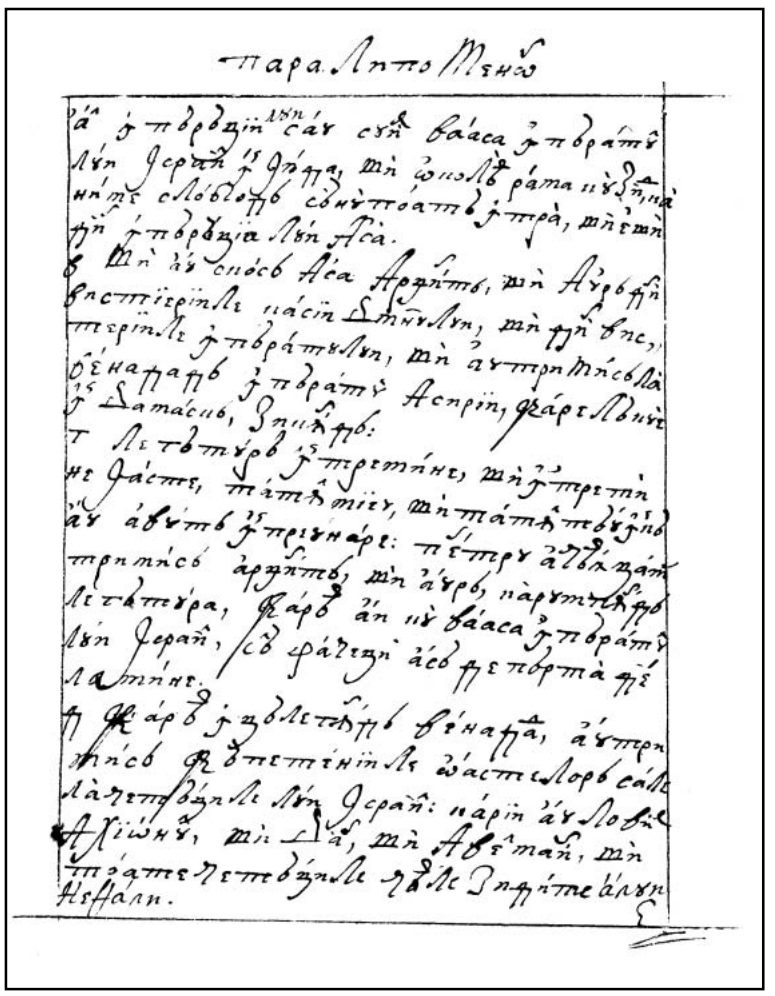

344r

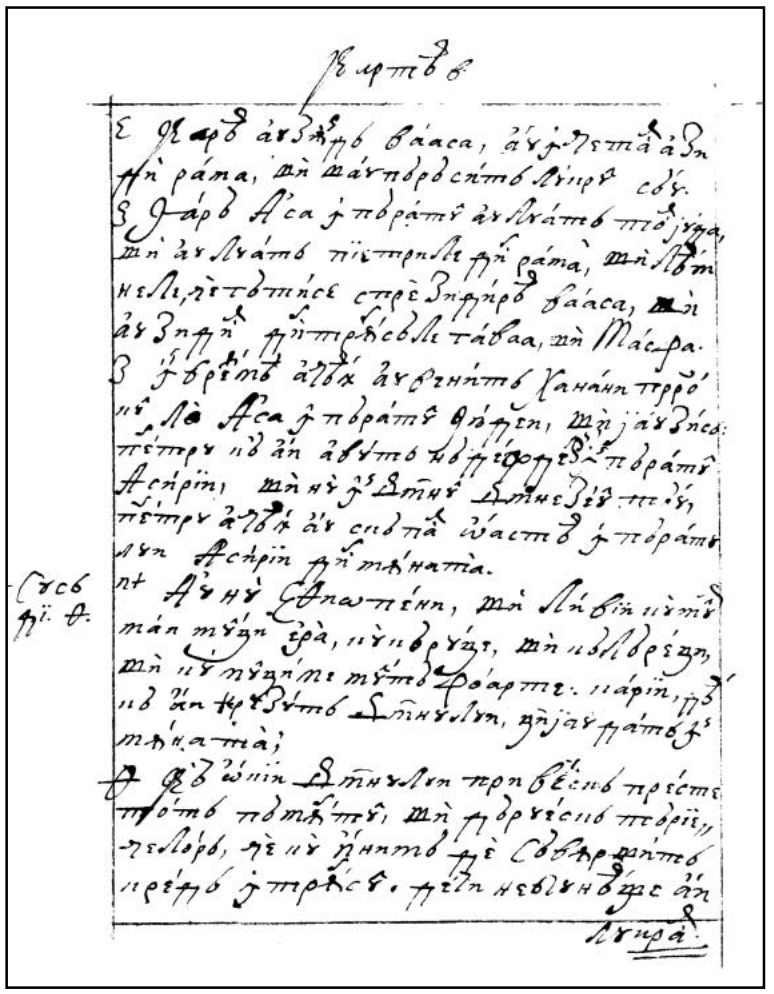

344v

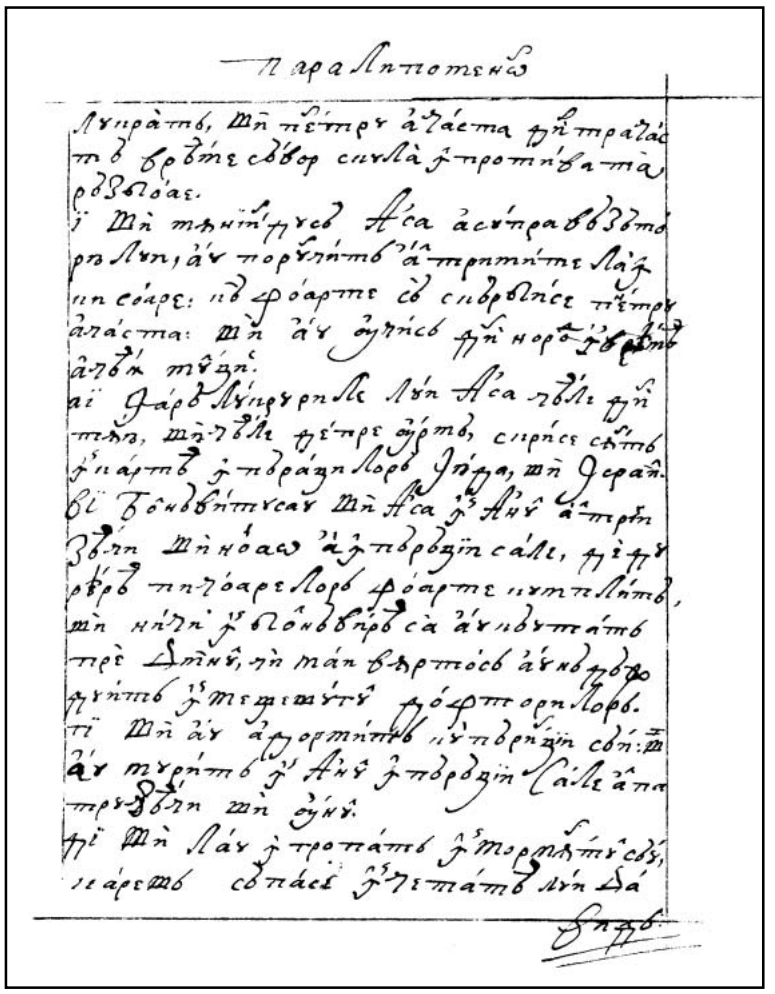

345r

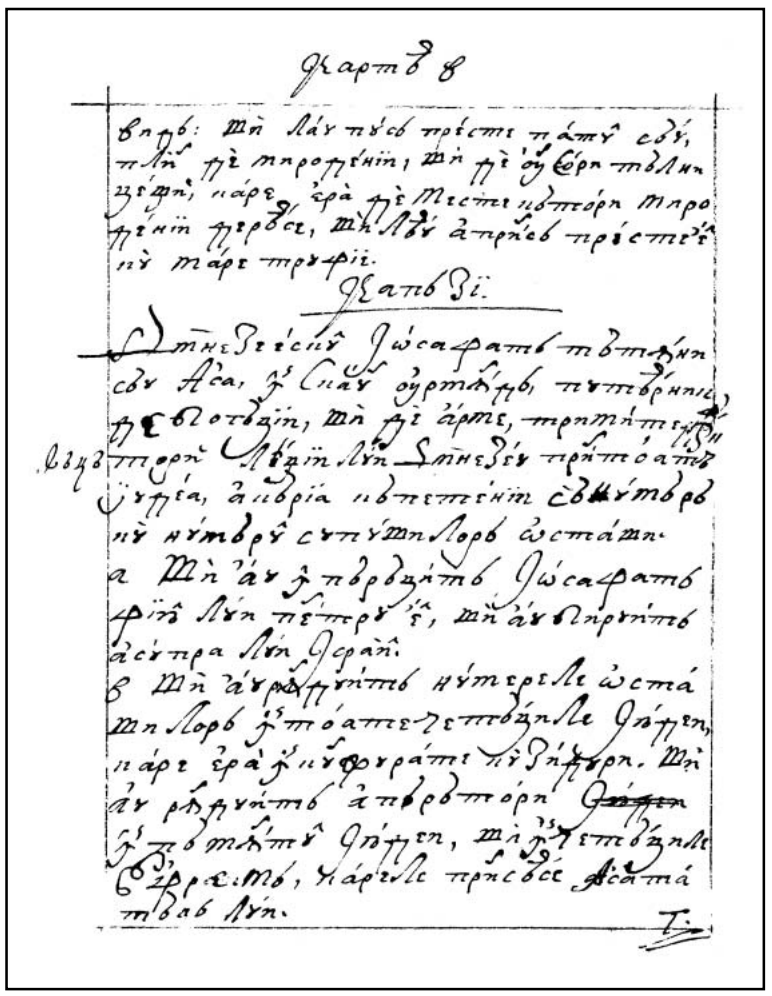

345v

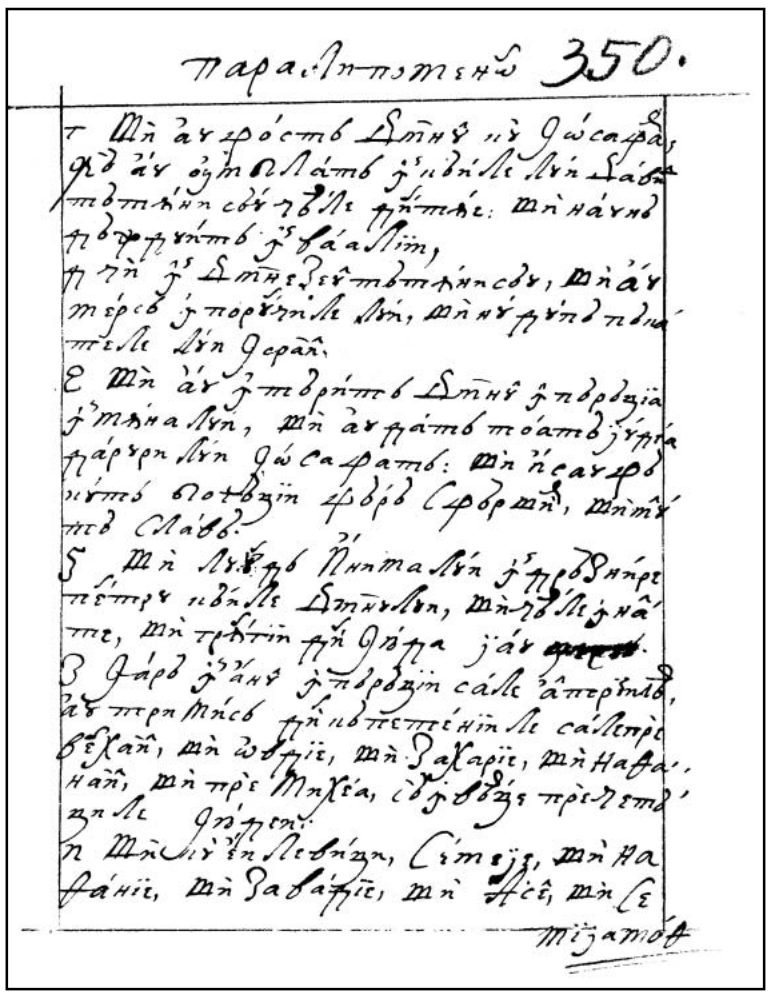

346r

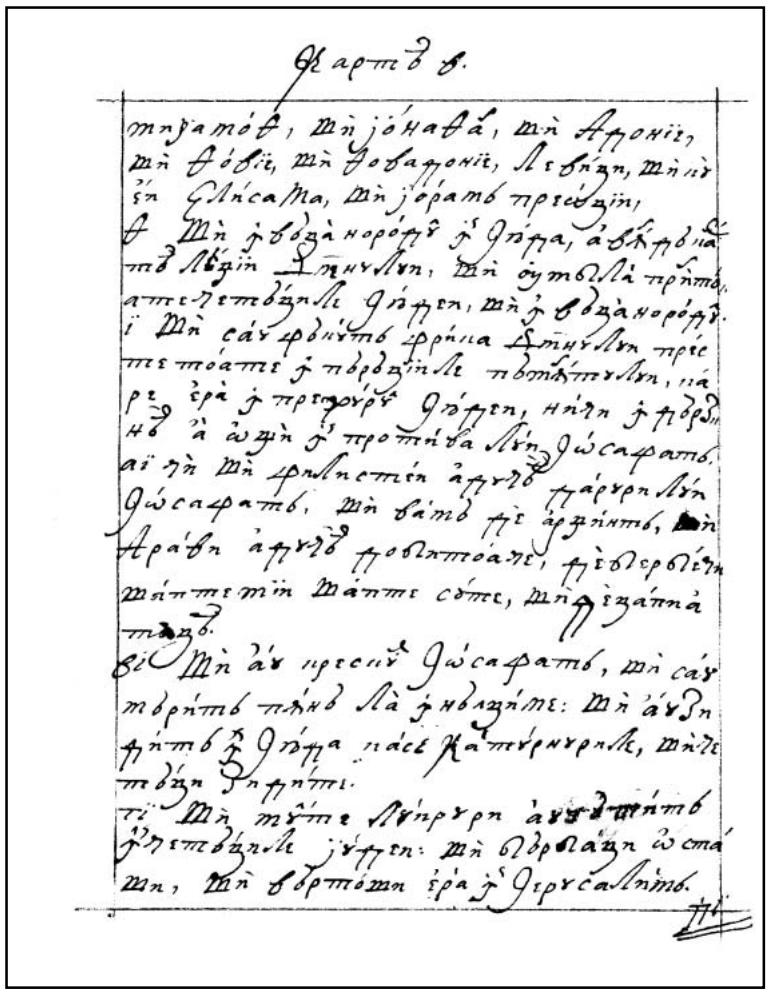

346v

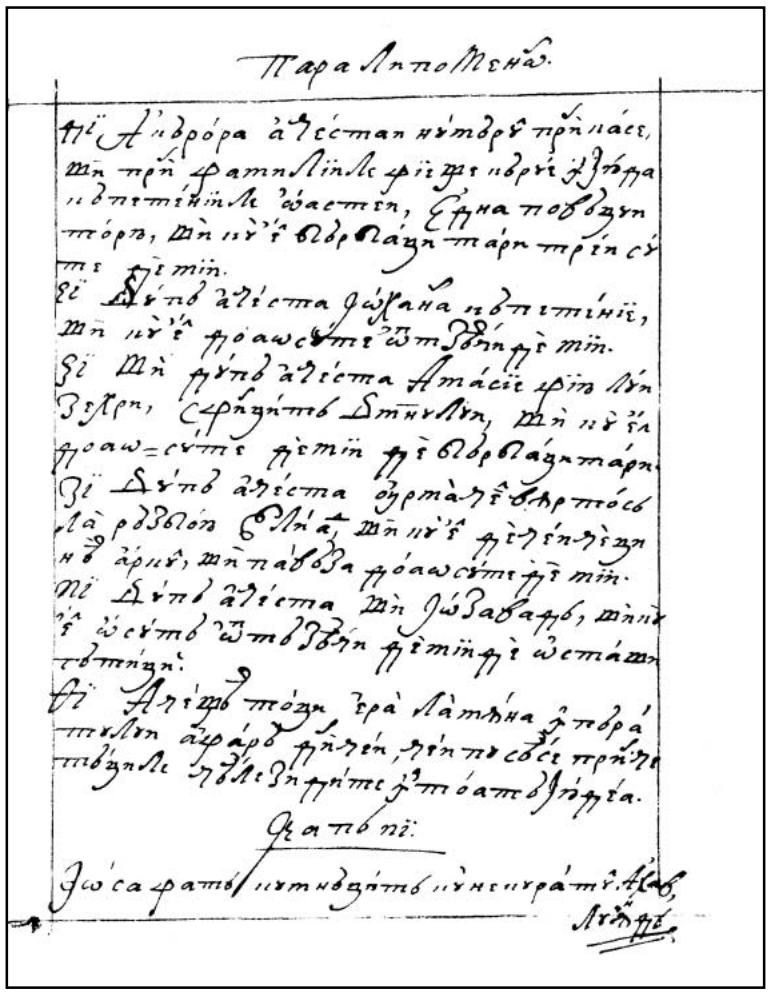

347r

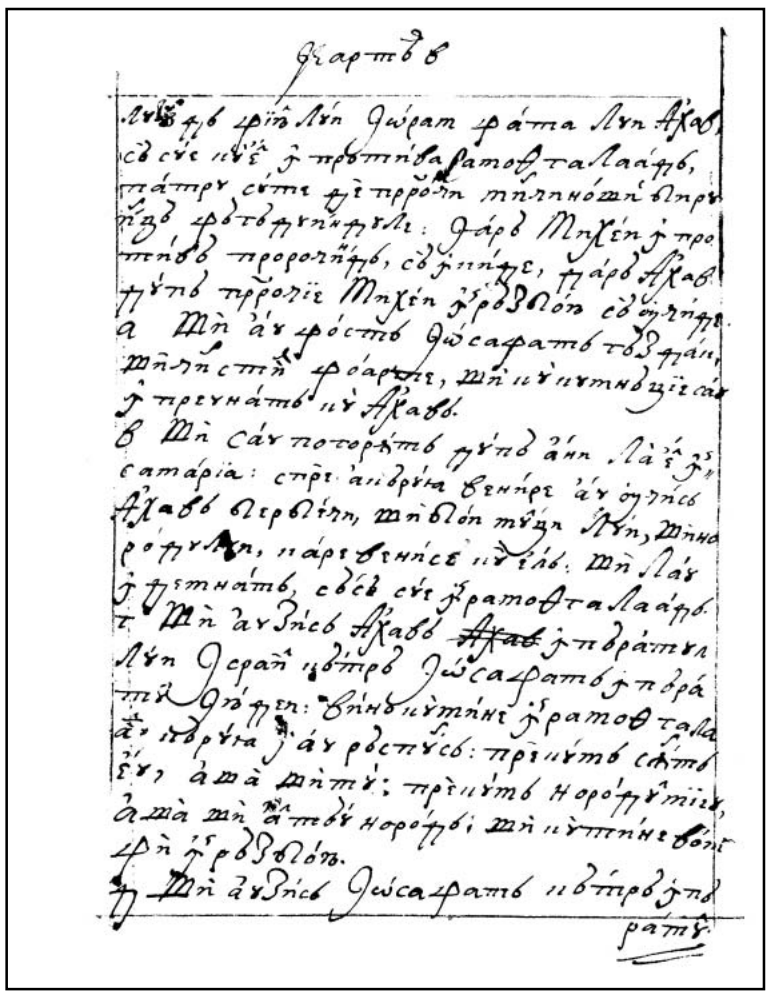

347v

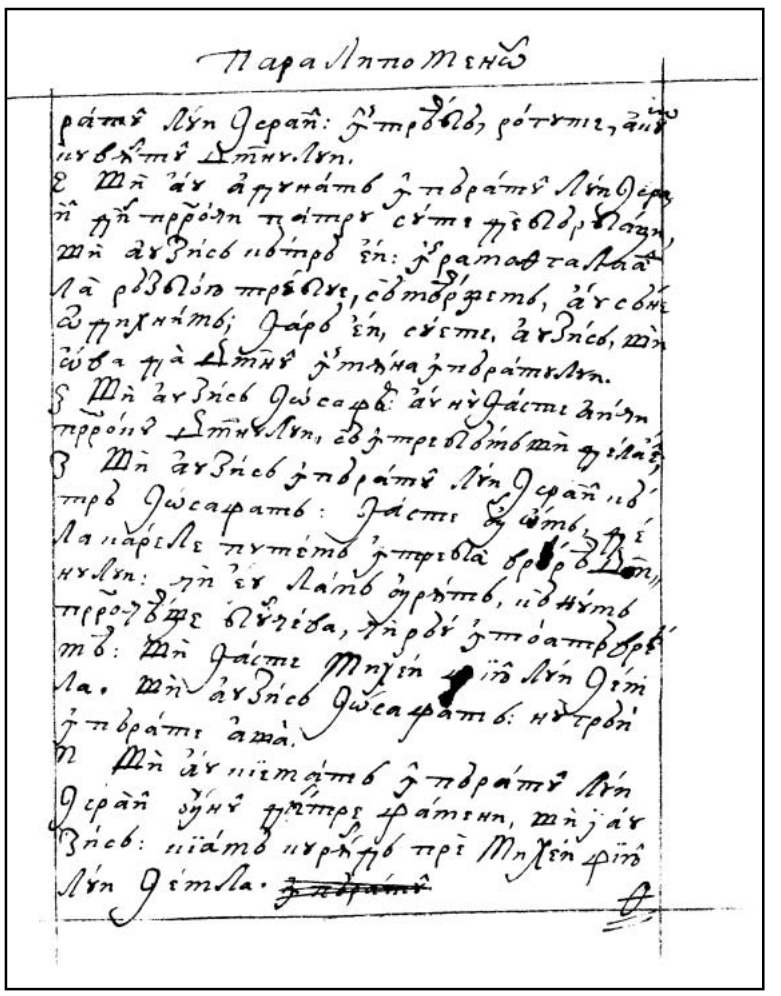

348r

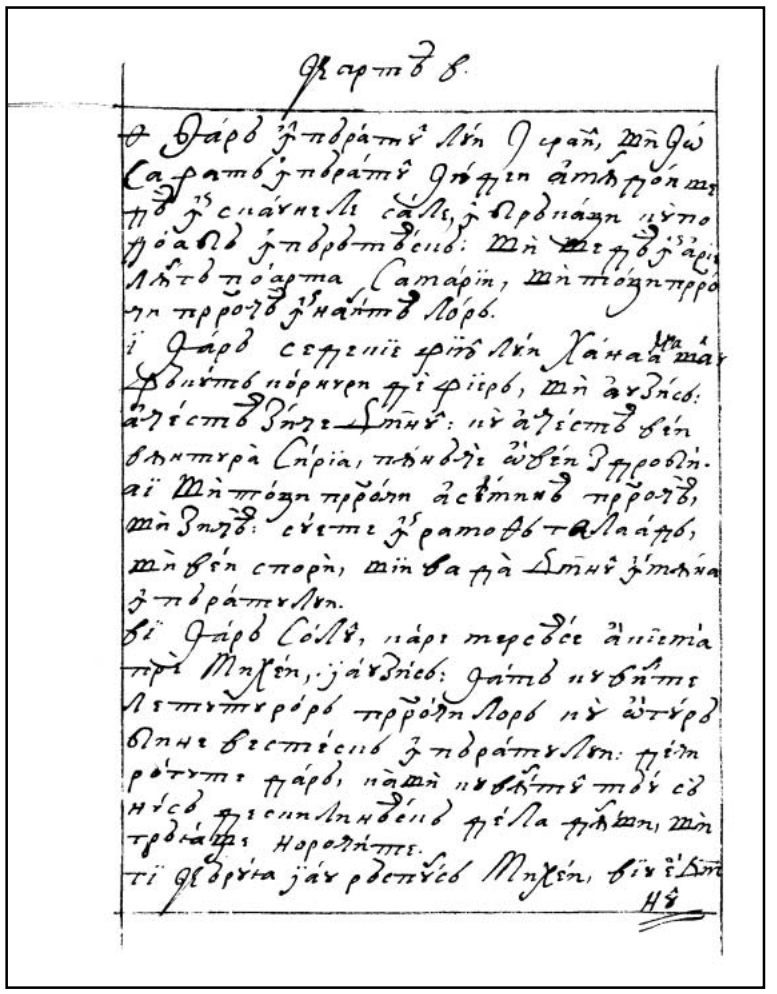

348v

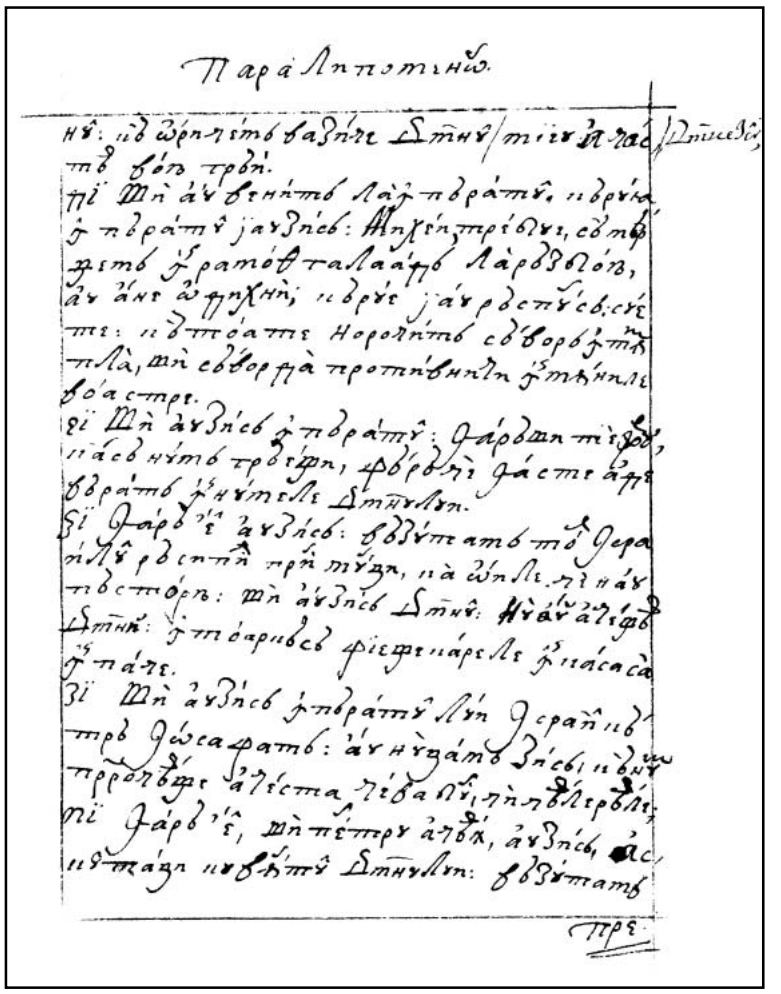

349r

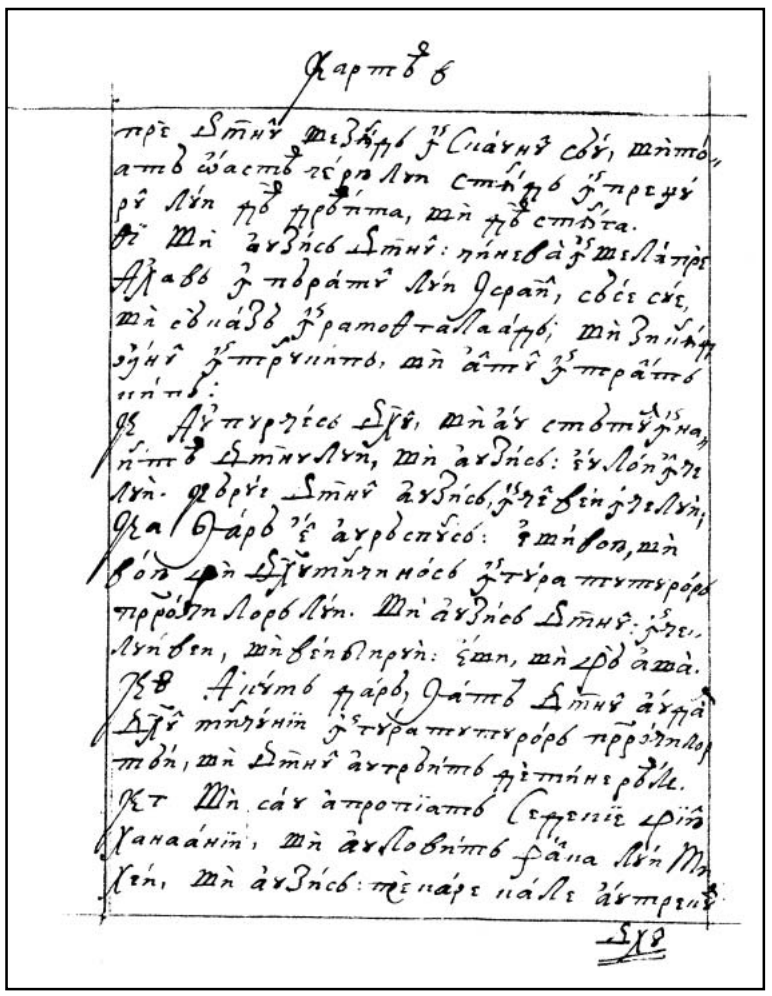

349v

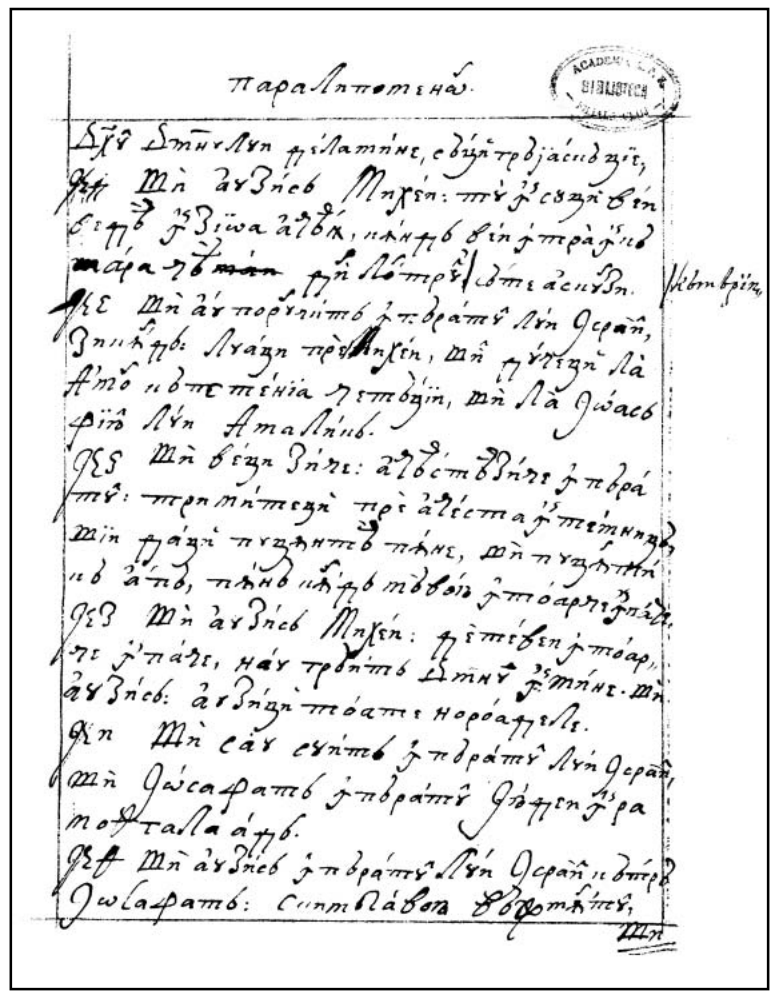

350r

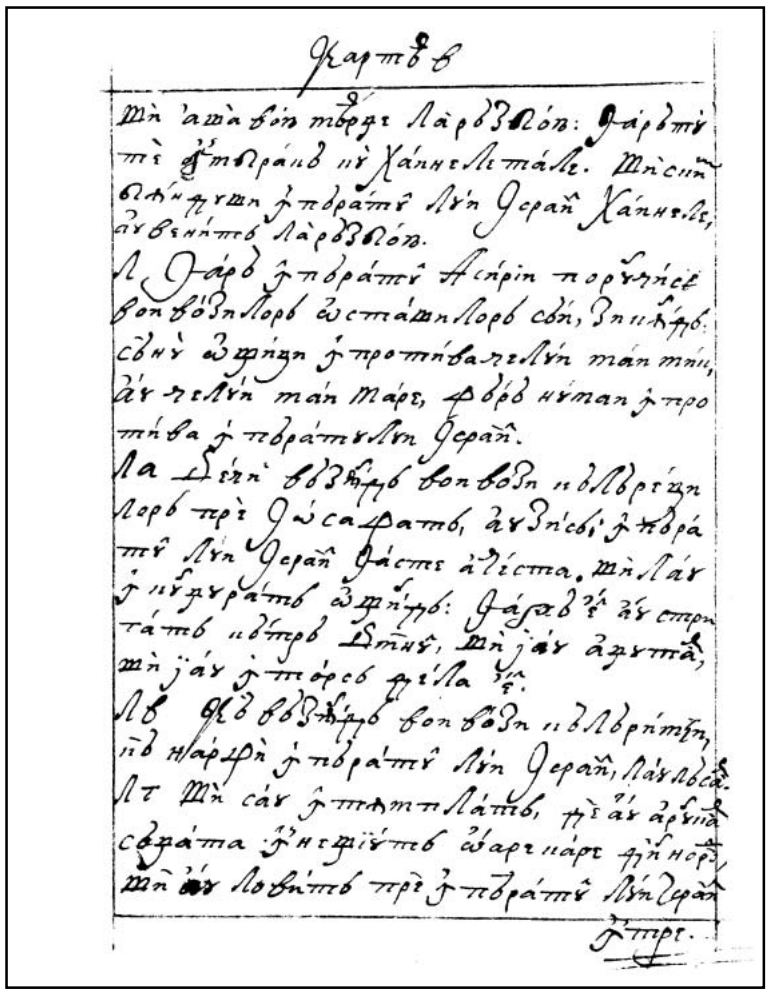

350v

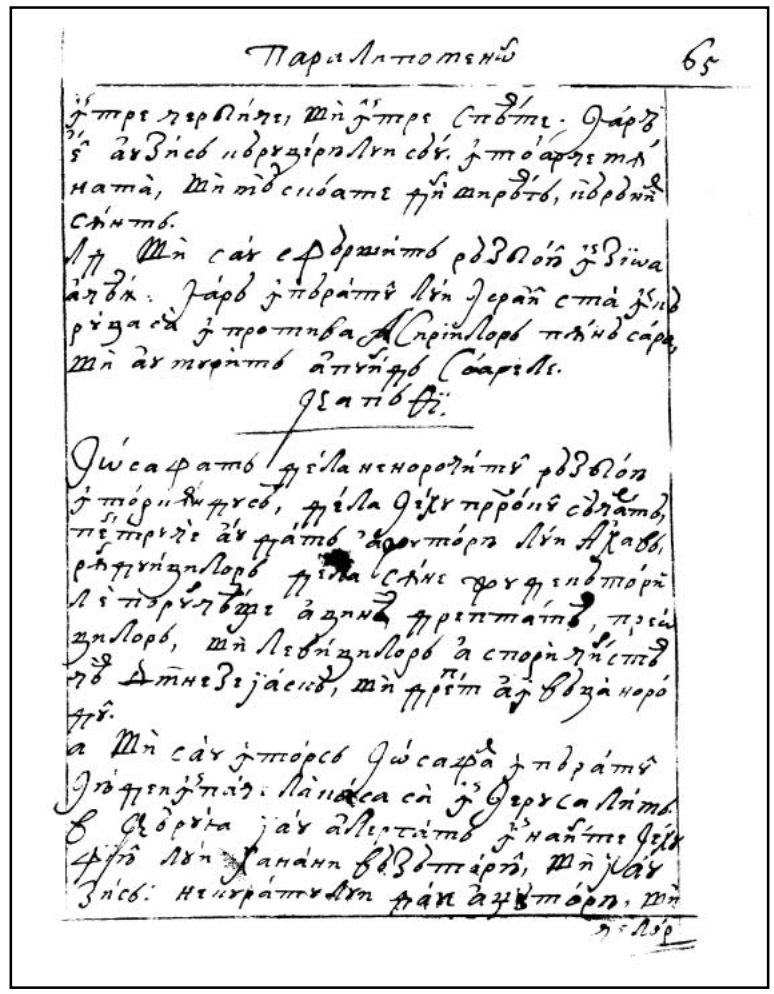

351r

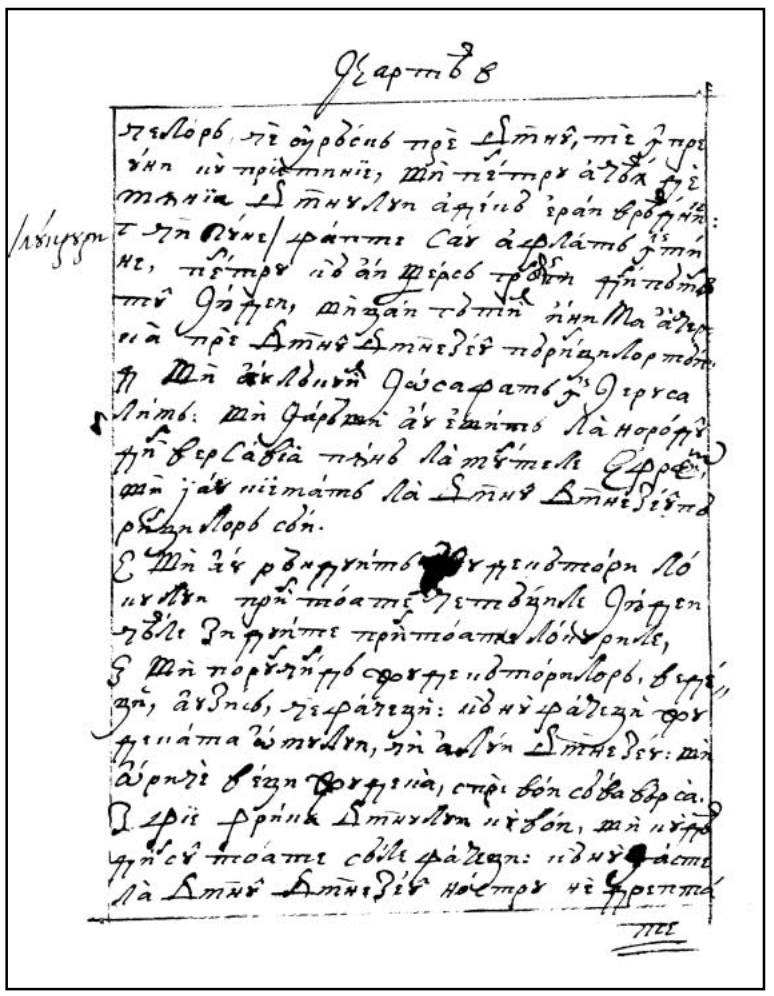

351v

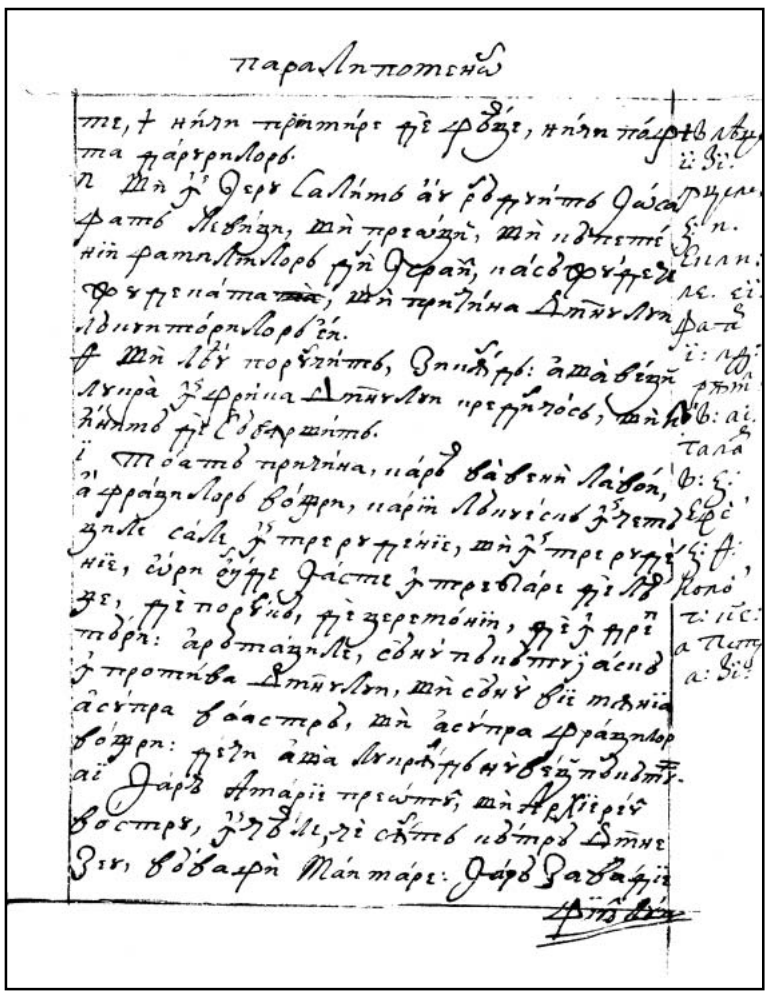

352r

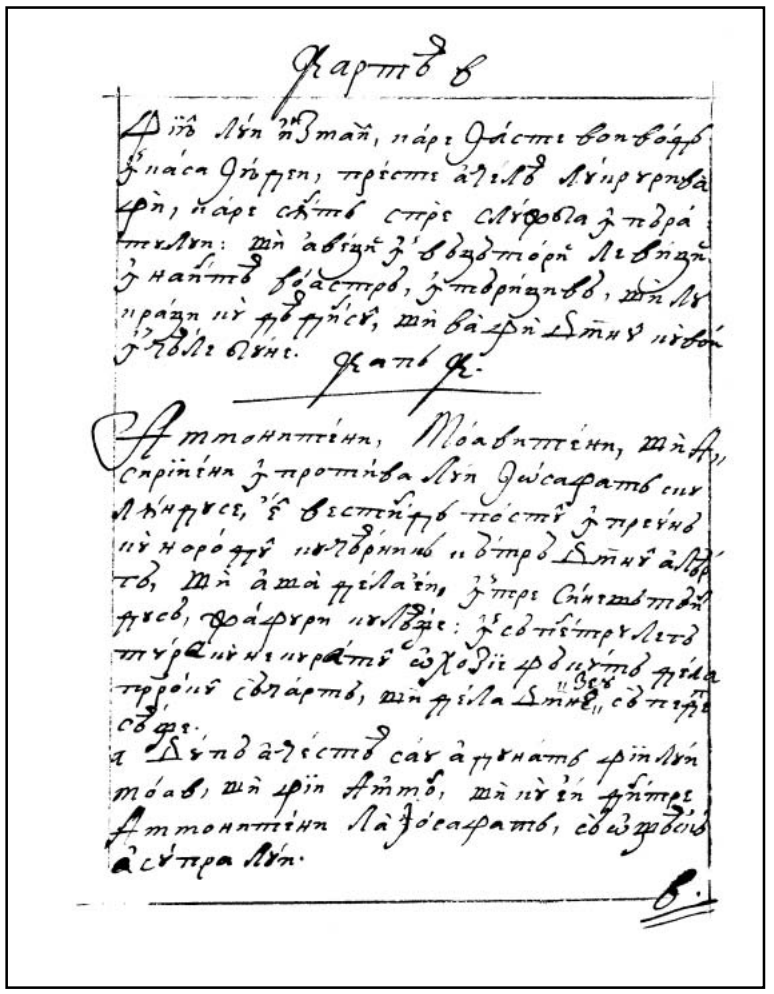

352v

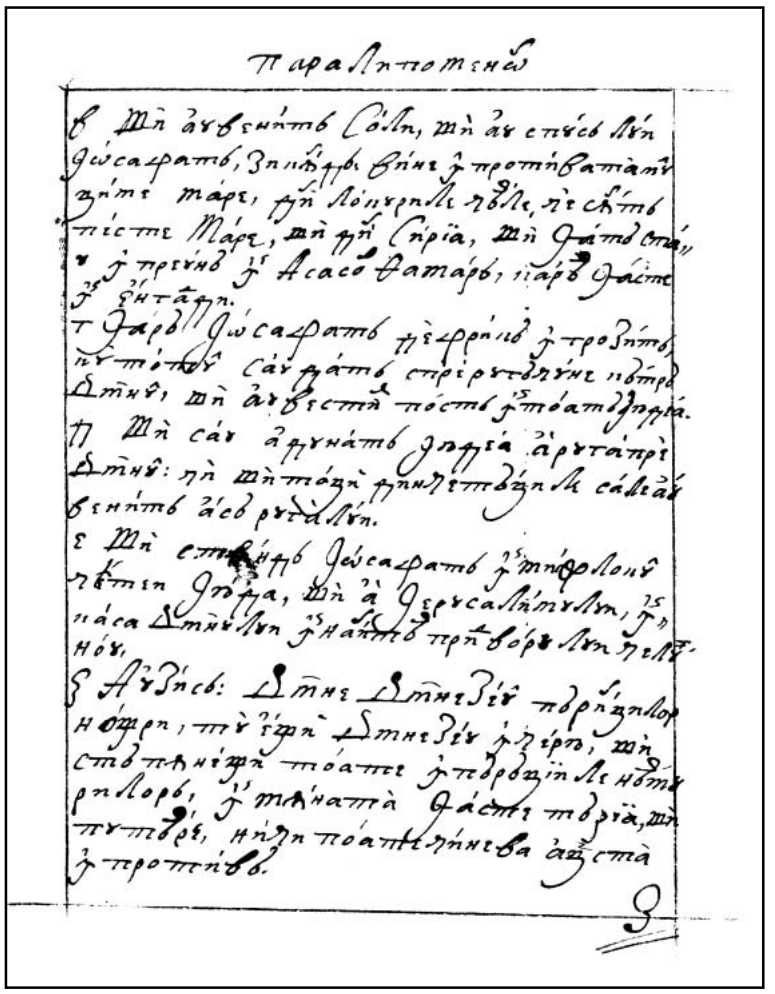

353r

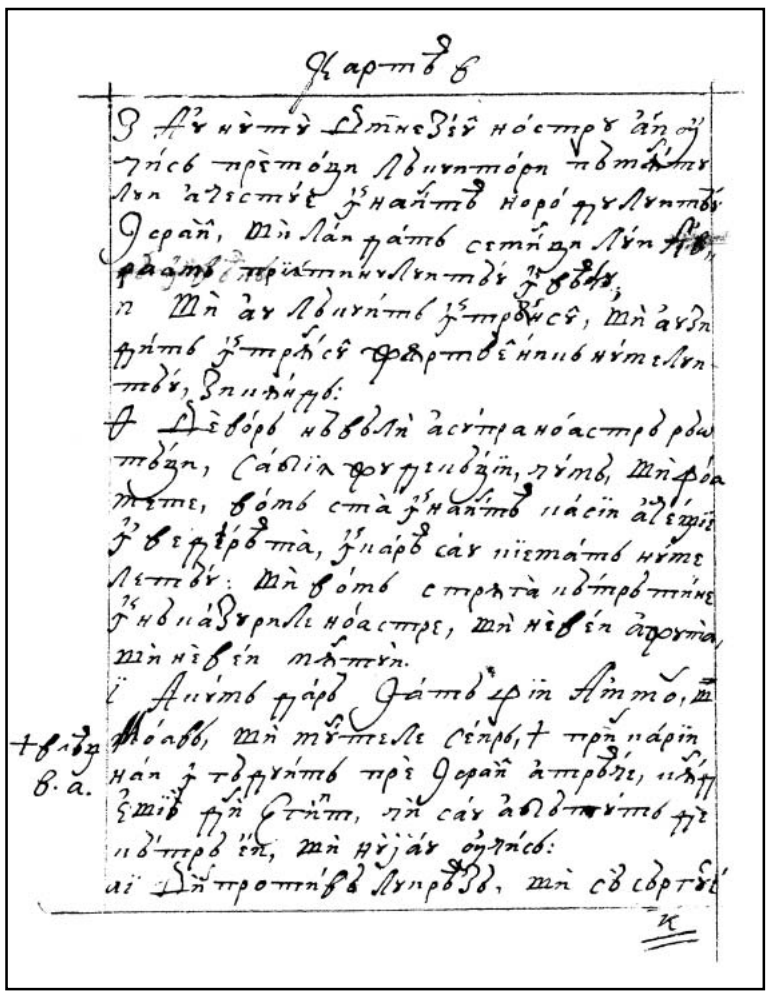

353v

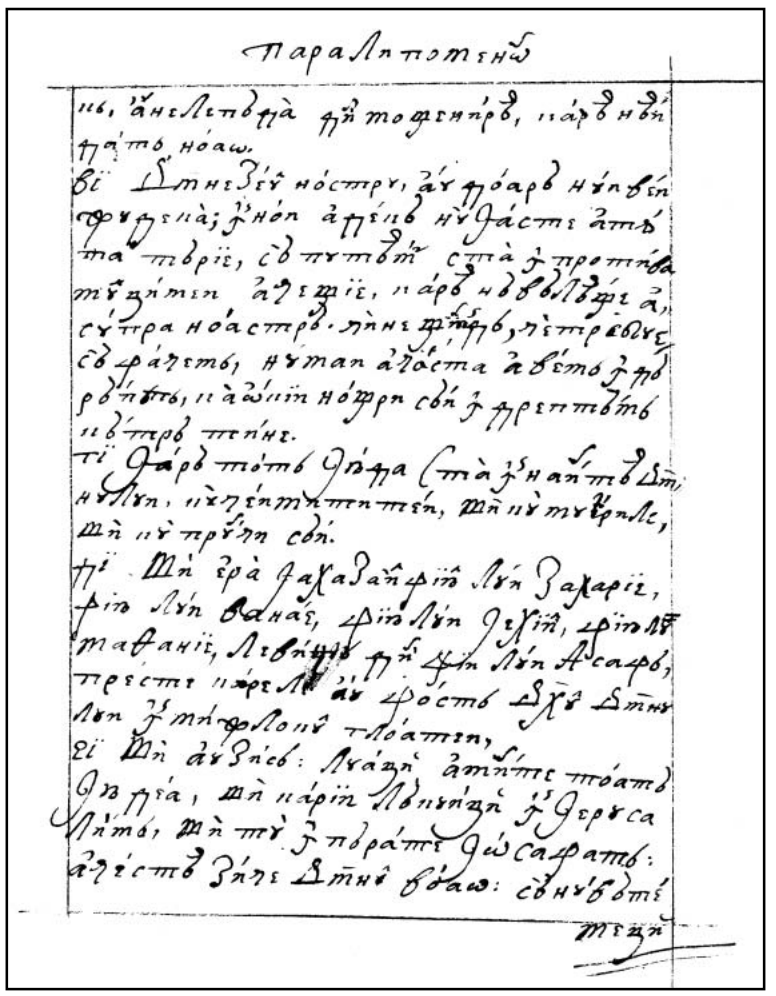

354r

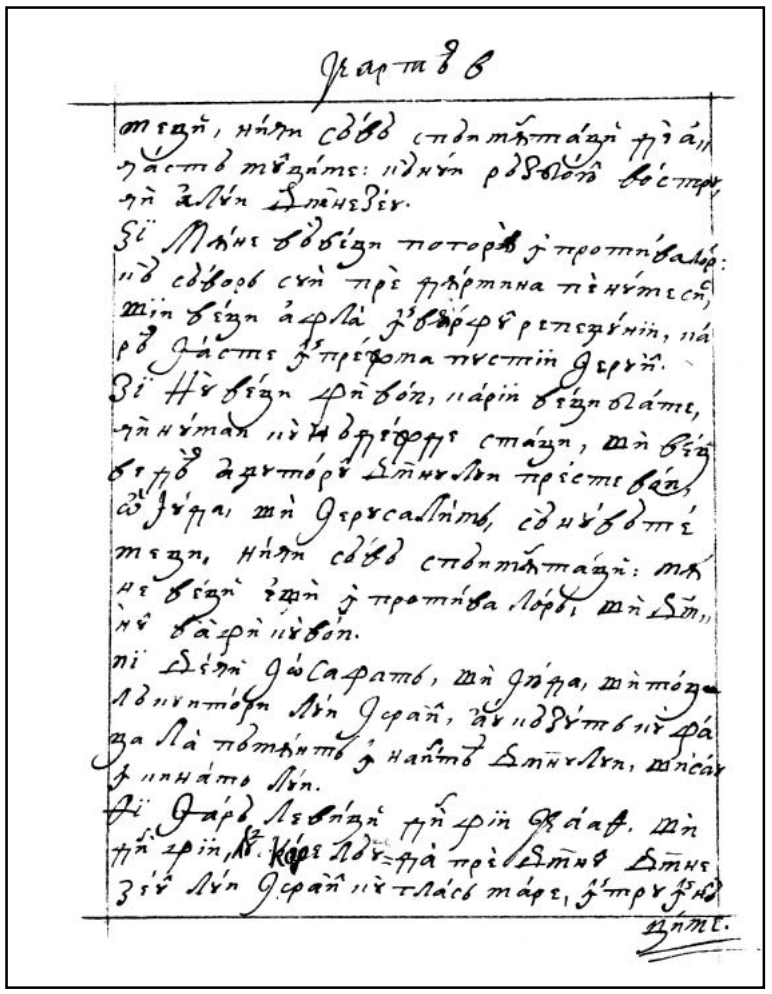

354v

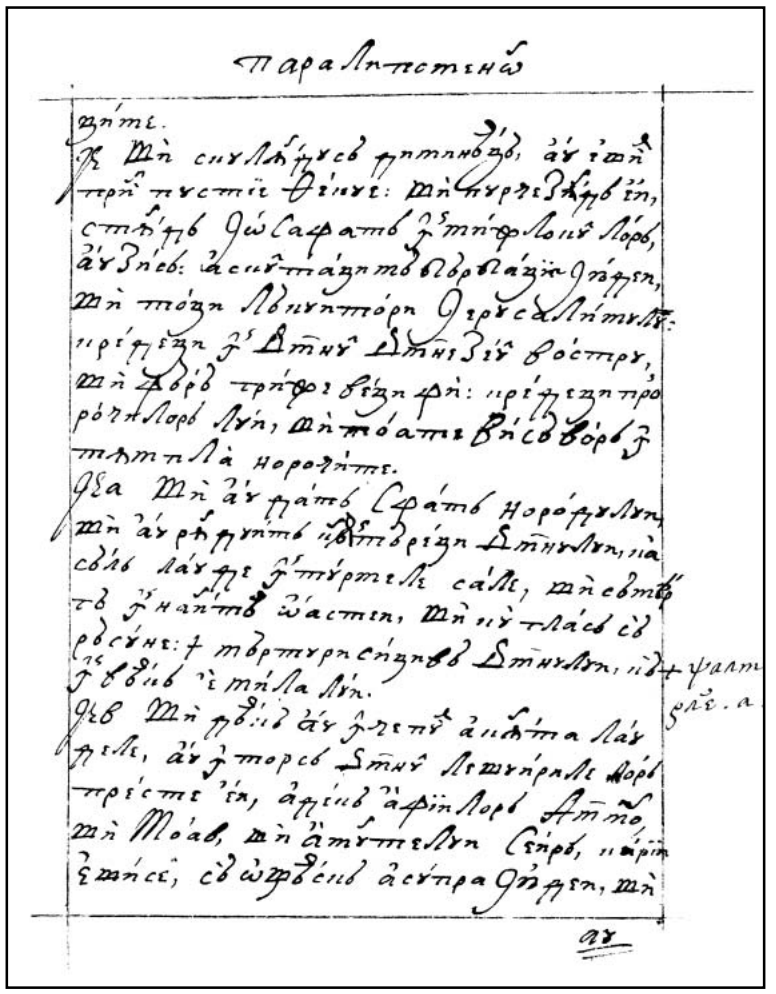

355r

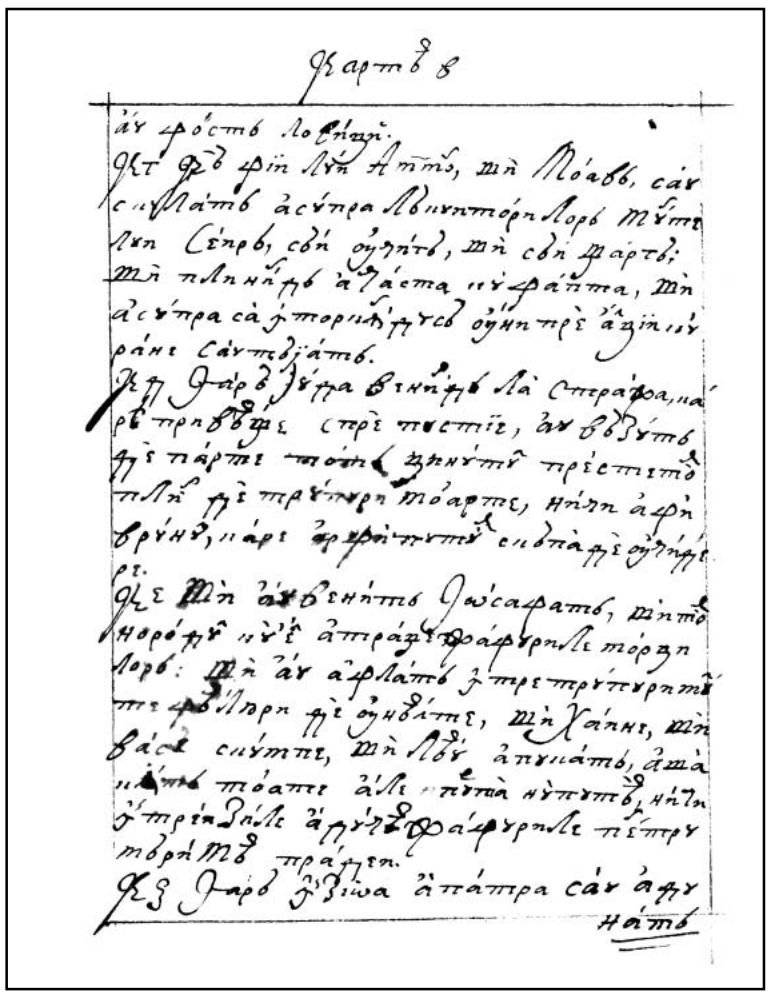

355v

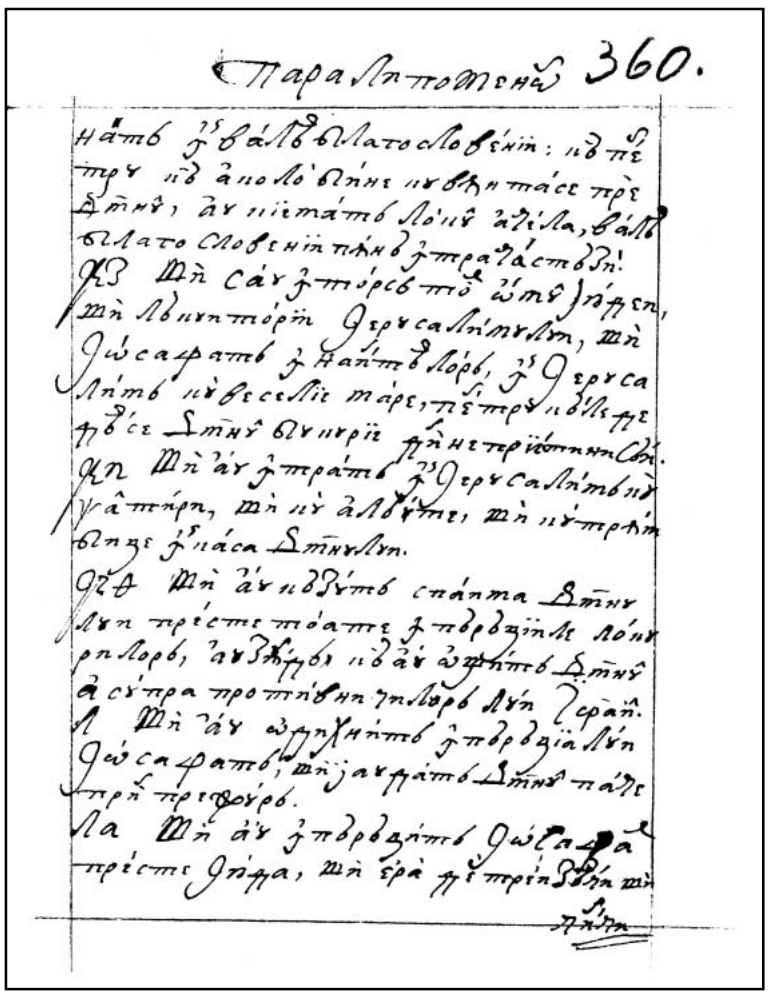

356r

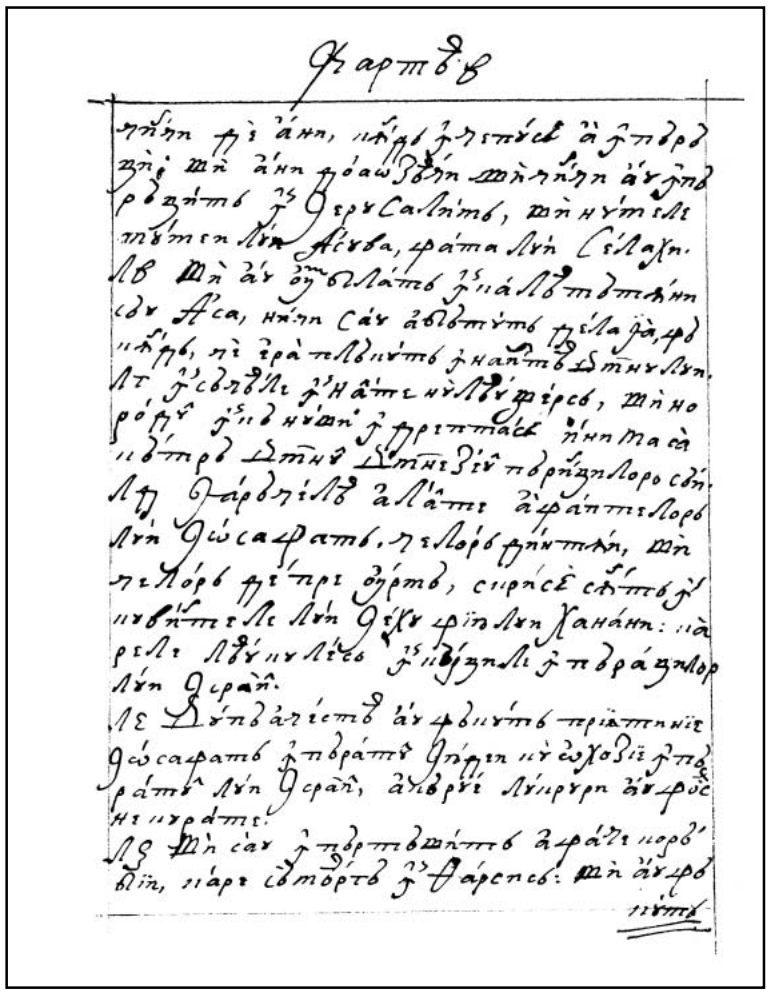

356v

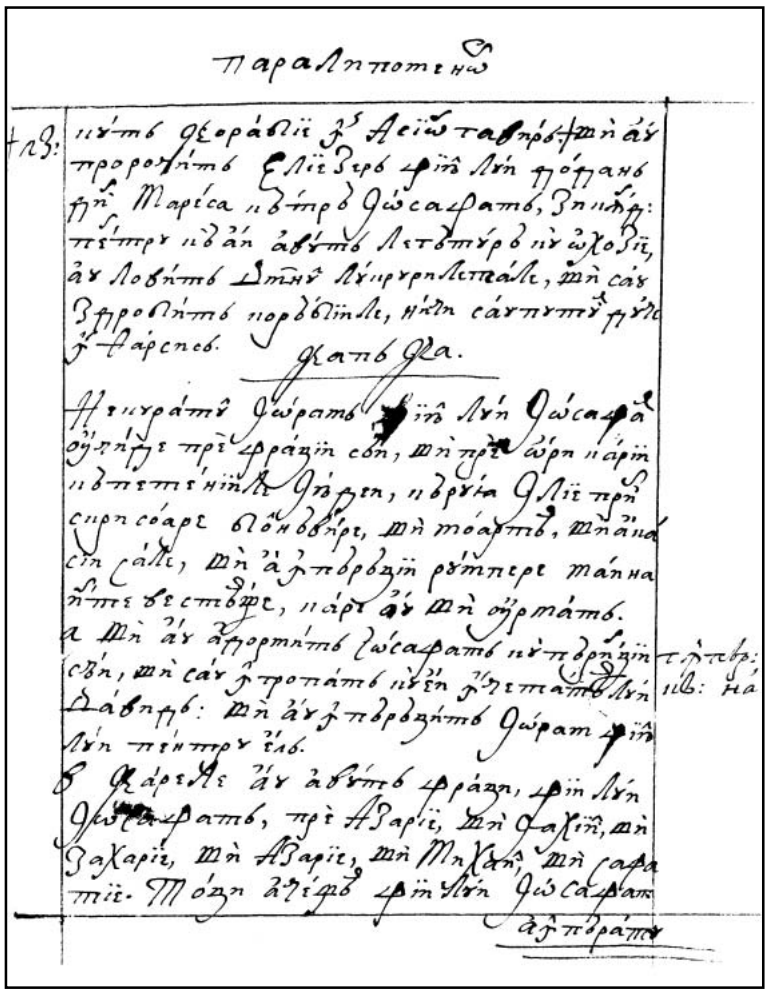

357r

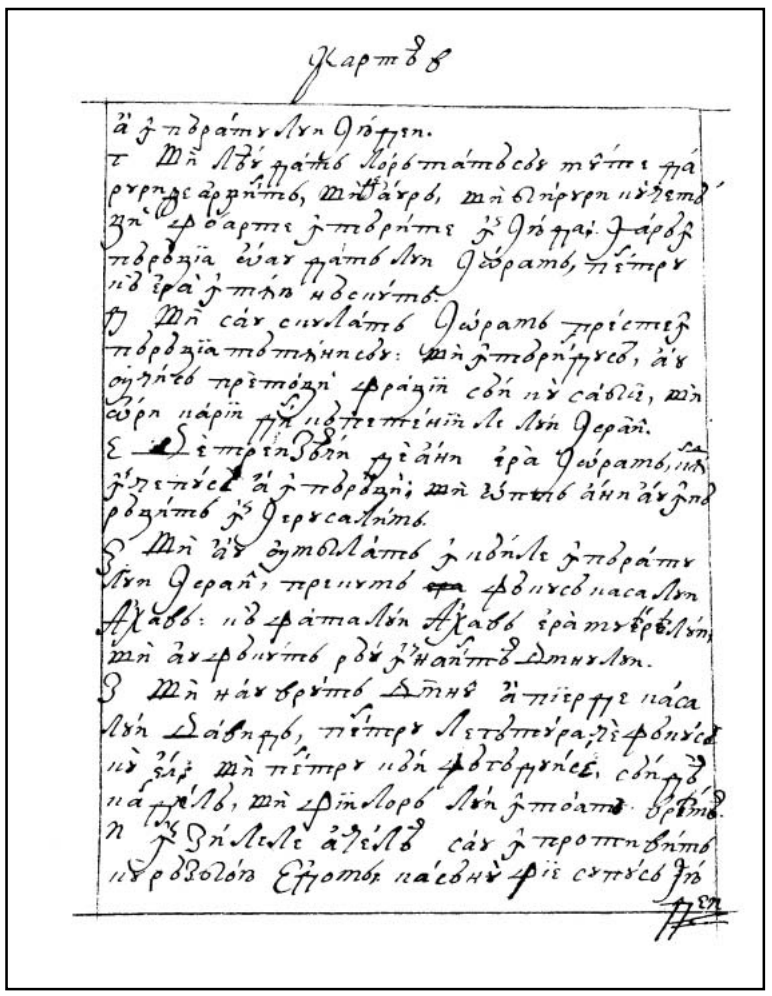

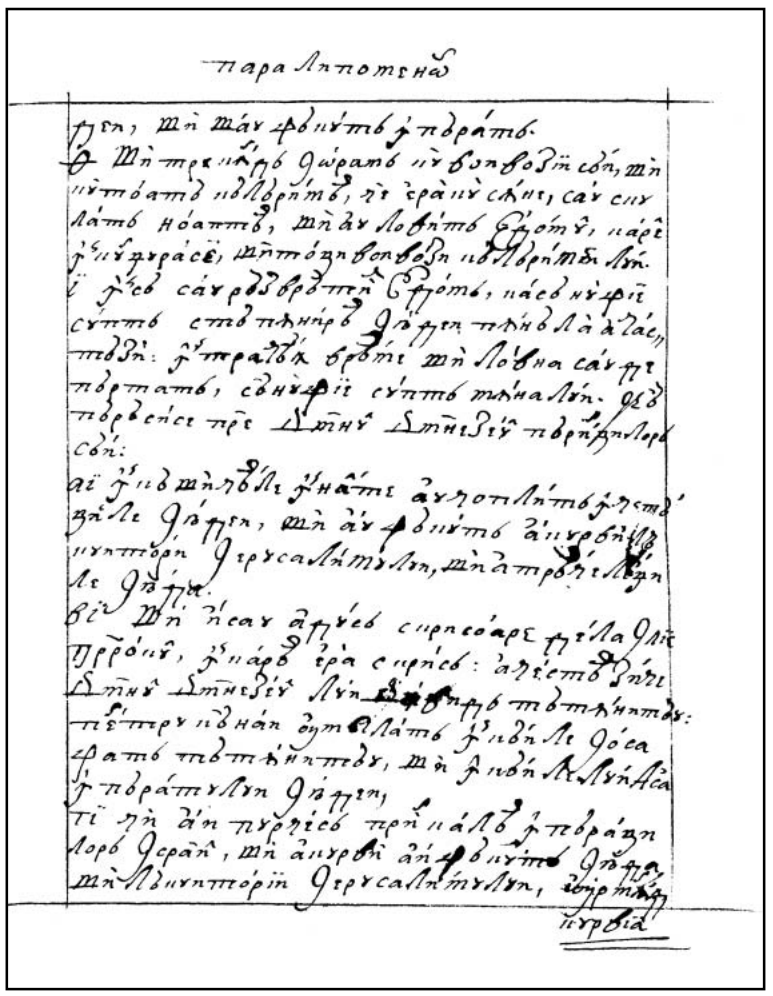

357v 358r

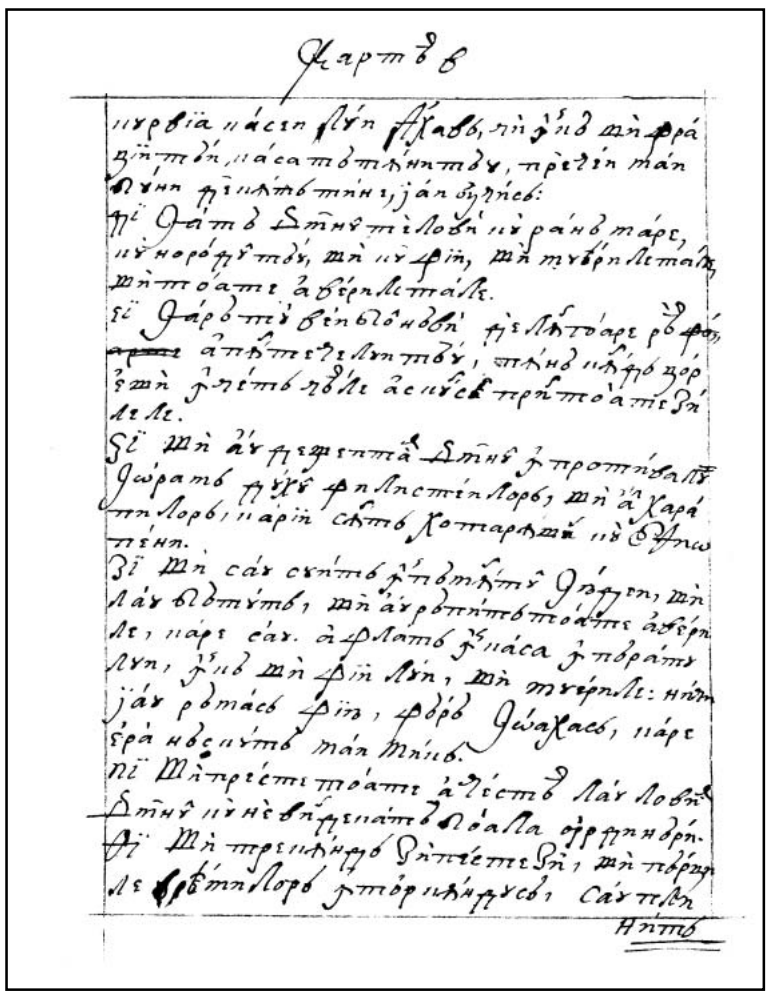

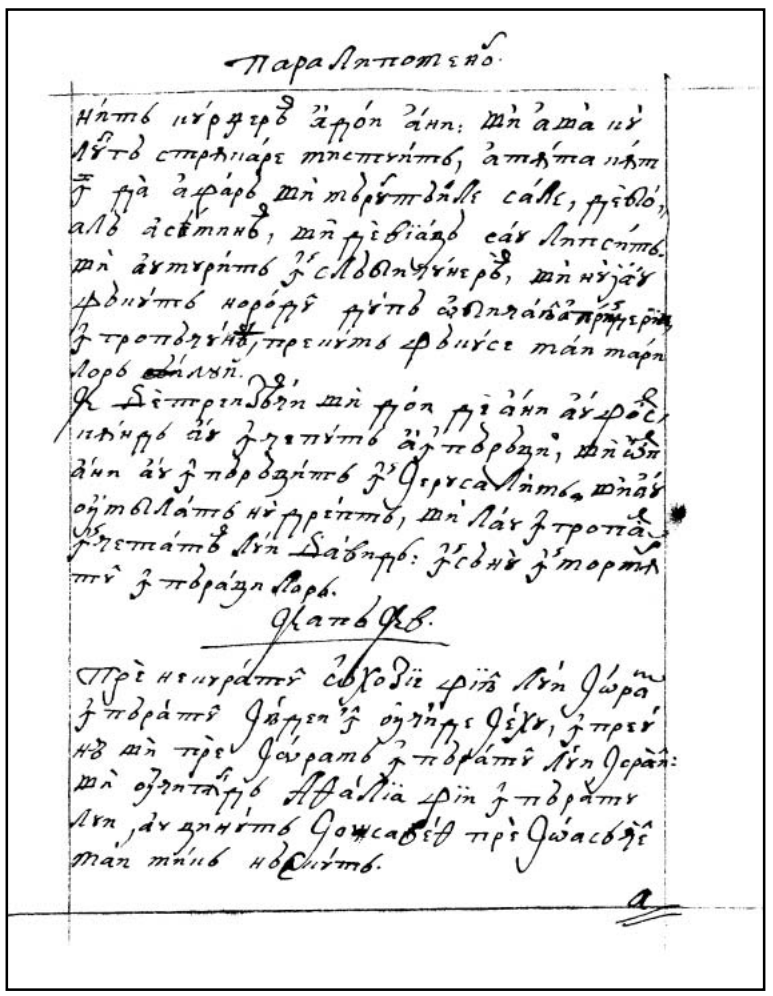

358v 359r

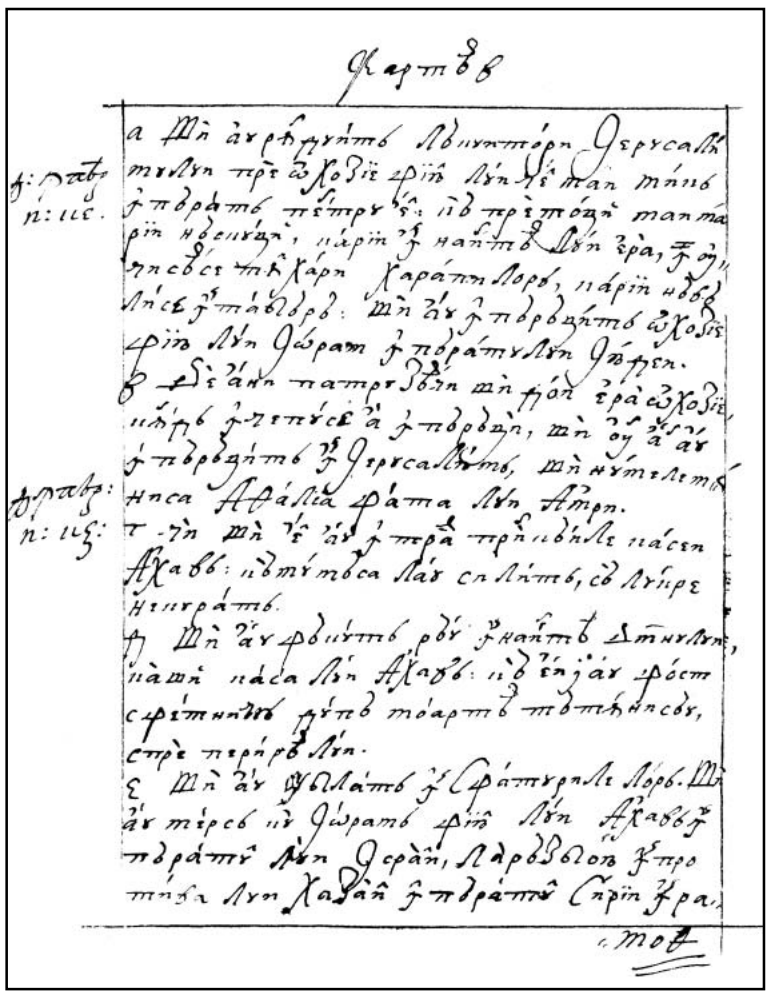

359v

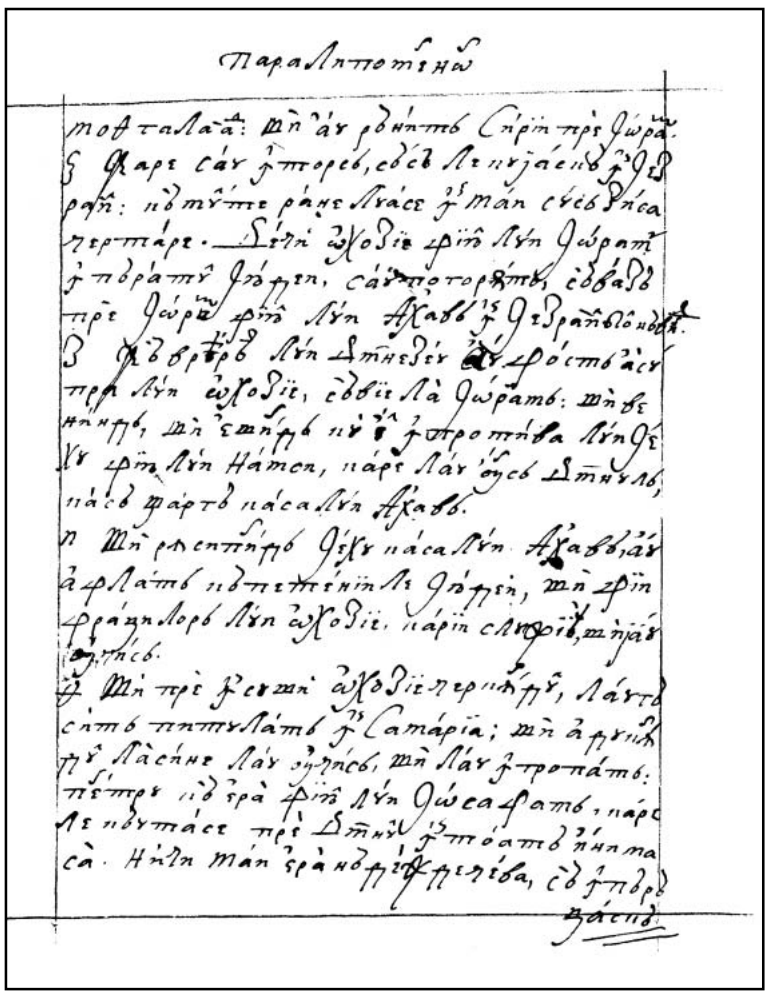

360r

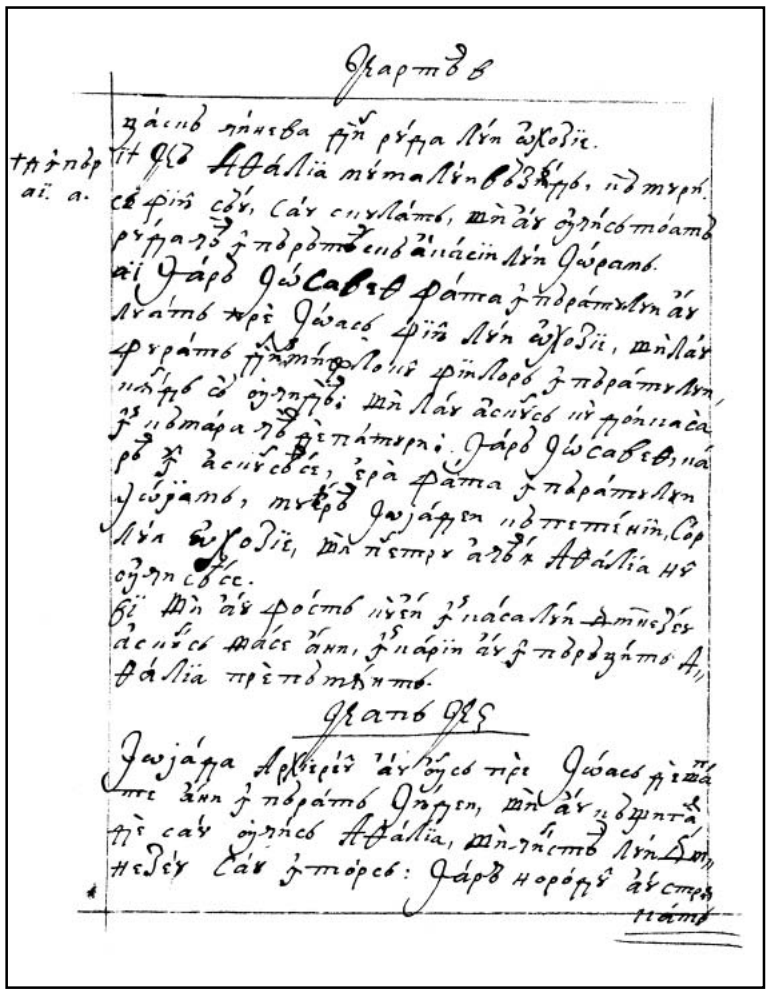

360v

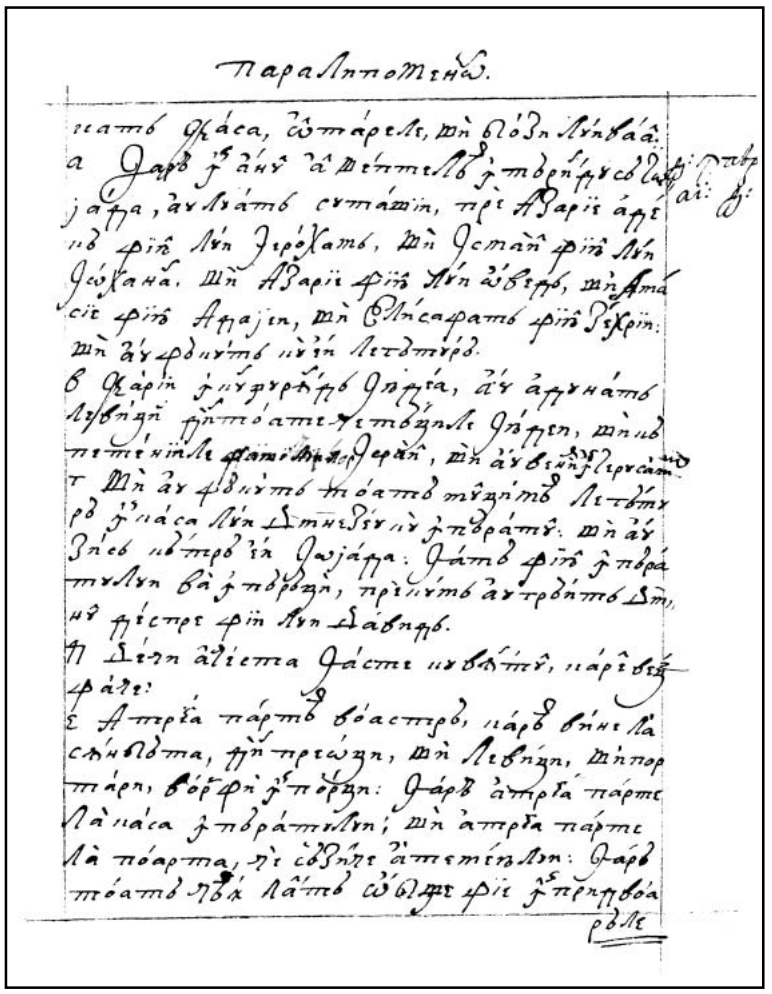

361r

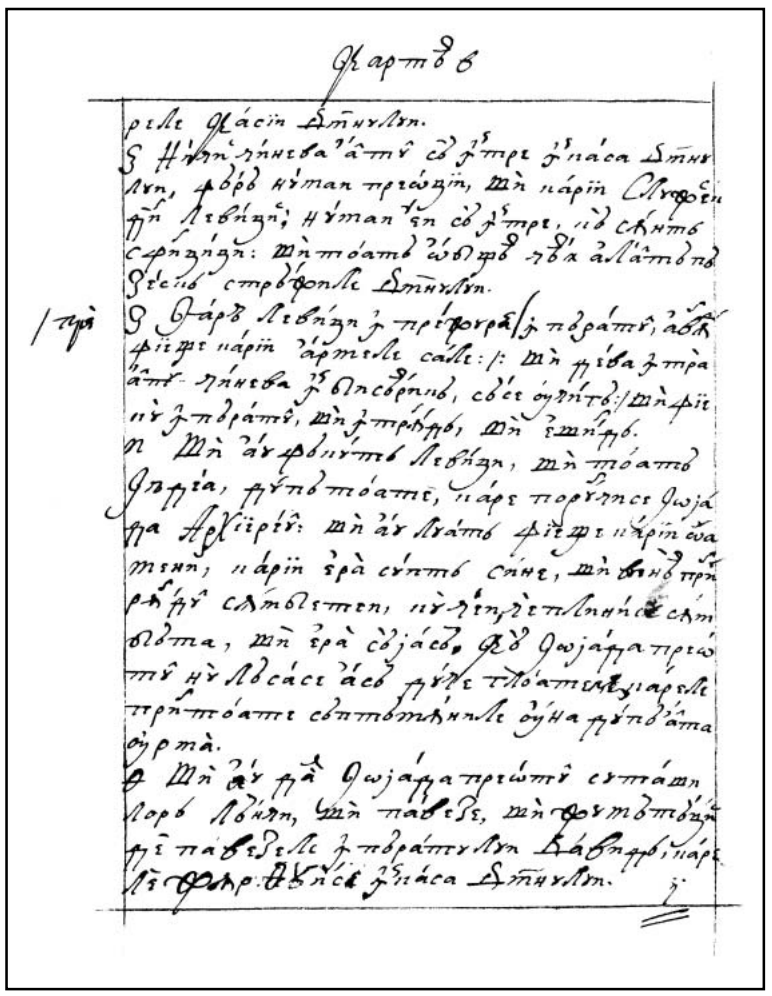

361v

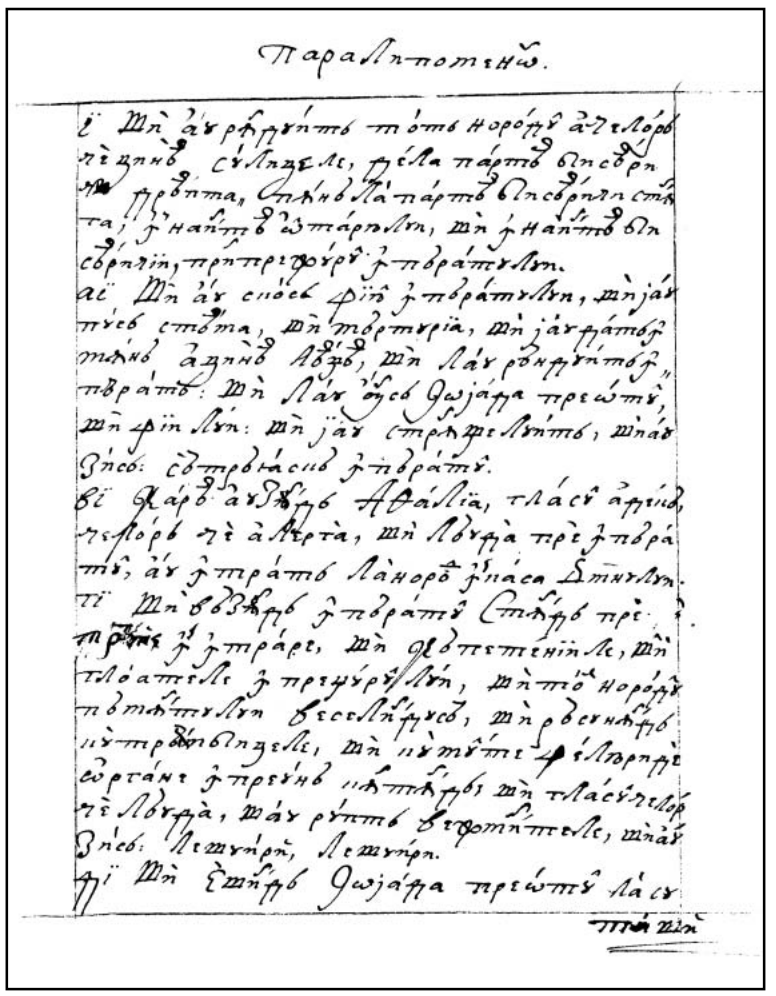

362r

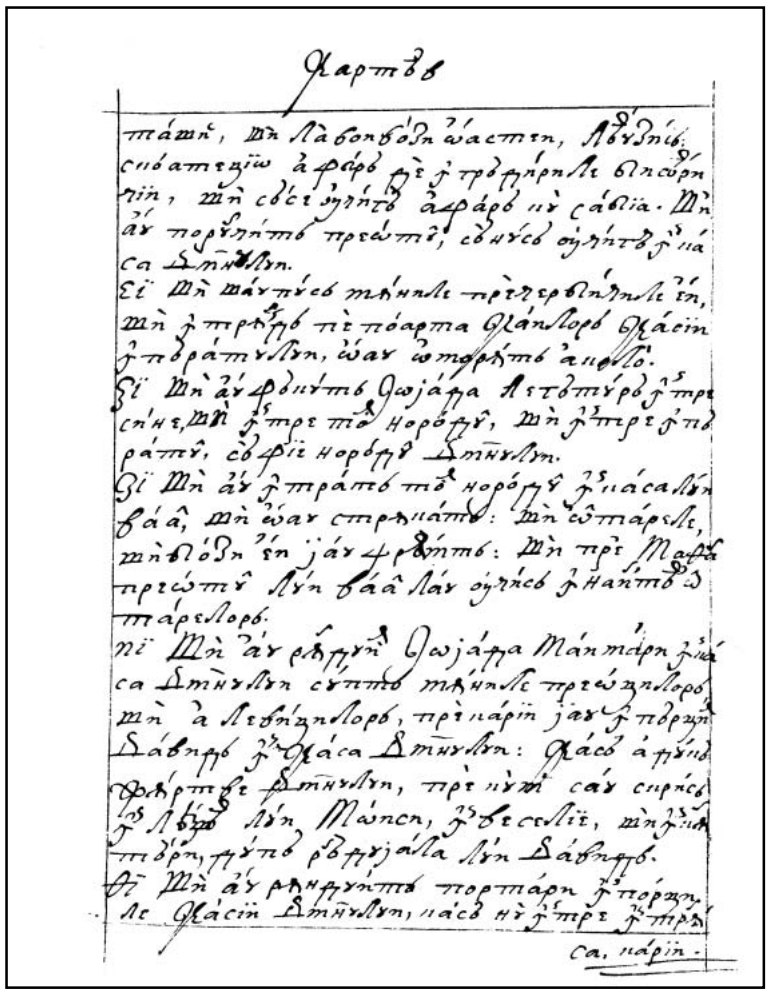

362v

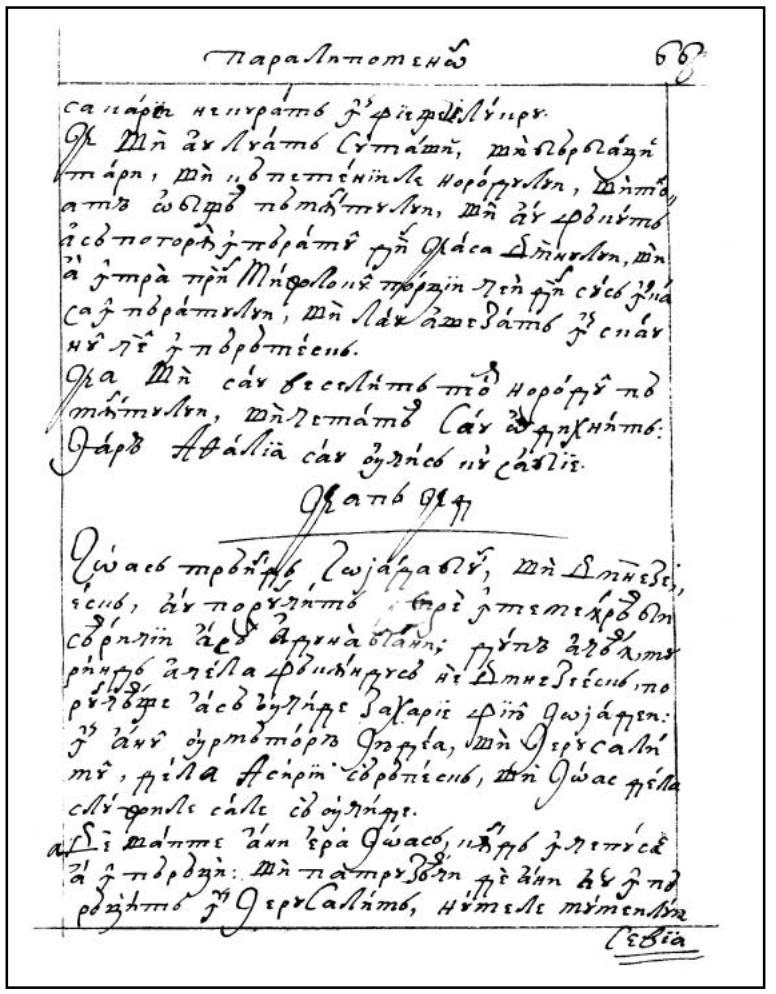

363r

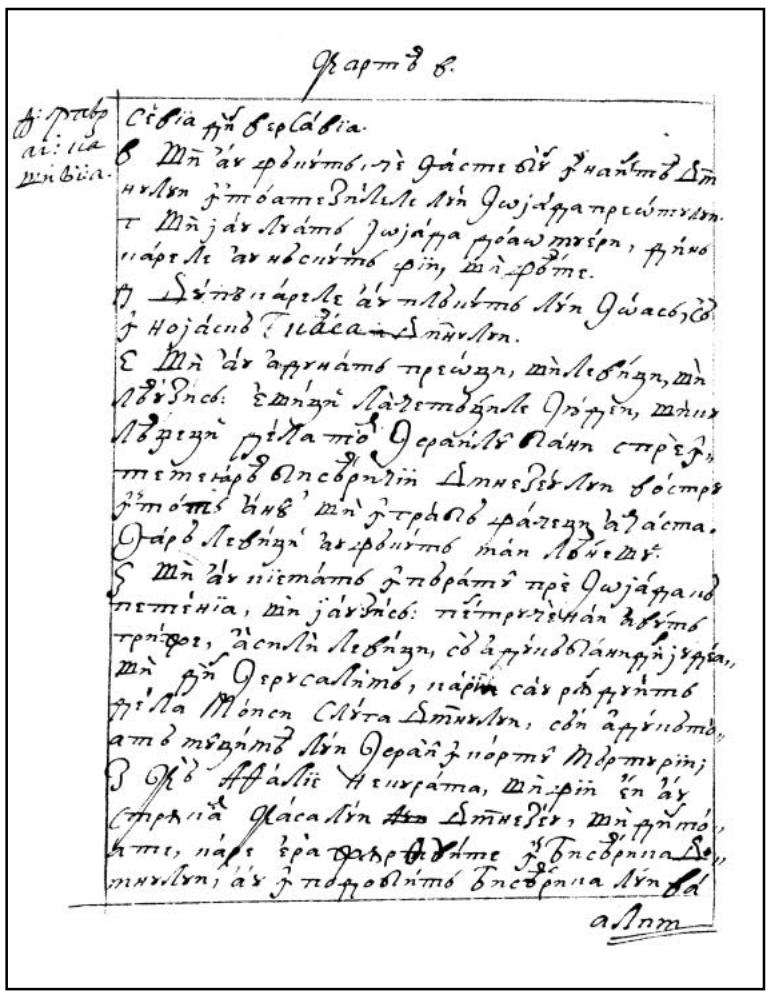

363v

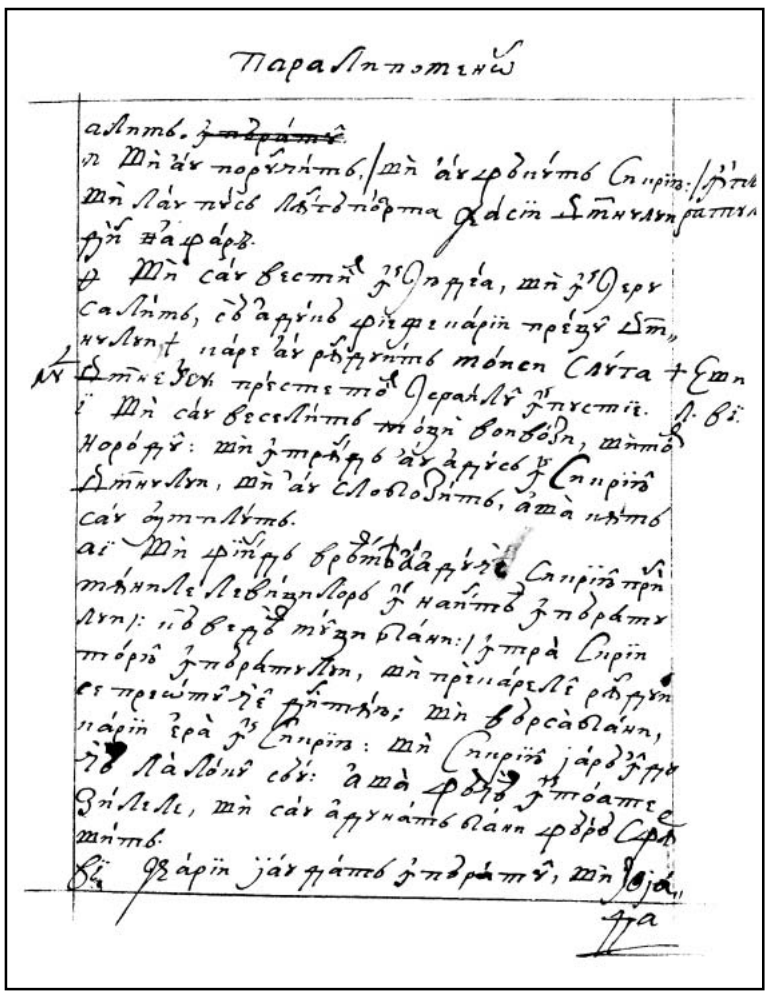

364r

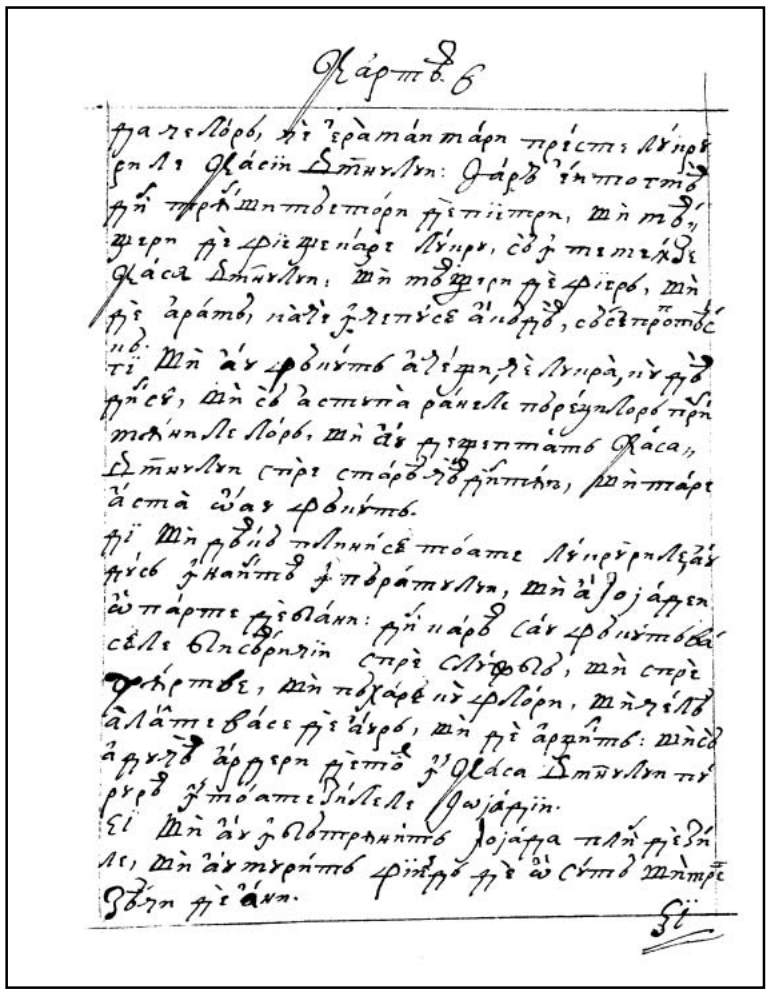

364v

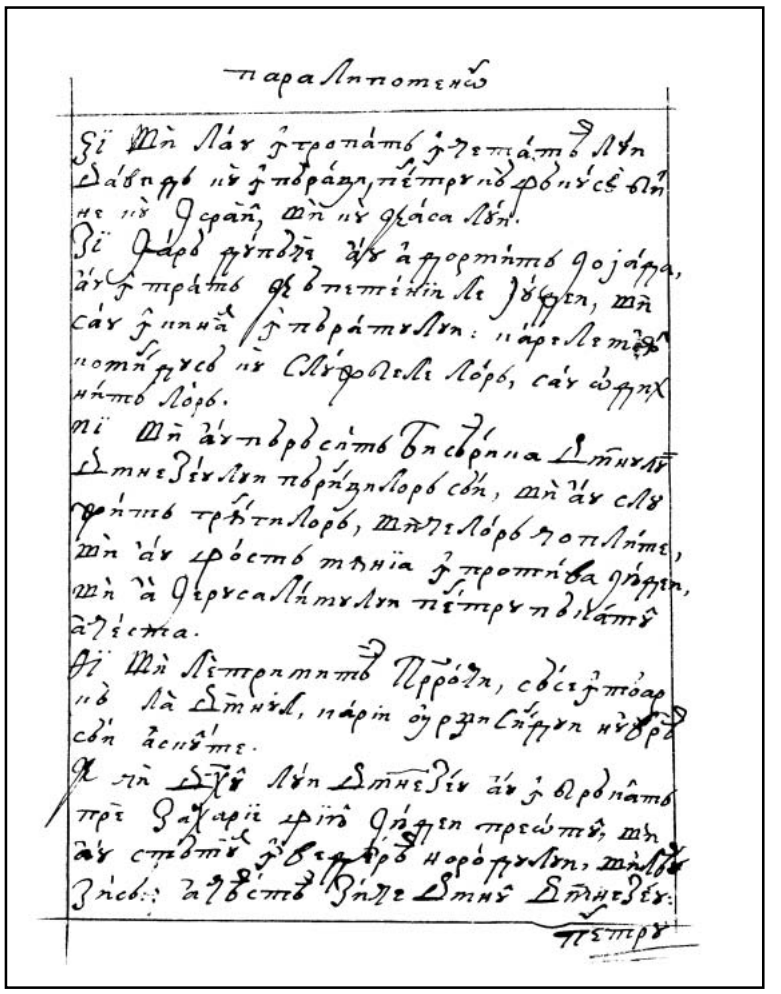

365r

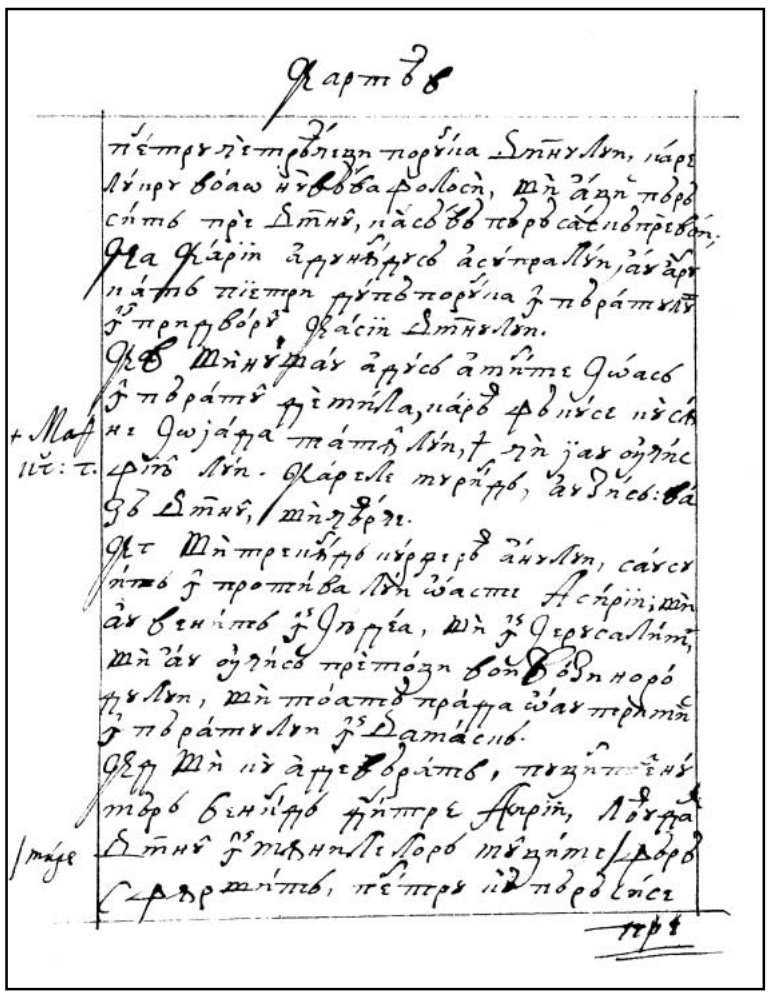

365v

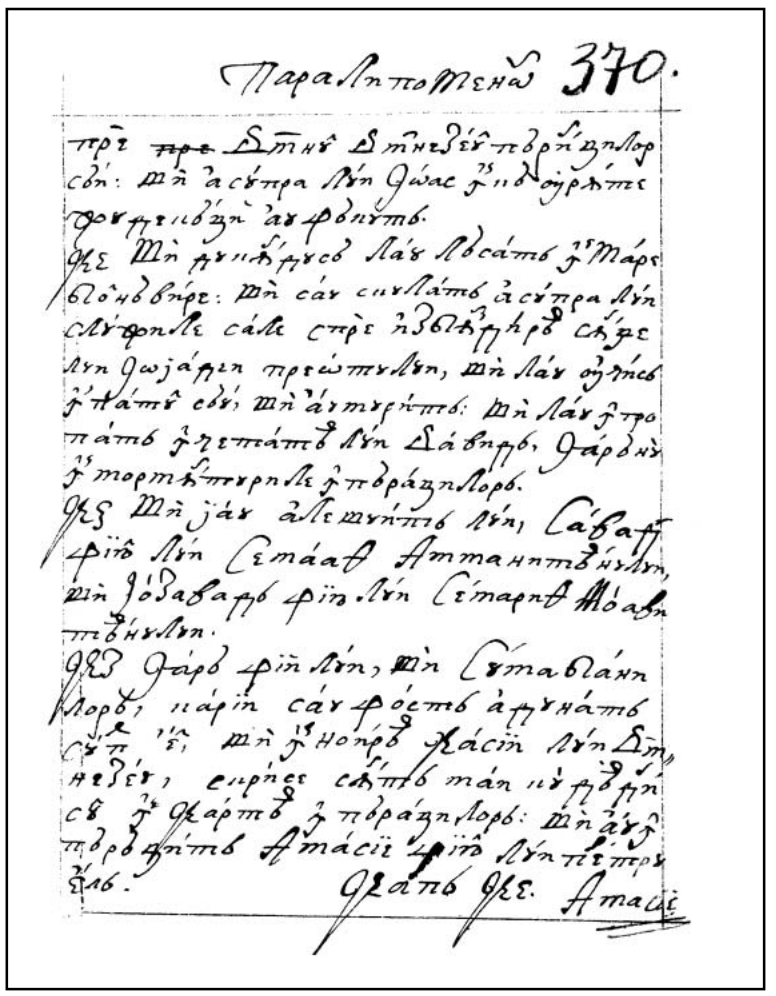

366r

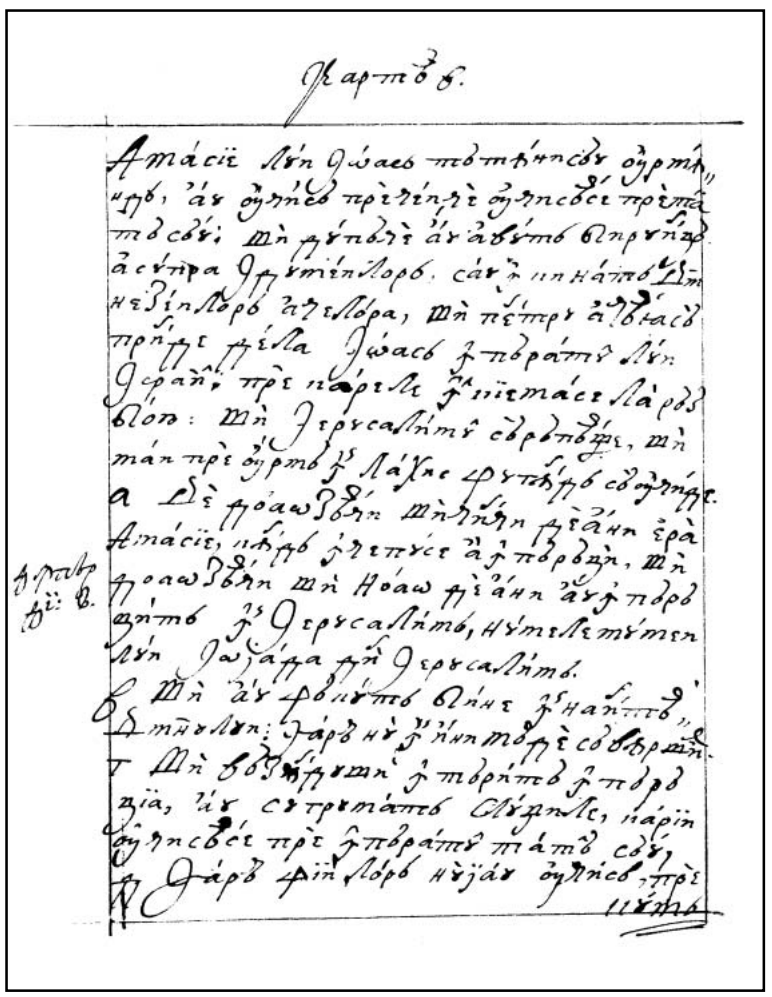

366v

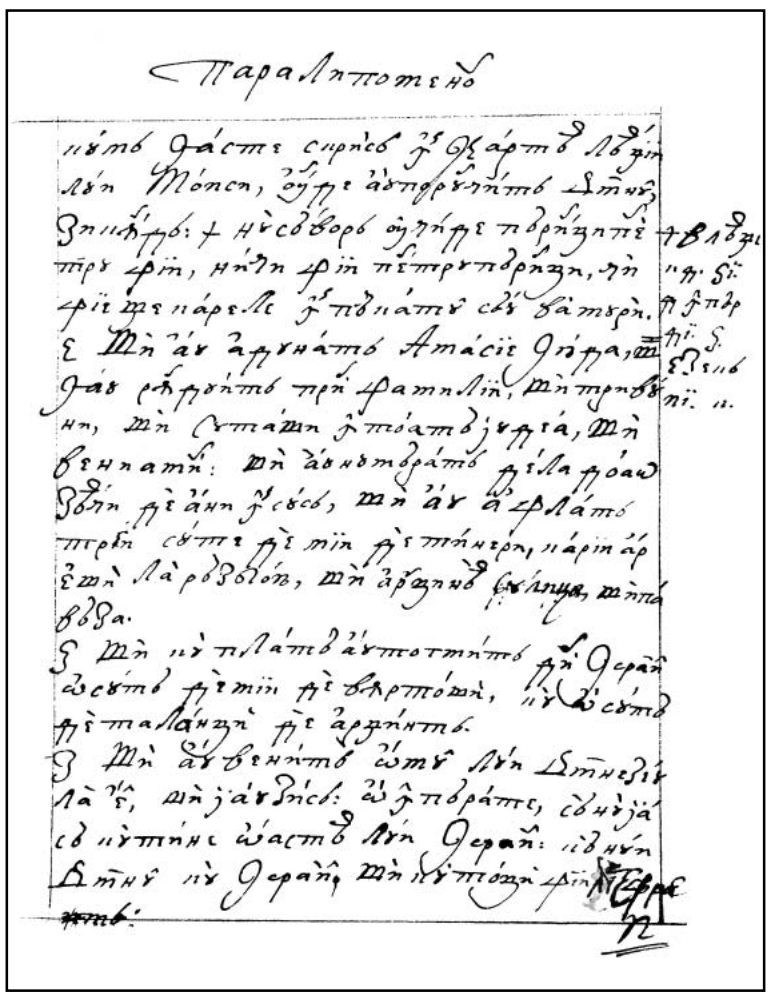

367r

FACSIMILE

CARTEA A DOAO PARALIPOMENON

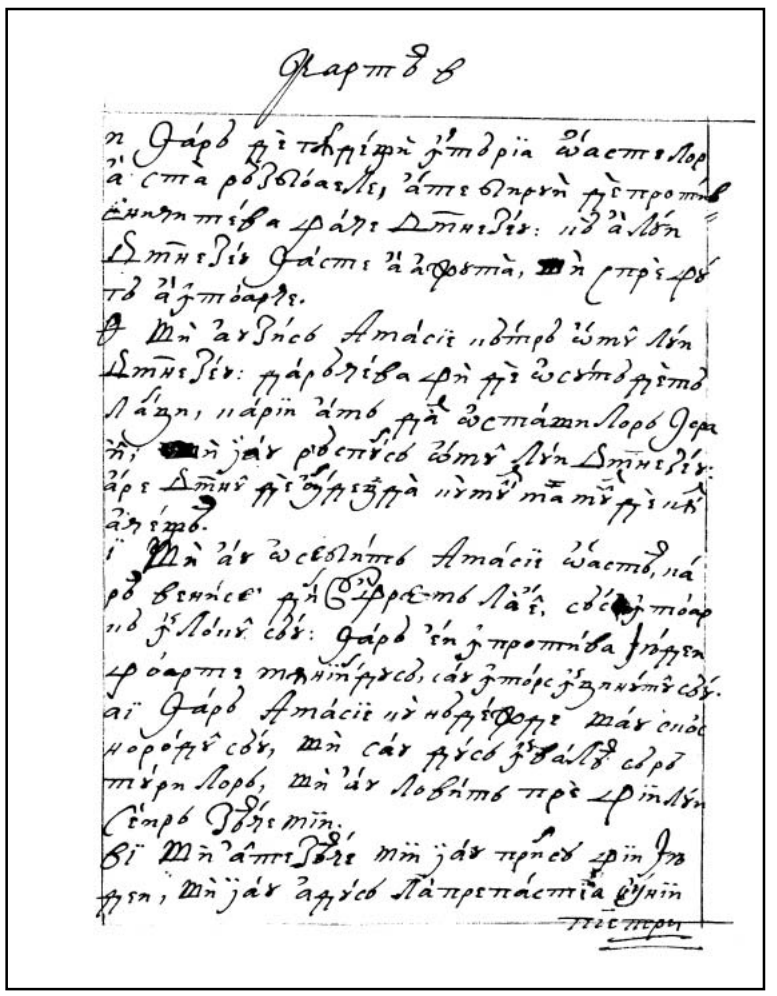

367v

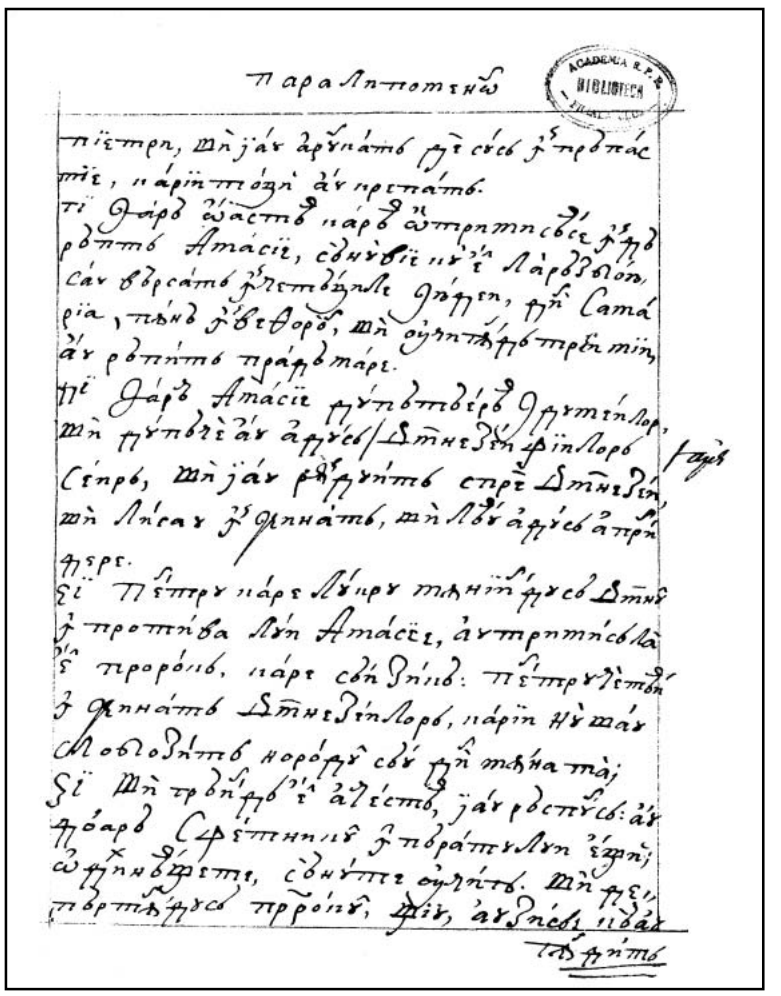

368r

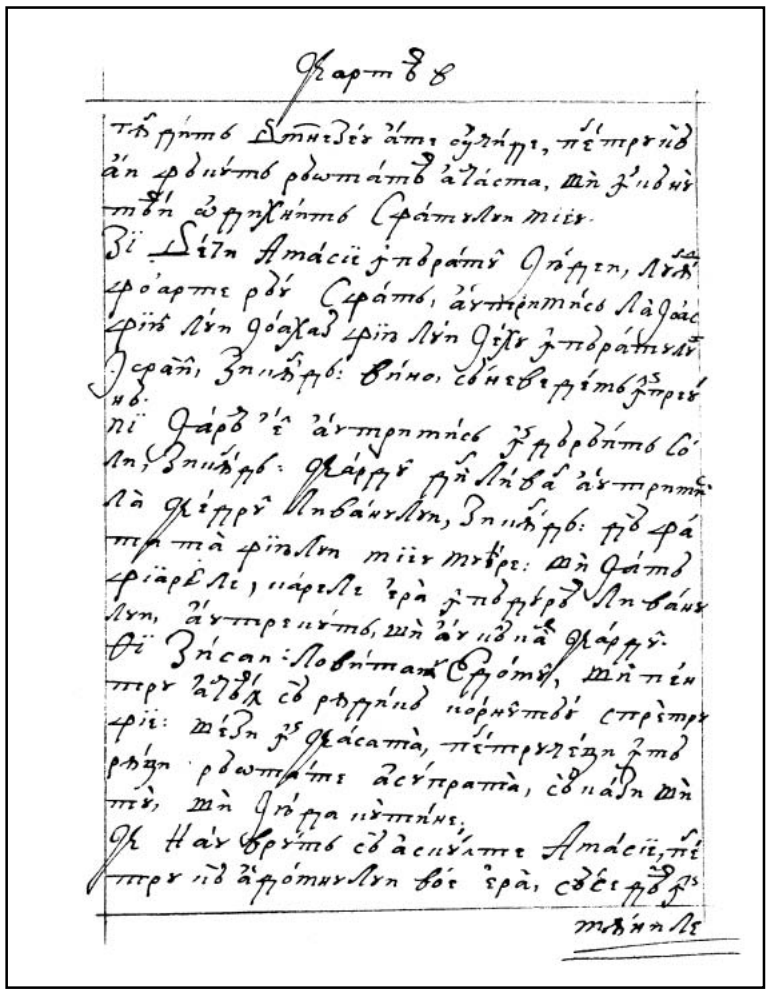

368v

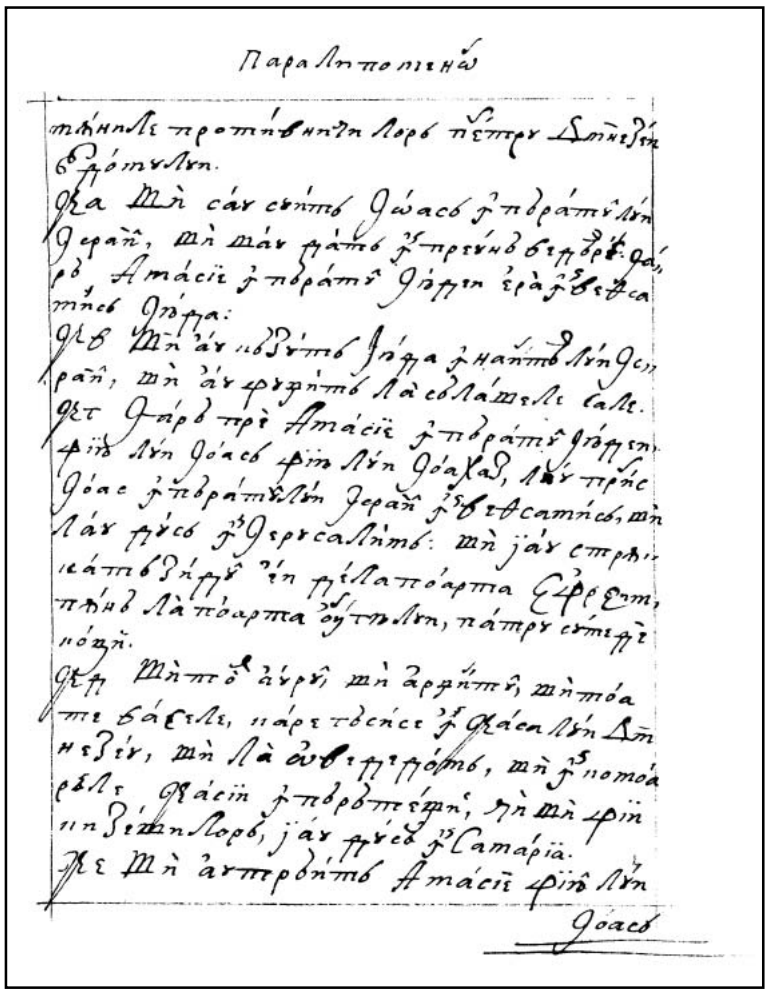

369r

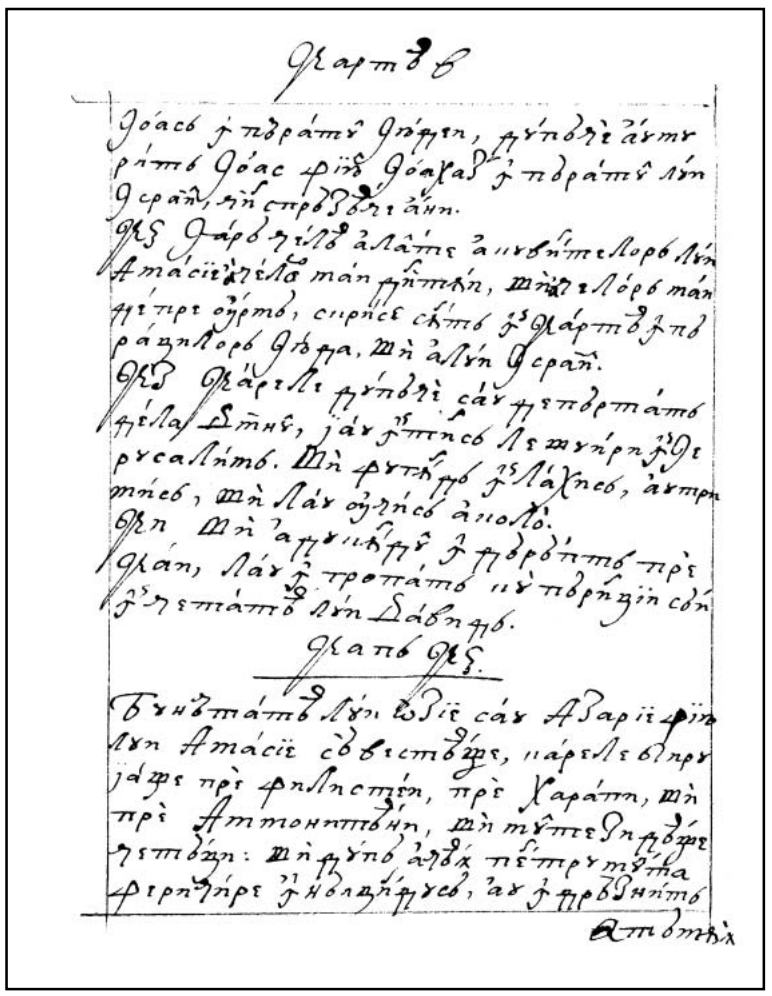

369v

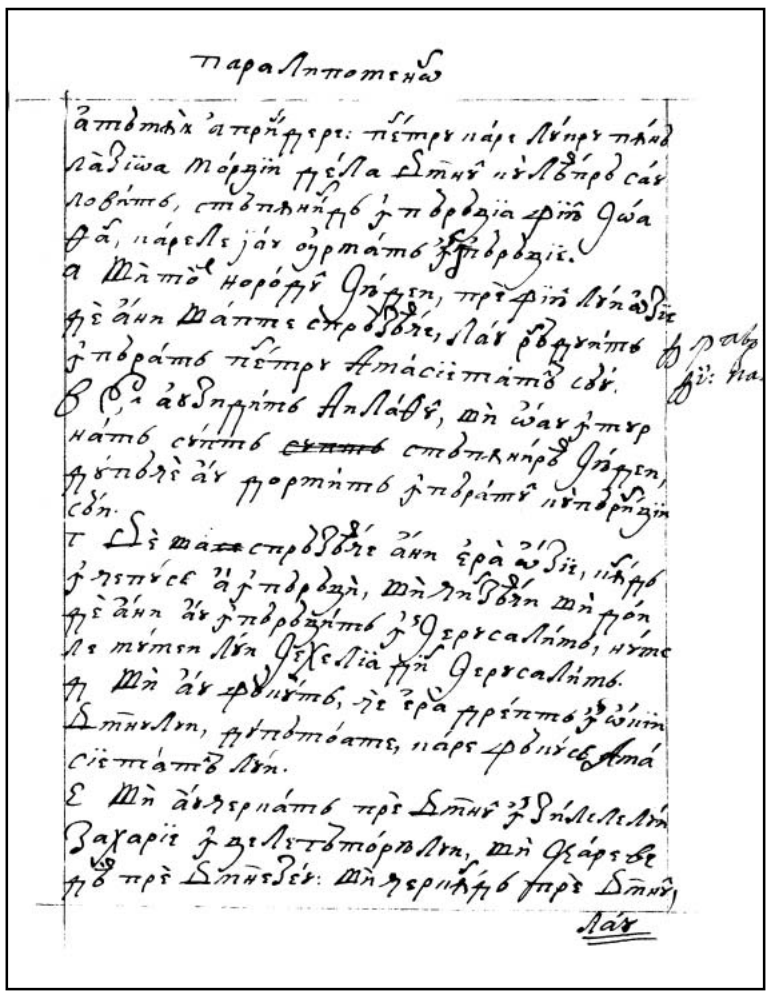

370r

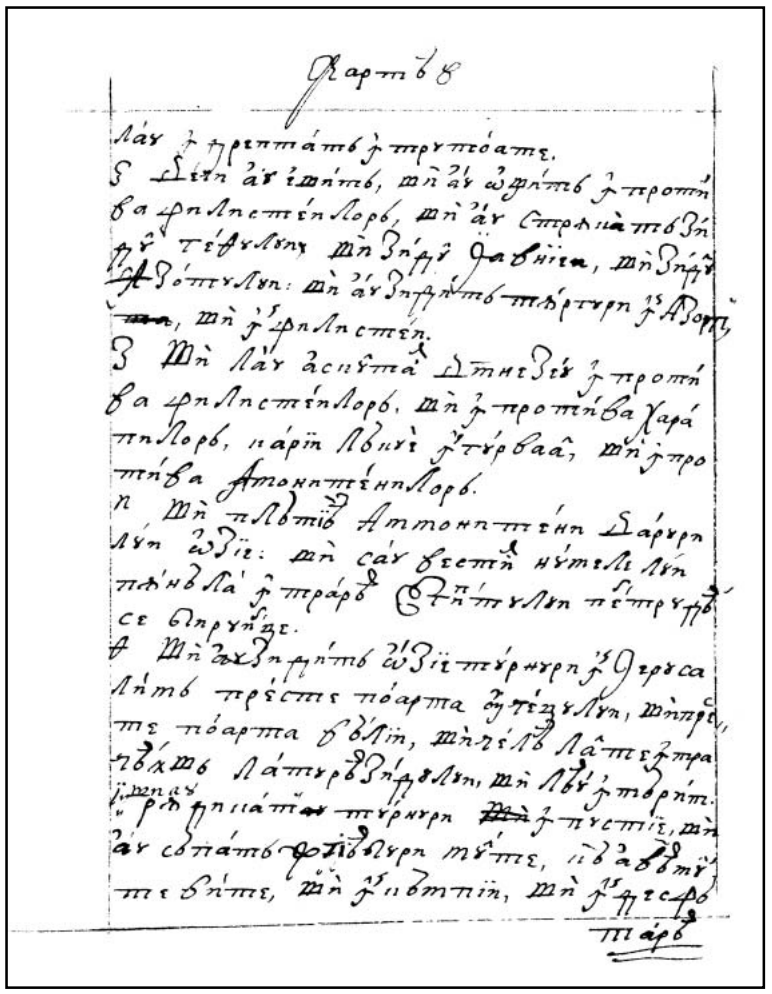

370v

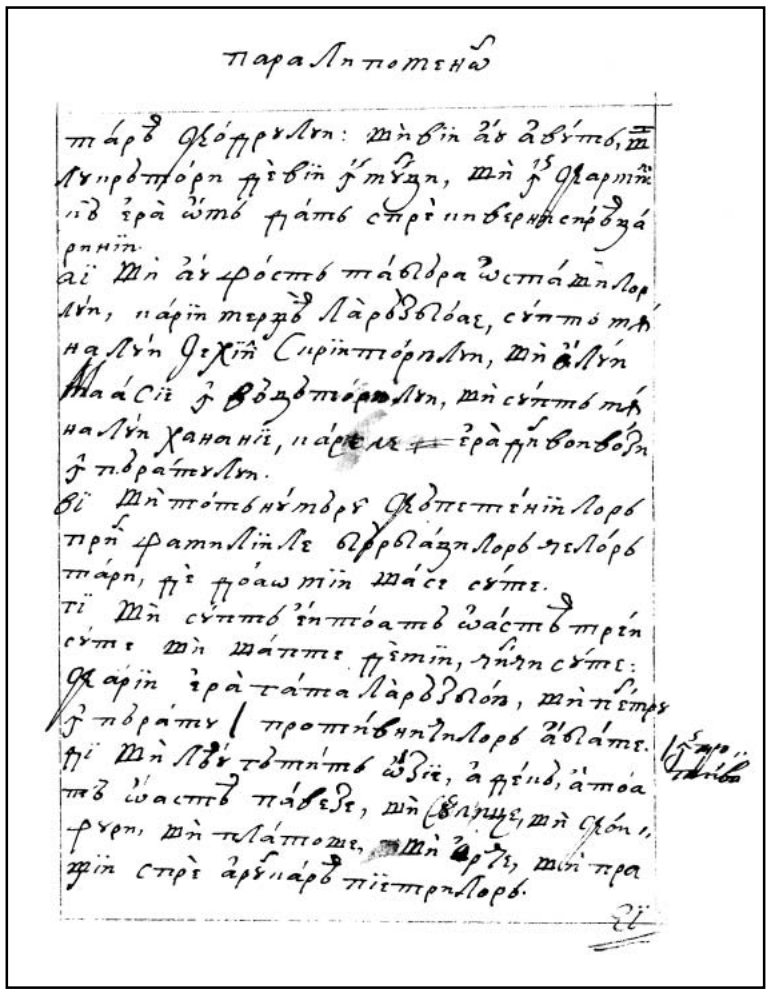

371r

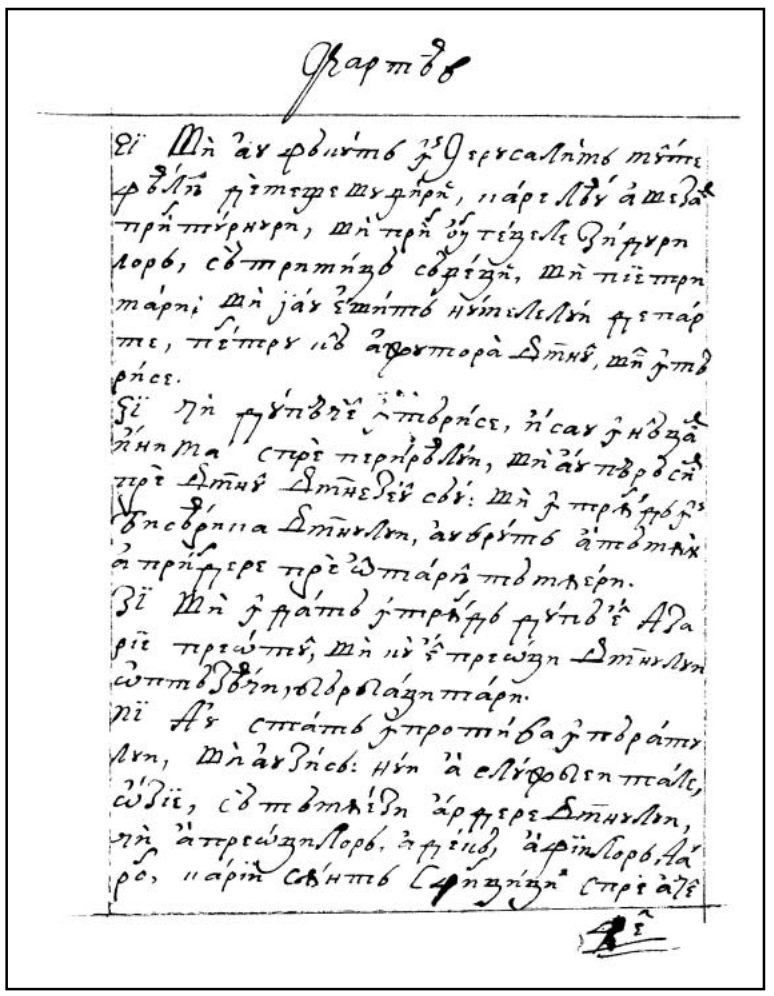

371v

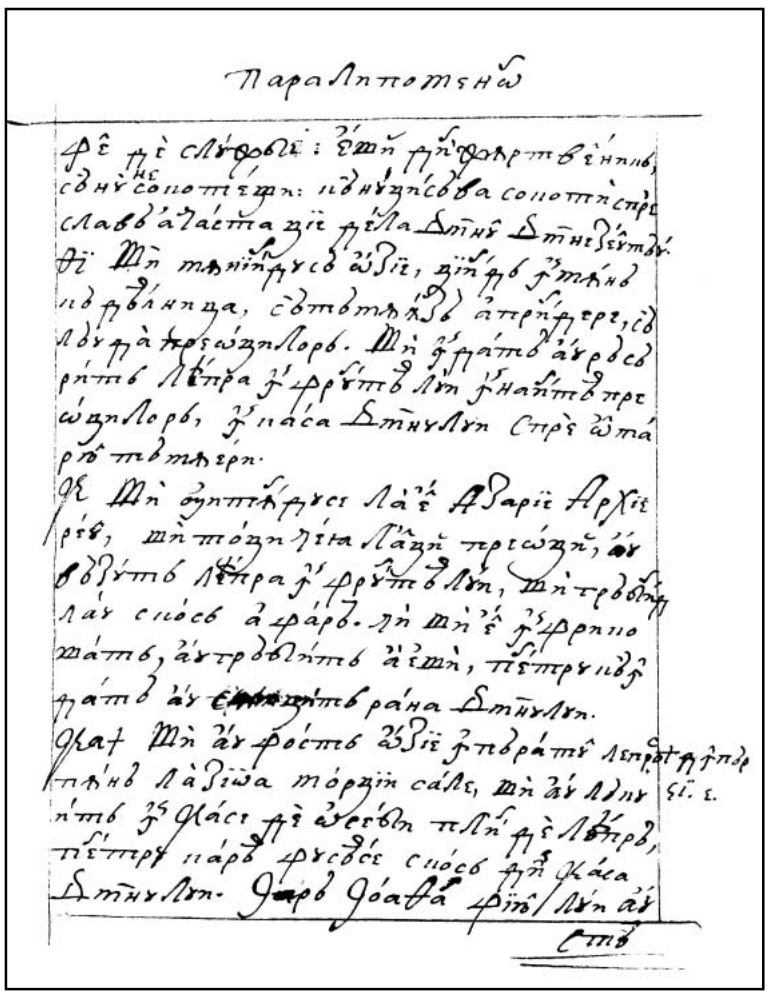

372r

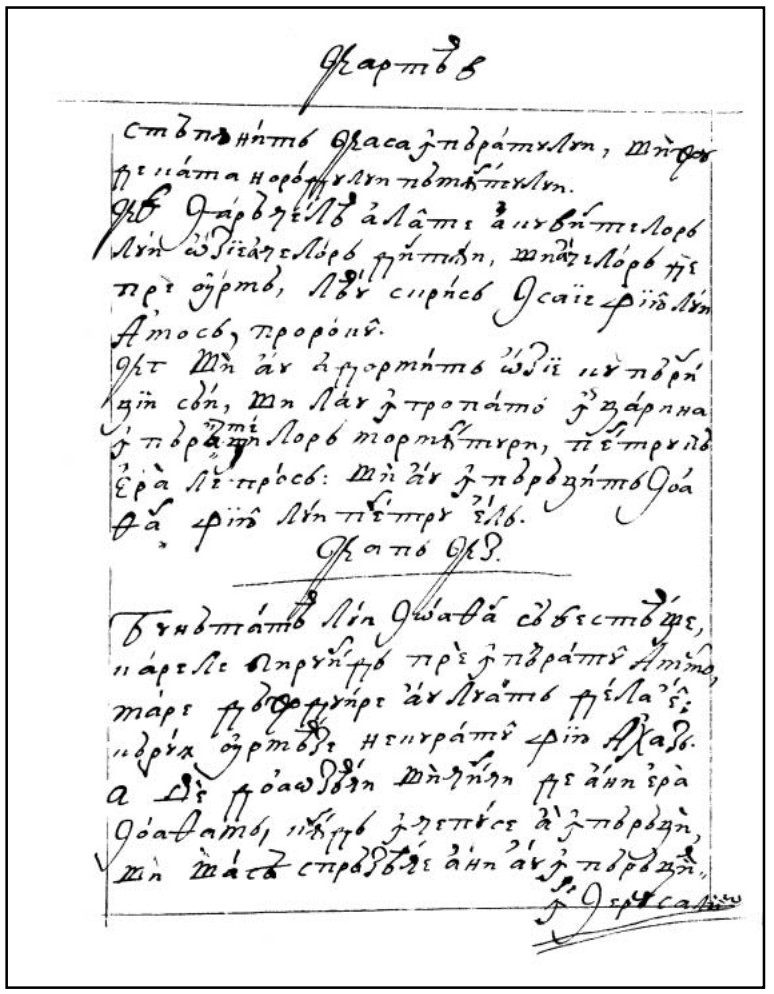

372v

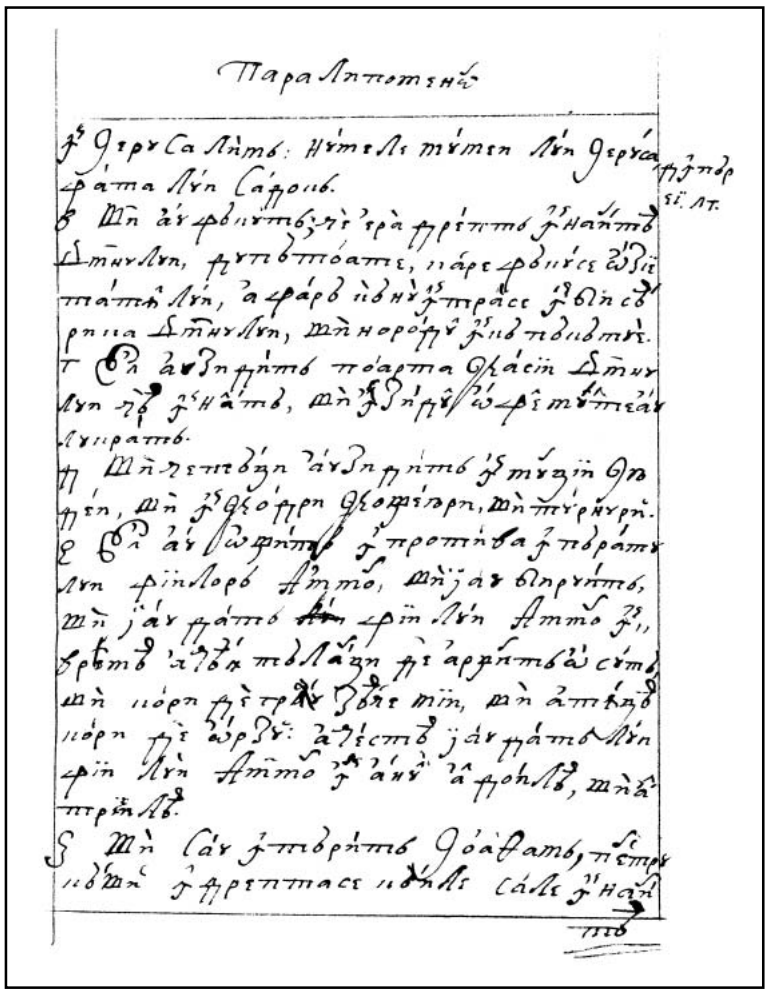

373r

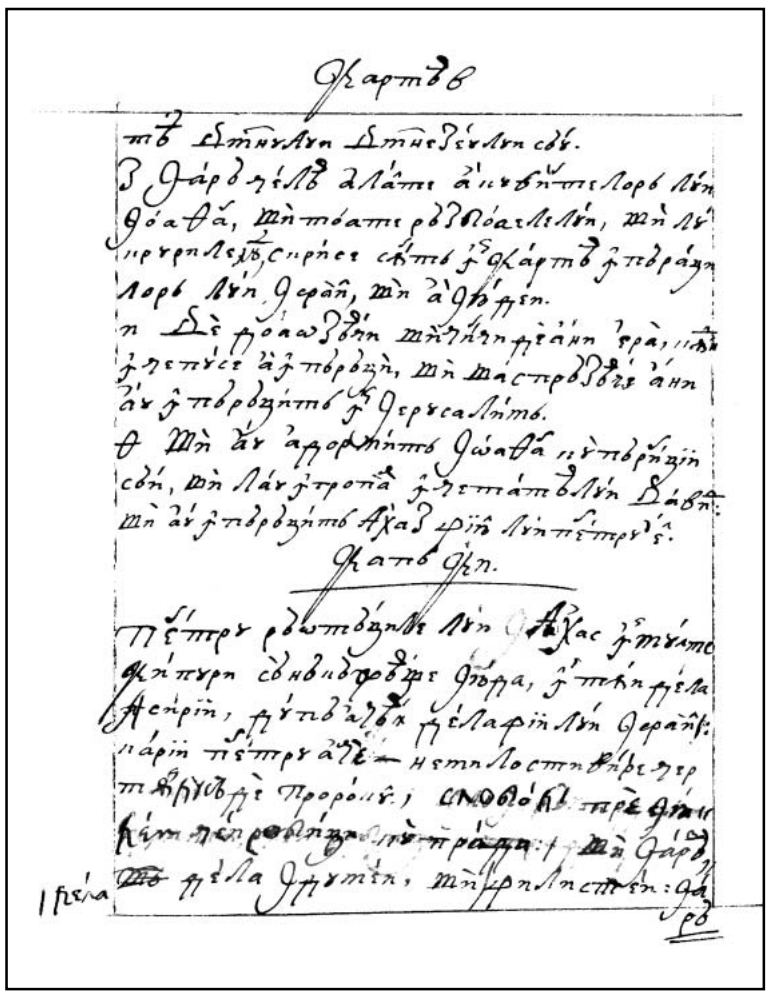

373v

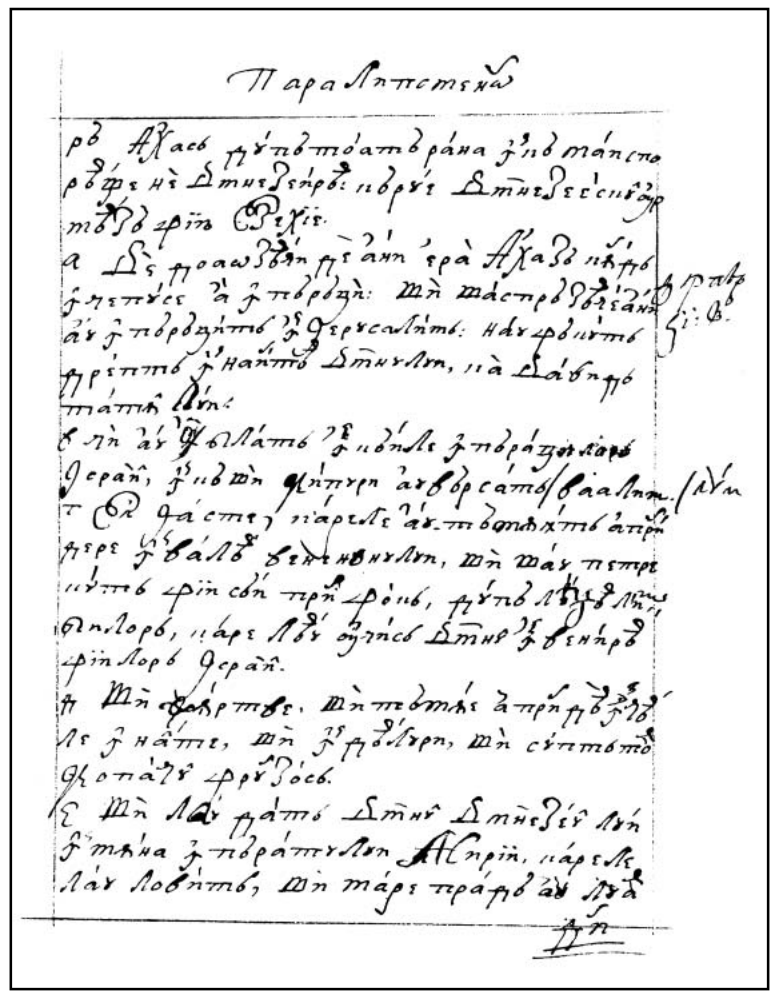

374r

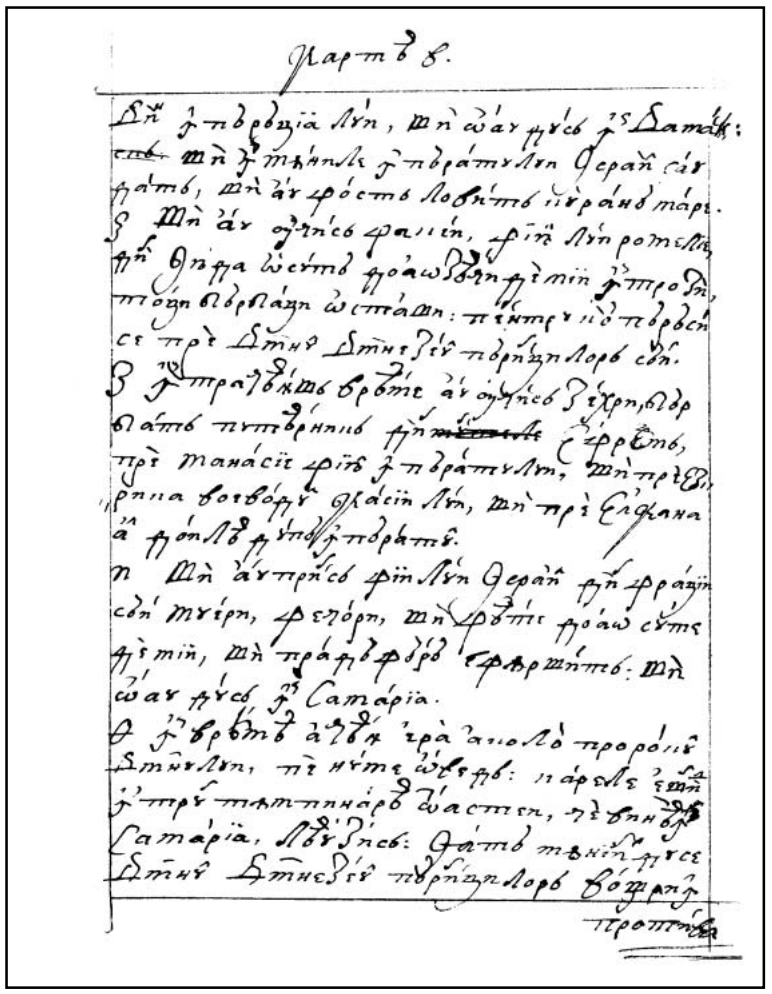

374v

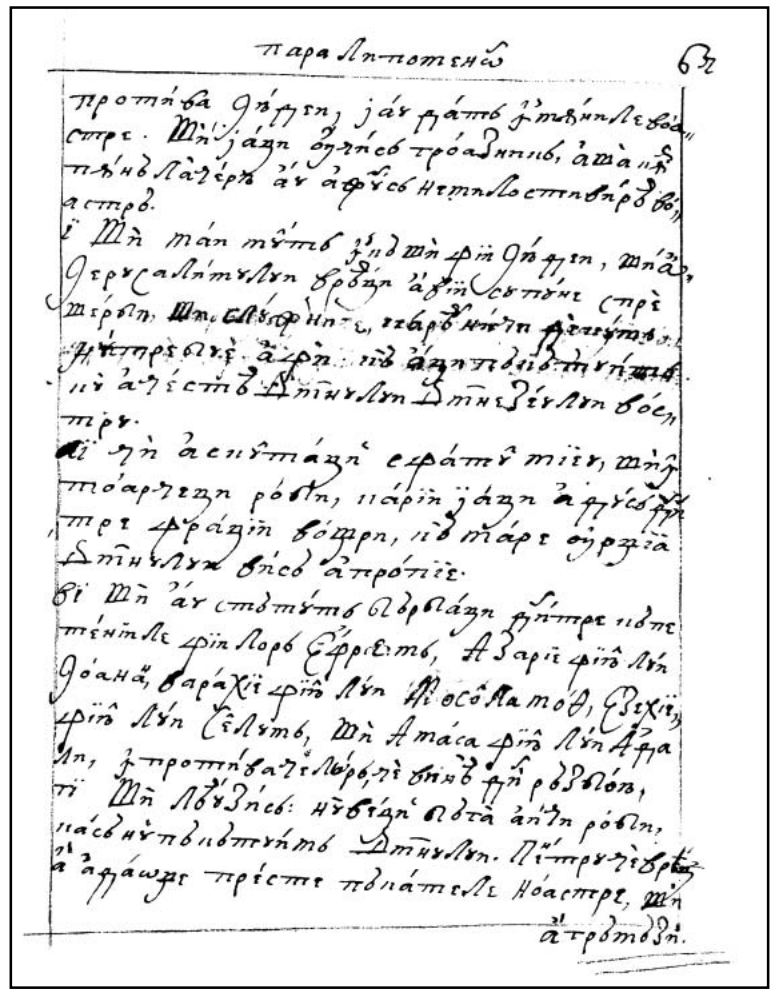

375r

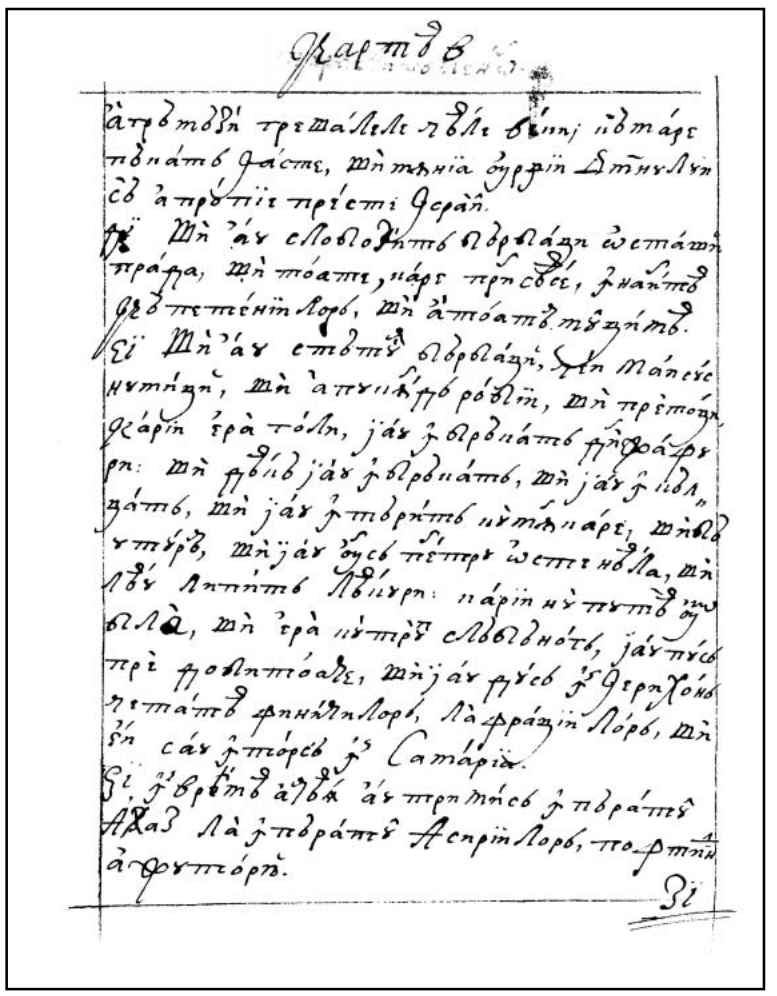

Καρτὲ Β

ἀπὸ τοῦ πρωτολείου τοῦ βασιλέως ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ οἴκου
τοῦ ἀπὸ τῆς πρώτης θύρας Δαυὶδ ἐν Σιών.
ιε Καὶ ἐν τῷ ἐξολοθρεῦσαι τὴν γῆν Μανασσῆ καὶ
Ἀμμών, καὶ ἀπωλείᾳ ὀλέθρου ἐν Ἰερουσαλήμ, καὶ
ἐπικατάρατον ἐποίησε τὸν Ἰωσίαν ἐν τῷ ἐξολοθρεῦσαι
αὐτούς· καὶ ἐν τῷ ἐξαναστῆσαι τὸν Ἰωσίαν τὸν
Ἀμμών,

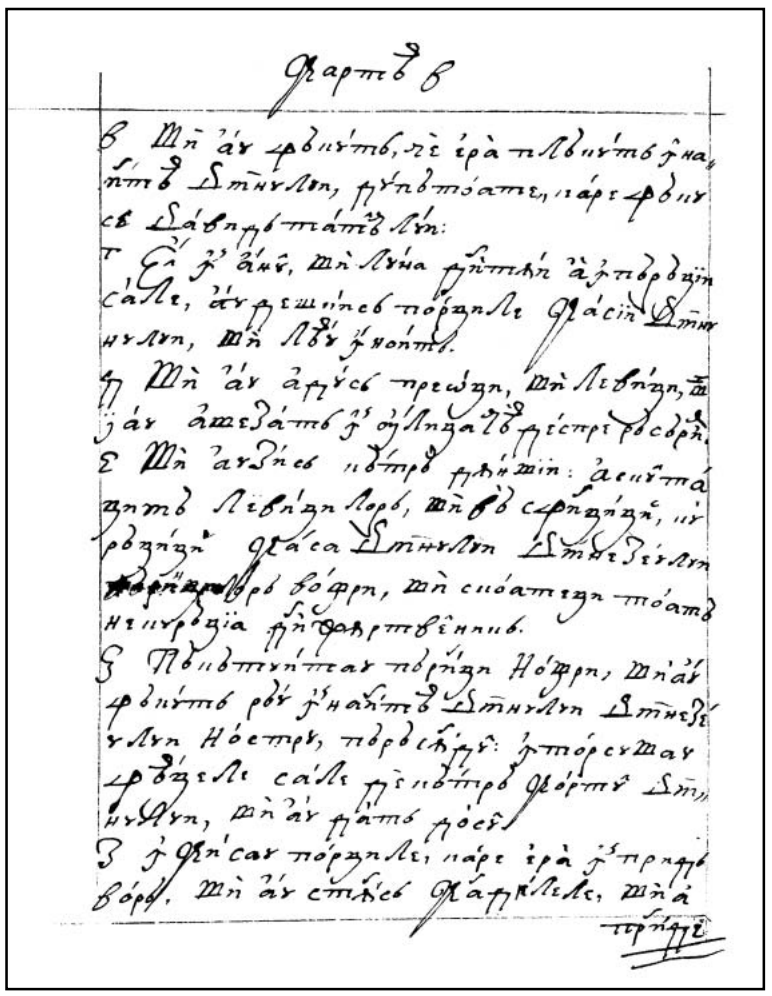

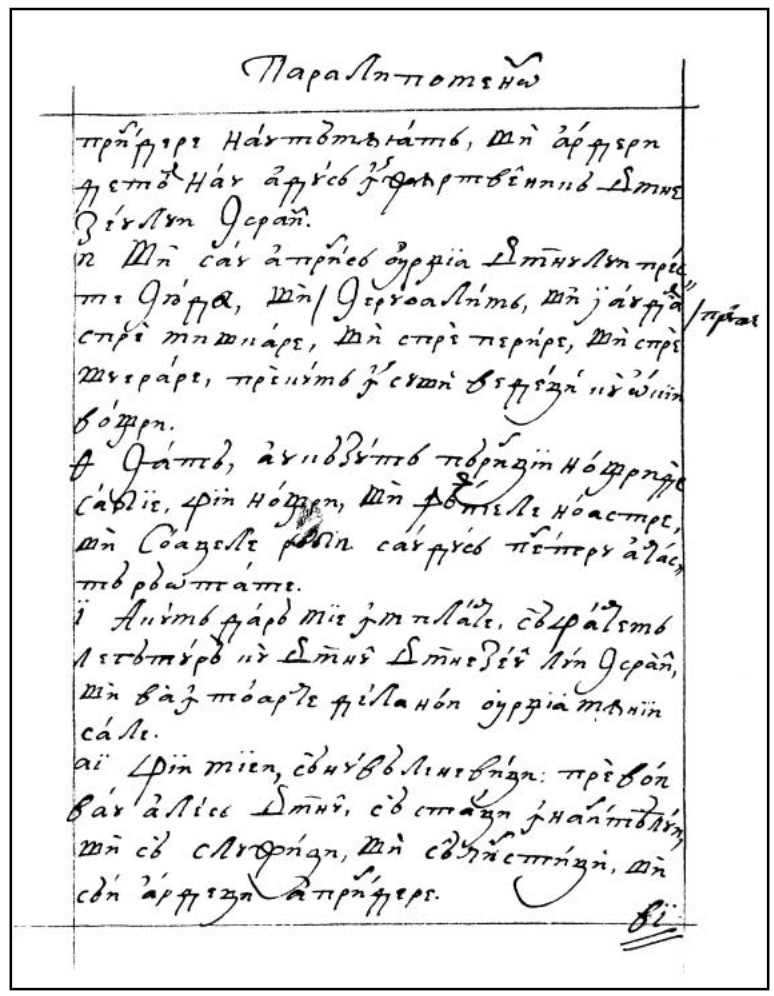

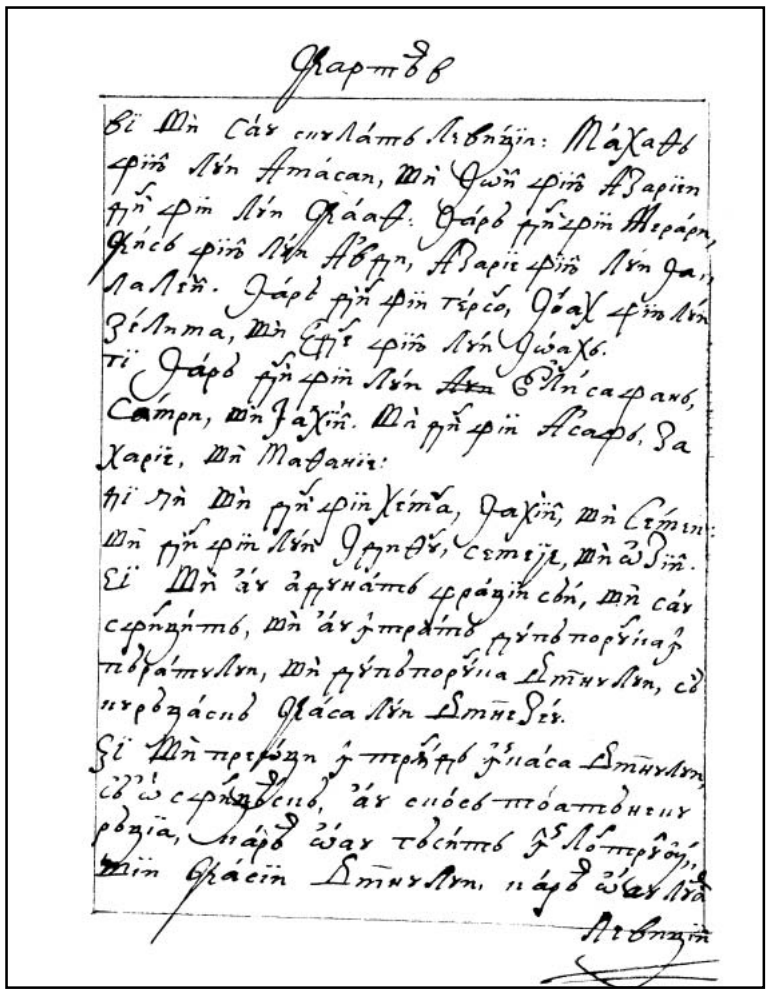

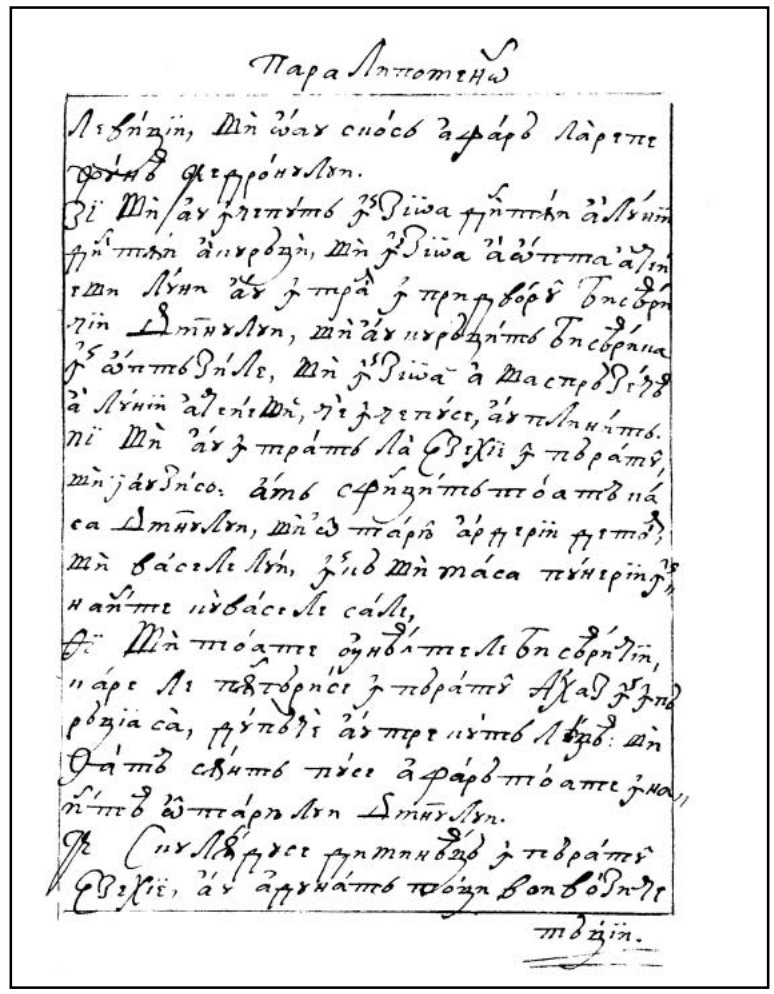

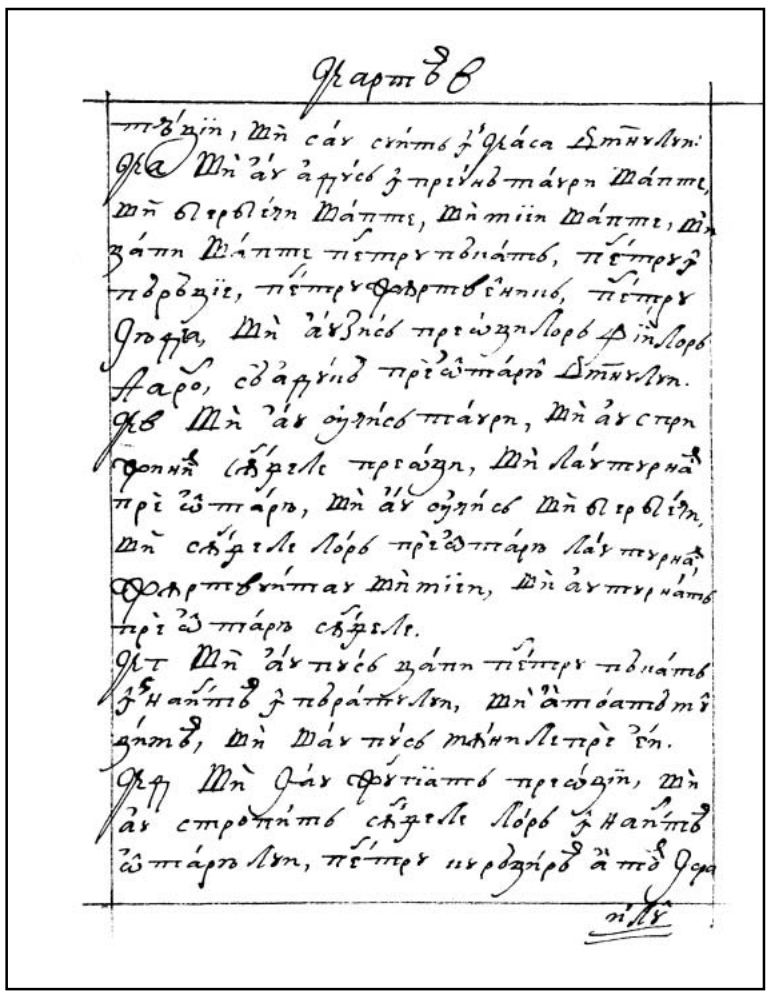

379v

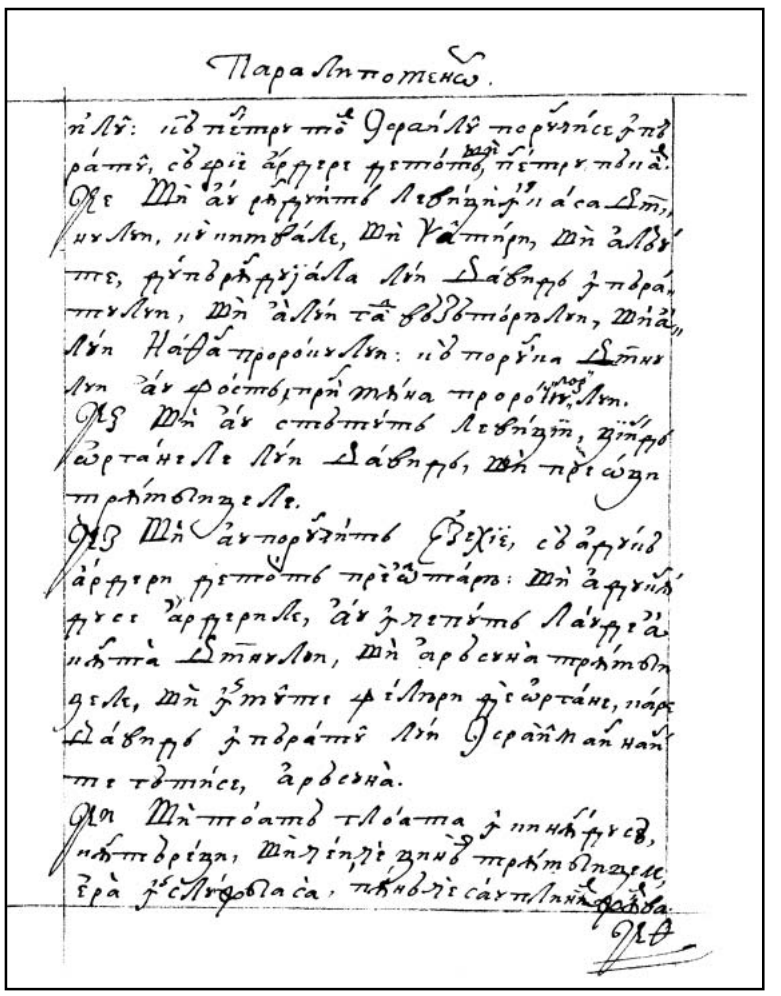

380r

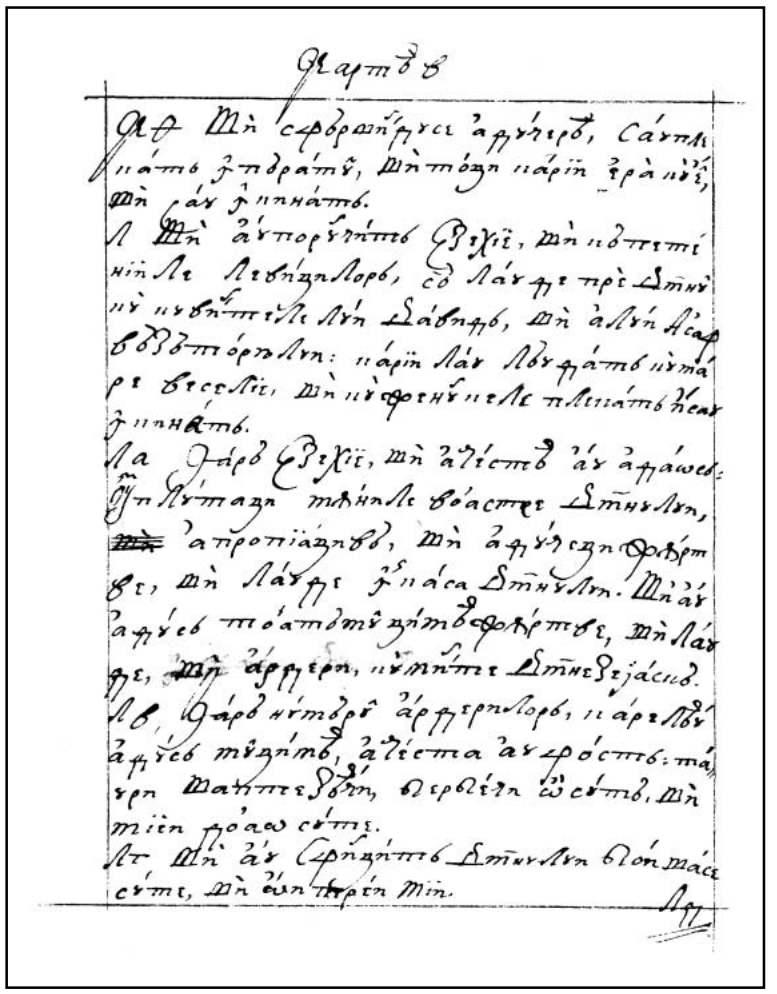

380v

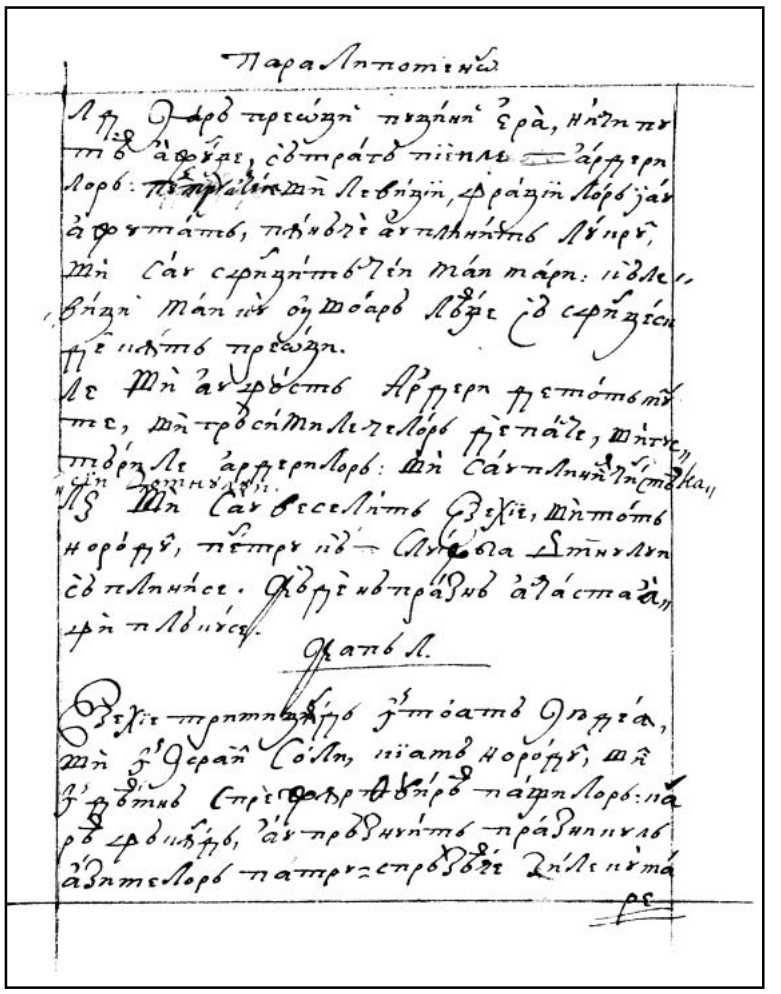

381r

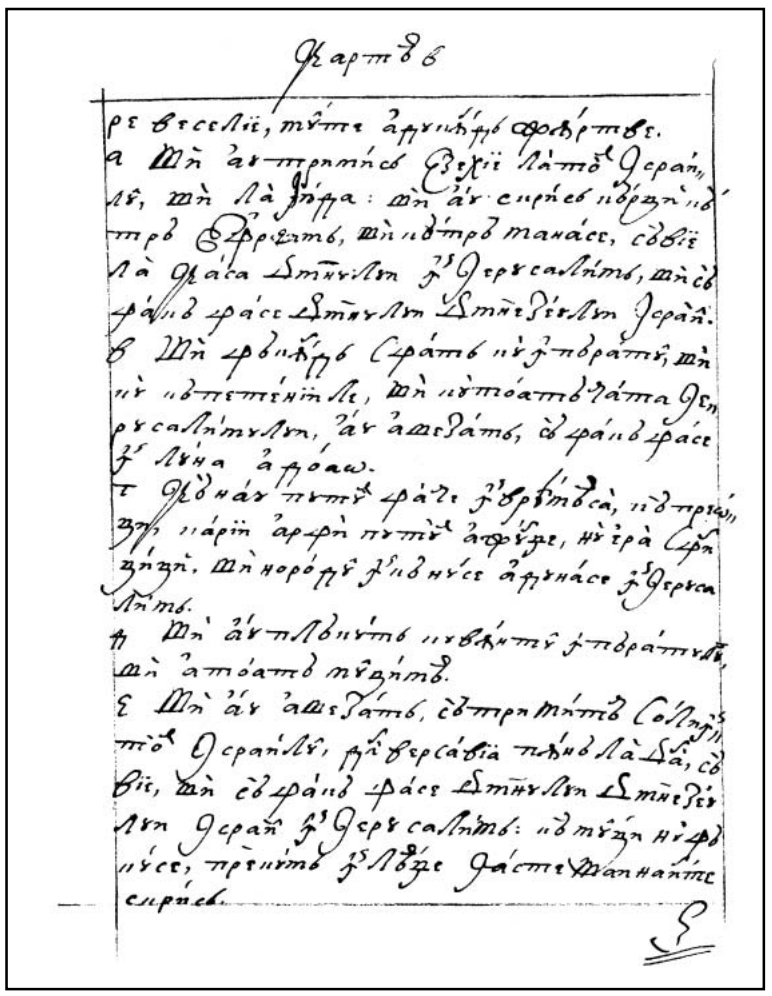

381v

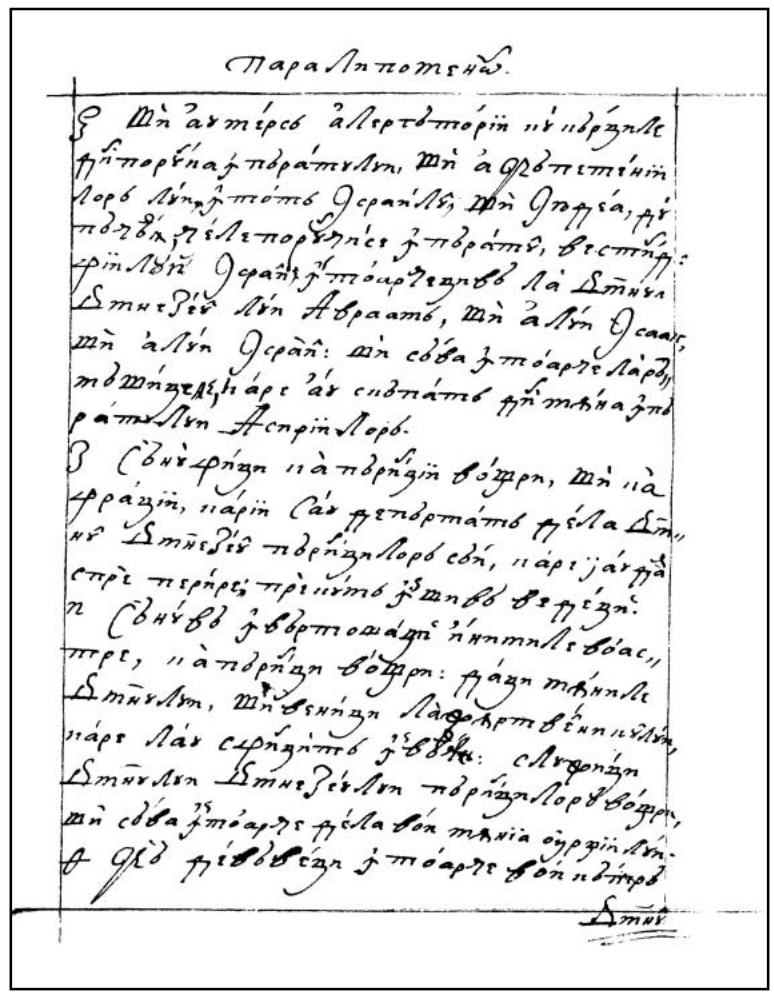

382r

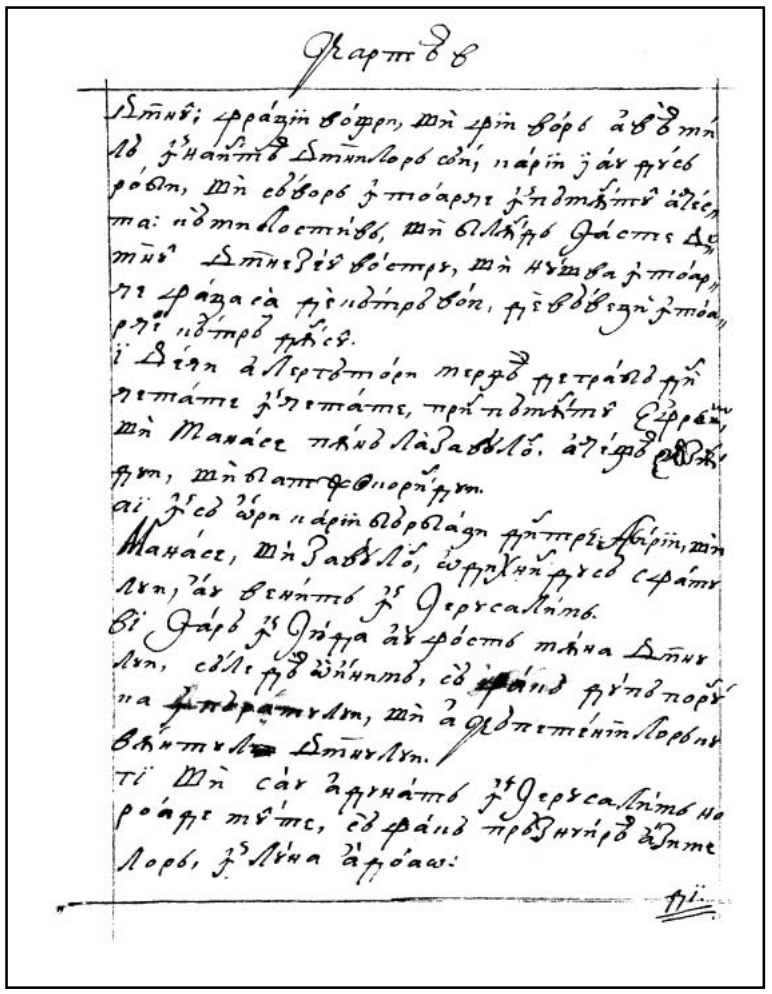

382v

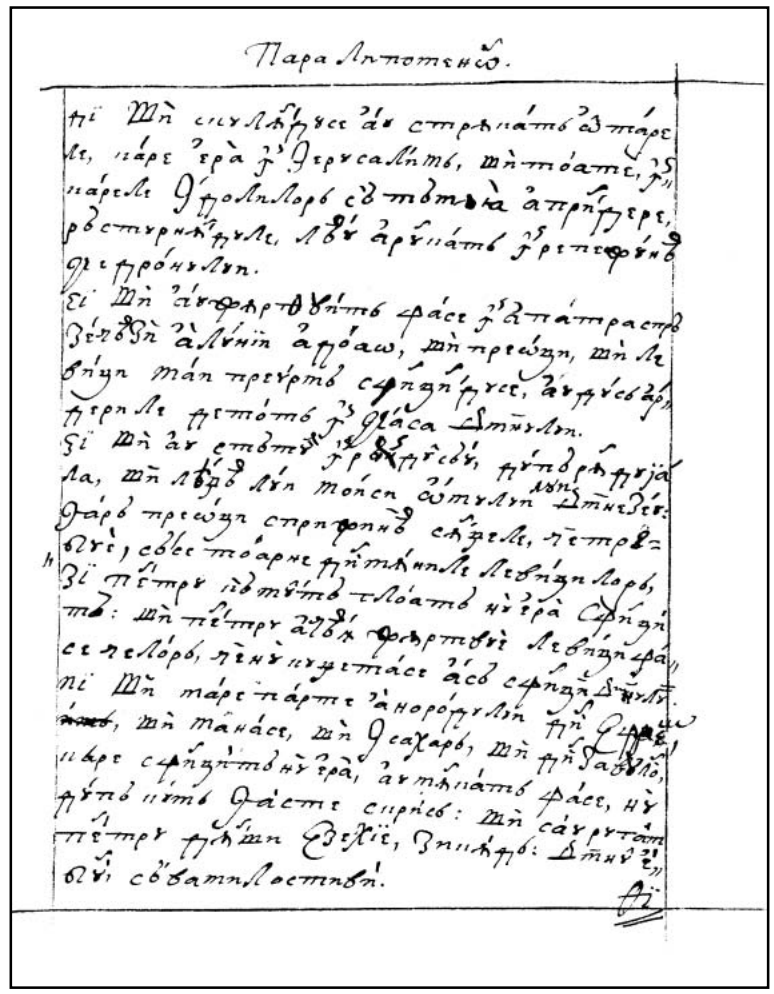

383r

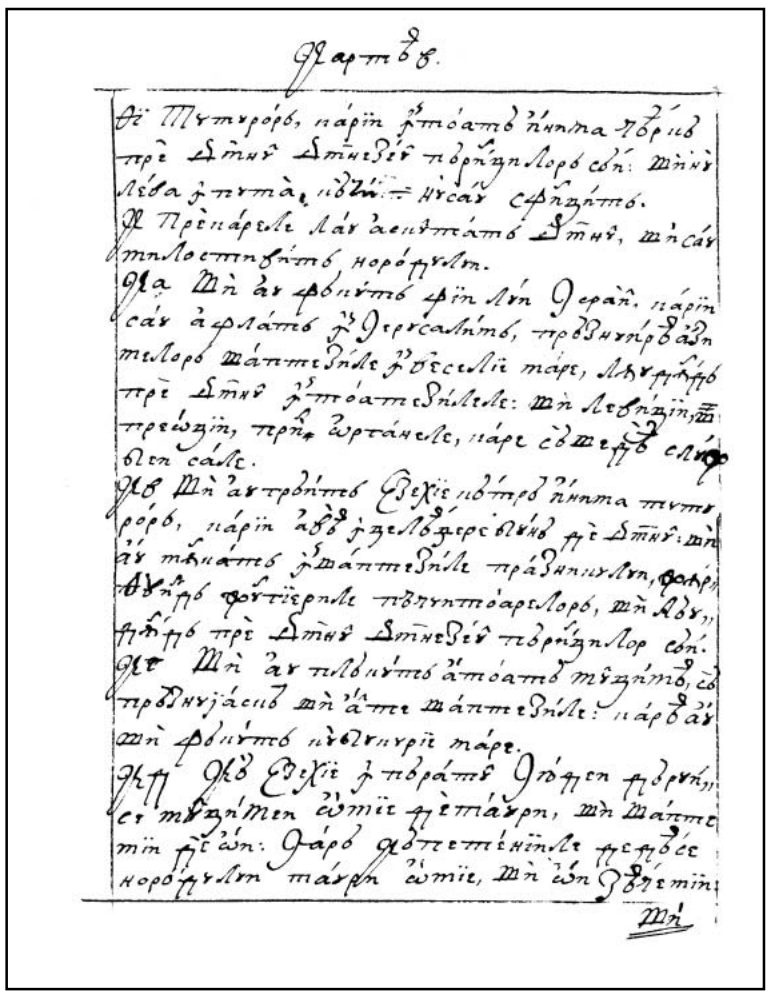

Ιαρτῶβ.

οἱ Μιτνροῤ, παρὰ ⁊πόατο ἤνιτα ϯβρίω
πρὲ Δτῆν Δτηεδέ πορῆγηλορ σόν: Μὴν
λέβα ⁊ντπὰ, ιοδὰ = ἤτσὰν ϲβῆγητο.
Κ Πρὲπάρελε λάν ἀεωτπάτο Δτῆν, μὴ σὰν
πηλοεπηβήτο ηορόῤγηλη.
Κα Μὴ ἀν φβιήτο φῖν λὴν Θερᾶὴ. παρὰ
σὰν ἀφλάτο ⁊Ιερσαλήτο, προδηπῤδᾶη
πελορ πάπτεδήλε ⁊βεελῖὶ πάρε, ληνφῆῤο
πρὲ Δτῆν ⁊πόατεδήλελε: Μὴ λεβήᾶῆη
πρεώᾶῆ, πρῆ ἀρτάηελε, πάρε σὲ ἐρῆβ σλῆ
βλεη σάλε.
Κβ Μὴ ἀντρόητο Εζεχῖε ιοῤπρὸ ἤνιτα μιτ
ῤορῶ, παρὰ ἀδὸ ⁊γελδέρεβήὸ φὲ Δτῆν: Μὴ
ἀν πᾶηατο ⁊πάπτεδήλε πράδηηιλη, φαῆρ
Αδῆῤο φοῆτϯερηλε πιβηητπόαρελορ, Μὴ Αδη
φῆῤο πρὲ Δτῆν Δτηεδέ πορῆᾶῆλορ σόν.
Κγ Μὴ ἀν πιβιήτο ἀπόατο πῆᾶῆτπὸ, σὸ
πρδηηᾶάσιὸ μὴ ἀπε πάπτεδήλε: παῤδὰν
μὴ φβιήτο πιδηηυρϯ πάρε.
Κδ Ὁ Εζεχῖε ⁊πορόατο Θόῆᾶη φῤρήη
ες μῆᾶῆτπεη ὰϑῖϯε φὲπάῆρη, μὴ Μάπτε
μῖη φὲὰϑη: Φάρὸ φδτεπέηϯηλε φεφδές
ηορόῤγηλη πάῆρη ὰϑῖϯε, μὴ ὰϑη Θδτεμῖη

μὴ

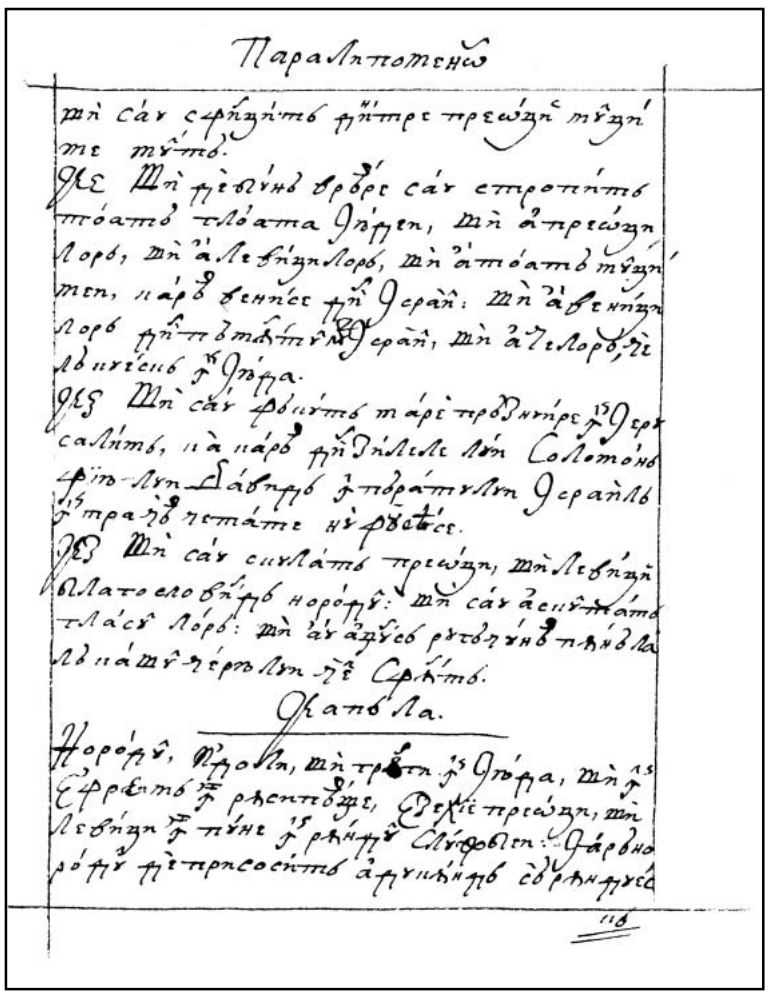

Παραλπτοτεηῶ

μὴ σάν ϲβῆᾶῆτπὸ φῖτπρε πρεώᾶῆ μῆᾶῆτ
με μῆτπὸ.
Κε Μὴ φεβήηὸ βρδρέ σάν ϵπιροπίτπο
πόατο τλόατα Θῆῤᾶη, Μὴ ἀπρεώᾶῆη
λορὸ, Μὴ ἀλεβήᾶῆλορὸ, Μὴ ἀπόατο μῆᾶῆ
τεη, παρὰ βεηπέϵ φῆ Θερᾶὴ: Μὴ ἀβεηπᾶῆη
λορὸ φῆ πβπῆτπὸ Θερᾶὴ, Μὴ ἀλεβρὸ, τὲ
λδιιτέιὸ ⁊Θῆῤᾶη.
Κϵ Μὴ σάν φβιήτο πάρὲ πρδηηρε ⁊Ιερ
σαλήτὸ, πὰ παρὰ φῆΘήλελε λὴν Σολοτὸηὸ
φῖν λὴν Δάδηῤο ⁊πορόπτηλη Θερὰὴλδ
⁊πρᾶὸ ηεπάπτε ηὲ φβεϵϵϵ.
Κϵ Μὴ σάν ϵιιηλάτο πρεώᾶῆ, Μὴ λεβήᾶῆ
δλλατοεηοδῆῤο ηορόῤγῆ: Μὴ σάν ἀεωτπάτο
τλάϵὲ λόῤο: Μὴ ἀν ἀᾶῆϵὸ ῥτδᾶῆήὸ πήὸδλα
λδ πάπτ ηερηλη ηὲ Ϲβῆτπὸ.

Ϟαπόλα.

Ηορόῤγῆ, Ψῆροῆη, Μὴ τρᾶτη ⁊Θῆῤᾶη, Μὴ ⁊
Ϲβῆϵπτπὸ ⁊ῥηεπτδῤῤε, Εζεχῖε πρεώᾶῆ, Μὴ
λεβήᾶῆη ⁊πήηε ⁊ῥήῆῤῆ Ϲλῆφδτη: Φάρὸηο
ῤόῤῆ πὲπρεοϵήτπὸ ἀῤγιιήᾶῆὸ σδῤῆῆῤϵϵ

118

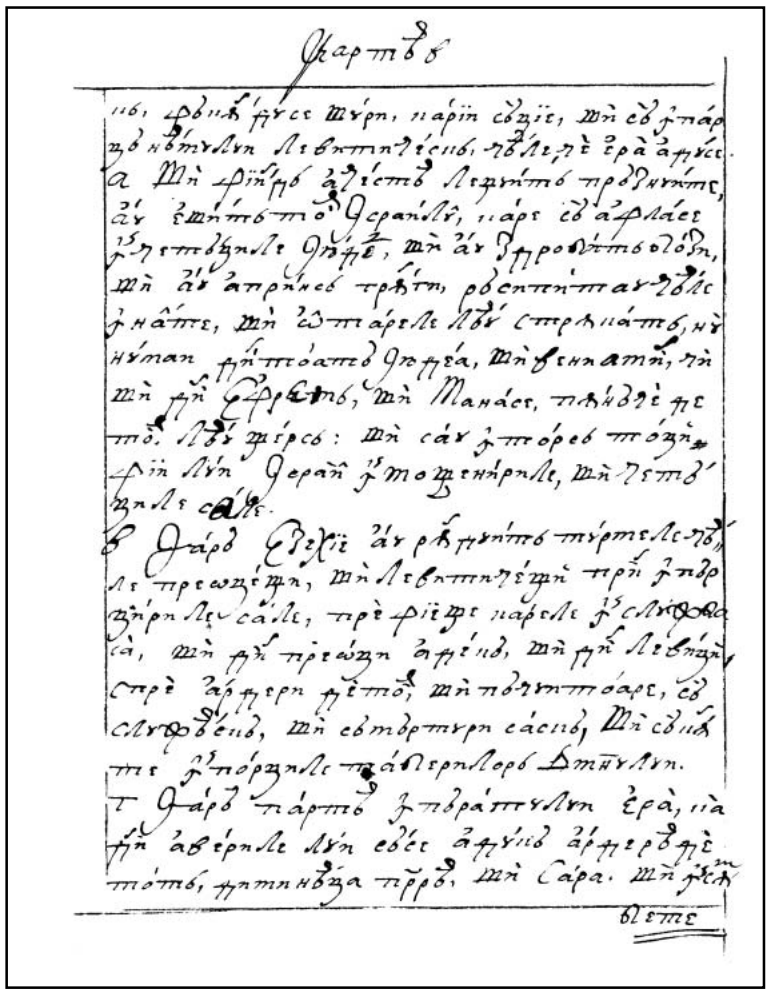

Ϟαρτῶβ

ιιὸ, φβιήᾶῆϵϵ Μῆῤη, παρὰη σδᾶῆϵ, Μὴ σδ ⁊πάρ
ηδῆτηλη λεβπτηᾶῆϵιὸ, ηδλεῤὲ ἐρὰ ἀῤγϵϵ.
α Μὴ φῆῤῆῤὸ ἀᾶῆϵϵτὸ λεῤῆτπὸ προδηηᾶήτπε,
ἀν ϵπήτπὸ πὸ Θερᾶήλῆ, παρὰ σδ ἀφλάϵϵ
⁊ῆηϵτπδῆηλε Θῆῤᾶη, Μὴ ἀν ⁊ῤῤοδῆτπὸδδῆ,
Μὴ ἀν ἀπρᾶήϵὸ τρᾶῆη, ῥδϵπτπὶπαν ηδλϵ
⁊ηᾶάπτε, Μὴ ὼπαρελε λδν ϲπῆηιάτπὸ, ηῆ
ηῆηαη φῆπτπόατο Θῆῤᾶὰ, Μὴ ⁊ϵηαπῆ, ηὴ
Μὴ φῆ Ϲβῆϵπτπὸ, Μὴ Μαηάϵϵ, πιηδηὲ ῆε
πὸ. λδν ῆῤϵϵ: Μὴ σάν ⁊πορϵὸ πόᾶῆη
φῖν λὴν Θερᾶὴ ⁊πορῆᾶῆηῆλε, Μὴ ηϵπὸ
ῆηλε σάλε.
β Φάρὸ Εζεχῖε ἀν ῥᾶῆηπὸ πῖῤπελε ηδ
λε πρεωᾶῆη, Μὴ λεβπτηᾶῆη πῆῆ ⁊πδῤ
ῆηῆῤηλε σάλε, πρὲ φῖῆῤε παῤελε ⁊ϲλῆφδ
σὰ, Μὴ φῆ πρεώᾶῆ ἀῤῆιὸ, Μὴ φῆ λεβήᾶῆ
ϲπρὲ ἀῤῆῤερη ῆῆϵπὸ, Μὴ πὸηπόαρε, σὸ
ϲλῆφδϵιὸ, Μὴ σδπῤῆῤη σάϵιὸ, Μὴ σδιὰ
πτε ⁊πόῤῆηλε πάδῆερηλορὸ Δτῆνλη.
τ Φάρὸ πάρπὸ ⁊πδράπτηλη ἐρὰ, ιὰ
φῆη ἀδέῤηλε λὴν σδϵε ἀῤγιὸ ἀῤῆῤερδῆὲ
πόπὸ, ῆπτπηδᾶα πῤῤὸ, Μὴ Σάρα. Μὴ φῆὰ

βλεπε

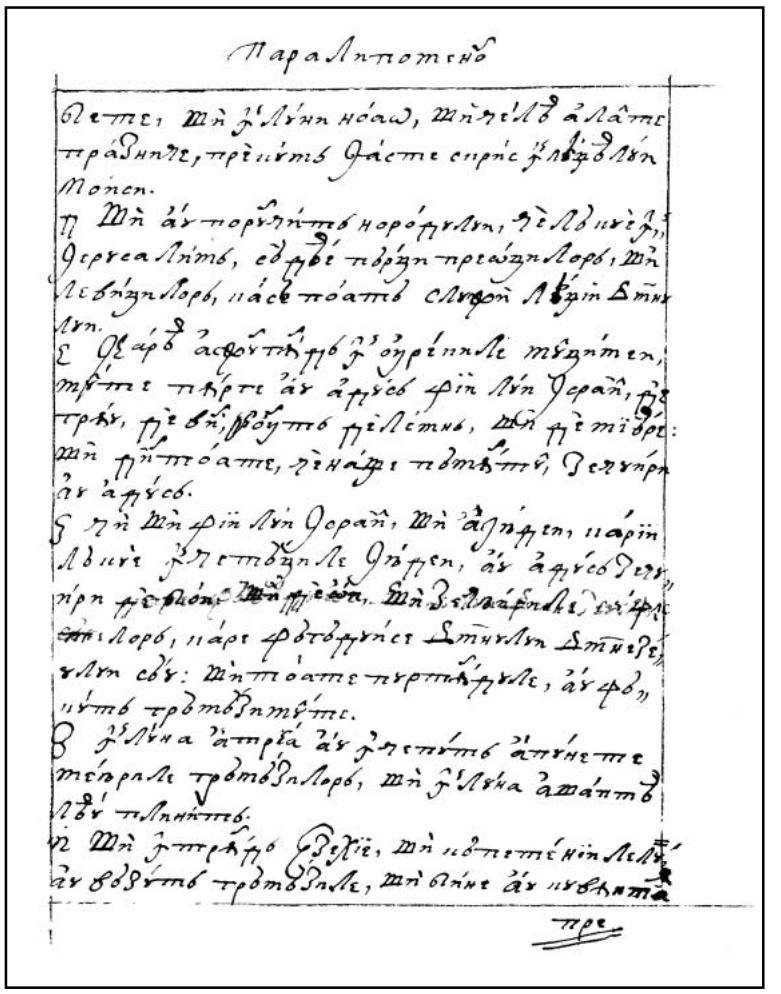

Παραλπτοτεηῶ

βλεπε, Μὴ ⁊λῆηη ηόαω, Μὴηελδ ἀλᾶπε
πρᾶδηηᾶε, πρὲιιήτὸ Φάϵτε σιρηε ⁊λδᾶδλδν
Μόηεη.
η Μὴ ἀν πορῆηήτπὸ ηορόῤγηλη, ὲλδιιὲ ⁊
Ιερσαλήτὸ, σδῤδὲ πὸῤῆη πρεώᾶῆλορὸ, Μὴ
λεβήᾶῆλορὸ, παϵὲ πόατο ϲλῆφδ λδῆη Δτῆν
λῆη.
ε Φάρὸ ἀϵφδῆτπῆῤὸ ⁊ῆῆῤέπηλε μῆᾶῆτπεη,
μῆτπε πῆῤτε ἀν ἀῤγϵϵὸ φῖη λὴν Θερᾶὴ, ὲὲ
τρᾶν, ὲὲ δῆ, ῥδῆῆτπὸ ὲὲλϵτπη, Μὴ ὲὲ πϵδῤϵ:
Μὴ ὲῆ πόατε, ὲὲηάῤῤε πδτπᾶῆτπ, Θεῆηῆῤη
ἀν ἀῤγϵϵδ.
ϛ ηῆ Μὴ φῖη λὴν Θερᾶὴ, Μὴ ἀλῆῤεη, παρὰη
λδιιὲ ⁊ϵπεπδῆηλε Θῆῤᾶη, ἀν ἀῤγϵϵδ Θεῆη
πῆῤη ὲὲπόάτο, Μὴ ὲὲὼα. Μὴ Θϵλαάῤηλε, ἐν ἐῤῤ
ϵπηλορὸ, παρὰ ῥδτδῤῤηϵϵ Δτῆνλη Δτηεδέ
ηλη σδν: Μὴ πόατε πῆῤπᾶῆηλε, ἀν ῥδῆ
ιιήτπὸ τρδτπδῆηπῆῤτε.
ζ ⁊λῆηα ἀπῤῤά ἀν ⁊ηϵπήτπὸ ἀπήηϵπε
πϵόῤηλε τρδτπδῆηλορὸ, Μὴ ⁊λῆηα ἀᾶάπτπδ
λδν πληηήτπὸ.
η Μὴ ⁊πῆῤῆῤὸ Εζεχῖε, Μὴ ιιδπϵπέηὶη λϵλῆ
ἀν δδδήτπὸ τρδτπδῆηλε, Μὴ δλήηε ἀν ιιδδηπτπᾶ

πρε

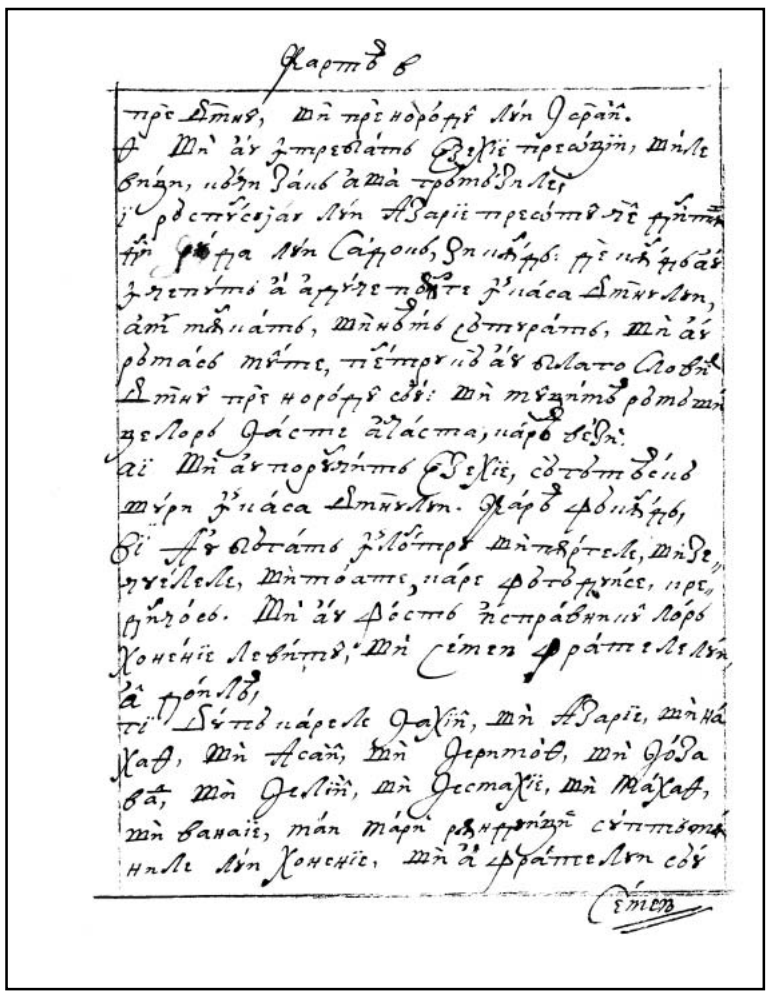

385v

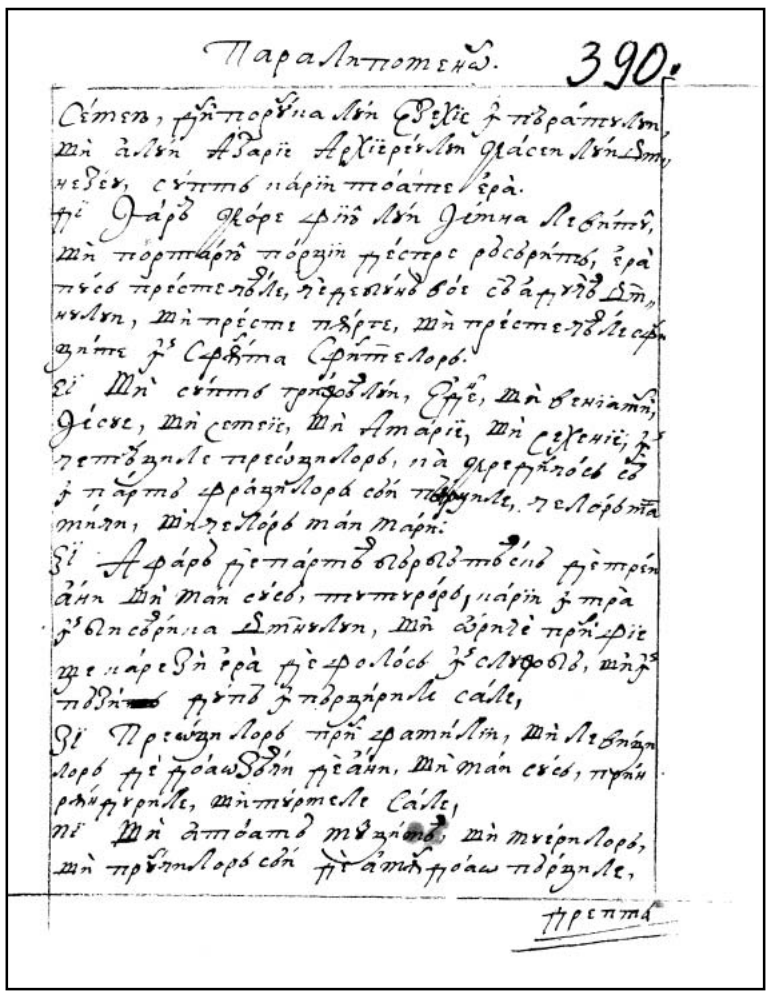

386r

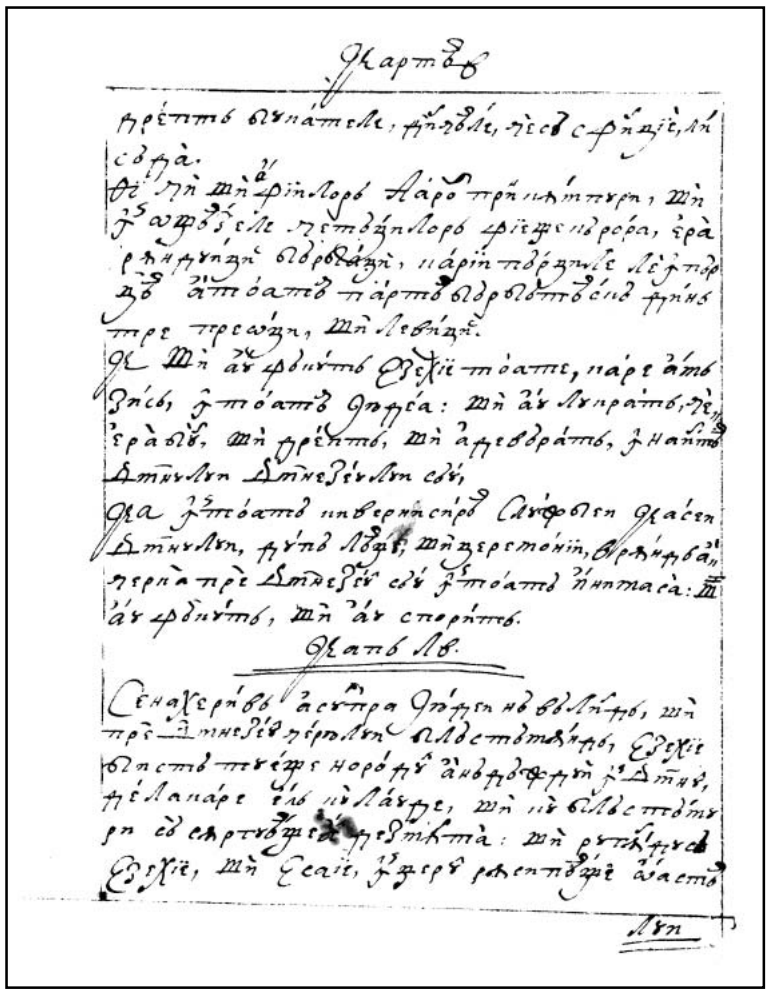

386v

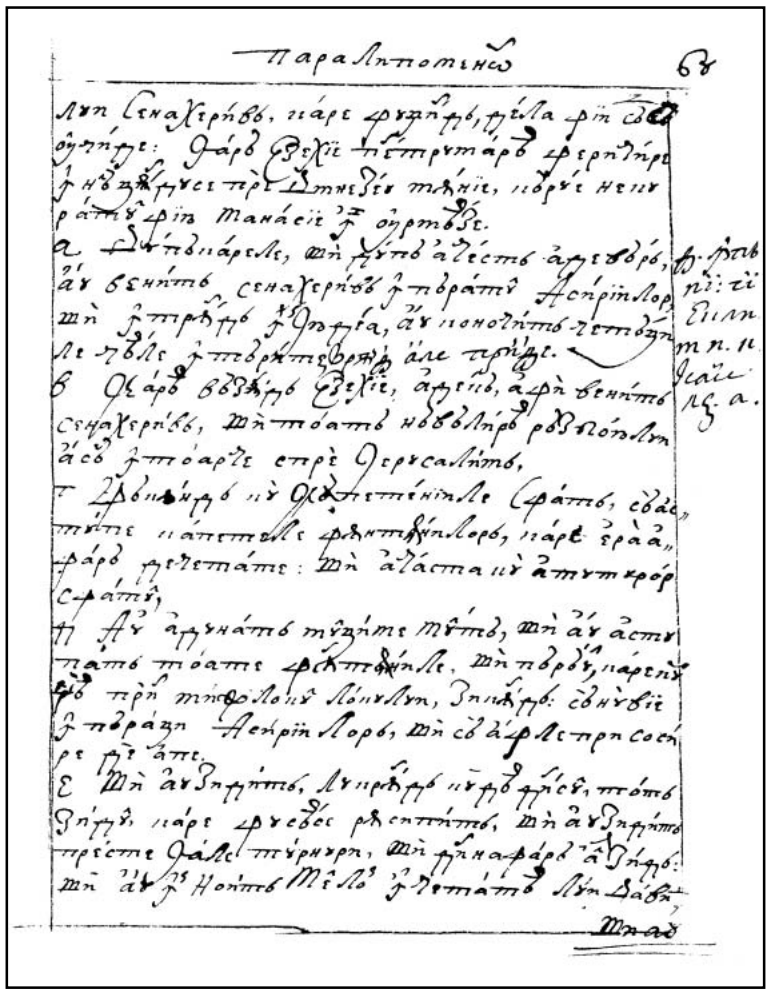

387r

FACSIMILE

CARTEA A DOAO PARALIPOMENON

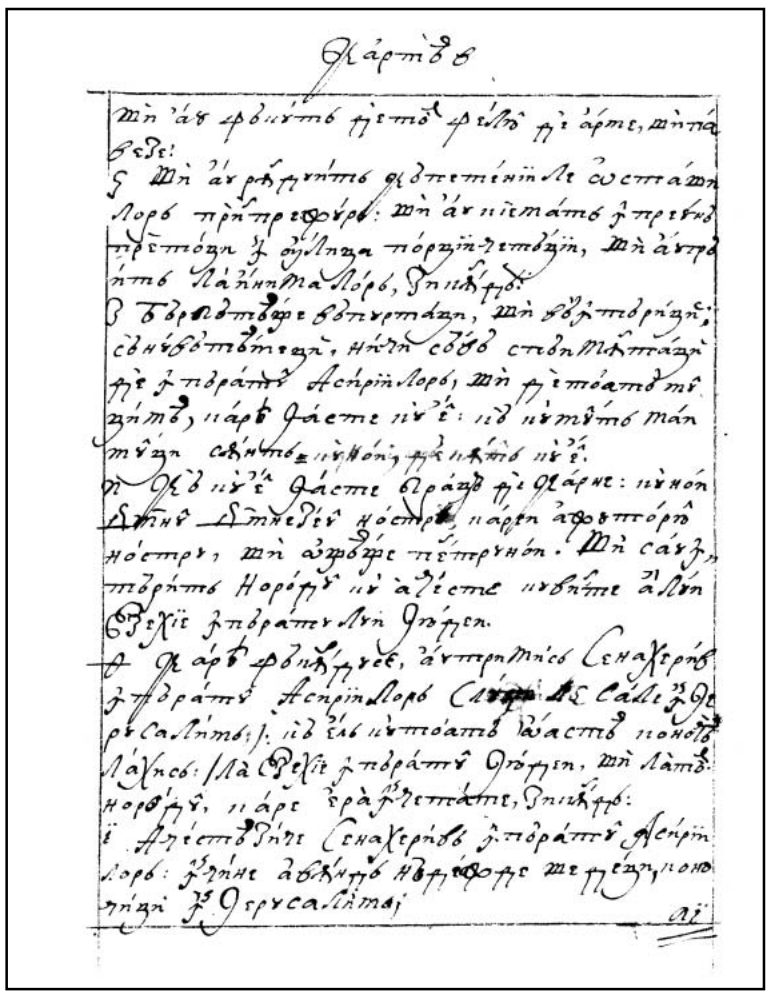

387v

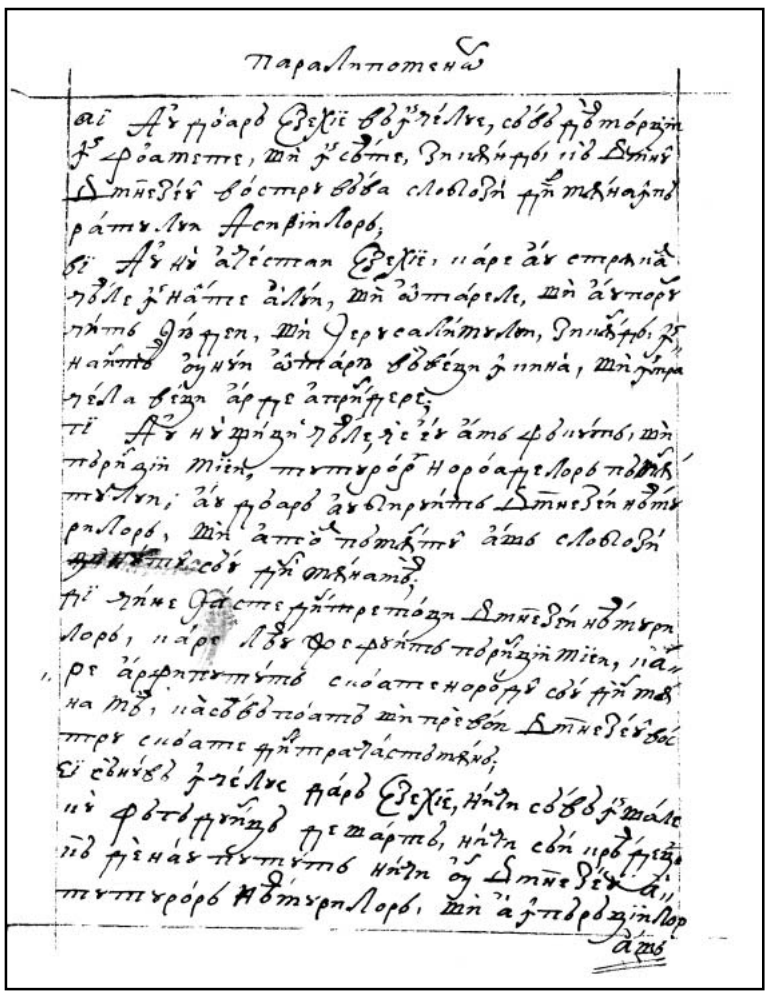

388r

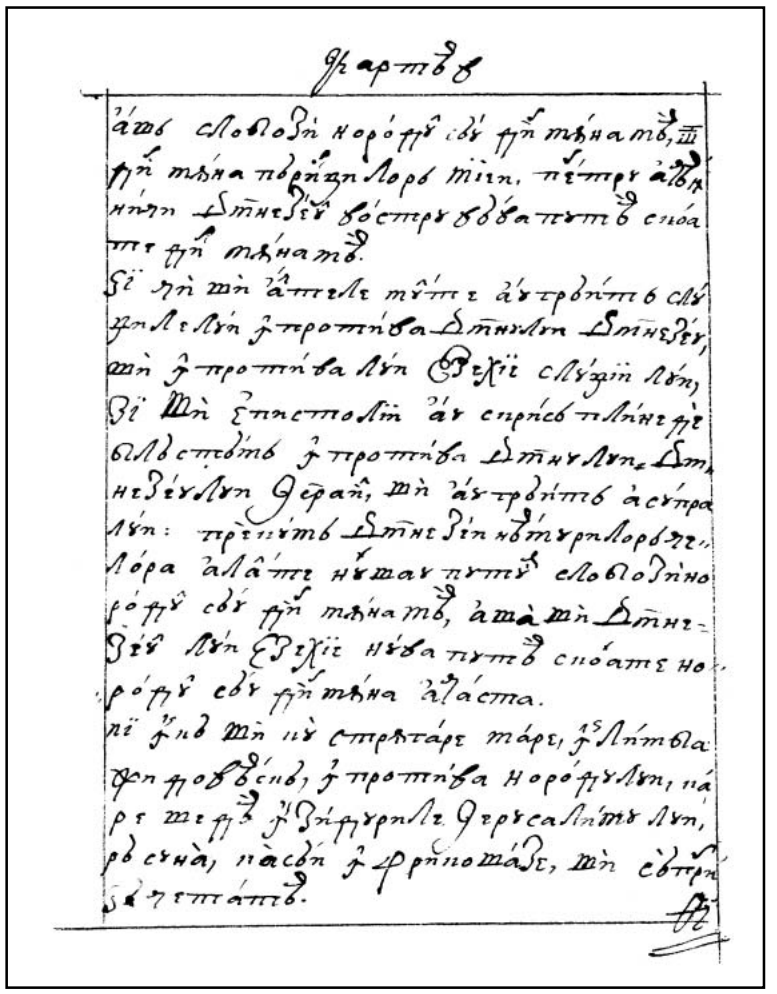

388v

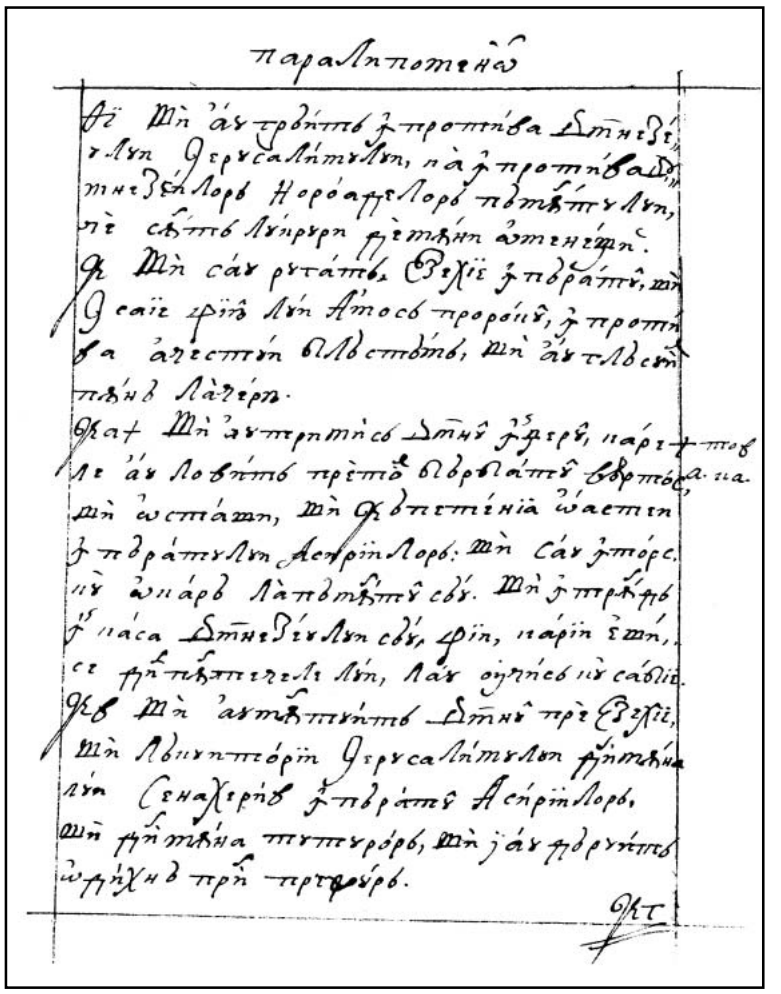

389r

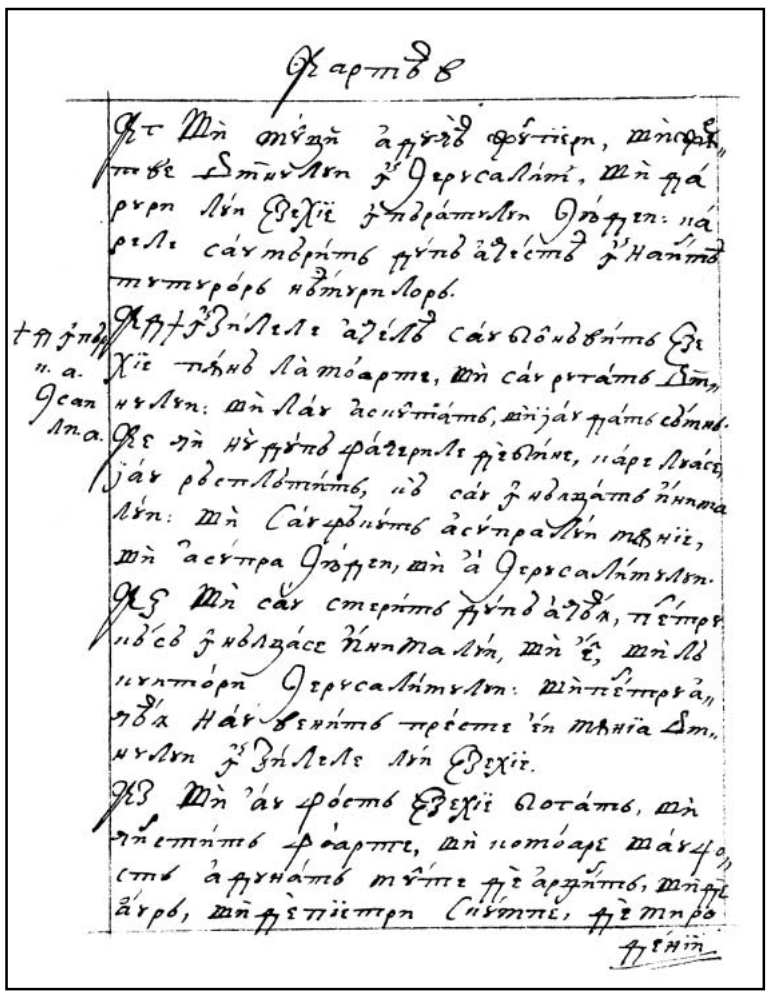

389v

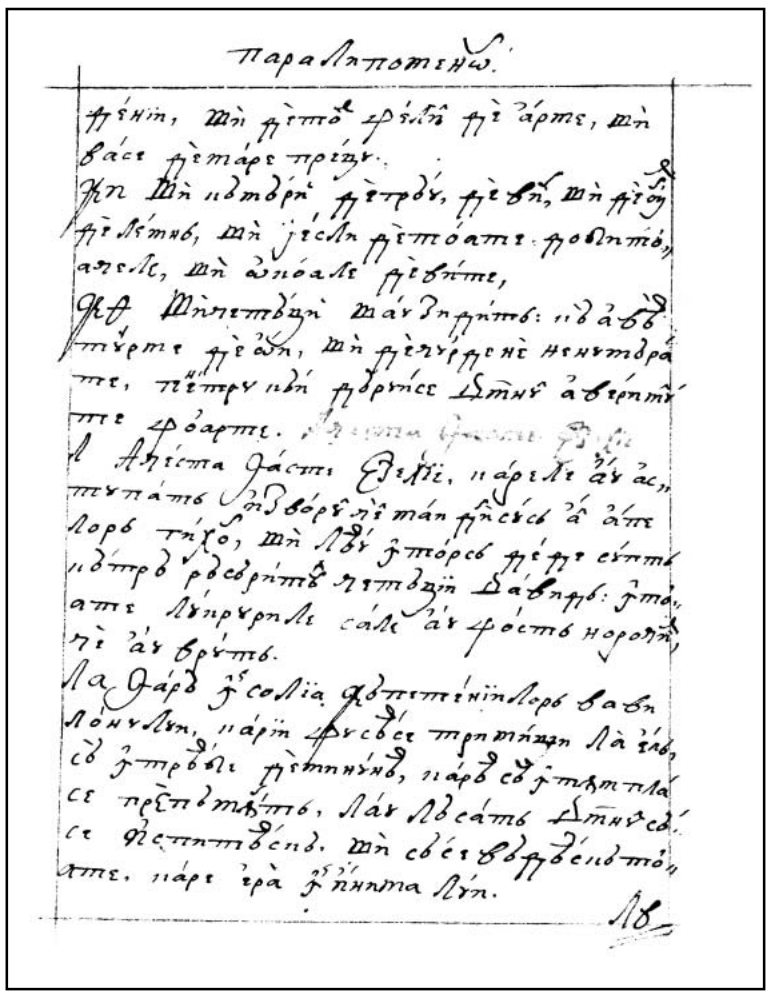

390r

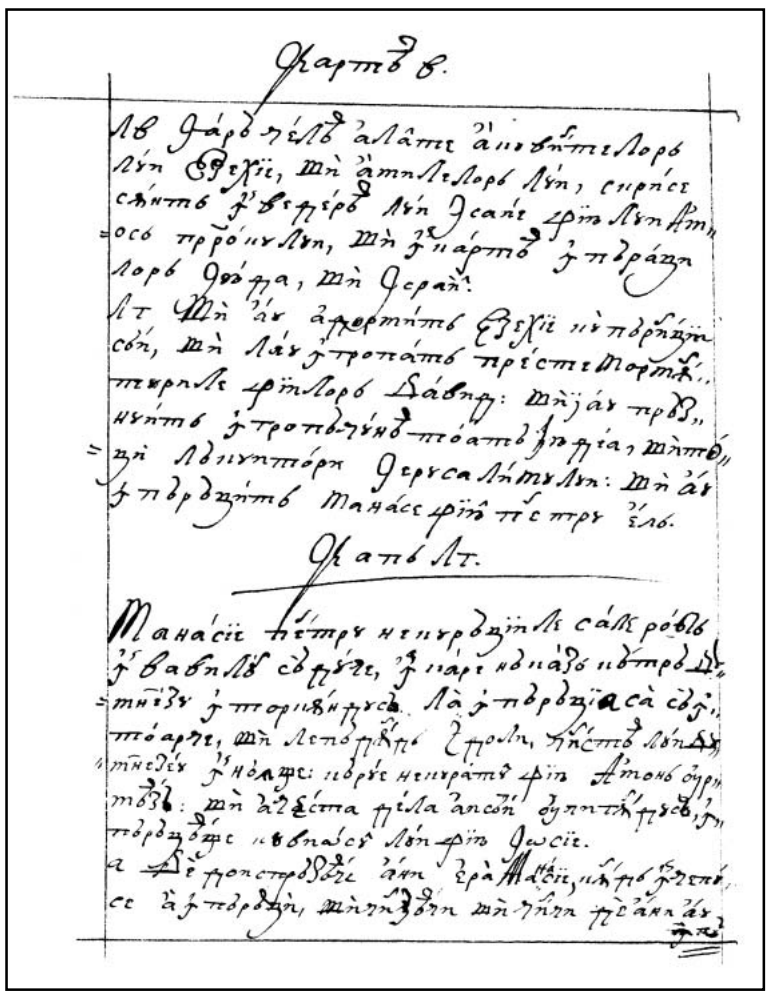

390v

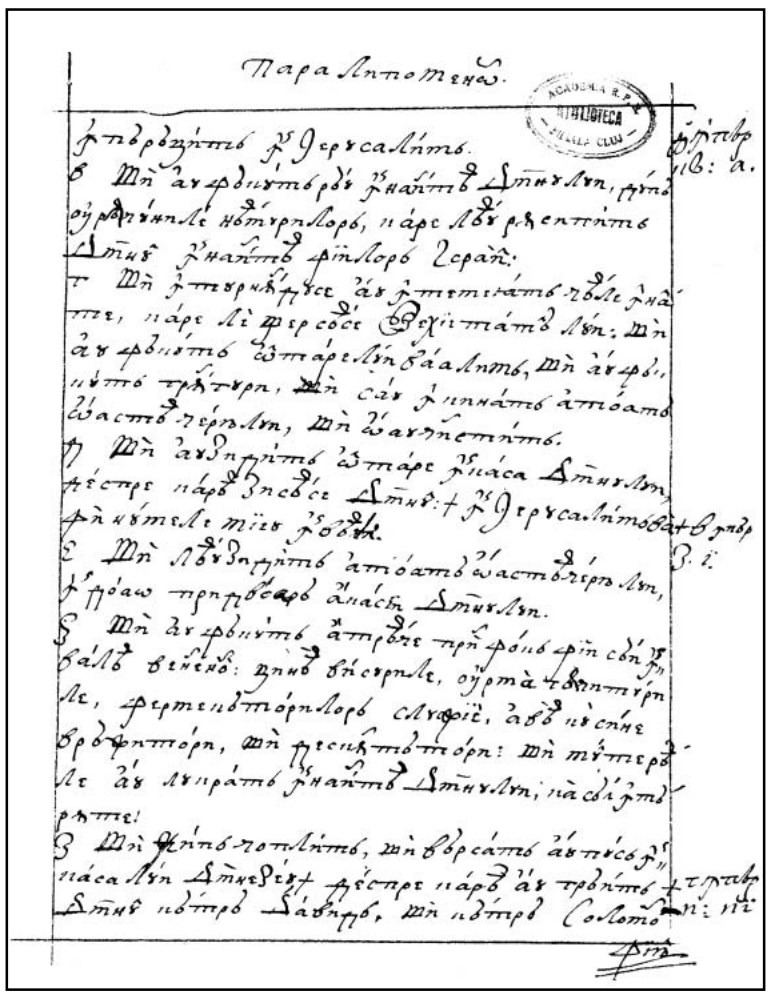

391r

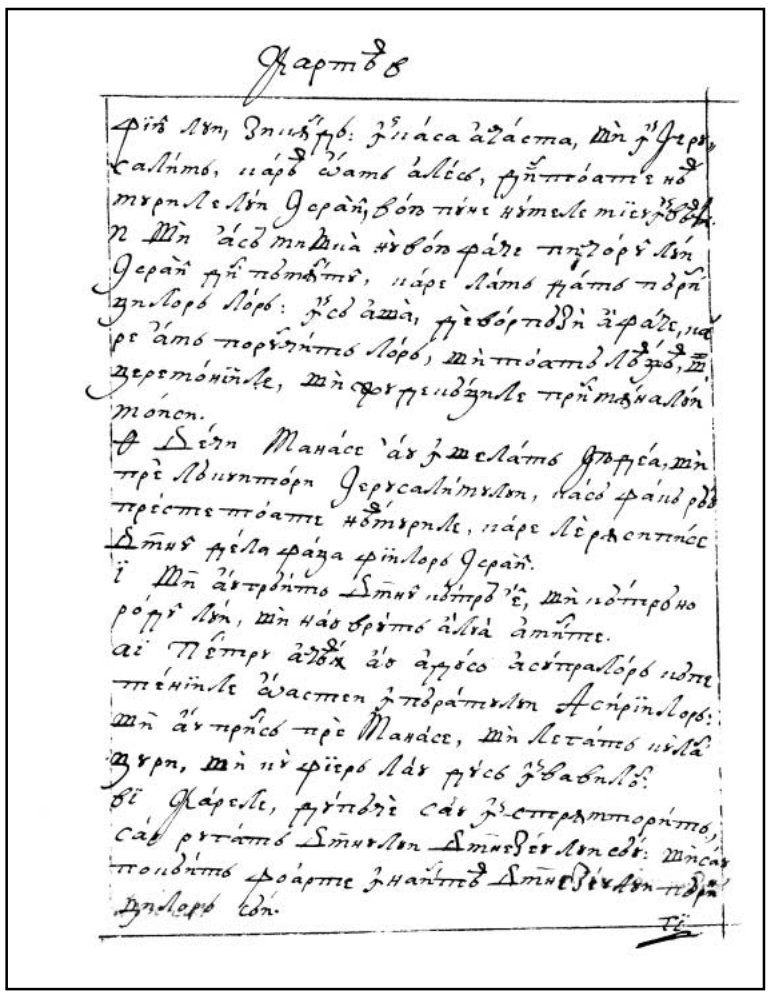

391v

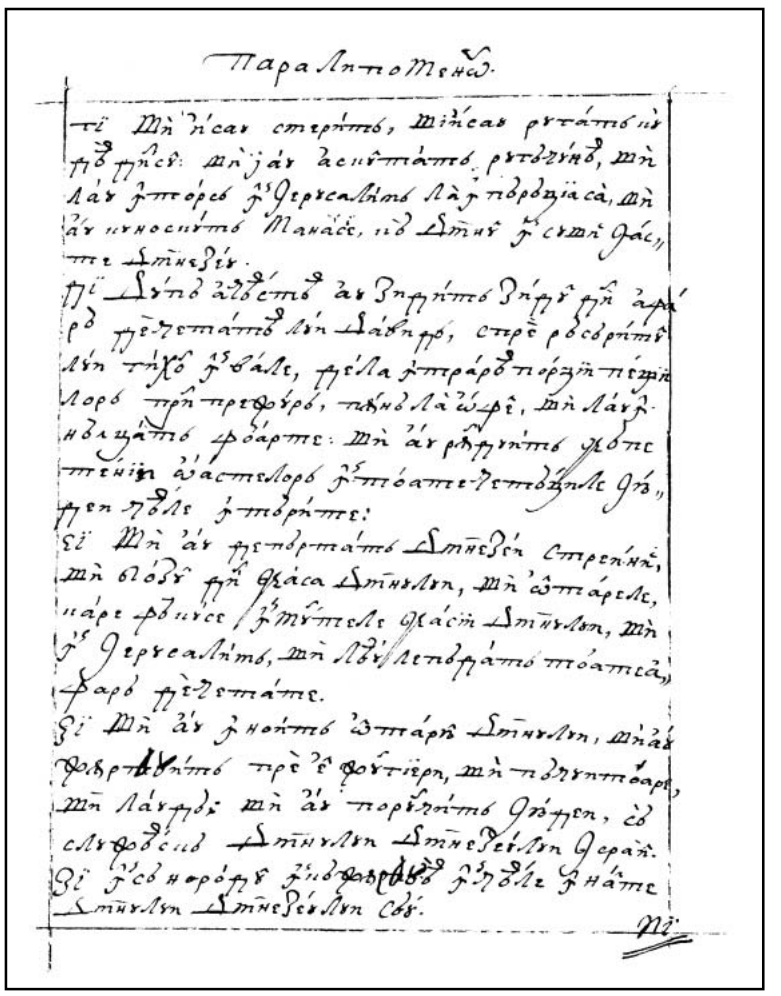

392r

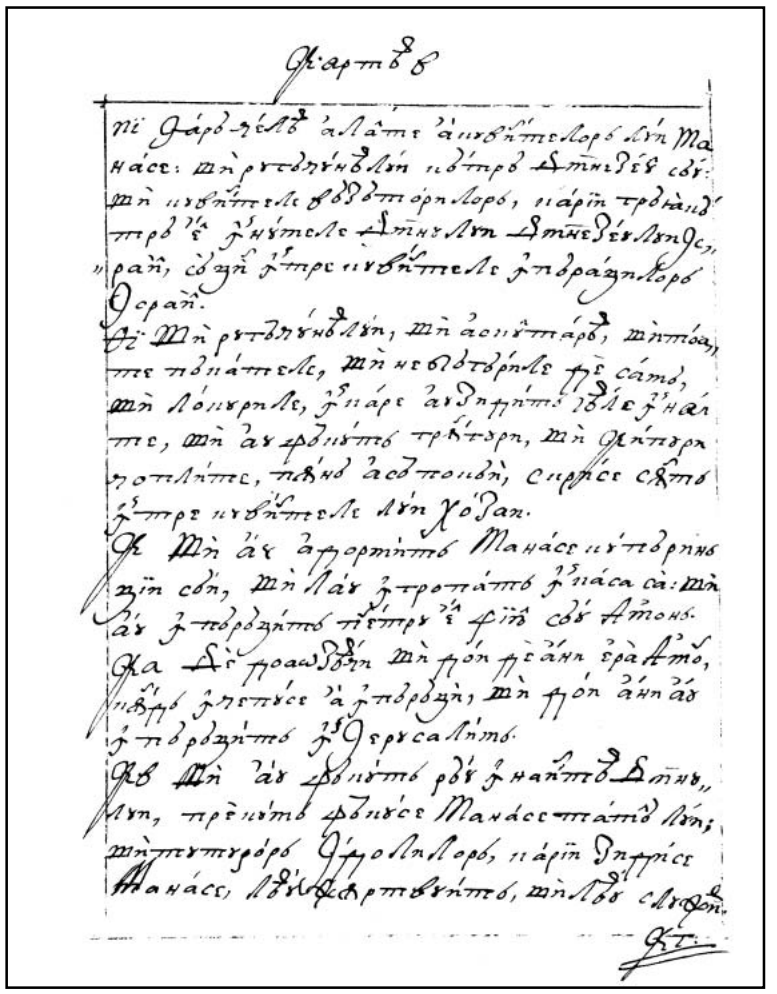

392v

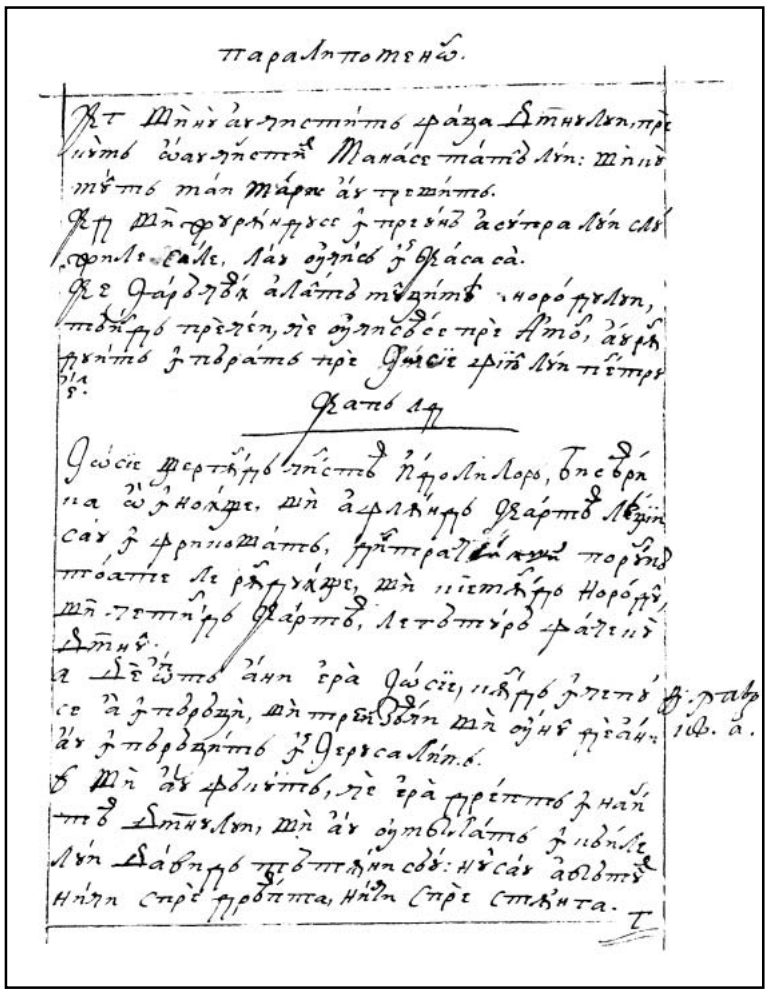

393r

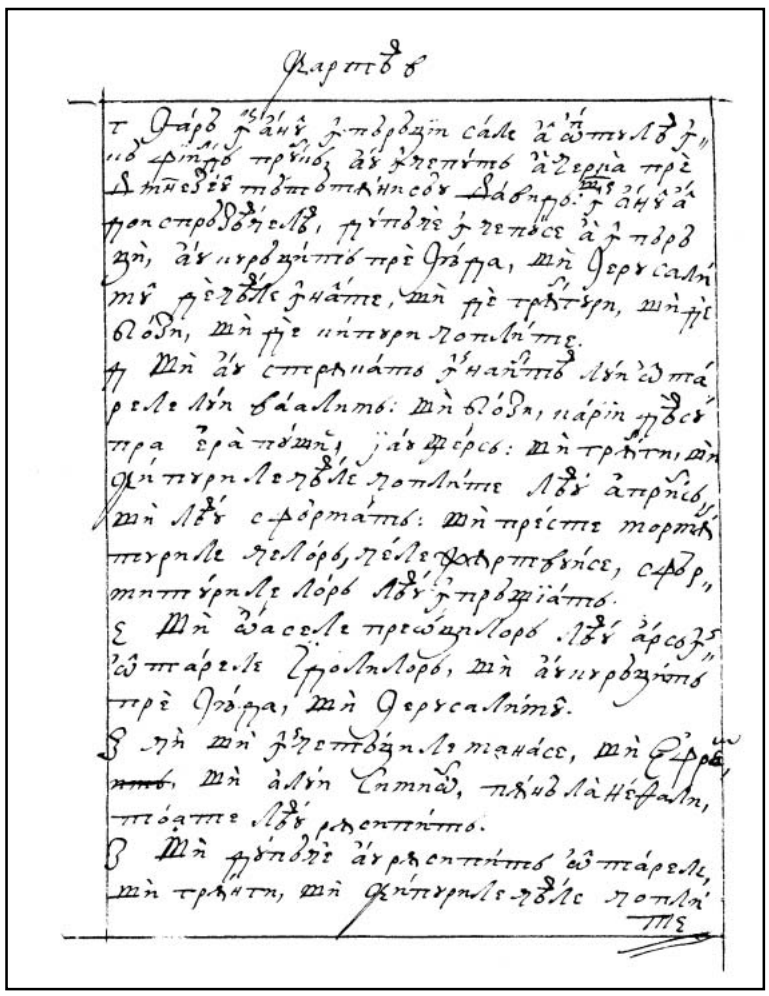

393v

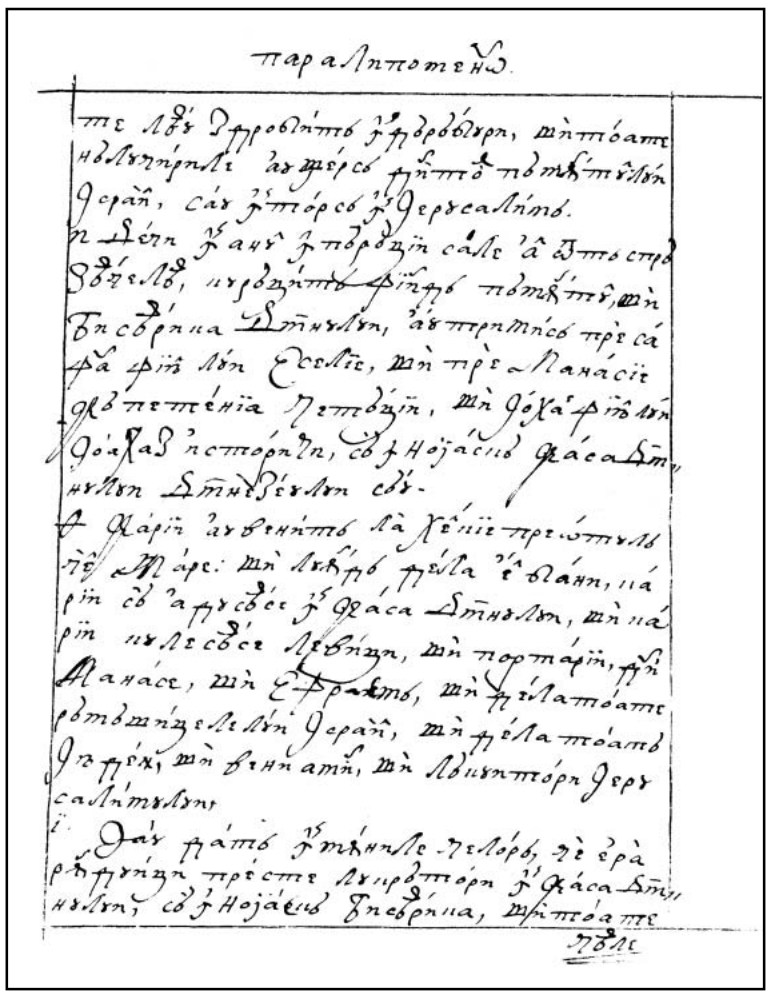

394r

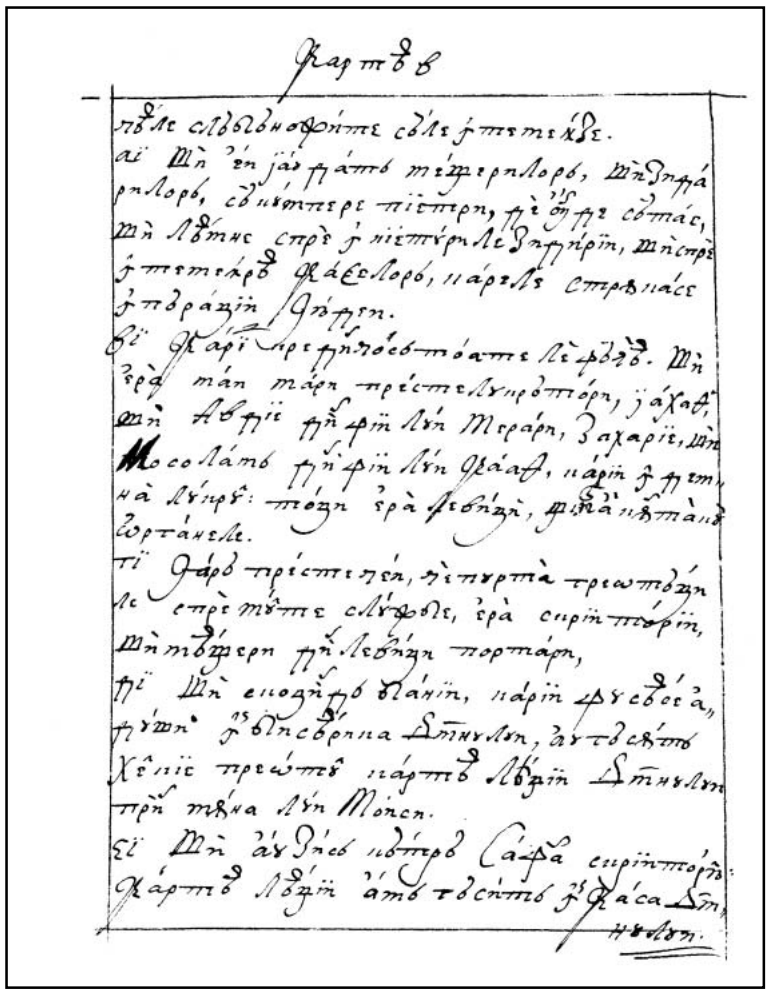

394v

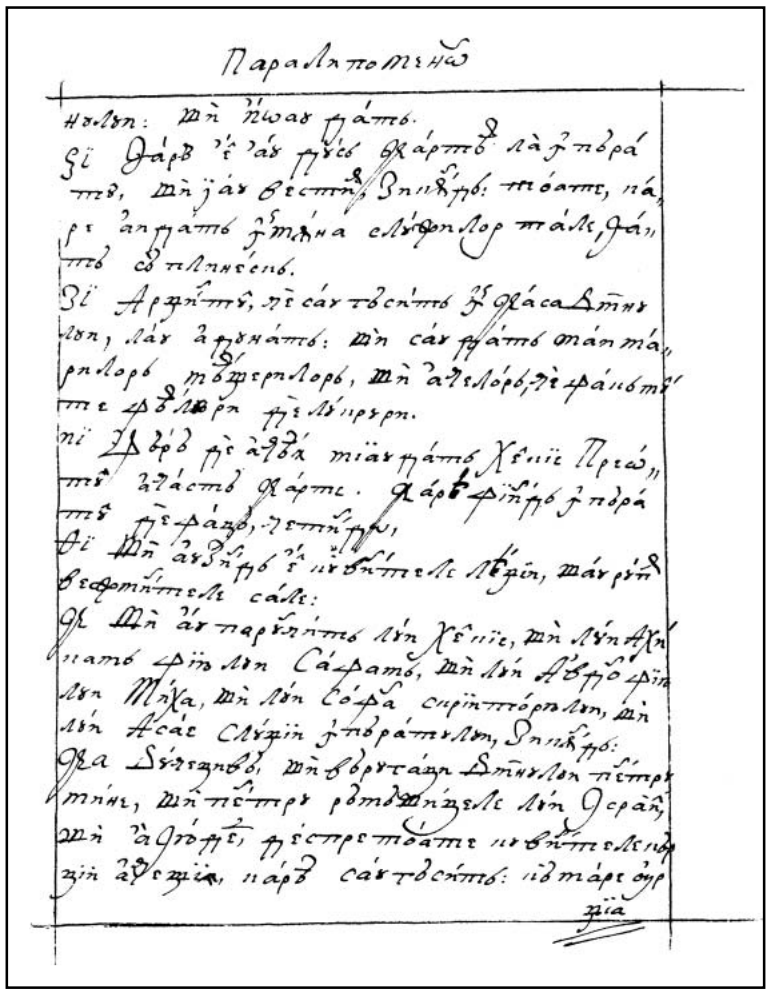

395r

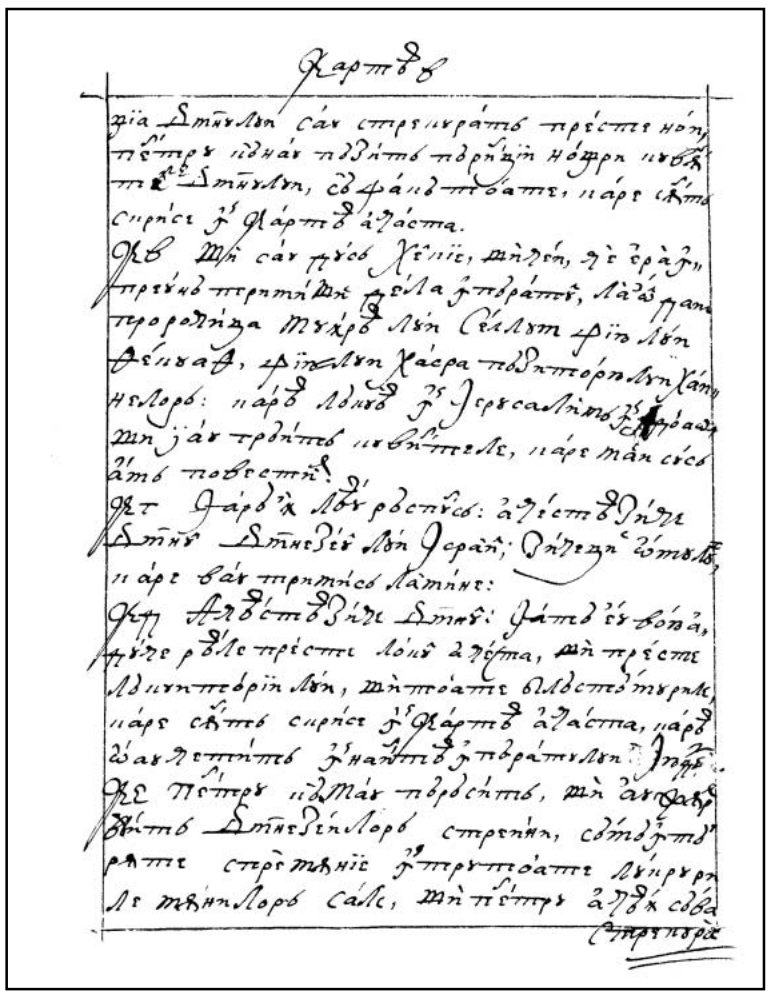

395v

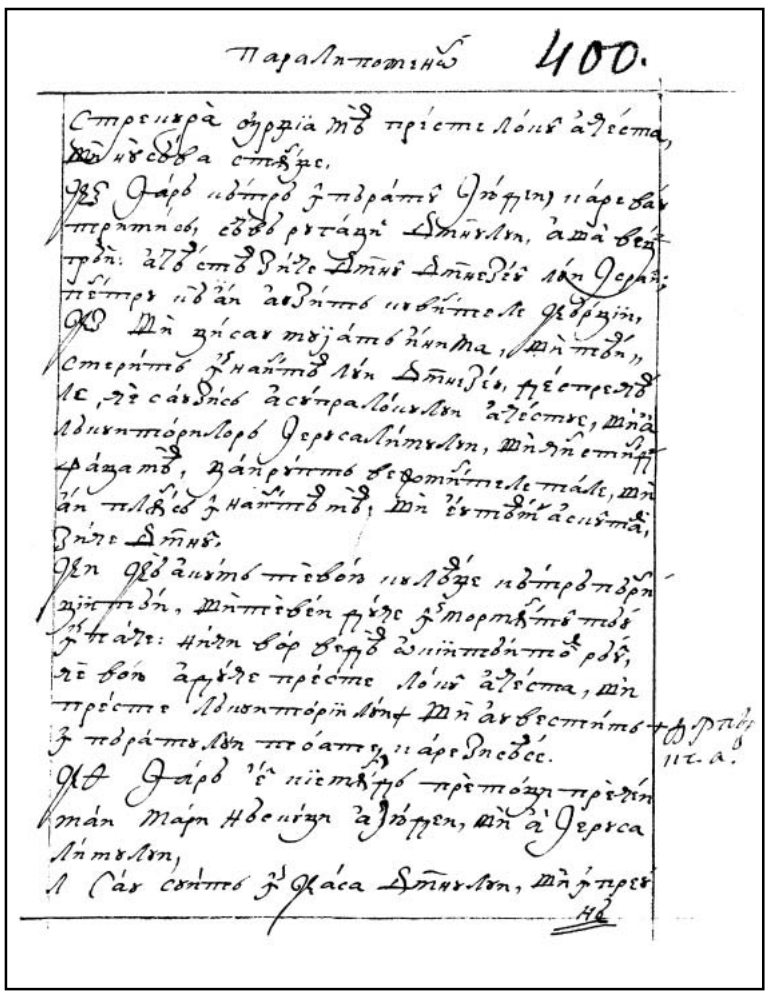

396r

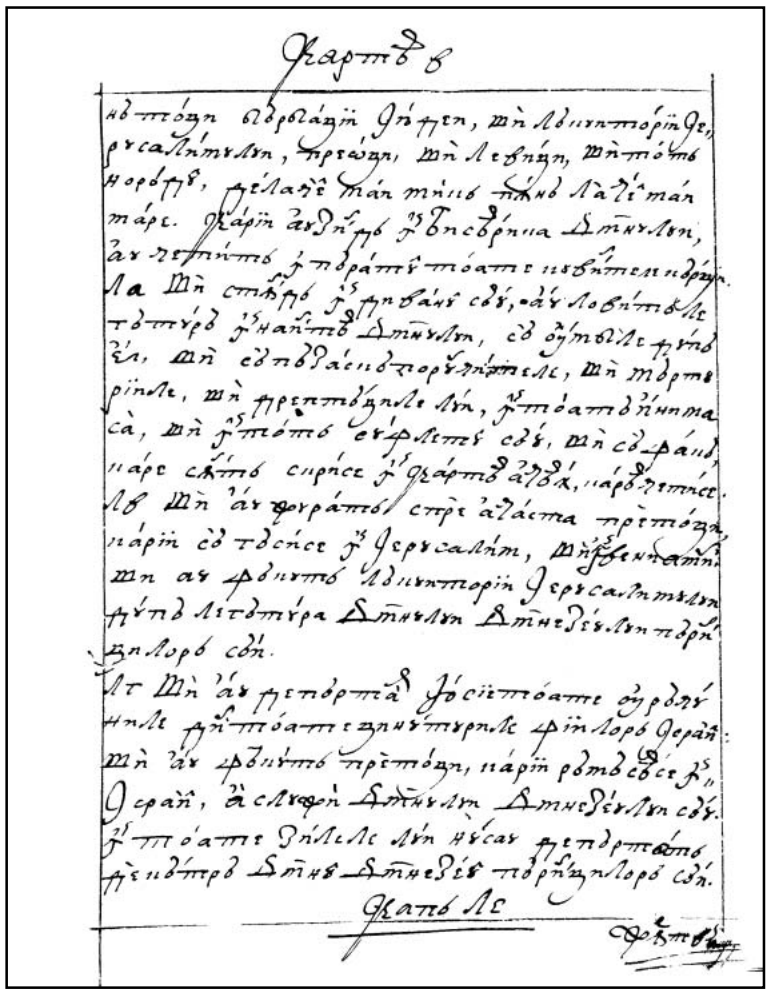

396v

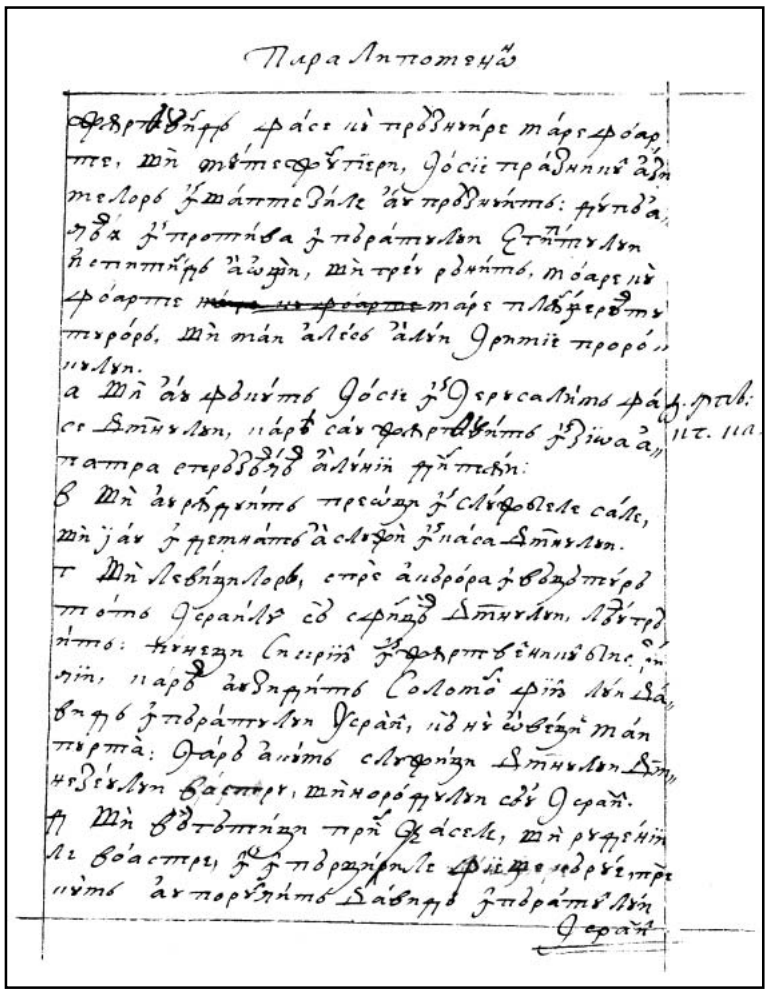

397r

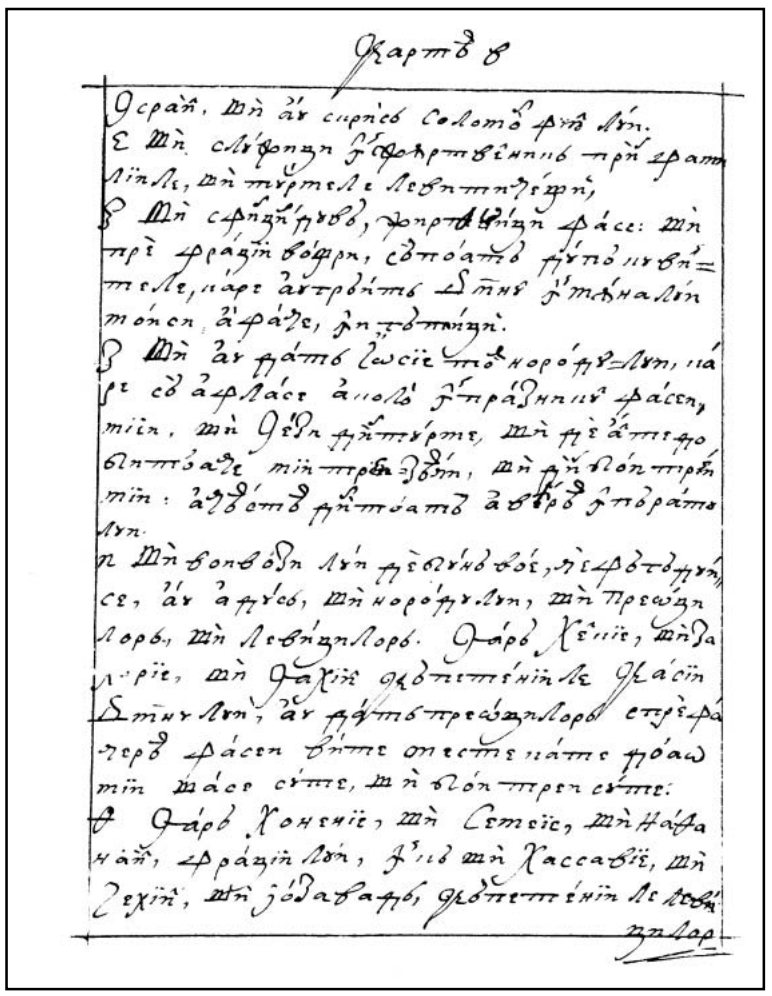

397v

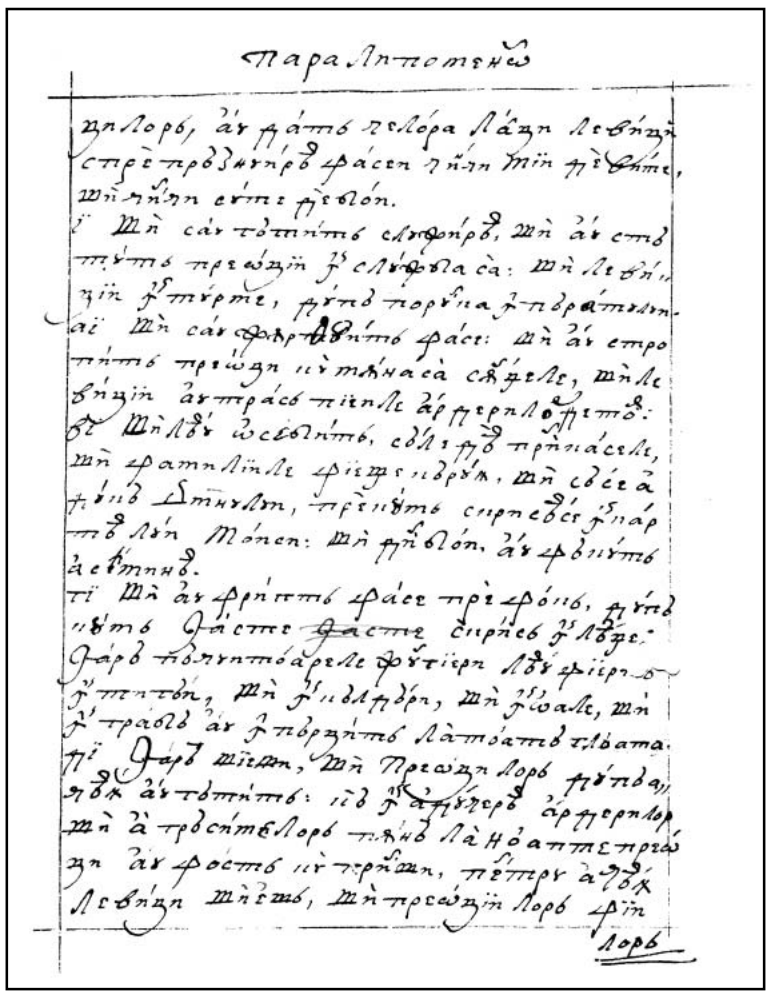

398r

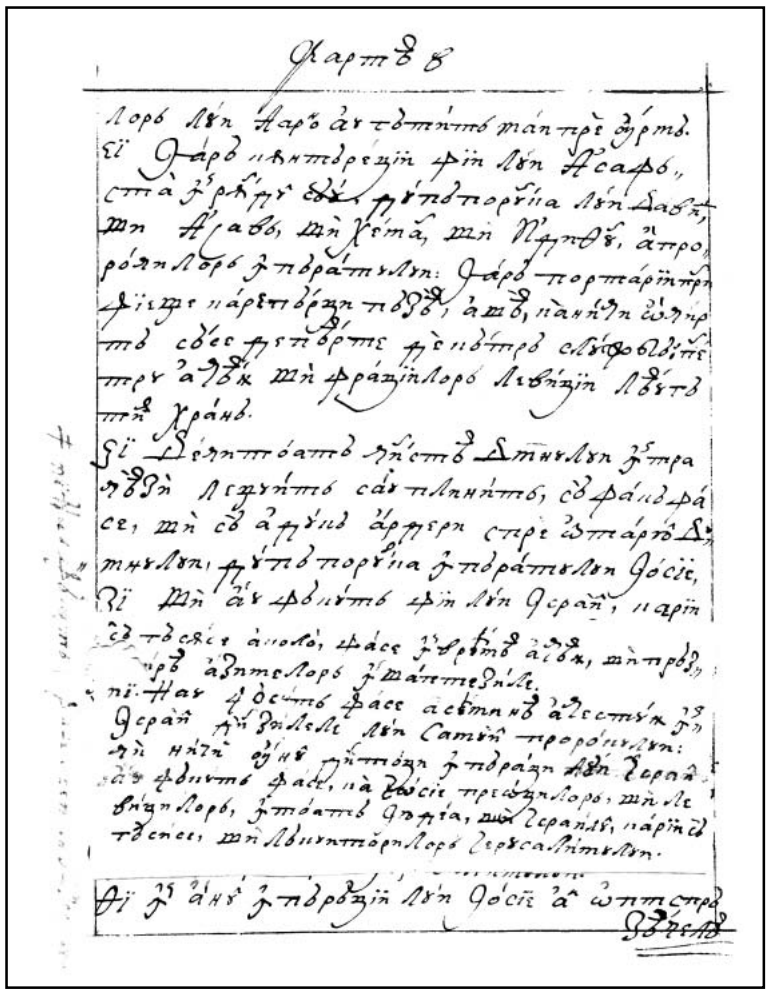

398v

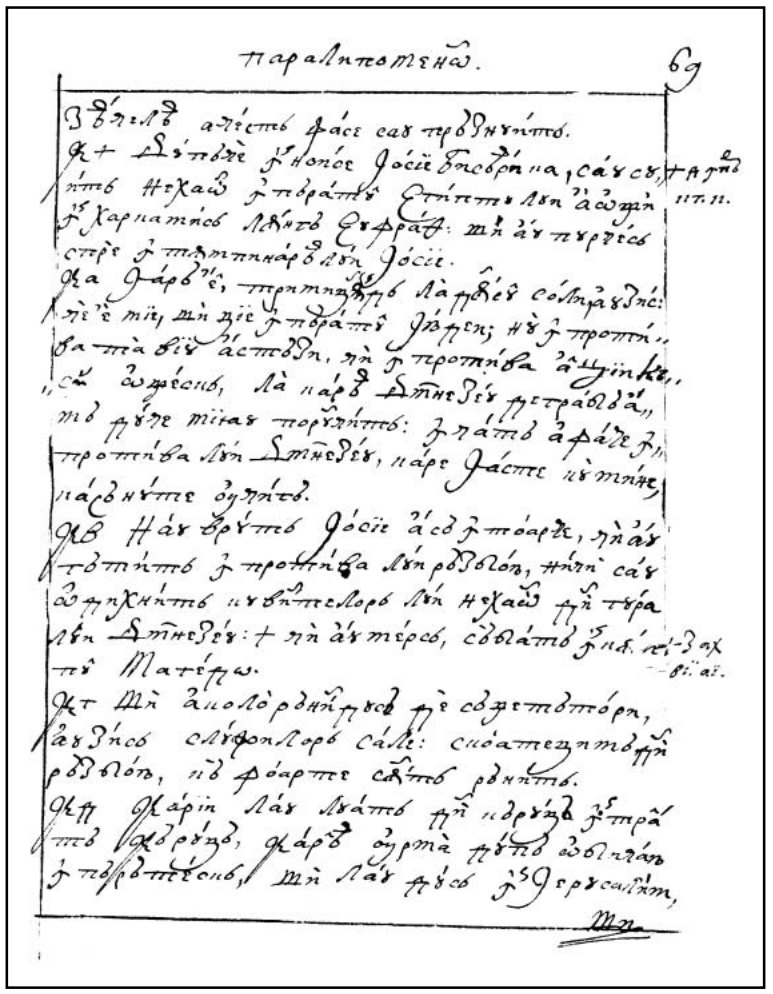

399r

FACSIMILE — CARTEA A DOAO PARALIPOMENON

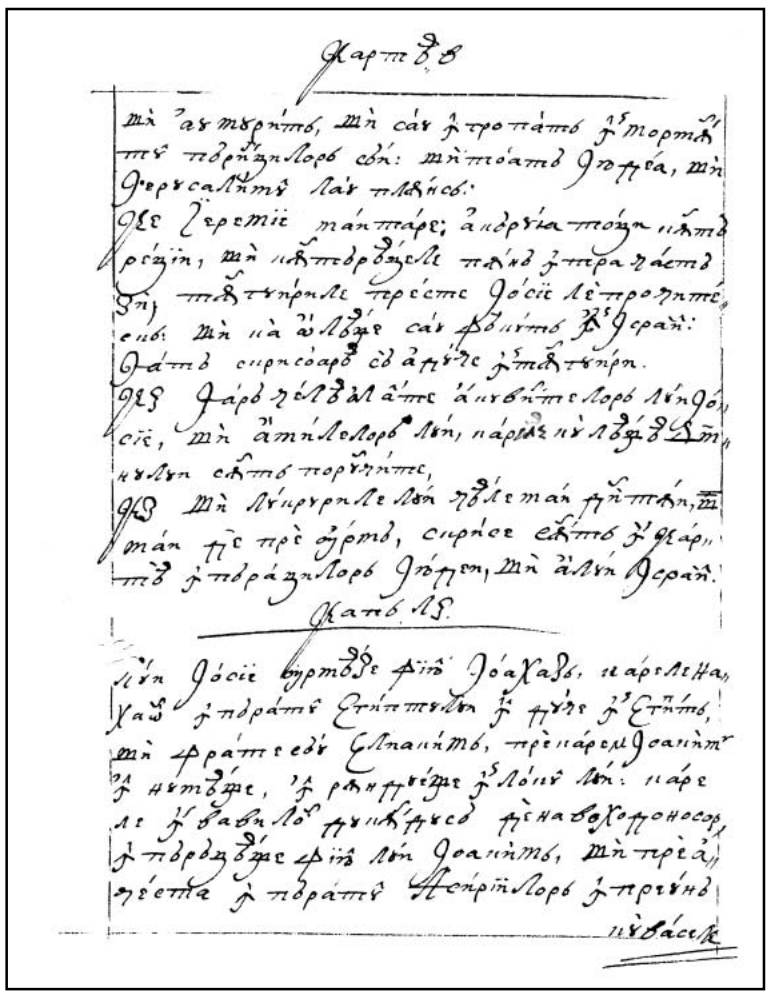

399v

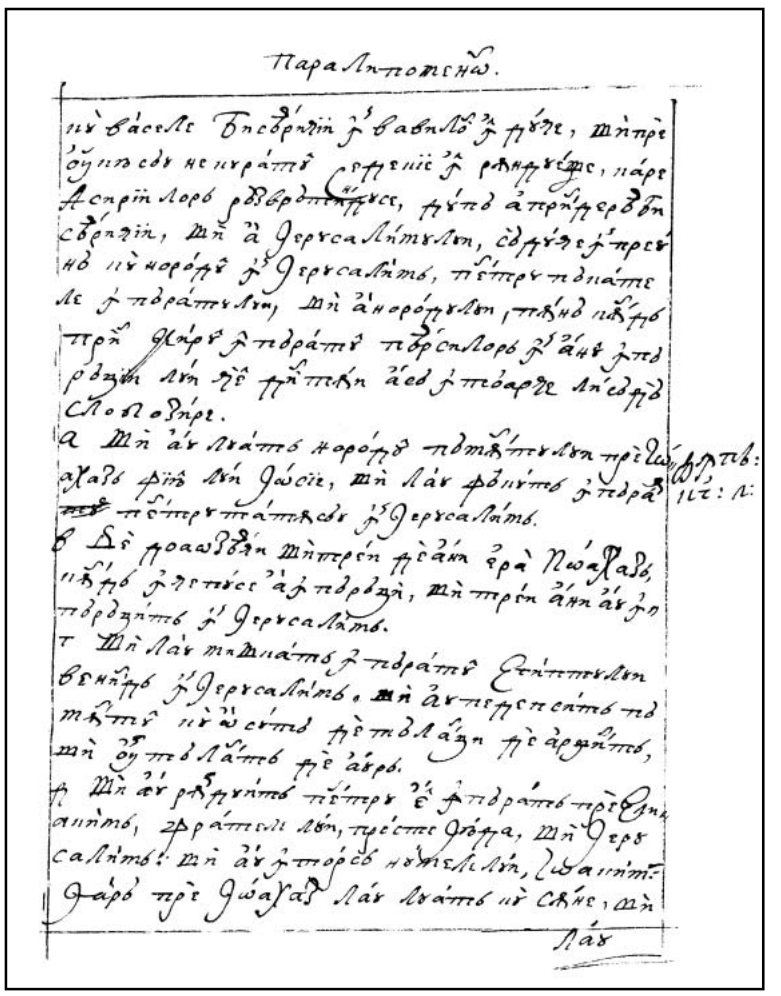

400r

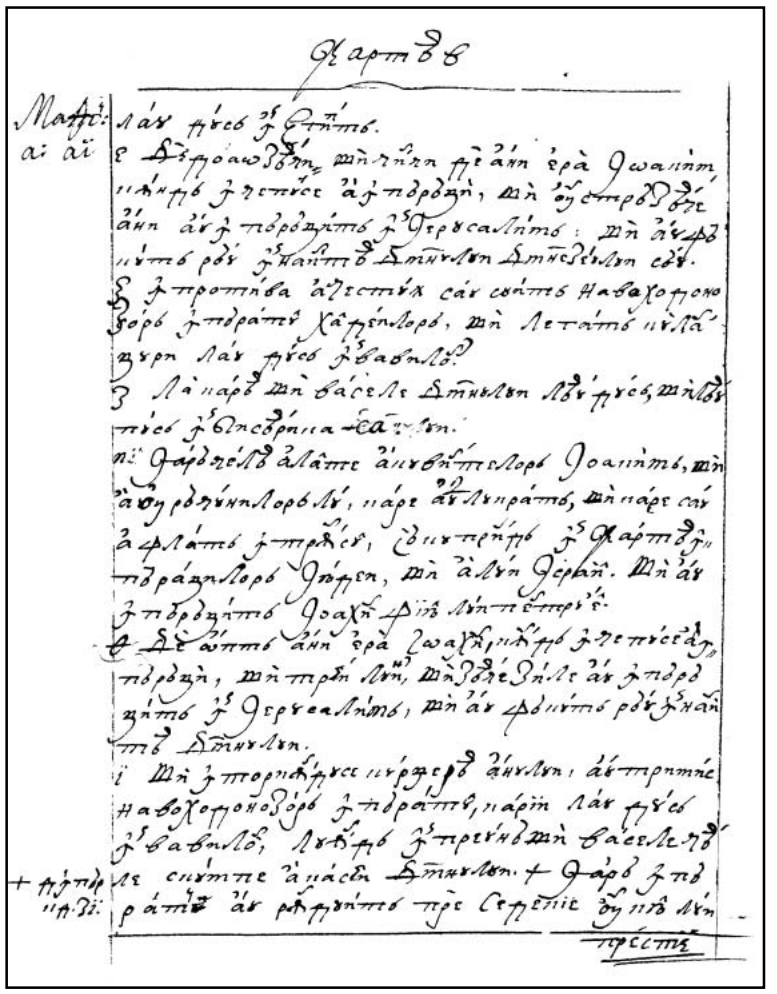

400v

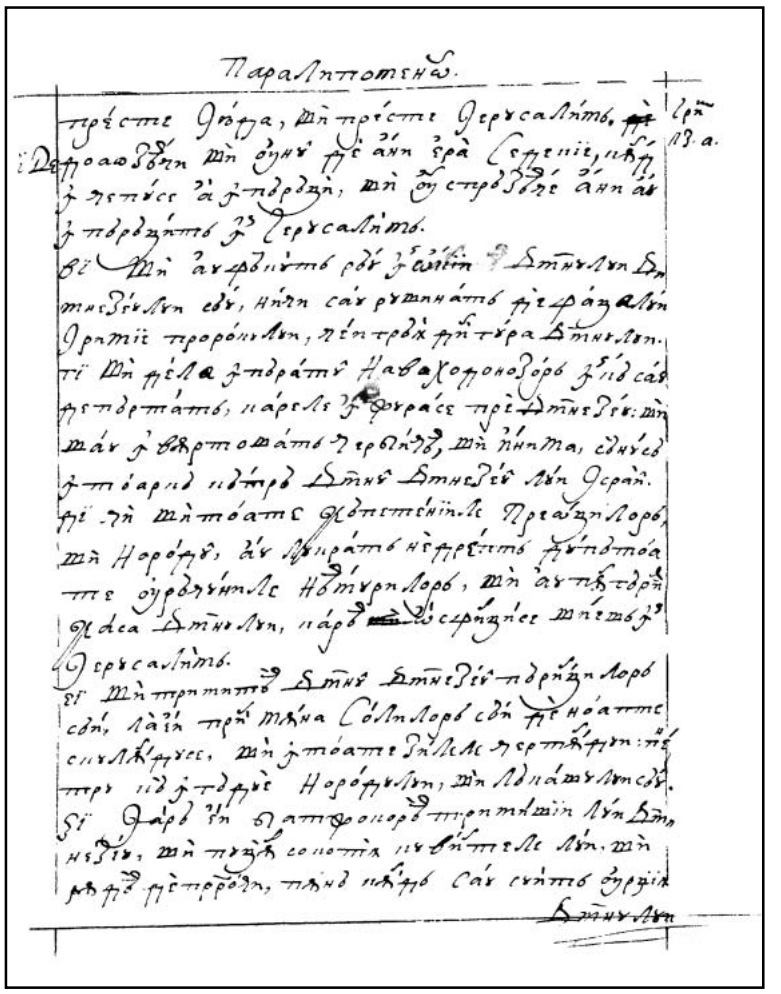

401r

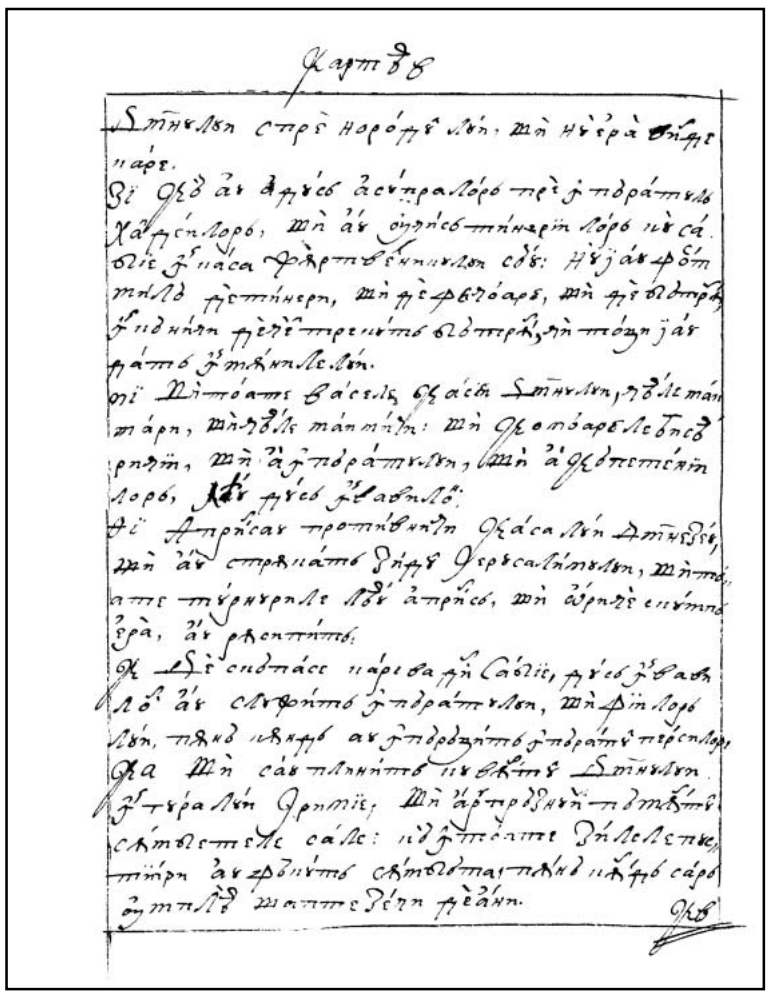

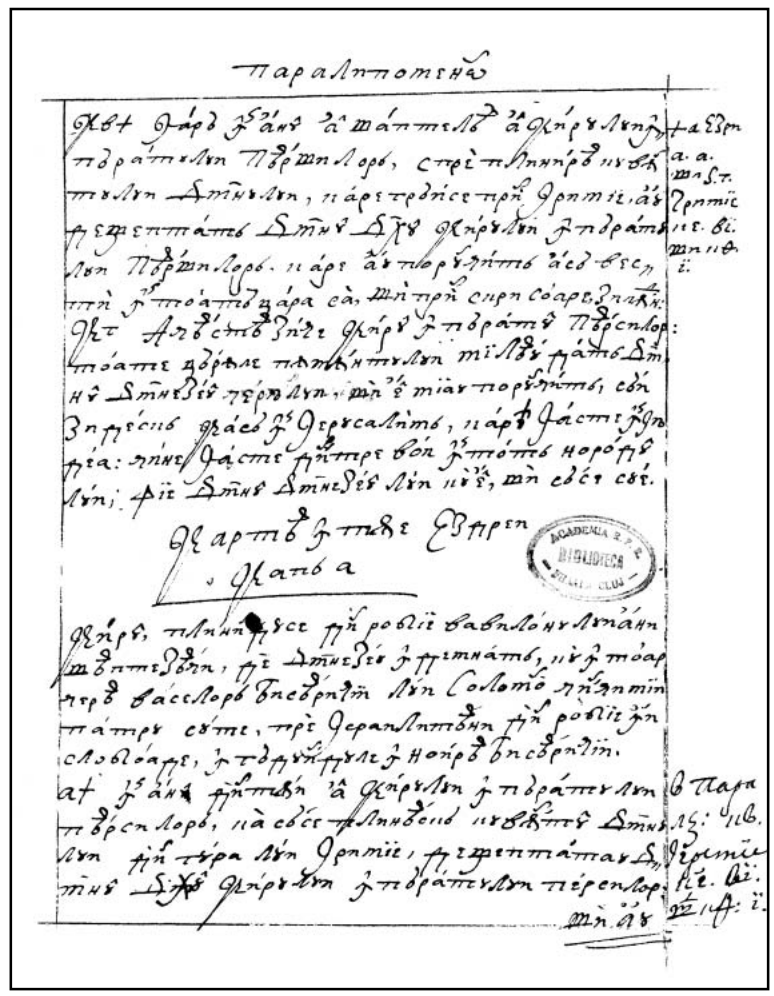

CARTEA ÎNTÂIE EZDREI

Cap 1

Chirul, plinindu-se din robie Vavilonului ani şeaptezeaci, de Dumnezeu îndemnat, cu întoarcerea vaselor bisericii lui Solomon cinci mii patru sute, pre israililteani din robie îi sloboade, îngăduindu-le înnoirea bisericii.

1 .* În anul dintâi a Chirului, împăratului pearsilor, ca să se plinească cuvântul Domnului din gura lui Irimie, deşteptat-au Domnul duhul Chirului, împăratului
402v persilor, | şi au trimis cuvânt în toată ţara sa şi prin scrisoare, zicând: *2 Par. 36, 22. Ieremie. 25, 12 şi 29, 10.

2. „Aceastea zice Chirul, împăratul pearsilor: «Toate ţările pământului mi le-au dat Domnul, Dumnezeul ceriului, şi El mi-au poruncit să-I zidesc casă în Ierusalim, carea iaste în Iudeea.

3. Cine e între voi dintru tot norodul Lui fie Dumnezeul lui cu el! Suie-să în Ierusalim, carea iaste în Iudeea, şi zidească casa Domnului, Dumnzeului lui Israil! El iaste Dumnezeu, Care iaste în Ierusalim.

4. Şi toţi ceiaalalţi, în toate locurile, oriunde lăcuiesc, agiute-l oamenii din locul său cu argint şi cu aur, şi cu averi, şi cu dobitoace, afară din cel ce de bună-vreare aduc bisericii lui Dumnezeu, carea iaste în Ierusalim»”.

5. Şi s-au sculat căpeteniile părinţilor din Iiuda şi din Veniamin, şi preoţii şi leviţii, şi tot căruia Dumnezeu îi deşteptase duhul să se suie spre zidirea bisericii Domnului, ce era în Ierusalim.
403r 6. Şi toţi carii era prinprejur au ajutat mânile lor în vase de argint || şi de aur, în averi şi în dobitoace, şi în unealte, afară din ceale ce le dedease de bunăvoie.

7. Şi împăratul Chirul au dat vasele bisericii Domnului, care le adusease Nabohodonosor din Ierusalim şi le pusease în bisearica dumnezeului său.

8. Şi le-au dat Chirul, împăratul pearsilor, prin mâna lui Mithridati, fiiu lui Gazavar, şi le-au numărat lui Sassavasar, căpeteniii Iiudei.

9. Şi acesta este numărul lor: păhăreale de aur cu flori treizeaci, păhăreale de argint o mie, cuţâte doaozeaci şi noao, cănceaie de aur treizeaci,

10. Cănceaie de argint ai doilea patru sute zeace, alte vase o mie.

11. Toate vasele de aur şi de argint cinci mii patru sute. Toate le-au luat Sassavasar cu cei ce să suia din robiia Vavilonului în Ierusalim.

Cap 2

Numărul celor ce s-au întors, povăţuind Zorovavel, din robiia Vavilonului în Ierusalim, şi a darurilor ce s-au dat spre înnoirea bisericii.|

403v 1. Şi aceştia sânt fiii ţinutului, carii s-au suit din robia carea o dusease Navohodonozor, împăratul Vavilonului, în Vavilon, şi s-au întors în Ierusalim şi în Iiudeea, fieştecarele în cetatea sa,

2. Carii au venit cu Zorovovel: Iosue, Neemia, Sarae, Rahelae, Mardohae, Velsam, Mesfar, Vegvae, Rehum, Vaana. Numărul bărbaţilor norodului Israil:
3. Fiii lui Faros, doao mii o sută şaptezeaci şi doi;
4. Fiii lui Sefatie, trei sute şaptezeaci şi cinci;
5. Fiii lui Arie, şapte sute şaptezeaci şi cinci;
6. Fiii lui Fahathamoav, fiilor Iosue, Ioav, doao mii opt sute doisprăzeace;
7. Fiii lui Elam, o mie doao sute cinzeaci şi patru;
8. Fiii lui Zeftua, noao sute patruzeaci şi cinci;
9. Fiii lui Zahain, şapte sute şasezeaci;
10. Fiii lui Vani, şase sute patruzeaci şi doi;
11. Fiii lui Vevaii, şase sute doaozeaci || şi trei; 404r
12. Fiii lui Azgad, o mie doao sute doaozeaci şi doi;
13. Fiii lui Adonicam, şase sute şasezeaci şi şase;
14. Fiii lui Vegvai, doao mii cinzeaci şi şase;
15. Fiii lui Adin, patru sute cinzeaci şi patru;
16. Fiii Ather, care era din Ezehiia, noaozeaci şi opt;
17. Fiii lui Vesaii, trei sute doaozeaci şi trei;
18. Fiii Iora, o sută şi doisprăzeace;
19. Fiii Hasu, doao sute doaozeaci şi trei;
20. Fiii Ghevvar, noaozeaci şi cinci;
21. Fiii Vifleim, o sută doaozeaci şi trei;
22. Bărbaţii Netufa, cinzeaci şi şase;
23. Bărbaţii Anathot, o sută doaozeaci;
24. Fiii Azmaveth, patruzeaci şi doi;
25. Fiii Cariathiarim, Chefira şi Veroth, şapte sute patruzeaci şi trei;
26. Fiii Rama şi Gavaa, şase sute doaozeaci şi unul;
27. Bărbaţii Mahmas, o sută doaozeaci şi doi;
28. Bărbaţii Vethhir şi Haii, doaosute doaozeaci şi trei;
29. Fiii Nevo, cincizeaci şi doi; |
30. Fiii Negvis, o sută cinzeaci şi şase; 404v
31. Fiii Elam altuia, o mie doao sute cinzeaci şi patru;
32. Fiii Harim, trei sute doaozeaci;
33. Fiii Lod, Hadid şi Onu, şapte sute doaozeaci şi cinci;
34. Fiii Ieriho, trei sute patruzeaci şi cinci;
35. Fiii Senaa, trei mii şase sute treizeaci;
36. Preoţii: fiii Iadaie, în casa lui Iosue, noao sute şaptezeaci şi trei;
37. Fiii Emmer, o mie cinci sute doi;
38. Fiii lui Feshur, o mie doao sute patruzeaci şi şapte;
39. Fiii lui Harim, o mie şaptesprăzeace.
40. Leviţii: fiii lui Iosue şi Chedmihil, fiilor Odovie, şaptezeaci şi patru;
41. Cântăreţii: fiii lui Asaf, o sută doaozeaci şi opt;
42. Fiii portarilor: fiii Sellum, fiii Ater, fiii lui Telmon, fiii Acuv, fiii Hatita, fiii Sovaii, toţi, o sută || treizeaci şi noao. 405r
43. Nathinei: fiii Siha, fiii Hasufa, fiii Tavaoth;
44. Fiii Cheros, fiii Siai, fiii Fadon;
45. Fiii Levana, fiii Hagava, fiii Accuv;
46. Fiii Hagav, fiii Semlae, fiii Hanan;
47. Fiii Gaddel, fiii Gaher, fiii Raae;
48. Fiii Rasim, fiii Necoda, fiii Gazam;
49. Fiii Aza, fiii Faseia, fiii Vesee;
50. Fiii Asena, fiii Munim, fiii Nefusim;
51. Fiii Vacvuc, fiii Hacufa, fiii Harhur;
52. Fiii Vessuth, fiii Mahida, fiii Harsa;
53. Fiii Vercos, fiii Sisara, fiii Thema;
54. Fiii Nasia, fiii Hatifa;
55. Fiii slujilor lui Solomon: fiii Sotaii, fiii Soferet, fiii Faruda;
56. Fiii Iala, fiii Dercon, fiii Gheddel;
57. Fiii Safatie, fiii Hatil, fiii Fohereth, care era din Asevaim, fiii Ammi;
58. Toţi nathineanii şi fiii slujilor lui Solomon, trei sute noaozeaci | şi doi. 405v

59. Şi aceştia carii s-au suit din Telmala, Thelharsa, Heruv şi Adon şi Emer, şi n-au putut arăta casa părinţilor săi şi sământa sa de iaste din Israil:
60. Fiii Dalae, fiii Tovie, fiii Necoda, şase sute cinzeaci şi doi.
61. Şi fiii preoţilor: fiii Hovie, fiii Accos, fiii Verzelai, carele au luat din featele lui Verzelae Galaditeanului muiare, şi s-au chemat cu numele lor.
62. Aceştia au cercat scrisoarea neamului său şi n-au aflat, şi s-au lepădat din preoţie.
63. Şi le-au zis Tersatha să nu mânânce din sfânta sfintelor până nu să va scula preot învăţat şi desăvârşit.
64. Toată mulţimea ca unul, patruzeaci şi doao de mii trei sute şasezeaci,
65. Afară din slugile lor şi slujnicele care era şapte mii trei sute treizeci şi şepte, şi între dânşii cântăreţi şi cântăreaţe, doao sute.
66. Caii lor, şapte sute treizeaci şi şase, cătârâi lor, doao sute patruzeaci şi cinci, ||
406r 67. Cămilele lor, patru sute treizeaci şi cinci, asinii lor, şase mii şapte sute doaozeaci.
68. Şi din căpeteniile părinţilor, când întra în bisearica Domnului, carea iaste în Ierusalim, de bună-vreare au dat spre casa lui Dumnezeu, ca să o zideascâ în locul său.
69. După puterile sale, au dat de cheltuiala lucrului solidi de aur, mii şaptezeaci şi una, de argint cinci mii, şi odăjdii preoţeşti o sută.
70. Şi au lăcuit preoţii şi leviţii, şi din norod, şi cântăreţii şi portarii, şi nathineii în cetăţile sale, şi tot Israilul în cetăţile sale.

Cap 3

Chemându-se norodul în Ierusalim, să zideaşte oltariu pre care să aduc jârtvele; şi să prăznuieşte în şapte zile praznicul corturilor. Şi în anul întoarcerii al doilea, bisearica să întemeiază, glăsuind norodul şi de bucurie şi de plângere.

406v 1. Şi venise luna a şaptea, şi era fiii | lui Israil în cetăţile sale; şi s-au adunat norodul ca un om în Ierusalim.
2. Şi s-au sculat Iosue, fiiul lui Iosedec, şi fraţii lui preoţii, şi Zorovavel, fiiul lui Salathiil, şi fraţii lui, şi au zidit oltariul Dumnezeului Israil, să aducă în el arderi de tot, precum iaste scris în leagea lui Moisi, omului lui Dumnezeu.
3. Şi au aşezat oltariul lui Dumnezeu pre temeiurile sale, spăimântându-i prinprejur noroadele pământului; şi au adus pre el jârtvă Domnului dimineaţa şi sara.
4. Şi au făcut praznicul corturilor, precum iaste scris, şi ardere în toate zilele pe rând, după poruncitul lucrul zilei în zioa sa.
5. Şi după aceastea, ardere de tot pururea, şi în luni noao, şi în toate praznicele Domnului, care era sfinţite, şi întru toate în carea de bunăvoie să aducea dar Domnului.
6. De la zioa dintâiu a lunii a şaptea au început a aduce ardere Domnului, iară bisearica lui Dumnezeu încă nu era întemeiată. ||
407r 7. Şi au dat banii tăietorilor de pietri şi zidarilor, şi bucate şi beutură şi untdelemn sidonilor şi chireanilor, să aducă leamne de chedru din Livan la marea Iopei, după cum le poruncise Chirul, împăratul pearsilor.
8. Iară în anul al doilea a venirii lor la bisearica lui Dumnezeu în Ierusalim, în luna a doao, au început Zorovavel, fiiul lui Salathiil şi Iosue, fiiul lui Iosedec, şi ceaiaalalţi dintre fraţii lor, preoţii şi leviţii, şi toţi carii venise din robie în Ierusalim şi au rânduit pre leviţi, de la doaozeaci de ani şi mai sus, să îndeamne lucrul Domnului.
9. Şi au stătut Iosue şi fiii lui şi fraţii lui, Chedmihil şi fiii lui, şi fiii Iiudei, ca un om, să stea preste cei ce făcea lucrul în bisearica lui Dumnezeu, fiii Henadad şi fiii lor şi fraţii lor, leviţii.
10. Deci, întemeindu-se de zidari bisearica Domnului, stătut-au preoţii în podoaba sa
407v cu trâmbiţele, şi leviţii, fiii lui Assav, în chinvale, să laude pre Dumnezeu prin | mânile lui David, împăratul lui Israil.
11. Şi cânta împreună în viersuri şi în mărturisirea Domnului, că e bun, că în veac e mila Lui preste Israil; şi tot norodul glăsuia cu strâgare mare, lăudând pre Domnul, pentru că să întemeiase bisearica Domnului.
12. Mulţi şi dintre preoţi şi dintre leviţi şi căpeteniile părinţilor şi bătrânii, carii văzuse bisearica mai întâi când să întemeiase, şi această bisearică în ochii lor, plângea cu glas mare, şi mulţi, glăsuind în veselie, înălţa glasul.
13. Nici putea cineva cunoaşte glasul strâgării celor ce să veselea şi glasul plângerii norodului, că împreună norodul glăsuia cu strâgare mare, şi glasul să auziia departe.

Cap 4

Protivnicii israilteanilor, samariteanii, carii din Asur trimişi era spre lăcuinţa cetăţilor Samariii, împiiadecă înoirea bisericii şi a cetăţii, pentru că nu să priimea a zidi dinpreună,|| şi până la anul lui Darie al doilea a să opri căştigă. 408r

1. Şi au auzit protivnicii Iiudei şi a lui Veniamin că fiii robiii zideasc bisearică Domnului, Dumnezeului Israil.
2. Şi, apropiindu-se la Zorovavel şi la căpeteniile părinţilor, le-au zis: „Să zidim cu voi, că aşa ca voi cercăm pre Domnul, Dumnezeul vostru! Iată, noi acum jârthuim junghieri din zilele lui Asor Haddan, împăratului Asur, care ne-au adus aici”.
3. Şi le-au zis Zorovavel şi Iosue şi cealeaalalte căpetenii părinţilor Israil: „Nu iaste voao şi noao a zidi casă Dumnezeului nostru, ci noi înşine sânguri vom zidi Domnului, Dumnezeului nostru, precum ne-au poruncit Chirul, împăratul pearsilor”.
4. Şi au fost de au opăcit norodul pământului mânile norodului Iiudei şi i-au turburat în zidire.
5. Şi au numit asupra lor sfetnici, ca să le strâce sfatul în toate zilele Chirului, împăratului pearsilor, şi până la împărăţia lui Darie, împăratului pearsilor. |
6. Iară în împărăţia Asferului, în înceaperea împărăţiii lui, au scris pâră împrotiva lăcuitorilor Iiudeii şi a Ierusalimului. 408v
7. Şi în zilele lui Artaxers, au scris Veselam Miftriditeanul şi Thaveil şi ceaiaalalţi, carii era în sfatul lor, cătră Artaxers, împăratul pearsilor. Iară epistolia acea de pâră era scrisă sirieneaşte şi să citea în limbă sirienească.
8. Reum Veelteim şi Samsai scriitoriul au scris o carte din Ierusalim lui Artaxers împăratului, de acest fealiu,
9. Reum Veelteim şi Samsai scriitoriul, şi ceaiaalalţi sfetnicii lor, dineii şi afarsathahieii, terfaleii, dievii, afarseii, arhveii, vaviloneanii, susaniheii şi elamiteanii,
10. Şi ceaiaalalţi din neamurile care le-au trecut Asenafar cel mare şi slăvitul şi le-au făcut a lăcui în cetăţile Samariii şi în ceale înalte ţânuturi, peste râu, în pace.
11. (Aceasta iaste paria epistolii carea o au trimis la el:) „Lui Artaxers împăratului, slugile tale, oamenii ca||rii sânt preste râu, închinăciune zic. 409r
12. Ştiut să fie împăratului că jidovii carii s-au suit de la tine la noi au venit în Ierusalim, în cetatea cea împrotivă războitoare şi rea, carea o zidesc, grămâdindu-i zidurile şi păreţii împreunându-i.
13. Acum, dară, cunoscut fie împăratului că, de să va zidi cetatea aceaea şi zidurile ei să vor înnoi, dajdă şi vamă şi ceale de preste an venituri nu vor da, şi până la împăraţi va agiunge această vină.
14. Iară noi, aducându-ne aminte despre sarea carea în polată o am mâncat şi pentru că a vedea vătămările împăratului negrăit lucru a fi socotim, pentru aceaea am trimis şi am vestit împăratului.
15. Să cercetezi în cărţile istoriilor părinţilor tăi şi vei afla scris în istorii şi veţi şti că cetatea aceaea, cetate împrotivă războitoare iaste şi păgubitoare împăraţilor şi ţărâlor, şi războaiele să aţiţe într-însa din zilele ceale vechi; pentru care lucru şi cetatea | aceaea s-au strâcat. 409v
16. Vestim noi împăratului, de să va zidi cetatea aceaea şi zidurile ei să vor înnoi, biruinţă peste râu nu vei avea”.
17. Cuvânt au trimis împăratul la Reum Veelteim şi Samsaii scriitoriul şi la ceaiaalalţi carii era în sfatul lor, lăcuitorii Samariii şi celoralalţi peste râu, sănătate zicând şi pace.
18. „Pâra carea o aţi trimis la noi, arătat s-au cetit înnaintea mea.
19. Şi de la mine s-au poruncit şi au cercetat şi au aflat că cetatea aceaea din zilele veachi împrotiva împăraţilor războieşte şi răscoale şi războaie să aţâţă într-însa.
20. Că şi împăraţi tari au fost în Ierusalim, carii au şi stăpânit tot ţinutul ce este peste râu şi dajda şi vama şi veniturile le lua.
21. Acum, dară, auziţi judecata: «Opriţi oamenii aceia, să nu să zidească cetatea aceaea până doară de la mine va fi porunca». ||
22. Vedeţi ca nu cumva lenevit aceasta să pliniţi şi încet să crească răul împrotiva împăraţilor”. 410r
23. Deci, paria poruncii împăratului Artaxers s-au cetit înnaintea lui Reum Veelteim şi Samsai scriitoriului şi a sfetnicilor săi; şi s-au dus degrabă în Ierusalim la jidovi şi i-au oprit în braţu şi în vârtute.

24. Atunci s-au lăsat lucrul casii Domnului în Ierusalim şi nu să făcea până la anul al doilea al împărăţiii lui Darie, împăratului pearsilor.

Cap 5

Din îndemnul lui Aggheiu şi Zaharie prorocilor, zidirea bisericii iarăşi să înceape, în zădar silindu-se a o opri căpeteniile, carii era preste râu, în Samaria, rânduiţi de împăratul asiriilor.

1. Şi au prorocit Agghei prorocul şi Zaharie, fiiul lui Addo, prorocind către jidovii carii era în Iiudeea şi în Ierusalim, în numele Dumnezeului Israil. |
410v 2. Atunci s-au sculat Zorovavel, fiiul lui Salahiil, şi Iosue, fiiul lui Iosedec, şi au început a zidi bisearica lui Dumnezeu în Ierusalim, şi cu ei prorocii lui Dumnezeu ajutorindu-i.
3. Iară într-aceaea vreame au venit la ei Thathanai, care era voivod peste râu şi Etharvuzanai şi sfetnicii lor şi aşa le-au zis: „Cine v-au dat sfat să zidiţi casa aceasta şi zidurile ei să le înnoiţi?"
4. La carea le-am răspuns care sânt numele oamenilor carii căştigă zidirea ei.
5. Iară ochiul Dumnezeului lor au fost preste bătrânii jidovilor şi nu i-au putut conteni. Şi le-au plăcut a vesti lucrul lui Darie şi atunci a face destul împrotiva pârâi aceaştiia.
6. Paria cărţii carea o au trimis Thathanaii, voivodul ţânutului de peste râu, şi Sthar
411r Vuzanaii şi sfetnicii lui arfasaheanii, carii era pre||ste râu la Darie împăratul.
7. Cuvântul ce-i trimisease aşa era scris: „Lui Darie împăratului, toată pacea!
8. Cunoscut să fie împăratului că ne-am dus la ţânutul Iiudeii, la casa Dumnezeului celui mare, carea să zideaşte cu piatră nepoleită şi leamne să pun prin păreţi, şi lucrul acela cu de-adinsul să grămădeaşte şi creaşte în mânile lor.
9. Şi am întrebat bătrânii aceaia şi aşa le-am zis: «Cine v-au dat puteare a zidi casa aceasta şi zidurile acestea a le înoi?»
10. Ci şi toate ale lor le-am cercetat de ei, să-ţi vestim; şi am scris numele bărbaţilor celor ce sânt căpetenii între dânşii.
11. Şi acest cuvânt ne-au răspuns, zicând: «Noi sântem slugile Dumnezeului ceriului şi a pământului şi zidim bisearica carea era grămădită mai înainte de aceşti mulţi ani şi carea împăratul lui Israil cel mare o zidise şi o grămădise. |
411v 12. Iară după ce spre mânie au înturnat părinţii noştri pre Dumnezeul ceriului, i-au dat în mânile lui Navohodonozor, împăratului Vavilonului, haldeului, şi casa aceasta o au strâcat şi norodul lui l-au strămutat în Vavilon.
13. Iară în anul dintâi a Chirului, împăratului Vavilonului, Chirul împăratul au pus înainte poruncă să se zidească casa lui Dumnezeu aceasta.
14. Că şi vasele bisericii lui Dumnezeu, ceale de aur şi de argint, care le luase Navohodonozor din bisearica carea era în Ierusalim şi le dusease în bisearica Vavilonului, le-au luat Chirul împăratul din bisearica Vavilonului şi s-au dat pe nume lui Sassavasar, pre care şi căpetenie l-au rânduit.
15. Şi i-au zis: 'Ia aceaste vase şi meargi şi le pune în bisearica carea este în Ierusalim, şi casa lui Dumenzeu să se zidească în locul său'.
412r 16. Atunci, dară, Sassavasar acela au venit şi au pus temeiurile bisearicii lui || Dumnezeu în Ierusalim, şi dintr-acea vreame până acum să zideaşte şi încă nu s-au plinit.
17. Acum, dară, de să pare împăratului bine, cerceteaze-se cărţularea împăratului, carea iaste în Vavilon, de cumva de la Chirul împăratul s-au fost poruncit să se zidească casa lui Dumnezeu în Ierusalim, şi vrearea împăratului despre aceasta să o trimiţă la noi»".

Cap 6

Darie, aflând în cărţulăria sa porunca Chirului despre zidirea bisericii, porunceaşte a să plini, dând şi cheltuiele. Iară bisearica, în al şaselea a lui Darie an isprăvindu-se, cu mare veselie şi cu prea multe jârtve să târnoseaşte şi Pasha în şeapte zile să prăznuieşte.

1. Atunci, Darie împăratul au poruncit şi au cercetat în cărţulia cărţilor carele era puse în Vavilon.
412v 2. Şi s-au aflat Ecvatani, carea iaste | coşteiu în ţinutul Medinii, o carte şi această însămnare era scrisă într-însa:

3. „În anul dintâiu al Chirului împăratului, Chirul împăratul au poruncit să să zidească casa lui Dumnezeu, carea iaste în Ierusalim, în locu unde să jârthuiască junghierile şi să puie temeiuri carea să poată sprijini înălţime de coţi şasezeaci şi lăţime de coţi şasezeaci.
4. Trei rânduri de pietri nenetezite şi aşa rânduri de leamne noao; iară cheltuieli din casa împăratului să vor da.
5. Ci şi vasele bisericii lui Dumnezeu, ceale de aur şi de argint, care Navohodonozor le-au fost luat din bisearica Ierusalimului şi le adusease în Vavilon, întoarcă-să şi să să ducă la bisearica Ierusalimului în locul său, care s-au şi pus în bisearica lui Dumnezeu.
6. Acum, dară, Thathanai, voivodul ţânutului care iaste peste râu, Sthar Vuzanai || şi 413r
sfetnicii voştri, afarsaheanii, carii sânteţi peste râu, departe vă feriţi de dânşii.
7. Şi sloboziţi a să face bisearica lui Dumnezeu, aceaea de la povăţuitoriul jidovilor şi de la bătrânii lor, să zidească casa lui Dumnezeu, aceaea în locul său.
8. Ci şi de la mine s-au poruncit orice trebuie să li se facă de la bătrânii jidovilor spre zidirea casii lui Dumnezeu, ca din lada împăratului, adecă din dăjdile ce să dau din ţinutul peste râu, cu de-adinsul cheltuiele să se dea bărbaţilor acelora, ca să nu să opăcească lucrul.
9. Şi de va fi lipsă, şi viţei şi miei şi iezi spre jârtva Dumnezeului ceriului, grâu, sare, vin şi untdeleamn, după leagea preoţilor carii sânt în Ieursalim, să li se dea în toate zilele, ca să nu fie în careva ponoslu.
10. Şi aducă prinoase Dumnezeului ceriu|lui şi să se roage pentru viaţa împăratului şi 413v
a fiilor lui.
11. Deci de la mine s-au pus poruncă ca tot omul care va schimba această poruncă să se ia lemn din casa lui şi să se râdice şi să se înfigă într-însul, iară casa lui să se ia pe sama obştii.
12. Iară Dumnezeu, Care au făcut a lăcui numele Său acolo, râsipească toate împărăţiile şi norodul care-ş va întinde mâna a oşti şi a râsipi casa lui Dumnezeu, aceaea carea iaste în Ierusalim. Eu, Darie, am aşezat porunca carea cu de-adinsul a să plini voiesc!"
13. Deci, Thathani, voivodul ţânutului de peste râu, şi Stharvuzanai şi sfetnicii lui, după cum poruncise Darie împăratul, aşa au plinit cu de-adinsul.
14. Iară bătrânii jidovilor zidea şi sporea, după prorociia lui Agghei prorocului şi a lui Zaharie, fiiului Addon, şi au zidit şi au grămădit, poruncind Dumnezeul lui Israil şi poruncind
Chirul || şi Darie şi Artaxers, împăraţii pearsilor. 414r
15. Şi au plinit casa lui Dumnezeu aceasta până la zioa lunei adar a treia, care iaste anul împărăţiii lui Darie al şaselea.
16. Şi au făcut fiii lui Israil, preoţii şi leviţii, şi ceiaalalţi din fiii mutării târnosirea casii lui Dumnezeu în bucurie.
17. Şi au adus spre târnosirea casii lui Dumnezeu viţei o sută, berbeci doao sute, miei patru sute, ţapi din capre pentru păcatul a tot Israilul doisprăzeace, după numărul neamurilor Israil.
18. Şi au aşezat preoţi în rândurile sale şi leviţi în rândurile sale preste lucrurile lui
*Num. 3, 6 Dumnezeu în Ierusalim, *precum iaste scris în Cartea lui Moisi.
8, 9. 19. Şi au făcut fiii lui Israil ai mutării Paştile, în zioa a lunii dintâi a patrusprăzecea.
20. Că era curăţiţi preoţii şi leviţii ca unul, toţi curaţi a jârthui Pasha tuturor fiilor mutării şi fraţilor săi, preoţilor şi sieşi.
21. Şi au mâncat fiii lui Israil, ca|rii să întorsease din robie şi toţi carii să usebise de 414v
spurcăciunea neamurilor pământului cătră dânşii, să cearce pre Domnul, Dumnezeul lui Israil.
22. Şi au făcut prăznuirea azimelor şeapte zile în veselie, că-i veselise Domnul şi-i întorsease inima împăratului Asur cătră dânşii, să agiute mânilor lor în lucrul casii Domnului, Dumnezeului Israil.

Cap 7

Ezdra scriitoriul luundu-şi soţii, cu porunca împăratului şi cu mari daruri în Ierusalim să suie, a învăţa leagea lui Dumnezeu şi norodul a-l îndrepta. Şi să însămnează porunca împăratului.

1. Iară după aceaste cuvinte, în împărăţia lui Artaxers, împăratului pearsilor, Ezdra, fiiul Saraiei, fiiului Azarie, fiiului Helchiei,
2. Fiiului Sellum, fiiului Sadac, fiiului Ahitov,
3. Fiiului Amarie, fiiului Azarie, fiiului Maraioth, ||
4. Fiiul lui Zarahie, fiiul lui Ozi, fiiul lui Vocchi, 415r

5. Fiiul lui Avisue, fiiul lui Finies, fiiului Eliazar, fiiului Aaron, preotului din-ceput,

6. Însuşi Ezra s-au suit din Vavilon şi însuşi scriitoriul degrabă în leagea lui Moisi, carea Domnul Dumnezeu o au dat lui Israil; şi i-au dat împăratul, după mâna Domnului, Dumnezeului său, preste el toată cererea lui.

7. Şi s-au suit dintre fiii lui Israil şi dintre fiii preoţilor şi dintre fiii leviţilor şi dintre cântăreţi şi dintre portari şi dintre nathineani în Ierusalim, în anul împăratului Artaxers al şeptelea.

8. Şi au venit în Ierusalim în luna a cincea, acesta iaste anul împăratului al şaptelea.

9. Că în zioa dintâi a lunii dintâi au început a să sui din Vavilon, şi în zioa dintâi a lunii a cincea au venit în Ierusalim, după mâna cea bună a Domnului său preste sâne.

10. Că Esdra ş-au gătit inima sa să judece leagea Domnului şi să facă şi să înveaţe în Israil porunca şi judecata. |

415v 11. Iară aceasta iaste paria cărţii poruncii, carea o au dat împăratul Artaxers Esdrei preotului, scriitoriului celui învăţat în cuvintele şi în poruncile Domnului şi în ţeremoniile Lui în Israil:

12. „Artaxers, împăratul împăraţilor, Esdrei preotului, scriitoriului leagii Dumnezeului ceriului, celui învăţat, sănătate!

13. De la mine s-au poruncit cum oricăruie dintre norodul lui Israil, dintre preoţii lui şi leviţi, în ţara mea îi va plăcea a să duce în Ierusalim, cu tine meargă.

14. Că de la faţa împăratului şi a şeapte sfetnici ai lui te-ai trimis să cercetezi Iiudeea şi Ierusalimul în leagea Dumnezeului tău, carea ieste în mâna ta,

15. Şi să duci argintul şi aurul, carele împăratul şi sfetnicii lui de bunăvoie l-au dăruit Dumnezeului lui Israil, a Căruie în Ierusalim iaste cortul,

16. Şi tot argintul şi aurul, oricare vei afla în tot ţinutul Vavilonului şi norodul va vrea a
416r dărui, şi dintre preoţii ce vor vrea de bunăvoie a dărui casii || Dumnezeului său, carea iaste în Ierusalim,

17. Slobod priimeaşte şi cu de-adinsul cumpără cu aceşti bani viţei, berbeci, miei şi jârtve, şi gustările lor şi le jârthuiaşte pre oltariul bisericii Dumnezeului vostru, care ieste în Ierusalim.

18. Ci şi ce-ţi va plăcea ţie sau fraţilor tăi, din celaalalt aur sau argint a face ceva, după vrearea Dumnezeului vostru faceţ.

19. Şi vasele care să dau ţie spre slujba casii Dumnezeului tău le dă înaintea lui Dumnezeu în Ierusalim.

20. Ci şi celeaalalte de care le va fi lipsă în casa Dumnezeului tău, oricât îţ va fi lipsă a cheltui, să va da din comoara şi din vistieria împăratului,

21. Şi de la mine. Eu, Artaxers împăratul, am aşezat şi am poruncit tuturor păzitorilor lăzii ceii de obşte, carii sânt peste râu, ca orice va ceare de la voi Esdra preotul, scriitoriul leagii Dumnezeului ceriului, fără zăbavă să-i daţi,

416v 22. Până la tălanţi de argint o sută, | şi până la cori de grâu o sută, şi până la vatosi de vin o sută, şi până la vatos de untdeleamn o sută, iară sarea fără măsură.

23. Tot ce să cuvinea spre leagea Dumnezeului ceriului să să dea cu de-adinsul în casa Dumnezeului ceriului, ca nu cumva să se mânie împrotiva împărăţiii împăratului şi a fiilor lui.

24. Şi voao tuturor înştiinţare vă facem, dintre toţi preoţii şi leviţii şi cântăreţii şi portarilor şi slujitorilor casii Dumnezeului acestuie, ca vama şi dajda şi veniturile de peste an să nu aveţi puteare a le pune preste ei.

25. Iară tu, Esdra, după înţelepciunea Dumnezeului tău, carea ieste în mâna ta, rânduiaşte judecători şi înainte-şezetori, să judece tot norodul care ieste peste râu, pre aceaia, adecă, carii au cunsocut leagea Dumnezeului tău, ci şi pre cei neştiuţi ||
417r învăţaţi slobod.

26. Şi tot care nu va face leagea Dumnezeului tău şi leagea împăratului, cu de-adinsul judecată va fi despre aceia sau spre moarte, sau spre izgonire, sau spre osândirea averilor lui, sau, adecă, spre temniţă.

27. Bine e cuvântat Domnul, Dumnezeul părinţilor noştri, Carele au dat aceasta în inima împăratului, ca să slăvească casa Domnului, carea iaste în Ierusalim,

28. Şi spre bine au plecat mila sa înnaintea împăratului şi a sfetnicilor lui şi a tuturor voievozilor împăraţilor celor putearnici; şi i-au întărit cu mâna Domnului, Dumnezeului mieu, carea era în mine; am adunat din Israil căpetenii carii s-ar sui cu mine.

Cap 8

Să numără ceai ce din Vavilon s-au suit cu Esdra. Carii, vestind post pentru îndreptarea drumului lui Dumnezeu, rugându-se, norocit ajung în Ierusalim, şi | vaseale ce le adusease cu sâneşi le aduc în bisearică cu jârtvele. 417v

1 Şi aceastea sânt căpeteniile familiilor şi catastihul celor ce s-au suit cu mine în
împărăţia împăratului Artaxers din Vavilon:
2 Din fiii lui Finees, Ghersom; din fiii Ithamar, Daniil; din fiii David, Hattul;
3. Din fiii Sehenie, fiii Faros, Zaharie, şi cu el s-au numărat bărbaţi o sută cinzeaci;
4. Din fiii Fahath, Moav, Eliaenai, fiiul Zarehe, şi cu el doao sute de bărbaţi;
5. Din fiii lui Sehenie, fiiul Ezehiel, şi cu el trei sute de bărbaţi;
6. Din fiii Adan, Aved, fiiul Ionathan, şi cu el cinzeaci de bărbaţi;
7. Din fiii Alam, Isaie, fiiul Athaliei, şi cu el şeaptezeaci de bărbaţi.
8. Din fiii Safatie, Zevedie, fiiul Mihail, şi cu el optzeaci de bărbaţi;
9. Din fiii lui Ioav, Ovedie, fiiul Iahiil, şi cu el doao sute optsprăzeace bărbaţi;
10. Din fiii Zelomith, fiiul Iorfie, şi cu el o || sută şasezeaci de bărbaţi; 418r
11. Din fiii Vevai, Zaharie, fiiul lui Vevai, şi cu el doaozeaci şi opt de bărbaţi;
12. Din fiii Azgad, Iohanan, fiiul Ecchetan, şi cu el o sută şi zeace bărbaţi;
13. Din fiii lui Adonicam, carii era mai pe urmă, şi acestea numele lor: Elifeleth şi Iehiil şi Samaia, şi cu ei şasezeaci de bărbaţi;
14. Din fiii Vegvi, Uthai şi Zahur, şi cu ei şeaptezeaci de bărbaţi.
15. Şi i-am adunat la râul care curge spre Ahava şi am rămas acolo trei zile şi am cercat în norod şi în preoţi de fiii lui Levii, şi n-am aflat acolo.
16. Şi am tremis pre Eliezer şi Ariil şi Semeie şi Elnathan şi Iariv şi pre altul Elnathan şi Nathan şi Zaharie şi Mesolla, căpeteniile; şi Ioiariv şi Elnathan, înţelepţii.
17. Şi i-am trimis la Eddon, carele iaste întâie în locul Casfiei şi am | pus în gura lor 418v cuvintele carele să le grăiască către Eddon şi către fraţii lui nathineanii, în locul Casfiei, ca să ne aducă slujitori casei Dumnezeului nostru.
18. Şi ne-au adus prin mâna cea bună a Dumnezeului nostru preste noi om învăţat din fiii lui Moholi, fiiului Levi, fiiului Israil şi Saraviam, şi fiii lui şi fraţii lui, optsprăzeace,
19. Şi Hasavie şi cu el Isaie, din fiii Merari, şi fraţii lui şi fiii lui, doaozeaci.
20. Şi din nathineani, pre carii îi dedease David şi căpeteniile spre slujba leviţilor, nathineani, doao sute doaozeaci, toţi aceştia pe numele sale să chema.
21. Şi am vestit acolo post, lângă râul Ahava, să ne năcăjim înaintea Domnului, Dumnezeului nostru, şi să cearem de la El cale dreaptă noao şi fiilor noştri şi a toată avearea noastră.
22. Că m-am ruşinat a ceare de la împăratul ajutoriu şi călăreţi, carii || să ne scutească 419r de nepriiatini în drum, că am fost zis împăratului: «Mâna Dumnezeului nostru iaste preste toţi carii încearcă în bine şi în tăria Lui şi în putearea Lui, şi urgiia, preste toţi carii Îl părăsesc».
23. Şi am postit şi ne-am rugat Dumnezeului nostru pentru aceasta; şi ni s-au întâmplat norocit.
24. Şi am usebit dintre căpeteniile preoţilor doisprăzeace, pre Saravie, Hasavie şi cu ei dintre fraţii lor, zeace.
25. Şi le-am pus argintul şi aurul şi vaseale ceale sfinţite a casii Dumnezeului nostru, care dăruise împăratul şi sfednicii lui şi tot Israilul din cei ce să aflase.
26. Şi am pus în mânile lor talanţi de aur şase sute cinzeaci şi vase de argint o sută, talanţi de aur o sută,
27. Şi roşteiu de aur doaozeaci, carii avea căte o mie de solidi şi vase de aramă bună, strălucitoare, frumoase ca aurul, doao. |
28. Şi le-am zis: «Voi, sfinţii Domnului, şi vaseale sfinte şi argintul şi aurul, care de 419v bunăvoie s-au adus Domnului, Dumnezeului părinţilor noştri,
29. Privegheaţi şi le păziţi, până când le veţi da înaintea căpeteniilor preoţilor şi leviţilor şi a povăţuitorilor familiilor Israil în Ierusalim, în vistieriile casii Domnului!»
30. Şi au priimit preoţii şi leviţii măsura aurului şi a argintului şi a vasealor, să le poarte în Ierusalim, în casa Dumnezeului nostru.
31. Şi am plecat de la râul Ahava în zioa lunii dintâiu a doaosprăzecea, să meargem în Ierusalim; şi mâna Dumnezeului nostru au fost preste noi şi ne-au mântuit din mâna nepriiatinului şi a leşuitoriului în cale.

32. Şi am venit în Ierusalim şi am rămas acolo trei zile.
33. Iară în zioa a patra s-au pus argintul şi aurul şi vasele în casa Dumnezeului nostru,
420r prin mâna lui Meremoth, fiiul || lui Urie preotului, şi cu el Eleazar, fiiul Finees, şi cu ei Iozaved, fiiul lui Iosue, şi Noadaia, fiiul lui Vennoi levitului,
34. După numărul şi măsura tuturor. Şi s-au scris toată măsura în vreamea aceaea.
35. Şi carii venise din robie, fiii mutării, au adus arderi de tot Dumnezeului lui Israil, viţei doisprăzeace pentru tot norodul lui Israil, berbeci noaozeaci şi şase, miei şeaptezeaci şi şeapte, ţapi pentru păcat doisprăzeace; toate spre ardere de tot Domnului.
36. Şi au dat poruncile împăratului dărăbanţilor carii era din vedearea împăratului şi voivozilor peste râu; şi au înălţat norodul şi casa lui Dumnezeu.

Cap 9

Auzind Esdra pre jidovi a să fi căsătorit cu păgâni, îşi rumpea vejmintele şi mărturiseaşte păcatele norodului şi plânge înaintea Domnului.

420v 1. Şi după ce s-au plinit aceastea, s-au | apropiat la mine căpeteniile, zicând: «Nu s-au usebit norodul lui Israil, preoţii şi leviţii, de cătră norodul locurilor şi de necurăţiile lor, adecă a hananeului şi hetheului, fereseului şi ievuseului şi amoniteanilor şi a moaviteanilor şi a eghipteanilor şi amoreailor.
2. Că au luat din featele lor şieşi şi feciorilor săi şi au mestecat sămânţa cea sfântă cu noroadele locurilor; şi mânile căpeteniilor şi a sfaturilor au fost încălcarea de leage această dintâi».
3. Şi, auzând cuvântul acesta, mi-am rupt contuşul mieu şi văjmântul, şi mi-am zmult părul capului mieu şi barba, şi am şezut mâhnit.
4. Şi s-au adunat la mine toţi carii să temea de cuvântul Dumnezeului lui Israil, pentru călcarea de leage a celor ce venise din robie, şi eu şedeam trist până la jârtva de sara.
421r 5. Şi în jârtva cea de sara m-am sculat || din năcazul mieu şi, cu platoşa şi contuşul rupt, mi-am plecat jenunchele şi am întins mânile cătră Domnul, Dumnezeul mieu,
6. Şi am zis: «Dumnezeul mieu, afundu-mă şi mă ruşinezu a-m râdica faţa cătră Tine, că nedreptăţile noastre s-au înmulţit preste capul nostru şi greşealele noastre au crescut până la ceriu,
7. Din zilele părinţilor noştri, ci şi noi înşine am păcătuit greu până la această zi, şi întru nedreptăţile noastre ne-am vândut înşine şi împăraţii noştri şi preoţii noştri în mâna împăraţilor locurilor şi spre sabie şi spre robie şi spre cădeare şi spre zmolirea feaţii, precum şi în zioa aceasta.
8. Şi acum, ca o puţină şi spre o cirtă s-au făcut rugăciunea noastră cătră Domnul, Dumnezeul nostru, să ni să sloboază rămăşiţele şi să ni să dăruiască pâţinteluţ în locul său cel sfânt şi să lumineaze ochii noştri Dumnezeul nostru, şi să ne dea puţinea viaţă în slujba noastră. |
421v 9. Că robi sântem şi în robia noastră nu ne-au părăsit Dumnezeul nostru, ci au plecat preste noi mila înnaintea împăratului pearsilor, ca să ne dea viaţă şi să înalţă casa Dumnezeului nostru şi să zidească pustietăţile ei şi să ne dea îngrăditură în Iiudeea şi în Ierusalim.
10. Şi acum ce vom zice, Dumnezeul nostru, după aceastea? Pentru că am părăsit poruncile Tale,
11. Care le-ai poruncit în mâna slugilor Tale, prorocilor, zicând: «Pământul la care voi întraţi a-l stăpâni pământ necurat iaste după necurăţia noroadelor şi a celoraalalte pământuri, de spurcăciunile celor ce l-au umplut de la gură până la gură în spurcăciunea sa.
12. *Acum, dară, featele voastre să nu le daţi fiilor acelora şi featele lor să nu le luaţ fiilor voştri şi să nu le cercaţ pace lor şi sporiul lor până în veac, ca să vă întăriţi şi să mâncaţi ceale bune ale pământului şi moşteani să aveţi fiii voştri până în veac!» *2 Leage 7, 3.
422r 13. Şi după toate care au venit asu||pra noastră în faptele noastre ceale reale şi în greşala noastră cea mare, că Tu, Dumnezeul nostru, ne-ai slobozit din nedreptatea noastră şi ne-ai dăruit mântuire precum iaste astăzi,
14. Ca să nu ne întoarcem şi deşarte să facem poruncile Tale, nici căsătorii să împreunăm cu noroadele spurcăciunilor acestora. Au doară te-ai mâniat pre noi până în sfârşit, să nu ne slobozi rămăşiţe spre mântuire?
15. Doamne, Dumnezeul lui Israil, drept eşti Tu, pentru că sântem părăsiţi, carii să ne mântuim ca în zioa aceasta. Iată, înaintea Ta sântem, în păcatul nostru, că nu poate sta înaintea Ta despre aceasta".

Cap 10

Esdra, chemând împreună toţi fiii mutării, le porunceaşte să leapede muierile ceale de alt neam; carea a o face răspunzând, să numără cei ce sânt rânduiţi spre acest lucru şi carii făcuse acest fealiu de căsătorii.

1. Deci aşa rugându-se Esdra şi tânguin|du-se şi plângând şi zăcând înnaintea 422v
bisericii lui Dumnezeu, s-au adunat la el din Israil ceată mare foarte de bărbaţi şi de muieri şi de copii, şi au plâns norodul cu plânsoare multă.
2. Şi au răspuns Sehenie, fiiul lui Iehiil, din fiii lui Elam, şi au zis lui Esdra: „Noi am călcat leagea împrotiva Dumnezeului nostru şi am luat muieri de alt neam, din noroadele pământului. Şi acum, de iaste pocăinţă în Israil pentru aceasta,
3. Să lovim legătură cu Domnul, Dumnezeul nostru, să lepădăm toate muierile şi pre cei ce s-au născut dintru aceastea; după vrearea Domnului şi a celor ce să tem de porunca Domnului, Dumnezeului nostru, după leage să fie.
4. Scoală, aşa iaste a judeca, şi noi vom fi cu tine, întăreaşte-te şi fă!”
5. Şi s-au sculat Esdra şi au jurat căpeteniile preoţilor şi a leviţilor şi tot Israilul să facă după cuvântul acesta şi au jurat.
6. Şi s-au sculat Esdra înaintea ca||sei lui Dumnezeu şi s-au dus la casa lui Iohanan, 423r
fiiu lui Eliav, şi au întrat acolo; pâne n-au mâncat şi apă n-au beut, că plângea nelegiuirea celor ce venise din robie.
7. Şi s-au trimis cuvânt în Iiudeia şi prin Ierusalim tuturor fiilor mutării să se adune în Ierusalim.
8. Şi tot care n-ar veni în trei zile după sfatul căpeteniilor şi al bărbaţilor să va lua toată avearea lui, şi el să va lepăda din ceata mutării.
9. Şi s-au adunat toţi bărbaţii Iiudeii şi ai lui Veniamin în Ierusalim în trei zile, aceasta-i luna a noao, în zioa lunii a doaozecile. Şi au şezut tot norodul în uliţa casei lui Dumnezeu, tremurând pentru păcat şi pentru ploi.
10. Şi s-au sculat Esdra preotul şi au zis cătră ei: „Voi aţi călcat leagea şi aţi luat muieri de alt neam, ca să adaogeţi peste păcatul lui Israil.
11. Şi acum daţi mărturisire Domnului, Dumnezeului părinţilor voştri, | şi faceţi ce-i 423v
place Lui şi vă usebiţi de neamurile pământului şi de muiarile ceale de alt neam!”
12. Şi au răspuns toată mulţimea şi au zis cu mare glas: „După cuvântul tău cătră noi, aşa fie!
13. Însă fiind mult norod şi vreamea de ploaie şi nu puteam sta afară, şi lucrul nu de o zi sau doao (că foarte am păcătuit în cuvântul acesta),
14. Rânduiască-să căpetenii în toată mulţimea şi toţi în cetăţile noastre carii au luat muiari de alte neamuri să vie în vreami rânduite şi cu aceşti bătrâni, prin cetăţi şi prin cetăţi, şi judecătorii ei, până ce să va întoarce mânia Dumnezeului nostru de la noi despre păcatul acesta”.
15. Deci Ionathan, fiiul Azahel, şi Iaasia, fiiul lui Thecue, au stătut spre aceasta, şi Mesolam şi Sevethai, leviţii, i-au ajutat.
16. Şi au făcut aşa fiii mutării. Şi s-au dus Esdra preotul şi bărbaţii, că||peteniile familiilor, 424r
în casele părinţilor săi şi toţi pre numele sale; şi au şezut în zioa dintâi a lunii a zecea să cearce lucrul.
17. Şi s-au sfârşit toţi bărbaţii carii luase muiari de alt neam până la zioa dintâi a lunii dintâi.
18. Şi au aflat dintre fiii preoţilor, carii luase muiari de alt neam: din fiii lui Josue, fiii lui Iosedec şi fraţii lui, Maasie şi Eliezer şi Iariv şi Godolie.
19. Şi au dat mânile sale că-şi vor lepăda muiarile şi pentru păcat vor da un berbeace din oi.
20. Şi din fiii Emmer, Hanani şi Zevedie,
21. Şi din fiii Harim, Masie şi Ilie şi Semeie şi Iehiil şi Ozie,
22. Şi din fiii Fesfur, Elioenai, Maasie, Ismail, Nathanail, Iozaved şi Elasa,
23. Şi din fiii leviţilor, Iozaved şi Semei şi Chelaie, el iaste Calita, Fataia, Iiuda şi Eliezer, |
24. Şi dintre cântăreţi, Eliasiv, şi dintre portari, Sellim şi Telem şi Uri, 424v
25. Şi dintre israililiteani, din fiii Faros, Remea şi Iezie şi Melhie şi Vanea,
26. Şi din fiii Elam, Mathanie, Zaharie şi Iehiil şi Avdi şi Erimoth şi Ilie,
27. Şi din fiii Zethua, Elioenai, Eliaziv şi Mathanie şi Erimoth şi Zavad şi Aziza,

28. Şi din fiii Vevai, Iohanan, Hananie, Zavvai, Athalai,
29. Şi din fiii Vani, Mosolam şi Meluh şi Aadaia, Iasuv şi Saal şi Ramoth,
30. Şi din fiii Fahath Moav: Edna şi Halal, Vanaie şi Maasia şi Mathanie, Veseliil, Venui şi Manase,
31. Şi din fiii Herem, Eliezer, Iosue, Melhie, Semeie, Simion,
32. Veniamin, Maloh, Samarie,
33. Şi din fiii Hasom, Mathanai, Mathatha, Zavad, Elifelet, Iermai, Manasse, Semei, ||
425r 34. Din fiii lui Vani, Maaddi, Amram şi Vel,
35. Vanee şi Vadaie, Heliav,
36. Vanie, Marimuth şi Eliasiv,
37. Mathanie, Mathanai şi Iasi,
38. Şi Vani şi Vennui, Semei,
39. Şi Salmie şi Nathan şi Adaie,
40. Şi Mehnedevai, Sisai, Sarai,
41. Ezdrel şi Selemiav, Semerie,
42. Selum, Amarie, Iosif,
43. Din fiii Nevon, Iehiil, Mathathie, Zavad, Zavina, Ieddu şi Ioil şi Vanaie.
44. Toţi aceştia luase muieri de alt neam şi au fost dintre dânsele muieri care născuse fii.

A

ACOLO: adv.
acolo: 6,12; 8,15, 21, 32; 10,6

ACUM: adv.
acum: 4,2, 13, 21; 5,16, 17; 6,6; 9,8, 10, 12; 10,2, 11

(a se) ADĂUGA: v. I; var. **(a se) ADAOGE:** v. III „a mai pune ceva lângă cele ce sunt”
să adaogeţi: *conj. prez. 2.pl.* 10,10

(a se/-şi) ADUCE: v. III
aduc: *ind. prez. 3.pl.* 1,4; rezum. cap.8
adusease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 1,7; 6,5; rezum. cap.8
(să) aduc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.3
să aducă: *conj. prez. 3.pl.* 3,2, 7; 8,17
au adus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,3; 4,2; 6,17; 8,18, 35
(să) aducea: *ind. imp. 3.sg.* 3,5
a aduce: *inf. prez.* 3,6
aducându(-ne): *gerunziu în loc. v.* ***aducându-ne aminte*** 4, 14
aducă: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 6,10
(s-)au adus: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,28

(a se) ADUNA: v. I
(s-)au adunat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,1; 9,4; 10,1, 9
am adunat: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,28; 8,15
să (se) adune: *conj. prez. 3.pl.* 10,7

AFARĂ: adv.
afară: *adv. în loc. prep.* ***afară din*** „pe lângă” 1,4, 6; 2,65
afară: 10,13

AFARSAHEAN: s.m.; var. **ARFARSAHEAN** (cf. **AFARSATHAHEU**)
arfasaheanii: *pl. nom.* (cf. lat. *apharsacei*) 5,6
afarsaheanii: *pl. nom.* 6,6

AFARSATHAHEU: s.m. „un nume care apare într-o listă aramaică pregătită pentru Artaxerxe, listă ce enumeră diferite popoare care au fost colonizate în Samaria de către Asurbanipal” (cf. DB p.330).
afarsathahienii: *pl. nom.* (cf. lat. *apharsatheï*) 4,9

AFARSEU: s.m. „un nume care apare într-o listă aramaică pregătită pentru Artaxerxe, listă ce enumeră diferite popoare care au fost colonizate în Samaria de către Asurbanipal” (cf. DB p.330).
afarseii: *pl. nom.* (cf. lat. *apharsei*) 4,9

(a se) AFLA: v. I „a găsi”
au aflat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,62; 4,19; 10,18
vei afla: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,15; 7,16
aflând: *gerunziu* rezum. cap.6
(s-)au aflat: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,2
am aflat: *ind. pf.c. 1.sg.* 8,15
(să) aflase: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 8,25

(a se) AFUNDA: v. I (aici) „a se tulbura” (cf. lat. *confundō, -ere*)
afundu(-mă): *ind. prez. 1.sg.* 9,6

AICI: adv.
aici: 4,2

(a) AJUNGE: v. III; var. (Reg.) **(a) AGIUNGE**
va agiunge: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,13
ajung: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.8

(a) AJUTA: v. I; var. (Reg.) **(a) AGIUTA**
agiute: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 1,4
au ajutat: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,6; 10,15
să agiute: *conj. prez. 3.sg.* 6,22

AJUTOR: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **AJUTORIU**
ajutoriu: *sg. ac.* 8,22

(a) AJUTORI: v. IV (Iuz.) „a ajutora”
ajutorindu-: *gerunziu* 5,2

(a) AMESTECA: v.I; var. **(a) MESTECA**
au mestecat: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,2

AMINTE: adv.
aminte: *adv. în loc. v.* ***a-şi aduce aminte***; vezi **(a se/-şi) ADUCE**

AMONITEAN: s.m. (cf. **Indice** Fc)
amoniteanilor: *pl. gen.* 9,1

AMOREU: s.m. (cf. **Indice** Fc)
amoreailor: *pl. gen.* 9,1

AN: s.m.
ani: *pl. nom./ac.* rezum. cap.1; 3,8; 5,11
anul: *sg. nom./ac.* 1,1; rezum. cap.3; 3,8; rezum. cap.4; 4,24; 5,13; 6,3, 15; 7,7, 8
an: *sg. ac., în loc. adj.* ***de preste an/de peste an*** „din cursul unui an” 4,13; 7,24
an: *sg. ac.* rezum. cap.6

APĂ: s.f.
apă: *sg. ac.* 10,6

(a se) APROPIA: v. I
apropiindu(-se): *gerunziu* 4,2
(s-)au apropiat: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,1

ARAMĂ: s.f.
aramă: *sg. ac.* 8,27

(a) ARĂTA: v. I
arăta: *inf. prez. fără* **a** 2,59

ARĂTAT: adv. „direct”; „întocmai”
arătat: 4,18

ARDERE: s.f. „jertfă”
arderi: *pl. ac., în sintagma* ***arderi de tot*** 3,2; 8,35
ardere: *sg. ac.* 3,4, 6
ardere: *sg. nom., în sintagma* ***ardere de tot*** 3,5; 8,35

ARGINT: s.n.
argint: *sg. ac.* 1,4, 6, 9, 10, 11; 2,69; 5,14; 6,5; 7,18, 22; 8,26
argintul: *sg. nom./ac.* 7,15, 16; 8,25, 28, 33
argintului: *sg. gen.* 8,30

ARHVEU: s.m. „un nume care apare într-o listă aramaică pregătită pentru Artaxerxe, listă ce enumeră diferite popoare care au fost colonizate în Samaria de către Asurbanipal” (cf. DB p.330).
arhveii: *pl. nom.* (cf. lat. *erchuei*) 4,9

ASIN: s.m.
asinii: *pl. nom.* 2,67

ASIR: s.m. (cf. **Indice** 3Împ)
asiriilor: *pl. gen.* rezum. cap.5

ASTĂZI: adv.
astăzi: 9,13

AŞA: adv.
aşa: 4,2; 5,3, 7, 9; 6,4, 13; 10,1, 4, 12, 16

(a) AŞEZA: v. I
au aşezat: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,3; 6,18
am aşezat: *ind. pf.c. 1.sg.* 6, 12; 7,21

ATUNCI: adv.
atunci: 4,24; 5,2, 5, 16; 6,1

(a se) AŢÂŢA: v. I; var. (Înv.) **(a se) AŢIŢA**
(să) aţiţe (sic!)**:** *ind. prez. 3.pl.* 4,15
(să) aţâţă: *ind. prez. 3.pl.* 4,19

AUR: s.n.
aur: *sg. ac.* 1,4, 6, 9, 11; 2,69; 5,14; 6,5; 7,18; 8,26, 27
aurul: *sg. nom./ac.* 7,15, 16; 8,25, 27, 28, 33
aurului: *sg. gen.* 8,30

(a se) AUZI: v. IV
(să) auziia: *ind. imp. 3.sg.* 3,13
au auzit: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,1
auziţi: *imperativ 2.pl.* 4,21
auzind: *gerunziu* rezum. cap. 9
auzând: *gerunziu* 9,3

(a) AVEA: v. II
vei avea: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,16
să aveţi: *conj. prez. 2.pl.* 7,24; 9,12
avea: *ind. imp. 3.sg.* 8,27

AVERE: s.f.
averi: *pl. ac.* 1,4, 6
averilor: *pl. gen.* 7,26
avearea: *sg. dat.* (*cu prep.* **a + *toată***) 8,21
avearea: *sg. nom.* 10,8

AZIMĂ: s.f.
azimelor: *pl. gen., în sintagma* ***prăznuirea azimelor*** (cf. **Indice** Iş – **AZIMĂ**) 6,22

B

BABILONEAN: s.m.; var. **VAVILONEAN** „numele unui popor care apare într-o listă aramaică pregătită pentru Artaxerxe, listă ce enumeră diferite popoare care au fost colonizate în Samaria de către Asurbanipal" (cf. DB p.330; **Indice** 4Împ)
vaviloneanii: *pl. nom.* 4,9

BAN: s.m.
banii: *pl. ac.* 3,7
bani: *pl. ac.* 7,17

BARBĂ: s.f.
barba: *sg. ac.* 9,3

BĂRBAT: s.m.
bărbaţilor: *pl. gen./dat.* 2,2; 5,10; 6,8; 10,8
bărbaţii: *pl. nom.* 2,22, 23, 27, 28; 10,9, 16, 17
bărbaţi: *pl. nom./ac.* 8,3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14; 10,1

BĂTRÂN, -Ă: s.m./f.
bătrânii: *s.m. pl. nom./ac.* 3,12; 5,5, 9; 6,7, 8, 14
bătrâni: *s.m. pl. ac.* 10,14

BĂUTURĂ: s.f.; var. **BEUTURĂ**
beutură: *sg. ac.* 3,7

(a) BEA: v. II
au beut: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,6

BERBEC: s.m.; var. **BERBECE**
berbeci: *pl. nom./ac.* 6,17; 7,17; 8,35
berbeace: *sg. ac.* 10,19

BINE: adv./s.
bine: *adv.* 5,17
bine: *adv. în structura v. dislocată* ***bine e cuvântat*** 7,27
bine: *s.n. sg. ac.* 7,28; 8,22

(a) BINECUVÂNTA: v. I
bine e cuvântat: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 7,27

BIRUINŢĂ: s.f.
biruinţă: *sg. ac.* 4,16

BISERICĂ: s.f.; var. (Înv.) **BISEARICĂ**
bisericii: *sg. gen./dat.* rezum. cap.1; 1,4, 5, 7; rezum. cap.2; rezum. cap.4; rezum. cap.5; 5,14, 16; rezum. cap.6; 6,5; 7,17; 10,1
bisearica: *sg. ac., în sintagma* ***bisearica dumnezeului*** 1,7
bisearica: *sg. nom./ac.* 2,68; rezum. cap.3; 3,6, 8, 9, 10, 11, 12; 5,2, 11, 14, 15; rezum. cap.6; 6,5, 7
bisearică: *sg. ac.* 3,12; 4,1; rezum. cap.8

BRAŢ: s.n.
braţu: *sg. ac.* 4,23

BUCATĂ: s.f. „hrană"
bucate: *pl. ac.* 3,7

BUCURIE: s.f.
bucurie: *sg. ac.* rezum. cap.3; 6,16

BUN, -Ă: adj./s.
bun: *adj. m sg. nom.* 3,11
bună: *adj. f. sg. ac.* 7,9; 8, 18, 27
(ceale) bune: *s.f. pl. ac.* 9,12

BUNĂVOIE: s.f.
bunăvoie: *sg. ac., în loc. adv.* ***de bunăvoie*** 1,6; 3,5; 7,15, 16; 8,28

BUNĂ-VRERE: s.f. „bunăvoie"
bunăvreare: *sg. ac., în loc. adv.* ***de bună-vreare*** „de bunăvoie" 1,4; 2,68

C

CAL: s.m.
caii: *pl. nom.* 2,66

CALE: s.f.
cale: *sg. ac.* 8,21, 31

CANANEU: s.m.; var. **HANANEU** (cf. **Indice** Fc)
hananeului: *sg. gen.* 9,1

CANCIOC: s.n.; var. **CANCEU** „cană mare" (aici şi „cupă", „pocal"; aici prima atestare a cuvântului; cf. DA, unde prima atestare a cuvântului în forma **CANCEU** este la Tudor Pamfile, *Industria casnică la români(...)*, Bucureşti, 1910.
cănceaie: *pl. nom.* 1,9, 10

CAP: s.n.
capului: *sg. gen.* 9,3
capul: *sg. ac.* 9,6

CAPRĂ: s.f.
capre: *pl. ac.* 6,17

CARTE: s.f.
cartea/Cartea: *sg. nom./ac.* în titlu: *Cartea întâie Ezdrei*; 6,18
carte: *sg. nom./ac.* 4,8; 6,2
cărţile: *pl. ac.* 4,15
cărţii: *sg. gen.* 5,6; 7,11
cărţilor: *pl. gen., în sintagma* ***cărţulia cărţilor*** „arhiva scrisorilor” 6,1

CASĂ: s.f.
casă: *sg. ac.* 1,2; 4,3
casa: *sg. nom./ac., în sintagmele* ***casa Domnului/casa lui Dumnezeu/casa Dumnezeului/casa Dumnezeului ceriului*** 1,3; 2,68; 5,8, 13, 15, 17; 6,3, 7, 12, 15; 7,20, 23, 27; 8,30, 33, 36; 9,9
casa: *sg. nom./ac.* 2,36, 59; 5,3, 9, 12; 6,4, 11; 10,6
casii: *sg. gen., în sintagma* ***casii Domnului/casii lui Dumnezeu/casii Dumnezeului*** 4,24; 6,8, 16, 17, 22; 7,16, 19, 24; 8,25, 29; 10,6
casei: *sg. dat. adn., în sintagma* ***casei Dumnezeului/casei lui Dumnezeu*** 8,17; 10,9
casele: *pl. ac.* 10,16

CATASTIF: s.n.; var. **CATASTIH**
catastihul: *sg. nom.* 8,1

CATÂR: s.m.; var. **CĂTÂR**
cătârâi: *pl. nom.* 2,66

CĂDERE: s.f.
cădeare: *sg. ac.* 9,7

CĂLĂREŢ: s.m.
călăreţi: *pl. ac.* 8,22

(a) CĂLCA: v. I
am călcat: *ind. pf.c. 1.pl.* 10,2
aţi călcat: *ind. pf.c. 2.pl.* 10,10

CĂLCARE: s.f.
călcarea: *sg. ac., în sintagma* ***călcarea de leage*** (cf. lat. *transgressiō, -ōnis* „călcarea legii”) 9,4

CĂMILĂ: s.f.
cămilele: *pl. nom.* 2,67

CĂPETENIE: s.f.
căpeteniile: *pl. nom./ac.* 1,5; 2,68; 3,12; 4,2; rezum. cap.5; 8,1, 16, 20, 24; 9,1; 10,5, 16
căpeteniii: *sg. dat.* 1,8
căpetenii: *pl. nom.* 4,3; 5,10; 7,28; 10,14
căpetenie: *sg. ac.* 5,14
căpeteniilor: *pl. gen.* 8,29; 9,2; 10,8

CĂRŢULARE: s.f. „arhivă”; cuvântul nu este înregistrat în DA.
cărţularea: *sg. nom.* 5,17

CĂRŢULĂRIE: s.f. „arhivă”; cuvântul nu este înregistrat în DA.
cărţulăria: *sg. ac.* rezum. cap.6

CĂRŢULIE: s.f. (aici) „arhivă”
cărţulia: *sg. ac., în sintagma* ***cărţulia cărţilor*** „arhiva scrisorilor” 6,1

(a se) CĂSĂTORI: v. IV
a să fi căsătorit: *inf. pf.* rezum. cap.9

CĂSĂTORIE: s.f.
căsătorii: *pl. ac., în sintagma* ***nici căsătorii să împreunăm*** „să nu ne înrudim” 9,14
căsătorii: *pl. ac.* rezum. cap.10

(a) CÂNTA: v. I
cânta: *ind. imp. 3.pl.* 3,11

CÂNTĂREŢ, -EAŢĂ: s.m./f.
cântăreţii: *s.m. pl. nom.* 2,41, 70; 7,24
cântăreţi: *s.m. pl. nom./ac.* 2,65; 7,7; 10,24
cântăreaţe: *s.f. pl. nom.* 2,65

(a) CÂŞTIGA: v. I; var. **(a) CĂŞTIGA** „a dobândi”; (Trans.; înv.) „a se osteni”; (Înv.) „a se îngriji (de cineva sau de ceva)”
căştigă: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.4; 5,4

CEATĂ: s.f.
ceată: *sg. nom.* 10,1
ceata: *sg. ac., în sintagma* ***ceata mutării*** „adunare fiilor surghiunului” 10,8

CER: s.n.; var. **CERIU**
ceriului: *sg. gen., în sintagma* ***Dumnezeul ceriului/Dumnezeului ceriului*** 1,2; 5,11, 12; 6,9, 10; 7,12, 21, 23
ceriu: *sg. ac.* 9,6

(a) CERCA: v. I „a căuta”; „a cerceta”
au cercat: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,62
cercăm: *ind. prez. 1.pl.* 4,2
să cearce: *conj. prez. 3.pl.* 6,21; 10,16
am cercat: *ind. pf.c. 1.sg.* 8,15
să cercaţ: *conj. prez. 2.pl.* 9,12

(a se) CERCETA: v. I
să cercetezi: *conj. prez. 2.sg.* 4,15; 7,14
au cercetat: *ind. pf.c. impers./3.sg.* 4,19; 6,1
am cercetat: *ind. pf.c. 1.pl.* 5,10
cerceteaze(-se): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 5,17

(a) CERE: s.f.
va ceare: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,21
să cearem: *conj. prez. 1.pl.* 8,21
a ceare: *inf. prez.* 8,22

CEREMONIE: s.f.; var. (Înv.) **ŢEREMONIE**
ţeremoniile: *pl. ac.* 7,11

CERERE: s.f.
cererea: *sg. ac.* 7,6

CETATE: s.f.
cetatea: *sg. nom./ac.* 2,1; 4,12, 13, 15, 16, 19, 21
cetăţile: *pl. ac.* 2,70; 3,1; 4,10; 10,14
cetăţilor: *pl. gen.* rezum. cap.4
cetăţii: *sg. gen.* rezum. cap.4
cetate: *sg. nom.* 4,15
cetăţi: *pl. ac., în sintagma* ***prin cetăţi şi prin cetăţi*** „prin fiecare cetate” 10,14

CHEDRU: s.m. (Înv. şi pop.) „cedru” (cf. **Indice** Iov)
chedru: *sg. ac.* 3,7

(a) CHELTUI: v. IV
a cheltui: *inf. prez.* 7,20

CHELTUIALĂ: s.f.
cheltuiala: *sg. ac.* 2,69
cheltuiele: *pl. nom./ac.* rezum. cap.6; 6,8
cheltuieli: *pl. nom.* 6,4

(a se) CHEMA: v. I
(s-)au chemat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,61
chemându(-se) *gerunziu* rezum. cap. 3
(să) chema: *ind. imp. 3.pl.* 8,20
chemând: *gerunziu* rezum. cap.10

CHIMVAL: s.n. (Înv.; mai ales la pl.) „vechi instrument muzical compus din două jumătăţi de glob de aramă care se loveau una de alta”
chinvale: *pl. ac.* 3,10

CHIREAN: s.m. (aici) „tirian” (în textul lat. *Tyriisque*). Tirienii erau neîntrecuți corăbieri, lucru depre care este vorba și în acest context. Forma ***chirean*** pentru ***tirian*** este rezultatul rostirii palatalizate a dentalei (pentru **CHIREAN,** vezi **Indice** Am).
chireanilor: *pl. dat.* 3,7

CIRTĂ: s.f. (Înv.) „liniuță”; (Înv. și pop,) „interval de timp foarte scurt”, „clipă”
cirtă: *sg. ac.* 9,8

(a se) CITI: v. IV; var. (Înv. și reg.) **(a) CETI**
(să) citea: *ind. imp. 3.sg.* 4,7
(s-)au cetit: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,18, 23

COMOARĂ: s.f.
comoara: *sg. ac.* 7,20

CONTĂȘ: s.n.; var. **CONTUȘ**
contușul: *sg. ac.* 9,3, 5

(a) CONTENI: v. IV
conteni: *inf. prez. fără* ***a*** 5,5

COPIL: s.m.
copii: *pl. ac.* 10,1

COR: s.m. „unitate de masură pentru capcitate”
cori: *pl. ac.* 7,22

CORT: s.n.
corturilor: *pl. gen., în sintagma* ***praznicul corturilor*** (cf. **Indice** 2Lg – **CORT**) rezum. cap.3; 3,4
cortul: *sg. nom.* 7,15

COȘTEI: s.n. (mgm. înv.) „cetate”
coșteiu: *sg. nom.* 6,2

COT: s.m. „unitate de măsură pentru lungime”
coți: *pl. ac.* 6,3

(a) CREȘTE: v. III
să crească: *conj. prez. 3.sg.* 4,22
creaște: *ind. prez. 3.sg.* 5,8
au crescut: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,6

(a) CUMPĂRA: v. I
cumpără: *ind. prez. 3.sg.* 7, 17

(a) CUNOAȘTE: v. III
cunoaște: *inf. prez. fără* ***a*** 3,13
au cunoscut: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,25
cunoscut fie: *pasiv conj. prez. fără* ***să*** *impers.* 4, 13
cunoscut să fie: *pasiv conj. prez. impers.* 5,8

CURAT, -Ă: adj.
curați: *m pl. nom.* 6,20

(a) CURĂȚI: v. IV
era curățiți: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 6,20

(a) CURGE: v. III
curge: *ind. prez. 3.sg.* 8,15

CUȚIT: s.n.; var. (Reg.) **CUȚÂT**
cuțâte: *pl. nom.* 1,9

CUVÂNT: s.n.
cuvântul: *sg. nom., în sintagma* ***cuvântul Domnului*** 1,1
cuvânt: *sg. ac.* 1,1; 4,17; 5,11; 10,7
cuvântul: *sg. nom./ac.* 5,7; 9,3, 4; 10,5, 12, 13
cuvinte: *pl. ac.* 7,1
cuvintele: *pl. ac.* 7,11; 8,17

(a) CUVÂNTA: v. I
e cuvântat: *pasiv ind. prez. 3.sg., în structura v. dislocată* ***bine e cuvântat*** 7,27

(a se) CUVENI: v. IV
(să) cuvinea: *ind. imp. 3.sg.* 7,23

D

(a se) DA: v. I
au dat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,2, 7, 8; 2,68, 69; 3,7; 5,3, 9, 12; 7,6, 11, 27; 8,36; 10,19
dedease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 1,6; 8,20
(s-)au dat: *ind. pf.c. 3.pl.* rezum. cap.2; 5,14
vor da: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,13; 10,19
dând: *gerunziu* rezum. cap.6
(să) vor da: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,4
(să) dau: *ind. prez. 3.pl.* 6,8; 7,19
să (se) dea: *conj. prez. 3.pl.* 6,8, 9
dă: *imperativ 2.sg.* 7,19
(să) va da: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,20
să dați: *conj. prez. 2.pl.* 7,21; 9,12
să (să) dea: *conj. prez. 3.sg.* 7,23
veți da: *ind. viit.I. 2.pl.* 8,29
să dea: *conj. prez. 3.sg.* 9,8, 9
dați: *imperativ 2.pl.* 10,11

DAJDIE: s.f.; var. (Înv.) **DAJDE**
dajdă: *sg. ac.* 4,13
dajda: *sg. ac.* 4,20; 7,24
dăjdile: *pl. ac.* 6,8

DAR: s.n.
darurilor: *pl. gen.* rezum. cap.2
daruri: *pl. ac.* rezum. cap.7

(a se) DĂRUI: v. IV
au dăruit: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,15
a dărui: *inf. prez.* 7,16
dăruise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 8,25
să (să) dăruiască: *conj. prez. 3.sg.* 9,8
ai dăruit: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,13

DEGRABĂ: adv.
degrabă: 4,23; 7,6

DEPARTE: adv.
departe: 3,13; 6,6

DESĂVÂRȘIT, -Ă: adj.
desăvârșit: *m. sg. nom.* 2,63

DESTUL: adv.
destul: 5,5

DEȘERT, DEȘARTĂ: adj.
deșarte: *f. pl. ac.* 9,14

(a) DEȘTEPTA: v. I
deșteptat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,1
deșteptase: *ind. m.mc.pf. 3.sg.* 1,5

DIEV: s.m. „un nume (dehaviți sau dehaiți) care apare într-o listă aramaică pregătită pentru Artaxerxe, listă ce enumeră diferite popoare care au fost colonizate în Samaria de către Asurbanipal” (cf. DB p.330).
dievii: *pl. nom.* (cf. lat. *deaei*) 4,9

DIMINEAŢA: adv.
dimineaţa: *adv.* 3,3

DIMPREUNĂ: adv.; var. (Rar) **DINPREUNĂ**
dinpreună: rezum. cap.4

DINEU: s.m. „un nume care apare într-o listă aramaică pregătită pentru Artaxerxe, listă ce enumeră diferite popoare care au fost colonizate în Samaria de către Asurbanipal” (cf. DB p.330).
dineii: *pl. ac.* (cf. lat *dinei*) 4,9

DOBITOC: s.n.
dobitoace: *pl. ac.* 1,4, 6

DOMN: (s. propriu) „Dumnezeu”
Domnului: *sg. gen., în sintagmele* ***cuvântul Domnului/casa Domnului/casii Domnului/praznicele Domnului/mărturisirea Domnului/leagea Domnului/poruncile Domnului/porunca Domnului/mâna Domnului/vrearea Domnului*** 1,1, 3; 3,5, 11; 4,24; 6,22; 7,6, 9, 10, 11, 27, 28; 8,29; 10,3
Domnul: *sg. nom./ac.* 1,1, 2; 3,11; 4,2; 6,21, 22; 7,6, 27; 9,5, 8; 10,3
Domnului: *sg. gen./dat.* 1,5, 7; 2,68; 3,3, 5, 6, 8, 10; 4,1, 3; 8,21, 28; rezum. cap.9; 10,11
Domnului: *sg. dat. adn.* 8,35
Doamne: *sg. voc.* 9,15

DOROBANŢ: s.m.; var. (Înv.) **DĂRĂBANŢ** „dregător”
dărăbanţilor: *pl. dat.* 8,36

DREPT, DREAPTĂ: adj.
dreaptă: *f. sg. ac., în sintagma* ***cale dreaptă*** 8,21
drept: *m. sg. nom.* 9,15

DRUM: s.n.
drumului: *sg. gen., în sintagma* ***drumului lui Dumnezeu*** rezum. cap.8
drum: *sg. ac.* 8,22

(a se) DUCE: v. III
dusease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 2,1; 5,14
(s-)au dus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,23; 10,6, 16
(ne-)am dus: *ind. pf.c. 1.pl.* 5,8
să (să) ducă: *conj. prez. 3.pl.* 6,5
a (să) duce: *inf. prez.* 7,13
să duci: *conj. prez. 2.sg.* 7,15

DUH: s.n.
duhul: *sg. ac.* 1,1, 5

DUMNEZEU: s.m. „Divinitatea”
Dumnezeu: *sg. nom./ac./gen.* rezum. cap.1; 1,3, 4, 5; 3,2, 3, 6, 8, 9, 10; 5,2, 14, 16; 6,5, 7, 12, 18; 7,6, 19; 10,1
Dumnezeul: *sg. nom./ac., în sintagma* ***Dumnezeul ceriului*** 1,2; 5,12
Dumnezeul: *sg. nom.* 1,3; 4,2; 6,14, 21; 7,27; 9,5, 8, 9, 13; 10,3
Dumnezeului: *sg. gen./dat.* 1,3; 3,2; 4,1, 3; 5,1; 6,22; 7,6, 15, 17, 25, 28; 8,21, 23, 28, 35; 10,2, 3, 11
Dumnezeu: *sg. gen., în sintagmele* ***casa lui Dumnezeu/casii lui Dumnezeu/casei lui Dumnezeu/leagea lui Dumnezeu/drumului lui Dumnezeu*** 2,68; 5,13, 14, 17; 6,3, 7, 8, 12, 15, 16, 17; rezum. cap.7; rezum. cap.8; 8,36; 10,6, 9
Dumnezeului: *sg. gen./dat., în sintagmele* ***ochiul Dumnezeului/casa Dumnezeului/casii Dumnezeului/casei Dumnezeului/Dumnezeului ceriului şi a pământului/Dumnezeului ceriului/leagea Dumnezeului ceriului/leagii Dumnezeului ceriului/leagea Dumnezeului/casa Dumnezeului ceriului/mâna Dumnezeului/cuvântul Dumnezeului/vrearea Dumnezeului/mânia Dumnezeului*** 5,5, 8, 11; 6,9, 10; 7,12, 14, 16, 18, 19, 20, 21, 23, 24, 25, 26; 8,17, 18, 22, 25, 30, 31, 33; 9,4, 9; 10,14
Dumnezeul: *sg. voc., în sintagmele* ***Dumnezeul nostru/ Dumnezeul mieu/Dumnezeul lui Israil*** 9,6, 10, 15

DUMNEZEU: s.m. „zeu”; „idol”
dumnezeului: *sg. gen., în sintagma* ***bisearica dumnezeului*** 1,7

E

EGIPTEAN: s.m.; var. (Înv.) **EGHIPTEAN**
eghipteanilor: *pl. gen.* 9,1

ELAMITEAN: s.m. „numele unui popor care apare într-o listă aramaică pregătită pentru Artaxerxe, listă ce enumeră diferite popoare care au fost colonizate în Samaria de către Asurbanipal” (cf. DB p.330; **Indice** Fc).
elamiteanii: *pl. nom.* 4,9

EPISTOLĂ: s.f.
epistolii: *sg. gen.* 4,11

EPISTOLIE: s.f.
epistolia: *sg. nom.* 4,7

F

(a se) FACE: v. III
au făcut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,4; 4,10; 6,12, 16, 19, 22; 10,16
făcea: *ind. imp. 3.pl.* 3,9
(să) făcea: *ind. imp. 3.sg.* 4,24
a face: *inf. prez.* 5,5; 7,18; rezum. cap.10
a (să) face: *inf. prez.* 6,7
să (se) facă: *conj. prez. 3.sg.* 6,8
să facă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 7,10; 10,5
faceţ: *ind. prez. 2.pl.* 7,18
facem: *ind. prez. 1.pl.* 7,24
va face: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,26
(s-)au făcut: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,8
să facem: *conj. prez. 1.pl.* 9,14
făcuse: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* rezum. cap.10
fă: *imperativ 2.sg.* 10,4
faceţi: *imperativ 2.pl.* 10,11

FAMILIE: s.f.
familiilor: *pl. gen.* 8,1, 29; 10,16

FAPTĂ: s.f.
faptele: *pl. ac.* 9,13

FATĂ: s.f.; var. (Înv.) **FEATĂ**
featele: *pl. ac.* 2,61; 9,2, 12

FAŢĂ: s.f.
faţa: *sg. ac., în loc. prep.* (Înv.) ***de la faţa*** „de dinaintea” 7,14
faţa: *sg. ac.* 9,6
feaţii: *sg. gen.* 9,7

FEL: s.n.; var. (Înv.) **FEALIU**
fealiu: *sg. ac.* 4,8; rezum. cap.10

FECIOR: s.m.
feciorilor: *pl. dat.* 9,2

FEREZEU: s.m. (cf. **Indice** Fc)
fereseului: *sg. gen.* 9,1

(a se) FERI: v. IV
(vă) feriţi: *imperativ 2.pl.* 6,6

(a) FI: v. IV
e: *ind. prez. 3.sg.* 1,3; 3,11

era: *ind. imp. 3.sg./pl.* 1,5, 6; 2,16, 57, 65; 3,1; 4,7, 17; rezum. cap.5; 5,1, 3, 6, 14; 7,28; 8,13, 36
este: *ind. prez. 3.sg.* 1,9; 4,20; 5,15
eşti: *ind. prez. 2.sg.* 9,15
-i: *ind. prez. 3.sg.* 10,9
iaste: *ind. prez. impers./3.sg.* 1,2, 3, 4; 2,59, 68; 4,3, 11, 15; 5,17; 6,2, 3, 6, 12, 15, 18; 7,8, 11, 15, 16, 27; 8,17, 22; 9,11, 13; 10,2, 4, 23
ieste: *ind. prez. 3.sg.* 7,14, 17, 25
sânt: *ind. prez. 3.pl.* 2,1; 4,11; 5,4, 10; 6,9; 7,21; 8,1
sântem: *ind. rpez. 1.pl.* 5,11; 9,9, 15
sânteţi: *ind. prez. 2.pl.* 6,6
fie: *conj. prez. fără* ***să*** *impers./3.sg.* 1,3; 10,12
au fost: *ind. pf.c. impers./3.sg./pl.* 4,4, 20; 5,5; 8,31; 9,2; 10,44
a fi: *inf. prez.* 4,14
va fi: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,21; 6,9; 7,20, 26
să fie: *conj. prez. impers./3.sg.* 6,9; 10,3
vom fi: *ind. viit.I. 1.pl.* 10,4
fiind: *gerunziu* 10,13

FIU: s.m.
fiiu: *sg. nom.* 1,8
fii: *pl. nom./ac.* 2,1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12,13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 24, 25, 26, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 60, 61; 3,1, 9, 10; 6,21; 7,7; 8,2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 18, 19; 9,12; 10,2, 18, 20, 21, 22, 23, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 33, 34, 43
fiilor: *pl. gen./dat.* 2,6, 40; 6,10; 7,23; 8,21; 9,12
fiiul: *sg. nom.* 3,2, 8; 5,1, 2; 7,1, 4, 5; 8,4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 33; 10,2, 6, 15
fiiului: *sg. gen.* 6,14; 7,1, 2, 3, 5; 8,18
fiii: *pl. nom./ac., în sintagmele* ***fiii mutării/fiii robiii*** „fiii surghiunului" 4,1; 6,16, 19; 8,35; rezum. cap.10; 10,16
fiilor: *pl. dat., în sintagma* ***fiilor mutării*** 6,20; 10,7
fii: *pl. ac.* 10,44

FLOARE: s.f.
flori: *pl. ac.* 1,9

FRATE: s.m.
fraţii: *pl. nom./ac.* 3,2, 8, 9; 8,17, 18, 19, 24; 10,18
fraţilor: *pl. gen./dat.* 6,20; 7,18

FRUMOS, -OASĂ: adj.
frumoase: *n. pl. nom.* 8,27

G

GALAADITEAN: s.m. (cf. **Indice** Jd)
Galaditeanului: *sg. gen.* 2,61

(a) GĂTI: v. IV „a (se) pregăti pentru a întreprinde ceva"
au gătit: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,10

GENUNCHI: s.m.; var. (Iuz.) **GENUNCHE**: s.n.
jenunchele: *s.n. pl. ac., în loc. v.* ***mi-am plecat jenunchele*** 9,5

GLAS: s.n.
glas: *sg. ac.* 3,12; 10,12
glasul: *sg. nom./ac.* 3,12, 13

(a) GLĂSUI: v. IV
glăsuind: *gerunziu* rezum. cap.3; 3,12
glăsuia: *ind. imp. 3.sg.* 3,11, 13

(a) GRĂI: v. IV
să grăiască: *conj. prez. 3.pl.* 8,17

(a se) GRĂMĂDI: v. IV (aici) „a ridica"; „a construi" (cf. lat. *exstruō, -erе* „a îngrămădi", dar şi „a ridica", „a construi")
grămâdindu-: *gerunziu* 4,12
(să) grămădeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 5,8
era grămădită: *pasiv ind. imp. 3.sg.* 5,11
grămădise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 5,11
au grămădit: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,14

GRÂU: s.m.
grâu: *sg. nom./ac.* 6,9; 7,22

GREŞEALĂ: s.f.; var. (Iuz.) **GREŞALĂ**
greşealele: *pl. nom.* 9,6
greşala: *sg. ac.* 9,13

GREU: adv.
greu: 9,7

GURĂ: s.f.
gura: *sg. ac.* 1,1; 8,17
gură: *sg. ac., în sintagma* ***de la gură până la gură*** (aici) „de la o margine la alta" 9,11

GUSTARE: s.f.
gustările: *pl. ac.* 7,17

H

HALDEU: s.m. (cf. **Indice** 4Împ)
haldeului: *sg. gen.* 5,12

HANANEU: s.m.; vezi **CANANEU**

HETHEU: s.m. (cf. **Indice** Fc)
hetheului: *sg. gen.* 9,1

I

IARĂŞI: adv.
iarăşi: rezum. cap.5

IATĂ: interj.
iată: 4,2; 9,15

IED: s.m.
iezi: *pl. nom.* 6,9

IEBUSEU: s.m.; var. **IEVUSEU** (cf. **Indice** Iş)
ievuseului: *sg. gen.* 9,1

INIMĂ: s.f.
inima: *sg. ac.* 6,22; 7,10, 27

(a) INTRA: v. I; var. (Pop.) **(a) ÎNTRA**
întra: *ind. imp. 3.pl.* 2,68
întraţi: *ind. prez. 2.pl.* 9,11
au întrat: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,6

(a se) ISPRĂVI: v. IV
isprăvindu(-se): *gerunziu* rezum. cap.6

ISRAILTEAN: s.m. (cf. **Indice** Iş)
israiliteani: *pl. ac.* rezum. cap.1; 10,25
israilteanilor: *pl. gen.* rezum. cap.4

ISTORIE: s.f. „cronică"
istoriilor: *pl. gen., în sintagma* ***cărţile istoriilor*** „cărţile de cronici" 4,15
istorii: *pl. ac.* 4,15

IZGONIRE: s.f.
izgonire: *sg. ac.* 7,26

Î

ÎMPĂRAT: s.m.
împăratului: *sg. gen./dat.* 1,1; 4,2, 5, 8, 11, 12, 13, 14, 16, 23, 24; 5,7, 8, 12, 13, 17; 6,3, 4, 8, 10, 22; rezum. cap.7; 7,1, 7, 8, 14, 20, 23, 26, 27, 28; 8,1, 22, 36; 9,9
împăratul: *sg. nom./ac.* 1,2, 7, 8; 2,1; 3,7, 10; 4,3, 7, 17; rezum. cap.5; 5,6, 11, 13, 14, 17; 6,1, 3, 13; 7,6, 11, 15, 21; 8,22, 25
împăraţi: *pl. ac.* 4,13, 20
împăraţilor: *pl. gen./dat.* 4,15, 19, 22; 7,28; 9,7
împăraţii: *pl. nom.* 6,14; 9,7
împăratul: *sg. nom., în gen. superl.* ***împăratul împăraţilor*** 7,12
împăraţilor: *pl. ge., în gen. superl.* ***împăratul împăraţilor*** 7,12

ÎMPĂRĂŢIE: s.f.
împărăţia: *sg. ac.* 4,5, 6; 7,1; 8,1
împărăţiii: *sg. gen.* 4,6, 24; 6,15; 7,23
împărăţiile: *pl. ac.* 6,12

(a) ÎMPIEDICA: v. I
împiiadecă: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.4

ÎMPOTRIVĂ: adv./prep.; var. (Înv. şi pop.) **ÎMPROTIVĂ**
împrotiva: *prep.* 4,6, 19, 22; 5,5; 7,23; 10,2
împrotivă: *adv., în sintagma* ***împrotivă războitoare*** „răzvrătită” (cf. lat. *rebellis*) 4,12, 15

(a) ÎMPREUNA: v. I
împreunându-: *gerunziu* 4,12
să împreunăm: *conj. prez. 1.pl., în sintagma* ***nici căsătorii să împreunăm*** „să nu ne înrudim” 9,14

ÎMPREUNĂ: adv.
împreună: 3,11, 13; rezum. cap.10

ÎNAINTE: adv./prep.
înnaintea: *prep.* 4,18, 23; 7,28; 9,9; 10,1
înaintea: *prep.* 7,19; 8,21, 29; rezum. cap.9; 9,15; 10,6
înainte: *adv. în loc. adv.* ***mai înainte*** 5,11
înainte: *adv.* 5,13
înainte: *adv. în sintagma* ***înainte-şezetori*** „conducători” , „dregători” (cf. lat. *praesidens, -ntis*) 7,25

ÎNALT, -Ă: adj.
înalte: *n. pl. ac.* 4,10

(a) ÎNĂLŢA: v. I
înălţa: *ind. imp. 3.pl.* 3,12
au înălţat: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,36
să înalţă (sic!)**:** *ind. prez. 3.pl.* 9,9

ÎNĂLŢIME: s.f.
înălţime: *sg. ac.* 6,3

ÎNCĂLCARE: s.f.
încălcarea: *sg. nom., în sintagma* ***încălcarea de leage*** (cf. lat. *transgressiō, -ōnis* „călcarea legii”) 9,2

(a se) ÎNCEPE: v. III
au început: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,6, 8; 5,2; 7,9
(să) înceape: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.5

ÎNCEPERE: s.f.
înceaperea: *sg. ac.* 4,6

(a) ÎNCERCA: v. I
încearcă: *ind. prez. 3.pl.* 8,22

ÎNCEPUT: s.n.; var. (Înv.) **CEPUT**
ceput: *sg. ac., în loc adj.* ***din-ceput****, în sintagma* ***preotului din-ceput*** „marelui preot”, „arhiereului” 7,5

ÎNCET: adv.
încet: 4,22

ÎNCHINĂCIUNE: s.f.
închinăciune: *sg. ac.* 4,11

ÎNDEMN: s.n.
îndemnul: *sg. ac.* rezum. cap.5

(a) ÎNDEMNA: v. I
să îndeamne: *conj. prez. 3.pl.* 3,8

ÎNDEMNAT, -Ă: adj.
îndemnat: *m. sg. nom.* rezum. cap.1

(a) ÎNDREPTA: v. I
a îndrepta: *inf. prez.* rezum. cap.7

ÎNDREPTARE: s.f.
îndreptarea: *sg. ac.* rezum. cap.8

(a se) ÎNFIGE: v. III
să (se) înfigă: *conj. prez. 3.sg.* 6, 11

(a) ÎNGĂDUI: v. IV
îngăduindu-: *gerunziu* rezum. cap.1

ÎNGRĂDITURĂ: s.f.
îngrăditurâ: *sg. ac.* 9,9

(a se) ÎNMULŢI: v. IV
(s-)au înmulţit: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,6

(a se) ÎNNOI: v. IV (aici) „a clădi”, „a construi”; „a edifica” (cf. lat. *aedificō*)
(să) vor înnoi: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,13, 16
să înnoiţi: *conj. prez. 2.pl.* 5,3
a înoi: *inf. prez.* 5,9

ÎNNOIRE: s.f. „refacere”, „reconstruire”
înnoirea: *sg. ac.* rezum. cap.1; rezum. cap.2
înoirea: *sg. ac.* rezum. cap. 4

(a se) ÎNSEMNA: v. I; var. (Reg.) **(a se) ÎNSĂMNA**
(să) însămnează: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.7

ÎNSEMNARE: s.f.; var. (Reg.) **ÎNSĂMNARE**
însămnare: *sg. nom.* 6,2

ÎNŞTIINŢARE: s.f.
înştiinţare: *sg. ac.* 7,24

(a se) ÎNTĂRI: v. IV
au întărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,28
să (vă) întăriţi: *conj. prez. 2.pl.* 9,12
întăreaşte(-te): *imperativ 2.sg.* 10,4

ÎNTÂI, -A: adj./adv.
întâie: *adj. f. sg. nom.* în titlu: *Cartea întâie Ezdrei*
întâi: *adv. în loc. adv.* ***mai întâi*** 3,12
întâie: *adj. f. sg. nom.* „cel dintâi ca rang”, „căpetenie” (cf. lat. *primus*) 8,17

(a se) ÎNTÂMPLA: v. I
(s-)au întâmplat: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,23

(a se) ÎNTEMEIA: v. I
(să) întemeiază: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3

era întemeiată: *pasiv ind. imp. 3.sg.* 3,6
întemeindu(-se): *gerunziu* 3,10
(să) întemeiase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 3, 11, 12

(a) ÎNTINDE: v. III
va întinde: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,12
am întins: *ind. pf.c. 1.sg.* 9,5

(a se) ÎNTOARCE: v. III
(s-)au întors: *ind. pf.c. 3.pl.* rezum. cap.2; 2,1
întoarcă(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 6,5
(să) întorsease: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 6,21
întorsease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 6,22
să (ne) întoarcem: *conj. prez. 1.pl.* 9,14
(să) va întoarce: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,14

ÎNTOARCERE: s.f.
întoarcerea: *sg. ac.* rezum. cap.1
întoarcerii: *sg. gen.* rezum. cap.3

(a) ÎNTRA: v. I; vezi **(a) INTRA**

(a) ÎNTREBA: v. I
am întrebat: *ind. pf.c. 1.sg.* 5,9

(a) ÎNTURNA: v. I
au înturnat: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,12

ÎNŢELEPCIUNE: s.f.
înţelepciunea: *sg. ac.* 7,25

ÎNŢELEPT, -EAPTĂ: s.m./f.
înţelepţii: *s.m. pl. nom.* 8,16

(a) ÎNVĂŢA: v. I
a învăţa: *inf. prez.* rezum. cap.7
să înveaţe: *conj. prez. 3.sg.* 7, 10
învăţaţi: *imperativ 2.pl.* 7,25

ÎNVĂŢAT, -Ă: adj.
învăţat: *m. sg. nom./ac./dat.* 2,63; 7,11, 12; 8,18

J

JERTFĂ: s.f.; var. **JÂRTVĂ**
jârtvele: *pl. nom./ac.* rezum. cap.3; rezum. cap.8
jârtvă: *sg. ac.* 3,3
jârtve: *pl. ac.* rezum. cap.6; 7,17
jârtva: *sg. ac.* 6,9
jârtva: *sg. ac., în sintagma* ***jârtva de sara/jârtva cea de sara*** 9,4, 5

(a) JERTFUI: v. IV; var. **(a) JÂRTFUI**
jârthuim: *ind. prez. 1.pl.* 4,2
să jârthuiască: *conj. prez. 3.pl.* 6,3
a jârthui: *inf. prez.* 6,20
jârthuiaşte: *imperativ 2.sg.* 7,17

JIDOV: s.m.
jidovii: *pl. nom.* 4,12; 5,1
jidovi: *pl. ac.* 4,23; rezum. cap.9
jidovilor: *pl. gen.* 5,5; 6,7, 8, 14

(a se) JUDECA: v. I
să judece: *conj. prez. 3.sg./pl.* 7,10, 25
a judeca: *inf. prez.* 10,4

JUDECATĂ: s.f.
judecata: *sg. ac.* 4,21; 7,10
judecată: *sg. nom.* 7,26

JUDECĂTOR: s.m.
judecători: *pl. ac.* 7,25
judecătorii: *pl. ac.* 10,14

JUNGHIERE: s.f.
junghieri: *pl. ac.* 4,2
junghierile: *pl. ac.* 6,3

(a) JURA: v. I
au jurat: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,5

L

LADĂ: s.f.
lada: *sg. ac.* 6,8
lăzii: *sg. gen.* 7,21

(a) LĂCUI: v. IV; vezi **(a) LOCUI**

LĂCUINŢĂ: s.f.; vezi **LOCUINŢĂ**

LĂCUITOR: s.m.; vezi **LOCUITOR**

(a se) LĂSA: v. I
(s-)au lăsat: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,24

LĂŢIME: s.f.
lăţime: *sg. ac.* 6,3

(a) LĂUDA: v. I
să laude: *conj. prez. 3.pl.* 3,10
lăudând: *gerunziu* 3,11

LEGĂTURĂ: s.f. „legământ”
legătură: *sg. ac.* 10,3

LEGE: s.f.
leagea: *sg. ac.* 6,9; 26; 10,2, 10
leagea: *sg. ac., în sintagmele* ***leagea lui Dumnezeu/leagea Domnului/leagea Dumnezeului/leagea Dumnezeului ceriului/ leagea lui Moisi*** 3,2; rezum. cap.7; 7,6, 10, 14, 23, 25, 26
leagii: *sg. gen., în sintagma* ***leagii Dumnezeului ceriului*** 7,12, 21
leage: *sg. ac., în sintagmele* ***încălcarea de leage/călcarea de leage*** (cf. lat. *transgressiō, -ōnis* „călcarea legii”) 9,2, 4
leage: *sg. ac.* 10,3

LEMN: s.n.
leamne: *pl. nom./ac.* 3,7; 5,8; 6,4
lemn: *sg. nom.* 6,11

LENEVIT: adv. (aici) „pe nesimţite” (cf. lat. *paulatim*); aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Condica limbii rumâneşti*, alcătuită dă dumnealui Iordache Golescu [Manuscris în şapte volume, circa 1832; Biblioteca Academiei Române, cotele 844-850].
lenevit: 4,22

(a se) LEPĂDA: v. I
(s-)au lepădat: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,62
să leapede: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.10
să lepădăm: *conj. prez. 1.pl.* 10,3
(să) va lepăda: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,8
vor lepăda: *ind. viit.I. 3.pl.* 10,19

LEŞUITOR: s.m. (Înv. şi rar) „persoană care stă la pândă”
leşuitoriului: *sg. gen.* 8,31

LEVIT: s.m. (cf. **Indice** Iş)
leviţii: *pl. nom./ac.* 1,5; 2,40, 70; 3,8, 9, 10; 6,16, 20; 7,24; 8,30; 9,1; 10,15

leviți: *pl. ac.* 3,8, 12; 6,18; 7,13
leviților: *pl. gen.* 7,7; 8,20, 29; 10,5, 23
levitului: *sg. gen.* 8,33

LIMBĂ: s.f.
limbă: *sg. ac., în sintagma* ***limbă sirienească*** 4,7

LIPSĂ: s.f. „ceea ce este de trebuință”
lipsă: *sg. nom.* 6,9; 7,20

LOC: s.n.
locurile: *pl. ac.* 1,4
locul: *sg. ac.* 1,4; 2,68; 5,15; 6,5, 7; 8,17; 9,8
locu: *sg. ac.* 6,3
locurilor: *pl. gen.* 9,1, 2, 7

(a) LOCUI: v. IV; var. (Înv.) **(a) LĂCUI**
lăcuiesc: *ind. prez. 3.pl.* 1,4
au lăcuit: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,70
a lăcui: *inf. prez.* 4,10; 6,12

LOCUINȚĂ: s.f.; var. (Înv.) **LĂCUINȚĂ**
lăcuința: *sg. ac.* rezum. cap.4

LOCUITOR: s.m.; var. (înv.) **LĂCUITOR**
lăcuitorilor: *pl. gen.* 4,6
lăcuitorii: *pl. nom.* 4,17

(a) LOVI: v. IV (Pop. și fam.) „a ajunge la o înțelegere”; (Fam.) „a se învoi”
să lovim: *conj. prez. 1.pl., în* 10,3

(a se) LUA: v. I
să (se) ia: *conj. prez. 3.sg.* 6,11
ia: *imperativ 2.sg.* 5,15
au luat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,11; 2,61; 5,14; 9,2; 10,14
lua: *ind. imp. 3.pl.* 4,20
luase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 5,14; 10,17, 18, 44
au fost luat: *ind. m.m.c.pf.perifr. 3.sg.* 6,5
luundu-: *gerunziu* rezum. cap.7
să luați: *conj. prez. 2.pl.* 9,12
am luat: *ind. pf.c. 1.pl.* 10,2
(să) va lua: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,8
ați luat: *ind. pf.c. 2.pl.* 10,10

LUCRU: s.n.
lucrului: *sg. gen.* 2,69
lucrul: *sg. nom./ac.* 3,4, 8, 9; 4,24; 5,5, 8; 6,8, 22; 10,13, 16
lucru: *sg. nom./ac.* 4,14, 15; rezum. cap.10
lucrurile: *pl. ac.* 6,18

(a) LUMINA: v. I
să lumineaze: *conj. prez. 3.sg.* 9,8

LUNĂ: s.f.
luna: *sg. nom./ac.* 3,1, 8; 7,8; 10,9
luni: *pl. ac.* 3,5
lunii: *sg. gen.* 3,6; 6,19; 7,9; 8,31; 10,9, 16, 17
lunei: *sg. gen.* 6,15

M

MARE: adj.
mare: *m./f./n. sg. nom./ac./gen.* 3,11, 12, 13; 4,10; 5,8, 11; rezum. cap.6; 9,13; 10,12
mari: *n. pl. ac.* rezum. cap.7
mare (foarte): *f. sg. nom.* 10,1

MARE: s.f.
marea: *sg. ac.* 3,7

(a) MĂRTURISI: v. IV
mărturisește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.9

MĂRTURISIRE: s.f.
mărturisirea: *sg. ac.* 3,11
mărturisire: *sg. ac.* 10,11

MĂSURĂ: s.f.
măsură: *sg. ac.* 7,22
măsura: *sg. nom./ac.* 8,30, 34

MÂHNIT, -Ă: adj.
mâhnit: *m. sg. nom.* 9,3

MÂNĂ: s.f.
mânile: *pl. nom./ac.* 1,6; 3,10; 4,4; 5,8, 12; 8,26; 9,2, 5; 10,19
mâna: *sg. ac.* 1,8; 6,12; 7,14, 25; 8,31, 33; 9,7, 11
mânilor: *pl. dat.* 6,22
mâna: *sg. nom./ac., în sintagma* ***mâna Domnului/mâna Dumnezeului*** 7,6, 9, 28; 8,18, 22, 31

(a se) MÂNIA: v. I
să (se) mânie: *conj. prez. 3.sg.* 7,23
(te-)ai mâniat: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,14

MÂNIE: s.f.
mânie: *sg. ac.* 5,12
mânia: *sg. nom., în sintagma* ***mânia Dumnezeului*** 10,14

(a) MÂNCA: v. I
să mânânce: *conj. prez. 3.pl.* 2,63
am mâncat: *ind. pf.c. 1.pl.* 4,14
au mâncat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,21; 10,6
să mâncați: *conj. prez. 2.pl.* 9,12

(a se) MÂNTUI: v. IV
au mântuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,31
să (ne) mântuim: *conj. prez. 1.pl.* 9,15

MÂNTUIRE: s.f.
mântuire: *sg. ac.* 9,13, 14

(a) MERGE: v. III
meargi: *imperativ 2.sg.* 5,15
meargă: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 7,13
să meargem: *conj. prez. I.pl.* 8,31

(a) MESTECA: v. I; vezi **(a) AMESTECA**

MIEL: s.m.
miei: *pl. nom./ac.* 6,9, 17; 7,17; 8,35

MILĂ: s.f.
mila: *sg. nom./ac.* 3,11; 7,28; 9,9

MOARTE: s.f.
moarte: *sg. ac.* 7,26

MOAVITEAN: s.m. (cf. **Indice** Fc)
moaviteanilor: *pl. gen.* 9,1

MOȘTEAN: s.m.
moșteani: *pl. ac.* 9,12

MUIERE: s.f.; var. (Înv.) **MUIARE**
muiare: *sg. ac.* 2,61
muierile: *pl. ac.* rezum. cap.10; 10,3
muieri: *pl. nom./ac.* 10,1, 2, 10, 44
muiarile: *pl. ac.* 10,11, 19
muiari: *pl. ac.* 10,14, 17, 18

MULT, MULTĂ: pron. nehot./adj.
mulţi: *pron. nehot. m. pl. nom.* 3,12
mulţi: *adj. m. pl. ac.* 5,11
multe: *adj. f. pl. ac.* rezum. cap.6
multă: *adj. f. sg. ac.* 10,1
mult: *adj. n. sg. nom.* 10,13

MULŢIME: s.f.
mulţimea: *sg. nom./ac.* 2,64; 10,12, 14

MUTARE: s.f. „emigrare"; „surghiun" (cf. lat. *transmigrātiō, -ōnis* „tranmigrare, emigrare")
mutării: *sg. gen., în sintagmele* ***fiii mutării/fiilor mutării/ceata mutării*** „fiii surghiunului"; „adunarea fiilor surghiunului" 6,16, 19, 20; 8,35; rezum. cap.10; 10,7, 8, 16

N

(a se) NAŞTE: v. III
(s-)au născut: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,3
născuse: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 10,44

NATINEAN: s.m.; var. **NATHINEAN** „cei daţi sau cei încredinţaţi templului, în slujba leviţilor; unii erau iudei, dar cei mai mulţi erau prizonieri de război deveniţi, prin repartiţie, sclavi ai templului" (cf. Anania 2001, p.515).
nathineanii: *pl. nom.* 2,58; 8,17
nathineani: *pl. ac.* 7,7; 8,20

NATINEU: s.m.; var. **NATHINEU** (cf. **NATINEAN**)
nathinei: *pl. nom.* 2,43
nathineii: *pl. nom.* 2,70

NEAM: s.n.
neamului: *sg. gen.* 2,62
neamurile: *pl. ac.* 4,10; 10,11
neamurilor: *pl. gen.* 6,17, 21
neam: *sg. ac.* rezum. cap.10; 10,2, 10, 11, 17,18, 44
neamuri: *pl. ac.* 10,14

NECAZ: s.n.; var. (Reg.) **NĂCAZ**
năcazul: *sg. ac.* 9,5

(a se) NECĂJI: v. IV; var. (Pop.) **(a se) NĂCĂJI**
să (ne) năcăjim: *conj. prez. 1.pl.* 8,21

NECURAT, -Ă: adj.
necurat: *n. sg. ac.* 9,11

NECURĂŢIE: s.f. „închinarea de idoli şi practicile libertine" (cf. Anania 2001, p.522)
necurăţiile: *pl. ac.* 9,1
necurăţia: *sg. ac.* 9,11

NEDREPTATE: s.f.
nedreptăţile: *pl. nom./ac.* 9,6, 7
nedreptatea: *sg. ac.* 9,13

NEGRĂIT, -Ă: adj.
negrăit: *n. sg. ac.* 4,14

NELEGIUIRE: s.f.
nelegiuirea: *sg. ac.* 10,6

NENETEZIT, -Ă: adj. „neşlefuit" (cf. lat. *inpolītus*)
nenetezite: *f. pl. ac., în sintagma* ***pietri nenetezite*** 6,4

NEPOLEIT, -Ă: adj. (aici) „neşlefuit" (cf. lat. *inpolītus*)
nepoleită: *f. sg. ac., în sintagma* ***piatră nepoleită*** 5,8

NEPRIETEN: s.m.; var. (Înv.) **NEPRIIATIN**
nepriiatini: *pl. ac.* 8,22
nepriiatinului: *sg. gen.* 8,31

NEŞTIUT, -Ă: s.m./f.
(cei) neştiuţi: *s.m. pl. ac.* 7,25

NOROCIT: adv. „care se încheie cu bine"
norocit: rezum. cap.8; 8,23

NOROD: s.n.
norodul: *sg. nom./ac.* 1,3; rezum. cap.3; 3,1, 11, 13; 4,4; 5,12; 6,12; rezum. cap.7; 7,13, 16, 25; 8,35, 36; 9,1; 10,1, 9
norodului: *sg. gen.* 2,2; 3,13; 4,4; rezum. cap.9
norod: *sg. nom./ac.* 3,8, 15; 10,13
noroadele: *pl. nom./ac.* 3,3; 9,2, 14; 10,2
noroadelor: *pl. gen.* 9,11

NOU, NOUĂ: adj.
noao: *f. pl. ac.* 3,5

NUMĂR: s.n.
număr ul: *sg. nom./ac.* 1,9; rezum. cap. 2; 2,2; 6,17; 8,34

(a se) NUMĂRA: v. I
au numărat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,8
(să) numără: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.8; rezum. cap.10
(s-)au numărat: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,3

NUME: s.n.
numele: *pl. nom./ac.* 2,61; 5,4, 10; 6,12; 8,13, 20; 10,16
numele: *sg. ac., în loc. adv.* ***în numele*** 5,1
nume: *sg. ac., în loc. adv.* ***pe nume*** „înscris pe numele cuiva, ca proprietate legală a cuiva" 5,14

(a) NUMI: v. IV
au numit: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,5

O

OAIE: s.f.
oi: *pl. ac.* 10,19

OBŞTE: s.f.
obştii: *sg. gen.* 6,11
obşte: *sg. ac., în loc. adj.* ***de obşte*** 7,21

OCHI: s.m.
ochii: *pl. nom./ac.* 3,12; 9,8
ochiul: *sg. nom., în sintagma* ***ochiul Dumnezeului*** 5,5

ODĂJDII: s.f.
odăjdii: *pl. ac.* 2,69

OLTAR: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **OLTARIU**
oltariu: *sg. nom.* rezum. cap.3
oltariul: *sg. ac.* 3,2, 3; 7,17

OM: s.m.
oamenii: *pl. nom./ac.* 1,4; 4,11, 21
om: *sg. ac.* 3,1, 9; 8,18
omului: *sg. gen.* 3,2
oamenilor: *pl. gen.* 5,4
omul: *sg. nom.* 6,11

(a) OPĂCI: v. IV (Reg.) „a opri"; „a împiedica (pe cineva) să întreprindă ceva"
au opăcit: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,4
să opăcească: *conj. prez. 3.pl.* 6,8

(a se) OPRI: v. IV
a (să) opri: *inf. prez.* rezum. cap.4
opriţi: *imperativ 2.pl.* 4,21
au oprit: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,23
a opri: *inf. prez.* rezum. cap.5

OSÂNDIRE: s.f.
osândirea: *sg. ac.* 7,26

(a se) OSEBI: v. IV; var. (Reg.) **(a se) USEBI** (Pop.) „a se despărţi"; „a alege"
(să) usebise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 6,21
am usebit: *ind. pf.c. 1.sg.* 8,24
(s-)au usebit: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,1
(vă) usebiţi: *imperativ 2.pl.* 10,11

(a) OŞTI: v. IV
a oşti: *inf. prez.* 6,12

P

PACE: s.f.
pace: *sg. ac.* 4,10, 17; 9,12
pacea: *sg. ac.* 5,7

PARIE: s.f. (Înv.) „copie după un act"
paria: *sg. nom.* 4,11, 23; 5,6; 7,11

PAŞTI: s.m.; var. (Înv.) **PASHĂ** (cf. **Indice** Iș – **FASĂ**)
Pasha: *sg. nom./ac.* rezum. cap.6; 6,20
Paştile: *pl. ac.* 6,19

PĂCAT: s.n.
păcatul: *sg. ac.* 6,17; 9,15; 10,10, 14
păcat: *sg. ac.* 8,35; 10,9, 19
păcatele: *pl. ac.* rezum. cap.9

(a) PĂCĂTUI: v. IV
am păcătuit: *ind. pf.c. 1.pl.* 9,7; 10,13

PĂGÂN, -Ă: s.m./f.
păgâni: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.9

PĂGUBITOR, -TOARE: adj.
păgubitoare: *f.sg. nom.* 4,15

PĂHĂREL: s.n.
păhăreale: *pl. nom.* 1,9

PĂMÂNT: s.n.
pământului: *sg. gen.* 1,2; 3,3; 4,4; 6,21; 9,12; 10,2, 11
pământului: *sg. gen., în sintagma* ***Dumnezeului ceriului şi a pământului*** 5,11
pământul: *sg. nom.* 9,11
pământ: *sg. nom.* 9,11
pământuri: *pl. gen.* 9,11

PĂR: s.m.
părul: *sg. ac.* 9,3

(a) PĂRĂSI: v. IV
părăsesc: *ind. prez. 3.pl.* 8,22
au părăsit: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,9
am părăsit: *ind. pf.c. 1.pl.* 9,10
sântem părăsiţi: *pasiv ind. prez. 1.pl.* 9,15

(a se) PĂREA: v. II
(să) pare: *ind. prez. impers.* 5,17

PĂRINTE: s.m.
părinţilor: *pl. gen.* 1,5; 2,59, 68; 3,12; 4,2, 3, 15; 7,27; 8,28; 9,7; 10,11, 16
părinţii: *pl. nom.* 5,12

(a) PĂZI: v. IV
păziţi: *imperativ 2.pl.* 8,29

PĂZITOR, -TOARE: s.m./f.
păzitorilor: *s.m. pl. dat.* 7,21

PÂINE: s.f.; var. (Reg.) **PÂNE**
pâne: *sg. ac.* 10,6

PÂRĂ: s.f.
pâră: *sg. ac.* 4,6, 7
pârâi: *sg. gen.* 5,5

PERETE: s.m.; var. (Înv. şi pop.) **PĂRETE**
păreţii: *pl. ac.* 4,12
păreţi: *pl. ac.* 5,8

PERS: s.m. (la pl.; înv.) „persan"
pearsilor: *pl. gen.* 1,1, 2, 8; 3,7; 4,3, 5, 7, 24; 6,14; 7,1; 9,9
persilor: *pl. gen.* 1,1

PIATRĂ: s.f.
pietri: *pl. ac., în sintagma* ***tăietorilor de pietri*** 3,7
piatră: *sg. ac., în sintagma* ***piatră nepoleită*** „piatră neşlefuită" (cf. **NEPOLEIT**) 5,8
pietri: *pl. ac., în sintagma* ***pietri nenetezite*** „pietre neşlefuite" 6,4

PLATOŞĂ: s.f. „tunică"
platoşa: *sg. ac.* 9,5

(a) PLĂCEA: v. II
au plăcut: *ind. pf.c. impers.* 5,5
va plăcea: *ind. viit.I. impers./3.sg.* 7, 13, 18
place: *ind. prez. impers.* 10, 11

(a) PLÂNGE: v. III
plângea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 3,12; 10,6
plânge: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.9
plângând: *gerunziu* 10,1
au plâns: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,1

PLÂNGERE: s.f.
plângere: *sg. ac.* rezum. cap.3
plângerii: *sg. gen.* 3,13

PLÂNSOARE: s.f.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Samuelis Klein, *Dictionarium Valachico-Latinum*, editat de Gáldi László, în 1944, la Budapesta.
plânsoare: *sg. ac.* 10,1

(a) PLECA: v. I „a apleca", „a înclina"
au plecat: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,28; 9,9
am plecat: *ind. pf.c. 1.pl.* 8,31
am plecat: *ind. pf.c. 1.sg., în loc.v.* ***mi-am plecat jenunchele*** 9,5

(a se) PLINI: v. IV
plinindu(-se): *gerunziu* rezum. cap.1
să (se) plinească: *conj. prez. 3.sg.* 1,1
să pliniţi: *conj. prez. 2.pl.* 4,22
(s-)au plinit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5, 16; 9,1
a (să) plini: *inf. prez.* rezum. cap.6; 6,12
au plinit: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,13, 15

PLOAIE: s.f.
ploi: *pl. ac.* 10,9
ploaie: *sg. ac.* 10,13

POCĂINŢĂ: s.f.
pocăinţă: *sg. nom.* 10,2

PODOABĂ: s.f.
podoaba: *sg. ac.* 3,10

POLATĂ: s.f. (Înv. şi reg.) „palat domnesc, împărătesc”
polată: *sg. ac.* 4,14

PONOSLU: s.n. „Înv. şi reg.) „plângere”
ponoslu: *sg. nom.* 6,9

PORTAR: s.m.
portarilor: *pl. gen./dat.* 2,42; 7,24
portarii: *pl. nom.* 2,70
portari: *pl. ac.* 7,7; 10,24

PORUNCĂ: s.f.
porunca: *sg. nom./ac.* 4,21; rezum. cap.6; 6,12; rezum. cap.7; 7,10; 10,3
poruncii: *sg. gen.* 4,23; 7,11
poruncă: *sg. nom./ac.* 5,13; 6,11
poruncile: *pl. ac.* 7,11; 8,36; 9,10, 14

(a se) PORUNCI: v. IV
au poruncit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,2; 4,3; 6,1, 3
poruncise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 3,7; 6,13
(s-)au poruncit: *ind. pf.c. impers.* 4,19; 6,8; 7,13
(s-)au fost poruncit: *ind. m.m.c.pf. perifr. impers.* 5,17
porunceşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.6; rezum. cap.10
poruncind: *gerunziu* 6, 14
am poruncit: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,21
ai poruncit: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,11

PORUNCIT, -Ă: adj.
poruncitul: *adj. antep. n. sg. ac.* 3,4

POST: s.n.
post: *sg. ac.* rezum. cap.8; 8,21

(a) POSTI: v. IV
am postit: *ind. pf.c. 1.pl.* 8,23

POTRIVNIC, -Ă: s.m.; var. (Înv. şi reg.) **PROTIVNIC, -Ă**
protivnicii: *pl. nom.* rezum. cap. 4; 4,1

(a) POVĂŢUI: v. IV
povăţuind: *gerunziu* rezum. cap.2

POVĂŢUITOR, , -TOARE: s.m./f.; var. **POVĂŢUITORIU**
povăţuitoriul: *s.m. sg. ac.* 6,7
povăţuitorilor: *s.m. pl. gen.* 8,29

PRAZNIC: s.n.
praznicul: *sg. nom./ac., în sintagma* ***praznicul corturilor*** (vezi **CORT**) rezum. cap.3; 3,4
praznicele: *pl. ac., în sintagma* ***praznicele Domnului*** 3,5

(a se) PRĂZNUI: v. IV
(să) prăznuieşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3; rezum. cap.6

PRĂZNUIRE: s.f.
prăznuirea: *sg. ac., în sintagma* ***prăznuirea azimelor*** (vezi **AZIMĂ**) 6,22

PREOT: s.m.
preoţii: *pl. nom./ac.* 1,5; 2,36, 70; 3,2, 8, 10; 6,16, 20; 7,13, 16, 24; 8,30; 9,1, 7
preoţilor: *pl. gen./dat.* 2,61, 6,9, 20; 7,7; 8,24, 29; 10,5, 18
preot: *sg. nom.* 2,63
preoţi: *pl. ac.* 3,12; 6,18; 8,15

preotului: *sg. gen., în sintagma* ***preotului din-ceput*** „marelui preot”; „arhiereului” 7,5
preotului: *sg. gen./dat.* 7,11, 12; 8,33
preotul: *sg. nom.* 7,21; 10,10, 16

PREOŢESC, -EASCĂ: adj.
preoţeşti: *f. pl. ac.* 2,69

PREOŢIE: s.f.
preoţie: *sg. ac.* 2,62

(a se) PRIMI: v. IV
(să) priimea: *ind. imp. impers.* rezum. cap.4
priimeaşte: *imperativ 2.sg.* 7,17
au priimit: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,30

PRIMPREJUR: adv.; var. **PRINPREJUR**
prinprejur: 1,6; 3,3

PRINOS: s.n.
prinoase: *pl. ac.* 6,10

(a) PRIVEGHEA: v. I
priveghiaţi: *imperativ 2.pl.* 8,29

PROROC: s.m.
prorocilor: *pl. gen.* rezum. cap.5; 9,11
prorocul: *sg. nom.* 5,1
prorocii: *pl. nom.* 5,2
proroculuı: *sg. gen.* 6,14

(a) PROROCI: v. IV
au prorocit: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,1
prorocind: *gerunziu* 5,1

PROROCIE: s.f.
prorociia: *sg. ac.* 6,14

(a se) PUNE: v. III
pusease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 1,7
(să) pun: *ind. prez. 3.pl.* 5,8
au pus: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,13, 16
pune: *imperativ 2.sg.* 5,15
era puse: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 6,1
să puie: *conj. prez. 3.pl.* 6,3
(s-)au pus: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,5, 11; 8,33
a pune: *inf. prez.* 7,24
am pus: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 8,17, 25

(a) PURTA: v. I
să poarte: *conj. prez. 3.pl.* 8,30

PURURI: adv.; var. **PURUREA**
pururea: 3,5

PUSTIETATE: s.f.
pustietăţile: *pl. ac.* 9,9

(a) PUTEA: v. II
au putut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,59; 5,5
putea: *ind. imp. 3.sg.* 3,13
să poată: *conj. prez. 3.pl.* 6,3
poate: *ind. prez. 3.sg.* 9,15
putem: *ind. prez. 1.pl.* 10,13

PUTERE: s.f.
puterile: *pl. ac.* 2,69
puteare: *sg. ac.* 5,9; 7,24
putearea: *sg. ac.* 8,22

PUTERNIC, -Ă: adj.
putearnici: *m. pl. gen.* 7,28

PUŢINĂ: (aici neob.) s.f.
(o) puţină: *s.f. sg. ac.* 9,8

PUŢINEL, -EA: adj.
puţinea: *f. sg. ac.* 9,8

PUŢINTELUŢ: adv.
pâţinteluţ: 9,8

R

(a se) RĂDICA: v. I; vezi **(a se) RIDICA**

RĂMĂŞIŢĂ: s.f.
rămăşiţele: *pl. nom.* 9,8
rămăşiţe: *pl. ac.* 9,14

(a) RĂMÂNE: v. III
am rămas: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 8,15, 32

RĂSCOALĂ: s.f.
răscoale: *pl. nom.* 4,19

(a) RĂSIPI: v. IV; vezi **(a) RISIPI**

(a) RĂSPUNDE: v. III
am răspuns: *ind. pf.c. 1.sg.* 5,4
au răspuns: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,11; 10,2, 12
răspunzând: *gerunziu* rezum. cap.10

RĂU, REA: adj./s.
rea: *adj. f. sg. ac.* 4,12
reale: *adj. f. pl. ac.* 9,13
răul: *s.n. sg. nom.* 4,22

RĂZBOI: s.n.
războaiele: *pl. nom.* 4,15
războaie: *pl. nom.* 4,19

(a) RĂZBOI: v. IV „a purta război"
războieşte: *ind. prez. 3.sg.* 4,19

RĂZBOITOR, -TOARE: adj.
războitoare: *f. sg. nom./ac., în sintagma* ***împrotivă războitoare*** „răzvrătită" (cf. lat. *rebellis*) 4,12, 15

RÂND: s.n.
rând: *sg. ac., în loc. adv.* ***pe rând*** 3,4
rânduri: *pl. ac.* 6,4
rândurile: *pl. ac.* 6,18

(a) RÂNDUI: v. IV
au rânduit: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,8; 5,14
era rânduiţi: *pasiv ind. imp. 3.pl.* rezum. cap.5
rânduiaşte: *imperativ 2.sg.* 7,25
sânt rânduiţi: *pasiv ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.10
rânduiască(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 10,14

RÂNDUIT, -Ă: adj.
rânduite: *f. pl. ac.* 10,14

RÂU: s.n.
râu: *sg. ac.* 4,10, 11, 16, 17, 20; rezum. cap.5; 5,3, 6; 6,6, 8, 13; 7,25; 8,36
râul: *sg. ac.* 8,15, 21, 31

(a se) RIDICA: v. I; var. (Înv. şi pop.) **(a se) RĂDICA**
să (se) râdice: *conj. prez. 3.sg.* 6,11
a râdica: *inf. prez.* 9,6

(a se) RISIPI: v. IV; var. (Înv. şi rar.) **(a) RĂSIPI**
râsipească: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 6,12
a râsipi: *inf. prez.* 6,12

ROB, ROABĂ: s.m./f.
robi *s.m. pl. nom.* 9,9

ROBIE: s.f.
robie: *sg. ac.* rezum. cap.1; 3,8; 6,21; 8,35; 9,4, 7; 10,6
robiia: *sg. ac.* 1,11; rezum. cap.2
robia: *sg. ac.* 2,1; 9,9
robii: *sg. gen., în sintagma* ***fiii robiii*** 4,1

ROŞTEI: s.n.
roşteiu: *sg. ac.* 8,27

(a se) RUGA: v. I
să (se) roage: *conj. prez. 3.sg.* 6,10
rugându(-se): *gerunziu* rezum. cap.8; 10,1
(ne-)am rugat: *ind. pf.c. 1.pl.* 8,23

RUGĂCIUNE: s.f.
rugăciunea: *sg. nom.* 9,8

(a) RUPE: v. III; var. (Înv. şi reg.) **(a) RUMPE**
rumpea: *ind. imp. 3.sg.* rezum. cap.9
am rupt: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,3

RUPT, -Ă: adj.
rupt: *n. sg. ac.* 9,5

(a se) RUŞINA: v. I
(m-)am ruşinat: *ind. pf.c. 1.sg.* 8,22
(mă) ruşinezu: *ind. prez. 1.sg.* 9,6

S

SABIE: s.f.
sabie: *sg. ac.* 9,7

SAMARITEAN: s.m. (cf. **Indice** 4Împ)
samariteanii: *pl. nom.* rezum. cap.4

SARE: s.f.
sarea: *sg. nom./ac.* 4,14; 7,22
sare: *sg. nom.* 6,9

SĂMÂNŢĂ: s.f.
sămânţa: *sg. nom./ac.* 2,59; 9,2

SĂNĂTATE: s.f.
sănătate: *sg. ac.* 4,17; 7,12

(a) SCHIMBA: v. I
va schimba: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,11

(a) SCRIE: v. III
iaste scris: *pasiv ind. prez. impers.* 3,2, 4; 6,18
au scris: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,6, 7, 8
era scris: *pasiv ind. imp. 3.sg.* 5,7
am scris: *ind. pf.c. 1.pl.* 5,10
era scrisă: *pasiv ind. imp. 3.sg.* 4,7; 6,2
(s-)au scris: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,34

SCRIITOR: s.m. „logofăt", „diac"
scriitorul: *sg. nom.* 4,8
scriitoriul: *sg. nom.* 4,9, 17; rezum. cap.7; 7,6, 21
scriitoriului: *sg. gen./dat.* 4,23; 7,11, 12

SCRIS: adv.
scris: 4,15

SCRISOARE: s.f.
scrisoare: *sg. ac.* 1,1
scrisoarea: *sg. ac.* 2,62

(a se) SCULA: v. I
(s-)au sculat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,5; 3,2; 5,2; 10,5, 6, 10
(să) va scula: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,63
(m-)am sculat: *ind. pf.c. 1.sg.* 9,5
scoală: *imperativ 2.sg.* 10,4

(a) SCUTI: v. IV „a feri de ceva", „a scăpa de ceva"
să scutească: *conj. prez. 3.pl.* 8,22

SEAMĂ: s.f.; var. (Pop.) **SAMĂ**
sama: *sg. ac., în loc. prep.* ***pe sama*** 6,11

SEARĂ: s./adv.; var. (Pop.) **SARĂ**
sara: *adv.* 3,3
sara: *sg. ac., în loc. adj.* ***de sara*** 9,4, 5

SFAT: s.n.
sfatul: *sg. ac.* 4,5, 7, 17; 10,8
sfat: *sg. ac.* 5,3
sfaturilor: *pl. gen.* 9,2

SFÂNT, -Ă: s./adj.
sfânta: *s.f. sg. ac., în gen. superl.* ***sfânta sfintelor*** 2,63
sfinţii: *s.m. pl. voc., în sintagma* ***sfinţii Domnului*** 8,28
sfinte: *adj. n. pl. ac.* 8,28
sfântă: *adj. f. sg. ac.* 9,2
sfânt: *adj. n. sg. ac.* 9,8

(a se) SFÂRŞI: v. IV
(s-)au sfârşit: *ind. pf.c. 3.pl.* 10, 17

SFÂRŞIT: s.n.
sfârşit: *sg. ac., în loc. adv.* ***până în sfârşit*** 9,14

SFETNIC: s.m.; var. (În v.) **SFEDNIC**
sfetnici: *pl. ac.* 4,5
sfetnicii: *pl. nom.* 4,9; 5,3, 6; 6,6, 13; 7,15
sfetnicilor: *pl. gen.* 4,23; 7,28
sfetnici: *pl. gen.* (*cu prep.* ***a + num.***) 7,14
sfednicii: *pl. nom.* 8,25

(a) SFINŢI: v. IV
era sfinţite: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 3,5

SFINŢIT, -Ă: adj.
sfinţite: *n. pl. ac.* 8,25

SIDON: s.m. (cf. **Indice** 2Lg)
sidonilor: *pl. dat.* 3,7

(a se) SILI: v. IV
silindu(-se): *gerunziu* rezum. cap.5

SINGUR, -Ă: adj.
sânguri: *m. pl. nom.* 4,3

SIRIENESC, -EASCĂ: adj.
sirienească: *f. sg. ac., în sintagma* ***limbă sirienească*** 4,7

SIRIENEŞTE: adv.
sirieneaşte: 4,7

(a) SLĂVI: v. IV
să slăvească: *conj. prez. 3.sg.* 7,27

SLĂVIT, -Ă: adj.
slăvitul: *m. sg. nom.* 4,10

SLOBOD: adv.
slobod: 7,17, 25

(a se) SLOBOZI: v. IV
sloboade: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1
sloboziţi: *imperativ 2.pl.* 6,7
să (să) sloboază: *conj. prez. 3.pl.* 9,8
ai slobozit: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,13
să slobozi: *conj. prez. 2.sg.* 9,14

SLUGĂ: s.f.
slujilor: *pl. gen.* 2,55, 58
slugile: *pl. nom./ac.* 2,65; 4,11; 5,11
slugilor: *pl. gen.* 9,11

SLUJBĂ: s.f.
slujba: *sg. ac.* 7,19; 8,20; 9,8

SLUJNICĂ: s.f.
slujnicele: *pl. ac.* 2,65

SLUJITOR, -TOARE: s.m./f.
slujitorilor: *s.m. pl. dat.* 7,24
slujitori: *s.m. pl. ac.* 8,17

SMOLIRE: s.f.; var. (Înv.) **ZMOLIRE** (despre faţa omului) „înnegrire"
zmolirea: *sg. ac.* 9,7

(a) SMULGE: v. III; var. **(a) ZMULGE**
am zmult: *ind. pf.c. 1.sg.* 9,3

(a) SOCOTI: v. IV
socotim: *ind. prez. 1.pl.* 4,14

SOLID: s.m. „monedă de aur care a circulat în imperiul Roman şi în cel Bizantin"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Mic dicţionar encilcopedic*, Bucureşti, 1972.
solidi: *pl. ac.* 2,69; 8,27

SOŢIE: s.f. (Înv. şi pop.) „tovarăş"
soţii: *pl. ac.* rezum. cap.7

(a) SPĂIMÂNTA: v. I
spăimântându-: *gerunziu* 3,3

SPOR: s.n.
sporiul: *sg. ac.* 9,12

(a) SPORI: v. IV
sporea: *ind. imp. 3.pl.* 6,14

(a) SPRIJINI: v. IV
sprijini: *inf. prez. fără* ***a*** 6,3

SPURCĂCIUNE: s.f.
spurcăciunea: *sg. ac.* 6,21; 9,11
spurcăciunile: *pl. ac.* 9,11
spurcăciunilor: *pl. gen.* 9,14

(a) STA: v. I
au stătut: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,9; 10,15
să stea: *conj. prez. 3.sg.* 3,9
stătut-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,10
sta: *inf. prez. fără* ***a*** 9,15; 10,13

(a) STĂPÂNI: v. IV
au stăpânit: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,20
a stăpâni: *inf. prez.* 9,11

STRĂLUCITOR, -TOARE: adj.
strălucitoare: *n. pl. ac.* 8,27

(a) STRĂMUTA: v. I; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în „Buletinul Comisiei istorice a României" [V], publicat de Ion Bogdan, București. Vol. I (1915) șu.
au strămutat: *ind. pf.c. 3.sg.* 5, 12

(a se) STRICA: v. I
să strâce: *conj. prez. 3.pl.* 4,5
(s-)au strâcat: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,15
au strâcat: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,12

STRIGARE: s.f.
strâgare: *sg. ac.* 3,11, 13
strâgării: *sg. gen.* 3,13

(a se) SUI: v. IV
suie(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 1,3
să (se) suie: *conj. prez. 3.pl.* 1,5
(să) suia: *ind. imp. 3.pl.* 1,11
(s-)au suit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,1, 59; 4,12; 7,6, 7; rezum. cap.8; 8,1
(să) suie: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.7
a (să) sui: *inf. prez.* 7,9
(s-)ar sui: *cond. prez. 3.pl.* 7,28

SUS: adv.
(mai) sus: 3,8

SUSANIHEU: s.m. „un nume care apare într-o listă aramaică pregătită pentru Artaxerxe, listă ce enumeră diferite popoare care au fost colonizate în Samaria de către Asurbanipal" (cf. DB p.330).
susaniheii: *pl. nom.* 4,9

Ș

(a) ȘEDEA: v. II
am șezut: *ind. pf.c. 1.sg.* 9,3
ședeam: *ind. imp. 1.sg.* 9,4
au șezut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 10,9, 16

(a) ȘTI: v. IV
știut să fie: *pasic conj. prez. impers.* 4,12
veți ști: *ind. viit.I. 2.pl.* 4,15

T

TALANT: s.m.
tălanți: *pl. ac.* 7,22
talanți: *pl. ac.* 8,26

TARE: adj.
tari: *m. pl. nom.* 4,20

TĂIETOR, -TAORE: s.m./f.
tăietorilor: *s.m. pl. dat., în sintagma* ***tăietorilor de pietri*** 3,7

TĂRIE: s.f.
tăria: *sg. ac.* 8,22

(a se) TÂNGUI: v. IV
tânguindu(-se): *gerunziu* 10,1

(a se) TÂRNOSI: v. IV
(să) târnosească: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.6

TÂRNOSIRE: s.f.
târnosirea: *sg. ac.* 6,16, 17

(a se) TEME: v. III
(să) temea: *ind. imp. 3.pl.* 9,4
(să) tem: *ind. prez. 3.pl.* 10,3

TEMEI: s.n.
temeiurile: *pl. ac.* 3,3; 5,16
temeiuri: *pl. ac.* 6,3

TEMNIȚĂ: s.f.
temniță: *sg. ac.* 7,26

TERFALEU: s.m. „un nume care apare într-o listă aramaică pregătită pentru Artaxerxe, listă ce enumeră diferite popoare care au fost colonizate în Samaria de către Asurbanipal" (cf. DB p.330).
terfaleii: *pl. nom.* 4,9

TRÂMBIȚĂ: s.f.
trâmbițele: *pl. ac.* 3, 10

(a) TRECE: v. III (aici) „a strămuta"
au trecut: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,10

(a) TREBUI: v. IV
trebuie: *ind. prez. impers.* 6,8

(a) TREMURA: v. I
tremurând: *gerunziu* 10,9

(a se) TRIMITE: v. III; var. (Înv.) **(a) TREMITE**
au trimis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,1; 4,11, 17; 5,6
trimiși era: *pasiv ind. imp. 3.pl.* rezum. cap.4
am trimis: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 4,14; 8,17
ați trimis: *ind. pf.c. 2.pl.* 4,18
trimisease: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 5,7
să trimiță: *conj. prez. 3.sg.* 5,17
(te-)ai trimis: *ind. pf.c. 2.sg.* 7,14
am tremis: *ind. pf.c. 1.sg.* 8,16
(s-)au trimis: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,7

TRIST, -Ă: adj.
trist: *m sg. nom.* 9,4

(a) TULBURA: v. I; var. (Înv.) **(a) TURBURA**
au turburat: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,4

Ț

ȚAP: s.m.
țapi: *pl. nom./ac.* 6,17; 8,35

ȚARĂ: s.f.
țara: *sg. ac.* 1,1; 7,13
țărâle: *pl. ac.* 1,2
țărâlor: *pl. dat.* 4,15

ȚEREMONIE: s.f.; vezi **CEREMONIE**

ȚINUT: s.n.
ținutului: *sg. gen.* 2,1
țânuturi: *pl. ac.* 4,10
ținutul: *sg. ac.* 4,20; 6,2, 8; 7,16
țânutului: *sg. gen.* 5,6; 6,6, 13
țânutul: *sg. ac.* 5,8

U

ULIȚĂ: s.f.
ulița: *sg. ac.* 10,9

(a) UMPLE: v. III
au umplut *ind. pf.c. 3.pl.* 9,11

UNEALTĂ: s.f.
unealte: *pl. ac.* 1,6

UNTDELEMN: s.n.
untdelemn: *sg. ac.* 3,7
untdeleamn: *sg. nom./ac.* 6,9; 7,22

URGIE: s.f.
urgiia: *sg. nom.* 8,22

URMĂ: s.f.
urmă: *sg. ac., în loc. adv.* ***mai pe urmă*** 8,13

(a se) USEBI: v. IV; vezi **(a se) OSEBI**

V

VAMĂ: s.f.
vamă: *sg. ac.* 4,13
vama: *sg. ac.* 4,20; 7,24

VAS: s.n.
vaselor: *pl. gen.* rezum. cap.1
vase: *pl. nom./ac.* 1,6, 10; 5,15; 8,26, 27
vasele: *pl. nom./ac.* 1,7, 11; 5,14; 6,5; 7,19; 8,33
vaseale: *pl. ac.* rezum. cap.8; 8,25, 28
vasealor: *pl. gen.* 8,30

VATOS: s.m. „măsură pentru lichide la evrei" (cf. lat. *batus*, *-i*); cuvântul nu este înregistrat în MDA (cf. **Indice** 3Împ – **VAT**).
vatosi: *pl. ac.* 7,22
vatos: *sg. ac.* 7,22

VAVILONEAN: s.m.; vezi **BABILONEAN**

VĂTĂMARE: s.f.
vătămările: *pl. ac.* 4,14

VÂRTUTE: s.f.
vârtute: *sg. ac.* 4,23

VEAC: s.n.
veac: *sg. ac., în loc. adv.* ***în veac/până în veac*** 3,11; 9,12

VECHI, VECHE: adj.
vechi: *f. pl. ac.* 4,15
veachi: *f. pl. ac.* 4,19

(a) VEDEA: v. II
văzuse: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 3,12
a vedea: *inf. prez.* 4, 14
vedeţi: *imperativ 2.pl.* 4,22

VEDERE: s.f.
vedearea: *sg. ac.* 8,36

(a) VENI: v. IV
au venit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,2; 4,12; 5,3, 16; 7,8, 9; 9,13
venise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 3,1, 8; 8,35; 9,4; 10,6
am venit *ind. pf.c. 1.pl.* 8,32
ar veni: *cond. prez. 3.sg.* 10,8
să vie: *conj. prez. 3.pl.* 10,14

VENIRE: s.f.
veniri: *sg. gen.* 3,8

VENIT: s.n.
veniturî: *pl. ac.* 4,13
veniturile: *pl. ac.* 4,20; 7,24

(a se) VESELI: v. IV
(să) veselea: *ind. imp. 3.pl.* 3,13
veselise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 6,22

VESELIE: s.f.
veselie: *sg. ac.* 3,12; rezum. cap.6; 6,22

(a) VESTI: v. IV
am vestit: *ind. pf.c. 1.pl.* 4,14; 8,21
vestim: *ind. prez. 1.pl.* 4,16
a vesti: *inf. prez.* 5,5
să vestim: *conj. prez. 1.pl.* 5,10
vestind: *gerunziu* rezum. cap.8

VEŞMÂNT: s.n.; var. (Reg.) **VĂJMÂNT**
vejmintele: *pl. ac.* rezum. cap.9
văjmântul: *sg. ac.* 9,3

VIAŢĂ: s.f.
viaţa: *sg. ac.* 6,10
viaţă: *sg. ac.* 9,8, 9

VIERS: s.n.
viersuri: *pl. ac.* 3,11

VIN: s.n.
vin: *sg. nom./ac.* 6,9; 7,22

VINĂ: s.f.
vină: *sg. nom.* 4,13

(a se) VINDE: v. III
(ne-)am vândut: *ind. pf.c. 1.pl.* 9,7

VISTIERIE: s.f.
vistieria: *sg. ac.* 7,20
vistieriile: *pl. ac.* 8,29

VIŢEL: s.m.
viţei: *pl. nom./ac.* 6,9, 17; 7,17; 8,35

(a) VOI: v. IV
voiesc: *ind. prez. 1.sg.* 6,12

VOIEVOD: s.m.; var. (În v. şi pop.) **VOIVOD**
voivod: *sg. nom.* 5,3
voivodul: *sg. nom.* 5,6; 6,6, 13
voievozilor: *pl. gen.* 7,28
voivozilor: *pl. gen.* 8,36

(a) VREA: v. II
va vrea: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,16
vor vrea: *ind. viit.I. 3.pl.* 7,16

VREME: s.f.
vreame: *sg. ac.* 5,3, 16
vreamea: *sg. nom./ac.* 8,34; 10,13
vreami: *pl. ac.* 10,14

VRERE: s.f.
vrearea: *sg. nom./ac.* 5, 17; 7,18; 10,3

Z

ZADAR: s.n.; var. **ZĂDAR**
zădar: *sg. ac., în loc. adv.* ***în zădar*** rezum. cap.5

ZĂBAVĂ: s.f.
zăbavă: *sg. ac., în loc. adv.* ***fără zăbavă*** 7,21

(a) ZĂCEA: v. II
zăcând: *gerunziu* 10,1

ZI: s.f.
zile: *pl. ac.* rezum. cap.3; rezum. cap.6; 6,22; 8,15, 32; 10,8, 9
zilele: *pl. ac.* 3,4; 4,2, 7, 15, 19; 9,7
zilei: *sg. gen.* 3,4
zioa: *sg. ac.* 3,4, 6; 6,15, 19; 7,9; 8,31, 33; 9,7, 15; 10,9, 16, 17
zilele: *pl. ac., în loc. adv.* ***în toate zilele*** 4,5; 6,9
zi: *sg. ac.* 9,7; 10,13

(a) ZICE: v. III
zicând: *gerunziu* 1,1; 4,17; 5,11; 9,1, 11
zice: *ind. prez. 3.sg.* 1,2
au zis: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,63; 4,2, 3; 5,3, 15; 10,2, 10, 12
zic: *ind. prez. 3.pl.* 4,11
am zis: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 5,9; 8,28; 9,6
am fost zis: *ind. m.m.c.pf. perifr. 1.pl.* 8,22
vom zice: *ind. viit.I. 1.sg.* 9,10

ZID: s.n.
zidurile: *pl. nom./ac.* 4,12, 13, 16; 5,3, 9

ZIDAR: s.m.
zidarilor: *pl. dat.* 3,7
zidari: *pl. ac.* 3,10

(a se) ZIDI: v. IV
să zidesc: *conj. prez. 1.sg.* 1,2
zidească: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 1,3
să zidească: *conj. prez. 3.sg./pl.* 2,68; 6,7; 10,9
(să) zideaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3; 5,8, 16
au zidit: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,2; 6,14
a zidi: *inf. prez.* rezum. cap.4; 4,3; 5,2, 9
zideasc: *ind. prez. 3.pl.* 4,1
să zidim: *conj. prez. 1.pl.* 4,2
vom zidi: *ind. viit.I. 1.pl.* 4,3
zidesc: *ind. prez. 3.pl.* 4,12
(să) va zidi: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,13, 16
să (să) zidească: *conj. prez. 3.sg.* 4,21; 6,3
să zidiţi: *conj. prez. 2.pl.* 5,3
zidim: *conj. prez. 1.pl.* 5,11
zidise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 5,11
să (se) zidească: *conj. prez. 3.sg.* 5,13, 15, 17
zidea: *ind. imp. 3.pl.* 6,14

ZIDIRE: s.f.
zidirea: *sg. nom./ac.* 1,5; rezum. cap.5; 5,3; rezum. cap.6; 6,8
zidire: *sg. ac.* 4,4

ZMOLIRE: s.f.; vezi **SMOLIRE**

(a) ZMULGE: v. III; vezi **(a) SMULGE**

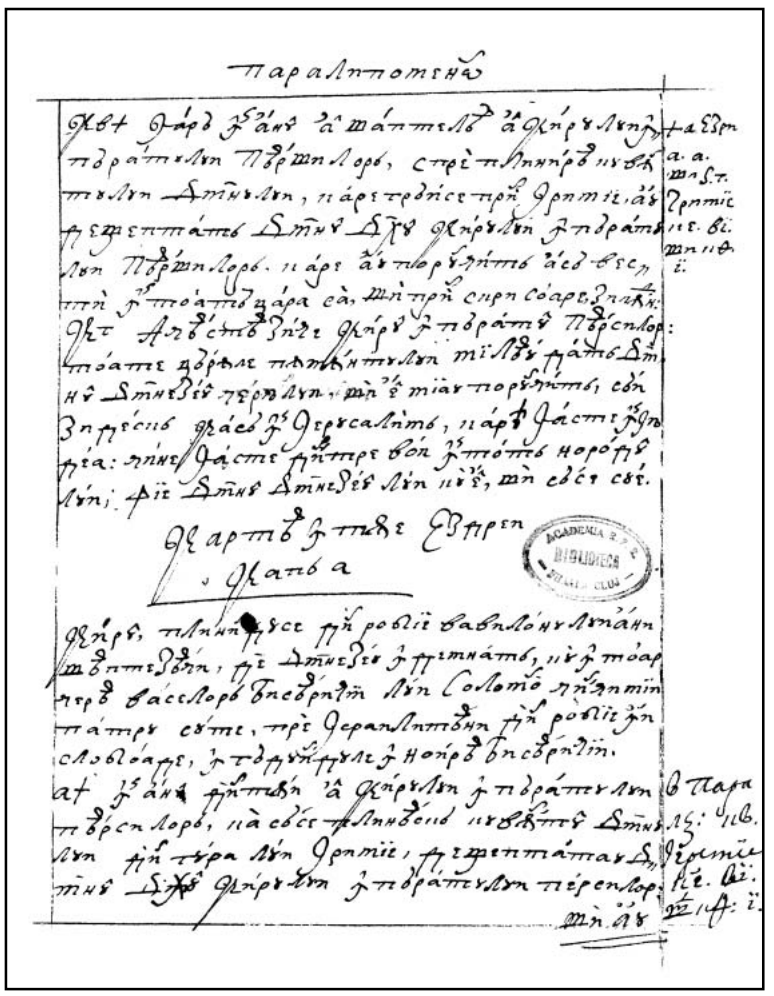

402r

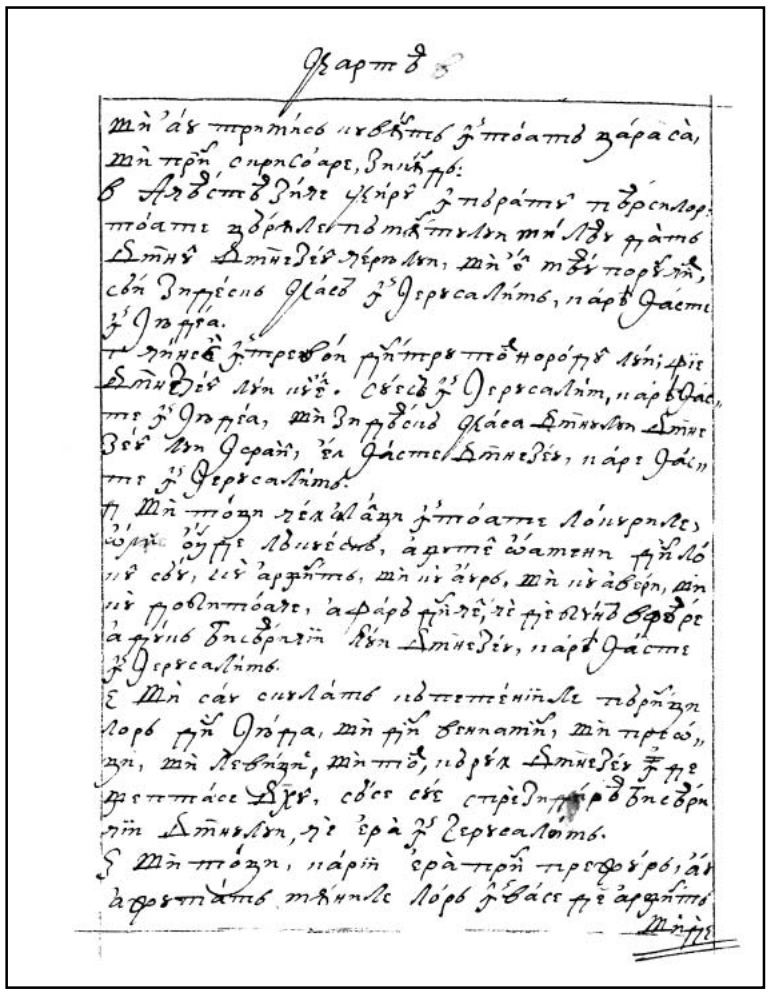

402v

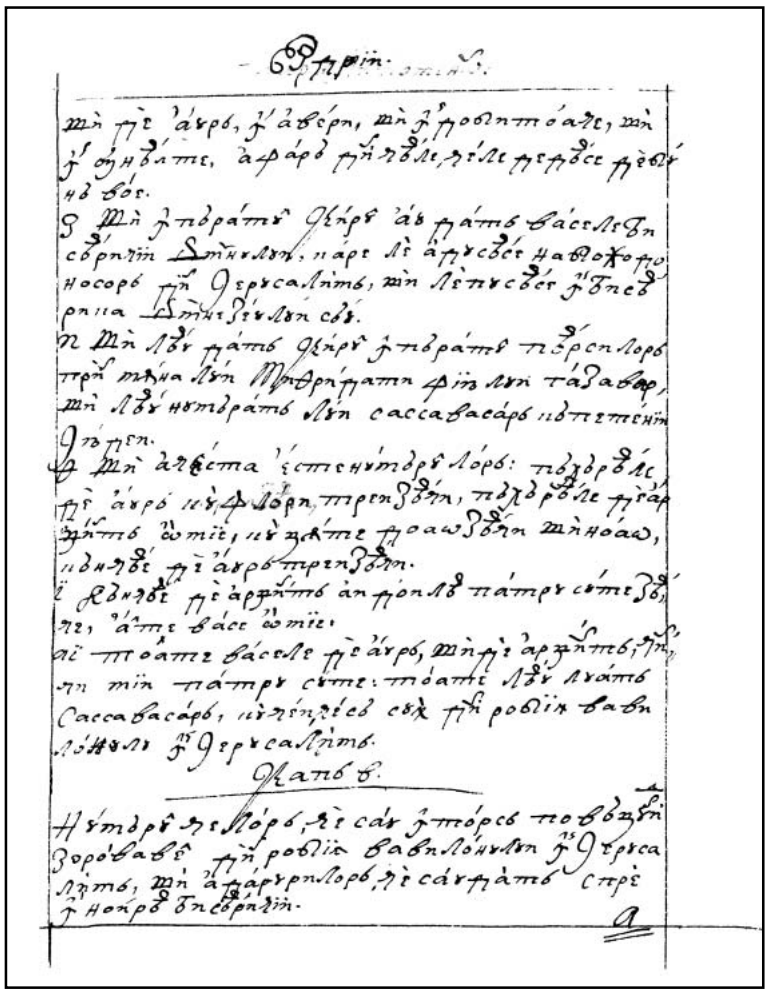

403r

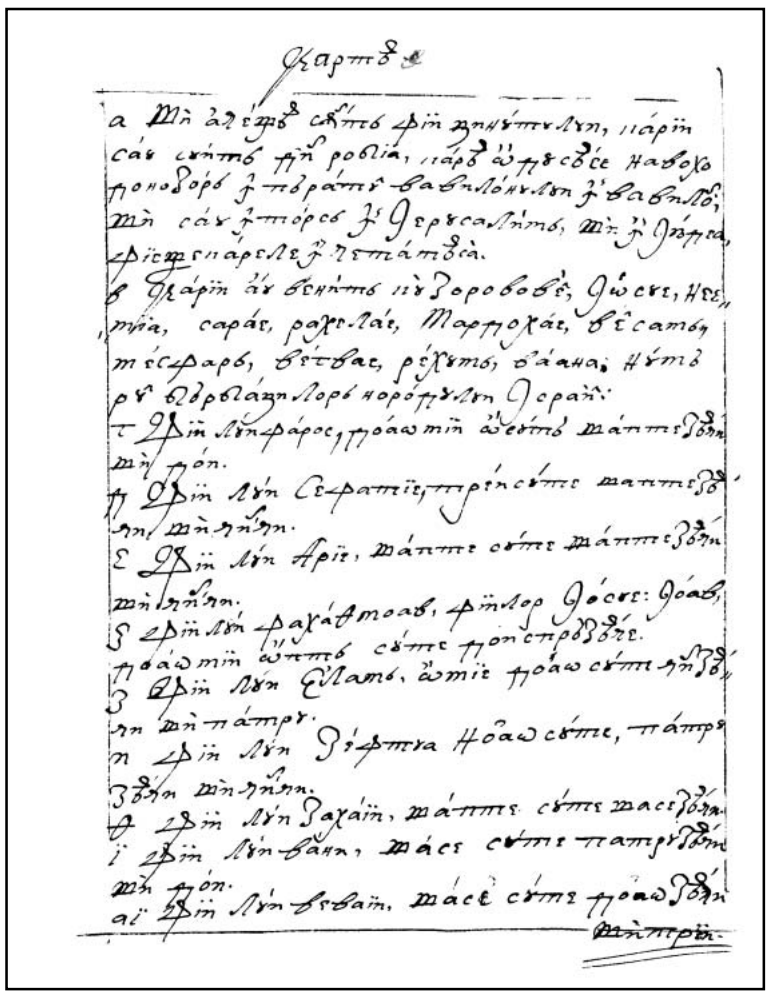

403v

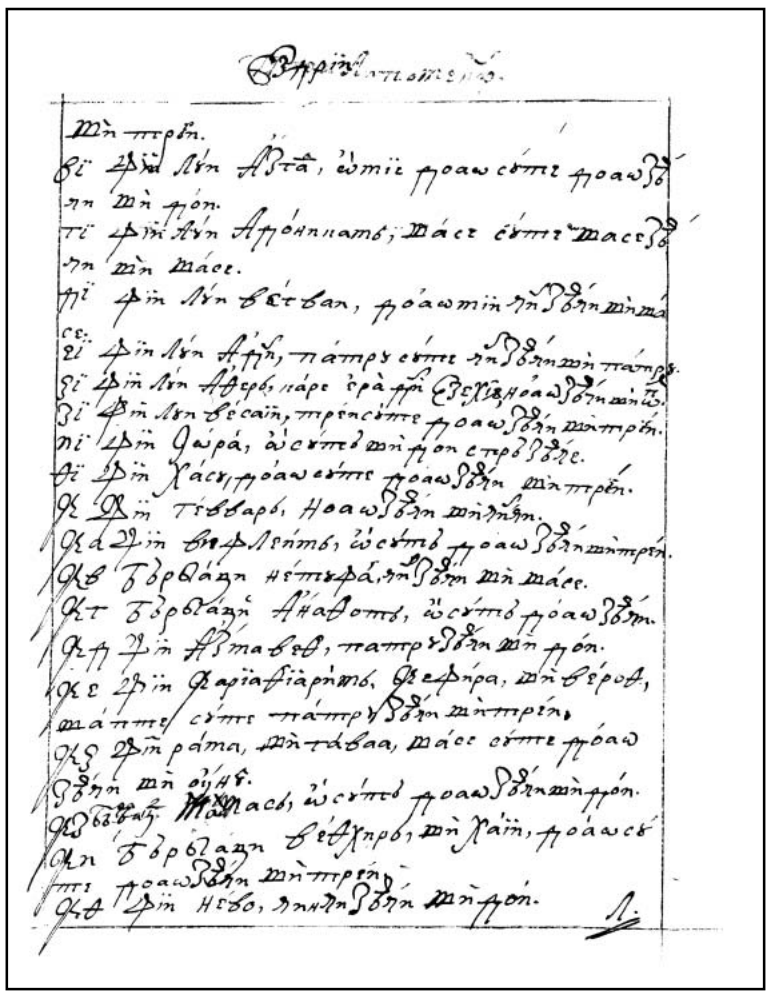

404r

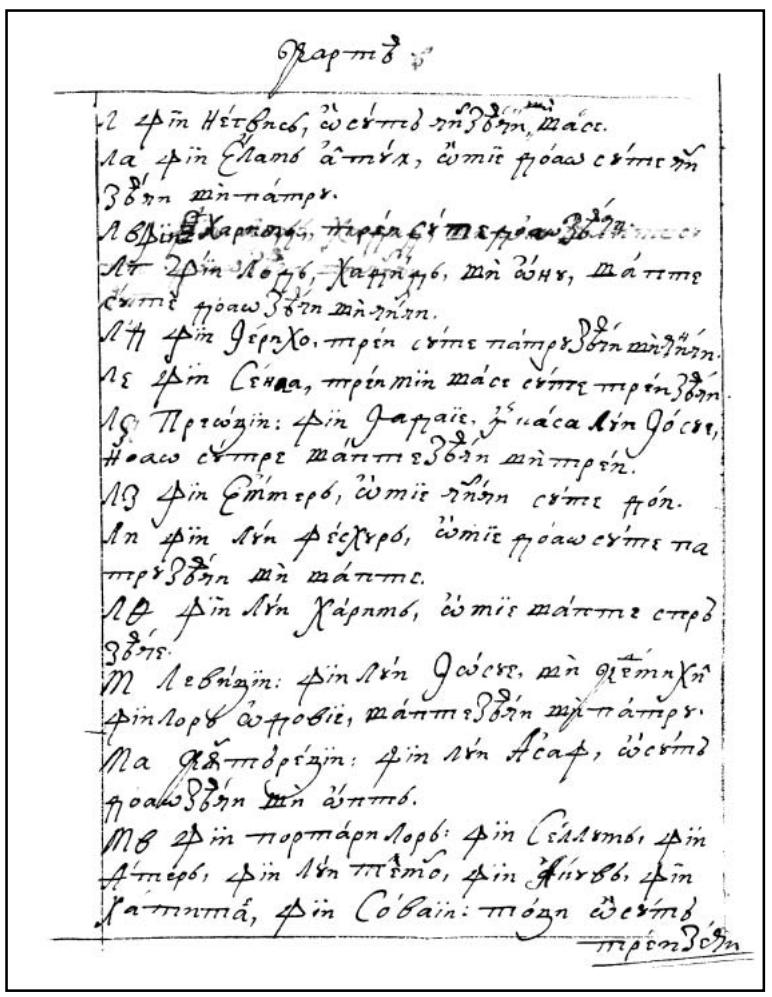

404v

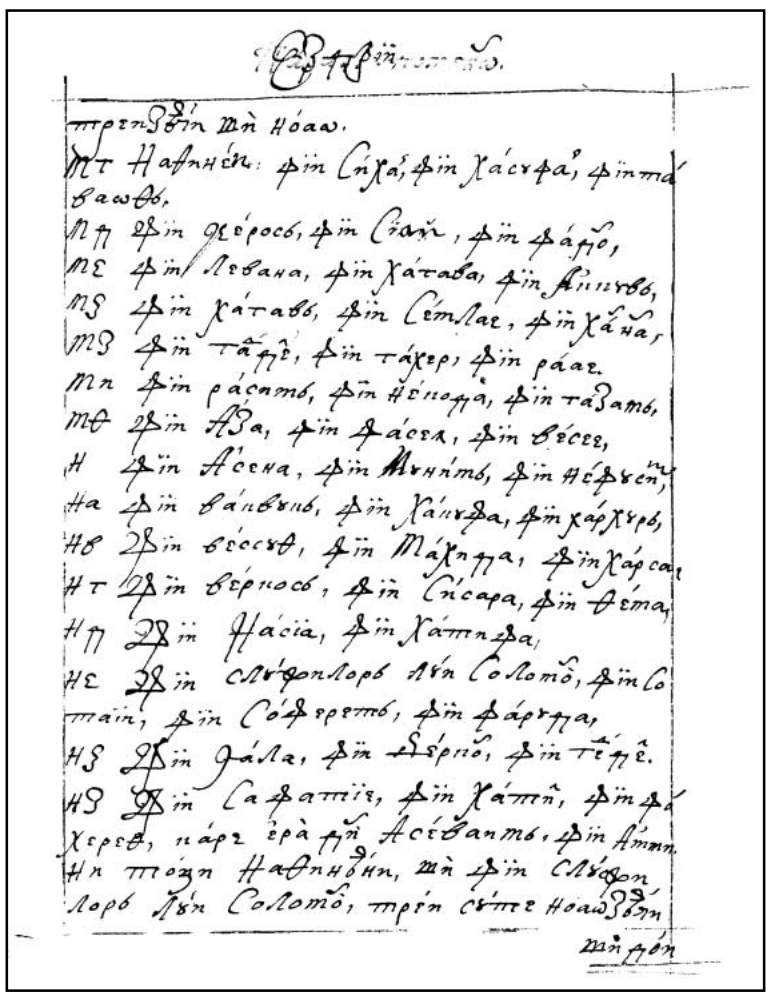

405r

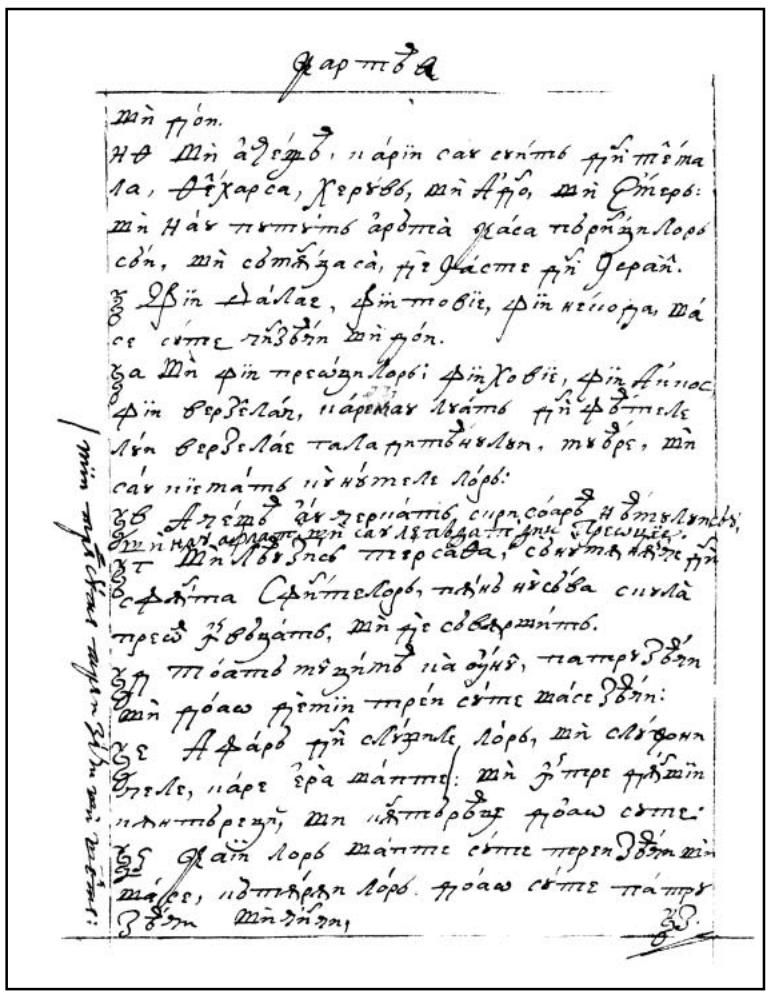

405v

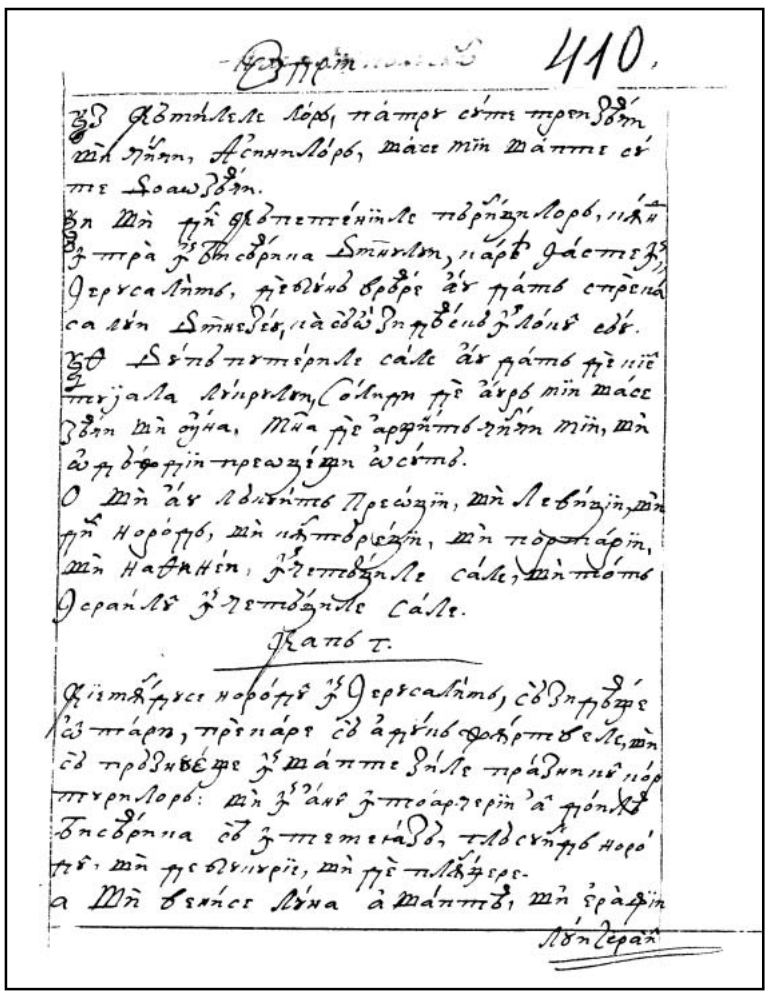

406r

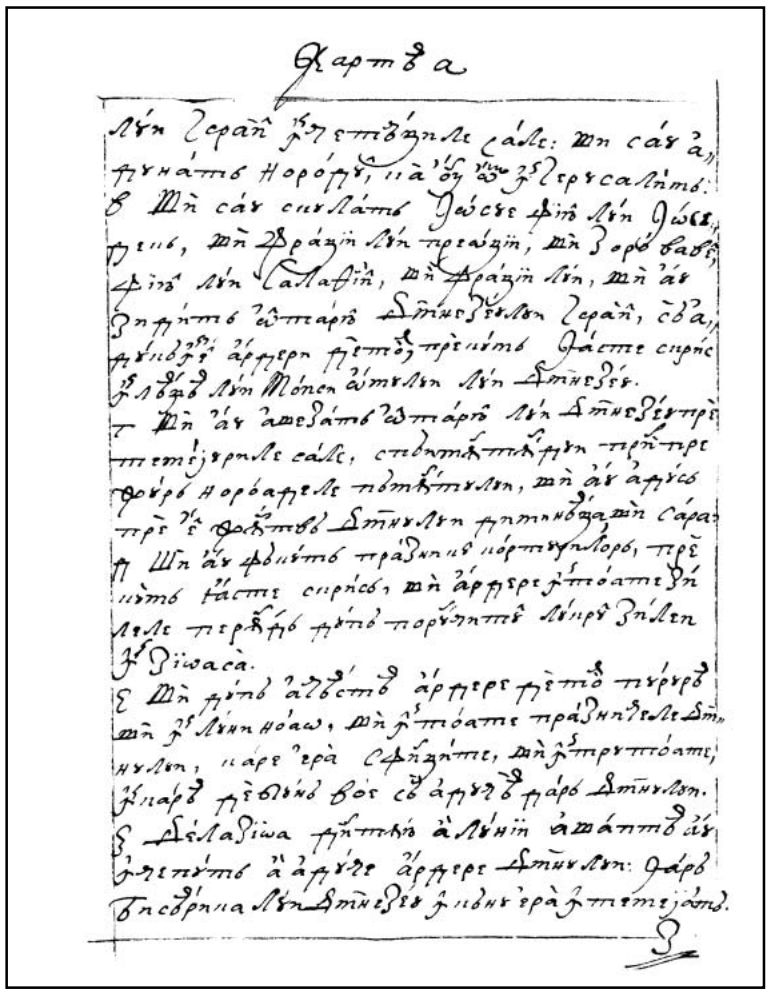

406v

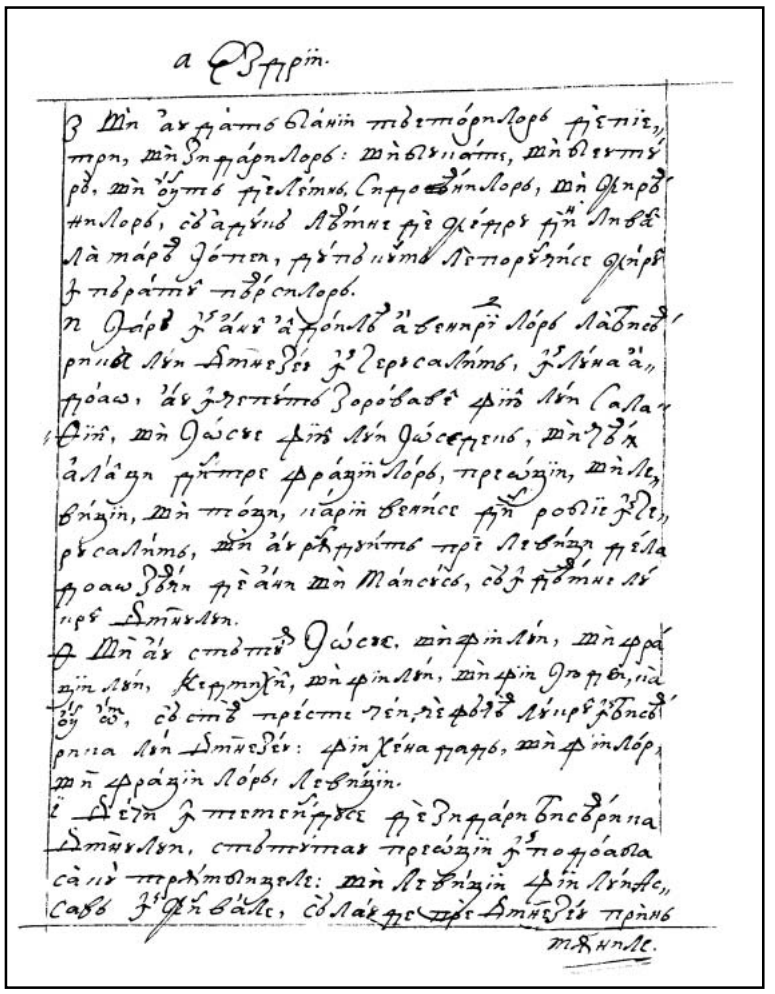

407r

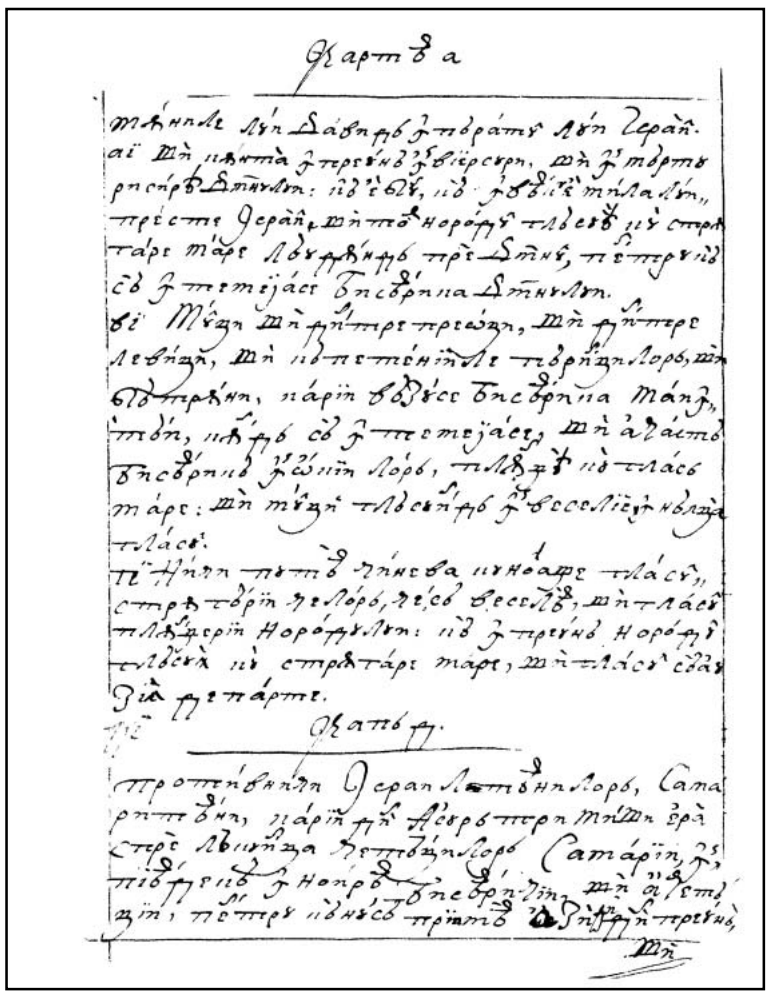

407v

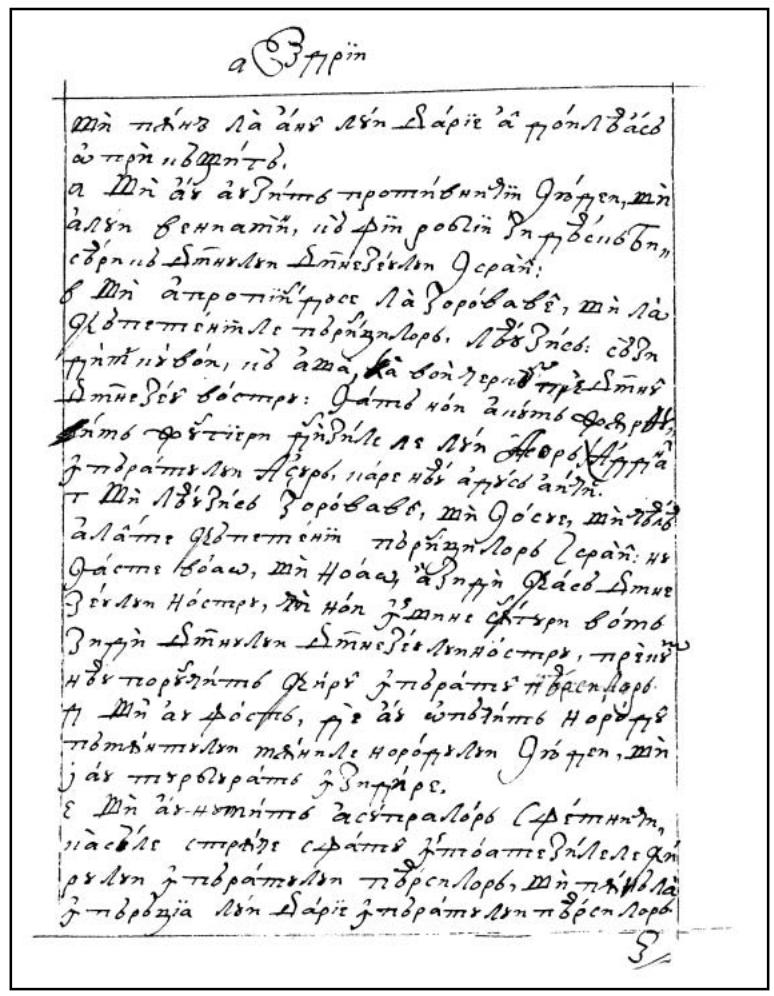

408r

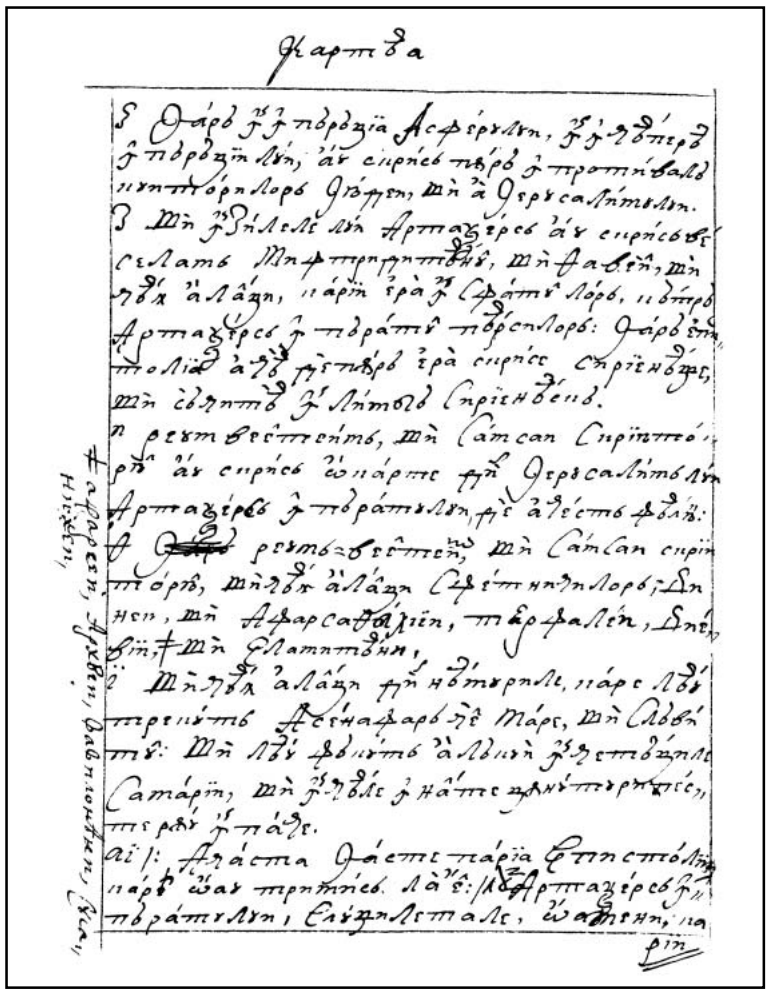

408v

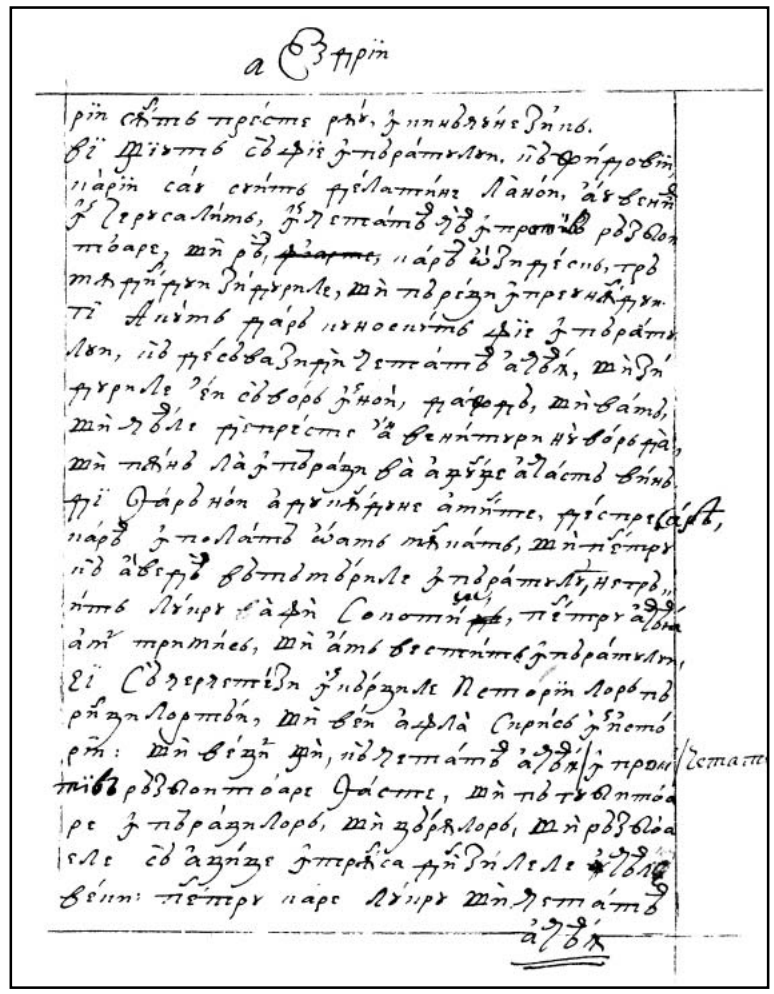

409r

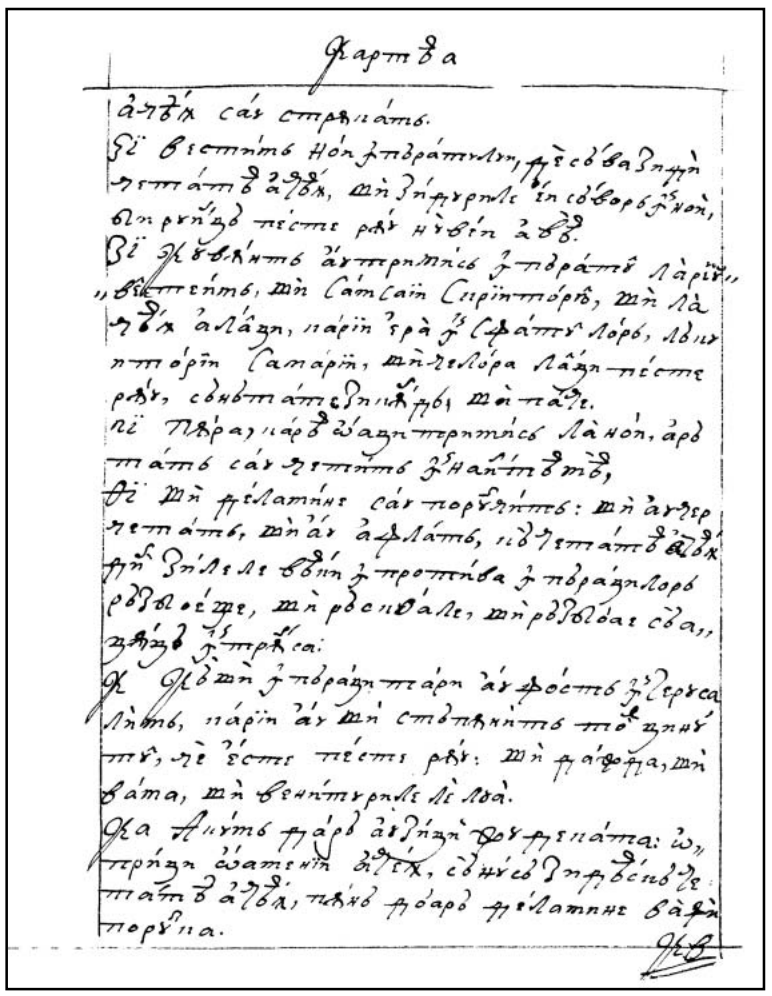

409v

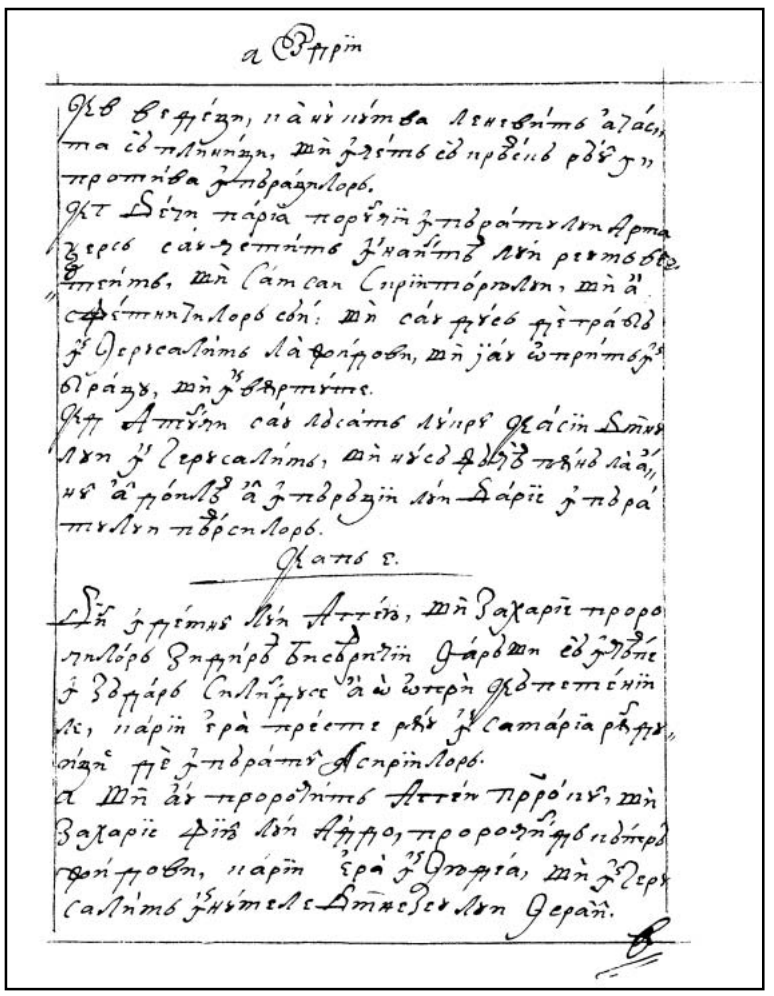

410r

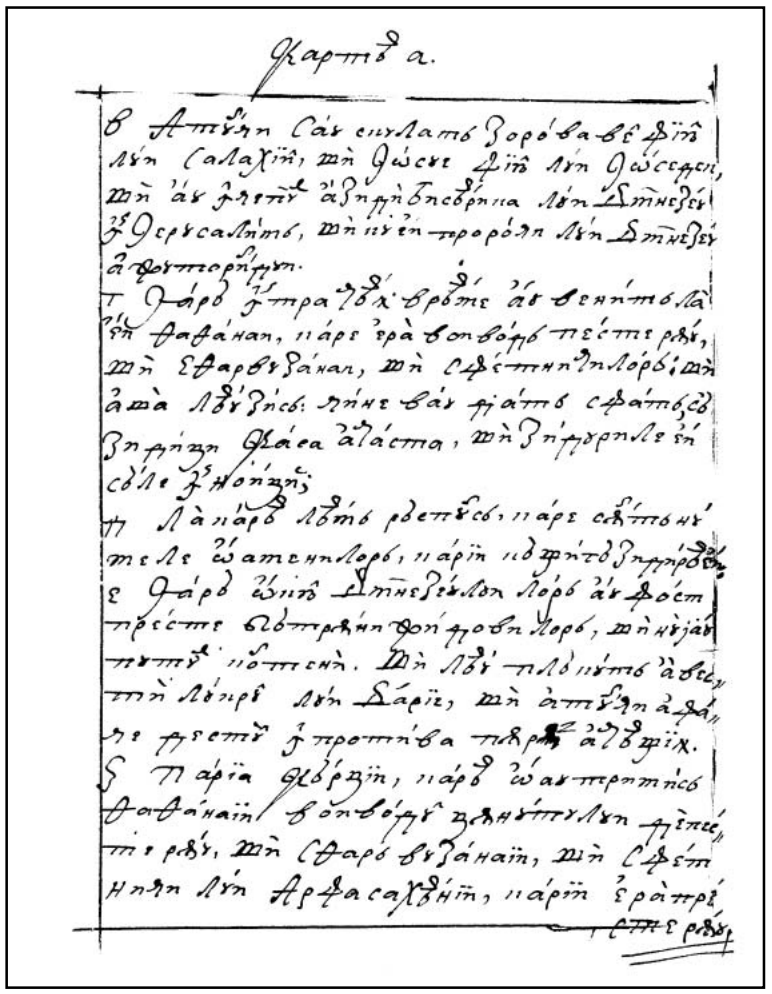

410v

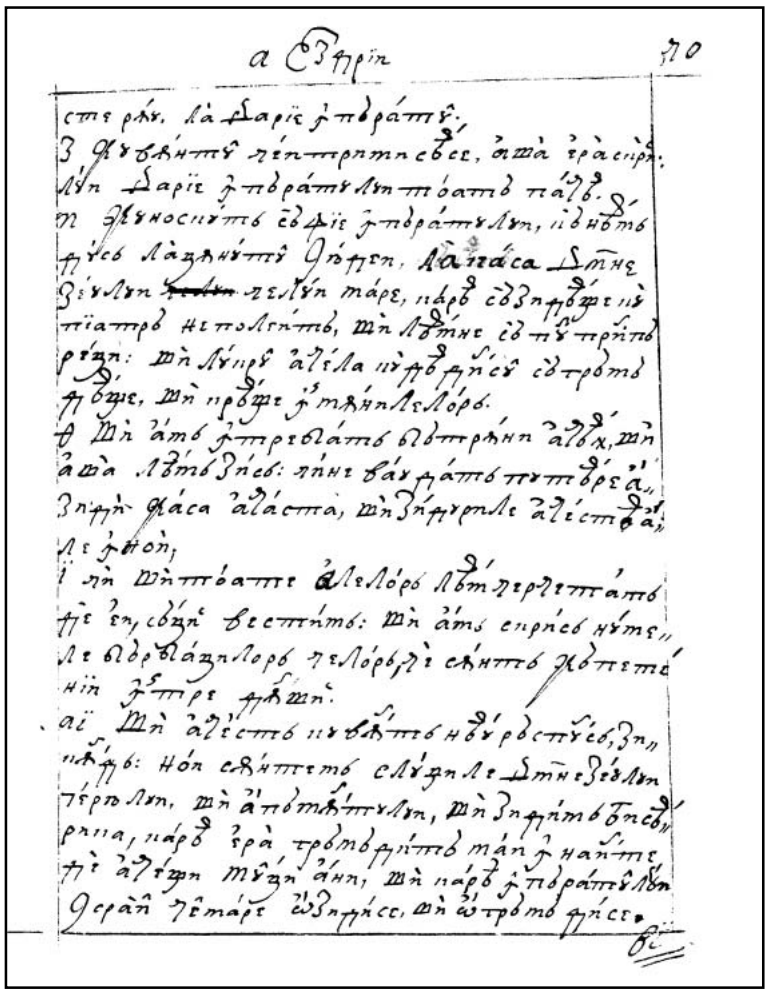

411r

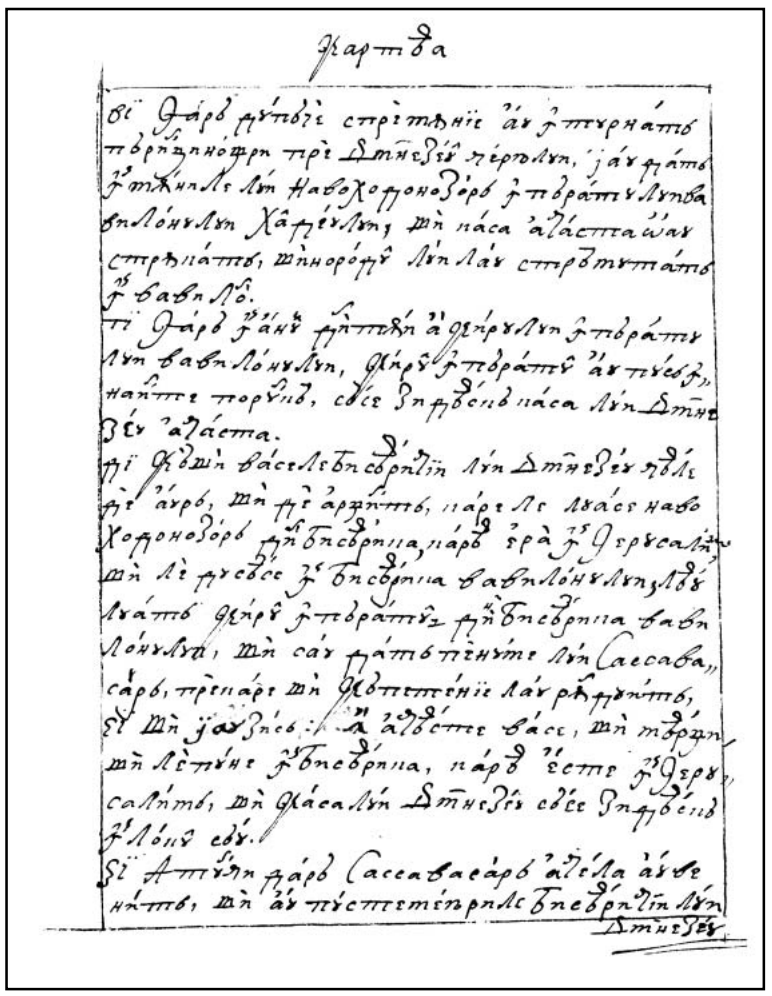

411v

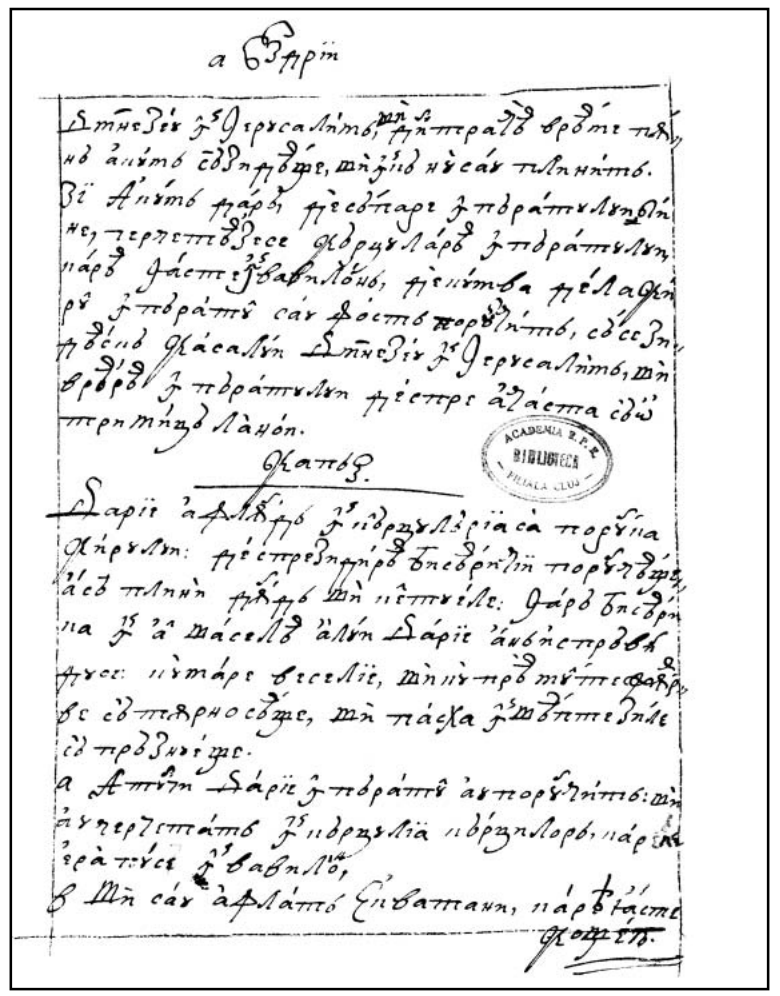

412r

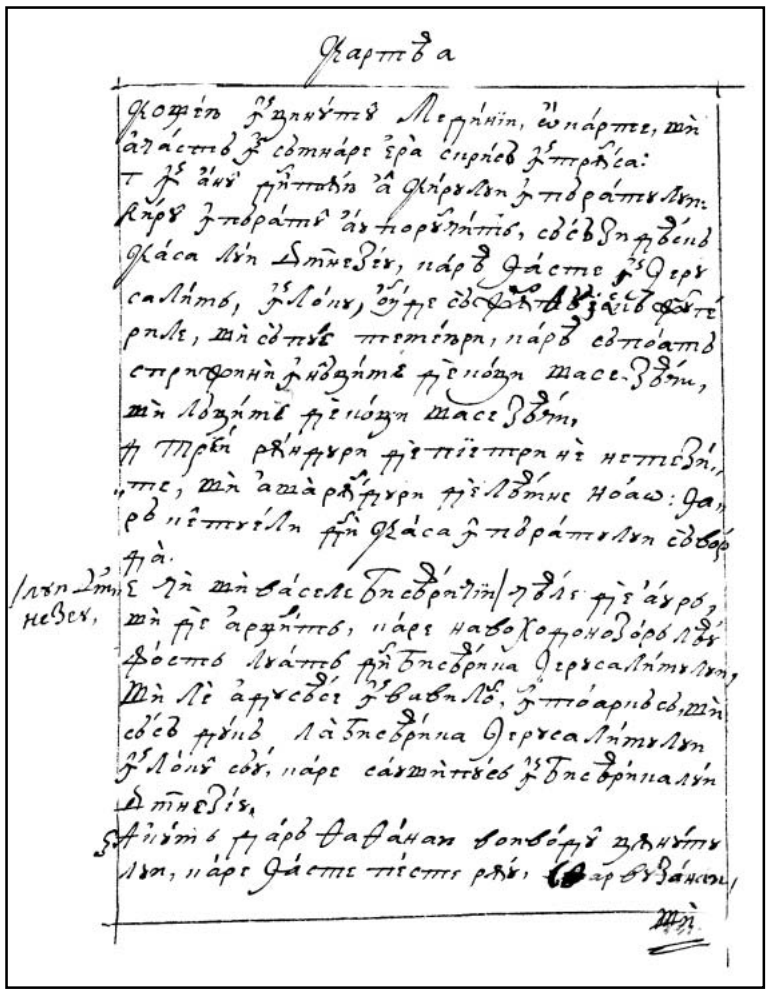

412v

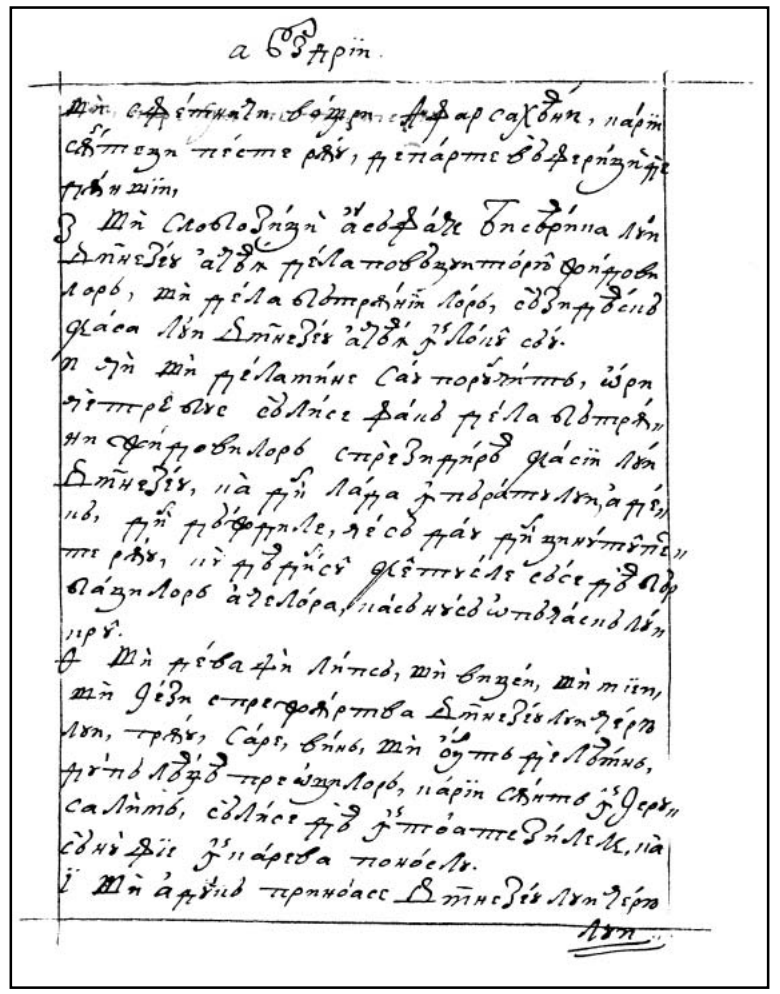

413r

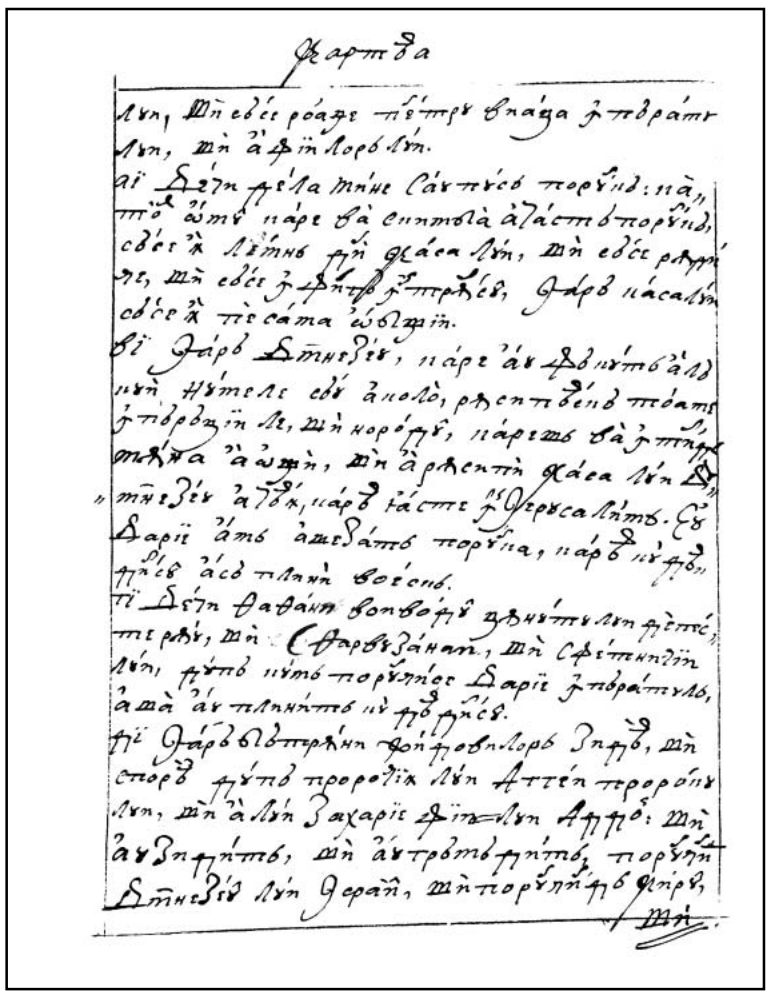

413v

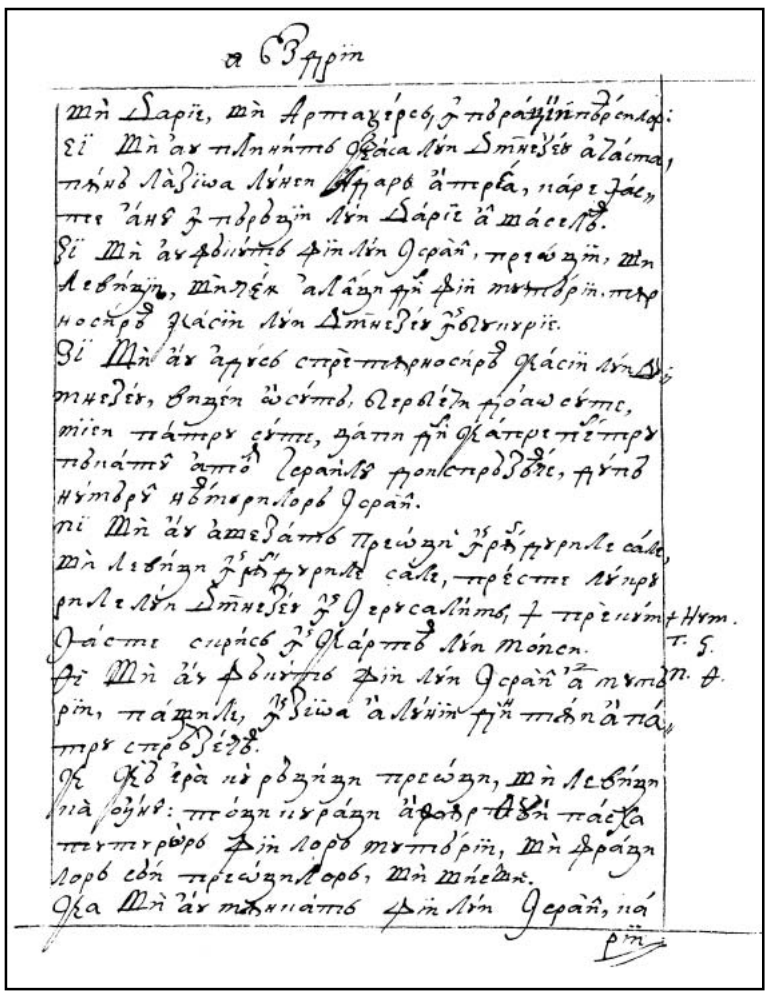

414r

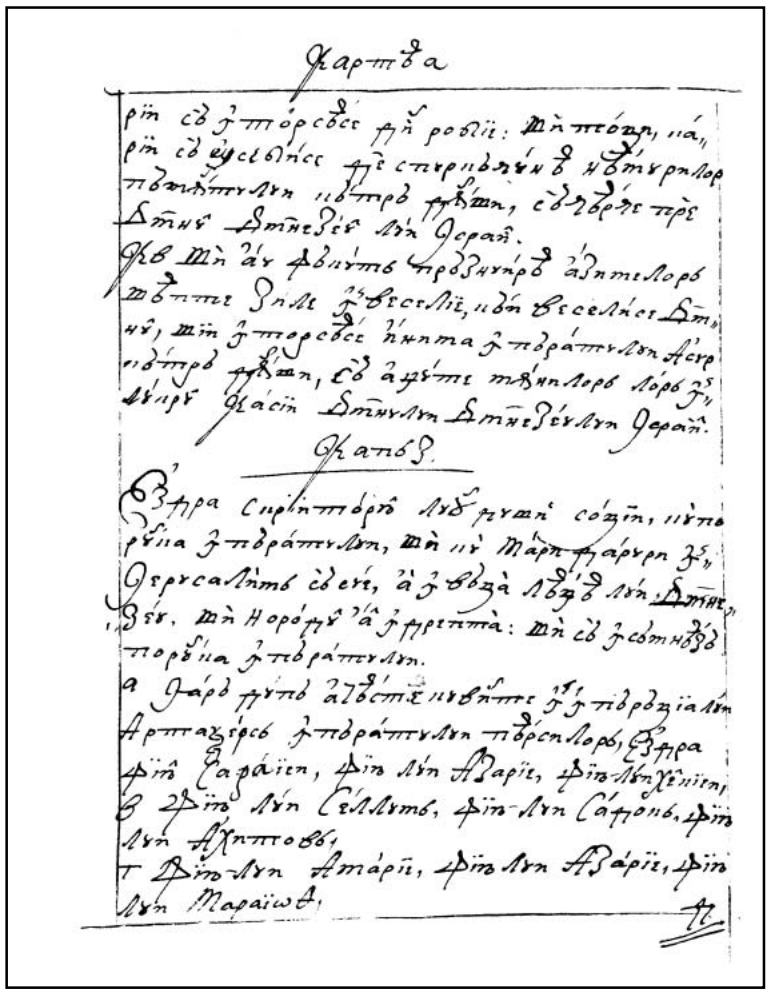

414v

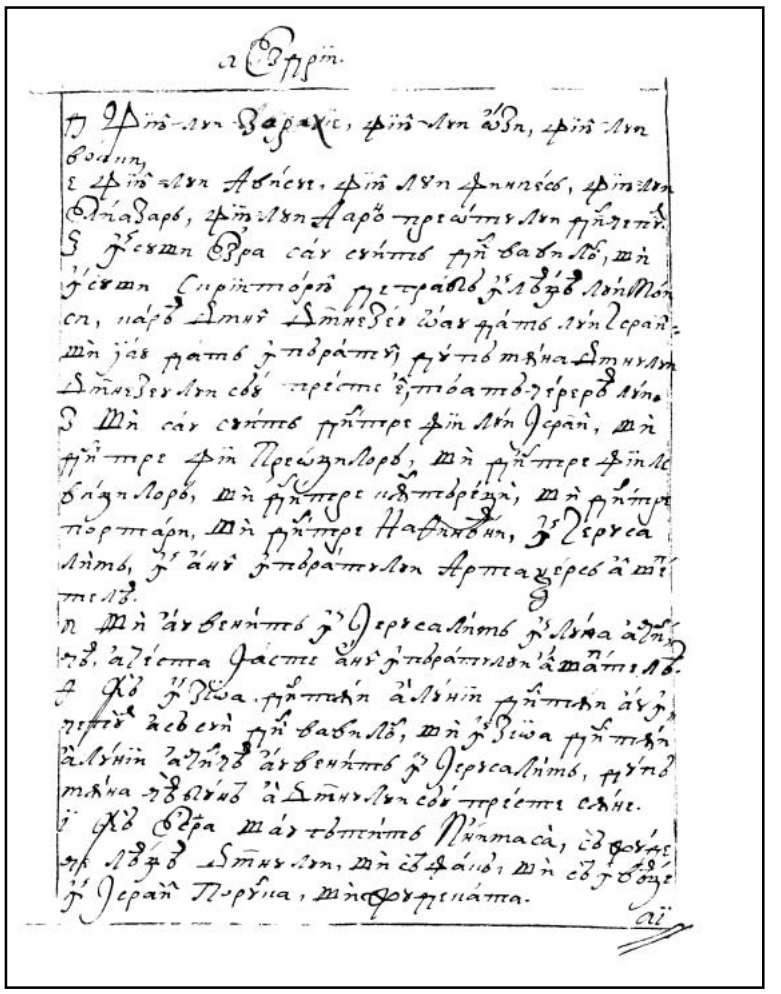

415r

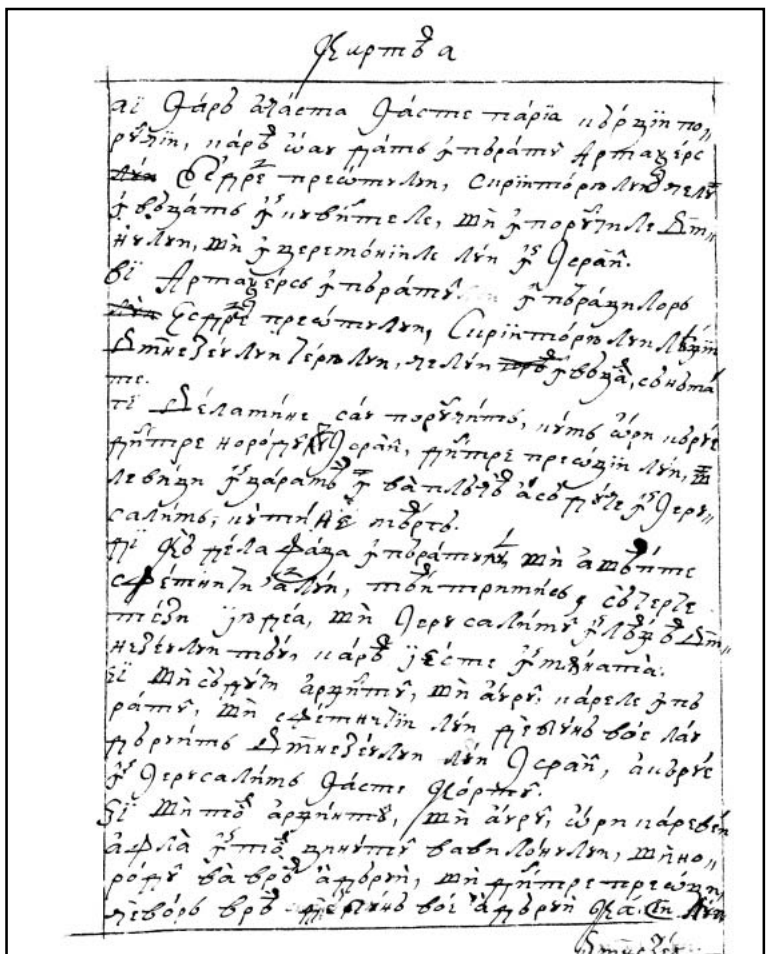

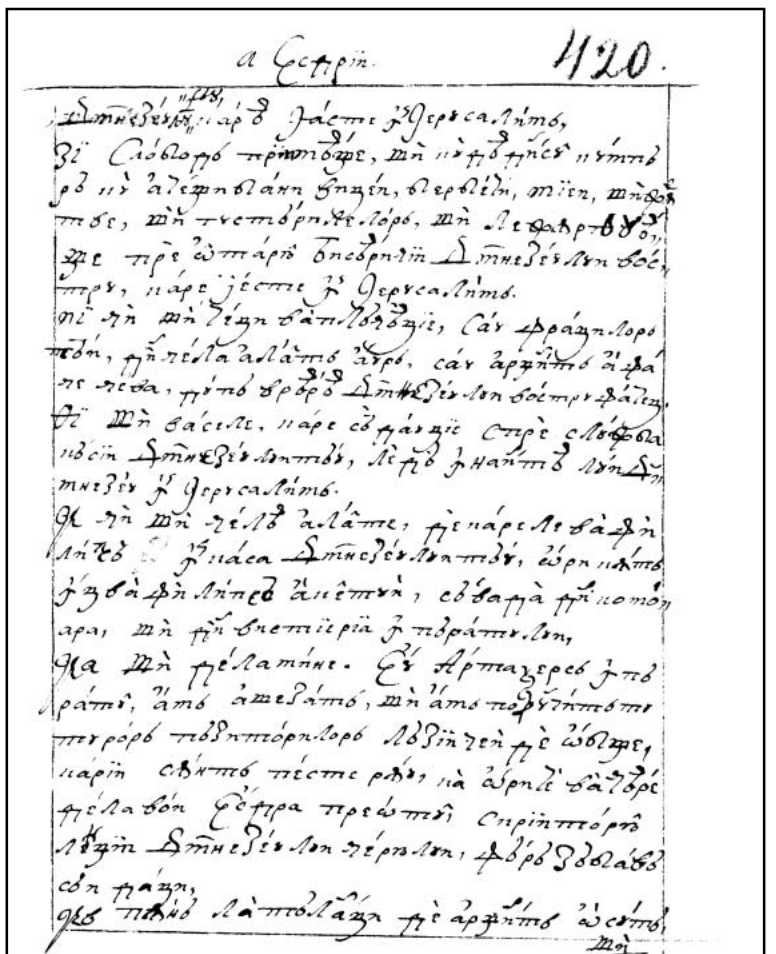

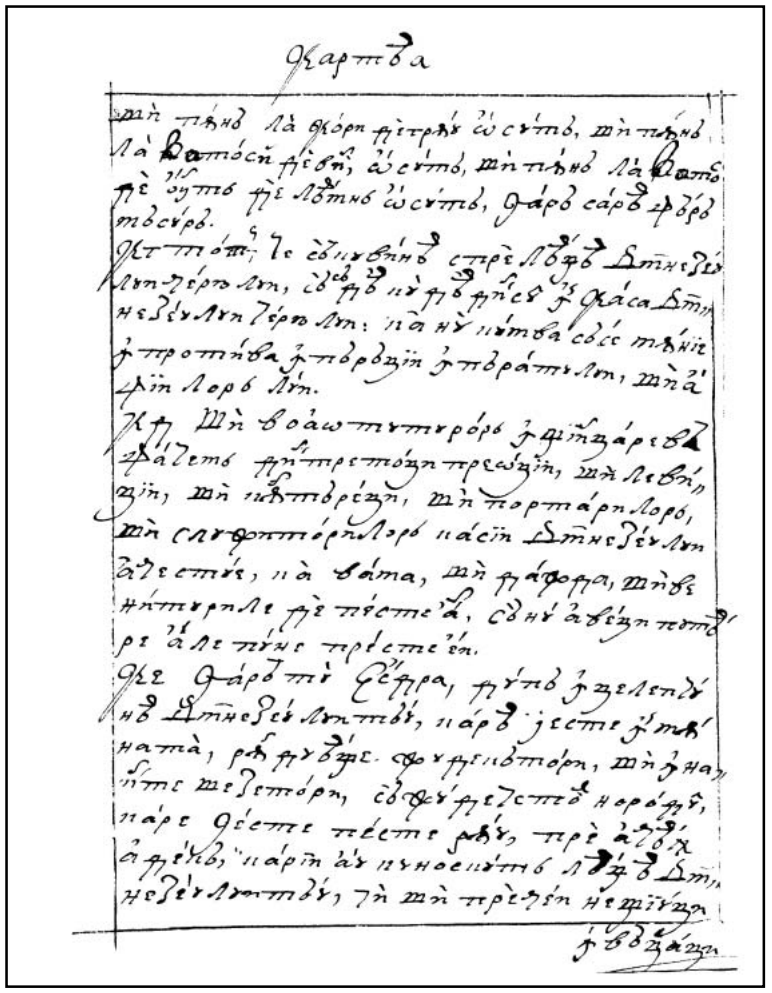

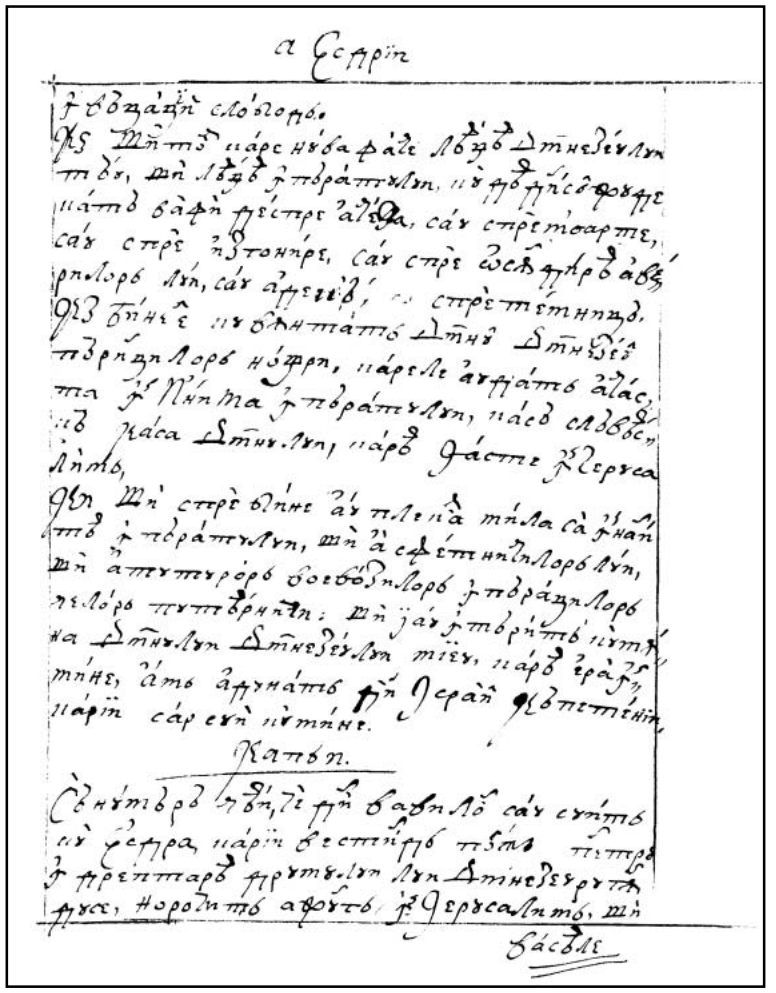

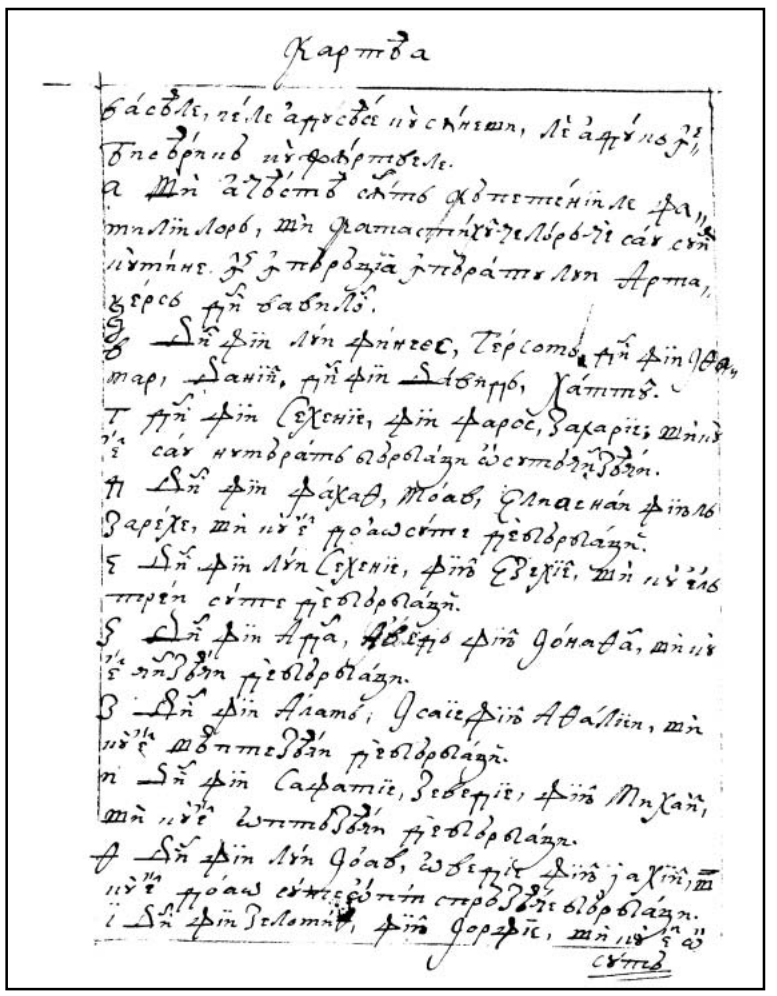

417v

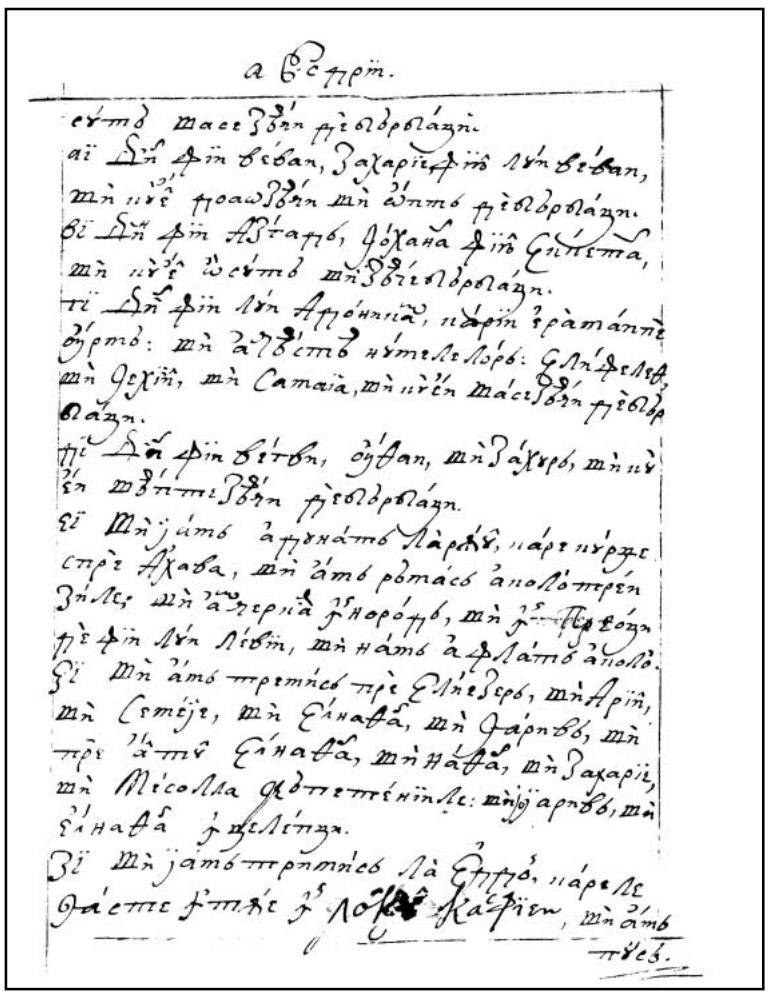

418r

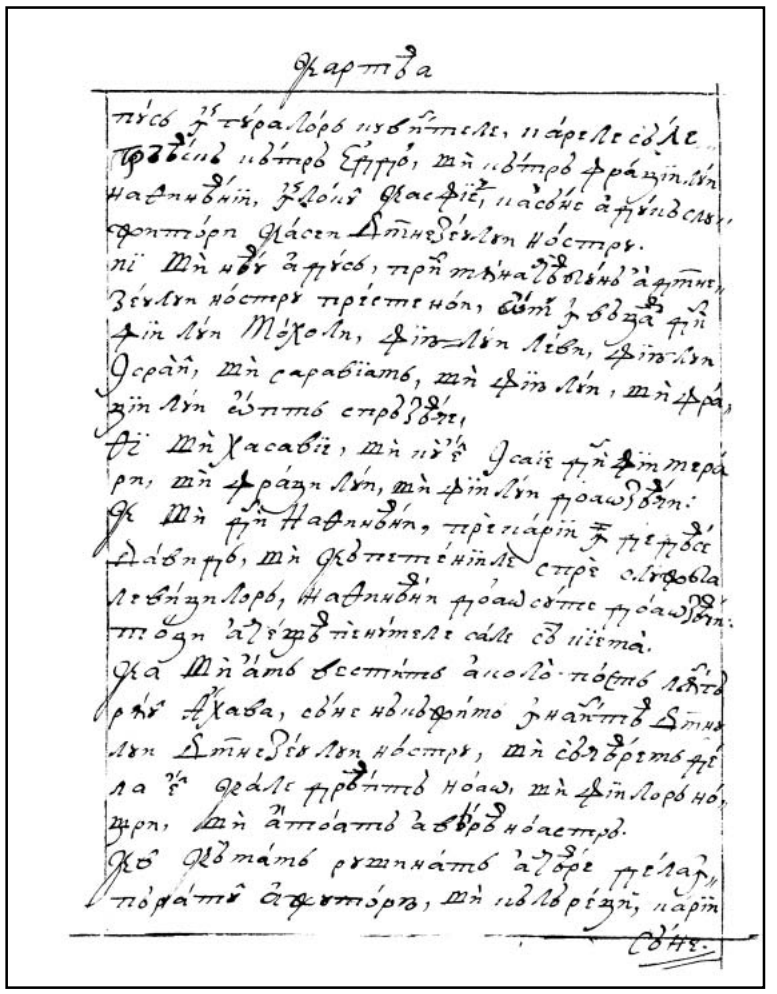

418v

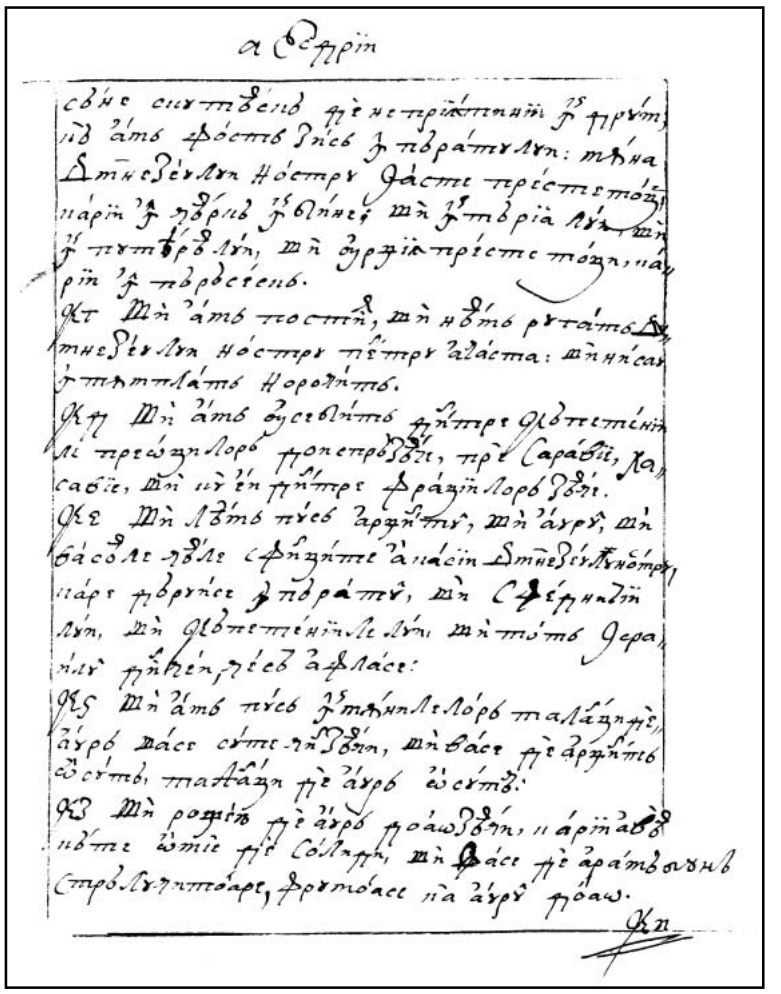

419r

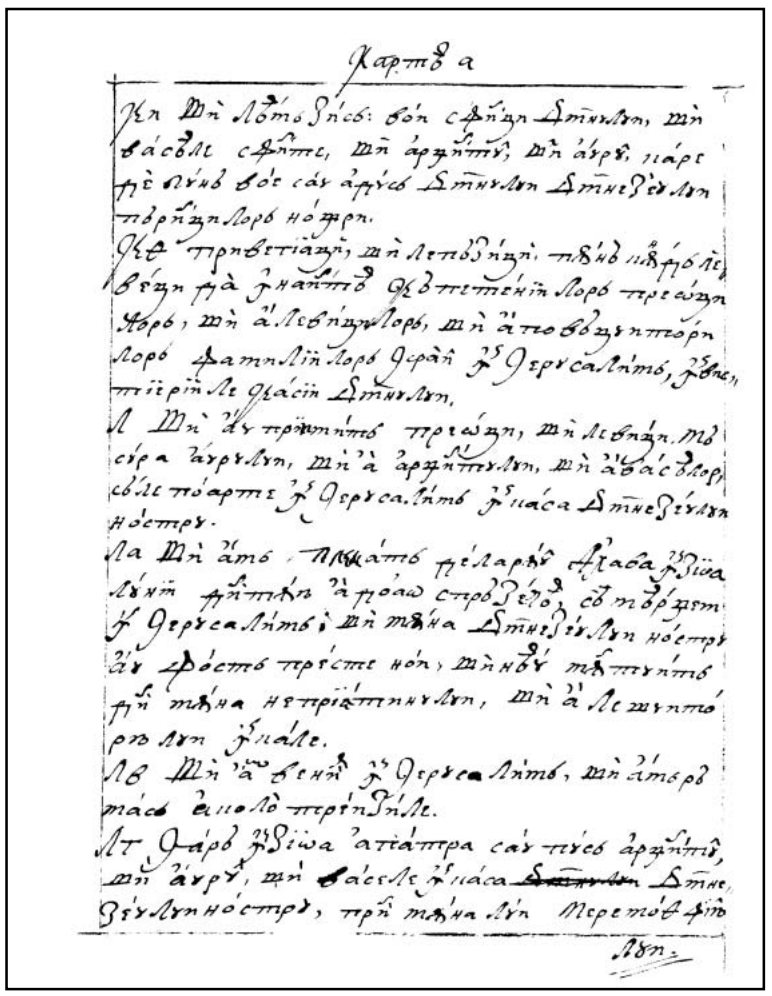

419v

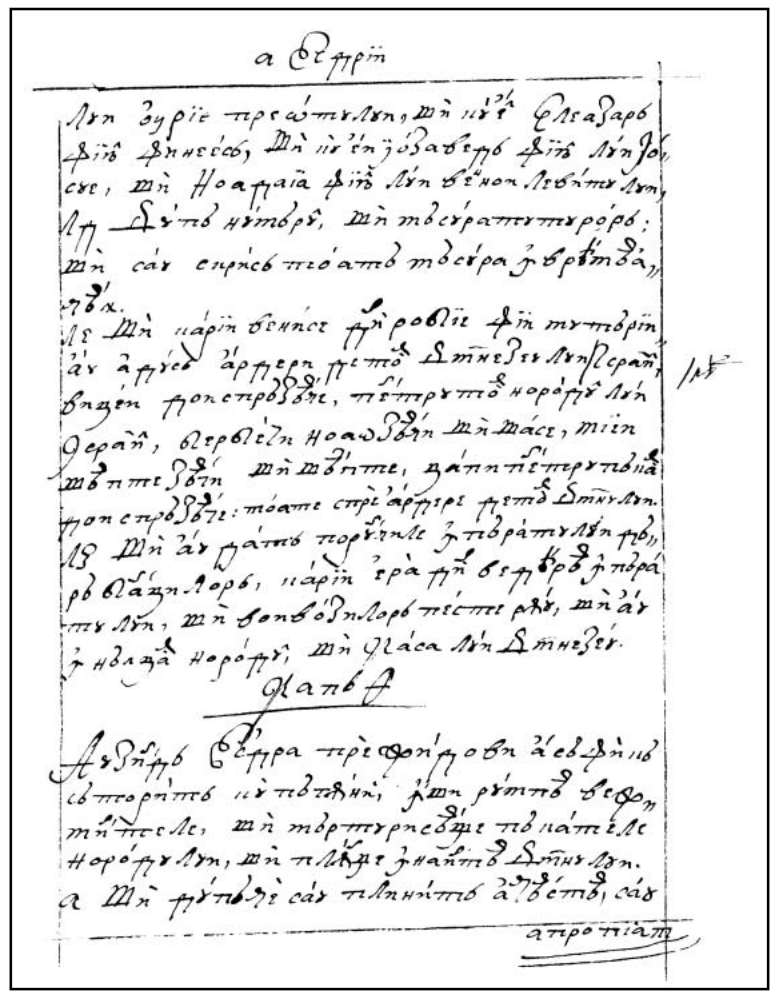

420r

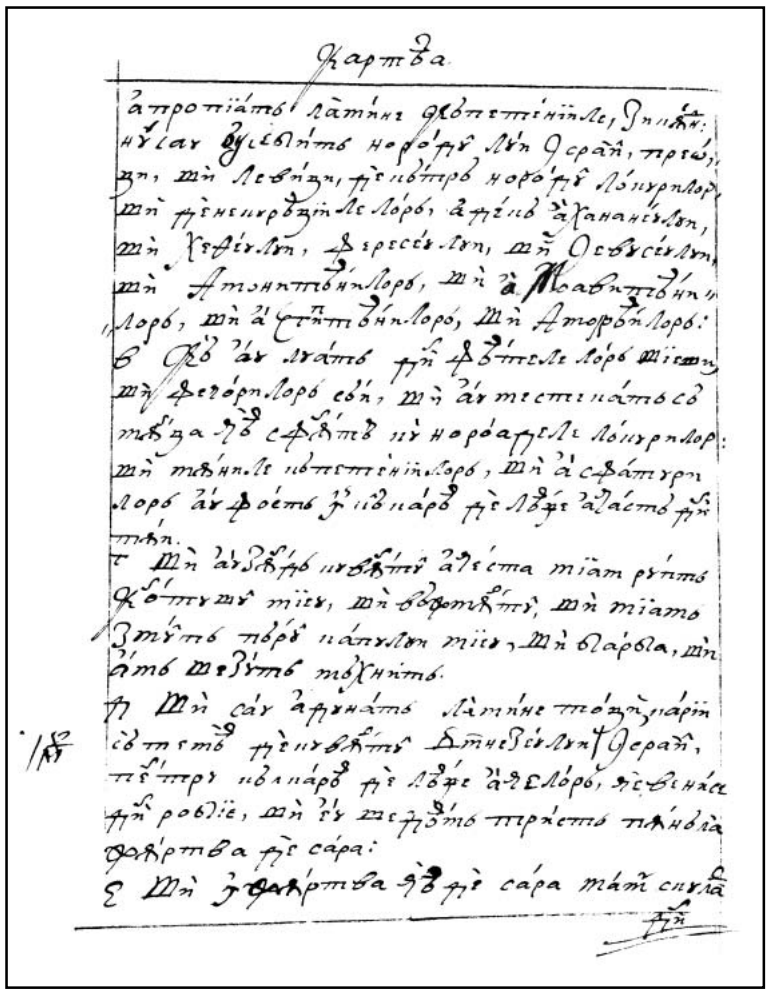

420v

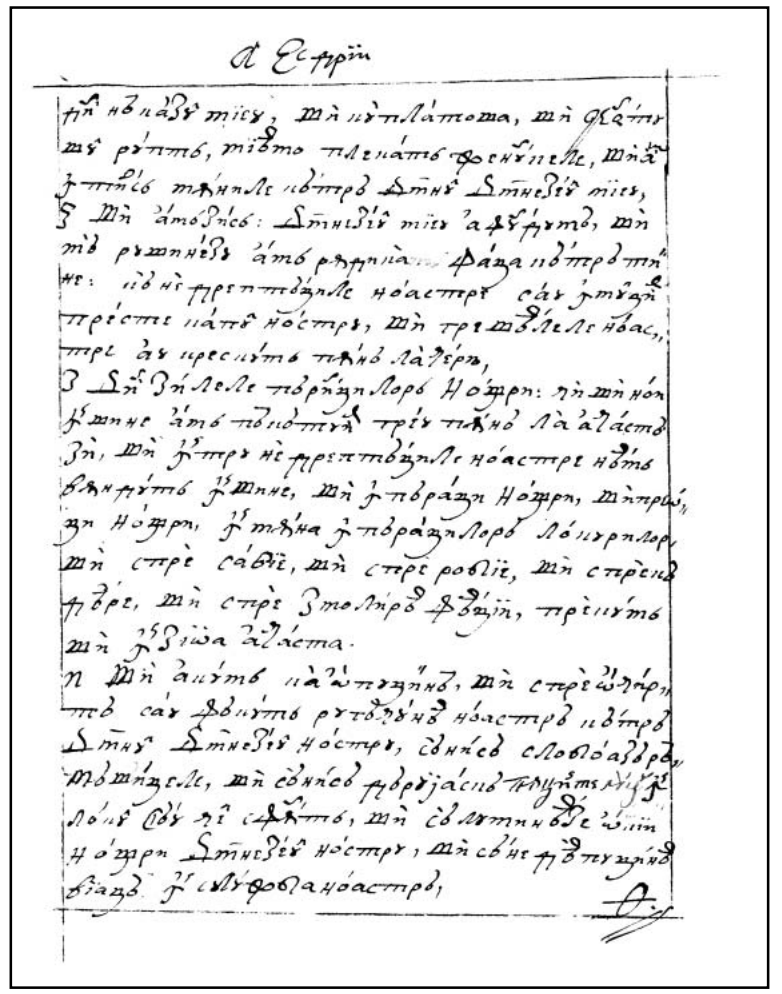

421r

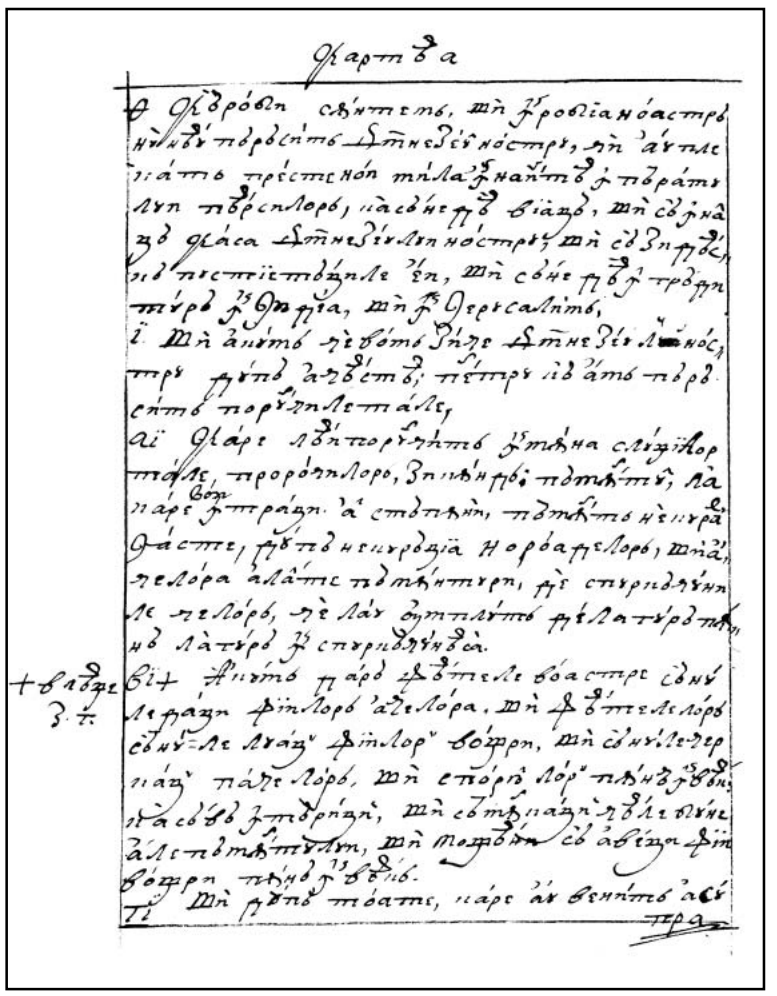

421v

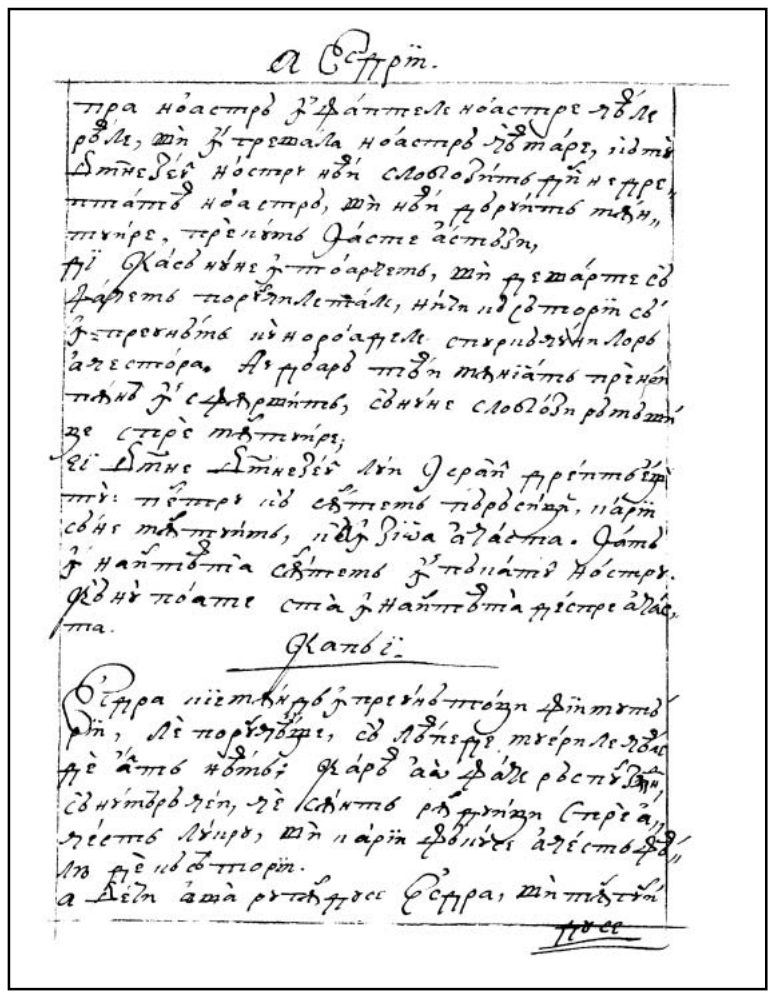

422r

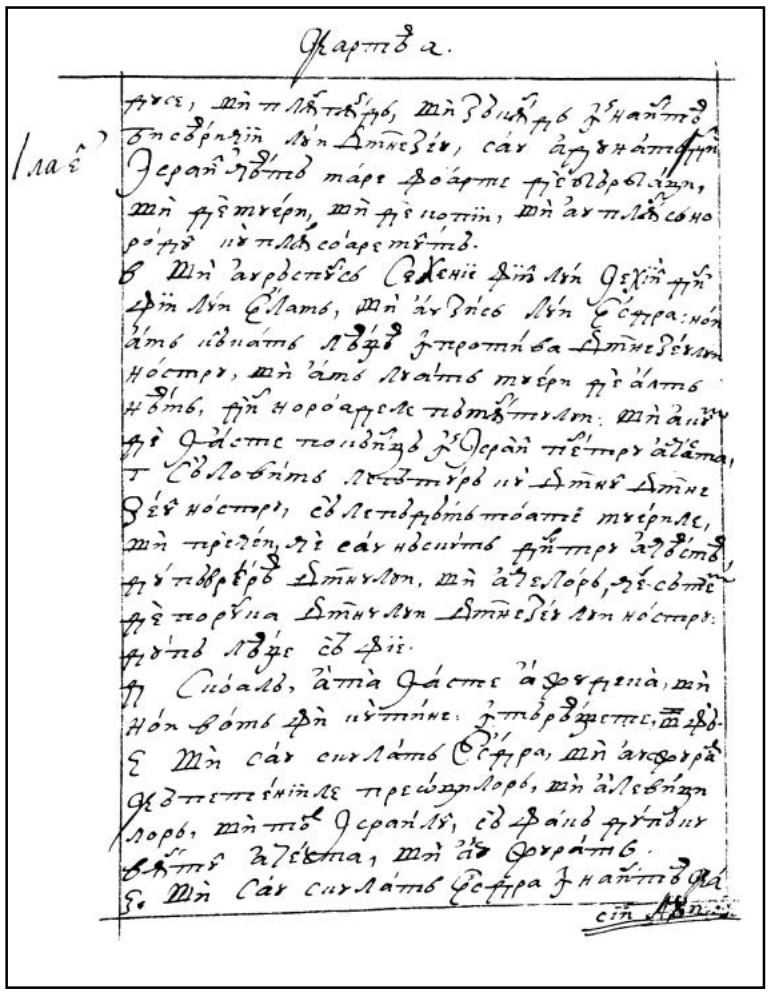

422v

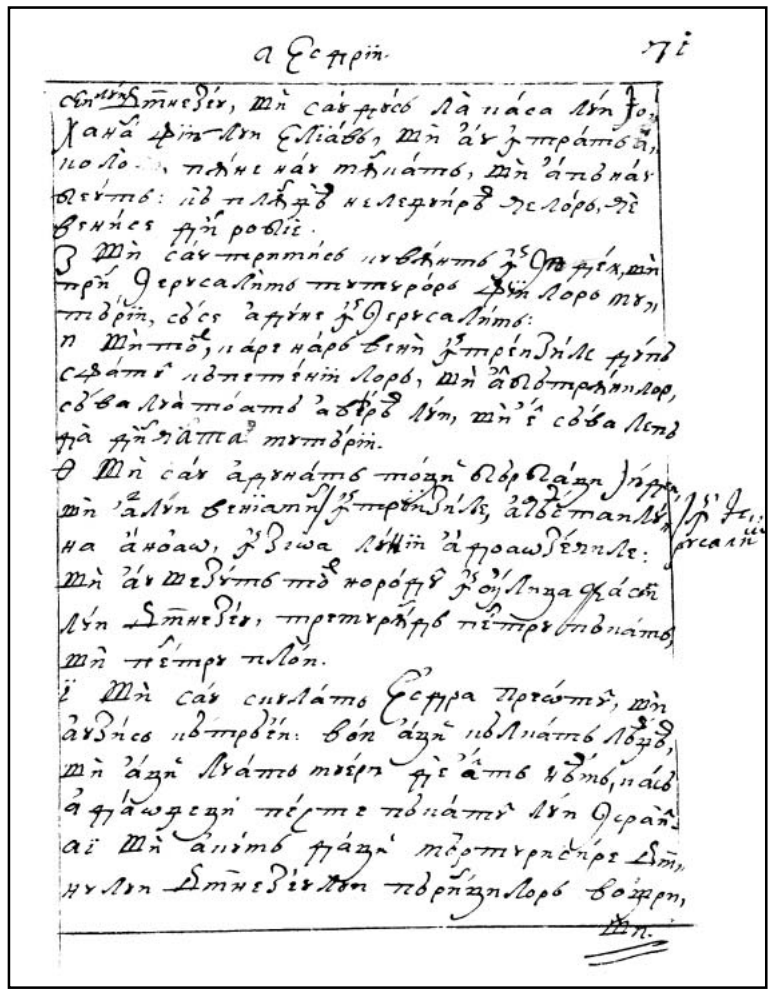

423r

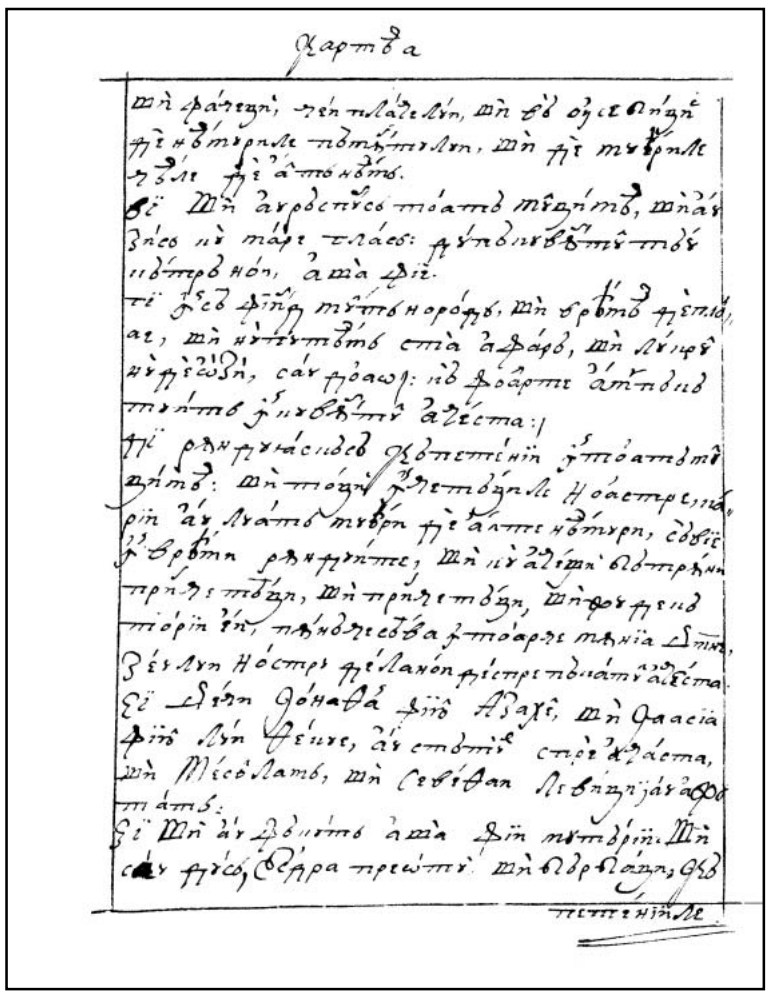

423v

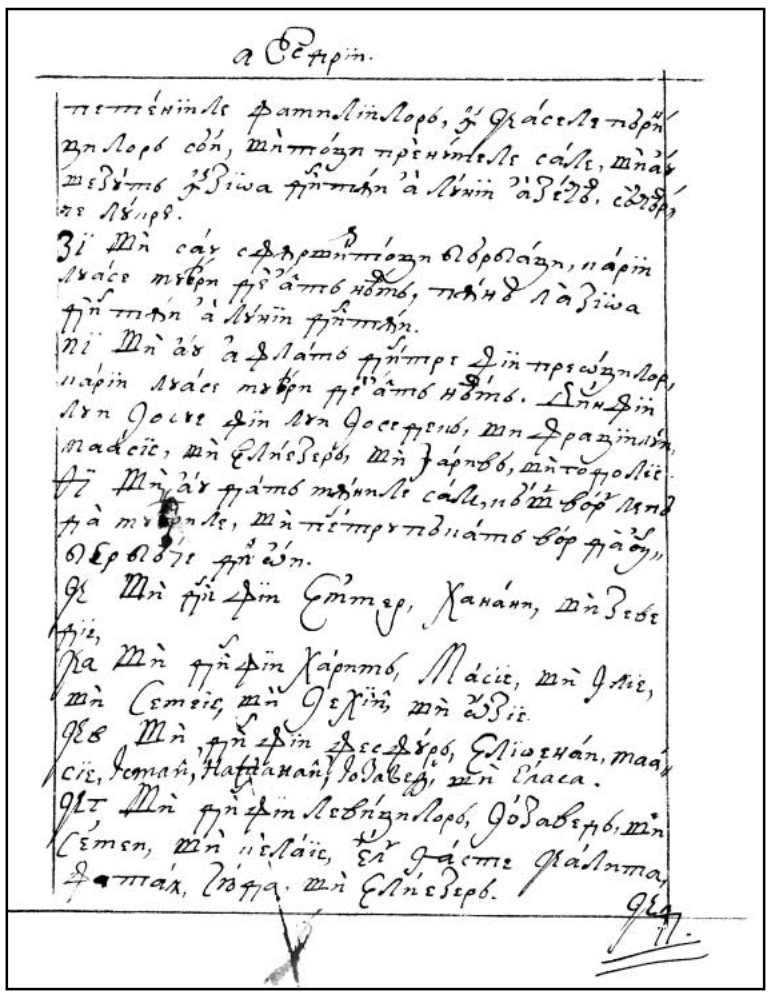

424r

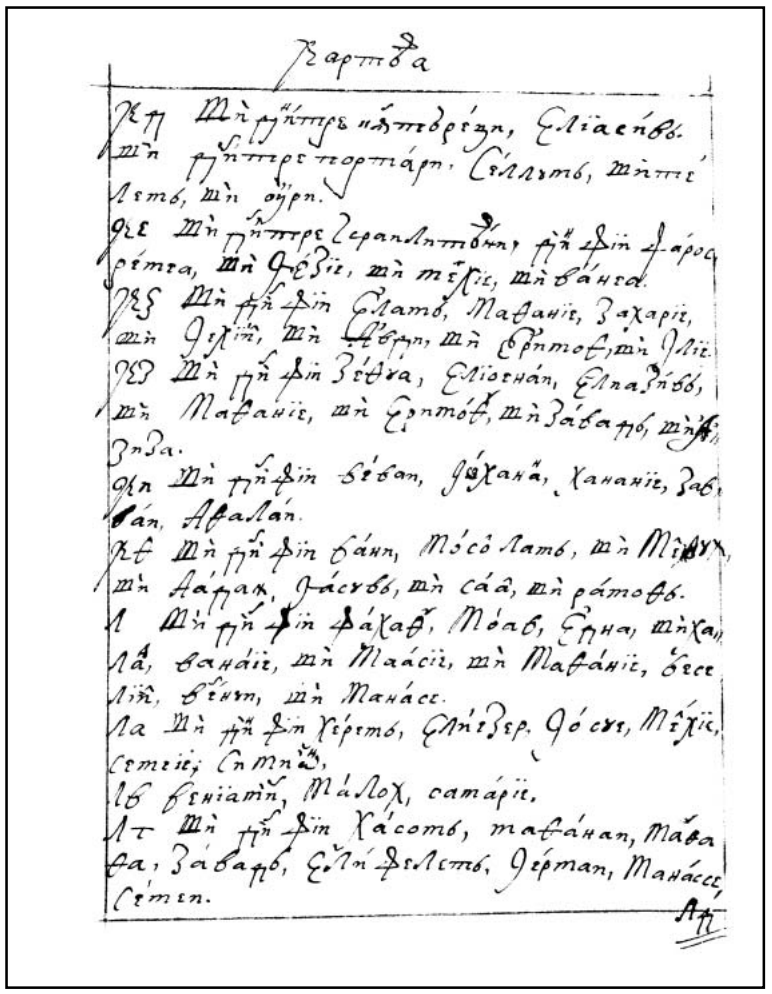

424v

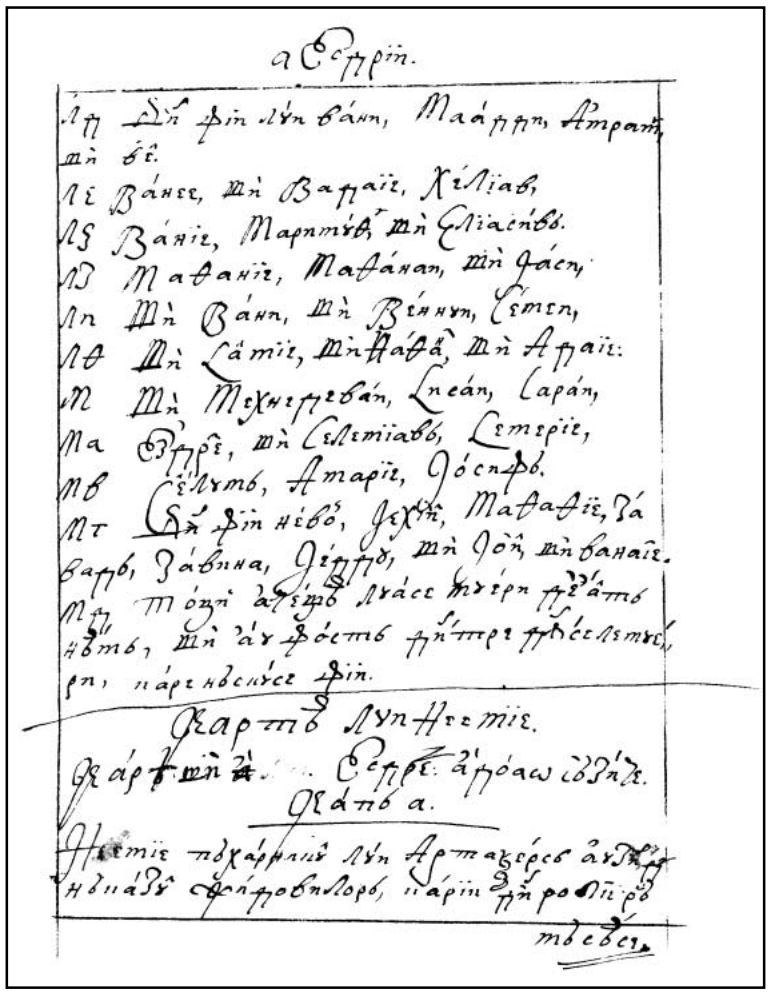

425r

CARTEA LUI NEEMIE
CAREA ŞI ESDREI A DOAO SĂ ZICE

Cap 1

425v *Neemie, păharnicul lui Artaxers, auzând năcazul jidovilor, carii din robie ră|măsease, plânge şi în multe zile să posteaşte, mărturisind păcatele norodului şi milă de la Dumnezeu cerând.*

1. uvintele lui Neemie, fiiului Helchie: „Şi au fost în luna Caslev, în anul al doaozecilea şi eu eram în coşteiul Susis.
2. Şi au venit Hanani, unul dintre fraţii miei, el şi bărbaţi din Iudeia, şi i-am întrebat pentru jidovi, carii rămăsease şi prisosind din robie şi din Ierusalim.
3. Şi mi-au zis: «Carii au rămas şi s-au lăsat din robie acolo în ţară, în năcaz mare sânt şi în ocară, şi zidul Ierusalimului s-au râsipit şi porţile ei s-au ars cu foc».
4. Şi, auzând aceaste cuvinte, şezut-am şi am plâns şi m-am jelit zile multe. Posteam şi mă rugam înaintea feaţii Dumnezeului ceriului.
5. Şi am zis:* «Rogu-mă, Doamne, Dumnezeul ceriului, cel tare, mare şi înfricoşat, Care păzeşti legătura şi mila cu cei ce Te iubesc şi păzesc poruncile Tale, || *Danil. 9, 4.

426r 6. Fie urechile Tale ascultând şi ochii Tăi deşchişi, să asculţi rugăciunea slugii Tale, cu carea eu mă rog înaintea Ta astăzi, noaptea şi zioa, pentru fiii lui Israil, slugile Tale, şi mă mărturisesc pentru păcatele fiilor Israil, cu care Ţ-au păcătuit. Eu şi casa tătâni-mieu am păcătuit.
7. Cu deşertăciune ne-am înşelat şi n-am păzit porunca Ta şi ţeremoniile şi judecăţile care ai poruncit lui Moisi, slujii Tale.
8. Adu-Ţi aminte de cuvântul care ai poruncit lui Moisi, slugii Tale, zicând: 'Când veţi treace leagea, Eu vă voiu răsipi prin neamuri.
9. Şi de vă veţi întoarce către Mine şi veţi păzi poruncile Meale şi le veţi face, de veţi fi şi duşi până la marginile ceriului, de acolo vă voiu aduna şi vă voiu întoarce la locul care l-am ales, să lăcuiască numele Mieu acolo'. |

426v 10. Şi înşine slugile Tale şi norodul Tău, carii l-ai răscumpărat întru tăriia Ta cea mare şi în mâna Ta cea putearnică.
11. Rogu-mă, Doamne, să fie ureachea Ta luând aminte spre rugăciunea robului Tău şi spre rugăciunea şerbilor Tăi, carii voiesc a să teame de numele Tău şi îndreptează sluga Ta astăzi şi-i dă milă înaintea omului acestuia!» că eu eram păharnicul împăratului.

Cap 2

Neemie, dobândind scrisoare de la împăratul, vine în Ierusalim şi spre înnoirea zidurilor îndeamnă şi să sârguiaşte, în deşert îndărădnicindu-se protivnicii.

1. i au fost în luna nisan, în anul împăratului Artaxers al noaolea, şi vinul era înaintea lui; şi am luat vin şi am dat împăratului şi eram ca un lânced înaintea feaţii lui.
2. Şi mi-au zis împăratul: «Pentru ce-i tristă faţa ta, nefiind bolnav? Nu-i

427r aceas||ta în zădar, ci nu ştiu ce răutate iaste în inima ta». Şi m-am temut tare şi foarte.
3. Şi am zis împăratului: «Împărate, în veac să trăieşti! Cum să nu se întristeaze faţa mea, că cetatea casei mormintelor tătâne-mieu s-au pustiit şi porţile ei s-au ars cu foc?»
4. Şi mi-au zis împăratul: «Pentru ce lucru te rogi?» Şi m-am rugat Dumnezeului ceriului.
5. Şi am zis către împăratul: «De să pare bine împăratului şi de place sluga ta înaintea feaţii tale, să mă trimiţă în Iudeia, la cetatea mormântului tătâni-mieu, şi o voiu zidi».
6. Şi mi-au zis împăratul şi împărăteasa, carea şedea lângă el: «Până la ce vreame va fi călătoriia ta şi când te vei întoarce?» Şi au plăcut înaintea feaţii împăratului şi m-au trimis şi i-am rânduit vreame.
7. Şi am zis împăratului: «De să pare bine împăratului, deie-m scrisoare către voivozii ţinutului de peste râu, să mă petreacă până voiu veni în Iudeia, |

427v 8. Şi scrisoare la Asaf, păzitoriul codrului împăratului, să-m dea leamne să pociu acoperi porţile turnului casei şi zidurile cetăţii şi casa în carea voiu întra». Şi mi-au dat împăratul după mâna Dumnezeului mieu cea bună cu mine.
9. Şi am venit la voivozii ţinutului de peste râu şi le-am dat scrisorile împăratului, iară împăratul trimisease cu mine căpeteniile ostaşilor şi călăreţi.

10. Şi au auzit Sanavallat Horoniteanul şi Tovie, sluga ammaniteanul, şi s-au întristat cu năcaz mare, că venise om care ar cerca norocirea fiilor Israil.
11. Şi am venit în Ierusalim şi eram acolo trei zile.
12. Şi m-am sculat noaptea eu şi bărbaţi puţâni cu mine şi n-am spus nimărui ce dedease Dumnezeu în inima mea să fac în Ierusalim; şi dobitoc nu era cu mine, fără jivina pre carea şedeam.
13. Şi am ieşit pre Poarta Vălii noaptea şi înaintea Fântânii Bălaurului şi la Poarta Gunoiului şi socoteam || zidul Ierusalimului cel răsipit şi porţile ei ceale arse cu foc. 428r
14. Şi am trecut la Poarta Fântânii şi la ducerea apei împăratului şi nu era loc dobitocului pre care şedeam să treacă.
15. Şi m-am suit prin răpejune noaptea şi socoteam zidul şi, întorcându-mă, am venit la Poarta Vâlii şi m-am întors.
16. Iară sfatul nu ştiia încătro mă dusească sau ce aş fi făcând. Ci nici jidovilor şi preoţilor şi mai-marilor şi sfaturilor, celoralalţi, carii făcea lucrul până la acest loc nimic nu le spuseasem.
17. Şi le-am zis: «Voi ştiţi năcazul în care sântem, că Ierusalimul s-au pustiit şi porţile ei cu foc s-au ars. Veniţi să zidim zidurile Ierusalimului şi să nu fim mai mult ocară!»
18. Şi le-am spus mâna Dumnezeului mieu că iaste bună cu mine şi cuvintele împăratului, care mi-au grăit şi zişu: «Să ne sculăm şi să zidim». Şi s-au întărit | mânile lor în bine. 428v
19. Şi au auzit Sanavallat Horoniteanul şi Tovie, sluga ammaniteanul, şi Goseam Harapul, şi ne-au batjocorit şi ne-au hulit şi au zis: «Ce lucru-i acesta, ce faceţi? Au doară împrotiva împăratului războiţi?»
20. Şi le-am întors cuvântul şi le-am zis: «Dumnezeul ceriului Însuşi ne ajută, şi noi slugile Lui sântem. Să ne sculăm şi să zidim, iar voao nu iaste parte şi dreptate şi pomenire în Ierusalim».

Cap 3

Ierusalimul în ziduri, turnuri şi porţi să zideaşte de la mulţi, carii aici să numără.

1. Şi s-au sculat Eliasiv, preotul cel mare, şi fraţii lui preoţii, şi au zidit Poarta Turmei. Ei o au sfinţit şi au aşezat stâlpii ei şi până la turn de o sută de coţi o au sfinţit, până la turnul Hananiil.
2. Şi lângă el au zidit oamenii Ierihonului, şi lângă ei au zidit Zahur, fiiul Amrei. ||
3. Iară Poarta Peştilor o au zidit fiii Asnaa. Ei o au acoperit şi i-au aşezat stâlpii şi încuietorile 429r şi rătezele; şi lângă ei au zidit Marimuth, fiiul Uriei, fiiul lui Accus.
4. Şi lângă el au zidit Mosollam, fiiul Varahiei, fiiului Measezevel, şi lângă el au zidit Sadoc, fiiul Vaana.
5. Şi lângă ei au zidit thecuenii, iară cei mai-mari ai lor nu ş-au supus grumazii în lucrul Domnului său.
6. Şi Poarta Veache o au zidit Ioiada, fiiul Fasea, şi Mosolam, fiiul Vesodiei. Ei o au acoperit şi i-au aşezat stâlpii şi încuietorile şi rătezele.
7. Şi lângă ei au zidit Meltie Gavaoneanul şi Iadon Meronathineanul, oameni din Gavaon şi Masfa, pentru voivodul care era în ţânutul de peste râu.
8. Şi lângă el au zidit Eziil, fiiul Araiei, meaşterul de aur; şi lângă el au zidit Ananie, fiiul văpsitoriului. Şi au slo|bozit Ierusalimul până la zidul uliţii ceii mai late. 429v
9. Şi lângă el au zidit Rafaie, fiiul Hur, căpetenia uliţeai Ierusalimului.
10. Şi lângă el au zidit Iedaie, fiiul Haromaf, în prejma casii sale, şi lângă el au zidit Hatul, fiiul Hasevoniei.
11. Jumătate partea uliţei o au zidit Melhie, fiiul Hearam, şi Hasuv, fiiul Fahath Moav, şi Turnul Pitarilor,
12. Şi lângă el au zidit Sellum, fiiul Aloes, căpeteniia a jumătate partea uliţeai Ierusalimului, el şi fratele lui.
13. Şi Poarta Vălii o au zidit Hanum şi lăcuitorii Zanue. Ei o au zidit şi i-au aşezat stâlpii şi încuietorile şi rătezele şi o mie de coţi în zid până la Poarta Gunoiului.
14. Şi Poarta Gunoiului au zidit Melhie, fiiul lui Rehav, căpetenia uliţei Rethaharan. El o au zidit şi au aşezat stâlpii ei şi încuietorile şi rătezele. ||
15. Şi Poarta Fântânii o au zidit Sellum, fiiul Holhozei, căpeteniia satului Masfa. El o 430r au zidit şi o au acoperit şi au aşezat stâlpii ei şi încuietorile şi rătezele şi zidurile scăldătoarei Siloe spre grădina împăratului şi până la treaptele care să pogor din cetatea lui David.

16. După el au zidit Neemie, fiiul lui Azvoc, căpeteniia a jumătate partea uliţei Vethsur până în prejma mormântului David şi până la lacul de peşti, care cu mare lucru s-au grămădit şi până la Casa celor Tari.
17. După el au zidit leviţii, Rehum, fiiul Vennii. După el au zidit Hasevie, căpeteniia jumătăţii partea uliţii Cheila în uliţa sa.
18. După ei au zidit fraţii lor, Vavai, fiiul Enadad, căpeteniia jumătăţii părţii Cheilei.
430v 19. Şi au zidit lângă el Ezer, fiiului Iosie, căpetenia Mafa, măsura a doao | în prejma suişului unghiului celui mare.
20. După el în munte au zidit Varuh, fiiul Zahai, măsura a doao de la unghiu până la poarta casii Eliasiv, preotului celui mare.
21. După el au zidit Merimuth, fiiu Uriei, fiiului Haccus, măsura a doao de la poarta casii Eliasiv până unde să întinde casa lui Eliasiv.
22. Şi după el au zidit preoţii, bărbaţi din câmpiile Iordanului.
23. După el au zidit Veniamin şi Hasuv, în prejma casii sale. Şi după el au zidit Azarie, fiiul Manasiei, fiiului Ananie, în prejma casii sale.
24. După el au zidit Vennui, fiiul lui Henadad, măsura a doao de la casa lui Azarie până la povârnire şi până la unghiu.
25. Falel, fiiul Ozi, în prejma povârnirii şi a turnului care să înalţă din casa împăratului
431r cea înaltă, adecă în pridvorul temniţii. După el Fadaie, || fiiul Faros.
26. Iară nathineii lăcuia în Ofel până în prejma Porţii Apelor spre răsărit şi până la turnul cel ce să înalţa.
27. După el au zidit thecuenii, măsura a doao în prejmă de la turnul cel mare şi înalt până la zidul bisericii.
28. Iară în sus, de la Poarta Cailor au zidit preoţii, fieştecarele în prejma casii sale.
29. După ei au zidit Sadoc, fiiul Emmer, în prejma casii sale, şi după el au zidit Semaie, fiiul Seheniei, păzitoriul porţii despre răsărit.
30. După el au zidit Hananie, fiiul Selemiei, şi Hanul, fiiul Selefi al şaselea, măsura a doao. După el au zidit Mosollam, fiiul Varahiei, în prejma vistieriii sale. După el au zidit Melhie, fiiul meaşterului de aur, până la casa nathineanilor şi a vânzătorilor de unelte vechi în prejma părţii ceaii de judecată şi până la casa unghiului.
431v 31. Şi între casa unghiului în Poarta | Turmeai au zidit meşterii de lucruri şi neguţătorii.

Cap 4

Împrotivindu-se Sanavallat şi Tovie cu celeaalalte neamuri, jidovii cu o mână zideasc, cu alta sabia ţân, şi Neemie, împrotiva ocărâlor şi leşuirilor lor, lui Dumnezeu rugându-să, lucrul să isprăveaşte.

1. Şi au fost deacă au auzit Samavallat că zidim zidul, s-au mâniat foarte şi, pornindu-se foarte, au batjocorit jidovii.
2. Şi au zis înaintea fraţilor săi şi a mulţimeai samarineanilor: «Ce lucră jidovii aceşti neputincioşi? Au slobozi-i-vor neamurile? Au jârthui-vor şi vor isprăvi într-o zi? Au putea-vor zidi pietrile din grămăzile cenuşii, carele au ars?»
3. Ci şi Tovie ammoniteanul, vecinul lui, au zis: «Zidească! De să vor sui vulpile, vor treace zidul lor cel de piatră?»
432r 4. Ascultă, Dumnezeul nostru, că ne-am făcut ocară. Întoarce ruşinea preste || capetele lor şi-i dă spre batjocură în pământul robiii.
5. Să nu acoperi nedreptatea lor şi păcatul lor de la faţa Ta să nu să ştargă, că au batjocorit pre ziditori.
6. Deci am zidit zidul şi l-am încheiat tot până la jumătate parte; şi s-au întărâtat inima norodului a lucra.
7. Şi au fost deacă au auzit Sanavallat şi Tovie şi hărapii şi ammaniteanii şi azoteanii că s-ar fi astupat rana zidului Ierusalimului şi cum că ar fi început a să închide ceale dărăburite, s-au mâniat foarte.
8. Şi s-au adunat toţi împreună ca să vie şi să oştască împrotiva Ierusalimului şi să întinză leşuiri.
9. Şi am rugat pre Dumnezeul nostru şi am pus păzitori preste zid, zioa şi noaptea, împrotiva lor.
10. Şi au zis Iiuda: «Slăbit-au tăria celui ce poartă şi tină multă iaste foarte, şi noi nu vom putea zidi zidul». |

11. Şi au zis protivnicii noştri: «Să nu ştie, nici să cunoască până vom veni în mijlocul 432v
lor şi-i vom ucide şi-i vom face a înceta lucrul».
12. Şi au fost venind jidovii carii lăcuia aproape de ei şi zicându-ne de zeace ori: «Din
toate locurile din care venise la noi,
13. Am rânduit în loc, după zid prinprejur, norodul în rând cu sabiile sale şi cu lâncile
şi cu arcele».
14. Şi m-am uitat şi m-am sculat şi zişu către ceai mai-mari şi sfeatnici şi către ceaealaltă
parte a oştii: «Să nu vă temeţi de faţa lor! Aduceţi-vă aminte de Dumnezeul cel mare şi
înfricoşat şi oştiţi pentru fraţii voştri, fiii voştri şi pentru featele voastre şi muierile voastre
şi caseale voastre!»
15. Şi au fost deacă au auzit nepriiatinii noştri a ni să fi vestit, le-au râsipit Dumnezeu
sfatul şi ne-am întors toţi la ziduri, fieştecarele la lucrul său. ||
16. Şi au fost dintr-acea zi, jumătate partea tinerilor lor făcea lucrul şi jumătate era gata 433r
la războiu şi lănci şi paveze şi arce şi platoşe; şi căpetenii după ei în toată casa Iiudei.
17. Acei ce zidea în zid şi purta greotăţile şi le punea, cu o mână făcea lucrul, cu alta
ţinea sabia.
18. Că toţi lucrătorii era încinşi la coapse cu sabie şi zidea şi răsuna cu trâmbiţa lângă mine.
19. Şi am zis către cei mai-mari şi sfetnici şi către ceaealaltă parte a oştii: «Lucrul mare
iaste şi lat, şi noi sântem despărţiţi prin zid departe unul de altul.
20. Ori în care loc veţi auzi sunetul trâmbiţii, acolo împreună alergaţi la noi. Dumnezeul
nostru va oşti pentru noi».
21. Şi noi înşine să facem lucrul, şi jumătate din noi să ţie lăncile din zori de zi până la
ieşirea stealelor.
22. Şi în vreamea aceaea am zis norodului: «Fieştecarele cu sluga sa rămâie în mijlo|cul 433v
Ierusalimului şi ne fie rânduri pe noaptea, şi pe zi spre lucrare».
23. Iară eu şi fraţii miei şi slujile meale şi păzitorii carii era după mine nu ne dezbrăcam
de vegimintele noastre, fieştecarele numai la spălat să descoperea.

Cap 5

În mare lipsă, Neemie pre cei bogaţi scumpi îi ceartă, camăta opreaşte, ale sale celor lipsiţi de bunăvoie dăruind; şi aşa această împiedecare a lucrului o urneaşte.

1 Şi au fost strâgarea norodului şi a muierilor sale mare împrotiva fraţilor săi
jidovilor.
2 Şi era carii zicea: «Fiii noştri şi featele noastre multe sânt foarte. Să luom pe
preţul lor grâu şi să mâncăm şi să trăim».
3. Şi era carii zicea: «Ţarinile noastre şi viile şi casele noastre să le punem şi să luom
grâu în foamete».
4. Şi alţii zicea: «Să luom împrumut bani spre dajdele împăratului, şi să dăm || ţarinile 434r
noastre şi viile.
5. Şi acum, precum trupurile fraţilor noştri, aşa sânt trupurile noastre şi precum fiii lor,
aşa şi fiii noştri. Iată, noi îngiugăm fiii noştri şi featele noastre spre şerbie, şi din featele
noastre sânt slujnice, nici avem de unde să se poată răscumpăra, şi ţarinile noastre şi viile
noastre alţii le stăpânesc».
6. Şi m-am mâniat foarte auzând strâgarea lor după cuvintele aceastea.
7. Şi au gândit inima mea cu mine şi am certat pre cei mai-mari şi sfaturile şi le-am
zis: «Au doară camete fieştecarele scoateţi de la fraţii voştri?» Şi am adunat asupra lor
strânsură mare.
8. Şi le-am zis: «Noi, precum ştiţi, am răscumpărat pre fraţii noştri jidovii, carii era vânduţi
neamurilor, după putinţa noastră, şi voi, dară, veţi vinde pre fraţii voştri şi-i vom răscumpăra?»
Şi au tăcut, nici au aflat ce ar | răspunde. 434v
9. Şi am zis către dânşii: «Nu-i bun lucrul ce faceţi. Pentru ce nu umblaţi în frica Dumnezeului
nostru, ca să nu ni să înfrunte noao de la neamuri, nepriiatinii noştri?
10. Şi eu şi fraţii miei şi pruncii miei am împrumutat multora bani şi grâu; să nu cearem
aceasta spre obşte îndărăpt bani streini, să-i îngăduim carii ne sânt datori.
11. Întoarceţi-le astăzi ţarinile sale şi viile sale şi maslinii săi şi casele sale, ci încă şi a o
sută de parte de bani, din grâu, din vin şi din untdelemn, care v-aţi obicinuit a o scoate
de la ei, daţi pentru ei».

12. Şi au zis: «Vom întoarce şi de la ei nimica vom cearca; şi aşa vom face precum grăieşti». Şi am chemat preoţii şi i-am jurat să facă după cum ziseasem.

435r 13. Şi încă şi sânul mi-am scuturat şi am zis: «Aşa să scuture Dumnezeu pre || tot omul care nu va plini cuvântul acesta din casa sa şi din ostenealele sale; aşa să să scuture şi deşert să fie!» Şi au zis toată mulţimea: «Amin!» Şi au lăudat pre Dumnezeu; făcut-au drept aceaea norodul precum să zisease.

14. Iară din zioa carea-mi poruncise împăratul să fiu povăţuitoriu în Iiudeia, de la anul al doaozeacilea până la anul al treizeaci şi doi împăratului Artaxers, în doisprăzeace ani, eu şi fraţii miei veniturile de peste an, ce să da voivozilor, nu le-am mâncat.

15. Iară povăţuitorii ceai dintâi, carii fusease înaintea mea, au îngreoiat norodul şi au luat de la dânşii în pâne şi în vin şi în bani, în toate zilele căte patruzeaci de sicli; ci şi slujitorii lor au asuprit norodul, iară eu n-am făcut aşa pentru frica lui Dumnezeu.

16. Ci încă în lucrul zidului am zidit şi ţarină n-am cumpărat şi toţi pruncii miei era adunaţi la lucru. |

435v 17. Şi jidovii şi sfatul, o sută cinzeaci de bărbaţi, şi carii vinea la noi din neamurile ce sânt împrejurul nostru din masa mea mânca.

18. Şi mi să gătea în toate zilele căte un bou, berbeci aleşi şase, afară din ceale zburătoare, şi între zeace zile multe fealuri de vin şi altele multe dăruiam. Încă nici veniturile de peste an a voivoziii meale nu le-am cercat, că foarte să supţiase norodul.

19. Adu-Ţi aminte de mine, Dumnezeul mieu, spre bine, după toate care am făcut norodului acestuia.

Cap 6

Sanavallat, cu soţiile, la pace chemând cu vicleşug pre Neemie prin scrisoare, i să laudă cu pâră că ar fi răvnind împărăţia, şi aşa silindu-se a opăci zidirea, nu-l înfricoşază, nici schimbă

436r *socoteala lui Neemie şi, isprăvindu-se zidul, s-au temut toate prinpregiur || neamurile.*

1. Şi au fost deacă au auzit Sanavallat şi Tovie şi Gossem Harapul şi ceaiaalalţi nepriiatinii noştri că eu zidisem zidul şi nu iaste într-însul rămasă ruptură (iară până atunci încă stâlpi nu puseasem în porţi),

2. Au trimis Sanavallat şi Gossem la mine, zicând: «Vino şi să lovim legătură împreună în sate, în câmpul Ono». Iară ei cugeta să-m facă rău.

3. Şi am trimis la ei soli, zicând: «Lucru mare fac eu şi nu pociu pogorî, ca nu cumva să să lenevească deacă voiu veni şi mă voiu pogorî la voi».

4. Şi au tremis la mine după cuvântul acesta de patru ori şi le-am răspuns după cuvântul dintâiu.

5. Şi au trimis la mine, după cuvântul dintâi, Sanavallat a cincea oară pe pruncul său şi carte avea în mâna sa scrisă într-acesta chip: |

436v 6. «În neamuri s-au auzit şi Gossem au zis cum că tu şi jidovii cugetaţi a război împrotivă şi pentru aceaea zideşti cetatea şi vreai a te înălţa preste ei împărat, pentru care pricină

7. Şi proroci ai pus, carii să vestească pentru tine în Ierusalim, zicând: 'Împărat Iudei iaste'. Auzi-va împăratul cuvintele aceastea; pentru aceaea acum vino să facem sfat împreună».

8. Şi am trimis la ei, zicând: «Nu s-au făcut după cuvintele aceastea care tu grăieşti, că din inima ta împreuni aceastea».

9. Că toţi aceştia ne sparie gândind că vor înceta mânile noastre de la lucru şi ne vom odihni. Pentru care pricină, mai tare mi-am întărit mânile.

10. Şi am întrat în casa lui Semaie, fiiului Dalaie, fiiului Metaveil, în taină, care au zis: «Să ne sfătuim împreună în casa lui Dumnezeu, în mijlocul bisericii, şi să încui porţile casii, că vor veni să te ucigă şi de noapte vor veni să te ucigă». ||

437r 11. Şi am zis: «Au doară cineva mie aseaminea au fugit? Şi cine ca mine va întra în bisearică şi va fi viu? Nu voiu întra!»

12. Şi am înţăles că nu Dumnezeu l-au fost trimis, ci ca prorocind ar fi grăit cătră mine şi Tovie şi Sanavallat l-ar fi năimit.

13. Că luase preţu ca, înfricoşindu-mă, să fac şi să păcătuiesc, şi să aibă răotatea carea să mi-o înfrunte.

14. Adu-Ţi aminte de mine, Doamne, pentru Tovie şi Sanavallat, după faptele lor acelea, ci şi de Noadie prorocul şi de ceiaalalţi proroci, carii mă înfricoşa.

15. Şi s-au isprăvit zidul în zioa a doaozeaci şi cinci a lunii Elul, în cinzeaci şi doao de zile.
16. Şi au fost deacă au auzit toţi nepriiatinii noştri, de s-au temut toate neamurile care era prinprejurul nostru, şi au căzut împreună între sineşi şi au cunoscut că de la Dumnezeu s-au făcut | lucrul acesta. 437v
17. Ci şi, în zilele acelea, multe cărţi de la cei mai-mari ai jidovilor să trimitea la Tovie, şi de la Tovie venea la ei.
18. Că mulţi era în Iiudeia având jurământul lui, că era jinerele lui Sehenie, fiiul lui Areia, şi Johanan, fiiul lui, luase fata lui Mossollam, fiiul lui Varahie.
19. Ci-l şi lăuda înaintea mea şi cuvintele meale i le vestea lui; şi Tovie trimitea cărţi să mă înfricoşaze.

Cap 7

Prin Neemie să rânduiesc păzitori în Ierusalim, după aceaea, chemând norodul, să numără cei ce suise în Ierusalim împreună cu dobitoacele lor; şi să dau daruri spre lucrul zidirii.

Ecli. 49, 15. 1. Iară după ce s-au isprăvit zidul şi am pus stâlpi şi am numărat portari şi cântăreţi şi leviţi,
2. Am poruncit lui Hanani, fratelui mieu, şi lui Hananie, căpeteniii casei din || Ierusalim (că el ca un om adevărat şi temătoriu de Dumnezeu mai mult decât ceiaalalţi 438r să părea a fi),
3. Şi le-am zis să nu să deşchiză porţile Ierusalimului până la căldura soarelui şi, încă stând înainte, porţile sânt închise şi înlontru strânse. Şi am pus păzitori dintre lăcuitorii Ierusalimului, fieştecarii prin rândurile sale şi pre toţi în prejma caselor sale.
4. Iară cetatea era latâ foarte şi mare şi norodul mic în mijlocul ei, şi nu era case zidite.
5. Iară Dumnezeu au dat în inima mea şi am adunat pre cei mai-mari şi sfatul şi obştea să-i număr; şi am aflat cartea birului celor ce să suise dintâi şi s-au aflat scris într-însa.
*1 Ezdr. 2, 1. 6. *Aceştia, fiii ţânutului, carii s-au suit din robia celor mutaţi, carii îi mutase Navohodonosor, împăratul Vavilonului, şi s-au întors în Ierusalim şi în Iiudeia, fieştecarele în cetatea sa. |
7. Carii au venit cu Zarovavel, Iosue, Neemie, Azarie, Raamie, Nahamani, Mardoheul, 438v Velsam, Mesfarat, Vegoai, Nahum, Vaana. Numărul bărbaţilor norodului Israil:
8. Fiii Faros, doao mii o sută şaptezeaci şi doi,
9. Fiii Safatie, trei sute şaptezeaci şi doi,
10. Fiii Arei, şase sute cinzeaci şi doi,
11. Fiii Fahath-Moav, fiilor Iosue şi Ioav, doao mii opt sute optsprăzeace,
12. Fiii Elam, o mie doao sute cinzeaci şi patru,
13. Fiii Zethua, opt sute patruzeaci şi cinci,
14. Fiii Zahai, şapte sute şasezeaci,
15. Fiii Vannue, şase sute patruzeaci şi opt,
16. Fiii Vevai, şase sute doaozeaci şi opt,
17. Fiii Azgad, doao mii trei sute doaozeaci şi opt,
18. Fiii Adonicam, şase sute şasezeaci şi şepte,
19. Fiii Vegvai, doao mii şase sute şepte,
20. Fiii Adin, şase sute cinzeaci şi cinci,
21. Fiii Ater, fiiului Hezechie, noaozeaci || şi opt, 439r
22. Fiii Hosem, trei sute doaozeaci şi opt,
23. Fiii Vesai, trei sute doaozeaci şi patru,
24.Fiii Hareth, o sută doisprăzeace,
25. Fiii Gavaon, noaozeaci şi cinci,
26. Fiii Vifleim şi Netufa, o sută optzeaci şi opt,
27. Bărbaţii Anathoth, o sută doaozeaci şi opt,
28. Bărbaţii Vethazmoth, patruzeaci şi doi,
29. Bărbaţii Carithiarim, Chefira şi Veroth, şapte sute patruzeaci şi trei,
30. Bărbaţii Rama şi Gheva, şase sute doaozeaci şi unul,
31. Bărbaţii Mahmas, o sută doaozeaci şi doi,
32. Bărbaţii Vethil şi Hai, o sută doaozeaci şi trei,
33. Bărbaţii Nevo altuia, cinzeaci şi doi,
34. Bărbaţii Elam altuia, o mie doao sute cinzeaci şi patru,
35. Fiii Harem, trei sute doaozeaci, |

439v 36. Fiii Erihon, trei sute patruzeaci şi cinci,
37. Fiii Lodhadid şi Ono, şapte sute doaozeaci şi unul,
38. Fiii Senaa, trei mii noao sute treizeaci,
39. Preoţii, fiii Idaie în casa Iosue, noao sute şaptezeaci şi trei,
40. Fiii Emmer, o mie cinzeaci şi doi,
41. Fiii Fashur, o mie doao sute patruzeaci şi şapte,
42. Fiii Arem, o mie şaptesprăzeace. Leviţii,
43. Fiii Iosue şi Chedmihel, fiilor
44. Oduie, şaptezeaci şi patru. Cântăreţii,
45. Fiii Asaf, o sută patruzeaci şi opt.
46. Portarii, fiii Sellum, fiiului Ater, fiiului Temon, fiiului Accuv, fiiului Hatita, fiiului Sovai, o sută treizeaci şi opt.
47. Nathineii, fiii Soha, fiiului Hasufa, fiiului Tevvaoth, ||
440r 48. Fiiului Cheros, fiiului Siaa, fiiului Fadnon, fiiului Levana, fiiu lui Hagava, fiiului Selmai,
49. Fiiului Hanan, fiiului Gheddel, fiiului Gaher,
50. Fiii Raaieia, fiiului Rasin, fiiului Necoda,
51. Fiii Ghesem, fiii Aza, fiii Faseia,
52. Fiii Vesai, fiii Munim, fiii Nefusim,
53. Fiii Vacvuc, fiii Hacufa, fiii Harhur,
54. Fiii Vessoth, fiii Mahida, fiii Harsa,
55. Fiii Vercos, fiii Sisara, fiii Thema,
56. Fiii Hasie, fiii Hatifa,
57. Fiii slujilor lui Solomon, fiii Sothai, fiii Sofereth, fiii Farida,
58. Fiii Iahala, fiii Darcon, fiii Ieddel,
59. Fiii Safatie, fiii Hatil, fiii Rohereth, care era răsărit din Savaim, fiiului Amon.
60. Toţi nathineanii şi fiii slujilor lui Solomon, trei sute noaozeaci şi doi.
440v 61. Şi aceştia sânt carii s-au suit din Thelmela, Thelharza, Heruv, Addon şi Emmer | şi nu ş-au putut arăta casa părinţilor săi şi sămânţa sa de iaste din Israil.
62. Fiii Dalaie, fiii Tovie, fiii Necoda, şase sute patruzeaci şi doi.
63. Şi dintre preoţi, fiii Havie, fiii Accos, fiii Verselai, carele au luat din featele Verselai Galaaditeanului muiare şi s-au chemat cu numele lor.
64. Aceştia ş-au căutat scrisoarea sa în catastihul birului şi nu o au aflat şi s-au lepădat din preoţie.
65. Şi le-au zis Athersatha să nu mânce din sfintele sfinţilor până când va sta preot învăţat şi iscusit.
66. Toată mulţimea ca un om, patruzeaci şi doao de mii trei sute şasezeaci,
67. Afară de sluji şi de slujnicile lor, carii era şapte mii trei sute treizeaci şi şapte şi între ei cântăreţi şi cântăreaţe, doao sute patruzeaci şi cinci. ||
441r 68. Caii lor, şapte sute treizeaci şi şase, măşcoii lor, doao sute patruzeaci şi cinci.
69. Cămilele lor, patru sute treizeaci şi cinci, asini, şase mii şapte sute doaozeaci. Până aici să însămnează ce au fost scris în catastih. De aici să urzeaşte istoria lui Neemie.
70. Iară unii dintre căpeteniile familiilor au dat spre lucru. Athersatha au dat la vistierie drahme de aur o mie, păhăreale cu flori cinzeaci, contoşe preoţeşti cinci sute cinzeaci.
71. Şi din căpeteniile familiilor au dat spre vistieria lucrului drahme de aur doaozeaci de mii şi de argint mina doao mii doao sute.
72. Şi ce au dat celaalalt norod, drahme de aur doaozeaci de mii, de argint mna doao mii şi contoşuri preoţeşti şasezeaci şi şapte. |
441v 73. Şi au lăcuit preoţii şi leviţii şi portarii şi cântăreţii şi ceaeaalaltă obşte şi nathineii şi tot Israilul în cetăţile sale.

Cap 8

Esdra ceteaşte şi tâlcuiaşte chiar norodului cuvintele leagii, făcând prin leviţi tăceare, şi pre norodul întristat Neemie îl mângâie şi, aducând frunze, prăznuiesc şapte zile praznicul corturilor, cetind în toate zilele Esdra din cartea leagii.

1 Şi venise luna a şaptea, iar fiii lui Israil era în cetăţile sale. Şi s-au adunat tot norodul, ca un om, la uliţa carea-i dinnaintea Porţii Apelor şi au zis lui Esdra scriitoriului să aducă cartea leagii lui Moisi, carea o poruncise Domnul lui Israil.

2. Şi au adus Esdra preotul Leagea înnaintea mulţimeai bărbaţilor şi a femeilor şi a tuturor carii putea înţe||leagea, în zioa dintâiu a lunii a şaptea. 442r

3. Şi au cetit într-însa chiar în uliţa carea era dinnaintea Porţii Apelor din dimineaţa până la amiazăzi, în vederea bărbaţilor şi a muierilor şi a înţelepţilor; şi urechile a tot norodul era rădicate la carte.

4. Şi au stătut Esdra scriitoriul pre o treaptă de lemn, care-l făcuse spre vorbă. Şi au stătut lângă el Mathathie şi Semeie şi Anie şi Urie şi Helchie şi Maasie, de-a dreapta lui, şi de-a stânga Fadaie şi Hasvadana, Zaharie şi Mosollam.

5. Şi au deşchis Esdra cartea înnaintea a toată mulţimea, că preste tot norodul era înălţat şi, deşchizându-o, au stătut tot norodul.

6. Şi bine au cuvântat Esdra pre Domnul, Dumnezeul cel mare. Şi au răspuns tot norodul: «Amin! Amin!», rădicându-şi mânile şi s-au plecat şi s-au închinat | lui Dumnezeu cu faţa 442v
la pământ.

7. Iară Iosue şi Vani şi Serevie, Iamin, Accuv, Seftai, Odie, Maasie, Chelita, Azarie, Iozaved, Hanan, Falaie, leviţii, tăceare făcea în norod spre auzirea leagii. Iară norodul sta în treapta sa.

8. Şi au cetit în cartea leagii lui Dumnezeu, deschilinit şi descoperit, spre înţeleagere; şi i-au înţeles când s-au cetit.

9. Şi au zis Neemie (el e Athersatha) şi Esdra, preotul şi scriitoriul şi leviţii, tâlcuind tot norodului: «Zioa s-au sfinţit Domnului, Dumnezeului nostru, să nu vă jeluiţi şi să nu plângeţi», că plângea tot norodul, auzind cuvintele leagii.

10. Şi le-au zis: «Duceţi-vă, mâncaţi cele grase şi beţi mied şi trimiteţi părţi celor ce nu ş-au gătit, că sfântă zioa Domnului iaste şi să nu vă întristaţi, că bucuria Domnului iaste tăria noastră!» ||

11. Iară leviţii tăceare făcea în tot norodul, zicând: «Tăceţi, că zi sfântă iaste şi să nu vă doară!» 443r

12. Şi s-au dus tot norodul să mânce şi să bea şi să trimită părţi şi să facă veselie mare, că înţelesease cuvintele carele-i învăţase.

13. Şi a doao zi s-au adunat căpeteniile familiilor a tot norodul, preoţii şi leviţii, la Esdra scriitoriul, să le tâlcuiască cuvintele leagii.

14. Şi au aflat scris în Leage a fi poruncit Domnul în mâna lui Moisi, să lăcuiască fiii lui Israil în corturi în zi de praznic, în luna a şaptea.

15. Şi să spuie şi să vestească glas întru toate cetăţile sale şi în Ierusalim, zicând: «Ieşiţi la munte şi aduceţi frunze de maslin şi frunze de lemnul cel mai frumos, frunză de mirth şi ramuri de finic şi frunze de lemn tufos, să se facă corturi precum iaste scris». |

16. Şi au ieşit norodul şi au adus şi ş-au făcut corturi fieştecarele în podirea casii sale şi în 443v
pridvoarăle sale şi în pridvoarăle casii lui Dumnezeu şi în uliţa Porţii Apelor şi în uliţa Porţii Efrem.

17. Şi au făcut toată bisearica celor ce să înturnase din robie corturi; şi au lăcuit în corturi, că nu făcuse din zilele lui Iosue, fiiului Nun, aseminea fiiului Israil până la zioa aceaea. Şi au fost veselie mare foarte.

18. Şi au cetit în cartea leagii lui Dumnezeu în toate zilele, din zioa dintâiu până în zioa cea mai de pre urmă. Şi au făcut praznic şapte zile şi a opta zi culeagere după obiceaiu.

Cap 9

Norodul, în post şi în saci pocâindu-să, să usebeaşte de cei de alt neam; leviţii mârturiseasc facerile de bine ale lui Dumnezeu şi nelegiuirile israi||liteanilor şi pentru norod să roagă şi aşa 444r
legătură cu Domnul lovesc.

1. Iară în zioa lunii aceştiia a doaozeaci şi patru, s-au adunat fiii lui Israil în post şi în saci şi ţărână preste ei.

2. Şi s-au usebit sământa fiilor Israil de tot fiiul de alt neam; şi au stătut şi-ş mărturisea păcatele sale şi nedreptăţile părinţilor săi.

3. Şi s-au sculat să stea. Şi au cetit în cartea leagii Domnului, Dumnezeului său, de patru ori în zi, şi de patru ori să mărturisea şi să închina Domnului, Dumnezeului său.

4. Şi s-au sculat spre dreapta leviţilor, Iosue şi Vanni, şi Chedmihil, Savanie, Vonni, Sarevie, Vani şi Hanani, şi au strâgat cu glas mare către Domnul, Dumnezeul său.

5. Şi au zis leviţii, Iosue şi Chedmehil, Vonni şi Hasevnie, Serevie, Odaie, Sevnie, Fathahie: «Sculaţi-vă, binecuvântaţi pre Domnul, Dumnezeul vostru, din veac până în veac! Şi binecuvinteaze numele slavei Tale cel înalt întru toa|tă binecuvântarea şi lauda». 444v

6. «Tu Însuţi, Doamne, sângur Tu ai făcut ceriul şi ceriul ceriurilor şi toată oastea lor, pământul şi toate care sânt într-însul, mările şi toate care sânt într-însele, şi Tu faci vii toate acestea; şi oastea ceriului Ţie să închină.

7. Tu Însuţi, Doamne Dumnezeule, Carele ai ales pre Avram *şi l-ai scos din focul haldeilor şi ai pus numele lui Avraam. *Facer. 1, 31.

8. Şi ai aflat inima lui credincioasă înaintea Ta şi ai lovit cu el legătură să-i dai pământul hananeului, hetheului şi ammarreului şi fereseului, şi ievuseului şi a ghergheseului să-l dai seminţiii lui. Şi ai plinit cuvintele Tale, că drept eşti.

9. Şi ai văzut năcazul părinţilor noştri în Eghipt şi strâgarea lor o ai auzit preste Marea Roşie.

445r 10. Şi ai dat semne şi minuni în Fa||raon şi întru toate slujile lui şi întru tot norodul pământului său, că ai cunoscut cum că trufaşi s-au purtat asupra lor; şi Ţ-ai făcut nume ca şi în zioa aceasta.

11. Şi marea o ai despărţit înaintea lor şi au trecut prin mijlocul mării în uscat, iară gonitorii lor i-ai lepădat în adânc ca o piatră în ape puternice.

12. Şi în stâlp de nor povăţuitoriu le-ai fost zioa şi în stâlp de foc noaptea, ca să li să areate calea pre carea întra.

13. Şi la muntele Sinai Te-ai pogorât şi ai grăit cu ei din ceriu şi le-ai dat judecăţi dreapte şi leagea adevărului, ţeremonii şi porunci bune.

14. Şi sâmbăta cea sfinţită a Ta le-ai arătat şi poruncile şi ţeremoniile şi leage le-ai poruncit prin mâna lui Moisi, slugii Tale. |

445v 15. Şi pâne din ceriu le-ai dat în foametea lor şi apă din piatră le-ai scos însătoşaţilor, şi le-ai zis să între şi să moştenească pământul spre carele Ţ-ai rădicat mâna să-l dai lor.

16. Iară ei şi părinţii noştri trufaşi s-au purtat şi ş-au învârtoşat cerbicile şi n-au ascultat poruncile Tale.

17. Şi n-au vrut a asculta şi nu ş-au adus aminte de minunile Tale, care le-ai făcut lor, şi ş-au învârtoşat cerbicile şi ş-au dat capul a să întoarce la robia sa, ca prin gâlcevire. Iară Tu, Dumnezeu blând, milostiv şi îndurătoriu, îndelung răbdătoriu şi mult milostiv, nu i-ai părăsit.

18. Şi când adecă-ş făcuse viţel vărsat şi zisease: 'Acesta-i dumnezeul tău care te-au scos
446r din Eghipt!' Şi || au făcut blăstămuri mari.

19. Iară Tu, cu milostivirile Tale ceale multe, nu i-ai lăsat în pustie, stâlpul cel de nor nu s-au depărtat de la dânşii zioa să-i ducă pre cale, şi stâlpul cel de foc noaptea să le areate calea pre carea să între.

20. Şi Duhul Tău cel bun le-ai dat, care să-i înveaţe, şi mâna Ta nu o ai oprit de cătră gura lor şi apă le-ai dat lor în seate.

21. Patruzeaci de ani i-ai hrănit în pustie şi nimic nu le-au lipsit; vejmintele lor nu s-au învechit şi picioarele lor nu s-au zdrobit.

22. Şi le-ai dat împărăţii şi noroade şi le-ai împărţit sorţi; şi au stăpânit pre Sehon şi pământul împăratului Hesevon şi pământul Og, împăratului Vasan.

23. Şi ai înmulţit fiii lor ca stealele ceriului şi i-ai adus la pământul despre care ai fost zis părinţilor lor să între şi să-l stăpânească. |

446v 24. Şi au venit fiii şi au stăpânit pământul şi ai smerit înaintea lor lăcuitorii pământului, pre hananei, şi i-ai dat în mâna lor şi împăraţii lor şi noroadele pământului, să le facă precum le plăcea.

25. Şi au prins cetăţi întărite şi pământ gras şi au stăpânit case pline de tot binele, jgheaburi de la ei zidite, vii şi maslini şi pomi roditori mulţi. Şi au mâncat şi s-au săturat şi s-au îngrăşat şi au sporit cu desfătări în bunătatea Ta cea mare.

26. Dară Te-au întărâtat spre mânie şi s-au depărtat de la Tine şi au lepădat leagea Ta după dosul său. Şi prorocii Tăi i-au ucis, carii îi îndemna să să întoarcă la Tine. Şi au făcut blăstămuri mari.

27. Şi i-ai dat în mânile protivnicilor săi şi i-au năcăjit. Şi în vreamea năcazului său au
447r strâgat cătră || Tine, şi Tu din ceriu i-ai auzit şi, după mulţimea milelor Tale, le-ai dat mântuitori carii să-i mântuiască din mâna protivnicilor săi.

28. Şi după ce s-au odihnit, s-au întors a face rău înaintea Ta. Şi i-ai lăsat în mâna nepriiatinilor săi şi i-au stăpânit. Şi s-au întors şi au strâgat cătră Tine, şi Tu din ceriu i-ai ascultat şi i-ai mântuit în milele Tale, în multe vreami.

29. Şi i-ai îndemnat să să întoarcă la leagea Ta, iară ei trufaşu au lucrat şi n-au ascultat poruncile Tale, şi în judecăţile tale au păcătuit, care le va face omul şi va trăi într-însele. Şi au dat umăr depărtându-se şi cerbicea sa şi-o au învârtoşat, nici au ascultat.

30. Şi ai întins preste ei ani mulţi şi i-ai îndemnat în Duhul Tău prin mâna prorocilor Tăi; şi n-au ascultat şi i-ai dat în mâna noroadelor locurilor. |
31. Iară în milele Tale ceale bogate nu i-ai făcut spre mistuire, nici i-ai părăsit, că Dumnezeul milelor şi milostiv eşti Tu. 447v
32. Acum, dară, Dumnezeul nostru Cel mare, tare şi înfricoşat, Carele păzeşti legătura şi mila, să nu întorci de la faţa Ta toată osteneala ce ne-au aflat împăraţii noştri şi căpeteniile noastre şi preoţii noştri şi prorocii noştri şi părinţii noştri şi tot norodul Tău, din zilele împăratului Assur până într-această zi.
33. Şi Tu drept eşti întru toate care au venit asupra noastră, că adevărul ai făcut, iară noi nelegiuit am făcut.
34. Împăraţii noştri, căpeteniile noastre, preoţii noştri şi părinţii noştri n-au făcut leagea Ta şi n-au socotit poruncile Tale şi mărturiile Tale, care le-ai mărturisit într-înşii.
35. Şi ei în ţărâle sale şi în bunăta||tea Ta cea multă, carea le-ai fost dat, şi în pământ desfătat şi gras, care le-ai fost dat înaintea lor, n-au slujit Ţie, nici s-au întors de la cugetele sale ceale reale. 448r
36. Iată, noi înşine astăzi robi sântem, şi pământul care l-ai dat părinţilor noştri să mânce pânea lui şi ceale bune a lui, şi noi înşine robi sântem într-însul.
37. Şi roadele lui să înmulţesc împăraţilor, carii i-ai pus preste noi pentru păcatele noastre şi stăpânesc trupurile noastre şi dobitoacele noastre după vrearea sa, şi sântem în mare năcaz.
38. Deci, preste toate aceastea noi înşine lovim legătură şi iscălim şi însămneaze căpeteniile noastre, leviţii noştri şi preoţii noştri».

Cap 10

Să numără cei ce au iscălit legătura cu Dumnezeu făcută, cu carea să făgăduiesc a ţinea toate poruncile lui Dumnezeu, mai vârtos a nu să mesteca cu cei de alt neam; | a ţinea sâmbăta, anul al şaptelea jârtvele, pârghele şi zăciuirile. 448v

1. Iară însămnători au fost: Neemie, Athersatha, fiiul lui Ahelai şi Sedechie,
2. Saraie, Azarie, Ieremia,
3. Feshur, Amarie, Melhie,
4. Hartul, Sevenie, Melluh,
5. Harem, Merimuth, Ovdie,
6. Daniil, Ghenthon, Varuh,
7. Mosollam, Avie, Miamin,
8. Maazie, Velgai, Semeie. Aceştia, preoţii.
9. Iară leviţii: Iosue, fiiul Azaniei, Vennui din fiii Henadat, Chedmihel.
10. Şi fraţii lor, Sevenie, Odaie, Chelipa, Falaie, Hanaan,
11. Miha, Rohav, Hasevie,
12. Zahur, Serevie, Savanie,
13. Odaie, Vani, Vaninu.
14. Capetele norodului: Faros, Fahath-Moav, Elam, Zethu, Vani,
15. Vonni, Azgad, Vevai,
16. Adonie, Veguai, Adin,
17. Ater, Hezechie, Azur, ||
18. Odaie, Hasum, Vesai, 449r
19. Heref, Anathoth, Nevai,
20. Megfie, Mosollam, Hazir,
21. Mesizavel, Sadoc, Ieddva,
22. Feltie, Hanan, Anaie,
23. Osee, Hananie, Hasuv,
24. Alohes, Falea, Sovec,
25. Rehum, Hasevna, Maasia,
26. Ehaie, Hanan, Anan,
27. Meluh, Rahan, Vaana.
28. Şi ceialalţi din norod: preoţii şi leviţii, portarii şi cântăreţii, nathineii şi toţi carii s-au usebit dintre noroadele locurilor către leagea lui Dumnezeu, muierile lor, fiii lor şi featele lor.

29. Toţi carii putea înţeleage, făgăduind pentru fraţii săi, mai-marii lor şi carii vinea a făgădui şi a jura să umble în leagea lui Dumnezeu, carea o dedease în mâna lui Moisi, slugii lui Dumnezeu, să facă şi să păzască toate poruncile Domnului, Dumnezeului nostru,
449v şi ju|decăţile Lui şi ţeremoniile Lui.
30. Şi să nu dăm featele noastre norodului pământului, şi featele lor să nu le luâm fiilor noştri.
31. Şi noroadele pământului carii aduc negoţuri şi toate ceale spre slujbă în zioa sâmbetei să vânze, nu vom lua de la ei sâmbăta şi în zioa cea sfinţită şi vom slobozi anul al şaptelea şi scoaterea a toată mâna.
32. Şi vom aşeza preste noi porunci, să dăm a treia parte de siclă peste an spre lucrul casii Dumnezeului nostru,
33. Spre pâinile punerii-înainte şi spre jârtva cea veacinică şi spre arderea veacinică în sâmbete, în luni noao, în praznice şi în ceale sfinţite şi pentru păcat; să se roage pentru Israil şi spre toată slujba casii Dumnezeului nostru.
450r 34. Şi am trimis sorţi preste aducerea leamnelor între preoţi şi le||viţi şi norod, să se aducă în casa Dumnezeului nostru prin casele părinţilor noştri prin vreami, din vreamile anului până la an, să arză pre oltariul Domnului, Dumnezeului nostru, precum iaste scris în Leagea lui Moisi.
35. Şi să facem ceale întâiu născute a pământului nostru şi pârghele a toată roada de tot pomul, din an în an, în casa Domnului.
36. Şi pârga fiilor noştri şi a dobitoacelor noastre, precum iaste scris în Leage, şi pârghele boilor noştri şi a oilor noastre să se aducă în casa Dumnezeului nostru, preoţilor carii slujesc în casa Dumnezeului nostru.
37. Şi pârga bucatelor noastre şi a gustărilor noastre şi poamele a tot pomul şi a culesului şi a untului-de-leamn să aducem preoţilor la vistieriia Dumnezeului nostru, şi a zeacea partea pământului nostru leviţilor. Însuşi leviţii zeciuiale vor lua din toate cetăţile lucrurilor noastre.
450v 38. Şi va fi preot, fiiul lui Aaron, cu leviţii în zeciuialele leviţilor, şi levi|ţii vor aduce a zecea parte din zeaciuirile sale în casa Dumnezelui nostru la vistierie, în casa comorii.
39. Că la vistierie vor purta fiii lui Israil şi fiii Levii pârghele grâului, a vinului şi al untului-de-lemn; şi acolo vor fi vasele ceale sfinţite şi preoţii şi cântăreţii şi portarii şi slujitorii, şi nu vom lăsa casa Dumnezeului nostru.

Cap 11

Să numără lăcuitorii Ierusalimului şi a cetăţilor Iiudei după înnoire.

1. Şi au lăcuit căpeteniile norodului în Ierusalim, iară ceaealaltă gloată au trimis sorţi: să ia o parte din zeace, carii era să lăcuiască în Ierusalim, cetatea cea sfântă, iară noao părţi prin cetăţi.
2. Şi au blagoslovit norodul pre toţi bărbaţii carii de bunăvoie să dedease a lăcui în Ierusalim.
451r 3. Şi aceştia sânt căpeteniile ţinu||tului carii au lăcuit în Ierusalim şi în cetăţile Iudei. Şi au lăcuit fieştecarele în moştenirea sa, în cetăţile sale, Israil, preoţii, leviţii, nathineii şi fiii slugilor lui Solomon.
4. Şi în Ierusalim au lăcuit din fiii Iuda şi dintre fiii Veniamin. Dintre fiii Iuda: Athaie, fiiul Azian, fiiului Zaharie, fiiului Amarie, fiiului Safatie, fiiului Malaeil. Din fiii Fares,
5. Maasie, fiiul Varuc, fiiul Holhoza, fiiul Hazie, fiiul Adaie, fiiul Ioariv, fiiul Zaharie, fiiul Soloniteanului.
6. Toţi aceştia, fiii lui Fares, carii au lăcuit în Ierusalim, patru sute şasezeaci şi opt bărbaţi tari.
7. Iară aceştia sânt fiii lui Veniamin: Sellum, fiiul Mosollam, fiiul Ioid, fiiul Fadaie, fiiul Colaie, fiiul Masie, fiiul Etheil, fiiul Isaie,
8. Şi după el Ghevvai, Sellai, noao sute doaozeaci şi opt.
451v 9. Şi Ioil, fiiul Zehrii, mai-marele lor, | şi Iuda, fiiul Seme, preste cetate al doile.
10. Şi dintre preoţi: Idaie, fiiul Ioariv, Iahin,
11. Saraie, fiiul Helchie, fiiul Mosollam, fiiul Sadoc, fiiul Meraioth, fiiul Ahitov, căpetenia casii lui Dumnezeu.
12. Şi fraţii lor, carii făcea lucrurile bisearicii, opt sute doaozeaci şi doi. Şi Adaie, fiiul Ieroham, fiiul Felelis, fiiul Amsii, fiiul Zahariei, fiiul Feshur, fiiul Melhiei;
13. Şi fraţii lui, căpeteniile părinţilor, doao sute patruzeaci şi doi; şi Amasaia, fiiul Azdriil, fiiul Ahazi, fiiul Mosollamoth, fiiul Emmer;

14. Şi fraţii lor, putearnici foarte, o sută doaozeaci şi opt, şi mai-marele lor, Zavdiil, fiiul putearnicilor.
15. Şi din leviţi: Semeie, fiiul Hasuv, fiiul Azaricam, fiiul Hazavie, fiiul Voni,
16. Şi Savaathai şi Iozaved, preste toate lucrurile care era din afară în casa lui Dumnezeu, de la căpeteniile leviţilor. ||
17. Şi Mathanie, fiiul Miha, fiiul Zevedei, fiiul Asaf, căpetenie spre lăudare şi spre mărturisire 452r
în rugăciune, şi Vecvechie, al doilea din fraţii lui, şi Avda, fiiul Samua, fiiul Galal, fiiul Idithum.
18. Toţi leviţii în sfânta cetate, doao sute optzeaci şi patru.
19. Şi portarii: Accuv, Telmon şi fraţii lor, carii păzea uşile, o sută şaptezeaci şi doi.
20. Şi ceiaalalţi din Israil, preoţi şi leviţi, în toate cetăţile Iudei, fieştecarele în moşia sa.
21. Şi nathineii, carii lăcuia în Ofel, şi Siaha, şi Gasfa dintre nathinei.
22. Şi episcopul leviţilor în Ierusalim, Azzi, fiiul Vani, fiiul Hasavie, fiiul Mathanie, fiiul Mihei din fiii Asav, cântăreţi în slujba casii lui Dumnezeu.
23. Că porunca împăratului preste ei era şi rânduiala în cântăreţi prin fieştecare zi.
24. Şi Fathahie, fiiul Mesezevil, din fiii | Zara, fiiul lui Iuda, în mâna împăratului după 452v
tot cuvântul norodului.
25. Şi în casă, prin toate ţânuturile lor, din fiii Iiudei au lăcuit în Cariatharve şi în featele ei, şi în Divon şi în featele ei, şi în Cavseil şi în satele ei,
26. Şi în Iesue şi în Molada şi în Vethfaleth,
27. Şi în Hasersual şi în Versaves şi în featele ei,
28. Şi în Sicheleg şi în Mohona şi în featele ei,
29. Şi în Remmon, şi în Saraa şi în Ierimoth,
30. Zanua, Odollam şi în satele lor, Lahis şi în ţânuturile ei, şi Azeca şi în featele ei; şi au rămas în Versaviia până la Valea Ennom.
31. Iară fiii lui Veniamin, Agheva, Melma şi Haii şi Vethil şi featele ei,
32. Anathoth, Nov, Anania,
33. Asor, Rama, Ghethaim,
34. Hadid, Sevom şi Nevallat, Lod, ||
35. Şi Ono, Valea Meaşterilor. 453r
36. Şi din leviţi, părţile Iudei şi Veniamin.

Cap 12

Numele şi slujbele preoţilor şi a leviţilor carii cu Zorovavel s-au suit în Ierusalim şi păzitorii vistieriilor. Cu mare prăznuire, chemându-se de pretutindini leviţii, să prăznuiaşte târnosirea zidului Ierusalimului.

1. Iară aceştia sânt preoţii şi leviţii carii s-au suit cu Zorovavel, fiiul lui Salathiil şi Iosue: Saraiia, Irimie, Esdra,
2. Amaria, Melluh, Hattul,
3. Sevenie, Răum, Merimuth,
4. Addo, Ghenthon, Avie,
5. Miamin, Madia, Velga,
6. Semeie şi Ioiariv, Idaie, Sellum, Amoes, Helchie,
7. Idaie. Aceştia, căpeteniile preoţilor şi fraţilor în zilele lui Iosue. |
8. Iară leviţi: Iesua, Vennui, Chedmihel, Sarevie, Iuda, Mathanie, preste cântăreţi, ei şi fraţii lor, 453v
9. Şi Vecvenie şi Hamni şi fraţii lor, fieştecarele în slujba sa.
10. Iară Iosue au născut pre Ioachim, şi Ioachim au născut Eliasiv, şi Eliasiv au născut Ioiada,
11. Şi Ioiada au născut Ionathan, şi Ionathan au născut pre Ieddua.
12. Iară în zilele lui Ioachim era preoţi şi căpeteniile familiilor: Saraie, Maraie, Ieremie, Hananie,
13. Esdrei, Mosollam, Amariei, Iohanan,
14. Milihon, Ionathan, Sevenie, Iosiv,
15. Haram, Edna, Maraioth, Helchi,
16. Adaie, Zaharie, Ghenthon, Mosollam,
17. Avie, Zehri, Miamin şi Moadie, Felti,
18. Velghe, Sammua, Semaiei, Ionathan,
19. Ioiariv, Mathanai, Iodaiei, Azzi, ||
20. Sellaii, Chelai, Amoc, Hevir, 454r

21. Helchiei, Hasevie, Idaiei, Nathanail.
22. Leviţii în zilele Eliasiv şi Ioiadei şi Iohanan şi Jeddua, scrişi căpetenii familiilor şi preoţii în împărăţia lui Darie Persianului.
23. Fiii leviţi, căpeteniile familiilor, scrişi în cartea cuvintelor zilelor şi până la zilele lui Ionathan, fiiul lui Eliasiv.
24. Şi căpeteniile leviţilor: Hasevie, Serevie şi Iosue, fiiul Chetmihel, şi fraţii lor, prin rândurile sale, să laude şi să mărturisască după porunca lui David, omului lui Dumnezeu, şi să păzască aseaminea pre rând.
25. Mathanie şi Vecvechie, Ovedie, Mossolam, Telmon, Accuv, păzitorii porţilor şi uşilor înaintea porţilor.
454v 26. Aceştia, în zilele lui Ioachim, fiiul lui | Iosue, fiiul lui Iosedec, şi în zilele lui Neemie povăţuitoriului şi Esdrei, preotului şi scriitoriului.
27. Iară în târnosirea zidului Ierusalimului, au cercat pre leviţi din toate lucrurile sale să-i aducă în Ierusalim şi să facă târnosire şi veselie, în mulţămirea harurilor, şi în cântec şi în chinvale şi în psaltiri şi în alăute.
28. Şi s-au adunat fiii cântăreţilor din câmpii împrejurul Ierusalimului şi din satele Nethufatei,
29. Şi din casa Galgal şi din ţinuturile Gheva şi Asmaveth, că sate îşi zidise cântăreţii împrejurul Ierusalimului.
30. Şi s-au curăţit preoţii şi leviţii şi au curăţit norodul şi porţile şi zidul.
31. Şi am făcut a să sui căpeteniile Iudei pre zid şi am aşezat doi hori mari de lăudători şi s-au dus la dreapta pre zid la Poarta Gunoiului. ||
455r 32. Şi s-au dus după ei Osaie şi jumătate parte din căpeteniile Iuda,
33. Şi Azarie, Esdra şi Mossollam, Iuda şi Veniamin şi Semeie şi Irimie,
34. Şi din fiii preoţilor, în trâmbiţe, Zaharie, fiiul Ionathan, fiiul Semeiei, fiiul Mathaniei, fiiul Mihaiei, fiiul Zehur, fiiul Asaf,
35. Şi fraţii lui, Semeie şi Azareil, Malalai, Galalai, Maai, Nathanail şi Iuda şi Hanani, în vasele cântecului David, omului lui Dumnezeu, şi Esdra scriitoriul, înaintea lor în Poarta Fântânii.
36. Şi împrotiva lor s-au suit în treptele cetăţii David, în suişul zidului preste casa lui David şi până la Poarta Apelor, spre răsărit.
37. Şi al doilea hor de mulţămită să ducea din preajmă, şi eu după el şi jumătate partea norodului preste zid şi preste Turnul Pitarilor şi până la zidul cel lat, |
455v 38. Şi preste Poarta Efrem şi preste Poarta Veache şi preste Poarta Peştilor şi Turnul Hananiil şi Turnul Emath şi până la Poarta Turmei. Şi au stătut în Poarta Străjii.
39. Şi au stătut doi hori de lăudători în casa lui Dumnezeu, şi eu, şi jumătate partea sfaturilor, cu mine.
40. Şi preoţii: Eliahim, Maasie, Miamin, Miheia, Elioenai, Zaharie, Hananie, în trâmbiţe.
41. Şi Maasie şi Semeie şi Eliazar şi Azzi şi Iohanan şi Melhie şi Elam şi Ezer. Şi chiar au cântat cântăreţi şi Esraie mai-marele.
[42]. Şi au jârthuit în zioa aceaea junghieri şi s-au veselit, că Dumnezeu îi veselise cu veselie mare. Ci şi muierile lor şi pruncii s-au bucurat şi s-au auzit veselia Ierusalimului departe.
456r [43]. Şi au numărat în zioa aceaea bărbaţi spre vistieriile comoarălor la || gustări, la pârghe şi la zăciuiale, să le aducă înlăuntru printr-înşii căpeteniile cetăţii, în miros de mulţămita harurilor, preoţii şi leviţii. Că s-au veselit Iuda întru preoţii şi leviţii, cei ce sta de faţă.
44. Şi au păzit ţineare Dumnezeului său şi ţâneare curăţiii şi cântăreţii şi portarii, după porunca lui David şi a lui Solomon, fiiului lui.
45. Că în zilele lui David şi Asaf, din început era căpetenii rânduiţi a cântăreţilor, în viersul celor ce laudă şi să mărturisesc lui Dumnezeu.
46. Şi tot Israilul, în zilele lui Zorovavel şi în zilele lui Neemie, da părţi cântăreţilor şi portarilor în toate zilele şi sfinţea pre leviţi, şi leviţii sfinţea pre fiii lui Aaron.

Cap 13

456v *Cetindu-se A doao leage, să leapădă cei | de alt neam; părţi leviţilor să însămneaze; din care vistierie vasele casei Tovie să leapădă şi vătămătorii sâmbetei să pedepsesc. Ceartă Neemie pre jidovii carii luase muieri de alt neam.*

1. Iară în zioa aceaea s-au cetit în cartea lui Moisi, auzind norodul. Şi s-au aflat scris într-însa că nu trebuie să între ammoniteanii şi moaviteanii în bisearica lui Dumnezeu până în veac, 2 Leage 23, 3.

2. Pentru că nu ieşise înnaintea fiilor Israil cu pâne şi cu apă şi au năimit asupra lor pre Valaam, ca să-i blasteme; şi au întors Dumnezeul nostru blăstămul în blagoslovenie.
3. Şi au fost deacă au auzit Leagea, au deschilinit pre tot cel de alt neam din Israil.
4. Şi spre aceasta era Eliasiv preotul, care era mai-mare în vistieria casii Dumnezeului nostru şi de aproape lui Tovie.
5. Şi ş-au făcut vistierie mare şi acolo era înnaintea lui puind daruri şi || tămâie şi vase 457r
şi zăciuiala grâului, a vinului şi a untului-de-leamn, părţile leviţilor şi a cântăreţilor şi a portarilor şi pârghele preoţeşti.
6. Şi întru toate acestea n-am fost în Ierusalim, că în anul al treizeaci şi doilea a lui Artaxers, împăratului Vavilonului, am venit la împăratul şi în sfârşitul zilelor m-am rugat împăratului.
7. Şi am venit în Ierusalim şi am înţăles răotate carea făcuse Eliasiv lui Tovie, să-i facă comoară dinnaintea casii lui Dumnezeu.
8. Şi rău foarte a fi mi s-au părut şi am lepădat vasele casei lui Tovie afară din vistierie.
9. Şi am poruncit şi au curăţit vistieriile şi am întors acolo vasele casii lui Dumnezeu, jârtvă şi tămâie.
10. Şi am cunoscut cum că părţile leviţilor nu li s-au fost dat; şi fugise fieştecarele în ţânutul său dintre leviţi şi dintre cântăreţi şi din cei ce slujea.
11. Şi am pornit pricina asupra sfatului şi am zis: «Pentru ce am pără|sit casa lui Dumnezeu?» 457v
Şi i-am adunat şi i-am făcut a sta în locurile sale.
12. Şi tot Iuda aducea zăciuiala grâului, a vinului, şi a untului-de-lemn în şuri.
13. Şi am rânduit preste şuri pre Selemiam preotul şi Sadoc scriitoriul şi Fadaie din leviţi, şi lângă ei Hanan, fiiul Zahur, fiiul Mathaniei, că credincioşi s-au aflat a fi şi lor li s-au încredinţat părţile fraţilor săi.
14. Adu-Ţi aminte de mine, Dumnezeul mieu, pentru aceasta şi să nu ştergi milele meale care am făcut în casa Dumnezeului mieu şi în ţeremoniile Lui.
15. În zilele acelea am văzut în Iiudeea călcând teascurile sâmbăta, grămădind stoguri şi pogorând pre asâni vin şi struguri şi smochine şi toată greotatea şi aducând în Ierusalim în zioa sâmbetei; şi i-am dojenit ca în zioa în care-i slobod să vânză, să vânză.
16. Şi tirii au lăcuit într-însa, aducând peşti şi toate ceale de vânzare şi vindea sâmbăta fiilor Iudei în Ierusalim. ||
17. Şi am certat pre mai-marii Iudei şi le-am zis: «Ce lucru iaste acest rău care voi faceţi 458r
şi sloboziţi zioa sâmbetei?
18. Au nu aceastea au făcut părinţii noştri şi au adus Dumnezeul nostru preste noi tot răul acesta şi preste cetatea aceasta? Şi voi adăogaţi mânie preste Israil, vătămând sâmbăta».
19. Şi au fost deacă au odihnit porţile Ierusalimului în zioa sâmbetei, am zis: Şi am închis uşile şi am poruncit să nu le deşchiză până după sâmbătă. Şi din slugile meale am rânduit preste porţi, ca nime să aducă greotate sâmbăta.
20. Şi au rămas neguţătorii şi cei ce vindea ceale de vânzare afară de Ierusalim o dată şi de-a doao oară.
21. Şi i-am dojenit şi le-am zis: «Pentru ce rămâneţi în prejma zidului? De veţi face a doao oară aceasta, mână voi trimite asupra voastră!» Şi din vreamea aceaea n-au venit sâmbăta.
22. Şi am zis leviţilor să să curăţas|că şi să vie a păzi porţile şi a sfinţi zioa sâmbetei. Şi 458v
pentru aceasta, dară, adu-Ţi aminte de mine, Dumnezeul mieu, şi mă iartă după mulţimea milelor Tale.
23. Ci şi în zilele acealea am văzut jidovi luându-şi muieri azotiteance, ammoniteance şi moaviteance.
24. Şi fiii lor de jumătate vorbea azoticeaşte şi nu ştiia vorbi jidoveaşte şi vorbea după limba norodului şi a norodului.
25. Şi i-am certat şi i-am blăstămat şi am bătut dintr-înşii bărbaţi şi i-am călcat jos şi i-am jurat în Dumnezeu să nu-şi dea featele sale fiilor lor şi să nu ia din featele lor fiilor săi şi loruşi, zicând:
26. «*Au nu întru acest lucru au păcătuit Solomon, împăratul lui Israil? Şi adevărat în neamuri multe nu era împărat aseaminea lui şi iubit Dumnezeului său era şi l-au pus Dumnezeu împărat preste tot Israilul. **Şi pre el, dară, l-au dus la păcat muierile ceale de alt neam.

*3 Împăr. 3, 1 şi 11, 1.
**3 Împăr. 11, 4.

27. Au doară şi noi, neascultând, vom face tot răul acest mare să călcăm leagea || 459r
Dumnezeului nostru şi să luâm muieri streine?»

28. Iară dintre fiii Ioiada, fiiul lui Eliasiv, preotului celui mare, jinere era Sanavallat Poroniteanul, care l-am gonit de la mine.

29. Adu-Ţi aminte, Doamne, Dumnezeul mieu, împrotiva celor ce pângăresc preoţiia şi moştenirea preoţească şi leviticească.

30. Şi i-am curăţit de toţi cei de alt neam şi am aşezat rândurile preoţilor şi a leviţilor, pre fieştecare în slujba sa.

31. Şi în aducerea leamnelor în vreami rânduite şi în ceale de pârgă adu-Ţi aminte de mine, Dumnezeul mieu, spre bine. Amin!"

A

ACOLO: adv.
acolo: 1,3, 9; 2,11; 4,20; 10,39; 13,5, 9

(a) ACOPERI: v. IV
acoperi: *inf. prez. fără a* 2,8
au acoperit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,3, 6, 15
să acoperi: *conj. prez. 2.sg.* 4,5

ACUM: adv.
acum: 5,5; 6,7; 9,32

(a se) ADĂUGA: v. I; var. **(a se) ADĂOGA:** v. I „a mai pune ceva lângă cele ce sunt”
adăogaţi: *ind. prez. 2.pl.* 13,18

ADÂNC: s.n.
adânc: *sg. ac.* 9,11

ADEVĂR: s.n.
adevărului: *sg. gen., în sintagma* ***leagea adevărului*** 9,13
adevărul: *sg. ac.* 9,33

ADEVĂRAT, -Ă: adj./adv.
adevărat: *adj. m. sg. ac.* 7,2
adevărat: *adv.* 13,26

(a se/-şi) ADUCE: v. III
adu(-Ţi): *imperativ 2.sg., în loc. v.* ***adu-Ţi aminte*** 1,8; 5,19; 6,14; 13,14, 22, 29, 31
aduceţi(-vă): *imperativ 2.pl., în loc. v.* ***aduceţi-vă aminte*** 4,14
aducând: *gerunziu* rezum. cap.8; 13,15, 16
să aducă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 8,1; 12,27, 43; 13,19
au adus: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,2, 16; 13,18
aduceţi: *conj. prez. 2.pl.* 8,15
(ş-)au adus: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,17
ai adus: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,23
aduc: *ind. prez. 3.pl.* 10,31
să (se) aducă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 10,34, 36
să aducem: *conj. prez. 1.pl.* 10,37
vor aduce: *ind. viit.I. 3.pl.* 10,38
aducea: *ind. imp. 3.sg.* 13,12

ADUCERE: s.f. „dar”
aducerea: *sg. ac., în sintagma* ***aducerea leamnelor*** „lemnele care trebuia aduse pentru ca focul de pe jertfelnic sa nu se stingă niciodată” 10,34; 13,31

(a se) ADUNA: v. I
voiu aduna: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,9
(s-)au adunat: ind. pf.c. 3.sg./pl. 4,8; 8,1, 13; 9,1; 12,28
am adunat: *ind. pf.c. 1.sg.* 5,7; 7,5; 13,11

ADUNAT, -Ă: adj.
adunaţi: *m. pl. nom.* 5,16

AFARĂ: adv.
afară: *adv. în loc. prep.* ***afară din/afară de*** 5,18; 7,67; 13,8, 20
afară: *adv. în loc. adv.* ***din afară*** 11,16

(a se) AFLA: v. I
au aflat: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,8; 7,64; 8,14; 9,32
am aflat: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,5
(s-)au aflat: *ind. pf.c. impers./3.pl.* 7,5; 13,1, 13
ai aflat: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,8

AICI: adv.
aici: rezum. cap.3; 7,69

(a) AJUTA: v. I
ajută: *ind. prez. 3.sg.* 2,20

ALĂUTĂ: s.f.; vezi **LĂUTĂ**

(a) ALEGE: v. III
am ales: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,9
ai ales: ind. pf.c. 2.sg. 9,7

(a) ALERGA: v. I
alergaţi: *conj. prez. fără să 2.pl.* 4,20

ALES, ALEASĂ: adj.
aleşi: *m. pl. nom.* 5,18

(a se) AMESTECA: v.I; var. **(a se) MESTECA**
a (să) mesteca: *inf. prez.* rezum. cap.10

AMIAZĂ: adv.; var. (Reg.) **AMIAZĂZI**
amiazăzi: *adv. în c.* ***până la amiazăzi*** 8,3

AMIN: interj.
amin: 5,13; 8,6; 13,31

AMINTE: adv.
aminte: *adv. în loc. v.* ***a-şi aduce aminte/a lua aminte***; vezi **(a se/-şi) ADUCE/(a) LUA**

AMMAREU: s.m. (cf. **Indice** Fc **– AMOREU**)
ammarreului: *sg. dat.* 9,8

AMMONITEAN: s.m.; var. **AMMANITEAN** (cf. Indice **Fc)**
ammaniteanul: *sg. nom.* 2,10, 19
ammoniteanul: *sg. nom.* 4,3
ammaniteanii: *pl. nom.* 4,7
ammoniteanii: *pl. nom.* 13,1

AMMONITEANCĂ: adj. „(femeie) din neamul ammonit) (cf. **AMMONITEAN**)
ammoniteance: *f. pl. ac.* 13,23

AN: s.m.
anul: *sg. ac.* 1,1; 2,1; 5,14; rezum. cap.10; 10,31; 13,6
ani: *pl. ac.* 5,14; 9,21, 30
an: *sg. ac., în loc. adj./loc. adv.* ***de peste an/peste an*** „din (în) cursul unui an” 5,14, 18; 10,32
anului: *sg. gen., în sintagma* ***din vreamile anului până la an*** „la o anumită vreme hotărâtă” 10,34
an: *sg. ac., în sintagma* ***din vreamile anului până la an*** 10,34
an: *sg. ac., în loc. adv.* ***din an în an*** 10,35

APĂ: s.f.
apei: *sg. gen., în sintagma* ***ducerea apei*** (cf. lat. *aquaeductus, -ūs*) 2,14
Apelor: *pl. gen., în s. propr.* ***Porţii Apelor/Poarta Apelor*** 3,26; 8,1, 3, 16; 12,36
ape: *pl. ac.* 9,11
apă: *sg. ac.* 9,15, 20; 13,2

APROAPE: adv.
aproape: 4,12
aproape: *adv. în sintagma* ***de aproape*** „apropiat” 13,4

ARAP: s.m.; var. **HARAP** (Înv. şi pop.) „arab”
Harapul: *sg. nom.* 2,19; 6,1
hărapii: *pl. nom.* 4,7

(a se) ARĂTA: v. I
arăta: *inf. prez. fără* ***a*** 7,61
să (să) areate: *conj. prez. 3.sg.* 9,12
ai arătat: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,14
să areate: *conj. prez. 3.sg.* 9,19

ARC: s.n.
arcele: *pl. ac.* 4,13
arce: *pl. ac.* 4,16

(a se) ARDE: v. III
(s-)au ars: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,3; 2,3, 17
au ars: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,2
să ardă: *conj. prez. 3.pl.* 10,34

ARDERE: s.f.
arderea: *sg. ac., în sintagma* ***arderea veacinică*** 10,33

ARGINT: s.n.
argint: *sg. ac.* 7,71, 72

ARS, -Ă: adj.
arse: *f. pl. ac.* 2,13

(a) ASCULTA: v. I
fie ascultând: *conj prez fără* ***să*** *cu gerunziul 3.pl.* (cf. lat. *fiat auscultans*) 1,6
să asculţi: *conj. prez. 2.sg.* 1,6
ascultă: *imperativ 2.sg.* 4,4
au ascultat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 9, 16, 29, 30
a asculta: *inf. prez.* 9,17
ai ascultat: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,28
neascultând: *gerunziu* 13,27

ASEMENEA: adv./prep.; var. (Înv.) **ASEAMINEA**
aseaminea: *adv.* 6,11; 12,24
aseminea: *prep.* 8,17
aseaminea: *adv.* 13,26

ASIN: s.m.
asini: *pl. nom.* 7,69
asâni: *pl. ac.* 13,15

ASTĂZI: adv.
astăzi 1,6, 11; 5,11; 9,36

(a se) ASTUPA: v. I
(s-)ar fi astupat: *cond.pf. 3.sg.* 4,7

(a) ASUPRI: v. IV
au asuprit: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,15

AŞA: adv.
aşa: rezum. cap.5; 5,5, 12, 13, 15; rezum. cap.6; rezum. cap.9

(a) AŞEZA: v. I
au aşezat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,1, 3, 6, 13, 14, 15
vom aşeza: *ind. viit.I. 1.pl.* 10,32
am aşezat: *ind. pf.c. 1.sg.* 12,31; 13,30

ATUNCI: adv.
atunci: *adv. în loc. adv.* ***până atunci*** 6,1

AUR: s.n.
aur: *sg. nom., în sintagma* ***meaşterul de aur / meaşterului de aur*** „aurar" (cf. lat. *aurifex*) 3,8, 30
aur: *sg. ac.* 7,70, 71, 72

(a se) AUZI: v. IV
auzând: *gerunziu* rezum. cap.1; 1,4; 5,6
au auzit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,10, 19; 4,1, 7, 15; 6,1, 16; 13,3
veţi auzi: *ind. viit.I. 2.pl.* 4,20
(s-)au auzit: *ind. pf.c. impers./3.sg.* 6,6; 12,42
auzi-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,7
auzind: *gerunziu* 8,9; 13,1
ai auzit: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,9, 27

AUZIRE: s.f.
auzirea: *sg. ac.* 8,7

(a) AVEA: v. II
avem: *ind. prez. 1.pl.* 5,5
avea: *ind. imp. 3.sg.* 6,5
să aibă: *conj. prez. 3.sg.* 6,13
având: *gerunziu* 6,18

AZOTEAN: s.m. (cf. **Indice** 1Sm)
azoteanii: *pl. nom.* 4,7

AZOTICEŞTE: adv.
azoticeşte: 13,24

AZOTITEANCĂ: adj. „(femeie) de neam azotean" (cf. **AZOTEAN**)
azititeance: *f. pl. ac., în sintagma* ***muieri azotiteance*** 13,23

B

BALAUR: s.m.; var. (Înv. şi pop.) **BĂLAUR**
Bălaurului: *sg. gen., în s. propr.* ***Fântânii Bălaurului*** 2,13

BAN: s.m.
bani: *pl. ac.* 5,4, 10, 11, 15

(a) BATE: v. III
am bătut: *ind. pf.c. 1.sg.* 13,25

(a) BATJOCORI: v. IV
au batjocorit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,19; 4,1, 5

BATJOCURĂ: s.f.
batjocură: *sg. ac.* 4,4

BĂRBAT: s.m.
bărbaţi: *pl. nom./ac.* 1,2; 2,12; 3,22; 5,17; 11,6; 12,43; 13,25
bărbaţilor: *pl. gen.* 7,7; 8,2, 3
bărbaţii: *pl. nom./ac.* 7,27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34; 11,2

(a) BEA: v. II
beţi: *imperativ 2.pl.* 8,10
să bea: *conj. prez. 3.sg.* 8,12

BERBEC: s.m.
berbeci: *pl. nom.* 5,18

BINE: adv./s.
bine: *adv.* 2,5, 7
bine: *s.n. sg. ac.* 2,18; 5,19; 13,31
bine: *adv în structura v. dislocată* ***bine au cuvântat*** 8,6
bine: *s.f. sg. ac., în sintagma* ***facerile de bine*** rezum. cap.9
binele: *s.n. sg. ac.* 9,25

(a) BINECUVÂNTA: v. I
bine au cuvântat: *ind. pf.c. 3.sg., structura v. dislocată* 8,6
binecuvântaţi: *imperativ 2.pl.* 9,5
binecuvinteaze: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 9,5

BINECUVÂNTARE: s.f.
binecuvântarea: *sg. ac.* 9,5

BIR: s.n.
birului: *sg. gen., în sintagmele* ***cartea birului / catastihul birului*** „condica cu recensământul celor veniţi din robie" (cf. lat. *census* „recensământ"; cuvântul este însă explicat astfel în Grigore Maior, *ILV/Lexicon*, I: *census, -us* „dare", „dobândă", „camătă") 7,5, 64

BISERICĂ: s.f.; var. (Înv.) **BISEARICĂ**
bisericii: *sg. gen.* 3,27; 6,10; 11,12
biserică: *sg. ac.* 6,11
bisearica: *sg. nom.*(aici) „adunarea" (cf. lat. *ecclēsia, -ae* „adunare (a poporului") 8,17
bisearica: *sg. ac.* 13,1

BLAGOSLOVENIE: s.f.
blagoslovenie: *sg. ac.* 13,2

(a) BLAGOSLOVI: v. IV
au blagoslovit: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,2

BLÂND, -Ă: adj.
blând: *m. sg. nom.* 9,17

BLESTEM: s.n.; var. **BLĂSTĂM**
blăstămuri: *pl. ac.* 9,18, 26
blăstămul: *sg. ac.* 13,2

(a) BLESTEMA: v. I; var. **(a) BLĂSTĂMA**
să blasteme: *conj. prez. 3.sg.* 13,2
am blăstămat: *ind. pf.c. 1.sg.* 13,25

BOGAT, -Ă: adj./s.
(cei) bogaţi: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.5
bogate: *f. pl. ac.* 9,31

BOLNAV, -Ă: adj.
bolnav: *m. sg. nom.* 2,2

BOU: s.m.
bou: *sg. nom.* 5,18
boilor: *pl. gen.* 10,36

BUCATĂ: s.f. (mai ales la pl.) „hrană"; „fel de mâncare"
bucatelor: *pl. gen.* 10,37

(a se) BUCURA: v. I
(s-)au bucurat: *ind. pf.c. 3.pl.* 12,42

BUCURIE: s.f.
bucuria: *sg. nom., în sintagma* ***bucuria Domnului*** 8,10

BUN, -Ă: adj./s.
bună: *adj. f. sg. nom./ac.* 2,8, 18
bun: *adj. n. sg. nom./ac.* 5,9; 9,20
bune: *adj. f. pl. ac.* 9,13
(ceale) bune: *s.f. pl. ac.* 9,36

BUNĂVOIE: s.f.
bunăvoie: *sg. ac., în loc. adv.* ***de bunăvoie*** rezum. cap.5; 11,2

BUNĂTATE: s.f.
bunătatea: *sg. ac.* 9,25, 35

C

CAL: s.m.
Cailor: *pl. gen., în s. propr.* ***Poarta Cailor*** 3,28
caii: *pl. nom.* 7,68

CALE: s.f.
calea: *sg. ac.* 9,12, 19
cale: *sg. ac.* 9,19

CAMĂTĂ: s.f.
camăta: *sg. ac.* rezum. cap.5
camete: *pl. ac.* 5,7

CANANEU: s.m.; var. **HANANEU**
hananeului: *sg. gen.* 9,8
hananei: *pl. ac.* 9,24

CAP: s.n. „extremitate superioară a corpului omenesc sau cea anterioară a animalelor"; „căpetenie"
capetele: *pl. nom./ac.* 4,4; 10,14
capul: *sg. ac.* 9,17

CARTE: s.f.
Cartea: *sg. nom.* în titlu *Cartea lui Neemie carea şi Esdrei a doao să zice*; 8,5; 13,1
carte: *sg. ac.* 6,5; 8,3
cărţi: *pl. nom./ac.* 6,17, 19
cartea: *sg. ac., în sintagma* ***cartea birului*** „condica cu recensământul celor veniţi din robie" (cf. lat. *census* „recensământ"; cuvântul este însă explicat astfel în Grigore Maior, *ILV/Lexicon*, I: *census, -us* „dare", „dobândă", „camătă") 7,5
cartea: *sg. ac., în sintagmele* ***cartea leagii/cartea leagii lui Moisi/cartea leagii lui Dumnezeu/cartea cuvintelor zilelor*** „cronică" rezum. cap.8; 8,1, 8, 18; 9,3; 12,23

CASĂ: s.f.
casa: *sg. nom./ac.* 1,6; 2,8; 3,21, 24, 25, 30; 4,16; 5,13; 6,10; 7,39, 61; 12,29, 36
casei: *sg. gen.* 2,3, 8; rezum. cap.13; 13,8
casii: *sg. gen.* 3,10, 20, 21, 23, 28, 29; 6,10; 7,2; 8,16
Casa: *sg. ac., în s. propr.* ***Casa celor Tari*** „Casa Vitejilor" 3,16
casa: *sg. ac., în sintagmele* ***casa unghiului*** „camera din colţ" (cf. lat. *cenaculum Anguli*)/***casa Dumnezeului/casa lui Dumnezeu/casa Domnului/casa comorii*** „casa vistieriei" (cf. lat. *domo thesauri*; *thēsaurus, -ī* „comoară"; „vistierie") 3,30, 31; 10,34, 35, 36, 38, 39; 11,16; 12,39; 13,11, 14
casii: *sg. gen., în sintagma* ***casii lui Dumnezeu/casii Dumnezeului*** 8,16; 10,32, 33; 11,11, 22; 13,4, 7, 9
casele: *pl. ac.* 4,14; 5,3, 11; 10,34
caselor: *pl. gen.* 7,3
case: *pl. nom./ac.* 7,4; 9,25
casă: *sg. ac.* 11,25

CATASTIF: s.n.; var. **CATASTIH**
catastihul: *sg. ac., în sintagma* ***catastihul birului*** „condica cu recensământul celor veniţi din robie" (cf. lat. *census* „recensământ"; cuvântul este însă explicat astfel în Grigore Maior, *ILV/Lexicon*, I: *census, -us* „dare", „dobândă", „camătă") 7,64
catastih: *sg. ac.* 7,69

(a) CĂDEA: v. II
au căzut: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,16

CĂLĂREŢE: s.m.
călăreţi: *pl. ac.* 2,9

CĂLĂTORIE: s.f.
călătoriia: *sg. nom.* 2,6

(a) CĂLCA: v. I „a bate (pe cineva) cu picioarele"; „a tescui cu picioarele"; „a încălca"
călcând: *gerunziu* 13,15
am călcat: *ind. pf.c. 1.sg.* 13,25
să călcăm: *conj. prez. 1.pl.* 13,27

CĂLDURĂ: s.f.
căldura: *sg. ac.* 7,3

CĂMILĂ: s.f.
cămilele: *pl. nom.* 7,69

CĂPETENIE: s.f.
căpeteniile: *pl. nom./ac.* 2,9; 7,70, 71; 8,13; 9,32, 34, 38; 11,1, 3, 13, 16; 12,7, 12, 23, 24, 31, 32, 43
căpetenia: *sg. nom.* 3,9, 14, 19; 11,11
căpeteniia: *sg. nom.* 3,12, 15, 16, 17, 18
căpetenii: *pl. nom.* 4,16; 12,22, 45
căpeteniii: *pl. dat.* 7,2
căpetenie: *sg. nom.* 11,17

(a) CĂUTA: v. I
au căutat: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,64

CÂMP: s.n.
câmpul: *sg. ac.* 6,2

CÂMPIE: s.f.
câmpiile: *pl. ac.* 3,22
câmpii: *pl. ac.* 12,28

(a) CÂNTA: v. I
au cântat: *ind. pf.c. 3.pl.* 12,41

CÂNTĂREŢ, -EAŢĂ: s.m./f.
cântăreţi: *s.m. pl. nom./ac.* 7,1, 67; 11,22, 23; 12,8, 41; 13,10
cântăreţii: *s.m. pl. nom.* 7,44, 73; 10,28, 39 12,29, 44
cântăreaţe: *s.f. pl. nom.* 7,67
cântăreţilor: *pl. gen./dat.* 12,28, 45, 46; 13,5

CÂNTEC: s.n.
cântec: *sg. ac.* 12,27
cântecului: *sg. gen., în sintagma* ***vasele cântecului David*** „instrumentele muzicale ale lui David” (cf. lat. *vasis cantici David*) 12,35

CENUŞĂ: s.f.
cenuşii: *sg. gen.* 4,2

CER: s.n.; var. **CERIU**
ceriului: *sg. gen., în sintagmele* ***Dumnezeului ceriului/Dumnezeul ceriului/marginile ceriului/oastea ceriului*** „îngerii” 1,4, 5, 9; 2,4, 20; 9,6
ceriul: *sg. ac.* 9,6
ceriul: *sg. ac., în gen. super l.* ***ceriul ceriurilor*** 9,6
ceriurilor: *pl. gen., în gen. super l.* ***ceriul ceriurilor*** 9,6
ceriu: *sg. ac.* 9,13, 15, 27, 28
ceriului: *sg. gen.* 9,23

CERBICE: s.f.
cerbicile: *pl. nom.* 9,16, 17
cerbicea: *sg. ac.* 9,29

(a) CERCA: v. I
ar cerca: *cond. prez. 3.sg.* 2,10
vom cearca: *ind. viit.I: 1.pl.* 5, 12
am cercat: *ind. pf.c. 1.sg.* 5,18
au cercat: *ind. pf.c. 3.pl.* 12,27

(a) CERE: v. III
cerând: *gerunziu* rezum. cap.1
să cearem: *conj. prez. 1.pl.* 5,10

CEREMONIE: s.f.; var. (Înv.) **ŢEREMONIE**
ţeremoniile: *pl. ac.* 1,7; 9,14; 10,29; 13,14
ţeremonii: *pl. ac.* 9,13

(a) CERTA: v. I
ceartă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.5; rezum. cap.13
am certat: *ind. pf.c. 1.sg.* 5,7; 13,17, 25

CETATE: s.f.
cetatea: *sg. nom./ac.* 2,3, 5; 3,15; 6,6; 7,4, 6; 11,1; 13, 18
cetăţii: *sg. gen.* 2,8; 12,36, 43
cetăţile: *pl. ac.* 7,73; 8,1, 15; 10,37; 11,3, 20
cetăţi: *pl. ac.* 9,25; 11,1
cetăţilor: *pl. gen.* rezum. cap.11
cetate: *sg. ac.* 11,9, 18

(a se) CHEMA: v. I
am chemat: *ind. pf.c. 1.sg.* 5,12
chemând: *gerunziu* rezum. cap.6; rezum. cap.7
(s-)au chemat: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,63
chemându(-se): *gerunziu* rezum. cap.12

CHIAR: adv. (În v.) „clar”, „limpede”; „tocmai”
chiar: rezum. cap.8; 8,3; 12,41

CHIMVAL: s.n. (Înv.; mai ales la pl.) „vechi instrument muzical compus din două jumătăţi de glob de aramă care se loveau una de alta”
chinvale: *pl. ac.* 12,27

CHIP: s.n.
chip: *sg. ac., în loc. adv.* ***într-acesta chip*** 6,5

(a se) CITI: v. IV; var. (În v. şi reg.) **(a) CETI**
ceteaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.8
cetind: *gerunziu* rezum. cap.8
au cetit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,3, 8, 18; 9,3
(s-)au cetit: *ind. pf.c. impers.* 8,8; 13,1
cetindu(-se): *gerunziu* rezum. cap.13

COAPSĂ: s.f.
coapse: *pl. ac.* 4,18

(a se) COBORÎ: v. IV; var. (În v.) **(a se) POGORÎ**
(să) pogor: *ind. prez. 3.pl.* 3,15
pogorî: *inf. prez. fără* ***a*** 6,3
(mă) voiu pogorî: *ind. viit.I. 1.sg.* 6,3
(Te-)ai pogorât: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,13
pogorând: *gerunziu* 13,15

CODRU: s.m.
codrului: *sg. gen.* 2,8

COMOARĂ: s.f.
comorii: *sg. gen., în sintagma* ***casa comorii*** „casa vistieriei” (cf. lat. *domo thesauri*; *thēsaurus, -ī* „comoară”; „vistierie”) 10,38
comoarălor: *pl. gen., în sintagma* ***vistieriile comoarălor*** (cf. lat. *gāzophylacia thesauri*; *gāzophylacium, -ii* „sala tezaurului”; *thēsaurus, -ī* „comoară”; „vistierie”) 12,43
comoară: *sg. ac.* 13,7

CONTUŞ: s.n.; var. **CONTOŞ**
contoşe: *pl. ac., în sintagma* ***contoşe preoţeşti*** 7,70
contoşuri: *pl. ac., în sitnagma* ***contoşuri preoţeşti*** 7,72

COR: s.n.; var. (neob.) **HOR:** s.m.; traducătorii au echivalat prin *hor* cuvântul latinesc *chorus*, care înseamnă „dans” şi „cor”.
hori: *pl. nom./ac.* 12,31, 39
hor: *sg. nom.* 12,37

CORT: s.n.
corturilor: *pl. gen., în sitnagma* ***praznicul corturilor*** (cf. **Indice** 2Lg – **CORT**) rezum. cap.8
corturi: *pl. nom./ac.* 8, 14, 15, 16, 17

COŞTEI: s.n. (mgm. în v.) „cetate”
coşteiul: *sg. ac.* 1,1

COT: s.m. „unitate de măsură pentru lungime”
coţi: *pl. ac.* 3,1, 13

CREDINCIOS, -OASĂ: adj.
credincioasă: *f. sg. ac.* 9,8
credincioşi: *m. pl. nom.* 13,13

CUGET: s.n.
cugetele: *pl. ac.* 9,35

(a) CUGETA: v. I
cugeta: *ind. imp. 3.pl.* 6,2
cugetaţi: *ind. prez. 2.pl.* 6,6

CULEGERE: s.f. (aici) „adunare de sărbătoare”
culegere: *sg. ac.* 8,18

CULES: s.n.
culesului: *sg. gen.* 10,37

(a) CUMPĂRA: v. I
am cumpărat: *ind. pf.c. 1.sg.* 5,16

(a) CUNOAȘTE: v. III
să cunoască: *conj. prez. 3.pl.* 4,11
au cunoscut: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,16
ai cunoscut: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,10
am cunoscut: *ind. pf.c. 1.sg.* 13,10

(a se) CURĂȚI: v. IV
(s-)au curățit: *ind. pf.c. 3.pl.* 12,30
au curățit: *ind. pf.c. 3.pl.* 12,30; 13,9
să (să) curățască: *conj. prez. 3.pl.* 13,22
am curățit: *ind. pf.c. 1.pl.* 13,30

CURĂȚIE: s.f.
curățiii: *sg. dat. adn.* 12,44

CUVÂNT: s.n.
cuvintele: *pl. nom./ac.* 1,1; 2,18; 5,6; 6,7, 8, 19; 8,12; 9,8
cuvinte: *pl. ac.* 1,4
cuvântul: *sg. ac.* 1,8; 2,20; 5,13; 6,4, 5; 11,24
cuvintele: *pl. ac., în sintagma* ***cuvintele leagii*** rezum. cap.8; 8,9, 13
cuvintelor: *pl. gen., în sintagma* ***cartea cuvintelor zilelor*** „cronică" 12,23

(a) CUVÂNTA: v. I
au cuvântat: *ind. pf.c. 3.sg., în structura v. dislocată* ***bine au cuvântat*** 8,6

D

(a se) DA: v. I
dă: *imperativ 2.sg.* 1,11; 4,4
am dat: *ind. pf.c. 1.sg.* 2, 1, 9
deie: *conj. prez. 3.sg.* 2,7
să dea: *conj. prez. 3.sg./pl.* 2,8; 13,25
au dat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,8; 7,5, 70, 71, 72; 9,17, 29
dedease: *conj. prez. 3.sg.* 2,12; 10,29
să dăm: *conj. prez. 1.pl.* 5,4; 10,30, 32
dați: *imperativ 2.pl.* 5,11
(să) da: *ind. imp. 3.pl.* 5,14
(să) dau: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.7
să dai: *conj. prez. 2.sg.* 9,8, 15
ai dat: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,10, 13, 15, 20, 22, 24, 27, 30, 36
au dat: *ind. pf.c. 3.pl., în sintagma* ***au dat umăr*** „au întors spatele" (cf. lat. *dederunt umerum*) 9,29
ai fost dat: *ind. m.m.c.pf. perifr. 2.sg.* 9,35
(să) dedease: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 11,2
da: *ind. imp. 3.sg.* 12,46
(s-)au fost dat: *ind. m.m.c.pf. perifr. 3.pl.* 13,10

DAJDIE: s.f.; var. (Înv.) **DAJDE**
dajdele: *pl. ac.* 5,4

DAR: s.n.
daruri: *pl. nom./ac.* rezum. cap.7; 13,5

DATĂ: s.f.
dată: *sg. ac., în num. adv.* ***o dată*** 13,20

DATOR, -TOARE: adj.
datori: *m pl. nom.* 5,10

DĂRĂBUIT, -Ă: s.m./f. (aici despre ziduri) „spărtură"; cuvântul nu este înregistrat în DA.
(ceale) dărăbuite: *s.f. pl. nom.* 4,7

(a) DĂRUI: v. IV
dăruind: *gerunziu* rezum. cap.5
dăruiam: *ind. imp. 1.sg.* 5,18

DEPARTE: adv.
departe: 4,19; 12,42

(a se) DEPĂRTA: v. I
(s-)au depărtat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 9,19, 26
depărtându(-se): *gerunziu* 9,29

(a se) DESCHIDE: v. III; var. **(a se) DEȘCHIDE**
să (să) deschiză: *conj. prez. 3.pl.* 7,3
au deschis: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,5
deschizându-: *gerunziu* 8,5
să deschiză: *conj. prez. 3.pl.* 13,19

(a) DESCHILINI: v. IV (Reg.) „a separa" (cf. **Indice** Iș)
au deschilinit: *ind. pf.c. 3.pl.* 13,3

DESCHILINIT: adv. „distinct"; „clar" (cf. lat. *distincte*)
deschilinit: 8,8

DESCHIS, -Ă: adj.; var. **DEȘCHIS, -Ă**
deschiși: *m pl. nom.* 1,6

(a se) DESCOPERI: v. I
(să) descoperea: *ind. imp. 3.sg.* 4,23

DESCOPERIT: adv. „potrivit"; „cum se cuvine" (cf. lat. *apposite*)
descoperit: 8,8

DESFĂTARE: s.f.
desfătări: *pl. nom.* 9,25

DESFĂTAT, -Ă: adj. „foarte larg";"nesfârsit"
desfătat: *n. sg. ac., în sintagma* ***pământ desfătat și gras*** (cf. lat *terra latissima et pingui*) 9,35

(a) DESPĂRȚI: v. IV
ai despărțit: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,11

DESPĂRȚIT, -Ă: adj.
despărțiți: *m. pl. nom.* 4,19

DEȘERT, DEȘARTĂ: adj./s.
deșert: *s.n. sg. ac., în loc. adv.* ***în deșert*** „inutil" rezum. cap.2
deșert: *m. sg. nom.* 5,13

DEȘERTĂCIUNE: s.f.
deșertăciune: *sg. ac.* 1,7

(a se) DEZBRĂCA: v. I
(ne) dezbrăcam: *ind. imp. 1.pl.* 4,23

DIMINEAȚĂ: s.f.
dimineața: *sg. ac.* 8,3

DINAINTEA: prep.
dinnaintea: 8,1, 3; 13,7**(a)**

(a) DOBÂNDI: v. IV
dobândind: *gerunziu* rezum. cap.2

DOBITOC: s.n.
dobitoc: *sg. nom.* 2,12
dobitocului: *sg. dat.* 2,14
dobitoacele: *pl. ac.* rezum. cap.7; 9,37
dobitoacelor: *pl. gen.* 10,36

(a) DOJENI: v. IV
am dojenit: *ind. pf.c. 1.sg.* 13,15, 21

DOMN: (s. propriu) „Dumnezeu"
Doamne: *sg. voc.* 1,5, 11; 6,14; 9,6; 13,29
Domnului: *sg. gen./dat.* 3,5; 8,9; 9,3
Domnul: *sg. nom./ac.* 8, 1, 6, 14; rezum. cap.9; 9,4, 5

Domnului: *sg. gen., în sintagmele* ***zioa Domnului/bucuria Domnului/cartea leagii Domnului/poruncile Domnului/casa Domnului*** 8,10; 9,3; 10,29, 34, 35
Doamne: *sg. voc., în sintagma* ***Doamne Dumnezeule*** 9,7

DOS: s.n.
dosul: *sg. ac.* 9,26

DRAHMĂ: s.f.
drahme: *pl. ac.* 7,70, 71, 72

DREPT, DREAPTĂ: adj./prep./s.
drept: *prep. în loc. adv.* ***drept aceaea*** 5,13
dreapta: *s.f. sg. ac. , în loc. prep.* ***de-a dreapta*** 8,4
dreapta: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***spre dreapta/la dreapta*** 9,4; 12,31
drept: *adj. m. sg. nom.* 9,8, 33
dreapte: *adj. fem. pl. ac.* 9,13

DREPTATE: s.f.
dreptate: *sg. nom.* 2,20

(a se) DUCE: v. III
veți fi duși *pasiv ind. viit.I. 2.pl.* 1,9
(mă) duseasăm: *ind. m.m.c.pf. 1.sg.* 2,16
(s-)au dus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,12; 12,31, 32
să ducă: *conj. prez. 3.sg.* 9,19
(să) ducea: *ind. imp. 3.sg.* 12,37
au dus: *ind. pf.c. 3.pl.* 13,26
duceți(-vă): *imperativ 2.pl.* 8,10

DUCERE: s.f.
ducerea: *sg. ac., în sintagma* ***ducerea apei*** (cf. lat. *aquaeductus, -ūs*) 2,14

DUH: s.n.
Duhul: *sg. ac.* 9,20, 30

DUMNEZEU: s.m. „Divinitatea”
Dumnezeu: *sg. nom./ac./dat./gen.* rezum. cap.1; 2,12; rezum. cap.4 4,15; 5,13; 6,12, 16; 7,2, 5; 8,6; rezum. cap.9; rezum. cap.10; 10,29; 12,24, 35, 42, 45; 13,1, 25, 26
Dumnezeului: *sg. gen./dat., în sintagmele* ***Dumnezeului ceriului/mâna Dumnezeului/frica Dumnezeului/casii Dumnezeului/casa Dumnezeului/vistieriia Dumnezeului/vistieria casii Dumnezeului/leagea Dumnezeului*** 1,4; 2,4, 8, 18; 5,9; 10,32, 33, 34, 36, 37, 38, 39; 13,4, 14, 27
Dumnezeul: *sg. voc., în sintagmele* ***Dumenzeul ceriului cel tare, mare și înfricoșat/Dumnezeul nostru cel mare, tare și înfricoșat/Dumnezeul nostru/Dumnezeul mieu*** 1,5; 4,4; 5,19; 9,32; 13,14, 22, 29, 31
Dumnezeul: *sg. nom./ac.* 4,9, 14, 20; 8,6; 9,4, 5, 17; 13,2, 18
Dumnezeu: *sg. gen., în sintagma* ***frica lui Dumnezeu/casa lui Dumnezeu/cartea leagii lui Dumnezeu/casii lui Dumnezeu/poruncile lui Dumnezeu/leagea lui Dumnezeu*** 5,15; 6,10; 8,8, 16, 18; rezum. cap.10; 10,28, 29; 11,11, 16, 22; 12,39; 13,7, 9, 11
Dumnezeului: *sg. gen./dat.* 8,9; 9,3; 10,29, 34; 13,26
Dumnezeule: *sg. voc. , în sintagma* ***Doamne Dumnezeule*** 9,7
Dumnezeul: *sg. nom., în sintagmele* ***Dumnezeul ceriului/Dumnezeul milelor*** 2,20; 9,31
Dumnezeului: *sg. dat. adn.* 12,44

DUMNEZEU: s.m. „zeu”; „idol”
dumnezeul: *sg. nom.* 9,18

(a) DUREA: v. II
să doară: *conj. prez. impers.* 8, 11

E

EPISCOP: s.m.
episcopul: *sg. nom.* 11,22

F

(a se) FACE: v. III
veți face: *ind. viit.I. 2.pl.* 1,9; 13,21
să fac: *conj. prez. 1.sg.* 2,12; 6,13
aș fi făcând: *cond. pf. cu gerunziu 1.sg.* 2,16
făcea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 2,16; 4,16, 17; 8,7, 11; 11,12
faceți: *ind. prez. 2.pl.* 2,19; 5,9; 13,17
(ne-)am făcut: *ind. pf.c. 1.pl.* 4,4
vom face: *ind. viit.I. 1.pl.* 4,11; 5,12; 13,27
să facem: *conj. prez. 1.pl.* 4,21; 6,7; 10,35
să facă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 5,12; 6,2; 8,12; 9,24; 10,29; 12,27; 13,7
făcut-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,13
am făcut: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 5,15, 19; 9,33; 12,31; 13,11, 14
fac: *ind. rpez. 1.sg.* 6,3
(s-)au făcut: *ind. pf.c. impers./3.sg.* 6,8, 16
făcând: *gerunziu* rezum. cap.8
făcuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 8,4, 17; 9,18; 13,7
să (se) facă: *conj. prez. 3.pl.* 8,15
au făcut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,16, 17, 18; 9,18, 26, 34; 13,5, 18
ai făcut: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,6, 10, 17, 31, 33
faci *ind. prez. 2.sg.* 9,6
a face: *inf. prez.* 9,28
va face: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,29

FACERE: s.f.
facerile: *pl. ac., în sintagma* ***facerile de bine*** rezum. cap.9

FAMILIE: s.f.
familiilor: *pl. gen.* 7,70, 71; 8,13; 12,12, 23
familiilor: *pl. dat. adn.* 12,22

FAPTĂ: s.f.
faptele: *pl. ac.* 6, 14

FATĂ: s.f.; var. (Înv.) **FEATĂ**
featele: *pl. nom./ac.* 4,14; 5,2, 5; 7,63; 10,28, 30; 11,25, 27, 28, 30, 31; 13,25
fata: *sg. ac.* 6, 18

FAȚĂ: s.f.
feații: *sg. gen., în loc. prep.* (Înv.) ***înaintea feații*** „în fața”, „dinaintea” 1,4; 2,1, 5, 6
fața: *sg. nom./ac.* 2,2, 3; 4,14; 8,6
fața: *sg. ac., în loc. prep.* ***de la fața*** „(de) dinaintea” 4,5; 9,32
față: *sg. ac., în loc. adj.* ***de față*** 12,43

FĂCUT, -Ă: adj.
făcută: *f. sg. ac.* rezum. cap.10

(a se) FĂGĂDUI: v. IV
(să) făgăduiesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.10
făgăduind: *gerunziu* 10,29
a făgădui: *inf. prez.* 10,29

FÂNTÂNĂ: s.f.
Fântânii: *sg. gen., în s. propr.* ***Fântânii Bălaurului/Poarta Fântânii*** 2, 13, 14; 3,15; 12,35

FEL: s.n.; var. (Înv.) **FEALIU**
fealiuri *pl. ac.* 5,18

FEMEIE: s.f.
femeilor: *pl. gen.* 8,2

FEREZEU: s.m. (cf. **Indice** Fc)
fereseului: *sg. gen.* 9,8

(a) FI: v. IV
eram: *ind. imp. 1.sg.* 1,1, 11; 2,1, 11
era: *ind. imp. impers./3.sg./pl.* 2,1, 12, 14; 3,7; 4,16, 18, 23; 5,2, 3, 16; 6,16, 18; 7,4, 59, 67; 8,1, 3, 5; 11,1, 16, 23; 12,12; 13,4, 5, 26, 28

e: *ind. prez. 3.sg.* 8,9
ești: *ind. prez. 2.sg.* 9,8, 31, 33
-i: *ind. prez. 3.sg.* 2,2, 19; 5,9; 8,1; 13,15
sânt: *ind. prez. 3.pl.* 1,3; 5,2, 5, 10, 17; 7,3, 61; 9,6; 11,3, 7; 12,1
sântem: *ind. prez. 1.pl.* 2,17, 20; 4,19; 9,36, 37
iaste: *ind. prez. 3.sg.* 2,2, 18, 20; 4,10, 19; 6,1, 7; 7,61; 8,10, 11; 13,17
au fost: *ind. pf.c. impers./3.sg./pl.* 1,1; 2,1; 4,1, 7, 15, 16; 5,1; 6,1, 16; 8,17; 10,1; 13,3, 19
va fi: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,6; 6,11; 10,38
să fim: *conj. prez. 1.pl.* 2,17
fie: *conj. prez. fără* **să** *3.sg.* 4,22
să fie: *conj. prez. 3.sg.* 5,13
să fiu: *conj. prez. 1.sg.* 5,14
fusease: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 5,15
a fi: *inf. prez.* 7,2; 13,8, 13
ai fost: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,12
vor fi: *ind. viit.I. 3.pl.* 10,39
am fost: *ind. pf.c. 1.sg.* 13,6
nefiind: *gerunziu* 2,2

FINIC: s.m. „arbore exotic din familia palmierilor, înalt, cu frunze mari și care face fructe comestibile"; „curmal"
finic: *sg. ac.* 8,15

FIU: s.m.
fiiului: *sg. gen.* 1,1; 3,4, 19, 21, 23; 6,10; 7,21, 46, 47, 48, 49, 50, 59; 8,17; 12,44
fiii: *pl. nom./ac.* 1,6; 3,3; 4,14; 5,2, 5; 7,6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 45, 46, 47, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59; 8,1, 14; 9,1, 23, 24; 10,9, 28, 39; 11,3, 4, 6, 7, 22, 24, 25, 31; 12,23, 28, 34, 46; 13,24, 28; 7,60, 62, 63
fiilor: *pl. gen./dat.* 1,6; 2,10; 7,11, 43; 9,2; 10,30, 36; 13,2, 16, 25
fiiul: *sg. nom./ac.* 3,2, 3, 4, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 23, 24, 25, 29, 30; 6,18; 9,2; 10,1, 9, 38; 11,4, 5, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 22, 24; 12,1, 23, 24, 26, 34; 13,13, 28
fiiu: *sg. nom.* 3,21; 7,48; 11,4

FLOARE: s.f.
flori: *pl. ac.* 7,70

FOAMETE: s.f.
foamete: *sg. ac.* 5,3
foametea: *sg. ac.* 9,15

FOC: s.n.
foc: *sg. ac.* 1,3; 2,3, 13, 17; 9,12, 19
focul: *sg. ac.* 9,7

FRATE: s.f.
frații: *pl. nom./ac.* 1,2; 3,1, 18; 4,14, 23; 5,7, 8, 10; 5,14; 10,10, 29; 11,12, 13, 14, 17, 19; 12,8, 9, 24, 35
fratele: *sg. nom.* 3,12
fraților: *pl. gen.* 4,2; 5,1, 5; 12,7; 13,13
fratelui: *sg. dat.* 7,2

FRICĂ: s.f.
frica: *sg. ac., în sintagmele* ***frica Dumnezeului/frica lui Dumnezeu*** 5,9, 15

FRUMOS, -OASĂ: adj.
(cel mai) frumos: *n. sg. ac.* 8,15

FRUNZĂ: s.f.
frunze: *pl. ac.* rezum. cap.8; 8,15
frunză: *sg. ac.* 8,15

(a) FUGI: v. IV
au fugit: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,11
fugise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 13,10

G

GALALDITEAN: s.m. (cf. **Indice** Jd)
Galaaditeanului: *sg. gen.* 7,63

GATA: adv.
gata: 4,16

GAVAONEAN: s.m. „locuitor al cetății Gabaon"
Gavaoneanul: *sg. nom.* 3,7

(a se) GĂTI: v. IV „a prepara, de obicei la foc, mâncare"
(să) gătea: *ind. imp. 3.sg.* 5,18
au gătit: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,10

GÂLCEVIRE: s.f.
gâlcevire: *sg. ac.* 9,17

(a) GÂNDI: v. IV
au gândit: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,7
gândind: *gerunziu* 6,9

GHERGHESEU: s.m. (cf. **Indice** 2Lg)
gherghesului: *sg. gen.* 9,8

GINERE: s.m.
jinerele: *pl. nom.* 6,18
jinere: *sg. nom.* 13,28

GLAS: s.n.
glas: *sg. ac.* 8,15; 9,4

GLOATĂ: s.f.
gloată: *sg. nom.* 11,1

(a) GONI: v. IV
am gonit: *ind. pf.c. 1.sg.* 13,28

GONITOR, -TOARE: s.m./f.
gonitorii: *s.m. pl. ac.* 9,11

GRAS, -Ă: adj./s.
(ceale) grase: *s.f. pl. ac.* 8,10
gras: *adj. n. sg. ac.* 9,25, 35

GRĂDINĂ: s.f.
grădina: *sg. ac.* 3,15

(a) GRĂI: v. IV
au grăit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,18
grăiești: *ind. prez. 2.sg.* 5,12; 6,8
ar fi grăit: *cond. pf. 3.sg.* 6,12
ai grăit: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,13

GRĂMADĂ: s.f.
grămăzile: *pl. ac.* 4,2

(a se) GRĂMĂDI: v. IV (aici) „a ridica"; „a construi"; „a clădi"
(s-)au grămădit: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,16
grămădind: *gerunziu* 13,15

GRÂU: s.m.
grâu: *sg. ac.* 5,2, 3, 10, 11
grâului: *pl. gen.* 10,39; 13,5, 12

GREUTATE: s.f.
greotățile: *pl. ac.* 4,17
greotatea: *sg. ac.* 13,15
greotate: *sg. ac.* 13,19

GRUMAZ: s.m.
grumazii: *pl. ac.* 3,5

GUNOI: s.n.
Gunoiului: *sg. gen., în s. propr.* ***Poarta Gunoiului*** 2,13; 3,13, 14; 12,31

GURĂ: s.f.
gura: *sg. ac.* 9,20

GUSTARE: s.f.
gustărilor: *pl. gen.* 10,37
gustări: *pl. ac.* 12,43

H

HALDEU: s.m./adj.; „caldeean”
haldeilor: *pl. gen.* 9,7

HANANEU: s.m.; vezi **CANANEU**

HAR: s.n.
harurilor: *pl. gen.* 12,27, 43

HARAP: s.m.; vezi **ARAP**

HETHEU: s.m. (cf. **Indice** Fc)
hetheului: *sg. gen.* 9,8

HOR: s.m.; vezi **COR**

(a) HRĂNI: v. IV
ai hrănit: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,21

HORONITEAN: s.m. „nume care atestă, probabil, legătura persoanei care poartă acest nume cu localitatea Ben-Horon din ținutul lui Efraim” (cf. Anania 2001, p.525).
Horoniteanul: *sg. nom.* 2,10, 19

(a) HULI: v. IV
au hulit: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,19

I

IATĂ: interj.
iată: 5,5; 9,36

IEBUSEU: s.m.; var. **IEVUSEU** (cf. **Indice** Iș)
ievuseului: *sg. dat.* 9,8

(a) IERTA: v. I
iartă: *imperativ 2.sg.* 13,22

(a) IEȘI: v. IV
am ieșit: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,13
ieșiți: *imperativ 2.pl.* 8,15
au ieșit: *ind. pf.c. 3.sg.* 8, 16
ieșise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 13,2

IEȘIRE: s.f. „răsărire”
ieșirea: *sg. ac.* 4,21

INIMĂ: s.f.
inima: *sg. nom./ac.* 2,2, 12; 4,6; 5,7; 6,8; 7,5; 9,8

(a) INTRA: v. I; var. (Pop.) **(a) ÎNTRA**
voiu întra: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,8; 6,11
am întrat: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,10
va întra: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,11
întra: *ind. imp. 3.pl.* 9,12
să între: *conj. prez. 3.pl.* 9,15, 19, 23; 13,1

(a) ISCĂLI: v. IV
iscălim: *ind. prez. 1.pl.* 9,38
au iscălit: *ind. pf.c. 3.pl.* rezum. cap.10

ISCUSIT, -Ă: adj.
iscusit: *m. sg. nom.* 7,65

(a se) ISPRĂVI: v. IV
(să) isprăvească: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4
vor isprăvi: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,2
isprăvindu(-se): *gerunziu* rezum. cap.6
(s-)au isprăvit: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,15; 7,1

ISRAILTEAN: s.m. (cf. **Indice** Iș)
israililteanilor: *pl. gen.* rezum. cap.9

ISTORIE: s.f.
istoria: *sg. nom.* 7,69

(a) IUBI: v. IV
iubesc: *ind. prez. 3.pl.* 1,5

IUBIT, -Ă: v. IV
iubit: *m. sg. nom.* 13,26

Î

ÎMPĂRAT: s.m.
împăratului: *sg. gen./dat.* 1,11; 2,1, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 14, 18, 19; 3,15, 25; 5,4, 14; 9,22, 32; 11,23, 24; 13,6
împăratul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.2; 2,2, 4, 5, 6, 8, 9; 5,14; 6,7; 7,6; 13,6, 26
împărate: *sg. voc.* 2,3
împărat: *sg. nom.* 6,6, 7; 13,26
împărații: *pl. nom./ac.* 9,24, 34
împăraților: *pl. dat.* 9,37

ÎMPĂRĂTEASĂ: s.f.
împărăteasa: *sg. nom.* 2,6

ÎMPĂRĂȚIE: s.f.
împărăția: *sg. ac.* rezum. cap.6; 12,22
împărății: *pl. nom./ac.* 9,22, 32

(a) ÎMPĂRȚI: v. IV
ai împărțit: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,22

ÎMPIEDICARE: s.f.; var. **ÎMPIEDECARE**
împiedecare: *sg. ac.* rezum. cap.5

ÎMPOTRIVĂ: adv./prep.; var. (Înv. și pop.) **ÎMPROTIVĂ**
împrotiva: *prep.* 2,19; rezum. cap.4; 4,8, 9; 5,1; 12,36; 13,29
împrotivă: *adv. în sintagma* ***a război împrotivă*** „a se răscula” (cf. lat. *rebellō*) 6,6

(a se) ÎMPOTRIVI: v. IV; var. (Înv. și pop.) **(a se) ÎMPROTIVI**
împrotivindu(-se): *gerunziu* rezum. cap.4

ÎMPREJURUL: prep.
împrejurul: 5,17; 12,28, 29

(a) ÎMPREUNA: v. I (aici) „a născoci” (cf. lat. *compōnō, -ere* „a pune laolaltă”, dar și „a născoci”)
împreuni: *ind. prez. 2.sg.* 6,8

ÎMPREUNĂ: adv.
împreună: 4,8, 20; 6,2, 7, 10, 16; rezum. cap.7

ÎMPRUMUT: s.n.
împrumut: *s.n. ac. sg., în loc. v.* ***să luom împrumut*** 5.4

(a) ÎMPRUMUTA: v. I
am împrumutat: *ind. pf.c. 1.pl.* 5,10

ÎNAINTE: adv./prep.
înaintea: *prep.* 1,4, 6, 11; 2,1, 5, 6, 13; 4,2; 5,15; 6,19; 9,8, 11, 24, 28, 35; 12,25, 35
înainte: *adv.* 7,3
înainte: *adv. în sintagma* ***punerii-înainte*** 10,33
înnaintea: *prep.* 8,2, 5; 13,2, 5

ÎNALT, -Ă: adj.
înaltă: *f. sg. ac.* 3,25
înalt: *n. sg. ac.* 3,27; 9,5

(a se) ÎNĂLȚA: v. I
(să) înalță: *ind. prez. 3.sg.* 3,25
(să) înălța: *ind. imp. 3.sg.* 3,26
a (te) înălța: *inf. prez.* 6,6

ÎNĂLȚAT, -Ă: adj.
înălțat: *m. sg. nom.* 8,5

ÎNĂUNTRU: adv.; var. (Înv.) **ÎNLĂUNTRU; ÎNLONTRU**
înlontru: 7,3
înlăuntru: 12,43

(a) ÎNCEPE: v. III
ar fi început: *cond. pf. 3.pl.* 4,7

ÎNCEPUT: s.n.
început: *sg. ac., în loc. adv.* ***din început*** 12, 45

(a) ÎNCETA: v. I
a înceta: *inf. prez.* 4,11
vor înceta: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,9

(a) ÎNCHEIA: v. I
am încheiat: *ind. pf.c. 1.pl.* 4,6

(a se) ÎNCHIDE: v. III
a (să) închide: *inf. prez.* 4,7
am închis: *ind. pf.c. 1.sg.* 13,19

(a se) ÎNCHINA: v. I
(s-)au închinat: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,6
(să) închina: *ind. imp. 3.pl.* 9,3
(să) închină: *ind. prez. 3.sg.* 9,6

ÎNCHIS, -Ă: adj.
închise: *f. pl. nom.* 7,3

ÎNCINS, -Ă: adj.
încinși: *m. pl. nom.* 4,18

(a) ÎNMULȚI: v. IV
ai înmulțit: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,23

ÎNCOTRO: adv.; var. (Înv.) **ÎNCĂTRO**
încătro: 2,16

(a se) ÎNCREDINȚA: v. I
(s-)au încredințat: *ind. pf.c. 3.pl.* 13,13

(a) ÎNCUIA: v. I
să încui: *conj. prez. 2.sg.* 6,10

ÎNCUIETOARE: s.f.
încuietorile: *pl. ac.* 3,3, 6, 13, 14, 15

ÎNDĂRĂT: adv.; var. **ÎNDĂRĂPT**
îndărăpt: 5,10

(a se) ÎNDĂRĂTNICI: v. IV (Înv.) „a se împotrivi”
îndărădnicindu(-se): *gerunziu* rezum. cap.2

ÎNDELUNG: adv.
îndelung: 9,17

(a) ÎNDEMNA: v. I
îndeamnă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2
îndemna: *ind. imp. 3.pl.* 9,26
ai îndemnat: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,29, 30

(a) ÎNDREPTA: v. I
îndreptează: *imperativ 2.sg.* 1,11

ÎNDURĂTOR, -TOARE: adj.
îndurătoriu: *m. sg. nom.* 9,17

(a se) ÎNFRICOȘA: v. I
înfricoșază: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.6
înfricoșindu(-mă): *gerunziu* 6,13
înfricoșa: *ind. imp. 3.pl.* 6,14
să înfricoșaze: *conj. prez. 3.sg.* 6,19

ÎNFRICOȘAT, -Ă: adj. (Înv.) „înfricoșător”
înfricoșat: *m. sg. ac./voc.* 1,5; 4,14; 9,32

(a se) ÎNFRUNTA: v. I (Înv. și reg.) „a mustra cu asprime”; (Înv. și reg.; prin ext) „a batjocori”, „a ocărî”
să (să) înfrunte: *conj. prez. impers.* 5,9
să înfrunte: *conj. prez. 3.sg.* 6, 13

(a) ÎNGĂDUI: v. IV
să îngăduim: *conj. prez. 1.pl.* 5,10

(a) ÎNGREUIA: v. I
au îngreoiat: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,15

(a se) ÎNGRĂȘA: v. I
(s-)au îngrășat: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,25

(a) ÎNJUGA: v. I
îngiugăm: *ind. prez. 1.pl.* 5,5

(a se) ÎNMULȚI: v. IV
(să) înmulțesc: *ind. prez. 3.pl.* 9,37

ÎNNOIRE: s.f. „refacere”, „reconstruire”
înoirea: *sg. ac.* rezum. cap.2
înnoire: *sg. ac.* rezum. cap.11

(a se) ÎNSEMNA: v. I; var. (Reg.) **(a se) ÎNSĂMNA**
(să) însămnează: *ind. prez. impers.* 7,69
însămneaze: *conj. prez. 3.pl.* 9,38
(să) însămneaze: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.13

ÎNSEMNĂTOR, -TOARE: s.m./f. (aici) „care pune pecetea”; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare, cu alte sensuri însă, este la I. Văcărescul, *Colecție din poeziile d-lui marelui logofăt..*.București, 1848.
însămnători: *s.m. pl. nom.* 10,1

ÎNSETOȘAT, -Ă: s.m./f.; var. (Reg.) **ÎNSĂTOȘAT, -Ă** (Înv. și reg.) „însetat”
însătoșaților: *s.m. pl. dat.* 9,15

(a se) ÎNȘELA: v. I
(ne-) am înșelat: *ind. pf.c. 1.pl.* 1,7

(a se) ÎNTĂRÂTA: v. I „a provoca”; (Fig.) „a se entuziasma”
(s-)au întărâtat: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,6
au întărâtat: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,26

(a se) ÎNTĂRI: v. IV
(s-)au întărit: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,18
am întărit: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,9

ÎNTĂRIT, -Ă: adj.
întărite: *f. pl. ac.* 9,25

ÎNTÂI, -A: adj.
întâiu: *adj. inv., în sintagma* ***ceale întâiu născute a pământului*** „primele roade"; „pârgă" 10,35

(a se) ÎNTINDE: v. III
(să) întinde: *ind. prez. 3.sg.* 3,21
să întindă: *conj. prez. 3.pl.* 4,8
ai întins: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,30

(a se) ÎNTOARCE: v. III
(vă) veţi întoarce: *ind. viit.I. 2.pl.* 1,9
voiu întoarce: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,9
(te) vei întoarce: *ind. viit.I. 2.sg.* 2,6
întorcându(-mă): *gerunziu* 2,15
(m-)am întors: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,15
am întors: *ind. pf.c. 1.sg., în sintagma* ***am întors cuvântul*** „am răspuns" 2,20
întoarce: *imperativ 2.sg.* 4,4
(ne-)am întors: *ind. pf.c. 1.pl.* 4,15
întoarceţi: *imperativ 2.pl.* 5,11
vom întoarce: *ind. viit.I. 1.pl.* 5,12
(s-)au întors: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,6; 9,28, 35
a (să) întoarce: *inf. prez.* 9,17
să (să) întoarcă: *conj. prez. 3.pl.* 9,26, 29
să întorci: *conj. prez. 2.sg.* 9,32
au întors: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,2
am întors: *ind. pf.c. 1.sg.* 13,9

(a) ÎNTRA: v. I; vezi **(a) INTRA**

(a) ÎNTREBA: v. I
am întrebat: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,2

(a se) ÎNTRISTA: v. I
să (se) întristeaze: *conj. prez. 3.sg.* 2,3
(s-)au întristat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,10
să (vă) întristaţi: *conj. prez. 2.pl.* 8,10

ÎNTRISTAT, -Ă: adj.
întristat: *n. sg. ac.* rezum. cap.8

(a se) ÎNTURNA: v. I
(să) înturnase: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 8,17

(a) ÎNŢELEGE: v. III
am înţăles: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,12; 13,7
înţeleagea: *inf. prez.* 8,2
au înţeles: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,8
înţelesease: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 8, 12
înţeleage: *inf. prez.* 10,29

ÎNŢELEGERE: s.f.
înţeleagere: *sg. ac.* 8,8

ÎNŢELEPT, -EAPTĂ: s.m./f.
înţelepţilor: *pl. gen.* 8,3

(a) ÎNVĂŢA: v. I
învăţase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 8,12
să înveaţe: *conj. prez. 3.sg.* 9,20

ÎNVĂŢAT, -Ă: adj.
învăţat: *m. sg. nom.* 7,65

(a) ÎNVÂRTOŞA: v. I; var.
au învârtoşat: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,16, 17
au învârtoşat: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,29

(a se) ÎNVECHI: v. IV
(s-)au învechit: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,21

J

(a se) JELI: v. IV
(m-)am jelit: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,4

(a se) JELUI: v. IV
să (vă) jeluiţi: *conj. prez. 2.pl.* 8,9

JERTFĂ: s.f.; var. **JÂRTVĂ**
jârtvele: *pl. ac.* rezum. cap.10
jârtva: *sg. ac.* 10,33
jârtvă: *sg. ac.* 13,9

(a) JERTFI: v. IV; var. (neob.) **(a) JÂRTHVI**
jârthvi-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,2

(a) JERTFUI: v. IV; var. **(a) JÂRTHUI**
au jârthuit: *ind. pf.c. 3.pl.* 12,43

JGHEAB: s.n. (aici) „rezervoare de apă"; „puţ" (cf. lat. *cisterna, -ae* „rezervor de apă")
jgheaburi: *pl. ac.* 9,25

JIDOV: s.m.
jidovilor: *pl. gen./dat.* rezum. cap.1; 2,16; 5,1; 6,17
jidovi: *pl. ac.* 1,2; 13,23
jidovii: *pl. nom./ac.* rezum. cap.4; 4,1, 2, 12; 5,8, 17; 6,6; rezum. cap.13

JIDOVEŞTE: adv.
jidoveaşte: 13,24

JIVINĂ: s.f.
jivina: *sg. ac.* 2,12

JOS: adv.
jos: 13,25

JUDECATĂ: s.f.
judecăţile: *pl. ac.* 1,7; 9,29; 10,29
judecată: *sg. ac.* 3,30
judecăţi: *pl. ac.* 9,13

JUMĂTATE: s.f.
jumătate: *sg. nom./ac., în sintagma* ***jumătate parte/jumătate partea*** 3,11; 4,6, 16; 12,32, 37, 39
jumătate: *sg. nom./ac.* 4,16, 21
jumătate: *sg. gen.* (*cu prep.* **a**), *în sintagma* ***a jumătate partea*** 3, 12, 16
jumătăţii: *sg. gen., în sintagmele* ***jumătăţii partea/jumătăţii părţii*** 3, 17, 18
jumătate: *sg. ac., în loc. adv.* ***de jumătate*** "pe jumătate"13,24

JUNGHIERE: s.f.
junghieri: *pl. ac.* 12,42

(a) JURA: v. I „a promite sub jurământ"; „a lega prin jurământ"
am jurat: *ind. pf.c. 1.sg.* 5,12; 13,25
a jura: *inf. prez.* 10,29

JURĂMÂNT: s.n.
jurământul: *sg. ac.* 6,18

L

LAC: s.n.
lacul: *sg. ac., în sintagma* ***lacul cu peşti*** (cf. lat. *piscīna, -ae* „helesteu", „iaz de peşte" 3,16

LANCE: s.f.
lâncile: *pl. ac.* 4,13
lânci: *pl. nom.* 4,16
lăncile: *pl. ac.* 4,21

LAT, -Ă: adj.
(mai) late: *f. sg. gen.* 3,8
lat: *n. sg. nom./ac.* 4,19; 12,37
lată (foarte): *f. sg. nom.* 7,4

LAUDĂ: s.f.
lauda: *sg. ac.* 9,5

(a) LĂCUI: v. IV; vezi **(a) LOCUI**

LĂCUITOR: s.m.; vezi **LOCUITOR**

(a se) LĂSA: v. I
(s-)au lăsat: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,3
ai lăsat: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,19, 28
vom lăsa: *ind. viit.I. 1.pl.* 10,39

(a se) LĂUDA: v. I
au lăudat: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,13
(să) laudă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.6
lăuda: *ind. imp. 3.sg.* 6,19
să laude: *conj. prez. 3.pl.* 12,24
laudă: *ind. prez. 3.pl.* 12,46

LĂUDARE: s.f.
lăudare: *sg. ac.* 11,17

LĂUDĂTOR, -TOARE: s.m./f.
lăudători: *s.m. pl. ac.* 12,31, 39

LĂUTĂ: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **ALĂUTĂ**
alăute: *pl. ac.* 12,27

LÂNCED, -Ă: s.m./f.
(un) lânced: *s.m. sg. nom.* 2, 1

LEGĂTURĂ: s.f. (Înv.) „legământ"
legătura: *sg. ac.* 1,5; 9,32; rezum. cap.10
legătură: *sg. ac.* 6,2; rezum. cap.9; 9,8, 38

LEGE: s.f.
leagea: *sg. ac.* 1,8; 8,2; 9,26, 29, 34; 13,3
leagii: *sg. gen., în sintagmele* ***cuvintele leagii/cartea leagii/cartea leagii lui Moisi/cartea leagii lui Dumnezeu*** rezum. cap.8; 8,1, 8, 9, 13, 18; 9,3
leagii: *sg. gen.* 8,7
leage: *sg. ac.* 8,14; 9,14; 10,36
leagea: *sg. ac., în sintagmele* ***leagea adevărului/leagea lui Dumnezeu/leagea lui Moisi/leagea Dumnezeului*** 9,13; 10,28, 29, 34; 13,27
leage: *sg. nom., în sintagma* ***a doao leage*** rezum. cap.13

LEMN: s.n. (Înv. şi rar) „arbore"; „trunchi sau ramuri ale unui arbore tăiat, care serveşte la construcţii, drept combustibil etc."
leamne: *pl. ac.* 2,8
lemn: *sg. ac.* 8,4, 15
lemnul: *sg. ac.* 8,15
leamnelor: *pl. gen., în sintagma* ***aducerea leamnelor*** „lemnele care trebuia aduse pentru ca focul de pe jertfelnic sa nu se stingă niciodată" 10,34; 13,31

(a se) LEPĂDA: v. I
(s-)au lepădat: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,64
ai lepădat: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,11
au lepădat: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,26
(să) leapădă: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.13
am lepădat: *ind. pf.c. 1.sg.* 13,8

(a se) LENEVI: v. IV
să (să) lenevească: *conj. prez. 3.pl.* 6,3

LEŞUIRE: s.f.
leşuirilor: *pl. gen.* rezum. cap.4
leşuiri: *pl. ac.* 4,8

LEVIT: s.m. (cf. **Indice** 2Lg)
leviţii: *pl. nom.* 3,17; 7,42, 73; 8,7, 9, 11, 13; rezum. cap.9; 9,5, 38; 10,9, 28, 37, 38; 11,3, 18; rezum. cap.12; 12,1, 22, 30, 43, 46
leviţi: *pl. nom./ac.* 7, 1; rezum. cap.8; 10,34; 11,15, 20, 36; 12,8, 23, 27, 46; 13,10, 13
leviţilor: *pl. gen./dat.* 9,4; 10,37, 38; 11,16, 22; rezum. cap.12; 12,24; rezum. cap.13; 13,5, 10, 22, 30

LEVITICESC, -EASCĂ: adj.
leviticească: *f. sg. ac.* 13,29

LIMBĂ: s.f.
limba: *sg. ac.* 13,24

LIPSĂ: s.f.
lipsă: *sg. ac.* rezum. cap.5

(a) LIPSI: v. IV
au lipsit: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,21

LIPSIT, -Ă: s.m./f.
(celor) lipsiţi: *s.m. pl. dat.* rezum. cap.5

LOC: s.n.
locul: *sg. ac.* 1,9
loc: *sg. nom./ac.* 2,14, 16; 4,20
locurile: *pl. ac.* 4,12; 13,11
loc: *sg. ac., în loc. adv.* ***în loc*** 4,13
locurilor: *pl. gen.* 9,30; 10,28

(a) LOCUI: v. IV; var. (Înv.) **(a) LĂCUI**
să lăcuiască: *conj. prez. 3.sg./pl.* 1,9; 8,14; 11,1
lăcuia: *ind. imp. 3.pl.* 3,26; 4,12; 11,21
au lăcuit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,73; 8,17; 11,1, 3, 4, 6, 25; 13,16
a lăcui: *inf. prez.* 11,2

LOCUITOR: s.m.; var. (Înv.) **LĂCUITOR**
lăcuitorii: *s.m. pl. nom./ac.* 3,13; 7,3; 9,24; rezum. cap.11

(a) LOVI: v. IV (Pop. şi fam.) „a ajunge la o înţelegere"; (Fam.) „a se învoi"
să lovim: *conj. prez. 1.pl.* 6,2
lovesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.9
ai lovit: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,8
lovim: *ind. prez. 1.pl.* 9,38

(a) LUA: v. I
să ia: *conj. prez. 3.sg.* 11,1; 13,**25**
să fie luând: *conj. prez. cu gerunziul 3.sg.în loc. v.* ***să fie luând aminte*** (cf. lat. *sit adtendens*) 1,11
am luat: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,1
să luom: *conj. prez. 1.pl.* 5,2, 3
să luom: *conj. prez. 1.pl., în loc. v.* ***să luom împrumut*** 5,4
au luat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,15; 7,63
luase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 6,13, 18; rezum. cap.13
să luăm: *conj. prez. 1.pl.* 10,30; 13,27
vom lua: *ind. viit.I. 1.pl.* 10,31

vor lua: *ind. viit.I. 3.pl.* 10,37
luându-: *gerunziu* 13,23

(a) LUCRA: v. I
lucră: *ind. prez. 3.pl.* 4,2
a lucra: *inf. prez.* 4,6
au lucrat: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,29

LUCRARE: s.f.
lucrare: *sg. ac.* 4,22

LUCRĂTOR, -TOARE: s.m./f.
lucrătorii: *s.m. pl. nom.* 4,18

LUCRU: s.n.
lucru: *sg. nom./ac.* 2,4, 19; 3,16; 5,16; 6,3, 9; 7,70; 13,17, 26
lucrul: *sg. nom./ac.* 2,16; 3,5; rezum. cap.4; 4,11, 15, 16, 17, 19, 21; 5,9, 16; 6,16; rezum. cap.7; 10,32
lucruri: *pl. ac., în sintagma* ***meșterii de lucruri*** (cf. lat. *artifex, -icis*) 3,31
lucrului: *sg. gen.* rezum. cap.5; 7,71
lucrurilor: *pl. dat.* 10,37
lucrurile: *pl. ac.* 11,12, 16; 12,27

LUNĂ: s.f.
luna: *sg. nom./ac.* 1,1; 2,1; 8,1, 14
lunii: *sg. gen.* 6,15; 8,2; 9, 1
luni: *pl. ac.* 10,33

M

MAI-MARE: s.m. „căpetenie”
mai-marilor: *pl. dat.* 2,16
(cei) mai-mari: *pl. nom./ac.* 3,5; 4,19; 5,7; 6,17; 7,5
(ceai) mai-mari: *pl. ac.* 4,14
mai-marii: *pl. nom.* 10,29; 13,17
mai-marele: *sg. nom.* 11,9, 14; 12,41
mai-mare: *sg. nom.* 13,4

MARE: adj.
mare: *m./f./n. sg. ac./gen./voc.* 1,3, 5, 10; 2,10; 3,16, 19, 27; 4, 14, 19; rezum. cap.5; 5,1, 7; 6,3; 7,4; 8,6, 12; 9,4, 25, 32, 37; rezum. cap.12; 12,42; 13,5, 27
mare: *m. sg. nom./gen., în sintagma* ***preotul cel mare/preotului celui mare*** 3,1, 20; 13,28
mare (foarte): *f. sg. nom.* 8,17
mari: *m./n. pl. ac.* 9, 18, 26; 12,31

MARE: s.f.
mările: *pl. ac.* 9,6
Marea: *sg. ac., în s. propr.* ***Marea Roșie*** 9,9
marea: *sg. ac.* 9,11
mării: *sg. gen.* 9,11

MARGINE: s.f.
marginile: *pl. ac., în sintagma* ***marginile ceriului*** 1,9

MASĂ: s.f.
masa: *sg. ac.* 5,17

MĂRTURIE: s.f.
mărturiile: *pl. ac.* 9,34

(a se) MĂRTURISI: v. IV
mărturisind: *gerunziu* rezum. cap.1
(mă) mărturisesc: *ind. prez. 1.sg.* 1,6
mărturiseasc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.9
mărturisea: *ind. imp. 3.pl.* 9,2
(să) mărturisea: *ind. imp. 3.pl.* 9,3
ai mărturisit: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,34
să mărturisască: *conj. prez. 3.pl.* 12,24
(să) mărturisesc: *ind. prez. 3.pl.* 12,45

MĂRTURISIRE: s.f.
mărturisire: *sg. ac.* 11,17

MĂSLIN: s.m.; var. (Înv. și reg.) **MASLIN**
maslinii: *pl. ac.* 5,11
maslin: *sg. ac.* 8,15
maslini: *pl. ac.* 9,25

MĂSURĂ: s.f.
măsura: *sg. ac.* 3,19, 20, 21, 24, 27, 30

MÂNĂ: s.f.
mâna: *sg. ac.* 1,10; 6,5; 8,14; 9,14, 15; 9,20, 24, 27, 28, 30; 10,29; 11,24
mâna: *sg. ac., în sintagma* ***mâna Dumnezeului*** 2,8, 18
mânile: *pl. nom./ac.* 2, 18; 6,9; 8,6; 9,27
mână: *sg. ac.* rezum. cap.4; 4,17; 13,21
mânile: *pl. nom.* 6,9
mâna: *sg. gen.* (*cu prep.* ***a + toată***) 10,31

(a) MÂNCA: v. I
să mâncăm: *conj. prez. 1.pl.* 5,2
am mâncat: *ind. pf.c. 1.pl.* 5,14
mânca: *ind. imp. 3.pl.* 5,17
să mânce: *conj. prez. 3.sg./pl.* 7,65; 8,12; 9,36
mâncați: *imperativ 2.pl.* 8, 10
au mâncat: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,25

(a) MÂNGÂIA: v. I
mângâie: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.8

MÂNIE: s.f.
mânie: *sg. ac.* 9,26; 13,18

(a se) MÂNIA: v. I
(s-)au mâniat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4, 1, 7
(m-)am mâniat: *ind. pf.c. 1.sg.* 5,6

(a) MÂNTUI: v. IV
să mântuiască: *conj. prez. 3.pl.* 9,27
ai mântuit: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,28

MÂNTUITOR: s.m. „izbăvitor”
mântuitori: *pl. ac.* 9,27

MÂȘCOI: s.m.; var. **MĂȘCOI** (Înv. și rar.) „catâr”
măscoii: *pl. nom.* 7,68

MERONATHINEAN: s.m. „care este de loc din Meronot” (cf. BD, p.823)
Meronathineanul: *sg. nom.* 3,7

(a se) MESTECA: v. I; vezi **(a se) AMESTECA**

MEȘTER: s.m.
meșterul: *sg. nom., în sintagma* ***meșterul de aur*** (cf. lat. *aurifex*) 3,8
meșterului: *sg. gen., în sintagma* ***meșterului de aur*** 3,30
meșterii: *pl. nom., în sintagma* ***meșterii de lucruri*** (cf. lat. *artifex, -icis*) 3,31
Meșterilor: *pl. gen., în s. propr.* ***Valea Meșterilor*** 11,35

MIC, -Ă: adj.
mic: *m. sg. nom.* 7,4

MIED: s.f.
mied: *sg. ac.* 8,10

MIJLOC: s.n.
mijlocul: *sg. ac., în loc. prep.* ***în mijlocul/prin mijlocul*** 4,11, 22; 6,10; 7,4; 9,11

MILĂ: s.f.
milă: *sg. ac.* rezum. cap.1; 1,11
mila: *sg. ac.* 1,5; 9,32
milelor: *pl. gen.* 9,27; 13,22
milele: *pl. ac.* 9,28, 31; 13,14
milelor: *pl. gen., în sintagma* ***Dumnezeul milelor*** 9,31

MILOSTIV, -Ă: adj.
milostiv: *m. sg. nom.* 9,17, 31

MILOSTIVIRE: s.f.
milostivirile: *pl. ac.* 9,19

MINĂ: s.f. „veche monedă grecească de aur sau de argint egală cu 100 de drahme"; „măsură de greutate la vechii greci"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *România literară*. Foaie periodică, sub direcția d-lui V. Alecsandri. Iași, 1855.
mina: *sg. ac.* 7,71, 72

MINUNE: s.f.
minuni: *pl. ac.* 9,10
minunile: *pl. ac.* 9,17

MIROS: s.n.
miros: *sg. ac.* 12,43

MIRT: s.m. „arbust parfumat, totdeauna verde, cu flori mici, albe, cultivat pentru lemnul lui sau ca plantă ornamentală; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Amfilohie Hotiniul, *De obște gheografie pe limba moldovenească*.. Iași, 1795.
mirth: *sg. ac.* 8,15

MISTUIRE: s.f.
mistuire: *sg. ac.* 9,31

MOAVITEAN: s.m. (cf. **Indice** 2L-g)
moaviteanii: *pl. nom.* 13,1

MOAVITEANCĂ: adj. „(femeie) de neam moabit"
moaviteance: *f. pl. ac.* 13,23

MORMÂNT: s.n.
mormintelor: *pl. gen.* 2,3
mormântului: *sg. gen.* 2,5; 3,16

MOȘIE: s.f.
moșia: *sg. ac.* 11,20

(a) MOȘTENI: v. IV
să moștenească: *conj. prez. 3.pl.* 9,15

MOȘTENIRE: s.f.
moștenirea: *sg. ac.* 11,3; 13,29

MUIERE: s.f.; var. (Înv.) **MUIARE**
muierile: *pl. nom./ac.* 4,14; 10,28; 12,42; 13,26
muierilor: *pl. gen.* 5,1; 8,3
muiare: *sg. ac.* 7,63
muieri: *pl. ac.* rezum. cap.13; 13,23, 27

MULT, -Ă: adj./adv./pron. nehot.
multe: *adj. f. pl. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,4; 5,18; 6,17; 9,19, 28; 13,26
multă: *adj. f. sg. nom./ac.* 4,10; 9,35
multe (foarte): *adj. f. pl. nom.* 5,2
mulți: *adj. m. pl. ac.* 9,25, 30
(mai) mult: *adv.* 2,17; 7,2
mult: *adv.* 9,17
mulți: *pron. nehot. m. sg. nom./ac.* rezum. cap.3; 6,18
multora: *pron. nehot. m. pl. dat.* 5,10

MULȚIME: s.f.
mulțimeai: *sg. gen.* 4,2; 8,2
mulțimea: *sg. nom./ac.* 5,13; 7,66; 9,27; 13,22
mulțimea: *sg. gen.* (*exprimat redundant cu prep.* ***înnaintea +*** *prep.* ***a + toată***) 8,5

MULȚUMIRE: s.f.; var. (Înv. și pop.) **MULȚĂMIRE**
mulțămirea: *sg. ac.* 12,27

MULȚUMITĂ: s.f.; var. (Înv. și pop.)**MULȚĂMITĂ** „recunoștință exprimată de obicei prin daruri sau recompense materiale"
mulțămită: *sg. ac.* 12,37
mulțămita: *sg. ac.* 12,43

MUNTE: s.m.
munte: *sg. ac.* 3,20; 8,15
muntele: *sg. ac.* 9,13

(a) MUTA: v. I „a strămuta"
mutase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 7,6

MUTAT, -Ă: s.m./f. „emigrat"
(celor) mutați: *s.m. pl. gen.* 7,6

N

(a) NAȘTE: v. III
au născut: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,10, 11

NATINEAN: s.m.; var. **NATHINEAN** (cf. **Indice** Ezr – **NATINEAN**)
nathineanilor: *pl. gen.* 3,30
nathineanii: *pl. nom.* 7,60

NATINEU: s.m.; var. **NATHINEU** (cf. **Indice** Ezr – **NATINEAN**)
nathinei: *pl. ac.* 11,21
nathineii: *pl. nom.* 3,26; 7,47, 73; 10,28; 11,3, 21

(a) NĂIMI: v. IV
ar fi năimit: *cond. pf. 3.pl.* 6,12
au năimit: *ind. pf.c. 3.pl.* 13,2

NĂSCUT, -Ă: s.m./f.
născute: *s.f. pl. ac., în sintagma* ***ceale întâiu născute a pământului*** „primele roade ale pământului", „pârga" 10,35

NEAM: s.n.
neamuri: *pl. ac.* 1,8; rezum. cap.4; 5,9; 6,6; 13,26
neamurile: *pl. nom./ac.* 4,2; 5,17; rezum. cap.6; 6,16
neamurilor: *pl. dat.* 5,8
neam: *sg. ac.* rezum. cap.9; 9,2; rezum. cap.10; rezum. cap.13; 13,3, 26, 30

NECAZ: s.n.; var. (Reg.) **NĂCAZ**
năcazul: *sg. ac.* rezum. cap.1; 2,17; 9,9
năcaz: *sg. ac.* 1,3; 2,10; 9,37
năcazului: *sg. gen.* 9,27

(a) NECĂJI: v. IV; var. (Pop.) **(a) NĂCĂJI**
au năcăjit: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,27

NEDREPTATE: s.f.
nedreptatea: *sg. ac.* 4,5
nedreptățile: *pl. ac.* 9,2

NEGOȚ: s.n. (Înv. și pop.; ccr.) „marfă"
negoțuri: *pl. ac.* 10,31

NEGUŢĂTOR: s.m.
neguţătorii: *pl. nom.* 3,31; 13,20

NELEGIUIRE: s.f.
nelegiuirile: *pl. ac.* rezum. cap.9

NELEGIUIT: adv.
nelegiuit: 9,33

NEPRIETEN: s.m.; var. (Înv.) **NEPRIIATIN**
nepriiatinii: *pl. nom.* 4,15; 5,9; 6,1, 16
nepriiatinilor: *pl. gen.* 9,28

NEPUTINCIOS, -OASĂ: s.m./f.
neputincioşi: *s.m. pl. nom.* 4,2

NOAPTE: s./adv.
noaptea: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***noaptea şi zioa/zioa şi noaptea*** 1,3; 4,9
noaptea: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***pe noaptea*** „în timpul nopţii" 4,22
noapte: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***de noapte*** „noaptea", „în timpul nopţii" (cf. lat. *nocte*) 6,10
noaptea: *adv.* 2, 12, 13, 15; 9,12, 19

NOR: s.m.
nor: *sg. ac.* 9,12, 19

NOROCIRE: s.f. (Pop.) „noroc"
norocirea: *sg. ac.* 2,10

NOROD: s.n.
norodului: *sg. gen./dat.* rezum. cap.1; 4,6, 22; 5,1, 19; 7,7; rezum. cap.8; 10,14, 30; 11,1, 24; 12,37; 13,24
norodul: *sg. nom./ac.* 1,10; 8,9; rezum. cap.9; 4,13; 5,13, 15, 18; rezum. cap.7; 7,4; rezum. cap.8; 8,1, 5, 6, 7, 9, 11, 12, 16; 9,10, 32; 11,2; 12,30; 13,1
norod: *sg. nom./ac.* 7,72; 8,7; rezum. cap.9; 10,28, 34
norodul: *sg. gen.* (*cu prep.* ***a + tot***) 8,3, 13
noroade: *pl. ac.* 9,22
noroadele: *pl. nom./ac.* 9,24; 10,28, 31
noroadelor: *pl. gen.* 9,30

NOU, NOUĂ: adj.
noao: *f. pl. ac.* 10,33

NUMĂR: s.n.
numărul: *sg. nom.* 7,7

(a se) NUMĂRA: v. I
(să) numără: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.3; rezum. cap.7; rezum. cap.10; rezum. cap.11
am numărat: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,1
să număr: *conj. prez. 1.sg.* 7,5
au numărat: *ind. pf.c. 3.pl.* 12,43

NUME: s.n.
numele: *sg. nom./ac.* 1,9, 11; 9,5, 7
numele: *pl. nom./ac.* 7,63; rezum. cap.12
nume: *sg. ac.* 9,10

O

OAIE: s.f.
oilor: *pl. gen.* 10,36

OASTE: s.f.
oştii: *sg. gen.* 4,14, 19
oastea: *sg. ac.* 9,6
oastea: *sg. nom., în sintagma* ***oastea ceriului*** „îngerii" 9,6

OBICEI: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **OBICEAI**
obiceaiu: *sg. ac.* 8,18

(a se) OBIŞNUI: v. IV; var. (Înv.) **(a se) OBICINUI**
(v-)aţi obicinuit *ind. pf.c. 2.pl.* 5,11

OBŞTE: s.f.
obşte: *sg. nom./ac.* 5,10; 7,73
obştea: *sg. ac.* 7,5

OCARĂ: s.f.
ocară: *sg. ac.* 1,3; 2,17; 4,4
ocărâlor: *pl. gen.* rezum. cap.4

OCHI: s.m.
ochii: *pl. nom.* 1,6

(a se) ODIHNI: v. IV
(ne) vom odihni: *ind. viit.I. 1.pl.* 6,9
(s-)au odihnit: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,28
au odihnit: *ind. pf.c. 3.pl.* 13,19

OLTAR: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **OLTARIU**
oltariul: *sg. ac.* 10,34

OM: s.m.
omului: *sg. gen.* 1,11; 12,24, 35
om: *sg. nom./ac.* 2,10; 7,2, 66; 8,1
oamenii: *pl. nom.* 3,2
oameni: *pl. nom.* 3,7
omul: *sg. nom./ac.* 5,13; 9,29

(a) OPĂCI: v. IV (Reg.) „a opri"; „a împiedica (pe cineva) să întreprindă ceva"
a opăci: *inf. prez.* rezum. cap.6

(a) OPRI: v. IV
opreşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.5
ai oprit: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,20

(a se) OSEBI: v. IV; var. (Reg.) **(a se) USEBI**
(să) usebească-te: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.9
(s-)au usebit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 9,2; 10,28

OSTAŞ: s.m.
ostaşilor: *pl. gen.* 2,9

OSTENEALĂ: s.f.
ostenealele: *pl. ac.* 5, 13
osteneala: *sg. ac.* 9,32

(a) OŞTI: v. IV
să oştască: *conj. prez. 3.pl.* 4,8
oştiţi: *imperativ 2.pl.* 4,14
va oşti: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,20

P

PACE: s.f.
pace: *sg. ac.* rezum. cap.6

PAHARNIC: s.m.; var. (Înv. şi reg.) **PĂHARNIC**
păharnicul: *sg. nom.* rezum. cap.1; 1,11

PARTE: s.f.
parte: *sg. nom./ac.* 2,20; 4,14, 19; 11,1
partea: *sg. nom./ac., în sintagma* ***jumătate partea*** 3,11; 4,16; 12,37, 39
partea: *sg. gen.* (*cu prep.* ***a***), *în sintagma* ***a jumătate partea*** 3,12, 16
partea: *sg. ac., în sintagma* ***jumătăţii partea*** 3,17
părţii: *sg. gen., în sintagma* ***jumătăţii părţii*** 3,18

părţii: *sg. gen.* 3,30
parte: *sg. nom./ac., în sintagma* ***jumătate parte*** 4,6; 12,32
parte: *sg. ac., în num. fracţ.* ***a o sută de parte/a treia parte/a zecea parte*** 5,11; 10,32, 38
părţi: *pl. nom./ac.* 8,10, 12; 11,1; 12,46; rezum. cap.13
partea: *sg. ac., în num. fracţ.* ***a zecea partea*** 10,37
părţile: *pl. nom./ac.* 11,36; 13,5, 10, 13

PAVĂZĂ: s.f.
paveze: *pl. nom.* 4,16

PĂCAT: s.n.
păcatele: *pl. ac.* rezum. cap.1; 1,6; 9,2, 37
păcatul: *sg. ac.* 4,5
păcat: *sg. ac.* 10,33; 13,26

(a) PĂCĂTUI: v. IV
au păcătuit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,6; 9,29; 13,26
am păcătuit: *ind. pf.c. 1.pl.* 1,6
să păcătuiesc: *conj. prez. 1.sg.* 6,13

PĂHĂREL: s.n.
păhăreale: *pl. ac.* 7,70

PĂMÂNT: s.n.
pământul: *sg. ac.* 4,4; 9,6, 8, 15, 22, 23, 24, 36
pământ: *sg. ac.* 8,6; 9,25, 35
pământului: *sg. gen./dat.* 9,10, 24; 10,30, 31, 35, 37

(a) PĂRĂSI: v. IV
ai părăsit: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,17, 31
am părăsit: *ind. pf.c. 1.sg.* 13,11

(a se) PĂREA: v. II
(să) pare: *ind. prez. impers.* 2,5, 7
(să) părea: *ind. imp. 3.sg.* 7,2
(s-)au părut: *ind. pf.c. impers.* 13,8

PĂRINTE: s.f.
părinţilor: *pl. gen./dat.* 7,61; 9,2, 9, 23, 36; 10,34; 11,13
părinţii: *pl. nom.* 9,16, 32, 34; 13,18

(a) PĂZI: v. IV
păzeşti: *ind. prez. 2.sg.* 1,5; 9,32
păzesc: *ind. prez. 3.pl.* 1,5
am păzit: *ind. pf.c. 1.pl.* 1,7
veţi păzi: *ind. viit.I. 2.pl.* 1,9
să păzască: *conj. prez. 3.sg./pl.* 10,29; 12,24
păzea: *ind. imp. 3.pl.* 11,19
au păzit: *ind. pf.c. 3.pl.* 12,44
a păzi: *inf. prez.* 13,22

PĂZITOR, -TOARE: s.m./f.
păzitoriul: *s.m. sg. nom.* 2,8; 3,29
păzitori: *s.m. pl. nom./ac.* 4,9; rezum. cap.7; 7,3
păzitorii: *s.m. pl. nom.* 4,23; rezum. cap.12; 12,25

PÂINE: s.f.; var. (Reg.) **PÂNE**
pâne: *sg. ac.* 5,15; 9,15; 13,2
pânea: *sg. ac.* 9,36
pâinile: *pl. ac., în sintagma* ***pâinile punerii-înainte*** 10,33

(a) PÂNGĂRI: v. IV
pângăresc: *ind. prez. 3.pl.* 13,29

PÂRĂ: s.f.
pâră: *sg. ac.* rezum. cap.6

PÂRGĂ: s.f.
pârghele: *pl. nom./ac.* rezum. cap.10; 10,35, 36, 39; 13,5
pârga: *sg. nom./ac.* 10,36, 37
pârghe: *pl. ac.* 12,43
pârgă: *sg. ac.* 13,31

(a se) PEDEPSI: v. IV
(să) pedepsesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.13

PERSAN: s.m.; var. **PERSIAN**; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Georgie Şincai din Şinca, *Hronica românilor şi a ami multor neamuri...*[II], [Tom] I–III, Iaşi, 1853–1854.
Persianului: *sg. gen.* 12,22

PEŞTE: s.m.
Peştilor: *pl. gen., în s. propr.* ***Poarta Peştilor*** 3,3; 12,38
peşti: *pl. ac., în sintagma* ***lacul de peşti*** 3,16
peşti: *pl. ac.* 13,16

(a) PETRECE: v. III
să petreacă: *conj. prez. 3.pl.* 2,7

PIATRĂ: s.f.
pietrile: *pl. ac.* 4,2
piatră: *sg. ac.* 4,3; 9,11, 15

PICIOR: s.n.
picioarele: *pl. nom.* 9,21

PITAR: s.m.
Pitarilor: *pl. gen., în s. propr.* ***Turnul Pitarilor*** 3,11; 12,37

PLATOŞĂ: s.f.
platoşe: *pl. nom.* 4,16

(a) PLĂCEA: v. II
place: *ind. prez. 3.sg.* 2,5
au plăcut: *ind. pf.c. impers.* 2,6
plăcea: *ind. imp. impers.* 9,24

(a) PLÂNGE: v. III
plânge: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1
am plâns: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,4
să plângeţi: *conj. prez. 2.pl.* 8,9
plângea: *ind. imp. 3.sg.* 8,9

(a se) PLECA: v. I
(s-)au plecat: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,6

PLIN, -Ă: adj.
pline: *f. pl. ac.* 9,25

(a) PLINI: v. IV
va plini: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,13
ai plinit: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,8

POAMĂ: s.f.
poamele: *pl. ac.* 10,37

POARTĂ: s.f.
porţile: *pl. nom./ac.* 1,3; 2,3, 8, 13, 17; 6,10; 7,3; 12,30; 13,19, 22
Poarta: *sg. ac., în s. propr.* ***Poarta Vălii/Poarta Gunoiului/Poarta Fântânii/Poarta Vâlii/Poarta Turnei/Poarta Turmeai/Poarta Peştilor/Poarta Veache/Poarta Cailor/Poarta Apelor/Poarta Efrem/Poarta Străjii*** 2,13, 14, 15; 3,1, 3, 6, 13, 14, 15, 28, 31; 12,31, 35, 36, 38
porţi: *pl. ac.* rezum. cap.3; 6,1; 13,19
poarta: *sg. ac.* 3,20, 21
Porţii: *sg. gen., în sintagmele* ***Porţii Apelor/Porţii Efrem*** 3,26; 8,1, 3, 16
porţii: *sg. gen.* 3,29
porţilor: *pl. gen.* 12,25

(a se) POCĂI: v. IV
pocâindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.9

PODIRE: s.f. (aici) „acoperiș”
podirea: *sg. ac.* 8,16

(a se) POGORÎ: v. IV; *vezi* **(a se) COBORÎ**

POM: s.m.
pomi: *pl. ac., în sintagma* ***pomi roditori*** 9,25
pomul: *sg. ac.* 10,35
pomul: *sg. gen.* (*cu prep.* ***a + tot***) 10,37

POMENIRE: s.f.
pomenire: *sg. nom.* 2,20

(a se) PORNI: v. IV
pornindu(-se): *gerunziu* 4,1
am pornit: *ind. pf.c. 1.sg.* 13,11

PORONITEAN: s.m. (cf. supra **HORONITEAN**)
Poroniteanul: *sg. nom.* 13,28

PORTAR: s.m.
portari: *pl. ac.* 7,1
portarii: *pl. nom.* 7,46, 73; 10,28, 39; 11,19; 12,44
portarilor: *pl. dat.* 12,46; 13,5

PORUNCĂ: s.f.
poruncile: *pl. ac.* 1,5, 9; 9,14, 16, 29, 34; rezum. cap.10; 10,29
porunca: *sg. nom./ac.* 1,7; 11,23; 12,24, 44
porunci: *pl. ac.* 9,13; 10,32

(a) PORUNCI: v. IV
ai poruncit: *ind. pf.c. 2.sg.* 1,7, 8; 9,14
poruncise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 5,14; 8,1
am poruncit: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,2; 13,9, 19
a fi poruncit: *inf. pf.* 8,14

POST: s.n.
post: *sg. ac.* rezum. cap.9; 9,1

(a se) POSTI: v. IV
(să) postească: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1
posteam: *ind. imp. 1.sg.* 1,4

POTRIVNIC, -Ă: s.m./f.; var. (Înv.) **PROTIVNIC, -Ă**
protivnicii: *s.m. pl. nom.* rezum. cap.2; 4,11
protivnicilor: *pl. gen.* 9,27

POVĂȚUITOR, -TOARE: s.m./f.; var. **POVĂȚUITORIU**
povățuitoriu: *sg. nom.* 5,14; 9,12
povățuitorii: *pl. nom.* 5,15
povățuitoriului: *sg. gen.* 12,26

POVÂRNIRE: s.f. (aici) „curbură” (cf. lat. *flexūra, -ae*)
povârnire: *sg. ac.* 3,24
povârnirii: *sg. gen.* 3,25

PRAZNIC: s.n.
praznicul: *sg. ac., în sintagma* ***praznicul corturilor*** (*vezi* **CORT**) rezum. cap.8
praznic: *sg. ac., în sintagma* ***zi de praznic*** 8, 14
praznic: *sg. ac.* 8,18
praznice: *pl. ac.* 10,33

(a se) PRĂZNUI: v. IV
prăznuiesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.8
(să) prăznuiască: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.12

PRĂZNUIRE: s.f.
prăznuire: *sg. ac.* rezum. cap.12

PREAJMĂ: s.f.; var. (Înv. și reg.) **PREJMĂ**
prejma: *sg. ac., în loc. prep.* ***în prejma*** 3,10, 16, 19, 23, 25, 26, 28, 29, 30; 7,3; 13,21
prejmă: *sg. ac., în loc. adv.* ***în prejmă*** 3,27
preajmă: *sg. ac., în loc. adv.* ***din preajmă*** 12,37

PREOT: s.m.
preoților: *pl. gen./dat.* 2,16; 10,36, 37; rezum. cap.12; 12,7, 34; 13,30
preotul: *sg. nom., în sintagma* ***preotul cel mare*** 3,1
preoții: *pl. nom./ac.* 3,1, 28; 5,12; 7,39, 73; 8,13; 9,32, 34, 38; 10,8, 28, 39; 11,3; 12,1, 22, 30, 40, 43
preotului: *sg. gen., în sintagma* ***preotului celui mare*** 3,20; 13,28
preoți: *pl. nom./ac.* 3,22; 7,63; 10,34; 11,10, 20; 12,12, 43
preot: *sg. nom.* 7,65; 10,38
preotul: *sg. nom.* 8,2, 9; 13,4, 13
preotului: *sg. gen.* 12,26

PREOȚESC, -EASCĂ: adj.
preoțești: *f./n. pl. nom./ac., în sintagmele* ***contoșe preoțești/ contoșuri preoțești/pârghele preoțești*** 7,70, 72; 13,5
preoțească: *f. sg. ac.* 13,29

PREOȚIE: s.f.
preoție: *sg. ac.* 7,.64
preoția: *sg. ac.* 13,29

PRETUTINDENI: adv.; var. (Înv. și rar) **PRETUTINDINI**
pretutindini: *adv. în c.* ***de pretutindini*** „de peste tot” rezum. cap.12

PREȚ: s.n.
prețul: *sg. ac.* 5,2
prețu: *sg. ac.* 6,13

PRICINĂ: s.f.
pricină: *sg. ac.* 6,6, 9
pricina: *sg. ac.* 13, 11

PRIDVOR: s.n.
pridvorul: *sg. ac.* 3,25
pridvoarăle: *pl. ac.* 8,16

PRIMPREJUR: adv./prep.; var. **PRINPREJUR, PRINPREGIUR**
prinprejur: *adv.* 4,13
prinpregiur: *adv.* rezum. cap.6
prinprejurul: *prep.* 6,16

(a) PRINDE: v. III
au prins: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,25

(a) PRISOSI: v. IV (aici despre oameni) „a rămâne”
prisosind: *gerunziu* 1,2

PROROC: s.m.
proroci: *pl. ac.* 6,7, 14
prorocul: *sg. nom.* 6,14
prorocii: *pl. nom./ac.* 9,26, 32
prorocilor: *pl. gen.* 9,30

(a) PROROCI: v. IV
prorocind: *gerunziu* 6,12

PRUNC: s.m.
pruncii: *pl. nom.* 5,10, 16; 12,42
pruncul: *sg. ac.* 6,5

PSALTIRE: s.f. (Înv.) „psalterion”
psaltiri: *pl. ac.* 12,27

(a) PUNE: v. III
am pus: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 4,9; 7,1, 3

punea: *ind. imp. 3.pl.* 4,17
să punem: *conj. prez. 1.pl.* 5,3
puseasem: *ind. m.m.c.pf. 1.sg.* 6,1
ai pus: *ind. pf.c. 2.sg.* 6,7; 9,7, 37
puind: *gerunziu* 13,5
au pus: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,26

PUNERE: s.f.
punerii: *sg. gen., în sintagma* ***pâinile punerii-înainte*** 10,33

(a se) PURTA: v. I
poartă: *ind. prez. 3.sg.* 4,10
purta: *ind. imp. 3.pl.* 4,17
(s-)au purtat: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,10, 16
vor purta: *ind. viit.I. 3.pl.* 10,39

(a se) PUSTII: v. IV
(s-)au pustiit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,3, 17

PUSTIU: s.n.; var. **PUSTIE**
pustie: *s.f. sg. ac.* 9,19, 21

(a) PUTEA: v. II
să pociu: *conj. prez. 1.sg.* 2,8
putea-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,2
vom putea: *ind. viit.I. 1.pl.* 4,10
să poată: *conj. prez. 3.pl.* 5,5
pociu: *ind. prez. 1.sg.* 6,3
au putut: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,61
putea: *ind. imp. 3.pl.* 8,2; 10,29

PUTERNIC, -Ă: adj./s.
putearnică: *adj. f. sg. ac.* 1,10
puternice: *adj. f. pl. ac.* 9,11
putearnici (foarte): *adj. m. pl. nom.* 11,14
putearnicilor: *s.m. pl. dat.* 11,14

PUTINȚĂ: s.f.
putința: *sg. ac.* 5,8

PUȚIN, -Ă: adj.
puțâni: *m. pl. ac.* 2,12

R

RAMURĂ: s.f.
ramuri: *pl. ac.* 8,15

RANĂ: s.f. (aici) „spărtură” (cf. lat. *cicātrīx, -īcis* „rană”, dar și „spărtură”
rana: *sg. nom.* 4,7

RĂBDĂTOR, -TOARE: adj.
răbdătoriu: *m. sg. nom.* 9, 17

(a) RĂDICA: v. I; vezi **(a) RIDICA**

RĂDICAT, -Ă: adj.; vezi **RIDICAT**

RĂMAS, -Ă: adj.
rămasă: *f. sg. nom.* 6,1

(a) RĂMÂNE: v. III
rămăsease: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* rezum. cap.1; 1,2
au rămas: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,3; 11,30; 13,20
rămâie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 4,22
rămâneți: *ind. prez. 2.pl.* 13,21

RĂSĂRIT: s.n.
răsărit: *sg. ac.* 3,26, 29; 12,36

RĂSĂRIT, -Ă: adj.
răsărit: *m. sg. nom.* 7,59

(a se) RĂSCUMPĂRA: v. I
ai răscumpărat: *ind. pf.c. 2.sg.* 1,10
(se) răscumpăra: *inf. prez. fără* ***a*** 5,5
am răscumpărat: *ind. pf.c. 1.pl.* 5,8
vom răscumpăra: *ind. viit.I. 1.pl.* 5,8

(a se) RĂSIPI: v. IV; vezi **(a se) RISIPI**

RĂSIPIT, -Ă: adj.; vezi **RISIPIT**

(a) RĂSPUNDE: v. III
ar răspunde: *cond. prez. 3.pl.* 5,8
am răspuns: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,4
au răspuns: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,6

(a) RĂSUNA: v. I
răsuna: *ind. imp. 3.pl.* 4,18

RĂTEZ „închizătoare primitivă, formată dintr-o limbă de lemn sau de metal, pentru uși sau ferestre”
rătezele: *pl. ac.* 3,3, 6, 13, 14, 15

RĂU, REA: adj./s./adv.
rău: *s.n. sg. ac.* 6,2; 9,28
răul: *s.n. sg. ac.* 13,18, 27
reale: *adj. n. pl. ac.* 9,35
rău: *adj. n. sg. nom.* 13,17
rău (foarte): *adv.* 13,8

RĂUTATE: s.f.
răutate: *sg. nom.* 2,2
răotatea: *sg. ac.* 6,13
răotate: *sg. ac.* 13,7

RĂZBOI: s.n.
războiu: *sg. ac.* 4, 16

(a) RĂZBOI: v. IV
războiți: *ind. prez. 2.pl.* 2,19
a războia: *inf. prez.* 6,6

RÂND: s.n.
rând: *sg. ac., în loc. adv.* ***în rând/pre rând*** 4,13; 12,24
rânduri: *pl. nom.* 4,22
rândurile: *pl. ac.* 7,3; 12,24; 13,30

(a se) RÂNDUI: v. IV
am rânduit: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,6; 4,13; 13,13, 19
(să) rânduiesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.7
era rânduiți: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 12,45

RÂNDUIALĂ: s.f.
rânduiala: *sg. nom.* 11,23

RÂNDUIT, -Ă: adj.
rânduite: *f. pl. ac.* 13,31

RÂU: s.n.
râu: *sg. ac.* 2,7, 9; 3,7

(a) RÂVNI: v. IV; var. (Înv. și reg.) **(a) RĂVNI**
ar fi răvnind: *cond. pf. (cu gerunziu) 3.sg.* rezum. cap.6

REPEJUNE: s.f. (aici) „pârâu”
răpejune: *sg. ac.* 2,15

(a) RIDICA: v. IV; var. (Înv. și pop.) **(a) RĂDICA**
rădicându-: *gerunziu* 8,6
ai rădicat: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,15

RIDICAT, -Ă: adj.; var. (Înv. și pop.) **RĂDICAT**
rădicate: *f. pl. nom.* 8,3

(a se) RISIPI: v. IV; var. (Înv. și rar.) **(a se) RĂSIPI**
(s-)au râsipit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,3
voiu răsipi: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,8
au râsipit: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,15

RISIPIT, -Ă: adj.; var. (Înv. și rar) **RĂSIPIT**
răsipit: *n. sg. ac.* 2,13

ROB: s.m.
robului: *sg. gen.* 1,11
robi: *pl. nom.* 9,36

ROBIE: s.f.
robie: *sg. ac.* rezum. cap.1; 1,2, 3; 8,17
robiii: *sg. gen.* 4,4
robia: *sg. ac.* 7,6; 9,17

ROD: s.n.; var. **ROADĂ:** s.f.
roadele: *s.f. pl. nom.* 9,37
roada: *s.f. sg. gen.* (*cu prep.* ***a + toată***) 10,35

RODITOR, -TOARE: adj.
roditori: *m. pl. ac., în sintagma* ***pomi roditori*** 9,25

ROȘIE: s.f.
Roșie: *f. sg. ac., în s. propr.* ***Marea Roșie*** 9,9

(a se) RUGA: v. I
(mă) rugam: *ind. imp. 1.sg.* 1,4
(mă) rog: *ind. prez. 1.sg.* 1,6
rogu(-mă): *ind. prez. 1.sg.* 1,5, 11
(te) rogi: *ind. prez. 2.sg.* 2,4
(m-)am rugat: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,4; 13,6
rugându(-să): *gerunziu* rezum. cap.4
am rugat: *ind. pf.c. 1.pl.* 4,9
(să) roagă: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.9
să (se) roage: *conj. prez. 3.sg.* 10,33

RUGĂCIUNE: s.f.
rugăciunea: *sg. ac.* 1,6, 11
rugăciune: *sg. ac.* 11,17

RUPTURĂ: s.f. (aici) „spărtură”
ruptură: *sg. nom.* 6,1

RUȘINE: s.f.
rușinea: *sg. ac.* 4,4

S

SABIE: s.f.
sabia: *sg. ac.* rezum. cap.4; 4,17
sabiile: *pl. ac.* 4,13
sabie: *sg. ac.* 4,18

SAC: s.m. (Înv.) „îmbrăcăminte făcută din sac (pânză de fuior de cânlți sau de buci din care se fac sacii) care se purta în semn de doliu sau de pocăință ori de către cei săraci”
saci: *pl. ac.* rezum. cap.9; 9,1

SAMARINEAN: s.m. „samaritean” (cf. **Indice** 4Împ – **SAMARITEAN)**
samarineanilor: *pl. gen.* 4,2

SAT: s.n.
satului: *sg. gen.* 3,15
sate: *pl. ac.* 6,2; 12,28
satele: *pl. ac.* 11,25, 30; 12,29

SĂMÂNȚĂ: s.f.
sămânța: *sg. nom./ac.* 7,61; 9,2
semințiii: *sg, dat.* 9,8

(a se) SĂTURA: v. I
(s-)au săturat: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,25

SÂMBĂTĂ: s.f./adv. „ziua de odihnă la mozaici”; reprezintă echivalarea cuvântului *sabat*, „ziua a șaptea a săptămânii, în care orice activitate trebuia întreruptă, după cum însuși Dumnezeu se odihnise în această zi, după încheierea actului creației”
sâmbăta: *s.f. sg. ac.* 9,4; rezum. cap.10; 13,18
sâmbetei: *s.f. sg. gen.* 10,31; rezum. cap.13; 13,15, 17, 19, 22
sâmbete: *s.f. pl. ac.* 10,33
sâmbătă: *s.f. sg. ac.* 13,19
sâmbăta: *adv.* 10,31; 13,15, 16, 19, 21

SÂN: s.n.
sânul: *sg. ac.* 5,13

(a se) SÂRGUI: v. IV
(să) sârguiască: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2

SCĂLDĂTOARE: s.f.
scăldătoarei: *sg. gen.* 3,15

(a) SCHIMBA: v. I
schimbă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.6

(a) SCOATE: v. III
scoateți: *ind. prez. 2.pl.* 5,7
a scoate: *inf. prez.* 5,11
ai scos: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,7, 15
au scos: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,18

SCOATERE: s.f. „percepere de dări” (cf. lat. *exactiō, -ōnis* „scoatere cu forța”, „izgonire”; „încasare de bani”, „percepere a dărilor”)
scoaterea: *sg. ac.* 10,31

(a) SCRIE: v. III
au fost scris: *pasiv ind. pf.c. impers.* 7,69
iaste scris: *pasiv ind. prez. impers.* 8,15; 10,34, 36

SCRIITOR: s.m. „logofăt”; „diac”
scriitoriului: *sg. gen./dat.* 8,1; 12,26
scriitoriul: *sg. nom.* 8,4, 9, 13; 12,35; 13,13

SCRIS, -Ă: adj./adv.
scrisă: *adj. f. sg. ac.* 6,5
scriși: *adj. m. pl. nom.* 12,22, 23
scris: *adv.* 7,5; 8,14; 13,1

SCRISOARE: s.f.
scrisoare: *sg. ac.* rezum. cap.2; 2,7, 8; rezum. cap.6
scrisorile: *pl. ac.* 2,9
scrisoarea: *sg. ac.* 7,64

(a se) SCULA: v. I
(m-)am sculat: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,12; 4,14
să (ne) sculăm: *conj. prez. 1.pl.* 2, 18, 20
(s-)au sculat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,1; 9,3, 4
sculați(-vă): *imperativ 2.pl.* 9,5

SCUMP, -Ă: adj. (Înv. și reg.) „zgârcit”
scumpi: *m. pl. ac.* rezum. cap.5

(a se) SCUTURA: v. I
am scuturat: *ind. pf.c. 1.sg.* 5,13

să scuture: *conj. prez. 3.sg.* 5,13
să (să) scuture: *conj. prez. 3.sg.* 5, 13

SEMN: s.n.
semne: *pl. ac.* 9,10

SETE: s.f.
seate: *sg. ac.* 9,20

SFAT: s.n. „plan"; (aici și) „dregător" (cf. lat. *magistrātus,-ūs*)
sfatul: *sg. nom./ac.* 2,16; 4,15; 5,17; 7,5
sfaturilor: *pl. gen./dat.* 2,16; 12,39
sfaturile: *pl. ac.* 5,7
sfat: *sg. ac.* 6,7
sfatului: *sg. gen.* 13,11

(a se) SFĂTUI: v. IV
să (ne) sfătuim: *conj. prez. 1.pl.* 6, 10

SFÂNT, -Ă: s./adj.
sfintele: *s.f. pl. ac., în gen. superl.* ***sfintele sfinților*** 7,65
sfinților: *s.m. pl. gen., în gen. superl.* ***sfintele sfinților*** 7,65
sfântă: *adj. f. sg. nom.* 8,10, 11; 11,1
sfânta: *adj. antep. f. sg. ac.* 11,18

SFÂRȘIT: s.n.
sfârșitul: *sg. ac.* 13,6

SFETNIC: s.m.
sfeatnici: *pl. ac.* 4,14
sfetnici: *pl. ac.* 4,19

(a se) SFINȚI: v. IV
au sfințit: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,1
(s-)au sfințit: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,9
sfințea: *ind. imp. 3.sg.* 12,46
a sfinți: *inf. prez.* 13,22

SFINȚIT, -Ă: adj./s.
sfințită: *adj. f. sg. ac.* 9, 14; 10,31
sfințite: *adj. n. pl. nom.* 10,39
(ceale) sfințite: *s.f. pl. ac.* 10,33

SICLU: s.m.; **SICLĂ:** s.f.
sicli: *s.m. pl. ac.* 5,15
siclă: *s.f. sg. ac.* 10,32

(a se) SILI: v. IV
silindu(-se): *gerunziu* rezum. cap.6

SINGUR, -Ă: adj.
sângur: *m. sg. nom.* 9,6

SLAVĂ: s.f.
slavei: *sg. gen.* 9,5

(a) SLĂBI: v. IV
slăbit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,10

SLOBOD: adv.
slobod: 13,15

(a) SLOBOZI: v. IV
au slobozit: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,8
slobozi(-)-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,2
vom slobozi: *ind. viit.I. 1.pl.* 10,31
sloboziți: *ind. prez. 2.pl.* 13,17

SLUGĂ: s.f.
slugii: *sg. gen.* 1,6, 8; 9,14; 10,29
slugile: *pl. nom./ac.* 1,6, 10; 2,20; 13,19
slujii: *sg. gen.* 1,7
sluga: *sg. nom./ac.* 1,11; 2,5, 10, 19; 4,22
slujile: *pl. nom./ac.* 4,23; 9,10
slujilor: *pl. gen.* 7,57, 60; 11,3
sluji: *pl. ac.* 7,67

SLUJBĂ: s.f.
slujbă: *sg. ac.* 10,31
slujba: *sg. ac.* 10,33; 11,22; 12,9; 13,30
slujbele: *pl. nom.* rezum. cap.12

(a) SLUJI: v. IV
au slujit: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,35
slujesc: *ind. prez. 3.pl.* 10,36
slujea: *ind. imp. 3.pl.* 13,10

SLUJITOR, -TOARE: s.m./f.
slujitorii: *s.m. pl. nom.* 5,15; 10,39

SLUJNICĂ: s.f.
slujnice: *f. pl. nom.* 5,5
slujnicile: *pl. ac.* 7,67

(a) SMERI: v. IV
ai smerit: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,24

SMOCHINĂ: s.f.
smochine: *pl. ac.* 13,15

SOARE: s.m.
soarelui: *sg. gen.* 7,3

SOARTĂ: s.f.; var. (Înv. și pop.) **SORT:** s.m.
sorți: *s.m. pl. ac.* 9,22; 10,34; 11,1

SOCOTEALĂ: s.f.
socoteala: *sg. ac.* rezum. cap.6

(a) SOCOTI: v. IV
socoteam: *ind. imp. 1.sg.* 2,13, 15
au socotit: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,34

SOL: s.m.
soli: *pl. ac.* 6,3

SOLONITEAN: s.m. (cf. **Indice** 3Împ – **SILONITEAN**)
Soloniteanului: *sg. gen.* 11,5

SOȚIE: s.f. (Înv. și pop.) „tovarăș"
soțiile: *pl. ac.* rezum. cap.6

SPĂLAT: s.n.
spălat: *sg. ac.* 4,23

(a) SPERIA: v. I; var. (Înv. și reg.) **(a) SPĂRIA**
sparie: *ind. prez. 3.pl.* 6,9

(a) SPORI: v. IV
au sporit: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,25

(a) SPUNE: v. III
am spus: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,12, 18
spuseasem: *ind. m.m.c.pf. 1.sg.* 2,16
să spuie: *conj. prez. 3.pl.* 8,15

(a) STA: v. I
stând: *gerunziu* 7,3
va sta: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,65
au stătut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,4, 5; 9,2; 12,38, 39
sta: *ind. imp. 3.sg./pl.* 8,7; 12,43
să stea: *conj. prez. 3.pl.* 9,3
a sta: *inf. prez.* 13,11

(a) STĂPÂNI: v. IV
stăpânesc: *ind. prez. 3.pl.* 5,5; 9,37
au stăpânit: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,22, 24, 25, 28
să stăpânească: *conj. prez. 3.pl.* 9,23

STÂLP: s.m.
stâlpii: *pl. ac.* 3,1, 3, 6, 13, 14, 15
stâlpi: *pl. ac.* 6,1; 7,1
stâlp: *sg. ac.* 9,12
stâlpul: *sg. nom.* 9,19

STÂNG, -Ă: s.m./f.
stânga: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***de-a stânga*** 8,4

STEA: s.f.
stealelor: *pl. gen.* 4,21
stealele: *pl. ac.* 9,23

STOG: s.n.
stoguri: *pl. ac.* 13,15

STRAJĂ: s.f.
Străjii: *sg. gen., în s. propr.* ***Poarta Străjii*** 12,38

STRĂIN, -Ă: adj.; var. (Înv. și pop.) **STREIN**
streini: *m. pl. ac.* 5,10
streine: *f. pl. ac.* 13,27

STRÂNS, -Ă: adj.
strânse: *f. pl. nom.* 7,3

STRÂNSURĂ: s.f.
strânsură: *sg. ac.* 5,7

(a) STRIGA: v. I
au strâgat: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,4, 27, 28

STRIGARE: s.f.
strâgarea: *sg. nom./ac.* 5,1, 6; 9,9

STRUGURE: s.m.
struguri: *pl. ac.* 13,15

(a se) SUBȚIA: v. I; var. (Înv. și pop.) **(a se) SUPȚIA**
(să) supțiase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 5,18

(a se) SUI: v. IV
(m-)am suit: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,15
(să) vor sui: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,3
suise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* rezum. cap.7
(să) suise: *ind. m.mc.pf. 3.pl.* 7,5
(s-)au suit: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,6, 61; rezum. cap.12; 12,1, 36
a (să) sui: *inf. prez.* 12,31

SUIȘ: s.n. „urcuș”
suișului: *sg. gen.* 3,19
suișul: *sg. ac.* 12,36

SUNET: s.n.
sunetul: *sg. ac.* 4,20

(a) SUPUNE: v. III
au supus: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,5

SUS: adv.
sus: *adv. în loc. adv.* ***în sus*** 3,28

Ș

(a) ȘEDEA: v. II
șezut-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,4
ședea: *ind. imp. 3.sg.* 2,6
ședeam: *ind. imp. 1.sg.* 2, 12, 14

ȘERB: s.m.
șerbilor: *pl. gen.* 1,11

ȘERBIE: s.f.
șerbie: *sg. ac.* 5,5

(a se) ȘTERGE: v. III
să (să) șteargă: *conj. prez. 3.sg.* 4,5
să ștergi: *conj. prez. 2.sg.* 13,14

(a) ȘTI: v. IV
știu: *ind. prez. 1.sg.* 2,2
știia: *ind. imp. 3.sg./pl.* 2, 16; 13,24
știți: *ind. prez. 2.pl.* 2,17; 5,8
să știe: *conj. prez. 3.pl.* 4,11

ȘURĂ: s.f.
șuri: *pl. ac.* 13,12, 13

T

TAINĂ: s.f.
taină: *sg. ac., în loc. adv.* ***în taină*** 6,10

TARE: adj./adv./s.
tare: *adj. m. sg. nom./voc.* 1,5; 9,32
tari: *adj. m. pl. nom.* 11,6
tare: *adv.* 2,2
(mai) tare: *adv.* 6,9
(celor) Tari: *s.m. pl. gen., în s. propr.* ***Casa celor Tari*** 3,16

TATĂ: s.m.; var. (Înv. și pop.) **TĂTÂNE**
tătâne-mieu: *sg. gen.* 1,6; 2,3, 5

(a) TĂCEA: v. II
au tăcut: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,8
tăceți: *imperativ 2.pl.* 8,11

TĂCERE: s.f.
tăceare: *sg. ac.* rezum. cap.8; 8,7, 11

TĂMÂIE: s.f.
tămâie: *sg. ac.* 13,5, 9

TĂRIE: s.f.
tăriia: *sg. ac.* 1,10
tăria: *sg. nom.* 4,10; 8,10

TĂTÂNE: s.m.; vezi **TATĂ**

(a) TÂLCUI: v. IV
tâlcuiaște: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.8
tâlcuind: *gerunziu* 8,9
să tâlcuiască: *conj. prez. 3.sg.* 8,13

TÂNĂR, -Ă: s.m./f.
tinerilor: *s.m. pl. gen.* 4, 16

TÂRNOSIRE: s.f.
târnosirea: *sg. nom.* rezum. cap.12; 12,27
târnosire: *sg. ac.* 12,27

TEASC: s.n.
teascurile: *pl. ac.* 13,15

TEMĂTOR, -TOARE: adj.; var. (Înv.) **TEMĂTORIU**
temătoriu: *m. sg. ac., în sintagma* ***temătoriu de Dumnezeu*** 7,2

(a se) TEME: v. III
a (să) teame: *inf. prez.* 1,11
(m-)am temut: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,2
să (vă) temeţi: *conj. prez. 2.pl.* 4, 14
(s-)au temut: *ind. pf.c. 3.pl.* rezum. cap.6; 6,16

TEMNIŢĂ: s.f.
temniţii: *sg. gen.* 3,25

THECUIAN: s.m. „locuitor al oraşului Thecua (Tecoa), situat în Iuda, la vreo 10 km sud de Betleem”
thecuenii: *pl. nom.* 3,5, 27

TINĂ: s.f.
tină: *sg. nom.* 4,10

TIR: s.m. „tirian; locuitor al Tirului”
tirii: *pl. nom.* 13,16

(a) TRĂI: v. IV
să trăieşti: *conj. prez. 2.sg.* 2,3
să trăim: *conj. prez. 1.pl.* 5,2
va trăi: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,29

TRÂMBIŢĂ: s.f.
trâmbiţa: *sg. ac.* 4,18
trâmbiţii: *sg. gen.* 4,20
trâmbiţe: *pl. ac.* 12,34, 40

TREAPTĂ: s.f.
treaptele: *pl. ac.* 3,15; 12,36
treaptă: *sg. ac* 8,4
treapta: *sg. ac.* 8,7

(a) TREBUI: v. IV
trebuie: *ind. prez. 3.sg.* 13,1

(a) TRECE: v. III
veţi treace: *ind. viit.I. 2.pl.* 1,8
am trecut: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,14
să treacă: *conj. prez. 3.sg.* 2,14
vor treace: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,3
au trecut: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,11

(a se) TRIMITE: v. III; var. (Înv.) **(a se) TREMITE**
să trimiţă: *conj. prez. 3.sg.* 2,5
au trimis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,6; 6,2, 5; 11,1
trimisease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 2,9
am trimis: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,3, 8; 10,34
au tremis: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,4
au fost trimis: *ind. m.m.c.pf. perifr. 3.sg.* 6,12
(să) trimitea: *ind. imp. 3.pl.* 6,17
trimitea: *ind. imp. 3.sg.* 6,19
trimiteţi: *imperativ 2.pl.* 8,10
să trimită: *conj. prez. 3.sg.* 8,12
voi trimite: *ind. viit.I. 1.sg.* 13,21

TRIST, -Ă: adj.
tristă: *f. sg. nom.* 2,2

TRUFAŞ, -Ă: adj./adv.
trufaşi: *adj. m. pl. nom.* 9, 10, 16
trufaşu: *adv.* 9,29

TRUP: s.n.
trupurile: *pl. nom./ac.* 5,5, 5; 9,37

TUFOS, -OASĂ: adj.
tufos: *n. sg. ac.* 8,15

TURMĂ: s.f.
Turmei: *sg. gen., în s. propr.* ***Poarta Turmei*** 3,1; 12,38
Turmeai: *sg. gen., în s. propr.* ***Poarta Turmeai*** 3,31

TURN: s.n.
turnului: *sg. gen.* 2,8; 3,25
turnuri: *pl. ac.* rezum. cap.3
turn: *sg. ac.* 3,1
turnul: *sg. ac.* 3,1, 26, 27
Turnul: *sg. ac., în s. propr.* ***Turnul Pitarilor/Turnul Hananiil/Turnul Emath*** 3,11; 12,37, 38

Ţ

ŢARĂ: s.f.
ţară: *sg. ac.* 1,3
ţărâle: *pl. ac.* 9,35

ŢARINĂ: s.f.
ţarinile: *pl. ac.* 5,3, 4, 5, 11
ţarină: *sg. ac.* 5,16

ŢĂRÂNĂ: s.f.
ţărână: *sg. ac.* 9,1

ŢEREMONIE: s.f.; vezi **CEREMONIE**

(a) ŢINE: v. III; var. **(a) ŢINEA:** v. II
ţân: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.4
ţinea: *ind. imp. 3.pl.* 4,17
să ţie: *conj. prez. 3.sg.* 4,21
a ţinea: *inf. prez.* rezum. cap.10

ŢINERE: s.f. (aici) „rânduială”
ţineare: *sg. ac.* 12,44
ţâneare: *sg. ac.* 12,44

ŢINUT: s.n.
ţinutului: *sg. gen.* 2,7, 9; 11,3
ţânutul: *sg. ac.* 3,7; 13,10
ţânutului: *sg. gen.* 7,6
ţânuturile: *pl. ac.* 11,25, 30
ţinuturile: *pl. ac.* 12,29

U

(a) UCIDE: v. III
vom ucide: *ind. viit.I. 1.pl.* 4,11
să ucigă: *conj. prez. 3.pl.* 6,10
au ucis: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,26

(a se) UITA: v. I
(m-)am uitat: *ind. pf.c. 1.sg.* 4,14

ULIŢĂ: s.f.
uliţii: *sg. gen.* 3,8, 17
uliţeai: *sg. gen.* 3,9, 12
uliţei: *sg. gen.* 3,11, 14, 16
uliţa: *sg. ac.* 3,17; 8,1, 3, 16

UMĂR: s.m.
umăr: *sg. ac., în sintagma* ***au dat umăr*** „au întors spatele” (cf. lat. *dederunt umerum*) 9,29

(a) UMBLA: v. I
umblaţi: *ind. prez. 2.pl.* 5,9
să umble: *conj. prez. 3.pl.* 10,29

UNEALTĂ: s.f.
unelte: *pl. ac.* 3,30

UNGHI: s.n.
unghiului: *sg. gen.* 3,19, 30, 31
unghiu: *sg. ac.* 3,20, 24

UNTDELEMN: s.n.; var. **UNT-DE-LEMN**
untdelemn: *sg. ac.* 5,11
untului-de-leamn: *sg. gen.* 10,37; 13,5
untului-de-lemn: *sg. gen.* 10,39; 13,12

URECHE: s.f.
urechile: *pl. nom.* 1,6; 8,3
ureachea: *sg. nom.* 1,11

URMĂ: s.f.
urmă: *sg. ac., în loc. adj.* ***cea mai de pre urmă*** 8,18

(a) URNI: v. IV
urneşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.5

(a se) URZI; v. IV
(să) urzească: *ind. prez. 3.sg.* 7,69

USCAT: s.n.
uscat: *sg. ac.* 9,11

(a se) USEBI: v. IV; vezi **(a se) OSEBI**

UŞĂ: s.f.
uşile: *pl. ac.* 11,19; 13,19
uşilor: *pl. gen.* 12,25

V

VALE: s.f.
Vălii: *sg. gen., în s. propr.* ***Poarta Vălii*** 2,13; 3,13
Vâlii: *sg. gen., în s. propr.* ***Poarta Vâlii*** 2,15
Valea: *sg. ac., în s. propr.* ***Valea Ennom/Valea Meşterilor*** 11,30, 35

VAS: s.n.
vasele: *pl. nom./ac.* 10,39; rezum. cap.13; 13,8, 9
vasele: *pl. ac., în sintagma* ***vasele cântecului David*** „instrumentele muzicale ale lui David" (cf. lat. *vasis cantici David*) 12,35
vase: *pl. ac.* 13,5

VĂRSAT, -Ă: adj. „turnat"
vărsat: *m. sg. ac., în sintagma* ***viţel vărsat*** 9,18

(a) VĂTĂMA: v. I
vătămând: *gerunziu* 13,18

VĂTĂMĂTOR, -TOARE: s.m./f.
vătămătorii: *s.m. pl. nom.* rezum. cap.13

VÂNZARE: s.f.
vânzare: *sg. ac., în loc. adj.* ***de vânzare*** 13,16, 20

VÂNZĂTOR, -TOARE: s.m./f.
vânzătorilor: *pl. gen.* 3,30

VÂRTOS: adv.
(mai) vârtos: rezum. cap.10

VEAC: s.n.
veac: *sg. ac., în loc. adv.* ***în veac/din veac/până în veac*** 2,3; 9,5; 13,1

VECHI, VECHE: adj.
Veache: *f. sg. ac., în s. propr.* ***Poarta Veache*** 3,6; 12,38
vechi: *f. pl. ac.* 3,30

VECIN, -Ă: s.m./f.
vecinul: *s.m. sg. nom.* 4,3

(a) VEDEA: v. II
ai văzut: *ind. pf.c.2.sg.* 9,9
am văzut: *ind. pf.c. 1.sg.* 13,15, 23

VEDERE: s.f.
vederea: *sg. ac.* 8,3

(a) VENI: v. IV
au venit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,2; 7,7; 9,24, 33; 13,21
vine: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2
voiu veni: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,7; 6,3
am venit *ind. pf.c. 1.sg.* 2,9, 11, 15; 13,6, 7
venise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 2,10; 4,12; 8,1
veniţi: *imperativ 2.pl.* 2,17
să vie: *conj. prez. 3.pl.* 4,8; 13,22
vom veni: *ind. viit.I. 1.pl.* 4,11
au fost venind: *ind. pf.c. perifr.* (*cu gerunziu*) *3.pl.* 4,12
vinea: *ind. imp. 3.pl.* 5,17; 10,29
vino: *imperativ 2.sg.* 6,2, 7
vor veni: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,10
venea: *ind. imp. 3.pl.* 6,17

VENIT: s.n.
veniturile: *pl. ac.* 5,14, 18

(a se) VESELI: v. IV
(s-)au veselit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 12,42, 43
veselise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 12,42

VESELIE: s.f.
veselie: *sg. nom./ac.* 8,12, 17; 12,27, 42
veselia: *sg. nom.* 12,42

(a se) VESTI: v. IV
a (să) fi vestit: *inf. pf.* 4,15
să vestească: *conj. prez. 3.sg./pl.* 6,7; 8,15
vestea: *ind. imp. 3.pl.* 6,19

VEŞMÂNT: s.n.
vegimintele: *pl. ac.* 4,23
vejmintele: *pl. nom.* 9,21

VEŞNIC, -Ă: adj.; var. (Înv. şi rar.) **VEACINIC**
veacinică: *f. sg. ac.* 10,33

VICLEŞUG: s.n.
vicleşug: *sg. ac.* rezum. cap.6

VIE: s.f.
viile: *pl. ac.* 5,3, 4, 5, 11
vii: *pl. ac.* 9,25

VIERS: s.n.
viersul: *sg. ac.* 12,45

VIN: s.n.
vinul: *sg. nom.* 2,1
vin: *sg. ac.* 2,1; 5,11, 15, 18; 13,15
vinului: *sg. gen.* 10,39; 13,5, 12

(a) VINDE: v. III
era vânduţi: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 5,8
veţi vinde: *ind. viit.I. 2.pl.* 5,8
să vânze: *conj. prez. 3.pl.* 10,31
să vânză: *conj. prez. 3.pl.* 13,15
vindea: *ind. imp. 3.pl.* 13,16, 20

VISTIERIE: s.f.
vistieriii: *sg. gen.* 3,30
vistierie: *sg. ac.* 7,70; 10,38, 39; rezum. cap.13; 13,5, 8

vistieria: *sg. ac.* 7,71; 13,4
vistieriia: *sg. ac.* 10,37
vistieriilor: *pl. gen.* rezum. cap.12
vistieriile: *pl. ac.* 12,43; 13,9

VIŢEL: s.m.
viţel: *sg. ac., în sintagma* ***viţel vărsat*** 9,18

VIU, VIE: adj.
viu: *m. sg. nom.* 6,11
vii: *n. pl. nom.* 9,6

(a) VOI: v. IV
voiesc: *ind. prez. 3.pl.* 1,11

VOIEVOD: s.m.; var. (Înv. şi pop.) **VOIVOD**
voivozii: *pl. ac.* 2,7, 9
voivodul: *sg. ac.* 3,7
voivozilor: *pl. dat.* 5,14

VOIEVOZIE: s.f.; var. (Înv. şi pop.) **VOIVOZIE**
voivoziii: *sg. gen.* 5,18

VOPSITOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Înv. şi pop.) **VĂPSITOR, -TOARE** (aici) „cel care prepară mirul şi diverse pomezi" (cf. lat. *pigmentārius, -ii* „vânzător de farduri, de cosmetice")
văpsitoriului: *sg. gen.* 3,8

VORBĂ: s.f.
vorbă: *sg. ac.* 8,4

(a) VORBI: v. IV
vorbea: *ind. imp. 3.pl.* 13,24
vorbi: *inf. prez. fără* ***a*** 13,24

(a) VREA: v. II
vrea: *ind. prez. 2.sg.* 6,6
au vrut: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,17

VREME: s.f.
vreame: *sg. ac.* 2,6
vreamea: *sg. ac.* 4,22; 9,27; 13,21
vreami: *pl. ac.* 9,28; 10,34; 13,31
vreamile: *pl. ac.* 10,34

VRERE: s.f.
vrearea: *sg. ac.* 9,37

VULPE: s.f.
vulpile: *pl. nom.* 4,3

Z

ZADAR: s.n.; var. **ZĂDAR**
zădar: *sg. ac., în loc. adv.* ***în zădar*** 2,2

ZBURĂTOR, -TOARE: s.m./f.
(ceale) zburătoare: *s.f. pl. ac.* 5,18

(a se) ZDROBI: v. IV
(s-)au zdrobit: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,21

ZECIUIALĂ: s.f.
zeciuiale: *pl. ac.* 10,37
zeciuialele: *pl. ac.* 10,38
zăciuiale: *pl. ac.* 12,43
zăciuiala: *sg. ac.* 13,5, 12

ZECIUIRE: s.f.
zăciuirile: *pl. ac.* rezum. cap.10
zeciuirile: *pl. ac.* 10,38

ZI: s./adv.
zile: *s.f. pl. ac.* rezum. cap.1; 1,4; 2,11; 5,18; 6,15; rezum. cap.8; 8,18
zioa: *s.f.sg. ac., în loc. adv.* ***noaptea şi zioa/zioa şi noaptea*** 1,6; 4,9
zi: *s.f. sg. nom./ac.* 4,2, 16; 8,11, 13, 14, 18; 9,3, 32; 11,23
zi: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***din zori de zi/pe zi*** 4,21, 22
zioa: *s.f. sg. nom./ac.* 5,14; 6,15; 8,2, 9, 10, 17, 18; 9,1, 10; 10,31; 12,42, 43; 13,1, 15, 17, 19, 22
zilele: *s.f. pl. ac., în loc. adv.* ***în toate zilele*** 5,15, 18; rezum. cap.8; 8,18; 12,47
zilele: *s.f. pl. ac.* 6,17; 8,17; 9,32; 12,7, 12, 22, 23, 26, 45, 46; 13,15, 23
zilelor: *pl. gen.* 12,23; 13,6
zioa: *adv.* 9,12, 19

(a) ZICE: v. III
(să) zice: *ind. prez. impers.* în titlu: *Cartea lui Neemie carea şi Esdrei a doao să zice*
au zis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,3; 2,2, 4, 6, 19; 4,2, 3, 10, 11, 12; 5,13; 6,6, 10; 7,65; 8,1, 9, 10; 9,5
am zis: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 1,5; 2,3, 5, 7, 17, 20; 4,19, 22; 5,7, 8, 9, 13; 6,11; 7,3; 13,11, 17, 19, 21, 22
zicând: *gerunziu* 1,8; 6,2, 3, 7, 8; 8,11, 15; 13,25
zişu: *ind. pf.s. 1.sg.* 2,18; 4,14
zicându-: *gerunziu* 4,12
zicea: *ind. imp. 3.pl.* 5,2, 3, 4
ziseasem: *ind. m.m.c.pf. 1.sg.* 5,12
(să) zisease: *ind. m.m.c.pf. impers.* 5,13
zicând: *gerunziu* 1,8; 6,2, 3, 7, 8; 8,11, 15; 13,25
ai zis: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,15
zisease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 9, 18
ai fost zis: *ind. m.m.c.pf. perifr. 2.sg.* 9,23

ZID: s.n.
zidul: *sg. nom./ac.* 1,3; 2,13, 15; 3,8, 27; 4,1, 3, 6, 10; rezum. cap.6; 6,1, 15; 7,1; 12,30, 37
zidurilor: *pl. gen.* rezum. cap.2
zidurile: *pl. ac.* 2,8, 17; 3,15
ziduri: *pl. ac.* rezum. cap.3; 4,15
zid: *sg. ac.* 3,13; 4,9, 13, 17, 19; 12,31, 37
zidului: *sg. gen.* 4,7; 5,16; rezum. cap.12; 12,27, 36; 13,21

(a se) ZIDI: v. IV
voiu zidi: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,5
să zidim: *conj. prez. 1.pl.* 2,17, 18, 20
(să) zideaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3
au zidit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12,13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 27, 28, 29, 30, 31
zideasc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.4
zidim: *ind. prez. 1.pl.* 4,1
zidi: *inf. prez. fără* ***a*** 4,2, 10
zidească: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 4,3
am zidit: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 4,6; 5,16
zidea: *ind. imp. 3.pl.* 4,17, 18
zidisem: *ind. m.m.c.pf. 1.sg.* 6,1
zideşti: *ind. rpez. 2.sg.* 6,6
zidise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 12,29

ZIDIRE: s.f.
zidirea: *sg. ac.* rezum. cap.6
zidirii: *sg. gen.* rezum. cap.7

ZIDIT, -Ă: adj.
zidite: *f./n. pl. nom./ac.* 7,4; 9,25

ZIDITOR, -TOARE: s.m./f.
ziditori: *s.m. pl. ac.* 4,5

ZORI: s.m.
zori: *pl. ac., în loc. adv.* ***din zori de zi*** 4,21

CARTEA LUI NEEMIE

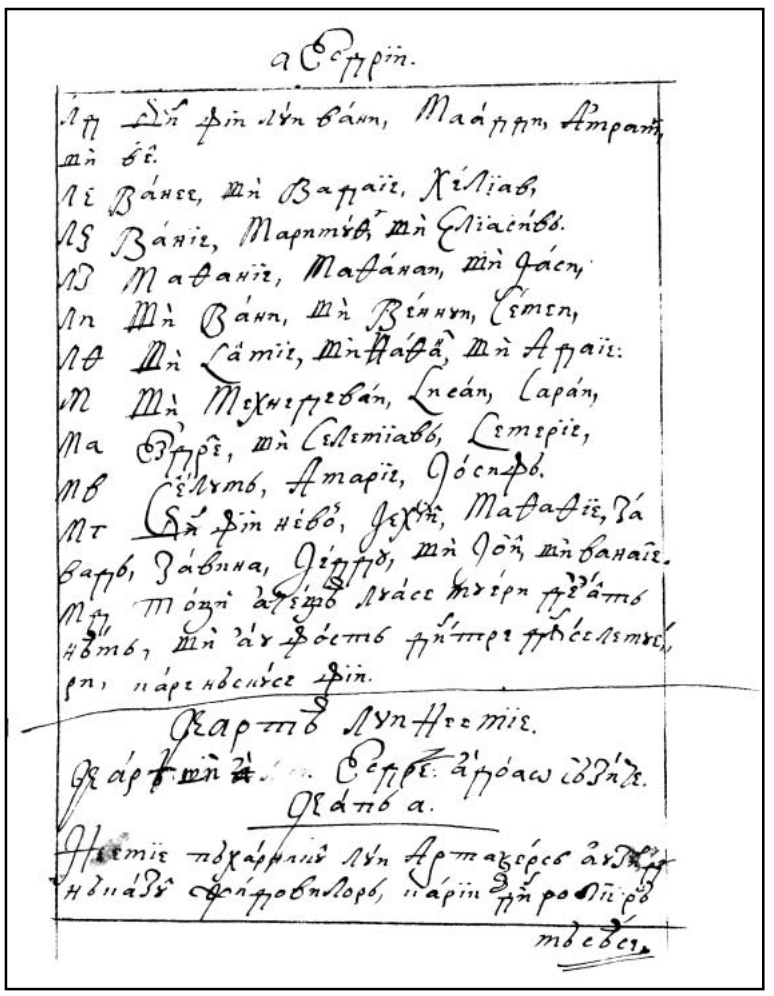

425r

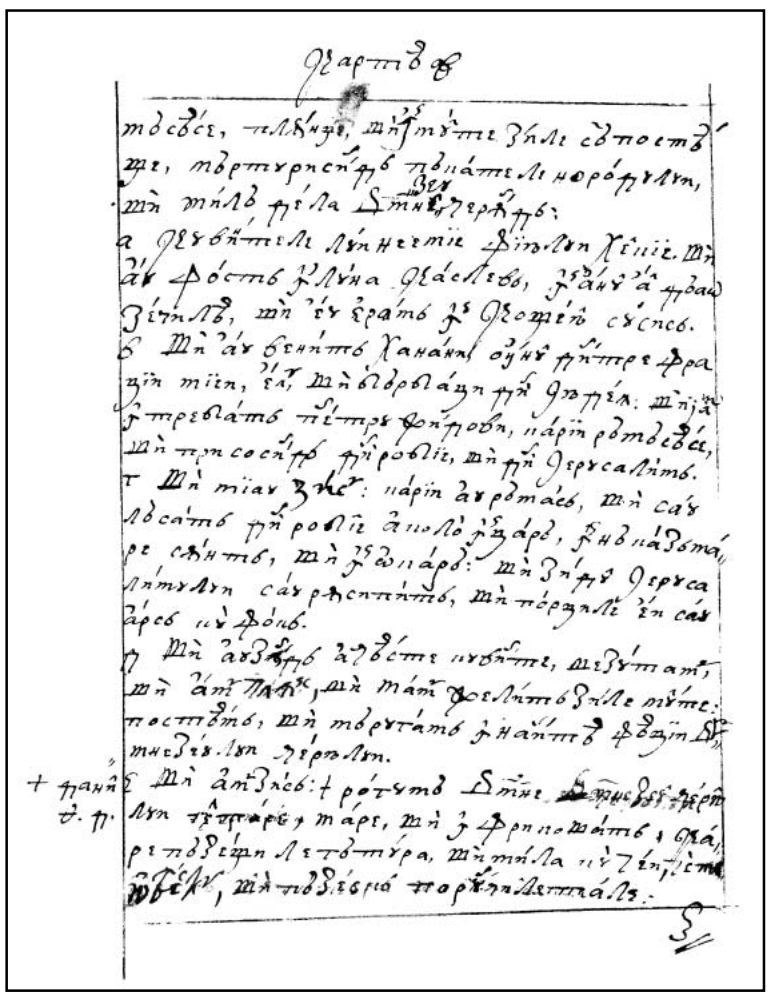

425v

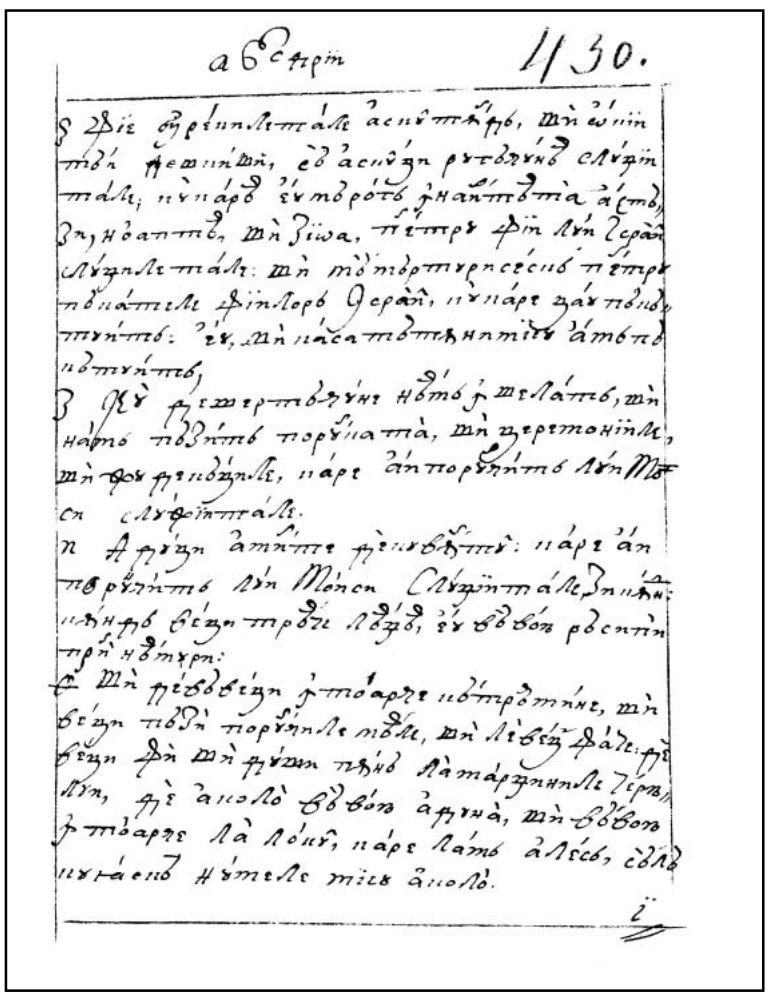

426r

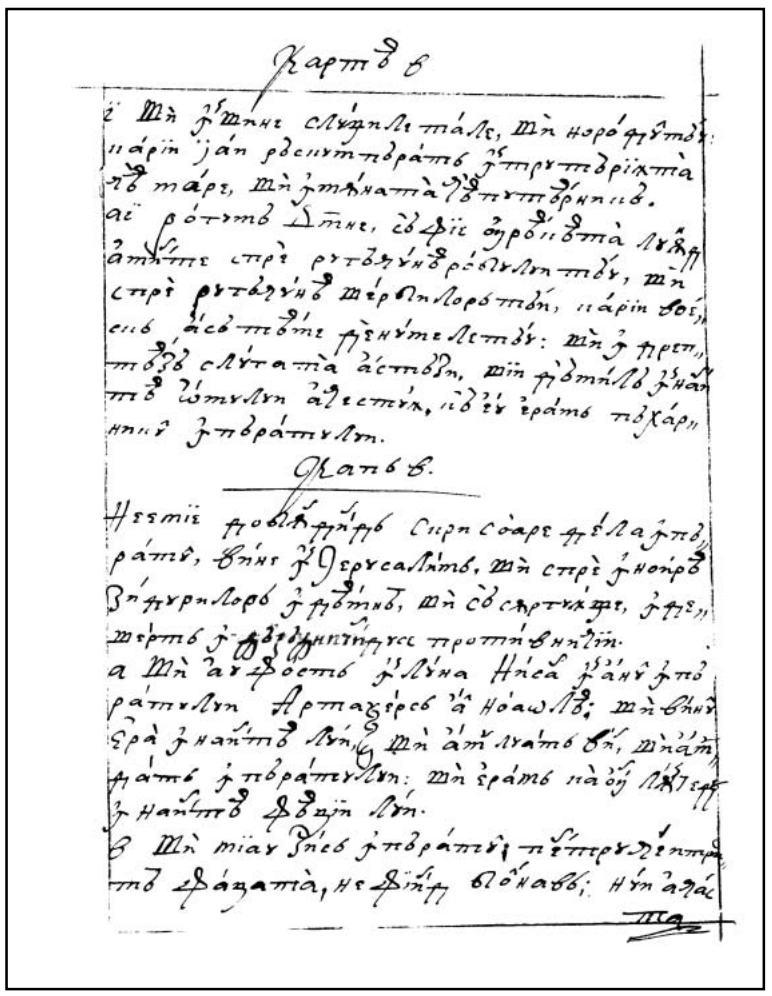

426v

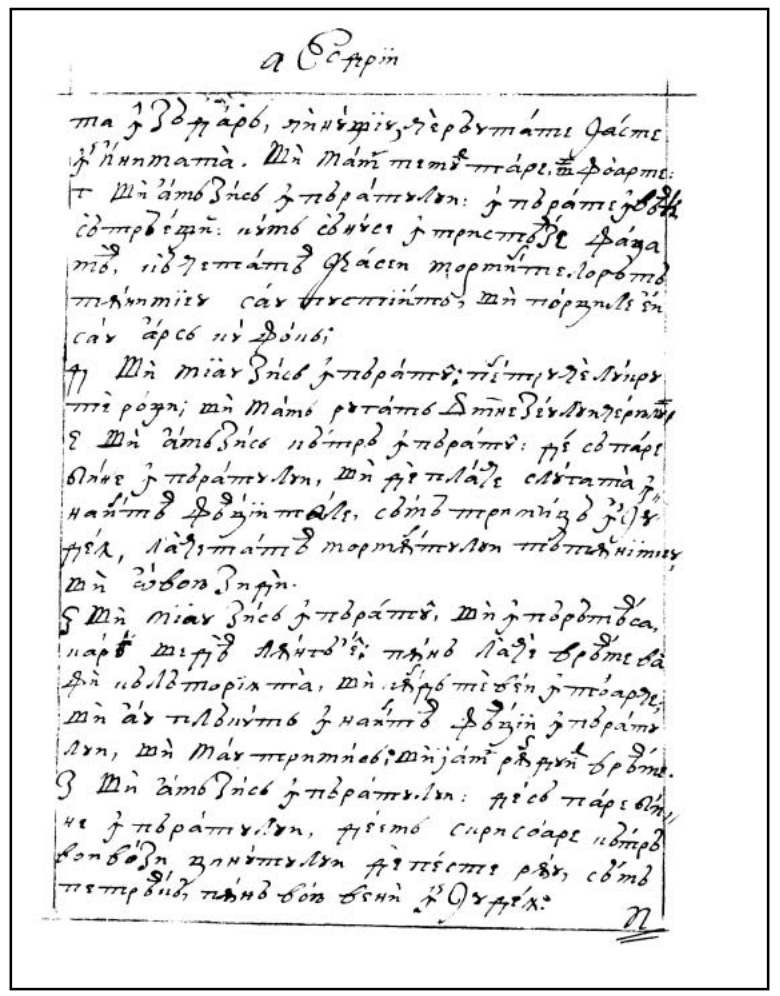

427r

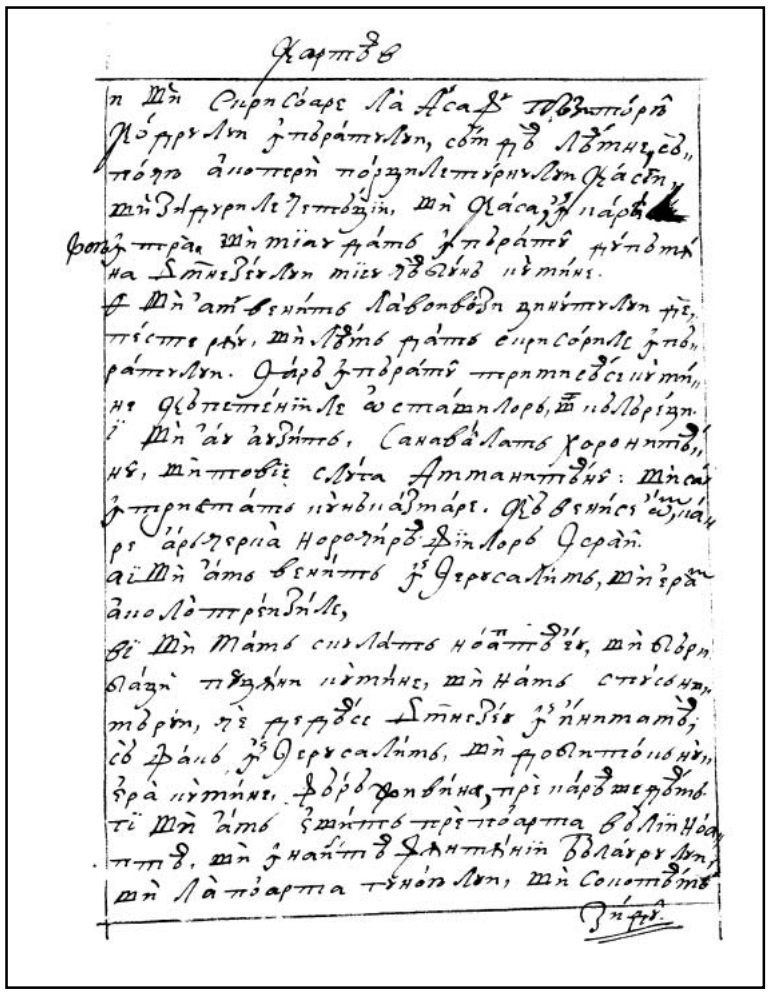

427v

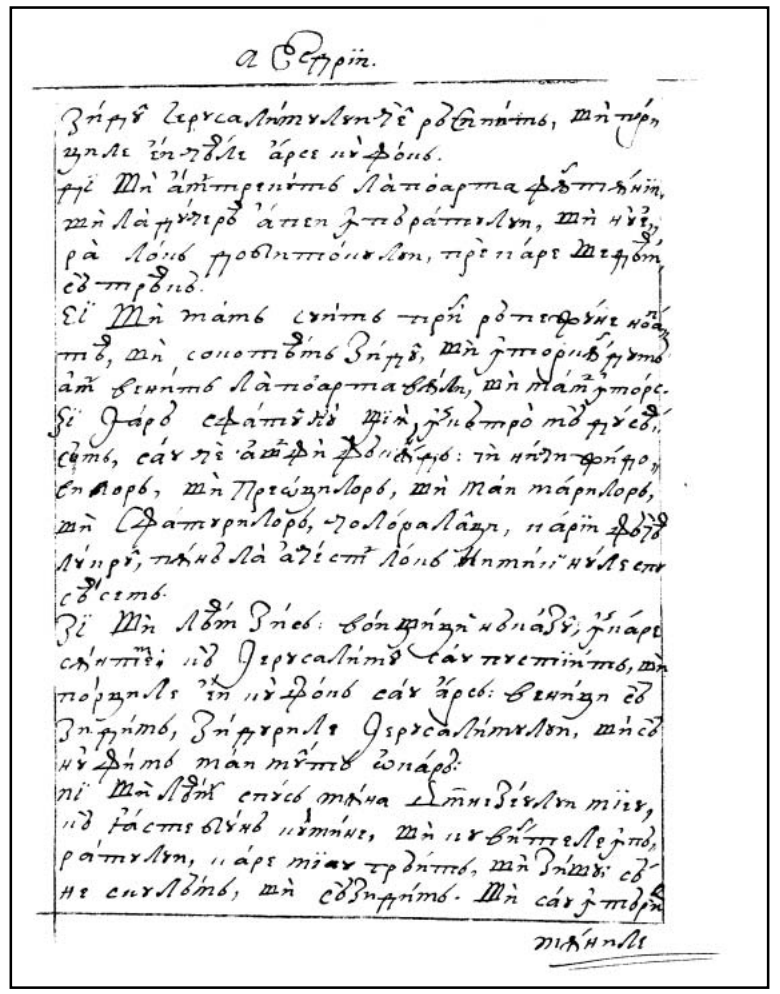

428r

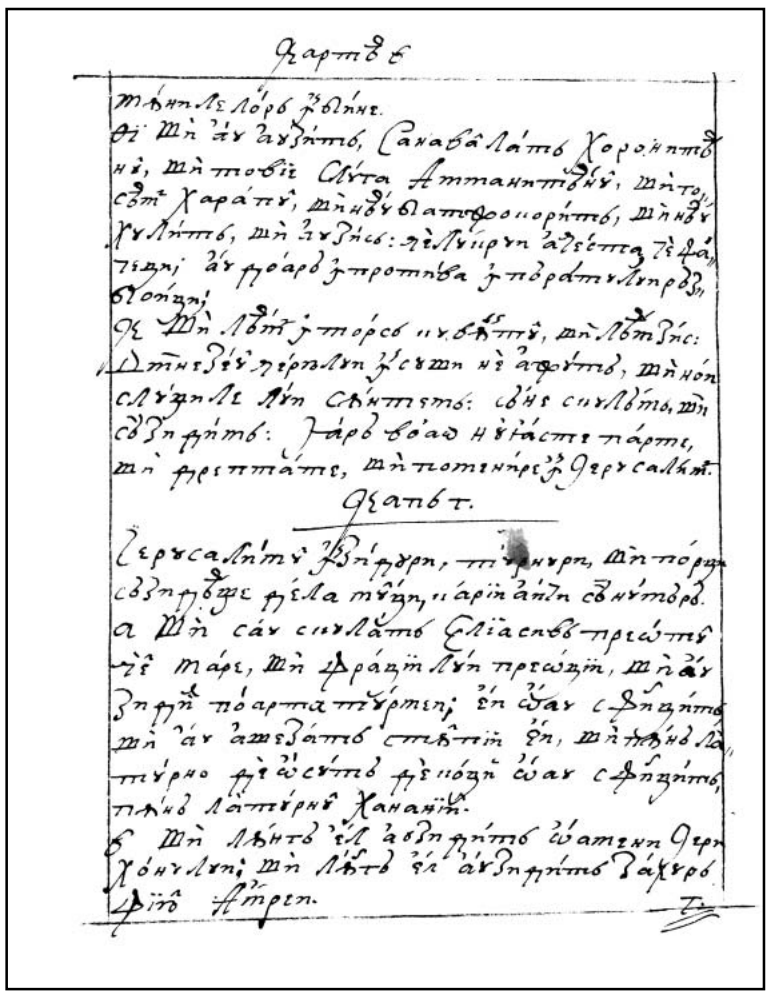

428v

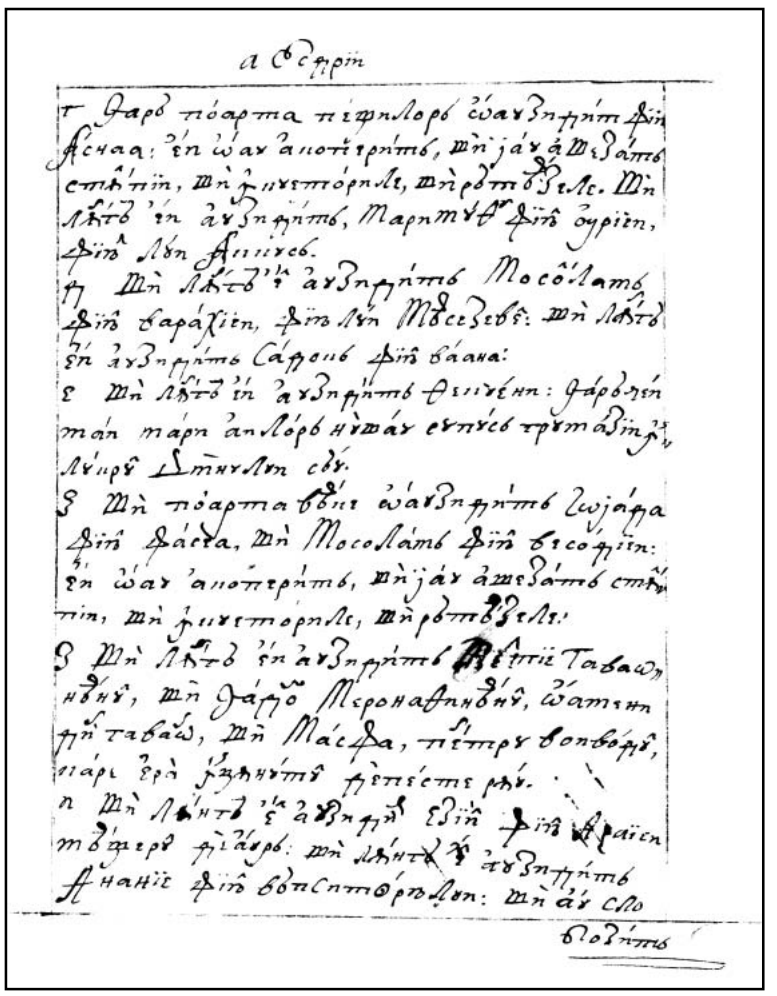

429r

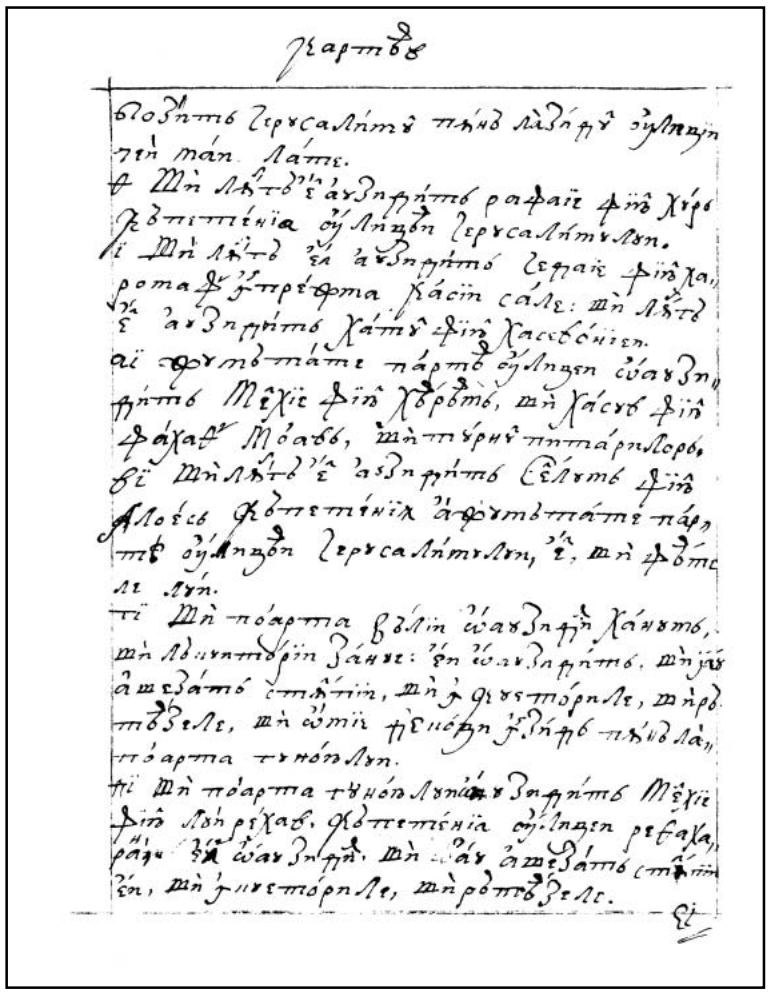

429v

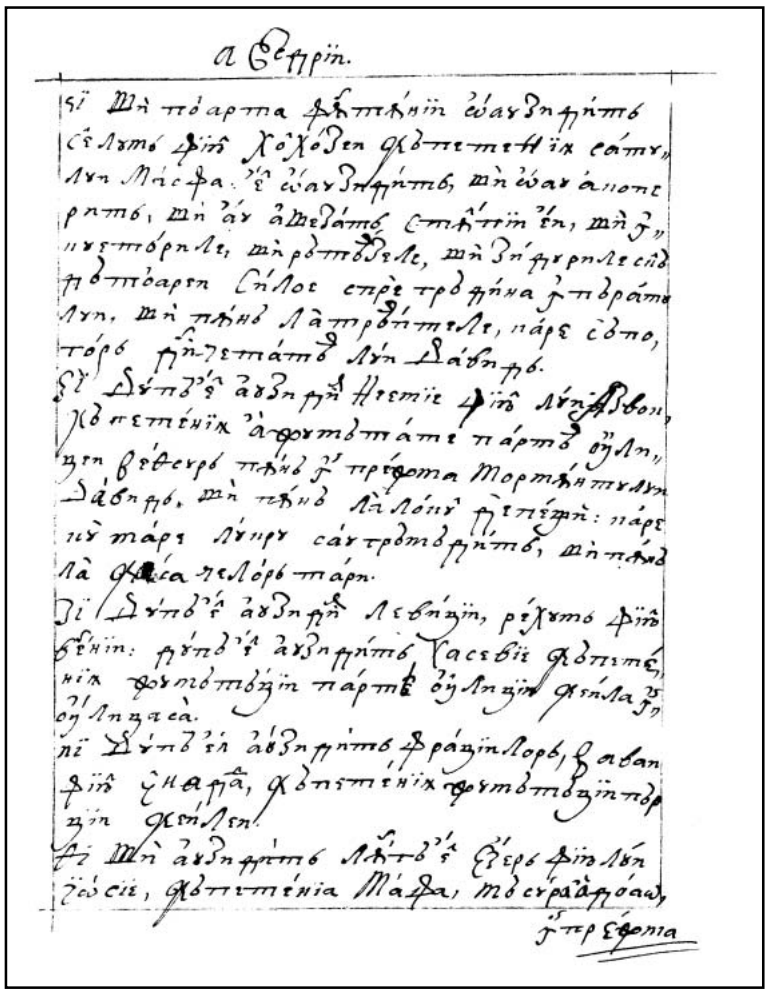

430r

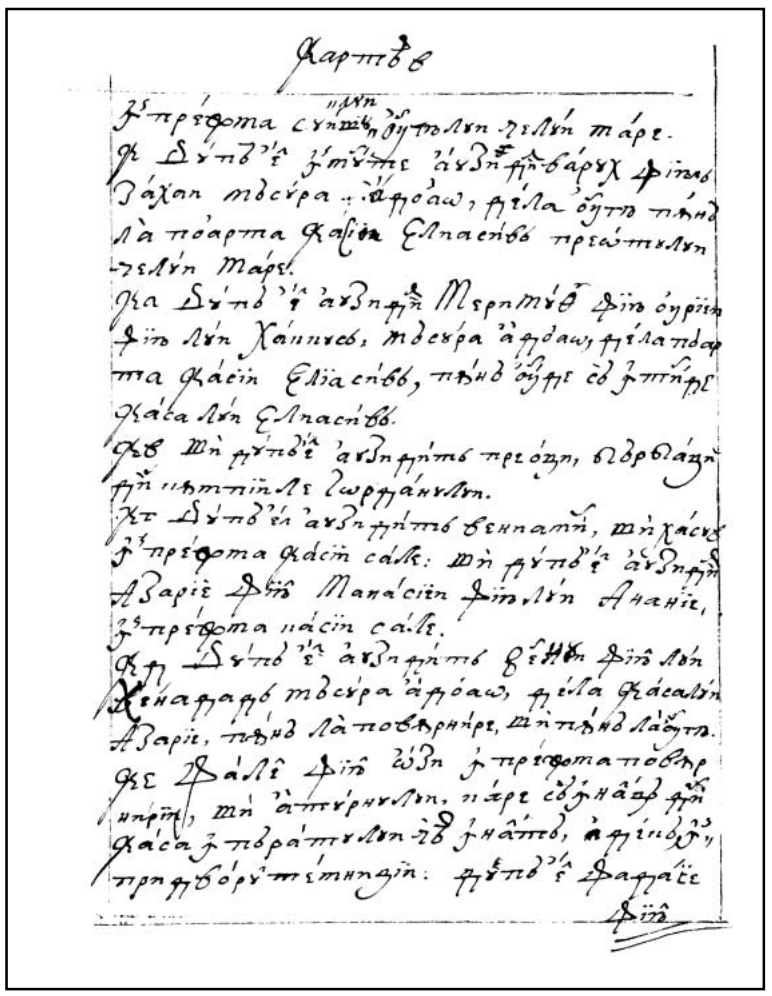

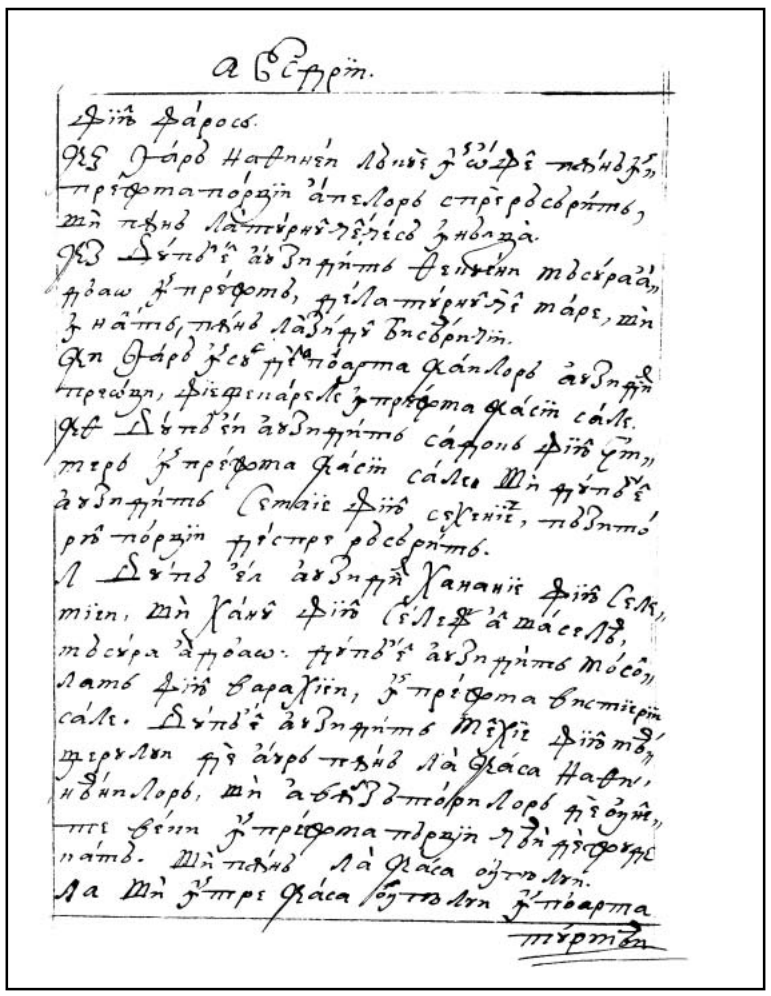

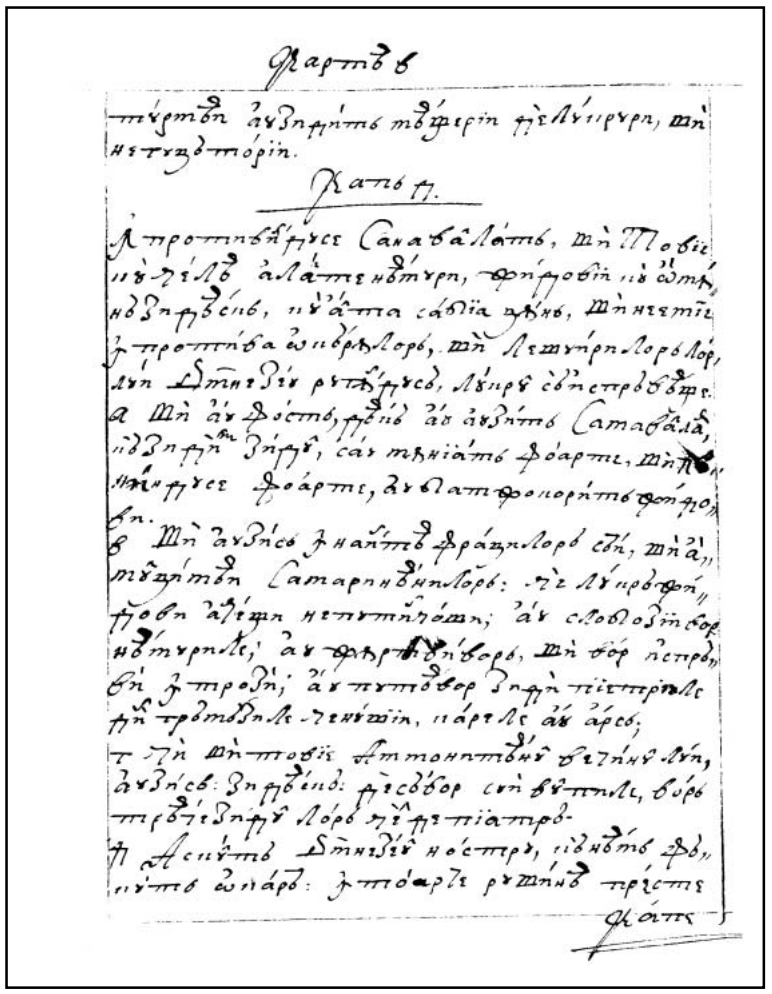

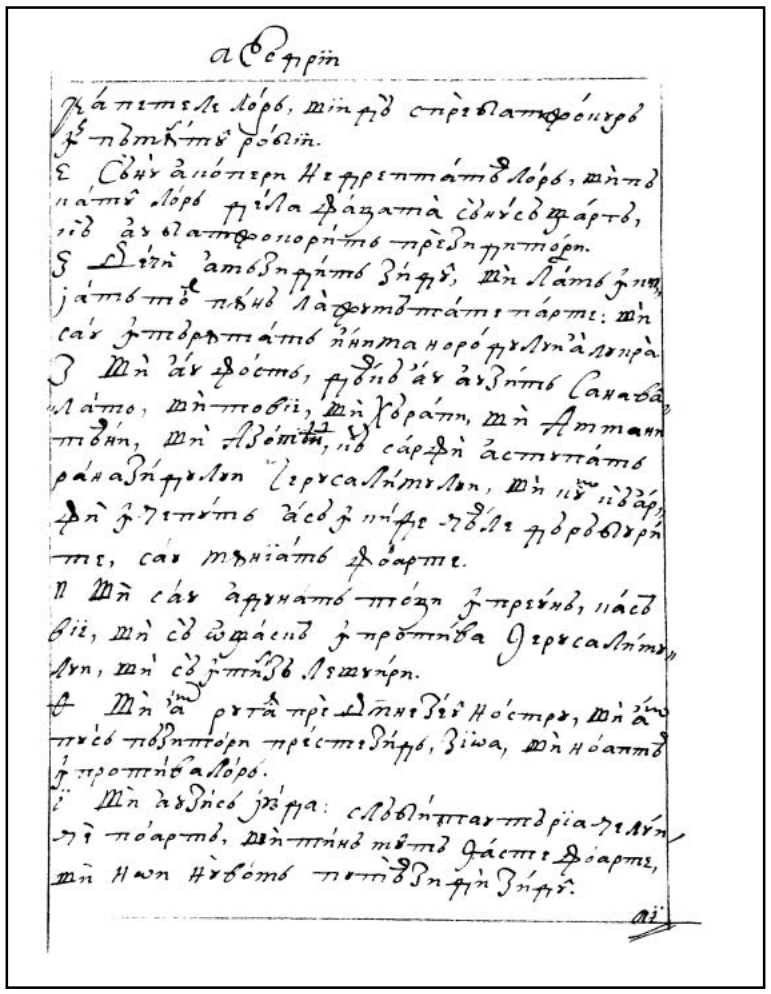

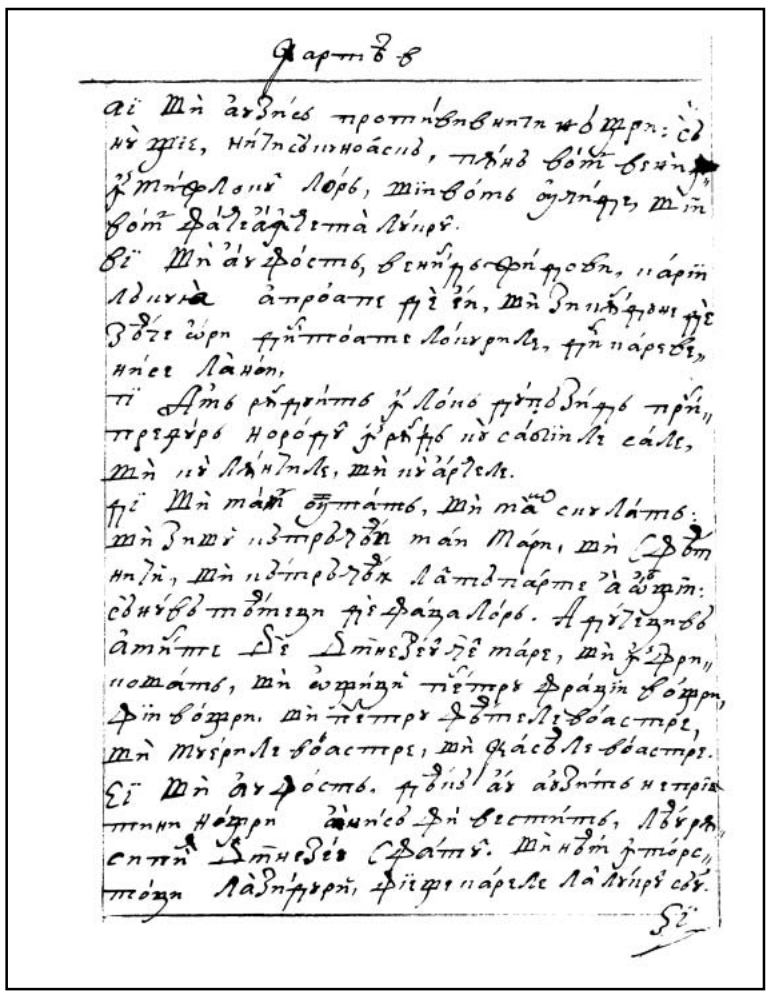

Карт 8 в

ai Mъ аѫдзнєс проторъвнитъ ѡ мъ рн: съ
нѫ рзіс, нълпсъ ѡ нъ ѡасъ, пъкнѣ вѡмъ вѣнѫ
ѫ мънѳлоѵ лорв, мънвѡмъ ѡмънѳрѫ, мън
вѡмъ ѳалеаѳдетнѧ лѵирѣ.
Вї Мъ аѵ ѳѡстъ, вѣнѫ рвѳрѳ ѳрѡвъ, пѧрїн
лвѵнѧ апроѧтс ѳѣ ѣн, Мъ ѕнъкѳрѵнѣ
ѕѡѕе ѡрн ѳѫ нтоѧтс лоѵирлѵ, ѳѫ пѧрсѣ,
нъсе лѧнѡн.
Тї Ѧтъ рѫѳрѵнтъ ѫ лѡно ѳѵнѡѕнѳрв прѫ,
прєѳѵрв норѡѳѵ ѫрѫѳрв нъ сѧѡлїнлѵ сѧлс,
Мъ нъ лѧнѵлс, Мъ нъ ѧѳлс.
ѳї Мъ мѧѫ ѻѵтѧтъ, Мъ мѧѡ снѵлѧтъ:
Мъ ѕнѡѵ нѕпрвлѡѫ мѧн Мѧрн, Мъ Сѳѡѵ
нѕлѫ, Мъ нѡпрвлѡѫ лѧѡпѧрѳ ѧ ѡѫрїн:
сѡнѵѳѡ пѡѡпѕѧ ѳѣ ѳѧѕѧ лорв. Ѧѳѵѕѧнѡѡ
ѧѡѫѳ Ѡѕ Ѡѕнєѕѳѵѫ мѧрс, Мъ ѫѳрн
нѡѡѧтъ, Мъ ѡѫрѧѕѧ пєѳѵр ѳрѧѕѧ ѵѡѳрн,
ѳѵн ѵѡѳрн. Мъ пєѳѵр ѳѡѳѵлєѵѡѧсѳрс,
Мъ мѵѵрлѵ ѵѡѧсѳрс, Мъ ѳѧѕѡѵлѵ ѵѡѧсѳрс.
Сї Мъ ѧѵѳѡѳѳѳъ. ѳѡѡѕ ѧѵ ѧѡѕѧѳѳъ нѵѳрѣѫ
ѳѳѳѧ нѡѫрн ѧѡѫѳѳѳѳѡ ѳѣ ѵѳѳѳѳѳѳ, лѡѵрѫ
ѳѳѳѵ Ѡѳѳѕѡѡ ѳрѧѳѳѵ. Мъ нѡѳ ѫѳѳрс,
ѳѳѡѳ лѧѕѳѫѵрѵ, ѳрїѳѵ пѧрѵѣ лѧ лѵирѵ сѡѵ.

Сї

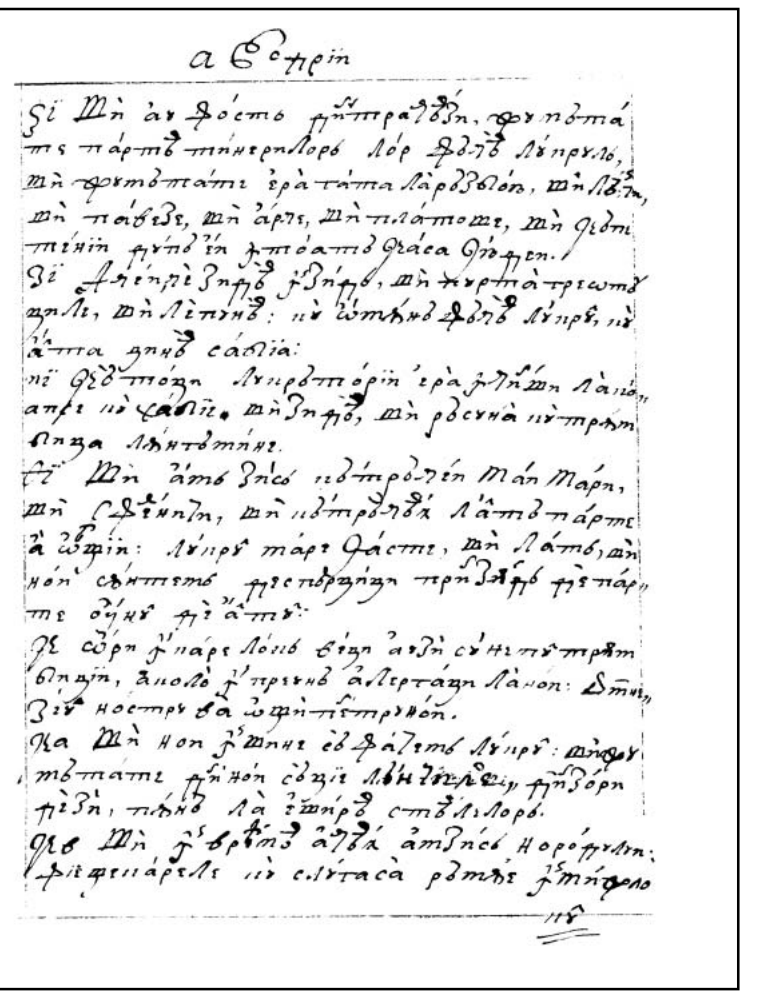

а Сѳѳрїѳ

Сї Мъ ѧѵ ѳѡѳѳѳ ѳѫѳѳѵѫѕѳѵ, ѳѵ нѡѳѧ
ѳѳ пѧрѳ ѳѳѳѵѵѳрлѡрѡ лѡр ѳѡѕѳ лѵѳрѵлѡ,
Мъ ѳѵѳѳѳѡѳѳѳѳ ѣрѧѳѳѳѳ лѧѵѡѕѳлѡѳ, Мъ лѡѕѳ,
Мъ ѳѧѡѵѕѕ, Мъ ѧѵѳѕ, Мъ ѵлѧѳѳѡѳѕ, Мъ ѳѕѡѳ
ѳѳѵѵѳѵ ѫѵѳѡѕѵѵ ѫѳѳѡѳѳѳ ѳѵѧѳѧ ѳѵѳѳѵ.
Сї Ѧѳѵѳѳѳѵѕѳѳ ѫѳѵѳѳ, Мъ ѵѵѳѳѳѧѳѳѳѕѡѳ
ѳѵѵѵѕ, Мъ лѵѳѵѡѳ: ѵѵ ѡѳѵѡѵѡ ѳѡѵѕ лѵѳрѣ, ѵѵ
ѧѳѳѳѳ ѕѵѡѡ сѧѡѵѵѵ:
ѵї ѳѕѕ ѳѳѡѳѵ лѵѳрѕѳѳѵѵѵ ѵѧѫѫѵѵѵѡѵ лѧѵѡѳ,
апрѣ ѵѵ ѧѡѡѵѵѵ, Мъ ѕѵѵѵѳѵ, Мъ ѫѕѵѵѧ ѵѵ ѳѳѳѳѳѳ
ѳѵѵѫ лѧѵѵѳѳѳѵѵѵ.
Сї Мъ ѧѳѳ ѕѵѵѕѡ ѵѕѳѳѳѫѕѵѵ Мѧѵ Мѧрн,
Мъ Сѫѳѵѵѵѵ, Мъ ѵѕѳѳѳѫѕѫѳѵ лѧѳѳ пѧрѳѳ
ѧ ѡѫрїн: лѵѵѳѵ мѧрѣ Ѫѧѳѳѳ, Мъ лѧѳѳ, Мъ
нѡѵ сѵѵѳѳѳѳѳ ѳѳѕѳѳѳѵѫѵ ѳѳѳѵѵѵѵ ѳѳѵѵѵ ѳѳѵѵ
ѳѳ ѡѧѳѳ ѳѳѵѵѵ ѳѳ ѧѳѳѳ:
Ѫ сѫѳѳ ѵѵ ѵѧѳѳ лѡѵѡ ѳѵѫѵ ѧѫѵѵ сѵѵѵѳѳѳѳѳѳѳ
ѳѵѵѫѵ, ѧѵѡѡѡ ѵѵ ѳѳѳѳѳѳѳ

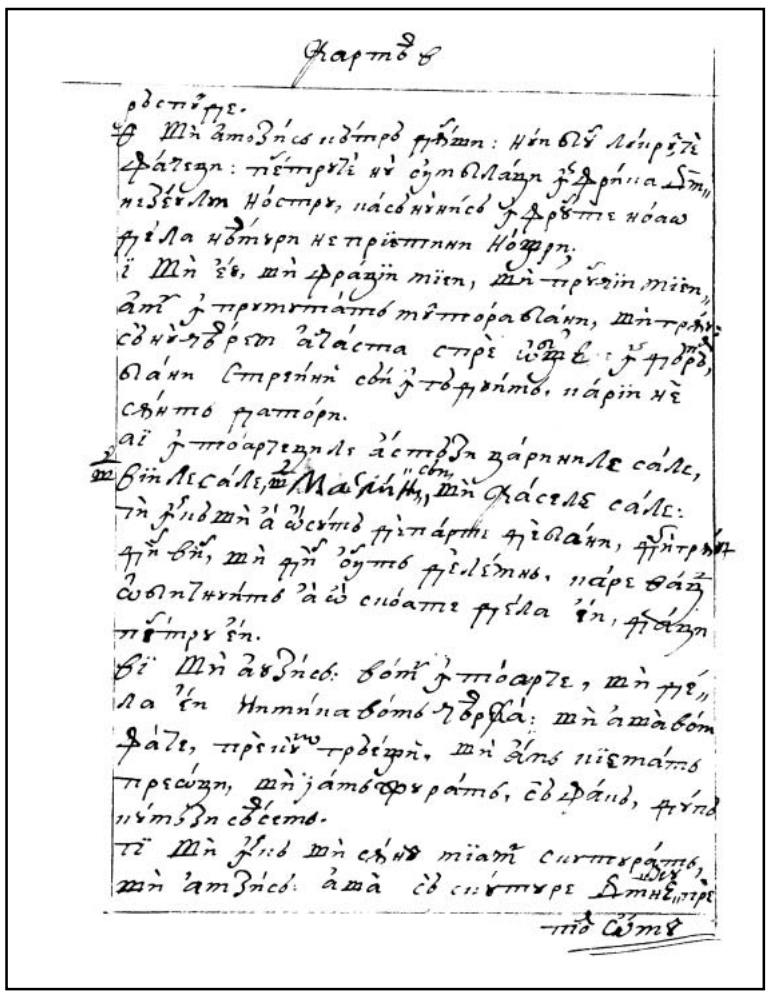

434v

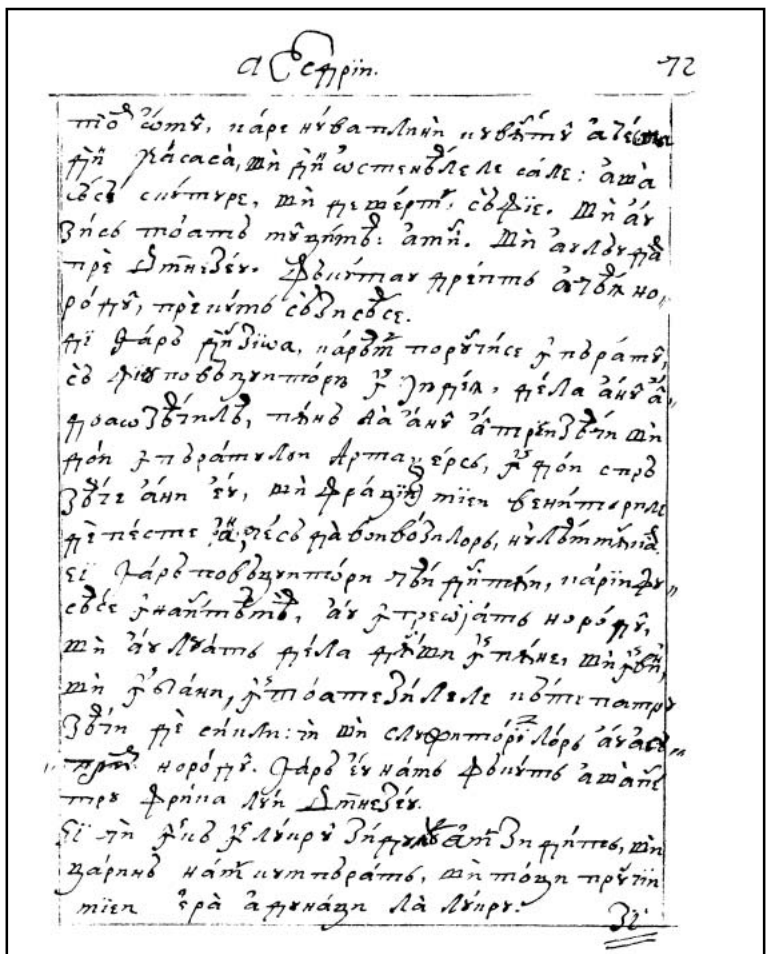

435r

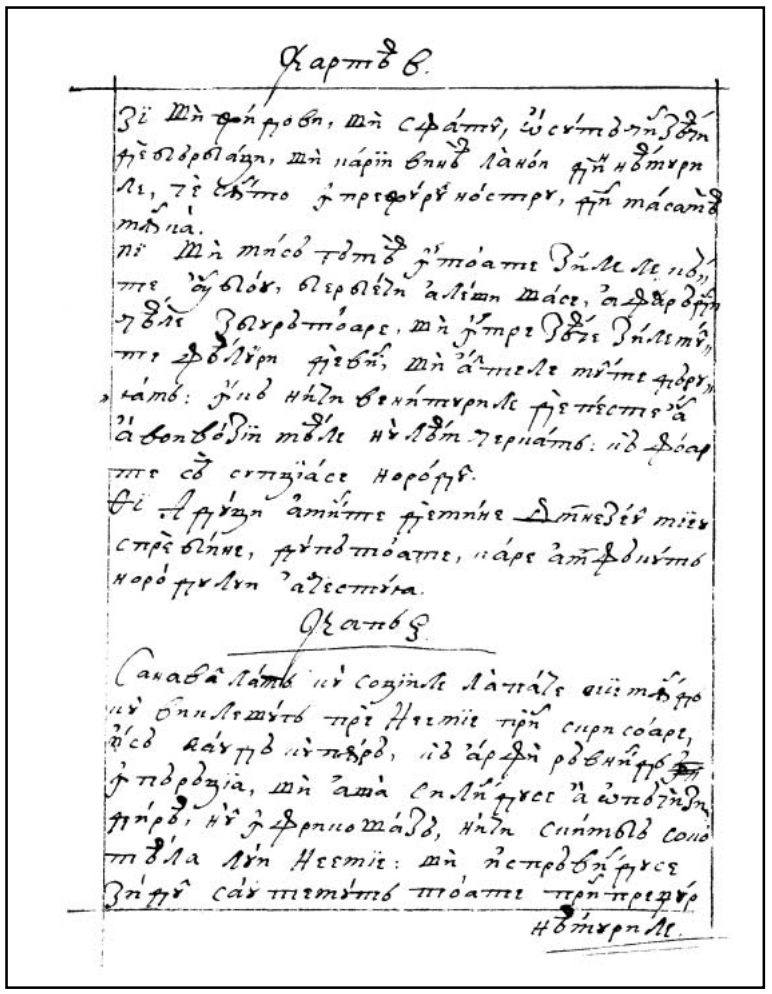

435v

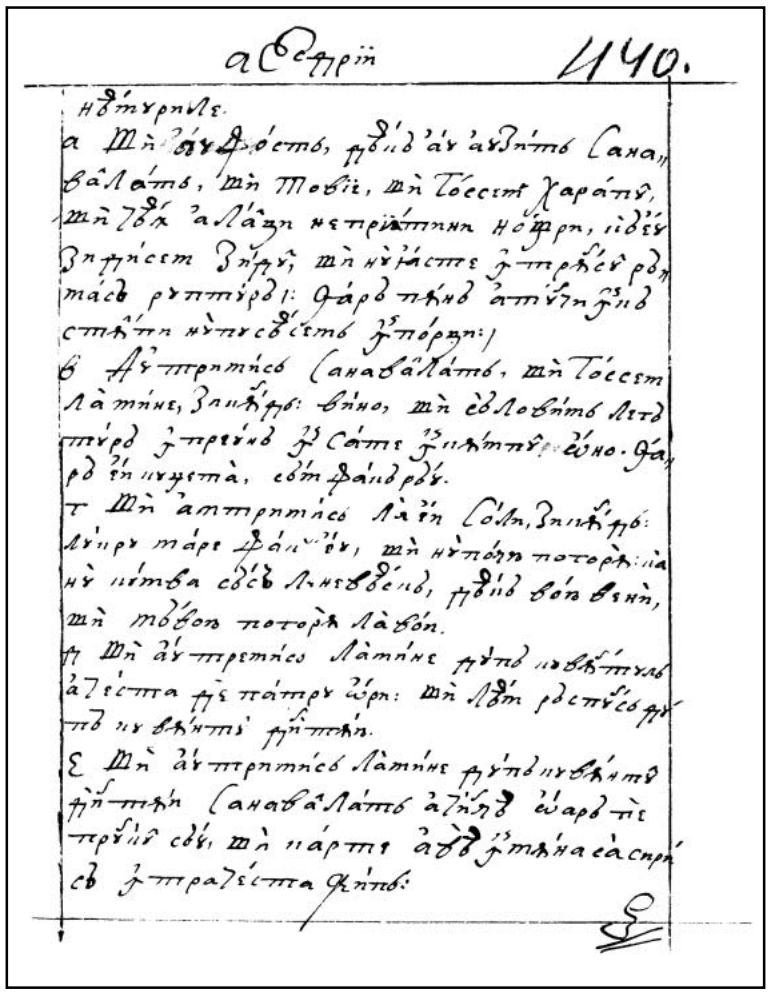

436r

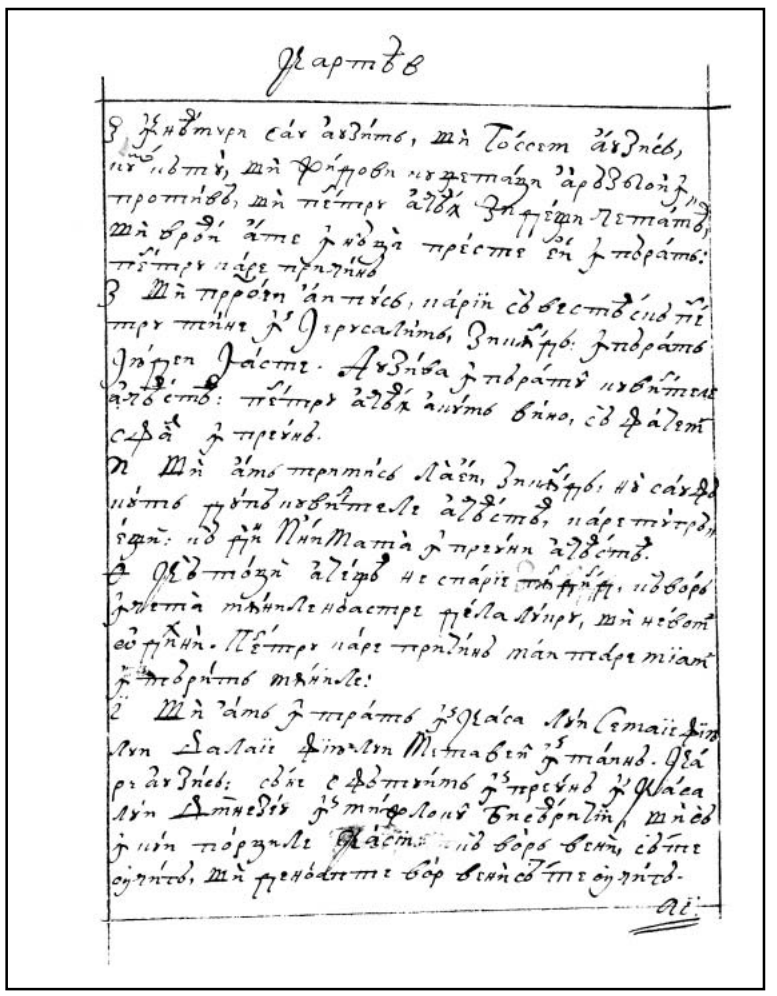

436v

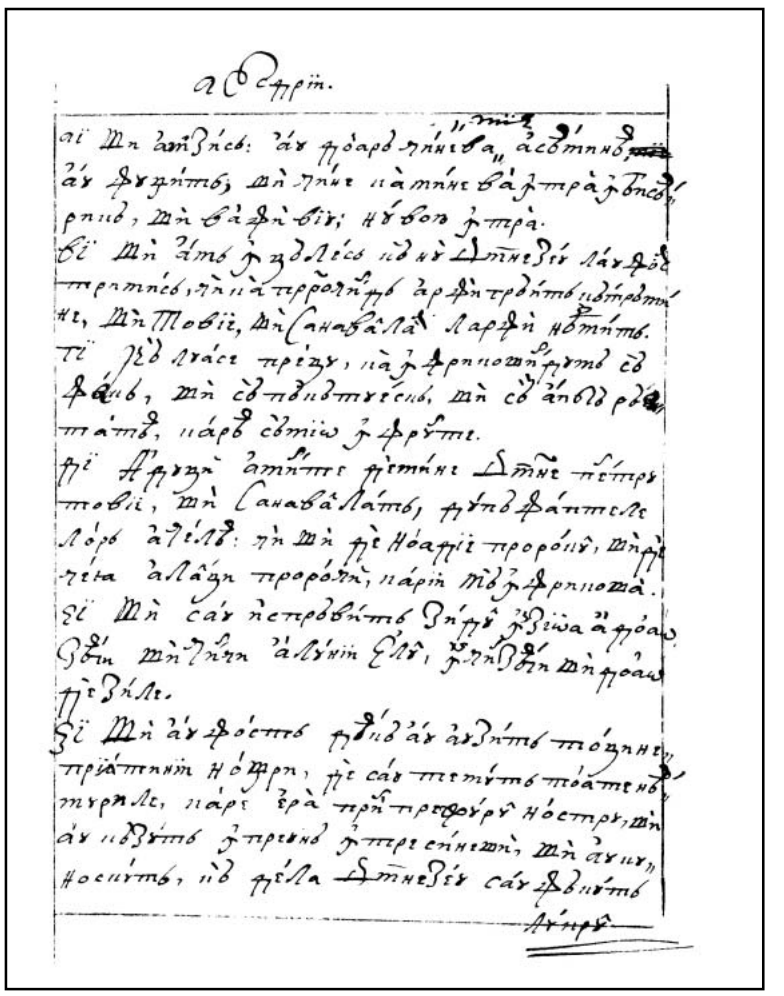

437r

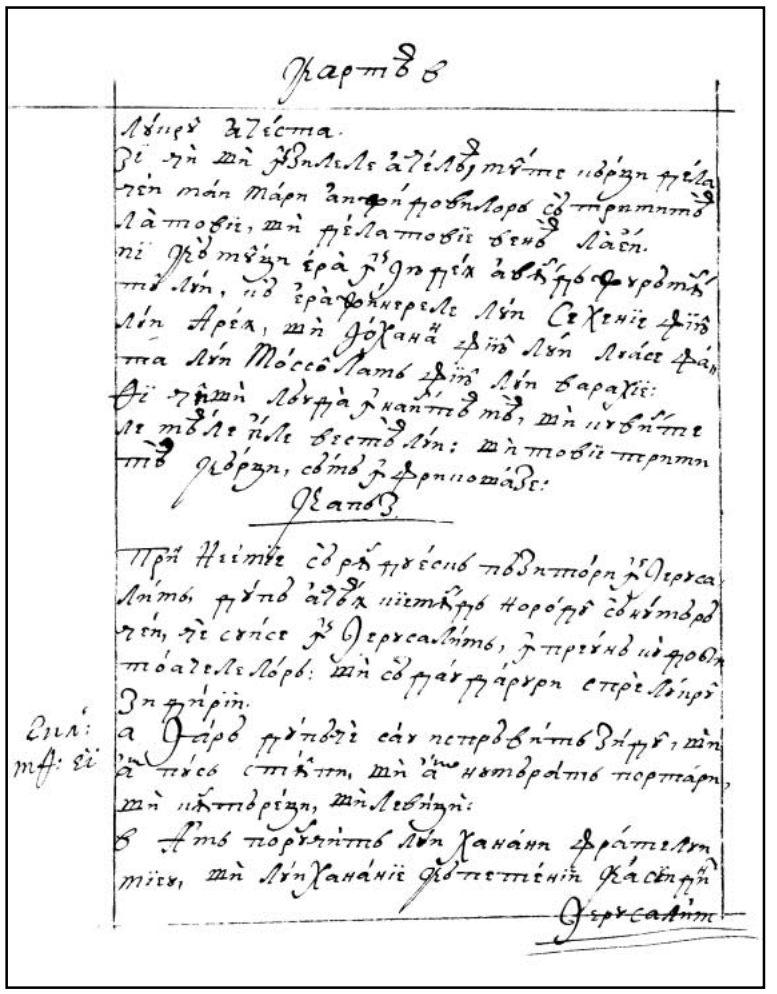

437v

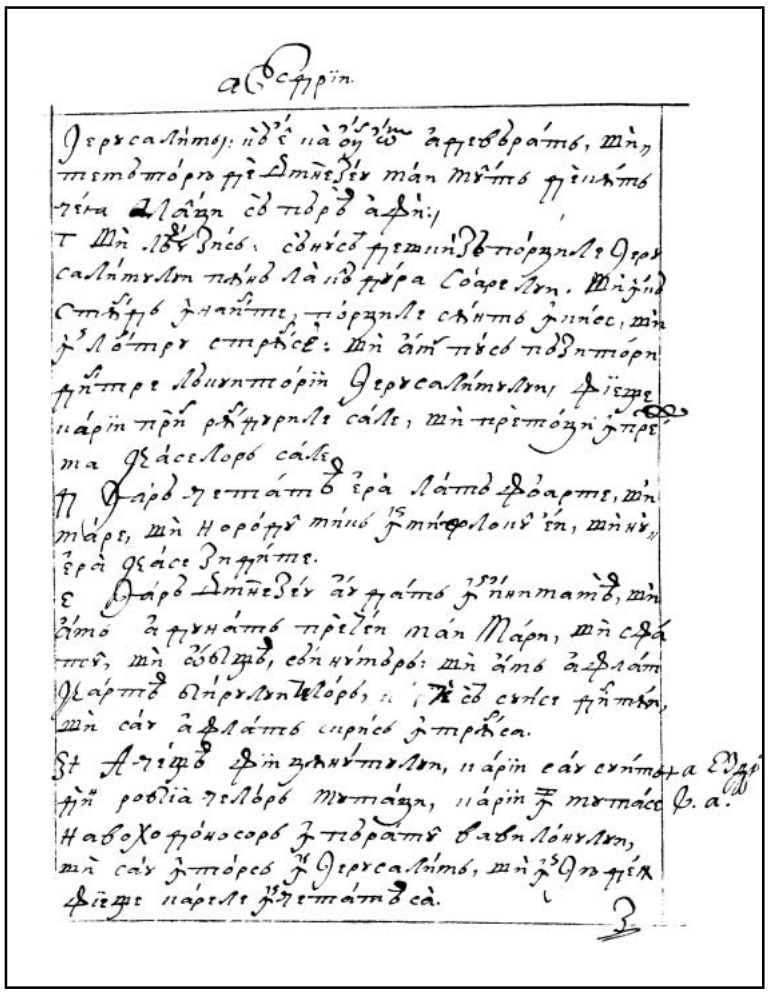

438r

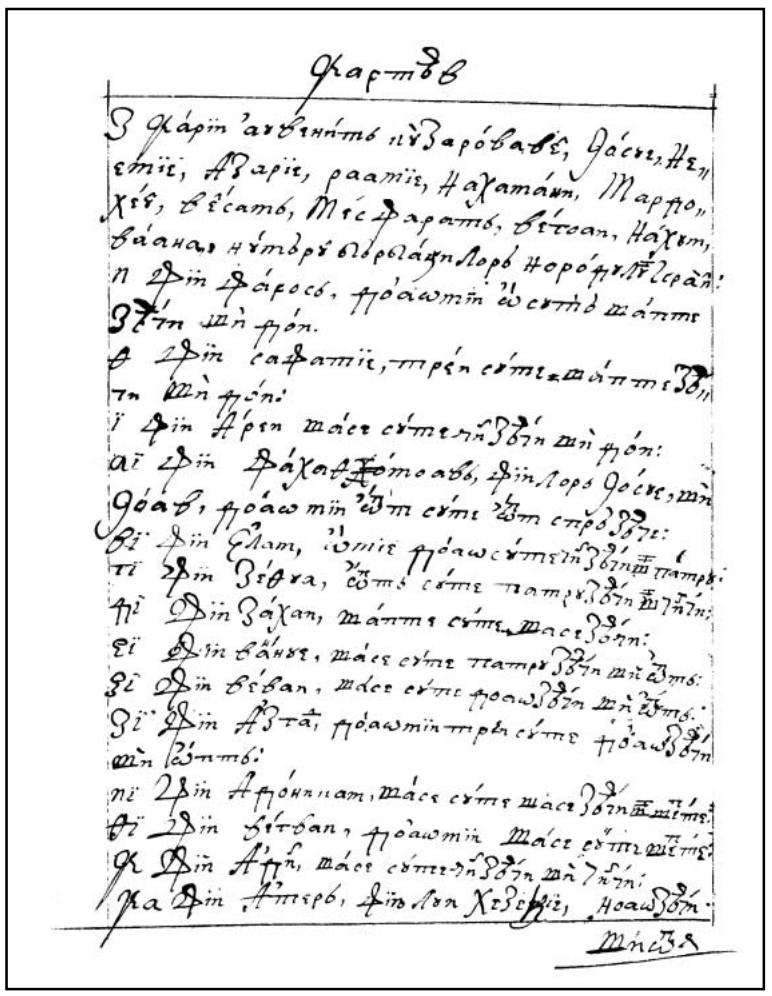

438v

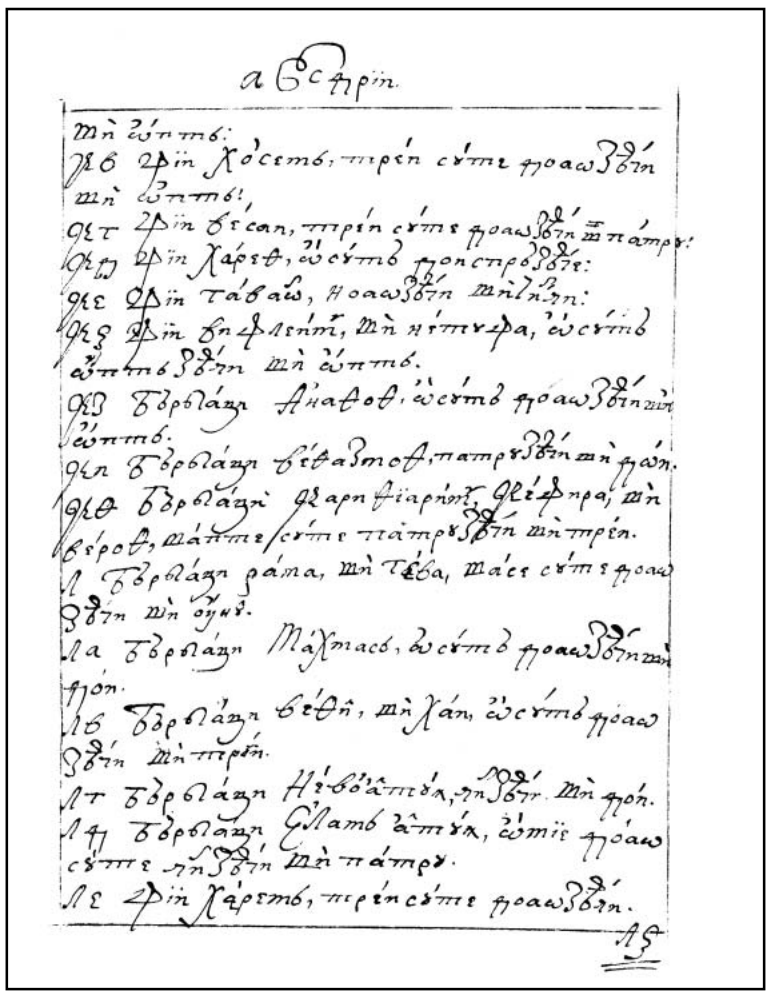

439r

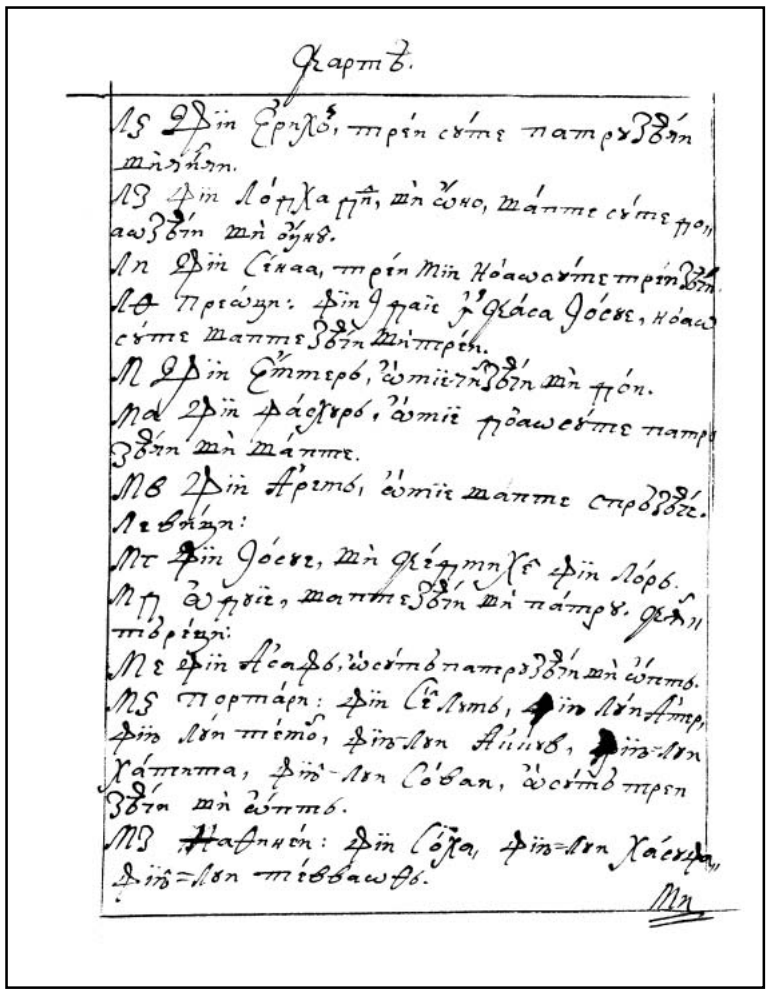

439v

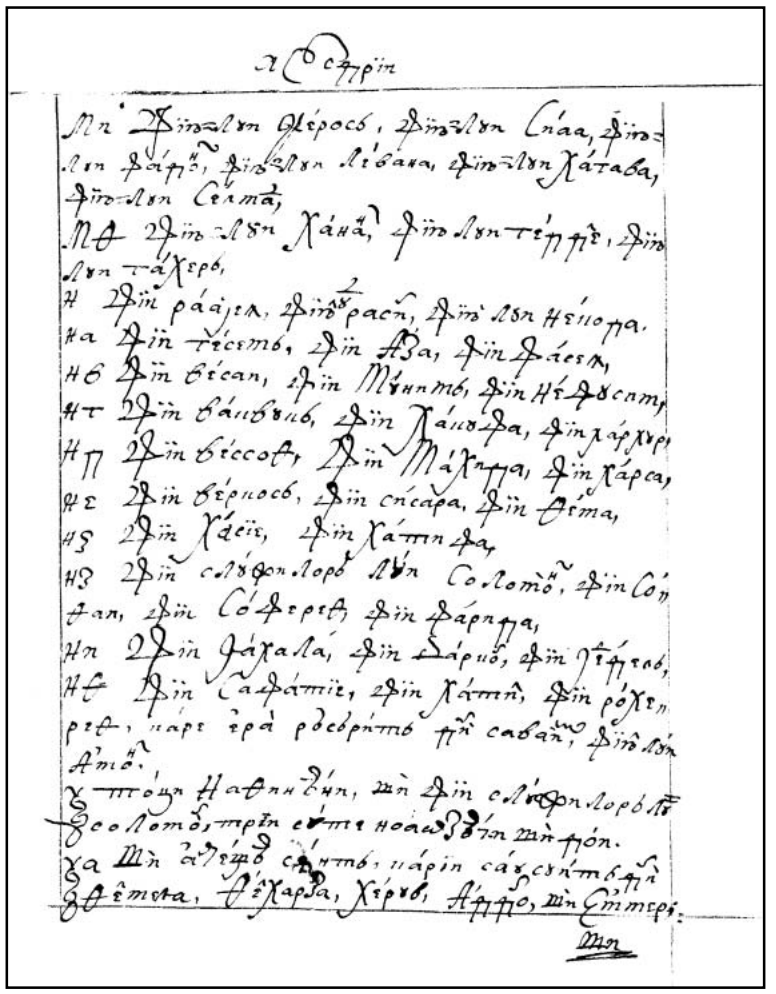

440r

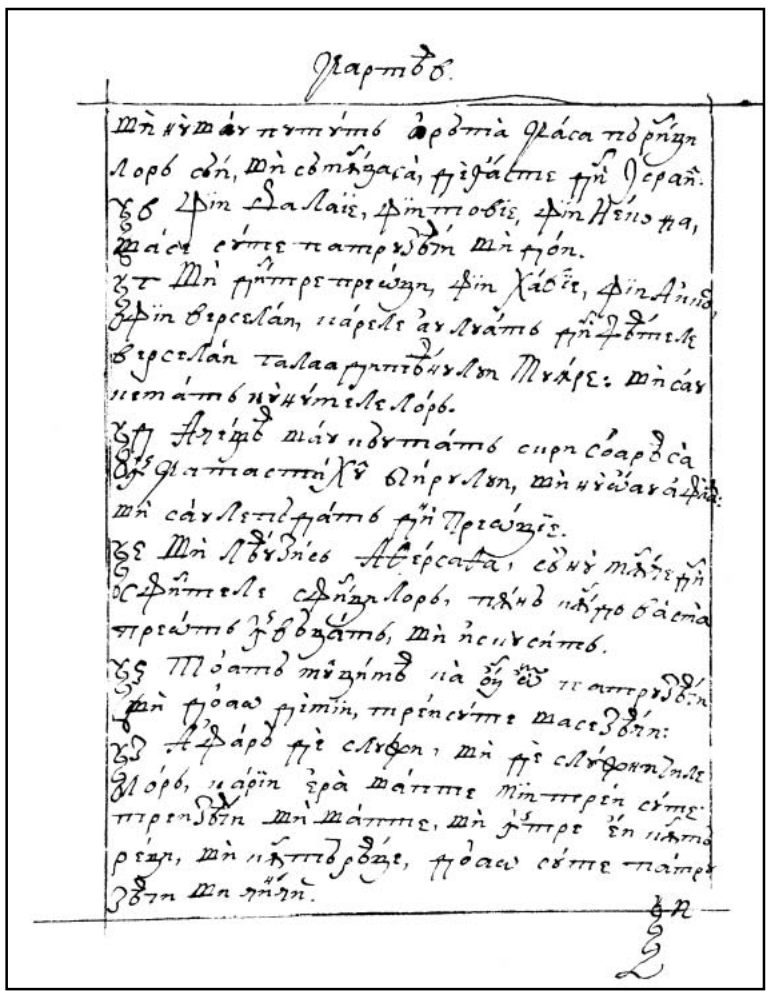

440v

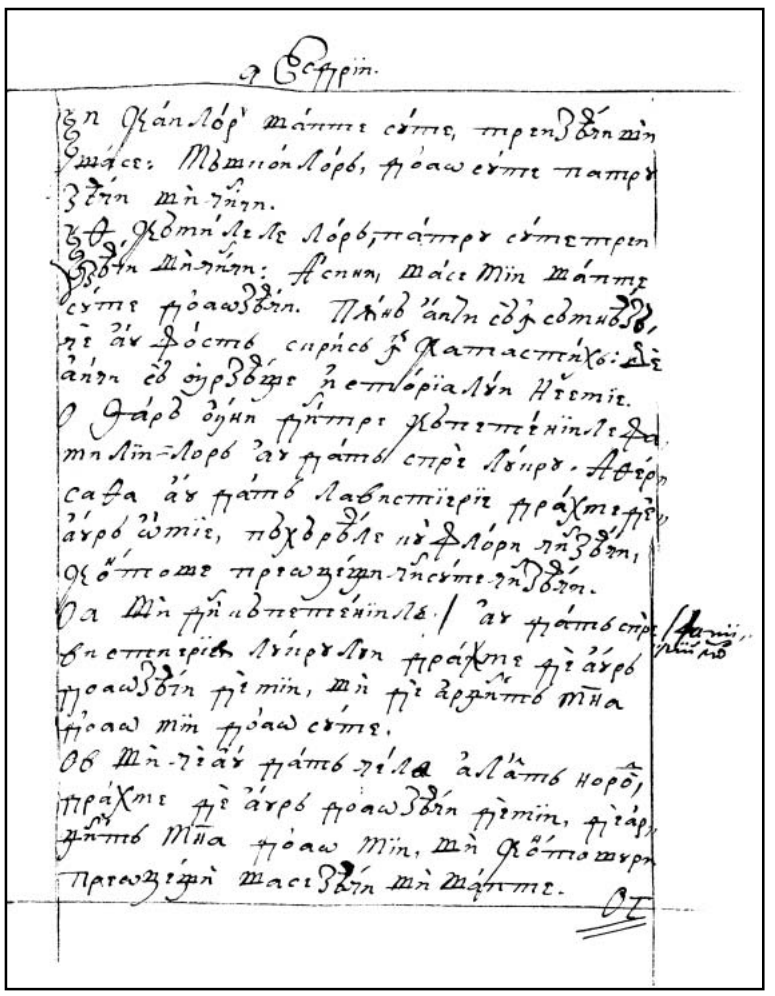

441r

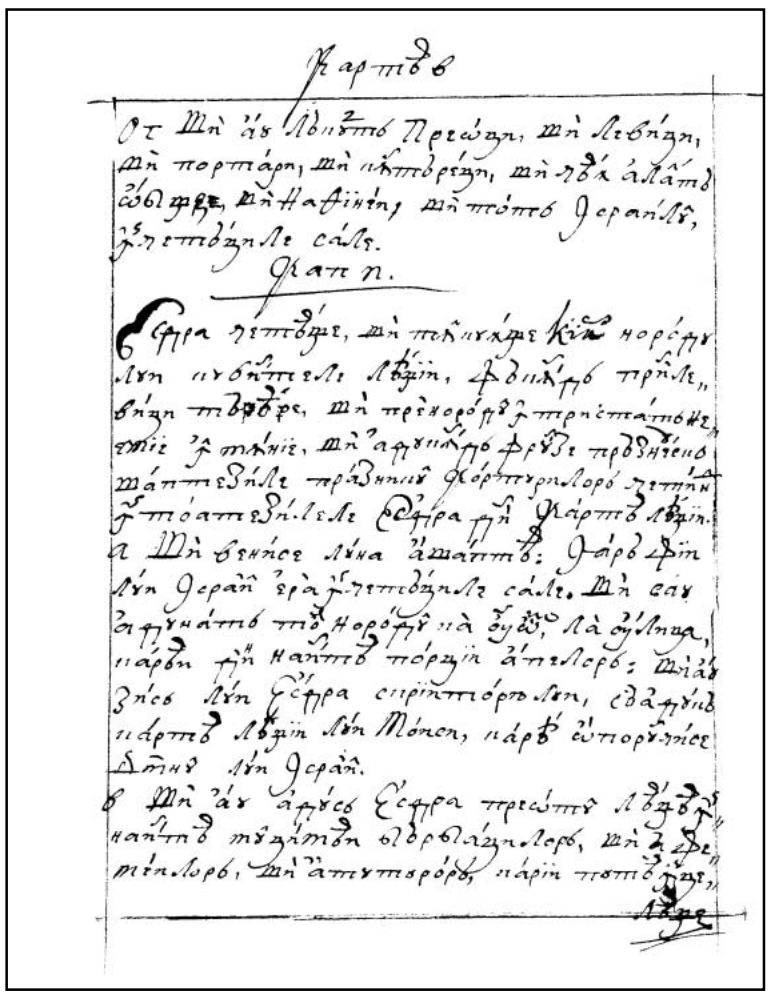

441v

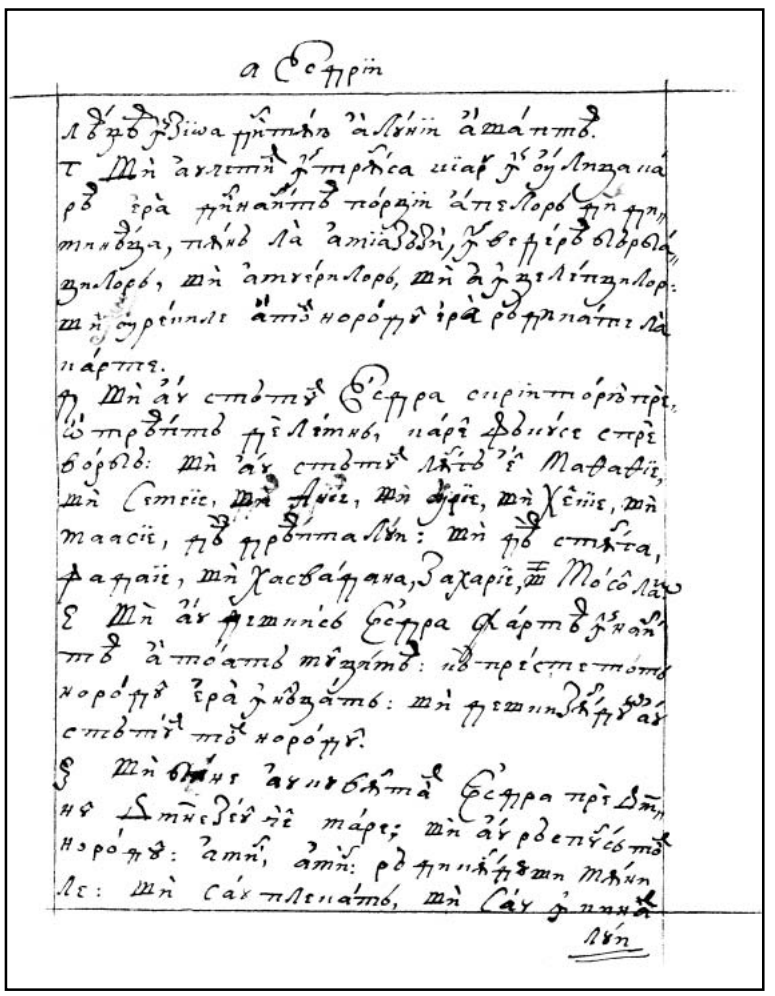

442r

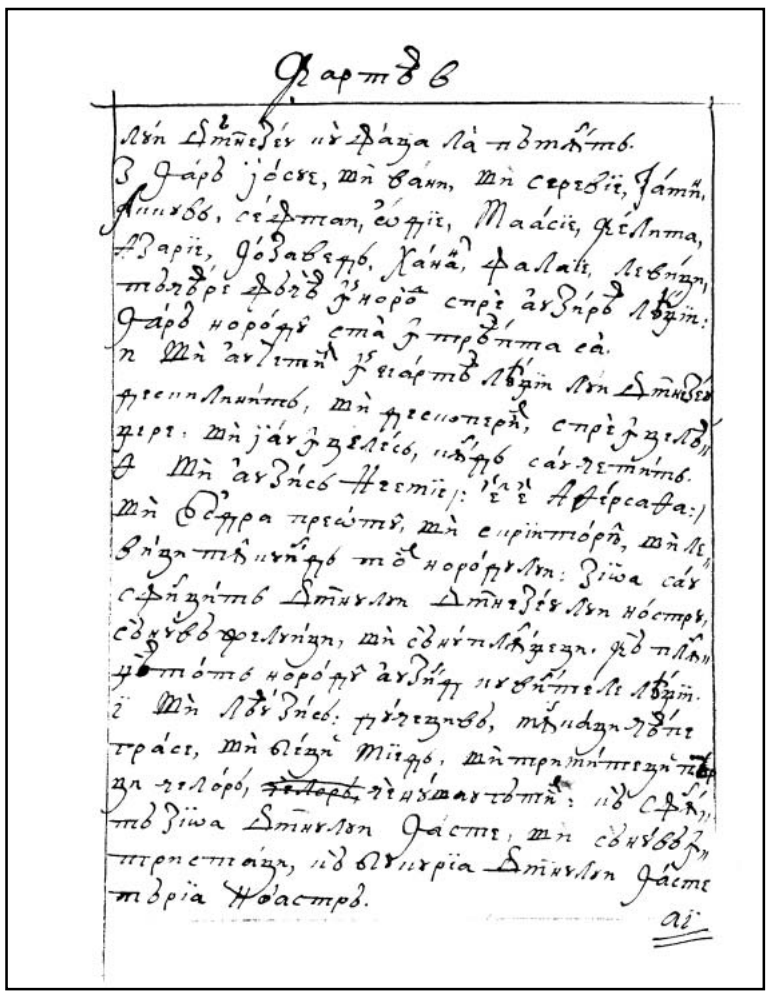

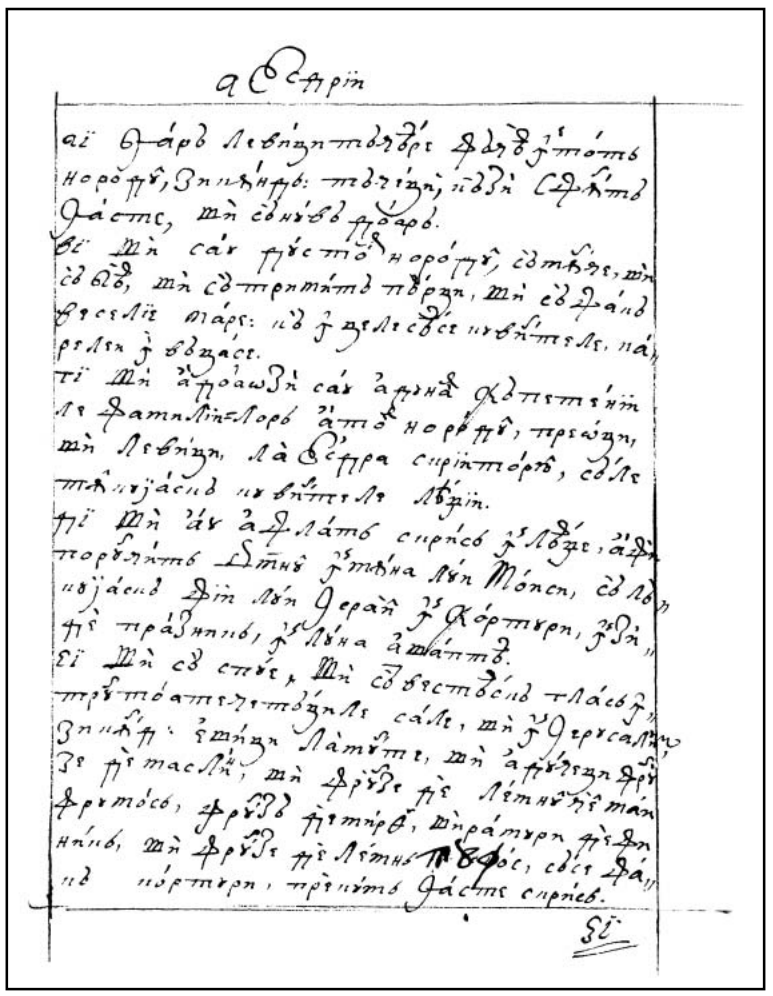

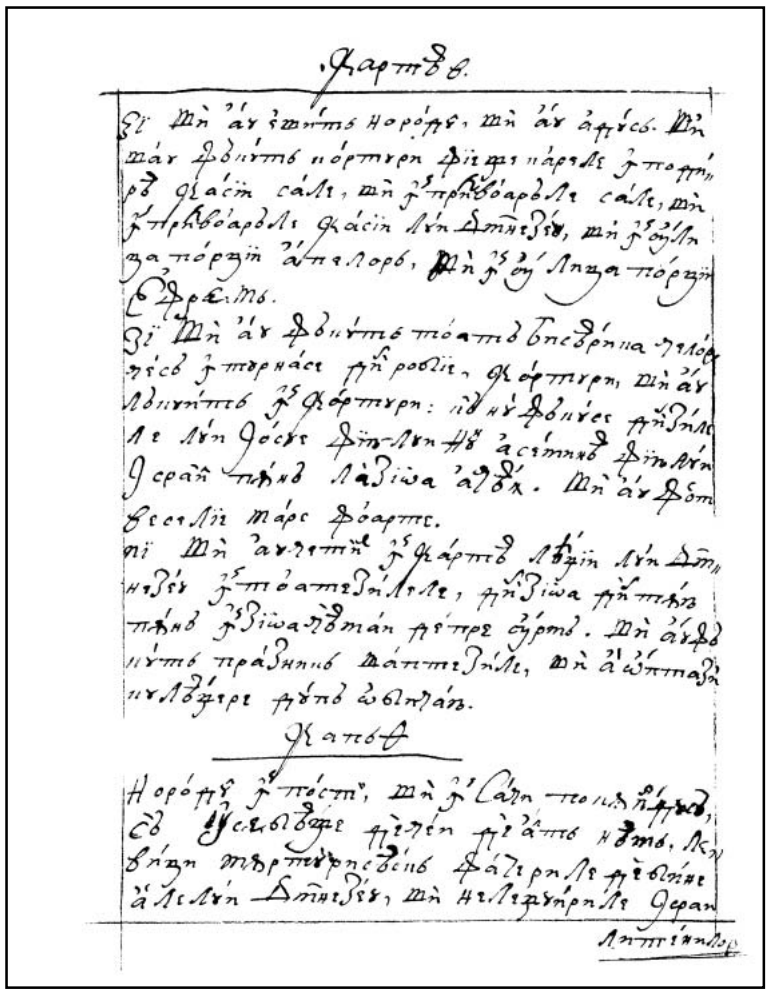

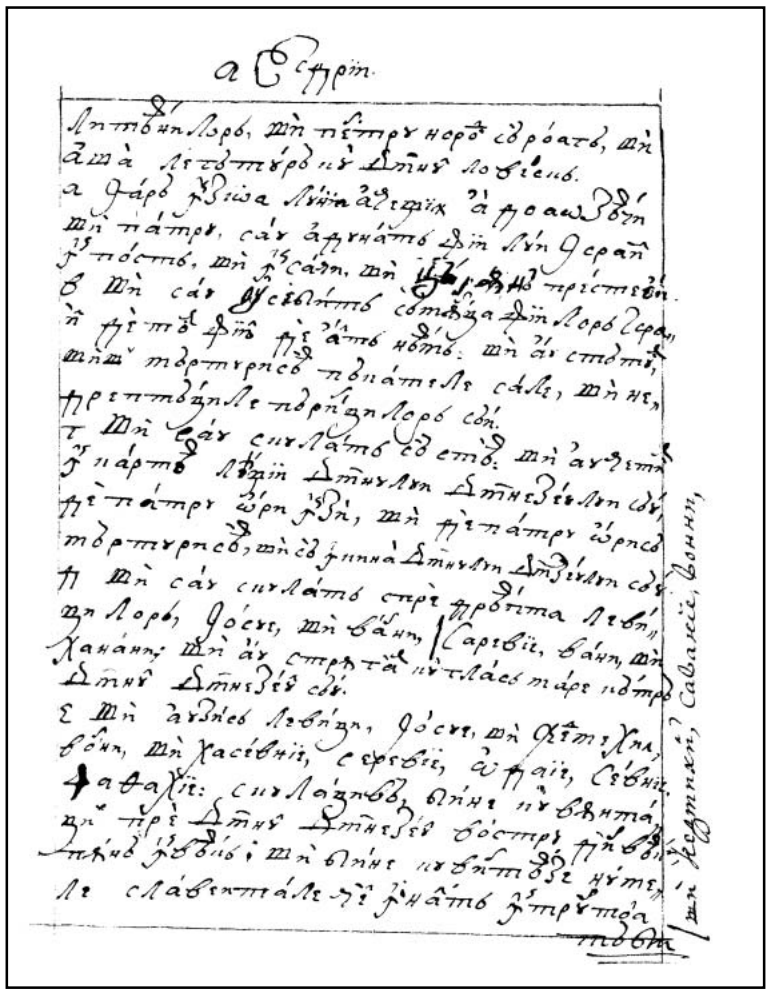

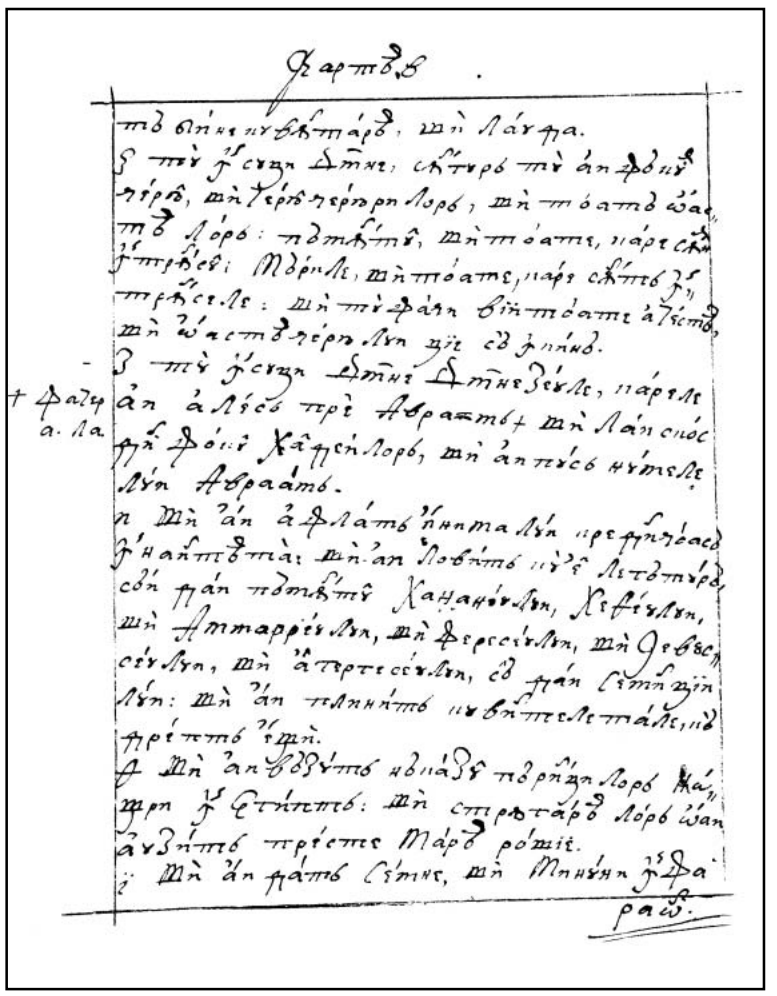

Καρτεα Β.

τοβ δίνε νεβήτάρβ, μὴ λάτρα.
Ş τὴ ϳ̃ςεαν Δ̃μνε, сẵтръ τὴ ἀнфóнїѣ
тáрѣ, μὴ ϳ̃ερѣ тεрóрнлорѣ, μὴ тóатѣ ѿáа
тѣ лóрѣ: тѣтнкѣтѝ, μὴ тóатε, нáрε сẵ
ϳ̃тръ́ѣ: Мδрнле, μὴ тóатε, нáрε сẵтѣ ϳ̃
тръ́селе: μὴ тѣ́фáнн бїн тóатε áлсѣтѣ,
μὴ ѿáстѣ тεрóрнлн ѹїε сѣ ϳ̃нúнѣ.
Ş τὴ ϳ̃ςεαν Δ̃μνε Δ̃μнεзéле, нáрεле
+ фалц ан áлсéѣ трѣ̀ Авраáмѣ μὴ лáнсиóс
а. ла ϳ̃нѣ фóнѣ Хâрсéлорѣ, μὴ ан тсéѣ нѵмсле
лúн Авраáмѣ.
Μὴ ан áфлáтѣ ѵ̃нмалúн прεфнцéасѣ
ϳ̃нантѣвнáї μὴ ан лѣвáтѣ нѵ̀ѣ лεтѣтнрѣ,
сѣ́н фáн тѣтнкѣтѝ Хананéлúн, Хεфéлúн,
μὴ Аттарρéлúн, μὴ Φερсéлúн, μὴ Θевε
сéлúн, μὴ áтартесéлúн, сѣ́ фáн Сѵмнѵїн
лúн: μὴ áн тлннáтѣ нѵвѣтслεтáле, нѣ
трéтѣ ѵ̃нѵ.
Φ Μὴ ан бѣ́ѵáтѣ нвнáδѣ тѣрнгн лорѣ Ка
ѵрн ϳ̃ Сτнáтѣ: μὴ спрѣтáрѣ лóрѣ ѿáн
áнδнтѣ трéсте Мáрѣ рóнїε.
ї Μὴ áн фáтѣ Сѵмнѵ, μὴ Мнúнн ϳ̃Δа
раѿ.

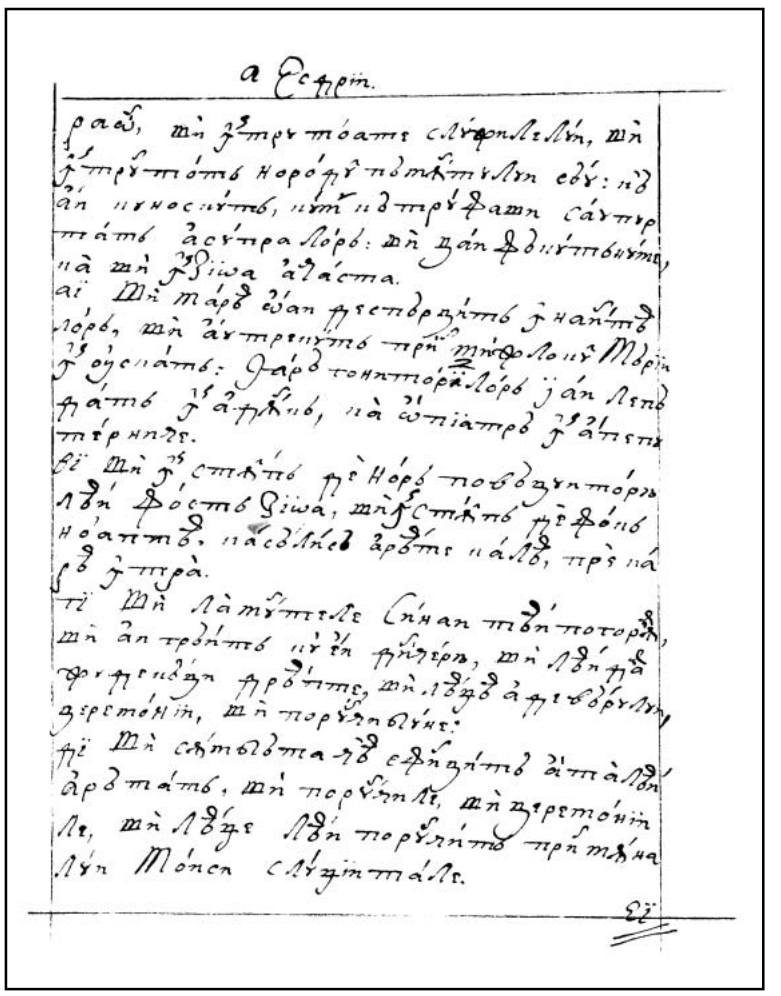

а Есфрїн.

раѿ, μὴ ϳ̃тръ тóатε слúфслεлúн, μὴ
ϳ̃тръ тóтѣ Нороф̂ тѣтнкѵлúн сѣ́: нѣ
áн нѵносúтѣ, нѵ̀ѣ нѣтръфатн сáтръ
тáтѣ áсúтра лóрѣ: μὴ ѵáн фнúтѣвнѵ́тε,
нà μὴ ϳ̃ѕїѿа áлáста.
аї Μὴ Мáрѣ ѿáн фнестернúтѣ ϳ̃нантѣ
лорѣ, μὴ áртрεнúтѣ прѣ̂ мнóфолúѣ Мδрїн
ϳ̃оусíатѣ: Фáрѣ тонптюрáлорѣ ϳ̃áн лεпѣ
фáтѣ ϳ̃áрнлúѣ, нà ѿ̃ніатрѣ ϳ̃áлεтн
тéрнндѕ.
бї Μὴ ϳ̃ ςтнкѣтѣ прѣ Нóрѣ тѣбѣдѵнтóрѵ
лѣ́н фóстѣ ϳ̃ѕїѿа, μὴ ϳ̃Стнкѣтѣ фѣ́фѣлѣ
Нóатѣтѣ. нáсѣлúсѣ áрѣ́тε нáлѣ, прѣ нá
ϳ̃ѣ ϳ̃тръ́а.
гї Μὴ лáтѵ́тεле Сúнан тѣ́нтотрѵ́,
μὴ ан трѣнúтѣ нѵ̀ѣ фнúрѣ, μὴ лѣ́нфа
фрнгнѣ́ѵн фрѣ́тнтε, μὴ лѣ́ѵѣ áрεвóрúлн,
зерεтóнїн, μὴ порѵ́нлúнѣ.
дї Μὴ сѣнтѣвѣта нѣ̀ ефнúгнтѣ ѣнтáлѣ
áрѣтáтѣ, μὴ порѵ́нлѣ, μὴ зерεтóнїн
лѣ, μὴ лѣ́ѵѣ лѣ́н порѵ́нлнтѣ прѵ́ тнúна
лúн Мóисѣ слúѵнтáле.
Ϡї

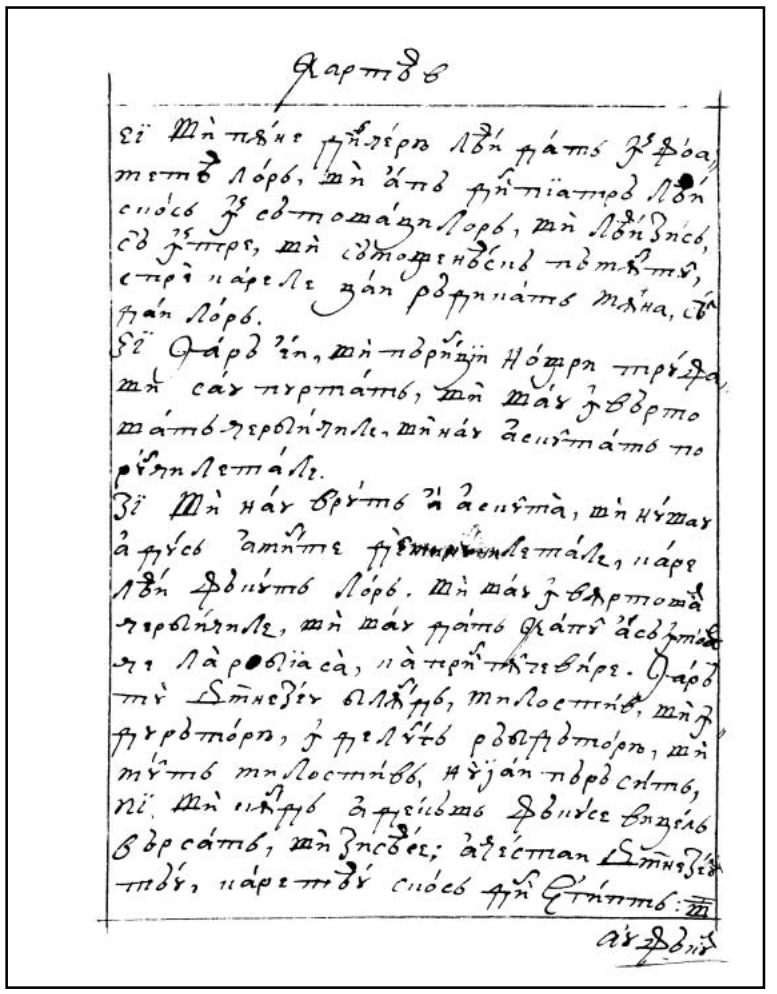

Καρτεα Β

εї Μὴ пѣ́нε ϳ̃нѵ́рѵ лѣ́н фáтѣ ϳ̃ѣфóа
тεтѣ лóрѣ, μὴ áтѣ ϳ̃нѵ́їатрѵ лѣ́н
сиóсѣ ϳ̃ сѣ̂томáѵнлорѣ, μὴ лѣ́нѕнсѣ,
сѣ̂ ϳ̃тръ, μὴ сѣ̂тоѵрεнѣсúѣ пѣтнкѵ́тѣ,
спрѣ́ нáрεле ѵáн рѣ̂рнлáтѣ тнúна, сѣ̂
ϳ̃áн лóрѣ.
ѕї Φáрѣ ѵ̃áн, μὴ порѵ́ѵїн Нóѵрн тпрúфа
тѣ сáѵ пѵрлáтѣ, μὴ мáѵ ϳ̃вѵрто
мáтѣ тεрвлúнлε, μὴнáѵ áεнѵ́лáтѣ по
рѵ́нлεлáле.
зї Μὴ нáѵ врѵ́тѣ ѵ̃á áεнѵ́тà, μὴ нѵ́маѵ
áрѵ́сеѕ ѵáнѵ́тε ϳ̃ѣнѵ́нѵнлεлáле, нáрε
лѣ́н фнúѵтѣ лóрѣ. Μὴ мáѵ ϳ̃вѵрто
тεрвлúнлε, μὴ мáѵ ϳ̃áтѣ фáтѵ́ áсѣ̂ѵтѵ
нà лàрѣвїàсà, нàтрѵ́ѵтѵ́тεвѵ́рε. Φáрѣ
тѵ́ Сѵмнѕéѵ вллѵ́рѣ, тнлостúѣ, μὴ ϳ̃
ѵѵрѣтóрѵ, ϳ̃ ѵрεлѵ́тѣ рѣ̂вѵрѣтóрѵ, μὴ
тѵ́нтѣ тнлостúѣ, нѵ̀ѵáн тѣрѣсúтѣ,
пї Μὴ нѵ́ѵрѣ ѵáрѵ́сúѣ фнúѕсе вѵ́ѵѣлѣ
вѣрсáтѣ, μὴ ѕнсѣ́ѕ; áѵ́ѣстан Сѵмнѕéѵ
тѣ́ѵ, нáрε тѣ́ѵ сúѕсѣ ѵ̃ѵрѵ́ Ϡнтѣ: μ
áѵ́ фнúѵ

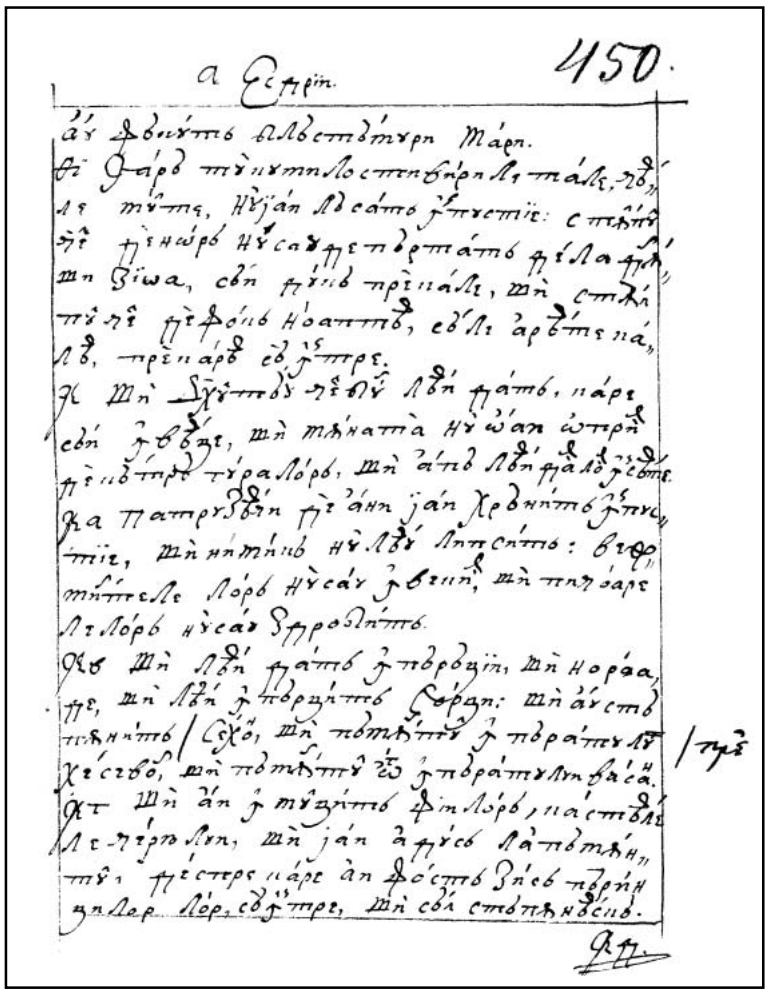

а Есфрїн. 450.

áѵ́ фнúѵтѣ вллѣстѣтѵрѵ Мáрѵ.
бї Φáрѣ тѵ́нѵтнлостѣпѣрнлѵтáле, нѣ
ле тѵ́нѵ, нѵ̀ѵáн лѣсáтѣ ϳ̃нѵстїѣ: стѣ́нѵ
ѵї ѵ̃нѵрѣ нѵ̀ѣсáѵрѣтѣрѵтáтѣ ѵѵлаѵ́нѵ
μὴ ѕїѿа, сѣ́н ѵ̃нúв прѣ̀нáле, μὴ стнлѵ
тѵ́ѵї ѵѵрѣ́фнúв нѣоатѣтѣ, сѣ́ле áрѣтѣсна
лѣ, прѣ̀нáрѣ сѣ̂ ϳ̃нѵрѣ.
ѕ Μὴ Ѕѵ́ѵтнвѵ́ нѣ́вѵ́ѵ лѣ́н ѵáтѣ, нáрε
сѣ́н ϳ̃нѣвѣ, μὴ тнѵ́натїà нѵ̀ѣ ѿáн ѿтѵрѵ́
ѵѣ́нѣтѵрѣ тѵ́ралóрѣ, μὴ áтнѣ лѣ́н ѵѵáлѣ ϳ̃сѣтѣ
ѕа Татѵрѵ́ѣѵ́н ѵѵѣ́áнн јáн Хрѣвнúтѣ ϳ̃нѵс
тїѵ, μὴ нѵтнúнѣ нѵ̀ѵѣ́ лѵтсúтѣ: вѵ́ф
тѵ́нѵ́сле лóрѣ нѵ̀сáѵ ϳ̃вѵ́нѵ́, μὴ тнѵ́áрε
лεлóрѣ нѵ̀сáѵ ѕѵ́ррѣѣлúтѣ.
ѕѣ Μὴ лѣ́н ѵáтѣ ϳ̃тѵ́рѣѣѵ́н, μὴ нѣ́ра,
ѵѵ, μὴ лѣ́н ϳ̃тѵ́рѵ́нтѣ Сѣ́ѵѵ: μὴ áѵ́стѣ
тнѵнúтѣ/ Сѣ́ѵ́, μὴ тѣтнѵ́тѵ́ ϳ̃тѵ́раѵ́тѵ́лѵ /ѵѵѣ
хѣ́сѣѣѣ, μὴ тѣтнѵ́тѵ́ ѣ̃ ϳ̃тѵ́раѵ́тѵ́лѵнѵ́áѣа.
ѕт Μὴ áн ϳ̃ тѵ́ѵ́ѵ́нтѣ фнлóрѣ, нáстѣлѵ́
лѣ-тѵ́рѵ́лѵн, μὴ јáн áрѵ́сеѕ лàтѣтнѵ́н,
тѵ́, ѵѵѣстрѣ нáрε áн фó́стѣ ѕнсѣ тѵ́рѵ́н
ѵлѣр лóр, сѣ̂ ϳ̃ѵ́рѣ, μὴ сѣ́л стѣтнѵ́вѣснѣ.
Ϡѵ

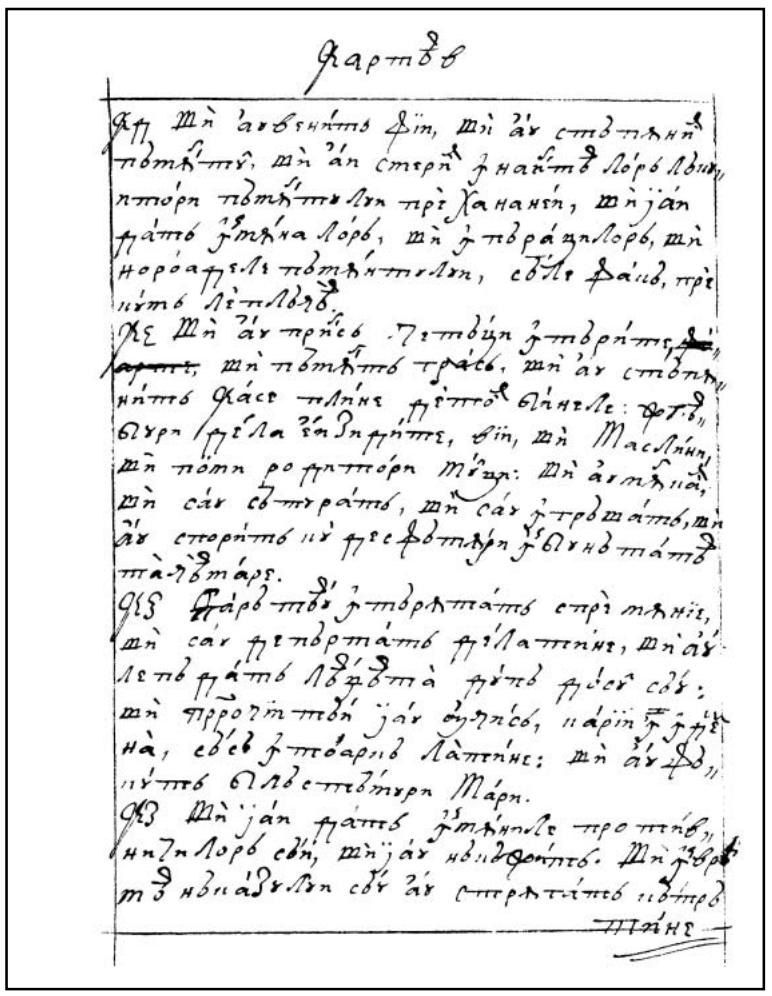

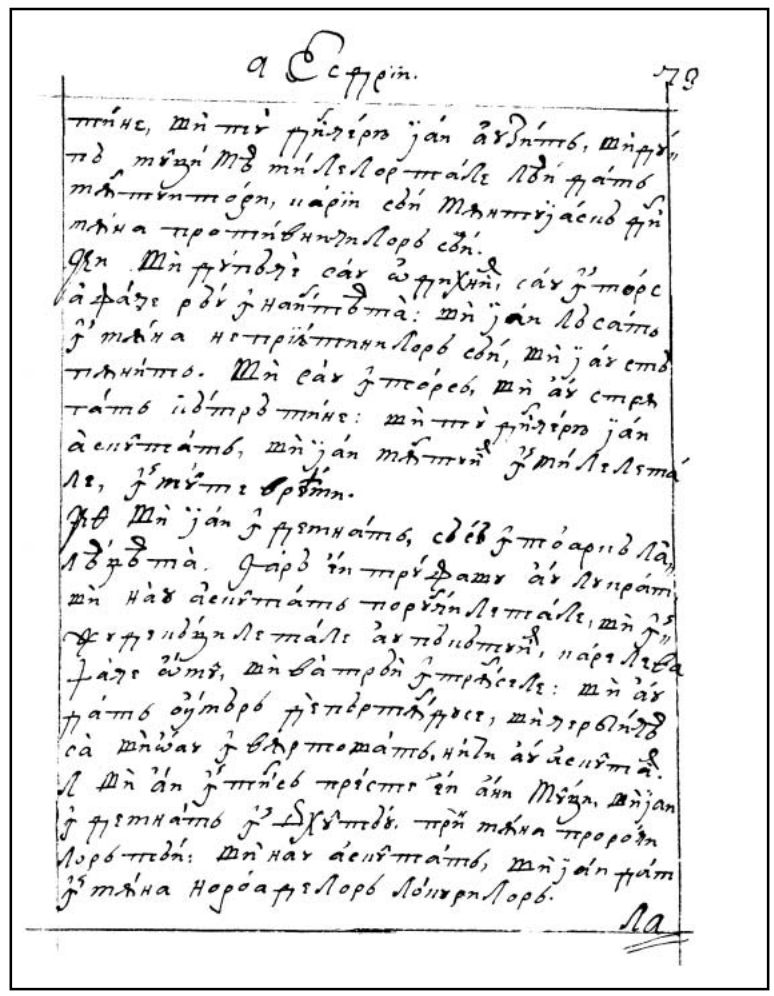

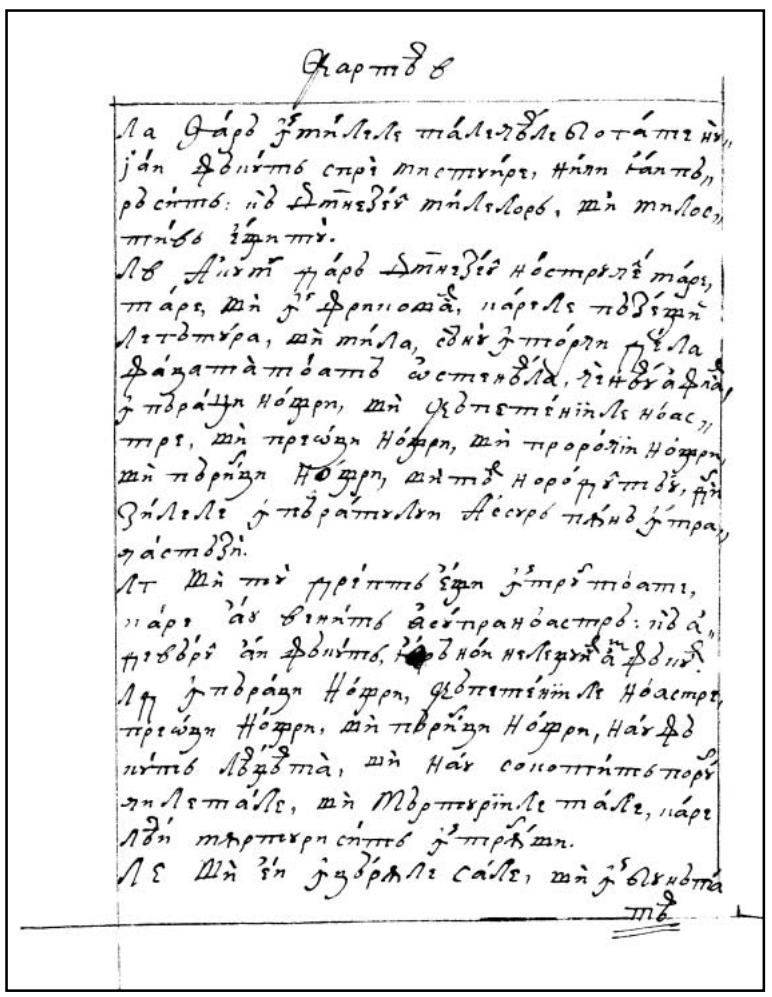

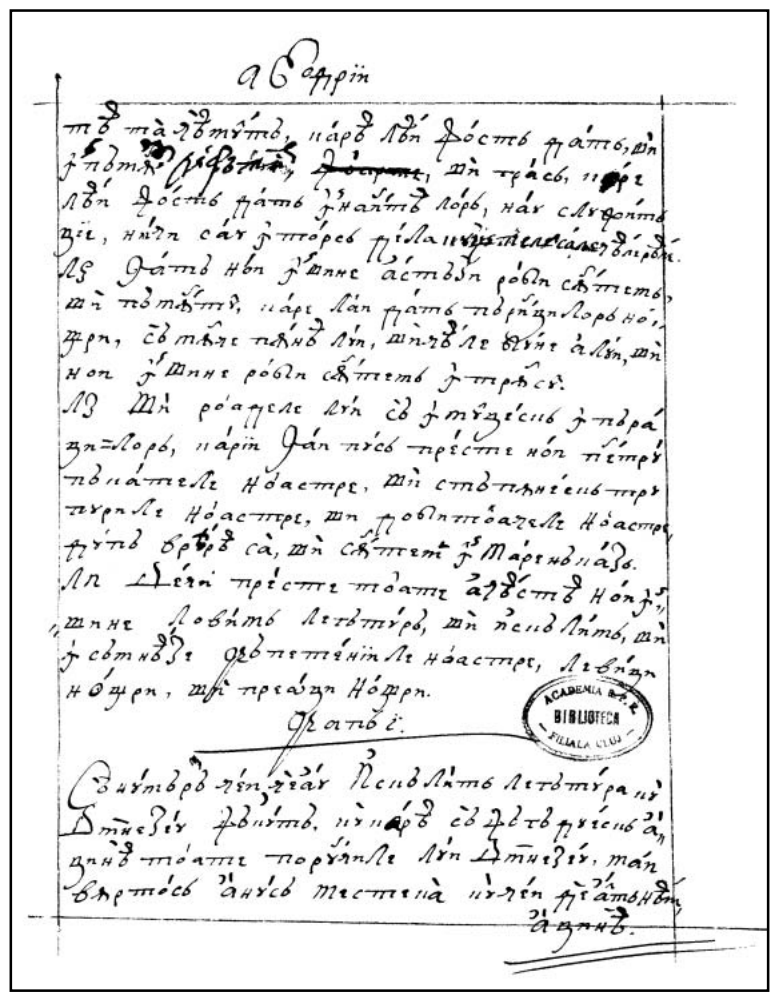

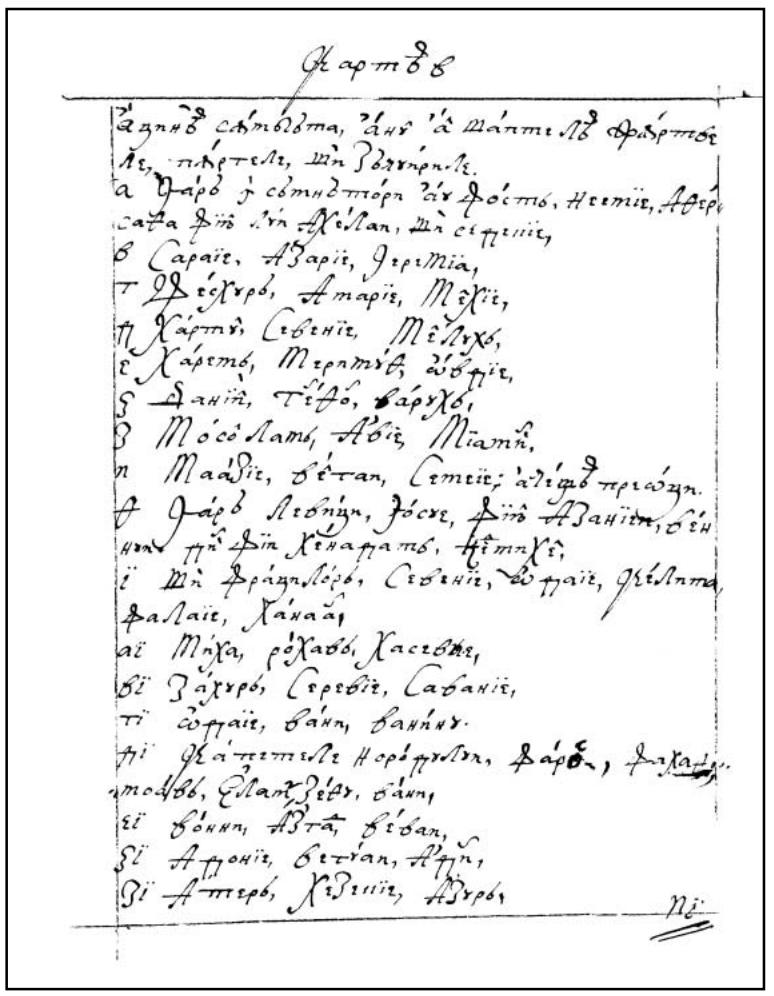

448v

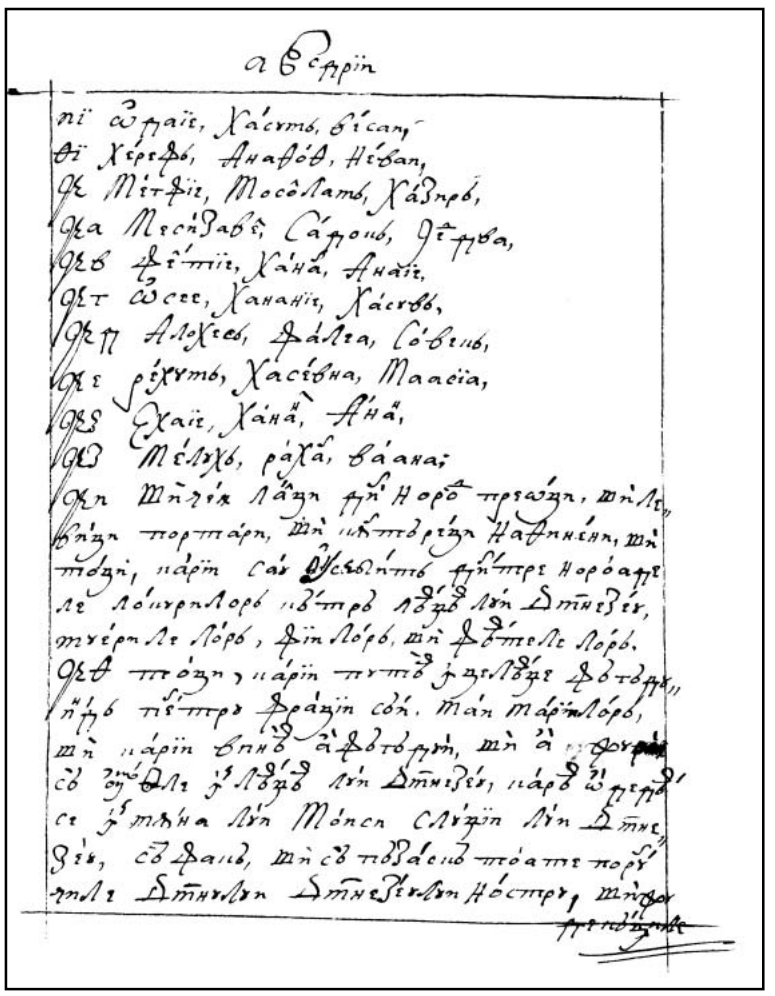

449r

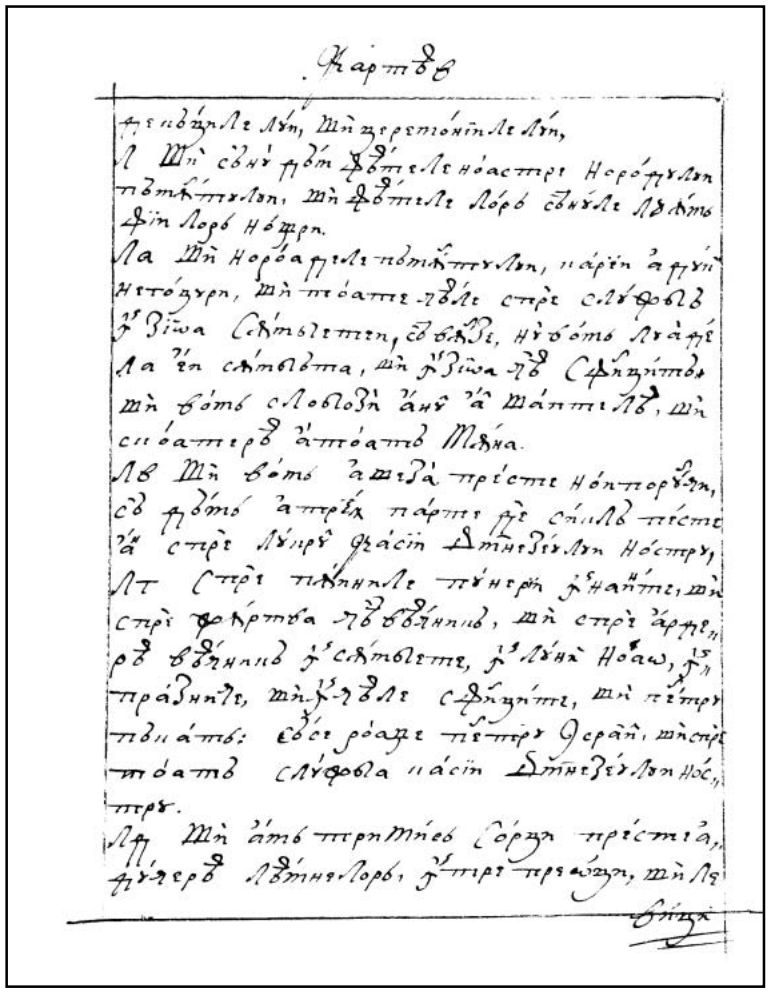

449v

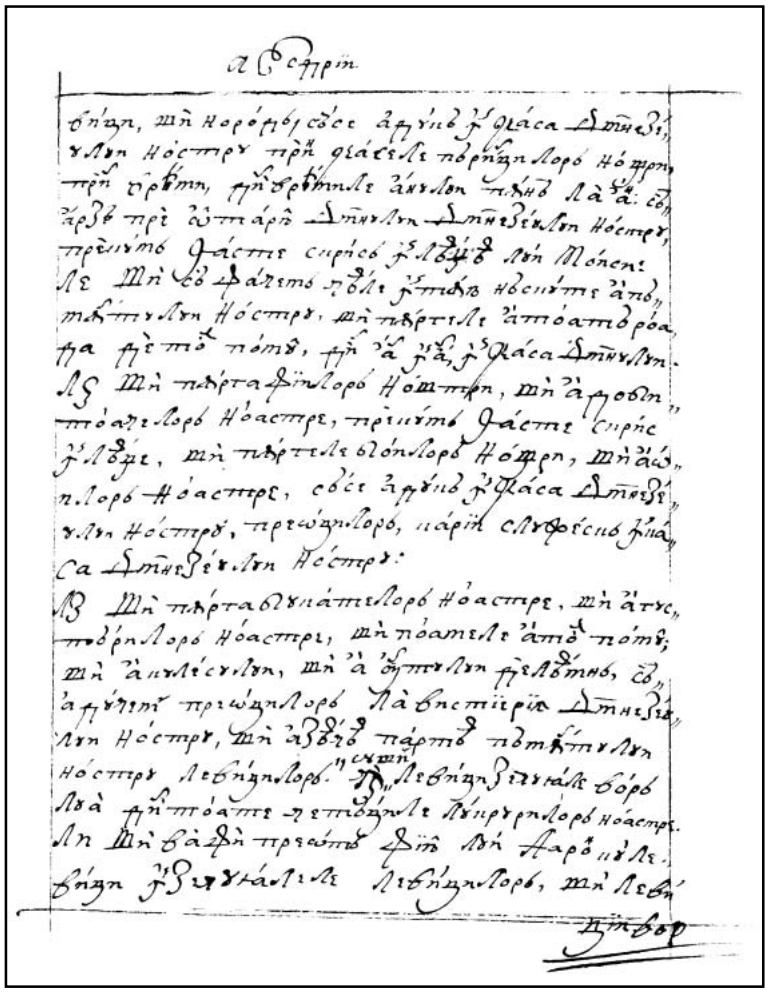

450r

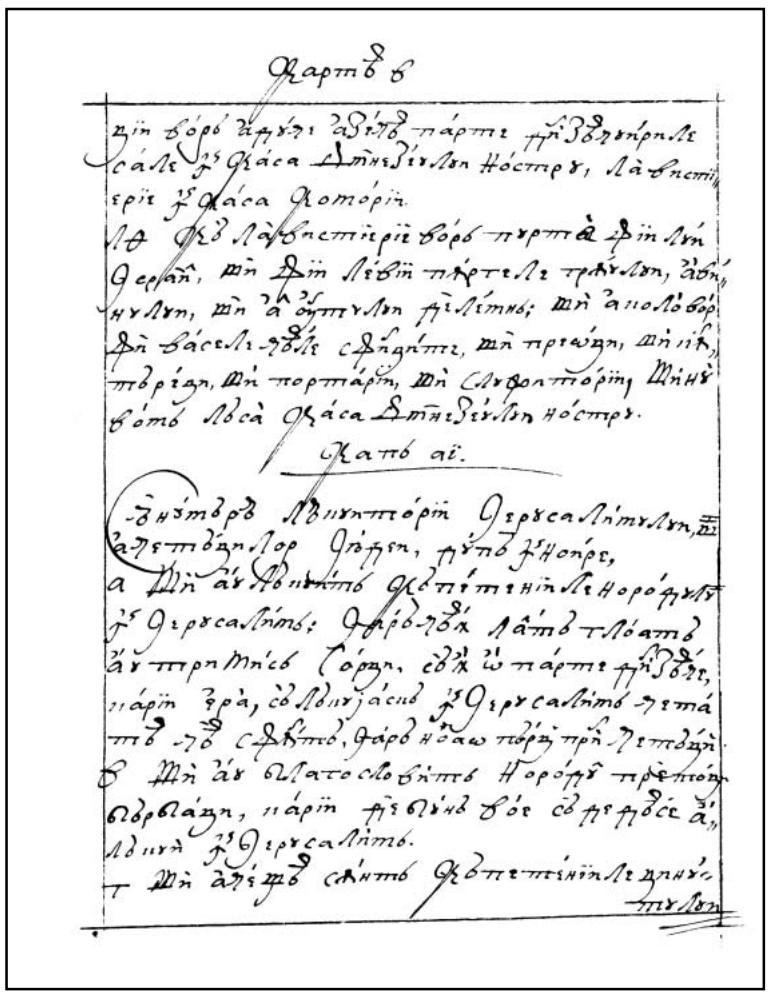

450v

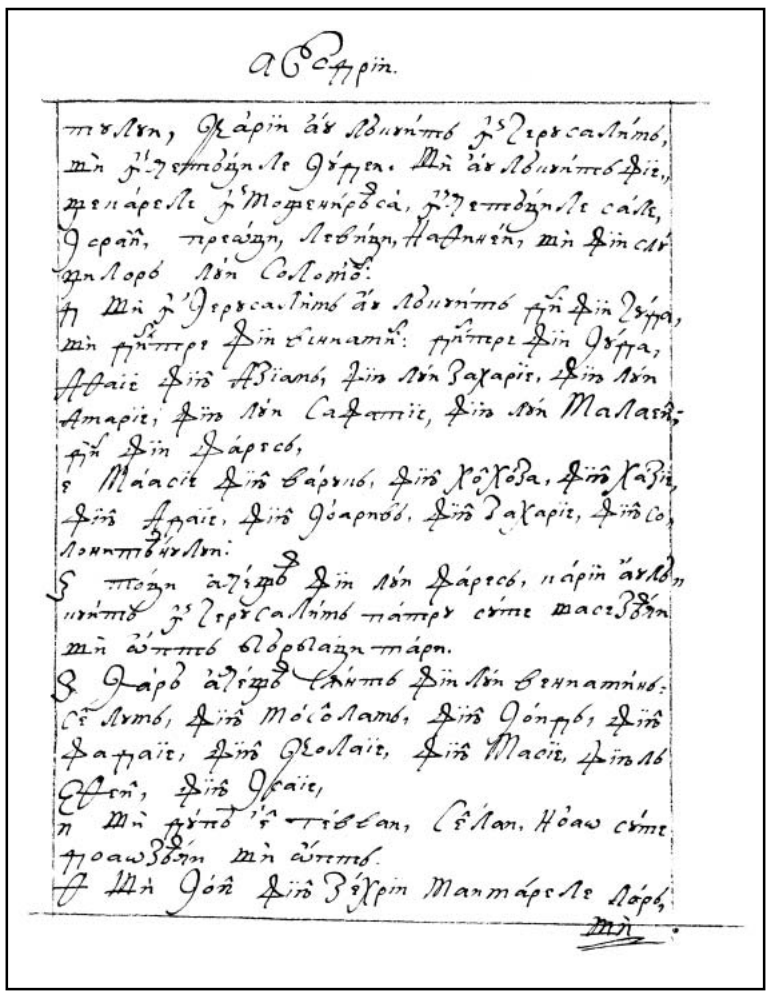

451r

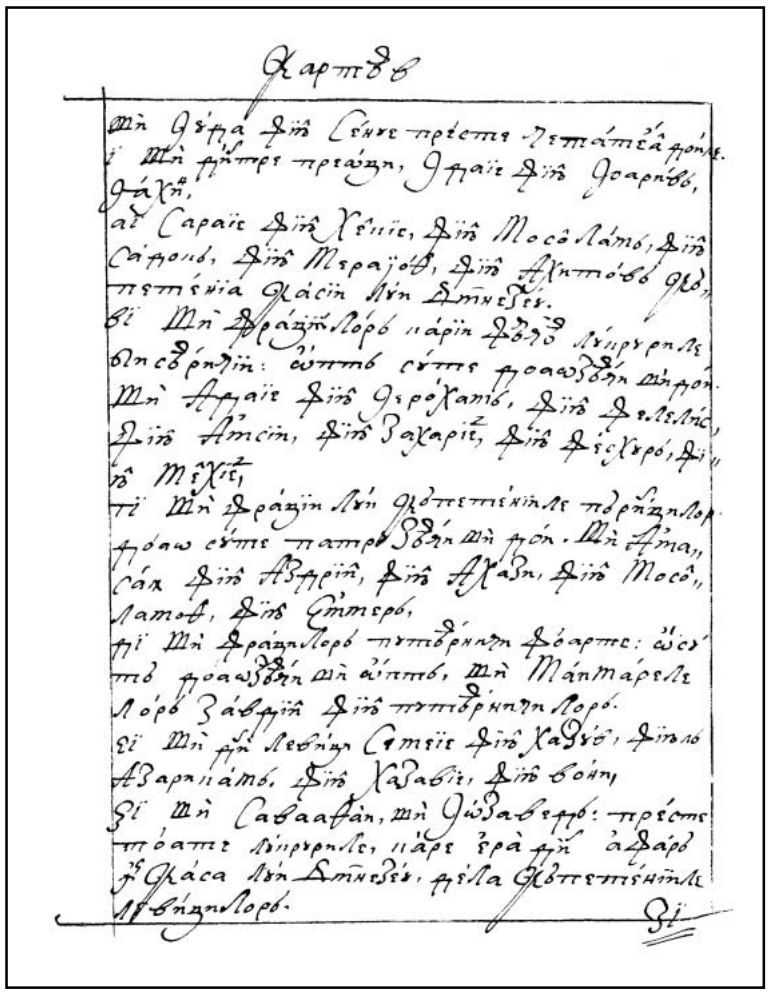

451v

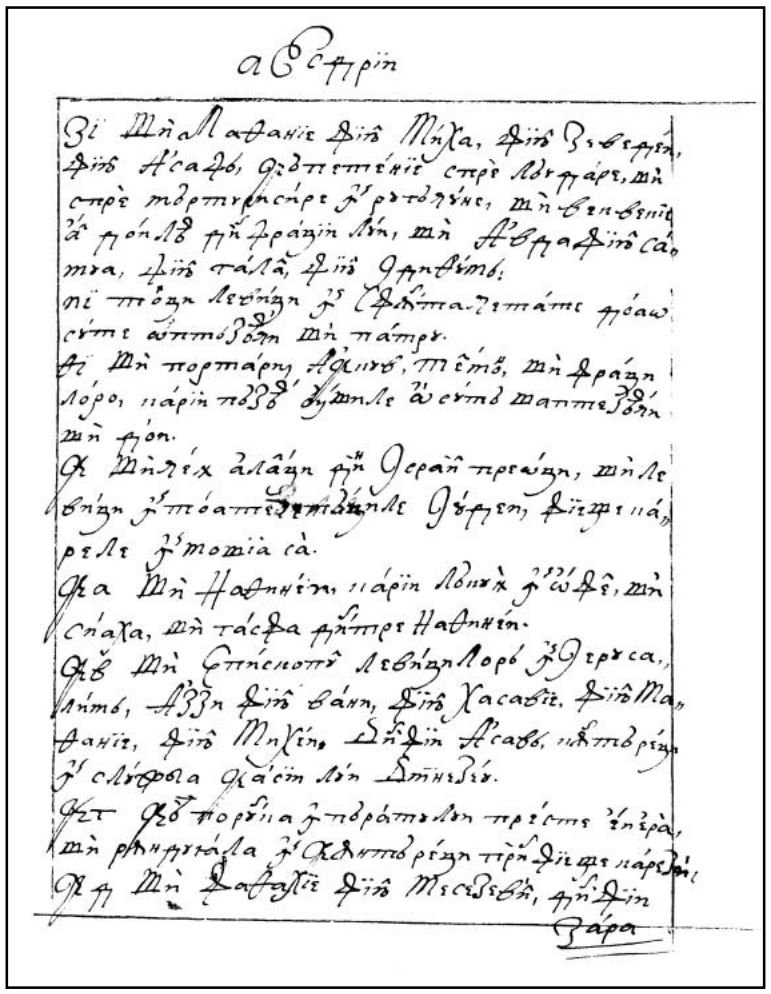

452r

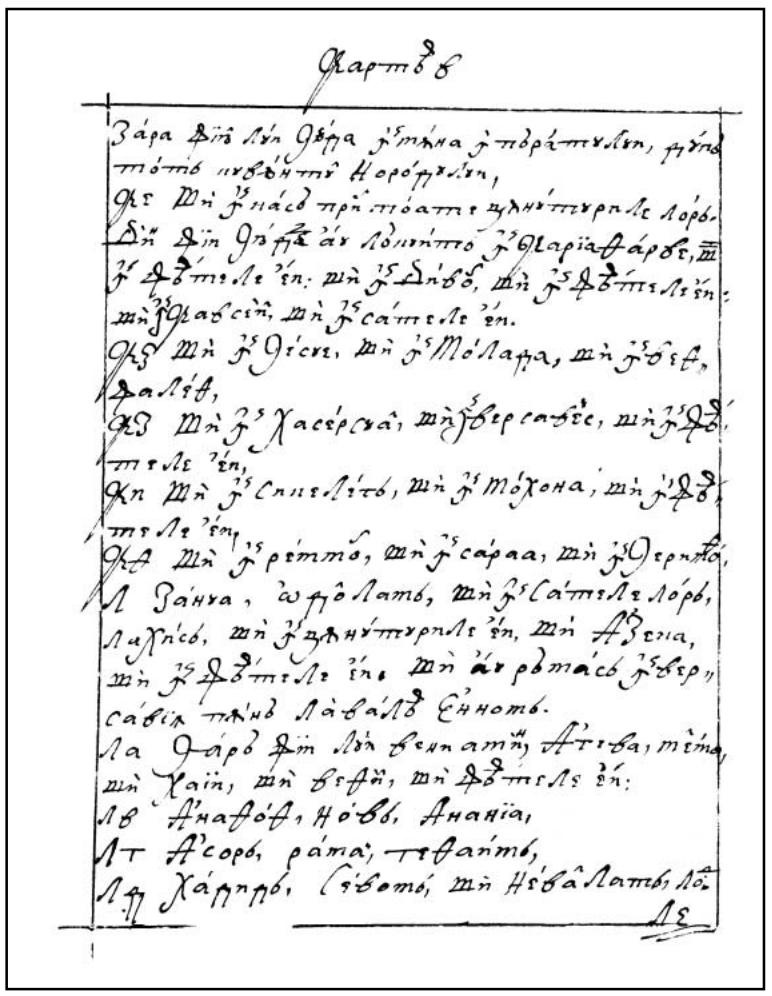

452v

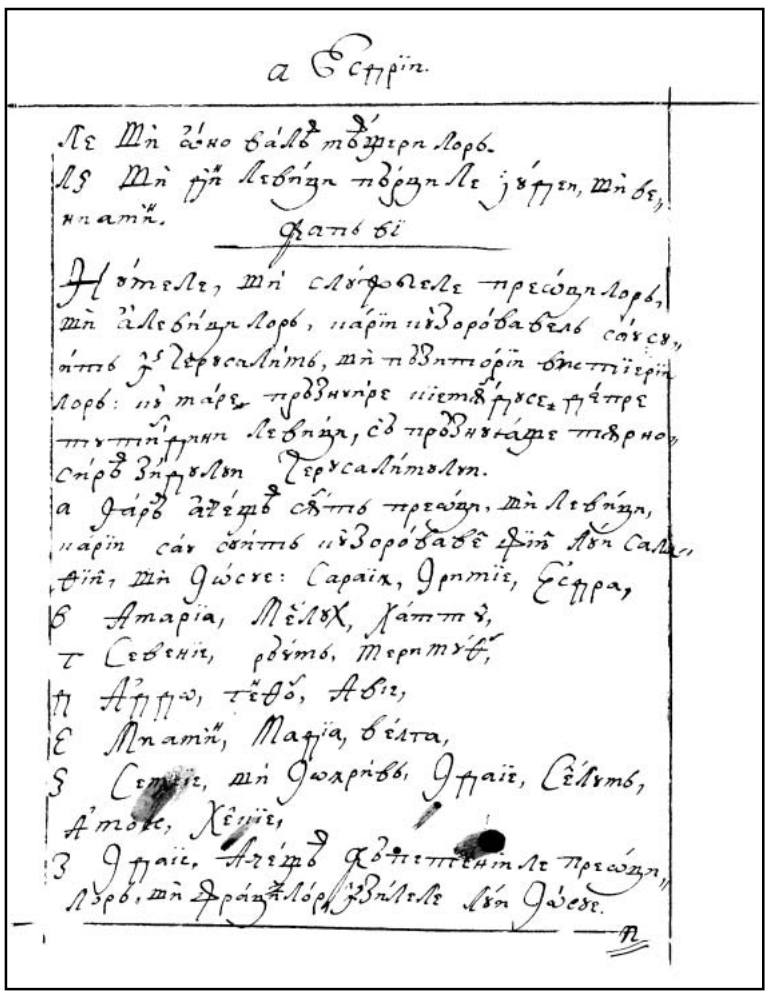

453r

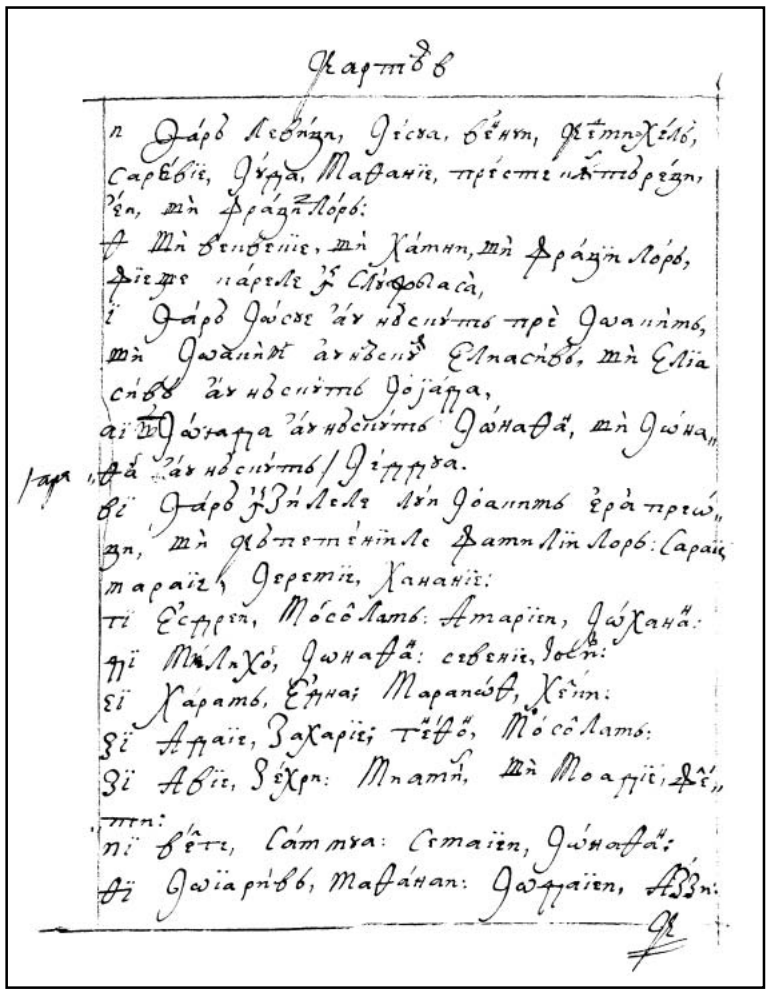

453v

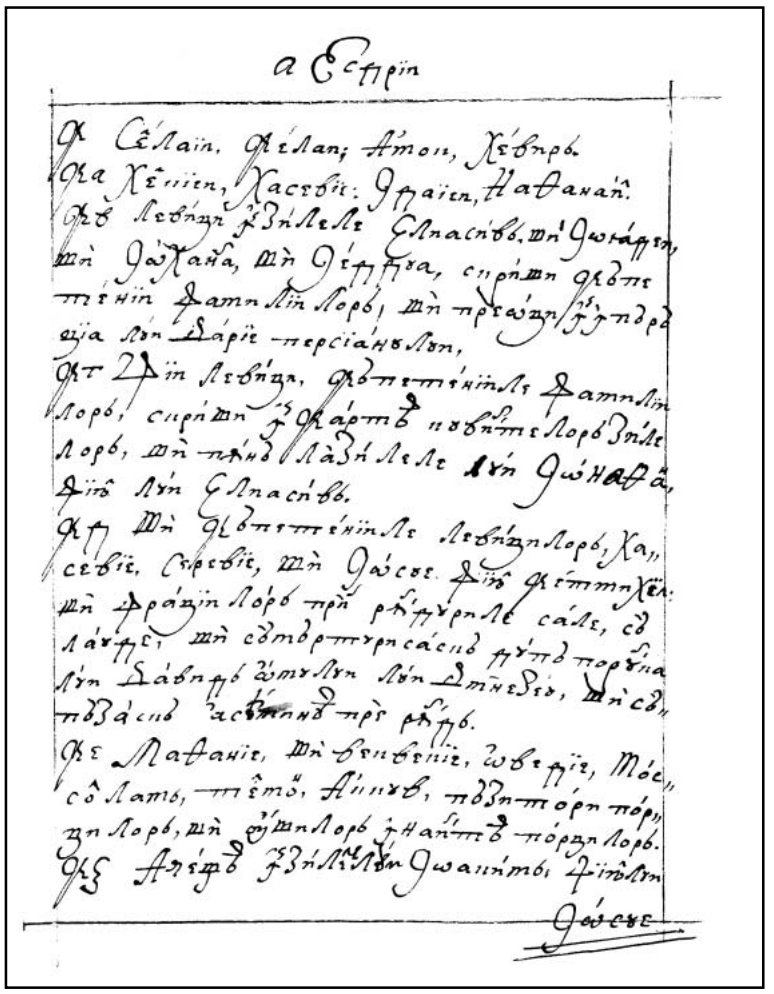

454r

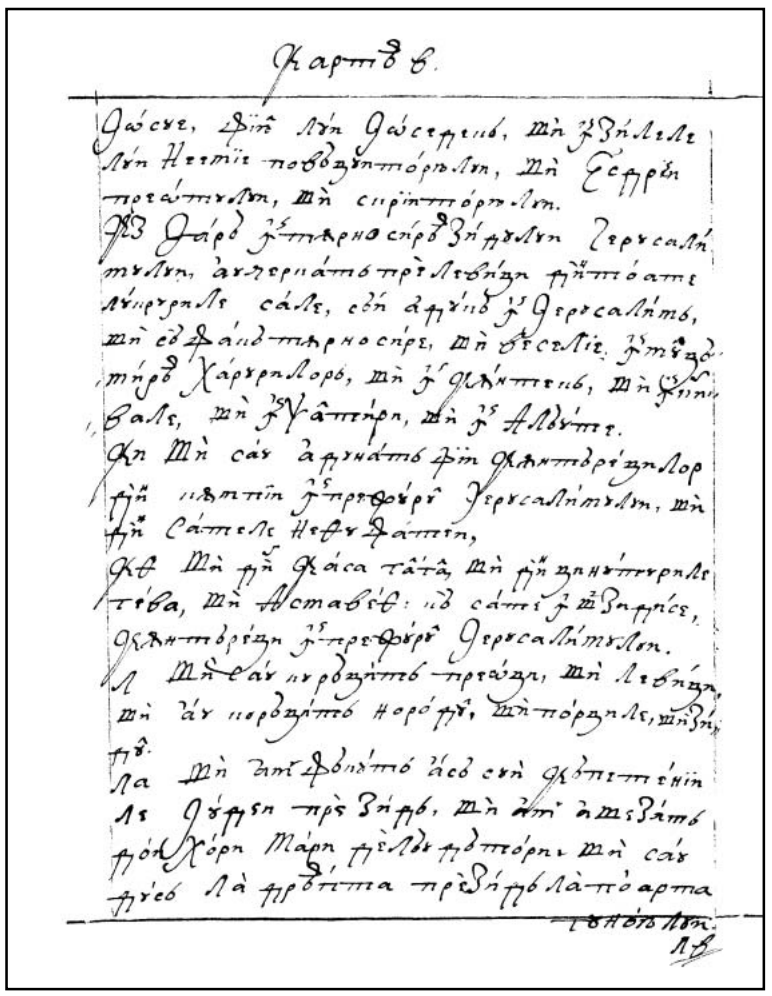

454v

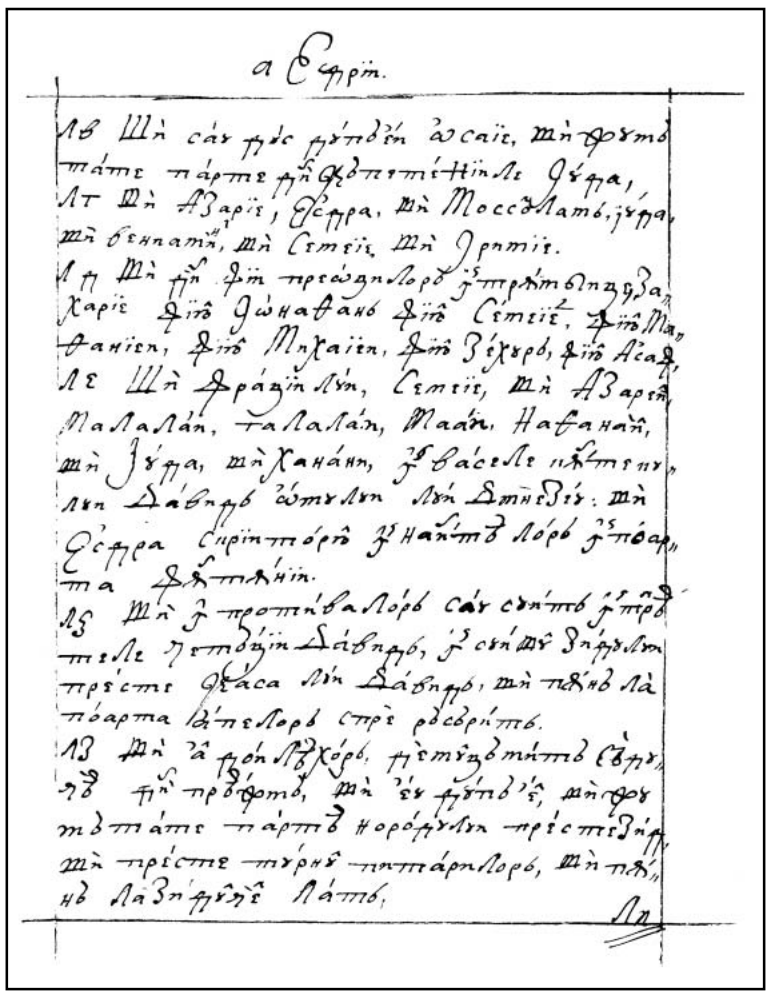

455r

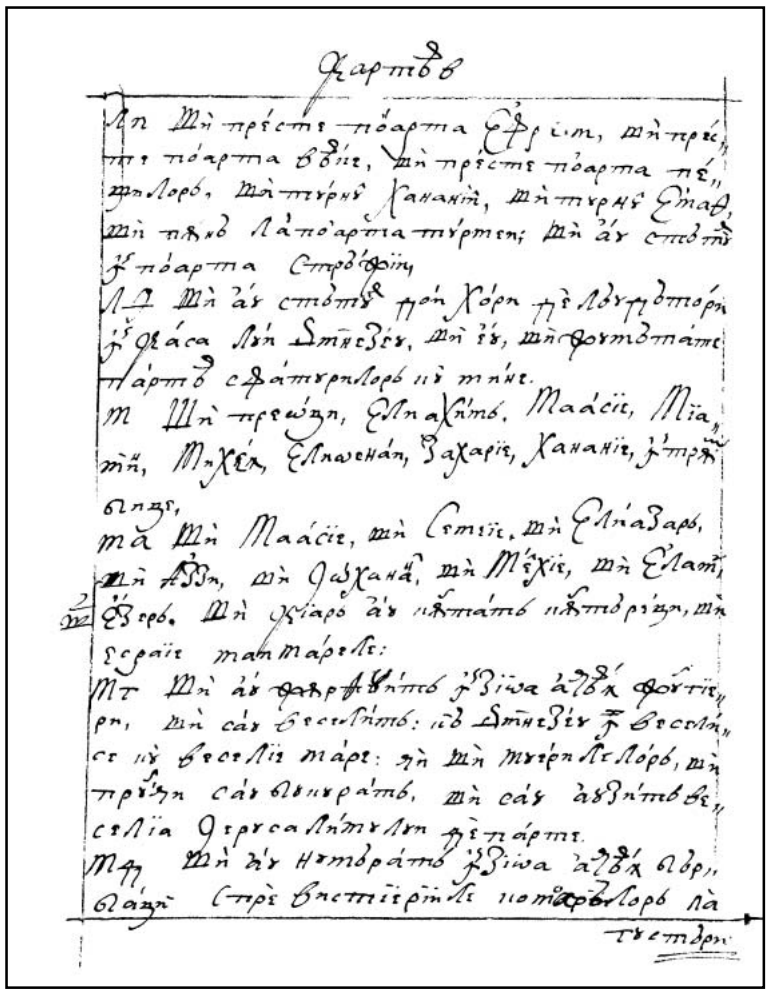

455v

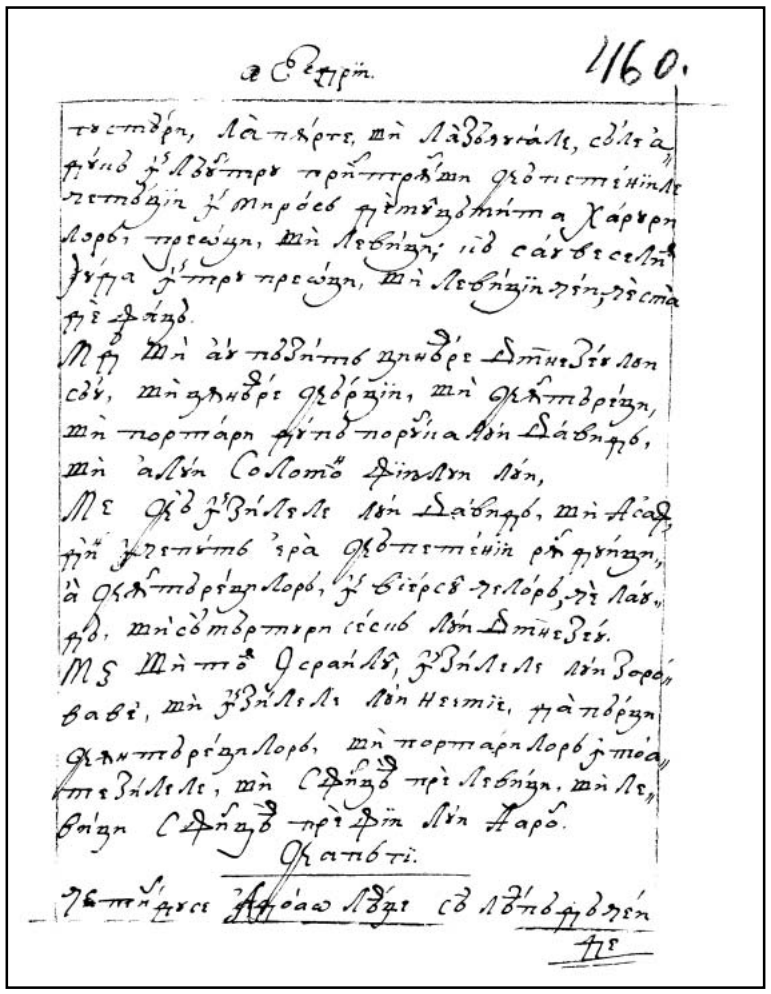

456r

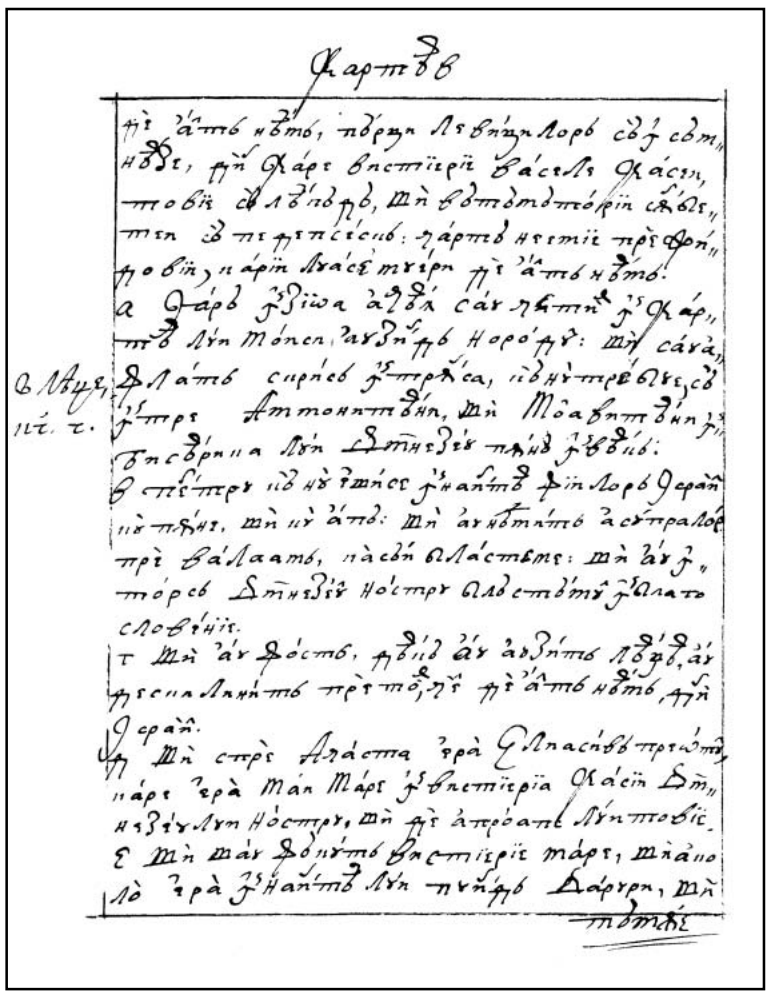

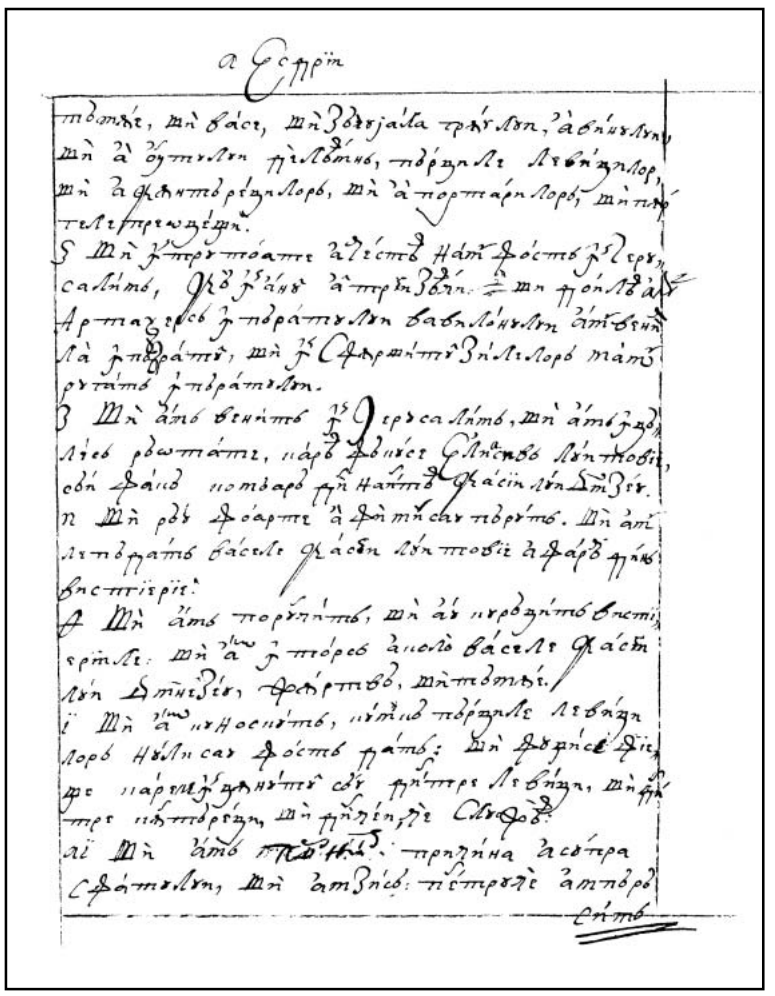

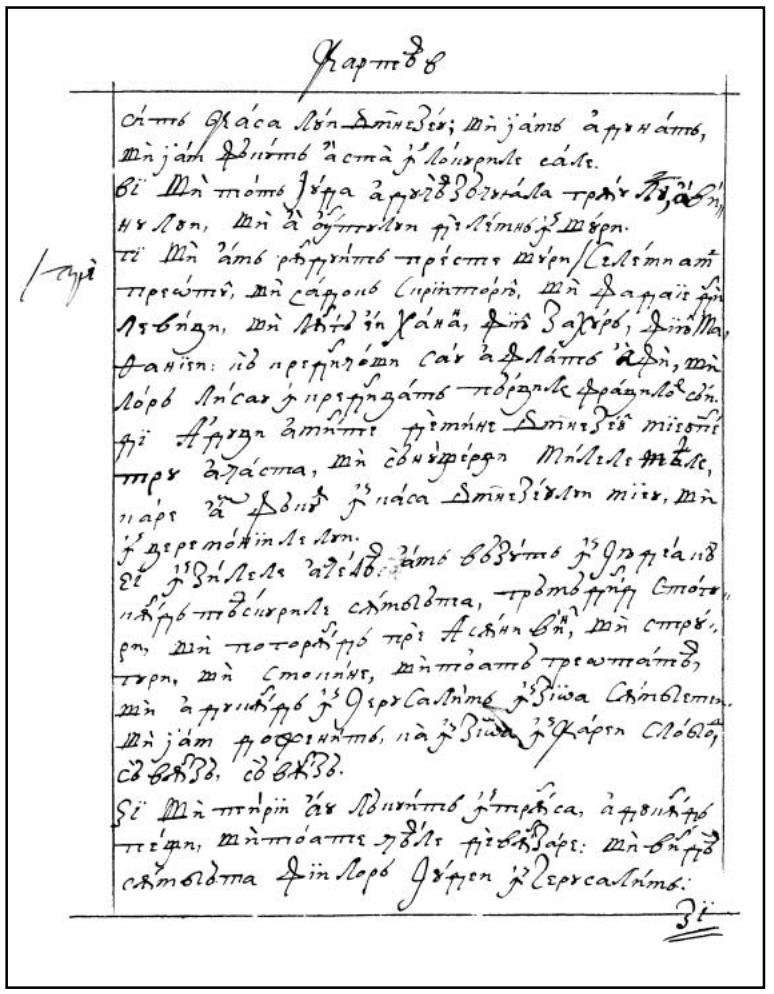

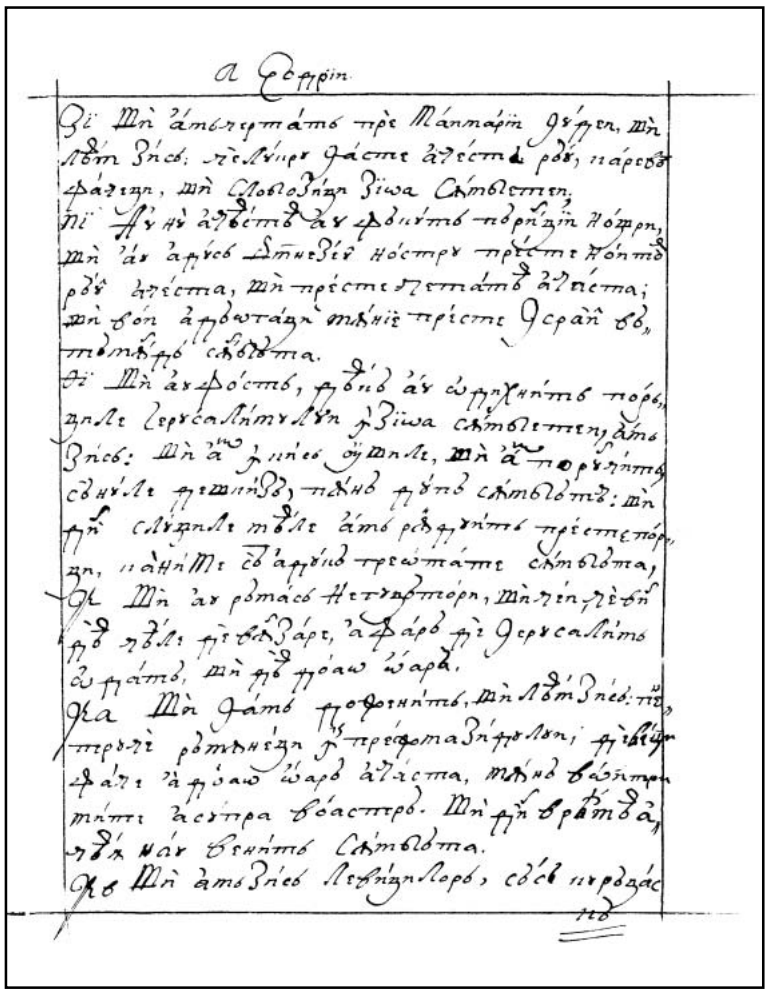

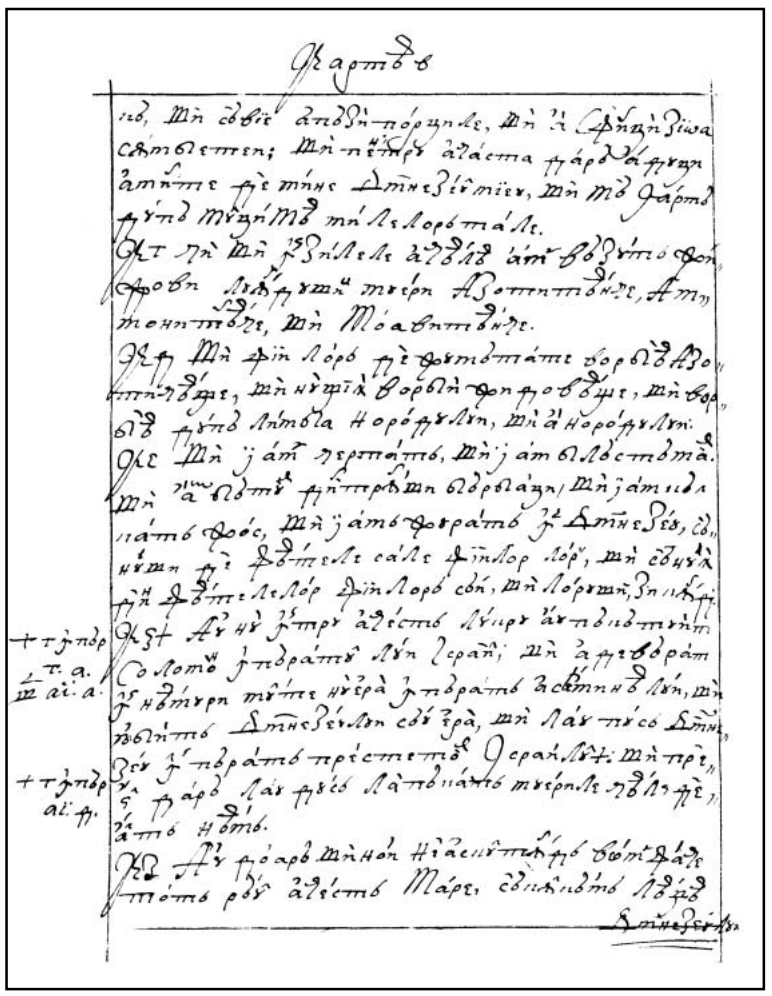

458v

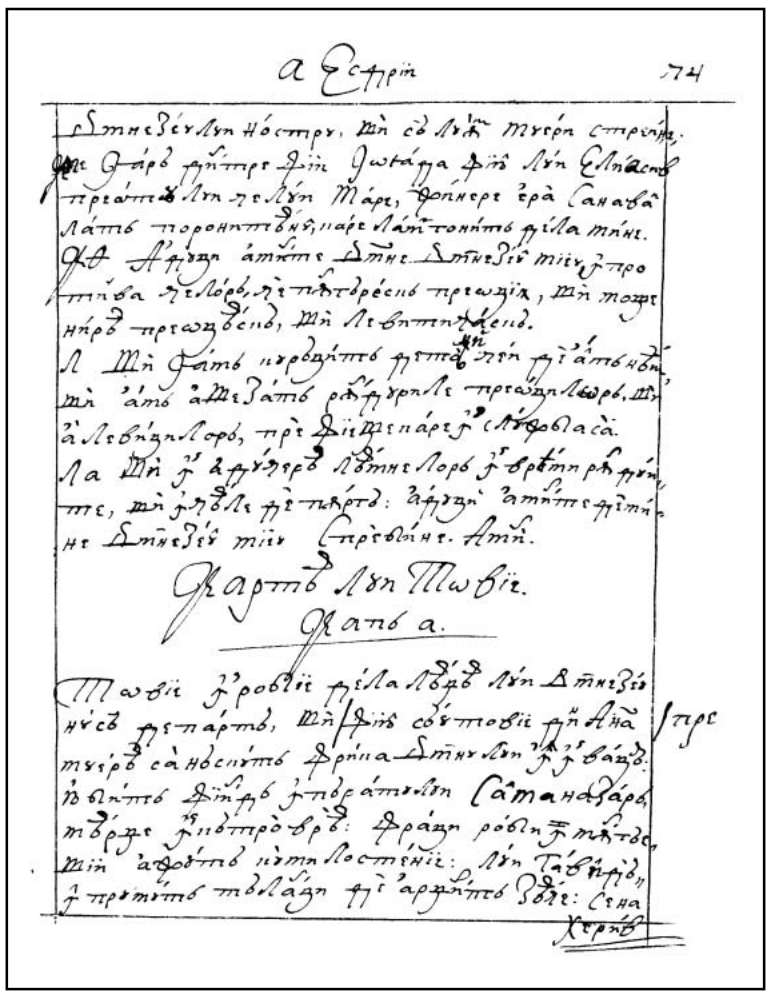

459r

CARTEA LUI TOVIE

Cap 1

Tovie, în robie, de la leagea lui Dumnezeu nu să departă şi pre fiiul său Tovie, din Anna, muierea sa, născut, frica Domnului îl învaţă. Iubit fiind împăratului Salmanazar, mearge încătro vrea. Fraţii robi îi mângâie şi-i ajută cu milostenie. Lui Gav el dă împrumut
459v *tălanţi de argint zeace. Sena |heriv, pentru căci îngroapă morţi, îl goneaşte.*

1. Tovie, din neamul şi cetatea Nethali, carea este în părţile Galileii cele mai din sus preste Naason, după calea carea duce spre apus, de-a stânga având cetatea Sefeth,
2. *Robit fiind în zilele lui Salmanazar, împăratului asiriilor, însă, şi în robie fiind, calea adevărului nu o au părăsit, *4 Împăr. 17, 3 şi 18, 9.
3. Aşa cât toate care putea avea, fraţilor celor împreună robiţi, în toate zilele, carii era din neamul lui, le împărţiia.
4. Şi fiind mai tânăr decât toţi în neamul Nethali, nimic pruncesc n-au lucrat.
5. Şi mergând toţi la viţeii cei de aur, *carii îi făcuse Ierovoam, împăratul lui Israil, numai acesta fugea <de> împreunarea tuturor. *3 Împăr. 12, 28.
6. Ci mergea în Ierusalim la bisearica Domnului şi acolo să închina Domnului, Dumnezeului Israil, toate pârghele sale şi zăciuirile credincios dându-le,
7. Aşa cum în anul al treilea nemearnicilor şi veniţilor slujia toată zăciuiala.
8. Acestea şi aseaminea acestora, după leagea lui Dumnezeu, pruncşorul păziia.
460r 9. Iară fiind bărbat, ş-au luat muiere, || Anna, din neamul său. Şi au născut dintr-însa fiiu, numele său puindu-i,
10. Pre carele din pruncie a să teame de Dumnezeu l-au învăţat şi a să feri de tot păcatul.
11. Deci ducându-să prin robie cu muiarea sa şi cu pruncul în cetatea Ninivii, cu tot neamul său,
12. (Mâncând toţi din bucatele păgânilor) acesta ş-au păzit sufletul şi niciodată nu s-au spurcat în bucatele lor.
13. Şi pentru că ş-au adus aminte de Domnul în toată inima sa, i-au dat Dumnezeu har înaintea lui Salmanazar împăratului.
14. Şi i-au dat puteare oriîncătro ar vrea a să duce, având slobozenie orice ar vrea a face.
15. Şi mergea la toţi carii era în robie şi dojene mântuitoare le da.
16. Şi, venind în Raghes, cetatea medenilor, şi din ceale ce avea dăruite de la împăratul având zeace talanţi de argint,
17. Şi, văzând pre Gavel în mulţimea neamului său a fi lipsit, care era din neamul lui, supt iscălitură i-au dat numiţii tălanţi de argint.|

18. Iară după multă vreame murind Salmanazar împăratul, împărăţând Senaheriv, fiiul 460v
lui, pentru el şi având urâţi înaintea sa pre fiii lui Israil,
19. Tovie în toate zilele meargea prin toate neamurile sale şi-i mângăia şi împărţea fieştecăruia pre cât putea din averile sale.
20. Pre cei flămânzi îi hrănea, celor goli vejminte le dăruia şi celor morţi şi ucişi îngropăciune le făcea cu de-adinsul.
*4 Împăr. 19, 35. 21. *Mai pre urmă întorcându-se împăratul Senaheriv, fugând de partea Iudei, carea
Ecli 48, 24. o făcuse Domnul asupra lui pentru blăstămul său şi, mânios, mulţi ucisease dintre fiii lui
2 Mac. 8, 19. Israil, Tovie le îngropa trupurile.
22. Iară deacă s-au vestit împăratului, au poruncit să-l ucigă şi i-au luat toate averile.
23. Iară Tovie, cu fiiul său şi cu muierea fugind gol, s-au pitulat, că mulţi îl iubea.
*4 Împăr. 19, 37. 24. *Iară după patruzeaci şi cinci de zile, au ucis pre împăratul fiii lui.
2 Par. 32, 21. 25. Şi s-au întors Tovie în casa sa şi toate averile i s-au dat îndărăpt. ||
Isaie 35, 38.

Cap 2 461r

Tovie, ostenit de îngroparea morţilor, cu gunoiu de rândurea, spre proba răbdării, să orbeaşte. Şi de la muiare şi de la priiatini ocărându-să, să năcăjaşte şi cu mare răbdare le sufere ca şi Iov.

1. După acestea, fiind zi de sărbătoarea Domnului şi făcându-să bun prânzu în casa lui Tovie,
2. Au zis fiiului său: „Mergi şi adă câţva din neamul nostru, carii să tem de Domnul, să se uspete cu noi”.
3. Şi, ducându-să şi întorcându-să, i-au vestit că unul din fiii lui Israil sugrumat zace în uliţă. Şi îndată sărind de la masă, lăsând prânzul, flămând au ajuns la trup.
4. Şi, luându-l, l-au purtat la casa sa în taină, ca, apuind soarele, cu togmeală să-l îngroape.
5. Şi, deacă au pitulat trupul, au mâncat pâne cu jeale şi cu tremurare,
6. Aducându-şi aminte de cuvântul acela care au zis Domnul prin Amos prorocul:
*Amos 8, 10. *„Zilele | voastre ceale de praznic să vor întoarce spre tânguire şi spre jale”. 461v
1 Mac. 1, 41. 7. Iară apuind soarele, s-au dus şi l-au îngropat.
8. Şi-l mustra toţi cei de aproape ai lui, zicând: „Pentru această pricină s-au fost poruncit să te ucigă şi de abiia ai scăpat de porunca morţii şi iarăşi îngropi morţii?”
*Sus 1, 13. 9. *Ci Tovie, mai mult de Domnul temându-să decât de împăratul, apuca trupurile celor ucişi şi le pitula în casa sa şi pe la miezul nopţilor le îngropa.
10. Şi s-au întâmplat într-o zi, fiind ostenit de îngropare, venind la casa sa, s-au aruncat lângă păreate şi au adormit.
11. Şi din cuibul rândurealii cald gunoiu i-au căzut pre ochiu şi s-au orbit.
12. Iară această ispită pentru aceaea o au lăsat Dumnezeu a i să întâmpla, ca să dea celor viitori pildă de răbdarea lui ca şi a sfântului Iov.
13. Că, din pruncia sa, pururea temându-să de Domnul şi poruncile Lui păzind, nu s-au întristat împrotiva lui Dumnezeu, || pentru că i să întâmplase rana orbirii, 462r
14. Ci nemişcat au rămas în frica lui Dumnezeu, dând har lui Dumnezeu în toate zilele vieţii sale.
15. Că precum pre fericitul Iov îl mustra împăraţii, aşa aceşti părinţi şi rudele lui îş bătea joc de viaţa lui, zicând:
16. „Unde ţi-i nădejdea, pentru carea milostenii şi îngropăciuni făceai?”
17. Iară Tovie îi certa zicând: „Să nu grăiţi aşa,
18. Că sântem fiii celor sfinţi şi acea viaţă aşteptăm carea Dumnezeu o va da celor ce credinţa sa niciodată nu o schimbă de la El”.
19. Iară Anna, muierea lui, să ducea la lucrul ţăsăturii în toate zilele şi, din lucrul mânilor sale, hrană ce putea căpăta o aducea.
20. De unde au fost de au adus acasă un ied de capre,
Iov. 2, 9. 21. A căruia glasul mecherezind auzindu-l bărbatul ei, au zis: „Vedeţi ca nu cumva să fie de furat, întoarceţi-l stăpânului său, că nu ni-i slobod noao a mânca ceva de furat au a atinge”. |
22. La aceastea, muierea lui mâniindu-să, i-au răspuns: „La arătat, deşartă s-au făcut 462v
nădejdea ta şi milosteniile tale acum s-au arătat”.
23. Şi cu aceastea şi altele aseaminea cuvinte îl înfrunta.

Cap 3

Rugăciunea lui Tovie către Dumnezeu, pentru ocara muierii ce cearea să moară, şi a Sarii, featei lui Raguil, smerita, cu cel de trei zile post, rugăciune, pentru probozirea slujnicei. Despre şapte bărbaţi de la diavolul ucişi. Şi amândurora rugăciunile să ascultă, trimiţându-se îngerul Rafail spre vindecarea lor.

1. tunci Tovie au suspinat şi au început cu lacrămi a să ruga,
2. Zicând: „Drept eşti, Doamne, şi toate judecăţile Tale, dreapte şi toate căile Tale, mila şi adevărul şi judecata.
3. Şi acum, Doamne, adu-Ţi aminte de mine şi să nu iai izbândă despre păcatele meale, nici să-Ţi aduci aminte de greşalele meale sau a părinţilor miei. ||
463r 4. *Pentru că n-am ascultat de poruncile Tale, pentru aceaea ne-am dat spre rumpere şi spre robie şi moarte şi spre baznă şi spre ocară tuturor neamurilor întru carele ne-ai râsipit. *2 Leage 28, 15.
5. Şi acum, Doamne, mari sânt judecăţile Tale, că n-am lucrat după poruncile Tale şi n-am umblat drept înaintea Ta.
6. Şi acum, Doamne, după vrearea Ta fă cu mine şi porunceaşte în pace a să priimi sufletul mieu, că mai bine-m iaste a muri decât a trăi!"
7. Şi într-aceeaşi zi s-au întâmplat de şi Sara, fata lui Raguil, în Raghes, cetatea meadenilor, au auzit mustrare de la o slujnică a tătâni-său.
8. Că să dedease după şapte bărbaţi. Şi dimonul pe nume Asmodeul îi ucisease îndată cât întrase la ea.
9. Deci certând pentru vina sa, slujnica i-au răspuns, zicând: „Mai mult din tine să nu vedem fiiu sau fată pre pământ, ucigătoarea bărbaţilor tăi!
10. Au doară şi a mă ucide vreai, precum ai ucis şapte bărbaţi?" La cuvântul acesta, |
463v s-au suit în cămara cea mai din sus a casii sale şi în trei zile şi în trei nopţi n-au mâncat, nici au beut,
11. Ci în rugăciune rămâind, cu lacrămi să ruga lui Dumnezeu să o sloboază de această mustrare.
12. Şi au fost deacă au plinit rugăciunea a treia zi, binecuvântând pre Domnul,
13. Au zis: „Bine e cuvântat numele Tău, Dumnezeul părinţilor noştri, Carele, când Te vei mânia, milă vei face şi, în vreamea năcazului, ierţi păcatele celor ce Te cearcă.
14. La Tine, Doamne, faţa mea întorc, la Tine ochii miei îmi îndireptezu.
15. Rogu-mă, Doamne, ca de legătura mustrării aceştiia să mă slobozeşti au încai de pre pământ să mă apuci.
16. Tu ştii, Doamne, că niciodată n-am poftit bărbat şi curat mi-am ţânut sufletul de toată pofta.
17. Niciodată cu cei ce să joacă m-am amestecat, nici cu cei ce umblă în ceale uşoare părtaşă m-am dat.
464r 18. Iară bărbat cu frica Ta, nu cu pof||ta mea, am cuprins a priimi.
19. Şi au eu nevreadnică am fost de dânşii, au ei n-au fost vreadnici de mine, că, doară, altui bărbat m-ai cruţat.
20. Că nu-i în puterea omului sfatul Tău.
21. Iară aceasta adevărat o are tot cel ce Te cinsteaşte, că viaţa lui, de va fi în ocară, să va corona, iară de va fi în năcazu, să va slobozi; şi de va fi în certare, la mila Ta a veni va fi slobod.
22. Că nu Te desfetezi în peririle noastre, că după fortună, linişte faci, şi după lucru mare şi plângere, bucurie torni.
23. Fie numele Tău, Dumnezeul lui Israil, binecuvântat în veaci!"
24. Într-aceaea vreame s-au auzit rugăciunile amânduror înaintea slavei marelui Dumnezeu.
25. Şi s-au trimis îngeru<l Domnu>lui cel sfânt, Rafail, să-i grijască pre amândoi, a cărora într-o vreame s-au cetit rugăciunile înnaintea Domnului. |

Cap 4

464v *Tovie, socotind că curând va muri, fiiului sfinte dojeni îi dă, vârtute milosteniii îi arată şi despre zeace tălanţi de aur, Gavelului împrumutaţi, îi spune.*

1. eci părându-i-să lui Tovie că i să ascultă rugăciunea a putea muri, au chemat la sineşi pre Tovia, fiiul său,
2. Şi i-au zis: „Ascultă, fiiul mieu, cuvintele gurii meale şi le pune ca un temeiu în inima ta.

* Ieşire 20, 12. 3. Deacă-m va lua Dumnezeu sufletul, trupul mi-l îngroapă. *Şi cinstea maicii tale vei
Ecli. 7, 29. avea în toate zilele vieţii tale,
4. Că trebuie să-ţi aduci aminte ce şi cât de mari primejdii au suferit pentru tine în pântecele său.
5. Iară deacă-ş va plini şi ea vreamea vieţii sale, o îngroapă lângă mine.
6. Şi în toate zilele vieţii tale înnainte să aibi pre Dumnezeu şi te fereaşte ca nu cândva să voieşti păcatul şi să treci porun||cile Domnului, Dumnezeului nostru. 465r
Pil. 3. 7. Din averile tale fă milostenie şi să nu-ţi întorci faţa de cătră nice un sărac, că aşa va
Ecl. 4 şi 14. fi de nici de cătră tine să va întoarce faţa Domnului.
Luc 14, 13. 8. Precum vei putea, aşa fii milostiv.
Ecli. 35, 12. 9. De vei avea mult, de prisosit dă; de vei avea puţân, şi puţân bucuros te sârguiaşte a împărţi,
10. Că bună agonisire agoniseaşti în zi de lipsă.
*Ecli. 29, 15. 11. *Că milosteniia de tot păcatul şi de moarte slobozeaşte, şi nu va suferi sufletul a să duce întru întunearec.
12. Nădeajde mare va fi înnaintea marelui Dumnezeu milostenia tuturor celor ce o fac.
*1 Thesal 4, 3. 13. *Păzeaşte-te, fiiule, de toată curvia, şi afară de muierea ta niceodată să suferi a şti păcatul.
14. Mândriia niceodată în sâmţirea ta sau în cuvântul tău să o laşi, că într-însa începere au luat toată perirea.
*Face. 3, 5. 15. *Orice-ţi va lucra cineva, îndată îi dă | plata, şi sâmbriia năimitului tău la tine nicidecum 465v
Preo. 19, 13. să rămâie.
*2 Leagi 24, 14. 16. *Ce ţi-i urât a-ţi fi de la altul, ia sama ca nu cândva tu altuia să faci.
*Math. 7, 12. 17. *Pânea ta cu cei flămânzi şi lipsiţi să o mânânci, şi din vejmintele tale pre cei goliţi
Marcu 6, 31. înbracă.
Luc. 14, 13. 18. Pânea ta şi vinul tău preste îngropăciunea celui drept le pune şi să nu mânci sau să beai dintr-ănsele cu păcătoşii.
19. Sfat pururea de la cel înţelept cearcă.
20. În toată vreamea binecuvântează pre Dumnezeu şi ceare de la El ca să-ţi îndreptează căile tale şi toate sfaturile tale într-Însul să rămâie.
21. Spuiu ţie şi aceasta, fiiule, că am dat zeace tălanţi de argint, când încă mititel erai, lui Gavel, în Raghes, cetatea medenilor, şi zapisul lui la mine îl am.
22. Şi pentru aceaea cearcă cum ai ajunge la el şi să iai de la el numitul argint şi să-i întorci zapisul.
23. Să nu te teami, fiiul mieu, că săracă adecă viaţă purtăm, dară multe bunătăţi vom
Râm. 8, 17. avea de ne vom teame de Dumnezeu şi ne vom || depărta de tot păcatul şi vom face bine. 466r

Cap 5

Lui Tovie, cercându-şi povăţuitori în Raghes, Rafail, îngerul necunoscut, îi iase înainte, căruia tatâl încredinţază fiiul. Carii ducându-se, muma plânge depărtarea fiiului.

1 Atunci au răspuns Toviia tătâni-său şi i-au zis: „Toate, oricare mi-ai poruncit, voiu face, tată.
2 Iară în ce chip voiu cerca banii aceşte, nu ştiu; el nu mă şti şi eu nu-l cunosc. Ce sâmn îi voiu da? Ci nici calea prin carea să meargе acolo, o am cunoscut cândva”.
3. Atunci, tatâl său i-au răspuns şi i-au zis: „Zapisul adecă al lui la mine îl am. Care deacă-l vei arăta, îndată-ţi va întoarce.
4. Ci vei mearge acum şi-ţi vei cerca oarecare credincios bărbat, care să meargă cu tine, plătindu-i-să, ca încă trăind eu să-i iai”.
5. Atunci ieşind Tovie, au aflat un tânăr strălucit stând încins şi ca cum ar fi gata a umbla.
6. Şi, neştiind că-i îngerul lui Dumnezeu, l-au strânşteluit şi i-au zis: „De unde te avem, bune tinărule?”|
7. Iară el au răspuns: „Dintre fiii lui Israil”. Şi Tovie i-au zis: „Ştii calea carea duce în 466v
ţânutul meadenilor?”
8. Căruie i-au răspuns: „Ştiu. Şi toate căile lui de multe ori le-am umblat şi am rămas la Gavel, fratele nostru, care zăboveaşte în Raghes, cetatea medenilor, carea iaste pusă în muntele Ecvatanului”.
9. Căruia Tovie i-au zis: „Aştaptă-mă, rogu-te, până ce voiu vesti aceastea tătâni-meu”.

10. Atunci, întrând Tovie, au vestit toate aceastea tătâni-său, despre carele mirându-să tatâl, l-au rugat să între la el.
11. Şi, întrând, i s-au închinat şi au zis: „Bucurie să-ţi fie ţie pururea!"
12. Şi au zis Tovie: „Ce bucurie va fi mie, carele întru întunearec şezu şi lumina ceriului nu o văzu?"
13. Căruia i-au zis tânărul: „Fii cu inimă tare, aproape iaste să vă vindecaţi de la Dumnezeu".
14. Şi i-au zis Tovie: „Au putea-vei duce pre fiiul mieu la Gavel în Raghes, cetatea medenilor? Şi deacă te vei întoarce, îţi voiu da plata".
15. Şi i-au zis îngerul: „Eu l-oiu duce şi-l voiu întoarce la tine". ||
467r 16. Căruia Tovie i-au răspuns: „Rogu-te, spune-mi din care casă sau din ce neam eşti?"
17. Căruia Rafail îngerul i-au zis: „Neamul cerci al năimitului au pre năimit carele cu fiiul tău să meargă?"
18. Ci ca să nu te fac grijnic, eu sânt Azarie, fiiul lui Ananie celui mare".
19. Şi Tovie au răspuns: „De mare neam eşti tu, ci te rog să nu te mânii pentru că am vrut a şti neamul tău".
20. Şi i-au zis îngerul: „Eu sânătos l-oiu duce şi sănătos ţ-oiu întoarce fiiul tău".
21. Şi răspunzând Tovie, au zis: „Bine să umblaţi şi fie Dumnezeu în calea voastră şi îngerul lui vă petreacă".
22. Atunci, gătind toate cele de purtat în cale, ş-au luat Tovie zioa bună de la tatâl său şi de la mumă-sa şi s-au dus amândoi împreună.
23.*Şi deacă s-au dus, au început muma lui a plânge şi a zice: „Toiagul bătrâneaţelor noastre l-ai luat şi l-ai trimis de la noi. *Jos 10, 4.
467v 24. Mai bine n-ar fi mai fost banii aceaia | pentru carii l-ai trimis,
25. Că destul ne era noao sărăciia noastră ca să socotim bogăţie a ne fi aceasta, că vedeam pre fiiul nostru".
26. Şi i-au zis Tovie: „Nu plânge, sănătos va veni fiiul nostru şi sănătos să va întoarce la noi, şi ochii tăi îl vor vedea.
27. Că crezu cum că îngerul Domnului cel bun îl va povăţui şi bine va rândui toate care să poartă pre lângă el, aşa cum cu bucurie să se întoarcă la noi".
28. La acest cuvânt au încetat muma lui a mai plânge şi au tăcut.

Cap 6

Cu îndemnul îngerului, Tovie, năvălind peaştele, îl prinde şi-i spintecă inima, fierea şi ficatul, spre lecuiri ţâindu-le. Şi la Raguil să abat, ca din porunca îngerului să-i ceară fata Sara muiare, a căriia şapte bărbaţi îi ucisease dimonul, învăţându-să de la înger cu ce sfârşit trebuie a să cuprinde şi a să ţinea căsătoriia.

468r 1. Şi au purces Tovie, şi cânele au ur | |mat după el. Şi au rămas în starea dintâi, lângă râul Tigridii.
2. Şi au ieşit să-şi speale picioarele şi, iată, un peaşte mare foarte au ieşit a-l îmbuca.
3. De carele spăimântându-să Tovie, au strâgat cu glas mare, zicând: „Doamne, mă năvăleaşte".
4. Şi i-au zis îngerul: „Apucă-i aripa şi-l trage la tine!" Carea făcând, l-au tras la uscat, şi au început a să zbate înnaintea picioarelor lui.
5. Atunci i-au zis îngerul: „Spintecă peaştele acesta şi inima lui şi hierea şi hicatul le ţine ţie, că sânt acestea spre leacuri de folos".
6. Carea făcând, au fript cărnurile lui şi le-au luat cu sâne în cale. Celeaalalte le-au sărat, care le-ar fi de-a ajuns până ce ar ajunge în Raghes, cetatea meadenilor.
7. Atunci au întrebat Tovie pre înger şi i-au zis: „Rogu-te, Azarie frate, să-m spui ce mijlocire vor avea acestea care din peaşte ai poruncit a să ţânea".
8. Răspunzând îngerul, i-au zis: „Din inima lui o părticică de o vei pune pre cărbuni,
468v fumul | ei râsipeaşte tot feliul de dimoni, sau de la bărbat, sau de la muiare, aşa cât mai mult să nu să apropie de ei.
9. Şi fiiarea îi de folos a unge ochii în carii va fi albeaţă şi să vindecă".
10. Şi i-au zis Tovie: „Unde vreai să rămânem?"
11. Răspunzând îngerul, au zis: „Iaste aici un om din neamul tău, pe nume Raguil, şi acesta are fată pe nume Sara, ci nici parte bărbătească, nici fămeiască are alta fără aceasta.

*Num. 27, 8 şi 36, 8.

12. *Ţie ţi să cuvin toate averile lui şi trebuie să o iai soţu.
13. Ceare-o, dară, de la tatâl ei şi ţi-o va da muiare”.
14. Atunci au răspuns Tovie şi au zis: „Auz că s-au dat a şapte bărbaţi şi au murit. Ci şi aceasta am auzit, că dimonii i-au ucis.
15. Deci mă tem ca nu cumva şi mie să mi să întâmple aceastea şi, fiind unul părinţilor miei, să le pui bătrâneaţele lor cu întristarea în iad”.
16. Atunci îngerul Rafail i-au zis: „Ascultă-mă şi-ţi voiu arăta cine sânt pre carii îi poate birui dimonul.
17. Că cei ce aşa priimeasc căsătoria, ca || să depărteaze de la sâneşi pre Dumnezeu 469r
şi poftelor sale aşea să slujască ca calul şi ca mâşcoiul, cărora nu iaste înţăleagere, are puteare dimonul preste aceia.
18. Iară tu, deacă o vei lua, întrând în cămară, în trei zile te contineaşte de ea şi nimic altă fără rugăciuni veţi face cu ea.
19. Şi într-acea noapte, aprinzând hicatul peaştelui, să va goni dimonu.
20. Iară a doao noapte în împreunarea sfinţilor patriarşi te vei cuprinde.
21. Iară a treia noapte blagoslovenie vei dobândi, ca să se nască din voi fii citovi.
22. Şi trecând a treia noapte, vei lua fecioara cu frica Domnului, mai mult pentru dragostea pruncilor decât pentru pofta, ca în sămânţa lui Avraam blagoslovenie în fii să dobândeşti”.

Cap 7

Raguil, din sfatul lui Rafail, peţita fata, Sara, o dă lui Tovie muiare şi, scriindu-să togmealele ceale de căsătorie, nunta să prăznuiaşte.

1. Şi au întrat la Raguil şi i-au priimit Raguil cu dragoste.
2. Şi uitându-să Raguil spre Tovie, au zis că|tră Ana, muiarea sa: „Câtuşi samănă 469v
tinărul acesta cu vărul mieu”.
3. Şi după ce au zis acestea, au zis: „De unde sânteţi, tinerilor, fraţii noştri?” Iar ei au zis: „Din neamul Nethali sântem, din robia Ninivei”.
4. Şi le-au zis Raguil: „Cunoaşteţi pre Tovie, fratele mieu?” Carii i-au zis: „Cunoaştem”.
5. Şi multe bune despre dânsul grăind, au zis îngerul cătră Raguil: „Tovie, de carele întrebi, tatâl acestuia iaste”.
6. Şi s-au slobozit Raguil şi cu lacrămi l-au sărutat şi, plângând pre grumazii lui,
7. Au zis: „Blagoslovenie să fie ţie, fiiul mieu, că a bun şi a foarte bun om fiiu eşti”.
8. Şi Anna, muierea lui, şi Sara, fata lui, au lăcrămat.
9. Şi după ce au grăit, au poruncit Raguil să ucigă un berbeace şi să gătească uspăţu şi, îndemnându-i a şedea la prânzu,
10. Tovie au zis: „Aici eu astăzi nu voiu mânca, nici voiu bea, de nu vei întări mainte cererea mea şi-m vei făgădui Sara, fata ta”.
11. Care cuvânt auzind Raguil, s-au spăimântat, ştiind ce s-au întâmplat celor şapte bărbaţi carii au întrat la ea şi au început a să teame || ca nu cumva şi acestuia aseaminea 470r
să i să întâmple. Şi îndoindu-să şi nedând cearerii vrun răspuns,
12. I-au zis îngerul: „Nu te teame a o da acestuia, că acestui, ce să teame de Dumnezeu, să cuvine muiere fata ta. Pentru aceaea altul nu o au putut avea”.
13. Atunci au zis Raguil: „Nu mă îndoiesc cum că Dumnezeu lacrămile şi rugăciunile meale înnaintea Sa le-au ascultat.
14. Şi crezu că pentru aceaea v-au făcut a veni la mine, ca aceasta să se împreune
*Num. 36, 6. neamului său, *după Leagea lui Moisi. Şi acum nu te îndoi că ţi-o voiu da”.
15. Şi apucând dreapta featei sale, dreapteai lui Tovie o au dat, zicând: „Dumnezeul lui Avraam şi Dumnezeul lui Isaac şi Dumnezeul lui Iacov fie cu voi şi El să vă împreune şi plinească în voi blagosloveniia Sa”.
16. Şi luând hărtie, au făcut însămnarea căsătoriii.
17. Şi după acestea s-au ospătat, binecuvântând pre Dumnezeu.
18. Şi au chemat Raguil la sine pre Anna, muierea sa, şi i-au poruncit să gătească altă cămară.
19. Şi au dus acolo înlâuntru pre Sara, fata sa, şi au lăcrămat.
20. Şi i-au zis: „Cu inimă tare să fii, fiica mea. Domnul ceriului să-ţi dea ţie bucurie pentru bănatul ce ai petrecut.

Cap 8 |

470v *Tovie, în cămara mirească întrând, o parte de hicat frige. Şi dimonul de Rafail legându-să, Tovie şi Sara rugându-se, noaptea o petrec citovi. Pentru aceaea, iarăşi împlând mormântul ce-l gătise şi dându-să lui Dumnezeu har de la părinţii Sarii, veasel uspăţu gătesc, şi pentru zestrea, jumătate de averi li să dă, rămâindu-le şi ceaealaltă jumătate după moartea părinţilor.*

1. Iară după ce au cinat, au dus înlontru tânărul la dânsa.
2. Şi aducându-şi aminte Tovie de cuvintele îngerului, au luat din tăcşula sa o parte de hicat şi o au pus pe cărbuni vii.
3. Atunci Rafail îngerul au apucat dimonul şi l-au legat în pustia Eghiptului din Sus.
4. Atunci au îndemnat vergura Tovie şi i-au zis: „Sara, scoală şi să ne rugăm lui Dumnezeu astăzi şi mâne şi poimâne, că într-aceaste trei nopţi lui Dumnezeu ne împreunăm, iară a treia trecând noapte, într-a noastră împreunare vom fi.
5. Că fiii celor sfinţi sântem şi nu ne putem aşa împreuna, ca neamurile care nu cunosc pre Dumnezeu”. ||

471r 6. Şi, sculându-să aseaminea, necurmat să ruga amândoi împreună să li să dea sănătate.
7. Şi au zis Tovie: „Doamne, Dumnezeul părinţilor noştri, bine Te cuvinteaze ceriurile şi pământul, marea şi izvoarăle şi râurile, şi toate făpturile Tale, care sânt într-însăle.
8. *Tu ai făcut pre Adam din pravul pământului şi i-ai dat agiutoriu Eva. *Facere 2, 7.
9. Şi acum, Doamne, Tu ştii că nu pentru pofta iau soru-mea mie muiare, ci numai pentru iubirea de rămăşiţă, întru carea bine să se cuvinteaze numele Tău în veacii veacilor”.
10. Şi au zis Sara: „Miluiaşte-ne, Doamne, miluiaşte-ne, să îmbătrânim amândoi împreună sănătoşi”.
11. Şi au fost cătră cântatul cocoşilor, au poruncit Raguil a chema slugile sale şi s-au dus cu el împreună să sape mormântul.
12. Că zicea: „Nu cumva aşijderea să i să fie întâmplat, precum şi celoraalalţi şapte bărbaţi carii întrase la ea”.
13. Şi deacă au gătit groapa, întorcându-se Raguil la muiarea sa, i-au zis:
14. „Trimite una din slujnicile tale, şi vază de au murit, să-l îngrop până a străluci zioa”.

471v 15. Iară ea au trimis una din slujnicile sale | carea, întrând în cămară, i-au găsât sănătoşi şi nevătămaţi, împreună dormind.
16. Şi, întorcându-se, au vestit bună veaste şi bine au cuvântat pre Domnul Raguil, adecă, şi Anna, muiarea lui.
17. Şi au zis: „Bine Te cuvântăm pre Tine, Doamne, Dumnezeul lui Israil, că nu s-au întâmplat precum ni să părea,
18. Că ai făcut cu noi mila Ta şi ai scos de la noi nepriiatinul ce ne gonea.
19. Şi Te-ai milostivit unor doi. Fă-i, Doamne, mai de prisosât bine a te cuvânta şi jârtva Ţie, laudii Tale şi a sănătăţii sale a-ţi aduce, ca să cunoască toate neamurile că Tu eşti Dumnezeu sângur în tot pământul”.
20. Şi îndată au poruncit slujilor sale Raguil să umple groapa carea făcuse, până a să lumina de zi.
21. Iară muierii sale i-au zis să gătească uspăţu şi să gătească toate ceale ce era de lipsă spre hrana călătorilor.
22. Şi doao vaci grase şi patru berbeci a să ucide au făcut, şi a găti ospăţu tuturor vecinilor săi şi tuturor priiatinilor. ||

472r 23. Şi au jurat Raguil pre Tovie, ca să rămâie doao săptămâni la sâne.
24. Iară din toate care stăpânea Raguil, o jumătate de parte au dat lui Tovie şi au făcut zapis ca şi ceaealaltă jumătate parte carea mai era, după moartea lor, lui Tovie stăpânului să-i vie.

Cap 9

Rafail, rugat de Tovie, mearge la Gavel, pre carele, luând bani, la nunta lui Tovie îl aduce. Iară el pre Tovie şi Sara îi îmblânzeaşte.

1. Atunci au chemat Tovie pre înger la sine, pre care adecă om îl socotea, şi i-au zis: „Azarie frate, rogu-mă să asculţi cuvintele meale.
2. De m-aş da eu ţie slugă, n-aş fi destul socotinţeai tale.

3. Însă rogu-te să-ţi iai jivini sau slujitori şi să meargi la Gavel în Raghes, cetatea meadenilor, şi să-i dai zapisul şi să iai de la el bani şi să-l rogi a veni la nunta mea.
4. Că tu însuţi ştii că numără tatâl mieu zilele şi, de voiu întârziia cu o zi mai mult, să întristează sufletul lui.
5. Şi adevărat vezi cum m-au jurat Raguil, a căruia jurământ nu-l pociu lepăda".
6. Atunci Rafail, luând patru din sluji|le lui Raguil şi doao cămile, în Raghes, cetatea 472v
medenilor, au mers. Şi, aflând pre Gavel, i-au dat zapisul şi au luat de la el toţi banii.
7. Şi i-au spus despre Tovie, fiiului Tovie, toate carea fusease şi l-au făcut a veni cu sâne la nuntă.
8. Şi întrând în casa lui Raguil, au aflat pe Tovie şezând la masă; şi sărind, s-au sărutat împreună şi au plâns Gavel şi bine au cuvântat pre Domnul.
9. Şi au zis: „Blagoslovească-te pre tine Dumnezeul lui Israil, că fiiu eşti a omului celui bun şi drept şi temătoriu de Dumnezeu şi face milostenii.
10. Şi să se zică blagoslovenie preste muiarea ta şi preste părinţii voştri.
11. Şi să vedeţi pre fiii voştri şi pre fiii fiilor voştri, până la al treilea şi al patrulea neam şi să fie sământa voastră blagoslovită de la Dumnezeul lui Israil, care împărăţeaşte în veacii veacilor.
12. Şi zicând toţi "Amin!", s-au suit la ospăţu, ci şi cu frica Domnului făcea uspăţul nuntei.

Cap 10 | |

Părinţii lui Tovie lunga lui zăbavă cu grije o cearcă. Iară el de abiia dobândeaşte de la Raguil a 473r
să slobozi, luând zeastrea şi muiirea. Şi Raguil, bine poftindu-le, dojeneaşte şi fata despre datoriia caznicii.

1. Şi zăbovindu-să Tovie cu pricina nuntei, grijnic era tatâl său Tovie, zicând:
„Socoteşti pentru ce zăboveaşte fiiul mieu sau pentru ce să ţine acolo?
2. Gândeşti a fi murit Gavel şi nime nu va întoarce banii".
3. Şi au început a să întrista foarte şi Ana, muiarea lui, cu el. Şi au început amândoi înpreună a plânge, pentru că la zioa rânduită nicidecum nu să întoarce fiiul lor la ei.
*Sus 5, 23. 4. *Deci plângea muma lui cu nemângăiate lacrămi şi zicea: „Hei, hei, mie, fiiul mieu, pentru ce te-am trimis a nimernici, lumina ochilor noştri, toiagul bătrâneaţelor noastre, mângăiarea vieţii noastre, nădejdea rămăşiţii noastre?
5. Toate împreună în tine unul având, nu trăbuia să te trimitem de la noi".
6. Căriia zicea Tovie: „Taci şi nu te turbura, sănătos e fiiul nostru. Destul de credincios e omul căruia l-am încredinţat".
7. Iară ea nici într-un chip să putea mângăia, ci în toate zilele sculându-să, să uita prinpregiuru şi încungiura toate căile prin carele a să | întoarce nădeajde i să vedea, ca 473v
de departe să-l vază venind, de ar fi cu putinţă.
8. Iară Raguil zicea cătră jinere-său: „Rămâi aici şi eu voiu trimite veaste pentru sănătatea ta la Tovie, tatâl tău".
9. Căruia Tovie i-au zis: „Eu ştiu că tatăl mieu şi mumă-mea acum zilele le socotesc şi să chinuiaşte duhul lor într-înşii.
10. Şi cu multe cuvinte rugând Raguil pre Tovie, şi el nicidecum vrând a-l asculta, i-au dat pre Sara şi jumătate parte din toate averile sale în sluji, în slujnice, în dobitoace, în cămile, şi în vaci, şi în bani mulţi; şi sănătos şi bucurându-să, l-au slobozit de la sâne,
11. Zicând: „Îngerul Domnului cel Sfânt să fie în călătoria voastră şi să vă ducă nevătămaţi şi să aflaţi toate dreapte despre părinţii voştri şi să vază ochii miei fiii voştri, până ce voiu muri".
12. Şi apucând părinţii fata sa, o au sărutat şi o au slobozit a mearge,
13. Dojenind-o a-şi cinsti socrii, a-şi iubi bărbatul, a îndrepta familia, a stăpâni casa şi pre sine nevinovată a să păzi.

Cap 11 | |

Lăsând în drum pre Sara şi ceaeaalaltă familie, Tovie şi Rafail, înnainte mergând, veseli de la 474r
părinţii lui Tovie să cuprind. Fiiul ungând ochii tătâni-său cu hierea hicatului, el dobândeaşte

vedeare. Pentru aceaea, mulţămind lui Dumnezeu, după venirea Sarei şi a familiei, în şapte zile veaseli să uspătă.

1 i, întorcându-să, au ajuns la Haran, carea iaste în mijlocul drumului, în preajma Ninevii, în zioa unsprăzeacea.
2 Şi au zis îngerul: „Tovie frate, ştii în ce chip ţ-ai lăsat pre tatâl tău?
3. De-ţi place, să meargem înnainte şi, încet păşind, să urmeaze drumul nostru fămeile, cu soţul tău şi cu jigăniile”.
4. Şi plâcând aceasta, să margă, au zis Rafail cătră Tovie: „Ia cu tine din fierea peaştelui, că va fi de lipsă”. Şi au luat Tovie din fierea aceaea şi s-au dus.
5. Iară Anna şeade lângă drum, în toate zilele în sprânceana muntelui, de unde să putea uita departe.
6. Şi socotind de venirea lui dintr-acelaş loc, l-au văzut de departe şi îndată l-au cunoscut
474v venind fiiul său. Şi, alergând, au vestit bărbatului său, zicând: „Iată, vine | fiiul tău!”
7. Şi au zis Rafail cătră Tovie: „Iară deacă vei întra în casa ta, îndată te închină Domnului, Dumnezeului tău. Şi har dându-i, te apropie la tatâl tău şi-l sărută.
8. Şi îndată unge peste ochii lui din fierea peaştelui acestuia, carea porţi cu tine, că să ştii că îndată i să vor deşchide ochii şi va vedea tatăl tău lumina ceriului şi în vederea ta să va bucura”.
9. Atunci au alergat înnainte cânele, carele împreună fusease în cale, şi ca un sol venind, cu îmblânzirea coadei sale să bucura.
10. Şi sculându-să orbul tatâl său, au început, vătămându-şi picioarele, a alerga şi, dând mâna slugii, au alergat spre întâmpinarea fiiului său.
11. Şi cuprinzându-l, l-au sărutat cu muiarea sa şi au început amândoi a plânge de bucurie.
12. Şi închinându-să lui Dumnezeu, dându-i har, au mâncat înpreună.
13. Atunci luând Tovie din fierea peaştelui, au uns ochii tătâni-său.
475r 14. Şi au suferit ca o jumătate de ceas. Şi au început albeaţa din ochii lui, || ca albuşul oului, a ieşi.
15. Carea apucând-o Tovie, o au tras din ochii lui şi îndată au dobândit vedearea.
16. Şi slăvea pre Dumnezeu, el adecă, şi muierea lui şi toţi carii îl ştiia.
17. Şi zicea Tovie: „Bine Te cuvintezu pre Tine, Doamne, Dumnezeul lui Israil, că Tu m-ai certat şi Tu m-ai mântuit; şi, iată, eu văzu pre Tovie, fiiul mieu”.
18. Şi au întrat după şapte zile Sara, muierea fiiului său, şi toată familia sănătoasă şi dobitoacele şi cămilele şi banii mulţi ai muierii, ci şi ceialalţi bani, care-i luase de la Gavel.
19. Şi au povestit părinţilor săi toate facerile de bine a lui Dumnezeu, care făcuse despre el prin omul ce-l povăţuise.
20. Şi au venit Ahior şi Navath, verii lui Tovie, bucurându-să, la Tovie şi împreună veselindu-se de toate bunătăţile care împregiurul lui arătase Dumnezeu. Şi prin şeapte zile uspătându-să, toţi cu bucurie mare s-au bucurat.

Cap 12

475v *Tovie cu fiiul despre plata lui Rafail sfătuindu-să şi auzând facerile de bine | care lui şi fiiului său făcuse, jumătate îi făgăduiaşte din toate ce adusease. Iară el să arată a fi îngerul Domnului şi, după ce le-au deascoperit alte taine, în ceriu să rădică. Carea făcându-să, ei pre pământ căzând, pre Dumnezeu bine-L cuvintează.*

1 tunci au chemat la sâne Tovie pre fiiul său şi i-au zis: „Ce putem da acestui om sfânt, care au venit cu tine?”
2 Răspunzând Tovie, au zis tătâni-său: „Tată, ce sâmbrie îi voiu da? Sau ce vreadnic va putea fi de facerile lui ceale de bine?
3. Pre mine m-au dus şi m-au adus sănătos, banii de la Gavel el i-au luat, muiare el m-au făcut a avea şi dimonul de la dânsa el l-au înfrănat, bucurie părinţilor ei le-au făcut, pe mine însumi de la îmbucarea peaştelui m-au apucat, şi pre tine a vedea lumina ceriului te-au făcut, şi de tot binele printr-însul ne-am umplut. Ce-i vom putea lui da spre acestea vreadnic?
4. Ci te rog, tatul mieu, să-l rogi de cumva s-ar învrednici a-şi priimi jumătate din toate care s-au adus”.

5. Şi chemându-l, tatăl adecă şi fiiul, l-au || luat într-o parte şi au început a-l ruga să se 476r
învrednicească a priimi jumătate parte din toate care adusease.
6. Atunci le-au zis în taină: „Binecuvântaţi pre Dumnezeul ceriului şi înaintea tuturor
celor vii vă mărturisiţi Lui, că au făcut cu voi mila Sa.
7. Că taina împăratului a o ascunde bine iaste, iară lucrurile lui Dumnezeu a le deascoperi
şi a le mărturisi de cinste iaste.
8. Bună iaste rugăciunea cu postul şi milosteniia, mai vărtos decât a ascunde comoară
de aur.
9. Că milosteniia de moarte slobozeaşte şi ea iaste carea curăţeaşte păcatele şi face a
afla mila şi viaţa de veaci.
10. Iară carii fac păcatul şi nedreptate împrotivnici sânt sufletului său.
11. Deci vă deascopăr adevărul şi nu voiu ascunde de la voi cuvântul cel de taină.
12. Când te rugai cu lacrămi şi îngropai morţii şi lăsai prânzul tău şi morţii ascundeai
în casa ta şi noaptea îi îngropai, eu am dus rugăciunea ta Domnului.
13. Şi pentru că priimit erai lui Dumnezeu, | lipsă au fost ca să te cearce ispita. 476v
14. Şi acum m-au trimis Domnul să te vindec, şi pre Sara, muiarea fiiului tău, de la
dimon să o slobozu.
15. Că eu sânt Rafail îngerul, unul dintre şapte, carii stâm înnaintea Domnului".
16. Şi auzând acestea, s-au turburat şi au căzut pre feaţele sale la pământ.
17. Şi le-au zis îngerul: „Pace voao, să nu vă temeţi!
18. Că până am fost cu voi, prin vrearea lui Dumnezeu eram. Pre Dânsul bine-L cuvântaţi
şi Lui Îi cântaţi.
19. Că vi să părea că mânc cu voi şi beau, ci eu, cu bucată nevăzută şi cu beutură carea
nu să poate vedea de la oameni, mă slujesc.
20. Deci vreamea iaste să mă întorc la Cel ce m-au trimis, iară voi binecuvântaţi pre
Dumnezeu şi povestiţi toate minunile Lui".
21. Şi zicând aceastea, s-au luat de la vederea lor şi nu l-au mai putut vedea.
22. Atunci, aşternuţi cu faţa la pământ, bine au cuvântat pre Dumnezeu şi, sculându-să,
au povestit toate minunile Lui.

Cap 13 ||

Toviia cel mai bătrân binecuvintează şi har dă Domnului şi pre toţi îi îndeamnă spre Dânsul. Şi 477r
proroceaşte despre întoarcerea şi marea fericirea cea viitoare a Ierusalimului.

1 Şi deşchizându-ş Tovie cel mai bătrân rostul, bine au cuvântat pre Domnul,
zicând: „Mare eşti, Doamne, în veac şi în toţi veacii împărăţiia Ta,
*2 Leage 32, 29. 2 *Că Tu baţi şi mântuieşti, duci în iad şi scoţi, şi nu iaste cine să scape de
1 Împăr. 2, 6. mâna Ta.
Înţel. 16, 13. 3. Mărturisiţi-vă Domnului, fiii lui Israil, şi înaintea neamurilor lăudaţi-L pre El,
4. Că pentru aceaea v-au râsipit între neamurile care nu-L ştiu, ca voi să le povestiţi
minunile Lui şi să-i faceţi a şti că nu iaste alt Dumnezeu Atotputearnic afară de El.
5. El ne-au certat pre noi pentru nedreptăţile noastre şi El ne va mântui pentru mila Sa.
6. Uitaţi-vă direpţ aceaea ce au făcut cu noi, şi cu frică şi cu cutremur vă mărturisiţi Lui.
Şi pre Împăratul veacilor Îl înălţaţi în lucrurile voastre.
7. Iară eu în pământul robiii meale mă voiu mărturisi Lui, că Şi-au arătat mărimea Sa
spre neam păcătos. |
8. Mărturisiţi-vă, dară, păcătoşilor, şi faceţi dreptate înnaintea lui Dumnezeu, crezând 477v
că va face cu voi mila Sa.
9. Iară eu şi sufletul mieu într-aceaeaş să va veseli.
10. Binecuvântaţi pre Domnul, toţi aleşii Lui, faceţi zile de veselie şi vă mărturisiţi Lui!
11. Ierusalime, cetatea lui Dumnezeu, certatu-te-au Domnul în lucrurile mânilor tale.
12. Mărturiseaşte-te Domnului în ceale bune ale tale şi binecuvinteaze pre Dumnezeul
veacilor, ca iarăşi să-Şi zidească în tine cortul şi să cheme la tine îndărăpt pre toţi cei robiţi
şi să te bucuri în toţi veacii veacilor.
13. Cu lumină strălucitoare vei fulgera şi toate marginile pământului să vor închina ţie.
*Isaiie 16, 5. 14. *Neamurile de departe la tine vor veni şi, daruri aducând, să vor închina întru tine
Domnului, şi pământul tău spre sfinţire-l vor avea.
15. Că nume mare vor chema întru tine.

16. Blăstămaţi vor fi carii te vor urgisi şi osândiţi vor fi toţi carii te vor blăstăma şi blagosloviţi vor fi cei ce te vor zidi.
478r 17. Iară tu te vei veseli întru fiii tăi, că || toţi să vor blagoslovi şi să vor aduna la Domnul.
18. Fericiţi toţi carii te iubesc şi carii să bucură de pacea ta.
19. Sufletul mieu binecuvintează pre Domnul, pentru că au slobozit Ierusalimul, cetatea Sa, de toate supărările Sale, Domnul, Dumnezeul nostru.
20. Fericit voiu fi, de vor fi rămăşiţele seamiţiii meale a vedea strălucirea Ierusalimului.
21. *Porţile Ierusalimului de samfir şi de smaragd să vor zidi, şi de piatră scumpă tot împrejurul zidurilor ei. *Apoc. 21, 19.
22. Din piatră luminoasă şi curată toate ulişteale ei să vor aştearne. Şi prin târgurile ei "Alliluia!" să va cânta.
23. Bine e cuvântat Domnul, carele o au înălţat, şi fie împărăţia Lui în veacii veacilor preste dânsa! Amin".

Cap 14

Tovie, aproape de moarte, după ce au plinit anii vieţii sale şasăzeaci şi doi, fiiul şi nepoţii spre cinstea lui Dumnezeu îi îndeamnă. Şi, deacă-ş vor îngropa părinţii, să se mute din Ninivea,
478v *carea zice că să va ră|sipi, şi Ierusalimul să va înnoi. Carea fiiul păzind, mai pre urmă la socri să întoarce şi, acolo plinind ani noaozăci şi noao, moare.*

1. Şi s-au plinit cuvintele lui Tovie şi, după ce s-au luminat Tovie, au trăit ani patruzeaci şi doi şi au văzut fiii nepoţilor săi.
2. Şi plinind ani o sută doi, s-au îngropat cu cinste în Ninivea.
3. Că de ani cinzeaci şi şase lumina ochilor pierduse şi, de şasăzeaci fiind, o au dobândit.
4. Iară ceaealaltă vreame a vieţii sale în bucurie au fost şi cu bun sporiu de frica lui Dumnezeu au mers în pace.
5. Iară în ceasul morţii sale au chemat la sâne pre fiiul său, Tovie, şi şapte tineri, fiii lui, nepoţii săi, şi le-au zis:
6. „Aproape va fi perirea Niniveai, că n-au crezut cuvântul Domnului. *Şi fraţii noştri, carii s-au răsipit din pământul lui Israil, să vor întoarce la el. *1 Esdra 3, 8.
7. Şi tot pământul lui cel pustiiu să va umplea şi casa Domnului, carea într-însa s-au
479r aprins, să va zidi iarăşi. Şi acolo să vor || întoarce toţi cei ce să tem de Domnul Dumnezeu.
8. Şi-şi vor părăsi neamurile idolii săi şi vor veni în Ierusalim şi vor lăcui într-ănsa.
9. Şi să vor bucura într-însa toţi împăraţii pământului, închinându-să împăratului Israil.
10. Ascultaţi, dară, fiii miei, pre tatăl vostru. Slujiţi Domnului în adevăr şi cercaţi a face ceale plăcute Lui.
11. Şi fiilor voştri porunciţi să facă dreptăţi şi milostenii, să fie aducându-şi aminte de Dumnezeu şi bine să-L cuvinteaze în toată vremea în adevăr şi întru toată putearea sa.
12. Acum, dară, fiilor, ascultaţi-mă şi să nu rămâneţi aici. Ci ori în ce zi veţi îngropa pre mumă-voastră lângă mine într-un mormânt, de atunci vă îndreptaţi paşii voştri, să ieşiţi de-aici.
13. Că văzu că nedreptatea ei îi va da sfârşit".
14. Şi au fost după ieşirea mumei sale, Tovie s-au depărtat din Ninive cu muierea sa şi cu fiii şi cu fiii fiilor şi s-au întors la socrii săi. |
479v 15. Şi i-au aflat sănătoşi, în bătrâneaţe bune. Şi grijea lor o au purtat şi el le-au închis ochii lor. Şi toată moştenirea casii lui Raguil el o au cuprins. Şi au văzut al cincilea neam, pre fiii fiilor săi.
16. Şi plinind ani noaozeaci şi noao, în frica Domnului, cu bucurie l-au îngropat.
17. Şi toată rudeniia lui şi neamul lui în bună viiaţă şi în sfânta petreacere au rămas, aşa cât iubiţi era şi lui Dumnezeu şi oamenilor şi tuturor celor ce lăcuia pre pământ.

A

(a se) ABATE: v. III „a trece pe la cineva”
(să) abat: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.6

ABIA: adv.
abiia: *adv. în loc. adv.* ***de abiia*** 2,8; rezum. cap.10

ACASĂ: adv.
acasă: 2,20

ACOLO: adv.
acolo: 1,6; 5,2; 7,19; 10,1; rezum. cap.14; 14,7

ACUM: adv.
acum: 2,22; 3,3, 5, 6; 5,4; 7,14; 8,9; 10,9; 12,14; 14,12

ADEVĂR: s.n.
adevărului: *sg. gen.* 1,2
adevărul: *sg. nom./ac.* 3,2; 12,11
adevăr: *sg. ac.* 14,10, 11

ADEVĂRAT: adv.
adevărat: *adv.* „într-adevăr” 3,21; 9,5

(a) ADORMI: v. IV
au adormit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,10

(a se/-și) ADUCE: v. III
(ș-)au adus: *ind. pf.c. 3.sg., în loc. v.* ***ș-au adus aminte*** 1,13
adă: *imperativ 2.sg.* 2,2
aducându(-și): *gerunziu, în loc. v.* ***aducându-și aminte*** 2,6; 8,2
aducea: *ind. imp. 3.sg.* 2,19
au adus: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,20; 12,3
adu(-Ți): *imperativ 2.sg., în loc. v.* ***adu-Ți aminte*** 3,3
să(-Ți/-ți) aduci: *conj. prez. 2.sg., în loc. v.* ***să-Ți (-ți) aduci aminte*** 3,3; 4,4
a aduce: *inf. prez.* 8,19
aduce: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.9
adusease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* rezum. cap.12; 12,5
(s-)au adus: *ind. pf.c. 3.pl.* 12,4
aducând: *gerunziu* 13,14
să fie aducându(-și): *conj. prez. cu gerunziu 3.pl., în loc. v.* ***să fie aducându-și aminte*** 14,11

(a se) ADUNA: v. I
(să) vor aduna: *ind. viit.I. 3.pl.* 13,17

AFARĂ: adv.
afară: *adv., în loc. prep.* ***afară de*** 4,13; 13,4

(a) AFLA: v. I „a găsi”
au aflat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,5; 9,8; 14,15
aflând: *gerunziu* 9,6
să aflați: *conj. prez. 2.pl.* 10,11
a afla: *inf. prez.* 12,9

(a) AGONISI: v. IV
agoniseași: *ind. prez. 2.sg.* 4,10

AGONISIRE: s.f.
agonisire: *sg. ac.* 4,10

AICI: adv.
aici: 6,11; 7,10; 10,8; 14,12

(a) AJUNGE: v. III
au ajuns: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,3; 11,1
ai ajunge: *cond. prez. 2.sg.* 4,22
ar ajunge: *cond. prez. 3.pl.* 6,6

AJUNS: s.n.
ajuns: *sg. ac., în loc. adv.* ***de-a ajuns*** 6,6

(a) AJUTA: v. I
ajută: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1

AJUTOR: s.m.; var. (Înv. și reg.) **AGIUTORIU**
agiutoriu: *sg. ac.* 8,8

ALBEAȚĂ: s.f.
albeață: *sg. nom.* 6,9
albeața: *sg. nom.* 11,14

ALBUȘ: s.n.
albușul: *sg. ac.* 11,14

(a) ALERGA: v. I
alergând: *gerunziu* 11,6
au alergat: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,9, 10
a alerga: *inf. prez.* 11,10

ALES, ALEASĂ: s.m./f.
aleșii: *s.m. pl. voc., în sintagma* ***toți aleșii Lui*** 13,10

ALELUIA: interj.; var. **ALLILUIA** (cf. lat. *alleluia*)
alliluia: 13,22

(a se) AMESTECA: v. I
(m-)am amestecat: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,17

AMIN: interj.
amin: 9,12; 13,23

AMINTE: adv.
aminte: *adv. în loc. v.* ***a-și aduce aminte***; vezi **(a se/-și) ADUCE**

AN: s.m.
anul: *sg. ac.* 1,7
anii: *pl. ac.* rezum. cap.14
ani: *pl. ac.* rezum. cap.14; 14,1, 2, 3, 16

(a se) APRINDE: v. III
aprinzând: *gerunziu* 6,19
(s-)au aprins: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,7

APROAPE: adv./s.m.
cei de aproape: *s.m. pl. nom.* „vecinii” 2,8
aproape: *adv.* 5,13; rezum. cap.14; 14,6

(a se) APROPIA: v. I
să (să) apropie: *conj. prez. 3.pl.* 6,8
(te) apropie: *imperativ 2.sg.* 11,7

(a) APUCA: v. I „a lua repede”; „a prinde cu mâna”
apuca: *ind. imp. 3.sg.* 2,9
să apuci: *conj. prez. 2.sg.* 3,15
apucă: *imperativ 2.sg.* 6,4
apucând: *gerunziu* 7,15; 10,12; 11,15
au apucat: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,3; 12,3

(a) APUNE: v. III
apuind: *gerunziu* 2,4, 7

APUS: s.n. „vest”
apus: *sg. ac.* 1,1

(a se) ARĂTA: v. I
(s-)au arătat: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,22
arată: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.4
vei arăta: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,3
voiu arăta: *ind. viit.I. 1.sg.* 6,16

arătase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 11,20
(să) arată: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.12
au arătat: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,7

ARĂTAT: adv. (Înv.) „în mod evident" (cf. lat. *manifeste*)
arătat: 2,22

ARGINT: s.n.
argint: *sg. ac.* rezum. cap.1; 1,16, 17; 4,21, 22

ARIPĂ: s.f.
aripa: *sg. ac.* 6,4

(a se) ARUNCA: v. I „a se întinde în grabă"
(s-)au aruncat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,10

(a se) ASCULTA: v. I
(să) ascultă: *ind. prez. 3.sg./pl.* rezum. cap.3; 4,1
am ascultat: *ind. pf.c. 1.pl.* 3,4
ascultă: *imperativ 2.sg.* 4,2; 6,16
au ascultat: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,13
să asculți: *conj. prez. 2.sg.* 9,1
a asculta: *inf. prez.* 10,10
ascultați: *imperativ 2.pl.* 14,10, 12

(a) ASCUNDE: v. III
a ascunde: *inf. prez.* 12,7, 8
voiu ascunde: *ind. viit.I. 1.sg.* 12,11
ascundeai: *ind. imp. 2.sg.* 12,12

ASEMENEA: adv./adj. inv./prep.; var. (Înv.) **ASEAMINEA**
aseaminea: *prep.* 1,8
aseaminea: *adj. inv.* 2,23
aseaminea: *adv.* 7,11; 8,6

ASIR: s.m.(cf. **Indice** 3Împ)
asiriilor: *pl. gen.* 1,2

ASTĂZI: adv.
astăzi 7,10; 8,4

AȘA: adv.; var. (Înv. și reg.) **AȘEA**
așa: 1,3, 7; 2,15, 17; 4,7, 8; 5,27; 6,8, 17; 8,5; 14,17
așea: 6,17

AȘIJDEREA: adv.
așijderea: 8,12

(a) AȘTEPTA: v. I
așteptăm: *ind. prez. 1.pl.* 2,18
așteaptă: *imperativ 2.sg.* 5,9

(a se) AȘTERNE: v. III
(să) vor așternearne: *ind. viit.I. 3.pl.* 13,22

AȘTERNUT, -Ă: adj.
așternuți: *m. pl. nom.* 12,22

(a) ATINGE: v. III
a atinge: *inf. prez.* 2,21

ATOTPUTERNIC, -Ă: adj.
atotputearnic: *m. sg. nom.* 13,4

ATUNCI: adv.
atunci: 3,1; 5,1, 3, 5, 10, 22; 6,5, 7, 14, 16; 7,13; 8,3, 4; 9,1, 6; 11,9, 13; 12,1, 6, 22; 14,12

AUR: s.n.
aur: *sg. ac.* 1,5; rezum. cap.4; 12,8

(a se) AUZI: v. IV
auzindu-: *gerunziu* 2,21
au auzit: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,7
(s-)au auzit: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,24
auz: *ind. prez. 1.sg.* 6,14
am auzit: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,14
auzind: *gerunziu* 7,11
auzând: *gerunziu* rezum. cap.12; 12,16

(a) AVEA: v. II
având: *gerunziu* 1,1, 14, 16, 18; 10,5
avea: *inf. prez. fără* ***a*** 1,3; 7,12
avea: *ind. imp. 3.sg.* 1,16
are: *ind. prez. 3.sg.* 3,21; 6,11, 17
vei avea: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,3, 9
să aibi: *conj. prez. 2.sg.* 4,6
am: *ind. prez. 1.sg.* 4,21; 5,3
vom avea: *ind. viit.I. 1.pl.* 4,23
avem: *ind. prez. 1.pl.* 5,6
vor avea: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,7; 13,14
a avea: *inf. prez.* 12,3

AVERE: s.f.
averile: *pl. nom./ac.* 1,19, 22, 25; 4,7; 6,12; 10,10
averi: *pl. ac.* rezum. cap.8

B

BAN: s.m.
banii: *pl. nom./ac.* 5,2, 24; 9,6; 10,2; 11,18; 12,3
bani: *pl. nom./ac.* rezum. cap.9; 9,3; 10,10; 11,18

BASNĂ: s.f.
baznă: *sg. ac.* 3,4

(a-și) BATE: v. III
(își) bătea: *ind. imp. 3.pl., în loc. v.* ***îș bătea joc*** 2,15
bați: *ind. prez. 2.sg.* 13,2

BĂNAT: s.n.
bănatul: *sg. ac.* 7,20

BĂRBAT: s.m.
bărbat: *sg. nom./ac./dat.* 1,9; 3,16, 18, 19; 5,4; 6,8
bărbatul: *sg. nom./ac.* 2,21; 10,13
bărbați: *pl. ac./dat.* rezum. cap.3; 3,8, 10; rezum. cap.6; 7,11; 8,12
bărbaților: *pl. gen.* 3,9
bărbați: *pl. dat.* (*cu prep.* ***a*** *+* ***num.***) 6,14
bărbatului *sg. dat.* 11,6

BĂRBĂTESC, -EASCĂ: adj.
bărbătească: *f. sg. ac., în loc. s.* (Pop.) ***parte bărbătească*** „ființă de sex bărbătesc" 6,11

BĂTRÂN, -Ă: adj.
(cel mai) bătrân: *m. sg. nom.* rezum. cap.13; 13,1

BĂTRÂNEȚE: s.f.
bătrâneaților: *pl. gen.* 5,23; 10,4
bătrâneațele: *pl. ac.* 6,15
bătrâneațe: *pl. ac., în sintagma* ***bătrâneațe bune*** 14,15

BĂUTURĂ: s.f.; var. **BEUTURĂ**
beutură: *sg. ac.* 12,19

(a) BEA: v. II
au beut: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,10

să beai: *conj. prez. 2.sg.* 4,18
voiu bea: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,10
beau: *ind. prez. 1.sg.* 12,19

BERBEC: s.m.; var. **BERBECE**
berbeace: *sg. ac.* 7,9
berbeci: *pl. nom.* 8,22

BINE: adv./s.
(mai) bine: *adv.* 3,6; 5,24
bine: *adv. în structura v. dislocate* ***bine e cuvântat/bine te cuvinteaze/bine să (se) cuvinteaze/bine au cuvântat/bine Te cuvântăm/bine a cuvânta/bine Te cuvintezu/bine-L cuvintează/bine-L cuvântaţi*** 3,13; 8,7, 9, 16, 17, 19; 9,8; 11, 17; rezum. cap.12; 12,18, 22; 13,1, 23
bine: *adv.* 5,21, 27; rezum. cap.10; 12,7
bine: *s.n. sg. ac.* 4,23
bine: *s.n. sg. ac., în sintagmele* ***facerile de bine/facerile ceale de bine*** 11,19; rezum. cap.12; 12,2
binele: *s.n. sg. ac.* 12,3

(a) BINECUVÂNTA: V. i
binecuvântând: *gerunziu* 3,12; 7,17
bine e cuvântat: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 3,13; 13,23
fie binecuvântat: *pasiv conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 3,23
binecuvântează: *imperativ 2.sg.* 4,20
bine cuvinteaze: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 8,7
bine să (se) cuvinteaze: *conj. prez. 3.sg.* 8,9
bine au cuvântat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,16; 9,8; 12,22; 13,1
bine cuvântăm: *ind. prez. 1.pl.* 8,17
bine a cuvânta: *inf. prez.* 8,19
bine cuvintezu: *ind. prez. 1.sg.* 11,17
bine cuvintează: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.12
bine cuvântaţi: *imperativ 2.pl.* 12,18
binecuvântaţi: *imperativ 2.pl.* 12,6, 20; 13,10
binecuvintează: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.13; 13,19
binecuvinteaze: *imperativ* (sic!) *2.sg.* 13,12
bine să cuvinteaze: *conj. prez. 3.pl.* 14,11

(a) BIRUI: v. IV
birui: *inf. prez. fără* ***a*** 6,16

BISERICĂ: s.f.; var. (Înv.) **BISEARICĂ**
bisearica: *sg. ac.* 1,6

BLAGOSLOVENIE: s.f.
blagoslovenie: *sg. nom./ac.* 6,21, 22; 7,7; 9,10
blagosloveniia: *sg. ac.* 7,15

(a) BLAGOSLOVI: v. IV
blagoslovească: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 9,9
să fie blagoslovită: *pasiv conj. prez. 3.sg.* 9,11
blagosloviţi vor fi: *pasiv ind. viit.I. 3.pl.* 13,16
(să) vor blagoslovi: *ind. viit.I. 3.pl.* 13,17

BLESTEM: s.n.; var. **BLĂSTĂM**
blăstămul: *sg. ac.* 1,21

(a) BLESTEMA: v. I; var. **(a) BLĂSTĂMA**
blăstămaţi vor fi: *pasiv ind. viit.I. 3.pl.* 13,16
vor blăstăma: *ind. viit.I. 3.pl.* 13,16

BOGĂŢIE: s.f.
bogăţie: *sg. nom.* 5,25

BUCATĂ: s.f. (mai ales la pl.) „hrană"; „fel de mâncare"
bucatele: *pl. ac.* 1,12
bucată: *sg. ac.* 12,19

(a se) BUCURA: v. I
bucurându(-să): *gerunziu* 10,10; 11,20
(să) va bucura: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,8
(să) bucura: *ind. imp. 3.sg.* 11,9
(s-)au bucurat: *ind. pf.c. 3.pl.* 11,20
să (te) bucuri: *conj. prez. 2.sg.* 13,12
(să) bucură: *ind. prez. 3.pl.* 13,18
(să) vor bucura: *ind. viit.I. 3.pl.* 14,9

BUCURIE: s.f.
bucurie: *sg. nom./ac.* 3,22; 5,11, 12, 27; 7,20; 11,11, 20; 12,3; 14,4, 16

BUCUROS, -OASĂ: adj.
bucuros: *m. sg. nom.* 4,9

BUN, -Ă: adj./s.
bun: *adj. m./n. sg. nom./gen.* 2,1; 5,27; 7,7; 9,9; 14,4
bună: *adj. f. sg. nom./ac.* 4,10; 12,8
bune: *adj. m. sg. voc., în sintagma* ***bune tinărule*** 5,6
bună: *adj. f. sg. ac., în sintagmele* ***zioa bună/bună veaste/bună viiaţă*** 5,22; 8,16; 14,17
bune: *adj. f. pl. ac.* 7,5
bune: *adj. f. pl. ac., în sintagma* ***bătrâneaţe bune*** 14,15
(foarte) bun: *adj. m. sg. gen.* 7,7
(ceale) bune: *s.f. pl. ac.* 13,12

BUNĂTATE: s.f.
bunătăţi: *pl. ac.* 4,23
bunătăţile: *pl. ac.* 11,20

C

CAL: s.m.
calul: *sg. ac.* 6,17

CALD, -Ă: adj.
cald: *n. sg. nom.* 2,11

CALE: s.f.
calea: *sg. ac.* 1,1, 2; 5,2, 7, 21
căile: *pl. nom./ac.* 3,2; 4,20; 5,8; 10,7
cale: *sg. ac.* 5,22; 6,6; 11,9

CAPRĂ: s.f.
capre: *pl. ac.* 2,20

CARNE: s.f.
cărnurile: *pl. ac.* 6,6

CARTE: s.f.
Cartea: *sg. nom.* în titlu: *Cartea lui Tovie*

CASĂ: s.f.
casa: *sg. ac.* 1,25; 2,1, 4, 9, 10; 9,8; 10,13; 11,7; 12,12
casii: *sg. gen.* 3,10; 14,15
casă: *sg. ac.* 5,16
casa: *sg. nom., în sintagma* ***casa Domnului*** 14,7

CASNIC, -Ă: s.m./f. (Înv.) „(om) căsătorit"
caznicii: *sg. gen.* rezum. cap.10

(a) CĂDEA: v. II
au căzut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,11; 12,16
căzând: *gerunziu* rezum. cap.12

CĂLĂTOR: s.m.
călătorilor: *pl. gen.* 8,21

CĂLĂTORIE: s.f.
călătoria: *sg. ac.* 10,11

CĂMARĂ: s.f. „odaie”
cămara: *sg. ac.* 3,10
cămară: *sg. ac.* 6,18; 7,18; 8,15
cămara: *sg. ac., în sintagma* ***cămara mirească*** „camera nupțială” rezum. cap.8

CĂMILĂ: s.f.
cămile: *pl. ac.* 9,6; 10,10
cămilele: *pl. nom.* 11,18

(a) CĂPĂTA: v. I
căpăta: *ind. imp. 3.sg.* 2, 19

CĂRBUNE: s.m.
cărbuni: *pl. ac.* 6,8; 8,2

CĂSĂTORIE: s.f.
căsătoriia: *sg. nom.* rezum. cap.6
căsătoria: *sg. ac.* 6,17
căsătorie: *sg. ac.* rezum. cap.7
căsătoriii: *sg. gen.* 7,16

CÂINE: s.m.; var. (Reg.) **CÂNE**
cânele: *sg. nom.* 6,1; 11,9

(a se) CÂNTA: v. I
cântați: *imperativ 2.pl.* 12,18
(să) va cânta: *ind. viit.I. impers.* 13,22

CÂNTAT: s.n.
cântatul: *sg. ac., în sintagma* ***către cântatul cocoșilor*** 8,11

CEAS: s.n.
ceas: *sg. ac.* 11,14
ceasul: *sg. ac., în sintagma* ***ceasul morții*** 14,5

CER: s.n.; var. **CERIU**
ceriului: *sg. gen., în sintagma* ***lumina ceriului*** 5,12; 11,8; 12,3
ceriului: *sg. gen., în sintagmele* ***Domnul ceriului/Dumnezeul ceriului*** 7,20; 12,6
ceriurile: *pl. nom.* 8,7
ceriu: *sg. ac.* rezum. cap.12

(a) CERCA: v. I
cearcă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 3,13; 4,19; rezum. cap.10
cearcă: *imperativ 2.sg.* 4,22
cercându-: *gerunziu* rezum. cap.5
voiu cerca: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,2
vei cerca: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,4
cerci *ind. prez. 2.sg.* 5,17
să cearce: *conj. prez. 3.sg.* 12,13
cercați: *imperativ 2.pl.* 14,10

(a) CERE: v. III
cerea: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3
cere: *ind. prez. 3.sg.* 4,20
să ceară: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.6
cere: *imperativ 2.sg.* 6,13

CERERE: s.f.
cererea: *sg. ac.* 7,10
cererii: *sg. dat.* 7,11

(a) CERTA: v. I
certa: *ind. imp.. 3.sg.* 2,17
certând: *gerunziu* 3,9
ai certat: *ind. pf.c. 2.sg.* 11,17
au certat: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,5
certatu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,11

CERTARE: s.f.
certare: *sg. ac.* 3,21

CETATE: s.f.
cetatea: *sg. nom./ac.* 1,1, 11, 16; 3,7; 4,21; 5,8, 14; 6,6; 9,3, 6; 13,19
cetatea: *sg. voc., în sintagma* ***cetatea lui Dumnezeu*** 13,11

(a) CHEMA: v. I
au chemat: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,1; 7,18; 9,1; 12,1; 14,5
a chema: *inf. prez.* 8,11
chemându-: *gerunziu* 12,5
să cheme: *conj. prez. 3.sg.* 13,12
vor chema: *ind. viit.I. 3.pl.* 13,15

(a se) CHINUI: v. IV
(să) chinuiască: *ind. prez. 3.sg.* 10,9

CHIP: s.n.
chip: *sg. ac., în loc. adv.* ***în ce chip/nici într-un chip*** 5,2; 10,7; 11,2

(a) CINA: v. I
au cinat: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,1

CINSTE: s.f.
cinstea: *sg. ac.* 4,3; rezum. cap.14
cinste: *sg. ac., în loc. adv.* ***de cinste*** 12,7
cinste: *sg. ac.* 14,2

(a) CINSTI: v. IV
cinstească: *ind. prez. 3.sg.* 3,21
a cinsti: *inf. prez.* 10,13

(a se) CITI: v. IV; var. (Înv. și reg.) **(a se) CETI**
(s-)au cetit: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,25

CITOV, -Ă: adj. (Înv. și reg.) „sănătos (la minte)”; „nevătămat”; „neprihănit”; aici prima atestare a cuvântului; cf. DA, unde prima atestare este în *Lexicon romanesc-latinesc-unguresc-nemțesc...*, Buda, 1825.
citovi: *m. pl. nom.* 6,21; rezum. cap.8

COADĂ: s.f.
coadei: *sg. gen.* 11,9

COCOȘ: s.m.
cocoșilor: *pl. gen., în sintagma* ***către cântatul cocoșilor*** 8,11

COMOARĂ: s.f.
comoară: *sg. ac.* 12,8

(a se) CONTENI: v. IV „a se stăpâni”
(te) contenește: *imperativ 2.sg.* 6,18

(a se) CORONA: v. I (Înv.) „a se încorona”
(să) va corona: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,21

CORT: s.n.
cortul: *sg. ac.* 13,12

(a) CREDE: v. III
crezu: *ind. prez. 1.sg.* 5,27; 7,14
crezând: *gerunziu* 13,8
au crezut: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,6

CREDINCIOS, -OASĂ: adj.
credincios: *m. sg. nom./ac.* 1,6; 5,4; 10,6

CREDINȚĂ: s.f.
credința: *sg. ac.* 2,18

(a) CRUȚA: v. I
ai cruțat: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,19

CUIB: s.n.
cuibul: *sg. ac.* 2,11

(a) CUNOAȘTE: v. III
cunosc: *ind. prez. 1.sg.* 5,2
am cunoscut: *ind. pf.c. 1.sg.* 5,2
cunoașteți: *ind. prez. 2.pl.* 7,4
cunoaștem: *ind. prez. 1.pl.* 7,4
cunosc: *ind. prez. 3.pl.* 8,5
să cunoască: *conj. prez. 3.pl.* 8,19
au cunoscut: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,6

(a se) CUPRINDE: v. III
am cuprins: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,18
a (să) cuprinde: *inf. prez.* rezum. cap.6
(te) vei cuprinde: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,20
(să) cuprind: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.11
cuprinzându-: *gerunziu* 11,11
au cuprins: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,15

CURAT, -Ă: adj.
curat: *n. sg. ac.* 3,16
curată: *f. sg. ac.* 13,22

(a) CURĂȚI: v. IV
curățește: *ind. prez. 3.sg.* 12,9

CURÂND: adv.
curând: rezum. cap.4

CURVIE: s.f.
curvia: *sg. ac.* 4, 13

CUTREMUR: s.n.
cutremur: *sg. ac.* 13,6

CUVÂNT: s.n.
cuvântul: *sg. ac.* 2,6; 3,10; 4,14
cuvinte: *pl. ac.* 2,23; 10,10
cuvintele: *pl. nom./ac.* 4,2; 8,2; 9,1; 14,1
cuvânt: *sg. ac.* 5,28; 7,11
cuvântul: *sg. ac., în sintagmele* ***cuvântul cel de taină/cuvântul Domnului*** 12,11; 14,6

(a) CUVÂNTA: v. I
e cuvântat: *pasiv ind. prez. 3.sg., în structura v. dislocată* ***bine e cuvântat*** 3,13; 13,23
cuvinteaze: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl., în structura v. dislocată* ***bine te cuvinteaze*** 8,7
să (se) cuvinteaze: *conj. prez. 3.sg., în structura v. dislocată* ***bine să se cuvinteaze*** 8,9
au cuvântat: *ind. pf.c. 3.sg./pl., în structura v. dislocată* ***bine au cuvântat*** 8, 16; 9,8; 12,22; 13,1
cuvântăm: *ind. prez. 1.pl., în structura v. dislocată* ***bine te cuvântăm*** 8,17
a cuvânta: *inf. prez. în structura v. dislocată* ***bine a te cuvânta*** 8,19
cuvintezu: *ind. prez. 1.sg., în strucura v. dislocată* ***bine Te cuvintezu*** 11,17
cuvintează: *ind. prez. 3.pl., în structura v. dislocată* ***bine cuvintează*** rezum. cap.12
cuvântați: *imperativ 2.pl., în structura v. dislocată* ***bine-L cuvântați*** 12,18
să cuvinteaze: *conj. prez. 3.pl., în structura v. dislocată* ***bine să-L cuvinteaze*** 14,11

(a se) CUVENI: v. IV
(să) cuvin: *ind. prez. 3.pl.* 6,12
(să) cuvine: *ind. prez. 3.sg.* 7,12

D

(a se) DA: v. I
dându-: *gerunziu* 1,6; 11,7, 12
au dat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,13, 14, 17
da: *ind. imp. 3.sg.* 1,15
(s-)au dat: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,25; 6,14
să dea: *conj. prez. 3.sg.* 2, 12; 7,20
dând: *gerunziu* 2,14; 11,10
va da: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,18; 6,13; 14,13
(ne-)am dat: *ind. pf.c. 1.pl.* 3,4
(să) dedease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 3,8
(m-)am dat: *ind. pf.c. 1.sg.* 3, 17
dă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4; rezum. cap.7; rezum. cap.13
dă: *imperativ 2.sg.* 4,9, 15
am dat: *ind. pf.c. 1.sg.* 4,21
voiu da: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,2, 14; 7,14; 12,2
a da: *inf. prez.* 7,12
au dat: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,15; 8,24; 9,6; 10, 10
dându(-să): *gerunziu* rezum. cap.8
(să) dă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.8
să (să) dea: *conj. prez. 3.sg.* 8,6
ai dat: *ind. pf.c. 2.sg.* 8,8
(m-)aș da: *ind. pf.c. 1.sg.* 9,2
să dai: *conj. prez. 2.sg.* 9,3
da: *inf. prez. fără* ***a*** 12,1, 3
nedând: *gerunziu* 7,11

DAR: s.n.
daruri: *pl. ac.* 13,14

DATORIE: s.f.
datoriia: *sg. ac.* rezum. cap.10

(a) DĂRUI: v. IV
dăruia: *ind. imp. 3.sg.* 1,20

DĂRUIT, -Ă: adj.
dăruite: *f. pl. ac.* 1,16

DEMON: s.m.; var. (Înv. și reg.) **DIMON**
dimonul: *sg. nom./ac.* 3,8; rezum. cap.6; 6,16, 17; rezum. cap.8; 8,3; 12,3
dimoni: *pl. ac.* 6,8
dimonii: *pl. nom.* 6,14
dimonu: *sg. nom.* 6,19
dimon: *sg. ac.* 12, 14

DEPARTE: adv.
departe: *adv. în c.* ***de departe*** 10,7; 11,6; 13,14
departe: 11,5

(a se) DEPĂRTA: v. I
(se) departă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1
(ne) vom depărta: *ind. viit.I. 1.pl.* 4,23
să depărteaze: *conj. prez. 3.pl.* 6,17
(s-)au depărtat: *ind. pf.c. 3.sg.* 14, 14

DEPĂRTARE: s.f.
depărtarea: *sg. ac.* rezum. cap.5

(a se) DESCHIDE: v. III; var. **(a se) DEȘCHIDE**
(să) vor deșchide: *ind. viit.I. 3.pl.* 11,8
deșchizându-: *gerunziu* 13,1

(a) DESCOPERI: v. IV
au deascoperit: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.12
a deascoperi: *inf. prez.* 12,7
deascopăr: *ind. prez. 1.sg.* 12,11

(a se) DESFĂTA: v. I
(Te) desfetezi: *ind. prez. 2.sg.* 3,22

DESTUL: adv.
destul: 5,25; 9,2
destul: *adv. în c.* ***destul de*** 10,6

DEŞERT, DEŞARTĂ: adj.
deşartă: *f. sg. nom.* 2,22

DIAVOL: s.m.
diavolul: *sg. ac.* rezum. cap.3

(a) DOBÂNDI: v. IV
vei dobândi: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,21
să dobândeşti: *conj. prez. 2.sg.* 6,22
dobândeaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.10; rezum. cap.11
au dobândit: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,15; 14,3

DOBITOC: s.n.
dobitoace: *pl. ac.* 10,10
dobitoacele: *pl. nom.* 11,18

DOJANĂ: s.f.
dojene: *pl. ac.* 1,15
dojeni: *pl. ac.* rezum. cap.4

(a) DOJENI: v. IV (Înv.) „a sfătui (într-o situaţie dificilă)"
dojeneaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.10
dojenind: *gerunziu* 10,13

DOMN: (s. propriu) „Dumnezeu"
Domnului: *sg. gen., în sintagmele* ***frica Domnului/sărbătoarea Domnului/poruncile Domnului/faţa Domnului/cuvântul Domnului/casa Domnului*** rezum. cap.1; 2,1; 4,6, 7; 6,22; 9,12; 14,6, 7, 16
Domnului: *sg. gen./dat.* 1,6; 3,25; 5,27; 10,11; 11,7; rezum. cap.12; 12,12, 15; rezum. cap.13; 13,3, 12, 14; 14,10
Domnul: *sg. nom./ac.* 1,13, 21; 2,2, 6, 9, 13; 3,12; 8,16; 9,8; 12,14; 13,1, 10, 11, 17, 19, 23; 14,7
Doamne: *sg. voc.* 3,2, 3, 5, 6, 14, 15, 16; 6,3; 8,7, 9, 10, 17, 19; 11,17; 13,1
Domnul: *sg. nom., în sintagma* ***Domnul ceriului*** 7,20

(a) DORMI: v. IV
dormind: *gerunziu* 8,15

DRAGOSTE: s.f.
dragostea: *sg. ac.* 6,22
dragoste: *sg. ac.* 7,1

DREPT, DREAPTĂ: adj./adv./s./prep.; var. **DIREPT, DIREAPTĂ**
drept: *adj. m. sg. nom./gen.* 3,2; 9,9
dreapte: *adj. f./n. pl. nom./ac.* 3,2; 10,12
drept: *adv.* 3,5
(celui) drept: *s.m. sg. gen.* 4,18
dreapta: *sg. ac.* 7,15
dreaptei: *sg. dat.* 7,15
direpţ: *prep. în loc. adv.* ***direpţ aceaea*** 13,6

DREPTATE: s.f.
dreptate: *sg. ac.* 13,8
dreptăţi: *pl. ac.* 14,11

DRUM: s.n.
drum: *sg. ac.* rezum. cap.11; 11,5
drumului: *sg. gen.* 11,1
drumul: *sg. ac.* 11,3

(a se) DUCE: v. III
duce: *ind. prez. 3.sg.* 1,1; 5,7
ducându(-să): *gerunziu* 1,11; 2,3
a (să) duce: *inf. prez.* 1,14; 4,11
(s-)au dus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,7; 5,22, 23; 8,11; 11,4
(să) ducea: *ind. imp. 3.sg.* 2,19
ducându(-se): *gerunziu* rezum. cap.5
duce: *inf. prez. fără* **a** 5, 14
oiu duce: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,15, 20
au dus: *ind. pf. c. 3.sg./pl.* 7,19; 8,1; 12,3
să ducă: *conj. prez. 3.sg.* 10,11
am dus: *ind. pf.c. 1.sg.* 12,12
duci: *ind. prez. 2.sg.* 13,2

DUH: s.n.
duhul: *sg. nom.* 10,9

DUMNEZEU: s.m. „Divinitatea"
Dumnezeu: *sg. gen., în sintagmele* ***leagea lui Dumnezeu/frica lui Dumnezeu/vrearea lui Dumnezeu*** rezum. cap.1; 1,8; 2,14; 12,18; 14,4
Dumnezeului: *sg. gen./dat.* 1,6; 4,6; 11,7
Dumnezeu: *sg. nom./ac./gen./dat.* 1,10, 13; 2,12, 13, 14, 18; rezum. cap.3; 3,11, 24; 4,3, 6, 12; 4,20, 23; 5,6, 13, 21; 6,17; 7,12, 13, 17; rezum. cap.8; 8,4, 5, 19; 9,9; rezum. cap.11; 11,12, 16, 19, 20; rezum. cap.12; 12,7, 13, 20, 22; 13,4, 8, 11; rezum. cap.14; 14,7, 11, 17
Dumnezeul: *sg. voc., în sintagmele* ***Dumnezeul părinţilor noştri/Dumnezeul lui Israil*** 3,13, 23; 8,7, 17; 11,17
Dumnezeul: *sg. nom./ac.* 7,15; 9,9, 11; 12,6; 13,12, 19

F

(a se) FACE: v. III
făcuse: *ind. m.mc.pf. 3.sg./pl.* 1,5, 21; 8,20; 11,19; rezum. cap.12
a face: *inf. prez.* 1,14; 14,10
făcea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 1,20; 9,12
făcându(-să): *gerunziu* 2,1; rezum. cap.12
făceai: *ind. imp. 2.sg.* 2,16
(s-)au făcut: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,22
fă: *imperativ 2.sg.* 3,6; 4,7; 8,19
vei face: *ind. viit.I. 2.sg.* 3,13
faci *ind. prez. 2.sg.* 3,22
fac: *ind. prez. 3.pl.* 4,12; 12,10
să faci: *conj. prez. 2.sg.* 4,16
vom face: *ind. viit.I. 1.pl.* 4,23
voiu face: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,1
să fac: *conj. prez. 1.sg.* 5,18
făcând: *gerunziu* 6,4, 6
veţi face: *ind. viit.I. 2.pl.* 6,18
au făcut: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,14, 16; 8,22, 24; 9,7; 12,3, 6; 13,6
ai făcut: *ind. pf.c. 2.sg.* 8,8, 18
face: *ind. prez. 3.sg.* 9,9; 12,9
să faceţi: *conj. prez. 2.pl.* 13,4
faceţi: *imperativ 2.pl.* 13,8, 10
va face: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,8
să facă: *conj. prez. 3.pl.* 14,11

FACERE: s.f.
facerile: *pl. ac., în sintagmele* ***facerile de bine/facerile ceale de bine*** 11,19; rezum. cap.12; 12,2

FAMILIE: s.f.
familia: *sg. nom./ac.* 10,13; 11,18
familie: *sg. ac.* rezum. cap.11
familiei: *sg. gen.* rezum. cap.11

FATĂ: s.f.; var. (Înv.) **FEATĂ**
featei: *sg. gen.* rezum. cap.3; 7,15
fata: *sg. nom./ac.* 3,7; rezum. cap.6; rezum. cap.7; 7,8, 10, 12, 19; rezum. cap.10; 10,12
fată: *sg. ac.* 3,9; 6,11

FAŢĂ: s.f.
faţa: *sg. nom./ac.* 3,14; 4,7; 12,22
feaţele: *pl. ac.* 12,16

(a) FĂGĂDUI: v. IV
vei făgădui: *ind. viit.I. 2.sg.* 7,10
făgăduiaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.12

FĂPTURĂ: s.f.
făpturile: *pl. nom.* 8,7

FECIOARĂ: s.f.
fecioara: *sg. ac.* 6,22

FEL: s.n.; var. (Reg.; Mold.) **FELIU**
feliul: *sg. ac., în loc. adj.* ***tot feliul*** 6,8

FEMEIE: s.f.; var. (Înv.) **FĂMEIE**
fămeile: *pl. nom.* 11,3

FEMEIESC, -IASCĂ: adj.; var. **FĂMEIESC, -IASCĂ**
fămeiască: *f. sg. ac., în loc. s.* (Pop.) ***[parte] fămeiască*** „fiinţă de sex femeiesc" 6,11

(a se) FERI: v. IV
a (să) feri: *inf. prez.* 1,10
(te) fereaşte: *imperativ 2.sg.* 4,6

FERICIRE: s.f.
fericirea: *sg. ac.* rezum. cap.13

FERICIT, -Ă: adj.
fericitul: *adj. antep. m. sg. ac.* 2,15
fericiţi: *m. pl. nom.* 13,18
fericit: *m sg. nom.m* 13,20

(a) FI: v. IV
este: *ind. prez. 3.sg.* 1,1
era: *ind. imp. 3.sg./pl.* 1,3, 15, 17; 5,25; 8,21, 24; 10,1
eşti: *ind. prez. 2.sg.* 3,2; 5,16, 19; 7,7; 8,19; 9,9; 13,1
erai: *ind. imp. 2.sg.* 4,21
e: *ind. prez. 3.sg.* 10,6
eram: *ind. imp. 1.sg.* 12,18
-i: *ind. prez. impers./3.sg.* 2,16, 21; 3,20; 4,16; 5,6
sântem: *ind. prez. 1.pl.* 2,18; 7,3; 8,5
sânt: *ind. prez. 3.pl.* 3,5; 6,5, 16; 8,7; 12,10
sânt: *ind. prez. 1.sg.* 5,18; 12,15
sânteţi: *ind. prez. 2.pl.* 7,3
iaste: *ind. prez. impers.* 3,6; 5,8, 13; 6,11, 17; 7,5; 11,1; 12,7, 8, 9, 20; 13,2, 4
îi: *ind. prez. 3.sg.* 6,9
fiind: *gerunziu* 1,2, 4, 9; 2,1, 10; 6,15; 14,3
au fost: *ind. pf.c. impers./3.pl.* 2,20; 3,12, 19; 8,11; 12,13; 14,4, 14
să fie: *conj. prez. 3.sg.* 2,21; 5,11; 7,7; 9,11; 10,11
am fost: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,19; 12,18
va fi: *ind. viit.I. impers./3.sg.* 3,21; 4,7, 12; 5,12; 6,9; 11,4; 14,6
fii: *imperativ 2.sg.* 4,8; 5,13
a fi: *inf. prez.* 4,16; 5,25; rezum. cap.12
ar fi: *cond. prez. impers./3.sg./pl.* 5,5; 6,6; 10,7
fie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 5,21; 7,15; 13,23
ar fi fost: *cond. pf. 3.pl.* 5,24
să fii: *conj. prez 2.sg.* 7,20
vom fi: *ind. viit.I. 1.pl.* 8,4
aş fi: *cond. prez. 1.sg.* 9,2
fusease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 9,7; 11,9
fi: *inf. prez. fără* ***a*** 12,2
voiu fi: *ind. viit.I. 1.sg.* 13,20
vor fi: *ind. viit.I. 3.pl.* 13,20

FICAT: s.m.
ficatul: *sg. ac.* rezum. cap.6

FIERE: s.f.
fierea: *sg. ac.* rezum. cap.6; 11,4, 8, 13
fiiarea: *sg. nom.* 6,9

FIICĂ: s.f.
fiica: *sg. voc., în sintagma* ***fiica mea*** 7,20

FIU: s.m.
fiiul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,18, 23; 4,1; rezum. cap.5; 5,14, 17, 18, 20, 25, 26; 10,1, 3, 6; rezum. cap.11; 11,6, 17; rezum. cap.12; 12,1, 5; rezum. cap.14; 14,5
fiiu: *sg. nom./ac.* 1,9; 3,9; 7,7; 9,9
fiii: *pl. nom./ac.* 1,18, 21, 24; 2,3, 18; 5,7; 8,5; 9,11; 10,11; 13,17; 14,1, 5, 14
fiiului: *sg. dat./dat.* 2,2; rezum. cap.4; rezum. cap.5; 9,7; 11,10, 18; rezum. cap.12; 12,14
fiiul: *sg. voc., în sintagma* ***fiiul mieu*** 4,2, 23; 7,7; 10,4
fiiule: *sg. voc.* 4,13, 21
fii: *pl. nom./ac.* 6,21, 22
fiilor: *pl. gen./dat.* 9,11; 14,11, 14, 15
fiii: *pl. voc., în sintagmele* ***fiii lui Israil/fiii miei*** 13,3; 14,10
fiilor: *pl. voc.* 14,12

FLĂMÂND, -Ă: adj./s.
(cei) flămânzi: *s.m. pl. ac.* 1,20; 4,17
flămând: *adj. m. sg. nom.* 2,3

FOLOS: s.n.
folos: *sg. ac., în loc. adj.* ***de folos*** 6,5, 9

FRATE: s.f.
fraţii: *pl. nom./ac.* rezum. cap.1; 14,6
fraţilor: *pl. dat.* 1,3
fratele: *sg. nom./ac.* 5,8; 7,4
frate: *sg. voc.* 6,7; 9,1; 11,2
fraţii: *pl. voc., în sintagma* ***fraţii noştri*** 7,3

FRICĂ: s.f.
frica: *sg. ac., în sintagma* ***frica Domnului/frica lui Dumnezeu*** rezum. cap.1; 2,14; 6,22; 9,12; 14,4, 16
frica: *sg. ac.* 3,18
frică: *sg. ac.* 13,6

(a) FRIGE: v. III
au fript: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,6
frige: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.8

(a) FUGI: v. IV
fugea: *ind. imp. 3.sg.* 1,5
fugând: *gerunziu* 1,21
fugind: *gerunziu* 1,23

(a) FULGERA: v. I
vei fulgera: *ind. viit.I. 2.sg.* 13,13

FUM: s.n.
fumul: *sg. nom.* 6,8

FURAT: s.n.
furat: *sg. ac., în loc. adj.* ***de furat*** 2,21

FURTUNĂ: s.f.; var. (Înv.) **FORTUNĂ**
fortună: *sg. ac.* 3,22

G

GATA: adv.
gata: 5,5

(a) GĂSI: v. IV
au găsât: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,15

(a) GĂTI: v. IV
gătind: *gerunziu* 5,22

să gătească: *conj. prez. 3.sg./pl.* 7,9, 18; 8,21
gătise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* rezum. cap.8
gătesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.8
au gătit: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,13
a găti: *inf. prez.* 8,22

(a) GÂNDI: v. IV
gândești: *ind. prez. 2.sg.* 10,2

GINERE: s.m.
jinere-său: *sg. ac.* 10,8

GLAS: s.n.
glasul: *sg. ac.* 2,21
glas: *sg. ac.* 6,3

GOL, GOALĂ: adj./s.
(celor) goli: *s.m. pl. dat.* 1,20
gol: *adj. m. sg. nom.* 1,23

GOLIT, -Ă: s.m./f.
(cei) goliți: *s.m. pl. ac.* 4,17

(a se) GONI: v. IV
goneaște: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1
(să) va goni: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,19
gonea: *ind. imp. 3.sg.* 8,18

GRAS, -Ă: adj.
grase: *f. pl. ac.* 8,22

(a) GRĂI: v. IV
să grăiți: *conj. prez. 2.pl.* 2,17
grăind: *gerunziu* 7,5
au grăit: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,9

GREȘEALĂ: s.f.; var. (Iuz.) **GREȘALĂ**
greșalele: *pl. ac.* 3,3

GRIJĂ: s.f.; var. **GRIJE**
grije: *sg. ac.* rezum. cap.10
grijea: *sg. ac., în loc. v.* ***grijea au purtat*** 14,15

(a) GRIJI: v. IV
să grijască: *conj. prez. 3.sg.* 3, 25

GRIJNIC, -Ă: adj.
grijnic: *m. sg. nom./ac.* 5,18; 10,1

GROAPĂ: s.f.
groapa: *sg. ac.* 8,13, 20

GRUMAZ: s.m.
grumazii: *pl. ac.* 7,6

GUNOI: s.n. (aici) „găinaț"
gunoiu: *sg. nom./ac.* rezum. cap.2; 2,11

GURĂ: s.f.
gurii: *sg. gen.* 4,2

I

IAD: s.n.
iad: *sg. ac.* 6,15; 13,2

IARĂȘI: adv.
iarăși: 2,8; rezum. cap.8; 13,12; 14,7

IATĂ: interj.
iată: 6,2; 11,6, 17

IDOL: s.m.
idolii: *pl. ac.* 14,8

IED: s.m.
ied: *sg. ac., în sintagma* ***ied de capre*** 2,20

(a) IERTA: v. I
ierți: *ind. prez. 2.sg.* 3,13

(a) IEȘI: v. IV
iase: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.5
ieșind: *gerunziu* 5,5
au ieșit: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,2
a ieși: *inf. prez.* 11,14
să ieșiți: *conj. prez. 2.pl.* 14,12

IEȘIRE: s.f.
ieșirea: *sg. ac.* 14, 14

INIMĂ: s.f.
inima: *sg. ac., în loc. adv.* ***în toată inima*** 1,13
inima: *sg. ac.* 4,2; rezum. cap.6; 6,5, 8
inimă: *sg. ac., în sintagma* ***cu inimă tare*** „puternic" 5,13; 7,20

(a) INTRA: v. I; var. (Pop.) **(a) ÎNTRA**
întrase: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 3,8; 8,12
întrând: *gerunziu* 5,10, 11; 6,18; rezum. cap.8; 8,15; 9,8
să între: *conj. prez. 3.sg.* 5,10
au întrat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,1, 11; 11,18
vei întra: *ind. viit.I. 2.sg.* 11,7

ISCĂLITURĂ: s.f.
iscălitură: *sg. ac.* 1,17

ISPITĂ: s.f.
ispită: *sg. ac.* 2,12
ispita: *sg. nom.* 12,13

(a) IUBI: v. IV
iubit fiind: *pasiv gerunziu* rezum. cap.1
iubea: *ind. imp. 3.pl.* 1,23
a iubi: *inf. prez.* 10,13
iubesc: *ind. prez. 3.pl.* 13,18
iubiți era: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 14,17

IUBIRE: s.f.
iubirea: *sg. ac.* 8,9

IZBÂNDĂ: s.f. (În v. și rar) „răzbunare"
izbândă: *sg. ac.* 3,3

IZVOR: s.n.
izvoarăle: *pl. nom.* 8,7

Î

(a) ÎMBĂTRÂNI: v. IV
să îmbătrânim: *conj. prez. 1.pl.* 8, 10

(a) ÎMBLÂNZI: v. IV
îmblânzește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.9

ÎMBLÂNZIRE: s.f.
îmblânzirea: *sg. ac.* 11,9

(a) ÎMBRĂCA: v. I; var. (Înv.) **(a) ÎNBRĂCA**
înbracă: *imperativ 2.sg.* 4,17

(a) ÎMBUCA: v. I
a îmbuca: *inf. prez.* 6,2

ÎMBUCARE: s.f.
îmbucarea: *sg. ac.* 12,3

ÎMPĂRAT: s.m.
împăratului: *sg. gen./dat.* rezum. cap.1; 1,2, 13, 22; 12,7; 14,9
împăratul: *sg. nom./ac.* 1,5, 16, 18, 21, 24; 2,9
împărații: *pl. nom.* 2,15; 14,9
Împăratul: *sg. ac., în sintagma* ***Împăratul veacilor*** 13,6

(a) ÎMPĂRĂȚI: v. IV
împărățând: *gerunziu* 1,18
împărățește: *ind. prez. 3.sg.* 9,11

ÎMPĂRĂȚIE: s.f.
împărăției: *sg. nom.* 13,1
împărăția: *sg. nom.* 13,23

(a) ÎMPĂRȚI: v. IV
împărțiia: *ind. imp. 3.sg.* 1,3
împărțea: *ind. imp. 3.sg.* 1,19
a împărți: *inf. prez.* 4,9

(a) ÎMPLE: v. III; vezi **(a) UMPLE**

ÎMPOTRIVĂ: adv./prep.; var. (Înv. și pop.) **ÎMPROTIVĂ**
împrotiva: 2,13

ÎMPOTRIVNIC, -Ă: s.m./f.; var. **ÎMPROTIVNIC, -Ă**
împrotivnici: *s.m. pl. nom.* 12,10

ÎMPREJURUL: prep.; var. (Înv.) **ÎMPREGIURUL**
împregiurul: 11,20
împrejurul: 13,21

(a se) ÎMPREUNA: v. I
să (se) împreune: *conj. prez. 3.sg.* 7,14
să împreune: *conj. prez. 3.sg.* 7,15
(ne) împreunăm: *ind. prez. 1.pl.* 8,4
(ne) împreuna: *inf. prez. fără* ***a*** 8,5

ÎMPREUNARE: s.f.
împreunarea: *sg. ac.* 1,5; 6,20
împreunare: *sg. ac.* 8,4

ÎMPREUNĂ: adv.
împreună: 1,3; 5,22; 8,6, 10, 11, 15; 9,8; 10,5; 11,9, 20
înpreună: 10,3; 11,12

(a) ÎMPRUMUTA: v. I
împrumută: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1

ÎMPRUMUTAT, -Ă: adj.
împrumutați: *m. pl. nom.* rezum. cap.4

ÎNAINTE: adv./prep.; var. (Reg.) **MAINTE**
înaintea: *prep.* 1,13, 18; 3,5, 24; 12,6; 13,3
înnaintea: *prep.* 3,25; 4,12; 6,4; 7,13; 12,15; 13,8
înnainte: *adv.* 4,6; rezum. cap.5; rezum. cap.11; 11,3, 9
înainte: *adv.* rezum. cap. 5
mainte: *adv.* 7,10

(a) ÎNĂLȚA: v. I
înălțați: *ind. prez. 2.pl.* 13,6
au înălțat: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,23

ÎNĂUNTRU: adv.; var. (Înv.) **ÎNLĂUNTRU**
înlâuntru: 7,19
înlontru: 8,1

ÎNCAI: adv.
încai: 3,15

(a) ÎNCEPE: v. III
au început: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,1; 5,23; 6,4; 7,11; 10,3; 11,10, 11, 14; 12,5

ÎNCEPERE: s.f.
începere: *sg. ac.* 4,14

ÎNCET: adv.
încet: 11,3

(a) ÎNCETA: v. I
au încetat: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,28

(a) ÎNCHIDE: v. III
au închis: *ind. pf.c. 3.pl.* 14,15

(a se) ÎNCHINA: v. I
(să) închina: *ind. prez. impers. 3.sg.* 1,6
(s-)au închinat: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,11
(te) închină: *imperativ 2.sg.* 11,7
închinându(-să): *gerunziu* 11,12; 14,9
(să) vor închina: *ind. viit.I. 3.pl.* 13,13, 14

ÎNCINS, -Ă: adj.
încins: *m. sg. nom.* 5,5

ÎNCOTRO: adv.; var. (Înv.) **ÎNCĂTRO**
încătro: rezum. cap.1

(a) ÎNCREDINȚA: v. I
încredințază: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.5
am încredințat: *ind. pf.c. 1.pl.* 10,6

(a) ÎNCONJURA: v. I; var. (Reg.) **(a) ÎNCUNJURA**
încungiura: *ind. imp. 3.sg.* 10,7

ÎNDATĂ: adv.
îndată: 2,3; 3,8; 4,15; 5,3; 8,20; 11,6, 7, 8, 15

ÎNDĂRĂT: adv.; var. **ÎNDĂRĂPT**
îndărăpt: 1,25; 13,12

ÎNDEMN: s.n.
îndemnul: *sg. ac.* rezum. cap.6

(a) ÎNDEMNA: v. I
îndemnându-: *gerunziu* 7,9
au îndemnat: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,4
îndeamnă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.13; rezum. cap.14

(a se) ÎNDOI: v. IV
îndoindu(-să): *gerunziu* 7,11
(mă) îndoiesc: *ind. prez. 1.sg.* 7,13
(nu te) îndoi: *imperativ prohib. 2.sg.* 7,14

(a) ÎNDREPTA: v. I; var. (Înv. și reg.) **(a) ÎNDIREPTA**
îndireptezu: *ind. prez. 1.sg.* 3,14
să îndreptează: *conj. prez. 3.sg.* 4,20
a îndrepta: *inf. prez.* 10,13
îndreptați: *conj. prez. fără* ***să*** *2.pl.* 14,12

(a) ÎNFRÂNA: v. I
au înfrânat: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,3

(a) ÎNFRUNTA: v. I
înfrunta: *ind. imp. 3.sg.* 2,23

ÎNGER: s.m.
îngerul: *sg. nom.* rezum. cap.3; rezum. cap.5; 5,6, 15, 17, 20, 21, 27; 6,4, 5, 8, 11, 16; 7,5, 12; 8,3; 10,11; 11,2; rezum. cap.12; 12,15, 17
îngeru: *sg. nom.* 3,25
îngerului: *sg. gen.* rezum. cap.6; 8,2
înger: *sg. ac.* rezum. cap.6; 6,7; 9,1

(a se) ÎNGROPA: v. I
îngroapă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1
îngropa: *ind. imp. 3.sg.* 1,21; 2,9
să îngroape: *conj. prez. 3.sg.* 2,4
au îngropat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,7; 14,16
îngropi: *ind. prez. 2.sg.* 2,8
îngroapă: *imperativ 2.sg.* 4,3, 5
să îngrop: *conj. prez. 1.sg.* 8,14
îngropai: *ind. imp. 2.sg.* 12,12
vor îngropa: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.14
(s-)au îngropat: *ind. pf. c. 3.sg.* 14,2
veţi îngropa: *ind. viit.I. 2.pl.* 14,12

ÎNGROPARE: s.f.
îngroparea: *sg. ac.* rezum. cap. 2
îngropare: *sg. ac.* 2,10

ÎNGROPĂCIUNE: s.f.
îngropăciune: *sg. ac.* 1,20
îngropăciuni: *pl. ac.* 2, 16
îngropăciunea: *sg. ac.* 4,18

(a se) ÎNNOI: v. IV
(să) va înnoi: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.14

ÎNSEMNARE: s.f.; var. (Reg.) **ÎNSĂMNARE**
însămnarea: *sg. ac.* 7,16

(a) ÎNTĂRI: v. IV
vei întări: *ind. viit.I. 2.sg.* 7,10

ÎNTÂMPINARE: s.f.
întâmpinarea: *sg. ac.* 11,10

(a se) ÎNTÂMPLA: v. I
(s-)au întâmplat: *ind. pf.c. impers./3.sg.* 2,10; 3,7; 7,11; 8,17
a (să) întâmpla: *inf. prez.* 2,12
(să) întâmplase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 2,13
să (să) întâmple: *conj. prez. impers./3.pl.* 6,15; 7,11
să (să) fie întâmplat: *conj. pf. impers.* 8,12

(a) ÎNTÂRZIA: v. I
voiu întârziia: *ind. viit.I. 1.sg.* 9,4

(a se) ÎNTOARCE: v. III
întorcându(-se): *gerunziu* 1,21; 8,13, 16
(s-)au întors: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,25; 14,14
întorcându(-să): *gerunziu* 2,3; 11,1
(să) vor întoarce: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,6; 14,6, 7
întoarceţi: *imperativ 2.pl.* 2,21
întorc: *ind. prez. 1.sg.* 3,14
să întorci: *conj. prez. 2.sg.* 4,7, 22
(să) va întoarce: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,7; 5,26
va întoarce: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,3; 10,2
(te) vei întoarce: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,14
voiu întoarce: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,15
oiu întoarce: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,20
să (se) întoarcă: *conj. prez. 3.sg.* 5,27
(să) întoarce: *ind. prez. 3.sg.* 10,3; rezum. cap.14
a (să) întoarce: *inf. prez.* 10,7
să (mă) întorc: *conj. prez. 1.sg.* 12,20

ÎNTOARCERE: s.f.
întoarcerea: *sg. ac.* rezum. cap.13

(a) ÎNTRA: v. I; vezi **(a) INTRA**

(a) ÎNTREBA: v. I
au întrebat: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,7
întrebi: *ind. prez. 2.sg.* 7,5

(a se) ÎNTRISTA: v. I
(s-)au întristat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,13
(să) întristează: *conj. prez. 3.sg.* 9,4
a (să) întrista: *inf. prez.* 10,3

ÎNTRISTARE: s.f.
întristarea: *sg. ac.* 6,15

ÎNTUNERIC: s.n.; var. (Înv.) **ÎNTUNEAREC**
întunearec: *sg. ac.* 4,11; 5,12

ÎNŢELEGERE: s.f.
înţăleagere: *sg. nom.* 6,17

ÎNŢELEPT, -EAPTĂ: s.m./f.
(cel) înţelept: *s.m. sg. ac.* 4,19

(a se) ÎNVĂŢA: v. I
învaţă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1
au învăţat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,10
învăţându(-să): *gerunziu* rezum. cap.6

(a se) ÎNVREDNICI: v. IV
(s-)ar învrednici: *cond. prez. 3.sg.* 12,4
să (se) învrednicească: *conj. prez. 3.sg.* 12,5

J

JALE: s.f.; var. **JEALE**
jeale: *sg. ac.* 2,5
jale: *sg. ac.* 2,6

JERTFĂ: s.f.; var. **JÂRTVĂ**
jârtva: *sg. ac.* 8,19

JIGANIE: s.f.
jigăniile: *pl. ac.* 11,3

JIVINĂ: s.f.
jivini: *pl. ac.* 9,3

JOC: s.n.
joc: *sg. ac., în loc. v.* ***îş bătea joc*** 2,15

(a se) JUCA: v. I
(să) joacă: *ind. prez. 3.pl.* 3,17

JUDECATĂ: s.f.
judecăţile: *pl. nom.* 3,2, 5
judecata: *sg. nom.* 3,2

JUMĂTATE: s.f.
jumătate: *sg. nom./ac.* rezum. cap.8; 8,24; 10, 10; 11,14; rezum. cap.12; 12,4, 5

JURĂMÂNT: s.n.
jurământ: *sg. ac.* 9,5

(a) JURA: v. I
au jurat: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,23; 9,5

L

LACRIMĂ: s.f.; var. (Înv. și reg.) **LACRĂMĂ**
lacrămi: *pl. ac.* 3,1, 11; 7,6; 10,4; 12,12
lacrămile: *pl. ac.* 7,13

LAUDĂ: s.f.
laudii: *sg. dat.* 8,19

(a) LĂCRIMA: v. I; var. (Înv. și pop.) **(a) LĂCRĂMA**
au lăcrămat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,8, 19

(a) LĂCUI: v. IV; vezi **(a) LOCUI**

(a) LĂSA: v. I
lăsând: *gerunziu* 2,3
au lăsat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,12
să lași: *conj. prez. 2.sg.* 4,14
ai lăsat: *ind. pf.c. 2.sg.* 11,2
lăsai: *ind. imp. 2.sg.* 12,12

(a) LĂUDA: v. I
lăudați: *imperativ 2.pl.* 13,3

LEAC: s.n.
leacuri: *pl. ac.* 6,5

LECUIRE: s.f.
lecuiri: *pl. ac.* rezum. cap.6

(a se) LEGA: v. I
legându(-să): *gerunziu* rezum. cap.8
au legat: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,3

LEGĂTURĂ: s.f.
legătura: *sg. ac.* 3,15

LEGE: s.f.
leagea: *sg. ac., în sintagma* ***leagea lui Dumnezeu/leagea lui Moisi*** rezum. cap.1; 1,8; 7,14

(a) LEPĂDA: v. I
lepăda: *inf. prez. fără* **a** 9,5

LINIȘTE: s.f.
liniște: *sg. ac.* 3,22

LIPSĂ: s.f.
lipsă: *sg. nom./ac.* 4,10; 12,13
lipsă: *sg. ac., în loc. adj./loc. adv.* ***de lipsă*** „necesar” 8,21; 11,4

(a) LIPSI: v. IV
a fi lipsit: *inf. pf.* 1,17

LIPSIT, -Ă: s.m./f.
[cei] lipsiți: *s.m. pl. ac.* 4,17

LOC: s.n.
loc: *sg. ac.* 11,6

(a) LOCUI: v. IV; var. (Înv.) **(a) LĂCUI**
vor lăcui: *ind. viit.I. 3.pl.* 14,8
lăcuia: *ind. imp. 3.pl.* 14,17

(a se) LUA: v. I
să iai: *conj. prez. 2.sg.* 3,3; 4,22; 5,4; 6,12; 9,3
ia: *imperativ 2.sg.* 4, 16; 11,4
iau: *ind. prez. 1.sg.* 8,9
au luat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,9, 22; 4,14; 5,22; 6,6; 8,2; 9,6; 11,4; 12,3, 5
luându-: *gerunziu* 2,4
va lua: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,3
ai luat: *ind. pf.c. 2.sg.* 5,23
vei lua: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,18, 22
luând: *gerunziu* 7,16; rezum. cap.9; 9,6; rezum. cap.10; 11,13
luase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 11,18
(s-)au luat: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,21

(a) LUCRA: v. I
au lucrat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,4
am lucrat: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,5
va lucra: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,15

LUCRU: s.n.
lucrul: *sg. ac.* 2,19
lucru: *sg. ac.* 3,22
lucrurile: *pl. ac.* 12,7; 13,6, 11

(a se) LUMINA: v. I
a (să) lumina: *inf. prez.* 8,20
(s-)au luminat: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,1

LUMINĂ: s.f.
lumina: *sg. ac., în sintagmele* ***lumina ceriului/lumina ochilor*** 5,12; 11,8; 12,3; 14,3
lumina: *sg. voc., în sintagma* ***lumina ochilor noștri*** 10,4
lumină: *sg. ac.* 13,13

LUMINOS,-OASĂ: adj.
luminoasă: *f. sg. ac., în sintagma* ***piatră luminoasă*** (cf. **PIATRĂ**) 13,22

LUNG, -Ă: adj.
lunga: *adj. antep. f. sg. ac.* rezum. cap.10

M

MAICĂ: s.f.
maicii: *sg. gen.* 4,3

MAMĂ: s.f.; var. (Înv. și pop.) **MUMĂ**
muma: *sg. nom.* rezum. cap.5; 5,23, 28; 10,4
mumă-sa: *sg. ac.* 5,22
mumă-mea: *sg. nom.* 10,9
mumă-voastră: *sg. ac.* 14,12
mumei: *sg. gen.* 14,14

MARE: s.f.
marea: *sg. nom.* 8,7

MARE: adj.
mare: *m./f./n. sg. nom./ac./gen.* rezum. cap.2; 3,22; 4,12; 5,18, 19; 6,3; 11,20; 13,1, 15
mari: *f. pl. nom./ac.* 3,5; 4,4
marelui: *adj. antep. m. sg. gen., în sintagma* ***marelui Dumnezeu*** 3,24; 4,12
mare (foarte): *m. sg. nom.* 6,2
marea: *adj. antep. f. sg. ac.* rezum. cap.13

MARGINE: s.f.
marginile: *pl. nom.* 13,13

MASĂ: s.f.
masă: *sg. ac.* 2,3; 9,8

MĂRIME: s.f.
mărimea: *sg. ac.* 13,7

(a se) MĂRTURISI: v. IV
(vă) mărturisiți: *imperativ 2.pl.* 12,6; 13,6, 10

a mărturisi: *inf. prez.* 12,7
mărturisiți(-vă): *imperativ 2.pl.* 13,3, 8
(mă) voiu mărturisi: *ind. viit.I. 1.sg.* 13,7
mărturisește(-te): *imperativ 2.sg.* 13,12

MÂINE: adv:; var. (Reg) **MÂNE**
mâne: 8,4

MÂNĂ: s.f.
mânilor: *pl. gen.* 2,19; 13,11
mâna: *sg. ac.* 11,10; 13,2

(a) MÂNCA: v. I
au mâncat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,5; 3,10; 11,12
a mânca: *inf. prez.* 2,21
să mânănci: *conj. prez. 2.sg.* 4,17
să mânci: *conj. prez. 2.sg.* 4,18
voiu mânca: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,10
mânc: *ind. prez. 1.sg.* 12,19

MÂNDRIE: s.f.
mândriia: *sg. ac.* 4,14

(a se) MÂNGÂIA: v. I; var. (Înv. și rar.) **(a se) MÂNGĂIA**
mângâie: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1
mângăia: *ind. imp. 3.sg.* 1,19
(să) mângăia: *inf. prez. fără* ***a*** 10,7

MÂNGÂIERE: s.f.; var. (Înv.) **MÂNGĂIARE**
mângăiarea: *sg. voc., în sintagma* ***mângăiarea vieții noastre*** 10,4

(a se) MÂNIA: v. I
mâniindu(-să): *gerunziu* 2,22
(Te) vei mânia: *ind. viit.I. 2.sg.* 3,13
să (te) mânii: *conj. prez. 2.sg.* 5,19

MÂNIOS, -OASĂ: adj.
mânios: *m. sg. nom.* 1,21

(a) MÂNTUI: v. IV
ai mântuit: *ind. pf.c. 2.sg.* 11,17
mântuiești: *ind. prez. 2.sg.* 13,2
va mântui: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,5

MÂNTUITOR, -TOARE: adj.
mântuitoare: *f. pl. ac.* 1,15

MÂȘCOI: s.m.
mâșcoiul: *sg. ac.* 6,17

(a) MECHERA: v. I; var. **(a) MECHEREZI:** v. IV; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Răspunsuri la Chestionarul lingvistic al lui B. P. Hasdeu* [XII, 309] (Manuscris legat în 18 volume; cifra romană indică volumul manuscrisului, cea arabă, localitatea anchetată).
mecherezind: *gerunziu* 2,21

MEDEAN: s.m. (cf. **Indice** 4Împ)
medenilor: *pl. gen.* 1,16; 4,21; 5,8, 14; 9,6
meadenilor: *pl. gen.* 3,7; 5,7; 6,6; 9,3

(a se) MERGE: v. III
mergi: *imperativ 2.sg.* 2,2
mearge: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1; rezum. cap.9
mergând: *gerunziu* 1,5; rezum. cap.11
mergea: *ind. imp. 3.sg.* 1,6, 15
meargea: *ind. imp. 3.sg.* 1,19
(să) mearge: *ind. prez. impers.* 5,2
vei mearge: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,4
să meargă: *conj. prez. 3.sg.* 5,4, 17
să meargi: *conj. prez. 2.sg.* 9,3
au mers: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,6; 14,4
a mearge: *inf. prez.* 10,12
să meargem: *conj. prez. 1.pl.* 11,3
să margă: *conj. prez. 3.pl.* 11,4

MIEZ: s.n.
miezul: *sg. ac., în sintagma* ***miezul nopților*** 2,9

MIJLOC: s.n.
mijlocul: *sg. ac., în loc. prep.* ***în mijlocul*** 11,1

MIJLOCIRE: s.f.
mijlocire: *sg. ac.* 6,7

MILĂ: s.f.
mila: *sg. nom./ac.* 3,2, 21; 8,18; 12,6, 9; 13,5, 8
milă: *sg. ac.* 3,13

MILOSTENIE: s.f.
milostenie: *sg. ac.* rezum. cap.1; 4,7
milostenii: *pl. ac.* 2,16; 9,9; 14,11
milosteniile: *pl. nom.* 2,22
milosteniii: *sg. gen.* rezum. cap.4
milosteniia: *sg. nom.* 4,11; 12,8, 9
milostenia: *sg. nom.* 4,12

MILOSTIV, -Ă: adj.
milostiv: *m. sg. nom.* 4,8

(a se) MILOSTIVI: v. IV
(Te-)ai milostivit: *ind. pf.c. 2.sg.* 8, 19

(a) MILUI: v. IV
miluiaște: *imperativ 2.sg.* 8,10

MINUNE: s.f.
minunile: *pl. ac.* 12,20, 22; 13,4

(a se) MIRA: v. I
mirându(-să): *gerunziu* 5,10

MIRESC, -EASCĂ: cuvântul nu este înregistrat în DLR.
mireasc㠖: *f. sg. ac., în sintagma* ***cămara mireasc㠖*** „camera nupțială” rezum. cap.8

MITITEL, -EA: adj.
mititel: *m. sg. nom.* 4,21

MOARTE: s.f.
morții: *sg. gen.* 2,8; 14,5
moarte: *sg. ac.* 3,4; 4,11; 12,9; rezum. cap.14
moartea: *sg. ac.* rezum. cap.8; 8,24

MORMÂNT: s.n.
mormântul: *sg. ac.* rezum. cap.8; 8,11
mormânt: *sg. ac.* 14,12

MORT, MOARTĂ: s.m./f.
morți: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.1
(celor) morți: *s.m. pl. dat.* 1,20
morților: *s.m. pl. gen.* rezum. cap.2
morții: *s.m. pl. ac.* 2,8; 12,12

MOȘTENIRE: s.f.
moștenirea: *sg. ac.* 14,15

MUIERE: s.f.; var. (Înv.) **MUIARE**
muierea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,23; 2,19, 22; 4,13; 7,8, 18; 8,13, 16; rezum. cap.10; 10,3; 11,11, 16, 18; 12,14; 14,14
muiere: *sg. nom./ac.* 1,9; 7,12
muiarea: *sg. nom./ac.* 1,11; 7,2; 9,10

muiare: *sg. ac.* rezum. cap.2; rezum. cap.6; 6,8, 13; rezum. cap.7; 8,9; 12,3
muierii: *sg. gen./dat.* rezum. cap.3; 8,21; 11,18

MULT, -Ă: adj./pron. nehot./adv.
multă: *adj. f. sg. ac.* 1,18
multe: *adj. f./n. pl. ac.* 4,23; 10,10
multe: *adj. f. pl. ac., în loc. adv.* ***de multe ori*** 5,8
mulţi: *adj. m. pl. nom./ac.* 10,10; 11, 18
mulţi: *pron. nehot. m. pl. nom./ac.* 1,21, 23
multe: *pron. nehot. f. pl. ac.* 7,5
mult: *adv.* 4,9
(mai) mult: *adv.* 2,9; 3,9; 6,8, 22; 9,4

MULŢIME: s.f.
mulţimea: *sg. ac.* 1,17

(a) MULŢUMI: v. IV; var. (Înv. şi pop.) **(a) MULŢĂMI**
mulţămind: *gerunziu* rezum. cap.11

MUMĂ: s.f.; vezi **MAMĂ**

MUNTE: s.m.
muntele: *sg. ac.* 5,8
muntelui: *sg. gen.* 11,5

(a) MURI: v. IV
murind: *gerunziu* 1,18
să moară: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.3
a muri: *inf. prez.* 3,6
va muri: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.4
muri: *inf. prez. fără* ***a*** 4,1
au murit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,14; 8,14
a fi murit: *inf. pf.* 10,2
voiu muri: *ind. viit.I. 1.sg.* 10,11
moare: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.14

(a) MUSTRA: v. I
mustra: *ind. imp. 3.pl.* 2,8, 15

MUSTRARE: s.f.
mustrare: *sg. ac.* 3,7, 11
mustrării: *sg. gen.* 3,15

(a se) MUTA: v. I
să (se) mute: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.14

N

(a se) NAŞTE: v. III
au născut: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,9
să (se) nască: *conj. prez. 3.pl.* 6,21

NĂDEJDE: s.f.
nădejdea: *sg. nom.* 2,16, 22
nădeajde: *sg. nom.* 4,12; 10,7
nădejdea: *sg. voc., în sintagma* ***nădejdea rămăşiţii noastre*** 10,4

NĂIMIT, -Ă: s.m./f.
năimitului: *s.m. sg. gen.* 4,15; 5,17
năimit: *s.m.sg. ac.* 5,17

NĂSCUT, -Ă: adj.
născut: *m. sg. nom.* rezum. cap.1

(a) NĂVĂLI: v. IV
năvălind: *gerunziu* rezum. cap.6
năvăleaşte: *ind. prez. 3.sg.* 6,3

NEAM: s.n.
neamul: *sg. nom./ac.* 1,1, 3, 4, 9, 11, 17; 2,2; 5,17, 19; 6,11; 7,3; 14,17
neamului: *sg. gen./dat.* 1,17; 7,14
neamurile: *pl. nom./ac.* 1,19; 8,5, 19; 13,4, 14; 14,8
neamurilor: *pl. gen./dat.* 3,4; 13,3
neam: *sg. ac.* 5,16, 19; 9,11; 13,7; 14,15

NECAZ: s.n.;var. (Reg.) **NĂCAZ**
năcazului: *sg. gen.* 3,13
năcazu: *sg. ac.* 3,21

(a se) NECĂJI: v. IV; var. (Pop.) **(a se) NĂCĂJI**
(să) năcăjaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2

NECUNOSCUT, -Ă: adj.
necunoscut: *m. sg. nom.* rezum. cap.5

NECURMAT: adv.
necurmat: 8,6

NEDREPTATE: s.f.
nedreptate: *sg. ac.* 12,10
nedreptăţile: *pl. ac.* 13,5
nedreptatea: *sg. nom.* 14,13

NEMÂNGÂIAT, -Ă: adj.; var. (Înv. şi reg.) **NEMÂNGĂIAT, -Ă**
nemângăiate: *f. pl. ac.* 10,4

NEMERNIC, -Ă: s.m./f.; var. (Înv. şi reg.) **NIMERNIC, -Ă**
nemearnicilor: *s.m. pl. dat.* 1,7

(a) NEMERNICI: v. IV; var. (Înv.) **(a) NIMERNICI**
a nimernici: *inf. prez.* 10,4

NEMIŞCAT, -Ă: adj.
nemişcat: *m. sg. nom.* 2,14

NEPOT: s.m.
nepoţii: *pl. nom./ac.* rezum. cap.14; 14,5
nepoţilor: *pl. gen.* 14,1

NEPRIETEN: s.m.; var. (Înv.) **NEPRIIATIN**
nepriiatinul: *sg. ac.* 8,18

NEVĂTĂMAT, -Ă: adj.
nevătămaţi: *m. pl. ac.* 8,15; 10,11

NEVĂZUT, -Ă: adj.
nevăzută: *f. sg. ac.* 12,19

NEVINOVAT, -Ă: adj.
nevinovată: *f. sg. nom.* 10,13

NEVREDNIC, -Ă: adj.
nevreadnică: *f. sg. nom.* 3,19

NOAPTE: s.f./adv.
nopţilor: *s.f. pl. gen., în sintagma* ***miezul nopţilor*** 2,9
nopţi: *s.f. pl. ac.* 3,10; 8,4
noapte: *s.f. sg. nom./ac.* 6,19, 20, 21, 22; 8,4
noaptea: *s.f. sg. ac.* rezum. cap.8
noaptea: *adv.* 12,12

(a) NUMĂRA: v. I
numără: *ind. prez. 3.sg.* 9,4

NUME: s.n.
numele: *sg. nom./ac.* 1,9; 3,13, 23; 8,9
nume: *sg. ac.* 3,8; 6,11; 13,15

NUMIT, -Ă: adj.
numiţii: *adj. antep. m. pl. ac.* 1,17
numitul: *adj. antep. n. sg. ac.* 4,22

NUNTĂ: s.f.
nunta: *sg. nom./ac.* rezum. cap.7; rezum. cap.9; 9,3
nuntă: *sg. ac.* 9,7
nunteі: *sg. gen.* 9,12; 10,1

O

OCARĂ: s.f.
ocara: *sg. ac.* rezum. cap.3
ocară: *sg. ac.* 3,4, 21

(a se) OCĂRÎ: v. IV
ocărându(-să): *gerunziu* rezum. cap.2

OCHI: s.m.
ochiu: *sg. ac.* 2,11
ochii: *pl. nom./ac.* 3,14; 5,26; 6,9; 10,11; rezum. cap.11; 11,8, 13, 14, 15; 14,15
ochilor: *pl. gen., în sintagma* ***lumina ochilor*** 10,4; 14,3

OM: s.m.
omului: *sg. gen./dat.* 3,20; 9,9
om: *sg. nom./ac.* 6,11; 7,7; 9,1; 12,1
omul: *sg. nom./ac.* 10,6; 11,19
oameni: *pl. ac.* 12,19
oamenilor: *pl. dat.* 14,17

ORB, OARBĂ: s.m./f.
orbul: *s.m. sg. nom.* 11,10

(a se) ORBI: v. IV
(să) orbească: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2
(s-)au orbit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,11

ORBIRE: s.f.
orbirii: *sg. gen., în sintagma* ***rana orbirii*** 2,13

(a) OSÂNDI: v. IV
osândiți vor fi: *pasiv ind. viit.I. 3.pl.* 13,16

(a se) OSPĂTA: v. I; var. (Înv. și reg.) **(a se) USPETA**
(s-)au ospătat: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,17
să (se) uspete: *conj. prez. 3.pl.* 2,2
(să) uspătă: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.11
uspătându(-să): *gerunziu* 11,20

OSPĂȚ: s.n.; var. (Înv. și pop.) **USPĂȚ**
ospățu: *sg. ac.* 8,22; 9,12
uspățu: *sg. ac.* 7,9; rezum. cap.8; 8,21
uspățul: *sg. ac.* 9,12

OSTENIT, -Ă: adj.
ostenit: *m. sg. nom.* rezum. cap.2; 2,10

OU: s.n.
oului: *sg. gen.* 11,14

P

PACE: s.f.
pace: *sg. ac., în loc. adv.* ***în pace*** 3,6; 14,4
pace: *sg. nom.* 12,17
pacea: *sg. ac.* 13,18

PARTE: s.f.
părțile: *pl. ac.* 1,1
partea: *sg. ac.* 1,21
parte: *sg. ac., în loc. s.* (Pop.) ***parte bărbătească/în loc. adv. într-o parte*** „deoparte” 6,11; 12,5
parte: *sg. nom./ac.* rezum. cap.8; 8,2, 24; 10,10; 12,5

PAS: s.m.
pașii: *pl. ac.* 14,12

PATRIARH: s.m.
patriarși: *pl. gen.* 6,20

PĂCAT: s.n.
păcatul: *sg. ac.* 1,10; 4,6, 11, 13, 23; 12,10
păcatele: *pl. ac.* 3,3, 13; 12,9

PĂCĂTOS, -OASĂ: adj./s.
păcătoșii: *s.m. pl. ac.* 4,18
păcătoșilor: *s.m. pl. voc.* 13,8
păcătos: *adj. m. sg. ac.* 13,7

PĂGÂN: s.m.
păgânilor: *pl. gen.* 1,12

PĂMÂNT: s.n.
pământ: *sg. ac.* 3,9, 15; rezum. cap.12; 12,16, 22; 14,17
pământul: *sg. nom./ac.* 8,7, 19; 13,7, 14; 14,6, 7
pământului: *sg. gen.* 8,8; 13,13; 14,9

(a) PĂRĂSI: v. IV
au părăsit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,2
vor părăsi: *ind. viit.I. 3.pl.* 14,8

(a se) PĂREA: v. II
părându(-)-să: *gerunziu* 4,1
(să) părea: *ind. imp. impers.* 8,17; 12,19

PĂRINTE: s.m.
părinți: *pl. nom.* 2,15
părinților: *pl. gen./dat.* 3,3, 13; 6,15; rezum. cap.8; 8,7; 11,19; 12,3
părinții: *pl. ac.* rezum. cap.8; 9,10; 10,11, 12; rezum. cap.11; rezum. cap.14

PĂRTAȘ, -Ă: s.m./f.
părtașă: *s.f. sg. nom.* 3,17

PĂRTICICĂ: s.f.
părticică: *sg. ac.* 6,8

(a) PĂȘI: v. IV
pășind: *gerunziu* 11,3

(a se) PĂZI: v. IV
păziia: *ind. imp. 3.sg.* 1,8
au păzit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,12
păzește(-te): *imperativ 2.sg.* 4,13
păzind: *gerunziu* 2,13; rezum. cap.14
a (să) păzi: *inf. prez.* 10,13

PÂINE: s.f.; var. (Reg.) **PÂNE**
pâne: *sg. ac.* 2,5
pânea: *sg. ac.* 4,17, 18

PÂNTECE: s.n.
pântecele: *sg. ac.* 4,4

PÂRGĂ: s.f.
pârghele: *pl. ac.* 1,6

PERETE: s.m.; var. (Înv. și pop.) **PĂRETE**
părеate: *sg. ac.* 2,10

PEȘTE: s.m.
peaștele: *sg. nom./ac.* rezum. cap.6; 6,5

peaşte: *sg. nom./ac.* 6,2, 7
peaştelui: *sg. gen.* 6,19; 11,4, 8, 13; 12,3

(a) PETRECE: v. III
petreacă: *ind. prez. 3.sg.* 5,21
ai petrecut: *ind. pf.c. 2.sg.* 7,20
petrec: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.8

PETRECERE: s.f.
petreacere: *sg. ac.* 14,17

PEŢIT, -Ă: adj.
peţita: *adj. antep. f. sg. ac.* rezum. cap.7

PIATRĂ: s.f.
piatră: *sg. ac., în sintagmele* ***piatră scumpă/piatră luminoasă*** „piatră albă" (cf. lat. *candidus*) 13,21, 22

PICIOR: s.n.
picioarele: *pl. ac.* 6,2; 11,10
picioarelor: *pl. gen.* 6,4

PIEIRE: s.f.; var. **PIERIRE**
peririle: *pl. ac.* 3,22
perirea: *sg. nom.* 4,14; 14,6

(a) PIERDE: v. III
pierduse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 14,3

PILDĂ: s.f.
pildă: *sg. ac.* 2,12

(a se) PITULA: v. I
(s-)au pitulat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,23
au pitulat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,5
pitula: *ind. imp. 3.sg.* 2,9

PLATĂ: s.f.
plata: *sg. ac.* 4,15; 5,14; rezum. cap.12

(a) PLĂCEA: v. II
place: *ind. prez. impers.* 11,3
plâcând: *gerunziu* 11,4

PLĂCUT, -Ă: s.m./f.
(ceale) plăcute: *s.f. sg. ac.* 14,10

(a se) PLĂTI: v. IV
plătindu(-)(-să): *gerunziu* 5,4

(a) PLÂNGE: v. III
plânge: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.5
a plânge: *inf. prez.* 5,23, 28; 10,3; 11,11
(nu) plânge: *imperativ prohib. 2.sg.* 5,26
plângând: *gerunziu* 7,6
au plâns: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,8
plângea: *ind. imp. 3.sg.* 10,4

PLÂNGERE: s.f.
plângere: *sg. ac.* 3,22

(a se) PLINI: v. IV
au plinit: *ind. pf.c. 3.sg.* 3, 12; rezum. cap.14
va plini: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,5
plinească: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 7,15
plinind: *gerunziu* rezum. cap.14; 14,2, 16
(s-)au plinit: *ind. pf.c. 3.pl.* 14,1

POARTĂ: s.f.
porţile: *pl. nom.* 13,21

POFTĂ: s.f.
pofta: *sg. ac.* 3,16, 18; 6,22; 8,9
poftelor: *pl. dat.* 6,17

(a) POFTI: v. IV
am poftit: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,16
poftindu-: *gerunziu* rezum. cap.10

POIMÂINE: adv.; var. (Înv. şi reg.) **POIMÂNE**
poimâne: 8,4

PORUNCĂ: s.f.
porunca: *sg. ac.* 2,8; rezum. cap.6
poruncile: *pl. ac.* 2,13; 3,4, 5; 4,6

(a se) PORUNCI: v. IV
au poruncit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,22; 7,9, 18; 8,11, 20
(s-)au fost poruncit: *ind. m.m.c.pf. perifr. impers.* 2,8
porunceaşte: *imperativ 2.sg.* 3,6
ai poruncit: *ind. pf.c. 2.sg.* 5,1; 6,7
porunciţi: *imperativ 2.pl.* 14,11

POST: s.n.
post: *sg. ac.* rezum. cap.3
postul: *sg. ac.* 12,8

(a) POVĂŢUI: v. IV
va povăţui: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,27
povăţuise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 11,19

POVĂŢUITOR, -TOARE: s.m/f.
povăţuitori: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.5

(a) POVESTI: v. IV
au povestit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 11,19; 12,22
povestiţi: *imperativ 2.pl.* 12,20
să povestiţi: *conj. prez. 2.pl.* 13,4

PRAF: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **PRAV**
pravul: *sg. ac.* 8,8

PRAZNIC: s.n.
praznic: *sg. ac., în sintagma* ***zilele ceale de praznic*** 2,6

(a se) PRĂZNUI: v. IV
(să) prăznuiaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.7

PRÂNZ: s.n.
prânzu: *sg. nom./ac.* 2,1; 7,9
prânzul: *sg. ac.* 2,3; 12,12

PREAJMĂ: s.f.
preajma: *sg. ac., în loc. prep.* ***în preajma*** 11,1

PRICINĂ: s.f.
pricină: *sg. ac.* 2,8
pricina: *sg. ac.* 10,1

PRIETEN: s.m.; var. (Înv.) **PRIIATIN**
priiatini: *pl. ac.* rezum. cap.2
priiatinilor: *pl. dat.* 8,22

PRIMEJDIE: s.f.
primejdii: *pl. ac.* 4,4

(a se) PRIMI: v. IV
a (să) priimi: *inf. prez.* 3,6
a priimi: *inf. prez.* 3,18; 12,4, 5
priimeasc: *ind. prez. 3.pl.* 6,17
au priimit: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,1
priimit era: *pasiv 2.sg.* 12,13

PRIMPREJUR: adv.; var. **PRINPREGIUR**
prinpregiuru: 10,7

(a) PRINDE: v. III
prinde: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.6

PRISOSIT: s.n. (Înv.) „prisos”
prisosit: *sg. ac.* 4,9
prisosât: *sg. ac.* 8,19

PROBĂ: s.f.
proba: *sg. ac.* rezum. cap.2

PROBOZIRE: s.f.
probozirea: *sg. ac.* rezum. cap.3

PROROC: s.m.
prorocul: *sg. nom.* 2,6

(a) PROROCI: v. IV
proroceşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.13

PRUNC: s.m.
pruncul: *sg. ac.* 1,11
pruncilor: *pl. gen.* 6,22

PRUNCESC, -EASCĂ: adj. „copilăresc”
pruncesc: *n. sg. ac.* 1,4

PRUNCIE: s.f.
pruncie: *sg. ac.* 1,10
pruncia: *sg. ac.* 2,13

PRUNCUŞOR: s.m.; var. (Pop.) **PRUNCŞOR** (cf. **Indice** Nm)
pruncşorul: *sg. nom.* 1,8

(a) PUNE: v. III
puindu-: *gerunziu* 1,9
pune: *imperativ 2.sg.* 4,2, 18
vei pune: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,8
să pui: *conj. prez. 1.sg.* 6,15
au pus: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,2

(a) PURCEDE: v. III
au purces: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,1

(a se) PURTA: v. I
au purtat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,4
purtăm: *ind. prez. 1.pl.* 4,23
de purtat: *supin* 5,22
(să) poartă: *ind. prez. 3.pl.* 5,27
porţi: *ind. prez. 2.sg.* 11,8
au purtat: *ind. pf.c. 3.pl., în loc. v.* ***grijea au purtat*** 14,15

PURURI: adv.; var. **PURUREA**
pururea: 2,13; 4,19; 5,11

PUS, -Ă: adj.
pusă: *f. sg. nom.* 5,8

PUSTIU, -IE: *adj./*s.n.; var. **PUSTIE:** s.f.
pustia: *s.f. sg. ac.* 8,3
pustiiu: *adj. sg. ac.* 14,7

(a) PUTEA: v. II
putea: *ind. imp. 3.sg.* 1,3, 19; 2,19; 10,7; 11,5
a putea: *inf. prez.* 4,1
vei putea: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,8
putea-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,14
poate: *ind. prez. 3.sg.* 6,16; 12,19
au putut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,12; 12,21
putem: *ind. prez. 1.pl.* 8,5; 12,1
pociu: *ind. prez. 1.sg.* 9,5
va putea: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,2
vom putea: *ind. viit.I. 1.pl.* 12,3

PUTERE: s.f.
puteare: *sg. ac.* 1,14; 6,17
puterea: *sg. ac.* 3,20
putearea: *sg. ac., în loc. adv.* (Înv.) ***în toată putearea*** 14,11

PUTINŢĂ: s.f.
putinţă: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu putinţă*** 10,7

PUŢIN, -Ă: adv./s.; var. (Înv.) **PUŢÂN, -Ă**
puţân: *adv.* 4,9
puţân: *s.n sg. ac.* 4,9

R

RANĂ: s.f. (aici) „boală”
rana: *sg. nom., în sintagma* ***rana orbirii*** „albeaţă” 2,13

RĂBDARE: s.f.
răbdării: *sg. gen.* rezum. cap.2
răbdare: *sg. ac.* rezum. cap.2
răbdarea: *sg. ac.* 2,12

(a se) RĂDICA: v. I; vezi **(a se) RIDICA**

RĂMĂŞIŢĂ: s.f. „urmaş”
rămăşiţă: *sg. ac.* 8,9
rămăşiţii: *sg. gen.* 10,4
rămăşiţele: *pl. nom.* 13,20

(a) RĂMÂNE: v. III
au rămas: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,14; 6,1; 14,17
rămâind: *gerunziu* 3,11
să rămâie: *conj. prez. 3.sg./pl.* 4,15, 20; 8,23
am rămas: *ind. pf.c. 1.sg.* 5,8
să rămânem: *conj. prez. 1.pl.* 6,10
rămâindu-: *gerunziu* rezum. cap.8
rămâi: *imperativ 2.sg.* 10,8
să rămâneţi: *conj. prez. 2.pl.* 14,12

(a) RĂSIPI: v. IV; vezi **(a) RISIPI**

(a) RĂSPUNDE: v. III
au răspuns: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,22; 3,9; 5,1, 3, 7, 8, 16, 19; 6,14
răspunzând: *gerunziu* 5,21; 6,8, 11; 12,2

RĂSPUNS: s.n.
răspuns: *sg. ac.* 7,11

(a) RÂNDUI: v. IV
va rândui: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,27

RÂNDUIT, -Ă: adj.
rânduită: *f. sg. ac.* 10,3

RÂNDUNICĂ: s.f.; var. (Înv.) **RÂNDUREA**
rândurea: *sg. ac.* rezum. cap.2
rândurealii: *sg. gen.* 2,11

RÂU: s.n.
râul: *sg. ac.* 6,1
râurile: *pl. nom.* 8,7

(a se) RIDICA: v. I; var. (Înv. şi pop.) **(a se) RĂDICA**
(să) rădică: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.12

(a se) RISIPI: v. IV; var. (Înv. și rar) **(a se) RĂSIPI**
ai râsipit: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,4
râsipeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 6,8
au râsipit: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,4
(să) va răsipi: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.14
(s-)au răsipit: *ind. pf.c. 3.pl.* 14,6

ROB, ROABĂ: s.m./f.
robi *s.m. pl. nom.* rezum. cap.1

(a) ROBI: v. IV
robit fiind: *pasiv gerunziu* 1,2

ROBIE: s.f.
robie: *sg. ac.* rezum. cap.1; 1,2, 11, 15; 3,4
robia: *sg. ac.* 7,3
robii: *sg. gen.* 13,7

ROBIT, -Ă: adj./s.
robiţi: *adj. m. pl. dat.* 1,3
(cei) robiţi: *s.m. pl. ac.* 13,12

ROST: s.n. (Înv. și reg.) „gură”
rostul: *sg. ac.* 13,1

RUDĂ: s.f.
rudele: *pl. nom.* 2,15

RUDENIE: s.f.
rudeniia: *sg. nom.* 14,17

(a se) RUGA: v. I
a (să) ruga: *inf. prez.* 3,1
(să) ruga: *ind. imp. 3.sg./pl.* 3,11; 8,6
rogu(-mă): *ind. prez. 1.sg.* 3,15; 9,1
rogu-: *ind. prez. 1.sg.* 5,9, 16; 6,7; 9,3
au rugat: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,10
rog: *ind. prez. 1.sg.* 5,19; 12,4
rugându(-se): *gerunziu* rezum. cap.8
să (ne) rugăm: *conj. prez. 1.pl.* 8,4
să rogi: *conj. prez. 2.sg.* 9,3; 12,4
rugând: *gerunziu* 10, 10
a ruga: *inf. prez.* 12,5
(te) rugai: *ind. imp. 2.sg.* 12,12

RUGAT, -Ă: adj.
rugat: *m. sg. nom.* rezum. cap.9

RUGĂCIUNE: s.f.
rugăciunea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.3; 3,12; 4,1; 12,8, 12
rugăciune: *sg. nom./ac.* rezum. cap.3; 3,11
rugăciunile: *pl. nom./ac.* rezum. cap.3; 3,24, 25; 7,13
rugăciuni: *pl. ac.* 6,18

RUPERE: s.f.; var. (Înv.) **RUMPERE** (aici) „jefuire” (cf. lat. *direptiō, -ōnis* „jefuire, prădare”)
rumpere: *sg. ac.* 3,4

S

SAFIR: s.n.; var. (Înv.) **SAMFIR**
samfir: *sg. ac.* 13,21

SĂMÂNŢĂ: s.f.; var. (Înv. și reg.) **SEMINŢĂ**
sământa: *sg. nom./ac.* 6,22; 9,11

SĂNĂTATE: s.f.
sănătate: *sg. nom.* 8,6
sănătăţii: *sg. gen.* 8,19
sănătatea: *sg. ac.* 10,8

SĂNĂTOS, -OASĂ: adj.
sânătos: *m. sg. ac.* 5,20
sănătos: *m. sg. nom./ac.* 5,20, 26; 10,6, 10; 12,3
sănătoşi: *m. pl. nom./ac.* 8,10, 15; 14,15
sănătoasă: *f. sg. nom.* 11,18

(a) SĂPA: v. I
să sape: *conj. prez. 3.pl.* 8,11

SĂPTĂMÂNĂ: s.f.
săptămâni: *pl. ac.* 8,23

(a) SĂRA: v. I
au sărat: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,6

SĂRAC, -Ă: s./adj.
sărac: *s.m. sg. ac.* 4,7
săracă: *adj. f. sg. ac.* 4,23

SĂRĂCIE: s.f.
sărăciia: *sg. nom.* 5,25

SĂRBĂTOARE: s.f.
sărbătoarea: *sg. ac., în sintagma* ***sărbătoarea Domnului*** 2, 1

(a) SĂRI: v. IV
sărind: *gerunziu* 2,3; 9,8

(a se) SĂRUTA: v. I
au sărutat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,6; 10,12; 11,11
(s-)au sărutat: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,8
sărută: *imperativ 2.sg.* 11,7

(a se) SÂRGUI: v. IV
(te) sârguiaşte: *imperativ 2.sg.* 4,9

(a) SCĂPA: v. I
ai scăpat: *ind. pf.c. 2.sg.* 2,8
să scape: *conj. prez. 3.sg.* 13,2

(a) SCHIMBA: v. I
schimbă: *ind. prez. 3.pl.* 2,18

(a) SCOATE: v. III
ai scos: *ind. pf.c. 2.sg.* 8,18
scoţi: *ind. prez. 2.sg.* 13,2

(a se) SCRIE: v. III
scriindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.7

(a se) SCULA: v. I
scoală: *imperativ 2.sg.* 8,4
sculându(-să): *gerunziu* 8,6; 10,7; 11,10; 12,22

SCUMP, -Ă: adj.
scumpă: *f. sg. ac., în sintagma* ***piatră scumpă*** 13,21

SEAMĂ: s.f.; var. (Pop.) **SAMĂ**
sama: *sg. ac.* 4,16

(a) SEMĂNA: v. I
samână: *ind. prez. 3.sg.* 7,2

SEMINŢIE: s.f.
seamințiı: *sg. gen.* 13,20

SEMN: s.n.; var. (Înv. și pop.) **SÂMN**
sâmn: *sg. ac.* 5,2

SFAT: s.n.
sfatul: *sg. nom./ac.* 3,20; rezum. cap.7

sfat: *sg. ac.* 4,19
sfaturile: *pl. nom.* 4,20

(a se) SFĂTUI: v. IV
sfătuindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.12

SFÂNT, -Ă: s./adj.
(celor) sfinţi: *s.m. pl. gen.* 2,18; 8,5
sfântului: *adj. antep. sg. gen.* 2,12
sfânt/Sfânt: *adj. m. sg. nom./dat.* 3,25; 10,11; 12,1
sfinte: *adj. f. pl. ac.* rezum. cap.4
sfinţilor: *adj. antep. m. pl. gen.* 6,20
sfânta: *adj. antep. f. sg. ac.* 14,17

SFÂRŞIT: s.n.
sfârşit: *sg. ac.* rezum. cap.6
sfărşit: *sg. ac.* 14,13

SFINŢIRE: s.f.
sfinţire: *sg. ac.* 13,14

SIMBRIE: s.f.; var. (În v. şi reg.) **SÂMBRIE**
sâmbriia: *sg. ac.* 4,15
sâmbrie: *sg. ac.* 12,2

SIMŢIRE: s.f.
sâmţirea: *sg. ac.* 4,14

SINGUR, -Ă: adj.
sângur: *m sg. nom.* 8, 19

SLAVĂ: s.f.
slavei: *sg. gen.* 3,24

(a) SLĂVI: v. IV
slăvea: *ind. imp. 3.pl.* 11,16

SLOBOD, -Ă: adj./adv.
slobod: *adv.* 2,21
slobod: *adj. m. sg. nom.* 3,21

SLOBOZENIE: s.f.
slobozenie: *sg. ac.* 1,14

(a se) SLOBOZI: v. IV
să sloboază: *conj. prez. 3.sg.* 3,11
să slobozeşti: *conj. prez. 2.sg.* 3,15
(să) va slobozi: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,21
slobozeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 4,11; 12,9
(s-)au slobozit: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,6
a (să) slobozi: *inf. prez.* rezum. cap.10
au slobozit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 10,10, 12; 13,19
să slobozu: *conj. prez. 1.sg.* 12, 14

SLUGĂ: s.f.
slugile: *pl. ac.* 8,11
slujilor: *pl. dat.* 8,20
slugă: *sg. nom.* 9,2
slujile: *pl. ac.* 9,6
sluji: *pl. ac.* 10,10
slugii: *sg. gen.* 11,10

(a se) SLUJI: v. IV
slujia: *ind. imp. 3.sg.* 1,7
să slujască: *conj. prez. 3.pl.* 6,17
(mă) slujesc: *ind. prez. 1.sg.* 12,19
slujiţi: *imperativ 2.pl.* 14,10

SLUJITOR, -TOARE: s.m./f.
slujitori: *s.m. pl. ac.* 9,3

SLUJNICĂ: s.f.
slujnicei *sg. gen.* rezum. cap.3
slujnică: *sg. ac.* 3,7
slujnica: *sg. nom.* 3,9
slujnicile: *pl. ac.* 8,14, 15
slujnice: *pl. ac.* 10,10

SMARALD: s.n.; var. **SMARAGD**
smaragd: *sg. ac.* 13,21

SMERIT, -Ă: adj.
smerita: *adj. antep. f. sg. nom.* rezum. cap.3

SOARE: s.m.
soarele: *sg. nom.* 2,4, 7

(a) SOCOTI: v. IV
socotind: *gerunziu* rezum. cap.4; 11,6
să socotim: *conj. prez. 1.pl.* 5,25
socotea: *ind. imp. 3.sg.* 9,1
socoteşti: *ind. prez. 2.sg.* 10,1
socotesc: *ind. prez. 3.pl.* 10,9

SOCOTINŢĂ: s.f.
socotinţeai: *sg. dat.* 9,2

SOCRU: s.m.
socrii: *pl. ac.* 10,13; 14,14
socri: *pl. ac.* rezum. cap.14

SOL: s.m.
sol: *sg. ac.* 11,9

SORĂ: s.f.
soru-mea: *sg. ac.* 8,9

SOŢ: s.m. (În v. şi reg.) „soţie”
soţu: *sg. ac.* 6,12
soţul: *sg. ac.* 11,3

(a se) SPĂIMÂNTA: v. I
spăimântându(-să): *gerunziu* 6,3
(s-)au spăimântat: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,11

(a) SPĂLA: v. I
să speale: *conj. prez. 3.sg.* 6,2

(a) SPINTECA: v. I
spintecă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.6
spintecă: *imperativ 2.sg.* 6,5

SPOR: s.n.
sporiu: *sg. ac.* 14,4

SPRÂNCEANĂ: s.f. (fig.) „culme”, „coamă”, „creastă”, „margine a unui loc”
sprânceana: *sg. ac., în sintagma* ***sprânceana muntelui*** 11,5

(a) SPUNE: v. III
spune: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4
spuiu: *ind. prez. 1.sg.* 4,21
spune: *imperativ 2.sg.* 5,16
să spui: *conj. prez. 2.sg.* 6,7
au spus: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,7

(a se) SPURCA: v. I
(s-)au spurcat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,12

(a) STA: v. I
stând: *gerunziu* 5,5
stâm: *ind. prez. 1.pl.* 12,15

STARE: s.f. (aici) „popas", „oprire"
starea: *sg. ac.* 6,1

STĂPÂN, -Ă: s.m./f.
stăpânului: *s.m. sg. dat.* 2,21; 8,24

(a) STĂPÂNI: v. IV
stăpânea: *ind. imp. 3.sg.* 8,24
a stăpâni: *inf. prez.* 10,13

STÂNGA: s.f.
stânga: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***de-a stânga*** 1,1

(a) STRĂLUCI: v. IV
a străluci: *inf. prez.* 8,14

STRĂLUCIRE: s.f.
strălucirea: *sg. ac.* 13,20

STRĂLUCIT, -Ă: adj.
strălucit: *m. sg. ac.* 5,5

STRĂLUCITOR, -TOARE: adj.
strălucitoare: *f. sg. ac.* 13,13

(a) STRÂNȘTELUI: v. IV (cf. **Indice** 4Împ.)
au strânșteluit: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,6

(a) STRIGA: v. I
au strâgat: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,3

(a) SUFERI: v. IV
sufere: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2
au suferit: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,4; 11,14
va suferi: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,11
să suferi: *conj. prez. 2.sg.* 4,13

SUFLET: s.n.
sufletul: *sg. nom./ac.* 1,12; 3,6, 16; 4,3, 11; 9,4; 13,9, 19
sufletului: *sg. dat.* 12,10

SUGRUMAT, -Ă: adj.
sugrumat: *m. sg. nom.* 2,3

(a se) SUI: v. IV
(s-)au suit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,10; 9,12

SUPĂRARE: s.f.
supărările: *pl. ac.* 13,19

SUS: adv.
sus: *adv. în loc. adj.* ***mai din sus*** 1,1; 3,10
Sus: *adv. în loc. adj.* ***din Sus***; *în s. propr.* ***Eghiptului din Sus*** „Egiptul Superior era considerat, în credința populară, un ținut pustiu locuit de demoni" (cf. Anania 2001, p.1219) 8,3

(a) SUSPINA: v. I
au suspinat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,1

Ș

(a) ȘEDEA: v. II
șezu: *ind. prez. 1.sg.* 5,12
a ședea: *inf. prez.* 7,9
șezând: *gerunziu* 9,8
șeade: *ind. prez. 3.sg.* 11,5

(a) ȘTI: v. IV
neștiind: *gerunziu* 5,6
știi: *ind. prez. 2.sg.* 3,16; 5,7; 8,9; 9,4; 11,2
a ști: *inf. prez.* 4,13; 5,19; 13,4
știu: *ind. prez. 1.sg.* 5,2, 8; 10,9
ști: *ind. prez. 3.sg.* 5,2
știind: *gerunziu* 7,11
să știi: *conj. prez. 2.sg.* 11,8
știia: *ind. imp. 3.pl.* 11,16
știu: *ind. prez. 3.pl.* 13,4

T

TAINĂ: s.f.
taină: *sg. ac., în loc. adv.* ***în taină****/loc. adj.* ***de taină*** 2,4; 12,6, 11
taine: *pl. ac.* rezum. cap.12
taina: *sg. ac.* 12,7

TALANT: s.m.
tălanți: *pl. ac.* rezum. cap.1; 1,17; rezum. cap.4; 4,21
talanți: *pl. ac.* 1,16

TARE: adj.
tare: *f. sg. ac.* 5,13; 7,20

TAȘCULĂ: s.f.; var. (Reg.) **TĂCȘULĂ** (Înv. și reg.) „taşcă"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Chir Chesarie, episcopul Rîmnicului, *Mineiul*, luna lui octombrie, care s-au tipărit acum întîiu rumâneste..., 1776.
tăcșula: *sg. ac.* 8,2

TATĂ: s.m.; var. (Înv. și pop.) **TĂTÂNE**
tătâni-său: *sg. gen./dat.* 3,7; 5,1, 10; rezum. cap.11; 11,13; 12,2
tatâl: *sg. nom./ac.* rezum. cap.5; 5,3, 10, 22; 6,13; 7,5; 9,4; 10,8; 11,2, 7, 10
tată: *sg. voc.* 5,1; 12,2
tătâni-meu: *sg. dat.* 5,9
tatăl: *sg. nom./ac.* 10,1, 9; 11,8; 12,5; 14,10
tatul: *sg. voc., în sintagma* ***tatul meiu*** 12,4

(a) TĂCEA: v. II
au tăcut: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,28
taci: *imperativ 2.sg.* 10,6

TĂTÂNE: s.m.; vezi **TATĂ**

TÂNĂR, -Ă: adj./s.; var. (Înv. și reg.) **TINĂR**
(mai) tânăr: *adj. m. sg. nom.* 1,4
tânăr: *s.m. sg. ac.* 5,5
tinărule: *s.m. sg. voc., în sintagma* ***bune tinărule*** 5,6
tânărul: *s.m. sg. nom./ac.* 5,13; rezum. cap.8
tinărul: *s.m. sg. nom.* 7,2
tinerilor: *s.m. pl. voc.* 7,3
tineri: *s.m. pl. ac.* 14,5

TÂNGUIRE: s.f.
tânguire: *sg. ac.* 2,6

TÂRG: s.n.
târgurile: *pl. ac.* 13,22

TEMĂTOR, -TOARE: adj.; var. (Înv.) **TEMĂTORIU**
temătoriu: *m. sg. gen., în sintagma* ***temătoriu de Dumnezeu*** 9,9

(a se) TEME: v. III
a (să) teame: *inf. prez.* 1,10; 7,11
(să) tem: *ind. prez. 3.pl.* 2,2; 14,7
temându(-să): *gerunziu* 2,9, 13
să (te) teami: *conj. prez. 2.sg.* 4,23
(ne) vom teame: *ind. viit.I. 1.pl.* 4,23
(mă) tem: *ind. prez. 1.sg.* 6,15

(nu te) teame: *imperativ prohib. 2.sg.* 7,12
(să) teame: *ind. prez. 3.sg.* 7,12
să (vă) temeți: *conj. prez. 2.pl.* 12,17

TEMEI: s.n.
temeiu: *sg. ac.* 4,2

TOCMEALĂ: s.f.; var. (Pop.) **TOGMEALĂ** (Înv.) „lege"; (Pop. și fam.) „contract"
togmeală: *sg. ac.* 2,4
togmealele: *pl. nom.* rezum. cap.7

TOIAG: s.n.
toiagul: *sg. ac.* 5,23
toiagul: *sg. voc., în sintagma* ***toiagul bătrâneților noastre*** 10,4

(a) TRAGE: v. III
trage: *imperativ 2.sg.* 6,4
au tras: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,4; 11,15

(a) TRĂI: v. IV
a trăi: *inf. prez.* 3,6
trăind: *gerunziu* 5,4
au trăit: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,1

(a) TREBUI: v. IV; var. (Reg.) **(a) TRĂBUI**
trebuie: *ind. prez. impers.* 4,4; rezum. cap.6; 6,12
trăbuia: *ind. imp. impers.* 10,5

(a) TRECE: v. III
să treci: *conj. prez. 2.sg.* 4,6
trecând: *gerunziu* 6,22; 8,4

TREMURARE: s.f.
tremurare: *sg. ac.* 2,5

(a se) TRIMITE: v. III
trimițându(-se): *gerunziu* rezum. cap.3
(s-)au trimis: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,25
ai trimis: *ind. pf.c. 2.sg.* 5,23, 24
trimite: *imperativ 2.sg.* 8,14
au trimis: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,15; 12,14, 20
am trimis: *ind. pf.c. 1.pl.* 10,4
să trimitem: *conj. prez. 1.pl.* 10,5
voiu trimite: *ind. viit.I. 1.sg.* 10,8

TRUP: s.n.
trupurile: *pl. ac.* 1,21; 2,9
trup: *sg. ac.* 2,3
trupul: *sg. ac.* 2,5; 4,3

(a se) TULBURA: v. I; var. (Înv.) **(a se) TURBURA**
(nu te) turbura: *imperativ prohib. 2.sg.* 10,6
(s-)au turburat: *ind. pf.c. 3.pl.* 12,16

(a) TURNA: v. I
torni: *ind. prez. 2.sg.* 3,22

Ţ

ŢESĂTURĂ: s.f.
ţăsăturii: *sg. gen.* 2,19

(a se) ŢINE: v. III; var. **(a se) ŢINEA:** v. II
am ţânut: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,16
ţâinudu-: *gerunziu* rezum. cap.6
a (să) ţinea: *inf. prez.* rezum. cap.6
ţine: *imperativ 2.sg.* 6,5
a (să) ţânea: *inf. prez.* 6,7
(să) ţine: *ind. prez. 3.sg.* 10,1

ŢINUT: s.n.
ţânutul: *sg. ac.* 5,7

U

(a se) UCIDE: v. III
ucisease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 1,21; 3,8; rezum. cap.6
să ucigă: *conj. prez. 3.sg.* 1,22; 2,8; 7,9
au ucis: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,24; 6,14
a ucide: *inf. prez.* 3,10
ai ucis: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,10
a (să) ucide: *inf. prez.* 8,22

UCIGĂTOR, -TOARE: s.m./f.
ucigătoarea: *s.f. sg. voc., în sintagma* ***ucigătoarea bărbaților tăi*** 3,9

UCIS, -Ă: adj./s.
[celor] uciși/(celor) uciși: *s.m. pl. gen./dat.* 1,20; 2,9
uciși: *adj. m. pl. ac.* rezum. cap.3

(a se) UITA: v. I
uitându(-să): *gerunziu* 7,2
(să) uita: *ind. imp. 3.sg.* 10,7
(să) uita: *inf. prez. fără* ***a*** 11,5
uitați(-vă): *imperativ 2.pl.* 13,6

ULIŢĂ: s.f.
uliță: *sg. ac.* 2,3
ulițeale: *pl. nom.* 13,22

(a) UMBLA: v. I
am umblat: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,5; 5,8
umblă: *ind. prez. 3.pl.* 3,17
a umbla: *inf. prez.* 5,5
să umblați: *conj. prez. 2.pl.* 5,21

(a se) UMPLE: v. III; var. (Înv. și pop.) **(a se) ÎMPLE; (a se) UMPLEA**
împlând: *gerunziu* rezum. cap.8
să umple: *conj. prez. 3.pl.* 8,20
(ne-)am umplut: *ind. pf.c. 1.pl.* 12,3
(să) va umplea: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,7

(a) UNGE: v. III
a unge: *inf. prez.* 6,9
ungând: *gerunziu* rezum. cap.11
unge: *imperativ 2.sg.* 11,8
au uns: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,13

URÂT, -Ă: adj.
urâți: *m. pl. ac.* 1,18
urât: *n. sg. nom.* 4,16

(a) URGISI: v. IV
vor urgisi: *ind. viit.I. 3.pl.* 13,16

(a) URMA: v. I
au urmat: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,1
să urmeaze: *conj. prez. 3.pl.* 11,3

URMĂ: s.f.
urmă: *sg. ac., în loc. adv.* ***mai pre urmă*** 1,21; rezum. cap.14

USCAT: s.n.
uscat: *sg. ac.* 6,4

(a se) USPĂTA: v. I; vezi **(a se) OSPĂTA**

USPĂŢ: s.n.; vezi **OSPĂŢ**

UŞOR, -OARĂ: s.m./f. (aici) „nestatornic"; „uşuratic"
(ceale) uşoare: *s.f. pl. ac.* 3,17

V

VACĂ: s.f.
vaci: *pl. nom./ac.* 8,22; 10,10

VĂR: s.m.
vărul: *sg. ac.* 7,2
verii: *pl. nom.* 11,20

(a) VĂTĂMA: v. I
vătămându-: *gerunziu* 11,10

VÂRTOS: adv.
(mai) vărtos: 12,8

VÂRTUTE: s.f.
vârtute: *sg. ac.* rezum. cap.4

VEAC: s.n./s.m.
veaci: *pl. ac., în loc. adv.* ***în veací/****loc. adj.* ***de veaci*** 3,23; 12,9
veacii: *pl. ac., în loc. adv.* ***în veacii veacilor/***(Înv.) ***în toţi veacii/în toţi veacii veacilor*** 8,9; 9,11; 13,1, 12, 23
veacilor: *pl. gen., în loc. adv.* ***în veacii veacilor/în toţi veacii veacilor*** 8,9; 9,11; 13,12, 23
veacilor: *pl. gen., în sintagmele* ***Împăratul veacilor/Dumnezeul veacilor*** 13,6, 12
veac: *sg. ac., în loc. adv.* ***în veac*** 13,1

VECIN: s.m.
vecinilor: *pl. dat.* 8,22

(a se) VEDEA: v. II
văzând: *gerunziu* 1,17
vedeţi: *imperativ 2.pl.* 2,21
să vedem: *conj. prez. 1.pl.* 3,9
văzu: *ind. prez. 1.sg.* 5,12; 11,17; 14,13
vedeam: *ind. imp. 1.pl.* 5,25
vor vedea: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,26
vază: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 8,14
vezi: *ind. prez. 2.sg.* 9,5
să vedeţi: *conj. prez. 2.pl.* 9,11
(să) vedea: *ind. imp. impers.* 10,7
să vază: *conj. prez. 3.sg./pl.* 10,7, 11
au văzut: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,6; 14,1, 15
va vedea: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,8
a vedea: *inf. prez.* 12,3; 13,20
(să) vedea: *inf. prez. fără* ***a*** 12,19
vedea: *inf. prez. fără* ***a*** 12,21

VEDERE: s.f.
vedeare: *sg. ac.* rezum. cap.11
vederea: *sg. ac.* 11,8; 12,21
vedearea: *sg. ac.* 11,15

(a) VENI: v. IV
venind: *gerunziu* 1,16; 2,10; 10,7; 11,6, 9
a veni: *inf. prez.* 3,21; 7,14; 9,3, 7
va veni: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,26
să vie: *conj. prez. 3.sg.* 8,24
vine: *ind. prez. 3.sg.* 11,6
au venit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 11,20; 12,1
vor veni: *ind. viit.I. 3.pl.* 13, 14; 14,8

VENIRE: s.f.
venirea: *sg. ac.* rezum. cap.11; 11,6

VENIT, -Ă: s.m./f.
veniţilor: *s.m. pl. dat.* 1,7

VERGURĂ: s.f.
vergura: *sg. ac.* 8,4

VESEL, -Ă: adj.
veasel: *n. sg. ac.* rezum. cap.8
veseli: *m. pl. nom.* rezum. cap.11
veaseli: *m. pl. nom.* rezum. cap.11

(a se) VESELI: v. IV
veselindu(-se): *gerunziu* 11,20
(să) va veseli: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,9
(te) vei veseli: *ind. viit.I. 2.sg.* 13,17

VESELIE: s.f.
veselie: *sg. ac.* 13,10

VESTE: s.f.
veaste: *sg. ac.* 8,16; 10,8

(a se) VESTI: v. IV
(s-)au vestit: *ind. pf.c. impers.* 1,22
au vestit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,3; 5,10; 8,16; 11,6
voiu vesti: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,9

VEŞMÂNT: s.n.
vejminte: *pl. ac.* 1,20
vejmintele: *pl. ac.* 4,17

VIAŢĂ: s.f.
vieţii: *sg. gen.* 2,14; 4,3, 5, 6; 10,4; rezum. cap.14; 14,4
viaţa: *sg. nom./ac.* 2,15; 3,21; 12,9
viaţă: *sg. ac.* 2,18; 4,23
viiaţă: *sg. ac.* 14,17

VIITOR, -TOARE: adj./s.
(celor) viitori: *s.m. pl. dat.* 2,12
viitoare: *adj. f. sg. ac.* rezum. cap.13

VIN: s.n.
vinul: *sg. ac.* 4,18

VINĂ: s.f.
vina: *sg. ac.* 3,9

(a se) VINDECA: v. I
să (vă) vindecaţi: *conj. prez. 2.pl.* 5,13
(să) vindecă: *ind. prez. 3.pl.* 6,9
să vindec: *conj. prez. 1.sg.* 12,14

VINDECARE: s.f.
vindecarea: *sg. ac.* rezum. cap.3

VIŢEL: s.m.
viţeii: *pl. ac., în sintagma* ***viţeii cei de aur*** 1,5

VIU, VIE: adj./s.
vii: *adj. m. pl. ac.* (aici) „aprinşi" 8,2
(celor) vii: *s.m. pl. gen.* 12,6

(a) VOI: v. IV
să voieşti: *conj. prez. 2.sg.* 4,6

(a) VREA: v. II
vrea: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1
ar vrea: *cond. prez. 3.sg.* 1,14
vreai: *ind. prez. 2.sg.* 3,10; 6,10
am vrut: *ind. pf.c. 1.sg.* 5,19
vrând: *gerunziu* 10,10

VREDNIC, -Ă: adj.
vreadnici: *m. pl. nom.* 3,19
vreadnic: *n. sg. nom./ac.* 12,2, 3

VREME: s.f.
vreame: *sg. nom./ac.* 1,18; 3,24; 14,4
vreamea: *sg. nom./ac.* 3,13; 4,5; 12,20
vreame: *sg. ac., în loc. adv.* ***într-o vreame*** 3,25
vreamea: *sg. ac., în loc. adv.* ***în toată vreamea*** 4,20
vremea: *sg. ac., în loc. adv.* ***în toată vremea*** 14,11

VRERE: s.f.
vrearea: *sg. ac.* 3,6; 12,18

Z

ZAPIS: s.n.
zapisul: *sg. ac.* 4,21, 22; 5,3; 9,3, 6
zapis: *sg. ac.* 8,24

ZĂBAVĂ: s.f.
zăbavă: *sg. ac.* rezum. cap.10

(a se) ZĂBOVI: V. iv
zăbovește: *ind. prez. 3.sg.* 5,8; 10,1
zăbovindu(-să): *gerunziu* 10,1

(a) ZĂCEA: v. II
zace: *ind. prez. 3.sg.* 2,3

(a se) ZBATE: v. III
a (să) zbate: *inf. prez.* 6,4

ZECIUIALĂ: s.f.; var. (Pop.) **ZĂCIUIALĂ**
zăciuiala: *sg. ac.* 1,7

ZECIUIRE: s.f.; var. (Pop.) **ZĂCIUIRE**
zăciuirile: *pl. ac.* 1,6

ZESTRE: s.f.
zestrea: *sg. ac.* rezum. cap.8
zeastrea: *sg. ac.* rezum. cap.10

ZI: s.f.
zilele: *pl. nom./ac.* 1,2; 2,6; 9,4; 10,9
zilele: *pl. ac., în loc. adv.* ***în toate zilele*** 1,3, 19; 2,14, 19; 4,3, 6; 10,7; 11,5
zile: *pl. ac.* 1,24; rezum. cap.3; 3,10; 6,18; rezum. cap.11; 11,18, 20; 13,10
zi: *sg. nom./ac.* 2,1, 10; 3,7, 12; 4,10; 8,20; 9,4; 14,12
zioa: *sg. ac., în sintagma* ***zioa bună*** 5,22
zioa: *sg. nom./ac.* 8,14; 10,3; 11,1

(a se) ZICE: v. III
au zis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,2, 6, 21; 3,13; 4,2; 5,1, 3, 6, 7, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 20, 21, 26; 6,4, 5, 7, 8, 10, 11, 14, 16; 7,2, 3, 4, 5, 7, 10, 12, 13, 20; 8,4, 7, 10, 13, 17, 21; 9,1, 9; 10,9; 11,2, 4, 7; 12,1, 2, 6, 17; 14,5
zicând: *gerunziu* 2,8, 15, 17; 3,2, 9; 6,3; 7,15; 9,12; 10,1, 11; 11,6; 12,21; 13,1
a zice: *inf. prez.* 5,23
zicea: *ind. imp. 3.sg.* 8,12; 10,4, 6, 8; 11,17
să (se) zică: *conj. prez. 3.sg.* 9,10
zice: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.14

ZID: s.n.
zidurilor: *pl. gen.* 13,21

(a se) ZIDI: v. IV
să zidească: *conj. prez. 3.sg.* 13,12
vor zidi: *ind. viit.I. 3.pl.* 13,16
(să) vor zidi: *ind. viit.I. 3.pl.* 13,21
(să) va zidi: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,7

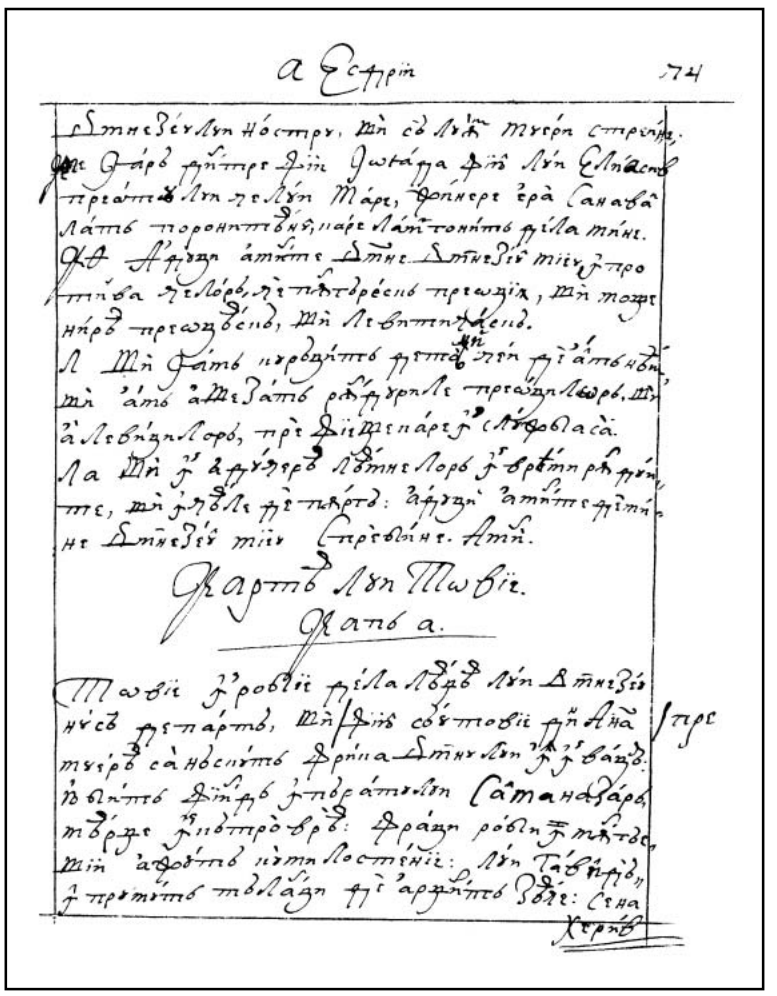

459r

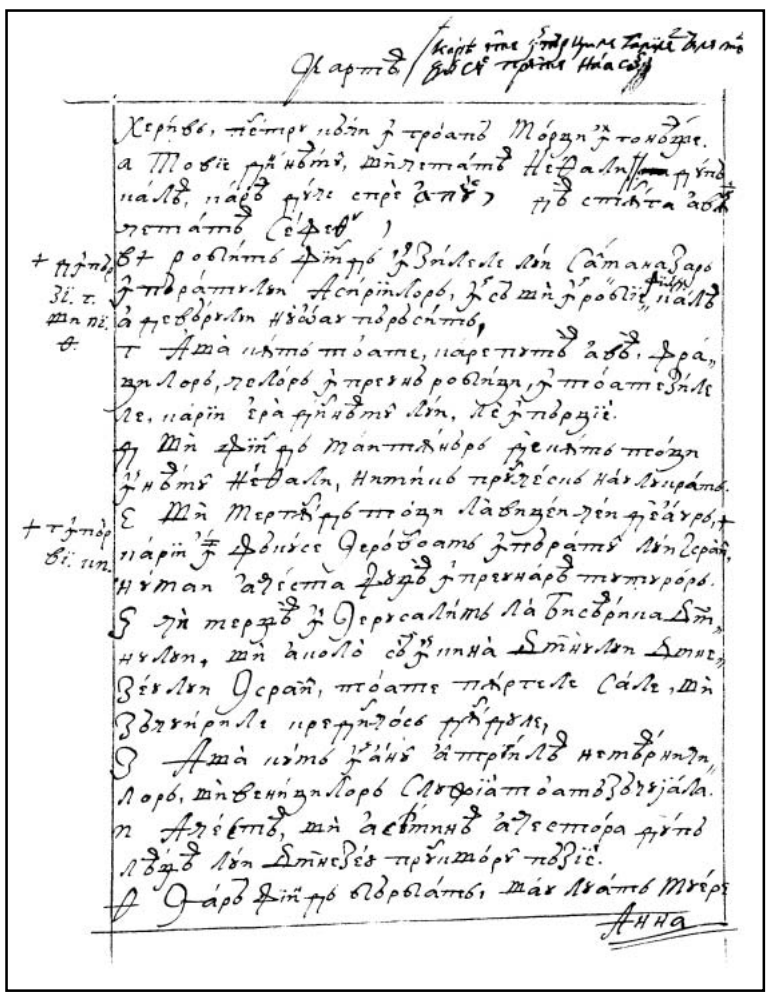

459v

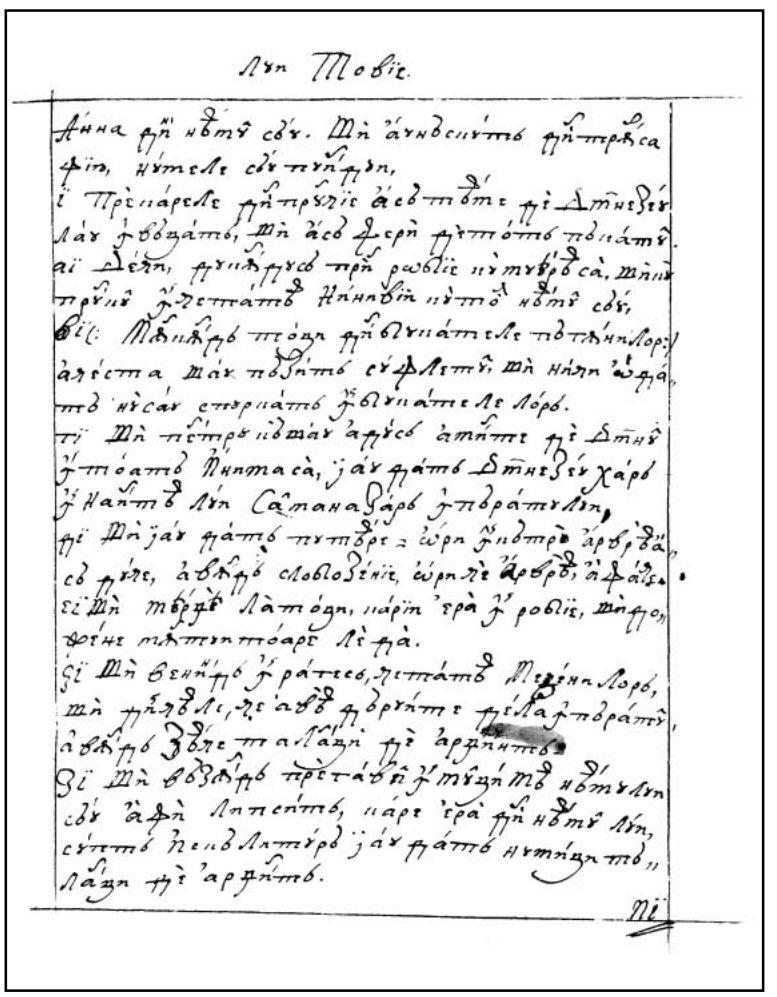

460r

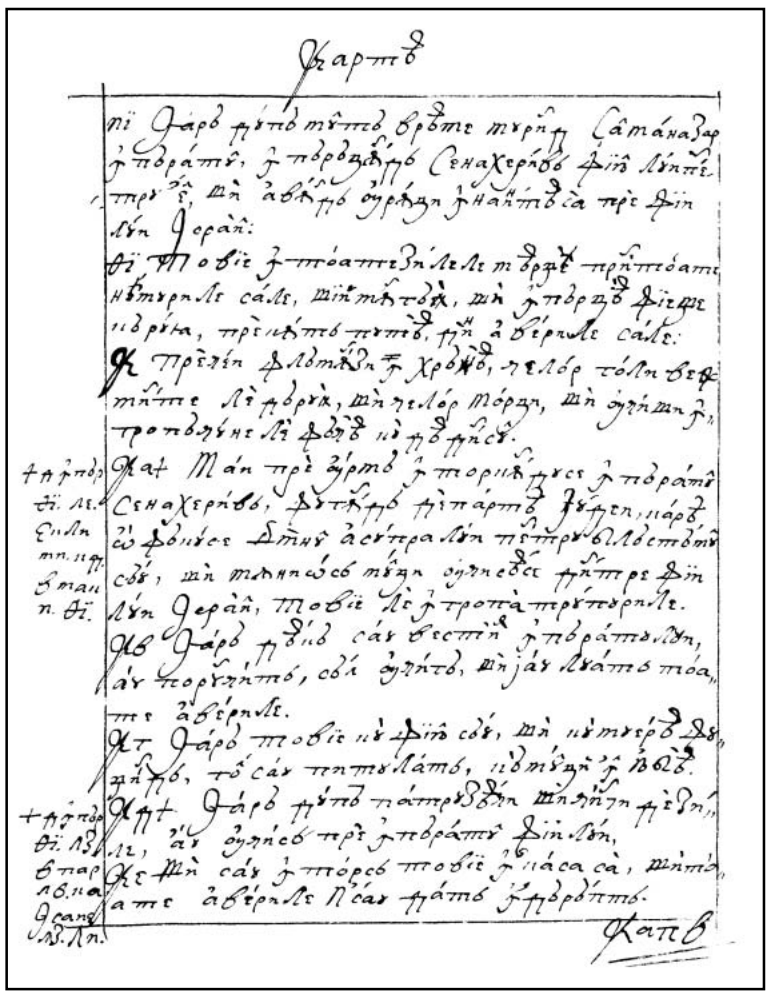

460v

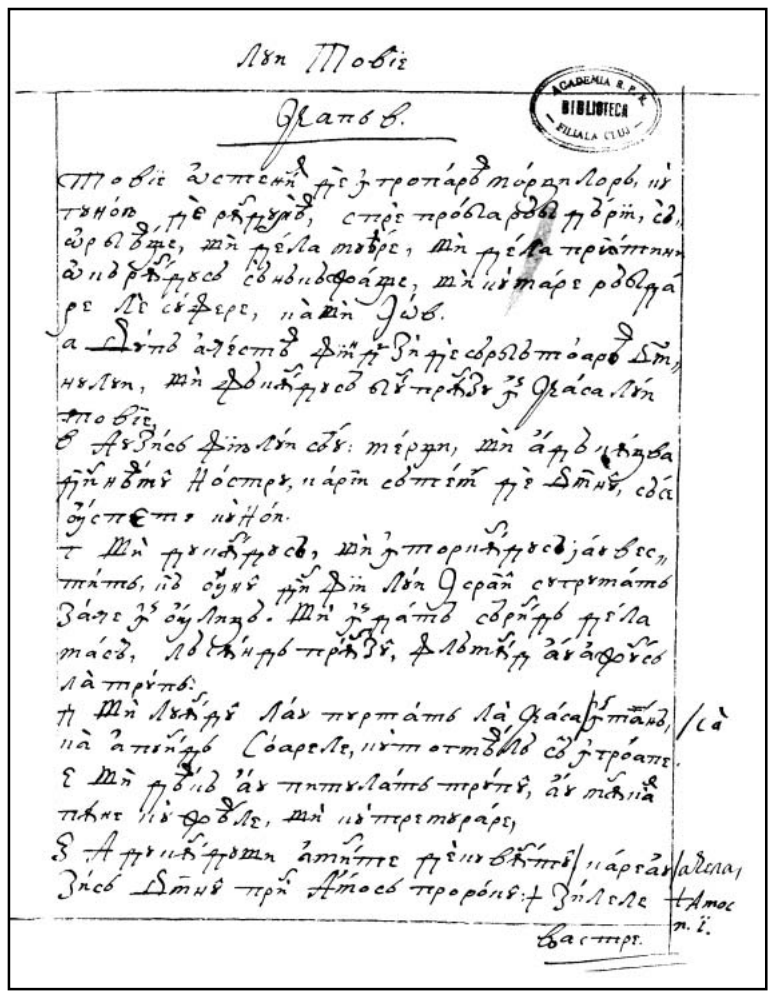

461r

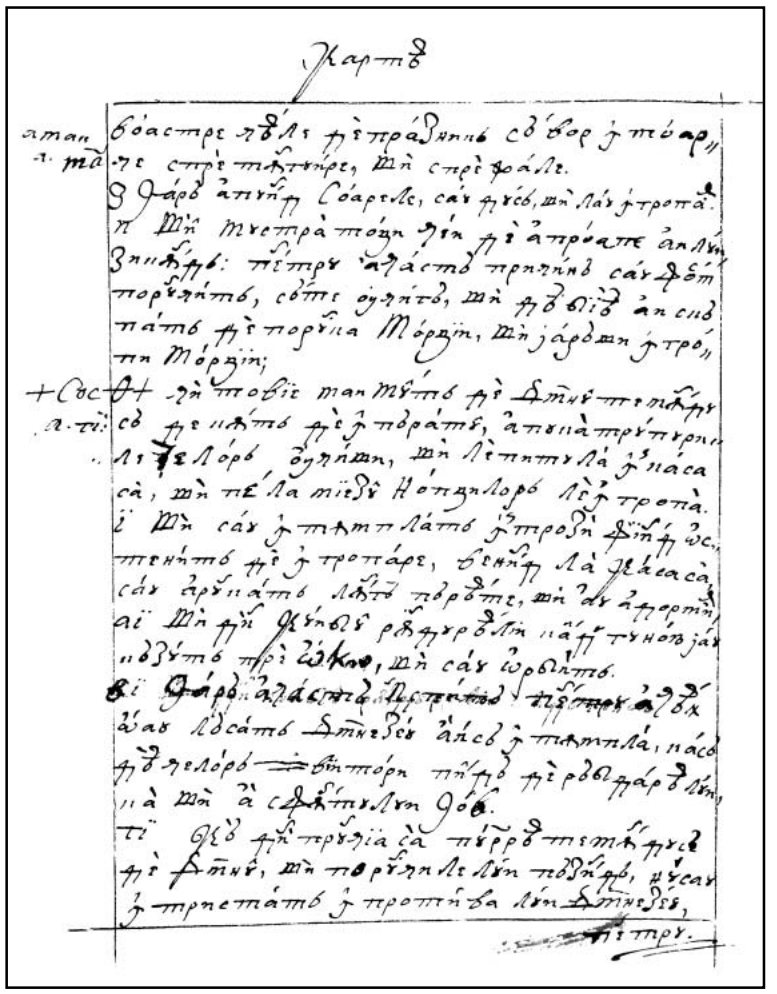

461v

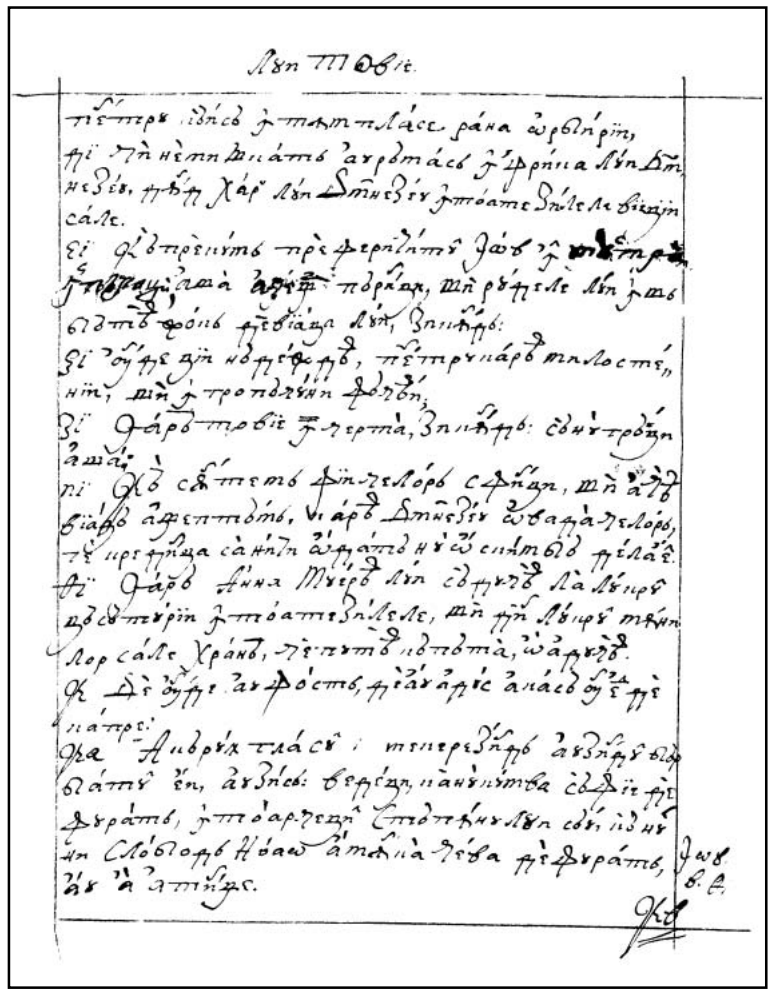

462r

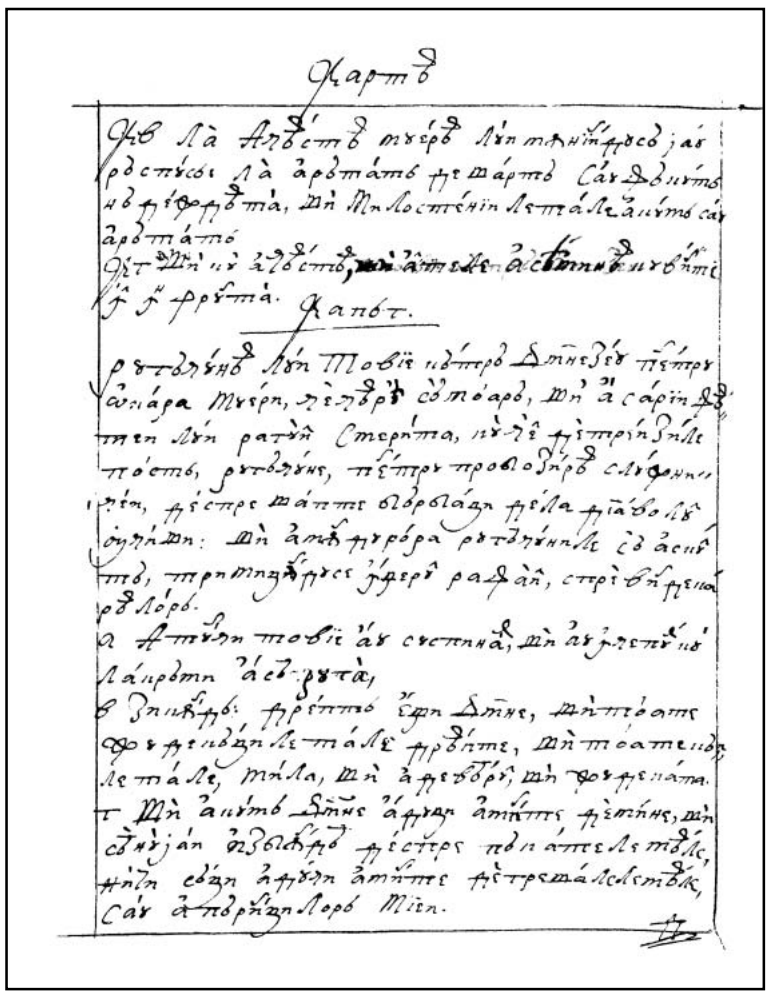

Карте

Кѹв ла Авъстъ мѣрѣ лѣи тринадесѣ дзиле
рѣстѣсѣ ла ароутатѣ де марте Сар Товитъ
ѹ в фрѣфрѣтѣа, ѹи Манастѣи ле тале алуитъ сар
ароутатѣ
Ѡрѣ ѹи ѹ авъстъ, ѹи алуитъ авъстъ ѹи ѹ в ѹитъ
ѹ ѹ фрѣтѣа. Капѣт.

рѣтъзѣнѣ лѣи Товиѣ ѹи тро Дѹнезеѣ пѣстре
ѡилѣра мѣрѣ, де трѣбѹ сѣ моаре, ѹи а сърѣ ѹ
тен лѣи ратѣи Стерѣта, ѹи ле фѣтърѣи зиле
поате, рѣтъзѣнѣ, пѣстре провозѹрѣ слѹжи
рѣи, фѣстре маи те вѣрвлаи фреа фиа ѣволе
ѹнѣи: ѹи а ѹи фѣтърѣра рѣтъзѣнѣле сѣ асе
ѹто, трѣмитѣ ѹ ѹере раѳаи, стрѣ Вѣфреа
рѣ Лѣрѣ.
а Вѣтрѣи товиѣ аи сѣстѣнѣ, ѹи ав ѹ ѣстѣ ѹи
Лаирѣтѣ аѣсѣ рѣтъ,
в Зиикѣр: фрѣѣтѣ ѣуи Дѹнѣ, ѹи тоате
оаѳ ѹ фрѣиъзѣ ле тале фрѣѣте, ѹи тоате ле
ле тале, тале, ѹи а фрѣѣ Вѣ, ѹи ѳоѳфреа тъ.
т ѹи а ѹитъ Дѹнѣ аѳѣ а ѹитъ фѣтѣнѣ, ѹи
сѣ нѣ ян ав Вѣкѣ фрѣстре пѣ ианте ле тѣле,
ѣиѣи сѣи а ѳѣ ѹ фрѣѣтѣ ле тале Вѣтъ,
Сар а по ѣзѹи лор Мѣен.

Лѹи Товіѣ.

ѹт пѣстре ѹи нѣтъ а сѣ ѣтъ фрѣ порѣ ѹи ле та, ѹ Вѣ ѳ
ле, пѣстре а ѳѣ ѹ нѣ ѣтъ фрате стре ѣ ѣтре, ѹи ѵи. sĭ.
стре ѳ в ѣе, ѹи моаре, ѹи стре Вѣзѹнѣ, ѹи
стре ѳилѣра тутѹрор Нѣтѹре лѹи лор. ѹ ѣтре ѹа
ре ле Нѣ ре ѳѣстѣтѣ.
Е ѹи а ѹитъ Дѹнѣ маре сѣ ѣтъ ѳоѳфреа ѹ Вѣ ѹи
тале, ѹи Нѣтъ ѹ ѹ ратъ фрѣтъ по рѣ ѹи ле та ле,
ѹи Нѣтъ ѹ ѹ Вѣ ла тъ фрѣ ѣтъ ѹ Нѣ ѹ ѣтъ.
З ѹи а ѹитъ Дѹнѣ, фрѣтъ Вѣ ѳоѳ ѣтъ а ѳѣ ѹ тѣ,
ѹи по рѣ Вѣ ѳре ѹ па ре, аѣсѣ ѣрѣ ѹи сѣ ѳ ле тѣ
ѹиѣ: ѹи Мѣи Вѣ нѣ тъ ѳа ѣстѣ а ѹ ѳ ѣ ѹ
а ѣ ѳ ѳѣ.
З ѹи ѹ ѣ ра ѣ ја ѹи Дѹ сѣ ѹ ѹ ѣ ѹ ѹ ла тъ,
ѳ ѣ ѹи Сара, ѳа та Лѹи ратѣи, ѹ ра ѣ ѣ ѳ ѳ ѣ та ѹ
ѹ ѳ ѳ ѣ ѹ ѳ ре, а в ав Дѹ ѣ ѹ ѣ ѹ ѳ ѣ та ѹ ѳ ѳ ѣ ѹ ѳ ре ла ѹ ѳ ѳ
ѹ ѹ Вѣ ѹ ѣ ѹ ѣ ѳ ѳ ѣ,
п Ѳѵѳѳ ѳ ѳ ѳ ѣ ѳ ѣ ѹ ѣ ѹ ѣ ѳ ѣ ѹ ѣ ѹ ѣ ѳ ѣ ѹ ѣ ѹ

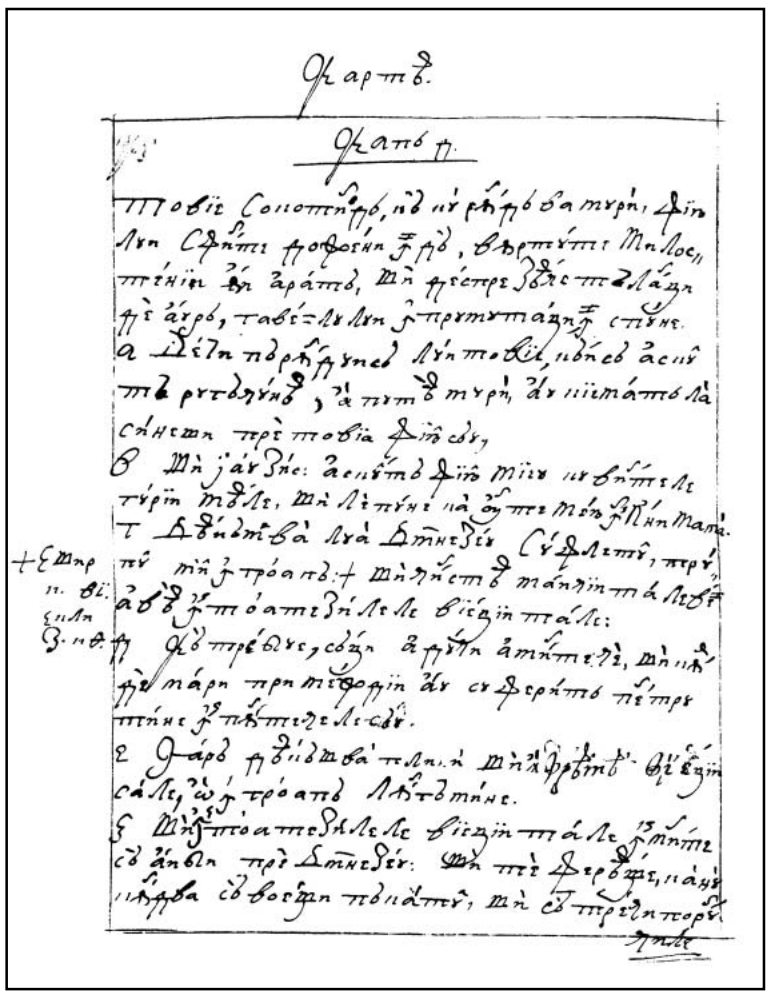

464v

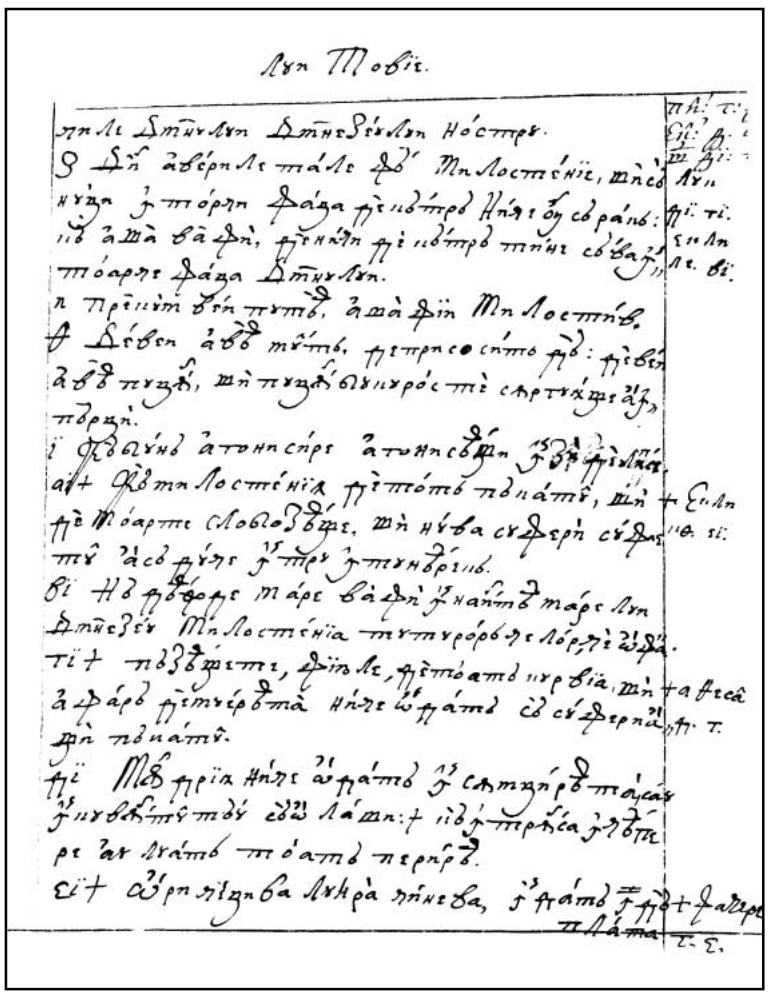

465r

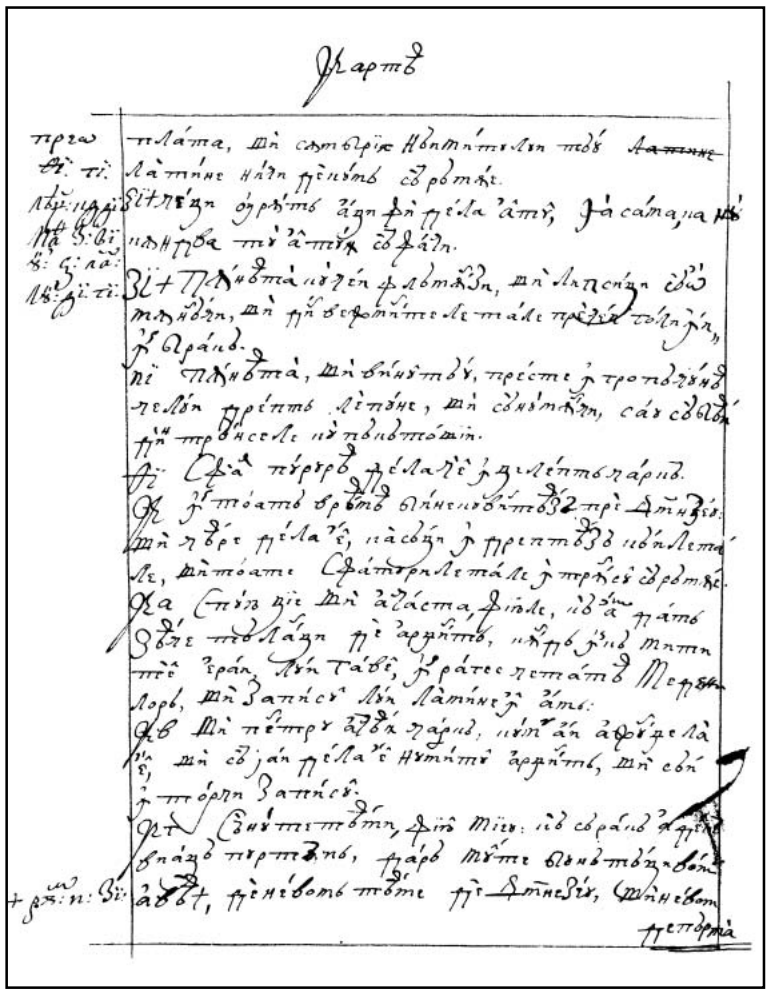

465v

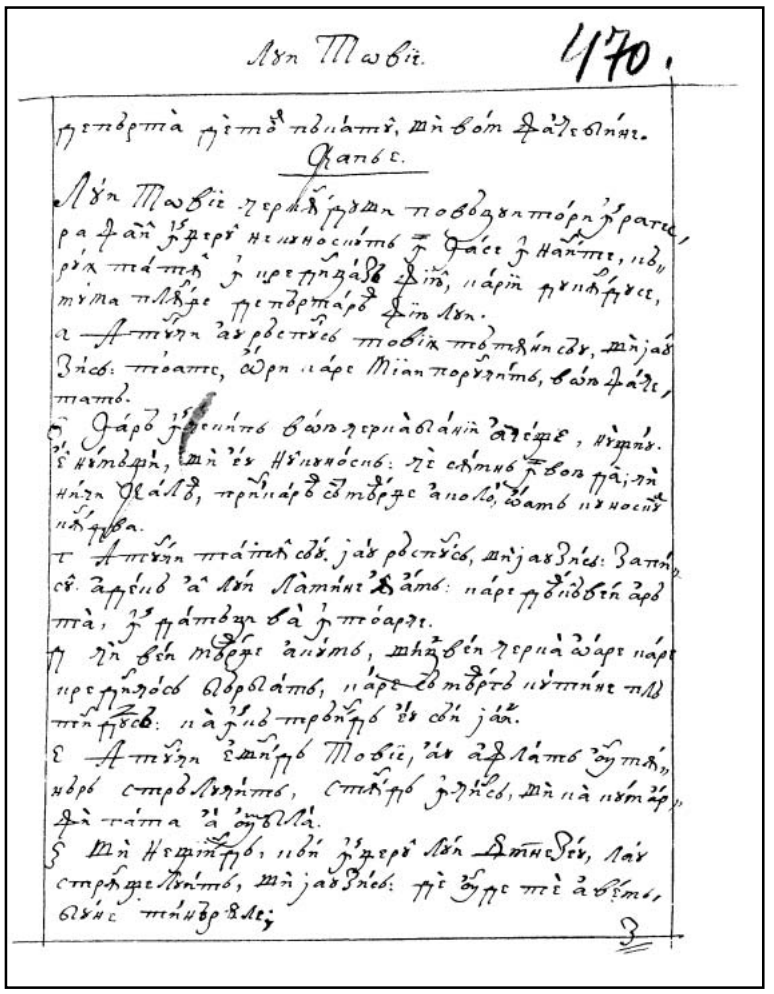

466r

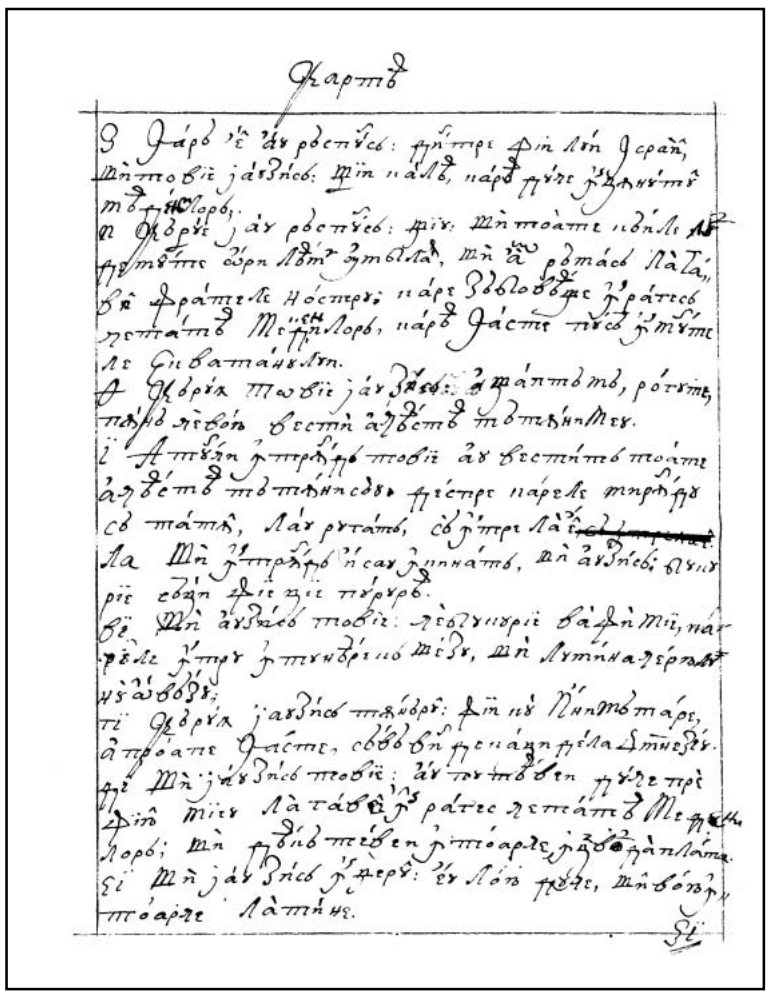

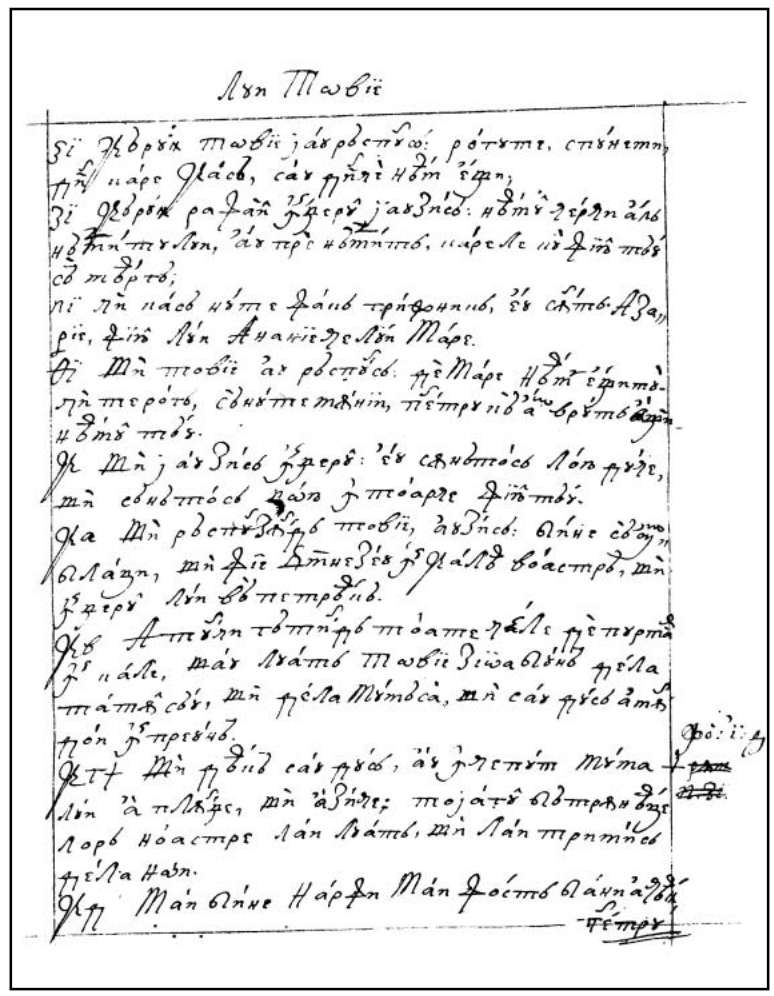

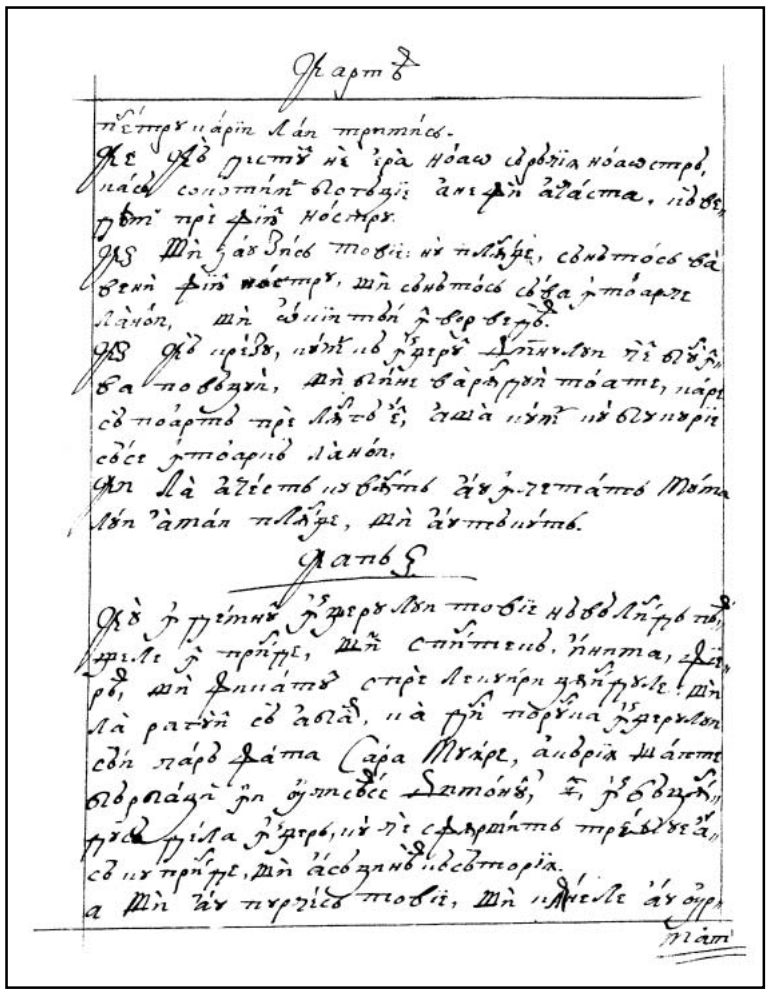

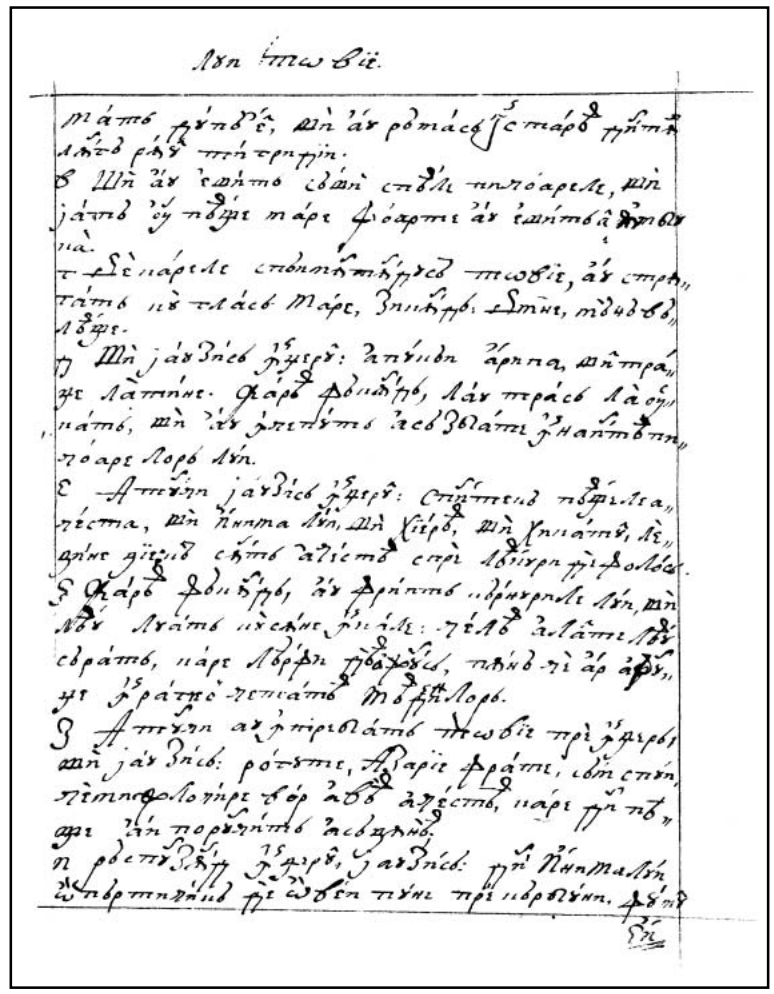

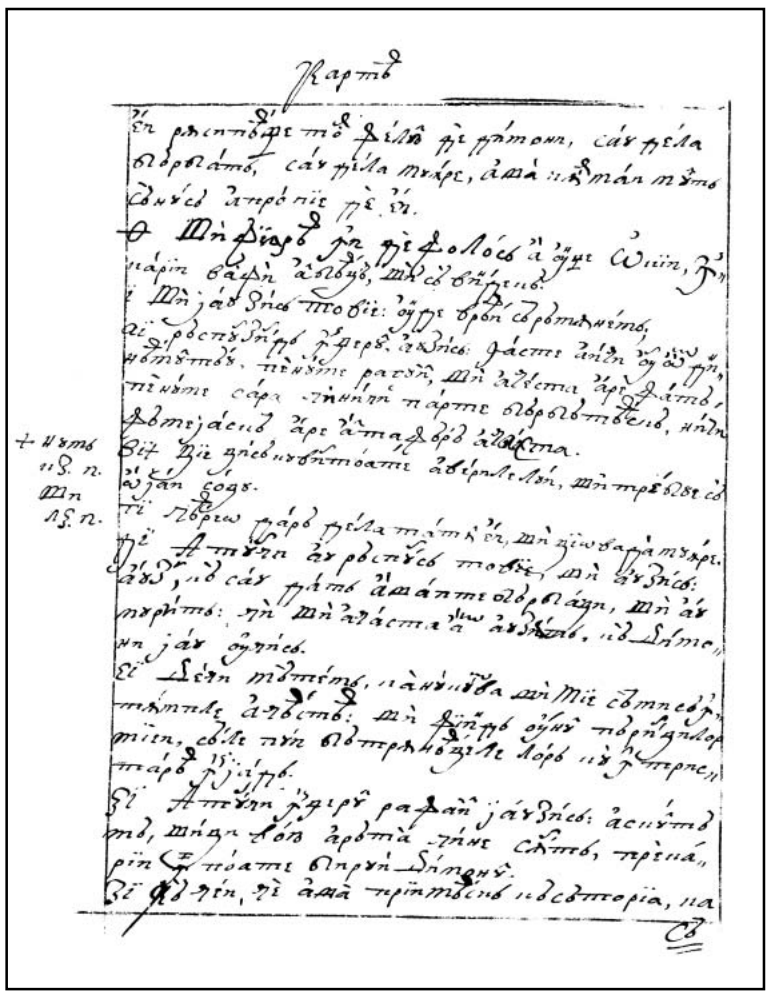

468v

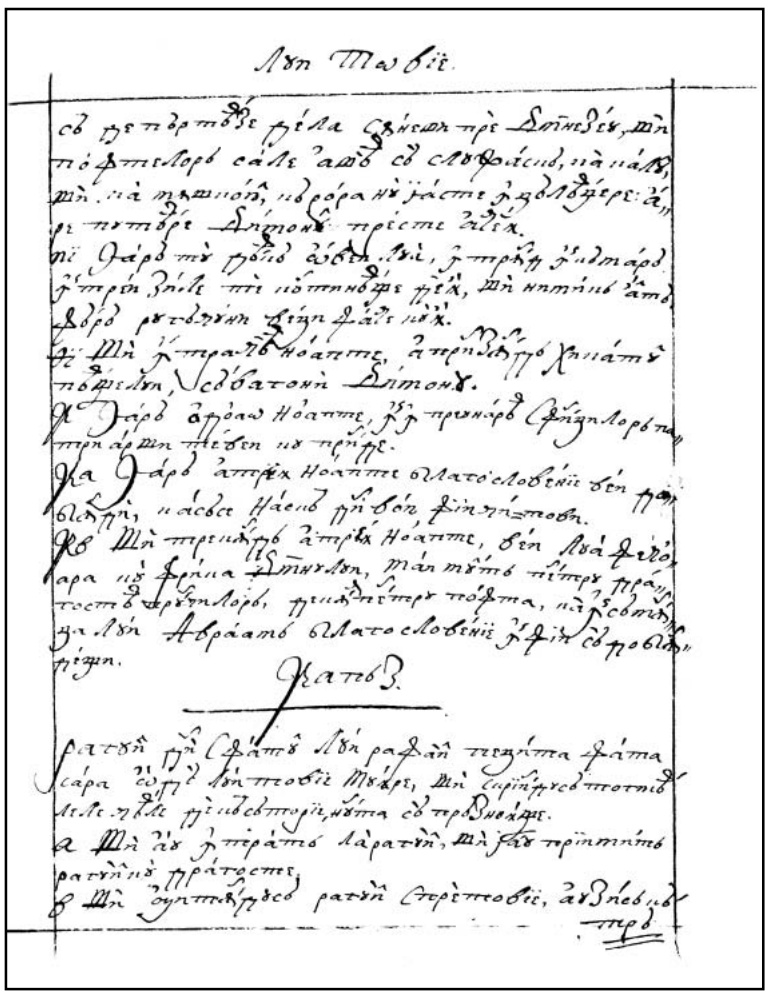

469r

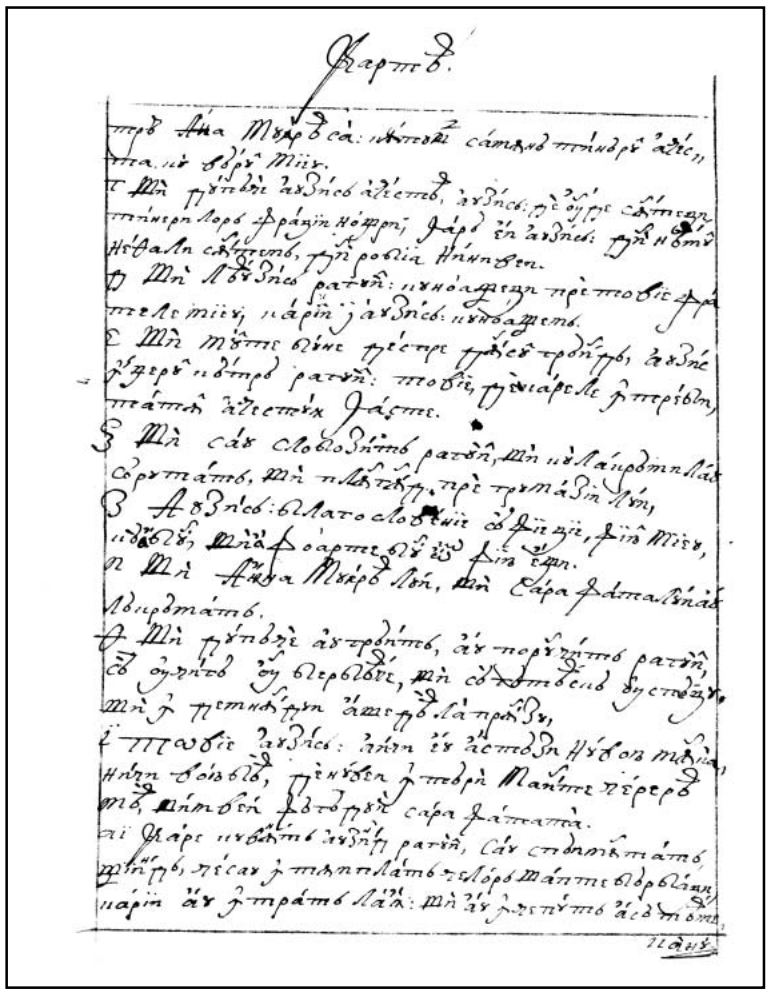

469v

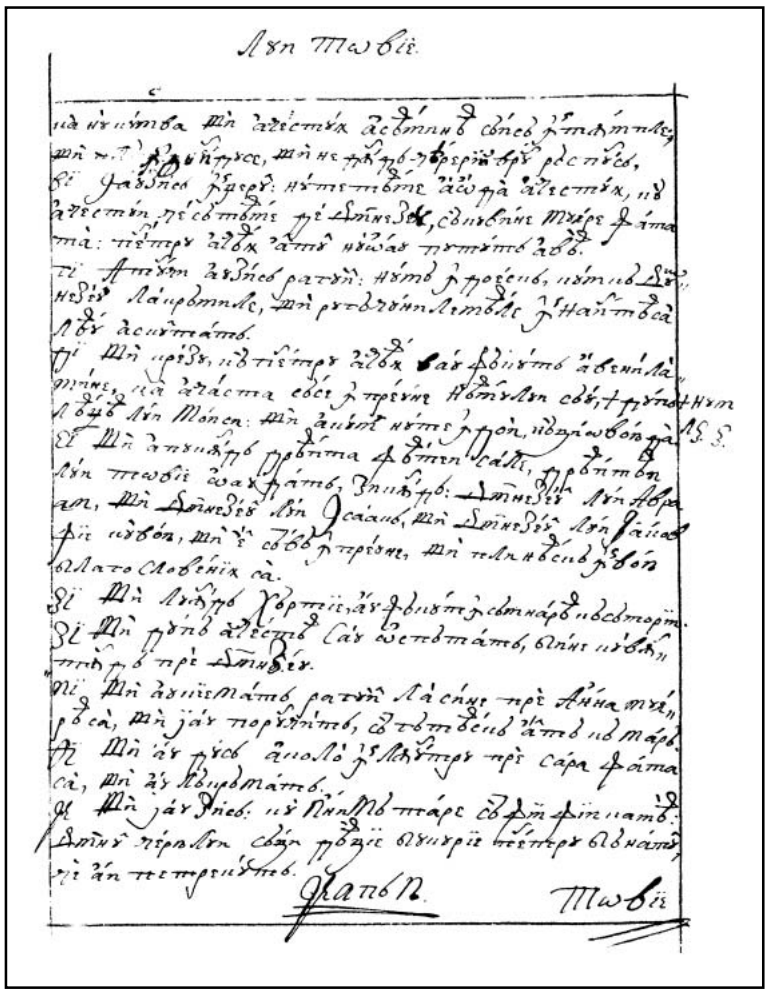

470r

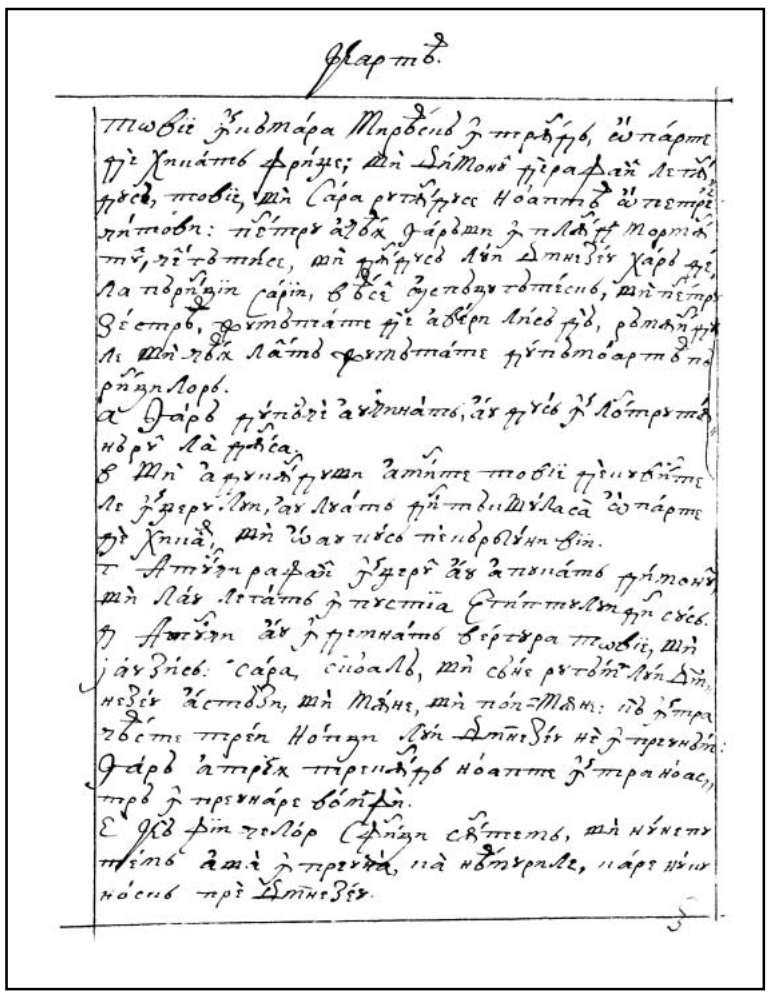

Фарт. в.

товіе гівтара тврвсь ѓ трѣгь, ѿ парте
гѣ хнїатѣ фрѣзе; ѧ дѧмонѣ трѣ фаѧ лѧ тѣ
трсѣ, товіе, ѧ сара ртѣгрсе ноапте ѿ пе трѣ
нѣ товѧ: пе трѣ ѧдѣѧ фарѣѧ ѓ плѣгѣ мортѧ
тѹ, пѣ тѣ тсе, ѧ рѣгрсе лѧ дмнѣзе харѣ фе
ла пдрѣѧ сарїе, вѣсѣ ѧ ѣповѧ тѣ пе сь, ѧ пе трѣ
зе стрѣ, фртвтѧпе гѣ ѧвѣр лѧсѣ гѣ, ртѧнѣгѣ
лї ѧ нѣѧ лѧпѣ фртвтѧпе гѣ тѣ тоарте пѣ
рѣнѣлорѣ.
а Фарѣ гѣпѣѣгѣ ѧѹднѧпѣ, ѧѓ гѣсѣ ѓ лѣ тртѣ
нѣрѹ лѧ гѣ сѧ
в ѧ ѧфнѹнѣгѣѧ ѧпѣ тс товіе гѣѣнѣ
лс ѓ ѧрг лѣ, ѧѓ лѧпѣ гѣ тѣ ѧ ѧ ѧ ѿ парте
ѓ хнїѧ, ѧ ѡѧ нѣсѣ пе нѣ
т ѧпѣѹрарафѧ ѓ ѧрг ѧѓ ѧпѣпѣ гѣ тоны
ѧ лѧѓ лѣ тѣ ѓ пѣ стїа ѓ тѣ нѣ ѧ гѣ сѣѣ.
ѓ ѧпѣѹр ѧѓ ѓ рѣ пѣ гѣ вѣ ртвра товіе, ѧ
ѓ ѧѹдѣ сь: сара сѣѣ ѧль, ѧ сѣ нѣ ртѣ лѣ
нѣдѣѓ ѧ стѣ, ѧ тѧ нѣ, ѧ пѣ тѧ нѣ: пѣ ѓ тра
нѣ ѧ стѣ пре нѣ ѓ лѣ дмнѣзѓ нѣ ѓ трѣ нѣ:
ѓ ѧрѣ ѧ трѣ тр нѣ ѹ нѣ ѓ тра нѣ ас,
тр ѓ трѣ нѣ ѓ ѧ ѓ.
Е ѓ ѧ ѓ ѓ нѣ лѣ сѣ ѧ ѓ, ѧ нѣ нѣ
тѣ ѧ ѧ ѓ трѣ нѣ, ѧ нѣ тр, ѧ нѣ
нѣ сь пѣ ѓ.

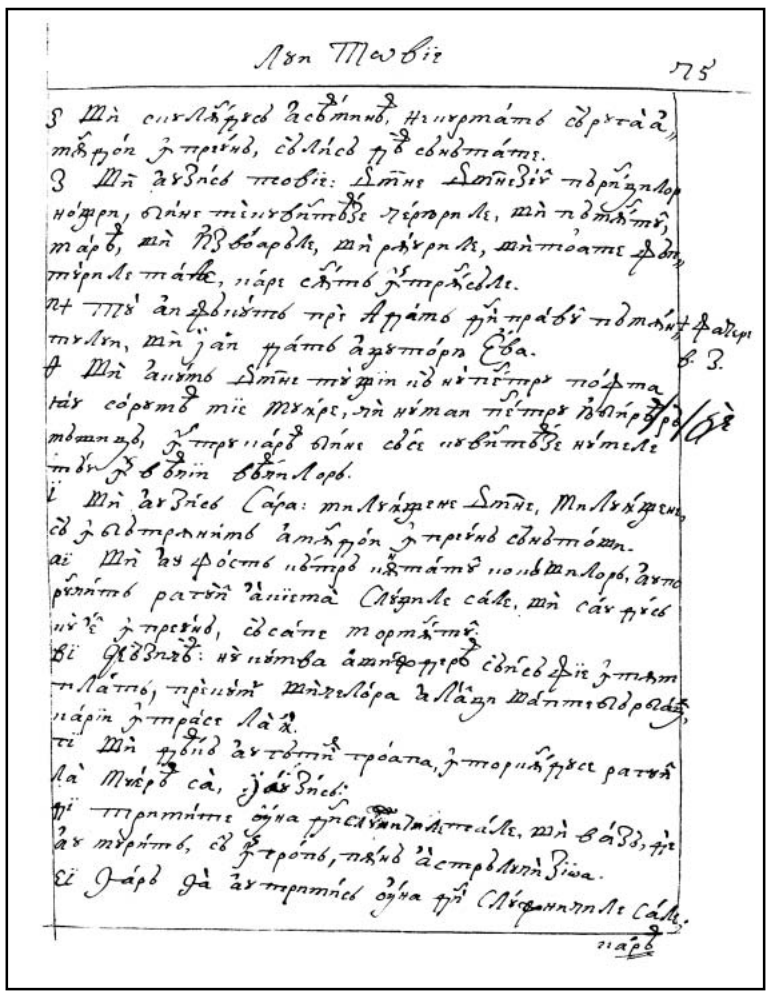

Лѣп Товіе 75

ѕ Ѧ сѹлѧѓрсѣ ѧсѣтнѣ, ѧ нѹртѧтѣ сѣрѣтѧ ѧ
тѣ ѓ рѣ нѣ, сѣлѣсѣ ѓ сѣ нѣтѧтѣ.
з Ѧ ѧѹдѣсѣ товіе: дмнѣ дѣпѣзѣѓ пдрѣѧлѣ
нѣѓрѣ, ѡлѧнѣ ѧѣѹѣѣтѣѕе пѣрѣ, ѧ пѣ тѣ,
тѧѓѣ, ѧ ѓѣѕѣѧрѣлѣ, ѧ рѣѓрѣлѣ, ѧ тѣѧтѣ ф
тѣрѣлѣ тѧѣѣ, ѡѧѓ сѣтѣ ѓ трѣсѣлѣ.
ѧ тѣ ѧ ѧ ѓ ѧ ѓ ѓ ѓ

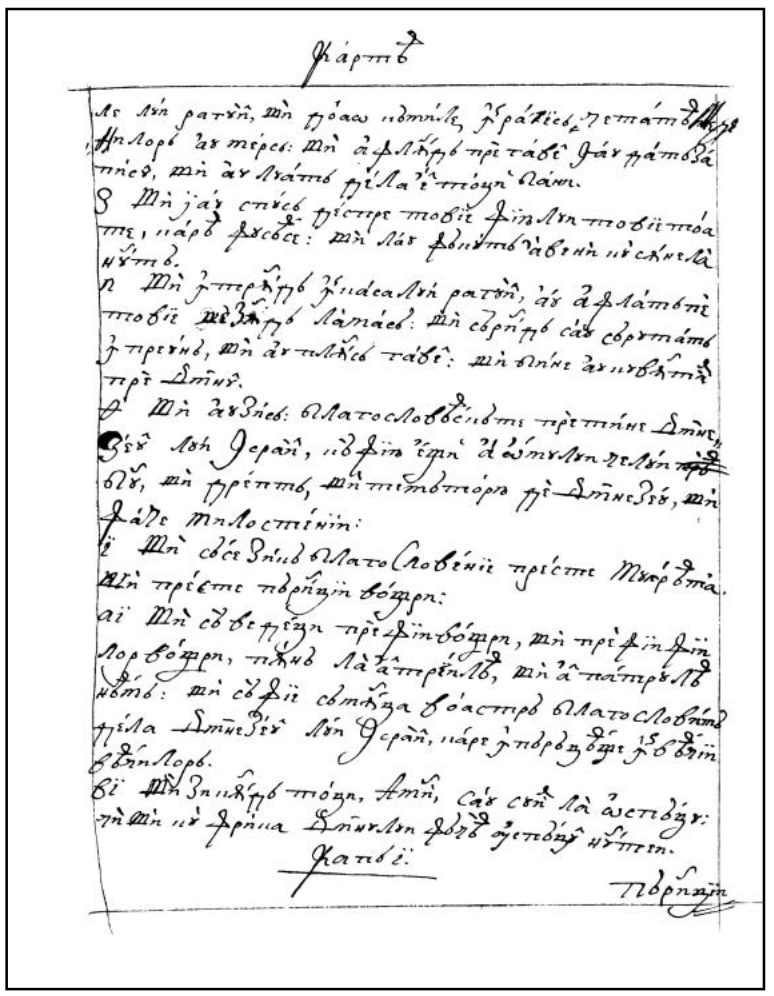

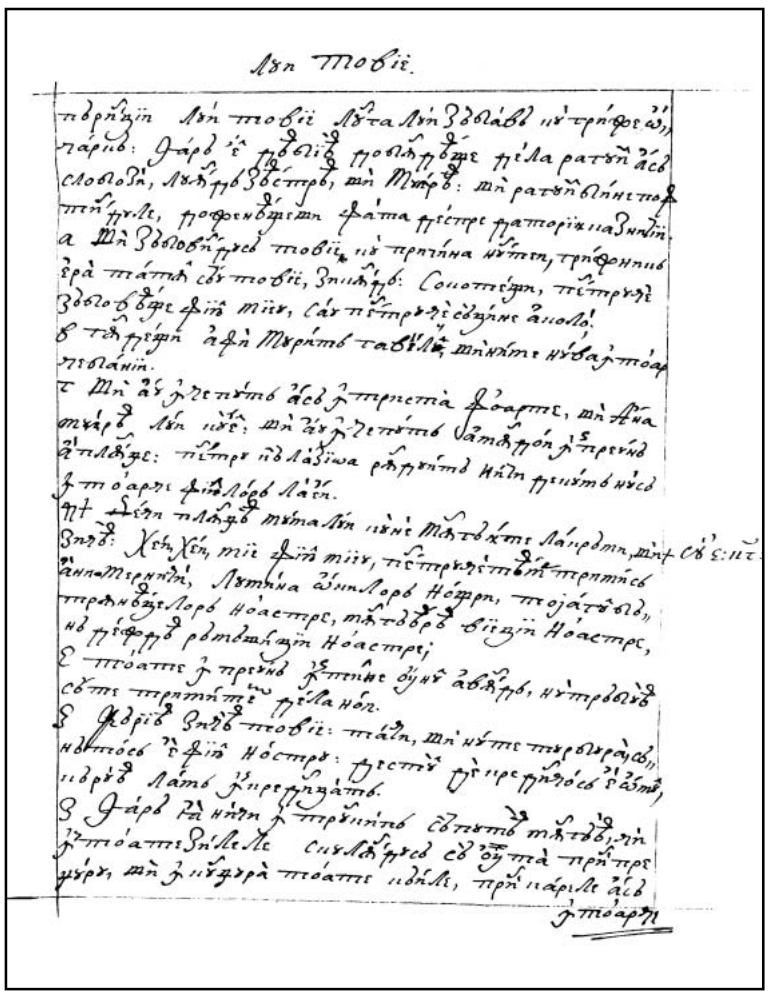

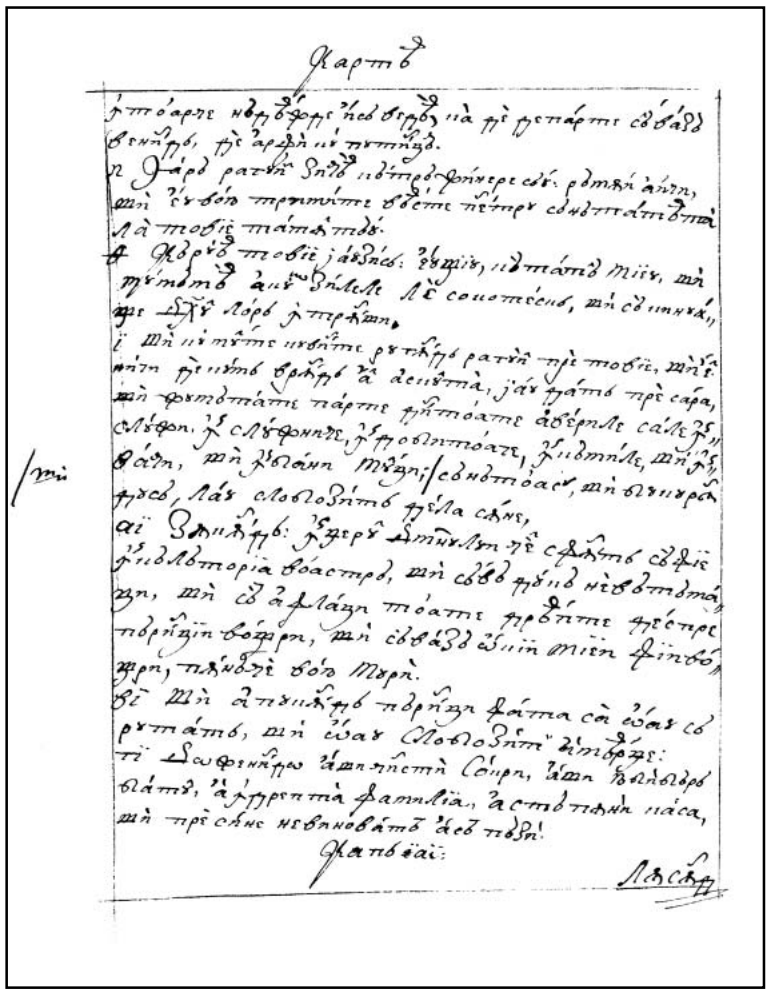

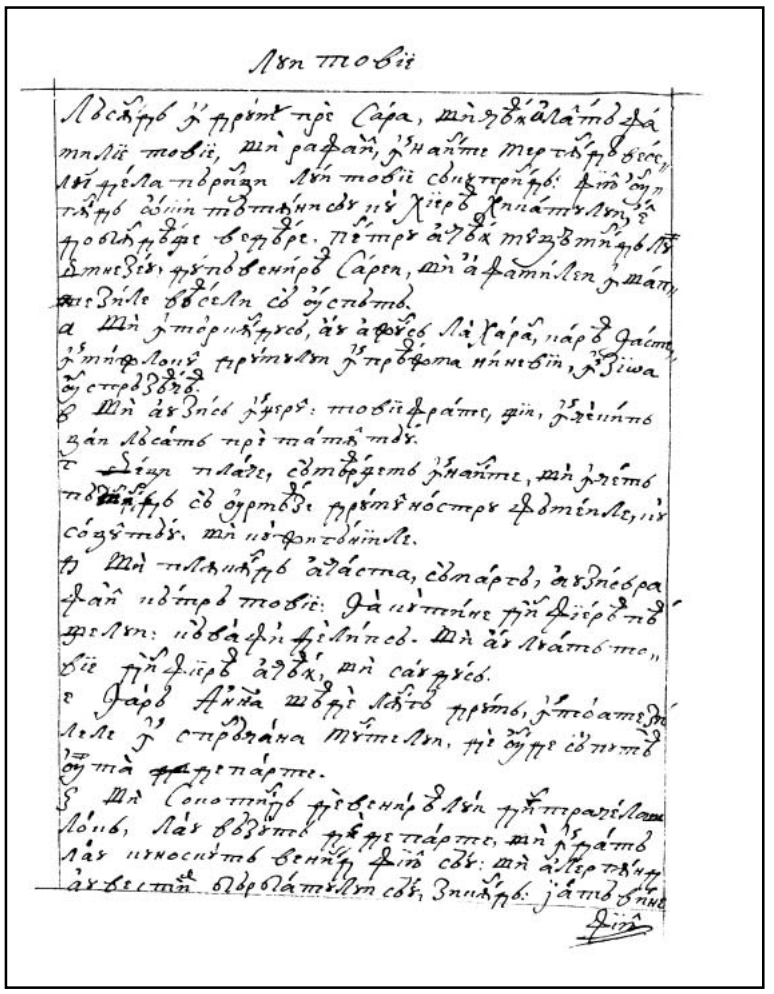

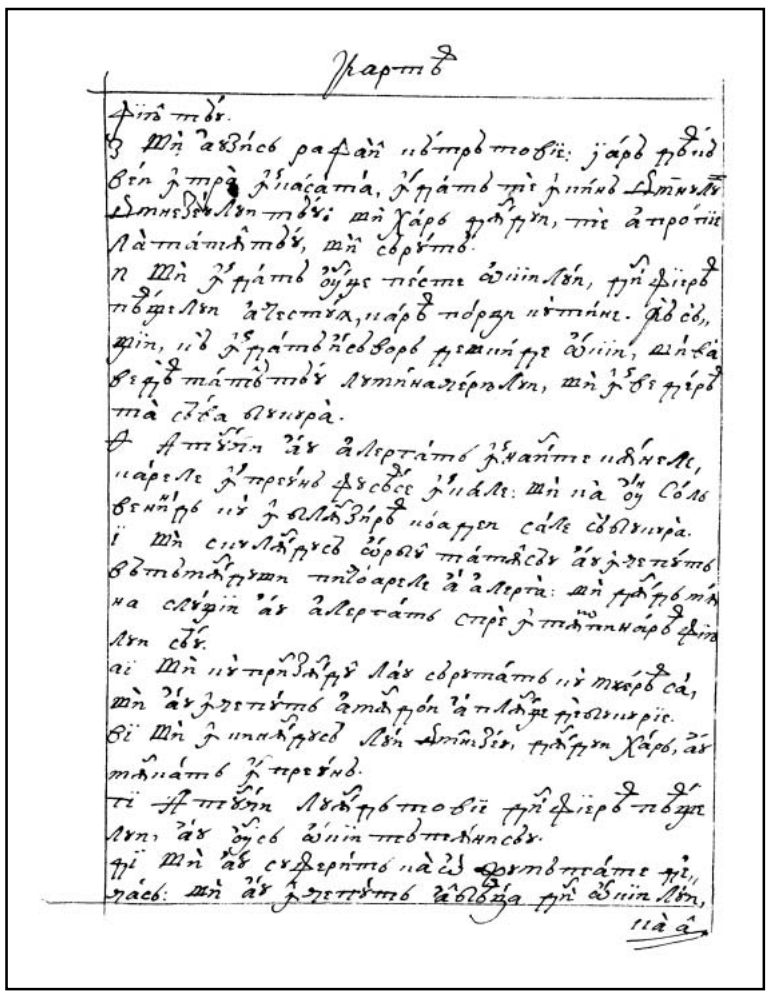

474v

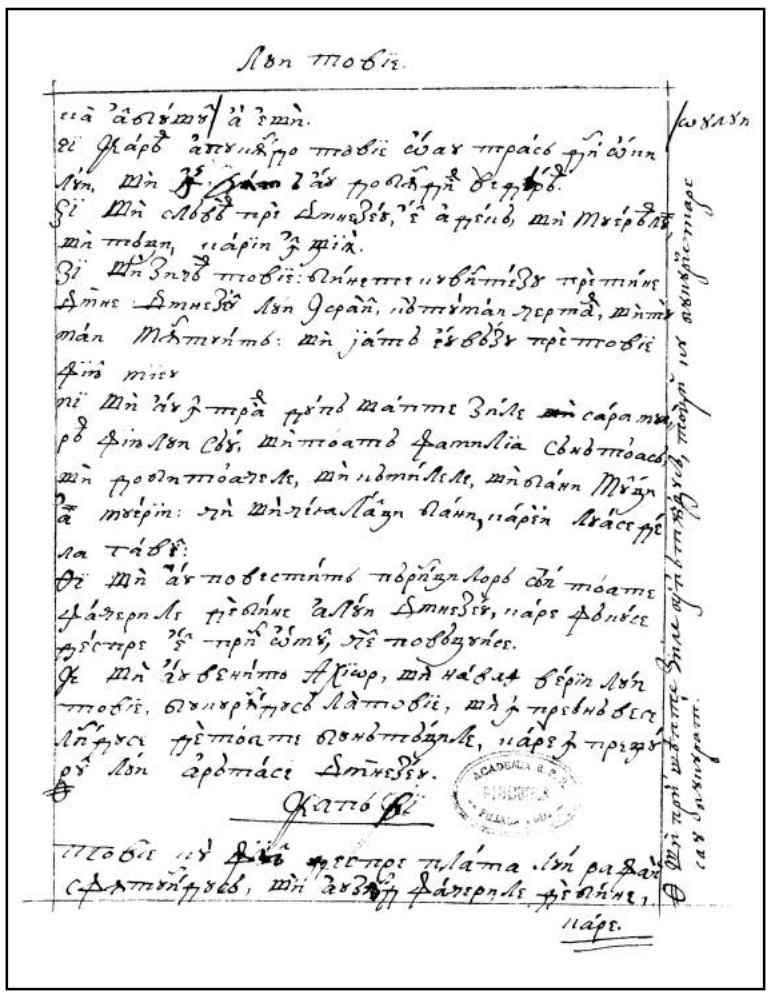

475r

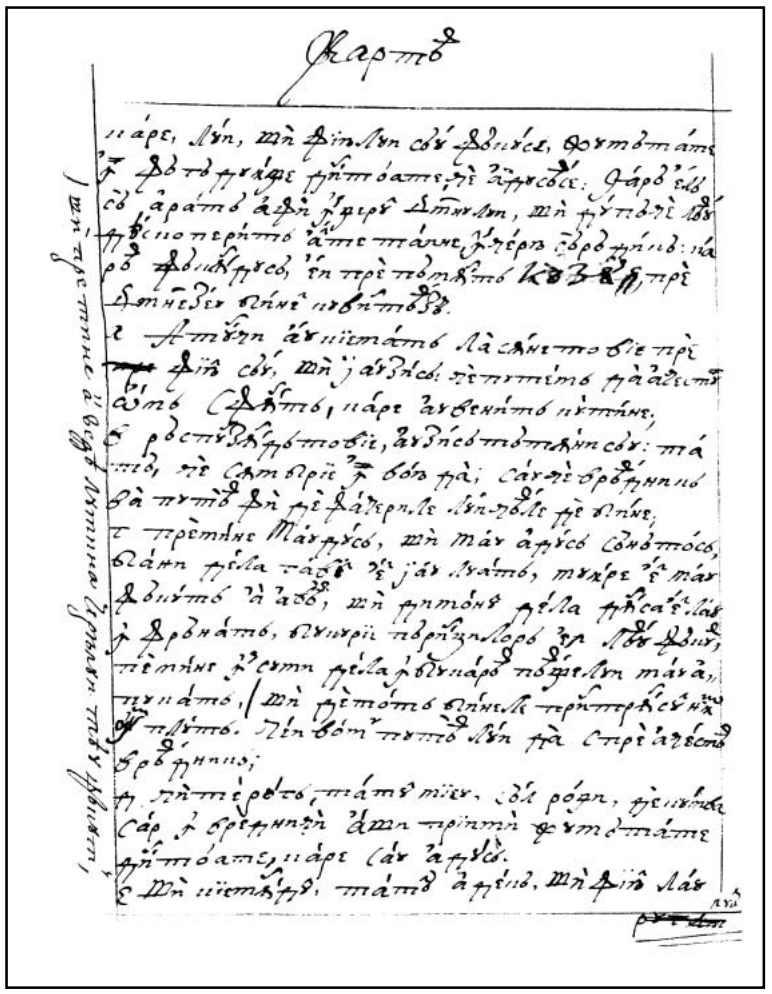

475v

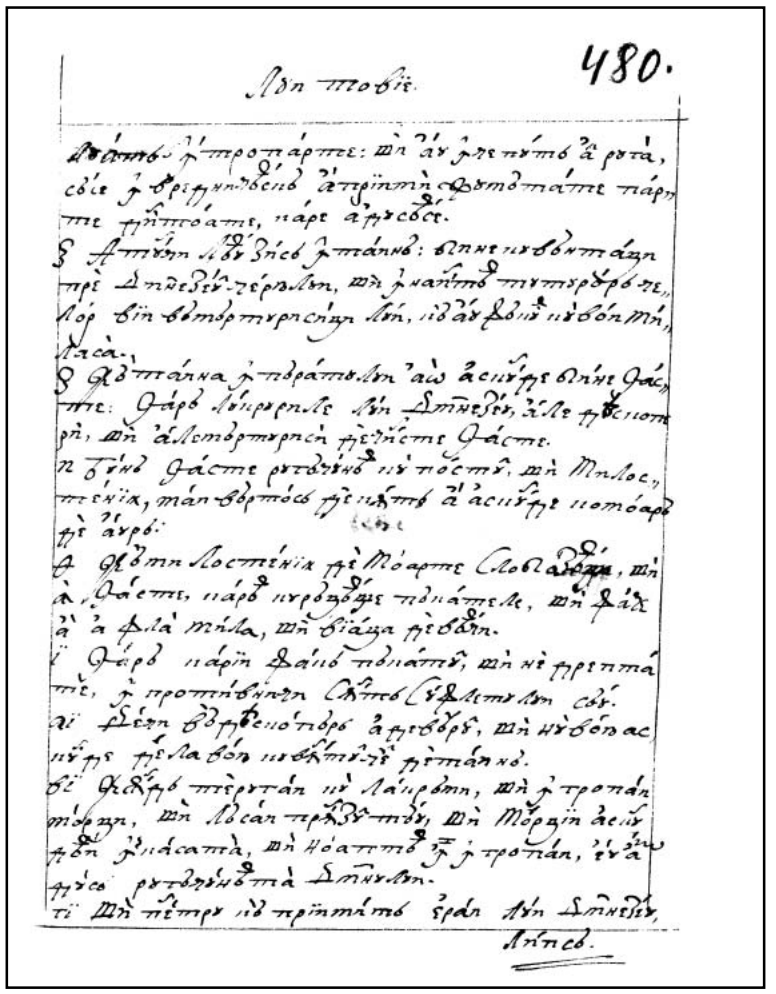

476r

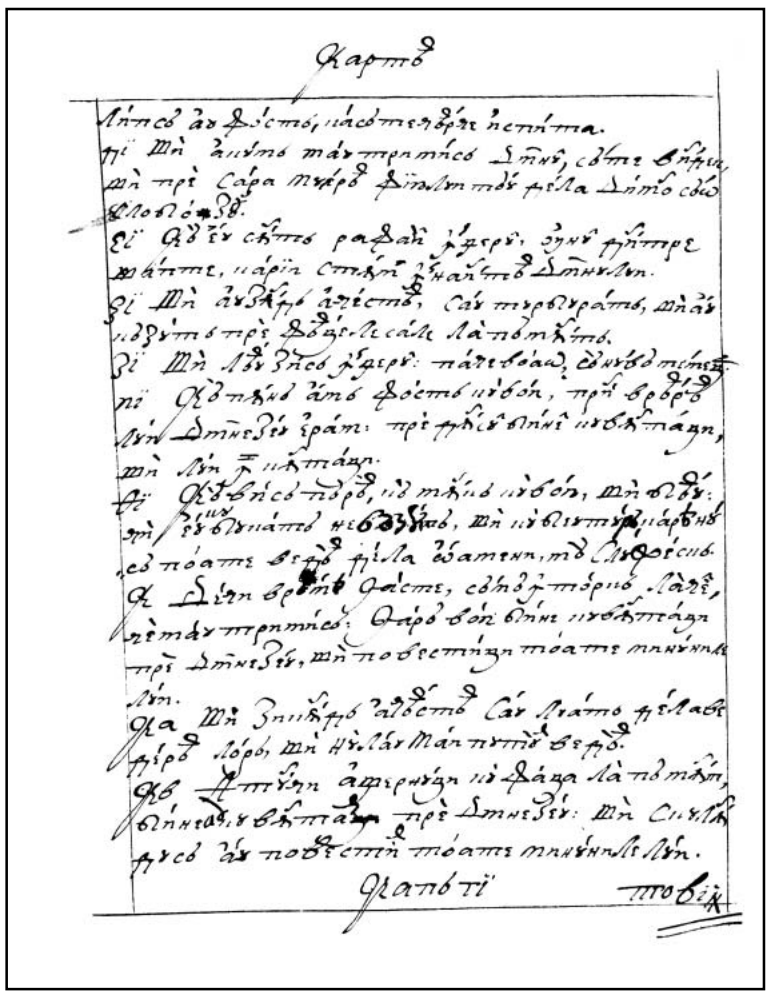

476v

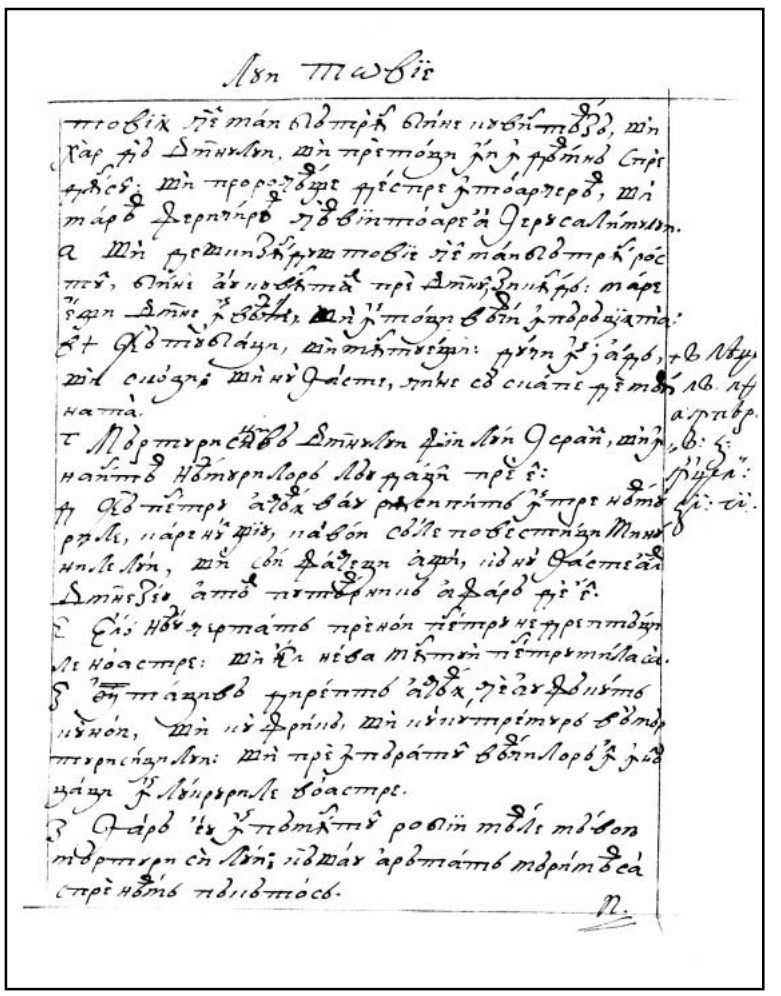

477r

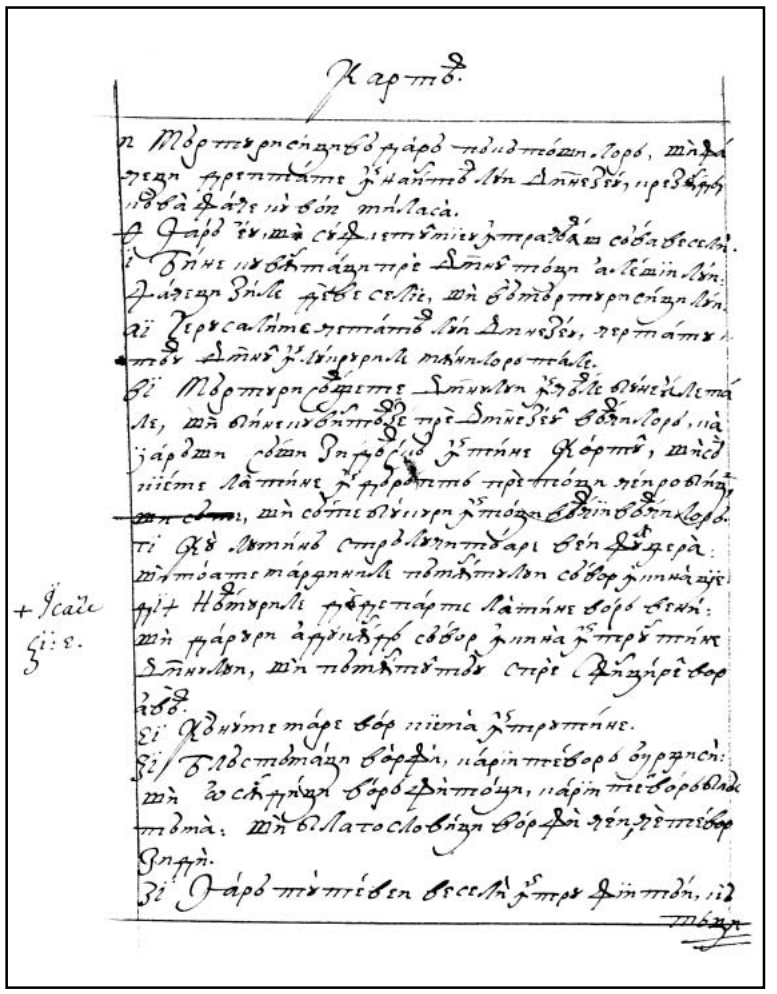

477v

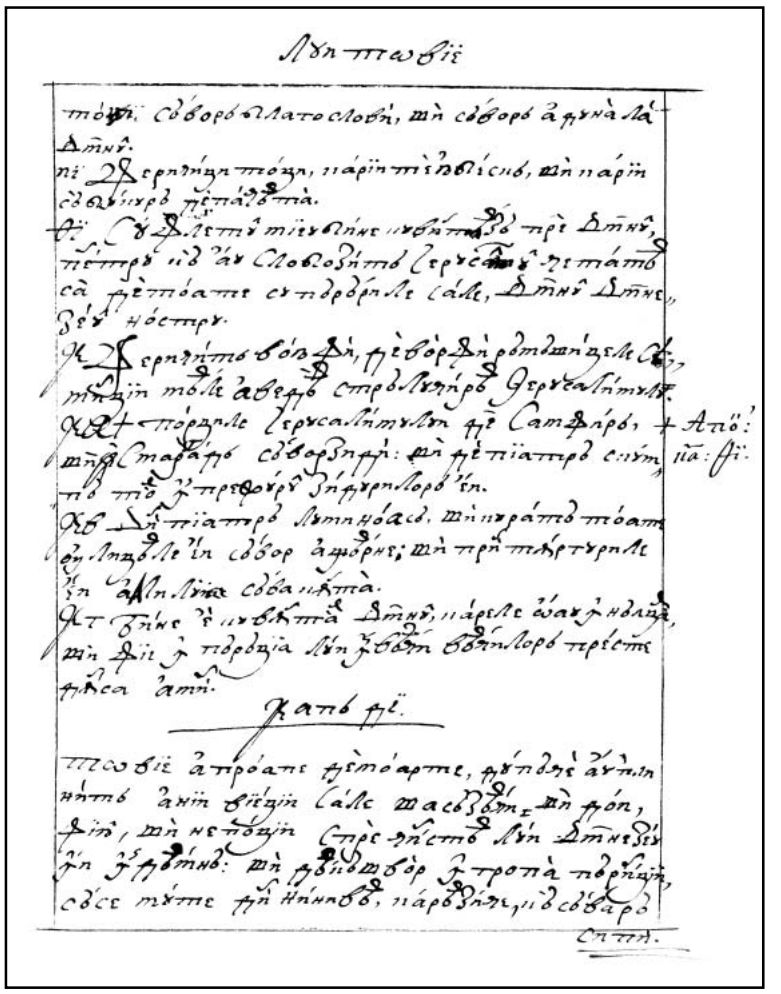

478r

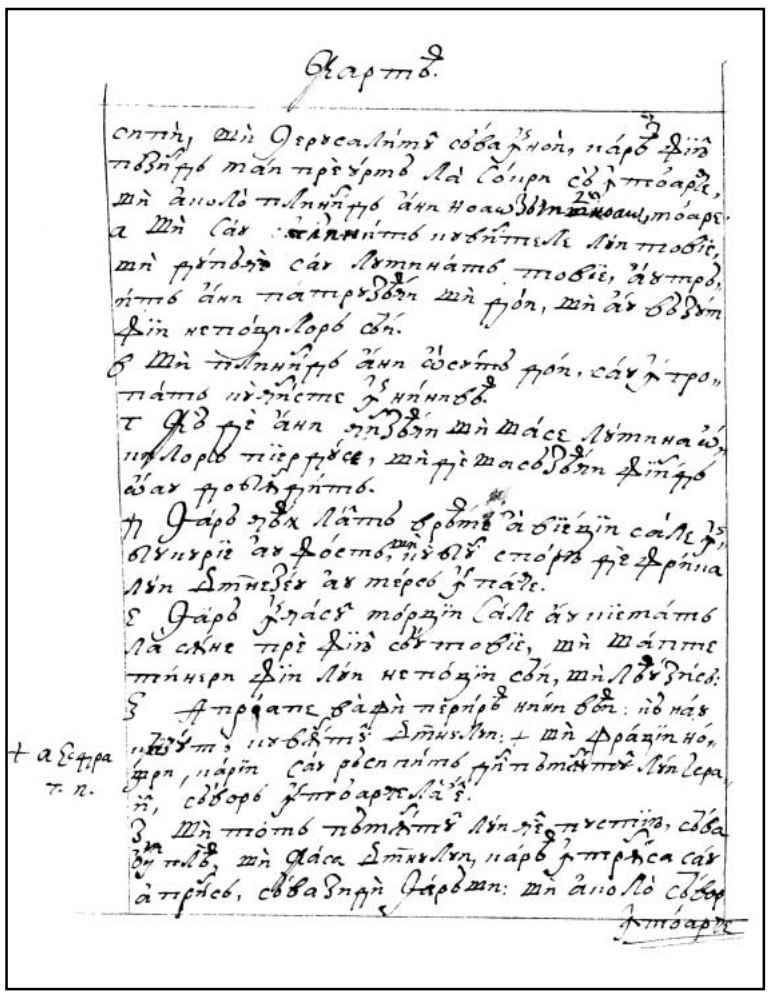

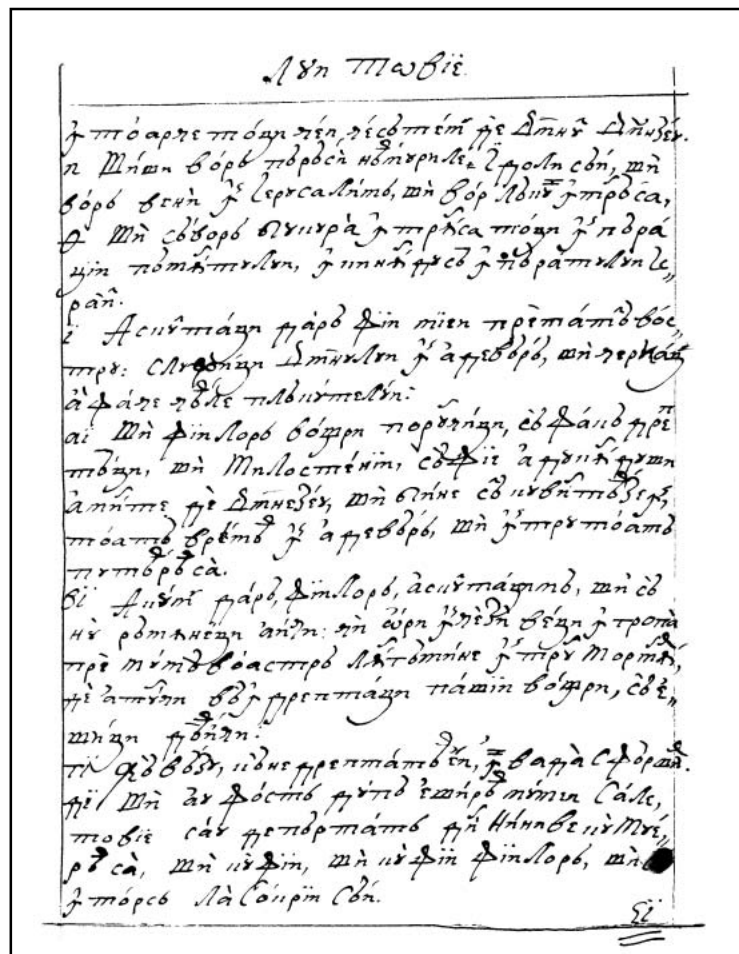

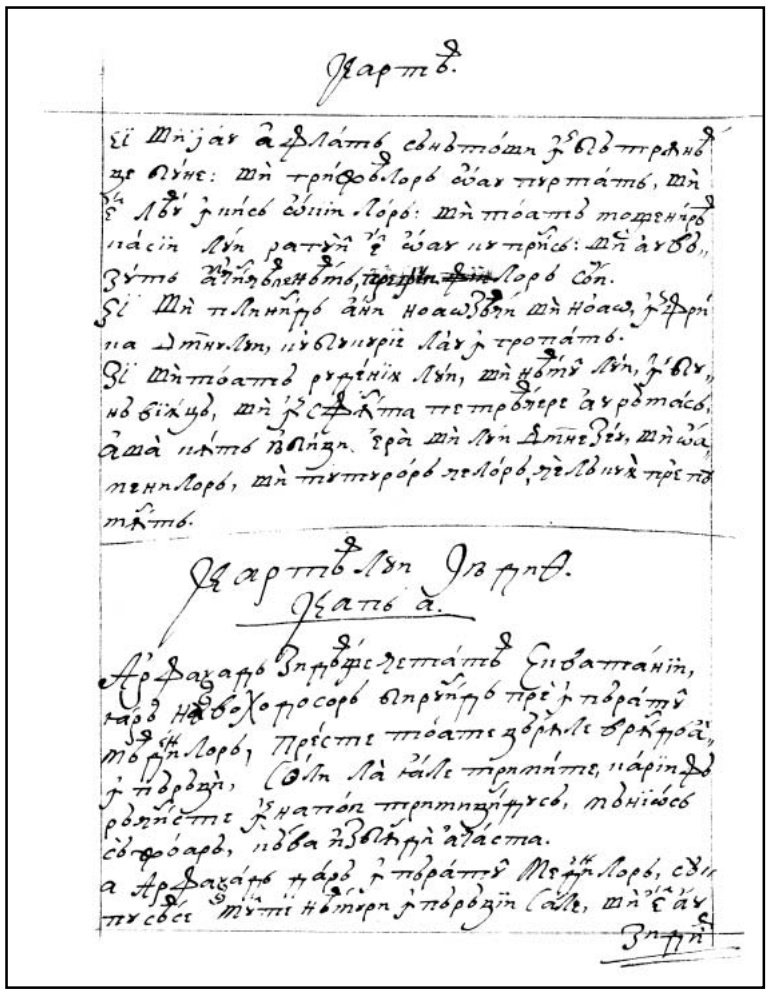

CARTEA LUI IIUDITH

Cap 1

Arfaxad zideaşte cetatea Ecvatanii, iară Navohodonosor, biruind pre împăratul meadenilor, preste toate ţările vrând a împărăţi, soli la eale trimite, carii fără cinste înnapoi trimiţindu-să, mănios să joară că va izbândi aceasta.

1. Arfaxad, dară, împăratul medenilor, supusease multe neamuri împărăţiii sale,
480r şi el au || zidit o cetate putearnică carea o au chemat Ecvatani,
2. Din pietri în patru cornuri şi tăiate. Făcut-au zidurile ei în lat de coţi şaptezeaci, şi în nalt de coţi treizeaci, iară turnurile ei le-au pus nalte de coţi o sută.
3. Iară prin patru marginile lor, de-amândoao laturile de câte doaozeaci de paşi să întindea, şi au pus porţile ei spre înălţimea turnurilor.
4. Şi să slăvea ca un putearnic în putearea oastei sale şi în slava căruţelor sale.
5. Deci în anul împărăţiii sale al doisprăzeacelea, Navohodonosor, împăratul asirenilor, carele împărăţea în Ninivea, cetatea cea mare, au oştit asupra lui Arfaxad şi l-au dobândit
6. În câmpul cel mare care să cheamă Ragau, pe lângă Evfrate şi Tigride şi Iadason, în câmpul lui Ierioh, împăratului elichilor.
7. Atunci s-au înălţat împărăţiia lui Navohodonosor, şi inima lui s-au rădicat. Şi au trimis la toţi carii lăcuia în Chilichiia şi în Damasc şi în Livan
480v 8. Şi la neamurile ce sânt în Carmil şi în | Chidar şi la lăcuitorii Galileii în câmpul cel mare al Esdrelonului
9. Şi la toţi carii era în Samaria şi preste râul Iordanului, până la Ierusalim, şi la tot ţinutul Iese, până unde să vine la hotarăle Ethiopiei.
10. La toţi aceştia au trimis soli Navohodonosor, împăratul asirenilor,
11. Carii toţi cu o inimă au răspuns împrotivă şi i-au trimis înnapoi deşerţi şi fără cinste i-au lepădat.
12. Atunci, mâniindu-să Navohodonosor împăratul împrotiva a tot pământul acela, s-au jurat pre thronul şi pre împărăţia sa că să va izbândi de toate ţânuturile acelea.

Cap 2

Holofern de la Navohodonosor să trimite a jefui toate împărăţiile şi noroadele. Să însămnează puterea oastei lui, şi multe locuri printr-însul prinzindu-să, foarte mare frică pre toţi îi cuprinde.

1. În anul împăratului Navohodonosor al treisprăzeacelea, în zioa lunii dintâi a
481r doaozeaci şi doao, au fost cuvânt în casa lui Navo||hodonosor, împăratului asirenilor, să se izbândească.
2. Şi au chemat pre toţi cei mai mari născuţi şi toţi voievozii şi ostaşii săi şi au avut cu dânşii taina sfatului său.
3. Şi au zis gândirea sa întru aceaea a fi, ca tot pământul să-l supuie împărăţiii sale.
4. Care cuvânt plăcând tuturor, au chemat Navohodonosor împăratul pre Holofern, căpeteniia oastei sale,
5. Şi i-au zis: „Ieşi la toată împărăţiia apusului şi asupra acelora mai vârtos carii n-au socotit porunca mea.
6. Nu va îngădui ochiul tău, nici ochii împărăţiii şi toată cetatea întăritâ o vei înjuga mie”.
7. Atunci Holofern au chemat voievozii şi sfaturile puterii asiriilor. Şi au numărat bărbaţi spre trimitere, precum îi poruncise împăratul, de pedestraşi, ostaşi o sută şi doaozeaci de mii, şi de călăreţi săgetători, doaosprăzeace mii.
8. Şi toată gătirea sa o au făcut a mearge înnainte în mulţime nenumărată de cămile,
481v cu ceale ce putea ajunge oastelor de prisosit şi ciurde de boi şi turme de oi | a cărora nu era număr.
9. Grâu din toată Siriia în treacerea sa a să găti au rânduit.
10. Iară aur şi argint au luat din casa împăratului mult foarte.
11. Şi au purces el şi toată oastea cu căruţele şi cu călăreţii şi cu săgetătorii, carii au acoperit faţa pământului ca lăcustele.
12. Şi, trecând hotarele asiriilor, au venit la marii munţii Anghei, carii sânt de-a stânga Chilichiei, şi s-au suit la toate coşteaiele lor şi au dobândit toată tărimea.

13. Şi au spart cetatea Molothi cea de mare nădeajde şi au prădat pre toţi fiii Tharsului şi fiii lui Ismail, carii era în preajma feaţii pustiei şi la amează̆zea pământului Chellon.
14. Şi au trecut Evfrathul şi au venit în Mesopotamia şi au spart toate cetăţile ceale înnalte care era acolo, de la răpegiunea Mamvriii până unde să mearge la mare.
15. Şi au cuprins hotarele ei, de la Chilichiia până la marginile Iafethului, carii sânt la austru.
16. Şi au dus toţi fiii lui Madiam şi au prădat toate averile lor, şi pre toţi cei ce || să 482r
supunea împrotivă i-au tăiat în ascuţitul sabiei.
17. Şi, după aceastea, s-au pogorât în câmpurile Damascului, în zilele săcerişului, şi au aprins toate sămănăturile şi toţi pomii, şi viile au făcut a le tăia.
18. Şi au căzut frica lui preste toţi lăcuitorii pământului.

Cap 3

Lui Holofern să supun cu voia, spământaţi de-atâta mulţime, toate căpeteniile cetăţilor şi a ţânuturilor, dintre carii ajutoriu şieşi ia. Şi macar că cetăţile lor şi dumnezeii îi strâcă, ca numai Navohodonosor dumnezeu să se aibă.

1. Atunci au trimis solii săi împăratul, şi căpeteniile a toate cetăţile şi ţânuturile, adecă Asiriii, Mesopotamiii şi Sirie Soval şi Liviei şi Chilichiei, carii venind la Holofern, au zis:
2. „Înceate urgiia ta despre noi, că mai bine e ca, trăind, să slujim lui Navohodonosor, împăratului celui mare, şi să fim ţie supuşi, decât murind, cu perirea noastră însuşi paguba slujbei noastre să o pătimim.
3. Toate cetăţile noastre şi toată moştenirea, toţi munţii şi toate dealurile şi câmpurile şi ciurdele de boi şi turmele oilor şi a caprelor şi a cailor şi a cămile|lor şi toate averile 482v
noastre şi familiile înnaintea ta sânt.
4. Fie toate ale noastre supt legea ta!
5. Noi şi fiii noştri şerbii tăi sântem!
6. Vino noo domn pacinic şi te slujeaşte de slujba noastră precum îţ va plăcea”.
7. Atunci s-au pogorât din munţi cu călăreţi în puteare mare şi au dobândit toată cetatea şi tot lăcuitoriul pământului.
8. Şi din toate cetăţile ş-au luat ajutoriu oameni tari şi aleşi la războiu.
9. Şi atâta frică au cuprins pre toate ţânuturile acelea, cât lăcuitorii a toate cetăţile, căpeteniile şi cei cinstiţi, înpreună cu noroadele, ieşiia spre întâmpinarea lui, venind,
10. Cuprinzindu-l cu coroane şi cu fălinari, ducând hori în dobe şi în fluiere.
11. Însă nici aceasta făcând, au putut mângăia sălbătăcirea pieptului lui.
12. Că şi cetăţile lor le-au strâcat şi grânghii i-au tăiat.
13. Că-i poruncise Navohodonosor împăratul ca să răsâpească toţi dumnezeii pământului, ca adecă el sângur să se cheme dumnezeu de la aceaste neamuri, care s-ar fi putut supune cu puterea lui Holofern. ||
14. Şi, trecând prin Siria Soval şi toată Apameia şi toată Mesopotamiia, au venit la 483r
idumei în pământul Gavaa
15. Şi au luat cetăţile lor; şi au şezut acolo treizeaci de zile, în care zile au poruncit a să aduna toată oastea puterii sale.

Cap 4

Fiii lui Israil foarte temându-se de Holofern, cu îndemnul lui Iliachim preotului să întăresc cu omenească strădanie, şi cu posturi şi cu rugăciuni să smeresc şi să năcăjesc şi ajutoriu de la Domnul ceru.

1. Atunci, auzind aceastea, fiii lui Israil carii lăcuia în pământul Iudei, s-au temut foarte de la faţa lui.
2. Cutremuru şi groază le-au cuprins sâmţirile, ca nu cumva să facă aceasta Ierusalimului şi bisericii Domnului, carea făcuse celoraalalte cetăţi şi bisericilor lor.
3. Şi au trimis în toată Samaria prinprejur până la Erihon şi au cuprins mai nainte toate vârfurile munţilor
4. Şi cu ziduri au încungiurat satele sale şi au adunat grâu spre gătire la războiu.
5. Şi preotul Iliachim încă au scris la toţi carii era în prejma Esdrelomului, carea ieste | dinprotiva feaţii câmpului mare, lângă Dathaim, şi la toţi pre la carii putea fi treacerea călii, 483v

6. Ca să sprijinească suişurile munţilor, prin carii putea fi cale către Ierusalim, şi acolo să păzească, unde putea fi calea strâmtă între munţi.
7. Şi au făcut fiii lui Israil, după cum le poruncise preotul Domnului, Ieliachim.
8. Şi au strâgat tot norodul către Domnul cu mare rugare şi ş-au smerit sufletele în posturi şi în rugăciuni ei şi muierile lor.
9. Şi s-au îmbrăcat preoţii cu târsine şi pruncii ş-au aşternut înnaintea feaţii bisericii Domnului şi oltariul Domnului l-au acoperit cu tărsână.
10. Şi au strâgat către Domnul, Dumnezeul lui Israil, cu o inimă, să nu să deie spre pradă mititeii lor şi muierile lor spre despărţire şi cetăţile lor spre răsipire şi sfintele lor spre pângărire şi să se facă ocară neamurilor.
11. Atunci Iliachim, preotul Domnului cel mare, au încungiurat tot Israilul şi au grăit către dânşii,
12. Zicând: „Să ştiţi, că va asculta Domnul rugăciunile voastre, de rămâind veţi rămânea în posturi şi în rugăciuni înnaintea Domnului. ||
484r 13. *Aduceţi-vă aminte de Moisi, sluga Domnului, carele pre Amalic, ce să nădăjduia în vărtutea sa şi în puterea sa şi în oastea sa şi în pavezele sale şi în căruţele sale şi în călăreţii săi, nu cu fier oştind, ci cu rugăciuni sfinte rugându-se l-au oborât. *Ieşir. 17, 12.
14. Aşa vor fi toţi protivnicii lui Israil, de veţi rămânea într-acest lucru ce aţi început".
15. Deci, la acest îndemn al lui, rugându-să Domnului, rămânea înaintea Domnului,
16. Aşa cât şi cei ce aducea arderi Domnului, încinşi cu târsâne aducea jârtve Domnului şi era cenuşe pre capetele lor.
17. Şi din toată inima sa toţi să ruga lui Dumnezeu ca să cerceteaze pre norodul său, Israil.

Cap 5

Întrebat fiind de Holofern, Ahior, căpetenia ammonitenilor, despre neamul lui Israil povesteaşte minunile lui Dumnezeu despre israilitenescul norodu şi-l dojeneaşte ca să nu îndrăznească a oşti împrotiva lui. Carele auzind, căpeteniile lui Holofern s-au mâniiat asupra lui Ahior. |

484v 1. Şi s-au vestit lui Holofern, căpeteniii oastei asiriilor, cum că fiii lui Israil să gătesc a-i sta împrotivă şi închisease căile munţilor.
2. Şi cu urgie foarte s-au aprins în mânie mare şi au chemat toate căpeteniile Moav şi voievozii lui Ammon
3. Şi le-au zis: „Spuneţî-m, ce norod e acesta care conoceaşte munţii? Sau care şi cum şi câte sânt cetăţile lor? Şi ce iaste vărtutea lor sau câtă-i mulţimea lor? Sau cine-i împăratul oastei lor?
4. Şi pentru ce aceştia, preste toţi carii lăcuiesc spre răsărit, ne-au urgisit şi nu ne-au ieşit spre întâmpinare, să ne priimească cu pace?"
5. Atunci Ahior, voievodul tuturor fiilor Ammon, răspunzând au zis: „De te vei învrednici a asculta, domnul mieu, voiu zice adevărul înaintea ta despre norodul acesta, ce lăcuiaşte în munţi, şi nu va ieşi cuvânt neadevărat din gura mea.
6. Norodul acesta-i din ruda haldeilor;
7. *Acesta întâi în Mesopotamia au lăcuit, pentru că n-au vrut a urma dumnezeii părinţilor săi, carii era în pământul haldeilor. *Fac. 18, 31.
8. Deci, părăsând ţărămoniile părinţilor săi, carii era în mulţimea dumnezeilor,
485r 9. Un Dumnezeu al ceriului || au cinstit, Care le-au şi poruncit să iasă de-acolo şi să lăcuiască în Haran. Şi, acoperind foametea tot pământul, *s-au pogorât în Eghipt şi acolo în patru sute de ani aşa s-au înmulţit, cât nu să putea număra oastea lor. *Facer. 12, 1. Facer. 46, 6.
10. Şi, îngreoindu-i împăratul Eghiptului şi în zidirea cetăţilor sale în tină şi în cărămidă înjugându-i, au strâgat către Domnul său; şi au lovit tot pământul Eghiptului cu rane de multe fealiuri,
11. Şi, *deacă i-au lepădat eghipteanii de la sâne şi să încetase rana de la ei, şi iară vrea a-i prinde şi la slujba sa iarăşi a-i chema, *Ieşi. 12, 33.
12. *Fugând aceştia, Dumnezeul ceriului au deşchis marea, aşa cât dincoace şi dincolea apele ca zidul s-au întărit, şi aceştia cu picioru uscat adâncul mării călcând au trecut; *Ieşi. 14, 29.
13. În care loc gonindu-i, nenumărată oastea eghipteanilor aşa s-au acoperit, cât nici unul au rămas care să vestească următorilor fapta.
14. Şi, ieşind din Marea Roşie, au cuprins pustiile Muntelui Sinai, în carele nici odânăoară
485v om au putut lăcui sau fiiu de om s-au odih|nit.

15. Acolo fântânile ceale amară lor li s-au îndulcit spre beutură şi în patruzeaci de ani hrană peste an din ceriu au dobândit.
16. Oriunde au întrat fără arc şi săgeată şi fără pavăză şi sabie; Dumnezeul lor au oştit pentru dânşii şi au biruit.
17. Şi n-au fost cine să ocărască pre norodul acesta, fârâ când s-au depărtat de cinstea Domnului, Dumnezeului său.
18. Iară de câte ori afară de Însuşi Dumnezeul său altul au cinstit, s-au dat spre pradă şi spre sabie şi spre ocară.
19. Iară ori de câte ori s-au pocăit căci s-au depărtat de la cinstea Dumnezeului său, le-au dat Dumnezeul ceriului putearea a sta împrotivă,
20. Adecă pre împăratul hananeul şi ievuseul şi fereseul şi hetheul, amoreul şi pre toţi cei putearnici în Hesevon i-au aşternut, şi ţânuturile lor şi cetăţile lor ei le-au biruit.
21. Şi până când nu păcătuia înaintea Dumnezeului său, era cu ei ceale bune, că Dumnezeul lor ureaşte nedreptatea.
22. Că şi mainte de aceşti ani, după ce să depărtase de la calea carea le-o dedease Dumnezeu să umble într-însa, s-au răsipit cu războaie||le a multe neamuri, şi cei mai mulţi 486r
ai lor robiţi s-au dus în pământul nu al său.
23. Iară dăunăzi, întorcându-să către Domnul, Dumnezeul său, din râsipire, cu carea era răsipiţi, s-au adunat şi s-au suit în toţi munţii aceştia şi iarăşi stăpânesc Ierusalimul, unde sânt sfintele lor.
24. Deci acum, domnul mieu, cearcă de iaste ceva nedreptatea lor înaintea Dumnezeului lor. Să ne suim la ei, că dându-i, ţi-i va da Dumnezeul lor ţie, şi supuşi vor fi supt jugul puterii tale.
25. Iară de nu-i greşală norodului acestuia înaintea Dumnezeului său, nu le vom putea sta împrotivă, că Dumnezeul lor îi va apăra şi vom fi spre ocară a tot pământul".
26. Şi au fost, deacă au încetat a vorbi Ahior cuvintele aceste, s-au mâniiat toţi cei mai-mari ai lui Holofern şi cugeta a-l ucide, zicând unul către altul:
27. „Cine-i acesta care zice că fiii lui Israil pot sta împrotiva împăratului Navohodonosor şi oastelor lui, oameni fără arme şi fără vărtute şi fără cunoştinţa meşterşugului războiului?
28. Deci, ca să cunoască Ahior că ne înşală, să ne suim la munţi şi, deacă să vor prinde cei puternici ai lor, atunci înpreună cu ei cu sabia să va | străbate, 486v
29. Să ştie tot neamul cum că Navohodonosor e dumnezeul pământului şi fără de el altul nu iaste".

Cap 6

Mâniindu-să Holofern, porunceşte a să duce Ahior în Vethulia, ca cu aceaia biruindu-se împreună să se cearte. Iară slujile înpingându-se îndărăpt de la cei cu praştii, pre el către un copaciu îl leagă; pre carele dezlegându-l fiii lui Israil, cunoscând pricina, bine-l mângâie, pre Dumnezeu smerit rugând.

1 Şi au fost, deacă au încetat a grăi, s-au mâniat Holofern foarte şi au zis către Aheor:
2 „Pentru că ne-ai prorocit zicând că neamul lui Israil să apără de Dumnezeul său, ca să-ţi arăt că nu iaste Dumnezeu fără Navohodonosor,
3. Deacă-i vom lovi pre toţi ca pre un om, atunci şi tu cu ei de sabia asiriilor vei peri şi tot Israilul cu tine cu perire va peri.
4. Şi vei şti că Navohodonosor e domn a tot pământul, şi atunci sabiia oastei meale va treace prin coastele tale şi, pătruns, vei cădea între răniţii lui Israil şi nu vei mai răsufla, până ce te vei răsipi cu ei.
5. Iară de socoteşti a-ţi fi adevărată prorociia, să nu-ţi cază faţa, şi păliciunea ce-ţi cuprinde faţa deperteaze-se de la tine de soco||teşti a nu să putea plini cuvintele meale 487r
acestea.
6. Iară ca să cunoşti că împreună cu dânşii vei păţi aceastea, iată, dintr-acest ceas te vei însoţi norodului lor, ca când sabiile meale vor lua vrednicile pedepse, însuţi împreună să fii supus izbândei".
7. Atunci Holofern au poruncit slugilor sale să prinze pre Ahior şi să-l ducă în Vethulia şi să-l dea în mânile fiilor Israil.
8. Şi luându-l slugile lui Holofern, au purces prin câmpii. Iară deacă s-au apropiiat de munţi, au ieşit împrotiva lor cei cu praştii.

9. Iară ei, abătându-să din coasta muntelui, au legat pre Ahior cătră un copaciu cu mânile şi cu picioarele şi aşa legat cu funi l-au lăsat şi s-au întors la domnul său.

10. Iară fiii lui Israil, pogorându-se din Vethulia, au venit la el; pre carele dezlegându-l, l-au dus în Vethulia şi în mijlocul norodului puindu-l, l-au întrebat ce lucru ar fi de l-au lăsat asirii legat.

11. În zilele acelea era acolo căpeteniile Ozie, fiiul Mihei, din neamul lui Simion, şi Harmi, carele-i şi Gothonail.

487v 12. Deci în mijlocul bătrânilor şi în ve|derea tuturor Ahior au spus toate care el grăise, fiind întrebat de Holofern, şi cum că norodul lui Holofern ar fi vrut a-l ucide pentru acest cuvânt,

13. Şi în ce chip însuşi Holofern, mâniindu-să, au poruncit a-l da israilitenilor pentru această pricină, ca, deacă va birui pre fiii lui Israil, atunci şi pre însuşi Ahior cu multe fealiuri de patimi a-l ucide să poruncească, pentru aceasta, că au zis: „Dumnezeul ceriului apărătoriul lor ieste”.

14. *Şi deacă au arătat Ahior toate acestea, tot norodul au căzut pre faţă şi, închinându-se Domnului şi cu tânguire de obşte şi cu plângere, cu o inimă rugăciunile sale Domnului le-au vărsat, *Sus. 5, 6.

15. Zicând: „Doamne, Dumnezeul ceriului şi al pământului, vezi mândriia lor şi Te uită la smereniia noastră şi socoteaşte faţa sfinţilor tăi şi arată cum că nu părăseşti pe cei ce să nădăjduiesc spre Tine; şi pre cei ce să nădăjduiesc spre sâneşi şi pre vârtutea sa îi smereşti”.

488r 16. Şi sfârşind plângerea şi toată ziua plinind rugăciunea norodului, au mângăiat || pre Ahior,

17. Zicând: „Dumnezeul părinţilor noştri, a Căruia tu vârtutea ai vestit, acela va da ţie această răsplătire, ca mai vârtos să le vezi perirea.

18. Iară deacă Domnul, Dumnezeul nostru, ne va da această slobozenie slujilor sale, fie şi cu tine Dumnezeu în mijlocul nostru, ca, de-ţi va plăcea aşa, cu toţi ai tăi să petreci între noi”.

19. Atunci Ozie, sfârşindu-să sfatul, l-au cuprins în casa sa şi i-au făcut cină mare.

20. Şi, chemând pe toţi bătrânii, împreună săvârşind postul, s-au mângăiat.

21. După aceaea s-au chemat împreună tot norodul şi toată noaptea în bisearică s-au rugat, cerând ajutoriu de la Dumenzeul lui Israil.

Cap 7

Holofern conoceaşte Vethulia şi, tăind ducerea apei, porunceaşte a să păzi toate fântânile. Pentru aceaea, cetăţeanii, chinuiţi de seate, poftesc a da cetatea. Însă Ozie voievodul îndeamnă norodul să tragă aceasta la cinci zile.

1. Iară Holofern a doao zi au poruncit ostaşilor săi să să suie împrotiva Vethuliii. |

488v 2. Şi era pedestraşi ostaşi o sută şi doaozeaci de mii şi călăreţi doaozeaci şi doao de mii, fără gătirea bărbaţilor acelor ce-i cuprinsease robiia şi era duşi din ţinuturi şi din cetăţi din toată tinerimea.

3. Toţi s-au gătit aseminea la războiu împrotiva fiilor Israil şi au venit pre râpa muntelui până la vârful care priveaşte spre Dothaim, din locul ce să zice Velma, până la Helmon, care iaste spre Esdrelon.

4. Iară fiii lui Israil, văzind mulţimea lor, s-au aşternut la pământ, puind cenuşe pre capetele sale, cu un cuget rugându-se ca Dumnezeul lui Israil să-şi areate mila Sa preste norodul Său.

5. Şi, luându-şi armele ceale de războiu, au şezut prin locurile la cărarea drumului cea îngustă ce îndreptează între munţi; şi era păzindu-le toată zioa şi noaptea.

6. Iară Holofern, încungiurând împrejur, găseaşte cum că izvorul care curge ducerea apei lor despre amiiazăzi afară de cetate îndrepta. Şi-au poruncit a li se tăia ducerea apei.

489r 7. Însă nu departe de ziduri era fântâni || din carele pe furişu să vedea a scoate apă, a să stâmpăra mai vârtos decât a bea.

8. Iară fiii lui Amon şi Moav s-au apropiiat la Holofern zicând: „Fiii lui Israil nu în lance, nici în săgeată să nădăjduiesc, ci munţii îi apără şi-i întăresc dealurile, fiind în dârmini aşezaţi.

9. Deci, ca să-i poţi birui fără bătaia de războiu, pune păzitori la fântâni, ca să nu scoată apă din eale, şi fără sabie îi vei ucide sau adevărat obosiţi or da cetatea sa, carea o socotesc, în munţi pusă, a nu să putea birui”.

10. Şi au plăcut cuvintele acestea înaintea lui Holofern, şi înnaintea voivozilor lui şi au rânduit prinprejur sutaşi pre la fieştecare fântâni.
11. Şi plinindu-să paza aceasta, în doaozeaci de zile s-au sfârşit jgheaburile şi adunările apelor tuturor lăcuitorilor în Vethulia, aşa cât nu era în cetate de unde s-ar sătura macar într-o zi, că cu măsura să da norodului apa în toate zilele.
12. Atunci, adunându-să la Ozia toţi bărbaţii, fămeile, tinerii şi pruncii, toţi odată cu o gură |
*Ieşir. 5, 21. 13. Au zis: *„Judece Dumnezeu între noi şi între tine, că ai făcut între noi reale, nevrând 489v
a grăi păciuit cu assirii şi, pentru aceaea ne-au vândut Dumnezeu în mânile lor.
14. Şi pentru aceaea nu iaste cine să ajute, deacă ne aştearnem înnaintea lor în seate, şi în mare perire.
15. Şi acum adunaţi pre toţi carii sânt în cetate, să ne dăm înşine de voie norodului Holofern.
16. Că mai bine e ca, robiţi, bine să cuvântăm pre Domnul trăind, decât să murim şi să fim ocară a tot trupul, deacă vom vedea muierile noastre şi mititeii noştri murind înaintea ochilor noştri.
17. Mărturisim astăzi înaintea ceriului şi a pământului şi înnaintea Dumnezeului părinţilor noştri, Carele ne izbândeaşte după păcatele noastre, ca să daţi cetatea în mâna oastei lui Holofern şi să fie sfârşitul nostru scurt, în ascuţitul sabiei, care mai lungă să face în uscăciunea seatii".
18. Şi deacă au zis acestea, s-au făcut plângere şi urlare mare în bisearică de la toţi, şi în multe ceasuri cu un glas au strâgat cătră Dumnezeu, zicând:
*Psal. 105, 6. 19. *„Păcătuit-am cu părinţii noştri, nele||giuit am lucrat, nedreptate am făcut! 490r
20. Tu, pentru că milostiv eşti, miluiaşte-ne sau în biciul Tău izbândeaşte nedreptăţile noastre, şi să nu dai pre cei ce Te mărturisesc norodului care nu Te cunoaşte,
21. Să nu zică între neamuri: «Unde iaste Dumnezeul lor?»"
22. Şi după ce, obosiţi de acestea strâgări şi osteniţi de plânsuri, tăcuse,
23. Sculându-să Ozie vărsat de lacrămi, au zis: „Cu inimă dreaptă să fiţi, fraţilor, şi întru aceaste cinci zile să aşteptăm de la Domnul milă,
24. Că doară îş va curma mâniia şi va da slavă numelui Său.
25. Iară trecând cinci zile, de nu va veni ajutoriul, vom face cuvintele acestea ce aţi grăit".

Cap 8

Iudith, a căria rudenia şi lauda să însămneaze, îndoindu-se bătrânii şi pentru strâmtorirea cugetând a da a cincea zi cetatea, îi ceartă pentru ce au hotărât vreamea milii Domnului şi-i îndeamnă ca, cu pilda părinţilor, norodul spre răbdare să-l întărească, şi pentru dânsa lui Dumnezeu să se roage, nici să ispitească lucrul ei.

1. Şi au fost deacă au auzit cuvintele aceastea Iudith văduva, carea era fata lui Me|rari, fiiului Idox, fiiului Iosif, fiiului Ozie, fiiului Elai, fiiului Iamnor, fiiului 490v
Ghedeon, fiiului Rafaim, fiiului Ahitov, fiiului Melhie, fiiului Enan, fiiului Nathanie, fiiului Selatheil, fiiului Simion, fiiului Ruvim,
2. Şi bărbatul ei au fost Manasse, care au murit în zilele săcerişului de orzu.
3. Că sta lângă cei ce lega znopii în ţarină, şi au venit căldura preste capul lui; şi au murit în Vethulia, cetatea sa, şi s-au îngropat acolo, cu părinţii săi.
4. Şi era Judith rămasa lui văduvă de trei ani şi şase luni.
5. Şi în ceale mai din sus ale casei sale ş-au făcut chiliuţă de taină, în carea, cu slujnicele sale, închise rămânea.
6. Şi, având preste coapsele sale tărsină, postea în toate zilele vieţii sale, afară de sâmbete şi de praznice şi sărbătorile casei Israil.
7. Şi era frumoasă foarte la vedeare, cărie bărbatul său îi lăsase averi multe şi familie multă şi moştenire de ciurde de boi şi de ciurde de oi pline.
8. Şi era aceasta în toate vestită foarte, că să temea de Domnul foarte, nici era cine să || grăiască de dânsa cuvânt rău. 491r
9. Deci aceasta auzind că Ozie ar fi făgăduit că, trecând a cincea zi, ar da cetatea, au trimis la bătrânii Havri şi Harmi.
10. Şi au venit la ea şi le-au zis: „Ce cuvânt iaste acesta, spre care s-au odihnit Ozie, să dea cetatea asiriilor de nu ne va veni ajutoriu în cinci zile?"

11. Şi cine sânteţi voi, carii ispitiţi pre Domnul?
12. Nu-i cuvântul acesta care să cheme mila, ci mai vârtos carele să întărâte mâniia şi să aprinză urgiia.
13. Pus-aţi voi vreme milei Domnului, şi în vrearea voastră i-aţi rânduit zi.
14. Ci pentru că răbdătoriu iaste Domnul, despre aceasta să facem pocăinţă şi iertarea Lui cu lacrămi vărsate să o cearem.
15. Că nu ca omul, aşa Dumnezeu va amânânţa, nici ca fiiul omului spre mânie să va aprinde.
16. Şi, pentru aceaea, să-I smerim sufletele noastre, în duh smerit rânduiţi slujindu-I.
17. Să zicem, plângând, Domnului ca după vrearea Sa să ne facă mila Sa, că precum
491v s-au turburat inima noastră întru | trufiia lor, aşa şi de smereniia noastră să ne slăvim.
18. Că n-am urmat păcatele părinţilor noştri, carii au părăsit pre Dumnezeul său şi s-au închinat dumnezeilor streini.
19. Pentru care tălhărie s-au dat spre sabie şi spre răpire şi spre amestecarea nepriiatinilor săi. Iară noi alt Dumnezeu nu ştim afară de Dânsul.
20. Să aşteptăm smeriţi mângăiarea Lui, şi va cerca sângele nostru din năcazurile nepriiatinilor noştri şi va smeri toate neamurile, oricarii să scoală asupra noastră, şi le va face fără de cinste Domnul, Dumnezeul nostru.
21. Şi acum, fraţilor, pentru că voi sânteţi bătrâni în norodul lui Dumnezeu şi din voi spânzură sufletul lor, spre vorba voastră inimile lor rădicaţi, ca să-şi aducă aminte că ispitiţi au fost părinţii noştri, ca să să areate de cumva adevărat cinstesc pre Dumnezeul său.
22. *Trebuie să-ş aducă aminte în ce chip părintele nostru Avraam au fost ispitit şi prin *Face. 22, 1.
multe năcazuri lămurit s-au făcut priiatinul lui Dumnezeu.
492r 23. Aşa Isaac, aşa Iacov, aşa Moisi, || şi toţi carii au plăcut lui Dumnezeu, prin multe năcazuri au trecut credincioşi.
24. Iară cei ce n-au priimit ispitele cu frica Domnului, şi nerăbdarea sa şi ocara murmurării sale împotriva Domnului ş-au dat înainte,
25. *S-au răsipit de la răsipitoriu şi de şerpi au perit. *1 Cor. 10, 9.
26. Şi noi, dară, să nu ne izbândim pentru aceaste ce pătimim,
27. Ci să socotim aceaste pedeapse a fi mai mici decât păcatele noastre, zbicele Domnului cu carele ca slujile ne certăm spre întoarcerea şi spre perirea noastră a ni să întâmpla, să creadem".
28. Şi i-au zis Oziia şi bătrânii: „Toate care ai grăit adevărate sânt şi nu iaste în cuvintele tale ceva ponoslu.
29. Şi acum roagă-te pentru noi, că muiare sfântă eşti şi temătoare de Dumnezeu".
30. Şi i-au zis Iudith: „Precum ce-am putut grăi, a lui Dumnezeu a fi cunoaşteţi.
31. Aşa, ce-am rânduit a face cercaţi de este din Dumnezeu şi vă rugaţi ca stătătoriu să facă Dumnezeu sfatul meu.
492v 32. Voi veţi sta la poartă într-această | noapte, şi eu voiu ieşi cu avra mea. Şi vă rugaţi ca, precum aţi zis, în cinci zile să Se uite Domnul preste norodul său, Israil.
33. Iară voi, nu vreau să ispitiţi fapta mea, şi până când vă voiu vesti, nimic altă să fie, fără numai rugăciune pentru mine către Domnul, Dumnezeul nostru".
34. Şi au zis către ea Oziia, căpăteniia Iudei: „Mergi în pace, şi Domnul fie cu tine spre izbânda nepriiatinilor noştri". Şi, întorcându-să, s-au dus.

Cap 9

Iudith, năcăjindu-se şi smerindu-se, pentru slobozirea norodului aşternută să roagă, ca să i să dea putearea a mistui pre Holofern.

1. arii ducându-se, Iudith au intrat în cămara sa şi, îmbrăcându-să cu târsină, au pus cenuşe pre capul său şi, aşternându-să Domnului, strâga către Domnul, zicând:
2. „Doamne, Dumnezeul tătâni-mieu Simion, *Carele i-au dat sabie spre apărarea celor de *Face. 34, 26.
alt neam, carii au fost vătămători în spurcăciunea sa şi au golit coapsa vergurii spre ruşine,
493r 3. Şi ai dat muiarile lor spre pradă şi featele lor spre robire şi toată prada spre || împărţire slujilor Tale, carii au răvnit râvna Ta, agiută-mi, rogu-Te, Doamne, Dumnezeul mieu, mie, văduvei.
4. Că Tu ai făcut ceale dintâi şi ceale după aceale le-ai gândit. Şi aceasta s-au făcut, carea Însuţi ai voit.

5. Că toate căile Tale gătite sânt şi judecăţile Tale în rânduiala Ta le-ai pus.
*Ieşir. 4, 9. 6. *Uită-Te la tabăra assirilor acum, ca atunci la tabăra eghiptenilor, a Te uita Te-ai învrednicit când după slugile Tale întrarmaţi alerga, nădăjduindu-se în căruţele şi în călărimea sa şi în mulţimea ostaşilor,
7. Ci Te-ai uitat preste tabăra lor şi întunearecul i-au ostenit.
8. Ţinut-au picioarele lor adâncul, şi apele i-au acoperit.
9. Aşa fie şi aceştia, Doamne, carii să nădăjduiesc în mulţimea sa şi în căruţele sale, şi în cârligi şi în paveze şi în săgeţile sale şi în lânci să trufesc
10. Şi nu ştiu că Tu însuţi eşti Dumnezeul nostru, carele sfarămi războaiele din-ceput, şi Domnul e numele Ţie.
11. Rădică braţul Tău ca din-ceput, şi izbeaşte vârtutea lor în vârtutea Ta. Să cază | vârtutea lor întru mânia Ta, carii să făgăduiesc a pângări ceale sfinte ale Tale şi a spurca 493v
cortul numelui Tău, şi a oborî cu sabia sa cornul oltariului Tău.
12. Fă, Doamne, ca cu a sa sabie să i se taie trufia lui!
13. Prinză-să cu laţul ochilor săi în mine şi-l vei lovi din buzele dragostii meale.
14. Dă-mi mie în inimă rămas, ca să-l urgisesc şi vârtute, ca să-l răstorn.
*Jude. 4, 21 15. *Că va fi aceasta pomenirea numelui Tău, deacă-l va răsturna mână de fămeaie.
şi 5, 26. 16. Că nu în mulţime iaste vârtutea Ta, Doamne, nici în puterile cailor iaste vrearea Ta, nici Ţ-au plăcut Ţie din-ceput cei trufaşi, ci a celor smeriţi şi blânzi pururea Ţ-au plăcut rugăciunea.
17. Dumnezeul ceriurilor, Ziditoriul apelor şi Domnul a toată zidirea, ascultă-mă pre mine, ticăloasa, carea mă rog şi în mila Ta mă nădăjduiesc.
18. Adu-Ţi aminte, Doamne, de testamântul Tău şi dă cuvânt în gura mea şi în inima mea sfatul întăreaşte, ca casa Ta întru sfinţirea Ta să rămâie
19. Şi toate neamurile să cunoască că Tu eşti Dumnezeu şi nu iaste altul afară de Tine".

Cap 10 ||

Iudith cea frumoasă, cuvios înpodobită, din Vethulia cu slujnica sa iase, de iscoade găsâtă, să duce la Holofern, carele îndată să prinde de frumseaţea ei. 494r

1. Şi au fost deacă au încetat a strâga cătră Domnul, s-au sculat din locul în care zăcuse aşternută cătră Domnul
2. Şi au chemat avra sa şi, pogorându-se în casa sa, au lepădat de la sâne târsina şi s-au dezbrăcat de vejmintele văduvirii sale.
3. Şi ş-au spălat trupul şi s-au uns cu mir de cel bun şi au teptânat cosiţa capului său şi ş-au pus mitră pre cap şi s-au înbrăcat cu vejmintele desfătării sale şi au tras încălţăminte picioarelor sale şi ş-au luat împodobirea braţului şi crini şi cercei şi ineale şi cu toate podoabele sale s-au împodobit.
4. Căriia şi Domnul i-au rânduit strălucire; că toată gătirea aceasta nu din poftă, ci din vârtute cumpănea. Şi pentru aceaea, Domnul aceasta spre aceea frumseaţe o au sporit, ca, cu neasămănată frumseaţea, tuturor ochilor să se areate.
5. Şi au pus avrei sale urciorul cu vin şi vasul cu untul de lemn şi fiertură şi plăcinte şi pâni şi caşi şi au purces. |
6. Şi, venind la poarta cetăţii, au aflat aşteptând pre Ozie şi bătrânii cetăţii. 494v
7. Carii văzând-o, buiguiţi, s-au minunat foarte de frumseaţea ei.
8. Însă nimic întrebând-o, o au slobozit a mearge, zicând: „Dumnezeul părinţilor noştri să-ţi dea dar şi tot sfatul inimii tale cu vărtutea sa să-l întărească, să se veselească despre tine Ierusalimul şi să fie numele tău în numele sfinţilor şi a dreptţilor".
9. Şi au zis toţi carii era acolo, cu un glas: „Fie, fie!".
10. Iară Iudith rugându-se Domnului, au trecut prin porţi, ea şi avra ei.
11. Şi au fost deacă s-au pogorât din munte despre răsăritul zilii, au alergat înaintea ei iscoadele asiriilor şi o au ţinut, zicând: „De unde vii? Au unde te duci?"
12. Carea au răspuns: „Fată de ovreiu sânt, pentru aceaea eu am fugit de la faţa lor, că am cunoscut că să vor da voao spre pradă, pentru aceaea că, necinstindu-vă, n-au vrut a să supune voao, ca să afle milă înnaintea voastră.
13. Pentru această pricină am cugetat cu mine-mi, zicând: «Mearge-voiu la faţa căpeteniii Holofern, să-i spuiu ceale ascunsă ale lor şi să-i arăt || cu ce întrare îi va putea dobândi, 495r
aşa cum să nu cază macar un om din oastea lui»".

14. Şi, auzând oamenii aceia cuvintele ei, socotiia faţa ei; şi era în ochii lor buiguială, pentru că de frumseaţea ei să mira foarte.

15. Şi au zis cătră ea: „Ţinutu-ţ-ai sufletul tău, pentru că acela ai găsit sfat, să te pogori la stăpânul nostru.

16. Iară aceasta să ştii, că când vei sta înaintea lui, bine-ţi va face şi vei fi plăcută foarte în inima lui". Şi o au dus la cortul lui Holofern, vestind-o.

17. Şi, deacă au întrat înnaintea feaţii lui, îndată s-au prins în ochii săi Holofern.

18. Şi au zis cătră el voivozii lui: „Cine va nesocoti norodul jidovilor, carii aşa frumoasă muieri au, să nu oştim pentru aceştia împrotiva lor cu vrednicie?"

19. Deci, văzând Iudith pre Holofern şezând în zăvasă, carea era din urşinic şi aur şi smaragd şi din pietri scumpe ţăsut,

20. Şi uitându-să în faţa lui, ea s-au închinat, aşternându-să pre pământ. Şi o au rădicat slujile lui Holofern, poruncind domnul său. |

495v

Cap 11

Iudith, de la Holofern întrebată despre pricina fugii sale, îl înşală, arătătoare făgăduindu-i biruinţă.

1. Atunci Holofern i-au zis: „Cu inimă dreaptă fii, şi să nu te sfieşti în inima ta, Că eu niciodată rău n-am făcut omului care au vrut a sluji lui Navohodonosor împăratului.

2. Iară norodul tău, de nu m-ar fi necinstit, nu mi-aşi fi rădicat sulița asupra lui.

3. Iară acum spune-m pentru ce pricină te-ai depărtat de la ei şi ţ-au plăcut a veni la noi".

4. Şi i-au zis Iudith: „Priimeaşte cuvintele sluginicii tale, că, de vei urma cuvintele sluginicii tale, lucru desăvârşit va face cu tine Domnul.

5. Că viu iaste Navohodonosor, împăratul pământului, şi vie iaste vârtutea lui, carea ieste în tine spre certarea tuturor sufletelor ce greşesc. Că nu numai oamenii slujesc lui prin tine, ci şi fierile câmpului ascultă de el.

6. Că să vesteaşte strădaniia inimii tale tuturor neamurilor, şi s-au vestit a tot veacul,
496r că numai tu sângur bun şi tu putearnic eşti, întru toată împărăția lui, şi isprăv||niciia ta întru toate ţinuturile să vesteaşte.

7. *Nici aceasta-i tăinuită, ce-au grăit Ahior, nici aceea-i neştiută, carea i-ai poruncit a i să întâmpla. *Sus 5, 5.

8. Că adevărat iaste cum că Dumnezeul nostru într-atâta cu păcatele S-au supărat, cât au poruncit prin prorocii săi, cătră norod, că-l va da pentru păcatele sale.

9. Şi, pentru că să ştiu fiii lui Israil pre sâneş a fi mâniiat pre Dumnezeul său, cutremurul tău preste dânşii iaste.

10. Ci încă şi foametea i-au năvălit şi, pentru uscăciunea apei, acum între cei morţi să socotesc.

11. Adecă aceasta au rânduit, să-şi ucigă vitele şi să le bea sângele.

12. Şi ceale sfinte a Domnului, Dumnezeului său, carele au poruncit Dumnezeu să nu le atingă, în grâu, vin şi în untdelemn, aceastea au gândit a le cheltui, şi vreau a mistui care nici cu mânile a le atinge n-ar trebui. Deci, pentru că fac aceastea, adevărat iaste că spre perire să vor da.

496v 13. Carea eu, slujnica ta, cunoscând, am fugit de la dânşii; şi m-au trimis | Domnul a-ţi spune aceastea.

14. Că eu, slujnica ta, pre Dumnezeu cinstesc şi acum, la tine. Şi va ieşi slujnica ta şi mă voiu ruga lui Dumnezeu,

15. Şi-m va spune mie când le va răsplăti păcatul lor; şi, venind, îţi voiu spune ţie, aşa cât eu să te duc prin mijlocul Ierusalimului; şi vei avea tot norodul lui Israil, ca nişte oi cărora nu iaste păstoriu, şi nu va lătra mâcar vrun câne împrotiva ta.

16. Că acestea mie mi s-au zis prin rânduiala lui Dumnezeu

17. Şi, pentru că s-au mâniiat asupra lor Dumnezeu, aceastea sânt trimisă a-ţi vesti".

18. Şi au plăcut toate cuvintele aceastea lui Holofern şi înaintea slugilor lui, şi să mira de înţelepciunea ei şi zicea altul cătră altul:

19. „Nu iaste muiare ca aceasta pre pământ în vedeare, în frumseaţe şi înţăleagerea cuvintelor".

20. Şi au zis cătră ea Holofern: „Bine au făcut Dumnezeu, Care te-au trimis înnaintea norodului, ca să-l dai tu în mânile noastre.

21. Şi pentru că bună iaste făgăduinţa ta, de va face mie aceasta Dumnezeul tău, va fi şi Dumnezeul mieu, şi tu în casa lui Navohodonosor mare vei fi şi numele tău să va || numi întru tot pământul”. 497r

Cap 12

Iudith, în vistieriia lui Holofern dusă, slobozenie dobândeaşte a mânca dintr-a sale bucate şi noaptea la rugăciune a ieşi. Iară a patra zi, la uspăţu adusă înnaintea lui Holofern, mâncă şi bea; carele arzând de pofta ei, tare să îmbată.

1. Atunci i-au poruncit să între unde era puse comoarăle lui şi i-au poruncit a rămânea acolo şi au rânduit ce să-i dea din uspăţul său.
2. Căruia i-au răspuns Judith şi i-au zis: „Acum nu voiu putea mânca din ceale ce porunceşti a mi să da, ca să nu vie preste mine vina. Iară dintr-aceastea care mi-am adus voiu mânca”.
3. Căriia Holofern au zis: „De să vor sfârşi aceastea, care ţ-ai adus, ce-ţi vom face?”
4. Şi au zis Iudith: „Viu e sufletul tău, domnul mieu, că nu le va cheltui toate aceastea slujnica ta până ce va face Dumnezeu în mâna mea aceastea ce am gândit”. Şi o au dus slujile lui în cortul care poruncise.
5. Şi au cerut, când întra, să i să dea slobozire a ieşi afară noaptea, mainte de lumină, la rugăciune, şi a să ruga Domnului. |
6. Şi au poruncit cămăraşilor săi, ca, precum îi va plăcea ei, să iasă şi să între a ruga 497v
pre Dumnezeul său în trei zile.
7. Şi ieşiia nopţile în valea Vethuliii şi să spăla în izvorul apei.
8. Şi cât să suia, să ruga Domnului, Dumnezeului Israil, să-i îndrepteaze calea ei spre slobozirea norodului său.
[9.] Şi, întrând, curată rămânea în cort, până când îşi lua bucata sa sara.
10. Şi au fost a patra zi, Holofern au făcut cină slujitorilor săi şi au zis cătră Vagaon, famenul său: „Mergi şi îndeamnă pre ovreia ceea ca să voiască a lăcui cu mine,
11. Că urât iaste la assiri de va huli fămeia bărbatul, făcând ca neatinsă să treacă de la el”.
12. Atunci au întrat Vagaon la Iudith şi i-au zis: „Nu-ţi fie teamere, fecioară bună, a întra la domnul mieu, ca să se cinstească înnaintea feaţii lui, să mânce cu el şi să bea vin întru veselie”.
13. Căruia Iudith i-au răspuns: „Cine sânt ca să zic împrotivă domnului mieu?
14. Orice va fi înnaintea ochilor lui bun, şi prea bun, voiu face. Şi orice va plăcea lui, aceasta mie îm va fi mai bun în toate zilele vieţii mea||le”. 498r
15. Şi s-au sculat şi s-au împodobit cu vâjmântul său şi, întrând, au stătut înnaintea feţii lui.
16. Iară inima lui Holofern s-au lovit, că era arzând în pofta ei.
17. Şi au zis cătră ea Holofern: „Bea acum şi şezi în veselie, că ai aflat har înaintea mea”.
18. Şi au zis Iudith: „Bea-voiu, domnule, că s-au mărit sufletul mieu astăzi preste toate zilele meale”.
19. Şi au luat şi au mâncat şi au beut înnaintea lui ceale ce-i gătise ei slujnica sa.
20. Şi s-au făcut veasel Holofern cătră dânsa şi au beut vin mult foarte, cât nu mai beuse în viiaţa sa.

Cap 13

Iudith, după ce au făcut cătră Dumnezeu rugăciune, taie capul bietului Holofern cu sabiia lui. Carele la cetăţeanii săi în Vethulia ducându-l, pre aceia îi îndeamnă spre mulţămirea Domnului, iară ea de la toţi bine să cuvinteză; şi Ahior, văzând capul lui Holofern, să buiguiaşte.

1. Iară când s-au făcut sară, au grăbit slugile lui la corturile sale şi au în|cuiat 498v
Vagaon uşile cămării şi s-au dus.
2. Că era toţi îngreoiaţi de vin.
3. Şi era Iudith sângură în cămară.
4. Iară Holofern zăcea în pat, de mare beţie obosit.
5. Şi au zis Iudith slujnicii sale să stea afară, dinnaintea cămării, şi să ia sama.

6. Şi au stătut Iudith înnaintea patului, rugându-să cu lacrămi şi cu mişcarea buzelor, în taină,

7. Zicând: „Întăreaşte-mă, Doamne, Dumnezeul lui Israil, şi Te uită în ceasul acesta la lucrurile mânilor meale ca, precum ai făgăduit, să rădici Ierusalimul cetatea; şi aceasta, care crezând prin Tine a putea fi, am gândit să o săvârşesc".

8. Şi, zicând aceastea, s-au apropiat de stâlpul care era la capul patului lui, şi sabia lui, carea spânzura legată într-însa, o au dezlegat.

9. Şi, scoţând-o din teacă, au apucat coama capului lui, şi au zis: „Întăreaşte-mă, Doamne Dumnezeule, într-acest ceas!"

10. Şi l-au lovit de doao ori în cerbicea lui şi i-au tăiat capul; şi i-au luat zăvasa din stâlpi şi i-au învăluit trupul trunchiu. ||

499r 11. Şi, după puţân, au ieşit şi au dat capul lui Holofern slujnicii sale şi i-au poruncit să-l puie în traista sa.

12. Şi au ieşit amândoao după obiceaiul său, ca la rugăciune, şi au trecut tabăra şi, ocolind valea, au venit la poarta cetăţii.

13. Şi au zis Iudith de departe păzitorilor zidurilor: „Deşchideţi porţile, că cu noi iaste Dumnezeu, Carele au făcut vârtute în Israil!"

14. Şi au fost, deacă au auzit oamenii glasul ei, au chemat bătrânii cetăţii.

15. Şi au alergat la ea toţi, de la cel mai mic până la cel mai mare, că nădăjduia că nu va mai veni.

16. Şi, aprinzând luminările, au încungiurat toţi. Iară ea suindu-să în loc mai nalt, au poruncit să fie tăceare. Şi, deacă au tăcut toţi,

17. Au zis Iudith: „Lăudaţi pre Domnul, Dumnezeul nostru, Carele nu părăseaşte pre cei ce nădăjduiesc spre Dânsul

18. Şi în mine, slujnica Sa, au plinit mila Sa, carea o au făgăduit casei lui Israil şi au ucis cu mâna mea pre protivnicul norodului Său, într-această noapte".

499v 19. Şi, scoţind din straistă capul lui Holofern, l-au arătat lor, zicând: | „Iată capul lui Holofern, căpeteniii oastei assirilor, şi iată zăvasa lui, în carea să culca în beţiia sa, unde prin mână de muiere l-au lovit Domnul, Dumnezeul nostru.

20. Iară viu e însuşi Domnul, că m-au păzit îngerul Său şi de aici mergând şi acolo zăbovind, şi de acolo aici întorcându-mă, şi nu m-au lăsat Domnul pre mine, slujnica Sa, a mă spurca, ci fără pângărirea de păcat m-au chemat îndărăpt voao, bucurându-mă în biruinţa Sa, în scăparea mea şi în slobozirea noastră.

21. *Mărturisiţi-vă Lui toţi, că e bun, că în veac e mila Lui". *Psal. 105, 1 şi 106, 1.

22. Şi, toţi închinându-să Domnului, au zis către ea: „Blagoslovitu-te-au pre tine Domnul în vărtutea Sa, că prin tine de nimica au făcut pre nepriiatinii noştri".

23. Iară Ozie, căpetenia norodului Israil, au zis către ea: „Blagoslovită eşti tu, fecioară, de la Domnul, Dumnezeul cel înalt, preste toate muierile pre pământ!

24. Bine e cuvântat Domnul, Carele au zidit ceriul şi pământul, Carele te-au îndreptat

500r spre ranele capului căpeteniii nepriiati||nilor noştri!

25. Că astăzi numele tău aşa l-au mărit, ca să nu să depertează lauda ta din gura oamenilor, carii-ş vor aduce aminte de puterea Domnului în veac, pentru carii n-ai îngăduit sufletului tău, pentru strâmturile şi năcazurile neamului tău, ci ai ajutat cădearea-i înnaintea Dumnezeului nostru".

26. Şi au zis tot norodul: „Fie, fie!"

27. Iară Ahior, chemat, au venit, şi i-au zis Iudith: „Dumnezeul lui Israil, Căruia tu mărturie I-ai dat, că să izbândeaşte de nepriiatinii Săi, Acela capul tuturor necredincioşilor l-au tăiat într-această noapte în mâna mea.

28. Şi, să cunoşti că aşa iaste, iată capul lui Holofern, carele în urgiia trufiii sale pre Dumnezeul lui Israil L-au necinstit, şi ţie cu perire ţi să lăuda, zicând: «Deacă să va prinde norodul lui Israil, cu sabie voiu porunci să ţi se pătrunză coapsele tale»".

29. Şi, văzând Ahior capul lui Holofern strâmtorat de spaimă, au căzut în faţa sa pre pământ şi s-au zăduşit sufletul lui.

30. Iară după ce luând duh s-au mai răcorit, | au căzut la picioarele ei şi s-au închinat 500v
şi i s-au zis:

31. „Blagoslovită eşti tu de la Dumnezeul tău în tot cortul lui Iacov, că în tot neamul care va auzi numele tău să va mări preste tine Dumnezeul lui Israil".

Cap 14

Spânzurându-se capul lui Holofern din zidul Vethuliii, şi Ahior tăindu-să înprejur, jidovii năvălesc asupra assirilor. Carii pre Holofern deşteptând, şi mort aflându-l, cu frică mare foarte să loveasc.

1. Şi au zis Iudith cătră tot norodul: „Acultaţi-mă, fraţilor, spânzuraţi capul acesta preste zidurile noastre.

2. Şi va fi deacă va ieşi soarele, apuce fieştecarele armele sale şi ieşiţi cu năvălire, nu să vă pogorâţi în gios, ci ca când aţi face năvălire.

3. Atunci iscoadele vor fi datori a fugi la căpetenia sa, a-l deştepta la războiu.

4. Şi, deacă vor alerga voivozii lor la cortul lui Holofern şi-l vor afla prunc || în sângele 501r
său tăvălit, va cădea asupra lor frică.

5. Şi, deacă veţi cunoaşte că fug, duceţi-vă după ei fără grije, că Domnul îi va zdrobi supt picioarele voastre".

6. Atunci Ahior, văzând puterea carea făcuse Dumnezeu lui Israil, părăsând obiceaiul păgânătăţii, au crezut lui Dumnezeu şi ş-au tăiat împregiur carnea mădulariului său şi s-au adaos la norodul lui Israil şi toată urmarea neamului lui până într-această zi.

7. Şi îndată cât au răsărit zioa, au spânzurat preste ziduri capul lui Holofern şi au luat tot omul armele sale şi au ieşit cu mare sunet şi urlare.

8. Carea văzând iscoadele, la cortul lui Holofern au fugit.

9. Iară cei ce era în cort venind şi înnaintea întrării cămării trăpădând, pentru ca să să deşteapte, neodihnire cu merşteşugire făcea, ca nu de la deşteptători, ci de la sunători Holofern să se deşteapte.

10. Că nime nu îndrăznea cămara puterii assirilor ieşind au întrând a o deşchide. |

11. Iară deacă au venit voivozii lui şi trivunii şi toţi mai-marii oastei împăratului assirilor 501v
au zis cămăraşilor:

12. „Întraţi şi-l deşteptaţi, că, ieşind şoarecii din viezuniile sale, au îndrăznit a ne chema la războiu".

13. Atunci au întrat Vagaon în cămara lui şi au stătut dinnaintea părătaiului şi pleznire au făcut cu mânile sale, că gândiia că doarme cu Iudith.

14. Ci nesâmţind cu urechile nici o mişcare de cel ce zăcea, s-au apropiiat aproape de părătaiu şi, rădicându-l şi văzând trupul fără capul lui Holofern în sângele său tăvălit zăcând pre pământ, au strâgat cu glas mare plângând şi ş-au rupt vejmintele sale.

15. Şi, întrând în cortul Iudithei, nu o au aflat şi au sărit afară la norod

16. Şi au zis: „O muiare ovreaia au făcut turburare în casa împăratului Navohodonosor, că, iată, Holofern zace pre pământ, şi capul lui nu-i în el".

17. Carea auzând căpeteniile puterii assirilor, ş-au rupt toţi vejmintele sale şi nesuferită frică şi cutremur au căzut preste dânşii şi s-au turburat || inimile lor foarte. 502r

18. Şi s-au făcut strâgare neasămânată în mijlocul taberilor lor.

Cap 15

Assirii, de moartea povăţuitoriului său îngroziţi, toate lăsându-le, fug. Şi jidovii îi gonesc şi-i taie şi, culegând jafurile, foarte s-au îngăzdăcit. Iară Iudith de la arhiereu şi de la norod bine să cuvintează. Şi ceale ce era deosebi a lui Holofern ei le dau.

1. Şi auzând toată oastea a fi tăiat capul lui Holofern, au fugit mintea şi sfatul de la ei şi, numai de cutremur şi de frică scuturaţi, a fugi să sfătuiesc,
2. Aşa cât nici unul nu vorbea cu de-aproapele său ci, plecându-şi capul, lăsând toate, grăbea a scăpa de ovreaii carii, armaţi asupra sa venind, îi auziia fugind prin căile câmpiilor şi prin cărările dealurilor.
3. Văzându-i direpţ aceaea fiii lui Israil fugând, i-au gonit şi s-au pogorât răsunând cu trâmbiţele şi urlând după ei.
502v 4. Şi pentru că assirii nu adunaţi, fugea | răsâpiţi, iară fiii lui Israil într-o ceată gonindu-i, îi slăbiia pre toţi carii putea găsi.
5. Şi au trimis Ozie soli prin toate cetăţile şi ţinuturile lui Israil.
6. Şi tot ţânutul şi toată cetatea aleasă tinerime întrarmată au trimis după ei şi i-au gonit în ascuţitul sabiei, până ce au ajuns la marginea hotarălor sale.
7. Iară ceaialalţi carii era în Vethulia au întrat în tabăra assirilor şi prada, carea fugând assirii o lăsase, o au luat şi s-au îngrecat foarte.
8. Iară cei ce biruise, toţi s-au întors în Vethulia, toate care era a lor le-au adus cu sâne, aşa cât nu era număr în vite şi în dobitoace şi în toate ceale purtătoare a lor, că de la cel mai mic până la cel mai mare toţi bogaţi s-au făcut din prăzile lor.
9. Iară Ioachim, arhiereul din Ierusalim, au venit în Vethulia cu toţi bătrânii săi, să vază pre Iudith.
10. Carea ieşind la el, bine o au cuvântat toţi cu un glas, zicând: „Tu, slava Ierusalimului, tu, veseliia lui Israil, tu, făcătoare de cinste a norodului nostru!
503r 11. Că ai făcut bărbăteaşte, şi s-au întă||rit inima ta, pentru că ai iubit curăţiia şi după bărbatul tău altul n-ai cunoscut. Pentru aceaea şi mâna Domnului te-au întărit şi pentru aceaea vei fi binecuvântată în veac!"
12. Şi au zis tot norodul: „Fie, fie!"
13. Iară în treizeaci de zile de-abiia au cules jafurile assirilor norodul lui Israil.
14. Deci toate care s-au aflat deosebi a fi a lui Holofern le-au dat Iudithii în aur şi-n argint şi-n haine şi pietri scumpe şi-n în toate unealtele şi s-au dat toate ei de la norod.
15. Şi toate noroadele să bucura cu muierile şi vergurile şi cu tinerii în organe şi în alăute.

Cap 16

Cântecul Iudithei pentru biruinţa. Vine norodul în Ierusalim, arderi cu mulţămită a aduce. Şi, mai pre urmă, Iudith plină de zile moare. Şi zioa aceştii biruinţe pururea între zilele ceale sfinte la ovreai să prăznuiaşte.

1. Atunci au cântat cântecul acesta Iudith, zicând:
503v 2. „Începeţi Domnului în dobe, cântaţi Domnului | în chimvale, viersuiţi Lui psalm nou din oltariu şi chemaţi numele Lui!
3. Domnul cel ce sfăramă războaiele, Domnul e numele Lui.
4. Care Ş-au pus tabăra în mijlocul norodului Său, ca să ne apuce din mâna tuturor nepriiatinilor noştri,
5. Venit-au Assur din munţii de la miiazănoapte întru mulţimea tăriii sale, a căruia mulţimea au astupat răpegiunile, şi caii lor au acoperit vălile.
6. Zis-au că va aprinde hotarele meale, pre tinerii miei că-i va ucide cu sabia, mititeii miei că-i va da spre pradă şi vergurile spre robie.
7. Iară Domnul Atotputearnicul l-au pedepsit şi l-au dat în mână de fămeie şi l-au pătruns.
8. Că n-au căzut cel tare a lor de tineri, nici fiii lui Titan l-au lovit, nici nalţii uriiaşi s-au pus împrotiva lui, ci Iudith, fata lui Merari, în frumseaţea feaţii sale l-au slobonogit.
9. Că s-au dezbrăcat de vâjmântul văduvirii şi s-au îmbrăcat în văjmântul veseliii, în sâltarea fiilor Israil.

10. Uns-au faţa sa cu unsoare, şi ş-au legat steblele sale cu mitra, luat-au contoşu nou spre înşelarea lui. ||

11. Încălţămintele ei i-au răpit ochii lui, frumseaţea ei rob i-au făcut sufletul lui, tăiatu-i-au 504r
cu sabie cerbicea lui.

12. Îngrozitu-s-au persii de starea ei şi medii de îndrăznirea ei.

13. Atunci au urlat taberile assirilor, când s-au arătat smeriţii miei, uscaţi de seate.

14. Fiii fecioarelor i-au pătruns înpreună şi ca pre nişte prunci ce fug i-au ucis. Perit-au în războiu de la faţa Domnului, Dumnezeului mieu!

15. Cântec să cântăm Domnului, cântec nou să cântăm Dumnezeului nostru.

16. Adonai, Doamne, mare eşti Tu şi proslăvit întru vărtutea Ta şi pre Care nu-L poate nime birui!

*Face. 1. 17. Ţie-Ţi slujască toată făptura Ta, că *ai zis şi s-au făcut. Trimis-ai Duhul Tău şi s-au
Psal. 92, 9. zidit şi nu iaste cine să stea împrotiva cuvântului Tău.

18. Munţii din temeiuri să vor mişca cu apele, pietrile ca ceara să vor topi de la faţa Ta.

19. Iară carii să tem de Tine mari vor fi la Tine preste toate.

20. Amar neamului ce să scoală asupra neamului mieu, că Domnul Atotputearnicul va izbândi într-înşii, în zua judecăţii îi va cerceta. |

21. Că va da foc şi viermi în cărnurile lor, să arză şi să sâmţă până în veac". 504v

22. Şi au fost după aceastea, tot norodul au venit în Ierusalim a să închina Domnului după biruinţă; şi, îndată după ce s-au curăţit, au adus toţi arderi de tot şi făgăduinţele şi ceale făgăduite ale sale.

23. Iară Iudith toate vasele ceale de oaste a lui Holofern, care i le dedease norodul, şi părătaiul, care ea îl luase din cămara lui, le-au adus spre dăruire de uitare.

24. Şi era norodul veasel după faţa sfinţilor, şi în trei luni bucuria aceştii biruinţe s-au prăznuit cu Iudith.

25. Iară după acelea zile fieştecarele s-au întors la casa sa; şi Iudith mare s-au făcut în Vethulia, şi era mai aleasă în tot pământul lui Israil.

26. Era şi vărtutei curăţăniia împreunată, aşa cât n-au cunoscut bărbat în toate zilele vieţii sale, de când au murit Manasse, bărbatul ei.

27. Şi era ieşind în zile de praznic cu mare slavă.

28. Şi au rămas în casa bărbatului său ani o sută cinci şi au slobozit pre avra sa slobodă;
şi au murit şi s-au îngropat cu băr||batul său în Vethulia. 505r

29. Şi o au plâns tot norodul în şapte zile.

30. Iară în toată vreamea vieţii sale n-au fost cine să turbure Israilul şi după moartea ei, ani mulţi.

31. Iară zioa biruinţii aceştiia de praznic de la ovreai în numărul zilelor celor sfinte să ia şi să cinsteaşte de jidovi dintr-acea vreame până într-această zi.

A

(a se) ABATE: v. III
abătându(-să): *gerunziu* 6,9

ABIA: adv.
abiia: *adv. în loc. adv.* ***de abiia*** 15,13

ACOLO: adv.
acolo: 2,14; 3,15; 4,6; 5,9, 15; 6,11; 8,3; 10,9; 12,1; 13,20
acolo: *în forma* ***de-acolo*** 5,9

(a se) ACOPERI: v. IV
au acoperit: *ind. pf.c. 3.pl.* 2, 11; 4,9; 9,8; 16,5
acoperind: *gerunziu* 5,9
(s-)au acoperit: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,13

ACUM: adv.
acum: 5,24; 7,15; 8,21, 29; 9,6; 11,3, 10, 14; 12,2, 17

(a se) ADĂUGA: v. I; var. **(a se) ADĂOGA** „a se alătura altora"; „a intra în rând cu ceilalți"
(s-)au adaos: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,6

ADÂNC: s.n.
adâncul: *sg. nom./ac.* 5,12; 9,8

ADEVĂR: s.n.
adevărul: *sg. ac.* 5,5

ADEVĂRAT, -Ă: adj./adv.
adevărată: *adj. f. sg. nom.* 6,5
adevărate: *adj. f. pl. nom.* 8,28
adevărat: *adv.* 7,9; 8,21; 11,8, 12

(a-și) ADUCE: v. III
aduceți(-vă): *imperativ 2.pl., în loc. v.* ***aduceți-vă aminte*** 4,13
aducea: *ind. imp. 3.pl.* 4, 16
să(-și) aducă: *conj. prez. 3.pl., în loc. v.* ***să-și aducă aminte*** 8,21, 22
adu(-Ți): *imperativ 2.sg., în loc. v.* ***adu-Ți aminte*** 9,18
am adus: *ind. pf.c. 1.sg.* 12,2
ai adus: *ind. pf.c. 2.sg.* 12,3
(-ș) vor aduce: *ind. viit.I. 3.pl., în loc. v.* ***–ș vor aduce aminte*** 13,25
au adus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 15,8; 16,22, 23
a aduce: *inf. prez.* rezum. cap.16

(a se) ADUNA: v. I
a (să) aduna: *inf. prez.* 3,15
au adunat: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,4
(s-)au adunat: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,23
adunându(-să): *gerunziu* 7,12
adunați: *imperativ 2.pl.* 7,15

ADUNARE: s.f.
adunările: *pl. nom., în sintagma* ***adunările apelor*** „rezervele de apă" 7,11

ADUNAT, -Ă: adj.
adunați: *m. pl. nom., în forma neg.* ***nu adunați*** 15,4

ADUS, -Ă: adj.
adusă: *f. sg. nom.* rezum. cap.12

AFARĂ: adv.
afară: *adv. în loc. prep.* ***afară de*** „cu excepția"; „în exterior ul" 5,18; 7,6; 8,6, 19; 9,19
afară: 12,5; 13,5; 14,15

(a se) AFLA: v. I „a găsi"
au aflat: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,6; 14, 15
să (se) afle: *conj. prez. 3.sg.* 10,12
ai aflat: *ind. pf.c. 2.sg.* 12,17
aflându-: *gerunziu* rezum. cap.14
vor afla: *ind. viit.I. 3.pl.* 14,4
(s-)au aflat: *ind. pf.c. 3.pl.* 15,14

AICI: adv.
aici: 13,20

(a) AJUNGE: v. III
ajunge: *inf. prez. fără* ***a*** 2,8
au ajuns: *ind. pf.c. 3.pl.* 15,6

(a) AJUTA: v. I; var. (Reg.) **(a) AGIUTA**
să ajute: *conj. prez. 3.sg.* 7,14
agiută: *imperativ 2.sg.* 9,3
ai ajutat: *ind. pf.c. 2.sg.* 13,25

AJUTOR: s.n.; var. (Înv. și reg.) **AJUTORIU**
ajutoriu: *sg. nom./ac.* rezum. cap.3; 3,8; rezum. cap.4; 6,21; 8,10
ajutoriul: *sg. nom.* 7,25

ALĂUTĂ: s.f.; vezi **LĂUTĂ**

(a) ALERGA: v. I
alerga: *ind. imp. 3.pl.* 9,6
au alergat: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,11; 13,15
vor alerga: *ind. viit.I. 3.pl.* 14,4

ALES, ALEASĂ: adj.
aleși: *m. pl. ac.* 3,8
aleasă: *f. sg. ac.* 15,6
(mai) aleasă: *f. sg. nom.* 16,25

AMAR, -Ă: adj./s.
amară: *adj. f. pl.* (*cu des. -***ă**) *nom.* 5,15
amar: *s.n.* (+ *dat.*) *sg. nom.* 16,20

(a) AMENINȚA: v. I
va amânânța: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,15

AMESTECARE: s.f.
amestecarea: *sg. ac.* 8,19

AMIAZĂ: s.f.; var. **AMEAZĂZEA**
ameazăzea: *sg. ac.* 2,13
amiiazăzi: *sg. ac.* 7,6

AMINTE: adv.
aminte: *adv. în loc. v.* ***a-și aduce aminte***; vezi **(a se/-și) ADUCE**

AMMONITEAN: s.m. (cf. **Indice** Fc)
ammonitenilor: *pl. gen.* rezum. cap.5

AMOREU: s.m. (cf. **Indice** Fc)
amoreul: *sg. ac.* 5,20

AN: s.m.
anul: *sg. ac.* 1,5; 2,1
ani: *pl. ac.* 5,9, 15, 22; 8,4; 16,28, 30
an: *sg. ac., în loc. adv.* ***peste an*** „în decursul unui an" 5,15

APĂ: s.f.
apele: *pl. nom./ac.* 5,12; 9,8; 16,18
apei: *sg. gen., în sintagmele* ***ducerea apei*** (cf. lat. *aquaeductus, -ūs*)/***uscăciunea apei*** „lipsa apei" (traducere întocmai a sintagmei lat. *ariditate aquae*) rezum. cap.7; 7,6; 11,10
apă: *sg. ac.* 7,7, 9
apelor: *pl. gen., în sintagma* ***adunările apelor*** (cf. supra **ADUNARE**) 7,11
apa: *sg. nom.* 7,11

apelor: *pl. gen.* 9, 17
apei: *sg. gen.* 12,7

(a se) APĂRA: v. I
va apăra: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,25
(să) apără: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,2
apără: *ind. prez. 3.pl.* 7,8

APĂRARE: s.f.
apărarea: *sg. ac.* 9,2

APĂRĂTOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Înv. și reg.) **APĂRĂTORIU** „ocrotitor"
apărătoriul: *s.m. sg. nom.* 6,13

(a se) APRINDE: v. III „a face (ceva) să înceapă să ardă"; „a incendia"; „a se mânia"
au aprins: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,17
(s-)au aprins: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,2
să aprinză: *conj. prez. 3.sg.* 8,12
(să) va aprinde: *ind. viit.I. 3.sg.* 8, 15
aprinzând: *gerunziu* 13,16
va aprinde: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,6

APROAPE: adv./s.
aproape: *adv.* 14,14
aproapele: *s.m. sg. ac., în forma* ***de-aproapele*** 15,2

(a se) APROPIA: v. I
(s-)au apropiiat: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,8; 7,8; 14,14
(s-)au apropiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,8

(a) APUCA: v. I
au apucat: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,9
apuce: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 14,2
să apuce: *conj. prez. 3.sg.* (aici) „să scape" 16,4

APUS: s.n.
apusului: *sg. gen.* 1,6

(a se) ARĂTA: v. I
să arăt: *conj. prez. 1.sg.* 6,2; 10,13
au arătat: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,14; 13,19
arată: *imperativ 2.sg.* 6,15
să areate: *conj. prez. 3.sg.* 7,4
să (se) areate: *conj. prez. impers./3.sg.* 8,21; 10,4
(s-)au arătat: *ind. pf.c. 3.pl.* 16,13

ARĂTĂTOR, -TOARE: s.m./f. (Înv.) „persoană care te face să vezi, să înțelegi un lucru"
arătătoare: *f. sg. ac.* rezum. cap.11

ARC: s.n.
arc: *sg. ac.* 5,16

(a) ARDE: v. III „a distruge prin foc"; „a dori pe cineva", „a râvni"
arzând: *gerunziu* rezum. cap.12
era arzând: *ind. imp. perifr. 3.sg.* 12,16
să arză: *conj. prez. 3.pl.* 16,21

ARDERE: s.f. „jertfă"
arderi: *pl. ac.* 4,16
arderi: *pl. ac., în sintagmele* ***arderi cu mulțămită/arderi de tot*** rezum. cap.16; 16,22

ARGINT: s.n.
argint: *sg. ac.* 2,10; 15,14

ARHIEREU: s.m.
arhiereu: *sg. ac.* rezum. cap.15
arhiereul: *sg. nom.* 15,9

ARMAT, -Ă: adj.
armați: *m. pl. nom.* 15,2

ARMĂ: s.f.
arme: *pl. ac.* 5,27
armele: *pl. ac., în sintagma* ***armele ceale de războiu*** 7,5
armele: *pl. ac.* 14,2, 7

(a) ASCULTA: v. I
va asculta: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,12
a asculta: *inf. prez.* 5,5
ascultă: *imperativ 2.sg.* 9,17
ascultă: *ind. prez. 3.pl.* 11,5
ascultați: *imperativ 2.pl.* 14,1

ASCUNS, -Ă: s.m./f./n.
(ceale) ascunsă: *s.n. pl. ac.* „secretele" 10,13

ASCUȚIT: s.n. (ccr.) „tăiș"
ascuțitul: *sg. ac.* 2,16; 7,17; 15,6

ASEMENEA: adv.; var. (Reg.) **ASEMINEA**
aseminea: 7,3

ASIR: s.m. (cf. **Indice** 3Împ)
asiriilor: *pl. gen./dat.* 2,7, 12; rezum. cap.5; 6,3; 8,10; 10,11
asirii: *pl. nom./ac.* 6,10; 7,13; 15,4, 7
assirilor: *pl. gen.* 9,6; 13,19; rezum. cap.14; 14,10, 11, 17; 15,7, 13; 16,13
assiri: *pl. ac.* 12,11
assirii: *pl. nom.* rezum. cap.15

ASIRIAN: s.m.; var. **ASIREAN** (cf. **Indice** Fc)
asirenilor: *pl. gen.* 1,5, 10; 2,1

ASTĂZI: adv.
astăzi: 7,17; 12,18; 13,25

(a se) ASTÂMPĂRA: v. I.; var. **(a se) STÂMPĂRA** (aici) „a se înviora"
a (să) stâmpăra: *inf. prez.* 7,7

(a) ASTUPA: v. I
au astupat: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,5

AȘA: adv.
așa: 4,14, 16; 5,9, 12, 13; 6,9, 18; 7,11; 8,15, 17, 23, 31; 9,9; 10,13, 18; 11,15; 13,25, 28; 15,2, 8; 16,26

AȘEZAT, -Ă: adj.
așezați: *m. pl. nom.* 7,8

(a) AȘTEPTA: v. I
să așteptăm: *conj. prez. 1.pl.* 7,23; 8,20
așteptând: *gerunziu* 10,6

(a se) AȘTERNE: v. III „a se culca la pământ"; „a cădea la pământ în semn de umilință"; „a distruge", „a nimici" (cf. lat. *prosternō, -ere*)
au așternut: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,9; 5,20
(s-)au așternut: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,4
(ne) aștearnem: *ind. prez. 1.pl.* 7,14
așternându(-să): *gerunziu* 9,1; 10,20

AȘTERNUT, -Ă: adj.
așternută: *f. sg. nom.* „căzută la pământ în semn de umilință" rezum. cap.9; 10,1

(a) ATINGE: v. III
să atingă: *conj. prez. 3.pl.* 11,12
a atinge: *inf. prez.* 11,12

ATOTPUTERNIC, -Ă: adj.
Atotputearnicul: *m. sg. nom.* 16,7, 20

ATUNCI: adv.
atunci: 1,7, 12; 2,7; 3,1, 7; 4,1, 11; 5,5, 28; 6,3, 4; 6,7, 13, 19; 7,12; 9,6; 11,1; 12,1, 12; 14,3, 6, 13; 16,1, 13

AUR: s.n.
aur: *sg. ac.* 2,10; 10,19; 15,14

AUSTRU: s.n. „sud"
austru: *sg. ac.* 2, 15

(a) AUZI: v. IV
auzind: *gerunziu* 4,1; rezum. cap.5; 8,9
au auzit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,1; 13,14
auzând: *gerunziu* 10,14; 14,17; 15,1
va auzi: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,31
auziia: *ind. imp. 3.pl.* 15,2

(a se) AVEA: v. II
au avut: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,2
să (se) aibă: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.3
având: *gerunziu* 8,6
vei avea: *ind. viit.I. 2.sg.* 11,15

AVERE: s.f.
averile: *pl. nom./ac.* 2,16; 3,3
averi: *pl. ac.* 8,7

AVRĂ: s.f. „slujincă", „roabă" (cf. lat. *abra, -ae*); cuvântul nu e înregistrat în DA.
avra: *sg. nom./ac.* 8,32; 10,2, 10; 16,28
avrei: *sg. gen.* 10,5

B

BĂRBAT: s.m. „persoană matură de sex bărbătesc"; „soţ"
bărbaţi: *pl. ac.* 2,7
bărbaţilor: *pl. gen.* 7,2
bărbaţii: *pl. nom.* 7,12
bărbatul: *sg. nom./ac.* 8,2, 7; 12,11; 15,11; 16,26, 28
bărbat: *sg. ac.* 16,26
bărbatului *sg. gen.* 16,28

BĂRBĂTEŞTE: adv.
bărbăteaşte: 15,11

BĂTAIE: s.f.
bătaia: *sg. ac., în sintagma* ***bătaia de război*** (cf. lat. *congressione pugnae*) „luptă" 7,9

BĂTRÂN, -Ă: s./adj.
bătrânilor: *s.m. pl. gen.* 6,12
bătrânii: *s.m. pl. nom./ac.* 6,20; rezum. cap.8; 8,9, 28; 10,6; 13,14; 15,9
bătrâni: *adj. m. pl. nom.* 8,21

BĂUTURĂ: s.f.; var. **BEUTURĂ**
beutură: *sg. ac.* 5,15

(a se) BÂIGUI: v. IV; var. (Reg.) **(a se) BUIGUI**
(să) buiguiaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.13

BÂIGUIALĂ: s.f.; var. (Reg.) **BUIGUIALĂ** (Rer.) „zăpăceală"; aici prima atestare a cuvântului cf. MDA, unde prima atestare este la V. Alecsandri (după H. Tiktin, DRG s.v.).
buiguială: *sg. nom.* 10,14

BÂIGUIT, -Ă: adj.; var. (Înv. şi reg.) **BUIGUIT, -Ă**
buiguiţi: *m. pl. nom.* 10,9

(a) BEA: v. II
a bea: *inf. prez.* 7,7
să bea: *conj. prez. 3.sg./pl.* 11,11; 12,12
bea: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.12
au beut: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,19, 20
beuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 12,20
bea: *imperativ 2.sg.* 12, 17
bea-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 12,18

BEŢIE: s.f.
beţie: *sg. ac.* 13,4
beţiia: *sg. ac.* 13,19

BICI: s.n.; var. (Reg.) **ZBICI**
biciul: *sg. ac.* 7,20
zbicele: *pl. nom.* 8,27

BIET, BIATĂ: adj.
bietului: *adj. antep. m. sg. gen.* rezum. cap.13

BINE: adv./s.
(mai) bine: *adv.* 3,2; 7,16
bine: *adv.* rezum. cap.6; 11,20
bine: *adv. în structurile v. dislocate* ***bine să cuvântăm/bine să cuvintează/bine e cuvântat/bine să cuvintează/bine au cuvântat*** 7,16; rezum. cap.13; 13,24; rezum. cap.15; 15,10
bine: *s.n. sg. ac.* 10,16

(a) BINECUVÂNTA: v. I
vei fi binecuvântată: *pasiv ind. viit.I. 2.sg.* 15,11
bine să cuvântăm: *conj. prez. 1.pl.* 7,16
bine (să) cuvintează: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.13; rezum. cap.15
bine e cuvântat: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 13,24
bine au cuvântat: *ind. pf.c. 3.pl.* 15,10

(a se) BIRUI: v. IV
biruind: *gerunziu* rezum. cap.1
au biruit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,16, 20
biruindu(-se): *gerunziu* rezum. cap.6
va birui: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,13
birui: *inf. prez. fără* ***a*** 7,9; 16,16
(să) birui: *inf. prez. fără* ***a*** 7,9
biruise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 15,8

BIRUINŢĂ: s.f.
biruinţă: *sg. ac.* rezum. cap.11; 16,22
biruinţa: *sg. ac.* 13,20; rezum. cap.16
biruinţe: *sg. gen.* rezum. cap.16; 16,24
biruinţii: *sg. gen.* 16,31

BISEARICĂ: s.f.
bisericii: *sg. dat.* 4,2, 9
bisericilor: *pl. dat.* 4,2
biserică: *sg. ac.* 6,21; 7,18

(a) BLAGOSLOVI: v. IV
blagoslovitu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,22
blagoslovită eşti: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 13,23, 31

BLÂND, -Ă: s.m./f.
[celor] blânzi: *s.m. pl. gen.* 9,16

BOGAT, -Ă: adj.
bogaţi: *m. pl. nom.* 15,8

BOU: s.m.
boi: *pl. ac.* 2,8; 3,3; 8,7

BRAŢ: s.n.
braţul: *sg. ac.* 9,11
braţului: *sg. gen.* 10,3

BUCATĂ: s.f. "hrană", "mâncare"
bucate: *pl. ac.* rezum. cap.12
bucata: *sg. ac.* 12,9

(a se) BUCURA: v. I
bucurându(-mă): *gerunziu* 13,20
(să) bucura: *ind. imp. 3.pl.* 15,15

BUCURIE: s.f.
bucuria: *sg. nom.* 16,24

BUN, -Ă: adj./s.
(ceale) bune: *s.f. pl. nom.* „întâmplări fericite", „binele" 5,21
bun: *adj. m./n. sg. nom./ac.* 10,3; 11,6; 12,14; 13,21
bună: *adj. f. sg. nom./voc.* 11,21; 12,12
(prea) bun: *adj. n. sg. nom.* 12,14
(mai) bun: *adj. n. sg. nom.* 12,14

BUZĂ: s.f.
buzele: *pl. ac.* 9,13
buzelor: *pl. gen.* 13,6

C

CAL: s.m.
cailor: *pl. gen.* 3,3; 9,16
cai: *pl. nom.* 16,5

CALE: s.f.
căli: *sg. gen.* 4,5
cale: *sg. nom.* 4,6
calea: *sg. nom./ac.* 4,6; 5,22; 12,8
căile: *pl. nom./ac.* 5,1; 9,5; 15,2

CANANEU: s.m.; var. **HANANEU** (cf. **Indice** Fc)
hananeul: *sg. nom.* 5,20

CAP: s.n.
capetele: *pl. ac.* 4,16; 7,4
capul: *sg. nom./ac.* 8,3; 9,1; rezum. cap.13; 13,8, 10, 11, 19, 27, 28, 29; rezum. cap.14; 14,1, 7, 14, 16; 15,1, 2
capului: *sg. gen.* 10,3; 13,9, 24
cap: *sg. ac.* 10,3

CAPRĂ: s.f.
caprelor: *pl. gen.* 3,3

CARNE: s.f.
carnea: *sg. ac.* 14,6
cărnurile: *pl. ac.* 16,21

CARTE: s.f.
Cartea: *sg. nom.* în titlu: *Cartea lui Iiudith*

CASĂ: s.f.
casa: *sg. nom./ac.* 2,1, 10; 6,19; 9,18; 10,2; 11,21; 14,16; 16,25, 28
casei: *sg. gen.* 8,5, 6; 13,18

CAŞ: s.m.
caşi: *pl. ac.* 10,5

(a) CĂDEA: v. II
au căzut: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,18; 6,14; 13,29, 30; 14,17; 16,8
vei cădea: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,4
să cază: *conj. prez. 3.sg., în loc. v.* (Înv.) ***să cadă faţa*** „să te superi" 6,5
să cază: *conj. prez. 3.sg.* 9,11; 10,13
va cădea: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,4

CĂDERE: s.f.
căderea: *sg. ac.* 13,25

CĂLĂREŢ: s.m.
călăreţi: *pl. nom./ac.* 2,7; 3,7; 7,2
călăreţii: *pl. ac.* 2,11; 4,13

CĂLĂRIME: s.f.
călărimea: *sg. ac.* 9,6

(a) CĂLCA: v. I
călcând: *gerunziu* 5,12

CĂLDURĂ: s.f.
căldura: *sg. nom.* 8,3

CĂMARĂ: s.f. „odaie"
cămara: *sg. ac.* 9,1; 14,10, 13; 16,23
cămării: *sg. gen.* 13,1, 5; 14,9
cămară: *sg. ac.* 13,3

CĂMĂRAŞ: s.m.
cămăraşilor: *pl. dat.* 12,6; 14,11

CĂMILĂ: s.f.
cămile: *pl. ac.* 2,8
cămilelor: *pl. gen.* 3,3

CĂPETENIE: s.f.
căpeteniia: *sg. nom.* 2,4; 8,34
căpeteniile: *pl. nom./ac.* rezum. cap.3; 3,1, 9; rezum. cap.5; 5,2; 6,11; 14,17
căpetenia: *sg. nom.* rezum. cap.5; 13,23; 14,3
căpeteniii: *sg. gen./dat.* 5,1; 10,13; 13,19, 24

CĂRARE: s.f.
cărarea: *sg. ac.* 7,5
cărările: *pl. ac.* 15,2

CĂRĂMIDĂ: s.f.
cărămidă: *sg. ac.* 5,10

CĂRUŢĂ: s.f.
căruţelor: *pl. gen.* 1,4
căruţele: *pl. ac.* 2,11; 4,13; 9,6, 9

CÂINE: s.f.; var. (Reg.) **CÂNE**
câne: *sg. nom.* 11,15

CÂMP: s.n.
câmpul: *sg. ac.* 1,6, 8
câmpurile: *sg. nom./ac.* 2,17; 3,3
câmpului: *sg. gen.* 4,5; 11,5

CÂMPIE: s.f.
câmpii: *pl. ac.* 6,8
câmpiilor: *pl. gen.* 15,2

(a) CÂNTA: v. I
au cântat: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,1
cântaţi: *imperativ 2.pl.* 16,2
să cântăm: *conj. prez. 1.pl.* 16,15

CÂNTEC: s.n.
cântecul: *sg. ac.* rezum. cap.16; 16,1
cântec: *sg. ac.* 16,15

CÂRLIG: s.n. (aici) „țepușă”, „spangă”
cârligi: *pl. ac.* 9,9

CEARĂ: s.f.
ceara: *sg. ac.* 16,18

CEAS: s.n.
ceas: *sg. ac., în sintagma* ***dintr-acest ceas*** „din acest moment” 6,6
ceasuri: *pl. ac.* 7, 17
ceasul: *sg. ac., în loc. adv.* ***în ceasul acesta/într-acest ceas*** „acum” 13,7, 9

CEATĂ: s.f.
ceată: *sg. ac.* 15,4

CENUȘĂ: s.f.
cenușe: *sg. nom./ac.* 4,16; 7,4; 9,1

CER: s.n.; var. **CERIU**
ceriului: *sg. gen., în sintagmele* ***Dumnezeu al ceriului/ Dumnezeul ceriului/Dumnezeul ceriului și al pământului*** 5,9, 12, 19; 6,13, 15
ceriu: *sg. ac.* 5,11
ceriului: *sg. gen.* 7,17
ceriurilor: *pl. gen., în sintagma* ***Dumnezeul ceriuirilor*** 9,17
ceriul: *sg. ac.* 13,24

CERBICE: s.f.
cerbicea: *sg. ac.* 13,10; 16, 11

(a) CERCA: v. I
cearcă: *imperativ 2.sg.* 5,24
va cerca: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,20
cercați: *imperativ 2.pl.* 8,31

CERCEL: s.m.
cercei: *pl. ac.* 10,3

(a) CERCETA: v. I (Înv.) „a purta de grijă”, „a se îndura”; (Înv.) „a pedepsi”
să cerceteze: *conj. prez. 3.sg.* 4,17
va cerceta: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,20

(a) CERE: v. III
ceru: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.4
cerând: *gerunziu* 6,21
să cerem: *conj. prez. 1.pl.* 8,14
au cerut: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,5

CEREMONIE: s.f.; var. (Înv.) **ȚEREMONIE**
țărămoniile: *pl. ac.* 5,8

(a se) CERTA: v. I „a se pedepsi”; „a mustra”
să (se) certe: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.6
ceartă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.8
(ne) certăm: *ind. prez. 1.pl.* 8,27

CERTARE: s.f. „mustrare”
certarea: *sg. ac.* 11,5

CETATE: s.f.
cetatea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,5; 2,6, 13; 3,7; rezum. cap.7; 7,9, 17; rezum. cap.8; 8,3, 9, 10; 13,7; 15,6
cetate: *sg. ac.* 1,1; 7,6, 11, 15
cetățile: *pl. nom./ac.* 2,14; rezum. cap.3; 3,3, 8, 12, 15; 4,10; 5,3, 20; 15,5
cetăților: *pl. gen.* rezum. cap.3; 5,10
cetățile: *pl. gen.* (*cu prep.* ***a + toate***) 3,1, 9
cetăți: *pl. ac./dat.* 4,2; 7,2
cetății: *sg. gen.* 10,6; 13,12, 14

CETĂȚEAN: s.m.
cetățeanii: *pl. nom.* rezum. cap.7
cetățeanii: *pl. dat.* (*cu prep.* ***la***) rezum. cap.13

(a) CHELTUI: v. IV „a termina”, „a isprăvi”
a cheltui: *inf. prez.* 11,12
va cheltui: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,4

(a se) CHEMA: v. I „a (se) numi”; „a pofti”, „a invita”; „a invoca”
au chemat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,1; 2,2, 4, 7; 5,2; 10,2; 13, 14, 20
(să) cheamă: *ind. prez. 3.sg.* 1,6
să (se) cheme: *conj. prez. 3.sg.* 3,13
a chema: *inf. prez.* 5, 11; 14,12
chemând: *gerunziu* 6,20
(s-)au chemat: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,21
să cheme: *conj. prez. 3.sg.* 8,12
[fiind] chemat: *pasiv gerunziu* 13,27
chemați: *imperativ 2.pl.* 16,2

CHILIUȚĂ: s.f.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Ion Costinescu, *Vocabular româno-francesu*, București, 1870.
chiliuță: *sg. ac., în sintagma* ***chiliuță de taină*** 8,5

CHIMVAL: s.n.
chimvale: *pl. ac.* 16,2

CHINUIT, -Ă: adj.
chinuiți: *m. pl. nom.* rezum. cap.7

CHIP: s.n.
chip: *sg. ac., în loc. adv.* ***în ce chip*** 6,13; 8,22

CINĂ: s.f.
cină: *sg. ac.* 6,19; 12,10

CINSTE: s.f.
cinste: *sg. ac.* rezum. cap.1; 1,11; 8,20
cinstea: *sg. ac., în sintagmele* ***cinstea Domnului/cinstea Dumnezeului*** 5,17, 19
cinste: *sg. ac., în sintagma* ***făcătoare de cinste*** 15,10

(a se) CINSTI: v. IV
au cinstit: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,9, 18
cinstesc: *ind. prez. 3.pl.* 8,21
cinstesc: *ind. prez. 1.sg.* 11,14
să (se) cinstească: *conj. prez. 3.sg.* 12,12
(să) cinstește: *ind. prez. 3.sg.* 16,31

CINSTIT, -Ă: s.m./f.
(cei) cinstiți: *s.m. pl. nom.* 3,9

CIURDĂ: s.f.
ciurde: *pl. ac.* 2,8; 8,7
ciurdele: *pl. nom.* 3,3

COAMĂ: s.f. „chică”
coama: *sg. ac.* 13,9

COAPSĂ: s.f.
coapsele: *pl. nom./ac.* 8,6; 13,28
coapsa: *sg. ac.* 9,2

COASTĂ: s.f. „oase perechi care intră în alcătuirea toracelui la vertebrate”; „pantă”
coastele: *pl. ac.* 6,4
coasta: *sg. ac., în sintagma* ***coasta muntelui*** 6,9

(a se) COBORÎ: v. IV; var. (Înv.) **(a se) POGORÎ**
(s-)au pogorât: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,17; 3,7; 5,9; 10,11; 15,3
pogorându(-se): *gerunziu* 6,10; 10,2

să (te) pogori: *conj. prez. 2.sg.* 10,15
să (vă) pogorâți: *conj. prez. 2.pl.* 14,2

COMOARĂ: s.f.
comoarăle: *pl. nom.* 12,1

(a) CONĂCI: v. IV; var. **(a) CONOCI** (cf. **Indice** 2Lg)
conoceaște: *ind. prez. 3.sg.* 5,3; rezum. cap.7

CONTĂȘ: s.n.; var. **CONTOȘ**
contoșu: *sg. ac.* 16, 10

COPAC: s.m.; var. (Reg.) **COPACI**
copaciu: *sg. ac.* rezum. cap.6; 6,9

CORN: s.n.
cornuri: *pl. ac., în sintagma* ***pietri în patru cornuri*** „pietre pătrate" (cf. lat. *lapidibus quadratis*) 1,2
cornul: *sg. ac.* 9,11

CORT: s.n.
cortul: *sg. ac.* 9,11; 10,16; 12,4; 13,31; 14,4, 8, 15
cort: *sg. ac.* 12,9; 14,9
corturile: *pl. ac.* 13,1

COSIȚĂ: s.f.
cosița: *sg. ac.* 10,3

COȘTEI: s.n. „cetate", „loc întărit"
coșteaiele: *pl. ac.* 2,12

COROANĂ: s.f. „cunună"
coroane: *pl. ac.* 3,10

COT: s.m.
coți: *pl. ac.* 1,2

CRÂNG: s.n.; var. (Neob.) **GRÂNG:** s.m. „dumbravă consacrată unei divinități" (cf. lat. *lūcus, -i*)
grânghii: *pl. ac.* 3,12

(a) CREDE: v. III
să creadem: *conj. prez. 1.pl.* 8,27
crezând: *gerunziu* 13,7
au crezut: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,6

CREDINCIOS, -OASĂ: adj.
credincioși: *m. pl. nom.* 8,23

CRIN: s.m.
crini: *pl. ac.* 10,3

CUGET: s.n.
cuget: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu un cuget*** „în consens" 7,4

(a) CUGETA: v. I
cugeta: *ind. imp. 3.pl.* 5,26
cugetând: *gerunziu* rezum. cap.8
am cugetat: *ind. pf.c. 1.sg.* 10,13

(a se) CULCA: v. I
(să) culca: *ind. imp. 3.sg.* 13,19

(a) CULEGE: v. III
culegând: *gerunziu* rezum. cap.15
au cules: *ind. pf.c. 3.pl.* 15,13

(a) CUMPĂNI: v. IV „a cântări cu minte", „a socoti"
cumpănea: *ind. imp. 3.sg.* 10,4

(a) CUNOAȘTE: v. III "a afla"; "a ști"; (în sintagmă cu *femeie/bărbat*) "a avea relații sexuale"; "a recunoaște"
să cunoască: *conj. prez. 3.sg./pl.* 5,28; 9,19
cunoscând: *gerunziu* rezum. cap.6; 11,13
să cunoști: *conj. prez. 2.sg.* 6,5; 13,28
cunoaște: *ind. prez. 3.sg.* 7,20
cunoașteți: *ind. prez. 2.pl.* 8,30
am cunoscut: *ind. pf.c. 1.sg.* 10, 12
veți cunoaște: *ind. viit.I. 2.pl.* 14,5
ai cunoscut: *ind. pf.c. 2.sg.* 15,11
au cunoscut: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,26

CUNOȘTINȚĂ: s.f. „cunoștere"
cunoștința: *sg. ac.* 5,27

(a) CUPRINDE: v. III „a pune stăpânire pe ceva sau pe cineva"; „a întâmpina"; „a primi în casă", „ găzdui"
cuprinde: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2; 6,5
au cuprins: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,15; 3,9; 4,2, 3; 5,11; 6,19
cuprinzindu-: *gerunziu* 3,10
cuprinsease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 7,2

CURAT, -Ă: adj.
curată: *f. sg. nom.* 12,9

CURĂȚENIE: s.f. „curăție", „puritate"
curățăniia: *sg. nom.* 16,26

(a se) CURĂȚI: v. IV „a se purifica"
(s-)au curățit: *ind. pf.c. 3.pl.* 16,22

CURĂȚIE: s.f.
curățiia: *sg. ac.* 15,11

(a) CURGE: v. (aici; despre un izvor) „a se vărsa"
curge: *ind. prez. 3.sg.* 7,6

(a) CURMA: v. I
va curma: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,24

CUTREMUR: s.n.
cutremuru: *sg. ac.* 4,2
cutremurul: *sg. nom.* 11,9
cutremur: *sg. nom./ac.* 14,17; 15,1

CUVÂNT: s.n.
cuvânt: *sg. nom./ac.* 2,1, 4; 5,5; 6,12; 8,8, 10; 9,18
cuvintele: *pl. nom./ac.* 5,26; 6,5; 7,10, 25; 8,1, 28; 10,14; 11,4, 18
cuvântul: *sg. nom.* 8,12
cuvintelor: *pl. gen.* 11,19
cuvântului: *sg. gen.* 16,17

(a) CUVÂNTA: v. I
să cuvântăm: *conj. prez. 1.pl., în structura v. dislocată* ***bine să cuvântăm*** 7,16
(să) cuvintează: *ind. prez. 3.sg., în structura v. dislocată* ***bine să cuvintează*** rezum. cap.13
e cuvântat: *pasiv ind. prez. 3.sg., în structura v. dislocată* ***bine e cuvântat*** 13,24
(să) cuvintează (sic!)**:** *ind. prez. 3.sg., în structura v. dislocată* ***bine să cuvintează*** rezum. cap.15
au cuvântat: *ind. pf.c. 3.pl., în structura v. discolcată* ***bine au cuvântat*** 15,10

CUVIOS: adv. (Înv.) „potrivit"
cuvios: rezum. cap.10

D

(a se) DA: v. I
să (să) deie: *conj. prez. 3.pl.* 4,10

(s-)au dat: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,18; 8,19; 15,14
au dat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,19; 9,2; 13,11; 15,14; 16,7
dedease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 5,22; 16,23
dându-: *gerunziu* 5,24
va da: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,24; 6,17, 18; 11,8; 16,6, 21
să dea: *conj. prez. 3.sg./pl.* 6,7; 8,10; 10,8; 12,1
a da: *inf. prez.* 6,13; rezum. cap.7; rezum. cap.8
or da: *ind. viit.I. 3.pl.* 7,9
(să) da: *ind. imp. 3.sg.* 7,11
să (ne) dăm: *conj. prez. 1.pl.* 7,15
să daţi: *conj. prez. 2.pl.* 7,17
să dai: *conj. prez. 2.sg.* 7,20; 11,20
va da: *ind. viit.I. 3.sg., în loc. v.* ***va da slavă*** 7,24
ar da: *cond. prez. 3.sg.* 8,9
au dat: *ind. pf.c. 3.pl., în sintagma* ***au dat înainte*** „au dat la iveală", „au arătat" (cf. lat. *proferō*) 8,24
să (să) dea: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.9; 12,5
ai dat: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,3; 13,27
dă: *imperativ 2.sg.* 9,14, 18
(să) vor da: *ind. viit.I. 3.pl.* 10,12; 11,12
a (să) da: *inf. prez.* 12,2
dau: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.15

DAR: s.n.
dar: *sg. ac.* 10,8

DATOR, DATOARE: adj.
datori: *m. pl. nom.* 14,3

DĂRUIRE: s.f.
dăruire: *sg. ac., în sintagma* ***dăruire de uitare*** (cf. lat. *anathema oblivionis*) „pradă de război consacrată Domnului pentru iertarea păcatelor" 16,23

DÂRMINĂ: s.f. (cf. **Indice** 2Par)
dârmini: *pl. ac.* 7,8

DEAL: s.n.
dealurile: *pl. nom.* 3,3; 7,8
dealurilor: *pl. gen.* 15,2

DEOSEBI: adv.
deosebi: rezum. cap.15; 15,14

DEPARTE: adv.
departe: 7,7; 13,13

(a se) DEPĂRTA: v. I
(s-)au depărtat: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,17, 19
(să) depărtase: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 5,22
depărtează(-se): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 6,5
(te-)ai depărtat: *ind. pf.c. 2.sg.* 11,3
să (să) depărtează: *conj. prez. 3.sg.* 13,25

DESĂVÂRŞIT, -Ă: adj.
desăvârşit: *n. sg. ac.* 11,4

(a) DESCHIDE: v. III; var. **(a) DEŞCHIDE**
au deşchis: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,12
deşchideţi: *imperativ 2.pl.* 13,13
a deşchide: *inf. prez.* 14,10

DESFĂTARE: s.f.
desfătării: *sg. gen.* 10,3

DESPĂRŢIRE: s.f.
despărţire: *sg. ac.* 4,10

DEŞERT, DEŞARTĂ: adj.
deşerţi: *m. pl. ac.* 1,11

(a se) DEŞTEPTA: v. I
deşteptând: *gerunziu* rezum. cap.14
a deştepta: *inf. prez.* 14,3
să (să) deşteapte: *conj. prez. 3.sg.* 14,9
să (se) deşteapte: *conj. prez. 3.sg.* 14,9
deşteptaţi: *imperativ 2.pl.* 14,12

DEŞTEPTĂTOR, -TOARE: s.m./f.
deşteptători: *pl. ac.* 14,9

DEUNĂZI: adv.; var. (Reg.) **DĂUNĂZI**
dăunăzi: 5,23

(a se) DEZBRĂCA: v. I
(s-)au dezbrăcat: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,2; 16,9

(a) DEZLEGA: v. I
delegându-: *gerunziu* rezum. cap.6; 6,10
au dezlegat: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,8

DIMPOTRIVA: prep.; var. (Înv. şi reg.) **DINPROTIVĂ**
dinprotiva: 4,5

DINAINTEA: prep.
dinnaintea: 13,5; 14,13

DINCOACE: adv.
dincoace: 5,12

DINCOLO: adv.; var. **DINCOLEA**
dincolea: 5,12

DOBĂ: s.f.; *vezi* **TOBĂ**

(a) DOBÂNDI: v. IV
au dobândit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,5; 2,12; 3,7; 5,15
dobândi: *inf. prez. fără* ***a*** 10,13
dobândeaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.12

DOBITOC: s.n.
dobitoace: *pl. ac.* 15,8

(a) DOBORÎ: v. IV; var. (Înv.) **(a) OBORÎ**
au oborât: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,13
a oborî: *inf. prez.* 9,11

(a) DOJENI: v. IV (Înv.) „a sfătui (într-o situaţie dificilă"
dojeneaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.5

DOMN: s.m. (s. propriu) "Dumnezeu"
Domnul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.4; 4,8, 10, 12; 5,10, 23; 6,18; 7,16, 23; 8,8, 11, 14, 20, 32, 33, 34; 9,1, 10; 10,1, 4; 11,4, 13; 13,17, 19, 20, 22, 23, 24; 14,5; 16,3, 7, 20
Domnului: *sg. gen./dat.* 4,2, 9, 11, 12, 15, 16; 6,14; 8,17, 24; 9,1; 10,10; 11,12; 12,5, 8; rezum. cap.13; 13,22; 16,2, 14, 15, 22
Domnului: *sg. gen., în sintagma* ***preotul Domnului/oltariul Domnului/sluga Domnului/cinstea Domnului/milii Domnului/milei Domnului/frica Domnului/zbicele Domnului/puterea Domnului/mâna Domnului*** 4,8, 9, 13; 5,17; rezum. cap.8; 8,13, 24, 27; 13,25; 15,11
Doamne: *sg. voc.* 6,15; 9,2, 3, 9, 12, 16, 18; 13,7, 9; 16,16
Domnul: *sg. voc., în sintagma* ***Domnul a toată zidirea*** 9,17

DOMN: s.m. (apelativ) "termen de politeţe pentru un bărbat"; (Pop.) "stăpân"
domn: *sg. nom.* 3,6; 6,4
domnul: *sg. voc., în sintagma* ***domnul mieu*** 5,5, 24; 12,4
domnul: *sg. nom./ac.* 6,9; 10,20; 12,12
domnului: *sg. dat.* 12,13
domnule: *sg. voc.* 12,18

(a) DORMI: v. IV
doarme: *ind. prez. 3.sg.* 14,13

DRAGOSTE: s.f.
dragostii: *sg. gen.* 9,13

DREPT, DREAPTĂ: adj./s./prep.; var. **DIREPT, DIREAPTĂ**
dreaptă: *adj. f. sg. ac.* 7,23; 11,1
drepţilor: *s.m. pl. gen.* 10,8
direpţi: *prep. în loc. adv.* ***direpţi aceaea*** 15,2

DRUM: s.n.
drumului: *sg. ac.* 7,5

(a se) DUCE: v. III
au dus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,16; 6,10; 10,16; 12,4
ducând: *gerunziu, în sintagma* ***ducând hori*** „jucând" 3,10
(s-)au dus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,22; 8,34; 13,1
a (să) duce: *inf. prez.* rezum. cap.6
să ducă: *conj. prez. 3.pl.* 6,7
era duşi: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 7,2
ducându(-se): *gerunziu* 9,1
(să) duce: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.10
(te) duci: *ind. prez. 2.sg.* 10,11
să duc: *conj. prez. 1.sg.* 11,15
ducându-: *gerunziu* rezum. cap.13
duceţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 14,5

DUCERE: s.f.
ducerea: *sg. nom./ac., în sintagma* ***ducerea apei*** (cf. lat. *aquaeductus, -ūs*) rezum. cap.7; 7,6

DUH: s.n.
duh: *sg. ac.* 8,16; 13,30
Duhul: *sg. ac.* 16,17

DUMNEZEU: s.m. "Divinitatea"
Dumnezeul: *sg. nom./ac.* 4,10; 5,16, 18, 21, 23, 24, 25; 6,2, 17, 18, 21; 7,4, 21; 8,18, 20, 21, 33; 9,10; 10,8; 11,8, 9, 21; 12,7; 13,17, 19, 23, 27, 31
Dumnezeu: *sg. nom./ac./gen./dat.* 4,17; 5,22; rezum. cap.6; 6,2, 18; 7,13, 18; rezum. cap.8; 8,15, 19, 21, 22, 23, 29, 30, 31; 9,19; 11,12, 14, 17, 20; 12,4; rezum. cap.13; 13,13, 28; 14,6
Dumnezeu: *sg. gen., în sintagmele* ***minunile lui Dumnezeu/ rânduiala lui Dumnezeu*** rezum. cap.5; 11,16
Dumnezeu: *sg. ac., în sintagma* ***Dumnezeu al ceriului*** 5,9
Dumnezeul: *sg. nom., în sintagma* ***Dumnezeul ceriului*** 5,12, 19; 6,13
Dumnezeului: *sg. gen.* 5,17, 21, 24, 25; 7,17; 11,12; 12,8; 13,25; 16,14, 15
Dumnezeului: *sg. gen., în sintagma* ***cinstea Dumnezeului*** 5,19
Dumnezeul: *sg. voc., în sintagmele* ***Dumnezeul ceriului şi al pământului/Dumnezeul tătâni-mieu Simion/Dumnezeul mieu/ Dumnezeul ceriurilor/Dumnezeul lui Israil*** 6,15; rezum. cap.9; 9,3, 17; 13,7
Dumnezeule: *sg. voc.* 13,9

DUMNEZEU: s.m. "zeu"; "idol"
dumnezeii: *pl. ac.* rezum. cap.3; 3,13; 5,7
dumnezeu: *sg. nom.* rezum. cap.3; 3,13
dumnezeilor: *pl. gen./dat.* 5,8; 8,18
dumnezeul: *sg. nom.* 5,29

DUS, -Ă: adj.
dusă: *f. sg. nom.* rezum. cap.12

E

EGIPTEAN: s.m.; var. (Înv.) **EGHIPTEAN**
eghipteanii: *pl. nom.* 5,11
eghipteanilor: *pl. gen.* 5,13; 9,6

ELICHI: s.m. „locuitori ai Elamului, deci elamiţi" (cf. Anania 2001, p.1226).
elichilor: *pl. gen.* (cf. în *Vulgata, elicorum*) 1,6

F

(a se) FACE: v. III
făcut-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,2
au făcut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,8, 17; 4,7; 6,19; 8,5; 11,20; 12,10; rezum. cap.13; 13,13, 22; 14,13, 16; 16,11
făcând: *gerunziu* 3,11; 12,11
să facă: *conj. prez. 3.sg.* 4,2; 8,17, 31
făcuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 4,2; 14,6
să (se) facă: *conj. prez. 3.pl.* 4,10
ai făcut: *ind. pf.c. 2.sg.* 7,13; 9,4; 15,11
(să) face: *ind. prez. 3.sg.* 7,17
(s-)au făcut: *ind. pf.c. impers./3.sg./pl.* 7,18; 8,22; 9,4; 12,20; 13,1; 14,18; 15,8; 16,17, 25
am făcut: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 7,19; 11,1
vom face: *ind. viit.I. 1.pl.* 7,25; 12,3
să facem: *conj. prez. 1.pl.* 8,14
va face: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,20; 10,16; 11,4, 21; 12,4
a face: *inf. prez.* 8,31
fă: *imperativ 2.sg.* 9,12
fac: *ind. prez. 3.pl.* 11,12
voiu face: *ind. viit.I. 1.sg.* 12,14
aţi face: *ind. pf.c. 2.pl.* 14,2
făcea: *ind. imp. 3.pl.* 14,9

FAMEN: s.m.
famenul: *sg. nom.* 12,10

FAMILIE: s.f. „totalitatea persoanelor unite prin legături de sânge sau de alianţă"; „totalitatea sclavilor unei case" (cf. lat. *familia, -ae*)
familiile: *pl. nom.* 3,3
familie: *sg. ac.* 8,7

FAPTĂ: s.f.
fapta: *sg. ac.* 5,13; 8,33

FATĂ: s.f.
fata: *sg. nom.* 8,1; 16,8
featele: *pl. ac.* 9,3
fată: *sg. nom.* 10,12

FAŢĂ: s.f.
faţa: *sg. ac.* 2,11; 6,5, 15; 10,14, 24; 13,29; 16,10
feaţii: *sg. gen., în loc. prep.* ***în preajma feaţii/dinprotiva feaţii/ înnaintea feaţii*** (*în sintagmele* ***în preajma feaţii pustiei*** „la marginea pustiului"; cf. lat. *contra faciem deserti*; *contra* „în faţa", deci „la marginea" / ***dinprotiva feaţii câmpului mare***; cf. lat. *contra faciem campi magni*/ ***înnaintea feaţii bisericii Domnului*** „în faţa bisericii Domnului"; cf. lat. *contra faciem templi Domini*/ ***înnaintea feaţii lui*** „în faţa lui", „dinaintea lui"; cf. lat. *ante faciem eius*) 2,13; 4,5, 9; 10,17; 12,12
faţa: *sg. ac., în loc. prep.* (Înv.) ***de la faţa/la faţa*** „înaintea"; „(de) dinaintea" 4,1; 10, 12, 13; 16,14, 18
faţa: *sg. nom., în loc. v.* (Înv.) ***să cază faţa*** 6,5
faţă: *sg. ac.* 6, 14
feţii: *sg. gen., în loc. prep.* ***înnaintea feţii***; *în sintagma* ***înnaintea feaţii lui*** „în faţa lui", „dinaintea lui"; cf. lat. *ante faciem eius*) 12,15
feaţii: *sg. gen.* 16,8
faţa: *sg. ac., în sintagma* ***după faţa sfinţilor*** (cf. lat. *secundum faciem sanctorum*) 16,24

FĂCĂTOR, -TOARE: s.m./f.
făcătoatoare: *s.f. sg. voc., în sintagma* ***făcătoare de cinste a norodului mieu*** 15,10

(a se) FĂGĂDUI: v. IV
ar fi făgăduit: *cond. pf. 3.sg.* 8,9
(să) făgăduiesc: *ind. prez. 3.pl.* 9,11
făgăduindu-: *gerunziu* rezum. cap.11
ai făgăduit: *ind. pf.c. 2.sg.* 13,7
au făgăduit: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,18

FĂGĂDUINȚĂ: s.f.
făgăduința: *sg. nom.* 11,21
făgăduințele: *pl. ac.* „ofrandele jurui te Domnului” 16,22

FĂGĂDUIT, -Ă: s.m./f./n.
(ceale) făgăduite: *s.n. pl. ac.* „darurile făgăduite” 16,22

FĂPTURĂ: s.f.
făptura: *sg. nom.* 16,17

FÂNTÂNĂ: s.f.
fântânile: *pl. nom.* 5,15; rezum. cap.7
fântâni: *pl. nom./ac.* 7,7, 9, 10

FECIOARĂ: s.f.
fecioară: *sg. voc., în sintagma* ***fecioară bună*** 12,12
fecioară: *sg. voc.* 13,23
fecioarelor: *pl. gen.* 16,14

FEL: s.n.; var. (Înv.) **FEALIU**
fealiuri: *pl. ac.* 5, 10; 6,13

FELINAR: s.n.; var. **FĂLINAR**
fălinari: *pl. ac.* 3,10

FEMEIE: s.f.; var. **FĂMEIE;** (Înv.) **FĂMEAIE**
fămeile: *pl. nom.* 7,12
fămeaie: *sg. ac.* 9,15
fămeia: *sg. nom.* 12,11
fămeie: *sg. ac.* 16,7

FEREZEU: s.m. (cf. **Indice** Fc)
fereseul: *sg. ac.* 5,20

(a) FI: v. IV
era: *ind. imp. 3.sg./pl.* 1,9; 2,8, 13, 14; 4,5, 16; 5,7, 8, 21; 6,11; 7,2, 7, 11; 8,1, 4, 7, 8; 10,9, 14, 19; 13,3, 8; 14,9; rezum. cap.15; 15,7, 8; 16,24, 25, 26
e: *ind. prez. impers./3.sg.* 3,2; 5,3, 29; 6,4; 7,16; 9,19; 12,4; 13,20, 21; 16,3
eşti: *ind. prez. 2.sg.* 7,20; 8,29; 9,10, 19; 11,6; 16,16
este: *ind. prez. 3.sg.* 8,31
-i: *ind. prez. 3.sg.* 5,3, 6, 25, 27; 6,11; 8,12; 11,7; 14,16
sânt: *ind. prez. 3.pl.* 1,8; 2,12, 15; 3,3; 5,3, 23; 7,15; 8,28
sântem: *ind. prez. 1.pl.* 3,5
sânteți: *ind. prez. 2.pl.* 8, 11, 21
sânt: *ind. prez. 1.sg.* 10,12; 12, 13
iaste: *ind. prez. impers./3.sg.* 5,3, 24, 29; 6,2; 7,3, 14, 21; 8,10, 14, 28; 9,16, 19; 11,5, 8, 9, 12, 15, 19, 21; 12,11; 13,13, 28; 16,17
ieste: *ind. prez. 3.sg.* 4,5; 6,13; 11,5
au fost: *ind. pf.c. impers./3.sg.* 2,1; 5,17, 26; 6,1; 8,1, 2; 9,2; 10, 1, 11; 12,10; 13,14; 16,22, 30
a fi: *inf. prez.* 2,3; 6,5; 8,27, 30; 15,14
să fim: *conj. prez. 1.pl.* 3,2; 7,16
fie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 3,4; 6,18; 8,34; 9,9; 10,9; 12,12; 13,26; 15,12
fi: *inf. prez. fără* ***a*** 4,5, 6; 13,7
vor fi: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,14; 14,3; 16,19
vom fi: *ind. viit.I. 1.pl.* 5,25
să fii: *conj. prez. 2.sg.* 6,6
ar fi: *cond. prez. 3.sg.* 6,10
fiind: *gerunziu* 7,8
să fie: *conj. prez. 3.sg.* 7, 17; 8,33; 10,8; 13,16
să fiți: *conj. prez. 2.pl.* 7,23
va fi: *ind. viit.I. impers./3.sg.* 9,15; 11,21; 12,14; 14,2
vei fi: *ind. viit.I. 2.sg.* 10,16; 11,21
fii: *imperativ 2.sg.* 11,1

FIARĂ: s.f.
fierile: *pl. nom.* 11,5

FIER: s.n.
fier: *sg. ac.* (aici) „arme de fier” 4,13

FIERTURĂ: s.f. „terci” (cf. lat. *puls, pultis* „fiertură din făină de grâu sau de bob; mâncare a săracilor”)
fiertură: *sg. ac.* 10,5

FIU: s.m.
fiii: *pl. nom./ac.* 2,13, 16; 3,5; rezum. cap.4; 4,1, 7; 5,1, 27; rezum. cap.6; 6,13; 7,4, 8; 11,9; 15,3, 4; 16,8, 14
fiilor: *pl. gen.* 5,5; 6,7; 7,3; 16,9
fiiu: *sg. nom.* 5,14
fiiul: *sg. nom./ac.* 6,11; 8,15
fiiului: *sg. gen.* 8,1

FLUIER: s.n.
fluiere: *pl. ac.* 3,10

FOAMETE: s.f.
foametea: *sg. nom.* 5,9; 11,10

FOC: s.n.
foc: *sg. ac.* 16,21

FRATE: s.m.
fraților: *pl. voc.* 7,23; 8,21; 14,1

FRICĂ: s.f.
frică: *sg. nom./ac.* rezum. cap.2; 3,9; rezum. cap.14; 14,4, 17; 15,1
frica: *sg. nom.* 2,18
frica: *sg. ac., în sintagma* ***frica Domnului*** 8,24

FRUMOS, -OASĂ: adj.
frumoasă (foarte): *f. sg. nom.* 8,7
frumoasă: *f. sg. nom.* rezum. cap.10
frumoasă: *f. pl.* (*cu des.* ***-ă***) *ac.* 10,18

FRUMUSEȚE: s.f.; var. (Pop.) **FRUMSEȚE**
frumseața: *sg. nom./ac.* rezum. cap.10; 10,4, 7, 14; 16,8, 11
frumseațe: *sg. ac.* 10,4; 11,19

FUGĂ: s.f.
fugii: *sg. gen.* rezum. cap.11

(a) FUGI: v. IV
fugând: *gerunziu* 5,12; 15,3, 4
am fugit: *ind. pf.c. 1.sg.* 10,11; 11,13
a fugi: *inf. prez.* 14,3; 15,1
fug: *ind. prez. 3.pl.* 14,5; rezum. cap.15; 16,14
au fugit: *ind. pf.c. 3.pl.* 14,8; 15,1
fugind: *gerunziu* 15,2
fugea: *ind. imp. 3.pl.* 15,4

FUNIE: s.f.; var. (Înv.) **FUNE**
funi: *pl. ac.* 6,9

FURIȘ: adv.
furișu: *adv. în loc. adv.* ***pe furișu*** 7,7

G

(a) GĂSI: v. IV
găsească: *ind. prez. 3.sg.* 7,6

[fiind] găsâtă: *pasiv gerunziu* rezum. cap.10
ai găsit: *ind. pf.c. 2.sg.* 10,15
găsi *inf. prez. fără* ***a*** 15,4

(a se) GĂTI: v. IV „a se pregăti pentru a a întreprinde o acțiune”; „a prepara hrană”
a (să) găti: *inf. prez.* 2,9
(să) gătesc: *ind. prez. 3.pl.* 5,1
(s-)au gătit: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,2
gătite sânt: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 9,5
gătise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 12,19

GĂTIRE: s.f. „pregătire în vederea întreprinderii unei acțiuni”; „gătează”, „împodobire”
gătirea: *sg. ac.* 2,8; 7,2; 10,4
gătire: *sg. ac.* 4,4

(a) GÂNDI: v. IV
ai gândit: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,4
au gândit: *ind. pf.c. 3.pl.* 11,12
am gândit: *ind. pf.c. 1.sg.* 12,4; 13,7
gândiia: *ind. imp. 3.sg.* 14,13

GÂNDIRE: s.f.
gândirea: *sg. nom.* 2,3

GLAS: s.n.
glas: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu un glas*** „într-un glas” 7,18; 10,9; 15,10
glasul: *sg. ac.* 13,14
glas: *sg. ac.* 14,14

(a) GONI: v. IV
gonindu-: *gerunziu* 5,13; 15,4
gonesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.15
au gonit: *ind. pf.c. 3.pl.* 15,3, 6

(a) GOLI: v. IV „a dezveli”
au golit: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,2

(a) GRĂBI: v. IV
au grăbit: *ind. pf.c. 3.pl.* 13,1
grăbea: *ind. imp. 3.pl.* 15,2

(a) GRĂI: v. IV
au grăit: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,11; 11,7
a grăi: *inf. prez.* 6,1; 7,13
grăise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 6, 12
ați grăit: *ind. pf.c. 2.pl.* 7,25
să grăiască: *conj. prez. 3.sg.* 8,8
ai grăit: *ind. pf.c. 2.sg.* 8,28
grăi: *inf. prez. fără* ***a*** 8,30

GRÂNG: s.m.; vezi **CRÂNG**

GRÂU: s.m.
grâu: *sg. nom./ac.* 2,9; 4,4; 11,12

GREȘEALĂ: s.f.; var. (Iuz.) **GREȘALĂ**
greșală: *sg. nom.* 5,25

(a) GREȘI: v. IV
greșesc: *ind. prez. 3.pl.* 11,5

GRIJĂ: s.f.; var. **GRIJE**
grije: *sg. ac., în loc. adv.* ***fără grije*** 14,5

GROAZĂ: s.f.
groază: *sg. nom.* 4,2

GURĂ: s.f.
gura: *sg. ac.* 5,5; 9,18; 13,25
gură: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu o gură*** „într-un glas” 7, 12

H

HAINĂ: s.f.
haine: *pl. ac.* 15,14

HALDEU: s.m. „caldeean”
haldeilor: *pl. gen.* 5,6, 7

HANANEU: s.m.; vezi **CANANEU**

HAR: s.n.
har: *sg. ac.* 12,17

HETHEU: s.m. (cf. **Indice** Fc)
hetheul: *sg. ac.* 5,20

HORĂ: s.f.
hori: *pl. ac., în sintagma* ***ducând hori*** „jucând” 3,10

HOTAR: s.n.
hotarăle: *pl. ac.* 1,9
hotarele: *pl. ac.* 2,12, 15; 16,6
hotarălor: *pl. gen.* 15,6

(a) HOTĂRÎ: v. IV
au hotărât: *ind. pf.c. 3.pl.* rezum. cap.8

HRANĂ: s.f.
hrană: *sg. ac.* 5,15

(a) HULI: v. IV
va huli: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,11

I

IAR: adv.; var. **IARĂ**
iară: 5,11

IARĂȘI: adv.
iarăși: 5,11, 23

IATĂ: interj.
iată: 6,6; 13,19, 28; 14,16

IDUMEU: s.m. (cf. **Indice** Fc)
idumei: *pl. ac.* 3,14

IERTARE: s.f.
iertarea: *sg. ac.* 8, 14

(a) IEȘI: v. IV
ieși: *imperativ 2.sg.* 2,5
ieșiia: *ind. imp. 3.sg./pl.* 3,9; 12,7
au ieșit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,4; 6,8; 13, 11, 12; 14,7
va ieși: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,5; 11,14
să iasă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 5,9; 12,6
ieșind: *gerunziu* 5,14; 14,10, 12; 15,10
voiu ieși: *ind. viit.I. 1.sg.* 8,32
iase: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.10
a ieși: *inf. prez.* rezum. cap.12; 12,5
va ieși: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,2
ieșiți: *imperativ 2.pl.* 14,2
era ieșind: *ind. imp. perifr. 3.sg.* 16,27

IEVUSEU: s.m. (cf. **Indice** Fc – **EVUSEU)**
ievuseul: *sg. ac.* 5,20

INEL: s.n.
ineale: *pl. ac.* 10,3

INIMĂ: s.f.
inima: *sg. nom./ac.* 1,7; 8,17; 9,18; 10,16; 11,1; 12,16; 15,11
inimă: *sg. ac., în sintagma* ***cu o inimă*** „unanim” 1,11; 4,10; 6,14
inima: *sg. ac., în loc. v.* ***din toată inima*** 4,15
inimă: *sg. ac.* 7,23; 9,14; 11,1
inimile: *pl. nom./ac.* 8,21; 14,17
inimii: *sg. gen.* 10,8; 11,6

(a) INTRA: v. I; var. (Pop.) **(a) ÎNTRA**
au întrat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5, 16; 10,17; 12,12; 14,13; 15,7
au intrat: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,1
să între: *conj. prez. 3.sg.* 12,1, 6
întra: *ind. imp. 3.sg.* 12,5
întrând: *gerunziu* 12,9, 15; 14,10, 15
a întra: *inf. prez.* 12,12
întraţi: *imperativ 2.sg.* 14,12

INTRARE: s.f.; var. (Înv. şi rar) **ÎNTRARE**
întrare: *sg. ac.* 10,13
întrării: *sg. gen.* 14,9

ISCOADĂ: s.f.
iscoade: *pl. ac.* rezum. cap.10
iscoadele: *pl. nom.* 10,11; 14,3, 8

ISPITĂ: s.f.
ispitele: *pl. ac.* 8,24

(a) ISPITI: v. IV
să ispitească: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.8
ispitiţi: *ind. prez. 2.pl.* 8, 11
ispitiţi au fost: *pasiv ind. pf.c. 3.pl.* 8,21
au fost ispitit: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,22
să ispitiţi: *conj. prez. 2.pl.* 8,33

ISPRĂVNICIE: s.f.
isprăvnicii: *sg. nom.* 11,6

ISRAILTEAN: s.m.
israilitenilor: *pl. dat.* 6,13

ISRAILTENESC, -EASCĂ: adj.
israilitenescul: *adj. antep. n. sg. ac.* rezum. cap.5

(a) IUBI: v. IV
ai iubit: *ind. pf.c. 2.sg.* 15,11

IZBÂNDĂ: s.f. (Înv.) „răzbunare”
izbândei: *sg. dat.* 6,6
izbânda: *sg. ac.* 8,34

(a se) IZBÂNDI: v. IV (Înv.) „a (se) răzbuna”; „a pedepsi”
va izbândi: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.1; 16,20
(să) va izbândi: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,12
să (se) izbândească: *conj. prez. 3.sg.* 2,1
izbândeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 7,17
izbândeaşte: *imperativ 2.sg.* 7,20
să (ne) izbândim: *conj. prez. 1.pl.* 8,26
(să) izbândeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 13,27

(a) IZBI: v. IV
izbeaşte: *imperativ 2.sg.* 9, 11

IZVOR: s.n.
izvorul: *sg. nom./ac.* 7,6; 12,7

Î

(a se) ÎMBĂTA: v. I
(să) îmbată: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.12

(a se) ÎMBRĂCA: v. I
(s-)au îmbrăcat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,9; 10,3; 16,9
îmbrăcându(-să): *gerunziu* 9,1

ÎMPĂRAT: s.m.
împăratul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,1, 5, 10, 12; 2,4, 7; 3,1, 13; 5,3, 10, 20; 11,5
împăratului: *sg. gen./dat.* 1,6; 2,1, 10; 3,2; 5,27; 11,1; 14,11, 16

(a) ÎMPĂRĂŢI: v. IV
a împărăţi: *inf. prez.* rezum. cap.1
împărăţea: *ind. imp. 3.sg.* 1,5

ÎMPĂRĂŢIE: s.f.
împărăţii: *sg. gen./dat.* 1,1, 5; 2,3, 6
împărăţiia: *sg. nom./ac.* 1,7; 2,5
împărăţia: *sg. ac.* 1,12; 11,6
împărăţiile: *pl. ac.* rezum. cap.2

ÎMPĂRŢIRE: s.f.
împărţire: *sg. ac.* 9,3

(a se) ÎMPINGE: v. III
împingându(-se): *gerunziu* rezum. cap.6

(a se) ÎMPODOBI: v. IV
(s-)au împodobit: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,3; 12,15

ÎMPODOBIRE: s.f. „podoabă”
împodobirea: *sg. ac., în sintagma* ***împodobirea braţului*** „brățăruşe” (cf. lat. *dextrāliola*) 10,3

ÎMPODOBIT, -Ă: adj.
împodobită: *f. sg. nom.* rezum. cap.10

ÎMPOTRIVĂ: adv./prep; var. (Înv. şi pop.) **ÎMPROTIVĂ**
împrotivă: *adv.* 1,10; 2,16
împrotivă: *adv.* 5,1, 19; 12,13
împotrivă: *adv.* 5,25
împrotiva: *prep.* 1,12; rezum. cap.5; 5,27; 6,8; 7,1, 3; 10,18; 11,15; 16,8, 17
împotriva: *prep.* 8,24

ÎMPREJUR: adv.; var. (Înv.) **ÎMPREGIUR**
împrejur: 7,6
în prejur: *adv. în loc. v.* ***tăindu-să înprejur*** rezum. cap.14
împregiur: *adv. în loc. v.* ***au tăiat împregiur*** 14,6

ÎMPREUNAT, -Ă: adj.
împreunată: *f. sg. nom.* 16,26

ÎMPREUNĂ: adv.
în preună: 3,9; 5,28; 16,14
împreună: rezum. cap.6; 6,6, 20, 21

ÎNAINTE: adv./prep.; var. (Reg.) **MAINTE; NAINTE**
înnainte: *adv.* 2,8
înainte: *adv., în sintagma* ***au dat înainte*** „au dat la iveală”, „au arătat” (cf. lat. *proferō*) 8,24
mainte: *adv.* 5,22; 12,5
nainte: *adv. în loc. adv.* ***mai nainte*** 4,3
înnaintea: *prep.* 3,3; 4,9, 12; 7,10, 16, 17; 10,12, 17; 11,20; rezum. cap.12; 12,12, 14, 15, 19; 13,6, 25; 14,9
înaintea: *prep.* 4,15; 5,5, 21, 24, 25; 7,10, 14, 17; 10,11, 16; 11,18; 12,17

ÎNALT: *adj./*s.; var. (Înv.) **NALT**
nalt: *s.n. sg. ac.* „înălţime” 1,2
nalte: *adj. n. pl. ac.* 1,2
înnalte: *adj. f. pl. ac.* 2,14

Înalt: *adj. m. sg. nom.* 13,23
nalt: *adj. n. sg. ac.* 13,16
nalţii: *adj. antep. m. pl. nom.* 16,8

ÎNAPOI: adv.
înnapoi: rezum. cap.1; 1,11

(a se) ÎNĂLŢA: v. I
(s-)au înălţat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,7

ÎNĂLŢIME: s.f.
înălţimea: *sg. ac.* 1,3

ÎNCĂLŢĂMINTE: s.f.
încălţăminte: *sg. ac.* 10,3
încălţămintele: *pl. nom.* 16,11

(a) ÎNCEPE: v. III
aţi început: *ind. pf.c. 2.pl.* 4,14
începeţi: *imperativ 2.pl.* 16,2

ÎNCEPUT: s.n.; var. (Înv.) **CEPUT**
ceput: *adv. în loc. adv.* ***din-ceput*** 9,10, 11, 16

(a se) ÎNCETA: v. I
înceate: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 3,2
(să) încetase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 5,11
au încetat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,26; 6,1; 10,1

(a) ÎNCHIDE: v. III
închisease: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 5,1

(a se) ÎNCHINA: v. I
închinându(-se): *gerunziu* 6,14
(s-)au închinat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,18; 10,20; 13,30
închinându(-să): *gerunziu* 13,22
a (să) închina: *inf. prez.* 16,22

ÎNCHIS, -Ă: adj.
închise: *f. pl. nom.* 8,5

ÎNCINS, -Ă: adj. „înfăşurat peste mijloc sau peste altă parte a corpului cu un brâu, o cingătoare etc”
încinşi: *m. pl. nom.* 4,16

(a) ÎNCONJURA: v. I; var. (Reg.) **(a) ÎNCUNJURA** „a face ocolul unui lucru sau al unui loc”; „a împrejmui cu un gard sau cu un zid”
au încungiurat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,4, 11; 13,16
încungiurând: *gerunziu* 7,6

(a) ÎNCUIA: v. I
au încuiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,1

ÎNDATĂ: adv.
îndată: rezum. cap.10; 10,17; 14,7; 16,22

ÎNDĂRĂT: adv.; var. **ÎNDĂRĂPT**
îndărăpt: rezum. cap.6; 13,20

ÎNDEMN: s.n.
îndemnul: *sg. ac.* rezum. cap.4
îndemn: *sg. ac.* 4,15

(a) ÎNDEMNA: v. I
îndeamnă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.7; rezum. cap.8; rezum. cap.13
îndeamnă: *imperativ 2.sg.* 12,10

(a se) ÎNDOI: v. IV (Înv) „a se teme”
îndoindu(-se): *gerunziu* rezum. cap.8

(a) ÎNDRĂZNI: v. IV
să îndrăznească: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.5
îndrăznea: *ind. imp. 3.sg.* 14,10
au îndrăznit: *ind. pf.c. 3.pl.* 14,12

ÎNDRĂZNIRE: s.f.
îndrăznirea: *sg. ac.* 16,12

(a) ÎNDREPTA: v. I
îndreptează: *ind. prez. 3.sg.* 7,5
îndrepta: *ind. imp. 3.sg.* 7,6
să îndrepteaze: *ind. prez. 3.sg.* 12,8
au îndreptat: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,24

(a se) ÎNDULCI: v. IV
(s-)au îndulcit: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,15

(a) ÎNGĂDUI: v. IV
va îngădui: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,6
ai îngăduit: *ind. pf.c. 2.sg.* 13,25

(a se) ÎNGĂZDĂCI: v. IV „a se îmbogăţi”
(s-)au îngăzdăcit: *ind. pf.c. 3.pl.* rezum. cap.15

ÎNGER: s.m.
îngerul: *sg. nom.* 13,20

(a se) ÎNGRECA: v. I „a se încărca”
(s-)au îngrecat: *ind. pf.c. 3.pl.* 15,7

(a) ÎNGREUIA: v. I
îngreoindu-: *gerunziu* 5,10
era îngreoiaţi: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 13,2

(a se) ÎNGROPA: v. I
(s-)au îngropat: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,3; 16,28

(a se) ÎNGROZI: v. IV
îngrozitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 16,12

ÎNGROZIT, -Ă: adj.
îngroziţi: *m. pl. nom.* rezum. cap.15

ÎNGUST, -Ă: adj.
îngustă: *f. sg. ac.* 6,5

(a) ÎNJUGA: v. I „a subjuga”, „a supune”
vei înjuga: *ind. viit.I. 2.sg.* 2,6
înjugându-: *gerunziu* 5,10

(a se) ÎNMULŢI: v. IV
(s-)au înmulţit: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,9

(a se) ÎNSEMNA: v. I; var. (Reg.) **(a se) ÎNSĂMNA**
(să) însămnează: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2
(să) însămneaze: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.8

(a se) ÎNSOŢI: v. IV
(te) vei însoţi: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,6

(a) ÎNŞELA: v. I
înşală: *ind. prez. 3.sg.* 5,28; rezum. cap.11

ÎNŞELARE: s.f.
înşelarea: *sg. ac.* 16,10

(a) ÎNTĂRÂTA: v. I
să întărâte: *conj. prez. 3.sg.* 8,12

(a se) ÎNTĂRI: v. IV
(să) întăresc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.4

(s-)au întărit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,12; 15,11
întăresc: *ind. prez. 3.pl.* 7,8
să întărească: *conj. prez. 3.sg./pl.* rezum. cap.8; 10,8
întărește: *imperativ 2.sg.* 9,18; 13,7, 9
au întărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,11

ÎNTĂRIT, -Ă: adj. „fortificată”
întărită: *f. sg. ac.* 2,6

ÎNTÂI: adv.
întâi: 5,7

ÎNTÂMPINARE: s.f.
întâmpinarea: *sg. ac.* 3,9
întâmpinare: *sg. ac.* 5,4

(a se) ÎNTÂMPLA: v. I
a (să) întâmpla: *inf. prez.* 8,27; 11,7

(a se) ÎNTINDE: v. III
(să) întindea: *ind. imp. 3.pl.* 1,3

(a se) ÎNTOARCE: v. III
întorcându(-să): *gerunziu* 5,23; 8,24
(s-)au întors: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,9; 15,8; 16,25
întorcându(-mă): *gerunziu* 13,20

ÎNTOARCERE: s.f.
întoarcerea: *sg. ac.* 8,27

(a) ÎNTRA: v. I; vezi **(a) ÎNTRRA**

ÎNTRARE: s.f.; vezi **INTRARE**

ÎNTRARMAT, -Ă: adj.
întrarmați: *m. pl. nom.* 9,6
întrarmată: *f. sg. ac.* 15,6

(a) ÎNTREBA: v. I
întrebat fiind: *pasiv gerunziu* rezum. cap.5
au întrebat: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,10
fiind întrebat: *pasiv gerunziu* 6,12
întrebând: *gerunziu* 10,8
[fiind] întrebată: *pasiv gerunziu* rezum. cap.11

ÎNTUNERIC: s.n.; var. (Înv.) **ÎNTUNEARECE**
întunearecul: *sg. nom.* 9,7

ÎNȚELEGERE: s.f.
înțăleagerea: *sg. ac.* 11,18

ÎNȚELEPCIUNE: s.f.
înțelepciunea: *sg. ac.* 11,18

(a) ÎNVĂLUI: v. IV
au învăluit: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,10

(a se) ÎNVREDNICI: v. IV
(te) vei învrednici: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,5
(Te-)ai învrednicit: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,6

J

JAF: s.n. „pradă de război”
jafurile: *pl. ac.* rezum. cap.15; 15,13

(a) JEFUI: v. IV
a jefui: *inf. prez.* rezum. cap.2

JERTFĂ: s.f.; var. **JÂRTVĂ**
jârtve: *pl. ac.* 4,16

JGHEAB: s.n. „aici” „(un fel de) fântână” (cf. lat *cistema, -ae* „rezervor subteran pentru acumularea apei adunate în urma ploii sau dintr-un izvor”)
jgheaburile: *pl. nom.* 7,11

JIDOV: s.m.
jidovilor: *pl. gen.* 10,18
jidovii: *pl. nom.* rezum. cap.14; rezum. cap.15
jidovi: *pl. ac.* 16,31

JOS: adv.
gios: *adv. în loc. adv.* ***în gios*** 14,2

(a) JUDECA: v. I
judece: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 16,13

JUDECATĂ: s.f.
judecățile: *pl. ac.* 9,5
judecății: *sg. gen., în sintagma* ***zua judecății*** 16,20

JUG: s.n.
jugul: *sg. ac.* 5,24

(a se) JURA: v. I
(să) joară: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1
(s-)au jurat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,12

L

LACRIMĂ: s.f.; var. (Înv. și reg.) **LACRĂMĂ**
lacrămi: *pl. ac.* 7,23; 8,14; 13,6

LANCE: s.f.
lance: *sg. ac.* 7,8
lânci: *pl. ac.* 9,9

LAT: s.n. „lățime”
lat: *s.n. sg. ac.* 1,2

LATURĂ: s.f.
laturile: *pl. ac.* 1,3

LAȚ: s.n.
lațul: *sg. ac.* 9,13

LAUDĂ: s.f.
lauda: *sg. nom.* rezum. cap.8; 13,25

(a) LĂCUI: v. IV; vezi **(a) LOCUI**

LĂCUITOR: s.m.; vezi **LOCUITOR**

LĂCUSTĂ: s.f.
lăcustele: *pl. ac.* 2,11

LĂMURIT, -Ă: adj. „pus la încercare”
lămurit: *m sg. nom.* 8,22

(a) LĂSA: v. I
au lăsat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,9, 10; 13,20
lăsase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 8,7; 15,7
lăsându-: *gerunziu* rezum. cap.15
lăsând: *gerunziu* 15,2

(a) LĂTRA: v. I
va lătra: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,15

(a se) LĂUDA: v. I
(să) lăuda: *ind. imp. 3.sg.* 13,28
lăudați: *imperativ 2.pl.* 13,17

LĂUTĂ: s.f.; var. (În v. și reg.) **LĂUTĂ**
alăute: *pl. ac.* 15,15

(a) LEGA: v. I
leagă: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.6
au legat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,9; 16,10
lega: *ind. imp. 3.pl.* 8,3

LEGAT, -Ă: adj.
legat: *m. sg. ac.* 6,9, 10
legată: *f. sg. nom.* 13,8

LEGE: s.f.
legea: *sg. ac.* 3,4

(a) LEPĂDA: v. I
au lepădat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,11; 5,11; 10,2

LOC: s.n.
locuri: *pl. nom.* rezum. cap.2
loc: *sg. ac.* 5,13; 13,16
locul: *sg. ac.* 7,3; 10,1
locurile: *pl. ac.* 7,5

(a) LOCUI: v. IV; var. (Înv.) **(a) LĂCUI**
lăcuia: *ind. imp. 3.pl.* 1,7; 4,1
lăcuiesc: *ind. prez. 3.pl.* 5,4
lăcuiește: *ind. prez. 3.sg.* 5,5
au lăcuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,7
să lăcuiască: *conj. prez. 3.sg.* 5,9
lăcui: *inf. prez. fără* ***a*** 5,14
a lăcui: *inf. prez.* 12,10

LOCUITOR: s.m.; var. (Înv.) **LĂCUITOR**
lăcuitorii: *pl. nom./ac.* 1,8; 2,18; 3,9
lăcuitoriul: *sg. ac.* 3,7
lăcuitorilor: *pl. gen.* 7,11

(a se) LOVI: v. IV
au lovit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5, 10; 13,10, 19; 16,8
vom lovi: *ind. viit.I. 1.sg.* 6,3
vei lovi: *ind. viit.I. 2.sg.* 9,13
(s-)au lovit: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,6
(să) loveasc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.14

(a) LUA: v. I
ia: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3
să ia: *conj. prez. 3.sg.* 13,5; 16,31
au luat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,10; 3,8, 15; 10,3; 12,19; 13,10; 14,7; 15,7
vor lua: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,6
luându-: *gerunziu* 6,8; 7,5
lua: *ind. imp. 3.sg.* 12,9
luând: *gerunziu* 13,30
luat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,10
luase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 16,23

(a) LUCRA: v. I
am lucrat: *ind. pf.c. 1.pl.* 7, 19

LUCRU: s.n.
lucru: *sg. nom./ac.* 4,14; 6,10; 11,4
lucrul: *sg. ac.* rezum. cap.8
lucurile: *pl. ac.* 13,7

LUMÂNARE: s.f.; var. (Înv.) **LUMINARE** „orice obiect care servește la luminat”
luminările: *pl. ac.* 13,16

LUMINĂ: s.f.
lumină: *sg. ac.* 12,5

LUNĂ: s.f.
lunii: *sg. gen.* 2,1
luni: *pl. ac.* 8,4; 16,24

LUNG, -Ă: adj.
(mai) lungă: *f. sg. nom.* 7,17

M

MAI-MARELE: s.m. „căpetenie”
mai-marii: *s.m. pl. nom.* 14,11

MARE: s.f.
mare: *sg. ac.* 2,14
marea: *sg. ac.* 5,12
mării: *sg. gen.* 5,12
Marea: *sg. ac., în s. propr.* ***Marea Roșie*** 5,14

MARE: adj./s.
mare: *m./f./n. sg. nom./ac./gen.* 1,5, 6, 8; 2,13; 3,2, 7; 4,5, 8; 5,2; 6,19; 7,14, 18; 11,21; 13,4; 14,7, 14; 16,16, 25, 27
(foarte) mare/mare (foarte): *f. sg. nom./ac.* rezum. cap.2; rezum. cap.14
(cei mai) mari: *m. pl. ac., în sintagma* ***cei mai mari născuți*** „bătrânii” 2,3
marii: *adj. antep. m. pl. ac.* 2,12
mari: *adj. m. pl. nom.* 16,19
mare: *m. sg. nom., în sintagma* ***preotul cel mare*** 4,11
(cei mai) mari: *s.m. pl. nom.* „mărimile” (cf. lat. *magnātēs, -um*) 5,26
(cel mai) mare: *s.m. sg. ac.* 13,15; 15,8

MARGINE: s.f.
marginile: *pl. ac.* 1,3; 2,15
marginea: *sg. ac.* 15,6

MĂCAR: adv.; var. (Înv. și reg.) **MACAR**
macar: *adv. în loc. cj.* ***macar că*** rezum. cap.3
macar: 7,11; 10,13
mâcar: 11,15

MĂDULAR: s.n. „prepuț”
mădulariului: *sg. gen.* 14,6

(a se) MĂRI: v. IV
(s-)au mărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,18
au mărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,25
(să) va mări: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,31

MĂRTURIE: s.f.
mărturie: *sg. ac.* 13,27

(a se) MĂRTURISI: v. IV
mărturisim: *ind. prez. 1.pl.* 7,17
mărturisesc: *ind. prez. 3.pl.* 7,20
mărturisiți(-vă): *imperativ 2.pl.* 13,21

MĂSURĂ: s.f.
măsura: *sg. ac.* 7,11

MÂNĂ: s.f.
mânile: *pl. ac.* 6,7, 9; 7,13; 11,12, 20; 14,13
mâna: *sg. ac.* 7,17; 12,4; 13,18, 27
mână: *sg. nom./ac.* 9,15; 13,19; 16,7
mânilor: *pl. gen.* 13,7
mâna: *sg. nom., în sintagma* ***mâna Domnului*** 15,11

(a) MÂNCA: v. I
a mânca: *inf. prez.* rezum. cap.12
mâncă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.12
mânca: *inf. prez. fără* ***a*** 12,2
voiu mânca: *ind. viit.I. 1.sg.* 12,2
să mânce: *conj. prez. 3.sg.* 12,12
au mâncat: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,19

MÂNDRIE: s.f.
mândriia: *sg. ac.* 6,15

(a se) MÂNGÂIA: v. I; var. (Înv. și rar) **(a se) MÂNGĂIA**
mângâia: *inf. prez.* 3,11
mângâie: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.6
au mângâiat: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,16
(s-)au mângâiat: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,20

MÂNGÂIERE: s.f.; var. (Înv. **MÂNGĂIARE**
mângâiarea: *sg. ac.* 8,20

(a se) MÂNIA: v. I
mâniindu-(să): *gerunziu* 1,12; rezum. cap.6; 6,13
(s-)au mâniiat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* rezum. cap.5; 5,26; 11,17
(s-)au mâniat: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,1
a fi mâniiat: *inf. pf.* 11,9

MÂNIE: s.f.
mânie: *sg. ac.* 5,2; 8,15
mâniia: *sg. ac.* 7,24; 8,12
mânia: *sg. ac.* 9,11

MÂNIOS, -OASĂ: adj.; var. (Înv. și rar) **MĂNIOS, -OASĂ**
mânios: *m. sg. nom.* rezum. cap.1

MED: s.m. (la pl.) "mezi"; "locuitor al Mediei"
medii: *pl. nom.* 16,12

MEDEAN: s.m. (la pl.) "mezi"; "locuitor al Mediei"
meadenilor: *pl. gen.* rezum. cap.1
medenilor: *pl. gen.* 1,1

(a se) MERGE: v. III
a mearge: *inf. prez.* 2,8; 10,8
(să) mearge: *ind. prez. impers.* 2,14
mergi: *imperativ 2.sg.* 8,34; 12, 10
mearge-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 10,13
mergând: *gerunziu* 13,20

MEȘTEȘUG: s.n.; var. (Înv. și reg.) **MEȘTERȘUG**
meșterșugului: *sg. gen.* 5,27

MEȘTEȘUGIRE: s.f.; var.
merșteșugire: *sg. ac.* 14,9

MIAZĂNOAPTE: s.f.
miiazănoapte: *sg. ac.* 16,5

MIC, -Ă: adj./s.
(mai) mici: *adj. f. pl. nom.* 8,27
(cel mai) mic: *s.m. sg. ac.* 13,15; 15,8

MIJLOC: s.n.
mijlocul: *sg. ac., în loc. prep.* ***în mijlocul/prin mijlocul*** 6,10, 12, 18; 11,15; 14,18; 16,4

MILĂ: s.f.
mila: *sg. nom./ac.* 7,4; 8,12, 17; 9,17; 13,18, 21
milă: *sg. ac.* 7,23; 10, 12
milii: *sg. gen., în sintagma* ***milii Domnului*** rezum. cap.8
milei: *sg. dat., în sintagma* ***milei Domnului*** 8, 13

MILOSTIV, -Ă: adj.
milostiv: *m. sg. nom.* 7,20

(a) MILUI: v. IV
miluiaște: *imperativ 2.sg.* 7,20

MINTE: s.f.
mintea: *sg. ac.* 15,1

(a se) MINUNA: v. I
(s-)au minunat: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,7

MINUNE: s.f.
minunile: *pl. ac.* rezum. cap.5

MIR: s.n.
mir: *sg. ac.* 10,3

(a se) MIRA: v. I
(să) mira: *ind. imp. 3.pl.* 10,14; 11,18

(a) MISTUI: v. IV
a mistui: *inf. prez.* rezum. cap.9; 11,12

(a se) MIȘCA: v. I
(să) vor mișca: *ind. viit.I. 3.pl.* 16,18

MIȘCARE: s.f.
mișcarea: *sg. ac.* 13,6
mișcare: *sg. ac.* 14,14

MITITEL, -EA: s.m./f.
mititeii: *s.m. pl. nom./ac.* 4,10; 7,16; 16,6

MITRĂ: s.f. „acoperământ al capului de formă specială, la vechile popoare orientale"
mitră: *sg. ac.* 10,3
mitra: *sg. ac.* 16,10

MOARTE: s.f.
moartea: *sg. ac.* rezum. cap.15; 16,30

MORT, MOARTĂ: adj./s.
(cei) morți: *s.m. pl. ac.* 11,10
mort: *adj. m. sg. ac.* rezum. cap.14

MOȘTENIRE: s.f.
moștenirea: *sg. nom.* 3,3
moștenire: *sg. ac.* 8,7

MUIERE: s.f.; var. (Înv.) **MUIARE**
muierile: *pl. nom./ac.* 4,8, 10; 7,16; 13,23; 15,15
muiare: *sg. nom.* 8,29; 11,19; 14,16
muiarile: *pl. ac.* 9,3
muieri: *pl. ac.* 10,18
muiere: *sg. ac.* 13,19

MULT, -Ă: adj./pron. nehot.
multe: *adj. f./n. pl. nom./ac.* 1,1; rezum. cap.2; 5,10, 22; 6,13; 7,18; 8,7, 22, 23
mult (foarte): *adj. n. sg. ac.* 2,10
multă: *adj. f. sg. ac.* 8,7
mult: *adj. m./n sg. ac.* 12,20; 16,30
(cei mai) mulți: *pron. nehot. m. pl. nom.* 5,22

MULȚIME: s.f.
mulțime: *sg. ac.* 2,8; rezum. cap.3; 9,16
mulțimea: *sg. nom./ac.* 5,3, 8; 7,4; 9,6, 9; 16,5

MULȚUMIRE: s.f.; var. (Înv. și pop.) **MULȚĂMIRE**
mulțămirea: *sg. ac.* rezum. cap.13

MULȚUMITĂ: s.f.; var. (Înv. și pop.) **MULȚĂMITĂ** (Înv. și pop.) „mulțumire”
mulțămită: *sg. ac.* rezum. cap.16

MUNTE: s.m.
munții: *pl. nom./ac.* 2,12; 3,3; 5,3, 23; 7,8; 16,5, 18
munți: *pl. ac.* 3,7; 4,6; 5,5, 28; 6,8; 7,5, 9
munților: *pl. gen.* 4,3, 6; 5,1
muntelui: *sg. gen.* 5,14; 6,9; 7,3
munte: *sg. ac.* 10, 11

(a) MURI: v. IV
murind: *gerunziu* 3,2; 7,16
să murim: *conj. prez. 1.pl.* 7,16
au murit: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,2, 3; 16,26, 28
moare: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.16

MURMURARE: s.f. (cf. **Indice** Iș)
murmurării: *sg. gen.* 8,24

N

(a se) NĂDĂJDUI: v. IV
(să) nădăjduia: *ind. imp. 3.sg.* 4,13
(să) nădăjduiesc: *ind. prez. 3.pl.* 6,15; 7,8; 9,9
nădăjduindu(-se): *gerunziu* 9,6
(mă) nădăjduiesc: *ind. prez. 1.pl.* 9,17
nădăjduia: *ind. imp. 3.pl.* 13,15
nădăjduiesc: *ind. prez. 3.pl.* 13,17

NĂDEJDE: s.f.
nădeajde: *sg. ac., în loc. adj.* ***de nădeajde*** 2,11

NĂSCUT, -Ă: s.m./f.
născuți: *s.m. pl. ac., în sintagma* ***cei mai mari născuți*** „bătrâni” 2,2

(a) NĂVĂLI: v. IV
au năvălit: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,10
năvălesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.14

NĂVĂLIRE: s.f.
năvălire: *sg. ac.* 14,2

NEADEVĂRAT, -Ă: adj.
neadevărat: *n. sg. ac.* 5,5

NEAM: s.n.
neamuri: *pl. ac.* 1,1; 3,13; 7,21
neamurile: *pl. dat.* (*cu prep.* ***la***) 1,8
neamurilor: *pl. dat. adn.* 4,10
neamul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.5; 5,29; 6,2, 11; 13,31
neamuri: *pl. gen.* (*cu prep.* ***a + multe***) 5,22
neamurile: *pl. nom./ac.* 8,20; 9,19
neam: *sg. ac.* 9,2
neamurilor: *pl. dat.* 11,6
neamului: *sg. gen./dat.* 13,25; 14,6; 16,20

NEASEMĂNAT, -Ă: adj.
neasămănată: *f. sg. ac.* 10,4
neasămânată: *f. sg. nom.* 14,18

NEATINS, -Ă: adj.
neatinsă: *f. sg. nom.* 12,11

NECAZ s.n.; var. (Reg.) **NĂCAZ**
năcazurile: *pl. ac.* 8,20; 13,25
năcazuri: *pl. ac.* 8,22, 23

(a se) NECĂJI: v. IV; var. (Pop.) **(a se) NĂCĂJI**
(să) năcăjesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.4
năcăjindu(-se): *gerunziu* rezum. cap.9

(a) NECINSTI: v. IV
necinstindu-: *gerunziu* 10, 12
ar fi necinstit: *cond. pf. 3.sg.* 11,2
au necinstit: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,28

NECREDINCIOS, -OASĂ: s.m./f.
necredincioșilor: *s.m. pl. gen.* 13,27

NEDREPTATE: s.f.
nedreptatea: *sg. nom./ac.* 5,21, 24
nedreptate: *sg. ac.* 7,19
nedreptățile: *pl. ac.* 7,20

NELEGIUIT: adv.
nelegiuit: 7,19

NENUMĂRAT, -Ă: adj.
nenumărată: *f. sg. nom./ac.* 2,8; 5,13

NEODIHNIRE: s.f. (aici) „zgomot”, „agitație” (cf. lat. *inquiētūdō, -inis* „neliniște”, „agitație”
neodihnire: *sg. ac.* 14,9

NEPRIETEN: s.m.; var. (Înv.) **NEPRIIATIN**
nepriiatinilor: *pl. gen.* 8,19, 20, 34; 13,24; 16,4
nepriiatinii: *pl. ac.* 13,22, 27

NERĂBDARE: s.f.
nerăbdarea: *sg. ac.* 8,24

(a) NESOCOTI: v. IV
va nesocoti: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,18

NESUFERIT, -Ă: adj.
nesuferită: *f. sg. nom.* 14,17

NEȘTIUT, -Ă: adj.
neștiută: *f. sg. nom.* 11,7

NOAPTE: s./adv.
noaptea: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***toată noaptea/toată zioa și noaptea*** 6,21; 7,5
noapte: *s.f. sg. ac.* 8,32; 13, 18, 27
noaptea: *adv.* rezum. cap.12; 12,5
nopțile: *adv.* 12,6

NOROD: s.n.
noroadele: *pl. nom./ac.* rezum. cap.2; 3,9; 15,15
norodul: *sg. nom./ac.* 4,8, 17; 5,5, 6, 17; 6,12, 14, 21; rezum. cap.7; 7,4; rezum. cap.8; 8,21, 32; 10,18; 11,2, 15; 13,26, 28; 14,1; 15,12, 13; rezum. cap.16; 16,22, 23, 24, 29
norodu: *sg. ac.* rezum. cap.5
norod: *sg. nom./ac.* 5,3; 11,8; 14,15; rezum. cap.15; 15,14
norodului: *sg. gen./dat.* 5,25; 6,6, 10, 16; 7,11, 15; 7,20; rezum. cap.9; 11,20; 12,8; 13,18, 23; 15,10; 16,4
norodul: *sg. dat.* (*cu prep.* ***la***) 14,6

NOU, NOUĂ: adj.
nou: *n. sg. ac.* 16,2, 10, 15

NUMĂR: s.n.
număr: *sg. nom.* 2,8; 15,8
numărul: *sg. ac.* 16,31

(a se) NUMĂRA: v. I
au numărat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,7
(să) număra: *inf. prez. fără* ***a*** 5,9

NUME: s.n.
numelui: *sg. gen./dat.* 7,24; 9,11, 15
numele: *sg. nom./ac.* 9,10; 10,8; 11,21; 13,25, 31; 16,2, 3

(a se) NUMI: v. IV
(să) va numi: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,21

O

OAIE: s.f.
oi: *pl. ac.* 2,8; 8,7; 11,15
oilor: *pl. gen.* 3,3

OASTE: s.f.
oastei: *sg. gen.* 1,4; rezum. cap.2; 2,4; 5,1, 3; 6,4; 7,17; 13,19; 14,11
oastelor: *pl. gen./dat.* 2,8; 5,27
oastea: *sg. nom./ac.* 2,11; 3,15; 4,13; 5,9, 13; 10,13; 15,1
oaste: *sg. ac.* 16,23

OBICEI: s.n.; var. (Înv. și reg.) **OBICEAI**
obiceaiul: *sg. ac.* 13,12; 14,6

(a) OBORÎ: v. IV; vezi **(a) DOBORÎ**

OBOSIT, -Ă: adj.
obosiți: *m. pl. nom.* 7,9, 22
obosit: *m. sg. nom.* 13,4

OBȘTE: s.f.
obște: *sg. ac., în loc. adj.* ***de obște*** 6,14

OCARĂ: s.f.
ocară: *sg. nom./ac.* 4,10; 5,18, 25; 7,12
ocara: *sg. ac.* 8,24

(a) OCĂRÎ: v. IV
să ocărască: *conj. prez. 3.sg.* 5,17

OCHI: s.m.
ochiul: *sg. nom.* 2,6
ochii: *pl. ac.* 2,6; 10,14, 17; 16,11
ochilor: *pl. gen.* 7,16; 9,13; 10,4; 12,14

(a) OCOLI: v. IV
ocolind: *gerunziu* 13,12

ODATĂ: adv. „deodată”, „în același timp”
odată: 7,12

(a se) ODIHNI: v. IV „a fi în stare de repaus”; „a se învoi”
(s-)au odihnit: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,14; 8,10

ODINIOARĂ: adv.; var. (Înv.) **ODÂNĂOARĂ**
odânăoară: 5,14

OLTAR: s.n.; var. (Înv. și reg.) **OLTARIU**
oltariul: *sg. ac., în sintagma* ***oltariul Domnului*** 4,9
oltariului: *sg. gen.* 9,11
oltariu: *sg. ac.* 16,2

OM: s.m.
oameni: *pl. nom./ac.* 3,8; 5,27
om: *sg. nom./ac.* 5,14; 6,3; 10,13
omul: *sg. nom./ac.* 8,15; 14,7
omului: *sg. gen./dat.* 8,15; 11,1
oamenii: *pl. nom.* 10,14; 11,5; 13,14
oamenilor: *pl. gen.* 13,25

OMENESC, -EASCĂ: adj.
omenească: *f. sg. ac.* rezum. cap.4

ORGAN: s.n. (Înv.) „instrument muzical”
organe: *pl. ac.* 15,15

ORZ: s.n.
orzu: *sg. ac.* 8,2

OSPĂȚ: s.n.; var. (Înv. și pop.) **USPĂȚ**
uspățu: *sg. ac.* rezum. cap.12
uspățul: *sg. ac.* 12,1

OSTAȘ: s.m.
ostașii: *pl. ac.* 2,2
ostași: *pl. nom.* 2,7; 7,2
ostașilor: *pl. gen./dat.* 7,1; 9,6

(a) OSTENI: v. IV
au ostenit *ind. pf.c. 3.sg.* 9,7

OSTENIT, -Ă: adj.
osteniți: *m. pl. nom.* 7,22

(a) OȘTI: v. IV
au oștit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,5; 5,16
oștind: *gerunziu* 4,13
a oști: *inf. prez.* rezum. cap.5
să oștim: *conj. prez. 1.pl.* 10,18

OVREI: s.m.
ovreiu: *sg. ac.* 10,12
ovreii: *pl. ac.* 15,2
ovrei: *pl. ac.* rezum. cap.16; 16,31

OVREIE: s.f.
ovreia: *sg. ac.* 12,10
ovreaia: *sg. ac.* 14,16

P

PACE: s.f.
pace: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu pace*** „pașnic”/**în pace** 5,4; 8,34

PAGUBĂ: s.f.
paguba: *sg. ac.* 3,2

PAS: s.m.
pași: *pl. ac.* 1,3

PAȘNIC, -Ă: adj.; var. **PACINIC, -Ă**
pacinic: *m. sg. nom.* 3,6

PAT: s.n.
pat: *sg. ac.* 13,4
patului: *sg. gen.* 13,6, 8

PATIMĂ: s.f.
patimi: *pl. ac.* 6,13

PAVĂZĂ: s.f.
pavezele: *pl. ac.* 4,13
pavăză: *sg. ac.* 5,16
paveze: *pl. ac.* 9,9

PAZĂ: s.f.
paza: *sg. nom.* 7,11

PĂCAT: s.n.
păcatele: *pl. ac.* 7,17; 8,18, 27; 11,8
păcatul: *sg. ac.* 11,15
păcat: *sg. ac.* 13,20

(a) PĂCĂTUI: v. IV
păcătuia: *ind. imp. 3.pl.* 5,21
păcătuit-am: *ind. pf.c. 1.pl.* 7, 19

PĂCIUIT: adv.
păciuit: 7,13

PĂGÂNĂTATE: s.f.
păgânătăţii: *sg. gen.* 14,6

PĂLICIUNE: s.f.
păliciunea: *sg. nom.* 6,5

PĂMÂNT: s.n.
pământul: *sg. gen.* (*redundant, prin prep.* ***împrotiva*** *+ prep.* ***a + tot***)*/dat.* (*cu* ***a +tot***) 1,12; 5,25; 6,4
pământul: *sg. ac.* 2,3; 3,14; 4,1; 5,7, 9, 10, 22; 11,21; 13,24; 16,25
pământului: *sg. gen.* 2,11, 13, 18; 3,7, 13; 5,29; 6,15; 7,17; 11,5
pământ: *sg. ac.* 7,4; 10,20; 11,19; 13,23, 29; 14,14, 16

(a) PĂRĂSI: v. IV
părăsând: *gerunziu* 5,8; 14,6
părăseşti: *ind. prez. 2.sg.* 6,15
au părăsit: *ind. pf.c. 3.pl.* 8, 18
părăseaşte: *ind. prez. 3.sg.* 13,17

PĂRĂTAI: s.n. (cf.**Indice** Nm)
părătaiului: *sg. gen.* 14,13
părătaiu: *sg. ac.* 14,14
părătaiul: *sg. ac.* 16,23

PĂRINTE: s.m.
părinţilor: *pl. gen.* 5,7, 8; 6,17; 7,17; rezum. cap.8; 8,18; 10,8
părinţii: *pl. nom./ac.* 7,19; 8,3, 21
părintele: *sg. nom.* 8,22

PĂSTOR: s.m.; var. (Înv.) **PĂSTORIU**
păstoriu: *sg. nom.* 11,15

(a) PĂTIMI: v. IV
să pătimim: *conj. prez. 1.pl.* 3,2
pătimim: *ind. prez. 1.pl.* 8,27

(a se) PĂTRUNDE: v. III
să (se) pătrundă: *conj. prez. 3.pl.* 13,28
au pătruns: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 16,7, 14

PĂTRUNS, -Ă: adj.
pătruns: *m. sg. nom.* 6,4

(a) PĂŢI: v. IV
vei păţi: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,6

(a se) PĂZI: v. IV
să păzească: *conj. prez. 3.pl.* 4,6
a (să) păzi: *inf. prez.* rezum. cap.7
era păzindu-: *ind. imp. perifr. 3.pl.* 7,5
au păzit: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,18

PĂZITOR, -TOARE: s.m./f.
păzitori: *s.m. pl. ac.* 7,9
păzitorilor: *s.m. pl. dat.* 13,13

PÂINE: s.f.; var. (Reg.) **PÂNE**
pâni: *pl. ac.* 10,5

(a) PÂNGĂRI: v. IV
a pângări: *inf. prez.* 9,11

PÂNGĂRIRE: s.f.
pângărire: *sg. ac.* 4,10
pângărirea: *sg. ac.* 13,20

PEDEAPSĂ: s.f.
pedepse: *pl. ac.* 6,6
pedeapse: *pl. nom.* 8,27

(a) PEDEPSI: v. IV
au pedepsit: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,7

PEDESTRAŞ: s.m.
pedestraşi: *pl. nom./ac.* 2,7; 7,2

PERS: s.m. (la pl.; înv.) "persan"
persii: *pl. nom.* 16,12

(a) PETRECE: v. III
să petreci: *conj. prez. 2.sg.* 6,18

PIATRĂ: s.f. "rocă"; "mineral cristalizat cu aspect frumos, cu culori variate, cu duritate mare, care se foloseşte, de obicei, la confecţionarea bijuteriilor"; "stâncă"
pietri: *pl. ac.* 1,2
pietri: *pl. ac., în sintagma* ***pietri scumpe*** 10,19; 15,14
pietrile: *pl. nom.* 16,18

PICIOR: s.n.
picioru: *sg. ac.* 5,12
picioarele: *pl. ac.* 6,9; 9,8; 13,30; 14,5
picioarelor: *pl. dat.* 10,3

PIEIRE: s.f.; var. **PIERIRE**
perirea: *sg. ac.* 3,2; 6,17; 8,27
perire: *sg. ac.* 6,3; 7,14; 11,12; 13,28

PIEPT: s.n.
pieptului: *sg. gen.* 3,11

(a) PIEPTĂNA: v. I
au teptânat: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,3

(a) PIERI: v. IV
vei peri: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,3
va peri: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,3
au perit: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,25
perit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 16,14

PILDĂ: s.f.
pilda: *sg. ac.* rezum. cap.8

(a) PLĂCEA: v. II
plăcând: *gerunziu* 2,4
va plăcea: *ind. viit.I. impers.* 3,6; 6,18; 12,6, 14
au plăcut: *ind. pf.c. impers./3.pl.* 7,10; 8,23; 9,15, 16; 11,3, 18

PLĂCINTĂ: s.f.
plăcinte: *pl. ac.* 10,5

PLĂCUT, -Ă: adj.
plăcută (foarte): *f. sg. nom.* 10,16

(a) PLÂNGE: v. III
plângând: *gerunziu* 8,17; 14, 14
au plâns: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,29

PLÂNGERE: s.f.
plângere: *sg. ac.* 6,14; 7,18
plângerea: *sg. ac.* 6,16

PLÂNS: s.n.
plânsuri: *pl. ac.* 7,20

(a) PLECA: v. I „a apleca”
plecându-: *gerunziu* 15,2

PLESNIRE: s.f.; var. **PLEZNIRE**
pleznire: *sg. ac.* 14,13

PLIN, -Ă: adj.
pline: *f. pl. ac.* 8,7
plină: *f. sg. nom., în sintagma* ***plină de zile*** „bătrână” rezum. cap.16

(a se) PLINI: v. IV
(să) plin: *inf. prez. fără* ***a*** 6,5
plinind: *gerunziu* 6, 16
plinindu(-să): *gerunziu* 7, 11
au plinit: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,18

POARTĂ: s.f.
porţile: *pl. ac.* 1,3; 13,13
poartă: *sg. ac.* 8,32
poarta: *sg. ac.* 10,6; 13,12
porţi: *pl. ac.* 10,10

(a se) POCĂI: v. IV
(s-)au pocăit: *ind. pf.c. 3.pl.* 5, 19

POCĂINŢĂ: s.f.
pocăinţă: *sg. ac.* 8,14

PODOABĂ: s.f.
podoabele: *pl. ac.* 10,3

POFTĂ: s.f.
poftă: *sg. ac.* 10,4
pofta: *sg. ac.* rezum. cap.12; 12,16

(a) POFTI: v. IV
poftesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.7

(a se) POGORÎ: v. IV; vezi **(a se) COBORÎ**

POM: s.m.
pomii: *pl. ac.* 2,17

POMENIRE: s.f.
pomenirea: *sg. nom.* 9,15

PONOSLU: s.n. „reproş”, „critică”
ponoslu: *sg. nom.* 8,28

PORUNCĂ: s.f.
porunca: *sg. ac.* 2,5

(a) PORUNCI: v. IV
poruncise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 2,7; 3,13; 4,7; 12,4
au poruncit: *ind. pf.c. 3.sg.* 3, 15; 5,9; 6,7, 13; 7,1, 6; 11,8, 12; 12,1, 6; 13,11, 16
porunceşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.6
să poruncească: *conj. prez. 3.sg.* 6,13
poruncea: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.7
poruncind: *gerunziu* 10,20
ai poruncit: *ind. pf.c. 2.sg.* 11,7
porunceşti: *ind. prez. 2.sg.* 12,2
voiu porunci: *ind. viit.I. 1.sg.* 13,28

POST: s.n. „postire”
posturi: *pl. ac.* rezum. cap.4; 4,8, 12
postul: *sg. ac.* 6,20

(a) POSTI: v. IV
postea: *ind. imp. 3.sg.* 8,6

POTRIVNIC, -Ă: s.m./f.; var. **PROTIVNIC, -Ă**
protivnicii: *s.m. pl. nom.* 4,14
protivnicul: *sg. ac.* 13,18

POVĂŢUITOR: s.m.; var. **POVĂŢUITORIU** (Înv.) „comandant”
povăţuitoriului: *sg. gen.* rezum. cap.15

(a) POVESTI: v. IV
povesteaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.5

PRADĂ: s.f.
pradă: *sg. ac.* 4,10; 5,18; 9,3; 10,12; 16,6
prada: *sg. ac.* 9,3; 15,7
prăzile: *pl. ac.* 15,8

PRAZNIC: s.n.
praznice: *pl. ac.* 8,12
praznic: *sg. ac.* 16,27, 31

(a) PRĂDA: v. I
au prădat: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,13, 16

(a se) PRĂZNUI: v. IV
(să) prăznuiaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.16
(s-)au prăznuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,24

PRAŞTIE: s.f.
praştii: *pl. ac.* rezum. cap.6; 6,8

PREAJMĂ: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **PREJMĂ**
preajma: *sg. ac., în loc. prep.* ***în preajma*** 2,13
prejma: *sg. ac., în loc. prep.* ***în prejma*** 4,5

PREOT: s.m.
preotului: *sg. gen.* rezum. cap.4
preotul: *sg. nom.* 4,5, 7
preoţii: *pl. nom.* 4,9
preotul: *sg. nom., în sintagma* ***preotul cel mare*** 4,11

PRICINĂ: s.f.
pricina: *sg. ac.* rezum. cap.6; rezum. cap.11
pricină: *sg. ac.* 6,13; 10,13; 11,3

PRIETEN: s.m.; var. (Înv.) **PRIIATIN**
priiatinul: *sg. nom.* 8,22

(a) PRIMI: v. IV
să priimească: *conj. prez. 3.pl.* 5,4
au priimit: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,24
priimeaşte: *imperativ 2.sg.* 11,4

PRIMPREJUR: adv.; var. **PPRINPREJUR**
prinprejur: 4,3; 7,10

(a se) PRINDE: v. III
prinzindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.2
a prinde: *inf. prez.* 5,11
(să) vor prinde: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,28
să prinze (sic!)**:** *conj. prez. 3.pl.* 6,7
prinză(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 9,13
(să) prinde: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.10
(s-)au prins: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,17
(să) va prinde: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,28

PRISOSIT: s.n.
prisosit: *sg. ac., în loc. adv.* ***de prisosit*** „(care este) din belşug” 2,8

(a) PRIVI: v. IV „a fi orientat spre”
priveaşte: *ind. prez. 3.sg.* 7,3

PROROC: s.m.
prorocii: *pl. ac.* 11,8

(a) PROROCI: v. IV
ai prorocit: *ind. pf.c. 2.sg.* 6,2

PROROCIE: s.f.
prorociia: *sg. nom.* 6,5

(a) PROSLĂVI: v. IV
[eşti] proslăvit: *pasiv ind. prez. 2.sg.* 16,16

PRUNC: s.m.
pruncii: *pl. nom./ac.* 4,9; 7,12
prunc: *sg. ac.* 14,4
prunci: *pl. ac.* 16,14

PSALM: s.m.
psalm: *sg. ac.* 16,2

(a se) PUNE: v. III
au pus: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,2, 3; 9,1; 10,3, 5; 16,4
puindu-: *gerunziu* 6,10
puind: *gerunziu* 7,4
pune: *imperativ 2.sg.* 7,9
pus-aţi: *ind. pf.c. 2.pl.* 8,13
ai pus: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,5
era puse: *ind. imp. 3.pl.* 12,1
să puie: *conj. prez. 3.sg.* 13,11
(s-)au pus: *ind. pf.c. 3.pl.* 16,8

(a) PUNE: v. III
pusă: *f. sg. nom.* 7,9

(a) PURCEDE: v. III
au purces: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,11; 6,8; 10,5

PURTĂTOR, -TOARE: s.m./f.
(ceale) purtătoare: *s.f. pl. ac.* (aici) „avere mobilă” 15,8

PURURI: adv.; var. **PURUREA**
pururea: 9,16; rezum. cap.16

PUSTIU: s.n.; var. **PUSTIE:** s.f.
pustiei: *sg. gen.* 2,13
pustiile: *pl. ac.* 5,14

(a) PUTEA: v. II
putea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 2,8; 4,5, 6; 5,9; 15,4
au putut: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,11; 5,14
ar fi putut: *cond. pf. 3.pl.* 3,13
vom putea: *ind. viit.I. 1.pl.* 5,25
pot: *ind. prez. 3.pl.* 5,27
a putea: *inf. prez.* 6,5; 7,9; 13,7
să poţi: *conj. prez. 2.sg.* 7,9
am putut: *ind. pf.c. 1.sg.* 8,30
va putea: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,13
voiu putea: *ind. viit.I. 1.sg.* 12,2
poate: *ind. prez. 3.sg.* 16,16

PUTERE: s.f.
putearea: *sg. nom./ac.* 1,4; 5,19; rezum. cap.9
puterea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.2; 3,13; 4,13; 13,25; 14,6
puterii: *sg. gen.* 2,7; 3,15; 5,24; 14, 10, 17
puteare: *sg. ac.* 3,7
puterile: *pl. ac.* 9,16

PUTERNIC, -Ă: adj./s.
putearnică: *adj. f. sg. ac.* 1,1
putearnic: *adj. m. sg. nom.* 11,6
(un) putearnic: *s.m. sg. ac.* 1,4
(cei) putearnici: *s.m. pl. ac.* 5,20
(cei) puternici: *s.m. pl. nom.* 5,28

PUŢIN, -Ă: adj.; var. (În v.) **PUŢÂN, -Ă**
puţân: *n. sg. ac., în loc. adv.* ***după putân [timp]*** 13,11

R

RANĂ: s.f.
rane: *pl. ac.* 5,10
rane: *pl. nom.* 5, 11
ranele: *pl. ac.* 13,24

RĂBDARE: s.f.
răbdare: *sg. ac.* rezum. cap.8

RĂBDĂTOR, -TOARE: adj.; var. **RĂDBĂTORIU**
răbdătoriu: *m. sg. nom.* 8,14

(a se) RĂCORI: v. IV
(s-)au răcorit: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,30

(a) RĂDICA: v. I; vezi **(a) RIDICA**

RĂMAS: s.n. (Neob.) „curaj” (cf. lat. *constantia, -ae*)
rămas: *sg. ac.* 9,14

RĂMAS, -Ă: adj.
rămasa: *adj. antep. f. sg. nom.* 8,4

(a) RĂMÂNE: v. III; var. **(a) RĂMÂNEA:** v. II
rămâind: *gerunziu* 4,12
veţi rămânea: *ind. viit.I. 2.pl.* 4,14
rămânea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 4,15; 8,5; 12,9
au rămas: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,13; 16,28
să rămâie: *conj. prez. 3.sg.* 9, 18
a rămânea: *inf. prez.* 12,1

RĂNIT, -Ă: s.m./f.
răniţii: *pl. ac.* 6,4

(a) RĂPI: v. IV
au răpit: *ind. pf.c. 3.pl.* 16,11

RĂPIRE: s.f.
răpire: *sg. ac.* 8,19

(a) RĂSĂRI: v. IV
au răsărit: *ind. pf.c. 3.sg., în sintagma* ***au răsărit zioa*** „s-au ivit zorile” 14,7

RĂSĂRIT: s.n. „est”; „început”
răsărit: *sg. ac.* 5,4
răsărit: *sg. ac., în sintagma* ***răsăritul zilii*** „începutul zilei”, „zorii zilei” 10,11

(a) RĂSIPI: v. IV; vezi **(a) RISIPI**

RĂSIPIRE: s.f.; vezi **RISIPIRE**

(a) RĂSPLĂTI: v. IV
va răsplăti: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,15

RĂSPLĂTIRE: s.f. (Înv.) „pedeapsă”
răsplătire: *sg. ac.* 6,17

(a) RĂSPUNDE: v. III
au răspuns: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,11; 10,12; 12,2, 13
răspunzând: *gerunziu* 5,5

(a) RĂSTURNA: v. I
să răstorn: *conj. prez. 1.sg.* 9,14
va răsturna: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,15

(a) RĂSUFLA: v. I
vei răsufla: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,4

(a) RĂSUNA: v. I
răsunând: *gerunziu* 15,3

RĂU, REA: adj./s.
reale: *s.f. pl. ac.* 7,13
rău: *s.n. sg. ac.* 11,1
rău: *adj. n. sg. ac.* 8,8

RĂZBOI: s.n.
războiu: *sg. ac.* 3,8; 4,4; 7,3, 5, 9; 14,3, 12, 16,14
războaiele: *pl. ac.* 5,22; 9,10; 16,3
războiului: *sg. gen.* 5,27

(a) RÂNDUI: v. IV
au rânduit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,9; 7,10; 10,4; 11,11; 12,1
aţi rânduit: *ind. pf.c. 2.pl.* 8,13
am rânduit: *ind. pf.c. 1.sg.* 8,31

RÂNDUIALĂ: s.f.
rânduiala: *sg. ac.* 9,5
rânduiala: *sg. ac., în sintagma* ***rânduiala lui Dumnezeu*** 11,16

RÂNDUIT, -Ă: adj.
rânduiţi: *m. pl. nom.* (aici) „uniţi” 8,16

RÂPĂ: s.f.
râpa: *sg. ac.* 7,3

RÂU: s.n.
râul: *sg. ac.* 1,9

RÂVNĂ: s.f.
râvna: *sg. ac.* 9,3

(a) RÂVNI: v. IV
au răvnit: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,3

REPEJUNE: s.f. „râu”; „puhoi (de apă)”
răpegiunea: *sg. ac.* 2,14
răpegiunile: *pl. ac.* 16,5

(a se) RIDICA: v. I; var. (Înv. şi pop.) **(a se) RĂDICA**
(s-)rădicat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,7
rădicaţi: *imperativ 2.pl.* 8,21
rădică: *imperativ 2.sg.* 9,11
au rădicat: *ind. pf.c. 3.pl,* 10,20
aşi fi rădicat: *cond. pf. 1.sg.* 11,2
să rădici: *conj. prez. 2.sg.* 13,7
rădicându-: *gerunziu* 14,14

(a se) RISIPI: v. IV; var. (Înv. şi rar) **(a se) RĂSIPI**
să răsâpească: *conj. prez. 3.sg.* 3,13
(s-)au răsipit: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,22; 8,25
era răsâpiţi: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 5,23
(te) vei răsipi: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,4

RISIPIRE: s.f.; var. **RĂSIPIRE**
răsipire: *sg. ac.* 4,10
râsipire: *sg. ac.* 5,23

RISIPIT, -Ă: adj.; var. (Înv. şi rar) **RĂSIPIT, -Ă**
răsâpiţi: *m. pl. nom.* 15,4

RISIPITOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Înv.) **RĂSIPITORIU** (Înv.) „nimicitor”, „distrugător”
răsipitoriu: *s.m. sg. ac.* 8,25

ROB, ROABĂ: s.m./f.
rob: *s.m. sg. ac.* 16,11

ROBIE: s.f.
robiia: *sg. nom.* 7,2
robie: *sg. ac.* 16,6

ROBIRE: s.f.
robire: *sg. ac.* 9,3

ROBIT, -Ă: adj.
robiţi: *m. pl. nom.* 5,22; 7,16

ROŞU, -IE: adj.
Roşie: *f. sg. ac., în s. propr.* ***Marea Roşie*** 5,14

RUDĂ: s.f.
ruda: *sg. ac.* 5,6

RUDENIE: s.f.
rudenia: *sg. nom.* rezum. cap.8

(a se) RUGA: v. I
rugându(-se): *gerunziu* 4,13; 7,4; 10,10
rugându(-să): *gerunziu* 4,15; 13,6
(să) ruga: *ind. imp. 3.sg./pl.* 4, 17; 12,8
rugând: *gerunziu* rezum. cap.6
(s-)au rugat: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,21
să (se) roage: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.8
roagă(-te): *imperativ 2.sg.* 8,29
(vă) rugaţi: *imperativ 2.pl.* 8,31, 32
(să) roagă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.9
rogu-: *ind. prez. 1.sg.* 9,3
(mă) rog: *ind. prez. 1.sg.* 9,17
(mă) voiu ruga: *ind. viit.I. 1.sg.* 11,14
a (să) ruga: *inf. prez.* 12,5
a ruga: *inf. prez.* 12,.6

RUGARE: s.f.
rugare: *sg. ac.* 4,8

RUGĂCIUNE: s.f.
rugăciuni: *pl. ac.* rezum. cap.4; 4,8, 12, 13
rugăciunile: *pl. ac.* 4,12; 6,14
rugăciunea: *sg. nom./ac.* 6,16; 9,16
rugăciune: *sg. ac.* 8,33; rezum. cap.12; 12,5; rezum. cap.13; 13,12

(a) RUPE: v. III
au rupt: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 14,14, 17

RUŞINE: s.f.
ruşine: *sg. ac.* 9,2

S

SABIE: s.f.
sabiei: *sg. gen.* 2,16; 7,17; 15,6

sabie: *sg. ac.* 5,16, 18; 7,9; 8,19; 9,2, 12; 13,28; 16,11
sabia: *sg. ac.* 5,28; 6,3; 9,11; 13,8; 16,6
sabiia: *sg. nom./ac.* 6,4; rezum. cap.13
sabiile: *pl. nom.* 6,6

SAT: s.n.
satele: *pl. ac.* 4,4

SĂGEATĂ: s.f.
săgeată: *sg. ac.* 5, 16; 7,8
săgeţile: *pl. ac.* 9,9

SĂGETĂTOR: s.m. „arcaş”
săgetători: *pl. nom.* 2,7
săgetătorii: *pl. ac.* 2,11

SĂLBĂTICIRE: s.f.
sălbăticirea: *sg. ac.* 3,11

SĂLTARE: s.f. „bucurie fără margini”; „veselie exuberantă”
sâltarea: *sg. ac.* 16,9

SĂRBĂTOARE: s.f.
sărbătorile: *pl. ac.* 8,6

(a) SĂRI: v. IV
au sărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,15

(a se) SĂTURA: v. I
(s-)ar sătura: *cond. prez. 3.pl.* 7,11

(a) SĂVÂRŞI: v. IV
săvârşind: *gerunziu* 6,20
să săvârşesc: *conj. prez. 1.sg.* 13,7

SÂMBĂTĂ: s.f. “ziua de odihnă la mozaici”; reprezintă echivalarea cuvântului *sabat*, “ziua a şaptea a săptămânii, în care orice activitate trebuia întreruptă, după cum însuşi Dumnezeu se odihnise în această zi, după încheierea actului creaţiei”
sâmbete: *pl. ac.* 8,6

SÂNGE: s.n.
sângele: *sg. ac.* 8,20; 11,11; 14,4, 14

(a) SCĂPA: v. I
a scăpa: *inf. prez.* 15,2

SCĂPARE: s.f.
scăparea: *sg. ac.* 13,20

(a) SCOATE: v. III
a scoate: *inf. prez.* 7,7
să scoată: *conj. prez. 3.pl.* 7,9
scoţând: *gerunziu* 13,9
scoţind: *gerunziu* 13,19

(a) SCRIE: v. III
au scris: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,5

(a se) SCULA: v. I
sculându(-să): *gerunziu* 7,23
(să) scoală: *ind. prez. 3.sg./pl.* 8,20; 16,20
(s-)au sculat: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,1; 12,15

SCUMP, -Ă: adj.
scumpe: *f. pl. ac., în sintagma* ***pietri scumpe*** 10,19; 15,14

SCURT, -Ă: adj.
scurt: *n. sg. nom.* 7,17

(a) SCUTURA: v. I
[fiind] scuturaţi: *pasiv gerunziu* 15,1

SEAMĂ: s.f.; var. (Pop.) **SAMĂ**
sama: *sg. ac.* 13,5

SEARĂ: s./adv.; (Pop.) **SARĂ**
sara: *adv.* 12,9
sară: *s.f. sg. nom.* 13,1

SECERIŞ: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **SĂCERIŞ**
săcerişului: *sg. gen.* 2, 17; 8,2

SEMĂNĂTURĂ: s.f.; var. (Pop.) **SĂMĂNĂTURĂ**
sămănăturile: *pl. ac.* 2,17

SETE: s.f.
seate: *sg. ac.* rezum. cap.7; 7,14; 16,13
seatii: *sg. gen.* 7,17

SFAT: s.n.
sfatului: *sg. gen.* 2,2
sfaturile: *pl. ac.* (aici) „adunare” 2,7
sfatul: *sg. nom./ac.* 6,19; 8,31; 9,18; 10,8; 15,1
sfat: *sg. ac.* 10,15

(a) SFĂRÂMA: v. I
sfarămi: *ind. prez. 2.sg.* 9,10
sfăramă: *ind. prez. 3.sg.* 16,3

(a se) SFĂTUI: v. IV
(să) sfătuiesc: *ind. prez. 3.pl.* 15,1

SFÂNT, -Ă: adj./s./
sfintele: *s.n. pl. nom.* „templele” 4,10; 5,23
sfinţilor: *s.m. pl. gen.* 6,15; 10,8
(ceale) sfinte: *s.n. pl. ac.* „templele”; „primele roade (menite Domnului)”, „pârga” 9,11; 11,12
sfinţilor: *pl. gen., în sintagma* ***după faţa sfinţilor*** 16,24
sfinte: *adj. f. pl. ac./gen..* 4,13; rezum. cap.16; 16,31
sfântă: *adj. f. sg. nom.* 8,29

(a se) SFÂRŞI: v. IV
sfârşind: *gerunziu* 6,16
sfârşindu(-să): *gerunziu* 6, 19
(s-)au sfârşit: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,11
(să) vor sfârşi: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,3

SFÂRŞIT: s.n.
sfărşitul: *sg. nom.* 7,17

(a se) SFII: v. IV
să (te) sfieşti: *conj. prez. 2.sg.* 11,1

SFINŢIRE: s.f.
sfinţirea: *sg. ac.* 9,18

(a) SIMŢI: v. IV
nesâmţind: *gerunziu* 14,14
să sâmţă: *conj. prez. 3.pl.* 16,21

SIMŢIRE: s.f.; var. **SÂMŢIRE**
sâmţirile: *pl. ac.* 4,2

SINGUR, -Ă: adj.
sângur: *m. sg. nom.* 3,13; 11,6
sângură: *f. sg. nom.* 13,3

SLAVĂ: s.f.
slava: *sg. ac.* 1,4

slavă: *sg. ac., în loc. v.* ***va da slavă*** 7,24
slava: *sg. voc., în sintagma* ***slava Ierusalimului*** 15,10
slavă: *sg. ac.* 16,27

(a) SLĂBĂNOGI: v. I; var. (Reg.) **(a) SLOBONOGI**
au slobonogit: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,8

(a) SLĂBI: v. IV (aici) „a stâlci", „a zdrobi" (cf. lat. *dēbilitō* „a stâlci", „a zdrobi", dar și: „a sfârși de puteri", „a slăbi")
slăbiia: *ind. imp. 3.pl.* 15,4

(a se) SLĂVI: v. IV
(să) slăvea: *ind. imp. 3.sg.* 1,4
să (ne) slăvim: *conj. prez. 1.pl.* 8,17

SLOBOD, -Ă: adj.
slobodă: *f. sg. ac.* 16,28

SLOBOZENIE: s.f.
slobozenie: *sg. ac.* 6,18; rezum. cap.12

(a) SLOBOZI: v. IV
au slobozit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 10,8; 16,28

SLOBOZIRE: s.f.
slobozirea: *sg. ac.* rezum. cap.9; 12,8; 13,20
slobozire: *sg. nom.* 12,5

SLUGĂ: s.f.
sluga: *sg. nom., în sintagma* ***sluga Domnului*** 4,13
slujile: *pl. nom./ac.* rezum. cap.6; 8,27; 10,20; 12,4
slugilor: *pl. gen./dat.* 6,7; 11,18
slugile: *pl. nom./ac.* 6,8; 9,6; 13,1
slujilor: *pl. dat.* 6,18; 9,3

SLUJBĂ: s.f.
slujbei: *sg. gen.* 3,2
slujba: *sg. ac.* 3,6; 5,11

(a se) SLUJI: v. IV
să slujim: *conj. prez. 1.pl.* 3,2
(te) slujească: *imperativ 2.sg.* 3,6
slujindu-: *gerunziu* 8,16
a sluji: *inf. prez.* 11,1
slujesc: *ind. prez. 3.pl.* 11,5
slujască: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 16,17

SLUJNICĂ: s.f.
slujnicele: *pl. ac.* 8,5
slujnica: *sg. nom./ac.* rezum. cap.10; 11,13, 14; 12,4, 19; 13,18, 20
sluginicii: *sg. gen.* 11,4
slujnicii: *sg. dat.* 13,5, 11

SLUJITOR, -TOARE: s.m./f.
slujitorilor: *s.m. pl. dat.* 12,10

SMARALD: s.n.; var. **SMARAGD**
smaragd: *sg. ac.* 10,19

SMERENIE: s.f.
smereniia: *sg. ac.* 6,15; 8,17

(a se) SMERI: v. IV
(să) smeresc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.4
au smerit: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,8
smerești: *ind. prez. 2.sg.* 6,15
să smerim: *conj. prez. 1.pl.* 8,16
va smeri: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,20
smerindu(-se): *gerunziu* rezum. cap.9

SMERIT, -Ă: adj./s.
smerit: *adj. m./n. sg. nom./ac.* rezum. cap.6; 8,16
smeriți: *adj. m. pl. nom.* 8,20
(celor) smeriți: *s.m. pl. gen.* 9,16
smeriții: *s.m. pl. nom.* 16,13

SNOP: s.m.; var. (Pop.) **ZNOP**
znopii: *pl. ac.* 8,3

SOARE: s.m.
soarele: *sg. nom.* 14,2

(a se) SOCOTI: v. IV
au socotit: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,5
socotești: *ind. prez. 2.sg.* 6,5
socotească: *imperativ 2.sg.* 6,15
socotesc: *ind. prez. 3.pl.* 7,9
să socotim: *conj. prez. 1.pl.* 8,27
socotiia: *ind. imp. 3.pl.* 10,14
(să) socotesc: *ind. prez. 3.pl.* 11,10

SOL: s.m.
soli: *pl. ac.* rezum. cap.1; 1,10; 15,5
solii: *pl. ac.* 3,1

SPAIMĂ: s.f.
spaimă: *sg. ac.* 13,29

(a) SPARGE: v. III „a distruge", „a nimici"
au spart: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,13, 14

SPĂIMÂNTAT, -Ă: adj.; var. **SPĂMÂNTAT, -Ă**
spământați: *m. pl. nom.* rezum. cap.3

(a se) SPĂLA: v. I
au spălat: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,3
(să) spăla: *ind. imp. 3.sg.* 12,7

(a se) SPÂNZURA: v. I „a atârna"; „a depinde" (cf. lat. *pendeō, -ēre* „a sta spânzurat", dar și: „a atârna de", „a depinde"; *suspendō, -ere* „a atârna", „a spânzura")
spânzură: *ind. prez. 3.sg.* 8,21
spânzura: *ind. imp. 3.sg.* 13,8
spânzurându(-se): *gerunziu* rezum. cap.14
spânzurați: *imperativ 2.pl.* 14,1
au spânzurat: *ind. pf.c. 3.pl.* 14,7

(a) SPORI: v. IV
au sporit: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,4

(a) SPRIJINI: v. IV
să sprijinească: *conj. prez. 3.pl.* 4,6

(a) SPUNE: v. III
să spuiu: *conj. prez. 1.sg.* 10,13
a spune: *inf. prez.* 11,14
va spune: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,15
voiu spune: *ind. viit.I. 1.sg.* 11,15
spuneți-: *imperativ 2.pl.* 5,3

(a) SPURCA: v. I
a spurca: *inf. prez.* 9,11; 13,20

SPURCĂCIUNE: s.f.
spurcăciunea: *sg. ac.* 9,2

(a) STA: v. I
a sta: *inf. prez. în sintagma* ***a sta împrotivă*** „a opune rezistență"; „a se opune" (cf. lat. *resistō, -ere*) 5,1, 19; 12,13
sta: *inf. prez. fără* ***a*** *în sintagma* ***sta împotivă*** 5,25, 27
sta: *ind. imp. 3.sg.* 8,2

veţi sta: *ind. viit.I. 2.pl.* 8,32
vei sta: *ind. viit.I. 2.sg.* 10,16
au stătut: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,15; 13,6; 14,13
să stea: *conj. prez. 3.sg.* 13,5; 16,17

STARE: s.f.
starea: *sg. ac.* 16,12

STĂPÂN, -Ă: s.m./f.
stăpânul: *s.m. sg. ac.* 10,15

(a) STĂPÂNI: v. IV
stăpânesc: *ind. prez. 3.pl.* 5,23

STĂTĂTOR, -TOARE: adj. „statornic"; „durabil"
stătătoriu: *n. sg. nom.* 8,31

STÂLP: s.m.
stâlpul: *sg. ac.* 13,8
stâlpi: *pl. ac.* 13,10

(a se) STÂMPĂRA: v. I; vezi **(a se) ASTÂMPĂRA**

STÂNGA: s.f.
stânga: *s.f. sg. ac., în loc. prep.* ***de-a stânga*** 2,12

STEBLĂ: s.f. (reg.) „cosiţele puse cunună pe cap"
steblele: *pl. ac.* 16,10

STRAISTĂ: s.f.; vezi **TRAISTĂ**

(a se) STRĂBATE: v. III
(să) va străbate: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,24

STRĂDANIE: s.f.
strădanie: *sg. ac.* rezum. cap.4
strădaniia: *sg. nom.* 11,6

STRĂIN, -Ă: adj.; var. **STREIN, -Ă**
streini: *m. pl. dat.* 8, 18

STRĂLUCIRE: s.f.
strălucire: *sg. ac.* 10,4

STRÂMT, -Ă: adj.
strâmtă: *f. sg. nom.* 4,6

STRÂMTORARE: s.f.; var. (Înv.) **STRÂMTORIRE**
strâmtorirea: *sg. ac.* rezum. cap.8

STRÂMTORAT, -Ă: adj. (aici) „tulburat", „speriat"
strâmtorat: *m. sg. nom.* 13,29

STRÂMTURĂ: s.f. „neajuns"; „lipsă"
strâmturile: *pl. ac.* 13,25

(a) STRICA: v. I
strâcă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3
au strâcat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,12

(a) STRIGA: v. I
au strâgat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,8, 10; 5,10; 7,18; 14,14
strâga: *ind. imp. 3.sg.* 9,1
a strâga: *inf. prez.* 10,1

STRIGARE: s.f.
strâgări: *pl. ac.* 7,20
strâgare: *sg. nom.* 14,18

SUFLET: s.n.
sufletele: *pl. ac.* 4,8; 8,16
sufletul: *sg. nom./ac.* 8,21; 10,15; 12,4, 18; 13,29; 16,11
sufletelor: *pl. gen.* 11,5
sufletului: *sg. dat.* 13,25

(a se) SUI: v. IV
(s-)au suit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,12; 5,23
să (ne) suim: *conj. prez. 1.pl.* 5,24, 28
să (să) suie: *conj. prez. 3.pl.* 7,1
(să) suia: *ind. imp. 3.sg.* 12,8
suindu(-să): *gerunziu* 13,16

SUIŞ: s.n.
suişurile: *pl. ac.* 4,6

SULIŢĂ: s.f.
suliţa: *sg. ac.* 11,2

SUNĂTOR, -TOARE: s.m./f.
sunători: *s.m. pl. ac.* 14,9

SUNET: s.n.
sunet: *sg. ac.* 14,7

(a se) SUPĂRA: v. I
(S-)au supărat: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,8

(a se) SUPUNE: v. III
supusease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 1,1
să supuie: *conj. prez. 3.sg.* 2,3
(să) supunea: *ind. imp. 3.pl., în sintagma* ***să supunea împrotivă*** „opuneau rezistenţă" 2,16
(să) supun: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.3
(s-) supune: *inf. prez. fără* ***a*** 3,13
să fii supus: *pasiv conj. prez. 2.sg.* 6,6
au spus: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,12
a (să) supune: *inf. prez.* 10,12
să spui *conj. prez. 1.sg.* 10, 13
spune: *imperativ 2.sg.* 11,3

SUPUS, -Ă: adj.
supuşi: *m. pl. nom.* 3,2; 5,24

SUS: adv.
sus: *adv. în sintagma* ***ceale mai din sus*** „partea superioară a casei" 8,5

SUTAŞ: s.m.
sutaşi: *pl. ac.* 7,10

Ş

ŞARPE: s.m.
şerpi: *pl. ac.* 8,25

(a) ŞEDEA: v. II
au şezut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,15; 7,5
şezând: *gerunziu* 10, 19
şezi: *imperativ 2.sg.* 12,17

ŞERB: s.m.
şerbii: *pl. nom.* 3,5

ŞOARECE: s.m.
şoarecii: *pl. nom.* 14,12

(a) ŞTI: v. IV
să ştiţi: *conj. pez. 2.pl.* 4,12
să ştie: *conj. prez. 3.sg.* 5,29
vei şti: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,4

ştim: *ind. prez. 1.pl.* 8,19
ştiu: *ind. prez. 3.pl.* 9,10
să ştii: *conj. prez. 2.sg.* 10,16
(să) ştiu: *ind. prez. 3.pl.* 11,9

T

TABĂRĂ: s.f.
tabăra: *sg. ac.* 9,6, 7; 13,12; 15,7; 16,4
taberilor: *pl. ac.* 14,18
taberile: *pl. nom.* 16,13

TAINĂ: s.f.
taina: *sg. ac.* 2,2
tainã: *sg. ac., în loc. adj.* ***de tainã/****loc. adv.* ***în tainã*** 8,5; 13,6

TARE: adj./adv./s.
tari: *adj. m. pl. ac.* 3,8
tare: *adv.* rezum. cap.12
(cel) tare: *s.m. sg. nom.* 16,8

TATĂ: s.m.; var. (Înv. şi pop.) **TĂTÂNE**
tătâni-mieu: *sg. ac.* 9,2

(a) TĂCEA: v. II
tăcuse: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 7,22
au tăcut: *ind. pf.c. 3.pl.* 13,16

TĂCERE: s.f.
tăceare: *sg. nom.* 13,16

(a se) TĂIA: v. I
au tăiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,16; 3,12; 13,10, 27
a tăia: *inf. prez.* 2,17
tăind: *gerunziu* (aici) „întrerupând" rezum. cap.7
a (se) tăia: *inf. prez.* (aici) „a întrerupe" 7,6
să (se) taie: *conj. prez. 3.sg.* 9,12
taie: *ind. prez. 3.sg./pl.* rezum. cap.13; rezum. cap.15
tăindu(-se): *gerunziu în loc. v.* ***tăindu-se înprejur*** rezum. cap.14
au tăiat: *ind. pf.c. 3.sg., în loc. v.* ***au tăiat împregiur*** 14,6
a fi tăiat: *pasiv inf. prez.* 15,1
tăiatu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,11

TĂIAT, -Ă: adj.
tăiate: *f. pl. ac.* 1,2

TĂINUIT, -Ă: adj.
tăinuită: *f. sg. nom.* 11,7

TĂRIE: s.f.
tăriii: *sg. gen.* 16,5

TĂRIME: s.f. (aici) „întărătură", „fortificaţie"
tărimea: *sg. ac.* 2,12

TĂVĂLIT, -Ă: adj.
tăvălit: *m. sg. nom./ac.* 14,4, 14

TÂLHĂRIE: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **TĂLHĂRIE**
tălhărie: *sg. ac.* 8,19

TÂNĂR, -Ă: s.m./f.
tinerii: *s.m. pl. nom./ac.* 7,12; 15, 15; 16,6
tineri: *s.m. pl. ac.* 16,8

TÂNGUIRE: s.f.
tânguire: *sg. ac.* 6,14

TÂRSÂNĂ: s.f.; var. (Înv.) **TĂRSINĂ;** (Înv. şi reg.) **TÂRSINĂ;** (Reg.) **TĂRSÂNĂ**
târsine: *pl. ac.* 4,9
tărsână: *sg. ac.* 4,9
tărsâne: *pl. ac.* 4, 16
tărsină: *sg. ac.* 8,6
târsină: *sg. ac.* 9,1
târsina: *sg. ac.* 10,2

TEACĂ: s.f.
teacă: *sg. ac.* 13,9

TEMĂTOR, -TOARE: adj.
temătoare: *f. sg. nom., în sintagma* ***temătoare de Dumnezeu*** 8,29

(a se) TEME: v. III
temându(-se): *gerunziu* rezum. cap.4
(s-)au temut: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,1
(să) temea: *ind. imp. 3.sg.* 8,8
(să) tem: *ind. prez. 3.pl.* 16,19

TEMEI: s.n.
temeiuri: *pl. ac.* 16, 18

TEMERE: s.f.
teamere: *sg. nom.* 12,12

TESTAMENT: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **TESTAMÂNT**
testamântul: *sg. ac.* 9, 18

TICĂLOS, -OASĂ: adj.
ticăloasa: *f. sg. nom.* 9,17

TINĂ: s.f.
tină: *sg. ac.* 5,10

TINERIME: s.f.
tinerimea: *sg. ac.* 7,2
tinerime: *sg. ac.* 15,6

TOBĂ: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **DOBĂ**
dobe: *pl. ac.* 3,10; 16,2

(a se) TOPI: v. IV
(să) vor topi: *ind. viit.I. 3.pl.* 16,18

(a) TRAGE: v. III
să tragă: *conj. prez. 3.pl.* „să suporte" rezum. cap.7
au tras: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,3

TRAISTĂ: s.f.; var. **STRAISTĂ**
straistă: *sg. ac.* 13, 19
traista: *sg. ac.* 13,11

(a) TRĂI: v. IV
trăind: *gerunziu* 3,2; 7,16

TRÂMBIŢĂ: s.f.
trâmbiţele: *pl. ac.* 15,3

(a) TREBUI: v. IV
ar trebui: *cond. prez. impers.* 11,12
trebuie: *ind. prez. impers.* 8,22

(a) TRECE: v. III
trecând: *gerunziu* 2,12; 3,14; 7,25; 8,9
au trecut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,14; 5,12; 8,23; 10,10; 13,12
va treace: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,4
să treacă: *conj. prez. 3.sg.* 12,11

TRECERE: s.f.
treacerea: *sg. ac.* 2,9; 4,5

(a) TREPĂDA: v. I; var. (Înv. și reg.) **(a) TRĂPĂDA**
trăpădând: *gerunziu* 14,9

TRIBUN: s.m.; var. (Înv.) **TRIVUN**
trivunii: *pl. nom.* 14, 11

(a se) TRIMITE: v. III
trimite: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1
trimițindu(-se): *gerunziu* rezum. cap.1
au trimis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,7, 10, 11; 3,1; 4,3; 8,9; 11,13, 20; 15,5, 6
(să) trimite: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2
sânt trimisă: *pasiv ind. prez. 1.sg.* 11,17
trimis-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 16,17

TRIMITERE: s.f.
trimitere: *sg. ac.* 2,7

TRON: s.n.; var. **THRON;** formă latinizantă (cf. lat. *thronus, -i*)
thronul: *sg. ac.* 1,12

TRUFAȘ, -Ă: s.m./f.
(cei) trufași: *s.m. pl. nom.* 9,16

(a se) TRUFI: v. IV
(să) trufesc: *ind. prez. 3.pl.* 9,9

TRUFIE: s.f.
trufiia: *sg. ac.* 8,17
trufia: *sg. nom.* 9,12
trufiii: *sg. gen.* 13,28

TRUNCHI: adj. inv. (Înv. și rar) „lipsit de ceva" (cf. infra **TRUP**)
trunchiu: 13, 10

TRUP: s.n.
trupul: *sg. dat.* (*cu prep.* ***a + tot***) 7,16
trupul: *sg. ac.* 10,3; 14,14
trupul: *sg. ac., în sintagma* ***trupul trunchiu*** „trupul ciuntit,mutilat" 13,10

(a se) TULBURA: v. I; var. (Înv.) **(a se) TURBURA**
(s-)au turburat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,17; 14,17
să turbure: *conj. prez. 3.sg.* 16,30

TULBURARE: s.f.; var. (Înv.) **TURBURARE**
turburare: *sg. ac.* 14,16

TURMĂ: s.f.
turme: *pl. ac.* 2,8
turmele: *pl. nom.* 3,3

TURN: s.n.
turnurile: *pl. ac.* 1,2
turnurilor: *pl. gen.* 1,3

Ț

ȚARĂ: s.f.
țările: *pl. ac.* rezum. cap.1

ȚARINĂ: s.f.
țarină: *sg. ac.* 8,3

ȚEREMONIE: s.f.; vezi **CEREMONIE**

(a) ȚESE: v. III
era țăsut: *pasiv ind. imp. 3.sg.* 10, 19

(a) ȚINE: v. III
ținut-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,8
au ținut: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,11
ținutu(-)-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* (aici) „ai cruțat", „ai salvat" 10,15

ȚINUT: s.n.
ținutul: *sg. dat.* (*cu prep.* ***la***) 1,9
țânuturile: *pl. ac.* 1,12; 3,9; 5,20
țânututilor: *pl. gen.* rezum. cap.3
țânuturile: *pl. gen.* [*cu prep.* ***a + toate***] 3,1
ținuturi: *pl. ac.* 7,2
ținuturile: *pl. ac.* 11,6; 15,5
țînututl: *sg. nom.* 15,6

U

(a) UCIDE: v. III
a ucide: *inf. prez.* 5,26; 6,12, 13
vei ucide: *ind. viit.I. 2.sg.* 7,9
să ucigă: *conj. prez. 3.pl.* 11,11
au ucis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 13,18; 16, 14
va ucide: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,6

(a se) UITA: v. I
(Te) uită: *imperativ 2.sg.* 6,15; 13,7
să (Se) uite: *conj. prez. 3.sg.* 8,32
uită(-Te): *imperativ 2.sg.* 9,6
a (Te) uita: *inf. prez.* 9,6
(Te-)ai uitat: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,7
uitându(-să): *gerunziu* 10,20

UITARE: s.f.
uitare: *sg. ac., în sintagma* ***dăruire de uitare*** (cf. supra **DĂRUIRE**) 16,23

(a) UMBLA: v. I
să umble: *conj. prez. 3.pl.* 5,22

UNEALTĂ: s.f. (aici) „obiecte casnice"
unealtele: *pl. ac.* 15,14

(a se) UNGE: v. III
(s-)au uns: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,3
uns-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,10

UNSOARE: s.f.
unsoare: *sg. ac.* 16,10

UNTDELEMN: s.n.; var. **UNT DE LEMN**
untul de lemn: *sg. ac.* 10,5
untdelemn: *sg. ac.* 11,12

URÂT: adv.
urât: 12,11

URCIOR: s.n.
urciorul: *sg. ac.* 10,5

URECHE: s.f.
urechile: *pl. ac.* 14,14

URGIE: s.f.
urgiia: *sg. nom./ac.* 3,2; 8,12; 13,28
urgie: *sg. ac.* 5,2

(a) URGISI: v. IV
au urgisit: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,4
să urgisesc: *conj prez. 1.sg.* 9,14

URIAŞ: s.m.
uriaşi: *pl. nom.* 16,8

(a) URÎ: v. IV
ureaşte: *ind. prez. 3.sg.* 5,21

(a) URLA: v. I
urlând: *gerunziu* 15,3
au urlat: *ind. pf.c. 3.pl.* 11,13

URLARE: s.f.
urlare: *sg. nom./ac.* 7,18; 14,7

(a) URMA: v. I
a urma: *inf. prez.* 5,7
am urmat: *ind. pf.c. 1.pl.* 8,18
vei urma: *ind. viit.I. 2.sg.* 11,4

URMARE: s.f. (aici) „urmaş"
urmarea: *sg. nom.* 14,6

URMĂ: s.f.
urmă: *sg. ac., în loc. adv.* ***mai pre urmă*** rezum. cap.16

URMĂTOR, -TOARE: s.m./f. „urmaş"
următorilor: *s.m. pl. dat.* 5,13

URŞINIC: s.n. (Înv.) „purpură"
urşinic: *sg. ac.* 10,19

USCAT, -Ă: adj.
uscat: *n. sg. ac.* 5,12
uscaţi: *m. pl. nom.* 16,13

USCĂCIUNE: s.f.
uscăciunea: *sg. ac., în sintagmele* ***uscăciunea seatii/uscăciunea apei*** „lipsa apei" (traducere întocmai a sintagmelor lat. *ariditate sitis/ariditate aquae*) 7,17; 11,10

USPĂŢ: s.n.; vezi **OSPĂŢ**

UŞĂ: s.f.
uşile: *pl. ac.* 13,1

V

VALE: s.f.
valea: *sg. ac.* 12,7; 13,12
vălile: *pl. ac.* 16,5

VAS: s.n.
vasul: *sg. ac.* 10,5
vasele: *pl. ac., în sintagma* ***vasele ceale de oaste*** „echipamentul de război" 16,22

VĂDUVĂ: s.f.
văduva: *sg. nom.* 8,1
văduvă: *sg. nom.* 8,4
văduvei: *sg. dat.* 9,3

VĂDUVIRE: s.f.
văduvirii: *sg. gen.* 10,2; 16,9

(a) VĂRSA: v. I „a revărsa"
au vărsat: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,14

VĂRSAT, -Ă: adj.
vărsat: *m. sg. nom.* (aici) „scăldat" 7,23
vărsate: *f. pl. ac.* 8,14

VĂTĂMĂTOR, -TOARE: adj.
vătămători: *m. pl. nom.* 9,2

VÂRF: s.n.
vârfurile: *pl. ac.* 4,3
vârful: *sg. ac.* 7,3

VÂRTOS: adv.
(mai) vârtos: 2,5; 6,17; 7,7; 8,12

VÂRTUTE: s.f.
vărtutea: *sg. nom./ac.* 4,13; 5,3; 10,8; 13,22; 16,16
vărtute: *sg. ac.* 5,27
vârtutea: *sg. nom./ac.* 6,15, 17; 9,11, 16; 11,5
vârtute: *sg. ac.* 9,14; 10,4; 13,13
vărtutei: *sg. dat.* 16,26

VEAC: s.n.
veacul: *sg. dat.* (*cu* ***a + tot***) 11,6
veac: *sg. ac., în loc. adv.* ***în veac/până în veac*** 13,21, 25; 15,11; 16,21

(a se) VEDEA: v. II
vezi: *imperativ 2.sg.* 6,15
să vezi: *conj. prez. 2.sg.* 6,17
văzind: *gerunziu* 7,4
(să) vedea: *ind. imp. impers.* 7,7
vom vedea: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,16
văzând: *gerunziu* 10,7, 19; rezum. cap.13; 13,29; 14,6, 8, 14
văzându-: *gerunziu* 15,3
să vază: *conj. prez. 3.pl.* 15,9

VEDERE: s.f.
vederea: *sg. ac.* 6,12
vedeare: *sg. ac.* 8,7; 11,19

(a se) VENI: v. IV
(să) vine: *ind. prez. impers.* 1,9
au venit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,12, 14; 3,14; 6,10; 7,3; 8,3, 10; 13,12, 27; 14,11; 15,9; 16,22
venind: *gerunziu* 3,1, 9; 10,6; 11,15; 14,9; 15,2
vino: *imperativ 2.sg.* 3,6
va veni: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,25; 8,10; 13,15
vii: *ind. prez. 2.sg.* 10,11
a veni: *inf. prez.* 11,3
să vie: *conj. prez. 3.sg.* 12,2
vine: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.16
venit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,5

VERGURĂ: s.f.
vergurii: *sg. gen.* 9,2
vergurile: *pl. ac.* 15,15; 16,6

VESEL, -Ă: adj.
veasel: *m./n. sg. nom.* 12,20; 16,24

(a se) VESELI: v. IV
să (se) veselească: *conj. prez. 3.sg.* 10,8

VESELIE: s.f.
veselie: *sg. ac.* 12,12, 17
veseliia: *sg. voc., în sintagma* ***veseliia lui Israil*** 15,10
veseliii: *sg, gen.* 16,9

(a se) VESTI: v. IV
(s-)au vestit: *ind. pf.c. impers.* 5,1; 11,6

să vestească: *conj. prez. 3.sg.* 5,13
ai vestit: *ind. pf.c. 2.sg.* 6,17
voiu vesti: *ind. viit.I. 1.sg.* 8,33
vestind: *gerunziu* 10,16
(să) vestească-te: *ind. prez. 3.sg.* 11,6
a vesti: *inf. prez.* 11,17

VESTIT, -Ă: adj.
vestită (foarte): *f. sg. nom.* 8,8

VEŞMÂNT: s.n.; var. (Reg.) **VĂJMÂNT**
vejmintele: *pl. ac.* 10,2, 3; 14,14, 17
vâjmântul: *sg. ac.* 12,15; 16,9
văjmântul: *sg. ac.* 16,9

VIAŢĂ: s.f.
vieţii: *sg. gen.* 8,6; 12, 14; 16,26, 30
viiaţa: *sg. ac.* 12,20

VIE: s.f.
viile: *pl. ac.* 2, 17

VIERME: s.f.
viermi: *pl. ac.* 16,21

(a) VIERSUI: v. IV; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la 1794.
viersuiţi: *imperativ 2.pl.* 15,2

VIN: s.n.
vin: *sg. ac.* 10,5; 11,12; 12,12, 20; 13,2

VINĂ: s.f.
vina: *sg. nom.* 12,2

(a) VINDE: v. III
au vândut: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,13

VISTIERIE: s.f.
vistieriia: *sg. ac.* rezum. cap.12

VITĂ: s.f.
vitele: *pl. ac.* 11,11
vite: *pl. ac.* 15,8

VIU, VIE: adj.
viu: *m./n. sg. nom.* 11,5; 12,4; 13,20
vie: *f. sg. nom.* 11,5

VIZUINĂ: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **VIEZUNIE**
viezuniile: *pl. ac.* 14,12

(a) VOI: v. IV
ai voit: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,5
să voiască: *conj. prez. 3.sg.* 12,10

VOIE: s.f.
voia: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu voia*** rezum. cap.3
voie: *sg. ac., în loc. adv.* ***de voie*** 7,15

VOIEVOD: s.m.; var. (Înv. şi pop.) **VOIVOD**
voievozii: *pl. ac.* 2,2, 7; 5,2
voievodul: *sg. nom.* 5,5; rezum. cap.7
voivozilor: *pl. gen.* 7,10
voivozii: *pl. ac.* 10,18; 14,4, 11

VORBĂ: s.f.
vorba: *sg. ac.* 8,21

(a) VORBI: v. IV
a vorbi: *inf. prez.* 5,26
vorbea: *ind. imp. 3.sg.* 15,2

(a) VREA: v. II
nevrând: *gerunziu* 7,12
vrând: *gerunziu* rezum. cap.1
au vrut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,7; 10,12; 11,1
vrea: *ind. imp. 3.pl.* 5,11
ar fi vrut: *cond. pf. 3.sg.* 6,12
vreau: *ind. prez. 1.sg.* 8,33
vreau: *ind. prez. 3.pl.* 11,12

VREDNIC, -Ă: adj.
vrednicile: *adj. antep. f. pl. ac.* 6,6

VREDNICIE: s.f.
vrednicie: *sg. ac.* 10, 18

VREME: s.f.
vreamea: *sg. ac.* rezum. cap.8; 16,30
vreme: *sg. ac.* 8,13
vreame: *sg. ac.* 16,31

VRERE: s.f.
vrearea: *sg. ac.* 8,13, 17; 9,16

Z

(a) ZĂBOVI: v. IV
zăbovind: *gerunziu* 13,20

(a) ZĂCEA: v. II
zăcuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 10,1
zăcea: *ind. imp. 3.sg.* 13,4; 14,14
zăcând: *gerunziu* 14,14
zace: *ind. prez. 3.sg.* 14,16

(a se) ZĂDUŞI: v. IV „a cloco ti"; cuvântul nu este înregistrat în MDA.
(s-)au zăduşit: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,29

ZĂVEAZĂ: s.f.; var. (Înv.) **ZĂVASĂ**
zăvasă: *sg. ac.* 10,19
zăvasa: *sg. ac.* 13,10, 19

ZBICI: s.n.; vezi **BICI**

(a) ZDROBI: v. IV
va zdrobi: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,5

ZI: s.f.
zioa: *sg. nom./ac.* 2,1; 14,7; rezum. cap.16; 16,31
zilele: *pl. ac.* 2,17; 6,11; 8,2, 6; 12,14, 18; rezum. cap.16; 16,26
zile: *pl. nom./ac.* 3,15; rezum. cap.7; 7,11, 23, 25; 8,10, 32, 34; 12,6; 15,13; 16,25, 27, 29
ziua: *sg. ac., în loc. adv.* ***toată ziua*** 6,16
zi: *sg. nom./ac.* 7,1, 11; rezum. cap.8; 8,9, 13; rezum. cap.12; 12,10; 14,6; 16,31
zioa: *sg. ac., în loc. adv.* ***toată zioa şi noaptea*** 7,5
zilele: *pl. ac., în loc. adv.* ***în toate zilele*** 7,11
zilii: *sg. gen.* 10,11
zile: *pl. ac., în sintagma* ***plină de zile*** „bătrână" rezum. cap.16
zua: *sg. ac., în sintagma* ***zua judecăţii*** 16,20
zilelor: *pl. gen.* 16,31

(a se) ZICE: v. III
au zis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,3, 5; 3,1; 5,3, 5; 6,1, 13; 7,13, 18, 23; 8,10, 28, 30; 10,9, 15, 18; 11,1, 4, 20; 12,2, 3, 4, 10, 12, 17, 18; 13,5, 9, 13, 17, 22, 23, 26, 27; 14,1, 11, 16; 15,12
zicând: *gerunziu* 4,12; 5,26; 6,2, 15, 17; 7,8, 18; 9,1; 10,8, 11, 13; 13,7, 8, 19, 28; 15,10; 16,1
voiu zice: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,5
zice: *ind. prez. 3.sg.* 5,27
(să) zice: *ind. prez. 3.sg.* 7,3

să zică: *conj. prez. 3.sg.* 7,21
să zicem: *conj. prez. 1.pl.* 8,17
aţi zis: *ind. pf.c. 2.pl.* 8,32
(s-)au zis: *ind. pf.c. impers./3.pl.* 11,16; 13,30
zicea: *ind. imp. 3.pl.* 11,18
să zic: *conj. prez. 1.sg.* 12,13
zis-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,6
ai zis: *ind. pf.c. 2.sg.* 16,17

ZID: s.n.
zidurile: *pl. ac.* 1,2; 14,1
ziduri: *pl. ac.* 4,4; 7,7; 14,7
zidul: *sg. ac.* 5,12; rezum. cap.14
zidurilor: *pl. gen.* 13,13

(a se) ZIDI: v. IV
zideaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1
au zidit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,1; 13,24
(s-)au zidit: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,17

ZIDIRE: s.f.
zidirea: *sg. ac.* 5,10
zidirea: *sg. gen.* (*cu prep.* ***a + toată)***, *în sintagma* ***Domnul a toată zidirea*** 9,17

ZIDITOR: s.m. (art.) „Dumnezeu”
Ziditoriul: *sg. nom.* 9,17

ZNOP: s.m.; vezi **SNOP**

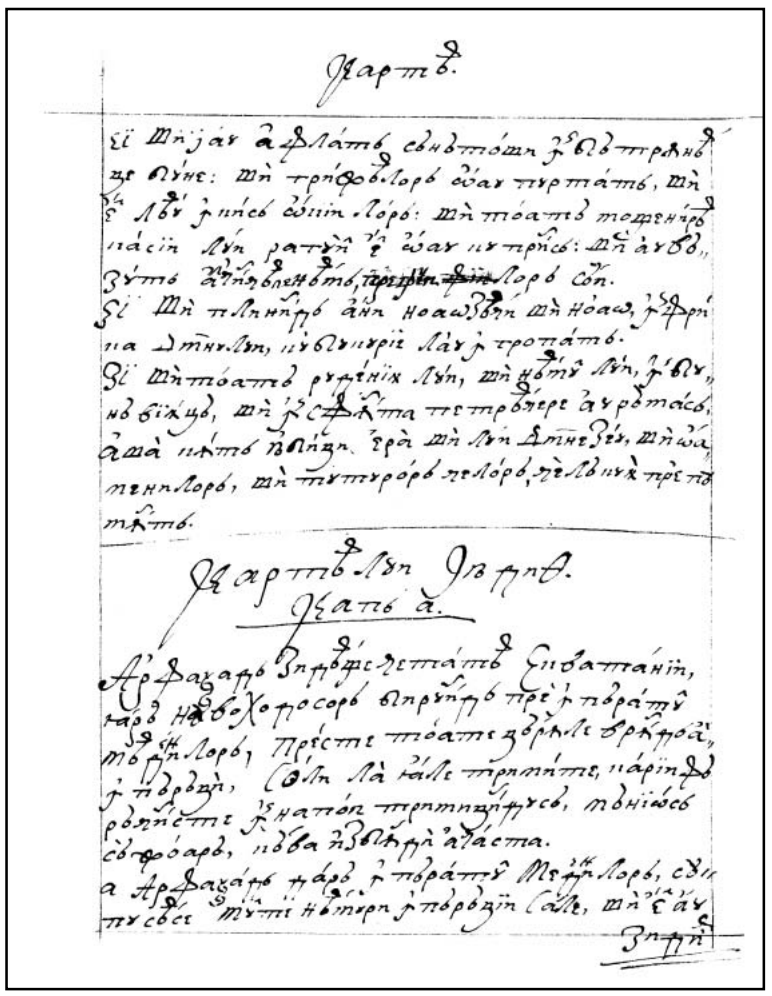

479v

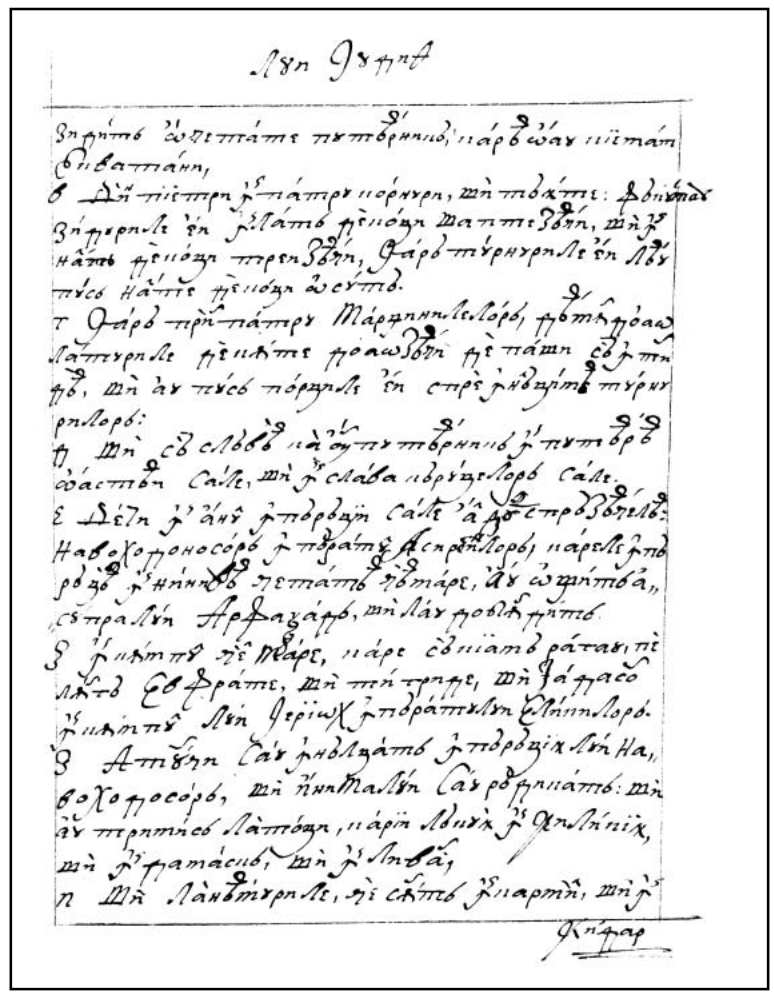

480r

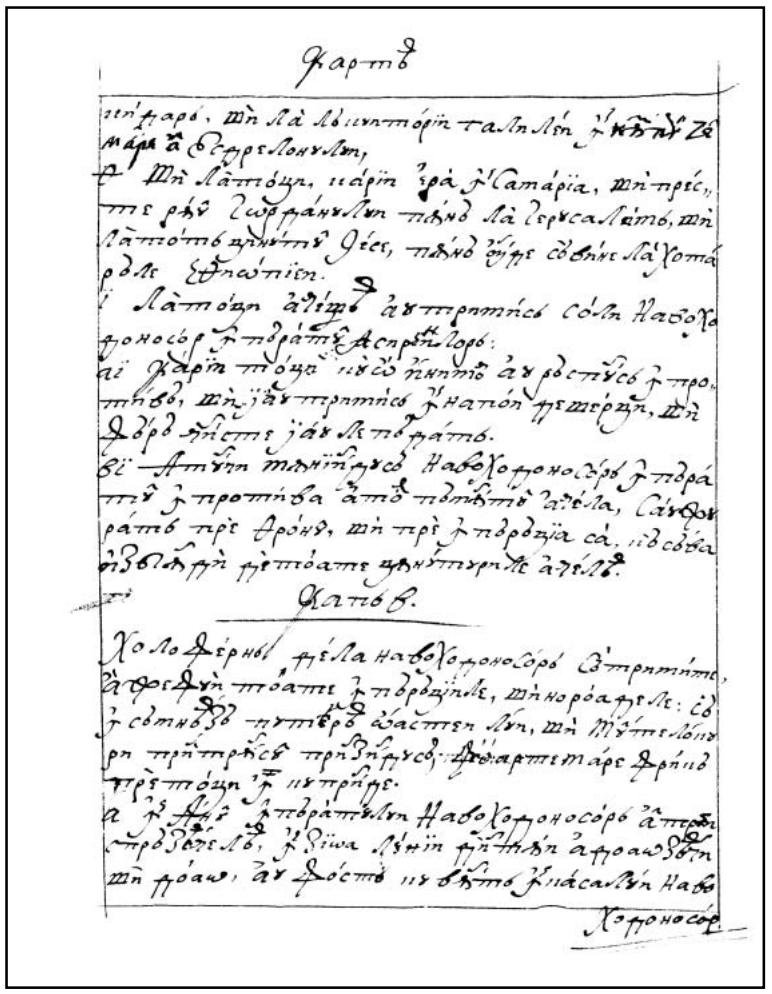

480v

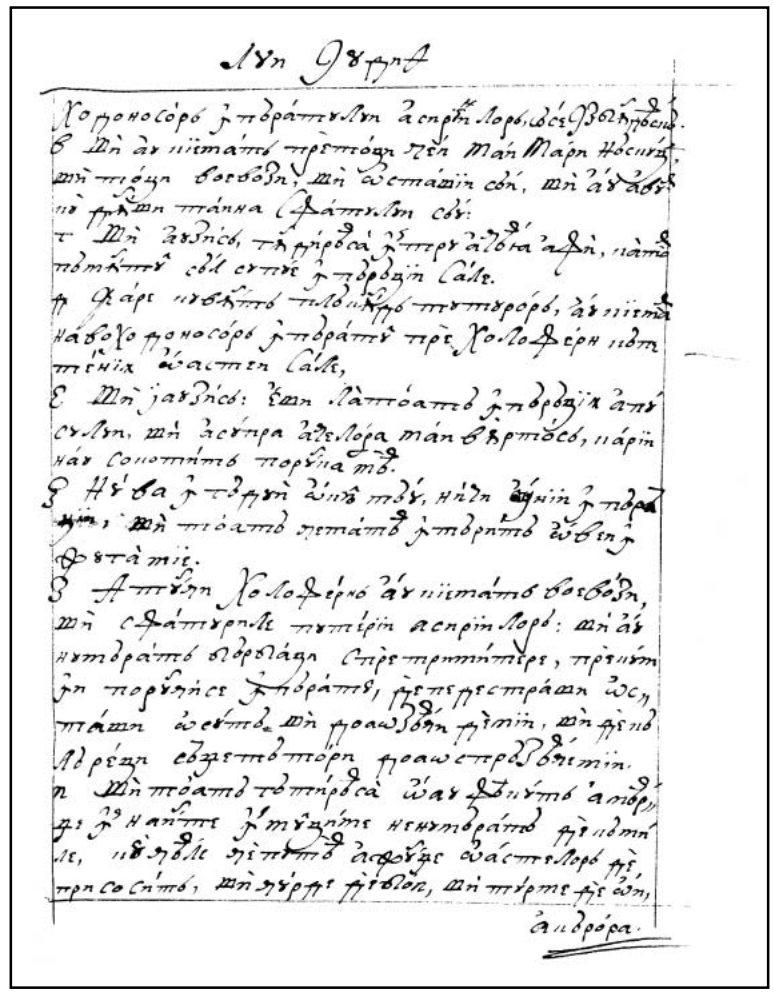

481r

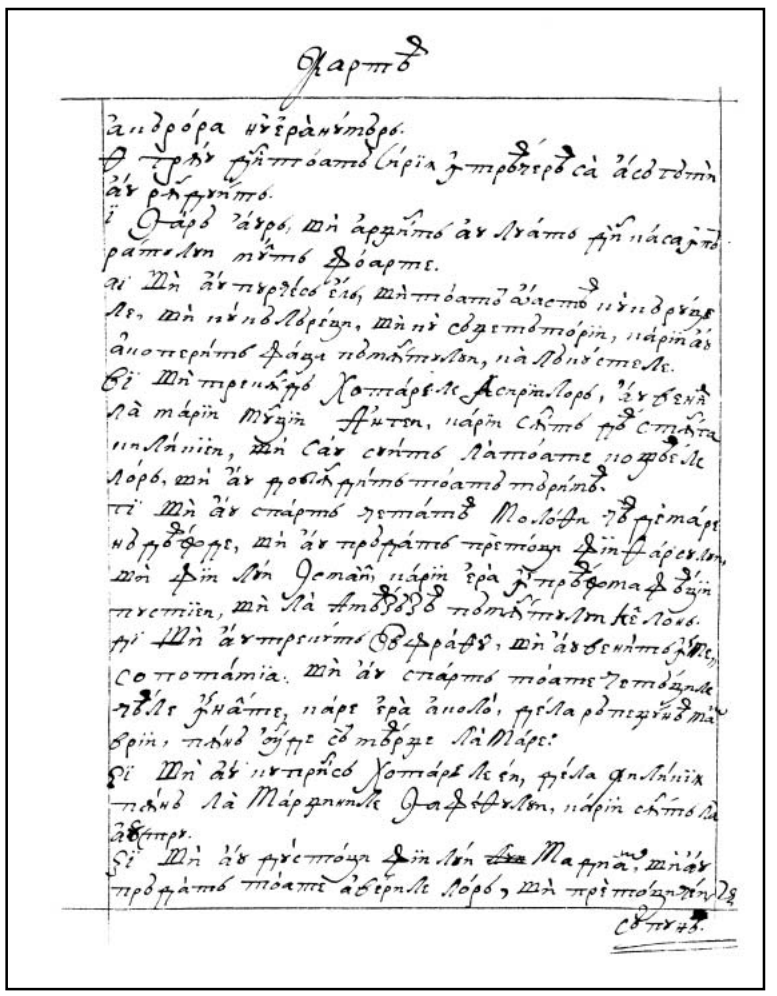

481v

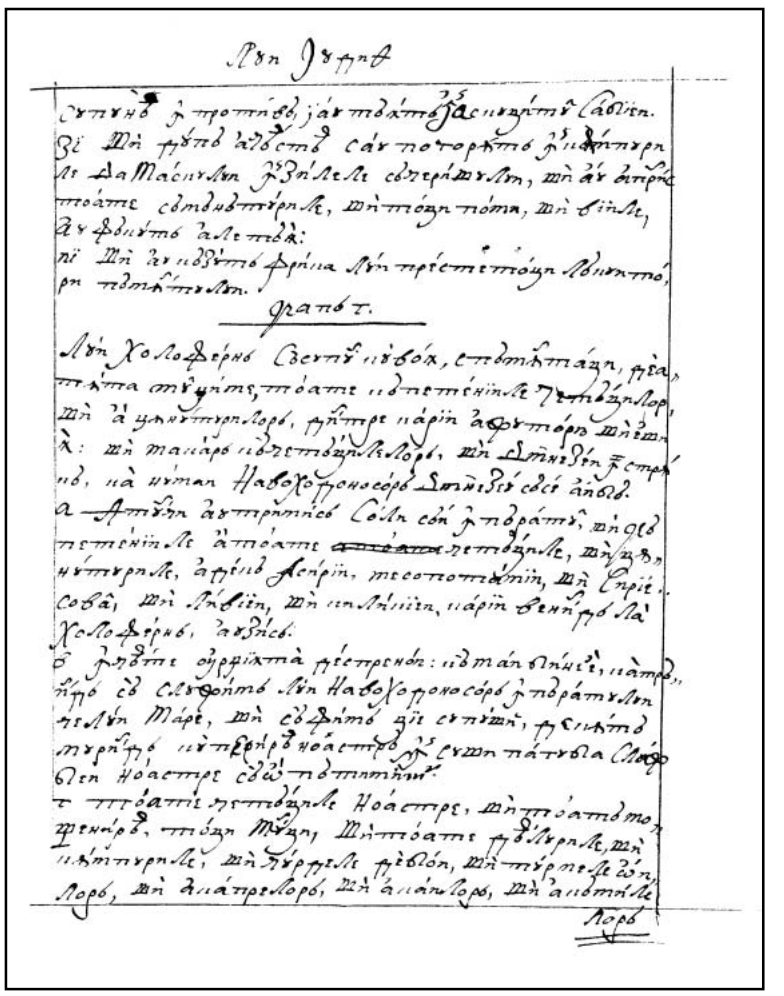

482r

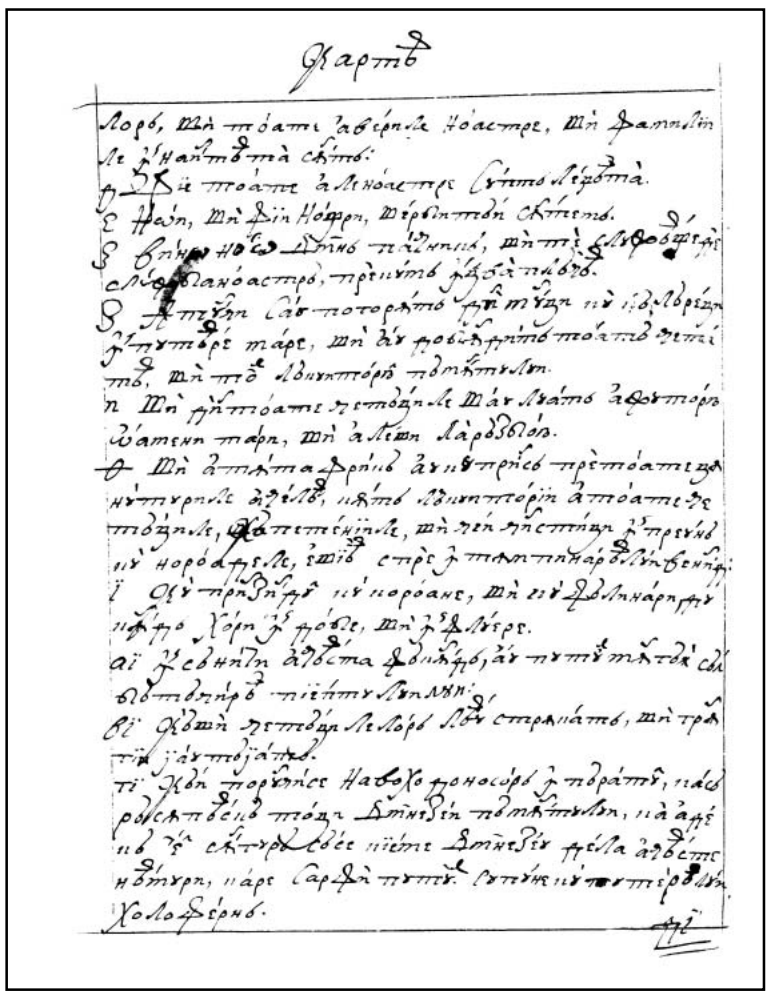

482v

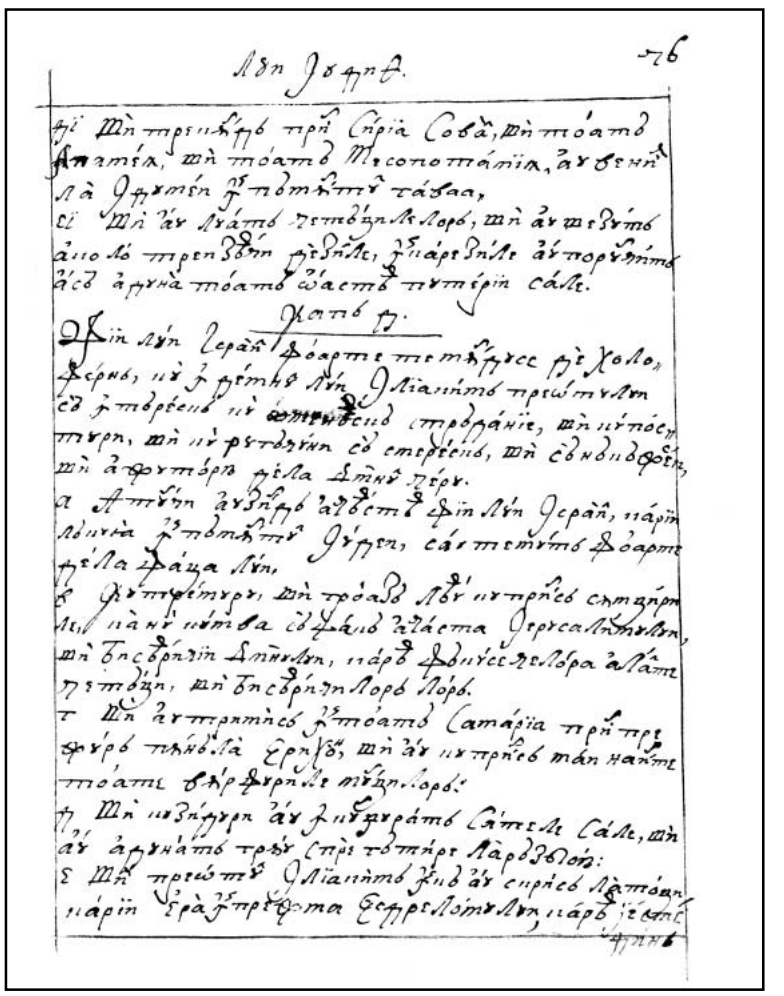

483r

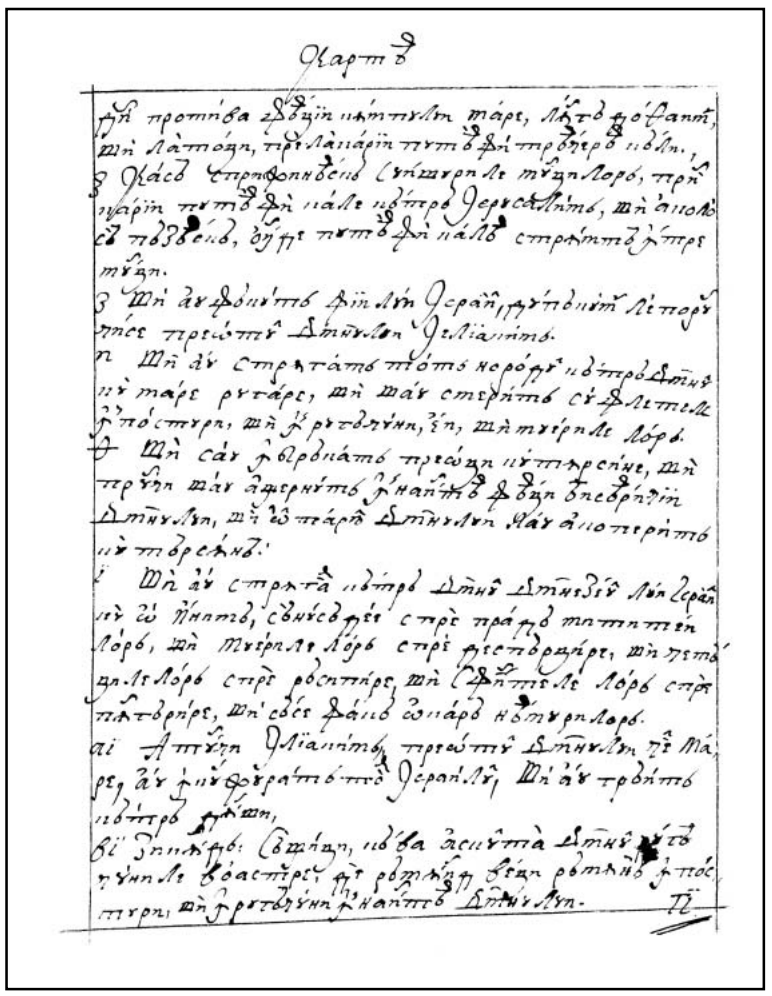

483v

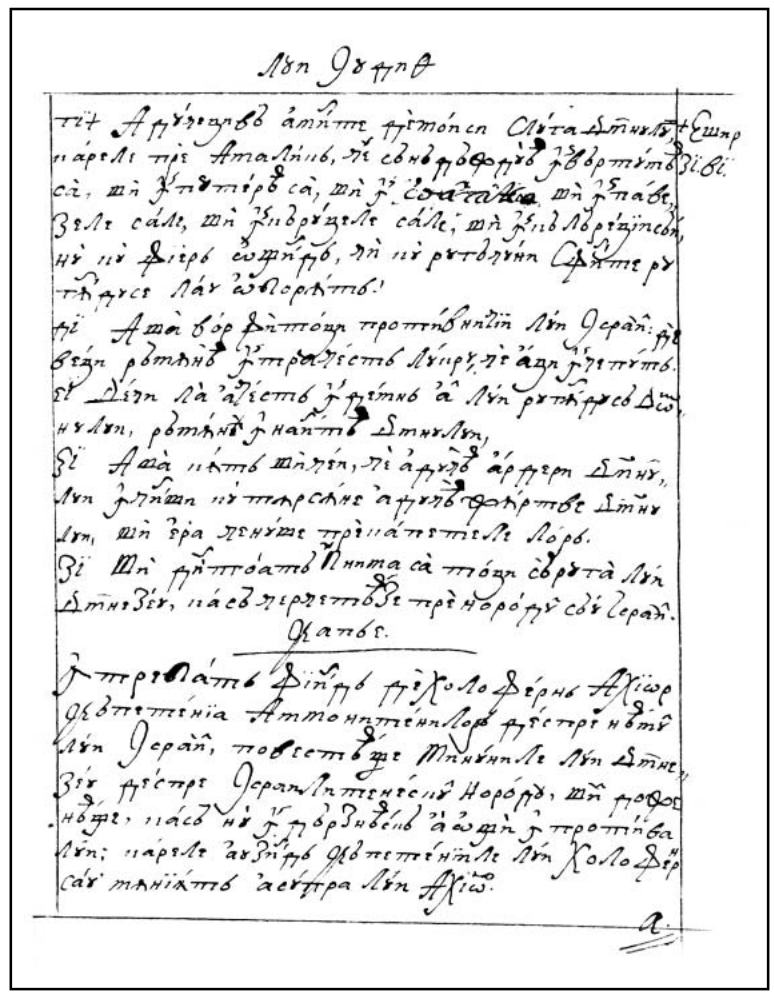

484r

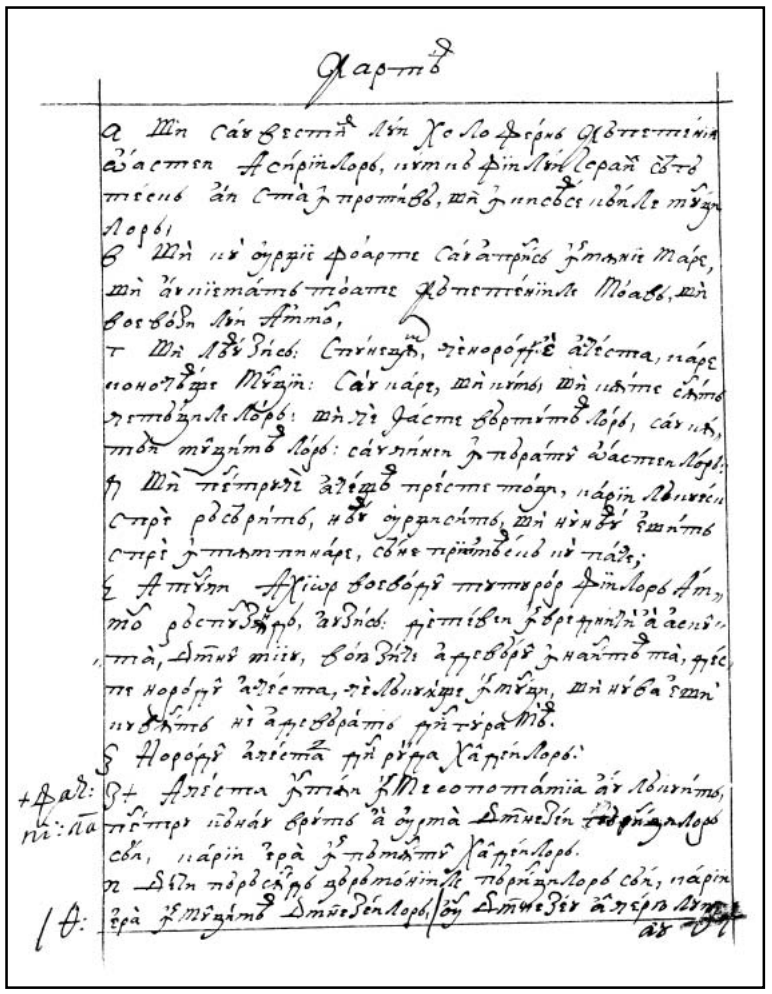

484v

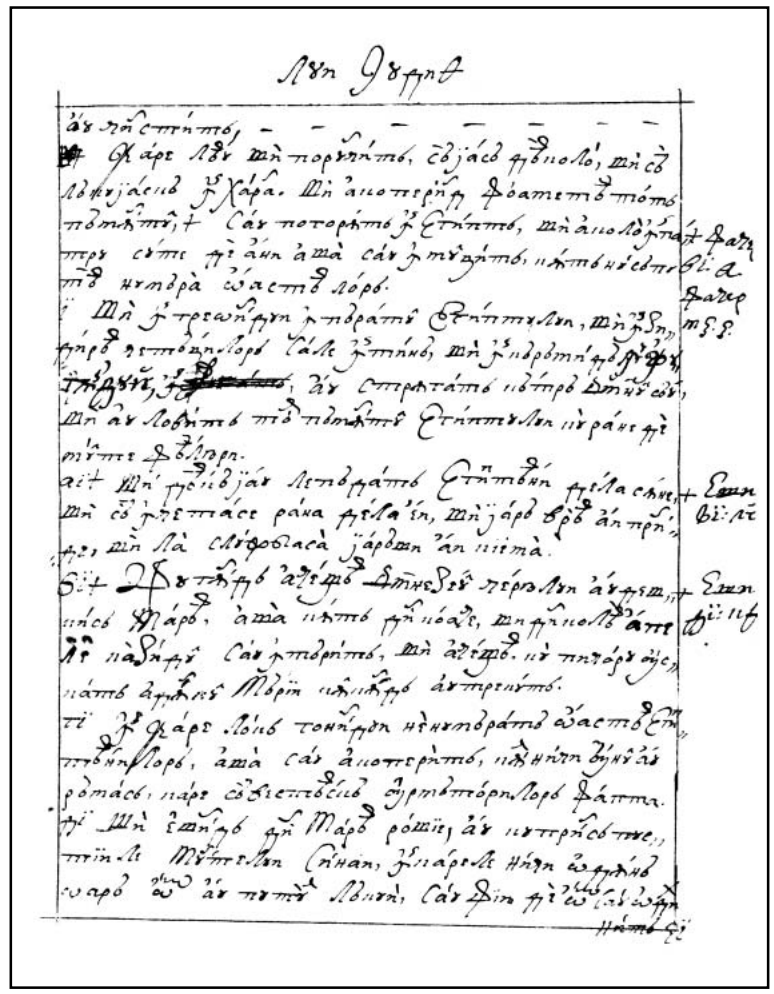

485r

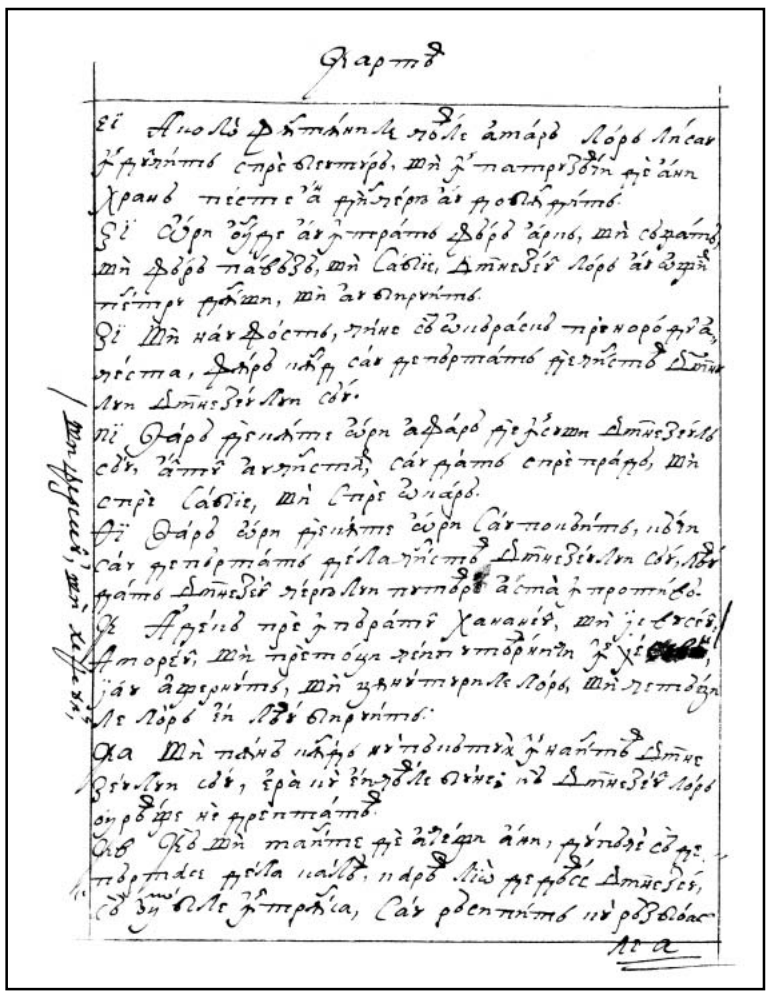

485v

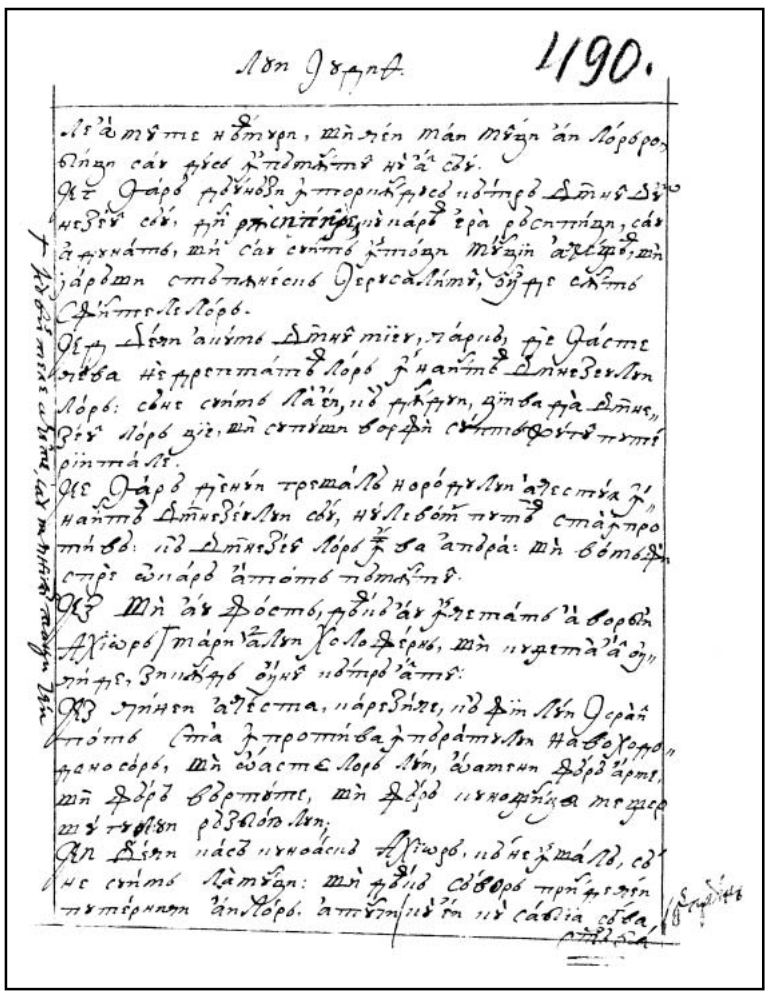

486r

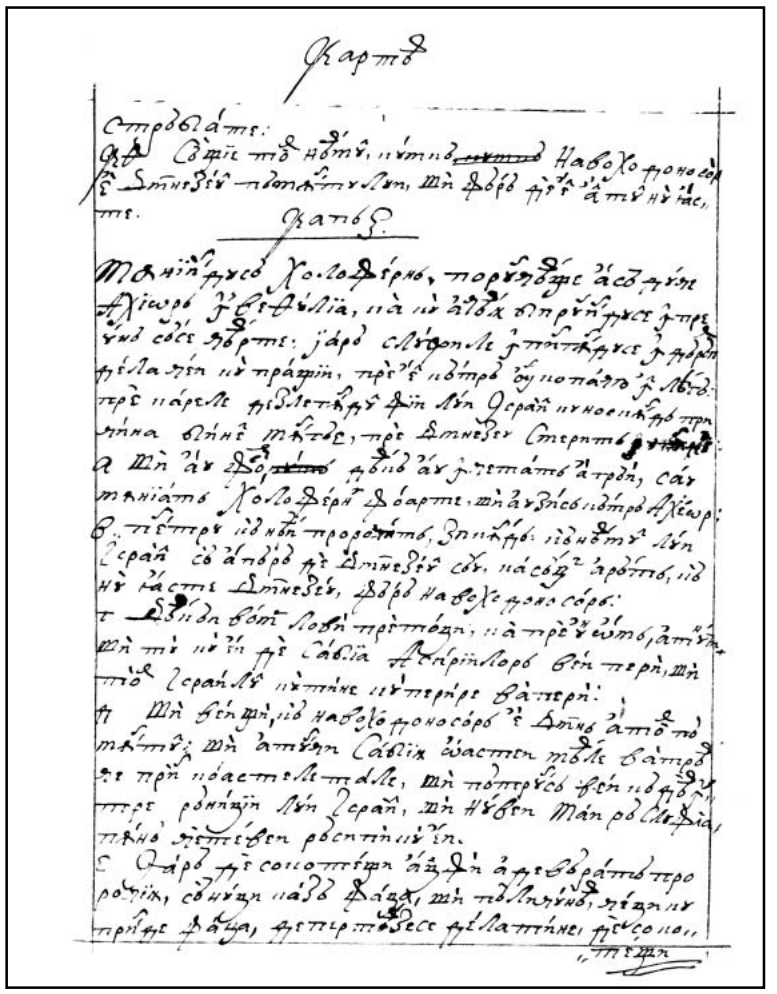

486v

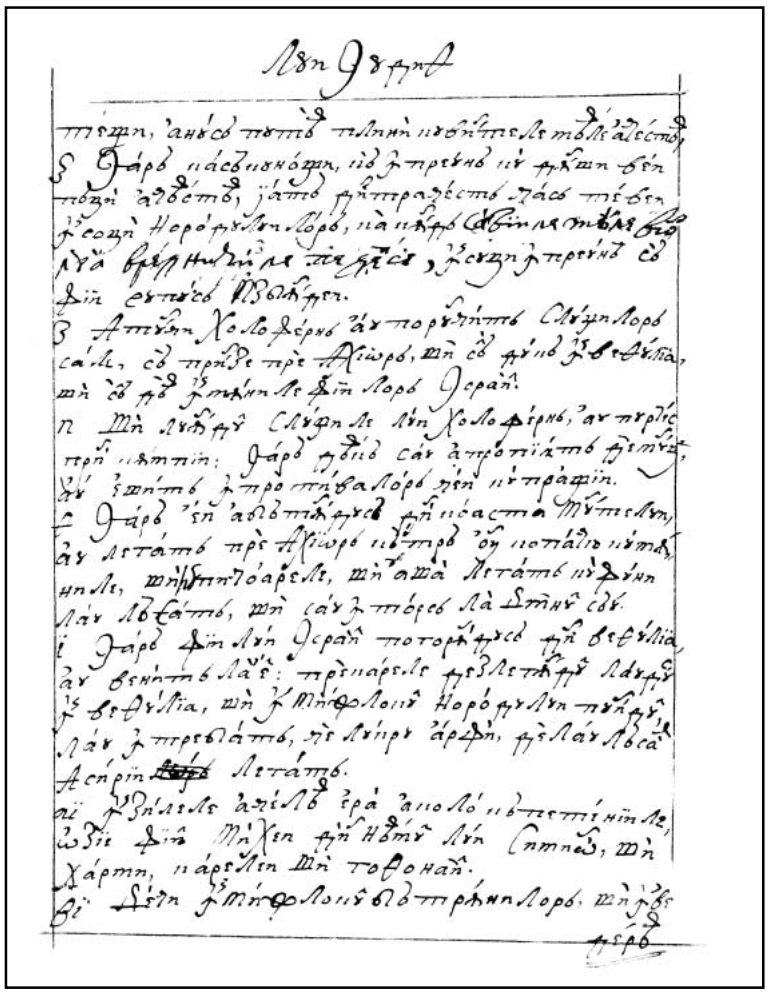

487r

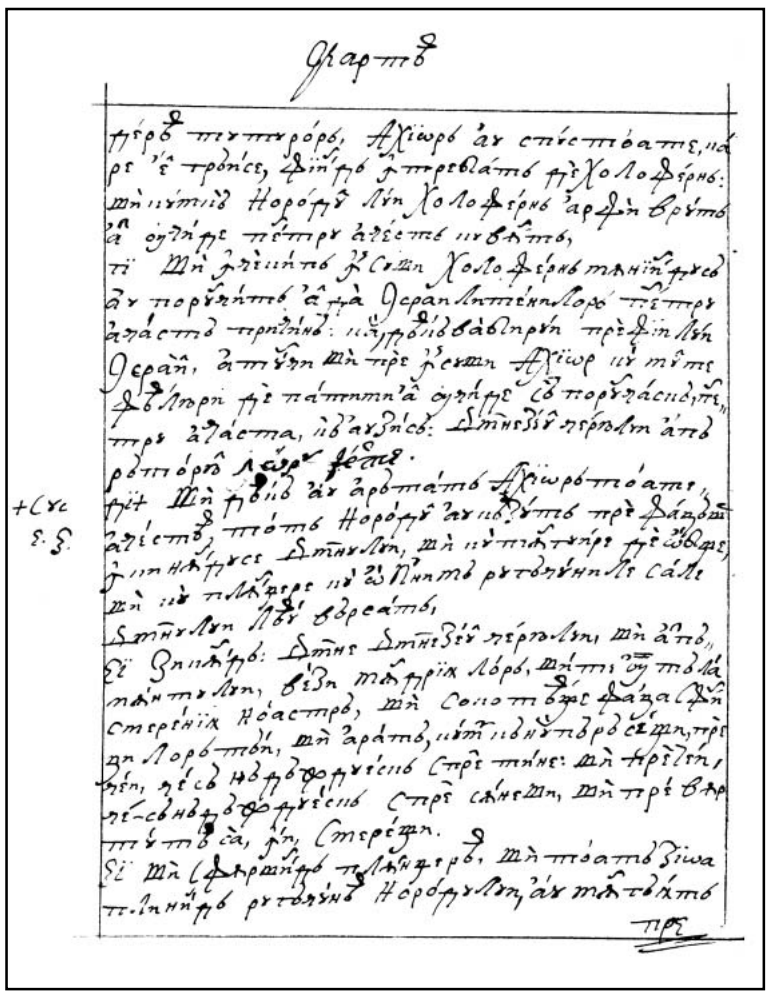

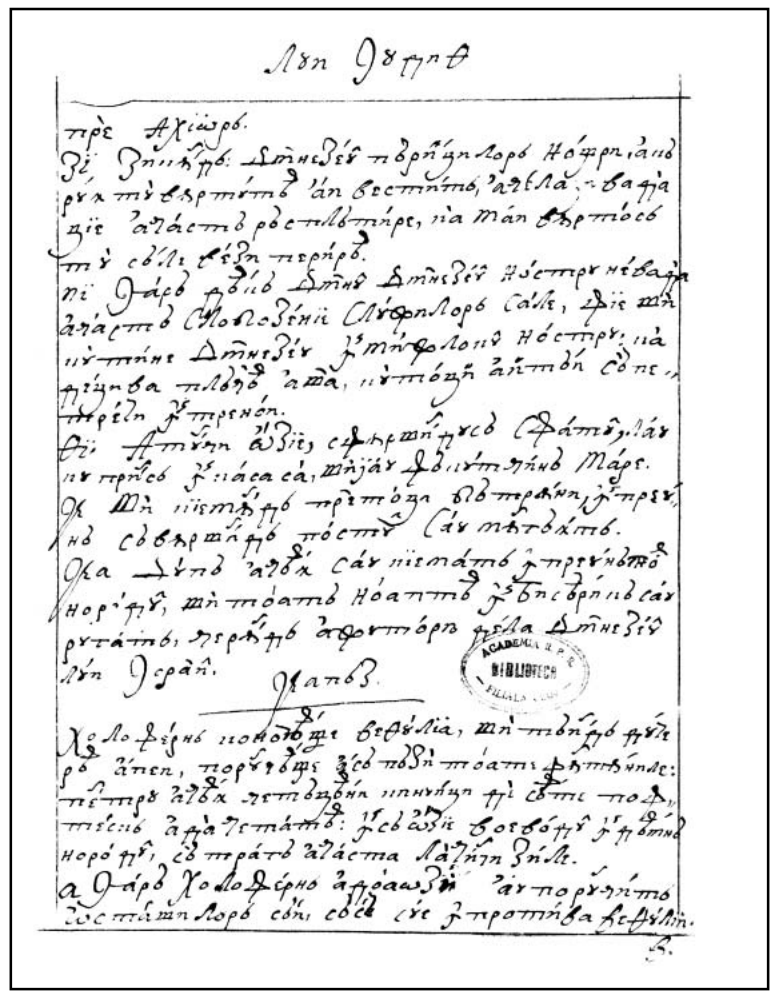

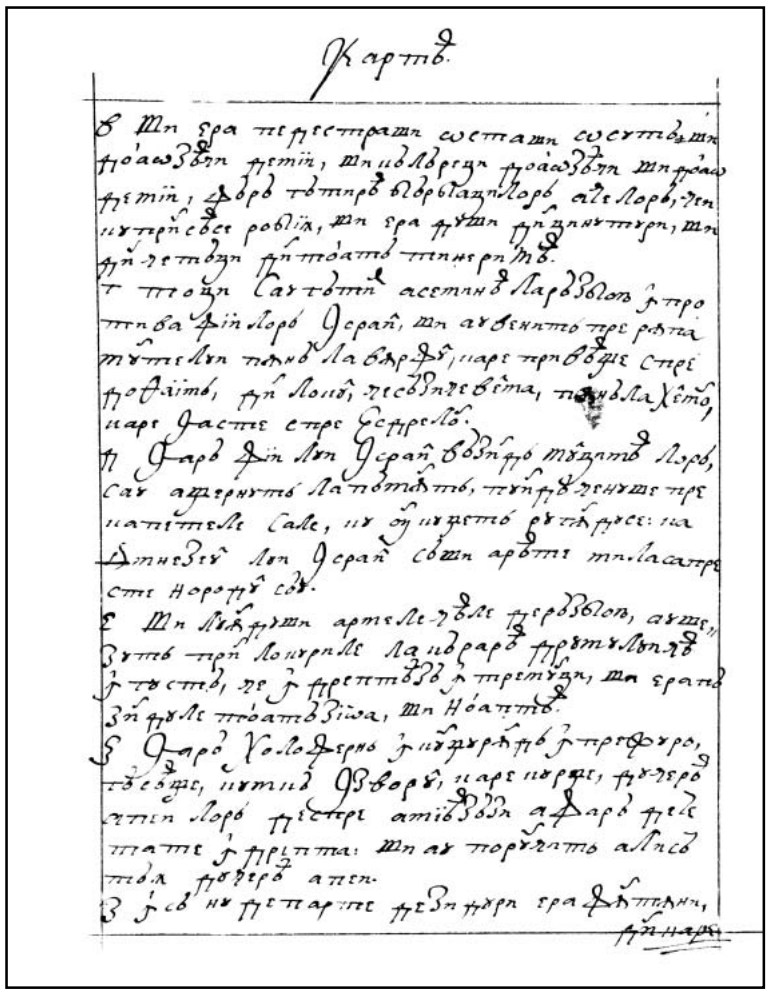

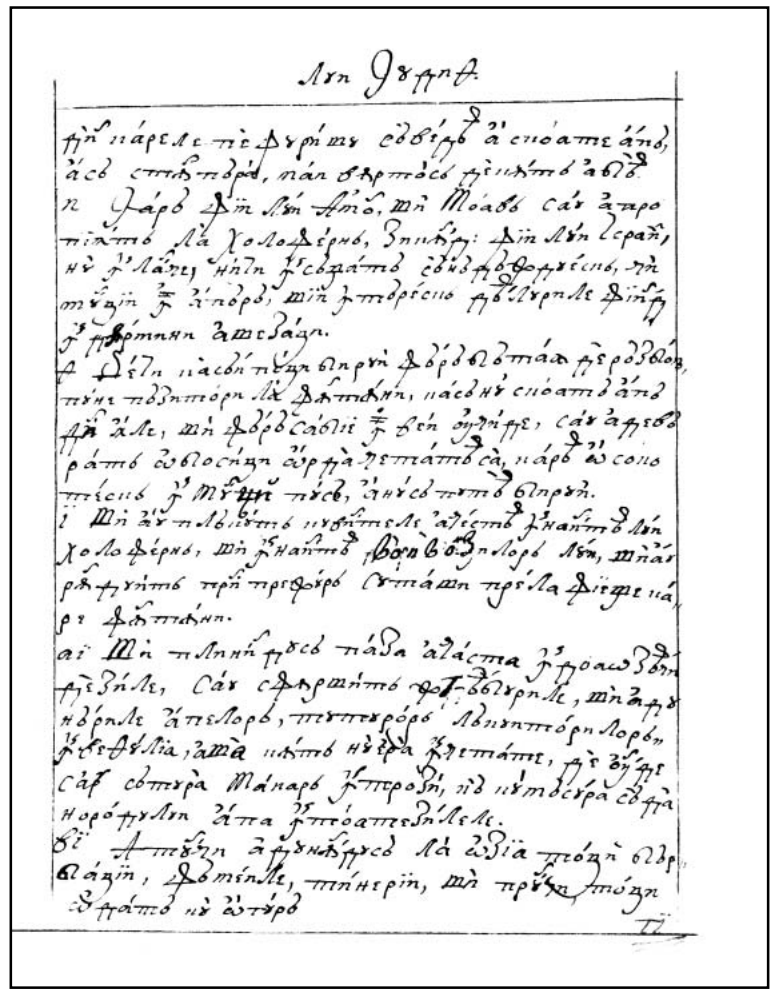

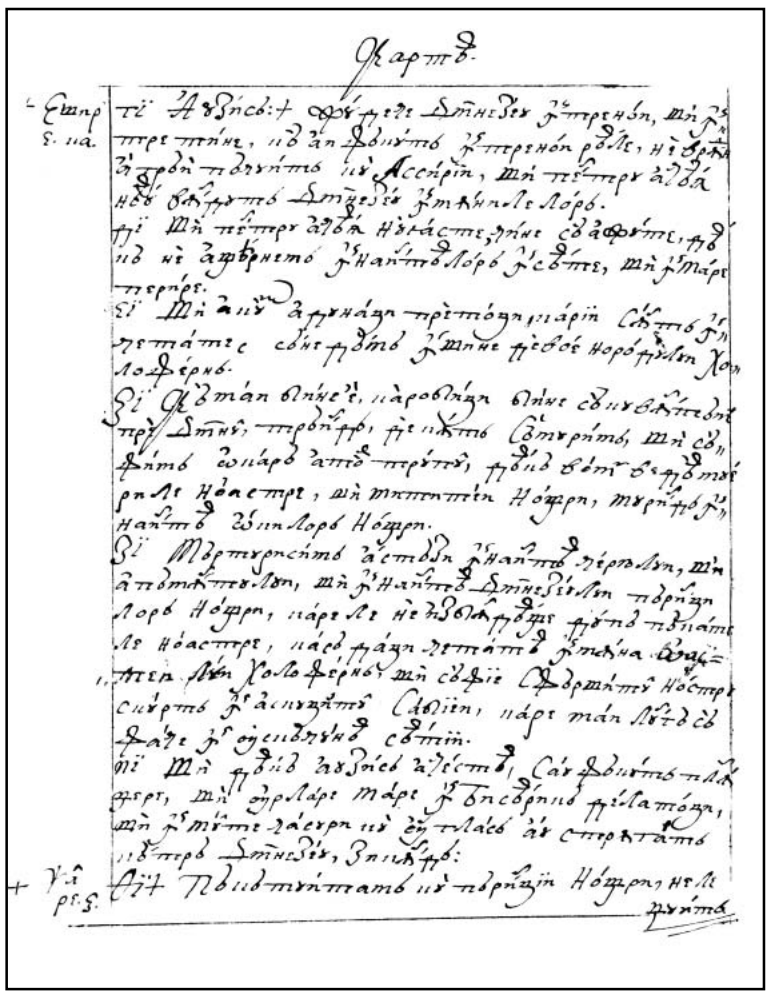

489v

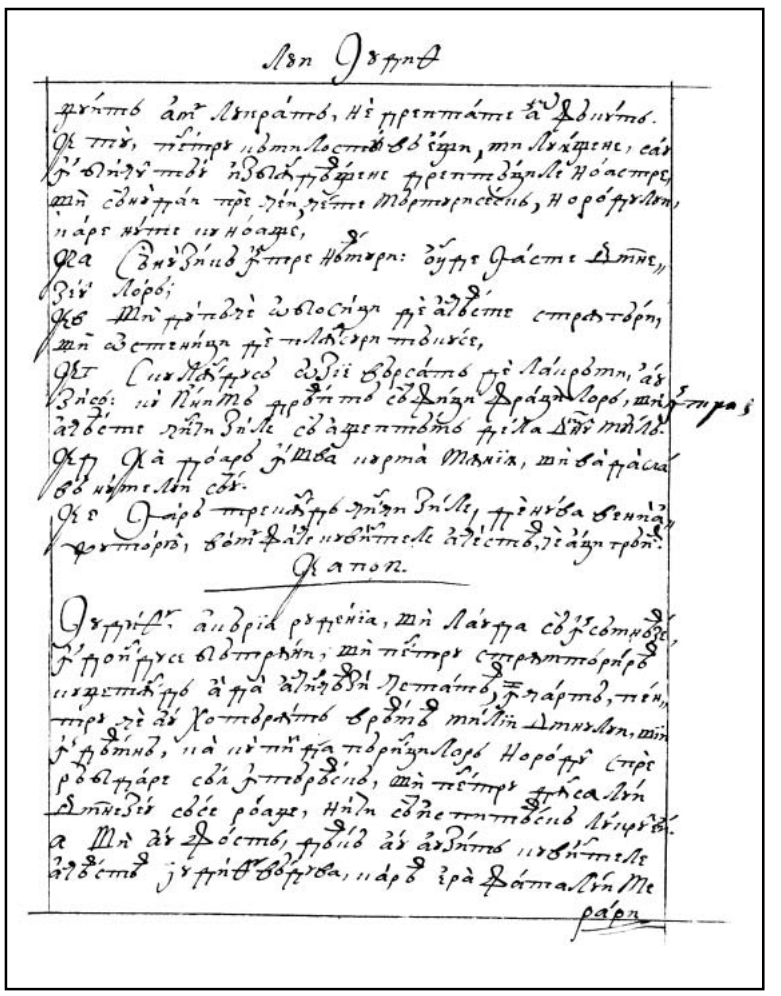

490r

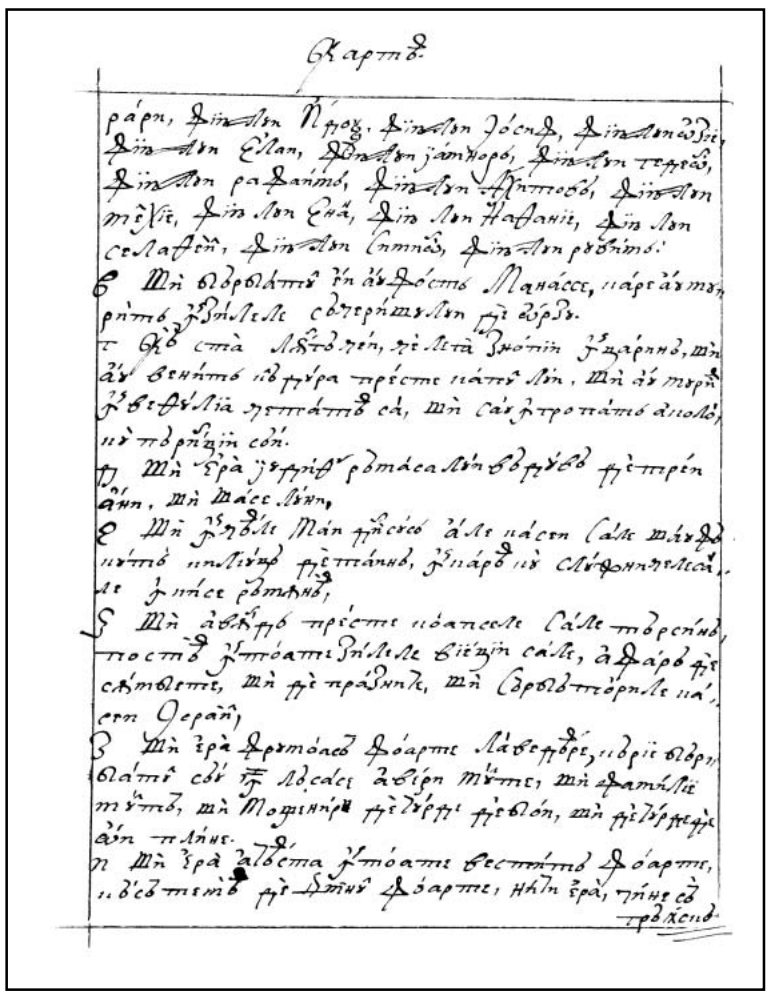

490v

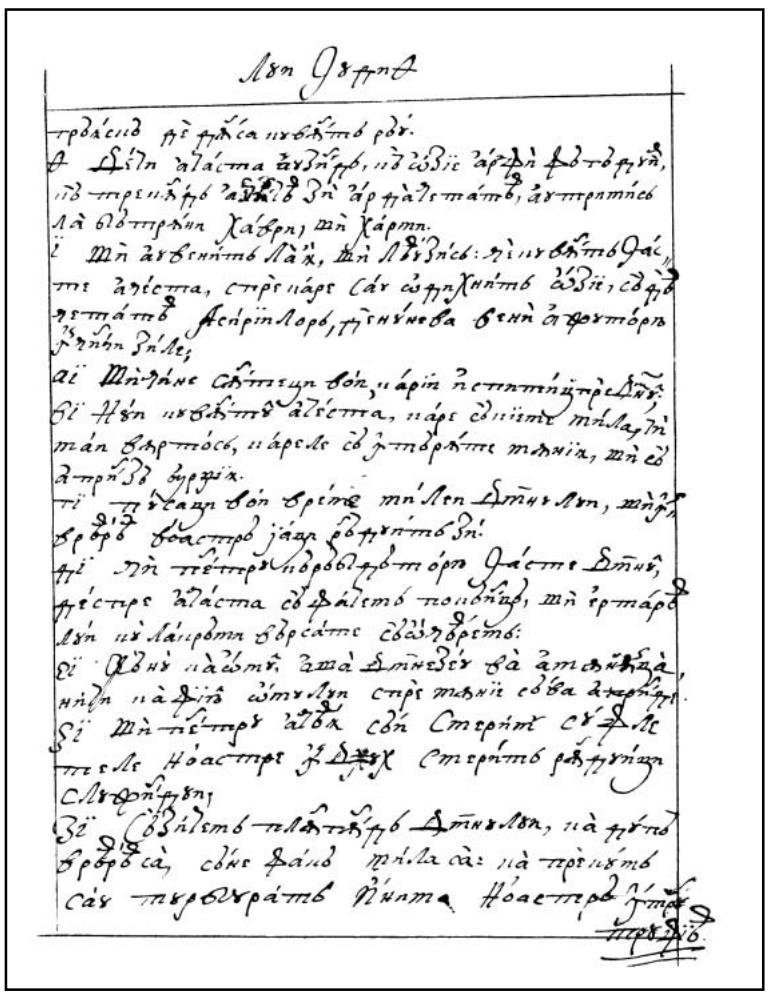

491r

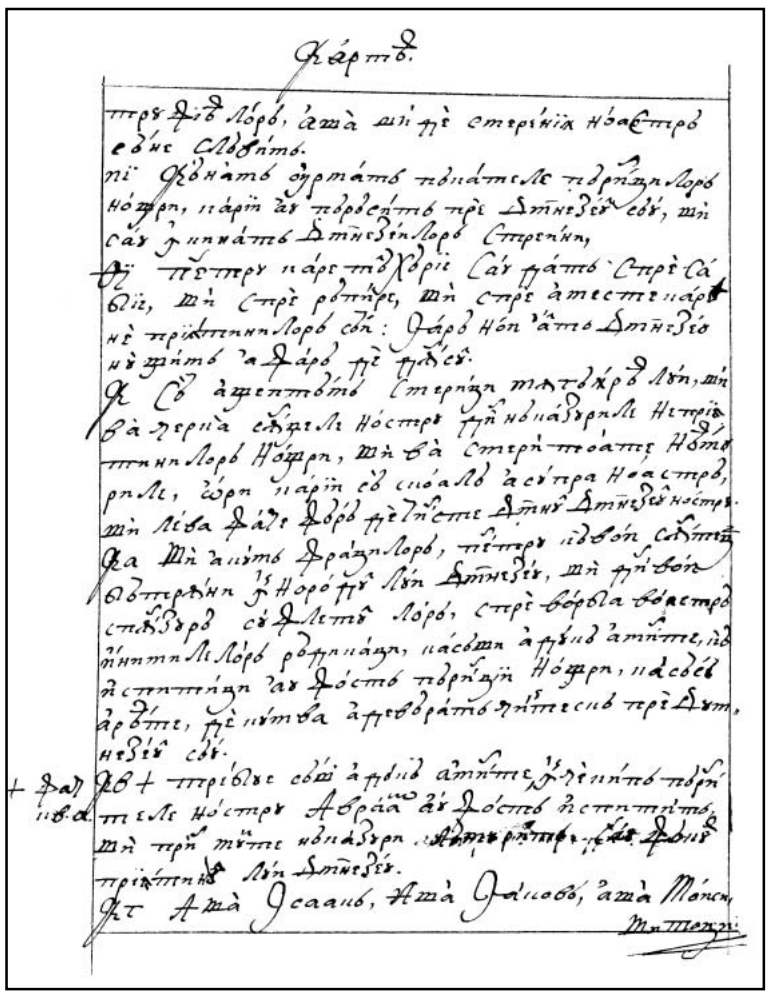

491v

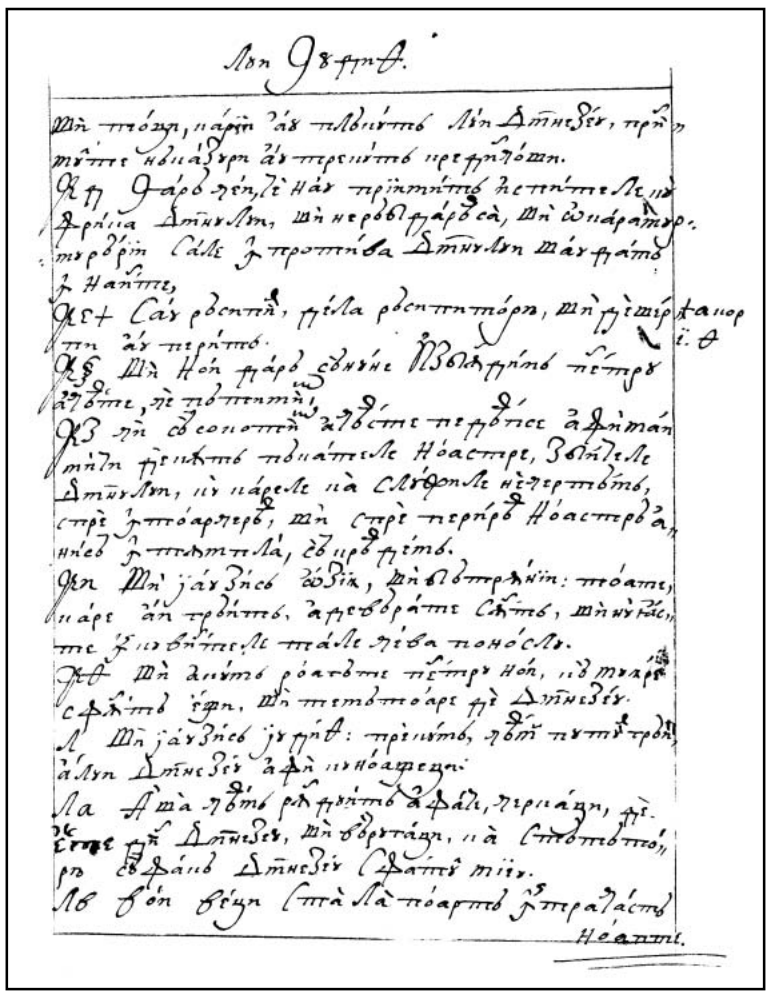

492r

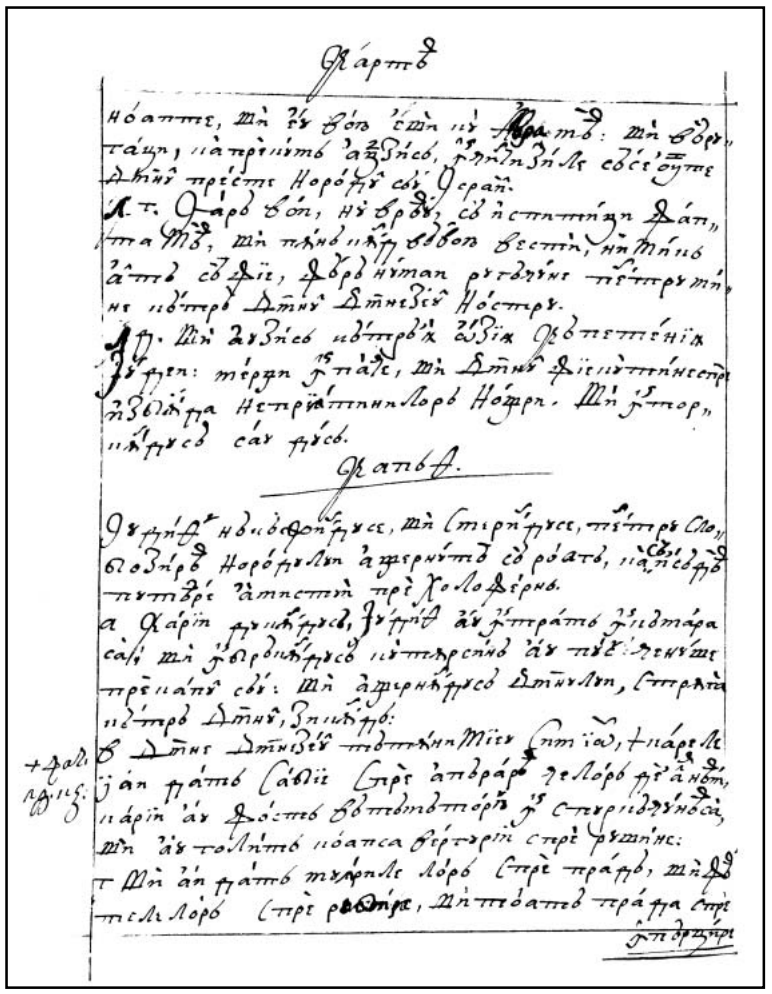

492v

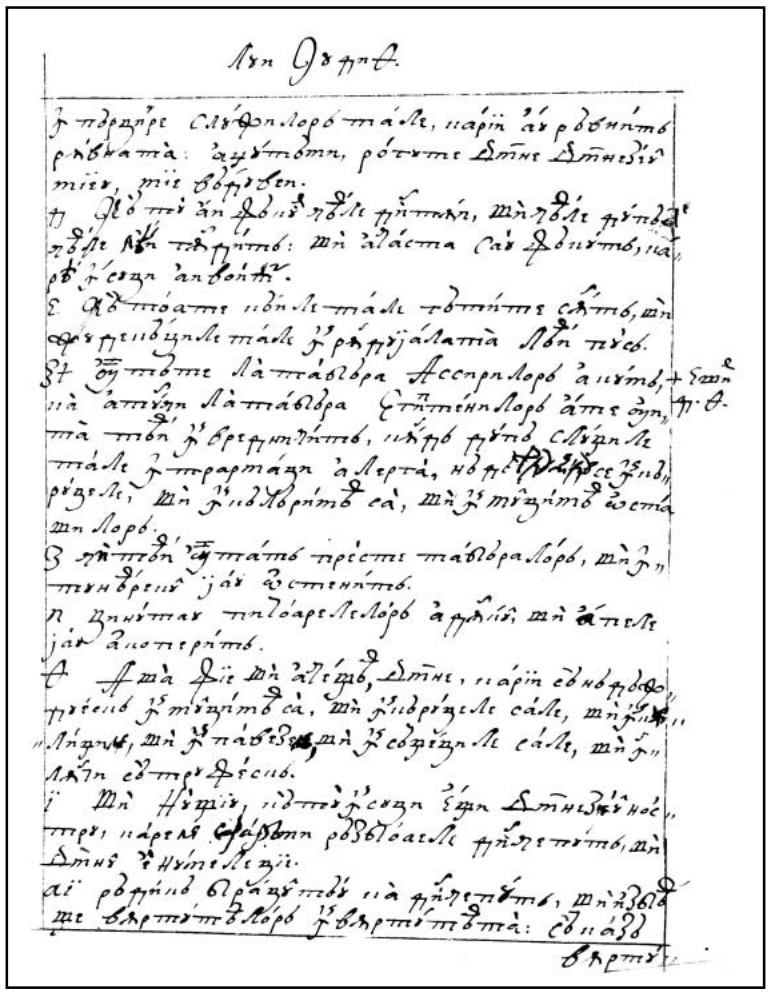

493r

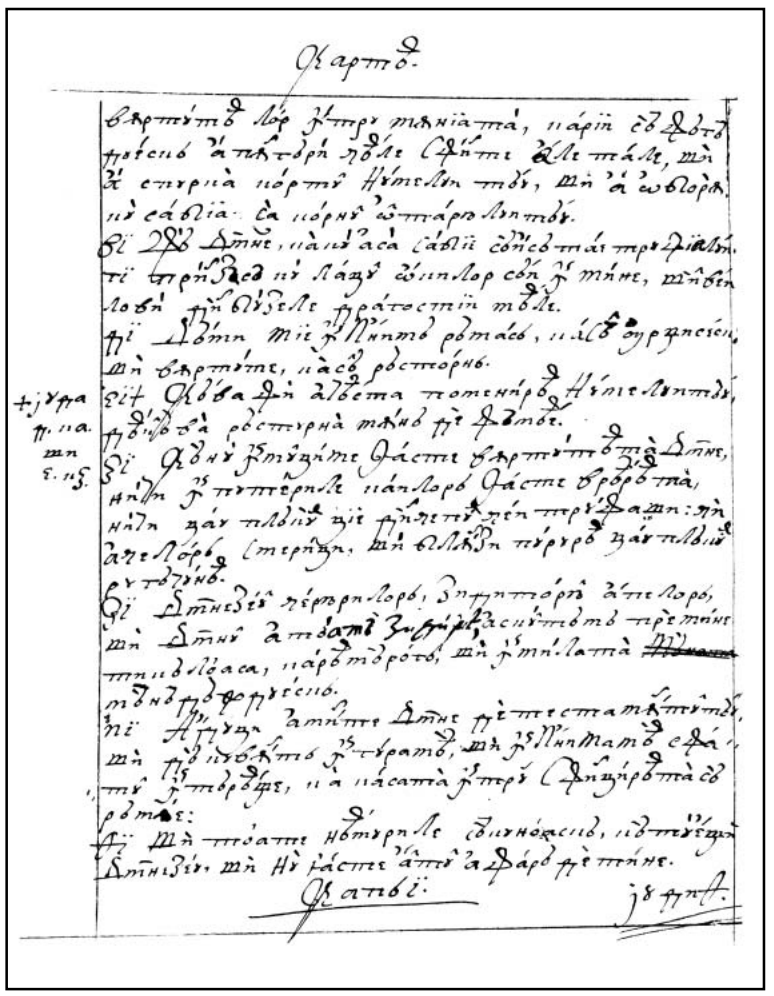

493v

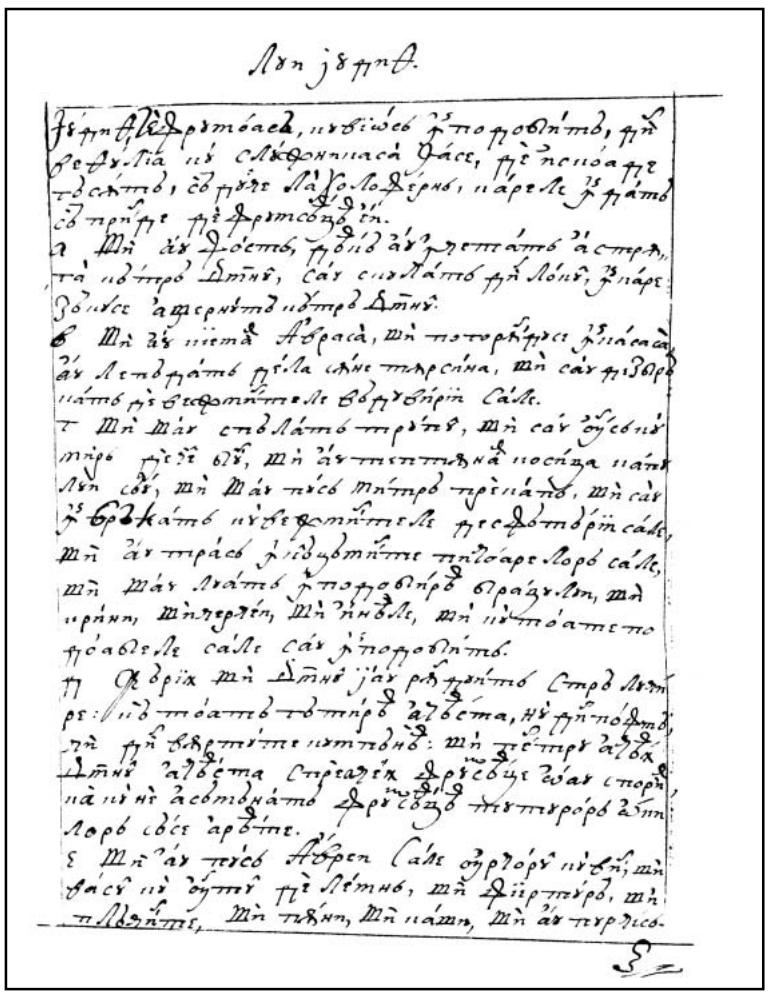

494r

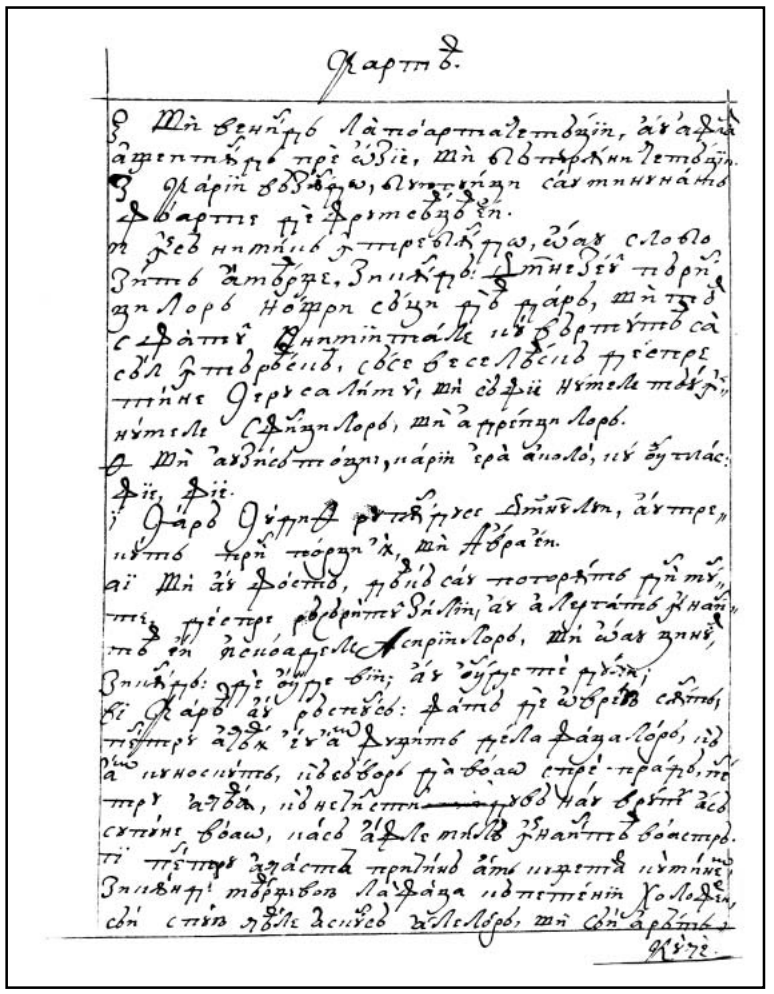

494v

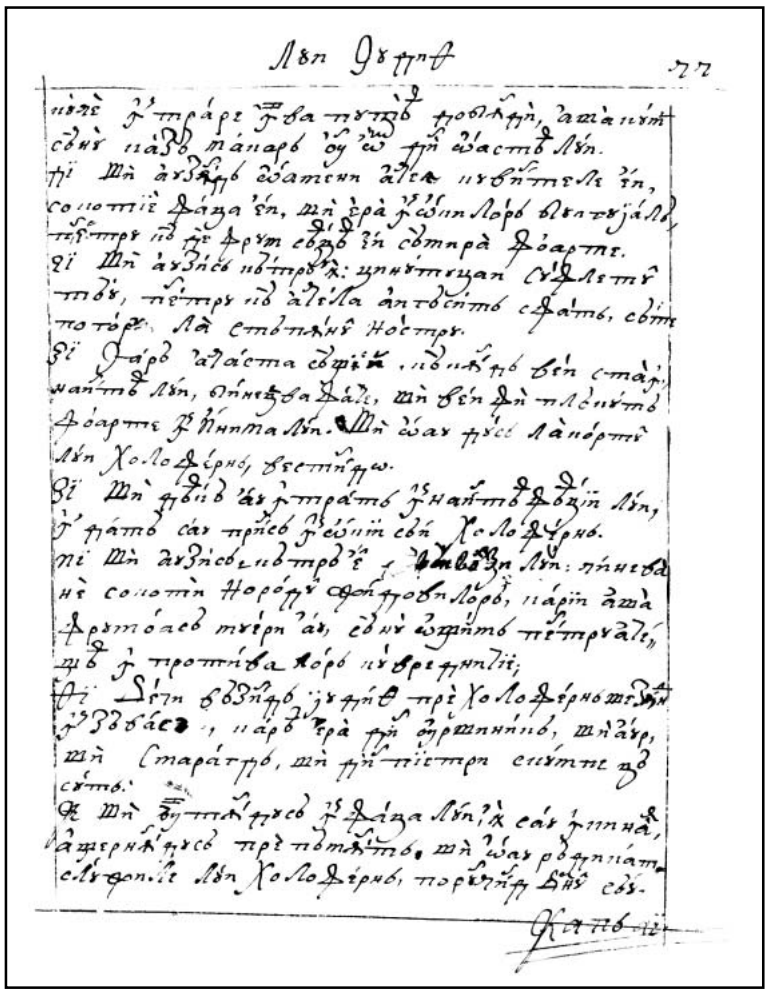

495r

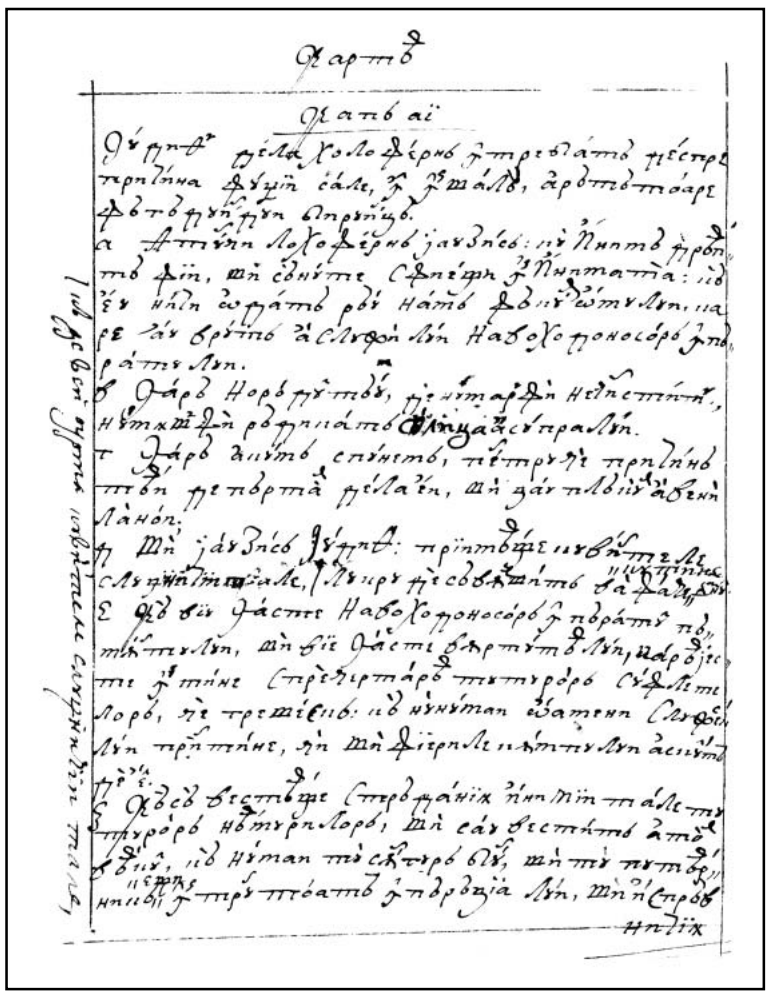

495v

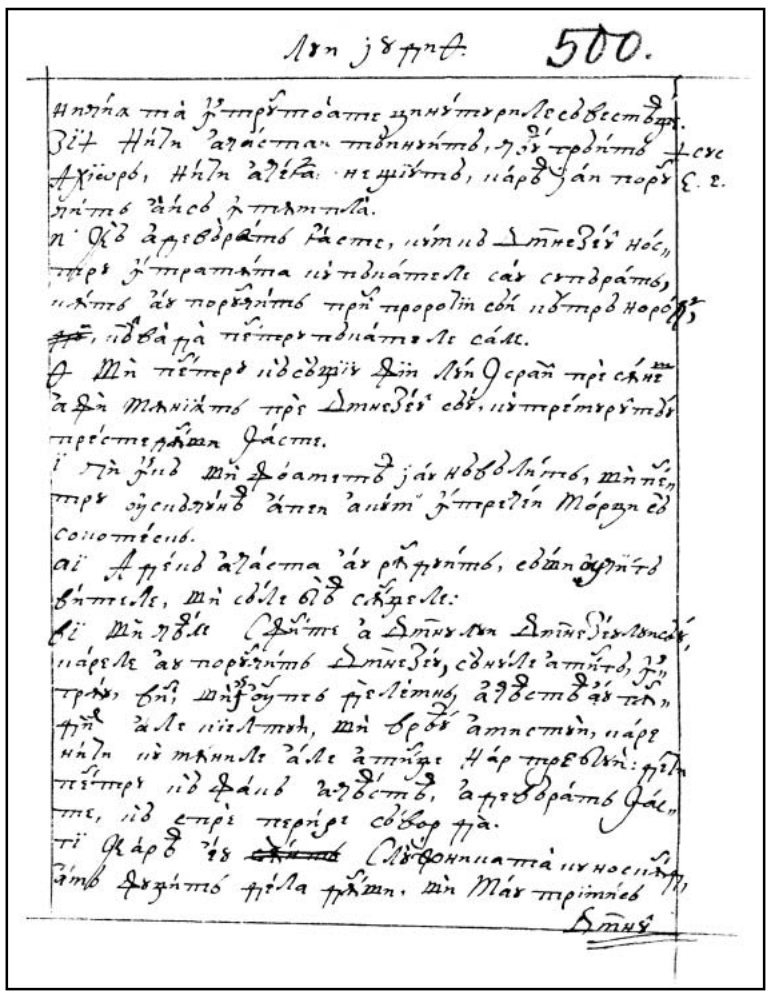

496r

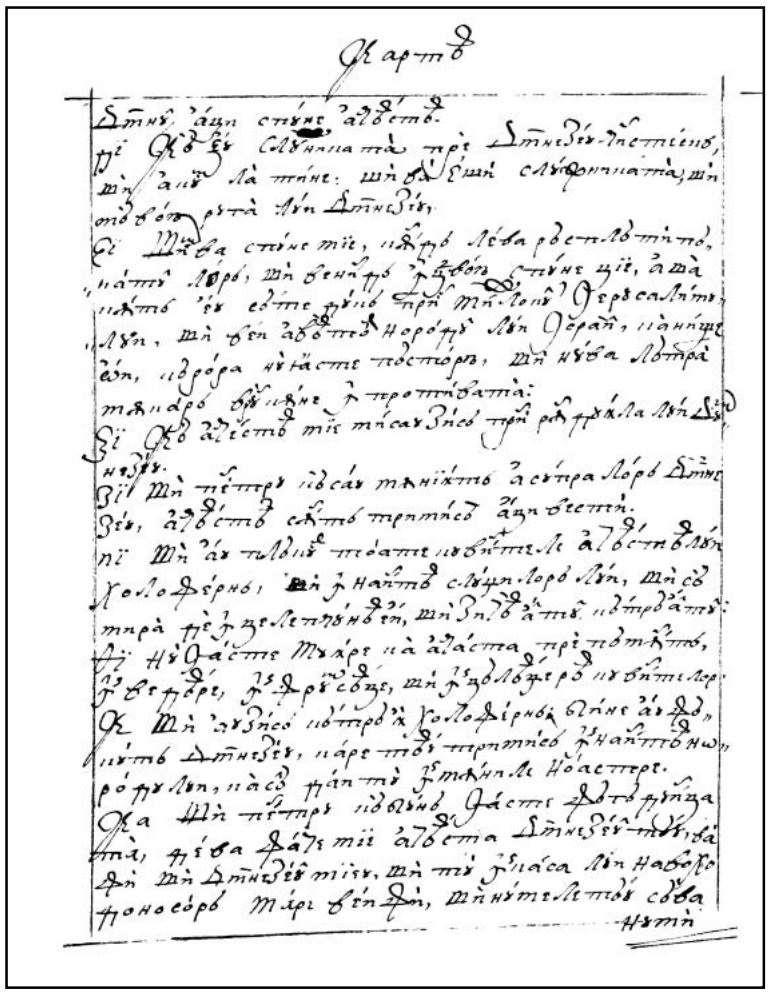

496v

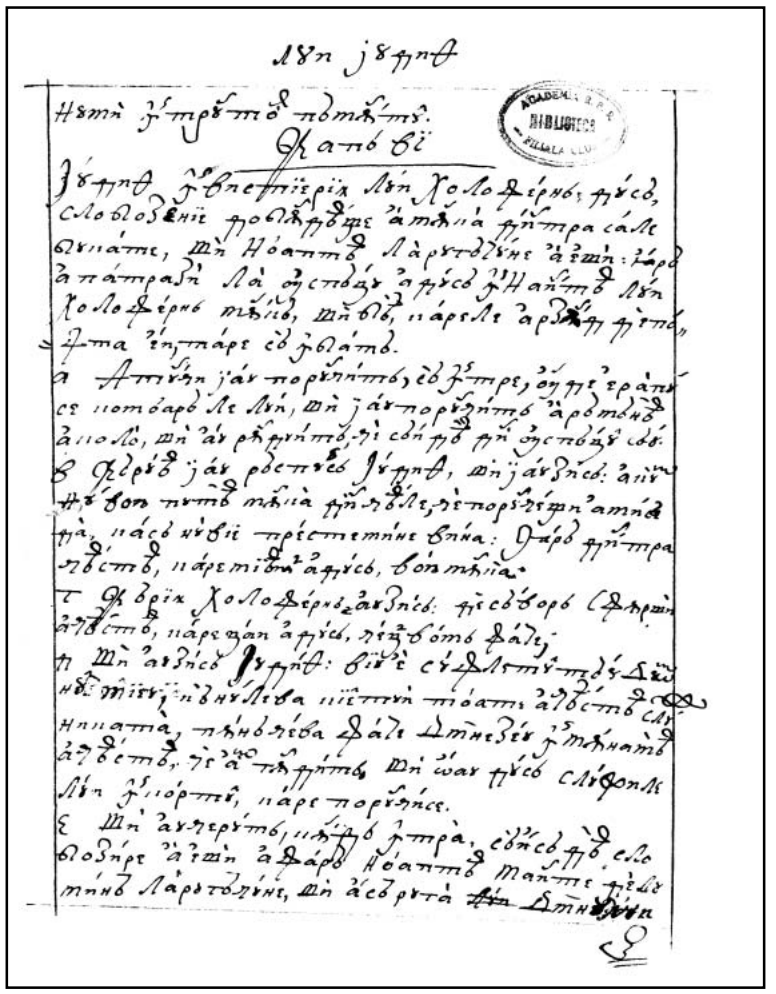

497r

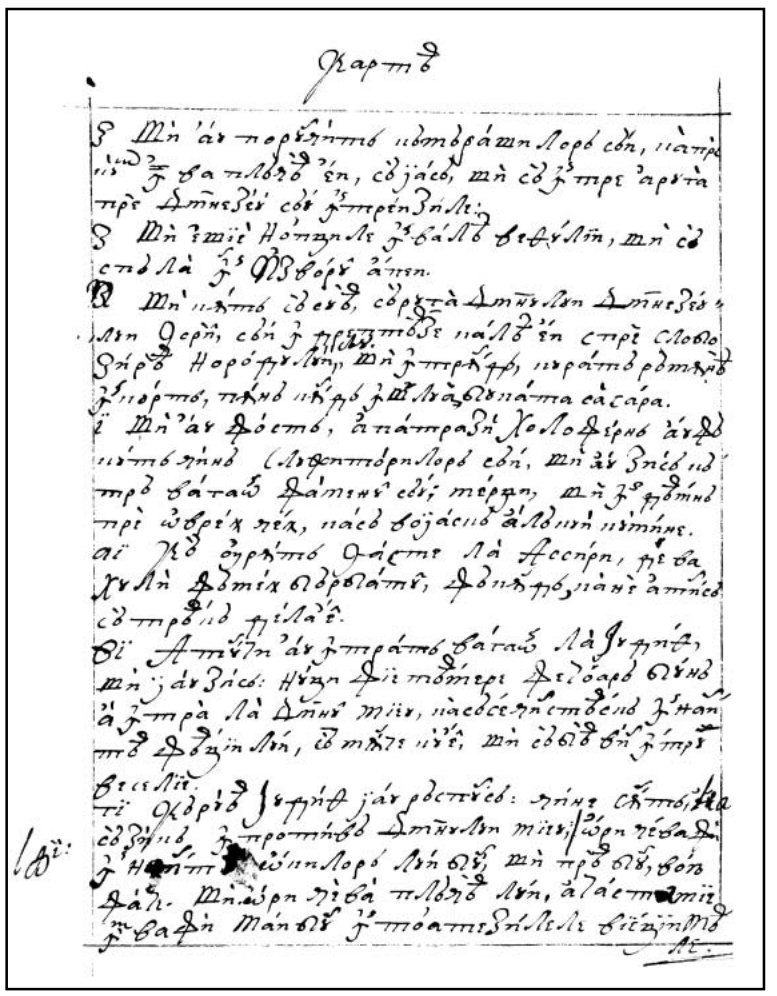

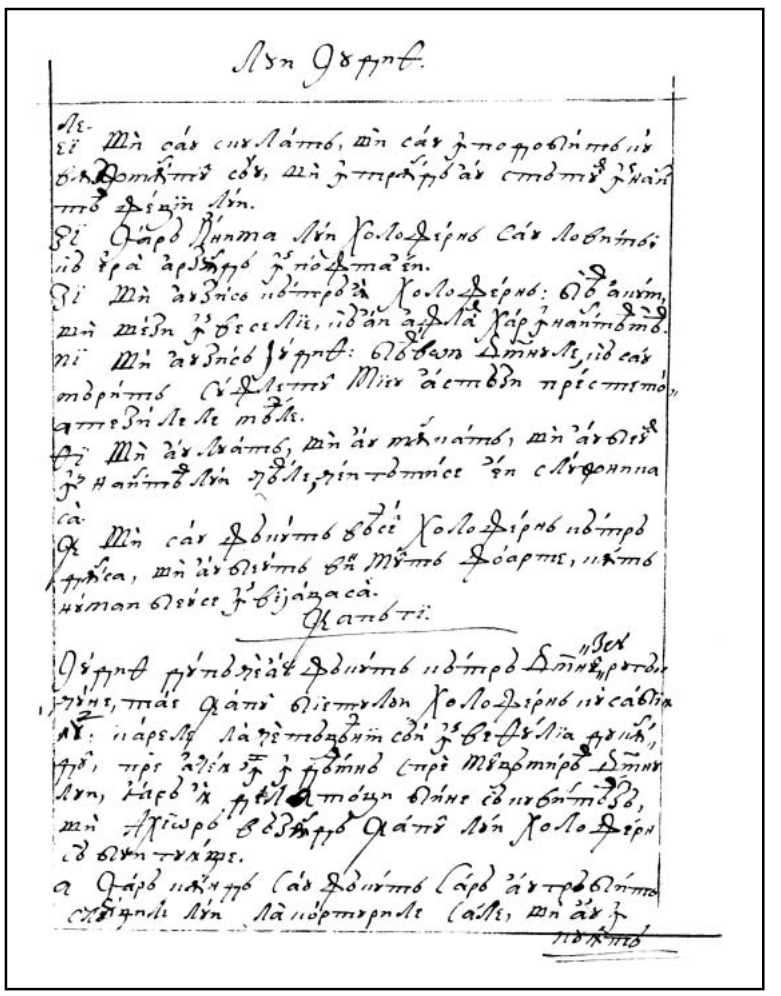

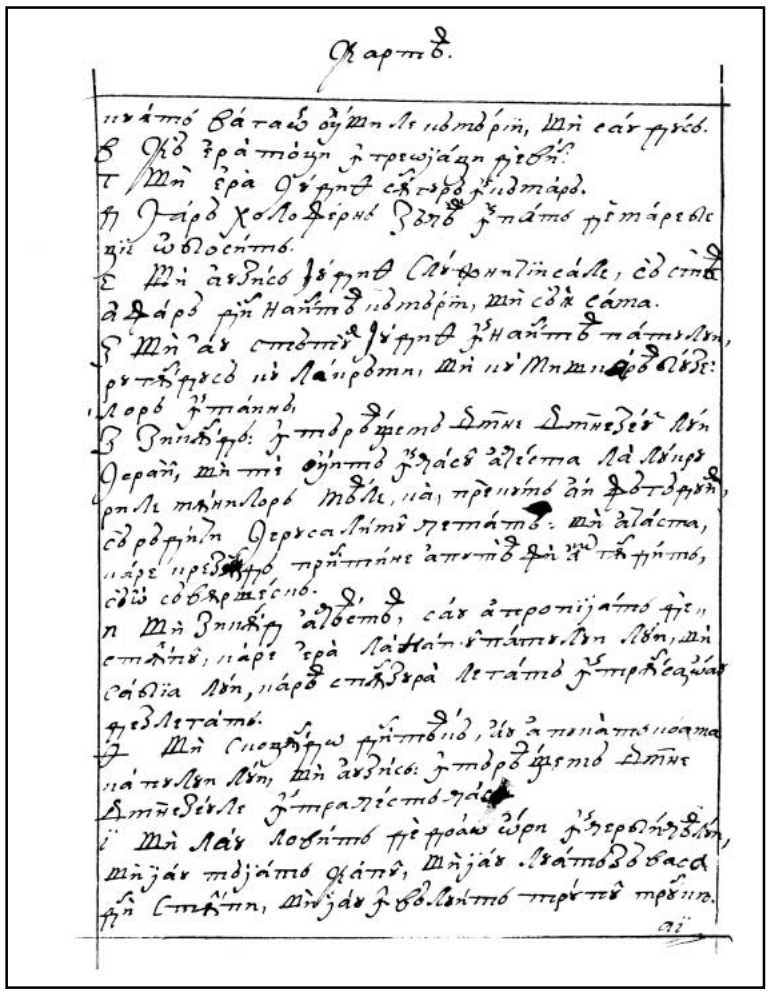

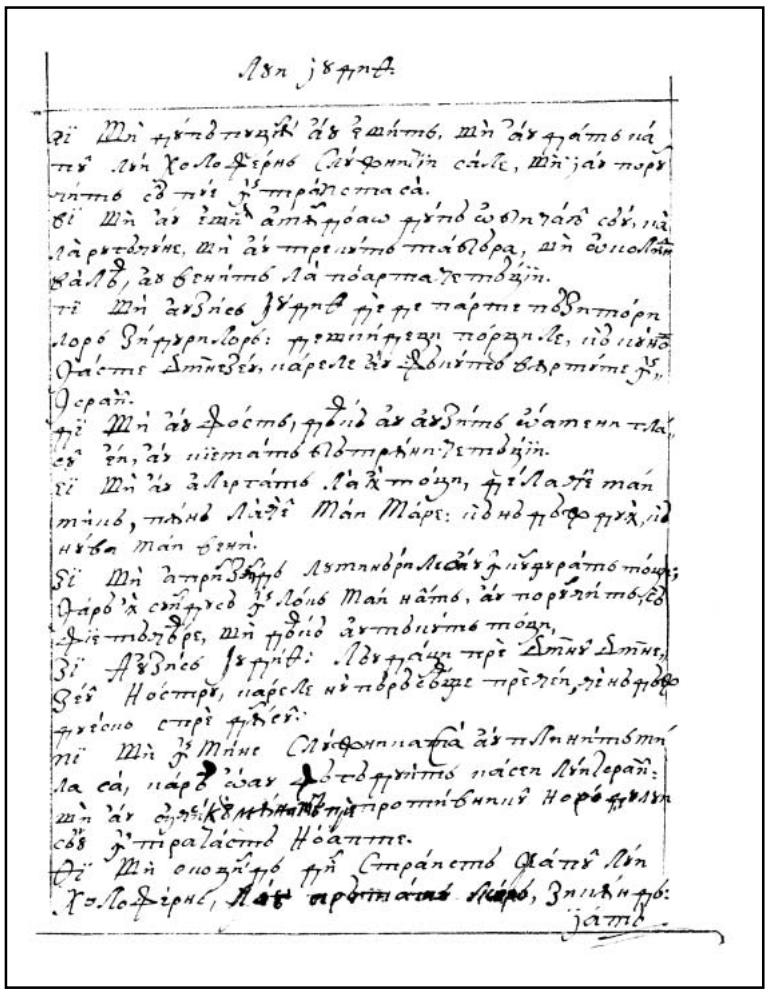

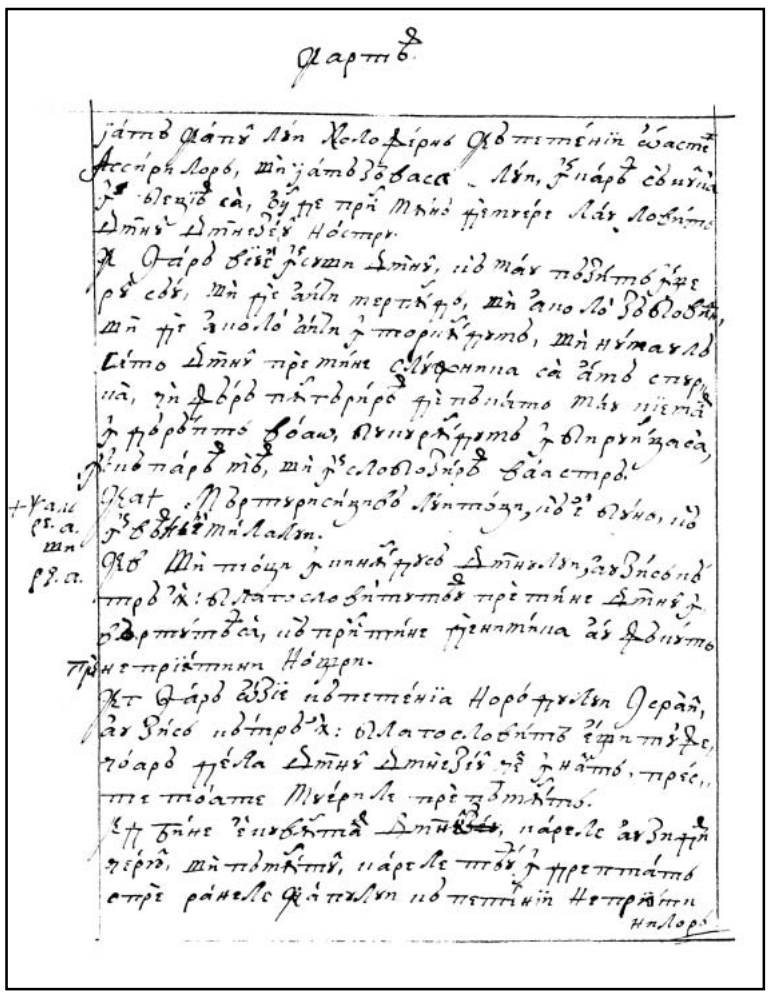

499v

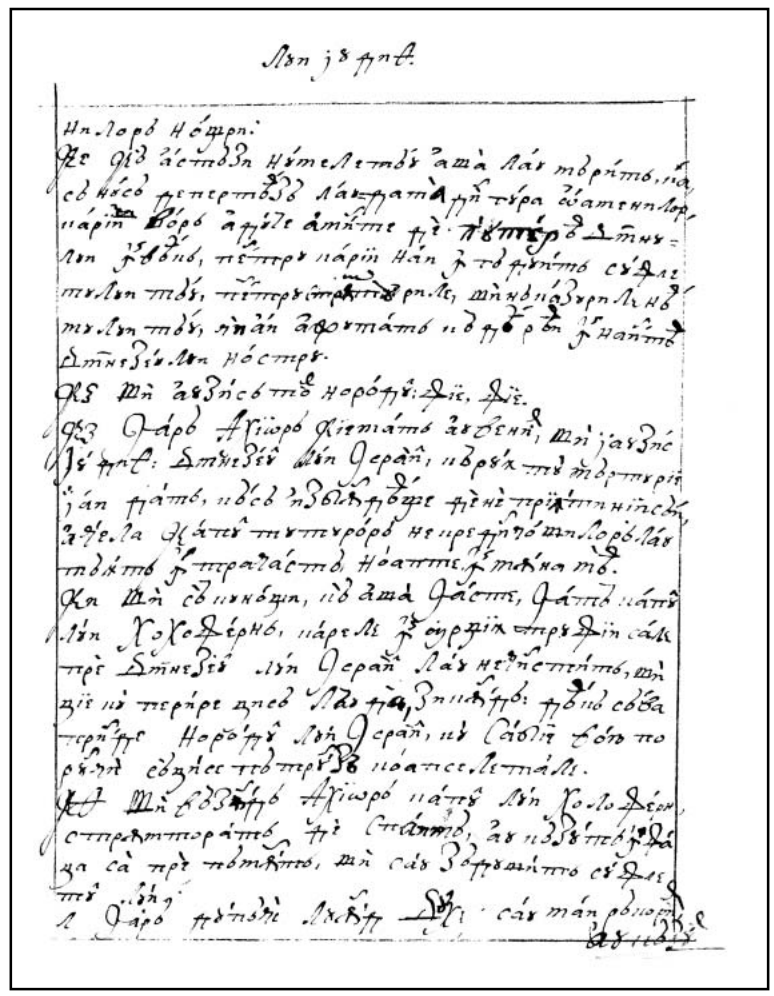

500r

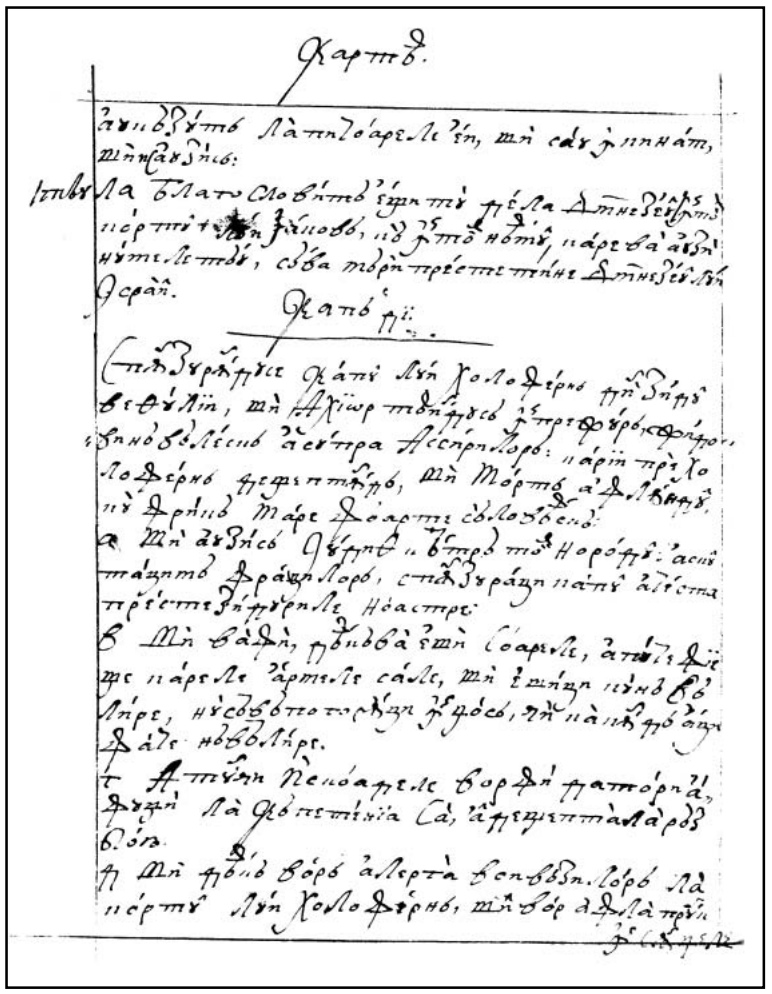

500v

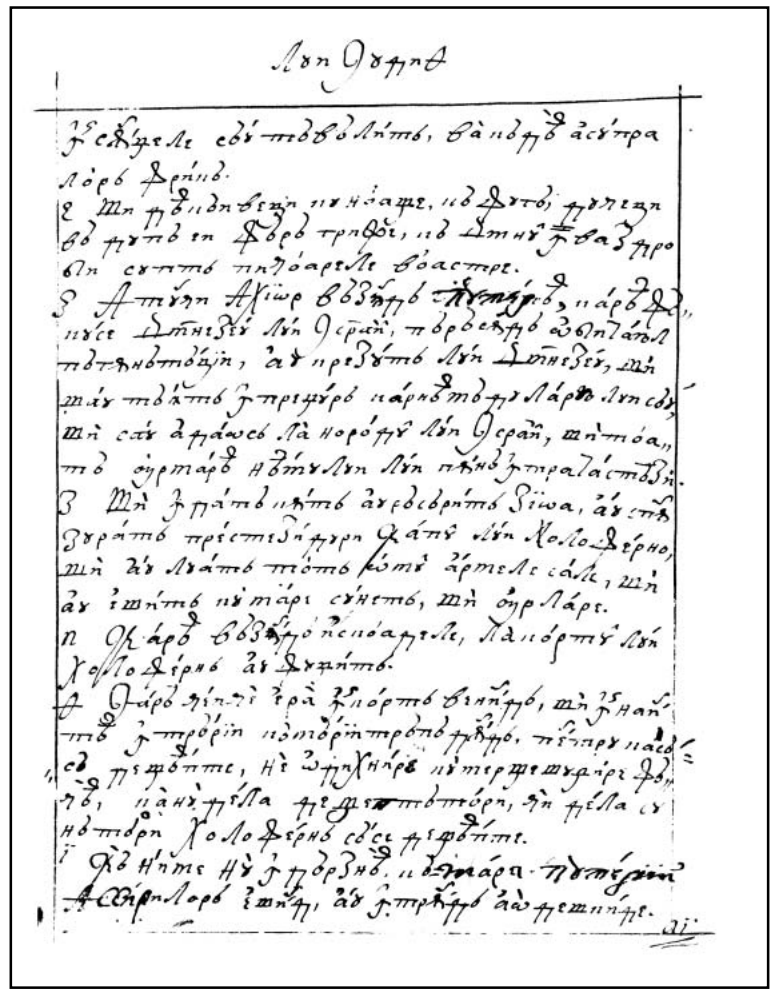

501r

FACSIMILE

CARTEA LUI IIUDITH

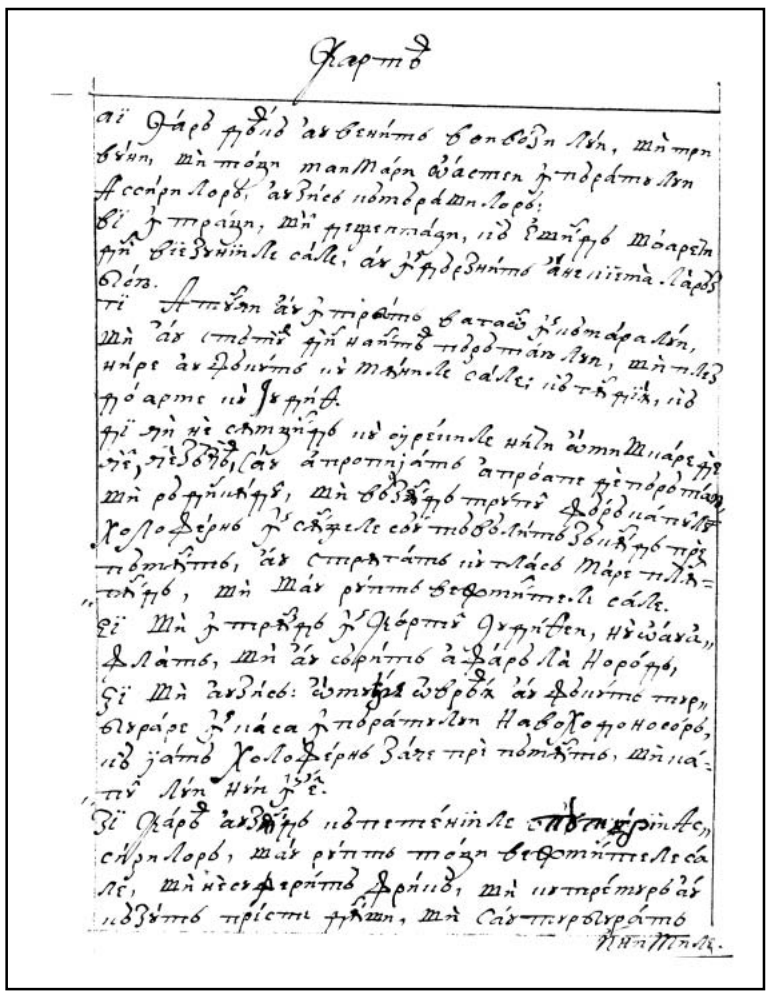

501v

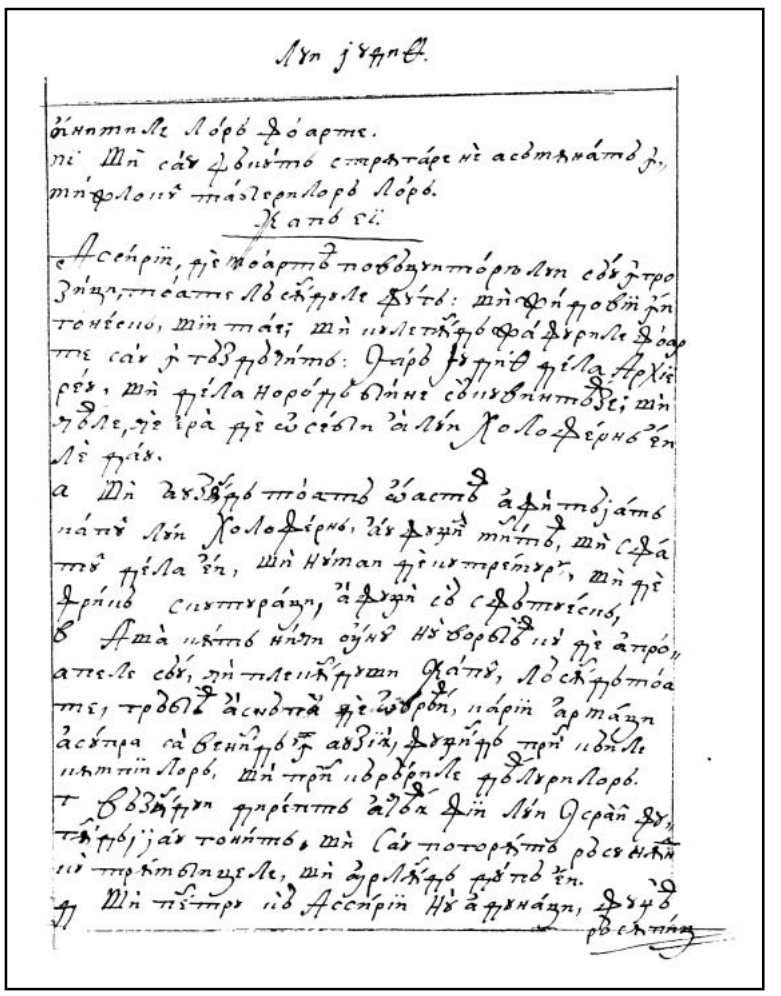

502r

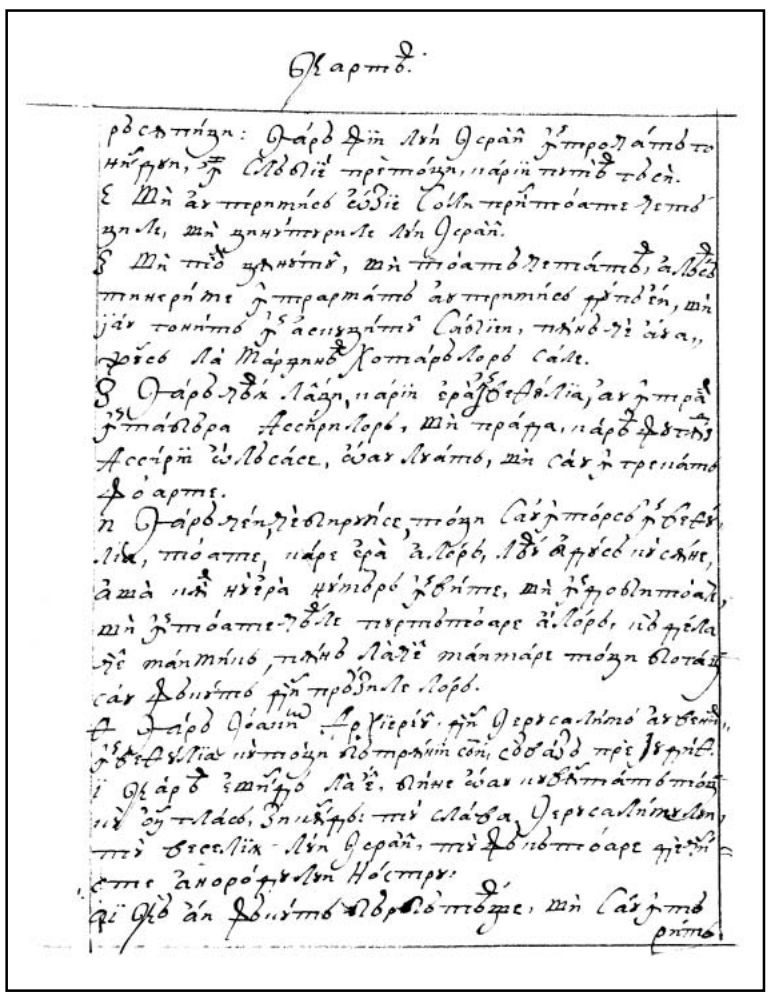

502v

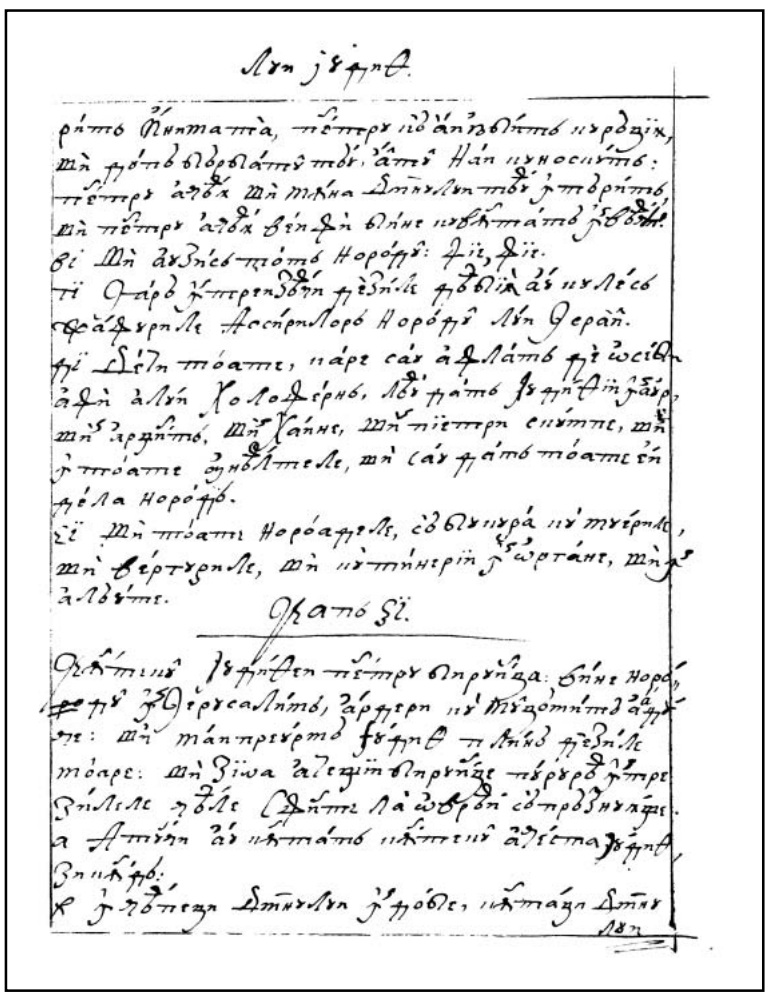

503r

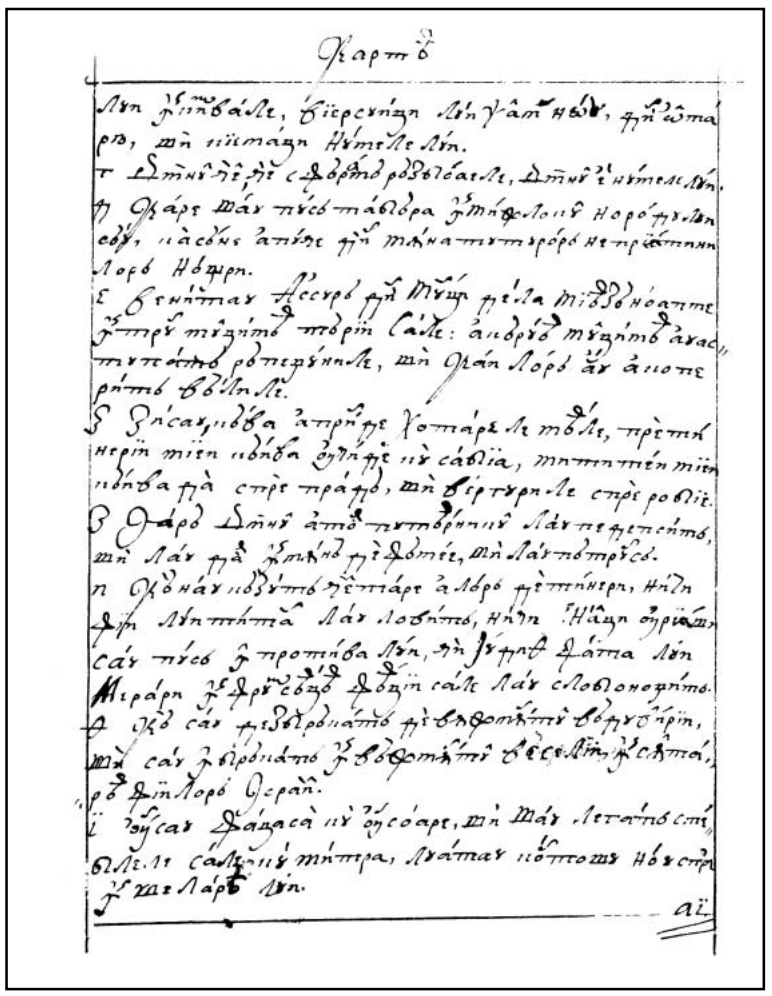

503v

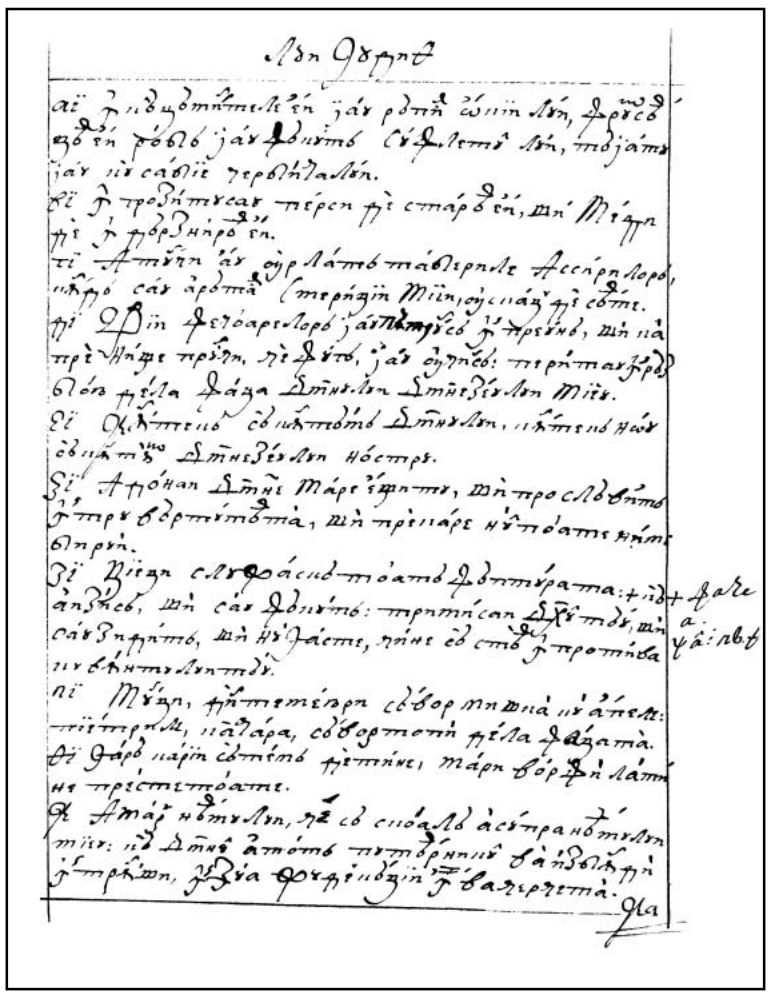

504r

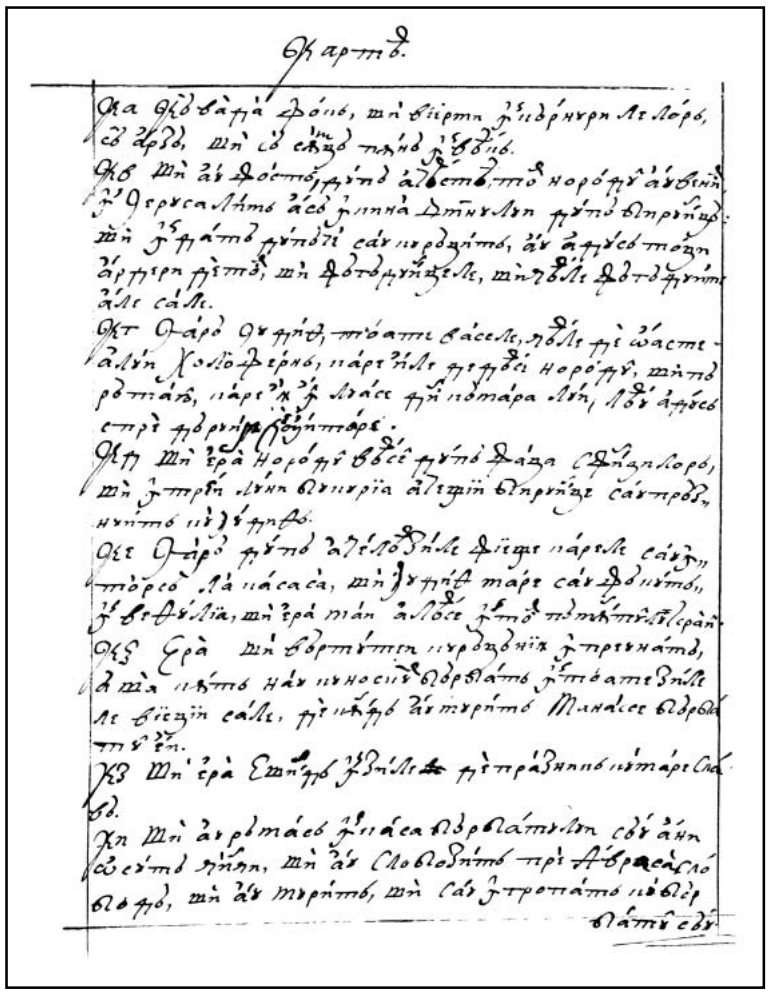

504v

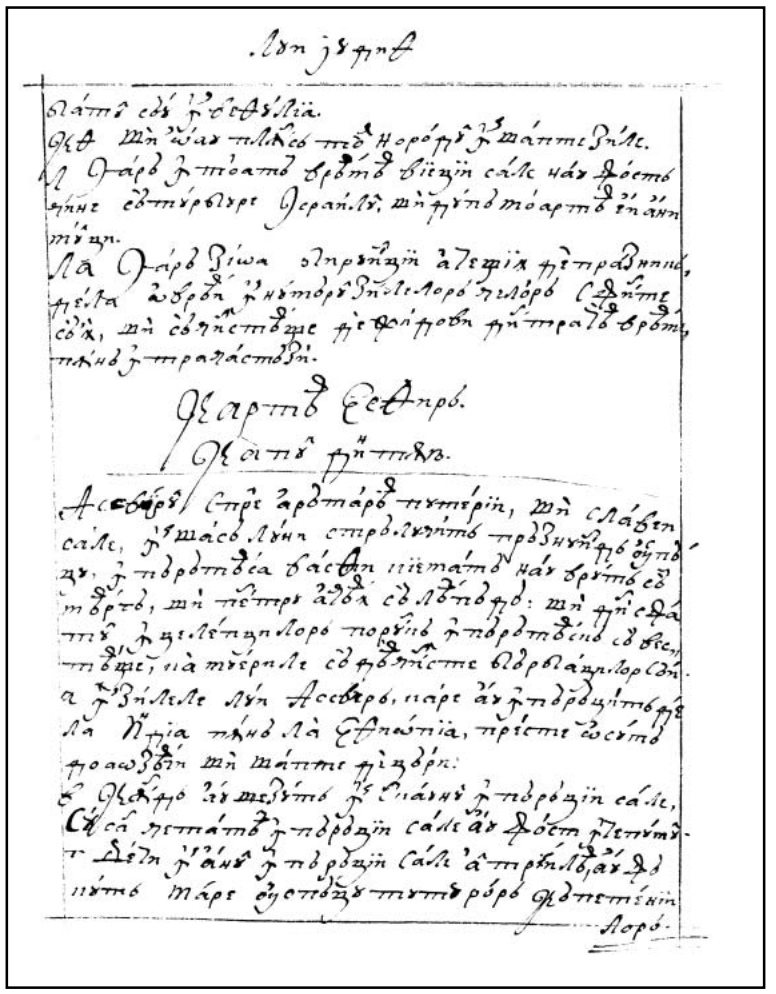

505r

CARTEA ESTHIR

Capul dintâiu

Assvirul, spre arătarea puterii şi slavei sale, în şasă luni strălucit prăznuind uspăţu, împărăteasa Vasthi, chemată, n-au vrut să meargă şi pentru aceaea să leapădă. Şi din sfatul înţelepţilor poruncă împărătească să vesteaşte ca muierile să dea cinste bărbaţilor săi.

1. În zilele lui Assvir, care au împărăţit de la India până la Ethiopia, preste o sută doaozeaci şi şapte de ţări,
2. Când au şezut în scaunul împărăţiii sale, Susan, cetatea împărăţiii sale, au fost începutul.
505v 3. Deci în anul împărăţiii sale al treilea, au făcut mare uspăţu tuturor căpetenii|lor şi slujitorilor săi, celor mai tari ai persilor şi celor aleşi ai medilor şi celor desăvârşit ale ţinuturilor înaintea sa,
4. Ca să-şi areate bogăţiile împărăţiii slavei sale şi mărime şi trufiia puterii sale, în multă vreame, adecă într-o sută şi optzeaci de zile.
5. Şi plinindu-să zilele uspăţului, au chemat tot norodul care să afla în Susan, de la cel mai mare până la cel mai mic. Şi au poruncit în şapte zile a să găti uspăţul în faţa grădinii şi a dumbrăvii, carea cu împărăteasca chivernisire şi mână era săditâ.
6. Şi spânzura din toate părţile şetrile de faţă cerească şi de carvazin şi hiachinth, sprijinite cu funi de vison şi de urşinic, carele cu verigi de elefant era împreunate şi în stâlpi de marmure să răzima şi paturile încă de aur şi de argint, preste faţa pământului, ce era pardosit cu pietri de zmaragd şi de parin, rânduiţi era. Carea cu zugrăvire cu feaţe minunate împodobea.
7. Şi bea cei chemaţi din păhară de aur şi, în multe feliuri de vase, bucatele să aducea
506r în||lontru. Şi vinul, precum era vrednic de împărătească mărime, de prisosit şi ales să punea.
8. Nici era cine să sileascâ a bea pre cei ce nu vrea, ci, precum aşezase împăratul, rânduind preste fieştecare mease dintre căpeteniile sale, să guste fieştecarele ce va vrea.
9. Şi Vasthi împărăteasa au făcut uspăţu fămeilor în polata unde împăratul Assvirul lăcuia.
10. Deci în zioa a şaptea, fiind împăratul mai vesel şi după prea multa beutură încălzit de vin, au poruncit lui Mauman şi Vozath şi Harvona şi Vagatha şi Avgatha şi Zethar şi lui Harhas, a şapte fameni carii înaintea lui slujiia,
11. Să ducă înlontru pre împărăteasa Vasthi înaintea împăratului, puind pre capul ei împărătească steamă, ca să areate tuturor noroadelor şi căpeteniilor frumseaţea ei, că era frumoasă foarte.
12. Carea n-au vrut şi după porunca împăratului, carea prin fameni trimisease a mearge, n-au băgat samă. De unde, mâniindu-se împăratul şi de mare urgie aprinzându-să, |

13. Au întrebat pre cei înţelepţi, carii, după împărătescul obiceaiu, pururea era lângă 506v
el şi cu sfatul lor toate făcea, carii ştiia legile şi judecăţile celor vechi.
14. (Şi era mai întâi şi mai aproape Harsena şi Sethar şi Admath şi Tharsis şi Mare şi Marsana şi Mimuhan, şapte căpetenii a perşilor şi a medilor, carii vedea faţa împăratului şi întâii după el şedea).
15. „De ce judecată ar fi vreadnică Vasthi împărăteasa, carea porunca lui Asvir împăratului, prin fameni trimisă, n-au vrut să o facă?"
16. Şi au răspuns Mamuhan, auzând împăratul şi căpeteniile: „Nu numai pre sângur împăratul împărăteasa Vasthi l-au vătămat, ci şi pre toate noroadele şi căpeteniile carii sânt în toate ţinuturile împăratului Assvirului.
17. Că va ieşi cuvântul împărăteasii la toate muierile, să necinstească pre bărbaţii săi şi să zică: «Împăratul Assvirul au poruncit să între împărăteasa Vasthi la uspăţu şi ea n-au vrut». ||
18. Şi cu această pildă, toate soaţele căpeteniilor persilor şi a medilor puţin vor băga 507r
în samă poruncile bărbaţilor. Pentru aceaea dreaptă iaste mâniia împăratului.
19. De-ţi place, să iasă poruncă de la faţa ta şi să se scrie după leagea persilor şi a medilor, carea a o treace nu-i slobod, ca nicidecum mai mult Vasthi să între la împăratul, ci împărăţiia ei alta, carea mai bună decât ea, să o ia.
20. Şi aceasta în toată (carea foarte lată iaste) împărăţiia ţinuturilor tale să se vestească şi toate muierile, şi a celor mai mari şi a celor mai mici, să dea cinste bărbaţilor săi".
21. Plăcut-au sfatul lui împăratului şi căpeteniilor şi au făcut împăratul după sfatul lui Mamuhan.
22. Şi au trimis cărţi în toate ţinuturile împărăţiii sale, ca tot neamul să poată auzi şi ceti în multe feliuri de limbi şi de scrisori, a fi bărbaţii căpetenii şi mai-mari în casele sale, şi aceasta prin toate noroadele să se vestească.

Cap 2 |

Dintre toate fecioarele, cele lui Asvir cercate, Esthir nepoata într-ascuns a lui Mardoheiu 507v
jidovului, mai plăcându-i, împărătească în locul Vasthei să face, făcându-să uspăţu mare de nuntă şi dându-i-se daruri. Iară Mardoheul, la uşa polăţii rămâind, pre famenii ce leşuia împăratului îi vădeaşte, carea a Mardoheului faptă între istorii să scrie.

1. Aceastea aşa fiind, după ce fiersease urgiia împăratului Asvir, ş-au adus aminte de Vasthi şi ce făcuse şi ce păţise.
2. Şi au zis slujitorii împăratului şi slujile lui: „Caute-să împăratului fecioare vergure şi frumoase,
3. Şi să se trimită carii să socotească prin toate ţinuturile fecioarele ceale frumoasă şi vergure şi să le aducă la cetatea Susan şi să le dea în casa fămeilor supt mâna lui Eghei famenului, care iaste mai-mare şi păzitoriu rânduit muierilor împărăteşti; şi să-ş ia văjmânt muieresc şi cealeaalalte de lipse.
4. Şi oricarea va mai plăcea între toate ochilor împăratului, aceaea împărăţească pen| |tru 508r
Vasthi". Plăcut-au cuvântul împăratului şi, aşa precum sfătuise, s-au poruncit să fie.
*Jos 11, 2. 5. Era un om ovreiu în cetatea Susan, pe nume Mardoheu, *fiiul lui Iair, fiiului Semeiu, fiiului Chis din ruda Iemini,
4 Împ. 22, 15. 6. Carele era dus din Ierusalim într-acea vreame în carea pre Iehonie, împăratul Iudii,
Jos 11, 4. Navohodonosor, împăratul Vavilonului, îl dusease.
7. Carele au fost crescătoriu featei frăţine-său, Edisei, carea, cu alt nume, să chema Esthir şi amândoi părinţii pierduse, frumoasă foarte şi mândră cu faţa. Şi murind tată-său şi mumă-sa, Mardoheul şi-o luase fată de suflet.
8. Şi sporindu-să porunca împăratului şi, după porunca lui, multe fecioare vergure frumoase aducându-să în Susan şi lui Eghei famenului dându-să, şi Esthir între celeaalalte fecioare i s-au dat, să să ţie în numărul fămeilor.
9. Carea i-au plăcut şi au aflat har înaintea lui şi au poruncit famenului să-i grăbească văjmântul muieresc şi să-i dea părţile sale şi şapte fecioare foarte frumoase din casa împăratului, şi pre dânsa şi pre slujnicile ei să le împodobească şi să le înfrâmsăşeaze.
10. Carea n-au vrut a-i spune norodul şi ţara | sa, că Mardoheul îi poruncise ca despre 508v
aceasta de tot să tacă.
11. Carele umbla în toate zilele pre dinnaintea casei în carea alesele fecioare să ţinea, grije având de spăsăniia Esthir şi vrând a şti ce i să va întâmpla.

12. Iară venind vreame a fieştecăriia fecioare pe rând să între la împăratul, plinindu-să toate care era de lipsă la vâjmântul fămeiesc, luna a doaosprăzeacea să întorcea. Aşa numai, cum în şase luni să ungea cu uleu de mirh şi în celealalte şase luni cu alte mirodenii şi mirezme să slujiia.

13. Şi întrând la împăratul, orice poftea spre podoabă de lipsă lua şi precum lor le plăcuse, togmite din trepăzarea fămeilor la cămara împăratului trecea.

14. Şi carea întrase sara ieşiia demineaţa şi de acolea în a doao casă să ducea, carele supt mâna Susagazi famenului era, care era preste ţiitoarele împăratului. Nici avea puteare mai mult a să întoarce la împăratul, de nu ar fi vrut împăratul şi i-ar fi poruncit pe nume a veni.

15. Şi curgând vreamea pe rând, să apropiiase zioa în carea Esthir, fata lui Avihail, fratelui Mardoheiu, carea şi-o luase fată de suflet, trebuia să între la împăratul. Carea n-au
509r cercat || vâjmânt muieresc, ci oricare au vrut Egheu famenul, păzitoriul fecioarelor, acelea i-au dat spre împodobire, că era frumoasă foarte şi cu necrezută frumseaţe, ochilor tuturor iubită şi dorită să vedea.

16. Şi s-au dus la cămara împăratului Asvir în luna a zecea, carea să chiiamă Teveth, în anul împărăţiii sale al şaptelea.

17. Şi o au iubit împăratul mai mult decât pre toate muierile şi au avut har şi milă înnaintea lui preste toate muierile şi i-au pus steama împărăţiii în capul ei şi o au făcut a împărăţi în locul Vasthei.

18. Şi au poruncit a să găti uspăţu mare foarte tuturor căpeteniilor şi slujilor sale, pentru împreunarea şi nunta cu Esthir. Şi au dat odihnă tuturor ţinuturilor şi daruri le-au împărţit, după împărăteasca mărime.

19. Şi cercându-se a doao oară fecioare şi aducându-să, Mardoheul rămânea la uşa împăratului.

20. Încă nu-şi spusease Esthir ţara şi norodul său, după porunca lui, că orice-i poruncea el, ţinea Esthir şi aşa toate făcea, precum să obicinuise în vreamea aceaea, în carea mititea o hrănea.

21. Deci într-aceaea vreame, în carea Mardoheul rămânea la uşa împăratului, s-au
509v mâniiat | Vagathan şi Thares, doi fameni ai împăratului, carii era portari şi în pragul cel dintâi al polăţii întâiu şedea; şi au vrut a să scula asupra împăratului şi a-l ucide,

22. Carea de Mardoheu nu s-au tăinuit şi îndată au vestit împărătesei Esthir, şi ea împăratului, din numele lui Mardoheu, carele îi vestise lucrul.

23. Cercatu-s-au şi s-au aflat şi s-au spânzurat amândoi în furci. Şi s-au dat în historii şi însămnări de peste an înnaintea împăratului.

Cap 3

Aman, de la împăratul înălţat preste toţi voivozii medilor şi a persilor, să mânie, căci sângur Mardoheul jidovul nu i să închină. Pentru aceaea uciderea tuturor jidovilor de la Asvir dobândeaşte şi trimite la toate ţinuturile cărţi, cu inelul împăratului însămnate, ca în zioa a treisprăzecea a lunii a doaosprăzeacea toţi pretutindini jidovii să se ucigă.

1. După aceastea, împăratul Assviul au înălţat pre Aman, fiiul lui Amadath, care era din ruda lui Agag, şi i-au pus scaunul preste toţi voievozii carii avea.
510r 2. Şi toate slugile împăratului, carii din ||nafara polăţii petrecea, îşi pleca jenunchele şi să închina lui Aman, că aşa le poruncise împăratul. Sângur Mardoheul nu-şi pleca genunchiul, nici să închina lui.

3. Căruie i-au zis slugile împăratului, carii sta la uşile polăţii: „Căci afară de ceiaalalţi nu ţii porunca împăratului?"

4. Şi aceasta adeasăori zicând şi el nevrând a auzi, au vestit lui Aman, vrând a şti oare rămânea-va în sfatul său, că le spusease pre sâne a fi jidov.

5. Carea auzând Aman şi cu fapta aflând cum că Mardoheul nu-i pleacă genunchele, nici i să închină, s-au mâniiat foarte.

6. Şi nimica a fi au socotit în unul Mardoheul a-şi trimite mânile sale, că auzise a fi neam jidovesc. Şi mai vârtos au vrut a tuturor jidovilor carii era întru împărăţia lui Assvir a le pierde neamul.

7. În luna dintâi (a cărie nume e Chesan), în anul împărăţiii lui Assvir al doisprăzeacelea, s-au trimis soarte în vadră, carea ovreiaşte să zice fur, înnaintea lui Aman, în ce zi şi în

ce lună ar trebui să se ucigă neamul jidovilor; şi au | ieşit luna a doaosprăzeacea, carea 510v
să cheamă adar.

8. Şi au zis Aman împăratului Assvir: „Ieste norod prin toate ţinuturile împărăţiii tale răsipit şi de sâneş împreună usebit, cu legi noao şi cu ţeremonii noao slujindu-se, ci încă şi rânduialele împărătului nu le bagă în samă. Şi bine ştii că nu-i slobod întru împărăţiia ta a să mândri prin slobozenie.

9. De-ţi place, porunceaşte să piară, şi zeace mii de talanţi voiu adaoge la lăzile vistieriilor tale".

10. Şi au luat împăratul inelul, de care să slujea, din mâna sa şi l-au dat lui Aman, fiiului Amadathi din sământa lui Agag, protivnicului jidovilor.

11. Şi au zis cătră el: „Argintul care tu îl făgăduieşti al tău fie. Despre norod, fă ce-ţi place".

12. Şi s-au chemat scriitorii împăratului în luna dintâi nisan, în zioa a treisprăzecea aceiiaşi luni şi s-au scris, precum poruncise Aman, la toţi voievozii împăratului şi la judecătorii ţinuturilor şi a multe feliuri de neamuri, precum fieştecare neam putea ceti şi a auzi după mulţimea limbilor, din numele împăratului Assvir; şi cărţile s-au însămnat cu inelul lui. ||

13. Trimisu-s-au prin alergătorii împăratului la toate ţânuturile să ucigă şi să şteargă pre 511r
toţi jidovii, de la prunc până la bătrân, pre cei mici şi muierile, într-o zi, adecă în zioa a treisprăzeacea a lunii a doaosprăzeacea, carea să cheamă adar, şi averile lor să le răpească.

14. Iară ţinearea scrisorilor aceasta au fost, ca toate ţinuturile să ştie şi să se gătească spre numita zi.

15. Grăbea alergătorii carii era trimişi a plini porunca împăratului. Şi îndată în Susan au spânzurat porunca, împăratul şi Aman prăznuind uspăţu şi toţi jidovii carii era în cetate plângând.

Cap 4

Tânguirea Mardoheului şi a tuturor jidovilor pentru gătita-şi perire. Iară Esthir, ca, din porunca lui Mardoheu, să împiedece uciderea jidovilor şi nechemată la împăratul să între, porunceşte cu post în trei zile pentru sâne a să ruga, aşijderea şi ea făcând cu a sa fămeiasca polată.

1 Iarea auzind Mardoheul, ş-au rupt vejmintele şi s-au îmbrăcat cu sac, prăsărând cenuşe pre cap şi în uliţă, în mijlocul cetă|ţii, strâga cu glas mare, arătând 511v
amărăciunea inimii sale,

2. Şi cu această urlare până la uşile polăţii păşind, că nu era slobod, cu sac îmbrăcat, a întra în polata împăratului.

3. Şi în toate ţânuturile, târgurile şi locurile la carele nemilostiva împăratului poruncă sosise, plângere foarte era la jidovi, post, urlare şi tânguire, cu sac şi cu cenuşe mulţi, în loc de aşternut, slujindu-să.

4. Şi au întrat slujnicile Esthir şi fameni şi i-au vestit. Carea, auzând, s-au măhnit şi haina o au trimis ca, aducându-i sacul, să-l îmbrace; carea n-au vrut a o lua.

5. Şi chemând pre Athac famenul, pre care împăratul i-l dedease slujitoriu, i-au poruncit să meargă la Mardoheul şi să-l înţeleagă de la dânsul pentru ce face aceastea.

6. Şi ieşind Athah, s-au dus la Mardoheul, ce sta în uliţa cetăţii, înaintea uşii polăţii.

7. Care i-au spus toate ceale ce să întâmplase, în ce chip Aman făgăduise că va aduce argint în vistieriile împăratului, pentru uciderea jidovilor.

8. Şi pariia poruncii ce spânzura în Susan i-au dat, să o areate împărăteasii şi să o îndemne să || între la împăratul şi să-l roage pentru norodul său. 512r

9. Întorcându-se Athah, au vestit Esthirei toate care Mardoheul îi zisease.

10. Carea i-au răspuns şi i-au poruncit a spune lui Mardoheu:

11. „Toate slugile împăratului şi toate care-s supt biruinţa lui ştiu ţinuturile, că, acar bărbat, acar muiare, nechemat înlontrul pridvorului împăratului de va întra, fără nici o îndoială îndată să se ucigă, fără doară de va întinde împăratul varga cea de aur preste el, spre sămnul mileai şi aşa să poată trăi. Deci eu cum voiu putea întra la împăratul, carea de treizeaci de zile acum nu sânt chemată la el?"

12. Carea auzind Mardoheul,

13. Iarăşi au poruncit Esthirii, zicând: „Să nu socoteşti că sufletul tău numai vei slobozi, că în casa împăratului eşti pentru toţi jidovii.

14. Că, de vei tăcea acum, printr-alt prilej să vor slobozi jidovii, şi tu şi casa tătâni-tău veţi peri. Şi cine ştii de cumva pentru aceaea la împărăţie ai venit, ca într-această vreame să te găteşti?"

15. Şi iarăşi Esthir acestea cuvinte au poruncit lui Mardoheiu:
16. „Mergi şi adună toţi jidovii carii vei găsi în Susan şi vă rugaţi pentru mine. Să nu
512v mâncaţi, | nici să beţi în trei zile şi în trei nopţi; şi eu cu slujnicile meale aseaminea voiu posti, şi atunci voiu întra la împăratul, împrotiva leagii făcând, nechemată şi dându-mă morţii şi primejdiii".
17. Şi s-au dus Mardoheul şi au făcut toate carea-i poruncise Esthir.

Cap 5

Esthir, nesocotind primejdiia vieţii, la împărat întrând, ceare ca cu Aman să vie la uspăţul său, în carele, întrebându-să de la veselitul împărat despre cearerea sa, iarăşi pre amândoi la uspăţu îi cheamă pe a doao zi. Între aceastea, Aman, mâniindu-să că nu să cinsteaşte de Mardoheu, cruce îi găteaşte.

1. Iară în zioa a treia, s-au îmbrăcat Esthir cu împărăteştile vejminte şi au stătut în pridvorul împărăteştii case, care era mai înlontru, spre bisearica împăratului. Iar el şedea pre scaunul său în divanul polăţii, în preajma uşii casei.
2. Şi văzând pre Esthir împărăteasa stând, i-au plăcut ochilor lui şi au întins asupra ei varga cea de aur, carea o ţinea în mână. Carea, apropiindu-se, au sărutat vârful toiagului.
3. Şi au zis cătră ea împăratul: „Ce vreai, Esthir împărătească? Ce e cearerea ta? Şi
513r jumătate || de împărăţie de vei ceare, da-să-va ţie".
4. Iară ea au răspuns: „De place împăratului, rogu-mă să vii la mine astăzi, şi Aman cu tine, la uspăţul ce am gătit".
5. Şi îndată împăratul: „Chemaţi – au zis – curând pre Aman, ca să asculte de vrearea Esthir". Şi au venit împăratul şi Aman la uspăţul ce le gătise împărăteasa.
6. Şi i-au zis împăratul, după ce beuse vin de prisosit: „Ce cei să ţi se dea? Şi pentru ce lucru te rogi? Şi jumătate de împărăţiia mea, de vei ceare, vei dobândi".
7. Căruia i-au răspuns Esthir: „Cearerea mea şi rugăciunile sânt aceastea:
8. De am aflat har înaintea împăratului şi de-i place împăratului a-mi da ce ceru şi a mea să-m plinească cearerea, vie împăratul şi Aman la uspăţul ce le-am gătit şi mâne voiu deşchide împăratului vrearea mea".
9. Şi au ieşit într-acea zi Aman veasel şi iute şi, văzând pre Mardoheu şezând înnaintea uşilor polăţii şi nu numai nu i să sculase, ci încă nici să mişcase din locul şederii sale, s-au mâniiat foarte.
10. Şi tăinuind mâniia, întorcându-se în casa sa, au chemat la sine priiatinii săi şi Zares, muiarea sa. |
513v 11. Şi le-au deascoperit mărimea bogăţiilor sale şi gloata fiilor şi cu câtă slavă, preste toţi voivozii şi slugile sale, împăratul îl înălţase.
12. Şi după aceastea, au zis: „Ci şi împărăteasa Esthir pre nime altul au chemat la uspăţu cu împăratul fără pre mine, la carea şi mâne cu împăratul voiu prânzi.
13. Şi aceastea toate avându-le, nimic mă socotesc a avea până când voiu vedea pre Mardoheul ovreul şezând dinnaintea uşii împărăteşti".
14. Şi i-au răspuns Zares, muiarea lui, şi ceaiaalalţi priiatini: „Porunceaşte a să găti înnaltă grindă, având nălţime de coţi cinzeci, şi zi dimineaţă împăratului să se spânzure într-însa Mardoheul; şi aşa vei mearge cu împăratul veasel la uspăţu". Plăcutu-i-au lui sfatul şi au poruncit înnaltă a găti cruce.

Cap 6

Împăratul, cetindu-şi şieşi noaptea istoriile de peste an şi găsind credinţa lui Mardoheu în deascoperirea famenilor ce leşuia vieţii împăratului, porunceaşte să să cinstească ca al doilea după împăratul, prin Aman, protivnicul lui cel de perire.

1. Noaptea aceaea o au petrecut împăratul fără de somn şi au poruncit să-i aducă istoriile şi faptele de peste an ceale trecute, carele cetindu-să înnaintea lui, ||
514r 2. S-au ajuns la locul acela în care era scris în ce chip vestise Mardoheul leşuirile lui Vagathan şi a lui Thares famenilor, carii pre împăratul Assvir vrea a sugruma.
3. Carea auzând împăratul, au zis: „Ce au dobândit Mardoheul plată sau cinste pentru această credinţă?" Zis-au lui slugile lui şi slujitorii: „Tocma nimic de plată au dobândit".

4. Şi îndată împăratul: „Cine iaste – au zis – în pridvoru?", că Aman întrase în pridvorul casii împărăteşti dinlontru, ca să îndeamne pre împăratul şi să poruncească pre Mardoheul a-l spânzura în crucea carea i să gătise.

5. Răspuns-au slugile: „Aman stă în pridvor". Şi au zis împăratul: „Între!"

6. Şi deacă au întrat, i-au zis: „Ce trebuie să să facă omului pre carele împăratul vrea a-l cinsti?" Şi cugetând Aman în inima sa şi socotind că pe nime altul, împăratul, fără pre sâne, vrea a-l cinsti,

7. Au răspuns: „Omul pre carele împăratul vrea a-l cinsti,

8. Trebuie să să îmbrace cu vâjminte împărăteşti şi să să puie pre calul care-i de şaoa împăratului şi să ia împărăteasca steamă pre capul său. |

9. Şi cel dintâiu dintre căpeteniile împărăteşti şi dintre tirani să ţie calul lui şi, prin ulița cetății 514v
mergând, să strâge şi să zică: «Aşa să va cinsti ori pre care va vrea împăratul a-l cinsti!»"

10. Şi i-au zis împăratul: „Grăbeaşte şi, luând contoşul şi calul, fă precum ai grăit lui Mardoheu jidovului, carele şede dinnaintea uşii polății. Păzeaşte ca nu cumva ceva dintr-aceastea care ai grăit să laşi!"

11. Şi au luat Aman contoşul şi calul şi, îmbrăcând pre Mardoheu în ulița cetății şi puindu-l pe cal, mergea înainte-i şi strâga: „De această cinste vrednic iaste ori pre carele va vrea împăratul a-l cinsti!"

12. Şi s-au întors Mardoheul la uşa polății. Şi Aman au grăbit a mearge în casa sa, jeluindu-se şi cu capul acoperit.

13. Şi au povestit Zarei, muierii sale, şi priiatinilor toate care i să întâmplase. Căruia i-au răspuns cei înţelepţi, carii îi avea în sfat, şi muierea lui: „De-i din sământa jidovilor
Mar||doheul dinnaintea căruia ai început a cădea, nu-i vei putea sta împrotivă, ci vei 515r
cădea înaintea lui".

14. Încă ei grăind, venit-au famenii împăratului şi curând pre el la uspățul ce i-l gătise împărăteasa a mearge l-au silit.

Cap 7

Esthir, în uspăţu, pre împăratul, fiind veasel, pentru a sa şi a norodului său viaţă îl roagă, şi pre Aman, protivnicul jidovilor, îl pâreaşte, pre carele împăratul, în crucea cea de la sâne lui Mardoheu gătită, a-l spânzura porunceaşte.

1 Şi au întrat împăratul şi Aman să bea cu împărăteasa.

2 Şi i-au zis împăratul şi a doao zi, după ce să încălzise de vin: „Care iaste cearerea ta, Esthir, să se dea ţie? Şi ce vreai să-ţi fie? Şi jumătate din împărăția mea de vei ceare, vei dobândi".

3. Cătră carele ea au răspuns: „De am aflat har în ochii tăi, o împărate, şi de-ţi place, dăruieşte-mi mie sufletul mieu, pentru carele mă rog, şi norodul mieu, pentru care cu de-adinsul mă rog.

4. Că vânduţi sântem eu şi norodul mieu, ca să | ne zdrobim, să ne sugrumăm şi să perim. 515v
Şi batâr de ne-am vinde spre slugi şi slujnice, ar fi de-a să suferi răotatea şi suspinând aş tăcea. Iară acum vrăjmaşul nostru acela iaste a căruia nemilostivirea să răvarsă preste împăratul".

5. Şi răspunzând împăratul Assverul, au zis: „Cine-i acela şi de ce puteare să îndrăznească a face aceastea?"

6. Şi au zis Esthir: „Vrăjmaşul şi nepriiatinul nostru cel rău acesta iaste, Aman". Carea el auzând, îndată au amurţit, faţa împăratului şi a împărătesei neputând suferi.

7. Iară împăratul mâniindu-se s-au sculat şi din locul uspățului au întrat în gredina cea cu pomi sădită. Şi Aman încă s-au sculat, să să roage de Esthir împărăteasa pentru sufletul său, că au înţeles de la împăratul şieşi a-i fi gătit răul.

8. Carele, înturnându-să din grădina cea cu pomi sădită şi întrând în locul uspățului, au găsit pre Aman a fi căzut pre patul în care zăcea Esthir şi au zis: „Încă şi pre împărăteasa vrea a o supune, eu de faţă fiind în casa mea?" Încă nu ieşise cuvântul din gura împăratului şi îndată i-au acoperit faţa. ||

9. Şi au zis Harbona, unul dintre fameni, carii sta în slujba împăratului: „Iată, lemnul 516r
care gătise lui Mardoheu, care au grăit pentru împăratul, stă în casa lui Amman, având lungime de cinzeaci de coți". Căruia i-au zis împăratul: „Spânzurați-l într-însul!"

10. Şi s-au spânzurat Aman în furcile care el gătise lui Mardoheu. Şi mânia împăratului s-au odihnit.

Cap 8

Esthir, rânduind pre Mardoheu în locul lui Aman, dobândeaşte de la împăratul ca ceale dobitoceşti şi vechi a lui Aman scrisori cu altele noao să să scază şi jidovilor neteamere şi să să izbândească den nepriiatinii săi, de unde mare pretutindenea veselie răsare.

1. n zioa aceaea, dat-au împăratul Assverul Esthir împărăteasii casa lui Aman, vrăjmaşului jidovilor, şi Mardoheul au întrat înnaintea feaţii împăratului, că i-au mărturisit Esthir a fi unchiu.

516v 2. Şi au luat împăratul inelul care de la | Aman a-l lua îndărăpt poruncise şi l-au dat lui Mardoheu, iar Esthir au rânduit pre Mardoheu preste casa sa.

3. Nici cu aceastea îndestulată, căzut-au la picioarele împăratului şi au plâns şi grăind către el l-au rugat ca răotatea lui Aman Agaghiteanului şi leşuirile lui aceale reale, care cugetase asupra jidovilor să poruncească a fi înzădarnice.

4. Iară el, după obiceaiu, împărăteascul toiag cel de aur l-au întins cu mâna, prin care sămnul milostivirii să arăta; şi ea, sculându-se, au stătut înaintea lui,

5. Şi au zis: „De place împăratului şi de am aflat har în ochii lui şi rugăciunea mea nu i să veade a fi împrotivitoare, rogu-mă ca, cu noao scrisori, scrisorile ceale vechi a lui Aman leşuitoriului şi protivnicului jidovilor, cu carele pre ei în toate ţinuturile împăratului a-i pierde poruncise, să se îndrepteaze.

6. Că în ce chip voiu putea suferi moartea şi uciderea norodului mieu?"

517r 7. Şi au răspuns împăratul Assvir Esthir împărăteasei şi lui Mardoheu jidovului: | | „Casa lui Aman o am dăruit Esthir şi pre el am poruncit a-l spânzura în cruce, pentru că au îndrăznit a-ş slobozi mâna asupra jidovilor.

8. Scriiţi, dară, jidovilor precum vă place, cu numele împăratului, însămnând cărţile cu inelul mieu". Că acest obiceaiu era, ca cărţilor care cu numele împăratului să trimitea şi cu inelul lui era întărite nime să nu îndrăznească a le zice împrotivă.

9. Şi chemându-să scriitorii şi cărturarii împăratului (şi era vreamea lunii a treia, carea să cheamă Sivan), în zioa ei a doaozeci şi trei s-au scris cărţile, precum voise Mardoheul, către jidovi şi către voievozi şi ispravnicii şi judecătorii, carii era preste o sută doaozeaci şi şapte de ţări de la India până la Ethiopia, ţărâi şi ţărâi, norodului şi norodului, după limbile şi slovele sale şi jidovilor, precum putea ceti şi auzi.

10. Şi cărţile, carele cu numele împăratului să trimitea, cu inelul lui s-au însămnat şi s-au trimis prin purtătorii, carii, prin toate ţărâle alergând, ceale vechi scrisori cu noao veşti să le întoarcă.

11. Cărora le-au poruncit împăratul să cheme jidovi prin toate cetăţile şi într-una a |
517v să aduna să le poruncească, ca să stea pentru sufletele sale şi pre toţi protivnicii săi, cu muierile şi cu pruncii şi cu toate căsile, să-i ucigă şi să-i şteargă şi jafurile lor să le apuce.

12. Şi s-au rânduit prin toate ţânuturile o zi de izbândă, adecă a treisprăzeacea zi a lunii a doaosprăzeacea, adar.

13. Şi ţânearea cărţilor aceasta au fost, ca întru toate ţânuturile şi noroadele care era supuşi împărăţiii împăratului Asfir, ştiută să fie a fi gătiţi jidovii, să ia izbândă de protivnicii săi.

14. Şi au ieşit purtători degrabă, vestile purtând, şi porunca împăratului s-au spânzurat în Susan.

15. Iară Mardoheul, din polată şi dinnaintea împăratului ieşind, strălucea cu haine împărăteşti, hiachinthine adecă şi din faţa ceriului, coronă de aur purtând în cap şi înpodobit cu platoşe de mătasă şi cu urşinic; şi toată cetatea au săltat şi s-au veselit.

16. Iară jidovilor lumină noao s-au văzut a le răsări, bucurie, cinste şi dănţuire.

17. La toate noroadele, cetăţile şi ţânuturile, oriîncătro mergea poruncile împăratului, minunată
518r săltare, prăznuiri şi uspeaţe şi zi de sărbătoare, atâta cât mulţi | | dintr-alte neamuri şi din leagi legii lor şi ţărămoniilor să adăoga, că mare groaza numelui jidovesc pre toţi cuprinsease.

Cap 9

Jidovii, într-aceaeaş zi, carea era rânduită jidovilor spre perire, ucid pre toţi protivnicii săi şi, spânzurând zeace fii a lui Aman, zioa lui fur, adecă a sorţilor, pururea de praznic a fi Mardoheul rânduiaşte.

1. eci în zioa a treisprăzeacea a lunii a doaosprăzeacea, carea adar a să chema mai sus am zis, când tuturor jidovilor să gătea perirea şi protivnicii lor le poftea sângele, întorcându-să strâmştea, jidovii au început a fi deasupra şi a să izbândi de protivnici.

2. Şi s-au adunat prin toate cetăţile, târgurile şi locurile, să-ş întinză mâna asupra nepriiatinilor şi gonitorilor săi şi nime n-au îndrăznit a le sta împrotivă, că pre toate noroadele frica mărimii lor le cuprinsease.

3. Că şi judecătorii ţinuturilor şi voievozii şi ispravnicii şi toată vrednicia, carea preste toate locurile şi lucruri|le era, înălţa pre jidovi pentru frica Mardoheului, 518v

4. Pre carele căpetenie a fi polăţii şi mult foarte a putea cunoscuse. Şi veastea numelui lui creştea în toate zilele şi prin gurile tuturora zbura.

5. Deci jidovii au lovit protivnicii săi cu rană mare şi i-au ucis, răsplătindu-le ceaea ce ei le gătise a le face,

6. Atâta cât şi în Susan cinci sute de oameni au ucis, afară din fiii lui Aman Agaghiteanului, protivnicului jidovilor, a cărora aceastea sânt numele:

7. Farsandatha şi Delfon şi Esfatha

8. Şi Faratha, Adalia, Arida şi Arisai

9. Şi Iezatha şi Fermeatha şi Arii.

10. Pre carii ucigându-i, prăzile din averile lor n-au vrut a le atinge.

11. Şi îndată numărul celor ce era ucişi în Susan la împăratul s-au adus.

12. Carele au zis împărăteasei: „În cetatea Susan au ucis jidovii cinci sute de bărbaţi şi alţi zeace fiii lui Aman. Cât socoteşti că vor face ucidere în toate ţânuturile? Ce ceri mai mult şi ce vreai să porunceasc a fi?”

13. Căruia ea i-au răspuns: „De place împăratu| |lui, deaie-să puteare jidovilor ca, precum Ms 28
astăzi au făcut în Susan, aşa şi mâne să facă şi zeace fii ai lui Aman în furci să să spânzure”. 1r

14. Şi au poruncit împăratul să fie aşea. Şi îndată, în Susan au rădicat porunca şi zeace fii ai lui Aman s-au spânzurat.

15. Adunându-să jidovii în zioa a patrasprăzeacea a lunii adar, s-au ucis în Susan trei sute de bărbaţi. Nici a lor averi s-au apucat de la ei.

16. Ci şi prin toate ţinuturile care era supuse biruinţii împăratului, pentru sufletele sale au stătut jidovii, ucigând oamenii cei ce-i gonea, atâta cât şaptezeaci de mii de ucişi s-au plinit şi nime din averile lor au atins ceva.

17. Iară zioa a treisprăzecea a lunii adar, întâia, ucideri au fost la toţi şi în zioa a patrasprăzeacea au încetat a tăia, carea o au rânduit a fi vestită, ca într-însa în toată vreamea să să uspete cu bucurie şi cu uspeaţe.

18. Iară cei ce în cetatea Susan făcuse uciderea, în zioa a treisprăzecea şi a patrasprăzeacea aceiiaş luni, în ucidere s-au cuprins. Iară în zioa a cinsprăzeacea au încetat de-a ucide şi pentru aceaea, aceaeaş zi o au rânduit de praznic, de uspeaţe şi de veselie.|

19. Iară jidovii, cei ce prin târguri nezidite şi prin sate zăbovea, zioa a patrasprăzeacea 1v
a lunii adar o au rânduit de uspeaţe şi de veselie, aşa ca să salte într-însa şi să-şi trimită unii la alţii părţi din uspeaţe şi din bucate.

20. Şi au scris Mardoheul toate aceastea şi în scrisoare le-au trimis la jidovii carii în toate ţânuturile împăratului zăbovea, şi celor de aproape, şi celor de departe.

21. Ca a patrasprăzeacea şi a cinsprăzeacea zi a lunii adar sărbători să le cuprinză şi întorcându-se pururea anul, cu mare cinste să le prăznuiască.

22. Că într-acealea zile s-au izbândit jidovii de nepriiatinii săi, şi jealea şi întristarea spre bucurie şi spre veselie s-au întors şi să fie zilele aceastea de uspeaţe şi de veselie şi să-şi trimită unii la alţii părţi de bucate şi săracilor daruri să le dăruiască.

23. Şi au priimit jidovii spre leage vestită toate ceale ce în vreamea aceaea începuse a face şi carele Mardoheul, prin scrisori, poruncise a face. ||

24. Că Aman, fiiul lui Amadathi din ruda Agag, vrăjmaşul şi protivnicul jidovilor, au 2r
cugetat asupra lor rău, ca să-i ucigă şi să-i ştargă. Şi au trimis fur, care în limba noastră să zice „soarte”.

25. Şi după aceaea au întrat Esthir la împăratul, rugându-l ca cugetele lui, cu împărăteşti scrisori, deşerte să fie şi răotatea carea asupra jidovilor gătise să să întoarcă spre capul lui. Deci, şi pre el, şi fiii lui, i-au înfipt în cruce.

26. Şi din vreamea aceaea zilele aceastea s-au chemat a lui Fur, adecă „a sorţilor”, pentru că fur, adecă soartea, în vadră s-au trimis; şi toate ce s-au făcut, în scrisori, adecă în valul cărţii aceştiia să cuprind.

27. Şi ceale ce suferise, şi care după aceaea s-au schimbat, le-au cuprins jidovii spre sâne şi preste sămânţa sa şi preste toţi carii au vrut a să împreuna legii lor, ca nimărui să nu fie slobod aceaste doao zile fără prăznuire a le treace, pre carele scriptura le mărturiseaşte şi alease vreami le poftesc pururea în curgerea anilor.

2v 28. Aceastea sânt zilele care nici o uitare cândva le va ştearge şi prin fieştecare | neamuri toate în toată lumea ţinuturile le vor prăznui. Nici iaste vro cetate în carea zio Fur, adecă „a sorţilor" să nu să ţie de la jidovi şi de la neamul lor, care e legat cu aceaste ţeremonii.

29. Şi au scris Esthir împărăteasa, fata lui Avigail, şi Mardoheul jidovul şi a doao carte, ca cu tot de-adinsul zioa această vestită să se ţie după aceasta.

30. Şi au trimis la toţi jidovii, carii în o sută doaozeaci şi şapte de ţări a împăratului Assvir petreace, să aibă pace şi să priimească adevărul,

31. Ţiind Zilele Sorţilor şi vreamea sa, cu bucurie să le prăznuiască precum rânduise Mardoheul şi Esthir, şi ei a le ţânea şi de sâne şi de sămânţa sa le-au priimit, posturile şi strâgările şi Zilele Sorţilor.

32. Şi toate care cartea aceasta, ce să chiamă Esthir, le cuprinde.

Cap 10

Descoperirea visului lui Mardoheu, despre întoarcerea norodului spre slobozenie.

3r 1. Iară împăratul Assvirul toate ţânuturile || şi toate ostroavele mării le-au făcut dăjduitoare.

2. A căruia tăriia şi împărăţiia şi vredniciia şi înălţimea, carea au înălţat pre Mardoheu, scrise sânt în cărţile meadilor şi a pearsilor.

3. Şi în ce chip Mardoheul, de neam jidovesc, al doilea după împăratul, au fost şi mare între jidovi şi priimit gloatei fraţilor săi, cercând ceale bune norodului său şi grăind ceale ce era de pacea săminţii sale. (Care să află în izvodul ovreiesc, cu plină credinţă le-am scris. Iară aceastea ce urmează scrise le-am găsât în izvodul cel de obşte, carele cu limbă şi cu slove greceşti să cuprind. Şi într-aceaea, după sfârşitul cărţii, acest cap să purta, care, după obiceaiul nostru, cu sămnul frigării l-am însămnat).

4. Şi au zis Mardoheul: „De la Dumnezeu sânt aceastea.

5. Adusu-mi-am aminte de visul care văzusem, aceaştea însămnând: nici ceva dintr-însele au fost zădarnic.

6. Izvor mic, care au crescut spre râu şi spre lumină şi spre soare s-au întors şi spre |
3v ape multe foarte s-au vărsat, Iesthir iaste, carea împăratul o au luat muiare şi o au vrut a fi împărătească.

7. Iară doi bălauri, eu sânt şi Aman.

8. Neamurile care să adunase, aceia sânt carii s-au silit a şterge numele jidovilor.

9. Iară neamul mieu Israil iaste, care au strâgat către Domnul şi au mântuit Domnul pre norodul Său şi ne-au slobozit de toate răutăţile. Şi au făcut seamne mari şi minuni între neamuri.

10. Şi doao sorţi a fi au poruncit, una a norodului lui Dumnezeu, alta a tuturor neamurilor.

11. Şi au venit amândoao sorţile dintr-aceaea vreame spre rânduita zi înnaintea lui Dumnezeu, tuturor neamurilor.

12. Şi ş-au adus aminte Domnul de norodul Său şi s-au milostivit spre moştenirea Sa.

13. Şi să vor ţinea zilele aceastea în luna lui adar, a patrasprăzeacea şi a cinsprăzeacea zi aceiaşi luni, cu tot de-adinsul şi cu bucurie într-o cinste a norodului adunaţi, spre toate de-acum înnaintea neamurile norodului Israil".

Cap 11

Visul lui Mardoheiu

4r 1. În anul al patrulea, împărăţind Ptolo||meiu şi Cleopatra, au adus Dosithei, care pre sâne preot şi din neamul leviticesc să zicea, şi Ptolomeiu, fiiul lui, această scrisoare Fur, carea o au zis a fi tâlcuită de Lisimah, fiiul lui Ptolomeiu, în Ierusalim. Şi acest început era în izvodul cel de obşte carele, nici cu cel ovreiesc, nici la vrun tâlcuitoriu, să aduce.

2. În anul al doilea, împărăţind Artaxirs cel mare, în zioa dintâiu a lunii nisan, au văzut vis Mardoheul, fiiul lui Iair, fiiul lui Semeiu, fiiului Kis, din neamul Veniamin,

3. Om jidov, care lăcuia în cetatea Susan, bărbat mare şi între cei dintâiu în polata împărătească.

4. *Şi era din numărul robilor celor ce-i mutase Navohodonosor, împăratul Vavilonului, din Ierusalim cu Ieconie, împăratul Iudei.

*4 Împăr. 12, 15. Sus 2, 6.

5. Şi acesta i-au fost visul: i s-au arătat glasuri şi gâlcevi şi tresnete şi cutremur de pământ şi turburare pre pământ.
6. Şi iată, doi bălauri mari şi gata înprotiva sa spre războiu,
7. La a cărora strâgare, toate s-au deşteptat neamurile să oştească asupra neamului dreptţilor.
8. Şi au fost zioa aceaea a întunearecului şi | a aleagerii, a primejdiii, a năcazului şi a 4v
strâmtorii şi groază mare foarte pre pământ.
9. Şi s-au turburat neamul dreptţilor, celor ce să temea de realele sale, şi s-au gătit spre moarte.
10. Şi au strâgat cătră Dumnezeu. Şi ei strâgând, un izvor mic au crescut în râu mare foarte şi spre ape multe s-au vărsat.
11. Lumina şi soarele au răsărit şi cei smeriţi s-au înnălţat şi au îmbucat pre cei aleşi.
12. Carea văzând Mardoheul şi sculându-să din aşternut, cugeta ce ar vrea Dumnezeu a face şi înfipt avea în inimă, dorind a şti ce ar cuprinde visul.

Cap 12

Descoperirea aleşuirilor famenilor împrotiva împăratului de la Mardoheu arătată, din al doilea cap procitită.

1. Şi să zăbovea în vreamea aceaea în polata împăratului cu Vagatha şi Thara, famenii împăratului, carii era portarii polăţii.
2. Şi, deacă au înţeles cugetele lor şi grijile mai cu de-adinsul le văzuse, au cunoscut că să străduiesc a-şi trimite mânile asupra împăratului Artaxers şi au vestit despre aceasta împăratului,
3. Carele, despre amândoi având întrebare, || mărturisindu-se, au poruncit a-i duce 5r
la moarte.
4. Iară împăratul, ce să făcuse au scris în istorii, ci şi Mardoheul pomenirea lucrului o au scris.
5. Şi i-au poruncit împăratul să rămâie în curtea polăţii, dându-i pentru vestirea daruri.
6. Iară Aman, fiiul lui Amadathi Vugheul, era slăvit foarte înaintea împăratului şi au vrut a strâca lui Mardoheu şi norodului său, pentru doi fameni ai împăratului, carii fusease ucişi.

Până aici începaperea.
Care urmează într-acela loc era puse, unde iaste scris în carte: „Şi au apucat bunătăţile sau averile lor". Carele numai în cel de obşte izvod le-am găsit, iară a cărţii aceasta au fost paria.

Cap 13

Paria împărăteştii cărţi carea au trimis Aman la căpeteniile ţinuturilor pentru uciderea jidovilor şi rugăciunea lui Mardoheiu pentru slobozirea lor.

1. Împăratul cel mare, Artaxers, de la India până la Ethiopia, voievozilor şi povăţuitorilor a o sută doaozeaci şi şapte de ţări, care sânt supt împărăţia lui, sânătate!
2. Preste multe neamuri împărăţind şi toată | lumea biruinţii meale supuind, am vrut 5v
nici într-un chip rău a mă sluji de mărimea puterii, ci cu milă şi cu blândeaţe a stăpâni supuşii, ca fără nici o groază viaţa în tăceare petrecând, cu cea dorită tuturor muritorilor pace să se desfeteaze.
3. Iară întrebând eu de la sfetnicii miei cum s-ar putea aceasta plini, unul, care cu înţelepciunea şi cu credinţa petrecea pre ceiaalalţi şi era, după împăratul, al doilea, pe nume Aman,
4. Mi-au spus a fi în tot pământul norodu răsipit, carele să slujaşte de legi noao şi împrotiva obiceaiului a tuturor neamurilor făcând, poruncile împăraţilor le-ar fi nesocotind şi unirea tuturor neamurilor cu a sa împărăchiare ar fi vătămând.
5. Carea înţălegând, văzând un neam împrotivă războitoriu, împrotiva a tot neamului omenesc cu alte nelegiuiri slujindu-să şi poruncilor noastre împrotivindu-să şi turburând pacea acelor noo supuse ţinuturi şi unirea inimilor,
Sus 2, 21; 6, 2. 6. Am poruncit ca ori pre carii Aman, care-i rânduit preste toate ţărâle şi al doilea după împăratul şi pre carele în loc de tată îl cinstim, va arăta, cu muierile şi cu pruncii, să se

şteargă de la protivnicii săi şi nime să nu se milostivească spre dânşii, în zioa a ||
6r patrasprăzecea a lunii adar, anului curgătoriu.

7. Ca necuraţii oameni, într-o zi în iad pogorându-se, să întoarcă împărăţiii noastre pacea, carea o au turburat.

Până aici paria cărţii.
Care urmeaze după acel loc, scrise le-am găsit, unde să ceteaşte.

Şi mergând Mardoheul, au făcut toate care poruncise Esthir.

Însă nu sânt în cel ovreiesc şi togma la nici un tâlcuitoriu nu să află.

8. Iară Mardoheul s-au rugat Domnului, aducându-şi aminte de toate lucrurile Lui.

9. Şi au zis: „Doamne, Doamne, Împărate Atotputearnice, că în mâna Ta sânt puse toate şi nu iaste cine să poată sta împrotiva vrearii Tale, de vei judeca a mântui pre Israil.

10. Tu ai făcut ceriul şi pământul şi orice să cuprinde supt ceriu.

11. Domnul tuturor eşti, nici iaste cine să se împrotivească măririi Tale.

12. Toate le cunoşti şi ştii că nu pentru trufia şi ocara şi pentru vro poftă a slavei am făcut aceasta, de nu m-am închinat lui Aman celui trufaş.

13. Că bucuros, pentru mântuirea lui Israil, şi urmele picioarelor lui sânt gata a le săruta. |
6v 14. Ci m-am temut ca nu cumva cinstea Dumnezeului mieu să o trec la om şi să nu mă închin cuiva, afară de Dumnezeul mieu.

15. Şi acum, Doamne, Împărate, Dumnezeul lui Avraam, fie-Ţi milă de norodul Tău, că vreau a ne pierde nepriiatinii noştri şi moştenirea Ta a o şteargе.

16. Să nu urgiseşti partea Ta, carea Ţi-o ai răscumpărat din Eghipt.

17. Ascultă rugăciunea mea şi te milostiveaşte spre soartea şi funea Ta şi întoarce jelea noastră spre bucurie ca, vieţuind, să lăudâm numele Tău, Doamne, şi să nu închizi gurile celor ce-Ţi cântă”.

18. Şi tot Israilul, cu o minte şi cu o rugăciune, au strâgat cătră Domnul, pentru că adevărat moartea le sta înnainte.

Cap 14

Plânge Esthir, pre Dumnezeu în duh smerit rugându-L.

1. Şi Esthir împărăteasa au scăpat cătră Domnul, spăimântându-se de primejdia ce să apropiia.

2. Şi dezbrăcând hainele ceale împărăteşti, ceale de plâns şi de jale vrednice vejminte au luat şi, în loc de multe fealiuri de unsori, cu cenuşe şi cu gunoiu s-au umplut
7r capul, şi trupul şi l-au smerit cu posturi. Şi || toate locurile în carele mainte să veselea, cu zmulgerea părului le-au împlut.

3. Şi să ruga Domnului, Dumnezeului Israil, zicând: „Domnul mieu, carele sângur eşti împăratul nostru, ajută-mă, sângurateca, şi căriia afară de Tine nu iaste alt agiutoriu.

4. Primeajdiia mea în mânile meale iaste.

5. Auzit-am de la tatâl mieu, că Tu, Doamne, ai luat pre Israil dintru toate neamurile şi pre părinţii noştri dintre toţi cei mai dintâiu mai-marii săi să-i stăpâneşti, moştenire vecinică, şi le-ai făcut precum ai grăit. 2 Leage 4, 20, 24 şi 32, 9.

6. Păcătuit-am înnaintea Ta şi pentru aceaea ne-ai dat în mânile nepriiatinilor noştri,

7. Că am cinstit dumnezeii lor. Drept eşti, Doamne!

8. Şi acum nu li-i lor destul, că ne apasă cu robiia vârtoasă, ci vârtutea mânilor sale puterii idolilor socotind-o.

9. Vreau a schimba ceale făgăduite ale Tale şi a şteargе moştenirea Ta şi a astupa gurile celor ce Te laudă şi a stânge slava bisearicii şi a oltariului Tău,

10. Ca să deşchiză gurile păgânilor şi să laude tăria idolilor şi să propoveduiască pre împăratul cel trupesc în veac.

11. Să nu dai, Doamne, împărătească Ta steamă celor ce nu sânt, ca să nu râză spre
7v căderea noastră, ci întoarce sfatul lor asupra lor şi pre cel ce au | început cu rău asupra noastră răsipeaşte-l.

12. Adu-Ţi aminte, Doamne, şi Te arată noao în vreamea năcazului nostru şi-m dă mie cutezare, Doamne, împăratul dumnezeilor şi a toată puterea.

13. Pune vorbă togmită în gura mea înnaintea leului şi mută inima lui spre urârea vrăjmaşului nostru, ca şi el să piară şi cei ce-l ascultă pre el.
14. Iară pre noi ne slobozi cu mâna Ta şi-mi agiută, ceii ce nici un agiutoriu altul nu am, fără pre Tine, Doamne, Care ai cunoştinţa tuturor.
15. Şi ştii că am urât slava nepriiatinilor şi mă scărbeasc de cămara netăiaţilor împregiur şi a tot cel de alt neam.
16. Tu ştii lipsa mea, că urgisesc sămnul trufiii şi al slavei meale, care iaste pre capul mieu în zilele arătării meale, şi-l urgisesc ca petecul ceii lunatece şi nu-l port în zilele tăcerii meale,
17. Şi că n-am mâncat în masa lui Aman, nici mi-au plăcut uspăţul împăratului şi n-am beut vinul gustărilor;
18. Şi niciodată nu s-au veselit slujnica Ta, de când aici m-am mutat până în zioa de acum, fără numai în Tine, Doamne, Dumnezeul lui Avraam.
19. Dumnezeul cel tare peste toţi, ascultă glasul celor ce nici o nădejde alta nu au şi ne izbăveaşte din mâna nepriiatinilor şi mă scoate din frica mea".

Cap 15

Poruncind Mardoheul, întră Esthir la împăratul, de faţa lui îngrozită. || Şi acestea le-am găsât adaose în cel de obşte izvod. 8r

1. Şi i-au poruncit (fără îndoială Esthirei Mardoheul) să între la împăratul şi să-l roage pentru norodul său şi pentru ţara sa.
2. „Adu-ţi aminte (au zis) de zilele smereniii tale, cum te-ai crescut în mâna mea, că Aman, al doilea după împăratul, au grăit împrotiva noastră spre moarte.
3. Şi tu cheamă pre Domnul şi grăiaşte împăratului pentru noi şi ne slobozeaşte din moarte". Încă şi aceastea ce sânt din jos puse.
4. Iară în zioa a treia s-au dezbrăcat de vejmintele podoabei sale şi s-au încungiurat cu slava sa.
5. Şi strălucind văjmântul împărătesc şi chemând pre îndreptătoriul tuturor şi mântuitoriul Dumnezeu, ş-au luat doao slujnice.
6. Şi spre una, adecă, să răzima ca cum, pentru desfătări şi prea multa jingăşire, trupul său nu şi l-ar birui a-l purta.
7. Iară ceaiaalaltă slujnică urma după doamna, sprijinind vejmintele sale, ce să slobozea pre pământ.
8. Iară ea, cu faţa ca de trandafir şi cu ochii iubiţi strălucind, cel trist îş pitula sufletul şi de mare frică adunat.
9. Şi întrând prin toate pre rând uşile, au stătut în prejma împăratului, unde el lăcuia pre scaunul împărăţiii sale, îmbrăcat cu haine împărăteşti şi strălucind de aur şi de pietri scumpe şi era groaznic la vedeare.
10. Şi, deacă-şi rădicasă faţa şi arzând cu ochii | îşi arătase urgiia pieptului, 8v
împărăteasa au căzut şi, schimbându-se faţa în păliciune, cel obosit spre slujnicuţă ş-au plecat capul.
11. Şi au întors Dumnezeu duhul împăratului spre blândeaţe şi grabnic şi spăimântat au sărit din scaun şi, sprijinind-o în braţele sale până s-au întors la sineşi, cu aceaste cuvinte o îmblânzea:
12. „Ce e ţie, Esthir? Eu sânt fratele tău, nu te teame,
13. Nu vei muri, că nu pentru tine, ci pentru toţi această leage s-au făcut.
14. Deci apropie-te şi atinge varga".
15. Şi tăcând ea, au luat varga cea de aur şi o au pus pre grumazii ei şi o au sărutat şi au zis: „Căci nu-mi grăieşti mie?"
16. Carea au răspuns: „Văzutu-te-am, domnule, ca pre îngeru lui Dumnezeu şi s-au turburat inima mea de frica slavei tale,
17. Că foarte minunat eşti, doamne, şi faţa ta e plină de daruri".
18. Şi grăind, iarăşi au căzut şi mai s-au sfărşit.
19. Iară împăratul să turbura şi toţi slujitorii lui o mângăia.

Cap 16

Cartea Assverului pentru mântuirea jidovilor, cu uciderea nepriiatinilor săi, la toate ţinuturile împărăţiii, înzădarnică făcând cartea de la Aman trimisă. Pariia cărţii împăratului Artaxers,

9r *carea pentru jidovi la toate ţânuturile împărăţiii || o au trimis. Carea nici aceasta în izvodul jidovesc nu iaste.*

1. Împăratul, marele Artaxers, de la Indiia până la Ethiopiia, voievozilor şi căpeteniilor a o sută doaozeaci şi şapte de ţări, carii de biruinţa noastră ascultă, sănătate!, zice.

2. Mulţi, de bunătatea căpeteniilor şi de cinstea ce li s-au dat, rău s-au slujit spre trufie.

3. Şi nu numai supuşii împăraţilor să sârguiesc a-i apăsa, ci, slava ce li s-au dat nesuferind, asupra celor ce li s-au dat cugetă leşuiri.

4. Nici s-au îndestulat a nu mulţămi pentru facerile de bine şi legile omenirii întru sâneşi a le vătăma, ci încă şi de a lui Dumnezeu judecată, carea vede toate, să socotesc a putea scăpa.

5. Şi spre atâta răotate au năvălit ca pre cei ce încredinţatele şieşi slujbe cu de-adinsul le chivernisesc şi aşa toate le fac, cât vreadnici sânt de lauda tuturor, cu leşuirile minciunilor să sârguiesc a-i răsturna.

6. Când urechile căpeteniilor ceale unite şi din firea sa pre alţii bine socotind, cu vicleană meşteşugire le înşală.

7. Care lucru şi din vechile istorii să arată şi din ceale ce să fac în toate zilele, în ce chip, cu realele unora îndemnări, cugetele împăraţilor să se strâce.

8. Pentru aceaea trebuie a socoti despre pacea a tuturor ţânuturilor. |

9v 9. Nici trebuie să socotiţi, de poruncim de multe fealiuri, cum că din uşurarea inimii noastre vine aceasta, ci după togmeala şi schimbarea vreamilor, precum folosul obştii poftească a face judecata.

10. Şi ca să înţeleageţi mai chiar ce zicem, *Aman, fiiul Amadathii, şi cu sufletul şi cu neamul macheđonean şi strein de sângele persilor, şi milostivirea noastră cu a sa nemilostivire călcând-o, nimernic de la noi s-au priimit. *Sus 11, 1.

11. Şi atâta spre sâne au cunoscut omenire, cât tatâl nostru s-au chemat şi s-au cinstit de la toţi după împăratul al doilea.

12. Carele într-atâta unflarea mândriii s-au înălţat, cât s-au sârguit a ne despoia de împărăţie şi de suflet.

13. Că pre Mardoheul, după a căruia credinţă şi faceri de bine trăim, şi pre soţiia împărăţiii noastre, Esthir, cu tot neamul său, cu oricare noao şi neauzite meşteşugiri i-au cerut spre moarte.

14. Aceasta cugetând, ca, ucigându-i pre dânşii, să aleşuiască sângurătăţii noastre şi împărăţia persilor să o treacă în machidoneani.

15. Iară noi pre jidovi, de la acel mai rău decât toţi oamenii spre moarte osândiţi,
10r || nici togma într-o vină nu i-am găsit, ci încă, împrotivă, cu dreapte legi a fi slujindu-să.

16. Şi fiii Celui Preaînnalt şi Preamare şi pururea vieţuitoriului Dumnezeu, cu a Căruia facere de bine, şi părinţilor noştri, şi noao ni s-au dăruit împărăţiia şi până astăzi să păzească.

17. Pentru aceaea, scrisoarea aceaea, carea el, supt numele nostru o îndreptase, să o ştiţi a fi zădarnică.

18. Pentru care tălhărie, dinnaintea porţii cetăţii aceştiia, adecă Susan, şi el, care au aleşuit, şi toată rudeniia lui spânzură în furci; nu noi, ci Dumnezeu răsplătindu-i de ce au fost vreadnic.

19. Iară această poruncă, carea acum trimitem, în toate cetăţile să se puie la arătare, ca slobod să fie jidovilor a să sluji de legile sale.

20. Cărora trebuie să le fiţi agiutoriu, ca pre cei ce s-au gătit spre uciderea lor să-i poată ucide în zioa a treisprăzecea a lunii a doasprăzecea, care să cheamă adar.

21. Că această zi, Dumnezeu Atotputearnicul, a mâhnirii şi a jalei, li-o au întors spre bucurie.

22. Pentru aceaea, şi voi, între celeaalalte de praznice zile, aceasta o veţi avea zi şi o prăznuiţi cu toată veseliia, ca şi după aceasta să să cunoască.

10v 23. Toţi carii credincios ascultă de persi | vreadnică pentru credinţă a dobândi plata, iară carii leşuiesc împărăţiii lor, a peri pentru tâlhărie.

24. Iară toată ţara şi cetatea carea nu va vrea a să împărtăşi de această prăznuire, cu sabie şi cu foc să piară şi aşa să se ştargă, ca nu numai oamenilor, ci şi fierâlor slobode să le fie în veac spre pilda nebăgării în samă şi neascultării.

A

ACAR: adv.
acar... acar: 4,11

ACOLEA: adv.
acolea: 2,14

(a) ACOPERI: v. IV
au acoperit: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,8

ACOPERIT, -Ă: adj.
acoperit: *n. sg. ac.* 6,12

ACUM: adv.
acum: 4,11, 14; 7,4; 10,13; 13,15; 14,8, 18; 16, 19

(a se) ADĂUGA: v. I; var. **(a se) ADAOGE:** v. III „a mai pune ceva lângă cele ce sunt"
voiu adaoge: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,9
(să) adăoga: *ind. imp. 3.pl.* 8,17

ADĂUGAT, -Ă: adj.; var. **ADAOS, -Ă**
adaose: *n. sg. ac.* rezum. cap.15

ADESEORI: adv.; aici prima atestare a cuvântului; cf. DA, unde prima atestare este la Grigore Alexandrescu (după H. Tiktin, DRG s.v.)
adeasăori: 3,4

ADEVĂR: s.n.
adevărul: *sg. ac.* 9,30

ADEVĂRAT: adv.
adevărat: 13,18

(a se/-şi) ADUCE: v. III
(să) aducea: *ind. imp. 3.pl.* 1,7
(ş-)au adus: *ind. pf.c. 3.sg., în loc. v.* ***ş-au adus aminte*** 2,1; 10,12
să aducă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 2,3; 6,1
aducându(-să): *gerunziu* 2,8, 19
aducându-: *gerunziu* 4,4
va aduce: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,7
(s-)au adus: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,11
adusu(-mi)-am: *ind. pf.c. 1.sg., în loc. v.* ***adusu-mi-am aminte*** 10,5
au adus: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,1
(să) aduce: *ind. prez. 3.sg.* 11,1
aducându(-şi): *gerunziu în lco. v.* ***aducându-şi aminte*** 13,8
adu(-Ţi/-ţi): *imperativ 2.sg., în loc. v.* ***adu-Ţi/-ţi aminte*** 14,12; 15,2

(a se) ADUNA: v. I
adună: *imperativ 2.sg.* 4, 16
a (să) aduna: *inf. prez.* 8,11
(s-)au adunat: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,2
adunându(-să): *gerunziu* 9,15
(să) adunase: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 10,8

ADUNAT, -Ă: adj.
adunaţi: *m. pl. gen.* – de fapt, un acord după înţeles, determinatul fiind s. ***norodului*** 10,13
adunat: *n. sg. ac.* 15,8

AFARĂ: adv.
afară: *adv. în loc. prep.* (Înv.) ***afară de/afară din*** 3,3; 9,6; 13,14; 14,3

(a se) AFLA: v. I
(să) afla: *ind. imp. 3.sg.* 1,5
au aflat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,9
(s-)au aflat: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,23
aflând: *gerunziu* 3,5
am aflat: *ind. pf.c. 1.sg.* 5,8; 7,3; 8,5
(să) află: *ind. prez. 3.pl.* 10,3; explicaţie cap.13, după vs.7

AGAGHITEAN: adj. „probabil, urmaş al lui **Agag**, pe care l-a cruţat Saul (1 Sm 15); ***Agag*** – probabil un titlu comun dat regilor amaleciţi, tot astfel cum ***Faraon*** era comun în Egipt; în particular, numele este folosit pentru regele amaleciţilor care a fost luat prizonier de Saul şi, contrar poruncii lui Dumnezeu, a fost cruţat împreună cu prada de război" (cf. DB, p.15).
Agaghiteanului: *m. sg. gen.* 8,3; 9,6

AICI: adv.
aici: explicaţie înainte de cap.13; 13,7; 14,18

(a se) AJUNGE: v. III
(s-)au ajuns: *ind. pf.c. impers.* 6,2

(a) AJUTA: v. I; var. (Reg.) **(a) AGIUTA**
agiută: *imperativ 2.sg.* 14,14
ajută: *imperativ 2.sg.* 14,3

AJUTOR: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **AGIUTORIU**
agiutoriu: *sg. nom./ac.* 14,3, 14; 16,20

ALEGERE: s.f.
aleagerii: *sg. gen.* 11,8

(a) ALERGA: v. I
alergând: *gerunziu* 8,10

ALERGĂTOR, -TOARE: s.m./f. (Rar) „curier", „mesager"
alergătorii: *s.m. pl. nom./ac.* 3,13, 15

ALES, ALEASĂ: adj./s.
(celor) aleşi: *s.m. pl. dat.* 1,3
(cei) aleşi: *s.m. pl. ac.* 11,11
ales: *adj. n. sg. ac.* 1,7
alesele: *adj. antep. f. pl. nom.* 2,11
alease: *adj. f. pl. ac.* 9,27

(a) ALEŞUI: v. IV; vezi **(a) LEŞUI**

ALEŞUIRE: s.f.; vezi **LEŞUIRE**

AMĂRĂCIUNE: s.f.
amărăciunea: *sg. ac.* 4,1

AMINTE: adv.
aminte: *adv. în loc. v.* ***a-şi aduce aminte***, vezi **(a se/-şi) ADUCE**

(a) AMORŢI: v. IV; var. **(a) AMURŢI**
au amurţit: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,6

AN: s.m.
anul: *sg. nom./ac.* 1,3; 2,16; 3,7; 9,21; 11,1, 2
an: *sg. ac., în loc. adj.* ***de peste an*** „care are loc în cursul unui an" 2,23; rezum. cap.6; 6,1
anilor: *pl. gen.* 9,27
anului: *sg. gen., în sintagma* ***anului curgătoriu*** „anului în curs" 13,6

APĂ: s.f.
ape: *pl. nom./ac.* 10,6; 11,10

(a) APĂSA: v. I
apasă: *ind. prez. 3.sg.* 14,8
a apăsa: *inf. prez.* 16,3

(a se) APRINDE: v. III
aprinzându(-să): *gerunziu* 1,12

APROAPE: adv.
(mai) aproape: 1,14
aproape: *în c.* ***de apropae*** 9,20

(a se) APROPIA: v. I
(să) apropiiase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 2,15
apropiindu(-se): *gerunziu* 5,2
(să) apropiia: *ind. imp. 3.sg.* 14,1
apropie(-te): *imperativ 2.sg.* 15,14

(a se) APUCA: v. I
să apuce: *conj. prez. 3.pl.* 8, 11
(s-)au apucat: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,15
au apucat: *ind. pf.c. 3.pl.* explicație înainte de cap.13

(a se) ARĂTA: v. I
să areate: *conj. prez. 3.sg.* 1,4, 11; 4,8
arătând: *gerunziu* 4,1
(să) arăta: *ind. imp. 3.sg.* 8,4
(s-)au arătat: *ind. pf.c. 3.pl.* 11,5
va arăta: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,6
(Te) arată: *imperativ 2.sg.* 14,12
arătase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 15, 10
(să) arată: *ind. prez. 3.sg.* 16,7

ARĂTARE: s.f.
arătarea: *sg. ac.* rezum. cap.1
arătării: *sg. gen.* 14,16
arătare: *sg. ac.* 16,19

ARĂTAT, -Ă: adj.
arătată: *f. sg. nom.* rezum. cap.12

(a) ARDE: v. III
arzând: *gerunziu* 15,10

ARGINT: s.n.
argint: *sg. ac.* 1,6; 4,7

(a) ASCULTA: v. I
să asculte: *conj. prez. 3.sg.* 5,5
ascultă: *imperativ 2.sg.* 13,17; 14,19
ascultă: *ind. prez. 3.pl.* 14,13; 16,1, 23

ASEMENEA: adv.; var. (Înv.) **ASEAMINEA**
aseaminea: 4,16

ASTĂZI: adv.
astăzi 5,4; 9,13; 16,16

(a) ASTUPA: v. I
a astupa: 14,9

AȘA: adv.; var. (Înv. și reg.) **AȘEA**
așa: 2,1, 4, 12, 20; 3,2; 4,11; 5,14; 6,9; 9,13, 19; 16,5, 24
așea: 9,14

(a) AȘEZA: v. I
așezase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 1,8

AȘIJDEREA: adv.
așijderea: rezum. cap.4

AȘTERNUT: s.n.
așternut: *sg. ac.* 4,3; 11,12

(a) ATINGE: v. III
a atinge: *inf. prez.* 9, 10
au atins: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,16
atinge: *imperativ 2.sg.* 15,14

ATOTPUTERNIC, -Ă: adj.
Atotputearnice: *m. sg. voc., în sintagma* ***Împărate Atotputearnice*** 13,9
Atotputearnicul: *m. sg. nom., în sintagma* ***Dumnezeu Atotputearnicul*** 16,21

ATUNCI: adv.
atunci 4,16

AUR: s.n.
aur: *sg. ac.* 1,6, 7; 4,11; 5,2; 8,4, 15; 15,9, 15

(a) AUZI: v. IV
auzând: *gerunziu* 1,16; 3,5; 4,4; 6,3; 7,6
auzi: *inf. prez. fără* **a** 1,22; 8,9
a auzi: *inf. prez.* 3,4, 12
auzise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 3,6
auzind: *gerunziu* 4,1, 12
auzit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 14,5

(a) AVEA: v. II
să aibă: *conj. prez. 3.pl.* 9,30
ai: *ind. prez. 2.sg.* 14,14
au: *ind. prez. 3.pl.* 14,19
având: *gerunziu* 2,11; 5,14; 7,9; 12,3
avea: *ind. imp. 3.sg.* 2,14; 3,1; 6,13; 11,12
au avut: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,17
având-: *gerunziu* 5,13
a avea: *inf. prez.* 5,13
veți avea: *ind. viit.I. 2.pl.* 16,22

AVERE: s.f.
averile: *pl. ac.* 3,13; 9,10, 16; explicație înaintea cap.13
averi: *pl. nom.* 9,15

B

BALAUR: s.m.; var. (Înv. și pop.) **BĂLAUR**
bălauri: *s.m. pl. nom./ac.* 10,7; 11,6

BATĂR: adv.; var. **BATÂR** „măcar” (Reg. Trans. Mold.; mgm.)
batâr: 7,4

(a) BĂGA: v. I
bagă: *ind. prez. 3.sg.* 3,8
au băgat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,12
vor băga: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,18

BĂRBAT: s.m.
bărbaților: *pl. gen./dat.* rezum. cap.1; 1,18, 20
bărbații: *pl. nom./ac.* 1,17, 22
bărbat: *sg. nom.* 4,11; 11,3
bărbați: *s.m. pl. ac.* 9,12, 15

BĂTRÂN, -Ă: s.m./f.
bătrân: *s.m. sg. ac.* 3,13

BĂUTURĂ: s.f.; var. **BEUTURĂ**
beutură: *sg. ac.* 1,10

(a) BEA: v. II
bea: *ind. imp. 3.pl.* 1,7
a bea: *inf. prez.* 1,8
să beți: *conj. prez. 2.pl.* 4,16
beuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 5,6

să bea: *conj. prez. 3.pl.* 7,1
am beut: *ind. pf.c. 1.sg.* 14,17

BINE: adv./s.
bine: *adv.* 3,8; 16,6
bine: *s.n. sg. ac., în sintagma* ***facere de bine/faceri de bine/facerile de bine*** 16,4, 13, 16

(a) BIRUI: v. IV
ar birui: *cond. prez. 3.sg.* 15,6

BIRUINŢĂ: s.f.
biruinţa: *sg. ac.* 4,11; 16,2
biruinţii: *sg. dat.* 9,16; 13,2

BISERICĂ: s.f.; var. (Înv.) **BISEARICĂ**
bisearica: *sg. ac.* 5,1
biserarii: *sg. gen.* 14,9

BLÂNDEŢE: s.f.
blândeaţe: *sg. ac.* 13,2; 15,11

BOGĂŢIE: s.f.
bogăţiile: *pl. ac.* 1,4
bogăţiilor: *pl. gen.* 5,11

BRAŢ: s.n.
braţele: *pl. ac.* 15,11

BUCATĂ: s.f. (mai ales la pl.) „hrană"; „fel de mâncare"
bucatele: *pl. ac.* 1,7
bucate: *pl. ac.* 9, 19, 22

BUCURIE: s.f.
bucurie: *sg. nom./ac.* 8,16; 9,17, 22; 13,17; 16,21
bucurie: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu bucurie*** 9,31; 10,13

BUCUROS, -OASĂ: adj.
bucuros: *m. sg. nom.* 13,13

BUN, -Ă: adj./s.
(mai) bună: *adj. f. sg. nom.* 1,19
(ceale) bune: *s.n. pl. ac.* 10,3

BUNĂTATE: s.f
bunătăţile: *pl. ac.* explicaţie înaintea cap.13
bunătatea: *sg. ac.* 16,2

C

CAL: s.m.
calul: *sg. ac.* 6,8, 9, 10, 11
cal: *sg. ac.* 6,11

CAP: s.n.
capul: *sg. ac.* 1,11; 2,17; 6,8, 12; 9,25; 14,2, 16; 15,10
cap: *sg. ac.* 4,1; 8,15; 10,3 (explicaţie); rezum. cap.12

CARTE: s.f.
cartea: *sg. nom./ac.* în titlu: *Cartea Esthir*; 9,32; rezum. cap.16
carte: *sg. ac.* 9,29; explicaţie înaintea cap.13
cărţi: *pl. ac.* 1,22; rezum. cap.13
cărţile: *pl. nom./ac.* 3,12; 8,8, 9, 10; 10,2
cărţilor: *pl. gen./dat.* 8,8, 13
cărţii: *sg. gen.* 9,26; 10,3; explicaţie înaintea cap.13; 13,7; rezum. cap.16
cărţi: *sg. gen.* rezum. cap.13

CARVAZIN: s.n.; cuvântul nu este înregistrat în DA; reprezintă încercarea traducătorilor de a adapta lat. *carbasinus* „făcut din in fin; din pânză fin lucrată"
carvazin: *sg. ac.* 1,6

CASĂ: s.f.
casele: *pl. ac.* 1,22
casa: *sg. nom./ac.* 2,3, 9; 4,13, 14; 5,10; 6,12; 7,8, 9; 8,1, 2, 7
casei: *sg. gen.* 2,11; 5,1
casă: *sg. ac.* 2,14
case: *sg. gen.* 5,1
casii: *sg. gen.* 6,4
căsile: *pl. ac.* 8,11

(a) CĂDEA: v. II
a cădea: *inf. prez.* 6,13
vei cădea: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,13
a fi căzut: *inf. pf.* 7,8
căzut-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,3
au căzut: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,10, 18

CĂDERE: s.f.
căderea: *sg. ac.* 14,11

(a) CĂLCA: v. I
câlcând: *gerunziu* 16,10

CĂMARĂ: s.f. „odaie"
cămara: *sg. ac.* 2,13, 16; 14,15

CĂPETENIE: s.f.
căpeteniilor: *pl. gen./dat.* 1,3, 11, 18, 21; 2,18; 16,1, 2, 6
căpeteniile: *pl. nom./ac.* 1,8, 16; 6,9
căpetenii: *pl. nom.* 1,14, 22
căpetenie: *sg. nom.* 9,4
căpeteniile: *pl. dat.* (*cu prep.* ***la***) rezum. cap.13

CĂRTURAR: s.m.
cărturarii: *pl. nom.* 8,9

(a se) CĂUTA: v. I
caute(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 2,2

(a) CÂNTA: v. I
cântă: *ind. prez. 3.pl.* 13,17

CENUŞĂ: s.f.; var. **CENUŞE**
cenuşe: *sg. ac.* 4,1, 3; 14,2

CER: s.n.; var. **CERIU**
ceriului: *sg. gen., în sintagma* ***din faţa ceriului*** „de culoarea cerului" 8,15
ceriul: *sg. ac.* 13,10
ceriu: *sg. ac.* 13,10

(a se) CERCA: v. I
au cercat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,15
cercându(-se): *gerunziu* 2,19
cercatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,23
cercând: *gerunziu* 10,3

CERCAT, -Ă: adj.
cercate: *f. pl. ac.* rezum. cap.2

(a) CERE: v. III
ceare: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.5
vei cearе: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,3, 6; 7,2
cei: *ind. prez. 2.sg.* 5,6
ceru: *ind. prez. 1.sg.* 5,8
ceri: *ind. prez. 2.sg.* 9,12
au cerut: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,13

CEREMONIE: s.f.; var. (Înv.) **ŢEREMONIE**
ţeremonii: *pl. ac.* 3,8; 9,28
ţărămoniilor: *pl. dat.* 8,17

CERERE: s.f.
cererea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.5; 5,3, 7, 8; 7,2

CERESC, -EASCĂ: adj.
cerească: *sg. ac.* 1,6

CETATE: s.f.
cetatea: *sg. nom./ac.* 1,2; 2,3, 5; 8,15; 9,12, 18; 11,3; 16,24
cetate: *sg. nom./ac.* 3,15; 9,28
cetăţii: *sg. gen.* 4,1, 6; 6,9, 11; 16,18
cetăţile: *pl. ac.* 8,11, 17; 9,2; 16,19

(a se) CHEMA: v. I
chemată [fiind]: *pasiv gerunziu* rezum. cap.1
au chemat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,5; 5,10, 12
(să) chema: *ind. imp. 3.sg.* 2,7
(să) chiiamă: *ind. rpez. 3.sg.* 2,16
(să) chiamă: *ind. prez. 3.sg.* 3,7; 8,9; 9,32; 16,20
(s-)au chemat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,12; 9,26; 16,11
(să) cheamă: *ind. prez. 3.sg.* 3,13
chemând: *gerunziu* 4,5; 15,5
sânt chemată: *pasiv ind. prez. 1.sg.* 4,11
chiamă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.5
chemaţi: *imperativ 2.pl.* 5,5
chemându(-să): *gerunziu* 8,9
să cheme: *conj. prez. 3.pl.* 8,11
a (să) chema: *inf. prez.* 9,1
chiamă: *imperativ 2.sg.* 15,3

CHEMAT, -Ă: s.m./f.
(cei) chemaţi: *s.m. pl. nom.* 1,7

CHIAR: adv. (În v.) „clar”
(mai) chiar: 16, 10

CHIP: s.n.
chip: *sg. ac., în loc. adv.* ***în ce chip*** 4,7; 6,2; 8,6; 10,3; 16,7
chip: *sg. ac.* 13,2

(a) CHIVERNISI: v. IV
chivernisesc: *ind. prez. 3.pl.* 16,5

CHIVERNISIRE: s.f.
chivernisire: *sg. ac.* 1,5

CINSTE: s.f.
cinste: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,20; 6,3, 11; 8,16; 9,21; 10,13
cinstea: *sg. ac.* 13,14; 16,2

(a se) CINSTI: v. IV
(să) cinsteaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.5
să (să) cinstească: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.6
a cinsti: *inf. prez.* 6,6, 7, 9, 11
(să) va cinsti: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,9
cinstim: *ind. prez. 1.pl.* 13,6
am cinstit: *ind. pf.c. 1.pl.* 14,7
(s-)au cinstit: *ind. pf.c. 3.sg.* 16, 11

(a se) CITI: v. IV; var. (Înv. şi reg.) **(a se) CETI**
ceti: *inf. prez. fără* ***a*** 1,22; 3,12; 8,9
cetindu-: *gerunziu* rezum. cap.6
cetindu(-să): *gerunziu* 6, 1
(să) ceteaşte: *ind. prez. impers.* explicaţie cap.13, după vs.7

(a se) COBORÎ: v. IV; var. (În v.) **(a se) POGORÎ**
pogorându(-se): *gerunziu* 13,7

CONTĂŞ: s.n.; var. **CONTOŞ**
contoşul: *sg. ac.* 6,10, 11

COROANĂ: s.f.
coronă: *sg. ac.* 8,15

COT: s.m.
coţi: *pl. ac.* 5,14; 7,9

CREDINCIOS: adv.
credincios: 16,23

CREDINŢĂ: s.f.
credinţa: *sg. ac.* rezum. cap.6; 13,3
credinţă: *sg. ac.* 6,3; 10,3 (explicaţie); 16,13, 23

CRESCĂTOR, -TOARE: s.m./f. (Înv. şi rar) „părinte adoptiv”; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare – cu sensul „educator” – este la Dimitrie Ţichindeal, *Filosoficeşti şi politiceşti prin fabule moralnice învăţături* (...) Buda, 1814.
crescătoriu: *s.m. sg. nom.* 2,7

(a se) CREŞTE: v. III
creştea: *ind. imp. 3.sg.* 9,4
au crescut: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,6; 11,10
(te-)ai crescut: *ind. pf.c. 2.sg.* 15,2

CRUCE: s.f. (aici) „stâlp de spânzurat”
cruce: *sg. ac.* rezum. cap.5; 5,14; 8,7; 9,25
crucea: *sg. ac.* 6,4; rezum. cap.7

CUGET: s.n.
cugetele: *pl. nom./ac.* 9,25; 12,2; 16,7

(a) CUGETA: v. I
cugetând: *gerunziu* 6,6; 16,14
cugetase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 8,3
au cugetat: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,24
cugeta: *ind. imp. 3.sg.* 11,12
cugetă: *ind. prez. 3.pl.* 16,3

(a se) CUNOAŞTE: v. III
cunoscuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 9,4
au cunoscut: *ind. pf.c. 3.pl.* 12,2; 16,11
cunoşti: *ind. prez. 2.sg.* 13,12
să (să) cunoască: *conj. prez. 3.sg.* 16,22

CUNOŞTINŢĂ: s.f.
cunoştinţa: *sg. ac.* 14,14

(a se) CUPRINDE: v. III
cuprinsease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 8,17; 9,2
(s-)au cuprins: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,18
să cuprinză: *conj. prez. 3.pl.* 9,21
(să) cuprind: *ind. prez. 3.pl.* 9,26; 10,3
au cuprins: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,27
cuprinde: *ind. prez. 3.sg.* 9,32
ar cuprinde: *cond. prez. 3.sg.* 11,12
(să) cuprinde: *ind. prez. 3.sg.* 13, 10

CURÂND: adv.
curând: 5,5; 6,14

CURGĂTOR, -TOARE: adj.
curgătoriu: *sg. gen., în sintagma* ***anului curgătoriu*** „anului în curs” 13,6

(a) CURGE: v. III
curgând: *gerunziu* 2,15

CURGERE: s.f.
curgerea: *sg. ac.* 9,27

CURTE: s.f.
curtea: *sg. ac.* 12,5

CUTEZARE: s.f.
cutezare: *sg. ac.* 14,12

CUTREMUR: s.n.
cutremur: *sg. nom.* 11,5

CUVÂNT: s.n.
cuvântul: *sg. nom.* 2,4; 7,8
cuvinte: *pl. ac.* 4,15; 15,11

D

(a se) DA: v. I
să dea: *conj. prez. 3.sg./pl.* rezum. cap.1; 1,20; 2,3, 9
dându(-)(-se): *gerunziu* rezum. cap.2
dându(-să): *gerunziu* 2,8
(s-)au dat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,8, 23; 16,2, 3
au dat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2, 15, 18; 3,10; 4,8; 8,2
dedease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 4,5
dându(-mă): *gerunziu* 4,16
da(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,3
să (se) dea: *conj. prez. 3.sg.* 5,6; 7,2
a da: *inf. prez.* 5,8
dat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,1
deaie(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 9,13
dându-: *gerunziu* 12,5
ai dat: *ind. pf.c. 2.sg.* 14,6
să dai: *conj. prez. 2.sg.* 14,11
dă: *imperativ 2.sg.* 14,12

DAR: s.n.
daruri: *pl. nom./ac.* rezum. cap.2; 2,18; 9,22; 12,5; 15,17

DĂJDUITOR, -TOARE: adj.
dăjduitoare: *n. pl. nom.* 10,1

DĂNŢUIRE: s.f.
dănţuire: *sg. nom.* 8,16

(a se) DĂRUI: v. IV
dăruieşte: *imperativ 2.sg.* 7,3
am dăruit: *ind. pf.c. 1.sg.* 8,7
să dăruiască: *conj. prez. 3.pl.* 9,22
(s-)au dăruit: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,16

DEASUPRA: adv.
deasupra: 9,1

DEGRABĂ: adv.
degrabă: 8,14

DEPARTE: adv.
departe: *cu prep.* ***de departe*** „de la mare distanţă” 9,20

DESĂVÂRŞIT, -Ă: s.m./f. ; aici cuvântului i se atribuie sensul de „conducător”, „mai-mare peste ţinuturile împărăţiei (lui Artaxerxe, în text, Assvir)”; cf. lat. *praefectis provinciarum*.
(celor) desăvârşit: *s.m. pl. dat.* 1,3

(a) DESCHIDE: v. III; var. **(a) DEŞCHIDE** „a îndepărta buzele împreună cu maxilarele”; „a vorbi”; „a dezvălui”
voiu deşchide: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,8
să deşchiză: *conj. prez. 3.pl.* 14,10

(a) DESCOPERI: v. IV „a face cunoscut”
au descoperit: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,11
descoperirea: *sg. nom.* rezum. cap. 10; rezum. cap. 12

DESCOPERIRE: s.f.
deascoperirea: *sg. ac.* rezum. cap.6

(a se) DESFĂTA: v. I
să (se) desfeteaze: *conj. prez. 3.pl.* 13,2

DESFĂTARE: s.f.
desfătări: *pl. ac.* 15,6

(a) DESPUIA: v. I
a despoia: *inf. prez.* 16,12

DESTUL: adv.
destul: 14,8

DEŞERT, DEŞARTĂ: adj.
deşerte: *n. pl. nom.* 9,25

(a se) DEŞTEPTA: v. I
(s-)au deşteptat: *ind. pf.c. 3.pl.* 11,7

(a se) DEZBRĂCA: v. I
dezbrăcând: *gerunziu* 14,2
(s-)au dezbrăcat: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,4

DIMINEAŢĂ: adv.; var. (Înv. şi reg.) **DEMINEAŢĂ**
demineaţa: 2,14
dimineaţă: 5,14

DINAFARA: prep.
dinnafara: 3,2

DINAINTEA: prep.
dinnaintea: *în forma* ***pre dinnaintea*** 2, 11
dinnaintea: 5,13; 6,10, 13; 8,15; 16,18

DINĂUNTRU: adv.; var. **DINLONTRU**
dinlontru: 6,4

DIVAN: s.n.
divanul: *sg. ac.* 5,1

DOAMNĂ: s.f.
doamna: *sg. ac.* 15,7

(a) DOBÂNDI: v. IV
dobândeaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3; rezum. cap.8
vei dobândi: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,6; 7,2
au dobândit: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,3
a dobândi: *inf. prez.* 16,23

DOBITOCESC, -EASCĂ: adj.
dobitoceşti: *f. pl. nom.* rezum. cap.8

DOMN: *s.m.* (s. propriu) „Dumnezeu”
Domnul: *sg. nom./ac.* 10,9, 12; 13,11, 18; 14,1, 3; 15,3
Domnului: *sg. dat.* 13,8; 14,3
Doamne: *sg. voc.* 13,9, 15, 17; 14,5, 7, 11, 12, 14, 18

DOMN: s.m. (apelativ) „termen de politeţe pentru un bărbat”; (Pop.) „stăpân”
domnule: *sg. voc.* 15,16
doamne: *sg. voc.* 15,17

(a) DORI: v. IV
dorind: *gerunziu* 11,12

DORIT, -Ă: adj.
dorită: *f. sg. nom./ac.* 2,15; 13,2

DREPT, DREAPTĂ: adj./s.
dreaptă: *adj. f. sg. nom.* 1,18
drept: *adj. m. sg. nom.* 14,7
drepate: *adj. f. pl. ac.* 16,15
drepților: *s.m. pl. gen.* 11,7, 9

(a se) DUCE: v. III
să ducă: *conj. prez. 3.pl.* 1,11
era dus: *pasiv ind. imp. 3.sg.* 2,6
dusease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 2,6
(să) ducea: *ind. imp. 3.sg.* 2,14
(s-)au dus: *ind. pf.c. 3.sg.* 2, 16; 4,6, 17
a duce: *inf. prez.* 12,3

DUH: s.n.
duh: *sg. ac.* rezum. cap.14
duhul: *sg. ac.* 15,11

DUMBRAVĂ: s.f.
dumbrăvii: *sg. gen.* 1,5

DUMNEZEU: s.m. „Divinitatea"
Dumnezeu: *sg. nom./ac./gen.* 10,4, 10, 11; 11,10, 12; rezum. cap.14; 15,5, 11, 16; 16,4, 16, 18, 21
Dumnezeului: *sg. gen./dat.* 13,14; 14,3
Dumnezeul: *sg. nom./ac.* 13,14
Dumnezeul: *sg. voc., în sintagmele* ***Dumnezeul lui Avraam/ Dumnezeul cel tare peste toți*** 13,15; 14,18, 19

DUMNEZEU: s.m. „zeu"; „idol"
dumnezeii: *pl. ac.* 14,7
dumnezeilor: *pl. gen.* 14,12

E

ELEFANT: s.m. (aici) „fildeș"; cf. lat. *eburneus* „de fildeș", iar oc. „de elefant"
elefant: *sg. ac.* 1,6

F

(a se) FACE: v. III
au făcut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,3, 9, 21; 2,17; 4,17; 9,13; 10,1, 9; 13,7
făcea: *ind. imp. 3.sg.* 1,13; 2,20
să facă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 1,15; 9,13
(să) face: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2
făcându(-să): *gerunziu* rezum. cap.2
făcuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 2,1; 9,18
fă: *imperativ 2.sg.* 3,11; 6,10
făcând: *gerunziu* rezum. cap.4; 4,16; 13,4; rezum. cap.16
face: *ind. prez. 3.sg.* 4,5
să (să) facă: *conj. prez. 3.sg.* 6,6
a face: *inf. prez.* 7,5; 9,5, 23; 11,12; 16,9
vor face: *ind. viit.I. 3.pl.* 9,12
(s-)au făcut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 9,26; 15, 13
(să) făcuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 12,4
ai făcut: *ind. pf.c. 2.sg.* 13,10; 14,5
am făcut: *ind. pf.c. 1.sg.* 13,12
fac: *ind. prez. 3.pl.* 16,5
(să) fac: *ind. prez. 3.pl.* 16,7

FACERE: s.f.
facerile: *pl. ac., în sintagma* ***facerile de bine*** 16,4
faceri: *pl. ac., în sintagma* ***faceri de bine*** 16,13
facere: *sg. ac., în sintagma* ***facere de bine*** 16,16

FAMEN: s.m.
famen: *pl. dat.* (*cu* ***a + num. card.***) 1,10
famen: *pl. nom./ac.* 1,12, 15; 2,21; 4,4; 7,9; 12,6
famenii: *pl. nom./ac.* rezum. cap.2; 6,14; 12,1
famenului: *sg. gen./dat.* 2,3, 8, 9, 14
famenul: *sg. nom.* 2,15; 4,5
famenilor: *pl. gen.* rezum. cap.6; 6,2; rezum. cap.12

FAPTĂ: s.f.
faptă: *sg. nom.* rezum. cap.2
fapta: *sg. ac.* 3,5
faptele: *pl. ac.* 6,1

FATĂ: s.f.
feate: *sg. dat. adn.* 2,7
fată: *sg. ac., în sintagma* ***fată de suflet*** 2,7, 15
fata: *sg. nom.* 2,15; 9,29

FAȚĂ: s.f.
față: *sg. ac., în loc. prep.* ***în fața*** 1,5
față: *sg. ac.* 1,6
fața: *sg. nom./ac.* 1,6, 14, 19; 2,7; 7,6, 8; rezum. cap.15; 15,8, 10, 17
fețe: *pl. ac.* 1,6
față: *sg. ac., în loc. adj.* ***de față*** 7,8
feții: *sg. gen., în loc. prep.* (Înv.) ***înnaintea feții*** „(de) dinaintea" 8,1
fața: *sg. ac., în sintagma* ***din fața ceriului*** (vezi **CER**) *8*,15

(a) FĂGĂDUI: v. IV
făgăduiești: *ind. prez. 2.sg.* 3,11
făgăduise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 4,7

FĂGĂDUIT, -Ă: s.
(ceale) făgăduite: *s.n. pl. ac.* 14,9

FECIOARĂ: s.f.
fecioarele: *pl. ac.* rezum. cap.2; 2,3
fecioare: *pl. nom./ac.* 2,2, 8, 11, 19
fecioare: *sg. gen.* 2,12
fecioarelor: *pl. gen.* 2,15

FEL: s.n.; var. (Înv.) **FELIU**; **FEALIU**
feliuri *pl. ac.* 1,7, 22
feliuri *pl. dat.* (*cu* ***a + multe***) 3,12
fealiuri *pl. ac.* 14,2; 16,9

FEMEIE: s.f.; var. **FĂMEIE**
fămeilor: *pl. gen.* 2,3, 8, 13

FEMEIESC, -IASCĂ: adj.; var. **FĂMEIESC, -IASCĂ**
fămeiesc: *n. sg. ac.* 2,12
fămeiasca: *f. sg. ac.* rezum. cap.4

(a) FI: v. IV
era: *ind. imp. impers./3.sg./pl.* 1,7, 8, 11, 13, 14; 2,5, 12, 14, 15, 21; 3,1, 6; 4,2, 3; 5,1; 8,8, 9; 9,3; 10,3; 11,1, 4; 12,1, 6; 13,3; 15,9
e: *ind. prez. 3.sg.* 3,7; 5,3; 15,12, 17
ești: *ind. prez. 2.sg.* 4,13; 13,11; 14,3, 7; 15,17
-i: *ind. prez. impers./3.sg.* 1,19; 3,8; 6,8, 13; 7,5; 14,8
-s: *ind. prez. 3.pl.* 4,11
sânt: *ind. prez. 3.pl.* 1,16; 5,7; 9,6, 28; 10,4, 8; 13,1; 13,7 (explicație); 14,11; 16,5
sânt: *ind. prez. 1.sg.* 10,7; 13,13; 15,12
fiind: *gerunziu* 1,10; 2,1; rezum. cap.7; 7,8
ar fi: *cond. prez. impers./3.sg.* 1,15; 7,4
a fi: *inf. prez.* 1,22; 3,4, 6; 8,1, 3, 5, 13; rezum. cap.9; 9,1, 4, 12; 10,6, 10; 13,4; 16,17
să fie: *conj. prez. impers./3.sg./pl.* 2,4; 7,2; 9,14, 22, 25, 27; 16,19, 24
fie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 3,11; 13,15

să fiţi: *conj. prez. 2.pl.* 16,20
au fost: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,2; 2,7; 3,14; 8,13; 9,17; 10,3, 5; 11,5, 8; explicaţie înaintea cap.13; 16,18
iaste: *ind. prez. 3.sg.* 1,18, 20; 2,3; 6,4, 11; 7,2, 4, 6; 9,28; 10,6, 9; 13,9, 13; 14,3, 4, 16; rezum. cap.16
ieste: *ind. prez. 3.sg.* 3,8

FIARĂ: s.f.
fierâlor: *pl. dat.* 16,24

(a) FIERBE: v. III
fiersease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 2,1

FIRE: s.f.
firea: *sg. ac.* 16,6

FIU: s.m.
fiiul: *sg. nom.* 2,5; 3,1; 9,24; 11,1, 2; 12,6; 16,10
fiiului: *sg. gen.* 2,5; 3,10
fiilor: *pl. gen.* 5,11
fii: *pl. nom./ac.* rezum. cap.9; 9,12, 13, 14
fiii: *pl. nom./ac.* 9,6, 25; 16,16
fiiu: *sg. nom.* 11,2

FOC: s.n.
foc: *sg. ac.* 16,24

FOLOS: s.n.
folosul: *sg. nom.* 16,9

FRATE: s.m.
fratelui: *sg. gen.* 2,15
fraţilor: *pl. gen.* 10,3
fratele: *sg. nom.* 15,12

FRĂŢÂNE: s.m.
frăţine-său: *sg. gen.* 2,7

FRICĂ: s.f.
frica: *sg. nom./ac.* 9,2, 3; 14,19; 15,16
frică: *sg. ac.* 15,8

FRIGARE: s.f.
frigării: *sg. gen.* 10,3 (explicaţie)

FRUMOS, -OASĂ: adj.
frumoasă (foarte): *f. sg. nom.* 1,11; 2,7, 15
frumoase: *f. pl. nom./ac.* 2,2, 8, 9
frumoasă: *f. pl.* (*cu des. -ă*) *ac.* 2,3
(foarte) frumoase: *f. pl. ac.* 2,9

FRUMUSEŢE: s.f.; var. (Pop.) **FRUMSEŢE**
frumseaţea: *sg. ac.* 1,11
frumseaţe: *sg. ac.* 2,15

FUNIE: s.f.; var. (Înv.) **FUNE**
funii: *pl. ac.* 1,6
funea: *sg. ac.* 13,17

FUR: s.nead. (cf. *phur* în *Vulgata*; cuvântul este de origine asiriană, având drept echivalent ebraic „sorţ" sau „zar" (prin sorţi se consultau zeii sau astrele pentru a se vedea care ar fi ziua cea mai potrivită pentru pogromul plănuit. Acest cuvânt va da numele sărbătorii Purim. Cf. Anania 542).
fur/Fur: 3,7; rezum. cap.9; 9,24, 26, 28; 11,1

FURCĂ: s.f. (Înv.; la pl.) „spânzurătoare în formă de furcă"
furci: *pl. ac.* 2,23; 16,18
furcile: *pl. ac.* 7,10

G

GATA: adv.
gata: 11,6; 13,13

(a) GĂSI: v. IV
vei găsi: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,16
găsind: *gerunziu* rezum. cap.6
au găsit: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,8
am găsât: *ind. pf.c. 1.sg.* 10,3 (explicaţie); rezum. cap.15
am găsit: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* explicaţie înaintea cap.13; explicaţei cap.13, după vs.7; 16,15

(a se) GĂTI: v. IV „a (se) pregăti"; „a prepara mâncare, bucate"
a (să) găti: *inf. prez.* 1,5; 2,18; 5,14
să (se) gătească: *conj. prez. 3.pl.* 3,14
să (te) găteşti: *conj. prez. 2.sg.* 4,14
găteaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.5
am gătit: *ind. pf.c. 1.sg.* 5,4, 8
gătise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 5,5; 6,14; 7,9, 10; 9,5, 25
a găti: *inf. prez.* 5,14
(să) gătise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 6,4
a fi gătit: *pasiv inf. prez.* 7,7
(să) gătea: *ind. imp. 3.sg.* 9,1
(s-)au gătit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 11,9; 16,20

GĂTIT, -Ă: adj.
gătita: *adj. antep. f. sg. ac.* rezum. cap.4
gătită: *f. sg. ac.* rezum. cap.7
gătiţi: *m. pl. nom.* 8,13

GÂLCEAVĂ: s.f.
gâlcevi: *pl. nom.* 11,5

GENUNCHI: s.m.; var. (Îuz.) **GENUNCHE:** s.n.
genunchiul: *s.m. sg. ac., în loc. v.* ***-şi pleca genunchiul*** 3,2
genunchele: *s.n. pl. ac., în loc. v.* ***pleacă genunchele*** 3,5
jenunchele: *s.n. pl. ac., în loc. v.* ***îşi pleca jenunchele*** 3,2

GINGĂŞIRE: s.f.; cuvântul nu este înregistrat în DA.
jingăşire: *sg. ac.* 15,6

GLAS: s.n.
glas: *sg. ac.* 4,1
glasuri: *pl. nom.* 11,5
glasul: *sg. ac.* 14,19

GLOATĂ: s.f.
gloata: *sg. ac.* 5,11
gloatei: *sg. dat.* 10,3

(a) GONI: v. IV
gonea: *ind. imp. 3.pl.* 9,16

GONITOR, -TOARE: s.m./f.
gonitorilor: *pl. gen.* 9,2

GRABNIC, -Ă: adj.
grabnic: *m. sg. nom.* 15,11

(a) GRĂBI: v. IV
să grăbească: *conj. prez. 2.sg.* 2,9
grăbea: *ind. imp. 3.pl.* 3,15
au grăbit: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,12

GRĂDINĂ: s.f.
grădinii: *sg. gen.* 1,5
gredina: *sg. ac.* 7,7
grădina: *sg. ac.* 7,8

(a) GRĂI: v. IV
ai grăit: *ind. pf.c. 2.sg.* 6,10; 14,5
grăind: *gerunziu* 6,14; 8,3; 10,3; 15,18
au grăit: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,9; 15,2
grăiaşte: *imperativ 2.sg.* 15,3
grăieşti: *ind. prez. 2.sg.* 15,15

GRECESC, -EASCĂ: adj.
greceşti: *f. pl. ac.* 10,3 (explicaţie)

GRIJĂ: s.f.; var. **GRIJE**
grije: *sg. ac.*2,11
grijile: *pl. ac.* 12,2

GRINDĂ: s.f.
grindă: *sg. nom.* 5,14

GROAZĂ: s.f.
groaza: *sg. nom.* 8,17
groază: *sg. nom./ac.* 11,8; 13,2

GROAZNIC, -Ă: adj.
groaznic: *m. sg. nom.* 15,9

GRUMAZ: s.m.
grumazii: *pl. ac.* 15,15

GUNOI: s.n.
gunoiu: *sg. ac.* 14,2

GURĂ: s.f.
gura: *sg. ac.* 7,8; 14,13
gurile: *pl. ac.* 9,4; 13,17; 14,9, 10

(a) GUSTA: v. I
să guste: *conj. prez. 3.sg.* 1,8

GUSTARE: s.f.
gustărilor: *pl. gen.* 14,17

H

HAINĂ: s.f.
haina: *sg. ac.* 4,4
haine: *pl. ac.* 8,15; 15,9
hainele: *pl. ac.* 14,2

HAR: s.n.
har: *sg. ac.*2,9, 17; 5,8; 7,3; 8,5

HIACINT: s.n.; var. **HIACHINTH** (cf. **Indice** Iş)
hiachinth: *sg. ac.* 1,6

HIACINTIN, -Ă: adj.; var. **HIACHINTHIN, -Ă** (cf. **Indice** Iş)
hiachinthine: *f. pl. ac.* 8,15

HISTORIE: s.f.; vezi **ISTORIE**

(a) HRĂNI: v. IV
hrănea: *ind. imp. 3.sg.* 2,20

I

IAD: s.n.
iad: *sg. ac.* 13,7

IARĂŞI: adv.
iarăşi: 4,13, 15; rezum. cap.5; 15,18

IATĂ: interj.
iată: 7,9; 11,6

IDOL: s.m.
idolilor: *pl. gen.* 14,8, 10

(a) IEŞI: v. IV
să iasă: *conj. prez. 3.sg.* 1,19
va ieşi: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,17
ieşiia: *ind. imp. 3.sg.* 2,14
au ieşit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,7; 5,9; 8,14
ieşind: *gerunziu* 4,6; 8,15
ieşise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 7,8

INEL: s.n.
inelul: *sg. ac.* rezum. cap.3; 3,10, 12; 8,2, 8, 10

INIMĂ: s.f.
inimii: *sg. gen.* 4,1; 16,9
inima: *sg. nom./ac.* 6,6; 14,13; 15,16
inimă: *sg. ac.* 11,12
inimilor: *pl. gen.* 13,5

(a) INTRA: v. I; var. (Pop.) **(a) ÎNTRA**
să între: *conj. prez. 3.sg.* 1,17, 19; 2,12, 15; rezum. cap.4; 4,8; 15,1
întrând: *gerunziu* 2,13; rezum. cap.5; 7,8; 15,9
întrase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 2,14; 6,4
a întra: *inf. prez.* 4,2
au întrat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,4; 6,6; 7,1, 7; 8,1; 9,25
va întra: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,11
întra: *inf. prez. fără* ***a*** 4,11
voiu întra: *ind. viit.I. 1.sg.* 4,16
între: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 6,5
întră: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.15

ISPRAVNIC: s.m.
ispravnicii: *pl. nom./ac.* 8,9; 9,3

ISTORIE: s.f.; var. **HISTORIE** (cf. lat. *historia*) „cronică"; „întâmplare"
historii: *pl. ac.* 2,23
istorii: *pl. ac.* rezum. cap.2
istoriile: *pl. ac.* rezum. cap.6; 6,1
istorii: *pl. ac.* 12,4; 16,7

(a) IUBI: v. IV
au iubit: *ind. pf.c. 2.sg.* 2,17

IUBIT, -Ă: adj.
iubită: *f. sg. nom.* 2,15
iubiţi: *m. pl. ac.* 15,8

IUTE: adj. „sprinten"
iute: *m. sg. nom.* 5,9

(a) IZBĂVI: v. IV
izbăveaşte: *sg. ac.* 14,19

IZBÂNDĂ: s.f. „răzbunare"; „pedepsire"
izbândă: *sg. ac.* 8,12, 13

(a se) IZBÂNDI: v. IV
să (să) izbândească: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.8
a (să) izbândi: *inf. prez.* 9,1
(s-)au izbândit: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,22

IZVOD: s.n.
izvodul: *sg. ac.* 10,3 (explicație); 11,1; rezum. cap.16
izvod: *sg. ac.* explicație înaintea cap.13; rezum. cap.15

IZVOR: s.n.
izvor: *sg. nom.* 10,6; 11,10

Î

(a) ÎMBLÂNZI: v. IV
îmblânzea: *ind. imp. 3.sg.* 15,11

(a se) ÎMBRĂCA: v. I
(s-)au îmbrăcat: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,1; 5,1
să îmbrace: *conj. prez. 3.sg.* 4,4
să (să) îmbrace: *conj. prez. 3.sg.* 6,8
îmbrăcând: *gerunziu* 6,11

ÎMBRĂCAT, -Ă: adj.
îmbrăcat: *m. sg. nom.* 4,2; 15,9

(a) ÎMBUCA: v. I
au îmbucat: *ind. pf.c. 3.pl.* 11,11

ÎMPĂRAT: s.m.
împăratul: *sg. nom./ac.* 1,8, 9, 10, 12, 16, 17, 19, 21; 2,6, 12, 13, 14, 15, 17; rezum. cap.3; 3,1, 2, 10; rezum. cap.4; 4,5, 8, 11, 16; 5,3, 5, 6, 8, 11, 12, 14; rezum. cap.6; 6,1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11; rezum. cap.7; 7,1, 2, 4, 5, 7, 9; rezum. cap.8; 8,1, 2, 7, 11; 9,11, 14, 25; 10,1, 3, 6; 11,4; 12,4, 5; 13,1, 3, 6; 14,3, 10; rezum. cap.15; 15,1, 2, 19; 16,1, 11
împăratului: *sg. gen./dat.* 1,11, 12, 14, 15, 16, 18, 21; rezum. cap.2; 2,1, 2, 4, 8, 9, 13, 14, 16, 19, 21, 22, 23; rezum. cap.3; 3,2, 3, 8, 12, 13, 15; 4,2, 3, 7, 11, 13; 5,1, 4, 8, 14; rezum. cap.6; 6,8, 14; 7,6, 8, 9, 10; 8,1, 3, 5, 8, 9, 10, 13, 14, 15, 17; 9,13, 16, 20; 9,30; rezum. cap.12; 12,1, 2, 6; 14,17; 15,3, 9, 11; rezum. cap.16
împărat: *sg. ac.* rezum. cap. 5
Împărate/împărate: *sg. voc.* 7,3; 13,15
împăraților: *pl. gen.* 13,4; 16,3, 7
împăratul: *sg. voc., în sintagma* ***împăratul dumnezeilor și a toată puterea*** 14, 12
Împărate: *sg. voc., în sintagma* ***Împărate Atotputearnice*** 13,9

ÎMPĂRĂTEASĂ: s.f.
împărăteasa: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,9, 11, 15, 16, 17; 5,2, 5, 12; 6,14; 7,1, 7, 8; 9,29; 14,1; 15,10
împărăteasii: *sg. gen./dat.* 1,17; 4,8; 8,1
împărătească: *sg. nom.* rezum. cap.2; 5,3; 10,6
împărătesei: *sg. dat.* 2,22
împărătesei: *sg. gen./dat.* 7,6; 8,7; 9,12

ÎMPĂRĂTESC, -EASCĂ: adj.
împărătească: *f. sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 11,3
împărăteasca: *adj. antep. f. sg. ac.* 1,5, 7, 11; 2,18; 6,8; 14,11
împărătescul: *adj. antep. n. sg. ac.* 1,13
împărătești: *f. pl. ac./dat.* 2,3; 6,8, 9; 8,15; 9,25; 14,2; 15,9
împărățeștile: *adj. antep. f. pl. ac.* 5,1
împărățeștii: *adj. antep. f. sg. gen.* 5,1; rezum. cap.13
împărătești: *f. sg. gen.* 5,13; 6,4
împărăteascul: *adj. antep. n. sg. ac.* 8,4
împărătesc: *n. sg. nom.* 15,5

(a) ÎMPĂRĂȚI: v. IV
au împărățit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,1
împărățească: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 2,4
a împărăți: *inf. prez.* 2,17
împărățind: *gerunziu* 11,1, 2; 13,2

ÎMPĂRĂȚIE: s.f.
împărăției: *sg. gen./dat.* 1,2, 3, 4, 22; 2,16, 17; 3,7, 8; 8,13; 13,7; 15,9; rezum. cap.16; 16,13, 23
împărăția: *sg. nom./ac.* 1,19, 20; 3,8; 5,6; 10,2; 16,16
împărăția: *sg. ac.* 3,6; 7,2; 13,1; 16,14
împărăție: *sg. ac.* 4,14; 5,3; 16,12

(a se) ÎMPĂRTĂȘI: v. IV „a (se) face părtaș (pe cineva) la ceva”
a (să) împărtăși: *inf. prez.* 16,24

(a) ÎMPĂRȚI: v. IV
au împărțit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,18

ÎMPERECHERE: s.f.; var. (Reg.) **ÎMPĂRECHEARE**
împărăchiare: *sg. ac.* 13,4

(a) ÎMPIEDICA: v. I; var. **(a) ÎMPIEDECA**
să împiedice: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.4

(a) ÎMPLE: v. III; vezi **(a) UMPLE**

(a) ÎMPODOBI: v. IV
împodobea: *ind. imp. 3.sg.* 1,6
să împodobească: *conj. prez. 3.pl.* 2,9

ÎMPODOBIRE: s.f.
împodobire: *sg. ac.* 2,15

ÎMPODOBIT, -Ă: adj.
înpodobit: *m. sg. nom.* 8,15

ÎMPOTRIVĂ: adv./prep.; var. (Înv. și pop.) **ÎMPROTIVĂ**
împrotiva: *prep.* 4, 16; rezum. cap.12; 13,4, 5, 9; 15,2
împrotivă: *adv.* 6,13; 8,8; 9,2; 16,15
împrotivă: *adv. în sintagma* ***împrotivă războitoriu*** 13,5
înprotiva: *prep.* 11,6

(a se) ÎMPOTRIVI: v. IV; var. **(a se) ÎMPROTIVI**
împrotivindu(-să): *gerunziu* 13,5
să (se) împrotivească: *conj. prez. 3.sg.* 13, 11

ÎMPOTRIVITOR, -TOARE: adj.; var. **ÎMPROTIVITOR, -TOARE**
împrotivitoare: *f. sg. nom.* 8,5

ÎMPREJUR: adv.; var. (Înv.) **ÎMPREGIUR**
împregiur: *adv. în loc. s.* ***netăiaților împregiur*** 14,15

(a se) ÎMPREUNA: v. I
era împreunate: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 1,6
a (să) împreuna: *inf. prez.* 9,27

ÎMPREUNARE: s.f. (aici) „căsătorie”
împreunarea: *sg. ac.* 2,18

ÎMPREUNĂ: adv.
împreună: 3,8

ÎNAINTE: adv./prep.; var. (Reg.) **MAINTE**
înaintea: *prep.* 1,3, 10, 11; 2,9; 4,6; 5,8; 6,13; 8,4; 12,6
înnaintea: *prep.* 2,17, 23; 3,7; 5,9; 6,1; 8,1; 10,11, 13; 14,6, 13
înainte(-): *prep.* 6,11
înnainte: *adv.* 13,18
mainte: *adv.* 14,2

ÎNALT, -Ă: adj.
înnaltă: *f. sg. nom./ac.* 5,14, 14

(a se) ÎNĂLȚA: v. I
au înălțat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,1; 10,2
înălțase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 5,11

înălţa: *ind. imp. 3.pl.* 9,3
(s-)au înnălţat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 11,11; 16,12

ÎNĂLŢAT, -Ă: adj.
înălţat: *m. sg. nom.* rezum. cap. 3

ÎNĂLŢIME: s.f.
înălţimea: *sg. nom.* 10,2
nălţime: *sg. ac.* 5,14

ÎNĂUNTRU: adv./prep.; var. (Înv.) **ÎNLONTRU**
înlontru: *adv.* 1,7, 11
(mai) înlontru: *adv.* 5,1
înlontrul: *prep.* 4, 11

(a) ÎNCĂLZI: v. IV
[fiind] încălzit: *pasiv gerunziu* 1,10
(să) încălzise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 7,2

(a) ÎNCEPE: v. III
ai început: *ind. pf.c. 2.sg.* 6,13
au început: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 9,1; 14,11
începuse: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 9,23

ÎNCEPERE: s.f.
începaperea: *sg. nom.* explicaţie înaintea cap.13

ÎNCEPUT: s.n.
începutul: *sg. nom.* 1,2
început: *sg. nom.* 11,1

(a) ÎNCETA: v. I
au încetat: *ind. pf.c. 3.pl.* 9, 17, 18

(a) ÎNCHIDE: v. III
să închizi: *conj. prez. 2.sg.* 13,17

(a se) ÎNCHINA: v. I
(să) închină: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3; 3,5
(să) închina: *ind. imp. 3.sg./pl.* 3,2, 2
(m-)am închinat: *ind. p.f.c. 1.sg.* 13,12
să (mă) închin: *conj. prez. 1.sg.* 13,14

(a se) ÎNCONJURA: v. I; var. **(a se) ÎNCUNGIURA**
(s-)au încungiurat: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,4

ÎNCREDINŢAT, -Ă: adj.
încredinţatele: *adj. antep. f. pl. ac.* 16,5

ÎNDATĂ: adv.
îndată: 2,22; 3,15; 4,11; 5,5; 6,4; 7,6, 8; 9,11, 14

ÎNDĂRĂT: adv.; var. **ÎNDĂRĂPT**
îndărăpt: 8,2

(a) ÎNDEMNA: v. I
să îndemne: *conj. prez. 3.sg.* 4,8
să îndeamne: *conj. prez. 3.sg.* 6,4

ÎNDEMNARE: s.f.
îndemnări: *pl. ac.* 16,7

(a se) ÎNDESTULA: v. I
(s-)au îndestulat: *ind. pf.c. 3.pl.* 16,4

ÎNDESTULAT, -Ă: adj.
îndestulată: *f. sg. nom.* 8,3

ÎNDOIALĂ: s.f.
îndoială: *sg. ac., în loc. adv.* ***fără nici o îndoială/fără îndoială*** „neîndoielnic" 4,11; 15,1

(a) ÎNDRĂZNI: v. IV
să îndrăznească: *conj. prez. 3.sg.* 7,5; 8,8
au îndrăznit: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,7; 9,2

(a se) ÎNDREPTA: v. I
să (se) îndrepteaze: *conj. prez. 3.pl.* 8,5
îndreptase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 16,17

ÎNDREPTĂTOR, -TOARE: s.m./f.
îndreptătoriul: *s.m. sg. ac.* 15,5

(a) ÎNFIGE: v. III
au înfipt: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,25

ÎNFIPT, -Ă: adj.
înfipt: *n. sg. ac.* 11,12

(a) ÎNFRUMUSEŢA: v. I; var. (Înv.) **(a) ÎNFRÂMSĂŞA**
să înfrâmsăţeaze: *conj. prez. 3.pl.* 2,9

ÎNGER: s.m.
îngeru: *sg. ac.* 15,16

(a) ÎNGROZI: v. IV
[fiind] îngrozită: *pasiv gerunziu* rezum. cap.15

(a se) ÎNSEMNA: v. I; var. (Reg.) **(a se) ÎNSĂMNA**
(s-)au însămnat: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,12; 8,10
însămnând: *gerunziu* 8,8; 10,5
am însămnat: *ind. pf.c. 1.sg.* 10,3 (explicaţie)

ÎNSEMNARE: s.f.; var. (Reg.) **ÎNSĂMNARE**
însămnări: *pl. ac.* 2,23

ÎNSEMNAT, -Ă: adj.; var. (Reg.) **ÎNSĂMNAT, -Ă**
însămnate: *f. pl. ac.* rezum. cap.3

(a) ÎNŞELA: v. I
înşală: *ind. prez. 3.pl.* 16,6

(a) ÎNTĂRI: v. IV
era întărite: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 8,8

ÎNTÂI, -A: adj./adv./num. ord.
întâi: *adv., în loc. adv.* ***mai întâi*** 1,14
întâiu: *adv.* 2,21
întâii: *num. ord. m. pl. nom.* 1,14
întâia: *num. ord. f. sg. nom.* 9,17

(a se) ÎNTÂMPLA: v. I
(să) va întâmpla: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,11
(să) întâmplase: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 4,7; 6,13

(a) ÎNTINDE: v. III
va întinde: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,11
au întins: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,2; 8,4
să întinză: *conj. prez. 3.pl.* 9,2

(a se) ÎNTOARCE: v. III
(să) întorcea: *ind. imp. 3.sg.* 2, 12
a (să) întoarce: *inf. prez.* 2,14
întorcându(-se): *gerunziu* 4,9; 5, 10; 9,21
(s-)au întors: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,12; 9,22; 10,6; 15,11
să întoarcă: *conj. prez. 3.pl.* 8,10; 13,7
întorcându(-să): *gerunziu* 9,1
să (să) întoarcă: *conj. prez. 3.sg.* 9,25
întoarce: *imperativ 2.sg.* 13,17; 14,11
au întors: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,11; 16,21

ÎNTOARCERE: s.f.
întoarcerea: *sg. ac.* rezum. cap.10

(a) ÎNTRA: v. I; vezi **(a) INTRA**

(a se) ÎNTREBA: v. I
au întrebat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,13
întrebându(-să): *gerunziu* rezum. cap.5
întrebând: *gerunziu* 13,3

ÎNTREBARE: s.f.
întrebare: *sg. ac.* 12,3

ÎNTRISTARE: s.f.
întristarea: *sg. nom.* 9,22

ÎNTUNERIC: s.n.; var. (Înv.) **ÎNTUNEAREC**
întunereculuı: *sg. gen.* 11,8

(a se) ÎNTURNA: v. I
înturnându(-să): *gerunziu* 7,8

(a) ÎNŢELEGE: v. III
să înţeleagă: *conj. prez. 3.sg.* 4,5
au înţeles: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,7; 12,2
înţălegând: *gerunziu* 13,5
să înţeleageţı: *conj. prez. 2.pl.* 16,10

ÎNŢELEPCIUNE: s.f.
înţelepciunea: *sg. ac.* 13,3

ÎNŢELEPT, -EAPTĂ: s.m./f.
înţelepţilor: *s.m. pl. gen.* rezum. cap.1
(cei) înţelepţı: *s.m. pl. ac.* 1,13; 6,13

ÎNZĂDARNIC, -Ă: adj. (Înv.) „zadarnic”
înzădarnice: *f. pl. nom.* 8,3
înzădarnică: *f. sg. ac.* rezum. cap.16

J

JAF: s.n.
jafurile: *pl. ac.* 8,11

JALE: s.f.; var. **JEALE**
jealea: *sg. nom.* 9,22
jelea: *sg, ac.* 13,17
jale: *sg. ac.* 14,2
jalei: *sg. gen.* 16,21

(a se) JELUI: v. IV
jeluindu(-se): *gerunziu* 6,12

JIDOV: s.m.
jidovuluı: *sg. gen./dat.* rezum. cap.2; 6,10; 8,7
jidovul: *sg. nom.* rezum. cap.3; 9,29
jidovilor: *pl. gen./dat.* rezum. cap.3; 3,6, 7, 10; rezum. cap.4; 4,7; 6,13; rezum. cap.7; rezum. cap.8; 8,1, 3, 5, 7, 8, 9, 16; rezum. cap.9; 9,1, 6, 13, 24, 25; 10,8; rezum. cap.13; rezum. cap.16; 16,19
jidovii: *pl. nom./ac.* rezum. cap.3; 3,13, 15; 4,13, 14, 16; 8,13; rezum. cap.9; 9,1, 5, 12, 15, 16, 19, 20, 22, 23, 27
jidov: *sg. nom.* 3,4; 11,3
jidovi: *pl. ac.* 4,3; 8,9, 11; 9,3, 28; 10,3; rezum. cap.16; 16,15
jidovii: *pl. dat.* (*cu prep.* ***la***) 9,30

JIDOVESC, -EASCĂ: adj.
jidovesc: *n. sg. nom./ac./gen.* 3,6; 8,17; 10,3; rezum. cap.16

JOS: adv.
jos: *în loc. adv.* ***din jos*** 15,3

(a) JUDECA: v. I
vei judeca: *ind. viit.I. 2.sg.* 13,9

JUDECATĂ: s.f.
judecăţile: *pl. ac.* 1,13
judecată: *sg. ac.* 1,15; 16,4
judecata: *sg. ac.* 16,9

JUDECĂTOR: s.m.
judecătorii: *pl. dat.* (*cu prep.* ***la***) 3,12
judecătorii: *pl. nom./ac.* 8,9; 9,3

JUMĂTATE: s.f.
jumătate: *sg. ac.* 5,3, 6; 7,2

L

LADĂ: s.f.
lăzile: *pl. ac.* 3,9

LAT, -Ă: adj.
(foarte) lată: *f. sg. nom.* 1,20

LAUDĂ: s.f.
lauda: *sg. ac.* 16,5

(a) LĂCUI: v. IV; vezi **(a) LOCUI**

(a) LĂSA: v. I
să laşi: *conj. prez. 2.sg.* 6,10

(a) LĂUDA: v. I
laudă: *ind. prez. 3.pl.* 14,9
să laude: *conj. prez. 3.pl.* 14,10
să lăudăm: *conj. prez. 1.pl.* 13,17

(a) LEGA: v. I
e legat: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 9,28

LEGE: s.f.
legile: *pl. ac.* 1,13; 16,4, 19
leagea: *sg. ac.* 1,19
legi: *pl. ac.* 3,8; 13,4; 16,15
leagiı: *sg. gen.* 4,16
leagi: *pl. ac.* 8,17
legii: *sg. dat.* 8,17; 9,27
leage: *sg. nom./ac.* 9,23; 15,13

LEMN: s.n.
lemnul: *sg. nom.* 7,9

(a se) LEPĂDA: v. I
(să) leapădă: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.1

(a) LEŞUI: v. IV; var. **(a) ALEŞUI**
să aleşuiască: *conj. prez. 3.sg.* 16,14
au aleşuit: *ind. pf.c. 3.pl.* 16,18
leşuia: *ind. imp. 3.pl.* rezum. cap.2; rezum. cap.6
leşuiesc: *ind. prez. 3.pl.* 16,23

LEŞUIRE: s.f.; var. **ALEŞUIRE** (aici) „uneltire”
aleşuirilor: *pl. gen.* rezum. cap.12
leşuirile: *pl. nom./ac.* 6,2; 8,3; 16,5
leşuiriı: *pl. ac.* 16,3

LEŞUITOR, -TOARE: s.m./f.
leşuitoriului: *s.m. sg. gen.* 8,5

LEU: s.m.
leului: *sg. gen.* 14,13

LEVITICESC, -EASCĂ: adj.
leviticesc: *n. sg. ac.* 11,1

LIMBĂ: s.f.
limbi: *pl. ac.* 1,22
limbilor: *pl. gen.* 3,12
limbile: *pl. ac.* 8,9
limba: *sg. ac.* 9,24
limbă: *sg. ac.* 10,3

LIPSĂ: s.f.
lipse: *sg. ac., în loc. adj.* (înv. și rar) ***de lipse*** 2,3
lipsă: *sg. ac., în loc. adj.* (Înv. și rar) ***de lipsă*** 2,12, 13
lipsa: *sg. ac.* 14,16

LOC: s.n.
locul: *sg. ac., în loc. prep.* ***în locul*** rezum. cap.2; 2,17; rezum. cap.8
locurile: *pl. ac.* 4,3; 9,2, 3; 14,2
loc: *sg. ac., în loc. prep.* ***în loc de*** 4,3; 13,6; 14,2
locul: *sg. ac.* 5,9; 6,2; 7,7, 8
loc: *sg. ac.* explicație înaintea cap.13; explicație cap.13, după vs.7

(a) LOCUI: v. IV; var. (Înv.) **(a) LĂCUI**
lăcuia: *ind. imp. 3.sg.* 1,9; 11,3; 15,9

(a) LOVI: v. IV
au lovit: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,5

(a) LUA: v. I
să ia: *conj. prez. 3.sg./pl.* 1,19; 2,3; 6,8; 8,13
luase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 2,7, 15
lua: *ind. imp. 3.sg.* 2,13
au luat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,10; 6,11; 8,2; 10,6; 14,2; 15,5, 15
a lua: *inf. prez.* 4,4
luând: *gerunziu* 6, 10
a lua: *inf. prez.* 8,2
ai luat: *ind. pf.c. 2.sg.* 14,5

LUCRU: s.n.
lucrul: *sg. ac.* 2,22
lucru: *sg. nom./ac.* 5,6; 16,7
lucrurile: *pl. ac.* 9,3; 13,8
lucrului: *sg. gen.* 12,4

LUME: s.f.
lumea: *sg. ac., în loc. adv.* ***în toată lumea*** 9,28
lumea: *sg. ac.* 13,2

LUMINĂ: s.f.
lumină: *sg. nom./ac.* 8,16; 10,6
lumina: *sg. nom.* 11,11

LUNATIC, -Ă: adj.
(ceii) lunatece: *s.f. sg. gen.* (aici; eufem.) „femeii care are menstruație” 14,16

LUNĂ: s.f.
luni: *pl. ac.* rezum. cap.1; 2,12
luna: *sg. nom./ac.* 2,12, 16; 3,7, 12; 10,13
lunii: *sg. gen.* rezum. cap.3; 3,13; 8,9, 12; 9,1, 15, 17, 19, 21; 11,2; 13,6; 16,20
lună: *sg. ac.* 3,7
luni: *sg. gen.* 3,12; 9,18; 10, 13

LUNGIME: s.f.
lungime: *sg. ac.* 7,9

M

MACEDONEAN, -Ă: adj./s.; var. (Înv.) **MACHEDONEAN; MACHIDONEAN** „(persoană) care făcea parte din populația de bază a vechii Macedonii”; „popor care locuia în vechea Macedonie”
machedonean: *adj. n. sg. ac.* 16,10
machidoneani: *s.m. pl. ac.* 16,14

MAI-MARE: s.m.
mai-mari: *pl. nom.* 1,22
mai-mare: *sg. nom.* 2,3
mai-marii: *pl. ac.* 14,5

MAMĂ: s.f.; var. (Înv. și pop.) **MUMĂ**
mumă-sa: *sg. nom.* 2,7

MARE: adj./s.
mare: *adj. m./f./n sg. nom./ac.* 1,3, 12; rezum. cap.2; 2,18; 4,1; rezum. cap.8; 8,17; 9,5, 21; 10,3; 11,2, 3, 8, 10; 13,1; 15,8
mari: *adj. m./n. pl. ac.* 10,9; 11,6
marele: *adj. antep. m. sg. nom.* 16,1
(cel mai) mare: *s.m. sg. ac.* 1,5
(celor mai) mari: *s.m. pl. gen.* 1,20

MARE: s.f.
mării: *sg. gen.* 10,1

MARMURĂ: s.f.; var. (Înv. și reg.) **MARMURE**
marmure: *sg. ac.* 1,6

MASĂ: s.f.
masa: *sg. ac.* 14,17
mease: *pl. ac.* 1,8

MĂRIME: s.f.
mărime: *sg. ac.* 1,4, 7; 2,18
mărimea: *sg. ac.* 5,11; 13,2
mărimii: *sg. gen.* 9,2

MĂRIRE: s.f.
măririi: *sg. gen.* 13,11

(a se) MĂRTURISI: v. IV
au mărturisit: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,1
mărturisește: *ind. prez. 3.sg.* 9,27
mărturisindu(-se): *gerunziu* 12,3

MĂTASE: s.f.
mătasă: *sg. ac.* 8,15

(a se) MÂHNI: v. IV
(s-)au mâhnit: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,4

MÂHNIRE: s.f.
mâhnirii: *sg. gen.* 16,21

MÂINE: adv.; var. (Înv. și reg.) **MÂNE**
mâne: 5,8, 12; 9,13

MÂNĂ: s.f.
mână: *sg. ac.* 1,5; 5,2
mâna: *sg. ac.* 2,3, 14; 3,10; 8,4, 7; 9,2; 13,9; 14,14, 19; 15,2
mânile: *pl. ac.* 3,6; 12,2; 14,4, 6
mânilor: *pl. gen.* 14,8

(a) MÂNCA: v. I
să mâncați: *conj. prez. 2.pl.* 4,16
am mâncat: *ind. pf.c. 1.sg.* 14,17

(a se) MÂNDRI: v. IV
a (să) mândri: *inf. prez.* 3,8

MÂNDRIE: s.f.
mândrii: *sg. gen.* 16,12

MÂNDRU, -Ă: adj.
mândră: *f. sg. nom.* 2,7

(a) MÂNGÂIA: v. I; var. (Înv. și rar.) **(a) MÂNGĂIA**
mângăia: *ind. imp. 3.pl.* 15,19

(a se) MÂNIA: v. I
mâniindu(-se): *gerunziu* 1,12; 7,7
(s-)au mâniiat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,21; 3,5; 5,9
(să) mânie: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3
mâniindu(-să): *gerunziu* rezu. cap. 5

MÂNIE: s.f.
mâniia: *sg. nom./ac.* 1,18; 5,10
mânia: *sg. nom.* 7,10

(a) MÂNTUI: v. IV
au mântuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,9
a mântui: *inf. prez.* 13,9

MÂNTUIRE: s.f.
mântuirea: *sg. ac.* 13,13; rezum. cap.16

MÂNTUITOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Înv.) **MÂNTUITORIU**
mântuitoriul : *sg. ac.* 15,5

MED: s.m. „persoană care făcea parte din populația de bază a Mediei"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la G. Călinescu, *Scrinul negru*, București, 1960.
medilor: *pl. gen.* 1,3, 14, 18, 19; rezum. cap.3
meadilor: *pl. gen.* 10,2

(a) MERGE: v. III
să meargă: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.1; 4,5
a mearge: *inf. prez.* 1,12; 6,12, 14
mergi: *imperativ 2.sg.* 4,16
vei merge: *ind. viit.I. 2.sg.* 5, 14
mergând: *gerunziu* 6,9; 13,7
mergea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 6,11; 8,17

MEȘTEȘUGIRE: s.f.
meșteșugire: *sg. ac.* 16,6
meșteșugiri: *pl. ac.* 16, 13

MIC, -Ă: adj./s.
(cel mai) mic: *s.m. sg. ac.* 1,5
(celor mai) mici: *s.m. pl. gen.* 1,20
(cei) mici: *s.m. pl. ac.* 3,13
mic: *n. sg. nom.* 10,6; 11,10

MIJLOC: s.n.
mijlocul: *sg. ac., în loc. prep.* ***în mijlocul*** 4,1

MILĂ: s.f.
milă: *sg. nom./ac.* 2,17; 13,2, 15
mileai: *sg. gen.* 4,11

(a se) MILOSTIVI: v. IV
(s-)au milostivit: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,12
să (se) milostivească: *conj. prez. 3.sg.* 13,6
(te) milostivește: *imperativ 2.sg.* 13,17

MILOSTIVIRE: s.f.
milostivirii: *sg. gen.* 8,4
milostivirea: *sg. ac.* 16,10

MINCIUNĂ: s.f.
minciunilor: *pl. gen.* 16,5

MINTE: s.f.
minte: *sg. ac.* 13,18

MINUNAT, -Ă: adj.
minunate: *f. pl. ac.* 1,6
minunată: *f. sg. nom.* 8,17
(foarte) minunat: *m. sg. nom.* 15,17

MINUNE: s.f.
minuni: *pl. ac.* 10,9

MIREASMĂ: s.f.; var. **MIREAZMĂ**
mirezme: *pl. ac.* 2, 12

MIRODENIE: s.f.
mirodenii: *pl. ac.* 2,12

MIRT: s.f.; var. (Reg.) **MIR**; (Neob.) **MIRH**
mirh: *sg. ac., în sintagma* ***uleu de mirh*** (cf. lat. *unguerentur myrtino*) 2,12

(a se) MIȘCA: v. I
(să) mișcase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 5,9

MITITEL, -EA: adj.
mititea: *f. sg. ac.* 2,20

MOARTE: s.f.
morții: *sg. dat.* 4,16
moartea: *sg. nom./ac.* 8,6; 13,18
moarte: *sg. ac.* 11,9; 12,3; 15,2, 3;16,13, 15

MOȘTENIRE: s.f.
moștenirea: *sg. ac.* 10,12; 13,15; 14,9
moștenire: *sg. ac.* 14,5

MUIERE: s.f.; var. (Înv.) **MUIARE**
muierile: *pl. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,17, 20; 2,17; 3,13; 8,11; 13,6
muierilor: *pl. dat.* 2,3
muiare: *sg. nom./ac.* 4,11; 10,6
muiarea: *sg. nom.* 5,10, 14
muierii: *sg. dat.* 6,13
muierea: *sg. nom.* 6,13

MUIERESC, -EASCĂ: adj.
muieresc: *n. sg. ac.* 2,3, 9, 15

MULT, -Ă: pron. nehot./adj./adv.
multă: *adj. f. sg. ac.* 1,4
multe: *adj. f./n. pl. nom./ac.* 1,7, 22; 2,8; 11,10; 13,2; 14,2; 16,9
(prea) multa: *adj. antep. f. sg. ac.* 1,10; 15,6
multe: *adj. n. pl. dat.* (*cu prep.* ***a + multe + s.***) 3,12
multe (foarte): *adj. f. pl. nom.* 10,6
(mai) mult: *adv.* 1,19; 2,14, 17; 9,12
mult (foarte): *adv.* 9,4
mulți: *pron. nehot. m. pl. nom.* 4,3; 8,17; 16,2

MULȚIME: s.f.
mulțimea: *sg. ac.* 3,12

(a) MULȚUMI: v. IV; var. (Înv. și pop.) **(a) MULȚĂMI**
a mulțămi: *inf. prez.* 16,4

MUMĂ: s.f.; vezi **MAMĂ**

(a) MURI: v. IV
murind: *gerunziu* 2,7
vei muri: *ind. viit.I. 2.sg.* 15,13

MURITOR, -TOARE: s.
muritorilor: *s.m. pl. dat.* 13,2

(a se) MUTA: v. I
mutase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 11,4
mută: *imperativ 2.sg.* 14,13
(m-)am mutat: *ind. pf.c. 1.sg.* 14,18

N

NĂDEJDE: s.f.
nădejde: *sg. ac.* 14,19

(a) NĂVĂLI: v. IV
au năvălit: *ind. pf.c. 3.pl.* 16,5

NEAM: s.n.
neamul: *sg. nom./ac.* 1,22; 3,6, 7; 9,28; 10,9; 11,1, 2, 9; 16,10, 13
neam: *sg. nom./ac.* 3,6, 12; 10,3; 13,5; 14, 15
neamuri: *pl. ac.* 3,12; 8,17; 9,28; 10,9; 13,2
neamurile: *pl. nom./ac.* 10,8, 13; 11,7; 14,5
neamurilor: *pl. gen./dat.* 10,10, 11; 13,4
neamului: *sg. gen.* 11,7
neamului: *sg. gen.* (*cu* ***a + tot***) 13,5

NEASCULTARE: s.f.
neascultării: *sg. gen.* 16,24

NEAUZIT, -Ă: adj.
neauzite: *f. pl. ac.* 16,13

NEBĂGARE: s.f.
nebăgării: *sg. gen., în loc. s.* ***nebăgării în samă*** 16,24

NECAZ: s.n.; var. (Reg.) **NĂCAZ**
năcazului: *sg. gen.* 11,8; 14,12

NECHEMAT, -Ă: adj.
nechemată: *f. sg. nom.* rezum. cap.4; 4,16
nechemat: *m. sg. nom.* 4,11

(a) NECINSTI: v. IV
să necinstească: *conj. prez. 3.pl.* 1,17

NECREZUT, -Ă: adj.
necrezută: *f. sg. ac.* 2,15

NECURAT, -Ă: adj.
necurații: *adj. antep. m. pl. ac.* 13,7

NELEGIUIRE: s.f.
nelegiuiri: *pl. ac.* 13,5

NEMERNIC, -Ă: s.m./f.; var. (Înv. și reg.) **NIMERNIC, -Ă** „persoană care a venit din altă parte” „venetic”
nimernic: *s.m. sg. nom.* 16, 10

NEMILOSTIV, -Ă: adj.
nemilostiva: *adj. antep. f. sg. nom.* 4,3

NEMILOSTIVIRE: s.f.
nemilostivirea: *sg. nom.* 7,4
nemilostivire: *sg. ac.* 16,10

NEPOATĂ: s.f.
nepoata: *sg. nom.* rezum. cap.2

NEPRIETEN: s.m.; var. (Înv.) **NEPRIIATIN**
nepriiatinul: *sg. nom.* 7,6
nepriiatinii: *pl. ac.* rezum. cap.8; 9,22; 13,15
nepriiatinilor: *pl. gen.* 9,2; 14,6, 15, 19; rezum. cap.16

(a) NESOCOTI: v. IV
nesocotind: *gerunziu* rezum. cap.5
ar fi nesocotind: *cond. prez. cu gerunziu 3.sg. sg.* 13,4

NETĂIAT, -Ă: s.m./f.
netăiaților: *s.m. pl. gen., în loc. s.* ***netăiaților îm pregiur*** 14,15

NETEAMERE: s.f.
neteamere: *sg. ac.* rezum. cap.8

NEZIDIT, -Ă: adj. „neîntărit”
nezidite: *n. pl. ac.* 9, 19

NOAPTE: s./adv.
nopți: *s.f. pl. ac.* 4,16
noaptea: *s.f. sg. ac.* 6,1
noaptea: *adv.* rezum. cap.6

NOROD: s.n.
norodul: *sg. nom./ac.* 1,5; 2,10, 20; 4,8; 7,3, 4; 10,9, 12; 13,15; 15,1
noroadelor: *pl. dat.* 1,11
noroadele: *pl. ac.* 1,16, 22; 8,13, 17; 9,2
norod: *sg. nom./ac.* 3,8, 11
norodului: *sg. gen./dat.* rezum. cap.7; 8,6, 9; rezum. cap.10; 10,3, 10, 13; 12,6
norodu: *sg. nom.* 13,4

NOU, NOUĂ: adj.
noao: *f. pl. nom./ac.* 3,8; rezum. cap.8; 8,5, 10, 16; 13,4; 16,13
noo: *n. pl. gen.* 13,5

NUMĂR: s.n. „număr”; „rând” (cf. lat. *numerus, -ī* „număr”; „rând”)
numărul: *sg. ac., în sintagma* ***în numărul fămeilor*** 2,8
numărul: *sg. nom./ac.* 9,11; 11,4

NUME: s.f.
nume: *sg. nom./ac.* 2,5, 7, 14; 3,7; 13,3
numele: *sg. ac.* 2,22; 3,12; 8,8, 10; 9,6; 10,8; 13,17; 16,17
numelui: *sg. gen.* 8,17; 9,4

NUMIT, -Ă: adj.
numita: *adj. antep. f. sg. ac.* 3,14

NUNTĂ: s.f.
nuntă: *sg. ac.* rezum. cap.2
nunta: *sg. ac.* 2, 18

O

OBICEI: s.n.; var. (Înv. și reg.) **OBICEAI**
obiceaiu: *sg. nom./ac.* 1,13; 8,4, 8
obiceaiul: *sg. ac.* 10,3
obiceaiului: *sg. gen.* 13,4

(a se) OBIȘNUI: v. IV; var. (Înv.) **(a se) OBICINUI**
(să) obicinuise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 2,20

OBOSIT, -Ă: s.m./f.
(cel) obosit: *s.m. sg. nom.* 15,10

OBȘTE: s.f.
obște: *sg. ac., în loc. adj.* ***de obște*** 10,3; 11,1; explicație înaintea cap.13; rezum. cap.15
obștii: *sg. gen.* 16,9

OCARĂ: s.f.
ocara: *sg. ac.* 13,12

OCHI: s.m.
ochilor: *pl. dat.* 2,4; 5,2
ochilor: *pl. dat. adn.* 2,15
ochii: *pl. ac.* 7,3; 8,5; 15,8, 10

ODIHNĂ: s.f.
odihnă: *sg. ac.* 2,18

(a se) ODIHNI: v. IV „a se potoli”; „a înceta”
(s-)au odihnit: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,10

OLTAR: s.n.; var. (Înv. și reg.) **OLTARIU**
oltariului: *sg. gen.* 14,9

OM: s.m.
om: *sg. nom./ac.* 2,5; 11,3; 13,14
omului: *sg. dat.* 6,6
oameni: *pl. ac.* 9,6; 13,7
oamenii: *pl. ac.* 9,16; 16,15
oamenilor: *pl. gen.* 16,24

OMENESC, -EASCĂ: adj.
omenesc: *n. sg. gen.* 13,5

OMENIRE: s.f.
omenirii: *sg. gen.* 16,4
omenire: *sg. gen.* 16,11

OSÂNDIT, -Ă: adj.
osândiți: *m. pl. ac.* 16,15

OSEBIT, -Ă: adj.; var. (Înv. și reg.) **USEBIT, -Ă**
usebit: *n. sg. nom.* 3,8

(a se) OSPĂTA: v. I; var. (Înv. și reg.) **(a se) USPĂTA**
să (să) uspete: *conj. prez. 3.pl.* 9,17

OSPĂȚ: s.n.; var. (Înv. și pop) **USPĂȚ**
uspățu: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,3, 9, 17; rezum. cap.2; 2,18; 3,15; rezum. cap.5; 5,12, 14; rezum. cap.7
uspățului: *sg. gen.* 1,5; 7,7, 8
uspățul: *sg. nom./ac.* 1,5; rezum. cap.5; 5,4, 5, 8; 6,14; 14,17
uspețe: *pl. nom./ac.* 8,17; 9,17, 18, 19, 22

OSTROV: s.n.
ostroavele: *pl. ac.* 10,1

(a) OȘTI: v. IV
să oștească: *conj. prez. 3.pl.* 11,7

OVREI: s.m.; var. (Reg.) **OVREU**
ovreiu: *sg. nom.* 2,5
ovreul: *sg. nom.* 5, 13

OVREIESC, -IASCĂ: adj./s.
ovreiesc: *n. sg. ac.* 10,3; 11,1
(cel) ovreiesc: cap.13 explicație înaintea cap.8

OVREIEȘTE: adv. „în limba ebraică”
ovreiaște: 3,7

P

PACE: s.f.
pace: *sg. ac.* 9,30; 13,2
pacea: *sg. ac.* 10,3; 13,5, 7; 16,8

PAHAR: s.n.; var. (Înv. și reg.) **PĂHAR**
păhară: *sg. ac.* 1,7

(a) PARDOSI: v. IV
era pardosit: *pasiv ind. imp. 3.sg.* 1,6

PARIE: s.f. (Înv.) „copie după un act”
pariia: *sg. nom./ac.* 4,8; rezum. cap.16
paria: *sg. nom.* explicație înaintea cap.13; rezum. cap.13; 13,7

PARIN: s. (Înv. și rar) „marmură (din insula Paros)”
parin: *sg. ac.* 1,6

PARTE: s.f.
partea: *sg. ac.* 13,16
părțile: *pl. ac., în loc. adv.* ***din toate părțile*** 1,6
părțile: *pl. ac.* 2,9
părți: *pl. ac.* 9,19, 22

PAT: s.n.
paturile: *pl. nom.* 1,6
patul: *sg. ac.* 7,8

(a) PĂCĂTUI: v. IV
păcătuit-am: *ind. pf.c. 1.pl.* 14,6

PĂGÂN: s.m.
păgânilor: *pl. gen.* 14,10

PĂHAR: s.n.; vezi **PAHAR**

PĂLICIUNE: s.f.
păliciune: *sg. ac.* 15,10

PĂMÂNT: s.n.
pământului: *sg. gen.* 1,6
pământ: *sg. ac.* 11,5, 8; 15,7
pământul: *sg. ac.* 13,4, 10

PĂR: s.m.
părului: *sg. gen.* 14,2

PĂRINTE: s.m.
părinții: *pl. ac.* 2,7; 14,5
părinților: *pl. dat.* 16,16

(a) PĂȘI: v. IV
păsind: *gerunziu* 4,2

(a) PĂȚI: v. IV
pățise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 2,1

(a se) PĂZI: v. IV
păzește: *imperativ 2.sg.* 6,10
(să) păzească: *ind. prez. 3.sg.* 16, 16

PĂZITOR, -TOARE: s.m./f.
păzitoriu: *sg. nom.* 2,3
păzitoriul: *sg. nom.* 2,15

(a) PÂRÎ: v. IV
pârească: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.7

PERS: s.m.
persilor: *pl. gen.* 1,3, 18, 19; rezum. cap.3; 16,10, 14
perşilor: *pl. gen.* 1,14
pearsilor: *pl. gen.* 10,2
persi: *pl. ac.* 16,23

PETIC: s.n.; var. **PETEC**
petecul: *sg. ac.* 14,16

(a) PETRECE: v. III
petrecea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 3,2; 13,3
au petrecut: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,1
petreace: *ind. imp. 3.pl.* (rostit ardelenește cu [*e*] deschis) 9,30
petrecând: *gerunziu* 13,2

PIATRĂ: s.f. „rocă"; „mineral cristalizat cu aspect frumos, cu culori variate, cu duritate mare, care se folosește, de obicei, la confecționarea bijuteriilor"
pietrii: *pl. ac.* 1,6
pietri: *pl. ac., în sintagma* ***pietri scumpe*** 15,9

PICIOR: s.n.
picioarele: *pl. ac.* 8,3
picioarelor: *pl. gen.* 13,13

PIEIRE: s.f.; var. **PIERIRE**
perire: *sg. ac.* rezum. cap.4; rezum. cap.6; rezum. cap.9
perirea: *sg. ac.* 9,1

PIEPT: s.n.
pieptului: *sg. gen.* 15,10

(a) PIERDE: v. III „a rămâne fără cev sau cineva"; „a distruge", „a nimici"
pierduse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 2,7
a pierde: *inf. prez.* 3,6; 8,5; 13,15

(a) PIERI: v. IV
veți peri: *ind. viit.I. 2.pl.* 4,14
să perim: *conj. prez. 1.pl.* 7,4
a peri: *inf. prez.* 16,23
să piară: *conj. prez. 3.sg./pl.* 3,9; 14,13; 16,24

PILDĂ: s.f.
pildă: *sg. ac.* 1,18
pilda: *sg. ac.* 16,24

(a) PITULA: v. I
pitula: *ind. imp. 3.sg.* 15,8

PLATĂ: s.f.
plată: *sg. ac.* 6,3
plata: *sg. ac.* 16,23

PLATOȘĂ: s.f.; var. **PLATOȘE** (aici) „mantie" (cf. lat. *amictus, -ūs* „îmbrăcăminte de pus pe deasupra, mantie")
platoșe: *sg. ac.* 8,15

(a) PLĂCEA: v. II
place: *ind. prez. impers./3.sg.* 1,19; 3,9, 11; 5,4, 8; 7,3; 8,5, 8; 9,13
plăcut-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,21; 2,4
plăcându-: *gerunziu* rezum. cap.2
va plăcea: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,4
au plăcut: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,9; 5,2; 14,17
plăcuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 2,13
plăcutu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,14

(a) PLÂNGE: v. III
era plângând: *ind. imp. perifr. 3.pl.* 3,15
au plâns: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,3
plânge: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.14

PLÂNGERE: s.f.
plângere: *sg. nom.* 4,3

(a) PLÂNS: s.n.
plâns: *sg. ac.* 14,4

(a) PLECA: v. I „a înclina"
pleca: *ind. imp. 3.sg./pl., în loc. v.* ***(își) pleca jenunchele/(-și) pleca genunchiul*** 3,2, 2
pleacă: *ind. prez. 3.sg., în loc. v.* ***pleacă genunchele*** 3,5
au plecat: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,10

PLIN, -Ă: adj.
plină: *f. sg. nom./ac.* 10,3; 15,17

(a se) PLINI: v. IV
plinindu(-să): *gerunziu* 1,5; 2,12
a plini: *inf. prez.* 3,15
să plinească: *conj. prez. 3.sg.* 5,8
(s-)au plinit: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,16
(s-) plini: *inf. prez. fără* ***a*** 13,3

POARTĂ: s.f.
porții: *sg. gen.* 16,18

PODOABĂ: s.f.
podoabă: *sg. ac.* 2,13
podoabei: *sg. gen.* 15,4

POFTĂ: s.f.
poftă: *sg. ac.* 13,12

(a) POFTI: v. IV
poftea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 2,13; 9,1
poftesc: *ind. prez. 3.pl.* 9,27
poftește: *ind. prez. 3.sg.* 16,9

(a se) POGORÎ: v. IV; vezi **(a se) COBORÎ**

POLATĂ: s.f. (Înv. și reg.) „palat domnesc, împărătesc"
polata: *sg. ac.* 1,9; 4,2; 11,3; 12,1
polății: *sg. gen.* rezum. cap.2; 2,21; 3,2, 3; 4,2, 6; 5,1, 9; 6,10, 12; 12,5
polată: *sg. ac.* rezum. cap.4; 8,15
polății: *sg. dat. adn.* 9,4; 12,1

POM: s.m.
pomi: *pl. ac.* 7,7, 8

POMENIRE: s.f.
pomenirea: *sg. ac.* 12,4

PORTAR: s.m.
portari: *pl. nom.* 2,21; 12,1

PORUNCĂ: s.f.
poruncă: *sg. nom.* rezum. cap.1; 1,19; 4,3; 16,19
porunca: *sg. nom./ac.* 1,12, 15; 2,8, 20; 3,3, 15; rezum. cap.4; 8,14; 9,14
poruncile: *pl. nom./ac.* 1,18; 8,17; 13,4
poruncii: *sg. gen.* 4,8
poruncilor: *pl. dat.* 13,5

(a se) PORUNCI: v. IV
au poruncit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,5, 10, 17; 2,9, 18; 4,5, 10, 13, 15; 5,14; 6,1; 8,11; 9,14; 10,10; 12,3, 5; 15,1
(s-)au poruncit: *ind. pf.c. impers.* 2,4

poruncise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 2,10; 3,2, 12; 4,17; 8,2; 9,23; explicație cap.13, după vs.7
ar fi poruncit: *cond. pf. 3.sg.* 2, 14
poruncea: *ind. imp. 3.sg.* 2,20
poruncește: *imperativ 2.sg.* 3,9; 5,14
poruncește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4; rezum. cap.6; rezum. cap.7
să poruncească: *conj. prez. 3.sg./pl.* 6,4; 8,3, 5, 11
am poruncit: *ind. pf.c. 1.sg.* 8,7; 13,6
să porunceasc: *conj. prez. 1.sg.* 9, 12
poruncind: *gerunziu* rezum. cap.15
poruncim: *ind. prez. 1.pl.* 16,9

POST: s.n.
post: *sg. nom./ac.* rezum. cap.4; 4,3
posturile: *pl. nom.* 9,31
posturi: *pl. ac.* 14,2

(a) POSTI: v. IV
voiu posti: *ind. viit.I. 1.sg.* 4,16

POTRIVNIC, -Ă: s.m./f.; var. (Înv. și reg.) **PROTIVNIC, -Ă** „dușman”
protivnicului: *s.m. sg. gen.* 3, 10; 8,5; 9,6
protivnicul: *s.m. sg. nom.* rezum. cap.6; rezum. cap.7; 9,24
protivnicii: *s.m. pl. nom./ac.* 8,11, 13; rezum. cap.9; 9,1, 5; 13,6
protivnici: *s.m. pl. ac.* 9,1

POVĂȚUITOR, -TOARE: s.m./f.
povățuitorilor: *pl. dat.* 13,1

(a) POVESTI: v. IV
au povestit: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,13

PRADĂ: s.f.
prăzile: *pl. ac.* 9,10

PRAG: s.n.
pragul: *sg. ac.* 2,21

PRAZNIC: s.n.
praznic: *sg. ac.* rezum. cap.9; 9, 18
praznice: *pl. ac.* 16,22

(a) PRĂZNUI: v. IV
prăznuind: *gerunziu* rezum. cap.1; 3,15
să prăznuiască: *conj. prez. 3.pl.* 9,21
vor prăznui: *ind. viit.I. 3.pl.* 9,28
prăznuiți: *imperativ 2.pl.* 16,22

PRĂZNUIRE: s.f.
prăznuiri: *pl. nom.* 8,17
prăznuire: *sg. ac.* 9,27; 16,24

(a) PRÂNZI: v. IV
voiu prânzi: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,12

PREAÎNALT: s.m. „Dumnezeu”
(Celui) Preaînnalt: *sg. gen.* 16,16

PREAJMĂ: s.f.; var. (Înv. și reg.) **PREJMĂ**
preajma: *sg. ac., în loc. prep.* ***în preajma*** 5,1
prejma: *sg. ac., în loc. prep.* ***în prejma*** 15,9

PREAMARE: s.m. (aici) „Dumnezeu”
[Celui] Preamare: *sg. gen.* 16,16

PREOT: s.m.
preot: *sg. nom.* 11,1

(a) PRESĂRA: v. I; var. (Înv.) **(a) PRĂSĂRA**
prăsărând: *gerunziu* 4,1

PRETUTINDENI: adv.; var. **PRETUTINDENEA;** (Înv. și rar) **PRETUTINDINI**
pretutindini: rezum. cap.3
pretutindenea: rezum. cap.8

PRIDVOR: s.n.
pridvorului: *sg. gen.* 4,11
pridvorul: *sg. ac.* 5,1; 6,4
pridvoru: *sg. ac.* 6,4
pridvor: *sg. ac.* 6,5

PRIETEN: s.m.; var. (Înv.) **PRIIATIN**
priiatinii: *pl. ac.* 5,10
priiatini: *pl. nom.* 5,14
priiatinilor: *pl. dat.* 6,13

PRILEJ: s.n.
prilej: *sg. ac.* 4,14

PRIMEJDIE: s.f.
primejdii: *sg. gen./dat.* 4,16; 11,8
primejdiia: *sg. ac.* rezum. cap.5
primejdia: *sg. ac.* 14,1
primeajdiia: *sg. nom.* 14,4

(a se) PRIMI: v. IV
au priimit: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,23, 31
să priimească: *conj. prez. 3.pl.* 9,30
(s-)au primit: *ind. pf.c. 3.sg.* 16, 10

PRIMIT, -Ă: adj.
priimit: *m. sg. nom.* 10,3

PRISOSIT: s.n. (Înv.) „prisos”
prisosit: *sg. ac., în loc. adj.* ***de prisosit*** 1,7; 5,6

PROCITIT, -Ă: adj.
procitită: *f. sg. nom.* rezum. cap.12

(a) PROPOVĂDUI: v. IV; var. (Înv.) **(a) PROPOVEDUI**
să propoveduiască: *conj. prez. 3.pl.* 14,10

PRUNC: s.m.
prunc: *sg. ac.* 3,13
pruncii: *pl. ac.* 8,11; 13,6

(a se) PUNE: v. III
(să) punea: *ind. imp. 3.sg.* 1,7
puind: *gerunziu* 1,11
au pus: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,17; 3,1; 15,15
să (să) puie: *conj. prez. 3.sg.* 6,8
puindu-: *gerunziu* 6,11
era puse: *pasiv ind. imp. 3.pl.* explicație înaintea cap.13
sânt puse: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 13,9; 15,3
pune: *imperativ 2.sg.* 14,13
să (se) puie: *conj. prez. 3.sg.* 16,19

(a se) PURTA: v. I
port: *ind. prez. 1.sg.* 14,16
purtând: *gerunziu* 8,14, 15
(să) purta: *ind. imp. 3.sg.* 10,3 (explicație)
a purta: *inf. rpez.* 15,6

PURTĂTOR, -TOARE: s.m./f. (aici) „curier”; „mesager”
purtătorii: *pl. ac.* 8,10
purtători: *pl. nom.* 8,14

PURURI: adv.; var. **PURUREA**
pururea: 1,13; rezum. cap.9; 9,21, 27; 16,16

(a) PUTEA: v. II
neputând: *gerunziu* 7,6
să poată: *conj. prez. 3.sg.* 1,22; 4,11; 13,9; 16,20
putea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 3,12; 8,9
voiu putea: *ind. viit.I. 1.sg.* 4,11; 8,6
vei putea: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,13
a putea: *inf. prez.* 9,4; 16,4
ar putea: *cond. prez. 3.sg.* 13,3

PUTERE: s.f.
puterii: *sg. gen./dat.* rezum. cap.1; 1,4; 13,2; 14,8
puteare: *sg. nom./ac.* 2,14; 7,5; 9,13
puterea: *sg. gen* (*cu* ***a + toată***) 14,12

PUŢIN: adv.
puţin: 1,18

R

RANĂ: s.f. „lovitură" (cf. lat. *plāga, -ae* „lovitură, izbire"; rană")
rană: *sg. ac.* 9,5

(a) RĂDICA: v. I; vezi **(a) RIDICA**

(a) RĂMÂNE: v. III
rămâind: *gerunziu* rezum. cap.2
rămâne: *ind. prez. 3.sg.* 2,19
rămânea: *ind. imp. 3.sg.* 2,21
rămânea-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,4
să rămâie: *conj. prez. 3.sg.* 12,5

(a) RĂPI: v. IV
să răpească: *conj. prez. 3.pl.* 3,13

(a) RĂSĂRI: v. IV
răsare: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.8
a răsări: *inf. prez.* 8,16
au răsărit: *ind. pf.c. 3.pl.* 11,11

(a) RĂSCUMPĂRA: v. I
ai răscumpărat: *ind. pf.c. 2.sg.* 13,16

RĂSIPIT, -Ă: adj.; vezi **RISIPIT**

(a) RĂSPLĂTI: v. IV
răsplătindu-: *gerunziu* 9,5; 16,18

(a) RĂSPUNDE: v. III
au răspuns: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,16; 4,10; 5,4, 7, 14; 6,7, 13; 7,3; 8,7; 9, 13; 15,16
răspuns-au: *in. pf.c. 3.pl.* 6,5
răspunzând: *gerunziu* 7,5

(a) RĂSTURNA: v. I
a răsturna: *inf. prez.* 16,5

RĂU, REA: adj./s./adv.
rău: *adj. m./n. sg. nom./ac.* 7,6; 13,2
reale: *adj. f. pl. nom.* 8,3
(mai) rău: *m. sg. ac.* 16,15
răul: *s.n. sg. nom.* 7,7
realele: *s.n. pl. ac.* 11,9; 16,7
rău: *s.n. sg. ac.* 14,11
rău: *adv.* 9,24; 16,2

RĂUTATE: s.f.; var. (Înv.) **RĂOTATE**
răotatea: *sg. nom.* 7,4; 8,3; 9,25
răutăţile: *pl. ac.* 10,9
răotate: *sg. ac.* 16.5

RĂZBOI: s.n.
războiu: *sg. ac.* 11,6

RĂZBOITOR, -TOARE: adj.
războitoriu: *n. sg. ac., în sintagma* ***împrotivă războitoriu*** 13,5

(a) RÂDE: v. III
să râză: *conj. prez. 3.pl.* 14,11

RÂND: s.n.
rând: *sg. ac., în loc. adv.* ***pe rând/pre rând*** 2,12, 15; 15,9

(a se) RÂNDUI: v. IV
rânduiţi era: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 1,6
rânduind: *gerunziu* 1,8; rezum. cap.8
[iaste] rânduit: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 2,3
au rânduit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,2; 9,17, 18, 19
(s-)au rânduit: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,12
era rănduită: *pasiv ind. imp. 3.sg.* rezum. cap.9
rânduiaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.9
rânduise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 9,31
-i rânduit: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 13,6

RÂNDUIALĂ: s.f.
rânduialele: *pl. ac.* 3,8

RÂNDUIT, -Ă: adj.
rânduita: *adj. antept. f. sg. ac.* 10,11

RÂU: s.n.
râu: *sg. ac.* 10,6; 11,10

(a se) REVĂRSA: v. I
(să) răvarsă: *sg. nom.* 7,4

(a se) REZEMA: v. I; var. **(a se) RĂZIMA**
(să) răzima: *ind. imp. 3.sg./pl.* 1,6; 15,6

(a) RIDICA: v. I; var. (Înv. şi pop.) **(a) RĂDICA**
au rădicat: *ind. pf.c. 3.sg.* 9, 14
rădicasă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 15,10

(a) RISIPI: v. IV; var. (Înv. şi rar) **(a) RĂSIPI**
a fi răsipit: *inf. pf.* 13,4
răsipeaşte: *imperativ 2.sg.* 14,11

RISIPIT, -Ă: adj.; var. (Înv. şi rar) **RĂSIPIT, -Ă**
răsipit: *n. sg. nom.* 3,8

ROB: s.m.
robilor: *pl. gen.* 11,4

ROBIE: s.f.
robiia: *sg. ac.* 14,8

RUDĂ: s.f.
ruda: *sg. ac.* 2,5; 3,1; 9,24

RUDENIE: s.f.
rudeniia: *sg. nom.* 16,18

(a se) RUGA: v. I
a (să) ruga: *inf. prez.* rezum. cap.4
să roage: *conj. prez. 3.sg.* 4,8; 15,1
(vă) rugaţi: *imperativ 2.pl.* 4,16
rogu(-mă): *ind. prez. 1.sg.* 5,4; 8,5

(te) rogi: *ind. prez. 2.sg.* 5,6
roagă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.7
(mă) rog: *ind. prez. 1.sg.* 7,3
să (să) roage: *conj. prez. 3.sg.* 7,7
au rugat: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,3
rugându-: *gerunziu* 9,25; rezum. cap.14
(s-)au rugat: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,8
(să) ruga: *ind. imp. 3.sg.* 14,3

RUGĂCIUNE: s.f.
rugăciunile: *pl. nom.* 5,7
rugăciunea: *sg. nom./ac.* 8,5; rezum. cap.13; 13,17
rugăciune: *sg. ac.* 13,18

(a) RUPE: v. III
au rupt: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,1

S

SABIE: s.f.
sabie: *sg. ac.* 16,24

SAC: s.m. (Înv.) „îmbrăcăminte făcută din sac (pânză de fuior de cânlți sau de buci din care se fac sacii) care se purta în semn de doliu sau de pocăință ori de către cei săraci”
sac: *sg. ac.* 4,1, 2, 3
sacul: *sg. ac.* 4,4

SAT: s.n.
sate: *sg. ac.* 9,19

(a) SĂDI: v. IV
era sădită: *pasiv ind. imp. 3.sg.* 1,5

SĂDIT, -Ă: adj.
sădită: *f. sg. ac.* 7,7, 8

(a) SĂLTA: v. I „a se bucura”; „a striga (de bucurie)”
să salte: *conj. prez. 3.pl.* 9,19
au săltat: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,15

SĂLTARE: s.f.; „bucurie (manifestată prin strigăte)”
săltare: *sg. nom.* 8,17

SĂMÂNȚĂ: s.f.
sămânța: *sg. ac.* 3,10; 6,13; 9,27, 31

SĂNĂTATE: s.f.
sănătate: *sg. ac.* 16, 1
sânătate: *sg. ac.* 13,1

SĂRAC, -Ă: s.m./f.
săracilor: *s.m. pl. dat.* 9,22

SĂRBĂTOARE: s.f.
sărbătoare: *sg. ac.* 8,17
sărbători: *pl. nom.* 9,21

(a) SĂRI: v. IV
au sărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,11

(a) SĂRUTA: v. I
au sărutat: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,2; 15,15
a săruta: *inf. prez.* 13,13

SÂNGE: s.n.
sângele: *sg. ac.* 9,1; 16,10

(a se) SÂRGUI: v. IV
(să) sârguiesc: *ind. prez. 3.pl.* 16,3, 5
(s-)au sârguit: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,12

SCAUN: s.n.
scaunul: *sg. ac.* 1,2; 3,1; 5,1; 15,9
scaun: *sg. ac.* 15,11

(a se) SCĂDEA: v. II
să (să) scază: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.8

(a) SCĂPA: v. I
au scăpat: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,1
scăpa: *inf. prez. fără* ***a*** 16,4

(a se) SCÂRBI: v. IV
(mă) scărbeasc: *ind. prez. 1.sg.* 14,15

(a se) SCHIMBA: v. I
(s-)au schimbat: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,27
a schimba: *inf. prez.* 14,9
schimbându(-se): *gerunziu* 15,10

SCHIMBARE: s.f.
schimbarea: *sg. ac.* 16,9

(a) SCOATE: v. III
scoate: *imperativ 2.sg.* 14,19

(a se) SCRIE: v. III
să (se) scrie: *conj. prez. 3.sg.* 1,19
(să) scrie: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2
(s-)au scris: *ind. pf.c. impers./3.pl.* 3,12; 8,9
era scris: *pasiv ind. imp. impers.* 6,2
scriiți: *imperativ 2.pl.* 8,8
au scris: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,20, 29; 12,4
scrise sânt: *pasiv ind prez. 3.pl.* 10,2
am scris: *ind. pf.c. 1.sg.* 10,3 (explicație)
iaste scris: *pasiv ind. prez. impers.* explicație înaintea cap.13

SCRIITOR: s.m. (Înv.) „grămătic”
scriitorii: *pl. nom.* 3,12; 8,9

SCRIPTURĂ: s.f.
scriptura: *sg. nom.* 9,27

SCRIS, -Ă: adj.
scrise: *n. pl. nom./ac.* 10,3 (explicație); explicație cap.13, după vs.7

SCRISOARE: s.f.
scrisori: *pl. nom./ac.* 1,22; rezum. cap.8; 8,5, 10; 9,23, 25, 26
scrisorilor: *pl. gen.* 3,14
scrisorile: *pl. nom.* 8,5
scrisoare: *sg. ac.* 9,20; 11,1
scrisoarea: *sg. ac.* 16,17

(a se) SCULA: v. I
a (să) scula: *inf. prez.* 2,21
(să) sculase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 5,9
(s-)au sculat: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,7
sculându(-se): *gerunziu* 8,4
sculându(-să): *gerunziu* 11,12

SCUMP, -Ă: adj.
scumpe: *pl. ac., în sintagma* ***pietri scumpe*** 15,9

SEAMĂ: s.f.; var. (Pop.) **SAMĂ**
samă: *sg. ac.* 1,12, 18; 3,8
samă: *sg. ac., în loc. s.* ***nebăgării în samă*** 16,24

SEARA: s.f./adv.; var. (Pop.) **SARĂ**

SEMINŢIE: s.f.; var. (Înv.) **SĂMINŢIE**
sămînţii: *sg. gen.* 10,3

SEMN: s.n.; var. (Înv. şi pop.) **SĂMN**
sămnul: *sg. nom./ac.* 4,11; 8,4; 10,3; 14,16
seamne: *pl. ac.* 10,9

(a se) SILI: v. IV
să silească: *conj. prez. 3.sg.* 1,8
au silit: *ind. pf.c. 3pl.* 6, 14
(s-)au silit: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,8

SINGUR, -Ă: adj.
sângur: *m. sg. nom./ac.* 1,16; rezum. cap.3; 3,2; 14,3

SINGURATIC, -Ă: adj.; var. **SINGURATEC, -Ă**; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Ion Budai-Deleanu, *Lexicon românesc-nemţesc şi nemţesc-românesc* (...) În patru tomuri. [Manuscris din 1818; Bibl. Academiei Române, cotele 3728 – 3731].
sângurateca: *f. sg. ac.* 14,3

SINGURĂTATE: s.f.
sângurătăţii: *sg. dat.* 16,14

SLAVĂ: s.f.
slavei: *sg. gen.* rezum. cap.1; 1,4; 13,12; 14,16; 15,16
slavă: *sg. ac.* 5,11
slava: *sg. ac.* 14,9, 15; 15,4; 16,3

(a) SLĂVI: v. IV
era slăvit: *pasiv ind. imp. 3.sg.* 12,6

SLOBOD, -Ă: adj./adv.
slobod: *adv.* 1,19; 3,8; 4,2; 9,27; 16,19
slobode: *f. pl. dat.* 16,24

SLOBOZENIE: s.f.
slobozenie: *sg. ac.* 3,8; rezum. cap.10

(a se) SLOBOZI: v. IV
vei slobozi: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,13
(să) vor slobozi: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,14
a slobozi: *inf. prez.* 8,7
au slobozit: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,9
slobozi: *imperativ 2.sg.* 14,14
slobozeaşte: *imperativ 2.sg.* 15,3
(să) slobozea: *ind. imp. 3.pl.* 15,7

SLOBOZIRE: s.f.
slobozirea: *sg. ac.* rezum. cap.13

SLOVĂ: s.f.
slovele: *pl. ac.* 8,9
slove: *pl. ac.* 10,3

SLUGĂ: s.f.
slujile: *pl. nom.* 2,2
slujilor: *pl. dat.* 2,18
slugile: *pl. nom./ac.* 3,2, 3; 4,11; 5,11; 6,3, 5
slugi: *pl. ac.* 7,4

SLUJBĂ: s.f.
slujba: *sg. ac.* 7,9
slujbe: *pl. ac.* 16,5

(a se) SLUJI: v. IV
slujie: *sg. dat.* 1,10
(să) slujiia: *ind. imp. 3.sg.* 2,12
slujindu(-se): *gerunziu* 3,8
(să) slujea: *ind. imp. 3.sg.* 3,10
slujindu(-să): *gerunziu* 4,3; 13,5
a (mă) sluji: *inf. prez.* 13,2
(să) slujaşte: *ind. prez. 3.sg.* 13,4
(s-)au slujit: *ind. pf.c. 3.pl.* 16,2
a fi slujindu(-să): *inf. pf. cu gerunziu* 16, 15
a (să) sluji: *inf. prez.* 16, 19

SLUJITOR, -TOARE: s.m./f.
slujitorilor: *s.m. pl. dat.* 1,3
slujitorii: *pl. nom.* 2,2; 6,3; 15,19
slujitoriu: *sg. ac.* 4,5

SLUJNICĂ: s.f.
slujnicile: *pl. nom./ac.* 2,9; 4,4, 16
slujnice: *pl. ac.* 7,4; 15,5
slujnica: *sg. nom.* 14,18
slujnică: *sg. nom.* 15,7

SLUJNICUŢĂ: s.f.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Lesicon romanesc-latinesc-unguresc-nemţesc...*, Buda, 1825.
slujnicuţă: *sg. ac.* 15,10

SMARALD: s.n.; var. **ZMARAGD**
zmaragd: *sg. ac.* 1,6

SMERENIE: s.f.
smereniii: *sg. gen.* 15,2

(a) SMERI: v. IV
au smerit: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,2

SMERIT, -Ă: adj./s.
(cei) smeriţi: *s.m. pl. nom.* 11,11
smerit: *adj. n. sg. ac.* rezum. cap.14

SMULGERE: s.f.; var. **ZMULGERE**; aici prim aatestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Ion Budai-Deleanu, *Lexicon românesc-nemţesc şi nemţesc-românesc* (...) În patru tomuri. [Manuscris din 1818; Bibl. Academiei Române, cotele 3728 – 3731].
zmulgerea: *sg. ac.* 14,2

SOARE: s.m.
soare: *sg. ac.* 10,6
soarele: *sg. nom.* 11,11

SOARTĂ: s.f.; var. (Înv. şi pop.) **SOARTE** (cf. **FUR**)
soarte: *sg. ac.* 3,7
sorţilor: *pl. gen.* rezum. cap.9; 9,26, 28
soart: *sg. nom.* 9,24
soartea: *sg. nom./ac.* 9,26; 13,17
Sorţilor: *pl. gen., în sintagma* ***Zilele Sorţilor*** „sărbătoarea Purim" 9,31
sorţi: *pl. nom.* 10,10
sorţile: *pl. nom.* 10,11

SOAŢĂ: s.f. (Înv.) „soţie"
soaţele: *pl. nom.* 1,18

(a se) SOCOTI: v. IV
să socotească: *conj. prez. 3.pl.* 2,3
au socotit: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,6
să socoteşti: *conj. prez. 2.sg.* 4,13
(mă) socotesc: *ind. prez. 1.sg.* 5, 13
socotind: *gerunziu* 6,6; 14,8; 16,6
socoteşti: *ind. prez. 2.sg.* 9,12

(să) socotesc: *ind. prez. 3.pl.* 16,4
a socoti: *inf. prez.* 16,8
să socotiți: *conj. prez. 2.pl.* 16,9

SOMN: s.n.
somn: *sg. ac.* 6,1

(a) SOSI: v. IV
sosise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 4,3

SOȚIE: s.f.
soției: *sg. ac.* 16,13

(a se) SPĂIMÂNTA: v. I
spăimântându(-se): *gerunziu* 14,1

SPĂIMÂNTAT, -Ă: adj.
spăimântat: *m. sg. nom.* 15,11

SPĂSENIE: s.f.
spăsăniia: *sg. ac.* 2,11

(a se) SPÂNZURA: v. I
spânzura: *ind. imp. 3.sg./pl.* 1,6; 4,8
(s-)au spânzurat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,23; 7,10; 8,14; 9,14
au spânzurat: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,15
să (se) spânzure: *conj. prez. 3.sg.* 5,14
a spânzura: *inf. prez.* 6,4; rezum. cap.7; 8,7
spânzurați: *imperativ 2.pl.* 7,9
spânzurând: *gerunziu* rezum. cap.9
să (să) spânzure: *conj. prez. 3.pl.* 9,13
spânzură: *ind. prez. 3.sg.* 16,18

(a se) SPORI: v. IV
sporindu(-să): *gerunziu* 2,8

(a) SPRIJINI: v. IV
sprijinind: *gerunziu* 15,7; 15,11

SPRIJINIT, -Ă: adj.
sprijinite: *f. pl. nom.* 1,6

(a) SPUNE: v. III
a spune: *inf. prez.* 2,10; 4,10
spusease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 2,20; 3,4
au spus: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,7; 13,4

(a) STA: v. I
sta: *ind. imp. 3.sg./pl.* 3,3; 4,6; 7,9; 13,18
au stătut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,1; 8,4; 9,16; 15,9
stând: *gerunziu* 5,2
stă: *ind. prez. 3.sg.* 6,5; 7,9
sta: *inf. prez. fără **a*** 6,13; 13,9
să stea: *conj. prez. 3.pl.* 8,11
a sta: *inf. prez.* 9,2

(a) STĂPÂNI: v. IV
a stăpâni: *inf. prez.* 13,2
să stăpânești: *conj. prez. 2.sg.* 14,5

STÂLP: s.n.
stâlpi: *pl. ac.* 1,6

STEMĂ: s.f.; (Înv. și reg.) **STEAMĂ**
steamă: *sg. ac.* 1,11; 6,8; 14,11
steama: *sg. ac.* 2, 17

(a) STINGE: v. III
a stânge: *inf. prez.* 14,9

(a se) STRĂDUI: v. IV
(să) străduiesc: *ind. prez. 3.pl.* 12,2

STRĂIN, -Ă: adj.; var. (Înv. și pop.) **STREIN, -Ă**
strein: *m. sg. nom.* 16,10

(a) STRĂLUCI: v. IV
strălucea: *ind. imp. 3.sg.* 8,15
strălucind: *gerunziu* 15,5, 8, 9

STRĂLUCIT, -Ă: adj.
strălucit: *n. sg. ac.* rezum. cap.1

STRÂMTOARE: s.f.
strâmtorii: *sg. gen.* 11,8

(a se) STRICA: v. I
a strâca: *inf. prez.* 12,6
să (se) strâce: *conj. prez. 3.pl.* 16,7

(a) STRIGA: v. I; var. (Înv.) **(a) STRÂGA**
strâga: *ind. imp. 3.sg.* 4,1; 6,11
să strâge: *conj. prez. 3.sg.* 6,9
au strâgat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 10,9; 11,10; 13,18
strâgând: *gerunziu* 11,10

STRIGARE: s.f.
strâgările: *pl. nom.* 9,31
strâgare: *sg. ac.* 11,7

STRIȘTE: s.f.; var. (Înv.) **STRÂNȘTE** „soartă”
strâmștea: *sg. nom.* 9,1

(a se) SUFERI: v. IV
nesuferind: *gerunziu* 16,3
a (să) suferi: *inf. prez.* 7,4
suferi: *inf. prez. fără **a*** 7,6; 8,6
suferise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 9,27

SUFLET: s.n.
suflet: *sg. ac., în sintagma **fată de suflet*** 2,7, 15
sufletul: *sg. ac.* 4,13; 7,3, 7; 15,8; 16,10
sufletele: *pl. ac.* 8,11; 9,16
suflet: *sg. ac.* 16,12

(a se) SUGRUMA: v. I
a sugruma: *inf. prez.* 6,2
să (ne) sugrumăm: *conj. prez. 1.pl.* 7,4

(a) SUPUNE: v. III
a supune: *inf. prez.* 7,8
era supuse: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 9,16
supuind: *gerunziu* 13,2

SUPUS, -Ă: adj./s.
supuși: *adj. m. pl. nom.* 8,13
supuse: *adj. n. pl. gen.* 13,5
supușii: *s.m. pl. ac.* 13,2; 16,3

SUS: adv.
(mai) sus: 9,1

(a) SUSPINA: v. I
suspinând: *gerunziu* 7,4

Ș

ȘA: s.f.
șaoa: *sg. ac.* 6,8

ŞATRĂ: s.f.
şetrile: *pl. nom.* 1,6

(a) ŞEDEA: v. II
au şezut: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,2
şedea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 1,14; 2,21; 5,1
şezând: *gerunziu* 5,9, 13
şede: *ind. prez. 3.sg.* 6, 10

ŞEDERE: s.f.
şederii: *sg. gen.* 5,9

(a se) ŞTERGE: v. III „a face să dispară"; „a distruge", „a nimici"
să şteargă: *conj. prez. 3.pl.* 3,13; 8,11
să ştargă: *conj. prez. 3.sg.* 9,24
va şterge: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,28
a şterge: *inf. prez.* 10,8; 13,15; 14,9
să (se) şteargă: *conj. prez. 3.sg.* 13,6
să (se) ştargă: *conj. prez. 3.sg.* 16,24

(a) ŞTI: v. IV
ştiia: *ind. imp. 3.pl.* 1,13
a şti: *inf. prez.* 2,11; 3,4; 11,12
ştii: *ind. prez. 2.sg.* 3,8; 13,12; 14,15, 16
să ştie: *conj. prez. 3.pl.* 3,14
ştiu: *ind. prez. 3.pl.* 4,11
şti: *ind. prez. 3.sg.* 4,14
să ştiţi: *conj. prez. 2.pl.* 16,17

ŞTIUT, -Ă: adj.
ştiută: *f. sg. nom.* 8, 13

T

TALANT: s.m.
talanţi *pl. ac.* 3,9

TARE: s.m./f.
(celor mai) tari: *s.m. pl. dat.* 1,3

TATĂ: s.m.; var. (Înv. şi pop.) **TĂTÂNE**
tată-său: *sg. nom.* 2,7
tătâni-tău: *sg. gen.* 4,14
tată: *sg. ac.* 13,6
tatâl: *sg. nom./ac.* 14,5; 16,11

(a) TĂCEA: v. II
să tacă: *conj. prez. 3.sg.* 2,10
vei tăcea: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,14
aş tăcea: *cond. prez. 1.sg.* 7,4
tăcând: *gerunziu* 15, 15

TĂCERE: s.f.
tăceare: *sg. ac., în loc. adv.* ***în tăceare*** 13,2
tăcerii: *sg. gen.* 14,16

(a) TĂIA: v. I
a tăia: *inf. prez.* 9,17

(a se) TĂINUI: v. IV
(s-)au tăinuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,22
tăinuind: *gerunziu* 5,10

TĂRIE: s.f.
tăriia: *sg. nom.* 10,2
tăria: *sg. ac.* 14,10

TĂTÂNE: s.m.; vezi **TATĂ**

TÂNGUIRE: s.f.
tânguirea: *sg. nom.* rezum. cap. 4
tânguire: *sg. nom.* 4,3

(a) TÂLCUI: v. IV
a fi tâlcuită: *pasiv inf. prez.* 11,1

TÂLCUITOR, -TOARE: s.m./f. (Înv.) **TÂLCUITORIU**
tâlcuitoriu: *s.m. sg. ac.* 11,1; explicaţie cap.13, după vs.7

TÂLHĂRIE: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **TĂLHĂRIE**
tălhărie: *sg. ac.* 16,18
tâlhărie: *sg. ac.* 16,23

TÂRG: s.n.
târgurile: *pl. ac.* 4,3; 9,2
târguri: *pl. ac.* 9,19

(a se) TEME: v. III
(să) temea: *ind. imp. 3.pl.* 11,9
(m-)am temut: *ind. pf.c. 1.sg.* 13,14
(nu te) teame: *imperativ prohib. 2.sg.* 15,12

TIRAN: s.m.
tirani: *pl. ac.* 6,9

TOCMAI: adv.; var. (Reg.) **TOGMA**
togma: explicaţie cap.13, după vs.7; 16,15

TOCMEALĂ: s.f.; var. (Pop.) **TOGMEALĂ**
togmeala: *sg. ac.* 16,9

TOCMIT, -Ă: adj.; var. (Înv.) **TOGMIT, -Ă** (Înv.) „chibzuit"; (Mar.; despre oameni) „gătit", „îmbrăcat frumos, dichisit"
togmite: *f. pl. nom.* 2,13
togmită: *s. sg. ac.* 14, 13

TOIAG: s.n.
toiagului *sg. gen.* 5,2
toiag: *sg. ac.* 8,4

TRANDAFIR: s.m.
trandafiri: *pl. ac.* 15,8

TRAPEZARE: s.f.; var. (Înv.) **TREPĂZARE** (aici) „casă"
trepăzarea: *sg. ac., în sintagma* ***trepăzarea fămeilor*** 2,13

(a) TRĂI: v. IV
trăi: *inf. prez. fără* ***a*** 4,11
trăim: *ind. prez. 1.pl.* 16,13

TRĂSNET: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **TRESNET**
tresnete: *pl. nom.* 11,5

(a) TREBUI: v. IV
trebuia: *ind. imp. impers.* 2,15
ar trebui: *cond. prez. impers.* 3,7
trebuie: *ind. prez. impers.* 6,6, 8; 16,8, 9, 20

(a) TRECE: v. III
a treace: *inf. prez.* 1,19; 9,27
trecea: *ind. imp. 3.pl.* 2,13
să trec: *conj. prez. 1.sg.* 13,14
să treacă: *conj. prez. 3.sg.* 16,14

TRECUT, -Ă: adj.
trecute: *f. pl. ac.* 6,1

TRIMIS, -Ă: adj.
trimisă: *f. sg. ac.* 1,15; rezum. cap.16

(a se) TRIMITE: v. III
trimisease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 1,12
au trimis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,22; 4,4; 9,20, 24, 30; rezum. cap.13; rezum. cap.16
să (se) trimită: *conj. prez. 3.pl.* 2,3
trimite: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3
a trimite: *inf. prez.* 3,6; 12,2
(s-)au trimis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,7; 8,10; 9,26
trimisu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,13
era trimiși: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 3,15
(să) trimitea: *ind. imp. 3.pl.* 8,8, 10
să trimită: *conj. prez. 3.pl.* 9, 19, 22
trimitem: *ind. prez. 1.pl.* 16,19

TRIST, -Ă: adj.
trist: *n. sg. ac.* 15,8

TRUFAȘ, -Ă: adj.
trufaș: *m sg. dat.* 13,12

TRUFIE: s.f.
trufiia: *sg. ac.* 1,4
trufia: *sg. ac.* 13, 12
trufiii: *sg. gen.* 14,16
trufie: *sg. ac.* 16,2

TRUP: s.n.
trupul: *sg. ac.* 14,2; 15,6

TRUPESC, -EASCĂ: adj.
trupesc: *m. sg. ac.* 14,10

(a se) TULBURA: v. I; var. (Înv.) **(a se) TURBURA**
(s-)au turburat: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,9; 15,16
turburând: *gerunziu* 13,5
au turburat: *ind. pf.c. 3.pl.* 13,7
(să) turbura: *ind. imp. 3.sg.* 15,19

TULBURARE: s.f.; var. (Înv.) **TURBURARE**
turburare: *sg. nom.* 11,5

Ţ

ŢARĂ: s.f.
ţări: *pl. ac.* 1,1; 8,9; 9,30; 13,1; 16,1
ţara: *sg. nom./ac.* 2,10, 20; 15,1; 16,24
ţărâi: *sg. dat.* 8,9
ţărâle: *pl. ac.* 8,10; 13,6

ŢEREMONIE: s.f.; vezi **CEREMONIE**

ŢIITOARE: s.f. „concubină”
ţiitoarele: *pl. ac.* 2,14

(a se) ŢINE: v. III
să (să) ţie: *conj. prez. 3.sg.* 2,8; 9,28
(să) ţinea: *ind. imp. 3.pl.* 2,11
ţinea: *ind. imp. 3.sg.* 2,20; 5,2
ţii: *ind. prez. 2.sg.* 3,3
să ţie: *conj. prez. 3.sg.* 6,9
să (se) ţie: *conj. prez. 3.sg.* 9,29
ţiind: *gerunziu* 9,31
a ţânea: *inf. prez.* 9,31
(să) vor ţânea: *ind. viit.I. 3.pl.* 10,13

ŢINERE: s.f. (aici) „conținut”
ţinerea: *sg. nom.* 3,14
ţânearea: *sg. nom.* 8,13

ŢINUT: s.n.
ţinuturilor: *pl. gen./dat.* 1,3, 20; 2,18; 3,12; 9,3; rezum. cap.13
ţinuturile: *pl. nom./ac.* 1,16, 22; 2,3; 3,8, 14; 4,11; 8,5; 9,16, 28; rezum. cap.16
ţinuturile: *pl. dat.* (*cu prep.* ***la***) rezum. cap.3; rezum. cap.16
ţânuturile: *pl. dat.* (*cu prep.* ***la***) 3,13
ţânuturile: *pl. ac.* 4,3; 8,12, 13, 17; 9,12; 9,20; 10,1
ţinuturi: *pl. gen.* 13,5
ţânuturilor: *pl. gen.* 16,8

U

(a se) UCIDE: v. III
a ucide: *inf. prez.* 2,21
să (să) ucigă: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.3
să (se) ucigă: *conj. prez. 3.sg.* 3,7; 4,11
să ucigă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 3,13; 8,11; 9,24
ucid: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.9
au ucis: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,5, 6, 12
ucigându-: *gerunziu* 9,10; 16,14
era uciși: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 9,11
(s-)au ucis: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,15
ucigând: *gerunziu* 9,16
a ucide: *ind. prez.* 9,18
fusease uciși: *pasiv ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 12,6
ucide: *inf. prez. fără* ***a*** 16,20

UCIDERE: s.f.
uciderea: *sg. ac.* rezum. cap.3; rezum. cap.4; 4,7; 8,6; 9,18; rezum. cap.13; rezum. cap.16; 16,20
ucidere: *sg. ac.* 9,12, 18
uciderii: *pl. nom.* 9,17

UCIS, -Ă: s.m./f.
uciși: *s.m. pl. ac.* 9,16

UITARE: s.f.
uitare: *sg. nom.* 9,28

ULEI: s.n.; var. (Înv. și reg.) **ULEU**
uleu: *sg. ac., în sintagma* ***uleu de mirh*** 2,12

ULIŢĂ: s.f.
uliță: *sg. ac.* 4,1
uliţa: *sg. ac.* 4,6; 6,9, 11

(a) UMBLA: v. I
umbla: *ind. imp. 3.sg.* 2,11

UMFLARE: s.f.
unflarea: *sg. nom.* 16, 12

(a se) UMPLE: v. III; var. (Înv. și pop.) **(a se) ÎMPLE**
au împlut: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,2
au umplut: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,2

UNCHI: s.m.
unchiu: *sg. nom.* 8,1

(a se) UNGE: v. III
(să) ungea: *ind. imp. 3.sg.* 2,12

UNIRE: s.f. „alianță”; „credință”
unirea: *sg. ac.* 13,4, 5

UNIT, -Ă: adj. (aici) „credincios”
unite: *f. pl. gen.* 16,6

UNSOARE: s.f.
unsori: *pl. ac.* 14,2

URÂRE: s.f.
urârea: *sg. ac.* 14,13

URECHE: s.f.
urechile: *pl. ac.* 16,6

URGIE: s.f.
urgie: *sg. ac.* 1,12
urgiia: *sg. ac.* 2,1; 15,10

(a) URGISI: v. IV
să urgiseşti: *conj. prez. 2.sg.* 13,16
urgisesc: *ind. prez. 1.sg.* 14,16

(a) URÎ: v. IV
am urât: *ind. pf.c. 1.sg.* 14,15

URLARE: s.f.
urlare: *sg. nom./ac.* 4,2, 3

(a) URMA: v. I
urmează: *ind. prez. 3.pl.* 10,3 (explicaţie); explicaţie înaintea cap.13
urmează: *ind. prez. 3.pl.* explicaţie cap.13, după vs.7
urma: *ind. imp. 3.sg.* 15,7

URMĂ: s.f.
urmele: *pl. ac.* 13,13

URŞINIC: s.n. (În v.) „purpură”
urşinic: *sg. ac.* 1,6; 8,15

USEBIT, -Ă: adj.; vezi **OSEBIT, -Ă**

(a se) USPĂTA: v. I; vezi **(a se) OSPĂTA**

USPĂŢ: s.n.; vezi **OSPĂŢ**

UŞĂ: s.f.
uşa: *sg. ac.* rezum. cap.2; 2,19, 21; 6,12
uşile: *pl. ac.* 3,3; 4,2; 15,9
uşii: *sg. gen.* 4,6; 5,1, 13; 6,10
uşilor: *pl. gen.* 5,9

UŞURARE: s.f.
uşurarea: *sg. ac.* 16,9

V

VADRĂ: s.f.
vadră: *sg. ac.* 3,7; 9,26

VAL: s.n. „sul de manuscris”; „volum”, „tom” (cf. lat. *volūmen, -inis*)
valul: *sg. ac.* 9,26

VARGĂ: s.f.
varga: *sg. ac.* 4,11; 5,2; 15, 14, 15

VAS: s.n.
vase: *pl. ac.* 1,7

(a) VĂDI: v. IV
vădeaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2

(a se) VĂRSA: v. I
(s-)au vărsat: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,6; 11,10

(a) VĂTĂMA: v. I
au vătămat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,16
ar fi vătâmând: *cond. pf.* (*cu gerunziul*) *3.sg.* 13,4
a vătăma: *inf. prez.* 16,4

VÂRF: s.n.
vârful: *sg. ac.* 5,2

VÂRTOS, -OASĂ: adj./adv.
(mai) vârtos: *adv.* 3,6
vârtoasă: *adj. f. sg. ac.* 14,8

VÂRTUTE: s.f.
vârtutea: *sg. ac.* 14,8

VEAC: s.n.
veac: *sg. ac., în loc. adv.* ***în veac*** 14,10; 16,24

VECHI, VECHE: adj./s.
(celor) vechi: *s.m. pl. gen.* 1,13
vechi: *adj. f. pl. nom.* rezum. cap.8; 8,5, 10
vechile: *adj. antep. f. pl. ac.* 16,7

(a se) VEDEA: v. II
vedea: *ind. imp. 3.pl.* 1,14
(să) vedea: *ind. imp. 3.sg.* 2,15
văzând: *gerunziu* 5,2, 9; 11,12; 13,5
voiu vedea: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,13
(să) veade: *ind. prez. 3.sg.* 8,5
(s-)au văzut: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,16
văzusem: *ind. m.m.c.pf. 1.sg.* 10,5
au văzutu: *ind. pf.c. 3.sg., în loc. v.* (Înv.) ***au văzutu vis*** 11,2
văzuse: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 12,2
vede: *ind. prez. 3.sg.* 16,4

VEDERE: s.f.
vedeare: *sg. ac.* 15,9

(a) VENI: v. IV
venind: *gerunziu* 2,12
a veni: *inf. prez.* 2,14
ai venit: *ind. pf.c. 2.sg.* 4,14
să vie: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.5
să vii: *conj. prez. 2.sg.* 5,4
au venit: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,5; 10, 11
vie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 5,8
venit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,14
vine: *ind. prez. 3.sg.* 16,9

VERGURĂ: adj. (Înv. şi reg.; despre fete) „virgină”
vergure: *f. pl. nom./ac.* 2,2, 3, 8

VERIGĂ: s.f.
verigi: *pl. ac.* 1,6

VESEL, -Ă: adj.
(mai) vesel: *m. sg. nom.* 1,10
veasel: *m. sg. nom.* 5,9, 14; rezum. cap.7

(a se) VESELI: v. IV
(s-)au veselit: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,15; 14,18
(să) veselea: *ind. imp. 3.sg.* 14,2

VESELIE: s.f.
veselie: *sg. nom./ac.* rezum. cap.8; 9,18, 19, 22
veseliia: *sg. ac.* 16,22

VESELIT, -Ă: adj.
veselitul: *m. sg. ac.* rezum. cap.5

VESTE: s.f.
veşti: *pl. ac.* 8, 10
vestile: *pl. ac.* 8,14
veastea: *sg. nom.* 9,4

(a se) VESTI: v. IV
(să) veteaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1
să (se) vestească: *conj. prez. 3.sg.* 1,20, 22
au vestit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,22; 3,4; 4,4, 9; 12,2
vestise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 2,22; 6,2
a fi vestită: *inf. pf.* 9,17

VESTIRE: s.f.
vestirea: *sg. ac.* 12,5

VESTIT, -Ă: adj.
vestită: *f. sg. nom./ac.* 9,23, 29

VEŞMÂNT: s.n.; var. (Reg.) **VĂJMÂNT**
văjmânt: *sg. ac.* 2,3
văjmântul: *sg. nom./ac.* 2,9; 15,5
vâjmântul: *sg. ac.* 2,12
vâjmânt: *sg. ac.* 2,15
vejmintele: *pl. ac.* 4,1; 15,4, 7
vejminte: *pl. ac.* 5,1; 14,2
vâjminte: *pl. ac.* 6,8

VEŞNIC, -Ă: adj.; var. (Înv. şi pop.) **VECINIC, -Ă**
vecinică: *sg. nom.* 14,5

VIAŢĂ: s.f.
vieţii: *sg. gen./dat.* rezum. cap.5; rezum. cap.6
viaţă: *sg. ac.* rezum. cap.7
viaţa: *sg. ac.* 13,2

VICLEAN, -Ă: adj.
vicleană: *f. sg. ac.* 16,6

(a) VIEŢUI: v. IV
vieţuind: *gerunziu* 13,17

VIEŢUITOR, -TOARE: adj.
vieţuitoriului: *adj. antep. m. sg. gen.* 16,16

VIN: s.n.
vinul: *sg. nom./ac.* 1,7; 14,17
vin: *sg. ac.* 1,10; 5,6; 7,2

VINĂ: s.f.
vină: *sg. ac.* 16, 15

(a se) VINDE: v. III
vânduţi sântem: *pasiv ind. prez. 1.pl.* 7,4
(ne-)am vinde: *ind. pf.c. 1.pl.* 7,4

VIS: s.n.
visului: *sg. gen.* rezum. cap.10
visul: *sg. nom./ac.* 10,5; rezum. cap. 11; 11,5, 12
vis: *sg. ac., în loc. v.* (Înv.) ***au văzutu vis*** 11,2

VISON: s.n. (În v.) „ţesătură fină de in"
vison: *sg. ac.* 1,6

VISTIERIE: s.f.
vistieriilor: *pl. gen.* 3,9
vistieriile: *pl. ac.* 4,7

(a) VOI: v. IV
voise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 8,9

VOIEVOD: s.m.; var. (Înv. şi pop.) **VOIVOD**
voivozii: *pl. ac.* rezum. cap.3; 5,11
voievozii: *pl. nom./ac.* 3,1; 9,3
voievozii: *pl. dat.* (*cu prep.* ***la***) 3,12
voievozi: *pl. ac.* 8,9
voievozilor: *pl. dat.* 13,1; 16,1

VORBĂ: s.f.
vorbă: *sg. ac.* 14,13

VRĂJMAŞ, -Ă: s.m./f.
vrăjmaşul: *sg. nom.* 7,4; 9,24
vrăjmaşului: *sg. gen.* 8,1; 14,13

(a) VREA: v. II
nevrând: *gerunziu* 3,4
au vrut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* rezum. cap.1; 1,12, 15, 17; 2,10; 2,15, 21; 3,6; 4,4; 9,10, 27; 10,6; 12,6
vrea: *ind. imp. 3.pl.* 1,8; 6,2
va vrea: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,8; 6,9, 11; 16,24
vrând: *gerunziu* 2,11; 3,4
ar fi vrut: *cond. pf. 3.sg.* 2,14
vreai: *ind. prez. 2.sg.* 5,3; 7,2; 9,12
vrea: *ind. prez. 3.sg.* 6,6, 7; 7,8
ar vrea: *cond. prez. 3.sg.* 11,12
am vrut: *ind. pf.c. 1.sg.* 13,2
vreau: *ind. prez. 3.pl.* 13,15; 14,9

VREDNIC, -Ă: adj.
vrednic: *n. sg. nom.* 1,7; 6,11
vreadnică: *f. sg. nom./ac.* 1,15; 16,23
vrednice: *n. pl. ac.* 14,2
vreadnici: *m. pl. nom.* 16,5
vreadnic: *m. sg. nom.* 16,18

VREDNICIE: s.f.

vrednicia: *sg. nom.* 9,3
vredniciia: *sg. nom.* 10,2

VRERE: s.f.
vrearea: *sg. ac.* 5,5, 8
vrearii: *sg. gen.* 13,9

VREME: s.f.
vreame: *sg. nom./ac.* 1,4; 2,6, 12; 4,14
vreamea: *sg. nom./ac.* 2,15; 8,9; 9,31; 14,12
vreamea: *sg. ac., în loc. adv.* ***în vreamea aceaea/în toată vreamea/ din vreamea aceaea*** 2,20; 9,17, 23, 26; 12,1
vreame: *sg. ac., în loc. adv.* ***într- aceaea vreame/dintr-aceaea vreame*** 2,21; 10,11
vreami: *pl. ac.* 9,27
vreamilor: *pl. gen.* 16,9

Z

ZADARNIC, -Ă: adj.; var. **ZĂDARNIC, -Ă**
zădarnic: *n. sg. nom.* 10,5
zădarnică: *f. sg. nom.* 16,17

(a se) ZĂBOVI: v. IV
zăbovea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 9,19, 20
(să) zăbovea: *ind. imp. 3.pl.* 12,1

(a) ZĂCEA: v. II
zăcea: *ind. imp. 3.sg.* 7,8

(a) ZBURA: v. I
zbura: *ind. imp. 3.sg.* 9,4

(a se) ZDROBI: v. IV
să (ne) zdrobim: *conj. prez. 1.pl.* 7,4

ZI: s.f.
zilele: *pl. nom./ac.* 1,1, 5; 9,22, 26, 28; 10,13; 14,16; 15,2
zile: *pl. ac.* 1,4, 5; rezum. cap.4; 4,11, 16; 9,22, 27; 16,22
zioa: *sg. nom-/ac.* 1,10; 2,15; rezum. cap.3; 3,12, 13; 5,1; 8,1, 9; rezum. cap.9; 9,1, 15, 17, 18, 19, 29; 11,2, 8; 13,6; 14,18; 15,4
zilele: *pl. ac., în loc. adv.* ***în toate zilele*** 2,11; 9,4; 16,7
zi: *sg. nom./ac.* 3,7, 13, 14; rezum. cap.5; 5,9; 7,2; 8,12, 17; rezum. cap.9; 9,18, 21; 10,11, 13; 13,7; 16,22
zio: *sg. ac.* 9,28
Zilele: *pl. ac., în sintagma* ***Zilele Sorţilor*** „sărbătoarea Purim" 9,31

(a se) ZICE: v. III
să zică: *conj. prez. 3.sg./pl.* 1,17; 6,9
au zis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,2; 3,3, 8, 11; 5,3, 5, 6, 12; 6,3, 4, 5, 6, 10; 7,2, 5, 6, 8, 9; 8,5; 9,12; 10,4; 11,1; 13,9; 15,2, 15
zicând: *gerunziu* 3,4; 4,13; 14,3
(să) zice: *ind. prez. 3.sg.* 3,7; 9,24
zisease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 4,9
zi: *imperativ 2.sg.* 5,14
zis-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,3
a zice: *inf. prez.* 8,8
am zis: *ind. pf.c. 1.sg.* 9,1
(să) zicea: *ind. imp. 3.sg.* 11,1
zice: *ind. prez. 3.sg.* 16,1
zicem: *ind. prez. 1.pl.* 16,10

ZMARAGD: s.n.; vezi **SMARALD**

ZMULGERE: s.f.; vezi **SMULGERE**

ZUGRĂVIRE: s.f.
zugrăvire: *sg. ac.* 1,6

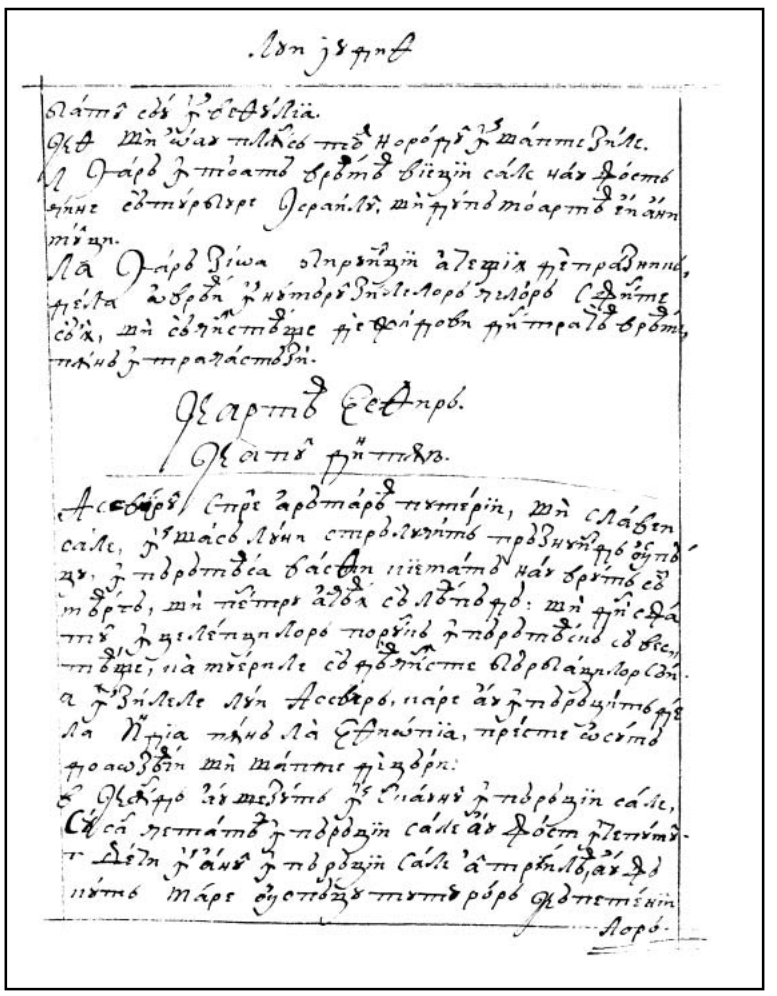

505r

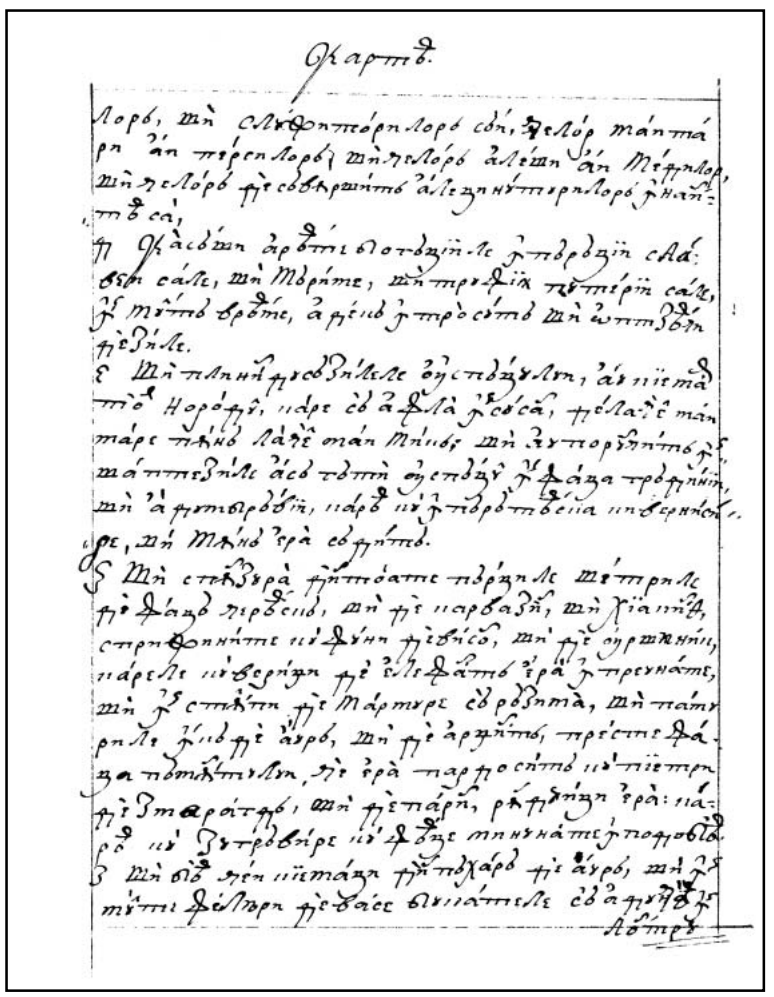

505v

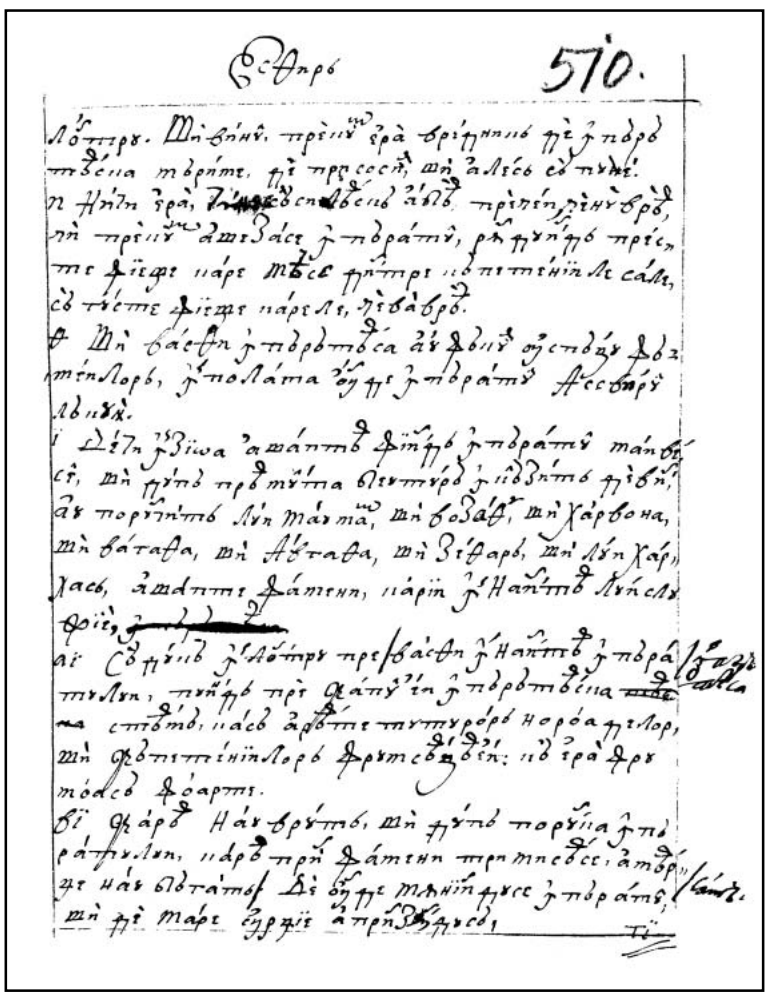

506r

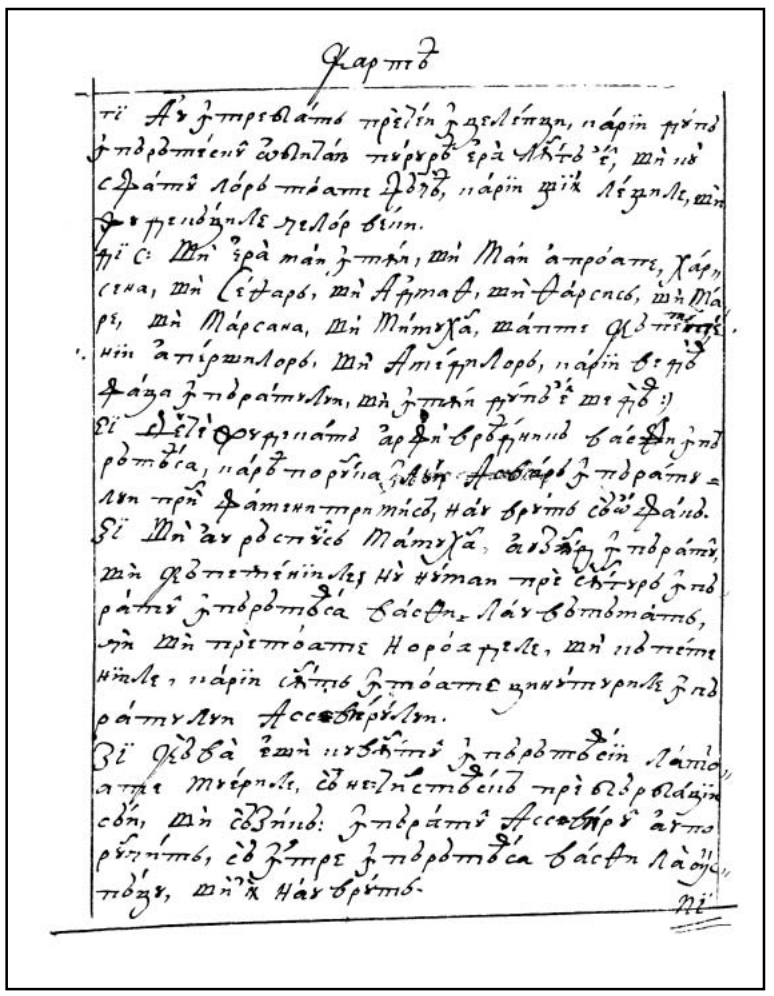

506v

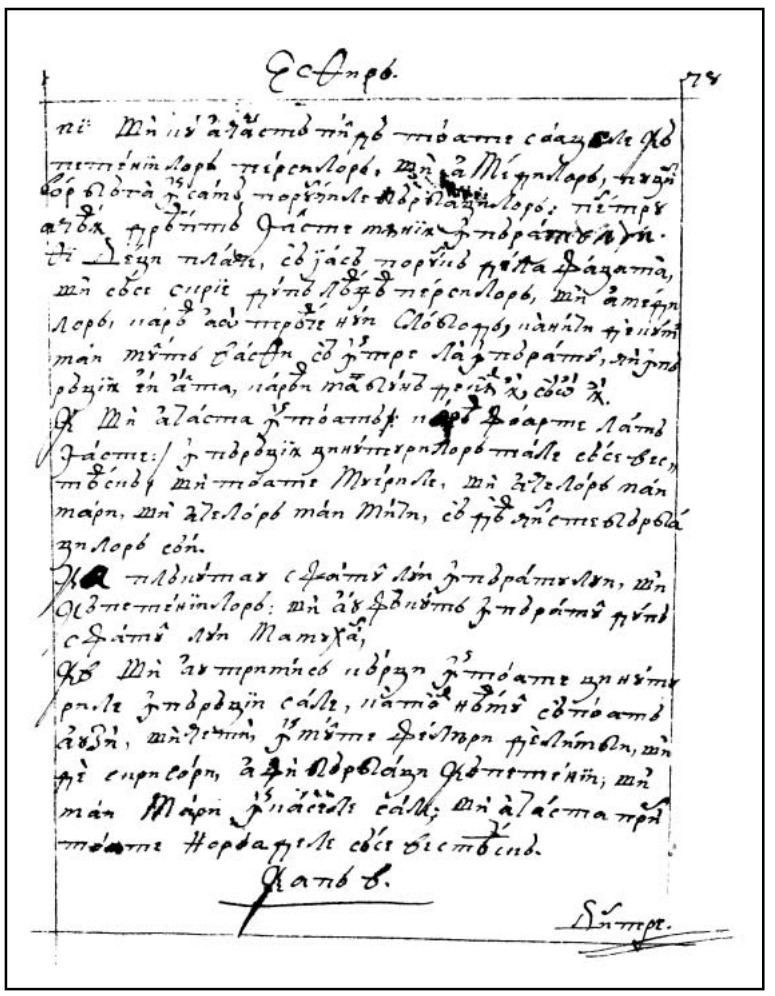

507r

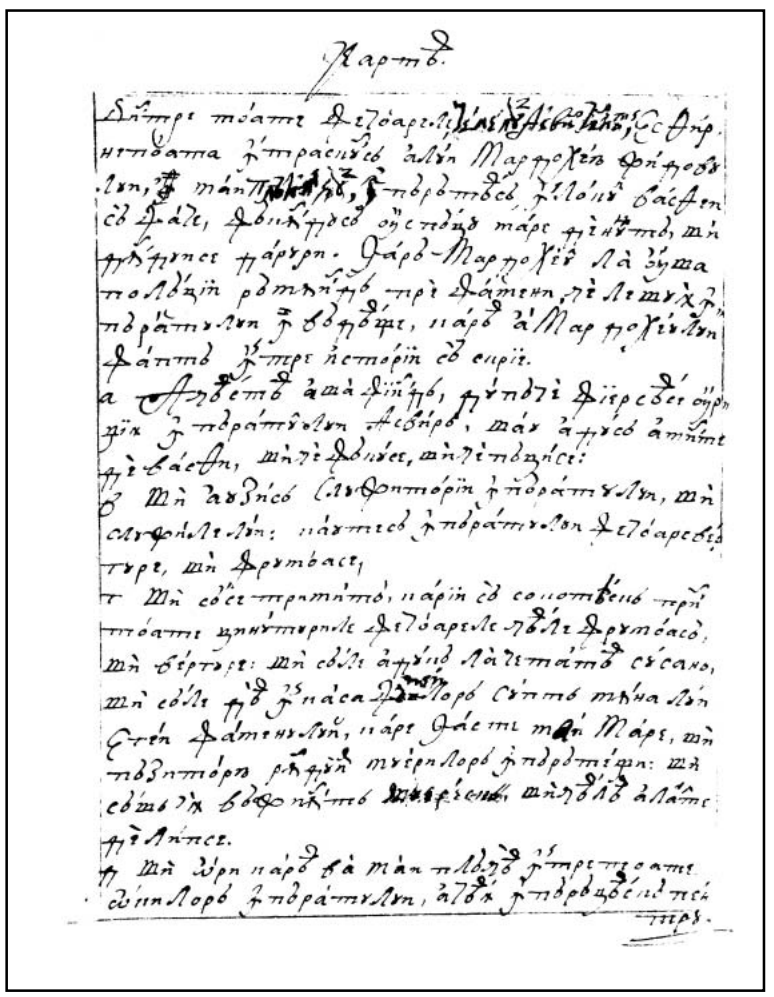

507v

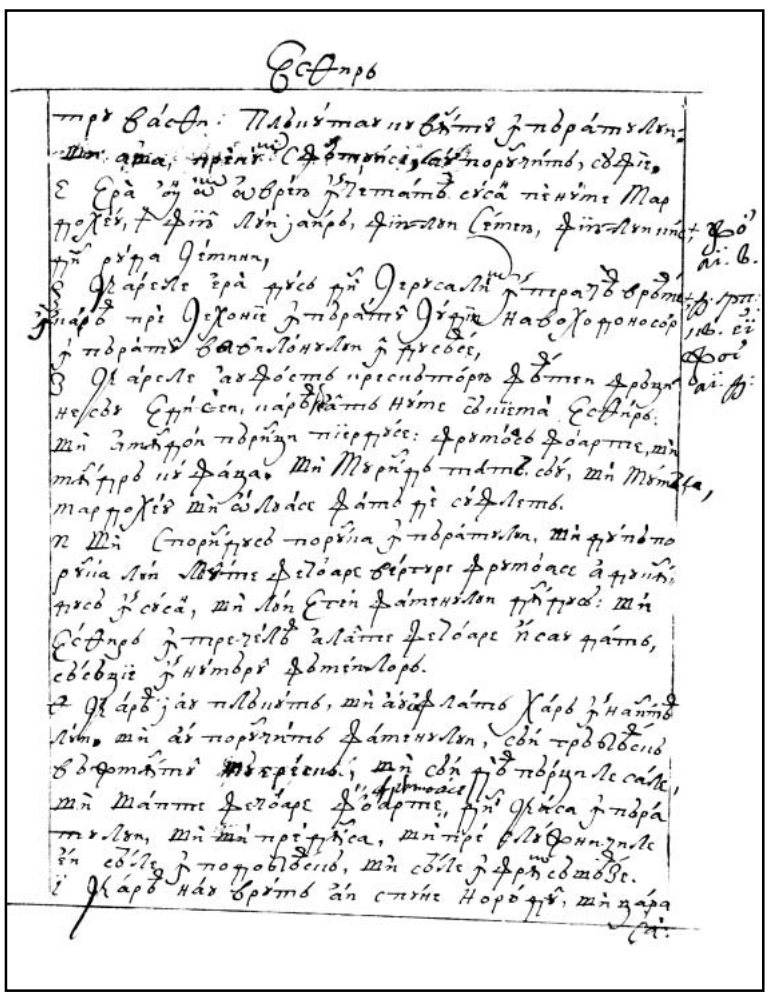

508r

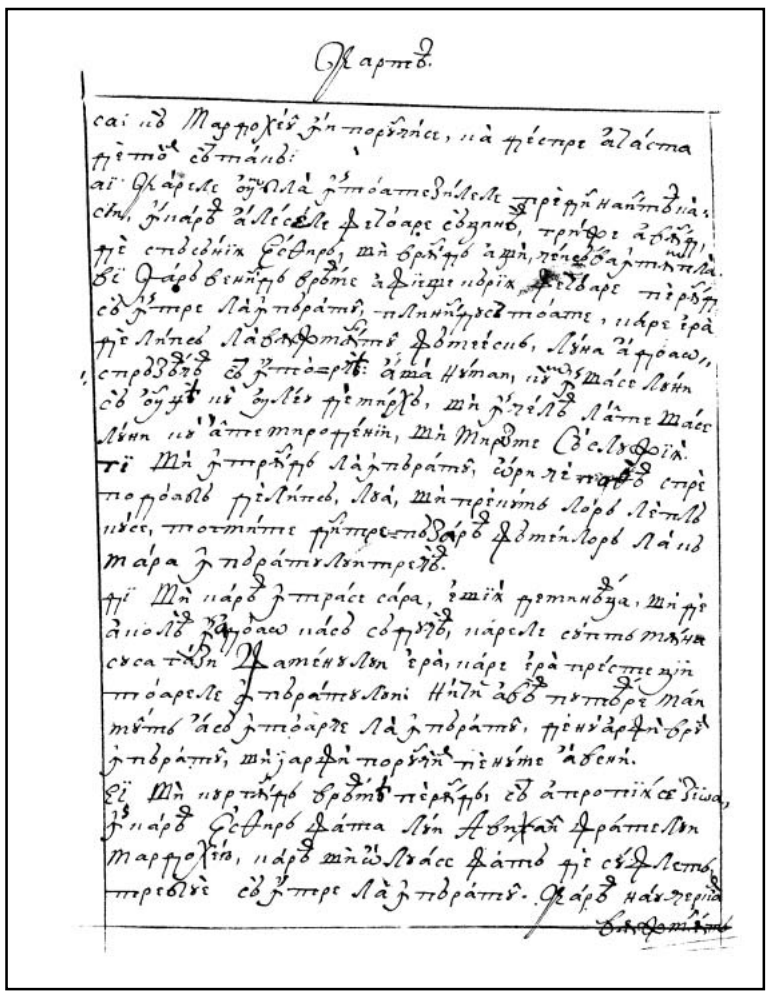

508v

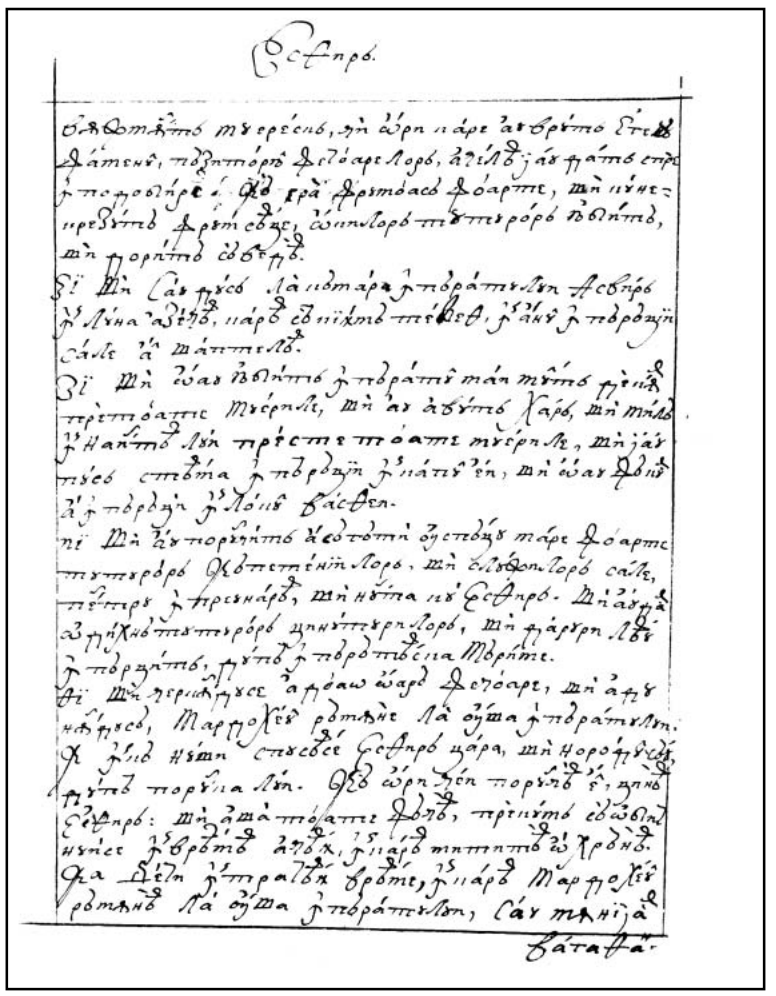

509r

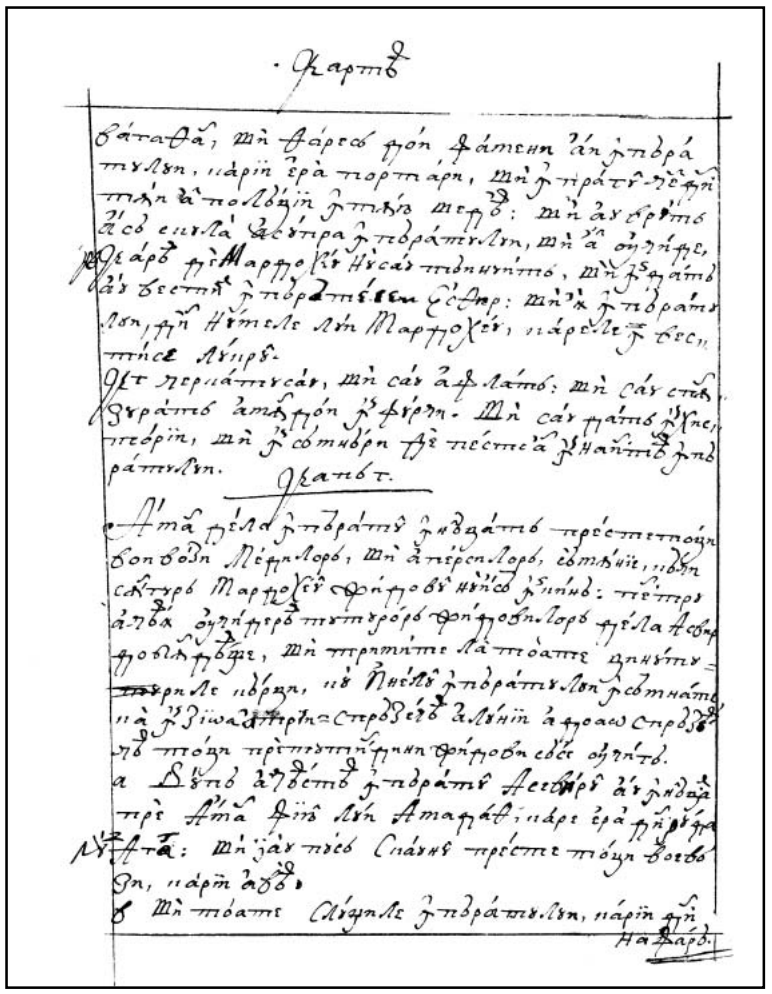

509v

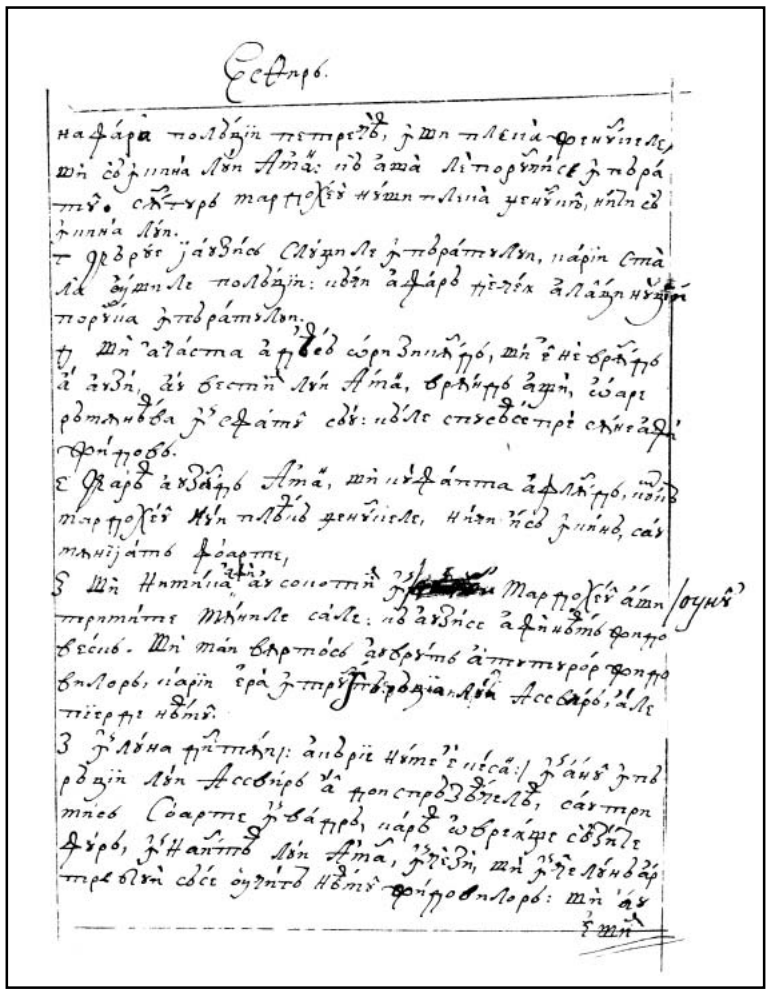

510r

FACSIMILE

CARTEA ESTHIR

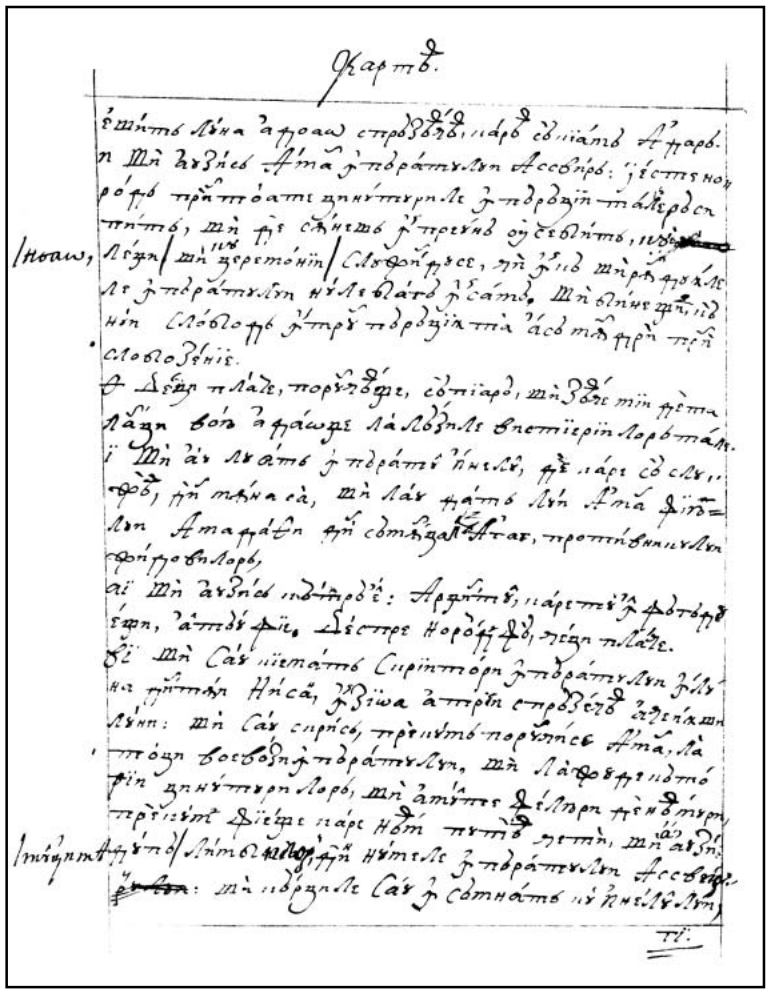

510v

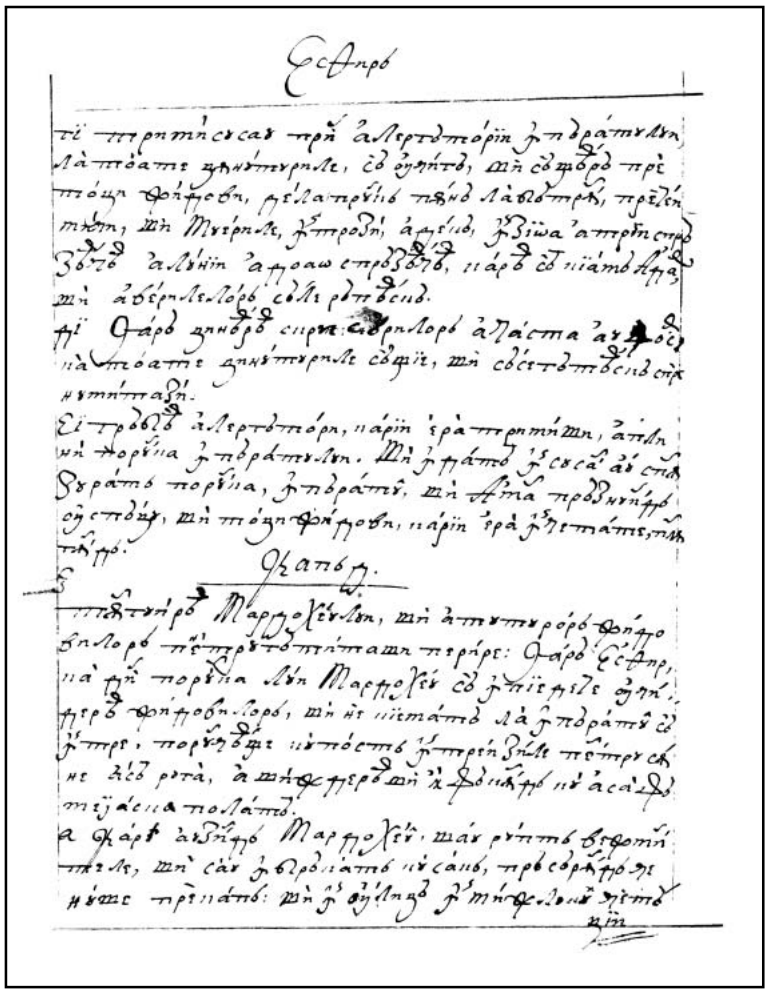

511r

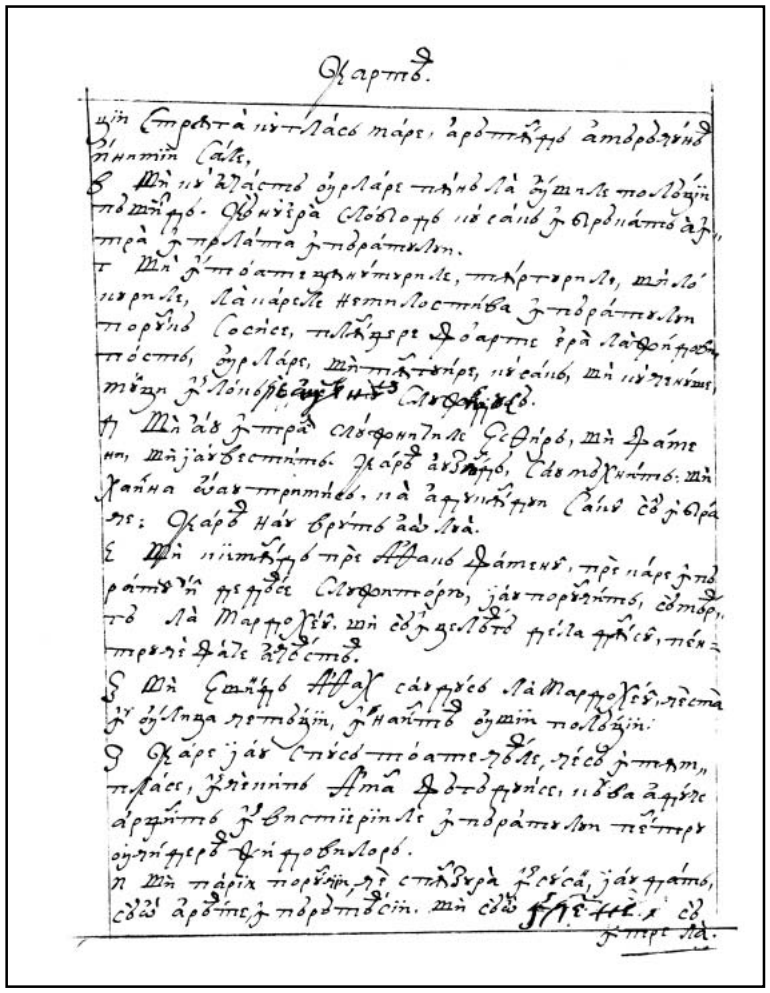

511v

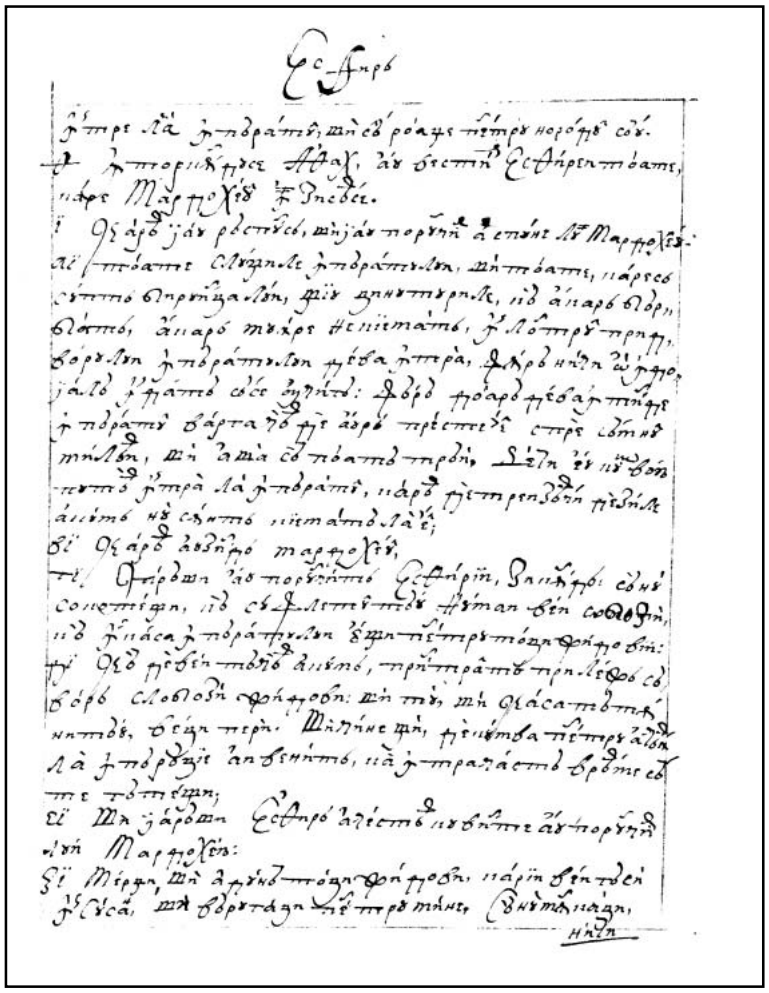

512r

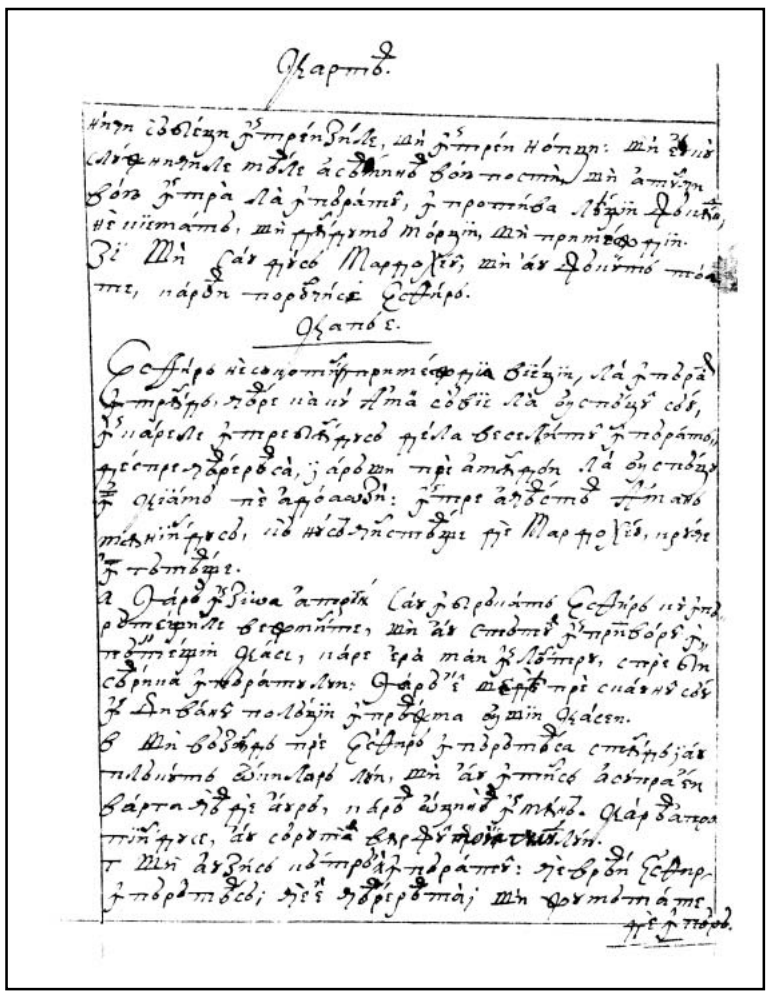

512v

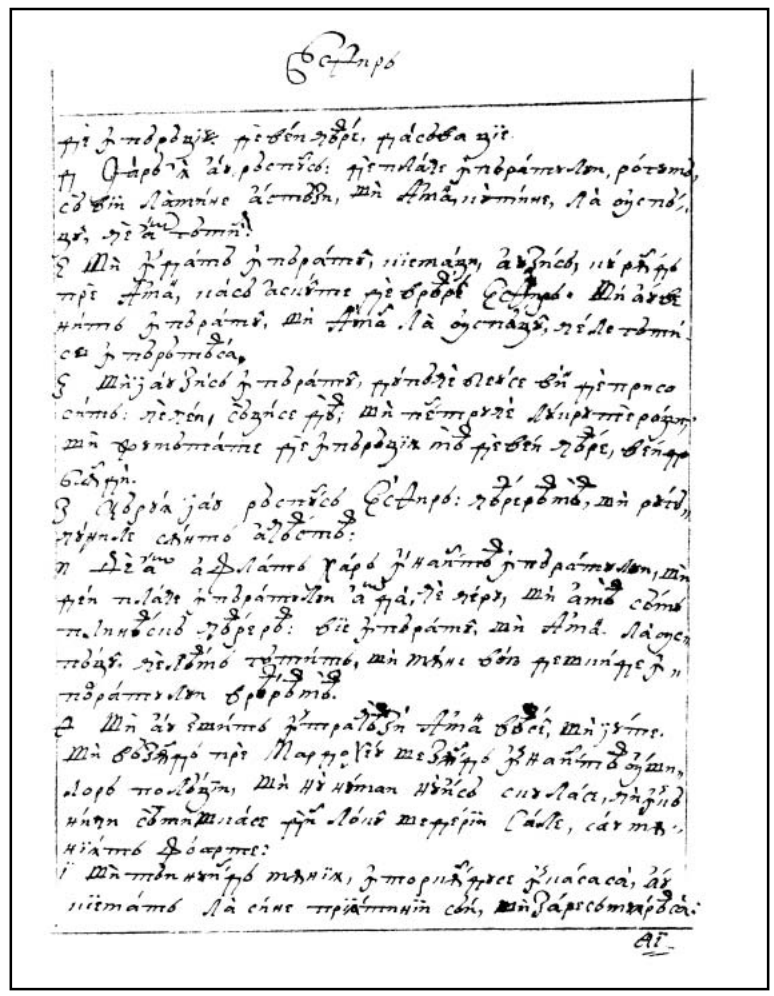

513r

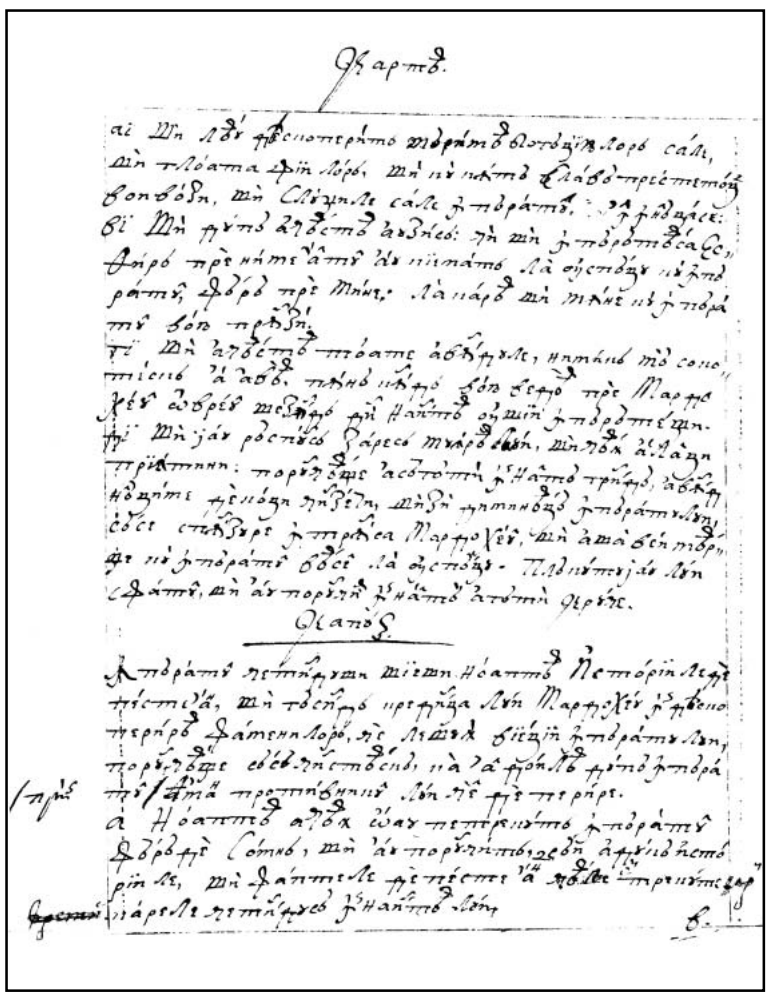

513v

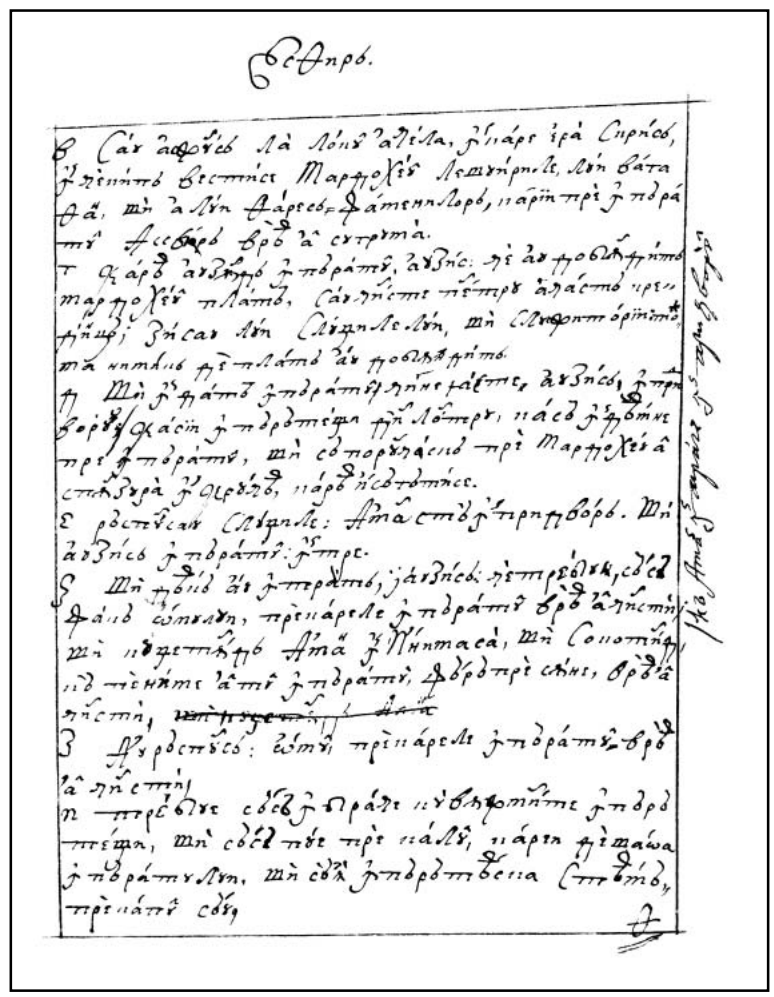

514r

514v

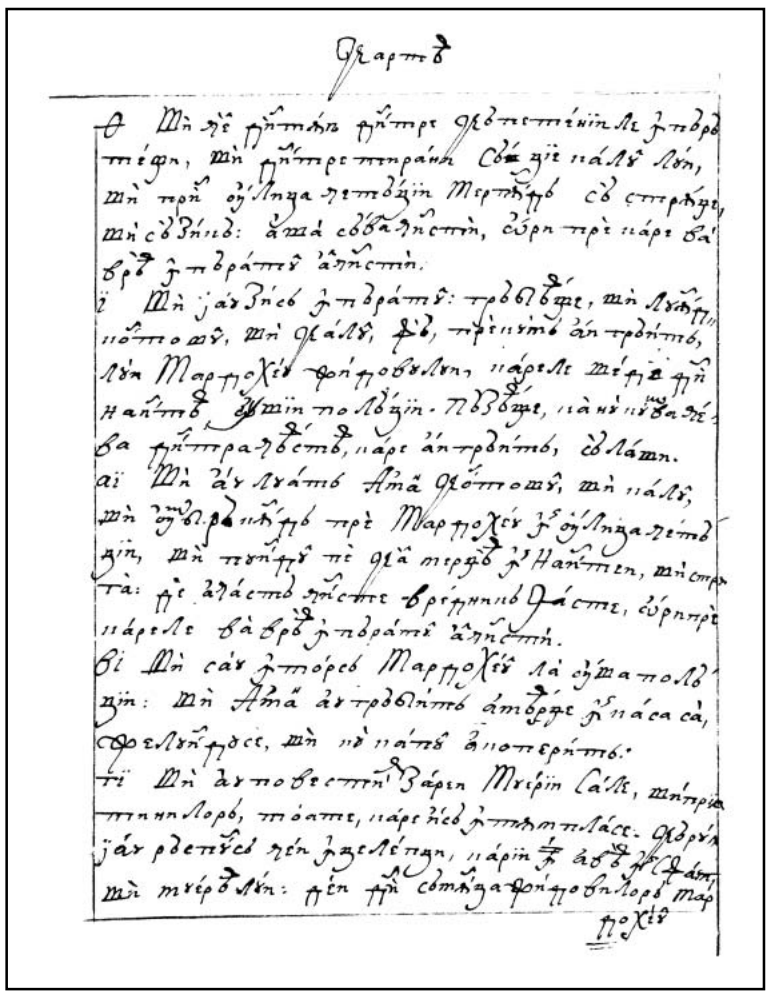

515r

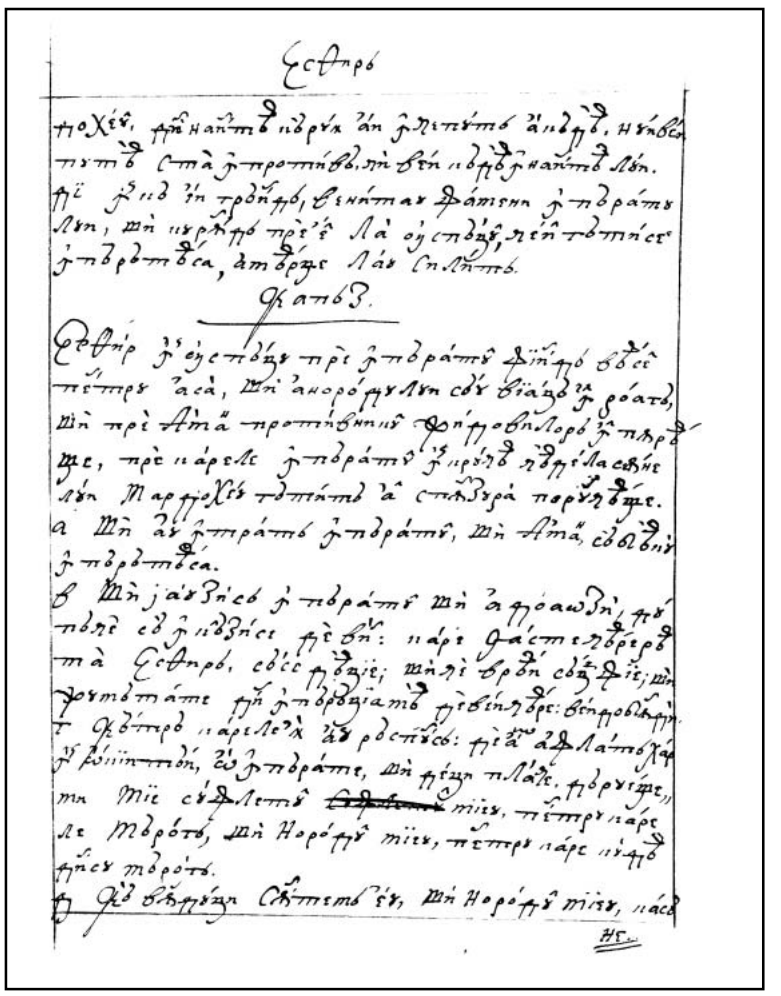

515v

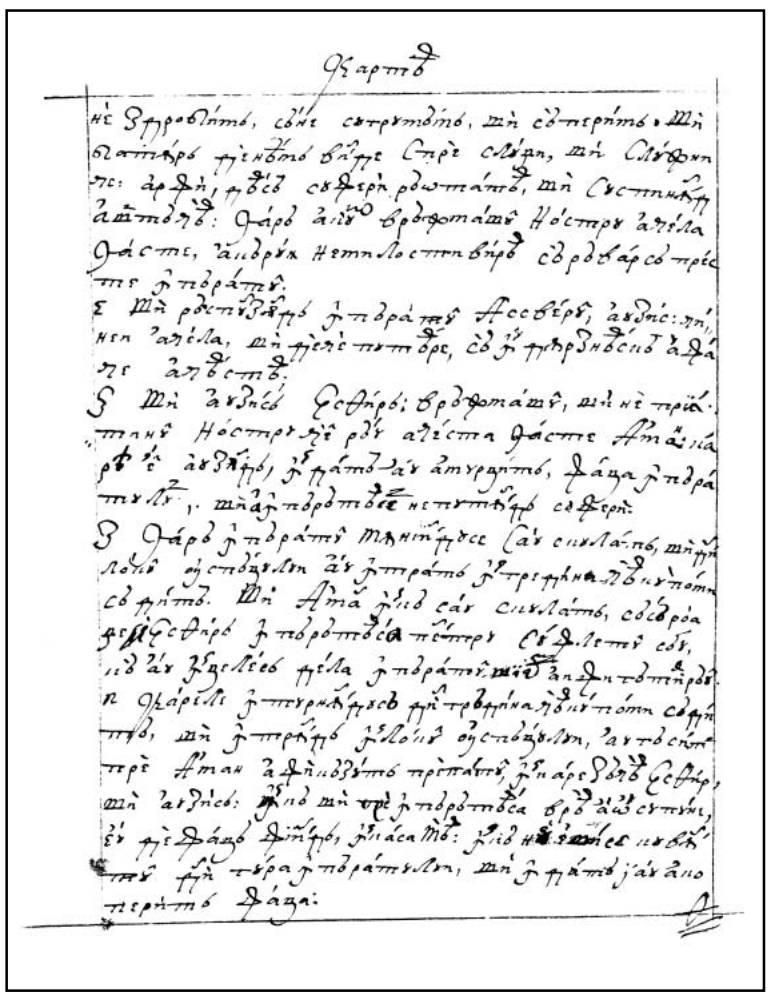

516r

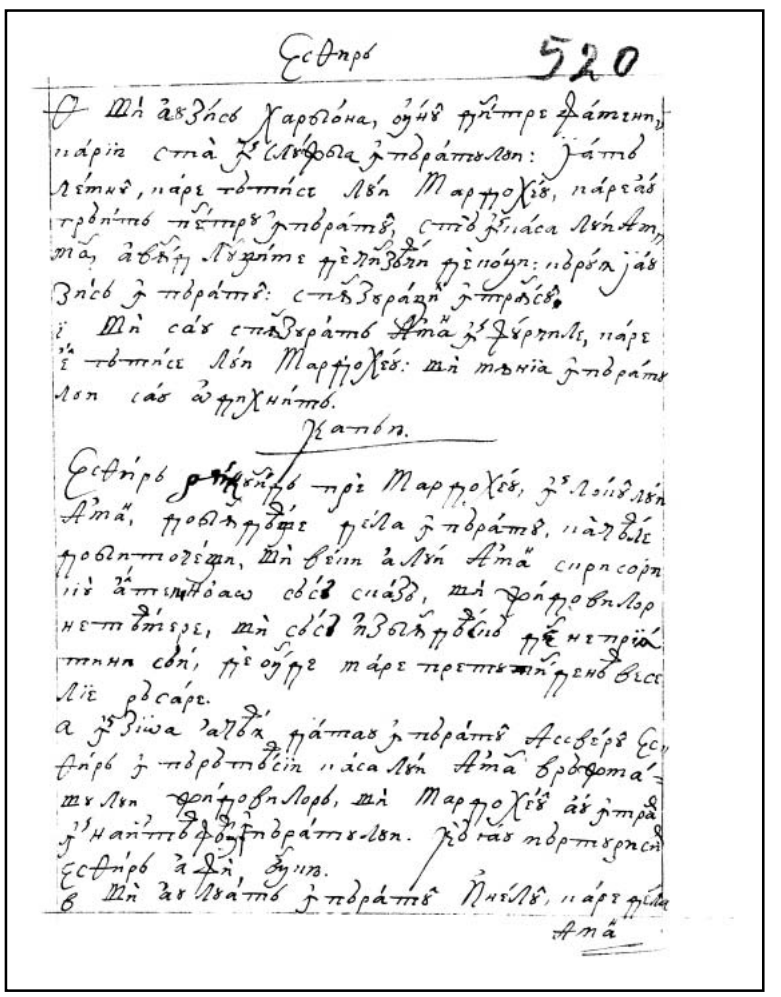

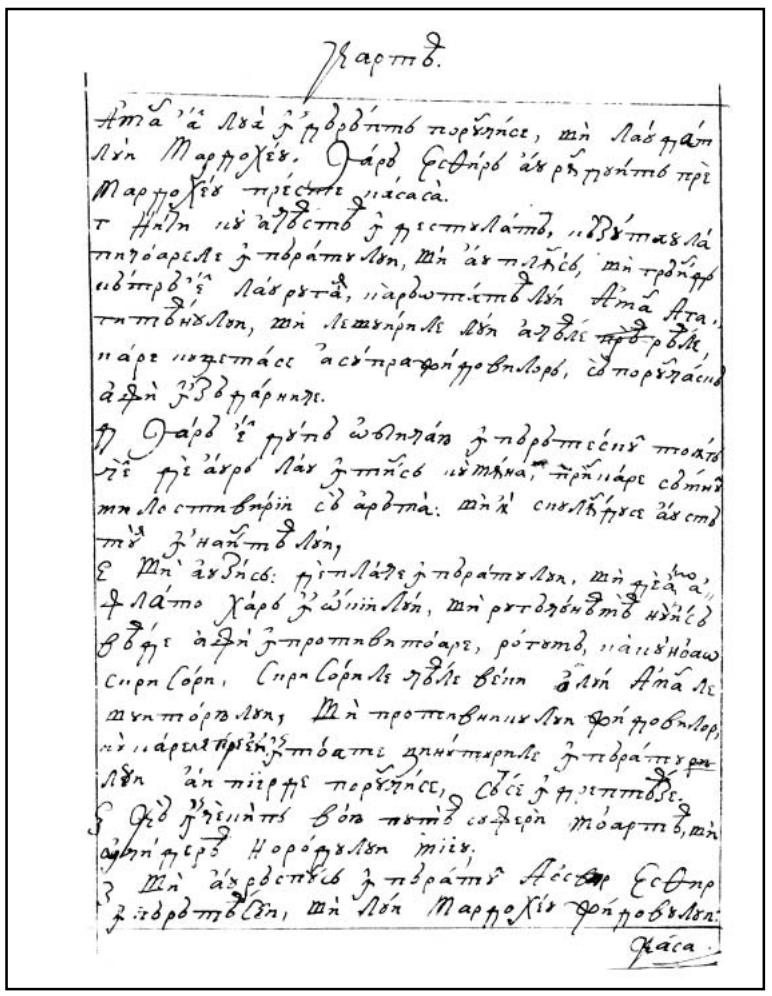

516v

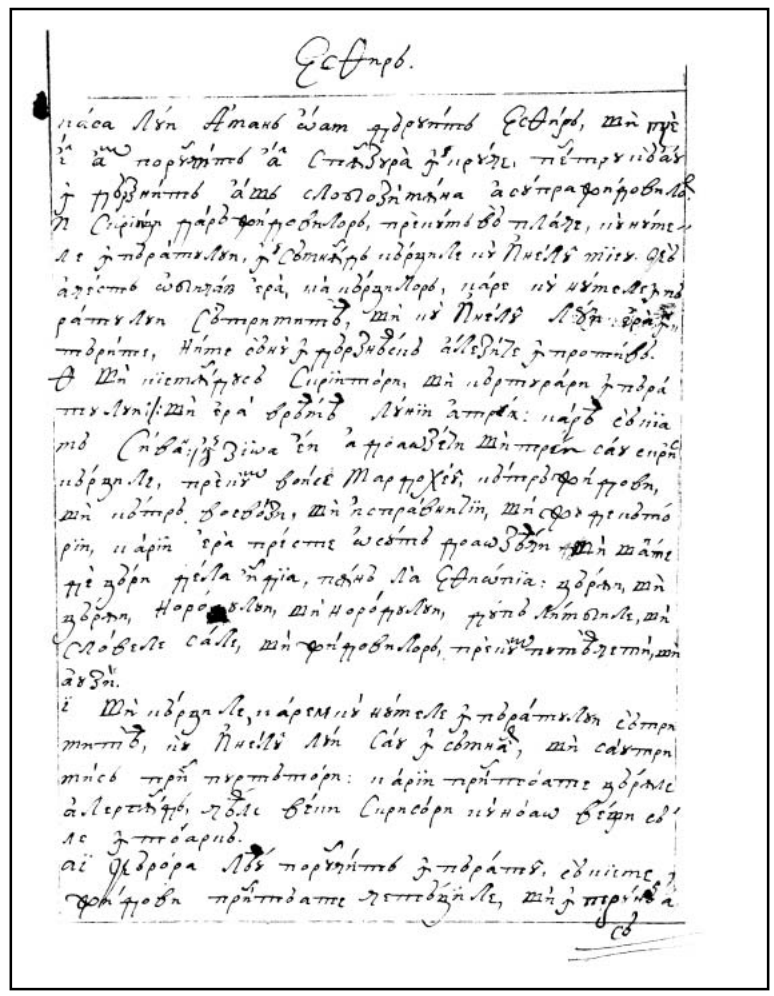

517r

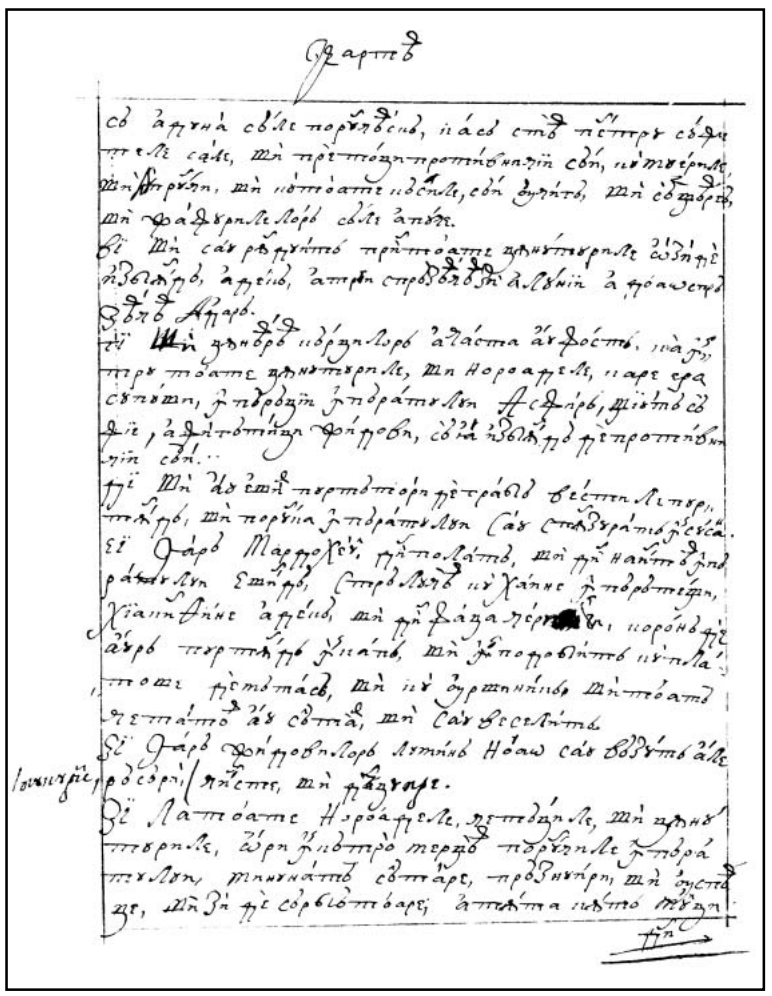

517v

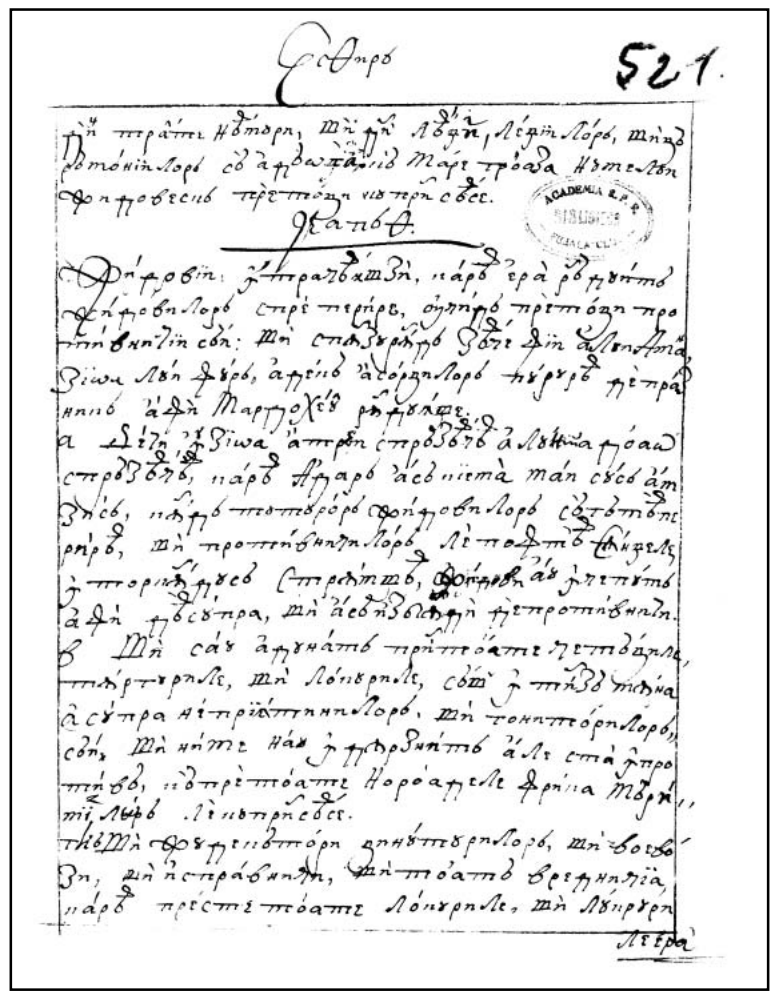

518r

FACSIMILE

CARTEA ESTHIR

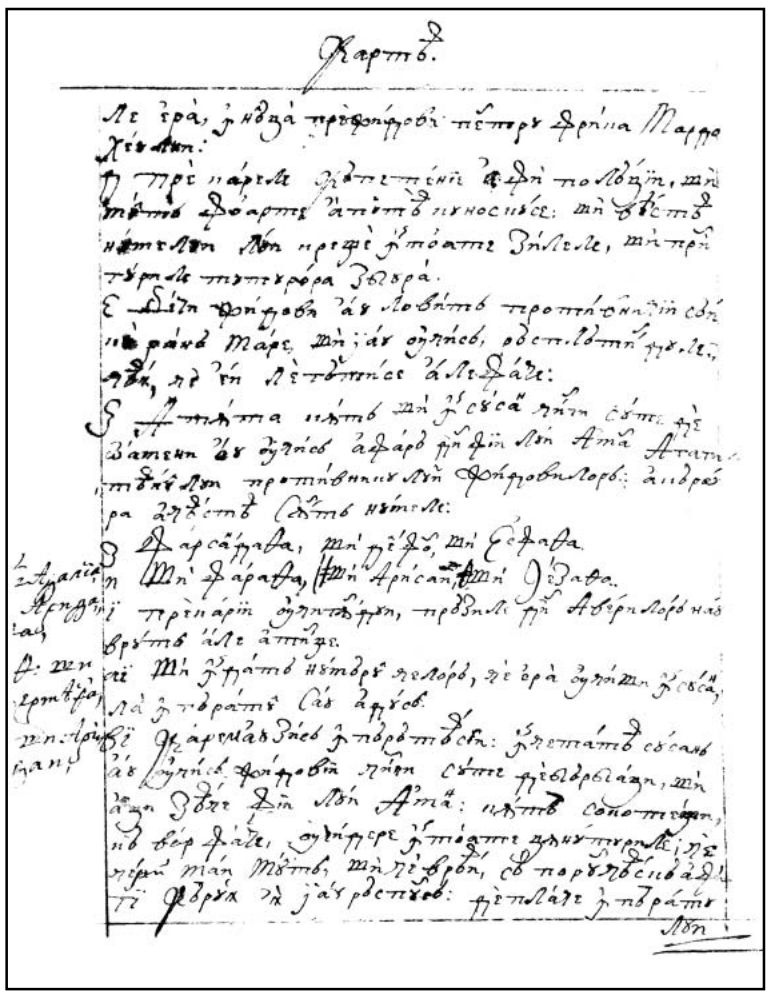

518v

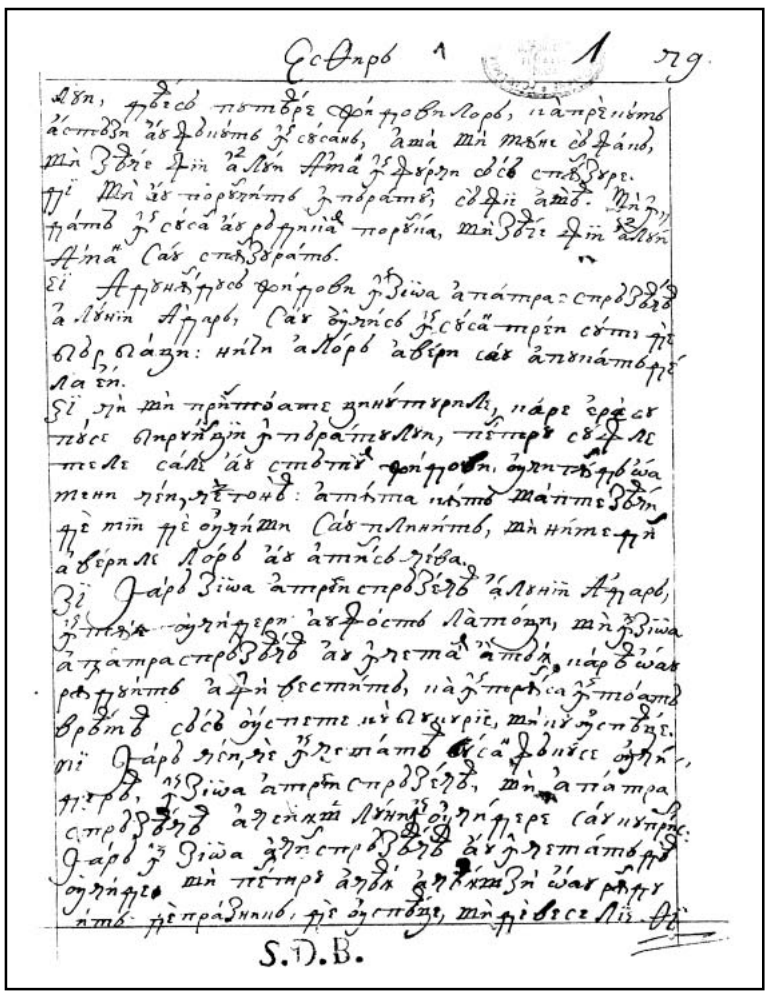

Ms 28
1r

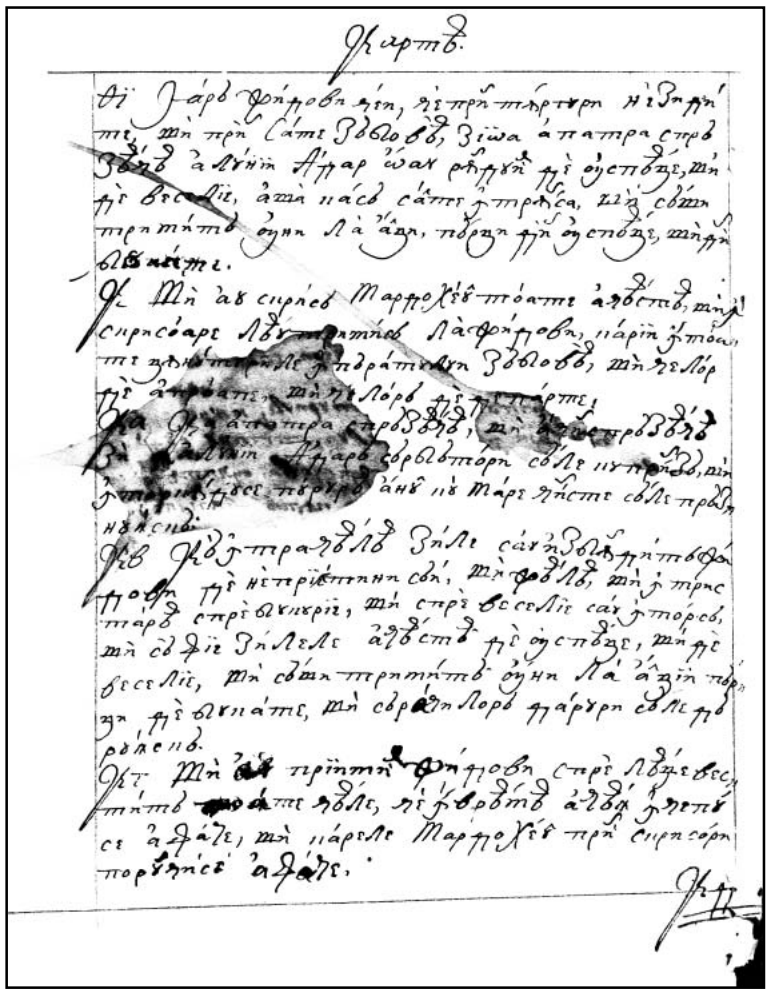

1v

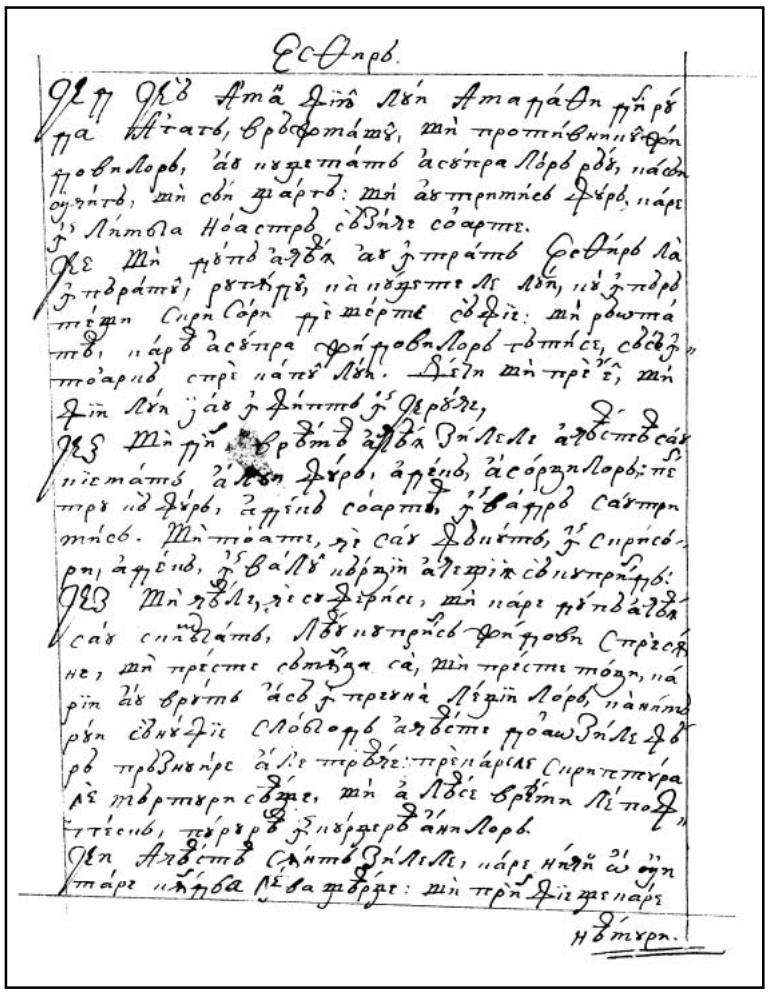

2r

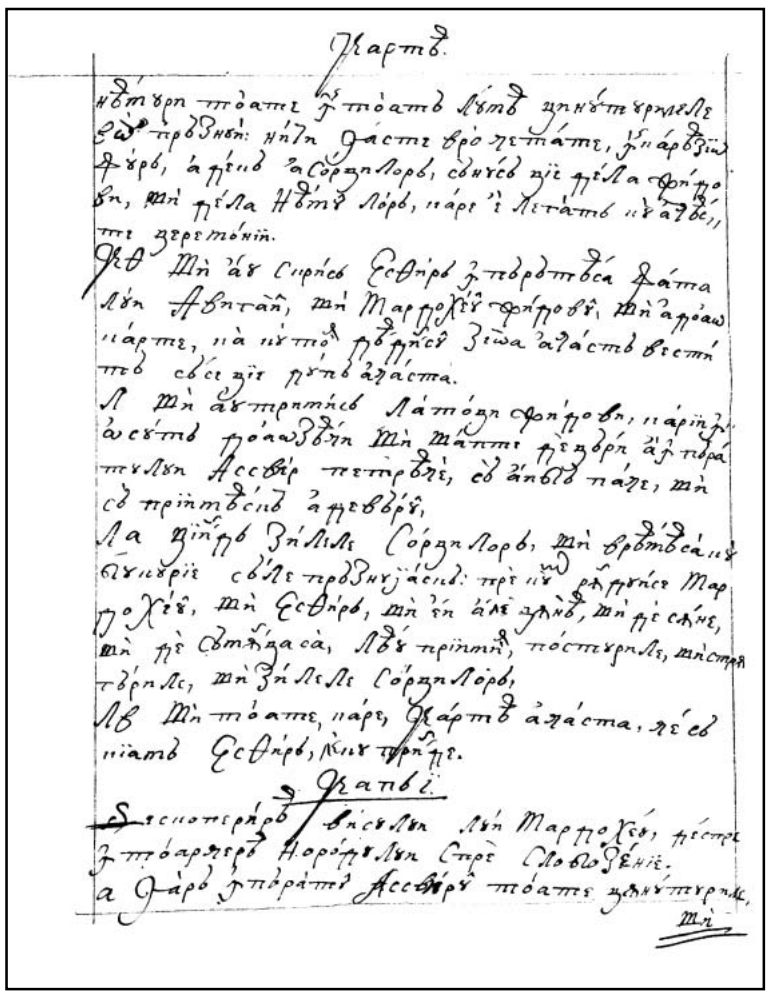

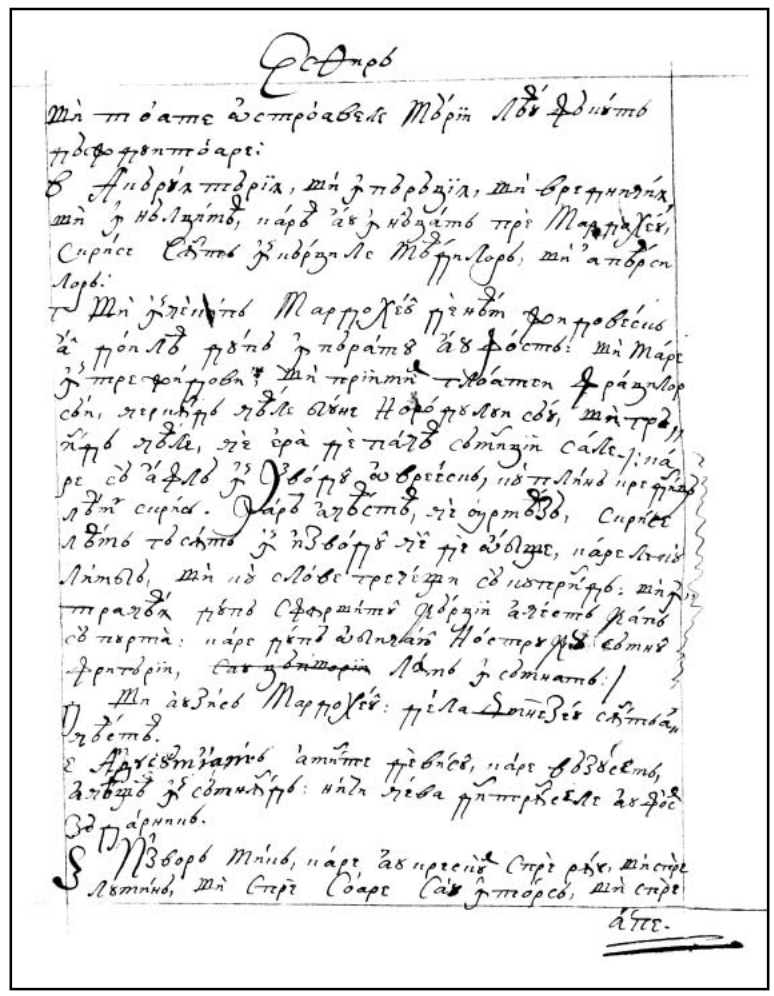

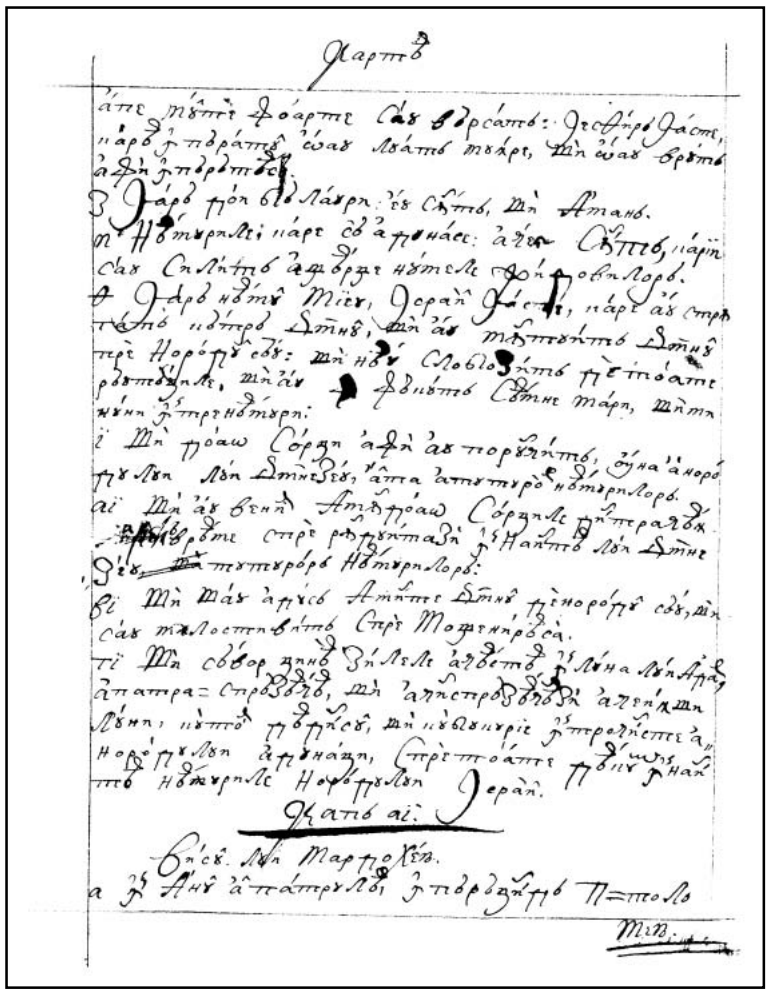

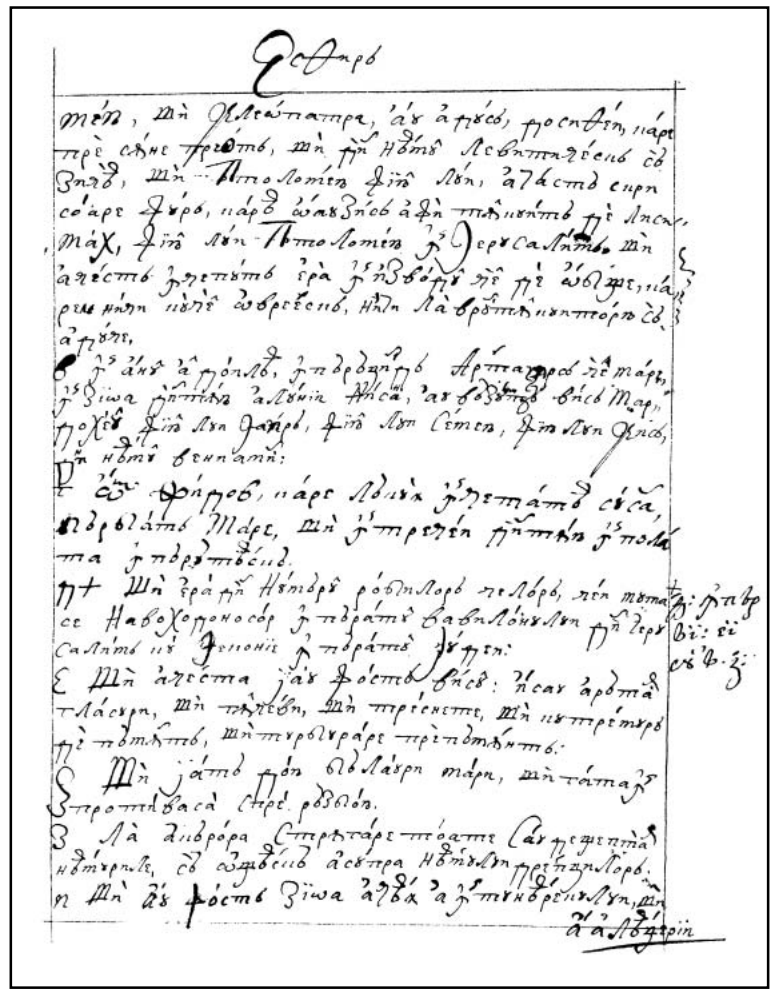

FACSIMILE

CARTEA ESTHIR

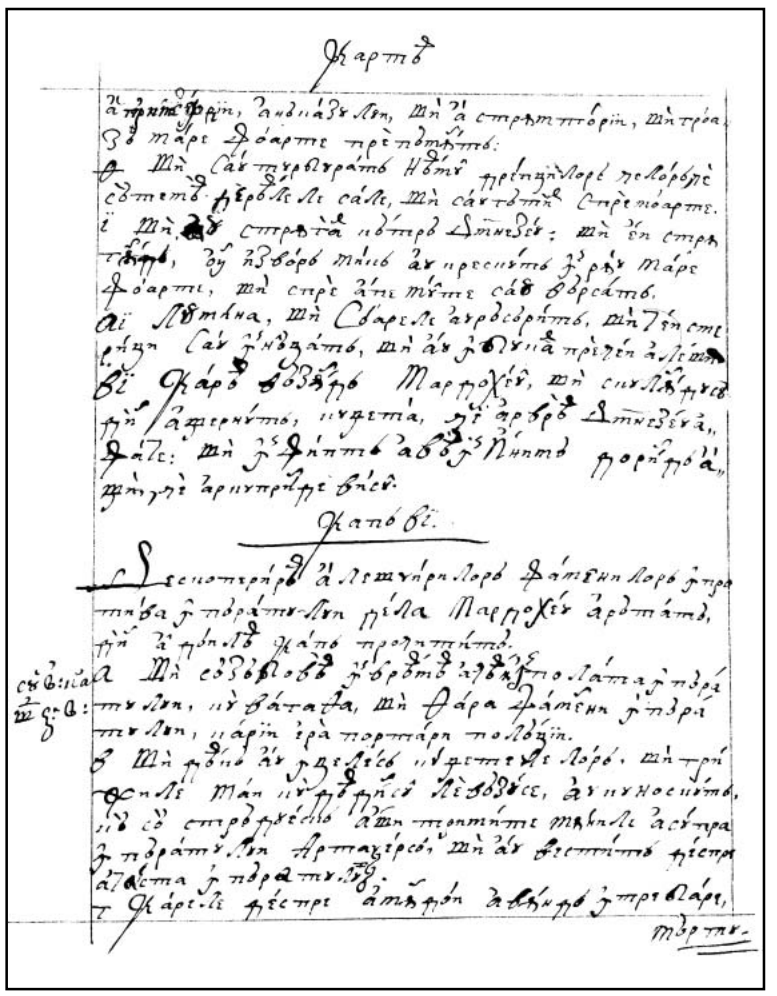

4v

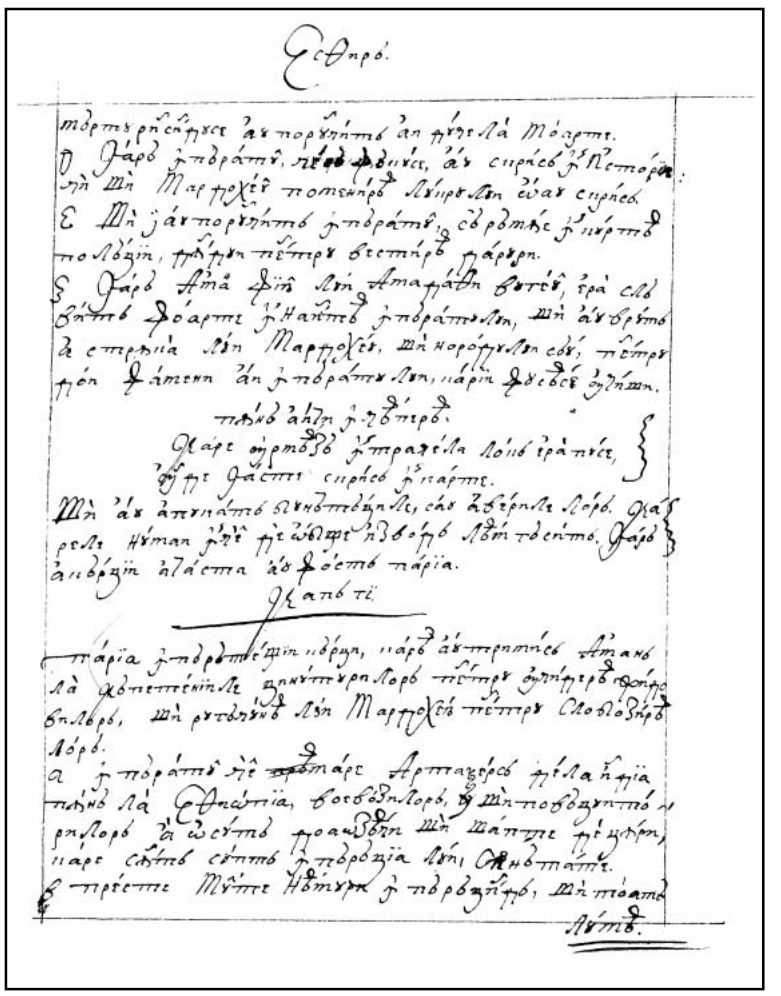

5r

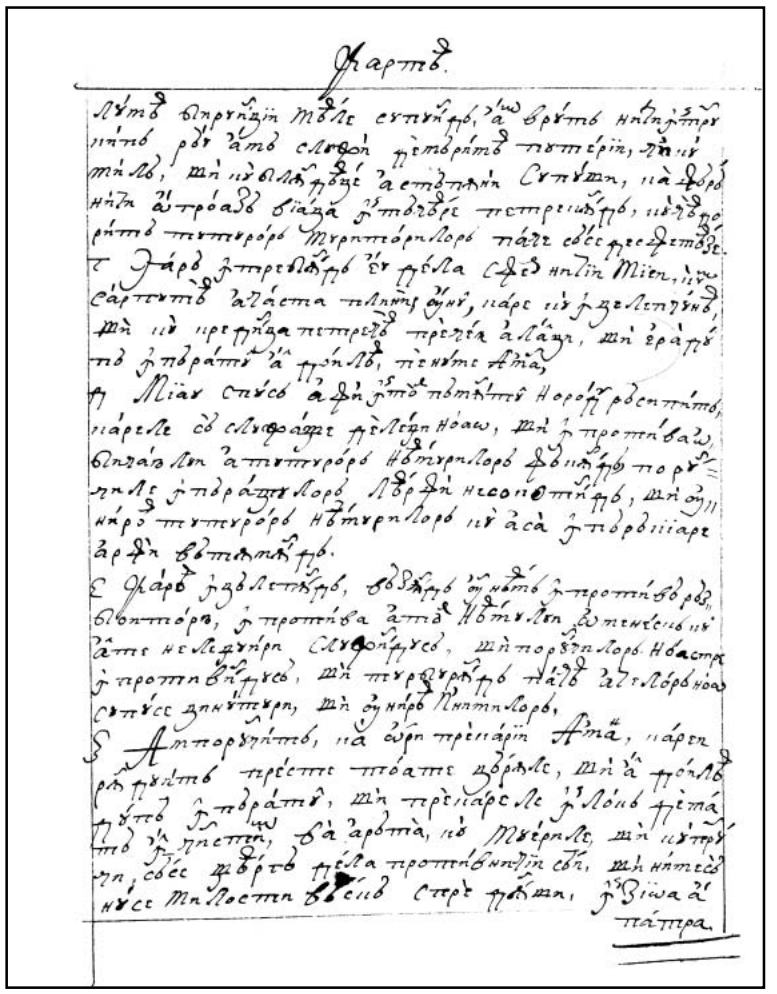

5v

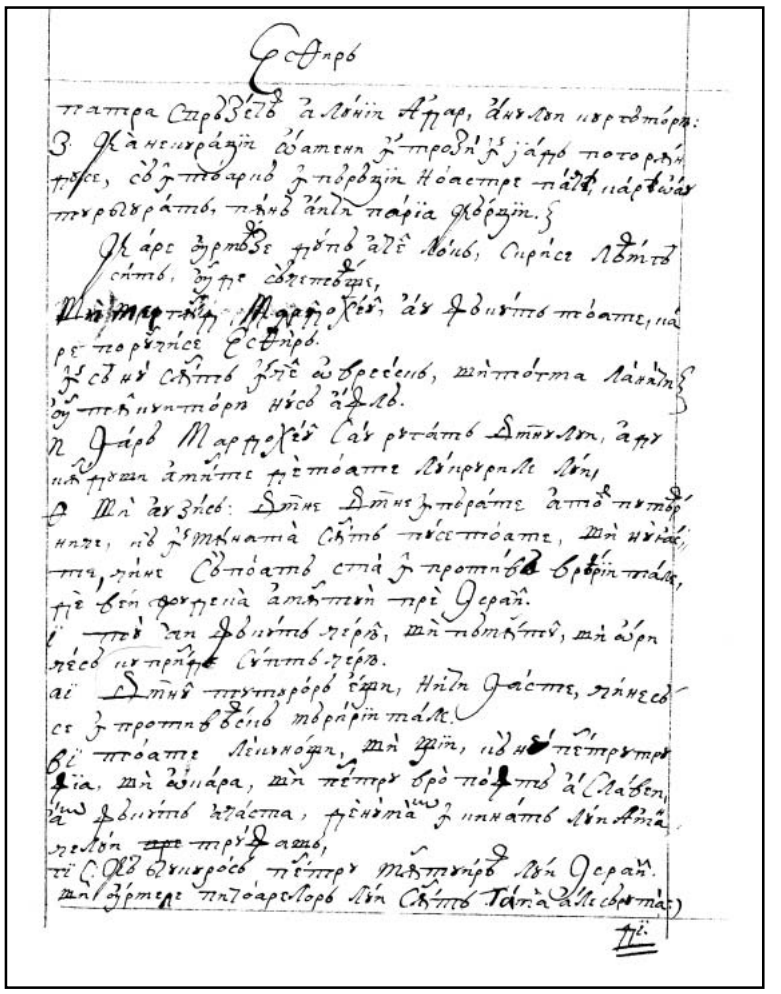

6r

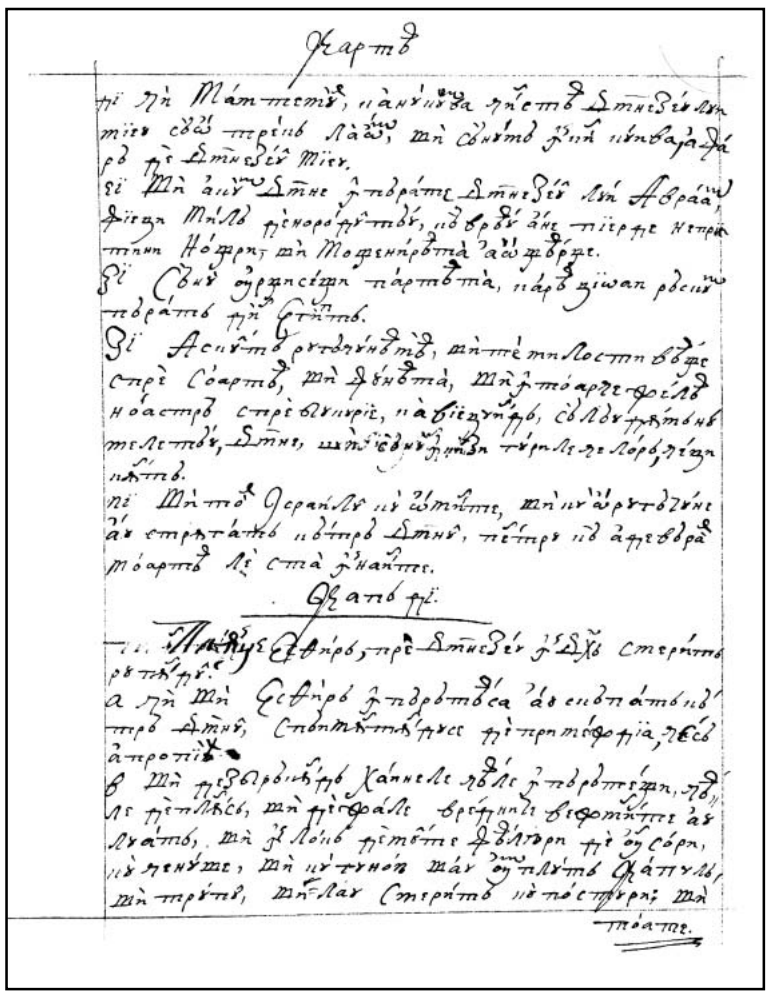

6v

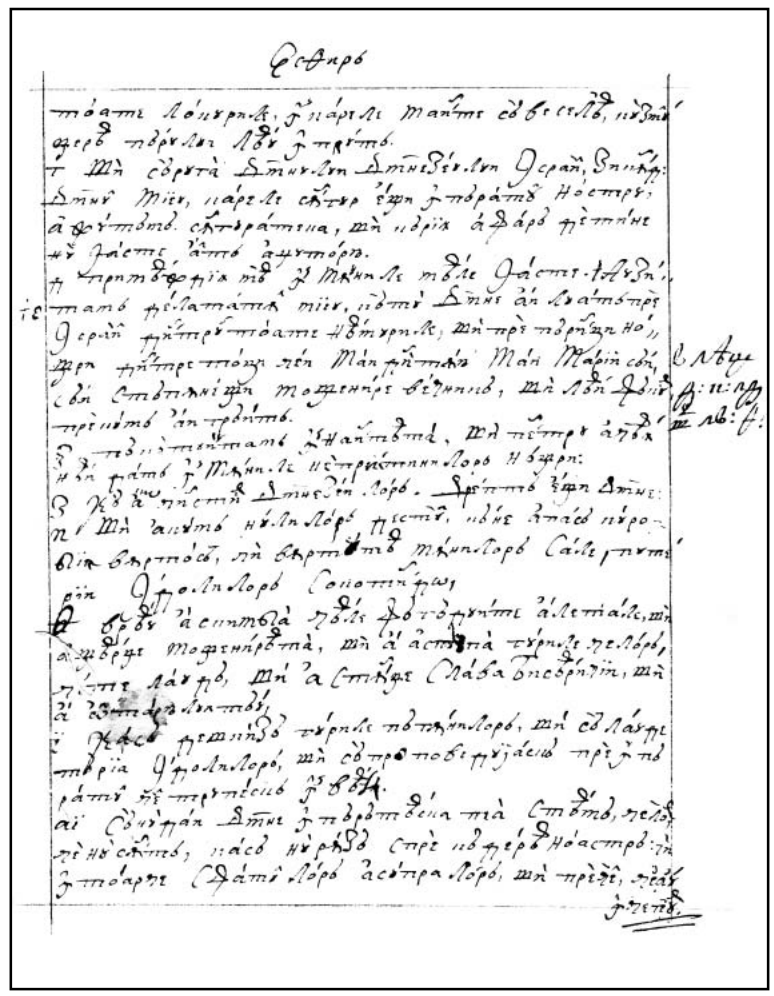

7r

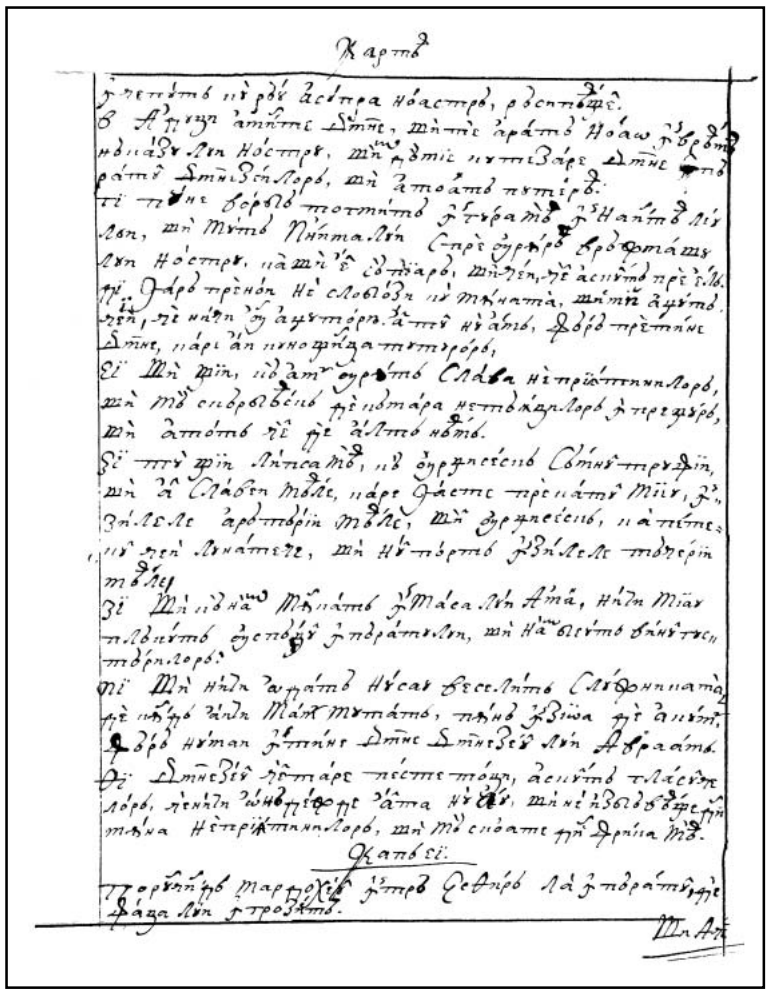

7v

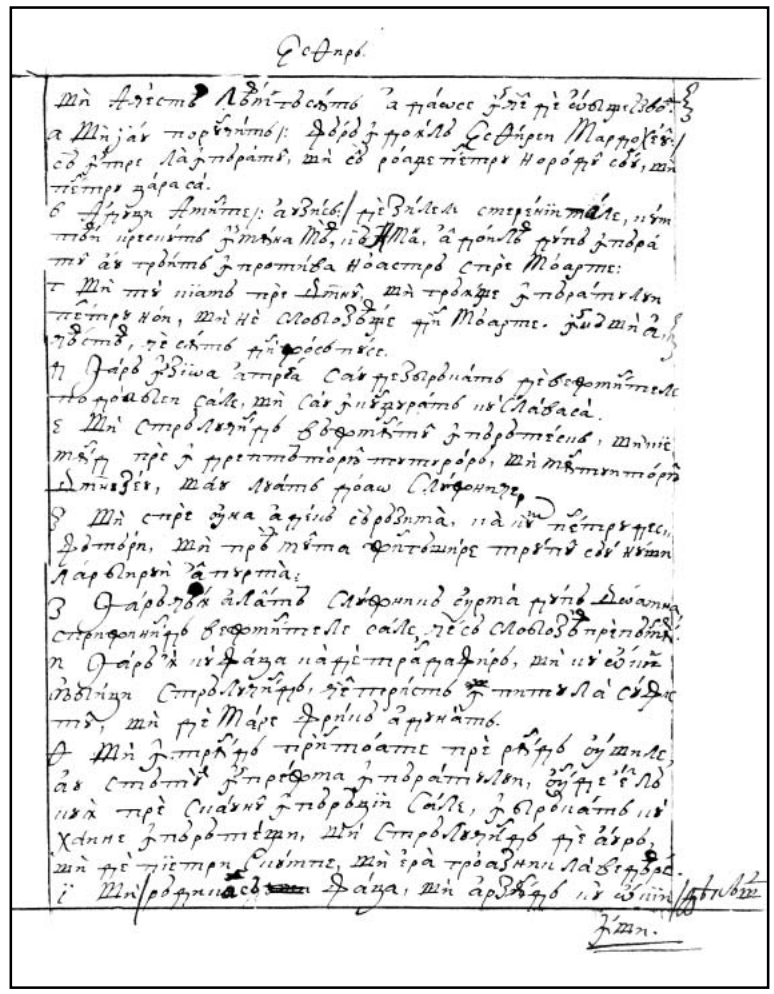

8r

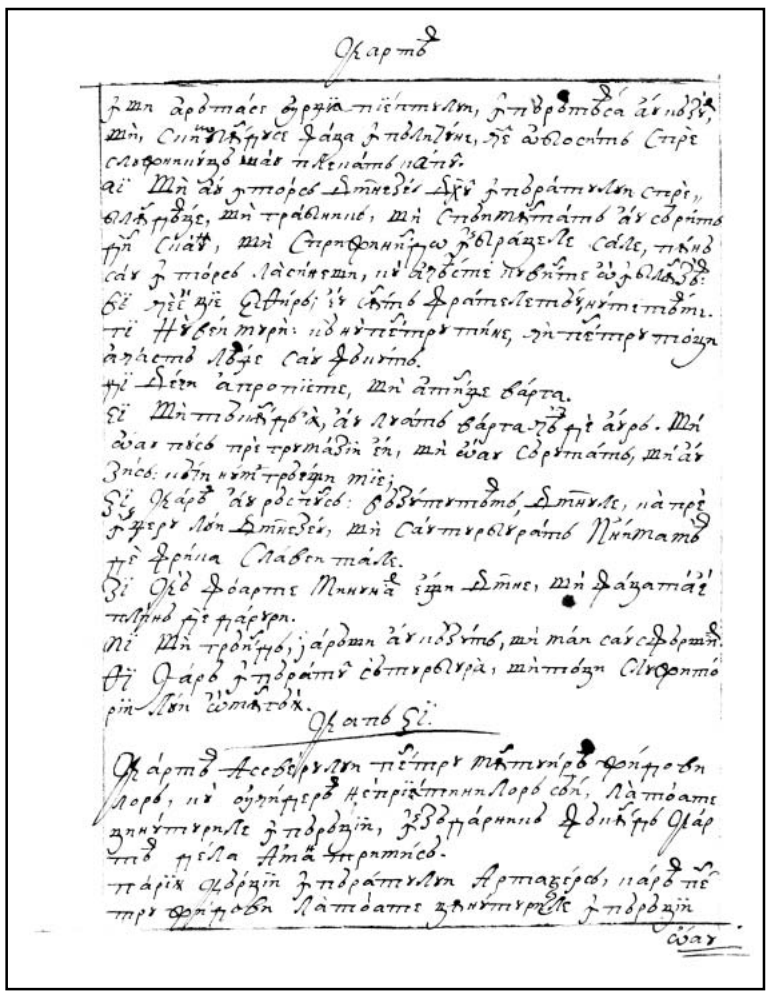

8v

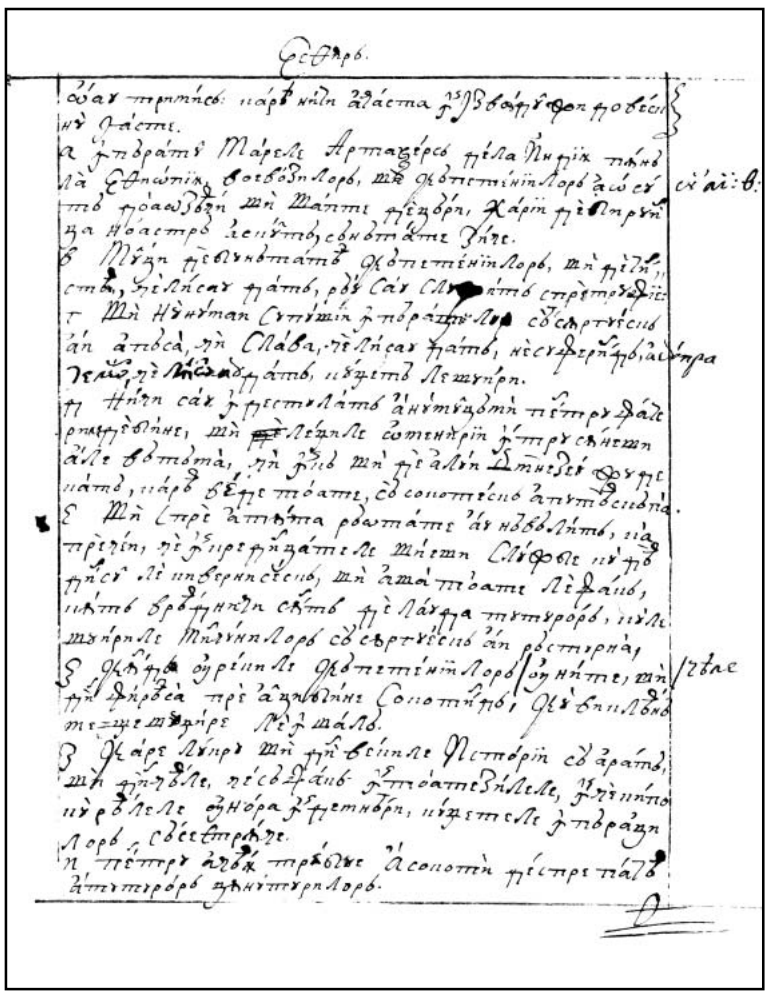

9r

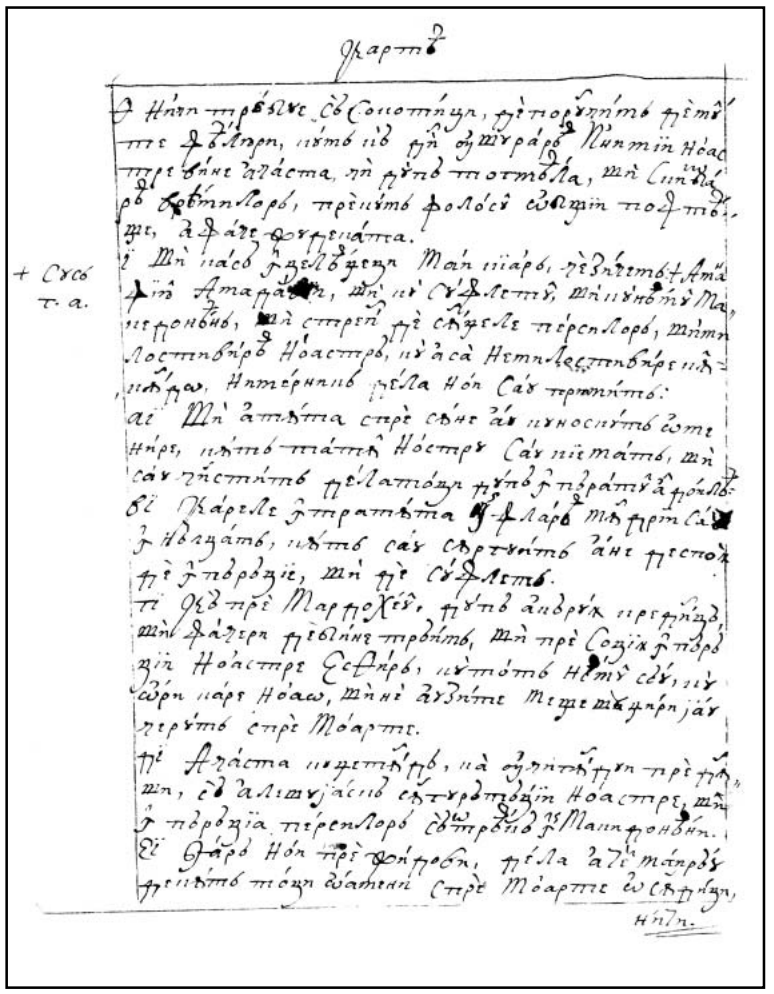

9v

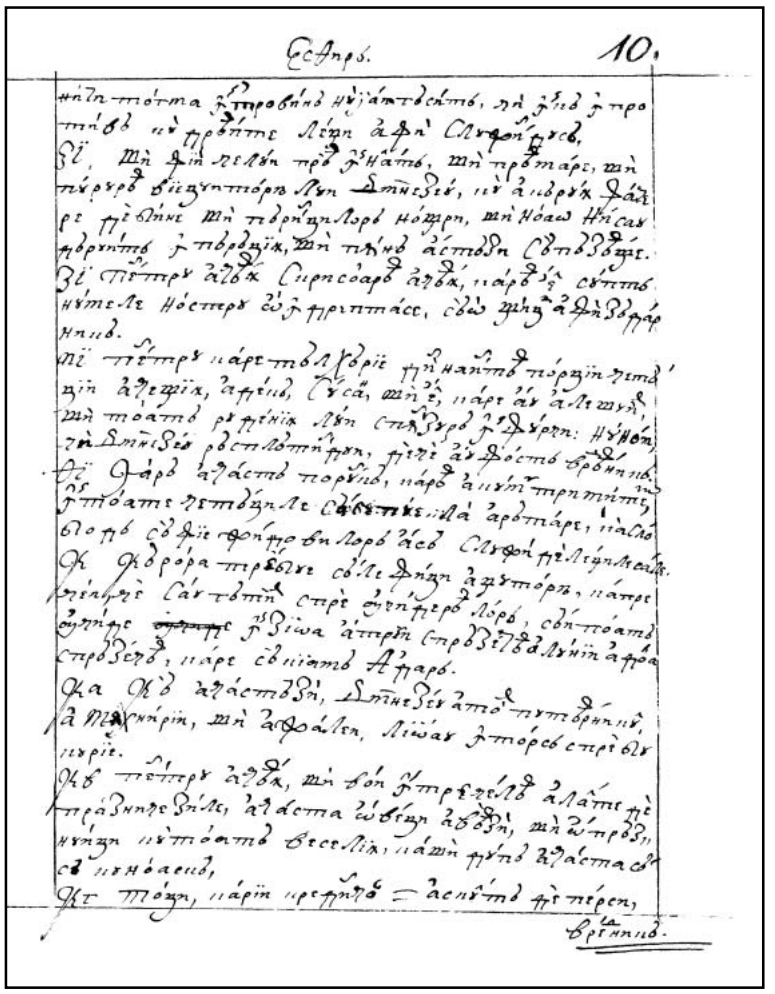

10r

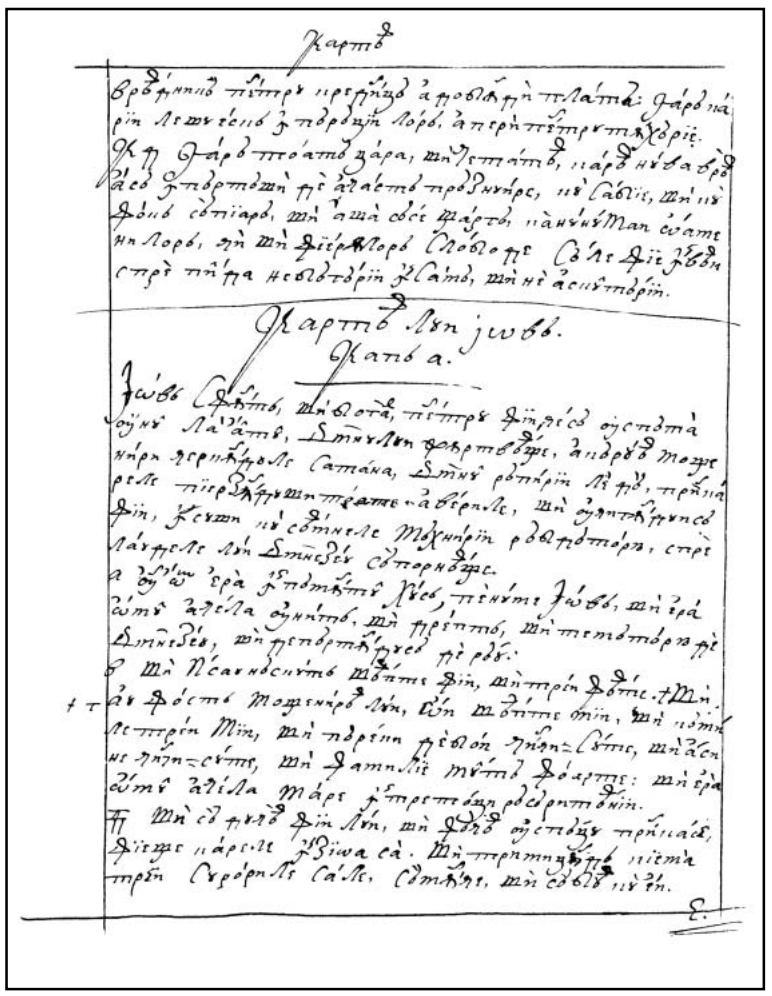

CARTEA LUI IOV

Cap 1

Iov, sfânt şi bogat, pentru fiii ce să uspăta unul la altul, Domnului jârtveaşte, a căruia moşteniri cercându-le Satana, Domnul răpirii le dă, prin carele pierzându-şi toate averile şi ucigându-i-să fiii, însuşi cu seamnele măhnirii răbdătoriu, spre laudele lui Dumnezeu să porneaşte.

1. Un om era în pământul Hus, pe nume Iov; şi era omul acela unit şi drept şi temătoriu de Dumnezeu şi depărtându-să de rău.
2. Şi i s-au născut şeapte fii şi trei feate.
3. Şi au fost moştenirea lui oi şeapte mii şi cămile trei mii şi părechi de boi cinci sute şi asine cinci sute şi familie multă foarte. Şi era omul acela mare între toţi răsăriteanii.
4. Şi să ducea fiii lui şi făcea uspăţu prin case, fieştecarele în zioa sa. Şi, trimiţând, chema trei surorile sale să mânce şi să bea cu ei. ||
11r 5. Şi, trecând înprejur zilele uspăţului, triimitea la ei Iov şi-i sfinţea; şi, sculându-să dimineaţă, aducea arderi de tot pentru fieştecarii. Că zicea: „Ca nu cumva să fie păcătuit fiii miei şi bine să fie cuvântat pre Dumnezeu în inimile sale”. Aşa făcea Iov în toate zilele.
6. Iară în oarecarea zi, venind fiii lui Dumnezeu să stea înnaintea Domnului, au fost între dânşii şi Satan,
7. Căruia i-au zis Domnul: „De unde vii?” Care răspunzând, au zis: „Încungiurat-am pământul şi l-am umblat”.
8. Şi au zis Domnul către el: „Au n-ai socotit sluga Mea, Iov, că nu iaste lui aseaminea pre pământ om unit şi drept şi temătoriu de Dumnezeu şi depărtându-să de rău?”
9. Căruia răspunzând, Satan au zis: „Au doară Iov în zădar să teame de Dumnezeu?
10. Au nu Tu l-ai îngrădit pre el şi casa lui şi toate averile prinprejur, lucrurile mânilor lui le-ai blagoslovit şi moşia lui au crescut pre pământ?
11. Ci întinde-Ţi câtuşi de cât mâna şi atinge toate care biruiaşte, de numai în faţă bine Te va cuvânta!”
12. Şi au zis Domnul către Satan: „Iată, toate care are în mâna ta sânt; numai spre el să nu-ţi întinzi mâna”. Şi au ieşit Satan de la faţa Domnului.
13. Iară într-o zi oarecarea, mâncând fiii lui şi featele şi bând vin în casa fratelui său celui întâiu născut, |
11v 14. Sol au venit la Iov, care au zis: „Boii ara şi asinile să păştea pre lângă ei;
15. Şi au năvălit saveii şi le-au luat toate, şi slugile le-au lovit cu sabia; şi am scăpat eu sângur, să-ţi vestesc!”
16. Şi încă el grăind, venit-au altul şi au zis: „Focul lui Dumnezeu au căzut din ceriu şi, lovind oile şi slugile, le-au mistuit; şi am fugit eu sângur, să-ţi vestesc!”

17. Ci şi acela încă grăind, venit-au altul şi au zis: „Haldeii au făcut trei turme şi au năvălit cămilele şi le-au luat, ci încă şi slujile le-au tăiat cu sabia, şi eu am fugit sângur, să-ţi vestesc!”
18. Încă el grăia şi, iată, altul au întrat şi au zis: „Fiii tăi şi featele tale, mâncând şi bând vin în casa fratelui său celui întâiu născut,
19. De năpraznă un vânt groaznic au năvălit despre partea pustiei şi au lovit patru cornuri a casei, carea, căzând pre fiii tăi, i-au oborât şi au murit; şi am scăpat eu sângur să-ţi vestesc!”
20. Atunci s-au sculat Iov şi ş-au rupt vejmintele şi, tunzându-şi capul, căzând pre pământ s-au închinat,
*Ecli 5, 14. 21. Şi au zis: *„Gol am ieşit din pântecele maicii meale şi gol mă voiu întoarce acolo.
1 Tim. 6, 5. Domnul au dat, Domnul au luat; precum Domnului i-au plăcut, aşa s-au făcut. Fie numele || Domnului binecuvântat!” 12r
22. Întru toate acestea n-au păcătuit Iov cu buzele sale, nici bolunzeaşte ceva au grăit împrotiva lui Dumnezeu.

Cap 2

Satan, dobândind de la Dumnezeu slobozenie, loveaşte pre Iov cu bubă rea foarte, pre carele şi muierea lui îl probozeaşte. Iară trei ai lui priiatini cercetându-l, în şapte zile împreună, fiindu-le milă, cu el pre pământ tăcuţ şed.

1. Şi au fost când, într-o zi oarecare, veniia fiii lui Dumnezeu şi sta înnaintea Domnului; şi venise şi Satan între ei şi sta înnaintea Lui,
2. De au zis Domnul cătră Satan: „De unde vii?” Care i-au răspuns: „Am încungiurat pământul şi l-am umblat”.
3. Şi au zis Domnul cătră Satan: „Au socotit-ai sluga Mea, Iovul, că nu ieste lui aseaminea pre pământ, bărbat unit şi drept şi temătoriu de Dumnezeu şi depărtându-să de rău şi încă ţiindu-şi nevinovăţia? Iară tu M-ai întărâtat asupra lui, ca să-l năcăjesc în zădar”.
4. Căruia răspunzând Satan, au zis: „Piele pentru piele şi toate care are omul le va da pentru sufletul său.
5. Însă trimite-Ţi mâna şi-i atinge gura şi trupul, şi atunci vei vedea că în faţă bine | Te 12v cuvintează!”
6. Şi au zis Domnul cătră Satan: „Iată, în mâna ta iaste, însă sufletul lui îl ţâne”.
7. Şi, ieşind Satan de la faţa Domnului, au lovit pre Iov cu bubă rea, de la talpe până la creştetul lui;
8. Carele cu hărbul rădea puroile, şezând în gunoiu.
9. Şi i-au zis muierea lui: „Încă tu rămâi în unirea ta? Binecuvintează pre Domnul şi mori!”
10. Carele au zis cătră ea: „Ca una din muierile ceale nebune ai grăit. De am luat ceale bune din mâna lui Dumnezeu, ceale reale pentru ce să nu le priimim?” Întru toate aceastea n-au păcătuit Iov cu buzele sale.
11. Deci, auzând trei priiatini a lui Iov tot răul ce i să întâmplase, au venit fieştecarii din locul său, Elifaz Themaniteanul şi Valdad Suhiteanul şi Sofar Naamathineanul. Că să înţelesease ca, înpreună venind, să-l cerceteaze şi să-l mângâie.
12. Şi, rădicându-şi de departe ochii săi, nu l-au cunoscut; şi, strâgând, au plâns şi, rumpându-şi vejmintele, au prăsărat cenuşe preste capul său în ceriu.
13. Şi au şezut cu el pre pământ şapte zile şi şapte nopţi; şi nime nu-i grăia cuvânt, că vedea durearea a fi foarte.

Cap 3 ||

Iov, slobozând zăbalele firii, îş blastămă zioa naşterii sale şi viaţa, arătând nevoile oamenilor şi 13r
de câte reale să sloboade; carele de această lumină îndată să orbeaşte.

1. După aceastea ş-au deşchis Iov gura sa şi ş-au blăstămat zioa.
2. Şi au grăit:
*Irim. 20, 24. 3. *„Piară zioa în carea m-am născut şi noaptea în carea s-au zis: «Zămislitu-s-au
[14] om!»
4. Zioa aceaea să se întoarcă în întunearec, nu o cearce Dumnezeu mai mult şi să nu strălucească cu lumină!

5. Negrească-o întunearecul şi umbra morţii, cuprinză-o ceaţa şi să se învăluiască în amărăciune!
6. Noaptea aceaea să o stăpânească întunecosul vifor, nu să socotească în zilele anului, nici să se numere în luni!
7. Fie noaptea aceaea sânguratecă, nici vreadnică de laudă!
8. Blesteme-o cei ce blastămă zioa, carii gata sânt a deştepta pre Leviathan!
9. Întunece-să stealele de ceaţa ei, aşteapte lumina şi să nu o vază, nici răsăritul zorilor, când să rădică,
10. Că n-au închis uşa pântecelui ce m-au purtat, nici au depărtat ceale reale de la ochii miei!
11. Pentru ce n-am murit în zgău? Ieşind din pântece, căci îndată n-am perit? |
13v 12. Căci m-am cuprins în braţă, căci m-am aplecat cu ţâţâle?
13. Că acum dormind aş tăcea şi în somnul mieu m-aş odihni,
14. Cu împăraţii şi cu sfetnicii pământului carii îşi zidesc sângurătăţi,
15. Au cu căpeteniile carii stăpânesc aur şi-ş umplu casele sale de argint,
16. Au ca un fără vreame născut n-aşi fi trăind, sau ca cei zămisliţi, ce n-au văzut lumina.
17. Acolo cei necuraţi au încetat de gâlceavă şi acolo s-au odihnit cei obosiţi de vârtute,
18. Şi cei biruiţi cândva aseaminea fără gloate n-au auzit glasul silitoriului.
19. Cel mic şi cel mare acolo sânt, şi sluga, slobod de domnul său.
20. Pentru ce ticălosului s-au dat lumina, şi viaţa celor ce sânt în amărăciune?
21. Carii aşteaptă moartea şi nu le vine, ca cei ce sapă comoara,
22. Şi să bucură foarte când vor găsi mormântul
23. Bărbatului a căruia ascunsă-i iaste calea şi l-au încungiurat Dumnezeu cu întunearec.
24. Mai nainte de-a mânca, suspin, şi ca apele ce undează, aşa-i rugirea mea.
25. Că frica de carea mă temeam mi-au venit, şi de ce mă grigeam mi s-au întâmplat.
26. Au nu m-am tânguit? Au n-am tăcut? Au nu m-am odihnit? Şi au venit preste mine mănііа". ||

14r

Cap 4

Elifaz ceartă pre Iov pentru nerăbdarea şi să sârguiaşte a-i arăta că pentru păcatele sale să ceartă de la Dumnezeu, Carele celui nevinovat protivnice nu-i trimite.

1 Şi, răspunzând Elifaz Themaniteanul, au zis:
2 „De vom începe a grăi, doară cu greu vei lua? Dară gândita vorbă cine o va putea ţinea?
3. Iată, ai învăţat pre mulţi şi mâni obosite ai întărit;
4. Pre cei ce să potignea i-ai învărtoşat, şi genunchele ce tremura le-ai întărit.
5. Iară acum au venit preste tine rana şi te-ai slăbit; atinsu-te-au şi te-ai turburat.
6. Unde iaste frica ta, tăria ta, răbdarea ta şi săvârşirea căilor tale?
7. Adu-ţi aminte, rogu-te, cine cândva nevinovat au perit sau când cei drepţi s-au şters?
8. Ci mai vârtos vezi pre cei ce lucră nedreptate şi samănă dureri şi le seaceră,
9. Suflând Dumnezeu a fi perit şi de duhul mâniii Lui a fi mistuiţi.
10. Rugirea leului şi glasul leiţei şi dinţii puilor de lei s-au zdrobit.
11. Tigrişul au perit pentru că nu avea pradă, şi puii de leu s-au răsipit. |
14v 12. Iară cătră mine s-au zis cuvânt ascuns şi ca pă furiş au cuprins ureachea mea vinele ohtării Lui.
13. În groaza vederii de noaptea, când somnul cuprinde pre oameni,
14. Spaimă m-au curins şi tremurare, şi toate oasele meale s-au cutremurat.
15. Şi, trecând duhul pre lângă mine, s-au îngrozit perii trupului mieu.
16. Stătut-au cineva a căruia nu i-am cunoscut faţa, chip înnaintea ochilor miei, şi glas ca de boare lină am auzit.
17. *Au doară omul cu asămănarea lui Dumnezeu să va îndrepta, sau decât Făcătoriul său mai curat va fi omul? *Jos 25, 4. Jos 15, 15.
18. *Iată, cei ce-I slujesc nu sânt stătornici şi între îngerii Săi au grăit răotate. *2 Petr. 2, 4.
19. Cu cât mai vârtos cei ce lăcuiesc în casă de lut, carii au temeiu de pământ să vor mistui ca de molii? Iuda 1, 6.
20. De dimineaţa până sara să vor tăia şi, pentru că nici unul înţăleage, în veac vor peri.
21. Iară carii vor rămânea să vor lua dintre dânşii. Muri-vor, şi nu întru înţelepciune.

Cap 5

Elifaz iarăşi ceartă pre Iov de ne||dreptate, că nime fără vina sa de la Dumnezeu să ceartă. Pentru aceaea îndeamnă pre Iov să se întoarcă către Dumnezeu şi aşa îi făgăduiaşte că-i vor fi toate norocite şi lucrurile dumnezeieştii rânduieli despre făpturi le înalţă. 15r

1. Chiiamă, dară, de iaste cine să-ţi răspunză, şi la oarecare din sfinţi te întoarce.
2. Adevărat, pre cel bolund îl ucide mâniia, şi pre cel mic îl ucide pizma.
3. Eu am văzut pre cel bolund cu rădăcină tare şi i-am blăstămat frumseaţa lui îndată.
4. Departe vor fi fiii lui de mântuire şi să vor zdrobi în poartă şi nu va fi cine să-i scoaţă,
5. A căruie săcerişu cel flămând îl va mânca şi pre el îl va răpi cel întrarmat şi vor bea cei sătoşi averile lui.
6. Nimic pre pământ să face fără pricină, şi din năsip nu răsare durearea.
7. Omul să naşte spre lucru, şi paserea spre zburare.
8. Pentru aceaea eu mă voiu ruga Domnului şi la Dumnezeu voiu pune vorba mea,
9. Care face ceale mari şi neispitite şi minunate fără număr;
10. Care dă ploaie pre faţa pământului şi stropeaşte cu apă toate;
11. Care pune pre cei smeriţi întru-nnălţime şi pre cei mâhniţi îi rădică cu sânătate; |
12. Care răsipeaşte gândurile celor necuraţi, să nu poată plini mânile lor ce începuse; 15v
*1 Cor. 3, 19. 13. *Care prinde pre cei înţălepţi întru vicleşugul lor şi sfatul celor necuraţi răsipeaşte.
14. De zioa vor cădea întru-ntunearec şi ca în noaptea, aşa vor pipăi într-amiazezi.
15. Iară pre cel lipsit îl va mântui de sabia gurii lor, şi pre cel sărac, de mână sâlnică.
16. Şi va fi celui lipsit nădeajde, iară nedreptatea îş va trage gura sa.
17. Fericitu-i omul care să ceartă de la Dumnezeu; deci certarea Domnului să nu o urgiseşti,
18. Că El răneaşte şi vindecă; loveaşte, şi mânile Lui vor face sănătos.
19. În şase năcazuri te va slobozi, şi într-a şaptea nu te va atinge răul.
20. În foamete te va scoate din moarte, şi în războiu din mâna sabiii.
21. De zbiciul limbei te vei ascunde şi nu te vei teame de năcaz când va veni.
22. În pustiire şi în foamete vei râde, şi de fierile pământului nu te vei îngrozi,
23. Ci cu pietrile ţânuturilor legătura ta, şi fierile pământului păciuitoare vor fi ţie.
24. Şi vei şti că pace are cortul tău şi, cercetându-ţi feliul tău, nu vei păcătui.
25. Şi vei şti că înmulţită va fi sământa ta, şi neamul tău, ca iarba pământului. ||
26. Întra-vei în mormânt în prisosire, precum să adună stogul în vreamea sa. 16r
27. Iată, aceasta precum am cercat, aşa iaste. Carea auzând, cu mintea o socoteaşte".

Cap 6

Arată Iov că cu mult mai greale pătimeaşte decât ar fi vreadnic, jeluindu-să că să părăseaşte de la priiatini, certând greu şi pre aceşti trei carii la sâne venise a-l mângăia; şi cu răbdare a-l asculta, ceare.

1. Şi răspunzând Iov, au zis:
2. „Batâr de s-ar cumpăni păcatele meale, cu carele m-am făcut vreadnic de mânie şi de pedeapsa carea pătimesc, în cumpănă.
3. Ca năsipul mării aceasta mai grea s-ar arăta. Pentru aceaea şi cuvintele meale de dureare sânt pline.
4. Că săgeţile Domnului sânt spre mine, a cărora urgiia au beut duhul mieu, şi îngrozirile Domnului oştesc asupra mea.
5. Au rugi-va măgariul sălbatec când va avea iarbă? Sau va mugi boul când va sta dinnaintea ieslii pline?
6. Sau să va putea mânca ceva nesărat, ce nu-i deres cu sare? Sau va putea cineva gusta, care gustându-să, aduce moarte?
7. Ceale ce mainte nu era să le atingă sufletul | mieu, acealea pentru strâmturarea, acum 16v
bucatele meale sânt.
8. Cine-m va da, să-m vie cearerea mea; şi ce aştept să-mi dăruiască Dumnezeu?
9. Şi Cel ce au început, Acela să mă zdrobească să-Şi sloboază mâna şi să mă ucigă?
10. Şi aceasta să-m fie mângăiarea ca, năcăjindu-mă cu dureare, să nu îngăduiască, nici să zică împrotivă cuvintelor sfatului.

11. Că ce-i tăriia mea, ca să sufăr? Care-i sfârşitul mieu, să mă port cu răbdare?
12. Nici tăriia pietrilor, tăriia mea, nici trupul mieu de aramă iaste.
13. Iată, nu-mi iaste ajutoriu în mine şi cei de lipsă ai miei încă s-au depărtat de la mine.
14. Cine-şi ia de la priiatinul său mila, frica Domnului o au părăsit.
15. Fraţii miei m-au trecut ca răpegiunea ce treace repede în văli.
16. Cei ce să tem de brumă, va cădea preste dânşii neaoa.
17. În vreamea când vor fi răsipiţi, vor peri şi, cât să va încălzi, să vor topi din locul său.
18. Încâlcitu-s-au cărările paşilor lor. Umbla-vor în deşert şi vor peri.
19. Socotiţi cărările Theman, drumurile Sava şi aşteptaţi puţântel.
17r 20. Ruşinatu-s-au, căci am nădăjduit; veni||t-au şi până la mine şi s-au acoperit cu ruşine.
21. Acum aţi venit; şi acum, văzând rana mea, vă teameţi.
22. Au doară am zis: „Aduceţi-m", şi „Din averile voastre daţi-m"?
23. Sau: „Sloboziţi-mă din mâna vrăjmaşului şi din mâna celor vârtoşi scoateţi-mă"?
24. Învăţaţi-mă, şi eu voiu tăcea; şi, de nu ştiu doară ceva, învăţaţi-mă!
25. Pentru ce aţi hulit cuvintele adevărului, nefiind dintre voi careva care să mă poată vădi?
26. Numai spre certare v-aţi împodobit vorba şi în vânt scoateţi cuvintele.
27. Preste cel sărac de părinţi năvăliţi şi vă sârguiţi a răsturna priiatinul vostru.
28. Însă ce-aţi început, umpleţi; daţi-mi ureache şi vedeţi de mînţu.
29. Răspundeţi, rogu-vă, fără prigonire, şi, grăind, cel ce-i drept judecaţi.
30. Şi nu veţi afla în limba mea nedreptate, nici în fălcile meale bolunzia va răsuna.

Cap 7

Iov a vieţii omeneşti şi ale sale multe feliuri de năcazuri arată, nici a i să răsplăti după fericirea
17v *vieţii de acum. Şi ceare de la Dumnezeu a să slobozi din mişălătăţ, | mirându-se de rânduiala lui Dumnezeu pentru mişelul om.*

1. Războiu iaste viaţa omului pre pământ şi ca zilele năimitului zilele lui.
2. Precum sluga doreaşte umbra şi precum năimitul aştaptă sfârşitul lucrului său,
3. Aşa şi eu am avut luni deşarte şi nopţ ostenitoare mi-am numărat.
4. De voiu dormi, voiu zice: «Când mă voiu scula?» Şi iarăşi voiu aştepta sara şi mă voiu umplea de dureri până la întunearec.
5. Îmbrăcatu-s-au trupul mieu cu putrejune şi cu gunoiul pravului; pielea mea s-au uscat şi s-au încreţit.
6. Zilele meale mai reapede au trecut decât de la ţăsătoriu pânza să taie şi s-au sfârşit fără de nici o nădejde.
7. Adu-ţi aminte că vânt iaste viaţa mea şi nu să va întoarce ochiul mieu să vază ceale bune,
8. Nici să va uita la mine vederea omului; ochii tăi spre mine, şi nu voiu sta.
9. Precum să mistuiaşte norul şi treace, aşa care să va pogorî în iad nu să va sui,
10. Nici să va mai întoarce în casa sa, nici-l va mai cunoaşte locul lui.
11. Pentru aceaea şi eu nu voiu îngădui gurii meale; grăi-voiu în năcazul sufletului mieu, băznui-voiu cu amărăciunea sufletului mieu.
12. Au doară mare sânt eu, au cât, că m-au încungiurat cu închisoare? ||
18r 13. De voiu zice: «Mângâia-mă-va patul mieu şi mă voiu rădica grăind în aşternutul mieu»,
14. Îngrozi-mă-vei prin visuri şi prin vedenii, cu înfricoşeri mă vei lovi;
15. Pentru aceaea au ales zătigneală sufletul mieu şi moarte oasele meale.
16. Deznădăjduit-am, nicidecum mai mult voiu trăi. Îngăduiaşte-mi, că nimica sânt zilele meale.
17. Ce iaste omul, că-l măreşti? Căci pui preste el inima Ta?
18. Cercetezi-l de dimineaţă şi curund îl cerci.
19. Până când nu-mi îngăduieşti, nici mă laşi să-mi înghiţu balele meale?
20. Păcătuit-am; ce-ţi voiu face, o, Păzitoriul Oamenilor? Pentru ce m-ai pus împrotivitoriu Ţie şi m-ai făcut mie însumi greu?
21. Căci nu iai păcatul mieu, şi pentru ce nu depărtezi nedreptatea mea? Iată, acum în pulbere voiu dormi, şi dimineaţă de mă vei cerca, nu voiu sta".

Cap 8

Valdat pre Iov îl ceartă ca pentru o vorbă nedumnezeiască şi-l îndeamnă să să întoarcă către Dumnezeu şi spre mai bună viaţă; şi aşa-i făgăduiaşte că toate-i vor fi mai fericite şi-i arată

câtu-i de deşartă nădejdea făţarnicilor, zicând că Dumnezeu celor buni, bune, şi celor răi, reale numai le dă. |

1. Şi, răspunzând Valdad Suhiteanul, au zis: 18v
2. „Până când vei grăi de acealea şi duh de multe feliuri cuvintele gurii tale?
3. Au doară Dumnezeu înşală judecata? Au Cel Atotputernicul răstoarnă ce-i drept?
4. Şi fiii tăi de-I vor fi păcătuit şi i-au slobozit în mâna nedreptăţii sale,
5. Iară tu de te vei scula devreame către Dumnezeu şi te vei ruga Atotputearnicului,
6. De vei umbla curat şi drept, îndată să va deştepta către tine şi aşezat va face lăcaşul dreptăţii tale.
7. Atâta cât de vor fi fost ceale dintâiu ale tale mici, şi ceale de pre urmă ale tale să vor înmulţi foarte.
8. Că întreabă neamul cel de mainte şi cu deadinsul cearcă pomenirea părinţilor.
*Jos 14, 2. 9. *Că de ieri sântem şi nu ştim, căci ca umbra zilele noastre trec pre pământ.
Psalm 143, 4. 10. Şi ei te vor învăţa; grăi-ţ-vor şi din inima sa ţ-or scoate cuvinte.
11. Au poate trăi volbura fără umezală sau şovarul a creaşte fără apă?
12. Încă fiind în floare, nici rumpându-se cu mâna, să uscă.
13. Aşa, căile tuturor celor ce uită pre Dumnezeu, şi nădejdea făţarnicului va peri.
14. Nu-i va plăcea trândăvirea sa şi, precum pânza painjinului, cutezarea lui. ||
15. Răzima-să-va spre casa sa şi nu va sta; propti-o-va şi nu să va scula. 19r
16. Umădă să veade până a veni soarele şi în răsăritul său colţul lui va răsări.
17. Preste grămadă de pietri rădăcinile lui să vor îndesa şi între pietri va zăbovi.
18. De-l va sorbi din locul său, îl va tăgădui şi-i va zice: «Nu te-am cunoscut!».
19. Că aceasta-i veselia căii lui, ca iarăşi din pământ alţii să răsară.
20. Dumnezeu nu va lepăda pre cel unit, nici va întinde mâna celor vicleni,
21. Până ce să va umplea de râs gura ta şi buzele tale de veselie.
22. Carii te urăsc să vor îmbrăca cu ruşine şi cortul celor necuraţi nu va sta”.

Cap 9

Îngăduiaşte Iov a fi Dumnezeu preste toate drept, nici a putea omul învinge pre Dumnezeu de nedreptate. Omul, zice Iovul, asămănându-să lui Dumnezeu, nu să poate îndrepta; mărime dumnezeieştii puteri şi a înţelepciunii să arată, ca nime să nu-i poată sta împrotivă sau a-i răspunde. Iară Dumnezeu şi pre cel necurat loveaşte, şi pre cel nevinovat. Şi a sa nevinovăţie împrotiva priiatinilor o sprijineaşte, pomenindu-şi năcazul. |

1. Şi, răspunzând Iov, au zis: 19v
2. „Adevărat ştiu că aşa iaste şi cum că nu să îndreptează omul asămănându-să cu Dumnezeu.
3. De va vrea a să prici cu El, nu-I va putea răspunde una pentru o mie.
4. Cel înţelept cu inima şi tare cu vârtutea, cine I-au stat împrotivă şi pace au avut?
5. Carele au mutat munţii şi n-au ştiut cei ce i-au răsipit în urgiia Sa;
6. Cel ce mişcă pământul din locul său şi stâlpii lui împreună să lovesc;
7. Care porunceaşte soarelui şi nu răsare, şi stealele le încuie ca supt peceate;
8. Carele au întins ceriurile sângur şi păşaşte pre valurile mării;
9. Care face Arcturul şi Orionul şi Hiara şi ceale dinlăuntrul austrului;
10. Carele face ceale mari şi necuprinse şi minunate, a cărora nu iaste număr.
11. De va veni la mine, nu-L voiu vedea; de să va duce, nu-L voiu înţăleage.
12. De va întreba de pripă, cine-I va răspunde sau cine poate zice: «Căci aşa faci?»
13. Dumnezeu, a Căruia mănii nime-I poate sta împrotivă şi supt Carele să pleacă cei ce poartă pământul.
14. Dară eu cât sânt, ca să-I răspunzu şi || să vorbesc cu cuvintele meale cu El? 20r
15. Care de-aşi şi avea ceva drept, nu-I voiu răspunde, ci mă voiu ruga Judecătoriului mieu;
16. Şi chemându-L, de mă va asculta, nu crezu că au ascultat glasul mieu.
17. Că în vifor mă va zdrobi şi va înmulţi ranele meale şi fără pricină.
18. Nu îngăduiaşte a să odihni duhul mieu şi mă umple de amărăciune.
19. De să cearcă tărie, foarte vârtos iaste; de să cearcă dreptatea judecăţii, nime nu îndrăzneaşte pentru mine a grăi mărturie.

20. De voiu vrea a mă îndrepta, gura mea mă va osândi. De voiu vrea nevinovat a mă arăta, strâmb mă va dovedi.
21. De voiu fi şi unit, şi aceasta nu va şti sufletul mieu şi mi să va urî de viiaţa mea.
22. Una iaste carea am grăit: «Şi pre cel nevinovat şi pre cel necurat El îi mistuiaşte.
23. De bate, ucigă o dată, şi nu râză de pedeapsele celor nevinovaţi.
24. Pământul s-au dat în mânile necuratului, faţa judecătorilor Lui o acopere, că de nu-i El, cine dară iaste?»
20v 25. Zilele meale mai grabnice au fost decât alergătoriul; fugit-au şi n-au | văzut binele.
26. Trecut-au ca corăbiile ce poartă poame, ca pajora ce zboară la hrană.
27. Când voiu zice, nicidecum aşa voiu vorbi, schimbu-mi faţa şi cu dureare mă strâng.
28. Mă stideam de toate lucrurile meale, ştiind că nu ierţi celui ce greşaşte.
29. Iară deşi aşa sânt necurat, pentru ce în zădar m-am ostenit?
30. De mă voiu spăla ca cu apele ceale de nea şi vor străluci ca ceale preacurate mânile meale,
31. Măcar în gunoiu mă vei întinge şi urât mă vor face vejmintele meale.
32. Că nici omului ce-i mie aseaminea voiu răspunde; nici care cu mine în judecată din drept să se poată auzi.
33. Nu iaste care pe amândoi să-i poată vădi şi să-şi puie mânile într-amândoi.
34. Deperteze de la mine varga Sa şi spaima Lui nu mă înfricoşaze.
35. Grăi-voiu şi nu mă voiu teame de El; că nici pociu, temându-mă, răspunde.

Cap 10

Iov îş tânguiaşte necazul, pricina lui de la Dumnezeu cercând; carea o arată a nu fi fost răotatea
21r *sa, nici neştiinţa lui Dumnezeu, Carele ziditul de la Sâne om bine-l || cunoaşte. Şi iarăşi pentru prisosirea pedeapsii să tânguiaşte a fi născut.*

1. reaşte-să sufletul mieu de viaţa mea, slobozi-voiu asupra mea vorba mea, grăi-voiu întru amărăciunea sufletului mieu.
2. Zice-voiu lui Dumnezeu: «Să nu mă osândeşti! Spune-mi căci aşa mă judeci?
3. Au doară bine a fi, Ţi să veade, de mă vei huli şi mă vei apăsa, lucrul mânilor Tale, şi vei ajuta sfatul necuraţilor?
4. Au doară ochi trupeşti sânt Ţie sau precum veade omul, şi Tu vei vedea?
5. Au doară ca zilele omului, zilele Tale, şi anii Tăi ca vreamile omeneşti sânt?
6. Să cauţi nedreptatea mea şi păcatul mieu să ispiteşti?
7. Şi să ştii că nimic necurat am făcut, nime fiind care din mâna Ta să poată scoate.
8. Mânile Tale m-au făcut şi m-au zidit tot împregiur. Şi aşa de năpraznă mă răpezeşti.
9. Adu-Ţi aminte, rogu-mă, că ca lutul m-ai făcut şi în pulbere mă vei întoarce.
10. Au nu ca laptele m-ai muls şi ca caşul m-ai întegat?
11. Cu piele şi cu carne m-ai îmbrăcat, cu oase şi cu vine m-ai întegat.
21v 12. Viaţă şi milă mi-ai dăruit şi cerce|tarea Ta au păzit sufletul mieu.
13. Deşi tăinuieşti acestea în imima Ta, dară ştiu că de toate Îţi aduci aminte.
14. De am păcătuit şi până la un ceas mi-ai iertat, căci nu mă suferi a fi curat de nedreptatea mea?
15. Şi de voiu fi necurat, amar mie iaste; şi de voiu fi drept, nu-m voiu rădica capul, săturat fiind de năcazu şi de mişelătate.
16. Şi pentru trufie, ca pre o leiţă mă vei prinde şi întorcându-Te, minunat mă chinuieşti.
17. Înnoieşti mărturiile Tale împrotiva mea şi pedeapsele oştesc în mine.
18. Pentru ce m-ai scos din zgău? Care batâr de m-aş fi fost mistuit, să nu mă vază ochiul.
19. Fost-aş fi ca când n-aş fi, din pântece mutat la mormânt.
20. Au doară împuţinarea zilelor meale nu să va sfârşi curund? Slobozi-mă, dară, să-m plâng câtuş de cât durearea mea,
21. Mai nainte de-a mă duce, şi nu mă voiu întoarce, la pământul cel întunecos şi acoperit cu ceaţa morţii,
22. La pământul mişălătăţii şi al întunearecului, unde-i umbra morţii, şi nici orânduială, ci veacinica groază lăcuiaşte"».

Cap 11 ||

Sofar nedrept zice că Iov pentru multe păcatele sale, care le numără, s-au certat de la Dumnezeu, arătând pre Dumnezeu a fi necuprins. Însă lui Iov, de să va întoarce, toate ceale fericite îi făgăduiaşte. 22r

1. Şi, răspunzând Sofar Naamaniteanul, au zis:
2. „Au doară care multe grăiaşte, nu va şi asculta? Au omul vorbitoriu să va îndrepta?
3. Ţie unuia vor tăcea oamenii? Şi, când vei râde de alţii, nime nu-ţi va răspunde?
4. Că ai zis: «Curată iaste vorba mea şi curat sânt înnaintea Ta».
5. Şi batâr de-ar vorbi Dumnezeu cu tine şi de ş-ar deşchide buzele Sale ţie,
6. Să-ţi areate tainele înţelepciunii şi cum că de multe feliuri iaste legea Lui, şi ai înţăleage că cu mult mai puţin ceare de la tine decât îi vreadnică nedreptatea ta.
7. Doară urmele lui Dumnezeu le vei cuprinde şi până la cel desăvârşit Atotputearnicul vei găsi?
8. Mai înalt iaste decât ceriul, şi ce vei face? Mai adânc decât iadul, şi de unde vei cunoaşte?
9. Mai lungă-i decât pământul măsura Lui şi mai lată decât marea.
10. De va răsipi toate sau într-unul le va îndesa, cine-I va zice împrotivă? |
11. Că El cunoaşte deşertăciunea oamenilor şi, văzând nedreptatea, au nu socoteaşte? 22v
12. Omul deşert să înnalţă spre trufie şi ca mânzul măgariului sălbatec pre sâneşi slobod a fi născut să gândeaşte.
13. Iară tu ai întărit inima ta şi ai întors cătră El mânile tale.
14. De vei depărta de la tine nedreptatea carea iaste în mâna ta şi de nu va rămânea în cortul tău nelegiurea,
15. Atunci îţi vei putea rădica faţa fără întinăciune şi vei fi stătornic şi nu te vei teame,
16. Şi de mişălătate încă-ţi vei uita şi ca de apele ce-au trecut îţi vei aduce aminte.
17. Şi ca fulgerul cel de amiazăzi ţi să va scula de cătră sară; şi când te vei socoti a fi mistuit, vei răsări ca luceafărul,
18. Şi vei avea cutezare, puindu-ţi întâiu nădejdea şi obosit fără grije vei dormi.
19. Odihni-vei şi nu va fi cine să te sparie; *şi să vor ruga feţii tale mulţi. *Preoţi 26, 6.
20. *Iară ochii necuraţilor vor scădea, şi scăparea va peri de la ei şi nădejdea lor, urăciunea sufletului". *Preoţi 26, 16.

Cap 12 ||

Iov, ca să înfunde sumeţiia prietinilor, zice că nime nu iaste care să nu ştie puterea lui Dumnezeu şi înţelepciunea din stăpânirea celor zidite, a cărora stare o schimbă după vrearea Sa. 23r

1. Şi, răspunzând Iov, au zis:
2. „Dară numai voi sânteţi oameni şi cu voi va muri înţelepciunea?
3. *Şi mie iaste inimă, ca şi voao, nici sânt mai în jos decât voi; că cine acestea, care ştiţi, nu le şti? *Jos 21, 3.
4. *Cel ce să batjocoreaşte de la priiatinul său, ca eu, chema-va pre Dumnezeu şi-L va asculta; că să râde unirea dreptului. *Pil. 14, 2.
5. Fălinariu urgisit la cugetele bogaţilor, gătit spre vreame rânduită.
6. Prisosească sălaşele tâlharilor şi cu îndrăznire întărâtă pre Dumnezeu, când El le-au dat toate în mânile lor.
7. Întreabă adecă dobitoacele şi te vor învăţa; şi pasirile ceriului, şi-ţi vor spune ţie.
8. Grăiaşte pământului şi-ţi va răspunde ţie; şi-ţi vor povesti peştii mării.
9. Cine nu şti că toate acestea mâna Domnului le-au făcut?
10. Într-a Căruia mână sufletul tot ce trăiaşte şi sufletul a tot trupul omului.
11. *Au nu ureachea giudecă cuvintele, şi făl|cile celui ce mâncă, gustul? *Jos 34, 3. 23v
12. În cei vechi iaste înţelepciunea şi în multă vreame, mintea.
13. De la El ieste înţelepciunea şi tăriia, El are sfatul şi înţeleagerea.
14. *De va răsipi, nime iaste cine să zidească? De va încuia pre om, nime iaste cine să-i deşchiză? *Isaie 22, 22. Apoc. 3, 7.
15. De va conteni apele, toate să vor usca; şi, de le va slobozi afară, vor răsturna pământul.

16. La El iaste tăria şi înţelepciunea, El cunoaşte şi pre cel ce înşală, şi pre cel ce să înşală;
17. Aduce sfetnici spre săvârşit bolund şi judecătoriu spre buiguire;
18. Brâul împăraţilor îl dezleagă şi încinge cu fune coapsele lor;
19. Povăţuiaşte preoţii cei nemăreţi, şi pre cei aleşi îi înşală,
20. Schimbând buza celor adevăraţi şi învăţătura celor bătrâni depărtând-o;
21. Varsă necinste preste căpetenii, pre cei ce era apăsaţi rădicându-i.
22. Carele descopere ceale adânci dintru-ntunearec şi scoate spre lumină umbra morţii;
23. Carele sporeaşte neamurile şi le pierde, şi ceale răsturnate în întreg iarăşi le întoarce; ||
24r 24. Carele schimbă inima căpeteniilor norodului pământului şi-i înşală, ca în deşert să umble prin cea fără cale.
25. Pipăi-vor ca prin tunearec, şi nu în lumină, şi-i va face a rătăci ca cei beţi.

Cap 13

Iov, priiatinii săi în cuvintele lor cufundându-i, zice că să vor certa de la Dumnezeu. Şi dreptatea sa şi răbdarea înprotiva priiatinilor o apără, cercând de la Dumnezeu pentru ce păcate aşa de greu să năcăjaşte.

1. Iată toate care au văzut ochiul mieu şi au auzit ureache mea; şi am înţăles fieştecarea.
2. După ştiinţa voastră şi eu le-am cunoscut, nici sânt mai jos decât voi.
3. Însă cătră Cel Atotputearnic voiu grăi şi a mă întreba cu Dumnezeu doresc,
4. Întâiu pre voi arătându-vă meşteri minciunii şi cinstitori de dogme răzvrătite.
5. Şi batâr de-aţi tăcea, ca să vă vedeţi a fi înţelepţi!
6. Ascultaţi, dară, certarea mea şi judecata buzelor meale luaţi aminte!
7. Au doară lui Dumnezeu I-i lipsă de minciuna voastră, ca să grăiţi pentru El făţării?
8. Au doară faţa Lui luaţ, şi pentru Dumnezeu a judeca vă sârguiţi? |
24v 9. Au Îi va plăcea Celuia de Carele nimic nu să poate tăinui? Au să va încelui ca omul cu înşelăciunile voastre?
10. El vă va vădi pentru că într-ascuns faţa Lui luaţi.
11. Îndată, cât să va mişca, vă va turbura, şi groaza Lui va cădea preste voi.
12. Pomenirea voastră să va asămăna cenuşii şi să vor întoarce în tină cerbicile voastre.
13. Tăceţi câtuşi de cât, să grăiesc orice-mi va spune mintea.
14. Pentru ce-m rump cărnurile meale cu dinţii miei şi sufletul mieu întorc în mânile meale?
15. De mă va şi ucide, într-Însul voiu nădăjdui. Însă căile meale înaintea Lui le voiu vădi.
16. Şi El va fi mântuitoriul mieu, că nu va veni înnaintea Lui tot făţarnicul.
17. Ascultaţi vorba mea şi ciumeliturile le luaţi în urechile voastre.
18. De voiu fi judecat, ştiu că drept mă voiu afla.
19. Cine iaste care să se judece cu mine? Vie! Pentru ce, tăcând, mă mistuiesc?
20. Numai doao să nu-mi faci, şi atunci de la faţa Ta nu mă voiu ascunde.
21. Mâna Ta o deperteaze de la mine, şi groaza Ta să nu mă înfricoşeaze.
22. Cheamă-mă şi eu Ţ-oiu răspunde; ,adecă, voiu grăi şi Tu-mi răspunde, ||
25r 23. Ce de nedreptăţi am, şi păcate, răotăţile meale şi greşalele arată-le mie.
24. Căci faţa Ta o ascunzi şi mă socoteşti a-Ţi fi nepriiatin?
25. Împrotiva frunzii ce să răpeaşte de vânt arăţi puterea Ta şi un păiuşu săc goneşti?
26. Că scrii împrotiva mea amărăciuni şi vreai a mă mistui cu păcatele tinereaţelor meale.
27. Pus-ai în gros piciorul mieu şi ai cercetat toate cărările meale şi urmele picioarelor meale le-ai socotit.
28. Carele ca putrăgiunea mă voiu mistui şi ca văjmântul ce să mâncă de molie.

Cap 14

Iov, socotind slăbiciunea omenească, să minunează de rânduiala lui Dumnezeu spre oameni, că după această viiaţă aştaptă alta, şi a trupurilor prorocească învііarea.

1. Omul din muiere născut în scurtă vreame trăind, să umple de multe ticăloşii.
2. *Carele ca o floare răsare şi să zdrobeaşte şi fuge ca umbra, şi niciodată întru aceeaş stare rămâne. *Sus 8, 9. Psal. 143, 4.

3. Şi vreadnic a fi, socoteşti, preste unul ca | acesta a-Ţi deşchide ochii Tăi şi a-l aduce 25v
cu Tine la judecată?
*Psal. 50, 4. 4. *Cine poate face curat din necurat, ce-i zămislit din sămânţă? Au nu Tu, Care sângur eşti?
5. Scurte sânt zilele omului, numărul lunilor lui la Tine iaste. Rânduit-ai hotarele lui, carele a să treace nu vor putea.
6. Depărtează-Te puţintel de la el, ca să odihnească, până când va veni cea dorită, ca a năimitului zioa lui.
7. Lemnul are nădeajde; de să va tăia, iarăşi înverzeaşte, şi ramurile lui odrăslesc.
8. De va îmbătrâni în pământ rădăcina lui şi în pulbere va muri trunchiul lui,
9. De mirosul apei va încolţi şi va face coamă, ca când dintâiu s-au sădit.
10. Iară omul, deacă va muri şi golit, şi mistuit, unde iaste, rogu-mă?
11. Ca când s-ar depărta apele din mare, şi râul, deşertându-să, să se uşte,
12. Aşa omul, deacă va adormi, nu să va scula. Până ce să va zdrobi ceriul, nu să va deştepta, nici să va scula din somnul său.
13. Cine-mi va da aceasta, ca în iad să mă aperi şi să mă ascunzi, până ce va treace mânia Ta şi să-mi rânduieşti vreame în carea să-Ţi aduci aminte de mine? ||
14. Au socoteşti că omul mort iarăşi trăiaşte? În toate zilele în care acum oştesc, aştept 26r
până ce va veni schimbarea mea.
15. Chema-mă-vei, şi eu Îţi voiu răspunde. Lucrului mânilor Tale Îţ vei întinde dreapta.
*Jos. 30, 14 16. *Tu, adecă, paşii miei i-ai numărat, ci iartă-mi păcatele meale.
şi 34, 21. 17. Însămnat-ai ca într-un săculeţu greşalele meale, ci ai vindecat nedreptatea mea.
Pil. 5, 21. 18. Muntele, căzând, curge, şi piatra să mută din locul său;
19. Pietrile le scobeaşte apa şi, prin spălare, încet, pământul să mistuiaşte. Şi pre om, dară, aşijderea îl vei pierde.
20. Învărtoşatu-l-ai puţântel, ca în veac să treacă. Schimba-vei faţa lui şi-l vei slobozi.
21. Acar vestiţi vor fi fiii lui, acar nevestiţi, nu va înţeleage.
22. Însă trupul lui, până va trăi, îl va durea, şi sufletul lui preste dânsul va plânge".

Cap 15

Elifaz vădeaşte pre Iov de trufăşie, de nerăbdare şi de blăstămarea asupra lui Dumnezeu, la Carele zice că nime nu să află curat, însămnând blăstămul necuraţilor şi al făţarnicilor.

1 Şi răspunzând Elifaz Themaniteanul, au zis: |
2 „Au doară cel înţelept va răspunde ca cel ce grăiaşte spre vânt şi va umplea de 26v
fierbântare pântecele său?
3. Vădeşti cu cuvintele pre cel ce nu-i aseaminea ţie şi grăieşti ce nu-ţi foloseaşte.
4. Câtu-i în tine, deşertat-ai frica şi ai dus rugăciunile înnaintea lui Dumnezeu.
5. Căci că au învăţat nedreptatea ta pre gura ta şi urmezi limba celor ce blastămă.
6. Osândi-te-va pre tine gura ta, şi nu eu; şi buzele tale îţ vor răspunde ţie.
7. Au doară omul cel dintâiu tu eşti născut, şi mai nainte de dealuri alcătuit?
8. Au doară sfatul lui Dumnezeu l-ai auzit şi mai jos de tine va fi toată înţelepciunea?
9. Ce cunoşti carea să nu cunoaştem? Ce înţelegi carea să nu ştim?
*Ecli. 18, 8. 10. *Şi bătrâni şi vechi sânt întru noi, cu mult mai vechi decât părinţii tăi.
11. Au doară mare lucru iaste să te mângâie Dumnezeu? Ci cuvintele tale ceale reale opresc aceasta.
12. Ce te înnalţă inima ta şi, ca când ai cugeta lucruri mari, spărieţi ai ochii?
13. Ce să umflă împrotiva lui Dumnezeu duhul tău, ca să scoţi din gura ta de aceaste vorbe?
14. Ce iaste omul, să fie neîntinat şi să se areate drept a fi cel născut din muiare?
*Sus 4, 18. 15. *Iată, între sfinţii Lui nime-i neschim| |bătoriu, şi ceriurile nu sânt curate înnaintea Lui. 27r
16. Cu cât mai vârtos urâciosul şi nefolositoriul om carele bea ca apa nedreptatea?
17. Arăta-ţi-voiu, ascultă-mă! Ce am văzut îţi voiu povesti.
18. Cei înţălepţi să mărturisesc şi nu-şi ascund părinţii săi,
19. Cărora numai s-au dat pământul şi n-au trecut strein printr-înşii.
20. În toate zilele sale cel necurat să trufeaşte şi tiraniii lui neştiut iaste numărul anilor.
21. Sunetul groazei pururea în urechile lui; şi când iaste pace, el pururea leşuiri i să pare a fi.
22. Nu creade că să poate întoarce din întunearec la lumină, privind înprejur din toate părţile sabia.
23. Când să va mişca a cerca pâine, cunoaşte că-i gătită în mâna lui zioa întuneareculuí.

24. Îngrozi-l-va năcazul şi strâmtoare îl va şenţui, ca pre împăratul ce să găteaşte la războiu.
25. Că ş-au întins asupra lui Dumnezeu mâna sa şi împrotiva Celui Atotputearnic s-au învărtoşat.
26. Alergat-au asupra Lui cu grumazul rădicat şi cu cerbice grasă s-au întrarmat.
27v 27. Acoperitu-i-au faţa lui grăsime şi | din coapsele lui untura spănzură.
28. Lăcuit-au în cetăţi părăsite şi în case pustii, carele s-au întors în mormânturi.
29. Nu să va îmbogăţi, nici va rămănea avearea lui, nici îş va slobozi în pământ rădăcina sa.
30. Nu să va depărta din întunearec; ramurile lui le va usca flacăra şi să va lua cu duhul gurii sale.
31. Nu va creade în zădar cu greşală, fiind înşelat, că să va răscumpăra cu ceva preţu.
32. Mai nainte de-a i să plini zilele, va peri, şi mânile lui să vor săca.
33. Vătăma-să-va ca via în floarea dintâi strugurul lui şi ca maslinul ce-şi leapădă floarea.
34. Că adunarea făţarnicului stearpă, şi focul va îmbuca sălaşele celor ce daruri bucuros priimesc.
35. *Zămislit-au durearea şi au născut nedreptate; şi pântecele lui găteaşte înşelăciuni". *Psal. 7, 15. Isa. 59, 4.

Cap 16

Iov, mişcat de asprirea priiatinilor, durearea sa şi-o tânguiaşte, mărimea dosăzii arătând şi pre sâne a pătimi fără dreptate, căruia ştiitoriu a fi Dumnezeu zice.

1. Şi răspunzând Iov, au zis:
2. „Auzit-am adeaseori de-acealea, mângăitori povarnici toţi sânteţi voi.
3. Au doară vor avea sfârşit cuvintele ceale de vânt? Au greu-ţi iaste ţie ceva,
28r de || grăieşti?
4. Puteam şi eu aseaminea voao a grăi şi macar de-ar fi sufletul vostru pentru sufletul mieu.
5. V-aş mângăia şi eu cu cuvinte şi mi-aş clăti capul preste voi.
6. Întări-v-aş cu gura mea şi mi-aş mişca buzele meale, ca când vă v-aş ierta.
7. Dară ce voiu face? De voiu grăi, nu va înceta durearea mea. Şi de voiu tăcea, nu să va depărta de la mine.
8. Iară acum m-au apăsat durearea mea şi spre nimica s-au întors toate mădulările meale.
9. Zbârciturile meale mărturisesc împrotiva mea şi să deştaptă grăitoriu strămb împrotiva feaţii meale, zicându-mi împrotivă.
10. Cules-au mânia Sa spre mine şi, amânânţându-mi, au scrăşnit asupra mea cu dinţii Săi. Vrăjmaşul mieu cu ochi groaznici s-au uitat spre mine;
11. Deşchisu-s-au asupra mea gurile sale şi, probozindu-mă, mi-au lovit falca; săturatu-s-au din pâinile meale.
12. Închisu-m-au Dumnezeu la cel nedrept şi mânilor celor necuraţi m-au dat.
13. Eu, cel odată bogat, de năpraznă m-am zdrobit. Prins-au cerbicea mea, frâmtu-m-au şi m-au pus Luişi ca spre sămn.
14. Înpresuratu-m-au cu lăncile Sale, rănit-au coapsele meale, n-au îngăduit şi au vărsat pre pământ ceale dinlăuntru ale meale.
28v 15. Tăiatu-m-au cu rană preste rană, năvă|lit-au asupra mea ca un uriiaş.
16. Sac am cusut preste pielea mea şi am acoperit cu cenuşe trupul mieu.
17. Faţa mea s-au umflat de plâns, şi geanele meale au împăinginit.
18. Acestea am pătimit, fără de nedreptatea mânilor meale, având curate, cătră Dumnezeu, rugăciuni.
19. Pământule, să nu acoperi sângele mieu, nici să afle în tine loc de pitulat străgarea mea!
20. Că iată, în ceriu mărturia mea şi ştiutoriul mieu în ceale înnalte.
21. Vorbitorii, priiatinii miei; la Dumnezeu să strecură ochiul mieu.
22. Şi batâr aşa de s-ar judeca omul cu Dumnezeu, precum să judecă fiiul omului cu soţul său.
23. Că iată, anii cei scurţi trec şi în cărarea prin carea nu mă voiu întoarce umblu.

Cap 17

Iov, din mărimea năcazului său, aici nimică şieş a-i rămânea fără moartea, grăiaşte şi pre priiatinii ce-i rănduia numai cea de acum răsplătire îi vădeaşte de nebunie, el cea viitoare aşteptând odihnă.

1. Sufletul mieu să va supţiia, zilele meale să vor scurta şi sângur îm rămăne mormântul.
2. N-am păcătuit şi în amărăciuni petreace ochiul mieu. ||

3. Slobozi-mă, Doamne, şi mă pune lângă Tine, şi a fieştecăruia mână oştască împrotiva mea. 29r
4. Inima lor o ai depărtat de învăţătură, pentru aceaea nu să vor înălţa.
5. Pradă făgăduiaşte sorţilor şi ochii fiilor lui vor scădea.
6. Pusu-m-au ca spre pildă obştii şi pildă sânt înnaintea lor.
7. Înpăinjinit-au de urgie ochiul mieu şi mădulările meale ca într-o nimica s-au întors.
8. Ameţi-vor drepţii preste aceasta, şi cel nevinovat împrotiva făţarnicului să va deştepta,
9. Şi va ţinea cel drept calea sa, şi cel cu mâni curate va adaoge tărie.
10. Deci toţi voi vă întoarceţi şi veniţi şi nu voiu afla întru voi nici un înţelept.
11. Zilele meale au trecut, gândurile meale s-au răsipit, chinuindu-mi inima.
12. Noaptea o au mutat spre zi şi, iarăşi, după întunearec nădăjduiesc lumină.
13. De voiu suferi, iadul casa mea iaste şi întru întunearec mi-am aşternut patul.
14. Putregiunii am zis: «Tatăl mieu eşti; maică-mea şi soru-mea, viermilor».
15. Unde iaste dară acum aşteptarea mea, şi răbdarea mea cine o socoteaşte?
16. În iadul cel mai dedesupt să vor pogorî toate ale meale. Gândeşti, doară acolo va fi odihnă mie?"

Cap 18 |

Valdat, mustrând pre Iov de trufie şi de nerăbdare, însămnează blăstămurile celor necuraţi ca să-ş aşaze judecata sa împrotiva lui Iov, adecă că numai pentru păcatele sale să ceartă. 29v

1 Şi răspunzând Valdad Sufiteanul, au zis:
2 „Până la ce sfărşit vei arunca cuvintele? Înţeleageţi mainte, şi aşa să grăim!
3 Pentru ce ne-am socotit ca un dobitoc şi ne-am făcut urâţi înnaintea voastră?
4. Cel ce-ţi pierzi sufletul tău întru mânia ta, au doară pentru tine să va părăsi pământul şi să vor muta râpile din locul său?
5. Au nu lumina ceriului necurat să va stânge? Nici va străluci para focului lui?
6. Lumina să va întuneca în sălaşul lui, şi candila care-i preste el să va stânge.
7. Strâmta-să-vor paşii vârtutei lui şi va prăpădi sfatul său,
8. Că au băgat în cursă picioarele sale şi întru întinăciunile sale umblă.
9. Prinde-să-va talpa lui în laţ şi să va aprinde asupra lui seate.
10. Ascunsu-s-au în pământ piedeca lui şi cursa lui pre cărare.
11. De pretutindini îl vor înfricoşa groazele şi-i vor învălui picioarele. ||
12. Supţia-să-va de foame vârtutea lui, şi nemâncarea să năvălească coastele lui. 30r
13. Înbuce frumseaţea pielii lui, mistuiască braţele lui, ceale întâiu născute, moartea.
14. Zmulgă-să din sălaşul lui cutezarea lui şi calce preste el, ca împăratul perirea.
15. Lăcuiască în sălaşul lui soţiile lui, care nu ieste, presere-se în sălaşul lui sulfur.
16. Jos, rădăcinile lui să să usuce, iară sus, să se sferime săcerişul lui.
*Pil. 2, 22. 17. *Pomenirea lui să piară de pre pământ şi să nu se prăznuiască numele lui prin uliţă.
18. Scoate-l-va din lumină întru-ntunearec, şi din lume îl va muta.
19. Nu va fi sământa lui, nici neamul întru norod, nici ceva rămăşiţă în ţinuturile lui.
20. În zioa lui să vor ameţi cei mai de pre urmă, şi pre cei dintâi îi va năvăli groaza.
21. Aceastea dară sânt sălaşele celui necurat, şi acesta-i locul celui ce nu cunoaşte pre Dumnezeu".

Cap 19

Iov, de nemilostivire pre priiatini vădind, pre sâneş de la Domnul a să bate fără vină zice, nu pentru ale sale răotăţi, ci pentru alte dreapte pricini arătând asprirea năcazului, şi pre sâneş a fi de priiatini părăsit; pentru aceaea, cu viitoarea înviiare să mângâie. |

1 Şi răspunzând Iov, au zis: 30v
2 „Până când năcăjiţi sufletul mieu şi mă zdrobiţi cu vorbele?
3 Iată, de zeace ori mă turburaţi şi nu vă ruşinaţi apăsindu-mă.
4. Adecă, de n-am şi cunoscut, cu mine va fi necunoştinţa mea.
5. Iară voi vă rădicaţ asupra mea şi mă mustraţi cu probozirile meale.
6. Încai acum înţăleageţi că Dumnezeu nu cu judecată dreaptă m-au năcăjit şi cu zbiciurile Sale m-au încins.
7. Iată, voiu strâga puternicie pătimind, şi nime va auzi. Vorbi-voiu, şi nu ieste cine să judece.

8. Cărarea mea o au îngrădit împregiur şi nu pociu treace, şi în calea mea au pus întunearec.
9. Jefuitu-m-au de slava mea şi au luat corona din capul mieu.
10. Strâcatu-m-au despre tot şi pieiu şi ca unui copaciu zmult mi-au luat nădejdea.
11. Mâniiatu-s-au împrotiva mea urgia Lui, şi aşa m-au avut, ca pre vrăjmaşul Său.
12. Înpreună au venit tâlharii Lui şi ş-au făcut cale prin mine şi au conocit prinprejur sălaşul mieu.
31r 13. Pre fraţii miei i-au depărtat de la || mine, şi cunoscuţii miei ca cei streini s-au delungat de la mine.
14. Părăsitu-m-au rudeniile meale, şi cei ce mă cunoscuse s-au uitat de mine.
15. Jelearii casii meale şi slujnicile meale ca pre un strein m-au avut şi ca un nimearnic am fost în ochii lor.
16. Pre sluga mea l-am chemat şi nu mi-au răspuns; cu gura mea mă rugam de el.
17. De aburul mieu i s-au scărbit muiarii meale şi mă rugam fiilor pântecelui mieu.
18. Şi cei bolunzi încă nu mă socotea şi, deacă mă depărtam de la ei, mă hulea.
19. Urâtu-m-au cei ce era cândva sfetnicii miei; şi pre carii mai tare iubeam s-au întors de la mine.
20. De pielea mea, mistuindu-să cărnurile, s-au lipit osul mieu şi s-au lăsat numai buzele împregiuriul dinţilor miei.
21. Milostiviţi-vă spre mine, milostiviţi-vă spre mine încai voi, priiatinii miei, că mâna Domnului m-au atins.
22. Pentru ce mă goniţi, ca Dumnezeu, şi cu cărnurile meale vă săturaţi?
23. Cine-m va da, să să scrie vorbele meale? Cine-m va da, să să însămneaze în carte, |
31v 24. Cu nuia de fier şi în tablă de plumb sau cu cleaşte să se scobească în creamine?
25. Că ştiu cum că Răscumpărătoriul viu iaste şi în zioa cea mai de-apoi din pământ mă voiu scula.
26. Şi iarăşi mă voiu încungiura cu pielea mea şi în trupul mieu voiu vedea pre Dumnezeul mieu,
27. Pre Carele eu însumi Îl voiu vedea, şi ochii miei să vor uita spre El, şi nu altul. Pusă ieste această nădejde a mea în sânul mieu.
28. Pentru ce dară acum ziceţi: «Să-l gonim şi rădăcină cuvântului să aflăm împrotiva lui?»
29. Fugiţi, direpţ aceaea, de la faţa sabiii, că izbânditoriul nedreptăţilor sabie iaste; şi să ştiţi a fi judecata".

Cap 20

Sofar, mişcat de cuvintele lui Iov, înfruntarea lui zice că o va asculta. Şi ce parte iaste a celui necurat la Dumnezeu, cu multe cuvinte arată.

1 Şi, răspunzând Sofar Naamaniteanul, au zis:
2 „Pentru aceaea cugetele meale una după alta de multe fealiuri urmează, şi mintea spre multe să răpeaşte.
3. Învăţătura cu carea mă mustri o voiu asculta, şi duhul înţelegerii meale îm va
32r răspun||de mie.
4. Aceasta ştiu din-ceput, de când s-au pus omul pre pământ,
5. Că lauda celor necuraţi scurtă ieste şi bucuria făţarnicului, la un puntum.
6. De să va sui până la ceriu trufiia lui şi capul lui va atinge norii,
7. Ca gunoiul în sfârşit să va pierde. Şi carii îl văzuse vor zice: «Unde iaste?»
8. Ca somnul zburând nu să va afla, treace-va ca vederea de noaptea.
9. Ochiul care îl văzuse nu-l va vedea, nici mai mult să va uita spre el locul său.
10. Fiii lui să vor zdrobi de lipsă, şi mâna lui îi va întoarce durearea sa.
11. Oasele lui să vor umplea de răotăţile tinereaţelor lui şi cu el în pulbere vor dormi.
12. Că fiind dulce în gura lui răul, îl va ascunde supt limba sa.
13. Îngădui-l-va şi nu-l va părăsi şi-l va tăinui în gâtlejul său.
14. Pânea lui în pântecele lui să va întoarce în fiere de aspide dinlontru.
15. Bogăţiile care le-au îmbucat le va borî şi din pântecele lui le va trage afară Dumnezeu.
32v 16. Capul aspidelor să va scula şi-l va | ucide limba de năpârcă.
17. (Nu vază păraiele râului, răpegiunile mierii şi a untului).
18. Plăti-va toate care au făcut şi, macar că nu să va mistui, după mulţimea meşteşugirilor sale, aşa va şi suferi.

19. Pentru că frângând au golit pre cei săraci, casa o au răpit şi nu o au zidit,
*Ecli. 5, 9. 20. *Nici s-au săturat pântecele lui; şi, deacă va avea ceale ce poftea, nu le va putea stăpâni.
21. N-au rămas din bucata lui, şi pentru aceaea nimic nu va rămânea din averile lui.
22. Deacă să va sătura, strâmtora-să-va, înfierbânta-să-va şi toată durearea va cădea spre el.
23. Batâr de s-ar umplea pântecele lui, ca să trimită preste el mâniia urgiii Sale şi să ploaie preste el războiul Său.
24. Fugi-va de armele ceale de fier şi va cădea în arcul cel de aramă,
25. Scos şi ieşind din teaca sa şi fulgurând întru amărăciunea sa. Mearge-vor şi vor veni preste el cei groaznici.
26. Tot întunearecul s-au ascuns în ochii lui. Îmbuca-l-va focul cel ce nu să aprinde, năcăji-să-va părăsit în sălaşul său.
27. Dezvăli-vor ceriurile nedreptatea lui şi pământul să va scula asupra lui. ||
28. Deşchis va fi colţul casii lui, zmulge-să-va în zioa urgiii lui Dumnezeu. 33r
29. Aceasta iaste partea omului necurat de la Dumnezeu şi moştenirea cuvintelor lui de la Domnul".

Cap 21

Iov, poftind a să asculta cu răbdare de la priiatini, pricina cearcă pentru ce uniia din cei necuraţi până la sfărşitul vieţii sânt norociţi, iară cei curaţi împrotivă să bat, şi răspunde că cel necurat spre zioa peririi de la Dumnezeu să ţine, mincinoasa priiatinilor mângăiare prin aceasta zmulgând.

1. Şi, răspunzând Iov, au zis:
2. „Ascultaţi, rogu-vă, cuvintele meale şi vă pocăiţi!
3. Suferiţi-mă, şi voiu grăi şi, după cuvintele meale, de vi să pare, râdeţi!
4. Au doară împrotiva omului întrebarea mea iaste, ca să nu-mi caute a mă întrista cu vrednicie?
5. Ascultaţi şi vă buiguiţi şi puneţi deagetul gurii voastre!
6. Şi eu, cându-mi aduc aminte, mă tem şi mă loveaşte cutremurul mieu.
*Irim. 2, 1 7. *Pentru ce, dară, cei necuraţi trăiesc, înălţaţi sânt şi întăriţi cu bogăţii?
Havacum 1. 3. 8. Sământa lor rămâne înaintea lor, a ru|deniilor gloata şi a nepoţilor în vederea lor. 33v
13. 9. Casele lor fără grije sânt şi cu linişte, şi nu ieste varga lui Dumnezeu preste ei.
10. Vaca lor au luat în pântece şi nu s-au stărpit; giuninca au fătat şi nu s-au usebit de viţelul său.
11. Ies ca turmele mititeii lor şi pruncii lor săltează cu jocuri
12. Ţin doba şi alăuta şi să bucură de sunetul organului.
13. Ducu-şi în ceale bune zilele sale şi într-o cirtă să pogor în iad.
14. Carii au zis lui Dumnezeu: «Depărtează-Te de la noi şi cunoştinţa căilor Tale nu o vream.
*Mal. 3, 14. 15. *Cine e Atotputearnicul, ca să-i slujim, şi ce ne foloseaşte de ne vom ruga Lui?»
16. Însă pentru că nu sânt în mâna lor bunătăţile sale, sfatul necuraţilor îndelungat să fie de la mine.
17. De câte ori candila necuraţilor să va stânge şi le va veni povoiul şi-i va împărţi durearea urgiii Sale?
18. Fi-vor ca pleavele înnaintea feaţii vântului şi ca scânteia ce o răsipeaşte viforul.
19. Dumnezeu va ţinea fiilor Lui durearea tătâni-său; şi când îi va răsplăti, atunci || va şti. 34r
20. Vedea-vor ochii lui uciderea sa şi din urgiia Atotputearnicului va bea.
21. Că ce-i a lui din casa sa după sâne? Şi de să va îngiumătăţi numărul anilor lui?
22. Au doară pre Dumnezeu Îl va învăţa cineva ştiinţa, Carele judecă pre cei înnalţi?
23. Acesta moare vârtos şi sănătos, bogat şi fericit.
24. Ceale dinlontrul lui pline sânt de grăsime, şi cu măduhă oasele lui să râorează.
25. Iară altul moare întru amărăciunea sufletului, fără nici o aveare,
26. Şi macar că împreună în pulbere vor dormi şi-i vor acoperi viermii.
27. Adevărat am cunoscut cugetele voastre şi judecăţile ceale nedreapte împrotiva mea.
28. Că ziceţi: «Unde iaste casa căpeteniii şi unde sânt sălaşele necuraţilor?»
29. Întrebaţi pre acar carele dintre călători şi togma aceastea îl veţi cunoaşte a le înţeleage.
30. Că spre zioa pierderii să ţine cel rău şi la zioa urgiii să va duce.
31. Cine-i va mustra înaintea lui calea lui? Şi care au făcut, cine-i va răsplăti?
32. El la mormânturi să va duce şi întru adunarea morţilor va priveghea. |

34v 33. Dulce au fost celor colţuroase a izvorului iadului şi după sâne pre tot omul va trage, şi înaintea sa nenumăraţi.
34. În ce chip dară mă mângâiaţi în deşert, deacă răspunsul vostru a să împoncişa adevărului s-au arătat?”

Cap 22

Elifaz mustră pre Iov de nemilostivire în apăsarea săracilor şi altor nelegiuiri, arătându-l a nu sâmţi bine de dumnezăiasca orânduială; şi, de să va pocăi, ceale bune făgăduindu-i.

1. Şi, răspunzând Elifaz Thimaniteanul, au zis:
2. „Au doară lui Dumnezeu să poate asămăna omul, macar de va fi şi cu ştiinţă desăvârşit?
3. Ce foloseaşte lui Dumnezeu de vei fi drept? Au ce-i adaogi de-ţi va fi neîntinată viiaţa ta?
4. Au doară, temându-să, te va mustra şi va veni cu tine în judecată?
5. Şi nu pentru răotatea ta cea prea multă şi ceale fără sfârşit nedreptăţi?
6. Că ai luat zălogul fraţilor tăi fără pricină şi pre cei goli i-ai jefuit de haine.
7. Apă celui obosit n-ai dat, şi celui flămând i-ai tras pâinea.
8. Întru tăria braţului tău stăpâneai pământul şi pre putearnic îl biruiai. ||
35r 9. Pre văduve le-ai lăsat deşearte şi cele cărnoase ale săracilor braţă le-ai sfărmat.
10. Pentru aceaea te-ai încungiurat cu laţuri şi te turbură frica degrabă.
11. Şi socoteai că nu vei vedea întunearecul, şi de povoiul apelor nu te vei apăsa?
12. Au nu socoteşti că Dumnezeu ieste mai înalt decât ceriul şi preste vărvul stealelor să înalţă?
13. Şi zici: «Că ce cunoaşte Dumnezeu şi ca prin ceaţă judecă?
14. Norii, ascunderea Lui, nici socoteaşte ale noastre, nici pre lângă ţiţânile ceriului umblă».
15. Au doară cărarea veacilor vreai a o păzi, carea o au călcat oamenii cei necuraţi?
16. Carii s-au luat mainte de vremea sa şi râul au răsturnat temeiul lor,
17. Carii zicea lui Dumnezeu: «Depărtează-Te de la noi!» şi ca cum nimic ar putea face Cel Atotputearnic, Îl socotea,
18. Când El umpluse casele lor de bunătăţi; a cărora judecată departe fie de la mine.
19. *Vedea-vor drepţii şi să vor veseli, şi cel nevinovat va râde de dânşii. *Psalm. 106, 42.
20. Au nu s-au tăiat înnălţarea lor, şi rămăşiţele lor le-au îmbucat focul?
21. Odihneaşte-te dară spre El şi aibi pace şi prin aceastea vei avea roduri bune.
22. Priimeaşte din gura Lui leagea şi pune cuvintele Lui în inima ta. |
35v 23. De te vei întoarce la Cel Atotputearnic, te vei zidi şi vei îndelunga nedreptatea de la sălaşul tău.
24. Da-ţi-va pentru pământ creamine, şi pentru creamine, răpegiuni de aur.
25. Şi va fi Atotputearnicul împrotiva vrăjmaşilor tăi, şi argintul ţi să va grămădi.
26. Atunci spre Atotţiitoriul vei spori în dezmerdări şi vei rădica cătră Dumnezeu faţa ta.
27. Ruga-L-vei şi te va asculta, şi făgăduinţele tale le vei da Lui.
28. Judeca-vei ceva şi-ţi va veni, şi în căile tale va străluci lumina.
29. *Că cel ce să va smeri va fi în slavă; şi cine-şi va pleca ochii, acela să va mântui. *Pil. 29, 23.
30. Mântui-să-va cel nevinovat şi să va mântui în curăţia mânilor sale”.

Cap 23

Iov dumnezeiasca judecată smerit o cheamă; arată-să a nu să certa pentru păcatele sale şi drept a sâmţi de rânduiala lui Dumnezeu Celui necuprins, Carele precum vrea, toate le face.

1. Şi răspunzând Iov, au zis:
2. „Şi acum în amărăciune iaste vorba mea, şi mâna ranei meale s-au îngreoiat preste suspinarea mea.
3. Cine îm va da să-L cunosc şi să-L aflu şi să viu până la scaunul Lui?
4. Pune-voiu înnaintea Lui judecata şi gura mea o voiu umplea de mustrări, ||
36r 5. Ca să ştiu cuvintele care îm va răspunde şi să înţeleg ce-m grăiaşte.
6. Nu vreau să se cearte cu mine cu multă tărie, nici să mă apease cu mulţimea mărimei sale.
7. Pune dreptate împrotiva mea şi ajungă la biruinţă judecata mea.

8. De voiu mearge la răsărit, nu să arată; de mă voiu duce la apus, nu-L voiu înţăleage.
9. De voiu mearge spre stânga, ce voiu face? Nu-L voiu cuprinde. De mă voiu întoarce spre dreapta, nu-L voiu vedea.
10. Iară El şti calea mea şi m-au cercat, ca aurul ce treace prin foc.
11. Urmele Lui au urmat piciorul mieu, calea Lui o am păzit şi nu m-am abătut dintr-însa.
12. De la poruncile buzelor Lui nu m-am depărtat şi în sânul mieu am ascuns cuvintele gurii Lui.
13. Că El sângur iaste şi nime poate întoarce cugetele Lui; şi sufletul Lui orice au vrut, aceasta au făcut.
14. Deacă-Şi va plini în mine vrearea Sa şi altele multe aseaminea, de faţă-I sânt Lui.
15. Şi, pentru aceaea, de la faţa Lui m-am turburat şi, socotindu-L cu frică, mă grijească.
16. Dumnezeu au muiat inima mea şi Cel Atotputearnic m-au turburat,
17. Că n-am perit pentru întunearecul ce să apropie, nici faţa mea o au acoperit ceaţa.

Cap 24

Iovul, ca să se areate drept a simţi de dumnezeiasca orânduială, zice lui Dumnezeu cunoscute | a fi vreamile şi a oamenilor numără multe fealiuri de nedreptăţi, care de la El să vor certa. 36v

1. De la Atotputearnicul nu sânt ascunse vreamile, iară care L-au cunoscut nu ştiu zilele Lui.
2. Alţii au trecut hotarăle, răpit-au turmele şi le-au păscut.
3. Asinul celor săraci de părinţi l-au mânat şi au luat pentru zălog boul văduvei.
4. Întros-au calea săracilor şi au apăsat aseaminea pre blânzii pământului.
5. Alţii ca măgarii sălbateci în pustie ies la lucrul său; priveghind spre pradă, gătesc pâine pruncilor.
6. Holda nu a sa seaceră; şi via celui ce l-au apăsat cu puternicie o culeg.
7. Goli lasă oamenii, îmbrăcămintele luându-le, cărora nu ieste acoperemânt în frig,
8. Pre carii povoaiele munţilor îi răorează; şi neavând acoperemânt, îmbrăţăşază pietrile.
9. Puternicie au făcut prădând pruncii cei săraci, şi obştea cea săracă o au jefuit.
10. Celor goli şi cari umblă fără vejmânt şi celor flămânzi le-au luat spicele.
11. Între grămăzile lor au amiezăzit, carii călcând jgheaburile însătoşază.
12. Din cetăţi au făcut oamenii a geame şi sufletul celor răniţi au strâgat şi Dumnezeu neizbândit a să duce nu-l sufere. ||
13. Aceia au fost împrotivă războitori luminei; nu i-au ştiut căile, nici s-au întors prin cărările Lui. 37r
14. Dimineaţă întâiu să scoală ucigaşul, ucide pre cel lipsit şi pre cel sărac; iară de noapte va fi ca furul.
15. Ochiul preacurvariului socoteaşte ceaţa, zicând: «Nu mă va vedea ochiul!» Şi-ş va acoperi faţa.
16. Sapă întru-ntunearec casele, precum în zi s-au fost sfătuit, şi n-au cunoscut lumina.
17. De să arată degrabă zorile, li să pare a fi umbra morţii; şi aşa, întru-ntunearec ca în lumină umblă.
18. Uşor iaste preste faţa apelor; blăstămată ca partea lui pre pământ, nici să umble prin calea viilor.
19. La căldură mare treacă de la apele ceale de nea şi până la iad păcatul lui.
20. Uite-se de el mila; dulceaţa lui, viermii. Nu fie în aducerea aminte, ci să să zdrobească ca pomul cel neroditoriu.
21. Că au păscut pre cea stearpă, carea nu naşte, şi văduvei bine nu i-au făcut.
22. Tras-au pre cei tari întru tăria sa, şi când va sta, nu va creade vieţii sale.
23. *Datu-i-au Dumnezeu loc de pocăinţă, şi el rău să slujaşte de dânsa spre trufie. Iară ochii lui sânt în căile lui. *Apoc. 2, 21.
24. Rădicatu-s-au puţin şi nu vor sta | şi să vor zmeri ca toate şi să vor lua şi ca vârful spicelor să vor zdrobi. 37v
25. Carea, de nu-i aşa, cine mă va putea vădi a fi minţit şi a pune înaintea lui Dumnezeu vorbele meale?"

Cap 25

Valdad, din a lui Dumnezeu înălţime şi a oamenilor smerire, tăgăduiaşte a să putea îndrepta omul, lui Dumnezeu asămânându-să.

1. Şi răspunzând Valdad Suhiteanul, au zis:
2. „Puterea şi groaza la acela iaste care face unire întru ceale înalte ale Sale.
3. Au doară iaste numărul ostaşilor Lui? Şi spre carele nu să scoală lumina Lui?
4. Au doară să va putea îndrepta omul, lui Dumnezeu asămânându-să, sau a să arăta curat cel născut din muiare?
5. Iată, luna încă nu străluceaşte şi stealele nu sânt curate înaintea Lui;
6. Cu cât mai vârtos omul, putregiunea, şi fiiul omului, viermele?"

Cap 26

Iovul zice nici un agiutoriu de la om a să putea da lui Dumnezeu, necuprinsa lui Dumnezeu puteare din lucrurile Lui arătând.

1. Şi, răspunzând Iov, au zis:
2. „A cui agiutoriu eşti? Au doară a neputinciosului, şi sprijiniţi braţul celui ce nu-i tare?
3. Cui ai dat sfat? Doară celui ce nu are înţelepciune, şi mintea ta o ai arătat multă. ||
38r 4. Pre cine ai vrut a învăţa? Au nu pre Cel ce au făcut răsuflarea?
5. Iată, urieşii gem supt ape, şi cei ce lăcuiesc cu ei.
6. Gol iaste iadul înaintea Lui şi nici un acoperemânt iaste pierderii.
7. Care întinde miiazănoaptea preste deşert şi spânzură pământul preste nimica;
8. Care leagă apele în norii Săi, ca să nu rumpă împreună jos;
9. Care ţine faţa scaunului Său şi întinde preste el negura Sa.
10. Hotar înpregiur au pus apelor, până când să va sfârşi lumina şi întunearecul.
11. Stâlpii ceriului să cutremură şi să spăimintează la vrearea Lui.
12. Întru putearea Lui de năpraznă mările s-au adunat şi înţelepciunea Lui au lovit pre cel trufaş.
13. Duhul Lui au împodobit ceriurile şi, moşind mâna Lui, s-au scos şarpele cel colăcit.
14. Iată, aceastea din partea căilor Lui s-au zis. Şi deacă o picătură mică din cuvântul Lui de-abia auzim, cine să va putea uita spre tunetul puterii Lui?"

Cap 27

38v *Iov, pururea stătătoriu întru îndrepta|rea sa, lepădând hula priiatinilor, arată că ei spre nevinovăţie s-au sărguit, că necuraţii din scurta aceştii vieţi sporire spre moarte să răpesc de la Dumnezeu la patimi.*

1. Şi au adaos Iov, luându-şi pilda, şi au zis:
2. „Viu e Dumnezeu, Care au luat judecata mea, şi Atotputearnicul, Care la amărăciune au adus sufletul mieu.
3. Că până când răsuflare mai iaste în mine şi Duhul lui Dumnezeu în nările meale,
4. Nu vor vorbi buzele meale nedreptate, nici limba mea va cugeta minciuna.
5. Departe fie de la mine să vă judec pre voi a fi drepţi. Până mă voiu sfârşi, nu mă voiu depărta de nevinovăţia mea.
6. Îndreptarea mea, carea am început a o ţinea, nu o voiu părăsi; că nu mă pâreaşte inima mea în toată viaţa mea.
7. Fie ca necuratul, nepriiatinul mieu şi împrotivnicul mieu, ca cel nedrept.
8. Că ce nădeajde iaste făţarnicului, de răpeaşte cu scumpie şi nu sloboade Dumnezeu sufletul lui?
9. Au doară Dumnezeu va asculta strâgarea lui, când va veni asupra lui strâmtoarea?
10. Sau să va putea desfăta în Cel Atotputearnic şi a chema pre Dumnezeu în toată vreamea?

11. Învăţa-vă-voiu prin mâna lui Dumnezeu ceale || ce Atotputearnicul are, nici le voiu 39r
ascunde.
12. Iată, voi toţi cunoaşteţi, şi căci fără pricină deşarte grăiţi?
13. Aceasta iaste partea omului necurat la Dumnezeu şi moştenirea celor sâlnici, carea de la Atotputearnicul o vor cuprinde.
14. De să vor înmulţi fiii lui, în sabie vor fi, şi nepoţii lui nu să vor sătura de pâine.
15. Cei rămaşi de el să vor îngropa în perire, şi văduvele lui nu vor plânge.
16. De va aduna ca pământul argintul şi ca tina va găti vejmintele,
17. Găti-le-va, adecă, dară cel drept le va îmbrăca; şi argintul, cel nevinovat îl va împărţi.
18. Ziditu-ş-au ca molia casa sa, şi ca păzitoriul ş-au făcut umbrariu.
*Psalm. 48, 18. 19. *Cel bogat, când va dormi, nimică va lua cu sâne. Deşchide-ş-va ochii săi şi nimic
[17] va afla.
20. Apuca-l-va ca apa lipsa, noaptea îl va împresura viforul.
21. Lua-l-va vântul înfierbântând şi-l va duce şi ca volbura îl va răpi din locul său.
22. Şi va trimite preste el şi nu-i va îngădui; din mânile lui fugind va fugi.
23. Strânge-va preste el mânile sale şi va şuiera preste el, uitându-să spre locul lui.

Cap 28 |

Iov şi spre nevinovăţie s-au sârguit, că aceasta sângură iaste calea a dobândi înţelepciunea, carea i-o arată decât aurul cu mult a fi mai scumpă şi cu naşterea, şi cu vrednicia. Iară lui Dumnezeu cunoscute a fi oricare sânt firii ascunse, şi înţelepciunea din ceriu a să da, nu cu aur a să cumpăra; a căruia înţelepciuni o părticea o are carea să dăruiaşte prin frica lui Dumnezeu. 39v

1. Are argintul începaperea vinelor sale, şi aurul loc în care să lămureaşte.
2. Fierul din pământ să ia şi piatra, de căldură topită, în aramă să întoarce.
3. Vreame au pus întunearecului, şi sfârşitul tuturor însuş socoteaşte şi piatra ceaţii, şi umbra morţii.
4. Desparte răpegiunile de la norodul ce nimerniceaşte, pre cei ce i-au uitat piciorul omului celui lipsit şi pre cei rătăciţi.
5. Pământul din care răsărea pâinea în locul său de foc s-au mistuit.
6. Locul samfirului, pietrile lui şi gliile lui, aur.
7. Cărarea n-au cunoscut paserea, nici s-au uitat la ea ochiul vulturului;
8. Nu o au călcat fiii neguţătorilor, nici au trecut printr-însa leiţa.
9. La creamine ş-au întins mâna, răsturnat-au din rădăcini munţii.
10. În pietri râuri au tăiat şi tot ce-i scump || au văzut ochiul lui. 40r
11. Şi ceale adânce a râurilor le-au cercetat, şi ceale ascunse la lumină le-au adus.
12. Iară înţelepciunea unde să află? Şi care e locul înţăleagerii?
13. Nu şti omul preţul ei, nici să află în pământul celor ce desfătat trăiesc.
14. Adâncul zice: «Nu-i în mine!» Şi marea grăiaşte: «Nu e cu mine!»
*Înţel. 7, 9. 15. *Nu să va da aur curat pentru ea, nici să va cumpâni argintul în schimbarea ei.
16. Nu să va dărui celor întinşi cu văpseale din India, nici pietrii sardoniheşti ceii scumpe, nici samfirului.
17. Nu i să va zidi aur sau sticlă, nici să vor schimba pentru ea vase de aur.
18. Ceale înnalte şi mai presus nu să vor pomeni cu asămănarea ei; şi să trage înţelepciunea din ceale ascunse.
19. Nu i să va asămăna topaziia din Ethiopiia, nici unsori curate i să vor asămăna.
20. De unde dară înţelepciunea vine? Şi carea ieste locul înţăleagerii?
21. Ascunsă iaste de la ochii tuturor celor vii şi de paserile ceriului.
22. Perirea şi moartea au zis: «Cu urechile noastre am auzit vestea ei!»
23. Dumnezeu înţăleage calea ei şi El cunoaşte locul ei. |
24. Că El priveaşte marginile lumii şi toate care sânt supt ceriu le veade, 40v
25. Care au făcut vânturilor cumpănă, şi apele le-au spânzurat în măsură,
26. Când punea ploilor leage şi cale vifoarelor ce sună;
27. Atunci o au văzut şi o au vestit şi o au gătit şi o au cercat.
28. Şi au zis omului: «Iată, frica Domnului, aceasta iaste înţelepciunea, şi a să feri de rău, înţăleagerea»”.

Cap 29

Iov, dorind sănătatea dintâiu, cu multe cuvinte o povesteaşte, împreună cu facerile sale de bine, ca de la sâne împrotivitoarea priiatinilor hulă să o izbândească.

1. Şi au adaos Iov, luându-şi pilda, şi au zis:
2. „Cine îm va da să fiu lângă lunile ceale dintâiu, lângă zilele în care Dumnezeu mă păzea?
3. Când strălucea candila Lui preste capul mieu şi la lumina Lui umblam întru-ntunearec,
4. Precum am fost în zilele tinereaţelor meale, când în taină Dumnezeu era în sălaşul mieu,
5. Când era Atotputearnicul cu mine şi, împregiurul mieu, pruncii miei,
6. Când îm spăla picioarele cu unt şi piatra îm vărsa păraie de untdelemn,
7. Când ieşiiam la poarta cetăţii şi în uliţă îm gătea cathedra? ||
41r 8. Vedea-mă tinerii şi să ascundea, şi bătrânii, sculându-se, înnainte sta.
9. Căpeteniile înceta de-a grăi şi deagetul punea gurii sale.
10. Glasul său şi-l contenea voivozii, şi limba lor de gâtlanul său să lipea.
11. Ureachea, auzând, mă fericea, şi ochiul, văzând, mărturie îm da,
12. Pentru că slobozisem pre săracul ce strâga şi pre cel rămas, căruia nu era agiutoriu.
13. Blagosloveniia celui ce era de-a perirea preste mine veniia, şi inima văduvei o am mângăiat.
14. Cu dreptatea m-am îmbrăcat şi m-am înveştit, ca cu un văjmânt şi cu o steamă, cu judecata mea.
15. Ochiu am fost celui orb şi picior ştopului.
16. Tată eram săracilor şi pricina carea nu ştiiam cu deadinsul o cercam.
17. Zdrobiiam măsealele celui necurat şi din dinţii lui luam prada,
18. Şi ziceam: «În cuibuşorul mieu voiu muri şi ca finicul voiu înmulţi zilele.
19. Rădăcina mea s-au deschis lângă ape şi rooa va zăbovi în săcerişul mieu.
20. Slava mea pururea să va înnoi, şi arcul mieu în mâna mea să va întemeia».
41v 21. Cine mă auziia, aştepta judecata şi, | luund aminte, tăcea la sfatul mieu.
22. Cuvintelor meale nimică a adaoge îndrăznea şi preste dânşii să strecura vorba mea.
23. Aştepta-mă ca ploaia, şi gura sa o deşchidea ca la povoiul de sara.
24. De râdeam cândva cătră ei, nu credea, şi lumina feaţii meale nu cădea pre pământ.
25. De aş fi vrut a mă duce la ei, şedeam întâiu; şi şezând ca un împărat, împregiur stând oastea, eram celor mâhniţi mângăietoriu.

Cap 30

Plânge Iov fericirea cea dintâiu, întoarsă şieş, slobozând Dumnezeu, spre mare supărare.

1. Iară acum mă râd cei mai tineri cu vreamea, a cărora părinţi nu mă învredniceam a-i pune cu cănii turmei meale,
2. A cărora vârtutea mânilor mie pentru nimica îm era şi de viaţă încă să vedea a fi nevreadnici,
3. De lipsă şi de foame stărpi, carii rodea în sângurătate, ponosiţi de dosadă şi mişelătate
4. Şi mânca ierburi şi scoarţele copacilor, şi rădăcina jneapinilor era bucata lor.
5. Carii dintre văi aceastea răpind, fieştecare găsindu-le, la eale cu strâgare alerga.
42r 6. În pustiile răpegiunilor lăcuia şi în cre| |păturile pământului sau pre locuri colţuroase;
7. Carii între unele ca aceastea să veselea şi a fi supt cei bătrâni dulceţi îşi socotea.
8. Fiii bolunzilor şi a proştilor şi pre pământ togma nearătându-se,
9. Acum spre cântecul lor sânt întors şi m-am făcut lor spre pildă.
10. Urăscu-mă şi departe fug de la mine, şi faţa mea a o scuipi nu să ruşinează.
11. Că tulba Sa o au deşchis şi m-au năcăjit şi frâu au pus în gura mea.
12. Spre dreapta răsăritului dosăzile meale îndată s-au sculat. Picioarele meale mi-au întors şi m-au apăsat ca cu valuri cu cărările sale.
13. Răsipit-au căile meale, aleşuitu-m-au şi m-au biruit şi n-au fost cine să-mi aducă agiutoriu.
14. Ca prin zidul spart şi poarta deşchisă au năvălit asupra mea şi la mişelătăţile meale s-au tăvălit.
15. Întorsu-m-am în nimica, luat-ai ca vântul dorirea mea, şi ca norul au trecut măntuirea mea.
16. Iară acum în mine însum să veştezeaşte sufletul mieu şi mă stăpânesc zilele năcazului.

17. De noapte gura mea să pătrunde de dureri; şi carii mânâncă nu dorm.
18. Întru mulţimea lor să mistuiaşte vejmântul mieu şi ca cu cujmuliţa vejmântului m-au ucis.
19. Asămănatu-m-am tinei şi aseaminea m-am | făcut scânteii şi cenuşii. 42v
20. Strâg cătră Tine, şi nu mă asculţi; stau, şi nu Te uiţi la mine.
21. Schimbatu-Te-ai mie spre nemilostiv şi întru-nvârtoşarea mânii Tale Te împotriveşti mie.
22. Rădicatu-m-ai şi ca pre vânt puindu-mă, m-ai izbit foarte.
23. Ştiu că morţii mă vei da, unde s-au rânduit casa a tot ce trăiaşte,
24. Însă nu spre mistuire acelora trimiţi mâna Ta; şi, de vor cădea, Însuţi vei mântui.
25. Plângeam cândva preste cel ce era năcăjit şi era milă sufletului mieu de cel sărac.
26. Aşteptam ceale bune, şi mi-au venit ceale reale. Aşteptam lumina, şi au năvălit întunearecul.
27. Ceale dinlontrul mieu au fiert fără nici o odihnă, apucatu-m-au zilele năcazului.
28. Măhnit umblam fără mânie. Sculându-mă, în gloată strâgam.
29. Frate am fost bălaurilor şi soţie struţilor.
30. Pielea mea s-au negrit preste mine, şi oasele meale s-au săcat de zăduh.
31. Întorsu-s-au spre jeale alăuta mea şi organul mieu spre glasul celor ce plâng.

Cap 31

Iov, ca să se curăţească de hula priiatinilor, pre judecătoriul cel mai mare mărturia nevinovă||ţiii sale chemând, facerile sale de bine, cu carele din pruncie s-au obicinuit, le povesteaşte. 43r

1. „Făcut-am legătură cu ochii miei, ca nici încă să gândească de fecioară.
2. Că ce parte ar avea Dumnezeu în mine de sus şi moştenire Atotputearnicul din înnălţime?
3. Au doară nu e pierdere celui necurat şi astrienare celor ce lucră nedreptate?
4. Au nu El socoteaşte căile meale şi toţi paşii miei îi numără?
5. De am umblat întru deşertăciune şi au grăbit întru vicleşug piciorul meu,
6. Puie-mă în cumpănă dreaptă şi cunoască Dumnezeu unirea mea.
7. De s-au abătut paşul mieu din cale şi de au urmat după ochii miei inima mea, şi de s-au lipit de ochii miei întinăciunea,
8. Sămâna-voiu, şi altul să mânce, şi neamul mieu să să dezrădăcineaze.
9. De s-au înceluit inima mea spre muiare şi de am aleşuit la uşa priiatinului,
10. Curvă altuia fie muiarea mea şi preste ea să să pleace alţii,
11. Că aceasta nelegiuire iaste şi nedreptate mare.
12. Foc iaste până la perire, îmbucând şi toate dezrădăcinând naşterile.
13. De n-am băgat samă asta la judeca|tă cu sluga mea şi cu slujnica mea, când să certa 43v asupra mea,
14. Că ce voiu face când să va scula la judecată Dumnezeu? Şi deacă va întreba, ce-i voiu răspunde?
15. Au doară nu în pântece m-au făcut cel ce şi pre el l-au lucrat şi m-au alcătuit în zgău unul?
16. De am tăgăduit, ce vrea, săracilor, şi ochii văduvei i-am făcut a aştepta,
17. De mi-am mâncat înbucătura sângur şi cel rămas sărac de n-au mâncat dintr-însa,
18. (Că din copilăria mea au crescut cu mine mila şi din pântecele maicii meale au ieşit cu mine),
19. De n-am socotit pre cel ce perea, pentru că n-au avut vejmânt şi fără acoperemânt pre cel sărac,
20. De nu mi-au mulţămit coastele lui şi din lâna oilor meale s-au încălzit,
21. De mi-am rădicat preste cel rămas mâna şi când mă vedeam şezând în poartă mai sus,
22. Umărul mieu din închietura sa cază, şi braţul mieu cu oasele sale să să zdrobească,
23. Că pururea, ca valurile ce să înflă asupra mea, m-am temut de Dumnezeu şi greotatea Lui nu o am putut purta.
24. De am socotit aurul a fi vârtutea mea şi celui lămurit am zis: «Cutezarea mea eşti!»
25. De m-am veselit pentru multe averile meale şi pentru că multe au găsit mâna mea, ||
26. De am văzut soarele când strălucea şi luna umblând curat 44r
27. Şi s-au veselit într-ascuns inima mea şi am sărutat mâna mea cu gura mea,
28. Carea iaste nedreptate mare şi tăgăduire împrotiva lui Dumnezeu celui Preaînalt,
29. De m-am bucurat de cădearea celui ce mă urâse şi am săltat căci l-au aflat răul,
30. Că n-am dat spre păcătuire gâtlejul mieu, ca să-i poftească blăstămând sufletul lui,

31. De n-au zis oamenii sălaşului mieu: «Cine ne va da din cărnurile lui, să ne săturăm?»,
32. Afară n-au rămas nimearnicul, uşa mea călătoriului au fost deşchisă,
33. De am ascuns ca un om păcatul mieu şi am tăinuit în sânul mieu nedreptatea mea,
34. De m-am spăimântat de multa mulţime, şi urgiia rudeniilor m-au înfricoşat şi nu mai vârtos am tăcut, nici am ieşit din uşe,
35. Cine-m va da ascultătoriu, ca dorul mieu să-l asculte Atotputearnicul şi cartea să o scrie cel ce judecă,
36. Ca în umărul mieu să o port şi să-l încungiur ca pre o coronă mie?
37. Prin toate treaptele meale îl voiu vesti şi ca o căpetenie îl voiu dărui. |
44v 38. De strâgă asupra mea pământul mieu şi cu el brazdele lui plâng,
39. De i-am mâncat rodurile lui fără bani şi sufletele lucrătorilor lui le-am năcăjit,
40. În loc de grâu răsară-mi ciulini şi, pentru orzu, spini!"
Sfârşitu-s-au cuvintele lui Iov.

Cap 32

Iov, după ce au pus tăceare priiatinilor, să mustră împreună cu ei de nerăbdare de la Eliu, carele îş aruncă înţelepciunea.

1. Şi au lăsat aceşti trei oameni a răspunde lui Iov, pentru că drept li să vedea.
2. Şi s-au mâniiat şi s-au aprins Eliu, fiiul lui Varahil Vuziteanul, din ruda lui Ram. Şi s-au mâniiat asupra lui Iov, pentru că drept a fi pre sine înnaintea lui Dumnezeu să zice,
3. Iară împrotiva priiatinilor lui s-au aprins, pentru că nu aflase răspuns cuvios, ci numai osândise pre Iov.
4. Deci Eliu au aşteptat pre Iov vorbind, pentru că era mai bătrâni cei ce grăia.
5. Iară deacă văzuse că cei trii nu putuse răspunde, s-au măniat foarte.
6. Şi răspunzând Eliu, fiiul lui Vahil Văziteanul, au zis:
„Mai tânăr sânt cu vreamea, iară voiu mai vechi şi, pentru aceaea ,cu cap plecat m-am temut a vă spune judecata mea.
45r 7. Că nădăjduiam cum că vârsta cea mai înde||lungată va grăi şi mulţimea anilor va învăţa înţelepciunea,
8. Ci, precum văzu, duh iaste în oameni, şi suflarea Celui Atotputearnic dă înţăleagere.
9. Nu cei de multe veacuri sânt înţelepţi, nici cei bătrâni înţeleg judecata.
10. Pentru aceaea voiu zice: «Ascultaţi-mă, arăta-vă-voiu şi eu înţelepciunea mea.
11. Că am aşteptat vorbele voastre, auzit-am înţelepciunea voastră, până când vă v-aţi întrebat prin cuvinte».
12. Şi până când vă gândeam a zice ceva, luam aminte. Ci, precum văzu, nu iaste cine să poată vădi pre Iov şi a răspunde dintre voi cuvintelor lui.
13. Ca nu doară să ziceţi: «Aflat-am înţelepciunea, Dumnezeu l-au lepădat, nu omul!»
14. Nimic mi-au grăit mie, şi eu nu după vorbele voastre îi voiu răspunde.
15. Temutu-s-au, nici au mai răspuns şi au depărtat de la sâneş vorbele.
16. Deci, deacă i-am aşteptat şi n-au grăit, stătut-au, nici au mai răspuns,
17. Răspunde-voiu şi eu partea mea şi voiu arăta ştiinţa mea,
18. Că sânt plin de vorbe şi mă strânge duhul pântecelui mieu.
45v 19. Iată, pântecele mieu ca mustul fără răsuflătoare, care plosculiţele ceale noao le | sparge.
20. Grăi-voiu şi voiu răsufla câtuşi de cât; deşchide-voiu buzele meale şi voiu răspunde.
21. Nu voiu lua faţa bărbatului, şi pre Dumnezeu omului nu-L voiu asămăna.
22. Că nu ştiu până când voiu sta şi doară după puţin mă va lua Făcătoriul mieu.

Cap 33

Eliu din vorbele lui Iov să sârguiaşte a-l arăta a nu fi drept zicând în ce chip Dumnezeu grăiaşte omului să-l înveaţe şi să-l cearte, şi celui ce să întoarce să i să milostivească.

1. Auzi, direpţ aceaea, Iov, vorbele meale şi toate cuvintele meale le ascultă!
2. Iată, am deşchis gura mea, vorbească limba mea în fălcile meale!
3. Cu unită inima mea cuvintele meale, şi judecată dreaptă buzele meale vor grăi.
4. Duhul lui Dumnezeu m-au făcut şi suflarea Atotputearnicului m-au înviat.

5. De poţi, răspunde-mi, şi împrotiva feaţii meale stă.
6. Iată, şi pre mine şi pre tine ne-au făcut Dumnezeu şi dintr-acelaşi lut şi eu m-am alcătuit,
7. Însă minunea mea să nu te înfricoşaze şi vorba mea să nu-ţi fie grea.
8. Zis-ai dară în urechile meale, şi glasul cuvintelor tale am auzit:
9. «Curat sânt eu şi fără greşală, neînti||nat, şi nu iaste nedreptate în mine. 46r
10. Pentru că ponosluri în mine au găsit, pentru aceaea m-au gândit a-i fi nepriiatin.
11. Pus-au în gros picioarele meale, păzit-au toate căile meale».
12. Aceasta-i, dară, în carea nu eşti îndreptat. Răspunde-ţi-voiu că-i mai mare Dumnezeu decât omul.
13. Împrotiva Lui mustri, căci nu ţ-au răspuns la toate cuvintele?
14. O dată grăiaşte Domnul, şi a doao oară aceaeaş nu prociteaşte.
15. Prin somn în vederea de noaptea, când cade somnul pre oameni şi dorm în pat,
16. Atunci deşchide urechile oamenilor şi, învăţându-i, îi deprinde în învăţătură,
17. Ca să întoarcă pre om de la ceale ce face şi să-l sloboază din trufie,
18. Scoţându-i sufletul din putrăgiune, şi viaţa lui să nu treacă în sabie.
19. Ceartă şi prin dureare în pat şi toate oasele lui le face a să veştezi.
20. Urâcioasă i să face în viaţa sa pâinea, şi sufletului lui bucata cea mainte dorită.
21. Râncezi-să-va trupul lui şi oasele, care fusease acoperite, să vor goli.
22. Apropiatu-s-au de strâcăciune sufletul lui, şi viaţa lui, de ceale aducătoare de moarte.
23. De va fi pentru el înger grăind, unul din mii, să vestească oamenilor dreptatea. |
24. Milă-i va fi de el şi va zice: «Slobozi-l, să nu să pogoară în strâcăciune; aflat-am în 46v
ce să-i fiu milostiv».
25. Mistuitu-s-au trupul lui de chinuri, întoarcă-să la zilele tinereaţelor sale,
26. Ruga-va pre Dumnezeu şi va fi îngăduitoriu; şi-I va vedea faţa în veselie şi va răsplăti omului dreptatea sa.
27. Uita-să-va preste oameni şi va zice: «Păcătuit-am şi adevărat am greşit şi, precum eram vreadnic, n-am luat».
28. Slobozitu-ş-au sufletul, să nu meargă în perire ci, trăind, să vază lumina.
29. Iată, acestea toate le lucră Dumnezeu de trei ori prin fieştecarele,
30. Ca să cheme sufletele lor de la strâcăciune şi să le lumineaze cu lumina celor vii.
31. Ia aminte, Iov, şi mă auzi; şi taci când eu grăiesc,
32. Iară de ai ce grăi, răspunde-mi, grăiaşte, că vreau să te arăţi drept.
33. Iară de nu ai, ascultă-mă; taci, şi te voiu învăţa înţelepciunea!"

Cap 34

Eliu iarăşi din cuvintele lui Iov îl mustră de blăstămare şi de alte răotăţi, dreptatea dumnezeieştii judecăţi arătând şi, Aceluiaşi, puteri şi cunoştinţe toate a fi supuse.

1. Deci, vestind Eliu, şi aceastea au grăit: ||
2. „Auziţi, cei înţelepţi, cuvintele meale, şi cei învăţaţi, ascultaţi-mă! 47r
*Sus 12, 11. 3. *Că ureachiia cearcă cuvintele, şi gâtlanul cu gustarea judecă bucatele.
4. Judecată să ne aleagem şi între noi să vedem ce-i mai bun.
5. Că au zis Iov: «Drept sânt, şi Dumnezeu au întors judecata mea,
6. Că în ce mă judecă, minciună iaste; sâlnică săgeata mea, fără nici un păcat».
7. Cine iaste om ca Iov, care bea nebunia ca apa,
8. Care păşeaşte cu cei ce lucră nedreptate şi umblă cu oamenii cei necuraţi?
9. Că au zis: «Nu va plăcea omul lui Dumnezeu, macar de va şi alerga cu el».
10. Pentru aceaea, bărbaţi inimoşi, auziţi-mă! Departe fie de la Dumnezeu nemilostivirea, şi de la Atotputearnicul nedreptatea!
11. Că lucrul omului îl va întoarce lui, şi după calea fieştecăruia le va întoarce lor.
12. Că adevărat, Dumnezeu nu va osândi în deşert, nici Atotputearnicul va întoarce judecata.
13. Pre cine altul au rânduit pre pământ, sau pre cine au pus preste lumea carea o au făcut?
14. De va zice cătră el inima Sa, duhul lui şi suflarea la Sâne le va trage,
15. Scădea-va tot trupul împreună, şi omul în ţărână să va întoarce.
16. Deci, de ai înţeleagere, auzi ceaea ce să zice şi | ascultă glasul cuvântului mieu. 47v
17. Au doară cel ce nu iubeaşte judecata să poate sănătoşa? Şi în ce chip tu pre Cel ce e drept atâta-L osândeşti?
18. Care zice împăratului «Călcătoriu de leage»; care cheamă «Povăţuitoriu» pre necuraţi,

19. *Care nu ia feaţele căpeteniilor, nici au cunoscut pre tiranul, când s-au pricinuit cu săracul; că lucrul mânilor Lui sânt toţi.
20. Degrabă or muri; şi în miazănoapte să vor turbura noroadele şi vor treace şi vor lua sâlnicul fără milă.
21. Că ochii Lui preste căile oamenilor şi toţi paşii lor îi socoteaşte.
22. Nu iaste întunearec şi nu-i umbra morţii să să ascunză Lui cei ce lucră nedreptate.
23. Că nu mai iaste în puterea omului ca să vie la Dumnezeu spre judecată.
24. Zdrobi-va pre mulţi şi nenumăraţi şi va face pre alţii a sta pentru ei,
25. Că au cunoscut lucrurile lor; şi, pentru aceaea, va aduce noaptea şi-i va zdrobi.
26. Ca pre cei necuraţi i-au lovit în locul celor ce văd.
27. Carii ca cu deadinsul s-au depărtat de El şi toate căile Lui n-au vrut a le înţeleage,
28. Ca să facă a ajunge la El strâgarea celui lipsit şi să asculte glasul săracilor.
29. Că El, dăruind pace, cine iaste care să osândească? După ce-Şi va ascunde faţa, cine iaste care să să uite la El şi preste neamuri şi preste toţi oamenii? ||
48r 30. Care a împăraţi face pre omul făţarnic pentru păcatele norodului.
31. Deacă, dară, eu am grăit cătră Dumnezeu, nici pre tine nu te voiu opri.
32. De am greşit, Tu mă învaţă; de am grăit nedreptate, mai mult nu voiu adaoge.
33. Au doară de la tine o ceare Dumnezeu, pentru că nu ţ-au plăcut? Că tu ai început a grăi, şi nu eu? Iară de ştii ceva mai bine, grăiaşte!
34. Oamenii cei ce înţăleg grăiască mie, şi omul înţelept mă asculte.
35. Iară Iov bolunzeaşte au grăit, şi cuvintele lui nu răsună învăţătura.
36. Tatâl mieu, cearce-să Iov până în sfârşit! Să nu încetezi de la omul nedreptăţii,
37. Că adaoge preste păcatele sale blăstămare, însă între noi să să strângă; şi atunci la judecată cheme cu cuvintele sale pre Dumnezeu".

*2 Leage 10, 17.
2 Par. 19, 7.
Înţel. 6, 8[7].
Ecli. 35, 15 [12].
Fapt. 10, 34.
Râm. 2, 11.
Gal. 2, 6.
Efes. 6, 9.
Colos 3, 25.
1 Petru 1, 17.

Cap 35

Eliu neadevărat culegând, cum că ar fi zis Iov a nu plăcea lui Dumnezeu ce-i drept, arată nu lui Dumnezeu, ci omului, şi milostivirea a-i folosi, şi nemilostivirea a-i străca.

1. Deci Eliu aceastea iarăşi au grăit:
2. „Au doară dreaptă ţi să veade gândirea ta, ca să zici: «Mai drept sânt decât Dumnezeu»?
3. Că ai zis: «Nu-ţi place ce-i drept», sau «Ce-ţi va folosi ţie de voiu păcătui eu?» |
48v 4. Deci, eu voiu răspunde vorbelor tale şi priiatinilor tăi cu tine:
5. «Priveaşte la ceriu şi te uită şi vezi ceriul, că-i mai înalt decât tine.
6. De vei păcătui, ce-I vei strâca? Şi de să vor înmulţi nedreptăţile tale, ce vei face împrotiva Lui?
7. Iară de vei lucra drept, ce-I vei dărui, au ce va lua din mâna ta?
8. Omului care-i ţie aseaminea va strâca nemilostivirea ta, şi pre fiiul omului îl va ajuta dreptatea ta.
9. Pentru mulţimea hulitorilor vor striga şi să vor văieta pentru sâlniciia braţului tiranilor».
10. Şi n-au zis: «Unde-i Dumnezeu, Care m-au făcut, Care au dat cântările în noapte,
11. Care ne învaţă preste dobitoacele pământului şi preste paserile ceriului ne deprinde?»
12. Acolo vor strâga şi nu-i va asculta, pentru trufiia celor răi.
13. Nu dară în deşert va auzi Dumnezeu şi Atotputearnicul pricinile fieştecărora le va vedea.
14. Şi deacă vei zice: «Nu socoteaşte», judecă-te înnaintea Lui şi-L aştaptă.
15. Că acum nu aduce urgiia Sa, nici izbândeaşte răotatea foarte.
16. Aşa, dară, Iov în deşert îşi deşchide gura sa şi fără ştiinţă înmulţeaşte vorba".

Cap 36 ||

49r *Eliu apără dreptatea dumnezeieştii judecăţi, carele loveaşte să înveaţe. Grăiaşte ca la Sâne să să întoarcă. Pre cei ce să întorc de pedeapse îi sloboade; îndeamnă direpт aceaea pre Iov spre întoarcere, făgăduindu-i toate norocite.*

1. Şi, adăogând Eliu, aceastea au grăit:
2. „Sufere-mă puţintel şi-ţi voiu spune, că încă am ce grăi pentru Dumnezeu.
3. Proceti-voiu ştiinţa mea din-ceput şi pre Făcătoriul mieu Îl voiu arăta drept a fi.

4. Că adevărat fără minciună cuvintele meale şi ştiinţa desăvârşit să va arăta ţie.
5. Dumnezeu pre cei putearnici nu-i leapădă, că şi El e putearnic,
6. Ci nu mântuiaşte pre cei necuraţi şi judecată săracilor dăruiaşte.
7. Nu ia de la cel drept ochii Săi şi împăraţii în scaun îi aşază în veac, şi ei să rădică.
8. Şi de vor fi în lanţuri şi să vor lega cu funile sărăciii,
9. Spune-le-va lucrurile lor şi răotăţile lor, că sâlnici au fost.
10. Şi va dezvăli ureachiia lor, să-i cearte. Şi va grăi să să întoarcă de la nedreptate.
11. De vor asculta şi vor ţinea, plini-vor zilele sale în bine, şi anii săi în slavă. |
12. Iară de nu vor asculta, vor treace prin sabie şi să vor mistui în bolunzie. 49v
13. Făţarnicii şi cei vicleani întărâtă mâniia lui Dumnezeu; nici vor strâga când vor fi biruiţ.
14. Muri-va în vifor sufletul lor, şi viaţa lor între cei muieroteci.
15. Scoate-va din strâmtoarea sa pre cel sărac şi va dezvăli în năcaz ureachiia lui.
16. Deci te va mântui de gura cea strâmtă pe larg şi care nu are temeiu supt sine, iară odihna measii tale va fi plină de grăsime.
17. Pricina ta ca a necuratului s-au judecat; pricina şi judecata vei lua.
18. Să nu te biruiască, dară, mânia, ca să apeşi pre cineva; nici mulţimea darurilor să te pleace.
19. Pune jos mărimea ta fără năcaz şi toţ cei vârtoşi cu tărimea.
20. Să nu tragi noaptea să să suie noroadele pentru dânşii.
21. Păzeaşte, să nu te abaţi spre nedreptate; că aceasta ai început a urma după mişelătate.
22. Iată, Dumnezeu e înalt întru tăriia Sa, şi nime nu-i aseaminea între cei ce fac legile.
23. Cine va putea ispiti căile Lui? Au cine Îi poate zice: «Lucrat-ai nedreptate»?
24. Adu-ţi aminte că nu cunoşti lucrul Lui, despre care au cântat bărbaţii. ||
25. Toţi oamenii Îl văd, fieştecare să uită de departe. 50r
26. Iată, Dumnezeu mare, biruind ştiinţa noastră. Numărul anilor Lui, nesocotit.
27. Care ia picăturile ploii şi varsă povoaiele ca volbura,
28. Care din nori curg, care mainte urzesc toate de sus,
29. De va vrea a întinde norii ca şatra Sa,
30. Şi va fulgera cu lumina Sa de sus, şi ţiţânile mării le va acoperi;
31. Că prin aceastea judecă noroadele şi dă hrană multor muritori.
32. În mâni ascunde lumina şi-i porunceaşte ca iară să vie,
33. Vesteaşte despre ea priiatinului Său, că moşiia Lui iaste şi la ea să poate sui.

Cap 37

Eliu, din minunatele lui Dumnezeu lucruri, arată înţelepciunea lui Dumnezeu, putearea şi dreptatea şi judecata Lui cea neispitită, carele a le fi hulit Iov gândeaşte. Pentru aceaea îl dojeneaşte, ca cu totul să să supuie vrearii lui Dumnezeu.

1. reste aceasta s-au spăimântat inima mea şi s-au mişcat din locul său.
2. Auziţi auzire în groaza glasului Lui şi | sunetul ce purceade din gura Lui. 50v
3. Supt toate ceriurile El socoteaşte şi lumina Lui preste marginile pământului.
4. După El va rugi sunetul, tuna-va cu glasul mărimei Sale şi nu va cerceta când să va auzi glasul Lui.
5. Tuna-va Dumnezeu în glasul Său minunat, care face ceale mari şi neispitite,
6. Care porunceaşte zăpăzii să cază pre pământ şi ploilor de iarna şi povoiului tărimii Sale,
7. Care în mâna tuturor oamenilor însămnează să cunoască fieştecarele lucrurile sale.
8. Întra-va fiiara în viezuină şi în bărlogul său va zăbovi.
9. De la ceale dinlăuntru va ieşi viforul, şi de la miazănoapte, frigul.
10. Suflând Dumnezeu, creaşte gerul şi iarăşi să varsă ape late.
11. Grâul doreaşte nori, şi norii trimit lumina sa,
12. Carii luminează prinpregiur, oriîncătro vrearea stăpânitoriului îi duce, la tot ce le va porunci, preste faţa pământului;
13. Sau întru un neam, sau în pământul său, sau în fieştecare locul milei Sale va porunci a să afla.
14. Ascultă aceastea, Iovule! Stăi şi socoteaşte ceale minunate a lui Dumnezeu!
15. Au doară ştii când au poruncit Dumnezeu || ploilor, să areate lumina norilor Lui? 51r
16. Au doară ai cunoscut cărările norilor ceale tari şi ştiinţele ceale desăvârşite?
17. Au nu vejmintele tale sânt calde, când să suflă pământul de la miazăzi?
18. Tu doară cu El ai făcut ceriurile, carii foarte vârtoşi ca cu arama s-au vărsat.

19. Arată-ne noao ce vom zice Lui; că noi ne învăluim cu întunearecul.
20. Cine Îi va povesti ceale ce grăiesc? De va şi grăi, omul să va îmbuca.
21. Iară nu văd lumina; degrabă văzduhul să va sili spre nori, şi vântul ce treace îi va lunga.
22. De la miazănoapte aurul vine, şi la Dumnezeu fricoasă lăudare.
23. Cu vreadnicie pre El a-l afla nu putem. Mare-i cu tărimea şi cu judecata şi dreptatea, şi a să spune nu poate.
24. Pentru aceaea să vor teame de El oamenii şi nu vor cuteza a să uita la El toţi carii să văd loruşi a fi înţelepţi".

Cap 38

Dumnezeu Însuşi prigonirii Să pune de faţă şi, poruncind lui Eliu a tăcea, ceartă pre Iov, arătând din ceale făcute de la Sâne lucruri a nu putea el cuprinde dumnezeiasca puteare şi înţelepciunea.

1 Şi, răspunzând Domnul din vifor, au zis: |
51v 2 „Cine iaste acesta mestecând vorbele cu cuvinte neprecepute?
3 Încinge ca un bărbat coapsele tale şi te voiu întreba şi-M răspunde!
4. Unde erai când puneam temeliile pământului? Spune-M, de ai înţeleagere!
5. Cine au pus măsura lui, de ştii? Sau cine au întins preste el linie?
6. Pre ce s-au întărit temeliile lui, sau cine au slobozit piatra lui cea din capul unghiului?
7. Când Mă lăuda împreună stealele de dimineaţa şi să veselea toţi fiii lui Dumnezeu?
8. Cine au încuiat cu uşile marea, când rumpea ca din zgău ieşind?
9. Când puneam norul îmbrăcămintea ei, şi cu ceaţă, ca cu scutecele pruncii, o înfăşam?
10. Împrejuratu-o-am cu hotarele Meale şi i-am pus zar şi uşe
11. Şi am zis: «Până aici vei veni, şi nu vei purceade mai mult şi aici îţi vei înfrânge valurile tale ceale ce să umflă!»
12. Au doară după naşterea ta ai poruncit demineţii şi ai arătat zorilor locul său
13. Şi ai ţânut bătând marginile pământului şi ai scuturat pre cei necuraţi dintr-însul?
14. Întoarce-să-va sămnul ca tina şi va sta ca vâjmântul;
15. Şi să va lua de la cei necuraţi lumina sa şi braţul cel înalt să va înfrânge.
52r 16. Au doară ai întrat în adâncul mării şi || prin ceale mai de pre urmă ale adâncului ai umblat?
17. Au doară ţi s-au deşchis porţile morţii şi uşile întunearecului le-ai văzut?
18. Au doară ai socotit lăţimea pământului? Spune-mi, de ştii toate,
19. În care cale lăcuiaşte lumina şi în care e locul întunearecului,
20. Ca să duci fieştecarea la hotarele sale şi să înţălegi cărările casei lui.
21. Ştiiai atunci că te vei naşte? Şi numărul zilelor tale ştiutu-l-ai?
22. Au doară ai întrat în comoarele zăpăzii sau vistieriile grindinii văzutu-le-ai?
23. Care am gătit spre vreamea vrăjmaşului, spre zioa bătăii şi a războiului?
24. Pre care cale să trimite lumina şi să împarte căldura pre pământ?
25. Cine au dat povoiului celui cu mare purceadere alergarea? Şi calea tunetului ce răsună,
26. Să ploaie pre pământ fără om, în pustie, unde nime dintre cei muritori zăboveaşte?
27. Să umple cea fără de cale şi pustiită şi să crească ierburi verzi?
28. Cine-i tatâl ploii? Sau cine au născut picăturile cele de roao?
29. Dintr-a cui pântece au ieşit ghiiaţa? Şi gerul din ceriu cine l-au născut?
52v 30. Spre asămânarea pietrii apele să învăr|toşază şi faţa adâncului împreună să strânge.
31. Au doară vei putea împreuna ceale strălucitoare a Pleadii steale, au împregiurul mieziinopţii a-l răsipi?
32. Au doară scoţi Luceafărul în vreamea sa, şi cel de sara preste fiii pământului faci-l a să scula?
33. Au doară cunoşti rânduiala ceriului, şi vei pune socoteala lui pre pământ?
34. Au doară vei înălţa în negură glasul tău, şi răpegiunea apelor te va acoperi?
35. Au doară vei trimite fulgerile şi să vor duce şi, întorcându-să, îţi vor zice: «Iată, noi»?
36. Cine au pus în ceale dinlăuntru înţelepciunea? Sau cine au dat cocoşului înţeleagerea?
37. Cine va spune socoteala ceriurilor, şi cântecul ceriului a dormi cine-l va face?
38. Când să turna pravul pre pământ şi gliile să întuneca?
39. Au doară vei prinde prada leiţei şi sufletul puilor ei îl vei umplea,

40. Când să culcă în gropi şi în peşteri leşuiesc?
*Psalm 146, 9. 41. *Cine găteşte corbului hrana sa, când puii lui strâgă cătră Dumnezeu, rătăcind pentru că n-au hrană?

Cap 39

Dumnezeu lui Iov arată ceale minunate ale Sale, şi din capre sălbatece şi din mă||gari sălbateci, din rinocheros, din struţu, din cal şi din paşoră, mustrându-l că cu Sâne au vrut a să certa. Din care Iov clătindu-să, să cunoaşte a fi grăit îndrăzneţu. 53r

1. Au doară ai cunoscut vreamea fătării caprelor sălbatece în pietri sau a făta cerboaiele le-ai socotit?
2. Numărat-ai lunile luării lor în pântece şi vreamea fătării lor ştiutu-o-ai?
3. Pleacă-să spre fătare şi fată şi slobod rugirea.
4. Despartu-să viţeii lor şi merg la păşune; ies, şi nu să întorc la eale.
5. Cine au slobozit măgariul sălbatec slobod, şi legăturile lui cine le-au dezlegat?
6. Căruia am dat în sângurătate casă şi lăcaşele lui în pământul sărăturii,
7. Urgiseaşte mulţimea cetăţii, străgarea sâlitoriului nu aude,
8. Priveaşte împregiur munţii păşunii sale şi toate ceale verzi le cearcă.
9. Au doară va vrea rinocherul a-ţi sluji, sau va zăbovi la iaslea ta?
10. Au doară vei lega rinocherul la arat cu curaoa ta? Sau va frânge gliile văilor după tine?
11. Au doară cutezare vei avea în tăria lui cea mare şi vei lăsa lui ostenealele tale?
12. Au doară îi vei creade că-ţ va întoarce sămânţa şi-ţi va aduna aria ta? |
13. Peana struţului aseaminea iaste cu peana herodiii şi a uliului. 53v
14. Când îşi lasă oaole pre pământ, tu doară în pulbere le vei încălzi?
15. Uită-să că piciorul le calcă, sau fiiara câmpului le zdrobeaşte;
16. Învârtoşază-să spre fiii săi ca când n-ar fi ai săi; în zădar să va osteni, nici o frică silind.
17. Că l-au lipsit Dumnezeu de înţelepciune, nici i-au dat înţăleagere.
18. Când va fi vreamea, îşi rădică spre înălţime arepile. Râde de cal şi de călăreţul lui.
19. Au doară vei da calului tărie, sau vei încungiura grumazului lui rânchezare?
20. Au doară îl vei deştepta ca lăcustele? Slava norilor lui, frica.
21. Pământul cu copita sapă, saltă îndrăzneţu, întru întâmpinarea celor întrarmaţ mearge.
22. Nu socoteaşte spaima, nici îngăduiaşte sabiei.
23. Preste el va suna tulba, scutura-să-va sulița şi pavăza.
24. Fierbând şi sfârăind va sorbi pământul, nici socoteaşte de răsunarea dobei.
25. Când va auzi bucinul, zice: «Vai, departe miroasă războiul, îndemnul voievozilor şi urlarea oastei».
26. Au doară prin înţelepciunea ta să împenează uliul, întinzindu-şi arepile spre austru? ||
27. Au doară după porunca ta să va înălţa pajera şi în ceale pietroasă îşi va pune cuibul? 54r
28. În pietri rămâne şi în colţuri prăpaznice lăcuiaşte şi în râpi neapropiiate.
29. De acolo pândeaşte la hrană şi de departe ochii ei privesc.
30. Puii ei vor linge sânge, şi oriune va fi strâvul, îndată-i acolo".
31. Şi au adaos Domnul şi au grăit cătră Iov:
32. „Au doară cine să ceartă cu Dumnezeu aşa lezne să odihneaşte? Adevărat, care mustră pre Dumnezeu trebuie să-I răspunză".
33. Şi răspunzând Iov Domnului, au zis:
34. „Cel ce deşert am grăit, ce voiu putea răspunde? Mâna mea o voiu pune pe gura mea.
35. Una am grăit, carea batâr de n-aş fi zis, şi alta, cărora mai mult n-oiu adaoge".

Cap 40

Dumnezeu, vădind pre Iov că s-ar fi văzut a huli dreptatea Lui, îi arată puterea Sa în Vehemoth şi în Leviathan, puindu-i tăceare.

1. Şi răspunzând Domnul lui Iov din volbură, au zis:
2. „Încinge ca un bărbat coapsele tale! Întreba-te-voiu şi-Mi spune:
3. Au doară deşartă vei face judecata Mea şi Mă vei osândi pre Mine să te îndreptezi tu? |

54v 4. Şi de ai braţ ca Dumnezeu şi de tuni cu aseaminea glas?
5. Împregiură-te cu podoabă şi întru înnălţime te rădică şi fii slăvit şi cu înfrâmsăţate haine te îmbracă.
6. Răsipeaşte pre cei mândri în urgiia ta şi, privind pre tot cel trufaşu, smereaşte;
7. Priveaşte pre toţi cei mândri şi-i ruşinează şi zdrobeaşte pre cei necuraţi în locul său;
8. Ascunde-i în pulbere împreună şi faţa lor o astupă în groapă,
9. Şi Eu voiu mărturisi că te poate mântui dreapta ta.
10. Iată, Vehemoth, care l-am făcut cu tine, fân ca boul mâncă.
11. Tăria lui, în coapsele lui, şi vârtutea lui, în buricul pântecelui său.
12. Strânge-şi coada ca chedrul, vinele rărunchilor lui încâlcite sânt.
13. Oasele lui, ca fluierile de aramă; cărnurile lui, ca tăblile de fier.
14. El iaste începutul căilor lui Dumnezeu Care l-au făcut; pune-va sabia Sa.
15. Acestuia munţii ierburi aduc. Toate fierile câmpului să vor juca acolo.
16. Supt umbră doarme, supt ascunsul trestiei şi în locuri apătoase.
17. Acopăr umbrele umbra lui, împregiura-l-vor sălcile răpegiunii. ||
55r 18. Iată, va sorbi râul şi nu să va mira şi are nădejde că curge Iordanul în gura lui.
19. În ochii lui ca cu undiţa îl va prinde şi în prăjini va pătrunde cărnurile lui.
20. Au putea-vei trage afară cu undiţa pre Leviathan? Şi cu funea lega-vei limba lui?
21. Au doară vei pune belciug în nările lui, sau cu belciug vei pătrunde falca lui?
22. Au doară va înmulţi cătră tine rugăciuni sau va grăi ţie ceale moi?
23. Au doară va face cu tine lăgătură şi-l vei lua slugă veacinică?
24. Au doară te vei juca cu el ca cu o pasere sau îl vei lega slujnicilor tale?
25. Tăia-l-vor priiatinii, înpărţi-l-vor neguţătorii?
26. Au doară vei umplea vârşile cu pielea lui, grohota peştilor cu capul lui?
27. Pune preste el mâna ta! Adu-ţi aminte de războiu, nici adaoge mai mult a grăi.
28. Iată, nădejdea lui îl va înşela şi văzând toţi să va prăpădi.

Cap 41

Răotatea lui Vehemoth mai mult să arată după mădulările lui, învârtoşarea şi mândria. |

55v 1. u ca un nemilostiv l-oiu deştepta; că cine poate sta împrotiva feaţii Meale?
2. Cine mainte Mi-au dat, ca să-i întorc? Toate care supt ceriu sânt, ale Meale sânt.
3. Nu-i voiu îngădui şi cuvintelor celor putearnice şi spre rugare togmite.
4. Cine va dezvăli faţa îmbrăcămintei lui, şi în mijlocul gurii lui cine va întra?
5. Porţile feaţii lui cine le va deşchide? Prinprejurul dinţilor lui, groază.
6. Trupul lui, ca pavezele ceale vărsate, înpreunat cu solzii ce să apasă.
7. Unul unuia să împreună şi nici răsuflare încă nu iase printr-înşii.
8. Şi unul de altul să va lipi şi, ţâindu-să, nicidecum să vor desface.
9. Şternutarea lui, strălucirea focului, şi ochii lui, ca geanele dimineţii.
10. Din gura lui fălinari purced, ca bradul răşinos în foc aprins.
11. Din nările lui iase suflul ca din oala aprinsă şi fierbând.
12. Aburul lui cărbunii îi face a arde şi flacără din gura lui iase.
13. În grumazii lui va zăbovi tăriia, şi faţa lui o petreace lipsa.
56r 14. Mădulările cărnurilor lui să lipesc de sineş, trimite-va împrotiva lui fulge||re, şi la alt loc nu să vor duce.
15. Inima lui să va învârtoşa ca o piatră şi să va strânge ca ileul faurului.
16. Deacă să va lua, să vor teame îngerii şi, înfricoşaţi, să vor curăţi.
17. Deacă-l va apuca sabia, nu va putea sta nici sulița, nici platoşa de fier.
18. Că va socoti ca plevele fierul, şi arama ca lemnul cel putred.
19. Nu-l va lunga omul săgetătoriu, în păiuşu s-au întors lui pietrile praştiii.
20. Ca păiuşul va socoti maiul şi va râde de cel ce-şi răsună suliţa.
21. Supt el vor fi razele soarelui şi-şi va aştearne aurul ca tina.
22. A fierbe va face, ca oala, adâncul mării şi va pune ca când clocotesc unsorile.
23. După el va străluci cărarea, socoti-va adâncul ca pre cel ce îmbătrâneaşte.
24. Nu este pre pământ puteare carea să i să aseamine, care s-au făcut ca să nu să teamă de nime.
25. Tot ce-i înnalt veade, el este împărat preste toţi fiii trufii".

Cap 42

Să cunoaşte Iov a fi vorbit neînţălepţeaşte, şi de la Dumnezeu să socoteaşte mai nainte de | priiatini şi pentru ei să roagă. Îndoite luând de ceale ce pierduse, şi mai pe urmă, plin de zile, în pace s-au odihnit. 56v

1. i răspunzând Iov Domnului, au zis:
2. „Ştiu că toate le poţi şi nici un cuget nu să poate tăinui de Tine.
3. Cine iaste acesta carele tăinuiaşte sfatul fără ştiinţă? Pentru aceaea neînţelepţeaşte am grăit şi carele sânt preste măsură, preste ştiinţa mea.
4. Auzi, şi eu voiu grăi; întreba-Te-voiu şi-mi răspunde.
5. Cu auzul urechii Te-am auzit, iară acum ochiul mieu Te veade.
6. Pentru aceaea însumi mă mustru şi mă pocăiesc în spuză şi în cenuşe”.
7. Iară după ce au grăit Domnul cuvintele aceastea cătră Iov, au zis cătră Elifaz Themaniteanul: „Mîniatu-s-au urgiia Mea asupra ta şi spre doi priiatinii tăi, că n-aţi grăit înnaintea Mea drept, ca sluga Mea, Iov.
8. Luaţi-vă dară şapte tauri şi şapte berbeci şi vă duceţi la sluga Mea, Iov, şi aduceţi jârtvă pentru voi. Iară Iov, sluga Mea, să va ruga pentru voi. Faţa lui o voiu priimi, ca să nu vi să socotească bolunzia; că n-aţi grăit cătră Mine ceale || dreapte, ca sluga Mea, Iov. 57r
9. Şi s-au dus Elifaz Thamaniteanul şi Valdad Suhiteanul şi Sofar Naamiteanul şi au făcut precum grăise Domnul cătră dânşii; şi au priimit Domnul faţa lui Iov.
10. Şi Domnul încă s-au întors la pocăinţa lui Iov, când să ruga pentru priiatinii săi. Şi au dat Domnul toate, oricare fusease a lui Iov, îndoite.
11. Şi au venit la el toţi fraţii săi şi toate surorile sale şi toţi carii îl cunoscuse mainte şi au mâncat cu el pâine în casa lui. Şi au clătit preste el capul şi l-au mângăiat preste tot răul ce adusease Domnul asupra lui. Şi i-au dat fieştecarele câte o oaie şi câte un cercel de aur.
12. Iară Domnul au blagoslovit ceale mai de pre urmă a lui Iov mai mult decât ceale dintâiu a lui. Şi i s-au făcut patrusprăzeace mii de oi şi şase mii de cămile şi o mie de părechi de boi şi o mie de asine.
13. Şi i-au fost lui şapte feciori şi trii feate.
14. Şi au chemat numele uniia Zio şi numele alţie Cassia şi numele a treia, Cornul Fluierului.
15. Şi nu s-au aflat muieri frumoase ca fetele lui Iov în tot | pământul. Şi le-au dat tatăl lor moştenire între fraţii lor. 57v
16. Şi au trăit Iov după aceastea o sută patruzeaci de ani şi au văzut fiii săi şi fiii fiilor săi până la al patrulea neam; şi au murit bătrân şi plin de zile.

A

(a se) ABATE: v. III
să (te) abaţi: *conj. prez. 2.sg.* 36,21
(m-)am abătut: *ind. pf.c.1.sg.* 23,11
(s-)au abătut: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,7

ABUR: s.n. „răsuflare", „respiraţie"
aburul: *nom./ac.*19,17; 41,12

ACAR: adv. „măcar"
acar...acar: corelativ cu el însuşi 14,21
acari: 21,29

ACOPERĂMÂNT: s.n. „acoperiş"; „veşmânt"
acoperemânt: *nom./ac.* 24,7, 8; 26,6; 31,19

(a se) ACOPERI: v. IV „a astupa", „a (se) umple (de)", „a presăra ceva peste un obiect", „a învălui", „a ascunde", „a inunda (despre ape)"
(s-)au acoperit: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,20
acopere: *ind. prez. 3.sg.* 9,24
acoperitu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,27
am acoperit: *ind. pf.c. 1.sg.* 16,16
să acoperi: *conj. prez. 2.sg.* 16,19
vor acoperi: *ind.viit.I 3.pl.* 21,26
au acoperit: *ind. pf.c. 3.sg.* 23,17
va acoperi: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,15; 36,30; 38,34
fusească acoperite: *pasiv ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 33,21
acopăr: *ind. prez. 3.pl.* 40,17

ACOPERIT, -Ă: adj.
acoperit: *n.sg. ac.*10,21

(a se) ADĂUGA: v. I; var. **(a se) ADAOGE:** v. III „a continua să"
va adaoge: *ind. viit. 3.sg.* 17,9
au adaos: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 27,1; 29,1; 39,31
a adaoge: *inf. prez.* 29,22
voiu adaoge: *ind. viit.I 1.sg* 34,32
adaoge: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 34,37; 40,27
(-)oiu adaoge: *ind. viit.I. 1.sg.* 39,35

ADÂNC: adj./s.
(mai) adânc: *adj. n. sg. nom.* 11,8
(ceale) adânci: *s.n. pl. ac.* 12,22
(ceale) adânce: *s.n. pl. ac.* 28,11
adâncul: *s.n.sg. nom./ac.* 28,14; 38,16; 41,22, 23
adâncului: *s.n. sg. gen.* 38,16; 38,30

ADEVĂR: s.n.
adevărului: *sg. gen./dat.* 6,25; 21,33

ADEVĂRAT: adv./s.
adevărat: *adv.* 5,2; 9,2; 21,27; 33,27; 34,12; 36,4; 39,32
(celor) adevăraţi: *s.m. pl. gen.* 12,20

ADESEORI: adv.
adeaseori: 16,2

(a) ADORMI: v. IV
va adormi: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,12
a dormi: *inf. prez.* 38,37

ADUCĂTOR, -TOARE: s.
(ceale) aducătoare: *s.n. pl. ac., în sintagma* ***aducătoare de moarte*** (traducere după lat. *mortifer*) 33,22

(a se/-şi) ADUCE: v. III
aducea: *ind. imp. 3.sg.* 1,5
adu: *imperativ 2.sg., înloc. v* ***adu-ţi aminte*** 4,7; 7,7; 10,9; 36,24; 40,27
aduce: *ind. prez. 3sg.* 6,6; 12,17; 35,15
aduceţi: *imperativ 2.pl.* 6,22; 42,8
aduci: *ind. prez. 2.sg., în loc. v.* ***îţi aduci aminte*** 10,13
vei aduce: *ind. viit. I. 2.sg., în loc. v.* ***îţi vei aduce aminte*** 11, 16
a aduce: *inf. prez.* 14,3
să aduci: *conj. prez. 2.sg., în loc. v.* ***să-ţi aduci aminte*** 14,13
aduc: *ind. prez. 1.sg., în loc. v.* ***(-)mi aduc aminte*** 21,6
au adus: *ind. pf.c. 3.sg.* 27,2; 28,11
să aducă: *conj. prez. 3.sg.* 30,13
va aduce: *ind. viit.I. 3.sg.* 34,25
aduc: *ind. prez.3.pl.* 40,15
adusease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 42,11

ADUCERE: s.f.
aducerea: *sg. ac., în loc. s.* ***aducerea aminte*** 24,20

(a se) ADUNA: v. I
(să) adună: *ind. prez. 3.sg.* 5,26
(s-)au adunat: *ind. pf.c. 3.pl.* 26,12
va aduna: *ind. viit.I 3.sg.* 27,16; 39,12

ADUNARE: s.f.
adunarea: *nom./ac.* 15,34; 21,32

(a se) AFLA: v. I „a prinde de veste"; „a găsi ceva"
veţi afla: *ind. viit.I. 2.pl.*6,30
(mă) voiu afla: *ind. viit.I.1.sg.* 13,18
(să) află: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.15; 28,12, 13
să afle: *conj. prez.3.sg.* 16,19
voiu afla: *ind. viit.I 1.sg.* 17,10
să aflăm: *conj. prez. 1.pl.* 19,28
(să) va afla: *ind. viit.I 3.sg.* 20,8
să aflu: *conj.prez.1.sg.* 23,3
va afla: *ind. viit.I 3.sg.* 27,19
au aflat: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,29
aflase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 32,3
aflat-am: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 32,13; 33,24
a (să) afla: *inf. prez.* 37,13
a afla: *inf. prez.* 37,23
(s-)au aflat: *ind. pf.c. 3.pl.* 42,15

AICI: adv.
aici: rezum. cap.17; 38,11

(a) AJUTA: v. I
vei ajuta: *ind. viit.I. 2.sg.*10,3
va ajuta: *ind. viit. 3.sg.* 35,8

AJUTOR: s.n.
ajutoriu: *nom.* 6,13
agiutoriu: *nom./ac.* rezum. cap.26; 26,2; 29,12; 30,13

ALĂUTĂ: s.f.; vezi **LĂUTĂ**

(a se) ALCĂTUI: v. IV
au alcătuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,15
(m-)am alcătuit: *ind. pf.c. 1.sg.* 33,6
[eşti] alcătuit: *pasiv ind. prez. 2.sg.* 15,7

(a) ALEGE: v. III
să aleagem: *conj. prez. 1.pl* 34,4
au ales: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,15

(a) ALERGA: v. I
alergat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,26
alerga: *ind. imperf. 3.pl.* 30,5
va alerga: *ind. viit.I. 3.sg.* 34,9

ALERGARE: s.f.
alergarea: *sg. ac.* 38,25

ALERGĂTOR, -TOARE: s.m./f.
alergătoriul: *s.m. sg. ac.* 9,25

ALES, ALEASĂ: s.m./f.
(cei) aleşi: *s.m. pl. ac.* 12,19

(a) ALEŞUI: v. IV; vezi **(a) LEŞUI**

(a) ALUNGA: v. I; var. (În v.) **(a) LUNGA**
va lunga: *ind. viit.I. 3.sg.* 37,21; 41,19

AMAR: s.n.
amar: *sg. nom.* 10,15

AMĂRĂCIUNE: s.f.
amărăciune: *sg. ac.* 3,5,20; 9,18; 23,2; 27,2
amărăciunea: *sg. ac.* 7,11; 10,1; 20,25; 21,25
amărăciuni: *pl. ac.* 13,26; 17,2

(a) AMENINŢA: v. I; var. **(a) AMÂNĂNŢA**
amânănţând(u-): *gerunziu* 16,10

(a) AMESTECA: v. I; var. **(a) MESTECA**
mestecând: *gerunziu* 38,2

(a se) AMEŢI: v. IV
ameţiv or: *ind. viit.I. 3.pl.* 17,8
(să) vor ameţi: *ind. viit.I. 3.pl.* 18,20

AMIAZĂ: s.f./adv.; var. (Reg.) **AMIAZĂZI**
amiazezi: *adv. în loc. adv.* ***într-amiazezi*** „la amiază" 5,14
amiazăzi: *s.f. sg. ac.* 11,17

(a) AMIEZĂZI: v. IV (Trans.) (despre oameni) „a prânzi"; înregistrate, în DA, doar formele **a amieza, a amiezi,** (Trans.) **a amiezăza**
au amiezăzit: *ind. pf.c. 3.pl.* 24,11

AMINTE: adv.
aminte: adv. *în loc. v./s.* **a-şi aduce/aducere aminte; a lua aminte;** vezi **(a se/-şi) ADUCE/ ADUCERE; (a) LUA**

(a se) AMEŢI: v. IV
ameţiv or: *ind.viit.I, 3.pl.* 17,8
(să) vor ameţi: *ind.viit.I, 3.pl.* 18,20

AN: s.m.
anului: *gen.* 3,6
anii: *nom.* 10,5; 16,23; 36,11
anilor: *gen.* 15,20; 21,21; 32,7; 36,26
ani: *pl. ac.* 42,16

APĂ: s.f.
apă: *sg. ac.* 5,10; 8,11; 22,7
apa: *sg. nom./ac.* 14,19; 15,16; 27,20; 34,7
apele: *pl. nom./ac.* 3,24; 9,30; 11,16; 12,15; 14,11; 24,19; 26,8; 28,25; 38,30
ape: *pl. nom./ac.* 26,5; 29,19; 37,10
apei: *sg. gen.* 14,9
apelor: *pl. gen./dat.* 22,11; 24,18; 26,10; 38,34

(a se) APĂSA: v. I
vei apăsa: *ind. viit.I 2.sg.* 10,3
era apăsaţi: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 12,21
(te) vei apăsa: *ind. viit.I. 2.sg.* 22,11;
au apăsat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 16,8; 24,4, 6; 30,12
apăsindu-: *gerunziu* 19,3
(să) apasă: *ind. prez. 3.sg.* 41,6
să apease: *conj. prez. 3.sg.* 23,6

APĂSARE: s.f.
apăsarea: *sg. ac.* rezum. cap.22

APĂTOS, OASĂ: adj.
apătoase: *n. pl. ac.* 40,16

(a se) APLECA: v. I „a (se) alăpta, a da să sugă"
(m-)am aplecat: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,12

(a se) APRINDE: v. III „a face să înceapă să ardă"; „a se stârni"; „a se înflăcăra"; „a se înfuria"
(să) va aprinde: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,9
(să) aprinde: *ind. prez. 3.sg.* 20,26
(s-)au aprins: *ind. pf.c. 3.sg.* 32,2, 3

APRINS, -Ă: adj.
aprins *n. sg. ac.* 41,10
aprinsă *f. sg. ac.* 41,11

(a se) APROPIA: v. I
(să) apropie: *ind. prez. 3.sg.* 23,17
apropiatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 33,22

(a) APUCA: v. I
apuca(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 27,20
apucatu(-)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 30,27
va apuca: *ind. viit.I 3.sg.* 41,17

APUS: s.n. „vest"
apus: *sg. ac.* 23,8

(a) ARA: v. I
ara: *ind. imp. 3.pl.* 1,14
(la) arat: *supin* 39,10

ARAMĂ: s.f
aramă: *ac.* 6,12; 20,24; 40,13
arama: *ac.* 37,18; 41,18

(a se) ARĂTA: v. I
arată: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.6; rezum. cap.7; rezum. cap.8; rezum.cap.10; rezum. cap.20; rezum. cap.27; rezum. cap.28; rezum. cap.35; rezum. cap.37; rezum. cap.39; rezum. cap.40
(să) arată: *ind. prez. 3.sg./pl.* rezum. cap.9; 23,8; 24,17; rezum. cap.41
arată(-să): *ind. prez. impers.* rezum.cap.23
arată: *imperativ 2.sg.* 13,23; 37,19
arătând: *gerunziu* rezum. cap.3; rezum. cap.11; rezum. cap.16; rezum. cap.19; rezum. cap.26; rezum. cap.34; rezum. cap.38
arătându(-vă): *gerunziu* 13,4
(s-)au arătat: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,34
a arăta: *inf. prez.* rezum. cap.4; rezum. cap.33
a (mă) arăta: *inf. prez.* 9,20
(s-) ar arăta: *cond. prez. 3.sg.* 6,3
arăta(-)-voiu: *ind. viit. I 1.sg.* 15,17; 32,10
voiu arăta: *ind. viit. I 1.sg.* 32,17; 36,3
arătându-: *gerunziu* rezum. cap.22
a (să) arăta: *inf. prez.* 25,4
(să) va arăta: *ind. viit.I 3.sg.* 36,4
ai arătat: *ind. pf.c. 2.sg.* 26,3; 38,12
să areate: *conj. prez. 3.sg./pl.* 11,6; 37,15
să (să) areate: *conj. prez. 3.sg.* 15,14
să (se) areate: rezum. cap.24
nearătându(-se): *gerunziu* 30,8

ARC: s.n.
arcul: *nom./ac.* 20,24; 29,20

(a) ARDE: v. III
a arde: *inf. prez.* 41,12

ARDERE: s.f. „jertfă"
arderi: *pl. ac., în sintagma* ***arderi de tot*** 1,5

ARGINT: s.n.
argint: *sg. ac.* 3,15
argintul: *sg. nom./ac.* 22,25; 27,16, 17; 28,1, 15

ARIE: s.f.
aria *sg. ac.* 39,12

ARIPĂ: s.f.
arepile: *pl. ac.* 39,18, 26

ARMĂ: s.f.
armele: *pl. ac.* 20,24

(a) ARUNCA: v. I
vei arunca: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,2
aruncă: *ind. prez.3.sg.* rezum. cap.32

(a se) ASCULTA: v. I
a asculta: *inf.prez.* rezum. cap.6
va asculta: *ind.viit.I 3.sg.* 9,16; 11,2; 12,4; rezum. cap.20; 22,27; 27,9; 35,12
au ascultat: *ind.pf.c. 3.sg./pl.* 9,16
ascultaţi: *imperativ 2.pl.* 13,6, 17; 21,2, 5; 32,10; 34,2
ascultă: *imperativ 2.sg.* 15,17; 33,1; 33,33; 34,16; 37,14
voiu asculta: *ind. viit.I. 1.sg.* 20,3
a (să) asculta: *inf. prez.* rezum.cap.21
ascuļi: *ind. prez. 2.sg.* 30,20
să asculte: *conj. prez. 3.sg.* 31,35; 34,28
asculte: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 34,34
vor asculta: *ind. viit.I 3.pl.* 36,11, 12

ASCULTĂTOR: s.m.
ascultătoriu: *sg. ac.* 31,35

(a se) ASCUNDE: v. III
ascunsă iaste: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 3,23; 28,21
(te) vei ascunde: *ind. viit. 2.sg.* 5,21
(mă) voiu ascunde: *ind. viit.I 1.sg.* 13,20
ascunzi: *ind. prez. 2.sg.* 13,24
să ascunzi: *conj. prez. 2.sg.* 14,13
ascund: *ind.prez. 3.pl.* 15,18
ascunsu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,10
(s-)au ascuns: *ind. pf.c. 3.sg.* 20,26
va ascunde: *ind. viit.I 3.sg.* 20,12; 34,29
am ascuns: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 23,12; 31,33
voiu ascunde: *ind. viit.I 1.sg.* 27,11
(să) ascundea: *ind. imperf. 3.pl.* 29,8
să (să) ascunză: *conj. prez. 3.pl.* 34,22
ascunde: *ind.prez.3.sg.* 36,32; 40,8

ASCUNDERE: s.f.
ascunderea: *sg. nom.* 22,14

ASCUNS, -Ă: adj./s.
ascuns: *adj. n. sg. ac.* 4,12
ascunse: *adj. f. pl. nom.* 24,1; rezum. cap.28
(ceale) ascunse: *s.n. pl. ac.* 28,11, 18

ASCUNS: s.n. „loc ascuns", „ascunziş"
ascuns: *sg. ac., în loc.adv.* ***într-ascuns*** 13,10; 31,27
ascunsul: *s.n. sg. ac.* 40,16

(a se) ASEMĂNA: v. I; var. (Înv.) **(a se) ASĂMĂNA**; (Reg.) **(a se) ASĂMÂNA**
asămânându(-să): *gerunziu* rezum. cap.9;
asămânându(-să): *gerunziu* 9,2; rezum. cap.25; 25,4
(să) va asămăna: *ind. viit. 3.sg.* 13,12; 28,19
(să) vor asămăna: *ind. viit. 3.pl.* 28,19
(să) asămăna: *inf. prez.fără* ***a*** 22,2
asămănatu(-m)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 30,19
voiu asămăna: *ind. viit.I 1.sg.* 32,21
să (să) aseamine: *conj. prez. 3.sg.* 41,24

ASEMĂNARE: s.f.; var. (Înv.) **ASĂMĂNARE**; (Reg.) **ASĂMÂNARE**
asămănarea: *sg. ac.* 4,17; 28,18
asămânarea: *sg. ac.* 38,30

ASEMENEA: adv./prep.; var. (Înv.) **ASEAMINEA**
aseaminea: *adv.* 1,8; 2,3; 3,18; 9,32; 23,14; 24,4; 30,19; 35,8; 36,22; 39,13; 40,4
aseaminea: *prep.* 15,3; 16,4

ASIN, -Ă: s.m./f.
asine: *pl. nom./ac.* 1,3; 42,12
asinile: *pl. nom.* 1,14
asinul: *sg. ac.* 24,3

ASPIDĂ: s.f. „şarpe veninos din Libia sau Egipt, cu gâtul umflat"; „viperă", (Înv.) „năpârcă"
aspide: *pl. ac.* 20,14
aspidelor: *pl. gen.* 20,16

ASPRIRE: s.f. (Înv.) „asprime"
asprirea: *sg. ac.* rezum. cap.16; rezum. cap.19;

ASTREINARE: s.f; var. **ASTRIENARE** (Înv.) „înstrăinare"; aici prima atestare; cf. MDA, unde prima atestare este în MDA ms. Cuvântul nu este înregistrat în DA.
astrienare: *sg. nom.* 31,3

(a) ASTUPA: v. I
astupă: *imperativ 2.pl.* 40,8

(a) AŞEZA: v. I
să aşaze: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.18
aşază: *ind. prez. 3.sg.* 36,7

AŞEZAT, -Ă: adj.
aşezat: *n. sg. ac.* 8,6

AŞIJDEREA: *adv.*
aşijderea: 14,19

(a) AŞTEPTA: v. I
aşteapte: *conj. fără* ***să*** *3.sg.* 3,9
aşteaptă: *ind. prez. 3.pl.* 3,21
aştept: *ind. prez. 1.sg.* 6,8; 14,14
aşteptaţi: *imperativ 2.pl.* 6,19
aştaptă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 7,2; rezum. cap.14
voiu aştepta: *ind. viit. 1.sg.* 7,4
aşteptând: *gerunziu* rezum. cap.17
aştepta: *ind. imp. 3.sg./pl.* 29,21, 23
aşteptam: *ind. imp. 1.sg.* 30,26
a aştepta: *inf. prez.* 31,16
au aşteptat: *ind. pf.c. 3.sg.* 32,4
am aşteptat: *ind. pf.c. 1.sg.* 32,11, 16
aştaptă: *imperativ 2.sg.* 35,14

AŞTEPTARE: s.f.
aşteptarea: *sg. nom.* 17,15

(a) AŞTERNE: v. III
am aşternut: *ind. pf.c. 1.sg.* 17,13
va aştearne: *ind. viit.I 3.sg.* 41,21

AŞTERNUT: s.n.
aşternutul: *sg. ac.* 7,13

(a) ATINGE: v. III
atinge: *imperativ 2.sg.* 1,11; 2,5
atinsu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,5
va atinge: *ind. viit. 3.sg.* 5,19; 20,6
să atingă: *conj. prez. 3.sg.* 6,7
au atins: *ind.pf.c. 3.sg.* 19,21

ATOTPUTERNIC: s.m.
(Cel) Atotputernicul: *sg. nom.* 8,3
Atotputearnicul: *sg. ac.* 11,7; 21,15; 22,25; 24,1; 27,2, 11, 13; 29,5; 31,2, 35; 34, 10, 12; 35,13

Atotputearniculuĭ: *sg. gen./dat.* 8,5; 21,20; 33,4
(Cel) Atotputearnic: *sg. nom./ac.* 13,3; 22,17; 22,23; 23,16; 27,10
(Celui) Atotputearnic: *sg. gen.* 15,25; 32,8

AUR: s.n.
aur: *sg. nom./ac.* 3,15; 22,24; rezum. cap.28; 28,6, 15, 17; 42,11
aurul: *sg. nom./ac.* 23,10; rezum. cap.28; 28,1; 31,24; 37,22; 41,21

AUSTRU: s.n.
austrului: *sg. gen.* 9,9
austru: *sg. ac.* 39,26

AUZ: s.n.
auzul: *sg. ac.* 42,5

(a) AUZI: v. IV
auzând: *gerunziu* 2,11; 5,27; 29,11
au auzit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,18; 13,1
am auzit: *ind.pf.c. 1.sg./pl.* 4,16; 28,22; 33,8; 42,5
auzi: *inf. prez. fără* ***a*** 9,32
ai auzit: *ind.pf.c. 2.sg.* 15,8
auzit-am: *ind.pf.c. 1.sg.* 16,2; 32,11
va auzi: *ind. viit.I. 3.sg.*19,7; 35,13; 37,4; 39,25
auzim: *ind. prez. 1.pl.* 26,14
auziia: *ind. imp. 3.sg.* 29,21
auzi: *imperativ2.sg.* 33,1, 31; 34,16; 42,4
auziţi: *imperativ 2.pl.* 34,2, 10; 37,2
aude: *ind. prez. 3.sg.* 39,7

AUZIRE: s.f.
auzire: *sg. ac.* 37,2

(a) AVEA: v. II
avea: *ind. imp. 3.sg.* 4,11
va avea: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,5; 20,20
am avut: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,3
au avut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 9,4; 19,11,15; 31,19
aşi avea: *cond. prez. 1.sg.* 9,15
vei avea: *ind.viit.I. 2.sg.* 11,18; 22,21; 39,11
vor avea: *ind. viit.I. 3.pl.* 16,3
având: *gerunziu* 16,18
ar avea: *cond. prez. 3. sg.* 31,2
aibi: *conj. prez. fără* ***să*** *2. sg.* 22,21
am: *ind. prez. 1. sg.* 13,23; 36,2
ai: *ind. prez. 2. sg.* 15,12; 33,32, 33; 34,16; 38,4; 40,4
are: *ind. prez.3. sg.* 1,12; 2,4; 5,24; 12,13; 26,3; 27,11; rezum. cap.28; 28,1; 36,16; 40,18
au: *ind. prez. 3. pl.* 4,19
neavând: *gerunziu* 24,8

AVERE: s.f.
averile: *pl. ac.* rezum. cap.1; 1,10; 5,5; 6,22; 20,21; 31,25;
avearea: *sg. nom.* 15,29
aveare: *ac.* 21,25

B

BALAUR: s.m.; var. (În v. şi pop.) **BĂLAUR**
bălaurilor: *pl. dat. adn.* 30,29

BALE: s.f.
balele: *ac.* 7,19

BAN: s.m.
bani: *pl. ac.* 31,39

BATĂR: adv. „măcar"; var. **BATÂR** (Reg. Trans. Mold.; mgm.)
batâr: 6,2; 10,18; 11,5; 13,5; 16,22; 20,23; 39,35

(a se) BATE: v. III
bate: *ind. prez. 3.sg.* 9,23
a (să) bate: *inf. prez.* rezum. cap.19
(să) bat: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.21
bătând: *gerunziu* 38,13

(a să) BATJOCORI: v. IV
(să) batjocoreaşte: *ind. prez. 3.sg.* 12,4

(a) BĂGA: v. I
au băgat: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,8
am băgat: *ind. pf.c. 1.sg.* 31,13

BĂRBAT: s.m.
bărbat: *sg. nom./ac.* 2,3; 38,3; 40,2
bărbatului: *sg. gen.* 3,23; 32,21
bărbaţi: *sg. voc.* 34,10
bărbaţii: *pl. nom.* 36,24

(a) BĂSNI: v. IV; var. **(a) BĂZNUI** (aici) „a vorbi mult pe ton plângăreţ"; „a se tângui"
băznui-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,11

BĂTAIE: „bătălie"
bătăii: *gen.* 38,23

BĂTRÂN, -Ă: adj./s.
(celor) bătrâni: *s.m. pl. gen.*12,20
bătrâni: *s.m. pl. nom.*15,10
bătrânii: *s.m. pl. nom.* 29,8
(cei) bătrâni: *s.m. pl. nom./ac.* 30,7; 32,9
(mai) bătrâni: *adj. m. pl. nom.*32,4
bătrân: *adj. m. sg. nom.* 42,16

BÂIGUIRE: s.f.; var. **BUIGUIRE** „mirare"
buiguire: *sg. ac.* 12,17

(a să) BÂIGUI: v. IV; var. **(a se) BUIGUI** (aici) „a se minuna" (echivalează lat. *obstupēscō, -ere* „a încremeni"; „a se minuna")
(vă) buiguiţi: *imperativ 2.pl.* 21,5

BÂRLOG: s.n.
bărlogul: *sg. ac.* 37,8

(a) BEA: v. II
să bea: *conj. prez. 3.pl.* 1,4
vor bea: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,5
bea: *ind. prez. 3.sg.* 15,16; 34,7
va bea: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,20
au beut: *ind. pf.c. 3.* 6,4
bând: *gerunziu* 1,13, 18

BEAT, -Ă: s.m./f.
(cei) beţi: *s.m. pl.ac.* 12,25

BELCIUG: s.n.
belciug: *sg. ac.* 40,21

BERBEC: s.m.
berbeci: *pl. ac.* 42,8

BICI: s.n.; var. (Reg.) **ZBICI**
zbiciul: *sg. ac.* 5,21
zbiciurile: *pl. nom.* 19,6

BINE: adv./s.
binele: *s.n. ac.* 9,25
bine: *s.n. sg.ac. în sintagma* ***facerile de bine*** rezum. cap.29; rezum. cap.31
bine: *adv.* rezum. cap.10; 10,3; rezum. cap.22; 24,21; 36,11
(mai) bine: *adv.* 34,33

bine: *adv. în structuri v. dislocate* ***bine să fie cuvântaţ/*** **bine va cuvânta** 1,5, 11;

(a) BINECUVÂNTA: v. I
bine să fie cuvântat: *pasiv conj. prez. 3.sg.* 1,5
bine va cuvânta: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,11
fie binecuvântat: *pasiv conj.prez. fără* ***să*** *3.sg.* 1,21
bine cuvintează: *ind.prez. 3.sg.* 2,5
binecuvintează: *imperativ 2.sg.* 2,9

(a) BIRUI: v. IV
biruiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 1,11
biruiai: *ind. imp. 2.sg.* 22,8
au biruit: *ind. pf.c. 3.pl.* 30,13
vor fi biruiţ: *pasiv. ind. viit.I. 3.pl.* 36,13
să biruiască: *conj. prez. 3.sg.* 36,18
biruind: *gerunziu* 36,26

BIRUINŢĂ: s.f.
biruinţă: *sg. ac.* 23,7

BIRUIT, -Ă: s.
(cei) biruiţi: *s.m. pl. nom.* 3, 18

BLAGOSLOVENIE: s.f.
blagosloveniia: *sg. nom.* 29,13

(a) BLAGOSLOVI: v. IV
ai blagoslovit: *ind. pf.c.2.sg.* 1,10
au blagoslovit: *ind. pf.c. 3.sg.* 42,12

BLÂND, -Ă: s.
blânzii: *s.m. sg. ac.* 24,4

BLESTEM: s.n.; var. **BLĂSTĂM**
blăstămul: *sg. ac.* rezum. cap.15
blăstămurile: *pl. ac.* rezum. cap.18

(a) BLESTEMA: v. I; var. **(a) BLĂSTĂMA**
au blăstămat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,1
am blăstămat: *ind.pf.c. 1.sg.* 5,3
blăstămând: *gerunziu* 31,30
blastămă: *ind. prez. 3.sg./pl.* rezum. cap.3; 3,8; 15,5
blesteme: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 3,8

BLESTEMARE: s.f.; var. **BLĂSTĂMARE**
blăstămarea: *sg. ac.*rezum. cap.15
blăstămare: *sg. ac.* rezum. cap.34; 34,37

BLESTEMAT, -Ă: adj.; var. **BLĂSTĂMAT**
blăstămată: *f. sg. ac.* 24,18

BOARE: s.f. „adiere”
boare: *sg. ac.* 4,16

BOGAT: adj./s.
bogat: *adj. m. sg. nom.* rezum. cap.1; 16,13; 21,23
bogaţilor: *s.m. pl. gen.* 12,5
(cel) bogat: *s.m. sg. nom.* 27,19

BOGĂŢIE: s.f.
bogăţiile: *pl. ac.* 20,15
bogăţii: *pl. ac.* 21,7

BOLÂND, Ă: adj./s.; var. **BOLUND, -Ă** (Trans. Ban) „nebun”
(cel) bolund: *s.m. sg. ac.* 5,2, 3
(cei) bolunzi: *s.m. pl. nom.* 19,18
bolunzilor: *s.m. pl. gen.* 30,8
bolund: *adj. n. sg. ac.* 12,17

BOLÂNZEŞTE: adv.; var. **BOLUNZEŞTE** „nebuneşte”; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima astestare este la Dimitrie Ţichindeal, *Filosoficeşti şi politiceşti prin fabule moralnice învăţături*. [...]. Buda, 1814.
bolunzeaşte: 1,22; 34,35

BOLÂNZIE: s.f.; var. **BOLUNZIE** (cf. **Indice** 2Lg)
bolunzia: *nom.* 6,30; 42,8
bolunzie: *sg. ac.* 36,12

(a) BORÎ: v. IV
va borî: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,15

BOU: s.m.
boul: *sg. nom./ac.* 6,5; 24,3; 40,10
boi: *sg. ac.* 1,3; 42,12
boii: *pl. nom.* 1,14

BRAD: s.m.
bradul: *sg. ac.* 41,10

BRAŢ: s.n.
braţă: *pl. ac.* 3,12; 22,9
braţele: *pl. ac.* 18,13
braţului: *sg. gen.* 22,8; 35,9
braţul: *sg. nom./ac.* 26,2; 31,22; 38,15
braţ: *sg. ac.* 40,4

BRAZDĂ: s.f.
brazdele: *pl. nom.* 31,38

BRÂU: s.n.
brâul: *sg. ac.* 12,18

BRUMĂ: s.f.
brumă: *sg. ac.* 6,16

BUBĂ: s.f.
bubă: *sg. ac.* rezum. cap.2; 2,7

BUCATĂ: s.f. (mai ales la pl.) „hrană”; „fel de mâncare”
bucata: *nom./ac.* 20,21; 30,4; 33,20
bucatele: *nom./ac.* 6,7; 34,3

BUCIUM: s.n.; var. **BUCIN**
bucinul: *sg. ac.* 39,25

(a să) BUCURA: v. I
(să) bucură: *ind. prez. 3.pl.* 3,22; 21,12
(m-)am bucurat: *ind. pf.c. 1.sg.* 31,29

BUCURIE: s.f.
bucuria: *sg. nom.* 20,5

BUCUROS: adv.
bucuros: 15,34

BUN, -Ă: adj./s.
(ceale) bune: *s.n. pl. ac.* 2,10; 7,7; 21,13; rezum. cap.22; 30,26
(celor) buni: *s.m. pl. dat.* rezum. cap.8
bune: *s.n. sg. ac. (in opoziţie cu* **reale**) rezum. cap.8
(mai) bună: *adj. f. sg. ac.* rezum. cap.8
bune: *adj. n. pl. ac.* 22,21
(mai) bun: *adj. m. sg. nom.* 34,4

BUNĂTATE: s.f.
bunătăţile: *pl. nom.* 21,16
bunătăţi: *pl. ac.* 22,18

BURIC: s.n.
buricul: *sg. ac.* 40,11

BUZĂ: s.f.
buzele: *nom./ac.* 1,22; 2,10; 8,21; 11,5; 15,6; 19,20; 27,4; 32,20; 33,3

buza: *sg. ac.* 12,20
buzelor: *pl. gen.* 13,6; 23,12

C

CAL: s.m.
cal: *sg. ac.* rezum. cap.39; 39,18
calului: *sg. dat.* 39,19

CALD, -Ă: adj.
calde: *adj. n. pl. nom.* 37,17

CALE: s.f.
calea: *sg. nom./ac.* 3,23; 17,9; 19,8; 21,31; 23, 10, 11; 24,4, 18; rezum. cap.28; 28,23; 34,11; 38,25
cale: *sg. ac.* 12,24; 19, 12; 28,26; 31,7; 38,19, 24, 27
căilor: *sg. gen.* 4,6; 21,14; 26,14; 40,14
căile: *sg. nom./ac.* 8,13; 13,15; 22,28; 24,13, 23; 30,13; 31,4; 33,11; 34,21, 27; 36,23
căii: *sg. gen.* 8,19

CANDELĂ: s.f.; var. **CANDILĂ**
candila: *sg. nom.* 18,6; 21,17; 29,3

CAP: s.n.
capul: *sg. nom./ac.* 1,20; 2,12; 10,15; 16,5; 19,9;20,6, 16; 29,3; 38,6; 40,26; 42,11
cap: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu cap plecat*** „rușinat”32,6

CAPRĂ: s.f.
capre: *pl. ac., în sintagma* ***capre sălbatece*** rezum. cap.39
caprelor: *pl. gen., în sintagma* ***caprelor sălbatece*** 39,1

CARNE: s.f.
carne: *sg. ac.* 10,11
cărnurile: *pl. nom./ac.* 13,14; 19,20, 22; 31,31; 40,13, 19
cărnurilor: *pl. gen.* 41,14

CARTE: s.f.
carte: *sg. ac.* 19,23
cartea: *sg. ac.* în titlu: *Cartea lui Iov*; 31,35

CASĂ: s.f.
case: *pl. ac.* 1,4; 15,28
casa: *sg. nom./ac.* 1,10, 13, 18; 7,10; 8,15; 17,13; 20,19; 21,21, 28; 27, 18; 30,23
casei: *sg. gen.* 1,19; 38,20
casele: *pl. nom./ac.* 3,15; 21,9; 22,18; 24,16
casă: *pl. (cu des. -****ă)*** *ac.* 4,19
casă: *sg. ac.* 39,6
casii: *sg. gen.* 19,15; 20,28

CAȘ: s.n.
caşul: *sg. ac.* 10,10

CATEDRĂ: s.f.; var. **CATHEDRA** (formă mai apropiată de lat. *cathedra* „scaun”) (Neob.) „jeț”
cathedra: *sg. ac.* 29,7

(a) CĂDEA: v. II
vor cădea: *ind. viit.I 3.pl.* 5,14; 30,24
va cădea: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,16; 13,11; 20,22; 20,24
cădea: *ind. imp. 3.sg.* 29,24
cade: *ind. prez. 3.sg.* 33,15
au căzut: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,16
căzând: *gerunziu* 1,19, 20; 14,18

CĂDERE: s.f.
căderea: *sg. ac.* 31,29

CĂLĂTOR, -TOARE: s.m./f.
călători: *s.m. pl.ac.* 21,29
călătoriului: *s.m. sg. dat.* 31,32

(a) CĂLCA: v. I
calce: *conj. fără* ***să*** *3.sg.* 18,14
calcă: *ind. prez. 3.sg.* 39,15
au călcat: *ind. pf.c. 3.pl.* 22,15; 28,8
călcând: *gerunziu* 24,11

CĂLCĂTOR, -TOARE: adj. (Înv.) „apostat”
călcătoriu: *m. sg. dat., în sintagma* ***călcătoriu de leage*** 34,18

CĂLDURĂ: s.f.
căldură: *sg. ac.* 24,19; 28,2
căldura: *sg. nom.* 38,24

CĂMILĂ: s.f.
cămile: *pl. nom./ac.* 1,3; 42,12
cămilele: *pl. nom.* 1,17

CĂPETENIE: s.f.
căpeteniile: *pl. nom./ac.* 3,15; 29,9
căpetenii: *pl. ac.* 12,21
căpeteniilor: *pl. gen.* 12,24; 34,19
căpeteniii: *sg. gen.* 21,28
căpetenie: *sg. ac.* 31,37

CĂRARE: s.f.
cărarea: *nom./ac.* 16,23; 19,8; 22,15; 28,7; 41,23
cărare: *sg. ac.* 18,10
cărările: *nom./ac.* 6,18, 19; 13,27; 24,13; 30,12; 37,16; 38,20

CĂRBUNE: s.m.
cărbunii: *pl. ac.* 41,12

CĂRNOS, -OASĂ: adj.
cărnoase: *n. pl. ac.* 22,9

(a) CĂUTA: v. I
să cauți: *conj. prez. 2.sg.* 10,6
să caute: *conj. prez. 3.sg.* 21,4

CÂINE: s.m.; var. (Reg.) **CÂNE**
cănii *pl. ac.* 30,1

(a) CÂNTA: v. I
au cântat: *ind. pf.c. 3.pl.*36,24

CÂNTARE: s.f.
cântările: *pl. ac.* 35,10

CÂNTEC: s.n.
cântecul: *sg. ac.* 30,9; 38,37

CEAS: s.n
ceas: *sg. ac.* 10,14

CEAȚĂ: s.f.
ceața: *sg. nom./ac.* 3,5, 9; 10,21; 23,17; 24,15
ceață: *sg. ac.* 22,13; 38,9
ceții: *sg. gen.* 28,3

CENUȘĂ: s.f.; var. **CENUȘE**
cenușe: *sg. ac.* 2,12; 16,16; 42,6
cenușii: *sg. dat.* 13,12; 30,19

CER: s.n.; var. **CERIU**
ceriu: *sg. ac.* 1,16; 2,12; 16,20; 20,6; rezum. cap.28; 28,24; 35,5; 38,29; 41,2
ceriurile: *nom./ac.* 9,8; 15,15; 20,27; 26,13; 37,3, 18
ceriul: *sg. nom./ac.* 11,8; 14,12; 22,12; 35,5

ceriului: *gen.* 12,7; 18,5; 22,14; 26,11; 28,21; 35,11; 38,33; 38,37
ceriurilor: *gen.* 38,37

CERBICE: s.f.
cerbicile: *pl. nom.* 13,12
cerbice: *sg. ac.* 15,26
cerbicea: *sg. ac.* 16,13

CERBOAIE: s.f.
cerboaiele: *pl. ac.* 39,1

(a se) CERCA: v. I
cercându-: *gerunziu* rezum. cap.1
am cercat: *ind. pf.c. 1.sg.* 5,27
cerci: *ind. prez.2.sg.* 7,18
vei cerca: *ind. viit.I. 2.sg.* 7,21
cercând: *gerunziu* rezum. cap.10; rezum. cap.13
a cerca: *inf. prez.* 15,23
au cercat: *ind. pf.c. 3.sg.* 23,10; 28,27
cercam: *ind. imp. 1.sg.* 29,16
cearce: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 3,4
cearcă: *imperativ 2.sg.* 8,8; 39,8
(să) cearcă: *ind. prez. 3.sg.* 9,19
cearcă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.21; 34,3
cearce(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 34,36

CERCEL: s.m.
cercel: *sg. ac.* 42,11

(a) CERCETA: v. I
cercetându-: *gerunziu* rezum. cap. 2; 5,24;
să cerceteaze: *conj. prez. 3.pl.* 2,11
cercetezi: *ind. prez. 2.sg.* 7,18
ai cercetat: *ind. pf.c. 2.sg.* 13,27
au cercetat: *ind. pf.c. 3.sg.* 28,11
va cerceta: *ind. viit.I. 2.sg.* 37,4

CERCETARE: s.f.
cercetarea: *sg. ac.* 10,12

(a) CERE: v. III
ceare: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.6; rezum. cap.7; 11,6; 34,33

CERERE: s.f.
cearerea: *sg. nom.* 6,8

(a să) CERTA: v. I
certând: *gerunziu* rezum. cap.6
(s-)au certat: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.11
(să) vor certa: *ind. viit.I 3.pl.* rezum. cap.13; rezum. cap.24
a (să) certa: *inf. prez.* rezum. cap.23; rezum. cap.39
(să) certa: *ind. imp. 3.pl.* 31,13
ceartă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4; rezm. cap.5; rezum. cap.8; 33,19; rezum. cap.38
(să) ceartă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4; rezum. cap.5; 5,17; rezum. cap.18; 39,32
să (se) cearte: *conj. prez. 3.sg.* 23,6
să cearte: *conj. prez. 3.sg.* rezum cap.33

CERTARE: s.f.
certarea: *sg. ac.* 5,17; 13,6
certare: *ac.* 6,26

CHEDRU: s.m. (Înv. şi pop.) „cedru”
chedrul: *sg. ac.* 40,12

(a) CHEMA: v. I
chiema: *ind. imp. 3.pl.* 1,4
chemându-: *gerunziu* 9,16
chema-va: *ind. viit.I 3.sg.* 12,4
chema(-)-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 14,15
am chemat: *ind. pf.c. 1.sg.* 19,16
a chema: *inf. prez.* 27,10
chiiamă: *imperativ* 5,1
chiamă: *imperativ 2.sg.* 13,22
cheamă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.23; 34,18
chemând: *gerunziu* rezumat cap.31
să cheme: *conj. prez. 3.sg.* 33,30
cheme: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 34,37

CHIN: s.n.
chinuri: *pl. ac.* 33,25

(a) CHINUI: v. IV
chinuieşti: *ind. prez. 2.sg.* 10,16
chinuind-: *gerunziu* 17,11

CHIP: s.n.
chip: *sg. nom.* 4,16;
chip: *sg. ac., în loc adv.* ***în ce chip*** 21,34; rezum. cap.33; 34,17

CHIT: s.m. (Înv.) „balenă”
cât (sic!)**:** *sg. nom.* 7,12

CIMILITURĂ: s.f.; var. **CIUMELITURĂ** „vorbă cu tâlc ascuns”
ciumeliturile: *pl. ac.* 13, 17

CINSTITOR, -TOARE: s.m./F.
cinstitori: *s.m. pl. ac., în sintagma* ***cinstitori de dogme*** 13,4

CIRTĂ: s.f. (Înv. şi pop.) „interval de timp foarte scurt”; „clipă”, „clipită”
cirtă: sg. ac., *în loc. adv.* ***într-o cirtă*** „dintr-o dată, cât ai clipi” 21,13;

CIULIN: s.m.
ciulini: *pl. nom.* 31,40

(a se) CLĂTI: v. IV (Înv.) „a (se) mişca”; „a (se) clătina”
aş clăti: *cond. prez. 1.sg.* 16,5
clătindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.39
au clătit: *ind. pf.c. 3.pl.* 42,11

CLEŞTE: s.m.
cleaşte: *sg. ac.* 19,24;

(a) CLOCOTI: v. IV
clocotesc: *ind. prez. 3.pl.* 41,22

COADĂ: s.f.
coada: *sg. ac.* 40,12

COAMĂ: s.f. (despre pomi) „coroană”; un calc semantic după lat. *coma, -ae* care înseamnă „păr, plete, coamă”, iar fig. *frunziş, coroană* (a arborelui)
coamă: *sg. ac.* 14,9

COAPSĂ: s.f.
coapsele: *pl. ac.* 12,18; 15,27; 16,14; 38,3; 40,2, 11

(a) COASE: v. III
am cusut: *ind. pf.c. 1.sg.* 16,16

COASTĂ: s.f.
coastele: *nom./ac.* 18,12; 31,20

(a se) COBORÎ: v. IV; var. (Înv.) **(a se) POGORÎ**
(să) va pogorî: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,9
(să) vor pogorî: *ind. viit.I. 3.pl.* 17,16
(să) pogor: *ind. prez. 3.pl.* 21,13
să (să) pogoară: *conj. prez. 3.sg.* 33,24

COCOŞ: s.m.
cocoşului: *sg. dat.* 38,36

COLĂCIT, -Ă: adj. „încolăcit”
colăcit: *m. sg. nom.* 26,13

COLȚ: s.m./s.n. „germene”, „mugur al unei plante”; „vârf ascuțit de stâncă”
colțul: *sg. nom.* 8,16; 20,28
colțuri: *pl. ac.* 39,28

COLȚUROS, -OASĂ: adj./s.
(celor) colțuroase: *s.n. pl. dat.* „prundișului” 21,33
colțuroase: *adj. n. pl. ac.* 30,6

COMOARĂ: s.f.
comoara: *sg. ac.* 3,21
comoarele: *pl. ac.* 38,22

(a) CONOCI: v. IV „a împresura”
au conocit: *ind. pf.c. 3.pl.* 19,12

(a) CONTENI: v. IV „a opri”; „a potoli”
va conteni: *ind. viit.I 3.sg.* 12,15
contenea: *ind. imp. 3.pl.* 29,10

COPAC: s.m.; var. (Înv. și reg.) **COPACI**
copaciu: *sg. dat.* 19,10
copacilor: *pl. gen.* 30,4

COPILĂRIE: s.f.
copilăria: *sg. ac.* 31,18

COPITĂ: s.f.
copita: *sg. ac.* 39,21

CORABIE: s.f.
corăbiile: *pl. ac.* 9,26

CORB: s.m.
corbului: *sg. dat.* 38,41

CORN: s. n. „excrescență cornoasă pe osul frontal al unor rumegătoare”; (Trans.) „colț”
cornuri: *pl. ac.* 1,19
Cornul: *sg. nom., în s. propr.* ***Cornul Fluierului*** (în B1688 este ***Cornul Amalthiei***; în B1795 – ***Cornul Amaltiei*** „cornul îmbelșugării”) 42,14

COROANĂ: s.f.; var. **CORONĂ**
corona: *sg. ac.* 19,9
coronă: *sg. ac.* 31,36

CORT: s.n.
cortul: *nom./ac.* 5,24; 8,22; 11,14

CRĂPĂTURĂ: s.f.; var. **CREPĂTURĂ** „peșteră”, „gaură”
crepăturile: *pl. ac.* 30,6

CREARE: s.f.
crearea: *ac.* 26,11

(a) CREDE: v. III
crezu: *ind. prez. 1.sg.* 9,16
creade: *ind. prez. 3.sg.* 15,22
va creade: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,31; 24,22
credea: *ind. imp. 3.pl.* 29,24
vei creade: *ind. viit.I. 2.sg.* 39,12

CREMENE: s.f.
creamine: *ac.* 19,24; 22,24; 28,9

(a) CREȘTE: v. III
au crescut: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,10; 31,18
a creaște: *inf. prez.* 8,11
creaște: *ind. prez. 3.sg.* 37,10
să crească: *conj. prez. 3.pl* 38,27

CREȘTET: s.n.
creștetul: *sg. ac., în loc. adv.* ***de la talpe până la creștetul (lui)*** „peste tot corpul” 2,7

(a) CUFUNDA: v. I
cufundându-: *gerunziu* rezum. cap.13

CUGET: s.n.
cugetele: *pl. nom./ac.* 12,5; 20,2; 21,27; 23,13
cuget: *sg. nom.* 42,2

(a) CUGETA: v. I
ai cugeta: *cond. prez. 2.sg.* 15,12
va cugeta: *ind. viit.I 3.sg.* 27,4

CUIB: s.n.
cuibul: *sg. ac.* 39,27

CUIBUȘOR: s.n. „casă”
cuibușorul: *sg. ac.* 29,18

(a se) CULCA: v. I
(să) culcă: *ind. prez. 3.pl.* 38,40

(a) CULEGE: v. III
cules-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,10
culeg: *ind. prez. 3.pl.* 24,6
culegând: *gerunziu* rezum. cap. 35

CUMPĂNĂ: s.f.
cumpănă: *sg. ac.* 6,2; 28,25; 31,6

(a se) CUMPĂNI: v. IV
(s-)ar cumpăni: *cond. prez. 3.pl.* 6,2
(să) va cumpâni: *ind. viit.I. 3.sg.* 28,15

(a se) CUMPĂRA: v. I
a (să) cumpăra: *inf. prez.* rezum. cap.28

(a se) CUNOAȘTE: v. III
au cunoscut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,12; 24,1, 16; 28,7; 34,19, 25
am cunoscut: *ind. pf.c. 1.sg.* 4,16; 8,18; 13,2; 19,4; 21,27
va cunoaște: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,10
cunoaște: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.10; 11,11; 12,16; 15,23; 18,21; 22,13; 28,23
vei cunoaște: *ind. viit.I. 2.sg.* 11,8
cunoști: *ind. prez. 2.sg.* 15,9; 36,24; 38,33
să cunoaștem: *conj. prez.1.pl.* 15,9
cunoscuse: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 19,14; 42,11
veți cunoaște: *ind. viit.I. 2.pl.* 21,29
să cunosc: *conj. prez. 1.sg.* 23,3
cunoscute a fi: *pasiv. inf. prez.* rezum. cap.24; rezum. cap.28
cunoașteți: *ind. prez. 2.pl.* 27,12
cunoască: *conj. prez. fără* ***să****, 3.sg.* 31,6
să cunoască: *conj. prez. 3.sg.* 37,7
ai cunoscut: *ind. pf.c. 2.sg.* 37,16; 39,1
(să) cunoaște: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.39; rezum. cap.42

CUNOSCUT, -Ă: s.
cunoscuții: *s.m. pl. nom.* 19,13

CUNOȘTINȚĂ: s.f.
cunoștința: *sg. ac.* 21,14
cunoștințe: *pl. nom.* rezum. cap.34

(a să) CUPRINDE: v. III
cuprinză: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 3,5

(m-)am cuprins: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,12
au cuprins: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,12, 14
cuprinde: *ind. prez. 3.sg.* 4, 13
vei cuprinde: *ind. viit.I. 2.sg.* 11,7
voiu cuprinde: *ind. viit.I. 1.sg.* 23,9
vor cuprinde: *ind. viit.I 3.pl.* 27,13
cuprinde: *inf. prez. fără* ***a*** rezum. cap.38

CURAT, -Ă: adj./s./adv.
(mai) curat: *adj. m. sg. nom.* 4,17
curat: *adj. m./n. sg. nom./ac.* 8,6; 10,14; 11,4; rezum. cap.15; 25,4; 28,15; 33,9
curată: *adj. f. sg. nom* 11,4
curate: *adj. f./n. pl. nom./ac.* 15,15; 16,18; 17,9; 25,5; 28,19
curat: *s.n. sg. ac.* 14,4
(cei) curaţi: *s.m. pl. nom.* rezum. cap.21
curat: *adv.* 31,26

(a să) CURĂŢI: v. IV
să (se) curăţească: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.31
(să) vor curăţi: *ind. viit.I. 3.pl.* 41,16

CURĂŢIE: s.f.
curăţia: *sg. ac.* 22,30

CURÂND: adv.; var. (Înv. şi pop.) **CURUND**
curund: 7,18; 10,20

CUREA: s.f.
curaoa: *sg. ac.* 39,10

(a) CURGE: v. III
curge: *ind. prez. 3.sg.* 14,18; 40,18
curg: *ind. prez. 3.pl.* 36,28

CURSĂ: s.f.
cursă: *sg. ac.* 18,8
cursa: *sg. nom.* 18,10

CURVĂ: s.f.
curvă: *sg. nom.* 31,10

CUŞMULIŢĂ: s.f.; var. **CUJMULIŢĂ**; aici prima atestare a cuvântului; cf. DA, unde prima atestare este la E. Herzog şi V. Gherasim, *Glosarul dialectului Mărginean*, în „Codrul Cosminului" [IV], I-VII (1924-1932), Cernăuţi
cujmuliţa: *sg. ac.* 30,18

(a) CUTEZA: v. I
vor cuteza: *ind. viit.I. 3.pl.* 37,24

CUTEZARE: s.f.
cutezarea: *sg. nom./ac.* 8,14; 18,14; 31,24
cutezare: *sg. ac.* 11,18; 39,11

CUTREMUR: s.n.
cutremurul: *sg. nom.* 21,6

(a să) CUTREMURA: v. I
(s-)au cutremurat: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,14
(să) cutremură: *ind. prez. 3.pl.* 26,11

CUVÂNT: s.n.
cuvânt: *sg. nom./ac.* 2,13; 4,12
cuvântului: *gen.* 19,28; 34,16
cuvântul: *ac.* 26,14
cuvintele: *pl. nom./ac.* 6,3, 25, 26; 8,2; 9,14; 12,11; rezum. cap.13; 15,3, 11; 16,3; 18,2; rezum. cap.20; 21,2, 3; 22,22; 23,5, 12; 31,40; 33,1, 3, 13; rezum. cap.34; 34,2, 3, 35, 37; 36,4; 42,7;
cuvintelor: *pl. gen./dat.* 6,10; 20,29; 29,22; 32,12; 33, 8; 41,3;
cuvinte: *pl. ac.* 8,10; 16,5; rezum. cap.20; rezum. cap.29; 32,11; 38,2

(a) CUVÂNTA: v. I
să fie cuvântat: *pasiv conj. pf. 3.sg. în structura v. dislocată* ***bine să fie cuvântat*** 1,5
va cuvânta: *ind. viit.I. 3.sg., în structura v. dislocată* **bine va cuvânta** 1,11
cuvintează: *ind. prez. 3.sg., în structura v. dislocată* ***bine cuvintează*** 2,5

CUVIOS, -OASĂ: adj.
cuvios: *adj. n. sg. ac.* 32,3

D

(a se) DA: v. I
au dat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,21; 12,6; 16,12; 35,10; 38,25, 36; 39,17; 41,2; 42,10, 11, 15
va da: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,4; 6,8; 14,13; 19,23; 23,3; 29,2; 31,31, 35
(s-)au dat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,20; 9,24; 15,19
daţi: *imperativ 2.pl.* 6,22, 28
ai dat: *ind. pf.c. 2.sg.* 22,7; 26,3
da(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,24
vei da: *ind. viit. I. 2.sg.* 22,27; 30,23; 39,19
datu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 24,23
da: *inf. prez. fără* ***a*** rezum. cap. 26
a (să) da: *inf. prez.* rezum. cap.28
(să) va da: *ind. viit.I. 3.sg.* 28,15
da: *ind. imp. 3.sg.* 29,11
am dat: *ind. pf.c. 1.sg.* 31,30; 39,6
dă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1; 5,10; rezum. cap.8; 32,8; 36,31

DAR: s.n.
daruri: *pl. ac.* 15,34
darurilor: *pl. gen.* 36,18

(a se) DĂRUI: v. IV
să dăruiască: *conj. prez. 3.sg.* 6,8
ai dăruit: *ind. pf.c. 2.sg.* 10,12
(să) dăruiaşte: *ind. prez.3.sg.* rezum. cap.28
(să) va dărui: *ind. viit.I. 3.sg.* 28,16
voiu dărui: *ind. viit.I. 1.sg.* 31,37
dăruind: *gerunziu* 34,29
vei dărui: *ind. viit.I. 2.sg.* 35,7
dăruiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 36,6

DEAL: s.n.
dealuri: *pl. ac.* 15,7

DEGET: s.n.
deagetul: *sg. ac.* 21,5; 29,9

DEGRABĂ: adv.
degrabă: 22,10; 24,17; 34,20; 37,21

(a se) DELUNGA: v. I; vezi **(a) ÎNDELUNGA**

DEPARTE: adv.
departe: 5,4; 22,18; 27,5; 30,10; 34,10; 36,25; 39,25, 29

(a se) DEPĂRTA: v. I
depărtându(-să): *gerunziu* 1,1, 8; 2,3
au depărtat: *ind. prf.c. 3.sg./pl.* 3,10; 19,13; 32,15
(s-)au depărtat: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,13; 34,27
depărtezi: *ind. prez. 2.sg.* 7,21
deperteze: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 9,34
vei depărta: *ind. viit.I. 2.sg.* 11,14
depărtând: *gerunziu* 12,20
deperteaze: *imperativ 2.sg.* 13,21
depărtează(-Te/-te): *imperativ 2.sg.* 14,6; 21,14; 22,17

(s-)ar depărta: *cond. prez. 3.pl.* 14,11
(să) va depărta: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,30; 16,7
ai depărtat: *ind. pf.c. 2.sg.* 17,4
(mă) depărtam: *ind. imp. 1.sg.* 19,18
(m-)am depărtat: *ind. pf.c. 1.sg.* 23,12
(mă) voiu depărta: *ind. viit.I. 1.sg.* 27,5

(a) DEPRINDE: v. III
deprinde: *ind. prez. 3.sg.* 33,16; 35,11

DESĂVÂRȘIT, -Ă: adj./adv.
desăvârșit: *adj. m. sg. nom./ac.* 11,7; 22,2
(ceale) desăvârșit: *adj. f. pl. ac.* 37,16
desăvârșit: *adv.* 36,4

(a) DESCHIDE: v. III
au deșchis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,1; 30,11
ar deșchide: *cond. prez. 3.sg.* 11,5
să deșchiză: *conj. prez. 3.sg.* 12,14
a deșchide: *inf. prez.* 14,3
deșchisu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 16,11
deșchide(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 27,19
deșchidea: *ind. imp. 3.pl.* 29,23
deșchide-voiu: *ind. viit.I 1.sg.* 32,20
am deșchis: *ind. pf.c. 1.sg.* 33,2
deșchide: *ind. prez. 3.sg.* 33,16; 35,16
(s-)au deșchis: *ind. pf.c. 3.pl.* 38,17
va deșchide: *ind. viit.I.3.sg.* 41,5
(s-)au deschis: *ind. pf.c. 3.sg.* 29,19

DESCHIS, -Ă: adj.
deșchis: *n. sg. nom.* 20,28
deșchisă: *f. sg. nom./ac.* 30,14; 31,32

(a) DESCOPERI: v. IV
descopere: *ind. prez. 3.sg.* 12,22

(a se) DESFACE: v. III
(să) vor desface: *ind. viit.I. 3.pl.* 41,8

(a se) DESFĂTA: v. I
(să) desfăta: *inf. prez. fără* ***a*** 27,10

DESFĂTAT: adv.
desfătat:. 28,13

DEȘERT, DEȘARTĂ: adj./s.
deșert: *s.n. sg. ac., în loc. adv.* ***în deșert*** „inutil”, „zadarnic” 6,18; 12,24; 21,34; 34,12; 35,13, 16
deșert: *s.n. sg. ac.* 26,7
deșert: *adj. m. sg. nom./ac.* 11,12; 39,34
deșearte: *adj. f. pl. ac.*22,9

(a se) DEȘERTA: v. I
deșertându(-să): *gerunziu* 14,11
deșertat-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 15,4

DEȘERTĂCIUNE: s.f.
deșertăciunea: *sg. ac.* 11,11
deșertăciune: *sg. ac.* 31,5

(a se) DEȘTEPTA: v. I
a deștepta: *inf. prez.*3,8
(să) va deștepta: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,6; 14,12; 17,8
(să) deștaptă: *ind. prez. 3.sg.* 16,9
vei deștepta: *ind. viit.I. 2.sg.* 39,20
(-)oiu deștepta: *ind. viit.I. 1.sg.* 41,1

DEVREME: adv.
devreame: 8,5

(a) DEZLEGA: v. I
dezleagă: *ind. prez. 3.sg.* 12,18
au dezlegat: *ind. pf.c. 3.sg.* 39,5

DEZMIERDARE: s.f.
dezmerdări: *pl. ac.* 22,26

(a) DEZNĂDĂJDUI: v. IV
deznădăjduit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,16

(a se) DEZRĂDĂCINA: v. I
să (să) dezrădăcineaze: *conj. prez. 3.sg.* 31,8
dezrădăcinând: *gerunziu* 31,12

DIMINEAȚĂ: s.f./adv.
dimineață: *adv.* 1,5; 7,21; 24,14
dimineața: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***de dimineața până sara*** „ziua întreagă” 4,20
dimineață: *s.f. sg. ac., în loc adv.* ***de dimineață*** „devreme” 7,18
dimineața: *s.f. sg. ac., în loc. adj.* ***de dimineața*** 38,7
dimineții: *s.f. sg. gen.* 41,9
demineții: *s.f. sg. dat.* 38,12

DINAINTEA: prep.
dinnaintea: 6,5

DINĂUNTRU: adv./adj. inv. ; var. **DINLĂUNTRU**
(ceale) dinlăuntru: *adv. în sintagma* ***ceale dinlăuntru*** „mărunțaie”; echivalează lat. *viscera, -um* 16,14; 38,36
dinlontru: *adv.* 20,14
dinlăuntru: *adj. inv.* „care se află în interior” 37,9

DINĂUNTRUL: prep.; var. **DINLĂUNTRUL**
dinlăuntrul: 9,9
dinlontrul: 21,24; 30,27

DINTE: s.m.
dinți: *nom./ac.* 4,10; 13,14; 16,10; 29,17
dinților: *gen.* 19,20; 41,5

DOBĂ: s.f.; vezi **TOBĂ**

(a) DOBÂNDI: v. IV
dobândind: *gerunziu* rezum. cap.2
a dobândi: *inf. prez.* rezum. cap.28

DOBITOC: s.n.
dobitoacele: *pl. ac.* 12,7; 35,11
dobitoc: *pl. ac.* 18,3

(a) DOBORÎ: v. IV; var.(Înv.) **(a) DOBORÎ**
au oborât: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,19

DOGMĂ: s.f.
dogme: *pl. ac., în sintagma* ***cinstitori de dogme*** 13,4;

DOMN: s.m. (s. propriu) „Dumnezeu”
Domnului: *sg. gen./dat.* rezum. cap.1; 1,6, 12, 21; 2,1, 7; 5,8, 17; 6,4, 14; 12,9; 19,21; 28,28; 39,33; 42,1
Domnul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,7, 8, 12, 21; 2,2, 3, 6, 9; rezum. cap.19; 20,29; 33,14; 38,1; 39,31; 40,1; 42,7, 9, 10, 11, 12
Doamne: *sg. voc.* 17,3

DOMN: s.m. „stăpân”
domnul: *sg. ac.* 3,19

DOR: s.n.
dorul: *sg. ac.* 31,35

(a) DORI: v. IV
dorește: *ind. prez. 3.sg.* 7,2; 37,11

dor esc: *ind. prez. 1.sg.* 13,3
dorind: *gerunziu* rezum. cap.29

DORIRE: s.f.
dorirea: *sg. ac.* 30,15

DORIT, -Ă: adj./s.
(cea) dorită: *s.f. sg. nom.* 14,6
dorită: *adj. f. sg. nom.* 33,20

(a) DORMI: v. IV
dormind: *gerunziu* 3,13
voiu dormi: *ind. viit.I 1.sg.* 7,4, 21
vei dormi *ind. viit.I. 2.sg.* 11,18
vor dormi: *ind. viit.I. 3.pl.* 20,11; 21,26
va dormi: *ind. viit.I. 3.sg.* 27,19
dorm: *ind. prez. 3.pl.* 30,17; 33,15

DOSADĂ: s.f. „nenorocire", „dezastru"
dosăzii: *sg. gen.* rezum. cap.16
dosadă: *sg. ac.* 30,3
dosăzile: *pl. nom.* 30,12

(a) DOVEDI: v. IV
va dovedi: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,20

(a) DREGE: v. III
(-)i deres: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 6,6

DREPT, DREAPTĂ: adj./adv./s.; var. **DIREPT, DIREAPTĂ**
drept: *adj. m./n. sg. nom./ac.* 1,1, 8; 2,3; 6,29; 8,3, 6; rezum. cap.9; 9,15; 10,15; 13,18; 15,14; 22,3; 32,1, 2; rezum. cap.33; 33,32; 34,5, 17; rezum. cap.35; 35,3; 36,3
drept: *s.n. sg. ac.* 9,32
(cei) drepţi: *s.m. pl. nom.* 4,7
dreptului: *s.m. sg. gen.* 12,4
dreapta: *s.f. sg. nom./ac.* 14,15; 40,9
drepţii: *s.m. pl. nom.* 17,8; 22,19
(cel) drept: *s.m. sg. nom./ac.* 17,9; 27,17; 36,7
dreapte: *adj. f. pl. ac.* rezum. cap.19
dreaptă: *adj. f. sg. nom./ac.* 19,6; 31,6; 33,3; 35,2
dreapta: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***spre dreapta*** 23,9; 30,12
drepţi: *adj. m. pl. nom.* 27,5
(mai) drept: *adj. m. sg. nom.* 35,2
drept: *adv.* rezum. cap.23; rezum. cap.24; 35,7; 42,7
(ceale) dreapte: *s.n. pl. ac.* 42,8
direpţ: *prep. in loc adv.* ***direpţ aceaea*** 19,29; 33,1; rezum. cap.36

DREPTATE: s.f.
dreptăţii: *sg. gen.* 8,6
dreptatea: *sg. nom./ac.* 9,19; rezum. cap.13; 29,14; 33,23, 26; rezum. cap.34; 35,8; rezum. cap.36; rezum. cap.37; 37,23; rezum. cap.40; 40,9
dreptate: *sg. ac.* rezum. cap.16; 23,7

DRUM: s.n.
drumurile: *pl. ac.* 6,19

(a se) DUCE: v. III
(să) ducea: *ind. imp. 3.pl.* 1,4
(să) va duce: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,11; 21,30, 32
a (mă) duce: *inf. prez.* 10,21; 29,25
ducu-: *ind. prez. 3.pl.* 21,13
(mă) voiu duce: *ind. viit.I. 1.sg.* 23,8
a (să) duce: *inf. prez.* 24,12
va duce: *ind. viit.I. 3.pl.* 27,21;
duce: *ind. prez. 3.sg.* 37,12
să duci: *conj. prez. 2.sg.* 38,20
(să) vor duce: *ind. viit.I. 3.pl.* 38,35; 41,14
(vă) duceţi: *imperativ 2.pl.* 42,8
ai dus: *ind. pf.c. 2.sg.* 15,4
(s-)au dus: *ind. pf.c. 3.pl.* 42,9

DUH: s.n.
Duhul/duhul: *sg. nom./ac.* 4,9, 15; 6,4; 9,18; 15,13, 30; 20,3; 26,13; 27,3; 32,18; 33,4; 34,14
duh: *sg. nom.* 8,2; 32,8

DULCE: adj.
dulce: *adj. n. sg. nom.* 20,12; 21,33

DULCEAŢĂ: s.f.
dulceaţa: *sg. nom.* 24,20
dulceţi: *sg. ac.* 30,7

DUMNEZEIESC, -IASCĂ: adj.
dumnezeieştii: *f. sg. gen.* rezum. cap.5; rezum. cap.9; rezum. cap.34; rezum. cap.36
dumnezeiasca: *f. sg. ac.* rezum. cap.23; rezum. cap. 24; rezum. cap.38

DUMNEZEU: s.m.
Dumnezeu: *sg. nom./ac./gen./dat.* rezum. cap.1; 1,1, 5, 6, 8, 9, 16, 22; rezum. cap.2; 2,1, 3, 10; 3,4, 23; rezum. cap.4; 4,9, 17; rezum. cap.5; 5,8, 17; 6,8; rezum. cap.7; rezum.cap.8; 8,3, 5, 13, 20; rezum. cap.9; 9,2, 13; rezum. cap.10; 10,2; rezum. cap.11; 11,5, 7; rezum. cap.12; 12,4, 6; rezum. cap.13; 13,3, 7, 8; rezum. cap.14; rezum. cap.15; 15,4, 8, 11, 13, 25; rezum. cap.16; 16,12, 18, 21, 22; 18,21; 19,6, 22; rezum. cap.20; 20,15, 28, 29; rezum. cap.21; 21,9, 14, 19, 22; 22,2, 3, 12, 13, 17, 26; rezum. cap.23; 23,16; rezum. cap.24; 24,12, 23, 25; rezum. cap.25; 25,4; rezum. cap.26; rezum. cap27; 27,2, 3, 8, 9, 10, 11, 13; rezum. cap.28; 28,23; 29,2, 4; rezum. cap.30; 31,2, 6, 14, 23, 28; 32,2, 13, 21; rezum. cap.33; 33,4, 6, 12, 26, 29; 34,5, 9, 10, 12, 23, 31, 33, 37; rezum. cap.35; 35,2, 10, 13; 36,2, 5, 13, 22, 26; rezum. cap.37; 37,5; 10, 14, 15, 22; 38,7, 41; 39,17, 32; 40,4, 14; rezum. cap.42
Dumnezeul: *sg. ac.* 19,26

(a) DUREA: v. II
va durea: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,22

DURERE: s.f.
durearea: *sg. nom./ac.* 2,13; 5,6; 10,20; 15,35; rezum. cap.16; 16,7, 8; 20,10, 22; 21,17, 19
dureri: *sg. ac.* 4,8; 7,4; 30,17
dureare: *sg. ac.* 6,3, 10; 9,27; 33,19

E

ERODIU: s.m.; var. **HERODIE:** s.f. (Rar.) „egretă" (cf. **Indice** Pr)
herodiii: *sg. gen.* 39,13

F

(a se) FACE: v. III
(să) face: *ind. prez. 3.sg.* 5,6; 33,20
face: *ind. prez. 3.sg.* 5,9; 9,9, 10; 14,4; rezum. cap.23; 25,2; 33,17, 19; 34.30; 37,5; 41,12
vor face: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,18
voiu face: *ind. viit.I 1.sg.* 7,20; 16,7; 23,9; 31,14
va face: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,6; 12,25; 14,9; 34,24; 38,37; 40,23; 41,22
faci: *ind. prez. 2.sg.* 9,12; 38,32
vei face: *ind. viit.I 2.sg.* 11,8; 35,6; 40,3
să faci: *conj. prez. 2.sg.* 13,20
face: *inf. prez. fără* **a** 14,4; 22,17
să facă: *conj. prez. 3.sg.* 34,28
fac: *ind.prez. 3.pl.* 36,22
făcea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 1,4, 5

au făcut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,17; 10,8; 12,9; 19,12; 20,18; 21,31; 23,13; 24,9, 12, 21 26,4; 27,18; 28,25; 30,9; 31,15; 33,4, 6; 34,13; 35,10; 40,14; 42,9
(s-)au făcut: *ind. pf.c. impers./3.sg./pl.* 1,21; 41,24; 42,12
(m-)am făcut: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,2: 30,19
ai făcut: *ind. pf.c. 2.sg.* 7,20; 10,9; 37,18
am făcut: *ind. pf.c. 1.sg.* 10,7; 31,16; 40,10;
(ne-)am făcut: *ind. pf.c. 1.pl.* 18,3
făcutu(-am): *ind. pf.c. 1.sg.* 31,1

FACERE: s.f.
facerile: *pl. ac., în sintagma* ***facerile de bine*** rezum. cap.29; rezum. cap.31

FALCĂ: s.f.
falca: *sg. ac.* 16,11; 40,21
fălcile: *pl. ac.* 6,30; 33,2

FAMILIE: s.f. „slujitori"; calc semantic după lat. ***familia, -ae***, care înseamnă „familie", dar și „sclavii unei case"
familie: *sg. nom.* 1,3

FATĂ: s.f.
feate: *sg. nom.* 1,2; 42,13
featele: *pl. nom.* 1,13, 18

FAȚĂ: s.f.
față: *sg. ac., în loc. adv.* ***în față*** 1,11; 2,5
fața: *sg. ac., în loc. prep. (înv.)* ***de la fața*** „(de) dinaintea" 1,12; 2,7; 13,20; 19,29; 23,15
fața: *sg. nom./ac.* 4,16; 5,10; 9,24, 27; 11,15; 13,8, 10, 24; 14,20; 15,27; 16,17; 22,26; 23, 17; 24,15, 18; 26,9; 30,10; 32,21; 33,26; 34,29; 37,12; 38,30; 40,8; 41,4, 13; 42,8, 9
față: *în loc. adv./adj.* ***de față*** 23,14; rezum. cap.38
feții: *sg. dat.* 11,19
feații: *sg. gen.* 16,9; 21,18; 29,24; 33,5; 41,1; 41,5
feațele: *pl. ac.* 34,19

FAUR: s.m.
faurului: *sg. gen.* 41,15

FĂCĂTOR: s.m. „Creator"
Făcătoriul: *sg. nom./ac.* 4,17; 32,22; 36,3

FĂCUT, -Ă: adj.
făcute: *n. pl. ac.* rezum. cap.38

(a) FĂGĂDUI: v. IV
făgăduiaște: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.5; rezum. cap.8; rezum. cap.11; 17,5
făgăduindu-: *gerunziu* rezum. cap.22; rezum. cap.36

FĂGĂDUINȚĂ: s.f.
făgăduințele: *pl. ac.* 22,27

FĂPTURĂ: s.f.
făpturi: *pl. ac.* rezum. cap.5

(a) FĂTA: v. I
au fătat: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,10
a făta: *inf. prez.* 39,1
fată: *ind. prez. 3.pl.* 39,3

FĂTARE: s.f.
fătării: *sg. gen.* 39,1, 2
fătare: *sg. ac.* 39,3

FĂȚARNIC: adj./s.
fățarnicilor: *s.m. pl. gen.* rezum. cap.8; rezum. cap.15
fățarnicul: *s.m. sg. nom.* 13,16
fățarnicului: *s.m. sg. gen./dat.* 8,13; 15,34; 17,8; 20,5; 27,8
fățarnic: *adj. m. sg. ac.* 34,30
fățarnicii: *pl. nom.* 36,13

FĂȚĂRIE: s.f. (Înv.) „minciună", „înșelătorie"
fățării: *pl. ac.* 13,7

FÂN: s.n.
fân: *sg. ac.* 40,10

FECIOARĂ: s.f.
fecioară: *sg. ac.* 31,1

FECIOR: s.m.
feciori: *pl. nom.* 42,13

FEL: s.n.
feliul: *sg. ac.* 5,24
feliuri: *pl. ac.* rezum. cap.7; 11,6; 8,2
fealiuri: *pl. ac* 20,2; rezum. cap.24

FELINAR: s.n/m..; var. (Înv.) **FĂLINARIU** „lampă", „felinar"; după lat. *lampas, -adis,* (fig.) „lumină" (cf. **Indice** Jd)
fălinariu: *s.n. sg. nom.* 12,5
fălinari: *s.m. pl. nom.* 41,10

(a se) FERI: v. IV
a (să) feri: *inf. prez.* 28,28

(a) FERICI: v. IV
fericea: *ind. imp. 3.sg.* 29,11

FERICIRE: s.f.
fericirea: *sg. ac.* rezum. cap.7; rezum. cap.30

FERICIT, -Ă: adj.
fericit(u-): *adj. m. sg. nom.* 5,17
(mai) fericite: *adj. n. pl. nom.* rezum. cap.8
(ceale) fericite: *s.n. pl. ac.* rezum. cap.11
fericit: *adj. m. sg. nom.* 21,23

(a) FI: v. IV
fiindu-: *gerunziu* rezum. cap.2
fiind: *gerunziu* 8,12; 10,7, 15; 20,12
vor fi: *ind. viit. I. 3.pl.* rezum. cap.5; 5,4, 23; 6,17; rezum. cap.8; 14,21; 27,14; 36,8; 41,21
va fi: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,17; 5,4, 16; 11,19; 13,16; 15,8; 17,16; 18,19; 19,4; 20,28; 22,2, 3, 25, 29; 24,14; 33,23, 24, 26; 36,16; 39,18, 30;
aș fi: *cond. prez. 1.sg.* 10,19
a fi: *inf. prez.* 2,13; rezum. cap.9; 10,3, 14; rezum. cap.11; 13,5; 14,3; 15,14, 21; rezum. cap. 16; 19,29; 24,17; 27,5; rezum. cap.28; 30,2, 7; 31,24; 32,2; 36,3; 37,24
fie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 3,7; 22,18; 24,20; 27,5, 7; 31,10; 34,10
să fiu: *conj. prez. 1.sg.* 29,2; 33,24
să fie: *conj. prez. 3.sg.* 6,10; 15,14; 21,16; 33,7
fost-aș fi: *cond. pf. 1.sg.* 10,19
au fost: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,3, 6; 2,1; 9,25; 21, 33; 30,13; 31,32; 36,9; 42,13
am fost: *ind. pf.c. 1.sg.* 19,15; 29,4, 15; 30,29
a fi fost: *inf. pf.* rezum. cap.10
sânt: *ind. prez. 3.pl.* 1,12; 3,8, 19, 20; 4,18; 6,3, 4, 7; 7,16; 10,4, 5; 14,5; 15,10, 15; 18,21; rezum. cap.21; 21,9, 16, 24, 28; 24,1, 23; 25,5; rezum. cap.28; 28,24; 32,9; 34,19; 37,17; 40,12; 41,2; 42,3
sânt: *ind. prez. 1.sg.* 7,12; 9,14, 29; 11,4; 12,3; 13,2; 17,6; 23,14; 32,6, 18; 33,9; 34,5; 35,2
sântem: *ind. prez. 1.pl.* 8,9
sânteți: *ind. prez. 2.pl.* 12,2; 16,2
iaste: *ind. prez. 3.sg.* 1,8; 2,6; 4,6; 5,1, 27; 6,12, 13; 7,1, 7, 17; 9,2, 10, 19, 22, 24, 33; 10,15; 11,4, 6, 8, 14; rezum. cap.12; 12,3, 12, 14, 16; 13,19; 14,5, 10; 15,11, 14, 21; 16,3; 17,13, 15; 19,25, 29;

rezum. cap.20; 20,7, 29; 21,4, 28; 23,2, 13; 24,18; 25,2, 3; 26,6; 27,3, 8, 13; rezum. cap.28; 28,28; 31,11, 12, 28; 32,8, 12; 33,9; 34,6, 7, 22, 23, 29; 36,33; 38,2; 39,13; 40,14; 42,3
ieste: *ind. prez. 3.sg.* 2,3; 12,13; 18,15; 19,7; 20,5; 21,9; 22,12; 24,7; 28,20
-i: *ind. prez. 3.sg.* 3,24; 5,17; 6,11, 29; rezum. cap.8; 8,3, 19; 9,24, 32; 10,22; 11,9; 13,7; 15,3, 4, 15; 18,6, 21; 21,21; 23,14; 24,25; 26,2; 28,10, 14; 33,12, 24; 34,4, 22; rezum. cap.35; 35,3, 5, 8, 10; 36,22; 37,23; 38,28; 39,30, 32; 41,25
era: *ind. imp. 3.sg./pl.* 1,1, 3; 6,7; 19,19; 29,4, 5, 12, 13; 30,2, 4, 25; 32,4
erai: *ind. imp. 2.sg.* 38,4;
eram: *ind. imp. 1.sg.* 29,16, 25; 33,27
este: *ind. prez. 3.sg.* 41,24, 25
eşti: *ind. prez. 2.sg.* 14,4; 17,14; 26,2; 31,24

FIARĂ: s.f.
fierile: *pl. nom./ac.* 5,22, 23; 40,15
fiiara: *sg. nom.* 37,8; 39,15

FIER: s.n.
fier: *sg. ac.* 19,24; 20,24; 40,13; 41,17
fierul: *nom./ac.* 28,2; 41,18

FIERBÂNTARE: s.f.
fierbântare: *sg. ac.* 15,2

(a) FIERBE: v. III
au fiert: *ind. pf.c. 3.pl.* 30,27
fierbând: *gerunziu* 39,24; 41,11
a fierbe: *inf. prez.* 41,22

FIERE: s.f.
fiere: *sg. ac.* 20,14

FINIC: s.m. (Înv.) „curmal”
finicul: *sg. ac.* 29,18

FIRE: s.f.
firii: *gen./dat.* rezum. cap.3; rezum. cap.28

FIU: s.m.
fiiul: *sg. nom./ac.* 16,22; 25,6; 32,2, 6; 35,8
fiii: *pl. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,4, 5, 6, 13, 18, 19; 2,1; 5,4; 8,4; 14,21; 20,10; 27,14; 28,8; 30,8; 38,7, 32; 39,16; 41,25; 42,16;
fii: *pl. nom.* 1,2
fiilor: *pl. gen./dat.* 17,5; 19,17; 21,19; 42,16

FLACĂRĂ: s.f.
flacăra: *sg. nom.* 15,30
flacără: *sg. nom.* 41,12

FLĂMÂND, -Ă: s.
(cel) flămând: *s.m. sg. nom.* 5,5
(celui) flămând: *sg. dat.* 22,7
(celor) flămânzi: *pl. dat.* 24,10

FLOARE: s.f.
floare: *sg. ac., în loc. adj* ***în floare*** „înflorit” 8,12
floare: *sg. ac.* 14,2
floarea: *sg. ac.* 15,33

FLUIER: s.n.
fluierile: *pl. ac.* 40,13
fluierului: *sg. gen., în s. propr.* ***Cornul Fluierului*** (vezi **CORN**); în lat. *Cornu stibii* 42,14

FOAME: s.f.
foame: *sg. ac.* 18,12; 30,3

FOAMETE: s.f.
foamete: *sg. ac.* 5,20, 22

FOC: s.n.
focul: *sg. nom.* 1,16; 15,34; 20,26; 22,20
focului: *sg. gen.* 18,5; 41,9
foc: *sg. nom./ac.* 23,10; 28,5; 31,12; 41,10

FRATE: s.m.
fratelui: *sg. gen.* 1,13, 18
frate: *sg. nom.* 30,29
fraţii: *pl. nom./ac.* 6,15; 19,13; 42,11, 15
fraţilor: *pl. gen.* 22,6

(a) FRÂNGE: v. III
va frânge: *ind. viit.I. 3.sg.* 39,10
frâmtu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,13
frângând: *gerunziu* 20,19

FRÂU: s.n.
frâu: *sg. ac.* 30,11

FRICĂ: s.f.
frica: *sg. nom./ac.* 3,25; 4,6; 6,14; 15,4; 22,10; rezum. cap.28; 28,28; 39,20
frică: *sg. ac.* 23,15; 39,16

FRICOS, -OASĂ: adj.
fricoasă: *f. sg. nom.* 37,22

FRIG: s.n.
frig: *sg. ac.* 24,7
frigul: *sg. nom.* 37,9

FRUMOS, -OASĂ: adj.
frumoase: *f. pl. nom.* 42,15

FRUMUSEŢE: s.f.
frumseţea: *sg. ac.* 5,3; 18,13

FRUNZĂ: s.f.
frunzii: *sg. gen.* 13,25

(a) FUGI: v. IV
am fugit: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,16, 17
fugit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,25
fuge: *ind. prez. 3.sg.* 14,2
fugiţi: *imperativ 2.pl.* 19,29
fugi-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,24
fugind: *gerunziu* 27,22
va fugi: *ind. viit.I. 3.sg.* 27,22
fug: *ind. prez. 3.pl.* 30,10

FULGER: s.n.
fulgerul: *sg. ac.* 11,17
fulgerile: *pl. ac.* 38,35
fulgere: *sg. ac.* 41,14

(a) FULGERA: v. I
va fulgera: *ind. viit.I. 3.sg.* 36,30

(a) FULGURA: v. I (Liv.) „a fulgera”; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în DN[3] (1978) (cf. lat. *fulgurō, -āre*). Cuvântul nu este înregistrat în DA.
fulgurând: *gerunziu* 20,25

FUNIE: s.f.
fune: *sg. ac.* 12,18
funea: *sg. ac.* 40,20
funile: *pl. ac.* 36,8

FUR: s.m.
furul: *sg. ac.* 24,14

FURIŞ: adv
furiş: *adv. în loc. adv.* ***pe furiş*** 4,12

G

GATA: adv.
gata: 3,8

(a) GĂSI: v. IV
vor găsi: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,22
vei găsi: *ind. viit.I. 2.sg.* 11,7
găsind(u-): 30,5
au găsit: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,25; 33,10

(a se) GĂTI: v. IV (Înv. şi pop.) „a (se) pregăti fizic sau moral pentru a întreprinde o acţiune”
(-)i gătită: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 15,23
(să) găteaşte: *ind. prez. 3.sg.* 15,24
găteaşte: *ind. prez. 3.sg.* 15,35; 38,41
gătesc: *ind. prez. 3.pl.* 24,5
va găti: *ind. viit.I. 3.sg.* 27,16
găti(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 27,17
au gătit: *ind. pf.c. 3.sg.* 28,27
gătea: *ind. imp. 3.pl.* 29,7
am gătit: *ind. pf.c. 1.sg.* 38,23
găteşte: *ind. prez. 3.sg.* 38,41

GĂTIT, -Ă: adj.
gătit: *n. sg. nom.* 12,5

GÂLCEAVĂ: s.f.
gâlceavă: *sg. ac.* 3,17

GÂND: s.n.
gândurile: *pl. nom./ac.* 5,12; 17,11

(a se) GÂNDI: v. IV
(să) gândeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 11,12
gândeşti: *ind. prez. 2.sg.* 17,16
să gândească: *conj. prez. 3.pl.* 31,1
gândeam: *ind. imp. 1.sg.* 32,12
au gândit: *ind. pf.c. 3.sg.* 33,10
gândeaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.37

GÂNDIRE: s.f.
gândirea: *pl. nom.* 35,2

GÂNDIT, -Ă: adj.
gândita: *f. sg. ac.* 4,2

GÂTLAN: s.n. (Înv.) „gâtlej”
gâtlanul: *sg. nom./ac.* 29,10; 34,3

GÂTLEJ: s.n.
gâtlejul: *sg. ac.* 20,13; 31,30

GEANĂ: s.f.
geanele: *pl. nom./ac.* 16,17; 41,9

(a) GEME: v. III
gem: *ind. prez. 3.pl.* 26,5
a geame: *inf. prez.* 24,12

GENUNCHI: s.m. (Iuz.) **GENUNCHE:** s.n.
genunchele: *pl. ac.* 4,4

GER: s.n.
gerul: *sg. nom./ac.* 37,10; 38,29

GHEAŢĂ: s.f.
ghiiaţa: *sg. nom.* 38,29

GLAS: s.n.
glasul: *sg. nom./ac.* 3,18; 4,10; 9,16; 29,10; 30,31; 33,8; 34,16, 28; 37,4, 5; 38,34
glas: *sg. ac.* 4,16; 40,4
glasului: *sg. gen.* 37,2

GLIE: s.f.
gliile: *pl. nom./ac.* 28,6; 38,38; 39,10

GLOATĂ: s.f.
gloate: *pl. ac.* 3,18
gloata: *sg. nom.* 21,8
gloată: *sg. ac.* 30,28

GOL, GOALĂ: sdj./s.
gol: *adj. m./n. sg. nom.* 1,21; 26,6
(cei) goli: *s.m. pl. ac.* 22,6
goli: *adj. m. pl. ac.* 24,7
(celor) goli: *s.m. pl. dat.* 24,10

(a) GOLI: v. IV
au golit: *ind. pf.c. 3.sg.* 20,19
(să) vor goli: *ind. viit.I. 3.pl.* 33,21

GOLIT, -Ă: adj.
golit: *m. sg. nom.* 14,10

(a) GONI: v. IV
goneşti: *ind. prez. 2.sg.* 13,25
goniţi: *ind. prez. 2.pl.* 19,22
să gonim: *conj. prez. 1.pl.* 19,28

GRABNIC, -Ă: adj.
(mai) grabnice: *f. pl. nom.* 9,25

GRAS, -Ă: adj.
grasă: *f. sg. ac.* 15,26

(a) GRĂBI: v. IV
au grăbit: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,5

(a) GRĂI: v. IV
grăind: *gerunziu* 1,16, 17; 6,29; 7,13; 33,23
grăia: *ind. imp. 3.sg./pl.* 1,18; 2,13; 32,4
au grăit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,22; 3,2; 4,18; 32,14, 16; 34,1, 35; 35,1; 36,1; 39,31; 42,7
ai grăit: *ind. pf.c. 2.sg.* 2,10
a grăi: *inf. prez.* 4,2; 9,19; 16,4; 29,9; 34,33; 40,27
grăi-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,11; 9,35; 10,1; 32,20
vei grăi: *ind. viit.I. 2.sg.* 8,2
grăi(-)-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,10
am grăit: *ind. pf.c. 1.sg.* 9,22; 34,31, 32; 39,34, 35; 42,3
grăiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 11,2; 15,2; rezum. cap.17; 23,5; 28,14; rezum. cap.33; 33,14; rezum. cap.36
grăiaşte: *imperativ 2.sg.* 12,8; 33,32; 34,33
voiu grăi: *ind. viit.I. 1.sg.* 13,3, 22; 16,7; 21,3; 42,4
să grăiţi: *conj. prez. 2.pl.* 13,7
să grăiesc: *conj. prez. 1.sg.* 13,13
grăieşti: *ind. prez. 2.sg.* 15,3; 16,3
să grăim: *conj. prez. 1.pl.* 18,2
grăiţi: *ind. prez. 2.pl.* 27,12
vor grăi: *ind. viit.I. 3.pl.* 33,3
grăi: *inf. prez. fără* ***a*** 33,32; 36,2
grăiască: *conj. fără* ***să*** *3.p.* 34,34
va grăi: *ind. viit.I. 3.sg.* 32,7; 36,10; 37,20; 40,22
grăiesc: *ind. prez. 1.sg.* 37,20
a fi grăit: *inf. perf.* rezum. cap.39
aţi grăit: *ind. pf.c. 2.pl.* 42,7, 8
grăise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 42,9

GRĂITOR: s.m.
grăitoriu: *sg. nom.*, *în sintagma* ***grăitoriu strâmb*** (cf. lat. *falsiloquus*) 16,9

GRĂMADĂ: s.f.
grămadă: *sg. ac.* 8,17
grămăzile: *pl. ac.* 24,11

(a se) GRĂMĂDI: v. IV
(să) va grămăzi: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,25

GRĂSIME: s.f.
grăsime: *sg. nom./ac.* 15,27; 21,24; 36,16

GRÂU: s.m.
grâu: *sg. ac.* 31,40
grâul: *sg. nom.* 37, 11

GREȘEALĂ: s.f.; var. (Iuz.) **GREȘALĂ**
greșalele: *pl. ac.* 13,23; 14,17
greșală: *sg. ac.* 15,31
greșală: *sg. ac., în loc. adj.* ***fără greșală*** „perfect" 33,9

(a) GREȘI: v. IV
greșaște: *ind. prez. 3.sg.* 9,28
am greșit: *ind. pf.c. 1.sg.* 33,27; 34,32

GREU, GREA: adj./adv./s.
greu: *s.n.sg. ac. în loc. adv.* ***cu greu*** (Înv. și reg.) „anevoie" 4,2
(mai) greale: *s.n. pl. ac.* rezum. cap. 6
greu: *adv.* rezum. cap. 6; rezum. cap.13; 16,3
(mai) grea: *adj. f. sg. nom.* 6,3
greu: *adj. m. sg. ac.* 7,20
grea: *adj. f. sg. nom.* 33,7

GREUTATE: s.f.
greotatea: *sg. ac.* 31,23

GRIJĂ: s.f.
grije: *sg. ac., în loc. adv.* ***fără grije*** „fără nici un gând neliniștitor" 11,18; 21,9

(a se) GRIJI: v. IV
grijească: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 23,15
(mă) grigeam: *ind. imp. 1.sg.* 3,25

GRINDINĂ: s.f.
grindinii: *sg. gen.* 38,22

GROAPĂ: s.f.
gropi: *pl. ac.* 38,40
groapă: *sg. ac.* 40,8

GROAZĂ: s.f.
groaza: *sg. nom./ac.* 4,13; 13,11, 21; 18,20; 25,2; 37,2
groază: *sg. nom.*10,22; 41,5
groazei: *sg. gen.* 15,21
groazele: *pl. nom.* 18,11

GROAZNIC, -Ă: adj./s
groaznic: *adj. n. sg. nom.* 1,19
groaznici: *adj. m. pl. ac.* 16,10
(cei) groaznici: *s.m. pl. nom.* 20,25

GROHOT: s.n.; var. **GROHOTĂ** „loc acoperit cu grămezi de pietre"
grohota: *sg. ac.* 40,26

GROS s.m. (Înv.) „scândură cioplită într-un fel anume și prevăzută cu lacăt, cu care se încătușau picioarele celor arestați", „butuc"
gros: *sg. ac.* 13,27; 33,11

GRUMAZ: s.m.
grumazul: *sg. ac.* 15,26
grumazului: *sg. dat.* 39,19
grumazii: *pl. ac.* 41,13

GUNOI: s.n.
gunoiu: *sg. ac.* 2,8; 9,31
gunoiul: *ac.* 7,5; 20,7

GURĂ: s.f.
gura: *sg. nom./ac.* 2,5; 3,1; 5,16; 8,21; 9,20; 15,5, 6, 13; 16,6; 19, 16; 20, 12; 22,22; 23,4; 29,23; 30,11, 17; 31,27; 33,2; 35,16; 36,16; 37,2; 39,34; 40,18; 41,10, 12
gurii: *sg. gen./dat.* 5,15; 7,11; 8,2; 15,30; 21,5; 23,12; 29,9; 41,4
gurile: *pl. nom.* 16,11

GUST: s.n.
gustul: *sg. ac.* 12,11

(a se) GUSTA: v. I
gusta: *inf. prez. fără* ***a*** 6,6
gustându(-să): *gerunziu* 6,6

GUSTARE: s.f.
gustarea: *sg. ac.* 34,3

H

HALDEU: s.m. „caldeean"
haldeii: *pl. nom.* 1,17

HÂRB: s.n.
hărbul: *sg. ac.* 2,8

HERODIE: s.f.; vezi **ERODIU**

HOLDĂ: s.f.
holda: *sg. ac.* 24,6

HOTAR: s.n.
hotarele: *pl. ac.* 14,5; 38,10, 20
hotarăle: *pl. ac.* 24,2
hotar: *sg. ac.* 26,10

HRANĂ: s.f.
hrană: *sg. ac.* 9,26; 36,31; 38,41; 39,29
hrana: *sg. ac.* 38,41

HULĂ: s.f.
hula: *ac.* rezum. cap.27; rezum. cap.31
hulă: *ac.* rezum. cap.29

(a) HULI: v. IV
ați hulit: *ind. pf.c. 2.pl.* 6,25
vei huli: *ind. viit.I. 2.sg.* 10,3
hulea: *ind. imp. 3.pl.* 19, 18
a fi hulit *inf. pf.* rezum. cap.37
a huli: *inf. prez.* rezum. cap.40

HULITOR: s.m.
hulitorilor: *s. m. pl. gen.* 35,9

I

IAD: s.n.
iad: *sg. ac.* 7,9; 14,13; 21,13; 24,19

iadul: *sg. nom./ac.* 11,8; 17,13, 16; 26,6
iadului: *sg. gen.* 21,33

IAR: adv.; var. **IARĂ**
iară: 36,32

IARĂŞI: adv.
iarăşi: rezum. cap.5; 7,4; 8,19; rezum. cap.10; 12,23; 14,7, 14; 17,12; 19,26; rezum. cap.34; 35,1; 37,10

IARBĂ: s.f.
iarba: *sg. ac.* 5,25
iarbă: *sg. ac.* 6,5
ierburi: *pl. nom./ac.* 30,4; 38,27; 40,15

IARNĂ: s.f.
iarna: *sg. ac., în loc. adj.* ***de iarna*** „care sunt necesare/se produc în timpul iernii" 37,6

IATĂ: interj.
iată: 1,12, 18; 2,6; 4,3, 18; 5,27; 6,13; 7,21; 13,1; 15,15; 16,20, 23; 19,3, 7; 25,5; 26,5, 14; 27,12; 28,28; 32,19; 33,2, 6, 29; 36,22, 26; 38,35; 40,10, 18, 28;

IERI: adv.
ieri: adv. în loc. adv. ***de ieri*** „de curând", „de puţin timp" 8,9

(a) IERTA: v. I
ierţi: *ind. prez. 2.sg.* 9,28
ai iertat: *ind. pf.c. 2.sg.* 10,14
aş ierta: *cond. prez. 1.sg.* 16,6
iartă: *imperativ 2.sg.* 14,16

IESLE: s.f.; var. **IASLE**
ieslii: *sg. gen.* 6,5
iaslea: *sg. ac.* 39,9

(a) IEŞI: v. IV
ies: *ind. prez. 3.pl.* 21,11; 24,5; 39,4
iase: *ind. prez. 3.sg.* 41,7, 11, 12
au ieşit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,12; 31,18; 38,29
am ieşit: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,21; 31,34
ieşind: *gerunziu* 2,7; 3,11; 20,25; 38,8
ieşiiam: *ind. imp. 1.sg.* 29,7
va ieşi: *ind. viit.I. 3.sg.* 37,9

ILĂU: s.n.; var. (Înv.) **ILEU** (Reg.) „nicovală"
ileul: *sg. ac.* 41,15

INIMĂ: s.f.
inimile: *sg. ac.* 1,5
inima: *sg. nom./ac.* 7,17; 8,10; 9,4; 11,13; 12,24; 15,12; 17,4, 11; 22,22; 23,16; 27,6; 29,13; 31,7, 9; 31,27; 33,3; 34,14; 37,1; 41,15
inimă: *sg. nom.* 12,3

INIMOS, -OASĂ: adj.
inimoşi: *m. pl. voc* 34,10

(a) INTRA: v. I; var. **(a) ÎNTRA**
au întrat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,18
întra-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,26
întra-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 37,8
ai întrat: *ind. pf.c. 2.sg.* 38,16, 22
va întra: *ind. viit.I. 3.sg.* 41,4

(a) ISPITI: v. IV
să ispiteşti: *conj. prez. 2.sg.* 10,6
ispiti: *inf. prez. fără* ***a*** 36,23

(a) IZBÂNDI: v. IV
să izbândească: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.29
izbândeşte: *ind. prez. 3.sg.* 35,15

IZBÂNDITOR: s.m. (Neob.) „răzbunător", „persoană care pedepseşte" (cf. lat. *ultor, -ōris* „răzbunător", „care pedepseşte")
izbânditoriul: *sg. nom.* 19,29

(a) IZBI: v. IV
ai izbit: *ind. pf.c. 2.sg.* 30,22

IZVOR: s.n.
izvorului: *sg. gen.* 21,33

Î

(a) ÎMBĂTRÂNI: v. IV
va îmbătrâni: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,8
îmbătrâneaşte: *ind. prez. 3.sg.* 41,23

(a se) ÎMBOGĂŢI: v. IV
(să) va îmbogăţi: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,29

(a se) ÎMBRĂCA: v. I
îmbrăcatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,5
(să) vor îmbrăca: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,22
ai îmbrăcat: *ind. pf.c. 2.sg.* 10,11
va îmbrăca: *ind. viit.I 3.sg.* 27,17
(m-)am îmbrăcat: *ind. pf.c. 1.sg.* 29,14
(te) îmbracă: *imperativ 2.sg.* 40,5

ÎMBRĂCĂMINTE: s.f.
îmbrăcămintele: *pl. ac.* 24,7
îmbrăcămintea: *sg. ac.* 38,9
îmbrăcămintei: *sg. gen.* 41,4

(a) ÎMBRĂŢIŞA: v. I; var. **(a) ÎMBRĂŢĂŞA**
îmbrăţăşază: *ind. prez. 3.pl.* 24,8

(a se) ÎMBUCA: v. I
va îmbuca: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,34
îmbuce: *conj. fără* ***să*** *3.sg.* 18,13
au îmbucat: *ind. pf.c. 3.sg.* 20,15; 22,20
îmbuca(-)-va: *ind. viit.I.3.sg.* 20,26
îmbucând: *gerunziu* 31,12
(să) va îmbuca: *ind. viit.I. 3.sg.* 37,20

ÎMBUCĂTURĂ: s.f.
înbucătura: *sg. ac.* 31,17

(a se) ÎMFLA: v. I; vezi **(a se) UMFLA**

(a) ÎMPĂIENJENI: v. IV; var. **(a) ÎMPĂINGINI** (cf. **Indice** 2Lg)
au împăinginit *ind. pf.c. 3.pl.* 16,17
inpăinjinit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,7

ÎMPĂRAT: s.m.
împăraţii: *pl. ac.* 3,14; 36,7
împăraţilor: *pl. gen.* 12,18
împăratul: *sg. ac.* 15,24; 18,14
împărat: *sg. nom./ac.* 29,25; 41,25
împăratului: *sg. dat.* 34,18

(a) ÎMPĂRĂŢI: v. IV
a împărăţi: *inf. prez.* 34,30

(a se) ÎMPĂRŢI: v. IV
va împărţi: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,17; 27,17
(să) împarte: *ind. prez. 3.sg.* 38,24
înpărţi(-)-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 40,25

(a se) ÎMPĂNA: var. (Înv.) **(a se) ÎMPENA** (despre păsări) „a se acoperi cu pene"
(să) împenează: *ind. prez. 3.sg.* 39,26

(a) ÎMPODOBI: v. IV
aţi împodobit: *ind. pf.c. 2.pl.* 6,26
au împodobit: *ind. pf.c. 3.sg.* 26,13

(a se) ÎMPONCIŞA: v. I (Înv.) „a se împotrivi”
a (să) împoncişa: *inf. prez.* 21,34

ÎMPOTRIVĂ: adv./prep.; var. (Înv. şi pop.) **ÎMPROTIVĂ**
împrotiva: *prep.* 1,22; rezum. cap.9; 10,17; 13,25, 26; 15,13, 25; 16,9; 17,3, 8; rezum. cap.18; 19,11, 28; 21,4, 27; 22,25; 23,7; 31,28; 32,3; 33,5, 13; 35,6; 41,1, 14
împrotivă: *adv.* 6,10; rezum. cap.9; 9,4, 13; 11,10; 16,9; rezum. cap.21; 24,13

(a se) ÎMPOTRIVI: v. IV
(Te) împotriveşti: *ind. prez. 2.sg.* 30,21

ÎMPOTRIVITOR, -TOARE: adj./s.m./f.; var. (Înv. şi pop.) **ÎMPROTIVITOR, -TOARE**
împrotivitoriu: *s.m. sg. ac.* 7,20
împrotivitoarea: *adj. antepus f. sg. ac.* rezum. cap.29

ÎMPOTRIVNIC: s.m.; var. (Înv. şi pop.) **ÎMPROTIVNIC**
împrotivnicul: *sg. nom.* 27,7

ÎMPREJUR: adv./prep.; var. (Înv.) **ÎMPREGIUR**
împregiur: *adv.* 10,8; 19,8; 29,25; 39,8
împregiuriul: *prep.* 19,20
împregiurul: *prep.* 29,5; 38,31
împregiur: *adv.* 26,10

(a se) ÎMPREJURA: v. I; var. (Înv.) **(a se) ÎMPREGIURA**
împrejuratu(-)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 38,10
împregiură(-te): *imperativ 2.sg.* 40,5
împregiura(-)-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 40,17

(a) ÎMPRESURA: v. I
în presuratu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,14
va împresura: *ind. viit.I. 3.sg.* 27,20

(a să) ÎMPREUNA: v. I
împreuna: *inf. prez. fără* ***a*** 38,31
(să) împreună: *ind. prez. 3.sg.* 41,7

ÎMPREUNAT, -Ă: adj.
în preunat: *n. sg. nom.* 41,6

ÎMPREUNĂ: adv.
împreună: rezum. cap.2; 9,6; 21,26; 26,8; rezum. cap.29; rezum cap.32; 34,15; 38,7; 38,30; 40,8
în preună: 19,12

ÎMPUŢINARE: s.f.
împuţinarea: *sg. nom.* 10,20

ÎNAINTE: adv./prep.; var. (Reg.)
nainte *adv. în loc. adv.* ***mai nainte*** 3,24; 10,21; 15,7, 32; rezum. cap.42
mainte: 6,7; 8,8; 18,2; 22,16; 33,20; 36,28; 41,2; 42, 11
înnainte: adv. 29,8
înaintea: *prep.* 13,15; 21,8, 31, 33; 24,25; 25,5; 26,6
înnaintea: *prep.* 1,6; 2,1; 4,16; 11,4; 13,16; 15,4, 15; 17,6; 18,3; 21,18; 23,4; 32,2; 35,14; 42,7

ÎNALT, -Ă: adj./s.
(mai) înalt: *adj. m./n. sg. nom.* 11,8; 22,12; 35,5
(ceale) înalte: *s.n. pl. nom./ac.* 25,2; 28,18
înalt: *adj. m./n sg. nom.* 36,22; 38,15
(ceale) înnalte: *s.n. pl. ac.* 16,20
(cei) înnalţi: *s.m. pl. ac.* 21,22
înnalt: *adj. n. sg. nom.* 41,25

(a se) ÎNĂLŢA: v. I
înalţă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.5
(să) înalţă: *ind. prez. 3.sg.* 22,12
(să) înnalţă: *ind. prez. 3.sg.* 11,12
înnalţă: *ind. prez. 3.sg.* 15,12
(să) vor înălţa: *ind. viit.I. 3.pl.* 17,4
vei înălţa: *ind. viit.I. 2.sg.* 38,34
(să) va înălţa: *ind. viit.I. 3.sg.* 39,27

ÎNĂLŢARE: s.f.
înnălţarea: *sg. nom.* 22,20

ÎNĂLŢAT, -Ă: adj.
înălţaţi: *m. pl. nom.* 21,7

ÎNĂLŢIME: s.f.
(-)nnălţime: *sg. ac.* 5,11
înnălţime: *sg. ac.* 31,2; 40,5
înălţime: *sg. ac.* rezum. cap. 25; 39,18

ÎNCAI: adv.
încai: 19,6, 21

(a se) ÎNCĂLZI: v. IV
(să) va încălzi: *ind.viit.I impers.* 6,17
(s-)au încălzit: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,20
vei încălzi: *ind. viit.I. 2.sg.* 39,14

(a se) ÎNCÂLCI: v. IV
încâlcitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,18

ÎNCÂLCIT, -Ă: adj.
încâlcite: *f. pl. nom.* 40,12

(a se) ÎNCELUI: v. IV (Înv.) „a se înşela”
(să) va încelui: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,9
(s-)au înceluit: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,9

(a) ÎNCEPE: v. III
începuse: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 5,12
au început: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,9
aţi început: *ind. pf.c. 2.pl.* 6,28
am început: *ind. pf.c. 1.sg.* 27,6
ai început: *ind. pf.c. 2.sg.* 34,33; 36,21
vom începe: *ind. viit.I 1.pl.* 4,2

ÎNCEPERE: s.f.
începaperea: *sg. ac.* 28,1

ÎNCEPUT: s.n.; var. (Înv.) **CEPUT**
ceput: *sg. ac., în loc. adv.* ***din-ceput*** 20,4; 36,3
începutul: *sg. nom.* 40,14;

ÎNCET: adv.
încet: *adv.* 14,19

(a) ÎNCETA: v. I
au încetat: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,17
va înceta: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,7
înceta: *ind. imp. 3.pl.* 29,9
să înceteţi: *conj. prez. 2.sg.* 34,36

(a) ÎNCHEGA: v. I
ai întegat: *ind. pf.c. 2.sg.* 10,10, 11

ÎNCHEIETURĂ: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **ÎNCHIETURĂ**
închietura: *sg. ac.* 31,22

(a) ÎNCHIDE: v. III
au închis: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,10
închisu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,12

(a se) ÎNCHINA: v. I
(s-)au închinat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,20

ÎNCHISOARE: s.f.
închisoare: *sg. ac.* 7,12

(a) ÎNCINGE: v. III
încinge: *ind. prez. 3.sg.* 12,18
au încins: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,6
încinge: *imperativ 2.sg.* 38,3; 40,2

(a) ÎNCOLȚI: v. IV
va încolți: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,9

(a se) ÎNCONJURA: v. I; var. (Reg.) **(a) ÎNCUNJURA**
încungiurat-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,7
am încungiurat: *ind. pf.c. I.sg.* 2,2
au încungiurat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,23; 7,12
voiu încungiura: *ind. viit.I. 1.sg.* 19,26
(te-)ai încungiurat: *ind. pf.c. 2.sg.* 22,10
să încungiur: *conj. prez. 1.sg.* 31,36
vei încungiura: *ind. viit.I. 2.sg.* 39,19

(a se) ÎNCREȚI: v. IV
(s-)au încrețit: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,5

(a) ÎNCUIA: v. I
încuie: *ind. prez. 3.sg.* 9,7
va încuia: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,14
au încuiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 38,8

ÎNDATĂ: adv.
îndată: rezum.cap.3; 3,11; 5,3; 8,6; 13,11; 30,12; 39,30

(a să) ÎNDELUNGA: v. I; var. **(a se) DELUNGA** (Înv.) „a se depărta"
(s-)au delungat: *ind. pf.c. 3.pl.* 19,13
îndelungat să fie: *pasiv conj. prez. 3.sg.* 21,16
vei îndelunga: *ind. viit.I. 2.sg.* 22,23

ÎNDELUNGAT, -Ă: adj. (despre o perioadă, viață, drumuri etc.) „lung"
(cea mai) îndelungată: *f. sg. nom.* 32,7

ÎNDEMN: s.n.
îndemnul: *sg. nom.* 39,25

(a) ÎNDEMNA: v. I
îndeamnă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.5; rezum. cap.8; rezum. cap.36

(a se) ÎNDESA: v. I
(să) vor îndesa: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,17
va îndesa: *ind. viit.I. 3.sg.* 11.10

ÎNDRĂZNEȚ, -EAȚĂ: adj.
îndrăzneț: *m. sg. nom.* rezum. cap.39; 39,21

(a) ÎNDRĂZNI: v. IV
îndrăznească: *ind. prez. 3.sg.* 9,19
îndrăznea: *ind. imp. 3.pl.* 29,22

ÎNDRĂZNIRE: s.f.
îndrăznire: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu îndrăznire*** „cu curaj" 12,6

(a se) ÎNDREPTA: v. I
(să) va îndrepta: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,17; 11,2
(să) îndrepta: *inf. prez. fără* ***a*** rezum. cap.9; rezum. cap.25; 25,4
(să) îndreptează: *ind. prez. 3.sg.* 9,2
a (mă) îndrepta: *inf. prez.* 9,20
ești îndreptat: *pasiv ind. prez. 2.sg.* 33,12
să (te) îndreptezi: *conj. prez. 2.sg.* 40,3

ÎNDREPTARE: s.f.
îndreptarea: *ac.* rezum. cap.27; 27,6

(a) ÎNFĂȘA: v. I
înfășam: *ind. imp. 1.sg.* 38,9

(a se) ÎNFIERBÂNTA: v. I
înfierbânta(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,22
înfierbântând: *gerunziu* 27,21

(a se) ÎNFRÂNGE: v. III
vei înfrânge: *ind. viit.I. 2.sg.* 38,11
(să) va înfrânge: *ind. viit.I. 3.sg.* 38,15

(a) ÎNFRICOȘA: v. I
înfricoșaze: *ind. prez. 3.sg.* 9,34
să înfricoșeaze: *conj. prez. 3.sg.* 13,21
vor înfricoșa: *ind. viit.I. 3.pl.* 18,11
au înfricoșat: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,34
să înfricoșaze: *conj. prez. 3.sg.* 33,7

ÎNFRICOȘARE: s.f.
înfricoșeri: *pl. ac.* 7,14

ÎNFRICOȘAT, -Ă: adj.
înfricoșați: *m. pl. nom.* 41,16

ÎNFRUMUSEȚAT, -Ă: adj.; var. (În v.) **ÎNFRÂMSĂȚAT, -Ă**
înfrâmsățate: *f. pl. ac.* 40,5

ÎNFRUNTARE: s.f.
înfruntarea: *sg. ac.* rezum. cap.20

(a) ÎNFUNDA: v. I
să înfunde: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.12

(a) ÎNGĂDUI: v. IV
să îngăduiască: *conj. prez. 3.sg.* 6,10
voiu îngădui: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,11; 41,3
îngăduiaște: *imperativ 2.sg.* 7,16
îngăduiești: *ind. prez.2.sg.* 7,19
îngăduiaște: *ind. prez. 3.sg.* rezum.cap.9; 9,18; 39,22
au îngăduit: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,14
îngădui(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.*20,13
va îngădui: *ind. viit.I. 3.sg.* 27,22

ÎNGĂDUITOR, -TOARE: adj.
îngăduitoriu: *m. sg. nom.* 33,26

ÎNGER: s.m.
îngerii: *pl. nom./ac.* 4,18
înger: *sg. nom.* 33,23

(a) ÎNGHIȚI: v. IV
să înghițu: *conj. prez. 1.sg.* 7,19

(a) ÎNGRĂDI: v. IV
ai îngrădit: *ind. pf.c. 2.sg.* 1,10
au îngrădit: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,8

(a se) ÎNGREUIA: v. I
(s-)au îngreoiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 23,2

(a se) ÎNGROPA: v. I
(să) vor îngropa: *ind. viit.I. 3.pl.* 27,15

(a să) ÎNGROZI: v. IV
(s-)au îngrozit: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,15
(te) vei îngrozi *ind. viit.I. 2.sg.* 5,22
îngrozi(-)-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 7,14
îngrozi(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,24

ÎNGROZIRE: s.f.
îngrozirile: *pl. nom.* 6,4

(a se) ÎNJUMĂTĂŢI: v. IV
(să) va îngiumătăţi: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,21

(a se) ÎNMULŢI: v. IV
înmulţită va fi: *pasiv ind. viit.I. 3.sg.* 5,25
(să) vor înmulţi: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,7; 27,14; 35,6
va înmulţi: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,17; 40,22
voiu înmulţi: *ind. viit.I 1.sg.* 29,18
înmulţeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 35,16

(a se) ÎNNOI: v. IV
înnoieşti: *ind. prez. 2.sg.* 10,17
(să) va înnoi: *ind. viit.I. 3.sg.* 29,20

(a) ÎNSETOŞA: v. I
însătoşază: *ind. prez. 3.pl.* 24,11

(a se) ÎNŞELA: v. I
înşală: *ind. prez. 3.sg.* 8,3; 12,16, 19, 24
(să) înşală: *ind. prez. 3.sg.* 12,16
fiind înşelat: *pasiv gerunziu* 15,31
va înşela: *ind. viit.I. 3.sg.* 40,28

ÎNŞELĂCIUNE: s.f.
înşelăciunile: *pl. ac.* 13,9
înşelăciuni: *pl. ac.* 15,35

(a) ÎNTĂRÂTA: v. I
ai întărâtat: *ind. pf.c. 2.sg.* 2,3
întărâtă: *ind. prez. 3.pl.* 12,6; 36,13

(a) ÎNTĂRI: v. IV
ai întărit: *ind. pf.c. 2.sg.* 4,3, 4; 11,13
întări(-)-aş: *cond. prez. 1.sg.* 16,6
sânt întăriţi: *pasiv ind. prez. 3.pl.*21,7
(s-)au întărit: *ind. pf.c. 3.pl.* 38,6

ÎNTÂI: adj../adv.
întâiu: *adj. inv. în sintagma* **(celui) întâiu născut/(ceale) întâiu născute** 1,13, 18; 18,13
întâiu: *adv.* 11,18; 13,4; 24,14; 29,25

ÎNTÂMPINARE: s.f.
întâmpinarea: *sg. ac.* 39,21

(a se) ÎNTÂMPLA: v. I
(să) întâmplase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 2,11
(s-)au întâmplat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,25

(a se) ÎNTEMEIA: v. I
(să) va întemeia: *ind. viit.I. 3.sg.* 29,20

ÎNTINĂCIUNE: s.f.
întinăciune: *sg. ac.* 11,15
întinăciunile: *pl. ac.* 18,8
întinăciunea: *sg. nom.* 31,7

(a) ÎNTINDE: v. III
întinde: *imperativ 2.sg.* 1,11
va întinde: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,20
vei întinde: *ind. viit. 2.sg.* 14, 15
întinde: *ind. prez. 3.sg.* 26,7, 9
a întinde: *inf. prez.* 36,29
să întinzi: *conj. prez. 2.sg.* 1,12
au întins: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,8; 15,25; 28,9; 38,5
întinzându-: *gerunziu* 39,26

(a) ÎNTINGE: v. III „a înmuia cu vârful într-un lichid”
vei întinge: *ind. viit.I. 2.sg.* 9,31

ÎNTINS, -Ă: s.m./f. „îmbibat”, „plin de”
(celor) întinşi: *s.m. pl. dat.* 28,16

(a se) ÎNTOARCE: v. III
(mă) voiu întoarce: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,21; 10,21; 16,23; 23,9
să (se) întoarcă: *conj. prez.. 3.sg.* 3,4; . rezum. cap.5; rezum. cap.8
să (să) întoarcă: *conj. prez. 3.sg./pl.* rezum. cap.36; 36,10
(te) întoarce: *imperativ 2.sg.* 5,1
(să) va întoarce: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,7, 10; rezum. cap.11; 20,14; 34,15
vei întoarce: *ind. viit. 2.sg.* 10,9
întorcându(-Te): *gerunziu* 10,16
întorcându(-să): *gerunziu* 38,35
ai întors: *ind. pf.c. 2.sg.* 11,13
întoarce: *ind. prez. 3.sg.* 12,23
(să) vor întoarce: *ind. viit.I. 3.pl.* 13,12
întorc: *ind. prez. 1.sg.* 13,14
(să) întoarce: *inf. prez.fără* ***a*** 15,22
întoarce: *inf. prez. fără* ***a*** 23,13
(s-)au întors: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 15,28; 16,8; 17,7; 19,19; 24,13; 41,19; 42,10
(vă) întoarceţi: *ind. prez. 2.pl.* 17, 10
va întoarce: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,10; 34,11, 12; 39,12
(te) vei întoarce: *ind. viit.I. 2.sg.* 22,23
întors-au: *ind. pf.c. 3 pl.* 24,4
au întors: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 30,12; 34,5
întorsu(-m)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 30,15
întorsu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 30,31
(să) întoarce: *ind. prez. 3.sg.* rezum.cap.33
să întoarcă: *conj. prez. 3.sg.* 33,17
întoarcă(-să): *conj. fără* ***să*** 33,25
(să) întorc: *ind. prez.3.pl.* rezum. cap.36; 39,4
întoarce(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.*38,14
să întorc: *conj. prez. 1.sg.* 41,2

ÎNTOARCERE: s.f.
întoarcere: *sg. ac.* rezum. cap.36

ÎNTORS, ÎNTOARSĂ: adj.
întoarsă: *f. sg. nom.* rezum. cap. 30
întors: *m. sg. nom.* 30,9

(a) ÎNTRA: v. I; vezi **(a) INTRA**

(a se) ÎNTRARMA: v. I (Înv. şi pop.) „a se înarma”
(s-)au întrarmat: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,26

ÎNTRARMAT, -Ă: s.m./f. (Înv. şi pop.) „înarmat”
(cel) întrarmat: *s.m. sg. nom.* 5,5
(celor) întrarmaţi: *s.m. pl. gen.* 39,21

(a se) ÎNTREBA: v. I
întreabă: *imperativ 2.sg.* 8,8; 12,7
va întreba: *ind. viit. 3.sg.* 9,12; 31,14
a (mă) întreba: *inf. prez.* 13,3
întrebaţi: *imperativ 2.pl.* 21,29
(vă v-)aţi întrebat (sic!)**:** *ind. pf.c. 2.pl.* 32,11
voiu întreba: *ind. viit.I. 1.sg.* 38,3
întreba(-)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 40,2; 42,4

ÎNTREBARE: s.f.
întrebarea: *sg. nom.* 21,4

ÎNTREG, -ÎNTREAGĂ: adj.
întreg: *adj. în loc. adj.* ***în întreg*** „neatins”, „cum a fost iniţial” 12,23

(a) ÎNTRISTA: v. I
a întrista: *inf. prez.* 21,4

(a se) ÎNTUNECA: v. I
întunece(-să): *conj. prez fără* ***să****. 3.pl.* 3,9

(să) va întuneca: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,6
(să) întuneca: *ind. imp. 3.pl.* 38,38

ÎNTUNECOS, -OASĂ: adj.
întunecosul: *adj. antepus n. sg. nom.* 3,6
întunecos: *n. sg. ac.* 10,21

ÎNTUNERIC: s.n.; var. (Înv.) **ÎNTUNEARE C**
întunearec: *nom./ac.* 3,4, 23; 7,4; 15,22, 30; 17,12, 13; 19,8; 34,22
întunearecul: *nom./ac.* 3,5; 20,26; 22,11; 23,17; 26,10; 30,26; 37,19
întunearecului: *gen./dat.* 10,22; 15,23; 28,3; 38,17, 19

(a să) ÎNȚELEGE: v. III
(să) înțelesease: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 2,11
înțăleage: *ind. prez. 3.sg.* 4,20
voiu înțăleage: *ind. viit.I. 1.sg.* 9,11; 23,8
ai înțăleage: *cond. prez. 2.sg.* 11,6
am înțăles: *ind. pf.c. 1.sg.* 13, 1
va înțeleage: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,21
înțelegi: *ind. prez. 2.sg.* 15,9
înțeleageți: *imperativ 2.pl.* 18,2
înțăleageți: *ind. prez. 2.pl.* 19,6
a înțeleage: *inf. prez.* 21,29; 34,27
să înțeleg: *conj. prez. 1.sg.* 23,5
înțăleage: *ind. prez. 3.sg.* 28,23
înțeleg: *ind. prez. 3.pl.* 32,9
înțăleg: *ind. prez. 3.pl.* 34,34
să înțălegi: *conj. prez. 2.sg.* 38,20

ÎNȚELEGERE: s.f.
înțeleagerea: *sg. ac.* 12,13; 38,36
înțelegerii: *sg. gen.* 20,3
înțăleagerii: *sg. gen.* 28,12, 20
înțăleagerea: *nom.* 28,28
înțăleagere: *ac.* 32,8; 39, 17
înțeleagere: *ac.* 34,16; 38,4

ÎNȚELEPCIUNE: s.f.
înțelepciune: *ac.* 4,21; 26,3; 39,17
înțelepciunii: *gen.* rezum. cap.9; 11,6
înțelepciunea: *nom./ac.* rezum. cap.12; 12,2, 12, 13, 16; 15,8; 26,12; rezum. cap. 28; 28,12, 18, 20, 28; rezum. cap. 32; 32,7, 10, 11, 13; 33,33; rezum. cap.37; rezum. cap.38; 38,36; 39,26
înțelepciuni: *sg. ac.* rezum. cap.28

ÎNȚELEPT, ÎNȚELEAPTĂ: adj./s.
(cei) înțălepți: *s.m. pl. nom./ac.* 5,13; 15,18
(cel) înțelept: *s.m. sg. nom. (anacolut)* 9,4
înțelepți: *adj. m. pl. nom.* 13,5; 32,9; 37,24
(cel) înțelept: *s.m.sg. nom.* 15,2
înțelept: *s.m. sg. nom.* 17,10
(cei) înțelepți: *s.m. pl. voc.* 34,2
înțelept: *adj. m. sg. nom.* 34,34

(a se) ÎNVĂLUI: v. IV
să (se) învăluiască: *conj. prez. 3.sg.* 3,5
vor învălui: *ind. viit.I. 3.pl.* 18,11
(ne) învăluim: *ind. prez. 1.pl.* 37,19

(a) ÎNVĂȚA: v. I
ai învățat: *ind. pf.c. 2.sg.* 4,3
învățați: *imperativ 2.sg.* 6,24
vor învăța: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,10; 12,7
au învățat: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,5
va învăța: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,22; 32,7
a învăța: *inf. prez.* 26,4
învăța(-)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 27,11
să învețe: *conj. prez. 3.sg.* rezum.cap.33; rezum. cap.36
învățându-: *gerunziu* 33,16
voiu învăța: *ind. viit.I 1.sg.* 33,33
învață: *imperativ 2.sg* 34,32
învață: *ind. prez. 3.sg.* 35,11

ÎNVĂȚAT, -Ă: s.m./f.
(cei) învățați: *s.m. pl. voc.* 34,2

ÎNVĂȚĂTURĂ: s.f.
învățătura: *sg. ac.* 12,20; 20,3; 34,35
învățătură: *sg. ac.* 17,4; 33,16

(a) ÎNVÂRTOȘA: v. I
ai învărtoșat: *ind. pf.c. 2.sg.* 4,4
învărtoșatu(-)-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 14,20
(s-)au învărtoșat: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,25
(să) învărtoșază: *ind. prez. 3.sg.* 38,30
învărtoșază(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 39,16
(să) va învârtoșa: *ind. viit.I. 3.sg.* 41,15

ÎNVÂRTOȘARE: s.f.
(-)nvârtoșarea: *sg. ac.* 30,21
învărtoșarea: *nom.* rezum. cap.41

(a) ÎNVERZI: v. IV
înverzește: *ind. prez. 3.sg.* 14,7

(a se) ÎNVEȘTE: v. IV; var. **(a se) ÎNVEȘTI** (Înv. și reg.) „a (se) înveșmânta"; „a (se) împodobi"
(m-)am înveștit: *ind. pf.c. 1.sg.* 29,14

(a) ÎNVIA: v. I
au înviat: *ind. pf.c. 3.sg.* 33,4

ÎNVIERE: s.f.
înviiarea: *ac.* rezum. cap.14
înviiare: *ac.* rezum. cap.19

(a) ÎNVINGE: v. III
învinge: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.9

(a se) ÎNVREDNICI: v. IV
(mă) învredniceam: *ind. imp. 1.sg.* 30,1

J

JALE: s.f.
jeale: *sg. ac.* 30,31

(a) JEFUI: v. IV
jefuitu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,9
ai jefuit: *ind. pf.c. 2.sg.* 22,6
au jefuit: *ind. pf.c. 3.pl.* 24,9

JELER: s.m. (Trans; iuz.; în evul mediu) „țăran fără pământ sau cu pământ puțin, care muncea pe moșiile nobililor, dar care nu avea regimul juridic al iobagilor"
jelearii: *pl. nom.* 19,15

(a se) JELUI: v. IV
jeluindu(-se): *gerunziu* rezum. cap.6

JERTFĂ: s.f.; var. **JÂRTVĂ**
jârtvă: *sg. ac.* 42,8
(a) JERTFI: v. IV; var. **(a) JÂRTVI**
jârtveașteț: *ind. prez. 3.sg* rezum. cap.1

JGHEAB: s.n.
jgheaburile: *pl. ac.* 24,11

JNEAPĂN: s.m. (cf. **Indice** 3 Împ)
jneapinilor: *pl. gen.* 30,4

JOC: s.n.
jocuri: *pl. ac.* 21,11

JOS: adv.
jos: *adv. în loc. adv.* ***mai în joș/mai jos*** „mai prejos” 12,3; 13,2; 15,8
jos: *adv.* 18,16; 26,8; 36,19

(a se) JUCA: v. I
(să) vor juca: *ind. viit.I. 3.pl.* 40,15
(te) vei juca: *ind. viit.I. 2.sg.* 40,24

(a) JUDECA: v. I
judecați: *imperativ 2.pl.* 6,29
judeci: *ind. prez. 2.sg.* 10,2
a judeca: *inf. prez.* 13,8
voiu fi judecat: *pasiv ind. viit.I. 1.sg.* 13,18
să (se) judece: *conj. prez. 3.sg.* 13,19
(s-)ar judeca: *cond. perf. 3.sg.* 16,22
(să) judecă: *ind. prez. 3.sg.* 16,22
să judece: *conj. prez. 3.sg.* 19,7
judecă: *ind. prez. 3.sg.* 21,22; 22,13; 31,35; 34,3, 6; 36,31
judeca-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 22,28
să judec: *conj. prez. 1.sg.* 27,5
judecă(-te): *imperativ 2.sg.* 35,14
(s-)au judecat: *ind. pf.c. 3.sg.* 36,17
giudecă: *ind. prez. 3.sg.* 12,11

JUDECATĂ: s.f.
judecata: *sg. nom./ac.* 8,3; 13,6; rezum. cap.18; 19,29; 23,4, 7; 27,2; 29,14, 21; 32,6, 9; 34,5, 12, 17; 36,17; rezum. cap.37; 37,23; 40,3
judecății: *sg. gen.* 9,19
judecată: *sg. nom./ac.* 9,32; 14,3; 19,6; 22,4, 18; rezum. cap.23; 31,13, 14; 33,3; 34,4, 23, 37; 36,6
judecățile: *pl. ac.* 21,27
judecăți: *sg. gen.* rezum. cap.34; rezum. cap.36

JUDECĂTOR: s.m.; var. (Înv.) **JUDECĂTORIU**
judecătoriului: *sg. dat.* 9,15
judecătorilor: *pl. gen.* 9,24
judecătoriu: *sg. ac.* 12,17
judecătoriul: *sg. ac.* rezum. cap.31

JUNINCĂ: s.f. (cf. **Indice** 2Lg)
giuninca: *sg. nom.* 21,10

L

LANCE: s.f.
lăncile: *pl. ac.* 16,14

LANȚ: s.n.
lanțuri: *pl. ac.* 36,8

LAPTE: s.n.
laptele: *sg. ac.* 10,10

LAT, -Ă: adj.
late: *f. pl. nom.* 37,10
(mai) lată: *f. sg. nom.* 11,9

LAȚ: s.n.
laț: *sg. ac.* 18,9
lațuri: *pl. ac.* 22,10

LAUDĂ: s.f.
laudele: *pl. ac.* rezum. cap.1
laudă: *sg. ac.* 3,7
lauda: *sg. nom.* 20,5

LĂCAȘ: s.n.; vezi **LOCAȘ**

(a) LĂCUI: v. IV; vezi **(a) LOCUI**

LĂCUSTĂ: s.f.
lăcustele: *pl. ac.* 39,20

(a se) LĂMURI: v. IV (despre aur) „a (se) purifica prin acțiunea focului”
(să) lămurească: *ind. prez. 3.sg.* 28,1

LĂMURIT, -Ă: s. „pur”, „carea fost purificat sub acțiunea focului”
(celui) lămurit: *s.n. sg. dat.* 31,24

(a) LĂSA: v. I
(s-)au lăsat: *ind. pf.c. 3.pl.* 19,20
ai lăsat: *ind. pf.c. 2.sg.* 22,9
au lăsat: *ind. pf.c. 3.pl.* 32,1
vei lăsa: *ind. viit.I 2.sg.* 39,11
lasă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 24,7; 39,14

LĂȚIME: s.f.
lățimea: *sg. ac.* 38,18

(a) LĂUDA: v. I
lăuda: *ind. imp. 3.pl.* 38,7

LĂUDARE: s.f.
lăudare: *sg. nom.* 37,22

LĂUTĂ: s.f.; var. (Înv. și reg.) **ALĂUTĂ**
alăuta: *sg. nom./ac.* 21,12; 30,31

LÂNĂ: s.f.
lâna: *sg. ac.* 31,20

(a se) LEGA: v. I
(să) vor lega: *ind. viit.I. 3.pl.* 36,8
vei lega: *ind. viit.I. 2.sg.* 39,10; 40,24
lega-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 40,20
leagă: *ind. prez. 3.sg.* 26,8

LEGĂTURĂ: s.f.
legătura: *sg. nom.* 5,23
legătură: *sg. ac.* 31,1; 40,23
legăturile: *pl. ac.* 39,5

LEGE: s.f.
legile: *pl. ac.* 36,22
leagea: *nom./ac.* 11,6; 22,22
leage: *sg. ac.* 28,26
leage: *sg. ac., în sintagma* ***călcătoriu de leage*** „apostat” 34,18;

LEIȚĂ: s.f.
leiței: *sg. gen.* 4,10; 38,39
leiță: *sg. ac.* 10,16
leița: *sg. nom.* 28,8

LEMN: „pom”, „copac”
lemnul: *nom./ac* 14,7; 41,18

(a) LEPĂDA: v. I
va lepăda: *ind. viit.I 3.sg.* 8,20
lepădând: *gerunziu* rezum. cap.27
am lepădat: *ind. pf.c. 1.pl.* 32,13
leapădă: *ind. prez. 3.sg.* 15,33; 36,5
au lepădat: *ind. pf.c. 3.sg.* 32,13

LESNE: adv.
lezne: *adv.* 39,32

(a) LEȘUI: v. IV; var. **(a) ALEȘUI** (Înv. și reg.) „a urmări sau a cerceta pe ascuns sau dintr-un loc ascuns, pentru a prinde, a ataca, a surprinde”; „a aleșui”, „a pândi”

leşuiesc: *ind. prez. 3.pl.* 38,40
aleşuitu(-)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 30,13
am aleşuit: *ind. pf.c. 1.sg.* 31,9

LEŞUIRE: s.f. (Înv. şi reg.) „pândă", „pândire"
leşuiri: *pl. nom.* 15,21

LEU: s.m.
leului: *sg. gen.* 4,10
leu: *sg,. ac.* 4,11
lei: *pl. ac.* 4,10

LEVIATHAN: s.m.
Leviathan: *ac.* 3,8; rezum. cap.40; 40,20

LIMBĂ: s.f.
limbei: *sg. gen.* 5,21
limba: *nom./ac.* 6,30; 15,5; 20,12, 16; 27,4; 29,10; 33,2; 40,20

LIN, -Ă: adj.
lină: *f. sg. ac.* 4,16

(a) LINGE: v. III
vor linge: *ind. viit.I. 3.pl.* 39,30

LINIE: s.f. (aici) „sfoară cu care se măsoară lungimea"
linie: *sg. ac.* 38,5

LINIŞTE: s.f.
linişte: *sg. ac.* 21,9

(a se) LIPI: v. IV
(s-)au lipit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 19,20; 31,7
(să) lipea: *ind. imp. 3.sg.* 29,10
(să) va lipi: *ind. viit.I. 3.sg.* 41,8
(să) lipesc: *ind. prez. 3.pl.* 41,14

LIPSĂ: s.f. „nevoie"; „sărăcie"
lipsă: *sg. ac., în sintagma* ***cei de lipsă*** „cei trebuincioşi" 6,13
lipsă: *sg. nom./ac.* 13,7; 20,10; 30,3
lipsa: *sg. nom.* 27,20; 41,13;

(a) LIPSI: v. IV
au lipsit: *ind. pf.c. 3.sg.* 39,17

LIPSIT, -Ă: adj./s.
(cel) lipsit: *s.m. sg. ac.*5,15; 24,14
(celui) lipsit: *s.m. sg. gen./dat.* 5,16; 34,28
lipsit: *adj. m. sg. gen.* 28,4

LOC: s.n.
locul: *sg. nom./ac.* 2,11; 6,17; 7,10; 8,18; 9,6; 14,18; 18,4, 21; 20,9; 27,21, 23; 28,5, 6, 12; 28,20, 23; 37,1, 13; 38,12, 19; 40,7
loc: *sg. nom./ac.* 16,19; 24,23; 28,1; 41,14
locuri: *pl. ac.* 30,6; 40,16
loc: *sg. ac., în loc. prep.* ***în loc de*** 31,40
locul: *sg. ac., în loc. prep.* ***în locul*** 34,26

LOCAŞ: s.n.; var. (Înv.) **LĂCAŞ**
lăcaşul: *sg. ac.* 8,6
lăcaşele: *pl. nom.* 39,6

(a) LOCUI: v. IV; var. (Înv.) **(a) LĂCUI**
lăcuiesc: *ind. prez. 3.pl.* 4,19; 26,5
lăcuieşte: *ind. prez. 3.sg.* 10,22; 38,19; 39,28
lăcuit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 15,28
lăcuiască: *conj. fără* ***să*** *3.pl.* 18,15
lăcuia: *ind. imp. 3.pl.* 30,6

(a se) LOVI: v. IV
au lovit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,15, 19; 2,7; 16,11; 26,12; 34,26
lovind: *gerunziu* 1,16
loveaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2; 5,18; rezum. cap.9; 21,6; rezum. cap.36
vei lovi: *ind. viit.I. 2.sg.* 7,14
(să) lovesc: *ind. prez. 3.pl* 9,6

(a se) LUA: v. I
au luat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,15, 17, 21; 19,9, 10; 22,3; 24,3, 10; 27,2
am luat: *ind. pf.c. 1sg./.pl.* 2,10; 33,27
vei lua: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,2; 36,17; 40,23
(să) vor lua: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,21
luaţi: *imperativ 2.pl., în loc. v.* ***luaţi aminte*** 13,6
luaţ: *ind. prez. 2.pl.* 13,8
luaţi: *ind. prez. 2.pl.* 13,10
luaţi: *imperativ 2.pl.* 13,17; 42,8
(să) va lua: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,30; 38,15; 41,16
au luat: *ind. pf.c. 3.sg. în loc. v.* (Înv.) ***au luat în pântece*** 21,10
ai luat: *ind. pf.c. 2.sg.* 22,6
(s-)au luat: *ind. pf.c. 3.pl.* 22,16
(să) vor lua: *ind. viit.I. 3.pl.* 24,24
va lua: *ind. viit.I. 3.sg.* 27,19; 32,22; 35,7
lua(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 27,21
luam: *ind. imp. 3.sg.* 29,17
luat-ai: *ind. pf.c. 3.sg.* 30,15
luam: *ind. imp. 1.sg., în loc. v.* ***luam aminte*** 32,12
voiu lua: *ind. viit.I. 1.sg.* 32,21
vor lua: *ind. viit.I. 3.pl.* 34,20
luându-: *gerunziu* 24,7; 27,1; 29,1
luând: *gerunziu* rezum. cap.42
ia: *ind. prez. 3.sg.* 6,14; 34,19; 36,7, 27
iai: *ind. prez. 2.sg.* 7,21
(să) ia: *ind. prez. 3.sg.* 28,2
ia: *imperativ 2.sg., în loc. v.* ***ia aminte*** 33,31

LUARE: s.f.
luării: *sg. gen., în loc. s. (Înv.)* ***luării în pântece*** 39,2

LUCEAFĂR: s.m.
Luceafărul/Luceafărul: *sg. ac.* 11,17; 38,32

LUCRU: s.n.
lucrurile: *sg. ac.* 1,10; rezum. cap.5; 9,28; rezum.cap.26; 34,25; 36,9; 37,7
lucru: *sg. nom./ac.* 5,7; 15,11
lucrul: *sg. nom./ac.* 10,3; 24,5; 34,11, 19; 36,24
lucrului: *sg. gen./dat.* 7,2; 14,15
lucruri: *sg. ac.* 15,12; rezum. cap.37; rezum. cap.38

(a) LUCRA: v. I
lucră: *ind. prez. 3.sg./pl.* 4,8; 31,3; 33,29; 34,8, 22
au lucrat: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,15
vei lucra: *ind. viit.I. 2.sg.* 35,7
lucrat-ai: *ind. pf.c.2.sg.* 36,23

LUCRĂTOR, -TOARE: s.m./f.
lucrătorilor: *s.m. pl. gen.* 31,39

LUME: s.f.
lume: *sg. ac.* 18,18
lumii: *sg. gen.* 28,24
lumea: *sg. ac.* 34,13

(a) LUMINA: v. I
să lumineaze: *conj. prez. 3.sg.* 33,30
luminează: *ind. prez. 3.pl.* 37,12

LUMINĂ: s.f.
lumină: *ac.* reum. cap.3; 3,4; 12,22, 25; 15,22; 17,12; 18,18; 24,17; 28,11;
lumina: *nom./ac.* 3,9, 16, 20; 18,5, 6; 22,28; 24,16; 25,3; 26,10; 29,3, 24; 30,26; 33,28, 30; 36,30, 32; 37,3, 11, 15, 21; 38,15, 19, 24
luminei: *sg. dat. adn.* 24,13

LUNĂ: s.f.
luni: *pl. ac.* 3,6; 7,3
lunilor: *pl. gen.* 14,5
luna (astrul): *sg. nom.* 25,5; 31,26
lunile: *pl. ac.* 29,2; 39,2

LUNG, -Ă: adj.
(mai) lungă: *f. sg. nom.* 11,9

(a) LUNGA: v. I; vezi **(a) ALUNGA**
va lunga: *ind. viit.I. 3.sg.* 37,21; 41,19

LUT: s.n.
lut: *ac.* 4,19; 33,6
lutul: *ac.* 10,9

M

MAI: s.n. „ciocan"
maiul: *sg. ac.* 41,20

MAICĂ: s.f.
maicii: *sg. gen.* 1,21; 31,18
maică-mea: *sg. nom.* 17,14

MARE: s.f.
mare: *sg. nom./ac.* 7,12; 14,11
marea: *sg. nom./ac.* 11,9; 28,14; 38,8
mării: *sg. gen.* 6,3; 9,8; 12,8; 36,30; 38,16; 41,22
mările: *pl. nom.* 26,12

MARE: *adj.*
mare: *m./f./n. sg. nom./ac.* 1,3; 15,11; 24,19; rezum. cap.30; 31,11, 28; 36,26; 37,23; 38,25; 39,11
(cel) mare: *s.m. sg. nom.* 3,19
(ceale) mari: *s.n. pl. ac.* 5,9; 9,10; 37,5
mari: *n. pl. ac.* 15,12
marea: *adj. antepus f. sg. ac.* rezum. cap.30
(cel mai) mare: *m. sg. ac.* rezum. cap.31
(mai) mare: *m. sg. nom.* 33,12

MARGINE: s.f.
marginile: *pl. ac.* 28,24; 37,3; 38,13

MASĂ: s.f.
measii: *sg. gen.* 36,16

MĂCAR: adv.; var. **MACAR**
macar: *adv. în loc. cj.* ***macar că*** 20,18; 21,26
măcar: *adv.* 9,31

MĂDULAR: s.n. (Înv. şi pop.; mai ales la pl.) „fiecare dintre membrele unei fiinţe; (prin gn.) „fiecare dintre părţile sau organele din care este alcătuită o fiinţă"
mădulările: *pl. nom./ac.* 16,8; 17,7; rezum. cap.41; 41,14

MĂDUVĂ: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **MĂDUHĂ**
măduhă: *sg. ac.* 21,24

MĂGAR: s.m.
măgariul: *sg. nom./ac.* 6,5; 39,5
măgariului: *sg. gen.* 11,12
măgarii: *pl. ac.* 24,5

(a) MĂRI: v. IV
măreşti: *ind. prez. 2.sg.* 7,17

MĂRIME: s.f.
mărime: *sg. nom.* rezum. cap.9
mărimea: *sg. ac.* rezum. cap. 16; rezum. cap.17; 36,19
mărimei: *sg. gen.* 23,6; 37,4

MĂRTURIE: s.f.
mărturie: *sg. ac.* 9,19; 29,11
mărturiile: *pl. ac.* 10,17
mărturia: *sg. nom./ac.* 16,20; rezum. cap.31;

(a se) MĂRTURISI: v. IV
(să) mărturisesc: *ind. prez. 3.pl.* 15,18
mărturisesc: *ind. prez. 3.pl.* 16,9
voiu mărturisi: *ind. viit.I. 1.sg.* 40,9

MĂSEA: s.f.
măsealele: *pl. ac.* 29,17

MĂSLIN: s.m.
maslinul: *sg. ac.* 15,33

MĂSURĂ: s.f.
măsura: *sg. nom./ac.* 11,9; 38,5
măsură: *sg. ac.* 28,25
măsură: *în expr. cu sens de superl. abs.* ***preste măsură*** 42,3

MÂHNIRE: s.f.
mâhnirii: *sg. gen.* rezum. cap.1

MÂHNIT, -Ă: *adj./s.*
(cei) mâhniţi: *s.m. pl. ac.* 5,11
(celor) mâhniţi: *s.m. pl. dat.* 29,25
mâhnit: *adj. m. sg. nom.* 30,28

(a) MÂNA: v. I
au mânat: *ind. pf.c. 3.pl.* 24,3

MÂNĂ: s.f.
mânilor: *pl. gen./dat.* 1,10; 14,15; 16,12, 18; 22,30; 30,2; 34,19
mâna: *sg. nom./ac.* 1,11, 12; 2,5, 6, 10; 5,20; 6,9, 23; 8,4, 12, 20; 10,7; 11,14; 12,9; 13,21; 15,23, 25; 19,21; 20,10; 21,16; 23,2; 26,13; 27,11; 28,9; 29,20; 30,24; 31,21, 25, 27; 35,7; 37,7; 39,34; 40,27
mâni: *pl. ac.* 4,3; 17,9; 36,32
mânile: *pl. nom./ac.* 5,12, 18; 9,24, 30, 33; 10,8; 11,13; 12,6; 13,14; 15,32; 27,22, 23
mână: *sg. nom./ac.* 5,15; 12,10; 17,3
mânurilor: *pl. gen.* 10,3
mânii: *sg. gen.* 30,21

(a se) MÂNCA: v. I
să mânce: *conj. prez. 3.sg./pl.* 1,4; 31,8
mâncând: *gerunziu* 1,13, 18
a mânca: *inf. prez.* 3,24
va mânca: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,5
(să) mânca: *inf. prez. fără* ***a*** 6,6
mâncă: *ind. prez. 3.sg.* 12,11; 40,10
(să) mâncă: *ind. prez. 3.sg.* 13,28
mânca: *ind. imp. 3.pl.* 30,4
am mâncat: *ind. pf.c. 1.sg.* 31,17, 39
au mâncat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 31,17; 42,11
mânâncă: *ind. prez. 3.pl* 30,17

(a) MÂNGÂIA: v. I; var. (Înv. şi rar) **(a) MÂNGĂIA**
să mângâie: *conj. prez. 3.sg./pl.* 2,11; 15,11
a mângâia: *inf. prez.* rezum. cap.6
mângâia(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,13
aş mângâia: *cond. prez. 1.sg.* 16,5
(să) mângâie: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.19
mângâiaţi: *ind. prez. 2.pl.* 21,34
am mângâiat: *ind. pf.c. 1.sg.* 29,13
au mângâiat: *ind. pf.c. 3.pl.* 42,11

MÂNGÂIERE: s.f.; var. (Înv. și reg.) **MÂNGĂIARE**
mângăiarea: *sg. nom.* 6, 10
mângăiare: *sg. ac.* rezum. cap.21

MÂNGÂIETOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Înv. și reg.) **MĂNGĂIETORb;** (Înv.) **MĂNGĂITOR**
mângăitori: *pl. nom.*16,2
mângăietoriu: *sg. nom.* 29,25

(a se) MÂNIA: v. I; var. (Înv. și reg.) **(a se) MĂNIA**
mâniiatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,11
(s-)au mâniiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 32,2
(s-)au mâniat: *ind. pf.c. 3.sg.* 32,5

MÂNIE: s.f.; (Înv. și rar) **MĂNIE**
mâniii: *sg. gen.* 4,9
mâniia: *sg. nom./ac.* 5,2; 20,23; 36,13
mânie: *sg. ac.* 6,2; 30,28
mânia: *nom./ac.* 14,13; 16,10; 18,4; 36,18
măniia: *sg. nom.* 3,26
mănii: *sg. dat.* 9,13

(a se) MÂNTUI: v. IV; var. (Înv.) **(a se) MĂNTUI**
va mântui: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,15; 36,16
(să) va mântui: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,29, 30
mântui(-să)-va: *ind. viit.I 3.sg.* 22,30
vei mântui: *ind. prez. 2.sg.* 30,24
mântuiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 36,6
mântui: *inf. prez. fără* ***a*** 40,9

MÂNTUIRE: s.f.; var. (Înv. și rar.) **MĂNTUIRE**
mântuire: *sg. ac.* 5,4
măntuirea: *sg. nom.* 30,15

MÂNTUITOR: s.m.
mântuitoriul: *sg. nom.* 13,16

MÂNZ: s.m.
mânzul: *sg. ac.* 11,12

(a) MESTECA: v. I; vezi **(a) AMESTECA**

MEȘTER: s.m.
meșteri: *pl. nom.* 13,4

MEȘTEȘUGIRE: s.f.
meșteșugirilor: *pl. gen.* 20,18

MIAZĂNOAPTE: s.f.
miiazănoaptea: *sg. ac.* 26,7
miazănoapte: *sg. ac.* 34,20; 37,9, 22
mieziinopții: *sg. gen.* 38,31

MIAZĂZI: s.f.
miazăzi: *sg. ac.* 37,17

MIC, -Ă: adj./s
(cel) mic: *s.m. sg. nom./ac.* 3,19; 5,2
mici: *adj. n. pl. nom.* 8,7
mică: *adj. f.. sg. nom.* 26,14

MIERE: s.f.
mierii: *sg. gen.* 20,17

MILĂ: s.f.
milă: *sg. nom./ac.* rezum. cap.2; 10,12; 30,25; 33,24; 34,20
mila: *sg. nom./ac.* 6,14; 24,20; 31,18
milei: *sg. gen.* 37,13

MILOSTIV, -Ă: adj.
milostiv: *m. sg. nom.* 33,24

(a se) MILOSTIVI: v. IV
milostiviți(-vă): *imperativ 2.pl.* 19,21
să (să) milostivească: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.33

MILOSTIVIRE: s.f.
milostivirea: *sg. nom.* rezum. cap.35

MINCINOS, -OASĂ: adj.
mincinoasa: *adj. antepus f. sg. ac.* rezum. cap.21

MINCIUNĂ: s.f.
minciunii: *sg. dat. adn.* 13,4
minciuna: *sg. ac.* 13,7; 27,4
minciună: *sg. nom./ac.* 34,6; 36,4

MINTE: s.f.
mintea: *sg. nom./ac.* 5,27; 12,12; 13,13; 20,2; 26,3

(a) MINȚI: v. IV
mințu: *ind. prez. 1.sg.* 6,28
a fi mințit: *inf. pf.* 24,25

(a se) MINUNA: v. I
(să) minunează: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.14

MINUNAT, -Ă: adj./s./adv. „uimitor"; „lucruri uimitoare"
minunate: *s.n. pl. ac.* 5,9; 9,10
minunat: *adv.* 10,16
minunatele: *adj. antep. n. pl. ac.* rezum. cap.37
minunat: *adj. n. sg. ac.* 37,5
(ceale) minunate: *s.n. pl. ac.* 37,14; rezum. cap.39

MINUNE: s.f.
minunea: *sg. nom.* 33,7

(a se) MIRA: v. I
(să) va mira: *ind. viit.I. 3.sg.* 40,18
mirându(-se): *gerunziu* rezum. cap.7

MIROS: s.n.
mirosul: *sg. ac.* 14,9

(a) MIROSI: v. IV
miroasă: *ind. prez. 3.sg.* 39,25

(a se) MISTUI: v. IV
au mistuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,16
a fi mistuiți *pasiv. inf. prez.* 4,9
(să) vor mistui: *ind. viit.I. 3.pl.* 4, 19; 36,12
(să) mistuiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 7,9; 14,19; 30,18
mistuiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 9,22
(m-)aş fi fost mistuit: *cond. pf. 1.sg.* 10,18
a fi mistuit: *pasiv inf. prez.* 11,17
(mă) mistuiesc: *ind. prez. 1.sg.* 13,19
a mistui: *inf. prez.* 13,26
(mă) voiu mistui: *ind. viit.I. 1.sg.* 13,28
mistuiască: *conj.prez. fără* ***să*** *3.sg.* 18,13
mistuindu(-să): *gerunziu*19,20
(să) va mistui: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,18
(s-)au mistuit *ind. pf.c. 3.sg.* 28,5
mistuitu(-s)-au: *ind. pf.c 3.sg.* 33,25

MISTUIRE: s.f.
mistuire: *sg. ac.* 30,24

MISTUIT, -Ă: adj.
mistuit: *m. sg. nom.* 14,10

(a se) MIȘCA: v. I
mișcă: *ind. prez. 3.sg.* 9,6
(să) va mișca: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,11; 15,23

aș mișca: *cond. prez. 3.sg.* 16,6
(s-)au mișcat: *ind. pf.c. 3.sg.* 37,1

MIȘCAT, -Ă: adj.
mișcat: *m. sg. nom.* rezum. cap.16; rezum. cap.20

MIȘEL, MIȘEA: adj.
mișelul: *adj. antep. m. sg. ac.* rezum. cap.7

MIȘELĂTATE: s.f. (Înv.) „sărăcie”
mișălătăț: *pl. ac.* rezum. cap.7
mișelătate: *sg. ac.* 10,15; 30,3; 36,21
mișălătății: *sg. gen.* 10,22
mișălătate: *sg. ac.* 11,16
mișelătățile: *pl. ac.* 30,14

MITITEL, -EA: s.m./f.
mititeii: *s.m. pl. nom.*21,11

MOALE: s.
(ceale) moi: *s.n.pl. ac.* 40,22

MOARTE: s.f.
moartea: *sg. nom./ac.* 3,21; rezum. cap.17; 18,13; 28,22
moarte: *ac.* 5,20; 6,6; 7,15; rezum. cap.27; 33,22
morții: *sg. gen./dat.* 3,5; 10,21, 22; 12,22; 24,17; 28,3; 30,23; 34,22; 38,17

MOLIE: s.f.
molii: *pl. ac.* 4,19
molie: *sg. ac.* 13,28
molia: *sg. ac.* 27,18

MORMÂNT: s.n.
mormântul: *sg. nom./ac.* 3,22; 17,1
mormânt: *sg. ac.* 5,26; 10,19
mormânturi: *pl. ac.* 15,28; 21,32

MORT, MOARTĂ: adj./s.
morților: *s.m. pl. gen.* 21,32
mort: *adj. m. sg. nom.* 14, 14

(a) MOȘI: v. IV
moșind: *gerunziu* 26,13

MOȘIE: s.f.
moșia: *sg. nom.* 1,10
moșiia: *sg. nom.*36,33

MOȘTENIRE: s.f.
moșteniri: *pl. ac.* rezum. cap.1
moștenirea: *sg. nom.* 1,3; 20,29; 27,13
moștenire: *sg. ac.* 31,2; 42,15

(a) MUGI: v. IV
va mugi: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,5

(a) MUIA: v. I
au muiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 23,16

MUIERATIC: s.m.; var. **MUIEROTIC**
(cei) muieroteci: *s.m. pl. ac.*36,14

MUIERE: s.f.; var. (Înv.) **MUIARE**
muierea: *nom.* rezum. cap.2; 2,9
muierile: *ac.* 2,10
muiere: *ac.* 14,1
muiare: *sg. ac.* 15,14; 25,4; 31,9
muiarii: *sg. dat.* 19,17
muiarea: *sg. nom.* 31,10
muieri: *pl. nom.* 42,15

(a) MULGE: v. III
ai muls: *ind. pf.c. 2.sg.* 10,10

MULT, -Ă: pron. nehot./adj./adv.
multa: *adj. antepus f. sg. ac.* 31,34
multă (foarte): *adj. f. sg. nom.* 1,3
(prea) multă: *adj. f. sg. ac.* 22,5
multe: *adj. f./n. pl. ac.* rezum. cap.7; 8,2; rezum. cap.11; 11,6; 14,1; rezum.cap.20; 20,2; 23,14; rezum. cap.24; rezum. cap.29; 31,25; 32,9
multă *adj. f. sg. ac.* 12,12; 23,6; 26,3
multor: *adj. m. pl. dat.* 36,31
(mai) mult: *adv.* 3,4; 7,16; 20,9; 34,32; 38,11; 39,35; 40,27; rezum. cap.41; 42,12
mult: *adv.* rezum. cap. 6; 11,6; 15,10; rezum. cap.28
multe: *pron. nehot. f./n. pl. ac.*11,2; 20,2;
mulți: *pron. nehot m. pl. nom./ac*4,3; 11,19; 34,24

MULȚIME: s.f.
mulțimea: *nom./ac.* 20,18; 23,6; 30,18; 32,7; 35,9; 36,18; 39,7
mulțime: *sg. ac.* 31,34

(a) MULȚUMI: v. IV
au mulțămit: *ind. pf.c. 3.pl.* 31,20

MUNTE: s.m.
munții: *pl. nom./ac.* 9,5; 28,9; 39,8; 40,15
muntele: *sg. nom.* 14,18
munților: *pl. gen.* 24,8

(a) MURI: v. IV
au murit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,19; 42,16
am murit: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,11
muri-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,21
va muri: *ind viit.I. 3.sg.* 12,2; 14,8, 10
voiu muri: *ind. viit.I. 1.sg.* 29,18
or muri: *ind. viit. I. 3.pl.* 34,20
muri-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 36,14
moare: *ind. prez. 3.sg.* 21,23, 25
mori: *imperativ 2.sg.* 2,9

MURITOR, -TOARE: s.
muritori: *s.m. pl. dat.* 36,31
(cei) muritori: *s.m. pl. ac.* 38,26

MUST: s.n.
mustul: *sg. ac.* 32,19

(a se) MUSTRA: v. I
mustrând: *gerunziu* rezum. cap.18
mustrându-: *gerunziu* rezum. cap. 39
mustrați: *ind. prez. 2.pl.* 19,5
mustri: *ind.prez. 3.sg.* 20,3
va mustra: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,31; 22,4
mustră: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.22; rezum. cap.34; 39,32
(să) mustră: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.32
mustri: *ind. prez. 2.sg.* 33,13
(mă) mustru: *ind. prez. 1.sg.* 42,6

MUSTRARE: s.f.
mustrări: *pl. ac.* 23,4

(a se) MUTA: v. I
au mutat: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,5; 17,12
(să) mută: *ind. prez. 3.sg.* 14,18
(să) vor muta: *ind. viit.I. 3.pl.* 18,4
va muta: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,18

MUTAT, -Ă: adj.
mutat: *m. sg. nom.* 10,19

N

NAAMANITEAN: s.m. „locuitor al ținutului Naamah”
Naamaniteanul: *sg. nom.* 11,1; 20,1

NAAMATHINEAN: s.m. „locuitor al ținutului Naamah”
Naamathineanul: *sg. nom.* 2,11

NAAMITEAN: s.m. „locuitor al ținutului Naamah”
Naamiteanul: *sg. nom.* 42,9

NARĂ: s.f.
nările: *ac.* 27,3; 40,21; 41,11

(a se) NAȘTE: v. III
(să) nască: *ind. prez. 3.sg.* 5,7
naște: *ind. prez. 3.sg.* 24,21
(te) vei naște: *ind. viit.I. 2.sg.* 38,21
(s-)au născut: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,2
(m-)am născut: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,3
a fi născut: *pasiv inf. prez.* rezum. cap.10; 11,12
ești născut: *pasiv ind. prez. 2.sg.* 15,7
au născut: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,35; 38,28, 29

NAȘTERE: s.f.
nașterii: *sg. gen.* rezum. cap.3
nașterea: *sg. ac.* rezum. cap.28; 38,12
nașterile: *pl. ac.* 31,12

(a) NĂDĂJDUI: v. IV
am nădăjduit: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,20
voiu nădăjdui: *ind. viit.I. 1.sg.* 13,15
nădăjduiesc: *ind. prez. 1.sg.* 17,12
nădăjduiam: *ind. imp. 1.sg.* 32,7

NĂDEJDE: s.f.
nădeajde: *nom./ac.* 5,16; 14,7; 27,8
nădejde: *nom./ac.* 7,6; 19,27; 40,18
nădejdea: *nom./ac.* rezum. cap.8; 8,13; 11,18, 20; 19,10; 40,28

NĂIMIT: s.m./F. (Înv. și pop.) „(persoană) care s-a angajat cu plată, pentru a face o muncă”
năimitului: *s.m. sg. gen.* 7,1; 14,6
năimitul: *s.m. sg. nom.* 7,2

NĂPÂRCĂ: s.f. (Pop.) „viperă”
năpârcă: *sg. ac.* 20,16

NĂPRASNĂ: s.f.
năpraznă: *sg. ac.*, (Înv.) *în loc.adv.* ***de năpraznă*** „dintr-o dată” 1,19; 10,8; 16,13; 26,12

NĂSCUT, -Ă: adj./s.
născut: *s.m. sg. gen., în sintagma* ***celui întâiu născut*** 1,13, 18
născut: *s.m. sg. ac.* 3,16
născute: *s.f. pl. nom., în sintagma* ***ceale întâiu născute*** 18,13;
(cel)născut: *s.m. sg. nom.* 15, 14; 25,4
născut: *adj. m. sg. nom.* 14, 1

NĂSIP: s.n.; vezi **NISIP**

(a) NĂVĂLI: v. IV
au năvălit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,15, 17, 19; 30,14, 26
năvăliți: *ind. prez. 2.pl.* 6,27
să năvălească: *conj. prez. 3.sg.* 18,12
va năvăli: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,20

NEAM: s.n.
neamul: *sg. nom./ac.* 5,25; 8,8; 18,19; 31,8
neamurile: *pl. ac.* 12,23
neamuri: *pl. ac.* 34,29
neam: *sg. ac.* 37,13; 42,16

NEA: s.f.
neaoa: *sg. nom.* 6,16
nea: *sg. ac.* 9,30; 24,19

NEADEVĂRAT: adv.
neadevărat: rezum. cap.35

NEAPROPIAT, -Ă: adj.
neapropiiate: *f. pl. ac.* 39,28

NEBUN, -Ă: adj.
nebune: *f. sg. ac.* 2, 10

NEBUNIE: s.f.
nebunie: *sg. ac.* rezum. cap.17
nebunia: *sg. ac.* 34,7

NECAZ: s.n.; var. (Reg.) **NĂCAZ**
necazul: *sg. ac.* rezum. cap.10
năcazuri: *pl. ac.* 5,19; rezum. cap.7
năcaz: *sg. ac.* 5,21; 36,15, 19
năcazul: *sg. nom./ac.* 7,11; rezum. cap.9; 15,24
năcazu: *sg. ac.* 10,15
năcazului: *sg. gen.* rezum. cap.17; rezum. cap.19; 30,16, 27

(a se) NECĂJI: v. IV; var. (Pop.) **(a) NĂCĂJI**
năcăjindu-: *gerunziu* 6,10
(să) năcăjaște: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.13
năcăjiți: *ind. prez. 2.pl.* 19,2
au năcăjit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 19,6; 30,11
năcăji(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,26
am năcăjit: *ind. pf.c. 1.sg.* 31,39;
să năcăjesc: *conj. prez. 1.sg.* 2,3

NECĂJIT, -Ă: adj.; var. (Pop.) **NĂCĂJIT, -Ă**
năcăjit: *m. sg. nom.* 30,25

NECINSTE: s.f.
necinste: *sg. ac.* 12,21

NECUNOȘTINȚĂ: s.f.
necunoștința: *sg. nom.* 19,4

NECUPRINS, -Ă: adj./s.
necuprinse: *s.n. pl. ac.* 9,10
necuprins: *adj. m. sg. nom./gen.* rezum. cap.11; rezum. cap.23
necuprinsa: *adj. antep. f. sg. ac.* rezum. cap.26

NECURAT, -Ă: adj./s.
(cei) necurați: *s.m. pl. nom./ac.* 3,17; rezum. cap.21; 21,7; 34,26; 36,6; 38,13 15; 40,7
(celor) necurați: *s.m. pl. gen.* 5,12, 13; 8,22; 16,12; rezum. cap.18; 20,5
(cel) necurat: *s.m. nom./ac.* rezum. cap. 9; 9,22; 15,20; rezum. cap.21
necuratului: *s.m. sg. gen.* 9,24; 36,17
necurat: *adj. m./n. sg. nom./ac./gen.* 9,29; 10,7, 15; 18,5; 20,29; 27,13
necurat: *s.n. sg. ac.* 14,4
necuraților: *s.m. pl. gen.* 10,3; 11,20; rezum. cap.15; 21,16, 17, 28
(celui) necurat: *s.m. sg. gen./dat.* 18,21; rezum. cap.20; 29,17; 31,3
necurați: *adj. m. pl. nom./ac.* 22,15; 34,8
necurații: *s.m. sg. nom.* rezum. cap.27
necuratul: *s.m. sg. nom.* 27,7
necurați: *s.m. sg. ac.* 34,18

NEDREPT: adj./s.
nedrept: *adj. m. sg. nom.* rezum. cap.11
nedreapte: *adj. f. pl.ac.* 21,27
(cel) nedrept: *s.m. sg. ac.* 16,12; 27,7

NEDREPTATE: s.f.
nedreptate: *sg. nom./ac.* 4,8; 6,30; rezum. cap.9; 15,35; 27,4; 31,3, 11, 28; 33,9; 34,8, 22, 32; 36,10, 21, 23
nedreptatea: *sg. nom./ac.* 5,16; 7,21; 10,6, 14; 11,6, 11, 14; 14,17; 15,5,16; 16,18; 20,27; 22,23; 31,33; 34,10
nedreptății: *sg. gen.* 8,4; 34,36
nedreptăți: *pl. ac.* 13,23; 22,5; rezum. cap.24
nedreptăților: *pl. gen.* 19,29
nedreptățile: *sg. nom.* 35,6

NEDUMNEZEIESC, -IASCĂ: adj.
nedumnezeiască: *f. sg. ac.* rezum. cap.8

NEFOLOSITOR, -TOARE: adj.
nefolositoriul: *adj. antep. m. sg. nom.* 15,16

(a se) NEGRI: v. IV (Înv. și pop) „a se înnegri"
negrească: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 3,5
(s-)au negrit: *ind. prez. 3.sg.* 30,30

NEGURĂ: s.f.
negura: *sg. ac.* 26,9
negură: *sg. ac.* 38,34

NEGUȚĂTOR: s.m.
neguțătorilor: *gen.* 28,8
neguțătorii: *pl. nom.* 40,25

NEISPITIT, -Ă: adj./s.
neispitite: *s.n. pl. ac.* 5,9; 37,5
neispitită: *adj. f. sg. ac.* rezum. cap.37

NEIZBÂNDIT, -Ă: adj. „care nu a fost mântuit"
neizbândit: *m. sg. ac.* 24,12

NEÎNTINAT, -Ă: adj.
neîntinat: *m. sg. nom.* 15,14
neîntinată: *f. sg. nom.* 22,3

NEÎNȚELEPȚEȘTE: adv.
neînțălepțeaște: rezum. cap.42
neînțelepțeaște:. 42,3

NELEGIUIRE: s.f.
nelegiuirea: *sg. nom.* 11,14
nelegiuiri: *sg. pl. dat.* rezum. cap. 22
nelegiuire: *sg. nom.* 31,11

NEMĂREȚ, -EAȚĂ: adj.
nemăreți *m. pl. ac.* 12,19;

NEMÂNCARE: s.f. „lipsă de hrană"; „foame", „foamete"
nemâncarea *nom.* 18,12;

NEMERNIC: s.m.; var. (Înv. și reg.) **NIMERNIC** „(persoană) care a venit din altă parte"; „venetic"
nimearnic: *sg. ac.* 19,15
nimearnicul: *sg. om.* 31,32

(a) NEMERNICI: v. IV; var. (Înv.) **(a) NIMERNICI** (Înv. și reg.) „a umbla fără rost"; „a pribegi"
nimerniceaște: *ind. prez. 3.sg.* 28,4

NEMILOSTIV, -Ă: adj./s.
nemilostiv: *adj. m. sg. ac.* 30,21
nemilostiv: *s.m. sg. ac.* 41,1

NEMILOSTIVIRE: s.f.
nemilostivire: *sg. ac.* rezum. cap.19; rezum. cap.22
nemilostivirea: *sg. nom.* 34,10; rezum. cap. 35; 35,8

NENUMĂRAT, -Ă: adj.
nenumărați: *m. pl. nom./ac.* 21,33; 34,24

NEPOT: s.m.
nepoților: *pl. gen.* 21,8
nepoții: *pl. nom.* 27,14

NEPRICEPUT, -Ă: adj.
neprecepute: *n. pl. ac.* 38,2

NEPRIETEN: s.m.
nepriiatin: *sg. nom.* 13,24; 33,10
nepriiatinul: *sg. nom.* 27,7

NEPUTINCIOS, -OASĂ: s.
neputinciosului: *s.m. sg. gen.* 26,2

NERĂBDARE: s.f.
nerăbdarea: *sg. ac.* rezum.cap.4
nerăbdare: *sg. ac.* rezum. cap.15; rezum. cap.18; rezum. cap.32

NERODITOR, -TOARE: adj.
neroditoriu: *m. sg. ac.* 24,20

NESĂRAT, -Ă: adj.
nesărat: *adj. n. sg. nom.* 6,6

NESCHIMBĂTOR, -TOARE: adj.
neschimbătoriu: *m. sg. nom.* 15,15

NESOCOTIT, -Ă: adj. (despre numere) „care nu poate fi estimat"
nesocotit: *n. sg. nom.* 36,26

NEȘTIINȚĂ: s.f.
neștiința: *sg. nom.* rezum. cap.10

NEȘTIUT, -Ă: adj.
neștiut: *n. sg. nom.* 15,20

NEVESTIT, -Ă: adj.
nevestiți: *m. pl. nom.* 14,21

NEVINOVAT, -Ă: adj./s.
(celui) nevinovat: *s.m. sg. dat.* rezum. cap.4
(cel) nevinovat: *s.m. sg. nom./ac.* rezum. cap.9; 9,22; 17,8; 22,19, 30; 27,17
(celor) nevinovați: *s.m. pl. gen.* 9,23
nevinovat: *adj. m. sg. nom.* 4,7; 9,20

NEVINOVĂȚIE: s.f.
nevinovăția: *sg. ac.* 2,3; 27,5
nevinovăție: *sg. ac.* rezum. cap.9; rezum. cap.27; rezum. cap.28
nevinovății: *sg. gen.* rezum. cap.31

NEVOIE: s.f.
nevoile: *pl. ac.* rezum. cap.3

NEVREDNIC, -Ă: adj.
nevreadnici: *m. pl. nom.* 30,2

NISIP: s.n.; var. (Înv.) **NĂSIP**
năsipul: *sg. ac.* 6,3
năsip: *sg. ac.* 5,6

NOAPTE: s.f./adv.
noaptea: *s. nom./ac.* 3,3, 6, 7; 5,14; 17,12; 36,20
noaptea: *s. sg. ac., în loc. adj.* ***de noaptea*** 4,13; 20,8; 33,15; 34,25
noapte: *s. sg. ac., în loc. adv.* ***de noapte*** „noaptea" 24,14; 30,17
noaptea: *adv.* 27,20
noapte: *s. sg. ac.* 35,10

nopți: *pl. ac.* 2,13
nopț: *pl. ac.* 7,3

NOR: s.m.
norul: *sg. nom./ac.* 7,9; 30,15; 38,9
norii: *pl. nom./ac.* 20,6; 22,14; 26,8; 36,29; 37,11
nori: *pl. ac.* 36,28; 37,11; 37,21
norilor: *pl. gen.* 37,15, 16; 39,20

NOROCIT, -Ă: adj. (Înv.) „norocos"; (Înv. și pop.) „fericit"
norocite: *adj. f./n. pl. nom./ac.* rezum. cap.5; rezum. cap.36
norociți: *adj. m. pl. nom.* rezum. cap. 21

NOROD: s.n.
norodului: *sg. gen.* 12,24; 34,30
norod: *sg. ac.* 18, 19
norodul: *sg. ac.* 28,4
noroadele: *pl. nom./ac.* 34,20; 36,20; 36,31

NOU, NOUĂ: adj.
noao: *f. pl. ac.* 32,19

NUIA: s.f.
nuia: *sg. ac.* 19,24

NUMĂR: s.n.
număr: *sg. ac., în loc. adj.* ***fără număr*** „nenumărat" 5,9
număr: *sg. nom.* 9,10
numărul: *nom./ac.* 14,5; 15,20; 21,21; 25,3; 36,26; 38,21

(a se) NUMĂRA: v. I
să (se) numere: *conj. prez. 3.sg.* 3,6
am numărat: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,3
numără: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.11; rezum. cap. 24; 31,4
ai numărat: *ind. pf.c. 2.sg.* 14,16
numărat-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 39,2

NUME: s.n.
nume: *sg. ac.* 1,1
numele: *nom./ac.* 1,21; 18,17; 42,14

O

OAIE: s.f.
oi: *sg. nom./ac.* 1,3; 42,12
oile: *pl. ac.* 1,16
oilor: *pl. gen.* 31,20

OALĂ: s.f.
oala: *sg. ac.* 41,11, 22

OASTE: s.f.
oastea: *sg. nom.* 29,25
oastei: *sg. gen.* 39,25

(a se) OBIȘNUI: v. IV; var. (Înv.) **(a se) OBICINUI**
(s-)au obicinuit: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.31

(a) OBORÎ: v. IV; vezi **(a) DOBORÎ**

OBOSIT, -Ă: adj./s.
(cei) obosiți: *s.m. pl. nom.* 3,17
(celui) obosit: *s.m. sg. dat.* 22,7
obosite: *adj. f. pl. ac.* 4,3
obosit: *adj. m.sg. nom.* 11,18

OBȘTE: s.f.
obștii: *sg. dat.* 17,6
obștea: *sg. ac.* 24,9

OCHI: s.m.
ochii: *pl. nom./ac.* 2,12; 3,10; 7,8; 11,20; 14,3; 15,12; 17,5; 19,15, 27; 20,26; 21,20; 22,29; 24,23; 27,19; 28,21; 31,1, 7, 16; 34,21; 36,7; 39,29; 40,19; 41,9
ochilor: *pl. gen.* 4,16
ochiul: *sg. nom.* 7,7; 10,18; 13,1; 16,21; 17,2, 7; 24,15; 28,7, 10; 29,11; 42,5
ochi: *pl. nom./ac.* 10,4; 16,10
ochiu: *sg. nom.* 29,15

ODATĂ: adv. „cândva"
odată: 16,13

ODIHNĂ: s.f.
odihnă: *sg. nom./ac.* rezum. cap.17; 17,16; 30,27
odihna: *sg. nom.* 36,16

(a se) ODIHNI: v. IV
(m-)aș odihni: *cond. prez.1.sg.* 3,13
(s-)au odihnit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,17; rezum. cap.42
(m-)am odihnit: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,26
a(să) odihni: *inf. prez.* 9,18
odihni-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 11,19
să odihnească: *conj. prez. 3.sg.* 14,6
odihnește-te: *imperativ 2.sg.* 22,21
(să) odihnește: *ind. prez. 3.sg.* 39,32

(a) ODRĂSLI: v. IV (Înv. și pop.) „a da mlădițe"
odrăslesc: *ind. prez. 3.pl.* 14,7

OFTARE: s.f.; var. (Înv.) **OHTARE**
ohtării: *sg. gen.* 4,12

OM: s.m.
om: *sg. nom./ac.* 1,1, 8; 3,3; rezum. cap.7; rezum. cap.10; 12,14; 14,19; 15,16; rezum. cap.26; 31,33; 33,17; 34,7; 38,26
omul: *sg. nom./ac.* 1,1, 3; 2,4; 4,17; 5,7, 17; 7,17; rezum. cap.9; 9,2; 10,4; 11,2, 12; 13,9; 14,1, 10, 12, 14; 15,7, 14; 16,22; 20,4; 21,33; 22,2; rezum. cap.25; 25,4, 6; 28,13; 32,13; 33,12; 34,9, 15, 30, 34, 36; 37,20; 41,19
omului: *sg. gen./dat.* 7,1, 8; 9,32; 10,5; 12,10; 14,5; 16,22; 20,29; 21,4; 25,6; 27,13; 28,4, 28;
32,21; rezum. cap.33; 33,26; 34,11, 23; rezum. cap.35; 35,8
oamenilor: *pl. gen.* rezum. cpa.3; 7,20; 11,11; rezum. cap.24; rezum. cap.25; 33,16, 23; 34,21; 37,7
oameni: *pl. nom./ac.* 4,13; 12,2; rezum. cap.14; 32,1, 8; 33,15, 27
oamenii: *nom./ac.* 11,3; 22,15; 24,7, 12; 31,31; 34,8, 29, 34; 36,25; 37,24
Oamenilor: *pl. gen., în sintagma* ***Păzitoriul Oamenilor*** 7,20

OMENESC, -EASCĂ: adj.
omenești: *f. sg. gen./ac. pl.* rezum. cap.7; 10,5
omenească: *f. sg. ac.* rezum. cap.14

(a se) OPRI: v. IV
opresc: *ind. prez. 3.pl.* 15,11
voiu opri: *ind. viit.I. 1.sg.* 34,31

ORÂNDUIALĂ: s.f.
orânduială: *sg. nom./ac.* 10,22; rezum. cap.22; rezum. cap.24

ORB, -OARBĂ: s.m./f.
(celui) orb: *s.m. sg. dat.* 29,15

(a se) ORBI: v. IV
(să) orbească-te: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3

ORGAN: s.n. „instrument muzical"
organului: *sg. gen.* 21,12
organul: *sg. nom.* 30,31

ORZ: s.n.
orzu: *sg. ac.* 31,40

OS: s.n.
osul: *sg. nom.* 19,20
oasele: *pl. nom./ac.* 4,14; 7,15; 20,11; 21,24; 30,30; 31,22; 33,19, 21; 40,13
oase: *pl. ac.* 10,11

(a se) OSÂNDI: v. IV
va osândi: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,20; 34,12
să osândești: *conj. prez. 2.sg.* 10,2
osândi(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,6
osândise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 32,3
osândești: *ind. prez. 2.sg.* 34,17
să osândească: *conj. prez. 3.sg.* 34,29
vei osândi: *ind. viit.I. 2.sg.* 40,3

(a se) OSEBI: v. IV; var. (Reg.) **(a se) USEBI** (Pop.) „a se despărți"
(s-)au usebit: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,10

(a se) OSPĂTA: v. I; var. (Înv. și reg.) **(a se) USPĂTA**
(să) uspăta: *ind. imp. 3.pl.*rezum. cap.1

OSPĂȚ: s.n.; var. (Înv. și pop) **USPĂȚ**
uspățu: *sg. ac.* 1,4
uspățului: *sg. gen.* 1,5

OSTAȘ: s.m.
ostașilor: *pl. gen.* 25,3

OSTENEALĂ: s.f.
ostenealele: *pl. ac.* 39,11

(a se) OSTENI: v. IV
(m-)am ostenit: *ind. pf.c. 1.sg.* 9,29
(să) va osteni: *ind. viit.I. 3.sg.* 39,16

OSTENITOR, -TOARE: adj.
ostenitoare: *adj. f. pl. ac.* 7,3

(a) OȘTI: v. IV
oștesc: *ind. prez. 3.pl./1.sg* 6,4; 10,17
oștesc: *ind. prez. 1.sg.* 14,14
oștască: *conj. prez. fără **să** 3.sg.* 17,3

OU: s.n.
oaole: *pl. ac.* 39,14

P

PACE: s.f.
pace: *sg. nom./ac.* 5,24; 9,4; 15,21; 22,21; 34,29; rezum. cap.42

PAJURĂ: s.f.; var. (Înv.) **PAJORĂ, PAJERĂ;** (neobișnuit) **PAȘORĂ**
pajora: *sg. ac.* 9,26
pajera: *sg. nom.* 39,27
pașoră: *sg. ac.* rezum. cap.39

PANĂ: s.f.
peana: *sg. nom./ac.* 39,13, 13

PARTE: s.f.
partea: *sg. ac., în loc. prep. **despre partea/din partea*** „dinspre" 1,19; 26,14
parte: *sg. nom./ac.* rezum. cap.20; 31,2
partea: *sg. nom./ac.* 20,29; 24,18; 27,13; 32,17
părțile: *pl. ac., în loc. adv. **din toate părțile*** „(de) pretutindeni" 15,22

PAS: s.m.
pașilor: *pl. gen.* 6,18
pași: *pl. nom./ac.* 14,16; 18,7; 31,4; 34,21
pașul: *sg. nom.* 31,7

PASĂRE: s.f.
pasărea: *sg. nom./ac.* 5,7; 28,7
pasirile: *pl. ac.* 12,7
paserile: *pl. ac.* 28,21; 35,11
pasere: *sg. ac.* 40,24

(a) PAȘTE: v. III
au păscut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 24,2, 21
(să) păștea: *ind. imp. 3.pl.* 1,14

PAT: s.n.
patul: *sg. nom./ac.* 7,13; 17,13
pat: *sg. ac.* 33,15, 19

PATIMĂ: s.f.
patimi: *pl. ac.* rezum. cap. 27

PAVĂZĂ: s.f.
pavăza: *sg. nom.* 39,23
pavezele: *pl. ac.* 41,6

PĂCAT: s.n.
păcatele: *pl. nom./ac.* rezum. cap.4; 6,2; rezum. cap.11; 13,26; 14,16; rezum. cap.18; rezum. cap.23; 34,30, 37
păcatul: *nom./ac.* 7,21; 10,6; 24,19; 31,33
păcate: *pl. ac.* rezum. cap.13; 13,23
păcat: *sg. ac.* 34,6

(a) PĂCĂTUI: v. IV
să fie păcătuit: *conj. pf. 3.pl.* 1,5
au păcătuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,22; 2,10
vei păcătui: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,24; 35,6
păcătuit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,20; 33,27
vor fi păcătuit: *ind. viit.ant. 3.pl.* 8,4
am păcătuit: *ind. pf.c. 1.sg.* 10,14; 17,2
voiu păcătui: *ind. viit.I. 1.sg.* 35,3

PĂCĂTUIRE: s.f.
păcătuire: *sg. ac.* 31,30

PĂCIUITOR, -TOARE: adj. „pașnic"
păciuitoare: *adj. f. pl. nom.* 5,23

PĂIANJEN: s.m.
painjinului: *sg. gen.* 8,14

PĂIUȘ: s.n.
păiușu: *sg. ac.* 13,25; 41,19
păiușul: *sg. ac.* 41,20

PĂMÂNT: s.n.
pământul: *sg. nom./ac.* 1,1, 7; 2,2; 9,6, 13, 24; 10,21, 22; 11,9; 12,15; 14,19; 15,19; 18,4; 20,27; 22,8; 26,7; 27,16; 28,5, 13; 31,38; 37,13, 17; 39,6, 21, 24; 42,15
pământ: *sg. ac.* 1,8, 10, 20; rezum. cap.2; 2,3, 13; 4,19; 5,6; 7,1; 8,9, 19; 14,8; 15,29; 16,14; 18,10, 17; 19,25; 20,4; 22,24; 24,18; 28,2; 29,24; 30,8; 34,13; 37,6; 38,24, 26; 38,33, 38; 39,14; 41,24
pământului: *sg. gen./dat.* 3,14; 5,10, 22, 23, 25; 12,8, 24; 24,4; 30,6; 35,11; 37,3, 12; 38,4, 13, 18; 38,32;
pământule: *sg. voc.* 16,19

PĂR: s.m.
perii: *pl. nom.* 4,15

(a se) PĂRĂSI: v. IV
(să) părăsească: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.6

au părăsit: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,14
(să) va părăsi: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,4
a fi părăsit: *pasiv. inf. prez.* rezum. cap.19
părăsitu(-)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 19,14
va părăsi: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,13
voiu părăsi: *ind. viit.I. 1.sg.* 27,6

PĂRĂSIT, -Ă: adj.
părăsite: *f. pl. ac.* 15,28
părăsit: *m. sg. nom.* 20,26

PĂRINTE: s.m.
părinți: *pl. ac., în sintagma* ***sărac de părinți/săraci de părinți*** „orfan(i)"; echivalează lat. *pūpillus, -ī* „orfan" . 6,27; 24,3
părinți: *pl. ac* 30,1
părinților: *pl. gen.* 8,8
părinții: *pl. ac.* 15,10, 18

PĂRTICEA: s.f.
părticea: *sg. ac.* rezum. cap.28

(a) PĂȘI: v. IV
pășaște: *ind. prez. 3.sg.* 9,8
pășeaște: *ind. prez. 3.sg.* 34,8

PĂȘUNE: s.f.
pășune: *sg. ac.* 39,4
pășunii: *sg. gen.* 39,8

(a) PĂTIMI: v. IV
pătimește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.6
pătimesc: *ind. prez. 1.sg.* 6,2
a pătimi: *inf. prez.* rezum. cap. 16
am pătimit: *ind. pf.c. 1.sg.* 16,18
pătimind: *gerunziu* 19,7

(a se) PĂTRUNDE: v. III
(să) pătrunde: *ind. prez. 3.sg.* 30,17
va pătrunde: *ind. viit.I. 3.sg.* 40,19
vei pătrunde: *ind. viit.I. 2.sg.* 40,21

(a) PĂZI: v. IV
au păzit: *ind. pf.c. 3.sg.* 10, 12
a păzi: *inf. prez.* 22,15
am păzit: *ind. pf.c. 1.sg.* 23,11
păzea: *ind. imp. 3.sg.* 29,2
păzit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 33,11
păzește: *imperativ, 2.sg.* 36,21

PĂZITOR: s.m.
Păzitoriul: *sg. voc., în sintagma* ***Păzitoriul Oamenilor*** 7,20
păzitoriul: *sg. ac.* 27,18

PÂINE: s.f.; var. (Reg.) **PÂNE**
pâine: *sg. ac.* 15,23; 24,5; 27,14; 42,11
pâinile: *pl. ac.* 16,11
pâinea: *sg. nom./ac.* 22,7; 28,5; 33,20
pânea: *sg. nom.* 20,14

(a) PÂNDI: v. IV
pândește: *ind. prez. 3.sg.* 39,29

PÂNTECE: s.n.
pântecele: *sg. nom./ac.* 1,21; 15,2, 35; 20,14, 15, 20, 23; 31,18; 32,19
pântecelui: *sg. gen.* 3,10; 19,17; 32,18; 40,11
pântece: *sg. ac.* 3, 11; 10,19; 31,15; 38,29
pântece: *sg. ac., în loc. v./s.* (Înv.) ***au luat în pântece/ luării în pântece*** 21,10; 39,2

PÂNZĂ: s.f.
pânza: *sg. nom./ac.* 7,6; 8,14

(a) PÂRÎ: v. IV
pârește: *ind. prez. 3.sg.* 27,6

PÂRÂU: s.n.; var. **PĂRĂU**
păraiele: *pl. ac.* 20,17
păraie: *pl. ac.* 29,6

PECETE: s.f.
peceate: *sg. ac.* 9,7

PEDEAPSĂ: s.f.
pedeapsa: *sg. ac.* 6,2
pedeapsele: *pl. nom./ac.* 9,23; 10,17
pedeapsii: *sg. gen.* rezum. cap.10
pedeapse: *pl. ac.* rezum. cap.36

PERECHE: s.f.
părechi: *pl. nom./ac.* 1,3; 42,12

PEȘTE: s.m.
peștii: *pl. nom.* 12,8
peștilor: *pl. gen.* 40,26

PEȘTERĂ: s.f.
peșteri: *pl. ac.* 38,40

PIATRĂ: s.f.
piatra: *nom./ac.* 14,18; 28,2, 3; 29,6; 38,6
piatră: *sg. ac.* 41,15
pietrile: *pl. nom./ac.* 5,23; 14,19; 24,8; 28,6; 41,19
pietrilor: *pl. gen.* 6,12
pietri: *pl. ac.* 8,17; 28,10; 39,1, 28
pietrii: *sg. gen./dat.* 28,16; 38,30

PICĂTURĂ: s.f.
picătură: *sg. nom.* 26,14
picăturile: *pl. ac.* 36,27; 38,28

PICIOR: s.n.
piciorul: *sg. nom./ac.* 13,27; 23,11; 28,4; 31,5; 39,15
picioarelor: *pl. gen.* 13,27
picioarele: *pl. nom./ac.* 18,8,11: 29,6; 30,12; 33,11
picior: *sg. nom.* 29,15

PIEIRE: s.f.; var. **PIERIRE**
perirea: *sg. nom.* 18,14; 28,22
periri: *sg. gen.* rezum. cap.21
pierire: *sg. ac.* 27,15; 31,12; 33,28

PIELE: s.f.
piele: *sg. ac.* 2,4; 10,11
pielea: *sg. nom./ac.* 7,5; 16,16; 19,20, 26; 30,30; 40,26
pielii: *sg. gen.* 18,13

(a se) PIERDE: v. III
pierzându-: *gerunziu* rezum. cap.1
pierde: *ind. prez. 3.sg.* 12,23
vei pierde: *ind. viit.I. 2.sg.* 14,19
pierzi: *ind. prez. 2.sg.* 18,4
(să) va pierde: *ind. viit. I. 3.sg.* 20,7
pierduse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* rezum. cap.42

PIERDERE: s.f.
pierderii: *sg. gen./dat.* 21,30; 26,6
pierdere: *sg. nom.* 31,3

(a) PIERI
piară: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 3,3
să piară: *conj. prez. 3.sg.* 18,17
am perit: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,11; 23,17
au perit: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,7, 11

a fi perit: *inf. pf.* 4,9
vor pieri: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,20; 6,17, 18
va peri: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,13; 11,20; 15,32
(de-)a perirea: *inf. lung cu val. verbală* 29,13
pe rea: *ind. imp. 3.sg.* 31,19
pieiu: *ind. prez. 1.sg.* 19,10

PIETROS, -OASĂ: s.m./f.
(ceale) pietroasă: *s.f. pl. ac.* „stânci" 39,27;

PILDĂ: s.f.
pildă: *sg. nom./ac.* 17,6, 6; 30,9
pilda: *sg. ac.* 27,1; 29,1

(a) PIPĂI: v. IV
vor pipăi: *ind. viit.I 3.pl.* 5,14
pipăi-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,25

(a) PITULA: v. I
(de) pitulat: *supin* 16,19

PIZMĂ: s.f.
pizma: *sg. nom.* 5,2

PLATOŞĂ: s.f.
platoşa: *sg. nom.* 41,17

(a) PLĂCEA: v. II
au plăcut: *ind. pf.c. impers.* 1,21; 34,33
va plăcea: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,14; 13,9; 34,9
a plăcea: *inf. prez.* rezum. cap.35
place: *ind. prez. 3.sg.* 35,3

(a) PLĂTI: v. IV
plăti-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,18

(a) PLÂNGE: v. III
au plâns: *ind. pf.c. 3.pl.*2,12
să plâng: *conj. prez. 1.sg.* 10,20
va plânge: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,22
vor plânge: *ind. viit.I. 3.pl.* 27,15
plânge: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.30
plângeam: *ind. imp. 1.sg.* 30,25
plâng: *ind. prez. 3.pl.* 30,31; 31,38

PLÂNS: s.n.
plâns: *sg. ac.* 16,17

PLEAVĂ: s.f.
pleavele: *pl. ac.* 21,18
plevele: *pl. ac.* 41,18

(a se) PLECA: v. I
(să) pleacă: *ind. prez. 3.pl.* 9,13
va pleca: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,29
să (să) pleace: *conj. prez. 3.pl.* 31,10
să pleace: *conj. prez. 3.sg.* 36,18
pleacă-(să): *ind. prez. 3.pl.* 39,3

PLECAT, -Ă: adj.
plecat: *n. sg. ac.* 32,6;

PLEIADĂ: s.f.; var. (Înv.) **PLEADĂ** „nor de stele din constelația Taurului"; „cloșca cu pui"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Istoria Americăi..* acum întâi tălmăcită în dialectul moldovenesc prin osteneala smeritului arhimandrit Gher asim... [Manuscris din 1795; Bibl. Academiei Române, cota 40].
Pleadii: *sg. gen.* 38,31

PLIN, -Ă: adj.
pline: *n. pl. nom.* 6,3; 21,24
pline: *adj. f. sg. gen.* 6,5
plin: *adj. m. sg. nom.* 32,18; rezum. cap.42; 42,16
plină: *adj. f. sg. nom.* 36,16

(a se) PLINI: v. IV
plini: *inf. prez. fără* ***a*** 5,12
a (să) plini: *inf. prez.* 15,32
va plini: *ind. prez. 3.sg.* 23,14
plini-vor: *ind. viit. 3.pl.* 36,11

PLOAIE: s.f.
ploaie: *sg. ac.* 5,10
ploilor: *pl. dat.* 28,26; 37,6, 15
ploaia: *sg. ac.* 29,23
ploii: *sg. gen.* 36,27; 38,28

PLOSCULIŢĂ: s.f.
plosculiţele: *pl. ac.* 32,19

(a) PLOUA: v. I
să ploaie: *conj. prez. 3.sg./impers.* 20,23; 38,26

PLUMB: s.n.
plumb: *sg. ac.* 19,24

POAMĂ: s.f.
poame: *pl. ac.* 9,26

POARTĂ: s.f.
poartă: *sg. ac.* 5,4; 31,21
poarta: *sg. ac.* 29,7; 30,14
porţile: *pl. nom./ac.* 38,17; 41,5

(a se) POCĂI: v. IV
(vă) pocăiţi: *imperativ* 2.pl. 21,2
(să) va pocăi: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.22
(mă) pocăiesc: *ind. prez. 1.sg.* 42,6

POCĂINŢĂ: s.f.
pocăinţă: *sg. ac.* 24,23
pocăinţa: *sg. ac.* 42,10

(a) POFTI: v. IV
poftea: *ind. imp. 3.sg.* 20,20
poftind: *gerunziu* rezum. cap.21
să poftească: *conj. prez. 3.sg.* 31,30

(a se) POGORÎ: v. IV; vezi **(a se) COBORÎ**

POM: s.m.
pomul: *sg. ac.* 24,20

(a) POMENI: v. IV
pomenindu-: *gerunziu* rezum. cap.9
(să) vor pomeni: *ind. viit.I. 3.pl.* 28,18

POMENIRE: s.f.
pomenirea: *nom./ac.* 8,8; 13,12; 18,17

PONOSIT, -Ă: adj. (Înv.) „chinuit"
ponosiţi: *m. pl. nom.* 30,3

PONOSLU: s.n. (Înv. şi reg.) „plângere"
ponosluri: *pl. ac.* 33,10

(a se) PORNI: v. IV
(să) porneaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1

PORUNCĂ: s.f.
poruncile: *pl. ac.* 23,12
porunca: *sg. ac.* 39,27

(a) PORUNCI: v. IV
porunceaşte: *ind. prez. 3.sg.* 9,7; 36,32; 37,6
va porunci: *ind. viit.I. 3.sg.* 37,12, 13
au poruncit: *ind. pf.c. 3.sg.* 37,15
poruncind: *gerunziu* rezum. cap.38
ai poruncit: *ind. pf.c. 2.sg.* 38,12

(a să) POTICNI: v. IV
(să) potignea: *ind. imp. 3.pl.* 4,4

POTRIVNIC, -Ă: s.m./f.; var. (Înv. şi reg.) **PROTIVNIC**
protivnice: *s.f. pl. ac.* rezum. cap.4

POVARNIC, -Ă: adj. „împovărător"; aici prima atestare; cf. MDA, unde prima atestare este în Samuelis Klein, *Dictionarium Valachico-Latinum*, editat la Budapesta, în 1944, de Gáldi László.
povarnici: *m. pl. nom.* 16,2

(a) POVĂŢUI: v. IV
povăţuiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 12,19

POVĂŢUITOR: s.m. (Înv.) „conducător"
povăţuitoriu: *sg. ac.* 34,18

(a) POVESTI: v. IV
vor povesti: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,8
voiu povesti: *ind. viit.I. 1.sg.* 15,17
povesteaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.29; rezum. cap.31
va povesti: *ind. viit.I. 3.sg.* 37,20

PRADĂ: s.f.
pradă: *sg. ac.* 4,11; 17,5; 24,5
prada: *sg. ac*29,17; 38,39

PRAF: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **PRAV**
pravului: *sg. gen.* 7,5
pravul: *sg. nom.* 38,38

PRAŞTIE: s.f.
praştii: *sg. gen.* 41,19

PRĂPAZNIC, -Ă: adj. „prăpstios"; cuvântul nu este înregistrat în DLR.
prăpaznice: *n. pl. ac.* 39,28

(a se) PRĂPĂDI: v. IV
va prăpădi: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,7
(să) va prăpădi: *ind. viit.I. 3.sg.* 40,28

(a) PRĂDA: v. I
prădând: *gerunziu* 24,9

PRĂJINĂ: s.f.
prăjini: *pl. ac.* 40,19

(a se) PRĂZNUI: v. IV
să (se) prăznuiască: *conj. prez. 3.sg.* 18,17

PREA CURAT, Ă: adj.
preacurate: *f. pl. ac.* 9,30

PREACURVAR: s.m.
preacurvariului: *sg. gen.* 24,15

PREAÎNALT, -Ă: adj.
Preaînalt: *m. sg. gen.* 31,28

PREOT: s.m.
preoţii: *pl. ac.* 12,19

(a) PRESĂRA: v. I
au prăsărat: *ind. pf.c. 3.pl.* 2, 12
presere(-se): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 18,15

PREŢ: s.n.
preţu: *sg. ac.* 15,31
preţul: *sg. ac.* 28,13

(a se) PRICI: v. IV (Înv. şi reg.) „a se judeca"
a (să) prici: *inf. prez.* 9,3

PRICINĂ: s.f.
pricină: *sg. ac., în loc. adv.* ***fără pricină*** „fără justificare"; „nemotivat" 5,6; 9,17; 22,6; 27,12
pricina: *sg. nom./ac.* rezum. cap.10; rezum. cap.21; 29,16; 36,17
pricini: *pl. ac.* rezum. cap.19
pricinile: *pl. ac.* 35,13

(a se) PRICINUI: v. IV (Înv. şi reg.; spec.) „a se judeca"
(s-)au pricinuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 34,19

PRIETEN: s.m.; var. (Înv.) **PRIIATIN**; (Înv. şi reg.) **PRIETIN**
priiatini: *nom./ac.* rezum. cap.2; 2,11; rezum. cap.6; rezum. cap.19; rezum. cap.21; rezum. cap.42
priiatinul: *ac.* 6,14, 27; 12,4
priiatinilor: *gen./dat.* rezum. cap. 9; rezum. cap.13; rezum. cap.16; rezum. cap.21; rezum. cap.27; rezum. cap.29; rezum. cap.31; rezum. cap.32; 32,3; 35,4
priiatinii: *nom./ac*rezum. cap. 13; rezum. cap.17; 19,21; 40,25; 42,7, 10
priiatinii: *pl. voc.* 16,21; 19,21
priiatinului: *gen./dat.* 31,9; 36,33
prietinilor: *pl. gen.* rezum. cap.12

PRIGONIRE: s.f. (Înv.) „încordare"; „ceartă"
prigonire: *sg. ac.* 6,29
prigonirii: *sg. dat.* rezum. cap.38

(a) PRIMI: v. IV
să priimim: *conj. prez. 1. 1.pl.* 2,10
priimesc: *ind. prez. 3.pl.* 15,34
priimeaşte: *imperativ 2.sg.* 22,22
voiu priimi: *ind. viit.I. 1.sg.* 42,8
au priimit: *ind. pf.c. 3.sg.* 42,9

(a) PRINDE: v. III
prinde: *ind. prez. 3.sg.* 5,13
vei prinde: *ind. viit. 2.sg.* 10,16; 38,39
prinde(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,9
prins-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 16,13

PRIPĂ: s.f.
pripă: *sg. ac.,* (Înv.) *în loc. adv.* ***de pripă*** „(care se face) repede" 9,12

(a) PRISOSI: v. IV
prisosească: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 12,6

PRISOSIRE: s.f.
prisosire: *sg. ac.* 5,26
prisosirea: *sg. ac.* rezum. cap.10

(a) PRIVEGHEA: v. I
va priveghea: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,32
priveghind: *gerunziu* 24,5

(a) PRIVI: v. IV
priveaşte: *ind. prez. 3.sg.* 28,24
priveaşte: *imperativ 2.sg.* 35,5
priveaşte: *ind. prez. 3.sg.* 39,8; 40,7
privesc: *ind. prez. 3.pl.* 39,29

(a) PROBOZI: v. IV (Înv. şi pop) „a mustra (aspru)"; „a reproşa", „a imputa"
probozeaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2
probozindu-: *gerunziu* 16,11

PROBOZIRE: s.f. (Înv. și reg.) „mustrare (aspră)"; „insultă"
probozirile: *pl. ac.* 19,5

(a) PROCITI: v. IV (Înv. și reg.) „a repeta"
procitează: *ind. prez. 3.sg.* 33,14
proceti-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 36,3

(a) PROPTI: v. IV
propti(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,15

PRUNC: s.m.
pruncii: *pl. nom./ac.* 21,11; 24,9; 29,5; 38,9
pruncilor: *pl. dat.* 24,5

PRUNCIE: s.f.
pruncie: *sg. ac.* rezum. cap.31

PUHOI: s.n.; var. (Înv. și reg.) **POVOI**
povoiul: *nom./ac.* 21,17; 22,11; 29,23
povoaiele: *nom./ac.* 24,8; 36,27
povoiului: *sg. dat.* 37,6; 38,25

PUI: s.m.
puilor: *pl. gen.* 4,10; 38,39
puii: *pl. nom.* 4,11; 38,41; 39,30

PULBERE: s.f.
pulbere: *sg. ac.* 7,21; 10,9; 14,8; 20,11; 21,26; 39,14; 40,8

PUNCT: s.n.; var. (Înv. și reg.) **PUNTUM** „moment", „clipă"
puntum: *sg. ac.* 20,5

(a se) PUNE: v. III
ai pus: *ind. pf.c. 2.sg.* 7,20
pus-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 13,27
au pus: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,13; 19,8; 26,10; 28,3; 30,11; rezum. cap.32; 34,13; 38,5, 36
pusu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,6
pusă ieste: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 19,27
(s-)au pus: *ind. pf.c. 3.sg.* 20,4
pus-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 33,11
am pus: *ind. pf.c. 1.sg.* 38,10
voiu pune: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,8; 39,34
pune: *ind. prez. 3.sg.* 5,11; 17,3; 22,22; 23,7
puneți: *imperativ 2.pl.* 21,5
pune-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 23,4
a pune: *inf. prez.* 24,25; 30,1
punea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 28,26; 29,9
pune: *imperativ 2.sg.* 36,19; 40,27
(să) pune: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.38
puneam: *ind. imp. 1.sg.* 38,4, 9
vei pune: *ind. viit. 2.sg.* 38,33; 40,21
va pune: *ind. viit. 3.sg.* 39,27; 41,22
pune-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 40,14
pui: *ind. prez. 2.sg.* 7,17
să puie: *conj. prez. 3.sg.* 9,33;
puind: *gerunziu* 11,18; 30,22; rezum. cap.40
puie: *conj. fără* ***să*** *3.sg.* 31,6

(a) PURCEDE: v. III
purceade: *ind. prez. 3.sg.* 37,2
vei purceade: *ind. viit.I. 2.sg.* 38,11
purced: *ind. prez. 3.pl.* 41,10

PURCEDERE: s.f.
purceadere: *sg. ac.* 38,25

PUROI: s.n.
puroile: *pl. ac.* 2,8

(a se) PURTA: v. I
au purtat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,10
purta: *inf. prez. fără* **a** 31,23
poartă: *ind. prez. 3.pl.* 9,13, 26
să (mă) port: *conj. prez. 1.sg.* 6,11
să port: *conj. prez. 1.sg.* 31,36

PURURI: adv.; var. **PURUREA**
pururea: 15,21; rezum. cap.27; 29,20; 31,23;

PUSTIU, -IE: adj./s.n.; var. **PUSTIE:** s.f.
pustii: *adj. f. pl. ac.* 15,28
pustiei: *s.f. sg. gen.* 1,19
pustie: *s.f. sg. ac.* 24,5; 38,26
pustiile: *s.f. pl. ac.* 30,6

PUSTIIRE: s.f.
pustiire: *sg. ac.* 5,22

PUSTIIT, -Ă: adj.
[cea] pustiită: *s. f. sg. nom.* 38,27

(a) PUTEA: v. II
va putea: *ind. viit. 3.sg.* 4,2; 6,6; 9,3; 20,20; 24,25; 25,4; 26,14; 27,10; 36,23; 41,17
a putea: *inf. prez.* rezum. cap.9; rezum. cap.25; rezum. cap.26; rezum. cap.38
vei putea: *ind. viit.I. 2.sg.* 11,15; 38,31
vor putea: *ind. viit.I. 3.pl.* 14,5
puteam: *ind. imp. 1.sg.* 16,4
ar putea: *cond. prez. 3.sg.* 22,17
am putut: *ind. pf.c. 1.sg.* 31,23
putuse: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 32,5
putem: *ind. prez. 1.pl.* 37,23
voiu putea: *ind. viit.I. 1.sg.* 39,34
putea-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 40,20
să poată: *conj. prez. 3.sg./pl.* 5,12; 6,25; rezum.cap.9; 9,32, 33; 10,7; 32,12
poate: *ind. prez. 3.sg.* 8,11; rezum. cap.9; 9,12; 13; 13,9; 14,4; 15,22; 22,2; 23,13; 34,17; 36,23, 33; 37,23; 40,9; 41,1; 42,2
poți: *ind. prez.3.sg.* 33,5; 42,2
pociu: *ind. prez. 1.sg.* 9,35; 19,8

PUTERE: s.f.
puteri: *sg. gen.* rezum. cap.9
puteri: *pl. nom.* rezum. cap.34
puterea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.12; 13,25; 25,2; 26,12; rezum. cap.40
puteare: *sg. ac.* rezum. cap.26; rezum. cap.37; rezum. cap.38
puterii: *sg. gen.* 26,14
putearea: *sg. ac.* 34,23

PUTERNIC, -Ă: adj./s.
putearnic: *s.m. sg. ac.* 22,8
(cei) putearnici: *s.m. pl. ac.* 36,5
putearnic: *adj. m. sg. nom.* 36,5
putearnice: *adj. n. pl. dat.* 41,3

PUTERNICIE: s.f.
puternicie: *sg. ac.* 19,7; 24,6, 9

PUTRED, -Ă: adj.
putred: *n. sg. ac.* 41,18

PUTREJUNE: s.f.; var. (Înv.) **PUTREGIUNE**
putrejune: *sg. ac.* 7,5
putregiunii: *sg. dat.* 17,14
putregiunea: *sg. nom.* 25,6
putrăgiunea: *sg. ac.* 13,28
putrăgiune: *sg. ac.* 33,18

PUŢIN, -Ă: adv.
(mai) puţin: 11,6
puţin: 24,24
puţin: *adv. în loc. adv.* ***după puţin*** „curând” 32,22

PUŢINTEL: adv.
puţintel: *adv.* 14,6; 36,2
puţântel: *adv.* 6,19; 14,20

R

(a) RADE: v. III
rădea: *ind. imp. 3.sg.* 2,8

RANĂ: s.f.
rana: *sg. nom./ac.* 4,5; 6,21
ranele: *pl. ac.* 9,17
rană: *sg. ac.* 16,15
ranei: *sg. gen.* 23,2

RAZĂ: s.f.
razele: *pl. nom.* 41,21

RĂBDARE: s.f.
răbdarea: *sg. nom./ac.* 4,6; rezum. cap.13; 17,15
răbdare: *sg. ac.* rezum. cap.6; 6,11; rezum. cap.21

RĂBDĂTOR, -TOARE: adj.
răbdătoriu: *m. sg. nom.* rezum. cap.1

RĂDĂCINĂ: s.f.
rădăcină: *sg. ac.* 5,3; 19,28
rădăcinile: *pl. nom.* 8,17; 18,16
rădăcina: *nom./ac.* 14,8; 15,29; 29,19; 30,4
rădăcini: *pl. ac.* 28,9

(a se) RĂDICA: v. I; vezi **(a se) RIDICA**

RĂMAS, -Ă: s.
(cel) rămas: *s.m. sg. nom./ac.* 29,12; 31,17, 21

RĂMĂŞIŢĂ: s.f. (Înv. şi pop.) „totalitatea bunurilor rămase după moartea cuiva”, „moştenire”; „urmaş”
rămăşiţă: *sg. nom.* 18,19
rămăşiţele: *pl. ac.* 22,20

(a) RĂMÂNE: v. III; var. **(a) RĂMÂNEA:** v. II
rămâi: *ind. prez. 2.sg.* 2,9
vor rămânea: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,21
va rămânea: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,14; 20,21
rămâne: *ind. prez. 3.sg.* 14,2; 21,8; 39,28
a rămânea: *inf. prez.* rezum. cap.17
rămânea: *ind. imp. 3.sg.* 17,1
va rămănea: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,29
rămăne: *ind. prez. 3.sg.* 17,1
au rămas: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 20,21; 31,32

(a) RĂNI: v. IV
răneaşte: *ind. prez.3.sg.* 5,18
rănit-au: *ind. prez. 3.sg.* 16,14

RĂNIT, -Ă: s.m./f.
(celor) răniţi: *s.m. pl. gen.* 24,12

(a) RĂPI: v. IV
va răpi: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,5; 27,21
(să) răpeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 13,25; 20,2
au răpit: *ind. pf.c. 3.sg.* 20,19
răpit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 24,2
(să) răpesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap. 27
răpeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 27,8
răpind: *gerunziu* 30,5

RĂPIRE: s.f.
răpirii: *sg. dat.* rezum. cap.1

RĂRUNCHI: s.m.
rărunchilor: *pl. gen., în sintagma* ***vinele rărunchilor*** 40,12

(a) RĂSĂRI: v. IV
răsare: *ind. prez. 3.sg.* 5,6; 9,7; 14,2
va răsări: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,16
să răsară: *conj. prez. 3.pl.* 8,19
vei răsări: *ind. viit.I. 2.sg.* 11,17
răsărea: *ind. imp. 3.sg.* 28,5
răsară: *conj. fără* ***să*** *3.pl.* 31,40

RĂSĂRIT: s.n.
răsăritul: *sg. nom./ac.* 3,9; 8,16
răsărit: *sg. ac.* 23,8
răsăritului: *sg. gen.* 30,12

RĂSĂRITEAN: s.m.
răsăriteanii: *pl. ac.* 1,3

(a se) RĂSCUMPĂRA: v. I
(să) va răscumpăra: 15,31

RĂSCUMPĂRĂTOR, -TOARE: s.m./f.; var. **RĂSCUMPĂRĂTORIU**
Răscumpărătoriul: *s.m. sg. nom.* 19,25

(a) RĂSIPI: v. IV; vezi **(a) RISIPI**

RĂSIPIT, -Ă: adj.; vezi **RISIPIT, -Ă**

(a) RĂSPLĂTI: v. IV
a (să) răsplăti: *inf. prez.* rezum. cap.7
va răsplăti: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,19, 31; 33,26

RĂSPLĂTIRE: s.f.
răsplătire: *sg. nom.* rezum. cap.17

(a) RĂSPUNDE: v. III
răspunzând: *gerunziu* 1,7, 9; 2,4; 4,1; 6,1;.8,1; 9,1; 11,1; 12,1; 15,1; 16,1; 18,1; 19,1; 20,1; 21,1; 22,1; 23,1; 25,1; 26,1; 32,6; 38,1; 39,33; 40,1; 42,1
au răspuns: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,2; 19,16; 32,15, 16; 33,13
să răspunză: *conj. prez. 3.sg.* 5,1
răspundeţi: *imperativ 2.pl.* 6,29
a răspunde: *inf. prez.* rezum. cap.9; 32,1, 12
răspunde: *inf. prez. fără* ***a*** 9,3, 35; 32,5; 39,34
va răspunde: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,12; 11,3; 12,8; 15,2; 20,3; 23,5
să răspunzu: *conj. prez. 1.sg.* 9,14
voiu răspunde: *ind. viit.I. 1.sg.* 9,15, 32; 14,15; 32,14, 20; 35,4
oiu răspunde: *ind. viit.I. 1.sg.* 13,22
răspunde: *imperativ 2.sg.* 13,22; 33,5, 32; 38,3; 42,4
vor răspunde: *ind. viit.I. 3.pl.* 15,6
răspunde: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cp.21
răspunde-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 32,17; 33,12
să răspunză: *conj. prez. 3.sg.* 39,32

RĂSPUNS: s.n.
răspunsul: *sg. nom.* 21,34
răspuns: *sg. ac.* 32,3

(a) RĂSTURNA: v. I
a răsturna: *inf. prez.* 6,27
răstoarnă: *ind. prez. 3.sg.* 8,3
vor răsturna: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,15
răsturnat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 28,9

RĂSTURNAT, -Ă: adj. „nimicit”, „distrus”
răsturnate: *n. pl. ac.* 12,23

(a) RĂSUFLA: v. I
voiu răsufla: *ind. viit.I. 1.sg.* 32,20

RĂSUFLARE: s.f.
răsuflarea: *sg. ac.* 26,4
răsuflare: *sg. nom.* 27,3; 41,7

RĂSUFLĂTOARE: s.f.
răsuflătoare: *sg. ac.* 32,19

(a) RĂSUNA: v. I
va răsuna: *ind. viit.I. 3.sg.*6,30
au răsturnat: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,16
răsună: *ind. prez. 3.sg.* 34,35; 38,25; 41,20

RĂSUNARE: s.f.
răsunarea: *sg. ac.* 39,24

RĂȘINOS, -OASĂ: adj.
răşinos: *m. sg. ac.* 41,10

(a) RĂTĂCI: v. IV
a rătăci: *inf. prez.* 12,25
rătăcind: *gerunziu* 38,41

RĂTĂCIT, -Ă: s.m./f.
(cei) rătăciţi: *s.m. pl. ac.* 28,4

RĂU, REA: adj./adv./s.
rău: *s.n. sg. ac.* 1,1, 8; 2,3; 28,28
răul: *s.n. sg. nom./ac.* 2,11; 5,19; 20,12; 31,29; 42,11
(cel) rău: *s.m. sg. nom.* 21,30
rău: *adv.* 24,23
rea (foarte): *adj. f. sg. ac.* rezum. cap.2
rea: *adj. f. sg. ac.* 2,7
(ceale) reale: *s.n. pl. nom./ac.* 2,10; 3,10; 30,26
reale: *s.n. pl. ac.* rezum. cap.3; rezum. cap.8
reale: *adj. n. pl. nom.* 15,11
(celor) răi: *s. m. pl. gen./dat.* rezum. cap.8; 35,12

RĂUTATE: s.f.; var. (Înv.) **RĂOTATE**
răotate: *sg. ac.* 4,18
răotatea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.10; 22,5; 35,15; rezum. cap.41
răotăţile: *sg. ac.* 13,23; 20,11; 36,9
răotăţi: *pl. ac.* rezum. cap.19; rezum. cap.34

RĂZBOI: s.n.
războiu: *sg. nom./ac.* 5,20; 7,1;15,24; 40,27
războiul: *sg. ac.* 20,23; 39,25
războiului: *sg. gen.* 38,23

RĂZBOITOR, -TOARE: adj. „răzvrătit”
războitori: *m. pl. nom., în sintagma* ***împreună războitori*** 24,13

RĂZVRĂTIT, -Ă: adj.
răzvrătite: *adj. f. pl. ac.* 13,4

(a se) RÂDE: v. III
vei râde: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,22; 11,3
(să) râde: *ind. prez. 3.sg.* 12,4
râdeţi: *imperativ 2.pl.* 21,3
va râde: *ind. viit.I. 3.sg.*22,19; 41,20
râdeam: *ind. imp. 1.sg.* 29,24
râd: *ind. prez. 3.pl.* 30,1
râde: *ind. prez.3.sg.* 39,18
râză: *conj.prez. fără* ***să*** *3.sg.* 9,23

(a se) RÂNCEZI: v. IV
râncezi(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 33,21

RÂNCHEZARE: s.f.
rânchezare: *sg. ac.* 39,19

RÂNDUIALĂ: s.f.
rânduiala: *ac.* rezum. cap.7; rezum. cap.14; rezum. cap.23
rânduieli: *sg. gen.* rezum. cap.5
rânduiala: *sg. ac.* 38,33

(a se) RÂNDUI: v. IV
rânduit-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 14,5
să rânduieşti: *conj. prez. 2.sg.* 14,13
(s-)au rânduit: *ind. pf.c. 3.sg.* 30,23
au rânduit: *ind. pf.c. 3.sg.* 34,13
rânduia: *ind. imp. 3.pl.* rezum. cap.17

RÂNDUIT, -Ă: adj.
rânduită: *f. sg. ac.* 12,5

RÂPĂ: s.f.
râpile: *sg. nom.* 18,4
râpi: *sg. ac.* 39,28

RÂS: s.n.
râs: *sg. ac.* 8,21

RÂU: s.n.
râul: *sg. nom./ac.* 14,11; 22,16; 40,18
râului: *sg. gen.* 20,17
râuri: *pl. nom.* 28,10
râurilor: *pl. gen.* 28,11

(a se) RÂURA: v. I; var. (Înv.) **(a se) RĂORA; (a se) RÂORA** „a curge”; „a scălda”
râorează: *ind. prez. 3.pl.* 24,8
(să) râorează: *ind. prez. 3.pl.* 21,24

REPEDE: adv.
(mai) reapede: 7,6
repede: 6,15

REPEJUNE: s.f.
răpegiunile: *pl. ac.* 20,17; 28,4
răpegiuni: *pl. ac.* 22,24
răpegiunilor: *pl. gen*30,6
răpegiunea: *sg. nom./ac.* 6,15; 38,34
răpegiunii: *sg. gen.* 40,17

(a) REPEZI: v. IV „a arunca”
răpezeşti: *ind. prez. 2.sg.* 10,8

(a se) REZEMA: v. I
răzima(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,15

(a se) RIDICA: v. I; var. (Înv. şi pop.) **(a se) RĂDICA**
rădicându-: *gerunziu* 2,12; 12,21
(să) rădică: *ind. prez. 3.sg./pl.* 3,9; 36,7
(mă) voiu rădica: *ind. viit.I 1.sg.* 7,13
voiu rădica: *ind. viit.I. 1.sg.* 10,15
rădica: *inf. prez. fără* ***a*** 11,15
(vă) rădicaţ: *ind. viit.I. 2.pl.* 19,5
vei rădica: *ind. viit.I. 2.sg.* 22,26
rădicatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 24,24
rădicatu(-)-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 30,22
am rădicat: *ind. pf.c. 1.sg.* 31,21
rădică: *ind. prez. 3.sg.* 5,11; 39,18
(te) rădică: *imperativ 2.sg.* 40,5

RIDICAT, -Ă: adj.; var. (Înv. şi pop.) **RĂDICAT, -Ă**
rădicat: *m. sg. ac.* 15,26

RINOCER: s.m.; var. (Înv.) **RINOCHER, RINOCHEROS**, aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la I. Golescu, *Condica limbii rumâneşti*. Alcătuită de dumnealui...[Manuscris în şapte volume, cca 1832; Biblioteca Academiei Române, cotele 844–850]; (cf. lat. *rhīnocerōs, -ōtis*).
rinocheros: *sg. ac.* rezum. cap.39
rinocherul: *sg. nom./ac.* 39,9, 10

(a se) RISIPI: v. IV; var. (Înv. şi rar) **(a se) RĂSIPI**
(s-)au răsipit: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,11; 17,11
răsipeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 5,12, 13; 21,18
au răsipit: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,5
va răsipi: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,10; 12,14
răsipit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 30,13
a răsipi: *inf. prez.* 38,31

RISIPIT, -Ă: adj.; var. (Înv. şi rar.) **RĂSIPIT, -Ă**
răsipiţi: *m. pl. nom.* 6,17

RUDĂ: s.f.
ruda: *sg. ac.* 32,2

RUDENIE: s.f.
rudeniile: *pl. nom.* 19,14
rudeniilor: *pl. gen.* 31,34

(a se) RUGA: v. I
(mă) voiu ruga: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,8; 9,15
(te) vei ruga: *ind. viit.I. 2.sg.* 8,5
(să) vor ruga: *ind. viit.I. 3.pl.* 11,19
(mă) rugam: *ind. imp. 1.sg.* 19,16, 17
(ne) vom ruga: *ind. viit. I. 1.pl.* 21,15
ruga(-)-vei: *ind. viit.I 2.sg.* 22,27
ruga-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 33,26
(să) va ruga: *ind. viit.I. 3.sg.* 42,8
(să) ruga: *ind. imp. 3.sg.* 42,10
rogu-: *ind. prez. 1.sg.* 4,7; 6,29; 21,2
rogu(-mă): *ind. prez. 1.sg.* 10,9; 14,10
(să) roagă: *ind. prez. 3.sg.* ind. prez.3.sg.

RUGARE: s.f.
rugare: *sg. ac.* 41,3

RUGĂCIUNE: s.f.
rugăciunile: *pl. ac.* 15,4
rugăciuni: *pl. ac.* 16,18; 40,22

(a) RUGI: v. IV (Înv. şi reg.; despre animale) „a rage”
rugi-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,5
va rugi: *ind. viit.I. 3.sg.* 37,4

RUGIRE: s.f. (Rar) „răget”; (aici) „strigăt de disperare”; cf. DLR, unde prima atestare este în *Dictionariu rumanesc, latinesc şi unguresc.* Din orenduiala excelenţii sale preasfinţitul Ioann Bobb, vladicul Făgăraşului.. în două tomuri. Cluj. Tom I: A-L, 1822; Tom II: M-Z, 1823.
rugirea: *sg. nom./ac.* 3,24; 4,10; 39,3

(a) RUPE: v. III
au rupt: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,20
rumpându-: *gerunziu* 2,12
rumpându(-se): *gerunziu* 8,12
rump: *ind. prez. 1.sg.* 13,14
să rumpă: *conj. prez. 3.pl.* 26,8
rumpea: *ind. imp. 3.sg.* 38,8

(a se) RUŞINA: v. I
ruşinatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,20
(vă) ruşinaţi: *ind. prez. 2.pl.* 19,3
(să) ruşinează: *ind. prez. 3.pl.* 30,10
ruşinează: *ind. prez. 3.sg.* 40,7

RUŞINE: s.f.
ruşine: *sg. ac.* 6,20; 8,22

S

SABIE: s.f.
sabia: *sg. ac.* 1,15, 17; 5,15; 15,22; 40,14; 41,17
sabiii: *sg. gen.* 5,20; 19,29
sabie: *sg. nom./ac.* 19,29; 27,14; 33,18; 36,12
sabiei: *sg. dat.* 39,22

SAC: s.m. (Înv.) „îmbrăcăminte făcută din sac (pânză de fuior de câlţi sau de buci din care se fac sacii) care se purta în semn de doliu sau de pocăinţă ori de către cei săraci”
sac: *sg. ac.* 16,16

SALCIE: s.f.; var. (Înv. şi pop.) **SALCE**
sălcile: *pl. nom.* 40,17

SAFIR: s.n.; var. (Înv.) **SAMFIR** „varietate de corindon de culoare albastră, transparentă, folosită ca piatră preţioasă”
samfirului: *sg. gen./dat.* 28,6, 16

SARDONICESC, -ICEASCĂ: adj. „de sardoniu”; cuvântul nu este înregistrat în DLR.
sardoniheşti: *f. sg. dat.* 28,16

SATANĂ: s.m.
Satana: *sg. nom.* rezum. cap.1
Satan: *sg. nom./ac.* 1,6, 9, 12; rezum. cap.2; 2,1, 2, 3, 4, 6, 7

SAVEU: s.m. „membru al unui trib nomad din vecinătatea Medinei”
saveii: *pl. nom.* 1,15

SARE: s.f.
sare: *sg. ac.* 6,6

SĂCULEŢ: s.n.
săculeţu: *sg. ac.* 14,17

(a) SĂDI: v. IV
(s-)au sădit: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,9

SĂGEATĂ: s.f.
săgeţile: *pl. nom.* 6,4
săgeata: *sg. nom.* 34,6

SĂGETĂTOR, -TOARE: adj.
săgetătoriu: *m. sg. nom.* 41,19

SĂLAŞ: s.n.
sălaşele: *pl. nom./ac.* 12,6; 15,34; 18,21; 21,28
sălaşul: *sg. ac.* 18,6, 14, 15; 19,12; 20,26; 22,23; 29,4
sălaşului: *sg. gen.* 31,31

SĂLBATIC, -Ă: adj.; var. (Înv.) **SĂLBATEC**
sălbatec: *m. sg. nom./ac./gen.* 6,5; 11,12; 39,5
sălbateci: *m. pl. nom.* 24,5; rezum. cap.39
sălbatece: *f. pl. ac./gen.* 39,1

(a) SĂLTA: v. I „a simţi o mare bucurie”; „a zburda”; „a se deplasa în salturi”
săltează: *ind. prez. 3.pl.* 21,11
am săltat: *ind. pf.c. 1.sg.* 31,29
saltă: *ind. prez. 3.sg.* 39,21

SĂMÂNŢĂ: s.f.
sămânţa: *sg. nom./ac.* 5,25; 18,19; 21,8; 39,12
sămânţă: *sg. ac.* 14,4

SĂNĂTATE: s.f.
sănătatea: *sg. ac.* rezum. cap.29
sânătate: *sg. ac.*5,11

SĂNĂTOS, -OASĂ: adj.
sănătos: *m. sg. nom.* 5,18; 21,23

(a se) SĂNĂTOŞI: v. IV; var. **(a se) SĂNĂTOŞA** (Înv. şi reg.) „a se însănătoşi"
(să) sănătoşa: *inf. prez. fără a* 34,17

(a) SĂPA: v. I
sapă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 3,21; 24,16; 39,21

SĂRAC, -Ă: adj./s.
(cel) sărac: *s.m. sg. ac.*5,15; 6,27; 24,14; 30,25; 31,19; 36,15
(cei) săraci: *s.m. pl. ac.* 20,19
săracilor: *s.m. pl. gen./dat.* rezum. cap.22; 22,9; 24,4; 29,16; 31,16; 34,28; 36,6
(celor) săraci: *s.m. pl. gen.* 24,3
săracul: *s.m. sg. ac.* 29,12; 34,19
săraci *adj. m. pl. ac.* 24,9
săracă: *adj. f. sg. ac.* 24,9
sărac: *adj. m. sg. nom.* 31,17

SĂRĂCIE: s.f.
sărăciii: *sg. gen.* 36,8

SĂRĂTURĂ: s.f.
sărăturii: *sg. gen.* 39,6

(a) SĂRUTA: v. I
am sărutat: *ind. pf.c. 1.sg.* 31,27

(a se) SĂTURA: v. I
săturatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,11
(vă) săturaţi: *ind. prez. 2.pl.* 19,22
(s-)au săturat: *ind. pf.c. 3.sg.* 20,20
(să) va sătura: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,22
(să) vor sătura: *ind. viit.I. 3.pl.* 27,14
să (ne) săturăm: *conj. prez. 1.pl.* 31,31

SĂTURAT, -Ă: adj „sătul"
săturat: *adj. m. sg. nom.* 10,15;

SĂVÂRŞIRE: s.f. „desăvârşire"
săvârşirea: *sg. nom.* 4,6

SĂVÂRŞIT: s.n. „sfârşit"
săvârşit *sg. ac.* 12,17

SÂN: s.m./s.n.
sânul: *sg. ac.* 19,27; 23,12; 31,33

SÂNGE: s.n.
sângele: *sg. ac.* 16,19
sânge: *sg. ac.* 39,30

(a se) SÂRGUI: v. IV (Înv. şi pop.) „a se sili"
(să) sârguiaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4; rezum. cap.33
(vă) sârguiţi: *ind. prez. 2.pl.* 6,27; 13,8
(s-)au sârguit: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.28
(s-)au sărguit: *ind. pf.c. 3.pl.* rezum. cap.27

SCAUN: s.n.
scaunul: *sg. ac.* 23,3
scaunului: *sg. gen.* 26,9
scaun: *sg. ac.* 36,7

(a) SCĂDEA: v. II
vor scădea: *ind. viit.I. 3.pl.* 11,20; 17,5
scădea-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 34,15

(a) SCĂPA: v. I
am scăpat: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,15, 19

SCĂPARE: s.f.
scăparea: *sg. nom.* 11,20

SCÂNTEIE: s.f.
scânteia: *sg. ac.* 21,18
scânteii: *sg. dat.* 30,19

(a se) SCÂRBI: v. IV
(s-)au scărbit: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,17

(a se) SCHIMBA: v. I
schimbu-: *ind. prez. 1.sg.* 9,27
schimbă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.12; 12,24
schimbând: *gerunziu* 12,20
schimba-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 14,20
(să) vor schimba: *ind. viit.I. 3.pl.* 28,17

SCHIMBARE: s.f.
schimbarea: *sg. nom./ac.* 14,14; 28,15

SCOARŢĂ: s.f. „coajă (de copac)"
scoarţele: *pl. ac.* 30,4

(a se) SCOATE: v. III
să scoaţă: *conj. prez. 3.sg.* 5,4
scoate(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,18; 36,15
(s-)au scos: *ind. pf.c. 3.sg.* 26,13
scoţându-: *gerunziu* 33,18
scoţi: *ind. prez. 2.sg.* 38,32
va scoate: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,20
scoateţi: *imperativ 2.pl.* 6,23
scoateţi: *ind. prez. 2.pl.* 6,26
or scoate: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,10
scoate: *inf. prez. fără a* 10,7
ai scos: *ind. pf.c. 2.sg.* 10,18
scoate: *ind. prez. 3.sg.* 12,22
să scoţi: *conj. prez. 2.sg.* 15,13

(a se) SCOBI: v. IV
scobeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 14,19
să (se) scobească: *conj. prez. 3.sg.* 19,24

SCOS, SCOASĂ: adj.
scos: *n. sg. ac.* 20,25

(a) SCRÂŞNI: v. IV; var. (Înv. şi reg.) **(a) SCRĂŞNI**
au scrâşnit: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,10

(a) SCUIPA: v. I; var. (Înv. şi reg.) **(a) SCUIPI**
a scuipi: *inf. prez.* 30,10

(a se) SCULA: v. I
sculându(-să): *gerunziu* 1,5
sculându(-se): *gerunziu* 29,8
(s-)au sculat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,20; 30,12
(mă) voiu scula: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,4; 19,25
(te) vei scula: *ind. viit.I. 2.sg.* 8,5
(să) va scula: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,15; 11,17; 14,12; 20,16, 27; 31,14
sculându(-mă): *gerunziu* 30,28
a (să) scula: *inf. prez.* 38,32
(să) scoală: *ind. prez. 3.sg.* 24,14; 25,3

SCUMP, -Ă: adj.
(mai) scumpă: *f. sg. nom.* rezum. cap.28
scump: *adj. m. sg. nom.* 28,10
scumpe: *adj. f. sg. dat.* 28,16

SCUMPIE: s.f. „lăcomie"
scumpie: *sg. ac.* 27,8

SCURT, -Ă: adj.
scurtă: *f. s. nom./ac.* 14,1; 20,5
scurte: *f. pl. nom.* 14,5
scurți: *m. pl. nom.* 16,23
scurta: *adj. antepus f. g. ac.* rezum. cap. 27

(a se) SCURTA: v. I
(să) vor scurta: *ind. viit.I. 3.pl.* 17,1

SCUTEC: s.n
scutecele: *pl. ac.* 38,9

(a se) SCUTURA: v. I
ai scuturat: *ind. pf.c. 2.sg.* 38,13
scutura(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 39,23

SEAMĂ: s.f.
samă: *sg. ac* 31,13

SEARĂ: s.f.
sara: *sg. ac, în loc. adv.* ***de dimineața până sara*** „ziua întreagă" 4,20
sară: *sg. ac.* 11,17

SEC, SEACĂ: adj.; var. (Înv. și reg.) **SĂC, SACĂ**
săc: *n. sg. ac.* 13,25

(a se) SECA: v. I; (Înv. și reg.) **(a SĂCA)**
(să) vor săca: *ind. viit.I. 3.pl.* 15,32
(s-)au săcat: *ind. pf.c. 3.pl.* 30,30

(a) SECERA: v. I
seaceră: *ind. prez. 3.sg./pl.* 4,8; 24,6

SECERIȘ: s.n.; var. (Înv. și reg.) **SĂCERIȘ**
săcerișu: *sg. ac.* 5,5
săcerișul: *sg. nom./ac.* 18,16; 29,19

(a) SEMĂNA: v. I; var. (Înv. și pop.) **(a) SĂMÂNA**
samănă: *ind. prez. 3.pl.* 4,8

SEMN: s.n.
seamnele: *pl. ac.* rezum. cap.1

SETOS, -OASĂ: s.m./f.
(cei) sătoși: *s.m. pl. nom.* 5,5

SFAT: s.n.
sfatul: *sg. nom./ac.* 5,13; 10,3; 12,13; 15,8; 18,7; 21,16; 29,21; 42,3
sfatului: *sg. gen.* 6,10
sfat: *sg. ac.* 26,3

(a se) SFĂRÂMA: v. I; var. (Înv.) **(a) SFĂRMA**
ai sfărmat: *ind. pf.c. 2.sg.* 22,9
să (se) sferime: *conj. prez. 3.sg.* 18,16

(a se) SFĂTUI: v. IV
(s-)au fost sfătuit *ind. m.m.c.pf. perifr. 3.sg.* 24,16

SFÂNT, -Ă: adj./s.
sfânt: *adj. m. sg. nom.* rezum. cap.1
sfinți: *ac.* 5,1
sfinții: *ac.* 15,15

(a) SFÂRÂI: v. IV
sfârâind: *gerunziu* 39,24

(a se) SFÂRȘI: v. IV
(s-)au sfârșit: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,6
(să) va sfârși: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,20; 26,10
sfârșitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 31,40
(mă) voiu sfârși: *ind. viit.I. 1.sg.* 27,5

SFÂRȘIT: s.n.
sfârșitul: *sg. nom./ac.* 6,11; 7,2; 28,3
sfârșit: *sg. ac., în loc. adv.* ***în sfârșit*** 20,7
sfârșit: *sg. ac., în loc. adj.* ***fără sfârșit*** 22,5
sfărșit: *sg. ac.* 16,3; 18,2; 34,36
sfărșitul: *sg. ac.* rezum. cap.21

SFETNIC: s.m.
sfetnicii: *pl. nom./ac.* 3,14; 19,19
sfetnici: *pl. ac.* 12,17

(a) SFINȚI: v. IV
sfințea: *ind. imp. 3.sg.* 1,5

SILITOR: s.m. „care silește, asuprește"; „asupritor"
silitoriului: *sg. gen.* 3,18
sâlitoriului: *sg. gen.* 39,7

SILNIC, -Ă: adj./s.; var. (Înv. și pop.) **SÂLNIC** (Înv.) „puternic"; „aprig"
sâlnică: *adj. f. sg. nom./ac.* 5,15; 34,6
sâlnici: *adj. m. pl. nom.* 36,9
(celor) sâlnici: *s.m. pl. gen.* 27, 13
sâlnicul: *s.m. sg. ac.* 34,20

SILNICIE: s.f.; var. (Înv.) **SÂLNICIE** (Înv.) „putere"
sâlniciia: *sg. ac.* 35,9

SINGUR, -Ă: adj.
sângur: *m./n. sg. nom.* 1,15, 16, 17, 19; 9,8; 14,4; 17,1; 23,13; 31,17
sângură: *f. sg. nom.* rezum. cap.28

SINGURATIC, -Ă: adj.; var. **SINGURATEC**
sânguratecă: *f. sg. nom.* 3,7

SINGURĂTATE: s.f.
sângurătăți: *pl. ac.* 3,14
sângurătate: *sg. ac.* 30,3; 39,6

SLAVĂ: s.f.
slava: *sg. nom./ac.* 19,9; 29,20; 39,20
slavă: *sg. ac.* 22,29; 36,11

(a se) SLĂBI: v. IV
(te-)ai slăbit: *ind. pf.c. 2.sg.* 4,5

SLĂBICIUNE: s.f.
slăbiciunea: *sg. ac.* rezum. cap.14

SLĂVIT, -Ă: adj.
slăvit: *m. sg. nom.* 40,5

SLOBOD, -Ă: adj.
slobod: *m. sg. nom.* 3,19; 11,12; 39,5

SLOBOZENIE: s.f. (Înv. și pop.) „permisiune"
slobozenie: *sg. ac.* rezum. cap.2

(a se) SLOBOZI: v. IV (Înv.; despre manifestări ale oamnilor) „a se dezlănțui"; „a izbăvi"; „a elibera"; „a lăsa să plece", „a permite să plece"; „a lăsa să cadă"; „a arunca"
slobozând: *gerunziu* rezum. cap.3; rezum. cap.30
(să) sloboade: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3
va slobozi: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,19; 12,15; 15,29
să sloboază: *conj. prez. 3.sg.* 6,9; 33,17
sloboziți: *imperativ 2.pl.* 6,23
a (să) slobozi: *inf. prez.* rezum. cap.7
au slobozit: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,4; 38,6; 39,5
slobozi-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 10,1
slobozi: *imperativ 2.sg.* 10,20; 17,3; 33,24
vei slobozi: *ind. viit.I. 2.sg.* 14,20
sloboade: *ind. prez. 3.sg.* 27,8; rezum. cap.36

slobozisem: *ind. m.m.c.pf. 1.sg.* 29,12
slobozitu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 33,28
slobod: *ind. prez. 3.pl.* 39,3

SLUGĂ: s.f.
sluga: *sg. nom./ac.* 1,8; 2,3; 3,19; 7,2; 19,16; 31,13; 42,7, 8
slugile: *pl. ac.* 1,15, 16
slugă: *sg. ac.* 40,23
slujile: *pl. ac.* 1,17

(a se) SLUJI: v. IV
slujesc: *ind. prez. 3.pl.* 4,18
să slujim: *conj. prez. 1.pl.* 21,15
(să) slujaşte: *ind. prez. 3.sg.* 24,23
a sluji: *inf. prez.* 39,9

SLUJNICĂ: s.f.
slujnicile: *pl. nom.* 19,15
slujnica: *sg. ac.* 31,13
slujnicilor: *pl. dat.* 40,24

(a se) SMERI: v. IV; var. (Înv.) **(a se) ZMERI** „a se umili"
(să) va smeri: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,29
(să) vor zmeri: *ind. viit.I. 3.pl.* 24,24

SMERIRE: s.f.
smerire: *sg. ac.* rezum. cap.25

SMERIT, -Ă: adj.
(cei) smeriţi: *s.m. pl. ac.* 5, 11
smerit: *adj. m. sg. nom.* rezum. cap.23

(a se) SMULGE: v. III; var. **(a se) ZMULGE**
zmulgă(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 18, 14
zmulge(-să)-va: *ind. viit.I 3.sg.* 20,28
zmulgând: *gerunziu* rezum. cap.21

SMULS, -Ă: adj.; var. (Înv.) **ZMULT, -Ă**
zmult: *adj. m. sg. dat.* 19, 10

SOARE: s.m.
soarele: *sg. nom./ac.* 8,16; 31,26
soarelui: *sg. gen./dat.* 9,7; 41,21

SOARTĂ: s.f.
sorţilor: *pl. dat.* 17,5

SOCOTEALĂ: s.f.
socoteala: *sg. ac.* 38,33, 37

(a se) SOCOTI: v. IV
ai socotit: *ind. pf.c. 2.sg.* 1,8; 13,27; 38,18; 39,1
socotit-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 2,3
(să) socotească: *conj. prez. fără* ***să*** *3 sg.* 3,6
socoteaşte: *ind. prez. 3.sg.* 5,27; 11,11; 17,15; 22,14; 24,15; 28,3; 31,4; 34,21; 35,14; 37,3; 39,22, 24
socotiţi: *imperativ 2.pl.* 6,19
(te) vei socoti: *ind. viit.I. 2.sg.* 11,17
socoteşti: *ind. prez. 2.sg.* 13,24; 14,3, 14; 22,12
socotind: *gerunziu* rezum. cap.14
(ne-)am socotit: *ind. pf.c. 1.pl.* 18,3
socotea: *ind. imp. 3.pl.* 19,18; 22,17; 30,7
socoteai: *ind. imp. 2.sg.* 22,11
socotindu(-): *gerunziu* 23,15
am socotit: *ind. pf.c. 1.sg.* 31,19, 24
socoteaşte: *imperativ 2.sg.* 37,14
va socoti: *ind. viit.I. 3.sg.* 41,18, 20
socoti-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 41,23
(să) socoteaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.42
să(să) socotească: *conj. prez. 3.sg.* 42,8

SOL: s.m.
sol: *sg. nom.* 1,14

SOLZ: s.m.; var. (Reg.) **SOLŢ**
solţii: *pl. ac.* 41,6

SOMN: s.n.
somnul: *sg. nom./ac.* 3,13; 4,13; 14,12; 20,8; 33,15
somn: *sg. ac.* 33,15

SORĂ: s.f.
sor u-mea: *sg. ac.* 17,14
surorile: *nom./ac.* 1,4; 42,11

(a) SORBI: v. IV
va sorbi: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,18; 39,24; 40,18

SOŢ: s.m. „tovarăş"
soţul: *sg. ac.* 16,22

SOŢIE: s.f. „tovarăs"
soţiile: *pl. nom.* 18,15
soţie: *sg. nom.* 30,29

SPAIMĂ: s.f.
spaimă: *sg. nom.* 4,14
spaima: *sg. nom./ac.* 9,34; 39,22

(a) SPARGE: v. III
sparge: *ind. prez. 3.sg.* 32,19

SPART, -Ă: adj.
spart: *n. sg. ac.* 30,14

(a se) SPĂIMÂNTA: v. I
(să) spăimintează: *ind. prez. 3.pl.* 26,11
(m-)am spăimântat: *ind. pf.c. 1.sg.* 31,34
(s-)au spăimântat: *ind. pf.c. 3.sg.* 37,1

(a se) SPĂLA: v. I
(mă) voiu spăla: *ind. viit.I. 1.sg.* 9,30
spăla: *ind. imp. 3.pl.* 29,6

SPĂLARE: s.f.
spălare: *sg. ac.* 14, 19

(a) SPÂNZURA: v. I
spânzură: *ind. prez. 3.sg.* 26,7
au spânzurat: *ind. pf.c. 3.sg.* 28,25
spânzură: *ind. prez. 3.sg.* 15,27

(a) SPERIA: v. III
să sparie: *conj. prez. 3.sg.* 11,19

SPERIAT, -Ă: adj.
spărieţi: *adj. m. pl. ac.* 15, 12

SPIC: s.n.
spicele: *pl. ac.* 24,10
spicelor: *pl. gen.* 24,24

SPIN: s.m.
spini: *pl. nom.* 31,40

(a) SPORI: v. IV
sporeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 12,23
vei spori: *ind. viit.I 2.sg.* 22,26

SPORIRE: s.f.
sporire: *sg. ac.* rezum. cap.27

SPUZĂ: s.f. „cenușă fierbinte amestecată cu jăratic”
spuză: *sg. ac.* 42,6

(a) STA: v. I
sta: *ind. imp. 3.sg./pl.* 2,1; 29,8
va sta: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,5; 8,15, 22; 24,22; 38,14
voiu sta: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,8, 21; 32,22
sta: *inf. prez. fără* ***a*** rezum. cap.9; 9,13; 41,1, 17
au stat: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,4
vor sta: *ind. viit.I. 3.pl.* 24,24
stau: *ind. prez. 1.sg.* 30,20
a sta: *inf. prez.* 34.24
stătut-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,16; 32,16
stă: *imperativ 2.sg.* 33,5
stăi: *imperativ 2.sg.* 37,14
stând: *gerunziu* 29,25

STARE: s.f.
stare: *sg. ac.* rezum. cap.12; 14,2

STATORNIC, -Ă: adj.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este din 1765 (în „Buletinul Comisiei istorice a României”, [IV], publicat de Ion Bogdan. București. Vol. I (1915) ș.u.
stătornici: *m. pl. nom.* 4,18
stătornic: *m. sg. nom.* 11,15

(a) STĂPÂNI: v. IV
să stăpânească: *conj. prez. 3.sg.* 3,6
stăpâni: *inf. prez. fără* ***a*** 20,20
stăpâneai: *ind. imp. 2.sg.* 22,8
stăpânesc: *ind. prez. 3.pl.* 3,15; 30,16

STĂPÂNIRE: s.f.
stăpânirea: *sg. ac.* rezum. cap.12

STĂPÂNITOR: s.m.
stăpânitoriului: *sg. gen.* 37, 12

STĂTĂTOR, -TOARE: adj.
stătătoriu: *m. sg. nom.* rezum. cap.27

(a se) STIDI: v. IV (Înv.) „a se sfii”; „a se rușina”
(mă) stideam: *ind. imp. 1.sg.* 9,28

STÂLP: s.n.
stâlpii: *pl. nom.* 9,6; 26,11

STÂNG, -Ă: s.
stânga: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***spre stânga*** 23,9

(a se) STÂRPI: v. IV
(s-)au stărpit: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,10

STÂRV: s.n.
strâvul: *sg. nom.* 39,30

STEA: s.f.
stealele: *pl. nom./ac.* 3,9; 9,7; 25,5; 38,7
stealelor: *pl. gen.* 22,12
steale: *pl. ac.* 38,31

STEMĂ: s.f.
steamă: *sg. ac.* 29,14

STERP, STEARPĂ: adj./s.
stearpă: *adj. f. sg. nom.* 15,34
(cea) stearpă: *s.f. sg. ac.* 24,21
stărpi: *adj. m. pl. nom.* 30,3

STICLĂ: s.f.
sticlă: *sg. nom.* 28,17

(a se) STINGE: v. III
(să) va stânge: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,5, 6; 21,17

STOG: s.n.
stogul: *sg. nom.* 5,26

(a) STRĂLUCI: v. IV
să strălucească: *conj. prez. 3.sg.* 3,4
vor străluci: *ind. viit.I. 3.pl.* 9,30
va străluci: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,5; 22,28; 41,23
strălucește: *ind. prez. 3.sg.* 25,5
strălucea: *ind. imp. 3.sg.* 29,3; 31,26

STRĂIN, -Ă: s.; var. (Înv. și pop.) **STREIN**
strein: *s.m. sg. nom./ac.* 15,19; 19,15
(cei) streini: *s.m.pl. ac.* 19,13

STRĂLUCIRE: s.f.
strălucirea: *sg. nom.* 41,9

STRĂLUCITOR, -TOARE: s.m./f.
(ceale) strălucitoare: *s.f. pl. ac.* 38,31

STRÂMB, -Ă: adj.
strâmb: *m. sg. ac.* 9,20
strămb: *m. sg. nom., în sintagma* ***grăitoriu strămb*** 16,9

STRÂMT, -Ă: adj.
strâmtă: *f. sg. ac.* 36,16

STRÂMTOARE: s.f.
strâmtoare: *sg. nom.* 15,24
strâmtoarea: *sg. nom./ac.* 27,9; 36,15

(a se) STRÂMTORA: v. I
strâmtora(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,22

STRÂMTORARE: s.f. „lipsă”, „nevoie”
strâmturarea: *sg. ac.* 6,7

(a se) STRÂNGE: v. III
(mă) strâng: *ind. prez. 1.sg.* 9,27
strânge-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 27,23
strânge: *ind. prez. 3.sg.* 32,18; 40,12
să (să) strângă: *conj. prez. 3.sg.* 34,37
(să) strânge: *ind. prez. 3.sg.* 38,30
(să) va strânge: *ind. viit.I. 3.sg.* 41,15

(a se) STRECURA: v. I
(să) strecură: *ind. prez. 3.sg.* 16,21
(să) strecura: *ind. imp. 3.sg.* 29,22

(a se) STRICA: v. I
strâcatu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,10
a străca: *inf. prez.* rezum. cap.35
vei strâca: *ind. viit.I. 2.sg.* 35,6
va strâca: *ind. viit.I. 3.sg.* 35,8

STRICĂCIUNE: s.f.
strâcăciune: *sg. ac.* 33,22, 24, 30

(a) STRIGA: v. I
strâgând: *gerunziu* 2,12
voiu strâga: *ind. viit.I. 1.sg.* 19,7
au strâgat: *ind. pf.c. 3.sg.* 24,12
strâga: *ind. imp. 3.sg.* 29,12
strâg: *ind. prez. 1.sg.* 30,20
strâgam: *ind. imp. 1.sg.* 30,28
strâgă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 31,38; 38,41
vor strâga: *ind. viit.I. 3.pl.* 35,12; 36,13
vor striga: *ind. viit.I. 3.pl.* 35,9

STRIGARE: s.f.
strâgarea: *sg. nom./ac.* 27,9; 34,28
strâgare: *sg. ac.* 30,5
străgarea: *sg. nom./ac.* 16,19; 39,7

(a) STROPI: v. IV
stropească: *ind. prez. 3.sg.* 5,10

STRUGURE: s.m.; var. (Înv. și pop.) **STRUGUR**
strugurul: *sg. nom.* 15,33

STRUŢ: s.m.
struților: *pl. dat.* 30,29
struțu: *sg. ac.* rezum. cap.39
struțului: *sg. gen.* 39,13

(a se) SUBŢIA: v. I; var. (Înv. și pop.) **(a se) SUPŢIA**
(să) va supțiia: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,1
supția(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,12

(a) SUFERI: v. IV
suferi: *ind. prez. 2.sg.* 10,14
voiu suferi: *ind. viit.I. 1.sg.* 17,13
va suferi: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,18
suferiți: *imperativ 2.pl* 21,3
sufere: *ind. prez. 3.sg.* 24,12
sufere: *imperativ 2.sg.* 36,2

(a se) SUFLA: v. I
suflând: *gerunziu*4,9; 37,10
(să) suflă: *ind. prez. 3.sg.* 37,17

SUFLARE: s.f.
suflarea: *sg. nom.*32,8; 33,4; 34,14

SUFLET: s.n.
sufletul: *sg. nom./ac.* 2,4, 6; 6,7; 7,15; 9,21; 10,1, 12; 12,10; 13,14; 14,22; 16,4; 17,1; 18,4; 19,2; 23,13; 24,12; 27,2, 8; 30,16; 31,30; 33,18, 22, 28; 36,14; 38,39
sufletului *sg. gen./dat.* 7,11; 11,20; 21,25; 30,25; 33,20
sufletele *pl. ac.* 33,30

SUFLU: s.n.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în I. Genilie, *Geografie istorică, astronomică, naturală și civilă...*, București, 1835.
suflul: *sg. nom.* 41,11

SUHITEAN: s.m.„persoană care aparține tribului Șuah”
Suhiteanul: *sg. nom.* 2,11; 8,1; 25,1; 42,9;
Sufitheanul: *sg. nom.* 18,1

(a se) SUI: v. IV
(să) va sui: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,9; 20,6
să (să) suie: *conj. prez. 3.pl.* 36,20
sui: *inf. prez. fără* ***a*** 36,33

SULFURĂ: s.f.; var. (Înv.) **SULFUR:** s.m. (cf. lat. *sulphur, -uris*) „pucioasă”; „substanță chimică, rezultată din combinarea sulfului cu un metal, cu un metaloid sau cu un radical organic; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în Ștefan Vasilie Episcupescul, *Practica doctorului de casă...*, București, 1846.
sulfur: *sg. nom.* 18,15

SULIŢĂ: s.f.
sulița: *sg. nom./ac.* 39,23; 41,17, 20

SEMEŢIE: s.f.; var. (Pop.) **SUMEŢIE**
sumeția: *sg. ac.* rezum. cap.12

SUNET: s.n.
sunetul: *sg. nom./ac.* 15,21; 21,12; 37,2, 4

(a) SUSPINA: v. I
suspin: *ind. prez. 1.sg.* 3,24

SUSPINARE: s.f.
suspinarea: *sg. ac.* 23,2

Ş

ŞARPE: sm.
șarpele: *sg. nom.* 26,13

ŞATRĂ: s.f.
șatra: *sg. ac.* 36,29

ŞCHIOP, ŞCHIOAPĂ: s.m./f.
știopului: *s.m. sg. dat.* 29,15

(a) ŞEDEA: v. II
șed: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.2
ședeam: *ind. imp. 1.sg.* 29,25
șezând: *gerunziu* 2,8; 29,25; 31,21
au șezut: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,13

(a) ŞĂNŢUI: v. IV (Înv.) „a se înconjura cu un șanț”
va șențui: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,24

ŞOVAR: s.n. (Pop.) „papură”
șovarul: *sg. nom.* 8,11

(a se) ŞTERGE: v. III „a ucide”; „a omorî”
(s-)au șters: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,7

ŞTERNUTARE: s.f. „strănut”; (Înv.) „forăit al cailor”; „vărsătură (pe gură)”; lat. *sternutatio*; nu este înregistrat în DLR (apar: **strănutare;** Înv.: **stărnutare; sternutare**)
șternutarea: *sg. nom.* 41,9

(a) ŞTI: v. IV
vei ști: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,24, 25
știu: *ind. prez. 1.sg.* 6,24; 9,2; 10,13; 13,18; 19,25; 20,4; 30,23; 32,22; 42,2
știu: *ind. prez. 3.pl.* 24,1;
știm: *ind. prez. 1.pl.* 8,9
au știut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 9,5; 24,13
va ști: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,21; 21,19
știind: *gerunziu* 9,28
să știi: *conj. prez. 2.sg.* 10,7
să știe: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.12
știți: *ind. prez. 2.pl.* 12,3
ști: *ind. prez. 3.sg.* 12,3, 9; 23,10; 28,13
să știm: *conj. prez. 1.pl.* 15,9
să știți: *conj. prez. 2.pl.* 19,29
să știu: *conj. prez. 1.sg.* 23,5
știiam: *ind. imp. 1.sg.* 29,16
știi: *ind. prez. 2.sg.* 34,33; 37,15; 38,5, 18
știiai: *ind. imp. 2.sg.* 38,21
știutu(-)-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 38,21; 39,2

ŞTIINŢĂ: s.f.
știința: *sg. nom./ac.* 13,2; 21,22; 32,17; 36,3, 4, 26; 42,3
știință: *sg. ac.* 22,2; 35,16; 42,3
științele: *pl. ac.* 37,16

ŞTIUTOR, -TOARE: s.; var. (Înv.) **ŞTIITOR**
știutoriul: *s.m. sg. nom.* 16,20
știitoriu:. *s.m. sg. nom.* rezum. cap.16

(a) ŞUIERA: v. I
va șuiera: *ind. viit.I. 3.sg.* 27,23

T

TABLĂ: s.f.
tablă *ac.* 19,24;
tăblile *ac.* 40,13;

TAINĂ: s.f.
tainele: *pl. ac.* 11,6
taină: *sg. ac.* 29,4

TALPĂ: s.f.
talpe: *pl. ac.* 2,7
talpa: *sg. nom.* 18,9

TARE: adj./adv./s.
tare: *adj. m./f. sg. nom./ac.* 5,3; 26,2
tari: *adj. f. pl. ac.* 37,16
(mai) tare: *adv.* 19,19
(cel) tare: *s.m. sg. nom. (anacolut)* 9,4
(cei) tari: *s.m. pl. ac.* 24,22

TATĂ: s.m.; var. (Înv. și pop.) **TĂTÂNE**
tatăl: *sg. nom.* 17,14; 34,36; 38,28; 42,15
tată: *nom.* 29,16
tătâni-său: *gen.* 21,19

TAUR: s.m.
tauri: *pl. ac.* 42,8

(a) TĂINUI: v. IV
tăinuiești: *ind. prez. 2.sg.* 10,13
tăinui: *inf. prez. fără* **a** 13,9; 42,2
va tăinui: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,13
am tăinuit: *ind. pf.c. 1.sg.* 31,33
tăinuiește: *ind. prez. 3.pl.* 42,3

(a) TĂCEA: v. II
taci: *imperativ 2.sg.* 33,31, 33
aș tăcea: *cond. prez. 1.sg.* 3,13
am tăcut: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,26; 31,34
voiu tăcea: *ind. viit.I. 1.sg.* 6,24; 16,7
vor tăcea: *ind. viit.I. 3.pl.* 11,3
ați tăcea: *cond. prez. 2.pl.* 13,5
tăceți: *imperativ 2.pl.* 13,13
tăcând: *gerunziu* 13,19
tăcea: *ind. imp. 3.sg.* 29,21
a tăcea: *inf. prez.* rezum. cap.38

TĂCERE: s.f.
tăceare: *sg. ac.* rezum. cap.32; rezum. cap.40

TĂCUT, -Ă: adj.
tăcuți: *m. pl. nom.* rezum. cap.2

(a) TĂGĂDUI: v. IV
va tăgădui: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,18
tăgăduiește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.25
am tăgăduit: *ind. pf.c. 1.sg.* 31,16

TĂGĂDUIRE: s.f.
tăgăduire: *sg. nom.* 31,28

(a se) TĂIA: v. I
au tăiat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,17; 28,10
(să) vor tăia: *ind. viit.I. 3.pl.* 4, 20
(să) va tăia: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,7
tăiatu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,15
(s-)au tăiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,20
tăia(-)-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 40,25
(să) taie: *ind. prez. 3.sg.* 7,6

TĂRIE: s.f.
tăria: *sg. nom./ac.* 4,6; 12,16; 22,8; 24,22; 39,11; 40,11
tăriia: *sg. nom./ac.* 6,11, 12; 12,13; 36,22; 41,13
tărie: *sg. nom./ac.* 9,19; 17,9; 23,6; 39,19

TĂRIME: s.f.
tărimea: *sg. ac.* 36,19; 37,23
tărimii: *sg. gen.* 37,6

TĂTÂNE: s.m.; vezi **TATĂ**

(a se) TĂVĂLI: v. IV
(s-)au tăvălit: *ind. pf.c 3.pl.* 30,14

TÂLHAR: s.m.
tâlharilor: *pl. gen.* 12,6
tâlharii: *pl. nom.* 19,12

TÂNĂR, -Ă: adj./s.
tinerii: *s.m. pl. ac.* 29,8
(cei mai) tineri: *s.m. pl. nom.* 30,1
(mai) tânăr: *adj. m. sg. nom.* 32,6

(a se) TÂNGUI: v. IV
(m-)am tânguit: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,26
tânguiaște: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.10; rezum. cap.16
(să) tânguiaște: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.10

TEACĂ: s.f.
teaca: *sg. ac.* 20,25

TEMĂTOR, -TOARE: adj.
temătoriu: *m.sg. nom.* 1,1, 8; 2,3

(a se) TEME: v. III
(să) teame: *ind. prez. 3.sg.* 1,9
(te) vei teame: *ind. prez. 2.sg.* 5,21; 11,15
(vă) temeți *ind. prez. 2.pl.* 6,21
(mă) voiu teame: *ind. viit.I. 1.sg.* 9,35
(să) vor teame: *ind. viit.I. 3.pl.* 37,24; 41,16
să (să) teamă: *conj. prez. 3.sg.* 41,24
(mă) temeam: *ind. imp. 1.sg.* 3,25
(să) tem: *ind. prez. 3.pl.* 6,16
temându-: *gerunziu* 9,35
(mă) tem: *ind. prez. 1.sg.* 21,6
temându(-să): *gerunziu* 22,4
(m-)am temut: *ind. pf.c. 1.sg.* 31,23; 32,6
temutu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 32,15

TEMEI: s.n. (Înv. și pop.) „temelie”
temeiu: *sg. ac.* 4,19; 36,16
temeiul: *sg. ac.* 22,16

TEMELIE: s.f.
temeliile: *pl. nom./ac.* 38,4, 6

THEMANITEAN: s.m. „locuitor al Temanului, ținutul Edomului”
Themaniteanul: *sg. nom.* 2,11; 4,1; 15,1; 42,7
Thimaniteanul: *sg. nom.* 22,1

TICĂLOS, -OASĂ: s.m./f.
ticălosului: *s.m. sg. dat.* 3,20

TICĂLOȘIE: s.f.
ticăloșii: *pl. ac.* 14,1

TIGRIȘ: s.m. „tigru”; cuvântul nu este înregistrat, în această formă, în DLR (cf. lat. *tigris*).
tigrișul: *sg. nom.* 4,11

TINĂ: s.f.
tinei: *sg. dat.* 30,19

TINEREŢE: s.f.
tinereaţelor: *pl. gen.* 13,26; 20,11; 29,4; 33,25

TIRAN: s.m.
tiranul: *sg. ac.* 34,19
tiranilor: *pl. gen.* 35,9

TIRANIE: s.f.
tirăniii: *sg. dat.* 15,20

TOBĂ: s.f.; var. **DOBĂ**
doba: *sg. ac.* 21,12
dobei: *sg. gen.* 39,24

TOCMAI: adv.; var. (Reg.) **TOGMA**
togma: 21,29; 30,8

TOCMIT, -Ă: adj.; var. (Reg.) **TOGMIT**
togmite: *n. pl. dat.* 41,3

TOLBĂ: s.f.; var. (Înv.) **TULBĂ**
tulba: *sg. nom./ac.* 30,11; 39,23

TOPAZ: s.n.; var. (Înv.) **TOPAZIE**: s.f.
topaziia: *sg. nom.* 28,19

(a se) TOPI: v. IV
(să) vor topi: *ind. viit.I. 3.pl.* 6, 17

TOPIT, -Ă: adj.
topită: *f. sg. nom.* 28,2

(a) TRAGE: v. III
va trage: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,16; 20,15; 21,33; 34,14
ai tras: *ind. pf.c. 2.sg.* 22,7
tras-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 24,22
(să) trage: *ind. prez. 3.sg.* 28,18
să tragi: *conj. prez. 2.sg.* 36,20
trage: *inf. prez. fără **a*** 40,20

(a) TRĂI: v. IV
aş fi trăind: *cond. prez. 1.sg.* 3,16
voiu trăi: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,16
trăi: *inf. prez. fără **a*** 8,11
trăieşte: *ind. prez. 3.sg.* 12,10; 14,14; 30,23
trăind: *gerunziu* 14,1; 33,28
va trăi: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,22
trăiesc: *ind. prez. 3.pl.* 21,7; 28,13
au trăit: *ind. pf.c. 3.sg.* 42,16

(a se) TRECE: v. III
trecând: *gerunziu* 1,5; 4,15
au trecut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,15; 7,6; 11,16; 15,19; 17,11; 24,2;28,8; 30,15
trec: *ind. prez. 3.pl.* 8,9; 16,23
trecut-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,26
treace: *ind. pre. 3.sg.* 6,15; 7,9; 23,10; 37,21
a (să) treace: *inf. prez.* 14,5
va treace: *ind. viit.I. 3.sg.* 14, 13
să treacă: *conj. prez. 3.sg.* 14,20; 33,18
treace: *inf. prez. fără **a*** 19,8
treace-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,8
treacă: *conj. prez. fără **să** 3.pl.* 24,19
vor treace: *ind. viit.I. 3.pl.* 34,20; 36,12

TRÂNDĂVIRE: s.f.
trândăvirea: *sg. nom.* 8,14

TREAPTĂ: s.f.
treaptele: *pl. ac.* 31,37

(a) TREMURA: v. I
tremura: *ind. imp. 3.pl.* 4,4

TREMURARE: s.f.
tremurare: *sg. nom.* 4,14

TRESTIE: s.f.
trestiei: *sg. gen.* 40,16

(a se) TRIMITE: v. III
trimite: *imperativ 2.sg.* 2,5
trimite: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4
să trimită: *conj. prez. 3.sg.* 20,23
va trimite: *ind. viit.I. 3.sg.* 27,22
trimit: *ind. prez. 3.pl.* 37,11
(să) trimite: *ind. prez. 3.sg.* 38,24
vei trimite: *ind. viit.I. 2.sg.* 38,35
trimite-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 41,14
trimiţând: *gerunziu* 1,4
trimiţi: *ind. prez. 2.sg.* 30,24
triimitea: *ind. imp. 3.sg.* 1,5

(a se) TRUFI: v. IV (Înv.) „a avea o atitudine plină de trufie", „a se fuduli", „a se mândri"
(să) trufeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 15,20

TRUFAŞ, -Ă: s.
(cel) trufaş: *s.m. sg. ac.* 26,12
(cel) trufaşu: *s.m. sg. ac.* 40,6

TRUFĂŞIE: s.f. (Înv.) „trufie"
trufăşie: *sg. ac.* rezum. cap.15

TRUFIE: s.f.
trufie: *ac.* 10,16; 11,12; rezum. cap.18; 24,23; 33,17
trufiia: *nom./ac.* 20,6; 35,12
trufii: *sg. gen.* 41,25

TRUNCHI: s.n.
trunchiul: *sg. nom.* 14,8

TRUP: s.n.
trupul: *sg. nom./ac.* 2,5; 6,12; 7,5; 14,22; 16,16; 19,26; 33,21, 25; 34,15; 41,6
trupului: *sg. gen.* 4,15
trupul: *sg. gen. (cu prep. **a + tot**)* 12,10
trupurilor: *sg. gen.* rezum. cap.14

TRUPESC, -EASCĂ: adj.
trupeşti: *m. pl. nom.* 10,4

(a se) TULBURA: v. I; var. (Înv.) **(a se) TURBURA**
(te-)ai turburat: *ind. pf.c. 2.sg.* 4,5
va turbura: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,11
turburaţi: *ind. prez. 2.pl.* 19,3
turbură: *ind. prez. 3.sg.* 22,10
(m-)am turburat: *ind. pf.c. 1.sg.* 23,15
au turburat: *ind. pf.c. 3.sg.* 23,16
(să) vor turbura: *ind. viit.I. 3.pl.* 34,20

(a) TUNA: v. I
tuna-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 37,4, 5
tuni: *ind. prez. 2.sg.* 40,4

(a) TUNDE: v. III
tunzându-: *gerunziu* 1,20

TUNET: s.n.
tunetul: *sg. ac.* 26,14
tunetului: *sg. gen.* 38,25

TURMĂ: s.f.
turme: *pl. ac.* 1,17
turmele: *pl. ac.* 21,11; 24,2
turmei: *sg. gen.* 30,1

(a se) TURNA: v. I
(să) turna: *ind. imp. 3.sg.* 38,38

Ţ

ŢĂRÂNĂ: s.f.
ţărână: *sg. ac.* 34,15

ŢÂŢĂ: s.f.
ţâţăle: *pl. ac.* 3, 12

ŢÂŢÂNĂ: s.f.
ţiţânile: *pl. ac.* 22,14; 36,30

ŢESĂTOR: s.m.
ţăsătoriu: *sg. ac.* 7,6

(a se) ŢINE: v. III; var. **(a se) ŢINEA**
ţinea: *inf. prez. fără* ***a*** 4,2
va ţinea: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,9; 21,19
(să) ţine: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.21; 21,30
ţin: *ind. prez. 3.pl.* 21,12
ţine: *ind. prez.3.sg.* 26,9
a ţinea: *inf. prez.* 27,6
vor ţinea: *ind. viit.I. 3.pl.* 36,11
ţiindu-: *gerunziu* 2,3
ţâne: *ind. prez. 3.sg.* 2,6
ai ţânut: *ind. pf.c. 2.sg.* 38,13
ţâindu(-să): *gerunziu* 41,8

ŢINUT: s.n.
ţinuturile: *pl. ac.* 18,19
ţânuturilor: *pl. gen.* 5,23

U

(a se) UCIDE: v. III
ucide: *ind. prez. 3.sg.* 5,2; 24, 14
va ucide: *ind. viit. 3.sg.* 13,15; 20,16
ucigându(-să): *gerunziu* rezum. cap.1
să ucigă: *conj. prez. 3.sg.* 6,9
ucigă: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 9,23

UCIDERE: s.f.
uciderea: *sg. ac.* 21,20

UCIGAŞ: s.m.
ucigaşul: *sg. nom.* 24,14

(a se) UITA: v. I
(să) va uita: *ind. viit. 3.sg.* 7,8; 20,9
uită: *ind. prez. 3.pl.* 8,13
vei uita: *ind. viit.I 2.sg.* 11,16
(s-)au uitat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 16,10; 19,14; 28,7
(să) vor uita: *ind. viit.I 3.pl.* 19,27
uite(-se):/să) *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 24,20
uite(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 39,15
uita: *inf. prez. fără* ***a*** 26,14
uitându(-să): *gerunziu* 27,23
au uitat: *ind. pf.c. 3.pl.* 28,4
uita(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 33,27
să (să) uite: *conj. prez. 3.sg.* 34,29
(te) uită: *imperativ 2.sg.* 35,5
(să) uită: *ind. prez. 3.sg.* 36,25
a (să) uita: *inf. prez.* 37,24
(Te) uiţi: *ind. prez. 2.sg.* 30,20

ULIŢĂ: s.f.
uliţă: *sg. ac.* 18, 17; 29,7

ULIU: s.m.
uliului: *sg. gen.* 39,13
uliul: *sg. nom.* 39,26

(a) UMBLA: v. I
am umblat: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,7; 2,2; 31,5
umbla-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,18
vei umbla: *ind. viit.I. 2.sg.* 8,6
să umble: *conj. prez. 3.sg.* 12,24; 24,18
umblu: *ind. prez. 1.sg.* 16,23
umblă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 18,8; 22,14; 24,10, 17; 34,8
umblam: *ind. imp. 1.sg.* 29,3; 30,28
umblând: *gerunziu* 31,26
ai umblat: *ind. pf.c. 2.sg.* 38,16

UMBRARIU: s.n.
umbrariu: *sg. ac.* 27,18

UMBRĂ: s.f.
umbra: *sg. nom./ac.* 3,5; 7,2; 8,9; 10,22; 12,22; 14,2; 24,17; 28,3; 34,22; 40,17
umbră: *sg. ac.* 40,16
umbrele: *pl. ac.* 40,17

UMED, -Ă: adj.; var. (Înv.) **UMĂD**
umădă: *f. sg. nom.* 8, 16

UMEZEALĂ: s.f.
umezală: *sg. ac.* 8,11

(a se) UMFLA: v. I; var. **(a se) ÎMFLA**
(să) umflă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 15,13; 38,11
(s-)au umflat: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,17
(să) înflă: *ind. prez. 3.pl.* 31,23

(a se) UMPLE: v. III; var. (Înv. şi pop.) **(a se) UMPLEA**
umplu: *ind. prez. 3.pl.* 3,15
umpleţi: *imperativ 2.pl.* 6,28
(mă) voiu umplea: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,4
(să) va umplea: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,21
umple: *ind. prez. 3.sg.* 9,18
(să) umple: *ind. prez. 3.sg.* 14,1
va umplea: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,2
(să) vor umplea: *ind. viit.I. 3.pl.* 20,11
(s-)ar umplea: *cond. prez. 3.sg.* 20,23
umpluse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 22,18
voiu umplea: *ind. viit.I. 1.sg.* 23,4
(să) umple: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 38,27
vei umplea: *ind. viit. 2.sg.* 38,39; 40,26

(a) UNDA: v. I (Înv. şi reg.) „a inunda”
undează: *ind. prez. 3.pl.* 3,24

UNDIŢĂ: s.f.
undiţa: *sg. ac.* 40,19, 20

UNGHI: s.n.
unghiului: *sg gen.* 38,6

UNIRE: s.f. „curăţenie (sufletească)”
unirea: *sg. nom./ac.* 2,9; 12,4; 31,6
unire: *sg. ac.* 25,2

UNIT, -Ă: adj./s. „curat (sufleteşte)”
unit: *adj. m. sg. nom.* 1,1, 8; 2,3; 9,21
(cel) unit: *s.m. sg. ac.* 8,20
unită: *adj. f. sg. ac.* 33,3

UNSOARE: s.f.
unsori: *pl. nom.* 28,19
unsorile: *pl. nom.* 41,22

UNT: s.n.
untului: *sg. gen.* 20,17
unt: *sg. ac.* 29,6

UNTDELEMN: s.n.
untdelemn: *sg. ac.* 29,6

UNTURĂ: s.f.
untura: *sg. nom.* 15,27

URÂCIUNE: s.f.
urăciunea: *sg. nom.* 11.20

URÂCIOS, -OASĂ: s.f.
urâciosul: *s.m. sg. nom.* 15,16
urâcioasă: *adj. f. sg. nom.* 33,20

URÂT, -Ă: adj.
urât: *m. sg. nom.* 9,31
urâți: *adj. m. pl. nom.* 18,3

URECHE: s.f.
ureachea: *sg. nom./ac.* 4,12; 12,11; 29,11
ureache: *sg. nom./ac.* 6,28; 13,1
urechile: *pl. ac.* 13,17; 15,21; 28,22; 33,8, 16
ureachiia: *sg. nom./ac.* 34,3; 36,10, 15
ureachiea: *sg. ac.* 36,15
urechii: *sg. gen.* 42,5

URIAȘ: s.m.
uriiaș: *sg. ac.* 16,15
urieși: *pl. nom.* 26,5

URGIE: s.f.
urgiia: *nom./ac.* 6,4; 9,5; 21,20; 31,34; 35,15; 40,6; 42,7
urgie: *sg.ac.* 17,7
urgia: *sg. nom.* 19,11
urgiii: *sg. gen.* 20,23, 28; 21,17, 30

(a) URGISI: v. IV
să urgisești: *conj. prez. 2.sg.* 5,17
urgisească: *ind. prez. 3.sg.* 39,7

URGISIT, -Ă: adj. „disprețuit”
urgisit: *n. sg. nom.* 12,5

(a) URÎ: v. IV
urăsc: *ind. prez. 3.pl.* 8,22
(să) va urî: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,21
ureaște(-să): *ind. prez. 3.sg.* 10,1
urâtu(-)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 19,19
urăscu-: *ind. prez. 3.pl.* 30,10
urâse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 31,29

URLARE: s.f.
urlarea: *sg. ac.* 39,25

(a) URMA: v. I
urmezi: *ind. prez. 2.sg.* 15,5
urmează: *ind. prez. 3.pl.* 20,2
au urmat: *ind. pf.c. 3.sg.* 23,11; 31,7
a urma: *inf. prez.* 36,21

URMĂ: s.f.
urmă: *sg. ac. în loc. adj.* ***ceale (mai)/cei (mai) de pre urmă*** 8,7; 18,20; 38,16; 42,12
urmele: *pl. ac.* 11,7; 13,27; 23,11
urmă: *sg. ac. în loc adv.* ***mai pe urmă*** rezum. cap.42

(a) URZI: v. IV
urzesc: *ind. prez. 3.pl.* 36,28

(a se) USCA: v. I
să (se) uște: *conj. prez. 3.sg.* 14,11
(s-)au uscat: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,5
(să) uscă: *ind. prez. 3.pl.* 8,12
(să) vor usca: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,15
va usca: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,30
să (să) usuce: *conj. prez. 3.pl.* 18,16

(a se) USEBI: v. IV; vezi **(a se) OSEBI**

(a se) USPĂTA: v. I; vezi **(a se) OSPĂTA**

USPĂȚ: s.n.; vezi **OSPĂȚ**

UȘĂ: s.f.
ușa: *sg. nom./ac.* 3,10; 31,9; 31,32
uște: *sg. ac.* 31,34; 38,10
ușile: *pl. ac.* 38,8, 17

UȘOR, -OARĂ: adj.
ușor: *adj. m. sg. nom.* 24,18

V

VACĂ: s.f.
vaca: *sg. nom.* 21,10

VAI: interj.
vai: 39,25

VAL: s.n.
valurile: *pl. ac.* 9,8; 31,23; 38,11
valuri: *pl. ac.* 30,12

VALE: s.f.
văli: *pl. ac.* 6,15

VARGĂ: s.f.
varga: *sg. nom./ac.* 9,34; 21,9

VAS: s.n.
vase: *pl. nom.* 28,17

(a) VĂDI: v. IV
vădi: *inf. prez. fără* ***a*** 6,25; 9,33; 24,25; 32,12
va vădi: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,10
voiu vădi: *ind. viit.I. 1.sg.* 13,15
vădește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.15; rezum. cap.17
vădești: *ind. prez. 2.sg.* 15,3
vădind: *gerunziu* rezum. cap.19; rezum. cap.40

VĂDUVĂ: s.f.
văduve: *pl. ac.* 22,9
văduvei: *sg. gen./dat.* 24,3, 21; 29,13; 31,16
văduvele: *pl. nom.* 27,15

(a se) VĂRSA: v. I
au vărsat: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,14
vărsa: *ind. imp. 3.pl.* 29,6
(s-)au vărsat: *ind. pf.c. 3.pl.* 37,18
varsă: *ind. prez. 3.sg.* 12,21; 36,27
(să) varsă: *ind. prez. 3.pl.* 37,10

VĂRSAT, -Ă: adj.
vărsate: *adj. f. pl. ac.* 41,6

(a se) VĂTĂMA: v. I
vătăma(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,33

VĂZDUH: s.n.
văzduhul: *sg. nom.* 37,21
văzduhului: *sg. gen.*38,22

VÂNĂ: s.f.
vinele: *pl. nom./ac.* 4,12; 40,12
vine: *pl. ac.* 10,11
vinelor: *pl. gen.* 28,1

VÂNT: s.n.
vânt: *sg. nom./ac.* 1,19; 6,26; 7,7; 13,25; 15,2; 16,3; 30,22
vântului: *sg. gen.* 21,18
vânturilor: *pl. dat.* 28,25
vântul: *nom./ac.* 27,21; 30,15; 37,21

VÂRF: s.n.; var. (Înv. și reg.) **VÂRV**
vârful: *sg. ac.* 24,24
vărvul: *sg. ac.* 22,12

VÂRSTĂ: s.f.
vârsta: *sg. nom.* 32,7

VÂRȘĂ: s.f. „unealtă de pescuit alcătuită dintr-un coș de formă lunguiață, din nuiele sau din sârmă, cu gura largă și întoarsă înăuntru în formă de pâlnie"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în Gh. Șincai, *Hronica românilor...*, I, Iași, 1853-1854.
vârșile: *pl. ac.* 40,26

VÂRTOS, -OASĂ: adj./adv./s.
(mai) vârtos: *adv.* 4,8, 19; 15,16; 25,6; 31,34
(celor) vârtoși: *s.m. pl. gen.* 6,23
(foarte) vârtos: *adj. m. sg. nom.* 9,19
vârtos: *adj. m. sg. nom.* 21,23
vârtoși: *adj. m. pl. ac.* 36,19
(foarte) vârtoși: *adj. m. pl. nom.* 37,18

VÂRTUTE: s.f. (Înv. și pop.) „vigoare"
vârtute: *sg. ac.* 3,17
vârtutea: *sg. nom./ac.* 9,4; 18,12; 30,2; 31,24; 40,11;
vârtutei: *sg. gen.* 18,7

VEAC: s.m/s.n.
veac: *sg. ac. în loc. adv.* ***în veac*** 4,20; 14,20; 36,7
veacilor: *pl. gen.* 22,15
veacuri: *pl. ac.* 32,9

VECHI, VECHE: adj./s.
(cei) vechi: *s.m. pl. ac.* 12,12
vechi: *s.m. pl. nom.* 15, 10;
(mai) vechi: *adj. m. pl. nom.* 15, 10; 32,6

(a se) VEDEA: v. II
vei vedea: *ind. viit.I. 2.sg.* 2,5; 10,4; 22,11
vedea: *ind. imp. 3.pl.* 2,13; 29,8
vedeți: *imperativ 2.pl.* 6,28
voiu vedea: *ind. viit.I. 1.sg.* 9, 11; 19,26, 27; 23,9
să (vă) vedeți: *ind. viit.I. 2.pl.* 13,5
va vedea: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,9; 24,15; 33,26; 35,13
vedea-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 21,20; 22,19
(să) vedea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 30,2; 32,1
(mă) vedeam: *ind. imp. 1.sg.* 31,21
să vedem: *conj. prez. 1.pl.* 34,4
văd: *ind. prez. 3.pl.* 34,26; 36,25; 37,21
(să) văd: *ind. prez. 3.pl.* 37,24
au văzut: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,16; 9,25; 13,1; 28,10, 27; 42,16
am văzut: *ind. pf.c. 1.sg.* 5,3; 15,17; 31,26
văzând: *gerunziu* 6,21; 11,11; 29,11; 40,28
văzuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 20,7, 9; 32,5
văzu: *ind. prez. 1.sg.* 32,8, 12
ai văzut: *ind. pf.c. 2.sg.* 38,17
văzutu(-)-ai *ind. pf.c. 2.sg.* 38,22
(s-)ar fi văzut: *cond. pf. 3.sg.* rezum. cap.40
(să) veade: *ind. prez. impers./3.sg.* 8,16; 10,3, 4; 28,24; 35,2; 41,25; 42,5
vezi: *ind. prez. 2.sg.* 4,8
vezi: *imperativ 2.sg.* 35,5

VEDENIE: s.f.
vedenii: *pl. ac.* 7,14

VEDERE: s.f.
vederii: *sg. gen., în sintagma* ***vederii de noaptea*** 4,13
vederea: *sg. ac., în sintagma* ***vederea de noaptea*** 20,8; 33,15
vederea: *sg. nom./ac.* 7,8; 21,8

(a) VENI: v. IV
venind: *gerunziu* 1,6; 2,11
au venit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,14; 2,11; 3,25, 26; 4,5; 19,12; 30,26; 42,11
venit-au: *ind. pf.c 3.sg.* 1,16, 17
veniia: *ind. imp. 3.sg./pl.* 2,1; 29,13
venise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 2,1; rezum. cap.6
va veni: *ind. viit.I 3.sg.* 5,21; 9,11; 13,16; 14,6, 14; 21,17; 22,4, 28; 27,9
ați venit: *ind. pf.c. 2.pl.* 6,21
a veni: *inf. prez.* 8,16
veniți: *ind. prez. 2.pl.* 17,10
vor veni: *ind. viit.I. 2.pl.* 20,25
vine: *ind. prez. 3.sg.* 3,21; 28,20; 37,22
vii: *ind. prez. 2.sg.* 1,7; 2,2
să vie: *conj. prez. 3.sg.* 6,8; 34,23; 36,32
vie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 13,19
să viu: *conj. prez. 1.sg.* 23,3

VERDE: adj.
verzi: *f. pl. nom./ac.* 38,27; 39,8

(a se) VESELI: v. IV
(să) vor veseli: *ind. viit.I. 3.pl.* 22,19
(să) veselea: *ind. imp. 3.pl.* 30,7
(m-)am veselit: *ind. pf.c 1.sg.* 31,25
(s-)au veselit: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,27
(să) veselea: *ind. imp. 3.pl.* 38,7

VESELIE: s.f.
veselia: *sg. nom.* 8,19
veselie: *ac.* 8,21; 33,26

VESTE: s.f.
vestea: *sg. ac.* 28,22

(a) VESTI: v. IV
să vestesc: *conj. prez. 1.sg.* 1,15, 16, 17, 19
au vestit: *ind. pf.c. 3.sg.* 28,27
voiu vesti: *ind. viit.I. 1.sg.* ;31,37
să vestească: *conj. prez. 3.sg.* 33,23
vestind: *gerunziu* 34,1
vestește: *ind. prez. 3.sg.* 36,33

VESTIT, -Ă: adj.
vestiți: *m. pl. nom.* 14,21

VEȘMÂNT: s.n.; var. (Reg.) **VĂJMÂNT**
vejmintele: *pl. nom./ac.* 1,20; 2,12; 9,31; 27,16; 37,17
vejmânt: *sg. ac.* 24,10; 31,19
vejmântul: *sg. nom.* 30,18
vejmântului: *sg. gen.* 30,18
văjmântul: *sg. ac.* 13,28
văjmânt: *sg. ac.* 29,14
vâjmântul: *sg. ac.* 38,14

VEŞNIC, -Ă: adj.; var. (Înv. şi rar) **VEACINIC**
veacinica: *f. sg. nom.* 10,22
veacinică: *f. sg. nom.* 40,23

(a se) VEŞTEJI: v. IV; var. (În v. şi pop.) **(a se) VEŞTEZI**
(să) veştezească: *ind. prez. 3.sg.* 30,16
a (să) veştezi: *inf. prez.* 33,19

VIAŢĂ: s.f.
viaţa: *sg. nom./ac.* rezum. cap.3; 3,20; 7,1, 7; 10,1; 27,6; 33,18, 20, 22; 36,14
viaţă: *sg. ac.* rezum. cap.8; 10,12; 30,2
vieţii: *sg. gen./dat.* rezum. cap.7; rezum. cap.21; 24,22
vieţi: *sg. gen.* rezum. cap.27
viiaţa: *sg. nom./ac.* 9,21; 22,3
viiaţă: *sg. ac.* rezum. cap.14

VICLEAN, -Ă: s.
(celor) vicleni: *s.m. pl. dat.* 8,20
(cei) vicleani: *s.m. pl. nom.* 36,13

VICLEŞUG: s.n.
vicleşugul: *sg. ac.* 5,13
vicleşug: *sg. ac.* 31,5

VIE: s.f.
via: *ac.* 15,33; 24,6

VIERME: s.m.
viermilor: *pl. dat.* 17,14
viermii: *pl. nom.* 21,26; 24,20
viermele: *sg. nom.* 25,6

VIFOR: s.n.
vifor: *nom./ac.* 3,6; 9,17; 36,14; 38,1
viforul: *nom.* 21,18; 27,20; 37,9

VIITOR, -TOARE: adj./s.
(cea) viitoare: *s.f. sg. nom.* rezum. cap.17
viitoarea: *adj.antep. f. sg. ac.* rezum. cap. 19

VIN: s.n.
vin: *sg. ac.* 1,13, 18

VINĂ: s.f.
vina: *sg. ac.* rezum. cap.5
vină: *sg. ac. , în loc. adv.* ***fără vină*** rezum. cap.19

(a) VINDECA: v. I
vindecă: *ind. prez. 3.sg.* 5,18
ai vindecat: *ind. pf.c. 2.sg.* 14, 17

VIS: s.n.
visuri: *pl. ac.* 7, 14

VISTIERIE: s.f.
vistieriile: *pl. ac.* 38,22

VIŢEL: s.m.
viţelul: *sg. ac.* 21,10
viţeii: *pl. nom.* 39,4

VIU, VIE: adj./s.
viilor: *s.m. pl. gen.* 24,18
(celor) vii: *s.m. pl. gen.* 28,21; 33,30
viu: *adj. m. sg. nom.* 19,25; 27,2

VIZUINĂ: s.f.
viezuină: *sg. ac.* 37,8

VOIEVOD: s.m.
voivozii: *pl. nom.* 29,10
voievozilor: *pl. gen.* 39,25

VOLBURĂ: s.f.
volbura: *sg. nom./ac.* 8,11; 27,21; 36,27
volbură: *sg. ac.* 40,1

VOPSEA: s.f.; var. (În v. şi pop.) **VĂPSEA**
văpseale: *pl. ac.* 28,16

VORBĂ: s.f.
vorbă: *sg. ac.* 4,2; rezum. cap.8
vorba: *nom./ac.* 5,8; 6,26; 10,1; 11,4; 13,17; 23,2; 29,22; 33,7; 35,16
vorbe: *pl. ac.* 15,13; 32,18
vorbele: *pl. ac.* 19,2, 23; 24,25; 32,11, 14, 15; rezum. cap.33; 33,1; 38,2
vorbelor: *pl. dat.* 35,4

(a) VORBI: v. IV
să vorbesc: *conj. prez. 1.sg.* 9,14
voiu vorbi: *ind. viit.I. 1.sg.* 9,27
ar vorbi: *cond. prez. 3.sg.* 11,5
vorbi-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 19,7
vor vorbi: *ind. viit.I. 3.pl.* 27,4
vorbind: *gerunziu* 32,4
vorbească: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 33,2
vorbesc: *ind. prez. I sg.* 33,31
a fi vorbit: *inf. pf.* rezum. cap.42

VORBITOR, -TOARE: adj./s.
vorbitoriu: *adj. m. sg. nom.* 11,2
vorbitorii: *s.m. pl. voc.* 16,21

VRĂJMAŞ: s.m.
vrăjmaşului: *sg. gen.* 6,23; 38,23
vrăjmaşul: *sg. nom./ac.* 16,10; 19,11
vrăjmaşilor: *pl. gen.* 22,25

(a) VREA: v. II
va vrea: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,3; 36,29; 39,9
voiu vrea: *ind. viit.I. 1.sg.* 9,20
vrei: *ind. prez. 2.sg.* 13,26; 22,15
vream: *ind. imp. 1.pl.* 21,14
vrea: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.23
vreau: *ind. prez. 1.sg.* 23,6; 33,32
au vrut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 23,13; 34,27; rezum. cap.39
ai vrut: *ind. pf.c. 2.sg.* 26,4
aş fi vrut: *cond. pf. 1.sg.* 29,25

VREDNIC: adj.
vreadnică: *f. sg. nom.* 3,7; 11,6
vreadnic: *adj. m. sg. nom.* rezum. cap.6; 6,2; 14,3; 33,27

VREDNICIE: s.f.
vreadnicie: *sg. ac.* 37,23
vrednicie: *sg. ac.* 21,4
vrednicia: *sg. ac.* rezum. cap.28

VREME: s.f.
vremea: *sg. ac.* 22,16
vreame: *sg. ac., în loc. adj.* ***fără vreame*** „prematur” 3,16
vreamea: *sg. ac., în loc. adv.* ***în vreamea sa*** „la momentul potrivit” 5,26; 38,32
vreamea: *sg. ac.* 6.17; 30,1; 32,6; 38,23; 39,1, 2; 39,18
vreamile: *sg. nom./ac.* 10,5; rezum. cap.24; 24,1
vreame: *sg. ac.* 12,5, 12; 14,1; 14,13; 28,3
vreamea: *sg. ac., în loc. adv.* ***în toată vreamea*** „tot timpul” 27,10

VRERE: s.f.
vrearea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.12; 23,14; 37,12
vrearii: *sg. dat.* rezum. cap.37

VULTUR: s.m.
vulturului: *sg. gen.* 28,7

VUZITEAN: s.m. „membru al tribului ce se trăgea din Vuz, menționat în Fc 22,21 ca fiu al lui Nahor, fratele lui Avraam (cf. Anania 2001, p.597).
Vuziteanul: *sg. nom.* 32,2
Văziteanul: *sg. nom.* 32,6

Z

ZADAR: s.n.; var. **ZĂDAR**
zădar: *sg. ac., în loc adv* ***în zădar*** 1,9; 2,3; 9,29; 15,31; 39,16

ZAR: s.n. (Reg.) „broască (de la ușă)"
zar: *sg. ac.* 38,10

ZĂBALĂ: s.f.
zăbalele: *pl. ac.* rezum. cap.3

(a) ZĂBOVI: v. IV
va zăbovi: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,17; 29,19; 37,8; 39,9; 41,13
zăboveaște: *ind. prez. 3.sg.* 38,26

ZĂDUF: s.n.; var. (Înv. și reg.) **ZĂDUH**
zăduh: *sg. ac.* 30,30

ZĂLOG: s.n.
zălogul: *sg. ac.* 22,6
zălog: *sg. ac.* 24,3

(a se) ZĂMISLI: v. IV
zămislitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,3
zămislit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,35

ZĂMISLIT, -Ă: adj./s.
(cei) zămisliți: *s.m. pl. ac.* 3,16
zămislit: *adj. m. sg. nom.* 14,4

ZĂPADĂ: s.f.
zăpăzii: *sg. gen./dat.* 37,6; 38,22

ZĂTICNEALĂ: s.f.; var. (Reg.) **ZĂTIGNEALĂ** (înv. și reg.) „necaz"
zătigneală: *sg. ac.* 7,15

ZBÂRCITURĂ: s.f.
zbârciturile: *sg. nom.* 16,9

ZBICI: s.n.; vezi **BICI**

(a) ZBURA: v. I
zburând: *gerunziu* 20,8
zboară: *ind. prez. 3.sg.* 9,26

ZBURARE: s.f.
zburare: *sg. ac.* 5,7

(a se) ZDROBI: v. IV
(s-)au zdrobit: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,10
(să) vor zdrobi: *ind. viit. I. 3.pl.* 5,4; 20,10; 24,24
să zdrobească: *conj. prez. 3.sg.* 6,9
va zdrobi: *ind. viit. I. 3.sg.* 9,17; 34,25
(să) zdrobește: *ind. prez. 3.sg.* 14,2
(să) va zdrobi: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,12
(m-)am zdrobit: *ind. pf.c. 1.sg.* 16,13
zdrobiți: *ind. prez. 2.pl.* 19,2
să (să) zdrobească: *conj. prez. 3.sg./pl.* 24,20; 31,22
zdrobiiam: *ind. imp. 1.sg.* 29,17
zdrobi-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 34,24
zdrobește: *ind. prez. 3.sg.* 39,15; 40,7

ZGĂU: s.n. (Înv.) „uter"; (Înv.; prin ext.) „pântece"
zgău: *ac.* 3,11; 10,18; 31,15; 38,8

ZI: s.f.
zioa: *sg. nom./ac.* 1,4; rezum. cap.3; 3,1, 3, 4, 8; 14,6; 15,23; 18,20; 19,25; 20,28; rezum. cap.21; 21,30; 38,23;
zioa: *sg. ac., în loc. adv.* ***de zioa*** „din timpul zilei" 5,14;
zilele: *pl. nom./ac.* 1,5; 3,6; 7,1,6, 16; 8,9; 9,25; 10,5; 14,5, 14; 15,20, 32; 17,1, 11; 21,13; 24,1; 29,2, 4; 29,18; 30,16, 27; 33,25; 36,11
zilele: *pl. ac., în loc. adv.* ***în toate zilele*** 1,5
zi: *sg. ac.* 1,6, 13; 2,1; 17,12; 24,16
zile: *pl. ac.* rezum. cap.2; 2,13; rezum. cap.42; 42,16
zilelor: *pl. gen.* 10,20; 38,21

(a se) ZICE: v. III
zicea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 1,5; 22,17
să zică: *conj. prez. 3.sg.* 6,10
voiu zice: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,4, 13; 9,27; 32,10
zicând: *gerunziu* rezum. cap.8; 24,15; rezum. cap.33
va zice: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,18; 11,10; 33,24, 27; 34,14
zice: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.9; rezum. cap.11; rezum. cap.12; rezum. cap.13; rezum. cap.15; rezum. cap.16; rezum. cap.19; rezum. cap.20; rezum. cap.24; rezum. cap.26; 28,14; 34,18; 39,25
zice: *inf. prez. fără* **a** 9,12; 36,23
zice-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 10,2
zicându-: *gerunziu în sintagma* ***zicându(-mi) împrotivă***, traducere a lat. *contrādicō, -ere* „a vorbi împotriva", „a combate" 16,9;
ziceți: *ind. prez. 2.pl.* 19,28; 21,28
vor zice: *ind. viit.I. 3.pl.* 20,7; 38,35
zici: *ind. prez. 2.sg.* 22,13
ziceam: *ind. imp. 1.sg.* 29,18
(să) zice: *ind. prez. 3.sg.* 32,2; 34,16
a zice: *inf. prez.* 32,12
să ziceți: *conj. prez. 2.pl.* 32,13
să zici: *conj. prez. 2.sg.* 35,2
vei zice: *ind. viit.I 2.sg.* 35,14
vom zice: *ind. viit.I 1.pl.* 37,19
au zis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,7, 8, 9, 12, 14, 16, 17, 18, 21; 2,2, 3, 4, 6, 9, 10; 4,1; 6,1; 8,1; 9,1; 11,1; 12,1; 15,1; 16,1; 18,1; 19,1; 20,1; 21,1, 14; 22,1; 23,1; 25,1; 26,1; 27,1; 28,22, 28; 29,1; 31,31; 32,6; 34,5, 9; 35,10; 38,1; 39,33; 40,1; 42,1, 7
(s-)au zis: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,3; 4,12; 26,14
am zis: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,22; 17,14; 31,24; 38,11
ai zis: *ind. pf.c. 2.sg.* 11,4; 35,3
zis-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 33,8
ar fi zis: *cond. pf. 3.sg.* rezum. cap.35
aș fi zis: *cond. pf. 1.sg.* 39,35

ZID: s.n.
zidul: *sg. ac.* 30, 14

(a se) ZIDI: v. IV
zidesc: *ind. prez. 3.pl.* 3, 14
au zidit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 10,8; 20,19
să zidească: *conj. prez. 3.sg.* 12, 14
(te) vei zidi: *ind. viit.I. 2.sg.* 22,23
ziditu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 27,18
(să) va zidi: *ind. viit.I. 3.sg.* 28,17

ZIDIT, -Ă: adj./s.
ziditul: *adj. antep. m. sg. nom.* rezum. cap.10
(celor) zidite: *s.n. pl. gen.* rezum. cap.12

(a se) ZMERI: v. IV; vezi **(a se) SMERI**

(a se) ZMULGE: v. III; vezi **(a se) SMULGE**

ZMULT, -Ă: adj.; vezi **SMULS, -Ă**

ZORI: s.m./f.
zorilor: *gen./dat.* 3,9; 38,12;
zorile: *nom.* 24, 17

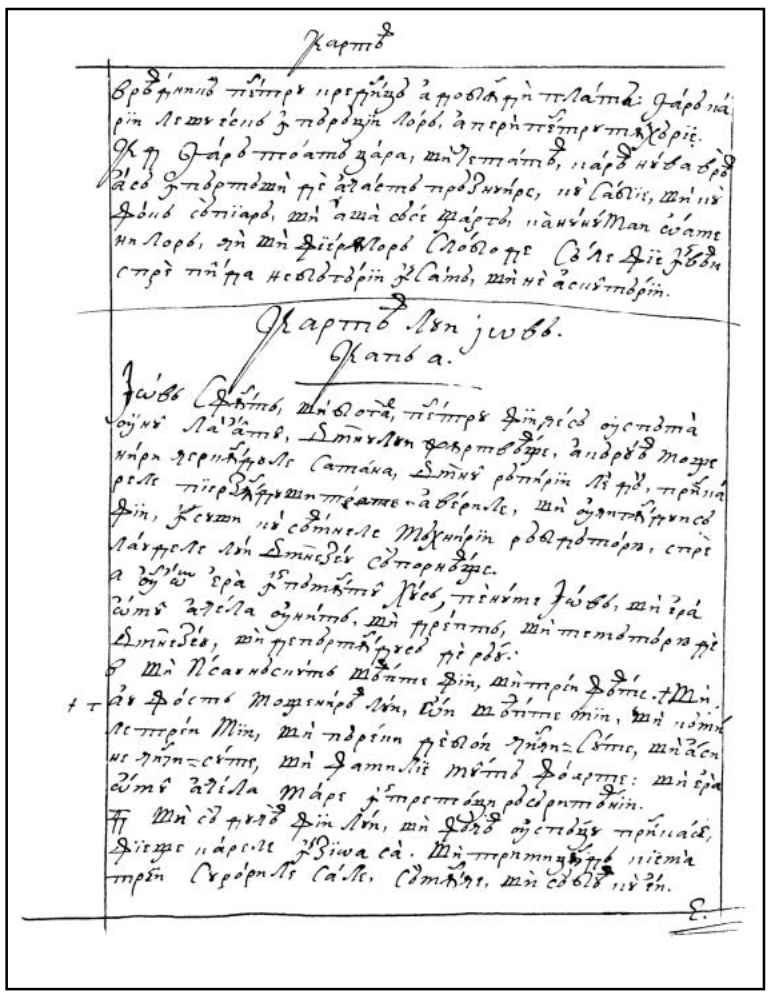

Карте

Вроу́нилъ пѣтре прерѣзъ а проблѣ́нѣ плѣтиле: Фарѣ ла
рїи лемънтѣлиле ѯ пърдуїи лоръ, а перѣ пѣтре мънъстїрїи.
Ки Фарѣ тоате цара, мънъстиле, ларе нѣ ва вѣ
дѣ ѯ пъръдѣ пре адевѣрѣ проорочїе, ни Савїи, мънъ
Дулъ сфїарѣ, мънъ ачѣ сѣ фачъ, ланѣ Ман ѣ ме
нѣ лоръ, ѧи мънъ фїерѣ лоръ Слобозе Сѣ ле фїе ѯ вѣ
спре пъ́ца нездѣтоарїи ѯ Сатъ, мънъ ѣ сълъ́тоарїи.

Карте Лѧи Іѡвъ.
Капъ а.

Іѡвъ Сфѣ́нтъ, мънъ дѣтѣ, пѣтре фїиреѕъ оустѣ
оуне Лаѵ́ѣ́ѧ, Дмнезъ фъкътъ́тоаре, ѧндрѣ тоате
нѣре зрѣнѣ́рѣле Сатѧна, Дмнѣ рѣпїрїи Лѹ́ї, пре
ле пїерѣ́зѣтоаре ѧ́вѣрѣле, мънъ оуѧнъ́тоаре
фїи, ѣсеан ла сѣмѣле Мѣнѣнїи рѣвъдѣтоаре, спре
Лѣ́тѣле Лѧи Дмнезѣ́ сѣторнѣ́тоаре.
а Оу́ѡ ѣра ѯ пѣмѣ́нтѹ Лѹ́ї, пѣнѣ́ме Іѡвъ, мънъ ѣра
ѡмѹ ѧ́дѣла оуѧнъ́тъ, мънъ пре́нтъ, мънъ темѣтоа́ре пре
Дмнезъ, мънъ пре́нтъ́тоаре пре рѣ́ѣ.
б Мънъ Пѣ́каноасъ́нъ мѣ́ѣ фїи, мънъ пѣрїи фѣ́ѣ. ✝ Мънъ
ѧ́ѣ фъ́ѣ мощенѣ́ѣ Лѧи, ѣ́ѧ мѣ́ѣ фїи, мънъ
Лепъре Мїи, мънъ пъръ́ѣ пре́ѣлѣ ѧнѣ́ѧ Сѣ́ѣ,
ме ѧнѣ́ѧ Сѣ́ѣ, мънъ фамилїе мѣ́ѣ фъ́ѣ: мънъ ѣра
ѡмѹ ѧ́дѣла мѣ́ре ѯ пъръ́тѣ рѣ́ѣ пъ́нѣ.
гг Мънъ сѣ фїе ѣ фїи Лѧи, мънъ фѣ́рѣ оуѧнъ́ѣ пъръ́ѣ,
фїе ме ларе ле ѯ ѣ́ѣ. Мънъ пъръ́нѣ пѣ́ѣ
пъръ Сѹ́ѣ́ѣ Сѣ́ѣ, Сѣ́нѣ, мънъ сѣ́ѣ, ѣ́ѣ.

Лѧи Іѡвъ.

Е Мънъ пъръ́нѣ ѯ пъръ́ѣ Зѣ́ѣ ле оустѣ́ѣ, пъръ,
нѣ́нѣ Лѧ́ѣ, фѣ́ѣ, мїи Сфѣ́нѣ, мънъ Сѣ́ѣ пъръ́ѣ
нѣ́ѣ ѧ́ ѣ́ѣ ѧ́ѣ ѣ́ѣ пѣ́ѣ ѣ́ѣ.
Ки Фарѣ ѣ́ѣ ѣ́ѣ, мънъ ѣ́ѣ ѣ́ѣ, ѣ́ѣ ѣ́ѣ ѣ́ѣ.
а Мънъ ѣ́ѣ ѣ́ѣ ѣ́ѣ ѣ́ѣ ѣ́ѣ ѣ́ѣ ѣ́ѣ ѣ́ѣ.
Ѳ Фарѣ ѣ́ѣ ѣ́ѣ ѣ́ѣ ѣ́ѣ ѣ́ѣ ѣ́ѣ ѣ́ѣ ѣ́ѣ.
Ѳ Ѳ

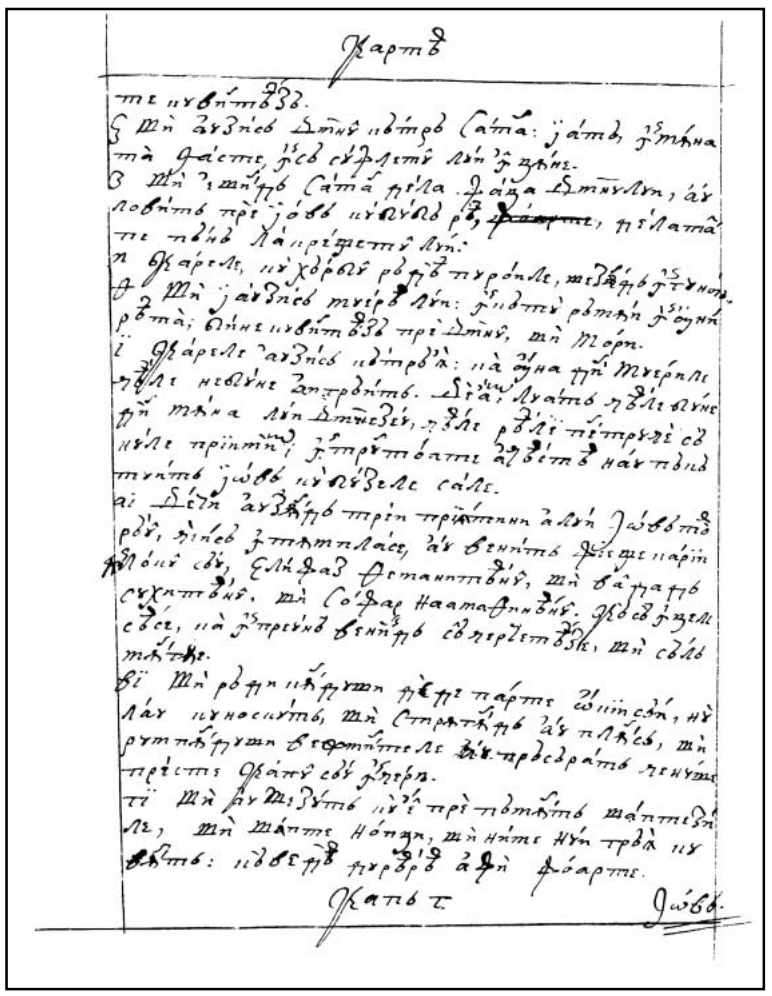

12v

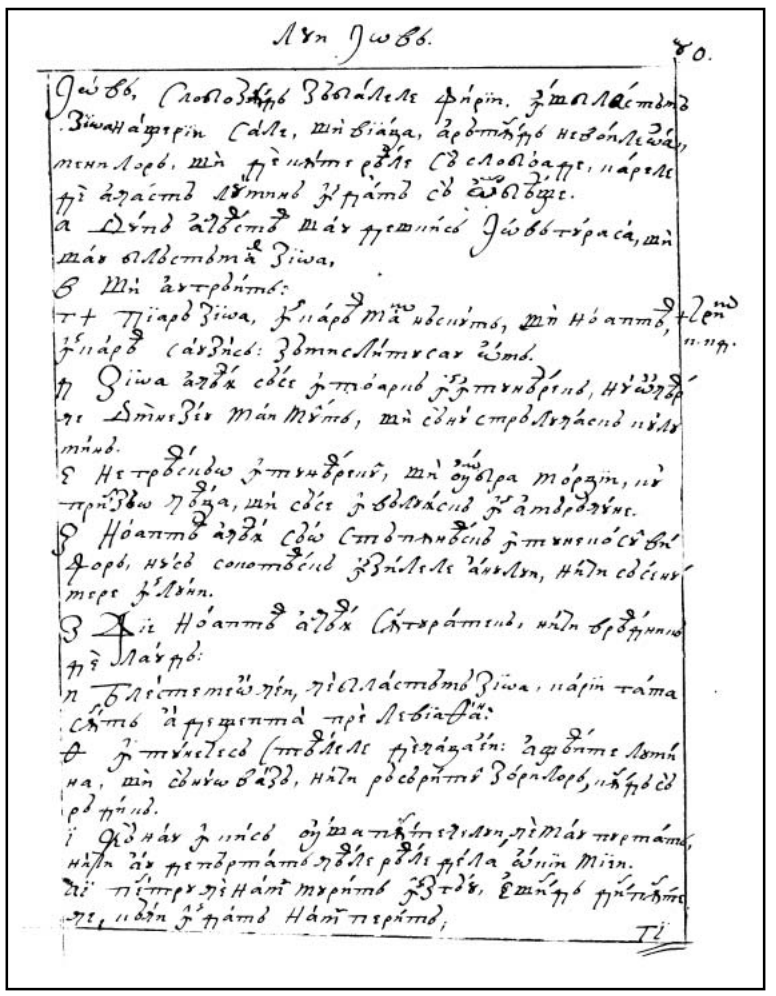

13r

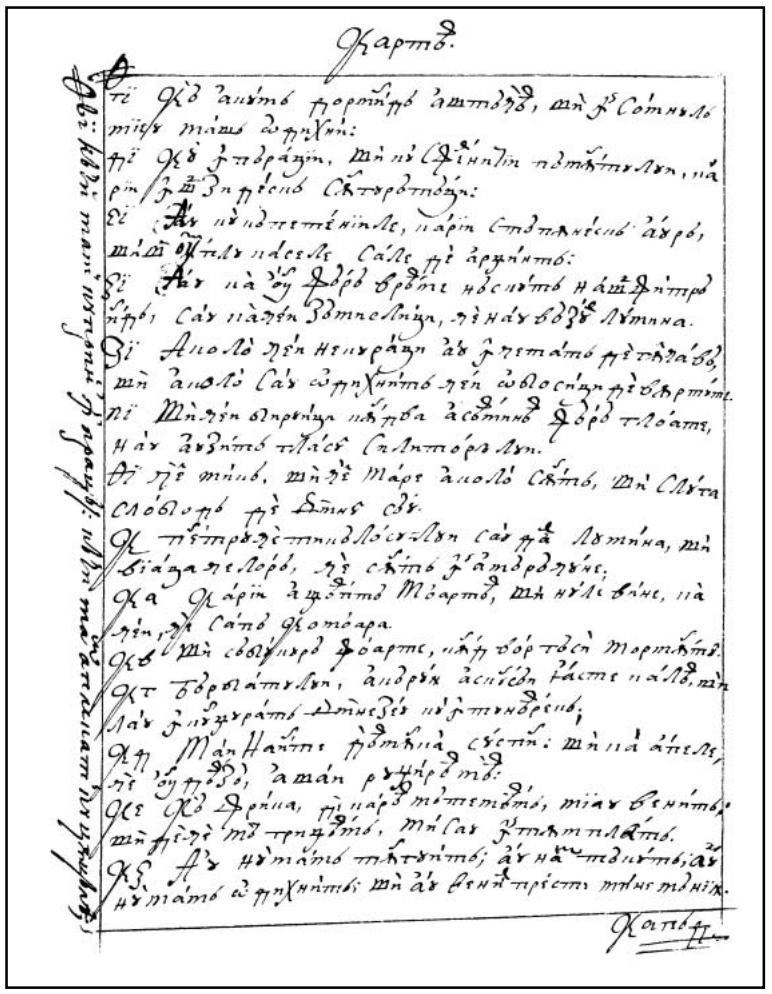

13v

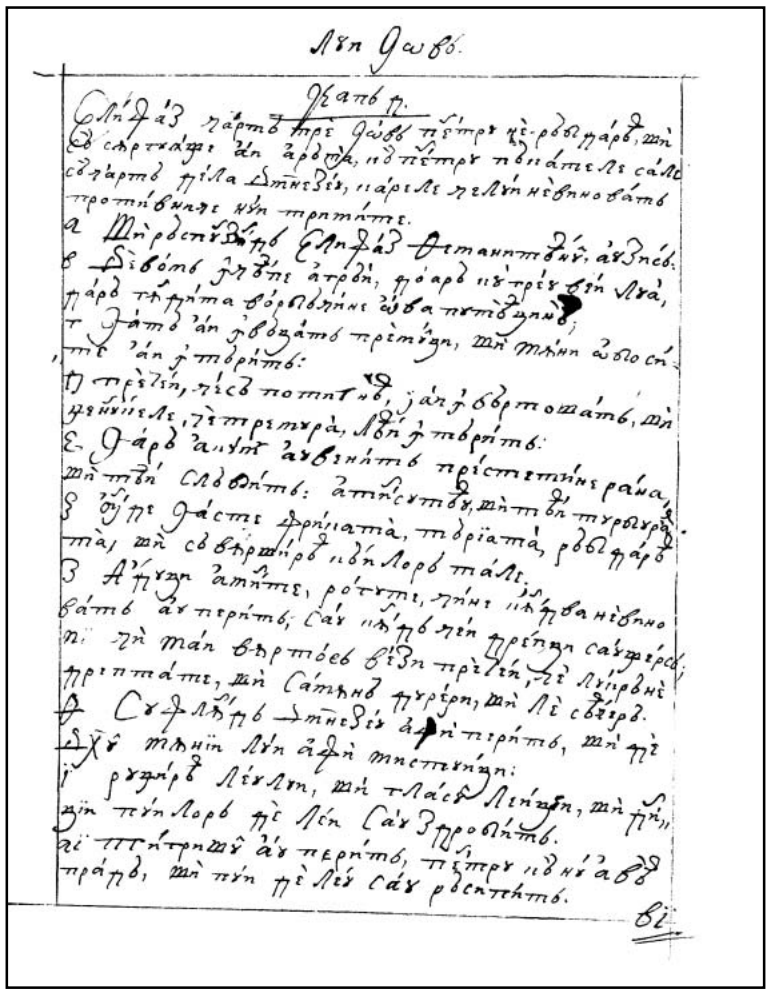

14r

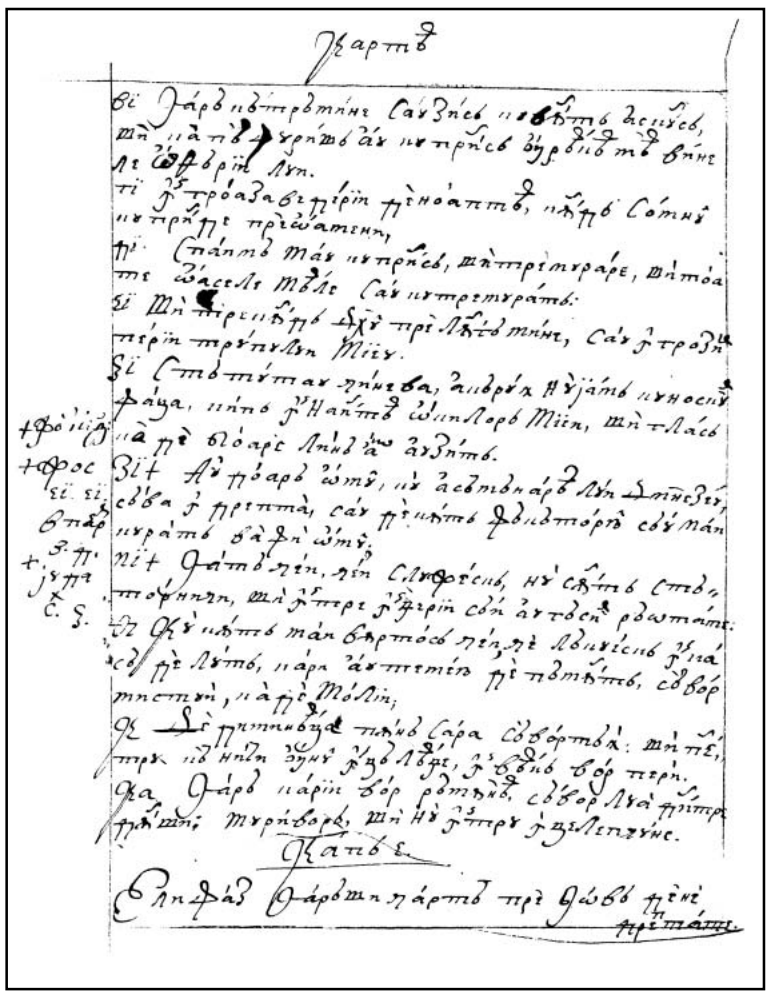

14v

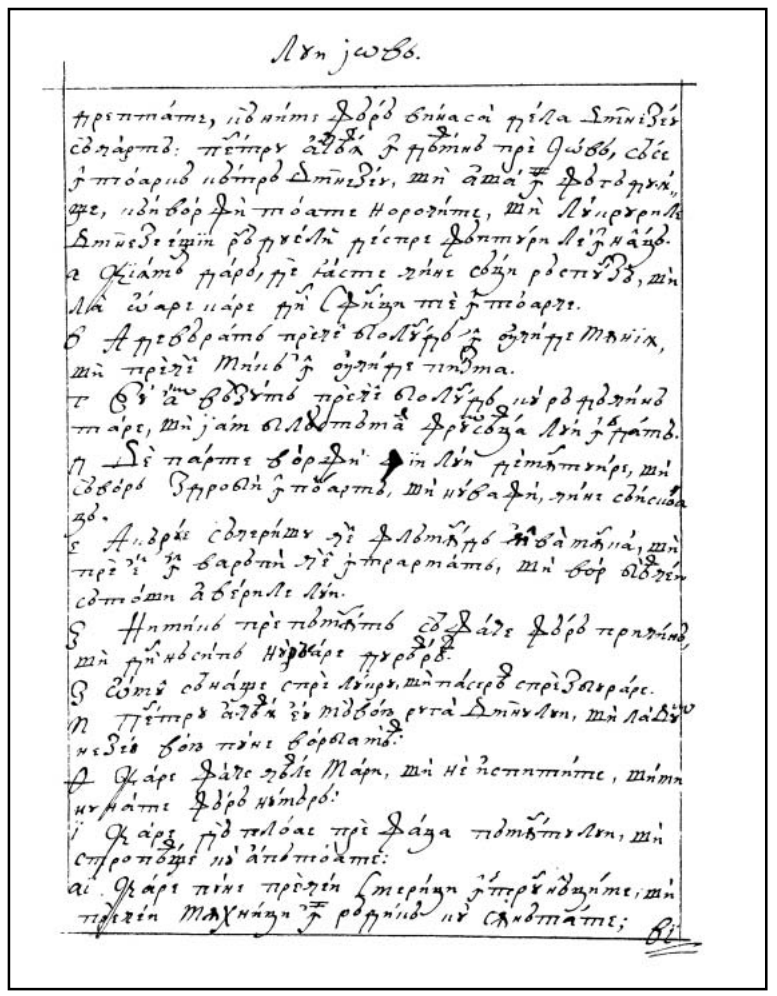

15r

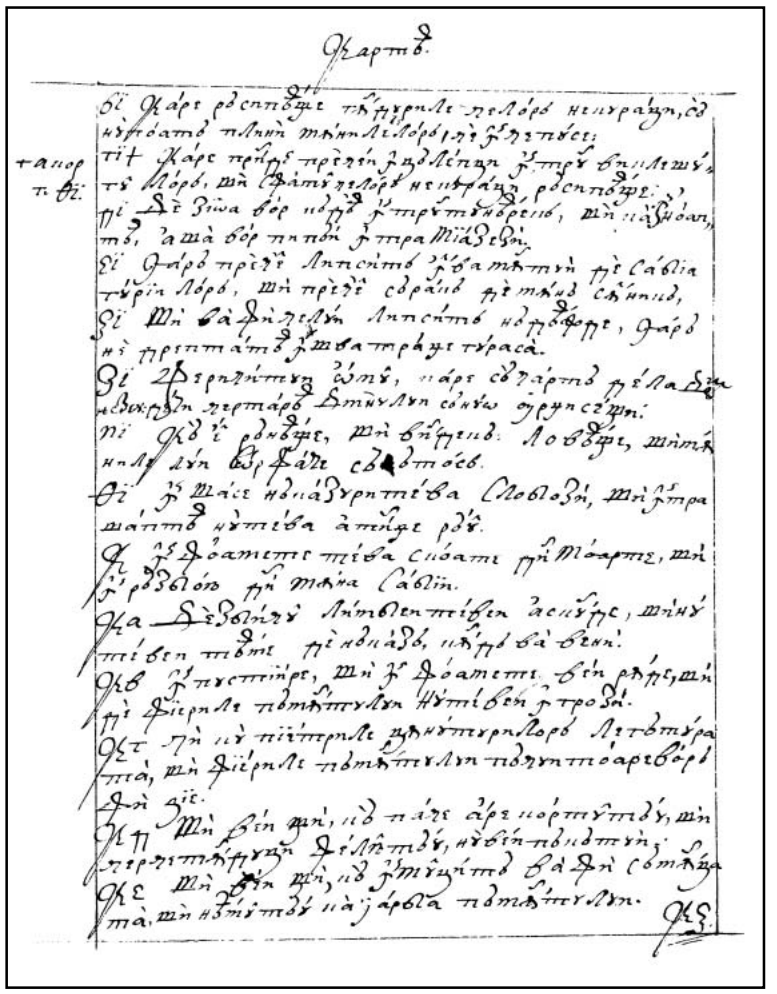

15v

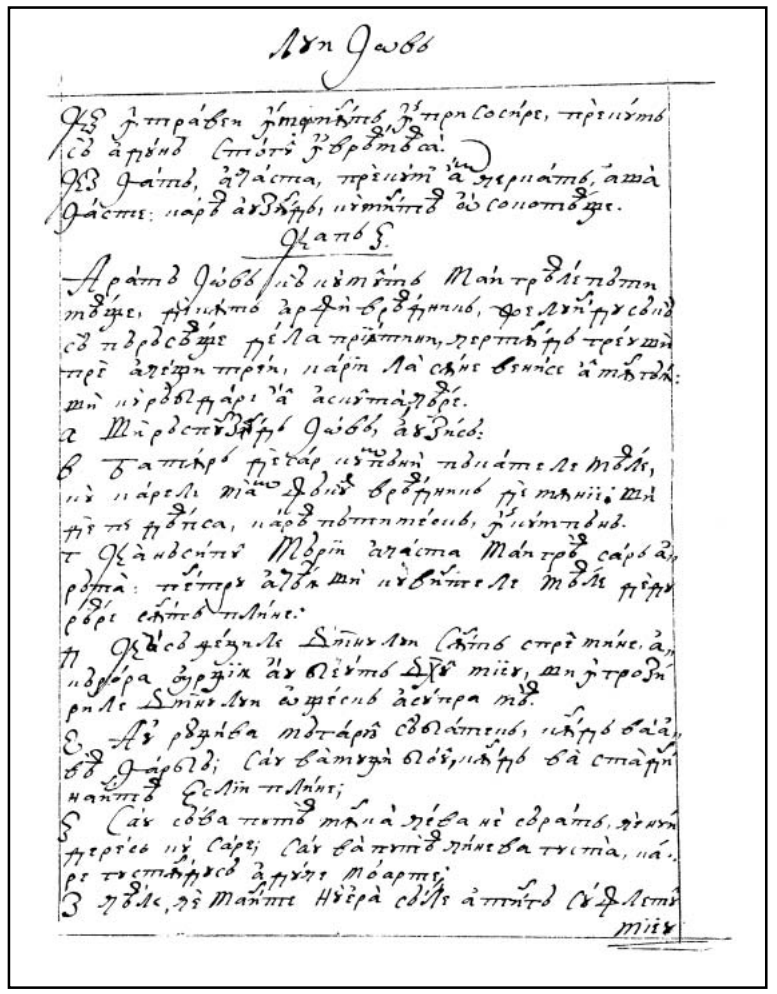

16r

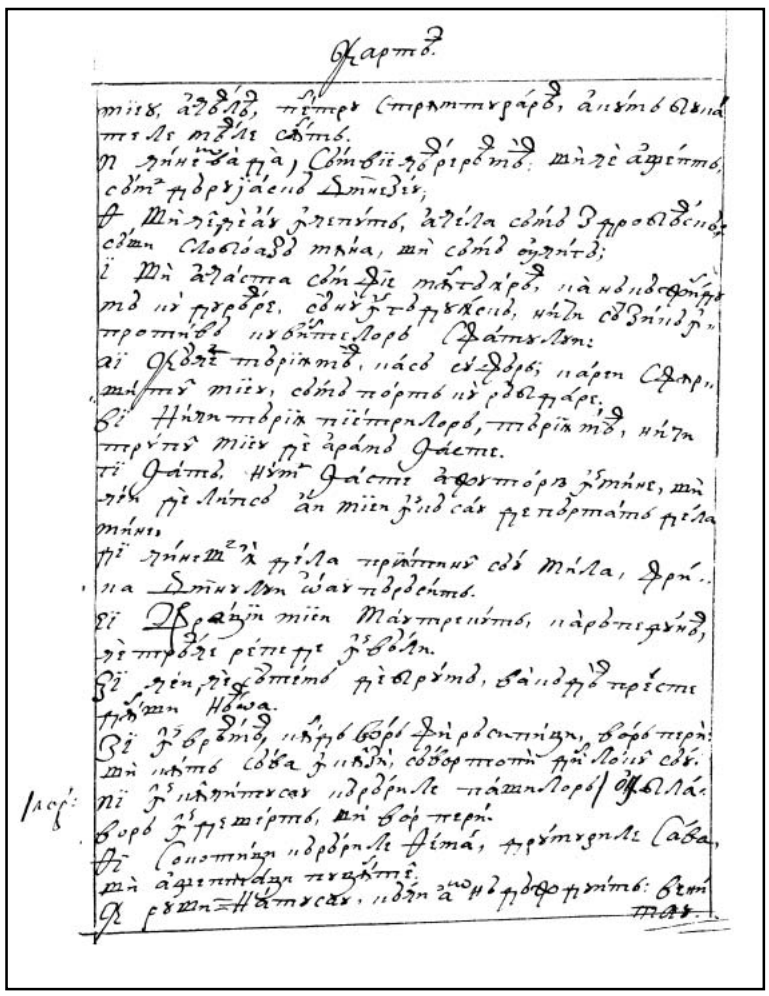

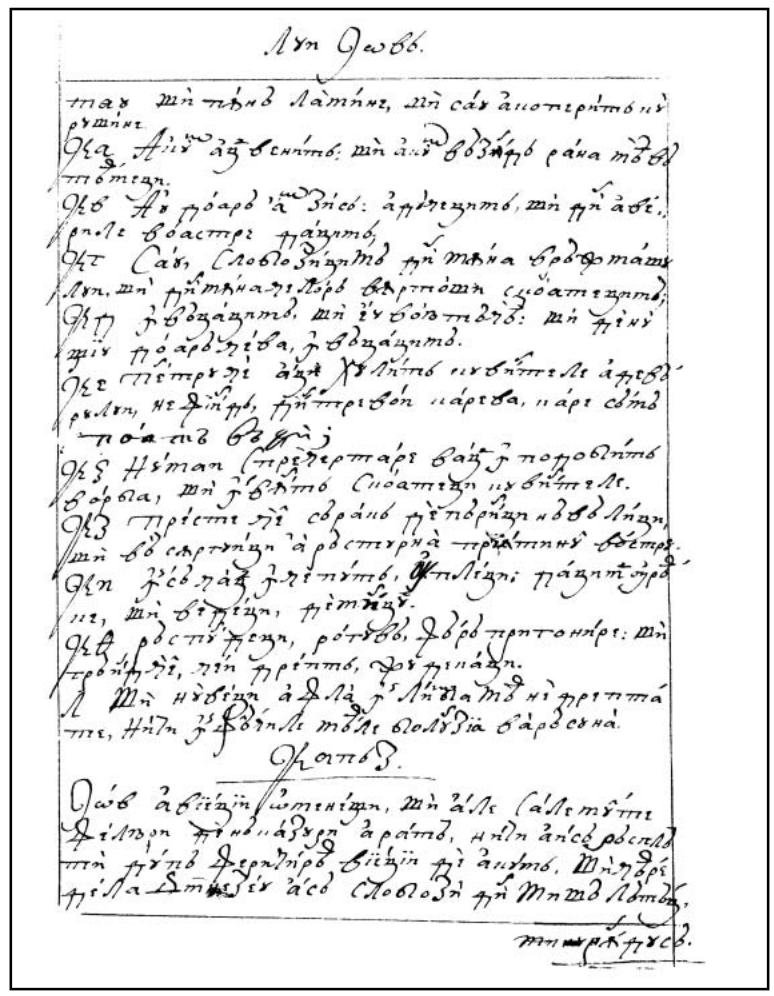

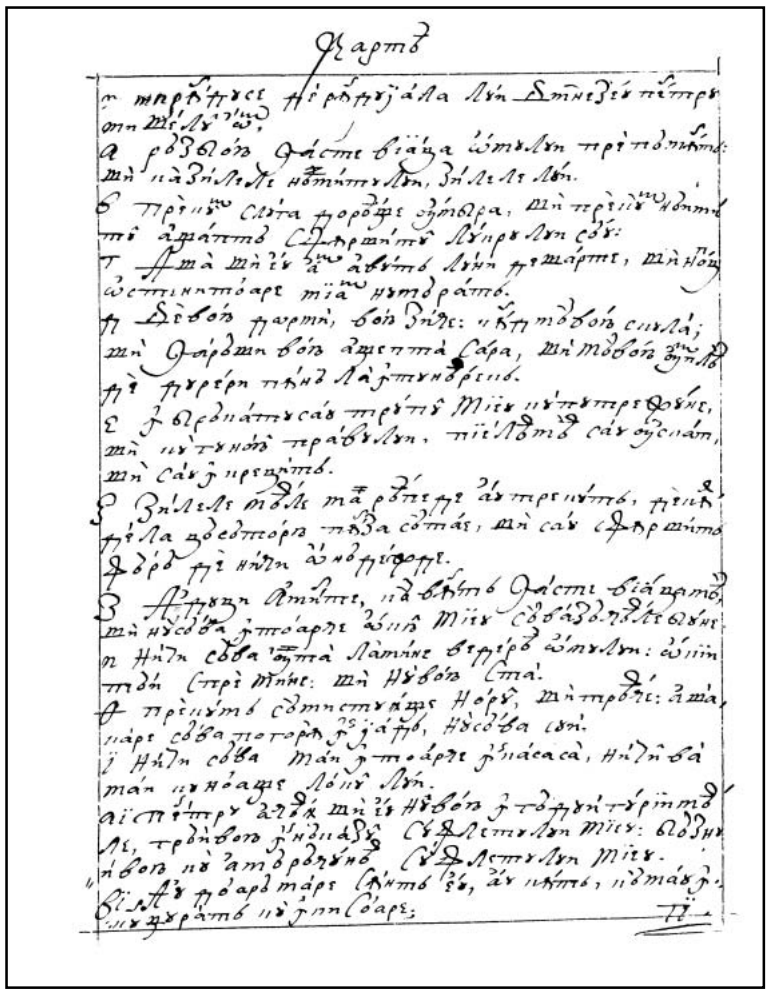

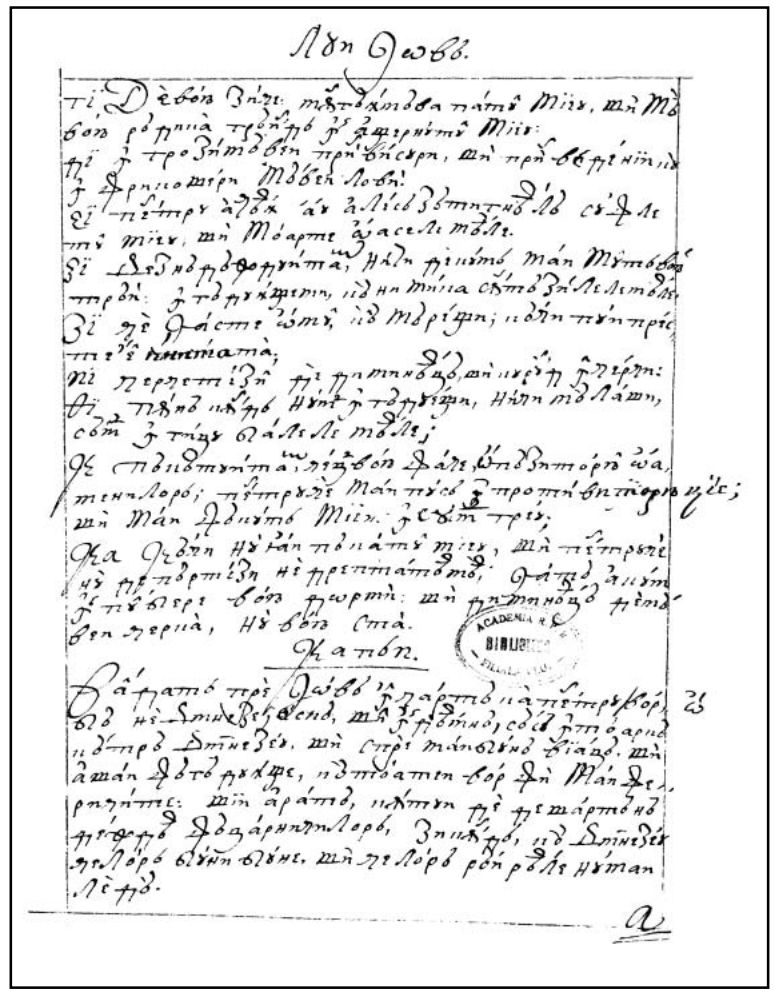

Харть

а Мѝ рѣстѣѧ҇ѕѣ Іѡ҃вѣ, ѧ҇ѕѣ:
б Плѣ҇ть мѣ҇ръ вѣ҇ тро҆ѣ҇ ѩ҇ѣ ѧ҇гѡ҆лѣ, мл҃ ѳ҇ѵ҃ ѩ҇ѣ
мѧ҇тѣ҇ Фѣ҇лѡр҃ ѡ҆вѡ҆ѣ҇ѣ҇ѣ҇ тр҃ѣ҇ѣ҇ѣ҇;
т Ѧ҇ѕ ѩ҇ѡ҆ѧ҇р҃ѡ Дѣ҇ѣ҇ѕѣ҇ѣ҇ ѯ҇ѧ҇лѡ҆ф҆ѕ҇ѣ҇ѣ҇ѣ҇ѧ҇; ѧ҇ѵ҃ѣ҇
ѧ҇ѣ҇ѡ҆ѣ҇ѣ҇ѣ҇ѡ҆ѣ҇ ро҆ѣ҇ѣ҇ѡ҆ѧ҇р҃ѡ҆ѣ҇ѣ҇ѣ҇ ѩ҇ѣ҇ѣ҇ѣ҇ѣ҇ѣ҇;
ѣ Мѧ҇ ѯ҇ѣ҇ѣ҇ѣ҇ѣ҇ѣ

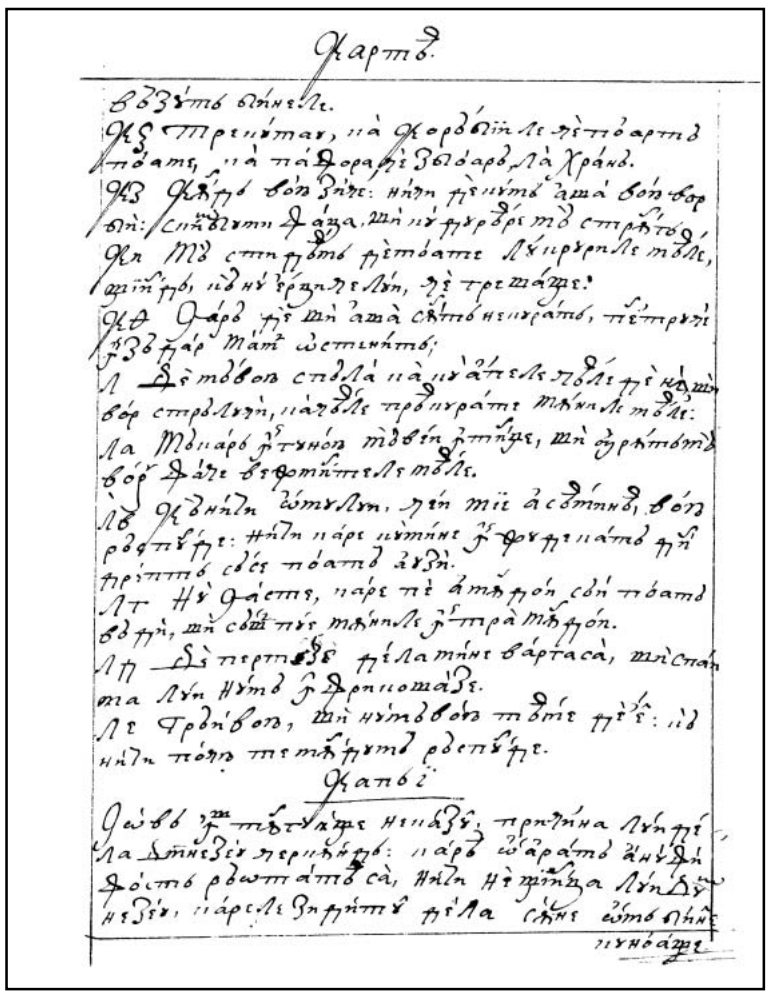

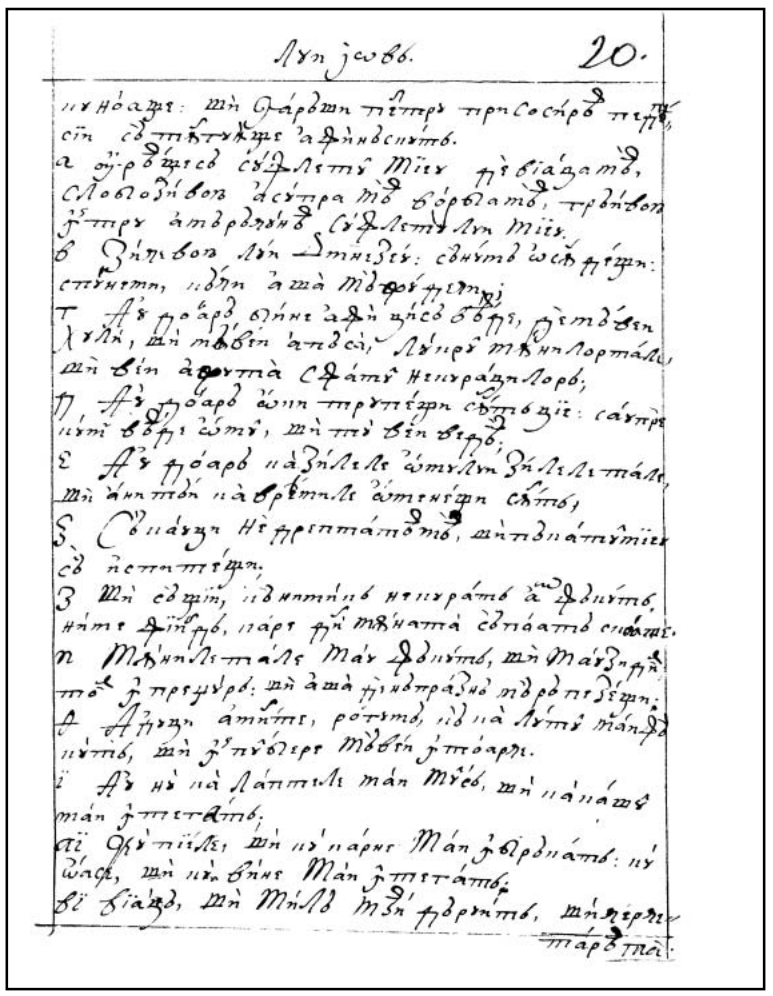

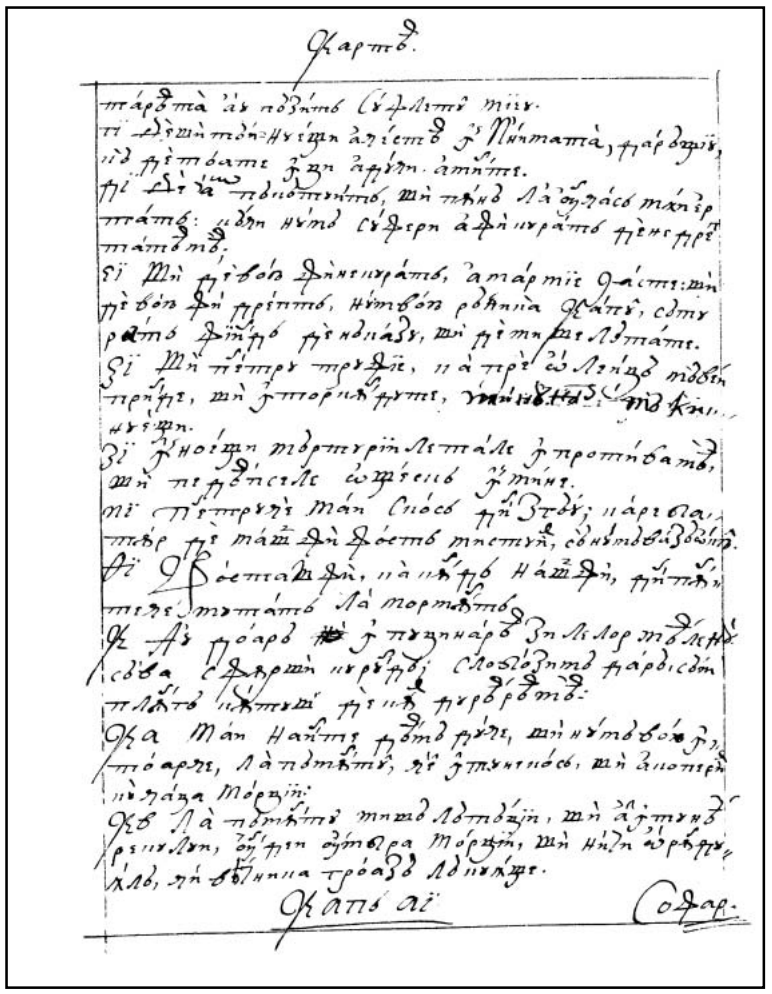

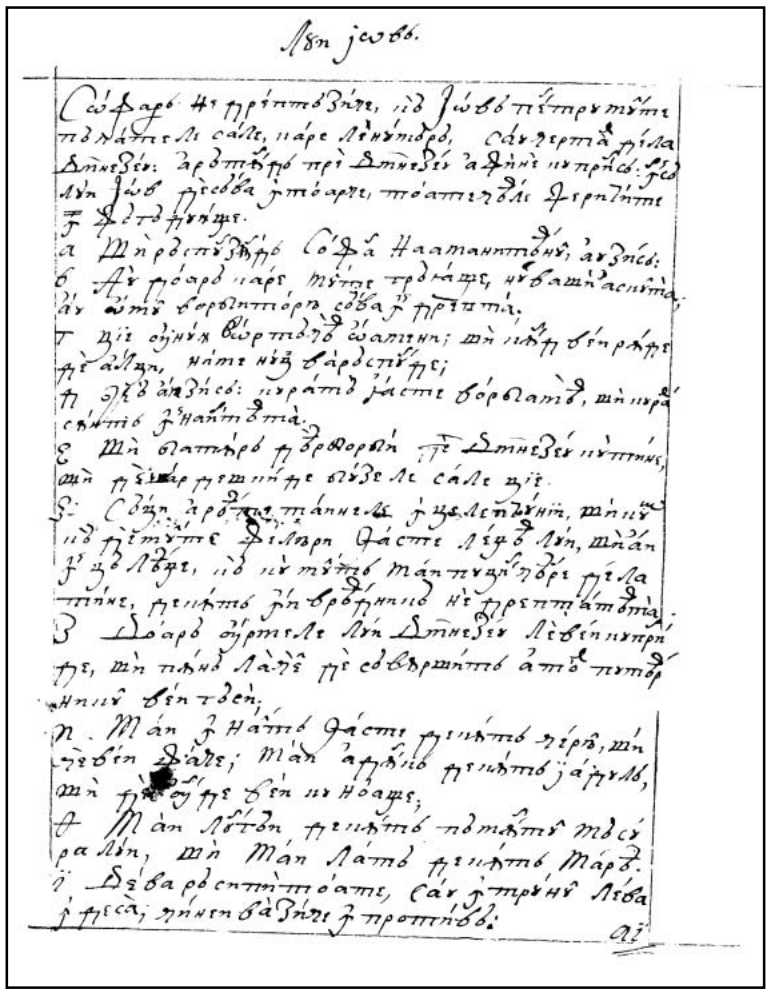

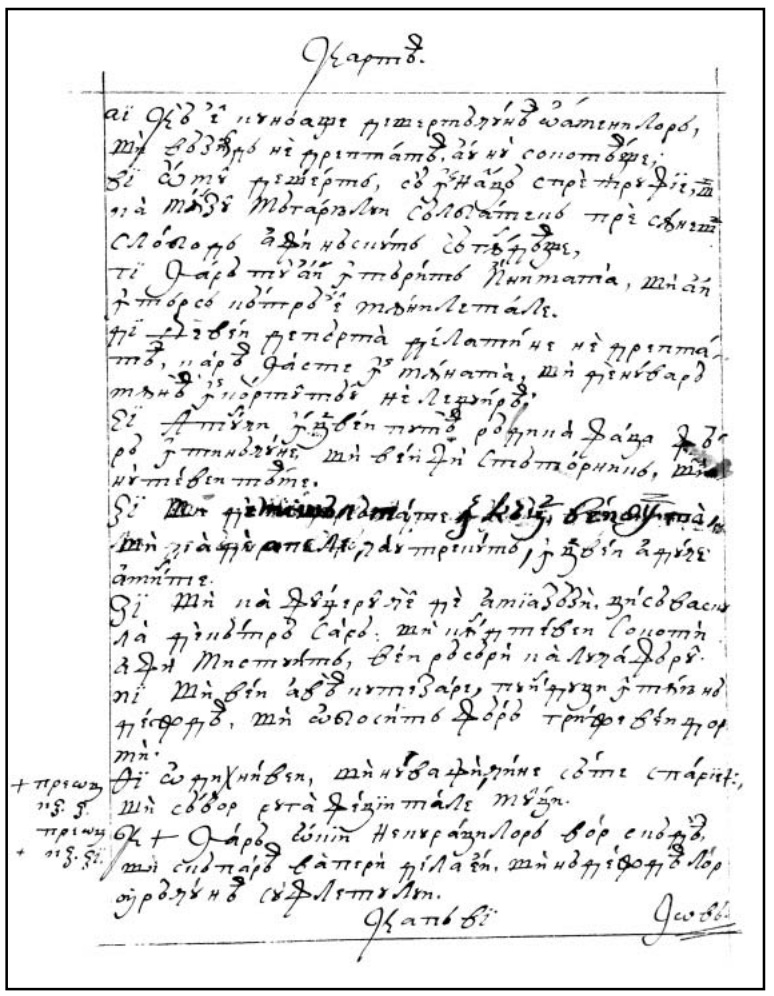

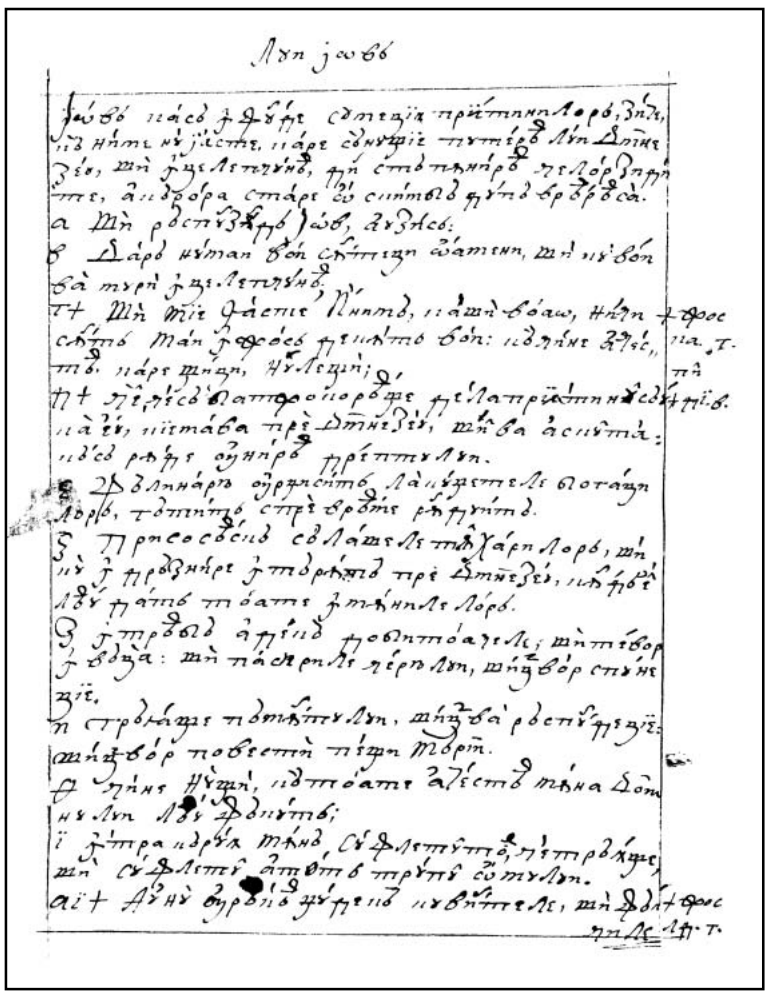

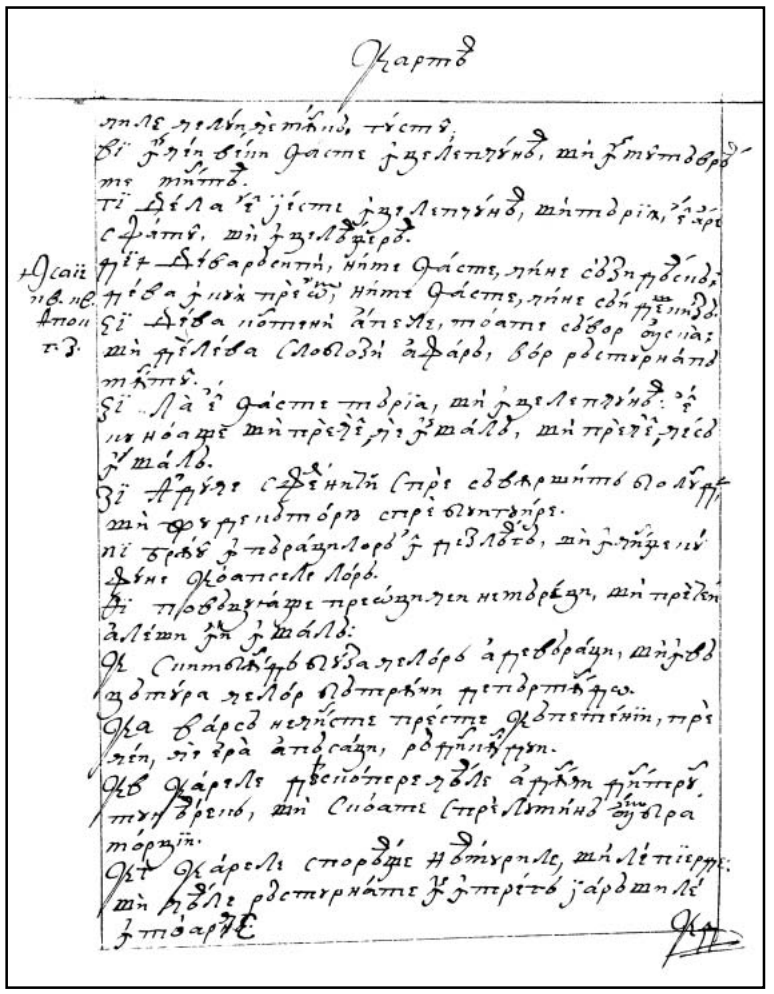

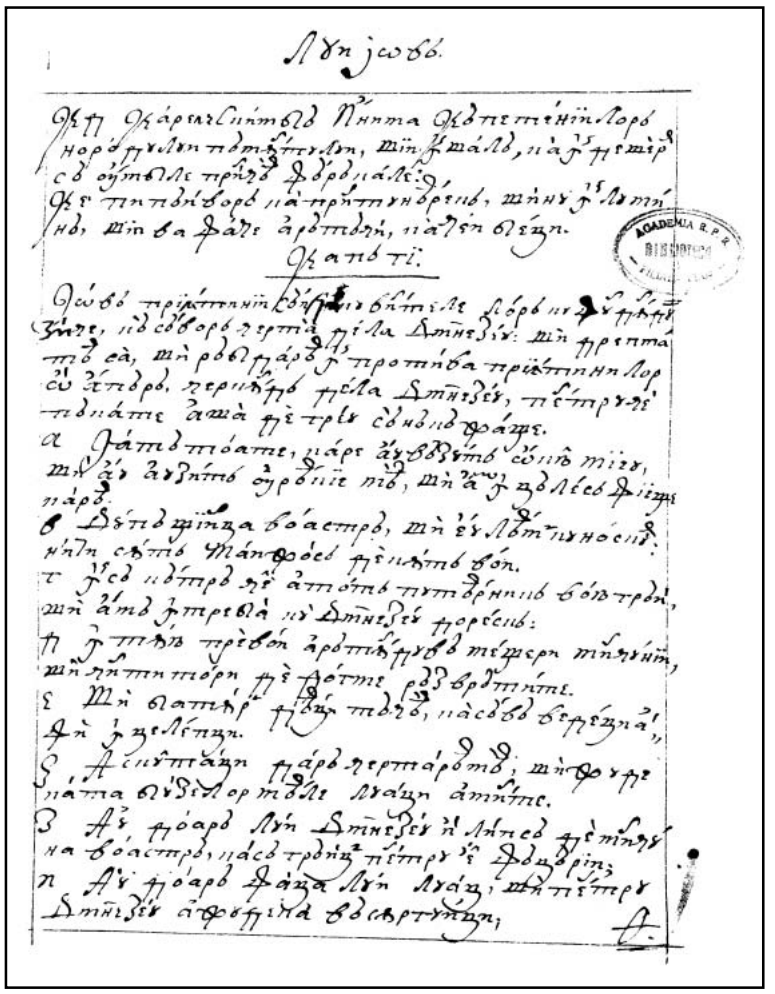

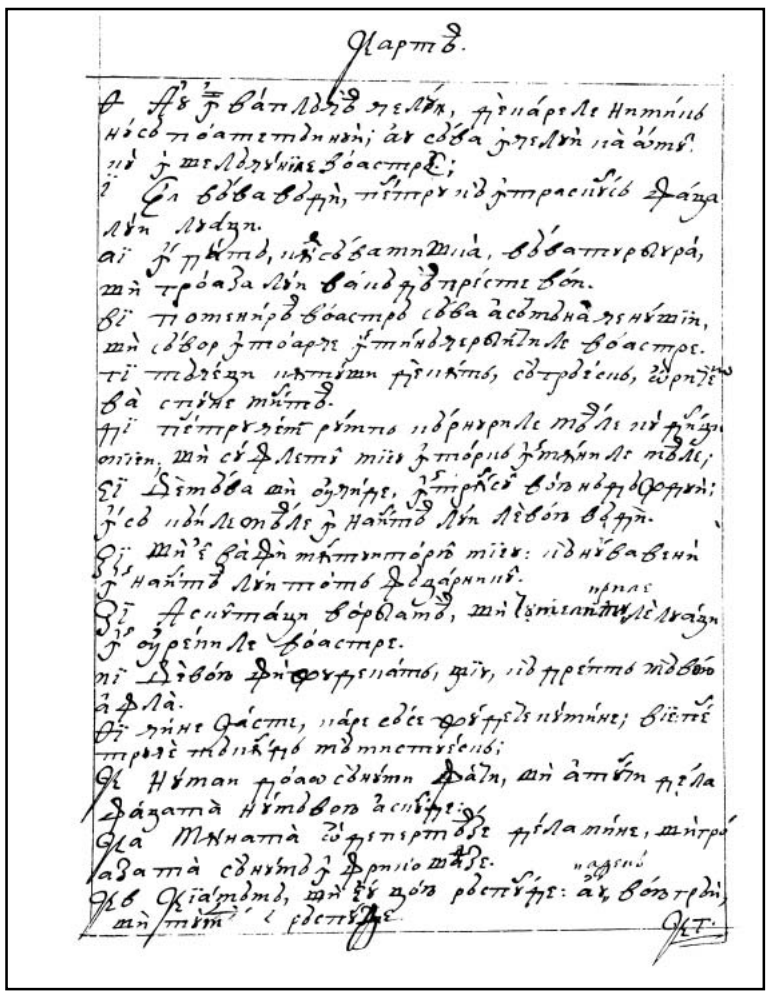

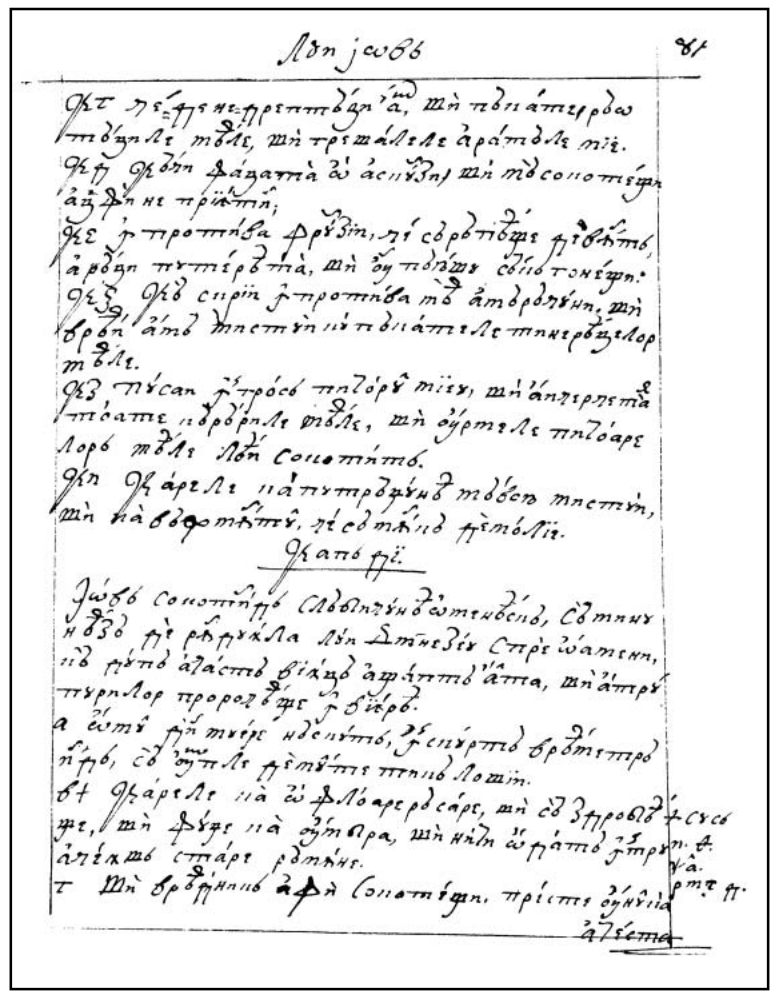

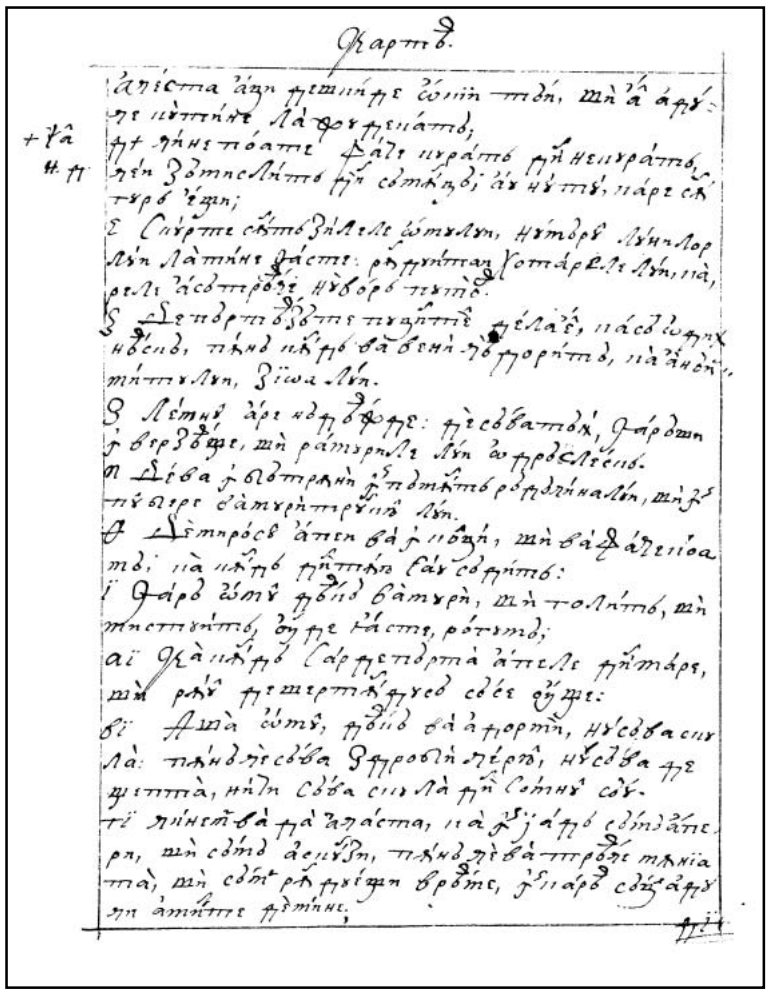

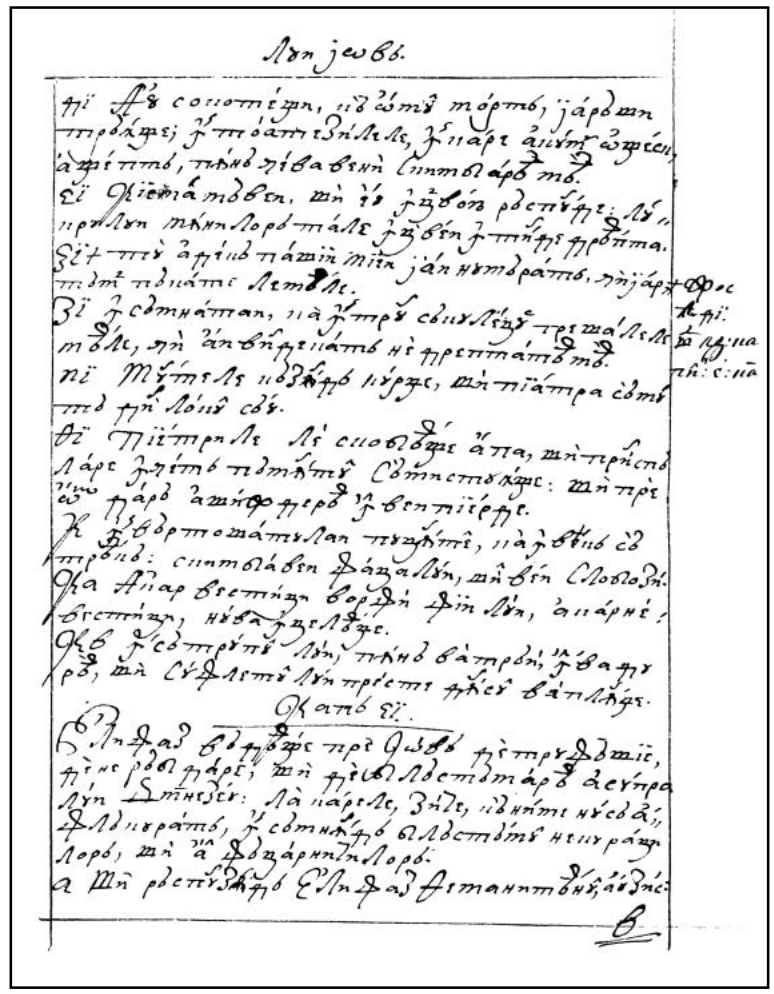

FACSIMILE

CARTEA LUI IOV

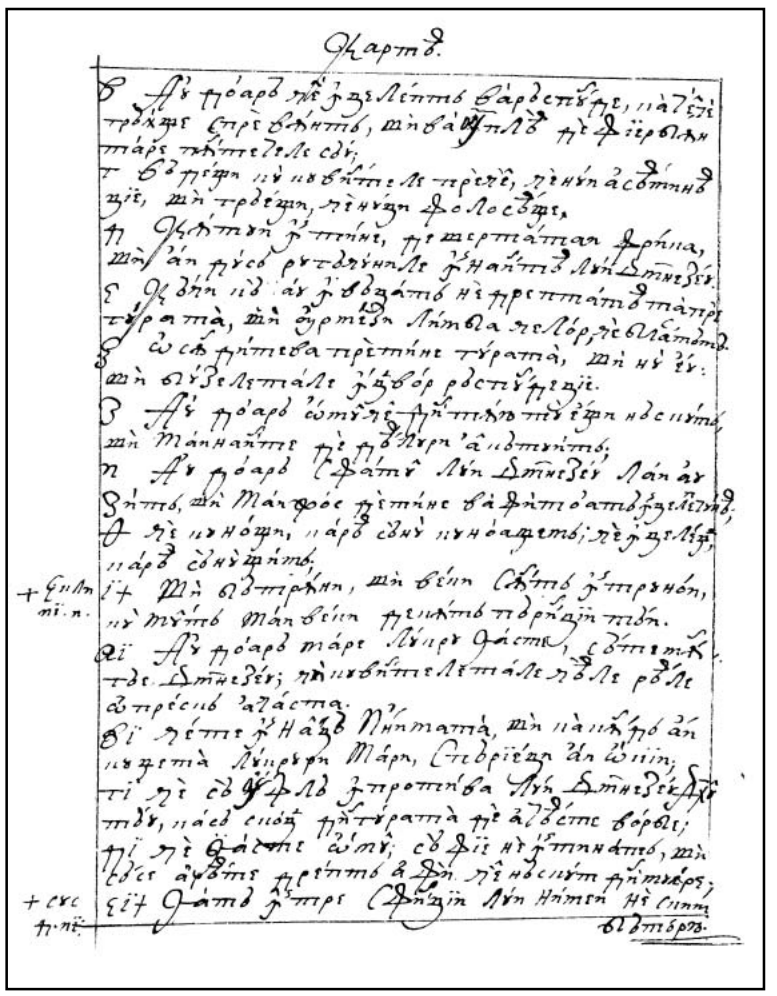

26v

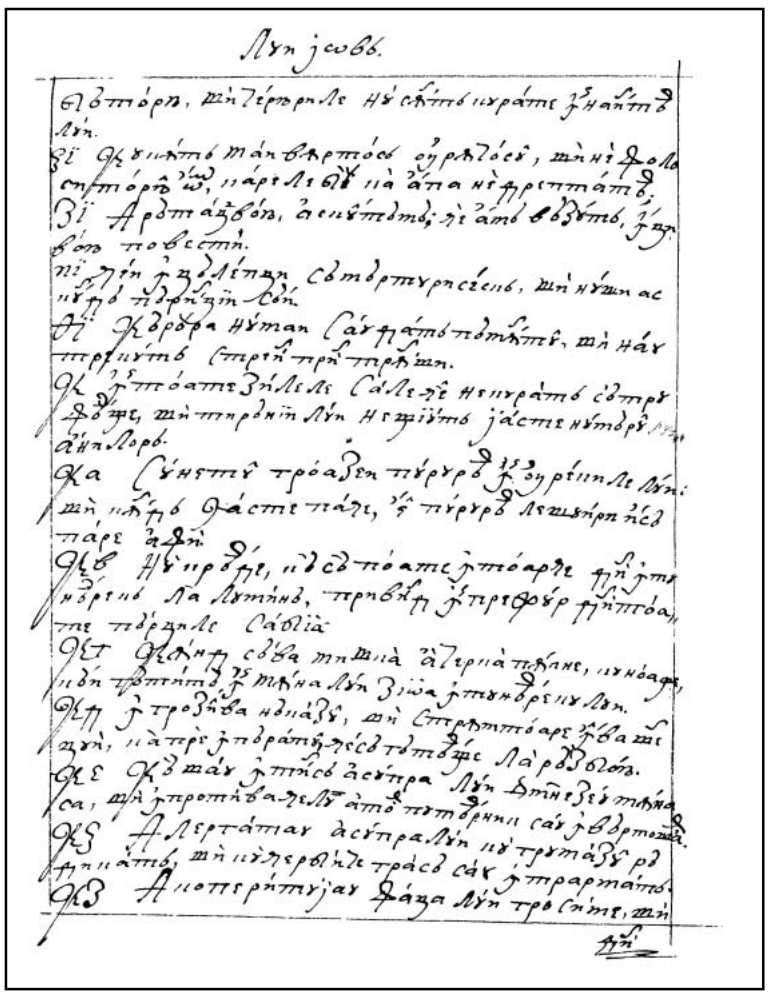

27r

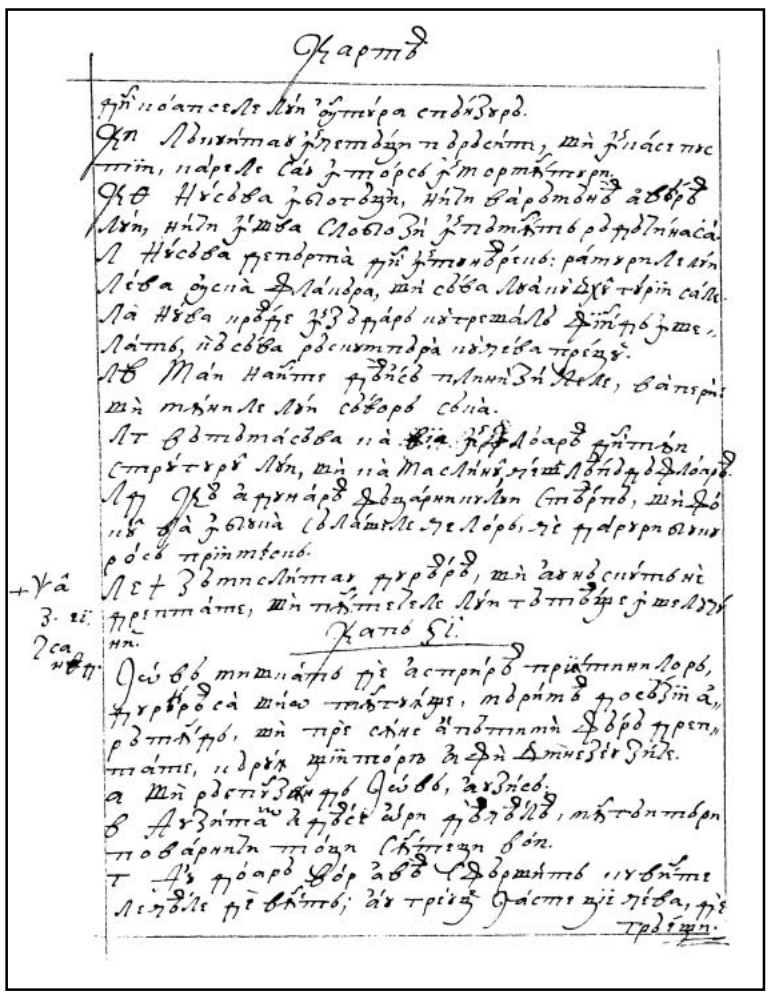

27v

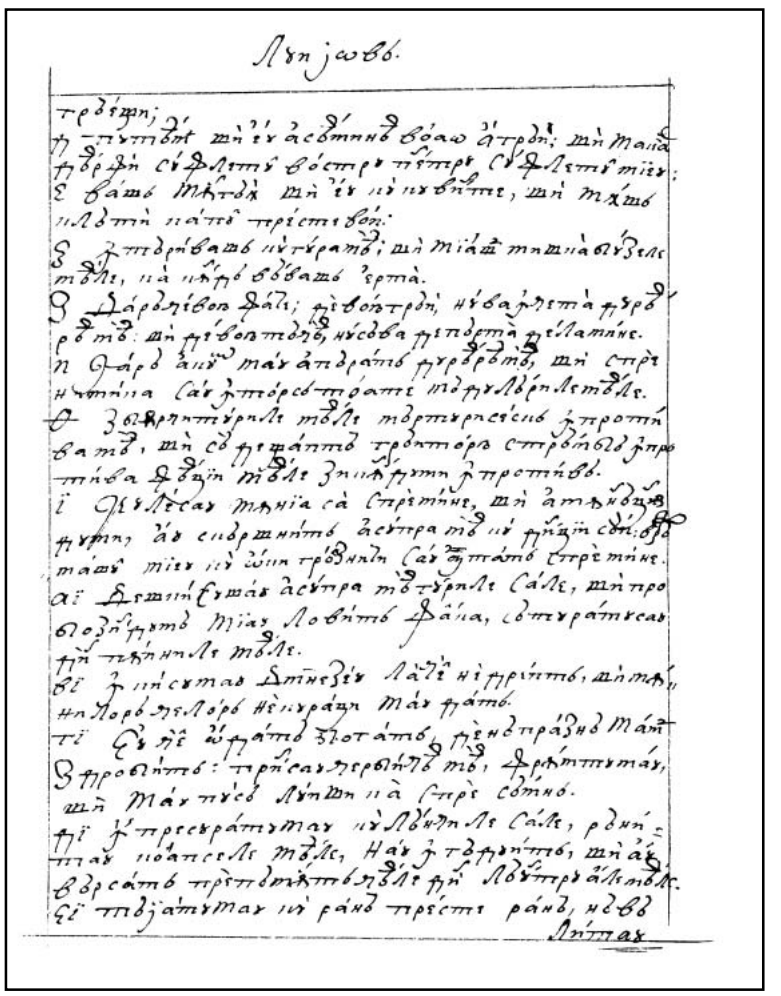

28r

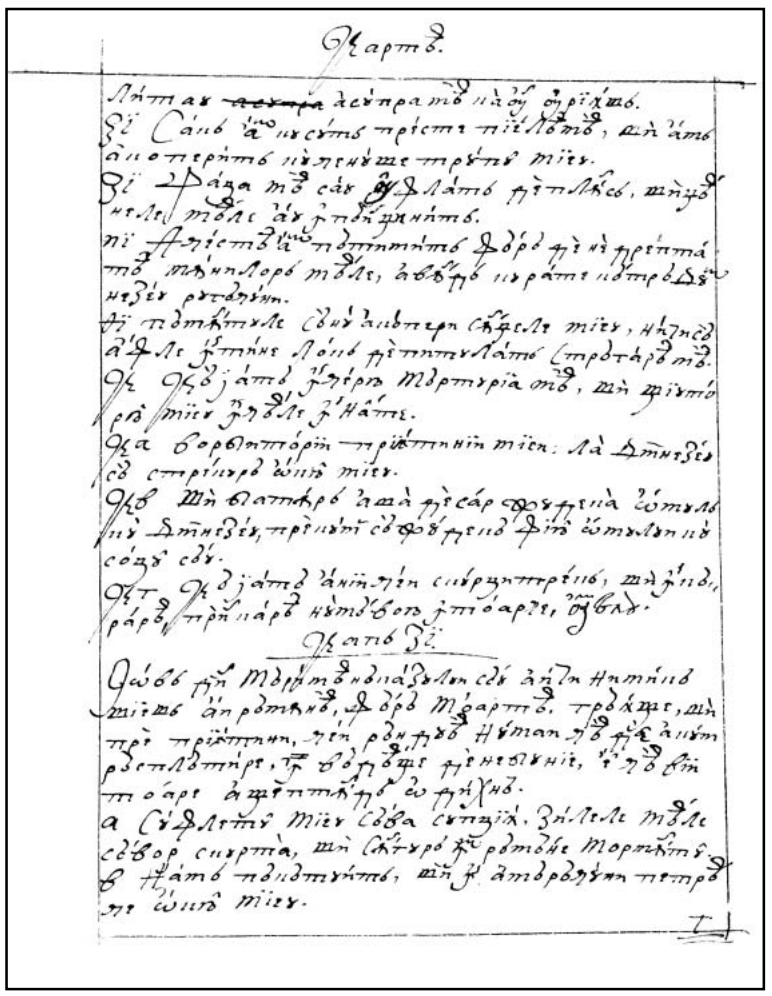

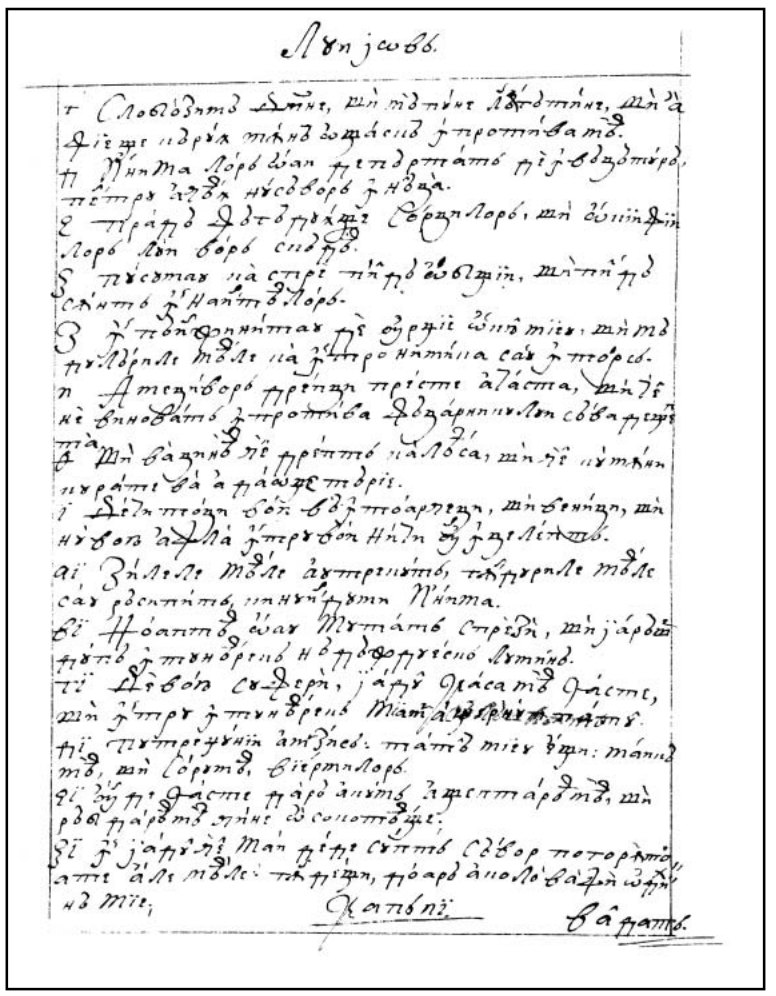

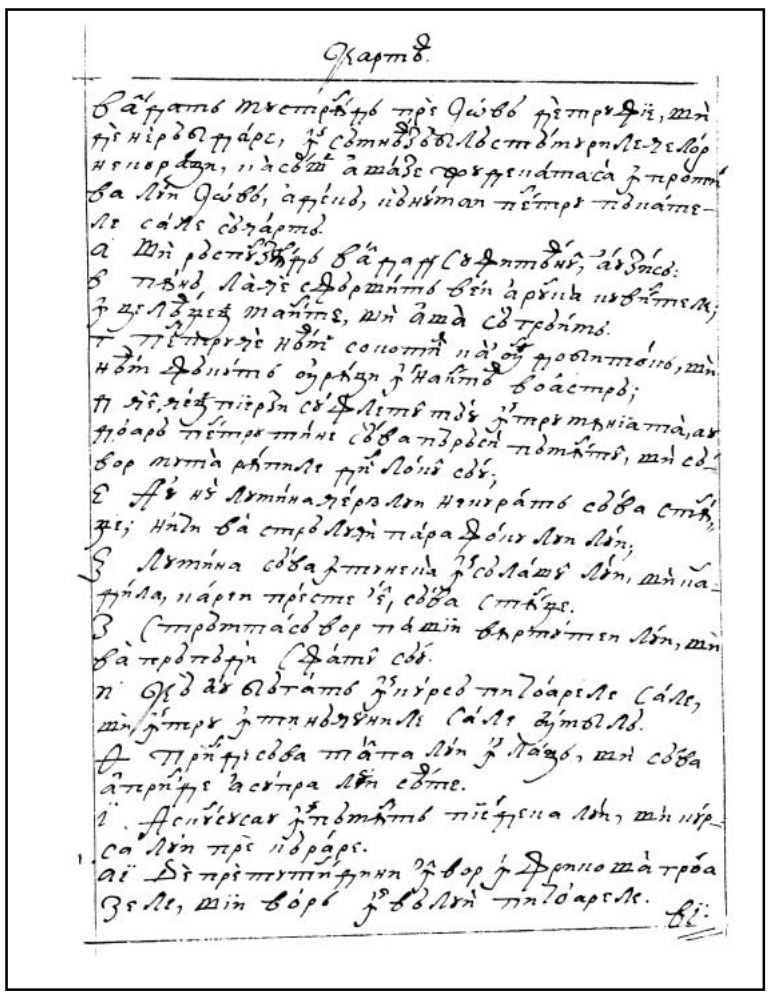

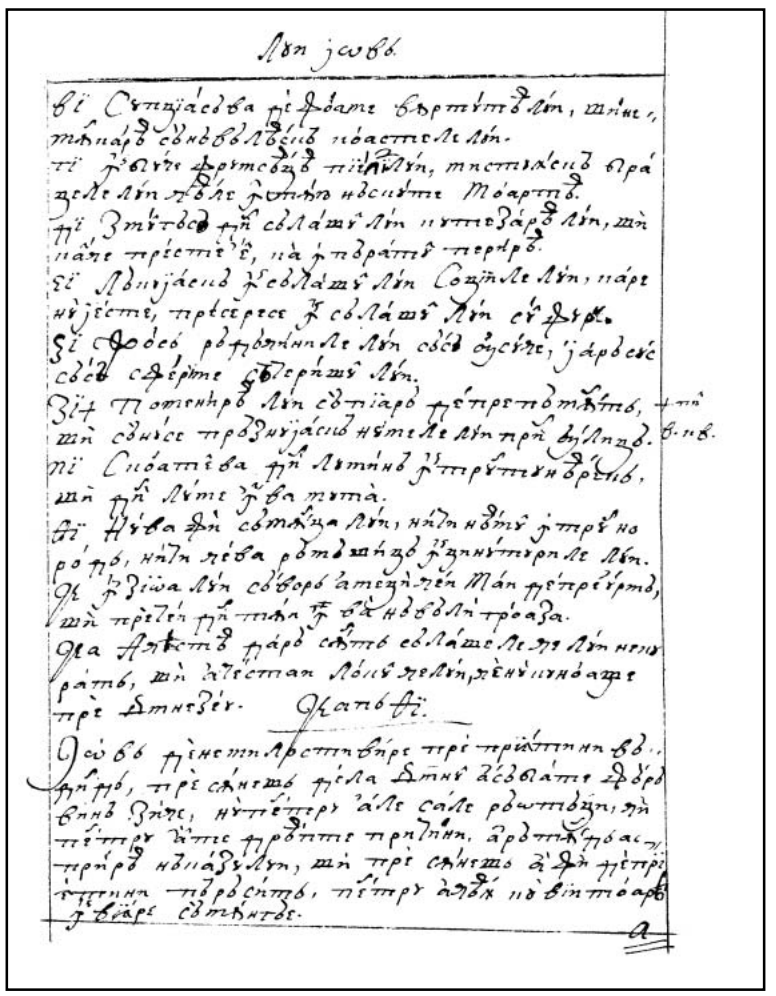

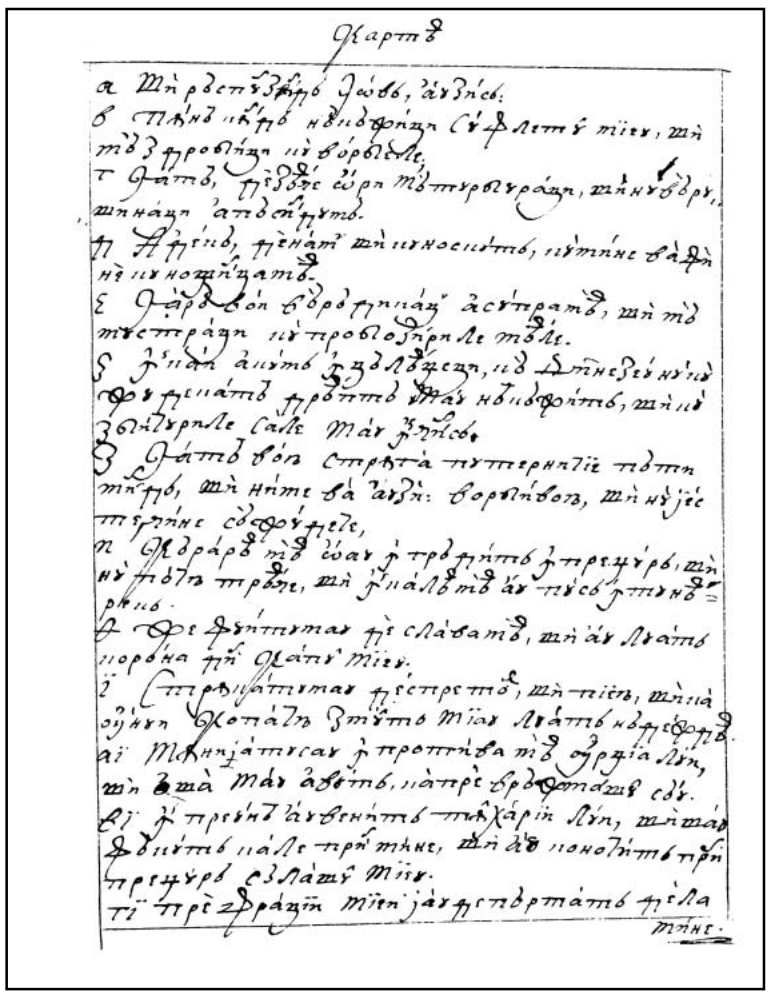

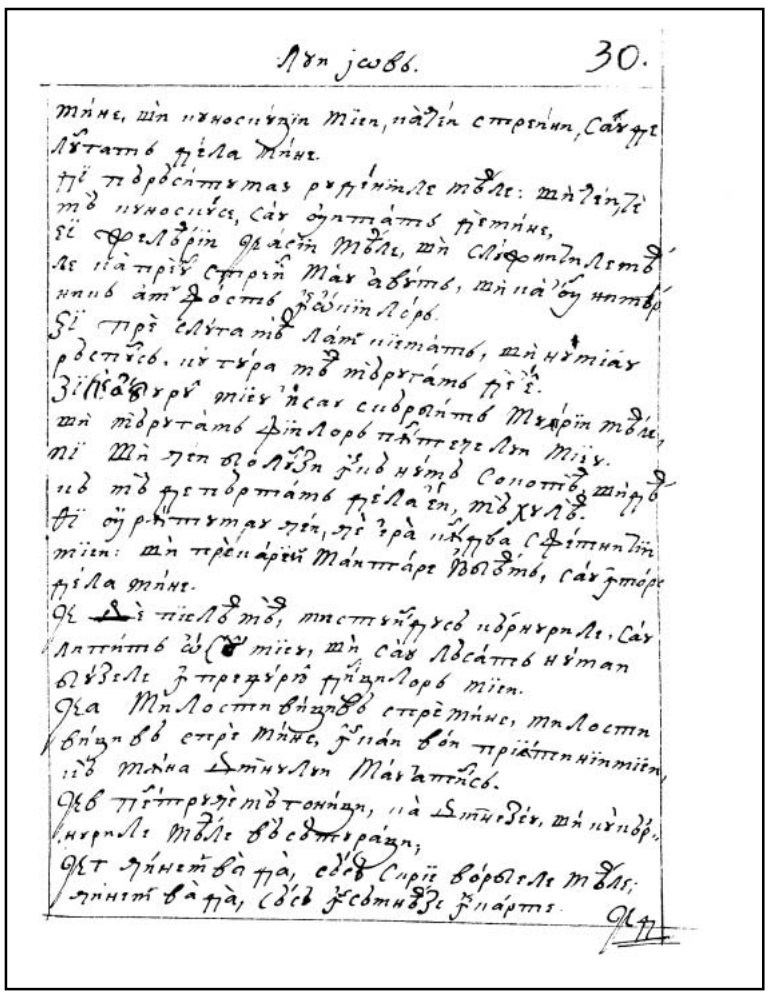

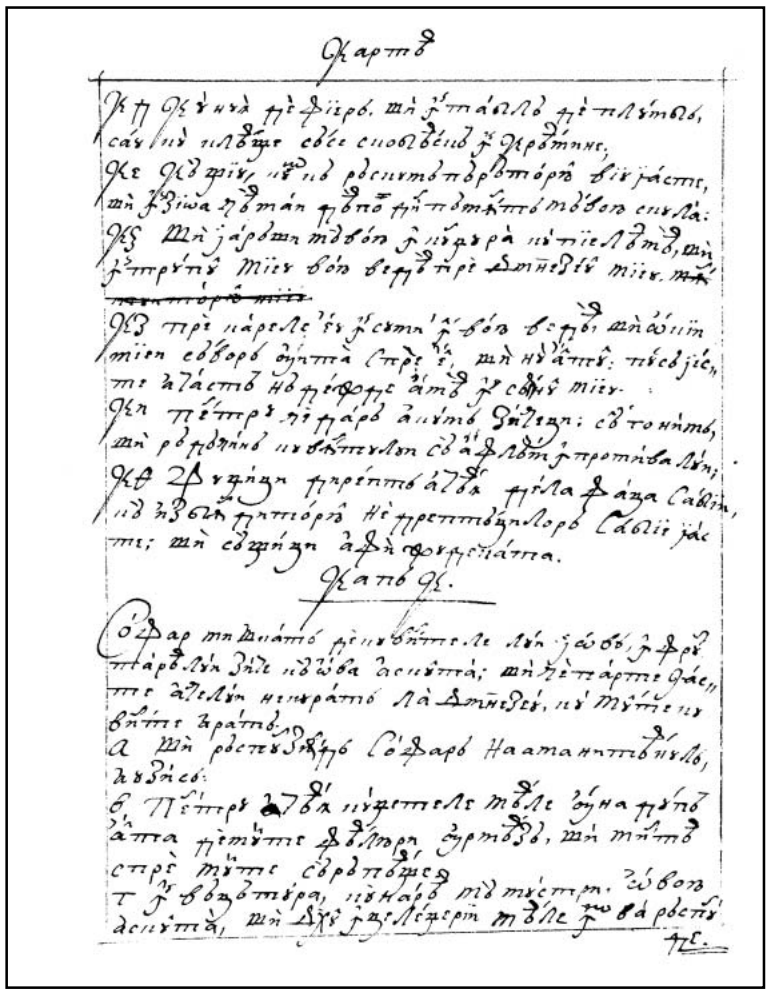

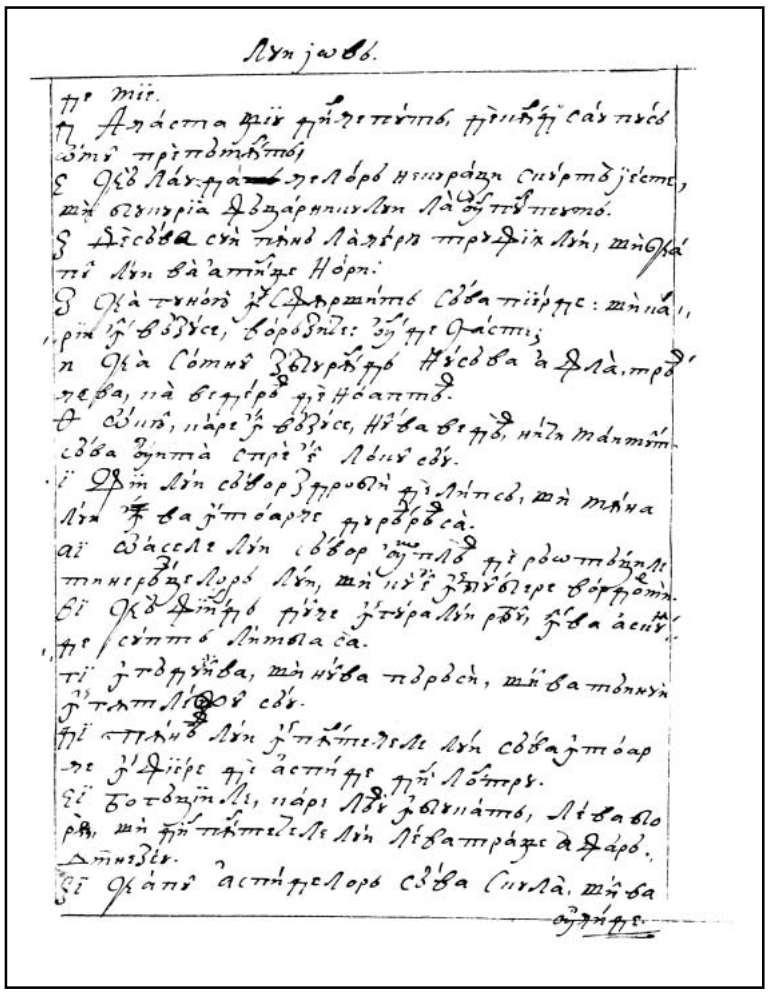

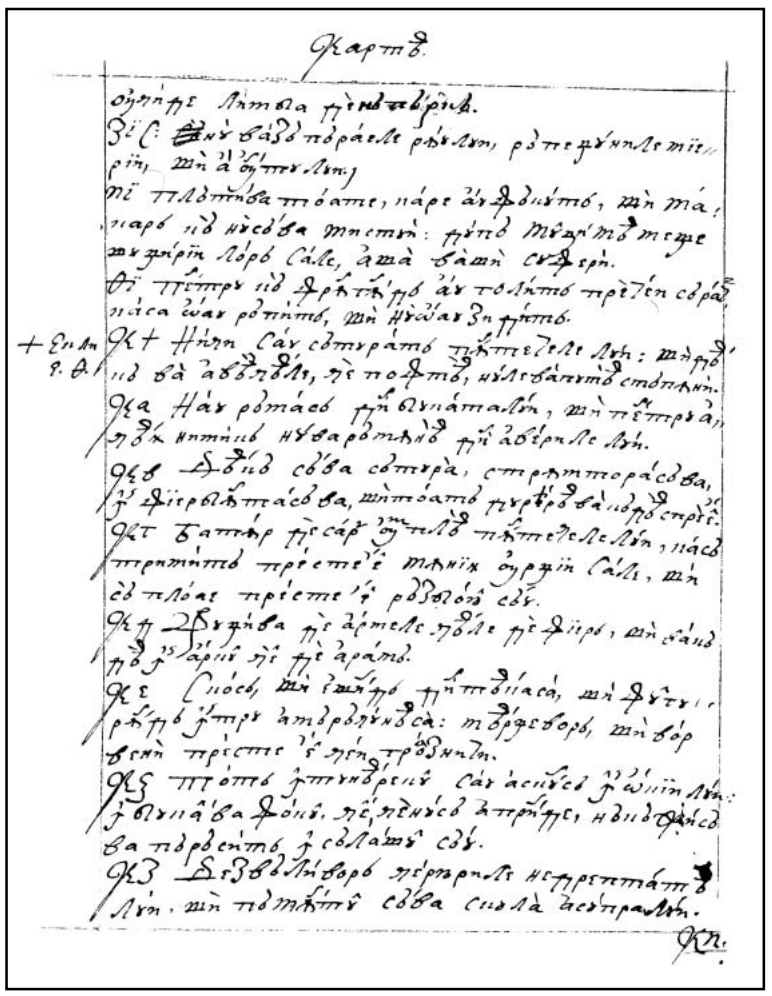

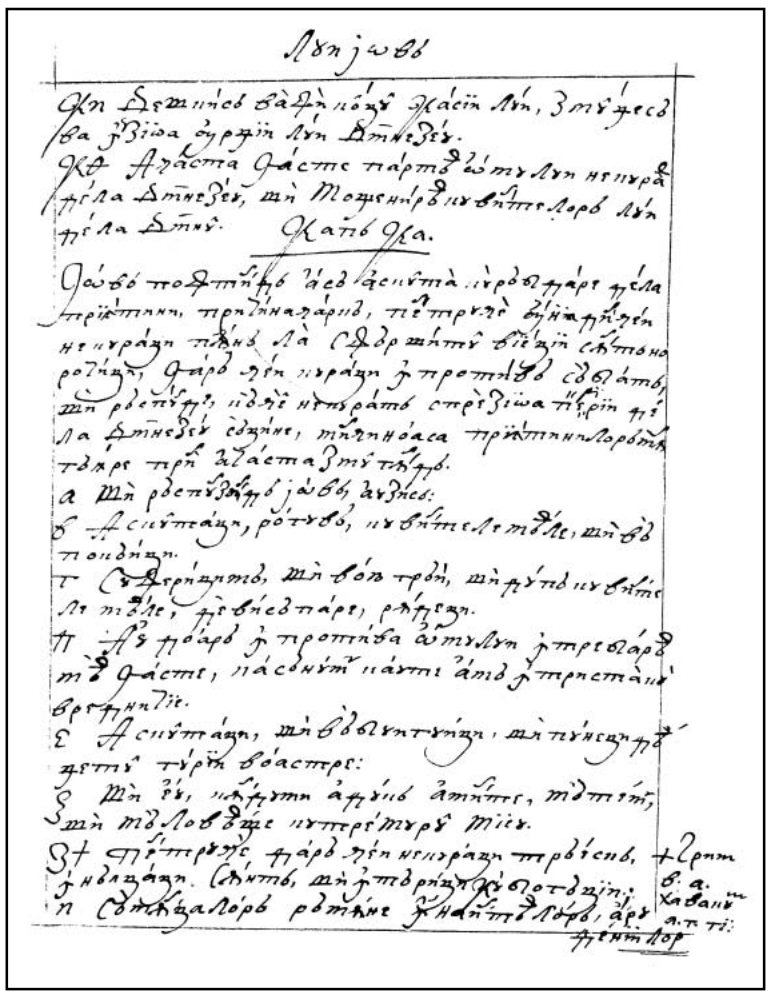

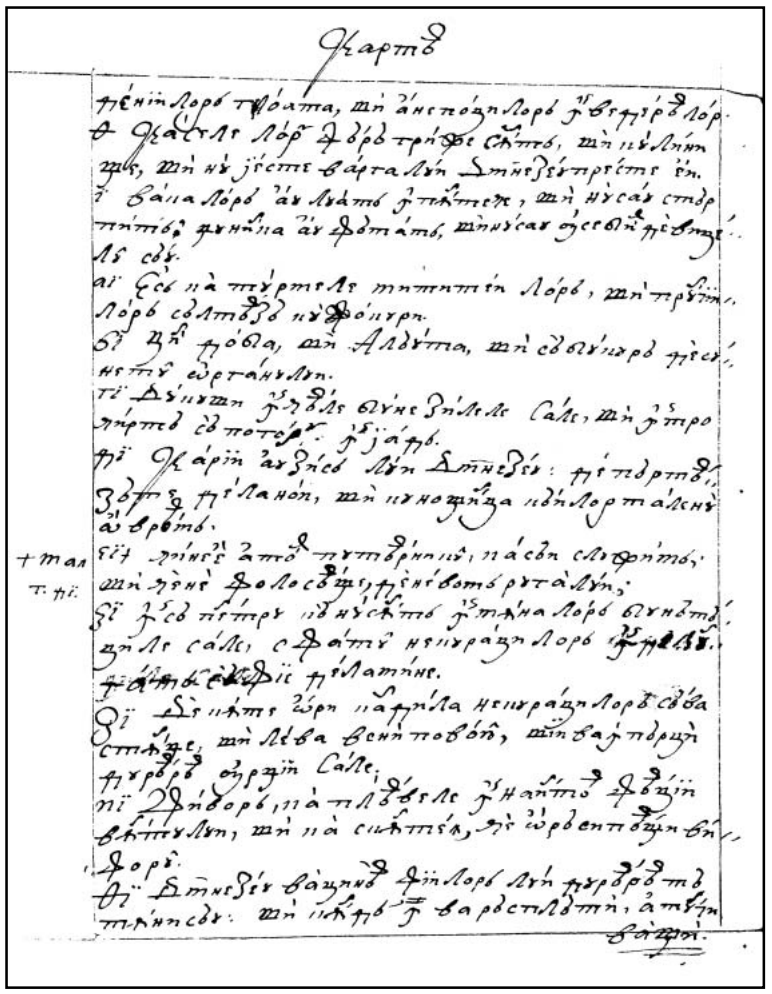

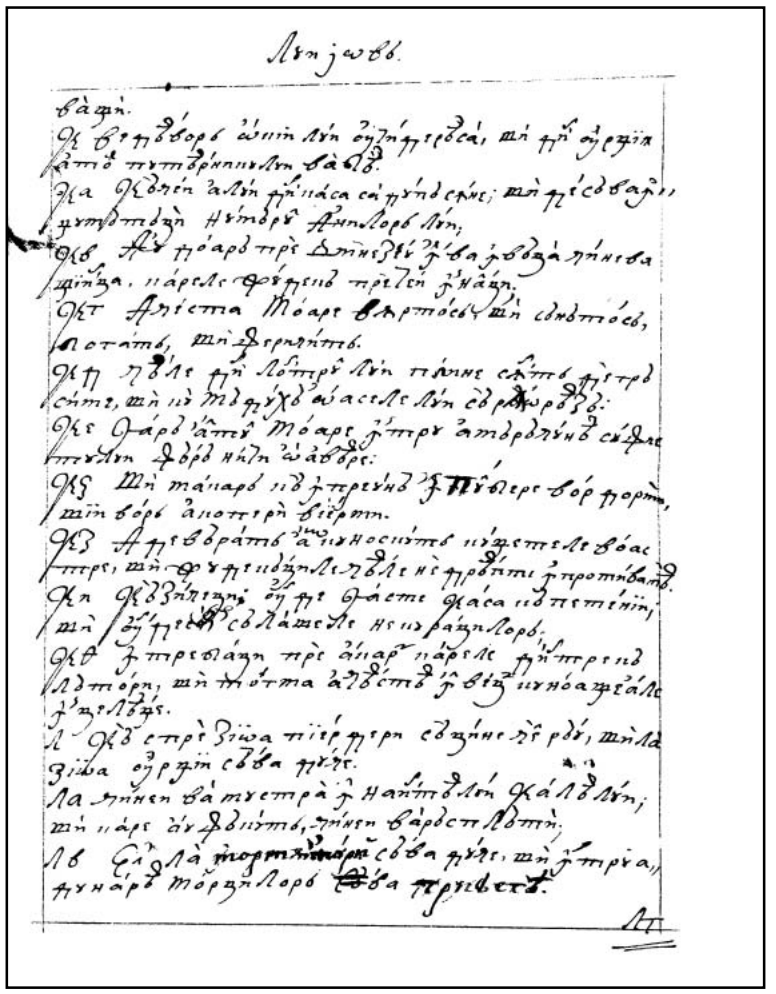

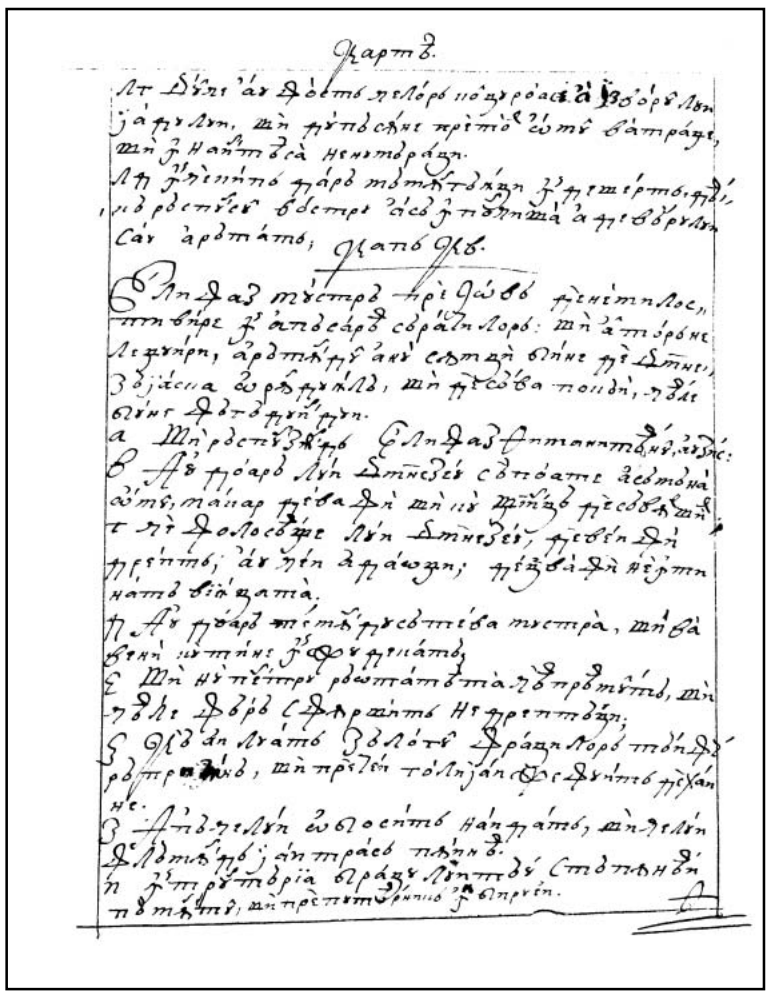

34v

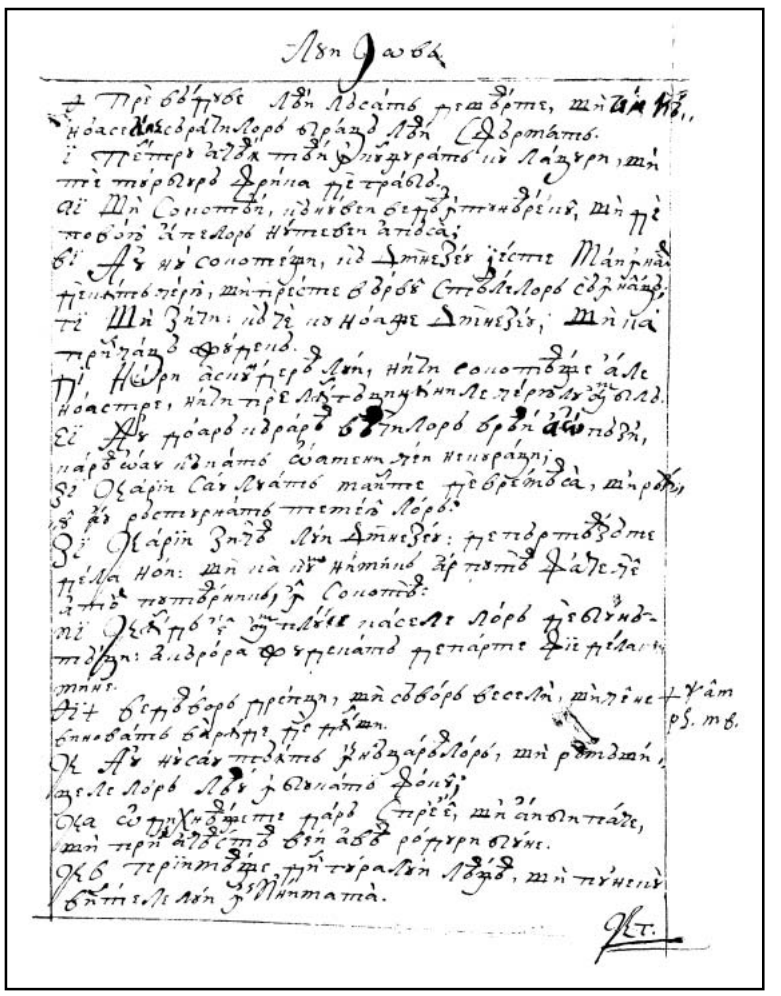

35r

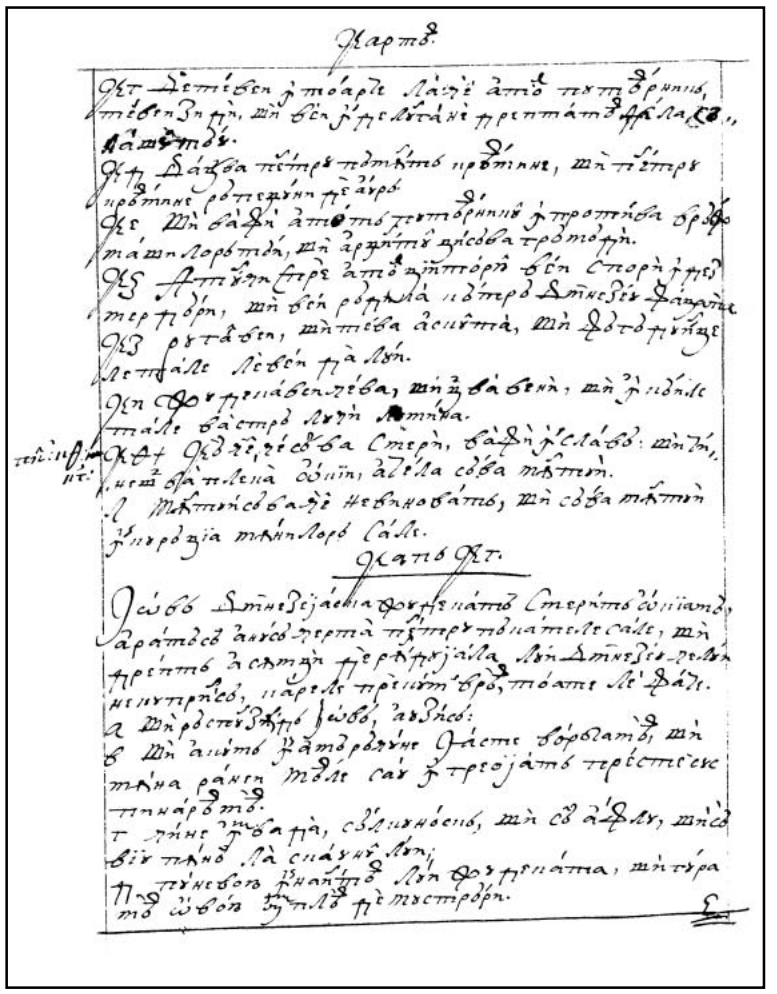

35v

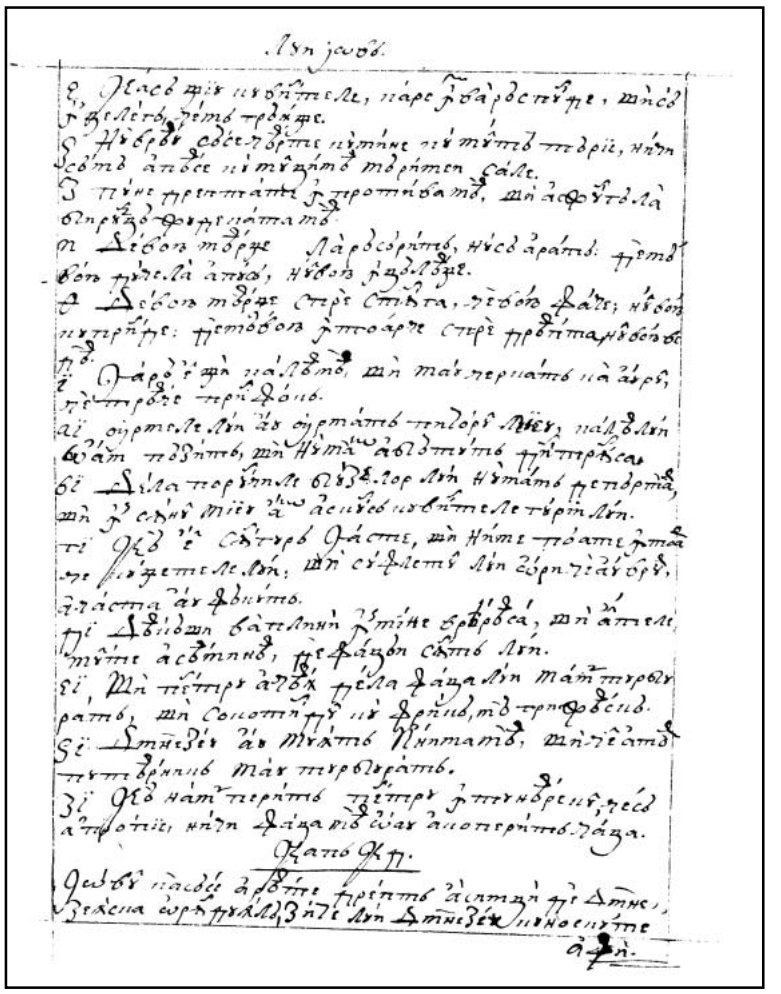

36r

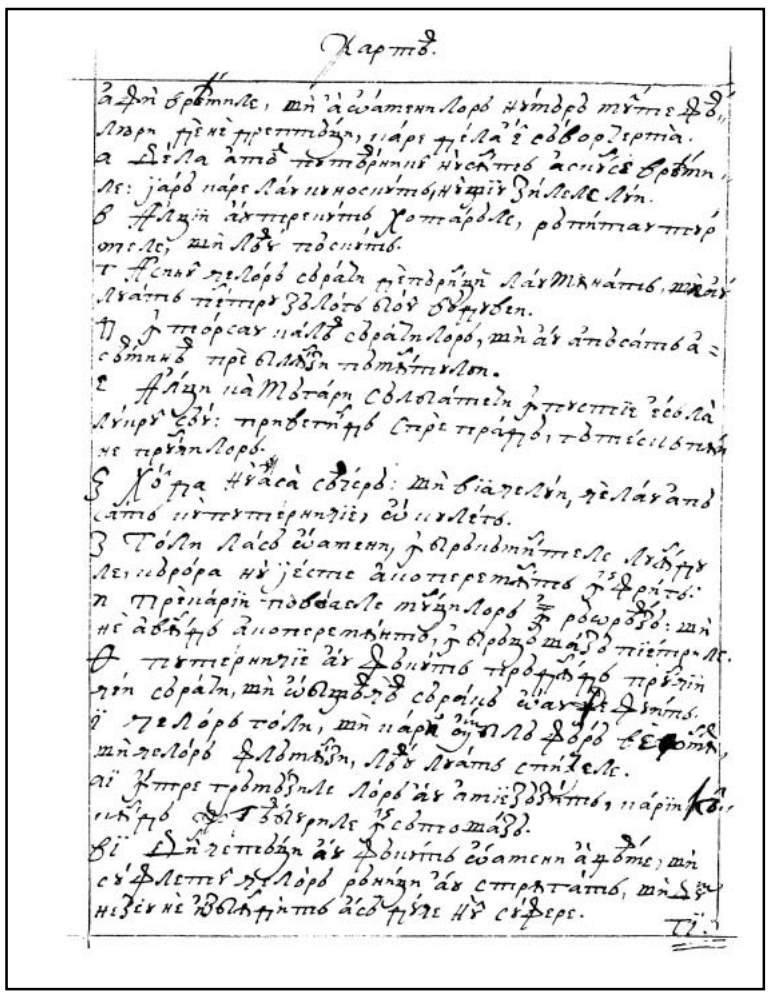

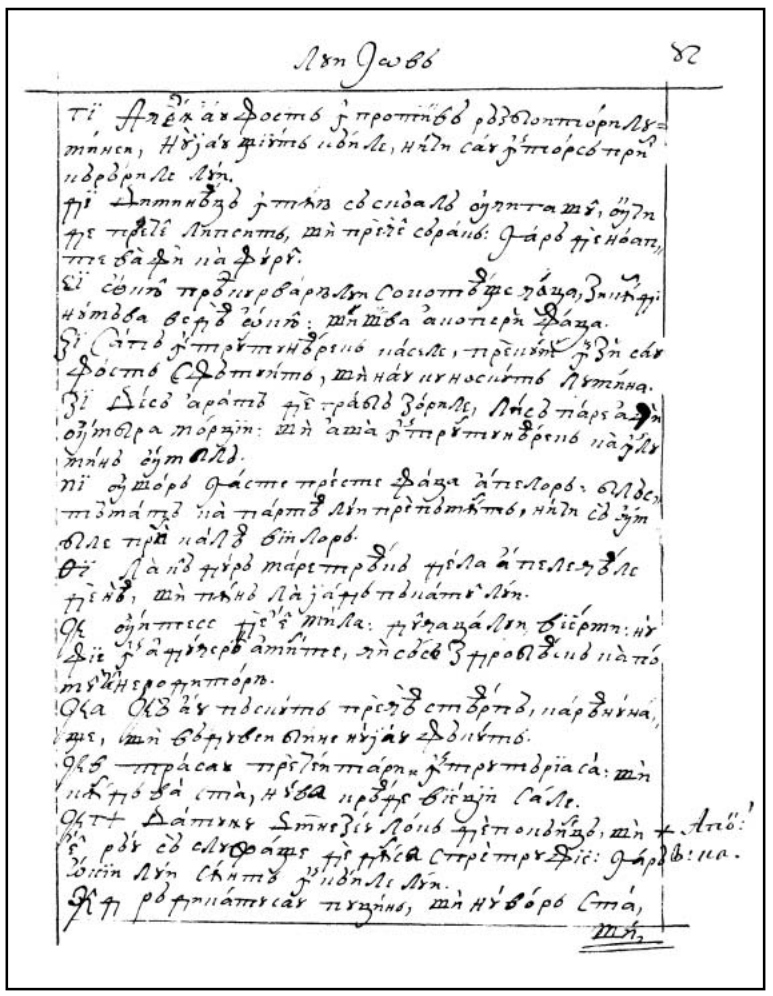

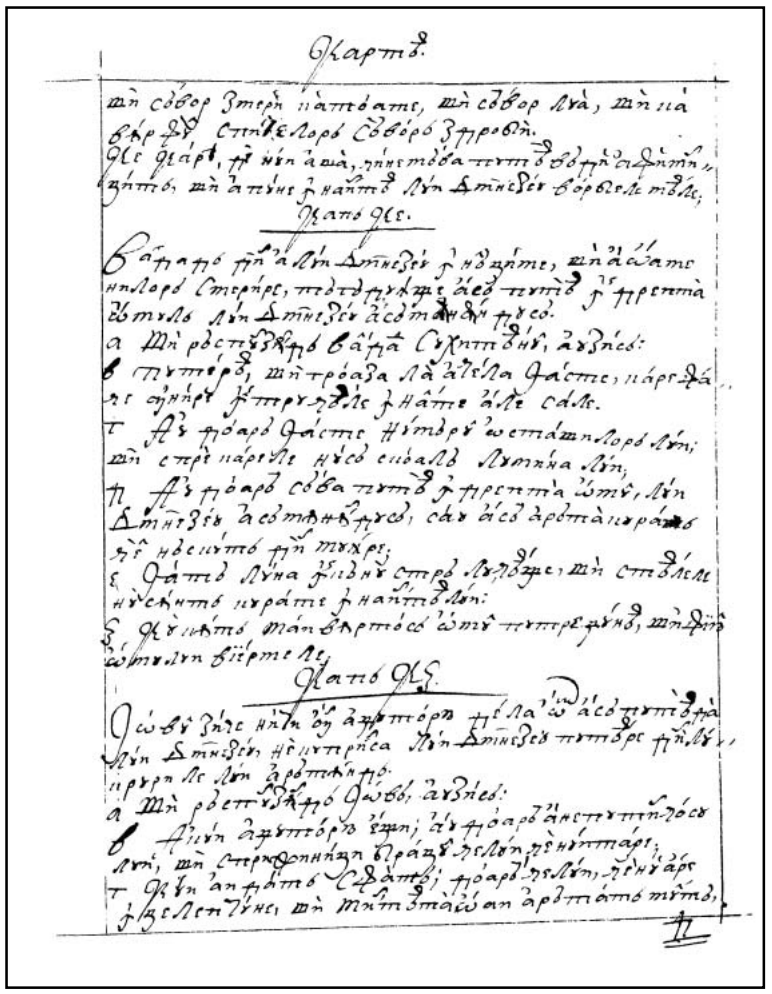

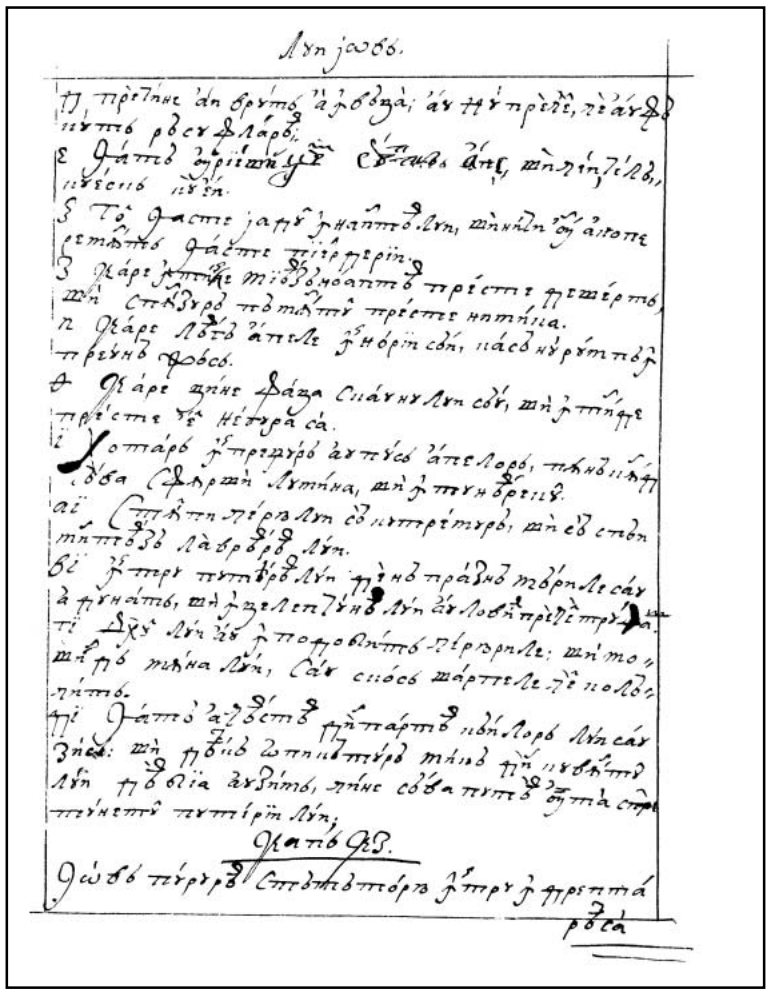

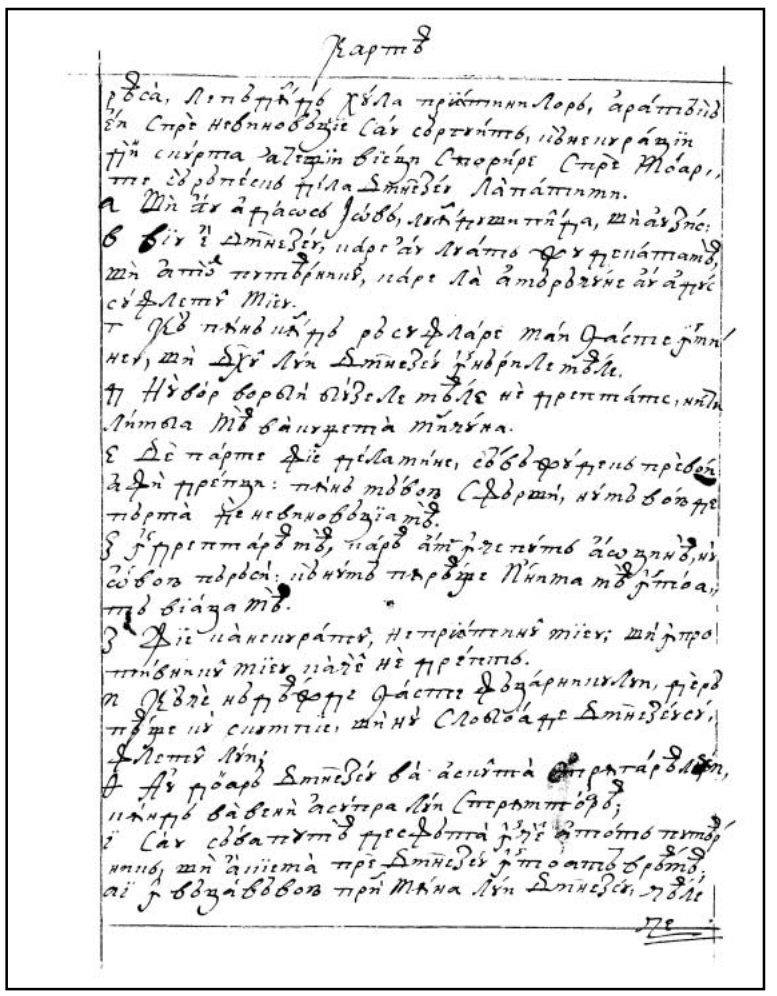

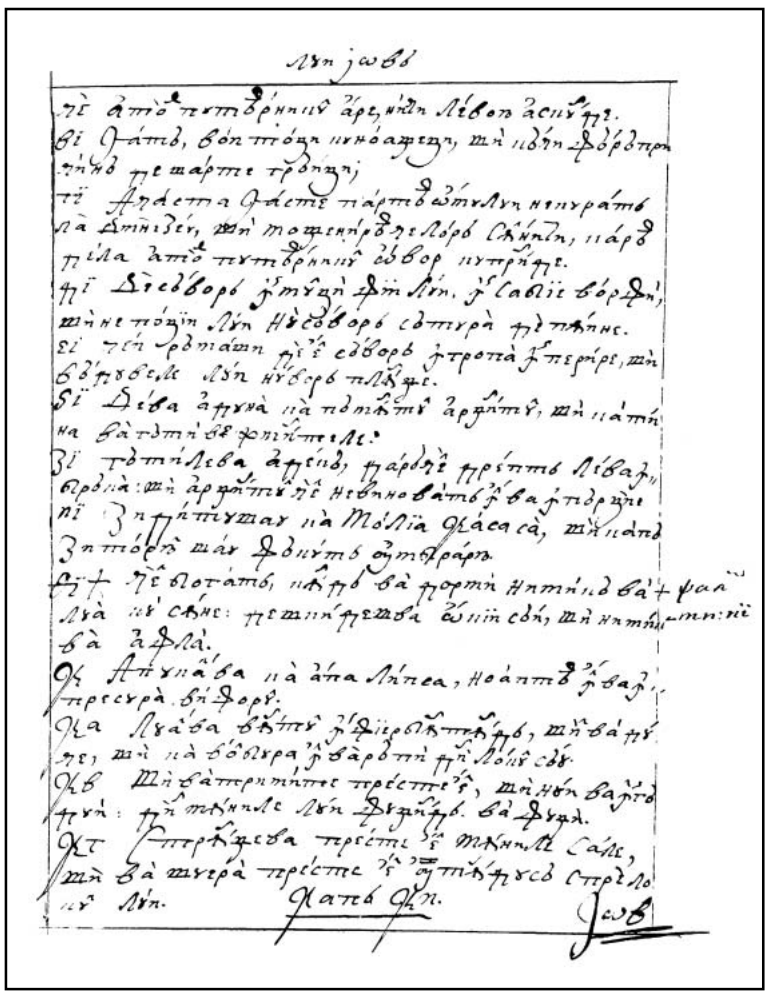

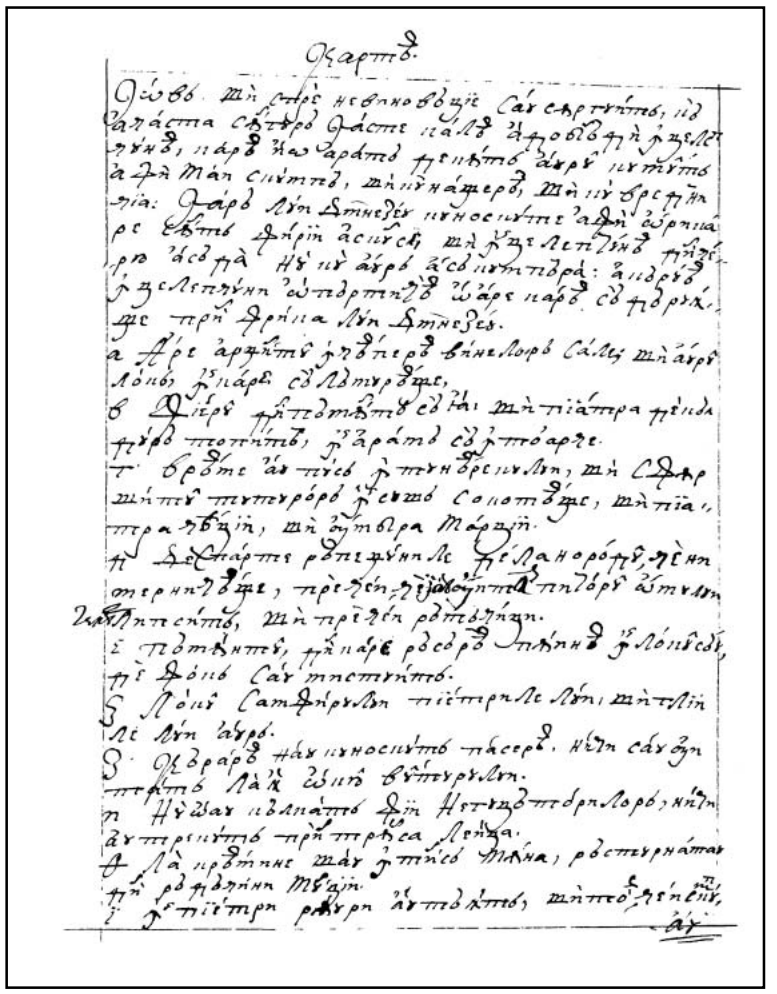

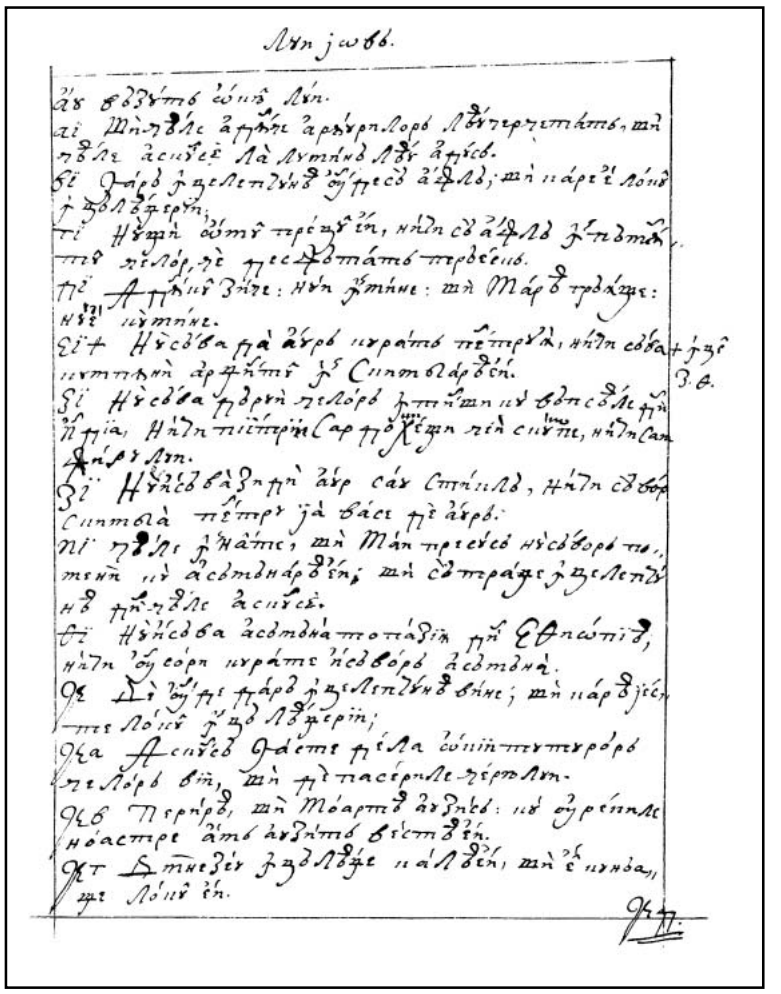

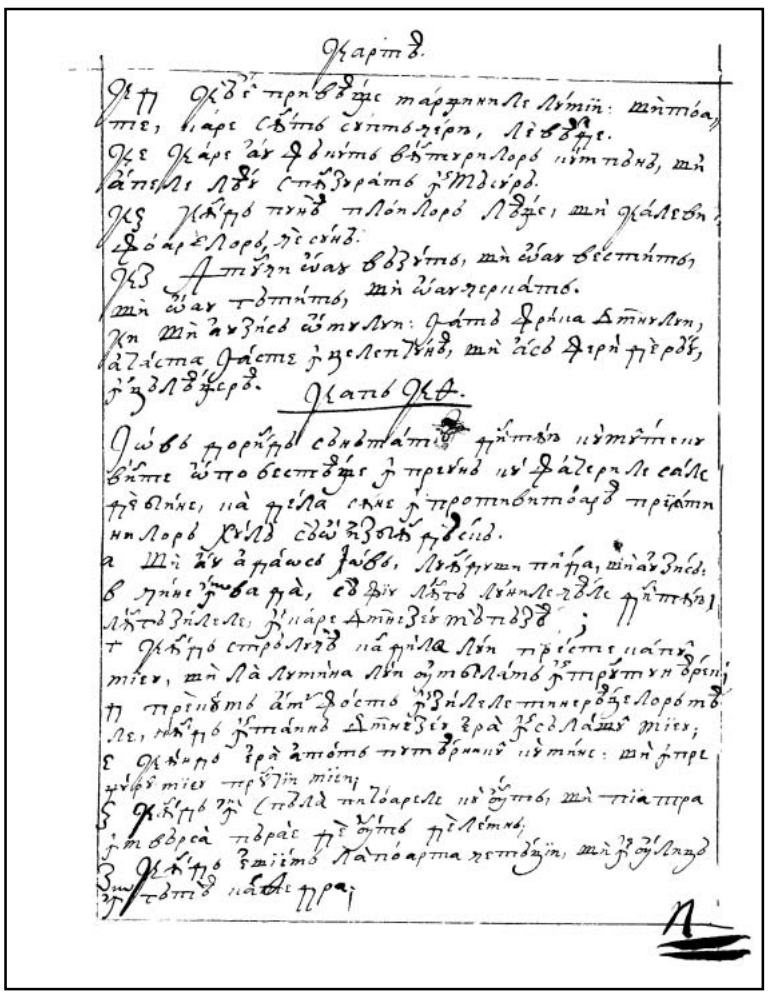

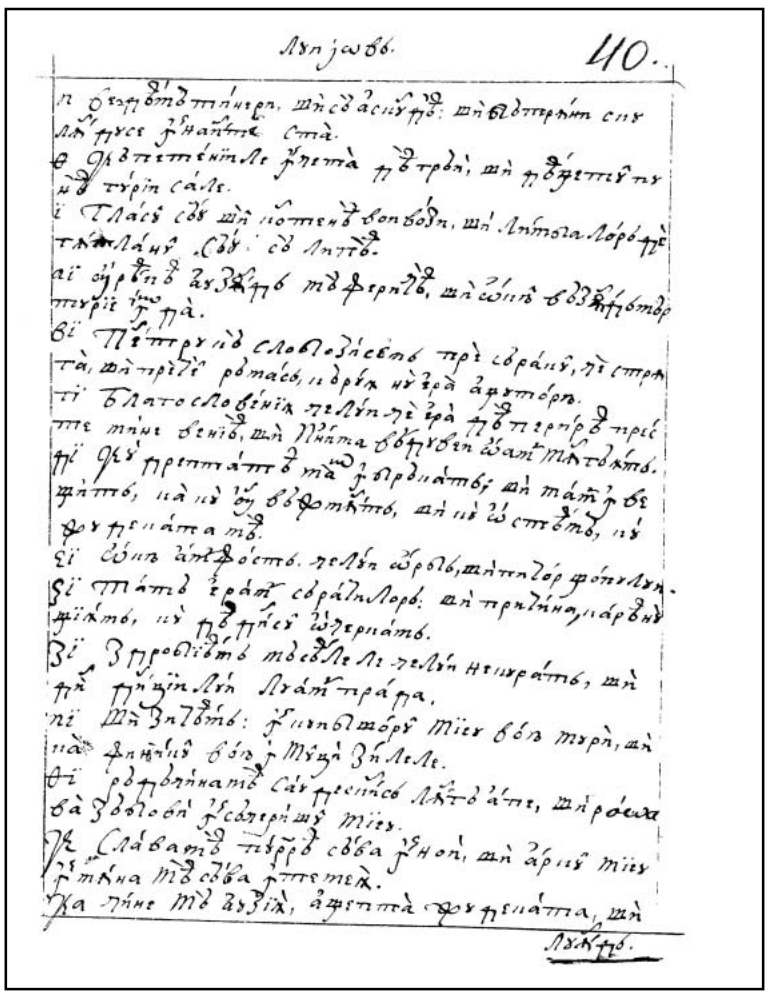

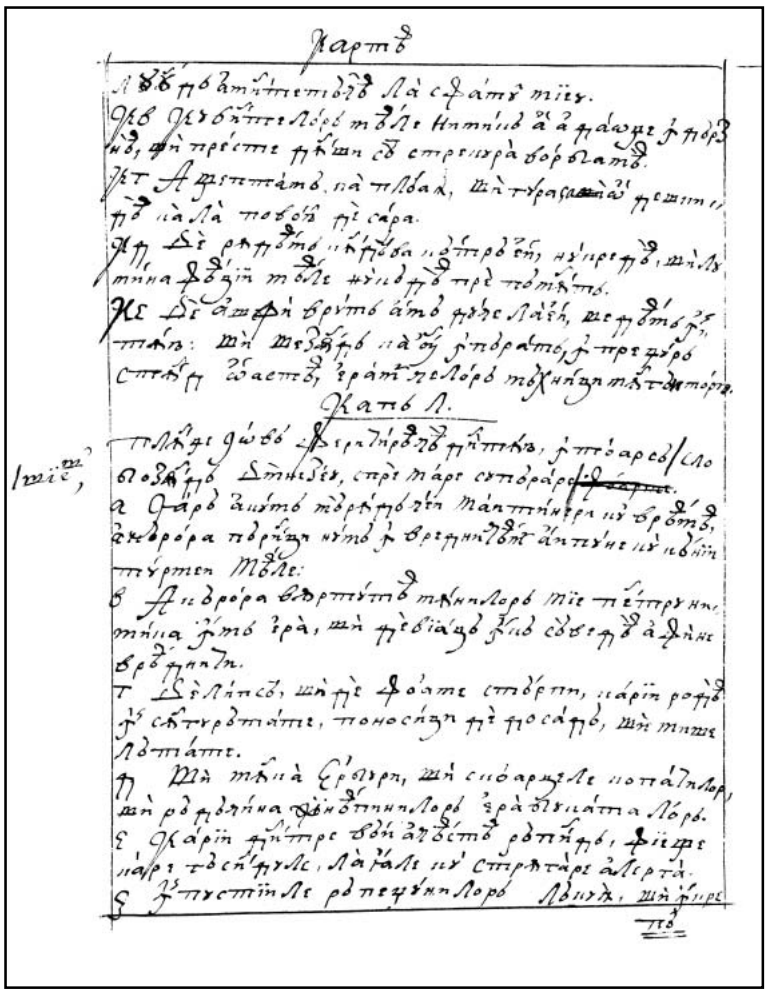

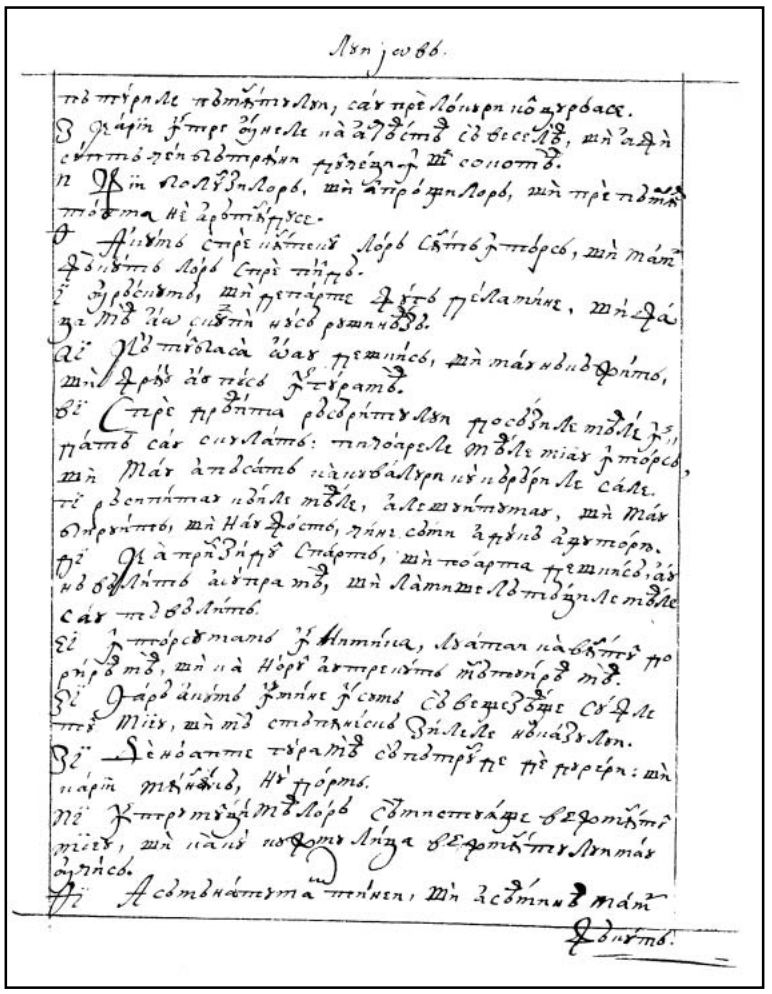

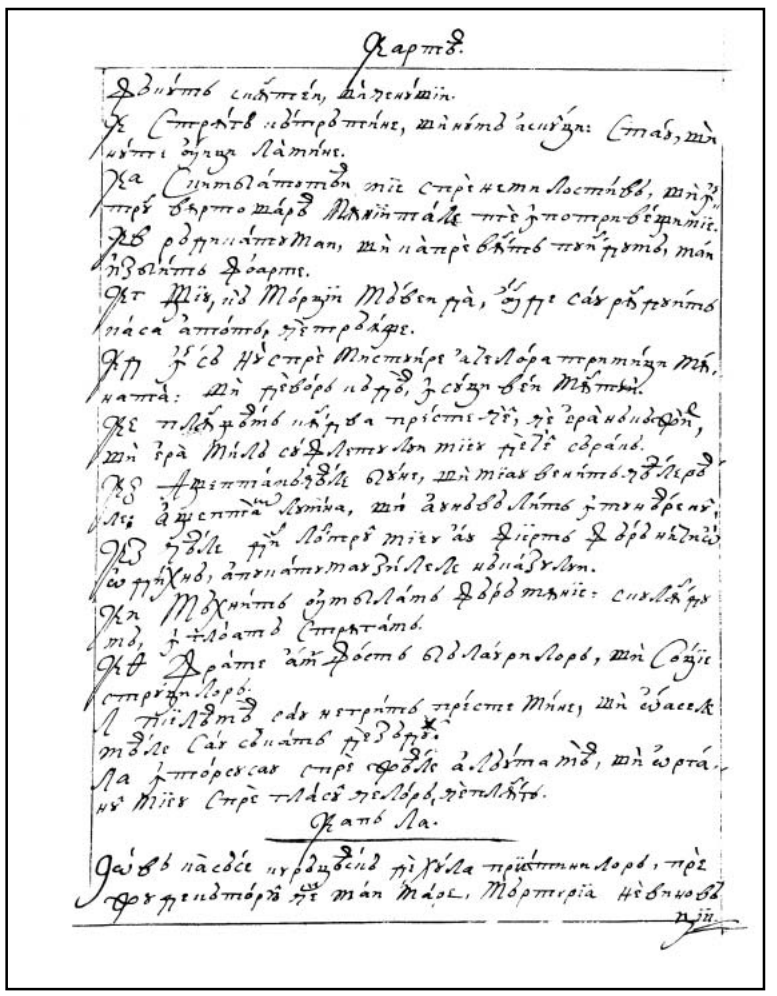

Καρτὸ.

Δδύητο сиѣ́тєну, мѝ ценѹ́шїи.
Ѯε Стрáтѣ ндѣтрдтнїне, мѝ нѧмо́ а сиѹ́ги: Стаѣ, мѝ
нѧ́тре ѻу́нца Лáтинѣ.
Ѯа Сунтвáтатѣ мїе стрѣнетн лостóвѣ, мѝ
трѣ́ ѣнрто мáрѣ Мѧ́ѧ їнтáле тѣ́ ѧнотрн-бѣ́рнїе.
Ѯв рдгнїáтєѧ Ман, мѝ нáтрѣ бѣ́тѣ тѧ́ гнтѣ, мáн
нѯвлѣтѣ Ѳóарте.
Ѯг Мїи, їѣ Мóрѧїи Мóвєи рѧ, ѻ́ѧ сáѧ рѣ́ гнтѣ
нáса ѧнтóтѣ, нѣ трѣ́бѣ.
Ѯд гѣ́сѣ нѣ́стрѣ Мнстнрѣ ѧлѣлóра тгрнтѣ́ѧ мѧ,
нантá: мѝ трѣвóрѣ нóрѣ, ѧ сѣ́ѧ бѣ́н Мѧ́тѣи.
Ѯе плѧ́рѣтѣ нѧ́ѧ ѧ прѣ́стѣ-тѣ́, нѣ ѣранвндфѣ,
мѝ ѣра Мѧ́лѣ сѣ́ѧлєтѣѧ мїе нѣ́ѣ сѣраи́.
Ѯѕ Аѯгнтáнѣ́ѧѣ одѧ, мѝ мїаѧ вснáтѣ.гѣ́ѣрѣ
Ѯѕ ѧѯгнтѣ́ѧ ѧ́ѧтна, мѝ ѧѧнвѣ́ѣлѧтѣ ѧтнн ѣ́рєнѣ,
лѣ ѧѯгнтѣ́ѧ ѧ́ѧтна, мѝ ѧѧнвѣ́ѣлѧтѣ ѧтнн ѣ́рєнѣ,
Ѯз нѣ́ѣ нѣ́ѣ лѣ́стрѣ мїе ѧ́ѧ ѣїєрто ѧ ѣрѣ нѣ́ѣлѧѣ
ѡгнѧ́нд, ѧнгнлáтѧ ѧ́ѧ лєлє нѣлáѣѧлѧ.
Ѯи Мѣхнѧтѣ ѻнѣѣллáтѣ ѣрѣ́тнїе: снѧ́ѣ ѧ́ѧ
нд, ѧ ѧ́ѣлѧтѣ Стрѧтáтѣ.
Ѯѳ Ѳрáтє ѧ́ѧ ѣрѣ́тѣ ѣ́ѣлѧ́ѧгнлорѣ, мѝ Соѯїє
стрѣ́ѧгнлорѣ.
Ѯі Пѣлѧтѣ сѧ́ѧ нетрнтѣ прѣ́стє мѧ́нѣ, мѝ ѡѧсєѧ
мѣ́ле Сѧ́ѧ сѣ́нѧтѣ пѣ́ѣдрѣ.
Ѯк Сѣ́ѧ сѣ́нѧтѣ пѣ́ѣдрѣ.
Ѯл Пѣлѧтѣ сѧ́ѧ нетрнтѣ прѣ́стє мѧ́нѣ, мѝ ѡѧсєѧ
мѣ́ле Сѧ́ѧ сѣ́нѧтѣ пѣ́ѣдрѣ.
Ѯм Сѣ́ѧ сѣ́нѧтѣ пѣ́ѣдрѣ.
мѣ́ле Сѧ́ѧ сѣ́нѧтѣ пѣ́ѣдрѣ.
Ѯн Сѣ́ѧ сѣ́нѧтѣ пѣ́ѣдрѣ.
мѣ́ле Сѧ́ѧ сѣ́нѧтѣ пѣ́ѣдрѣ.
Ѯѯ Сѣ́ѧ сѣ́нѧтѣ пѣ́ѣдрѣ.
мѣ́ле Сѧ́ѧ сѣ́нѧтѣ пѣ́ѣдрѣ.
Ѯѻ Сѣ́ѧ сѣ́нѧтѣ пѣ́ѣдрѣ.
мѣ́ле Сѧ́ѧ сѣ́нѧтѣ пѣ́ѣдрѣ.
Ѯп Сѣ́ѧ сѣ́нѧтѣ пѣ́ѣдрѣ.
мѣ́ле Сѧ́ѧ сѣ́нѧтѣ пѣ́ѣдрѣ.
Ѯр Сѣ́ѧ сѣ́нѧтѣ пѣ́ѣдрѣ.
мѣ́ле Сѧ́ѧ сѣ́нѧтѣ пѣ́ѣдрѣ.
Ѯс Сѣ́ѧ сѣ́нѧтѣ пѣ́ѣдрѣ.
мѣ́ле Сѧ́ѧ сѣ́нѧтѣ пѣ́ѣдрѣ.
Ѯт Сѣ́ѧ сѣ́нѧтѣ пѣ́ѣдрѣ.
мѣ́ле Сѧ́ѧ сѣ́нѧтѣ пѣ́ѣдрѣ.
Ѯѹ Сѣ́ѧ сѣ́нѧтѣ пѣ́ѣдрѣ.
мѣ́ле Сѧ́ѧ сѣ́нѧтѣ пѣ́ѣдрѣ.
Ѯф Сѣ́ѧ сѣ́нѧтѣ пѣ́ѣдрѣ.
мѣ́ле Сѧ́ѧ сѣ́нѧтѣ пѣ́ѣдрѣ.
Ѯх Сѣ́ѧ сѣ́нѧтѣ пѣ́ѣдрѣ.
мѣ́ле Сѧ́ѧ сѣ́нѧтѣ пѣ́ѣдрѣ.
Ѯѱ Сѣ́ѧ сѣ́нѧтѣ пѣ́ѣдрѣ.
мѣ́ле Сѧ́ѧ сѣ́нѧтѣ пѣ́ѣдрѣ.
Ѯѿ Сѣ́ѧ сѣ́нѧтѣ пѣ́ѣдрѣ.
мѣ́ле Сѧ́ѧ сѣ́нѧтѣ пѣ́ѣдрѣ.

Καтѣ Ла.

Ѡѽв пасѣ́ѣ нѹрѳѡѣ́нѣ пѝ ѵ́ѣла прѣ́ѣтнилорѣ, прѣ
ѳорѣ прѣнѣтѣ́рѣ пѣ́ мáн мáре, Мѣ́ртнрїа нѣ́ѣнѡѣ

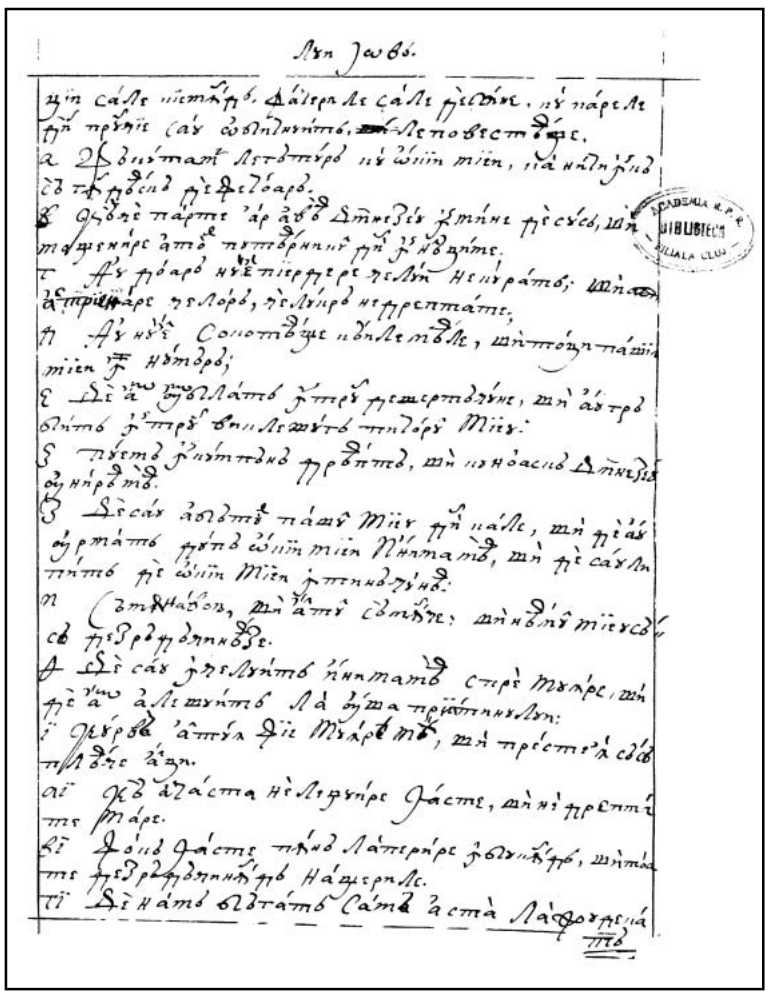

Λѧн Ѡвв.

Ѯ Сáѧ нѣ́стѣрѣ. Ѳáтєрѧ сáѧ рѣ́сѣѣ, нѣ́ нáрєѧ
тѣ́ прѣ́нїе сáѧ ѡѣѣлѣнѧтѣ, лєповѣстѣ́ѣ.
а Ѳдѹ́тнѧ лєтѣ́тѣ нѣ́ ѡ́їїи мїєи, ѵ́ѧ нѧ́ѣлѣ ѵ́ѣ
ѣ тѣ́ рѣ́сѣ рѣ́ѣдѣѡарѣ.
в Ѳдѣ́нѣ нáрте ѵ́ар ѧ́ѣѣ́ѣ ѧнѣдѣ́ѣ ѵ́нѣ нѣ сѣ́ѣ, ѡѣ
нáѯѣнѣ ѧ́ѧтѣ ѧ́ѣтѣ́рнѣ рѣ́ѣ ѵ́нѣ́ѧтѣ.
г Ѧ́ѣ рѣ́ѧрѣ нѣ́ѣ нѣ́стєрѣрѣ нєлѣ́ѣ Нєнѹ́рѧтѣ; ѡѣ нѧ
ѧ́ѣтрѣ́ѣѧрѣ нєлорѣ, нєлѣ́ѣрѣ нтрєптáтѣ;
д Ѧ́ѣ нѣ́ѣ Соломѣ́ѣѣ нѣ́ѣлємѣ́ѣ, ѡѣ нтоѯѣ нáѣїѣ
мїєи ѵ́ѣ нѣ́тѣрѣ;
е Ѯѣ́ѧ ѡѣ́ѣллáтѣ ѵ́тѣрѣ́ѣ рѣ́ѣѣєрѣдѣ́нѣ, ѡѣ ѧ́ѣ рѣ
ѡлѣтѣ ѵ́ѣ нѣ́ѣ ѣѣлѣ́ѣѣтѣ нѣдѣ́рѣ Мїєѣ.
ѕ Пѣ́єтѣ ѵ́нѣтрѣдѣ нрѣ́рѣтѣ, ѡѣ ѡ нѣ́ѧсло Ѳнєѯѣ
ѡнѣрѣ́ѣ.
з Ѯѣ́сáѧ ѧ́ѣѣлѣтѣ нáѣѣ Мїєѣ ѵ́ѣ нѧ́ѣлє, ѡѣ нѣ́ѧѣ
ѡрѣнáтѣ ѵ́нѣ ѡ́їїи мїєи Нѧ́нѧѣ, ѡѣ нѣ́ѧѣ
нѣ́нѣ нѣ́ ѡ́їїи мїєи ѵ́нѣнѣдѣ́нѣ.
и Сѧ́ѣѣѧѣѡѣ, ѡѣ ѧ́ѣѣ́ѣ сѣ́нѣѣє; ѡѣ нѣ́ѣ мїєѣсѣ́ѣ
сѣ ѵ́ѣѣрѣдѣнѣѣ.
і Ѯѣ́сáѧ ѵ́ѣѣлѧнѣтѣ ѧ́нѧѣѣѣ сѣрѣ́ѣ мѧ́ѧрє, ѡѣ
нѣ́ѧ ѧ́ѣѣ нѣ́ѣ ѣѣлѣ́ѣѣтѣ ѧ́ѣѣ нѣ́ѣѣѣ

CARTEA LUI IOV

FACSIMILE

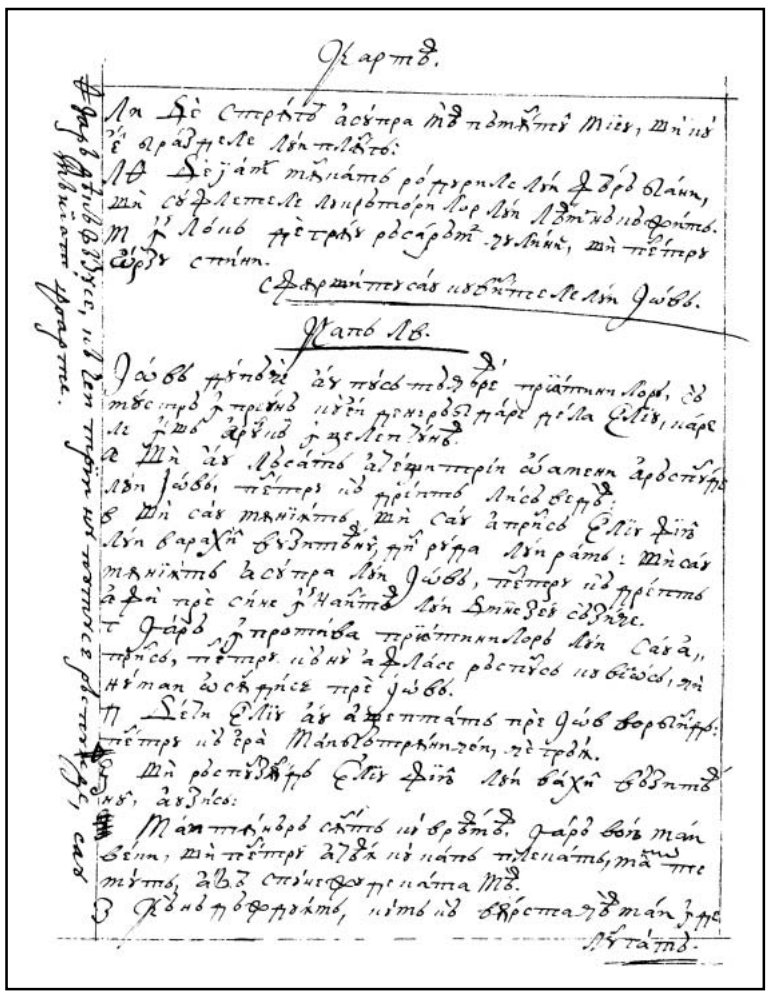

44v

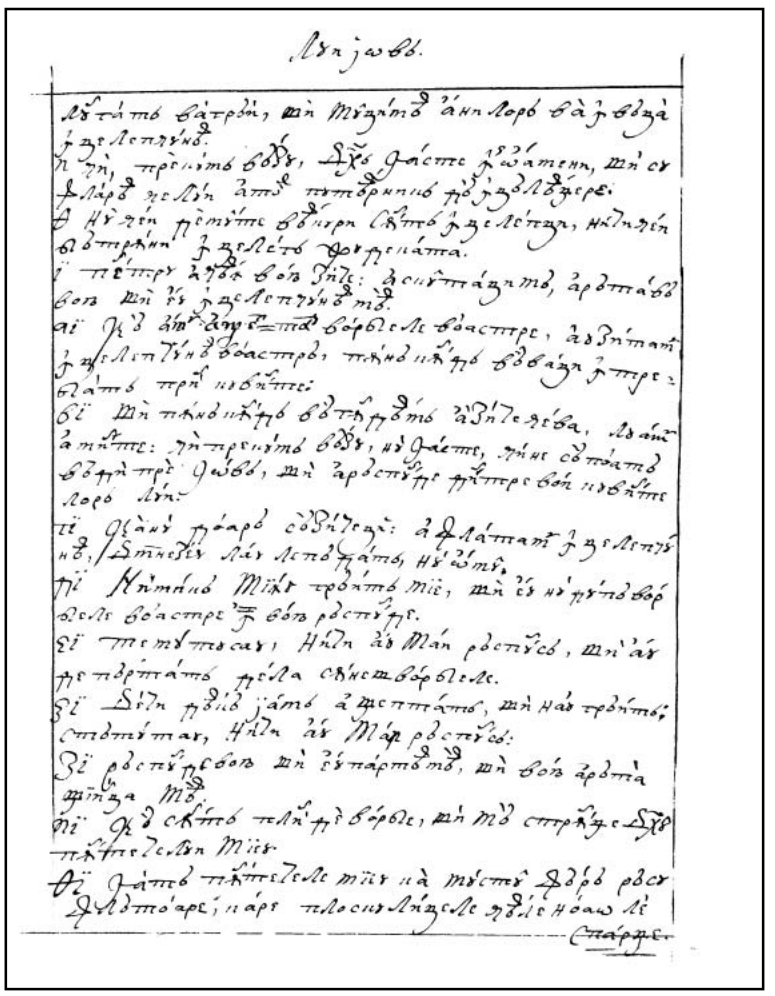

45r

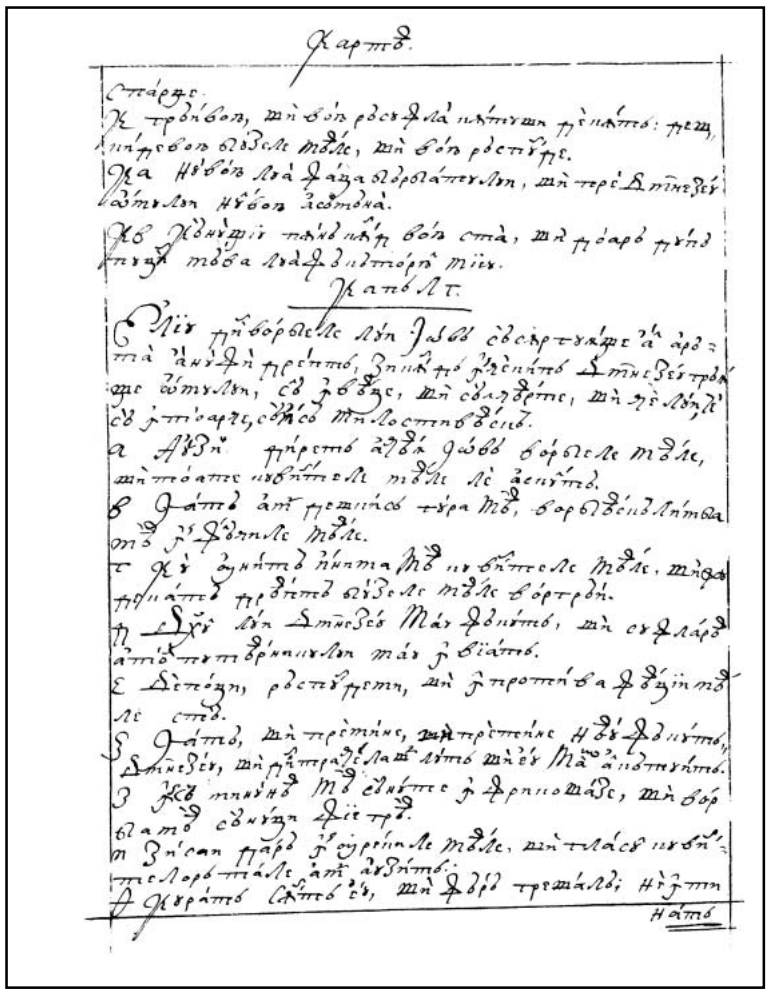

45v

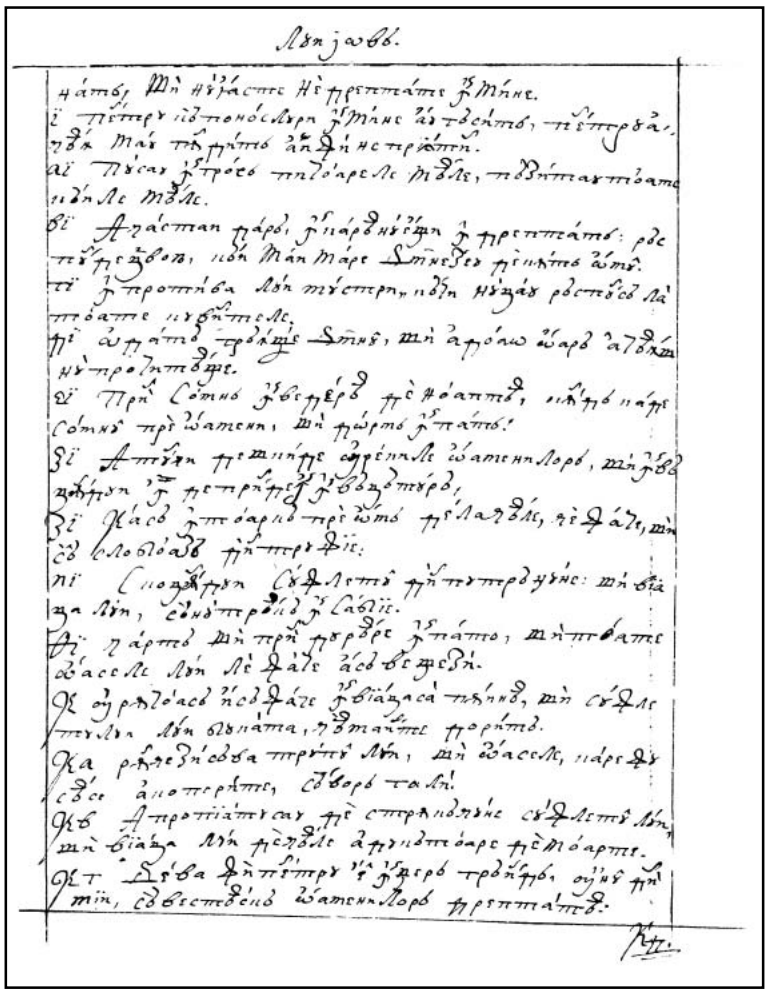

46r

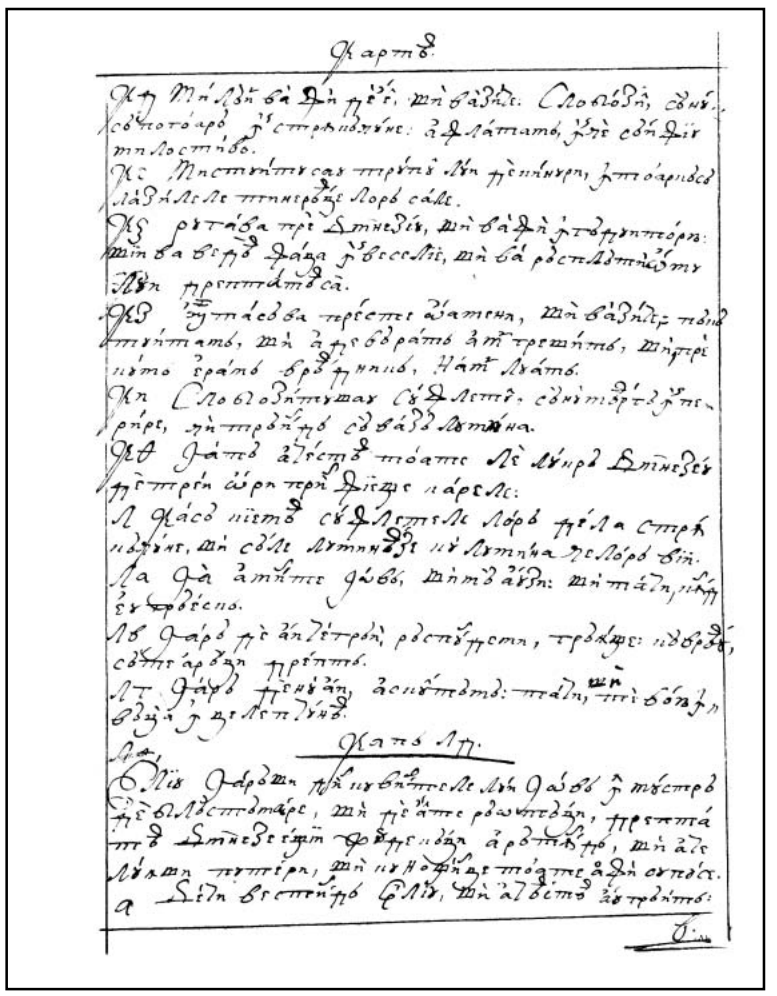

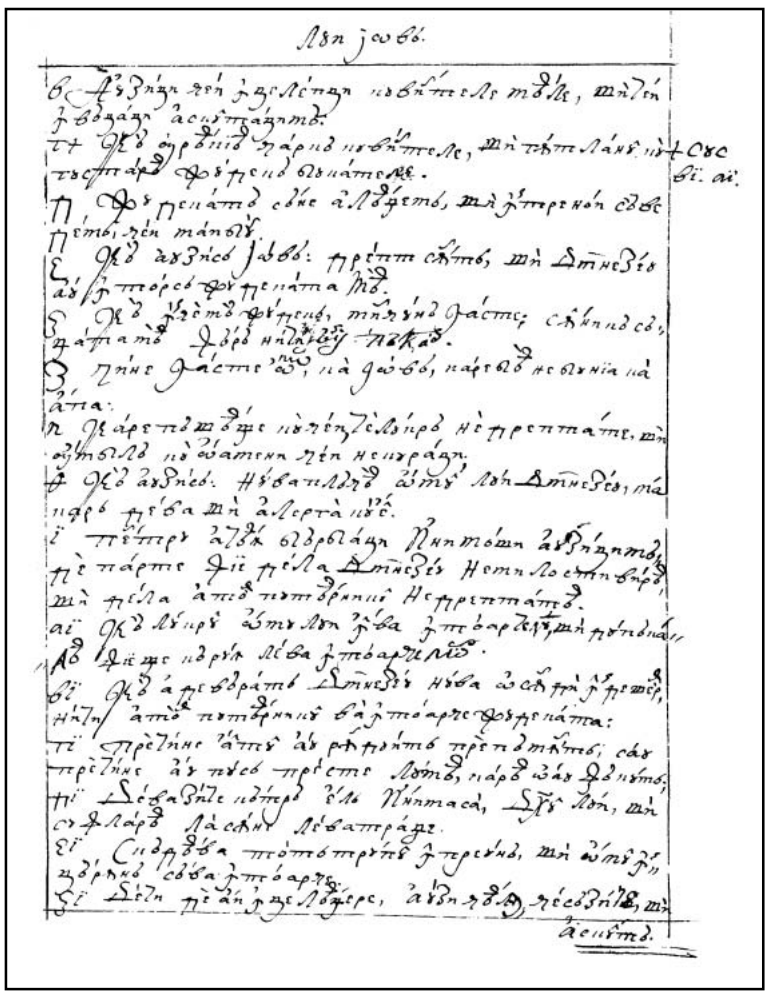

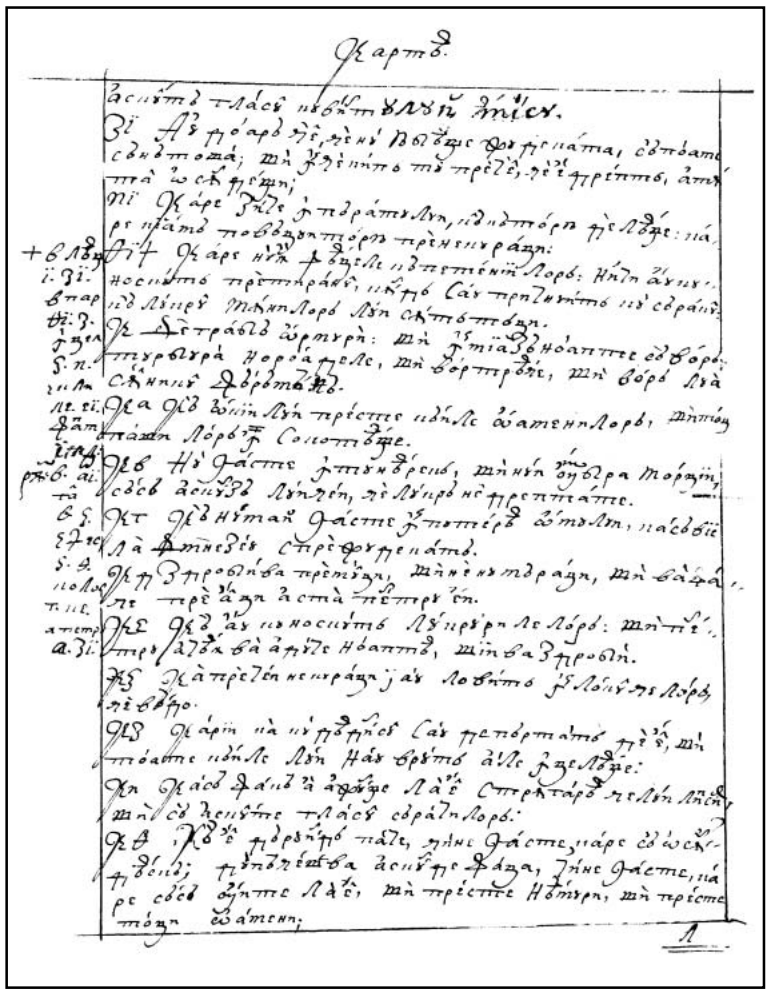

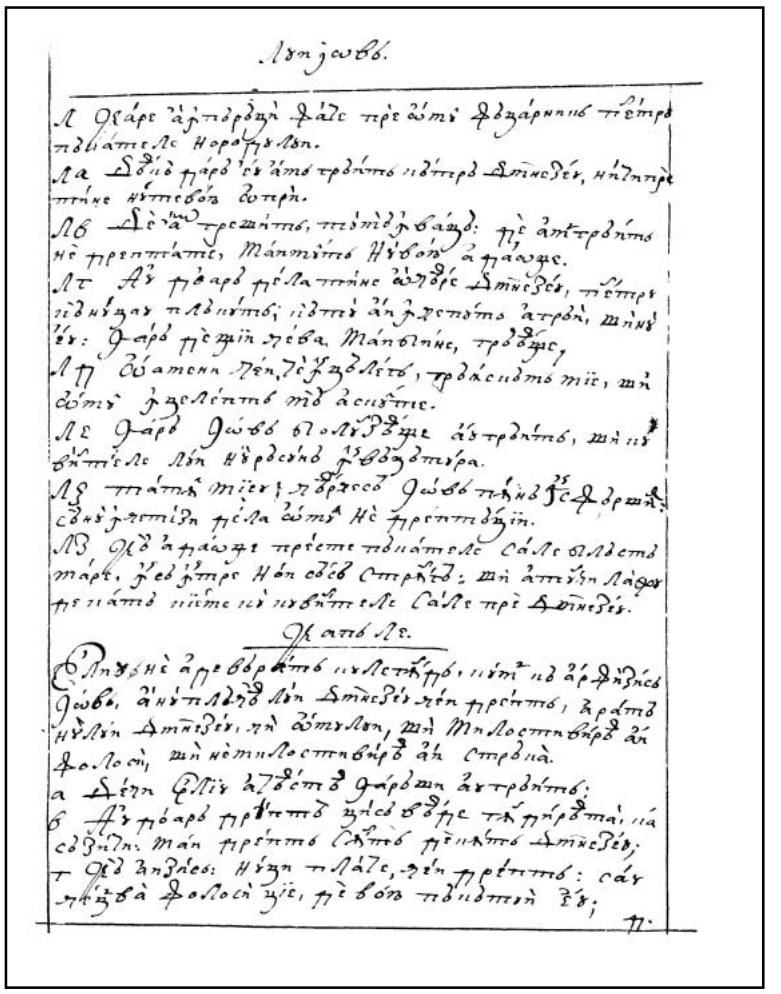

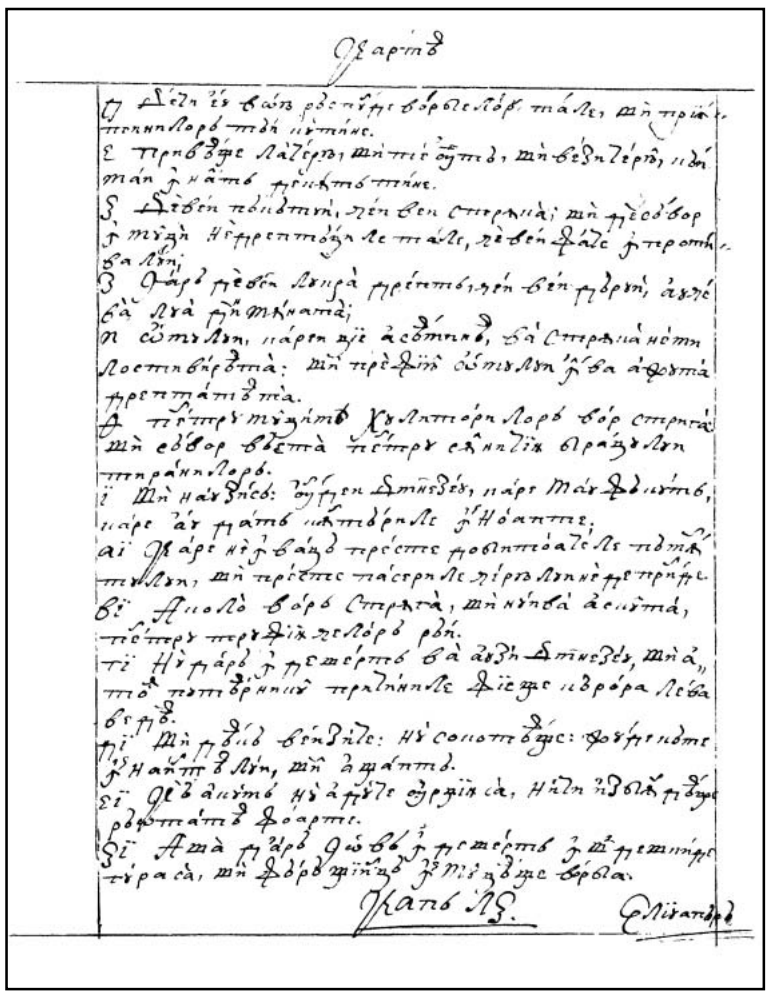

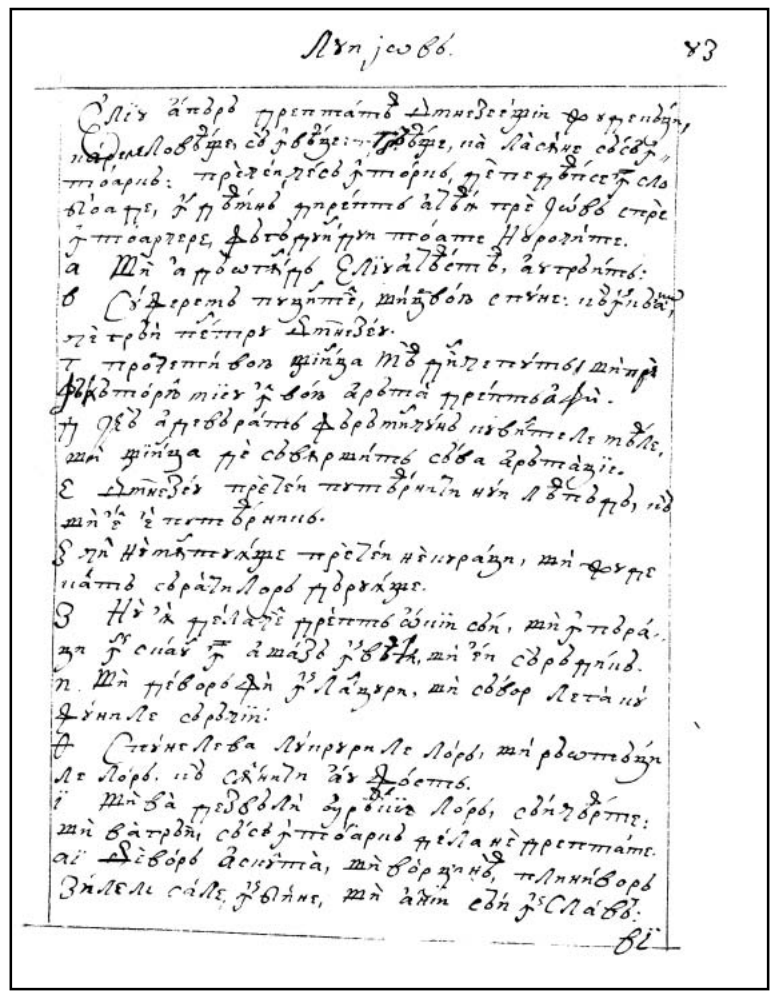

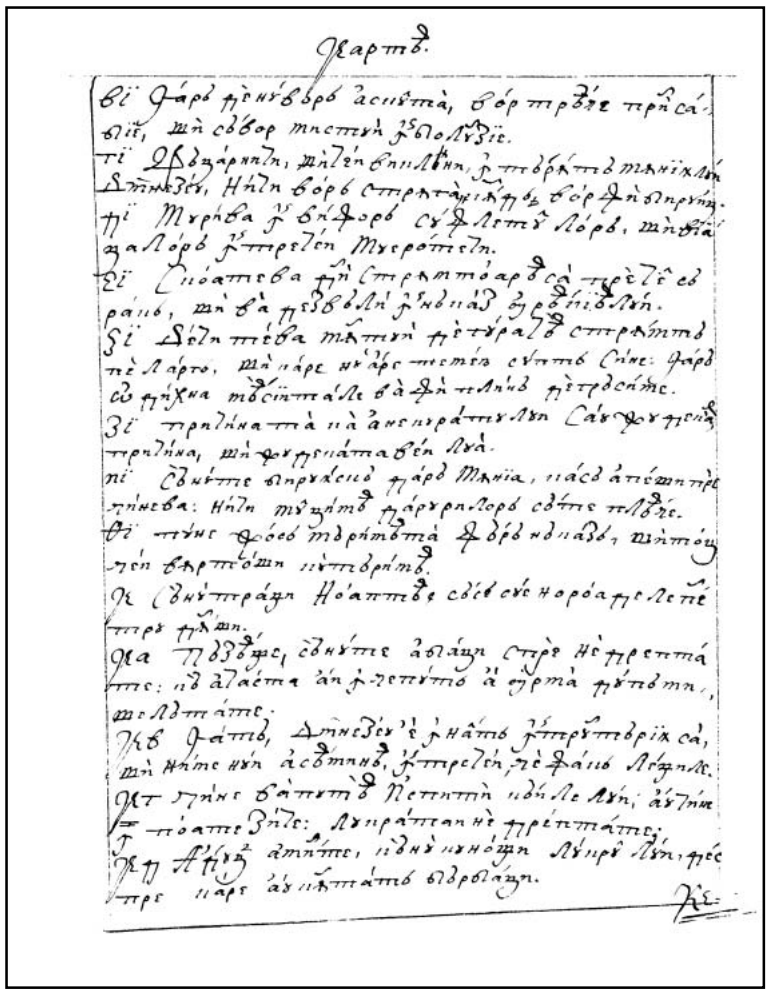

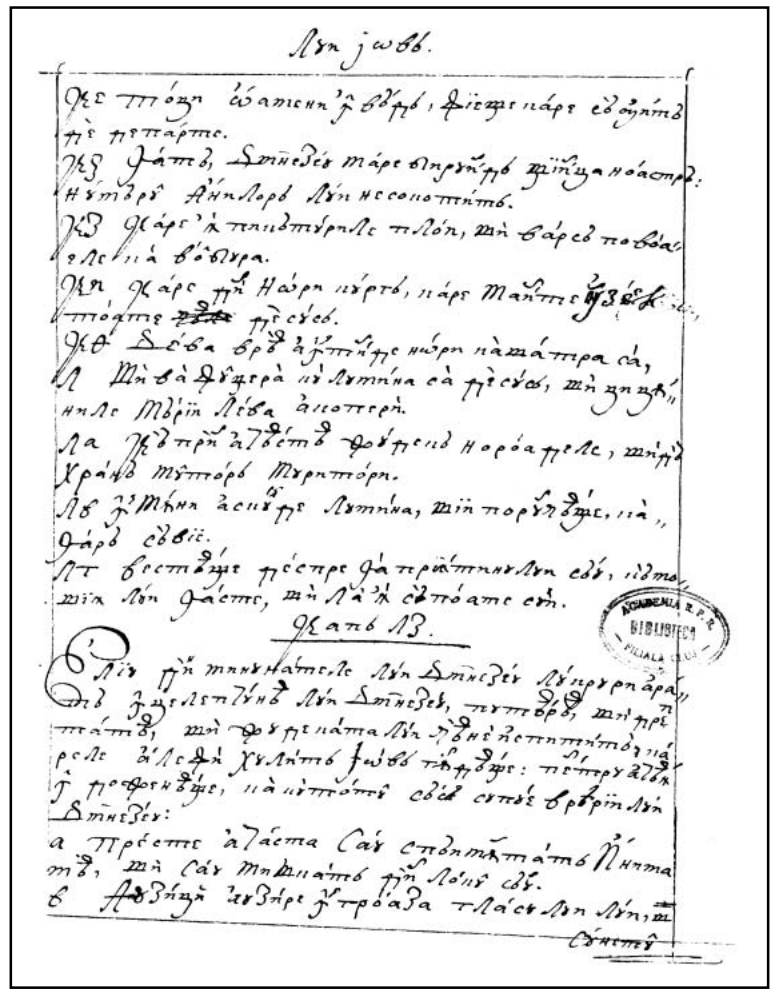

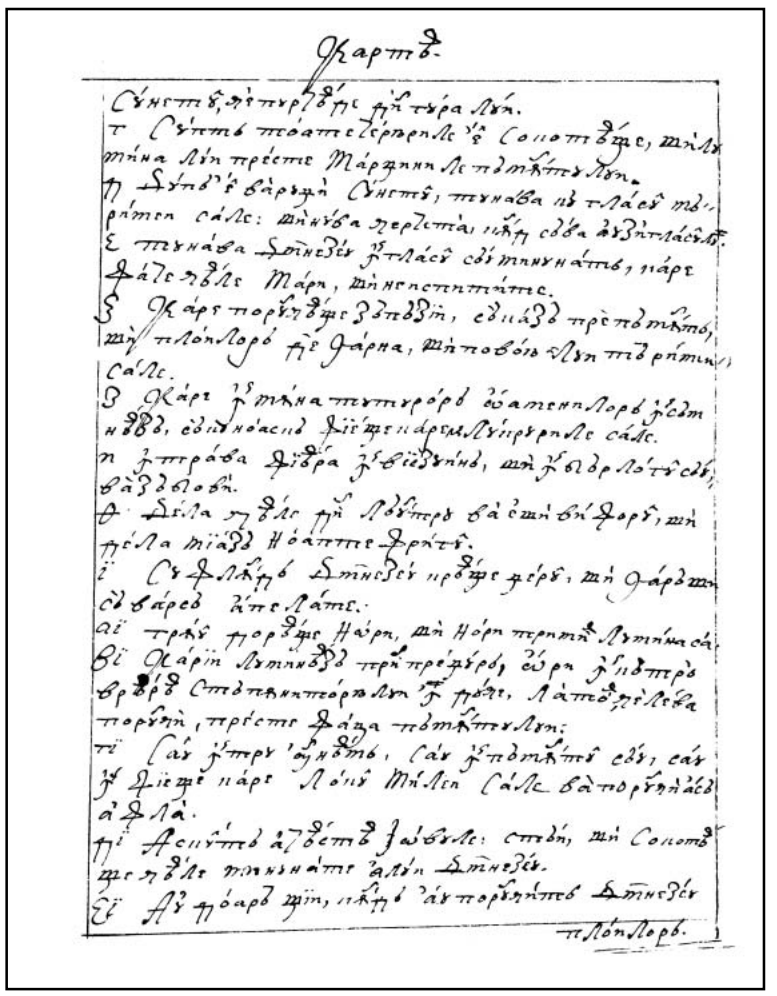

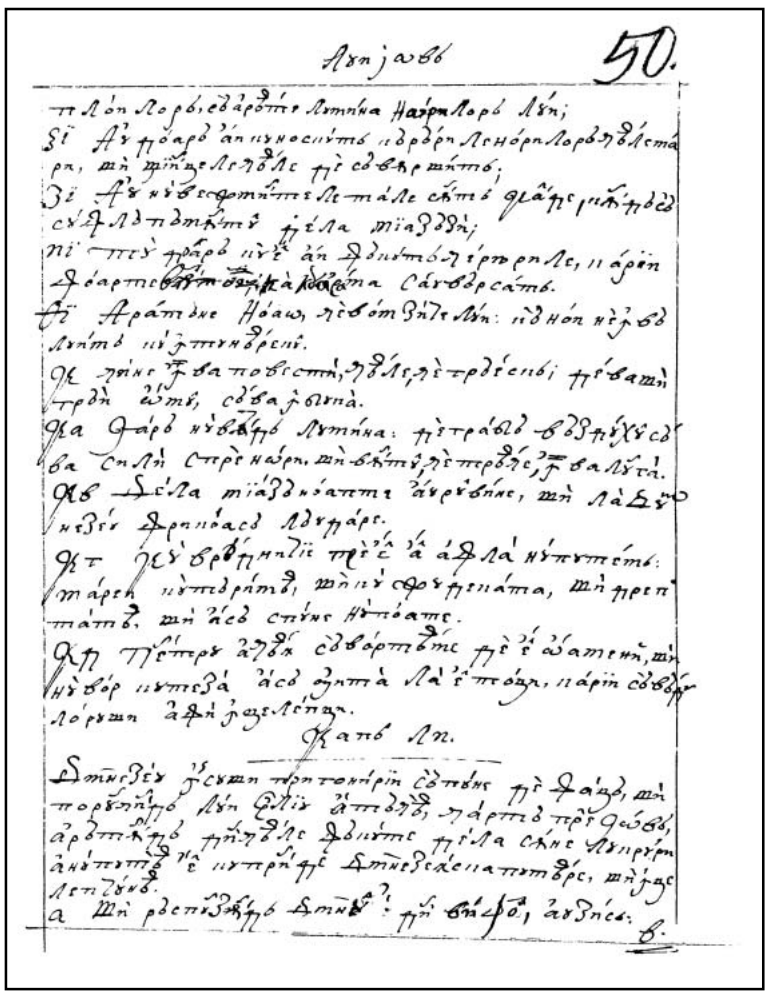

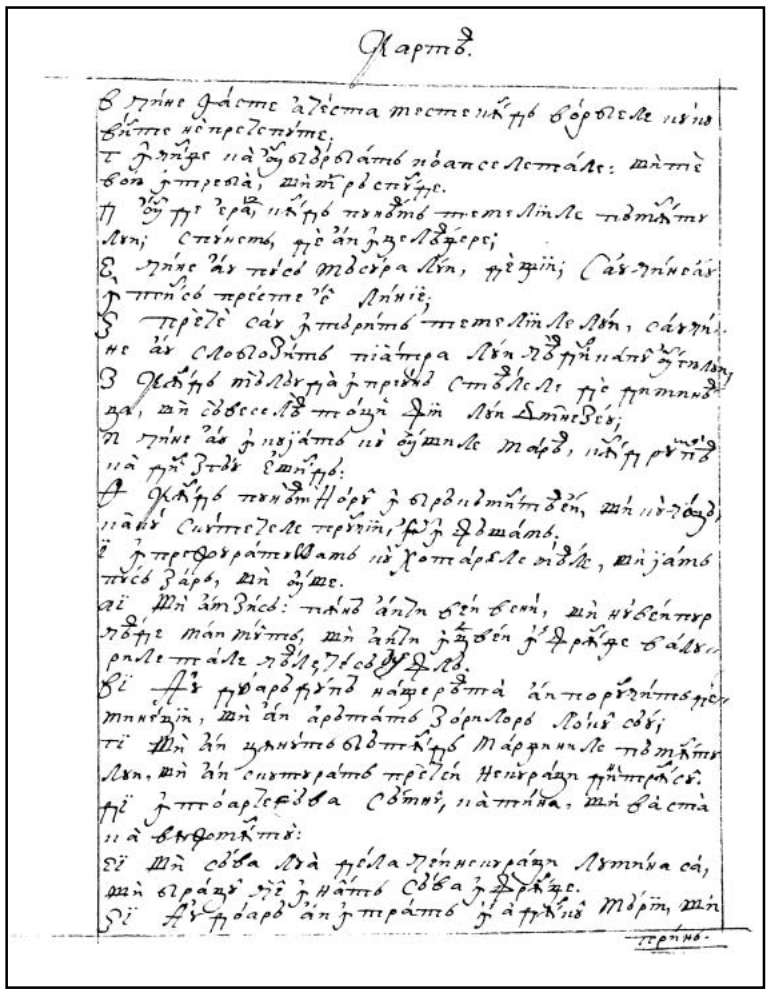

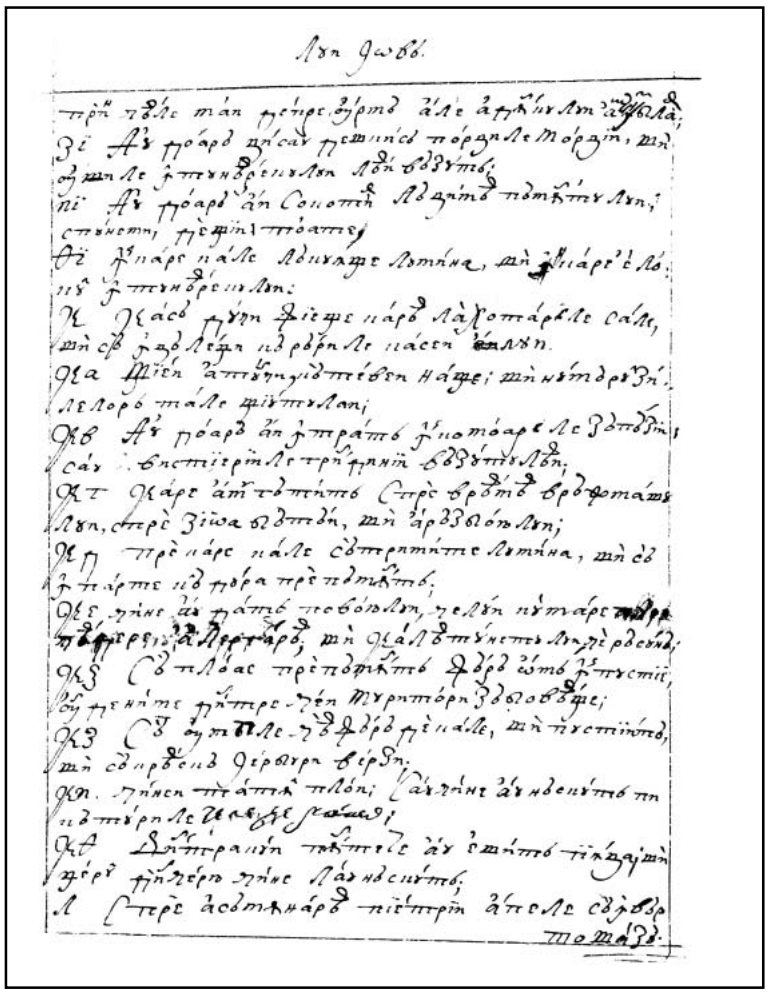

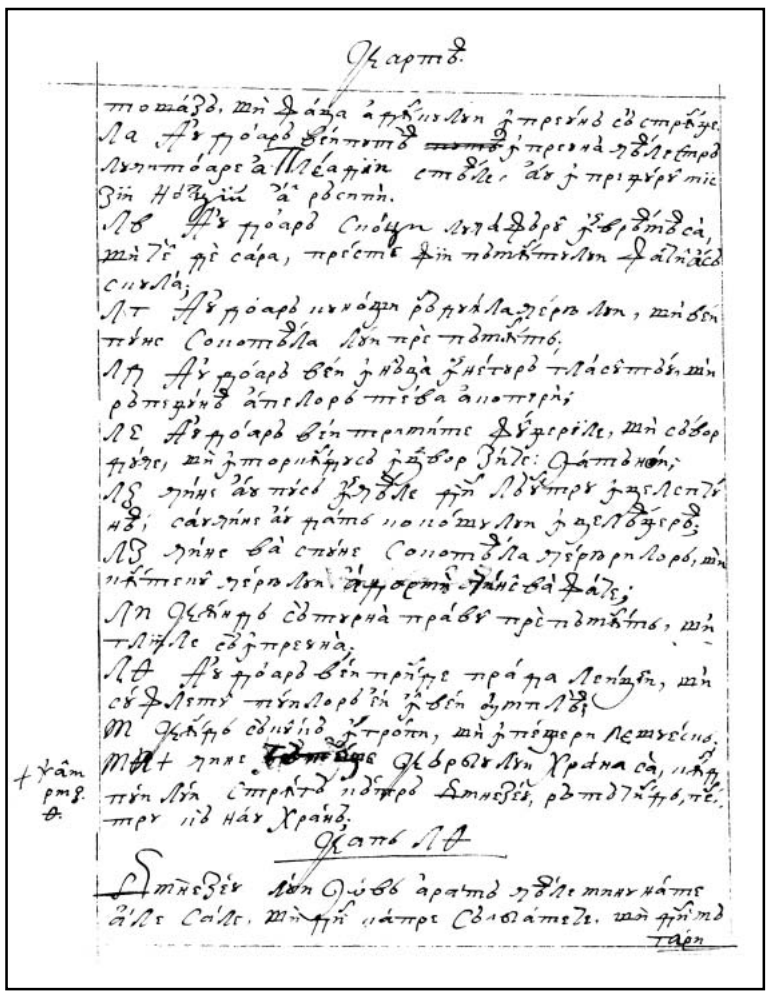

52v

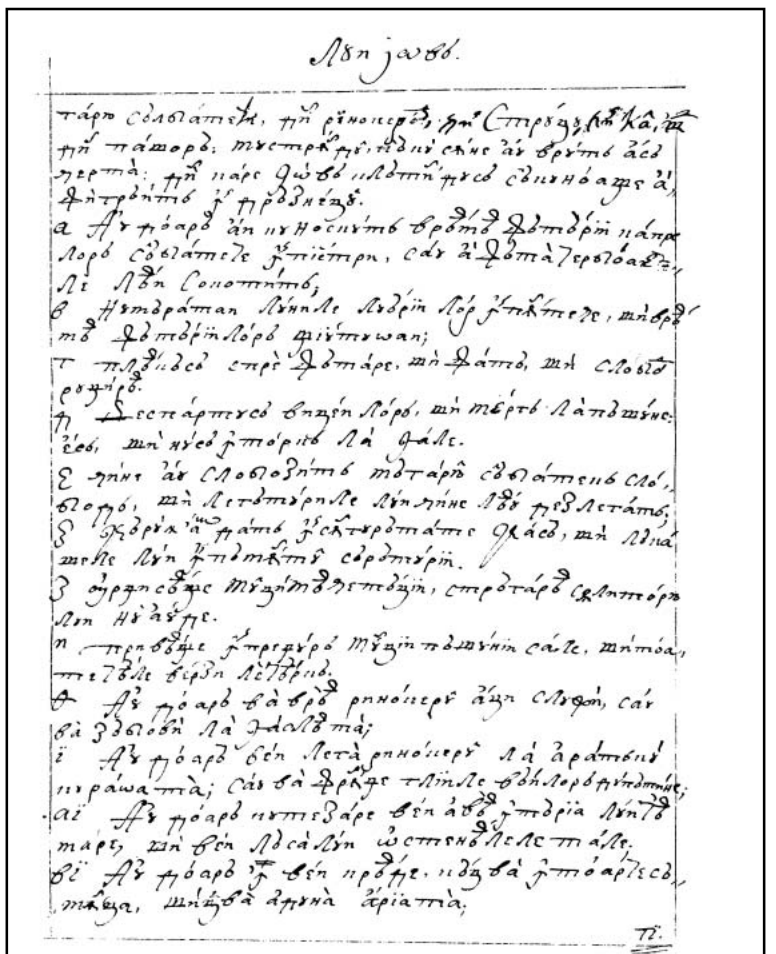

53r

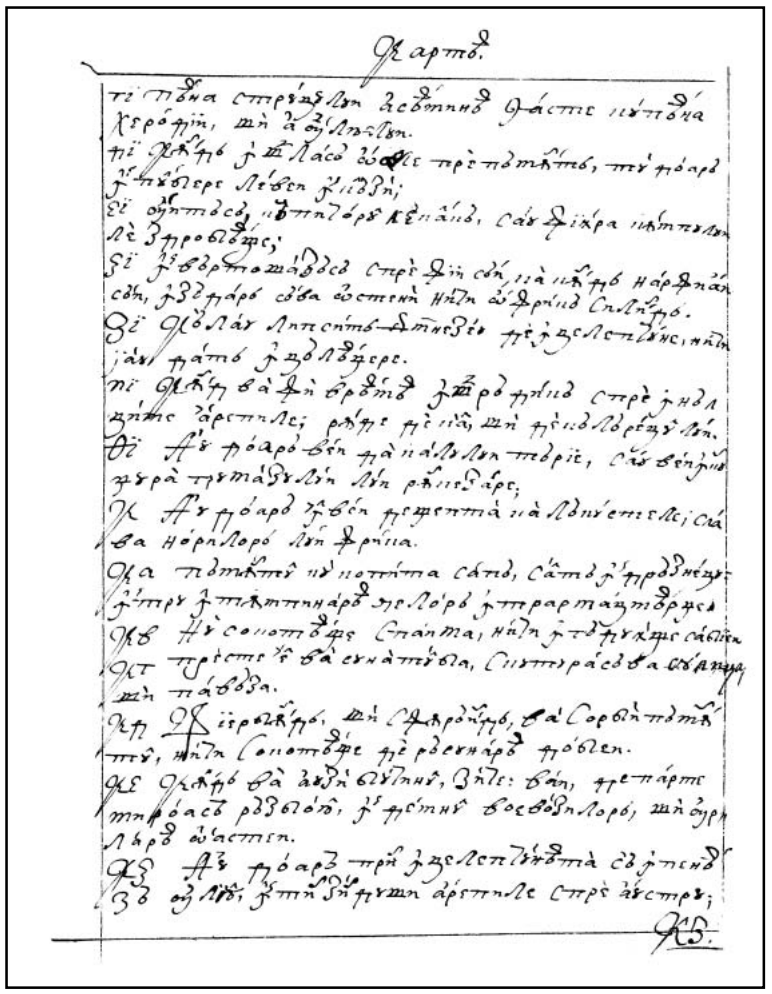

53v

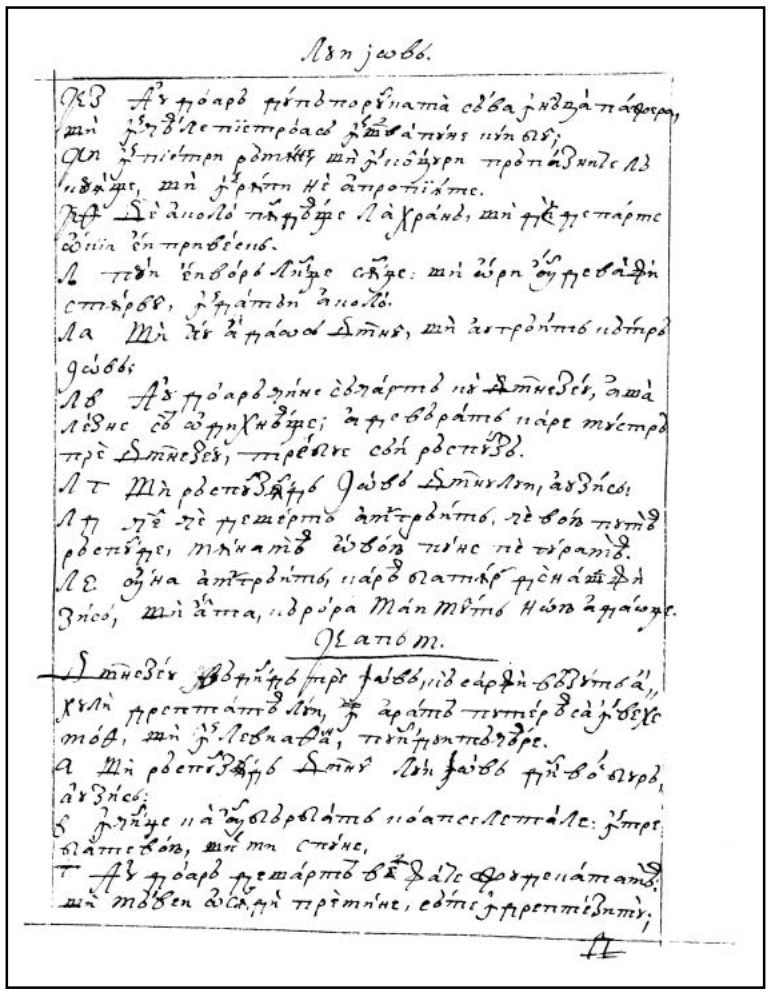

54r

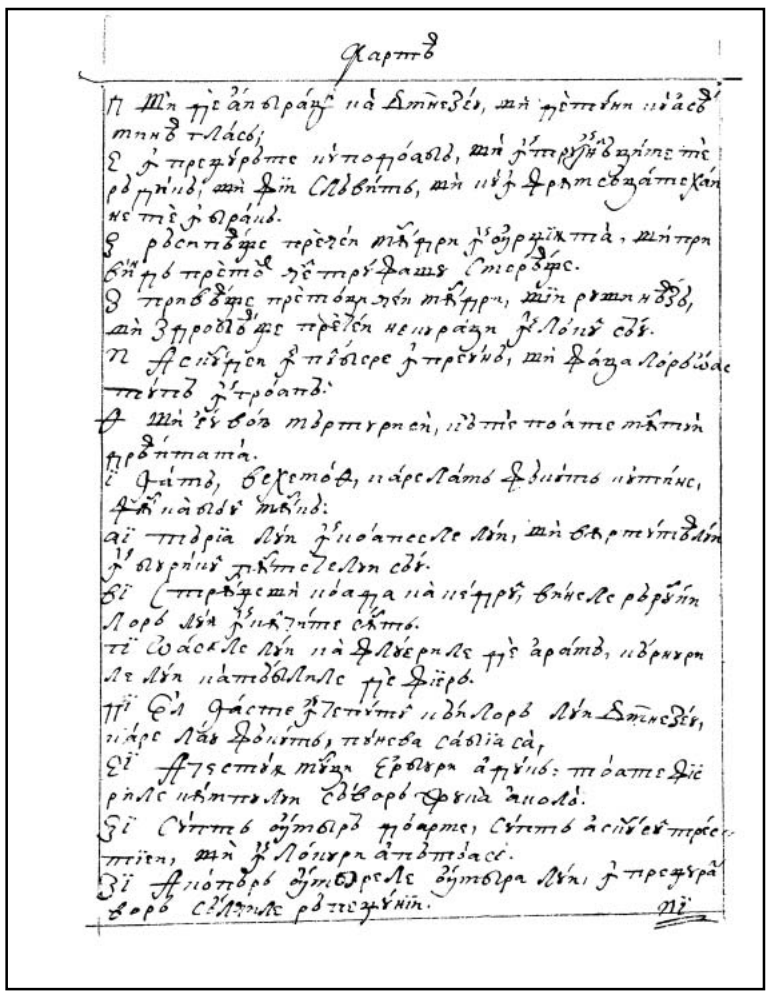

54v

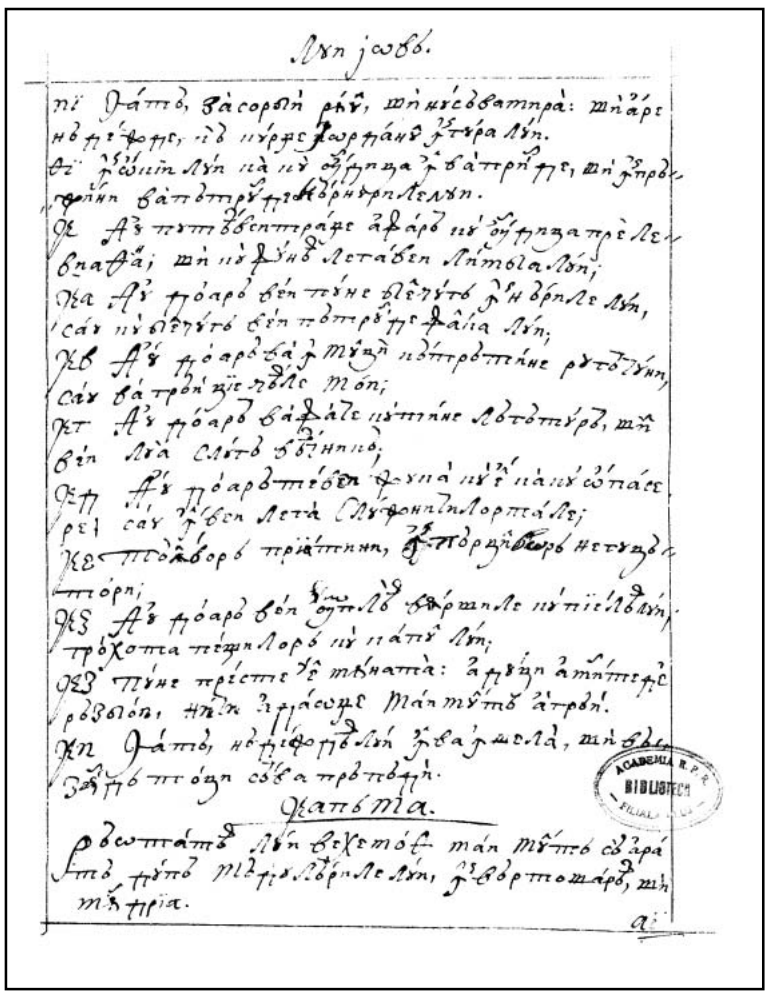

55r

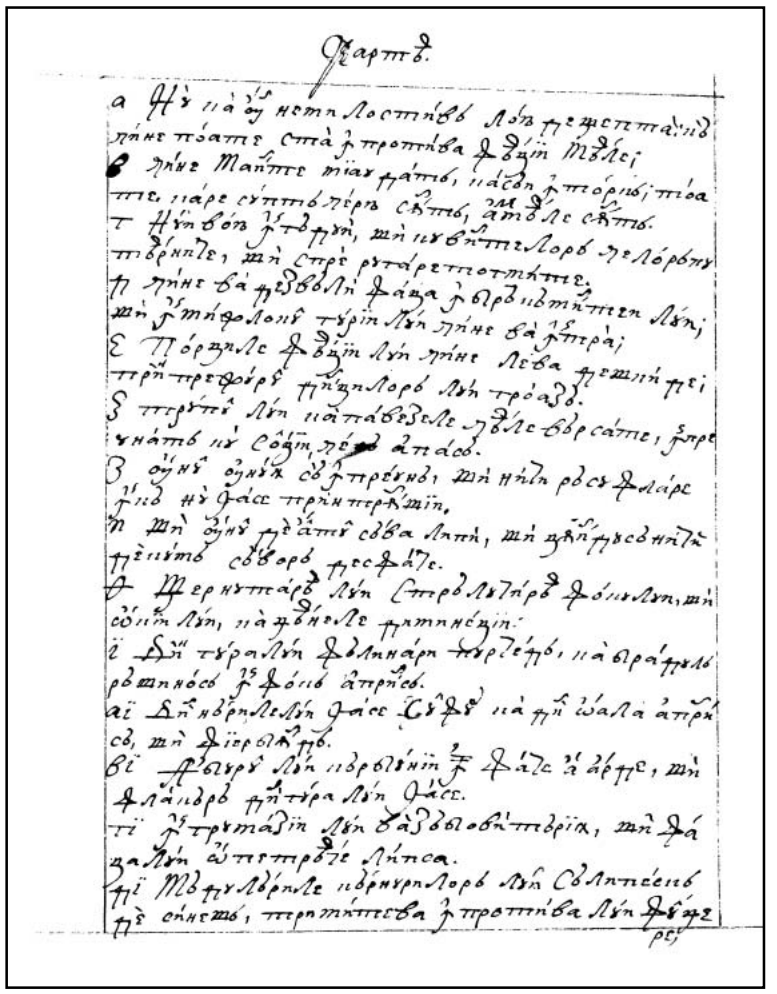

55v

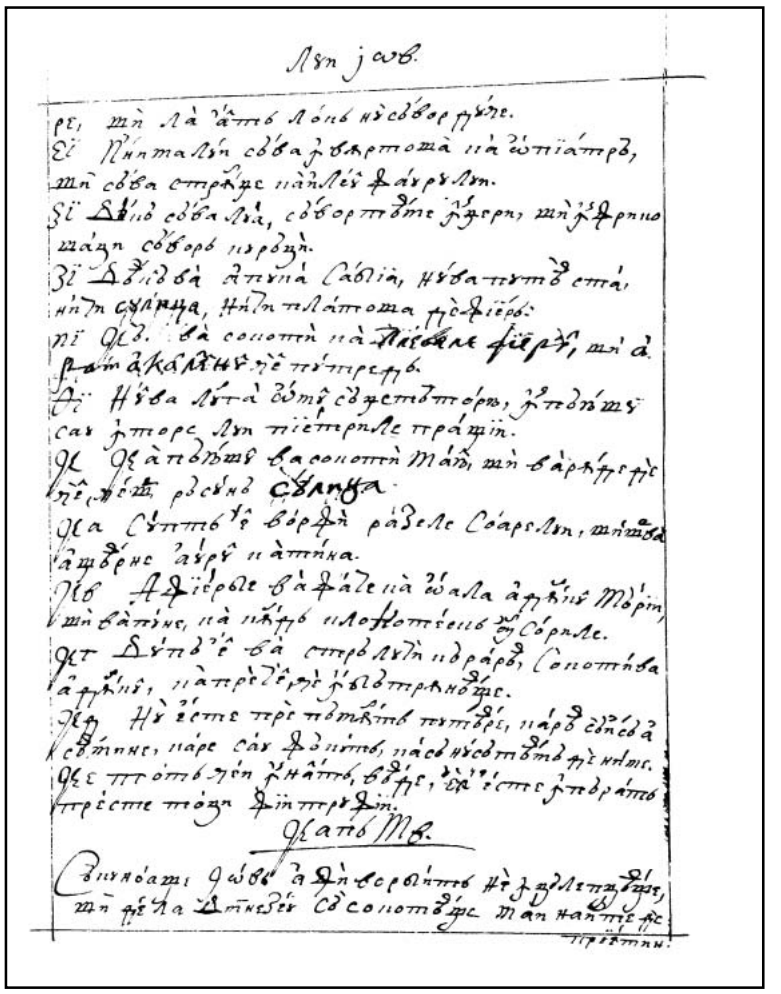

56r

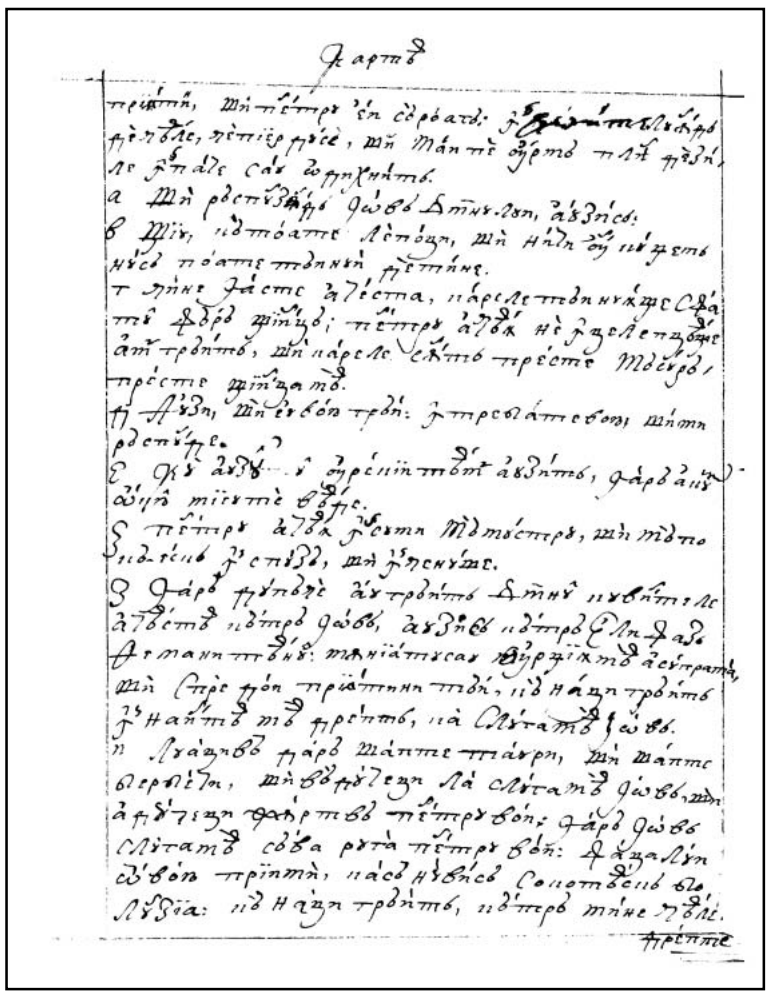

56v

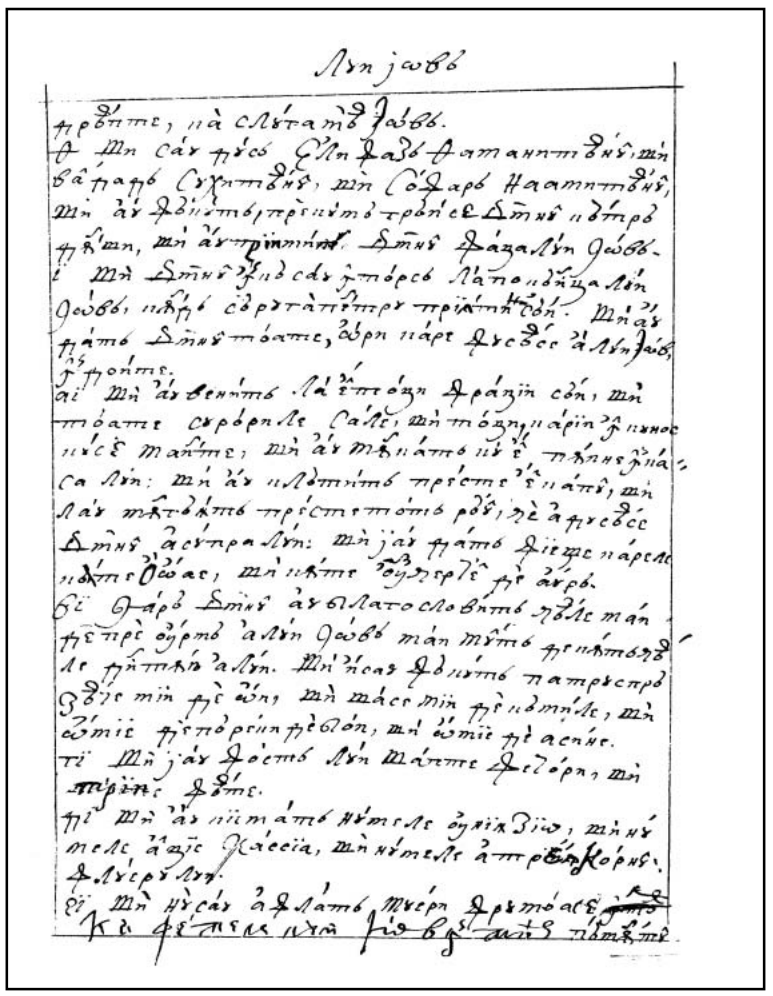

57r

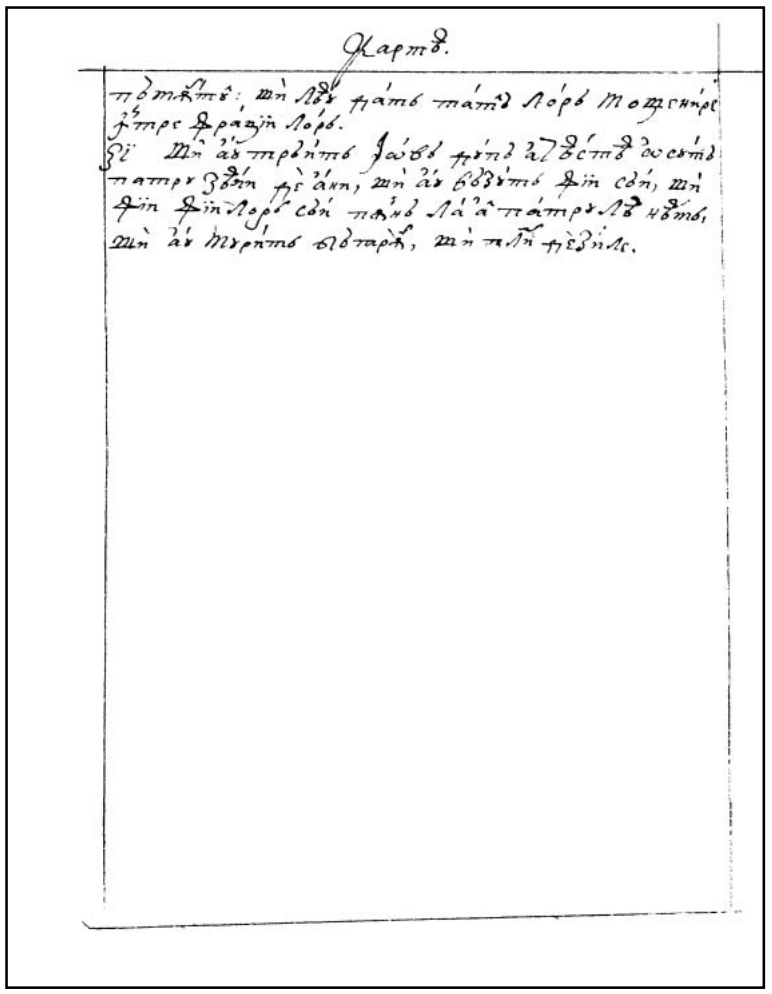

57v

Psalm 1

1. **Fericit bărbatul carele n-au umblat în sfatul necredincioşilor şi în calea păcătoşilor n-au stătut şi pre scaun de pierzare n-au şezut,**
2. *Ci în leagea Domnului, voia lui şi în leagea lui va cugeta zioa şi noaptea. *Ios. 1, 8.
3. *Şi va fi ca un pom răsărit lângă curgerea apelor, care rodul său va da în vreamea sa şi frunza lui nu va cădea şi toate, oricâte va face, vor spori. *Ierim. 17, 18.
4. Nu aşa, necredincioşilor, nu aşa, ci ca pravul ce-l spulberă vântul de pre faţa pământului.
5. Pentru aceasta nu vor învia necredincioşii în giudecată, nici păcătoşii în sfatul dreptţilor.
6. Că ştie Domnul calea dreptţilor, şi calea necredincioşilor va peri.

Psalm 2

1. ***Pentru ce s-au întărâtat neamurile şi noroadele au cugetat ceale deşarte?** *Fap. 4, 25.
2. Stătut-au de faţă împăraţii pământului şi căpeteniile s-au adunat într-una asupra Domnului şi asupra Unsului Lui:
3. „Să rumpem legăturile lor şi să lepădăm de la noi jugul lor”.
61v 4. Cel ce lăcuiaşte în ceriu va râde de dânşii şi | Domnul îi va bajocori.
5. Atunci va grăi către dânşii întru mânia Sa şi întru iuţimea Sa îi va turbura:
6. „Iară eu sânt pus împărat de Dânsul preste Sion, muntele cel sfânt al Lui, vestind porunca Domnului”.
7. *Domnul au zis către mine: „Fiiul mieu eşti tu, Eu astăzi te-am născut. *Facer. 13, 33.
8. Ceare de la mine şi-ţi voiu da ţie neamuril,e moştenirea ta şi biruinţa ta, marginile pământului. Ovr. 1, 5 şi 5, 5.
9. *Paşte-i-vei pre dânşii cu toiag de fier şi ca vasul olariului îi vei zdrobi”. *Apoc. 2, 27
10. Şi acum, împăraţi, înţăleageţi, învăţaţi-vă cei ce judecaţi pământul! şi 19, 15.
11. Slujiţi Domnului cu frică şi săltaţi Lui cu cutremur!
12. Luaţi învăţătura, ca nu cândva să Se mânie Domnul şi să periţi din calea cea dreaptă!
13. Când să va aprinde degrabă mâniia Lui, fericiţi toţi carii să nădăjduiesc într-Însul!

1. **Psalmul lui David, când fugea de către faţa lui Avisalom, fiiului său (2 Împăr. 15, 14), 3**
2. Doamne, căci s-au înmulţit cei ce mă năcăjesc? Mulţ să scoală asupra mea,
3. Mulţi zic sufletului mieu: „Nu ieste mântuirea lui în Dumnezeul lui”.
4. Iară Tu, Doamne, sprijinitoriul mieu eşti, mărirea mea şi Cela ce înnalţi capul mieu. ||
62r 5. Cu glasul mieu către Domnul am strâgat şi m-au auzit din muntele cel sfânt al Său.

6. Eu am dormit şi am dormitat şi m-am sculat, că Domnul m-au sprijinit.
7. Nu mă voiu teame de miile norodului ce mă împresoară. Scoală, Doamne, mântuiaşte-mă, Dumnezeul mieu,
8. Că Tu ai bătut pre toţi cei ce-m vrăjmăşesc mie fără pricină; dinţii păcătoşilor ai zdrobit.
9. A Domnului e mântuirea şi preste norodul tău, blagosloveniia Ta.

1. Întru sfârşit, în laude. Psalmul lui David 4
2. Când am chemat, auzitu-m-au Dumnezeul dreptăţii meale; întru năcaz m-ai desfătat.
Miluiaşte-mă şi ascultă rugăciunea mea!
3. Fiii oamenilor, până când grei cu inima? Pentru ce iubiţi deşertăciunea şi căutaţi minciuna?
4. Şi să ştiţi că minunat au făcut Domnul pre cel sfânt al Său. Domnul mă va auzi când voiu strâga cătră Dânsul.
*Efes 4, 26. 5. *Mâniiaţi-vă şi să nu păcătuiţi; ceale ce ziceţi în inimile voastre, în culcuşurile voastre vă umiliţi.
6. Jârtfuiţi jârtva dreptăţii şi nădăjduiţi în Domnul. Mulţi zic: „Cine ne-au arătat noao ceale bune?"
7. Însămnatu-s-au preste noi lumina feaţii Tale, Doamne, dat-ai veselie în inima mea.
8. Din rodul grâului, al vinului şi al untului-de-lemn al său s-au înmulţit.
9. În pace şi spre aceastaşi voiu dormi şi mă voiu odihni,
10. Că Tu, Doamne, osebit întru nădeajde m-ai aşezat. |

1. Întru sfârşit, pentru ceaea ce moştenirea agiunge. Psalmul lui David 5 62v
2. Graiurile meale ia-le în urechi, Doamne, înţeleage strâgarea mea!
3. Ia aminte glasul rugăciunii meale, Împăratul mieu şi Dumnezeul mieu,
4. Căci cătră Tine mă voiu ruga, Doamne! Dimineaţa vei auzi glasul mieu,
5. Dimineaţa voiu sta înnaintea Ta şi voiu vedea că nu Dumnezeu cel ce voieşti fărădeleagea Tu eşti.
6. Nici va lăcui lângă Tine cel viclean, nici vor petreace călcătorii de leage în prejma ochilor Tăi.
7. Urât-ai pre toţi cei ce lucrează fărădeleage, pierde-vei pre toţi cei ce grăiesc minciună,
8. Pre bărbatul sângiurilor şi viclean uraşte Domnul. Iară eu întru mulţimea milei Tale întra-voiu în casa Ta, închina-mă-voiu spre sfântă bisearica Ta întru frica Ta.
9. Doamne, povăţuiaşte-mă întru dreptatea Ta pentru nepriiatinii miei, îndreptează înaintea Ta calea mea.
10. Că nu iaste în gura lor adevăr, inima lor e deşartă,
*Jos 13, 3. 11. *Groapă deşchisă grumazul lor, cu limbile sale viclenea. Judecă-i pre ei, Dumnezeule!
Râm. 3, 13. 12. Cază din cugetele sale, după mulţimea păgânătăţilor lor leapădă-i pre dânşii, că Te-au amărât, Doamne.
13. Şi să se veselească toţi cei ce nădăjduiesc întru Tine; în veac vor sălta; şi vei lăcui întru dânşii
14. Şi să vor lăuda întru Tine toţi carii iubesc numele Tău. ||
15. Că Tu vei blagoslovi pre cel drept. Doamne, ca cu arma bunei-voirei Tale ne-ai încununat. 63r

1. Spre sfârşit, în versuri. Psalmul lui David pentru a opta, 6
2. Doamne, nu întru iuţimea Ta să mă mustri, nici întru mâniia Ta să mă certi.
3. Miluiaşte-mă, Doamne, că neputincios sânt. Vindecă-mă, Doamne, că s-au turburat oasele meale,
4. Şi sufletul mieu s-au turburat foarte; ci Tu, Doamne, până când?
5. Întoarce-Te, Doamne, şi izbăveaşte sufletul mieu, mântuiaşte-mă pentru mila Ta!
6. Că nu iaste în moarte cine să Te pomenească, şi în iad cine să va mărturisi Ţie?
7. Ostenit-am întru suspinul mieu, spăla-voiu în toate nopţile patul mieu, cu lacrămile meale aşternutul mieu voiu uda.
*Matei 7, 23 8. Turburatu-s-au de iuţime ochiul mieu, învechitu-m-am între toţi nepriiatinii miei.
şi 25, 41. 9. *Depărtaţi-vă de la mine toţi cei ce lucraţi fărădeleage, că au auzit Domnul glasul
Luca 13, 27. plângerii meale.

10. Auzit-au Domnul cererea mea, Domnul rugăciunea mea au priimit.
11. Să să ruşineaze şi să să turbure foarte toţi nepriiatinii miei, întoarcă-să şi să să ruşineaze foarte degrabă.

1. **Psalmul lui David, care l-au cântat Domnului pentru cuvintele lui**
63v **Husi, fiiului Iemenii | (2 Împăr. 16), 7**
2. Doamne, Dumnezeul mieu, spre Tine am nădăjduit, mântuiaşte-mă de toţi cei ce mă gonesc şi mă izbăveaşte,
3. Ca nu cândva să răpească ca un leu sufletul mieu, nefiind cine să răscumpere, nici cine să mântuiască.
4. Doamne, Dumnezeul mieu, de am făcut aceasta, de iaste nedreptate în mânile meale,
5. De am răsplătit celor ce-m răsplătesc mie reale, să cazu adecă de la nepriiatinii miei deşert;
6. Gonească nepriiatinul sufletul mieu şi-l prinză şi calce în pământ viaţa mea şi slava mea în ţărână să o aşaze.
7. Scoală-Te, Doamne, întru mânia Ta şi Te înalţă întru hotarele nepriiatinilor miei.
Şi Te scoală, Doamne, Dumnezeul mieu, în porunca carea ai poruncit.
8. Şi adunarea noroadelor Te va încungiura.
Şi pentru aceasta, la înălţime te întoarce.
9. Domnul judecă noroadele;
Judecă-mă, Doamne, după dreptatea mea şi după nevinovăţiia mea asupra mea.
10. Sfârşască-să răotatea păcătoşilor şi vei îndrepta pre cel drept, *Cel ce cerci inimile şi rărunchii, Dumnezeule! *1Par. 28, 9. Ier. 11, 20
11. Agiutoriul mieu cel adevărat de la Domnul, Cel ce mântuiaşte pre cei drepţi cu inima. şi 17, 10
12. Dumnezeu judecătoriu drept, tare şi putearnic; au doară să mânie în toate zilele? şi 20, 12.
13. De nu vă veţi întoarce, sabia Sa o va lucii, arcul Său l-au încordat şi l-au gătit ||
64r 14. Şi într-însul au gătit vasele morţii, săgeţile sale celor arzători le-au lucrat.
15. *Iată, s-au apropiat a naşte nedreptatea, zămislit-au dureare şi au născut fărădeleage; *Iov 15, 35.
16. Groapă au deşchis şi o au săpat şi au căzut în groapa carea au făcut. Isaie 59, 4.
17. Întoarce-să-va durearea lui în capul lui şi spre creaştetul lui nedreptatea lui să va pogorî.
18. Mărturisi-mă-voiu Domnului după dreptatea lui şi voiu cânta numelui Domnului celui înnalt.

1. **Întru sfârşit, pentru teascuri. Psalmul lui David 8**
2. Doamne, Domnul nostru, cât e de minunat numele Tău în tot pământul, că s-au înălţat mare cuviinţa Ta mai presus de ceriuri.
3. Din gura pruncilor şi a celor ce sug ai săvârşit lauda pentru nepriiatinii Tăi, ca să sfârmi pre nepriiatinul şi izbânditoriul.
4. Că voiu vedea ceriurile Tale, lucrurile deagetelor Tale, luna şi stealele care Tu le-ai întemeiat.
5. Ce iaste omul, că-l pomeneşti? Sau fiul omului, că-l cercetezi?
6*. Micşoratu-l-ai puţin oarece decât îngerii, cu mărire şi cu cinste l-ai încununat, *Ovr. 2, 7.
7. Şi l-ai pus preste lucrurile mânilor Tale. Face. 1, 28.
8*. Toate le-ai supus supt picioarele lui, oile şi boii, toate, încă şi dobitoacele câmpului, *1Cor. 15, 26.
9. Paserile ceriului şi peştii mării, cei ce străbat cărările mării.
64v 10. Doamne, Domnul nostru, cât e de minunat nu|mele Tău în tot pământul!

1 **Întru sfârşit, pentru ceale ascunse ale Fiiului. Psalmu lui David 9**
2. Mărturisi-mă-voiu Ţie, Doamne, în toată inima mea, spune-voiu toate minunile Tale;
3. Veseli-mă-voiu şi voiu sălta întru Tine, cânta-voiu numelui Tău, Preaînalte.
4. Întorcând pre nepriiatinul mieu înnapoi, slăbi-vor şi vor peri de cătră faţa Ta.
5. Că ai făcut judecata mea şi dreptatea mea; şezut-ai pre scaun Cel ce giudeci dreptate.
6. Certat-ai neamurile şi au perit necredinciosul; numele lor l-ai stâns în veac şi în veacul veacului.
7. Nepriiatinului au lipsit sabiile întru sfârşit şi cetăţile lor le-ai sfârmat;
Perit-au pomenirea lor cu sunet.
8. Şi Domnul în veac rămâne;

Gătit-au la judecată thronul Său
9. Şi El va judeca lumea întru dreptate,
Judeca-va noroadele întru îndreptare.
10. Şi S-au făcut Domnul scăpare săracului, ajutoriu în vremi cuvioase, întru năcaz.
11. Şi să nădăjduiască întru Tine cei ce cunosc numele Tău, că n-ai părăsit pre cei ce Te caută pre Tine, Doamne!
12. Cântaţi Domnului, Celui ce lăcuiaşte în Sion; vestiţi întru neamuri isprăvile Lui.
13. Că Cel ce cearcă sângele lor Ş-au adus amin | |te, n-au uitat strâgarea săracilor. 65r
14. Miluiaşte-mă, Doamne! Vezi zmereaniia mea de cătră nepriiatinii miei,
15. Cela ce mă înalţi din porţile morţii, ca să vestesc toate laudele Tale în porţile featii Sionului;
16. Sălta-voiu întru mântuirea Ta. Înfiptu-s-au neamurile întru perirea care au făcut;
În cursa aceasta carea au ascuns s-au prins piciorul lor.
17. Cunoaşte-să Dumnezeu judecăţi făcând. Întru faptele mânilor Sale s-au prins păcătosul.
18. Întoarcă-să păcătoşii în iad, toate neamurile ceale ce uită pre Dumnezeu.
19. Că nu până în sfârşit va fi uitarea săracului; răbdarea săracilor nu va peri până în sfârşit.
20. Scoală-Te, Doamne, să nu să întărească omul, să judece noroadele înnaintea Ta;
21. Pune, Doamne, dătătoriu de leage preste ei, să cunoască noroadele că oameni sânt.

Psalmul 10 după ovreai

1. **Pentru ce, Doamne, ai stătut departe, treci cu vedearea în vreami cuvioasă, întru năcazu?**
2. Când să mândreaşte necredinciosul, să aprinde săracul, prindu-să în sfaturile care gândesc.
3. Că să laudă păcătosul întru poftele sufletului său, şi cel nedrept bine să cuvintează.
4. Întărâtat-au pre Domnul cel păcătos; | după mulţimea mâniii Lui nu va căuta. 65v
5. Nu iaste Dumnezeu înaintea lui, spurcate sânt căile lui în toată vreamea.
Depărtează-să judecăţile Tale de la faţa lui; preste toţi nepriiatinii săi va stăpâni.
6. Că au zis întru inima sa: „Nu mă voiu clăti din neam în neam fără de rău”.
*Jos 13, 3. 7. *A căruia de blăstăm gura plină iaste şi de amărăciune şi de vicleşug; supt limba lui,
Râm. 3, 14. osteneală şi dureare.
8. Şade în pitulări cu cei bogaţi întru ascunsuri, ca să ucigă pre cel nevinovat.
9. Ochii lui spre cel sărac să uită; pândeaşte întru ascuns ca leul în peşterea sa, leşuiaşte să apuce pre săracul, a răpi pre săracul, cându-l trage.
10. În laţul său îl va smeri, pleca-să-va şi va cădea când va stăpâni pre cei săraci.
11. Că au zis întru inima sa: „Uitat-au Dumnezeu, întors-au faţa Sa, ca să nu vază până în sfârşit”.
12. Scoală-Te, Doamne Dumnezeule, înalţe-să mâna Ta, nu uita pre săracii Tăi!
13. Pentru ce au întărâtat necredinciosul pre Dumnezeu? Că au zis întru inima sa: „Nu va întreba!”
14. Vezi că Tu la osteneală şi la dureare priveşti, ca să-i dai în mânile Tale. Ţie s-au lăsat săracul, sirmanului Tu vei fi agiutoriu.
15. Zdrobeaşte braţul celui păcătos şi viclean; căuta-să-va păcatul lui şi nu să va afla. ||
16. Domnul au împărăţit în veac şi în veacul veacului; peri-veţi, neamuri, din pământul Lui! 66r
17. Pofta săracilor o au auzit Domnul, gătirea inimii lor o au auzit ureachea Ta,
18. A judeca sirmanului şi smeritului, ca să nu adaogă încă a să mări omul pre pământ.

1. **Întru sfârşit, psalmul lui David 10**
2. Spre Domnul nădăjduiesc. Cum ziceţi sufletului mieu: „Mută-te în munte ca o pasere”?
3. Că iată, păcătoşii au încordat arcul, gătit-au săgeţile sale în tulbă, să săgeate întru-ntunearec pre cei drepţi cu inima.
4. Că ceale ce ai săvârşit le-au strâcat. Iară dreptul ce au făcut?
*Hav. 2, 20. 5. *Domnul în bisearica cea sfântă, Domnnul în ceriu, scaunul Lui. Ochii Lui spre cel sărac privesc, geanele Lui întreabă pre fiii oamenilor.
6. Domnul întreabă pre cel drept şi pre cel necredincios. Iar cel ce iubeaşte nedreptatea ureaşte sufletul său.

7. Plua-va pre cei păcătoşi laţuri, foc şi iarbă pucioasă şi duh de vifor partea păharului lor.
8. Că drept e Domnul şi dreptăţile au iubit; dreptate au văzut faţa Lui.

1. Întru sfârşit, pentru a opta. Psalm lui David 11
66v 2. Mântuiaşte-mă, Doamne, că au lipsit cel sfânt, | că s-au împuţinat adevărurile de cătră fiii oamenilor.
3. Deşarte au grăit fieştecare cătră vecinul său; buze vicleane în inimă şi în inimă au grăit.
4. Piarză Domnul toate buzele ceale vicleane şi limba cea mare grăitoare,
5. Carii au zis: „Limba noastră o vom mări, buzele noastre la noi sânt. Cine iaste Domnul nostru?"
6. „Pentru mişelătatea lipsiţilor şi suspinul săracilor acum Mă voiu scula, zice Domnul. Pune-voi întru mântuire, nădăjduind voi lucra într-însul".
7. *Cuvintele Domnului, cuvinte curate, argint cu foc lămurit, ispitit pământului, curăţit de şapte ori. *Pil. 30, 5.
8. Tu, Doamne, ne vei ţânea şi ne vei păzi de neamul acesta în veac.
9. Înprejur necredincioşii umblă; după înălţimea Ta ai înmulţit fiii oamenilor.

1. Întru sfârşit, psal<mul> lui David 12
Până când, Doamne, mă vei uita întru sfârşit? Până când întorci faţa Ta de la mine?
2. Până când voiu pune sfaturi în sufletul mieu, dureare în inima mea zioa?
3. Până când să va înălţa nepriiatinul mieu asupra mea?
4. Caută, auzi-mă, Doamne, Dumnezeul mieu,
Luminează ochii miei, ca nu cândva să adorm întru moarte,
5. Ca nu cândva să zică nepriiatinul mieu: „Întăritu-m-am asupra lui".
Cei ce mă năcăjesc să vor bucura de mă voiu clăti. ||
67r 6. Iară eu spre mila Ta am nădăjduit.
Bucura-să-va inima mea de mântuirea Ta; cânta-voiu Domnului, Celui ce au făcut bine mie, şi voiu cânta numelui Domnului celui înalt.

1. Întru sfârşit, psal<mul> lui David 13
Zis-au cel nebun întru inima sa: „Nu iaste Dumnezeu". Strâcatu-s-au şi urâţi s-au făcut întru meşteşugirile sale; nu iaste cel ce face bine, nu iaste până la unul.
2. Domnul din ceriu au privit preste fiii oamenilor, să vază de iaste cel ce înţeleage sau cel ce caută pre Dumnezeu.
3. Toţi s-au abătut, împreună netrebnici s-au făcut; nu iaste cel ce face bine, nu iaste până la unul.
Groapă deşchisă iaste grumazul lor; cu limbile sale vicleniia; venin de aspide supt buzele lor, a cărora gură de blăstăm şi de amărăciune plină iaste; grabnice picioarele lor a vărsa sânge.
Zdrobire şi nefericire în căile lor şi calea păcii nu o au cunoscut. Nu iaste frica lui Dumnezeu înnaintea ochilor lor.
4. Au nu vor cunoaşte toţi cei ce lucrează fărădeleage? Carii mâncă pre norodul Mieu ca mâncarea de pâine
67v 5. Pre Domnul nu L-au chemat. Acolo s-au cutre|murat de frică, unde nu era frică,
6. Că Domnul e în neamul acesta. Sfatul săracului l-aţi ruşinat, că Domnul nădeajdea lui iaste.
7. Cine va da din Sion mântuirea lui Israil? Când va întoarce Domnul robia norodului Său, bucura-să-va Iacov şi să va veseli Israil.

Psalmul lui David 14

[**1. Doamne, cine va lăcui în lăcaşul Tău? Sau cine să va odihni în muntele cel sfânt al Tău?**
2 Cel ce umblă fără prihană şi face dreptate,
3. Cel ce grăiaşte adevăr în inima sa, care n-au viclenit în limba sa,
Nici au făcut aproapelui său rău şi ocară n-au luat spre cei de-aproape ai săi.
4. De nemica s-au făcut înnaintea Lui cel ce viclenaşte, iară pre cei ce să tem de Domnul îi slăveaşte. Cel ce să jură de-aproapelui său şi nu înceluiaşte,

5. Cel ce banii săi nu i-au dat în camătă şi daruri asupra celui nevinovat n-au luat. Care face aceastea nu să va clăti în veac.

1. Scrisoare stâlpului lui David 15

Păzeaşte-mă, Doamne, că spre Tine am nădăjduit.

2. Zis-am Domnului: „Dumnezeul mieu eşti Tu, că de bunătăţile meale n-ai lipsă”.

3. Sfinţilor carii sânt în pământul Lui, minunate au făcut toate vrerile meale într-înşii.

4. Înmulţitu-s-au slăbiciunile lor; după aceaea au sârguit. ||

Nu voiu aduna adunările lor din sângiuri, nici voiu pomeni numele lor prin buzele meale. 68r

5. Domnul e partea moştenirii meale şi a păharului mieu; tu eşti Cel ce iarăşi îm vei întoarce moştenirea mea mie.

6. Funi au căzut mie întru cei mai vestiţi, că moştenirea mea vestită ieste mie.

7. Bine voiu cuvânta pre Domnul, Cel ce mi-au dăruit înţăleagere; încă şi până în noapte m-au pedepsit rărunchii miei.

*Fap. 2, 25. 8. *Mai nainte vedeam pre Domnul înnaintea mea pururea, că de-a dreapta mea iaste, să nu mă clătească.

9. Pentru aceasta s-au veselit inima mea şi s-au bucurat limba mea; şi încă şi trupul mieu să va odihni spre nădeajde,

*Fap. 2, 31 şi 13, 35. 10. *Că nu vei lăsa sufletul mieu în iad, nici vei da pre sfântul Tău să vază strâcăciune.

11. Cunoscute mi-ai făcut căile vieţii, împlea-mă-vei de veselie cu faţa Ta, desfătări în dreapta Ta până în sfârşit.

1. Rugăciunea lui David 16

Auzi, Doamne, dreptatea mea, ia aminte cearerea mea, cu urechile ascultă rugăciunea mea, nu întru buze vicleane.

2. De la faţa Ta judecata mea să iasă; ochii Tăi vază dreptate.

3. Cercat-ai inima mea şi o ai cercetat noaptea; cu foc m-ai lămurit şi nu s-au aflat în mine nedreptate.

4. Să nu grăiască gura mea lucruri omeneşti, | pentru cuvintele buzelor tale, eu am păzit 68v căi năsâlnice.

5. Săvârşaşte paşii miei întru cărările Tale, să nu să clătească urmele meale.

6. Eu am strâgat că m-ai auzit, Dumnezeule. Pleacă ureachiia Ta mie şi auzi cuvintele meale.

7. Minunate fă milele Tale, Cel ce mântuieşti pre cei ce nădăjduiesc spre Tine.

8. De cei ce stau împrotiva dreaptei Tale păzeaşte-mă ca lumina ochiului; supt umbra aripilor Tale mă acopere

9. De cătră faţa necredincioşilor carii m-au năcăjit.

Nepriiatinii miei sufletul mieu l-au cuprins,

10. Grăsimea sa o au încuiat, gura lor au grăit mândrie.

11. Izgonindu-mă acum, m-au încungiurat, ochii săi ş-au pus a-i pleca pre pământ.

12. Apucatu-m-au ca un leu gata la pradă şi ca un puiu de leu ce se pitulă întru ascunsuri.

13. Scoală-Te, Doamne, întâmpină-l şi-l împiedecă! Izbăveaşte sufletul mieu de cel necredincios, <cu> sabia Ta,

14. De la nepriiatinii mânii Tale.

Doamne, de la puţâni de pre pământ înparţi pre ei în viaţa lor; din ceale ascunse ale Tale s-au împlut pântecele lor;

Săturatu-s-au de fii şi au lăsat rămăşiţele sale pruncilor săi.

15. Iară eu întru dreptate mă voiu arăta feaţii Tale, sătura-mă-voiu când să va arăta mări||rea Ta. 69r

1. Întru sfârşit, slugii Domnului, David, care au grăit Domnului cuvintele cântării aceştiia în zioa în carea l-au izbăvit Domnul din mâna tuturor nepriiatinilor lui şi din mâna lui Saul şi au zis (2 Împăr. 22, 2), 17

2. Iubi-te-voiu, Doamne, tăriia mea.

3. Domnul e întărirea mea şi scăparea mea şi izbăvitoriul mieu,

*Ovr. 2, 13. *Dumnezeul mieu, ajutoriul mieu şi voiu nădăjdui spre Dânsul,

Apărătoriul mieu şi cornul mântuirii meale şi sprijinitoriul mieu.

4. Lăudând, voiu chema pre Domnul şi de nepriiatinii miei mă voiu mântui.

5. Cuprinsu-m-au durerile morţii şi răpejunile fărădelegii m-au turburat,

6. Durerile iadului m-au încungiurat, întâmpinatu-m-au laţurile morţii.

7. În năcazul mieu am chemat pre Domnul şi cătră Dumnezeul mieu am strâgat;
Şi au auzit din bisearica Sa cea sfântă glasul mieu şi strâgarea mea înnaintea Lui întrat-au în urechile Lui.
8. Clătitu-s-au şi s-au cutremurat pământul, temeliile munţilor s-au turburat şi s-au clătit, că s-au mâniiat pre dânsele.
9. Suitu-s-au fum întru mâniia Lui şi foc de la faţa Lui s-au aprins, cărbuni s-au aţiţat de la Dânsul. |
69v 10. Şi au plecat ceriurile şi s-au pogorât şi ceaţă supt picioarele Lui.
11. Şi S-au suit preste hieruvimi şi au zburat, zburat-au preste aripile vânturilor.
12. Şi au pus întunearecul ascunderea Sa, împregiurul Lui cortul Lui, întunecoasă apă în norii văzduhului.
13. Pentru strălucirea înaintea Lui nori au trecut, grindină şi cărbuni de foc.
14. Şi au tunat din ceriu Domnul şi Cel Înnalt au dat glasul Său, grindine şi cărbuni de foc.
15. Şi au trimis săgeţile Sale şi i-au răsipit, fulgerele le-au înmulţit şi i-au turburat.
16. Şi s-au arătat izvoarăle apelor şi s-au deascoperit temeliile lumii
De certarea Ta, Doamne, de suflarea Duhului mâniii Tale.
17. Trimis-au din înălţime şi m-au luat şi m-au rădicat din ape multe.
18. Mântuitu-m-au de nepriiatinii miei cei tari şi de cei ce mă urăsc, că s-au mai întărit decât mine.
19. Întâmpinatu-m-au în zioa năcazului mieu şi au fost Domnul scutitoriul mieu
20. Şi m-au scos întru lărgime; izbăvitu-m-au, că m-au voit.
21. Şi-m va răsplăti Domnul după dreptatea mea mie şi după curăţiia mânilor meale va răsplăti mie,
22. Că am păzit căile Domnului, nici păgâneaşte m-am purtat de cătră Dumnezeul mieu; ||
70r 23. Că toate judecăţile Lui înnaintea mea şi îndreptările Lui nu le-am depărtat de la mine.
24. Şi voiu fi fără prihană cu Dânsul şi mă voiu păzi de fărădeleagea mea.
25. Şi va răsplăti mie Domnul după dreptatea mea şi după curăţirea mânilor meale înnaintea ochilor Lui.
26. Cu cel sfânt, sfânt vei fi şi cu omul nevinovat, nevinovat vei fi;
27. Şi cu cel ales, ales vei fi şi cu cel îndărăvnic, Te vei îndărăvnici.
28. Că Tu pre norodul cel ales vei mântui şi ochii mândrilor vei smeri.
29. Că Tu luminezi candila mea, Doamne! Dumnezeul mieu, luminează întunearecul mieu,
30. Că întru Tine mă voiu izbăvi de ispită şi întru Dumnezeul mieu voiu treace zidul.
31. Dumnezeul mieu, fără prihană e calea Lui, cuvintele Domnului cu foc lămurite; scutitoriu iaste tuturor celor ce nădăjduiesc spre Dânsul.
32. Că cine e Dumnezeu afară de Domnul sau cine e Dumnezeu afară de Dumnezeul nostru?
33. Dumnezeu, Care m-au încins cu putere şi au pus fără prihană calea mea.
34. *Cel ce săvârşaşte picioarele meale ca ale cerbilor şi preste ceale înnalte mă aşază, *2 Împăr. 22, 34.
70v 35. *Carele învaţă mânile meale la războiu | şi ai pus ca arcul de aramă braţăle meale, *2 Împăr. 22, 35.
36. Şi mi-ai dat scuteala mântuirii Tale şi dreapta Ta m-au sprijinit, şi certarea Ta m-au îndreptat întru sfârşit şi certarea Ta aceasta mă va învăţa.
37. Lărgit-ai paşii miei supt mine şi n-au slăbit urmele meale.
38. Goni-voiu nepriiatinii miei şi-i voiu prinde şi nu mă voiu întoarce până ce să vor sfârşi;
39. Zdrobi-i-voiu, nici vor putea sta, cădea-vor supt picioarele meale.
40. Şi m-ai încins cu puteare spre războiu şi ai împiedecat pre cei ce să scula asupra mea, supt mine,
41. Şi al vrăjmaşilor miei mi-ai dat dosul şi pre cei ce mă urăsc i-ai pierdut.
42. Strâgat-au şi nu era cine să-i mântuiască, cătră Domnul, şi nu i-au ascultat.
43. Şi-i voiu zdrumica ca pravul înaintea feaţii vântului, ca tina uliţelor îi voiu ştearge.
44. Izbăvi-mă-vei de pricirea norodului, pune-mă-vei cap noroadelor.
45. Norodul care nu l-am cunoscut mi-au slujit, în auzitul urechii au ascultat de mine,
46. Fiii streini au minţit mie, fiii streini s-au învechit şi au ştiopat din cărările sale.
47. Viu e Domnul şi bine e cuvântat Dumnezeul mieu şi să să înalţe Dumnezeul mântuirii meale. ||
71r 48. Dumnezeule, Cel ce dai izbândire mie şi supui noroadele supt mine, izbăvitoriul mieu de nepriiatinii miei cei mânioşi
49. Şi de cei ce să scoală asupra mea, mă vei înălţa; de omul nedrept mă vei izbăvi.

*2 Împăr. 22, 50. Râm. 15, 9. 50. *Pentru aceaea mă voiu mărturisi Ţie întru neamuri, Doamne, şi numelui Tău psalm voiu zice.

51. Cel ce mântuieşti mântuirile împăratului lui şi faci milă unsului Tău, David, şi sămînţiii lui până în veac.

1 . ntru sfârşit, psalmul lui David 18

2 . Ceriurile povestesc mărimea lui Dumnezeu şi facerea mânilor Lui o vesteaşte tăriia.

3 . Zioa zilii spune cuvânt şi noaptea nopţii vesteaşte ştiinţă.

4. Nu sânt graiuri, nici cuvinte a cărora să nu să auză glasul lor.

*Râm. 10, 18. 5. *În tot pământul au ieşit veastea lor şi la marginile lumii cuvintele lor.

*Luc. 24, 46. 6. *În soare au pus lăcaşul Său şi el, ca un mire ce iase din cămara sa,

Bucura-să-va ca un uriiaşu să alearge calea.

7. Din ceriul cel mai de sus, ieşirea lui

Şi întâmpinarea lui până la cel mai înnalt al lui, nici iaste cine să să ascunză de căldura lui.

8. Leagea Domnului fără prihană, carea întoarce sufletele; mărturiia Domnului credincioasă, carea | înţelepţeaşte pruncii; 71v

9. Dreptăţile Domnului dreapte, ceale ce veselesc inimile; porunca Domnului strălucită, carea luminează ochii;

10. Frica Domnului sfântă, carea rămâne în veacul veacului; judecăţile Domnului adevărate, adeverite întru sâneşi,

11. Dorite mai vârtos decât aurul şi decât piiatra scumpă multă, şi mai dulce decât mierea şi fagurul.

12. Pentru că robul Tău le păzeaşte şi în păzirea lor răsplătire e multă.

13. Greşalele cine le priceape? De ceale ascunse ale meale curăţeaşte-mă

14. Şi de ceale streine iartă pre robul Tău; de nu mă vor stăpâni, atunci fără prihană voiu fi şi mă voiu curăţi de păcat mare.

15. Şi vor fi să placă cuvintele gurii meale şi cugetul inimii meale înnaintea Ta pururea, Doamne, agiutoriul mieu şi izbăvitoriul mieu.

1 . ntru sfârşit, psalmul lui David 19

2 . Auză-te Domnul în zioa năcazului, scutească-te numele Dumnezeului Iacov.

3 . Trimiţă-ţi agiutoriu dintru cel sfânt şi din Sion sprijonească-te.

4. Pomenească toată jârtva ta şi arderea de tot a ta să să îngraşe.

5. Dea-ţi ţie după inima ta şi tot sfatul tău să-l întărească. ||

6. Veseli-ne-vom întru mântuirea ta şi întru numele Dumnezeului nostru ne vom mări. 72r

7. Plinească Domnul toate cearerile tale! Acum am cunoscut că au mântuit Domnul pre unsul Său;

Auzi-l-va din ceriul Său cel Sfânt; întru puteri e mântuirea dreaptei lui.

8. Aceştia în căruţe şi aceştia pre cai, iară noi în numele Domnului, Dumnezeului nostru, vom chema.

9. Aceştia s-au împiedecat şi au căzut, iară noi ne-am sculat şi ne-am îndreptat.

10. Doamne, mântuiaşte pre împăratul şi ne auzi în zioa în carea Te vom chema.

1 . ntru sfârşit, psalmul lui David 20

2 . Doamne, întru puterea Ta să va veseli împăratul şi de mântuirea Ta să va bucura foarte.

3. Pohta inimii lui i-ai dat lui şi de voia buzelor lui nu l-ai lipsit.

4. Că l-ai întâmpinat cu blagosloveniile dulceţii; pus-ai pre capul lui cunună de piatră scumpă.

5. Viaţă au cerşut de la Tine şi i-ai dat lui lungime de zile în veac şi în veacul veacului.

6. Mare e slava lui întru mântuirea Ta, mărire şi mare cuviinţă vei pune preste el,

7. Că-l vei da spre blagoslovenie în veacul veacului; veseli-l-vei întru bucurie cu faţa ta.

8. Că împăratul nădăjduiaşte spre Domnul şi întru mila Celui Înalt nu să va clăti. |

9. Afle-să mâna Ta tuturor nepriiatinilor Tăi, dreapta Ta să afle pre toţi cei ce Te urăsc. 72v

10. Pune-i-vei pre ei ca un cuptoriu de foc în vreamea feaţii Tale; Domnul întru mânia Sa îi va turbura şi-i va mânca focul.

11. Rodul lor de pre pământ îl vei pierde şi sămânţa lor din fiii oamenilor,

12. Că au plecat asupra Ta reale; cugetat-au sfaturi care nu vor putea sta,

13. Că-i vei pune dos; în rămăşiţele Tale vei găti faţa lor.

14. Înalţă-Te, Doamne, întru puterea Ta, cânta-vom şi vom lăuda puterile Tale.

1. Întru sfârşit, pentru sprijineala cea de dimineaţa. Psalmul lui David 21

2. *Dumnezeule, Dumnezeul mieu, ia aminte spre mine! Pentru ce m-ai lăsat? Departe de mântuirea mea cuvintele greşalelor meale. *Math. 27, 26. Mar. 15, 34.

3. Dumnezeul mieu, strâga-voiu zioa şi nu vei auzi, şi noaptea, şi nu spre nepriceapere mie.

4. Iară Tu în cel sfânt lăcuieşti, lauda lui Israil.

5. Spre Tine au nădăjduit părinţii noştri; nădăjduit-au şi i-ai izbăvit.

6. Cătră Tine au strâgat şi s-au mântuit; spre Tine au nădăjduit şi nu s-au ruşinat.

7. Iară eu sânt vierme şi nu om, ocara oamenilor şi defăimarea norodului. ||

73r 8. *Toţi cei ce m-au văzut m-au batjocorit; grăit-au cu buzele, clătit-au cu capul: *Math. 27, 39.

9. *„Nădăjduit-au spre Domnul, izbăvească-l, mântuiască-l, că-l voiaşte". Marc. 15, 29.

10. Că Tu eşti cel ce m-ai tras din pântece, nădeajdea mea de la ţiţele maicii meale. *Math. 27,

11. Spre tine m-am aruncat din zgău, din pântecele maicii meale, Dumnezeul mieu eşti Tu. [urmează 45 şters] 43.

12. Nu Te depărta de la mine,
Că năcazul iaste aproape, că nu iaste cine să-m ajute.

13. Încungiuratu-m-au viţei mulţi, tauri graşi m-au cuprins;

14. Deschis-au asupra mea gura sa ca un leu ce răpeaşte şi răgneaşte.

15. Ca apa m-am vărsat şi s-au răsipit toate oasele meale.
Făcutu-s-au inima mea ca ceara ce să topeaşte în mijlocul pântecelui mieu.

16. Uscatu-s-au ca un vas de lut vârtutea mea şi limba mea s-au lipit de fălcile meale şi în ţărâna morţii m-ai pogorât.

17. Că m-au încungiurat câni mulţi, adunarea celor vicleani m-au cuprins;
Săpat-au mânile meale şi picioarele meale.

18. Numărat-au toate oasele meale. Iară aceia au privit şi s-au uitat la mine.

19. *Împărţit-au vejmintele meale loruşi şi pentru haina mea au aruncat soarte. *Math. 27, 35.

73v 20. Iară Tu, Doamne, nu depărta ajutoriul Tău de | la mine, spre sprijineala mea ia aminte. Ioan. 19, 23-24.

21. Izbăveaşte de sabie, Dumnezeule, sufletul mieu şi din mâna cânelui pre cea una a mea.

22. Mântuiaşte-mă din gura leului şi din coarnele inorogilor smerirea mea.

23. *Spune-voiu numele Tău fraţilor miei, în mijlocul adunării Te voiu lăuda. *Ovr. 2, 12.

24. Cei ce vă teameţi de Domnul lăudaţi-L pre El, toată sămânţa lui Iacov, slăviţi-L pre Dânsul!

25. Teamă-să de El toată sămânţa lui Israil, că n-au defăimat, nici au lepădat ruga săracului, nici Ş-au întors faţa de la mine şi când am strâgat cătră Dânsul, m-au auzit.

26. La Tine e lauda mea întru adunare mare, făgăduinţele meale le voiu da înnaintea celor ce să tem de Dânsul.

27. Mânca-vor săracii şi să vor sătura şi vor lăuda pre Domnul cei ce-L cearcă pre El; vii vor fi inimile lor în veacul veacului.

28. Aduce-ş-vor aminte şi să vor întoarce la Domnul toate marginile pământului şi să vor închina înnaintea Lui toate familiile neamurilor,

29. Că a Domnului e împărăţiia şi El va stăpâni neamurile.

30. Mâncat-au şi s-au închinat toţi graşii pământului; înaintea Lui vor cădea toţi cei ce să pogoară pre pământ.

31. Şi sufletul mieu Lui va vieţui şi săminţiia mea va sluji Lui. ||

74r 32. Vesti-să-va Domnului neamul cel viitoriu şi vor vesti ceriurile dreptatea Lui norodului ce să va naşte, pre care l-au făcut Domnul.

1. Psalmul lui David 22

*Domnul mă îndreptează şi nimica nu-m va lipsi. *Isaii. 40, 11.

2. În locul păşunii, acolo m-au sălăşluit, Irim. 43, 4.
La apa odihnii m-au hrănit. Iez. 34, 11 şi 23.

3. Sufletul mieu l-au întors. 1 Pet. 2, 35 şi 5, 4.
Povăţuitu-m-au pre cărările dreptăţii, pentru numele Său.

4. Că de voiu şi umbla în mijlocul umbrii morţii, nu mă voiu teame de reale, că Tu cu mine eşti; varga Ta şi toiagul Tău, aceastea m-au mângâiat.

5. Gătit-ai înaintea mea masă, împrotiva celor ce mă năcăjesc;
Uns-ai cu untdelemn capul mieu şi păharul mieu ce îmbată câtu-i de vestit!

6. Şi mila Ta mă va urma în toate zilele vieţii meale
Şi să lăcuiesc în casa Domnului întru îndelungare de zile.

Întâia sâmbetei. Psalmul lui David 23

*Psal. 49, 12. 1 Corth. 10, 26.

[1]. * **l Domnului e pământul şi plinirea lui, lumea şi toţi cei ce lăcuiesc într-însa,**

2 . Că El pre mări o au întemeiat şi pre râuri o au gătit.

3. Cine să va sui în muntele Domnului sau cine va lăcui în locul cel sfânt al Lui?

4. Cel nevinovat cu mânile şi curat cu ini|ma, care nu ş-au luat în deşert sufletul, nici 74v
s-au jurat întru vicleşug aproapelui său.

5. Acesta va lua blagoslovenie de la Domnul şi milostenie de la Dumnezeu, mântuitoriul său.

6. Acesta-i neamul celor ce caută, a celor ce caută faţa Dumnezeului Iacov.

7. Luaţi, boiari, porţile voastre şi vă râdicaţi porţile ceale veacinice şi va întra Împăratul măririi.

8. Cine iaste acesta, Împăratul măririi? Domnul cel Mare şi putearnic, Domnul cel putearnic în războiu.

9. Luaţi, boiari, porţile voastre şi vă rădicaţi porţile ceale veacinice şi va întra Împăratul măririi.

10. Cine iaste acesta Împăratul măririi? Domnul puterilor, acesta iaste Împăratul măririi.

1. ntru sfârşit, psalmul lui David 24

Cătră Tine, Doamne, am rădicat sufletul mieu.

2 . Dumnezeul mieu, spre Tine nădăjduiesc, să nu mă ruşinez,

3. Nici să-şi râză de mine nepriiatinii miei, pentru că toţi cei ce Te rabdă nu să vor ruşina.

4. Ruşineaze-se toţi cei ce fac fărădeleage în deşert!
Căile Tale, Doamne, arată-mi şi cărările Tale mă învaţă.

5. Îndreptează-mă întru adevărul Tău şi mă învaţă, că Tu eşti Dumnezeu, mântuitoriul mieu, şi pre Tine Te-am aşteptat toată zioa.

6. Adu-ţi aminte de îndurările Tale, Doamne, şi de milele Tale, care din veac sânt.

7. Greşalele tinereaţelor meale şi neştiinţele || meale nu le pomeni. 75r
După mila ta pomeneaşte-mă Tu, pentru bunătatea Ta, Doamne.

8. Dulce şi drept e Domnul; pentru aceasta leage va pune celor ce greşesc în cale.

9. Îndrepta-va pre cei blânzi în judecată; învăţa-va pre cei blânzi căile Sale.

10. Toate căile Domnului, mila şi adevărul celor ce cearcă aşezământul Lui şi mărturiile Lui.

11. Pentru numele Tău, Doamne, Te vei milostivi spre păcatul mieu, că mult iaste.

12. Cine iaste omul ce să teame de Domnul? Leage i-au pus în calea carea au ales.

13. Sufletul lui întru bunătăţi să va sălăşlui şi sămânţa lui va moşteni pământul.

14. Întărire e Domnul celor ce să tem de Dânsul şi aşezământul Lui să să areate lor.

15. Ochii miei pururea spre Domnul, că El va scoate din laţu picioarele meale.

16. Caută spre mine şi mă miluiaşte, că unul şi sărac sânt eu.

17. Năcazurile inimii meale s-au înmulţit; din lipsele meale scoate-mă.

18. Vezi smereniia mea şi osteneala mea şi lasă toate păcatele meale.

*Ioan 15, 25. 19. Vezi nepriiatinii miei, că s-au înmulţit *şi cu urăciune nedreaptă m-au urât.

20. Păzeaşte sufletul mieu şi mă izbăveaşte, să nu mă ruşinezu că am nădăjduit spre Tine.

21. Cei nevinovaţi şi cei drepţi s-au lipit de | mine, că Te-am aşteptat. 75v

22. Izbăveaşte, Dumnezeule, pre Israil de toate năcazurile sale.

1. ntru sfârşit, psalmul lui David 25

Judecă-mă, Doamne, că eu întru nevinovăţiia mea am umblat şi spre Domnul nădăjduind, nu voiu slăbi.

2. Cearcă-mă, Doamne, şi mă ispiteaşte; aprinde rărunchii miei şi inima mea.

3. Că mila Ta înnaintea ochilor miei iaste şi bine am plăcut întru adevărul Tău.

4. N-am şezut cu adunarea deşertăciunii şi cu călcătorii de leage nu voiu întra.

5. Urât-am adunarea celor ce viclenesc şi cu cei necredincioşi nu voiu şedea.

6. Spăla-voiu între cei nevinovaţi mânile meale şi voiu încungiura oltariul Tău, Doamne,

7. Să auzu glasul laudei şi să povestesc toate minunile Tale.

8. Doamne, iubit-am bună-cuviinţa casii Tale şi locul lăcaşului măririi Tale.

9. Să nu pierzi cu cei necredincioşi, Dumnezeule, sufletul mieu şi cu bărbaţii sângiurilor viaţa mea,

10. Întru a cărora mâni sânt fărădelegile; dreapta lor s-au umplut de daruri.

11. Iară eu întru nevinovăţiia mea am umblat; răscumpără-mă şi mă miluiaşte,

12. Piciorul mieu au stătut întru cel drept; întru adunări bine Te voiu cuvânta, Doamne. ||

76r **1.** **salmul lui David mai nainte de-a să unge, 26**
Domnul e lumina mea şi mântuitoriul mieu; de cine mă voiu teame? Domnul e scutitoriul vieţii meale; de cine mă voiu înfricoşa?
2. Când să apropie asupra mea cei vinovaţi, să mânce cărnurile meale.
Cei ce mă năcăjesc, nepriiatinii miei, aceaia au slăbit şi au căzut.
3. De-ar sta asupra mea tabără, nu să va teame inima mea;
De s-ar scula asupra mea războiu, întru aceasta eu voiu nădăjdui.
4. Una am cerut de la Domnul, aceasta voiu căuta: să lăcuiesc în casa Domnului în toate zilele vieţii meale,
Ca să văzu frumseaţa Domnului şi să cercetez bisearica Lui.
5. Că m-au ascuns în cortul Său; în zioa răotăţii m-au acoperit întru ascunsul cortului Său.
6. În piatră m-au înălţat şi acum au înălţat capul mieu preste nepriiatinii miei.
Încungiurat-am şi am jârthuit în cortul Lui jârtvă de laudă; cânta-voiu şi psalm voiu zice Domnului.
7. Auzi, Doamne, glasul mieu cu carea am strâgat cătră Tine; miluieşte-mă şi mă ascultă.
8. Ţie au zis inima mea, căutatu-Te-au faţa mea, faţa Ta, Doamne, o am cercat.
76v 9. Să nu întorci faţa Ta de la mine, să nu Te | abaţi întru mânie de la robul Tău.
Ajutoriul mieu fii; să nu mă laşi, nici să mă leapezi, Dumnezeule, mântuitoriul mieu.
10. Că tatăl mieu şi muma mea m-au părăsit, iară Domnul m-au luat.
11. Leage pune mie, Doamne, în calea Ta şi mă îndreptează spre cărare dreaptă, pentru neprietinii miei.
12. Să nu mă dai spre sufletul celor ce mă năcăjesc, că s-au sculat asupra mea mărturii nedreapte şi au minţit nedreptatea şieşi.
13. Crezu că voiu vedea bunătăţile Domnului în pământul celor vii.
14. Aştaptă pre Domnul, îmbărbătează-te şi să se întărească inima ta şi aştaptă pre Domnul.

Psalmul lui David 27

1. **ătră Tine, Doamne, voiu strâga: Dumnezeul mieu, să nu taci de cătră mine, ca nu cândva să taci de cătră mine şi mă voiu asămăna celor ce să pogoară în groapă.**
2. Ascultă, Doamne, glasul rugăciunii meale, când mă rog cătră Tine, când râdic mânile meale cătră bisearica Ta cea sfântă.
3. Să nu mă tragi cu cei păcătoşi şi cu cei ce lucrează nedreptate să nu mă pierzi.
Carii grăiesc pace cătră aproapele său, iară ceale reale, în inimile lor.
4. Dă-le lor după lucrurile lor şi după vicleşugul meşteşugirilor lor. ||
77r După faptele mânilor lor dă-le lor, răsplăteaşte răsplătirea lor.
5. Că n-au înţeles lucrurile Domnului şi spre lucrurile mânilor Lui; îi vei surpa şi nu-i vei zidi.
6. Bine e cuvântat Domnul, că au auzit glasul rugăciunii meale.
7. Domnul e agiutoriul mieu şi scutitoriul mieu; într-Însul au nădăjduit inima mea şi m-au agiutat.
Şi au înflurit trupul mieu şi din voia mea mă voiu mărturisi Lui.
8. Domnul e întărire norodului Său şi scutitoriu mântuirilor unsului Său ieste.
9. Mântuiaşte norodul Tău, Doamne, şi blagosloveaşte moştenirea Ta şi-i paşte şi-i înnalţă până în veac.

Psalmul lui David

1. **n săvârşirea cortului, 28**
Aduceţi Domnului, fiii lui Dumnezeu, aduceţi Domnului fiii berbecilor,
2. Aduceţi Domnului mărire şi cinste, aduceţi Domnului mărire numelui Lui, închinaţi-vă Domnului în curtea Lui cea sfântă.
3. Glasul Domnului preste ape; Dumnezeul măririi au tunat, Domnul preste ape multe.
4. Glasul Domnului întru tărie; glasul Domnului întru mare cuviinţă.

5. Glasul Domnului, Celui ce sfarmă chedrii şi | va zdrobi Domnul chedrii Livanului, 77v
6. Şi-i va zdrumica ca pre viţelul Livanului şi cel iubit, ca fiiul unicornilor.
7. Glasul Domnului, Celui ce taie para focului,
8. Glasul Domnului, Celui ce clăteaşte pustiiul; şi va clăti Domnul pustiia Cadisului.
9. Glasul Domnului, Celui ce săvârşaşte cerbii şi va descoperi ceale dease, şi în bisearica Lui tot ce zice: „Mărire!"
10. Domnul face a lăcui potopul şi va şedea Domnul împărat în veac.
11. Domnul tărie norodului Său va da; Domnul va blagoslovi norodul Său cu pace.

Psalmul cântării

1. Întru înnoirea casii lui David, 29
2. Înălţa-Te-voiu, Doamne, că m-ai rădicat, nici ai veselit nepriiatinii miei asupra mea.
3. Doamne, Dumnezeul mieu, strâgat-am cătră Tine şi m-ai vindecat.
4. Doamne, scos-ai din iad sufletul mieu, mântuitu-m-ai de cei ce să pogoară în groapă.
5. Cântaţi Domnului, sfinţii Lui, şi vă mărturisiţi pomenirii sfinţeniii Lui.
6. Că mânie e întru iuţimea Lui şi viiaţă în voia Lui; sara va zăbovi plângerea, şi dimineaţa veseliia.
7. Iară eu am zis întru prisosinţa mea: „Nu mă voiu clăti în veac".
8. Doamne, întru voia Ta dat-ai frumseaţei meale puteare. ||
Întorsu-ţ-ai faţa de cătră mine şi m-am făcut turburat. 78r
9. Cătră Tine, Doamne, voiu strâga şi cătră Dumnezeul mieu mă voiu ruga:
10. „Ce folos e în sângele mieu când mă pogor întru strâcăciune?
Au doară să va mărturisi Ţie ţărâna au va vesti adevărul Tău?"
11. Auzit-au Domnul şi m-au miluit; Domnul au fost agiutoriul mieu.
12. Întors-ai plângerea mea spre bucurie mie, rupt-ai sacul mieu şi m-ai încungiurat cu veselie.
13. Ca să-ţi cânte mărirea mea şi nu mă voiu măhni; Doamne, Dumnezeul mieu, în veac mă voiu mărturisi Ţie!

1. Întru sfârşit, psalmul lui David, pentru răpirea minţii, 30
2. Spre Tine, Doamne, am nădăjduit, nu mă voiu ruşina în veac; întru dreptatea Ta mă izbăveaşte.
3. Pleacă cătră mine ureachiia Ta, grăbeaşte de mă scoate.
Fii mie Dumnezeu scutitoriu şi spre casă de scăpare să mă mântuieşti.
4. Că puterea mea şi scăparea mea eşti Tu şi pentru numele Tău mă vei povăţui şi mă vei hrăni.
5. Scoate-mă-vei din cursa aceasta carea mi-au ascuns, că Tu eşti scutitoriul mieu.
*Luc. 23, 46. 6. *În mânile Tale puiu sufletul mieu; răscumpăratu-m-ai, Doamne, Dumnezeul adevărului. |
7. Urât-ai pre cei ce păzesc deşertăciunile în zădar, iară eu spre Domnul am nădăjduit. 78v
8. Bucura-mă-voiu şi mă voiu veseli întru mila Ta, că ai căutat spre smereniia mea, mântuit-ai din nevoi sufletul mieu,
9. Nici m-ai închis în mânile nepriiatinului; pus-ai în loc desfătat picioarele meale.
10. Miluiaşte-mă, Doamne, că mă năcăjesc; turburatu-s-au întru mânie ochiul mieu, sufletul mieu şi pântecele mieu.
11. Că au scăzut întru dureare viaţa mea şi anii miei întru suspinuri;
Slăbit-au întru sărăcie vârtutea mea şi oasele meale s-au turburat.
12. Despre toţi nepriiatinii miei m-am făcut ocară şi vecinilor miei foarte şi frică cunoscuţilor miei.
Cei ce mă vedea afară au fugit de la mine.
13. Uitării am fost dat ca mortul de la inimă, făcutu-m-am ca un vas pierdut.
14. Că am auzit ocara multora celor ce lăcuiesc înpregiur.
Întru aceaea, când să adună împreună asupra mea, a lua sufletul mieu s-au sfătuit.
15. Iară eu spre Tine, Doamne, am nădăjduit. Zis-am: „Domnul mieu eşti Tu!
16. În mânile Tale, sorţile meale!"
Izbăveaşte-mă din mâna neprietinilor miei şi de cei ce mă gonesc.

79r 17. Arată faţa ta preste sluga Ta, mântuieşte||-mă întru mila Ta.
18. Doamne, să nu mă ruşineaz că Te-am chemat. Să să ruşineaze cei necredincioşi şi să să pogoară în iad.
19. Mute fie buzele ceale vicleane,
Care grăiesc asupra dreptului nedreptate în mândrie şi întru defăimare.
20. Cât e de mare mulţimea bunătăţii Tale, Doamne, carea o ai ascuns celor ce să tem de Tine. Săvârşitu-o-ai celor ce nădăjduiesc întru Tine înnainte<a> fiilor omeneşti.
21. Ascunde-i-vei întru ascunsul feţii Tale de turburarea oamenilor.
Acoperi-i-vei în cortul Tău de cătră grăirea împrotivă a limbilor.
22. Bine e cuvântat Domnul, că minunată au făcut mila Sa mie în cetate întăritã.
23. Iară eu am zis întru răpirea minţii meale: „Lepădat sânt de cătră faţa ochiilor Tăi”. Pentru aceaea ai auzit glasul rugăciunii meale, când strâgam cătră Tine.
24. Iubiţi pre Domnul, toţi sfinţii Lui, că adevărul va cerca Domnul şi va răsplăti de prisosit celor ce fac mândrie.
25. Îmbărbătaţi-vă şi să să întărească inima voastră, toţi cei ce nădăjduiţi spre Domnul.

Lui David, înţeleagerea, 31

1.* Fericiţi cărora s-au iertat fărădelegile şi cărora s-au acoperit păcatele. *Râm 4, 7.
2. Fericit bărbatul căruia nu i-au socotit Domnul păcatul, nici iaste în duhul lui vicleşug. |
79v 3. Că am tăcut, învechitu-s-au oasele meale când strâgam toată zioa.
4. Că zioa şi noaptea s-au îngreoiat preste mine mâna Ta; întorsu-m-am spre chinuire, când să înfinge spinul.
5. Greşala mea cunoscută o am făcută Ţie şi nedreptatea mea nu o am ascuns. *Zis-am: „Mărturisi-voiu asupra mea fărădeleage<a> mea Domnului”. Şi Tu ai iertat păgânătatea păcatului mieu. *Isaie 65, 24.
6. Pentru aceasta să va ruga cătră Tine tot cel sfânt în vreame bine cuvioasă, însă în potop de ape multe cătră Dânsul nu să vor apropiia.
7. Tu eşti scăparea mea de năcazul ce m-au cuprins; bucuriia mea, izbăveaşte-mă de cei ce mă încungiură.
8. „Înţeleagere îţ voiu da şi te voiu îndrepta în calea aceasta în carea vei mearge; întări-voiu preste tine ochii Miei.
9. Nu fiţi ca calul şi ca muşcoiul, cărora nu iaste înţăleagere.
Cu zăbale şi cu frâu fălcile lor le strânge, carii nu să apropie la tine”.
10. Multe-s bătăile păcătosului, iară pre cel ce nădăjduiaşte spre Domnul mila îl va încungiura.
11. Veseliţi-vă întru Domnul şi vă bucuraţi, dreptilor, şi vă lăudaţi toţi cei drepţi la inimă!

Psalmul lui David 32

80r **1. Bucuraţi-vă, dreptilor, întru Domnul; celor || drepţi li să cuvine lauda.**
2. Mărturisiţi-vă Domnului în alăută, în psaltire cu zeace strune cântaţi Lui.
3. Cântaţi Lui cântare noao, bine psălmuiţi întru strâgare.
4. Că drept e cuvântul Domnului şi toate lucrurile Lui întru credinţă.
5. Iubeaşte mila şi judecata; de mila Domnului plin e pământul.
6. Cu cuvântul Domnului ceriurile s-au întărit şi cu duhul gurii Lui toată putearea lor.
7. Adunând ca într-un foiu apele mării, puind întru vistierii adâncurile.
8. Teamă-să de Domnul tot pământul, iară de Dânsul să se cutremure toţi cei ce lăcuiesc în lume,
9. *Că El au zis şi s-au făcut; El au poruncit şi s-au zidit. *Face. 1, 8.
10. Domnul răsipeaşte sfaturile neamurilor şi defaimă cugetele noroadelor şi defaimă sfaturile căpeteniilor. Iudith. 16, 17.
11. Iară sfatul Domnului în veac rămâne, gândurile inimii Lui în neam şi în neam.
12. Fericit neamul căruia iaste Domnul Dumnezeul lui, norodul pre care l-au ales spre moştenire Şieş.
13. Din ceriu au privit Domnul, văzut-au pre toţ fiii oamenilor.
14. Din lăcaşul Său cel gata privit-au preste toţi carii lăcuiesc pre pământ. |
80v 15. Cel ce au zidit deosebi inimile lor, Carele înţăleage toate lucrurile lor.

16. Nu să mântuiaşte împăratul prin multă puteare, şi uriiaşul nu să va mântui întru
mulţimea puterii sale.
17. Mincinos e calul spre mântuire şi întru prisosirea puterii sale nu să va mântui.
18. Iată, ochii Domnului spre cei ce să tem de El şi spre cei ce să nădăjduiesc spre mila Lui,
19. Să izbăvească din moarte inimile lor şi să-i hrănească în foamete.
20. Sufletul nostru aştaptă pre Domnul, că agiutoriu şi scutitoriul nostru iaste.
21. Că întru Dânsul să va veseli inima noastră şi întru numele Lui cel sfânt am nădăjduit.
22. Fie, Doamne, mila Ta preste noi, în ce chip am nădăjduit spre Tine!

1. lui David, când ş-au schimbat faţa înaintea lui Ahimeleh şi l-au slobozit şi s-au dus (1 Împăr. 21), 33
2. Bine voiu cuvânta pre Domnul în toată vreamea, pururea lauda lui în gura mea.
3. Întru Domnul să va lăuda sufletul mieu, auză cei blânzi şi să să veselească.
4. Măriţi pre Domnul cu mine şi să înălţăm numele lui înpreună.
5. Căutat-am pre Domnul şi m-au auzit şi din toate năcazurile meale m-au izbăvit.
6. Apropiiaţi-vă cătră Dânsul şi vă luminaţ || şi feaţele voastre nu să vor ruşina. 81r
7. Săracul acesta au strâgat şi Domnul l-au auzit şi din toate năcazurile lui l-au mântuit.
8. Trimite-va îngerul Domnului împregiurul celor ce să tem de Dânsul şi-i va izbăvi.
9. Gustaţi şi vedeţi că bun e Domnul; fericit bărbatul care nădăjduiaşte într-Însul.
10. Teameţi-vă de Domnul, toţi sfinţii Lui, că nu iaste lipsă celor ce să tem de El.
*Luc. 1, 53. 11. *Bogaţii au sărăcit şi au flămânzit, iară cei ce caută pre Domnul nu să vor lipsi de tot binele.
12. Veniţi, fiilor, ascultaţi-mă: frica Domnului vă voiu învăţa.
*1 Petru 3, 10. 13. *Cine iaste omul care voiaşte viiaţă, iubeaşte a vedea zile bune?
14. Opreaşte-ţi limba ta de rău şi buzele tale să nu grăiască vicleşug.
15. Fereaşte-te de rău şi fă bine, caută pacea şi o urmează.
*Ecli. 15, 20. 16. Ochii Domnului spre *cei drepţi şi urechile Lui spre rugăciunea lor,
Ovr. 4, 13. 17. Iară faţa Domnului asupra celor ce fac rău, să piarză de pre pământ pomenirea lor.
18. Strâgat-au drepţii şi Domnul i-au auzit şi din toate năcazurile lor i-au izbăvit.
19. Aproape iaste Domnul de cei umiliţi cu inima şi pre cei smeriţi cu duhul îi va mântui. |
20. Multe-s năcazurile drepţilor şi din toate aceastea îi va izbăvi Domnul. 81v
21. Păzeaşte Domnul toate oasele lor, unul dintr-însele nu să va zdrobi.
22. Moartea păcătoşilor e cumplită şi cei ce urăsc pre cel drept vor greşi.
23. Răscumpăra-va Domnul sufletele slugilor Sale şi nu vor greşi toţi cei ce nădăjduiesc spre Dânsul.

1. ui David 34
Judecă, Doamne, pre cei ce-mi fac mie strâmbătate; dă războiu cu cei ce oştesc asupra mea.
2. Apucă armă şi pavăză şi Te scoală spre agiutoriul mieu.
3. Varsă sabie şi închide împrotiva celor ce mă gonesc; zi sufletului mieu: „Mântuirea ta sânt Eu”.
*Jos 39, 15. 4. *Să să ruşineaze şi să să înfrumteaze cei ce cearcă sufletul mieu;
Să să întoarcă înnapoi şi să să ruşineaze cei ce gândesc mie reale.
5. Să fie ca pravul înnaintea feaţii vântului şi îngerul Domnului strâmtorindu-i.
6. Fie calea lor întunearec şi lunecare şi îngerul Domnului gonindu-i.
7. Că în zădar mi-au ascuns perirea laţului său, în deşert au ocărât sufletul mieu.
8. Să-i vie cursa carea nu o ştiia şi prinzătoa | |rea carea o au ascuns să-l prinză şi în laţu 82r
să cază într-însul.
9. Iară sufletul mieu să va bucura de Domnul, veseli-să-va de mântuirea sa.
10. Toate oasăle meale vor zice: „Doamne, cine e aseaminea ţie,
Cel ce izbăveşti pre săracul din mâna celor mai tari ai lui şi săracul de la cei ce-l răpesc?”
11. Sculându-să mărturii mincinoase de ceale ce nu ştiiam mă întreba.
12. Răsplătea mie reale pentru bune, nerodirea sufletului mieu.
13. Iară eu, când mă supăra, mă îmbrăcam cu sac,
Smeriiam cu post sufletul mieu, şi rugăciunea mea în sânul mieu să va întoarce.
14. Ca un aproape şi ca un frate al nostru, aşa bineplăceam; ca cel jealnic şi întristat, aşea mă smeream.
15. Şi asupra mea s-au veselit şi s-au adunat; adunatu-s-au preste mine bătâi şi n-am ştiut.

16. Răsipitu-s-au, nici s-au umilit; ispititu-m-au, bajocoritu-m-au cu bajocură; scrâşnit-au asupra mea cu dinţii săi.
17. Doamne, când vei privi? Întoarce sufletul mieu de la răotatea lor, de la lei pre cea una a mea.
18. Mărturisi-mă-voiu ţie în adunare mare, întru norod greu te voiu lăuda.
82v 19. Să nu să bucure de mine cei ce să împrotivesc | mie nedrept, *carii mă urăsc în zădar şi fac sămn cu ochii. *Ioan 15, 25.
20. Că mie adecă păciuit îm grăia şi, întru mâniia pământului grăind, vicleşuguri cugeta.
21. Şi ş-au lărgit asupra mea gura sa, zis-au: „Bine, bine văzut-au ochii noştri”.
22. Văzut-ai, Doamne, să nu taci; Doamne, să nu Te depertezi de la mine.
23. Scoală-Te şi ia aminte spre judecata mea, Dumnezeul mieu şi Domnul mieu, spre pricina mea.
24. Judecă-mă după dreptatea Ta, Doamne, Dumnezeul mieu, şi să nu să bucure de mine,
25. Să nu zică în inimile sale: „Bine e, bine e sufletului nostru”, nici să zică: „Îmbucatu-l-am”.
26. Ruşineaze-se şi să se înfrumtează împreună cei ce să bucură de realele meale. Îmbrace-să întru ruşine şi înfrumtare cei ce grăiesc mari asupra mea!
27. Bucure-să şi să să veselească cei ce voiesc dreptatea mea şi zică pururea: „Mărească-să Domnul!” cei ce voiesc pacea şerbului Lui.
28. Şi limba mea va cugeta dreptatea Ta, toată zioa lauda Ta.

1. Întru sfârşit, slugii Domnului, lui David, 35
2. Zis-au călcătoriul de leage, ca să greşască întru sâne: „Nu ieste frica lui Dumnezeu înnaintea ochilor lui”.
83r 3. *Că au viclenit înnaintea lui, ca să să || afle fărăleagea lui spre urâre. *Sus 13, 3.
4. Graiurile gurii lui, fărădeleage şi vicleşug; n-au vrut a înţăleage să facă bine.
5. Fărădeleage au cugetat în culcuşul său; stătut-au lângă toată calea nu bună, iară răotatea nu o au urât.
6. Doamne, în ceriu e mila Ta şi adevărul Tău, până la nori.
7. Dreptatea Ta ca munţii lui Dumnezeu; judecăţile Tale, adânc mult. Oamenii şi dobitoacele vei mântui, Doamne,
8. Precum ai înmulţit mila Ta, Dumnezeule. Iară fiii oamenilor întru acoperemântul aripilor Tale vor nădăjdui.
9. Îmbăta-se-vor de ugerimea casii Tale şi cu izvorul desfătăciunii Tale îi vei adăpa.
10. Că la Tine iaste izvorul vieţii şi întru lumina Ta vom vedea lumină.
11. Tinde mila Ta celor ce Te cunosc şi dreaptatea Ta celor drepţi cu inima.
12. Nu-m vie piciorul mândriii şi mâna păcătosului nu mă clătească.
13. Acolo au căzut cei ce lucrează nedreptate; scosu-s-au afară, nici au putut sta.

1. Psalmul lui David 36
Nu pizmui celor ce viclenesc, nici răvni celor ce fac fărădeleage,
2. Căci ca iarba curând să vor usca şi ca buruienile ierburilor degrabă vor cădea. |
83v 3. Nădăjduiaşte spre Domnul şi fă bunătate şi lăcuiaşte pământul şi te vei paşte întru bogăţiile lui.
4. Desfătează-te în Domnul şi-ţ va da cearerile inimii tale.
5. Descopere Domnului calea ta şi nădăjduiaşte într-Însul şi El va face
6. Şi va scoate ca lumina dreptatea ta şi judecata ta ca amiazăzi.
7. Supune-te Domnului şi-l roagă.
Să nu pizmuieşti celui ce sporeaşte în calea sa, omului ce face nedreptăţi.
8. Părăseaşte-te de mânie şi lasă iuţimea. Nu pizmui, ca să vicleneşti.
9. Că cei ce viclenesc de tot vor peri, iară cei ce aşteaptă pre Domnul, aceia vor moşteni pământul.
10. Şi încă puţin şi nu va fi păcătosul şi vei căuta locul lui şi nu-l vei afla.
11. *Iară cei blânzi vor moşteni pământul şi să vor desfăta întru mulţimea păcii. *Math. 5, 4.
12. Pândi-va păcătosul pre cel drept şi va scrâşni asupra lui cu dinţii săi.
13. Iară Domnul îl va bajocori, că mai nainte veade că va veni zioa lui.
14. Sabie au zmult păcătoşii, întins-au arcul său
84r Să rumpă pre săracul şi mişelul, să junghie pre || cei drepţi cu inima.

15. Sabia lor între în inimile lor şi arcul lor să să frângă.
16. Mai bine e puţin celui drept decât bogăţiia multă a păcătoşilor.
17. Că braţele păcătoşilor să vor zdrobi, iară pre cei drepţi îi întăreaşte Domnul.
18. Cunoaşte Domnul zilele celor fără prihană şi moştenirea lor în veac va fi.
19. Nu să vor ruşina în vreamea cea rea şi în zilele foametii să vor sătura.
20. Că păcătoşii vor peri,
Iară nepriiatinii Domnului, îndată cât s-au mărit şi s-au înălţat, căzând, ca fumul vor cădea.
21. Lua-va împrumut păcătosul şi nu va plăti, iară dreptul să îndură şi-i va da.
22. Că cei ce bine-L cuvintează vor moşteni pământul, iară cei ce-L blastămă vor peri.
23. La Domnul paşii omului să vor îndrepta şi calea lui o va voi.
24. Când va cădea, nu să va struncina, că Domnul îşi pune mâna.
25. Mai tânăr am fost, că am şi îmbătrânit şi n-am văzut dreptul părăsit, nici sămânţa lui cerând pâine.
26. Toată zioa miluiaşte şi împrumu|teză şi sămânţa lui în blagoslovenie va fi. 84v
27. Fereaşte-te de rău şi fă bine şi lăcuiaşte în veacul veacului.
28. Că Domnul iubeaşte judecata şi nu va părăsi pre sfinţii săi; în veac să vor păzi.
Cei nedrepţi să vor certa şi sămânţa necredincioşilor va peri.
29. Iară drepţii vor moşteni pământul şi vor lăcui în veacul veacului preste dânsul.
*Pil. 31, 22.26. 30. *Gura dreptului va cugeta înţelepciune şi limba lui va grăi judecată.
*Isaie 51, 7. 31. *Leagea Domnului în inima lui şi nu să vor poticni paşii lui.
32. Pândeaşte păcătosul pre cel drept şi-l caută a-l omorî.
33. Iară Domnul nu-l va lăsa în mânile lui, nici îl va osândi când să va judeca lui.
34. Aşteaptă pre Domnul şi păzeaşte calea lui şi te va înălţa să moşteneşti pământul; când vor peri păcătoşii, vei vedea.
35. Văzut-am pre cel necurat prea înălţat şi rădicat ca chedrii Livanului.
36. Şi am trecut şi, iată, nu era; şi l-am căutat şi nu s-au aflat locul lui.
37. Păzeaşte nevinovăţia şi vezi dreptatea, că sânt rămăşiţe omului făcătoriu de pace.
38. Iară nedrepţii vor peri împreună; ră||măşiţele necuraţilor vor peri. 85r
39. Iară mântuirea drepţilor, de la Domnul şi scutitoriul lor în vreamea năcazului.
40. Şi le va agiuta Domnul şi-i va slobozi şi-i va scoate de la păcătoşi şi-i va mântui, că au nădăjduit întru Dânsul.

1. salmul lui David întru pomenirea pentru sâmbăta, 37
*Sus 6, 2. 2. *Doamne, nu întru iuţimea Ta să mă mustri, nici întru măniia Ta să mă certi.
3. Că săgeţile Tale mi s-au înfipt şi ai întărit preste mine mâna Ta.
4. Nu iaste sănătate în trupul mieu de către faţa mâniii Tale; nu iaste pace oaselor meale de către faţa păcatelor meale.
5. Că fărădelegile meale au covârşit capul mieu şi ca o sarcină grea s-au îngreoiat preste mine.
6. Putrăzit-au şi s-au împuţit ranele meale de către faţa nebuniii meale.
7. Mişel m-am făcut şi m-am gărbovit până în sfârşit; toată zioa întristat umblam.
8. Că şalele meale s-au umplut de ocări şi nu iaste sănătate în trupul mieu.
9. Năcăjit am fost şi smerit foarte; răgnit-am din suspinul inimii meale.
10. Doamne, înnaintea Ta toată dorirea mea şi suspinul mieu de la Tine nu s-au ascuns. |
11. Inima mea s-au turburat, părăsitu-m-au vârtutea mea şi lumina ochilor miei, şi 85v
aceasta nu iaste cu mine.
12. Priiatinii miei şi cei de aproape ai miei în prejma mea s-au apropiiat şi au stătut.
Şi carii lângă mine era departe au stătut.
13. Şi sâlnicie făcea cei ce căuta sufletul mieu. Şi cei ce căuta cele reale mie au grăit deşertăciuni şi înşelăciuni toată zioa cugeta.
14. Iară eu ca un surd nu auziiam şi ca un mut ce nu-şi deşchide gura sa.
15. Şi m-am făcut ca un om ce nu aude şi nu are în gura lui mustrări.
16. Că spre Tine, Doamne, am nădăjduit; Tu mă vei auzi, Doamne, Dumnezeul mieu.
17. Că am zis ca nu cândva să să bucure mie vrăjmaşii miei şi, când să clăteasc picioarele meale, asupra mea mari au grăit.
18. Că eu spre bătăi gata sânt şi durearea mea înaintea mea iaste pururea.
19. Că fărădeleagea mea o voiu vesti şi voiu gândi pentru păcatul mieu.
20. Iară nepriiatinii miei trăiesc şi s-au întărit asupra mea şi s-au înmulţit cei ce m-au urât nedrept. ||

86r 21. Cei ce răsplătească reale pentru bune mă clevetiia, căci urmam bunătatea.
22. Nu mă lăsa, Doamne, Dumnezeul mieu, nu Te depărta de la mine.
23. Ia aminte spre ajutoriul mieu, Doamne, Dumnezeul mântuirii meale.

1. Întru sfârşit, lui Idithun. Cântarea lui David 38
2. Zis-am: „Păzi-voiu căile meale, să nu greşesc în limba mea”.
Pus-am gurii meale pază când au stătut păcătosul împrotiva mea.
3. Amuţit-am şi m-am smerit şi am tăcut din bunătăţi şi durearea mea s-au înoit.
4. Înfierbântatu-s-au inima mea întru mine şi în cugetul mieu să va aprinde foc.
5. Grăit-am cu limba mea: „Spune-m, Doamne, sfârşitul mieu
Şi numărul zilelor meale care iaste, să ştiu ce-m lipseaşte”.
6. Iată, măsurate ai pus zilele meale şi statul mieu ca o nimica înnaintea ta; însă toate-s deşărtăciune, tot omul ce viază.
7. Măcar că în chip treace omul, dară şi în zădar să turbură.
Strânge comori şi nu şti cui le va aduna. |
86v 8. Şi acum, care iaste aşteptarea mea? Au nu Domnul? Şi starea mea la Tine iaste.
9. De toate fărdelegile meale izbăveaşte-mă; ocara celui fără minte mi-ai dat.
10. Amuţit-am şi nu mi-am deşchis gura, că Tu ai făcut.
11. Depărtează de la mine bătăile Tale.
12. De la tăriia mânilor Tale eu m-am scăzut; întru mustrări pentru fărădeleage ai pedepsit pre om.
Şi a să lâncezi ai făcut ca painginul sufletul lui. Însă în deşert să turbură tot omul.
13. Auzi rugăciunea mea, Doamne, şi rugarea mea; cu urechile cuprinde lacrămile meale, nu tăcea, că venetic sânt eu la tine şi nimearnic ca toţi părinţii miei.
14. Slăbeaşte-mă, să răsuflu mai nainte până ce mă voiu duce şi mai mult nu voiu fi.

1. Întru sfârşit, psalmul lui David 39
2. Aşteptând am aşteptat pre Domnul şi au căutat spre mine.
3. Şi au auzit rugăciunea mea şi m-au scos din groapa ticăloşiii şi din tina noroiului.
Şi au pus pre piatră picioarele meale şi au îndreptat paşii miei.
4. Şi au băgat în gura mea cântare noao, cântarea Dumnezeului nostru.
87r Vedea-vor mulţi şi să vor teame şi vor nădăj||dui spre Domnul.
5. Fericit bărbatul căruia iaste numele Domnului nădeajdea lui şi n-au privit spre deşertăciuni şi spre nebunii mincinoase.
6. Multe ai făcut Tu, Doamne, Dumnezeul mieu, minunile Tale; şi gândurilor Tale nu iaste cine să fie aseaminea Ţie.
Vestit-am şi am grăit: înmulţitu-s-au preste număr.
7. *Jârtva şi prinosul n-ai voit, iară urechii mi-ai săvârşit. *Ovr. 10, 5.
Arderea de tot şi pentru păcat n-ai cerut.
8. Atunci am zis: „Iată, viu”.
În capul cărţii scris iaste pentru mine
9. Să fac voia Ta, Dumnezeul mieu; am voit şi leagea Ta în mijlocul inimii meale.
10. Vestit-am dreptatea ta întru adunare mare. Iată, buzele meale nu le voiu opri, Doamne, Tu ai ştiut.
11. Dreptatea Ta n-am ascuns în inima mea, adevărul Tău şi mântuirea Ta am zis.
N-am ascuns mila Ta şi adevărul Tău de cătră adunare multă.
12. Iară Tu, Doamne, să nu depărtezi îndurările Tale de la mine; mila Ta şi adevărul Tău pururea m-au sprijinit.
13. Că m-au cuprins reale a cărora nu iaste număr; apucatu-m-au nedreptăţile meale |
87v şi n-am putut să văzu, înmulţitu-s-au preste perii capului mieu, şi inima mea m-au părăsit.
14. Binevoiaşte, Doamne, să mă izbăveşti. *Doamne, ca să-mi ajuţi, ia aminte. *Jos 69, 2.
15. *Ruşineaze-să şi să să înfrumteaze împreună cei ce cearcă sufletul mieu să-l ia. *Sus 34, 4.
Întoarcă-să înnapoi şi să să ruşineaze cei ce-m voiesc reale mie.
16. Poarte-ş îndată-şi ruşinea sa cei ce-m zic: „Bine, bine”.
17. Bucure-să şi să să veselească de tine toţi cei ce te caută şi zică pururea: „Mărească-Să Domnul!” cei ce iubesc mântuirea Ta.
18. Iară eu mişel sânt şi sărac; Domnul S-au grijit de mine.
Ajutoriul mieu şi scutitoriul mieu Tu eşti, Dumnezeul mieu, nu zăbovi!

1. **Întru sfârşit, psalmul lui David 40**
2. Fericitu-i cel ce să uită spre cel mişel şi sărac; în zioa cea rea îl va izbăvi Domnul.
3. Domnul să-l păzască şi să-l vieze şi să-l fericească pre pământ şi să nu-l dea în mânile nepriiatinilor lui.
4. Domnul să-i ajute pre patul durerii lui; tot aşternutul lui l-ai întors întru boala lui.
5. Eu am zis: „Doamne, miluieşte-mă, vindecă sufletul mieu, că am greşit ţie!"
6. Nepriiatinii miei au zis reale mie: „Când va muri şi va peri numele lui?" ||
7. Şi, de întra să vază, deşertăciuni grăia, inima lui au adunat fărădeleage şieşi; ieşiia 88r
afară şi grăia
8. Întru aceastaşi.
Asupra mea şoptea toţi nepriiatinii miei, asupra mea gândiia reale mie.
9. Cuvânt fără leage au pus asupra mea:
„Au doară cel ce doarme nu va adaoge a să scula?"
*Fapt 1, 16. 10. *Pentru că omul păcii meale, spre carele am nădăjduit, care mânca pâinile meale, au mărit asupra mea înşelăciune.
11. Iară Tu, Doamne, miluieşte-mă şi mă scoală şi le voiu răsplăti.
12. Întru aceasta am cunoscut că m-ai voit, că nu să va bucura nepriiatinul mieu de mine.
13. Iară pre mine pentru nevinovăţiia m-ai sprijinit şi m-ai întărit înnaintea Ta în veac.
14. Bine e cuvântat Domnul, Dumnezeul lui Israil, din veac şi până în veac. Fie, fie!

1. **Întru sfârşit. Spre înţeleagerea fiilor lui Core, 41**
2. În ce chip doreaşte cerbul spre izvoarăle apelor, aşa doreaşte sufletul mieu spre Tine, Dumnezeule.
3. Însătat-au sufletul mieu spre Dumnezeul cel tare, cel viu; când voiu veni şi mă voiu arăta înnaintea feţii lui Dumnezeu?
4. Fost-au mie lacrămile meale pâini zioa şi noaptea, când mi să zicea în toate zilele: | „Unde ieste Dumnezeul tău?" 88v
5. De aceastea mi-am adus aminte şi am vărsat preste mine sufletul mieu, că voiu treace în locul cortului celui minunat, până la casa lui Dumnezeu; în glasul bucuriii şi al mărturisirii, sunetul celui ce prăznuieşte.
6. Pentru ce eşti mâhnit, sufletul mieu, şi pentru ce mă turburi?
Nădăjduieşte spre Dumnezeu, că încă mă voiu mărturisi Lui; mântuirea feaţii meale
7. Şi Dumnezeul mieu.
Spre mine însumi sufletul mieu s-au turburat, pentru aceaea îm voiu aduce aminte de Tine din pământul Iordanului şi al Ermonului, din munte mic.
8. Adânc pre adânc cheamă, în glasul jgheaburilor Tale.
Toate înălţările Tale şi valurile Tale preste mine au trecut.
9. Zioa au poruncit Domnul mila Sa, şi noaptea, cântarea lui
La mine e rugăciunea Dumnezeului vieţii meale.
10. Zice-voiu lui Dumnezeu: „Sprijinitoriul mieu eşti, pentru ce m-ai uitat şi pentru ce mâhnit umblu când mă năcăjeaşte nepriiatinul?"
11. Când să sfarmă oasele meale, m-au ocărât cei ce mă năcăjesc, nepriiatinii miei, când îm zic în toate zilele: „Unde iaste Dumnezeul lor?"
12. Pentru ce eşti mâhnit, sufletul mieu, şi pentru ce mă turburi? ||
Nădăjduieşte spre Dumnezeu, că încă mă voiu mărturisi Lui, mântuirea feaţii meale şi 89r
Dumnezeul mieu.

1. **Psalmul lui David 42**
Judecă-mă, Dumnezeule, şi aleage judecata mea de la neamul nu sfânt şi de la omul nedrept şi viclean mă izbăveaşte.
2. Că Tu eşti, Dumnezeule, tăriia mea; pentru ce m-ai lepădat? Şi pentru ce mâhnindu-mă umblu când mă năcăjaşte nepriiatinul ?
3. Trimite lumina Ta şi adevărul Tău; aceastea m-au povăţuit şi m-au adus în muntele sfânt al Tău şi în lăcaşurile Tale.
4. Şi voiu întra la oltariul lui Dumnezeu, la Dumnezeu cel ce veseleaşte tinereaţele meale. Mărturisi-mă-voiu Ţie în alăută, Dumnezeule, Dumnezeul mieu.
5. Pentru ce eşti mâhnit, sufletul mieu, şi pentru ce mă turburi?
Nădăjduieşte spre Dumnezeu, că încă mă voiu mărturisi Lui, mântuirea feaţii meale şi Dumnezeul mieu.

1. **Întru sfârşit, fiilor lui Core, spre înţăleagere, 43**
2. Dumnezeule, cu urechile noastre am auzit, părinţii noştri ne-au vestit
Lucruri care ai lucrat în zilele lor, în zilele ceale de demult.
89v 3. Mâna Ta neamuri au pierdut şi i-ai să|dit; năcăjit-ai noroadele şi le-ai gonit.
4. Că nu cu sabia sa au moştenit pământul şi braţul lor nu i-au mântuit,
Ci dreapta ta şi braţul tău şi luminarea feaţii tale, că bine ai voit într-înşii.
5. Tu eşti Însuţi împăratul mieu şi Dumnezeul mieu, cel ce porunceşti mântuiri lui Iacov.
6. Întru Tine nepriiatinii noştri cu cornul îi vom vântura şi întru numele Tău de nimica vom face pre cei ce să scoală asupra noastră.
7. Că nu spre arcul mieu voiu nădăjdui, şi sabiia mea nu mă va mântui.
8. Că ne-ai mântuit de cei ce ne năcăjesc şi pre cei ce ne urăsc i-ai ruşinat.
9. Întru Dumnezeu ne vom lăuda toată zioa şi întru numele Tău ne vom mărturisi în veac.
10. Iară acum ne-ai lepădat şi ne-ai ruşinat şi nu vei ieşi, Dumnezeule, întru puterile noastre.
11. Întorsu-ne-ai înnapoi după nepriiatinii noştri şi carii ne urâse ne jefuia loruşi.
12. Datu-ne-ai ca oile de mâncări şi în neamuri ne-ai răsipit.
13. Vândut-ai norodul Tău fără preţu şi n-au fost mulţime întru schimbările lor.
14. Pusu-ne-ai ocară vecinilor noştri, batjocură şi râs celor dinprejurul nostru.
15. Pusu-ne-ai spre pildă neamurilor, clătire de cap întru noroade.
16. Toată zioa înfrumtarea mea înaintea mea iaste şi ruşinea obrazului mieu m-au acoperit, ||
90r 17. De cătră glasul celui ce ocăreaşte şi cleveteaşte, de cătră faţa nepriiatinului şi a celui ce goneaşte.
18. Aceastea toate au venit preste noi şi nu te-am uitat şi n-am făcut nedreptate întru aşezământul de leage.
19. Şi nu s-au depărtat înnapoi inima noastră şi ai abătut cărările noastre de la calea Ta,
20. Că ne-ai smerit în locul dosădirii şi ne-au acoperit umbra morţii.
21. De am uitat numele Dumnezeului nostru şi de am întins mânile noastre cătră dumnezeu strein,
22. *Au nu Dumnezeu va căuta aceastea, că el ştie ascunsurile inimii? *Râm. 8, 36.
Că pentru tine ne omorâm toată zioa; socotitu-ne-ai ca oile de junghiere.
23. Scoală, pentru ce dormi, Doamne? Scoală-Te şi nu ne lepăda în sfârşit.
24. Pentru ce-Ţi întorci faţa? Uiţi ticăloşiia noastră şi năcazul nostru?
25. Că s-au smerit în ţărână sufletul nostru, cleitu-s-au în pământ pântecele nostru.
26. Scoală, Doamne, ajută-ne şi ne răscumpără pentru numele Tău.

1. **Întru sfârşit, pentru cei ce să vor schimba. Fiilor lui Core, spre înţăleagere. Cântarea pentru Cel Iubit, 44** |
90v 2. Izbugnit-au inima mea cuvânt bun; zic eu lucrurile meale Împăratului. Limba mea e trestiia scriitoriului ce scrie degrabă.
3. Împodobit cu frumseaţea mai vârtos decât fiii oamenilor, vărsatu-s-au darul în buzele Tale; pentru aceaea Te-au blagoslovit Dumnezeu în veac.
4. Încinge sabiia Ta preste coapsa Ta, Putearnice!
5. Cu podoaba ta şi cu frumseaţa Ta. Încordează, sporeaşte şi împărăţeaşte
Pentru adevăr şi blândeaţe şi dreptatea; şi Te va povăţui minunat dreapta Ta.
6. Săgeţile Tale ascuţite, noroadele supt Tine vor cădea, în inimile nepriiatinilor împăratului.
7. *Scaunul Tău, Dumnezeule, în veacul veacului, toiagul îndreptării, toiagul împărăţiii Tale. *Ovr. 8, 1.
8. Iubit-ai dreptatea şi ai urât fărădeleagea; pentru aceaea Te-au uns Dumnezeu, Dumnezeul Tău, cu untul-de-lemn al bucuriii mai mult decât pre părtaşii Tăi.
9. Smirnă şi stactii şi casiia din vejmintele Tale; din case de piluri din care Te-au desfătat
10. Featele împăraţilor, întru cinstea Ta. Aproape au stătut împărăteasa de-a dreapta Ta în vâjmânt aurit împregiurat cu usebire. ||
91r 11. Ascultă, fiică, şi vezi şi pleacă ureachea ta şi uită norodul tău şi casa părintelui tău,
12. Şi va pofti Împăratul frumseaţa ta, că acesta iaste Domnul, Dumnezeul tău, şi să vor închina Lui.
13. Şi featele Tirului cu daruri, feaţii Tale să vor ruga toţi bogaţii norodului.
14. Toată mărirea featii Împăratului dinlontru, în tivituri de auru,
15. Împodobită cu usebiri.
Aduce-să-vor Împăratului feacioare după ea, ceale de aproape ale ei să vor aduce Ţie.

16. Aduce-să-vor întru veselie şi bucurie; aduce-se-vor în bisearica Împăratului.
17. În locul părinţilor tăi ţi s-au născut fii; pune-i-vei căpetenii preste tot pământul.
18. Pomeni-vor numele Tău întru tot neamul şi neamul.
Pentru aceaea noroadele să vor mărturisi Ţie în veac şi în veacul veacului.

1. Întru sfârşit, fiilor lui Core, pentru ceale de taină. Psalmul 45
2. Dumnezeul nostru e scăparea şi putearea, ajutoriu întru năcazurile ce ne-au aflat foarte.
3. Pentru aceaea nu ne vom teame când să va turbura pământul şi să vor muta munţii | în inima mării. 91v
4. Sunat-au şi s-au turburat apele lor, turburatu-s-au munţii întru măriia Lui.
5. Pornirea râului veseleaşte cetatea lui Dumnezeu. Sfinţit-au lăcaşul Său Cel Preaînalt.
6. Dumnezeu în mijlocul ei şi să va clăti; agiuta-i-va Dumnezeu dimineaţa de demineaţă.
7. Turburatu-s-au neamurile şi s-au plecat împărăţiile; dat-au glasul Său, clătitu-s-au pământul.
8. Domnul puterilor cu noi, sprijinitoriul nostru, Dumnezeul lui Iacov.
9. Veniţi şi vedeţi lucrurile Domnului, minunile care au pus pre pământ,
10. Depărtând războaiele până la marginile pământului;
Arcul va sfărma şi va înfrânge armele şi pavezele va arde cu foc.
11. Îndeletniciţi-vă şi vedeţi că Eu sânt Dumnezeu; înălţa-Mă-voiu întru neamuri şi Mă voiu înălţa pre pământ.
12. Domnul puterilor cu noi, sprijinitoriul nostru, Dumnezeul lui Iacov.

1. Întru sfârşit, pentru fiii lui Core. Psalmul 46
2. Toate neamurile plezniţi cu mânile, strâgaţi lui Dumnezeu în glas de bucurie.
3. Că Domnul e preaînalt, înfricoşat, împărat mare preste tot pământul. ||
4. Supus-au noroadele noao şi neamurile supt picioarele noastre. 92r
5. Ales-au noao moştenirea Sa, frumseaţa lui Iacov, carea au iubit.
*2Împăr. 6, 15. 6. *Suitu-S-au Dumnezeu întru strâgare şi Domnul în glas de trânbiţă.
7. Cântaţi Dumnezăului nostru, cântaţi; cântaţi împăratului nostru, cântaţi,
8. Că iaste împărat a tot pământul Dumnezeu, cântaţi înţălepţeaşte.
9. Împărăţi-va Dumnezeu preste neamuri; Dumnezeu şade pre scaunul său cel înalt.
10. Căpeteniile noroadelor s-au adunat cu Dumnezeul lui Avraam, că dumnezeii cei tari ai pământului foarte s-au înălţat.

1. Psalmul cântării fiilor lui Core. A doao a sâmbetei, 47
2. Mare e Domnul şi lăudat foarte în cetatea Dumnezeului nostru, în muntele cel sfânt al Lui.
3. Întemeiază-să cu bucuriia a tot pământului, muntele Sionului, coastele criveţului, cetatea marelui Împărat.
4. Dumnezeu în căsile ei să va cunoaşte când o va sprijini.
5. Că iată, împăraţii pământului s-au adunat, strânsu-s-au împreună.
6. Aceştia, văzând aşa, s-au mirat, s-au tur|burat, s-au clătit. 92v
7. Cutremur i-au cuprins.
Acolo dureri ca ceii ce naşte.
8. Cu duhu silnic vei sfărma corăbiile Tharsisului.
9. Precum am auzit, aşa am văzut în cetatea Domnului puterilor, în cetatea Dumnezeului nostru. Dumnezeu o au întemeiat în veac.
10. Luat-am, Dumnezeule, mila Ta în mijlocul bisericii Tale.
11. După numele Tău, Dumnezeule, aşa şi lauda Ta preste marginile pământului; de dreptate plină e dreapta Ta.
12. Veseleascâ-să muntele Sionului şi să să bucure featele Iudeii pentru judecăţile Tale, Doamne.
13. Încungiuraţi Sionul şi-l îmbrăţişeţi; povestiţi în turnurile lui.
14. Puneţi inimile voastre întru puterea lui şi împărţiţi casele lui, ca să povestiţi într-alt neam.
15. Că Acesta iaste Dumnezeu, Dumnezeul nostru în veac şi în veacul veacului.
Acesta ne va stăpâni în veaci.

1. Întru sfârşit, fiilor lui Core. Psalmul 48
2. Auziţi acestea toate neamurile, luaţi în urechi toţi carii lăcuiţi în lume,
3. Pământeanii şi fiii oamenilor, împre||ună bogatul şi săracul. 93r

4. Gura mea va grăi înţelepciune şi cugetul inimii meale priceapere.
5. *Pleca-voiu în pildă ureachiia mea; deşchide-voiu în psaltire gândul mieu. *Psalm 77, 2.
6. Pentru ce mă voiu teame în zioa cea rea? Fărăleagea călcâiului mieu mă va încungiura. Math. 13, 35.
7. Cei ce nădăjduiesc spre puterea sa şi întru mulţimea bogăţiilor sale să fălesc.
8. Fratele nu răscumpără, răscumpăra-va omul? Nu va da lui Dumnezeu îmblânzirea Sa
9. Şi preţul răscumpărării sufletului său şi să va osteni în veac.
10. Şi va fi viu încă întru sfârşit.
11. Nu va vedea perirea când va vedea pre cei înţelepţi murind; împreună cel neînţălept şi cel nebun vor peri
Şi vor lăsa streinilor bogăţiile sale
12. Şi mormânturile lor, casele lor în veac, lăcaşurile lor în neam şi în neam. Chematu-ş-au numele sale în locurile sale.
13. Şi, omul în cinste fiind, n-au înţăles; alăturatu-s-au cu dobitoacele ceale fără minte şi aseaminea s-au făcut lor.
14. Această cale a lor sminteală lor şi după aceaea în gura lor bine vor voi.
93v 15. Ca oile în iad s-au pus; moartea îi | va paşte.
Şi vor stăpâni cei drepţi dimineaţa şi ajutoriul lor să va învechi în iad de cătră slava lor.
16. Însă Dumnezeu va răscumpăra sufletul mieu din mâna iadului, când mă va apuca.
17. Să nu te temi când să va îmbogăţi omul şi când să va înmulţi slava casii lui,
18. Căci când va muri, nu va lua toate, nici să va pogorî cu el slava lui.
19. Că sufletul în viiaţa lui bine să va cuvânta; mărturisi-să-va ţie când îi vei face bine.
20. Întra-va până la neamul părinţilor săi şi până în veac nu va vedea lumină.
21. Omul în cinste fiind, n-au înţăles; alăturatu-s-au cu dobitoacele ceale fără minte şi aseminea s-au făcut lor.

1. salmul lui Asaf 49
Dumnezeul Dumnezeilor, Domnul au grăit şi au chemat pământul
De la răsăritul soarelui până la apus.
2. Din Sion e bună-cuviinţa frumseaţei Lui.
3. Dumnezeu arătat va veni, Dumnezeul nostru, şi nu va tăcea.
Foc înnaintea Lui va arde şi împregiurul Lui vifor putearnic.
4. Chema-va ceriul de sus şi pământul a aleage norodul Său.
94r 5. Adunaţi-i Lui pre sfinţii Lui carii aşază || aşezământul Lui de leage preste jârtve.
6. Şi vor vesti ceriurile dreptatea Lui, că Dumnezeu judecătoriu iaste.
7. „Ascultă, norodul Mieu, şi voiu grăi, Israile, şi voiu mărturisi ţie: «Dumnezeu, Dumnezeul tău sânt Eu».
8. Nu întru jârtvele tale te voiu mustra,
Iară arderile tale ceale de tot în inima Mea sânt pururea.
9. Nu voiu lua din casa ta viţei, nici din turmele tale ţapi,
10. Că ale Meale sânt toate fierile pădurilor, dobitoacele în munţi şi boii.
11. Cunoscut-am toate paserile ceriului,
Şi frumseaţea ţarinii cu Mine iaste.
12. De voiu flămânzi, nu voiu zice ţie, că a Mea iaste lumea şi plinirea ei.
13. Au doară voiu mânca carne de tauri au sânge de ţapi voiu bea?
14. Jârtveaşte lui Dumnezeu jârtvă de laudă şi dă Celui Preaînalt făgăduinţele tale.
15. Şi Mă chiiamă în zioa năcazului; scoate-te-voiu şi Mă vei proslăvi”.
16. Iară celui păcătos au zis Dumnezeu: „Pentru ce tu povesteşti dreptăţile Meale şi iai aşezământul Mieu de leage prin gura ta?
94v 17. Iară tu ai urât învăţătura şi ai le|pădat cuvintele Meale înnapoi.
18. De vedeai furul, alergai cu el şi cu cel curvariu partea ta puneai.
19. Gura ta au prisosit cu răotatea şi limba ta au împletit vicleşuguri.
20. Şezând, împrotiva fratelui tău grăiai şi împrotiva fiiului maicii tale puneai sminteală.
21. Aceastea ai făcut şi am tăcut.
Socotit-ai fărădeleage că voiu fi ţie aseaminea. Mustra-te-voiu şi voiu pune înnaintea feaţii tale.
22. Înţăleageţi aceastea cei ce uitaţi pre Dumnezeu, ca nu cândva să răpească şi să nu fie cine să izbăvească.
23. Jârtva laudii Mă va slăvi şi acolo calea în carea voiu arăta lui mântuirea lui Dumnezeu”.

1. Întru sfârşit, psalmul lui David 50
2. Când au venit la el Nathan prorocul, când au întrat la Vethsaviia (2 Împăr. 12); 50

3. Miluiaşte-mă, Dumnezeule, după mare mila Ta şi, după mulţimea îndurărilor Tale, şterge fărădeleagea mea.
4. Mai mult mă spală de fărădeleagea mea şi de păcatul mieu mă curăţeaşte.
5. Că fărădeleagea mea eu o cunosc şi păcatul mieu împrotiva mea iaste pururea.
Râm. 3, 4. 6. Ţie unuia am greşit şi rău înaintea Ta am făcut, ca să Te îndreptezi întru cuvinte||le 95r
Tale şi să biruieşti când Te vei judeca.
7. Că, iată, întru fărădelegi m-am zămislit şi în păcate m-au născut maica mea.
8. Că, iată, adevărul ai iubit; ceale nearătate şi ceale ascunse ale înţălepciunii Tale mi-ai arătat mie.
*Preoţi 14. 9. *Stropi-mă-vei cu isop şi mă voiu curăţi; spăla-mă-vei şi preste zăpadă mă voiu albi.
Num. 19. 10. Auzului mieu vei da bucurie şi veselie şi să vor bucura oasăle ceale smerite.
11. Întoarce faţa Ta de cătră păcatele meale şi toate fărădelegile meale şterge.
12. Inimă curată zideaşte întru mine, Dumnezeule, şi duh drept înnoiaşte în ceale dinlontru ale meale.
13. Nu mă lepăda de la faţa Ta şi Duhul Tău cel Sfânt nu-l lua de la mine.
14. Dă-mi mie bucuriia mântuirii Tale şi cu duh stăpânitoriu mă întăreaşte.
15. Învăţa-voiu pre cei fără de leage căile Tale şi cei necredincioşi la Tine să vor întoarce.
16. Izbăveaşte-mă de sângiuri, Dumnezeule, Dumnezeul mântuirii meale şi să va bucura limba mea de dreptatea ta.
17. Doamne, buzele meale vei deşchide şi gura mea va vesti lauda Ta.
18. Că de ai fi voit jârtvă, Ţ-aş fi dat adevărat; cu arderile de tot nu Te vei desfăta.
19. Jârtva lui Dumnezeu, duh umilit; inimă înfrâmtă şi smerită Dumnezeu nu o va urgisi.
20. Bine fă, Doamne, întru bunăvoirea Ta Sionului, | să se zidească zidurile Ierusalimului. 95v
21. Atunci vei priimi jârtva dreptăţii, prinosul şi arderile de tot; atunci vor pune pre oltariul Tău viţei.

1. Întru sfârşit, înţeleagerii lui David,
2. Când au venit Doig Idumeul şi au vestit lui Saul: „Venit-au David în casa lui Ahimeleh” (1 Împăr. 22, 9), 51

3. Ce te făleşti în răutate cel ce eşti putearnic întru fărădeleage?
4. Toată zioa nedreptate au gândit limba ta, ca un briciu ascuţit ai făcut vicleşug.
5. Iubit-ai răotatea preste bunătate, fărădeleagea mai vârtos decât a grăi dreptate.
6. Iubit-ai toate cuvintele cufundării, limba vicleană.
7. Pentru aceaea, Dumnezeu te va strâca în sfârşit, zmulge-te-va şi te va muta de la lăcaşul tău şi rădăcina ta din pământul celor vii.
8. Vedea-vor drepţii şi să vor teame şi de dânsul vor râde şi vor zice:
9. „Iată omul carele n-au pus pre Dumnezeu agiutoriul său,
Ci au nădăjduit spre mulţimea bogăţiilor sale şi au biruit întru deşertăciunea sa”.
10. Iară eu, ca un maslin roditoriu în casa lui Dumnezeu, am nădăjduit spre mila lui Dumnezeu în veac şi în veacul veacului.
11. Mărturisi-mă-voiu Ţie în veac, că ai făcut şi voiu aştepta numele Tău, că e bun înnaintea sfinţilor Tăi.

1. Întru sfârşit, pentru Maeleth, înţelea||gerii lui David, 52. 96r
*Psalm. 13, 1. Zis-au *cel nebun întru inima sa: „Nu iaste Dumnezeu!”.
2. Strâcatu-s-au şi urâţi s-au făcut întru fărădelegi; nu iaste cine să facă bine.
*Psalm. 13, 2. 3. *Dumnezeu din ceriu S-au uitat preste fiii oamenilor să vază de iaste cel ce înţăleage sau cel ce caută pre Dumnezeu.
*Râm. 3, 12. 4. *Toţi s-au abătut, împreună netrebnici s-au făcut; nu iaste cine să facă bine, nu iaste până la unul.
5. Au nu vor cunoaşte toţi cei ce lucră fărăleage? Carii îmbucă norodul Mieu ca o mâncare de pâine
6. Pre Dumnezeu nu l-au chemat; acolo s-au temut de frică, unde nu era frică. Că Dumnezeu au răsipit oasele celor ce plac oamenilor; ruşinatu-s-au, că Dumnezeu i-au urgisit.
7. Cine va da din Sion mântuire lui Israil? Când va întoarce Dumnezeu robiia norodului Său, bucura-să-va Iacov şi să va veseli Israil.

Întru sfârşit

1. **Întru cântările înţăleagerii lui David,**
2. **Când venise Zifei şi zisease către Saul: „Au nu David s-au ascuns la noi?" (1 Împăr 23, 19 şi 26, 1), 53**

3. Dumnezeule, întru numele Tău mântuieşte-mă şi întru puterea Ta mă judecă!
4. Dumnezeule, ascultă rugăciunea mea, ia în urechi cuvintele gurii meale!
96v 5. Că streinii s-au sculat asupra mea şi | cei tari au căutat sufletul mieu; şi n-au pus pre Dumnezeu înnaintea lor.
6. Că, iată, Dumnezeu ajută mie şi Domnul, sprijinitoriul sufletului mieu.
7. Întoarce ceale reale nepriiatinilor miei şi întru adevărul Tău pierde-i.
8. De bunăvoie voiu jârthui Ţie şi mă voiu mărturisi numelui Tău, Doamne, că e bun,
9. Că din tot năcazul m-ai izbăvit şi preste nepriiatinii miei au privit ochiul mieu.

1. **Întru sfârşit, întru cântările înţăleagerii lui David, 54**
2. Auzi, Dumnezeule, rugăciunea mea şi nu treace cu vedearea ruga mea.
3. Ie-mi aminte şi mă ascultă.

Întristatu-m-am întru îngrijirea mea şi m-am turburat
4. De către glasul nepriiatinului şi de năcazul păcătosului,
Că au abătut asupra mea fărălegile şi întru mânie grei era mie.
5. Inima mea s-au turburat întru mine şi frica morţii au căzut asupra mea.
6. Teamere şi cutremur au venit asupra mea şi m-au acoperit întunearecul.
7. Şi am zis: „Cine-mi va da arepi ca de porumb şi voiu zbura şi mă voiu odihni?"
8. Iată, m-am îndelungat fugind şi m-am sălăşluit în pustie.
9. Aşteptam pre cel ce m-au mântuit de slăbirea sufletului şi de viforu. ||
97r 10. Prăpădeaşte, Doamne, şi împarţi limbile lor, că am văzut fărăleage şi pricire în cetate.
11. Zioa şi noaptea o vei încungiura preste zidurile ei, fărădeleagea şi osteneala în mijlocul ei,
12. Şi nedreptatea;
Şi n-au scăzut din ulițele ei camăta şi vicleşugul.
13. Că, de m-ar fi blăstămat neprietinul mieu, aş fi răbdat adevărat.
Şi cel ce mă urâse de ar fi grăit mari asupra mea, doară m-aş fi ascuns de el.
14. Iară tu, omule, cel de o inimă, povăţuitoriul mieu şi cunoscutul mieu,
15. Carele împreună cu mine te îndulceai în mâncări, în casa lui Dumnezeu am umblat cu un gând.
16. Vie moartea preste ei şi să să pogoară în iad de vii,
Că vicleşuguri în inimile lor, în mijlocul lor.
17. Iară eu către Dumnezeu am strâgat şi Domnul mă va mântui.
18. Sara şi dimineaţa şi amiazăzi spune-voiu şi voiu vesti şi va auzi glasul mieu.
19. Răscumpăra-va în pace sufletul mieu de cei ce să apropie de mine, că între mulţi era cu mine.
20. Auzi-va Dumnezeu şi-i va zmeri, Cel ce iaste mai înainte de veaci,
Că nu iaste lor schimbare şi nu s-au temut de Dumnezeu. |
97v 21. Întins-au mâna Sa spre răsplătire, spurcat-au aşezământul Lui;
22. Împărţitu-s-au de mâniia feaţii Lui şi s-au apropiiat inima Lui;
Muiatu-s-au cuvintele Lui preste untul-de-lemn şi aceastea sânt săgetături.
23. *Aruncă spre Domnul grija ta şi el te va hrăni, nu va da în veac clătire dreptului. *Math. 6, 25.
24. Iară Tu, Dumnezeule, îi vei pogorî în puţul peririi. Luc. 12, 22.
Bărbaţii sângiurilor şi vicleanii nu-ş vor îngiumătăţa zilele sale, iară eu voiu nădăjdui spre Tine, Doamne. 1 Petru 5, 7.

Întru sfârşit

1. **Pentru norodul cel depărtat de la ceale sfinte. Lui David, spre scrisoarea stâlpului, când l-au prins cei de alt neam în Gheth (1 Împăr. 21, 12), 55**
2. Miluieşte-mă, Dumnezeule, că m-au călcat omul, toată zioa dând războiu, m-au năcăjit.

3. Călcatu-m-au nepriiatinii miei toată zioa, că mulţi sânt cei ce războiesc asupra mea.
4. De la înălţimea zilii <nu> mă voiu teame, iară eu spre tine voiu nădăjdui.
5. Întru Dumnezeu voiu lăuda cuvintele meale, întru Dumnezeu am nădăjduit, nu mă voiu teame ce-m va face trupul.
6. Toată zioa cuvintele meale blăstăma; înprotiva mea, toate gândurile lor spre rău.
7. Lăcui-vor şi vor ascunde; aceia călcâiul mieu vor păzi, ||
Precum au aşteptat ei sufletul mieu. 98r
8. Pentru nemică îi vei mântui; întru mânie noroadele vei sfârma,
Dumnezeule.
9. Viiaţa mea am vestit Ţie; pus-ai lacrămile meale înaintea Ta,
Ca şi în făgăduinţa Ta.
10. Atunci să vor întoarce nepriiatinii miei înnapoi,
Ori în ce zi te voiu chema. Iată, am cunoscut că Dumnezeul mieu eşti.
11. Întru Dumnezeu voiu lăuda graiul, întru Domnul voiu lăuda cuvântul; spre Dumnezeu am nădăjduit, nu mă voiu teame ce-m va face omul.
12. Întru mine sânt, Dumnezeule, făgăduinţele Tale care voiu răsplăti laude Ţie,
13. Că ai izbăvit sufletul mieu din moarte şi picioarele meale din alunecare, să plac înaintea lui Dumnezeu în lumina celor vii.

Întru sfârşit

1. Să nu pierzi! David, spre scrisoarea stâlpului, când fugea de cătră faţa lui Saul în peştere (2 Împăr. 22, 1 şi 24, 4), 56
2. Miluiaşte-mă, Dumnezeule, miluiaşte-mă, că spre tine au nădăjduit sufletul mieu.
Şi în umbra aripilor tale voiu nădăjdui până ce va treace fărăleagea.
3. Strâga-voiu cătră Dumnezeul cel preaînalt, Dumnezeu cel ce mi-au făcut bine.
4. Tremis-au din ceriu şi m-au mântuit; | dat-au spre ocară pre cei ce mă călca. 98v
Trimis-au Dumnezeu mila sa şi adevărul Său
5. Şi au izbăvit sufletul mieu din mijlocul puilor de lei; adormit-am turburat.
Fiii oamenilor, dinţii lor arme şi săgeţi şi limba lor sabie ascuţită.
6. Înalţă-Te preste ceriuri, Dumnezeule, şi preste tot pământul mărirea Ta!
7. Cursă au gătit picioarelor meale şi au împilat sufletul mieu.
Săpat-au înnaintea feaţii meale groapă şi au căzut într-însa.
8. Gata e inima mea, Dumnezeule, gata e inima mea; cânta-voiu şi psalm voiu zice.
9. Scoală-te, mărirea mea, scoală-te, psaltire şi alăută; scula-mă-voiu dimineaţa.
10. Mărturisi-mă-voiu Ţie întru noroade, Doamne, şi psalm Îţ voiu zice întru neamuri,
11. Că s-au mărit până la ceriu mila Ta şi până la nori adevărul Tău.
12. Înalţă-Te preste ceriuri, Dumnezeule, şi preste tot pământul mărirea Ta!

Întru sfârşit

1. Să nu pierzi! David, întru scrisoarea stâlpului, 57
2. De grăiţi adecă adevărat dreptate, ceale dreapte judecaţi, fiii oamenilor!
3. Pentru că în inimă fărălegiuiri lucraţi pre pământ, nedreptăţi mânile voastre împletesc. ||
4. Înstreinatu-s-au păcătoşii din zgău, rătăcit-au din pântece, grăit-au minciuni. 99r
5. Iuţimea lor, după asămănarea şarpelui, ca unii aspide surde, carea astupă urechile sale,
6. Carea nu va auzi glasul descântătorilor şi a fărmăcătoriului ce descântă înţălepţeaşte.
7. Dumnezeu va zdrobi dinţii lor în gura lor şi măsealele lor le va sfărma Domnul.
8. La nimica vor agiunge, ca apa ce treace; întinde-Şi arcul până ce vor slăbi.
9. Ca ceara ce curge să vor lua; căzut-au foc şi n-au văzut soarele.
10. Mai nainte până ce ar înţăleage spinii voştri ramnul, ca pre nişte vii, aşa întru mânie îi va sorbi.
11. Veseli-să-va dreptul când va vedea izbânda, mânile sale va spăla în sângele păcătosului.
12. Şi va zice omul: „De iaste adecă roadă dreptului, adevărat iaste Dumnezeu judecătoriu pre pământ”.

Întru sfârşit

1. **ă nu pierzi! David, în scrisoarea stălpului, când au trimis Saul şi au păzit casa lui, ca să-l omoară (1 Împăr. 19, 11), 58**

2. Scoate-mă de la nepriiatinii miei, Dumnezeule, şi de cei ce să scoală asupra mea mă mântuiaşte.

3. Izbăveaşte-mă de cei ce lucrează fărăleage şi de bărbaţii sângiurilor mă mântuiaşte. |

99v 4. Că, iată, au prins sufletul mieu, năvălit-au asupra mea cei tari.

5. Nici fărăleagea mea, nici păcatul mieu, Doamne; fără nelegiuire am alergat şi am îndreptat.

6. Scoală-Te întru tâmpinarea mea şi vezi; şi Tu, Doamne, Dumnezeul puterilor, Dumnezeul lui Israil, ia aminte a cerceta toate neamurile; să nu Te milostiveşti spre toţi cei ce lucrează fărăleage.

7. Întoarce-să-vor cătră sară şi vor flămânzi ca cânii şi vor încungiura cetatea.

8. Iată, vor grăi în gura sa şi sabiia în buzele lor, că cine au auzit?

9. Şi Tu, Doamne, Îţ vei râde de dânşii, la o nimica vei pogorî toate neamurile.

10. Puterea mea spre Tine o voiu păzi, că Dumnezeu sprijinitoriul mieu eşti,

11. Dumnezeul mieu; mila Lui mă va întâmpina,

12. Dumnezeu îm va arăta preste neprietinii miei. Să nu-i omori, ca nu cândva să se uite de norodul Tău.

Răsipeaşte-i întru putearea Ta şi-i pogoară pre dânşii, scutitoriul mieu, Doamne.

13. Greşala gurii lor, cuvântul buzelor lor. Şi să se prinză întru mândriia sa. Şi din blăstăm şi minciună să vor vesti ||

100r 14. Întru sfârşit, întru mâniia sfârşitului, şi nu vor fi.

Şi vor şti că Dumnezeu va stăpâni pre Iacov şi marginile pământului.

15. Întoarce-să-vor de cătră sară şi foame vor pătimi ca cânii şi vor încungiura cetatea.

16. Aceia să vor răsipi să mânce, iară, de nu să vor sătura, vor şi răpşti.

17. Iară eu voiu cânta putearea Ta şi mă voiu bucura dimineaţa de mila Ta,

Că te-ai făcut sprijinitoriul mieu şi scăparea mea în zioa năcazului mieu.

18. Ajutoriul mieu, Ţie voiu psălmui, că Dumnezeu sprijinitoriul mieu eşti, Dumnezeul mieu, mila mea.

Întru sfârşit

1. **entru cei ce să vor schimba. Întru scrisoarea stâlpului lui David, despre învăţătură.**

2. Când au aprins Mesopotamiia Siriii şi Soval şi au întors Ioav şi au lovit pre Edumeea în Valea Sărăturilor, doaosprăzeace mii (2 Împăr. 8, 1 şi 10, 7 şi 1 Par. 18, 1), 59

3. Dumnezeule, lepădatu-ne-ai pre noi şi ne-ai surpat, mâniiatu-Te-ai şi Te-ai milostivit spre noi.

4. Cutremurat-ai pământul şi l-ai turburat; vindecă sfărmăturile lui, că s-au clătit. |

100v 5. Arătat-ai norodului Tău ceale năsâlnice, adăpatu-ne-ai cu vinul umilinţii.

6. Dat-ai celor ce să tem de Tine sămn, să fugă de la faţa arcului,

Să să slobozască iubiţii Tăi.

7. Mântuiaşte-mă cu dreapta şi mă auzi!

8. Dumnezeu au grăit întru cel sfânt al Său: „Bucura-Mă-voiu şi voiu împărţi Sichima şi Valea Corturilor o voiu măsura.

9. Al Mieu iaste Galad şi al Mieu iaste Manasse şi Efrem, tăriia capului Mieu, Iuda, împăratul mieu,

10. Moav, căldarea nădejdii meale.

În Idumeea voiu întinde încălţămintea Mea, Mie cei de alt neam s-au supus".

11. Cine mă va duce la cetatea cea îngrăditâ?

Cine mă va povăţui până la Idumeea?

12. Au nu Tu, Dumnezeule, Care ne-ai lepădat? Şi nu vei ieşi, Dumnezele, întru puterile noastre?

13. Dă-ne noao ajutoriu de năcazu, că deşartă e mântuirea omului.

14. Întru Dumnezeu vom face puteare, şi El de nimica va face pre cei ce ne năcăjesc.

Întru sfârşit

1. **Întru cântările lui David 60.**
2. Auzi, Dumnezeule, cearerea mea, ia aminte la ruga mea.
3. De la marginile pământului către Ti||ne am strâgat, când s-au mâhnit inima 101r
mea; pre piatră m-ai înălţat,
Povăţuitu-m-ai,
4. Că Te-ai făcut nădeajdea mea, turn de tărie de către faţa nepriiatinului.
5. Lăcui-voiu întru lăcaşul Tău în veaci acoperi-mă-voiu întru acoperemântul aripilor Tale,
6. Că Tu, Dumnezeul mieu, ai auzit rugăciunea mea; dat-ai moştenire celor ce să tem de numele Tău.
7. Zile preste zile împăratului vei adaoge anii lui până în zioa neamului şi a neamului.
8. Rămâne în veac înaintea lui Dumnezeu; mila şi adevărul Lui cine-l va căuta?
9. Aşa voiu cânta numelui Tău în veacul veacului, ca să dau eu făgăduinţele meale din zi în zi.

Întru sfârşit

1. **Pentru Idithun, Psalmul lui David 61**
2. Au nu lui Dumnezeu să va supune sufletul mieu, că de la Dânsul e mântuirea mea?
3. Că El e Dumnezeul mieu şi mântuitoriul mieu, sprijinitoriul mieu, nu mă voiu clăti mai mult.
4. Până când năvăliţi asupra omului? Ucideţi toţi voi ca unui păreate povârnit şi gard surpat.
5. Însă preţul mieu au socotit a-l lepăda; alergat-am întru seate; cu gura lor binecuvânta şi cu inima sa blăstăma.
6. Însă lui Dumnezeu te supune, sufletul mieu, | că de la Dânsul e răbdarea mea, 101v
7. Că El e Dumnezeul mieu şi mântuitoriul mieu, ajutoriul mieu; nu mă voiu muta.
8. Întru Dumnezeu e mântuirea mea şi slava mea, Dumnezeul ajutoriului mieu şi nădejdea mea e spre Dumnezeu.
9. Nădăjduiţi spre Dânsul toată adunarea norodului, vărsaţi înaintea Lui inimile voastre, Dumnezeu e ajutoriul nostru în veac.
10. Însă deşerţi fiii oamenilor, mincinoşi fiii oamenilor în cumpene să înceluiască aceiaşi din deşertăciune întru acestaşi.
11. Să nu nădăjduiţi spre nedreptate şi jefuiri să nu poftiţi; bogăţiia de ar curge, să nu vă lipiţi inima.
12. O dată au grăit Dumnezeu, doao aceastea am auzit, că puterea iaste a lui Dumnezeu,
13. Şi Ţie, Doamne, *mila; că Tu vei răsplăti fieştecăruia după faptele sale.

*Math. 16, 27.
Râm. 2, 6.
1 Cor. 3, 8.
Gal. 6, 5.

Psalmul lui David

1. **Când au fost în pustiia Idumeii (1 Împăr. 22, 5); [62]**
2. Dumnezeule, Dumnezeul mieu, către Tine mânec, însătat-au de Tine sufletul mieu; de câte ori Ţie trupul mieu
3. În pământ pustiiu şi neumblat şi fără apă! Aşa în cel sfânt m-am arătat Ţie, ca să văzu puterea Ta şi mărirea Ta.
4. Că mai bună iaste mila Ta preste vieţi; buzele meale Te vor lăuda. ||
5. Aşa bine Te voiu cuvânta în viiaţa mea şi în numele Tău voiu rădica mânile meale. 102r
6. Ca din său şi din grăsimea să se umple sufletul mieu şi cu buze de bucurie Te va lăuda gura mea.
7. De mi-am adus aminte de Tine în aşternutul mieu, în dimineţi voiu cugeta spre Tine,
8. Că ai fost ajutoriul mieu,
Şi întru acoperemântul aripilor Tale mă voiu bucura.
9. Lipitu-s-au sufletul mieu după Tine, pre mine m-au sprijinit dreapta Ta.
10. Iară ei în deşert au căutat sufletul mieu, întra-vor în ceale mai de jos ale pământului,
11. Da-să-vor în mânile sabiii, părţi vulpilor vor fi.
12. Iară împăratul să va veseli întru Dumnezeu; lăuda-să-vor toţ cei ce să jură întru El, că s-au astupat gura celor ce grăiesc nedreptate.

Întru sfârşit

1. **salmul lui David 63.**
2. Auzi, Dumnezeule, rugăciunea mea când mă rog; de la frica nepriiatinului izbăveaşte sufletul mieu.
3. Acoperitu-m-ai de adunarea celor ce viclenesc, de mulţimea celor ce lucrează nedreptate.
4. Căş-au ascuţit ca o sabie limbile sale, întins-au arcul, lucru amar,
5. Să săgeate întru ascunsuri pre cel nevinovat.
6. Fără veaste îl vor săgeta şi nu să vor teame. Întărit-au şieş cuvânt viclean.
Vorbit-au să ascunză cursă. Zis-au: „Cine-i va vedea?”
102v 7. Iscodit-au fărălegiuiri, scăzut-au iscodind | cu iscodire.
8. Apropiia-să-va omul la inimă adâncă şi să va înălţa Dumnezeu.
9. Şi au slăbit asupra lor limbile lor; turburatu-s-au toţi cei ce vedea.
10. Şi s-au temut tot omul.
Şi au povestit lucrurile lui Dumnezeu şi faptele Lui le-au înţăles.
11. Veseli-să-va dreptul întru Domnul şi va nădăjdui spre Dânsul şi să vor lăuda toţi cei drepţi cu inima.

Întru sfârşit
Psalmul lui David

1. **ântarea lui Ieremie şi a lui Iezechiil norodului nimearniciii, când începea a ieşi, 64.**
2. Ţie să cuvine cântare, Dumnezeule, în Sion şi Ţie să va da făgăduinţa în Ierusalim.
3. Auzi rugăciunea mea; cătră Tine tot trupul va veni.
4. Cuvintele celor fără leage ne-au biruit şi spre păgânătăţile noastre Tu Te vei milostivi.
5. Fericit e pre care l-ai ales şi l-ai priimit; lăcui-va în curţile Tale.
Umplea-ne-vom de bunătăţile casei Tale. Sfântă e bisearica Ta,
6. Minunată întru dreptate.
Auzi-ne pre noi, Dumnezeul mântuirii noastre, nădejdea tuturor marginilor pământului ||
103r şi în mare, departe,
7. Cela ce găteşti munţii întru vârtutea Ta, încins fiind cu putearea Ta,
[8]. Cela ce turburi adâncul mării, sunetul valurilor ei.
Turbura-să-vor neamurile
9. Şi să vor teame cei ce lăcuiesc pre margini de seamnele Tale; ieşirile dimineţii şi ale sării le vei veseli.
10. Cercetat-ai pământul şi l-ai îmbătat; înmulţit-ai a-l îmbogăţi.
Râul lui Dumnezeu s-au umplut de ape, gătit-ai hrana lor, că aşa e gătirea lui.
11. Păraiele lui le îmbată, înmulţeaşte rodurile lui; întru picăturile lui să va veseli răsărind.
12. Blagoslovi-vei cununa anului bunătăţii Tale şi câmpii Tăi să vor umplea de grăsime.
13. Îngrăşa-să-vor ceale frumoasă ale pustiii şi cu bucurie dealurile să vor încinge.
14. Îmbrăcatu-s-au berbecii oilor şi văile vor prisosi de grâu; strâga-vor pentru că vor cânta.

Întru sfârşit

1. **ântarea psalmului Învierii, 65.**
Strâgaţi lui Dumnezeu tot pământul,
2. Psalm ziceţi numelui Lui, daţ mărire laudii Lui!
3. Ziceţi lui Dumnezeu: „Câtu-s de înfricoşate lucrurile Tale, Doamne! Întru mulţimea puterii Tale minţi-vor Ţie nepriiatinii Tăi. |
103v 4. Tot pământul să să închine Ţie şi să psălmuiască Ţie, psalm zică numelui Tău”.
5. Veniţi şi vedeţi lucrurile lui Dumnezeu, înfricoşat e întru sfaturi preste fiii oamenilor,
6. Cel ce întoarce marea întru uscat; în râu vor treace cu piciorul. Acolo ne vom veseli într-Însul,
7. Cel ce stăpâneaşte întru puterea Sa în veac. Ochii Lui spre neamuri privesc; cei ce amărăsc să nu să înalţă întru sâneşi.
8. Binecuvântaţi, noroade, pre Dumnezeul nostru şi auzit faceţi glasul laudei Lui,

9. Celui ce au pus sufletul mieu la viiaţă şi n-au dat spre plutire picioarele meale.
10. Că ne-ai cercat pre noi, Dumnezeule, cu foc ne-ai lămurit, precum să lămureaşte argintul.
11. Băgatu-ne-ai în cursă, pus-ai năcazuri preste umărul nostru,
12. Pus-ai oamenii preste capetele noastre. Trecut-am prin foc şi prin apă şi ne-ai scos întru răpaus.
13. Întra-voiu în casa Ta întru arderi, da-voiu Ţie făgăduinţele meale,
14. Care le-au usibit buzele meale şi au grăit gura mea în năcazul mieu.
15. Arderi de tot cu măduhă voiu aduce Ţie, cu aprinderi de berbeci; aduce-ţ-voiu boi cu ţapi.
16. Veniţi, auziţi şi voiu povesti, toţi carii vă teameţi de Dumnezeu, câte au făcut sufletului mieu.
17. Cătră Dânsul cu gura mea am strâgat || şi l-am înălţat supt limba mea. 104r
18. Nedreptatea de-am văzut în inima mea, să nu mă auză Domnul.
19. Pentru aceaea m-au auzit Dumnezeu şi au luat aminte glasul rugăciunii meale.
20. Bine e cuvântat Dumnezeu, Care n-au depărtat rugăciunea mea şi mila Sa de la mine.

Întru sfârşit

1. Întru laude, psalmul cântării lui David 66.
2. Dumnezeu să Să milostivească spre noi şi să ne blagoslovească; luminează faţa Sa preste noi şi ne miluiască,
3. Să cunoaştem pre pământ calea Ta, în toate neamurile moştenirea Ta.
4. Mărturisască-să Ţie noroadele, Dumnezeule, mărturisască-să Ţie noroadele toate,
5. Veselească-se şi să să bucure neamurile, că judeci noroadele întru dreptate şi neamurile pre pământ le povăţuieşti.
6. Mărturisească-să Ţie noroadele, Dumnezeule, mărturisească-să Ţie noroadele toate.
7. Pământul ş-au dat rodul său.
Blagoslovească-ne pre noi Dumnezeu, Dumnezeul nostru!
8. Blagoslovească-ne Dumnezeu şi să să teamă de Dânsul toate marginile pământului.

Întru sfârşit

1. Psalmul cântării lui David 67.
2. Să Să scoale Dumnezeu şi să să răsipească nepriiatinii Lui şi să fugă de la faţa Lui cei ce-L urăsc.
3. Precum scade fumul, să scază; precum curge ceara de la faţa focului, aşa să piară păcătoşii de la faţa lui Dumnezeu. |
4. Şi drepţii să să uspeteaze şi să se bucure înaintea lui Dumnezeu şi să să desfeteaze 104v
întru veselie.
5. Cântaţi lui Dumnezeu psalm, ziceţi numelui Lui, cale faceţi Celui ce S-au suit preste apus, Domnul e numele Lui.
Bucuraţi-vă înaintea Lui; turbura-să-vor de la faţa Lui,
6. A tatălui săracilor şi a judecătoriului văduvelor,
Dumnezeu în locul Său cel sfânt,
7. Dumnezeu, care face a lăcui pre cei de un obiceaiu în casă,
Cel ce scoate pre cei legaţi întru tărie, aseaminea pre cei ce amărăsc, carii lăcuiesc în mormânturi.
8. Dumnezeule, când ieşiiai înaintea norodului tău, când treceai în pustie,
9. Pământul s-au cutremurat, că ceriurile au picăturat de cătră faţa Dumnezeului Sinai, de cătră faţa Dumnezeului Israil.
10. Ploaie de bunăvoie vei usebi, Dumnezeule, moştenirii Tale; şi au slăbit, iară Tu o ai săvârşit.
11. Jivinile Tale vor lăcui într-însa; gătit-ai întru dulceaţa Ta săracului, Dumnezeule.
12. Domnul va da cuvânt celor ce binevestesc cu puteare multă,
13. Împăratul puterilor, al celui iubit, al celui iubit şi a frumseaţii casii a împărţi prăzile. ||
14. De aţi dormi în mijlocul moşiilor, aripile porumbiţii arginţite şi ceale dinnapoia 105r
dosului ei întru strălucire de aur.

15. Când usibeaşte Cel Ceresc împăraţi preste dânsa, cu zăpadă să vor albi în Selmon.
16. Muntele lui Dumnezeu, munte gras.
Munte întegat, munte gras.
17. Pentru ce vă prepuneţi de munţii cei întegaţi?
Muntele în care bine au voit Dumnezeu a lăcui într-însul, că Domnul va lăcui întru sfârşit.
18. Carul lui Dumnezeu cu zeace mii înmulţit, mii de cei ce să veselesc; Domnul întru ei în Sinai, în cel sfânt.
19. Suitu-Te-ai întru-nălţime, robit-ai robimea, luat-ai daruri întru oameni,
Pentru că cei ce nu cred a să sălăşlui Domnul Dumnezeu.
20. Bine e cuvântat Domnul zioa, toată zioa norocită cale ne va face Dumnezeul mântuirilor noastre.
21. Dumnezeul nostru, Dumnezeu a mântui şi ale Domnului, ale Domnului ieşirile morţii.
22. Însă Dumnezeu va sfârma capetele nepriiatinilor Săi, creaştetul părului celor ce umblă întru greşalele sale.
23. Zis-au Domnul: „Din Vasan voiu întoarce, întoarce-voiu întru adâncul mării, |
105v 24. Să să întingă piciorul tău în sânge, limba cânilor tăi din neprietini de la dânsul".
25. Văzut-au umblările tale, Dumnezeule, umblările Dumnezeului mieu, a împăratului mieu care iaste în cel sfânt.
26. Mai nainte au apucat căpeteniile împreunaţi celor ce cânta, în mijlocul fecioarelor celor ce zicea în tâmpene:
27. „Întru adunări binecuvântaţi pre Dumnezeu, Domnul din izvoarăle lui Israil!"
28. Acolo Veniamin, tinerelul, întru răpirea minţii, căpeteniile Iudei, povăţuitorii lor, căpeteniile Zavolonului, căpeteniile Nethalimului.
29. Porunceaşte, Dumnezeule, puterii Tale, întăreaşte, Dumnezeule, aceasta carea ai făcut întru noi.
30. De la bisearica Ta în Ierusalim, Ţie vor aduce împăraţii daruri.
31. Ceartă fiarăle trestiii, adunarea taurilor în vacile noroadelor, să încuie afară pre cei ispitiţi cu argint.
Răsipeaşte neamurile care voiesc războaie.
32. Veni-vor soli din Eghipt; Ethiopiia mai nainte va apuca mâna ei lui Dumnezeu.
33. Împărăţiile pământului, cântaţi lui Dumnezeu, psălmuiţi Domnului, psălmuiţi lui Dumnezeu,
34. Carele S-au suit preste ceriul ceriului, spre răsărit. ||
106r Iată, va da glasului Său glasul puterii.
35. Daţi mărire lui Dumnezeu!; preste Israil, mare cuviinţa Lui şi puterea Lui în nori.
36. Minunat e Dumnezeu întru sfinţii Săi, Dumnezeul lui Israil Însuşi va da puteare şi tărie norodului Său. Bine e cuvântat Dumnezeu.

1. Întru sfârşit, pentru cei ce să vor schimba. David, 68.
2. Mântuiaşte-mă, Dumnezeule, că au întrat ape până la sufletul mieu.
3. Înfiptu-m-am în noroiul adâncului şi nu iaste stare.
Venit-am în altul mării şi viforul m-au înecat.
4. Ostenit-am strâgând, răguşit-au grumazul mieu, scăzut-au ochii miei când mă nădăjduiesc spre Dumnezeul mieu.
5. Înmulţitu-s-au preste perii capului mieu cei ce mă urăsc în zădar.
Întăritu-s-au cei ce mă gonea, nepriiatinii miei, cu nedreptate. Ceale ce n-am jefuit, atunci plătiiam.
6. Dumnezeule, Tu ştii nepriceaperea mea şi greşalele meale de la Tine nu s-au ascuns.
7. Să nu să ruşinează întru mine cei ce Te aştaptă, Doamne, Doamne al puterilor.
Să nu să înfrunteaze pentru mine cei ce Te caută, Dumnezeul lui Israil.
106v 8. Că pentru Tine am suferit ocara, | acoperit-au ruşinea faţa mea.
9. Înstreinat m-am făcut fraţilor miei şi nimearnic fiilor maicii meale,
10. *Că râvna casii Tale m-au mâncat şi ocărâle celor ce Te ocărăsc au căzut asupra mea. *Ioan 2, 17. Râm. 15, 3.
11. Şi am acoperit în post sufletul mieu, şi s-au făcut spre ocară mie.
12. Şi am pus văjmântul mieu sac, şi m-am făcut lor spre pildă.
13. Împrotiva mea grăia cei ce şedea în poartă şi împrotiva mea cânta cei ce bea vin.
14. Iară eu rugăciunea mea cătră Tine, Doamne; vreamea bunei plăceri, Dumnezeule.
Întru mulţimea milii Tale auzi-mă, întru adevărul mântuirii Tale.

15. Apucă-mă din tină, să nu mă afund; mântuiaşte-mă de cei ce mă gonesc şi de adâncurile apelor,
16. Să nu mă îneace viforul apei, nici să mă soarbă adâncul, nici să-ş sileasc ă asupra-m puţul gura sa.
17. Auzi-mă, Doamne, că bună e mila Ta; după mulţimea îndurărilor Tale caută spre mine.
18. Şi să nu-Ţi întorci faţa de la sluga Ta, că mă năcăjesc; degrabă mă auzi.
19. Ia aminte spre sufletul mieu şi izbăveaşte; pentru nepriiatinii miei izbăveaşte-mă.
20. Tu eşti probozirea mea şi ruşinea mea şi înfruntarea mea.
21. Înaintea Ta sânt toţi cei ce mă năcăjesc; || probozire au aşteptat sufletul mieu şi ticăloşie. 107r

Şi am aşteptat pre cel ce s-ar măhni împreună şi nu au fost; şi care m-ar mângâia, şi n-am aflat.

* Math. 27, 48. 22. *Şi au dat spre mâncarea mea fiere şi întru seatea mea m-au adăpat cu oţăt.
*Râm. 11, 9. 23. *Facă-să masa lor înaintea lor spre laţ şi spre răsplătiri şi spre zminteală;
24. Întunece-să ochii lor, să nu vază şi dosul lor pururea îl gârboveaşte;
25. Varsă preste dânşii mâniia Ta şi iuţimea mâniii Tale să-i cuprinză;
*Fapt. 1, 20. 26. *Facă-să lăcuirea lor pustiia şi în lăcaşurile lor nu fie cine s ă lăcuiască.
27. Că pre carele Tu l-ai bătut, ei l-au gonit şi spre durearea ranelor meale au adaos.
28. Adaoge fărădeleage preste fărădeleagea lor şi să nu între întru dreptatea Ta.
29. Şteargă-să din cartea celor vii şi cu cei drepţ să nu să scrie.
30. Eu sânt sărac şi cu dureare; mântuirea Ta, Dumnezeule, m-au sprijinit.
31. Lăuda-voiu numele lui Dumnezeu cu cântare şi-L voiu mări întru laudă.
32. Şi va plăcea lui Dumnezeu preste viţălul tinerel, ce-i răsar coarne şi unghii.
33. Vază săracii şi să se veselească; căutaţi pre Dumnezeu şi va fi viu sufletul vostru,
34. Că au auzit pre cei săraci Domnul şi pre legaţii Săi nu i-au urgisit.
35. Laude-L pre Dânsul ceriurile şi pământul, marea şi toate ce să târăiesc într-însăle. |
36. Că Dumnezeu va mântui Sionul şi să vor zidi cetăţile Iudei. 107v

Şi vor lăcui acolo şi spre moştenire îl vor dobândi.
37. Şi sămânţa robilor Lui îl vor stăpâni şi carii iubesc numele Lui vor lăcui într-însul.

1. Întru sfârşit, psalmul lui David, spre pomenire, că l-au mântuit Domnul, 69

2. Dumnezeule, spre agiutoriul mieu ia aminte. Doamne, a-mi ajuta grăbeaşte.
3. Ruşineaze-să şi să să înfrumteaze cei ce caută sufletul mieu.
4. Întoarcă-să înnapoi şi să să ruşineaze cei ce-m voiesc reale.

Întoarcă-să îndată şi ruşinându-să cei ce-m zic: „Bine e, bine e!”

5. Sălteaze şi să se veselească întru Tine toţi cei ce Te caută şi să zică pururea: „Mărească-Să Domnul!” carii iubesc mântuirea Ta.
6. Iară eu mişel şi sărac sânt, Dumnezeule, ajută-mi!

Ajutoriul mieu şi izbăvitoriul mieu eşti Tu, Doamne, nu zăbovi!

Psalmul lui David

1. Fiilor lui Ionadav şi a celor mai întâiu robiţi, 70

Spre Tine, Doamne, am nădăjduit, să nu mă ruşinez în veac.
2. Întru dreptatea Ta izbăveaşte-mă şi m ă scoate, pleacă către mine ureachea Ta şi mă mântuiaşte.
3. Fii mie spre Dumnezeu scutitoriu şi spre loc întărit, să mă mântuieşti, ||
4. Că întărirea mea şi scăparea mea eşti Tu. 108r

Dumnezeul mieu, izbăveaşte-mă din mâna păcătosului şi din mâna călcătoriului de leage şi a celui ce face strâmbătate,
5. Că Tu eşti aşteptarea mea, Doamne, Doamne, nădeajdea mea din tinereaţele meale.
6. Întru Tine m-am întărit din pântece, din zgăul maicii meale, Tu eşti acoperitoriul mieu.

Întru Tine e cântarea mea pururea.
7. Ca o minune m-am făcut multora şi Tu, ajutătoriu tare.
8. Umple-să gura mea de laudă, să laud mărirea Ta, toată zioa mare cuviinţa Ta.
9. Să nu mă leapezi în vreamea bătrâneaţelor, când va scădea vârtutea mea, să nu mă laşi.
10. Că mi-au zis nepriiatinii miei şi cei ce păzea sufletul mieu sfat au făcut întruna,

11. Zicând: „Dumnezeu l-au părăsit, goniţi-l şi-l prindeţi, că nu iaste cel ce izbăveaşte”.
12. Dumnezeule, să nu Te depărtezi de la mine; Dumnezeul mieu, spre ajutoriul mieu ia aminte!
13. Să să ruşineaze şi să scază cei ce hulesc sufletul mieu, să să acopere cu ocară şi cu ruşine cei ce caută ceale reale mie.
14. Iară eu pururea voiu nădăjdui şi voiu adaoge preste toată lauda Ta.
15. Gura mea va vesti dreptatea Ta, toată zioa mântuirea Ta,
Că n-am cunoscut scrisoarea. Întra-voiu întru puterile Domnului; |
108v 16. Doamne, aduce-m-voiu aminte de dreptatea Ta numai.
17. Dumnezeule, învăţatu-m-ai din tinereaţele meale şi până acum voiu vesti minunile Tale.
18. Şi până la bătrâneaţe şi cărunteaţe, Dumnezeule, să nu mă părăsăşti până voiu vesti braţul Tău la tot neamul cel viitoriu,
Puterea Ta,
19. Şi dreptatea Ta, Dumnezeule, până la ceale înalte, care ai făcut măriri. Dumnezeule, cine e aseaminea Ţie?
20. Câte ai arătat mie năcazuri multe şi reale şi, întorcându-Te, m-ai înviiat şi din adâncurile pământului iarăşi m-ai scos.
21. Înmulţit-ai mărirea Ta şi, întorcându-Te, m-ai mângăiat.
22. Că şi eu mă voiu mărturisi Ţie; în vase de cântare adevărul Tău, Dumnezeule, psălmui-voiu Ţie în alăută, sfântul lui Israil.
23. Bucura-se-vor buzele meale când voiu cânta Ţie şi sufletul mieu, care l-ai răscumpărat.
24. Ci şi limba mea toată zioa va cugeta dreptatea Ta, când să vor ruşina şi să vor înfrunta cei ce caută ceale reale mie.

1 . salmul spre Solomon 71
2 . Dumnezeule, giudecata Ta împăratului o dă şi dreptatea Ta fiiului împăratului,
A giudeca norodul Tău în dreptate şi pre săracii Tăi întru judecată.
3. Primească munţii pacea norodului şi dealurile, dreptatea.
109r 4. Judeca-va săracii norodului şi va mântui fiii || săracilor şi va smeri pe cel clevetitoriu.
5. Şi va rămânea cu soarele şi mai nainte de lună, în neam şi în neam.
6. Pogorî-Să-va ca ploaia pre lână şi ca picăturile ce pică pre pământ.
7. Răsări-va în zilele Lui dreptatea şi prisosirea păcii până ce să va lua luna.
8. Şi va stăpâni de la mare până la mare şi de la râu până la marginile pământului.
9. Înaintea Lui vor cădea Ethiopiianii şi nepriiatinii lui vor linge pământul.
10. Împăraţii Tharsisului şi ostroavele daruri vor aduce; împăraţii aravilor şi Sava daruri vor aduce.
11. Şi să vor închina Lui toţi împăraţii pământului, toate neamurile vor sluji Lui.
12. Că va izbăvi pre cel sărac de la cel putearnic şi pre cel sărac căruia nu iaste ajutoriu.
13. Ierta-va săracului şi mişelului şi sufletele săracilor va mântui.
14. Din camete şi nedreptate va răscumpăra sufletele lor şi cinstit numele Lui înaintea lor.
15. Şi va grăi şi I să va da din aurul Araviii şi să vor închina dintr-Însul pururea; toată zioa bine-l vor cuvânta.
109v 16. Şi va fi tărie pre pământ preste vârfurile munţilor. Înălţa-să-va mai presus de Li|van rodul Lui şi vor înfluri din cetate ca iarba pământului.
17. Fie numele Lui binecuvântat în veaci; mai nainte de soare rămâne numele Lui.
Şi să vor blagoslovi într-Însul toate săminţiile pământului şi toate neamurile Îl vor mări.
18. Bine e cuvântat Domnul, Dumnezeul lui Israil, Carele au făcut minuni sângur.
19. Şi bine e cuvântat numele măririi Lui în veac şi să va umplea de mărirea Lui tot pământul. Fie, fie!
20. Scăzut-au laudele lui David, fiiul lui Iese

1 . salmul lui Asaf 72
Cât e de bun Dumnezeul lui Israil celor drepţi cu inima!
2 . Iară mie puţin nu mi s-au clătit picioarele, puţân nu s-au vărsat paşii miei.
3. Că am răvnit asupra celor fără leage, pacea păcătoşilor văzând,
4. Că nu iaste privire morţii lor şi întărire în rana lor.
5. Întru osteneala oamenilor nu sânt şi cu oamenii nu vor lua bătăi.

6. Pentru aceaea i-au cuprins mândriia, acoperitu-s-au cu nedreptatea şi cu păgânătatea sa.
7. Ieşit-au ca din său nedreptatea lor, trecut-au întru dragostea inimii.
8. Gândit-au şi au grăit vicleşug, ne||dreptate spre înălţime au grăit. 110r
9. Pus-au spre ceriu gura sa şi limba lor au trecut pre pământ.
10. Pentru aceaea să va întoarce norodul mieu aici şi zile pline să vor afla întru dânşii.
11. Şi au zis: „Cum şti Dumnezeu şi de iaste cunoştinţă întru Cel Înalt?
12. Iată, aceştia păcătoşii şi carii prisosesc, în veac au cuprins bogăţii".
13. Şi am zis: „Aşa dară, fără pricină am îndreptat inima mea şi am spălat între cei nevinovaţi mânile meale.
14. Şi am fost bătut toată zioa şi mustrarea mea în dimineţi".
15. De ziceam: „Povesti-voiu aşa: «Iată, neamul fiilor tăi l-am lepădat».
16. Socoteam să cunosc aceasta; ostenează iaste înaintea mea,
17. Până voiu întra în sfinţitoriul lui Dumnezeu şi voiu înţăleage întru ceale de apoi ale lor.
18. Însă pentru vicleşuguri le-ai pus; oborâtu-i-ai când să înălţa;
19. Cum s-au făcut spre pustiire!; îndată şi au scăzut; perit-au pentru fărăleagea sa.
20. Ca visul celor ce să scoală, Doamne, în cetatea Ta chipul lor de nimică îl vei face. |
21. Că s-au aprins inima mea şi rărunchii miei s-au schimbat. 110v
22. Şi eu la nimica sânt adus şi n-am cunoscut,
23. Ca un dobitoc m-am făcut la tine. Şi eu pururea cu Tine.
24. Ţinut-ai mâna dreaptii meale şi întru vrearea Ta m-ai povăţuit şi cu mărire m-ai priimit.
25. Că ce-m iaste mie în ceriu? Şi de la Tine ce am voit pre pământ?
26. Scăzut-au trupul mieu şi inima mea, Dumnezeul inimii meale şi partea mea, Dumnezeule, în veac.
27. Că iată, cei ce să depertează de la Tine vor peri; pierdut-ai pre toţi carii curvesc de la Tine.
28. Iară mie a mă lipi de Dumnezeu bine iaste; a pune întru Domnul Dumnezeu nădejdea mea, să vestesc toate laudele Tale în porţile featii Sionului.

1. nţeleagerii lui Asaf 73
Pentru ce, Dumnezeule, ne-ai lepădat până în sfârşit? Mâniiatu-s-au iuţimea Ta preste oile păşunii Tale?
2. Adu-Ţi aminte de adunarea Ta carea ai stăpânit din-ceput.
Răscumpărat-ai toiagul moştenirii Tale, muntele Sionului în care ai lăcuit într-însul.
3. Rădică mânile Tale preste mândriia lor || întru sfârşit; câte au viclenit nepriiatinul 111r
întru cel sfânt.
4. Şi s-au fălit cei ce Te urăsc în mijlocul praznicului Tău.
Pus-au seamnele sale, seamne
5. Şi n-au cunoscut, ca întru ieşire mai presus. Ca într-o pădure de leamne, cu săcuri
6. Au tăiat uşile ei întru aceastaşi, cu săcure şi cu bardă o au surpat.
*4 Împăr. 25, 9. 7. *Ars-au cu foc sfinţitoriu Tău, în pământ au spurcat lăcaşul numelui Tău.
8. Zis-au întru inima sa, rudeniia lor împreună: „Să facem a înceta toate zilele lui Dumnezeu ceale de sărbătoare de pre pământ".
9. Seamnele noastre nu le-am văzut, nu ieste încă proroc şi pre noi nu ne va mai cunoaşte.
10. Până când, Dumnezeule, va ocărî nepriiatinul? Întărâtă protivnicul numele Tău întru sfârşit?
11. Pentru ce întorci mâna Ta şi dreapta Ta din mijlocul sânului Tău întru sfârşit?
*Luc. 1, 68. 12. *Iară Dumnezeu, împăratul nostru, mai nainte de veaci, au făcut mântuire în mijlocul pământului.
13. Tu ai întărit întru puterea Ta marea; zdrobit-ai capetele bălaurilor în ape.
14. Tu ai sfârmat capetele bălaurului, datu-l-ai mâncare noroadelor arapilor.
15. Tu ai rupt izvoarăle şi răpejunile, Tu ai săcat râurile Ethanului.
16. A Ta iaste zioa şi a Ta iaste noaptea; | Tu ai săvârşit zorile şi soarele. 111v
17. Tu ai făcut toate marginile pământului; vara şi primăvara Tu le-ai zidit.
18. Adu-Ţi aminte de aceasta: nepriiatinul au ocărât pre Domnul şi norodul cel fără minte au întărâtat numele Tău.
19. Să nu dai fiarălor sufletele ce să mărturisesc Ţie şi sufletele săracilor Tăi să nu le uiţ întru sfârşit.
20. Caută spre aşezământul Tău, că s-au umplut cei întunecaţi ai pământului de casele fărădelegilor.

21. Să nu să întoarcă ruşinat cel smerit; săracul şi mişelul vor lăuda numele Tău.
22. Scoală-Te, Dumnezeule, judecă pricina Ta! Adu-ţi aminte de ocărâle Tale celor ce de către cel nepriceput sânt toată zioa.
23. Nu uita glasul nepriiatinilor Tăi; mândriia celor ce Te urăsc s-au înălţat pururea.

1. Întru sfârşit, să nu strâci! Psalmul cântării lui Asaf 74
2. Mărturisi-ne-vom Ţie, Dmnezeule, mărturisi-ne-vom şi vom chema numele Tău.
Povesti-vom minunile tale.
3. „Când voiu lua vreame, Eu dreptăţile voiu judeca.
4. Topitu-s-au pământul şi toţi carii lăcuiesc într-însul. Eu am întărit stâlpii lui”.
5. Zis-am celor fără leage: „Nu faceţi fărăleage!” Şi celor ce grăiesc: „Nu vă înălţareţ cornul! ||
112r 6. Nu vă rădicaţi spre înălţime cornul vostru, nu grăireţi împrotiva lui Dumnezeu nedreptate!”
7. Că nici de la răsărit, nici de la apus, nici de la munţii pustii,
8. Că Dumnezeu judecătoriu iaste;
Pre acesta smereaşte şi pre acesta înalţă.
9. Că păharul e în mâna Domnului, cu vin neamestecat, plin de amestecătură.
Şi au plecat din ceasta în ceasta, însă drojdiile lui nu s-au deşertat; bea-vor toţi păcătoşii pământului.
10. Iară eu voiu vesti în veac, cânta-voiu Dumnezeului lui Iacov.
11. Şi toate coarnele păcătoşilor voiu zdrobi şi să vor înălţa coarnele dreptului.

1. Întru sfârşit, întru cântări. Psalmul lui Asaf. Cântarea asupra asiriianilor 75
2. Cunoscut e în Iudeia Dumnezeu, în Israil mare e numele Lui.
3. Şi s-au făcut în pace locul Lui şi lăcaşul Lui în Sion.
4. Acolo au zdrobit tăriile arcelor, pavăza, sabia şi războiul.
5. Luminând Tu minunat din munţii cei veacinici.
6. Turburatu-s-au toţi cei nepricepuţi cu inima, dormit-au somnul său şi nimica au aflat toţi bărbaţii bogăţii în mânile sale.
7. De certarea Ta, Dumnezeul lui Iacov, adormit-au cei ce încălecase pre cai.
8. Tu înfricoşat eşti şi cine va sta împrotivă Ţie? De atunci e mâniia Ta. |
112v 9. Din ceriu auzită ai făcut judecata Ta. Pământul s-au cutremurat şi s-au alinat,
10. Când s-ar scula la judecată Dumnezeu să mântuiască pre toţ blânzii pământului.
11. Că gândirea omului să va mărturisi Ţie şi rămăşiţele gândului zi de praznic va face Ţie.
12. Făgăduiţi şi răsplătiţi Domnului, Dumnezeului vostru, toţi carii împrejurul Lui aduceţi daruri
Celui înfricoşat
13. Şi Celui ce ia duhul căpeteniilor, Celui groaznic la împăraţii pământului.

1. Întru sfârşit, pentru Idithum. Psalmul lui Asaf 76.
2. Cu glasul mieu către Domnul am strâgat, cu glasul mieu către Dumnezeu şi mi-au luat aminte.
3. În zioa năcazului mieu, pre Dumnezeu am căutat, cu mânile meale noaptea împrotiva Lui, şi nu m-am amăgit.
Lepădat-au a să mângăia sufletul mieu.
4. Adusu-mi-am aminte de Dumnezeu şi m-am desfătat şi m-am sârguit şi au slăbit duhul mieu.
5. Apucat-au înainte strâjii ochii miei, turburatu-m-am şi n-am grăit.
6. Gândit-am la zilele ceale de demult şi anii cei veacinici în minte am avut.
7. Şi cugetam noaptea cu inima mea şi mă tânguiam şi să măhnea duhul mieu. ||
113r 8. Au doară în veac va lepăda Dumnezeu, au nu va adaoge a mai binevoi încă?
9. Au întru sfârşit mila Sa o va tăia din neam în neam?
10. Au va uita a Să milostivi Dumnezeu sau va ţânea întru mâniia Sa milele Sale?
11. Şi am zis: „Acum am început; aceasta e schimbarea dreaptei Celui Preaînalt”.
12. Adusu-mi-am aminte de lucrurile Domnului, că-m voiu aduce aminte din-ceput de milele Tale.
13. Şi voiu cugeta întru toate lucrurile Tale şi întru meşteşugirile Tale mă voiu deprinde.

14. Dumnezeule, întru cel sfânt calea Ta; cine e Dumnezeu mare ca Dumnezeul nostru?
15. Tu eşti Dumnezeu carele faci minuni. Cunoscută ai făcut întru noroade putearea Ta.
16. Răscumpărat-ai în braţul Tău norodul Tău, fiii lui Iacov şi a lui Iosif.
17. Văzutu-Te-au apele, Dumnezeule, văzutu-Te-au apele şi s-au temut, turburatu-s-au adâncurile,
18. Mulţimea sunetului apelor. Glas au dat norii, că săgeţile Tale trec.
19. Glasul tunetului Tău în roată.
Luminat-au fulgerele Tale lumea, clătitu-s-au şi s-au cutremurat pământul.
20. În mare calea Ta şi cărările Tale în ape multe şi urmele tale nu să vor cunoaşte.
*Ieşir. 14, 29. 21. *Povăţuit-ai ca oile norodul Tău, în mâna lui Moisi şi a lui Aaron. |

1. Nţăleagerii lui Asaf 77 113v
Luaţi aminte, norodul mieu, leagea mea; plecaţi ureachiia voastră spre graiurile gurii meale.
2. Deşchide-voiu în pilde gura mea; grăi-voiu vorbele ceale din început,
3. Câte am auzit şi le-am cunoscut şi părinţii noştri ne-au povestit.
4. Nu s-au tăinuit de la fiii lor întru alt neam, vestind laudele Domnului şi puterile Lui şi numele care ai făcut.
5. Şi au deşteptat mărturii întru Iacov şi leage au pus în Israil.
Câte au poruncit părinţilor noştri cunoscute a le face fiilor săi,
6. Să cunoască alt neam,
Fiii carii să vor naşte şi să vor scula şi vor spune fiilor săi,
7. Să puie întru Dumnezeu nădeajdea sa şi să nu uite lucrurile lui Dumnezeu şi poruncile Lui să le caute.
8. Să nu fie ca părinţii lor, rudă întoartă şi amârâtoare, rudă carea nu ş-au îndreptat inima şi nu s-au încredinţat cu Dumnezeu duhul ei.
9. Fiii lui Efrem încordând şi slobozând arcul, întorsu-s-au în zi de războiu.
10. N-au păzit aşezământul lui Dumnezeu şi în leagea Lui n-au vrut a umbla. ||
11. Şi au uitat facerile Lui de bine şi minunile Lui care le-au arătat. 114r
12. Înaintea părinţilor lor au făcut minuni, în pământul Eghiptului, în câmpul Taneos.
*Ieşir. 14, 22. 13. *Desfăcut-au marea şi i-au trecut şi au pus apele ca un foale.
14. Şi i-au povăţuit cu nor zioa, şi toată noaptea cu lumină de foc.
*Ieşir. 17, 6. 15. *Desfăcut-au piatra în pustie şi i-au adăpat ca întru adânc mult;
Psalm. 104, 41. 16. Şi au scos apă din piatră şi au pogorât ca râurile apele.
17. Şi au adaos încă a păcătui Lui, spre mâniia a întărâta pre Cel Preaînalt în cea fără apă.
18. Şi au ispitit pre Dumnezeu întru inimile sale, să ceară bucate sufletelor sale.
19. Şi rău au grăit de Dumnezeu şi au zis: „Au doară va putea Dumnezeu a găti masă în pustie?
20. Că au lovit piatra şi au curs ape şi răpegiunile s-au vârsat. Au doară şi pâine poate a da sau a găti masă norodului Său?”
*Numer. 12, 1. 21. *Pentru aceaea au auzit Domnul şi au mai răbdat şi foc s-au aprins în Iacov şi mânie s-au suit preste Israil,
22. Că n-au crezut în Dumnezeu, nici au nădăjduit spre mântuirea lui. |
23. Şi au poruncit norilor deasupra şi uşile ceriului au deşchis. 114v
*Ieşir. 16, 4. 24. *Şi le-au pluat mană spre mâncare şi pâine cerească le-au dat.
*Numer. 11, 7. 25. *Pâinea îngerilor au mâncat omul, bucate le-au trimis în prisosire.
Ioan 6, 31. 26. *Trecut-au austrul din ceriu şi au adus în putearea sa vântul de la Africa.
1 Corith. 10, 3. 27. Şi au ploat preste ei ca pulberea cărnurile şi ca năsipul mării paseri zburătoare.
*Numer. 11, 31. 28. Şi au căzut în mijlocul taberilor lor, împrejurul corturilor lor.
29. Şi au mâncat şi s-au săturat foarte şi pofta lor le-au dat lor;
30. Nu s-au lipsit de pofta sa.
*Numer. 11, 33. *Încă bucatele lor era în gura lor,
31. Şi mâniia lui Dumnezeu s-au suit preste dânşii şi au ucis pre cei graşi ai lor, şi pre cei aleşi ai lui Israil i-au împiedecat.
32. Întru toate aceastea au mai păcătuit şi n-au crezut minunile Lui.
33. Şi au scăzut întru deşertăciune zilele lor şi anii lor cu degrabă.
34. Când îi ucidea, Îl căuta şi să întorcea şi mâneca la El.
35. Şi ş-au adus aminte că Dumnezeu ajutoriul lor iaste şi Dumnezeul cel înalt răscumpărărtoriul lor iaste. ||

115r 36. Şi L-au iubit în gura sa şi cu limba sa I-au mințit,
37. Iară inima lor nu era dreaptă cu Dânsul, nici au fost credincioşi în aşezământul Lui.
38. Iară El iaste îndurat şi Să va milostivi spre păcatele lor şi nu-i va pierde. Şi au prisosit a-Ş întoarce mâniia şi n-au aprins toată mâniia Sa.
39. Şi Ş-au adus aminte că trup sânt, duh ce treace şi nu să întoarce.
40. De câte ori L-au amărât în pustie, spre mânie L-au întărâtat în cea fără apă?
41. Şi s-au întors şi au ispitit pre Dumnezeu şi pre sfântul lui Israil L-au întărâtat.
42. Nu ş-au adus aminte de mâna Lui în zioa în carea i-au răscumpărat din mâna celui ce-i năcăjea,
43. Pre cât au pus în Eghipet seamnele Sale şi minunile Sale în câmpul Taneos.
44. *Şi au întors în sânge râurile lor şi fântânile lor, să nu bea. *Ieşir. 7, 20.
45. *Trimis-au asupra lor muscă cânească şi i-au mâncat, şi broască şi i-au pierdut; *Ieşir. 8, 16, 24.
46. Şi au dat păliciunii rodurile lor şi ostenealele lor, lăcustelor; Ieşir. 10, 15.
47. *Şi au ucis cu grindine viile lor, şi duzii lor cu brumă; *Ieşir. 9, 25.
115v 48. Şi au dat grindinii dobitoacele lor | şi moştenirea lor, focului;
49. Trimis-au preste ei mâniia urii Sale şi iuţime şi mânie şi năcaz, trimiteri prin îngeri răi;
50. Cale au făcut cărării mâniii Sale, n-au cruţat de moarte sufletele lor, şi dobitoacele lor în moarte le-au închis.
51. *Şi au lovit tot întâiul născut în pământul Eghiptului, pârga a toate ostenealele lor în lăcaşurile lui Ham. *Ieşir. 12, 29.
52. Şi au râdicat ca oile norodul Său şi i-au dus ca o turmă în pustie
53. Şi i-au povăţuit în nădeajde şi nu s-au temut; *şi nepriiatinii lor i-au acoperit marea. *Ieşir. 14, 27.
54. Şi i-au băgat în muntele sfinţeniii Sale, în muntele care l-au căştigat dreapta Lui.
Şi au lepădat de la faţa lor neamuri *şi cu soarte le-au împărţit pământul cu fune de împărţire; *Iosue 13, 7.
55. Şi a lăcui au făcut în corturile lor neamurile lui Israil.
56. Şi au ispitit şi au întărâtat pre Dumnezeul cel înalt şi mărturiile Lui nu le-au păzit.
57. Şi s-au întors şi n-au ţânut legătura ca şi părinţii lor, întorsu-s-au întru arcu strâmb.
58. Spre mânie L-au întărâtat în dealurile Sale şi întru ceale cioplite ale Sale spre pizmuire L-au chemat.
59. Auzit-au Dumnezeu şi au urgisit şi la nimica foarte au strâns pre Israil
116r 60. *Şi au lepădat cortul Silomului, cor||tul său unde au lăcuit între oameni. *1 Împăr. 4, 4.
61. Şi au dat spe robie vârtutea lor şi frumseaţea lor în mânile nepriiatinului. Ierem. 7, 12.
62. Şi au închis în sabie norodul său şi moştenirea sa o au urât.
63. Tinerii lor i-au mâncat focul şi fecioarele lor nu s-au jelit.
64. Preoţii lor de sabie au căzut şi văduvele lor nu să plângea.
65. Şi S-au deşteptat ca cel ce doarme Domnul, ca un putearnic ameţit de vin.
66. Şi au lovit nepriiatinii săi dinnapoi, ocară veacinică le-au dat.
67. Şi au lepădat cortul lui Iosif şi neamul lui Efrem n-au ales,
68. Ci au ales neamul Iudii, muntele Sionului care l-au iubit.
69. Şi au zidit ca unicornul sfinţeniia Sa pre pământ, carea o au întemeiat în veaci.
70. Şi au ales pre David sluga Sa şi l-au luat de la turmele oilor, de după ceale fătătoare l-au luat,
71. A paşte pre Iacov, sluga Sa, şi pre Israil, moştenirea Sa.
72. Şi i-au păscut întru nevinovăţiia inimii sale şi întru înţeleagerile mânilor sale i-au povăţuit.

1 salmul lui Asaf 78

116v Dumnezeule, venit-au neamurile în moştenirea Ta, | spurcat-au sfântă bisearica Ta, pus-au Ierusalimul ca o păzitoare de poame.
2. Pus-au stârvurile slugilor Tale mâncarea paserilor ceriului, cărnurile sfinţilor Tăi, fiarălor pământului.
3. Vărsat-au sângele lor ca apa împregiurul Ierusalimului şi nu era cine să-i îngroape.
4. Făcutu-ne-am ocară vecinilor noştri, batjocură şi râs celor dinprejurul nostru.
5. Până când, Doamne, Te vei mâniia? Întru sfârşit? Aprinde-să-va ca focul râvna Ta?
6. *Varsă mâniia Ta preste neamurile care nu Te cunosc şi preste împărăţiile care numele Tău nu l-au chemat; *Ieremie 10, 25.
7. Că au mâncat pre Iacov şi locul lui l-au pustiit.
8. *Să nu pomeneşti fărădelegile noastre ceale de demult, degrabă să ne întâmpine îndurările Tale, că am sărăcit foarte. *Isaie 64, 9.

9. Ajută-ne, Dumnezeule, Mântuitoriul nostru, şi pentru mărirea numelui Tău, Doamne, izbăveaşte-ne şi curăţeaşte păcatele noastre pentru numele Tău,
10. Ca nu cumva să zică în neamuri: „Unde iaste Dumnezeul lor?" Şi să se cunoască în neamuri, înaintea ochilor noştri
Izbânda sângelui slujilor tale celui vărsat.
11. Între înaintea Ta suspinul celor ferecaţi; după mărirea braţului tău stăpâneaşte fiii celor omorâţi. ||
12. Şi răsplăteaşte vecinilor noştri de şapte ori în sânul lor ocara lor cu carea Te-au 117r
probozit, Doamne.
13. Iară noi, norodul Tău şi oile păşunii Tale, ne vom mărturisi Ţie în veac,
În neam şi în neam vom vesti lauda Ta.

1. Întru sfârşit, pentru cei ce să vor schimba. Mărturia lui Asaf. Psalmul 79
2. Cela ce paşti pre Israil, ia aminte! Cel ce povăţuieşti ca pre o oaie pre Iosif, Cel ce şezi pre hieruvimi, arată-Te!
3. Înaintea lui Efreem, Veniamin şi Manasse,
Deştaptă puterea Ta şi vino să ne mântuieşti!
4. Dumnezeule, întoarce-ne şi arată faţa Ta şi ne vom mântui.
5. Doamne, Dumnezeul puterilor, până când Te vei mâniia spre ruga robilor Tăi?
6. Hrăni-ne-vei cu pâine de lacrămi şi beutură ne vei da în lacrămi cu măsură.
7. Pusu-ne-ai spre prigonire vecinilor noştri şi nepriiatinii noştri ne-au bajocorit.
8. Dumnezeul puterilor, întoarce-ne şi arată faţa Ta şi ne vom mântui.
9. Viia din Eghipet o ai mutat, gonit-ai neamurile şi o ai sădit.
10. Povăţuitoriu călii ai fost înaintea ei, sădit-ai rădăcinile ei şi ai împlut pământul.
11. Acoperit-au munţii umbra ei şi mlădiţele ei, pre chedrii lui Dumnezeu.
12. Întins-au viţele sale până la mare şi până la râu odrazlele ei. |
13. Pentru ce ai strâcat gardul ei şi o culeg toţi carii trec pre cale? 117v
14. Surpatu-o-au vierul din pădure şi cel usăbit sălbatec o au păscut.
15. Dumnezeul puterilor, întoarce-Te şi caută din ceriu şi vezi şi cercetează viia aceasta,
16. Şi o fă desăvârşit, carea o au sădit dreapta Ta, şi preste fiiul omului care l-ai întărit Ţie.
17. Arsă cu foc şi săpată; de cătră certarea feaţii Tale vor peri.
18. Fie mâna Ta preste bărbatul dreaptii Tale şi preste fiiul omenesc care l-ai întărit Ţie.
19. Şi nu ne depărtăm de la Tine, viia-ne-vei şi numele Tău vom chema.
20. Doamne, Dumnezeul puterilor, întoarce-ne şi arată faţa Ta şi ne vom mântui.

Întru sfârşit

1. Pentru teascuri, psalmul lui Asaf 80
2. Bucuraţi-vă lui Dumnezeu, ajutoriului nostru, străgaţi Dumnezeului lui Iacov.
3. Luaţi psalm şi daţi tâmpănă, în psaltire îmfrâmţăşată cu alăută.
4. Trâmbitaţi în lună noao cu trâmbiţă, în zioa cea binevestită a sărbătorii voastre.
5. Că poruncă în Israil iaste şi judecată Dumnezeului Iacov.
*Facer. 41, 29. 6. *Mărturie în Iosif l-au pus când ieşiia din pământul Eghiptului; limba carea nu o ştiusă o au auzit. ||
7. Scos-au de supt sarcine spinarea lui, mânile lui în cojniţă au slujit: 118r
8. „Întru necaz M-ai chemat şi te-am izbăvit, auzitu-te-am întru ascundere de vifor,
*Ieşir. 17, 5. *cercatu-te-am la Apa Prigonirii.
9. Ascultă, norodul Mieu, şi te voiu mărturisi, Israile, de Mă vei asculta.
*Ieşir. 20, 3. 10. *Nu va fi întru tine Dumnezeu nou, nici te vei închina dumnezeului strein.
11. Că Eu sânt Domnul, Dumnezeul tău, care te-am scos din pământul Eghiptului. Lărgeaşte-ţ gura şi o voiu umplea.
12. Şi n-au ascultat norodul Mieu glasul Mieu şi Israil nu s-au uitat la Mine.
*Fapt. 14, 15. 13. *Şi i-am slobozit după poftele inimii lor; duce-să-vor întru meşteşugirile sale.
*Varoh. 3, 13. 14. *De M-ar fi auzit norodul Mieu, Israil în căile Meale de ar fi umblat,
15. Întru nimica doară aş fi smerit nepriiatinii lor, şi preste cei ce-i năcăjesc aş fi trimis mâna Mea".
16. Nepriiatinii Domnului I-au minţit Lui şi va fi vreamea lor în veaci.
17. Şi i-au hrănit din grăsimea grâului şi din piatră cu miere i-au săturat.

1. **salmul lui Asaf 81**
Dumnezeu au stătut întru adunarea dumnezeilor, iară în mijloc pre dumnezei judecă.
2. Până când judecaţi nedreptate şi feaţele păcătoşilor luaţi?
118v 3. Judecaţi mişelului şi săracului, pre | cel smerit şi săracul îndreptaţi.
4. *Scoateţi săracul şi mişelul, din mâna păcătosului îl izbăviţi. *Pilde 24, 11.
5. N-au cunoscut, nici au înţăles, întru întunearec umblă; clăti-să-vor toate temeliile pământului.
6. *Eu am zis: „Dumnezei sânteţi şi fiii Celui Înalt toţi”. *Ioan 10, 34.
7. Iară voi ca oameni muriţi şi ca unul din căpetenii cădeţi.
8. Scoală-Te, Dumnezeule, judecă pământul, că tu vei moşteni întru toate neamurile!

1. **ântarea Psalmului lui Asaf 82**
2. Dumnezule, cine va fi aseaminea Ţie? Nu tăcea, nici Te umblânzi, Dumnezeule!
3. Că, iată, nepriiatinii Tăi au sunat şi cei ce Te urăsc au rădicat capul.
4. Asupra norodului Tău au meşteşugit sfat şi au cugetat asupra sfinţilor Tăi.
5. Zis-au: „Veniţi şi să-i pierdem din neam şi să nu să mai pomenească numele lui Israil!”
6. Că au cugetat cu o inimă, împreună împrotiva Ta aşezământ au pus
7. Corturile idumeilor şi ismailiteanii, Moav şi agareanii,
8. Gheval şi Ammon şi Amalic, cei de alt neam cu cei ce lăcuiesc în Tir.
9. Că şi Asur au venit cu dânşii; făcutu-s-au spre ajutoriu fiilor lui Lot.
10. Fă-le lor ca lui *Madiam şi Sisarii, ca lui **Iavim în răpegiunea Chison. *Judec. 7, 22.
11. Perit-au în Endor, făcutu-s-au ca gunoiul pământului. || **Jud. 4, 15.
119r 12. *Pune căpeteniile lor ca pre Oriv şi Ziv şi **Zevee şi Salmana, toate căpeteniile lor, *Jud. 4, 24.
13. Carii au zis: „Cu moştenire să stăpânim jârtvelnicul lui Dumnezeu”. Jud. 7, 25.
14. Dumnezeul Mieu, pune-i ca roata şi ca păiuşul înaintea feaţii vântului, Jud. 8, 21.
15. Ca focul care arde pădurea şi ca văpaia carea arde munţii,
16. Aşa îi vei goni întru viforul Tău şi întru mâniia Ta îi vii turbura.
17. Umple faţa lor de ocară şi vor căuta numele tău, Doamne.
18. Ruşineze-se şi să să turbure în veacul veacului şi să se ruşineaze şi să piară.
19. Şi să cunoască că numele-Ţi iaste Domnul, Tu sângur Preaînalt preste tot pământul.

Întru sfârşit

1. **entru teascurile fiilor lui Core. Psalmul 83.**
2. Câtu-s de iubite lăcaşurile Tale, Doamne al puterilor!
3. Doreaşte şi să sfârşaşte sufletul mieu spre curţile Domnului. Inima mea şi trupul mieu s-au bucurat de Dumnezeul cel viu.
4. Că paserea ş-au aflat casă şi turtureaoa cuib eişi, unde va pune puii săi,
Oltarele Tale, Doamne al puterilor, Împăratul mieu şi Dumnezeul mieu!
5. Fericiţi carii lăcuiesc în casa Ta, Doamne, în veacii veacilor te vor lăuda. |
119v 6. Fericit bărbatul a căruia iaste ajutoriul de la Tine; suişuri în inima sa au pus,
7. În valea lacrămilor, în locul care au pus;
8. Că blagoslovenie va da cel ce pune leage. Mearge-vor din puteare în puteare, vedea-să-va Dumnezeul dumnezeilor în Sion.
9. Doamne, Dumnezeul puterilor, auzi rugăciunea mea, în urechi bagă, Dumnezeul lui Iacov!
10. Scutitoriul nostru, vezi, Dumnezeule, şi caută în faţa unsului Tău!
11. Că mai bună e o zi în curţile Tale preste mii;
Ales-am a fi lepădat în casa Dumnezeului mieu, mai vârtos decât a lăcui în lăcaşurile păcătoşilor.
12. Că mila şi adevărul iubeaşte Dumnezeu, daru şi mărire va da Domnul;
13. Nu va lipsi de bunătăţi pre cei ce umblă întru nevinovăţie. Doamne al puterilor, fericit omul care nădăjduiaşte întru Tine!

1. **ntru sfârşit, fiilor lui Core. Psalmul 84.**
2. Blagoslovit-ai, Doamne, pământul Tău, întors-ai robimea lui Iacov.
3. Lăsat-ai fărădeleagea norodului Tău, acoperit-ai toate păcatele lor.
4. Potolit-ai toată mâniia Ta, întorsu-Te-ai de cătră mâniia iuţimii Tale.
5. Întoarce-ne pre noi, Dumnezeul mântuirii noastre, şi întoarce mâniia Ta de la noi.

6. Au doară în veac Te vei mâniia spre noi sau vei întinde mănia Ta din neam în neam? ||
7. Dumnezeule, Tu, întorcându-Te, ne vei învia şi norodul Tău să va veseli întru Tine. 120r
8. Arată noao, Doamne, mila Ta şi mântuirea Ta o dă noao!
9. Auzi-voiu ce va grăi întru mine Domnul Dumnezeu, că va grăi pace spre norodul Său
Şi preste sfinţii Săi şi preste cei ce să întorc la inimă.
10. Însă aproape e de cei ce să tem de El mântuirea Lui; să lăcuiască mărirea Împăratului în pământul nostru.
11. Mila şi adevărul s-au întâmpinat, dreptatea şi pacea s-au sărutat;
12. Adevărul din pământ au răsărit şi dreptatea din ceriu au privit.
13. Că Domnul va da bunătate şi pământul nostru va da roada sa.
14. Dreptatea înaintea Lui va mearge şi va pune în cale paşii Săi.

Rugăciunea lui David 85

1. **Pleacă, Doamne, ureachea Ta şi mă auzi, că lipsit şi sărac sânt eu.**
2. Păzeaşte sufletul mieu că sfânt sânt; mântuiaşte pre robul Tău, Dumnezeul mieu, pre cel ce nădăjduiaşte spre Tine.
3. Miluiaşte-mă, Doamne, că cătră Tine am strâgat toată zioa.
4. Veseleaşte sufletul robului Tău, că cătră Tine, Doamne, mi-am rădicat sufletul.
*Ioil 2, 13. 5. *Că Tu, Doamne, bun şi blând şi mult milostiv tuturor celor ce Te chiamă.
6. Ia în urechi, Doamne, rugăciunea mea şi ia a|minte glasul cearerii meale. 120v
7. În zioa năcazului mieu am strâgat cătră Tine, că m-ai auzit.
8. Nu iaste aseaminea Ţie întru dumnezei, Doamne, şi nu iaste după faptele Tale.
9. Toate neamurile care ai făcut vor veni şi să vor închina înaintea ta, Doamne, şi vor slăvi numele Tău,
10. Că mare eşti Tu şi Cel ce faci minuni, Tu eşti Dumnezeu sângur.
11. Povăţuiaşte-mă, Doamne, în calea Ta şi voiu mearge întru adevărul Tău; veselească-să inima mea, să se teamă de numele Tău.
12. Mărturisi-mă-voiu Ţie, Doamne, Dumnezeul mieu, cu toată inima mea şi voiu slăvi numele Tău în veac.
13. Că mila Ta mare e spre mine şi ai izbăvit sufletul mieu din iadul cel mai de jos.
14. Dumnezeule, călcătorii de leage s-au sculat asupra mea şi adunarea celor putearnici au căutat sufletul mieu şi nu Te-au pus înaintea sa.
15. Şi Tu, Doamne, Dumnezeule îndurat şi milostiv, răbdătoriu şi mult milostiv, şi adevărat,
16. Caută spre mine şi mă miluiaşte, dă împărăţia Ta slugii Tale şi mântuiaşte fiiul slujnicii Tale.
17. Fă cu mine sâmn spre bine, să vază cei ce mă urăsc şi să să ruşineaze, că Tu, Doamne, mi-ai ajutat şi m-ai mângâiat.

1. **Fiilor Corea, psalmul cântării 86**
Temeliile Lui în munţii cei sfinţi. ||
2. Iubeaşte Domnul porţile Sionului preste toate sălaşele lui Iacov. 121r
3. Preaslăvite s-au zis de tine, cetatea lui Dumnezeu.
4. Aduce-m-voiu aminte de Raav şi de Vavilon, de cei ce mă cunosc.
Iată, cei de alt neam şi Tirul şi norodul ethiopleanilor, aceştia au fost acolo.
5. Au doară Sionul va zice: „Omul” şi „Om s-au născut într-însul” şi „Însuşi Cel Preaînalt l-au întemeiat”.
6. Domnul va povesti în scripturile noroadelor şi a căpeteniilor acestor ce au fost într-însul.
7. Precum al celor ce să veselesc, tuturor lăcaşul iaste întru Tine.

Cântarea Psalmului

1. **Fiilor Core, întru sfârşit. Pentru Maeleth, spre răspundere înţelesului Eman Eszdraeliteanului, 87**
2. Doamne, Dumnezeul mântuirii meale, zioa am strâgat şi noaptea înaintea Ta.
3. Între înaintea Ta rugăciunea mea, pleacă ureachiia Ta spre ruga mea!
4. Că s-au umplut de reale sufletul mieu şi viaţa mea de iad s-au apropiat.
5. Socotit am fost cu cei ce să pogoară în groapă, făcutu-m-am ca un om fără ajutoriu,
6. Între cei morţi slobod,

Ca cei răniţi ce dorm în mormânturi, de carii nu Ţ-ai mai aduce aminte, şi ei de la mâna |
121v Ta s-au lepădat.
7. Pusu-m-au în groapa cea mai dedesupt, întru ceale întunecoase şi în umbra morţii.
8. Asupra mea s-au întărit iuţimea Ta şi toate valurile Tale le-ai adus asupra mea.
9. Depărtat-ai cunoscuţii miei de la mine, pusu-m-au urăciune loruşi; dat am fost şi nu ieşiiam;
10. Ochii miei au slăbit de lipsă.
Strâgat-am cătră Tine, Doamne, toată zioa, întins-am cătră Tine mânile meale.
11. Au doară morţilor vei face minuni sau doftorii să vor scula şi să vor mărturisi Ţie?
12. Au doară va povesti cineva în mormânt mila Ta şi adevărul tău întru pierzare?
13. Au doară să vor cunoaşte întru întunearec minunile Tale şi dreptatea Ta în pământul uitării?
14. Şi eu cătră Tine, Doamne, am strâgat şi dimineaţa rugăciunea mea Te va întâmpina.
15. Pentru ce, Doamne, lepezi rugăciunea mea, întorci faţa Ta de la mine?
16. Sărac sânt eu şi întru osteneale din tinereaţele meale, iară înălţat fiind, m-am smerit şi m-am turburat.
17. Preste mine au trecut mâniile Tale şi înfricoşerile Tale m-au turburat,
18. Încungiuratu-m-au ca apa toată zioa, cuprinsu-m-au împreună. ||
122r 19. Depărtat-ai de la mine prietinul şi vecinul şi pre cunoscuţii miei din ticăloşie.

1. înţăleagerii Etham Ezdraeliteanului, 88
2. Milele Domnului în veac voiu cânta,
În neam şi în neam voiu vesti adevărul Tău în gura mea.
3. Că ai zis: „În veac mila să va zidi, în ceriuri găti-să-va adevărul Tău într-înşii.
4. Pus-am aşezământ aleşilor Miei, *juratu-M-am lui David, slugii Meale: *2Împăr. 7, 12.
5. «Până în veac voiu găti sămânţa ta şi voiu zidi în neam şi în neam scaunul tău»".
6. Mărturisi-vor ceriurile minunile Tale, Doamne, că adevărul Tău în adunarea sfinţilor.
7. Că cine în nori să va întogmi cu Domnul? Aseaminea va fi lui Dumnezeu întru fiii lui Dumnezeu?
8. Dumnezeu, Cel ce să slăveaşte în sfatul sfinţilor, mare şi înfricoşat preste toţi cei ce sânt împrejurul Lui.
9. Doamne, Dumnezeul puterilor, cine e aseaminea Ţie? Puternic eşti, Doamne, şi adevărul Tău împregiurul Tău.
10. Tu stăpâneşti puterea mării, iară pornirea valurilor ei Tu o potoleşti.
11. Tu ai smerit ca pre un rănit pre cel mândru, întru braţul puterii Tale ai răsipit neprietinii Tăi.
12. *Ale Tale sânt ceriurile şi al Tău e pământul, lumea şi plinirea ei Tu o ai întemeiat, | *Facer. 1, 1.
122v 13. Miiazănoaptea şi marea Tu ai zidit, Thavorul şi Ermonul în numele Tău să vor bucura.
14. Braţul Tău cu puteare,
Întărească-să mâna Ta şi să să înalţe dreapta Ta.
15. Dreptatea şi judecata e gătirea scaunului Tău,
Mila şi adevărul vor mearge înaintea feaţii Tale.
16. Fericit e norodul care ştie strâgarea de bucurie; Doamne,
întru lumina feaţii Tale vor mearge
17. Şi întru numele Tău să vor bucura toată zioa şi întru dreptatea Ta să vor înălţa.
18. Că lauda puterii lor Tu eşti şi întru bună-vrearea Ta să va înălţa cornul nostru.
19. Că a Domnului e sprijoneala noastră şi a sfântului lui Israil, împăratului nostru.
20. Atunci ai grăit în vedenii sfinţilor Tăi şi ai zis: „Pus-am ajutoriu în cel puternic şi am înălţat pre cel ales din norodul Mieu;
21. *Aflat-am pre David, sluga Mea, cu untul-de-lemn cel sfânt al Mieu l-am uns, *2 Împăr. 16, 1, 12.
22. Că mâna Mea va ajuta lui, şi braţul Mieu îl va întări. Fapt. 13, 21.
23. Nimică să va folosi neprietinul într-însul şi fiiul fărădelegii nu va adaoge a-i strica;
24. Şi voiu tăia de la faţa lui neprietinii lui şi pre cei ce-l urăsc îi va întoarce spre fugă.
25. Şi adevărul Mieu şi mila Mea cu el şi întru numele Mieu să va înălţa cornul lui;
123r 26. Şi voiu pune în mare mâna lui şi în râuri || dreapta lui.
27. Acela Mă va chema: «Tatăl mieu eşti Tu, Dumnezeul mieu şi sprijonitoriul mântuirii meale!»
28. Şi Eu întâiu născut l-oiu pune înalt preste împăraţii pământului.

29. În veac voiu păzi lui mila Mea şi aşezământul mieu credincios lui.
30. Şi voiu pune în veacul veacului sământa lui şi tronul lui ca zilele ceriului.
31. Iară, de vor lăsa fiii lui leagea Mea şi întru judecăţile meale nu vor umbla,
32. De vor spurca dreptăţile Meale şi poruncile Meale nu le vor păzi,
33. Cerceta-voiu în vargă nedretăţile lor şi în bătăi păcatele lor.
34. Iară mila Mea nu o voiu răsipi de la el, nici voiu face rău întru adevărul mieu,
35. Nici voiu spurca aşezământul Mieu şi ceale ce ies din buzele Meale nu le voiu face deşarte.
36. Odată M-am jurat întru cel sfânt al mieu de voiu minţi lui David;
37. Sământa lui în veac va rămânea
*2 Împăr. 7, 16. 38. *Şi tronul lui ca soarele înaintea mea şi ca luna săvârşită în veac şi martor în ceriu credincios".
39. Iară Tu ai lepădat şi ai urgisit, zăbovit-ai pre unsul tău. |
40. Surpat-ai aşezământul slugii Tale, spurcat-ai pre pământ jârtvelnicul lui. 123v
41. Strâcat-ai toate gardurile lui, pus-ai tăriia lui frică.
42. Jefuitu-l-au toţi cei ce trecea pre cale, făcutu-s-au ocară vecinilor săi.
43. Înălţat-ai dreapta celor ce-l apăsa, veselit-ai pre toţi neprietinii lui.
44. Întors-ai ajutoriul sabiii lui şi nu i-ai ajutat în războiu.
45. Strâcatu-l-ai din curăţire şi scaunul lui pre pământ l-ai surpat.
46. Micşorat-ai zilele vremii lui, vărsat-ai preste el ruşine.
47. Până când, Doamne, Te întorci întru sfârşit? Aprinde-să-va ca focul mânia Ta?
48. Adu-Ţi aminte ce e starea mea; că au doară în deşert ai aşezat pre toţi fiii oamenilor?
49. Cine iaste omul care va fi viu şi să nu-ş vază moartea? Izbăvi-ş-va sufletul din mâna iadului?
*2 Împăr. 7, 11. 50. Unde sânt milele Tale ceale de demult, Doamne, *precum Te-ai jurat lui David întru adevărul Tău?
51. Adu-ţi aminte, Doamne, de ocara robilor Tăi (carea am ţânut în sânul mieu) a multe neamuri,
52. Carea au ocărât neprietinii Tăi, Doamne, carea au ocărât schimbarea unsului Tău.
53. Bine e cuvântat Domnul în veac! Fie! Fie!

1. Rugăciunea lui Moisi, omului lui Dumnezeu, 89
Doamne, scăpare Te-ai făcut noao din neam în neam.
2. Mai nainte de ce s-au făcut munţii au s-au zidit pământul şi lumea, din veac şi până în veac tu eşti Dumnezeu. ||
3. Să nu întorci omul întru smerenie şi ai zis: „Întoarceţi-vă, fiii oamenilor!" 124r
4. Că o mie de ani înaintea ochilor Tăi ca zioa de ieri carea au trecut şi straja în noapte.
5. Care pentru nimica să au anii lor vor fi.
6. Dimineaţa ca iarba treacă, dimineaţa înfloară şi treacă, sara cază, învârtoşască-să şi să uşte.
7. Că am scăzut întru mâniia Ta şi întru mâniia Ta ne-am turburat.
8. Pus-ai nedreptăţile noastre înaintea Ta, veacul nostru întru luminarea feaţii Tale.
9. Că toate zilele noastre s-au împuţinat şi întru mâniia am scăzut. Anii noştri ca un painjin să vor socoti.
*Ecli. 18, 8. 10. *Zilele anilor noştri întru dânşii şaptezeaci de ani,
Iară întru puteri optzeaci de ani; şi ce-i mai mult ai lor, osteneală şi dureare.
Că au venit blândeaţe şi ne vom pedepsi.
11. Cine ştie puterea mâniii Tale şi de frică mâniia Ta
12. A o număra?
Dreapta Ta aşa cunoscută o fă, şi pre cei învăţaţi cu inima întru înţelepciune.
13. Întoarce-Te, Doamne; până când? Şi te umileaşte spre robii Tăi.
14. Împlutu-ne-am demineaţa de mila Ta şi ne-am bucurat şi ne-am veselit în toate zilele noastre.
15. Veselitu-ne-am pentru zilele întru care ne-ai smerit, în anii în carii am văzut reale. |
16. Caută spre robii Tăi şi spre lucrurile Tale şi îndreptează fiii lor. 124v
17. Şi fie strălucirea Domnului, Dumnezeului nostru, preste noi, şi lucrurile mânilor noastre îndreptează spre noi şi lucrurile mânilor noastre îndreptează.

1. Lauda cântării David 90
Cel ce lăcuiaşte întru ajutoriul Celui Preaînalt întru acoperemântul Dumnezeului ceriului va petreace.
2. Zice-va Domnului: „Sprijinitoriul mieu eşti Tu şi scăparea mea"; Dumnezeul mieu, nădăjdui-voiu spre Dânsul.

3. Că El m-au izbăvit din cursa vânătorilor şi de cuvântul aspru.
4. Cu spatele Sale va umbri ţie şi supt aripile Lui vei nădăjdui,
5. Cu pavăză te va încungiura adevărul Lui. Nu te vei teame de frica de noaptea,
6. De săgeata ce zboară zioa, de lucrul ce umblă întru-ntunearec, de întâmplarea şi de dracul de amiiazăzi.
7. Cădea-vor despre laturea ta o mie şi zeace mii de-a dreapta ta, iară la tine nu să va apropia.
8. Însă cu ochii tăi vei privi şi răsplătirea păcătoşilor vei vedea.
9. Că Tu eşti, Doamne, nădejdea mea, pre Cel Preaînalt ai pus scăpare ţie.
10. Nu să va apropiia cătră tine răul şi bătaia nu să va apropiia de lăcaşul tău.
125r 11. *Că îngerilor Săi au poruncit pentru tine || să te păzească în toate căile tale. *Math. 4, 6.
12. În mâni te vor purta, ca nu cumva să vatămi de piatră piciorul tău; Luc. 4, 10.
13. Preste aspidă şi vasilisc vei umbla şi vei călca pre leu şi pre bălaur.
14. „Că spre Mine au nădăjduit, izbăvi-l-voiu, acoperi-l-voiu, că au cunoscut numele Mieu.
15. Strâga-va cătră Mine şi-l voiu auzi, cu dânsul sânt în năcazu; scoate-l-voiu şi-l voiu mări.
16. Cu lungime de zile îl voiu umplea şi voiu arăta lui mântuirea Mea".

Psalmul cântării

1. În zioa sâmbetei, 91
2. Bine e a să mărturisi Domnului şi a psălmui numelui Tău, Preaînalte!
3. A vesti dimineaţa mila Ta şi adevărul Tău noaptea,
4. În zeace strune în psăltire, cu cântare în alăută.
5. Că m-ai desfătat, Doamne, întru făptura Ta şi întru lucrurile mânilor Tale mă voiu bucura.
6. Cât s-au mărit lucrurile Tale, Doamne, foarte adânc s-au făcut gândurile Tale!
7. Bărbatul neînţelept nu va cunoaşte, şi cel nebun nu va înţăleage aceastea.
8. Când vor răsări păcătoşii ca iarba şi să vor arăta toţi carii lucrează fărăleage,
Să piară în veacul veacului.
9. Iară Tu, Preaînalt în veac, Doamne.
10. Că iată neprietinii Tăi, Doamne, că iată neprietinii Tăi vor peri
Şi să vor răsipi toţ cei ce fac fărăleage. |
125v 11. Şi să va înălţa ca a unicornului cornul mieu şi bătrăneaţele meale în mila grăsimii.
12. Şi au urgisit ochiul mieu pre neprietinii miei şi întru cei ce să scoală asupra mea cu vicleşug va auzi ureachiia mea.
13. Dreptul ca finicul va înfluri, ca chedrul Livanului să va înmulţi.
14. Sădiţii în casa Domnului, în curţile casii Dumnezeului nostru vor înfluri.
15. Încă să vor înmulţi întru bătrâneaţe grase şi bine pătimind vor fi
16. Să vestească
Că drept e Domnul, Dumnezeul nostru, şi nu este nedreptate întru Dânsul.

Lauda cântării lui David în zioa mainte de sâmbătă, când s-au întemeiat pământul, 92

1. Domnul S-au împărăţit, întru podoabă S-au îmbrăcat, îmbrăcatu-S-au Domnul întru puteare şi S-au încins,
Pentru că au întărit lumea carea nu să va clăti.
2. Gata e scaunul Tău de atunci; din veac Tu eşti.
3. Rădicat-au râurile, Doamne, rădicat-au râurile glasul său,
4. De glasuri de ape multe.
Minunate-s înălţările mării, minunat e întru ceale înalte Domnul.
5. Mărturiile Tale credincioase s-au făcut foarte, casii Tale să cuvine sfinţenie, Doamne, întru lungime de zile.

Psalmul lui David 93
A patra sâmbetei ||

126r **1. Dumnezeul izbândirilor, Domnul, Domnul izbândirilor cu îndrăzneală au lucrat.**
2 Înalţă-Te, Cel ce judeci pământul, răsplăteaşte răsplătire celor mândri.

3. Până când păcătoşii, Doamne, până când păcătoşii să vor făli?
4. Vor spune şi vor grăi nedreptate, vor grăi toţi cei ce lucrează fărăleage?
5. Pre norodul Tău, Doamne, l-au smerit şi moştenirea Ta o au dosădit.
6. Pre văduvă şi pre nimernic i-au ucis şi pre surmani i-au amărât.
7. Şi au zis: „Nu va vedea Domnul, nici va înţăleage Dumnezeul lui Iacov”.
8. Înţăleageţi cei neînţălepţi în norod şi cei bolunzi înţălepţiţi-vă cândva!
9. Cel ce au sădit ureachiia nu va auzi? Sau Cel ce au zidit ochiul nu priveaşte?
10. Cel ce pedepseaşte neamurile nu va certa, Cel ce învaţă oamenii ştiinţa?
11. Domnul ştie gândurile oamenilor că deşarte sânt.
12. Fericit e omul care Tu îl vei certa, Doamne, şi din leagea Ta îl vei învăţa,
13. Ca să-l îmblânzeşti din zile reale, până ce să va săpa păcătosului groapă.
14. Că nu va lepăda Domnul norodul Său şi moştenirea Sa nu o va părăsi,
15. Până când dreptatea să va întoarce la jude|cată şi cei de lângă ea, toţi cei drepţi cu inima. 126v
16. Cine să va scula cu mine asupra celor ce viclenesc? Sau cine va sta cu mine asupra celor ce lucrează fărădeleage?
17. De nu mi-ar fi ajutat Domnul, puţin nu s-ar fi sălăşluit în iad sufletul mieu.
18. De ziceam: „S-au clătit piciorul mieu”, mila Ta, Doamne, îmi ajuta.
19. După mulţimea durerilor meale în inima mea, mângâierile Tale au veselit sufletul mieu.
20. Au doară să va lipi de Tine scaunul fărădelegii, Cel ce zideşti osteneala în poruncă?
21. Vâna-vor asupra sufletului dreptului şi sânge nevinovat vor osândi.
22. Şi s-au făcut mie Domnul spre scăpare şi Dumnezeul mieu spre ajutoriul nădejdii meale.
23. Şi le va răsplăti fărădeleagea lor şi întru răotatea lor îi va pierde; pierde-i-va pre dânşii Domnul, Dumnezeul nostru.

Lauda cântării lui David 94

1. **Veniţi să ne bucurăm Domnului, să strâgăm lui Dumnezeu, Mântuitoriului nostru.**
2. Să întâmpinăm faţa Lui întru mărturisire şi în psalmi să strâgăm Lui.
3. Că Dumnezeu mare iaste Domnul şi împărat mare preste toţi dumnezeii.
4. Că în mâna Lui sânt toate marginile pământului şi înălţările munţilor ale Lui sânt; ||
5. Că a Lui iaste marea, şi El o au făcut, şi uscatul mânile Lui l-au zidit. 127r
6. Veniţi să ne închinăm şi să cădem şi să plângem înaintea Domnului care ne-au făcut.
7. Că El iaste Domnul, Dumnezeul nostru, şi noi norodul păşunii Lui şi oile mânii Lui.
*Ovr. 3, 7,8 8. *Astăzi de veţi auzi glasul Lui: „Să nu vă învârtoşaţi inimile
şi 4, 7. 9. Ca întru întărâtare, precum în zioa ispitirii în pustie, unde M-au ispitit părinţii voştri; ispititu-m-au şi au văzut lucrurile meale.
*Num. 14, 24. 10. *Patruzeaci de ani am urât neamul acesta şi am zis: «Pururea aceştia rătăcesc cu inima,
*Ovr. 4, 3. 11. Şi ei n-au cunoscut căile Meale», *cum M-am jurat întru mâniia Mea: «De vor întra întru odihna Mea!»”

Cântarea lui David

1. **Când să zidea casa după robie (2 Împăr 15), 95.**
Cântaţi Domnului cântare noao, cântaţi Domnului tot pământul!
2. Cântaţi Domnului şi binecuvântaţi numele Lui, vestiţi din zi în zi mântuirea Lui!
3. Vestiţi întru neamuri mărirea Lui, în toate noroadele minunile Lui,
4. Că mare e Domnul şi lăudat foarte, înfricoşat iaste preste toţi dumnezeii,
5. Că toţi dumnezeii păgânilor sânt draci, | iară Domnul ceriurile au făcut. 127v
6. Mărturisire şi frumseaţe înaintea Lui, sfinţenie şi mare cuviinţă întru sfinţirea Lui.
7. Aduceţi Domnului moştenirile neamurilor, aduceţi Domnului mărire şi cinste,
8. Aduceţi Domnului mărire numelui Lui; rădicaţi jârtve şi întraţi în curţile Lui,
9. Închinaţi-vă Domnului în curtea cea sfântă a Lui. Clătească-se de faţa Lui tot pământul.
10. Spuneţi întru neamuri că Domnul au împărăţit, pentu că au întărit lumea, carea nu să va clăti; judeca-va noroadele întru dreptate.
11. Veselească-să ceriurile şi să să bucure pământul, clătească-să marea şi plinirea ei,
12. Bucura-să-vor câmpii şi toate ceale ce sânt într-înşii.

Atunci vor sălta toate leamnele pădurilor
13. De faţa Domnului, că vine, că vine să judece pământul.
Judeca-va lumea întru dreptate şi noroadele întru adevărul său.

1 **cestuia David, când pământul lui i s-au întors, 96.**
Domnul au împărăţit; dănţuiască pământul, veselească-să ostroave multe.
2 Nor şi ceaţă împrejurul Lui; dreptate şi judecată, îndreptarea scaunului Lui.
128r 3. Foc înaintea Lui va mearge şi va arde împre||jur neprietinii Lui.
4. Strălucit-au fulgerele Lui lumii, văzut-au şi s-au clătit pământul.
5. Munţii ca ceara au curs de faţa Domnului, de la faţa Domnului tot pământul.
6. Vestit-au ceriurile dreptatea Lui şi au văzut toate noroadele mărirea Lui.
7. *Ruşineze-să toţi cei ce să închină celor cioplite şi cei ce să fălesc în idolii săi. Închinaţi-vă Lui toţi îngerii Lui! *Ieşir. 20, 4. Preo. 6, 1.
8. Auzit-au şi s-au veselit Sionul 2 Leage 5, 8.
Şi au săltat featele Iudei pentru judecăţile tale, Doamne, Ovr. 1, 6.
9. Că Tu, Domnul cel preaînalt preste tot pământul, foarte Te-ai înălţat preste toţi dumnezăii.
10. Cei ce iubiţi pre Domnul urâţi răotatea! Păzeaşte Domnul sufletele sfinţilor Săi, din mâna păcătosului îi va izbăvi.
11. Lumină au răsărit dreptului şi celor drepţi cu inima, veselie.
12. Veseliţi-vă, drepţi, întru Domnul şi vă mărturisiţi pomenirii sfinţenii Lui.

1 **salmul lui David 97**
Cântaţi Domnului cântare noao, că minunate au făcut!
Mântuit-au Şieşi dreapta Lui şi braţul Lui cel sfânt.
128v 2. Cunoscută au făcut Domnul mântuirea Sa, înain|tea neamurilor au descoperit dreptatea Sa.
3. Adusu-Ş-au aminte de mila Sa şi de adevărul Său casii lui Israil.
*Văzut-au toate marginile pământului mântuirea Dumnezeului nostru. *Isaie 12, 10.
4. Strâgaţi lui Dumnezeu tot pământul, cântaţi şi dânţuiţi şi psălmuiţi, Luca 3, 6.
5. Psălmuiţi Domnului cu alăută, cu alăută şi cu glas de psalm,
6. Cu trâmbiţe ferecate şi cu glas de trâmbiţă de corn,
Săltaţi înaintea împăratului Domnului.
7. Clătească-să marea şi plinirea ei, lumea şi cei ce lăcuiesc într-însa.
8. Râurile vor plezni cu mâna, împreună munţii vor sălta
9. De faţa Domnului, că vine a judeca pământul.
Judeca-va lumea întru dreptate şi noroadele cu îndreptare.

1 **salmul lui David 98**
Domnul au împărăţit, mânie-să noroadele; Cel ce şade pre hieruvimi, clătească-să pământul.
2. Domnul în Sion mare şi înalt preste toate noroadele.
3. Mărturisească-să numelui Tău celui mare, că înfricoşat şi sfânt iaste;
4. Şi cinstea împăratului judecată iubeaşte. Tu ai gătit îndreptările, judecata şi dreptatea în Iacov Tu o ai făcut.
5. Înălţaţi pre Domnul, Dumnezeul nostru, şi vă închinaţi aşternutului picioarelor Lui, că sfânt iaste! ||
129r 6. Moise şi Aaron întru preoţii Lui şi Samuil între cei ce cheamă numele Lui.
Chema pre Domnul şi El îi auziia;
7. În stâlp de nor grăia către dânşii,
Păziia mărturiile Lui şi porunca carea au dat lor.
8. Doamne, Dumnezeul nostru, tu auzeai. Dumnezeule, Tu milostiv le-ai fost şi izbândind spre toate meşteşugirile lor.
9. Înălţaţi pre Domnul, Dumnezeul nostru, şi vă închinaţi în muntele cel sfânt al Lui, că sfânt e Domnul, Dumnezeul nostru!

1 **salmul spre mărturisire, 99**
2 Strâgaţi lui Dumnezeu tot pământul, slujiţi Domnului întru veselie,
Întraţi înaintea Lui întru dănţuire!

3. Cunoaşteţi că Domnul acesta iaste Dumnezeu, El ne-au făcut pre noi şi nu înşine noi,
Norodul Lui şi oile păşunii Lui.
4. Întraţi întru porţile Lui întru mărturisire, în curţile Lui întru laude, mărturisiţi-vă Lui!
Lăudaţi numele Lui,
5. Că e bun Domnul, în veac mila Lui şi până în neam şi în neam adevărul Lui.

1. Psalmul lui David 100
Milă şi judecată voiu cânta Ţie, Doamne, psălmui-voiu,
2. Şi voiu înţăleage în cale nevinovată; când vei veni la mine?
Umblam întru nevinovăţiia inimii meale, în mijlocul casii meale. |
3. Nu puneam înaintea ochilor miei lucru nedrept, pre cei ce făcea călcări de leage 129v
i-am urât.
Nu s-au lipit de mine
4. Inima îndărătnică; pre cel viclean ce să abătea de la mine nu-l cunoşteam.
5. Pre cel ce huliia întru ascuns pre vecinul său, pre acela goneam;
Cu cel mândru cu ochiul şi cu cel nesăţios cu inima, cu acesta nu mâncam.
6. Ochii miei preste credincioşii pământului, să şază cu mine; cel ce umblă în cale fără prihană, acela îmi slujiia.
7. Nu va lăcui în mijlocul casii meale cel ce face mândrie; cel ce grăiaşte nedreptăţi nu s-au îndreptat înaintea ochilor miei.
8. Dimineaţa ucideam pre toţi păcătoşii pământului, ca să pierzu din cetatea Domnului pre toţ cei ce lucrează fărăleage.

1. Rugăciunea săracului. Când va fi mâhnit şi înaintea Domnului va vărsa rugăciunea sa, 101
2. Doamne, auzi rugăciunea mea şi strâgarea mea la Tine să vie.
3. Nu întoarce faţa Ta de la mine! Ori în ce zi mă năcăjesc, pleacă către mine ureachiia Ta, ori în ce zi Te voiu chema, degrabă mă auzi!
4. Că au scăzut ca fumul zilele meale şi oasele meale ca o feştilă s-au uscat.
5. Lovit am fost ca iarba şi s-au uscat inima mea, că mi-am uitat a mânca pâinea mea.
6. De glasul suspinului mieu s-au lipit osul mieu de || carnea mea. 130r
7. Aseaminea m-am făcut pelicanului de pustie, făcutu-m-am ca corbul cel de noapte în sălaşu;
8. Priveghiiat-am şi m-am făcut ca o pasere usăbită în acoperişu.
9. Toată zioa mă ocărâia neprietinii miei, şi carii mă lăuda asupra mea să jura.
10. Că cenuşe ca pâinea mâncam şi beutura mea cu plângere amestecam,
11. De către faţa mâniii şi a iuţimii Tale, că înălţindu-mă, m-ai izbit.
12. Zilele meale ca umbra s-au plecat şi eu ca iarba m-am uscat.
13. Iară Tu, Doamne, în veac rămâi şi pomenirea Ta în neam şi în neam.
14. Tu sculându-Te, vei milui Sionul, că vreame e a Te milostivi spre el, că au venit vreamea.
15. Că au plăcut slugilor Tale pietrile lui şi de pământul lui le va fi milă.
16. Şi să vor teame neamurile de numele Tău, Doamne, şi toţi împăraţii pământului de mărirea Ta,
17. Că au zidit Domnul Sionul şi să va vedea întru mărire Sa.
18. Căutat-au spre rugăciunea celor smeriţi şi n-au defăimat ruga lor.
19. Să se scrie aceastea întru alt neam şi norodul ce să va zidi va lăuda pre Domnul,
20. Că au privit dintru înălţimea Sa cea sfântă. Domnul din ceriu pre pământ s-au uitat,
21. Să auză suspinul celor ferecaţi, să dezleage pre fiii celor omorâţi, |
22. Să vestească în Sion numele Domnului şi lauda Lui în Ierusalim, 130v
23. Adunând noroadele întru unul şi împăraţii să slujească Domnului.
24. Răspuns-au Lui în calea vârtutei Sale: „Împuţinarea zilelor meale spune-m.
25. Nu mă chema întru jumătăţarea zilelor meale; în neam şi în neam anii Tăi”.
26. Întru început Tu, Doamne, pământul ai întemeiat şi lucrurile mânilor Tale sânt ceriurile.
27. Acelea vor peri, iară Tu rămâi; toate ca o haină să vor învechi.
Şi ca un acoperemânt îi vei schimba şi să vor schimba,
28. Iară Tu însuşi acela eşti şi anii Tăi nu vor scădea.
29. Fiii slujilor Tale vor lăcui şi sămânţa lor în veac să va îndrepta.

1 ui David 102

Binecuvintează, suflete al mieu, pre Domnul, şi toate ceale dinlăuntrul mieu, numele cel sfânt al Lui!

2. Binecuvintează, suflete al mieu, pre Domnul şi să nu uiţi toate răsplătirile Lui!
3. Cel ce curăţeaşte toate fărădelegile tale, Cel ce vindecă toate neputinţele tale,
4. Cel ce răscumpără din perire viiaţa ta, Cel ce te încununează cu milă şi cu îndurări,
5. Cel ce umple de bunătăţi pofta ta.

131r Înoi-să-||vor ca ale vulturului tinereaţele tale.

6. Cel ce face milosteniia, Domnul, şi judecată tuturor ce pătimesc strâmbătate.
7. Cunoscute au făcut căile Sale lui Moisi, fiilor Israil, voile Sale.
8. *Îndurat şi milostiv e Domnul, îndelung răbdătoriu şi mult milostiv. *Ieşir. 34, 6.
9. Nu de pururea Să va mâniia, nici în veac va amânănţa. Num. 14, 18.
10. Nu după păcatele noastre ne-au făcut noao, nici după fărădelegile noastre ne-au răsplătit,
11. Că după înălţimea ceriului de la pământ au întărit mila Sa preste cei ce să tem de El.
12. Cât e de departe răsăritul de apus, departe au făcut de la noi fărădelegile noastre;
13. În ce chip miluiaşte tatâl pre fii, au miluit Domnul pre cei ce să tem de El,
14. Că El au cunoscut zidirea noastră; adusu-Ş-au aminte că ţărână sântem.
15. Omul, ca iarba zilele lui, ca floarea câmpului, aşa va înfluri.
16. Că duhul va treace într-însul şi nu va sta şi nu va cunoaşte mai mult locul său.
17. Iară mila Domnului din veac şi până în veac spre cei ce să tem de El.
Şi-i dreptatea Lui spre fiii fiilor,
18. Celor ce ţin aşezământul Lui
Şi-şi aduc aminte de poruncile Lui a le face.
19. Domnul în ceriu au gătit scaunul Său şi împărăţiia Lui spre toţi va stăpâni. |

131v 20. Binecuvântaţi pre Domnul toţi îngerii Lui, cei putearnici cu vârtutea, carii faceţi cuvântul Lui a asculta glasul cuvintelor Lui.

21. Binecuvântaţi pre Domnul toate puterile Lui, slugile Lui, carii faceţi voia Lui.
22. Binecuvântaţi pre Domnul, toate lucrurile Lui, în tot locul stăpânirii Lui; binecuvintează, suflete al mieu, pre Domnul.

1 ui David 103

Binecuvintează, suflete al mieu, pre Domnul! Doamne, Dumnezeul mieu, măritu-Te-ai foarte. În mărturisire şi în mare podoabă Te-ai îmbrăcatu,

2. Cel ce Te îmbraci cu lumina ca cu o haină, Care întinzi ceriul ca o piiale,
3. Cel ce acoperi cu ape ceale mai pre deasupra lui,
Cel ce pui norul suirea Ta, Cel ce umbli preste aripile vânturilor,
4. *Cel ce faci îngerii Tăi duhuri şi slugile Tale, foc arzând, *Ovr. 1, 7.
5. Cel ce ai întemeiat pământul preste întărirea lui; nu să va pleca în veacul veacului.
6. Adâncul, ca o haină, îmbrăcămintea Lui, preste munţi vor sta ape.
7. De certarea Ta vor fugi, de glasul tunetului Tău să vor înfricoşa.
8. Suie-să munţii şi să pogoară câmpii în locul care le-ai întemeiat;
9. Hotar ai pus care nu-l vor treace, nici să vor întoarce a acoperi pământul.

132r 10. Care trimiţ izvoară în văi, prin mijlocul mun||ţilor vor treace ape.

11. Adăpa-vor toate fiarăle câmpului, aştepta-vor coluni întru seatea sa.
12. Preste acealea paserile ceriului vor lăcui, din mijlocul pietrilor vor da glas.
13. Cel ce adapă munţii din ceale mai pre deasupra ale Sale, din rodul lucrurilor Tale să va sătura pământul.
14. Cel ce răsari iarbă dobitoacelor şi buruiană spre slujba oamenilor,
Să scoţi pâne din pământ,
15. Şi vinul veseleaşte inima omului; să veselească faţa cu untdelemn şi pâinea inima omului să o întărească.
16. Sătura-să-vor leamnele câmpului şi chedrii Livanului carii i-au sădit;
17. Acolo paserile vor încuiba,
Casa erodiului povaţa lor iaste.
18. Munţii cei înalţi cerbilor, piatra, scăparea iepurilor.
19. Făcut-au luna spre vremi, soarele ş-au cunoscut apusul.
20. Pus-ai întunearec şi s-au făcut noapte, întru aceaea vor treace toate fiarăle pădurii;
21. Puii leilor răgnind să apuce şi să-şi caute de la Dumnezeu hrană.

22. Răsărit-au soarele şi s-au adunat şi în culcuşurile sale să vor aşeza.
23. Ieşi-va omul la lucru său şi la lucrarea sa până sara.
24. Cât s-au mărit lucrurile Tale, Doamne, | toate întru înţălepciune le-ai făcut; umplutu-s-au 132v
pământul de moştenirea Ta.
25. Această mare e mare şi desfătată cu mânile; acolo ceale ce să târăsc a cărora nu iaste număr,
Jivinii mici cu mari;
26. Acolo corăbiile vor treace;
Bălaurul acesta care l-ai zidit a-l bajocori.
27. Toate de la Tine aşteaptă să le dai hrană în vreame.
28. Dându-le Tu, vor culeage; deşchizând Tu mâna Ta, toate să vor umplea de bunătate.
29. Iară, întorcând Tu faţa Ta, să vor turbura; lua-vei duhul lor şi vor scădea şi în ţărna sa să vor întoarce.
30. Trimite-vei Duhul Tău şi să vor zidi şi vei înoi faţa pământului.
31. Fie mărirea Domnului în veac, veseli-Să-va Domnul întru lucrurile Sale,
32. Cel ce caută pre pământ şi-l face a să cutremura, Cel ce să atinge de munţi şi fumegă.
*Jos 145, 2. 33. *Cânta-voiu Domnului în viiaţa mea, psălmui-voiu Dumnezeului mieu până ce sânt.
34. Îndulcească-să Lui vorba mea, iară eu mă voiu desfăta întru Domnul.
35. Lipsească păcătoşii de pre pământ şi cei fără leage aşa, ca să nu fie. Binecuvintează, suflete al mieu, pre Domnul!

Alliluia (1 Par. 16, 8) 104

1 Par. 16, 8. Isaie 12, 4. **1. Mărturisiţi-vă Domnului şi chemaţi numele Lui, vestiţi întru neamuri lucrurile Lui.**
2. Cântaţi Lui şi psălmuiţi, spuneţi toate minunile Lui! ||
3. Lăudaţi-vă în numele Lui cel sfânt, veselească-să inima celor ce caută pre Domnul. 133r
4. Căutaţi pre Domnul şi vă întăriţi, căutaţi faţa Lui pururea.
5. Aduceţi-vă aminte de minunile Lui care au făcut, de minunile Lui şi de judecăţile gurii Lui.
6. Sămânţa lui Avraam, slugii Lui, fiii lui Iacov, aleşii Lui.
7. Acesta e Domnul, Dumnezeul nostru, în tot pământul judecăţile Lui.
8. Adusu-Ş-au aminte în veac de aşezământul Său, de cuvântul care au poruncit în o mie de neamuri,
*Facer. 22, 16.1. 9. *Care au aşezat lui Avraam şi jurământului Său lui Isaac.
10. Şi l-au pus lui Iacov spre poruncă şi lui Israil spre testamânt vecinic,
11. Zicând: „Ţie voiu da pământul lui Hanaan, funea moştenirii voastre”.
12. Când era cu număr scurt, puţini foarte şi lăcuitorii lui
13. Şi au trecut din neam în neam şi de la o împărăţie la alt norod,
14. N-au lăsat om a le strâca lor şi au certat pentru dânşii împăraţi:
*2 Împăr. 1, 14. 15. *„Nu vă atingeţi de unşii Miei şi întru prorocii Miei să nu vicleniţi!”.
1 Par. 16, 22. 16. Şi au chemat foamete pre pământ şi toată întărirea pâinii o au sfârmat.
Facer. 37, 36. 17. Trimis-au înaintea lor om*, rob s-au vândut Iosiv. |
*Facer. 39, 20. 18. *Smerit-au în obezi picioarele lui, fier au trecut prin sufletul lui, 133v
19. Până ce au venit cuvântul lui. Cuvântul Domnului l–au aprins.
*Facer. 41, 14. 20. *Trimis-au împăratul şi l-au slobozit, căpeteniia noroadelor, şi l-au lăsat.
21. Pusu-l-au stăpân casii sale şi căpetenie preste toată moştenirea sa,
22. Să înveaţe căpeteniile lui ca pre sâneşi şi pre bătrânii lui să-i înveaţe priceaperea.
*Facer. 46, 6. 23. *Şi au întrat Israil în Eghipt şi Iacov au fost nimearnic în pământul Ham.
*Ieşire 1, 6. 24. *Şi au sporit norodul Său foarte şi l-au întărit preste neprietinii lui.
Facere 7, 17. 25. Întors-au inima lor să urască pre norodul Lui şi vicleşug să facă spre slugile Lui.
*Ieşire 3, 10 şi 4, 29. 26. *Trimis-au pre Moisi, sluga Sa, pre Aaron pre care l-au ales.
Ieşire 7, 10. 27. Pus-au într-înşii cuvintele seamnelor Sale şi ale minunilor în pământul Ham.
*Ieşire 10, 21. 28. *Trimis-au întunearec şi i-au întunecat şi n-au amărât cuvintele Sale;
*Ieşire 7, 20. 29. *Întors-au apele lor în sânge şi au ucis peştii lor;
*Ieşire 8, 6. 30. *Scos-au pământul lor broaşte în cămările împăraţilor lor.
*Ieşire 8, 16.24. 31. *Zis-au şi au venit muscă cânească şi muşiţe în toate hotarele lor;
32. Pus-au ploile lor grindină, foc arzând în pământul lor; ||
33. Şi au bătut viile lor şi zmochinii lor şi au sfărmat lemnul hotarelor lor. 134r

34. *Zis-au şi au venit lăcustă şi gândaci, a cărora nu era număr, *Ieşire 10, 12.
35. Şi au mâncat toată iarba în pământul lor şi au mâncat tot rodul pământului lor.
36. *Şi au bătut pre tot întâiul născut în pământul lor, pârga a toată osteneala lor. *Ieşire 12, 29.
37. *Şi i-au scos cu argint şi cu aur; şi nu era întru neamurile lor bolnav. *Ieşire 12, 35.
38. Veselitu-s-au Eghiptul întru ieşirea lor, căci căzuse frica lor preste dânşii.
39. *Întins-au nor spre acoperirea lor şi foc să le strălucească noaptea. *Ieşire 13, 21.
40. *Cerut-au şi au venit păturniche şi cu pâne cerească i-au săturat; Psalm. 77, 14.
41. *Desfăcut-au piatra şi au curs ape, mers-au prin ceale uscate râuri. *1 Cor. 10, 1.
42. *Că Ş-au adus aminte de cuvântul Său cel sfânt, care au fost către Avraam, sluga Sa, *Ieşire 16, 13.
43. Şi au scos norodul Său întru bucurie şi aleşii Săi întru veselie. Num. 20, 11.
44. Şi le-au dat lor ţările neamurilor şi ostenealele noroadelor au moştenit, Face. 17, 7.
45. Ca să păzească dreptăţile Lui şi leagea Lui să o caute. *Iudit 13, 21.

Alliluia 105

1.*Mărturisiţi-vă Domnului că e bun, că în veac e mila Lui!
2 *Cine va grăi puterile Domnului, auzite va face toate laudele Lui? | *Ecl. 43, 35.
134v 3 Fericiţi cei ce păzesc judecata şi fac dreptate în toată vreamea.
4. Adu-Ţi aminte de noi, Doamne, întru bună-vrearea norodului Tău, cercetează-ne întru mântuirea Ta,
5. A vedea întru bunătatea aleşilor Tăi, a ne veseli întru veseliia neamului Tău, să Te lauzi cu moştenirea Ta.
6. *Păcătuit-am cu părinţii noştri, nelegiuit-am, făcut-am strâmbătate. *Iudith 7, 19.
7. Părinţii noştri în Eghipt n-au înţăles minunile Tale, nu ş-au adus aminte de mulţimea milii Tale
Şi Te-au amărât suindu-să la mare, la Marea Roşie.
8. Şi i-au mântuit pentru numele Său, cunoscută să facă puterea Sa.
9. *Şi au certat Marea Roşie şi au săcat; şi i-au povăţuit prin adânc ca prin pustie; *Ieşir. 14, 21.
10. Şi i-au mântuit din mâna celor ce-i urea şi i-au răscumpărat din mâna neprietinului;
11. *Şi au acoperit apa pre cei ce-i năcăjea, unul dintr-înşii n-au rămas. *Ieşire 14, 27.
12. Şi au crezut cuvintelor Lui şi au cântat lauda Lui.
13. Sârguit-au, uitat-au lucrurile Lui şi n-au suferit sfatul Lui.
14. Şi au poftit poftă în pustie şi au ispitit pre Dumnezeu în loc fără apă.
15. *Şi le-au dat cererea lor; trimis-au saţiu în sufletele lor. *Ieşire 17, 2.
16. Şi au întărâtat pre Moisi în tabără şi pre Aaron, sfântul Domnului. || Num. 11, 31.
135r 17. *Deşchisu-s-au pământul şi au înghiţit pre Dathan şi au acoperit întru adunare pre *Num. 16, 32.
Aviron;
18. Şi s-au aprins foc întru adunarea lor, văpaia au ars pre păcătoşi.
19. *Şi au făcut viţăl în Horiv şi s-au închinat celui cioplit; *Ieşire 32, 4.
20. Şi au schimbat mărirea Sa întru asămănare de viţel ce mâncă iarbă.
21. Uitat-au pre Dumnezeu care i-au mântuit, Cel ce au făcut mari în Eghipt,
22. Minunate în pământul lui Ham, înfricoşate în Marea Roşie.
23. *Şi au zis să-i piarză, de n-ar fi stătut Moisi, alesul Lui, întru zdrobire înaintea Lui, *Ieşir. 32, 10.
Să întoarcă mâniia Lui, să nu-i piarză.
24. Şi au defăimat pământul cel dorit, n-au crezut cuvântului Lui
25. Şi au cârtit în sălaşele sale, n-au ascultat glasul Domnului.
26. *Şi Ş-au rădicat mâna asupra lor, să-i surpe în pustie *Num. 14, 32.
27. Şi să leapede sământa lor întru neamuri şi să-i răsipească prin ţări.
28. Şi au jertvit lui Belfegor şi au mâncat jârtvele morţilor.
29. Şi L-au întărâtat întru meşteşugirile sale şi s-au înmulţit într-înşii cădearea.
30. *Şi au stătut Finees şi L-au împlânzit şi au încetat bătaia; *Num. 25, 7.
31. Şi i s-au socotit întru dreptate în neam şi în neam până în veac. |
135v 32. *Şi L-au întărâtat la Apa Prigonirii şi s-au dosădit Moisi pentru dânşii, *Num. 20, 10.
33. Că au amărât duhul lui
Şi au usibit întru buzele sale.
34. N-au pierdut neamurile care au zis Domnul lor
35. Şi s-au mestecat între neamuri şi au deprins lucrurile lor;
36. Şi au slujit celor cioplite ai lor şi li s-au făcut spre zminteală;
37. Şi au jârtvit fiii săi şi featele sale dracilor

38. Şi au vărsat sânge nevinovat, sângele fiilor săi şi al featelor sale, care le-au jârtvit celor cioplite a lui Hanaan,
Şi s-au încruntat pământul lor în sângiuri;
39. Şi s-au spurcat în faptele lor şi au curvit întru meşteşugirile sale.
40. Şi S-au mâniiat cu iuţime Domnul spre norodul Său şi au urât moştenirea Sa.
41. Şi i-au dat în mânile noroadelor şi i-au stăpânit cei ce i-au urât.
42. Şi i-au năcăjit neprietinii lor şi s-au smerit supt mânile lor.
43. De multe ori i-au izbăvit,
Iară ei L-au amârât întru sfatul său şi s-au smerit întru fărădelegile sale.
44. Şi au văzut când să năcăjiia şi au ascultat rugăciunea lor
*2 Leagi. 30, 1. 45. *Şi ş-au adus aminte de aşezământul Său şi s-au căit după mulţimea milii Sale ||
46. Şi i-au dat spre milă înaintea tuturor celor ce-i prinsease. 136r
47. Mântuieşte-ne, Doamne, Dumnezeul nostru, şi ne adună din neamuri,
Să ne mărturisim numelui Tău celui sfânt şi să ne fălim întru lauda Ta.
48. Bine e cuvântat Domnul, Dumnezeul lui Israil, din veac şi până în veac!
Şi va zice tot norodul: „Fie ! Fie!”

Alliluia (Iudith 13, 21) 106

1. **ărturisiţi-vă Domnului că e bun, că în veac e mila Lui!**
2. Zică cei mântuiţi de la Domnul, carii i-au izbăvit din mâna neprietinului şi din ţări i-au adunat,
3. De la răsăritul soarelui şi de la apus, de la miazănoapte şi de la mare.
4. Rătăcit-au în pustiia, în cea fără apă, calea cetăţii ceii de lăcuit n-au aflat.
5. Flămânzind şi însătând, sufletul lor au scăzut într-înşii.
6. Şi au strâgat cătră Domnul când să năcăjiia şi din nevoile lor i-au izbăvit
7. Şi i-au povăţuit pre cale dreaptă, să meargă în cetatea cea de lăcuit.
8. Mărturisească-să Domnului milele Lui şi minunile Lui fiilor oamenilor.
9. Că au săturat suflet deşert şi suflet flămând au umplut de bunătăţi.
10. Pre cei ce şedea întru întunearec şi în umbra morţii, pre cei ferecaţi cu ticăloşiia şi cu fier,
11. Că au amărât cuvintele lui Dumnezeu şi sfaturile Celui Preaînalt le-au întărâtat |
12. Şi s-au smerit întru osteneale inima lor, slăbit-au, nici au fost cine să-i ajute 136v
13. Şi au strâgat cătră Domnul când să năcăjiia şi din nevoile lor i-au izbăvit
14. Şi i-au scos dintru-ntunearec şi din umbra morţii şi legăturile lor au rupt.
15. Mărturisească-să Domnului milele Lui şi minunile Lui fiilor oamenilor,
16. Că au sfărmat porţi de aramă şi zăvoară de fier au frânt.
17. Sprijinitu-i-au din calea fărădelegii lor, că pentru nedreptăţile sale s-au împilat.
18. Toată mâncarea au urât sufletul lor şi s-au apropiiat până la porţile morţii;
19. Şi au strâgat cătră Domnul când să năcăjiia şi din nevoile lor i-au izbăvit;
20. Trimis-au cuvântul Său şi i-au vindecat şi i-au izbăvit din periciunile lor.
21. Mărturisească-să Domnului milele Lui şi minunile Lui fiilor oamenilor
22. Şi jârtvească jârtvă de laudă şi să vestească lucrurile lui întru bucurie.
23. Cei ce să pogoară la mare în corăbii, ceia ce fac lucrare în ape multe,
24. Aceia au văzut lucrurile Domnului şi minunile Lui întru adânc.
25. Zis-au şi au stătut duhul viforului, înălţatu-s-au valurile ei,
26. Suie-să până la ceriuri şi să pogoară până la adâncuri, sufletul lor întru răotăţi || să veşteziia; 137r
27. Turburatu-s-au şi s-au clătit ca cel beat şi toată înţălepciunea lor s-au îmbucat.
28. Şi au strâgat cătră Domnul când să năcăjiia şi din nevoile lor i-au izbăvit;
29. Şi au aşezat viforul ei spre linişte şi au tăcut valurile ei,
30. Şi s-au veselit căci au tăcut şi i-au povăţuit la limanul voii Lui.
31. Mărturisească-se Domnului milele Lui şi minunile Lui fiilor oamenilor
32. Şi să-L înalţe întru adunarea norodului şi în cathedra bătrânilor să-L laude.
33. Pus-au râurile întru pustiie şi ieşirile apelor întru seate,
34. Pământul cel roditoriu întru sărătură, de răotatea celor ce lăcuiesc într-însul.
35. Pus-au pustiiul întru iezere de apă şi pământul cel fără apă întru ieşiri de ape;
36. Şi au făcut a lăcui acolo pre cei flămânzi şi au aşezat cetăţi de lăcuit;
37. Şi au sămănat ţarine şi au sădit vii şi au făcut rod de sămânţă,

38. Şi i-au blagoslovit şi s-au înmulţit foarte şi dobitoacele lor nu le-au împuţinat.
39. Şi s-au împuţinat şi s-au dosădit de năcazul realelor şi al durerii.
40. Vărsatu-s-au urgisire preste căpetenii şi a rătăci i-au făcut întru cea neumblată şi nu în cale. |
137v 41. Şi au ajutat săracul din lipsă şi i-au pus ca oile familiile.
42. *Vedea-vor drepţii şi să vor veseli şi toată nedreptatea va astupa gura sa. *Iov 22, 19.
43. Cine e înţălept şi va păzi aceastea şi va înţăleage milele Domnului?

1. **âtarea Psalmului lui David (sus 56, 8) 107**
2. Gata-i inima mea, Dumnezeule, gata-i inima mea, cânta-voiu şi voiu psălmui întru mărirea mea.
3. Scoală-te, mărirea mea, scoală-te, psaltire şi alăută! Scula-mă-voiu dimineaţă.
4. Mărturisi-mă-voiu Ţie întru noroade, Doamne, şi voiu psălmui Ţie întru neamuri.
5. Că mare iaste preste ceriuri mila Ta şi până la nori adevărul Tău.
6. Înalţă-Te preste ceriuri, Dumnezeule, şi preste tot pământul mărirea Ta.
7. Să să sloboază robiţii Tăi,
Mântuiaşte cu dreapta Ta şi mă auzi!
8. Dumnezeu au grăit întru sfântul Său: „Înălţa-Mă-voiu şi voiu împărţi Sichima şi Valea Lăcaşelor voiu măsura.
9. Al Mieu iaste Galaad şi al Mieu iaste Manase şi Efrem, sprijinirea capului Mieu, Iuda împăratul Mieu,
10. Moav, căldarea nădejdii Meale,
Spre Idumeea voiu întinde încălţămintea Mea, Mie cei de alt neam prietini s-au făcut".
138r 11. Cine mă va povăţui la cetatea cea întărită? || Cine mă va povăţui până la Idumeia?
12. Au nu Tu, Dmnezeule, Care ne-ai lepădat? Şi nu vei ieşi, Dumnezeule, întru puterile noastre?
13. Dă-ne ajutoriu din năcazu, că deşartă e mântuirea omului.
14. Întru Dumnezeu vom face puteare şi El de nimica va face neprietinii noştri.

1. **ntru sfârşit, psalmul lui David 108**
2. Dumnezeule, lauda mea să nu o taci, că gura păcătosului şi gura vicleanului asupra mea s-au deşchis;
3. Grăit-au împrotiva mea cu limbă vicleană şi cu cuvinte de urăciune m-au încungiurat şi m-au gonit în deşert.
4. În loc să mă iubească, mă huliia, iară eu mă rugam;
5. Şi au pus împrotiva mea reale în loc de bune şi urăciune în locul iubirii meale.
6. Pune preste dânsul pre cel păcătos şi deavolul să stea de-a dreapta lui;
7. Când să judecă, să iasă osândit, rugăciunea lui să se facă întru păcat.
8. Fie zilele lui puţâne şi episcopiia lui să o ia altul.
9. Fie fiii lui săraci şi muiarea lui văduvă.
10. Mişcându-să, să se mute fiii lui şi să ceară şi să să scoată din lăcaşele sale.
11. Scurme datornicul toată averea lui şi jefuiască streinii ostenealele lui.
12. Nu-i fie ajutoriu, nici fie cine să să milostivească spre săracii lui.
13. Fie născuţii lui întru pierzare, întru un neam să să ştargă numele lui.
138v 14. Pomenească-să fărăleagea părinţilor lui î|naintea Domnului şi păcatul maicii sale să nu să şteargă.
15. Fie în prejma Domnului pururea şi să piară din pământ pomenirea lor,
16. Pentru că nu ş-au adus aminte a face milă
17. Şi au gonit omul cel nevinovat şi mişel, şi pre cel smerit cu inima a-l omorî.
18. Şi au iubit blăstămul şi i-au venit; şi n-au vrut blagosloveniia şi să va depărta de la dânsul. Şi s-au îmbrăcat cu blăstămul ca cu un vejmânt şi au întrat ca apa întru ceale dinlontrul lui şi ca untul-de-lemn în oasele lui;
19. Fie lui ca un vâjmânt cu care să acopere şi ca un brâu cu care pururea să încinge.
20. Acesta-i lucrul celor ce mă hulesc la Domnul şi carii grăiesc reale asupra sufletului mieu.
21. Şi Tu, Doamne, Doamne, fă cu mine pentru numele Tău, că bună iaste mila Ta. Izbăveaşte-mă,
22. Că lipsit şi sărac sânt eu şi inima mea s-au turburat întru mine.
23. Ca umbra când să pleacă m-am luat şi m-am scuturat ca lăcustele;
24. Genunchele meale au slăbit de post şi carnea mea s-au schimbat pentru untul-de-lemn.
25. Şi eu m-am făcut ocară lor; văzutu-m-au şi au clătit cu capetele sale.

26. Ajută-mi, Doamne, Dumnezeul mieu, mântuia | |ște-mă după mila Ta! 139r
27. Şi să ştie că mâna Ta iaste aceasta şi Tu, Doamne, o ai făcut.
28. Blăstăma-vor ei şi Tu vei blagoslovi; cei ce să scoală asupra mea să să ruşineaze, iară sluga Ta să va veseli.
29. Îmbrace-să cei ce mă hulesc cu ocară şi să să acopere ca cu un contoş cu ruşinea sa.
30. Mărturisi-mă-voiu Domnului foarte cu gura mea şi în mijlocul a mulţi Îl voiu lăuda,
31. Că au stătut de-a dreapta săracului, să mântuiască de cei ce gonesc sufletul mieu.

Math. 22, 44. **1. Psalmul lui David 109**
Zis-au Domnul Domnului mieu: „Şezi de-a dreapta Mea
*1 Cor. 15, 25. *Până ce voiu pune pre vrăjmaşii Tăi aşternut picioarelor Tale”.
Ovr. 1, 13 2. Toiagul puterii Tale va trimite Domnul din Sion: „Stăpâneaşte în mijlocul nepriiatinilor Tăi!”
şi 10, 13. 3. Cu Tine e începătura în zioa puterii Tale, întru strălucirile sfinţilor; din pântece mai nainte de luceafăr Te-am născut.
*Ioan 12, 34. 4. *Juratu-S-au Domnul şi nu Să va căi: „Tu eşti preot în veac, după rânduiala lui
Ovr. 5, 6 Melhisedec!”
şi 7, 17. 5. Domnul e de-a dreapta Ta, sfârmat-au în zioa mâniii Sale împăraţi.
6. Judeca-va întru neamuri, plini-va căderi, zdrobi-va pre pământ capetele multora. |
7. Din răpejune în cale va bea; pentru aceea va înălţa capul. 139v

Alliluia 110

1. Mărturisi-mă-voiu Ţie, Doamne, cu toată inima mea, în sfatul drepţilor şi în adunare.
2. Mari sânt lucrurile Domnului, dovedite întru toate voile Lui.
3. Mărturisire şi mare cuviinţă lucrul Lui şi dreptatea Lui rămâne în veacul veacului.
4. Pomenire au făcut minunilor Sale, milostivul şi înduratul Domn,
5. Hrană au dat celor ce să tem de Dânsul. Aduce-Ş-va aminte în veac de aşezământul Său.
6. Tăriia lucrurilor Sale va vesti norodului Său,
7. Să le dea moştenirea neamurilor. Lucrurile mânilor Lui, adevărul şi judecata.
8. Credincioasă sânt toate poruncile Lui, întărite în veacul veacului, făcute întru adevăr şi dreptate.
9. Răscumpărare au trimis norodului Său, poruncit-au în veac aşezemântul Său;
*Pild. 1, 7 10. *Sfânt şi înfricoşat e numele Lui. Începutul înţălepciunii e frica Domnului,
şi 9, 17. Înţăleagere bună tuturor celor ce o fac.
Ecli. 1, 16. Lauda Lui rămâne în veacul veacului.

Alliluia. A întoarcerii lui Agghei şi a Zahariei, 111 ||

1. Fericit bărbatul care să teame de Domnul, întru poruncile Lui va voi foarte. 140r
2. Putearnică pre pământ va fi sământa lui, neamul drepţilor să va blagoslovi.
3. Mărire şi bogăţie în casa lui şi dreptatea lui rămâne în veacul veacului.
4. Răsărit-au întru-ntunearec lumină drepţilor: Cel milostiv şi îndurat şi drept.
5. Vesel e omul cel ce să milosteveaşte şi împrumutează; togmi-ş-va cuvintele sale la judecată,
6. Că în veac nu să va clăti.
7. Întru pomenirea vecinică va fi direptul, de auzul rău nu să va teame.
Gata e inima lui a nădăjdui spre Domnul;
8. Întăritu-s-au inima lui, nu să va clăti până va urgisi pre neprietinii săi.
9. Răsipit-au, dat-au săracilor; dreptatea lui rămâne în veacul veacului, cornul lui să va înălţa întru mărire.
10. Păcătosul va vedea şi să va mâniia, cu dinţii săi va scărzni şi să va veştezi, pofta păcătoşilor va peri.

Aliluia 112

1. Lăudaţi, prunci, pre Domnul, lăudaţi numele Domnului.
2. Fie numele Domnului binecuvântat de acum şi până-n veac!
*Mal. 1, 11. 3. *De la răsăritul soarelui până la apus lăudat e numele Domnului. |

140v 4. Înalt e preste toate neamurile Domnul, şi preste ceriuri mărirea Lui.
5. Cine e ca Domnul, Dumnezeul nostru, Cel ce lăcuiaşte întru ceale înalte
6. Şi spre ceale smerite priveaşte în ceriu şi pre pământ?
7. Cel ce scoală de la pământ pre cel smerit şi din gunoi rădică pre cel sărac,
8. Ca să-l aşaze cu căpeteniile, cu căpeteniile norodului Său,
9. Cel ce face a lăcui pre cea stearpă în casă, maica de fii a să veseli. Ieşire 13, 3.

Aliluia 113

1. Întru ieşirea lui Israil din Eghipt, casa lui Iacov din norodul varvar,
2. Făcutu-s-au Iudeia sfinţirea Lui, Israil, stăpânirea Lui.
3. Marea au văzut şi au fugit, Iordanul s-au întors înapoi;
4. Munţii au săltat ca cerbii şi dealurile ca mieii oilor.
5. Ce-ţi iaste, mare, că ai fugit, şi tu, Iordane, că te-ai întors înapoi?
6. Munţi, aţi săltat ca cerbii, şi dealuri, ca mieii oilor.
7. De faţa Domnului s-au clătit pământul, de faţa Dumnezeului Iacov,
8. Cel ce au întors piatra în iazere de ape şi râpa în izvoară de ape.
1. [9] **Nu noao**, Doamne, **nu noao**, ci numelui Tău dă mărire, ||
141r 2. [10] Pentru mila Ta şi adevărul Tău, ca nu cândva să zică neamurile: „Unde iaste Dumnezeul lor?"
3. [11] Iară Dumnezeul nostru, în ceriu; toate câte au vrut au făcut.
4. [12] *Idoli neamurilor argint şi aur, lucruri de mâni omeneşti. *Jos 134, 15.
5. [13] *Gură au şi nu vor grăi, ochi au şi nu vor vedea, *Înţel. 15. 15.
6. [14] Urechi au şi nu vor auzi, nări au şi nu vor mirosi,
7. [15] Mâni au şi nu vor pipăi, picioare au şi nu vor umbla, nu vor strâga în gâtlejul său.
8. [16] Aseaminea lor fie cei ce-i fac şi toţi cei ce să nădăjduiesc spre dânşii.
9. [17] Casa lui Israil au nădăjduit spre Domnul, agiutoriul lor şi scutitoriul lor iaste;
10. [18] Casa lui Aaron au nădăjduit spre Domnul, agiutoriul lor şi scutitoriul lor iaste;
11. [19] Cei ce să tem de Domnul au nădăjduit spre Domnul, ajutoriul lor şi scutitoriul lor iaste.
12. [20] Domnul ş-au adus aminte de noi şi ne-au blagoslovit, blagoslovit-au casa lui Israil, blagoslovit-au casa lui Aaron,
13. [21] Blagoslovit-au pre toţi cei ce să tem de Domnul, pre cei mici cu cei mari.
14. [22] Adaogă Domnul preste voi, preste voi şi preste fiii voştri!
15. [23] Blagosloviţi sânteţi voi de la Domnul, Cel ce au făcut ceriul şi pământul.
16. [24] Ceriul ceriului Domnului, iară pământul l-au dat fiilor oamenilor.
17. [25] *Nu cei morţi Te vor lăuda, Doamne, nici toţi cei ce să pogor în iad, | *Varuh 2, 17.
141v 18. [26] Ci noi, cei vii, binecuvântăm pre Domnul de acum şi până în veac.

Alliluia 114

1. Iubit-am că va auzi Domnul glasul rugăciunii meale,
2. Că au plecat ureachea Sa mie şi în zilele meale Îl voiu chema.
3. Cuprinsu-m-au durerile morţii şi primejdiile iadului m-au aflat;
Năcaz şi dureare am aflat.
4. Şi numele Domnului am chemat:
„O, Doamne, izbăveaşe sufletul mieu!"
5. Milostiv e Domnul şi drept şi Dumnezeul nostru miluiaşte.
6. Cel ce păzeaşte pruncii, Domnul; smeritu-m-am şi m-au izbăvit.
7. Întoarce-te, sufletul mieu, întru odihna ta, că Domnul bine au făcut ţie,
8. Că au apucat sufletul mieu din moarte, ochii miei din lacrămi, picioarele meale din lunecare.
9. Bine voiu plăcea Domnului în laturea celor vii.

Alliluia 115

10. Crezut-am, pentru aceaea am grăit, iară eu m-am smerit foarte.
11. Eu am zis întru prisosirea minţii meale: „Tot omul e minciunos". 2 Cor. 4, 13.
12. Ce voiu răsplăti Domnului pentru toate care mi-au dat mie? Râm. 3, 4.

13. Păharul mântuirii voiu lua şi numele Domnului voiu chema.
14. Făgăduinţele meale Domnului voiu da înaintea a tot norodului Lui. ||
15. Scumpă-i înnaintea Domnului moartea sfinţilor Lui. 142r
16. O, Doamne, că eu sluga Ta, eu, sluga Ta şi fiiul slujnicii Tale,
Rupt-ai legăturile meale.
17. Ţie voiu jârtvi jârtvă de laudă şi numele Domnului voiu chema.
18. Făgăduinţele meale Domnului voiu da înaintea a tot norodului Lui,
19. În curţile casii Domnului, în mijlocul tău, Ierusalime.

Alliluia 116

*Râm. 15, 11. **1.** ***Lăudaţi pre Domnul toate neamurile, lăudaţi-L pre El toate noroadele,**
*Ioan 12, 34. 2. *Că s-au întărit preste noi mila Lui şi adevărul Domnului rămâne în veac.

Alliluia 117

1. Mărturisiţi-vă Domnului că e bun, că în veac e mila Lui.
2. Zică acum Israil că e bun, că în veac e mila Lui.
3. Zică acum casa lui Aaron că în veac e mila Lui.
4. Zică acum cei ce să tem de Domnul că în veac e mila Lui.
5. Din năcaz am chemat pre Domnul şi m-au auzit întru desfătare Domnul.
6. Domnul e mie ajutoriu, nu mă voiu teame ce-mi va face omul.
*Ovreai 13, 6. 7. *Domnul e mie ajutoriu şi eu voiu urgisi neprietinii miei.
8. Bine e a nădăjdui spre Domnul decât a nădăjdui spre om.
9. Bine e a nădăjdui spre Domnul decât a nădăjdui spre boiari.
10. Toate neamurile m-au încunjurat şi întru | numele Domnului că i-am învins; 142v
11. Încungiurând m-au încungiurat şi întru numele Domnului că i-am învins;
12. Încungiuratu-m-au ca albinele şi s-au aprins ca focul în spini şi întru numele Domnului că i-am învins;
13. Împins fiind, m-am întors să caz, şi Domnul m-au sprijinit.
*Ieşire 15, 2. 14. *Tăriia mea şi lauda mea, Domnul; şi s-au făcut mie spre mărturie.
15. Glas de bucurie şi de mântuire în corturile dreptţilor:
16. „Dreapta Domnului au făcut puteare, dreapta Domnului m-au înălţat, dreapta Domnului au făcut puteare”.
17. Nu voiu muri, ci voiu fi viu şi voiu povesti lucrurile Domnului.
18. Certând m-au certat Domnul şi morţii nu m-au dat.
19. Deşchideţi mie porţile dreptăţii, întrând într-însele, mă voiu mărturisi Domnului.
20. Aceasta e poarta Domnului, drepţii vor întra într-însa.
21. Mărturisi-mă-voiu Ţie, că m-ai auzit şi Te-ai făcut mie spre mântuire.
*Isaie 28, 16. 2. 22. *Piatra carea nu o au socotit ziditorii, aceasta s-au făcut în capul unghiului.
Math. 21, 42. 23. De la Domnul s-au făcut aceasta şi iaste minunată întru ochii noştri.
Luca 20, 17. 24. Aceasta iaste zioa carea o au făcut Domnul, să ne bucurăm şi să ne veselim într-însa.
Fap. 4, 11. 25. O, Doamne, mântuiaşte-mă! O, Doamne, bine sporeaşte! ||
Râm. 9, 33. 26. Bine e cuvântat cel ce vine întru numele Domnului! Blagoslovit-am pre voi din casa Domnului. 143r
1 Petru 2, 7. 27. Dumnezeu e Domnul şi s-au arătat noao.
Togmiţi zi de praznic în ceale dease, până la cornul oltariului.
28. Dumnezeul mieu eşti Tu şi mă voiu mărturisi Ţie; Dumnezeul mieu eşti Tu şi Te voiu înălţa.
Mărturisi-mă-voiu Ţie, că m-ai auzit şi Te-ai făcut mie spre mântuire.
29. Mărturisiţi-vă Domnului, că e bun, că în veac e mila Lui!

Alliluia 118
Alef

1. Fericiţi cei fără prihană în cale, carii umblă în leagea Domnului.
2. Fericiţi cei ce cearcă mărturiile Lui, în toată inima Îl caută.
3. Că nu cei ce lucrează fărăleage în căile Lui au umblat.
4. Tu ai poruncit poruncile Tale a le păzi foarte.
5. O, de s-ar îndrepta căile meale să păzască îndreptările Tale!

6. Atunci nu mă voiu ruşina, când voiu căuta spre toate poruncile Tale.
7. Mărturisi-mă-voiu Ţie întru îndreptarea inimii, întru aceaea ce am învăţat judecăţile dreptăţii Tale.
8. Îndreptările Tale le voiu păzi, nu mă părăsi până în sfârşit.

Beth

9. Întru ce-şi îndreptează tânărul calea sa? A păzi cuvintele Tale.
10. Cu toată inima mea Te-am căutat, nu mă lepăda de la poruncile Tale!
143v 11. Întru inima mea am ascuns cuvintele Tale, | să nu păcătuiesc Ţie.
12. Bine eşti cuvântat, Doamne, învaţă-mă îndreptările Tale.
13. Cu buzele meale am vestit toate judecăţile gurii Tale.
14. În calea mărturiilor Tale m-am desfătat ca întru toată bogăţiia.
15. Întru poruncile Tale mă voiu deprinde şi voiu socoti căile Tale;
16. Întru îndreptările Tale voiu cugeta, nu voiu uita cuvintele Tale.

Ghimel

17. Răsplăteaşte robului Tău, viază-mă şi voiu păzi cuvintele Tale.
18. Deascopere ochii miei şi voiu cugeta minunile din leagea Ta.
19. Nimernic sânt eu pre pământ, nu ascunde de la mine poruncile Tale!
20. Poftit-au sufletul mieu a dori giudecăţile Tale în toată vreamea.
21. Certat-ai pre cei mândri; blăstămaţi cei ce să abat de la poruncile Tale.
22. Ia de la mine ocara şi defăimarea, că mărturiile Tale am căutat;
23. Că au şezut căpeteniile şi asupra mea grăiia, iară sluga Ta să deprindea întru-ndreptările Tale;
24. Că şi mărturiile Tale cugetarea mea ieste şi sfatul mieu îndreptările Tale.

Daleth

25. Lipitu-s-au de pământ inima mea, viază-mă după cuvântul Tău.
26. Căile meale am vestit şi m-ai auzit, învaţă-mă îndreptările Tale. ||
144r 27. Calea îndreptărilor Tale mă învaţă şi mă voiu deprinde întru minunile Tale.
28. Dormitat-au sufletul mieu de trândăvie; întăreaşte-mă întru cuvintele Tale.
29. Calea nedreptăţii depertează-o de la mine şi din leagea Ta mă miluiaşte.
30. Calea adevărului am ales, giudecăţile tale n-am uitat.
31. Lipitu-m-am de mărturiile tale, Doamne, să nu mă ruşinezi.
32. Pre calea poruncilor Tale am alergat când ai desfătat inima mea.

He

33. Leage pune mie, Doamne, calea îndreptărilor tale şi o voiu căuta pururea.
34. Dă-mi înţăleagere şi voiu cerceta leagea Ta şi o voiu păzi cu toată inima mea.
35. Povăţuiaşte-mă în cărarea poruncilor Tale, că aceaea am voit.
36. Pleacă inima mea spre mărturiile Tale, şi nu spre lăcomie.
37. Întoarce ochii miei să nu vază deşertăciune, în calea Ta mă viază.
38. Pune robului Tău cuvântul Tău întru frica Ta.
39. Şterge ocara mea carea am prepus, că giudecăţile Tale sânt veasele.
40. Iată, am poftit poruncile Tale, întru dreptatea Ta viază-mă.

Vau

41. Şi vie preste mine mila Ta, Doamne, mântuirea Ta după cuvântul Tău.
144v 42. Şi voiu răspunde, celor ce mă ocărăsc, cu|vânt, că am nădăjduit întru cuvintele Tale.
43. Şi nu lua din gura mea cuvântul adevărului până în sfârşit, că întru judecăţile Tale am nădăjduit.
44. Şi voiu păzi leagea Ta pururea, în veac şi în veacul veacului.
45. Şi umblam întru lărgime, că poruncile Tale am căutat.

46. Şi grăiam de mărturiile Tale înaintea împăraţilor şi nu mă ruşinam.
47. Şi cugetam întru poruncile Tale, care am iubit.
48. Şi am rădicat mânile meale spre poruncile Tale, care le-am iubit, şi mă deprindeam întru dreptările Tale.

Zaiin

49. Adu-ţi aminte de cuvântul Tău robului Tău, în care mi-ai dat nădejde.
50. Aceasta m-au mângăiat întru smereniia mea, că cuvântul Tău m-au viiat.
51. Cei mândri nedrept lucra foarte, iară de la leagea Ta nu m-am abătut.
52. Adusu-mi-am aminte de judecăţile Tale din veac, Doamne, şi m-am mângăiat.
53. Mâhnire m-au cuprins despre păcătoşi, carii părăsăsc leagea Ta.
54. Lăudate era mie îndreptările Tale în locul nemerniciii meale.
55. Adusu-mi-am aminte noaptea de numele Tău, Doamne, şi am păzit leagea Ta. ||
56. Aceasta s-au făcut mie, că îndreptările Tale am căutat. 145r

Heth

57. Partea mea, Doamne, zis-am a păzi leagea Ta.
58. Rugatu-m-am feaţii Tale cu toată inima mea, miluiaşte-mă după cuvântul Tău.
59. Cugetat-am căile meale şi am întors picioarele meale spre mărturiile Tale.
60. Gata sânt şi nu m-am turburat să păzăsc poruncile Tale.
61. Funile păcătoşilor m-au înfăşurat şi leagea Ta n-am uitat.
62. În miiazănoapte mă sculam a mă mărturisi Ţie, spre judecăţile dreptăţii Tale.
63. Părtaşu sânt eu tuturor celor ce să tem de Mine şi celor ce păzăsc poruncile Tale.
64. De mila Ta, Doamne, plin e pământul, îndreptările Tale mă învaţă.

Teth

65. Bunătate ai făcut cu robul Tău, Doamne, după cuvântul Tău.
66. Bunătate şi învăţătură şi ştiinţă mă învaţă, că poruncilor Tale am crezut.
67. Mai înainte de ce m-am smerit, eu am greşit, pentru aceaea cuvântul Tău am păzit.
68. Bun eşti Tu şi întru bunătatea Ta mă învaţă îndreptările Tale.
69. Înmulţitu-s-au asupra mea nedreptatea mândrilor, iară eu cu toată inima mea voiu cerca poruncile Tale.
70. Întegatu-s-au ca laptele inima lor, iară eu la leagea Ta am cugetat. |
71. Bine e mie că m-ai smerit, să învăţu îndreptările Tale. 145v
72. Bună e mie leagea gurii Tale preste mii de aur şi de argint.

Iod

73. Mânile Tale m-au făcut şi m-au zidit, dă-m înţăleagere şi mă voiu învăţa poruncile Tale.
74. Cei ce să tem de Tine mă vor vedea şi să vor veseli, că întru cuvintele Tale am nădăjduit.
75. Cunoscut-am, Doamne, că dreptate sânt judecăţile Tale şi întru adevărul Tău m-ai smerit.
76. Facă-să mila Ta, să mă mângăie după cuvântul Tău robului Tău.
77. Vie mie îndurările Tale şi voiu fi viu, că leagea Ta cugetarea mea iaste.
78. Ruşineze-să cei mândri, că nedrept au făcut fărăleage asupra mea, iară eu mă voiu deprinde întru poruncile Tale.
79. Întoarcă-să mie cei ce să tem de Tine şi cei ce cunosc mărturiile Tale.
80. Fie inima mea fără prihană întru îndreptările Tale, să nu mă ruşinezu.

Caf

81. Săcăzut-au spre mântuirea Ta sufletul mieu şi spre cuvântul Tău am nădăjduit.
82. Scăzut-au ochii miei spre cuvântul Tău, zicând: „Când mă vei mângăia?"

83. Că m-am făcut ca un foale în brumă, îndreptările Tale nu le-am uitat.
84. Câte sânt zilele robului Tău? Când vei face de cei ce mă gonesc judecată? ||
146r 85. Spusu-mi-au călcătorii de leage bărfeale, ci nu sânt ca leagea Ta.
86. Toate poruncile Tale, adevărul, nedrept m-au gonit, ajută-m!
87. Puțin nu m-au sfârșit pre pământ, iară eu n-am părăsit poruncile Tale.
88. După mila Ta viiază-mă și voiu păzi mărturiile gurii Tale.

Lamed

89. În veac, Doamne, cuvântul Tău rămâne în ceriu.
90. În neam și în neam adevărul Tău; întemeiat-ai pământul și rămâne.
91. Cu rânduiala Ta rămâne zioa, că toate slujesc Ție.
92. Fără că leagea Ta cugetarea mea iaste, atunci doară aș fi perit întru smerenia mea.
93. În veac nu voiu uita îndreptările Tale, că într-însăle m-ai viiat.
94. Al Tău sânt eu, mântuiaște-mă, că îndreptările Tale am căutat.
95. Pre mine m-au așteptat păcătoșii să mă piarză, mărturiile Tale am înțăles.
96. A tot sfârșitul am văzut sfârșit, desfătată e porunca Ta foarte.

Mem

97. Cum am iubit leagea Ta, Doamne, toată zioa cugetarea mea iaste.
98. Preste neprietinii miei înțălept m-ai făcut cu porunca Ta, că în veac mie iaste.
146v 99. Preste toți cei ce mă învață am înțăles | că mărturiile Tale cugetarea mea iaste.
100. Preste bătrâni am înțăles că poruncile Tale am căutat.
101. Despre toată calea rea am oprit picioarele meale, să păzesc cuvintele Tale.
102. De la judecățile Tale nu m-am abătut, că Tu leage ai pus mie.
103. Câtu-s de dulci gâtlejului mieu cuvintele Tale preste miiarea gurii meale!
104. Din poruncile Tale am înțăles, pentru aceaea am urât toată calea nedreptății.

Nun

105. Candilă picioarelor meale e leagea Ta și lumină cărărilor meale.
106. Juratu-m-am și am pus a păzi judecățile dreptății Tale.
107. Smeritu-m-am până în sfârșit, Doamne, viiază-mă după cuvântul Tău.
108. Ceale de bunăvoie ale gurii meale bine plăcute le fă, Doamne, și judecățile Tale mă învață.
109. Sufletul mieu în mânile meale pururea și leagea Ta n-am uitat.
110. Pus-au păcătoșii curs să mie și de la poruncile Tale n-am rătăcit.
111. Cu moștenire am căștigat mărturiile Tale în veac, că bucuriia inimii meale sânt.
112. Plecat-am inima mea a face îndreptările Tale în veac pentru răsplătire.

Sameh

147r **113. Pre călcătorii de leage i-am urât, și leagea || Ta am iubit.**
114. Ajutoriul și sprijinitoriul mieu ești Tu și spre cuvântul Tău am nădăjduit.
115. Abateți-vă de la mine cei ce vicleniți și voiu cerceta poruncile Dumnezeului mieu.
116. Priimește-mă după cuvântul Tău și voiu fi viu, și nu mă rușina de la așteptarea mea.
117. Ajută-mă și mă voiu mântui și voiu cugeta întru îndreptările Tale pururea.
118. Defăimat-ai pre toți ce să depărtează de la judecățile Tale, că nedrept e gândul lor.
119. Călcători de leage am socotit pre toți păcătoșii pământului; pentru aceaea am iubit mărturiile Tale.
120. Pătrunde cu frica Ta cărnurile meale, că de judecățile Tale m-am temut.

Ain

121. Făcut-am judecată și dreptate; nu mă da celor ce mă clevetesc.
122. Priimește pre robul Tău spre bine, să nu mă clevetească cei mândri.
123. Ochii miei au scăzut spre mântuirea Ta și spre cuvântul dreptății Tale.

124. Fă cu robul Tău după mila Ta şi dreptăţile Tale mă învaţă.
125. Sluga Ta sânt eu, dă-m înţăleagere să ştiu mărturiile Tale.
126. Vreame e a face, Doamne, stricat-au leagea Ta. |
127. Pentru aceaea am iubit poruncile Tale preste aur şi topazie. 147v
128. Pentru aceaea spre toate poruncile Tale mă îndreptam, că toată calea nedreaptă am urât.

Fe

129. Minunate-s mărturiile Tale, pentru aceaea le-au cercetat sufletul mieu.
130. Arătarea cuvintelor Tale luminează şi înţăleagere dă pruncilor.
131. Gura mea o am deşchis şi am tras duh, că poruncile Tale doream.
132. Caută spre mine şi mă miluiaşte după judecata celor ce iubesc numele Tău.
133. Paşii miei îndreptează după cuvântul Tău şi să nu mă stăpânească toată fărăleagea.
134. Izbăveaşte-mă de clevetirile oamenilor, să păzăsc poruncile Tale.
135. Faţa Ta o luminează preste robul Tău şi mă învaţă îndreptările Tale.
136. Ieşiri de ape au izvorât ochii miei, că n-au păzit leagea Ta.

Sade

137. Drept eşti, Doamne, şi dreaptă e judecata Ta.
138. Poruncit-ai dreptate a fi mărturiile Tale şi adevărul Tău foarte.
139. Veştezitu-m-au râvna mea, că au uitat cuvintele Tale neprietinii miei.
140. Înfocat e cuvântul Tău foarte şi sluga Ta l-au iubit.
141. Tinerel sânt eu şi defăimat, îndreptările Tale nu le-am uitat. ||
142. Dreptatea Ta e dreptate în veac şi leagea Ta, adevărul. 148r
143. Năcazu şi strâmtoare m-au aflat, poruncile Tale cugetarea mea iaste.
144. Dreptate sânt mărturiile Tale în veac; înţăleagere dă-mi mie şi voiu fi viu.

Cof

145. Strâgat-am cu toată inima mea: „Auzi-mă, Doamne! Îndreptările Tale voiu căuta”.
146. Strâgat-am cătră Tine: „Mântuiaşte-mă, să păzesc poruncile Tale!”
147. Apucat-am înainte de vreame şi am strâgat, că spre cuvintele Tale am nădăjduit.
148. Întâmpinatu-m-au ochii miei de dimineaţă, ca să cuget la cuvintele Tale.
149. Glasul mieu auzi-l după mila Ta, Doamne, şi după judecata Ta mă viiază.
150. Apropiiatu-s-au cei ce mă gonea la fărădeleage, iară de la leagea Ta s-au delungat.
151. Aproape eşti Tu, Doamne, şi toate căile Tale, adevărul.
152. Din-ceput am cunoscut din mărturiile Tale că în veac le-ai întemeiat.

Reş

153. Vezi smereniia mea şi mă scoate, că leagea Ta n-am uitat.
154. Judecă judecata mea şi mă răscumpără; după cuvântul Tău mă viiază.
155. Departe-i de la păcătoşi mântuirea, că îndreptările Tale nu le-au căutat. |
156. Milele Tale multe-s, Doamne; după judecata Ta mă viiază. 148v
157. Mulţi sânt cei ce mă gonesc şi mă năcăjesc; de la mărturiile Tale nu m-am abătut.
158. Văzut-am pre cei nelegiuitori şi mă veştezeam, că cuvintele Tale nu le-au păzit.
159. Vezi că poruncile Tale am iubit, Doamne, întru mila Ta mă viiază.
160. Începutul cuvintelor Tale, adevărul; în veac, toate judecăţile dreptăţii Tale.

Sin

161. Căpeteniile m-au gonit în zădar şi de cuvintele Tale s-au înfricoşat inima mea.
162. Veseli-mă-voiu eu de cuvintele Tale, ca cel ce află jafuri multe.
163. Nedreptatea am urât şi m-am scărbit, iară leagea Ta am iubit.
164. De şapte ori în zi am zis laudă Ţie pentru judecăţile dreptăţii Tale.

165. Pace multă e celor ce iubesc leagea Ta şi nu iaste lor zminteală.
166. Aşteptat-am mântuirea Ta, Doamne, şi poruncile Tale am iubit.
167. Păzit-au sufletul mieu mărturiile Tale şi le-au iubit foarte.
168. Ţinut-am poruncile Tale şi mărturiile Tale, că toate căile meale, înaintea Ta.

Tau

169. **propie-să rugăciunea mea înaintea Ta, Doamne, după cuvântul Tău dă-m înţăleagere.**
170. Între cearerea mea înaintea Ta, după cuvântul Tău mă izbăveaşte.
149r 171. Izbugni-vor buzele meale laudă când mă vei || învăţa îndreptările Tale.
172. Spune-va limba mea cuvântul Tău, că toate poruncile Tale, dreptate.
173. Fie mâna Ta să mă mântuiască, că poruncile Tale am ales.
174. Dorit-am mântuirea Ta, Doamne, şi leagea Ta cugetarea mea iaste.
175. Viu va fi sufletul mieu şi Te va lăuda, şi judecăţile Tale vor ajuta mie.
176. Rătăcit-am ca oaia carea au perit; caută pre robul Tău, că poruncile Tale nu le-au uitat.

1. **ântarea treaptelor, 119**
Către Domnul, când m-am năcăjit, am strâgat şi m-au auzit.
2. Doamne, izbăveaşte sufletul mieu de buze nedreapte şi de limba vicleană!
3. Ce să va da ţie sau ce să va adaoge ţie spre limba vicleană?
4. Săgeţile Celui Putearnic sânt ascuţite cu cărbunii pustniceşti.
5. Vai mie, că nemernicia mea s-au îndelungat, sălăşluitu-m-am cu sălăşluitorii lui Chidar.
6. Mult au nemernicit sufletul mieu.
7. Cu cei ce urea pacea eram făcătoriu de pace; când grăiam lor, să lupta cu mine în zădar.

Cântarea treaptelor 120

1.* **ădicat-am ochii miei la munţi, de unde va veni agiutorul mieu.** *2 Par. 20, 17.
2. Agiutorul mieu de la Domnul, Cel ce-au făcut ceriul şi pământul.
3. Nu dea întru clătire piciorul tău, nici să adormitează Cel ce te păzeaşte.
4. Iată, nu va dormita, nici va adormi Cel ce păzeaşte pre Israil.
5. Domnul te păzeaşte, Domnul e acoperemântul tău preste mâna ta cea dreaptă.
6. Zioa soarele nu te va arde, nici luna, noaptea.
7. Domnul te păzeaşte de tot răul; păzească sufletul tău Domnul. |
149v 8. Domnul păzească întrarea ta şi ieşirea ta de acum şi până în veac.

1. **ântarea treaptelor, 121**
Veselitu-m-am în ceale ce mi s-au zis: „În casa Domnului vom mearge!"
2. Stând era picioarele noastre în curţile tale, Ierusalime,
3. Ierusalimul care să zideaşte ca o cetate a căruia împărtăşirea lui întru aceastaşi,
4. Că acolo s-au suit neamurile, neamurile Domnului, mărturia lui Israil, a să mărturisi numelui Domnului.
5. Că acolo au şezut scaunele la judecată, scaunele asupra casii lui David.
6. Rugaţi ceale despre pacea Ierusalimului şi prisosirea celor ce te iubesc.
7. Fie pace întru puterea ta şi prisosire în turnurile tale.
8. Pentru fraţii miei şi cei de aproape ai miei grăiiam pace de tine.
9. Pentru casa Domnului, Dumnezeului nostru, am căutat ceale bune ţie.

Cântarea treaptelor 122

1. **ătră Tine am rădicat ochii miei, Cel ce lăcuieşti în ceriuri.**
2. Iată, precum ochii slujilor în mânile stăpânilor săi,
Precum ochii slujnicii în mânile stăpânii sale, aşa ochii noştri către Domnul, Dumnezeul nostru, până ce Să va milostivi spre noi.
3. Miluiaşte-ne, Doamne, miluiaşte-ne, că mult ne-am umplut de hulă.
4. Că mult s-au umplut sufletul nostru, ocara celor îndestulaţi şi hulă celor mândri.

1. **ântarea treaptelor 123** ||
Fără că Domnul era întru noi – zică acum Israil – 150r
2. Fără că Domnul era întru noi când să scula oamenii spre noi,
3. Doară vii ne-ar fi înghiţit,
Când să mâniia iuţimea lor spre noi,
4. Doară apa ne-ar fi sorbit.
5. Răpegiunea au trecut sufletul nostru, doară ar fi trecut sufletul nostru apa cea nesuferită.
6. Bine e cuvântat Domnul, Care nu ne-au dat spre vânarea dinţilor lor.
7. Sufletul nostru ca pasărea s-au izbăvit din laţul vânătorilor; laţul s-au sfârmat şi noi ne-am izbăvit.
[8.] Ajutoriul nostru în numele Domnului, Cel ce au făcut ceriul şi pământul.

1. **ântarea treaptelor 124**
Cei ce nădăjduiesc întru Domnul, ca muntele Sionului; nu să va clăti în veac cel ce lăcuiaşte în Ierusalim.
2. Munţi împrejurul lui şi Domnul împregiurul norodului Său de acum şi până în veac.
3. Că nu va lăsa Domnul varga păcătoşilor preste soartea drepţilor, să nu-şi întinză drepţii la fărăleage mânile sale.
4. Bine fă, Doamne, celor buni şi celor drepţi cu inima;
5. Iară pre cei ce să abat spre îndărăvnicii aduce-i-va Domnul cu cei ce lucrează fărăleage.
Pace preste Israil!

1. **ântarea treaptelor 125**
Întorcând Domnul robiia Sionului, făcutu-ne-am ca nişte mângâiaţi.
2. Atunci s-au umplut de bucurie gura noastră şi limba noastră de veselie.
Atunci vor zice întru neamuri: „Mărit-au Domnul a face cu dânşii!” |
3. Mărit-au Domnul a face cu noi, fost-am veselindu-ne. 150v
4. Întoarce, Doamne, robia noastră ca răpegiunea în austru.
5. Cei ce samănă cu lacrămi cu bucurie vor săcera.
6. Meargând mergea, plângea aruncând săminţele sale, iară venind vor veni cu bucurie, purtând mănunchele sale.

1. **ântarea treaptelor lui Solomon, 126**
De nu va zidi Domnul casa, în deşert s-au ostenit cei ce o zidesc;
De nu va păzi Domnul cetatea, în zădar priveghează cel ce o păzeaşte.
2. Deşert iaste voao mai nainte de lumină a vă scula; sculaţi-vă după ce aţi şezut, cei ce mâncaţi pâinea durerii,
Când va da iubiţilor Săi somn.
3. Iată moştenirea Domnului, fiii, plata roadei pântecelui.
4. Ca săgeţile în mâna celui putearnic, aşa fiii celor scuturaţi.
5. Fericit omul care ş-au umplut pofta sa dintr-înşii; nu să va ruşina când va grăi neprietinilor săi în poartă.

1. **ântarea treaptelor 127**
Fericiţi toţi cei ce să tem de Domnul, carii umblă în căile Lui.
2. Lucrurile mânilor Tale, că vei mânca, fericit eşti şi bine va fi ţie.
3. Muiarea ta, ca o viţă rodită în laturea casii tale. Fiii tăi, ca nişte odrazle tinere de maslin împregiurul measii tale.
4. Iată, aşa să va blagoslovi omul cel ce să teame de Domnul.
5. Blagoslovească-te Domnul din Sion şi să vezi bunătăţile Ierusalimului în toate zilele vieţii tale.
6. Şi să vezi fiii fiilor tăi. Pace preste Israil! ||

1. **ântarea treaptelor 128** 151r
De multe ori s-au oştit cu mine din tinereaţele meale – zică acum Israil –
2. De multe ori s-au oştit cu mine din tinereaţele meale şi nu m-au biruit.
3. Preste spatele meale au lucrat păcătoşii, îndelungat-au fărăleagea sa.
4. Domnul cel drept au tăiat cerbicile păcătoşilor.
5. Ruşineaze-se şi să să întoarcă înapoi toţi cei ce urăsc Sionul.

6. Facă-să ca iarba pre casă, carea mai nainte de zmulgere s-au uscat,
7. De carea nu ş-au împlut mâna cel ce seaceră şi sânul său cel ce adună mânunchele.
8. Şi n-au zis cei ce trecea: „Blagoslovenia Domnului preste voi! Blagoslovitu-v-am pre voi întru numele Domnului".

1. ântarea treaptelor 129
Dintru adâncuri am strâgat către tine, Doamne.
2. Doamne, auzi glasul mieu! Fie urechile Tale luând aminte spre glasul rugăciunii meale.
3. De Te vei uita la fărădelegi, Doamne, Doamne, cine va suferi?
4. Că la Tine e milostivirea. Şi pentru leagea Ta Te-am suferit, Doamne,
Suferit-au sufletul mieu întru cuvântul Lui,
5. Nădăjduit-au sufletul mieu spre Domnul.
6. Din straja dimineţii pân noapte nădăjduiasă sufletul mieu spre Domnul.
7. Că la Domnul e mila şi multă mântuire la El, |
151v 8. Şi el va răscumpăra pre Israil din toate fărălegile lui.

1. ântarea treaptelor lui David, 130
Doamne, nu s-au înălţat inima mea, nici s-au rădicat ochii miei,
Nici am umblat în ceale mari, nici în ceale minunate preste mine.
2. De nu gândeam smerit, ci am înălţat sufletul mieu
Ca cel înţărcat spre maica sa, aşa răsplătirea în sufletul mieu.
3. Nădăjduiască Israil spre Domnul de acum şi până în veac!

1. ântarea treaptelor 131
Adu-ţi aminte de David şi de toate blândeaţele lui,
2. Precum s-au jurat Domnului, făgăduinţă au făgăduit Dumnezeului Iacov
3. *De voiu întra în cortul casii meale, de mă voiu sui pre patul aşternutului mieu, *2 Împăr. 7, 2.
4. „De voiu da somn ochiilor miei şi geanelor meale dormitare,
5. Şi odihnă tâmplelor meale, până voiu afla locul Domnului, cortul Dumnezeului Iacov"
6. Iată, o am auzit în Efratha, aflatu-o-am în câmpii dumbrăvii.
7. Întra-vom în cortul Lui, închina-ne-vom la locul unde au stătut picioarele Lui.
8. *Scoală-Te, Doamne, întru odihna Ta, Tu şi sicriul sfinţii i Tale. *2 Par. 6, 41.
9. Preoţii Tăi să se îmbrace cu dreptate şi sfinţii Tăi să sălteaze. ||
152r 10. Pentru David, sluga Ta, să nu întorci faţa Unsului Tău.
11. Giurat-au Domnul lui David adeverinţă şi nu o va lăsa zădarnică: „*Din rodul pânteceului tău voiu pune pre scaunul tău. *2 Împăr. 7, 12. Luca 1, 55.
12. De vor păzi fiii tăi aşează mântul Mieu şi mărturiile Meale aceastea care îi voiu învăţa, Fapt. 2, 30.
Şi fiii lor până în veac vor şedea pre scaunul tău".
13. Că au ales Domnul Sionul, alesu-l-au spre moştenire Şieşi:
14. „Aceasta e odihna Mea în veacul veacului, aici voiu lăcui, că l-am ales.
15. Văduva lui blagoslovind o voiu blagoslovi, pre săracii lui voiu sătura de pâine,
16. Preoţii lui voiu îmbrăca cu mântuire şi sfinţii lui cu dănţuire vor sălta.
17. *Acolo voiu răsări cornul lui David, gătit-am candilă Unsului Mieu, *Mal. 3, 1.
18. Neprietinii lui voiu îmbrăca cu ruşine, iară preste dânşii va înfluri sfinţeniia Mea. Luca 1, 69.

1. ântarea treaptelor 132
Iată, cât e de bun şi de veasel a lăcui fraţii într-unul.
2. Ca mirul pre cap, care să pogoară pre barbă, barba lui Aaron,
Care să pogoară pre marginea vâjmântului lui,
3. Ca roao Ermonului, ce să pogoară pre muntele Sionului,
Că acolo au poruncit Domnul blagosloveniia şi viaţa până-n veac.

1. ântarea treaptelor 133
152v Iată, acum binecuvântaţi pre Domnul toate slu|gile Domnului,
Cei ce staţi în casa Domnului, în curţile casii Dumnezeului nostru.
2. În nopţi rădicaţi mânile voastre la ceale sfinte şi binecuvântaţi pre Domnul.
3. Blagoslovească-te Domnul din Sion, Cel ce au făcut ceriul şi pământul.

1 . lliluia 134
Lăudaţi numele Domnului, lăudaţi, slugi, pre Domnul,
2 . Cei ce staţi în casa Domnului, în curţile casii Dumnezeului nostru.
3. Lăudaţi pre Domnul că e bun Domnul, psălmuiţi numelui Lui că e bun.
4. Că pre Iacov au ales Şieşi Domnul, pre Israil spre moştenire Şieşi.
5. Că eu am cunoscut că e mare Domnul şi Domnul nostru e preste toţi dumnezeii.
6. Că toate care au vrut, Domnul au făcut în ceriu şi pre pământ, în mare şi întru toate adâncurile;
*Irimie 10, 13. 7. *Rădicând norii de la marginea pământului, fulgerile spre ploaie le-au făcut;
Cel ce scoate vânturi din vistieriile Sale.
*Ieşire 12, 29. 8. *Care au bătut ceale întâiu născute a Eghiptului, de la om până la dobitoc;
9. Şi au trimis seamne şi minuni în mijlocul tău, Eghipte, întru Faraon şi întru toate slugile lui.
*Iosue 12, 1.7. 10.*Care au bătut neamuri multe şi au ucis împăraţi tari,
*Num. 21, 24. 35. 11. *Pre Sion, împăratul amoreailor, şi pre Og, împăratul Vasanului, şi toate împărăţiile lui Hanaan,
12. Şi au dat pământul lor moştenire, moştenirea lui Israil norodului Său.
13. Doamne, numele Tău în veac, Doamne, pomenirea Ta în neam şi în neam.
14. Că va judeca Domnul norodul Său şi întru slugile || Sale va fi rugat. 153r
*Sus 113 , 4. 15. *Idolii neamurilor, argint şi aur, lucruri de mâni omeneşti,
Înţelep. 15, 15. 16. Gură au şi nu vor grăi, ochi au şi nu vor vedea.
17. Urechi au şi nu vor auzi, că nu iaste duhu în gura lor.
18. Aseaminea lor fie cei ce-i fac şi toţi carii să nădăjduiesc într-înşii.
19. Casa lui Israil, binecuvântaţi pre Domnul! Casa lui Aaron, binecuvântaţi pre Domnul!
20. Casa lui Levi, binecuvântaţi pre Domnul! Cei ce vă temeţi de Domnul, binecuvântaţi pre Domnul!
21. Bine e cuvântat Domnul din Sion, Cel ce lăcuiaşte în Ierusalim!

1 . lliluia 135
Mărturisiţi-vă Domnului, că e bun, că în veac e mila Lui.
2 . Mărturisiţi-vă Dumnezeului dumnezeilor, că în veac e mila Lui.
3. Mărturisiţi-vă Domnului domnilor, că în veac e mila Lui.
4. Cel ce face minuni mari sângur, că în veac e mila Lui.
*Facer. 1, 1. 5. *Cel ce au făcut ceriurile întru înţăleagere, că în veac e mila Lui.
6. Cel ce au întărit pământul preste ape, că în veac e mila Lui.
7. Cel ce au făcut luminători mari, că în veac e mila Lui;
8. Soarele, spre stăpânirea zilii, că în veac e mila Lui,
9. Luna şi stealele spre stăpânirea nopţii, că în veac e mila Lui.
*Ieşire 12, 29. 10. *Cel ce au bătut Eghiptul cu cei întâiu născuţi ai lor, că în veac e mila Lui. |
*Ieşire 13, 17. 11.*Cel ce au scos pre Israil din mijlocul lor, că în veac e mila Lui, 153v
12. Cu mână tare şi cu braţu înalt, că în veac e mila Lui.
13. Cel ce au despărţit Marea Roşie întru despărţituri, că în veac e mila Lui,
14. Şi au trecut pre Israil prin mijlocul ei, că în veac e mila Lui,
*Ieşire 14, 28. 15. *Şi au scuturat pre Faraon şi puterea lui în Marea Roşie, că în veac e mila Lui.
16. Cel ce au trecut norodul său prin pustie, că în veac e mila Lui,
17. Cel ce au bătut împăraţi mari, că în veac e mila Lui,
*Num. 21, 24. 18. *Şi au omorât împăraţi tari, că în veac e mila Lui,
19. Pre Sion, împăratul amoreailor, că în veac e mila Lui,
*Num. 21, 33. 20. *Şi pre Og, împăratul Vasanului, că în veac e mila Lui,
*Iosue 12, 7. 21. *Şi au dat pământul lor moştenire, că în veac e mila Lui,
22. Moştenirea lui Israil, slugii Sale, că în veac e mila Lui.
23. Că întru smerenia noastră Ş-au adus aminte de noi, că în veac e mila Lui,
24. Şi ne-au răscumpărat de la neprietinii noştri, că în veac e mila Lui.
25. Cel ce dă hrană la tot trupul, că în veac e mila Lui.
26. Mărturisiţi-vă Dumnezeului ceresc, că în veac e mila Lui,
Mărturisiţi-vă Domnului domnilor, că în veac e mila Lui. ||

Psalmul lui David a lui Irimie, 136 154r

1 . a râurile Vavilonului, acolo am şezut şi am plâns, când ne-am adus aminte de Sion.
2 . În sălci, în mijlocul lui am spânzurat organele noastre,

3. Că acolo ne-au întrebat cei ce ne-au robit cuvinte de cântări
Şi cei ce ne-au dus, cântare: „Cântaţi noao din cântările Sionului!”
4. Cum vom cânta cântarea Domnului în pământ strein?
5. De te voiu uita, Ierusalime, uitată să fie dreapta mea;
6. Lipească-să limba mea de fălcile meale, de nu-mi voiu aduce aminte de tine,
De nu voiu pune înainte Ierusalimul întru începutul veseliii meale.
7. Adu-ţi aminte, Doamne, de fiii lui Edom în zioa Ierusalimului,
Carii zic: „Deşertaţi, deşertaţi până la temeiu într-însul!”
8. Fata Vavilonului, ticăloasă, fericit e cel ce va răsplăti ţie răsplătirea ta, carea ai răsplătit noao,
9. Fericit care va apuca şi va lovi pruncii tăi de piatră!

1. ui David 137
Mărturisi-mă-voiu Ţie, Doamne, cu toată inima mea; că ai auzit cuvintele gurii meale,
Înaintea îngerilor voiu psălmui Ţie.
2. Închina-mă-voiu la bisearica Ta cea sfântă şi mă voi mărturisi numelui Tău,
Întru mila Ta şi adevărul Tău, că ai mărit preste tot numele cel sfânt al Tău.
154v 3. Ori în ce zi Te voiu chema, auzi-mă; înmulţi-vei | în sufletul mieu putearea.
4. Mărturisească-să Ţie, Doamne, toţi împăraţii pământului, că au auzit toate graiurile gurii Tale,
5. Şi cânte întru căile Domnului, că mare iaste mărirea Domnului.
6. Că înalt iaste Domnul şi la ceale smerite priveaşte şi ceale înalte de departe le cunoaşte.
7. De voiu umbla în mijlocul năcazului, mă vei viia şi preste mâniia neprietinilor miei Ţ-ai întors mâna Ta şi m-au mântuit dreapta Ta.
8. Domnul va răsplăti pentru mine; Doamne, mila Ta e în veac, lucrurile mânilor Tale nu le treace cu vedearea.

1. ntru sfârşit, psalmul lui David 138
Doamne, cercatu-m-ai şi m-ai cunoscut.
2. Tu ai cunoscut şederea mea şi scularea mea,
3. Înţales-ai gândurile meale de departe; cărarea mea şi funea o ai cercetat.
4. Şi toate căile meale mai nainte le-ai văzut, că nu iaste cuvânt în limba mea.
5. Iată, Doamne, Tu ai cunoscut toate ceale de pre urmă şi ceale de demult; Tu m-ai zidit şi ai pus preste mine mâna Ta.
6. Minunată s-au făcut ştiinţa Ta din mine, întăritu-s-au şi nu voiu putea spre dânsa.
7. Unde mă voiu duce de la Duhul Tău şi de la faţa Ta unde voiu fugi?
8. *De mă voiu sui în ceriu, Tu acolo eşti; de mă voiu pogorî în iad, de faţă eşti; *Amos 9, 2.
[9]. De voiu lua aripile meale de dimineaţă şi mă voiu sălăşlui la marginile mării,
10. Că şi acolo mâna Ta mă va povăţui şi mă va ţinea dreapta Ta. ||
155r 11. Şi am zis: „Doară întunearecul mă va călca şi noaptea luminarea mea întru desfătările meale”,
12. Că întunearecul nu să va întuneca de la Tine şi noaptea ca zioa să va lumina; precum întunearecul ei, aşa şi lumina ei.
13. Că Tu ai stăpânit rărunchii miei, sprijinitu-m-ai din pântecele maicii meale.
14. Mărturisi-mă-voiu Ţie, că înfricoşat Te-ai mărit; minunate-s lucrurile Tale şi sufletul mieu le cunoaşte foarte.
15. Nu s-au ascuns osul mieu de la Tine, care l-ai făcut întru ascuns şi statul mieu în ceale mai de jos ale pământului.
16. Cel nesăvârşit al mieu l-au văzut ochii Tăi; şi în cartea Ta toţi să vor scrie, zile să vor închipui şi nime într-însii.
17. Iară mie foarte sânt cinstiţi prietinii tăi, Dumnezeule, foarte s-au întărit stăpânirea lor.
18. Număra-i-voiu şi preste năsip să vor înmulţi; sculatu-m-am şi încă sânt cu Tine.
19. De vei ucide, Dumnezeule, păcătoşii! Bărbaţii sângiurilor, depărtaţi-vă de la mine,
20. Că ziceţi în gând: „Lua-vor întru deşertăciune cetăţile Tale”.
21. Au nu pre cei ce te urăsc pre Tine, Doamne, i-am urât şi asupra neprietinilor Tăi mă veştezeam?
22. Cu urăciune desăvârşit i-am urât şi neprietin mi s-au făcut.

23. Ispiteaşte-mă, Dumnezeule, şi cunoaşte inima mea; întreabă-mă şi cunoaşte gândurile meale;
24. Şi vezi de iaste calea fără legii întru mine şi mă povăţuiaşte în calea cea veacinică. |

1. Întru sfârşit, psalmul lui David 139 155v
2. Scoate-mă, Doamne, de la omul rău, şi de la omul nedrept mă izbăveaşte,
3. Carii au gândit nedreptate în inimă, toată zioa rânduia războaie.
*Sus 5, 11. 4.*Ascuţit-au limbile sale ca de şarpe, venin de aspidă supt buzele lor.
Râm. 3, 13. 5. Păzeaşte-mă, Doamne, de mâna păcătosului şi de la oamenii nedrepţi mă apucă,
Carii au gândit a împiedeca paşii miei.
6. Ascuns-au mândrii cursă mie şi funi au întins spre laţu, lângă cale sminteală mi-au pus.
7. Zis-am Domnului: „Dumnezeul mieu eşti Tu, ascultă, Doamne, glasul rugăciunii meale!"
8. Doamne, Doamne, puterea mântuirii meale, umbrit-ai preste capul mieu în zi de război.
9. Nu mă da, Doamne, de la dorirea mea celui păcătos! Gândit-au împrotiva mea, nu mă părăsi, ca nu cumva să să înalţă.
10. Capul încungiurării lor, osteneala buzelor lor îi va acoperi.
11. Cădea-vor preste dânşii cărbuni, în foc îi vei surpa, în mişălătăţi nu vor putea sta.
12. Bărbatul limbut nu să va îndrepta pre pământ, bărbatul nedrept realele îl vor vâna spre perire.
13. Cunoscut-am că va face Domnul judecata lipsitului şi izbânda săracilor.
14. Însă drepţii să vor mărturisi numelui Tău şi vor lăcui drepţii cu faţa Ta.

1. Psalmul lui David 140
Doamne, strâgat-am cătră Tine, auzi-mă; ia aminte glasul mieu când voiu strâga cătră Tine. ||
2. Să să îndreptează rugăciunea mea ca tămâia înaintea Ta; rădicarea mânilor meale, 156r
jârtvă de sara.
3. Pune, Doamne, pază gurii meale şi uşe de îngrădire buzelor meale.
4. Nu abate inima mea spre cuvinte de vicleşug, ca să tăgăduiesc răspunsurile ceale din păcate,
Cu oamenii cei ce lucrează fărădeleage şi nu mă voiu însoţi cu aleşii lor.
5. Certa-mă-va dreptul cu milă şi mă va mustra, iară untul-de-lemn al păcătosului să nu ungă capul mieu.
Că încă şi rugăciunea mea întru bune vrerile lor.
6. Înghiţitu-s-au lângă piatra judecătorii lor;
Auzi-vor graiurile meale, că au putut.
7. Ca grosimea pământului s-au rupt pre pământ, răsipitu-s-au oasele noastre lângă iad.
8. Că cătră Tine, Doamne, Doamne, ochii miei, spre Tine am nădăjduit, să nu iai sufletul mieu.
9. Păzeaşte-mă de cursa carea mi-au întins şi de smintealele celor ce fac fărădeleage.
10. Cădea-vor în mreajea lui păcătoşii, deuseabi sânt eu până ce voiu treace.

1. Înţăleagerii lui David. Când au fost în peşteră. Rugăciunea (1. Împăraţilor 24), 141
*Sus 76, 2. 2. *Cu glasul mieu cătră Domnul am strâgat, cu glasul mieu cătră Domnul m-am rugat.
3. Vârs înaintea Lui rugăciunea mea şi năcazul mieu înaintea Lui spuiu.
4. Când lipsiia dintru mine duhul mieu şi Tu ai cunoscut cărările meale,
În calea aceasta, în carea am umblat, ascuns-au cursă mie.
5. Luam sama de-a dreapta şi vedeam şi nu era cine să mă cunoască. |
Perit-au fuga de la mine şi nu iaste cel ce cearcă sufletul mieu. 156v
6. Strâgat-am cătră Tine, Doamne, zis-am: „Tu eşti nădejdea mea, partea mea în pământul celor vii.
7. Ia aminte spre rugăciunea mea, că m-am smerit foarte; izbăveaşte-mă de cei ce mă gonesc, că s-au întărit preste mine;
8. Scoate din temniţă sufletul mieu, să să mărturisească numelui Tău. Pre mine mă aştaptă drepţii până ce vei răsplăti mie".

1. Psalmul lui David. Când îl gonea Avisalom, fiiul lui (2 Împăr. 17), 142

Doamne, auzi rugăciunea mea, ia în urechi rugăciunea mea întru adevărul Tău, auzi-mă întru dreptatea Ta!

2. Şi să nu întri la judecată cu robul Tău, că nu să va îndrepta înaintea Ta tot cel viu.

3. Că au gonit neprietinul sufletul mieu, smerit-au la pământ viaţa mea.
Aşezatu-m-au întru întunerec ca pre morţii veacului.

4. Şi s-au mâhnit întru mine duhul mieu, întru mine s-au turburat inima mea.

5. Adusu-mi-am aminte de zilele ceale de demult, cugetat-am întru toate lucrurile Tale, faptele mânilor Tale cugetam.

6. Întins-am mânile meale către Tine, sufletul mieu ca pământul fără apă, Ţie.

7. Degrabă auzi-mă, Doamne, slăbit-au duhul mieu. Nu întoarce faţa Ta de la mine şi aseaminea voiu fi celor ce să pogoară în groapă.

8. Auzită fă mie dimineaţa mila Ta, că întru Tine am nădăjduit.

157r Cunoscută fă mie calea în carea voiu umbla, || că către Tine am rădicat sufletul mieu.

[9.] Scoate-mă de la neprietinii miei, Doamne, la Tine am scăpat.

10. Învaţă-mă a face voia Ta, că Tu eşti Dumnezeul mieu,
Duhul Tău cel bun mă va povăţui la pământul Tău cel drept.

11. Pentru numele Tău, Doamne, mă vei viia şi întru dreptatea Ta scoate-vei din năcaz sufletul mieu,

12. Şi întru mila Ta vei răsipi vrăjmaşii miei
Şi vei piiarde pre toţi cei ce năcăjesc sufletul mieu, că eu sânt robul Tău.

Psalmul lui David

1. Împrotiva lui Goliath, 143

Bine e cuvântat Domnul, Dumnezeul mieu, Cel ce învaţă mânile meale spre oştire şi deagetele meale spre războiu.

2. Mila mea şi scăparea mea, sprijinitoriul mieu şi izbăvitoriul mieu, scutitoriul mieu şi într-Însul am nădăjduit, Cel ce supune norodul mieu supt mine.

3. Doamne, ce iaste omul, că Te-ai făcut cunoscut lui? Au fiiul omului, că-l socoteşti?

4. Omul deşertăciunii aseaminea s-au făcut, *zilele lui ca umbra trec. *Iov 8, 9 şi 14, 2.

5. Doamne, pleacă ceriurile Tale şi Te pogoară, atinge-Te de munţi şi vor fumega.

6. Fulgeră fulgere şi-i vei răsipi, trimite săgeţile Tale şi-i vei turbura.

7. Trimite mâna Ta dintru-nălţime, scoate-mă şi mă izbăveaşte de ape multe, din mânile fiilor celor streini, |

157v 8. A cărora gură au grăit deşertăciune şi dreapta lor e dreapta nedreptăţii.

9. Dumnezeule, cântare noao voiu cânta Ţie, în psaltire cu zeace strune voiu psălmui Ţie.

10. Cel ce dai mântuire împăraţilor, Cel ce-ai izbăvit pre David, sluga Ta, de sabie cumplită.

11. Izbăveaşte-mă
Şi mă scoate din mâna fiilor celor streini a cărora gură au grăit deşertăciune; dreapta lor e dreapta nedreptăţii,

12. A cărora fii, ca nişte tinere odrasle întru tinereaţele sale,
Featele lor înfrumsăţate, împodobite ca asămănarea bisericii,

13. Jigniţăle lor pline izbugnind din ceasta în ceasta,
Oile lor fătătoare sporind întru ieşirile lor,

14. Boii lor graşi,
Nu iaste căderea de gard, nici treacere, nici strâgare în uliţăle lor.

15. Fericit-au pre norodul căruia sânt aceastea; fericit e norodul a căruia Domnul e Dumnezeul lui.

1. Lauda lui David 144

Înălţa-Te-voiu, Dumnezeul mieu, Împărate, şi bine voiu cuvânta numele Tău în veac şi în veacul veacului.

2. În toate zilele bine Te voiu cuvânta şi voiu lăuda numele Tău în veac şi în veacul veacului.

3. Mare e Domnul şi lăudat foarte şi măririi Lui nu iaste sfârşit.

4. Neamul şi neamul va lăuda lucrurile Tale şi putearea Ta vor vesti;
5. Mare cuviinţa măririi sfinţiii Tale vor grăi || şi minunile Tale vor povesti; 158r
6. Şi putearea celor înfricoşate alor Tale vor spune şi mărirea Ta vor povesti;
7. Pomenirea sporirii bunătăţii Tale vor izbâgni şi de dreptatea Ta să vor bucura.
8. Îndurat şi milostiv e Domnul, răbdătoriu şi mult milostiv.
9. Bun e Domnul tuturor şi îndurările Lui preste toate lucrurile Lui.
10. Mărturisească-să Ţie, Doamne, toate lucrurile Tale şi sfinţii Tăi bine să te cuvinteaze.
11. Mărirea împărăţiii Tale vor spune şi putearea Ta vor grăi,
12. Să facă cunoscută fiilor oamenilor putearea Ta şi mărirea mare cuviinţii împărăţiii Tale.
13. Împărăţia Ta e împărăţie tuturor veacurilor şi stăpânirea Ta în tot neamul şi neamul.
Credincios e Domnul întru toate cuvintele Sale şi sfânt întru toate lucrurile Sale.
14. Sprijineaşte Domnul pre toţi cei ce cad şi îndreptează pre toţi cei surpaţi.
15. Ochii tuturor spre Tine nădăjduiesc, Doamne, şi Tu dai hrana lor în vreame cuvioasă.
16. Deşchizi Tu mâna Ta şi umpli toată jivina de blagoslovenie.
17. Drept e Domnul întru toate căile Sale şi sfânt întru toate lucrurile Sale.
18. Aproape-i Domnul de toţi cei ce-L cheamă, de toţi cei ce-L cheamă întru adevăr.
19. Voia celor ce să tem de El va face şi ru|găciunea lor va auzi şi-i va mântui. 158v
20. Păzeaşte Domnul pre toţi cei ce-L iubesc, şi pre toţi păcătoşii va pierde.
21. Lauda Domnului va grăi gura mea şi bine să cuvintează tot trupul numele cel sfânt al Lui în veac şi în veacul veacului.

1. Alliluia a lui Aggheu şi al Zahariei 145

*Sus 144, 2. 2. Laudă, suflete al mieu, pre Domnul! *Lăuda-voiu pre Domnul în viiaţa mea, psălmui-voiu Dumnezeului mieu până ce voiu fi.
Nu vă nădăjduiţi spre boiari,
3. Spre fiii oamenilor întru carii nu iaste mântuire;
4. Ieşi-va duhul lui şi să va întoarce în pământul său, în zioa aceaea vor peri toate gândurile lor.
5. Fericit e căruia Dumnezeul lui Iacov ajutoriul lui iaste, nădejdea lui spre Domnul, Dumnezeul lui,
*La Fap. 14, 14. 6. *Cel ce au făcut ceriul şi pământul, marea şi toate ceale ce sânt într-însăle,
Apoc. 14, 7. 7. Cel ce păzeaşte adevărul în veac, face judecată năpăstuiţilor, dă hrană flămânzilor.
Domnul dezleagă pre cei împedicaţi,
8. Domnul luminează orbii,
Domnul rădică pre cei surpaţi, Domnul iubeaşte dreptii,
9. Domnul păzeaşte nimearnicii; pre săracul şi văduvă îi va priimi şi calea păcătoşilor va pierde.
10. Împărăţi-va Domnul în veaci, Dumnezeul tău, Sioane, în neam şi în neam.

1. Alliluia 146

Lăudaţi pre Domnul, că e bun psalmul; Dumnezeului || nostru fie veaselă şi 159r
împodobită laudă.
2. Zidind Ierusalimul Domnul, răsipirile lui Israil va aduna
3. Cel ce vindecă pre cei zdrobiţi cu inima şi leagă struncinăturile lor,
4. Cel ce numără mulţimea stealelor şi tuturor lor numele îl cheamă.
5. Mare e Dumnezeul nostru şi mare e vârtutea Lui, şi înţălepciunii Lui nu iaste număr,
6. Cel ce priimeaşte pre cei blânzi, Domnul, iară pre păcătoşi până la pământ smereaşte.
7. Începeţi a cânta Domnului întru mărturisire, psălmuiţi Dumnezeului nostru în alăută,
8. Cel ce acopere ceriul cu nori şi găteaşte pământului ploaie,
Cel ce răsare în munţi iarbă şi pajişte spre slujba oamenilor,
9. Cel ce dă dobitoacelor hrana lor şi puilor corbilor ce-L cheamă pre El.
10. Nu întru tăriia calului va avea voie, nici în pulpele bărbatului va fi plăcearea Lui.
11. Bine au plăcut Domnului întru cei ce să tem de El şi întru cei ce nădăjduiesc spre mila Lui.

Alliluia 147

12. Laudă, Ierusalime, pre Domnul, laudă pre Dumnezeul tău, Sioane,
13. Că au întărit încuietorile porţilor tale, blagoslovit-au fiii tăi întru tine
14. Cel ce au pus hotarăle tale pace şi cu grăsime de grâu te satură, |

159v 15. Cel ce trimite cuvântul Său pământului, degrabă aleargă cuvântul Lui,
16. Cel ce dă neaoa ca lâna, negura ca cenuşa o prasără.
17. Trimite cristalul Său ca bucăţealele; înaintea feaţii frigului Lui cine va putea sta?
18. Trimite-va cuvântul Său şi le va topi, sufla-va Duhul Lui şi vor curge ape;
19. Cel ce vesteaşte cuvântul Său lui Iacov, îndreptările şi judecăţile Sale lui Israil.
20. N-au făcut aşa la tot neamul şi judecăţile Sale nu le-au arătat lor.

Alliluia

1 Alliluia 148
Lăudaţi pre Domnul din ceriuri, lăudaţi pre El întru ceale înalte.
2 Lăudaţi-L pre El toţi îngerii Lui, lăudaţi-L pre El toate puterile Lui.
3. Lăudaţi-L pre El soarele şi luna, lăudaţi-L pre El toate stealele şi lumina.
4. *Lăudaţi-L pre El ceriurile ceriurilor şi toate apele ceale mai presus de ceriuri. *Danil 3, 59, 60.
5. Lăudaţi numele Domnului,
Că El au zis şi s-au făcut, El au poruncit şi s-au zidit.
6. Pusu-le-au pre eale în veac şi în veacul veacului, poruncă au pus şi nu va treace.
7. Lăudaţi pre Domnul de pre pământ bălauri şi toate adâncurile,
8. Focul, grindina, neaoa, gheaţa, duhul de vifor care fac cuvântul Lui,
160r 9. Munţii şi toate dealurile, leamnele ceale || roditoare şi toţi chedrii,
[10.] Fiarăle şi toate dobitoacele, ceale ce să târăiesc şi paserile ceale zburătoare,
11. Împăraţii pământului şi toate noroadele, căpeteniile şi toţi judecătorii pământului,
12. Tinerii şi feacioarele, bătrânii cu cei mai tineri să laude numele Domnului,
13. Că s-au înălţat numele Lui unuia;
14. Mărturisirea lui preste ceriu şi preste pământ şi au înălţat cornul norodului Său.
15. Cântarea tuturor sfinţilor Lui, fiilor Israil, norodului ce să apropie de Sâne. Alliluia.

1 Alliluia 149
Cântaţi Domnului cântare noao, lauda Lui în bisearica sfinţilor.
2 Veselească-să Israil de Cel ce l-au făcut şi fiii Sionului să să bucure de Împăratul său.
3. Să laude numele Lui în horă, în tâmpănă şi în psaltire să-I cânte.
4. Că bine au plăcut Domnului întru norodul Său şi va înălţa pre cei blânzi întru mântuire.
5. Sălta-vor sfinţii întru mărire, veseli-să-vor în culcuşurile sale.
6. Înălţările lui Dumnezeu în gâtlejul lor şi sabii de-amândoao părţile ascuţite în mânile lor,
7. Ca să facă izbândă întru neamuri şi mustrări întru noroade,
8. Să leage pre împăraţii lor cu obezi şi pre slăviţii lor cu cătuşi de fier,
9. Să facă întru dânşii judecată scrisă. Mărirea aceasta iaste tuturor sfinţilor Lui. |

160v **Alliluia**

1 Alliluia 150
Lăudaţi pre Domnul întru sfinţii Lui, lăudaţi-L pre El întru tăria puterii Lui.
2 Lăudaţi-L pre El întru puterile Lui, lăudaţi-L pre El după mulţimea măririi Lui.
3. Lăudaţi-L pre El în sunet de trâmbiţă, lăudaţi-L pre El în psaltire şi alăută.
4. Lăudaţi-L pre El în tâmpănă şi horă, lăudaţi-L pre El în strune şi în organ.
5. Lăudaţi-L pre El în chimvale bine răsunătoare, lăudaţi-L pre El în chinvale de strâgare.
6. Toată suflarea să laude pre Domnul!

Aliluia.

A

(a se) ABATE: v. III
(s-)au abătut: *ind. pf.c. 3.pl.* 13,3; 52,4
să (Te) abaţi: *conj. prez. 2.sg.* 26,9
ai abătut: *ind. pf.c. 2.sg.* 43,19
au abătut: *ind. pf.c. 3.pl.* 54,4
(să) abătea: *ind. imp. 3.sg.* 100,4
(să) abat: *ind. prez. 3.pl.* 118,21; 124,5
(m-)am abătut: *ind. pf.c. 1.sg.* 118,51, 102, 157
abateţi-vă: *imperativ 2.pl.* 118,115
(nu) abate: *imperativ prohib. 2.sg.* 140,4

ACOLO: adv.
acolo: 13,5; 22,2; 35,13; 47,7; 49,23; 52,6; 65,6; 67,28; 68,36; 75,4; 86,4; 103,17, 25, 26; 106,36; 121,4, 5; 131,17; 132,3; 136,1, 3; 138,8; 138,10

ACOPERĂMÂNT: s.n.; var. **ACOPEREMÂNT**
acoperemântul: *sg. nom./ac.* 35,8; 60,5; 62,8; 120,5
acoperământul: *sg. ac.* 90,1
acoperemânt: *sg. ac.* 101,27

(a se) ACOPERI: v. IV
acopere: *imperativ 2.sg.* 16,8
au acoperit: *ind. pf.c. 3.sg.* 26,5; 43,16, 20; 54,6; 77,53; 105,11, 17
acoperi(-)-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 30,21
(s-)au acoperit: *ind. pf.c. 3.pl.* 31,1
acoperi(-mă)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 60,5
acoperitu(-)-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 63,3
acoperit-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 68,8; 79,11
am acoperit: *ind. pf.c. 1.sg.* 68,11
să (să) acopere: *conj. prez. 3.pl.* 70,13; 108,29
acoperitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 72,6
acoperit-ai: *ind. pf. c.* 2.sg. 84,3
acoperi(-)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 90,14
acoperi: *ind. prez. 3.sg.* 103,3
a acoperi: *inf. prez.* 103,9
să acopere: *conj.prez. 3.sg.* 108,19
va acoperi: *ind. viit.I. 3.sg.* 139,10
acopere: *ind. prez. 3.sg.* 146,8

ACOPERIRE: s.f.
acoperirea: *sg. ac.* 104,39

ACOPERIŞ: s.n.
acoperişu: *sg. ac.* 101,8

ACOPERITOR: s.m. (Înv.şi reg.) „ocrotitor”, „apărător”
acoperitoriul: *sg. nom.* 70,6

ACUM: adv.
acum: 2,10; 11,6; 16,11; 19,7; 26,6; 43,10; 70,17; 76,11; 117,2, 3, 4; 123,1; 128,1; 133,1
acum: *adv. în loc. adv.* (Bis.) ***de acum şi până în (-n) veac*** „pe veci” 112,2; 113,26; 120,8; 124,2; 130,3

(a) ADĂPA: v. I
vei adăpa: *ind. viit.I. 2.sg.* 35,9
adăpatu(-)-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 59,5
au adăpat: *ind. pf.c. 3.pl.* 68,22; 77,15
adăpa-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 103,11
adapă: *ind. prez. 3.sg.* 103,13

(a se) ADĂUGA: v. I; var. **(a se) ADAOGE:** v. III „a mai pune ceva lângă cele ce sunt”; „a continua să”; „a (se) alătura (prin moarte celor care au fost)”
să adaogă: *conj. prez. 3.sg.* 10 (Ov)*, 18
va adaoge: *ind. viit.I. 3.sg.* 40,9; 76,8; 88,23
vei adaoge: *ind. viit.I. 2.sg.* 60,7
au adaos: *ind. pf.c. 3.pl.* 68,27; 77,17
adaoge: *imperativ 2.sg.* 68,28
voiu adaoge: *ind. viit.I. 1.sg.* 70,14
adaogă: *ind. prez. 3.sg.* 113,22
(să) va adaoge: *ind. viit.I. 3.sg.* 119,3

ADÂNC, -Ă: adj./s./adv.
adâncurile: *s.n. pl. nom./ac.* 32,7; 68,15; 70,20; 76,17; 134,6; 148,7
adânc: *s.n.sg. nom./ac.* 35,7; 41,8; 77,15; 105,9; 106,24
adâncul: *s.n. sg. nom./ac.* 64,8; 67,23; 68,16; 103,6
adâncului: *s.n. sg. gen.* 68,3
adâncuri: *pl. ac.* 106,26; 129,1
adâncă: *adj. f. sg. ac.* 63,8
(foarte) adânc: *adv.* 91,6

ADEVĂR: s.n./adv.
adevăr: *s.n. sg. nom./ac.* 5,10; 14,3; 44,5; 110,8
adevărurile: *s.n pl. nom.* 11,2
adevărul: *s.n sg. nom./ac.* 24,5, 10; 25,3; 29,10; 30,24; 35,6; 39,11, 12; 42,3; 50,8; 53,7; 56,4, 11; 60,8; 68,14; 70,22; 83,12; 84,11, 12; 85,11; 87,12; 88,2, 3, 6, 9, 15, 25, 34, 50; 90,5; 91,3; 95,13; 97,3; 99,5; 107,5; 110,7; 113,10; 116,2; 118,75, 86, 90, 138, 142, 151, 160; 137,2; 142,1; 145,7
adevărului: *s.n. sg. gen.* 30,6; 118,30, 43
adevăr: *adv.* (Înv.) *cu prep.* ***întru*** 144,18

ADEVĂRAT, -Ă: adj./adv.
adevărat: *n. sg. nom./voc.* 7,11; 85,15
adevărate: *f. pl. nom.* 18,10
adevărat: *adv.* 50,18; 54,13; 57,2, 12

ADEVERINŢĂ: s.f. (Înv.) „asigurare solemnă”; „încredinţare”
adeverinţă: *sg. ac.* 131,11

ADEVERIT, -Ă: adj. (Înv.) „adevărat”; „justificat”
adeverite: *f. pl. nom.* 18,10

(a) ADORMI: v. IV
să adorm: *conj. prez. 1.sg.* 12,4
adormit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 56,5
adormit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 75,7
va adormi: *ind. viit.I. 3.sg.* 120,4

(a) ADORMITA: v. I (Înv.) „a adormi”
să adormitează: *conj. prez. 3.sg.* 120,3

(a se/-şi) ADUCE: v. III
au adus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 42,3; 77,26
aduce(-să)-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 44,15, 16
(să) vor aduce: *ind. viit.I. 3.pl.* 44,15
aduce(-se)-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 44,16
voiu aduce: *ind. viit.I. 1.sg.* 65,15
aduce(-)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 65,15
vor aduce: *ind. viit.I. 3.pl.* 67,30; 71,10
aduceţi: *imperativ 2.pl.* 28,1, 2; 95,7, 8
sânt adus: *pasiv ind. prez. 1.sg.* 72,22
aduceţi: *ind. prez. 2.pl.* 75,12
ai adus: *ind. pf.c. 2.sg.* 87,8
aduce(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 124,5
(ş-/Ş-)au adus: *ind. pf.c. 3.sg./pl., în loc. v.* ***Ş-/ş-au adus aminte*** 9,13; 77,35, 39, 42; 104,42; 105,7, 45; 108,16; 113,20; 135,23
aduce(-ş)-vor: *ind. viit.I. 3.pl., în loc. v.* ***aduce-ş-vor aminte*** 21,28
adu(-ţi/-Ţi): *imperativ 2.sg., în loc. v.* ***adu-ţi/-Ţi aminte*** 24,6; 73,2, 18, 22; 88,48, 51; 105,4; 118,49; 131,1; 136,7
(mi-)am adus: *ind. pf.c. 1.sg., în loc. v.* ***mi-am adus aminte*** 41,5; 62,7
(îm) voiu aduce: *ind. viit.I. 1.sg., în loc. v.* ***îm voiu aduce aminte*** 41,7

* 10 (Ov) este *Psalmul 10 după ovreai* În versiunea ebraică, Psalmul 9 e împărţit în două. Versetele de la 1-21 alcătuiesc Psalmul 9, iar de la 22 înainte, Psalmul 10. Traducerea de faţă are Psalmul 10 de două ori: *Psalmul 10 după ovreai* şi *Întru sfârşit, psalmul lui David 10.*

aduce(-m)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg., în loc. v.* ***aduce-m-voiu aminte*** 70,16; 86,4
adusu(-mi)-am: *ind. pf.c. 1.sg., în loc. v.* ***adusu-mi-am aminte*** 76,4, 12; 118,52, 55; 142,5
(-m) voiu aduce: *ind. viit.I. 1.sg., în loc. v.* ***-m voiu aduce aminte*** 76,12
(Ţ-)ai adus: *ind. pf.c. 2.sg., în loc. v.* ***Ţ-ai adus aminte*** 87,6
adusu(-Ş)-au: *ind. pf.c. 3.sg., în loc. v.* ***adusu-Ş-au aminte*** 97,3; 102,14; 104,8
(-şi) aduc: *ind. pf.c. 3.pl., în loc. v.* ***–şi aduc aminte*** 102,18
aduceţi(-vă): *imperativ 2.pl., în loc. v.* ***aduceţi-vă aminte*** 104,5
aduce(-Ş)-va: *ind. viit.I. 3.sg., în loc. v.* ***aduce-Ş-va aminte*** 110,5
(ne-)am adus: *ind. pf.c. 1.pl.* 136,1
(-mi) voiu aduce: *ind. viit.I. 1.sg., în oc. v.* ***–mi voiu aduce aminte*** 136,6

(a se) ADUNA: v. I
(s-)au adunat: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,2; 34,15; 46,10; 47,5; 103,22
voiu aduna: *ind. viit.I. 1.sg.* 15,4
(să) adună: *ind. prez. 3.pl.* 30,14
adunând: *gerunziu* 32,7; 101,23
adunatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 34,15
va aduna: *ind. viit.I. 3.sg.* 38,7; 146,2
au adunat: *ind. pf.c. 3.sg.* 40,7; 106,2
adunaţi: *imperativ 2.pl.* 49,5
adună: *imperativ 2.sg.* 105,47
adună: *ind. prez. 3.sg.* 128,7

ADUNARE: s.f.
adunarea: *sg. nom./ac.* 7,8; 21,17; 25,4, 5; 61,9; 63,3; 67,31; 73,2; 81,1; 85,14; 88,6; 105,18; 106,32
adunările: *pl. ac.* 15,4
adunării: *sg. gen.* 21,23
adunare: *sg. ac.* 21,26; 34,18; 39,10, 11; 105,17; 110,1
adunări: *pl. ac.* 25,12; 67,27

AFARĂ: adv.
afară: *adv. în loc. prep.* ***afară de*** 17,32
afară: 30,12; 35,13; 40,7; 67,31

(a se) AFLA: v. I
(să) va afla: *ind. viit.I. 3.sg.* 10 (Ov), 15
(s-)au aflat: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,3; 36,36
afle(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 20,9
să afle: *conj. rpez. 3.sg.* 20,9
să (să) afle: *conj. prez. 3.sg.* 35,3
vei afla: *ind. viit.I. 2.sg.* 36,10
au aflat: *ind. pf.c. 3.pl.* 45,2; 75,6; 83,4; 106,4; 114,3; 118,143
am aflat: *ind. pf.c. 1.sg.* 68,21; 114,3
(să) vor afla: *ind. viit.I. 3.pl.* 72,10
aflat-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 88,21
află: *ind. prez. 3.sg.* 118,162
voiu afla: *ind. viit.I. 1.sg.* 131,5
aflatu(-)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 131,6

(a se) AFUNDA: v. I
să (mă) afund: *conj. prez. 1.sg.* 68,15

AGAREAN: s.m. „descendent al lui Agar"; „cel care făcea parte din tribul agarenilor"
agareanii: *pl. nom.* 82,7

AICI: adv.
aici: 72,10

(a) AJUNGE: v. III; var. (Reg.) **(a) AGIUNGE**
agiunge: *ind. prez. 3.sg.* 5,1
vor agiunge: *ind. viit.I. 3.pl.* 57,8

(a) AJUTA: v. I; var. (Reg.) **(a) AGIUTA**
au agiutat: *ind. pf.c. 3.sg.* 27,7
va agiuta: *ind. viit.I. 3.sg.* 36,40
agiuta(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 45,6
să ajute: *conj. prez. 3.sg.* 21,12; 40,4; 106,12
să ajuţi: *conj. prez. 2.sg.* 39,14
ajută: *imperativ 2.sg.* 43,26; 69,6; 78,9; 108,26; 118,86, 117
ajută: *ind. prez. 3.sg.* 53,6
a ajuta: *inf. prez.* 69,2
ai ajutat: *ind. pf.c. 2.sg.* 85,17; 88,44
va ajuta: *ind. viit.I. 3.sg.* 88,22
ar fi ajutat: *cond. pf. 3.sg.* 93,17
ajuta: *ind. imp. 3.sg.* 93,18
au ajutat: *ind. pf.c. 3.sg.* 106,41
vor ajuta: *ind. viit.I. 3.pl.* 118,175

AJUTĂTOR: s.m.; var. (Înv. şi reg.) **AJUTĂTORIU**
ajutătoriu: *sg. nom.* 70,7

AJUTOR: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **AGIUTORIU, AJUTORIU**
agiutoriu: *sg. nom./ac.* 10 (Ov),14; 19,3; 32,20
agiutoriul: *sg. nom./ac.* 7,11; 18,15; 27,7; 29,11; 34,2; 51,9; 69,2; 113,17, 18; 120,1, 2
ajutoriul: *sg. nom./ac.* 17,3; 21,20; 26,9; 37,23; 39,18; 48,15; 61,7, 9; 62,8; 69,6; 70,12; 77,35; 83,6; 88,44; 90,1; 93,22; 113,19; 118,114; 123,8; 145,5
ajutoriu: *sg. nom./ac.* 9,10; 45,2; 59,13; 71,12; 82,9; 87,5; 88,20; 107,13; 108,12; 117,6, 7
ajutoriul: *sg. voc., în sintagma* ***ajutoriul mieu*** 58,18
ajutoriului: *sg. gen./dat.* 61,8; 80,2
agiutorul: *nom. sg.* 120,1, 2

(a se) ALĂTURA: v. I
alăturatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 48,13, 21

ALĂUTĂ: s.f.
alăută: *sg. ac.* 32,2; 42,4; 80,3; 91,4; 97,5; 146,7; 150,3
alăută: *sg. voc.* 56,9; 107,3

(a e) ALBI: v. IV
(mă) voiu albi: *ind. viit.I. 1.sg.* 50,9
(să) vor albi: *ind. viit.I. 3.pl.* 67,15

ALBINĂ: s.f.
albinele: *pl. ac.* 117,12

(a) ALEGE: v. III
au ales: *ind. pf.c. 3.sg.* 24,12; 32,12; 77,67, 68, 70; 104,26; 131,13; 134,4
aleage: *imperativ 2.sg.* 42,1
ales-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 46,5
a aleage: *inf. prez.* 49,4
ai ales: *ind. pf.c. 2.sg.* 64,5
ales-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 83,11
am ales: *ind. pf.c. 1.sg.* 118,30, 173; 131,14
alesu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 131,13

ALELUIA: interj.; var. **ALILUIA** „lăudaţi pe Domnul"
alliluia: în titlul psalmilor: 104; 105; 106; 110; 111; 114; 115; 116; 117; 118; 134; 135; 147; 148; 150; 145,1; 146,1; 148,1, 15; 149,1; 150,1, 6
aliluia: în titlul psalmilor: 112; 113

(a) ALERGA: v. I
să alearge: *conj. prez. 3.sg.* 18,6
alergai: *ind. imp. 2.sg.* 49,18
am alergat: *ind. pf.c. 1.sg.* 58,5; 118,32
alergat-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 61,5
aleargă: *ind. prez. 3.sg.* 147,15

ALES, ALEASĂ: adj./s.
(cel) ales: *s.m. sg. ac.* 17,27; 88,20
(cei) aleşi: *s.m. pl. ac.* 77,31
aleşilor: *s.m. pl. gen./dat.* 88,4; 105,5
aleşii: *s.m. pl. nom./ac.* 104,6, 43; 140,4
alesul: *s.m. sg. nom.* 105,23
ales: *adj. m. sg. nom./ac.* 17,27, 28

(a se) ALINA: v. I (Înv.) „a opri o mişcare pornită"
(s-)au alinat: *ind. pf.c. 3.sg.* 75,9

ALT: s.n. „larg” (după lat. *altum, -i* „înălțime”, „adânc”, dar și „larg (largul mării)”; DA înr egistrează numai pronumele omonim.
altul: *sg. ac., în sintagma* ***altul mării*** 68,3

ALUNECARE: s.f.
alunecare: *sg. ac.* 55,13

AMAR, -Ă: adj.
amar: *n. sg. nom.* 63,4

(a se) AMĂGI: v. IV
(m-)am amăgit: *ind. pf.c. 1.sg.* 76,3

AMĂRĂCIUNE: s.f.
amărăciune: *sg. ac.* 10 (Ov),7; 13,3

AMĂRÂTOR, -TOARE: adj.
amârâtoare: *sg. nom.* 77,8

(a) AMĂRÎ: v. IV
au amărât: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,12; 77,40; 93,6; 104,28; 105,7, 33; 106,11
au amârât: *ind. pf. c. 3.pl.* 105,43
amărăsc: *ind. prez. 3.pl.* 65,7; 67,7

(a) AMENINȚA: v. I; var. (Înv.) **(a) AMÂNĂNȚA**
va amânănța: *ind. viit.I. 3.sg.* 102,9

(a) AMESTECA: v. I; var. **(a se) MESTECA**
amestecam: *ind. imp. 1.sg.* 101,10
(s-)au mestecat: *ind. pf.c. 3.pl.* 105,35

AMESTECĂTURĂ: s.f. (Aici) „un amestec menit să tem pereze tăria vinului” (cf. Anania 2001, p.699).
amestecătură: *sg. ac.* 74,9

AMEȚIT, -Ă: adj.
amețit: *m. sg. ac.* 77,65

AMIAZĂ: s./adv.; var. (Reg.) **AMIAZĂZI**
amiazăzi: *s.f. sg. ac.* 36,6
amiazăzi: *adv.* 54, 18
amiiazăzi: *adv. în sintagma* ***dracul de amiiazăzi*** „demonismul lucid, care determină păcatul în mod deliberat, iar nu ca pe un accident al simțurilor” (cf. Anania 2001, p.721) 90,6

AMINTE: adv.
aminte: *adv. în loc. v.* ***a-și aduce aminte/a lua aminte***; v ezi **(a se/-și) ADUCE** și **(a) LUA**

AMOREU: s.m. (cf. **Indice** Fc)
amoreailor: *pl. gen.* 134, 11; 135,19

(a) AMUȚI: v. IV
amuțit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 38,3, 10

AN: s.n.
anii: *pl. nom./ac.* 30,11; 60,7; 76,6; 77,33; 89,5, 9, 15; 101,25, 28
anului: *sg. gen.* 64,12
ani: *pl. ac.* 89,4, 10; 94,10
anilor: *pl. gen.* 89,10

APĂ: s.f.
apelor: *pl. gen.* 1,3; 17,16; 41,2; 68,15; 76,18; 106,33
apă: *sg. ac.* 17,12; 62,3; 65,12; 77,16, 17, 40; 105,14; 106,4, 35; 142,6
ape: *pl. nom./ac.* 17,17; 28,3; 31,6; 64,10; 68,2; 73,13; 76,20; 77,20; 92,4; 103,3, 6, 10; 104,41; 106,23, 35; 113,8; 118,136; 135,6; 143,7; 147,18
apa: *sg. nom./ac.* 21,15; 22,2; 57,8; 78,3; 87,18; 105,11; 108,18; 123,4
apele: *pl. nom./ac.* 32,7; 45,4; 76,17; 77,13, 16; 104,29; 148,4
apei: *sg. gen.* 68,16
Apa: *sg. ac., în s. propr.* ***Apa Prigonirii*** 80,8; 105,32
apa: *sg. ac., în sintagma* ***apa cea nesuferită*** „apa care se rostogolește cu furie și din calea căreaia nu e scăpare” (cf. Anania 2001, p.765) 123,5

APĂRĂTOR: s.m.; var. (Înv. și reg.) **APĂRĂTORIU**
apărătoriul: *sg. nom.* 17,3

(a) APĂSA: v. I
apăsa: *ind. imp. 3.pl.* 88,43

APOI: adv.
apoi: *adv. în sintagma* ***ceale de apoi*** „sfârșitul” 72,17

(a se) APRINDE: v. III
(să) va aprinde: *ind. viit.I. 3.sg.* 2, 13; 38,4
(să) aprinde: *ind. prez. 3.sg.* 10 (Ov),2
(s-)au aprins: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,9; 72,21; 77,21; 105,18; 117,12
aprinde: *imperativ 2.sg.* 25,2
au aprins: *ind. pf.c. 3.sg.* 59,2; 77,38; 104,19
aprinde(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 78,5; 88,47

APRINDERE: s.f.
aprinderi: *pl. ac.* 65,15

APROAPE: adv./s.
aproapelui: *s.m. sg. dat.* 14,3; 23,4
(cei) de-aproape: *s.m. pl. nom./ac.* 14,3; 37,12; 121,8
de-aproapelui: *s.m. sg. dat.* 14,4
aproapele: *sg. ac.* 27,3
(un) aproape: *s.m. sg. ac.* 34,14
(ceale) de aproape: *s.f. pl. nom.* 44, 15
aproape: *adv.* 21,12; 33,19; 44, 10; 84,10; 118,151; 144,18

(a se) APROPIA: v. I
(s-)au apropiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 7, 15; 87,4
(să) apropie: *ind. prez. 3.pl.* 26,2; 31,9; 54,19; 148,15
(să) vor apropiia: *ind. viit.I. 3.pl.* 31,6
apropiiați(-vă): *imperativ 2.pl.* 33,6
(s-)au apropiiat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 37,12; 54,22; 106,18
apropiia(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 63,8
(să) va apropia: *ind. viit.I. 3.sg.* 90,7
(să) va apropiia: *ind. viit.I. 3.sg.* 90,10
apropiiatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 118,150
apropie(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 118,169

(a) APUCA: v. I
să apuce: *conj. prez. 3.sg./pl.* 10 (Ov),9; 103,21
apucatu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 16,12; 39,13
apucă: *imperativ 2.sg.* 34,2; 139,5
va apuca: *ind. viit.I. 3.sg.* 48,16; 67,32; 136,9
au apucat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 67,26; 114,8
apucă: *imperativ 2.sg.* 68,15
apucat-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 76,5
apucat-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 118,147

APUS: s.n. „asfințit”; „vest”
apus: *sg. ac.* 49,1; 67,5; 74,7; 102,12; 106,3; 112,3
apusul: *sg. ac.* 103,19

ARAB: s.m.; var. (Înv.) **ARAV;** (Înv. și pop.) **ARAP**
aravilor: *pl. gen.* 71,10
arapilor: *pl. gen.* 73,14

ARAMĂ: s.f.
aramă: *sg. ac.* 17,35; 106,16

(a se) ARĂTA: v. I
au arătat: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,6; 77,11; 147,20
(mă) voiu arăta: *ind. viit.I. 1.sg.* 16,15; 41,3
(să) va arăta: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,15
(s-)au arătat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 17,16; 117,27
arată: *imperativ 2.sg.* 24,4; 30,17; 79,4, 8, 20; 84,8
să (să) areate: *conj. prez. 3.sg.* 24,14

voiu arăta: *ind. viit.I. 1.sg.* 49,23; 90,16
ai arătat: *ind. pf.c. 2.sg.* 50,8; 70,20
va arăta: *ind. viit.I. 3.sg.* 58,12
arătat-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 59,5
(m-)am arătat: *ind. pf.c. 1.sg.* 62,3
arată(-Te): *imperativ 2.sg.* 79,2
(să) vor arăta: *ind. viit.I. 3.pl.* 91,8

ARĂTARE: s.f. „dezvăluire", „revelare"
arătarea: *sg. nom.* 118,130

ARĂTAT, -Ă: adj. „vizibil"
arătat: *m. sg. nom.* 49,3

ARC: s.n.
arcul: *sg. nom./ac.* 7,13; 10,3; 17,35; 36,14, 15; 43,7; 45,10; 57,8; 63,4; 77,9
arcului: *sg. gen.* 59,6
arcelor: *pl. gen.* 75,4
arcu: *sg. ac.* 77,57

(a) ARDE: v. III
va arde: *ind. viit.I. 3.sg.* 45,10; 49,3; 96,3; 120,6
ars-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 73,7
arde: *ind. prez. 3.sg.* 82,15
arzând: *gerunziu* 103,4; 104,32
au ars: *ind. pf.c. 3.sg.* 105,18

ARDERE: s.f. „incendiere"; „jertfă", „sacrificiu"
arderea: *sg. nom./ac., în sintagma* ***arderea de tot*** „jertfa" 19,4; 39,7
arderile: *pl. ac., în sintagmele* ***arderile ceale de tot/arderile de tot*** 49,8; 50, 18, 21
arderi: *pl. ac.* 65,13
arderi: *pl. ac., în sintagma* ***arderi de tot*** 65,15

ARGINT: s.n.
argint: *pl. nom./ac.* 11,7; 67,31; 104,37; 113,12; 118,72; 134,15
argintul: *sg. nom.* 65,10

ARGINTAT, -Ă: adj.; var. (Rar) **ARGINŢIT, -Ă**
arginţite: *f. pl. ac.* 67,14

ARIPĂ: s.f.; var. (Înv.) **AREPĂ**
aripilor: *pl. gen.* 16,8; 35,8; 56,2; 60,5; 62,8
aripile: *pl. ac.* 17, 11; 67,14; 90,4; 103,3; 138,9
arepi: *pl. ac.* 54,7

ARMĂ: s.f.
arma: *sg. ac.* 5,15
armă: *sg. ac.* 34,2
armele: *pl. ac.* 45,10
arme: *pl. nom.* 56.5

ARS, -Ă: adj.
arsă: *f. sg. nom.* 79,17

(a se) ARUNCA: v. I
(m-)am aruncat: *ind. pf.c. 1.sg.* 21,11
au aruncat: *ind. pf.c. 3.pl.* 21,19
aruncă: *imperativ 2.sg.* 54,23
aruncând: *gerunziu* 125,6

ARZĂTOR, -TOARE: s.m./f.
(celor) arzători: *s.m. pl. dat.* 7, 14

(a) ASCULTA: v. I
ascultă: *imperativ 2.sg.* 4,2; 16,1; 26,7; 27,2; 44,11; 49,7; 53,4; 54,3; 80,9; 139,7
au ascultat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 17,42, 45; 80,12; 105,25, 44
ascultaţi: *imperativ 2.pl.* 33,12
vei asculta: *ind. viit.I. 2.sg.* 80,9
a asculta: *inf. prez.* 102,20

(a se) ASCUNDE: v. III
au ascuns: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 9,16; 26,5; 30,5; 34,7, 8
să (să) ascunză: *conj. prez. 3.sg.* 18,7
ai ascuns: *ind. pf.c. 2.sg.* 30,20
ascunde(-)-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 30,21
am ascuns: *ind. pf.c. 1.sg.* 31,5; 39,11; 118,11
(s-)au ascuns: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 37,10; 53,2; 68,6; 138,15
(m-)aş fi ascuns: *cond. pf. 1.sg.* 54, 13
vor ascunde: *ind. viit.I. 3.pl.* 55,7
să ascunză: *conj. prez. 3.pl.* 63,6
(nu) ascunde: *imperativ prohib. 2.sg.* 118,19
ascuns-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 139,6; 141,4

ASCUNDERE: s.f.
ascunderea: *sg. ac.* 17,12
ascundere: *sg. ac.* 80,8

ASCUNS: s.n. „taină"; „greşeală ascunsă"; „ascunziş"; „rezerve"
(ceale) ascunse: *pl. ac.* 9,1; 16,14; 18,13; 50,8
ascunsuri: *pl. ac.* 10 (Ov),8; 16,12; 63,5
ascuns: *sg. ac., în loc. adv.* ***întru ascuns*** „în taină" 10 (Ov),9; 100,5; 138,15
ascunsul: *sg. ac.* 26,5; 30,21
ascunsurile: *pl. ac.* 43,22

(a) ASCUŢI: v. IV
au ascuţit: *ind. pf.c. 3.pl.* 63,4
sânt ascuţite: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 119,4
ascuţit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 139,4

ASCUŢIT, -Ă: adj.
ascuţite: *f. pl. nom.* 44,6; 149,6
ascuţit: *n. sg. ac.* 51,4
ascuţită: *f. sg. nom.* 56,5

(a se) ASEMĂNA: v. I; var. (Înv.) **(a se) ASĂMĂNA**
(mă) voiu asămăna: *ind. prez. 1.sg.* 27,1

ASEMĂNARE: s.f.; var. (Înv.) **ASĂMĂNARE** (Înv. ccr.) „chip"
asămănarea: *sg. ac.* 57,5; 143,12
asămănare: *sg. ac.* 105,20

ASEMENEA: adv./prep.; var. (Înv.) **ASEAMINEA**
aseaminea: *prep.* 34,10; 39,6; 70,19; 82,2; 85,8; 88,9; 113,16; 134,18
aseaminea: *adv.* 48,13, 21; 49,21; 67,7; 88,7; 101,7; 142,7; 143,4

ASIRIAN: s.m. (cf. **Indice** Fc)
asiriianilor: *pl. gen.* 75,1

ASPIDĂ: s.f. „şarpe veninos din Egipt sau Libia"; „viperă"
aspide: *pl. ac.* 13,3
aspide: *sg. gen.* 57,5
aspidă: *sg. ac.* 90,13; 139,4

ASPRU, -Ă: adj.
aspru: *n. sg. ac.* 90,3

ASTĂZI: adv.
astăzi 2,7; 94,8

(a se) ASTUPA: v. I
astupă: *ind. prez. 3.sg.* 57,5
(s-)au astupat: *ind. pf.c. 3.sg.* 62,12
va astupa: *ind. viit.I. 3.sg.* 106,42

AŞA: adv.; var. (Înv. şi reg.) **AŞEA**
aşa: 1,4; 34,14; 41,2; 47,6, 9, 11; 57,10; 60,9; 62,3, 5; 64,10; 67,3; 72,13, 15; 82,16; 89,12; 102,15; 103,35; 122,2; 126,4; 127,4; 130,2; 138,12; 147,20
aşea: 34,14

(a se) AŞEZA: v. I
ai aşezat: *ind. pf.c. 2.sg.* 4,10; 88,48

să aşaze: *conj. prez. 3.sg.* 7,6; 112,8
aşază: *ind. prez. 3.sg./pl.* 17,34; 49,5
(să) vor aşeza: *ind. viit.I. 3.pl.* 103,22
au aşezat: *ind. pf.c. 3.sg.* 104,9; 106,29, 36
aşezatu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 142,3

AŞEZĂMÂNT: s.n. „legământ"
aşezământul: *sg. nom./ac.* 24,10, 14; 54,21; 73,20; 77,37; 88,29, 35, 40; 102,18; 104,8; 105,45; 110,5, 9; 131,12
aşezământul: *sg. ac., în sintagma* ***aşezământul de leage/aşezământul lui Dumnezeu*** 43,18; 49,5, 16; 77,10
aşezământ: *sg. ac.* 82,6; 88,4

(a) AŞTEPTA: v. I
am aşteptat: *ind. pf.c. 1.sg.* 24,5, 21; 39,2; 68,21
aştaptă: *imperativ 2.sg.* 26,14
aştaptă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 32,20; 68,7; 141,8
aşteaptă: *ind. prez. 3.pl.* 36,9; 103,27
aşteaptă: *imperativ 2.sg.* 36,34
aştep tând: *gerunziu* 39,2
voiu aştepta: *ind. viit.I. 1.sg.* 51,11
aştep tam: *ind. imp. 1.sg.* 54,9
au aşteptat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 55,7; 68,21; 118,95
aştep ta-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 103,11
aştep tat-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 118,166

AŞTEPTARE: s.f.
aştep tarea: *sg. nom./ac.* 38,8; 70,5; 118, 116

AŞTERNUT: s.n.
aşternutul: *sg. ac.* 6,7; 40,4; 62,7
aşternutului: *sg. gen./dat.* 98,5; 131,3
aşternut: *sg. ac.* 109,1

(a se) ATINGE: v. III
(să) atinge: *ind. prez. 3.sg.* 103,32
(nu vă) atingeţi: *imperativ prohib. 2.pl.* 104,15
atinge(-Te): *imperativ 2.sg.* 143,5

ATUNCI: adv.
atunci: 2,5; 18,14; 39,8; 50,21; 55,10; 68,5; 75,8; 88,20; 92,2; 118,6, 92; 125,2

(a se) AŢÂŢA: v. I; var. (În v.) **(a se) AŢIŢA**
(s-)au aţiţat: *ind. pf.c. 3.pl.* 17,9

AUSTRU: s.n.
austrul: *sg. nom.* 77,26
austru: *sg. ac.* 125,4

AUR: s.n.
aurul: *sg. ac.* 18,11; 71,15
auru: *sg. ac.* 44,14
aur: *sg. nom./ac.* 67,14; 104,37; 113,12; 118,72, 127; 134,15

AURIT, -Ă: adj.
aurit: *n. sg. ac.* 44,10

AUZ: s.n.
auzului: *sg. dat.* 50,10
auzul: *sg. ac.* 111,7

(a) AUZI: v. IV
au auzit: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,5; 6,9; 10 (Ov),17; 17,7; 21,25; 27,6; 33,5, 7, 18; 39,3; 58,8; 65,19; 68,34; 77,21; 80,6; 117,5; 119,1; 137,4
auzitu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,2
va auzi: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,4; 54,18; 57,6; 91,12; 93,9; 114,1; 144,19
vei auzi: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,4; 21,3; 37,16
auzit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,10; 77,59
auzi: *imperativ 2.sg.* 12,4; 16,1, 6; 19,10; 26,7; 38,13; 54,2; 59,7; 60,2; 63,2; 64,3, 6; 68,14, 17, 18; 83,9; 85,1; 101,2, 3; 107,7; 118,145, 149; 129,2; 137,3; 140,1; 142,1, 7
ai auzit *ind. pf.c. 2.sg.* 16,6; 30,23; 60,6; 85,7; 117,21, 28; 118,26; 137,1
să (să) audă: *conj. prez. 3.sg.* 18,4
audă: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg./pl.* 19,2; 33,3
auzi(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,7
să auzu: *conj. prez. 1.sg.* 25,7
auzit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 29,11; 96,8
am auzit: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 30,14; 43,2; 47,9; 61,12; 77,3; 131,6
auziiam: *ind. imp. 1.sg.* 37,14
aude: *ind. prez. 3.sg.* 37,15
auziţi: *imperativ 2.pl.* 48,2; 65,16
auzi-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 54,20
să audă: *conj. prez. 3.sg.* 65,18; 101,21
auzitu(-)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 80,8
ar fi auzit: *cond. pf. 3.sg.* 80,14
auzi-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 84,9
voiu auzi: *ind. viit.I. 1.sg.* 90,15
veţi auzi: *ind. viit.I. 2.pl.* 94,8
auziia: *ind. imp. 3.sg.* 98,6
auzeai: *ind. imp. 2.sg.* 98,8
vor auzi: *ind. viit.I. 3.pl.* 113,14; 134,17
auzi-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 140,6

AUZIT: s.n. „auz"
auzitul: *sg. ac.* 17,45

AUZIT, -Ă: adj.
auzit: *n. sg. ac.* 65,8
auzită: *f. sg. ac.* 75,9; 142,8
auzite: *f. pl. ac.* 105,2

(a se) AVEA: v. II
are: *ind. prez. 3.sg.* 37,15
am avut: *ind. pf.c. 1.sg.* 76,6
(să) au: *ind. prez. 3.pl.* 89,5
au: *ind. prez. 3.pl.* 134,16, 17
va avea: *ind. viit.I. 3.sg.* 146,10

AVERE: s.f.
averea: *sg. ac.* 108,11

B

BALAUR: s.m.; var. (În v. şi pop.) **BĂLAUR**
bălaurilor: *pl. gen.* 73,13
bălaurului: *sg. gen.* 73,14
bălaur: *sg. ac.* 90,13
bălaurul: *sg. nom.* 103,26
bălaurі: *pl. voc.* 148,7

BAN: s.m.
banі: *pl. ac.* 14,5

BARBĂ: s.f.
barbă: *sg. ac.* 132,2
barba: *sg. nom.* 132,2

BARDĂ: s.f.
bardă: *sg. ac.* 73,6

(a) BATE: v. III
ai bătut: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,8; 68,27
am fost bătut: *pasiv ind. pf.c. 1.sg.* 72,14
au bătut: *ind. pf.c. 3.sg.* 104,33, 36; 134,8, 10; 135,10, 17

(a) BATJOCORI: v. IV; var. **(a) BAJOCORI**
va bajocorі: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,4; 36,13
au batjocorit: *ind. pf.c. 3.pl.* 21,8
bajocoritu(-)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 34,16
au bajocorit: *ind. pf.c. 3.pl.* 79,7
a bajocorі: *inf. prez.* 103,26

BATJOCURĂ: s.f.; var. **BAJOCURĂ**
bajocură: *sg. ac.* 34,16
batjocură: *sg. nom./ac.* 43,14; 78,4

(a) BĂGA: v. I
bagă: *imperativ 2.sg.* 83,9
au băgat: *ind. pf.c. 3.sg.* 39,4; 77,54
băgatu(-)-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 65,11

BĂRBAT: s.m.
bărbatul: *sg. nom./ac.* 1,1; 5,8; 31,2; 33,9; 39,5; 79,18; 83,6; 91,7; 111,1; 139,12
bărbaţii: *pl. nom./ac.* 25,9; 54,24; 58,3; 75,6
bărbaţii: *pl. voc.* 138,19
bărbatului: *sg. gen.* 146,10

BĂTAIE: s.f. „lovitură"; „plagă"; „pedeapsă"
bătăile: *pl. nom.* 31,10; 38,11
bătâi: *pl. nom.* 34,15
bătăi: *pl. ac.* 37,18; 72,5; 88,33
bătaia: *sg. nom.* 90,10; 105,30

BĂTRÂN, -Ă: s.m./f.
bătrânii: *s.m. pl. nom./ac.* 104,22; 148,12
bătrânilor: *s.m. pl. gen.* 106,32
bătrâni: *s.m. pl. ac.* 118,100

BĂTRÂNEŢE: s.f.
bătrâneaţelor: *pl. gen.* 70,9
bătrâneaţe: *sg. ac.* 70,18
bătrâneaţele: *pl. nom.* 91,11
bătrâneaţe: *pl. ac.* 91,15

BĂUTURĂ: s.f.; var. **BEUTURĂ**
beutură: *sg. ac.* 79,6
beutura: *sg. ac.* 101,10

BÂRFĂ: s.f.
bârfeale: *pl. ac.* 118,85

(a) BEA: v. II
voiu bea: *ind. viit.I. 1.sg.* 49,13
bea: *ind. imp. 3.pl.* 68,13
bea-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 74,9
să bea: *conj. prez. 3.pl.* 77,44
va bea: *ind. viit.I. 3.sg.* 109,7

BEAT, -Ă: s.m./f.
(cel) beat: *s.m. sg. ac.* 106,27

BERBEC: s.m.
berbecilor: *pl. gen., în sintagma* ***fiii bebecilor*** „miei (pentru jertfă)" 28,1
berbecii: *pl. nom.* 64,14
berbeci: *pl. ac.* 65,15

BINE: adv./s.
bine: *adv. în structuri v. dislocate* ***bine să cuvintează/bine voiu cuvânta/bine e cuvântat/bine cuvintează/bine să va cuvânta/bine vor cuvânta/fie binecuvântat/bine eşti cuvântat/bine să cuvinteaze*** 10 (Ov),3; 15,7; 17,47; 25,12; 27,6; 30,22; 33,2; 36,22; 40,14; 48,19; 62,5; 65,20; 67,36; 71,15, 17, 18, 19; 88,53; 105,48; 117,26; 118,12; 123,6; 134,21; 143,1; 144,1, 2, 10, 21
bine: *adv. în sintagma* ***vreame bine cuvioasă*** „vreme potrivită" 31,6
bine: *adv. în structura v. dislocată* ***bine ai voit/bine vor voi/bine au voit*** 43,4; 48,14; 67,17
bine: *adv.* 32,3; 34, 25; 39,16; 69,4; 72,28; 91,2, 15; 117,8, 9, 25; 118,71, 122; 127,2; 150,5
(mai) bine: *adv.* 36,16
bine: *adv. în structura v.* ***bine am plăcut/bine plăceam/bine voiu plăcea/bine au plăcut*** 25,3; 34,14; 114,9; 146,11; 149,4
bine: *adv. în sintagma* ***bine plăcute*** 118,108
bine: *s.n. sg. ac.* 12,6; 13,1, 3; 33,15; 35,4; 36,27; 48,19; 50,20; 52,2, 4; 56,3; 85,17; 114,7; 124,4
binele: *s.n. sg. ac.* 33,11
bine: *s.n. sg. ac., în sintagma* ***facerile de bine*** 77,11

(a se) BINECUVÂNTA: v. I
bine (să) cuvintează: *ind. prez. 3.sg.* 10 (Ov),3; 144,21
bine voiu cuvânta: *ind. viit.I. 1.sg.* 15,7; 25,12; 33,2; 62,5; 144,1, 2
bine e cuvântat: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 17,47; 27,6; 30,22; 40,14; 65,20; 67,20, 36; 71,18, 19; 88,53; 105,48; 117,26; 123,6; 134,21; 143,1
bine cuvintează: *ind. prez. 3.pl.* 36,22
bine (să) va cuvânta: *ind. viit.I. 3.sg.* 48,19
binecuvânta: *ind. imp. 3.pl.* 61,5
binecuvântaţi: *imperativ 2.pl.* 65,8; 67,27; 95,2; 102,20, 21, 22; 133,1, 2; 134,19, 20
bine vor cuvânta: *ind. viit.I. 3.pl.* 71,15
fie binecuvântat: *pasiv conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 71,17; 112,2
binecuvintează: *imperativ 2.sg.* 102,1, 2; 103,1, 35
binecuvântează: *imperativ 2.sg.* 102,22
binecuvântăm: *ind. prez. 1.pl.* 113,26
bine eşti cuvântat: *pasiv ind. prez. 2.sg.* 118,12
bine să cuvinteaze: *conj. prez. 3.pl.* 144,10

(a) BINEPLĂCEA: v. II
bine am plăcut: *ind. pf.c. 1.sg., în structura v. dislocată* ***bine am plăcut*** 25,3
bine plăceam: *ind. imp. 1.sg., în structura v.* ***bineplăceam*** 34, 14
bine voiu plăcea: *ind. viit.I. 1.sg.* 114,9
bine au plăcut: *ind. pf.c. impers.* 146,11; 149,4

BINEPLĂCUT, -Ă: adj.; (scris şi) **BINE PLĂCUT, -Ă**
bine plăcute: *n. pl. ac.* 118,108

(a) BINEVESTI: v. IV
binevestesc: *ind. prez. 3.pl.* 67,12

BINEVESTIT, -Ă: adj.
binevestită: *f. sg. ac.* 80,4

(a) BINEVOI: v. IV
binevoiaşte: *imperativ 2.sg.* 39,14
bine ai voit: *ind. pf.c. 2.sg.* 43,4
bine vor voi: *ind. viit.I. 2pl.* 48,14
bine au voit: *ind. pf.c. 3.sg.* 67,17
a binevoi: *inf. prez.* 76,8

(a) BIRUI: v. IV
să biruieşti: *conj. prez. 2.sg.* 50,6
au biruit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 51,9; 64,4; 128,2

BIRUINŢĂ: s.f.
biruinţa: *sg. nom.* 2,8

BISERICĂ: s.f.
bisearica: *sg. nom./ac.* 5,8; 10,5; 17,7; 26,4; 27,2; 28,9; 44,16; 64,5; 67,30; 78,1; 137,2; 149,1
bisericii: *sg. gen.* 47,10; 143,12

BLAGOSLOVENIE: s.f.
blagosloveniia: *sg. nom./ac.* 3,9; 108,18; 132,3
blagosloveniile: *pl. ac.* 20,4
blagoslovenie: *sg. ac.* 20,7; 23,5; 36,26; 83,8; 144,16
blagoslovenia: *sg. nom.* 128,8

(a se) BLAGOSLOVI: v. IV
vei blagoslovi: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,15; 108,28
blagosloveaşte: *imperativ 2.sg.* 27,9
va blagoslovi: *ind. viit.I. 3.sg.* 28,11
au blagoslovit: *ind. pf.c. 3.sg.* 44,3; 106,38; 113,20
blagoslovi-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 64,12
să blagoslovească: *conj. prez. 3.sg.* 66,2
blagoslovească: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 66,7, 8
(să) vor blagoslovi: *ind. viit.I. 3.pl.* 71,17
blagoslovit-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 84,2
(să) va blagoslovi: *ind. viit.I. 3.sg.* 111,2; 127,4

blagoslovit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 113,20, 21; 147, 13
blagosloviţi sânteţi: *pasiv ind. prez. 2.pl.* 113,23
blagoslovit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 117,26
blagoslovească: *conj. prez. 3.sg.* 127,5; 133,3
blagoslovitu(-)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 128,8
blagoslovind: *gerunziu* 131,15
voiu blagoslovi: *ind. viit.I. 1.sg.* 131,15

BLÂND, -Ă: adj./s.
(cei) blânzi: *s.m. pl. nom./ac.* 24,9; 33,3; 36,11; 146,6; 149,4
blânzii: *s.m. pl. ac.* 75,10
blând: *adj. m. sg. nom.* 85,5

BLÂNDEŢE: s.f.
blândeaţe: *sg. ac.* 44,5; 89,10
blândeaţele: *pl. ac.* 131,1

BLESTEM: s.n.; var. **BLĂSTĂM**
blăstăm: *sg. ac.* 10 (Ov),7; 13,3; 58,13
blăstămul: *sg. ac.* 108,18

(a) BLESTEMA: v. I; var. **(a) BLĂSTĂMA**
blastămă: *ind. prez. 3.pl.* 36,22
ar fi blăstămat: *cond. pf. 3.sg.* 54,13
blăstăma: *ind. imp. 3.pl.* 55,6; 61,5
blăstăma-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 108,28
[fie] blăstămaţi: *pasiv conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 118,21

BOALĂ: s.f.
boala: *sg. ac.* 40,4

BOGAT, -Ă: adj./s.
(cei) bogaţi: *s.m. pl. ac.* 10 (Ov),8
bogaţii: *s.m. pl. nom.* 33,11; 44,13
bogatul: *sg. nom.* 48,3

BOGĂŢIE: s.f.
bogăţiile: *pl. ac.* 36,3; 48,11
bogăţiia: *sg. nom./ac.* 36,16; 61,11; 118,14
bogăţiilor: *pl. gen.* 48,7; 51,9
bogăţii: *pl. ac.* 72,12; 75,6
bogăţie: *sg. nom.* 111,3

BOIER: s.m.; var. (Înv. şi pop.) **BOIAR**
boiari: *pl. voc.* 23,7, 9; 145,2
boiari: *pl. ac.* 117,9

BOLÂND, -Ă: s.m./f.; var. **BOLUND, -Ă** (Trans. Ban) „nebun”
(cei) bolunzi: *s.m. pl. voc.* 93,8

BOLNAV, -Ă: s.m./f.
bolnav: *s.m. sg. nom.* 104,37

BOU: s.m.
boii: *pl. nom.* 8,8; 49,10; 143,14
boi: *pl. ac.* 65,15

BRAŢ: s.n.
braţul: *sg. nom./ac.* 10 (Ov),15; 43,4; 70,18; 76,16; 88,11, 14, 22; 97,1
braţăle: *pl. nom.* 17,35
braţele: *pl. nom.* 36,17
braţului: *sg. gen.* 78,11
braţu: *sg. ac.* 135,12

BRÂU: s.n.
brâu: *sg. ac.* 108,19

BRICI: s.n.
briciu: *sg. ac.* 51,4

BROASCĂ: s.f.
broască: *sg. ac.* 77,45
broaşte: *pl. ac.* 104,30

BRUMĂ: s.f.
brumă: *sg. ac.* 77,47; 118,83

BUCATĂ: s.f.
bucate: *pl. ac.* 77,18, 25
bucatele: *pl. nom.* 77,30

BUCĂŢICĂ: s.f.
bucăţealele: *pl. ac.* 147,17

(a se) BUCURA: v. I
(să) vor bucura: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,5; 50,10; 88,13, 17; 144,7
bucura(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,6; 13,7; 18,6; 52,7
(s-)au bucurat: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,9
(să) va bucura: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,2; 34,9; 40,12; 50,16
bucura(-mă/-Mă)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 30,8; 59,8
(vă) bucuraţi: *imperativ 2.pl.* 31,11
bucuraţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 32,1; 67,5; 80,2
să (să) bucure: *conj. prez. 3.sg./pl.* 34,19, 24; 37,17; 47,12; 66,5; 95,11; 149,2
(să) bucură: *ind. prez. 3.pl.* 34,26
bucure(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 34,27; 39,17
(mă) voiu bucura: *ind. viit.I. 1.sg.* 58,17; 62,8; 91,5
să (se) bucure: *conj. prez. 3.pl.* 67,4
bucura(-se)-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 70,23
(s-)au bucurat: *ind. pf.c. 3.sg.* 83,3
(ne-)am bucurat: *ind. pf.c. 1.pl.* 89,14
să (ne) bucurăm: *conj. prez. 1.pl.* 94,1; 117,24
bucura(-să)-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 95,12

BUCURIE: s.f.
bucurie: *sg. ac.* 20,7; 29,12; 44,16; 46,2; 50,10; 62,6; 64,13; 88,16; 104,43; 106,22; 117,15; 125,2, 5, 6
bucuriia: *sg. voc., în sintagma* ***bucuriia mea*** 31,7
bucuriii: *sg. gen.* 41,5; 44,8
bucuriia: *sg. nom./ac.* 47,3; 50,14; 118,111

BUN, -Ă: adj./s./adv.
(ceale) bune: *s.n. pl. ac.* 4,6; 121,9
bune: *s.n. pl. ac.* 34,12; 37,21
bune: *s.n. pl. ac.* 108,5
(celor) buni: *s.m. pl. dat.* 124,4
bună: *adj. f. sg. ac., în sintagma* (Înv. şi reg.) ***bunei-voirei*** „bunăvoinţă” 5,15
bun: *adj. m./n. sg. nom./ac.* 33,9; 44,2; 51,11; 53,8; 72,1; 85,5; 99,5; 105,1; 106,1; 117,1, 2, 29; 118,68; 134,3; 135,1; 142,10; 144,9; 146,1
bune: *adj. f. pl. ac.* 33,13
bună: *adj,. f. sg. nom./ac.* 35,5; 62,4; 68,17; 108,21; 110,10; 118,72
bună: *adj. f. sg. ac., în loc. adv.* ***de bună voie*** 53,8
bunei: *adj. antep. f. sg. gen., în sintagma* ***bunei plăceri*** 68,14
(mai) bună: *adj. f. sg. nom.* 83,11
bune: *adj. în sintagma* ***bune vrerile*** 140,5
bun: *adv.* „bine” 132,1

BUNĂTATE: s.f.
bunătăţile: *pl. ac.* 15,2; 26,13; 64,5; 127,5
bunătatea: *sg. ac.* 24,7; 37,21; 105,5; 118,68
bunătăţi: *pl. ac.* 24,13; 38,3; 83,13; 102,5; 106,9
bunătăţii: *sg. gen.* 30,20; 64,12; 144,7
bunătate: *sg. ac.* 36,3; 51,5; 84,13; 103,28; 118,65, 66

BUNĂ-CUVIINŢĂ: s.f.
bună-cuviinţa: *sg. nom./ac.* 25,8; 49,2

BUNĂVOIE: s.f.
bunăvoie: *sg. ac., în loc. adv.* ***de bunăvoie*** 53,8; 67,10; 118,108

BUNĂVOIRE: s.f. (scris şi) **BUNĂ-VOIRE**
bunăvoirea: *sg. ac.* 50,20
bunei-voirei: *sg. gen.* 5,15

BUNĂVRERE: s.f. (scris și) **BUNĂ VRERE** „bunăvoință”
bunăvrearea: *sg. ac.* 88,18; 105,4
bune vrerile: *pl. ac.* 140,5

BURUIANĂ: s.f.
buruienile: *pl. ac.* 36,2
buruiană: *sg. ac.* 103,14

BUZĂ: s.f.
buze: *pl. nom./ac.* 11,3; 16,1; 62,6; 119,2
buzele: *pl. nom./ac.* 11,4, 5; 13,3; 15,4; 21,8; 30,19; 33,14; 39,10; 44,3; 50,17; 58,8; 62,4; 65,14; 70,23; 88,35; 105,33; 118,13, 171; 139,4
buzelor: *pl. gen./dat.* 16,4; 20,3; 58,13; 139,10; 140,3

C

CAL: s.m.
cai: *pl. ac.* 19,8; 75,7
calul: *sg. nom./ac.* 31,9; 32,17
calului: *sg. gen.* 146,10

CALE: s.f.
calea: *sg. nom./ac.* 1,1, 6; 2,12; 5,9; 13,3; 17,31, 33; 18,6; 24,12; 26,11; 31,8; 34,6; 35,5; 36,5, 7, 23, 34; 43,19; 48,14; 49,23; 66,3; 76,14, 20; 85,11; 101,24; 106,4, 17; 118,9, 14, 27, 29, 30, 32, 33, 37, 101, 104, 128; 138,24; 141,4; 142,8; 145,9
cale: *sg. ac.* 24,8; 67,5, 20; 77,50; 79,13; 84,14; 88,42; 100,6; 106,7, 40; 109,7; 118,1; 139,6
căile: *pl. nom./ac.* 10 (Ov),5; 13,3; 15,11; 17,22; 24,4, 9,10; 38,2; 50,15; 80,14; 90,11; 94,11; 102,7; 118,3, 5, 15, 26, 151, 168; 127,1; 137,5; 138,4; 144,17
căi: *pl. ac.* 16,4
călii: *sg. gen.* 79,10

CAMĂTĂ: s.f.
camătă: *sg. ac.* 14,5
cămăta: *sg. nom.* 54,12
camete: *pl. ac.* 71,14

CANDELĂ: s.f.; var. **CANDILĂ**
candila: *sg. ac.* 17,29
candilă: *sg. nom./ac.* 118,105; 131,17

CAP: s.n.
capul: *sg. nom./ac.* 3,4; 7,17; 20,4; 21,8; 22,5; 26,6; 37,5; 39,8; 82,3; 109,7; 117,22; 139,8, 10; 140,5
cap: *sg. ac.* 17,44; 43,15; 132,2
capului: *sg. gen.* 39,13; 59,9; 68,5; 107,9
capetele: *pl. ac.* 65,12; 67,22; 73,13, 14; 108,25; 109,6

CAR: s.n.
carul: *sg. nom.* 67,18

CARNE: s.f.
carne: *sg. ac.* 49,13
carnea: *sg. nom./ac.* 101,6; 108,24
cărnurile: *pl. ac.* 26,2; 77,27; 78,2; 118,120

CARTE: s.f.
Cartea/cartea: *sg. nom.* în titlu: *Cartea psalmilor*; 68,29; 138,16
cărții: *sg. gen.* 39,8

CASĂ: s.f.
casa: *sg. nom./ac.* 5,8; 44,11; 49,9; 51,2; 58,1; 65,13; 83,5; 95,1; 103,17; 111,3; 113,1, 17, 20; 117,3; 126,1
casa: *sg. ac., în sintagma* ***casa Domnului/casa lui Dumnezeu/casa Dumnezeului mieu*** 22,6; 26,4; 41,5; 51,10; 54,15; 83,11; 91,14; 117,26; 121,1, 9; 133,1; 134,2
casii: *sg. gen./dat.* 25,8; 29,1; 35,9; 48,17; 67,13; 68,10; 92,5; 97,3; 100,2, 7; 121,5; 127,3; 131,3
casă: *sg. ac., în sintagma* ***casă de scăpare*** 30,3
case: *pl. ac.* 44,9
casele: *pl. nom./ac.* 47,14; 48,12; 73,20
casei: *sg. gen.* 64,5
casă: *sg. ac.* 67,7; 83,4; 112,9; 128,6
casii: *sg. gen., în sintagma* ***casii Dumnezeului/casii Domnului*** 91,14; 115,19; 133,1; 134,2
casii: *sg. dat. adn.* 104,21
casa: *sg. voc., în sintagmele* ***casa lui Israil/casa lui Aaron/casa lui Levi*** 134,19, 20
căsile: *pl. ac.* 47,4

CASIA: s.f. (Înv.) „scorțișoară”
casiia: *sg. nom.* 44,9

CATEDRĂ: s.f.; var. **CATHEDRA** (formă mai apropiată de lat. *cathedra* „scaun”) (Neob.) „jeț”
cathedra: *sg. ac.* 106,32

(a) CĂDEA: v. II
cază: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg./pl.* 5,12; 89,6
să cazu: *conj. prez. 1.sg.* 7,5
să cază: *conj. prez. 3.sg.* 34,8
să caz: *conj. prez. 1.sg.* 117,13
cad: *ind. prez. 3.pl.* 144,14
va cădea: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,3; 10 (Ov),10; 36,24
au căzut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,16; 15,6; 19,9; 26,2; 35,13; 54,5; 56,7; 68,10; 77,28, 64
cădea-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 17,39; 90,7; 139,11; 140,10
vor cădea: *ind. viit.I. 3.pl.* 21,30; 36,2, 20; 44,6; 71,9
căzând: *gerunziu* 36,20
căzut-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 57,9
cădeți: *ind. prez. 2.pl.* 81,7
să cădem: *conj. prez. 1.pl.* 94,6
căzuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 104,38

CĂDERE: s.f.
cădearea: *sg. nom.* 105,29
căderi: *pl. ac.* 109,6
cădeare: *sg. nom.* 143,14

(a se) CĂI: v. IV
(s-)au căit: *ind. pf.c. 3.pl.* 105,45
(Să) va căi: *ind. viit.I. 3.sg.* 109,4

(a) CĂLCA: v. I
calce: *conj. prez. 3.sg.* 7,6
au călcat: *ind. pf.c. 3.sg.* 55,2
călcatu(-)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 55,3
călca: *ind. imp.. 3.pl.* 56,4
vei câlca: *ind. viit.I. 2.sg.* 90,13
va călca: *ind. viit.I. 3.sg.* 138,11

CĂLCARE: s.f.
călcări: *pl. ac., în sintagma* ***călcări de leage*** 100,3

CĂLCĂTOR, -TOARE: s.m./f. (Înv.) „persoană care încalcă un jurământ, o lege, o poruncă”
călcătorii: *pl. nom./ac., în sintagma* ***călcătorii de leage*** 5,6; 25,4; 85,14; 118,85, 113
călcătoriul: *sg. nom., în sintagma* ***călcătoriul de leage*** 35,2
călcătoriului: *sg. gen, în sintagma* ***călcătoriului de leage*** 70,4
călcători: *pl. ac., în sintagma* ***călcători de leage*** 118,119

CĂLCÂI: .s.n.
călcâiului: *sg. gen.* 48,6
călcâiul: *sg. ac.* 55,7

CĂLDARE: s.f. (aici) „vas pentru spălarea picioarelor sau a mâinilor” (cf. Anania 2001, p.681)
căldarea: *sg. nom.* 59,10; 107,10

CĂLDURĂ: s.f.
căldura: *sg. ac.* 18,7

CĂMARĂ: s.f. (Înv.) „cameră", „odaie"
cămara: *sg. ac.* 18,6
cămările: *pl. ac.* 104,30

CĂPETENIE: s.f.
căpeteniile: *pl. nom./ac.* 2,2; 46,10; 67,26, 28; 82,12; 104,22; 112,8; 118,23, 161; 148,11
căpeteniilor: *pl. gen.* 32,10; 75,13; 86,6
căpetenii: *pl. ac.* 44,17; 81,7; 106,40
căpeteniia: *sg. nom.* 104,20
căpetenie: *sg. ac.* 104,21

CĂRARE: s.f.
cărările: *pl. nom./ac.* 8,9; 16,5; 17,46; 22,3; 24,4; 43,19; 76,20; 141,4
cărare: *sg. ac.* 26,11
cărării: *sg. dat.* 77,50
cărarea: *sg. ac.* 118,35; 138,3
cărărilor: *pl. dat. adn.* 118,105

CĂRBUNE: s.m.
cărbuni: *pl. nom.* 17,9, 13, 14; 139,11
cărbunii: *pl. ac.* 119,4

CĂRUNTEŢE: s.f.
cărunteațe: *sg. ac.* 70,18

CĂRUŢĂ: s.f.
căruțe: *pl. ac.* 19,8

CĂTUŞĂ: s.f.
cătuși: *pl. ac.* 149,8

(a se) CĂUTA: v. I
caută: *ind. prez. 3.sg./pl.* 9,11; 13,2; 23,6; 33,11; 36,32; 39,17; 52,3; 68,7; 69,3, 5; 70,13, 24; 103,32; 104,3; 118,2
caută: *imperativ 2.sg.* 12,4; 24,16; 33,15; 68,17; 73,20; 79,15; 83,10; 85,16; 89,16; 118,132, 176
să caute: *conj. prez. 3.pl.* 77,7; 103,21; 104,45
căutați: *indicativ prez. 2.pl.* 4,3
va căuta: *ind. viit.I. 3.sg.* 10 (Ov),4; 43,22; 60,8
căuta(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 10 (Ov),15
voiu căuta: *ind. viit.I. 1.sg.* 26,4; 118,6, 33, 145
căutatu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 26,8
ai căutat: *ind. pf.c. 2.sg.* 30,8
căutat-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 33,5
vei căuta: *ind. viit.I. 2.sg.* 36,10
am căutat: *ind. pf.c. 1.sg.* 36,36; 76,3; 118,10, 22, 45, 56, 94, 100; 121,9
căuta: *ind. imp. 3.pl.* 37,13; 77,34
au căutat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 39,2; 53,5; 62,10; 85,14; 118,155
căutați: *imperativ 2.pl.* 68,33; 104,4
vor căuta: *ind. viit.I. 3.pl.* 82,17
căutat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 101,18

CÂINE: s.m.; var. (Reg.) **CÂNE**
câni: *pl. nom.* 21,17
cânelui: *sg. gen.* 21,21
câni: *pl. ac.* 58,15
cânilor: *pl. gen.* 67,24

CÂINESC, -EASCĂ: adj. var. (Reg.) **CÂNESC, -EASCĂ**
câneasc: *f. sg. ac., în sintagma* ***muscă câneasc*** 77,45; 104,31

CÂMP: s.n./s.m.
câmpului: *sg. gen.* 8,8; 102,15; 103,11, 16
câmpii: *s.m. pl. nom./ac.* 64,12; 95,12; 103,8; 131,6
câmpul: *sg. ac.* 77,12, 43

(a) CÂNTA: v. I
au cântat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,1; 105,12
voiu cânta: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,18; 12,6; 58,17; 60,9; 70,23; 88,2; 100,1; 143,9
cânta-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 9,3; 12,6; 26,6; 56,8; 74,10; 103,33; 107,2
cântați: *imperativ 2.pl.* 9,12; 29,5; 32,2, 3; 46,7, 8; 67,5, 33; 95,1, 2; 97,1, 4; 104,2; 136,3; 149,1
cânta-vom: *ind. viit.I. 1.sg.* 20,14
să cânte: *conj. prez. 3.sg./pl.* 29,13; 149,3
vor cânta: *ind. viit.I. 3.pl.* 64,14
cânta: *ind. imp. 3.pl.* 67,26; 68,13
vom cânta: *ind. viit.I. 1.pl.* 136,4
cânte: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 137,5
a cânta: *inf. prez.* 146,7

CÂNTARE: s.f.
cântării: *sg. gen.* 17,1; în titlu: *Psalm 29*; *Psalm 91; Psalm 92; Psalm 94*; 47,1; 66,1; 67,1; 74,1; 86,1; 90,1
cântare: *sg. nom./ac.* 32,3; 39,4; 64,2; 68,31; 70,22; 91,4; 95,1; 97,1; 136,3; 143,9; 149,1
cântarea: *sg. nom.* 38,1; 39,4; 41,9; 44,1; 64,1; 65,1; 70,6; 75,1; 82,1; în titlu: *Psalm 87*; *Psalm 95*; *Psalm 120*; *Psalm 122*; 107,1; 119,1; 121,1; 123,1; 124,1; 125,1; 126,1; 127,1; 128,1; 129,1; 130,1; 131,1; 132,1; 133,1; 136,4; 148,15
cântările: *pl. ac.* 53,1; 54,1; 60,1; 136,3
cântări: *pl. ac.* 75,1; 136,3

(a) CÂRTI: v. IV
au cârtit: *ind. pf.c. 3.pl.* 105,25

(a) CÂŞTIGA: v. I
au câștigat: *ind. pf.c. 3.sg.* 77,54
am câștigat: *ind. pf.c. 1.sg.* 118,111

CEARĂ: s.f.
ceara: *sg. nom./ac.* 21,15; 57,9; 67,3; 96,5

CEAŢĂ: s.f.
ceață: *sg. nom.* 17,10; 96,2

CENUŞĂ: s.f.; var. **CENUŞE**
cenușe: *sg. ac.* 101,10
cenușa: *sg. ac.* 147,16

CER: s.n.; var. **CERIU**
ceriu: *sg. ac.* 2,4; 10,5; 13,2; 17,14; 32,13; 35,6; 52,3; 56,4, 11; 72,9, 25; 75,9; 77,26; 79,15; 84,12; 88,38; 101,20; 102,19; 112,6; 113,11; 118,89; 134,6; 138,8; 148,14
ceriuri: *pl. nom./ac.* 8,2; 56,6, 12; 88,3; 106,26; 107,5, 6; 112,4; 122,1; 148,1, 4
ceriurile: *pl. nom./ac.* 8,4; 17,10; 18,2; 21,32; 32,6; 49,6; 67,9; 68,35; 88,6, 12; 95,5, 11; 96,6; 101,26; 135,5; 143,5
ceriului: *sg. gen.* 8,9; 49,11; 77,23; 78,2; 88,30; 90,1; 102,11; 103,12
ceriul: *sg. ac.* 18,7; 19,7; 49,4; 103,2; 113,23; 120,2; 123,8; 133,3; 145,6; 146,8
ceriul: *sg. nom./ac., în gen. superl.* ***ceriul ceriului*** 67,34; 113,24
ceriului: *sg. gen., în gen. superl.* ***ceriul ceriului*** 67,34; 113,24
ceriurile: *pl. voc., în sintagma* ***ceriurile ceriurilor*** 148,4
ceriurilor: *pl. gen., în gen. superlativ* ***ceriurile ceriurilor*** 148,4

CERB: s.m.
cerbilor: *pl. gen./dat.* 17,34; 103,18
cerbii: *pl. ac.* 28,9; 113,4, 6
cerbul: *sg. nom.* 41,2

CERBICE: s.f.
cerbicile: *pl. ac.* 128,4

(a) CERCA: v. I
cerci: *ind. prez. 2.sg.* 7,10
cearcă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 9,13; 21,27; 24,10; 34,4; 39,15; 118,2; 141,5
cercat-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 16,3
cearcă: *imperativ 2.sg.* 25,2
am cercat: *ind. pf.c. 1.sg.* 26,8
va cerca: *ind. viit.I. 3.sg.* 30,24

ai cercat *ind. pf.c. 2.sg.* 65,10
cercatu(-)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 80,8
voiu cerca: *ind. viit.I. 1.sg.* 118,69
cercatu(-)-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 138,1

(a) CERCETA: v. I
cercetezi: *ind. prez. 2.sg.* 8,5
ai cercetat: *ind. pf.c. 2.sg.* 16,3; 138,3
să cercetez: *conj. prez. 1.sg.* 26,4
a cerceta: *inf. prez.* 58,6
cercetat-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 64,10
cercetează: *imperativ 2.sg.* 79,15; 105,4
cerceta-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 88,33
voiu cerceta: *ind. viit.I. 1.sg.* 118,34, 115
au cercetat: *ind. pf.c. 3.sg.* 118,129

(a) CERE: v. III
cere: *imperativ 2.sg.* 2,8
au cerşut: *ind. pf.c. 3.sg.* „a cerut" (spre deosebire de sensul „a cere pomană", pentru care s-a desprins din conjugarea lui **(a) cere** verbul **(a) cerşi**) 20,5
am cerut: *ind. pf.c. 1.sg.* 26,4
cerând: *gerunziu* 36,25
ai cerut: *ind. pf.c. 2.sg.* 39,7
să ceară: *conj. prez. 3.sg./pl.* 77,18; 108,10
cerut-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 104,40

CERERE: s.f.
cererea: *sg. ac.* 6,10; 16,1; 60,2; 105,15; 118,170
cererile: *pl. ac.* 19,7; 36,4
cererii: *sg. gen.* 85,6

CERESC, -EASCĂ: adj./s.
(Cel) Ceresc: *s.m. sg. nom.* 67,15
cerească: *adj. f. sg. ac., în sintagma* ***pâine cerească/pâne cerească*** 77,24; 104,40
ceresc: *adj. m. sg. dat., în sintagma* ***Dumnezeului ceresc*** 135,26

(a se) CERTA: v. I
să certi: *conj. prez. 2.sg.* 6,2; 37,2
certat-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,6
(să) voi certa: *ind. viit.I. 3.pl.* 36,28
ceartă: *ind. prez. 3.pl.* 67,31
va certa: *ind. viit.I. 3.sg.* 93,10
vei certa: *ind. viit.I. 2.sg.* 93,12
au certat: *ind. pf.c. 3.sg.* 104, 14; 105,9; 117, 18
certând: *gerunziu* 117, 18
certat-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 118,21
certa(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 140,5

CERTARE: s.f.
certarea: *sg. nom./ac.* 17,16, 36; 75,7; 79,17; 103,7

CETATE: s.f.
cetăţile: *pl. nom./ac.* 9,7; 68,36; 138,20
cetate: *sg. ac.* 30,22; 54,10; 71,16; 121,3
cetatea: *sg. nom./ac.* 45,5; 47,3; 58,7, 15; 59,11; 72,20; 107,11; 126,1
cetatea: *sg. ac., în sintagma* ***cetatea Dumnezeului/cetatea Domnului*** 47,2, 9; 100,8
cetatea: *sg. voc., în sintagma* ***cetatea lui Dumnezeu*** 86,3
cetăţii: *sg. gen., în sintagma* ***cetăţii ceii de lăcuit*** 106,4
cetatea: *sg. ac., în sintagma* ***cetatea cea de lăcuit*** 106,7
cetăţi: *pl. ac., în sintagma* ***cetăţi de lăcuit*** 106,36

CHEDRU: s.m. (Înv. şi pop.) „cedru"
chedrii: *pl. nom./ac.* 28,5; 36,35; 79,11; 103,16; 148,9
chedrul: *sg. ac.* 91,13

(a) CHEMA: v. I
am chemat: *ind. pf.c. 1.sg.* 4,2; 17,7; 30,18; 114,4; 117,5
au chemat: *ind. pf.c. 3.pl.* 13,5; 49,1; 52,6; 77,58; 78,6; 104,16
voiu chema: *ind. viit.I. 1.sg.* 17,4; 55,10; 101,3; 114,2; 115,13, 17; 137,3
vom chema: *ind. viit.I. 1.pl.* 19,8, 10; 74,2; 79,19
cheamă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 41,8; 98,6; 144,18; 146,4, 9
chematu(-)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 48,12
chema-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 49,4
chiiamă: *imperativ 2.sg.* 49,15
ai chemat: *ind. prez. 2.sg.* 80,8
chiamă: *ind. prez. 3.pl.* 85,5
va chema: *ind. viit.I. 3.sg.* 88,27
chema: *ind. imp. 3.pl.* 98,6
(nu) chema: *imperativ prohib. 2.sg.* 101,25
chemaţi: *imperativ 2.pl.* 104,1

CHIMVAL: s.n. (Înv.) „vechi instrument muzical compus din două jumătăţi de glob de aramă care se loveau una de alta"
chimvale: *pl. ac.* 150,5
chinvale: *pl. ac.* 150,5

CHINUIRE: s.f.
chinuire: *sg. ac.* 31,4

CHIP: s.n.
chip: *sg. ac., în loc. adv.* (Pop.) ***în ce chip*** 32,22; 41,2
chip: *sg. ac., în expr.* ***în chip*** „ca o nălucă" 38,7
chipul: *sg. ac.* 72,20

CINSTE: s.f.
cinste: *sg. ac.* 8,6; 28,2; 48,13, 21; 95,7
cinstea: *sg. nom./ac.* 44,10; 98,4

(a) CINSTI: v. IV
sânt cinstiţi: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 138,17

CINSTIT, -Ă: adj.
cinstit: *n. sg. nom.* 71,14

CIOPLIT: s.n. „chip cioplit"
(ceale) cioplite: *pl. ac.* 77,58
(celor) cioplite: *pl. dat.* 96,7; 105,36, 38
(celui) cioplit: *s.m. sg. dat.* 105,19

(a se) CLĂTI: v. IV (Înv.) „a (se) clătina"
(mă) voiu clăti: *ind. viit.I. 1.sg.* 10 (Ov),6; 12,5; 29,7; 61,3
(să) va clăti: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,5; 20,8; 45,6; 92,1; 95,10; 111,6, 8; 124,1
să clătească: *conj. prez. 3.sg./pl.* 15,8; 37,17
să (să) clătească: *conj. prez. 3.pl.* 16,5
clătitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,8; 45,7; 76,19
(s-)au clătit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 17,8; 47,6; 59,4; 72,2; 93,18; 96,4; 106,27; 113,7
clătit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 21,8
clăteaşte: *ind. prez. 3.sg.* 28,8
va clăti: *ind. viit.I. 3.sg.* 28,8
clătească: *ind. prez. 3.sg.* 35,12
clăti(-să)-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 81,5
clătească(-se): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 95,9
clătească(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 95,11; 97,7; 98,1
au clătit: *ind. pf.c. 3.pl.* 108,25

CLĂTIRE: s.f.
clătire: *sg. ac.* 43,15; 120,3

(a se) CLEI: v. IV (Înv.) „a (se) încleia"
cleitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 43,25

(a) CLEVETI: v. IV
clevetiia: *ind. imp. 3.pl.* 37,21
cleveteaşte: *ind. prez. 3.sg.* 43,17
clevetesc: *ind. prez. 3.pl.* 118,121
să clevetească: *conj. prez. 3.pl.* 118,122

CLEVETIRE: s.f.
clevetirile: *pl. ac.* 118,134

CLEVETITOR, -TOARE: s.m./f.
(cel) clevetitoriu: *s.m. sg. ac.* 71,4

COAPSĂ: s.f.
coapsa: *sg. ac.* 44,4

COASTĂ: s.f.
coastele: *pl. ac.* 47,3

(a se) COBORÎ: v. IV; var. (Înv.) **(a se) POGORÎ**
(să) va pogorî: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,17; 48,18
(s-)au pogorât: *ind. pf.c. 3.pl.* 17,10
ai pogorât: *ind. pf.c. 2.sg.* 21,16
(să) pogoară: *ind. prez. 3.sg./pl.* 21,30; 27,1; 29,4; 87,5; 103,8; 106,23, 26; 132,2, 3; 142,7
(mă) pogor: *ind. prez. 1.sg.* 29,10
să (să) pogoară: *conj. prez. 3.pl.* 30,18; 54,16
vei pogorî: *ind. viit.I. 2.sg.* 54,24; 58,9
pogoară: *imperativ 2.sg.* 58,12
pogorî(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 71,6
au pogorât: *ind. pf.c. 3.sg.* 77,16
(să) pogor: *ind. prez. 3.pl.* 113,25
(mă) voiu pogorî: *ind. viit.I. 1.sg.* 138,8
(Te) pogoară: *imperativ 2.sg.* 143,5

COLUN: s.m. (Înv.) „măgar sălbatic"
coluni: *pl. nom.* 103,11

COMOARĂ: s.f.
comori: *pl. ac.* 38,7

CONTĂȘ: s.n.; var. **CONTOȘ**
contoș: *sg. ac.* 108,29

CORABIE: s.f.
corăbiile: *pl. nom./ac.* 47,8; 103,26
corăbii: *pl. ac.* 106,23

CORB: s.m.
corbul: *sg. ac., în sintagma* ***corbul cel de noapte*** 101,7
corbilor: *sg. gen.* 146,9

CORN: s.n. „excrescență osoasă"; „instrument de suflat făcut din corn; (aici) trâmbiță a biruinței"; (Înv.) „aripă de oaste"
cornul: *sg. nom./ac.* 17,3; 43,6; 74,5, 6; 88,18, 25; 91,11; 111,9; 117,27; 131,17; 148,14
coarnele: *pl. nom./ac.* 21,22; 74,11
coarne: *pl. nom.* 68,32
corn: *sg. ac.* 97,6

CORT: s.n.
cortul: *sg. nom./ac.* 17,12; 26,5, 6; 30,21; 77,60, 67; 131,3, 5, 7
cortului: *sg. gen.* 26,5; 28,1; 41,5
Corturilor: *pl. gen., în s. propr.* ***Valea Corturilor*** 59,8
corturilor: *pl. gen.* 77,28
corturile: *pl. nom./ac.* 77,55; 82,7; 117,15

COȘNIȚĂ: s.f.; var. **COJNIȚĂ**
cojniță: *sg. ac.* 80,7

(a) COVÂRȘI: v. IV
au covârșit: *ind. pf.c. 3.pl.* 37,5

(a) CREDE: v. III
crezu: *ind. prez. 1.sg.* 26,13
au crezut: *ind. pf.c. 3.pl.* 77,22, 32; 105,12, 24
crezut-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 115,10
am crezut: *ind. pf.c. 1.sg.* 118,66

CREDINCIOS, -OASĂ: adj./s.
credincioasă: *adj. f. sg. nom.* 18,8
credincioși: *adj. m. pl. nom.* 77,37
credincios: *adj. m./n. sg. nom.* 88,29, 38; 144,13
credincioase (foarte): *adj. f. pl. nom.* 92,5
credincioasă: *adj. f. pl. nom.* 110,8
credincioșii: *s.m. pl. ac.* 100,6

CREDINȚĂ: s.f.
credință: *sg. ac.* 32,4

CREȘTET: s.n.
creștetul: *sg. ac.* 7,17; 67,22

CRISTAL: s.n.; var. (Înv.) **CRIȘTAL**
cristalul: *sg. ac.* 147,17

CRIVĂȚ: s.n.; var. (Reg.) **CRIVEȚ** (aici) „nord", „miazănoapte"
crivețului: *sg. gen.* 47,3

(a) CRUȚA: v. I
au cruțat: *ind. pf.c. 3.sg.* 77,50

CUFUNDARE: s.f. (aici) „pierzare"
cufundării: *sg. gen.* 51,6

CUGET: s.n.
cugetele: *pl. ac.* 5,12; 32,10
cugetul: *sg. nom./ac.* 18,15; 38,4; 48,4

(a) CUGETA: v. I
va cugeta: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,2; 34,28; 36,30; 70,24
au cugetat: *ind. viit.I. 3.sg./pl.* 2,1; 35,5; 82,4, 6
cugetat-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 20,12
cugeta: *ind. imp. 3.pl.* 34,20; 37,13
voiu cugeta: *ind. viit.I. 1.sg.* 62,7; 76,13; 118,16, 18, 117
cugetat-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 118,59; 142,5
cugetam: *ind. imp. 1.sg.* 76,7; 118,47; 142,5
am cugetat: *ind. pf.c. 1.sg.* 118,70
să cuget: *conj. prez. 1.sg.* 118,148

CUGETARE: s.f.
cugetarea: *sg. nom.* 118,24, 77, 92, 97, 99, 143, 174

CUIB: s.n.
cuib: *sg. ac.* 83,4

CULCUȘ: s.n.
culcușurile: *pl. ac.* 4,5; 103,22; 149,5
culcușul: *sg. ac.* 35,5

(a) CULEGE: v. III
culeg: *ind. prez. 3.pl.* 79,13
vor culeage: *ind. viit.I. 3.pl.* 103,28

CUMPLIT, -Ă: adj.
cumplită: *f. sg. nom./ac.* 33,22; 143,10

CUMPĂNĂ: s.f.
cumpene: *pl. ac.* 61,10

(a se) CUNOAȘTE: v. III
cunosc: *ind. prez. 3.pl.* 9,11; 35,11; 78,6; 86,4; 118,79
cunoaște(-să): *ind. prez. 3.sg.* 9,17
să cunoască: *conj. prez. 3.sg./pl.* 9,21; 77,6; 82,19; 141,5
au cunoscut: *ind. prez. 3.sg./pl.* 13,3; 73,5; 81,5; 90,14; 94,11; 102,14; 103,19
vor cunoaște: *ind. viit.I. 3.pl.* 13,4; 52,5
am cunoscut: *ind. pf.c. 1.sg.* 17,45; 19,7; 40,12; 55,10; 70,15; 72,22; 77,3; 118,152; 134,5
cunoaște: *ind. prez. 3.sg.* 36,18; 137,6; 138,14
(să) va cunoaște: *ind. viit.I. 3.sg.* 47,4
cunoscut-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 49,11; 118,75; 139,13
cunosc: *ind. prez. 1.sg.* 50,5
să cunoaștem: *conj. prez. 1.pl.* 66,3
să cunosc: *conj. prez. 1.sg.* 72,16
va cunoaște: *ind. viit.I. 3.sg.* 73,9; 91,7; 102,16
cunoscut e: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 75,2
(să) vor cunoaște: *ind. viit.I. 3.pl.* 76,20; 87,13
să (se) cunoască: *conj. prez. 3.sg.* 78,10

cunoaşteţi: *ind. prez. 2.pl.* 99,3
cunoşteam: *ind. imp. 1.sg.* 100,4
ai cunoscut: *ind. pf.c. 2.sg.* 138,1, 2, 5; 141,4
cunoaşte: *imperativ 2.sg.* 138,23

CUNOSCUT, -Ă: adj./s.
cunoscute: *adj. f. pl. ac.* 15,11; 77,5; 102,7
cunoscută: *adj. f. sg. ac.* 31,5; 76,15; 89,12; 97,2; 105,8; 142,8; 144,12
cunoscut: *adj. m. sg. nom.* 143,3
cunoscuţilor: *s.m. pl. dat.* 30,12
cunoscutul: *s.m. sg. voc., în sintagma* ***cunoscutul mieu*** 54,14
cunoscuţii: *s.m. pl. ac.* 87,9, 19

CUNOŞTINŢĂ: s.f.
cunoştinţă: *f. sg. nom.* 72,11

CUNUNĂ: s.f.
cunună: *sg. ac.* 20,4
cununa: *sg. ac.* 64,12

(a) CUPRINDE: v. III
au cuprins: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 16,9; 21,13, 17; 31,7; 39,13; 47,7; 72,6, 12; 118,53
cuprinsu(-)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 17,5; 87,18; 114,3
cuprinde: *imperativ 2.sg.* 38,13
să cuprindă: *conj. prez. 3.sg.* 68,25

CUPTOR: s.n.; var. **CUPTORIU**
cuptor: *sg. ac.* 20,10

CURAT, -Ă: adj./s.
curate: *adj. n. pl. nom.* 11,7
curată: *sg. ac.* 50,12
(cel) curat: *s.m. sg. nom.* 23,4

(a) CURĂŢA: v. I; var. **(a) CURĂŢI:** v. IV
curăţeaşte: *imperativ 2.sg.* 18,13; 50,4; 78,9
(mă) voiu curăţi: *ind. viit.I. 1.sg.* 18,14; 50,9
curăţeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 102,3

CURĂŢAT, -Ă: adj.; var. **CURĂŢIT, -Ă**
curăţit: *n. sg. nom.* 11,7

CURĂŢIE: s.f.
curăţiia: *sg. ac.* 17,21

CURĂŢIRE: s.f.
curăţirea: *sg. ac.* 17,25
curăţire: *sg. ac.* 88,45

CURÂND: adv.
curând: 36,2

(a) CURGE: v. III
curge: *ind. prez. 3.sg.* 57,9; 67,3
ar curge: *cond. prez. 3.sg.* 61,11
au curs: *ind. pf.c. 3.pl.* 77,20; 96,5; 104,41
vor curge: *ind. viit.I. 3.pl.* 147,18

CURGERE: s.f. „curs de apă”
curgerea: *sg. ac.* 1,3

CURSĂ: s.f.
cursa: *sg. nom./ac.* 9,16; 30,5; 34,8; 90,3; 140,9
cursă: *sg. ac.* 56,7; 63,6; 65,11; 118,110; 139,6; 141,4

CURTE: s.f.
curtea: *sg. ac.* 28,2; 95,9
curţile: *pl. ac.* 64,5; 83,11; 91,14; 95,8; 99,4; 115,19; 121,2; 133,1; 134,2
curţile: *pl. ac., în sintagma* ***curţile Domnului*** 83,3

CURVAR: s.m.
(cel) curvariu: *s.m. sg. ac.* 49,18

(a) CURVI: v. IV
curvesc: *ind. prez. 3.pl.* 72,27
au curvit: *ind. pf.c. 3.pl.* 105,39

CUTREMUR: s.n.
cutremur: *sg. nom./ac.* 2, 11; 47,7; 54,6

(a se) CUTREMURA: v. I
(s-)au cutremurat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 13,5; 17,8; 67,9; 75,9; 76,19
să (se) cutremure: *conj. prez. 3.pl.* 32,8
cutremurat-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 59,4
a (să) cutremura: *inf. prez.* 103,32

CUVÂNT: s.n.
cuvintele: *pl. nom./ac.* 7,1; 11,7; 16,4, 6; 17,1, 31; 18,5, 15; 21,2; 49,17; 50,6; 51,6; 53,4; 54,22; 55,5, 6; 64,4; 104,27, 28; 106,11; 111,5; 118,9, 11; 118,16, 17, 28, 42, 74, 101, 103, 139, 147, 148, 158, 161, 162; 137,1; 144,13
cuvinte: *pl. nom./ac.* 11,7; 18,4; 108,3; 136,3; 140,4
cuvânt: *sg. nom./ac.* 18,3; 40,9; 44,2; 63,6; 67,12; 118,42; 138,4
cuvântul: *sg. nom./ac.* 32,4, 6; 55,11; 58,13; 90,3; 102,20; 104,8, 19, 42; 106,20; 118,25, 38, 41, 43; 118,49, 50, 58, 65, 67, 76, 81, 82, 89, 107, 114, 116, 123, 133, 140, 154, 169, 170, 172; 129,4; 147,15, 18, 19; 148,8
cuvintelor: *pl. gen./dat.* 102,20; 105,12; 118,130, 160
cuvântului: *sg. dat.* 105,24

(a se) CUVÂNTA: v. I
(să) cuvintează: *ind. prez. 3.sg., în structura v. dislocată* ***bine să cuvintează*** 10 (Ov),3; 144,21
voiu cuvânta: *ind. viit.I. 1.sg., în structura v. dislocată* ***bine voiu cuvânta*** 15,7; 25,12; 33,2; 62,5; 144,1, 2
e cuvântat: *pasiv ind. prez. 3.sg., în structura v. dislocată* ***bine e cuvântat*** 17,47; 27,6; 30,22; 40,14; 65,20; 67,20, 36; 71,18, 19; 88,53; 105,48; 117,26; 123,6; 134,21; 143,1
cuvinteză: *ind. prez. 3.pl., în structura v. dislocata* ***bine(-) cuvinteză*** 36,22
(să) va cuvânta: *ind. viit.I. 3.sg., în structura v. dislocată* ***bine să va cuvânta*** 48,19
vor cuvânta: *ind. viit.I. 3.pl., în structura v.* ***bine vor cuvânta*** 71,15
eşi cuvântat: *pasiv ind. prez. 2.sg., în structura v. dislocată* ***bine eşti cuvântat*** 118,12
să cuvinteaze: *conj. prez. 3.pl., în structura v. dislocată* ***bine să cuvinteaze*** 144,10

(a se) CUVENI: v. IV
(să) cuvine: *ind. prez. 3.sg.* 32,1; 64,2; 92,5

CUVIINŢĂ: s.f.
cuviinţa: *sg. nom./ac.* 8,2; 67,35; 70,8; 144,5
cuviinţă: *sg. nom./ac.* 20,6; 28,4; 95,6; 110,3
cuviinţii: *sg. gen.* 144,12

CUVIOS, -OASĂ: adj.
cuvioase: *f. pl. ac., în sintagma* ***vremi cuvioase*** „vremi de restriște” 9,10
cuvioasă: *f. pl. ac., în sintagma* ***vreami cuvioasă*** 10 (Ov)1
cuvioasă: *f. sg. ac., în sintagmele* ***vreame bine cuvioasă/vreame cuvioasă*** „vreme potrivită” 31,6; 144,15

D

(a se) DA: v. I
va da: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,3; 13,7; 28,11; 36,4, 21; 48,8; 52,7; 54,7, 23; 67,12, 34, 36; 83,8, 12; 84,13; 126,2
voiu da: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,8; 21,26; 31,8; 104,11; 115,14, 18; 131,4
dat-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 4,7; 29,8; 59,6; 60,6
să dai: *conj. prez. 2.sg.* 10 (Ov), 14; 26,12; 73,19; 103,27
au dat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 14,5; 17,14; 65,9; 66,7; 68,22; 76,18; 77,24, 29, 46, 48, 61, 66; 98,7; 104,44; 105,15, 41, 46; 110,5; 113,24; 115,12; 117,18; 123,6; 134,12; 135,21
vei da: *ind. viit.I. 2.sg.* 15,10; 20,7; 50,10; 79,6

ai dat: *ind. pf.c. 2.sg.* 17,36, 41; 20,3, 5; 38,9; 118,49
dai: *ind. prez. 2.sg.* 17,48; 143,10; 144,15
am fost dat: *pasiv ind. pf.c. 1.sg.* 30,13
datu(-)-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 43,12; 73,14
dat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 45,7; 56,4; 111,9
aş fi dat *cond. pf. 1.sg.* 50,18
să dau: *conj. prez. 1.sg.* 60,9
da(-să)-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 62,11
(să) va da: *ind. viit.I. 3.sg.* 64,2; 71,15; 119,3
daţ: *imperativ 2.pl.* 65,2
da-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 65,13
daţi: *imperativ 2.pl.* 67,35; 80,3
a da: *inf. prez.* 77,20
dat am fost: *pasiv ind. pf.c. 1.sg.* 87,9
vor da: *ind. viit.I. 3.pl.* 103,12
(nu) da: *imperativ prohib. 2.sg.* 118,121; 139,9
dând: *gerunziu* 55,2
dându-: *gerunziu* 103,28
dă: *imperativ 2.sg.* 27,4; 34,1; 49,14; 50,14; 59,13; 71,2; 85,16; 113,9; 118,34, 73, 125, 130, 169
dă: *ind. prez. 3.sg.* 135,25; 145,7; 146,9; 147,16
dea: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 19,5; 120,3
să dea: *conj. prez. 3.sg.* 40,3; 110,7

DAR: s.n.
daruri: *pl. ac.* 14,5; 25,10; 44,13; 67,19, 30; 71,10; 75,12
darul: *sg. nom.* 44,3
daru: *sg. ac.* 83,12

DATĂ: s.f.
dată: *sg. ac., în num. adv.* ***o dată*** 61,12

DATORNIC, -Ă: s.m./f.
datornicul: *s.m. sg. nom.* 108,11

(a) DĂNŢUI: v. IV
dănţuiască: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 96,1
dânţuiţi: *imperativ 2.pl.* 97,4

DĂNŢUIRE: s.f.
dănţuire: *sg. ac.* 99,2; 131,16

(a) DĂRUI: v. IV
au dăruit: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,7

DĂTĂTOR, -TOARE: s.m./f.;
dătătoriu: *s.m. sg. ac., în sintagma* ***dătătoriu de leage*** „legiuitor" 9,21

DEAL: s.n.
dealurile: *pl. nom./ac.* 64,13; 71,3; 77,58; 113,4; 148,9
dealuri: *pl. voc.* 113,6

DEASUPRA: adv./prep.
deasupra: *adv.* 77,23
deasupra: *adv. în loc. adv.* ***pre deasupra*** 103,13
deasupra: *prep.* 103,3

DEDESUBT: adv.; var. **DEDESUPT**
(cea mai) dedesupt: 87,7

(a) DEFĂIMA: v. I
au defăimat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 21,25; 101,18; 105,24
defaimă: *ind. prez. 3.sg.* 32,10
defăimat-ai: *ind. pf.c.2.sg.* 118,118

DEFĂIMARE: s.f.
defăimarea: *sg. nom./ac.* 21,7; 118,22
defăimare: *sg. ac.* 30,19

DEFĂIMAT, -Ă: adj.
defăimat: *m. sg. nom.* 118,141

DEGET: s.n.
deagetelor: *pl. gen.* 8,4
deagetele: *pl. ac.* 143,1

DEGRABĂ: adv.
degrabă: 2,13; 36,2; 44,2; 68,18; 78,8; 101,3; 142,7; 147,15
(foarte) degrabă: 6,11
degrabă: *adv. în loc. adv.* (Înv.) ***cu degrabă*** „în grabă" 77,33

(a se) DEL UNGA: v. I; vezi **(a se) ÎNDELUNGA**

DEMULT: adv.
demult: *în forma* ***de demult*** „din trecut" 43,2; 76,6; 78,8; 88,50; 138,5; 142,5

DEOSEBI: adv.; var. **DEUSEBI** (aici) „independent"; „de unul singur"; „separat", „deoparte"
deosebi: 32,15
deuseabi: *adv.* 140,10

DEPARTE: adv.
departe: 10 (Ov),1; 37,12; 64,6; 102,12; 118,155; 137,6; 138,3
departe: *adv. în loc. prep.* ***departe de*** 21,2

(a se) DEPĂRTA: v. I
depărtaţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 6,9; 138,19
depărtează(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 10 (Ov),5
am depărtat: *ind. pf.c. 1.sg.* 17,23
(nu Te) depărta: *imperativ prohib 2.sg.* 21,12; 37,22
(nu) depărta: *imperativ prohib. 2.sg.* 21,20
să (te) depertezi: *conj. prez. 2.sg.* 34,22
depărtează: *imperativ 2.sg.* 38,11
să depărtezi: *conj. prez. 2.sg.* 39,12
(s-)au depărtat: *ind. pf.c. 3.sg.* 43,19
depărtând: *gerunziu* 45,10
au depărtat: *ind. pf.c. 3.sg.* 65,20
să (Te) depărtezi: *conj. prez. 2.sg.* 70,12
(să) depertează: *conj. prez. 3.pl.* 72,27
(ne) depărtăm: *ind. prez. 1.spl.* 79,19
depărtat-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 87,9, 19
(să) va depărta: *ind. viit.I. 3.sg.* 108,18
depertează: *imperativ 2.sg.* 118,29
(să) depărtează: *ind. prez. 3.pl.* 118,118

DEPĂRTAT, -Ă: adj.
depărtat: *n. sg. ac.* 55,1

(a se) DEPRINDE: v. III
(mă) voiu deprinde: *ind. viit.I. 1.sg.* 76,13; 118,15, 27, 78
au deprins: *ind. pf.c. 3.pl.* 105,35
(să) deprindea: *ind. imp. 3.sg.* 118,23
(mă) deprindeam: *ind. imp. 1.sg.* 118,48

DES, DEASĂ: s.
(ceale) dease: *s.n. pl. ac.* (aici) „înălţime păduroasă"; cf. lat. *saltus* din *Vulgata* „înălţime pădur oasă, munte împădurit"; lat. *frondosus* „frunzos" 28,9; 117,27

DESĂVÂRŞIT: adv.
desăvârşit: *adv.* 79,16; 138,22

(a) DESCÂNTA: v. I
descântă: *ind. prez. 3.sg.* 57,6

DESCÂNTĂTOR, -TOARE: s.m./f.
descântătorilor: *s.m. pl. gen.* 57,6

(a se) DESCHIDE: v. III; var. **(a se) DEŞCHIDE**
au deşchis: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,16; 77,23
deşchis-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 21,14
deşchide: *ind. prez. 3.sg.* 37,14
am deşchis: *ind. pf.c. 1.sg.* 38,10; 118,131

deşchide-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 48,5; 77,2
vei deşchide: *ind. viit.I. 2.sg.* 50,17
deşchizând: *gerunziu* 103,28
deşchisu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 105,17
(s-)au deşchis: *ind. pf.c. 3.sg.* 108,2
deşchideţi: *imperativ 2.pl.* 117,19
deşchizi: *ind. prez. 2.sg.* 144,16

DESCHIS, -Ă: adj.; var. **DEŞCHIS, -Ă**
deşchisă: *f. sg. nom.* 5,11; 13,3

(a se) DESCOPERI: v. IV
(s-)au deascoperit: *ind. pf.c. 3.pl.* 17,16
va descoperi: *ind. viit.I. 3.sg.* 28,9
descopere: *imperativ 2.sg.* 36,5
au descoperit: *ind. pf.c. 3.sg.* 97,2
deascopere: *imperativ 2.sg.* 118,18

(a) DESFACE: v. III
desfăcut-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 77, 13, 15; 104,41

(a se) DESFĂTA: v. I
ai desfătat: *ind. pf.c. 2.sg.* 4,2; 91,5; 118,32
desfătează(-te): *imperativ 2.sg.* 36,4
(să) vor desfăta: *ind. viit.I. 3.pl.* 36,11
au desfătat: *ind. pf.c. 3.pl.* 44,9
(Te) vei desfăta: *ind. viit.I. 2.sg.* 50,18
să (să) desfeteaze: *conj. prez. 3.pl.* 67,4
(m-)am desfătat: *ind. pf.c. 1.sg.* 76,4; 118,14
(mă) voiu desfăta: *ind. viit.I. 1.sg.* 103,34

DESFĂTARE: s.f.
desfătări: *pl. nom.* 15, 11
desfătare: *sg. ac.* 117,5
desfătările: *pl. ac.* 138,11

DESFĂTAT, -Ă: adj.
desfătat: *n. sg. ac.* 30,9
desfătată: *f. sg. nom.* 103,25; 118,96

DESFĂTĂCIUNE: s.f. „desfătare”
desfătăciunii: *sg. gen.* 35,9

(a) DESPĂRŢI: v. IV
au despărţit: *ind. pf.c. 3.sg.* 135,13

DESPĂRŢITURĂ: s.f.
despărţituri: *pl. ac.* 135,13

DEŞERT, DEŞARTĂ: adj./s./adv.
(ceale) deşarte: *s.n. pl. ac.* 2,1
deşarte: *s.n. pl. ac.* „lucruri deşarte” 11,3
deşert: *s.n. sg. ac.* 23,4
deşert: *s.n. sg. ac., în loc. adv.* ***în deşert*** „inutil” 24,4; 34,7; 38,12; 62,10; 88,48; 108,3; 126,1
deşartă: *adj. f. sg. nom.* 5, 10; 59,13; 107,13
deşert: *adj. m./n. sg. nom./ac.* 7,5; 106,9
deşerţi: *adj. m. pl. nom.* 61,10
deşarte: *adj. f./n. pl. nom./ac.* 88,35; 93,11
deşert: *adv.* 126,2

(a se) DEŞERTA: v. I
(s-)au deşertat: *ind. pf.c. 3.pl.* 74,9
deşertaţi: *imperativ 2.pl.* 136,7

DEŞERTĂCIUNE: s.f.; var. (Înv.) **DEŞĂRTĂCIUNE**
deşertăciunea: *sg. ac.* 4,3; 51,9
deşertăciunii: *sg. gen.* 25,4; 143,4
deşertăciunile: *pl. ac.* 30,7
deşertăciuni *pl. ac.* 37,13; 39,5; 40,7
deşărtăciune: *sg. nom./ac.* 38,6; 61,10; 77,33; 118,37; 138,20; 143,8, 11

(a se) DEŞTEPTA: v. I
au deşteptat: *ind. pf.c. 3.sg.* 77,5
(s-)au deşteptat: *ind. pf.c. 3.sg.* 77,65
deştaptă: *imperativ 2.sg.* 79,3

(a) DEZLEGA: v. I
să dezleage: *conj. prez. 3.sg.* 101,21
dezleagă: *ind. prez. 3.sg.* 145,7

DIAVOL: s.m.
deavolul: *sg. nom.* 108,6

DIMINEAŢĂ: s.f./adv.; var. (Înv. şi reg.) **DEMINEAŢĂ**
demineaţa: *adv.* 89,14
dimineaţa: *adv.* 5,4, 5; 29,6; 45,6; 48,15; 54,18; 56,9; 58,17; 87,14; 89,6; 91,3; 100,8; 142,8
demineaţă: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***de demineaţă*** 45,6
dimineaţa: *s.f. sg. ac., în loc. adj.* ***de dimineaţa*** 21,1
dimineţi: *s.f. pl. ac.* 62,7; 72,14
dimineţii: *s.f. sg. gen.* 64,9; 129,6
dimineaţă: *s.f. ac. sg., în loc. adv.* ***[de] dimineaţă/de dimineaţă*** 107,3; 118,148; 138,9

DIMPREJURUL: prep.; var. **DINPREJURUL**
dinprejurul: 43,14; 78,4

DINAPOI: adv.
dinnapoi: 77,66

DINAPOIA: prep.
dinnapoia: 67,14

DINĂUNTRU: adv./prep.; var. **DINLĂUNTRU, DINLONTRU**
dinlontru: *adv.* 44,14; 50,12
dinlăuntrul: *prep.* 102,1
dinlontrul: *prep.* 108,18

DINTE: s.m.
dinţi: *pl. nom./ac.* 3,8; 34,16; 36,12; 56,5; 57,7; 111,10
dinţilor: *pl. gen.* 123,6

(a) DOBÂNDI: v. IV
vor dobândi: *ind. viit.I. 3.pl.* 68,36

DOBITOC: s.n.
dobitoacele: *pl. nom./ac.* 8,8; 35,7; 48,13, 21; 49,10; 77,48, 50; 106,38; 148,10
dobitoc: *sg. ac.* 72,23; 134,8
dobitoacelor: *pl. gen./dat.* 103,14; 146,9

(a) DOBORÎ: v. IV; var. (Înv.) **(a) OBORÎ**
oborâtu(-)-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 72,18

DOCTOR: s.m.; var. (Pop.) **DOFTOR**
doftorii: *pl. nom.* 87,11

DOMN: s.m. (s. propriu) „Dumnezeu”
Domnului: *sg. gen., în sintagma* ***leagea Domnului*** 1,2; 18,8; 36,31; 118,1
Domnul: *sg. nom./ac.* 1,6; 2,4, 7, 12; 3,5, 6; 4,4, 6; 5,8; 6,9, 10; 7,9, 11; 9,8, 10; 10 (Ov),4, 16, 17; 10,2, 5, 6, 8; 11,4, 5, 6; 13,2, 5, 6, 7; 14,4; 15,5, 7, 8; 17,1, 3, 4, 7, 14, 19, 21, 25, 32, 42, 47; 19,2, 7; 20,8, 10; 21,9, 24, 27, 28, 32; 22,1; 23,5, 8, 10; 24,8, 12, 14, 15; 25,1; 26,1, 4, 10, 14; 27,6, 7, 8; 28,3, 5, 8, 10, 11; 29,11; 30,7, 15, 22, 24, 25; 31,2, 10, 11; 32,1, 8, 10, 12, 13, 20; 33,2, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 11, 18, 19, 20, 21, 23; 34,9, 23, 27; 36,3, 4, 9, 13, 17, 18, 23, 24, 28, 33, 34, 39, 40; 38,8; 39,2, 4, 17, 18; 40,2, 3, 4, 14; 41,9; 44,12; 45,8, 12; 46,3, 6; 47,2; 49,1; 53,6; 54,17, 23; 55,11; 57,7; 63,11; 65,18; 67,5, 12, 17, 18, 19, 20, 23, 27; 68,34; 69,1, 5; 71,18; 72,28; 73,18; 76,2; 77,21, 65; 80,11; 82,19; 83,12; 84,9, 13; 86,2, 6; 88,7, 53; 91,16; 92,1, 4; 93,1, 7, 11, 14, 17, 22, 23; 94,3, 7; 95,4, 5, 10; 96,1, 9, 10, 12; 97,2; 98,1,

2, 5, 6, 9; 99,3, 5; 101,17, 19, 20; 102,1, 2, 6, 8, 13, 19, 20, 21, 22; 103,1, 31, 34, 35; 104,3, 4, 7; 105,34, 40, 48; 106,2, 6, 13, 19, 28; 109,1, 2, 4, 5; 111,1, 7; 112,1, 4, 5; 113,17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 26; 114,1, 5, 6, 7; 116,1; 117,4, 5, 6, 7, 8, 9, 13, 14, 18, 23, 24, 27; 119,1; 120,2, 5, 7, 8; 122,2; 123,1, 2, 6; 124,1, 2, 3, 5; 125,1, 2, 3; 126,1; 127,1, 4, 5; 128,4; 129,5, 6, 7; 130,3; 131,11, 13; 132,3; 133,1, 2, 3; 134,1, 3, 4, 5, 6, 14, 19, 20, 21; 137,6, 8; 139,13; 141,2; 143,1, 15; 144,3, 8, 9, 13, 14, 17, 18, 20; 145,2, 5, 7, 8, 9, 10; 146,1, 2, 6; 147,12; 148,1, 7; 150,1, 6
Domnului: *sg. gen./dat.* 2,2, 6, 11; 3,9; 7,1, 18; 9,12; 11,7; 12,6; 15,2; 17,1, 22, 31; 18,8, 9, 10; 19,8; 21,29, 32; 23,1, 3; 24,10; 26,4, 6, 13; 27,5; 28,1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9; 29,5; 31,5; 32,2, 4, 5, 6, 11, 18; 33,8, 12, 16, 17; 34,5, 6; 35,1; 36,5, 7, 20; 39,5; 45,9; 47,9; 67,21, 33; 70,15; 74,9; 75,12; 76,12; 77,4; 80,16; 83,3; 88,2, 19; 89,17; 90,2; 91,2; 94,1, 6; 95,1, 2, 7, 8, 9, 13; 96,5; 97,1, 5, 6, 9; 99,2; 100,8; 101,1, 22, 23; 102,17; 103,31, 33; 104,1, 19; 105,1, 2, 16, 25; 106,1, 8, 15, 21, 24, 31, 43; 108,14, 15, 30; 109,1; 110,2, 10; 112,1, 2, 3; 113,7, 24; 114,4, 9; 115,12, 13, 14, 15, 17, 18, 19; 116,2; 117,1, 10, 11, 12, 16, 17, 19, 20, 26, 29; 121,4; 123,8; 126,3; 128,8; 131,2, 5; 133,1; 134,1; 135,1, 3, 26; 136,4; 137,5; 139,7; 144,21; 146,7, 11; 148,5, 12; 149,1, 4
Doamne: *sg. voc.* 3,2, 4, 7; 4,7, 10; 5,2, 4, 9, 12, 15; 6,2, 3, 4, 5; 7,2, 4, 7, 9; 8,2, 10; 9,2, 11, 14, 20, 21; 10 (Ov),1, 12; 11,2, 8; 12,1, 4; 14,1; 15,1; 16,1, 13, 14; 17,2, 16, 29, 50; 18,15; 19,10; 20,2, 14; 21,20; 24,1, 4, 6, 7, 11; 25,1, 2, 6, 8, 12; 26,7, 8, 11; 27,1, 2, 9; 29,2, 3, 4, 8, 9, 13; 30,2, 6, 10, 15, 18, 20; 32,22; 34,1, 10, 17, 22, 24; 35,6, 7; 37,2, 10, 16, 22, 23; 38,5, 13; 39,6, 10, 12, 14; 40,5, 11; 43,23, 26; 47,12; 50,17, 20; 53,8; 54,10, 24; 56,10; 58,5, 6, 9, 12; 61,13; 65,3; 68,7, 14, 17; 69,2, 6; 70,1, 5, 16; 72,20; 78,5, 9, 12; 79,5, 20; 82,17; 83,2, 4, 5, 9, 13; 84,2, 8; 85,1, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 11, 12, 15, 17; 87,2, 10, 14, 15; 88,6, 9, 16, 47, 50, 51, 52; 89,1, 13; 90,9; 91,5, 6, 9, 10; 92,3, 5; 93,3, 5, 12, 18; 96,8; 98,8; 100,1; 101,2, 13, 16, 26; 103,1, 24; 105,4, 47; 107,4; 108,21, 26, 27; 110,1; 113,9, 25; 114,4; 115,16; 117,25; 118,12, 31, 33, 41, 52, 55, 57, 64, 65, 75, 89, 97, 107, 108, 126, 137, 145, 149, 151, 156, 159, 166, 169, 174; 119,2; 122,3; 124,4; 125,4; 129,1, 2, 3, 4; 130,1; 131,8; 134,13; 136,7; 137,1, 4, 8; 138,1, 5, 21; 139,2, 5, 7, 8, 9; 140,1, 3, 8; 141,6; 142,1, 7, 9, 11; 143,3, 5; 144,10, 15
Domnul: *sg. voc., în sintagma* ***Domnul nostru*** 8,2, 10
Domnului: *sg. gen., în sintagma* ***casa Domnului*** 22,6; 26,4; 91,14; 121,1, 9; 133,1; 134,2
Domnul: *sg. dat.* (*cu prep.* ***la***) 108,20
Domn: *sg. nom.* 110,4

DOMN: s.m. (apelativ) „termen de politețe pentru un bărbat”; (Pop.) „stăpân”
domnilor: *pl. gen.* 135,3, 26

(a) DORI: v. IV
dorește: *ind. prez. 3.sg.* 41,2; 83,3
a dori: *inf. prez.* 118,20
doream: *ind. imp. 1.sg.* 118,131
dorit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 118,174

DORIRE: s.f.
dorirea: *sg. nom./ac.* 37,10; 139,9

DORIT, -Ă: adj.
dorite: *f. pl. nom.* 18,11
dorit: *n. sg. ac.* 105,24

(a) DORMI: v. IV
am dormit: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,6
voiu dormi: *ind. viit.I. 1.sg.* 4,9
doarme: *ind. prez. 3.sg.* 40,9; 77,65
dormi: *ind. prez. 2.sg.* 43,23
ați dormi: *cond. prez. 2.pl.* 67,14
dormit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 75,6
dorm: *ind. prez. 3.pl.* 87,6

(a) DORMITA: v. I
am dormitat: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,6
dormitat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 118,28
va dormita: *ind. viit.I. 3.sg.* 120,4

DORMITARE: s.f.
dormitare: *sg. ac.* 131,4

DOS: s.n.
dosul: *sg. ac.* 17,41; 68,24
dos: *sg. ac.* 20,13
dosului: *sg. gen.* 67,14

(a) DOSĂDI: v. IV
au dosădit: *ind. pf.c. 3.pl.* 93,5
(s-)au dosădit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 105,32; 106,39

DOSĂDIRE: s.f.
dosădirii: *sg. gen.* 43,20

DOVEDIT, -Ă: adj.
dovedite: *n. pl. nom.* 110,2

DRAC: s.m.
dracul: *sg. ac., în sintagma* ***dracul de amiiazăzi*** „demonismul lucid, care determină pacatul în mod deliberat, iar nu ca pe un accident al simțurilor” (cf. Anania 2001, p.721) 90,6
draci: *pl. nom.* 95,5
dracilor: *pl. dat.* 105,37

DRAGOSTE: s.f.
dragostea: *sg. ac.* 72,7

DREPT, DREAPTĂ: adj./s.; var. **DIREPT, DIREAPTĂ**
direptul: *s.m. sg. nom.* 111,7
drepților: *s.m. pl. gen.* 1,5, 6
(cel) drept: *s.m. sg. nom./ac.* 5,15; 7,10; 10,6; 25,12; 33,22; 36,12, 32; 111,4
(cei) drepți: *s.m. pl. nom./ac.* 7,11; 10,3; 24,21; 31,11; 33,16; 36,14, 17; 48,15; 63,11; 93,15
dreptul: *s.m. sg. nom./ac.* 10,4; 36,21, 25; 57,11; 63,11; 91,13; 140,5
dreapta: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***de-a dreapta/în dreapta*** 15,8, 11; 44,10; 90,7; 108,6, 31; 109,1, 5; 141,5
dreptei: *s.f. sg. gen.* 16,8; 19,7; 76,11
dreapta: *s.f. sg. nom./ac.* 17,36; 20,9; 25,10; 43,4; 44,5; 47,11; 59,7; 62,9; 73,11; 77,54; 79,16; 88,14, 26, 43; 89,12; 97,1; 107,7; 117,16; 136,5; 137,7; 138,10; 143,8, 11
dreptului: *s.m. sg. gen./dat.* 30,19; 36,30; 54,23; 57,12; 74,11; 93,21; 96,11
drepților: *s.m. pl. voc.* 31,11; 32,1; 111,2; 117,15; 124,3
(celor) drepți: *s.m. pl. dat.* 32,1; 35,11; 72,1; 96,11; 124,4
drepții: *s.m. pl. nom./ac.* 33,18; 36,29; 51,8; 67,4; 106,42; 117,20; 124,3; 139,14; 141,8; 145,8
drepților: *s.m. pl. gen./dat.* 33,20; 36,39; 110,1; 111,4
(celui) drept: *s.m. sg. dat.* 36,16
(ceale) dreapte: *s.n. pl. ac.* 57,2
(cei) drepți: *s.m. pl. ac.* 68,29
dreaptii: *s.f. sg. gen.* 72,24; 79,18
drepți: *s.m. pl. voc.* 96,12
dreaptă: *adj. f. sg. nom./ac.* 2,12; 26,11; 77,37; 106,7; 118,137; 120,5
drept: *adj. m./n. sg. nom./ac.* 7,12; 10,8; 24,8; 32,4; 50,12; 91,16; 114,5; 118,137; 128,4; 142,10; 144,17
dreapte: *adj. f. sg. nom.* 18,9

DREPTARE: s.f.; vezi **ÎNDREPTARE**

DREPTATE: s.f.
dreptății: *sg. gen.* 4,2, 6; 22,3; 50,21; 117,19; 118,7, 62, 106, 123, 160, 164
dreptatea: *sg. nom./ac.* 5,9; 7,9, 18; 9,5; 16,1; 17,21, 25; 21,32; 30,2; 34,24, 27, 28; 35,7, 11; 36,6, 37; 39,10, 11; 44,5, 8; 49,6; 50,16; 68,28; 70,2, 15, 16, 19, 24; 71,2, 3, 7; 84,11, 12, 14; 87,13; 88,15, 17; 93,15; 96,6; 97,2; 98,4; 102,17; 110,3; 111,3, 9; 118,40, 142; 142,1, 11; 144,7

dreptate: *sg. nom./ac.* 9,5, 9; 10,8; 14,2; 16,2, 15; 47,11; 51,5; 57,2; 64,6; 66,5; 71,2; 95,10, 13; 96,2; 97,9; 105,3, 31; 110,8; 118,75, 121, 138, 142, 144, 172; 131,9
dreptățile: *pl. nom./ac.* 10,8; 18,9; 49,16; 74,3; 88,32; 104,45; 118,48, 124

DROJDIE: s.f.
drojdiile: *pl. nom.* 74,9

(a se) DUCE: v. III
(s-)au dus: *ind. pf.c. 3.sg.* 33,1
(mă) voiu duce: *ind. viit.I. 1.sg.* 38,14; 138,7
va duce: *ind. viit.I. 3.sg.* 59,11
au dus: *ind. pf.c. 3.sg.* 77,52
duce(-să)-voi: *ind. viit.I. 3.pl.* 80,13
au dus: *ind. pf.c. 3.pl.* 136,3

DUD: s.m.
duzii: *pl. ac.* 77,47

DUH: s.n.
duh: *sg. nom./ac.* 10,7; 50,12, 14, 19; 77,39; 118,131
Duhului: *sg. gen.* 17,16
duhul/Duhul: *sg. nom./ac.* 31,2; 32,6; 33,19; 75,13; 76,4, 7; 77,8; 102,16; 103,29, 30; 105,33; 106,25; 138,7; 141,4; 142,4, 7, 10; 145,4; 147,18; 148,8
duhu: *sg. nom./ac.* 47,8; 134,17
Duhul: *sg. ac., în sintagma* ***Duhul cel Sfânt*** 50,13
duhuri: *pl. ac.* 103,4

DULCE: adj.
(mai) dulce: *f. sg.*(dezacord) *nom.* 18,11
dulce: *m. sg. nom.* 24,8
dulci: *n. pl. nom.* 118,103

DULCEAȚĂ: s.f.
dulceții: *sg. gen.* 20,4
dulceața: *sg. ac.* 67,11

DUMBRAVĂ: s.f.
dumbrăvii: *sg. gen.* 131,6

DUMNEZEU: s.m. „Divinitatea”
Dumnezeul: *sg. nom./ac.* 3,3; 4,2; 15,2; 17,3, 7, 22, 30, 31, 32, 47; 21,11; 28,3; 29,9; 32,12; 40,14; 41,3, 4, 7, 11, 12; 42,5; 43,5; 44,8, 12; 45,2, 8, 12; 46,10; 47,15; 49,3, 7; 55,10; 56,3; 58,18; 61,3, 7, 8; 65,8, 10; 66,7; 67,20, 21, 36; 68,4, 7; 71,18; 72,1; 76,14; 77,35, 56; 78,10; 80,11; 83,3; 91,16; 93,1, 7, 22, 23; 94,7; 98,5, 9; 104,7; 105,48; 112,5; 113,10, 11; 114,5; 117,28; 122,2; 139,7; 142,10; 143,1, 15; 145,5, 10; 146,5; 147,12
Dumnezeul: *sg. voc., în sintagmele* ***Dumnezeul mieu/Dumnezeul adevărului/Dumnezeul mântuirii meale/Dumnezeul mântuirii noastre/Dumnezeul puterilor/Dumnezeul lui Israil/Dumnezeul nostru/Dumnezeul inimii meale/Dumnezeul lui Iacov*** 3,7; 5,3; 7,2, 4, 7; 12,4; 17,29; 21,2, 3; 24,2; 27,1; 29,3, 13; 30,6; 34,23, 24; 37,16, 22, 23; 39,6, 9, 18; 42,4; 50,16; 58,6, 11; 60,6; 62,2; 64,6; 70,4, 12; 72,26; 75,7; 79,5, 8, 15, 20; 82,14; 83,4, 9; 84,5; 85,2, 12; 87,2; 88,9, 27; 90,2; 98,8; 103,1; 105,47; 108,26; 144,1
Dumnezeu: *sg. nom./ac./gen./dat.* 5,5; 7,12; 9,17, 18; 10 (Ov),5, 11, 13; 13,1, 2, 3; 17,32, 33; 18,2; 23,5; 24,5; 28,1; 30,3; 35,2, 7; 41,3, 5, 6, 10, 12; 42,4, 5; 43,9, 22; 44,3, 8; 45,5, 6, 11; 46,2, 6, 8, 9; 47,4, 9, 15; 48,8, 16; 49,6, 7, 14, 16, 22, 23; 50,19; 51,7, 9, 10; 52,1, 3, 6, 7; 53,5, 6; 54,15, 17, 20; 55,5, 11, 13; 56,3, 4; 57,7, 12; 58,10, 12, 14, 18; 59,8, 14; 60,8; 61,2, 6, 8, 9, 12; 62,12; 63,8, 10; 64,10; 65,1, 3, 5, 19, 20; 66,2, 7, 8; 67,2, 3, 4, 5, 6, 7, 16, 17, 18, 19, 21, 22, 27, 32, 33, 35, 36; 68,31, 32, 33, 36; 70,3, 11; 72,11, 17, 28; 73,8, 12; 74,6, 8; 75,2, 10; 76,2, 3, 4, 8, 10, 14, 15; 77,7, 8, 10, 18, 19, 22, 31, 35, 41, 59; 79,11; 80,2, 10; 81,1; 82,13; 83,12; 84,9; 85,10; 86,3; 88,7, 8; 89,1, 2; 94,1, 3; 97,4; 99,1, 3; 103,21; 105,14, 21; 106,11; 107,8, 14; 117,27; 149,6
Dumnezeule: *sg. voc.* 5,11; 7,10; 10 (Ov),12; 16,6; 17,48; 21,2, 21; 24,22; 25,9; 26,9; 35,8; 41,2; 42,1, 2, 4; 43,2, 10; 44,7; 47,10, 11; 50,3, 12, 16; 53,3, 4; 54,2, 24; 55,2, 8, 12; 56,2, 6, 8, 12; 58,2; 59,3, 12; 60,2; 62,2; 63,2; 64,2; 65,10; 66,4, 6; 67,8, 10, 11, 25, 29; 68,2, 6, 14, 30; 69,2, 6; 70,12, 17, 18, 19, 22; 71,2; 72,26; 73,1, 10, 22; 76,14, 17; 78,1, 9; 79,4; 81,8; 82,2; 83,10; 84,7; 85,14, 15; 98,8; 107,2, 6, 12; 108,2; 138,17, 19, 23; 143,9
Dumnezeului: *sg. gen./dat.* 19,2, 6, 8; 23,6; 39,4; 41,9; 43,21; 47,2, 9; 67,9, 25; 74,10; 75,12; 80,2, 5; 83,11; 89,17; 90,1; 97,3; 103,33; 113,7; 118,115; 121,9; 131,2; 135,26; 145,2; 146,1, 7
Dumnezăului: *sg. dat.* 46,7
Dumnezeul: *sg. nom. în gen. superl* ***Dumnezeul Dumnezeilor/Dumnezeul dumnezeilor*** 49,1; 83,8
Dumnezeilor: *pl. gen., în gen. superl.* ***Dumnezeul Dumnezeilor*** 49,1
Dumnezeĭ: *pl. nom.* 81,6
Dumnezeului: *sg. gen., în sintagmele* ***casii Dumnezăului/cortul Dumnezeului*** 91,14; 131,5; 133,1; 134,2
Dumnezeului: *sg. dat., în gen. superl.* ***Dumnezeului dumnezeilor*** 135,2

DUMNEZEU: s.m. „idol”, „zeu”
dumnezeu: *sg. ac.* 43,21
dumnezeii: *pl. nom./ac.* 46,10; 94,3; 95,4, 5; 134,5
dumnezeului: *sg. dat.* 80,10
dumnezeilor: *pl. gen.* 81,1
dumnezei: *pl. ac.* 81,1; 85,8
dumnezeilor: *pl. gen., în gen superl.* ***Dumnezeul dumnezeilor/Dumnezeului dumnezeilor*** 83,8; 135,2
dumnezăii: *pl. ac.* 96,9

DURERE: s.f.
dureare: *sg. nom./ac.* 7,15; 10 (Ov),7, 14; 12,2; 30,11; 68,30; 89,10; 114,3
durearea: *sg. nom./ac.* 7,17; 37,18; 38,3; 68,27
durerile: *pl. nom.* 17,5, 6; 114,3
durerii: *sg. gen.* 40,4; 126,2
dureri: *pl. nom.* 47,7
durerilor: *pl. gen.* 93,19
durearii: *sg. gen.* 106,39

E

EPISCOPIE: s.f.
episcopiia: *sg. ac.* 108,8

ERODIU: s.m. (Rar) „egretă”, „bâtlan”; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în Mihai C. Băcescu, *Păsările în nomenclatura și viața poporului român*, București, 1961.
erodiului: *sg. gen.* 103,17

ETIOPIAN: s.m.; var. **ETHIOPIAN** (mai aproape de forma lat. *aethiops, -opis*); (Înv. și reg.) **ETIOPLEAN** ; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Enciclopedia română*, (Tomul II, 1900), publicată din însărcinarea și sub auspiciile Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român, de Dr. C. Diaconovici, I – III, Sibiu, 1898 – 1904.
Ethiopiianii: *pl. nom.* 71,9
ethiopleanilor: *pl. gen.* 86,4

F

(a se) FACE: v. III
va face: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,3; 36,5; 55,5, 11; 59,14; 67,20; 75,11; 105,2; 107,14; 117,6; 139,13; 144,19
face: *ind. prez. 3.sg.* 13,1, 3; 14,2, 5; 28,10; 36,7; 67,7; 70,4; 100,7; 102,6; 103,32; 112,9; 135,4; 145,7
faci *ind. prez. 2.sg.* 17,51; 76,15; 85,10; 103,4

fac: *ind. prez. 3.pl.* 24,4; 30,24; 33,17; 34,1, 19; 36,1; 91,10; 105,3; 106,23; 110,10; 113,16; 134,18; 140,9; 148,8
să facă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 35,4; 52,2, 4; 104,25; 105,8; 144,12; 149,7, 9
să fac: *conj. prez. 1.sg.* 39,9
vom face: *ind. viit.I. 1.pl.* 43,6; 59,14; 107,14
vei face: *ind. viit.I. 2.sg.* 48,19; 72,20; 87,11; 118,84
faceţi: *imperativ 2.pl.* 65,8; 67,5
facă(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 68,23, 26; 118,76; 128,6
să facem: *conj. prez. 1.pl.* 73,8
(nu) faceţi: *imperativ prohib. 2.pl.* 74,5
a face: *inf. prez.* 77,5; 102,18; 108,16; 118,112, 126; 125,2, 3; 142,10
voiu face: *ind. viit.I. 1.sg.* 88,34, 35
faceţi: *ind. prez. 2.pl.* 102,20, 21
să (se) facă: *conj. prez. 3.sg.* 108,7
au făcut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,4; 7,16; 9,16; 10,4; 12,6; 14,3; 15,3; 21,32; 30,22; 56,3; 65,16; 70,10; 71,18; 73,12; 77,12, 50, 55; 94,5, 6; 95,5; 97,1, 2; 99,3; 102,7, 10, 12; 104,5; 105,19, 21; 106,36, 37, 40; 110,4; 113,11, 23; 114,7; 117,16, 24; 118,73, 78; 120,2; 123,8; 133,3; 134,6, 7; 135,5, 7; 145,6; 147,20; 149,2
am făcut: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 7,4; 43,18; 50,6
ai făcut: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,5; 15,11; 38,10, 12; 39,6; 49,21; 51,4, 11; 67,29; 70,19; 73,17; 75,9; 76,15; 77,4; 85,9; 98,4; 103,24; 108,27; 118,65, 98; 138,15
(S-/s-)au făcut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 9,10; 13,1, 3; 14,4; 32,9; 48,13, 21; 52,2, 4; 68,11; 72,19; 75,3; 89,2; 91,6; 92,5; 93,22; 103,20; 105,36; 107,10; 117,14, 22, 23; 118,56; 138,6, 22; 143,4; 148,5
făcând: *gerunziu* 9,17
fă: *imperativ 2.sg.* 16,7; 33,15; 36,3, 27; 50,20; 79,16; 82,10; 85,17; 89,12; 108,21; 118,108, 124; 124,4; 142,8
(m-)am făcut: *ind. pf.c. 1.sg.* 29,8; 30,12; 37,7, 15; 68,9, 12; 70,7; 72,23; 101,7, 8; 108,25; 118,83
făcutu(-m)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 30,13; 87,5; 101,7
am făcută (sic!)**:** *ind. pf.c. 1.sg.* 31,5
făcea: *ind. imp. 3.pl.* 37,13; 100,3
(te-/Te-)ai făcut: *ind. pf.c. 2.sg.* 58,17; 60,4; 89,1; 117,21, 28; 143,3
făcutu(-ne)-am: *ind. pf.c. 1.pl.* 78,4; 125,1
făcutu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 82,9, 11; 88,42; 113,2
făcut-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 103,19
făcut-am: *ind. pf.c.1.sg./pl.* 105,6; 118,121

FACERE: s.f.
facerea: *sg. ac.* 18,2
facerile: *pl. ac., în sintagma* ***facerile de bine*** 77,11

FAGURE: s.m.; var. **FAGUR**
fagurul: *sg. ac.* 18,11

FALCĂ: s.f.
fălcile: *pl. ac.* 21,16; 31,9; 136,6

FAMILIE: s.f.
familiile: *pl. nom./ac.* 21,28; 106,41

FAPTĂ: s.f.
faptele: *pl. ac.* 9,17; 27,4; 61,13; 63,10; 85,8; 105,39; 142,5

FATĂ: s.f.
fata: *sg. voc., în sintagma* ***fata Vavilonului*** 136,8
featii: *sg. gen.* 9,15; 44,14; 72,28
featele: *pl. nom./ac.* 44,10, 13; 47,12; 96,8; 105,37; 143,12
featelor: *pl. gen.* 105,38

FAŢĂ: s.f.
faţa: *sg. ac., în loc. s.* ***(de pre) faţa pământului*** „din lume" 1,4
faţă: *sg. ac., în loc. adj.* ***de faţă*** 2,2; 138,8
faţa: *sg. ac., în loc. prep.* (Înv.) ***de către faţa/de la faţa/de faţa*** „de dinaintea" 3,1; 9,4; 10 (Ov),5; 16,2, 9; 17,9; 30,23; 37,4, 6; 43,17; 50,13; 56,1; 59,6; 60,4; 67,2, 3, 5, 9; 77,54; 88,24; 95,9, 13; 96,5; 97,9; 101,11; 113,7; 138,7
faţa: *sg. nom./ac.* 10 (Ov),11; 10,8; 12,1; 15,11; 20,7; 21,25; 23,6; 26,8, 9; 29,8; 30,17; 33,1, 17; 43,24; 50,11; 66,2; 68,8, 18; 79,4, 8, 20; 82,17; 87,15; 94,2; 101,3; 103,15, 29, 30; 104,4; 118,135; 131,10; 139,14; 142,7
faţa: *sg. ac., în loc. prep.* ***în faţa*** 83,10
feaţii: *sg. gen./dat.* 4,7; 16,15; 17,43; 20,10; 34,5; 41,6, 12; 42,5; 43,4; 44,13; 49,21; 54,22; 56,7; 79,17; 82,14; 88,15, 16; 89,8; 118,58; 147,17
feţii: *sg. gen.* 30,21; 41,3
feaţele: *pl. nom./ac.* 33,6; 81,2

FĂCĂTOR, -TOARE: adj.; var. (Înv. şi reg.) **FĂCĂTORIU**
făcătoriu: *adj. m. sg. nom./dat., în sintagma* ***făcătoriu de pace*** 36,37; 119,7

FĂCUT, -Ă: adj.
făcute: *f. pl. nom.* 110,8

(a) FĂGĂDUI: v. IV
făgăduiţi: *imperativ 2.pl.* 75,12
au făgăduit: *ind. pf.c. 3.sg.* 131,2

FĂGĂDUINŢĂ: s.f.
făgăduinţele: *pl. nom./ac.* 21,26; 49,14; 55,12; 60,9; 65,13; 115,14, 18
făgăduinţa: *sg. ac.* 55,9; 64,2
făgăduinţă: *sg. ac.* 131,2

(a se) FĂLI: v. IV
(să) fălesc: *ind. prez. 3.pl.* 48,7; 96,7
(te) făleşti: *ind. prez. 2.sg.* 51,3
(s-)au fălit: *ind. pf.c. 3.pl.* 73,4
(să) vor făli *ind. viit.I. 3.pl.* 93,3
să (ne) fălim: *conj. prez. 1.pl.* 105,47

FĂPTURĂ: s.f.
făptura: *sg. ac.* 91,5

FĂRĂDELEGE: s.f./adj.; var. (Înv. şi reg.) **FĂRĂLEAGE**
fărădeleagea: *sg. nom./ac.* 5,5; 17,24; 31,5; 37,19; 44,8; 50,3, 4, 5; 51,5; 54,11; 68,28; 84,3; 93,23
fărădeleage: *sg. nom./ac.* 5,7; 6,9; 7,15; 13,4; 24,4; 31,5; 35,4, 5; 36,1; 38,12; 40,7; 49,21; 51,3; 68,28; 93,16; 118,150; 140,4, 9
fărădelegii: *sg. gen.* 17,5; 88,23; 93,20; 106,17
fărădelegile: *pl. nom./ac.* 25,10; 31,1; 37,5; 38,9; 50,11; 78,8; 102,3, 10, 12; 105,43
fărăleagea: *sg. nom./ac.* 35,3; 48,6; 56,2; 58,5; 72,19; 118,133; 128,3
fărădelegi: *pl. ac.* 50,7; 52,2; 129,3
fărălegile: *pl. ac.* 54,4; 129,8
fărăleage: *sg. ac.* 52,5; 54,10; 58,3, 6; 74,5; 91,8, 10; 93,4; 100,8; 118,3, 78; 124,3, 5
fărădelegilor: *pl. gen.* 73,20
fărăleagea: *sg. nom.* 108,14
fărălegii: *sg. gen.* 138,24

FĂRĂLEGIUIRE: s.f.; cuvântul nu este înregistrat în DA; sunt, în schimb, înregistrate, din aceeaşi familie lexicală, *(a) fărălegiui* şi *fărălegiuitor*
fărălegiuiri: *pl. ac.* 57,3; 63,7

FĂTĂTOARE: adj./s.f.
(ceale) fătătoare: *s.f. pl. ac.* 77,70
fătătoare: *adj. f. pl. nom.* 143,13

FÂNTÂNĂ: s.f.
fântânile: *pl. ac.* 77,44

FECIOARĂ: s.f.
feacioare: *pl. nom.* 44,15
fecioarelor: *pl. gen.* 67,26
fecioarele: *pl. nom.* 77,63
feacioarele: *pl. nom.* 148,12

FERECAT, -Ă: adj./s.
(celor) ferecaţi: *s.m. pl. gen.* 78,11; 101,21
(cei) ferecaţi: *s.m. pl. ac.* 106,10
ferecate: *adj. f. pl. ac.* 97,6

(a se) FERI: v. IV
fereaşte(-te): *imperativ 2.pl.* 33,15; 36,27

(a) FERICI: v. IV
să fericească: *conj. prez. 3.sg.* 40,3
fericit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 143,15

FERICIT, -Ă: adj.
fericit: *m./n. sg. nom.* 1,1; 31,2; 32,12; 33,9; 39,5; 64,5; 83,6, 13; 88,16; 93,12; 111,1; 126,5; 127,2; 136,8, 9; 143,15; 145,5
fericiţi *m. pl. nom.* 2, 13; 31,1; 83,5; 105,3; 118, 1, 2; 127,1
fericitu: *m. sg. nom.* 40,2

FERMECĂTOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Pop.) **FĂRMĂCĂTORIU**
fărmăcătoriului: *sg. gen.* 57,6

FEŞTILĂ: s.f.
feştilă: *sg. ac.* 101,4

(a) FI: v. IV
e: *ind. prez. 3.sg.* 3,9; 5,10; 8,2, 10; 10,8; 13,6; 15,5; 17,3, 31, 32, 47; 18,6, 12; 19,7; 20,6; 21,26, 29; 23,1; 24,8, 14; 26,1; 27,7, 8; 29,6, 10; 30,20; 32,4, 5, 17; 33,9, 22; 34,10, 25; 35,6; 36,16; 41,9; 44,2; 45,2; 46,3; 47,2, 11; 49,2; 51,11; 53,8; 56,8; 59,13; 61,2, 3, 6, 7, 8, 9; 64,5, 10; 65,5; 67,5, 36; 68,17; 70,6, 19; 72,1; 74,9; 75,2, 8; 76,11, 14; 83,11; 84,10; 85,13; 88,9, 12, 15, 16, 19, 48; 91,2, 16; 92,2, 4; 93,12; 95,4; 98,9; 99,5; 101,14; 102,8, 12; 103,25; 104,7; 105,1; 106,1, 43; 107,13; 109,3, 5; 110,10; 111,5, 7; 112,4, 5; 114,5; 115,11; 117,1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 20, 27, 29; 118,64, 71, 72, 96, 105, 118, 126, 137, 140, 142, 165; 120,5; 129,4, 7; 131,14; 132,1; 134,3, 5; 135,1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26; 136,8; 137,8; 143,8, 11, 15; 144,3, 8, 9, 13, 17; 145,5; 146,1, 5
-i: *ind. prez. 3.sg.* 22,5; 23,6; 40,2; 89,10; 102,17; 107,2; 108,20; 115,15; 118,155; 144, 18
-s: *ind. prez. 3.pl.* 31,10; 33,20; 38,6; 65,3; 92,4; 118,103, 129, 156; 138,14
era: *ind. imp. 3.sg./pl.* 13,5; 17,42; 36,36; 37,12; 52,6; 54,4, 19; 77,30, 37; 78,3; 104,12, 34, 37; 123,1, 2; 141,5
eram: *ind. imp. 1.sg.* 119,7
este: *ind. prez. 3.sg.* 91,16
eşti: *ind. prez. 2.sg.* 2,7; 3,4; 5,5; 15,2, 5; 21,10, 11; 22,4; 24,5; 30,4, 5, 15; 31,7; 39,18; 41,6, 10, 12; 42,2, 5; 43,5; 51,3; 55,10; 58,10, 18; 68,20; 69,6; 70,4, 5, 6; 75,8; 76,15; 85,10; 88,9, 18, 27; 89,2; 90,2, 9; 92,2; 101,28; 109,4; 117,28; 118,68, 114, 137, 151; 127,2; 138,8; 139,7; 141,6; 142,10
va fi: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,3; 9,19; 36,10, 18, 26; 48,10; 68,33; 71,16; 80,10, 16; 82,2; 88,7, 49; 101,1, 15; 111,2, 7; 118,175; 127,2; 146,10
vei fi: *ind. viit.I. 2.sg.* 10 (Ov),14; 17,26, 27
voiu fi: *ind. viit.I. 1.sg.* 17,24; 18,14; 38,14; 49,21; 117,17; 118,77, 116, 144; 142,7; 145,2
vor fi: *ind. viit.I. 3.pl.* 18,15; 21,27; 58,14; 62,11; 89,5; 91,15
fii: *imperativ 2.sg.* 26,9; 30,3; 70,3
fie: *conj. prez. fără **să** 3.sg./pl.* 30,19; 32,22; 34,6; 68,26; 79,18; 89,17; 103,31; 108,8, 9, 12, 13, 15, 19; 113,16; 118,80, 173; 121,7; 129,2; 134,18; 146,1
(nu) fiţi: *imperativ prohib. 2.pl.* 31,9
să fie: *conj. prez. 3.sg./pl.* 34,5; 39,6; 49,22; 77,8; 103,35
fie: *conj. prez. fără **să** impers.* „amin”; „aşa să fie” 40,14; 71,19; 88,53; 105,48
fiind: *gerunziu* 48,13, 21; 64,7
a fi: *inf. prez.* 118,138
au fost: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 17,19; 29,11; 43,13; 62,1; 68,21; 77,37; 86,4, 6; 104,23, 42; 106,12; 141,1
am fost: *ind. pf.c. 1.sg.* 36,25; 37,9
fost-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 41,4
ai fost: *ind. pf.c. 2.sg.* 62,8; 79,10; 98,8
iaste: *ind. prez. 3.sg.* 5,10; 6,6; 7,4; 8,5; 10 (Ov),5, 7; 11,5; 13,1, 2, 3, 6; 15,8; 17,31; 18,7; 21,12; 23,8, 10; 24,11, 12; 25,3; 31,2, 9; 32,12, 20; 33,10, 13, 19; 35,10; 37,4, 8, 11, 18; 38,5, 8; 39,5, 6, 13; 41,11; 43,16; 44,12; 46,8; 47,15; 49,6, 11, 12; 50,5; 52,1, 2, 3, 4; 54,20; 57,12; 59,9; 61,12; 62,4; 67,25; 68,3; 70,11; 71,12; 72,4, 11, 16, 25, 28; 73,16; 74,8; 77,35, 38; 78,10; 80,5; 82,19; 83,6; 85,8; 86,7; 88,49; 94,3, 5, 7; 95,4; 98,3, 5; 99,3; 103,17, 25; 107,5, 9; 108,21, 27; 113,5, 10, 17, 18, 19; 117,23, 24; 118,77, 92, 97, 98, 99, 143, 165, 174; 126,2; 134,17; 137,5, 6; 138,4, 24; 141,5; 143,3, 14; 144,3; 145,3, 5; 146,5; 149,9
ieste: *ind. prez. 3.sg.* 3,3; 15,6; 27,8; 35,2; 41,4; 73,9; 118,24
sânt: *ind. prez. 1.sg.* 6,3; 21,7; 24,16; 34,3; 37,18; 38,13; 39,18; 45,11; 49,7; 68,30; 69,6; 72,5; 73,22; 77,39; 80,11; 85,1, 2; 87,16; 90,15; 103,33; 108,22; 118,19, 60, 63, 94, 125, 141; 138,18; 140,10; 142,12
sânt: *ind. prez. 3.pl.* 9,21; 10 (Ov),5; 11,5; 15,3; 18,4; 24,6; 25,10; 36,37; 49,8, 10; 54,22; 55,3, 12; 68,21; 88,8, 12, 50; 93,11; 94,4; 95,5, 12; 101,26; 110,2, 8; 118,39, 75, 84, 85, 111, 144, 157; 143,15; 145,6
sânteţi: *ind. prez. 2.pl.* 81,6
sântem: *ind. prez. 1.pl.* 102,14
nefiind: *gerunziu* 7,3

FIARĂ: s.f.
fierile: *pl. nom.* 49,10
fiarăle: *pl. nom./ac.* 67,31; 103,11, 20; 148,10
fiarălor: *pl. gen./dat.* 73,19; 78,2

FIER: s.n.
fier: *sg. ac.* 2,9; 104,18; 106,10, 16; 149,8

FIERE: s.f.
fiere: *sg. ac.* 68,22

FIICĂ: s.f.
fiică: *sg. voc.* 44,11

FINIC: s.m. (Înv.) „curmal”, „palmier”
finicul: *sg. ac.* 91,13

FIU: s.m.
fiiul: *sg. nom./ac.* 2,7; 71,20; 79,16, 18; 85,16; 88,23; 115,16; 142,1; 143,3
fiiului/Fiiului: *sg. gen.* 3,1; 7,1; 9,1; 49,20; 71,2
fiii: *pl. voc., în sintagmele **fiii oamenilor/fiii lui Dumnezeu*** 4,3; 28,1; 48,3; 57,2; 89,3
fiul: *sg. nom.* 8,5
fiii *pl. nom./ac.* 10,5; 11,2, 9; 13,2; 17,46; 20,11; 32,13; 35,8; 44,3; 46,1; 52,3; 56,5; 61,10; 65,5; 71,4; 76,16; 77,4, 6, 9; 78,11; 81,6; 88,7; 88,7, 31, 48; 89,16; 101,21, 29; 102,17; 104,6; 105,37; 108,9, 10; 113,22; 126,3, 4; 127,3, 6; 131,12; 136,7; 145,3; 147,13; 149,2
fii: *pl. nom./ac.* 16,14; 44,17; 102,13; 112,9; 143,12
fiii: *pl. ac., în sintagma **fiii berbecilor*** „miei (pentru jertfă)” 28,1
fiiul: *sg. ac., în sintagma **fiiul unicornilor*** „puiul de inorog; inorogul simbolizând puterea terestră invincibilă” 28,6
fiilor: *pl. gen./dat.* 30,20; 41,1; 43,1; 44,1; 45,1; 47,1; 48,1; 68,9; 70,1; 72,15; 77,5, 6; 82,9; 83,1; 84,1; 86,1; 87,1; 102,7, 17; 105,38; 106,8, 15, 21, 31; 113,24; 127,6; 143,7, 11; 144,12; 148,15
fiilor: *pl. voc.* 33,12

FLĂMÂND, -Ă: adj./s.
flămând: *adj. n. sg. ac.* 106,9
(cei) flămânzi: *s.m. pl. ac.* 106,36
flămânzilor: *s.m. pl. dat.* 145,7

(a) FLĂMÂNZI: v. IV
au flămânzit: *ind. pf.c. 3.pl.* 33,11
voiu flămânzi: *ind. viit.I. 1.sg.* 49,12
vor flămânzi: *ind. viit.I. 3.pl.* 58,7
flămânzind: *gerunziu* 106,5

FLOARE: s.f.
floarea: *sg. ac.* 102,15

FOALE: s.n.; var. **FOI:** s.m.
foiu: *sg. ac.* 32,7
foale: *sg. ac.* 77,13; 118,83

FOC: s.n.
foc: *sg. nom./ac.* 10,7; 11,7; 16,3; 17,9, 13, 14, 31; 20,10; 38,4; 45,10; 49,3; 57,9; 65,10, 12; 73,7; 77,14, 21; 79,17; 96,3; 103,4; 104,32, 39; 105,18; 139,11
focul: *sg. nom./ac.* 20,10; 77,63; 78,5; 82,15; 88,47; 117,12; 148,8
focului: *sg. gen., în sintagma* ***para focului*** 28,7
focului: *sg. gen./dat.* 67,3; 77,48

FOAME: s.f.
foame: *sg. ac.* 58,15

FOAMETE: s.f.
foamete: *sg. ac.* 32,19; 104,16
foamei: *sg. gen.* 36,19

FOLOS: s.n.
folos: *sg. nom.* 29,10

(a se) FOLOSI: v. IV
(să) va folosi: *ind. viit.I. 3.sg.* 88,23

FRATE: s.m.
fraților: *pl. dat.* 21,23; 68,9
frate: *sg. ac.* 34,14
fratele: *sg. nom.* 48,8
fratelui: *sg. gen.* 49,20
frații: *pl. nom./ac.* 121,8; 132,1

(a se) FRÂNGE: v. III
să (să) frângă: *conj. prez. 3.sg.* 36,15
au frânt: *ind. pf.c. 3.sg.* 106,16

FRÂU: s.n.
frâu: *sg. ac.* 31,9

FRICĂ: s.f.
frica: *sg. nom./ac.* 5,8; 13,3; 18,10; 33,12; 35,2; 54,5; 63,2; 90,5; 104,38; 110,10; 118,38, 120
frică: *sg. nom./ac.* 2,11; 13,5; 30,12; 52,6; 88,41; 89,11

FRIG: s.n.
frigului: *sg. gen.* 147,17

FRUMOS, -OASĂ: s.m./f.
(ceale) frumoasă: *s.n. pl. nom.* 64,13

FRUMUSEȚE: s.f.; var. (Pop.) **FRUMSEȚE**
frumseața: *sg. nom./ac.* 26,4; 44,5, 12; 46,5
frumseației: *sg. gen./dat.* 29,8; 49,2
frumseațea: *sg. nom./ac.* 44,3; 49,11; 77,61
frumseații: *sg. gen.* 67,13
frumseațe: *sg. nom.* 95,6

FRUNZĂ: s.f.
frunza: *sg. nom.* 1,3

FUGĂ: s.f.
fugă: *sg. ac.* 88,24
fuga: *sg. nom.* 141,5

(a) FUGI: v. IV
fugea: *ind. imp. 3.sg.* 3,1; 56,1
au fugit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 30,12; 113,3
fugind: *gerunziu* 54,8
să fugă: *conj. prez. 3.pl.* 59,6; 67,2
vor fugi: *ind. viit.I. 3.pl.* 103,7
ai fugit: *ind. pf.c. 2.sg.* 113,5
voiu fugi: *ind. viit.I. 1.sg.* 138,7

FULGER: s.n.
fulgerele: *pl. nom./ac.* 17,15; 76,19; 96,4; 134,7
fulgere: *pl. ac.* 143,6
fulgerile: *pl. ac.* 134,7

(a) FULGERA: v. I
fulgeră: *imperativ 2.sg.* 143,6

FUM: s.n.
fum: *sg. nom.* 17,9
fumul: *sg. nom./ac.* 36,20; 67,3; 101,4

(a) FUMEGA: v. I
fumegă: *ind. prez. 3.pl.* 103,32
vor fumega: *ind. viit.I. 3.pl.* 143,5

FUNIE: s.f.; var. (Înv.) **FUNE**
funi: *pl. nom./ac.* 15,6; 139,6
fune: *pl. ac., în sintagma* ***fune de împărțire*** „veche unitate de măsură de lungime cu care se măsoară pământul” 77,54
funea: *sg. nom./ac.* 104,11; 138,3
funile: *pl. nom.* 118,61

FUR: s.m. (Înv.) „hoț”
furul: *sg. ac.* 49,18

G

GARD: s.n.
gard: *sg. ac./dat.* 61,4; 143,14
gardul: *sg. ac.* 79,13
gardurile: *pl. ac.* 88,41

GATA: adv.
gata: adv. 16,12; 32,14; 37,18; 56,8; 92,2; 107,2; 111,7; 118,60

(a se) GĂTI: v. IV (Înv. și pop.) „a (se) pregăti fizic sau moral pentru a întrprinde o acțiune”; „a prepara o mâncare”; „a așeza solid”, „a întări” (cf. lat. *fundo* „a întemeia”; (fig) „a așeza solid”)
au gătit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,13, 14; 23,2; 56,7; 102,19
gătit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,3
vei găti: *ind. viit.I. 2.sg.* 20,13
gătit-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 22,5; 64,10; 67,11
gătești: *ind. prez. 2.sg.* 64,7
a găti: *inf. prez.* 77,19, 20
găti(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 88,3
voiu găti: *ind. viit.I. 1.sg.* 88,5
ai gătit: *ind. pf.c. 2.sg.* 98,4
gătit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 131,17
gătească: *ind. prez. 3.sg.* 146,8

GĂTIRE: s.f.
gătirea: *sg. nom./ac.* 10 (Ov),17; 64,10; 88,15

GÂND: s.n.
gândurile: *pl. nom./ac.* 32,11; 55,6; 91,6; 93,11; 138,3, 23; 145,4
gândurilor: *pl. dat.* 39,6
gândul: *sg. nom./ac.* 48,5; 118,118
gând: *sg. ac.* 54,15; 138,20
gândului: *sg. gen.* 75,11

GÂNDAC: s.m.
gândaci: *pl. nom.* 104,34

(a) GÂNDI: v. IV
gândesc: *ind. prez. 3.pl.* 10 (Ov),2; 34,4
voiu gândi: *ind. viit.I. 1.sg.* 37,19
gândiia: *ind. imp. 3.pl.* 40,8
au gândit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 51,4; 139,3, 5

gândit-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 72,8; 139,9
gândit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 76,6
gândeam: *ind. imp. 1.sg.* 130,2

GÂNDIRE: s.f.
gândirea: *sg. nom.* 75,11

(a se) GÂRBOVI: v. IV
(m-)am gărbovit: *ind. pf.c. 1.sg.* 37,7
gârboveaşte: *imperativ 2.sg.* 68,24

GÂTLEJ: s.n.
gâtlejul: *sg. ac.* 113, 15; 149,6
gâtlejului: *sg. dat.* 118,103

GEANĂ: s.f.
geanele: *pl. nom.* 10,5
geanelor: *pl. dat.* 131,4

GENUNCHI: s.m; var. (Iuz.) **GENUNCHE:** s.n.
genunchele: *pl. nom.* 108,24

GHEAŢĂ: s.f.
gheaţa: *sg. nom.* 148,8

GLAS: s.n.
glasul: *sg. nom./ac.* 3,5; 5,3, 4; 6,9; 17,7, 14; 18,4; 25,7; 26,7; 27,2, 6; 28,3, 4, 5, 7, 8, 9; 30,23; 41.5, 8; 43,17; 45,7; 54,4, 18; 57,6; 65,8, 19; 67,34; 73,23; 76,2, 19; 80,12; 85,6; 92,3; 94,8; 101,6; 102,20; 103,7; 105,25; 114,1; 118,149; 129,2; 139,7; 140,1; 141,2
glas: *sg. nom./ac.* 46,2, 6; 76,18; 97,5, 6; 103,12; 117,15
glasului: *sg. dat.* 67,34
glasuri: *pl. ac.* 92,4

(a) GONI: v. IV
gonesc: *ind. prez. 3.pl.* 7,2; 30,16; 34,3; 68,15; 108,31; 118,84, 157; 141,7
gonească: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 7,6
goni-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 17,38
gonindu: *gerunziu* 34,6
ai gonit: *ind. pf.c. 2.sg.* 43,3
goneaşte: *ind. prez. 3.sg.* 43,17
gonea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 68,5; 118,150; 142,1
au gonit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 68,27; 108,3, 17; 118,86, 161; 142,3
goniţi: *imperativ 2.pl.* 70,11
gonit-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 79,9
vei goni: *ind. viit.I. 2.sg.* 82,16
goneam: *ind. imp. 1.sg.* 100,5

GRABNIC, -Ă: adj.
grabnice: *n. pl. nom.* 13,3

GRAI: s.n.
graiurile: *pl. nom./ac.* 5,2; 35,4; 77,1; 137,4; 140,6
graiuri: *pl. nom.* 18,4
graiul: *sg. ac.* 55,11

GRAS, -Ă: adj./s.
graşi: *adj. m. pl. nom.* 21,13; 143,14
gras: *adj. m. sg. nom.* 67, 16
grase: *adj. f. pl. ac.* 91,15
graşii: *s.m. pl. nom.* 21,30
(cei) graşi: *s.m. pl. ac.* 77,31

(a) GRĂBI: v. IV
grăbeaşte: *imperativ 2.sg.* 30,3; 69,2

(a) GRĂI: v. IV
va grăi: *ind. viit.I: 3.sg.* 2,5; 36,30; 48,4; 71,15; 84,9; 105,2; 126,5; 144,21
grăiesc: *ind. prez. 3.pl.* 5,7; 27,3; 30,19; 34,26; 62,12; 74,5; 108,20
au grăit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 11,3; 16,10; 17,1; 37,13, 17; 49,1; 59,8; 61,12; 65,14; 72,8; 77,19; 107,8; 143,8, 11
grăiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 14,3; 100,7
să grăiască: *conj. prez. 3.sg.* 16,4; 33,14
grăit-au: *ind. pf. c. 3.pl.* 21,8; 57,4; 108,3
grăia: *ind. imp. 3.sg./pl.* 34,20; 40,7; 68,13; 98,7
grăind: *gerunziu* 34,20
grăit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 38,5
am grăit: *ind. pf.c. 1.sg.* 39,6; 76,5; 115,10
voiu grăi: *ind. viit.I. 1.sg.* 49,7
grăiai: *ind. imp. 2.sg.* 49,20
a grăi: *inf. prez.* 51,5
ar fi grăit: *cond. pf. 3.sg.* 54,13
grăiţi: *ind. prez. 2.pl.* 57,2
vor grăi: *ind. viit.I. 3.pl.* 58,8; 93,4; 113,13; 134,16; 144,5, 11
(nu) grăireţi: *imperativ prohib. 2.pl.* 74,6
grăi-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 77,2
ai grăit: *ind. pf.c. 2.sg.* 88,20
grăiia: *ind. imp. 3.pl.* 118,23
grăiam: *ind. imp. 1.sg.* 118,46; 119,7
grăiiam: *ind. imp. 1.sg.* 121,8

GRĂIRE: s.f.
grăirea: *sg. ac., în sintagma* ***grăirea împrotivă*** (cf. lat. *contrādictiō, -ōnis* „contrazicere, combatere") 30,21

GRĂITOR, -TOARE: adj.
grăitoare: *f. sg. ac.* 11,4

GRĂSIME: s.f.
grăsimea: *sg. ac.* 16,10; 62,6; 80,17
grăsime: *sg. ac.* 64,12; 147,14
grăsimii: *sg. gen.* 91,11

GRÂU: s.m.
grâului: *sg. gen.* 4,8; 80,17
grâu: *sg. ac.* 64,14; 147,14

GREŞEALĂ: s.f.; var. (iuz) **GREŞALĂ**
greşalele: *pl. nom./ac.* 18,13; 24,7; 67,22; 68,6
greşalelor: *pl. gen.* 21,2
greşala: *sg. nom./ac.* 31,5; 58,13

(a) GREŞI: v. IV
greşesc: *ind. prez. 3.pl.* 24,8
vor greşi: *ind. viit.I. 3.pl.* 33,22, 23
să greşască: *conj. prez. 3.sg.* 35,2
să greşesc: *conj. prez. 1.sg.* 38,2
am greşit: *ind. pf.c. 1.sg.* 40,5; 50,6; 118,67

GREU, GREA: adj./adv.
grei: *adj. m. pl. nom.* 4,3; 54,4
grea: *adj. f. sg. ac.* 37,5
greu: *adv.* 34,18

GRIJĂ: s.f.
grija: *sg. ac.* 54,23

(a se) GRIJI: v. IV
(S-)grijit: *ind. pf.c. 3.sg.* 39,18

GRINDINĂ: s.f.
grindină: *sg. nom./ac.* 17,13; 104,32
grindine: *sg. ac.* 17,14; 77,47
grindinii: *sg. dat.* 77,48
grindina: *sg. nom.* 148,8

GROAPĂ: s.f.
groapă: *sg. nom./ac.* 5,11; 7,16; 13,3; 27,1; 29,4; 56,7; 87,5; 93,13; 142,7
groapa: *sg. ac.* 7,16; 39,3; 87,7

GROAZNIC, -Ă: adj.
(Celui) groaznic: *s.m. sg. dat.* 75,13

GROSIME: s.f.
grosimea: *sg. ac.* 140,7

GRUMAZ: s.m./n.
grumazul: *sg. nom.* 5,11; 13,3; 68,4

GUNOI: s.n.
gunoiul: *sg. ac.* 82,11
gunoi: *sg. ac.* 112,7

(a) GUSTA: v. I
gustaţi: *imperativ 2.pl.* 33,9

GURĂ: s.f.
gura: *sg. nom./ac.* 5,10; 8,3; 10 (Ov),7; 16,4, 10; 21,14, 22; 33,2; 34,21; 36,30; 37,14, 15; 38,10; 39,4; 48,4, 14; 49,16, 19; 50,17; 57,7; 58,8; 61,5; 62,6, 12; 65,14, 17; 68,16; 70,8, 15; 72,9; 77,2, 30, 36; 80,11; 88,2; 106,42; 108,2, 30; 118,43, 131; 125,2; 134,16; 144,21
gură: *sg. nom./ac.* 13,3; 113,13; 134,16; 143,8, 11
gurii: *sg. gen./dat.* 18,15; 32,6; 35,4; 38,2; 53,4; 58,13; 77,1; 104,5; 118,13, 72, 88, 103, 108; 137,1, 4; 140,3

H

HAINĂ: s.f.
haina: *sg. ac.* 21,19
haină: *sg. ac.* 101,27; 103,2, 6

HERUVIM: s.m.
hieruvimi: *pl. ac.* 17,11; 79,2; 98,1

HORĂ: s.f. „dans”
horă: *sg. ac.* 149,3; 150,4

HOTAR: s.n.
hotarele: *pl. ac.* 7,7; 104,31
hotar: *sg. ac.* 103,9
hotarelor: *pl. gen.* 104,33
hotarăle: *pl. ac.* 147,14

HRANĂ: s.f.
hrana: *sg. ac.* 64,10; 144,15; 146,9
hrană: *sg. ac.* 103,21, 27; 110,5; 135,25; 145,7

(a) HRĂNI: v. IV
au hrănit: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,2; 80,17
vei hrăni: *ind. viit.I. 2.sg.* 30,4
să hrănească: *conj. prez. 3.sg.* 32,19
va hrăni: *ind. viit.I. 3.sg.* 54,23
hrăni(-)-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 79,6

HULĂ: s.f.
hulă: *sg. ac.* 122,4

(a) HULI: v. IV
hulesc: *ind. prez. 3.pl.* 70,13; 108,20, 29
huliia: *ind. imp. 3.sg./pl.* 100,5; 108,4

I

IAD: s.n.
iad: *sg. ac.* 6,6; 9,18; 15,10; 29,4; 30,18; 48,15; 54,16; 87,4; 93,17; 113,25; 138,8; 140,7
iadului: *sg. gen.* 17,6; 48,16; 88,49; 114,3
iadul: *sg. ac.* 85,13

IARĂŞI: adv.
iarăşi: 15,5; 70,20

IARBĂ: s.f.
iarbă: *sg. ac., în sintgma* ***iarbă pucioasă*** (Înv.) „sulf” 10,7
iarba: *sg. ac.* 36,2; 71,16; 91,8; 101,5, 12; 102,15; 104,35; 128,6
iarbă: *sg. ac.* 103,14; 105,20; 146,8
ierburilor: *pl. gen.* 36,2

IATĂ: interj.
iată: 7,15; 10,3; 32,18; 36,36; 38,6; 39,8, 10; 47,5; 50,7, 8; 51,9; 53,6; 54,8; 55,10; 58,4, 8; 67,34; 72,12, 15, 27; 82,3; 86,4; 91,10; 118,40; 120,4; 122,2; 126,3; 127,4; 131,6; 132,1; 133,1; 138,5

IDOL: s.m.
idolii: *pl. ac.* 96,7

IDUMEU: s.m.
idumeilor: *pl. gen.* 82,7

IEPURE: s.m.
iepurilor: *pl. gen.* 103,18

IERI: adv.
ieri: 89,4

(a se) IERTA: v. I
iartă: *imperativ 2.sg.* 18,14
(s-)au iertat: *ind. pf.c. 3.pl.* 31,1
ai iertat: *ind. pf.c. 2.sg.* 31,5
ierta-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 71,13

(a) IEŞI: v. IV
să iasă: *conj. prez. 3.sg.* 16,2; 108,7
iase: *ind. prez. 3.sg.* 18,6
au ieşit: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,5
ieşiia: *ind. imp. 3.sg.* 40,7; 80,6
vei ieşi: *ind. viit.I. 2.sg.* 43,10; 59,12; 107,12
(a) ieşi: *inf. prez.* 64,1
ieşiiai: *ind. imp. 2.sg.* 67,8
ieşit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 72,7
ieşiiam: *ind. imp. 1.sg.* 87,9
ies: *ind. prez. 3.pl.* 88,35
ieşi-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 103,23; 145,4

IEŞIRE: s.f.
ieşirea: *sg. nom./ac.* 18,7; 104,38; 113,1; 120,8
ieşirile: *pl. ac.* (aici) „deschiderile prin care soarele răsare şi apune”; „extremităţile pământului” (cf. Anania 2001, p.685); „calea de a scăpa de undeva” (cf. Anania 2001, p.688); „curgeri” 64,9; 67,21; 106,33; 143,13
ieşire: *sg. ac.* 73,5
ieşiri: *pl. ac.* 106,35; 118,136

IEZER: s.n.; var. **IAZER**
iazere: *pl. ac.* 113,8
iezere: *pl. ac.* 106,35

INIMĂ: s.f.
inima: *sg. nom./ac.* 4,3, 7; 5,10; 7,11; 10 (Ov),6, 11, 13; 10,3; 12,2, 6; 13,1; 14,3; 15,9; 16,3; 19,5; 21,15; 23,4; 25,2; 26,3, 8, 14; 27,7; 30,25; 32,21; 33,19; 35,11; 36,14, 31; 37,11; 38,4; 39,11, 13; 40,7; 43,19; 44,2; 45,3; 49,8; 52,1; 54,5, 22; 56,8; 60,3; 61,5, 11; 63,11; 65,18; 72,1, 13, 21, 26; 73,8; 75,6; 76,7; 77,8, 37; 83,3, 6; 85,11, 12; 89,12; 93,15, 19; 94,10; 96,11; 100,4, 5; 101,5; 103,15; 104,3, 25; 106,12; 107,2; 108,17, 22; 111,7, 8; 118,11, 25, 32, 36, 70, 80, 112, 161; 124,4; 130,1; 138,23; 140,4; 142,4; 146,3
inimile: *pl. nom./ac.* 4,5; 7,10; 18,9; 21,27; 27,3; 32,15, 19; 34,25; 36,15; 44,6; 47,14; 54,16; 61,9; 77,18; 94,8

inima: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu/în toată inima*** 9,2; 110,1; 118,2, 10, 34, 58, 69, 145; 137,1
inimii: *sg. gen.* 10 (Ov),17; 18,15; 20,3; 24,17; 32,11; 36,4; 37,9; 39,9; 43,22; 48,4; 72,7, 26; 77,72; 80,13; 100,2; 118,7, 111
inimă: *sg. ac.* 11,3; 30,13; 31,11; 50,12, 19; 54,14; 57,3; 63,8; 82,6; 84,9; 139,3

INOROG: s.m.
inorogilor: *pl. gen.* 21,22

(a) INTRA: v. I; var. (Pop.) **(a) ÎNTRA**
întra-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,8; 65,13; 70,15
întrat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,7
va întra: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,7, 9
voiu întra: *ind. viit.I. 1.sg.* 25,4; 42,4; 72,17; 131,3
între: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 36,15; 78,11; 87,3; 118,170
întra: *ind. imp. 3.sg.* 40,7
întra-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 48,20
au întrat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 50,2; 68,2; 104,23; 108,18
întra-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 62,10
vor întra: *ind. viit.I. 3.pl.* 94,11; 117,20
întraţi: *imperativ 2.pl.* 95,8; 99,2, 4
întrând: *gerunziu* 117,19
întra-vom: *ind. viit.I. 1.pl.* 131,7
să întri: *conj. prez. 2.sg.* 142,2

INTRARE: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **ÎNTRARE**
întrarea: *sg. ac.* 120,8

(a) ISCODI: v. IV
iscodit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 63,7
iscodind: *gerunziu* 63,7

ISCODIRE: s.f.
iscodire: *sg. ac.* 63,7

ISMAILITEAN: s.m.
ismailiteanii: *pl. nom.* 82,7

ISOP: s.m. „mic arbust exotic, cultivat ca plantă ornamentală şi medicinală”
isop: *sg. ac.* 50,9

ISPITĂ: s.f.
ispită: *sg. ac.* 17,30

(a) ISPITI: v. IV
ispiteaşte: *imperativ 2.sg.* 25,2; 138,23
ispititu(-)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 34,16; 94,9
au ispitit: *ind. pf.c. 3.pl.* 77,18, 41, 56; 94,9; 105,14

ISPITIRE: s.f.
ispitirii: *sg. gen.* 94,9

ISPITIT, -Ă: adj./s.
ispitit: *adj. n. sg. nom.* 11,7
(cei) ispitiţi: *s.m. pl. ac.* 67,31

ISPRAVĂ: s.f.
isprăvile: *pl. ac.* 9,12

(a) IUBI: v. IV
iubiţi: *ind. prez. 2.pl.* 4,3; 96,10
iubesc: *ind. prez. 3.pl.* 5,14; 39,17; 68,37; 69,5; 118,132, 165; 121,6; 144,20
iubeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 10,6; 32,5; 33,13; 36,28; 83,12; 86,2; 98,4; 145,8
au iubit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 10,8; 46,5; 77,36, 68; 108,18; 118,140, 167
iubi(-)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 17,2
iubit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 25,8; 114,1
iubiţi: *imperativ 2.pl.* 30,24
iubit-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 44,8; 51,5, 6
ai iubit: *ind. pf.c. 2.sg.* 50,8
(-)s iubite: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 83,2
să iubească: *conj. prez. 3.pl.* 108,4
am iubit: *ind. pf.c. 1.sg.* 118,47, 48, 97, 113, 119, 127, 159, 163, 166

IUBIRE: s.f.
iubirii: *sg. gen.* 108,5

IUBIT, -Ă: s.m./f.
(cel) iubit/(Cel) Iubit: *s.m. sg. nom./ac.* 28,6; 44,1
iubiţii: *pl. nom.* 59,6
(celui) iubit: *sg. gen.* 67,13
iubiţilor: *pl. dat.* 126,2

IUŢIME: s.f. „supărare”, „mânie”, „furie”; „urgie”; „asuprire”
iuţimea: *sg. nom./ac.* 2,5; 6,2; 29,6; 36,8; 37,2; 57,5; 68,25; 73,1; 87,8; 123,3
iuţime: *sg. ac.* 6,8; 77,49; 105,40
iuţimii: *sg. gen.* 84,4; 101,11

(a se) IZBĂVI: v. IV
izbăveaşte: *imperativ 2.sg.* 6,5; 7,2; 16,13; 21,21; 24,20, 22; 30,2, 16; 31,7; 38,9; 42,1; 50,16; 58,3; 63,2; 68,19; 70,2, 4; 78,9; 108,21; 114,4; 118,134, 170; 119,2; 139,2; 141,7; 143,7, 11
au izbăvit: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,1; 33,5, 18; 56,5; 90,3; 105,43; 106,2, 6, 13, 19, 20, 28; 114,6
izbăvitu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,20
(mă) voiu izbăvi: *ind. viit.I. 1.sg.* 17,30
izbăvi(-)-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 17,44
vei izbăvi: *ind. viit.I. 2.sg.* 17,49
ai izbăvit: *ind. pf.c. 2.sg.* 21,5; 53,9; 55,13; 85,13; 143,10
izbăvească: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 21,9
să izbăvească: *conj. prez. 3.sg.* 32,19; 49,22
va izbăvi: *ind. viit.I. 3.sg.* 33,8, 20; 40,2; 71,12; 96,10
izbăveşti: *ind. prez. 2.sg.* 34,10
să izbăveşti: *conj. prez. 2.sg.* 39,14
izbăveaşte: *ind. prez. 3.sg.* 70,11
am izbăvit: *ind. pf.c. 1.sg.* 80,8
izbăviţi: *imperativ 2.pl.* 81,4
izbăvi(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 88,49
izbăvi(-)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 90,14
(s-)au izbăvit: *ind. pf.c. 3.sg.* 123,7
(ne-)am izbăvit: *ind. pf.c. 1.pl.* 123,7

IZBĂVITOR, -TOARE: s.m./f.
izbăvitoriul: *sg. nom.* 17,3; 69,6; 143,2
izbăvitoriul: *sg. voc., în sintagma* ***izbăvitoriul mieu*** 17,48; 18,15

IZBÂNDĂ: s.f. (Înv. şi reg.) „răzbunare”
izbânda: *sg. nom./ac.* 57,11; 78,10; 139,13
izbândă: *sg. ac.* 149,7

(a) IZBÂNDI: v. IV (Înv.) „a răsplăti”
izbândind: *gerunziu* 98,8

IZBÂNDIRE: s.f. (Înv.) „răzbunare”
izbândire: *sg. ac.* 17,48
izbândirilor: *pl. gen.* 93,1

IZBÂNDITOR, -TOARE: s.m./f. (Neob.) „care se răzbună” (cf. **Indice** Iş)
izbânditoriul: *sg. ac.* 8,3

(a) IZBI: v. IV
ai izbit: *ind. pf.c. 2.sg.* 101,11

(a) IZBUCNI: v. IV
izbugnit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 44,2
izbugni-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 118,171

izbugnind: *gerunziu* 143,13
vor izbâgni: *ind. viit.I. 3.pl.* 144,7

(a) IZGONI: v. IV
izgonindu-: *gerunziu* 16,11

IZVOR: s.n.
izvoarăle: *pl. nom./ac.* 17,16; 41,2; 67,27; 73,15
izvorul: *sg. nom./ac.* 35,9, 10
izvoară: *pl. ac.* 103,10; 113,8

(a) IZVORÎ: v. IV
au izvorât: *ind. pf.c. 3.pl.* 118,136

Î

(a se) ÎMBĂRBĂTA: v. I
îmbărbătează(-te): *imperativ 2.sg.* 26,14
îmbărbătaţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 30,25

(a se) ÎMBĂTA: v. I
îmbată: *ind. prez. 3.sg.* 22,5
îmbăta(-se)-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 35,9
ai îmbătat: *ind. pf.c. 2.sg.* 64,10
îmbată: *imperativ 2.sg.* 64,11

(a) ÎMBĂTRÂNI: v. IV
am îmbătrânit: *ind. pf.c. 1.sg.* 36,25

(a se) ÎMBLÂNZI: v. IV
(nici te) umblânzi: *imperativ prohib. 2.sg.* 82,2
să îmblânzeşti: *conj. prez. 2.sg.* 93,13
au îmblânzit: *ind. pf.c. 3.sg.* 105,30

ÎMBLÂNZIRE: s.f. (Înv.) „bunăvoinţă faţă de cineva”
îmblânzirea: *sg. ac.* 48,8

(a se) ÎMBOGĂŢI: v. IV
(să) va îmbogăţi: *ind. viit.I. 3.sg.* 48,17
a îmbogăţi: *inf. prez.* 64,10

(a se) ÎMBRĂCA: v. I
(mă) îmbrăcam: *ind. imp. 1.sg.* 34,13
îmbrace(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 34,26; 108,29
îmbrăcatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 64,14
(S-/s-)au îmbrăcat: *ind. pf.c. 3.sg.* 92,1; 108,18
îmbrăcatu(-S)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 92,1
(Te-)ai îmbrăcatu: *ind. pf.c. 2.sg.* 103,1
(Te) îmbraci: *ind. prez. 2.sg.* 103,2
să (se) îmbrace: *conj. prez. 3.pl.* 131,9
voiu îmbrăca: *ind. viit.I. 1.sg.* 131,16, 18

ÎMBRĂCĂMINTE: s.f.
îmbrăcămintea: *sg. nom.* 103,6

(a) ÎMBRĂŢIŞA: v. I (aici) „a cuprinde”
îmbrăţişeţi: *imperativ 2.pl.* 47,13

(a se) ÎMBUCA: v. I
îmbucatu(-)-am: *ind. pf.c. 1.pl.* 34,25
îmbucă: *ind. prez. 3.pl.* 52,5
(s-)au îmbucat: *ind. pf.c. 3.sg.* 106,27

ÎMPĂRAT: s.m.
împăraţii: *pl. nom./ac.* 2,2; 47,5; 67,30; 71,10, 11; 75,13; 88,28; 101,16, 23; 137,4; 148,11; 149,8
Împărat/împărat: *sg. nom./gen.* 2,6; 28,10; 46,3, 8; 47,3; 94,3
împăraţi: *pl. voc.* 2,10
Împăratul: *sg. voc., în sintagma* ***Împăratul mieu*** 5,3; 83,4
împăratului/Împăratului: *sg. gen./dat.* 17,51; 44,2, 6, 14, 15, 16; 46,7; 60,7; 67,25; 71,2; 84,10; 88,19; 97,6; 98,4
împăratul/Împăratul: *sg. nom./ac.* 19,10; 20,2, 8; 23,7, 8, 9, 10; 32,16; 43,5; 44,12; 59,9; 62,12; 67,13; 73,12; 104,20; 134,11; 135,19, 20; 149,2
împăraţilor: *pl. gen./dat.* 44,10; 104,30; 118,46; 143,10
împăraţi: *pl. nom./ac.* 67,15; 104,14; 109,5; 134,10; 135,17, 18
Împărate: *sg. voc.* 144,1

ÎMPĂRĂTEASĂ: s.f.
împărăteasa: *sg. nom.* 44,10

(a se) ÎMPĂRĂŢI: v. IV
au împărăţit: *ind. pf.c. 3.sg.* 10 (Ov),16; 95,10; 96,1; 98,1
împărăţeaşte: *imperativ 2.sg.* 44,5
împărăţi-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 46,9; 145,10
(S-)au împărăţit: *ind. pf.c. 3.sg.* 92,1

ÎMPĂRĂŢIE: s.f.
împărăţiia: *sg. nom.* 21,29; 102,19
împărăţiii: *sg. gen.* 44,7; 144,11, 12
împărăţiile: *pl. nom./ac.* 45,7; 78,6; 134,11
împărăţiile: *pl. voc., în sintagma* ***împărăţiile pământului*** 67,33
înpărăţia: *sg. nom./ac.* 85,16; 144,13
împărăţie: *sg. nom./ac.* 104,13; 144,13

ÎMPĂRTĂŞIRE: s.f.
împărtăşirea: *sg. nom.* 121,3

(a se) ÎMPĂRŢI: v. IV
împărţit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 21,19
împărţiţi: *imperativ 2.pl.* 47,14
împarţi: *ind. prez. (în loc de imperativ) 2.sg.* 54,10
împărţitu(-)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 54,22
voiu împărţi: *ind. viit.I. 1.sg.* 59,8; 107,8
a împărţi: *inf. prez.* 67,13
au împărţit: *ind. pf.c.3.sg.* 77,54
înparţi: *ind. prez. 2.sg.* 16,14

ÎMPĂRŢIRE: s.f.
împărţire: *sg. ac., ., în sintagma* ***fune de împărţire*** „veche unitate de măsură de lungime cu care se măsoară pământul” 77,54

(a se) ÎMPIEDICA: v. I; var. **(a se) ÎMPIEDECA**
împiedecă: *imperativ 2.sg.* 16,13
ai împiedecat: *ind. pf.c. 2.sg.* 17,40
(s-)au împiedecat: *ind. pf.c. 3.pl.* 19,9
au împiedecat: *ind. pf.c. 3.sg.* 77,31
a împiedeca: *inf. prez.* 139,5

ÎMPIEDICAT, -Ă: s.m./f.
(cei) împiedicaţi: *s.m. pl. ac.* 145,7

(a se) ÎMPILA: v. I
au împilat: *ind. pf.c. 3.pl.* 56,7
(s-)au împilat: *ind. pf.c. 3.pl.* 106,17

(a) ÎMPINGE: v. III
împins fiind: *pasiv gerunziu* 117,13

(a) ÎMPLE: v. III; vezi **(a) UMPLE**

(a) ÎMPLETI: v. IV
au împletit: *ind. pf.c. 3.sg.* 49,19
împletesc: *ind. prez. 3.pl.* 57,3

ÎMPODOBIT, -Ă: adj.
împodobit: *m. sg. nom.* 44,3
împodobită: *f. sg. nom.* 44,15; 146,1
împodobite: *f. pl. nom.* 143,12

ÎMPOTRIVĂ: adv./prep.; var. **ÎMPROTIVĂ**
împrotiva: *prep.* 16,8; 22,5; 34,3; 38,2; 49,20; 50,5; 68,13; 74,6; 76,3; 82,6; 108,3, 5; 139,9; 143,1
împrotivă: adv. *în sintagma* ***grăirea împrotivă*** (cf. lat. *contrādictiō, -ōnis* „contrazicere, combatere") 30,21
împrotivă: *adv.* 75,8
împrotiva: *prep.* 55,6

(a se) ÎMPOTRIVI: v. IV; var. **(a se) ÎMPROTIVI**
(se) împrotivesc: *ind. prez. 3.pl.* 34,19

ÎMPREJUR: adv./prep.; var. **ÎMPREGIUR**
împregiurul: *prep.* 17,12; 33,8; 49,3; 78,3; 88,9; 124,2; 127,3
împrejurul: *prep.* 75,12; 77,28; 88,8; 96,2; 124,2
împrejur: *adv.* 96,3
înprejur: *adv.* 11,9
înpregiur: *adv.* 30,14

ÎMPREJURAT, -Ă: adj.; var. (Înv.) **ÎMPREGIURAT, -Ă**
împregiurat: *n. sg. ac.* 44,10

(a) ÎMPRESURA: v. I
împresoară: *ind. prez. 3.pl.* 3,7

ÎMPREUNAT, -Ă: adj.
împreunaţi: *m. pl. nom.* 67,26

ÎMPREUNĂ: adv.
împreună: 13,3; 30,14; 34,26; 36,38; 39,15; 47,5; 48,3, 11; 52,4; 54,15; 68,21; 73,8; 82,6; 87,18; 97,8
înpreună: 33,4

ÎMPRUMUT: s.n.
împrumut: *s.n. sg. ac., în lco. v.* ***lua-va împrumut*** 36,21

(a) ÎMPRUMUTA: v. I
împrumutează: *ind. prez. 3.sg.* 36,26; 111,5

(a se) ÎMPUŢI: v. IV
(s-)au împuţit: *ind. pf.c. 3.pl.* 37,6

(a se) ÎMPUŢINA: v. I
(s-)au împuţinat: *ind. pf.c. 3.pl.* 11,2; 89,9; 106,39
au împuţinat: *ind. pf.c. 3.sg.* 106,38

ÎMPUŢINARE: s.f.
împuţinarea: *sg. ac.* 101,24

ÎNAINTE: adv./prep.
înnaintea: *prep.* 5,5; 9,20; 13,3; 14,4; 15,8; 17,7, 23, 25; 18,15; 21,26, 28; 25,3; 30,20; 34,5; 35,2, 3; 37,10; 38,6; 40,13; 41,3; 49,3, 21; 51,11; 53,5; 56,7; 115,15
înaintea: *prep.* 5,9; 10 (Ov),5; 17,13, 43; 21,30; 22,5; 33,1; 37,18; 43,16; 50,6; 55,9, 13; 60,8; 61,9; 67,4, 5, 8; 68,21, 23; 71,9, 14; 72,16; 77,12; 78,10, 11; 79,3, 10; 82,14; 84,14; 85,9, 14; 87,2, 3; 88,15, 38; 89,4, 8; 94,6; 95,6; 96,3; 97,2, 6; 99,2; 100,3, 7; 101,1; 104,17; 105,23, 46; 115,14, 18; 118,46, 168, 169, 170; 137,1; 140,2; 141,3; 142,2; 147,17
înainte: *adv. în loc. adv.* ***mai înainte*** 54,20; 118,67
înainte: *adv.* 76,5; 136,6
înainte: *adv. în loc. adv.* ***înainte de vreame*** 118,147
nainte: *adv. în loc. adv.* ***mai nainte*** 15,8; 26,1; 36,13; 38,14; 57,10; 67,26, 32; 71,5, 17; 73,12; 89,2; 109,3; 126,2; 128,6; 138,4
mainte: *adv.* în titlu: *Psalm 92*

ÎNALT, -Ă: adj./s.
înnalt: *adj. m. sg. gen.* 7,18
înalt/Înalt: *adj. m/n. sg. ac./gen.* 12,6; 46,9; 77,35, 56; 88,28; 98,2; 112,4; 135,12; 137,6
înalţi: *adj. m. pl. nom.* 103,18
(Cel) Înnalt: *s.m. sg. nom.* 17, 14
(ceale) înnalte: *s.f. pl. ac.* 17,34
(cel mai) înnalt: *s.n. sg. ac.* 18,7
(Celui) Înalt: *s.m. sg. gen.* 20,8; 81,6
(ceale) înalte: *s. f. pl. ac.* 70,19; 92,4; 112,5; 137,6; 148,1
(Cel) Înalt: *s.m. sg. ac.* 72,11; 77,56

ÎNAPOI: adv.
înnapoi: 9,4; 34,4; 39,15; 43,11, 19; 49,17; 55,10; 69,4
înapoi: 113,3, 5; 128,5

(a se) ÎNĂLŢA: v. I
înnalţi: *ind. prez. 2.sg.* 3,4
(Te) înalţă: *imperativ 2.sg.* 7,7
(s-)au înălţat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,2; 36,20; 46,10; 73,23; 130,1; 148,13
înalţi: *ind. prez. 2.sg.* 9,15
înalţe(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 10 (Ov),12
(să) va înălţa: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,3; 63,8; 88,18, 25; 91,11; 111,9
să (să) înalţe: *conj. prez. 3.sg.* 17,47; 88,14
vei înălţa: *ind. viit.I. 2.sg.* 17,49
înalţă(-Te): *imperativ 2.sg.* 20,14; 56,6, 12; 93,2; 107,6
au înălţat: *ind. pf.c. 3.sg.* 26,6; 117,16; 148,14
înnalţă: *imperativ 2.sg.* 27,9
înălţa(-)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 29,2; 144,1
să înălţăm: *conj. prez. 1.pl.* 33,4
va înălţa: *ind. viit.I. 3.sg.* 36,34; 109,7; 149,4
înălţa(-Mă)-voiu: *ind. pf.c. 1.sg.* 45,11; 107,8
(Mă) voiu înălţa: *ind. viit.I. 1.sg.* 45,11
ai înălţat: *ind. pf.c. 2.sg.* 60,3
să (să) înalţă: *conj. prez. 3.pl.* 65,7
am înălţat: *ind. pf.c. 1.sg.* 65,17; 88, 20; 130,2
înălţa-(să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 71,16
(să) înălţa: *ind. imp. 3.pl.* 72,18
(nu vă) înălţareţ: *imperativ prohib. 2.pl.* 74,5
înalţă: *ind. prez. 3.sg.* 74,8
(să) vor înâlţa: *ind. viit.I. 3.pl.* 74,11
înălţat fiind: *pasiv gerunziu* 87,16
(să) vor înălţa: *ind. viit.I. 3.pl.* 88,17
înălţat-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 88,43
(Te-)ai înălţat: *ind. pf.c. 2.sg.* 96,9
înălţaţi: *imperativ 2.pl.* 98,5, 9
înălţindu: *gerunziu* 101,11
înălţatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 106,25
să înalţe: *conj. prez. 3.sg.* 106,32
voiu înălţa: *ind. viit.I. 1.sg.* 117,28
să (să) înalţă: *conj. prez. 3.sg.* 139,9

ÎNĂLŢARE: s.f. (aici) „talaz"; „laudă"
înălţările: *pl. nom.* 41,8; 92,4; 94,4; 149,6

ÎNĂLŢAT, -Ă: adj.
(prea) înălţat: *m. sg. ac.* 36,35

ÎNĂLŢIME: s.f.
înălţime: *sg. ac.* 7,8; 17,17; 72,8; 74,6
înălţimea: *sg. ac.* 11,9; 55,4; 101,20; 102,11
(-)nălţime: *sg. ac.* 67,19; 143,7

(a) ÎNCĂLECA: v. I
încălecase: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 75,7

ÎNCĂLŢĂMINTE: s.f.
încălţămintea: *sg. ac.* 59,10; 107,10

(a) ÎNCELUI: v. IV (Înv.) „a înşela"
înceluiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 14,4
să înceluiască: *conj. prez. 3.pl.* 61,10

ÎNCEPĂTURĂ: s.f.
începătura: *sg. nom.* 109,3

(a) ÎNCEPE: v. III
începea: *ind. imp. 3.pl.* 64,1

am început: *ind. pf.c. 1.sg.* 76,11
începeţi: *imperativ 2.pl.* 146,7

ÎNCEPUT: s.n.; var (Înv.) **CEPUT**
-ceput: *sg. ac., în loc. adv.* ***din-ceput*** „din momentul inițial” 73,2; 76,12; 118,152
început: *sg. ac., în loc. adv.* ***din/întru început*** 77,2; 101,26
începutul: *sg. nom.* 110,10; 118,160; 136,6

(a) ÎNCETA: v. I
a înceta: *inf. prez.* 73,8
au încetat: *ind. pf.c. 3.sg.* 105,30

ÎNCHEGAT, -Ă: adj.
întegat: *m. sg. nom.* 67,16
întegaţi: *m. pl. ac.* 67,17
întegatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 118,70

(a) ÎNCHIDE: v. III
ai închis: *ind. pf.c. 2.sg.* 30,9
închide: *imperativ 2.sg.* 34,3
au închis: *ind. pf.c. 3.sg.* 77,50; 77,62

(a se) ÎNCHINA: v. I
închina(-mă)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,8; 137,2
(să) vor închina: *ind. viit.I. 3.pl.* 21,28; 44,12; 71,11, 15; 85,9
(s-)au închinat: *ind. pf.c. 3.pl.* 21,30; 105,19
închinaţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 28,2; 95,9; 96,7
să (să) închine: *conj. prez. 3.sg.* 65,4
(te) vei închina: *ind. viit.I. 2.sg.* 80,10
să (ne) închinăm: *conj. prez. 1.pl.* 94,6
(să) închină: *ind. prez. 3.pl.* 96,7
(vă) închinaţi: *imperativ 2.pl.* 98,5, 9
închina(-ne)-vom: *ind. viit.I. 1.pl.* 131,7

(a se) ÎNCHIPUI: v. IV
(să) vor închipui *ind. viit.I. 3.pl.* 138,16

(a se) ÎNCINGE: v. IV „a (se) înfășura cu o cingătoare”; (Înv.) „a învesti cu o demnitate, cu o putere”
au încins: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,33
ai încins: *ind. pf.c. 2.sg.* 17,40
încinge: *imperativ 2.sg.* 44,4
încins fiind: *pasiv gerunziu* 64,17
(să) vor încinge: *ind. viit.I. 3.pl.* 64,13
(s-)au încins: *ind. pf.c. 3.sg.* 92,1
(să) încinge: *ind. prez. 3.sg.* 108,19

(a) ÎNCONJURA: v. I; var. **(a) ÎNCUNJURA; (a) ÎNCUNGIURA**
va încungiura: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,8; 31,10; 48,6; 90,5
au încungiurat: *ind. pf.c. 3.pl.* 16,11; 17,6; 21,17; 108,3; 117,11
încungiuratu(-)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 21,13; 87,18; 117,12
voiu încungiura: *ind. viit.I. 1.sg.* 25,6
încungiurat-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 26,6
ai încungiurat: *ind. pf.c. 2.sg.* 29,12
încungiură: *ind. prez. 3.pl.* 31,7
încungiuraţi: *imperativ 2.pl.* 47,13
vei încungiura: *ind. viit.I. 2.sg.* 54,11
vor încungiura: *ind. viit.I. 3.pl.* 58,7, 15
au încunjurat: *ind. pf.c. 3.pl.* 117,10
încungiurând: *gerunziu* 117,11

ÎNCONJURARE: s.f.; var. **ÎNCUNGIURARE**
încungiurării: *sg. gen.* 139,10

(a) ÎNCORDA: v. I
au încordat: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,13; 10,3
încordează: *imperativ 2.sg.* 44,5
încordând: *gerunziu* 77,9

(a se) ÎNCREDINŢA: v. I
(s-)au încredinţat: *ind. pf.c. 3.sg.* 77,8

(a se) ÎNCRUNTA: v. I (Înv.) „a (se) umple de sânge”
(s-)au încruntat: *ind. pf.c. 3.sg.* 105,38

(a) ÎNCUIA: v. I
au încuiat: *ind. pf.c. 3.pl.* 16,10
să încuie: *conj. prez. 3.pl.* 67,31

(a) ÎNCUIBA: v. I
vor încuiba: *ind. viit.I. 3.pl.* 103,17

ÎNCUIETOARE: s.f.
încuietorile: *pl. ac.* 147,13

(a) ÎNCUNUNA: v. I
ai încununat: *ind. pf.c. 2.sg.* 5,15; 8,6
încununează: *ind. prez. 3.sg.* 102,4

ÎNDATĂ: adv.; var. (Înv.) **ÎNDATĂŞI**
îndată: *adv. în loc. conj.* ***îndată cât*** „îndată ce” 36,20
îndatăşi: 39,16
îndată: 69,4; 72,19

ÎNDĂRĂTNIC, -Ă: adj./s.
(cel) îndărăvnic: *s.m. sg. ac.* 17,27
îndărătnică: *adj. f. sg. ac.* 100,4

(a se) ÎNDĂRĂTNICI: v. IV
(Te) vei îndărăvnici: *ind. viit.I. 2.sg.* 17,27

ÎNDĂRĂTNICIE: s.f.
îndărăvnicii: *pl. ac.* 124,5

(a se) ÎNDELETNICI: v. IV
îndeletniciţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 45,11

ÎNDELUNG: adv.
îndelung: 102,8

(a se) ÎNDELUNGA: v. I; var. **(a se) DELUNGA** „a se prelungi”; „a se îndepărta”
(s-)au delungat: *ind. pf.c. 3.pl.* 118,150
(m-)am îndelungat: *ind. pf.c. 1.sg.* 54,8
(s-)au îndelungat: *ind. pf.c. 3.sg.* 119,5
îndelungat-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 128,3

ÎNDELUNGARE: s.f. „durată îndelungată”
îndelungare: *sg. ac.* 22,6

ÎNDESTULAT, -Ă: s.m./f.
(celor) îndestulaţi: *s.m. pl. gen.* 123,4

ÎNDRĂZNEALĂ: s.f.
îndrăzneală: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu îndrăzneală*** 93,1

(a se) ÎNDREPTA: v. I
îndreptează: *imperativ 2.sg.* 5,9; 24,5; 26,11; 89,16; 118,133
vei îndrepta: *ind. viit.I. 2.sg.* 7,10
au îndreptat: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,36; 39,3; 77,8
(ne-)am îndreptat: *ind. pf.c. 1.pl.* 19,9
îndreptează: *ind. prez. 3.sg.* 22,1; 89,17; 118,8; 144,14
îndrepta-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,9
voiu îndrepta: *ind. viit.I. 1.sg.* 31,8
(să) vor îndrepta: *ind. viit.I. 3.pl.* 36,23
să (Te) îndreptezi: *conj. prez. 2.sg.* 50,6
am îndreptat: *ind. pf.c. 1.sg.* 58,5; 72,13
îndreptaţi: *imperativ 2.pl.* 81,3
(s-)au îndreptat: *ind. pf.c. 3.sg.* 100,7
(să) va îndrepta: *ind. viit.I. 3.sg.* 101,29; 139,12; 142,2
(s-)ar îndrepta: *cond. prez. 3.pl.* 118,5
(mă) îndreptam: *ind. imp. 1.sg.* 118, 128
să (să) îndreptează: *conj. prez. 3.sg.* 140,2

ÎNDREPTARE: s.f.; var. (Neob.) **DREPTARE**
îndreptare: *sg. ac.* 9,9; 97,9
îndreptările: *pl. nom./ac.* 17,23; 98,4; 118,5, 8, 12, 16, 24, 26, 54, 56, 64, 68, 71, 80, 83, 93, 94, 112, 117, 135, 141, 145, 155, 171; 147,19
îndreptării: *sg. gen.* 44,7
îndreptarea: *sg. nom./ac.* 96,2; 118,7
-ndreptările: *pl. ac.* 118,23
îndreptărilor: *pl. gen.* 118,27, 33
dreptările: *pl. ac.* 118,48

(a se) ÎNDULCI: v. IV
(te) îndulceai: *ind. imp. 2.sg.* 54,15
îndulcească(-să): *conj. prez. fără să 3.sg.* 103,34

(a se) ÎNDURA: v. I
(să) îndură: *ind. prez. 3.sg.* 36,21

ÎNDURARE: s.f.
îndurările: *pl. nom./ac.* 24,6; 39,12; 78,8; 118,77; 144,9
îndurărilor: *pl. gen.* 50,3; 68,17
îndurări: *pl. ac.* 102,4

ÎNDURAT, -Ă: adj./s.
îndurat: *adj.m. sg. nom./voc.* 77,38; 85,15; 102,8; 144,8
înduratul: *adj. antep. m. sg. nom.* 110,4
[cel] îndurat: *s.m. sg. nom.* 111,4

(a) ÎNECA: v. I
au înecat: *ind. pf.c. 3.sg.* 68,3
să îneace: *conj. prez. 3.sg.* 68,16

(a) ÎNFĂȘURA: v. I
au înfășurat: *ind. pf.c. 3.pl.* 118,61

(a se) ÎNFIERBÂNTA: v. I
înfierbântatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 38,4

(a se) ÎNFIGE: v. III
înfiptu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,16
(să) înfinge: *ind. prez. 3.sg.* 31,4
(s-)au înfipt: *ind. pf.c. 3.pl.* 37,3
înfiptu(-m)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 68,3

(a) ÎNFLORI: v. IV; var. (Înv.; Ban.) **(a) ÎNFLURI**
au înflurit: *ind. pf.c. 3.sg.* 27,7
vor înfluri: *ind. viit.I. 3.pl.* 71,16; 91,14
înfloară: *ind. prez. 3.sg.* 89,6
va înflori: *ind. viit.I. 3.sg.* 91,13; 102,15; 131,18

ÎNFOCAT, -Ă: adj.
înfocat: *n. sg. nom.* 118,140

(a) ÎNFRÂNGE: v. III
va înfrânge: *ind. viit.I. 3.sg.* 45,10

ÎNFRÂNT, -Ă; adj.
înfrâmtă: *f. sg. ac.* 50,19

(a se) ÎNFRICOȘA: v. I
(mă) voiu înfricoșa: *ind. viit.I. 1.sg.* 26,1
(să) vor înfricoșa: *ind. viit.I. 3.pl.* 103,7
(s-)au înfricoșat: *ind. pf.c. 3.sg.* 118,161

ÎNFRICOȘARE: s.f.
înfricoșerile: *pl. nom.* 87,17

ÎNFRICOȘAT, -Ă: adj./s.
înfricoșat: *adj. m./n. sg. nom.* 46,3; 65,5; 75,8; 88,8; 95,4; 98,3; 110,10; 138,14
înfricoșate: *adj. n. pl. nom.* 65,3
(celui) înfricoșat: *s.m. sg. dat.* 75,12
înfricoșate: *s.n. pl. ac.* 105,22
(celor) înfricoșate: *s.n. pl. gen.* 144,6

ÎNFRUMUSEȚAT, -Ă: adj.; var. **ÎNFRUMSĂȚAT; ÎNFRÂMȚEȘAT**
îmfrâmțășată: *sg. ac.* 80,3
înfrumsățate: *pl. nom.* 143,12

(a se) ÎNFRUNTA: v. I
să (să) înfrumteaze: *conj. prez. 3.pl.* 34,4; 39,15; 69,3
să (să) înfrumteză: *conj. prez. 3.pl.* 34,26
să (să) înfrunteaze: *conj. prez. 3.pl.* 68,7
(să) vor înfrunta: *ind. viit.I. 3.pl.* 70,24

ÎNFRUNTARE: s.f. „rușine", „ocară"
înfrumtare: *sg. ac.* 34,26
înfrumtarea: *sg. nom.* 43,16
înfruntarea: *sg. nom.* 68,20

ÎNGER: s.m.
îngerii: *pl. nom./ac.* 8,6; 96,7; 102,20; 103,4; 148,2
îngerul: *sg. nom./ac.* 33,8; 34,5, 6
îngerilor: *pl. gen./dat.* 77,25; 90,11; 137,1
îngeri: *pl. ac.* 77,49

(a se) ÎNGHIȚI: v. IV
au înghițit: *ind. pf.c. 3.sg.* 105,17
ar fi înghițit: *cond. pf. 3.pl.* 123,3
înghițitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 140,6

ÎNGRĂDIRE: s.f.
îngrădire: *sg. ac.* 140,3

ÎNGRĂDIT, -Ă: adj.
îngrădită: *sg. ac.* 59,11

(a se) ÎNGRĂȘA: v. I
să (să) îngrașe: *conj. prez. 3.sg.* 19,4
îngrășa(-să)-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 64,13

(a se) ÎNGREUIA: v. I
(s-)au îngreoiat *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 31,4; 37,5

ÎNGRIJIRE: s.f. (Înv.) „îngrijorare"
îngrijirea: *sg. ac.* 54,3

(a) ÎNGROPA: v. I
să îngroape: *conj. rpez. 3.sg.* 78,3

(a) ÎNJUMĂTĂȚI: v. IV; var. **(a) ÎNJUMĂTĂȚA:** v. I; (Reg.) **(a) ÎNGIUMĂTĂȚA**
vor îngiumătăța: *ind. viit.I. 3.pl.* 54,24

(a se) ÎNMULȚI: v. IV
(s-)au înmulțit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,2; 4,8; 24,17, 19; 37,20; 105,29; 106,38
ai înmulțit: *ind. pf.c. 2.sg.* 11,9; 35,8
înmulțitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 15,4; 39,6, 13; 68,5; 118,69
au înmulțit: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,15
(să) va înmulți: *ind. viit.I. 3.sg.* 48,17; 91,13
înmulțit-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 64,10; 70,21
înmulțește: *ind. prez. 3.sg.* 64,11
(să) vor înmulți: *ind. viit.I: 3.pl.* 91,15; 138,18
înmulți-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 137,3

ÎNMULȚI, -Ă: adj.
înmulțit: *n. sg. nom.* 67,18

(a se) ÎNNOI: v. IV
(s-)au înoit: *ind. pf.c. 3.sg.* 38,3
înnoiaște: *imperativ 2.sg.* 50,12
înoi(-să)-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 102,5
vei înoi: *ind. viit.I. 2.sg.* 103,30

ÎNNOIRE: s.f.
înnoirea: *sg. ac.* 29,1

(a se) ÎNSEMNA: v. I; var. (Reg.) **(a se) ÎNSĂMNA**
însămnatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,7

(a) ÎNSETA: v. I
însătat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 41,3; 62,2
însătând: *gerunziu* 106,5

(a se) ÎNSOȚI: v. IV
(mă) voiu însoți: *ind. viit.I. 1.sg.* 140,4

(a se) ÎNSTRĂINA: v. I; var. **(a se) ÎNSTREINA**
înstreinatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 57,4

ÎNSTRĂINAT, -Ă: adj.
înstreinat: *m. sg. nom.* 68,9

ÎNȘELĂCIUNE: s.f.
înșelăciuni: *pl. ac.* 37,13
înșelăciune: *sg. ac.* 40,10

(a se) ÎNTĂRÂTA: v. I
(s-)au întărâtat: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,1
întărâtat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 10 (Ov),4
au întărâtat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 10 (Ov),13; 73,18; 77,40, 41, 56, 58; 105,16, 29, 32; 106,11
întărâtă: *ind. prez. 3.sg.* 73,10
a întărâta: *inf. prez.* 77,17

ÎNTĂRÂTARE: s.f.
întărâtare: *sg. ac.* 94,9

(a se) ÎNTĂRI: v. IV
să (să) întărească: *conj. prez. 3.sg.* 9,20; 30,25
întăritu(-m)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 12,5
(s-)au întărit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 17,18; 32,6; 37,20; 87,8; 116,2; 138,17; 141,7
să întărească: *conj. prez. 3.sg.* 19,5; 103,15
să (se) întărească: *conj. prez. 3.sg.* 26,14
întări-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 31,8
întărește: *ind. prez. 3.sg.* 36,17
ai întărit: *ind. pf.c. 2.sg.* 37,3; 40,13; 73,13; 79,16, 18
întărește: *imperativ 2.sg.* 50,14; 67,29; 118,28
întărit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 63,6
întăritu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 68,5; 111,8; 138,6
(m-)am întărit: *ind. pf.c. 1.sg.* 70,6
am întărit. *Ind. pf.c. 1.sg.* 74,4
întărească(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 88,14
va întări: *ind. viit.I. 3.sg.* 88,22
au întărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 95,10; 102,11; 104,24; 135,6; 147,13
(vă) întăriți: *imperativ 2.pl.* 104,4

ÎNTĂRIRE: s.f.
întărirea: *sg. nom./ac.* 17,3; 70,4; 103,5; 104,16
întărire: *sg. nom.* 24,14; 27,8; 72,4

ÎNTĂRIT, -Ă: adj.
întărită: *f. sg. ac.* 30,22; 107,11
întărit: *n. sg. ac.* 70,3
întărite: *f. pl. nom.* 110,8

ÎNTÂI, -A: num. ord./adj./adv.
întâia: *num. ord. f. sg. nom.* în titlu: *Psalm 23*
(mai) întâiu: *adv.* 70,1
întâiul: *adj. m. sg. ac., în sintagma* ***întâiul născut*** „cel mai mare dintre fii” 77,51; 104,36
întâiu: *adj. inv. în sintagma* ***întâiu născut*** 88,28
întâiu: *adj. inv. în sintagma* ***ceale întâiu născute*** 134,8
întâiu: *adj. inv. în sintagma* ***cei întâiu născuți*** 135,10

(a se) ÎNTÂMPINA: v. I
întâmpină: *imperativ 2.sg.* 16,13
întâmpinatu(-)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 17,6, 19; 118,148
ai întâmpinat: *ind. pf.c. 2.sg.* 20,4
va întâmpina: *ind. viit.I. 3.sg.* 58,11; 87,14
să întâmpine: *conj. prez. 3.pl.* 78,8
(s-)au întâmpinat: *ind. pf.c. 3.pl.* 84,11
să întâmpinăm: *conj. prez. 1.pl.* 94,2

ÎNTÂMPINARE: s.f.
întâmpinarea: *sg. nom.* 18,7

ÎNTÂMPLARE: s.f.
întâmplarea: *sg. ac.* 90,6

(a se) ÎNTEMEIA: v. I
ai întemeiat: *ind. pf.c. 2.sg.* 8,4; 88,12; 101,26; 103,5, 8; 118,152
au întemeiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 23,2; 47,9; 77, 69; 86,5
întemeiază(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 47,3
(s-)au întemeiat: *ind. pf.c. 3.sg.* în titlu: *Psalm 92*
întemeiat-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 118,90

(a) ÎNTINDE: v. III
întins-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 36,14; 54,21; 63,4; 79,12; 104,39
am întins: *ind. pf.c. 1.pl.* 43,21
întinde: *ind. prez. 3.sg.* 57,8
voiu întinde: *ind. viit.I. 1.sg.* 59,10; 107,10
vei întinde: *ind. viit.I. 2.sg.* 84,6
întins-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 87,10; 142,6
întinzi: *ind. prez. 2.sg.* 103,2
să întinză: *conj. prez. 3.pl.* 124,3
au întins: *ind. pf.c. 3.pl.* 139,6; 140,9

(a se) ÎNTINGE: v. III „a (se) muia”
să (să) întingă: *conj. prez. 3.sg.* 67,24

(a se) ÎNTOARCE: v. III
întoarce(-Te/-te): *imperativ 2.sg.* 6,5; 79,15; 89,13; 114,7
întoarcă(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 6,11; 9,18; 39,15; 69,4; 118,79
(te) întoarce: *imperativ 2.sg.* 7,8
(vă) veți întoarce: *ind. viit.I. 2.pl.* 7,13
întoarce(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,17
întorcând: *gerunziu* 9,4; 103,29; 125,1
întors-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 10 (Ov),11; 104,25, 29
întorci: *ind. prez. 2.sg.* 12,1; 43,24; 73,11; 87,15
va întoarce: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,7; 52,7; 88,24
vei întoarce: *ind. viit.I. 2.sg.* 15,5
(mă) voiu întoarce: *ind. viit.I. 1.sg.* 17,38
întoarce: *ind. prez. 3.sg.* 18,8; 65,6
au întors: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,25; 22,3; 59,2; 77,44; 113,8
(să) vor întoarce: *ind. viit.I. 3.pl.* 21,28; 50,15; 55,10; 103,9, 29
să întorci: *conj. prez. 2.sg.* 26,9; 68,18; 89,3; 131,10
întorsu(-)-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 29,8; 43,11
întors-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 29,12; 84,2; 88,44
întorsu(-m)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 31,4
să (să) întoarcă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 34,4; 73,21; 128,5
(să) va întoarce: *ind. viit.I. 3.sg.* 34,13; 72,10; 93,15; 145,4
întoarce: *imperativ 2.sg.* 34,17; 50,11; 53,7; 79,4, 8; 125,4
ai întors: *ind. pf.c. 2.sg.* 40,4; 137,7
întoarce(-să)-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 58,7, 15
voiu întoarce: *ind. viit.I. 1.sg.* 67,23
întoarce-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 67,23
întorcându(-Te): *gerunziu* 70,20, 21; 84,7
întorsu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 77,9, 57
(să) întorcea: *ind. imp. 3.pl.* 77,34
a întoarce: *inf. prez.* 77,38
(să) întoarce: *ind. prez. 3.sg.* 77,39
(s-)au întors: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 77,41, 57; 96,1; 113,3
întoarce: *imperativ 2.sg.* 79,20; 84,5; 118,37
întorsu(-te)-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 84,4

(să) întorc: *ind. prez. 3.pl.* 84,9
(Te) întorci: *ind. prez. 2.sg.* 88,47
întoarceți(-vă): *imperativ 2.pl.* 89,3
(nu) întoarce: *imperativ prohib. 2.sg.* 101,3; 142,7
să întoarcă: *conj. prez. 3.sg.* 105,23
(te-)ai întors: *ind. pf.c. 2.sg.* 113,5
(m-)am întors: *ind. pf.c. 1.sg.* 117,13
am întors: *ind. pf.c. 1.sg.* 118,59

ÎNTOARCERE: s.f.
întoarcerii: *sg. gen.* în titlu: *Psalm 111*

(a se) ÎNTOCMI: v. IV; var. **(a se) ÎNTOGMI** (Neob.) „a se asemăna"; aici este prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în Ianache Văcărescul, *Istoria preaputernicilor împărați otomani*, adunată și alcătuită pe scurt... (în A. Papiu Ilarian, *Tesauru de monumente istorice pentru România...*(Tom II), Tom. I – III, București, 1862 – 1864).
(să) va întogmi: *ind. viit.I. 3.sg.* 88,7

ÎNTORT, ÎNTOARTĂ: adj. „îndărătnic", „încăpățânat"
întoartă: *f. sg. nom.* 77,8

(a) ÎNTRA: v. I; vezi **(a) INTRA**

ÎNTRARE: s.f.; vezi **INTRARE**

(a) ÎNTREBA: v. I
va întreba: *ind. viit.I. 3.sg.* 10 (Ov),13
întreabă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 10,5, 6
întreba: *ind. imp. 3.pl.* 34,11
au întrebat: *ind. pf.c. 3.pl.* 136,3
întreabă: *imperativ 2.sg.* 138,23

(a se) ÎNTRISTA: v. I
întristatu(-m)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 54,3

ÎNTRISTAT, -Ă: adj./s.
(cel) întristat: *s.m. sg. ac.* 34,14
întristat: *adj. m. sg. nom.* 37,7

ÎNTRUNA: adv.
întruna: 70,10

(a se) ÎNTUNECA: v. I
întunece(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 68,24
au întunecat: *ind. pf.c. 3.sg.* 104,28
(să) va întuneca: *ind. viit.I. 3.sg.* 138,12

ÎNTUNECAT, -Ă: s.m./f.
(cei) întunecați: *s.m. pl. nom.* 73,20

ÎNTUNECOS, -OASĂ: adj./s.
întunecoasă: *adj. f. sg. ac.* 17,12
(ceale) întunecose: *s.n. pl. ac.* 87,7

ÎNTUNERIC: s.n.; var. (Înv.) **ÎNTUNEAREC**
(-)ntunearec: *sg. ac.* 10,3; 90,6; 106,14; 111,4
întunear ecul: *sg. nom./ac.* 17, 12, 29; 54,6; 138,11, 12
întunearec: *sg. nom./ac.* 34,6; 81,5; 87,13; 103,20; 104,28; 106,10; 142,3

ÎNȚĂRCAT, -Ă: s.m./f.
(cel) înțăr cat: *s.m. sg. ac.* 130,2

(a) ÎNȚELEGE: v. III
înțăleageți: *imperativ 2.pl.* 2,10; 49,22; 93,8
înțeleage: *imperativ 2.sg.* 5,2
înțeleage: *ind. prez. 3.sg.* 13,2
au înțeles: *ind. pf.c. 3.pl.* 27,5
înțăleage: *ind. prez. 3.sg.* 32,15; 52,3
a înțăleage: *inf. prez.* 35,4
au înțăles: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 48,13, 21; 63,10; 81,5; 105,7
ar înțăleage: *cond. prez. 3.pl.* 57,10
voiu înțăleage: *ind. viit.I. 1.sg.* 72,17; 100,2
va înțăleage: *ind. viit.I. 3.sg.* 91,7; 93,7; 106,43
am înțăles: *ind. pf.c. 1.sg.* 118,95, 99, 100; 118,104
înțăles-ai: *ind.pf.c. 2.sg.* 138,3

ÎNȚELEGERE: s.f.
înțăleagere: *sg. nom./ac.* 15,7; 31,9; 43,1; 44,1; 110,10; 118,34, 73, 125, 130, 144, 169; 135,5
înțeleagerea: *sg. nom.* în titlu: *Psalm 31*; *Psalm 41*
înțeleagere: *sg. ac.* 31,8
înțeleagerii: *sg. dat.* 51,1; 52,1; 73,1
înțăleagerii: *sg. gen./dat.* 53,1; 54,1; 77,1; 88,1; 141,1
înțeleagerile: *pl. ac.* 77,72

ÎNȚELEPCIUNE: s.f.
înțelepciune: *sg. ac.* 36,30; 48,4; 89,12
înțălepciunii: *sg. gen./dat.* 50,8; 110,10; 146,5
înțălepciune: *sg. ac.* 103,24
înțălepciunea: *sg. nom.* 106,27

ÎNȚELEPT, -EAPTĂ: adj./s.
(cei) înțelepți: *s.m. pl. ac.* 48,11
înțălept: *adj. m. sg. nom.* 106,43; 118,98

ÎNȚELEPȚEȘTE: adv.
înțălepțeaște: 46,8; 57,6

(a se) ÎNȚELEPȚI: v. IV
înțelepțeaște: *ind. prez. 3.sg.* 18,8
înțălepțiți(-vă): *imperativ 2.pl.* 93,8

ÎNȚELES: s.n.
înțelesului: *sg. dat.adn.* 87,1

(a se) ÎNVĂȚA: v. I
învățați(-vă): *imperativ 2.pl.* 2,10
învață: *ind. prez. 3.sg./pl.* 17,35; 93,10; 118,99; 143,1
va învăța: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,36
învață: *imperativ 2.sg.* 24,4, 5; 118,12, 26, 27, 64, 66, 68, 108, 124, 135; 142,10
învăța-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,9
voiu învăța: *ind. viit.I. 1.sg.* 33,12; 131,12
învăța-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 50,15
învățatu(-)-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 70,17
vei învăța: *ind. viit.I. 2.sg.* 93,12; 118,171
să înveațe: *conj. prez. 3.sg.* 104,22
am învățat: *ind. pf.c. 1.sg.* 118,7
să învățu: *conj. prez. 1.sg.* 118,71
(mă) voiu învăța: *ind. viit.I. 1.sg.* 118,73

ÎNVĂȚAT, -Ă: s.m./f.
(cei) învățați: *s.m. pl. ac.* 89,12

ÎNVĂȚĂTURĂ: s.f.
învățătura: *sg. ac.* 2,12; 49,17
învățătură: *sg. ac.* 59,1; 118,66

(a se) ÎNVÂRTOȘA: v. I
învârtoșască(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 89,6
să învârtoșați: *conj. prez. 2.pl.* 94,8

(a se) ÎNVECHI: v. IV
învechitu(-m)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,8
(s-)au învechit: *ind. pf.c. 3.pl.* 17,46
învechitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 31,3
(să) va învechi: *ind. viit.I. 3.sg.* 48,15
(să) vor învechi: *ind. viit.I. 3.pl.* 101,27

(a) ÎNVIA: v. I
vor învia: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,5
ai înviiat *ind. pf.c. 2.sg.* 70,20
vei învia: *ind. viit.I. 2.sg.* 84,7

ÎNVIERE: s.f.
Învierii: *sg. gen.* 65,1

(a) ÎNVINGE: v. III
am învins: *ind. pf.c. 1.sg.* 117,11, 12

J

JAF: s.n. (Prin ext.) „pradă de război”
jafuri: *pl. ac.* 118,162

JALNIC, -Ă: s.m./f.
(cel) jealnic: *sg. ac.* 34,14

(a) JEFUI: v. IV
jefuia: *ind. imp. 3.pl.* 43,11
am jefuit: *ind. pf.c. 1.sg.* 68,5
jefuitu(-)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 88,42
jefuiască: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 108,11

JEFUIRE: s.f.
jefuiri: *pl. ac.* 61,11

(a se) JELI: v. IV
(s-)au jelit: *ind. pf.c. 3.pl.* 77,63

JERTFĂ: s.f.; var. **JÂRTVĂ**
jârtva: *sg. nom./ac.* 4,6; 19,4; 49,23; 50,19, 21
jârtvă: *sg. nom./ac.* 26,6; 49,14; 50,18; 106,22; 115, 17; 140,2
jârtve: *pl. ac.* 49,5; 95,8
jârtvele: *pl. ac.* 49,8; 105,28

JERTFELNIC: s.n.; var. **JÂRTVELNIC**
jârtvelnicul: *sg. ac.* 82,13; 88,40

(a) JERTFI: v. IV; var. **(a) JÂTRFI, (a) JÂRTVI; (a) JERTVI**
jârtveaşte: *imperativ 2.sg.* 49,14
au jertvit: *ind. pf.c. 3.pl.* 105,28
au jârtvit: *ind. pf.c. 3.pl.* 105,37, 38
jârtvească: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 106,22
voiu jârtvi: *ind. viit.I. 1.sg.* 115,17

(a) JERTFUI: v. IV
jârtfuiţi: *imperativ 2.pl.* 4,6
am jârthuit: *ind. pf.c. 1.sg.* 26,6
voiu jârthui: *ind. viit.I. 1.sg.* 53,8

JGHEAB: s.n.
jgheaburilor: *pl. gen.* 41,8

JITNIŢĂ: s.f.; var. **JIGNIŢĂ**
jigniţăle: *pl. nom.* 143,13

JIVINĂ: s.f.
jivinile: *pl. nom.* 67,11
jivina: *sg. ac.* 144, 16

JIVINIE: s.f. (Iuz.) „jivină”
jivinii: *pl. nom.* 103,25

JOS: adv.
jos: *adv. în loc. adj.* ***mai de jos*** 62,10; 85,13; 138,15

(a se) JUDECA: v. I; var. (Înv. şi reg.) **(a se) GIUDECA**
giudeci: *ind. prez. 2.sg.* 9,5
(a) giudeca: *inf. prez.* 71,2
judecaţi: *ind. prez. 2.sg.* 2,10; 81,2
judecă: *imperativ 2.sg.* 5,11; 34,24; 42,1; 53,3; 73,22; 81,8; 118,154
judecă: *ind. prez. 3.sg.* 7,9; 81,1
va judeca: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,9; 36,33; 134,14
să judece: *conj. prez. 3.sg.* 9,20; 95,13
a judeca: *inf. prez.* 10 (Ov),18; 97,9
(Te) vei judeca: *ind. viit.I. 2.sg.* 50,6
judeci: *ind. prez. 2.sg.* 66,5; 93,2
judeca-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 71,4; 95,10, 13; 97,9; 109,10
voiu judeca: *ind. viit.I. 1.sg.* 74,3
judecaţi: *imperativ 2.pl.* 81,3
(să) judecă: *ind. prez. 3.sg.* 108,7

JUDECATĂ: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **GIUDECATĂ**
giudecată: *sg. ac.* 1,5
giudecata: *sg. ac.* 71,2
giudecăţile: *pl. ac.* 118,20, 30, 39
judecata: *sg. nom./ac.* 9,5; 16,2; 32,5; 34,23; 36,6, 28; 42,1; 75,9; 88,15; 98,4; 105,3; 110,7; 118,132, 137, 149, 154, 156; 139,13
judecată: *sg. nom./ac.* 9,8; 24,9; 36,30; 71,2; 75,10; 80,5; 93,15; 96,2; 98,4; 100,1; 102,6; 111,5; 118,84, 121; 121,5; 142,2; 145,7; 149,9
judecăţi: *pl. ac.* 9,17; 57,2
judecăţile: *pl. nom./ac.* 10 (Ov),5; 17,23; 18,10; 35,7; 47,12; 88,31; 96,8; 104,5, 7; 118,7, 13, 43, 52, 62, 75, 102, 106, 108, 118, 120, 160, 164, 175; 147,19, 20

JUDECĂTOR: s.m.; var. (Înv.) **JUDECĂTORIU**
judecătoriu: *sg. nom.* 7,12; 49,6; 57,12; 74,8
judecătoriului: *sg. gen.* 67,6
judecătorii: *pl. nom.* 140,6; 148,11

JUG: s.n.
jugul: *pl. ac.* 2,3

JUMĂTĂŢIRE: s.f.; var. **JUMĂTĂŢARE**
jumătăţarea: *sg. ac.* 101,25

(a) JUNGHIA: v. I
să junghie: *conj. prez. 3.pl.* 36,14

JUNGHIERE: s.f.
junghiere: *sg. ac.* 43,22

(a se) JURA: v. I; var. (Înv. şi pop.) **(a se) GIURA**
giurat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 131,11
(să) jură: *ind. prez. 3.sg./pl.* 14,4; 62,12
(s-)au jurat: *ind. pf.c. 3.sg.* 23,4; 131,2
juratu(-M/-m)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 88,4; 118, 106
(M-)am jurat: *ind. pf.c. 1.sg.* 88,36; 94,11
(Te-)ai jurat: *ind. pf.c. 2.sg.* 88,50
(să) jura: *ind. imp. 3.pl.* 101,9
juratu(-S)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 109,4

JURĂMÂNT: s.n.
jurământului: *sg. dat.* 104,9

L

LACRIMĂ: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **LACRĂMĂ**
lacrămile: *pl. nom./ac.* 6,7; 38,13; 41,4; 55,9
lacrămi: *pl. ac.* 79,6; 114,8; 125,5
lacrămilor: *pl. gen.* 83,7

LAPTE: s.n.
laptele: *sg. ac.* 118,70

LATURĂ: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **LATURE**
laturea: *sg. ac.* 90,7; 114,9; 127,3

LAŢ: s.n.
laţul: *sg. nom./ac.* 10 (Ov),10; 123,7
laţuri: *pl. ac.* 10,7
laţurile: *pl. nom.* 17,6
laţu: *sg. ac.* 24,15; 34,8; 139,6
laţului: *sg. gen.* 34,7
laţ: *sg. ac.* 68,23

LAUDĂ: s.f.
laude: *pl. ac.* 4,1; 55,12; 66,1; 99,4
lauda: *sg. nom./ac.* 8,3; 21,4, 26; 32,1; 33,2; 34,28; 47,11; 50,17; 70,14; 78,13; 88,18; 90,1; în titlu: *Psalm 92*; *Psalm 94*; 101,22; 105,12, 47; 108,2; 110,10; 117,14; 144,1, 21; 149,1
laudele: *pl. nom./ac.* 9,15; 71,20; 72,28; 77,4; 105,2
laudei: *sg. gen.* 25,7; 65,8
laudă: *sg. nom./ac.* 26,6; 49,14; 68,31; 70,8; 106,22; 115,17; 118,164, 171; 146,1
laudii: *sg. gen./dat.* 49,23; 65,2

LĂCAŞ: s.n.; vezi **LOCAŞ**

LĂCOMIE: s.f.
lăcomie: *sg. ac.* 118,36

(a) LĂCUI: v. IV; vezi **(a) LOCUI**

LĂCUIRE: s.f.; vezi **LOCUIRE**

LĂCUSTĂ: s.f.
lăcustelor: *pl. dat.* 77,46
lăcustă: *sg. nom.* 104,34
lăcustele: *pl. ac.* 108,23

(a se) LĂMURI: v. IV (Înv.; despre metale) „a purifica prin acţiunea focului”
ai lămurit: *ind. pf.c. 2.sg.* 16,3; 65,10
(să) lămureaşte: *ind. prez. 3.sg.* 65,10

LĂMURIT, -Ă: adj. (Înv.; despre metale preţioase) „purificat prin acţiunea focului”
lămurit: *n. sg. nom.* 11,7
lămurite: *n. pl. nom.* 17,31

(a) LĂRGI: v. IV
lărgit-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 17,37
au lărgit: *ind. pf.c. 3.pl.* 34,21
lărgeaşte: *imperativ 2.sg.* 80,11

LĂRGIME: s.f.
lărgime: *sg. ac.* 17,20; 118,45

(a se) LĂSA: v. I
lasă: *imperativ 2.sg.* 24,18; 36,8
să laşi: *conj. prez. 2.sg.* 26,9; 70,9
(s-)au lăsat: *ind. pf.c.3.sg.* 10 (Ov),14
vei lăsa: *ind. viit.I. 2.sg.* 15,10
au lăsat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 16,14; 104,14, 20
ai lăsat: *ind. pf.c. 2.sg.* 21,2
va lăsa: *ind. viit.I. 3.sg.* 36,33; 124,3; 131,11
(nu) lăsa: *imperativ prohib 2.sg.* 37,22
vor lăsa: *ind. viit.I. 3.pl.* 48,11; 88,31
lăsat-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 84,3

(a se) LĂUDA: v. I
(să) laudă: *ind. prez. 3.sg.* 10 (Ov),3
laude: *conj. prez. fără **să** 3.pl.* 68,35
să laud: *conj. prez. 1.sg.* 70,8
să (Te) lauzi: *conj. prez. 2.sg.* 105,5
să laude: *conj. prez. 3.sg./pl.* 106,32; 148,12; 149,3; 150,6
laudă: *imperativ 2.sg.* 145,2; 147,12
(să) vor lăuda: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,14
(să) laudă: *ind. prez. 3.pl.* 10 (Ov),3
lăudând: *gerunziu* 17,4
vom lăuda: *ind. viit.I. 1.pl.* 20,14
voiu lăuda: *ind. viit.I. 1.sg.* 21,23; 34,18; 55,5, 11; 108,30; 144,2
lăudaţi: *imperativ 2.pl.* 21,24; 112,1; 116,1; 134,1, 3; 148,1, 2, 3, 4, 5, 7; 150,1, 2, 3, 4, 5
vor lăuda: *ind. viit.I. 3.pl.* 21,27; 62,4; 73,21; 83,5; 113,25
(vă) lăudaţi: *imperativ 2.pl.* 31,11
(să) va lăuda: *ind. viit.I. 3.sg.* 33,3
(ne) vom lăuda: *ind. viit.I. 1.pl.* 43,9
va lăuda: *ind. viit.I. 3.sg.* 62,6; 101,19; 118,175; 144,4
lăuda(-să)-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 62,12
(să) vor lăuda: *ind. viit.I. 3.pl.* 63,11
lăuda-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 68,31
lăuda: *ind. imp. 3.pl.* 101,9
lăudaţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 104,3
lăudat e: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 112,3
lăudate era: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 118,54

LĂUDAT, -Ă: adj.
lăudat (foarte): *m. sg. nom.* 47,2; 95,4; 144,3

LÂNĂ: s.f.
lână: *sg. ac.* 71,6
lâna: *sg. ac.* 147,16

(a se) LÂNCEZI: v. IV
a (să) lâncezi: *inf. prez.* 38,12

(a) LEGA: v. I
leagă: *ind. prez. 3.sg.* 146,3
să leage: *conj. prez. 3.sg.* 149,8

LEGAT, -Ă: s.m./f.
(cei) legaţi: *s.m. pl. ac.* 67,7
legaţii: *s.m. pl. ac.* 68,34

LEGĂTURĂ: s.f.
legăturile: *pl. ac.* 2,3; 106,14; 115,16
legătura: *sg. ac.* 77,57

LEGE: s.f.
leagea: *sg. nom./ac., în sintagma **leagea Domnului*** 1,2; 18,8; 118,1
leage: *sg. ac., în sintagmele **călcătorii de leage/călcătoriul de leage/călcătoriului de leage/călcători de leage/călcări de leage/ dătătoriu de leage/aşezământul de leage*** 5,6; 9,21; 25,4; 35,2; 43,18; 49,5, 16; 70,4; 85,14; 100,3; 118,85, 113, 119
leage: *sg. ac.* 24,8, 12; 26,11; 77,5; 83,8; 118,33, 102
leagea: *sg. ac.* 39,9; 77,1, 10; 88,31; 93,12; 104,45; 118,18, 29, 34, 44, 51, 53, 55, 57, 61, 70, 72, 77, 85, 92, 97, 105, 109, 113, 126, 136, 142, 150, 153, 163, 165, 174; 129,4
leage: *sg. ac., în loc. adj. **fără leage*** „nelegiuit” 40,9
leage: *sg. ac. în loc. s. **cei fără de leage*** „necredincioşii”, „păcătoşii”/ ***cei fără leage*** „necredincioşii, păcătoşii”/ ***celor fără leage*** „necredincioşilor, păcătoşilor” 50,15; 64,4; 72,3; 74,5; 103,35

LEMN: s.n.
leamne: *pl. ac.* 73,5
leamnele: *pl. nom.* 95,12; 103,16; 148,9
lemnul: *sg. ac.* 104,33

(a se) LEPĂDA: v. I
să lepădăm: *conj. prez. 1.pl.* 2,3
leapădă: *imperativ 2.sg.* 5,12
au lepădat: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,25; 77,54, 60, 67
să leapezi: *conj. prez. 2.sg.* 26,9; 70,9
ai lepădat: *ind. pf.c. 2.sg.* 42,2; 43,10; 49,17; 59,12; 73,1; 88,39; 107,12

(nu) lepăda: *imperativ prohib 2.sg.* 50,13; 118,10
lepădatu(-)-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 59,3
a lepăda: *inf. prez.* 61,5
am lepădat: *ind. pf.c. 1.sg.* 72,15
va lepăda: *ind. viit.I. 3.sg.* 76,8; 93,14
a fi lepădat: *pasiv inf. prez.* 83,11
(s-)au lepădat: *ind. pf.c. 3.pl.* 87,6
lepezi: *ind. prez. 2.sg.* 87,15
să leapede: *conj. prez. 3.sg.* 105,27

(a) LEȘUI: v. IV (Înv. și reg.) „a pândi”
leșuiaște: *ind. prez. 3.sg.* 10 (Ov),9

LEU: s.m.
leu: *sg. ac.* 7,3; 16,12; 21,14; 90,13
leul: *sg. ac.* 10 (Ov),9
leului: *sg. gen.* 21,22
lei: *pl. ac.* 34,17; 56,5
leilor: *pl. gen.* 103,21

LIMAN: s.n.
limanul: *sg. ac.* 106, 30

LIMBĂ: s.f.
limbile: *pl. nom./ac.* 5,11; 13,3; 54,10; 63,4, 9; 139,4
limba: *sg. nom./ac.* 10 (Ov),7; 11,4; 14,3; 15,9; 21,16; 33,14; 34,28; 36,30; 38,2, 5; 44,2; 49,19; 50,16; 51,4; 56,5; 65,17; 67,24; 70,24; 72,9; 77,36; 80,6; 118,172; 119,2, 3; 125,2; 136,6; 138,4
limbilor: *pl. gen.* 30,21
limba: *sg. voc., în sintagma* ***limba vicleană*** 51,6
limbă: *sg. ac.* 108,3

LIMBUT, -Ă: adj.
limbut: *m. sg. nom.* 139,12

(a) LINGE: v. III
vor linge: *ind. viit.I. 3.pl.* 71,9

LINIȘTE: s.f.
liniște: *sg. ac.* 106,29

(a se) LIPI: v. IV
(s-au) lipit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 21,16; 24,21; 100,3; 101,6
să lipiți: *conj. prez. 2.pl.* 61,11
lipitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 62,9; 118,25
a (mă) lipi: *inf. prez.* 72,28
(să) va lipi: *ind. viit.I. 3.sg.* 93,20
lipitu(-m)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 118,31
lipească(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 136,6

LIPSĂ: s.f. „trebuință”, „nevoie”, „sărăcie”
lipsă: *sg. nom./ac.* 15,2; 33,10; 87,10; 106,41
lipsele: *pl. ac.* 24, 17

(a se) LIPSI: v. IV
au lipsit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 9,7; 11,2
ai lipsit: *ind. pf.c. 2.sg.* 20,3
va lipsi: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,1; 83,13
(să) vor lipsi: *ind. viit.I. 3.pl.* 33,11
lipsească: *ind. prez. 3.sg.* 38,5
(s-au) lipsit: *ind. pf.c. 3.pl.* 77,30
lipsească: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 103,35
lipsiia: *ind. imp. 3.sg.* 141,4

LIPSIT, -Ă: adj./s.
lipsiților: *s.m. pl. gen.* 11,6
lipsitului: *s.m. sg. gen.* 139,13
lipsit: *adj. m. sg. nom.* 85,1; 108,22

LOC: s.n.
locul: *sg. nom./ac.* 22,2; 23,3; 25,8; 36,10, 36; 41,5; 43,20; 67,6; 75,3; 78,7; 83,7; 102,16; 103,8; 131,5, 7
loc: *sg. ac.* 30,9; 70,3; 105,14; 118,54
locul: *sg. ac., în loc. prep.* ***în locul*** 44,17; 108,5
locurile: *pl. ac.* 48,12
locul: *sg. ac., în lco. adv.* ***în tot locul*** „pretutindeni” 102,22
loc: *sg. ac., în loc. cj.* ***în loc să*** 108,4
loc: *sg. ac., în loc. prep.* ***în loc de*** 108,5

LOCAȘ: s.n.; var. (Înv.) **LĂCAȘ**
lăcașul: *sg. nom./ac.* 14,1; 18,6; 32,14; 45,5; 51,7; 60,5; 73,7; 75,3; 86,7; 90,10
lăcașului: *sg. gen.* 25,8
lăcașurile: *pl. nom./ac.* 42,3; 48,12; 68,26; 77,51; 83,2, 11
Lăcașelor: *pl. gen., în s. propr.* ***Valea Lăcașelor*** 107,8
lăcașele: *pl. ac.* 108,10

(a) LOCUI: v. IV; var. (Înv.) **(a) LĂCUI**
lăcuiaște: *ind. prez. 3.sg.* 2,4; 9,12; 90,1; 112,5; 124,1; 134,21
va lăcui: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,6; 14,1; 23,3; 67,17; 100,7
vei lăcui: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,13
lăcuiești: *ind. prez. 2.sg.* 21,4; 122,1
să lăcuiesc: *conj. prez. 1.sg.* 22,6; 26,4
lăcuiesc: *ind. prez. 3.pl.* 23,1; 30,14; 32,8, 14; 64,9; 67,7; 74,4; 82,8; 83,5; 97,7; 106,34
a lăcui: *inf. prez.* 28,10; 67,7, 17; 77,55; 83,11; 106,36; 112,9; 132,1
lăcuiaște: *imperativ 2.sg.* 36,3, 27
vor lăcui: *ind. viit.I. 3.pl.* 36,29; 67,11; 68,36, 37; 101,29; 103,12; 139,14
lăcuiți: *ind. prez. 2.pl.* 48,2
lăcui-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 55,7
lăcui-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 60,5
lăcui-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 64,5
să lăcuiască: *conj. prez. 3.sg.* 68,26; 84,10
ai lăcuit: *ind. pf.c. 2.sg.* 73,2
au lăcuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 77,60
de lăcuit: *supin* 106,4, 7, 36
voiu lăcui: *ind. viit.I. 1.sg.* 131,14

LOCUIRE: s.f.; var. (Înv.) **LĂCUIRE**
lăcuirea: *sg. nom.* 68,26

LOCUITOR: s.m.
locuitorii: *pl. nom.* 104,12

(a) LOVI: v. IV
au lovit: *ind. pf.c. 3.sg.* 59,2; 77,20, 51, 66
lovit am fost: *pasiv ind. pf.c. 1.sg.* 101,5
va lovi: *ind. viit.I. 3.sg.* 136,9

(a se) LUA: v. I
ia: *imperativ 2.sg.* 5,2; 53,4; 85,6; 118,22; 142,1
ia: *imperativ 2.sg., în loc. v.* ***ia aminte*** 5,3; 16,1; 21,2, 20; 34,23; 37,23; 39,14; 58,6; 60,2; 68,19; 69,2; 70,12; 79,2; 85,6; 140,1; 141,7
să ia: *conj. prez. 3.sg./pl.* 39,15; 108,8
iai: *ind. prez. 2.sg.* 49,16
ia: *ind. prez. 3.sg.* 75,13
să iai: *conj. prez. 2.sg.* 140,8
ie: *imperativ 2.sg., în loc. v.* ***ie aminte*** 54,3
luați: *imperativ 2.pl.* 2,12; 23,7, 9; 80,3
au luat: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,3, 5; 17,17; 23,4; 26,10; 77,70
va lua: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,5; 48,18
a lua: *inf. prez.* 30,14
lua-va: *ind. viit.I. 3.sg., în loc. v.* ***lua-va împrumut*** 36,21
luat-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 47,10
voiu lua: *ind. viit.I. 1.sg.* 49,9; 74,3; 115,13; 138,9
(nu) lua: *imperativ prohib. 2.sg.* 50,13; 118,43
(să) vor lua: *ind. viit.I. 3.pl.* 57,9
au luat: *ind. pf.c. 3.sg., în loc. v.* ***au luat aminte*** 65,19; 76,2
luat-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 67,19
vor lua: *ind. viit.I. 3.pl.* 72,5
luați: *imperativ 2.pl., în loc. v.* ***luați aminte*** 77,1
luați: *ind. prez. 2.pl.* 81,2

lua-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 103,29
(m-)am luat: *ind. pf.c. 1.sg.* 108,23
luând: *gerunziu în loc. v.* ***luând aminte*** 129,2
luam: *ind. imp. 1.sg.* 141,5

LUCEAFĂR: s.m.
luceafăr: *sg. ac.* 109,3

(a) LUCI: v. IV
va lucii: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,13

(a) LUCRA: v. I
lucrează: *ind. prez. 3.pl.* 5,7; 13,4; 27,3; 35,13; 58,3, 6; 63,3; 91,8; 93,4, 16; 100,8; 118,3; 124,5; 140,4
lucraţi: *ind. prez. 2.pl.* 6,9; 57,3
au lucrat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,14; 93,1; 128,3
voi lucra: *ind. viit.I. 1.sg.* 11,6
ai lucrat: *ind. pf.c. 2.sg.* 43,2
lucră: *ind. prez. 3.pl.* 52,5
lucra: *ind. imp. 3.pl.* 118,51

LUCRARE: s.f.
lucrarea: *sg. ac.* 103,23
lucrare: *sg. ac.* 106,23

LUCRU: s.n.
lucrurile: *pl. nom./ac.* 8,4, 7; 27,4, 5; 32,4, 15; 44,2; 45,9; 63,10; 65,3, 5; 76,12, 13; 77,7; 89,16, 17; 91,5, 6; 94,9; 101,26; 102,22; 103,24, 31; 104,1; 105,13, 35; 106,22, 24; 110,2, 7; 117,17; 127,2; 137,8; 138,14; 142,5; 144,4, 9, 10, 13, 17
lucruri: *pl. nom./ac.* 16,4; 43,2; 113,12; 134,15
lucrul: *sg. nom./ac.* 63,4; 100,3; 103,23
lucrurilor: *pl. gen.* 103,13; 110,6
lucrul: *sg. nom.* 90,60; 108,20; 110,3

LUME: s.f.
lumea: *sg. nom./ac.* 9,9; 23,1; 49,12; 76,19; 88,12; 89,2; 92,1; 95,10, 13; 97,7, 9
lumii: *sg. gen./dat.* 17,16; 18,5; 96,4
lume: *sg. ac.* 32,8; 48,2

(a se) LUMINA: v. I
luminezi: *ind. prez. 2.sg.* 17,29
luminează: *imperativ 2.sg.* 17,29; 118,135
luminează: *ind. prez. 3.sg.* 18,9; 66,2; 118,130; 145,8
(vă) luminaţ: *imperativ 2.pl.* 33,6
luminând: *gerunziu* 75,5
(să) va lumina: *ind. viit.I. impers.* 138,12

LUMINARE: s.f.
luminarea: *sg. nom./ac.* 43,4; 89,8; 138,11

LUMINĂ: s.f.
lumina: *sg. nom./ac.* 4,7; 26,1; 35,10; 36,6; 42,3; 55,13; 88,16; 103,2; 138,12; 148,3
lumina: *sg. nom./ac., în sintagmele* ***lumina ochiului/lumina ochilor*** 16,8; 37,11
lumină: *sg. nom./ac.* 35,10; 48,20; 77,14; 96,11; 111,4; 118,105; 126,2

LUMINĂTOR: s.m.
luminătorii: *pl. ac.* 135,7

LUNĂ: s.f.
luna: *sg. nom./ac.* 8,4; 71,7; 88,38; 103,19; 120,6; 135,9
lună: *sg. ac.* 71,5; 80,4

LUNECARE: s.f.
lunecare: *sg. nom./ac.* 34,6; 114,8

LUNGIME: s.f.
lungime: *sg. ac., în sintagma* ***lungime de zile*** 20,5; 90,16; 92,5

(a se) LUPTA: v. I
(să) lupta: *ind. imp. 3.pl.* 119,7

M

MAICĂ: s.f.
maicii: *sg. gen.* 21,10, 11; 49,20; 68,9; 70,6; 108,14; 138,13
maica: *sg. nom./ac.* 50,7; 112,9; 130,2

MAMĂ: s.f.; var. (Înv. şi pop.) **MUMĂ**
muma: *sg. nom.* 26,10

MANĂ: s.f.
mană: *sg. ac.* 77,24

MARE: adj./adv./s.
mare: *adv.* 8,2
mare/Mare: *adj. m./f./n. sg. nom./ac./dat.* 11,4; 18,14; 20,6; 23,8; 28,4; 30,20; 34,18; 39,10; 47,2; 50,3; 67,35; 70,8; 75,2; 76,14; 85,10, 13; 88,8; 94,3; 95,4, 6; 98,2, 3; 103,1, 25; 107,5; 110,3; 134,5; 137,5; 144,3, 5, 12; 146,5
marelui: *adj. antep. m. sg. gen.* 47,3
mari: *adj. m./f./n. pl. nom./ac.* 110,2; 134,10; 135,4, 7, 17, 18
mari: *s.f. pl. ac.* 34,26; 37,17; 54,13; 103,25; 105,21
(cei) mari: *s.m. pl. ac.* 113,21
(ceale) mari: *s.f. pl. ac.* 130,1

MARE: s.f.
mării: *sg. gen.* 8,9; 32,7; 45,3; 64,8; 67,23; 68,3; 77,27; 88,10; 92,4; 138,9
mări: *pl. ac.* 23,2
mare: *sg. nom./ac.* 64,6; 71,8; 76,20; 79,12; 88,26; 103,25; 105,7; 106,3, 23; 134,6
marea: *sg. nom./ac.* 65,6; 68,35; 73,13; 77,13, 53; 88,13; 94,5; 95,11; 97,7; 113,3; 145,6
Marea: *sg. ac., în s. propr.* ***Marea Roşie*** 105,7, 9, 22; 135,13, 15
mare: *sg. voc.* 113,5

MARGINE: s.f.
marginile: *pl. nom./ac.* 2,8; 18,5; 21,28; 45,10; 47,11; 58,14; 60,3; 66,8; 71,8; 73,17; 94,4; 97,3; 138,9
marginilor: *pl. gen.* 64,6
margini: *pl. ac.* 64,9
marginea: *sg. ac.* 132,2; 134,7

MARTOR: s.m.
martor: *sg. nom.* 88,38

MASĂ: s.f.
masă: *sg. ac.* 22,5; 77,19, 20
masa: *sg. nom.* 68,23
measii: *sg. gen.* 127,3

MĂCAR: adv.
măcar: *adv. în loc. conj.* ***măcar că*** 38,7

MĂDUVĂ: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **MĂDUHĂ**
măduhă: *sg. ac.* 65,15

MĂNUNCHI: s.n.; var. (Reg.) **MÂNUNCHI** „snop”
mănunchele: *pl. ac.* 125,6
mânunchele: *pl. ac.* 128,7

(a se) MĂRI: v. IV
a (să) mări: *inf. prez.* 10 (Ov),18
vom mări: *ind. viit.I. 1.pl.* 11,5
(ne) vom mări: *ind. viit.I. 1.pl.* 19,6
măriţi: *imperativ 2.pl.* 33,4
măreasc(-să/-Să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 34,27; 39,17; 69,5

(s-)au mărit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 36,20; 56,11; 91,6; 103,24
au mărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 40,10
voiu mări: *ind. viit.I. 1.sg.* 68,31; 90,15
vor mări: *ind. viit.I. 3.pl.* 71,17
măritu(-Te)-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 103,1
mărit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 125,2, 3
ai mărit: *ind. pf.c. 2.sg.* 137,2
(Te-)ai mărit: *ind. pf.c. 2.sg.* 138,14

MĂRIE: s.f. (Înv. şi reg) „mărime”
măriia: *sg. ac.* 45,4

MĂRIME: s.f.
mărimea: *sg. ac.* 18,2

MĂRIRE: s.f. „slavă”
mărirea: *sg. nom./ac.* 3,4; 16,15; 29,13; 44,14; 56,6, 12; 62,3; 70,8, 21; 71,19; 78,9, 11; 84,10; 95,3; 96,6; 101,16; 103,31; 105,20; 107,2, 6; 112,4; 137,5; 144,6, 11, 12; 149,9
mărire: *sg. nom./ac.* 8,6; 20,6; 28,2, 9; 65,2; 67,35; 72,24; 83,12; 95,7, 8; 101,17; 111,3, 9; 113,9; 149,5
măririi: *sg. gen./dat.* 23,7, 8, 9, 10; 25,8; 28,3; 71,19; 144,3, 5; 150,2
mărirea: *sg. voc., în sintagma* ***mărirea mea*** 56,9; 107,3
măriri: *pl. ac.* 70,19

MĂRTURIE: s.f.
mărturiia: *sg. nom.* 18,8
mărturiile: *pl. nom./ac.* 24,10; 77,56; 92,5; 98,7; 118,2, 22, 24, 31, 36, 46, 59; 118,79, 88, 95, 99, 111, 119, 125, 129, 138, 144, 152, 157, 167, 168; 131,12
mărturii: *pl. nom., în sintagma* ***mărturii nedreapte/mărturii mincinoase*** „martori mincinoşi” 26,12; 34,11
mărturii: *pl. ac.* 77,5
mărturia: *sg. nom.* 79,1; 121,4
mărturie: *sg. nom./ac.* 80,6; 117,14
mărturiilor: *pl. gen.* 118,14

(a se) MĂRTURISI: v. IV
(să) va mărturisi: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,6; 29,10; 75,11
mărturisi(-mă)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,18; 9,2; 34,18; 42,4; 51,11; 56,10; 85,12; 107,4; 108,30; 110,1; 117,21, 28; 118,7; 137,1; 138,14
(mă) voiu mărturisi: *ind. viit.I. 1.sg.* 17,50; 27,7; 29,13; 41,6, 12; 42,5; 53,8; 70,22; 117,19, 28; 137,2
(vă) mărturisiţi: *imperativ 2.pl.* 29,5; 96,12
mărturisi-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 31,5
mărturisiţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 32,2; 99,4; 104,1; 105,1; 106,1; 117,1, 29; 135,1, 2, 3; 135,26
vom mărturisi: *ind. viit.I. 1.pl.* 43,9
(să) vor mărturisi: *ind. viit.I. 3.pl.* 44,18; 87,11; 139,14
mărturisi(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 48,19
voiu mărturisi: *ind. viit.I. 1.sg.* 49,7; 80,9
mărturisască(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 66,4
mărturisească(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 66,6; 98,3; 106,8, 15, 21; 137,4; 144,10
(să) mărturisesc: *ind. prez. 3.pl.* 73,19
mărturisi(-ne)-vom: *ind. viit.I. 1.pl.* 74,2
(ne) vom mărturisi: *ind. viit.I. 1.pl.* 78,13
mărturisi-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 88,6
a (să) mărturisi: *inf. prez.* 91,2; 121,4
să (ne) mărturisim: *conj. prez. 1.pl.* 105,47
mărturisească(-se): *conj. prez.fără* ***să*** *3.pl.* 106,31
a (mă) mărturisi: *inf. prez.* 118,62
să (să) mărturisească: *conj. prez. 3.sg.* 141,8

MĂRTURISIRE: s.f.
mărturisirii: *sg. gen.* 41,5
mărturisire: *sg. nom./ac.* 94,2; 95,6; 99,1, 4; 110,3; 146,7
mărturisirea: *sg. nom.* 148,14
mărturisire: *sg. ac.* 103,1

MĂSEA: s.f.
măsealele: *pl. ac.* 57,7

MĂSLIN: s.m.; var. (Înv. şi reg.) **MASLIN**
maslin: *sg. ac.* 51,10; 127,3

(a) MĂSURA: v. I
voiu măsura: *ind. viit.I. 1.sg.* 59,8; 107,8

MĂSURAT, -Ă: adj.
măsurate: *f. pl. ac.* 38,6

MĂSURĂ: s.f.
măsură: *sg. ac.* 79,6

(a se) MÂHNI: v. IV
(mă) voiu mâhni: *ind. viit.I. 1.sg.* 29,13
mâhnindu(-mă): *gerunziu* 42,2
(s-)au mâhnit: *ind. pf.c. 3.sg.* 60,3; 142,4
(s-)ar mâhni: *cond. prez. 3.sg.* 68,21
(să) mâhnea: *ind. imp. 3.sg.* 76,7

MÂHNIRE: s.f.
mâhnire: *sg. nom.* 118,53

MÂHNIT, -Ă: adj.
mâhnit: *n. sg. nom.* 41,6, 10, 12; 42,5; 101,1

MÂNĂ: s.f.
mânile: *pl. nom./ac.* 7,4; 10 (Ov),14; 17,35; 21,17; 23,4; 25,6;27,2; 30,6, 9, 16; 36,33; 40,3; 43,21; 46,2; 57,3, 11; 62,5, 11; 72,13; 73,3; 75,6; 76,3; 77,61; 80,7; 87,10; 94,5; 103,25; 105,41, 42; 118,48, 73, 109; 122,2; 124,3; 133,2; 142,6; 143,1, 7; 149,6
mânilor: *pl. gen.* 8,7; 9,17; 17,21, 25; 18,2; 27,4, 5; 38,12; 77,72; 89,17; 91,5; 101,26; 110,7; 127,2; 137,8; 140,2; 142,5
mâna: *sg. nom./ac.* 10 (Ov),12; 17,1; 20,9; 21,21; 30,16; 31,4; 34,10; 35,12; 36,24; 37,3; 43,3; 48,16; 54,21; 67,32; 70,4; 72,24; 73,11; 74,9; 76,21; 77,42; 79,18; 80,15; 81,4; 87,6; 88,14, 22, 26, 49; 94,4; 96,10; 97,8; 103,28; 105,10, 26; 106,2; 108,27; 118,173; 120,5; 126,4; 128,7; 137,7; 138,5, 10; 139,5; 143,7, 11; 144,16
mânii: *sg. gen.* 16,14; 94,7
mâni: *pl. ac.* 25,10; 90,12; 113,12, 15; 134,15
mână: *sg. ac.* 135,12

(a) MÂNCA: v. I
mâncă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 13,4; 105,20
va mânca: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,10
mânca-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 21,27
mâncat-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 21,30
să mânce: *conj. prez. 3.pl.* 26,2; 58,16
mânca: *ind. imp. 3.sg.* 40,10
voiu mânca: *ind. viit.I. 1.sg.* 49,13
au mâncat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 68,10; 77,25, 28; 77,45, 63; 78,7; 104,35; 105,29
mâncam: *ind. imp. 1.sg.* 100,5; 101,10
a mânca: *inf. prez.* 101,5
mâncaţi: *ind. prez. 2.pl.* 126,2
vei mânca: *ind. viit.I. 2.sg.* 127,2

MÂNCARE: s.f.
mâncare: *sg. ac.* 13,4; 52,5; 73,14; 77,24
mâncări: *pl. ac.* 43,12; 54,15
mâncarea: *sg. ac.* 68,22; 78,2; 106,18

(a se) MÂNDRI: v. IV
(să) mândreaşte: *ind. prez. 3.sg.* 10 (Ov),2

MÂNDRIE: s.f.
mândrie: *sg. ac.* 16,10; 30,19, 24; 100,7

mândriii: *sg. gen.* 35,12
mândriia: *sg. nom./ac.* 58,13; 72,6; 73,3, 23

MÂNDRU, -Ă: s.m./f.
mândrilor: *s.m. pl. gen.* 17,28; 118,69
(cel) mândru: *s.m. sg. ac.* 88,11; 100,5
(celor) mândri: *s.m. pl. gen./dat. adn.* 93,2; 122,4
(cei) mândri: *s.m. pl. nom./ac.* 118,21, 51, 78, 122
mândrii: *s.m. pl. nom.* 139,6

(a) MÂNECA: v. I (Înv. și pop.) „a se îndrepta spre cineva disdedimineață"
mânec: *ind. prez. 1.sg.* 62,2
măneca: *ind. imp. 3.pl.* 77,34

(a se) MÂNGÂIA: v. I; var. (Înv. și reg.) **(a se) MÂNGĂIA**
au mângâiat: *ind. pf.c. 3.pl.* 22,4; 118,50
ar mângâia: *cond. prez. 3.sg.* 68,21
ai mângâiat: *ind. pf.c. 2.sg.* 70,21; 85,17
a (să) mângâia: *inf. prez.* 76,3
(m-)am mângâiat: *ind. pf.c. 1.sg.* 118,52
să mângâie: *conj. prez. 3.sg.* 118,76
vei mângâia: *ind. viit.I. 2.sg.* 118,82

MÂNGÂIAT, -Ă: s.m./f.; var. (Înv. și pop.) **MÂNGĂIAT, -Ă**
mângâiați: *s.m. pl. ac.* 125,1

MÂNGÂIERE: s.f.; var. (Înv. și reg.) **MÂNGĂIERE**
mângâierile: *pl. nom.* 93,19

(a se) MÂNIA: v. I
să (Se) mânie: *conj. prez. 3.sg.* 2,12
mâniați(-vă): *imperativ 2.pl.* 4,5
(să) mâniie: *ind. prez. 3.sg.* 7,12
(s-/S-)au mâniiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,8; 105,40
mâniiatu(-Te)-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 59,3
mâniiatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 73,1
(Te) vei mâniia: *ind. viit.I. 2.sg.* 78,5; 79,5; 84,6
mânie(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 98,1
(Să) va mâniia: *ind. viit.I. 3.sg.* 102,9; 111,10
(să) mâniia: *ind. imp. 3.sg.* 123,3

MÂNIE: s.f.; var. (Înv. și reg.) **MĂNIE**
mănia: *sg. ac.* 2,5; 84,6
măniia: *sg. ac.* 37,2
mâniia: *sg. nom./ac.* 2,13; 6,2; 17,9; 34,20; 54,22; 58,14; 68,25; 75,8; 76,10; 77,17, 31, 38, 49; 78,6; 82,16; 84,4, 5; 89,7, 9, 11; 105,23; 137,7
mânia: *sg. nom./ac.* 7,7; 20,10; 88,47; 94,11
mâniii: *sg. gen.* 10 (Ov),4; 17,16; 37,4; 68,25; 77,50; 89,11; 101,11; 109,5
mânie: *sg. nom./ac.* 26,9; 29,6; 30,10; 36,8; 54,4; 55,8; 57,10; 77,21, 40, 49, 58
mâniile: *pl. nom.* 87,17

MÂNIOS, -OASĂ: adj.
mânioși: *m. pl. ac.* 17,48

(a se) MÂNTUI: v. IV
mântuiaște: *imperativ 2.sg.* 3,7; 6,5; 7,2; 11,2; 19,10; 21,22; 27,9; 30,17; 53,3; 58,2, 3; 59,7; 68,2, 15; 70,2; 85,2, 16; 105,47; 107,7; 108,26; 117,25; 118,94, 146
să mântuiască: *conj. prez. 3.sg.* 7,3; 17,42; 75,10; 108,31; 118,173
mântuiaște: *ind. prez. 3.sg.* 7,11
mântuiești: *ind. prez. 2.sg.* 16,7; 17,51
(mă) voiu mântui: *ind. viit.I. 1.sg.* 17,4; 118,117
mântuitu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,18
vei mântui: *ind. viit.I. 2.sg.* 17,28; 35,7; 55,8
au mântuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,7; 33,7; 43,4; 54,9; 56,4; 69,1; 105,8, 10, 21; 137,7
(s-)au mântuit: *ind. pf.c. 3.pl.* 21,6
mântuiască: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 21,9
mântuitu(-)-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 29,4
să mântuiești: *conj. prez. 2.sg.* 30,3; 70,3; 79,3
mântuit-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 30,8
(să) mântuiaște: *ind. prez. 3.sg.* 32,16
(să) va mântui: *ind. viit.I. 3.sg.* 32,16, 17
va mântui: *ind. viit.I. 3.sg.* 33,19; 36,40; 43,7; 54,17; 68,36; 71,4, 13; 144,19
ai mântuit: *ind. pf.c. 2.sg.* 43,8
a mântui: *inf. prez.* 67,21
(ne) vom mântui: *ind. viit.I. 1.pl.* 79,4, 8, 20
mântuit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 97,1

MÂNTUIRE: s.f.
mântuirea: *sg. nom./ac.* 3,3, 9; 9,16; 12,6; 13,7; 19,6, 7; 20,2, 6; 21,2; 34,3, 9; 36,39; 39,11, 17; 41,6, 12; 42,5; 49,23; 59,13; 61,2, 8; 68,30; 69,5; 70,15; 77,22; 84,8, 10; 90,16; 95,2; 97,2, 3; 105,4; 107,13; 118,41, 81, 123, 155, 166, 174
mântuire: *sg. nom./ac.* 11,6; 32,17; 52,7; 73,12; 117,15, 21, 28; 129,7; 131,16 143,10; 145,3; 149,4
mântuirii: *sg. gen.* 17,3, 36, 47; 37,23; 50,14, 16; 64,6; 68,14; 84,5; 87,2; 88,27; 115,13; 139,8
mântuirile: *pl. ac.* 17,51
mântuirilor: *pl. dat. adn.* 27,8
mântuiri: *pl. ac.* 43,5
mântuirilor: *pl. gen.* 67,20

MÂNTUIT, -Ă: s.m./f.
(cei) mântuiți: *s.m. pl. nom.* 106,2

MÂNTUITOR: s.m.
mântuitoriul: *sg. nom.* 23,5; 24,5; 26,1; 61,3, 7
mântuitoriul: *sg. voc., în sintagma* ***mântuitoriul mieu*** 26,9
Mântuitoriu: *sg. voc., în sintagma* ***Mântuitoriul nostru*** 78,9
Mântuitoriului: *sg. dat.* 94,1

MÂȘCOI: s.m.; var. **MUȘCOI** (Înv. și reg.) „catâr"
mușcoiul: *sg. ac.* 31,9

(a) MERGE: v. III
vei merge: *ind. viit.I. 2.sg.* 31,8
merge-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 83,8
va merge: *ind. viit.I. 3.sg.* 84,14; 96,3
voiu merge: *ind. viit.I. 1.sg.* 85,11
vor merge: *ind. viit.I. 3.pl.* 88,15, 16
mers-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 104,41
să meargă: *conj. prez. 3.pl.* 106,7
vom merge: *ind. viit.I. 1.pl.* 121,1
mergând: *gerunziu* 125,6
mergea: *ind. imp. 3.pl.* 125,6

(a se) MESTECA: v. I; v*ezi* **(a se) AMESTECA**

(a) MEȘTEȘUGI: v. IV
au meșteșugit: *ind. pf.c. 3.pl.* 82,4

MEȘTEȘUGIRE: s.f.
meșteșugirile: *pl. ac.* 13,1; 76,13; 80,13; 98,8; 105,29, 39
meșteșugirilor: *pl. gen.* 27,4

MIAZĂNOAPTE: s.f.
miiazănoaptea: *sg. ac.* 88,13
miazănoapte: *sg. ac.* 106,3; 118,62
miiazănoapte: *sg. ac.* 118,62

MIC, -Ă: adj.
mic: *adj. m. sg. ac.* 41,7
mici: *adj. f. pl. nom.* 103,25
(cei) mici: *s.m. pl. ac.* 113,21

(a) MICȘORA: v. I
micșoratu(-)-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 8,6
micșorat-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 88,46

MIEL: s.m.
mieii: *pl. ac.* 113,4, 6

MIERE: s.f.
mierea: *sg. ac.* 18,11
miere: *sg. ac.* 80,17
miiarea: *sg. ac.* 118,103

MIJLOC: s.n.
mijlocul: *sg. ac., în loc. prep.* ***în/din/prin mijlocul*** 21,15, 23; 22,4; 39,9; 45,6; 47,10; 54,11, 16; 56,5; 67,14, 26; 73,4, 11, 12; 77,28; 100,2, 7; 103,10, 12; 108,30; 109,2; 115,19; 134,9; 135,11, 14; 136,2; 137,7
mijloc: *sg. ac., în loc. adv.* ***în mijloc*** 81,1

MILĂ: s.f.
milei: *sg. gen.* 5,8
mila: *sg. nom./ac.* 6,5; 12,6; 20,8; 22,6; 24,7, 10; 25,3; 30,8, 17, 22; 31,10; 32,5, 18, 22; 35,6, 8, 11; 39,11, 12; 41,9; 47,10; 50,3; 51,10; 56,4, 11; 58,11, 17, 18; 60,8; 61,13; 62,4; 65,20; 68,17; 76,9; 83,12; 84,8, 11; 85,13; 87,12; 88,3, 15, 25, 29, 34; 89,14; 91,3, 11; 93,18; 97,3; 99,5; 101,15; 102,4, 11, 17; 105,1; 106,1; 107,5; 108,21, 26; 113,10; 116,2; 117,1, 2, 3, 4, 29; 118,41, 64, 76, 88, 124, 149, 159; 129,7; 135,1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26; 137,2, 8; 142,8, 12; 143,2; 146,11
milele: *pl. nom./ac.* 16,7; 24,6; 76,10, 12; 88,2, 50; 106,8, 15, 21, 31, 43; 118,156
milă: *sg. ac.* 17,51; 100,1; 105,46; 108,16; 140,5
milii: *sg. gen.* 68,14; 105,7, 45

MILOSTENIE: s.f.
milostenie: *sg. ac.* 23,5
milosteniia: *sg. ac.* 102,6

MILOSTIV, -Ă: adj./s.
milostiv: *adj. m. sg. nom./voc.* 85,5, 15; 98,8; 102,8; 114,5; 144,8
milostivul: *adj. antep. sg. nom.* 110,4
(cel) milostiv: *s.m. sg. nom.* 111,4

(a se) MILOSTIVI: v. IV
(Te) vei milostivi: *ind. viit.I. 2.sg.* 24,11; 64,4
să (Te) milostiveşti: *conj. prez. 2.sg.* 58,6
(Te-)ai milostivit: *ind. pf.c. 2.sg.* 59,3
să (Să/să) milostivească: *conj. prez. 3.sg.* 66,2; 108,12
a (să) milostivi: *inf. prez.* 76,10
(Să) va milostivi: *ind. viit.I. 3.sg.* 77,38; 122,2
a (Te) milostivi: *inf. prez.* 101,14
(să) milostiveaşte: *ind. prez. 3.sg.* 111,5

MILOSTIVIRE: s.f.
milostivirea: *sg. nom.* 129,4

(a) MILUI: v. IV
miluiaşte: *imperativ 2.sg.* 4,2; 6,3; 9,14; 24,16; 25,11; 26,7; 30,10; 40,5, 11; 50,3; 55,2; 56,2; 85,3; 85,16; 118,29, 58, 132; 122,3
au miluit: *ind. pf.c. 3.sg.* 29,11; 102,13
miluiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 36,26; 102,13; 114,5
miluiască: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 66,2
vei milui: *ind. viit.I 2.sg.* 101,14

MINCINOS, .OASĂ: adj.; var. (Înv. şi reg.) **MINCIUNOS, -OASĂ**
mincinos: *m. sg. nom.* 32,17
mincinoase: *f. pl. nom., în sintagma* ***mărturii mincinoase*** „martori mincinoşi” 34,11
mincinoase: *f. pl. ac., în sintagma* ***nebunii mincinoase*** (vezi **NEBUNIE**) 39,5
mincinoşi: *m. pl. nom.* 61,10
minciunos: *m. sg. nom.* 115,11

MINCIUNĂ: s.f.
minciuna: *sg. ac.* 4,3
minciună: *sg. ac.* 5,7; 58,13
minciuni: *pl. ac.* 57,4

MINTE: s.f.
minţii: *sg. gen., în sintagma* ***răpirea minţii*** „ieşire din minţi”; „nebunie”, „tulburare” 30,1, 23; 67,28
minte: *sg. ac., în loc. adj.* ***fără minte*** 38,9; 73,18
minte: *sg. ac.* 48,13, 21; 76,6
minţii: *sg. gen.* 115,11

(a) MINŢI: v. IV
au minţit: *ind. pf.c. 3.pl.* 17,46; 26,12; 77,36; 80,16
minţi-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 65,3
voiu minţi: *ind. viit.I. 1.sg.* 88,36

MINUNAT, -Ă: adj./adv./s.
minunat: *adj. m./n. sg. nom./gen.* 4,4; 8,2, 10; 41,5; 67,36; 92,4
minunate: *adj. f./n. pl. nom./ac.* 15,3; 16,7; 92,4; 118,129; 138,14
minunată: *adj. f. sg. nom./ac.* 30,22; 64,6; 117,23; 138,6
minunat: *adv.* 44,5; 75,5
minunate: *s.n pl. ac.* 97,1; 105,22
(ceale) minunate: *s.n pl. ac.* 1301,1

MINUNE: s.f.
minunile: *pl. nom./ac.* 9,2; 25,7; 39,6; 45,9; 70,17; 74,2; 77,11, 32, 43; 87,13; 88,6; 95,3; 104,2, 5; 105,7; 106,8, 15, 21, 24, 31; 118,18, 27; 144,5
minune: *sg. ac.* 70,7
minuni: *pl. ac.* 71,18; 76,15; 77,12; 85,10; 87,11; 134,9; 135,4
minunilor: *pl. gen./dat.* 104,27; 110,4

MIR: s.n.
mirul: *sg. ac.* 132,2

(a se) MIRA: v. I
(s-)au mirat: *ind. pf.c. 3.pl.* 47,6

MIRE: s.f.
mire: *sg. ac.* 18,6

(a) MIROSI: v. IV
vor mirosi: *ind. viit.I. 3.pl.* 113,14

(a se) MIŞCA: v. I
mişcându(-să): *gerunziu* 108,10

MIŞEL, -EA: adj./s. (Înv. şi reg.; despre oameni) „sărac”; „sărman”, „nenorocit”
mişelul: *s.m. sg. nom./ac.* 36.14; 73,21; 81,4
(cel) mişel: *s.m. sg. ac.* 40,2
mişelului: *s.m. sg. dat.* 71,13; 81,3
mişel: *adj. m. sg. nom./ac.* 37,7; 39,18; 69,6; 108,17

MIŞELĂTATE: s.f. „necaz”
mişelătatea: *sg. ac.* 11,6
mişălătăţi: *pl. ac.* 139,11

MLĂDIŢĂ: s.f.
mlădiţele: *pl. nom.* 79,11

MOARTE: s.f.
moarte: *sg. ac.* 6,6; 12,4; 32,19; 55,13; 77,50; 114,8
morţii: *sg. gen./dat.* 7,14; 9,15; 17,5, 6; 21,16; 22,4; 43,20; 54,5; 67,21; 72,4; 87,7; 106,10, 14, 18; 114,3; 117,18
moartea: *sg. nom./ac.* 33,22; 48,15; 54,16; 88,49; 115,15

MORMÂNT: s.n.
mormânturile: *pl. nom.* 48,12
mormânturi: *pl. ac.* 67,7; 87,6
mormânt: *sg. ac.* 87,12

MORT, MOARTĂ: s.m./f.
mortul: *s.m. sg. ac.* 30,13
(cei) morţi: *s.m. pl. nom./ac.* 87,6; 113,25
morţilor: *s.m. pl. gen./dat.* 87,11; 105,28
morţii: *pl. ac.* 142,3

MOŞIE: s.f.
moşiilor: *pl. gen.* 67, 14

(a) MOŞTENI: v. IV
va moşteni: *ind. viit.I. 3.sg.* 24, 13
vor moşteni: *ind. viit.I. 3.pl.* 36,9, 11, 22, 29
să moşteneşti: *conj. prez. 2.sg.* 36,34
au moştenit: *ind. pf.c. 3.pl.* 43,4; 104,44
vei moşteni: *ind. viit.I. 2.sg.* 81,8

MOŞTENIRE: s.f.
moştenirea: *pl. nom./ac.* 2,8; 5,1; 15,5, 6; 27,9; 36,18; 46,5; 66,3; 77,48, 62, 71; 78,1; 93,5, 14; 103,24; 104,21; 105,5, 40; 110,7; 126,3; 134,12; 135,22
moşteniri: *sg. gen./dat.* 15,5; 67,10; 73,2; 104,11
moştenire: *sg. ac.* 32,12; 60,6; 68,36; 82,13; 118,111; 131,13; 134,4, 12; 135,21
moştenirile: *pl. ac.* 95,7

MREAJĂ: s.f.
mreajea: *sg. ac.* 140,10

(a se) MUIA: v. I
muiatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 54,22

MUIERE: s.f.; var. (Înv.) **MUIARE**
muiarea: *sg. nom.* 108,9; 127,3

MULT, -Ă: pron. nehot./adj./adv.
mulţ: *pron. nehot. m. pl. nom.* 3,2
mulţi: *pron. nehot. m. pl. nom./ac./gen.* 3,3; 4,6; 39,4; 54,19; 55,3; 108,30; 118,157
multe: *pron. nehot. n. pl. ac.* 39,6
multora: *pron. nehot. pl. gen./dat.* 30,14; 70,7; 109,6
multe: *adj. f./n. pl. nom./ac.* 17,17; 28,3; 31,6, 10; 33,20; 70,20; 76,20; 88,51; 92,3; 96,1; 106,23; 118,156, 162; 134,10; 143,7
multă: *adj. f. sg. nom./ac.* 18,12; 32,16; 36,16; 39,11; 67,12; 118,165; 129,7
mulţi: *adj. m. pl. nom./ac.* 21,13, 17
mult: *adj. n. sg. nom.* 24,11; 35,7; 77,15
multe: *adj. f. pl. ac., în loc. adv.* ***de multe ori*** „în mod repetat", „adesea" 105,43; 128,1, 2
mult: *adv.* 18,11; 85,5, 15; 102,8; 119,6; 122,3, 4; 144,8
(mai) mult: *adv.* 38,14; 44,8; 50,4; 61,3; 89,10; 102,16

MULŢIME: s.f.
mulţimea: *sg. nom./ac.* 5,8, 12; 10 (Ov),4; 30,20; 32,16; 36,11; 48,7; 50,3; 51,9; 63,3; 65,3; 68,14, 17; 76,18; 93,19; 105,7, 45; 146,4; 150,2
mulţime: *sg. nom.* 43,13

MUMĂ: s.f.; vezi **MAMĂ**

MUNTE: s.m.
muntele: *sg. nom./ac.* 2,6; 3,5; 14,1; 23,3; 42,3; 47,2, 3, 12; 67,16, 17; 73,2; 77,54, 68; 98,9; 124,1; 132,3
munte: *sg. nom./ac.* 10,2; 41,7; 67,16
munţilor: *pl. gen.* 17,8; 71,16; 94,4; 103,10
munţii: *pl. nom./ac.* 35,7; 45,3, 4; 64,7; 67,17; 71,3; 74,7; 75,5; 79,11; 82,15; 86,1; 89,2; 96,5; 97,8; 103,8, 13, 18; 113,4; 148,9
munţi: *pl. nom./ac.* 49,10; 103,6, 32; 120,1; 124,2; 143,5; 146,8
munţi: *sg. voc.* 113,6

(a) MURI: v. IV
va muri: *ind. viit.I. 3.sg.* 40,6; 48,18
murind: *gerunziu* 48,11
muriţi: *ind. prez. 2.pl.* 81,7
voiu muri: *ind. viit.I. 1.sg.* 117,17

MUSCĂ: s.f.
muscă: *sg. nom./ac., în sintagma* ***muscă câneasca*** 77,45; 104,31

(a) MUSTRA: v. I
să mustri: *conj. prez. 2.sg.* 6,2; 37,2
voiu mustra: *ind. viit.I. 1.sg.* 49,8
mustra(-)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 49,21
va mustra: *ind. viit.I. 3.sg.* 140,5

MUSTRARE: s.f.
mustrări: *pl. ac.* 37,15; 38,12; 149,7
mustrarea: *sg. nom.* 72,14

MUŞIŢĂ: s.f. (Înv. şi reg.) „muscă"
muşiţe: *pl. nom.* 104,31

MUT, -Ă: adj./s.
mute: *adj. f. pl. nom.* 30,19
mut: *s.m. sg. ac.* 37,14

(a se) MUTA: v. I
mută(-te): *imperativ 2.sg.* 10,2
(să) vor muta: *ind. viit.I. 3.pl.* 45,3
va muta: *ind. viit.I. 3.sg.* 51,7
(mă) voiu muta: *ind. viit.I. 1.sg.* 61,7
ai mutat: *ind. pf.c. 2.sg.* 79,9
să (se) mute: *conj. prez. 3.pl.* 108,10

N

NARĂ: s.f.
nări: *pl. ac.* 113,14

(a se) NAŞTE: v. III
am născut: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,7; 109,3
a naşte: *inf. prez.* 7,15
au născut: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,15; 50,7
(să) va naşte: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,32
(s-)au născut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 44,17; 86,5
naşte: *ind. prez. 3.sg.* 47,7
(să) vor naşte: *ind. viit.I. 3.pl.* 77,6

(a se) NĂDĂJDUI: v. IV
(să) nădăjduiesc: *ind. prez. 3.pl.* 9,11; 32,18; 113,16; 134,18
nădăjduiţi: *imperativ 2.pl.* 4,6; 61,9
nădăjduiesc: *ind. prez. 3.pl.* 5,13; 16,7; 17,31; 30,20; 33,23; 48,7; 124,1; 144,15; 146,11
am nădăjduit: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 7,2; 12,6; 15,1; 24,20; 30,2, 7, 15; 32,21, 22; 37,16; 40,10; 51,10; 55,5, 11; 70,1; 118,42, 43, 74, 81, 114, 147; 140,8; 142,8; 143,2
să nădăjduiască: *conj. prez. 3.pl.* 9,11
nădăjduiesc: *ind. prez. 1.sg.* 10,2; 24,2
nădăjduind: *gerunziu* 11,6; 25,1
voiu nădăjdui: *ind. viit.I. 1.sg.* 17,3; 26,3; 43,7; 54,24; 55,4; 56,2; 70,14
nădăjduieşte: *ind. prez. 3.sg.* 20,8; 31,10; 33,9; 83,13; 85,2
au nădăjduit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 21,5, 6; 27,7; 36,40; 51,9; 56,2; 77,22; 90,14; 113,17, 18, 19
nădăjduit-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 21,5, 9; 129,5
nădăjduiţi: *ind. prez. 2.pl.* 30,25
vor nădăjdui: *ind. viit.I. 3.pl.* 35,8; 39,4
nădăjduieşte: *imperativ 2.sg.* 36,3, 5; 41,6, 12; 42,5
să nădăjduiţi: *conj. prez. 2.pl.* 61,11
va nădăjdui: *ind. viit.I. 3.sg.* 63,11
nădăjdui-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 90,2
vei nădăjdui: *ind. viit.I. 2.sg.* 90,4
a nădăjdui: *inf. prez.* 111,7; 117,8, 9

nădăjduiască: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 129,6; 130,3
(vă) nădăjduiți: *ind. prez. 2.pl.* 145,2

NĂDEJDE: s.f.
nădeajdea: *sg. nom./ac.* 13,6; 21,10; 39,5; 60,4; 70,5; 77,7
nădeajde: *sg. ac.* 15,9; 77,53
nădejdii: *sg. gen.* 59,10; 93,22; 107,10
nădejdea: *sg. nom./ac.* 61,8; 64,6; 72,28; 90,9; 141,6; 145,5
nădejde: *sg. ac.* 118,49

NĂPĂSTUIT, -Ă: s.m./f.
năpăstuiților: *s.m. pl. dat.* 145,7

NĂSCUT, -Ă: s.m./f.
născut: *s.m. sg. ac., în sintagma* ***întâiul născut/întâiu născut*** „cel mai mare dintre fii" 77,51; 88,28; 104,36
născute: *s.f. pl. ac., în sintagma* ***ceale întâiu născute*** 134,8
născuți: *s.m. pl. ac, în sintagma* ***cei întâiu născuți*** 135,10
născuții: *s.m. pl. nom.* 108,13

NĂSILNIC, -Ă: adj./s.; var. (Înv. și pop.) **NĂSÂLNIC, -Ă** (Înv. și pop.) „aspru"
năsâlnice: *adj. f. pl. ac.* 16,4
(ceale) năsâlnice: *s.n. pl. ac.* 59,5

(a) NĂVĂLI: v. IV
năvălit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 58,4
năvăliți: *ind. prez. 2.pl.* 61,4

NEA: s.f.
neaoa: *sg. nom./ac.* 147,16; 148,8

NEAM: s.n.
neamurile: *pl. nom./ac.* 2,1, 8; 9,6, 16, 18; 21,29; 45,7; 46,2, 4; 48,2; 58,6, 9; 64,8; 66,3, 5; 67,31; 71,11, 17; 77,55; 78,1, 6; 79,9; 81,8; 85,9; 93,10; 101,16; 104,37; 105,34; 112,4; 113,10; 116,1; 117,10; 121,4
neamuri: *pl. ac.* 9,12; 17,50; 43,3, 12; 45,11; 56,10; 65,7; 77,54; 78,10; 95,3, 10; 104,1, 8; 105,27, 35, 47; 107,4; 109,6; 125,2; 134,10; 149,7
neam: *sg. ac., în loc. adv.* ***din neam în neam/*** (Înv.) ***(până) în neam și în neam/întru (în) tot neamul și neamul*** 10 (Ov),6; 32,11; 44,18; 48,12; 71,5; 76,9; 78,13; 84,6; 88,2, 5; 89,1; 99,5; 101,13, 25; 104,13; 105,31; 118,90; 134,13; 145,10
neamuri: *pl. voc.* 10 (Ov),16
neamul: *sg. nom./ac.* 11,8; 13,6; 21,32; 23,6; 32,12; 42,1; 48,20; 72,15; 77,67, 68; 94,10; 111,2; 144,4; 144,13
neamurilor: *pl. gen./dat.* 21,28; 32,10; 43,15; 95,7; 97,2; 104,44; 110,7; 134,15
neam: *sg. ac.* 55,1; 59,10; 77,4; 82,5, 8; 86,4; 101,19; 107,10; 108,13
neamului: *sg. gen.* 60,7; 105,5
neamul: *sg. dat.* (*cu prep.* ***la***) 70,18; 147,20
neamuri: *pl. gen.* (*cu prep* ***a + multe***) 88,51
neamurilor: *pl. dat. adn.* 113,12

NEAMESTECAT, -Ă: adj.
neamestecat: *n. sg. ac.* 74,9

NEARĂTAT, -Ă: s.m./f.
(ceale) nearătate: *s.n. pl. ac.* 50,8

NEBUN, -Ă: s.m./f.
(cel) nebun: *s.m. sg. nom.* 13,1; 48,11; 52,1; 91,7

NEBUNIE: s.f.
nebuniii: *sg. gen.* 37,6
nebunii: *pl. ac., în sintagma* ***nebunii mincinoase*** „stări de spirit și manifestări pe care în antichitate le aveau cei ce se credeau posedați de duhul oracular al unor zei și, mai nou, cei ce pretind că sunt posedați de Duhul Sfânt și care, simulând glosolalia (vorbirea în limbi) îngaimă vorbe fără înțeles" (Cf. Anania 2001, p.661) 39,5

NECAZ: s.n.; var. (Pop.) **NĂCAZ**
năcazu: *sg. nom./ac.* 10 (Ov),1; 59,13; 90,15; 107,13; 118,143
năcazul: *sg. ac.* 17,7; 21,12; 31,7; 43,24; 53,9; 54,4; 65,14; 106,39; 141,3
năcazului: *sg. gen.* 17,19; 19,2; 36,39; 49,15; 58,17; 76,3; 85,7; 137,7
năcazurile: *pl. nom./ac.* 24,17, 22; 33,5, 7, 18, 20; 45,2
năcazuri: *pl. ac.* 65,11; 70,20
năcaz: *sg. ac.* 77,49; 114,3; 117,5; 142,11
necaz: *sg. ac.* 80,8

(a se) NECĂJI: v. IV; var. (Pop.) **(a se) NĂCĂJI**
năcăjesc: *ind. prez. 3.pl.* 3,2; 12,5; 22,5; 26,2, 12; 41,11; 43,8; 59,14; 68,21; 80,15; 118,157; 142,12
au năcăjit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 16,9; 55,2; 105,42
(mă) năcăjesc: *ind. prez. 1.sg.* 30,10; 68,18; 101,3
năcăjește: *ind. prez. 3.sg.* 42,2
năcăjit-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 43,3
năcăjea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 77,42; 105,11
(să) năcăjiia: *ind. imp. 3.pl.* 105,44; 106,6, 13, 19, 28
(m-)am năcăjit: *ind. pf.c. 1.sg.* 119,1

NECĂJIT, -Ă: adj.; var. (Pop.) **NĂCĂJIT, -Ă**
năcăjit: *m. sg. nom.* 37,9

NECREDINCIOS, -OASĂ: s.m./f.
necredincioșilor: *s.m. pl. gen.* 1,1, 6; 16,9; 36,28
necredincioșilor: *pl. voc.* 1,4
necredincioșii: *pl. nom.* 1,5; 11,9
necredinciosul: *s.m. sg. nom.* 9,6; 10 (Ov),2, 13
(cel) necredincios: *s.m. sg. ac.* 10,6; 16,13
(cei) necredincioși: *s.m. pl. nom./ac.* 25,5, 9; 30,18; 50,15

NECURAT, -Ă: s.m./f.
(cel) necurat: *s.m. sg. ac.* 36,35
necuraților: *s.m. pl. gen.* 36,38

NEDREPT, -EAPTĂ: adj./s./adv.
(cel) nedrept: *s.m. sg. nom.* 10 (Ov),3
(cei) nedrepți *s.m. pl. nom.* 36,28
nedrepții: *s.m. pl. nom.* 36,38
nedrept: *adj. m./n. sg. ac.* 17,49; 42,1; 100,3; 118,118; 139,2, 12
nedreaptă: *adj. f. sg. ac.* 24,19; 118,128
nedreapte: *adj. f. pl. nom., în sintagma* ***mărturii nedreapte*** „martori mincinoși" 26,12
nedreapte: *adj. f. pl. ac.* 119,2
nedrepți: *adj. m. pl. ac.* 139,5
nedrept: *adv.* 34,19; 37,20; 118,51, 78, 86

NEDREPTATE: s.f.
nedreptate: *sg. nom./ac.* 7,4; 16,3; 27,3; 30,19; 35,13; 43,18; 51,4; 61,11; 62,12; 63,3; 68,5; 71,14; 72,8; 74,6; 81,2; 91,16; 93,4; 139,3
nedreptatea: *sg. nom./ac.* 7,15, 17; 10,6; 26,12; 31,5; 54,12; 65,18; 72,6, 7; 106,42; 118,69, 163
nedreptăți: *pl. ac.* 36,7; 57,3; 100,7
nedreptățile: *pl. ac.* 88,33; 89,8; 106,17
nedreptății: *sg. gen.* 118,29, 104; 143,8, 11

NEFERICIRE: s.f.
nefericire: *sg. nom.* 13,3

NEGURĂ: s.f.
negura: *sg. ac.* 147,16

NEÎNȚELEPT, -EAPTĂ: adj./s.
(cel) neînțălept: *s.m. sg. nom.* 48,11

(cei) neînțălepți: *s.m. pl. nom.* 93,8
neînțelept: *adj. m. sg. nom.* 91,7

(a) NELEGIUI: v. IV
nelegiuit-am: *ind. pf.c. 1.pl.* 105,6

NELEGIUIRE: s.f.
nelegiuire: *sg. ac.* 58,5

NELEGIUITOR, -TOARE: s.m./f.
(cei) nelegiuitori: *s.m. pl. ac.* 118,158

NEMERNIC, -Ă: s.m./f.; var. (Înv. și reg.) **NIMERNIC, -Ă** (Înv. și reg.) „persoană care a venit din altă parte"; „pribeag", „venetic"
nimearnic: *sg. nom.* 38,13; 68,9; 104,23
nimernic: *sg. nom./ac.* 93,6; 118,19
nimearnicii: *pl. ac.* 145,9

(a) NEMERNICI: v. IV (Înv. și reg.) „a rătăci fără rost"; „a pribegi"
au nemernicit: *ind. pf.c. 3.sg.* 119,6

NEMERNICIE: s.f.; var. (Înv.) **NIMERNICIE** (Înv.) „situație a unei persoane străine de loc"; „pribegie"
nimearniciii: *sg. gen.* 64,1
nemerniciii: *sg. gen.* 118,54
nemernicia: *sg. nom.* 119,5

NEPRICEPERE: s.f.
nepriceapere: *sg. ac.* 21,3
nepriceaperea: *sg. ac.* 68,6

NEPRICEPUT, -Ă: s.m./f.
(cel) nepriceput: *s.m. sg. ac.* 73,22
(cei) nepricepuți: *s.m. pl. nom.* 75,6

NEPRIETEN: s.m.; var. (Înv.) **NEPRIIATIN**
nepriiatinii: *pl. nom./ac.* 5,9; 6,8, 11; 7,5; 8,3; 9,14; 10 (Ov),5; 16,9; 17,4, 18, 38, 48; 24,3, 19; 26,2, 6; 29,2; 30,12; 36,20; 37,20; 40,6, 8; 41,11; 43,6, 11; 53,9; 55,3, 10; 58,2; 65,3; 67,2; 68,5, 19; 70,10; 71,9; 77,53, 66; 79,7; 80,15, 16; 82,3
nepriiatinul: *sg. nom./ac.* 7,6; 8,3; 9,4; 12,3, 5; 40,12; 41,10; 42,2; 73,3, 10, 18
nepriiatinilor: *pl. gen./dat.* 7,7; 17,1; 20,9; 40,3; 44,6; 53,7; 67,22; 73,23; 109,2
nepriiatinului: *sg. gen./dat.* 9,7; 30,9; 43,17; 54,4; 60,4; 63,2; 77,61
neprietinii: *pl. nom./ac.* 26,11; 58,12; 88,11, 24, 43; 88,52; 91,10, 12; 96,3; 101,9; 104,24; 105,42; 107,14; 111,8; 117,7; 118,98, 139; 131,18; 135,24; 142,9
neprietinilor: *pl. gen./dat.* 30,16; 126,5; 137,7; 138,21
neprietinul: *sg. nom.* 54,13; 88,23; 142,3
neprietini: *pl. nom./ac.* 67,24; 138,22
neprietinului: *sg. gen.* 105,10; 106,2

NEPUTINCIOS, -OASĂ: adj.
neputincios: *m. sg. nom.* 6,3

NEPUTINȚĂ: s.f.
neputințele: *pl. ac.* 102,3

NERODIRE: s.f.
nerodirea: *sg. ac.* 34,12

NESĂȚIOS, -OASĂ: s.m./f.
(cel) nesățios: *s.m. sg. ac.* 100,5

NESĂVÂRȘIT, -Ă: s.m./f.
(cel) nesăvârșit: *s.n. sg. ac.* „ființa umană înainte de a fi săvârșită" (cf. Anania 2001, p.775) 138,16

NESUFERIT, -Ă: adj.
nesuferită: *f. sg. ac., în sintagma* ***apa cea nesuferită*** „apa care se rostogolește cu furie și din calea căreaia nu e scăpare" (cf. Anania 2001, p.765) 123,5

NEȘTIINȚĂ: s.f.
neștiințele: *pl. ac.* 24,7

NETREBNIC, -Ă: adj.
netrebnici: *m. pl. nom.* 13,3; 52,4

NEUMBLAT, -Ă: adj./s.
neumblat: *n. sg. ac.* 62,3
(cea) neumblată: *s.f. sg. ac.* 106,40

NEVINOVAT, -Ă: adj./s.
(cel) nevinovat: *s.m. sg. nom./ac.* 10 (Ov),8; 23,4; 63,5
(celui) nevinovat: *s.m. sg. gen.* 14,5
(cei) nevinovați: *s.m. pl. nom./ac.* 24,21; 25,6; 72,13
nevinovat: *adj. m./n. sg. nom./ac.* 17,26, 26; 93,21; 105,38; 108,17
nevinovată: *adj. f. sg. ac.* 100,2

NEVINOVĂȚIE: s.f.
nevinovățiia: *sg. ac.* 7,9; 25,1, 11; 40,13; 77,72; 100,2
nevinovăția: *sg. ac.* 36,37
nevinovăție: *sg. ac.* 83,13

NEVOIE: s.f.
nevoi: *pl. ac.* 30,8
nevoile: *pl. ac.* 106,6, 13, 19, 28

NISIP: s.n.; var. (Înv.) **NĂSIP**
năsipul: *sg. ac.* 77,27
năsip: *sg. ac.* 138,18

NOAPTE: s.f.
noaptea: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***zioa și noaptea*** 1,2; 31,4; 41,4; 54,11
nopțile: *s.f. pl. ac.* 6,7
noapte: *s.f. sg. nom./ac.* 15,7; 89,4; 103,20
nopții: *sg. gen./dat.* 18,3; 135,9
noaptea: *s.f. sg. nom./ac.* 73,16; 77,14; 90,5
noapte: *sg. ac., în sintagma* ***corbul cel de noapte*** 101,7
nopți: *pl. ac.* 133,2
noaptea: *adv.* 16,3; 18,3; 21,3; 41,9; 76,3, 7; 87,2; 91,3; 104,39; 118,55; 120,6; 138,11, 12

NOR: s.m.
norii: *pl. nom./ac.* 17,12; 76,18
nori: *pl. nom./ac.* 17,13; 35,6; 56,11; 67,35; 88,7; 107,5
nor: *sg. nom./ac.* 77,14; 96,2; 98,7; 104,39
norilor: *pl. dat.* 77,23
norul: *sg. ac.* 103,3

NOROCIT, -Ă: adj.
norocită: *f. sg. ac.* 67,20

NOROD: s.n.
noroadele: *pl. nom./ac.* 2,1; 7,9; 9,9, 20; 17,48; 43,3; 44,6, 18; 46,4; 55,8; 66,4, 5, 6; 95,3, 10, 13; 96,6; 97,9; 98,1, 2; 101,23; 116,1; 148,11
norodului: *sg. gen./dat.* 3,7; 13,7; 17,44; 21,7, 32; 27,8; 28,11; 44,13; 52,7; 59,5; 61,9; 64,1; 67,8, 36; 71,3, 4; 77,20; 82,4; 84,3; 105,4; 106,32; 110,6, 9; 112,8; 124,2; 134,12; 148,14, 15
norodul: *sg. nom./ac.* 3,9; 13,4; 17,28, 45; 27,9; 28,11; 32,12; 43,13; 44,11; 49,4; 52,5; 55,1; 58,12; 71,2; 72,10; 73,18; 76,16, 21; 77,52, 62; 78,13; 80,12, 14; 84,7, 9; 88,16, 20; 93,5, 14; 94,7; 99,3; 101,19; 104,24, 25, 43; 105,40, 48; 113,1; 134,14; 135,16; 143,2, 15; 149,4
noroadelor: *pl. gen./dat.* 7,8; 17,44; 32,10; 46,10; 67,31; 73,14; 86,6; 104,20, 44; 105,41

norod: *sg. ac.* 34,18; 93,8; 104,13
noroade: *pl. ac.* 43,15; 56,10; 76,15; 107,4; 149,7
norodul: *sg. voc., în sintagma* ***norodul Mieu/mieu*** 49,7; 77,1; 80,9
noroade: *pl. voc.* 65,8
norodului: *sg. gen.* (*cu prep.* ***a + tot***) 115, 14, 18

NOROI: s.n.
noroiului: *sg. gen.* 39,3
noroiul: *sg. ac.* 68,3

NOU, NOUĂ: adj.
noao: *f. sg. ac.* 39,4; 80,4; 95,1; 97,1; 149,1
nou: *m. sg. nom.* 80,10

NUMĂR: s.n.
numărul: *sg. nom.* 38,5
număr: *s.n. în loc. adv.* ***preste număr*** „în număr foarte mare", „imens" 39,6
număr: *sg. nom.* 39,13; 104,34; 146,5
număr: *sg. ac., în sintagma* ***cu număr scurt*** „în număr mic" 104,12

(a) NUMĂRA: v. I
numărat-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 21,18
număra(-)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 138,18
numără: *ind. prez. 3.sg.* 146,4

NUME: s.n.
numele: *sg. nom./ac.* 5,14; 8,2, 10; 9,6, 11; 15,4; 19,2, 6; 21,23; 22,3; 24,11; 30,4; 32,21; 33,4; 39,5; 40,6; 43,21, 26; 44,18; 47,11; 51,11; 60,6; 67,5; 68,31, 37; 71,14, 17, 19; 73,10, 18, 21; 74,2; 75,2; 77,6; 78,6, 9; 79,19; 82,5, 17, 19; 85,9, 11, 12; 90,14; 95,2; 98,6; 99,4; 101,16, 22; 102,1; 104,1; 105,8; 108,13, 21; 110,10; 112,1, 2, 3; 114,4; 115,13, 17; 118,55, 132; 134,1, 13; 137,2; 142,11; 144,1, 2, 21; 146,4; 148,5, 12, 13; 149,3
numelui: *sg. gen./dat.* 7,18; 9,3; 12,6; 17,50; 28,2; 53,8; 60,9; 65,2, 4; 67,5; 73,7; 78,9; 91,2; 95,8; 98,3; 105,47; 121,4; 134,3; 137,2; 139,14; 141,8
numele: *sg. ac., în loc. adv.* ***în/întru numele*** 19,8; 43,6, 9; 53,3; 62,5; 88,13, 17, 25; 104,3; 117,10, 11, 12, 26; 123,8; 128,8
numele: *pl. ac.* 48,12

O

OAIE: s.f.
oile: *pl. nom./ac.* 8,8; 43,12, 22; 48,15; 73,1; 76,21; 77,52; 78,13; 94,7; 99,3; 106,41
oilor: *pl. gen.* 64,14; 77,70; 113,4, 6
oaie: *sg. ac.* 79,2
oaia: *sg. ac.* 118,176

OBADĂ: s.f.
obezi: *pl. ac.* 104,18; 149,8

OBICEI: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **OBICEAI**
obiceaiu: *sg. ac.* 67,7

(a) OBORÎ: v. IV; vezi **(a) DOBORÎ**

OBRAZ: s.m.
obrazului: *sg. gen.* 43,16

OCARĂ: s.f.
ocară: *sg. ac.* 14,3; 30,12; 43,14; 56,4; 68,11; 70,13; 77,66; 78,4; 82,17; 88,42; 108,25, 29
ocara: *sg. nom./ac.* 21,7; 30,14; 38,9; 68,8; 78,12; 88,51; 118,22, 39; 122,4
ocări: *pl. ac.* 37,8
ocârâle: *pl. nom./ac.* 68,10; 73,22

(a) OCĂRÎ: v. IV
au ocărât: *ind. pf.c. 3.sg/pl.* 34,7; 41,11; 73,18; 88,52
ocăreaşte: *ind. prez. 3.sg.* 43,17
ocărăsc: *ind. prez. 3.pl.* 68,10; 118,42
va ocărî: *ind. viit.I. 3.sg.* 73,10
ocărâia: *ind. imp. 3.pl.* 101,9

OCHI: s.m.
ochilor: *pl. gen.* 5,6; 13,3; 17,25; 25,3; 30,23; 35,2; 78,10; 89,4; 100,3, 7
ochiul: *sg. nom./ac.* 6,8; 30,10; 53,9; 91,12; 93,9; 100,5
ochii: *pl. nom./ac.* 10 (Ov),9; 10,5; 12,4; 16,2, 11; 17,28; 18,9; 24,15; 31,8; 32,18; 33,16; 34,19, 21; 65,7; 68,4, 24; 76,5; 87,10; 90,8; 100,6; 114,8; 117,23; 118,18, 37, 82, 123, 136, 148; 120,1; 122,1, 2; 130,1; 138,16; 140,8; 144,15
ochiului: *sg. gen., în sintagma* ***lumina ochiului*** 16,8
ochilor: *pl. gen., în sintagma* ***lumina ochilor*** 37,11
ochi: *pl. ac.* 113,13; 134,16
ochiilor: *pl. dat.* 131,4

ODIHNĂ: s.f.
odihnii: *sg. gen.* 22,2
odihna: *sg. ac.* 94,11; 114,7; 131,8, 14
odihnă: *sg. ac.* 131,5

(a se) ODIHNI: v. IV
(mă) voiu odihni: *ind. viit.I. 1.sg.* 4,9; 54,7
(să) va odihni: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,1; 15,9

ODRASLĂ: s.f. (Înv. şi pop.) „ramură tânără"
odrazlele: *pl. nom.* 79,12
odrazle: *pl. ac.* 127,3
odrasle: *pl. ac.* 143,12

OLAR: s.m.; var. (Înv.) **OLARIU**
olariului: *sg. gen.* 2,9

OLTAR: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **OLTARIU**
oltariul: *sg. ac.* 25,6; 42,4; 50,21
oltariului: *sg. gen.* 117,27

OM: s.m.
oamenilor: *pl. gen./dat.* 4,3; 10,5; 11,2; 11,9; 13,2; 20,11; 21,7; 30,21; 32,13; 35,8; 44,3; 48,3; 52,3, 6; 56,5; 57,2; 61,10; 65,5; 72,5; 88,48; 89,3; 93,11; 103,14; 106,8, 15, 21, 31; 113,24; 118,134; 144,12; 145,3; 146,8
omul: *sg. nom./ac.* 8,5; 9,20; 10 (Ov),18; 17,26, 49; 24,12; 33,13; 38,6, 7, 12; 40,10; 42,1; 48,8, 13, 17, 21; 51,9; 55,2, 11; 57,12; 63,8, 10; 77,25; 83,13; 88,49; 89,3; 93,12; 102,15; 103,23; 108,17; 111,5; 115,11; 117,6; 126,5; 127,4; 139,2; 143,3, 4
omului: *sg. gen./dat.* 8,5; 36,7, 23; 59,13; 61,4; 75,11; 79,16; 89,1; 103,15; 107,13; 143,3
oameni: *pl. nom./ac.* 9,21; 67,19; 77,60; 81,7
om: *sg. nom./ac.* 21,7; 37,15; 38,12; 87,5; 104,14, 17; 117,8; 134,8
oamenii: *pl. nom./ac.* 35,7; 65,12; 72,5; 93,10; 123,2; 139,5; 140,4
omului: *sg. dat. adn.* 36,37
omule: *sg. voc.* 54,14

OMENESC, -EASCĂ: adj.
omeneşti: *m./f./n. pl. ac./gen.* 16,4; 30,20; 113,12; 134,15
omenesc: *m. sg. ac.* 79,18

OMORÂT, -Ă: s.m./f.
(celor) omorâţi: *pl. gen.* 78,11; 101,21

(a se) OMORÎ: v. IV
a omorî: *inf. prez.* 36,32; 108,17
(ne) omorâm: *ind. prez. 1.pl.* 43,22

să omoară: *conj. prez. 3.sg.* 58,1
să omori: *conj. prez. 2.sg.* 58,12
au omorât: *ind. pf.c. 3.sg.* 135,18

(a) OPRI: v. IV
opreaşte: *imperativ 2.sg.* 33,14
voiu opri: *ind. viit.I. 1.sg.* 39,10
am oprit: *ind. pf.c. 1.sg.* 118,101

ORB, OARBĂ: s.m./f.
orbii: *sm. pl. ac.* 145,8

ORGAN: s.n. (Înv.) „instrument muzical”
organele: *pl. ac.* 136,2
organ: *sg. ac.* 150,4

OS: s.n.
oasele: *pl. nom./ac.* 6,3; 21,15, 18; 30,11; 31,3; 33,21; 41,11; 52,6; 101,4; 108,18; 140,7
oasăle: *pl. nom.* 34,10; 50,10
oaselor: *pl. dat.* 37,4
osul: *sg. nom.* 101,6; 138,15

(a) OSÂNDI: v. IV
va osândi: *ind. viit.I. 3.sg.* 36,33
vor osândi: *ind. viit.I. 3.pl.* 93,21

OSÂNDIT, -Ă: adj.
osândit: *m. sg. nom.* 108,7

(a) OSEBI: v. IV; var. (Reg.) **(a) USEBI**
au usibit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 65,14; 105,33
vei usebi: *ind. viit.I. 2.sg.* 67,10
usibeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 67,15

OSEBIRE: s.f.; var. (Înv.) **USEBIRE** (aici) „cu referire la diferitele culori care împodobesc veşmintele împărăteşti”
usebire: *sg. ac.* 44,10
usebiri: *pl. ac.* 44,15

OSEBIT, -Ă: adj./adv.; var. (Înv.) **USEBIT, -Ă**
osebit: *adv.* (Pop.) „îndeosebi” 4,10
usăbit: *adj. m. sg. nom.* „diferit” 79,14
usăbită: *adj. f. sg. ac.* „singuratică” 101,8

(a se) OSPĂTA: v. I; var. (Înv. şi reg.) **(a se) USPĂTA**
să (să) uspeteaze: *conj. prez. 3.pl.* 67,4

OSTENEALĂ: s.f.
osteneală: *sg. nom./ac.* 10 (Ov),7, 14; 72,16; 89,10
osteneala: *sg. nom./ac.* 24,18; 54,11; 72,5; 93,20; 139,10
ostenealele: *pl. ac.* 77,46; 104,44; 108,11
ostenealele: *pl. gen.* (*cu prep.* ***a + toate***) 77,51
osteneale: *pl. ac.* 87,16; 106,12
osteneala: *sg. gen.* (*cu prep.* ***a + toată***) 104,36

(a se) OSTENI: v. IV
ostenit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,7; 68,4
(să) va osteni: *ind. viit.I. 3.sg.* 48,9
(s-)au ostenit: *ind. pf.c. 3.pl.* 126,1

OSTROV: s.n.
ostroavele: *pl. nom.* 71,10
ostroave: *pl. nom.* 96,1

(a se) OŞTI: v. IV „a purta război”; „a (se) lupta”
oştesc: *ind. prez. 3.pl.* 34,1
(s-)au oştit: *ind. pf.c. 3.pl.* 128,1, 2

OŞTIRE: s.f. „luptă”
oştire: *sg. ac.* 143,1

OŢET: s.n.
oţăt: *sg. ac.* 68,22

OVREI: s.m.
ovreai: *pl. ac.* în titlu: *Psalmul 10 după ovreai*

P

PACE: s.f.
pace: *sg. nom./ac.* 4,9; 27,3; 28,11; 37,4; 54,19; 75,3; 84,9; 121,7, 8; 124,5; 127,6; 147,14
păcii: *sg. gen.* 13,3; 36,11; 40,10; 71,7
pacea: *sg. nom./ac.* 33,15; 34,27; 71,3; 72,3; 84,11; 119,7; 121,6
pace: *sg. ac., în sintagma* ***făcătoriu de pace*** 36,37; 119,7

PAHAR: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **PĂHAR**
păharului: *sg. gen.* 10,7; 15,5
păharul: *sg. nom./ac.* 22,5; 74,9; 115,13

PAJIŞTE: s.f.
pajişte: *sg. ac.* 146,8

PARĂ: s.f. „flacără”
para: *sg. ac., în sintagma* ***para focului*** 28,7

PARTE: s.f.
partea: *sg. nom./ac.* 10,7; 15,5; 49,18; 118,57; 141,6
părţi: *pl. nom.* 62,11
partea: *sg. voc., în sintagma* ***partea mea*** 72,26
părţile: *pl. ac.* 149,6

PAS: s.m.
paşii: *pl. nom./ac.* 16,5; 17,37; 36,23, 31; 39,3; 72,2; 84,14; 118,133; 139,5

PASĂRE: s.f.; var. (Înv. şi pop.) **PASERE**
paserile: *pl. nom./ac.* 8,9; 49,11; 103,12, 17; 148,10
paser e: *sg. ac.* 10,2; 101,8
paseri: *pl. ac.* 77,27
paserilor: *pl. gen.* 78,2
paserea: *sg. nom.* 83,4
pasărea: *sg. ac.* 123,7

(a) PAŞTE: v. III
paşte(-)-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 2,9
paşte: *imperativ 2.sg.* 27,9
(te) vei paşte: *ind. viit.I. 2.sg.* 36,3
va paşte: *ind. viit.I. 3.sg.* 48,15
a paşte: *inf. prez.* 77,71
au păscut: *ind. pf.c. 3.sg.* 77,72; 79,14
paşti: *ind. prez. 2.sg.* 79,2

PAT: s.n.
patul: *sg. ac.* 6,7; 40,4; 131,3

PAVĂZĂ: s.f.
pavăză: *sg. ac.* 34,2; 90,5
pavezele: *pl. ac.* 45,10
pavăza: *sg. ac.* 75,4

PAZĂ: s.f.
pază: *sg. ac.* 38,2; 140,3

PĂCAT: s.n.
păcatul: *sg. nom./ac.* 10 (Ov),15; 24,11; 31,2; 37,19; 50,4, 5; 58,5; 108,14
păcat: *sg. ac.* 18,14; 39,7; 108,7
păcatele: *pl. nom./ac.* 24,18; 31,1; 50,11; 77,38; 78,9; 84,3; 88,33; 102,10

păcatului: *sg. gen.* 31,5
păcatelor: *pl. gen.* 37,4
păcate: *pl. ac.* 50,7; 140,4

PĂCĂTOS, -OASĂ: s.m./f.
păcătoşilor: *s.m. pl. gen.* 1,1; 3,8; 7,10; 33,22; 36,16, 17; 72,3; 74,11; 81,2; 83,11; 90,8; 111,10; 118,61; 124,3; 128,4; 145,9
păcătoşii: *s.m. pl. nom./ac.* 1,5; 9,18; 10,3; 36,14, 20, 34; 57,4; 67,3; 72,12; 74,9; 91,8; 93,3; 100,8; 103,35; 118,95, 110, 119; 128,3; 138,19; 140,10; 144,20
păcătosul: *s.m. sg. nom.* 9,17; 10 (Ov),3; 36,10, 12, 21; 36,32; 38,2; 111,10
(celui) păcătos: *sg. gen./dat.* 10 (Ov),15; 49,16; 139,9
(cei) păcătoşi: *s.m. pl. ac.* 10,7; 27,3
păcătosului: *s.m. sg. gen./dat.* 31,10; 35,12; 54,4; 57,11; 70,4; 81,4; 93,13; 96,10; 108,2; 139,5; 140,5
păcătoşi: *s.m. pl. ac.* 36,40; 105,18; 118,53, 155; 146,6
(cel) păcătos: *s.m. sg. nom./ac.* 10 (Ov),4; 108,6
păcătos: *adj. m. sg. ac.*

(a) PĂCĂTUI: v. IV
să păcătuiţi: *conj. prez. 2.pl.* 4,5
a păcătui: *inf. prez.* 77,17
au păcătuit: *ind. pf.c. 3.pl.* 77,32
păcătuit-am: *ind. pf.c. 1.pl.* 105,6
să păcătuiesc: *conj. prez. 1.sg.* 118,11

PĂCIUIT: adv.
păciuit: 34,20

PĂDURE: s.f.
pădurilor: *pl. gen.* 49,10; 95,12
pădure: *sg. ac.* 73,5; 79,14
pădurea: *sg. ac.* 82,15
pădurii: *sg. gen.* 103,20

PĂGÂN: s.m.
păgânilor: *pl. gen.* 95,5

PĂGÂNĂTATE: s.f.
păgânătăţilor: *pl. gen.* 5,12
păgânătatea: *sg. ac.* 31,5; 72,6
păgânătăţile: *pl. ac.* 64,4

PĂGÂNEŞTE: adv.
păgâneaşte: 17,22

PĂIANJEN: s.m.; var. (Reg.) **PAINGIN**
painginul: *sg. ac.* 38,12
painjin: *sg. ac.* 89,9

PĂIUŞ: s.n.
păiuşul: *sg. ac.* 82,14

PĂLICIUNE: s.f.
păliciunii: *sg. dat.* 77,46

PĂMÂNT: s.n.
pământului: *sg. gen./dat.* 1,4; 2,2, 8; 11,7; 21,28, 30; 34,20; 45,10; 46,10; 47,5, 11; 58,14; 60,3; 62,10; 64,6; 66,8; 67,33; 70,20; 71,8, 11, 16, 17; 73,12, 17, 20; 74,9; 75,10, 13; 78,2; 81,5; 82,11; 88,28; 94,4; 97,3; 100,6, 8; 101,16; 103,30; 104,35; 118,119; 134,7; 137,4; 138,15; 140,7; 146,8; 147,15; 148,11
pământul: *sg. nom./ac.* 2,10; 8,2, 10; 10 (Ov),16; 15,3; 17,8; 18,5; 23,1; 24,13; 26,13; 32,5, 8; 36,3, 9, 11; 36,22, 29, 34; 41,7; 43,4; 44,17; 45,3, 7; 46,3; 49,1, 4; 51,7; 56,6, 12; 59,4; 64,10; 65,1, 4; 66,7; 67,9; 68,35; 71,9, 19; 74,4; 75,9; 76,19; 77,12, 51, 54; 79,10; 80,6, 11; 81,8; 82,19; 84,2, 10, 13; 87,13; 88,12; 89,2; în titlu: *Psalm 92*; 93,2; 95,1, 9, 11, 13; 96,1, 4, 5, 9; 97,4, 9; 98,1; 99,2; 101,15, 26; 103,5, 9, 13, 24; 104,7, 11, 23, 27, 30, 32, 35, 36; 105,17, 22, 24, 38; 106,34, 35; 107,6; 113,7, 23, 24; 118,64, 90; 120,2; 123,8; 133,3; 134,12; 135,6, 21; 141,6; 142,6, 10; 145,4, 6
pământ: *sg. ac.* 7,6; 10 (Ov),18; 16,11, 14; 20,11; 21,30; 32,14; 33,17; 40,3; 43,25; 45,9, 11; 57,12; 62,3; 66,3, 5; 71,6, 16; 72,9, 25; 73,7, 8; 77,69; 84,12; 88,40, 45; 101,20; 102,11; 103,14, 32, 35; 104,16; 108,15; 109,6; 111,2; 112,6, 7; 118,19, 25, 87; 134,6; 136,4; 139,12; 140,7; 142,3; 148,7, 14
pământul: *sg. dat. adn.* (*cu prep.* ***a + tot***) 46,8
pământului: *sg. gen.* (*cu* ***a + tot***) 47,3

PĂMÂNTEAN: s.m.; var. (Înv.) **PĂMINTEAN**
păminteanii: *pl. voc.* 48,3

PĂR: s.m.
părului: *sg. gen.* 67,22
perii: *pl. ac.* 39,13; 68,5

(a se) PĂRĂSI: v. IV
ai părăsit: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,11
au părăsit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 26,10; 39,13; 70,11
părăseaşte(-te): *imperativ 2.sg.* 36,8
va părăsi: *ind. viit.I. 3.sg.* 36,28; 93,14
părăsitu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 37,11
să părăsăşti: *conj. prez. 2.sg.* 70,18
(nu) părăsi: *imperativ prohib. 2.sg.* 118,8; 139,9
părăsăsc: *ind. prez. 3.pl.* 118,53
am părăsit: *ind. pf.c. 1.sg.* 118,87

PĂRĂSIT, -Ă: adj.
părăsit: *m. sg. ac.* 36,25

PĂRINTE: s.m.
părinţi: *pl. nom./ac.* 21,5; 38,13; 43,2; 77,3, 8, 57; 94,9; 105,6, 7
părintelui: *sg. gen.* 44,11
părinţilor: *pl. gen./dat.* 44,17; 48,20; 77,5, 12; 108,14

PĂRTAŞ, -Ă: s.m./f.
părtaşii: *pl. ac.* 44,8
părtaşu: *sg. nom.* 118,63

PĂŞUNE: s.f.
păşunii: *sg. gen.* 22,2; 73,1; 78,13; 94,7; 99,3

(a) PĂTIMI: v. IV
vor pătimi: *ind. viit.I. 3.pl.* 58,15
pătimind: *gerunziu* 91,15
pătimesc: *ind. prez. 3.pl.* 102,6

(a) PĂTRUNDE: v. III
pătrunde: *imperativ 2.sg.* 118,120

(a se) PĂZI: v. IV
vei păzi: *ind. viit.I. 2.sg.* 11,8
păzeaşte: *imperativ 2.sg.* 15,1; 16,8; 24,20; 36,34, 37; 85,2; 139,5; 140,9
am păzit: *ind. pf.c. 1.sg.* 16,4; 17,22; 118,55, 67
voiu păzi: *ind. viit.I. 1.sg.* 17,24; 58,10; 88,29; 118,8, 17, 34, 44, 88
păzeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 18,12; 33,21; 96,10; 114,6; 120,3, 4, 5, 7; 126,1; 144,20; 145,7, 9
păzesc: *ind. prez. 3.pl.* 30,7; 105,3
(să) vor păzi: *ind. viit.I. 3.pl.* 36,28
păzi-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 38,2
să păzască: *conj. prez. 3.sg./pl.* 40,3; 118,5
vor păzi: *ind. viit.I. 3.pl.* 55,7; 88,32; 131,12
au păzit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 58,1; 77,10, 56; 118,136, 158
păzea: *ind. imp. 3.pl.* 70,10
să păzească: *conj. prez. 3.pl.* 90,11; 104,45
păziia: *ind. imp. 3.sg.* 98,7
va păzi: *ind. viit.I. 3.sg.* 106,43; 126,1
a păzi: *inf. prez.* 118,4, 9, 57, 106
să păzăsc: *conj. prez. 1.sg.* 118,60, 134

păzăsc: *ind. prez. 3.pl.* 118,63
să păzesc: *conj. prez. 1.sg.* 118,101, 146
păzit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 118,167
păzească: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 120,7, 8

PĂZIRE: s.f.
păzirea: *sg. ac.* 18,12

PĂZITOR, -TOARE: s.m./f.
păzitoare: *s.f. sg. ac.* 78,1

PÂINE: s.f.; var. (Reg.) **PÂNE**
pâine: *sg. ac.* 13,4; 36,25; 52,5; 77,20; 79,6; 131,15
pâinile: *pl. ac.* 40,10
pâini: *pl. nom.* 41,4
pâine: *sg. ac., în sintagma* ***pâine cerească*** 77,24
pâinea: *sg. ac., în sintagma* ***pâinea îngerilor*** 77,25
pâinea: *sg. ac.* 101,5, 10; 103,15; 126,2
pâne: *sg. ac.* 103,14
pâinii: *sg. gen.* 104,16
pâne: *sg. ac., în sintagma* ***pâne cerească*** 104,40

(a) PÂNDI: v. IV
pândească: *ind. prez. 3.sg.* 10 (Ov),9; 36,32
pândi-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 36,12

PÂNTECE: s.n.
pântecele: *sg./pl. nom./ac.* 16,14; 21,11; 30,10; 43,25; 138,13
pântece: *sg./pl. ac.* 21,10; 57,4; 70,6; 109,3
pântecelui: *sg. gen.* 21,15; 126,3; 131,11

PÂRGĂ: s.f.
pârga: *sg. nom./ac.* 77,51; 104,36

PÂRÂU: s.n.; var. (Înv. și reg.) **PĂRĂU**
păraiele: *pl. ac.* 64,11

(a se) PEDEPSI: v. IV
au pedepsit: *ind. pf.c. 3.pl.* 15,7
ai pedepsit: *ind. pf.c. 2.sg.* 38,12
(ne) vom pedepsi: *ind. pf.c. 1.pl.* 89,10
pedepsească-te: *ind. prez. 3.sg.* 93,10

PELICAN: s.m.
pelicanului: *sg. dat.* 101,7

PERETE: s.m.; var. (Înv. și pop.) **PĂRETE**
păreate: *sg. ac.* 61,4

PEȘTE: s.m.
peștii: *pl. nom./ac.* 8,9; 104,29

PEȘTERĂ: s.f.; var. (Înv.) **PEȘTERE** (Fig.) „adăpost”, „culcuș”
peșterea: *sg. ac.* 10 (Ov),9
peștere: *sg. ac.* 56,1
peșteră: *sg. ac.* 141,1

(a) PETRECE: v. III
vor petreace: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,6
va petreace: *ind. viit.I. 3.sg.* 90,1

PIATRĂ: s.f. „rocă”; „mineral cristalizat cu aspect frumos, cu culori variate, cu duritate mare, care se folosește, de obicei, la confecționarea bijuteriilor”; „stâncă”
piiatra: *sg. ac., în sintagma* ***piiatra scumpă*** 18,11
piatră: *sg. ac., în sintagma* ***piatră scumpă*** 20,4
piatră: *sg. ac.* 26,6; 39,3; 60,3; 77,16; 80,17; 90,12; 136,9
piatra: *sg. nom./ac.* 77,15, 20; 103,18; 104,41; 113,8; 117,22; 140,6
pietrile: *pl. nom.* 101,15
pietrilor: *pl. gen.* 103,12

(a) PICA: v. I „a picura”
pică: *ind. prez. 3.pl.* 71,6

PICĂTURĂ: s.f.
picăturile: *pl. ac.* 64,11; 71,6

(a) PICĂTURI: v. IV; var. **(a) PICĂTURA:** v. I (Trans.; despre lichide) „a picura”; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Lesicon romanesc-latinesc-unguresc-nemțesc...*, Buda, 1825.
au picăturat: *ind. pf.c. 3.pl.* 67,9

PICIOR: s.m.
picioarele: *pl. nom./ac.* 8,8; 13,3; 17,10, 34, 39; 21,17; 24,15; 30,9; 37,17; 39,3; 46,4; 55,13; 65,9; 72,2; 104,18; 114,8; 118,59, 101; 121,2; 131,7
piciorul: *sg. nom./ac.* 9,16; 25,12; 35,12; 65,6; 67,24; 90,12; 93,18; 120,3
picioarelor: *pl. gen./dat.* 56,7; 98,5
picioarelor: *pl. dat. adn.* 109,1; 118,105
picioare: *pl. ac.* 113,15

PIEIRE: s.f.; var. **PIERIRE**
perirea: *sg. ac.* 9,16; 34,7; 48,11
peririi: *sg. gen.* 54,24
perire: *sg. ac.* 102,4; 139,12

PIELE: s.f.
piiale: *sg. ac.* 103,2

(a) PIERDE: v. III
pierde-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,7
piarză: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 11,4
ai pierdut: *ind. pf.c. 2.sg.* 17,41
vei pierde: *ind. viit.I. 2.sg.* 20,11
să pierzi: *conj. prez. 2.sg.* 25,9; 27,3; 56,1; 57,1; 58,1
să piarză: *conj. prez. 3.sg./pl.* 33,17; 105,23; 118,95
au pierdut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 43,3; 77,45; 105,34
pierde: *imperativ 2.sg.* 53,7
pierdut-ai *ind. pf.c. 2.sg.* 72,27
va pierde: *ind. viit.I. 3.sg.* 77,38; 93,23; 144,20; 145,9
să pierdem: *conj. prez. 1.pl.* 82,5
pierde(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 93,23
să pierzu: *conj. prez. 1.sg.* 100,8
vei piiarde: *ind. viit.I. 2.sg.* 142,12

PIERDUT, -Ă: adj.
pierdut: *n. sg. ac.* 30,13

(a) PIERI: v. IV
va peri: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,6; 9,19; 36,28; 40,6; 111,10
să periți: *conj. prez. 2.pl.* 2,12
vor peri: *ind. viit.I. 3.pl.* 9,4; 36,9, 20, 22, 34, 38; 48,11; 72,27; 79,17; 91,10; 101,27; 145,4
au perit: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,6; 118,176
perit-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 9,7; 72,19; 82,11; 141,5
peri-veți: *ind. viit.I. 2.pl.* 10 (Ov),16
aș fi perit: *cond. pf. 1.sg.* 118,92
să piară: *conj. prez. 3.sg./pl.* 67,3; 82,18; 91,8; 108,15

PIERICIUNE: s.f. „pieire”; „fapte rele, care duc la pieire”
periciunile: *pl. ac.* 106,20

PIERZARE: s.f.
pierzare: *sg. ac.* 1,1; 87,12; 108,13

PIL: s.m. „elefant”; (aici, prin sinecdocă) „fildeș”; traducătorii îl folosesc pentru a echivala lat. *eburneus* „de fildeș” (cf. Cânt 5,14; 7,4, unde lat. *eburneus* este echivalat prin cuvântul *elefant*); cu acest sens, cuvântul nu este înregistrat în DLR. În Grigore Maior, *ILV/Lexicon*, I, II, cuvântul *pil* este dat ca echivalent

pentru lat. *ebur*, respectiv *eburneus* (vol I, p. 197), dar sensul care i se dă în vol. II (p.601) este „abanos”
piluri: *pl. ac.* 44,9

PILDĂ: s.f. „pomină”; „parabolă”
pildă: *sg. ac., în loc. adv.* ***spre pildă*** 43,15; 68,12
pildă: *sg. ac.* 48,5
pilde: *pl. ac.* 77,2

(a) PIPĂI: v. IV
vor pipăi: *ind. viit.I. 3.pl.* 113,15

(a se) PITULA: v. I
(să) pitulă: *ind. prez. 3.sg.* 16,12

PITULARE: s.f.
pitulări: *pl. ac.* 10 (Ov),8

(a) PIZMUI: v. IV
(nu) pizmui: *imperativ prohib 2.sg.* 36,1, 8
să pizmuiești: *conj. prez. 2.sg.* 36,7

PIZMUIRE: s.f.
pizmuire: *sg. ac.* 77,58

PLATĂ: s.f.
plata: *sg. nom.* 126,3

(a) PLĂCEA: v. II
să placă: *conj. prez. 3.pl.* 18,15
am plăcut: *ind. pf.c. 1.sg., în structura v. dislocată* ***bine am plăcut*** 25,3
plac: *ind. prez. 3.pl.* 52,6
să plac: *conj. prez. 1.sg.* 55,13
va plăcea: *ind. viit.I. 3.sg.* 68,32
au plăcut: *ind. pf.c. 3.pl.* 101,15
voiu plăcea: *înd. viit.I. 1.sg., în structura v. dislocată* ***bine voiu plăcea*** 114,9
au plăcut: *ind. pf.c. impers., în structura v. dislocată* ***bine au plăcut*** 146,11; 149,4

PLĂCERE: s.f.
plăceri: *sg. gen., în sintagma* ***bunei plăceri*** 68,14
plăcerea: *sg. nom.* 146,10

(a) PLĂTI: v. IV
va plăti: *ind. viit.I. 3.sg.* 36,21
plătiiam: *ind. imp. 1.sg.* 68,5

(a se) PLÂNGE: v. III
(să) plângea: *ind. imp. 3.pl.* 77,64
să plângem: *conj. prez. 1.pl.* 94,6
plângea: *ind. imp. 3.pl.* 125,6
am plâns: *ind. pf.c. 1.sg.* 136,1

PLÂNGERE: s.f.
plângerii: *sg. gen.* 6,9
plângerea: *sg. nom./ac.* 29,6, 12
plângere: *sg. ac.* 101,10

(a se) PLECA: v. I
pleca(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 10 (Ov), 10
pleacă: *imperativ 2.sg.* 16,6; 30,3; 44,11; 70,2; 85,1; 87,3; 101,3; 118,36; 143,5
a pleca: *inf. prez.* 16,11
au plecat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 17,10; 20,12; 74,9; 114,2
(s-)au plecat: *ind. pf.c. 3.pl.* 45,7; 101,12
pleca-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 48,5
plecați: *imperativ 2.pl.* 77,1
(să) va pleca: *ind. viit.I. 3.sg.* 103,5
(să) pleacă: *ind. prez. 3.sg.* 108,23
plecat-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 118,112

(a) PLESNI: v. IV; var. **(a) PLEZNI**
plezniți: *imperativ 2.pl.* 46,2
vor plezni: *ind. viit.I. 3.pl.* 97,8

PLIN, -Ă: adj.
plină: *f. sg. nom.* 10 (Ov),7; 13,3; 47,11
plin: *n. sg. nom./ac.* 32,5; 74,9; 118,64
pline: *f. pl. nom.* 72,10; 143,13

(a) PLINI: v. IV (Înv. și reg.) „a duce la îndeplinire”, „a îndeplini”
plinească: *conj. prez. 3.sg.* 19,7
plini-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 109,6

PLINIRE: s.f. „umplere”; „desăvârșire”; „plinătate”
plinirea: *sg. nom./ac.* 23,1; 49,12; 88, 12; 95,11; 97,7

PLOAIE: s.f.
ploaie: *sg. ac.* 67, 10; 134,7; 146,8
ploaia: *sg. ac.* 71,6
ploile: *pl. ac.* 104,32

(a) PLOUA: v. I
plua-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,7
au pluat: *ind. pf.c. 3.sg.* 77,24
au ploat: *ind. pf.c. 3.sg.* 77,27

PLUTIRE: s.f.
plutire: *sg. ac.* 65,9

POAMĂ: s.f.
poame: *pl. ac.* 78,1

POARTĂ: s.f.
porțile: *pl. ac.* 9,15; 23,7, 9; 72,28; 86,2; 99,4; 106,18; 117,19
poartă: *sg. ac.* 68,13; 126,5
porți: *pl. ac.* 106,16
poarta: *sg. nom.* 117,20
porților: *pl. gen.* 147,13

PODOABĂ: s.f.
podoaba: *sg. ac.* 44,5
podoabă: *sg. ac.* 92,1; 103,1

POFTĂ: s.f.; var. (Înv.) **POHTĂ**
poftele: *pl. ac.* 10 (Ov),3; 80,13
pofta: *sg. nom./ac.* 10 (Ov),17; 77,29, 30; 102,5; 111,10; 126,5
pohta: *sg. ac.* 20,3
poftă: *sg. ac.* 105,14

(a) POFTI: v. IV
va pofti: *ind. viit.I. 3.sg.* 44,12
să poftiți: *conj. prez. 2.pl.* 61,11
au poftit: *ind. pf.c. 3.pl.* 105,14
poftit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 118,20
am poftit: *ind. pf.c. 1.sg.* 118,40

(a se) POGORÎ: vezi **(a se) COBORÎ**

POM: s.m.
pom: *sg. ac.* 1,3

(a se) POMENI: v. IV
să pomenească: *conj. prez. 3.sg.* 6,6
pomenești: *ind. prez. 2.sg.* 8,5
voiu pomeni: *ind. viit.I. 1.sg.* 15,4

pomenească: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 19,4
(nu) pomeni: *imperativ prohib. 2.sg.* 24,7
pomenește: *imperativ 2.sg.* 24,7
pomeni-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 44,18
să pomenești: *conj. prez. 2.sg.* 78,8
să (să) pomenească: *conj. prez. 3.sg.* 82,5
pomenească(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 108,14

POMENIRE: s.f.
pomenirea: *sg. nom./ac.* 9,7; 33,17; 37,1; 101,13; 108,15; 111,7; 134,13; 144,7
pomeniri: *sg. dat.* 29,5; 96,12
pomenire: *sg. ac.* 69,1; 110,4

PORNIRE: s.f. „producere bruscă și putemică a unui fenomen natural", „dezlănțuire"
pornirea: *sg. nom./ac.* 45,5; 88,10

PORUMB: s.m. (Pop.) „porumbel"
porumb: *sg. ac.* 54,7

PORUMBIȚĂ: s.f.
porumbiții: *sg. gen.* 67,14

PORUNCĂ: s.f.
porunca: *sg. nom./ac.* 2,6; 7,7; 18,9; 98,7; 118,96, 98
poruncile: *pl. nom./ac.* 77,7; 88,32; 102,18; 110,8; 111,1; 118,4, 6, 10, 15, 19, 21; 118,40, 45, 47, 48, 60, 63, 69, 73, 78, 86, 87, 100, 104, 110, 115, 127, 128, 131, 134, 143, 146, 159, 166, 168, 172, 173, 176
poruncă: *sg. nom./ac.* 80,5; 93,20; 104,10; 148,6
poruncilor: *pl. gen./dat.* 118,32, 35, 66

(a) PORUNCI: v. IV
ai poruncit: *ind. pf.c. 2.sg.* 7,7; 118,4
au poruncit: *ind. pf.c. 3.sg.* 32,9; 41,9; 77,5, 23; 90,11; 104,8; 132,3; 148,5
poruncești: *ind. prez. 2.sg.* 43,5
poruncește: *imperativ 2.sg,* 67,29
poruncit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 110,9
poruncit-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 118,138

POST: s.n.
post: *sg. ac.* 34,13; 68,11; 108,24

POTÂRNICHE: s.f.; var. **PĂTURNICHE**
păturniche: *sg. nom.* 104,40

(a se) POTICNI: v. IV
(să) vor poticni: *ind. viit.I. 3.pl.* 36,31

(a) POTOLI: v. IV
potolit-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 84,4
potolești: *ind. prez. 2.sg.* 88,10

POTOP: s.n.
potopul: *sg. nom.* 28,10
potop: *sg. ac.* 31,6

POTRIVNIC, -Ă: s.m./f.; var. (Înv. și reg.) **PROTIVNIC, -Ă**
protivnicul: *sg. nom.* 73,10

POVAȚĂ: s.f.
povața: *sg. nom.* 103,17

(a) POVĂȚUI: v. IV
povățuiaște: *imperativ 2.sg.* 5,9; 85,11; 118,35; 138,24
povățuitu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,3
vei povățui: *ind. viit.I. 2.sg.* 30,4
au povățuit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 42,3; 77,14, 53, 72; 105,9; 106,7, 30
va povățui: *ind. viit.I. 3.sg.* 44,5; 59,11; 107,11; 138,10; 142,10
povățuitu(-)-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 60,3
povățuiești: *ind. prez. 2.sg.* 66,5; 79,2
ai povățuit: *ind. pf.c. 2.sg.* 72,24
povățuit-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 76,21

POVĂȚUITOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Înv.) **POVĂȚUITORIU**
povățuitoriul: *sg. voc., în sintagma* ***povățuitoriul mieu*** 54,14
povățuitorii: *pl. nom.* 67,28
povățuitoriu: *sg. nom.* 79,10

POVÂRNIT, -Ă: adj.
povârnit: *m. sg. dat.* 61,4

(a) POVESTI: v. IV
povestesc: *ind. prez. 3.pl.* 18,2
să povestesc: *conj. prez. 1.sg.* 25,7
povestiți: *imperativ 2.pl.* 47,13
să povestiți: *conj. prez. 2.pl.* 47,14
povestești: *ind. prez. 2.sg.* 49,16
au povestit: *ind. pf.c. 3.pl.* 63,10; 77,3
voiu povesti: *ind. viit.I. 1.sg.* 65,16; 117,17
povesti-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 72,15
povesti-vom: *ind. viit.I. 1.pl.* 74,2
va povesti: *ind. viit.I. 3.sg.* 86,6; 87,12
vor povesti: *ind. viit.I. 3.pl.* 144,5, 6

PRADĂ: s.f.
pradă: *sg. ac.* 16,12
prăzile: *pl. ac.* 67,13

PRAF: s.n.; var. (Înv. și reg.) **PRAV**
pravul: *sg. ac.* 1,4; 17,43; 34,5

PRAZNIC: s.n.
praznicului: *sg. gen.* 73,4
praznic: *sg. ac.* 75,11; 117,27

(a) PRĂPĂDI: v. IV
prăpădește: *imperativ 2.sg.* 54,10

(a) PRĂZNUI: v. IV
prăznuiaște: *ind. prez. 3.sg.* 41,5

PREAÎNALT, -Ă: adj./s.
Preaînalte: *s.m. sg. voc.* 9,3; 91,2
(Celui) Preaînalt: *s.m. sg. gen./dat.* 49,14; 76,11; 90,1; 106,11
(Cel) Preaînalt: *s.m. sg. nom./ac.* 77,17; 86,5; 90,9
preaînalt/Preaînalt: *adj. m./n. sg. nom./ac.* 45,5; 46,3; 56,3; 82,19; 91,9; 96,9

PREAJMĂ: s.f.; var. (Înv. și reg.) **PREJMĂ**
prejma: *sg. ac., în loc. prep.* ***în prejma*** 5,6; 37,12; 108,15

PREASLĂVIT, -Ă: s.m./f./n.
preaslăvite: *s.n. pl. nom.* „lucruri pline de slavă" 86,3

PREOT: s.m.
preoții: *pl. nom./ac.* 77,64; 98,6; 131,9, 16
preot: *sg. nom.* 109,4

(a se) PREPUNE: v. III (Înv.) „a nu avea încredere în cineva sau în ceva", „a se îndoi"; „a se teme"
(vă) prepuneți: *ind. prez. 2.pl.* 67,17
am prepus: *ind. pf.c. 1.sg.* 118,39

(a) PRESĂRA: v. I, var. (Înv. și reg.) **(a) PRĂSĂRA**
prasară: *ind. prez. 3.sg.* 147,16

PRESUS: adv.
(mai) presus: 8,2; 71,16; 73,5; 148,4

PREŢ: s.n.
preţu: *sg. ac., în loc. adv.* ***fără preţu*** „ieftin”, „pe nimic” 43,13
preţul: *sg. ac.* 48,9; 61,5

(a) PRICEPE: v. III
priceape: *ind. prez. 3.sg.* 18,13

PRICEPERE: s.f.
priceapere: *sg. ac.* 48,4
priceaperea: *sg. ac.* 104,22

PRICINĂ: s.f.
pricină: *sg. ac., în loc. adv.* ***fără pricină*** 3,8; 72,13
pricina: *sg. ac.* 73,22

PRICIRE: s.f.
pricirea: *sg. ac.* 17,44
pricire: *sg. ac.* 54,10

PRIGONIRE: s.f.
prigonire: *sg. ac.* 79,7
Prigonirii: *sg. gen., în s. propr.* ***Apa Prigonirii*** 80,8; 105,32

PRIHANĂ: s.f.
prihană: *sg. ac., în loc. adj.* ***fără prihană*** 14,2; 17,24, 31, 33; 18,8, 14; 36,18; 100,6; 118,1, 80

PRIETEN: s.m.; var. (Înv.) **PRIIATIN; PRIETIN**
priiatinii: *pl. nom.* 37,12
prietinul: *sg. ac.* 87,19
prietinî: *pl. nom.* 107,10
prietinii: *pl. nom.* 138,17

PRIMĂVARĂ: s.f.
primăvara: *sg. ac.* 73,17

PRIMEJDIE: s.f.
primejdiile: *pl. nom.* 114,3

(a) PRIMI: v. IV
au priimit: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,10
vei priimi: *ind. viit.I. 2.sg.* 50,21
ai priimit: *ind. pf.c. 2.sg.* 64,5; 72,24
primească: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 71,3
priimeşte: *imperativ 2.sg.* 118,116, 122; 146,6
va priimi: *ind. viit.I. 3.sg.* 145,9

(a se) PRINDE: v. III
prinză: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 7,6
(s-)au prins: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,16, 17
prindu(-să): *ind. prez. 3.pl.* 10 (Ov),2
voiu prinde: *ind. viit.I. 1.sg.* 17,38
să prinză: *conj. prez. 3.sg.* 34,8
au prins: *ind. pf.c. 3.pl.* 55,1; 58,4
să (se) prinză: *conj. prez. 3.pl.* 58,13
prindeţi: *imperativ 2.pl.* 70,11
prinsease: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 105,46

PRINOS: s.n.
prinosul: *sg. ac.* 39,7; 50,21

PRINZĂTOARE: s.f. „cursă”
prinzătoarea: *sg. nom.* 34,8

(a) PRISOSI: v. IV
au prisosit: *ind. pf.c. 3.sg.* 49,19; 77,38
vor prisosi: *ind. viit.I. 3.pl.* 64,14
prisosesc: *ind. prez. 3.pl.* 72,12

PRISOSINŢĂ: s.f.
prisosinţa: *sg. ac.* 29,7

PRISOSIRE: s.f.
prisosirea: *sg. nom./ac.* 32,17; 71,7; 115,11; 121,6
prisosire: *sg. nom./ac.* 77,25; 121,7

PRISOSIT: s.n.
prisosit: *s.n. sg. ac., în lco. adv.* ***de prisosit*** „din belşug” 30,24

(a) PRIVEGHEA: v. I
priveghiiat-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 101,8
priveghează: *ind. prez. 3.sg.* 126,1

(a) PRIVI: v. IV
priveşti: *ind. prez. 2.sg.* 10 (Ov),14
privesc: *ind. prez. 3.pl.* 10,5; 65,7
au privit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 13,2; 21,18; 32,13; 39,5; 53,9; 84,12; 101,20
privit-au: *ind. pf.c.3.sg.* 32,14
vei privi: *ind. viit.I. 2.sg.* 34,17; 90,8
priveaşte: *ind. prez. 3.sg.* 93,9; 112,6; 137,6

PRIVIRE: s.f.
privire: *sg. nom.* 72,4

(a) PROBOZI: v. IV (Înv.şi reg.) „a ocărî”
au probozit: *ind. pf.c. 3.pl.* 78,12

PROBOZIRE: s.f. (Înv. şi reg.) „ocară”, „hulă”
probozirea: *sg. nom.* 68,20
probozire: *sg. ac.* 68,21

PROROC: s.m.
prorocul: *sg. nom.* 50,2
proroc: *sg. nom.* 73,9
prorocii: *pl. ac.* 104,15

(a) PROSLĂVI: v. IV
vei proslăvi: *ind. viit.I. 2.sg.* 49,15

PRUNC: s.m.
pruncilor: *pl. gen./dat.* 8,3; 16,14; 118,130
pruncii: *pl. ac.* 18,8; 114,6; 136,9
prunci: *pl. voc.* 112,1

PSALM: s.m.
psalmilor: *pl. gen.,* în titlu: *Cartea psalmilor*
psalm: *sg. nom.,* în titlu: *Psalm 1*; *Psalm 2*; 17,50; 26,6; 56,8, 10; 65,2, 4; 67,5; 80,3; 97,5
psalmul: *sg. nom.* 3,1; 4,1; 5,1; 6,1; 7,1; 8,1; 9,1; în titlu: *Psalmul 10 după ovreai*; 10,1; 11,1; 12,1; 13,1; în titlu: *Psalmul lui David, 14*; 18,1; 19,1; 20,1; 21,1; 22,1; în titlu: *Psalmul lui David, 23*; 24,1; 25,1; 26,1; în titlu: *Psalmul lui David, 27*; *Psalmul lui David, 28*; *Psalmul cântării, 29*; 30,1; în titlu: *Psalmul lui David, 32*; 36,1; 37,1; 39,1; 40,1; 42,1; 45,1; 46,1; 47,1; 48,1; 49,1; 50,1; 61,1; în titlu: *Psalmul lui David, 62*; 63,1; în titlu: *Psalmul lui David, 64*; 65,1; 66,1; 67,1; 69,1; în titlu: *Psalmul lui David, 70*; 71,1; 72,1; 74,1; 75,1; 76,1; 78,1; 79,1; 80,1; 81,1; 83,1; 84,1; 86,1; în titlu: *Psalmul cântării, 91*; în titlu: *Psalmul lui David, 93*; 97,1; 98,1; 99,1; 100,1; 107,1; 108,1; 109,1; în titlu: *Psalmul lui David a lui Irimie, 136*; 138,1; 139,1; 140,1; 142,1; în titlu: *Psalmul lui David, 143*; 146,1
Psalmului: *sg. gen.* 82,1; în titlu: *Cântarea Psalmului, [87]*
psalmi: *pl. ac.* 94,2

PSALTIRE: s.f. „vechi instrument muzical cu coarde, de formă triunghiulară, folosit până în evul mediu”; „harpă”
psaltire: *sg. ac.* 32,2; 48,5; 80,3; 143,9; 149,3; 150,3
psaltire: *sg. voc.* 56,9; 107,3
psăltire: *sg. ac.* 91,4

(a) PSĂLMUI: v. IV (Înv.) „a psalmodia”; „a cânta”
psălmuiţi: *imperativ 2.pl.* 32,3; 67,33; 97,4, 5; 104,2; 134,3; 146,7
voiu psălmui: *ind. viit.I. 1.sg.* 58,18; 107,2, 4; 137,1; 143,9

să psălmuiască: *conj. prez. 3.sg.* 65,4
psălmui-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 70,22; 100,1; 103,33; 145,2
a psălmui: *inf. prez.* 91,2

PUCIOS, -OASĂ: adj.
pucioasă: *f. sg. ac., în sintagma* ***iarbă pucioasă*** (Înv.) „sulf" 10,7

PUI: s.m.
puiu: *sg. ac.* 16,12
puilor: *pl. gen./dat.* 56,5; 146,9
pui: *pl. nom./ac.* 83,4; 103,21

PULBERE: s.f.
pulberea: *sg. ac.* 77,27

PULPĂ: s.f.
pulpele: *pl. ac.* 146,10

(a se) PUNE: v. III
sânt pus: *pasiv ind. prez. 1.sg.* 2,6
ai pus: *ind. pf.c. 2.sg.* 8,7; 17,35; 38,6; 72,18; 90,9; 103,9; 118,102; 138,5
pune: *imperativ 2.sg.* 9,21; 26,11; 82,12, 14; 118,33, 38; 140,3
pune-voi: *ind. viit.I. 1.sg.* 11,6
voiu pune: *ind. viit.I. 1.sg.* 12,2; 49,21; 88,26, 30; 109,1; 131,11; 136,6
au pus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 16, 11; 17,12, 33; 18,6; 24,12; 39,3; 40,9; 45,9; 51,9; 53,5; 65,9; 77,5, 13, 43; 80,6; 82,6; 83,6, 7; 85,14; 104,10; 106,41; 108,5; 139,6; 147, 14; 148,6
pune(-)-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 17,44; 20,10; 44, 17
pus-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 20,4; 30,9
vei pune: *ind. viit.I. 2.sg.* 20,6, 13
va pune: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,8; 83,4; 84,14
puiu: *ind. prez. 1.sg.* 30,6
puind: *gerunziu* 32,7
pune: *ind. prez. 3.sg.* 36,24; 83,8; 108,6
pus-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 38,2; 88,4, 20
pusu(-)-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 43,14, 15; 79,7
puneți: *imperativ 2.pl.* 47, 14
(s-)au pus: *ind. pf.c. 3.pl.* 48,15
puneai: *ind. imp. 2.sg.* 49,18, 20
vor pune: *ind. viit.I. 3.pl.* 50,21
pus-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 55,9; 65,11, 12; 88,41; 89,8; 103,20
am pus: *ind. pf.c. 1.sg.* 68,12; 118,106
pus-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 72,9; 73,4; 78,1, 2; 104,27, 32; 106,33, 35; 118,110
a pune: *inf. prez.* 72,28
să puie: *conj. prez. 3.pl.* 77,7
pusu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 87,7, 9; 104,21; 148,6
(-)oiu pune: *ind. viit.I. 1.sg.* 88,28
puneam: *ind. imp. 1.sg.* 100,3
pui: *ind. prez. 2.sg.* 103,3

(a se) PURTA: v. I
poarte: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 39,16
(m-)am purtat: *ind. pf.c. 1.sg.* 17,22
vor purta: *ind. viit.I. 3.pl.* 90,12
purtând: *gerunziu* 125,6

PURURI: adv.; var. **PURUREA**
pururea: 15,8; 18,15; 24,15; 33,2; 34,27; 37,18; 39,12, 17; 49,8; 50,5; 68,24; 69,5; 70,6, 14; 71,15; 72,23; 73,23; 94,10; 104,4; 108,15, 19; 118,33, 44, 109, 117
pururea: *adv. în loc. adv.* ***de pururea*** 102,9

(a) PUSTII: v. IV
au pustiit: *ind. pf.c. 3.pl.* 78,7

PUSTIIRE: s.f.
pustiire: *sg. ac.* 72,19

PUSTIU, -IE: adj./s.n.; var. **PUSTIE:** s.f.
pustiiul: *s.n. sg. ac.* 28,8; 106,35
pustiia: *s.f. sg. nom./ac.* 28,8; 62,1; 68,26; 106,4
pustie: *s.f. sg. ac.* 54,8; 67,8; 77,15, 19, 40, 52; 94,9; 101,7; 105,9, 14, 26; 135,16
pustiii: *s.f. sg. gen.* 64,13
pustiie: *s.f. sg. ac.* 106,33
pustiiu: *adj. n. sg. ac.* 62,3
pustii: *adj. m. pl. ac.* 74,7

PUSTNICESC, -EASCĂ: adj.
pustnicești: *m. pl. ac.* 119,4

(a) PUTEA: v. II
poate: *ind. prez. 3.sg.* 77,20
vor putea: *ind. viit.I. 3.pl.* 17,39; 20,12; 139,11
au putut: *ind. pf.c. 3.pl.* 35,13; 140,6
am putut: *ind. pf.c. 1.sg.* 39,13
va putea: *ind. viit.I. 3.sg.* 77,19; 147,17
voiu putea: *ind. viit.I. 1.sg.* 138,6

PUTERE: s.f.
putere: *sg. ac.* 17,33
puteare: *sg. ac.* 17,40; 29,8; 32,16; 59,14; 67,12, 36; 83,8; 88,14; 92,1;107,14; 117,16
puteri: *pl. ac.* 19,7; 89,10
puterea/Puterea: *sg. nom./ac.* 20,2, 14; 30,4; 32,6; 47, 14; 48,7; 53,3; 58,10; 61,12; 62,3; 65,7; 67,35; 70,18; 73,13; 79,3; 88,10; 89,11; 105,8; 121,7; 135,15
puterile: *pl. nom./ac.* 20,14; 43,10; 59,12; 70,15; 77,4; 102,21; 105,2; 107,12; 148,2; 150,2
puterilor: *pl. gen.* 23,10; 45,8, 12; 47,9; 58,6; 67,13; 68,7; 79,5, 8, 15, 20; 83,2, 4, 9, 13; 88,9
puterii: *sg. gen./dat.* 32,16, 17; 65,3; 67,29, 34; 88,11, 18; 109,2, 3; 150,1
putearea: *sg. nom./ac.* 45,2; 58,12, 17; 64,7; 76,15; 77,26; 137,3; 144,4, 6, 11, 12
puterea: *sg. voc., în sintagma* ***puterea mântuirii meale*** 139,8

PUTERNIC, -Ă: adj./s.
putearnic: *adj. m./n. sg. nom.* 7,12; 23,8; 49,3; 51,3
puternic: *adj. m. sg. nom.* 88,9
putearnici: *adj. m. pl. nom.* 102,20
putearnică: *adj. f. sg. nom.* 111,2
Putearnice: *s.m. sg. voc.* 44,4
(cel) putearnic: *s.m. sg. ac.* 71,12
putearnic: *s.m. sg. ac.* 77,65
(celor) puteamici: *s.m. pl. gen.* 85,14
(cel) puternic: *s.m. sg. ac.* 88,20
(Celui) Putearnic/(celui) putearnic: *s.m. sg. gen.* 119,4; 126,4

(a) PUTREZI: v. IV
putrăzit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 37,6

PUȚ: s.n.
puțul: *sg. ac.* 54,24; 68,16

PUȚIN, -Ă: adj./adv./pron. nehot.; var. (Înv.) **PUȚÂN, -Ă**
puțin: *adv.* 8,6; 36,10, 16; 72,2; 93,17; 118,87
puțân: *adv.* 72,2
puțâni: *pron. nehot. m. pl. ac.* 16,14
puțini (foarte): *adj. m. pl. nom.* 104, 12
puțâne: *adj. f. pl. nom.* 108,8

R

RAMN: s.n. (Înv.) „păducel"
ramnul: *sg. ac.* 57,10

RANĂ: s.f.
ranele: *pl. nom.* 37,6
ranelor: *pl. gen.* 68,27

(a) RĂBDA: v. I
rabdă: *ind. prez. 3.pl.* 24,3
aş fi răbdat: *cond. pf. 1.sg.* 54,13
au răbdat: *ind. pf.c. 3.sg.* 77,21

RĂBDARE: s.f.
răbdarea: *sg. nom.* 9,19; 61,6

RĂBDĂTOR, -TOARE: adj.; var. (Înv.) **RĂBDĂTORIU**
răbdătoriu: *m. sg. nom./voc.* 85,15; 102,8; 144,8

(a) RĂCNI: v. IV; var. (Pop.) **(a) RĂGNI**
răgneaşte: *ind. prez. 3.sg.* 21,14
răgnit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 37,9
răgnind: *gerunziu* 103,21

RĂDĂCINĂ: s.f.
rădăcina: *sg. ac.* 51,7
rădăcinile: *pl. ac.* 79,10

(a se) RĂDICA: v.I; vezi **(a se) RIDICA**

RĂDICARE: s.f.; vezi **RIDICARE**

RĂDICAT, -Ă: adj.; vezi **RIDICAT**

(a) RĂGUŞI: v. IV
răguşit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 68,4

RĂMĂŞIŢĂ: s.f.
rămăşiţele: *pl. nom./ac.* 16,14; 20,13; 36,38; 75,11
rămăşiţe: *pl. nom.* 36,37

(a) RĂMÂNE: v. III; var. **(a) RĂMÂNEA:** v. II
rămâne: *ind. prez. 3.sg.* 9,8; 32,11; 60,8; 71,17; 110,3, 10; 111,3, 9; 116,2; 118,89, 90, 91
va rămânea: *ind. viit.I. 3.sg.* 71,5; 88,37
rămâi: *ind. prez. 2.sg.* 101,13, 27
au rămas: *ind. pf.c. 3.sg.* 105,11

RĂNIT, -Ă: s.m./f.
(cei) răniţi: *pl. ac.* 87,6
rănit: *sg. ac.* 88,11

(a) RĂPI: v. IV
să răpească: *conj. prez. 3.sg./pl.* 7,3; 49,22
a răpi: *inf. prez.* 10 (Ov),9
răpeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 21,14
răpesc: *ind. prez. 3.pl.* 34,10

RĂPIRE: s.f.
răpirea: *sg. ac., în sintagma* ***răpirea minţii*** ieşire din minţi"; „nebunie", „tulburare" 30,1, 23; 67,28

(a) RĂPŞTI: v. IV (Înv. şi reg.) „a protesta"
vor răpşti: *ind. viit.I. 3.pl.* 58,16

RĂRUNCHI: s.m.
rărunchii: *pl. nom./ac.* 7,10; 15,7; 25,2; 72,21; 138,13

(a) RĂSĂRI: v. IV
răsărind: *gerunziu* 64,11
răsar: *ind. prez. 3.pl.* 68,32
răsări-va. *ind. viit.I. 3.sg.* 71,7
au răsărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 84,12; 96,11
vor răsări: *ind. viit.I. 3.pl.* 91,8
răsari: *ind. prez. 2.sg.* 103,14
răsărit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 103,22; 111,4
voiu răsări: *ind. viit.I. 1.sg.* 131,17
răsare: *ind. prez. 3.sg.* 146,8

RĂSĂRIT: s.n.
răsăritul: *sg. nom./ac.* 49,1; 102,12; 106,3; 112,3
răsărit: *sg. ac.* 67,34; 74,7

RĂSĂRIT, -Ă: adj.
răsărit: *m. sg. nom.* 1,3

(a) RĂSCUMPĂRA: v. I
să răscumpere: *conj. prez. 3.sg.* 7,3
răscumpără: *imperativ 2.sg.* 25,11; 43,26; 118,154
răscumpăratu(-)-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 30,6
răscumpăra-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 33,23; 48,8; 54,19
răscumpără: *ind. prez. 3.sg.* 48,8; 102,4
va răscumpăra: *ind. viit.I. 3.sg.* 48,16; 71,14; 129,8
răscumpărat-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 73,2; 76,16
au răscumpărat: *ind. pf.c. 3.sg.* 77,42; 105,10; 135,24

RĂSCUMPĂRARE: s.f.
răscumpărării: *sg. gen.* 48,9
răscumpărare: *sg. ac.* 110,9

RĂSCUMPĂRĂTOR: s.m.; var. (Înv.) **RĂSCUMPĂRĂTORIU**
(Înv.) mântuitor
răscumpărătoriul: *sg. nom.* 77,35

(a) RĂSPLĂTI: v. IV
am răsplătit: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,5
răsplătesc: *ind. prez. 3.pl.* 7,5
va răsplăti: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,21, 25; 30,24; 93,23; 136,8; 137,8
răsplăteaşte: *imperativ 2.sg.* 27,4; 78,12; 93,2; 118,17
răsplătea: *ind. imp. 3.pl.* 34,12
răsplăteasc: *ind. prez. 3.pl.* 37,21
voiu răsplăti: *ind. viit.I. 1.sg.* 40,11; 55,12; 115,12
vei răsplăti: *ind. viit.I. 2.sg.* 61,13; 141,8
răsplătiţi: *imperativ 2.pl.* 75,12
au răsplătit: *ind. pf.c. 3.sg.* 102,10
ai răsplătit: *ind. pf.c. 2.sg.* 136,8

(a se) RĂSIPI: v.IV; vezi **(a se) RISIPI**

RĂSIPIRE: s.f.; vezi **RISIPIRE**

RĂSPLĂTIRE: s.f.
răsplătirea: *sg. nom./ac.* 27,4; 90,8; 130,2; 136,8
răsplătiri: *pl. ac.* 68,23
răsplătire: *sg. ac.* 93,2; 118,112
răsplătirile: *pl. ac.* 102,2

(a) RĂSPUNDE: v. III
răspuns-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 101,24
voiu răspunde: *ind. viit.I. 1.sg.* 118,42

RĂSPUNDERE: s.f.
răspundere: *sg. ac.* 87,1

RĂSPUNS: s.n.
răspunsurile: *pl. ac.* 140,4

(a) RĂSUFLA: v. I
să răsuflu: *conj. prez. 1.sg.* 38,14

RĂSUNĂTOR, -TOARE: adj.
răsunătoare: *n. pl. ac.* 150,5

(a) RĂTĂCI: v. IV
rătăcit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 57,4; 106,4

rătăcesc: *ind. prez. 3.pl.* 94,10
a rătăci: *inf. prez.* 106,40
am rătăcit: *ind. pf.c. 1.sg.* 118, 110
rătăcit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 118,176

RĂU, REA: adj./s./adv.
reale: *s.n. pl. nom./ac.* 7,5; 20,12; 22,4; 27,3; 34,4, 12; 37,13, 21; 39,13, 15; 40,6, 8; 69,4; 70,13, 24; 87,4; 89,15; 108,5, 20
rău: *s.n. sg. ac.* 10 (Ov),6; 14,3; 33,14, 15, 17; 36,27; 50,6; 55,6; 88,34
realele: *s.n. pl. nom./ac.* 34,26; 139,12
răul: *s.n. sg. nom./ac.* 90,10; 120,7
realelor: *s.n. pl. gen.* 106,39
rea: *adj. f. sg. ac.* 36,19; 40,2; 48,6; 118,101
reale: *adj. n. pl. ac.* 70,20; 93,13
răi: *adj. m. pl. ac.* 77,49
rău: *adj. n. sg. ac.* 111,7; 139,2
rău: *adv.* 77,19

RĂUTATE: s.f.; var. (Înv.) **RĂOTATE**
răotatea: *sg. nom./ac.* 7,10; 34,17; 35,5; 49,19; 51,5; 93,23; 96,10; 106,34
răotăţii: *sg. gen.* 26,5
răutate: *sg. ac.* 51,3
răotăţi: *pl. ac.* 106,26

RĂZBOI: s.n.
războiu: *sg. nom./ac.* 17,35, 40; 23,8; 26,3; 34,1; 55,2; 77,9; 139,8; 143,1
războaiele: *pl. ac.* 45,10
războaie: *pl. ac.* 67,31; 139,3
războiul: *sg. ac.* 75,4

(a) RĂZBOI: v. IV
războiesc: *ind. prez. 3.pl.* 55,3

(a) RÂDE: v. III
va râde: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,4
să râză: *conj. prez. 3.pl.* 24,3
vei râde: *ind. viit.I. 2.sg.* 58,9

(a) RÂNDUI: v. IV
rânduia: *ind. imp. 3.pl.* 139,3

RÂNDUIALĂ: s.f.
rânduiala: *sg. ac.* 109,4; 118,91

RÂPĂ: s.f.
râpa: *sg. ac.* 113,8

RÂS: s.n.
râs: *sg. nom./ac.* 43,14; 78,4

RÂU: s.n.
râuri: *pl. ac.* 23,2; 88,26; 104,41
râului: *sg. gen.* 45,5
râul: *sg. nom.* 64,10
râu: *sg. ac.* 65,6; 71,8; 79,12
râurile: *pl. nom./ac.* 77,16, 44; 92,3; 97,8; 106,33; 136,1

RÂVNĂ: s.f.
râvna: *sg. nom.* 68,10; 78,5; 118,139

(a) RÂVNI: v. IV; var. (Înv. şi reg.) **(a) RĂVNI**
(nici) râvniţi: *imperativ prohib 2.sg.* 36,1
am răvnit: *ind. pf.c. 1.sg.* 72,3

REPAUS: s.n.; var. (Înv. şi pop.) **RĂPAUS**
răpaus: *sg. ac.* 65,12

REPEJUNE: s.f. „râpă", „vale"; „pârâu"
răpejunile: *pl. ac.* 73,15
răpegiunile: *pl. nom.* 77,20
răpegiunea: *sg. ac.* 82,10; 123,5; 125,4
răpejune: *sg. ac.* 109,7

(a se) RIDICA: v. I; var. (Înv. şi pop.) **(a se) RĂDICA; (a se) RÂDICA**
au rădicat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 17,17; 82,3; 105,26
rădicaţi: *imperativ 2.pl.* 23,7
rădicaţi: *imperativ 2.pl.* 23,9; 95,8; 133,2
am rădicat: *ind. pf.c. 1.sg.* 24,1; 85,4; 118,48; 122,1; 142,8
rădic: *ind. prez. 1.sg.* 27,2
ai rădicat: *ind. pf.c. 2.sg.* 29,2
voiu rădica: *ind. viit.I. 1.sg.* 62,5
rădică: *imperativ 2.sg.* 73,3
(nu vă) rădicaţi: *imperativ prohib. 2.pl.* 74,6
au rădicat: *ind. pf.c. 3.sg.* 77,52
rădicat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 92,3
rădică: *ind. prez. 3.sg.* 112,7; 145,8
rădicat-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 120,1
(s-)au rădicat: *ind. pf.c. 3.pl.* 130,1
rădicând: *gerunziu* 134,7

RIDICARE: s.f.; var. (Înv. şi pop.) **RĂDICARE**
rădicarea: *sg. nom.* 140,2

RIDICAT, -Ă: adj.; var. (Înv. şi pop.) **RĂDICAT, -Ă**
rădicat: *m. sg. ac.* 36,35

(a se) RISIPI: v. IV; var. (Înv. şi reg.) **(a se) RĂSIPI**
au răsipit: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,15; 52,6
(s-)au răsipit: *ind. pf.c. 3.pl.* 21,15
răsipeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 32,10
răsipitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 34,16; 140,7
ai răsipit: *ind. pf.c. 2.sg.* 43,12; 88,11
răsipeaşte: *imperativ 2.sg.* 58,12; 67,31
(să) vor răsipi: *ind. viit.I. 3.pl.* 58,16; 91,10
să (să) răsipească: *conj. prez. 3.pl.* 67,2
voiu răsipi: *ind. viit.I. 1.sg.* 88,34
să răsipească: *conj. prez. 3.sg.* 105,27
răsipit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 111,9
vei răsipi: *ind. viit.I. 2.sg.* 142,12; 143,6

RISIPIRE: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **RĂSIPIRE**
răsipirile: *pl. ac.* 146,2

ROATĂ: s.f.
roată: *sg. ac.* 76,19
roata: *sg. ac.* 82,14

ROB: s.m.
robul: *sg. nom./ac.* 26,9; 85,2; 118,122, 124, 135, 176; 142,2, 12
robilor: *pl. gen.* 68,37; 79,5; 88,51
robului: *sg. gen./dat.* 85,4; 118, 17, 38, 49, 76, 84
robii: *pl. ac.* 89,13, 16
rob: *sg. nom.* 104,17

(a) ROBI: v. IV
robit-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 67,19
au robit: *ind. pf.c. 3.pl.* 136,3

ROBIE: s.f.
robia: *sg. ac.* 13,7; 125,4
robiia: *sg. ac.* 52,7; 125,1
robie: *sg. ac.* 77,61; 95,1

ROBIME: s.f.
robimea: *sg. ac.* 67,19

ROBIT, -Ă: adj./s.
robiţi: *adj. m. pl. gen.* 70,1
robiţii: *s.m. pl. nom.* 107,7

ROD: s.n.; var. **ROADĂ:** s.f.
rodul: *s.n. sg. nom./ac.* 1,3; 4,8; 20,11; 66,7; 71,16; 103,13; 104,35; 131,11
roadă: *s.f. sg. nom.* 57,12
rodurile: *pl. ac.* 64,11; 77,46
roada: *sg. nom./ac.* 84,13
roadei: *sg. gen.* 126,3
rod: *sg. ac.* 106,37

RODIT, -Ă: adj.
rodită: *f. sg. ac.* 127,3

RODITOR, -TOARE: adj.; var. (Înv.) **RODITORIU**
roditoriu: *m./n. sg. ac.* 51,10; 106,34
roditoare: *n. pl. nom.* 148,9

ROȘU, -IE: adj.
Roșie: *f. sg. ac., în s. propr.* ***Marea Roșie*** 105,7, 9, 22; 135,13, 15

ROUĂ: s.f.
roao: *sg. ac.* 132,3

RUDĂ: s.f.
rudă: *sg. nom.* 77,8

RUDENIE: s.f.
rudeniia: *sg. nom.* 73,8

(a se) RUGA: v. I
(mă) voiu ruga: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,4; 29,9
(mă) rog: *ind. prez. 1.sg.* 27,2; 63,2
(să) va ruga: *ind. viit.I. 3.sg.* 31,6
roagă: *imperativ 2.sg.* 36,7
(să) vor ruga: *ind. viit.I. 3.pl.* 44,13
(mă) rugam: *ind. imp. 1.sg.* 108,4
rugatu(-m)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 118,58
rugați: *imperativ 2.pl.* 121,6
va fi rugat: *pasiv ind. viit.I. 3.sg.* 134,14
(m-)am rugat: *ind. pf.c. 1.sg.* 141,2

RUGARE: s.f.
rugarea: *sg. ac.* 38,13

RUGĂ: s.f.
ruga: *sg. ac.* 21,25; 54,2; 60,2; 79,5; 87,3; 101,18

RUGĂCIUNE: s.f.
rugăciunea: *sg. nom./ac.* 4,2; 6,10; 16,1; 33,16; 34,13; 38,13; 39,3; 41,9; 53,4; 54,2; 60,6; 63,2; 64,3; 65,20; 68,14; în titlu: *Rugăciunea lui David*; 85,6; 87,3, 14, 15; 89,1; 101,1, 2, 18; 105,44; 108,7; 118,169; 140,2, 5; 141,1, 3, 7; 142,1; 144,19
rugăciunii: *sg. gen.* 5,3; 27,2, 6; 30,23; 65,19; 114,1; 129,2; 139,7

(a se) RUPE: v. III; var. (Înv. și reg.) **(a se) RUMPE**
să rumpem: *conj. prez. 1.pl.* 2,3
rupt-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 29,12; 115,16
să rumpă: *conj. prez. 3.pl.* 36,14
ai rupt: *ind. pf.c. 2.sg.* 73,15
au rupt: *ind. pf.c. 3.sg.* 106,14
(s-)au rupt: *ind. pf.c. 3.sg.* 140,7

(a se) RUȘINA: v. I
să (să) rușineaze: *conj. prez. 3.sg./pl.* 6,11; 30,18; 34,4; 39,15; 69,4; 70,13; 85,17; 108,28
(s-)au rușinat: *ind. pf.c. 3.pl.* 21,6
să (mă) rușinez: *conj. prez. 1.sg.* 24,2; 70,1
(să) vor rușina: *ind. viit.I. 3.pl.* 24,3; 33,6; 36,19
rușineaze(-se): *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 24,4; 34,26; 128,5
să (mă) rușinezu: *conj. prez. 1.sg.* 24,20
(mă) voiu rușina: *ind. viit.I. 1.sg.* 30,2; 118,6
să (mă) rușineaz: *conj. prez. 1.sg.* 30,18
rușineaze(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 39,15; 69,3
ai rușinat: *ind. pf.c. 2.sg.* 43,8, 10
rușinatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 52,6
să (să) rușinează: *conj. prez. 3.pl.* 68,7
rușinându(-să): *gerunziu* 69,4
rușineze(-se): *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 82,18
să (se) rușineaze: *conj. prez. 3.pl.* 82,18
rușineze-(să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 96,7; 118,78
să rușinezi: *conj. prez. 2.sg.* 118,31
(mă) rușinam: *ind. imp. 1.sg.* 118,46
să (mă) rușinezu: *conj. prez. 1.sg.* 118,80
(nu) rușina: *imperativ prohib. 2.sg.* 118,116
(să) va rușina: *ind. viit.I. 3.sg.* 126,5

RUȘINAT, -Ă: adj.
rușinat: *m. sg. nom.* 73,21

RUȘINE: s.f.
rușinea: *sg. nom./ac.* 39,16; 43,16; 68,8, 20; 108,29
rușine: *sg. ac.* 70,13; 88,46; 131,18

S

SABIE: s.f.
sabia: *sg. nom./ac.* 7,13; 16,13; 36,15; 43,4; 75,4
sabiile: *pl. ac.* 9,7
sabie: *sg. nom./ac.* 21,21; 34,3; 36,14; 56,5; 63,4; 77,62, 64; 143,10
sabiia: *sg. nom./ac.* 43,7; 44,4; 58,8
sabiii: *sg. gen.* 62,11; 88,44
sabii: *pl. nom.* 149,6

SAC: s.m. (Înv.) „îmbrăcăminte făcută din sac (pânză de fuior de câlți sau de buci din care se fac sacii) care se purta în semn de doliu sau de pocăință ori de către cei săraci”
sacul: *sg. ac.* 29,12
sac: *sg. ac.* 34,13; 68,12

SALCIE: s.f.; var. (Înv. și pop.) **SALCE**
sălci: *pl. ac.* 136,2

SARCINĂ: s.f.
sarcină: *sg. ac.* 37,5
sarcine: *pl. ac.* 80,7

SAȚ: s.n.; var. (Înv. și pop.) **SAȚIU**
sațiu: *sg. ac.* 105,15

(a) SĂDI: v. IV
ai sădit: *ind. pf.c. 2.sg.* 43,3; 79,9
sădit-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 79,10
au sădit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 79,16; 93,9; 103,16; 106,37

SĂDIT,-Ă: s.m./f.
sădiții: *s.m. pl. nom.* 91,14

SĂGEATĂ: s.f.
săgețile: *pl. nom./ac.* 7,14; 10,3; 17,15; 37,3; 44,6; 76,18; 119,4; 126,4; 143,6
săgeți: *pl. nom.* 56,5
săgeata: *sg. ac.* 90,6

(a) SĂGETA: v. I
să săgeate: *conj. prez. 3.sg./pl.* 10,3; 63,5
vor săgeta: *ind. viit.I. 3.pl.* 63,6

SĂGETĂTURĂ: s.f.
săgetături: *pl. nom.* 54,22

SĂLAȘ: s.n.
sălașele: *pl. ac.* 86,2; 105,25
sălașu: *sg. ac.* 101,7

(a se) SĂLĂȘLUI: v. IV
au sălășluit: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,2
(să) va sălășlui: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,13
(m-)am sălășluit: *ind. pf.c. 1.sg.* 54,8
a (să) sălășlui: *inf. prez.* 67,19
(s-)ar fi sălășluit: *cond. pf. 3.sg.* 93,17
sălășluitu(-m)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 119,5
(mă) voiu sălășlui: *ind. viit.I. 1.sg.* 138,9

SĂLĂȘLUITOR, -TOARE: s.m./f.
sălășluitorii: *pl. ac.* 119,5

SĂLBATIC, -Ă: s.m./f.; var. **SĂLBATEC**
(cel) sălbatec: *s.m. sg. nom.* 79,14

(a) SĂLTA: v. I „a trăi cu intensitate o anumită stare afectivă (bucurie, veselie, emoție, satisfcție,entuziasm), exteriorizând-o adesea prin sărituri, gesturi, mimică”
săltați: *imperativ 2.pl.* 2,11; 97,6
vor sălta: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,13; 95,12; 97,8; 131,16
voiu sălta: *ind. viit.I. 1.sg.* 9,3
sălta-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 9,16
sălteaze: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 69,5
au săltat: *ind. pf.c. 3.pl.* 96,8; 113,4
ați săltat: *ind. pf.c. 2.pl.* 113,6
să sălteaze: *conj. prez. 3.pl.* 131,9
sălta-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 149,5

SĂMÂNȚĂ: s.f.
sămânța: *sg. nom./ac.* 20,11; 21,24, 25; 24,13; 36,25, 26, 28; 68,37; 88,5, 30, 37; 101,29; 104,6; 105,27; 111,2
sămânță: *sg. ac.* 106,37
sămințele: *pl. ac.* 125,6

SĂNĂTATE: s.f.
sănătate: *sg. nom.* 37,4, 8

(a se) SĂPA: v. I
au săpat: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,16
săpat-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 21,17; 56,7
(să) va săpa: *ind. viit.I. 3.sg.* 93,13

SĂPAT, -Ă: adj.
săpată: *f. sg. nom.* 79,17

SĂRAC, -ă: s./adj.
săracului: *s.m. sg. dat. adn.* 9,10
săracilor: *s.m. pl. gen./dat.* 9,13, 19; 10 (Ov),17; 11,6; 67,6; 71,4, 13; 73,19; 111,9; 139,13
săracului: *s.m. sg. gen./dat.* 9,19; 13,6; 21,25; 67,11; 71,13; 81,3; 101,1; 108,31
săracul: *s.m. sg. nom./ac.* 10 (Ov),2, 9, 14; 33,7; 34,10; 36,14; 48,3; 73,21; 81,3, 4; 106,41; 145,9
(cel) sărac: *s.m. sg. ac.* 10 (Ov),9; 10,5; 40,2; 71,12; 112,7
(cei) săraci: *s.m. pl. ac.* 10 (Ov), 10; 68,34
săracii: *s.m. pl. nom./ac.* 10 (Ov),12; 21,27; 68,33; 71,2, 4; 108,12; 131,15
sărac: *adj. m. sg. nom.* 24,16; 39,18; 68,30; 69,7; 85,1; 87,16; 108,22
săraci *adj. m. pl. nom.* 108,9

(a) SĂRĂCI: v. IV
au sărăcit: *ind. pf.c. 3.pl.* 33,11
am sărăcit: *ind. pf.c.1.pl.* 78,8

SĂRĂCIE: s.f.
sărăcie: *sg. ac.* 30,11

SĂRĂTURĂ: s.f.
Sărăturilor: *pl. gen, în s. propr.* ***Valea Sărăturilor*** 59,2
Sărătură: *sg. ac.* 106,34

SĂRBĂTOARE: s.f.
sărbătoare: *sg. ac.* 73,8
sărbătorii: *sg. gen.* 80,4

SĂRMAN, -Ă: s.m./f.; var. (Înv. și reg.) **SIRMAN, -Ă; SURMAN, -Ă**
sirmanului: *s.m. sg. dat.* 10 (Ov),14, 18
surmani: *s.m. pl. ac.* 93,6

(a se) SĂRUTA: v. I
(s-)au sărutat: *ind. pf.c. 3.pl.* 84,11

(a se) SĂTURA: v. I
săturatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 16,14
sătura(-mă)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 16,15
(să) vor sătura: *ind. viit.I. 3.pl.* 21,27; 36,19; 58,16
(s-)au săturat: *ind. pf.c. 3.pl.* 77,29
au săturat: *ind. pf.c. 3.sg.* 80,17; 104,40; 106,9
(să) va sătura: *ind. viit.I. 3.sg.* 103,13
sătura(-să)-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 103,16
voiu sătura: *ind. viit.I. 1.sg.* 131,15
satură: *ind. prez. 3.sg.* 147,14

(a) SĂVÂRȘI: v. IV
ai săvârșit: *ind. pf.c. 2.sg.* 8,3; 10,4; 39,7; 67,10; 73,16
săvârșaște: *imperativ 2.sg.* 16,5
săvârșaște: *ind. prez. 3.sg.* 17,34; 28,9
săvârșitu(-)-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 30,20

SĂVÂRȘIRE: s.f.
săvârșirea: *sg. ac.* 28,1

SĂVÂRȘIT, -Ă: adj.
săvârșită: *f. sg. ac.* 88,38

SÂMBĂTĂ: s.f. (cf. **Indice** Iș)
sâmbetei: *sg. gen.* în titlu: *Întâia sâmbetei. Psalmul lui David 23*; 47,1; 91,1; în titlu: *Psalmul lui David 93 A patra sâmbetei*
sâmbăta: *sg. ac.* 37,1
sâmbătă: *sg. ac.* în titlu: *Lauda cântării lui David în zioa mainte de sâmbătă, când s au întemeiat pământul, 92*

SÂN: s.n.
sânul: *sg. ac.* 34,13; 78,12; 88,51; 128,7
sânului: *sg. gen.* 73,11

SÂNGE: s.n.; (Pl.; înv. și pop.) **SÂNGIURI**
sângiurilor: *pl. gen.* 5,8; 25,9; 54,24; 58,3; 138,19
sângele: *sg. nom./ac.* 9,13; 29,10; 57,11; 78,3; 105,38
sânge: *sg. ac.* 13,3; 49,13; 67,24; 77,44; 93,21; 104,29; 105,38
sângiuri: *pl. ac.* 15,4; 50,16; 105,38
sângelui: *sg. gen.* 78,10

(a se) SÂRGUI: v. IV (Înv.) „a (se) grăbi”
au sârguit: *ind. pf.c. 3.pl.* 15,4
(m-)am sârguit: *ind. pf.c. 1.sg.* 76,4
sârguit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 105,13

SCAUN: s.n.
scaun: *sg. ac.* 1,1; 9,5
scaunul: *sg. nom./ac.* 10,5; 44,7; 46,9; 88,5, 45; 92,2; 93,20; 102,19; 131,11, 12
scaunului: *sg. gen.* 88,15; 96,2
scaunele: *pl. nom.* 121,5

(a se) SCĂDEA: v. II
au scăzut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 30,11; 54,12; 72,19; 77,33; 101,4; 106,5; 118,123
(m-)am scăzut: *ind. pf.c. 1.sg.* 38,12
scăzut-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 63,7; 68,4; 71,20; 72,26; 118,81, 82
scade: *ind. prez. 3.sg.* 67,3

să scază: *conj. prez. 3.pl.* 67,3; 70,13
va scădea: *ind. viit.I. 3.sg.* 70,9
am scăzut: *ind. pf.c. 1.pl.* 89,7, 9
vor scădea: *ind. viit.I. 3.pl.* 101,28; 103,29

(a) SCĂPA: v. I
am scăpat: *ind. pf.c. 1.sg.* 142,9

SCĂPARE: s.f.
scăpare: *sg. nom./ac.* 9,10; 89,1; 90,9; 93,22
scăparea: *sg. nom.* 17,3; 30,4; 31,7; 45,2; 58,17; 70,4; 90,2; 103,18; 143,2
scăpare: *sg. ac., în sintagma* ***casă de scăpare*** 30,3

(a se) SCÂRBI: v. IV
(m-)am scârbit: *ind. pf.c. 1.sg.* 118,163

(a se) SCHIMBA: v. I
au schimbat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 33,1; 105,20
(să) vor schimba: *ind. viit.I. 3.pl.* 44,1; 59,1; 68,1; 79,1; 101,27
(s-)au schimbat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 72,21; 108,24
vei schimba: *ind. viit.I. 2.sg.* 101,27

SCHIMBARE: s.f.
schimbările: *pl. ac.* 43,13
schimbare: *sg. nom.* 54,20
schimbarea: *sg. nom./ac.* 76,11; 88,52

(a se) SCOATE: v. III
au scos: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,20; 39,3; 77,16; 104,37, 43; 106,14; 135,11
va scoate: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,15; 36,6, 40
scoate: *imperativ 2.sg.* 24,17; 30,3; 58,2; 70,2; 118,153; 139,2; 141,8; 142,9; 143,7, 11
scos-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 29,4
scoate(-)-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 30,5
scosu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 35,13
scoate(-)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 49,15; 90,15
ai scos: *ind. pf.c. 2.sg.* 65,12; 70,20
scoate: *ind. prez. 3.sg.* 67,7; 134,7
scos-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 80,7; 104,30
am scos: *ind. pf.c. 1.sg.* 80,11
scoateți: *imperativ 2.pl.* 81,4
să scoți: *conj. prez. 2.sg.* 103,14
să (să) scoată: *conj. prez. 3.pl.* 108,10
scaote-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 142,11

(a se) SCRÂȘNI: v. IV
scrâșnit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 34,16
va scrâșni: *ind. viit.I. 3.sg.* 36,12
(să) va scărzni *ind. viit.I. 3.sg.* 111,10

(a se) SCRIE: v. III
scris iaste: *pasiv ind. prez. impers.* 39,8
scrie: *ind. prez. 3.sg.* 44,2
să (să) scrie: *conj. prez. 3.pl.* 68,29
să (se) scrie: *conj. prez. 3.pl.* 101,19
(să) vor scrie: *ind. viit.I. 3.pl.* 138,16

SCRIITOR: s.m.
scriitoriului: *sg. gen.* 44,2

SCRIPTURĂ: s.f.
scripturile: *pl. ac.* 86,6

SCRIS, -Ă: adj.
scrisă: *f. sg. ac.* 149,9

SCRISOARE: s.f. (Înv. și reg.) „inscripție"; (Reg.; prin ext.) „știință de carte", „învățătură"
scrisoare: *sg. nom.* 15,1
scrisoarea: *sg. ac.* 55,1; 56,1; 57,1; 58,1; 59,1; 70,15

(a se) SCULA: v. I
(să) scoală: *ind. prez. 3.pl.* 3,2; 17,49; 43,6; 58,2; 72,20; 91,12; 108,28
(m-)am sculat: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,6
scoală: *imperativ 2.sg.* 3,7; 40,11; 43,23, 26
scoală(-Te/-te): *imperativ 2.sg.* 7,7; 9,20; 10 (Ov),12; 16,13; 34,23; 43,23; 56,9; 58,6; 73,22; 81,8; 107,3; 131,8
(Te) scoală: *imperativ 2.sg.* 7,7; 34,2
(Mă) voiu scula: *ind. viit.I. 1.sg.* 11,6
(să) scula: *ind. imp. 3.pl.* 17,40; 123,2
(ne-)am sculat: *ind. pf.c. 1.pl.* 19,9
(s-)ar scula: *cond. prez. 3.sg.* 26,3; 75,10
(s-)au sculat: *ind. pf.c. 3.pl.* 26,12; 53,5; 85,14
sculându(-să): *gerunziu* 34,11
a (să) scula: *inf. prez.* 40,9
scula(-mă)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 56,9; 107,3
să (Să) scoale: *conj. prez. 3.sg.* 67,2
(să) vor scula: *ind. viit.I. 3.pl.* 77,6; 87,11
(să) va scula: *ind. viit.I. 3.sg.* 93,16
sculându(-Te): *gerunziu* 101,14
scoală: *ind. prez. 3.sg.* 112,7
(mă) sculam: *ind. imp. 1.sg.* 118,62
a (vă) scula: *inf. prez.* 126,2
sculați(-vă): *imperativ 2.pl.* 126,2
sculatu(-m)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 138,18

SCULARE: s.f.
scularea: *sg. ac.* 138,2

SCUMP, -Ă: adj.
scumpă: *f. sg. ac., în sintagma* ***piiatra scumpă/piatră scumpă*** 18,11; 20,4
scumpă: *f. sg. nom.* 115,15

(a) SCURMA: v. I
scurme: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 108,11

SCURT,-Ă: adj.
scurt: *n. sg. ac., în sintagma* ***cu număr scurt*** „în număr mic" 104,12

SCUTEALĂ: s.f. (aici) „scut"
scuteala: *sg. ac.* 17,36

(a) SCUTI: v. IV
scutească: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 19,2

SCUTITOR, -TOARE: s.m./f. (Înv.) „protector"
scutitoriul: *s.m. sg. nom.* 17,19; 27,7; 30,5; 32,20; 36,39; 39,18; 58,12; 113,17, 18, 19; 143,2
scutitoriu: *s.m. sg. nom.* 17,31; 27,8; 30,3; 70,3
scutitoriul: *sg. voc., în sintagma* ***scutitoriul nostru*** 83,10

(a se) SCUTURA: v. I
(m-)am scuturat: *ind. pf.c. 1.sg.* 108,23
au scuturat: *ind. pf.c. 3.sg.* 135,15

SCUTURAT, -Ă: s.m./f.
(celor) scuturați: *s.m. pl. gen.* 126,4

SEAMĂ: s.f.; var. (Pop.) **SAMĂ**
sama: *sg. ac.* 141,5

SEARĂ: s.f./adv.; var. (Pop.) **SARĂ**
sara: *adv.* 54,18; 89,6
sară: *s.f. sg. ac.* 58,7, 15
sării: *s.f. sg. gen.* 64,9
sara: *s.f. sg. ac.* 103,23; 140,2

(a) SECA: v. I
ai săcat: *ind. pf.c. 2.sg.* 73,15
au săcat: *ind. pf.c. 3.sg.* 105,9

(a) SECERA: v. I; var. (Înv. şi reg.) **(a) SĂCERA**
vor săcera: *ind. viit.I. 3.pl.* 125,5
seaceră: *ind. prez. 3.sg.* 128,7

SECURE: s.f.; var. (Pop.) **SĂCURE**
săcuri: *pl. ac.* 73,5
săcure: *sg. ac.* 73,6

(a) SEMĂNA: v. I; (Pop.) **(a) SĂMĂNA**
au sămănat: *ind. pf.c. 3.pl.* 106,37
samănă: *ind. prez. 3.pl.* 125,5

SEMINŢIE: s.f.; var. (Înv.) **SĂMINŢIE**
sămînţiii: *sg. dat.* 17,51
sămînţiia: *sg. nom.* 21,31
sămînţiile: *pl. nom.* 71,17

SEMN: s.n.; var. (Înv. şi pop.) **SĂMN**
sămn: *sg. ac.* 34,19; 59,6
sâmn: *sg. ac.* 85,17
seamnele: *pl. ac.* 64,9; 73,4, 9; 77,43
seamne: *pl. ac.* 73,4
seamnelor: *pl. gen.* 104,27
seamne: *pl. ac.* 134,9

SETE: s.f.
seate: *sg. ac.* 61,5; 106,33
seatea: *sg. ac.* 68,22; 103,11

SEU: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **SĂU**
său: *sg. ac.* 72,7

SFAT: s.n.
sfatul: *sg. nom./ac.* 1,1, 5; 13,6; 19,5; 32,11; 88,8; 105,13, 43; 110,1; 118,24
sfaturile: *pl. ac.* 10 (Ov),2; 32,10; 106,11
sfaturi: *pl. ac.* 12,2; 20,12; 65,5
sfat: *sg. ac.* 70,10; 82,4

(a se) SFĂRÂMA: v. I; var. (Înv.) **(a se) SFĂRMA**
să sfârmi: *conj. prez. 2.sg.* 8,3
ai sfârmat: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,7
sfarmă: *ind. prez. 3.sg.* 28,5
(să) sfarmă: *ind. prez. 3.pl.* 41,11
va sfărma: *ind. viit.I. 3.sg.* 45,10; 57,7
vei sfărma: *ind. viit.I. 2.sg.* 47,8
vei sfârma: *ind. viit.I. 2.sg.* 55,8
va sfârma: *ind. viit.I. 3.sg.* 67,22
ai sfârmat: *ind. pf.c. 2.sg.* 73,14
au sfârmat: *ind. pf.c. 3.sg.* 104,16
au sfărmat: *ind. pf.c. 3.sg.* 104,33; 106,16
sfârmat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 109,5
(s-)au sfârmat: *ind. pf.c. 3.sg.* 123,7

SFĂRÂMĂTURĂ: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **SFĂRMĂTURĂ**
sfărmăturile: *pl. ac.* 59,4

(a se) SFĂTUI: v. IV
(s-)au sfătuit: *ind. pf.c. 3.pl.* 30,14

SFÂNT, -Ă: adj./s.
sfânt/Sfânt: *adj. m./n. sg. nom./ac./dat.* 2,6; 3,5; 14,1; 17,26; 19,7; 23,3; 32,21; 42,1, 3; 47,2; 50,13; 67,6; 85,2; 88,21; 97,1; 98,3, 5, 9; 102,1; 104,3, 42; 105,47; 110,10; 137,2; 144,13, 17, 21
sfântă: *adj. f. sg. nom./ac.* 5,8; 10,5; 17,7; 18,10; 27,2; 28,2; 64,5; 78,1; 95,9; 101,20; 137,2
sfinţi: *adj. m. pl. ac.* 86,1
(cel) sfânt: *s.m./n. sg. nom./ac.* 4,4; 11,2; 17,26; 19,3; 21,4; 31,6; 59,8; 62,3; 67,18, 25; 73,3; 76,14; 88,36
sfinţilor: *s.m. pl. gen./dat.* 15,3; 51,11; 78,2; 82,4; 88,6, 8, 20; 96,10; 109,3; 115,15; 148,15; 149,1, 9
sfântul: *s.m. sg. nom./ac.* 15,10; 70,22; 77,41; 105,16; 107,8
sfinţii: *s.m. pl. voc., în sintagma* ***sfinţii Lui/toţi sfinţii Lui*** 29,5; 30,24; 33,10
sfinţii *s.m. pl. nom./ac.* 36,28; 49,5; 67,36; 84,9; 131,9, 16; 144,10; 149,5; 150,1
(ceale) sfinte: *s.n. pl. ac.* 55,1; 133,2
sfântului: *s.m. sg. gen.* 88,19

(a se) SFÂRŞI: v. IV
sfârşască(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 7,10
(să) vor sfârşi: *ind. viit.I. 3.pl.* 17,38
(să) sfârşaşte: *ind. prez. 3.sg.* 83,3
au sfârşit: *ind. pf.c. 3.pl.* 118,87

SFÂRŞIT: s.n.
sfârşit: *sg. ac.* 4,1; 5,1; 6,1; 8,1; 9,1, 7, 19; 10,1; 11,1; 12,1; 13,1; 15,11; 17,1, 36; 18,1; 19,1; 20,1; 21,1; 24,1; 25,1; 30,1; 35,1; 37,7; 38,1; 39,1; 40,1; 41,1; 43,1, 23; 44,1; 45,1; 46,1; 48,1, 10; 50,1; 51,1, 7; 52,1; în titlu: *Psalm 53*; 54,1; în titlu: *Psalm 55*; *Psalm 56*; *Psalm 57*; *Psalm 58*; 58,14; în titlu: *Psalm 59*; *Psalm 60*; *Psalm 61*; *Psalm 63*; *Psalm 64*; *Psalm 65*; *Psalm 66*; *Psalm 67*; 67,17; 68,1; 69,1; 73,1, 3, 10, 11, 19; 74,1; 75,1; 76,1, 9; 78,5; 79,1; în titlu: *Psalm 80*; *Psalm 83*; 84,1; 87,1; 88,47; 108,1; 118,8, 43, 96, 107; 138,1; 139,1; 144,3
sfărşit: *sg. ac.* 10 (Ov),11
sfârşitul: *sg. ac.* 38,5
sfârşitului: *sg. gen.* 58,14
sfârşitul: *sg. dat.* (*cu prep* ***a + tot***) 118,96

SFINŢENIE: s.f.
sfinţeniii: *sg. gen.* 29,5; 77,54; 96,12
sfinţeniia: *sg. nom./ac.* 77,69; 131,18
sfinţenie: *sg. nom.* 92,5; 95,6

(a) SFINŢI: v. IV
sfinţit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 45,5

SFINŢIE: s.f. (Înv.) „sfinţenie”
sfinţiii: *sg. gen.* 131,8; 144,5

SFINŢIRE: s.f.
sfinţirea: *sg. nom./ac.* 95,6; 113,2

SFINŢITOR, -TOARE: s.m./f.
sfinţitoriul: *s.m. sg. ac.* 72,17
sfinţitoriu: *s.m. sg. ac.* 73,7

SICRIU: s.n.
sicriul: *sg. nom.* 131,8

(a) SILI: v. IV
să sileascâ: *conj. prez. 3.sg.* 68,16

SILNIC, -Ă: adj.
silnic: *sg. ac.* 47,8

SILNICIE: s.f.; var. (Înv.) **SÂLNICIE**
sâlnicie: *sg. ac.* 37,13

SINGUR, -Ă: adj.
sângur: *m. sg. nom.* 71,18; 85,10; 135,4

SLAVĂ: s.f.
slava: *sg. nom./ac.* 7,6; 20,6; 48,15, 17, 18; 61,8

(a) SLĂBI: v. IV
slăbi-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 9,4
au slăbit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 17,37; 26,2; 63,9; 67,10; 76,4; 87,10; 108,24
voiu slăbi: *ind. viit.I. 1.sg.* 25,1
slăbit-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 30,11; 106,12; 142,7
slăbeaşte: *imperativ 2.sg.* 38,14
vor slăbi: *ind. viit.I. 3.pl.* 57,8

SLĂBICIUNE: s.f.
slăbiciunile: *pl. nom.* 15,4

SLĂBIRE: s.f.
slăbirea: *sg. ac.* 54,9

(a se) SLĂVI: v. IV
slăveaşte: *ind. prez. 3.sg.* 14,4
slăviţi: *imperativ 2.pl.* 21,24
va slăvi: *ind. viit.I. 3.sg.* 49,23
vor slăvi: *ind. viit.I. 3.pl.* 85,9
voiu slăvi: *ind. viit.I. 1.sg.* 85,12
(să) slăveaşte: *ind. prez. 3.sg.* 88,8

SLĂVIT, -Ă: s.m./f.
slăviţii: *s.m. pl. ac.* 149,8

SLOBOD, -Ă: adj.
slobod: *m. sg. nom.* 87,6

(a se) SLOBOZI: v. IV
au slobozit: *ind. pf.c. 3.sg.* 33,1; 104,20
va slobozi: *ind. viit.I. 3.sg.* 36,40
să (să) slobozască: *conj. prez. 3.pl.* 59,6
slobozând: *gerunziu* 77,9
am slobozit: *ind. pf.c. 1.sg.* 80,13
să (să) sloboază: *conj. prez. 3.pl.* 107,7

SLUGĂ: s.f.
slugi: *sg. gen./dat.* 17, 1; 35,1; 85,16, 88,4, 40; 104,6; 135,22
sluga: *sg. nom./ac.* 30,17; 68,18; 77,70, 71; 88,21; 104,26, 42; 108,28; 115,16; 118,23, 125, 140; 131,10; 143,10
slugilor: *pl. gen./dat.* 33,23; 78,2; 101,15
slujilor: *pl. gen.* 78,10; 101,29; 122,2
slugile: *pl. nom./ac.* 102,21; 103,4; 104,25; 133,1; 134,9, 14
slugi: *pl. voc.* 134,1

SLUJBĂ: s.f.
slujba: *sg. ac.* 103,14; 146,8

(a) SLUJI: v. IV
slujiţi: *imperativ 2.pl.* 2,11; 99,2
au slujit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 17,45; 80,7; 105,36
va sluji: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,31
vor sluji: *ind. viit.I. 3.pl.* 71,11
slujiia: *ind. imp. 3.sg.* 100,6
să slujească: *conj. prez. 3.pl.* 101,23
slujesc: *ind. prez. 3.pl.* 118,91

SLUJNICĂ: s.f.
slujnicii: *sg. gen.* 85,16; 115,16; 122,2

SMERENIE: s.f.; var. (Înv.) **ZMERENIE**
smereniia: *sg. ac.* 24,18; 30,8; 118,50, 153
smerenie: *sg. ac.* 89,3
smerenia: *sg. ac.* 118,92; 135,23
zmereaniia: *sg. ac.* 9,14

(a se) SMERI: v. IV
va smeri: *ind. viit.I. 3.sg.* 10 (Ov),10; 71,4
vei smeri: *ind. viit.I. 2.sg.* 17,28
smeriiam: *ind. imp. 1.sg.* 34,13
(mă) smeream: *ind. imp. 1.sg.* 34,14
(m-)am smerit: *ind. pf.c. 1.sg.* 38,3; 87,16; 115,10; 118,67; 141,7
ai smerit: *ind. pf.c. 2.sg.* 43,20; 88,11; 89,15; 118,71, 75
(s-)au smerit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 43,25; 105,42, 43; 106,12
smereaşte: *ind. prez. 3.sg.* 74,8; 146,6
aş fi smerit: *cond. pf. 1.sg.* 80,15
au smerit: *ind. pf.c. 3.pl.* 93,5
smerit-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 104,18; 142,3
smeritu(-m)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 114,6; 118,107

SMERIRE: s.f.
smerirea: *sg. ac.* 21,22

SMERIT, -Ă: adj./s.
smeritului: *s.m. sg. dat.* 10 (Ov),18
(cei) smeriţi: *s.m. pl. ac.* 33,19
(cel) smerit: *s.m. sg. nom./ac.* 73,21; 81,3; 108,17; 112,7
(celor) smeriţi: *s.m. pl. gen.* 101,18
(ceale) smerite: *s.n. pl. ac.* 112,6; 137,6
smerit (foarte): *adj. m. sg. nom.* 37,9
smerite: *adj. n pl. nom.* 50,10
smerită: *adj. f. sg. ac.* 50,19
smerit: *adj. m. sg. nom.* 130,2

SMINTEALĂ: s.f.; var. **ZMINTEALĂ**
smintală: *sg. nom./ac.* 48,14; 49,20; 139,6
smintealele: *pl. ac.* 140,9
zmintală: *sg. nom.* 118,165

SMIRNĂ: s.f.
smirnă: *sg. nom.* 44,9

(a) SMULGE: v. III; var. **(a) ZMULGE**
au zmult: *ind. pf.c. 3.pl.* 36,14

SOARE: s.m.
soare: *sg. ac.* 18,6; 71,17
soarelui: *sg. gen* 49,1; 106,3; 112,3
soarele: *sg. nom./ac.* 57,9; 71,5; 73,16; 88,38; 103,19, 22; 120,6; 135,8; 148,3

SOARTĂ: s.f.; var. (În v. şi pop.) **SOARTE**
soarte: *sg. ac.* 21,19; 77,54
sorţile: *pl. nom.* 30,16
soartea: *sg. ac.* 124,3

(a se) SOCOTI: v. IV
au socotit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 31,2; 61,5; 117,22
socotitu(-)-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 43,22
socotit-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 49,21
socoteam: *ind. imp. 1.sg.* 72,16
socotit am fost: *pasiv ind. pf.c. 1.sg.* 87,5
(să) vor socoti: *ind. viit.I. 3.pl.* 89,9
(s-)au socotit: *ind. pf.c. 3.sg.* 105,31
voiu socoti: *ind. viit.I. 1.sg.* 118,15
am socotit: *ind. pf.c. 1.sg.* 118,119
socoteşti: *ind. prez. 2.sg.* 143,3

SOL: s.m.
soli: *pl. nom.* 67,32

SOMN: s.n.
somnul: *sg. ac.* 75,6
somn: *sg. ac.* 126,2; 131,4

(a) SORBI: v. IV
va sorbi: *ind. viit.I. 3.sg.* 57, 10
să soarbă: *conj. prez. 3.sg.* 68,16
ar fi sorbit: *cond. pf. 3.sg.* 123,4

SPATE: s.n.
spatele: *sg. ac.* 90,4; 128,3

(a) SPĂLA: v. I
spăla-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 6,7; 25,6
spală: *imperativ 2.sg.* 50,4
spăla(-)-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 50,9
va spăla: *ind. viit.I. 3.sg.* 57,11
am spălat: *ind. pf.c. 1.sg.* 72,13

(a) SPÂNZURA: v. I
am spânzurat: *ind. pf.c. 1.pl.* 136,2

SPIN: s.m.
spinul: *sg. nom.* 31,4
spinii: *pl. nom.* 57,10
spini: *pl. ac.* 117,12

SPINARE: s.f.
spinarea: *sg. ac.* 80,7

(a) SPORI: v. IV
vor spori: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,3
sporeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 36,7
sporeaşte: *imperativ 2.sg.* 44,5; 117,25
au sporit: *ind. pf.c. 3.sg.* 104,24
sporind: *gerunziu* 143,13

SPORIRE: s.f.
sporirii: *sg. gen.* 144,7

SPRIJINEALĂ: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **SPRIJONEALĂ**
sprijineala: *sg. ac.* 21,1, 20
sprijoneala: *sg. nom.* 88,19

(a) SPRIJINI: v. IV; var. (Înv. şi reg.) **(a) SPRIJONI**
au sprijinit *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,6; 17,36; 39,12; 62,9; 68,30; 117,13
sprijonească: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 19,3
ai sprijinit: *ind. pf.c. 2.sg.* 40,13
va sprijini: *ind. viit.I. 3.sg.* 47,4
sprijinitu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 106,17
sprijinitu(-)-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 138,13
sprijineaşte: *ind. prez. 3.sg.* 144,14

SPRIJINIRE: s.f.
sprijinirea: *sg. nom.* 107,9

SPRIJINITOR, -TOARE: s.m./f.
sprijinitoriul: *s.m. sg. nom.* 3,4; 17,3; 41,10; 45,8, 12; 53,6; 58,10, 17, 18; 61,3; 90,2; 118,114; 143,2
sprijonitoriul: *s.m. sg. voc., în sintagma* ***sprijonitoriul mântuirii meale*** 88,27

(a) SPULBERA: v. I
spulberă: *ind. prez. 3.sg.* 1,4

(a) SPUNE: v. III
spune-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 9,2; 21,23; 54,18
spune: *ind. prez. 3.sg.* 18,3
spune: *imperativ 2.sg.* 38,5; 101,24
vor spune: *ind. viit.I. 3.pl.* 77,6; 93,4; 144,6, 11
spuneţi: *imperativ 2.pl.* 95,10; 104,2
spusu(-)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 118,85
spune-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 118,172
spuiu: *ind. prez. 1.sg.* 141,3

(a se) SPURCA: v. I
spurcat-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 54,21; 78,1
au spurcat: *ind. pf.c. 3.pl.* 73,7
vor spurca: *ind. viit.I. 3.pl.* 88,32
voiu spurca: *ind. viit.I. 1.sg.* 88,35
spurcat-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 88,40
(s-)au spurcat: *ind. pf.c. 3.pl.* 105,39

SPURCAT, -Ă: adj.
spurcate: *f. pl. nom.* 10 (Ov),5

(a) STA: v. I
au stătut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,1; 25,12; 37, 12; 38,2; 44,10; 81,1; 105,30; 106,25; 108,31; 131,7
stătut-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,2; 35,5
voiu sta: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,5
ai stătut: *ind. pf.c. 2.sg.* 10 (Ov),1
stau: *ind. prez. 3.pl.* 16,8
sta: *inf. prez. fără* ***a*** 17,39; 20,12; 35,13; 139,11; 147,17
ar sta: *cond. prez. 3.sg.* 26,3
va sta: *ind. viit.I. 3.sg.* 75,8; 93,16; 102,16
vor sta: *ind. viit.I. 3.pl.* 103,6
ar fi stătut: *cond. pf. 3.sg.* 105,23
să stea: *conj. prez. 3.sg.* 108,6
stând era: *ind. imp. perifr. 3.pl.* 121,2
staţi: *ind. prez. 3.pl.* 133,1; 134,2

STACTIE: s.f.; var. **STACTI** „ulei de mirt”
stactii: *pl. nom.* 44,9

STARE: s.f.
starea: *sg. nom.* 38,8; 88,48
stare: *sg. nom.* 68,3

STAT: s.n. (Înv. şi pop.) „statură”; (Prin ext.) „substanţa care alcătuieşte fiinţa”
statul: *sg. nom.* 38,6; 138,15

STĂPÂN, -Ă: s.m./f.
stăpân: *s.m. sg. ac.* 104,21
stăpânilor: *s.m. pl. gen.* 122,2
stăpânii: *s.f. sg. gen.* 122,2

(a) STĂPÂNI: v. IV
va stăpâni: *ind. viit.I. 3.sg.* 10 (Ov),5, 10; 21,29; 47,15; 58,14; 71,8; 102,19
vor stăpâni: *ind. viit.I. 3.pl.* 18,14; 48,15; 68,37
stăpâneaşte: *ind. prez. 3.sg.* 65,7
ai stăpânit: *ind. pf.c. 2.sg.* 73,2; 138,13
stăpâneaşte: *imperativ 2.sg.* 78,11; 109,2
să stăpânim: *conj. prez. 1.pl.* 82,13
stăpâneşti: *ind. prez. 2.sg.* 88,10
au stăpânit: *ind. pf.c. 3.pl.* 105,41
să stăpânească: *conj. prez. 3.sg.* 118,133

STĂPÂNIRE: s.f.
stăpânirii: *sg. gen.* 102,22
stăpânirea: *sg. nom./ac.* 113,2; 135,8, 9; 138,17; 144,13

STĂPÂNITOR, -TOARE: adj.
stăpânitoriu: *n. sg. ac.* 50,14

STÂLP: s.m.
stâlpului: *sg. dat. adn.* 15,1
stâlpului: *sg. gen.* 55,1; 56,1; 57,1; 59,1
stâlpului: *sg. gen.* 58,1
stâlpii: *pl. ac.* 74,4
stâlp: *sg. ac.* 98,7

STÂRV: s.n.
stârvurile: *pl. ac.* 78,2

STEA: s.f.
stealele: *pl. nom.* 8,4; 135,9; 148,3
stealelor: *pl. gen.* 146,4

STERP, STEARPĂ: s.m./f.
(cea) stearpă: *s.f. sg. ac.* 112,9

(a) STINGE: v. III
ai stâns: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,6

STRAJĂ: s.f.
străjii: *sg. gen.* 76,5
straja: *sg. ac.* 89,4; 129,6

(a) STRĂBATE: v. III
străbat: *ind. prez. 3.pl.* 8,9

STRĂIN, -Ă: adj./s.; var. (Înv. şi pop.) **STREIN, -Ă**
streini: *adj. m. pl. nom.* 17,46
strein: *adj. m./n. sg. ac./dat.* 43,21; 80,10; 136,4
(ceale) streine: *s.n. pl. ac.* 18,14
strinilor: *s.m. pl. dat.* 48,11
streinii: *s.m. pl. nom.* 53,5; 108,11
(celor) streini: *s.m. pl. gen.* 143,7, 11

(a) STRĂLUCI: v. IV
strălucit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 96,4
să strălucească: *conj. prez. 3.sg.* 104,39

STRĂLUCIRE: s.f.
strălucirea: *sg. nom./ac.* 17,13; 89,17
strălucire: *sg. ac.* 67,14
strălucirile: *pl. ac.* 109,3

STRĂLUCIT, -Ă: adj.
strălucită: *f. sg. nom.* 18,9

STRÂMB, -Ă: adj.
strâmb: *n. sg. ac.* 77,57

STRÂMBĂTATE: s.f.
strâmbătate: *sg. ac.* 34,1; 70,4; 105,6
strâmbătate: *sg. ac.* 102,6

STRÂMTOARE: s.f.
strâmtoare: *sg. nom.* 118,143

(a) STRÂMTORA: v. I; var. (Înv. şi pop.) **(a) STRÂMTORI**
strâmtorindu-: *gerunziu* 34,5

(a se) STRÂNGE: v. III
strânge: *imperativ 2.sg.* 31,9
strânge: *ind. prez. 3.sg.* 38,7
strânsu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 47,5
au strâns: *ind. pf.c. 3.sg.* 77,59

(a se) STRICA: v. I
au strâcat: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,4
strâcatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 13,1; 52,2
va strâca: *ind. viit.I. 3.sg.* 51,7
să strâci: *conj. prez. 2.sg.* 74,1
ai strâcat: *ind. pf.c. 2.sg.* 79,13
a strica: *inf. prez.* 88,23
strâcat-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 88,41
strâcatu(-)-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 88,45
a strâca: *inf. prez.* 104,14
strâcat-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 118,126

STRICĂCIUNE: s.f.
strâcăciune: *sg. ac.* 15, 10; 29,10

(a) STRIGA: v. I
am strâgat: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,5; 16,6; 17,7; 21,25; 26,7; 54,17; 60,3; 65,17; 76,2; 85,3, 7; 87,2, 14; 118,147; 119,1; 129,1; 141,2
voiu strâga: *ind. viit.I. 1.sg.* 4,4; 27,1; 29,9; 140,1
strâgat-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 17,42; 33,18
strâga-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 21,3; 56,3
au strâgat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 21,6; 33,7; 106,6, 13, 19, 28
strâgat-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 29,3; 87,10; 118,145, 146; 140,1; 141,6
strâgam: *ind. imp. 1.sg.* 30,23; 31,3
strâgaţi: *imperativ 2.pl.* 46.2; 65,1; 97,4; 99,2
strâga-vor: *ind. viit.I: 3.pl.* 64,14
strâgând: *gerunziu* 68,4
străgaţi: *imperativ 2.pl.* 80,2
strâga-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 90,15
să strâgăm: *conj. prez. 1.pl.* 94,1, 2
vor strâga: *ind. viit.I. 3.pl.* 113,15

STRIGARE: s.f.
strâgarea: *sg. nom./ac.* 5,2; 9,13; 17,7; 101,2
strâgare: *sg. ac.* 32,3; 46,6; 143,14; 150,5

(a) STROPI: v. IV
stropi(-)-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 50,9

STRUNĂ: s.f.
strune: *pl. ac.* 32,2; 91,4; 143,9; 150,4

(a se) STRUNCINA: v. I; vezi **(a se) ZDRUNCINA**

STRUNCINĂTURĂ: s.f.; vezi **ZDRUNCINĂTURĂ**

(a) SUFERI: v. IV
am suferit: *ind. pf.c. 1.sg.* 68,8; 129,4
au suferit: *ind. pf.c. 3.pl.* 105,13
va suferi: *ind. viit.I. 3.sg.* 129,3
suferit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 129,4

(a) SUFLA: v. I
sufla-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 147,18

SUFLARE: s.f.
suflarea: *sg. nom./ac.* 17,16; 150,6

SUFLET: s.n.
sufletului: *sg. gen./dat.* 3,3; 10 (Ov),3; 10,2; 34,3, 12, 25; 48,9; 53,6; 54,9; 65,16; 93,21; 108,20
sufletul: *sg. nom./ac.* 6,4, 5; 7,3, 6; 10,6; 12,2; 15,10; 16,9, 13; 21,21, 31; 22,3; 23,4; 24,1, 13, 20; 25,9; 26,12; 29,4; 30,6, 8, 10, 14; 32,20; 33,3; 34,4, 7, 9, 13, 17; 37,13; 38,12; 39,15; 40,5; 41,2, 3, 5, 7; 43,25; 48,16, 19; 53,5; 54,19; 55,7, 13; 56,2, 5, 7; 58,4; 61,2; 62,2, 6, 9, 10; 63,2; 65,9; 68,2, 11, 19, 21, 33; 69,3; 70,10, 13, 23; 76,3; 83,3; 85,2, 4, 13, 14; 87,4; 88,49; 93,17, 19; 104,18; 106,5, 18, 26; 108,31; 114,4, 8; 118,20, 28, 81, 109, 129, 167, 175; 119,2, 6; 120,7; 122,4; 123,5, 7; 129,4, 5, 6; 130,2; 137,3; 138,14; 140,8; 141,5, 8; 142,3, 6, 8, 11, 12
sufletele: *pl. ac.* 18,8; 33,23; 71,13, 14; 73,19; 77,50; 96,10; 105,15
sufletul: *sg. voc., în sintagma* ***sufletul mieu*** 41,6, 12; 42,5; 61,6; 114,7
sufletelor: *pl. dat.* 77,18
sufletе: *sg. voc., în sintagma* ***sufete al mieu*** 102,1, 2, 22; 103,1, 35; 145,2
suflet: *sg. ac.* 106,9

(a) SUGE: v. III
sug: *ind. prez. 3.pl.* 8,3

(a se) SUI: v. IV
suitu(-s/-S)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,9; 46,6
(S-/s-)au suit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 17,11; 67,5, 34; 77,21, 31; 121,4
(să) va sui: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,3
suitu(-Te)-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 67,19
suie(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 103,8; 106,26
suindu(-să): *gerunziu* 105,7
(mă) voiu sui: *ind. viit.I. 1.sg.* 131,3; 138,8

SUIRE: s.f.
suirea: *sg. ac.* 103,3

SUIŞ: s.n.
suişuri: *pl. ac.* 83,6

(a) SUNA: v. I
sunat-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 45,4
au sunat: *ind. pf.c. 3.pl.* 82,3

SUNET: s.n.
sunet: *sg. ac.* 9,7; 150,3
sunetul: *sg. nom./ac.* 41,5; 64,8
sunetului *sg. gen.* 76,18

(a) SUPĂRA: v. I
supăra: *ind. imp. 3.pl.* 34,13

(a) SUPUNE: v. III
ai supus: *ind. pf.c. 2.sg.* 8,8
supune: *ind. prez. 3.sg.* 143,2

(a se) SUPUNE: v. III
supui: *ind. prez. 2.sg.* 17,48
supune(-te): *imperativ 2.sg.* 36,7
supus-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 46,4
(s-)au supus: *ind. pf.c. 3.pl.* 59,10
(să) va supune: *ind. viit.I. 3.sg.* 61,2
(te) supune: *imperativ 2.sg.* 61,6

SURD, -Ă: *adj./s.*
surd: *s.m. sg. ac.* 37,14
surde: *adj. f. sg. gen.* 57,5

(a) SURPA: v. I
vei surpa: *ind. viit.I. 2.sg.* 27,5; 139,11
ai surpat: *ind. pf.c. 2.sg.* 59,3; 88,45
au surpat: *ind. pf.c. 3.pl.* 73,6
surpatu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 79,14
surpat-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 88,40
să surpe: *conj. prez. 3.sg.* 105,26

SURPAT, -Ă: adj./s.
surpat: *adj. n. sg. dat.* 61,4
(cei) surpaţi: *s.m. pl. ac.* 144,14; 145,8

SUS: adv.
sus: *adv. în loc. adj.* ***de sus*** 18,7; 49,4

SUSPIN: s.n.
suspinul: *sg. nom./ac.* 6,7; 11,6; 37,9, 10; 78,11; 101,21
suspinuri: *pl. ac.* 30,11
suspinului: *sg. gen.* 101,6

Ş

ŞA: s.f. „parte a spinării din jurul regiunii lombare a coloanei vertebrale la om"; cu acest sens, numai la pl.: **ŞALE**
şalele: *pl. nom.* 37,8

ŞARPE: s.m.
şarpelui: *sg. gen.* 57,5
şarpe: *sg. ac.* 139,4

(a) ŞCHIOPA: v. I (Reg.) „a şchiopta"
au ştiopat: *ind. pf.c. 3.pl.* 17,46

(a) ŞEDEA: v. II
au şezut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,1; 118,23; 121,5
şezut-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,5
şade: *ind. prez. 3.sg.* 10 (Ov),8; 46,9; 98,1
am şezut: *ind. pf.c. 1.sg.* 25,4; 136,1
voiu şedea: *ind. viit.I. 1.sg.* 25,5
va şedea: *ind. viit.I. 3.sg.* 28,10
şezând: *gerunziu* 49,20
şedea: *ind. imp. 3.pl.* 68,13; 106,10
şezi: *ind. prez. 2.sg.* 79,2
să şază: *conj. prez. 3.sg.* 100,6
şezi: *imperativ 2.sg.* 109,1
aţi şezut: *ind. pf.c. 2.pl.* 126,2
vor şedea: *ind. viit.I. 3.pl.* 131,12

ŞEDERE: s.f.
şederea: *sg. ac.* 138,2

ŞERB: s.m.
şerbului: *sg. gen.* 34,27

(a) ŞOPTI: v. IV
şoptea: *ind. imp. 3.pl.* 40,8

(a se) ŞTERGE: v. III
voiu şterge: *ind. viit.I. 1.sg.* 17,43
şterge: *imperativ 2.sg.* 50,3, 11; 118,39
şteargă(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 68,29
să (să) ştargă: *conj. prez. 3.sg.* 108,13
să (să) şteargă: *conj. prez. 3.sg.* 108,14

(a) ŞTI: v. IV
ştie: *ind. prez. 3.sg.* 1,6; 43,22; 88,16; 89,11; 93,11
să ştiţi: *conj. prez. 2.pl.* 4,4
ştiia: *ind. imp. 3.sg.* 34,8
ştiiam: *ind. imp. 1.sg.* 34,11
am ştiut: *ind. pf.c. 1.sg.* 34,15
să ştiu: *conj. prez. 1.sg.* 38,5; 118,125
şti: *ind. prez. 3.sg.* 38,7; 72,11
ai ştiut: *ind. pf.c. 2.sg.* 39,10
ştii: *ind. prez. 2.sg.* 68,6
ştiusă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 80,6
să ştie: *conj. prez. 3.pl.* 108,27

ŞTIINŢĂ: s.f.
ştiinţă: *sg. ac.* 18,3; 118,66
ştiinţa: *sg. nom./ac.* 93,10; 138,6

T

TABĂRĂ: s.f.
tabără: *sg. nom./ac.* 26,3; 105,16
taberilor: *pl. gen.* 77,28

TAINĂ: s.f.
taină: *sg. ac., în loc. adj.* ***de taină*** 45,1

TARE: adj./s.
tare: *adj. m./f. sg. nom./ac.* 7,12; 23,8; 41,3; 70,7; 135,12
tari: *adj. m. pl. nom./ac.* 17,18; 46,10
(celor mai) tari: *s.m. pl. gen.* 34,10
(cei) tari: *s.m. pl. nom.* 53,5; 58,4

TATĂ: s.m.
tatăl: *sg. nom.* 26,10; 102,13
tatălui: *sg. gen.* 67,6
tatâl: *sg. nom.* 102,13

TAUR: s.m.
tauri: *pl. nom./ac.* 21,13; 49,13
taurilor: *pl. gen.* 67,31

(a) TĂCEA: v. II
să taci: *conj. prez. 2.sg.* 27,1; 34,22; 108,2
am tăcut: *ind. pf.c. 1.sg.* 31,3; 38,3; 49,21
(nu) tăcea: *imperativ prohib. 2.sg.* 38,13; 82,2
va tăcea: *ind. viit.I. 3.sg.* 49,3
au tăcut: *ind. pf.c. 3.pl.* 106,29, 30

(a) TĂGĂDUI: v. IV
să tăgăduiesc: *conj. prez. 1.sg.* 140,4

(a) TĂIA: v. I
taie: *ind. prez. 3.sg.* 28,7
au tăiat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 73,6; 128,4
va tăia: *ind. viit.I. 3.sg.* 76,9
voiu tăia: *ind. viit.I. 1.sg.* 88,24

(a se) TĂINUI: v. IV
(s-)au tăinuit: *ind. pf.c. 3.pl.* 77,4

TĂMÂIE: s.f.
tămâia: *sg. ac.* 140,2

TĂRIE: s.f. „forță fizică", „putere"; „sprijin"; (Înv. și reg.) „închisoare"
tăriia: *sg. voc., în sintagma* ***tăriia mea*** 17,2
tăriia: *sg. nom./ac.* 18,2; 38,12; 42,2; 59,9; 88,41; 110,6; 146,10
tărie: *sg. nom./ac.* 28,4, 11; 60,4; 67,7, 36; 71,16
tăriile: *pl. ac.* 75,4
tăria: *sg. ac.* 150,1

TÂMPINĂ: s.f.; var. (Înv.) **TÂMPĂNĂ**
tâmpene: *pl. ac.* 67,26
tâmpănă: *sg. ac.* 80,3; 149,3; 150,4

TÂMPINARE: s.f.
tâmpinarea: *sg. ac.* 58,6

TÂMPLĂ: s.f.
tâmplelor: *pl. dat.* 131,5

TÂNĂR, -Ă: adj./s.
(mai) tânăr: *adj. m. sg. nom.* 36,25
tinere: *adj. f. pl. ac.* 127,3; 143,12
tinerii: *s.m. pl. nom./ac.* 77,63; 148,12
tânărul: *s.m. sg. nom.* 118,9
(cei mai) tineri: *s.m. pl. ac.* 148,12

(a se) TÂNGUI: v. IV
(mă) tânguiam: *ind. imp. 1.sg.* 76,7

(a se) TÂRÂI: v. IV; var. (Înv. și reg.) **(a se) TÂRĂI**
(să) târăiesc: *ind. prez. 3.pl.* 68,35
(se) târăiesc: *ind. prez. 3.pl.* 148,10

(a se) TÂRÎ
(să) târăsc: *ind. prez. 3.pl.* 103,25

TEASC: s.n.
teascuri: *pl. ac.* 8,1; 80,1
teascurile: *pl. ac.* 83,1

(a se) TEME: v. III
(mă) voiu teame: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,7; 22,4; 26,1; 48,6; 55,4, 5, 11; 117,6
(să) tem: *ind. prez. 3.pl.* 14,4; 21,26; 24,14; 30,20; 32,18; 33,8, 10; 59,6; 60,6; 84,10; 102,11, 13, 17; 110,5; 113,19, 21; 117,4; 118,63, 74, 79; 127,1; 144,19; 146,11
(vă) teameți *ind. prez. 2.pl.* 21,24; 65,16
teamă(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 21,25; 32,8
(să) teame: *ind. prez. 3.sg.* 24,12; 111,1; 127,4
(să) va teame: *ind. viit.I. 3.sg.* 26.3; 111,7
teameți(-vă): *imperativ 2.pl.* 33,10
(să) vor teame: *ind. viit.I. 3.pl.* 39,4; 51,8; 63,6; 64,9; 101,16
(ne) vom teame: *ind. viit.I. 1.pl.* 45,3
să (te) temi: *conj. prez. 2.sg.* 48,17
(s-)au temut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 52,6; 54,20; 63,10; 76,17; 77,53
să (să) teamă: *conj. prez. 3.pl.* 66,8
să (se) teamă: *conj. prez. 3.sg.* 85,11
(te) vei teame: *ind. viit.I. 2.sg.* 90,5
(m-)am temut: *ind. pf.c. 1.sg.* 118,120
(vă) temeți *ind. prez. 2.pl.* 134,20

TEMEI: s.n. (Înv. și pop.) „temelie"
temeiu: *sg. ac.* 136,7

TEMELIE: s.f.
temeliile: *pl. nom.* 17,8, 16; 81,5

TEMERE: s.f.
teamere: *sg. nom.* 54,6

TEMNIȚĂ: s.f.
temniță: *sg. ac.* 141,8

TESTAMENT: s.n.; var. (Înv. și reg.) **TESTAMÂNT**
testamânt: *sg. ac.* 104,10

TICĂLOS, -OASĂ: adj.
ticăloasă: *f. sg. voc.* 136,8

TICĂLOȘIE: s.f.
ticăloșiii: *sg. gen.* 39,3
ticăloșiia: *sg. ac.* 43,24; 106,10
ticăloșie: *sg. ac.* 68,21; 87,19

TINĂ: s.f.
tina: *sg. ac.* 17,43; 39,3
tină: *sg. ac.* 68,15

(a) TINDE: v. III
tinde: *imperativ 2.sg.* 35,11

TINEREL, -EA: adj./s.
tinerelul: *s.m. sg. nom.* 67,28
tinerel: *adj. m. sg. nom./ac.* 68,32; 118,141

TINEREȚE: s.f.
tinereaţelor: *pl. gen.* 24,7
tinereaţele: *pl. nom./ac.* 42,4; 70,5, 17; 87,16; 102,5; 128,1, 2; 143,12

TIVITURĂ: s.f.
tivituri: *pl. ac.* 44,14

(a) TOCMI: v. IV; var. (Reg.) **(a) TOGMI**
togmi(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 111,5

TOIAG: s.n.
toiag: *sg. ac.* 2,9
toiagul: *sg. nom./ac.* 22,4; 44,7; 73,2; 109,2

TOLBĂ: s.f.; var. (Înv.) **TULBĂ**
tulbă: *sg. ac.* 10,3

TOPAZ: s.n.; var. (Înv.) **TOPAZIE:** s.f.
topazie: *sg. ac.* 118,127

(a se) TOPI: v. IV
(să) topeaște: *ind. prez. 3.sg.* 21,15
topitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 74,4
va topi: *ind. viit.I. 3.sg.* 147,18

(a) TRAGE: v. III
trage: *ind. prez. 3.sg.* 10 (Ov),9
ai tras: *ind. pf.c. 2.sg.* 21,10
să tragi: *conj. prez. 2.sg.* 27,3
am tras: *ind. pf.c. 1.sg.* 118,131

(a) TRĂI: v. IV
trăiesc: *ind. prez. 3.pl.* 37,20

(a) TRÂMBIȚA: v. I
trâmbițați: *imperativ 2.pl.* 80,4

TRÂMBIȚĂ: s.f.
trânbiță: *sg. ac.* 46,6
trâmbiță: *sg. ac.* 80,4; 97,6; 150,3
trâmbițe: *pl. ac.* 97,6

TRÂNDĂVIE: s.f.
trândăvie: *sg. ac.* 118,28

TREAPTĂ: s.f.
treaptelor: *pl. gen.* 119,1; în titlu: *Cântarea treaptelor 120*; 121,1; în titlu: *Cântarea treaptelor 122*; 123,1; 124,1; 125,1; 126,1; 127,1; 128,1; 129,1; 130,1; 131,1; 132,1; 133,1

(a) TRECE: v. III
treci: *ind. prez. 2.sg.* 10 (Ov),1
au trecut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 17,13; 41,8; 72,9; 77,13; 87,17; 89,4; 104,13, 18; 123,5; 135,14, 16
voiu treace: *ind. viit.I. 1.sg.* 17,30; 41,5; 140,10
am trecut: *ind. pf.c. 1.sg.* 36,36
treace: *ind. prez. 3.sg.* 38,7; 57,8; 77,39
(nu) treace: *imperativ prohib 2.sg.* 54,2; 137,8
va treace: *ind. viit.I. 3.sg.* 56,2; 102,16; 148,6
vor treace: *ind. viit.I. 3.pl.* 65,6; 103,9, 10, 20, 26
trecut-am: *ind. pf.c. 1.pl.* 65,12
treceai: *ind. imp. 2.sg.* 67,8
trecut-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 72,7
trec: *ind. prez. 3.pl.* 76,18; 79,13; 143,4
trecea: *ind. imp. 3.pl.* 88,42; 128,8
treacă: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 89,6
ar fi trecut: *cond. pf. 3.sg.* 123,5

TRECERE: s.f.
treacere: *sg. nom.* 143,14

TRESTIE: s.f. „plantă erbacee înaltă, cu tulpină rigidă, care crește pe marginea apelor"; (Înv. și reg.; fig.) „condei"
trestiia: *sg. nom.* 44,2
trestiii: *sg. gen.* 67,31

(a) TRIMITE: v. III; var. (Înv.) **(a) TREMITE**
au trimis: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,15; 58,1; 77,25; 110,9; 134,9
trimis-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,17; 77,49; 104,17; 105,15; 106,20
trimită: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 19,3
trimite-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 33,8; 147,18
trimite: *imperativ 2.sg.* 42,3; 143,6, 7; 147,17
tremis-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 56,4
aș fi trimis: *cond. pf. 1.sg.* 80,15
trimiț: *ind. prez. 2.sg.* 103,10
trimite-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 103,30
va trimite: *ind. viit.I. 3.sg.* 109,2
trimite: *ind. prez. 3.sg.* 147,15

TRIMITERE: s.f.
trimiteri: *pl. ac.* 77,49

TRON: s.n.; var. **THRON**
thronul: *sg. ac.* 9,8
tronul: *sg. nom.* 88,30, 38

TRUP: s.n.
trupul: *sg. nom./ac.* 15,9; 27,7; 37,4, 8; 54,5; 62,2; 64,3; 72,26; 83,3; 144,21
trup: *sg. nom.* 77,39
trupul: *sg. dat.* (*cu prep.* ***la***) 135,25

(a se) TULBURA: v. I; var. (Înv.) **(a se) TURBURA**
va turbura: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,5; 20,10
(s-)au turburat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,3, 4; 17,8; 30,11; 37,11; 41,7; 45,4; 47,6; 54,5; 108,22; 142,4
turburatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,8; 30,10; 45,4, 7; 63,9; 75,6; 76,17; 106,27
să (să) turbure: *conj. prez. 3.pl.* 6,11; 82,18
au turburat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 17,5, 15; 87,17
(să) turbură: *ind. prez. 3.sg.* 38,7, 12
turburi: *ind. prez. 2.sg.* 41,6, 12; 42,5; 64,8
(să) va turbura: *ind. viit.I. 3.sg.* 45,3
(m-)am turburat: *ind. pf.c. 1.sg.* 54,3; 87,16; 118,60
ai turburat: *ind. pf.c. 2.sg.* 59,4
turbura(-să)-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 67,5
turburatu(-m)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 76,5
vii turbura: *ind. viit. 2.sg.* 82,16
vei turbura: *ind. viit.I. 2.sg.* 143,6
(ne-)am turburat: *ind. pf.c. 1.pl.* 89,7
(să) vor turbura: *ind. viit.I. 3.pl.* 103,29

TULBURARE: s.f.; var. (În v.) **TURBURARE**
turburarea: *sg. ac.* 30,21

TULBURAT, -Ă: adj.; var. (În v.) **TURBURAT, -Ă**
turburat: *m. sg. nom.* 29,8; 56,5

(a) TUNA: v. I
au tunat: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,14; 28,3

TUNET: s.n.
tunetului: *sg. gen.* 76,19; 103,7

TURMĂ: s.f.
turmele: *pl. ac.* 49,9; 77,70
turmă: *sg. ac.* 77,52

TURN: s.n.
turnurile: *pl. ac.* 47,13; 121,7
turn: *sg. nom.* 60,4

TURTUREA: s.f.
turtureaoa: *sg. nom.* 83,4

Ţ

ŢAP: s.m.
ţapi: *pl. ac.* 49,9, 13; 65,15

ŢARĂ: s.f.
ţărâle: *pl. ac.* 104,44
ţări: *pl. ac.* 105,27; 106,2

ŢARINĂ: s.f.
ţarinii: *sg. gen.* 49,11
ţarine: *pl. ac.* 106,37

ŢĂRÂNĂ: s.f.; var. (Înv. și reg.) **ŢĂRNĂ**
ţărână: *sg. nom./ac.* 7,6; 43,25; 102,14
ţărâna: *sg. nom./ac.* 21,16; 29,10
ţărna: *sg. ac.* 103,29

ŢÂŢĂ: s.f.; var. (Înv. și reg.) **ŢIŢĂ**
ţiţele: *pl. ac.* 21,10

(a) ŢINE: v. III; var. (Înv.) **(a) ŢINEA:** v. II
vei ţânea: *ind. viit.I. 2.sg.* 11,8
ţinut-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 72,24
va ţânea: *ind. viit.I. 3.sg.* 76,10
au ţânut: *ind. pf.c. 3.pl.* 77,57
am ţânut: *ind. pf.c. 1.sg.* 88,51
ţin: *ind. prez. 3.pl.* 102, 18
ţinut-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 118,168
va ţinea: *ind. viit.I. 3.sg.* 138,10

U

(a) UCIDE: v. III
să ucigă: *conj. prez. 3.sg.* 10 (Ov),8
ucideți: *ind. prez. 2.pl.* 61,4
au ucis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 77,31, 47; 93,6; 104,29; 134,10

ucidea: *ind. imp. 3.sg.* 77,34
ucideam: *ind. imp. 1.sg.* 100,8
vei ucide: *ind. viit.I. 2.sg.* 138,19

(a) UDA: v. I
voiu uda: *ind. viit.I. 1.sg.* 6,7

UGERIME: s.f. „rodnicie"; „belșug"; cuvântul nu este înregistrat în MDA (cf. **UGERIME** în 2Lg și **UGEROS** în Jd)
ugerimea: *sg. ac.* 35,9

(a se) UITA: v. I
au uitat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 9,13; 77,11; 118,139, 176
uită: *ind. prez. 3.pl.* 9,18
(să) uită: *ind. prez. 3.sg./pl.* 10 (Ov),9; 40,2
uitat-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 10 (Ov),11; 105,13, 21
(nu) uita: *imperativ prohib. 2.sg.* 10 (Ov),12; 73,23
vei uita: *ind. viit.I. 2.sg.* 12,1
(S-)au uitat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 21,18; 52,3; 80,12; 101,20
ai uitat: *ind. pf.c. 2.sg.* 41,10
am uitat: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 43,18, 21; 101,5; 118,30, 61, 83, 109, 141, 153
uiți: *ind. prez. 2.sg.* 43,24
uită: *imperativ 2.sg.* 44,11
uitați: *ind. prez. 2.pl.* 49,22
să (se) uite: *conj. prez. 3.pl.* 58,12
să uiț: *conj. prez. 2.sg.* 73,19
va uita: *ind. viit.I. 3.sg.* 76,10
să uite: *conj. prez. 3.pl.* 77,7
să uiți: *conj. prez. 2.sg.* 102,2
voiu uita: *ind. viit.I. 1.sg.* 118,16, 93; 136,5
(Te) vei uita: *ind. viit.I. 2.sg.* 129,3
uitată să fie: *pasiv conj. prez. 3.sg.* 136,5

UITARE: s.f.
uitarea: *sg. nom.* 9,19
uitării: *sg. gen./dat.* 30,13; 87,13

ULIȚĂ: s.f.
uliților: *pl. gen.* 17,43
ulițele: *pl. ac.* 54,12
ulițăle: *pl. ac.* 143,14

UMĂR: s.m./n.
umărul: *sg. ac.* 65,11

(a) UMBLA: v. I
au umblat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,1; 118,3
umblă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 11,9; 14,2; 67,22; 81,5; 83,13; 90,6; 100,6; 118,1; 127,1
voiu umbla: *ind. viit.I. 1.sg.* 22,4; 137,7; 142,8
am umblat: *ind. pf.c. 1.sg.* 25,1, 11; 54,15; 130,1; 141,5
umblam: *ind. imp. 1.sg.* 37,7; 118,45
umblu: *ind. prez. 1.sg.* 41,10; 42,2
a umbla: *inf. prez.* 77,10
ar fi umblat: *cond. pf. 3.sg.* 80,14
vor umbla: *ind. viit.I. 3.pl.* 88,31; 113,15
vei umbla: *ind. viit.I. 2.sg.* 90,13
umbli: *ind. prez. 2.sg.* 103,3

UMBLARE: s.f.
umblările: *pl. ac.* 67,25

UMBRĂ: s.f.
umbra: *sg. nom./ac.* 16,8; 43,20; 56,2; 79,11; 87,7; 101,12; 106,10, 14; 108,23; 143,4
umbrii: *sg. gen.* 22,4

(a) UMBRI: v. IV
va umbri: *ind. viit.I. 3.sg.* 90,4
umbrit-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 139,8

(a se) UMILI: v. IV
(vă) umiliți: *ind. prez. 2.pl.* 4,5
(s-)au umilit: *ind. pf.c. 3.pl.* 34,16
(te) umilește: *imperativ 2.sg.* 89,13

UMILINȚĂ: s.f.
umilinții: *sg. gen.* 59,5

UMILIT, -Ă: adj./s.
(cei) umiliți: *s.m. pl. ac.* 33,19
umilit: *adj. n. sg. nom.* 50,19

(a se) UMPLE: v. III; var. (Înv. și pop.) **(a se) UMPLEA:** v. II; **(a se) ÎMPLE**
împlea(-)-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 15,11
(s-)au împlut: *ind. pf.c. 3.pl.* 16, 14
ai împlut: *ind. pf.c. 2.sg.* 79,10
împlutu(-ne)-am: *ind. pf.c. 1.pl.* 89,14
au împlut: *ind. pf.c. 3.sg.* 128,7
(s-)au umplut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 25,10; 37,8; 64,10; 73,20; 87,4; 122,4; 125,2
să (se) umple: *conj. prez. 3.sg.* 62,6
(să) vor umplea: *ind. viit.I. 3.pl.* 64,12; 103,28
umple(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 70,8
(să) va umplea: *ind. viit.I. 3.sg.* 71,19
voiu umplea: *ind. viit.I. 1.sg.* 80,11; 90,16
umple: *imperativ 2.sg.* 82,17
umple: *ind. prez. 3.sg.* 102,5
umplutu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 103,24
au umplut: *ind. pf.c. 3.sg.* 106,9; 126,5
(ne-)am umplut: *ind. pf.c. 1.pl.* 122,3
umpli: *ind. prez. 2.sg.* 144,16

UNA: s.f. (aici) „inimă"; „suflet"; „viață"
(cea) una: *s.f. sg. ac.* 21,21; 34,17

(a se) UNGE: v. III
uns-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 22,5
a (să) unge: *inf. prez.* 26,1
au uns: *ind. pf.c. 3.sg.* 44,8
am uns: *ind. pf.c. 1.sg.* 88,21
să ungă: *conj. prez. 3.sg.* 140,5

UNGHI: s.n.
unghiului: *sg. gen.* 117,22

UNGHIE: s.f.
unghii: *pl. nom.* 68,32

UNICORN: s.m.
unicornilor: *pl. gen.* 28,6
unicornul: *sg. ac.* 77,69
unicornului: *sg. gen.* 91,11

UNS: s.m. „monarh sau preot considerat, în urma unei ceremonii religioase speciale, ca reprezentant al lui Dumnezeu pe pământ"
unsului: *sg. gen./dat.* 2,2; 17,51; 27,8; 83,10; 88,52; 131,10, 17
unsul: *sg. ac.* 19,7; 88,39
unșii: *pl. ac.* 104,15

UNTDELEMN: s.n.
untului-de-lemn: *sg. gen.* 4,8
untdelemn: *sg. ac.* 22,5; 103,15
untul-de-lemn: *sg. nom./ac.* 44,8; 54,22; 88,21; 108,18, 24; 140,5

URĂ: s.f.
urii: *sg. gen.* 77,49

URÂCIUNE: s.f.; var. (În v. și reg.) **URĂCIUNE**
urăciune: *sg. ac.* 24,19; 87,9; 108,3, 5; 138,22

URÂRE: s.f.
urâre: *sg. ac.* 35,3

URÂT, -Ă: adj.
urâți: *m. pl. nom.* 13,1; 52,2

URECHE: s.f.
urechi: *pl. ac.* 5,2; 48,2; 53,4; 83,9; 85,6; 113, 14; 134,17; 142,1
ureachea: *sg. nom./ac.* 10 (Ov),17; 44,11; 70,2; 85,1; 114,2
urechile: *pl. nom./ac.* 16,1; 17,7; 33,16; 38,13; 43,2; 57,5; 129,2
ureachiia: *sg. nom./ac.* 16,6; 30,3; 48,5; 77,1; 87,3; 91,12; 93,9; 101,3
urechii: *sg. gen./dat.* 17,45; 39,7

(a) URGISI: v. IV
va urgisi: *ind. viit.I. 3.sg.* 50,19; 111,8
au urgisit: *ind. pf.c. 3.sg.* 52,6; 68,34; 77,59; 91,12
ai urgisit: *ind. pf.c. 2.sg.* 88,39
voiu urgisi: *ind. viit.I. 1.sg.* 117,7

URGISIRE: s.f.
urgisire: *sg. ac.* 106,40

URIAȘ: s.m.
uriașu: *sg. ac.* 18,6
uriașul: *sg. nom.* 32,16

(a) URÎ: v. IV
urât-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 5,7; 30,7
uraște: *ind. prez. 3.sg.* 5,8
ureaște: *ind. prez. 3.sg.* 10,6
urăsc: *ind. prez. 3.pl.* 17,18, 41; 20,9; 33,22; 34,19; 43,8; 67,2; 68,5; 73,4, 23; 82,3; 85,17; 88,24; 128,5; 138,21
au urât: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 24,19; 35,5; 37,20; 77,62; 105,40, 41; 106,18
urât-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 25,5
urâse: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 43,11; 54,13
ai urât: *ind. pf.c. 2.sg.* 44,8; 49,17
am urât: *ind. pf.c. 1.sg.* 94,10; 100,3; 118,104, 113, 128, 163; 138,21, 22
urâți: *imperativ 2.pl.* 96,10
să urască: *conj. prez. 3.sg.* 104,25
urea: *ind. imp. 3.pl.* 105,10; 119,7

(a) URMA: v. I
va urma: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,6
urmează: *imperativ 2.sg.* 33,15
urmam: *ind. imp. 1.sg.* 37,21

URMĂ: s.f.
urmele: *pl. nom.* 16,5; 17,37; 76,20
urmă: *sg. ac., în loc. adj.* ***ceale de pre urmă*** 138,5

(a se) USCA: v. I
uscatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,16
(să) vor usca: *ind. viit.I. 3.pl.* 36.2
să (să) uște: *conj. prez. 3.sg.* 89,6
(s-)au uscat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 101,4, 5; 128,6
(m-)am uscat: *ind. pf.c. 1.sg.* 101,12

USCAT: s.n.
uscat: *sg. ac.* 65,6
uscatul: *sg. ac.* 94,5

USCAT, -Ă: adj.
uscate: *n. pl. ac.* 104,41

(a) USEBI: v. IV; vezi **(a) OSEBI**

USEBIRE: s.f.; vezi **OSEBIRE**

USEBIT, -Ă: adj.; vezi **OSEBIT**

(a se) USPĂTA: v. I; vezi **(a se) OSPĂTA**

UȘĂ: s.f.; var. (Reg) **UȘE**
ușile: *pl. ac.* 73,6; 77,23
ușe: *sg. ac.* 140,3

V

VACĂ: s.f.
vacile: *pl. ac.* 67,31

VAI: interj.
vai: 119,5

VAL: s.n.
valurile: *pl. nom./ac.* 41,8; 87,8; 106,25, 29
valurilor: *pl. gen.* 64,8; 88,10

VALE: s.f.
Valea: *sg. ac., în s. propr.* ***Valea Sărăturilor/Valea Corturilor/ Valea Lăcașelor*** 59,2; 59,8; 107,8
văile: *pl. nom.* 64, 14
valea: *sg. ac.* 83,7
văi: *pl. ac.* 103,10

VARGĂ: s.f.
varga: *sg. nom./ac.* 22,4; 124,3
vargă: *sg. ac.* 88,33

VARĂ: s.f.
vara: *sg. ac.* 73,17

VARVAR, -Ă: adj.
varvar: *n. sg. ac.* 113,1

VAS: s.n. „recipient"; (Înv.; la pl.) „instrumente"
vasul: *sg. ac.* 2,9
vasele: *pl. ac.* 7,14
vas: *sg. ac.* 21,16; 30,13
vase: *pl. ac., în sintagma* ***vase de cântare*** „instrumente muzicale" 70,22

VASILISC: s.m. „reptilă fabuloasă căreia i se atribuia puterea de a ucide cu privirea"
vasilisc: *sg. ac.* 90,13

VĂDUVĂ: s.f.
văduvelor: *pl. gen.* 67,6
văduvele: *pl. nom.* 77,64
văduva: *sg. ac.* 131,15
văduvă: *sg. nom./ac.* 93,6; 108,9; 145,9

VĂPAIE: s.f.
văpaia: *sg. nom./ac.* 82,15; 105,18

(a se) VĂRSA: v. I
a vărsa: *inf. prez.* 13,3
(m-)am vărsat: *ind. pf.c. 1.sg.* 21,15
var să: *imperativ 2.sg.* 34,3; 68,25; 78,6
am vărsat: *ind. pf.c. 1.sg.* 41,5
vărsatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 44,3; 106,40
vărsați: *imperativ 2.pl.* 61,9
(s-)au vărsat: *ind. pf.c. 3.pl.* 72,2
(s-)au vârsat: *ind. pf.c. 3.pl.* 77,20
vărsat-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 78,3
vărsat-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 88,46
va vărsa: *ind. viit.I. 3.sg.* 101,1
au vărsat: *ind. pf.c. 3.pl.* 105,38
vârs: *ind. prez. 1.sg.* 141,3

VĂRSAT, -Ă: adj.
vărsat: *n. sg. gen.* 78,10

(a) VĂTĂMA: v. I
să vatămi: *conj. prez. 2.sg.* 90,12

VĂZDUH: s.n.
văzduhului: *sg. gen.* 17,12

(a) VÂNA: v. I
vâna-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 93,21
vor vâna: *ind. viit.I. 3.pl.* 139,12

VÂNARE: s.f.
vânarea: *sg. ac.* 123,6

VÂNĂTOR: s.m.
vânătorilor: *pl. gen.* 90,3; 123,7

VÂNT: s.n.
vântul: *sg. nom./ac.* 1,4; 77,26
vânturilor: *pl. gen.* 17,11; 103,3
vântului: *sg. gen.* 17,43; 34,5; 82,14
vânturi: *pl. ac.* 134,7

(a) VÂNTURA: v. I
vom vântura: *ind. viit.I. 1.pl.* 43,6

VÂRF: s.n.
vârfurile: *pl. ac.* 71,16

VÂRTOS, -OASĂ: adv.
(mai) vârtos: 18,11; 44,3; 51,5; 83,11

VÂRTUTE: s.f.
vârtutea: *sg. nom./ac.* 21,16; 30,11; 37,11; 64,7; 70,9; 77,61; 102,20; 146,5
vârtutei: *sg. gen.* 101,24

VEAC: s.n.
veac: *sg. ac., în loc. adv.* ***în veac/până în veac*** 5,13; 9,6, 8; 10 (Ov),16; 11,8; 14,5; 17,51; 20,5; 27,9; 28,10; 29,7, 13; 30,2; 32,11; 36,18, 28; 40,13, 14; 43,9; 44,3, 18; 47,9, 15; 48,9, 12, 20; 51,10, 11; 54,23; 60,8; 61,9; 65,7; 70,1; 71,19; 72,12, 26; 74,10; 76,8; 78,13; 84,6; 85,12; 88,2, 3, 5, 29, 37, 38, 53; 89,2; 91,9; 99,5; 101,13, 29; 102,9, 17; 103,31; 104,8; 105,1, 31, 48; 106,1; 109,4; 110,5, 9; 111,6; 112,2; 113,26; 116,2; 117,1, 2, 3, 4, 29; 118,44, 89, 93, 98, 111, 112, 142, 144, 152, 160; 120,8; 124,1, 2; 130,3; 131,12; 132,3; 134,13; 135,1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26; 137,8; 144,1, 2, 21; 145,7; 148,6
veacul: *sg. ac., în loc. adv.* ***în veacul veacului*** 9,6; 10 (Ov),16; 18,10; 20,5, 7; 21,27; 36,27, 29; 44,7, 18; 47,15; 51,10; 60,9; 82,18; 88,30; 91,8; 103,5; 110,3, 8, 10; 111,3, 9; 118,44; 131,14; 144,1, 2, 21; 148,6
veacului: *sg. gen., în loc. adv.* ***în veacul veacului*** 9,6; 10 (Ov),16; 18,10; 20,5, 7; 21,27; 36,27, 29; 44,7, 18; 47,15; 51,10; 60,9; 82,18; 88,30; 91,8; 103,5; 110,3, 8, 10; 111,3, 9; 118,44; 131,14; 144,1, 2, 21; 148,6
veac: *sg. ac., în loc. adv.* ***din veac*** 24,6; 40,14; 89,2; 92,2; 102,17; 105,48; 118,52
veaci: *pl. ac., în loc. adv.* ***în veaci*** 47,15; 60,5; 71,17; 77,69; 80,16; 145,10
veaci: *pl. ac., în loc adv.* ***mai nainte de veaci/mai înainte de veaci*** „mai înainte de facerea lumii" 54,20; 73,12
veacii: *pl. ac., în loc. adv.* ***în veacii veacilor*** 83,5
veacilor: *pl. gen., în loc. adv.* ***în veacii veacilor*** 83,5
veacul: *sg. ac.* 89,8
veacului: *sg. gen.* 142,3
veacurilor: *pl. dat. adn.* 144,13

VECIN: s.m.
vecinul: *sg. ac.* 11,3; 87,19; 100,5
vecinilor: *pl. dat.* 30,12; 78,12; 88,42
vecinilor: *pl. dat. adn.* 43,14; 78,4; 79,7

(a se) VEDEA: v. II
voiu vedea: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,5; 8,4; 26,13
vezi: *imperativ 2.sg.* 9,14; 24,18, 19; 36,37; 44,11; 58,6; 79,15; 83,10; 118,153; 138,24
să vază: *conj. prez. 3.sg./pl.* 10 (Ov),11; 13,2; 15,10; 40,7; 52,3; 68,24; 85,17; 88,49; 118,37
vezi: *ind. prez. 2.sg.* 10 (Ov),14; 118,159
au văzut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 10,8; 21,8; 57,9; 94,9; 96,6; 105,44; 106,24; 113,3; 138,16
vedeam: *ind. imp. 1.sg.* 15,8; 141,5
vază: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 16,2; 68,33
să văzu: *conj. prez. 1.sg.* 26,4; 39,13; 62,3
vedea: *ind. imp. 3.pl.* 30,12; 63,9
văzut-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 32,13; 34,21; 67,25; 96,4; 97,3
vedeţi: *imperativ 2.pl.* 33,9; 45,9, 11; 65,5
a vedea: *inf. prez.* 33,13; 105,5
văzut-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 34,22
vom vedea: *ind. viit.I. 1.pl.* 35,10
veade: *ind. prez. 3.sg.* 36,13
am văzut: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 36,25; 47,9; 54,10; 65,18; 73,9; 77,3; 89,15; 118,96
vei vedea: *ind. viit.I. 2.sg.* 36,34; 90,8
văzut-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 36,35; 118,158
vedea-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 39,4; 51,8; 106,42
văzând: *gerunziu* 47,6; 72,3
va vedea: *ind. viit.I. 3.sg.* 48,11, 20; 57,11; 63,6; 93,7; 111,10
vedeai: *ind. imp. 2.sg.* 49,18
văzutu(-)au: *ind. pf.c. 3.pl.* 76,17; 108,25
vedea(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 83,8
(să) va vedea: *ind. viit.I. 3.sg.* 101,17
vor vedea: *ind. viit.I. 3.pl.* 113,13; 118,74; 134,16
să vezi: *conj. prez. 2.sg.* 127,5, 6
ai văzut: *ind. pf.c. 2.sg.* 138,4

VEDENIE: s.f.
vedenii: *pl. ac.* 88,20

VEDERE: s.f.
vedearea: *sg. ac.* 10 (Ov),1; 54,2; 137,8

VENETIC, -Ă: s.m./f.
venetic: *s.m. sg. nom.* 38,13

VENIN: s.n.
venin: *sg. nom.* 13,3

(a) VENI: v. IV
veniţi: *imperativ 2.pl.* 33,12; 45,9; 65,5, 16; 82,5; 94,1, 6
să vie: *conj. prez. 3.sg.* 34,8; 101,2
vie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg./pl.* 35,12; 54,16; 118,41, 77
va veni: *ind. viit.I. 3.sg.* 36,13; 49,3; 64,3; 120,1
viu: *ind. prez. 1.sg.* 39,8
voiu veni: *ind. viit.I. 1.sg.* 41,3
au venit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 43,18; 50,2; 51,2; 54,6; 82,9; 89,10; 101,14; 104,19, 31, 34, 40; 108,18
venit-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 51,2; 78,1
venise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 53,2
veni-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 67,32
venit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 68,3
vino: *imperativ 2.sg.* 79,3
vor veni: *ind. viit.I. 3.pl.* 85,9; 125,6
vine: *ind. prez. 3.sg.* 95,13; 97,9; 117,26
vei veni: *ind. viit.I. 2.sg.* 100,2
venind: *gerunziu* 125,6

VENIN: s.n.
venin: *sg. nom.* 139,4

VERS: s.n.
versuri: *pl. ac.* 6,1

VESEL, -Ă: adj./adv.
vesel: *adj. m. sg. nom.* 111,5
veasele: *adj. f. pl. nom.* 118,39
veaselă: *adj. f. sg. nom.* 146,1
veasel: *adv.* 132,1

(a se) VESELI: v. IV
să (să) veselească: *conj. prez. 3.pl.* 5,13; 33,3; 34,27; 39,17
veseli(-mă)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 9,3; 118,162
(să) va veseli: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,7; 20,2; 32,21; 52,7; 62,12; 64,11; 84,7; 108,28
(s-)au veselit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 15,9; 34,15; 96,8; 106,30
veselesc: *ind. prez. 3.pl.* 18,9
veseli(-ne)-vom: *ind. viit.I. 1.pl.* 19,6
veseli(-)-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 20,7
ai veselit: *ind. pf.c. 2.sg.* 29,2
(mă) voiu veseli: *ind. viit.I. 1.sg.* 30,8
veseliți(-vă): *imperativ 2.pl.* 31,11; 96,12
veseli(-să/-Să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 34,9; 57,11; 63,11; 103,31
veselește: *ind. prez. 3.sg.* 42,4; 45,5; 103,15
veselească(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg./pl.* 47,12; 85,11; 95,11; 96,1; 104,3; 149,2
vei veseli: *ind. viit.I: 2.sg.* 64,9
(ne) vom veseli: *ind. viit.I. 1.pl.* 65,6
veselească(-se): *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 66,5
(să) veselesc: *ind. prez. 3.pl.* 67,18; 86,7
să (se) veselească: *conj. prez. 3.pl.* 68,33; 69,5
veselește: *imperativ 2.sg.* 85,4
veselit-ai: *ind. viit.I. 2.sg.* 88,43
(ne-)am veselit: *ind. pf.c. 1.pl.* 89,14
veselitu(-ne)-am: *ind. pf.c. 1.pl.* 89,15
au veselit: *ind. pf.c. 3.pl.* 93,19
să veselească: *conj. prez. 3.sg.* 103,15
veselitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 104,38
a (ne) veseli *inf. prez.* 105,5
(să) vor veseli: *ind. viit.I. 3.pl.* 106,42; 118,74
a (să) veseli: *inf. prez.* 112,9
să (ne) veselim: *conj. prez. 1.pl.* 117,24
veselitu(-m)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 121,1
veselindu(-ne): *gerunziu* 125,3
veseli(-să)-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 149,5

VESELIE: s.f.
veselie: *sg. nom./ac.* 4,7; 15,11; 29,12; 44,16; 50,10; 67,4; 96,11; 99,2; 104,43; 125,2
veseliia: *sg. nom./ac.* 29,6; 105,5
veseliii: *sg. gen.* 136,6

VESTE: s.f.
veastea: *sg. nom.* 18,5
veaste: *sg. ac., în loc. adv.* ***fără veaste*** 63,6

(a se) VESTI: v. IV
vestind: *gerunziu* 2,6; 77,4
vestiți: *imperativ 2.pl.* 9,12; 95,2, 3; 104,1
să vestesc: *conj. prez. 1.sg.* 9,15; 72,28
vestește: *ind. prez. 3.sg.* 18,2, 3; 147,19
vesti(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,32
vor vesti: *ind. viit.I. 3.pl.* 21,32; 49,6; 144,4
va vesti: *ind. viit.I. 3.sg.* 29,10; 50,17; 70,15; 110,6
voiu vesti: *ind. viit.I. 1.sg.* 37,19; 54,18; 70,17, 18; 74,10; 88,2
vestit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 39,6, 10
au vestit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 43,2; 51,2
am vestit: *ind. pf.c. 1.sg.* 55,9; 118,13, 26
(să) vor vesti: *ind. viit.I. 3.pl.* 58,13
vom vesti: *ind. viit.I. 1.pl.* 78,13
a vesti: *inf. prez.* 91,3
să vestească: *conj. prez. 3.sg./pl.* 91,16; 101,22; 106,22
vestit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 96,6

VESTIT, -Ă: adj./s.
(cei mai) vestiți: *s.m. pl. ac.* 15,6
vestită: *adj. f. sg. nom.* 15,6
vestit: *adj. n. sg. nom.* 22,5

VEȘMÂNT: s.n.; var. (Reg.) **VĂJMÂNT**
vejmintele: *pl. ac.* 21,19; 44,9
vâjmânt: *sg. ac.* 44,10; 108,19
văjmântul: *sg. ac.* 68,12
vejmânt: *sg. ac.* 108,18
vâjmântului: *sg. gen.* 132,2

VEȘNIC, -Ă: adj.; var. (În v. și pop.) **VECINIC, -Ă**
veacinice: *f. pl. ac.* 23,7, 9
veacinici: *m. pl. ac.* 75,5; 76,6
veacinică: *f. sg. ac.* 77,66; 138,24
vecinic: *n. sg. ac.* 104,10
vecinică: *f. sg. ac.* 111,7

(a se) VEȘTEJI: v. IV; var. (În v. și pop.) **(a se) VEȘTEZI**
(să) veșteziia: *ind. imp. 3.sg.* 106,26
(să) va veșteji: *ind. viit.I. 3.sg.* 111,10
veștezitu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 118,139
(mă) veștez eam: *ind. imp. 1.sg.* 118,158; 138,21

(a) VIA: v. I
viază: *ind. prez. 3.sg.* 38,6
să vieze: *conj. prez. 3.sg.* 40,3
viia(-)-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 79,19
viază: *imperativ 2.sg.* 118,17, 25, 37, 40
au viiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 118,50
viiază: *imperativ 2.sg.* 118,88, 107, 149, 154, 156, 159
ai viiat: *ind. pf.c. 2.sg.* 118,93
vei viia: *ind. viit.I. 2.sg.* 137,7; 142,11

VIAȚĂ: s.f.
viața: *sg. nom./ac.* 7,6; 16,14; 25,9; 30,11; 87,4; 132,3; 142,3
viții: *sg. gen.* 15,11; 22,6; 26,1, 4; 35,10; 41,9; 127,5
viață: *sg. ac.* 20,5
viiață: *sg. nom./ac.* 29,6; 33,13; 65,9
viiața: *sg. ac.* 48,19; 55,9; 62,5; 102,4; 103,33; 145,2
vieți: *pl. ac.* 62,4

VICLEAN, -Ă: adj./s.
(cel) viclean: *s.m. sg. nom./ac.* 5,6; 100,4
[celui] viclean: *s.m. sg. gen.* 10 (Ov),15
(celor) vicleani: *s.m. pl. gen.* 21,17
vicleanii: *s.m. pl. nom.* 54,24
vicleanului: *sg. gen.* 108,2
viclean: *adj. m./n. sg. ac.* 5,6; 42,1; 63,6
vicleane: *adj. f. pl. nom./ac.* 11,3, 4; 16,1; 30,19
vicleană: *adj. f. sg. ac./voc.* 51,6; 108,3; 119,2, 3

(a) VICLENI: v. IV
viclenea: *ind. imp. 3.pl.* 5,11
vicleniia: *ind. imp. 3.pl.* 13,3
au viclenit: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,3; 35,3; 73,3
viclenește: *ind. prez. 3.sg.* 14,4
viclenesc: *ind. prez. 3.pl.* 25,5; 36,1, 9; 63,3; 93,16
viclenești: *ind. prez. 2.sg.* 36,8
să vicleniți: *conj. prez. 2.pl.* 104,15
vicleniți: *ind. prez. 2.pl.* 118,115

VICLEȘUG: s.n.
vicleșug: *sg. nom./ac.* 10 (Ov),7; 23,4; 31,2; 33,14; 35,4; 51,4; 72,8; 91,12; 104,25; 140,4
vicleșugul: *sg. nom./ac.* 27,4; 54,12
vicleșuguri: *pl. nom./ac.* 34,20; 49,19; 54,16; 72,18

VIE: s.f.
viile: *pl. ac.* 77,47; 104,33

viia: *sg. ac.* 79,9, 15
vii: *pl. ac.* 106,37

VIER: s.m.
vierul: *sg. nom.* 79,14

VIERME: s.m.
vierme: *sg. nom.* 21,7

(a) VIEŢUI: v. IV
va vieţui: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,31

VIFOR: s.n.
vifor: *sg. nom./ac.* 10,7; 49,3; 80,8; 148,8
viforu: *sg. ac.* 54,9
viforul: *sg. nom./ac.* 68,3, 16; 82,16; 106,29
viforului: *sg. gen.* 106,25

VIITOR, -TOARE: adj.; var. (Înv.) **VIITORIU**
viitoriu: *n. sg. nom./dat.* 21,32; 70,18

VIN: s.n.
vinului: *sg. gen.* 4,8
vinul: *sg. nom./ac.* 59,5; 103,15
vin: *sg. ac.* 68,13; 74,9; 77,65

(a se) VINDE: v. III
vândut-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 43,13
(s-)au vândut: *ind. pf.c. 3.sg.* 104,17

(a) VINDECA: v. I
vindecă: *imperativ 2.sg.* 6,3; 40,5; 59,4
ai vindecat: *ind. pf.c. 2.sg.* 29,3
vindecă: *ind. prez. 3.sg.* 102,3; 146,3
au vindecat: *ind. pf.c. 3.sg.* 106,20

VINOVAT, -Ă: s.m./f.
(cei) vinovaţi: *s.m. pl. nom.* 26,2

VIS: s.n.
visul: *sg. ac.* 72,20

VISTIERIE: s.f.
vistierii: *pl. ac.* 32,7
vistieriile: *pl. ac.* 134,7

VIŢĂ: s.f.
viţele: *pl. ac.* 79,12
viţă: *sg. ac.* 127,3

VIŢEL: s.m.
viţei: *pl. nom./ac.* 21,13; 49,9; 50,21
viţelul: *sg. ac.* 28,6
viţălul: *sg. ac.* 68,32
viţăl: *sg. ac.* 105,19
viţel: *sg. ac.* 105,20

VIU, VIE: adj./s.
viu: *adj. m./n. sg. nom./ac.* 17,47; 41,3; 48,10; 68,33; 83,3; 88,49; 117,17; 118,77, 116, 144; 118,175
vii: *adj. f. pl. nom./ac.* 21,27; 54,16; 123,3
(celor) vii: *s.m. pl. gen.* 26,13; 51,7; 55,13; 68,29; 114,9; 141,6
vii: *s.m. pl. ac.* 57,10
(cei) vii: *s.m. pl. nom.* 113,26
(cel) viu: *s.m. sg. nom.* 142,2

(a) VOI: v. IV
voieşti: *ind. prez. 2.sg.* 5,5
au voit: *ind. prez. 3.sg.* 17,20
voiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 21,9; 33,13
voiesc: *ind. prez. 3.pl.* 34,27; 39,15; 67,31; 69,4
va voi: *ind. viit.I. 3.sg.* 36,23
ai voit: *ind. pf.c. 2.sg.* 39,7; 40,12
am voit: *ind. p.f.c. 1.sg.* 39,9; 72,25; 118,35
ai voit: *ind. pf.c. 2.sg., în structura v. dislocată* ***bine ai voit*** 43,4
vor voi: *ind. viit.I: 3.pl., în structura v. dislocată* ***bine vor voi*** 48,14
ai fi voit: *cond. pf. 2.sg.* 50,18
au voit: *ind. pf.c. 3.sg., în structura v. dislocată* ***bine au voit*** 67,17

VOIE: s.f.
voia: *sg. nom./ac.* 1,2; 20,3; 27,7; 29,6, 8; 39,9; 102,21; 142,10; 144,19
voile: *pl. ac.* 102,7; 110,2
voii: *sg. gen.* 106,30
voie: *sg. ac.* 146,10

VORBĂ: s.f.
vorbele: *pl. ac.* 77,2
vorba: *sg. nom.* 103,34

(a) VORBI: v. IV
vorbit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 63,6

VRĂJMAŞ, -Ă: s.m./f.
vrăjmaşilor: *s.m. pl. gen.* 17,41
vrăjmaşii: *s.m. pl. nom./ac.* 37,17; 109,1; 142,12

(a) VRĂJMĂŞI: v. IV
vrăjmăşesc: *ind. prez. 3.pl.* 3,8

(a) VREA: v. II
au vrut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 35,4; 77,10; 108,18; 113,11; 134,6

VREME: s.f.
vreamea: *sg. ac., în loc. adv.* ***în vreamea sa*** „la momentul potrivit" 1,3
vremi: *pl. ac.* 9,10; 103,19
vreami: *pl. ac.* 10 (Ov), 1
vreamea: *sg. ac., în loc. adv.* ***în toată vreamea*** 10 (Ov),5; 33,2; 105,3; 118,20
vreamea: *sg. nom./ac.* 20,10; 36,19, 39; 68,14; 70,9; 80,16; 101,14
vreame: *sg. nom./ac.* 31,6; 74,3; 101,14; 144,15
vremii: *sg. gen.* 88,46
vreame: *sg. ac., în loc. adv.* ***în vreame*** „la timp" 103,27
vreme: *sg. nom.* 118,126
vreame: *sg. ac., în loc. adv.* ***înainte de vreame*** 118,147

VRERE: s.f.
vrerile: *pl. ac.* 15,3
vrearea: *sg. ac.* 72,24
vrerile: *pl. ac., s. compus* ***bune vrerile*** 140,5

VULPE: s.f.
vulpilor: *pl. dat. adn.* 62,11

VULTUR: s.m.
vulturului: *sg. gen.* 102,5

Z

ZADAR: s.n.; var. **ZĂDAR**
zădar: *sg. ac. în loc. adv.* ***în zădar*** 30,7; 34,7, 19; 38,7; 68,5; 118,161; 119,7; 126,1

ZADARNIC,-Ă: adj.; var. **ZĂDARNIC,-Ă**
zădarnică: *f. sg. ac.* 131,11

ZĂBALĂ: s.f.
zăbale: *pl. ac.* 31,9

(a) ZĂBOVI: v. IV
va zăbovi: *ind. viit.I. 3.sg.* 29,6
(nu) zăbovi: *imperativ prohib. 2.sg.* 39,18

(a) ZĂMISLI: v. IV
zămislit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,15

(a) ZBURA: v. I
au zburat: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,11
zburat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 17, 11

(a se) ZDROBI: v. IV
vei zdrobi: *ind. viit.I. 2.sg.* 2,9
ai zdrobit: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,8
zdrobească: *imperativ 2.sg.* 10(Ov),15
zdrobi(-)voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 17,39
va zdrobi *ind. viit.I. 3.sg.* 28,5
(să) va zdrobi *ind. viit.I. 3.sg.* 33,21
(să) vor zdrobi: *ind. viit.I. 3.pl.* 36,17

ZDROBIRE: s.f.
zdrobire: *sg. nom.* 13,3

(a) ZDRUMICA: v. I
voiu zdrumica: *ind. viit.I. 1.sg.* 17,43
va zdrumica: *ind. viit.I. 3.sg.* 28,6

(a se) ZDRUNCINA: v. I; var. (Înv.) **(a se) STRUNCINA**
(să) va struncina: *ind. viit.I. 3.sg.* 36,24

ZDRUNCINĂTURĂ: s.f.; var. (Înv.) **STRUNCINĂTURĂ**
struncinăturile: *pl. ac.* 146,3

ZGĂU: s.n. (Înv.) „uter"; (Înv.; prin ext.) „pântece"
zgău: *sg. ac.* 21,11

ZI: s.f./adv.
zioa: *adv.* 12,2; 21,3; 41,9; 67,20; 77,14; 87,2; 90,6; 120,6
zilele: *s.f. pl. ac., în loc. adv.* ***în toate zilele*** 7,12; 22,6; 26,4; 41,4, 11; 127,5; 144,2
zioa: *s.f. sg. nom./ac.* 17, 1, 19; 18,3; 19,2, 10; 26,5; 36,13; 40,2; 48,6; 49, 15; 58,17; 60,7; 67,20; 73,16; 76,3; 77,42; 80,4; 85,7; 89,4; 91,1; în titlu: *Psalm 92*; 94,9; 109,3, 5; 117,24; 118,91; 136,7; 138,12; 145,4
zioa: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***toată zioa*** „de dimineaţă până seara; *p. ext.* mereu, continuu" 24,5; 31,3; 34,28; 36,26; 37,7, 13; 43,9, 16, 22; 51,4; 55,2, 3, 6; 70,8, 15, 24; 71,15; 72,14; 73,22; 85,3; 87,10, 18; 88,17; 101,9; 118,97; 139,3
zilii: *s.f. sg. gen./dat.* 18,3; 55,4; 135,8
zile: *s.f. pl. nom./ac.* 20,5; 22,6; 33,13; 60,7; 72,10; 90,16; 92,5; 93,13; 138,16
zilele: *s.f. pl. nom./ac.* 36,18, 19; 38,6; 43,2; 54,24; 71,7; 73,8; 76,6; 77,33; 88,30, 46; 89,9, 10, 14, 15; 101,4, 12; 102,15; 108,8; 114,2; 118,84; 142,5; 143,4
zilelor: *pl. gen.* 38,5; 101,24, 25
zioa: *sg. ac., în loc. adv.* ***zioa şi noaptea*** 1,2; 31,4; 41,4; 54,11
zi: *sg. nom./ac.* 55,10; 75,11; 77,9; 83,11; 101,3; 117,27; 118,164; 137,3; 139,8
zi: *sg. ac., în loc. adv.* ***din zi în zi*** 60,9; 95,2

(a se) ZICE: v. III
au zis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,7; 10 (Ov),6, 11, 13; 11,5; 17,1; 26,8; 32,9; 40,6; 49,16; 70,10; 72,11; 77,19; 82,13; 93,7; 105,23, 34; 128,8; 148,5
zic: *ind. prez. 3.pl.* 3,3; 4,6; 39,16; 41,11; 69,4; 136,7
ziceţi: *ind. prez. 2.pl.* 4,5; 10,2; 138,20
zice: *ind. prez. 3.sg.* 11,6; 28,9
să zică: *conj. pez. 3.sg./pl.* 12,5; 34,25; 69,5; 78,10; 113,10
zis-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 13,1; 34,21; 35,2; 52,1; 63,6; 67,23; 73,8; 82,5; 104,31, 34; 106,25; 109,1
zis-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 15,2; 38,2; 74,5; 118,57; 139,7; 141,6
voi zice: *ind. viit.I. 1.sg.* 17,50
voiu zice: *ind. viit.I. 1.sg.* 17,50; 26,6; 49,12; 56,8, 10
am zis: *ind. pf.c. 1.sg.* 29,7; 30,23; 37, 17; 39,8, 11; 40,5; 54,7; 72,13; 76,11; 81,6; 94,10; 115,11; 118,164; 138,11
zis-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 30,15; 31,5
zi: *imperativ 2.sg.* 34,3
vor zice: *ind. viit.I. 3.pl.* 34,10; 51,8; 125,2
zică: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg./pl.* 34,27; 39,17; 65,4; 106,2; 117,2, 3, 4; 123,1; 128,1
(să) zicea: *ind. imp. impers.* 41,4
zice-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 41,10
zic: *ind. prez. 1.sg.* 44,2
zisease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 53,2
va zice: *ind. viit.I. 3.sg.* 57,12; 86,5; 105,48
ziceţi: *imperativ 2.sg.* 65,3; 67,5
zicea: *ind. imp. 3.pl.* 67,26
zicând: *gerunziu* 70,11; 104,11; 118,82
ziceam: *ind. imp. 1.sg.* 72,15; 93,18
(s-)au zis: *ind. pf.c. 3.pl.* 86,3; 121,1
ai zis: *ind. pf.c. 2.sg.* 88,3, 20; 89,3
zice-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 90,2

ZID: s.f.
zidul: *sg. ac.* 17,30
zidurile: *pl. nom.* 50,20; 54,11

(a se) ZIDI: v. IV
vei zidi: *ind. viit.I. 2.sg.* 27,5
(s-)au zidit: *ind. pf.c. 3.pl.* 32,9; 89,2; 148,5
au zidit: *ind. pf.c. 3.sg.* 32,15; 77,69; 93,9; 94,5; 101,17; 118,73
zideaşte: *imperativ 2.sg.* 50,12
să (se) zidească: *conj. prez. 3.pl.* 50,20
(să) vor zidi: *ind. viit. I. 3.pl.* 68,36; 103,30
ai zidit: *ind. pf.c. 2.sg.* 73,17; 138,5
(să) va zidi: *ind. viit.I. 3.sg.* 88,3; 101,19
voiu zidi: *ind. viit.I. 1.sg.* 88,5
ai zidit: *ind. pf.c. 2.sg.* 88,13; 103,26
zideşti: *ind. prez. 2.sg.* 93,20
(să) zidea: *ind. imp. 3.sg.* 95,1
(să) zideaşte: *ind. prez. 3.sg.* 121,3
va zidi: *ind. viit.I. 3.sg.* 126,1
zidesc: *ind. prez. 3.pl.* 126,1
zidind: *gerunziu* 146,2

ZIDIRE: s.f.
zidirea: *sg. ac.* 102,14

ZIDITOR, -TOARE: s.m./f.
ziditorii: *s.m. pl. nom.* 117,22

ZMERENIE: s.f.; vezi **SMERENIE**

ZMINTEALĂ: s.f.; vezi **SMINTEALĂ**

(a) ZMULGE: v. III; vezi **(a) SMULGE**

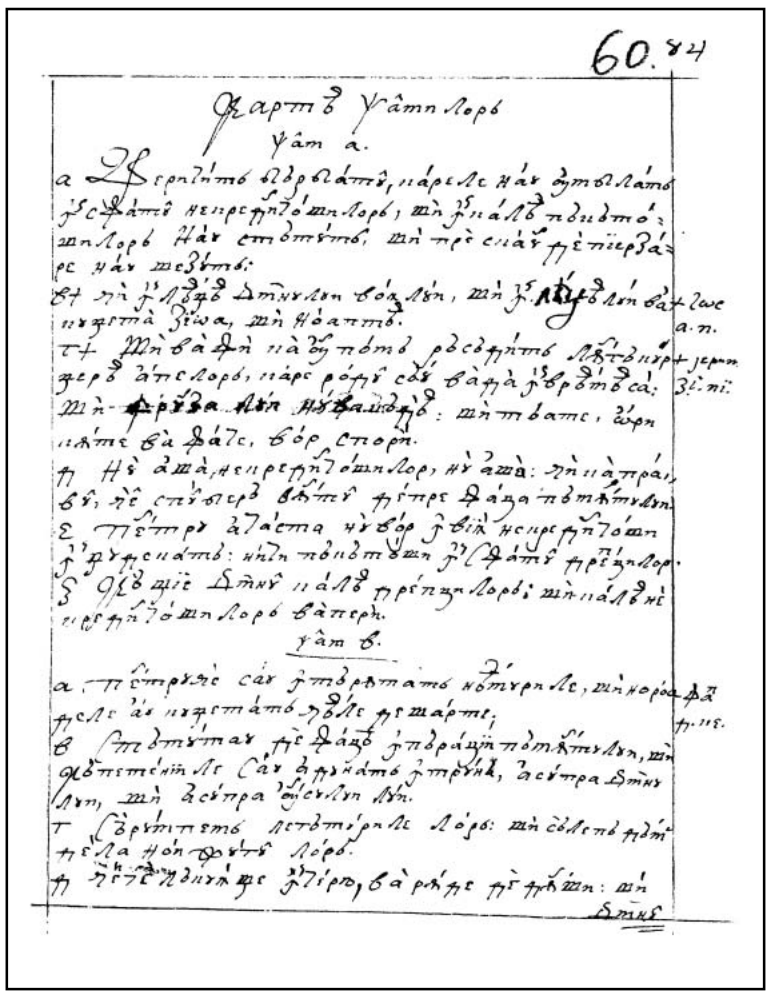

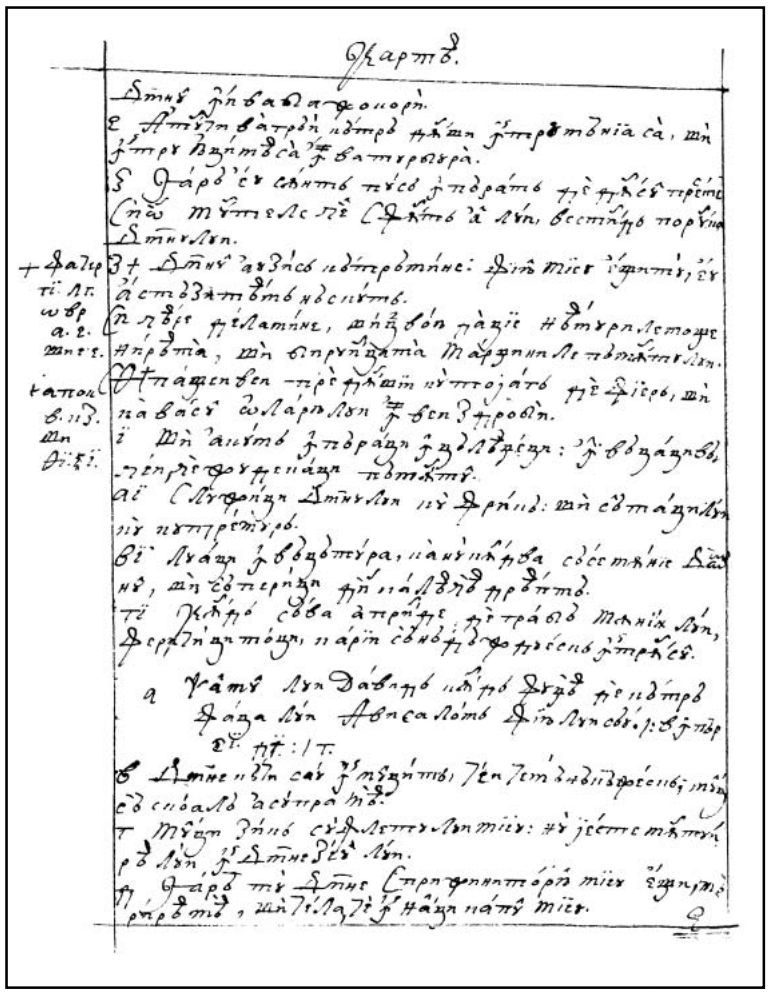

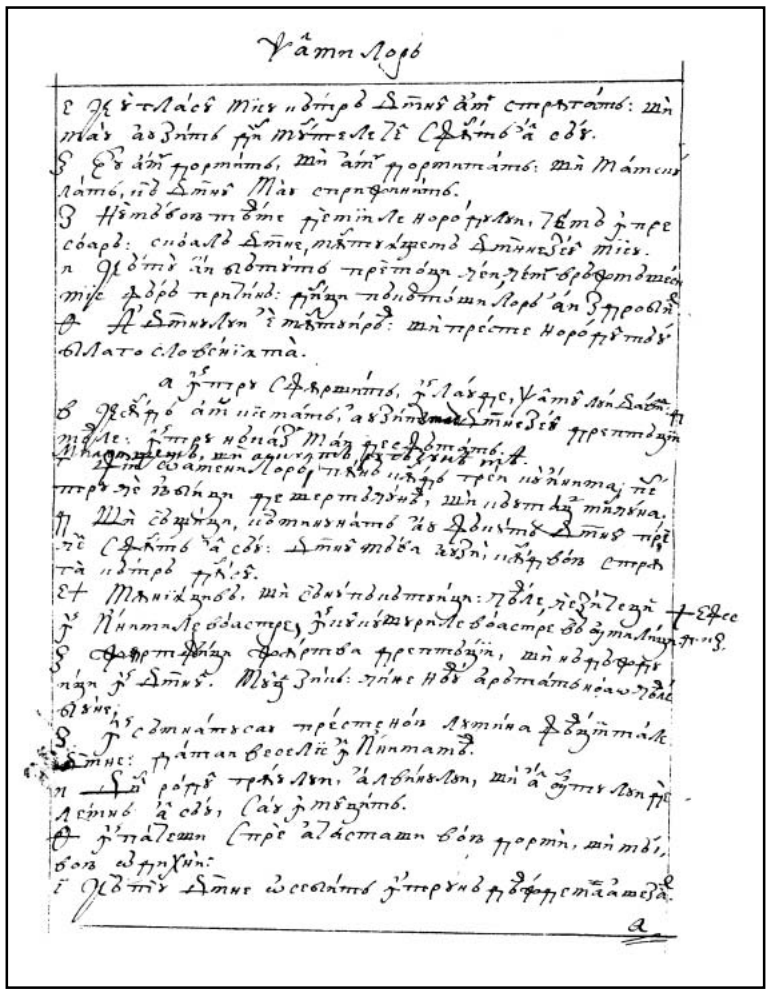

62v

63r

63v

64r

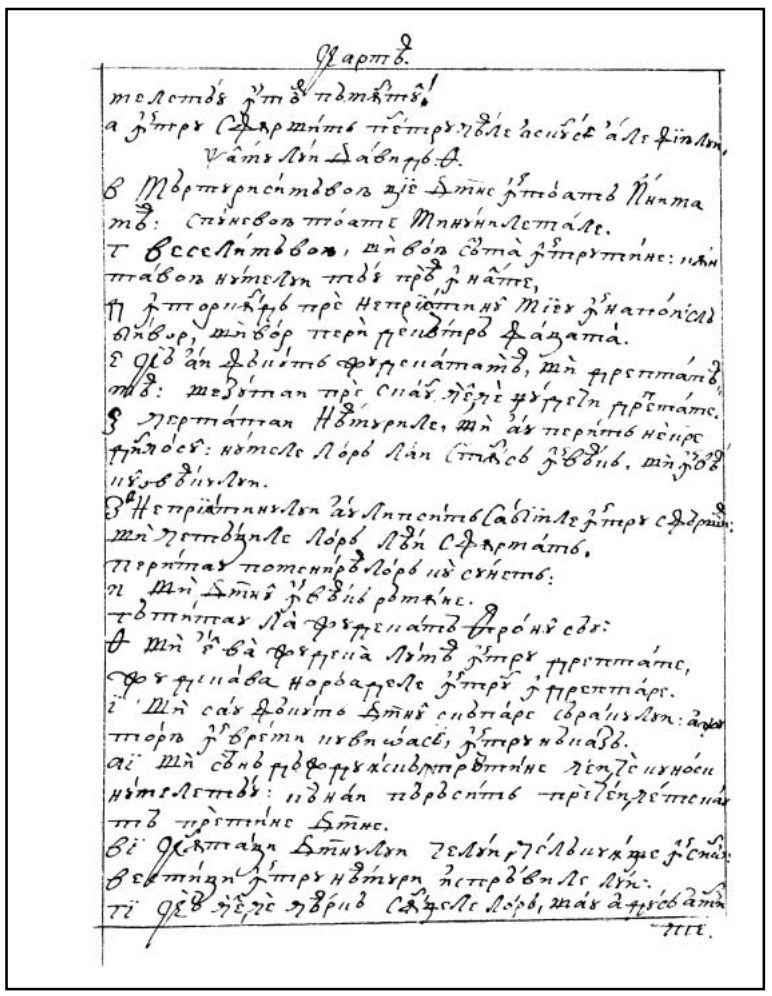

64v

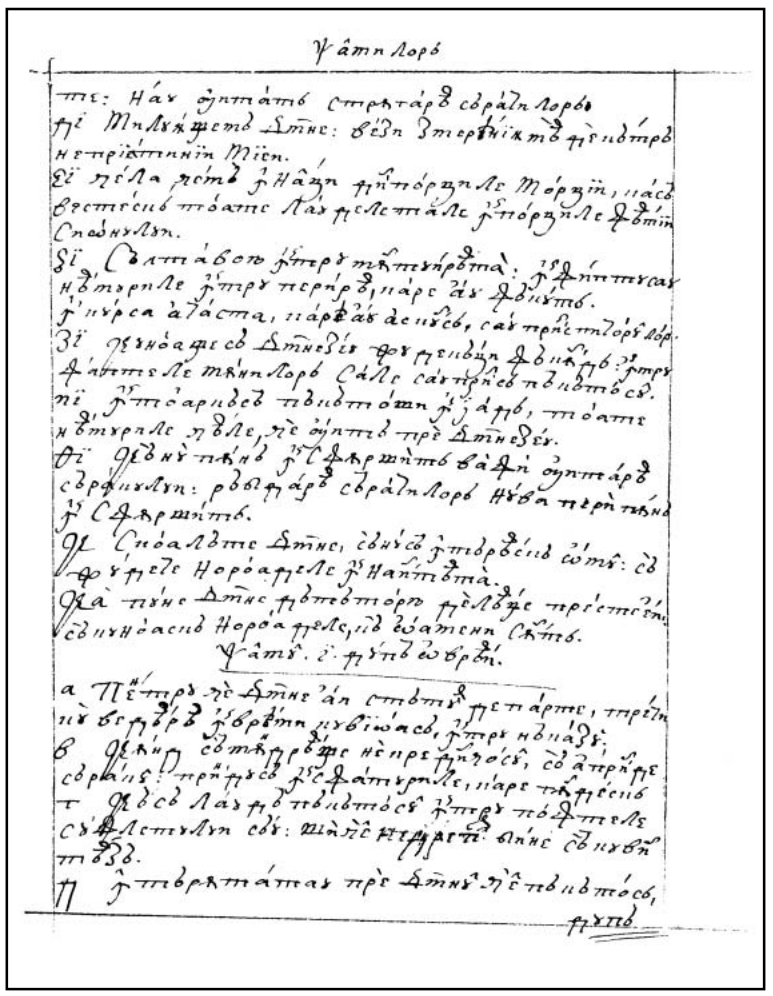

65r

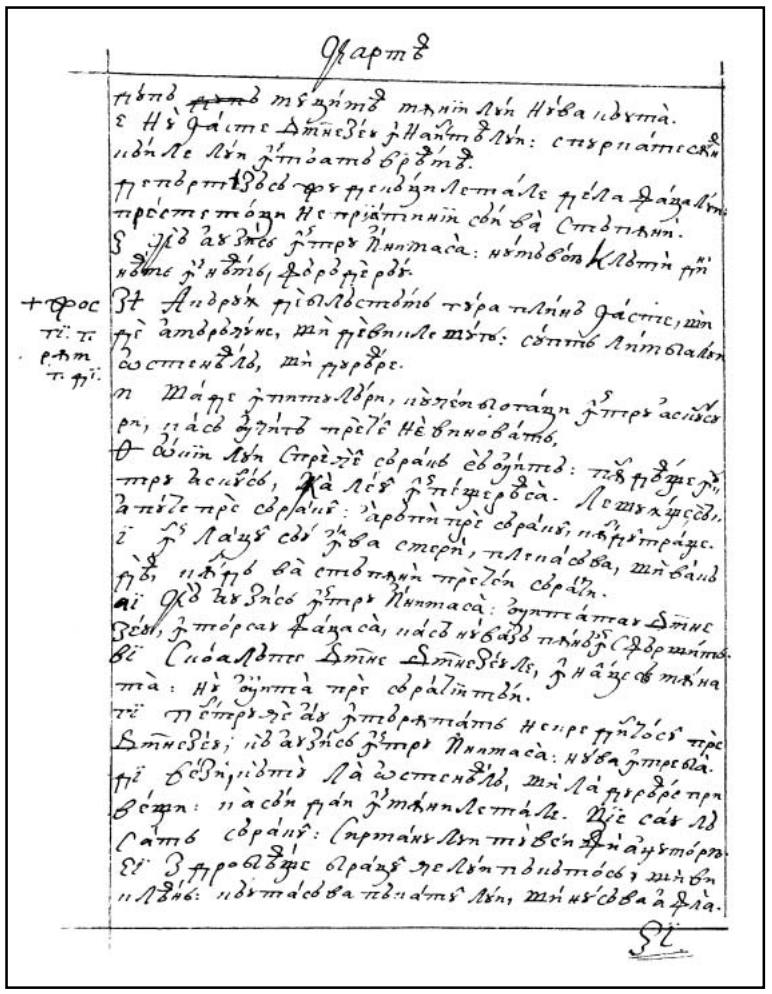

65v

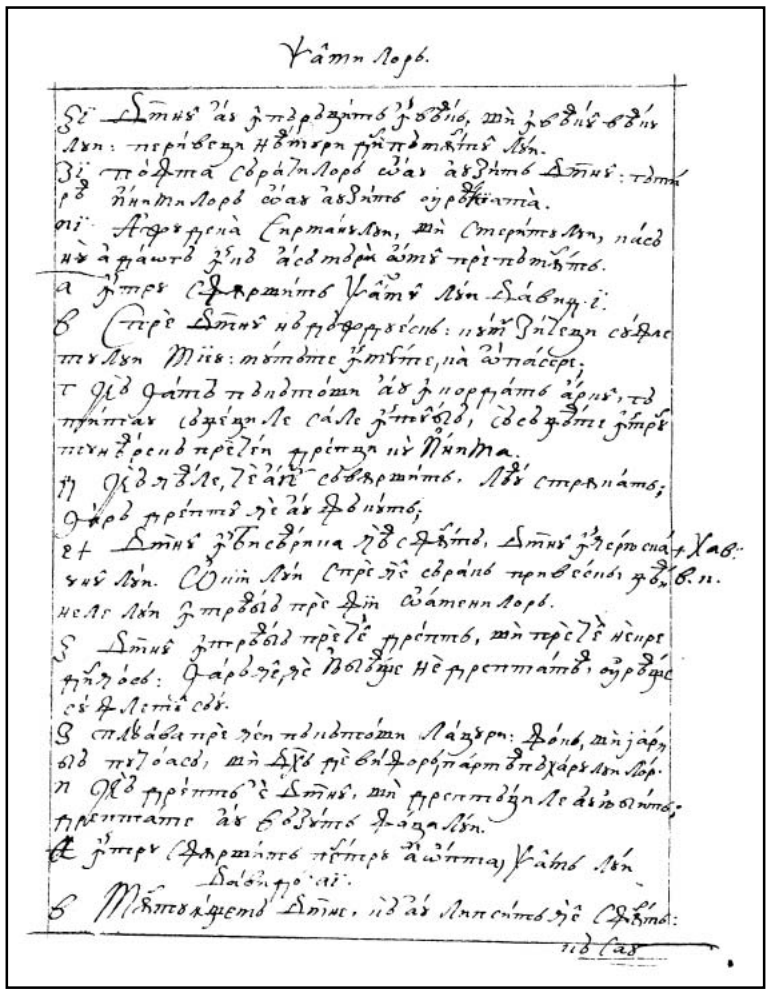

66r

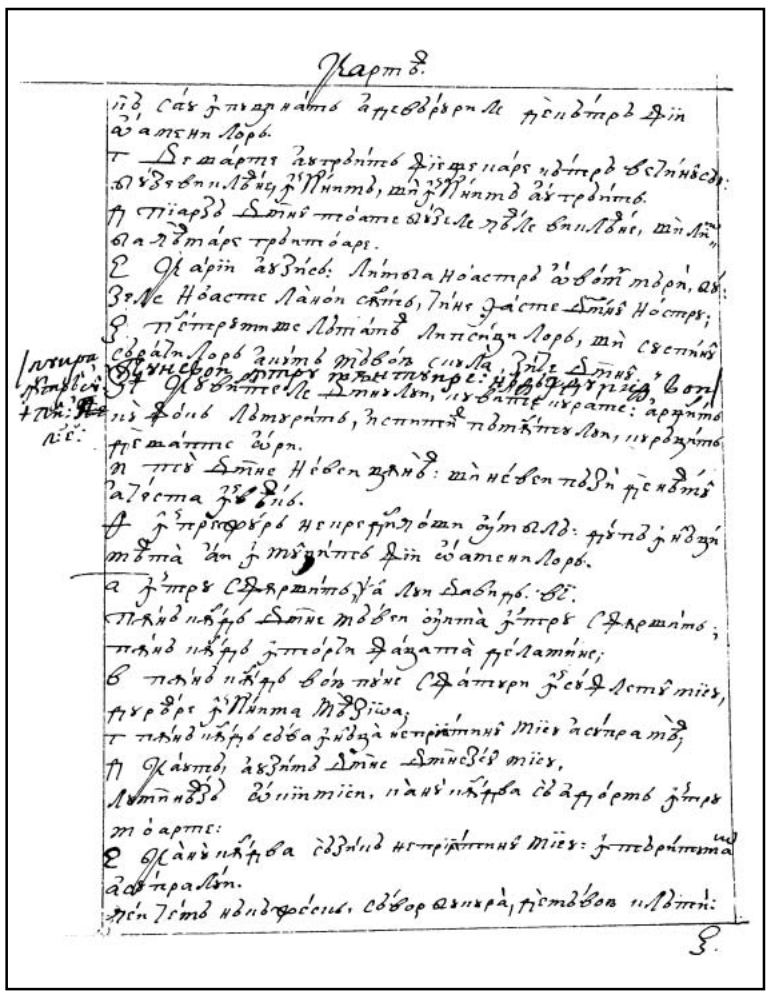

66v

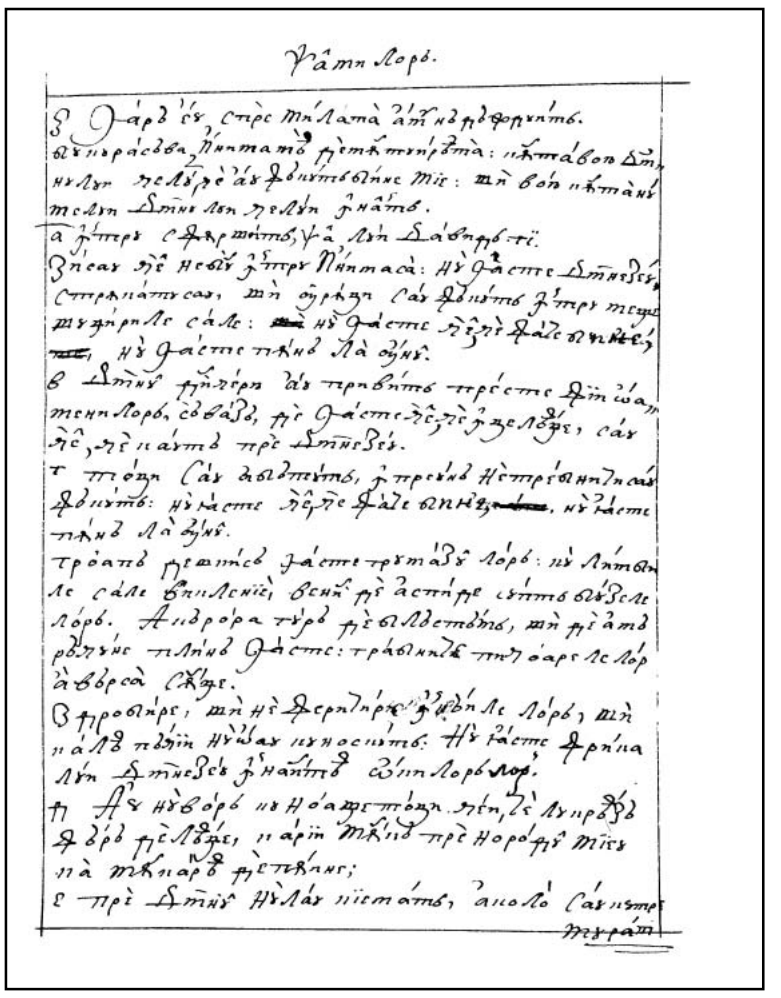

67r

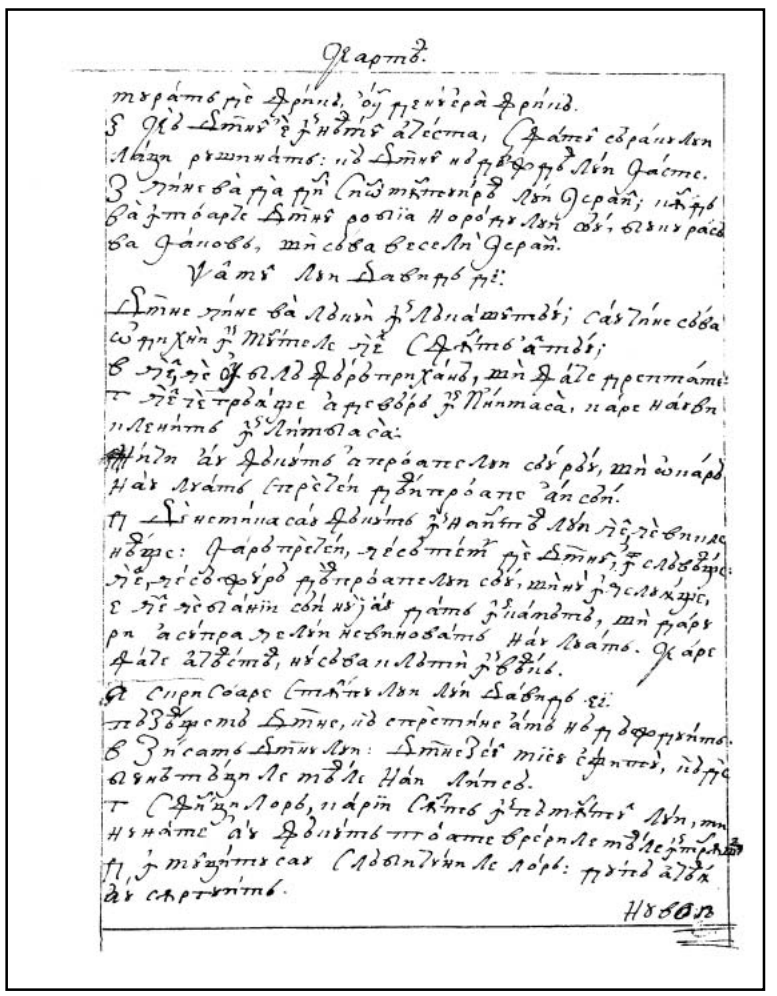

67v

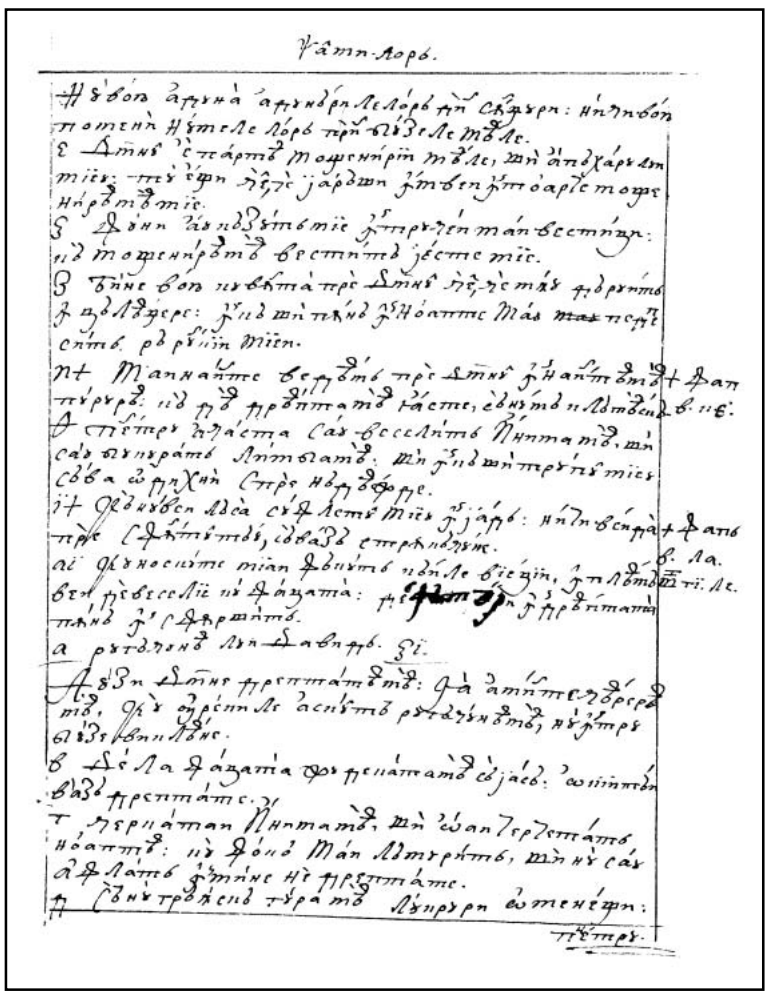

68r

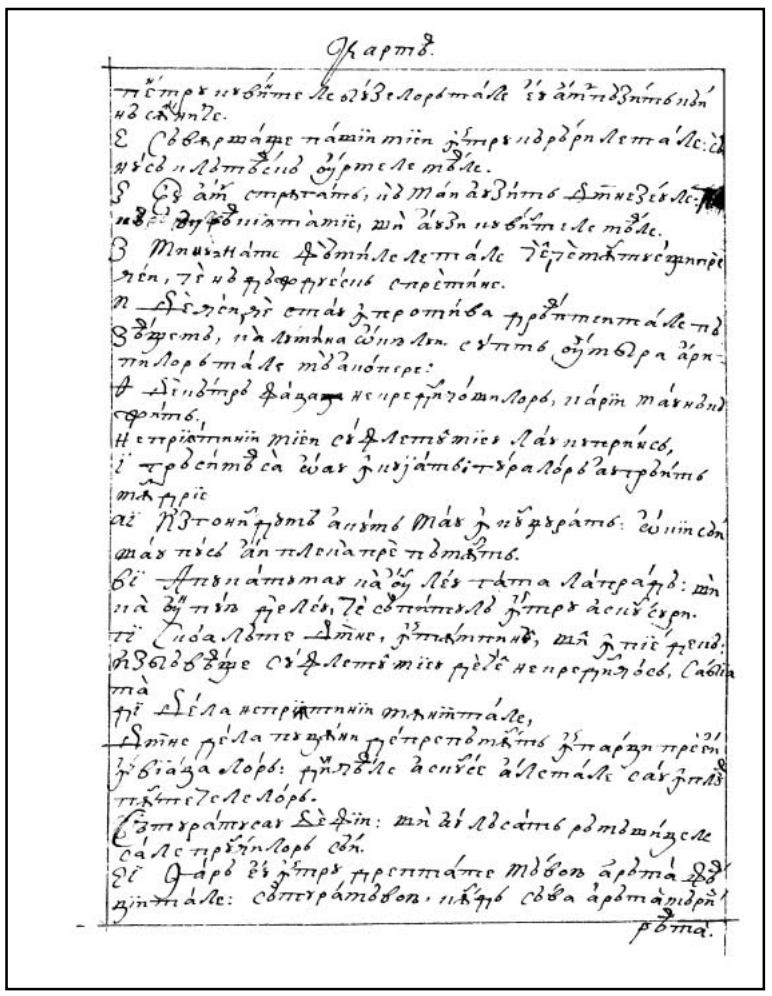

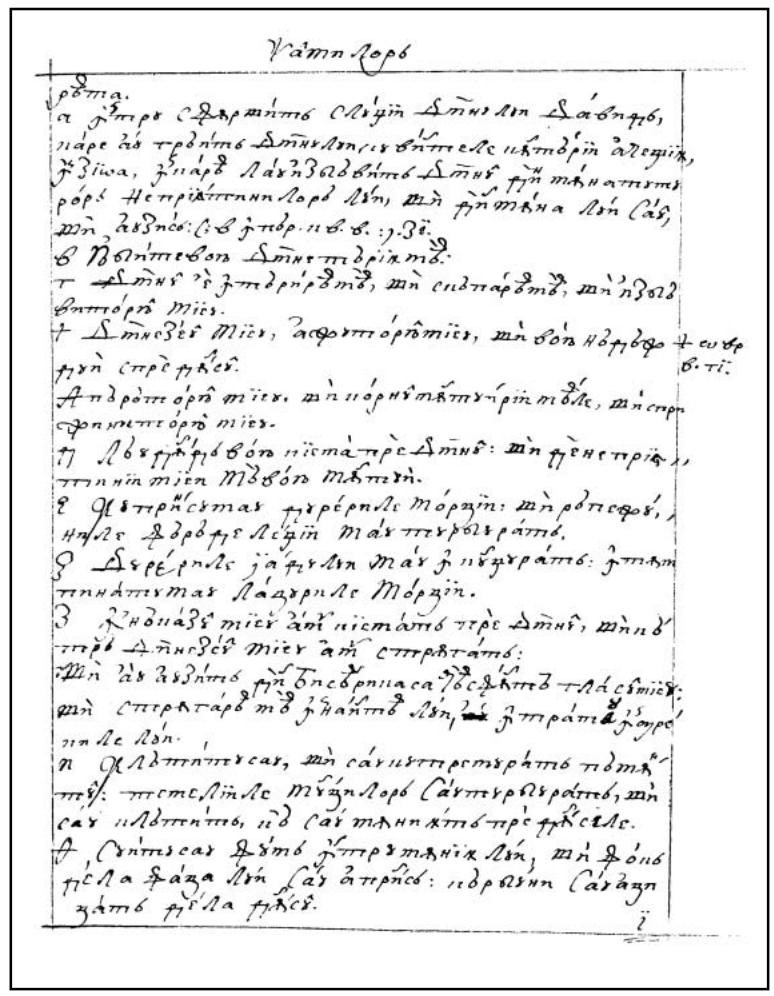

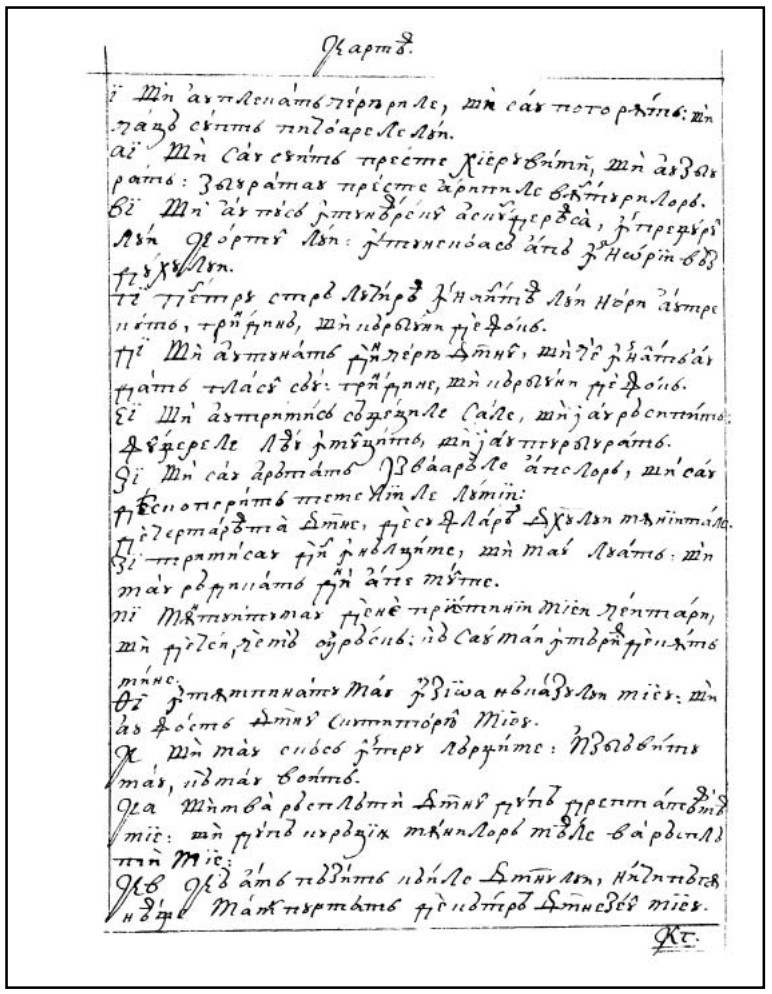

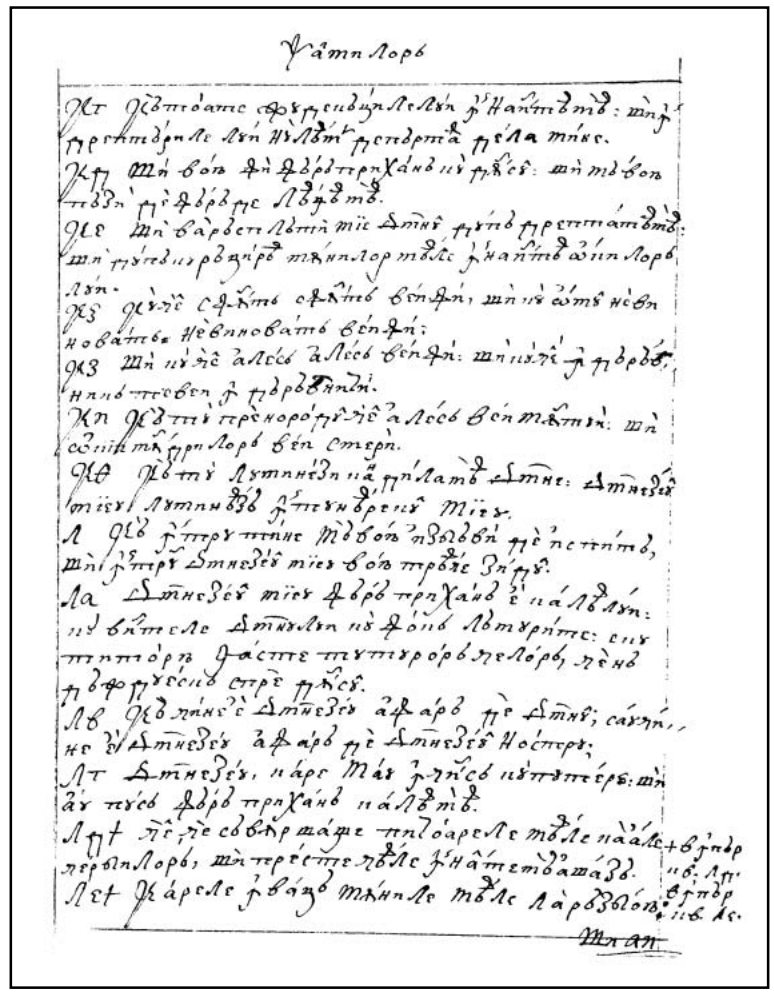

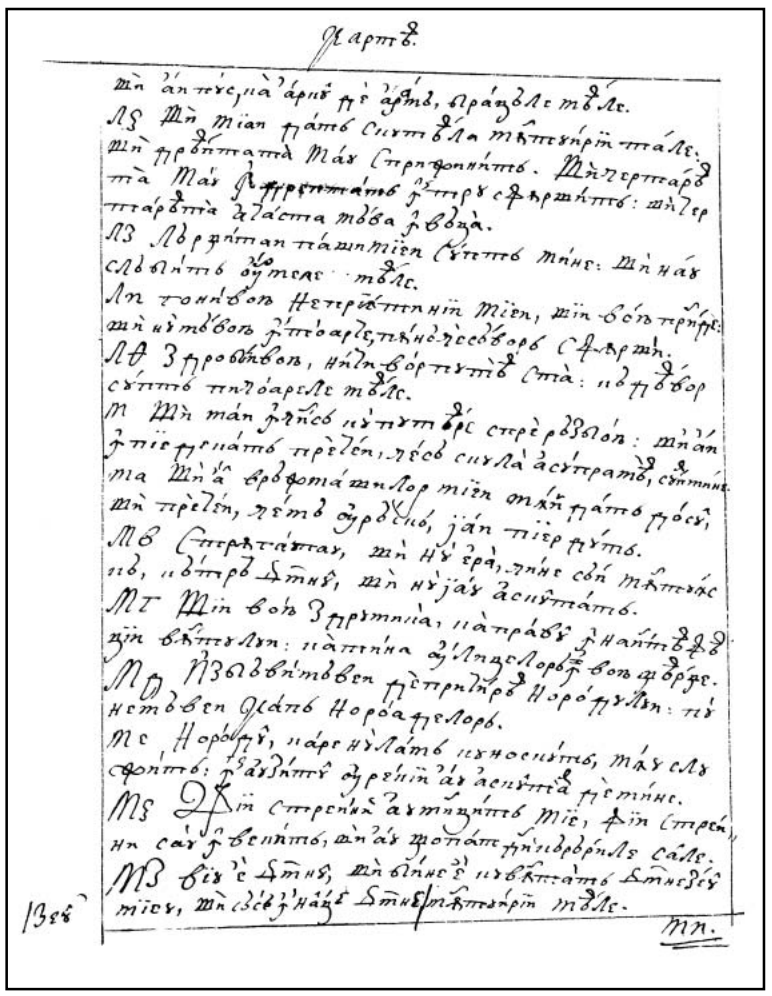

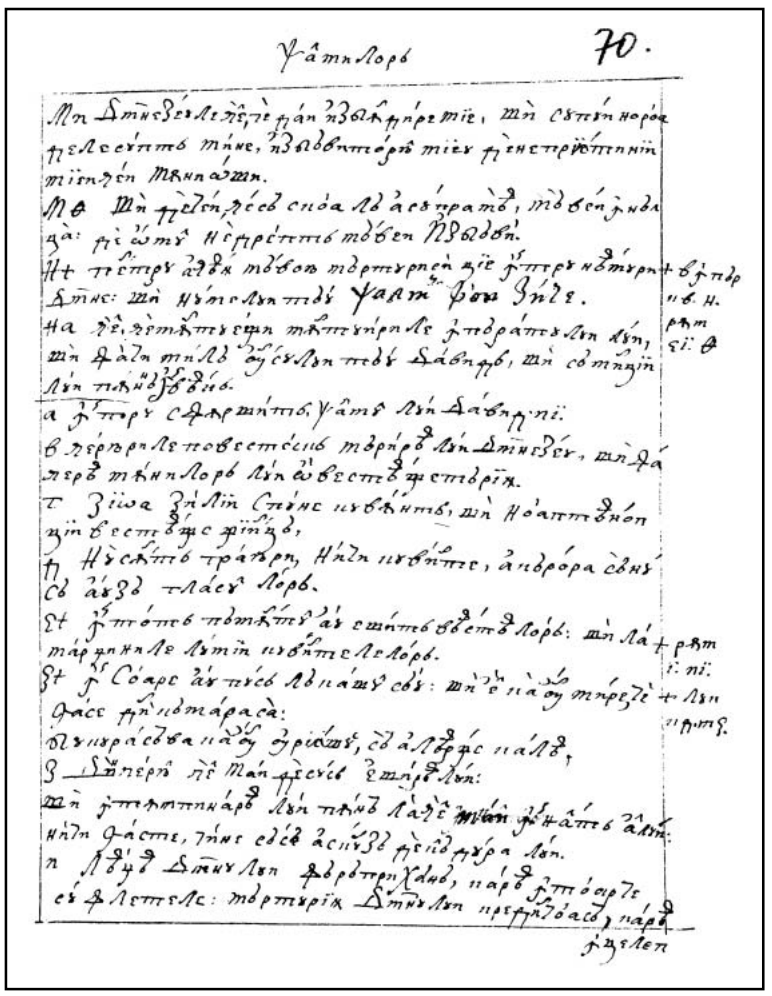

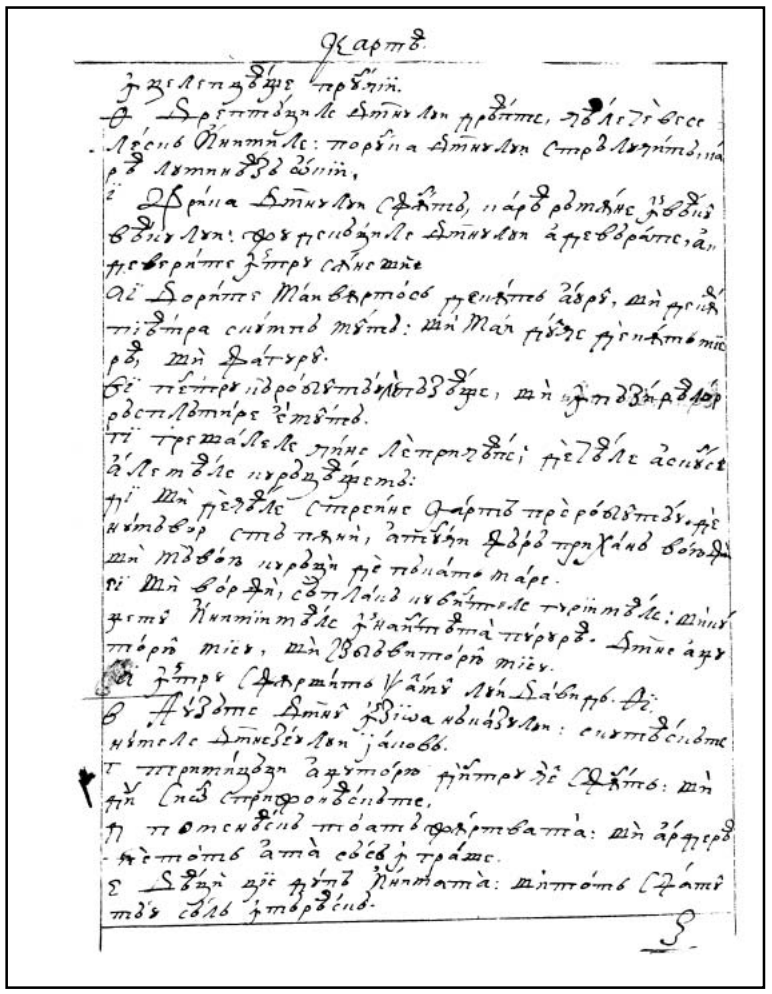

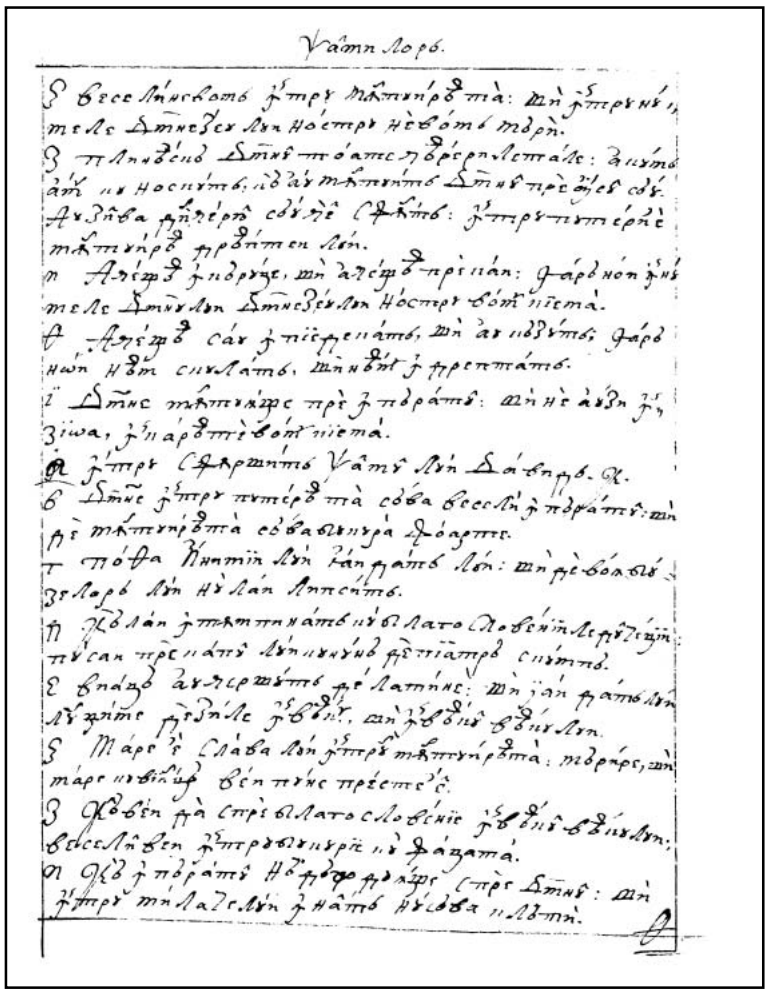

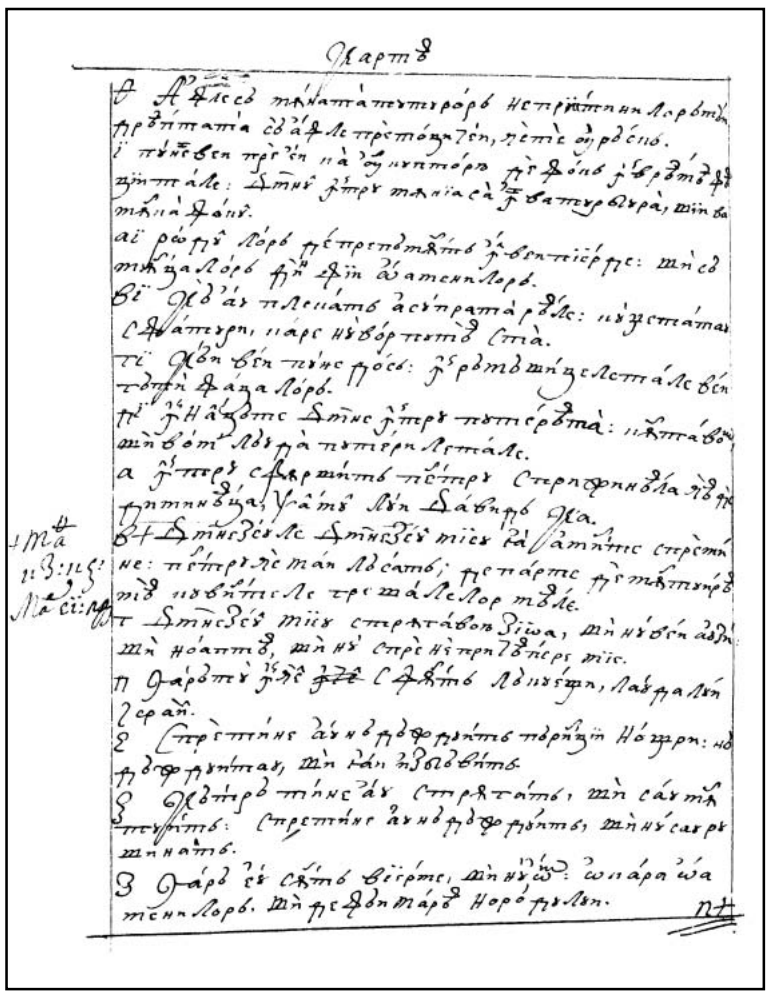

72v

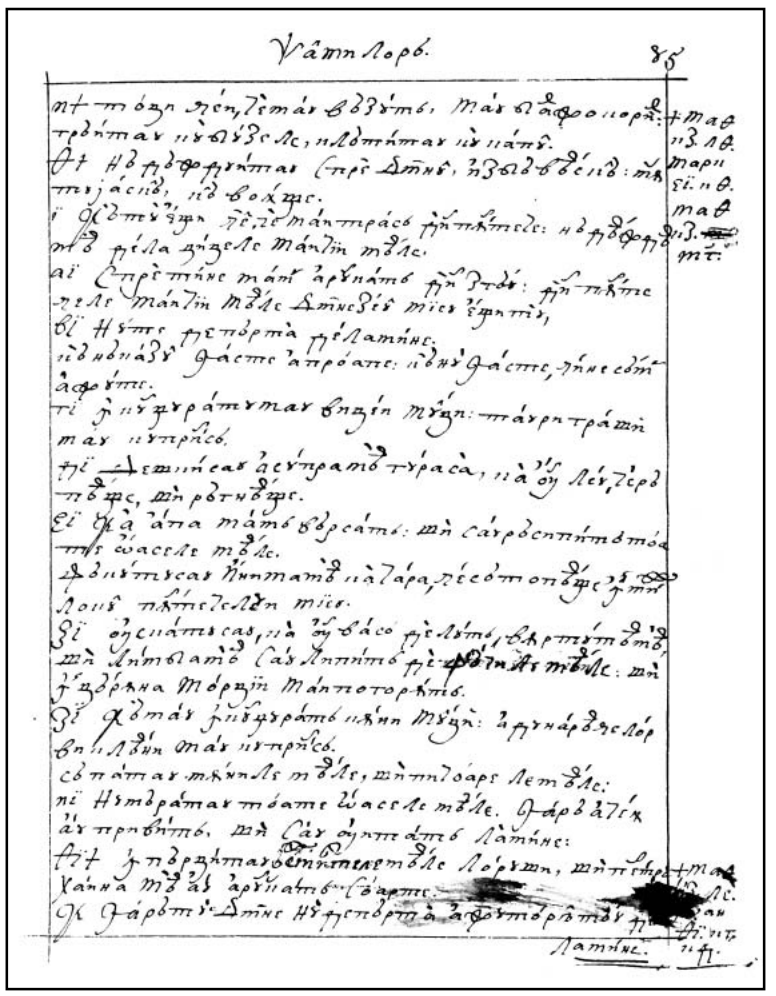

73r

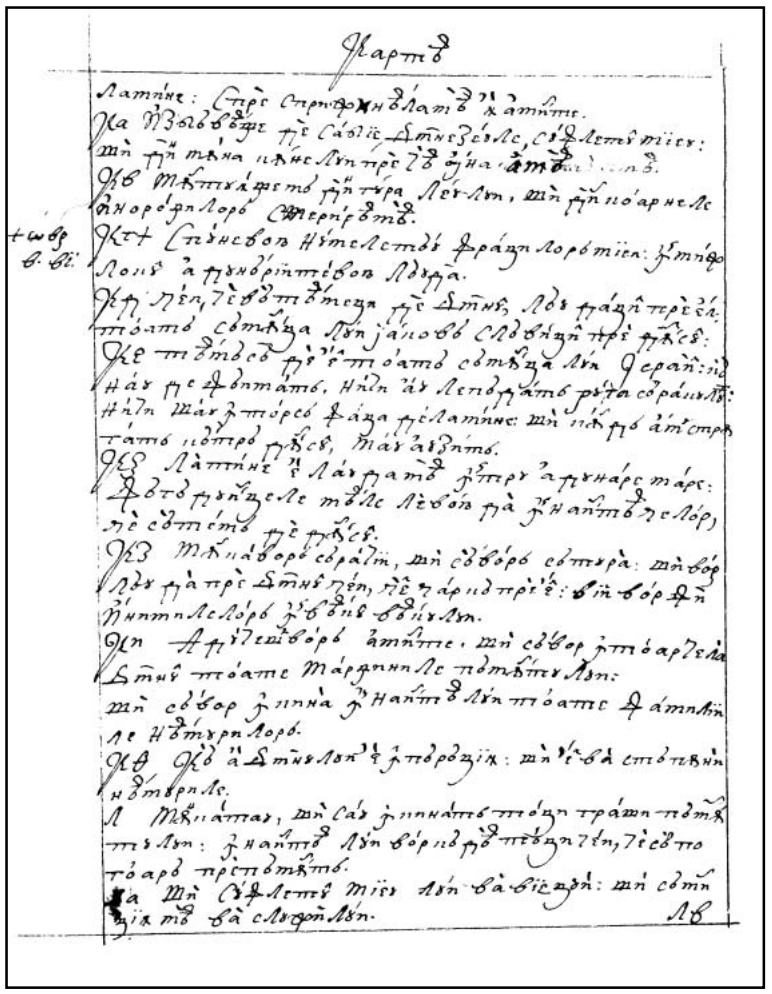

73v

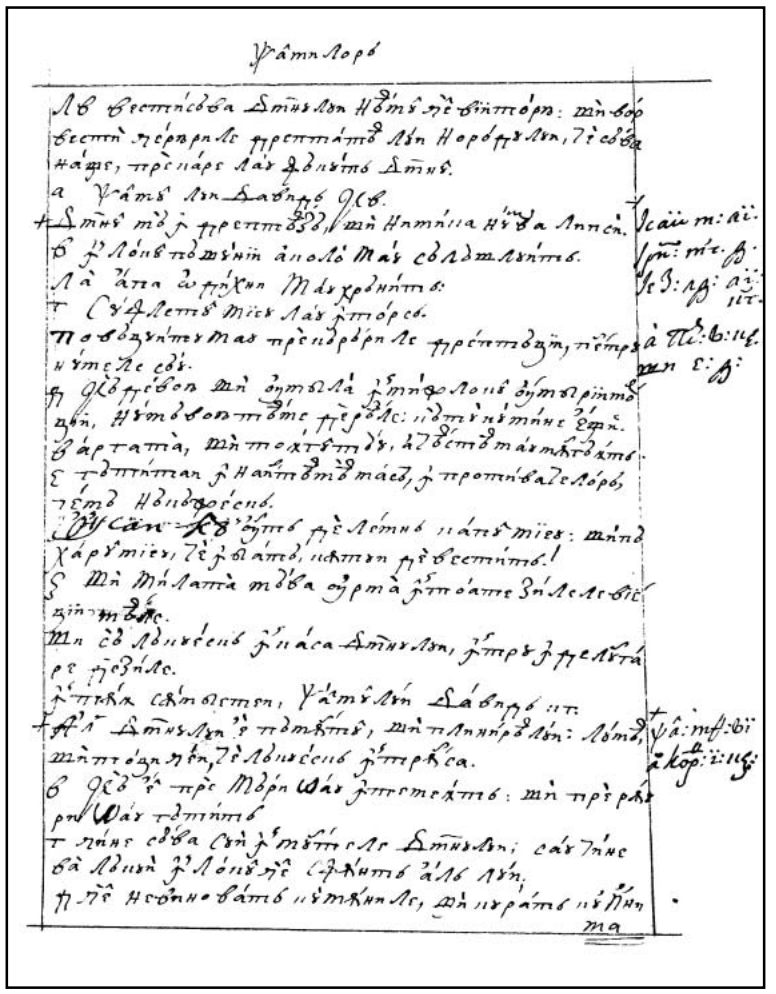

74r

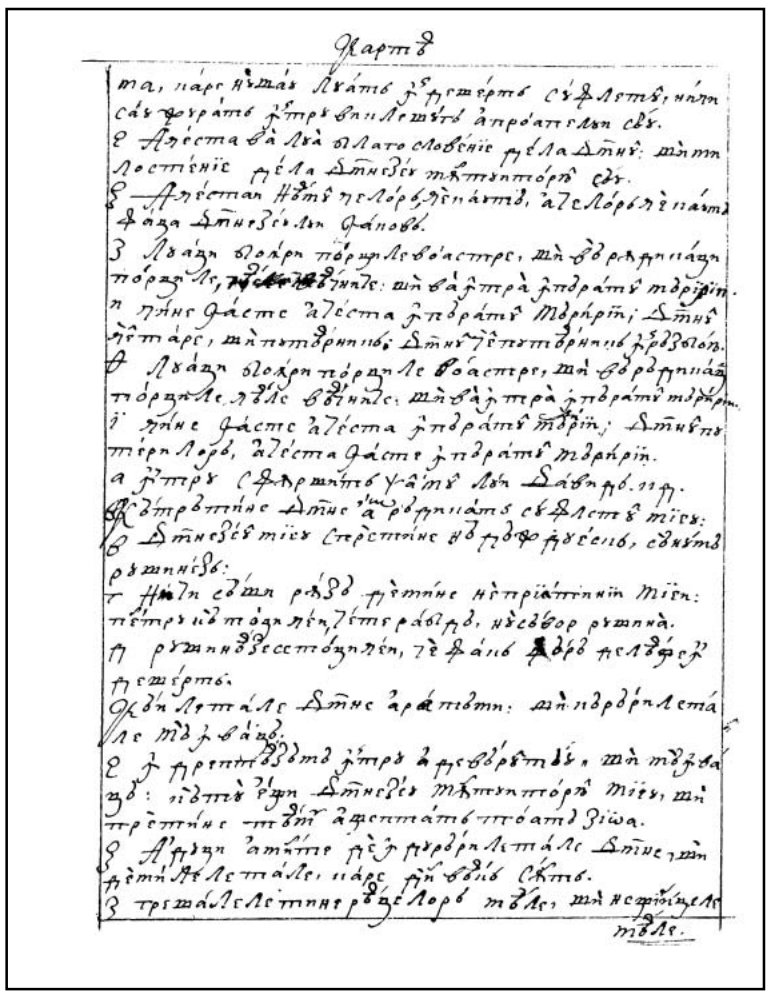

Псалтѣ

ма, нарѣ нѣмаѣ лѧдѣ ѣ҆зрастѣ сѣ҆ѧлетѣ, нѣлѣ
сѧ҆ѕѣграѣ ѣ҆тръ вѣ҆ѧлеѕѣ апрѣ҆ѧтелѣ сѣѵ.
ℓ Ѧлѣста вѧ лѧѣ ѳлѧто словѣніе ѓѣла Дн҃ѣ: мѣлѣ
лостѣніе ѓѣла Дн҃ѣ҆ѕѣ мѫ҆ѫнѫтѣрѣ сѣѵ.
ѕ Ѧлѣстаи Нѣмѣ нелѣрѣ, нѣнѧтѣ, ѧлелѣрѣ нѣнѧтѣ
ѳѧза Дн҃ѣѕѣ҆ѣлѣ ѳѧновѣ.
з Лѧѧѣ ѳлѣлѣ пѣрѫлѣ вѣ҆ѧстрѣ, мѫ҆ вѣ҆рѣдѫѣлѣѧѣ
пѣрѫлѣ, [illegible]ѣнѧлѣ: мѫ вѧ҆ѣтрѣ ѣ҆пѣраѣмѣ мѣрѣѣ҆ѣ.
и нѧѣне ѳѧсте ѧлѣста ѣ҆пѣраѣмѣ мѣрѣѣ҆ѣ, Дн҃ѣ
нѣ҆нѧрѣ, мѫ҆ пѫтѣрнѣлѣ Дн҃ѣ҆ѣ҆ пѫтѣрнѣлѣ ѣ҆рѣѕѣлѣ.
ѳ Лѧѧѣ ѳлѣлѣ пѣрѫлѣ вѣ҆ѧстрѣ, мѫ вѣ҆рѣдѫѣлѣѧѣ
пѣрѫлѣ, ѧлѣ вѣ҆нѧлѣ: мѫ вѧ҆ѣтрѣ ѣ҆пѣраѣмѣ мѣрѣѣ҆ѣ.
і нѧѣне ѳѧсте ѧлѣста ѣ҆пѣраѣмѣ мѣрѣѣ҆ѣ; Дн҃ѣ
пѣрѫлѣ, ѧлѣ҆ста ѳѧсте ѣ҆пѣраѣмѣ мѣрѣѣ҆ѣ.
а ѣ҆тръ сѣѳѧрѫѣтѣ ѵѣмѣ Лѧвѣ рѣ. ѵѣ҆ѣ.
ѕѣ҆ѣтѣрѣѣтѣнѣе Дн҃ѣ҆ѣ҆ ѣ҆рѣдѫѣлѣѧѣ сѣ҆ѧлетѣ мѣѣѕ:
в Дн҃ѣѕѣ҆ѣ мѣѣѕ стрѣѣтѣнѣе нѣ҆ѣѳѳѣ ѳѣсѣѣ, сѣѵѣтѣ
ѧѫтнѣѣѳ:
г Нѣѣѣ сѣѵѧ ѧѣѣѳ ѓѣѫтѣнѣе нѣ҆ѣрѣѣѣтѣнѣѣ мѣѣѕ:
пѣтрѣ нѣ҆ѣѳѧѫѣѣ, ѕѣтѣ ѧѣѳѣ҆ѣ, нѣ҆сѣѳѳѳ ѧѫтнѧ.
ѳ ѧѫтнѣѣѳѣѣѣѣѣѣѣѣ, ѣѣ ѳѧѣѣ ѣѣѣѣ ѣѣѣѣѣѣ
ѣѣѣѣѣѣѣѣ

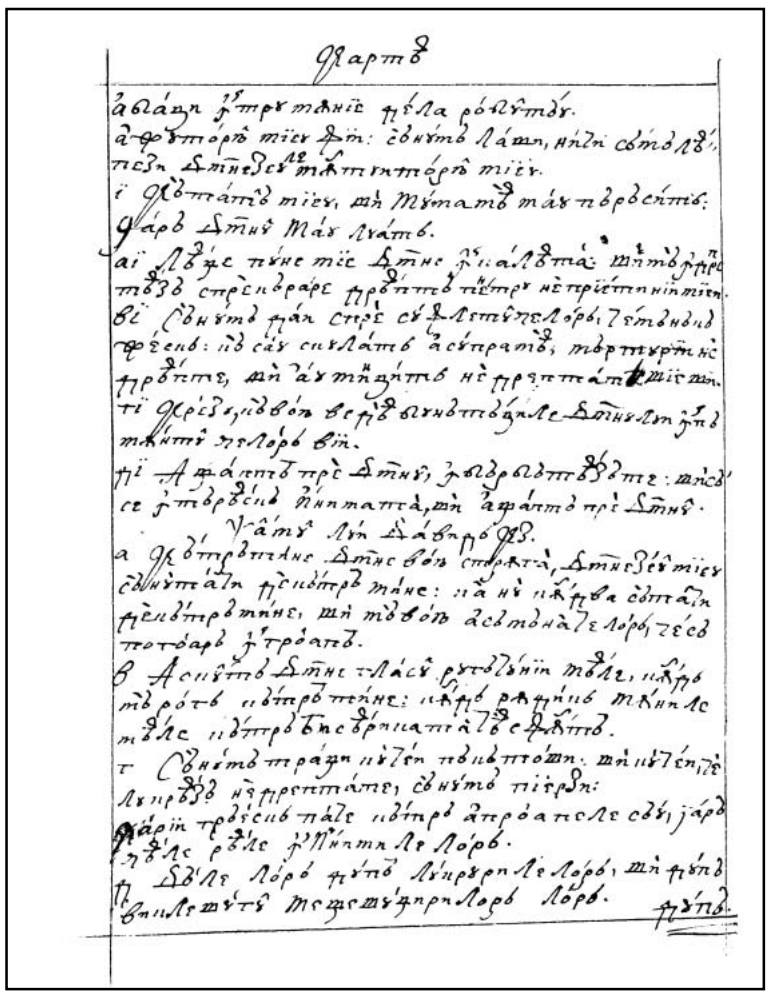

76v

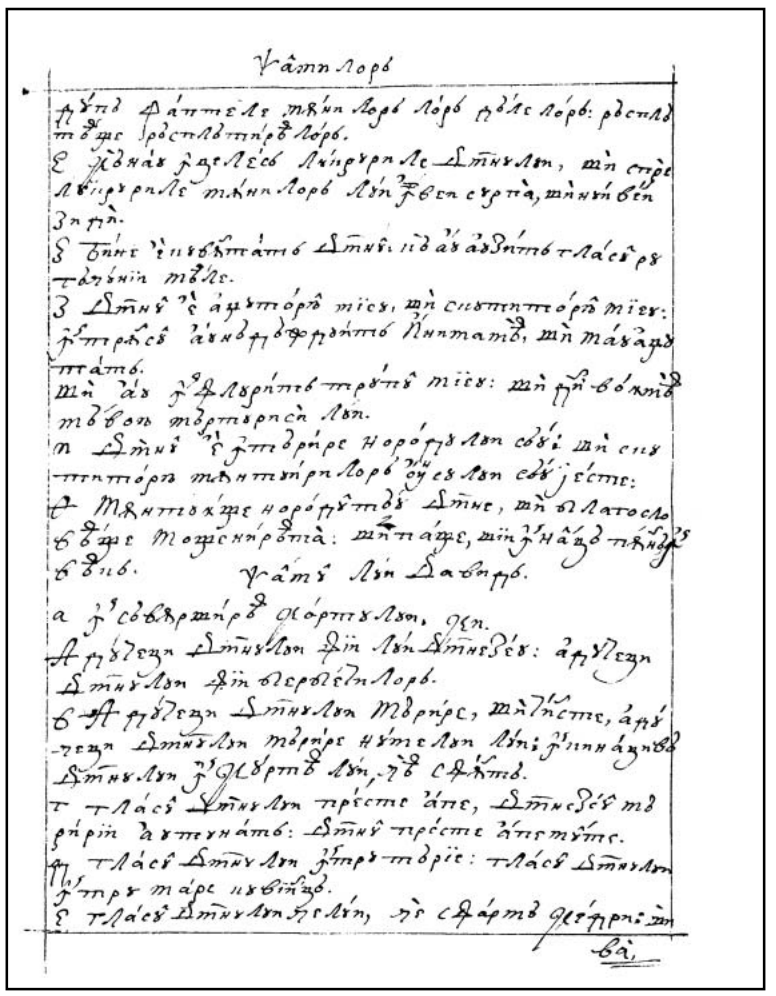

77r

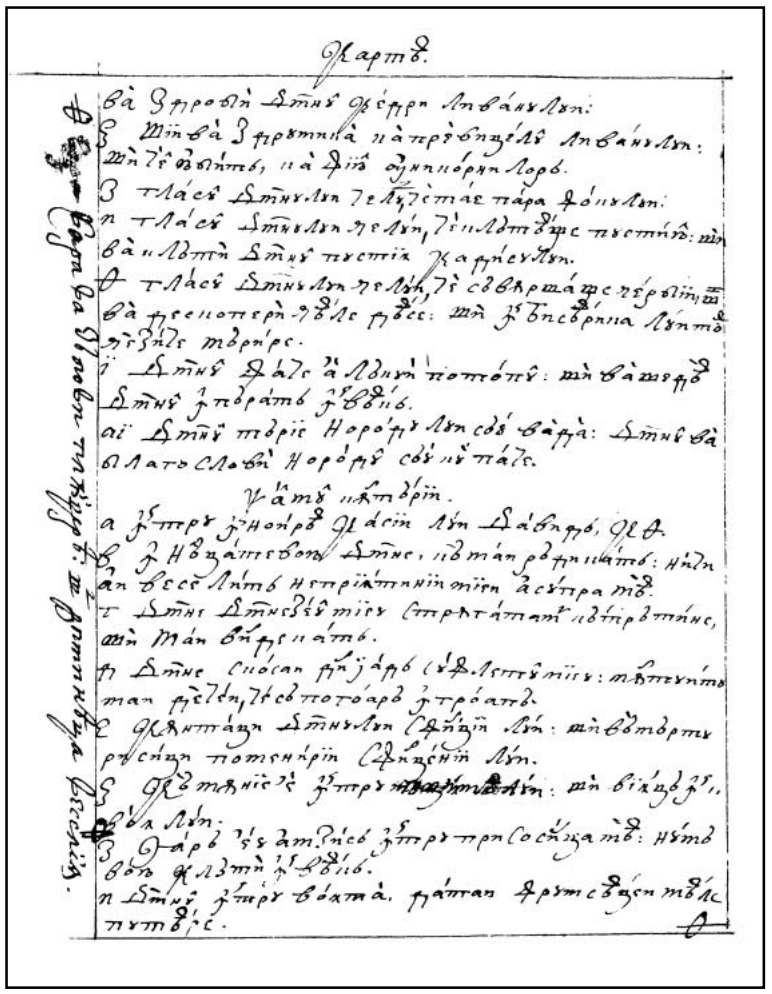

77v

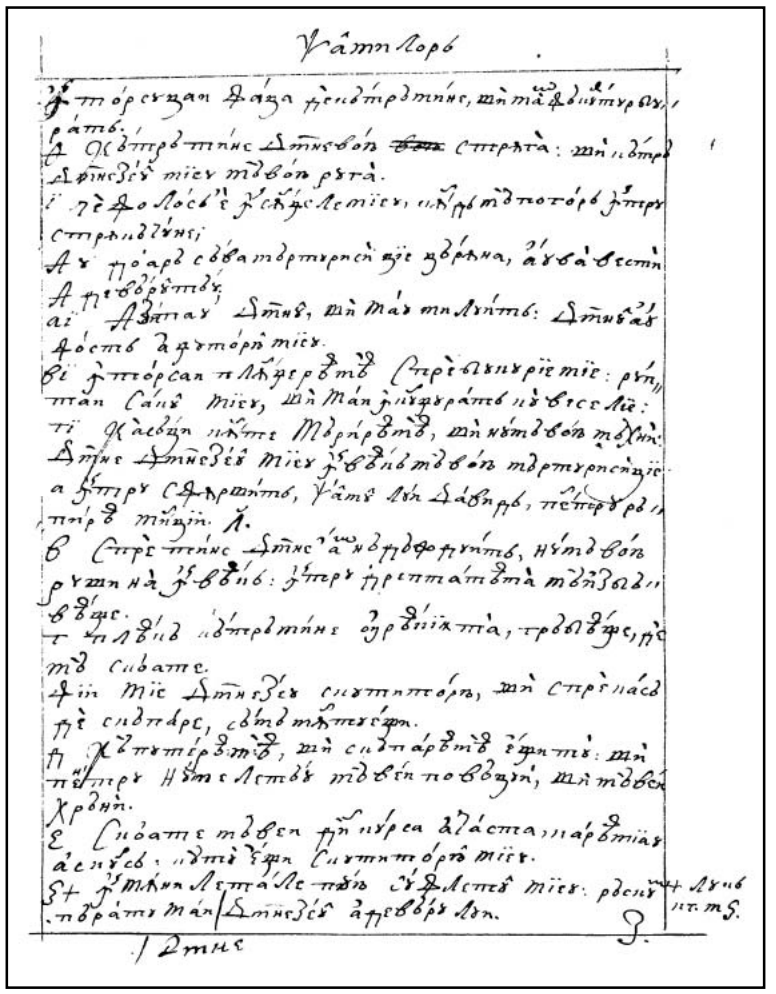

78r

78v

79r

79v

80r

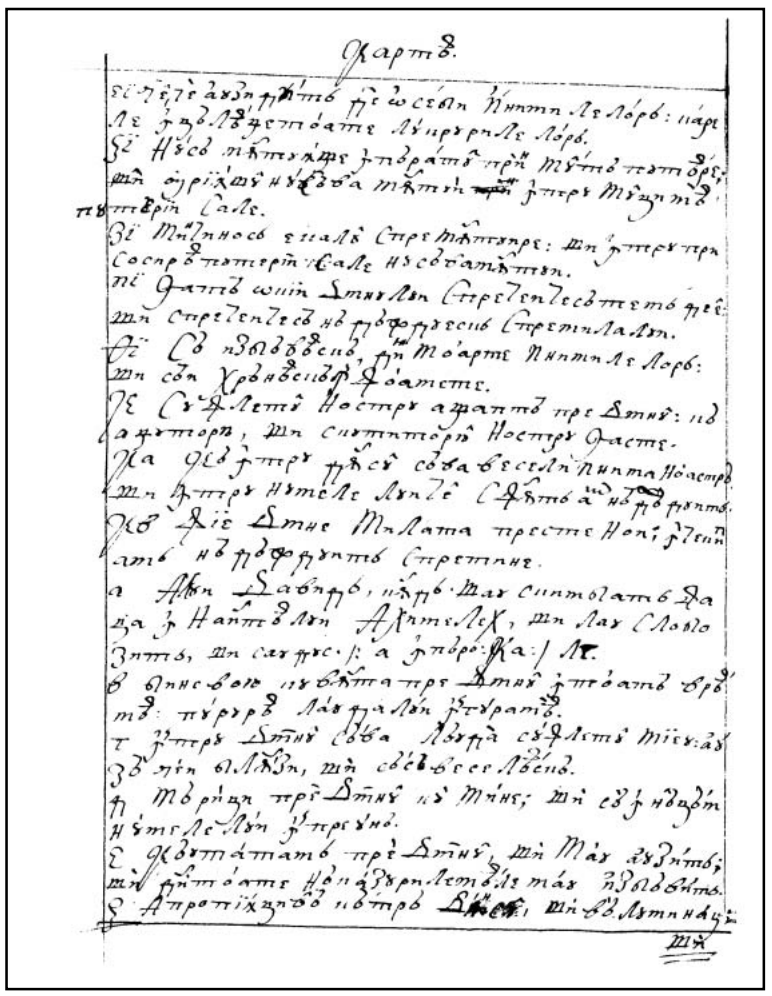

80v

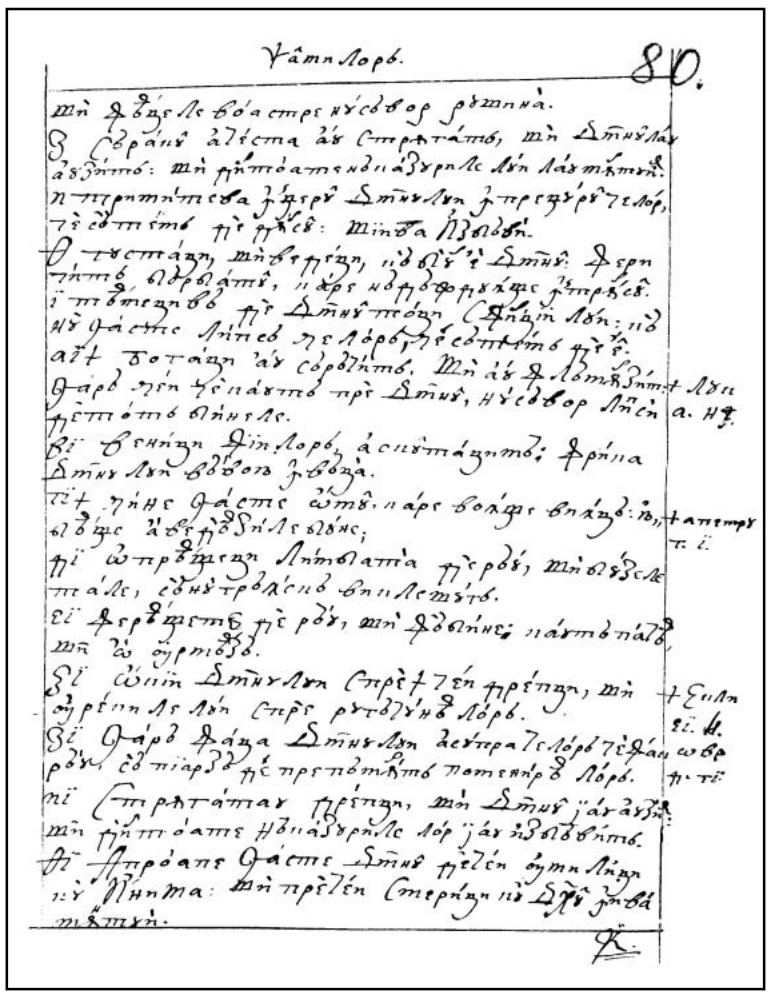

81r

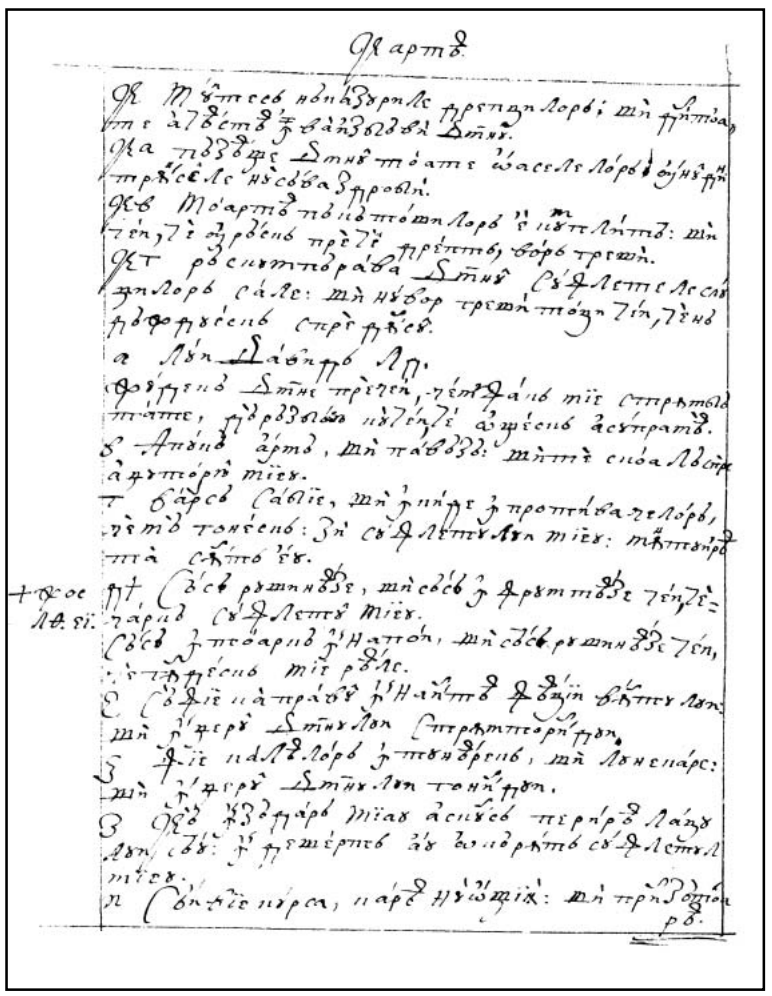

81v

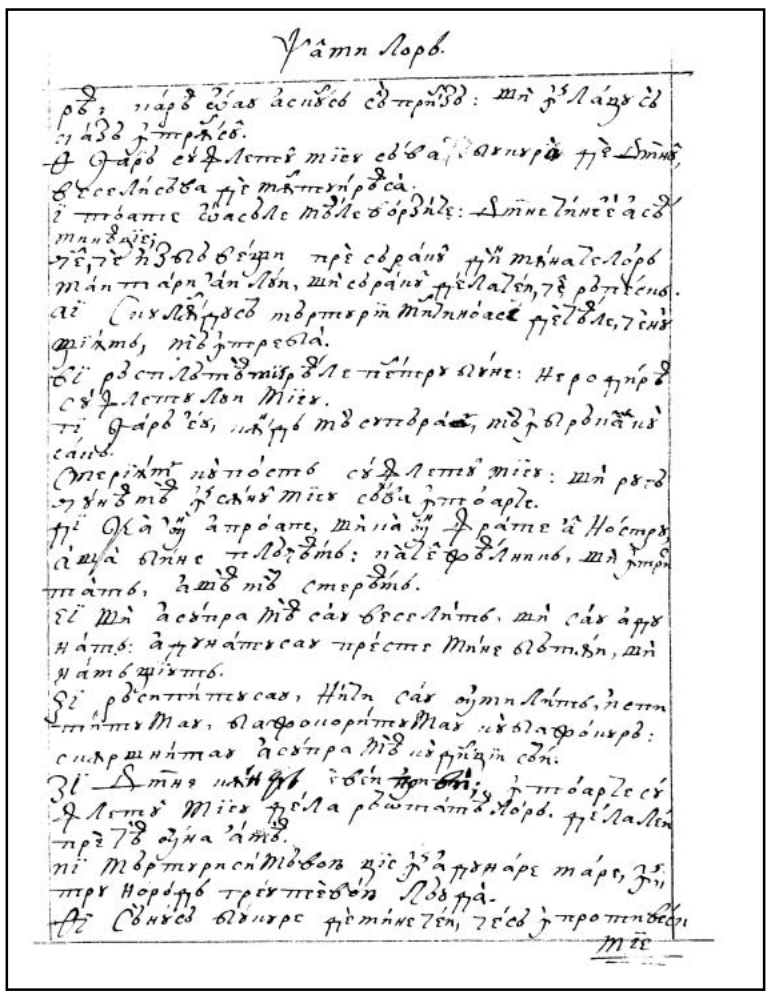

82r

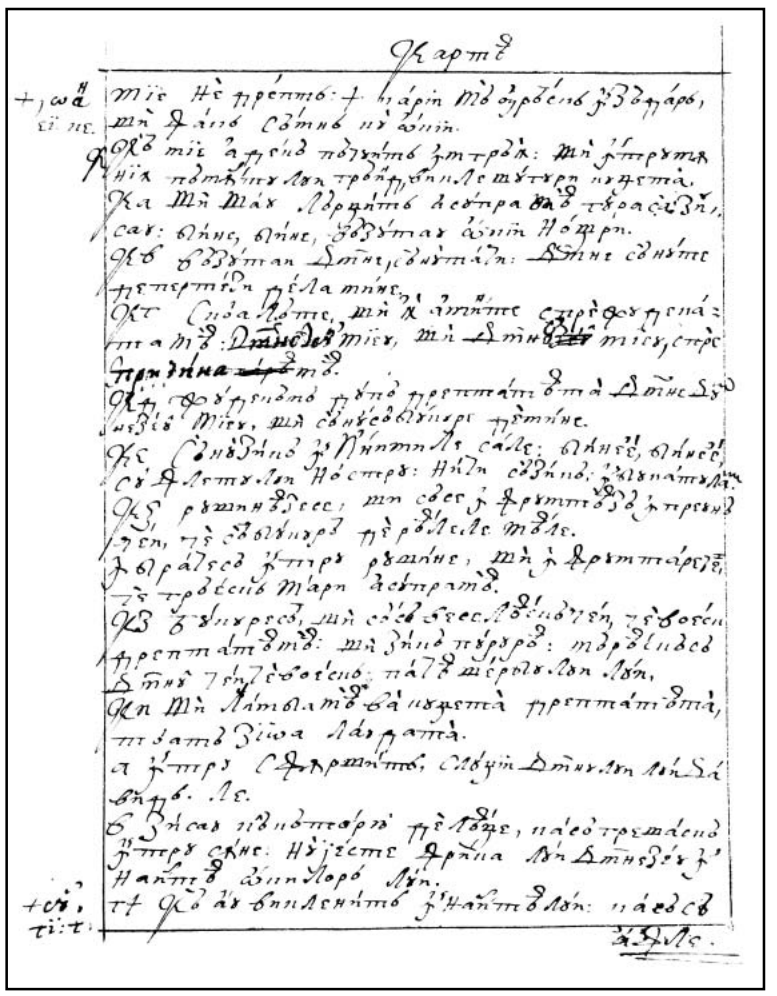

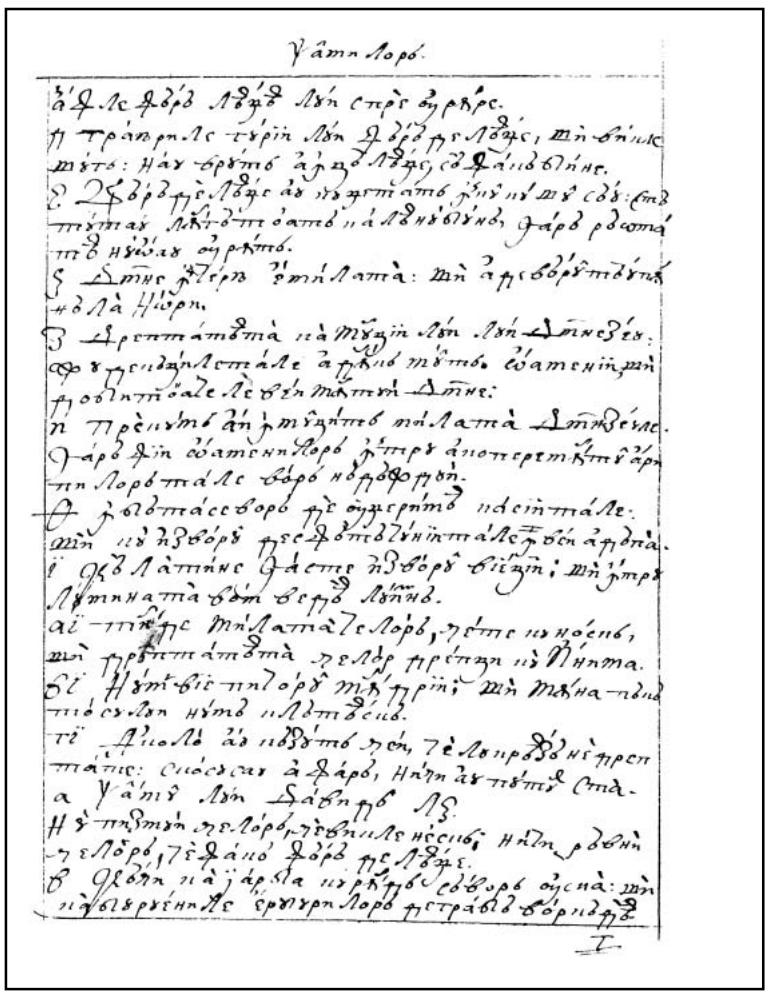

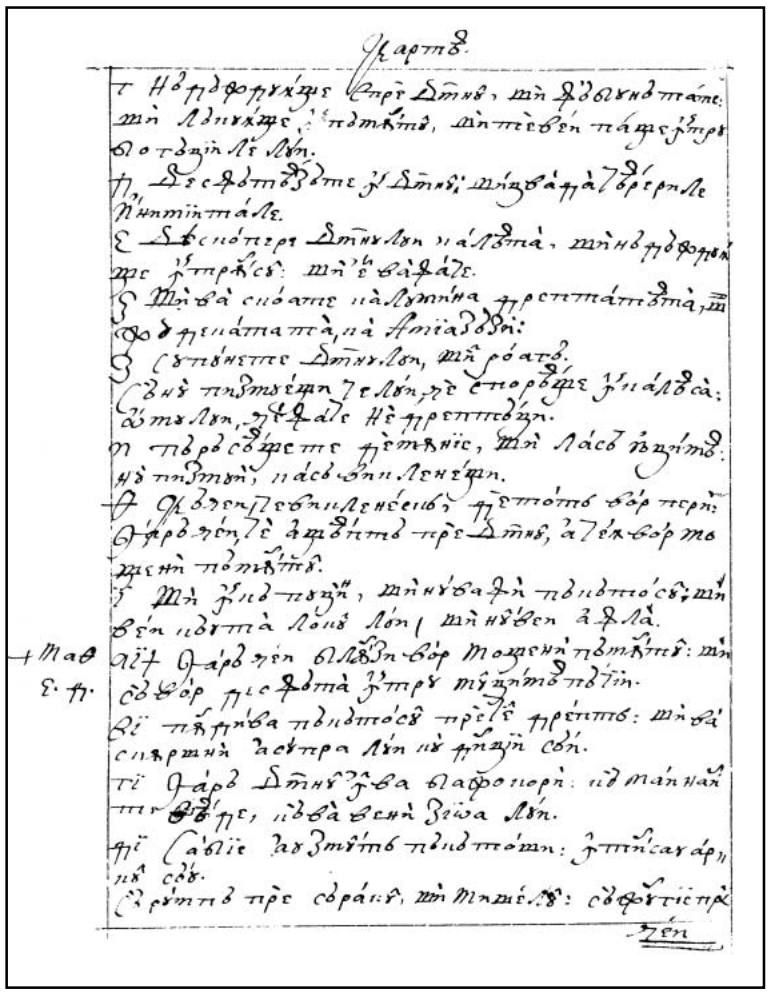

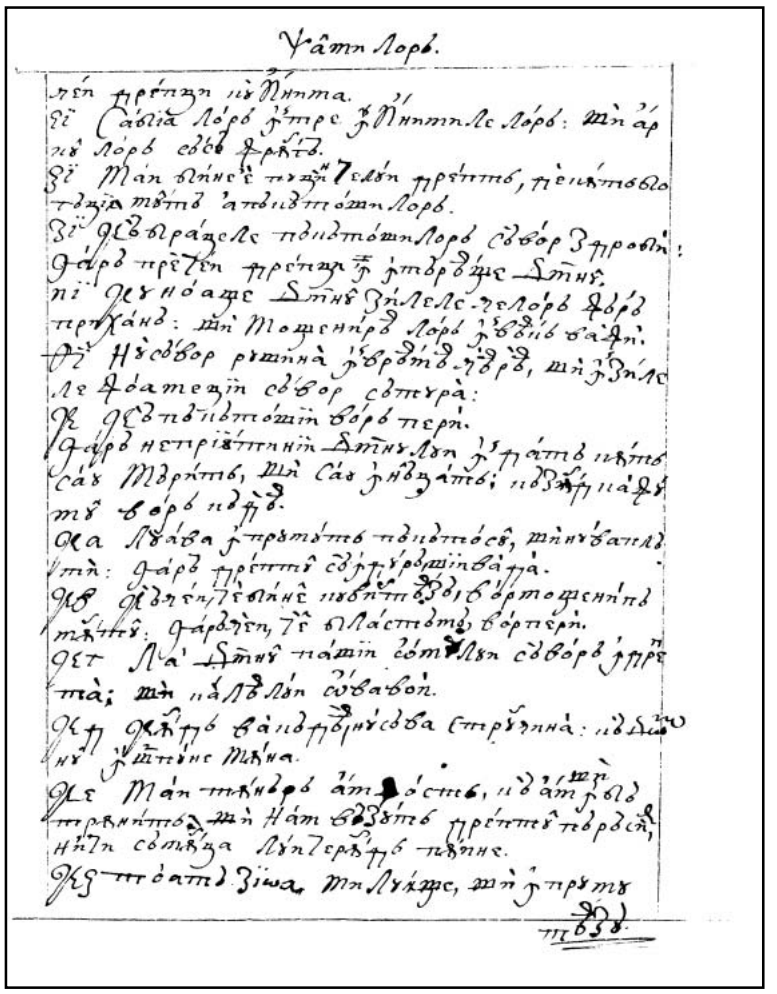

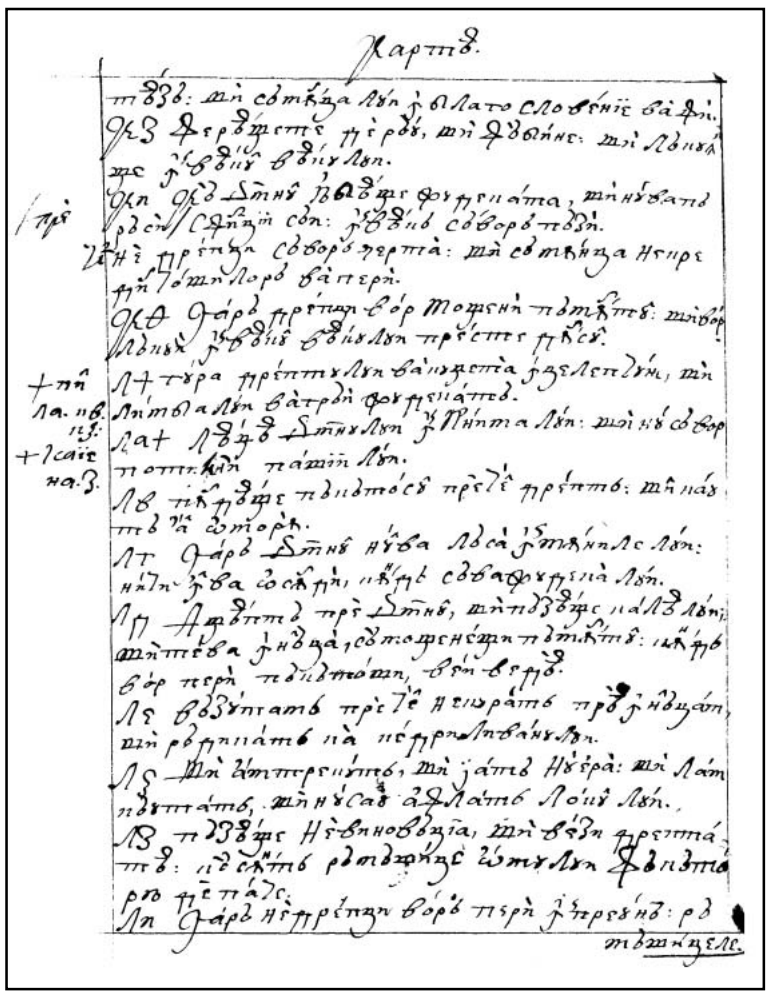

84v

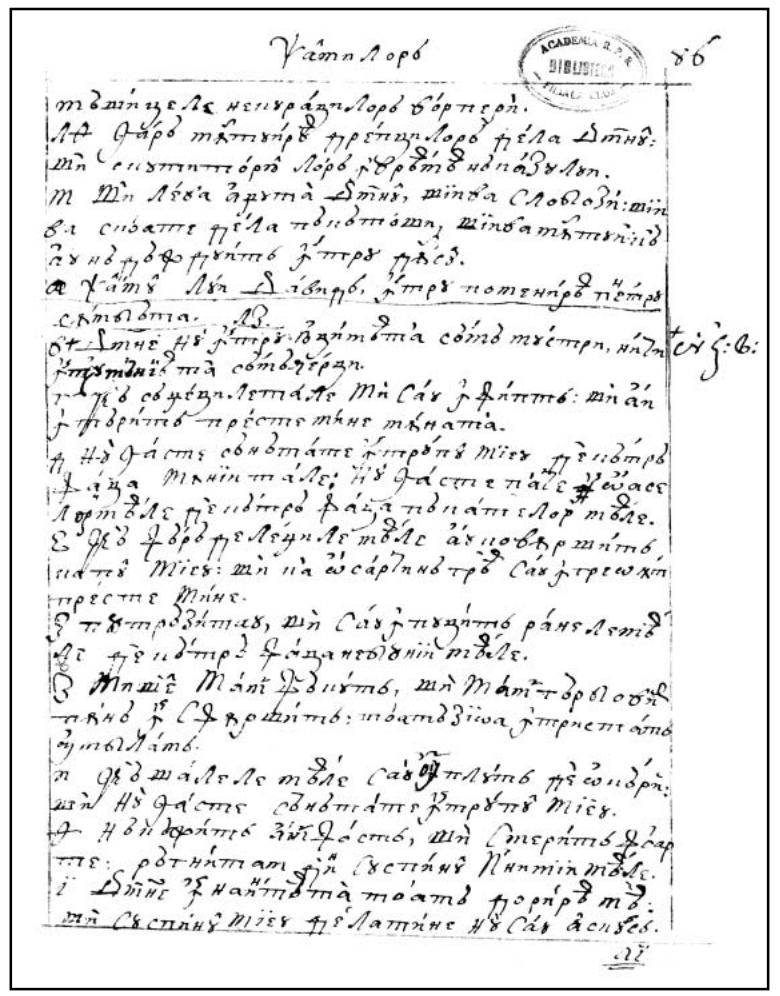

85r

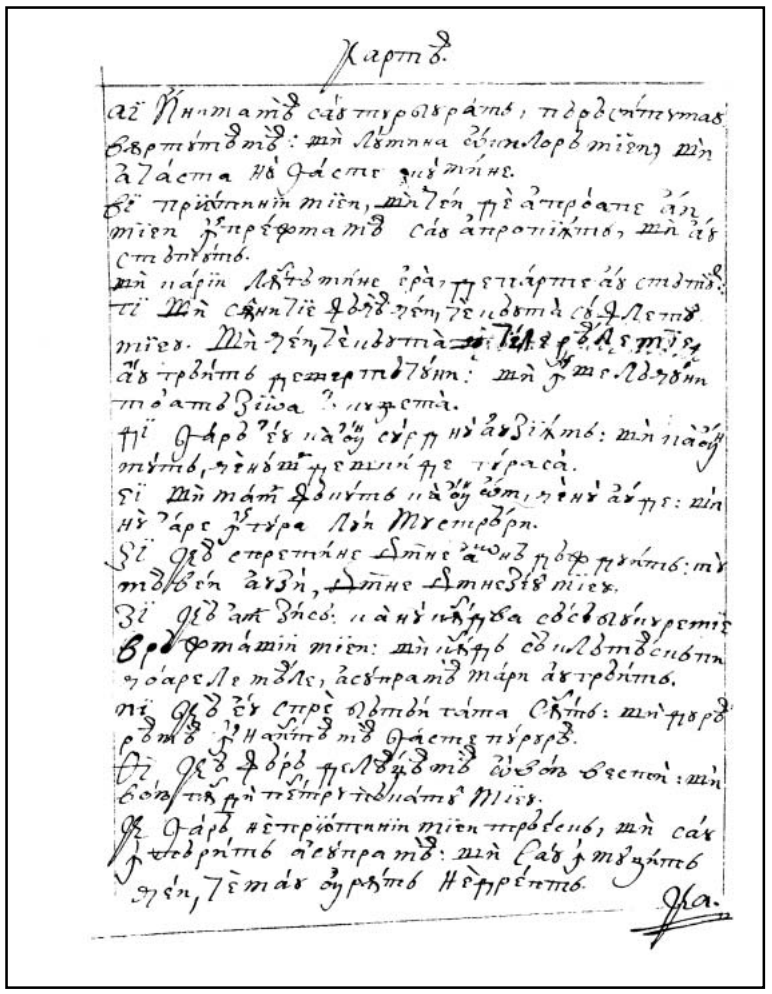

85v

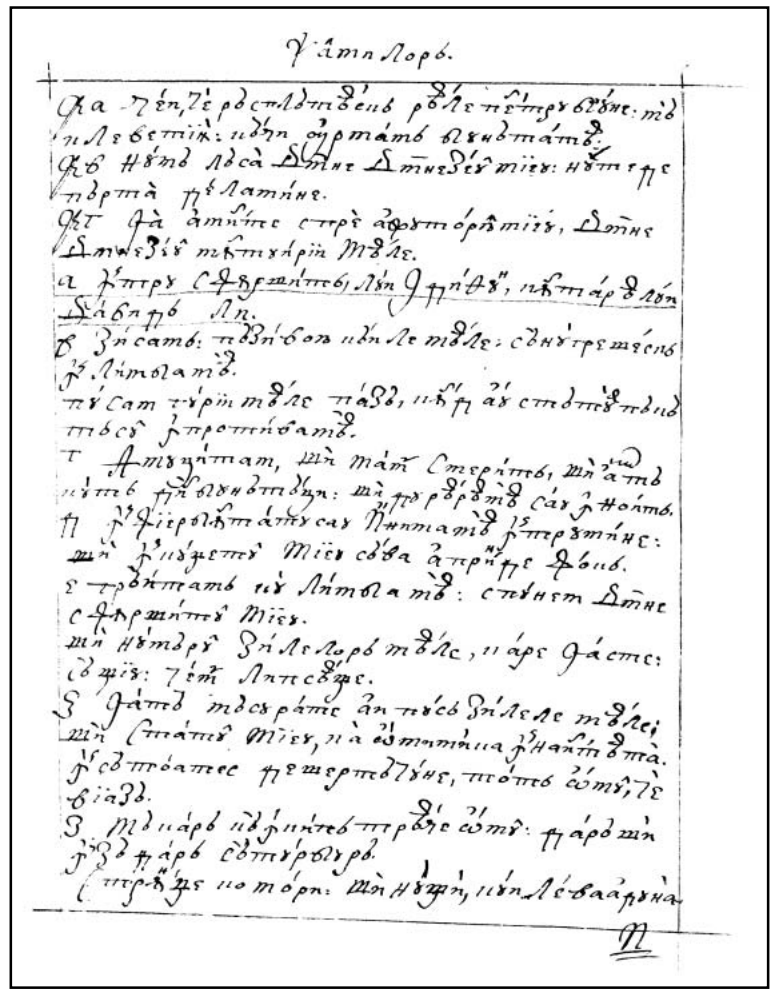

86r

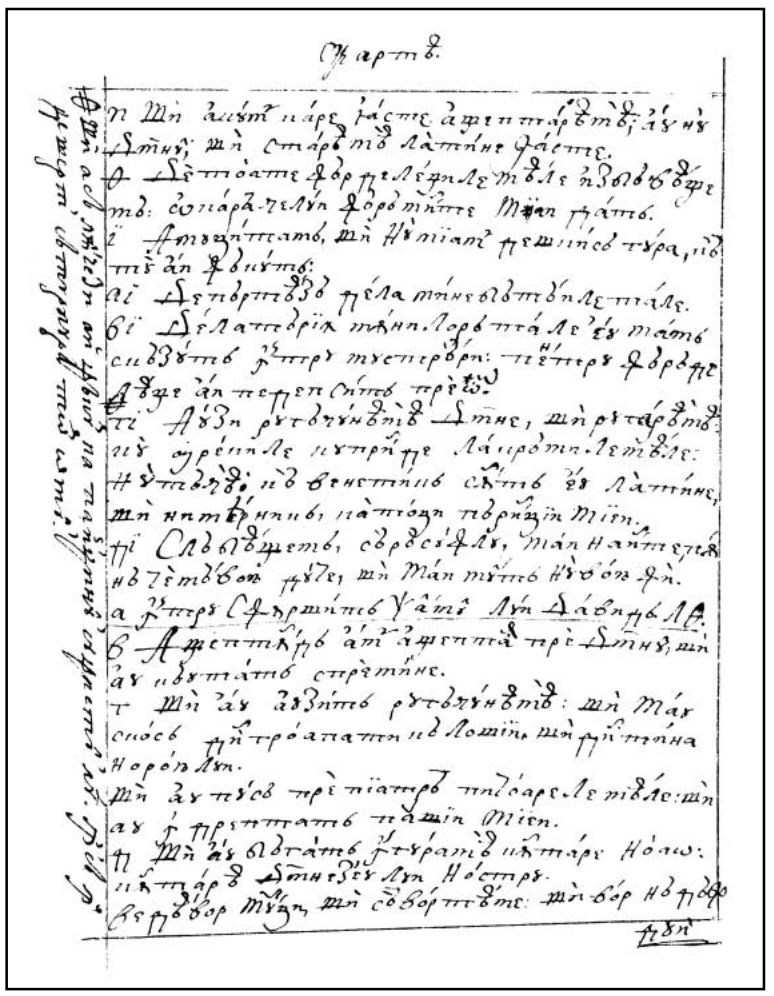

86v

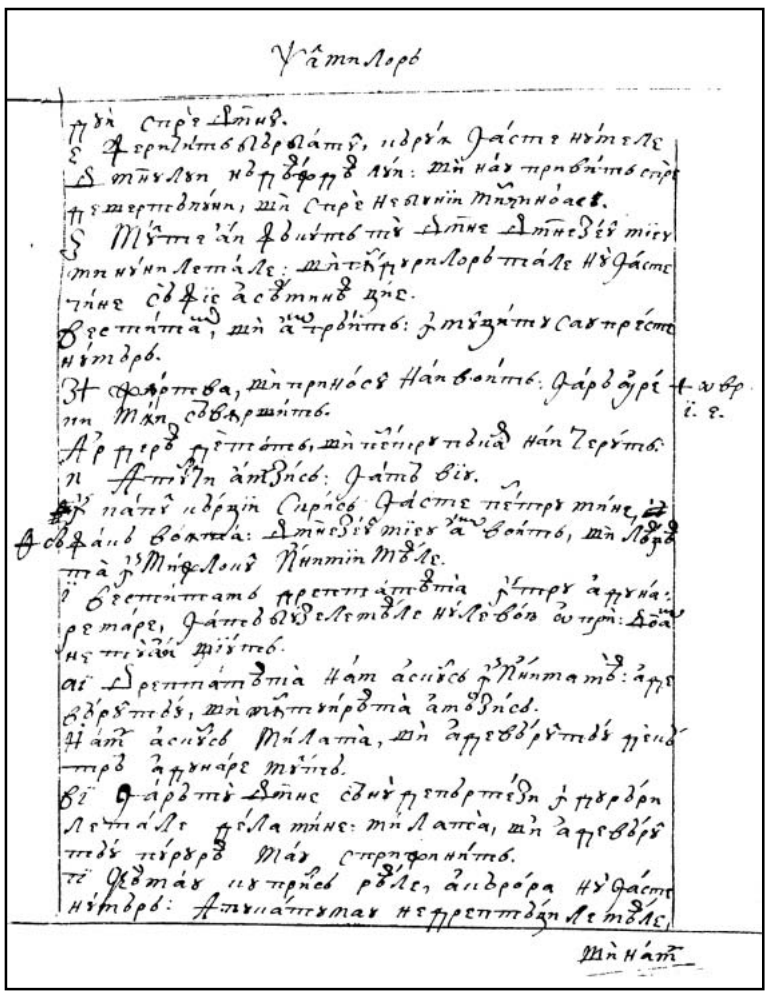

87r

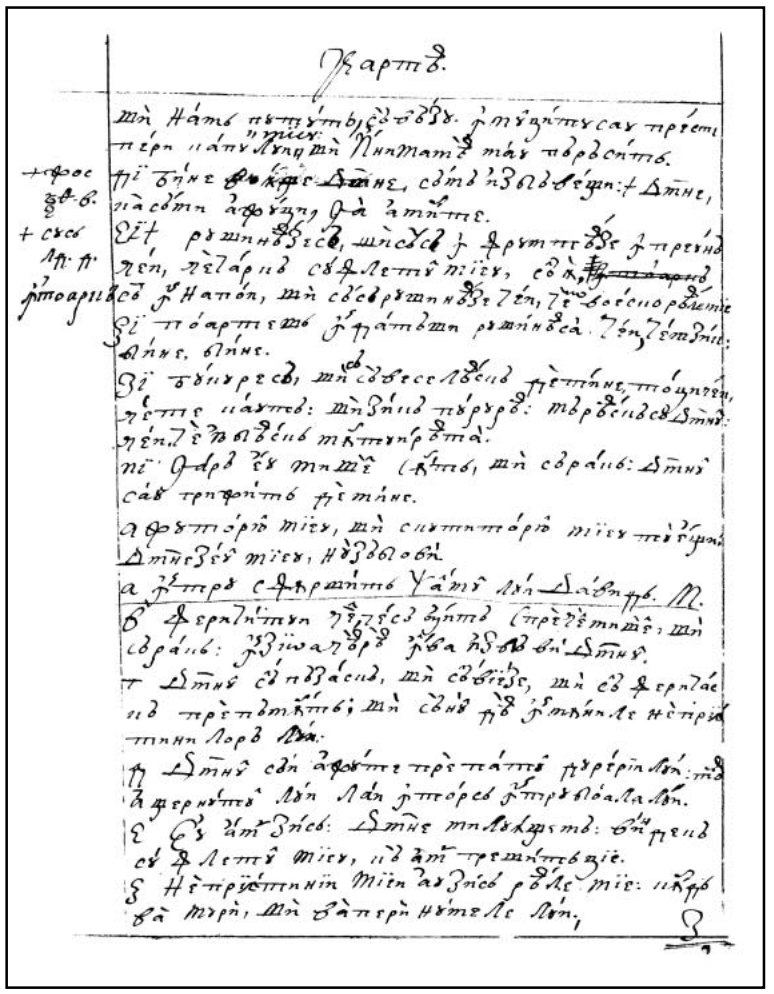

87v

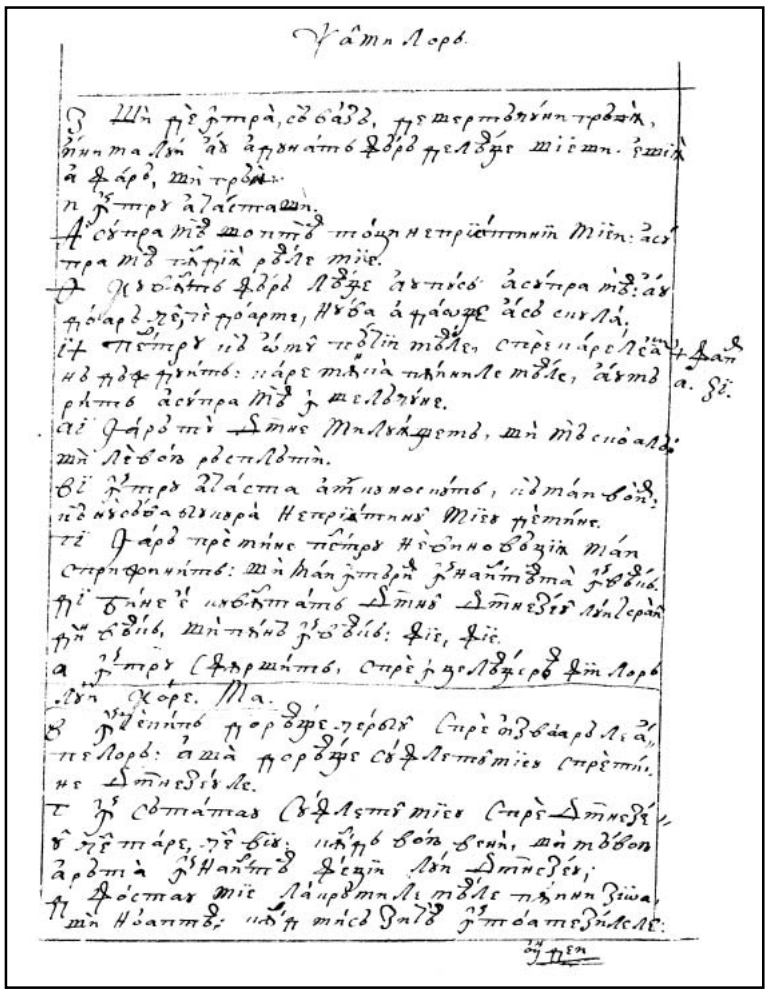

88r

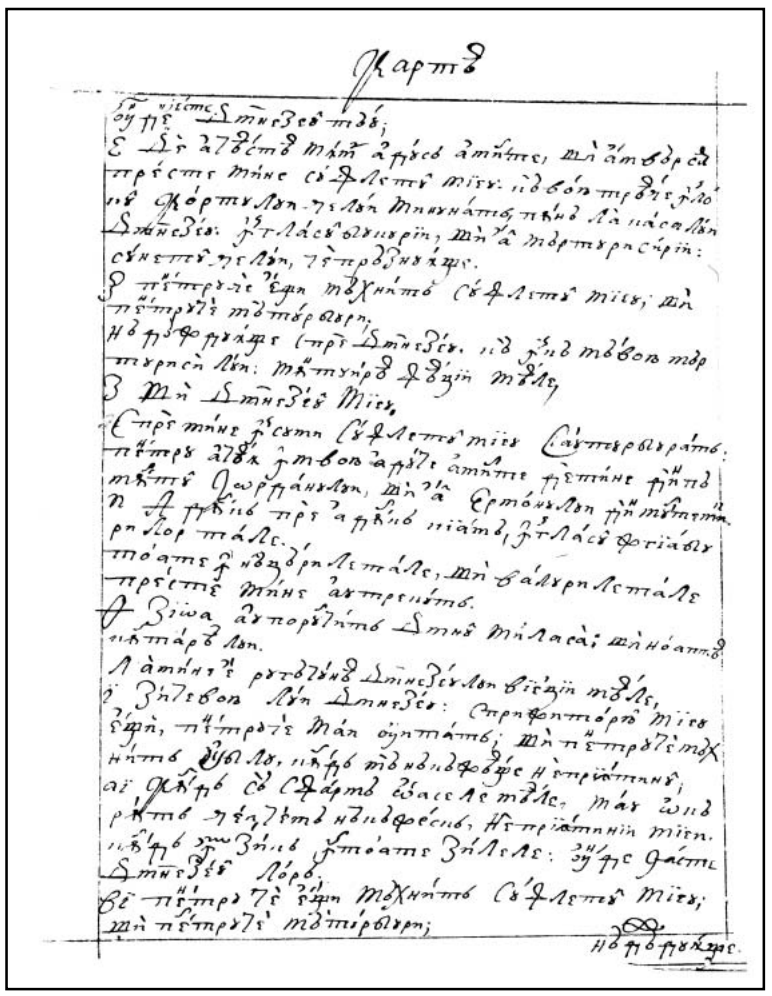

88v

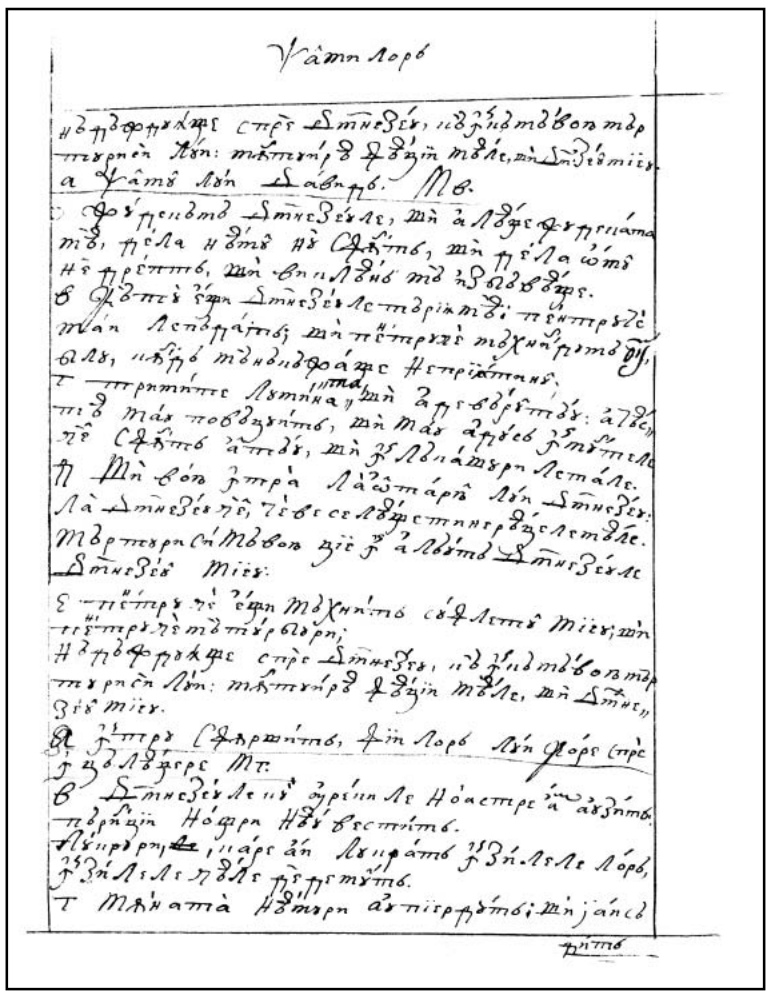

89r

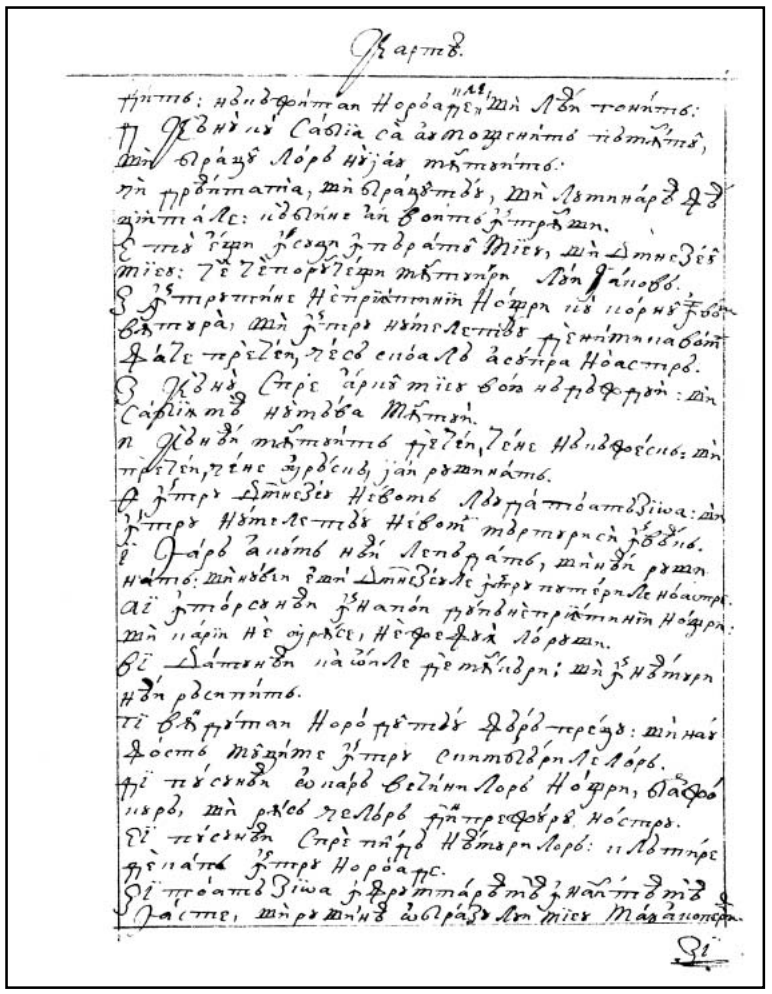

89v

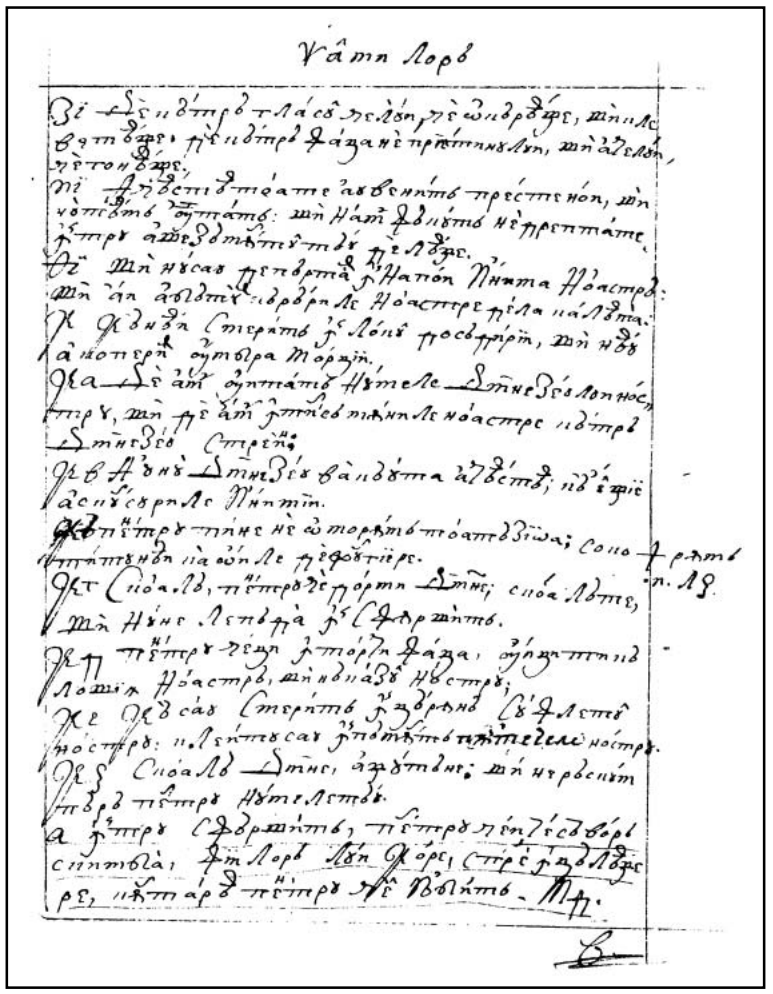

90r

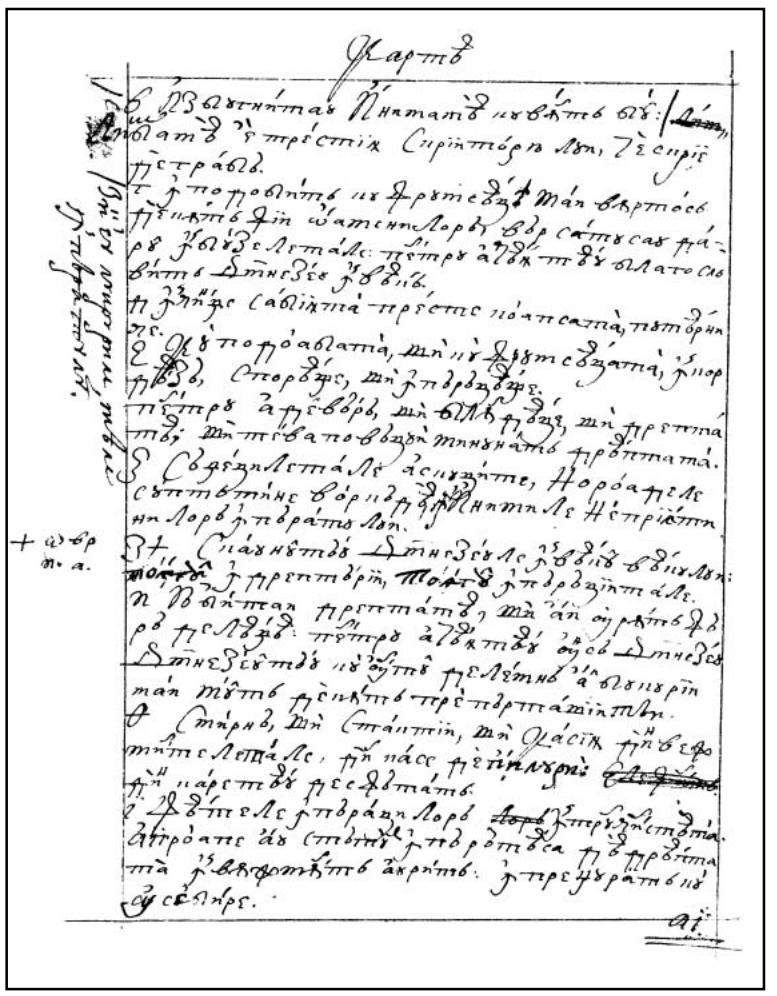

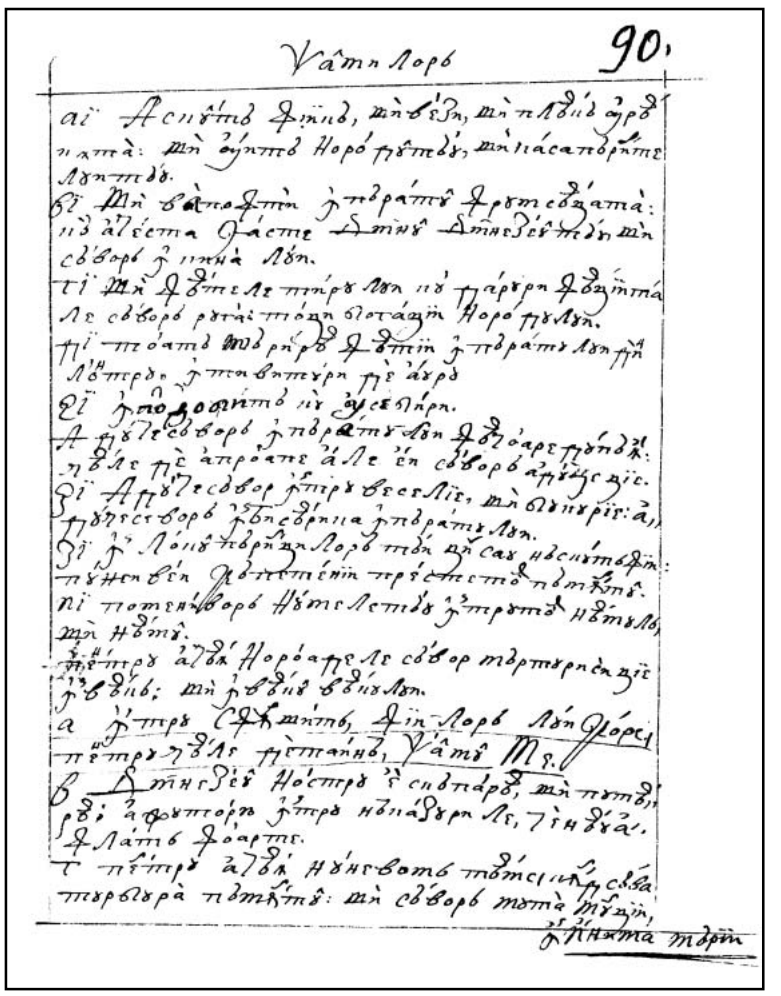

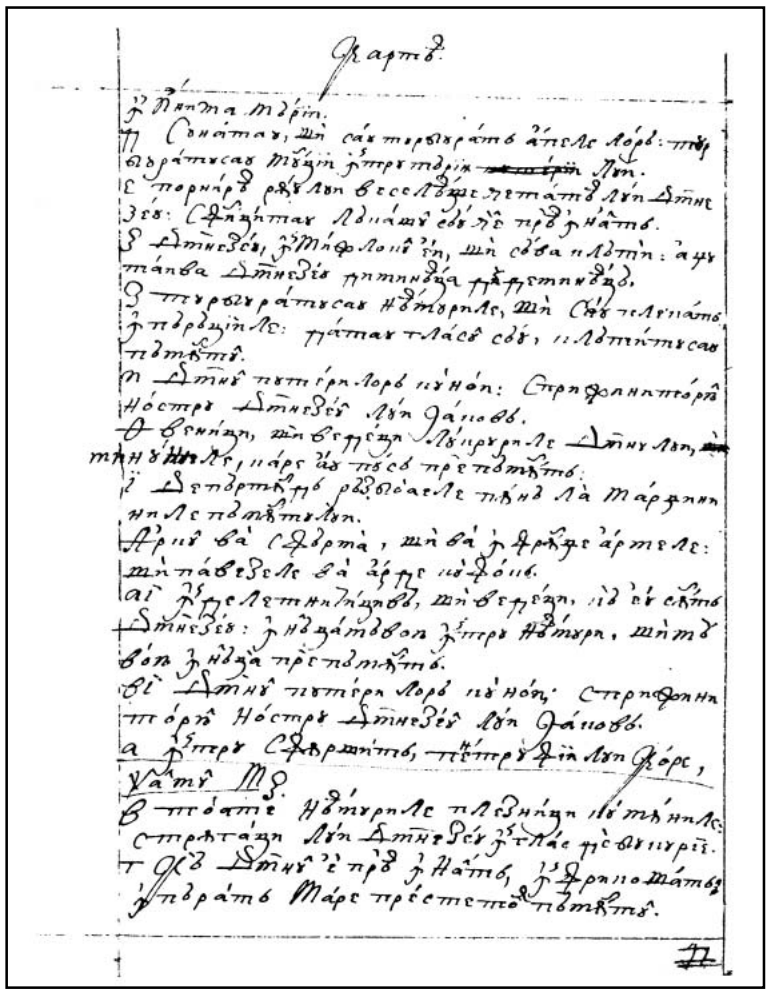

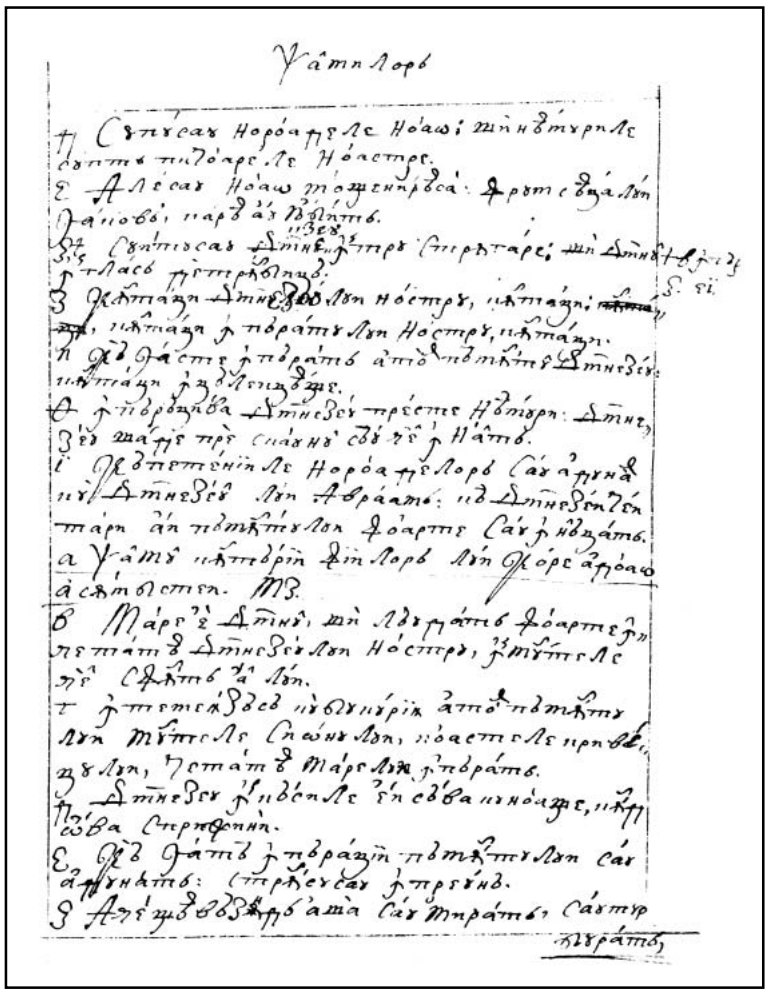

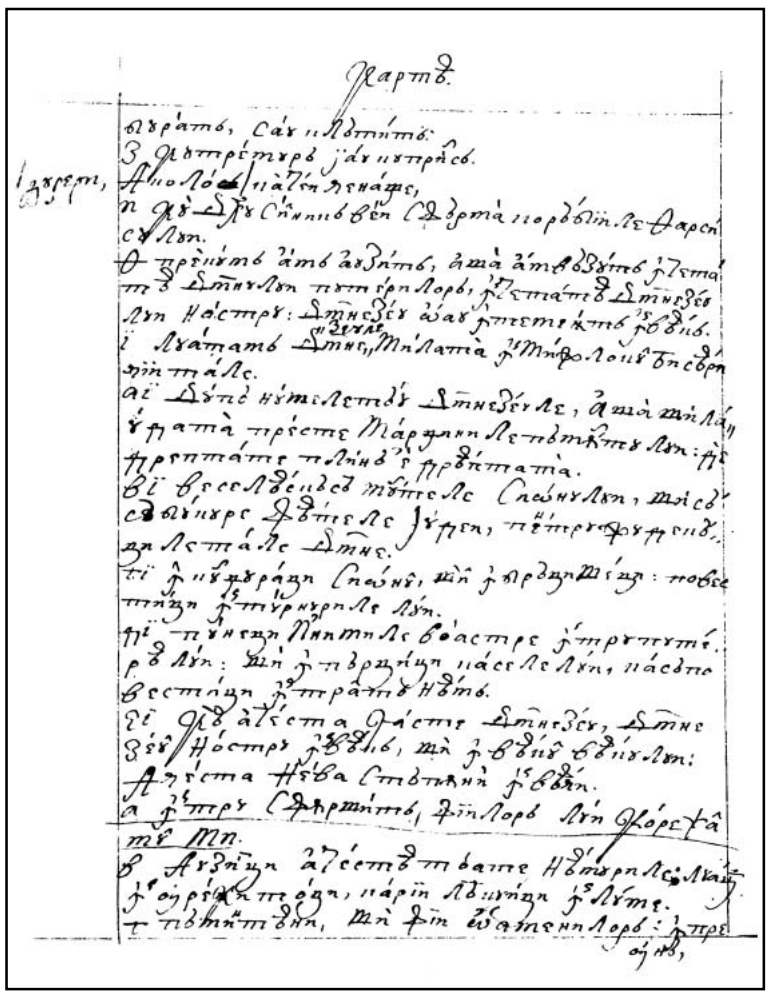

92v

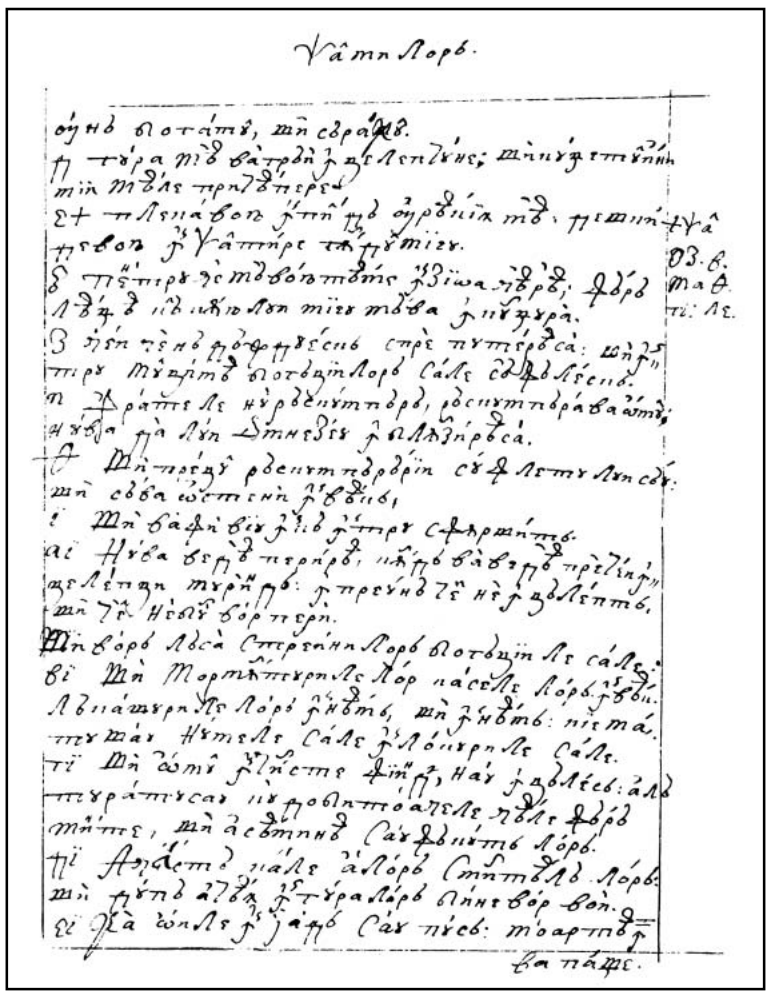

93r

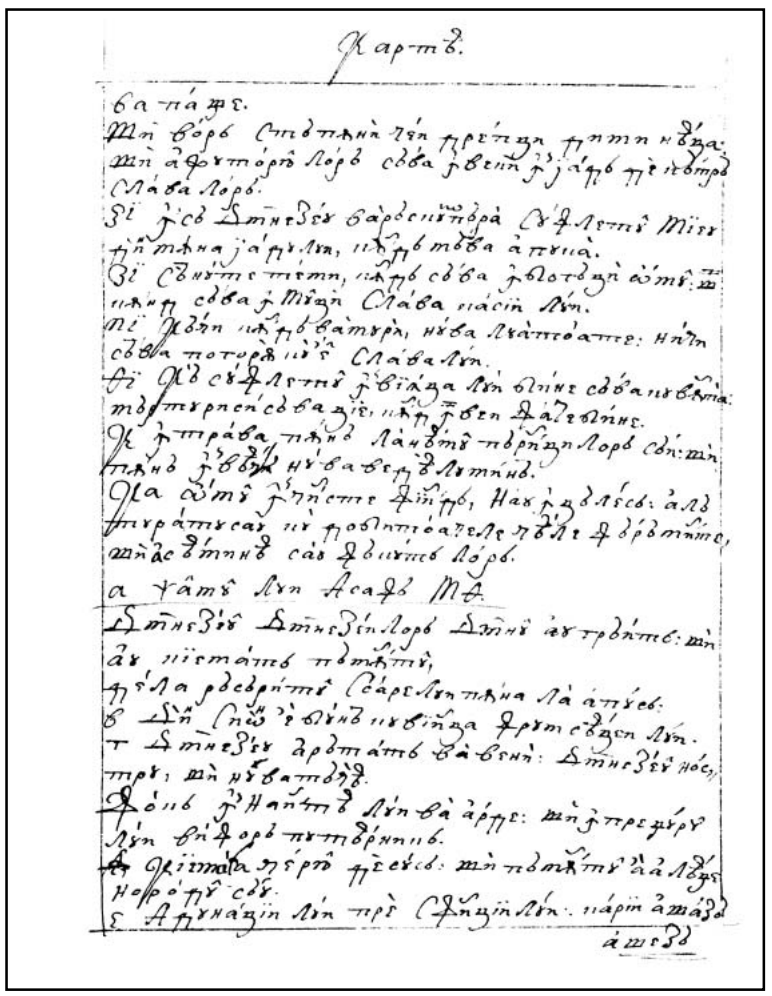

93v

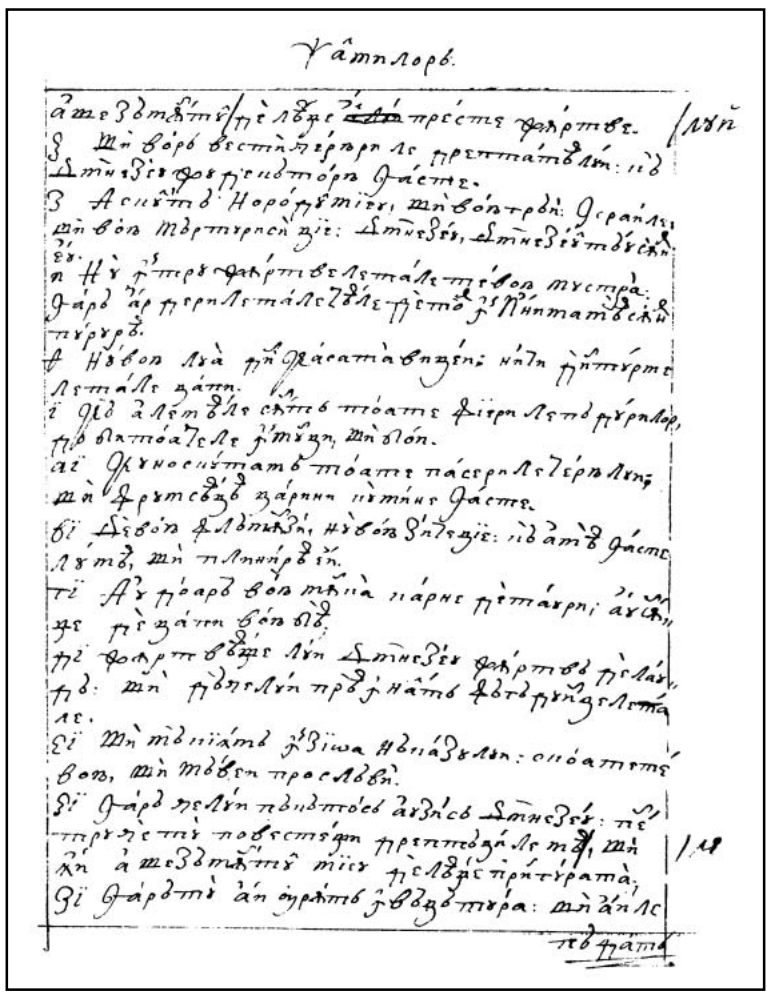

94r

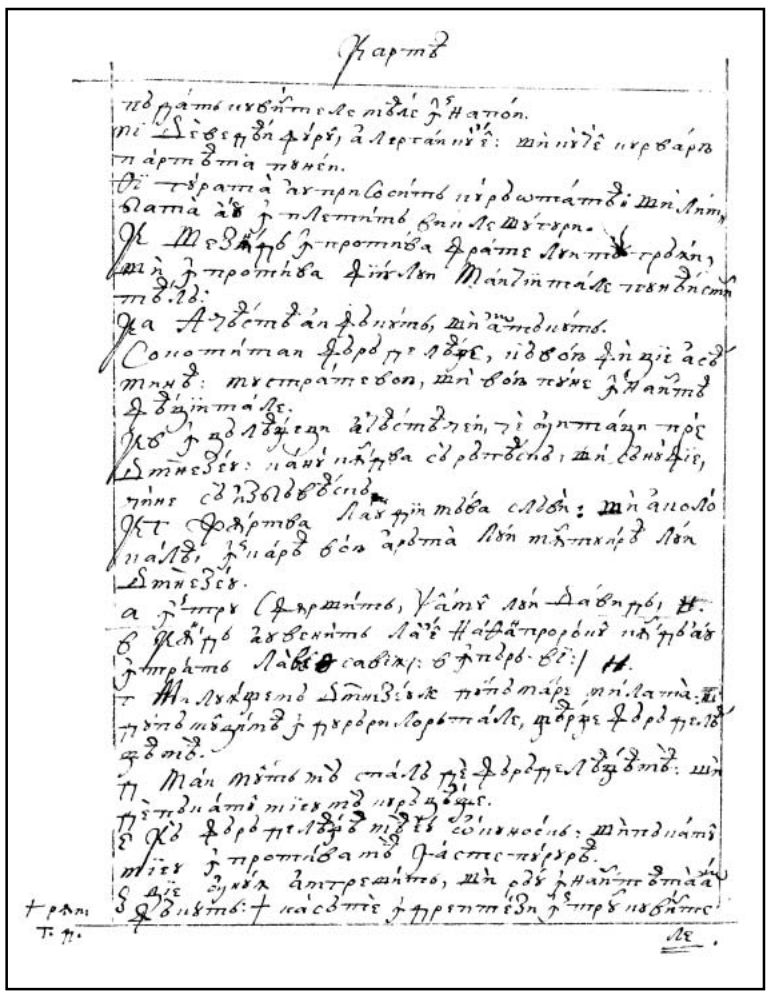

94v

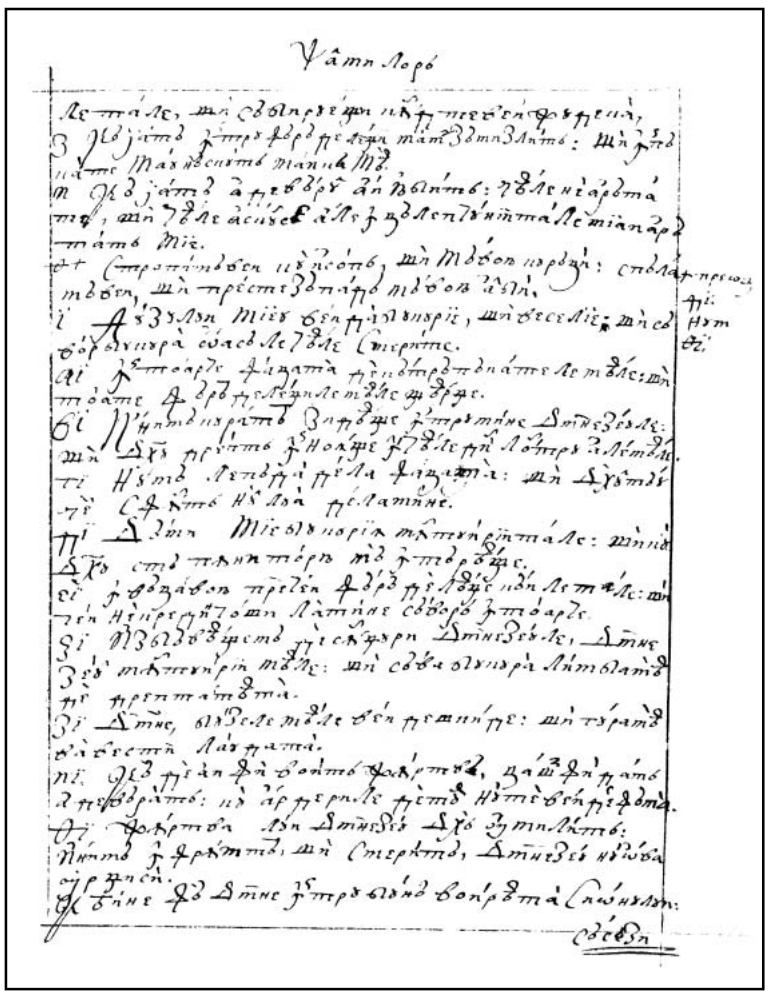

95r

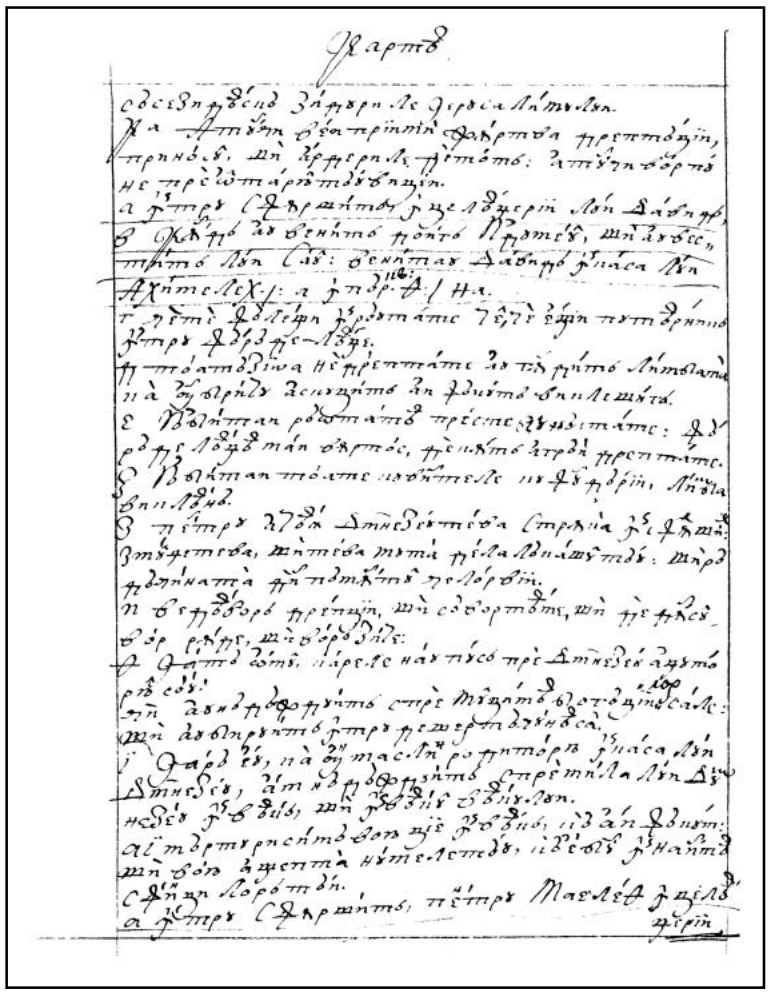

95v

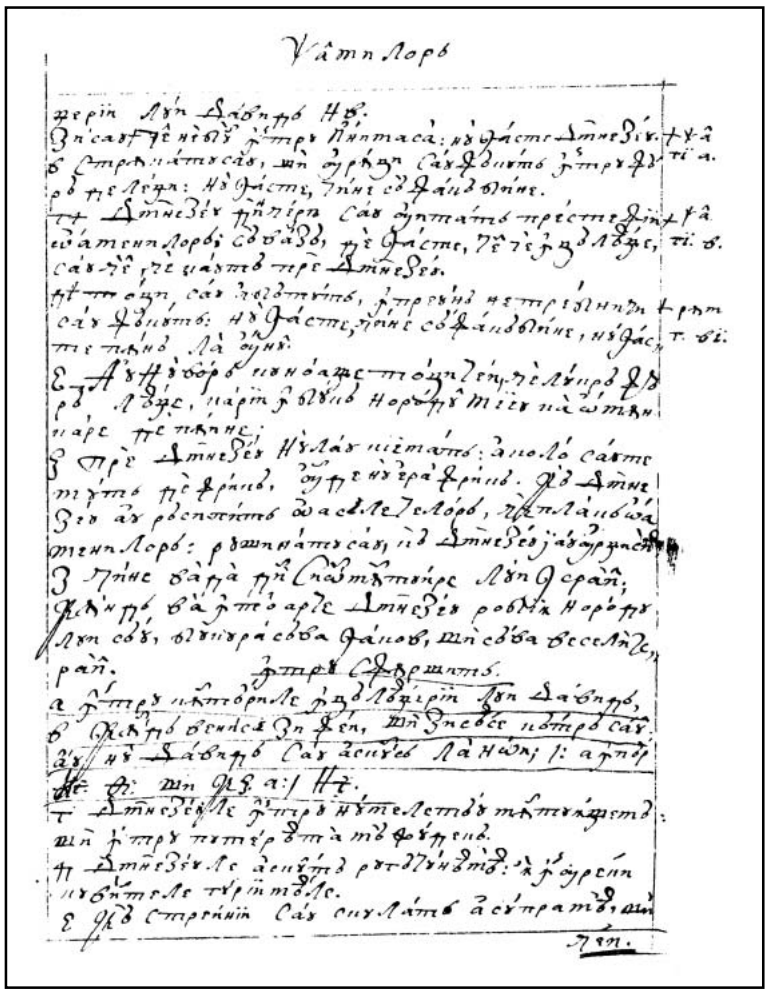

96r

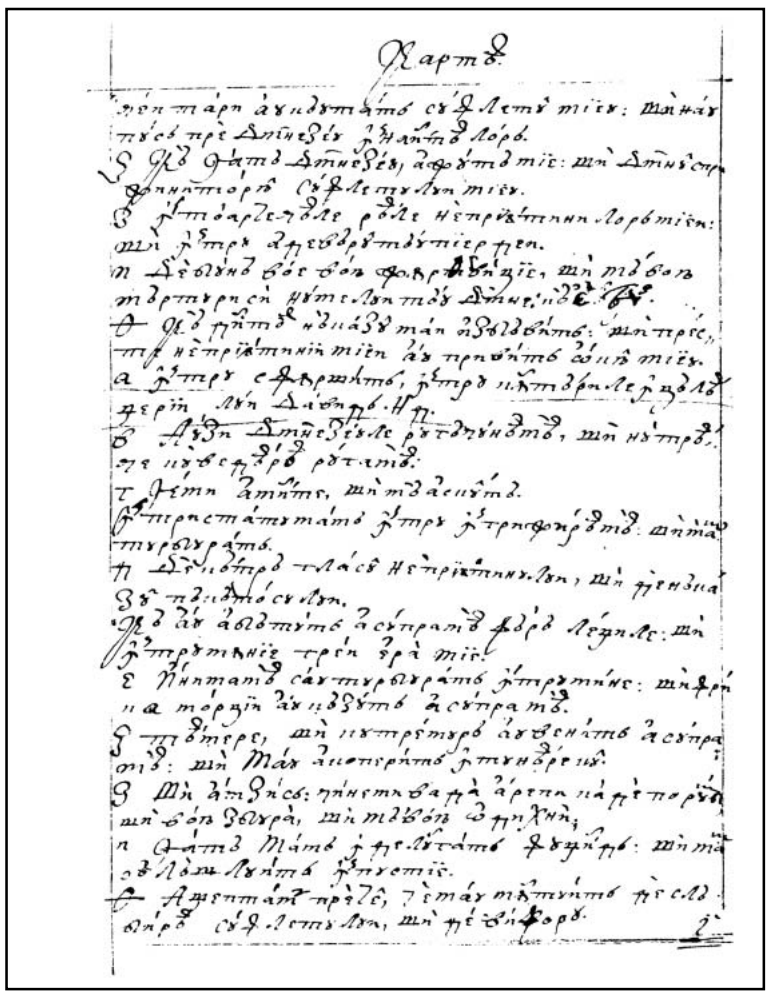

96v

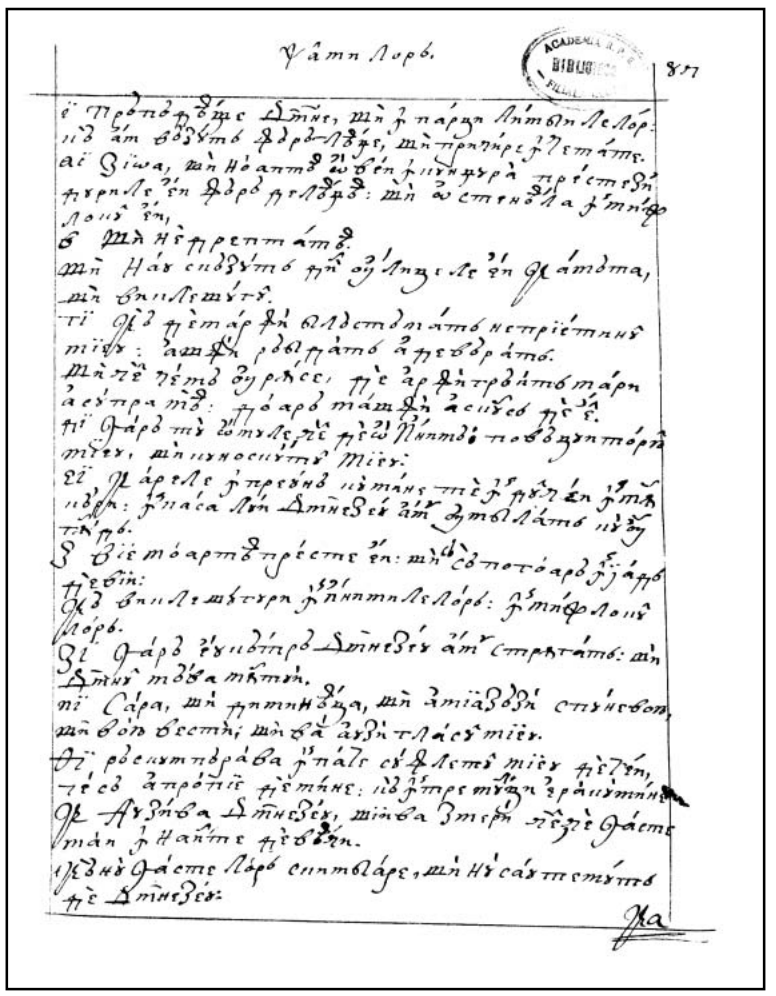

97r

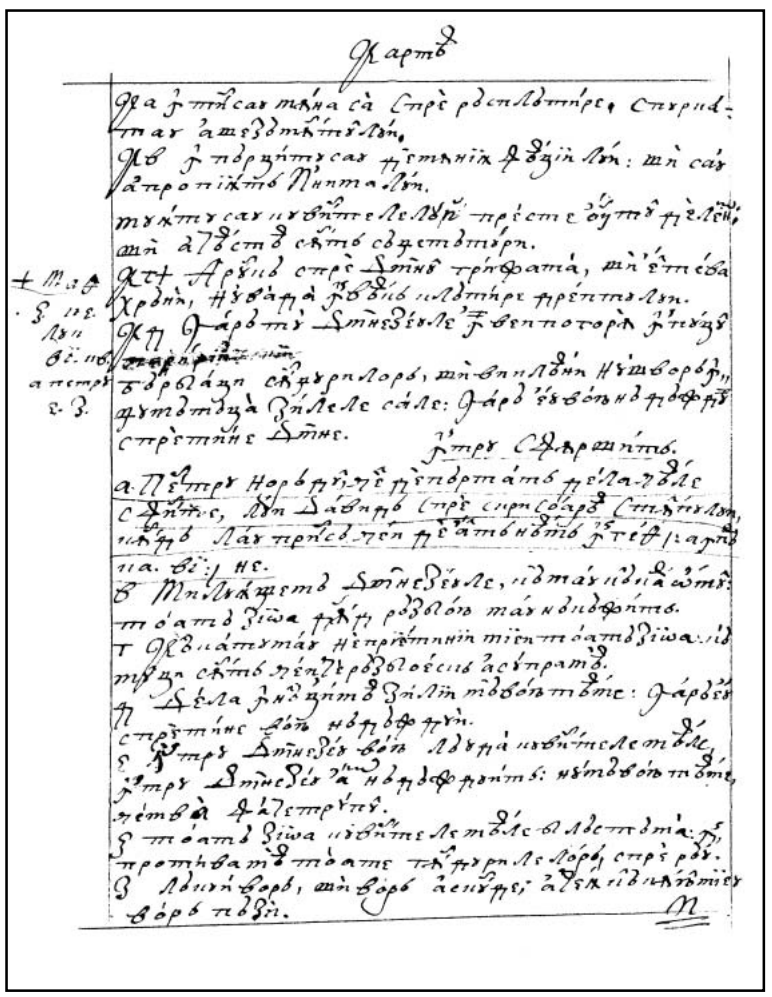

97v

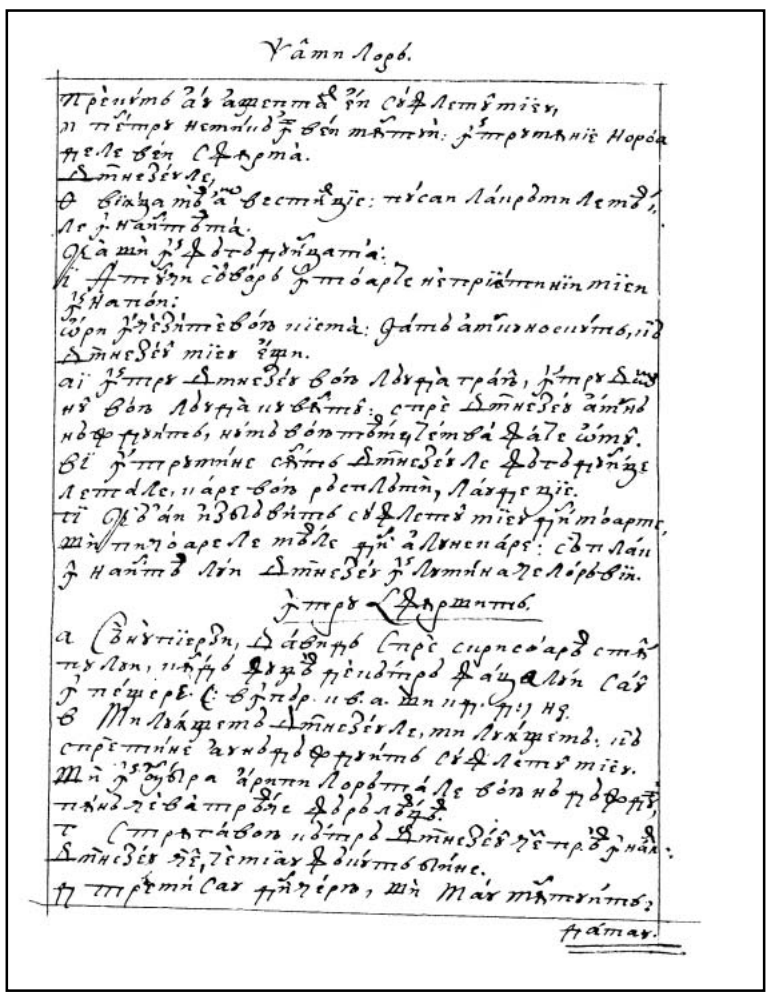

98r

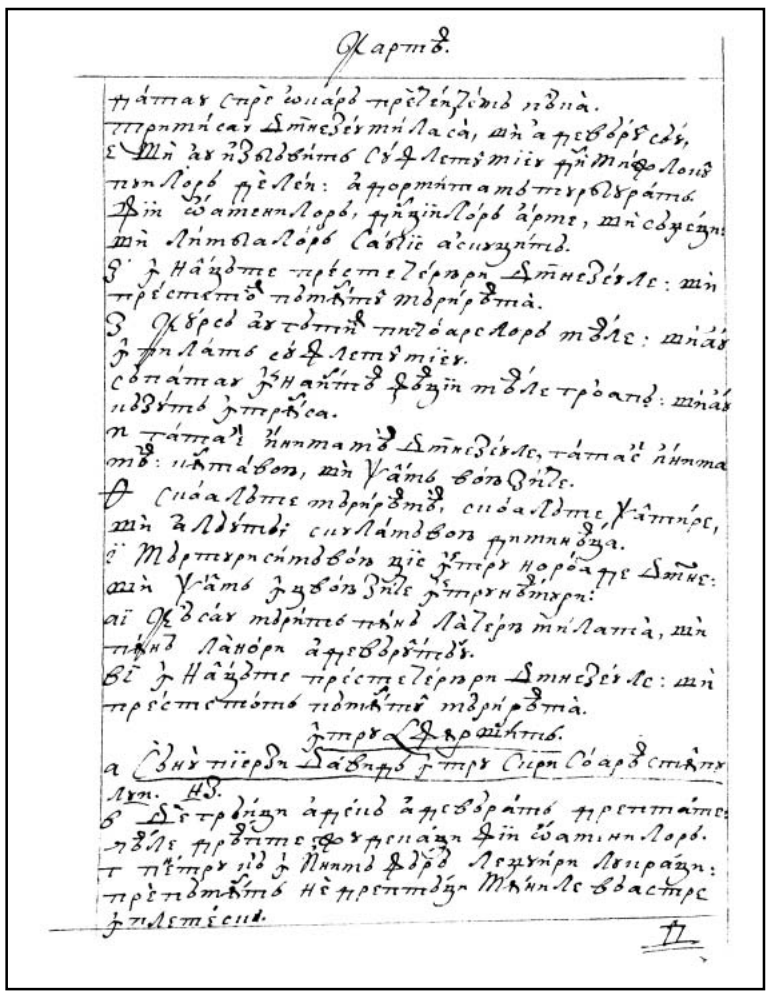

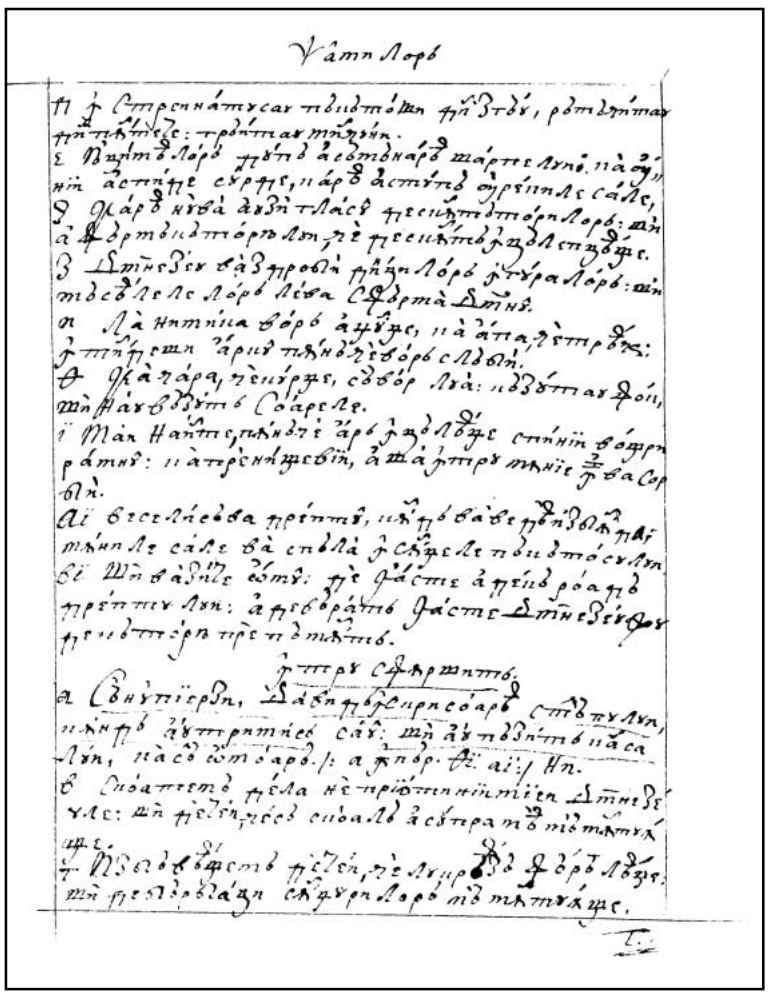

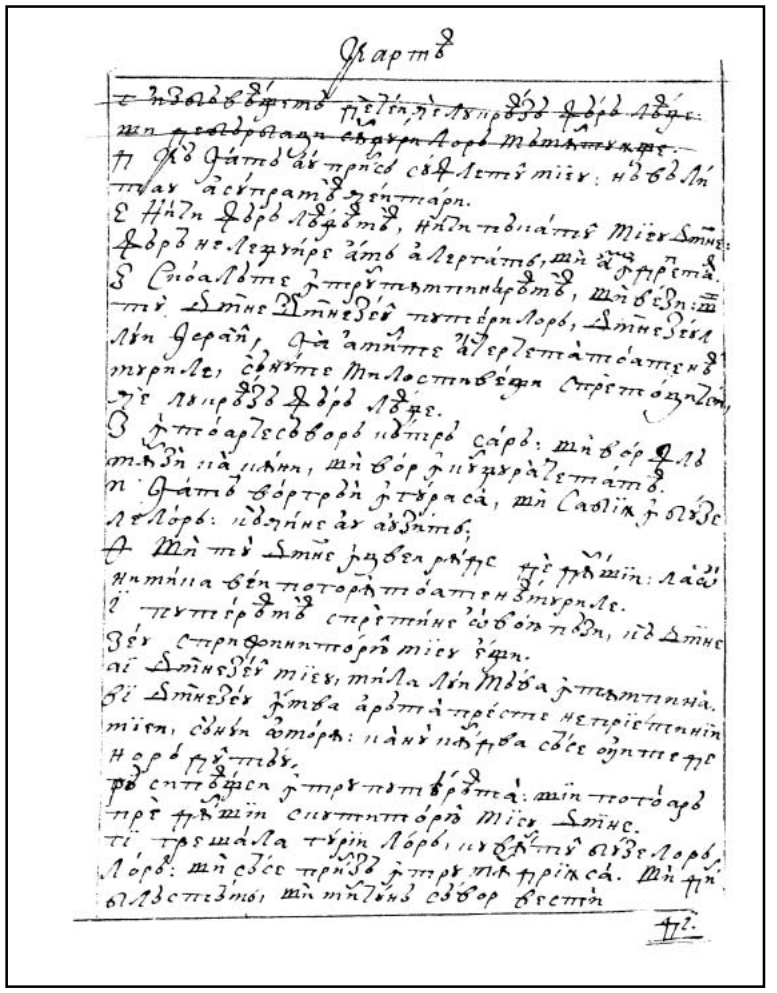

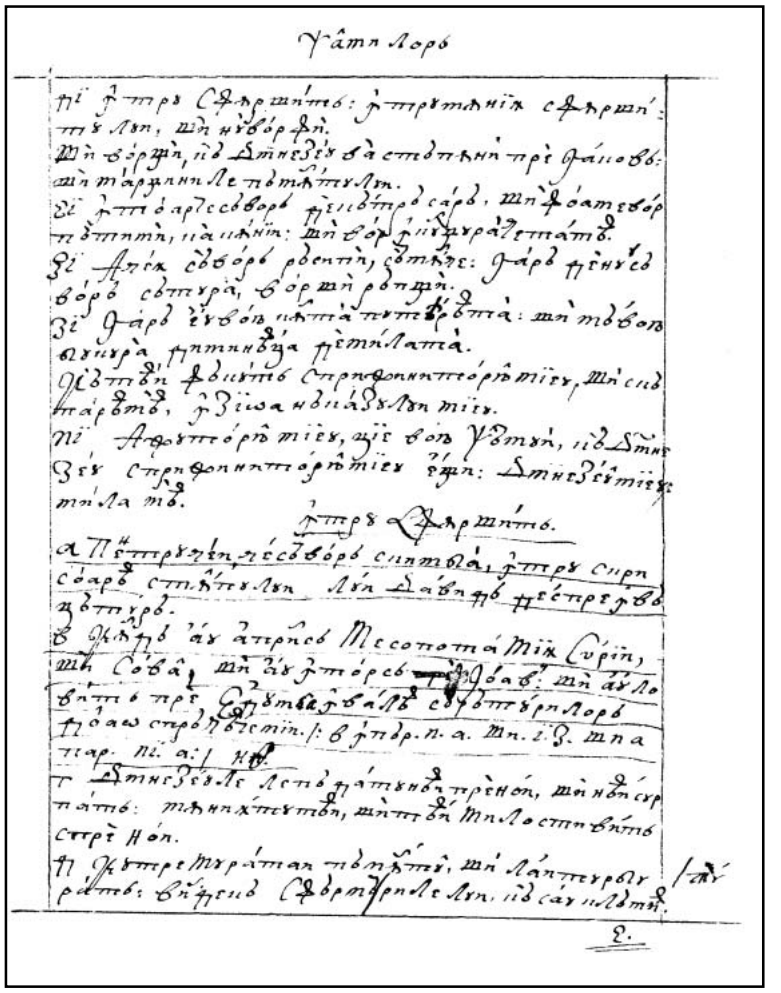

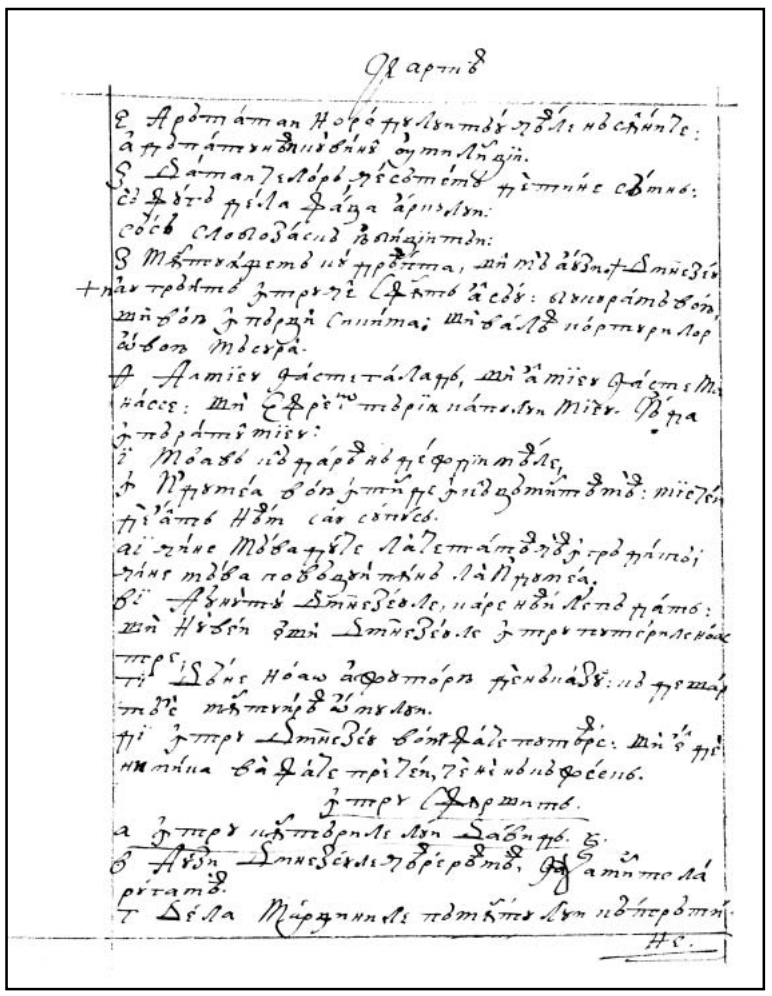

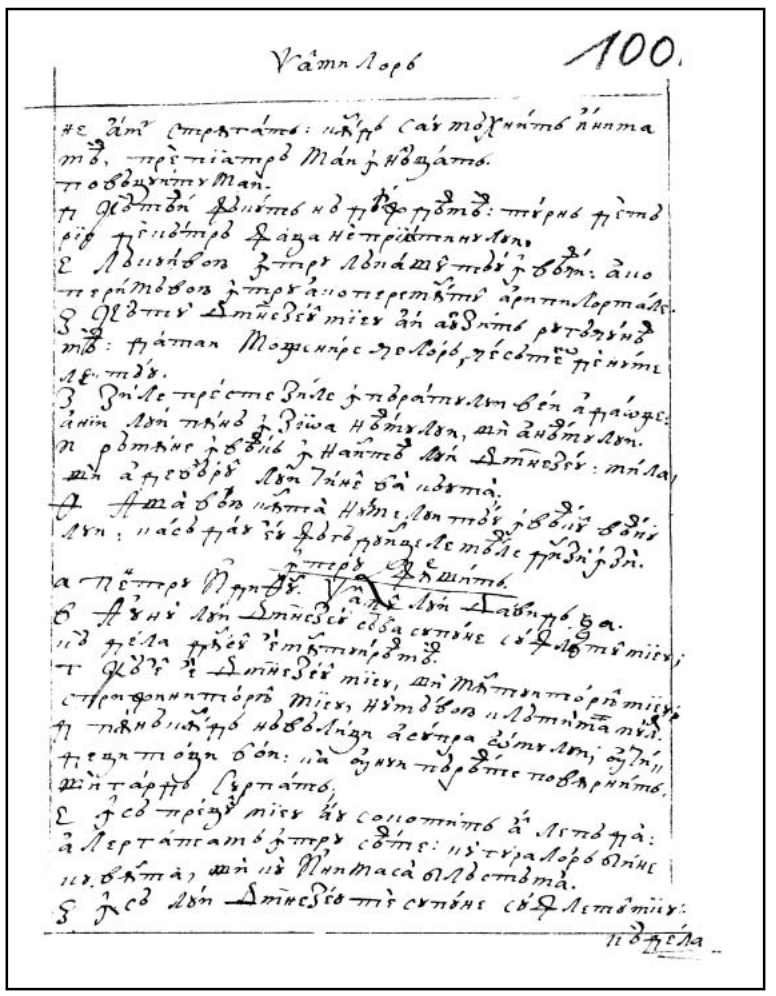

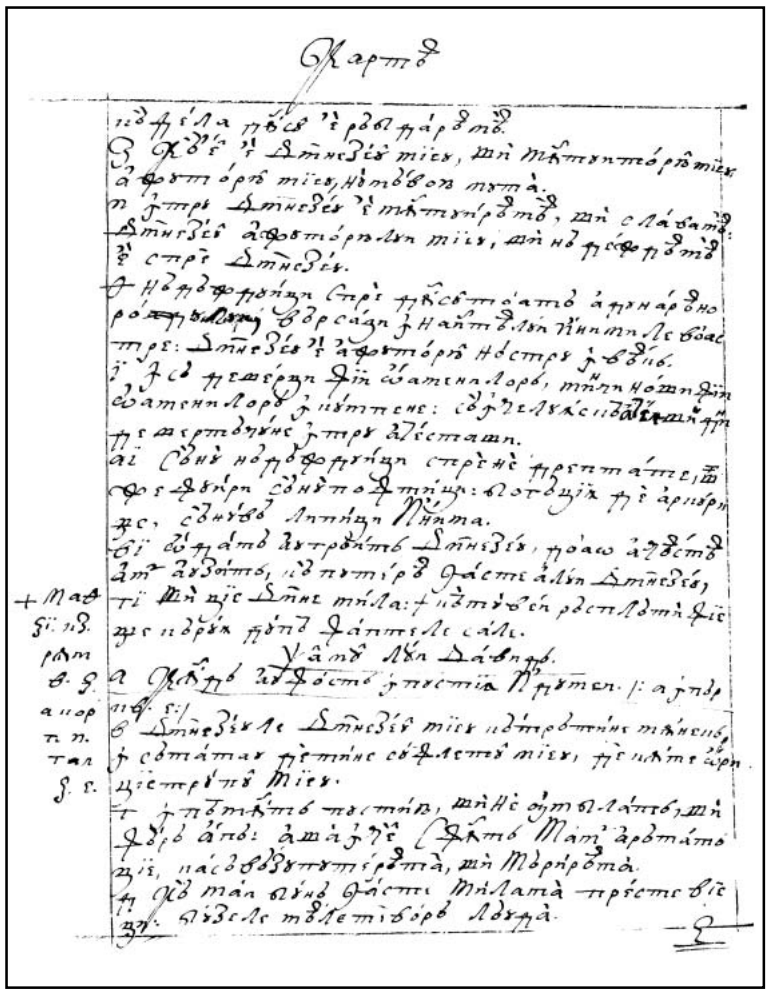

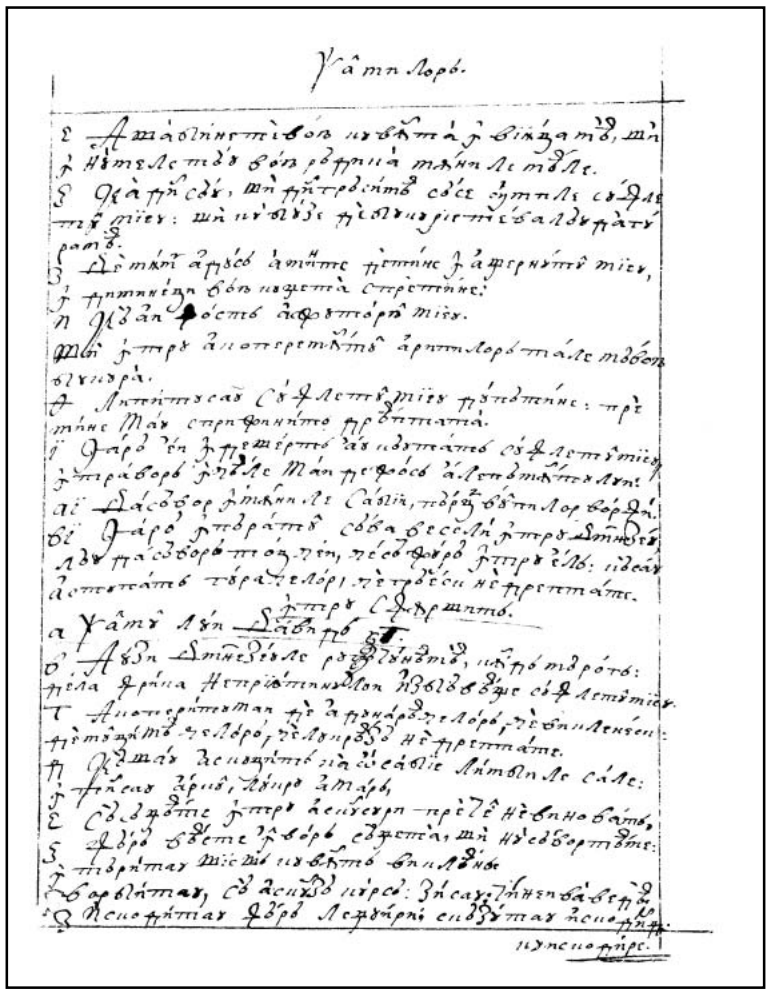

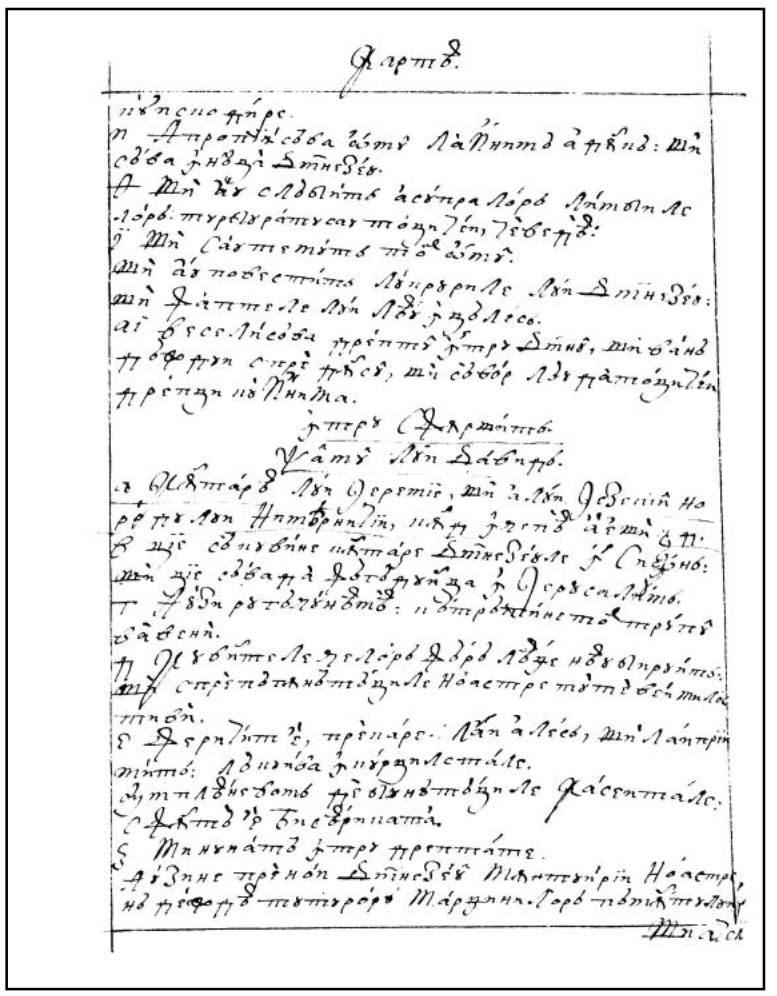

102v

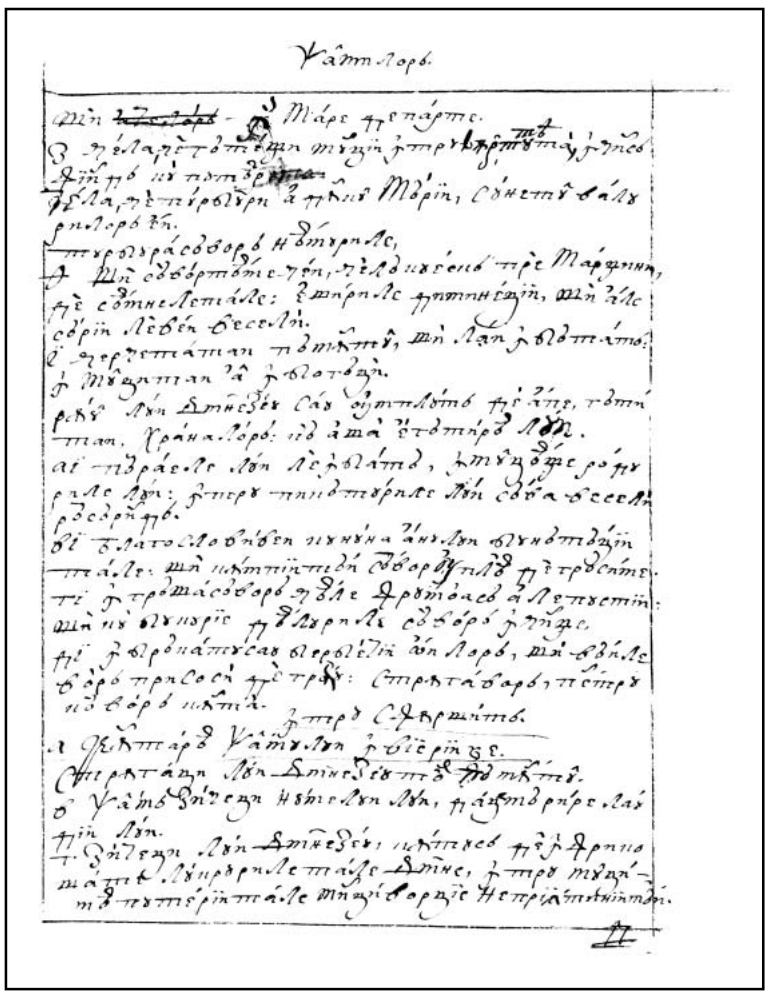

103r

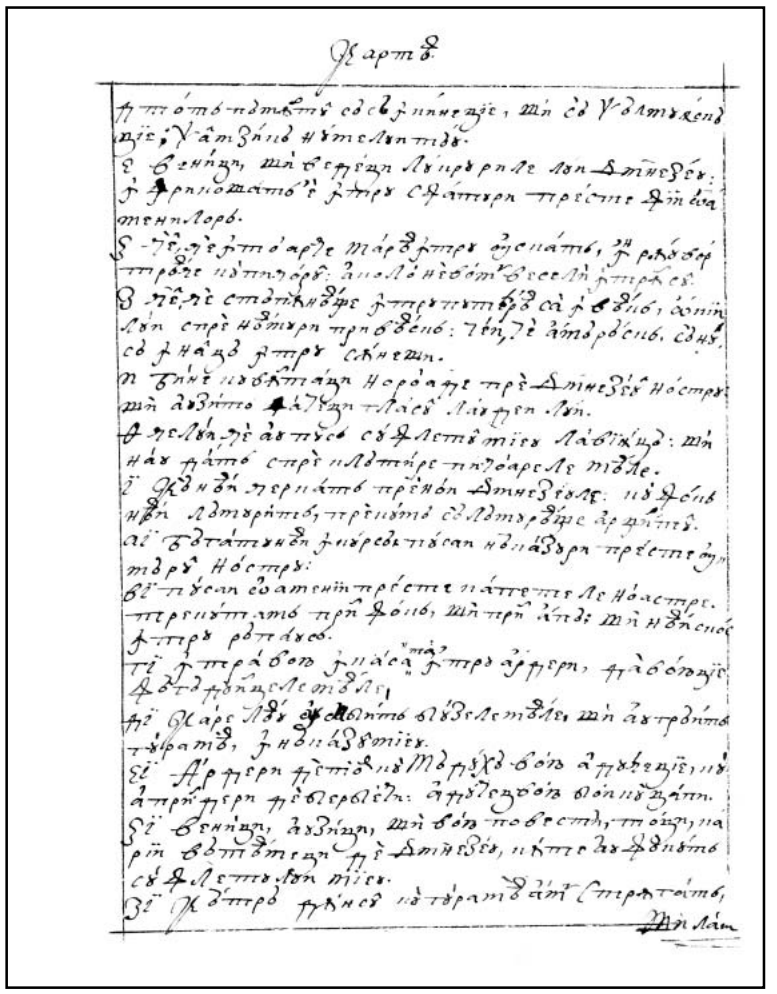

103v

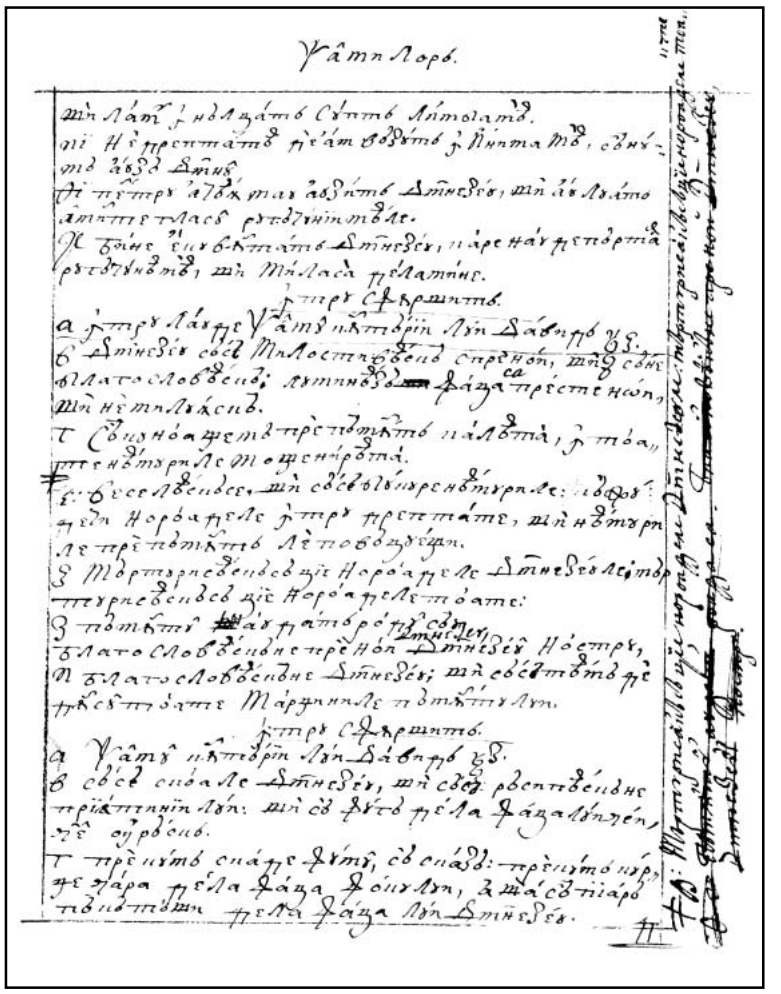

104r

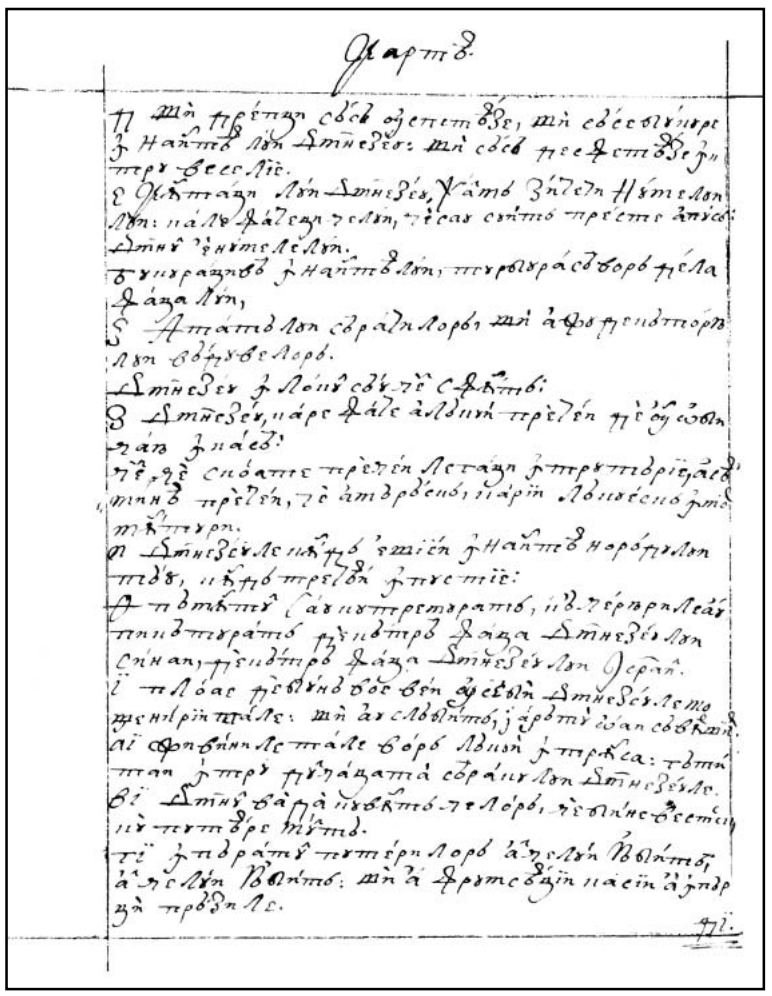

Psalm 8.

Doamne, Domnul nostru, cât de minunat este numele Tău în tot pământul!
Căci mărirea Ta este înălțată mai presus de ceruri.
Din gura pruncilor și a celor ce sug ai întemeiat tărie, din pricina vrăjmașilor Tăi, ca să nimicești pe vrăjmaș și pe răzbunător.
Când privesc cerurile Tale, lucrul degetelor Tale, luna și stelele pe care le-ai rânduit,
Ce este omul, ca să-Ți aduci aminte de el? Și fiul omului, ca să-l cercetezi?
Căci l-ai făcut cu puțin mai prejos decât îngerii și l-ai încununat cu slavă și cu cinste.
L-ai pus peste lucrările mâinilor Tale, toate le-ai supus sub picioarele lui:
Oile și boii, toate, și chiar dobitoacele câmpului,
Păsările cerului și peștii mării, tot ce trece prin cărările mărilor.
Doamne, Domnul nostru, cât de minunat este numele Tău în tot pământul!

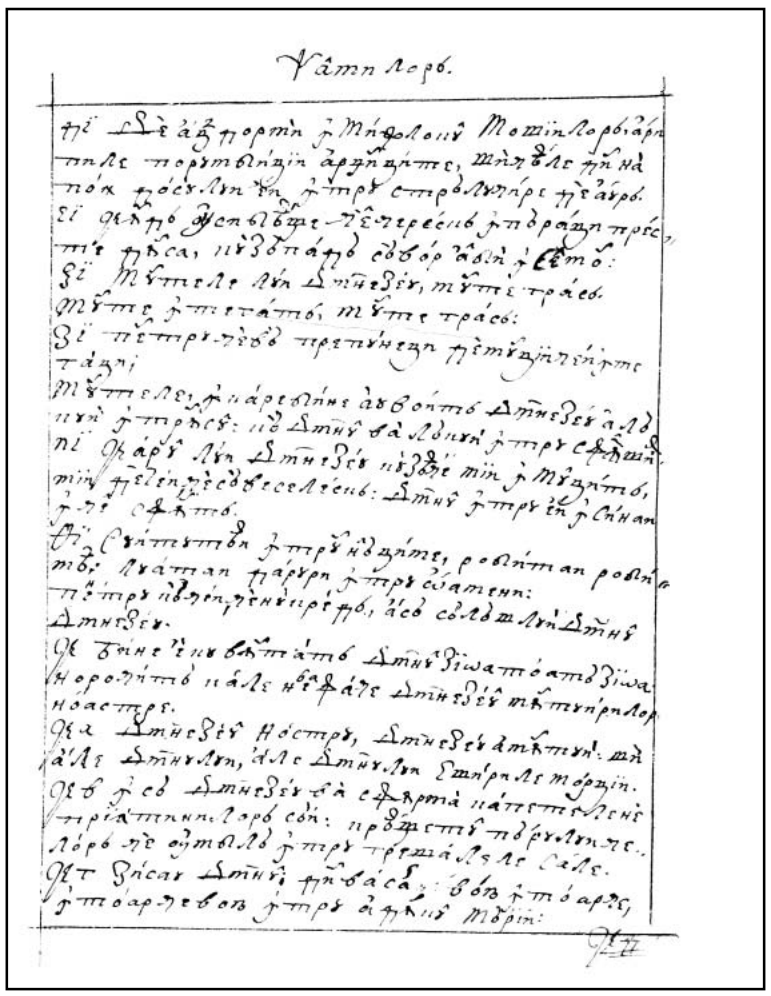

Psalm 9.

Te voi lăuda, Doamne, din toată inima mea, voi spune toate minunile Tale.
Mă voi veseli și mă voi bucura de Tine, voi cânta numelui Tău, Preaînalte,
Când vrăjmașii mei se întorc înapoi, se poticnesc și pier înaintea Ta.
Căci Tu mi-ai făcut dreptate și judecată, ai șezut pe scaunul de domnie, judecând cu dreptate.
Ai certat neamurile, ai pierdut pe cel rău, le-ai șters numele pentru totdeauna și în veac de veac.
Vrăjmașul a fost nimicit pentru totdeauna, cetățile lui le-ai dărâmat, pomenirea lor a pierit cu zgomot.
Dar Domnul rămâne în veac, Își pregătește scaunul de domnie pentru judecată.
Și El judecă lumea cu dreptate, judecă popoarele cu neprihănire.
Domnul este un scut pentru cel asuprit, un scut la vremuri de strâmtorare.
Și se încred în Tine cei ce cunosc Numele Tău, căci Tu, Doamne, nu părăsești pe cei ce Te caută.
Cântați Domnului, care locuiește în Sion, vestiți între popoare faptele Lui!
Căci Cel ce răzbună sângele își aduce aminte de ei, nu uită strigătul celor nenorociți.
Ai milă de mine, Doamne! Vezi necazul pe care mi-l pricinuiesc cei ce mă urăsc, Tu, care mă ridici din porțile morții,

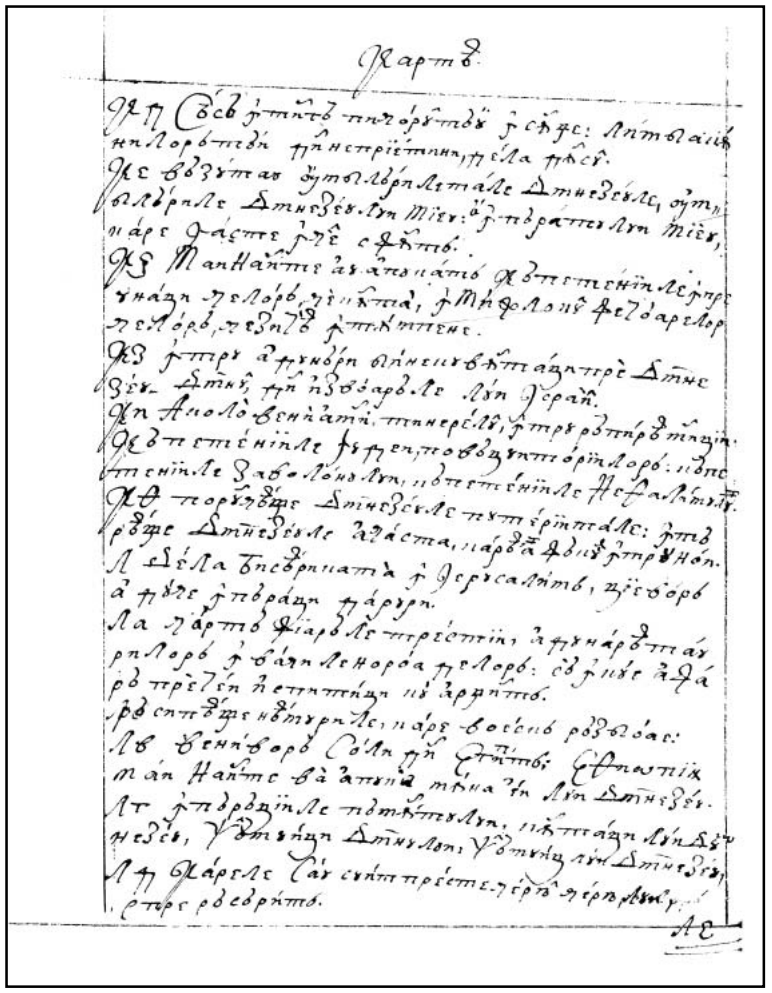

Psalm 9.

Ca să istorisesc toate laudele Tale în porțile fiicei Sionului, ca să mă bucur de mântuirea Ta.
Neamurile s-au înfundat în groapa pe care au săpat-o, piciorul lor a fost prins în lațul pe care l-au întins.
Domnul Se face cunoscut prin judecata pe care o face; cel rău este prins în lucrul mâinilor lui. Higaion. Selah.
Cei răi se întorc în locuința morților, toate neamurile care uită pe Dumnezeu.
Căci cel lipsit nu va fi totdeauna uitat, și nădejdea celor nenorociți nu va pieri pentru totdeauna.
Scoală-Te, Doamne! Să nu biruiască omul! Să fie neamurile judecate înaintea Ta!
Pune, Doamne, o pricină de frică peste ele! Să știe neamurile că nu sunt decât oameni. Selah.
De ce stai departe, Doamne? De ce Te ascunzi în vremuri de strâmtorare?
Cel rău, în mândria lui, prigonește cu sete pe cel nenorocit; să fie prinși în uneltirile pe care le-au născocit.
Căci cel rău se laudă cu pofta inimii lui, binecuvântează pe lacom și hulește pe Domnul.
Cel rău, în trufia lui, zice: „Nu va cere El socoteală! Nu este Dumnezeu!” Iată gândurile lui.
Căile lui izbutesc totdeauna. Judecățile Tale sunt departe de el, suflă cu dispreț asupra tuturor vrăjmașilor lui.
El zice în inima lui: „Nu mă voi clătina niciodată, din neam în neam voi fi fără nenorocire.”
Gura lui este plină de blestem, de înșelăciune și de asuprire; sub limba lui sunt răutate și fărădelege.
El ședea la pândă lângă satele de la drum, în locurile ascunse ucide pe cel nevinovat; ochii lui pândesc pe cel nenorocit.
El pândește în ascunzătoare, ca un leu în vizuina lui; pândește ca să prindă pe cel lipsit, prinde pe cel lipsit când îl trage în mreaja lui.
Cel nenorocit se pleacă, se gârbovește, și cade sub puterea celor fără milă.
El zice în inima lui: „Dumnezeu a uitat, Își ascunde fața, nu vede niciodată.”
Scoală-Te, Doamne! Ridică-Ți mâna, Dumnezeule! Nu uita pe cei nenorociți!
De ce să hulească cel rău pe Dumnezeu? De ce zice el în inima lui: „Nu va cere El socoteală”?
Dar Tu vezi, căci Tu privești necazul și întristarea, ca să le pui în mâinile Tale. Celui nenorocit i se lasă în seama Ta,
Tu ești sprijinitorul orfanului. Zdrobește brațul celui rău și celui viclean, pedepsește-i răutatea până nu o vei mai găsi.

106v

Psalm 81. T. +Ioann. V. Zl.

Psalmul.

Scrie-voi aceasta pentru neamul celor ce vor fi,
și norodul care se va zidi va lăuda pe Domnul.
Că s-a uitat din înălțimea sfântului Său,
Domnul din cer spre pământ a privit,
ca să audă suspinul celor legați,
să dezlege pe fiii celor uciși,
ca să vestească în Sion numele Domnului
și lauda Lui în Ierusalim,
când se vor aduna popoarele împreună
și împărățiile ca să slujească Domnului.
Răspuns-a Lui în calea puterii Sale:
Spune-mi, Doamne, sfârșitul meu
și numărul zilelor mele care este,
ca să știu ce lipsă mai am eu.
Iată, ai pus zilele mele cât palma,
și ființa mea este ca nimic înaintea Ta.
Dar numai deșartă este orice suflare a omului,
oricât ar trăi.
Ca umbra trece omul,
și în deșert se tulbură,
strânge și nu știe cine va lua.
Și acum, ce este așteptarea mea, Doamne?
Nădejdea mea este la Tine.
Izbăvește-mă de toate fărădelegile mele,
ocara celor fără de minte nu mă pune.
Tăcut-am și nu mi-am deschis gura,
pentru că Tu ai făcut.
Depărtează de la mine loviturile Tale,
că de tăria mâinii Tale m-am topit.
Cu mustrări pentru fărădelegi ai pedepsit pe om,
și ai făcut ca sufletul lui să se topească ca de molie.
Dar numai deșartă este orice suflare a omului.
Auzi, Doamne, rugăciunea mea
și cererea mea ia aminte la lacrimile mele.
Nu tăcea,
că străin sunt eu la Tine
și călător ca toți părinții mei.
Iartă-mă,
ca să mă mângâi înainte de a mă duce de aici
și de a nu mai fi.

Psalmul

Către mai-marele cântăreților, cântare a lui David.
Spune-voi Domnului rugăciunea mea,
Dumnezeul meu este Tatăl Domnului meu Iisus Hristos,
Care S-a născut din Fecioara Maria,
Care a pătimit sub Pontius Pilat,
Care a fost răstignit și îngropat,
Care S-a pogorât în iad,
Care a înviat din morți,
Care S-a suit la ceruri
și ședea de-a dreapta Tatălui,
de unde va veni să judece viii și morții.
Și în Duhul Sfânt,
Sfânta Biserică,
Iertarea păcatelor,
Învierea trupului
și viața veșnică.
Amin.

Psalmul

Către mai-marele cântăreților, cântare a lui David.
Auzi, Doamne, dreptatea mea,
ia aminte la rugăciunea mea,
pleacă urechea Ta la cererea mea,
care nu este din buze viclene.
Din fața Ta judecata mea să iasă,
ochii Tăi să vadă adevărul.
Cercetat-ai inima mea,
cercetat-ai-o noaptea,
m-ai încercat cu foc
și nu s-a aflat în mine nedreptate.
Ca să nu grăiască gura mea lucrurile oamenești,
pentru cuvintele buzelor Tale
eu am păzit căi aspre.
Întărește pașii mei în cărările Tale,
ca să nu se clatine urmele mele.
Eu am strigat, căci m-ai auzit, Dumnezeule;
pleacă urechea Ta spre mine
și auzi cuvintele mele.
Arată-Ți minunile Tale,
Cel ce mântuiești pe cei ce nădăjduiesc în Tine,
de cei ce se împotrivesc dreptei Tale mâini.
Păzește-mă ca pe lumina ochiului,
sub acoperământul aripilor Tale ascunde-mă
de fața celor fără de lege care mă asupresc.
Vrăjmașii mei cu sufletul lor s-au închis,
gura lor a grăit mândrie.
Aruncându-mă, acum m-au înconjurat,
ochii lor au pus să se plece la pământ.
Ei m-au luat ca pe un leu gata de sfâșiere
și ca pe un pui de leu care locuiește în ascunzișuri.
Scoală-Te, Doamne, întâmpină-l și doboară-l,
izbăvește sufletul meu de cel fără de lege,
sabia Ta de cei ce se împotrivesc mâinii Tale.
Doamne, de oameni de puțini la număr
izbăvește-mă de pământeni,
care partea lor în viața aceasta o au,
și de pântecele Tău le-ai umplut burțile lor,
care se satură de fii
și lasă rămășițele pruncilor lor.
Eu însă întru dreptate mă voi arăta înaintea Ta,
mă voi sătura când mi se va arăta slava Ta.

107r

Psalmul

Către mai-marele cântăreților, cântare a lui David.
Auzi, Doamne, dreptatea mea,
ia aminte la rugăciunea mea,
pleacă urechea Ta la cererea mea,
care nu este din buze viclene.
Din fața Ta judecata mea să iasă,
ochii Tăi să vadă adevărul.
Cercetat-ai inima mea,
cercetat-ai-o noaptea,
m-ai încercat cu foc
și nu s-a aflat în mine nedreptate.
Ca să nu grăiască gura mea lucrurile oamenești,
pentru cuvintele buzelor Tale
eu am păzit căi aspre.
Întărește pașii mei în cărările Tale,
ca să nu se clatine urmele mele.
Eu am strigat, căci m-ai auzit, Dumnezeule;
pleacă urechea Ta spre mine
și auzi cuvintele mele.
Arată-Ți minunile Tale,
Cel ce mântuiești pe cei ce nădăjduiesc în Tine,
de cei ce se împotrivesc dreptei Tale mâini.
Păzește-mă ca pe lumina ochiului,
sub acoperământul aripilor Tale ascunde-mă
de fața celor fără de lege care mă asupresc.
Vrăjmașii mei cu sufletul lor s-au închis,
gura lor a grăit mândrie.
Aruncându-mă, acum m-au înconjurat,
ochii lor au pus să se plece la pământ.
Ei m-au luat ca pe un leu gata de sfâșiere
și ca pe un pui de leu care locuiește în ascunzișuri.
Scoală-Te, Doamne, întâmpină-l și doboară-l,
izbăvește sufletul meu de cel fără de lege,
sabia Ta de cei ce se împotrivesc mâinii Tale.
Doamne, de oameni de puțini la număr
izbăvește-mă de pământeni,
care partea lor în viața aceasta o au,
și de pântecele Tău le-ai umplut burțile lor,
care se satură de fii
și lasă rămășițele pruncilor lor.
Eu însă întru dreptate mă voi arăta înaintea Ta,
mă voi sătura când mi se va arăta slava Ta.

107v

Psalmul

Către mai-marele cântăreților, pentru cei ce se vor schimba, cântare a lui David.
Spune-voi Domnului rugăciunea mea,
Dumnezeul meu este Tatăl Domnului meu Iisus Hristos,
Care S-a născut din Fecioara Maria,
Care a pătimit sub Pontius Pilat,
Care a fost răstignit și îngropat,
Care S-a pogorât în iad,
Care a înviat din morți,
Care S-a suit la ceruri
și ședea de-a dreapta Tatălui,
de unde va veni să judece viii și morții.
Și în Duhul Sfânt,
Sfânta Biserică,
Iertarea păcatelor,
Învierea trupului
și viața veșnică.
Amin.

Psalmul lui David.
Fericit bărbatul care nu a umblat în sfatul necredincioșilor,
și în calea păcătoșilor nu a stat,
și în adunarea celor stricați nu a șezut.
Ci în legea Domnului este voia lui,
și la legea Lui va cugeta ziua și noaptea.
Și va fi ca pomul sădit lângă izvoarele apelor,
care își va da roadele sale la vremea sa.
Și frunza lui nu va cădea,
și toate câte va face vor spori.
Nu așa vor fi cei necredincioși,
nu așa,
ci ca pleava pe care o spulberă vântul de pe fața pământului.
Pentru aceasta nu se vor scula cei necredincioși la judecată,
nici păcătoșii în adunarea celor drepți.
Căci cunoaște Domnul calea celor drepți,
și calea celor necredincioși va pieri.

108r

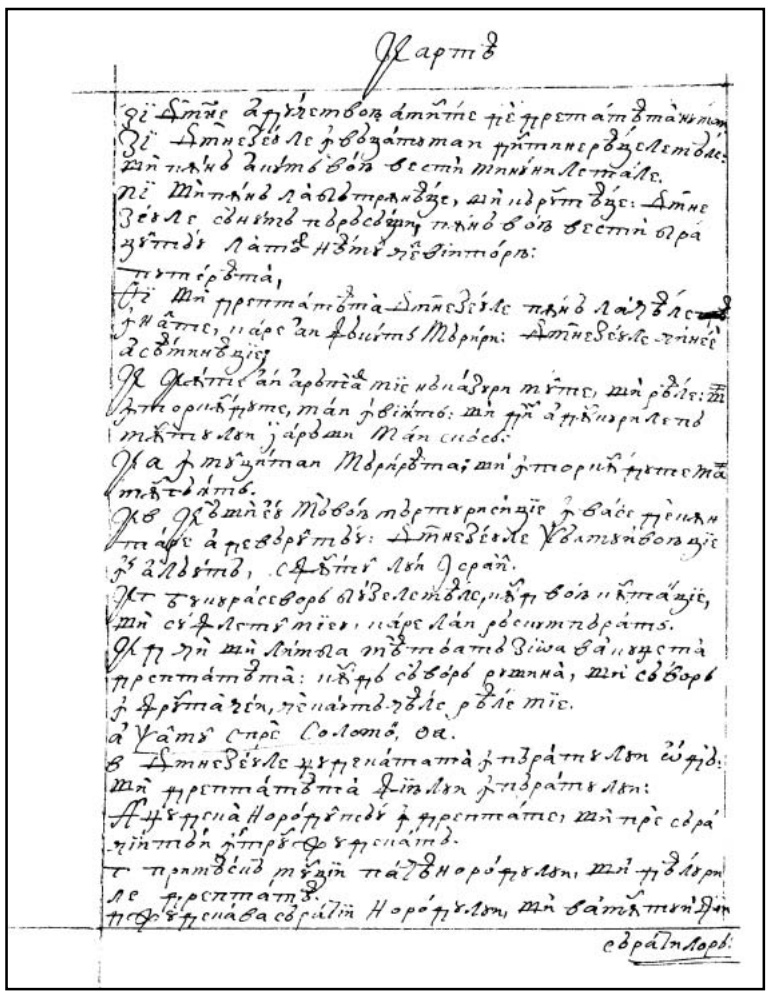

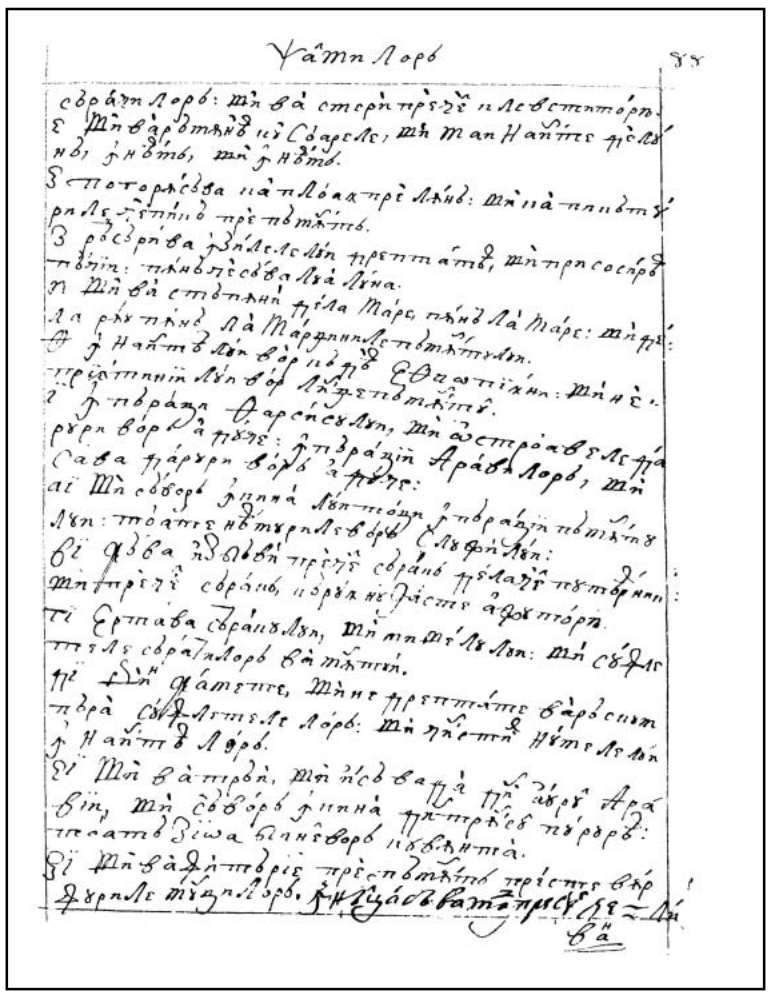

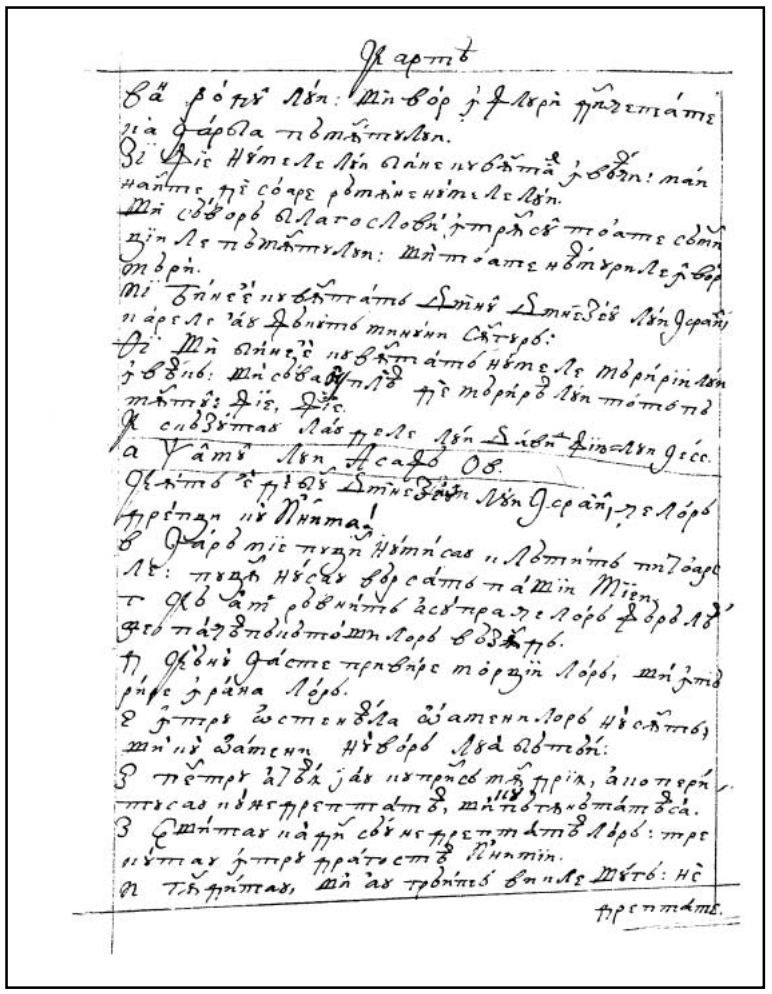

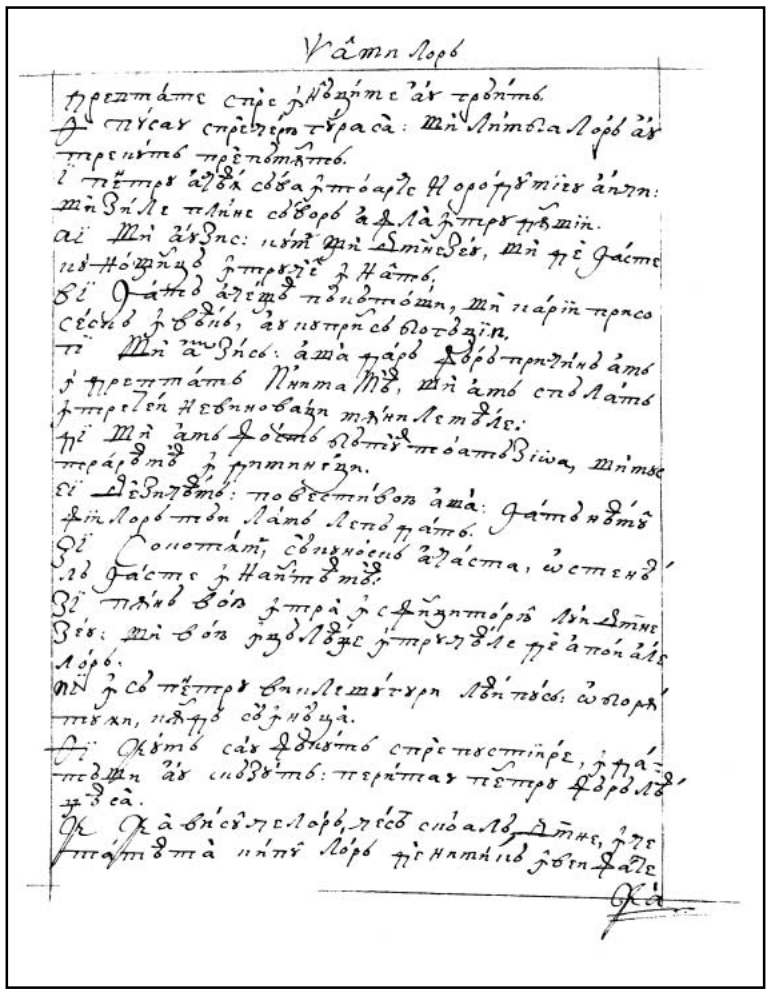

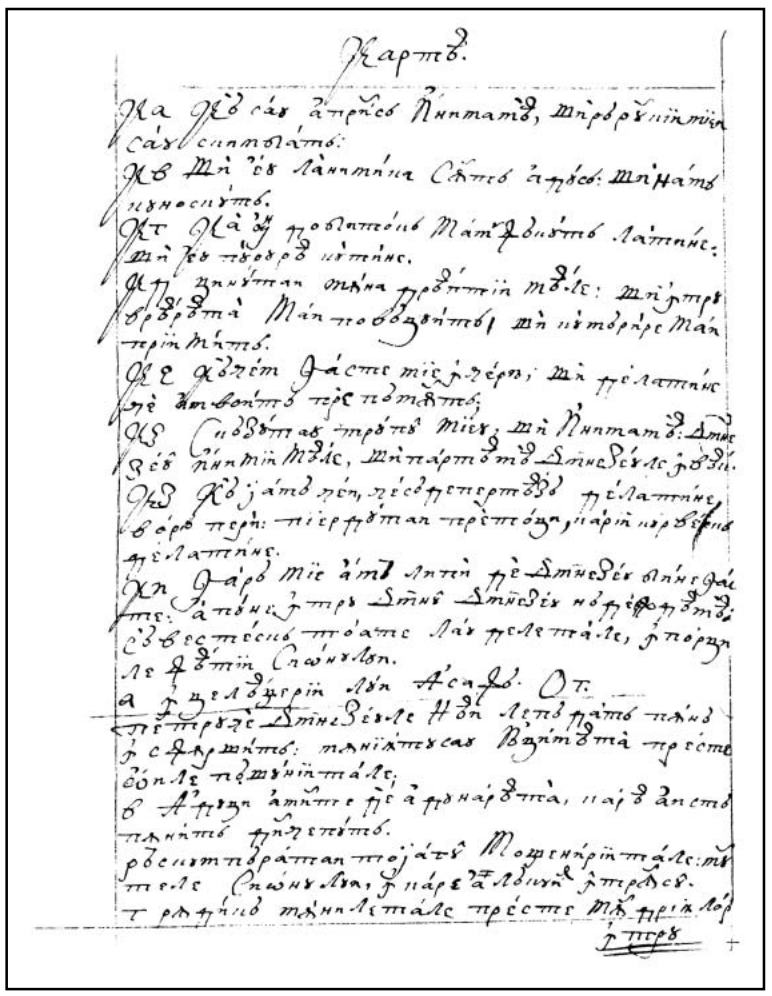

110v

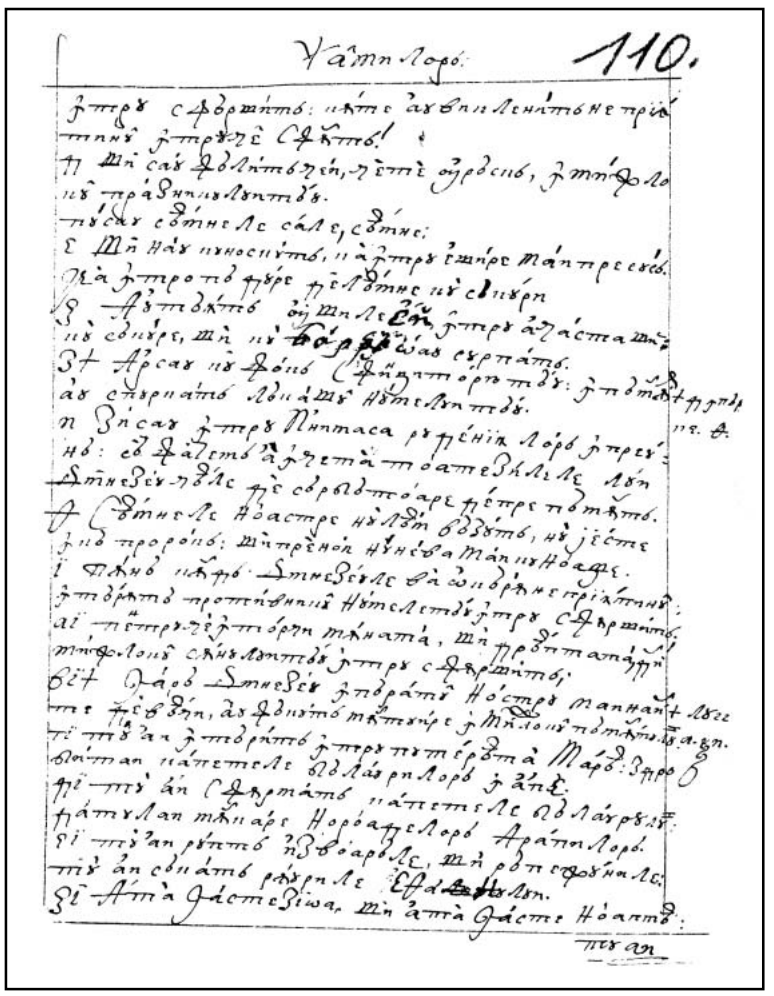

111r

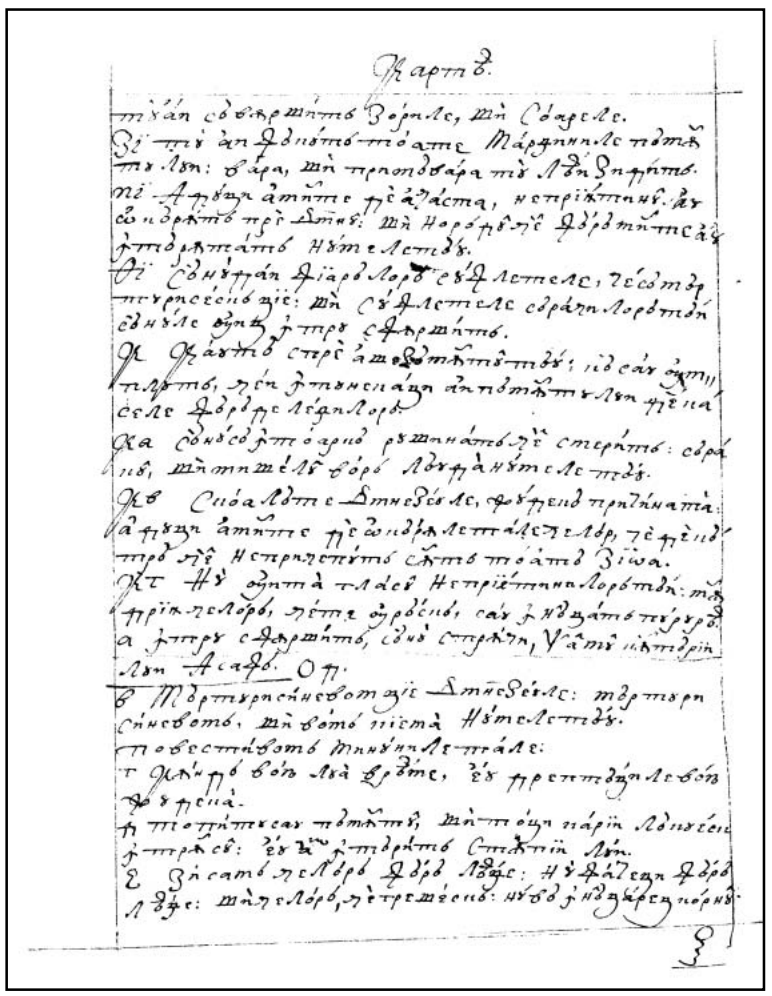

111v

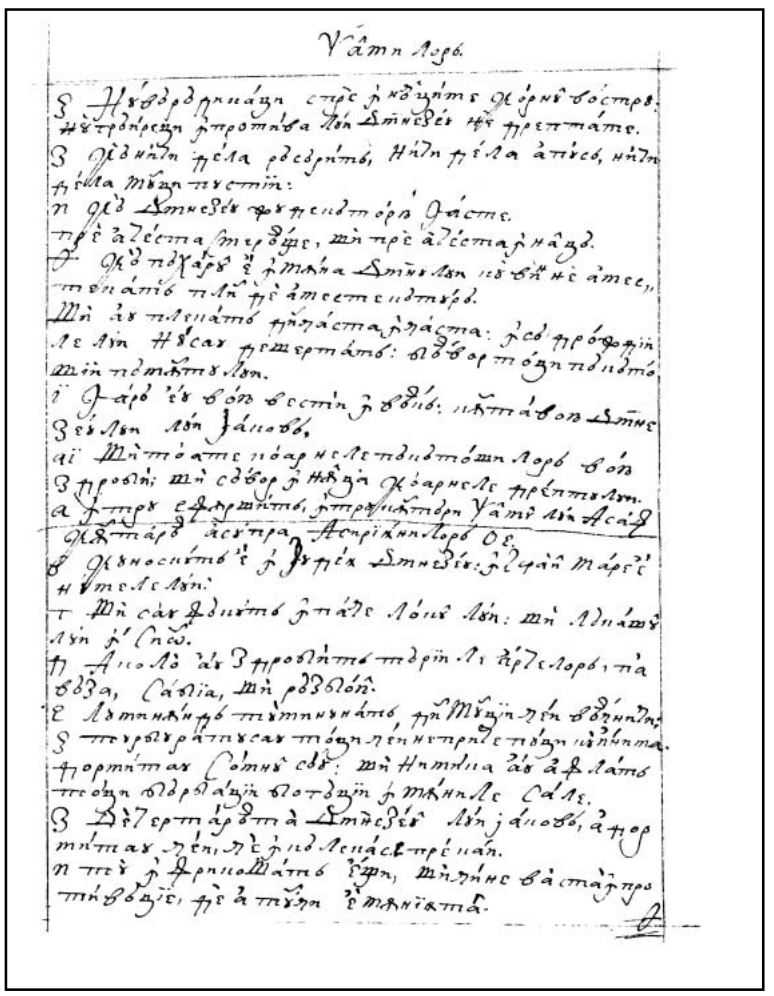

112r

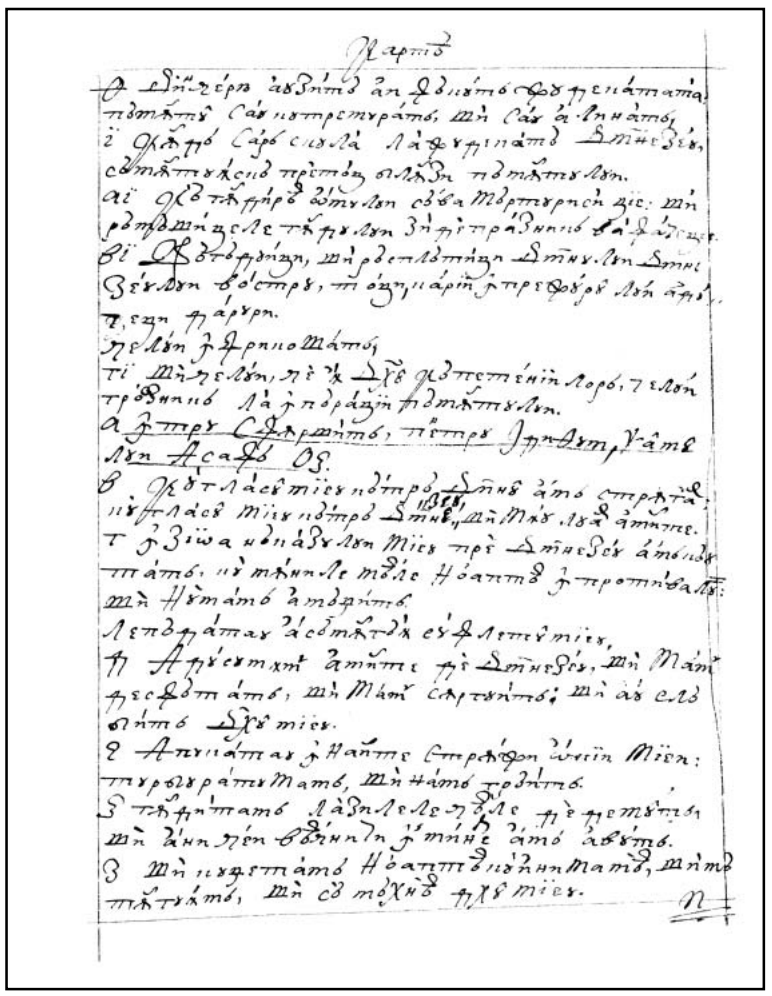

112v

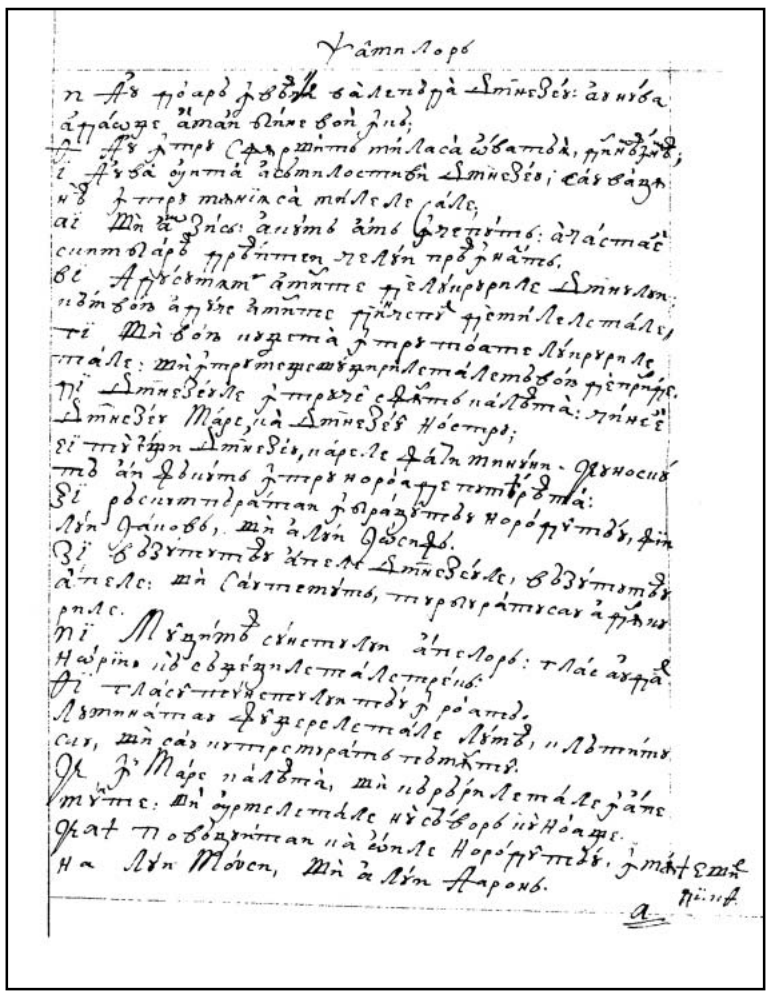

113r

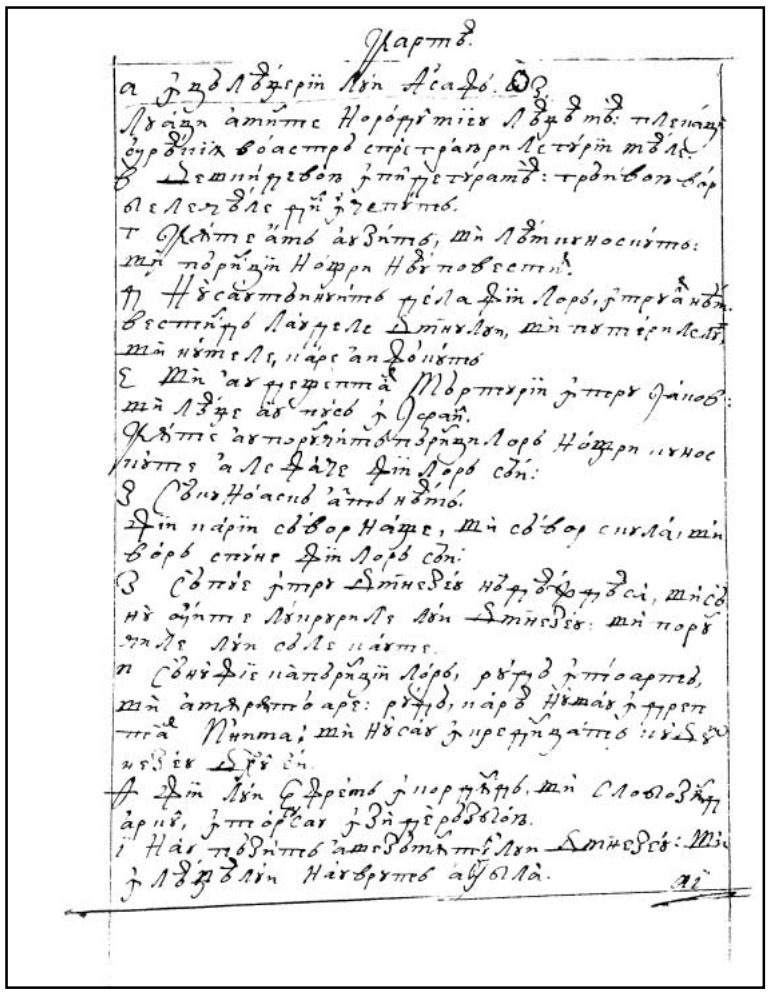

113v

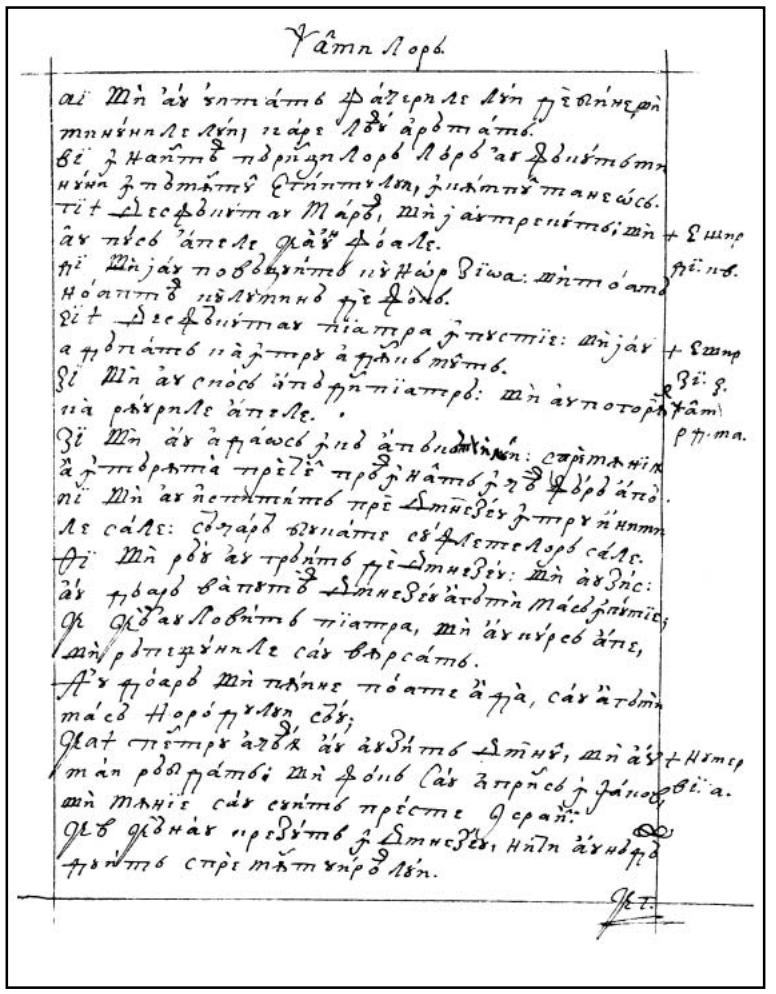

114r

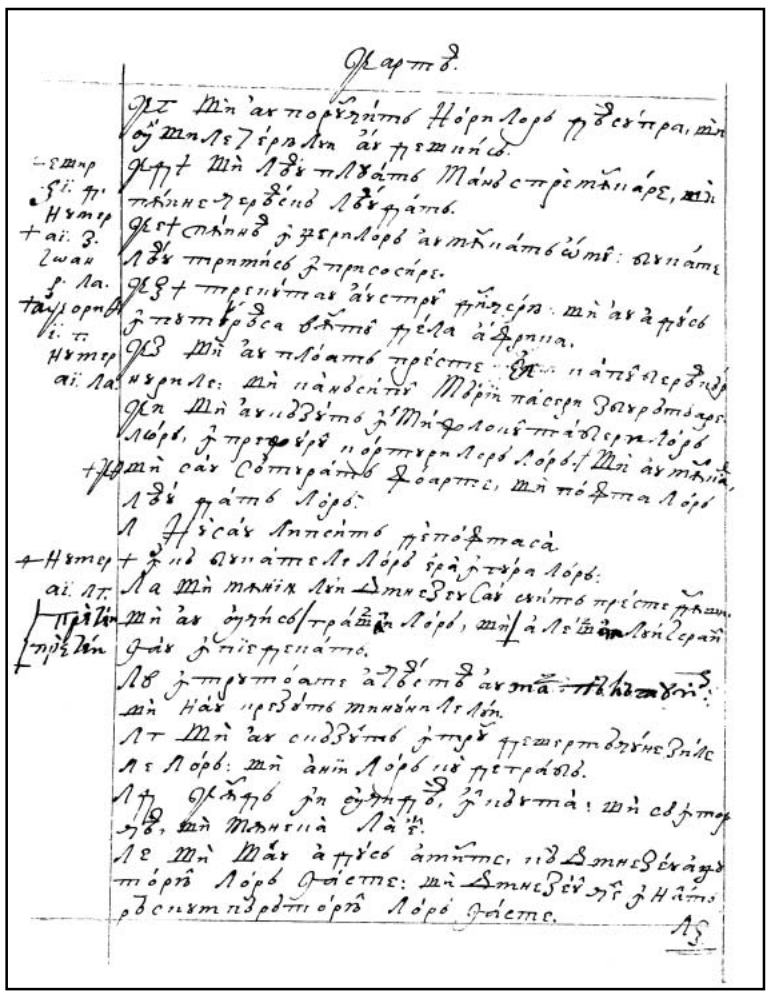

114v

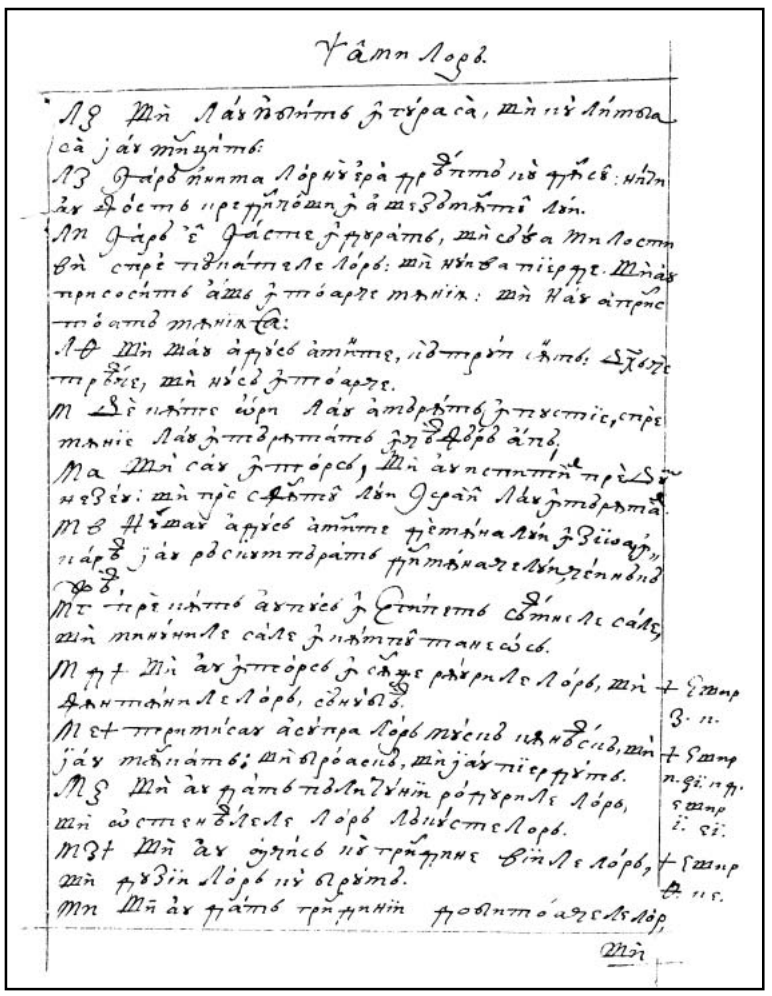

115r

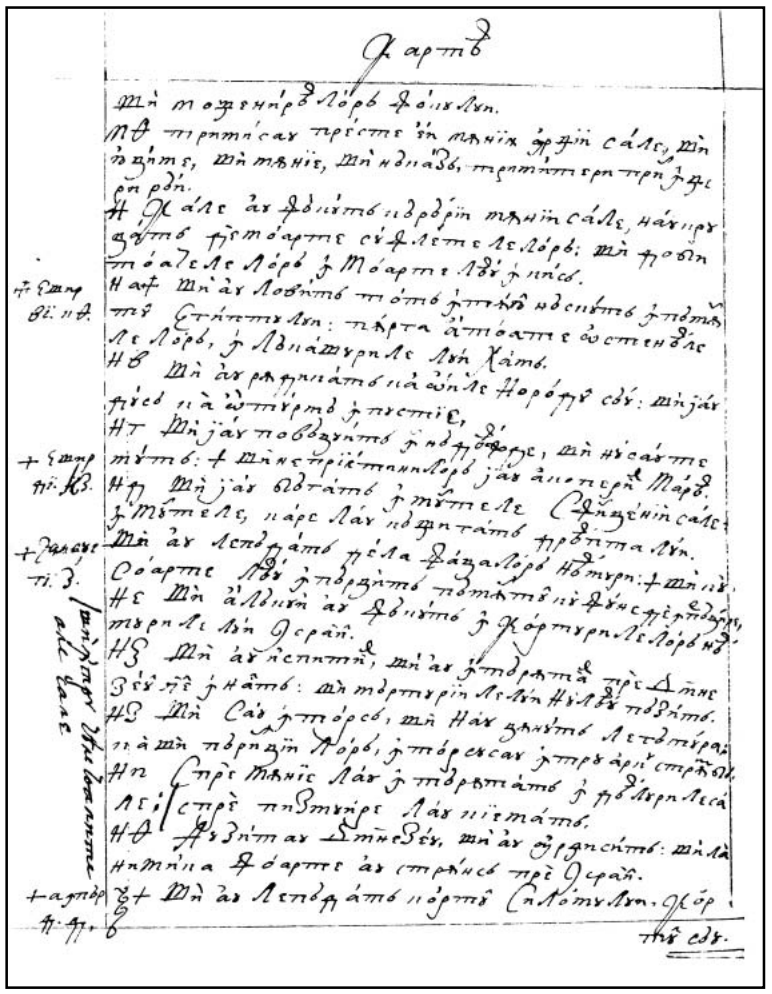

115v

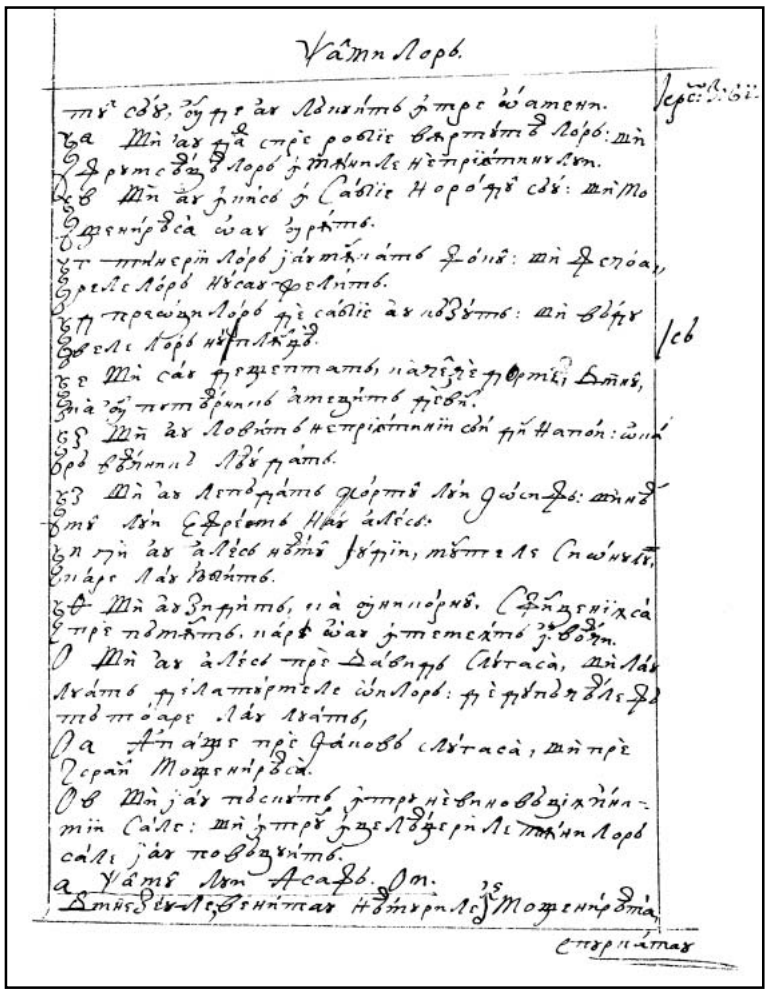

116r

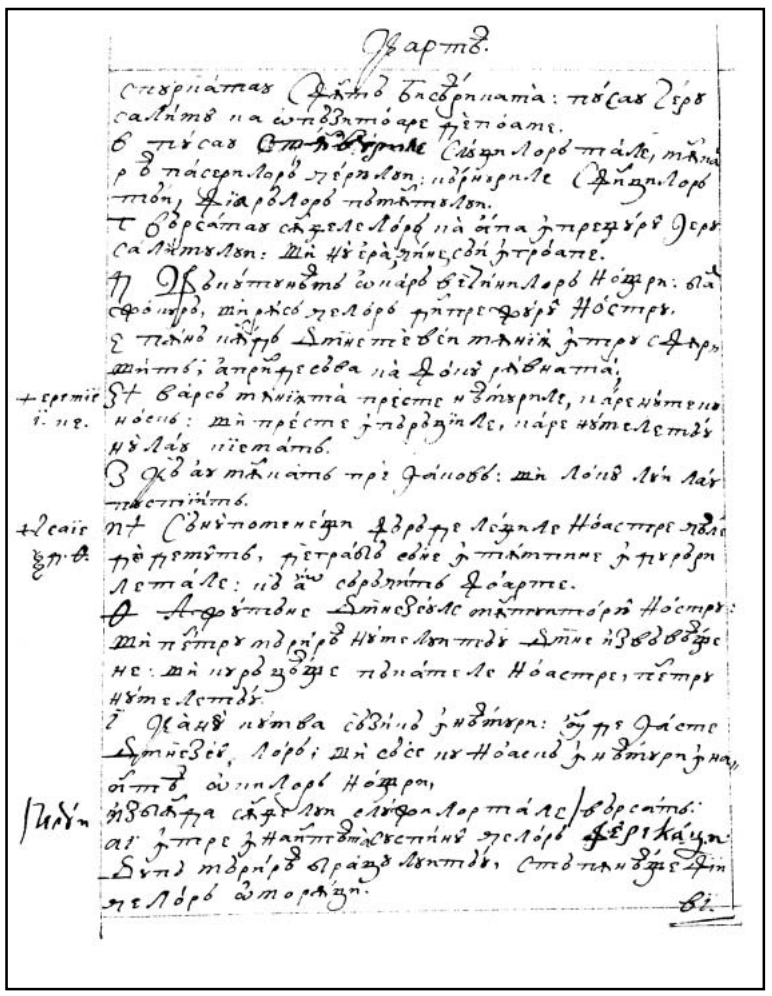

116v

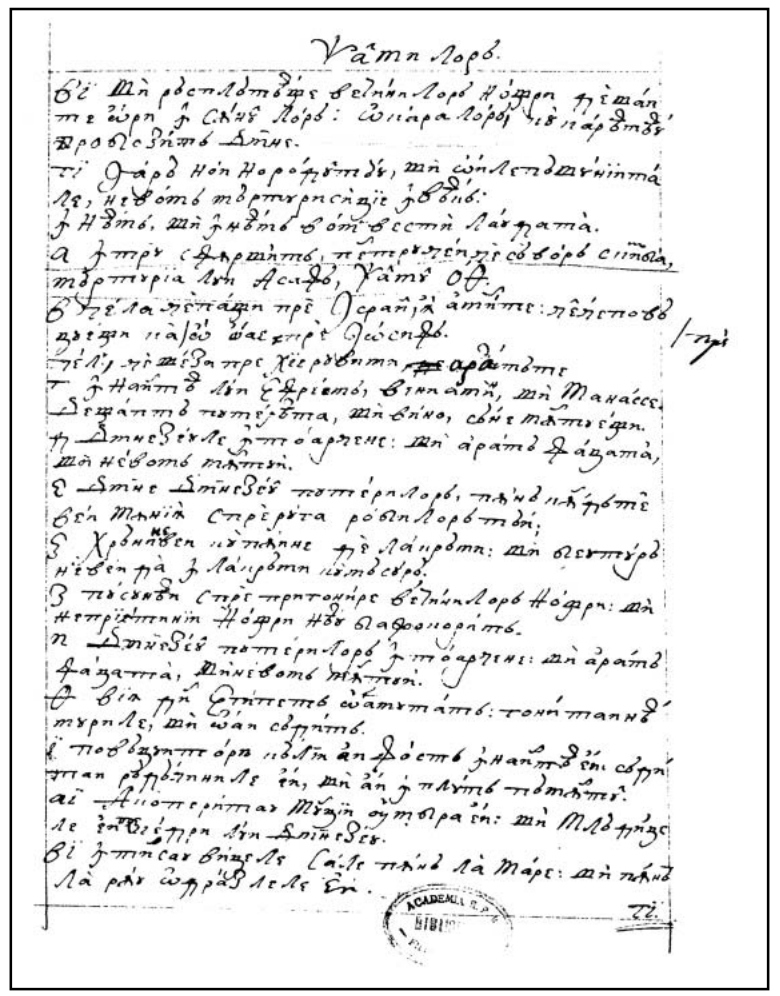

117r

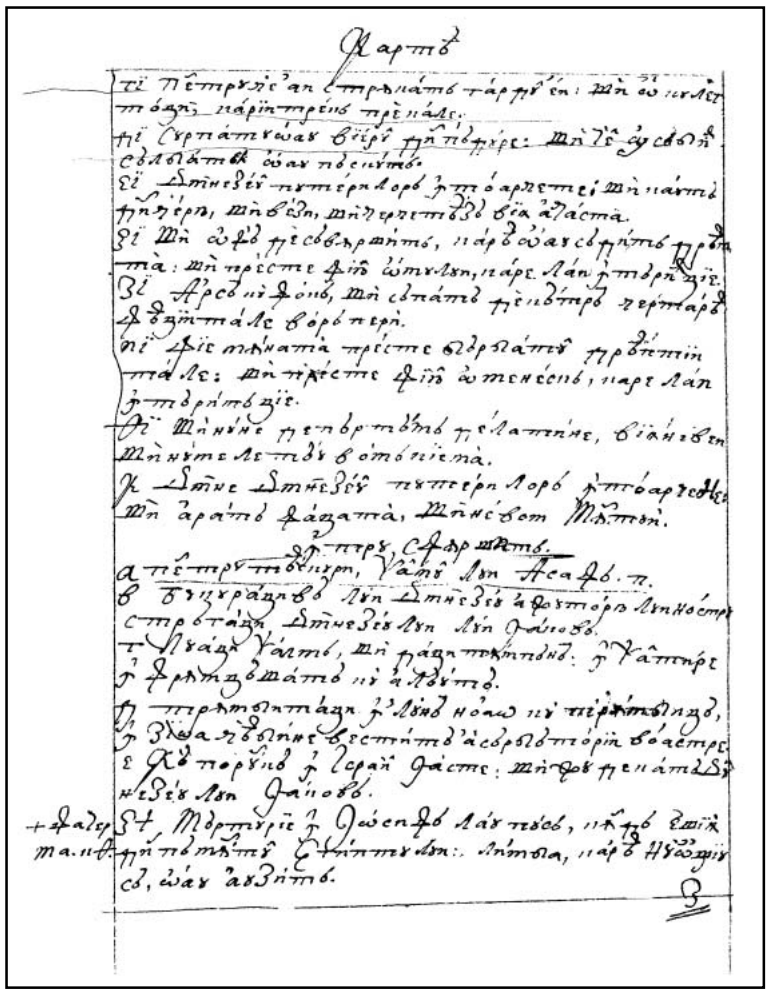

117v

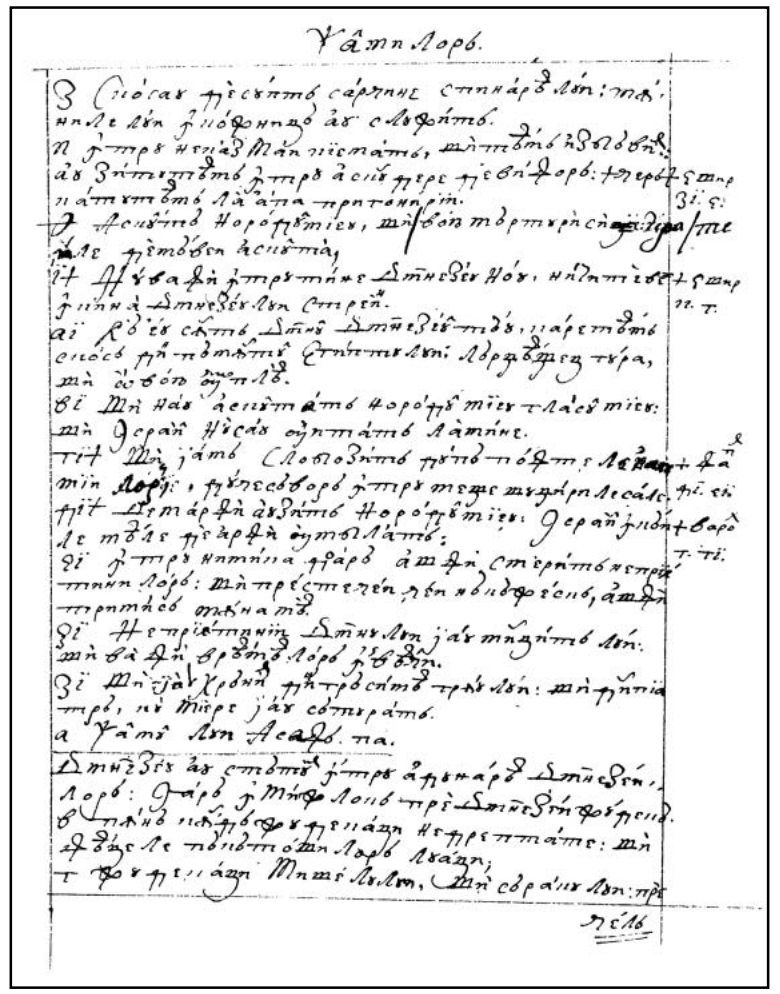

118r

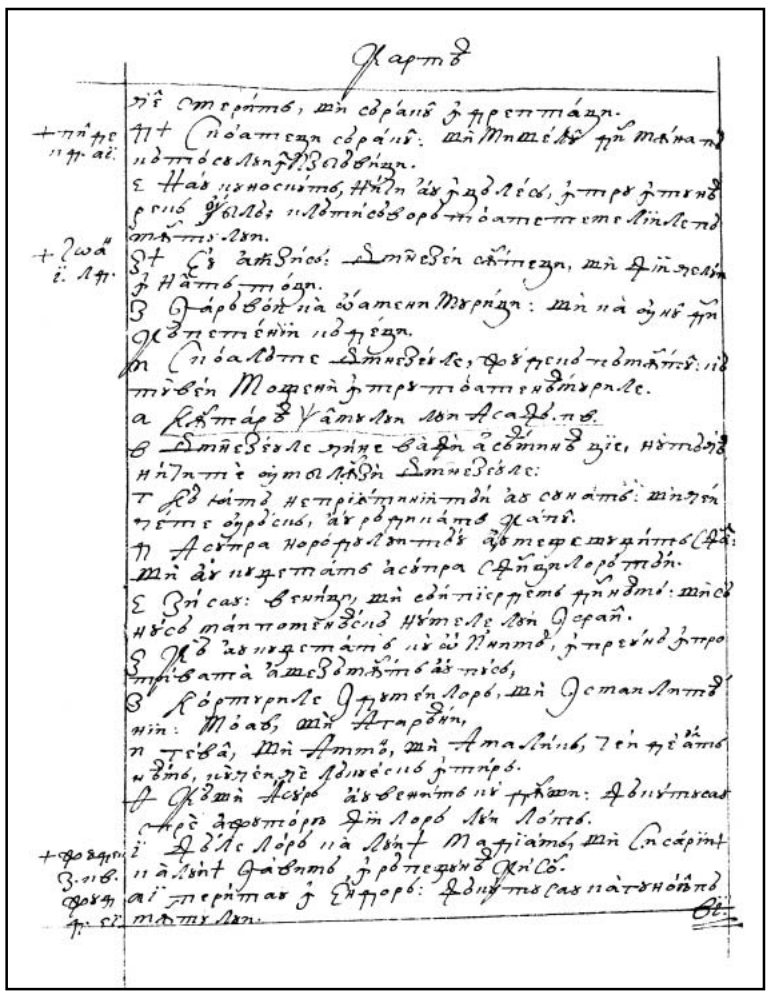

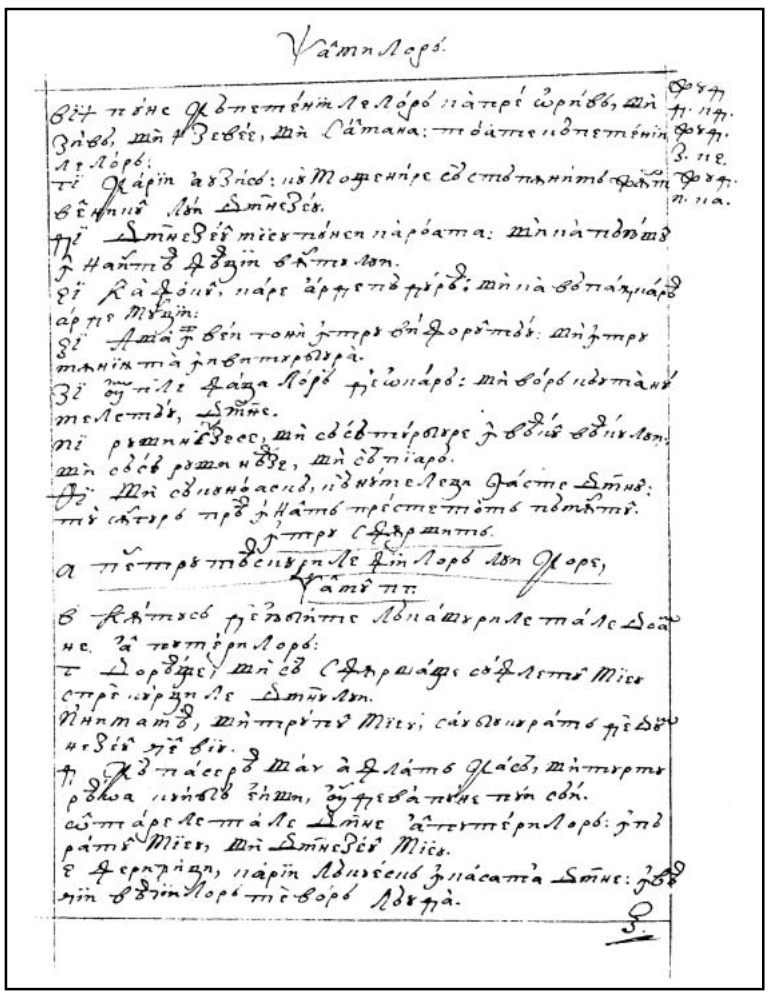

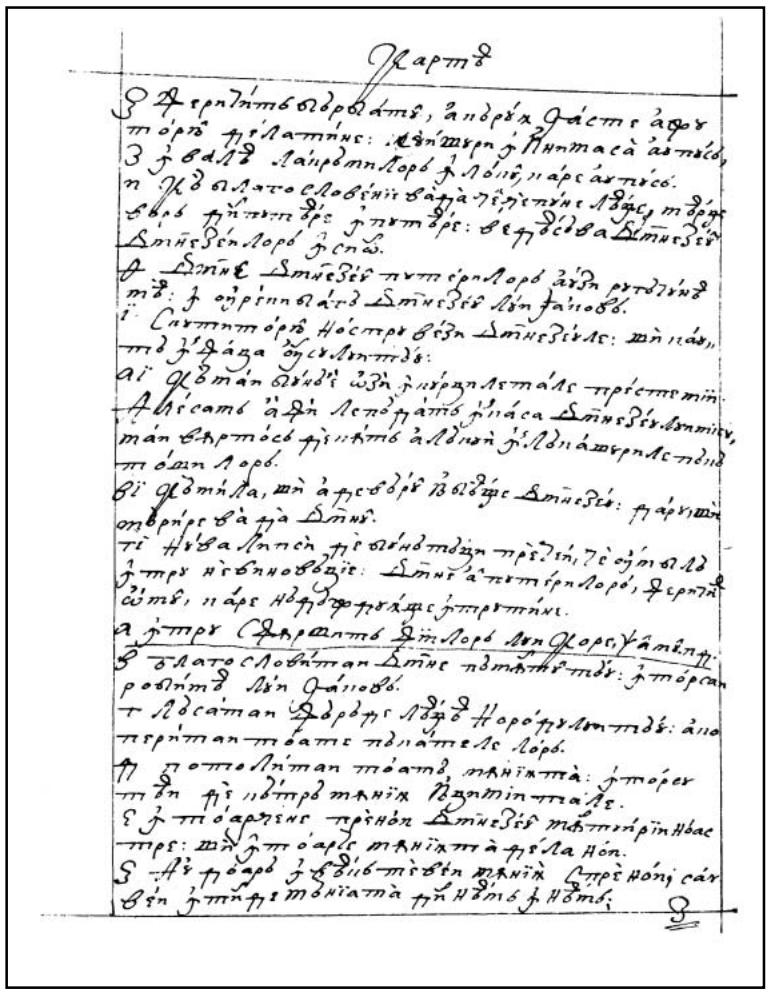

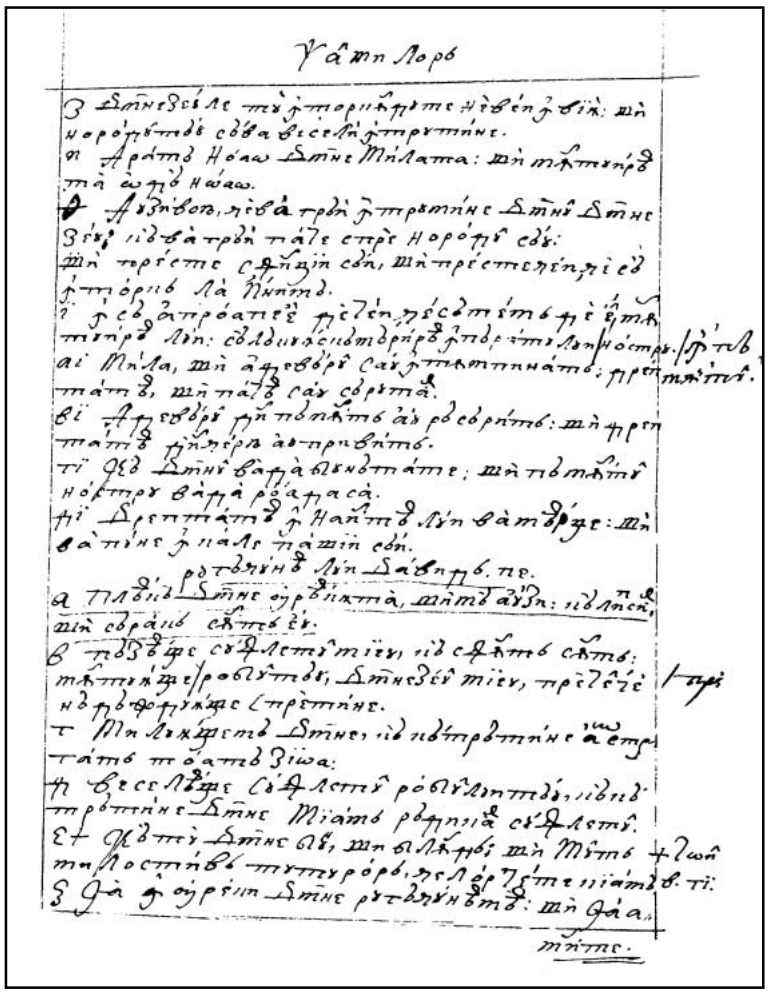

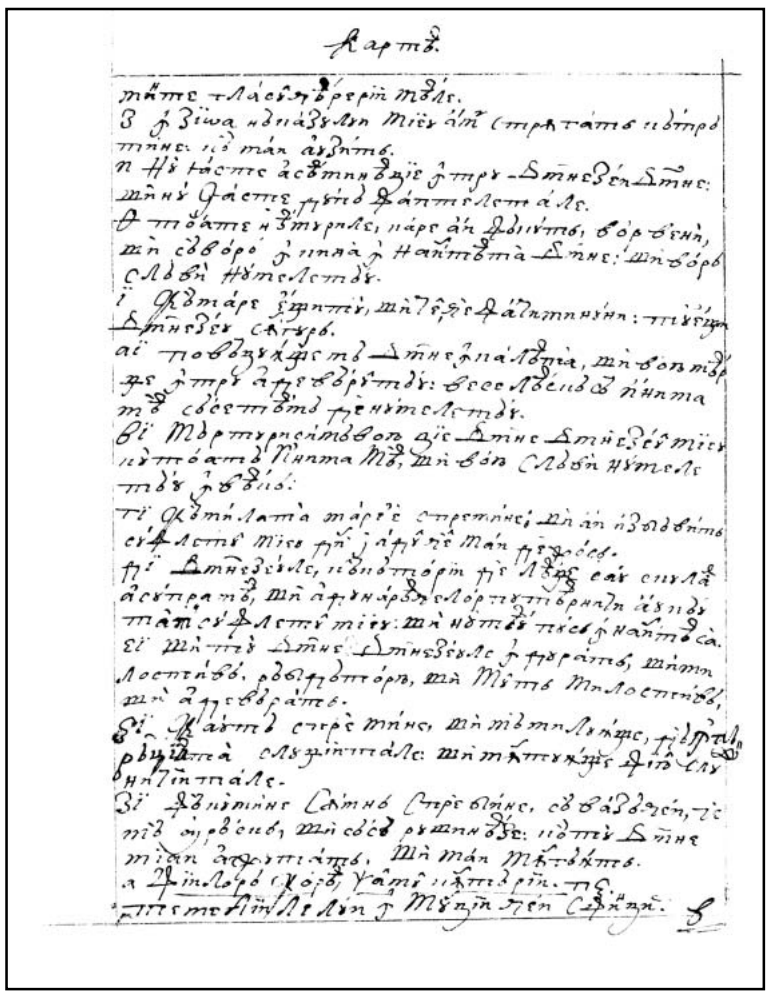

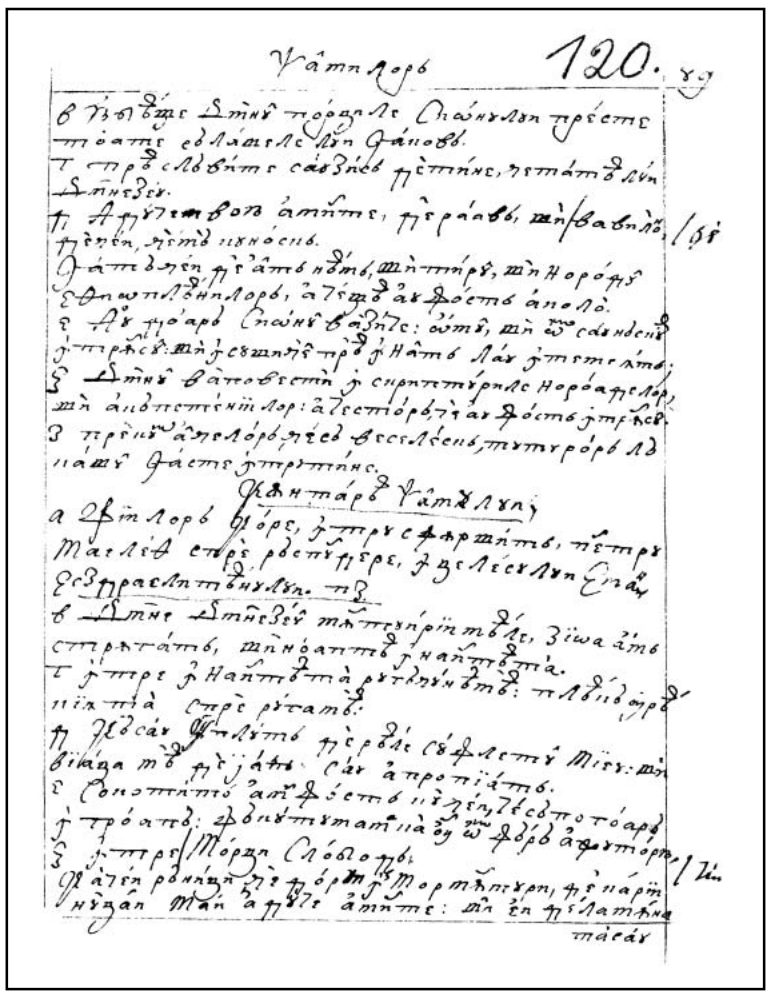

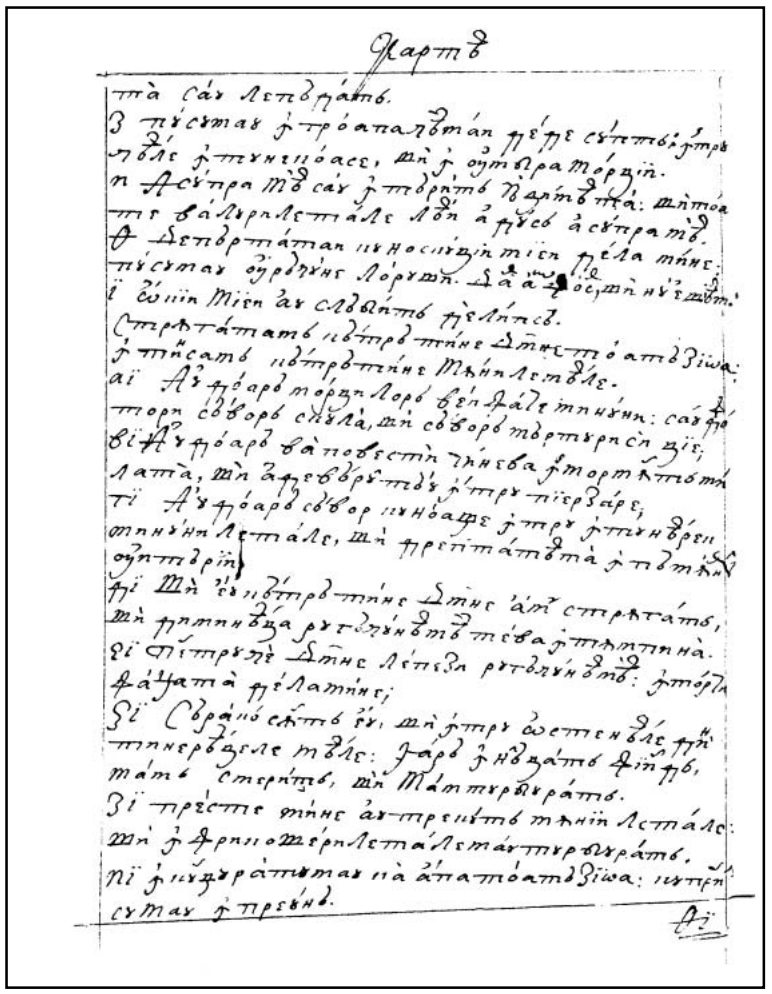

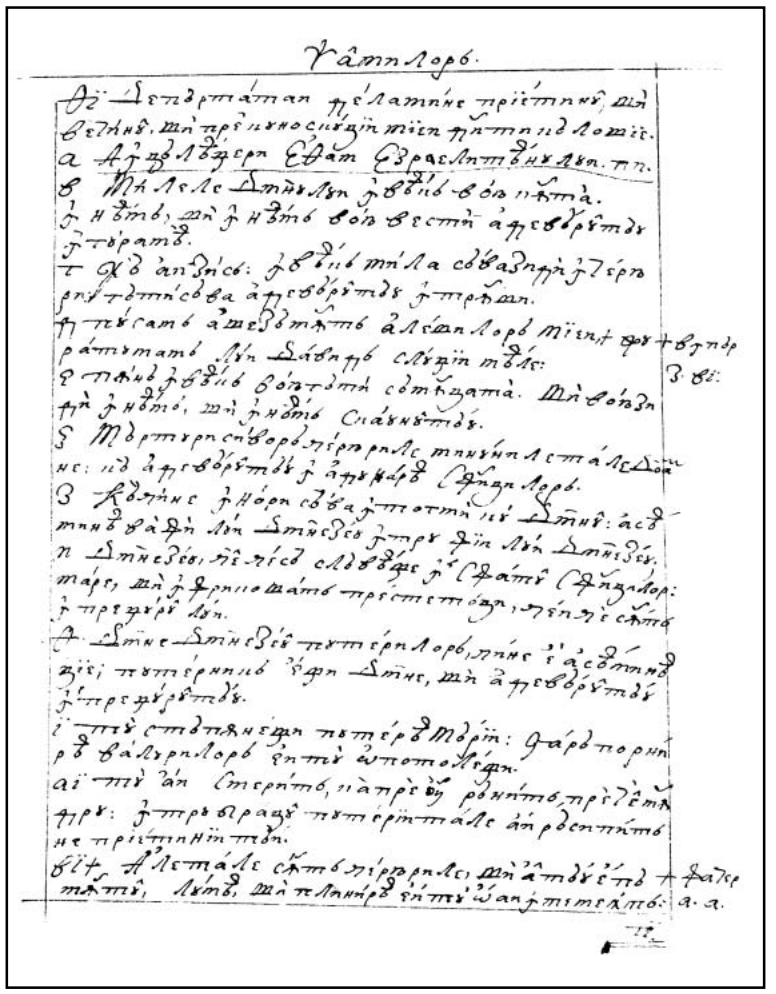

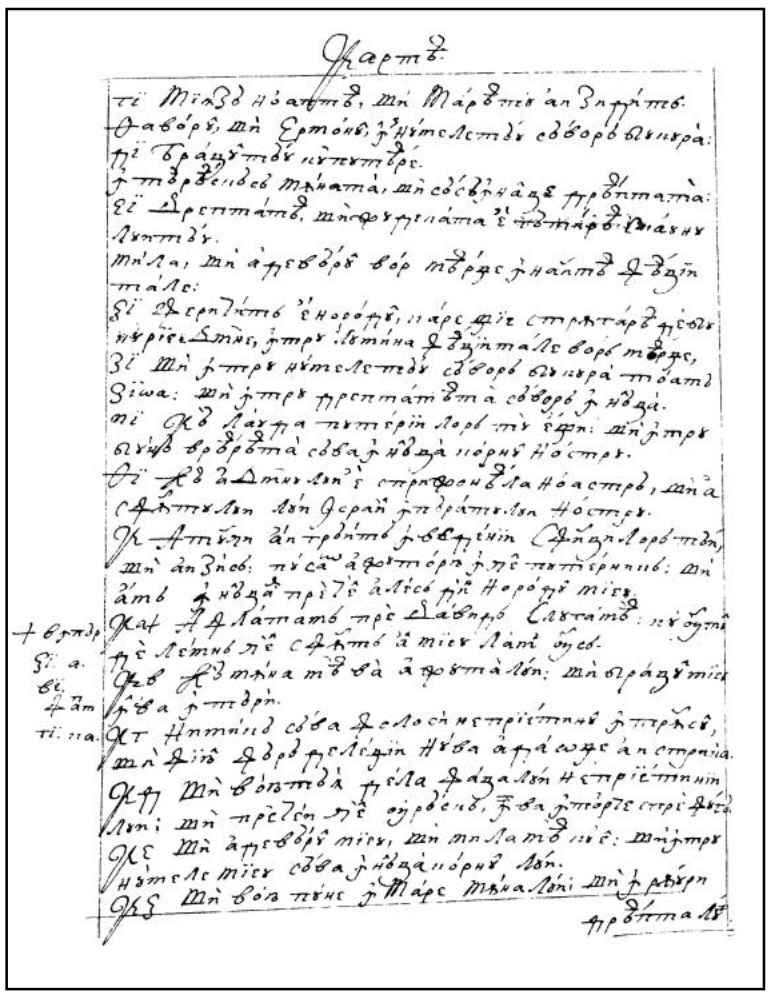

122v

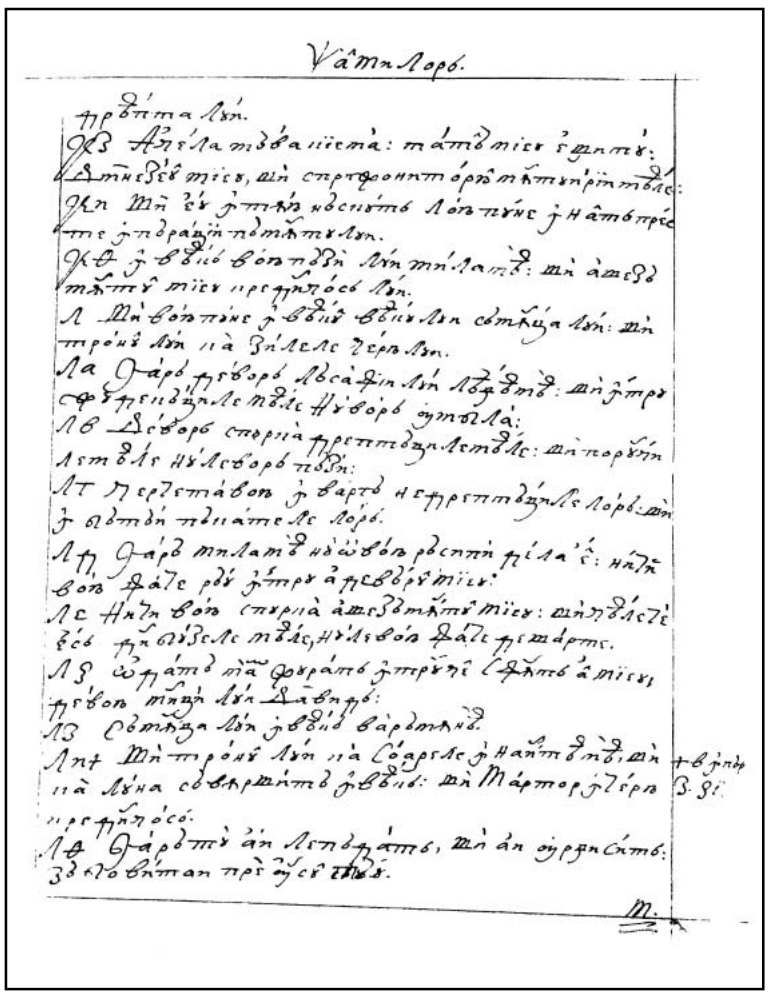

123r

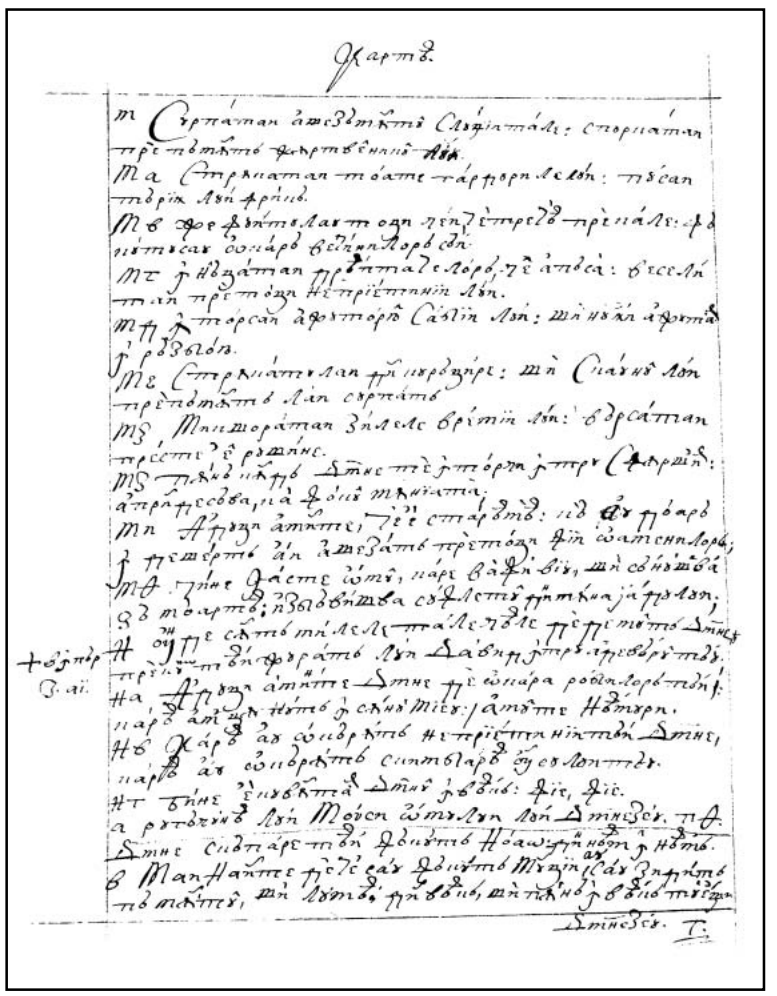

123v

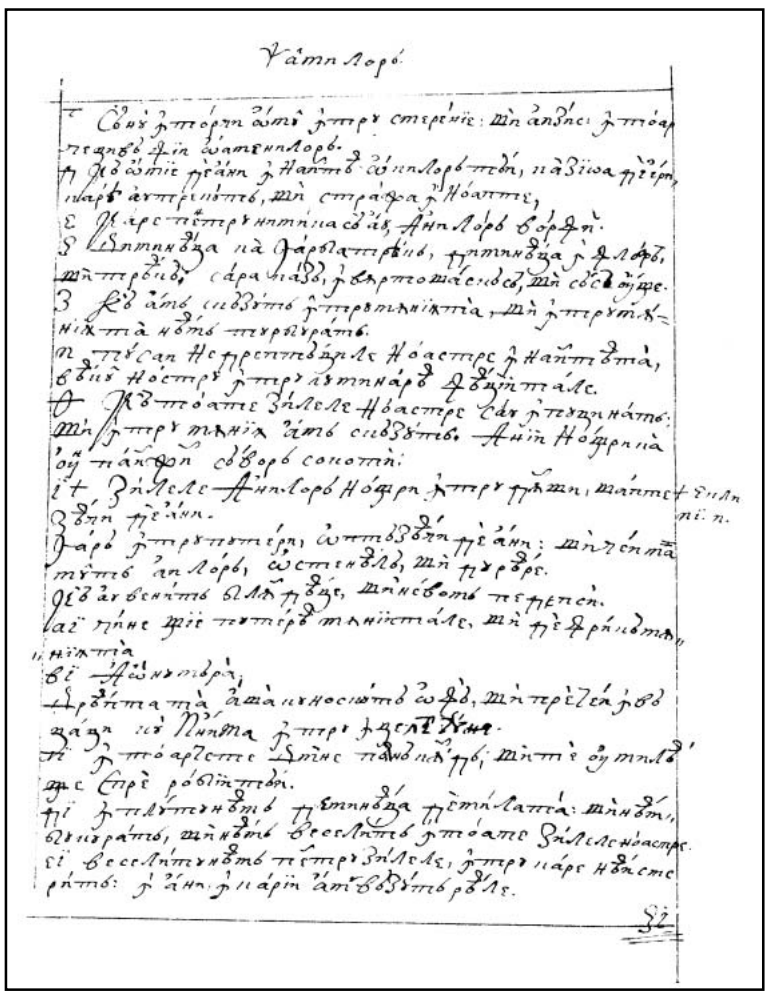

124r

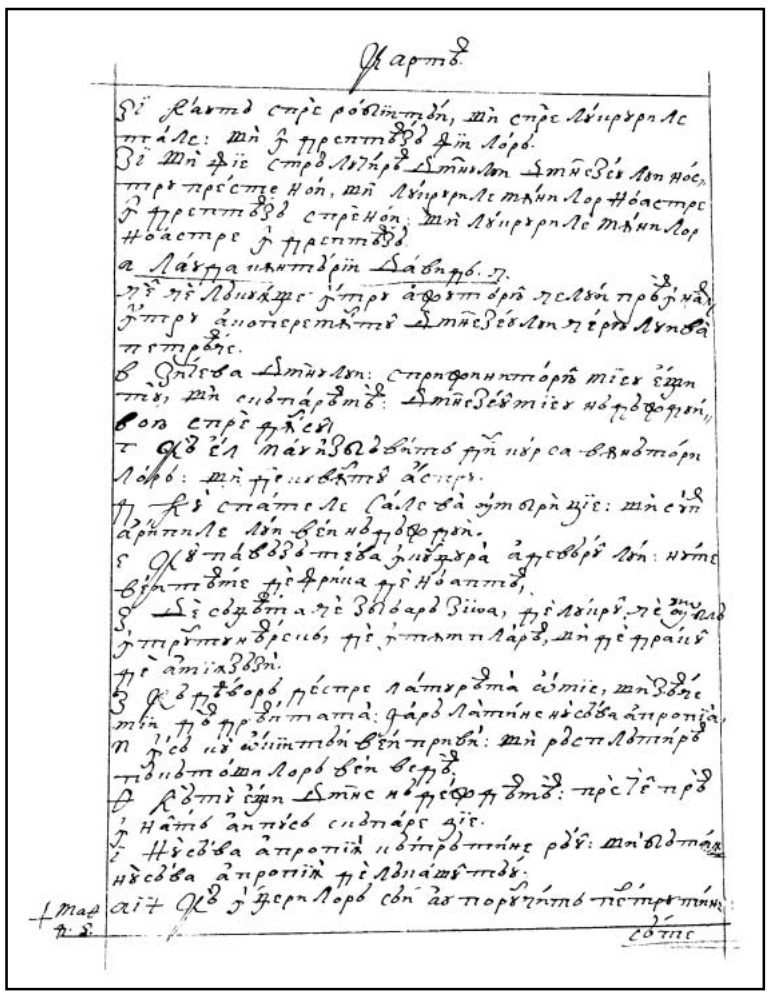

124v

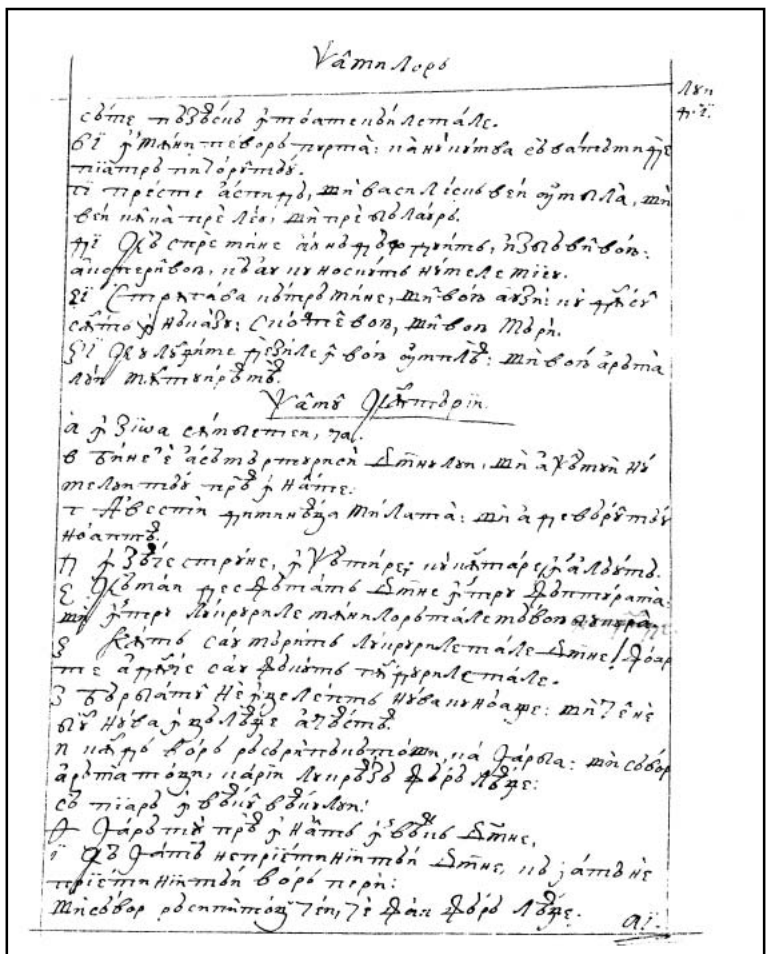

125r

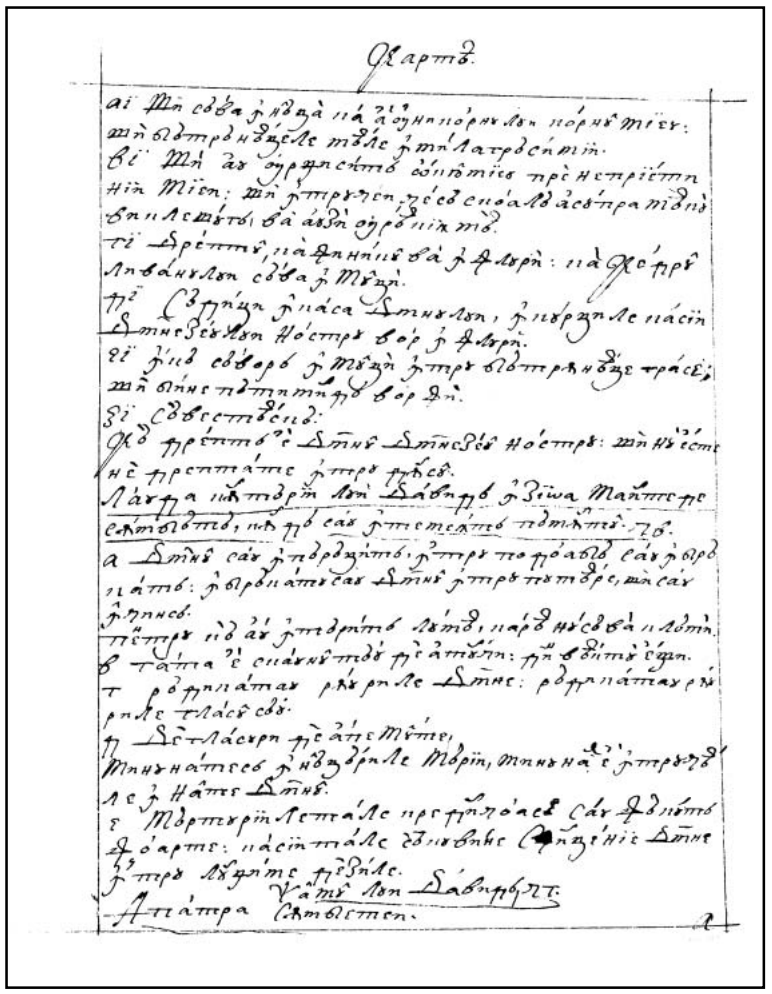

125v

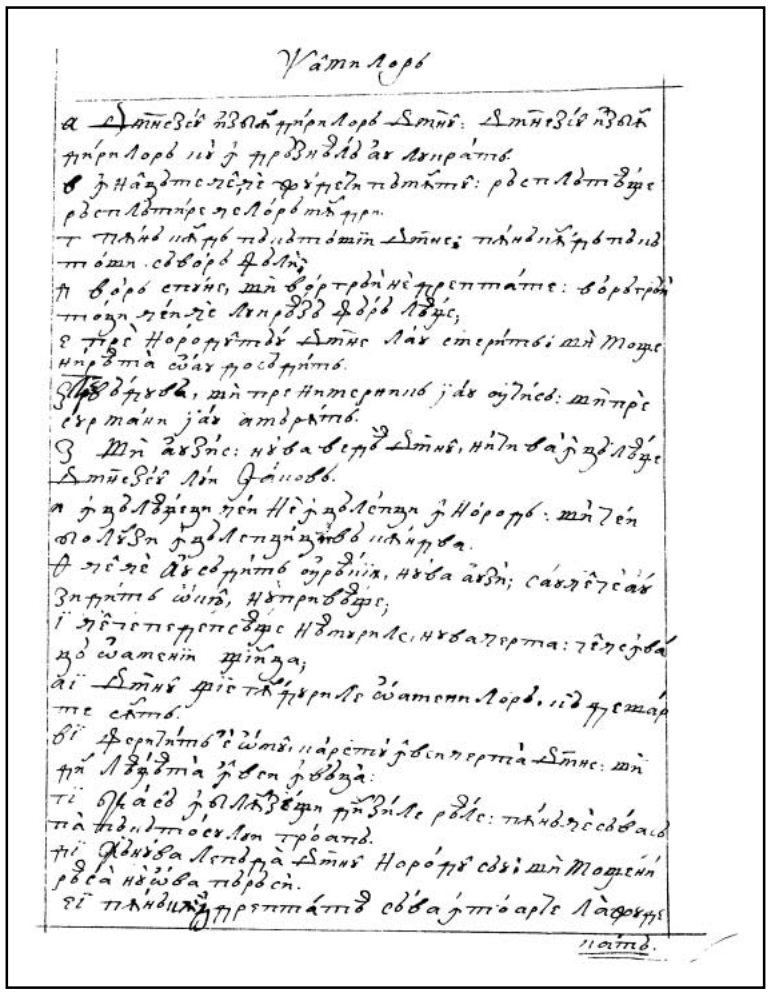

126r

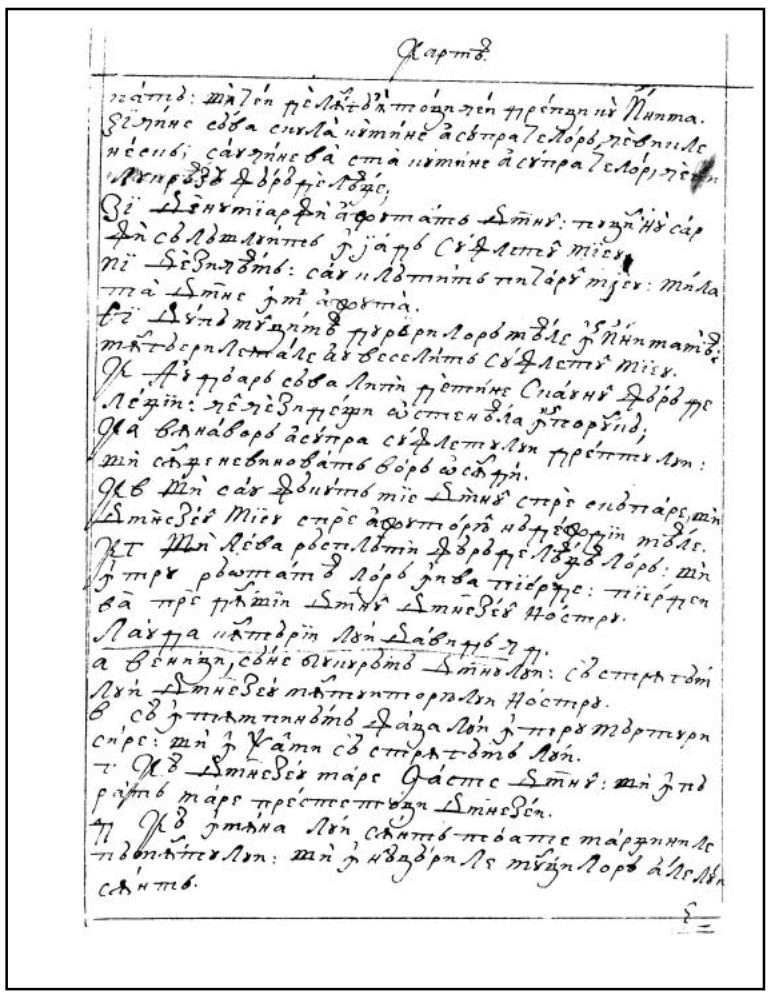

126v

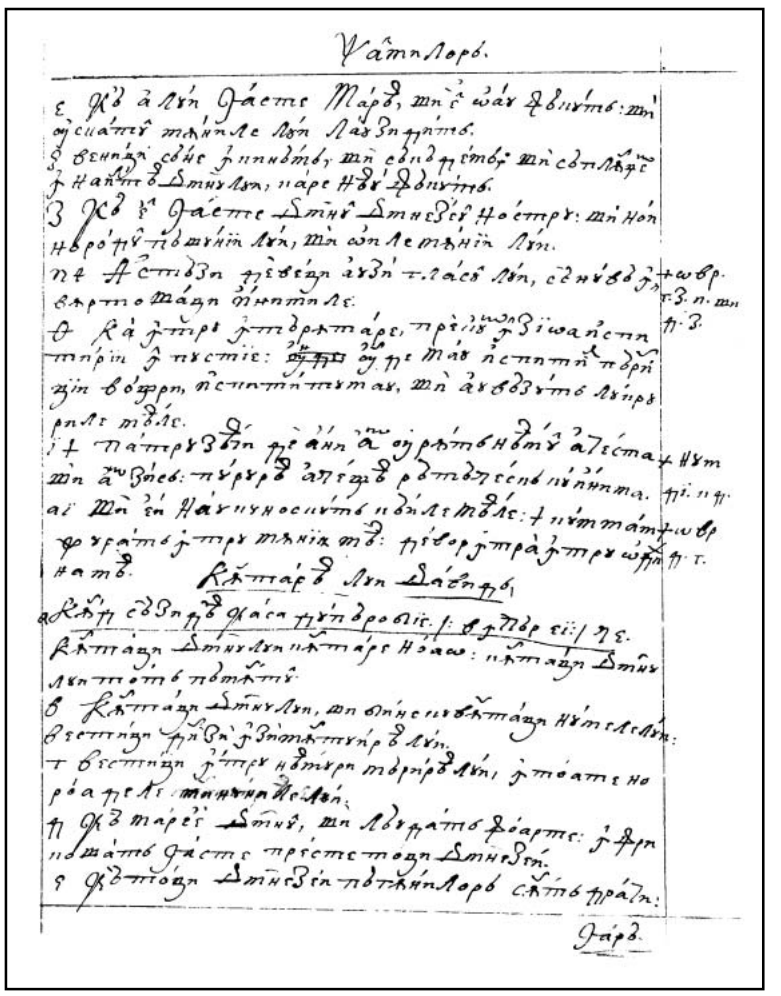

127r

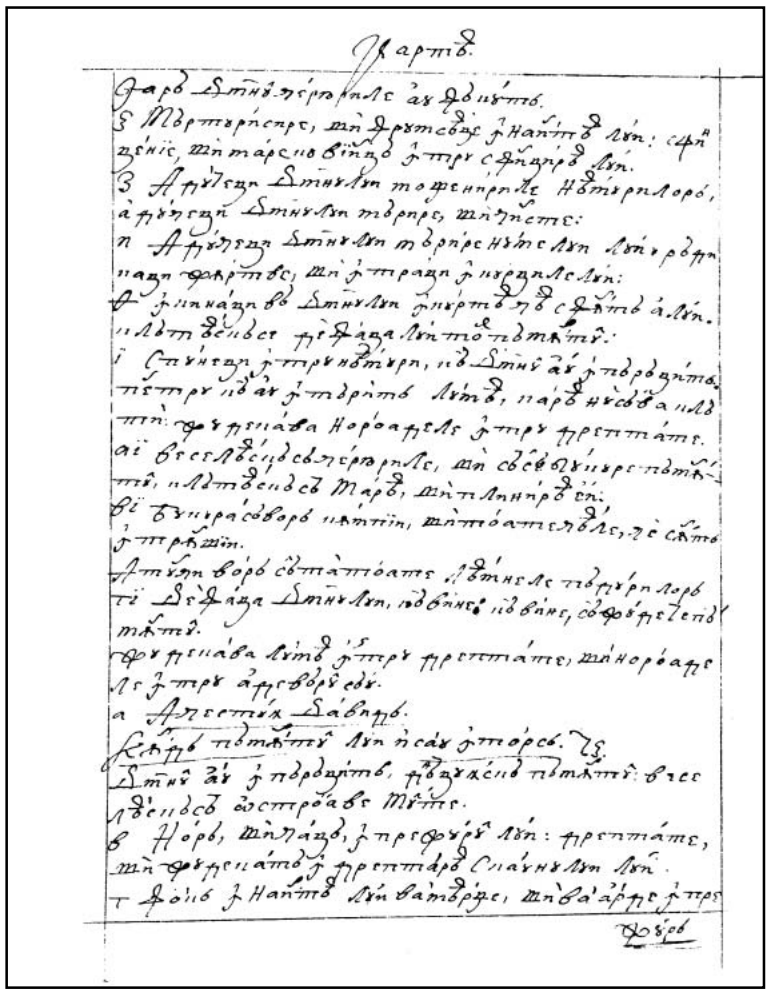

127v

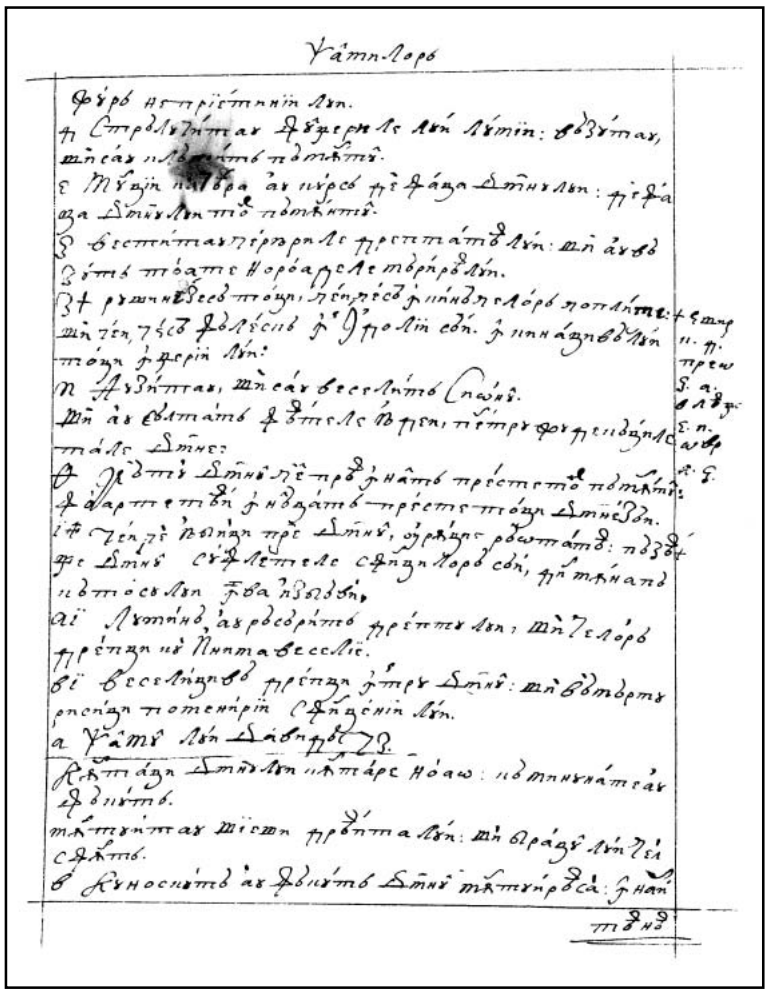

128r

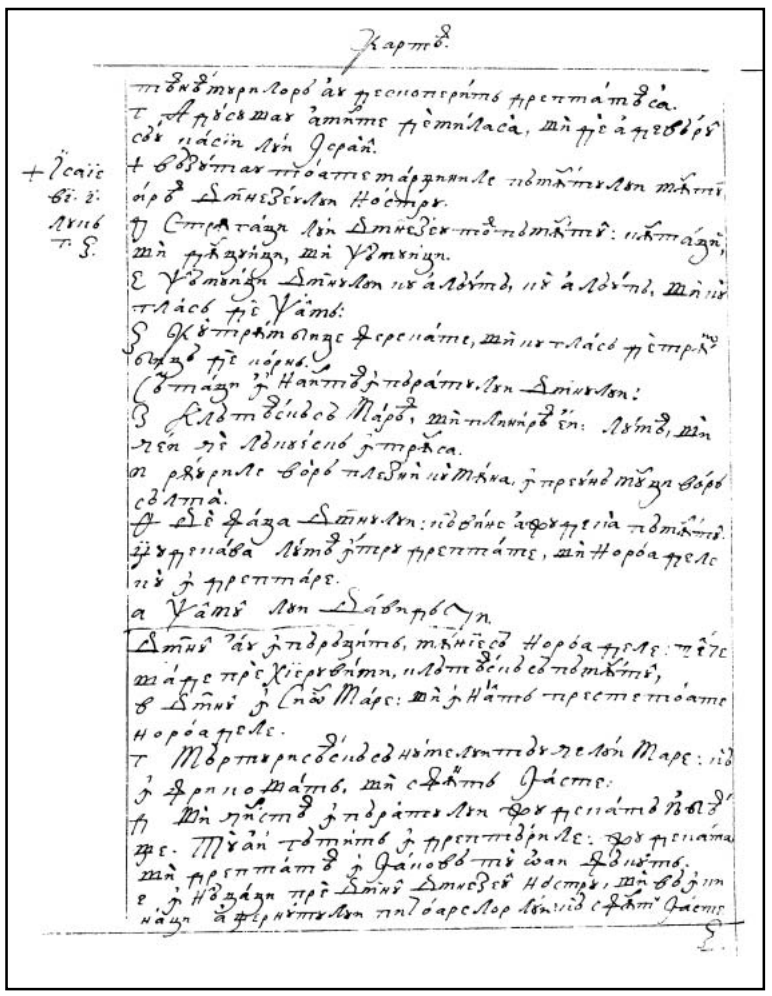

128v

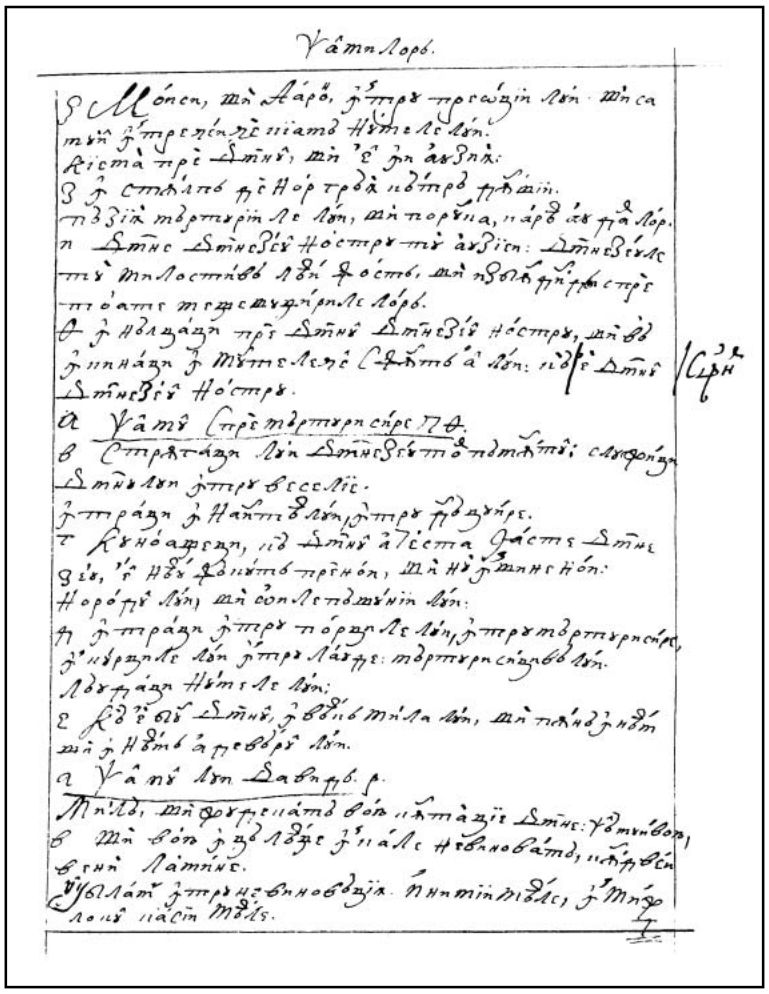

129r

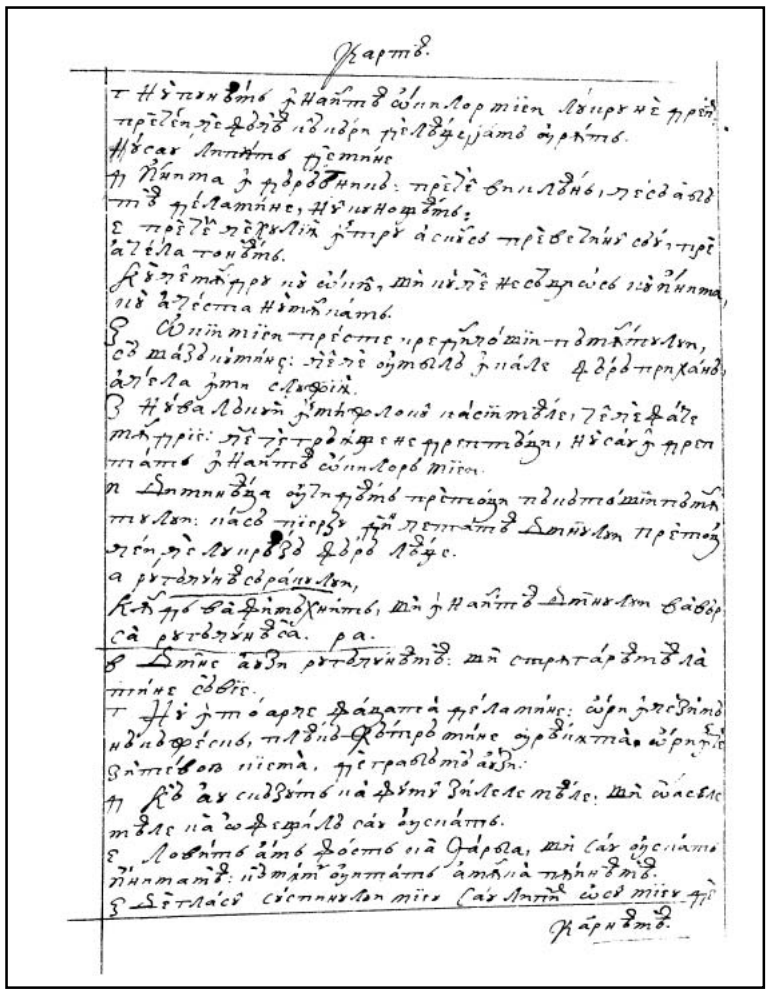

129v

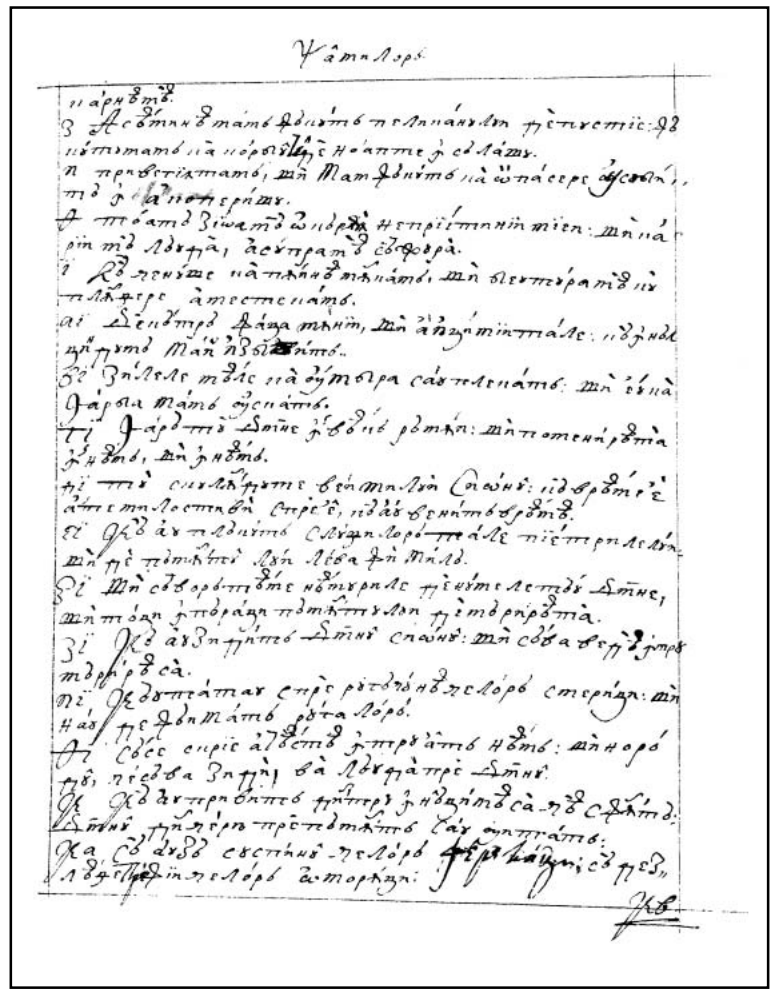

130r

FACSIMILE

CARTEA PSALMILOR

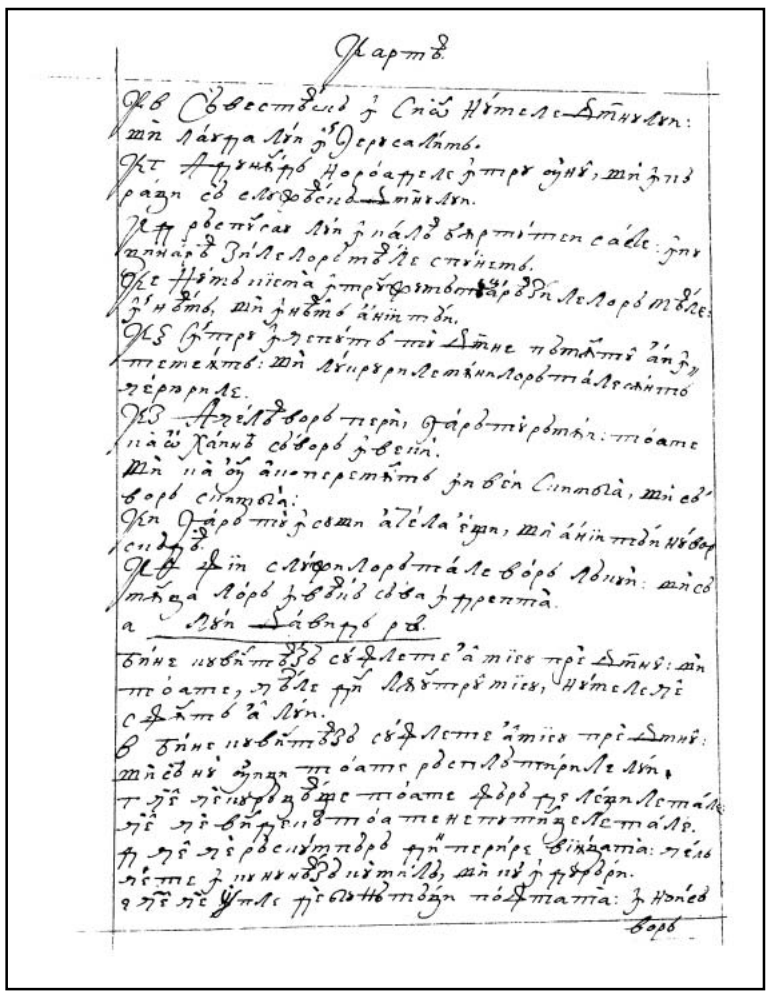

130v

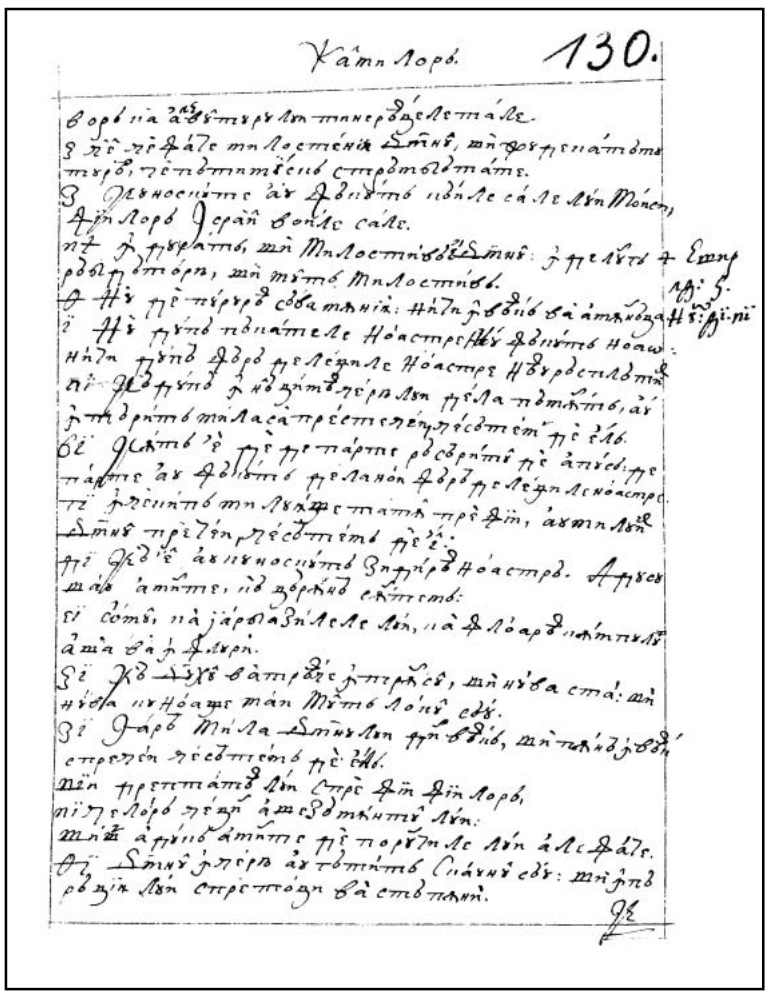

131r

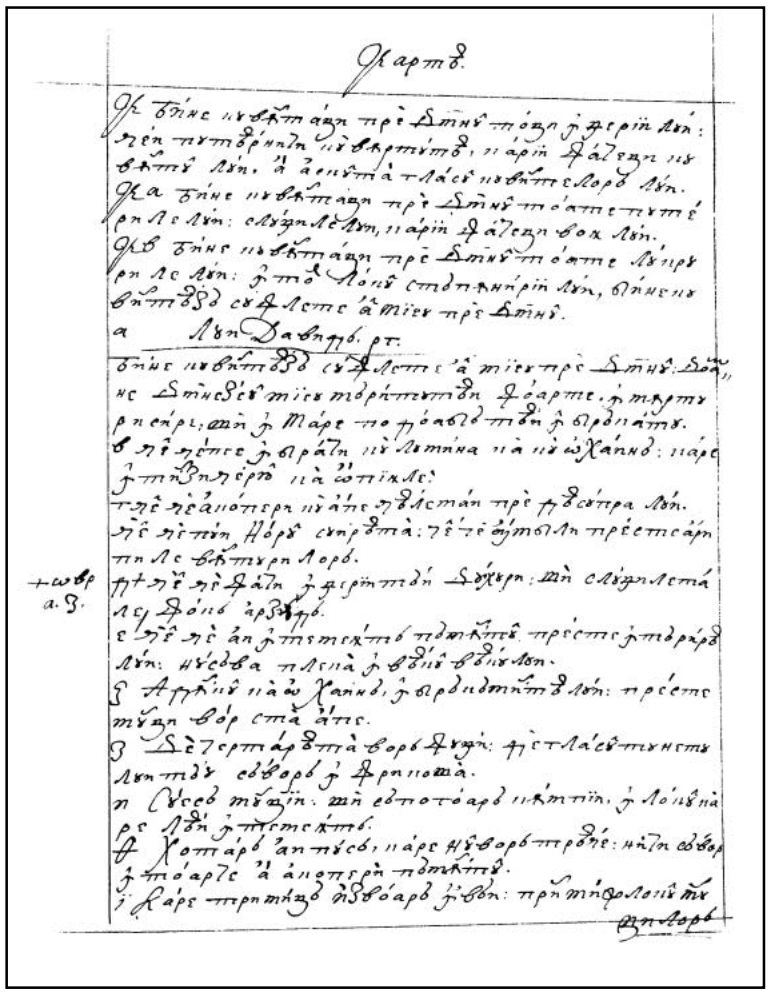

131v

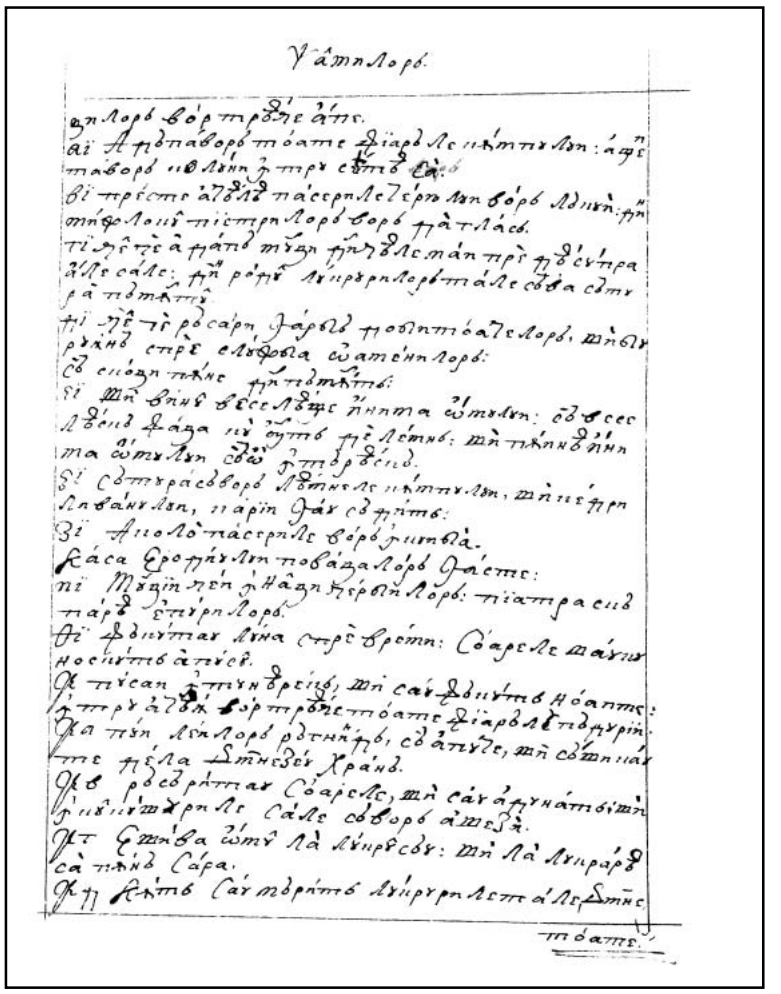

132r

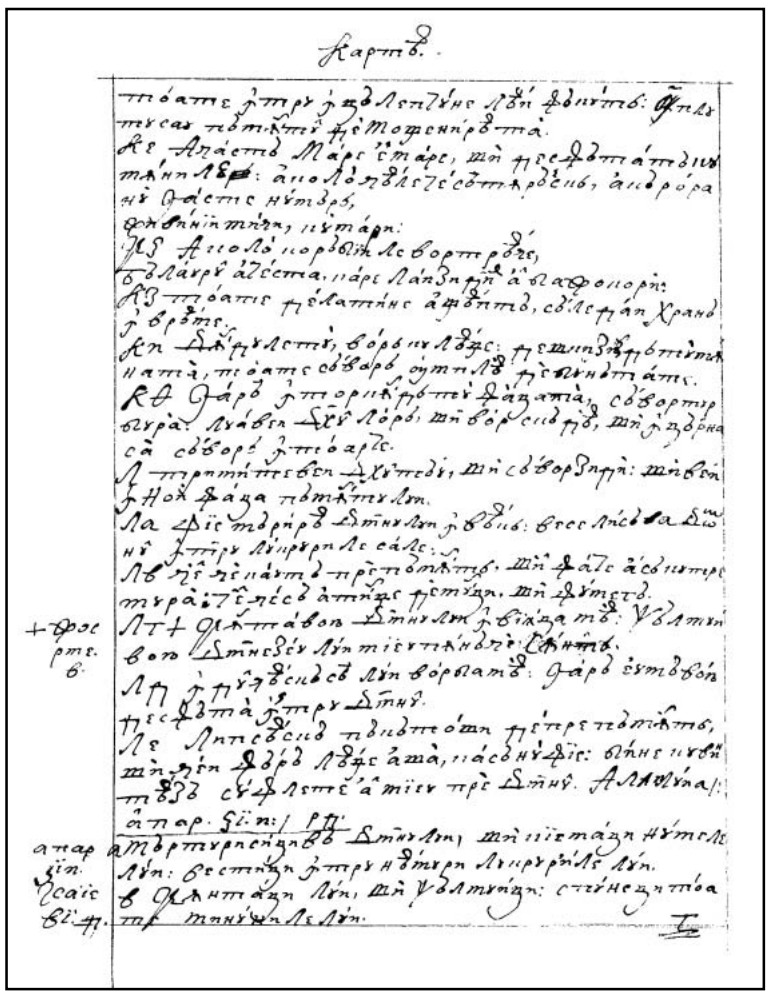

132v

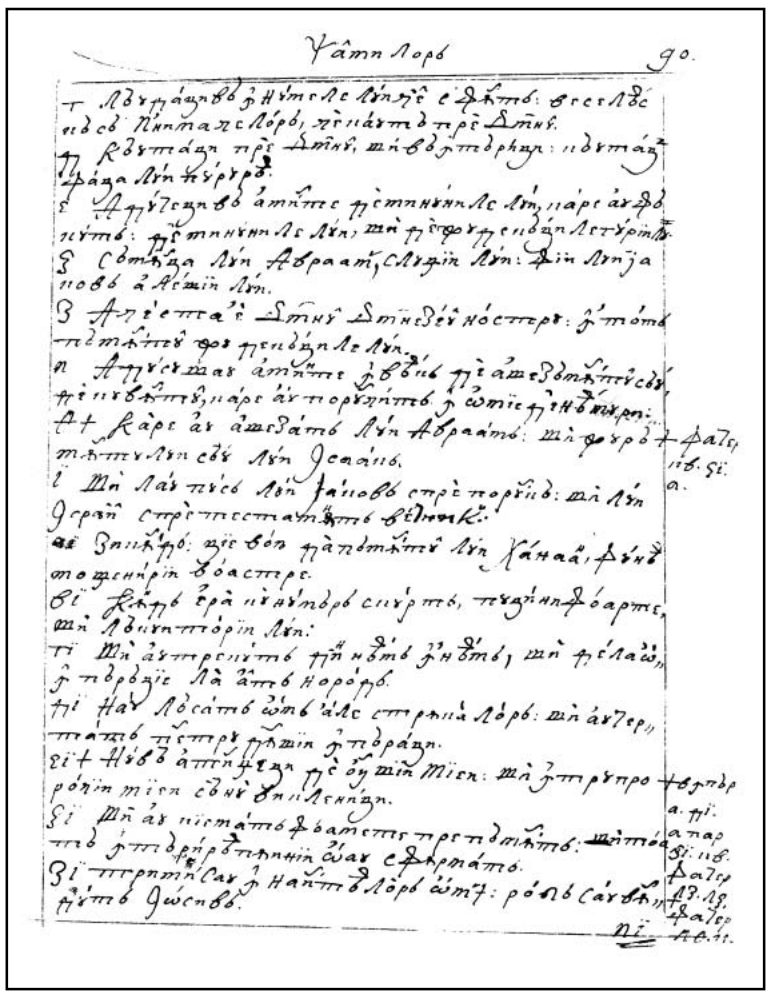

133r

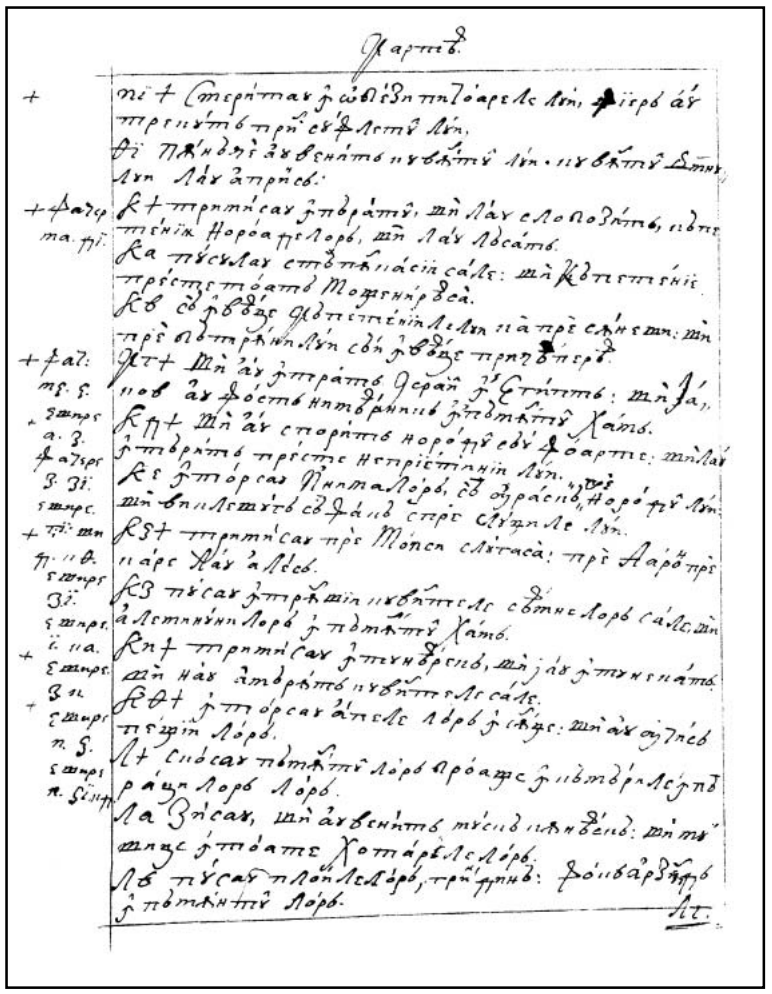

133v

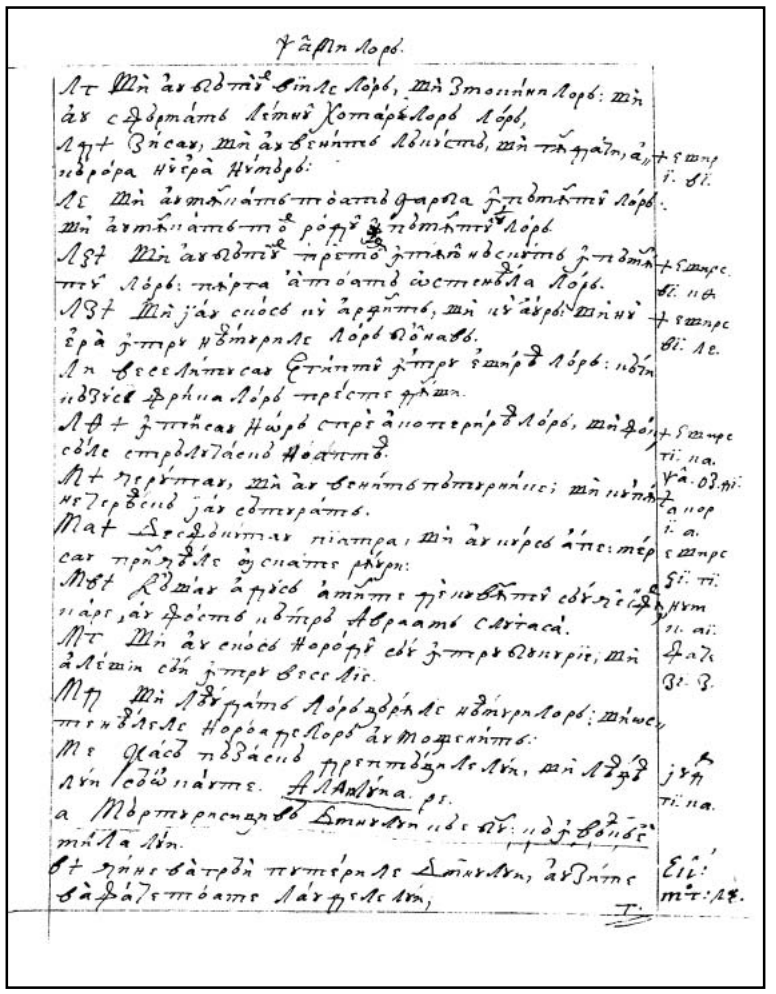

134r

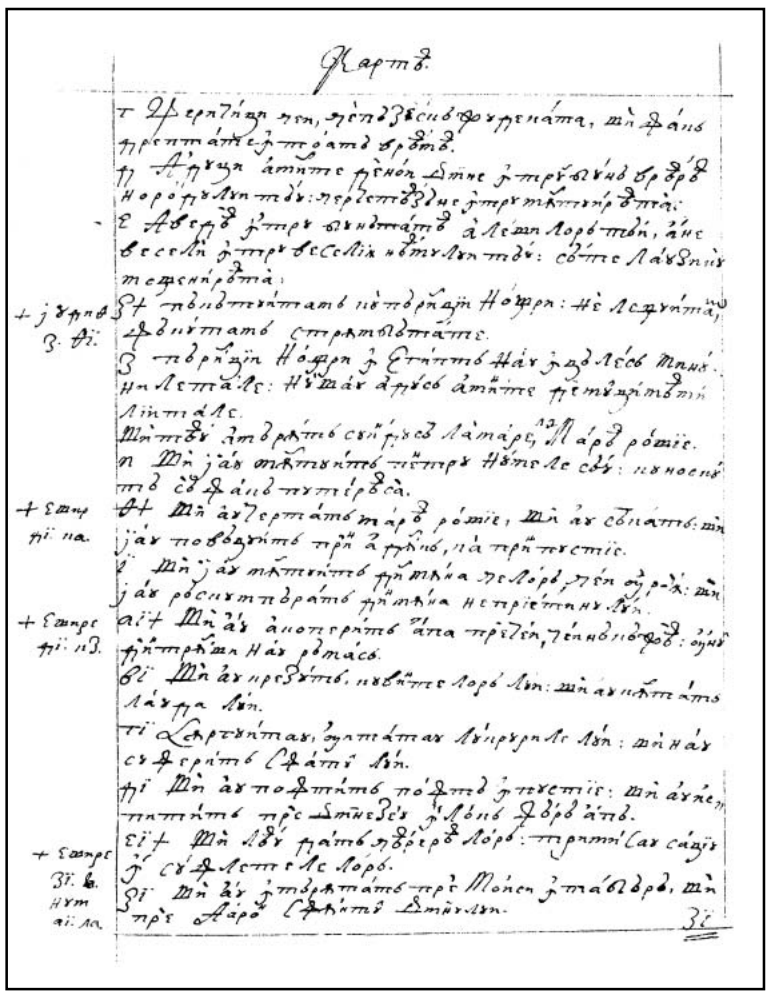

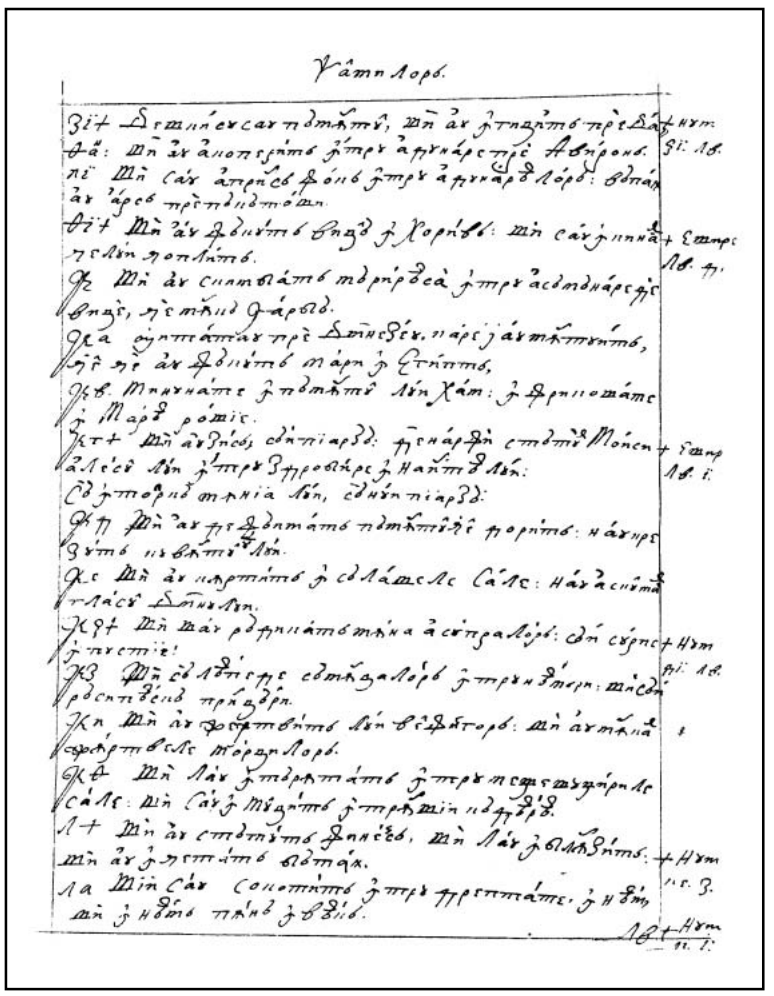

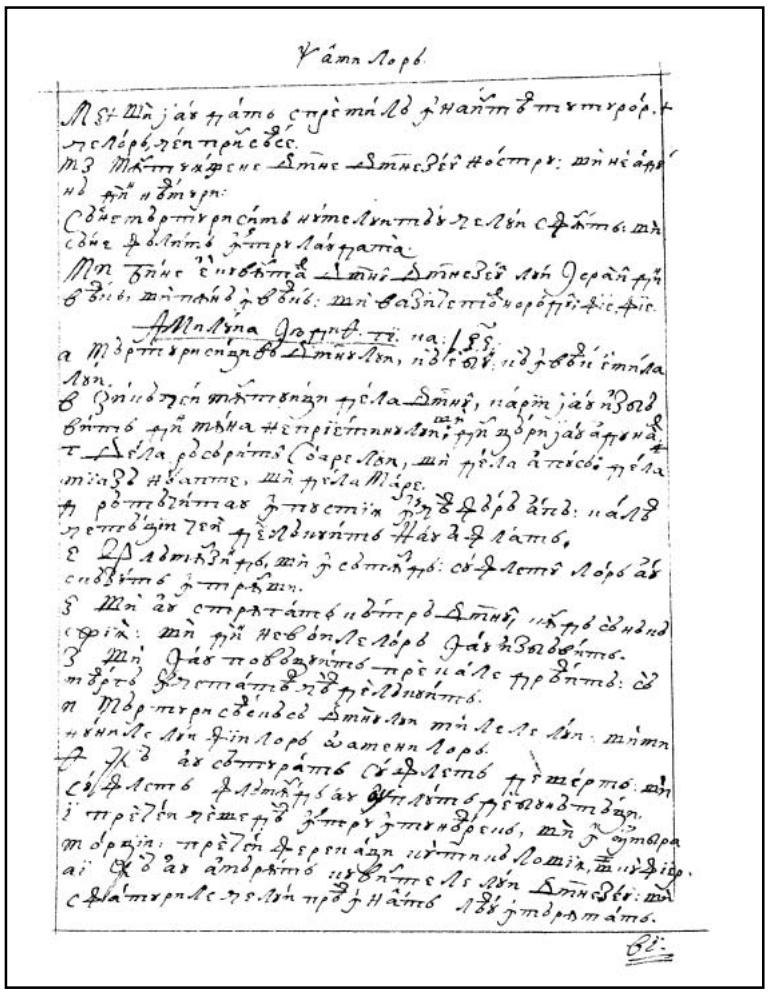

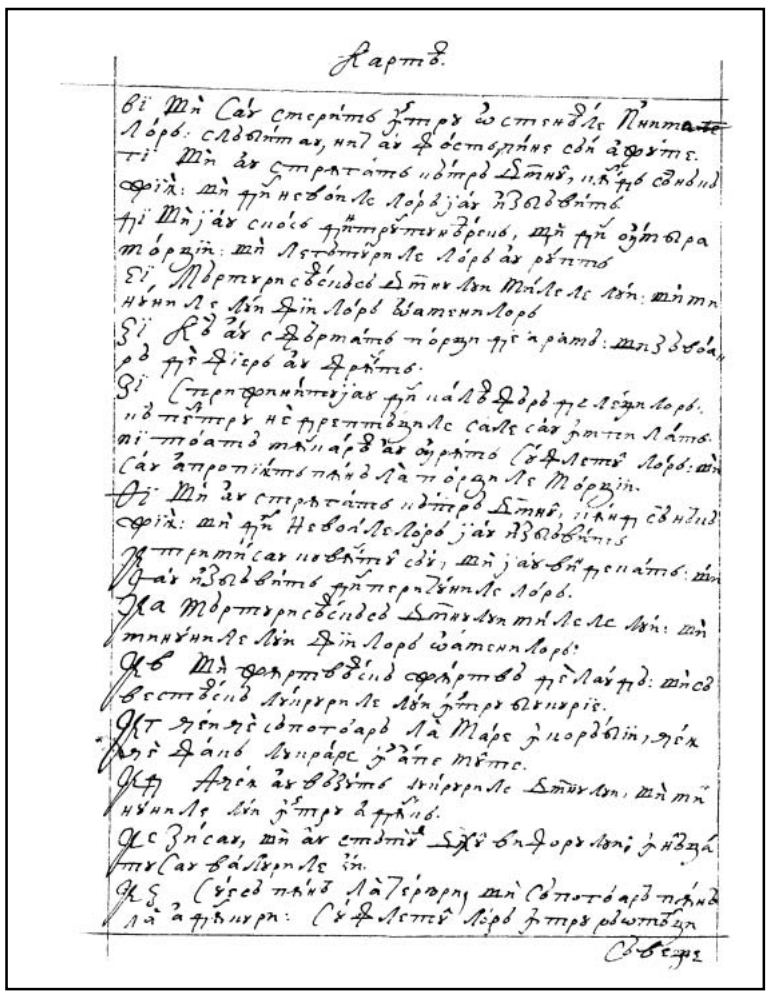

136v

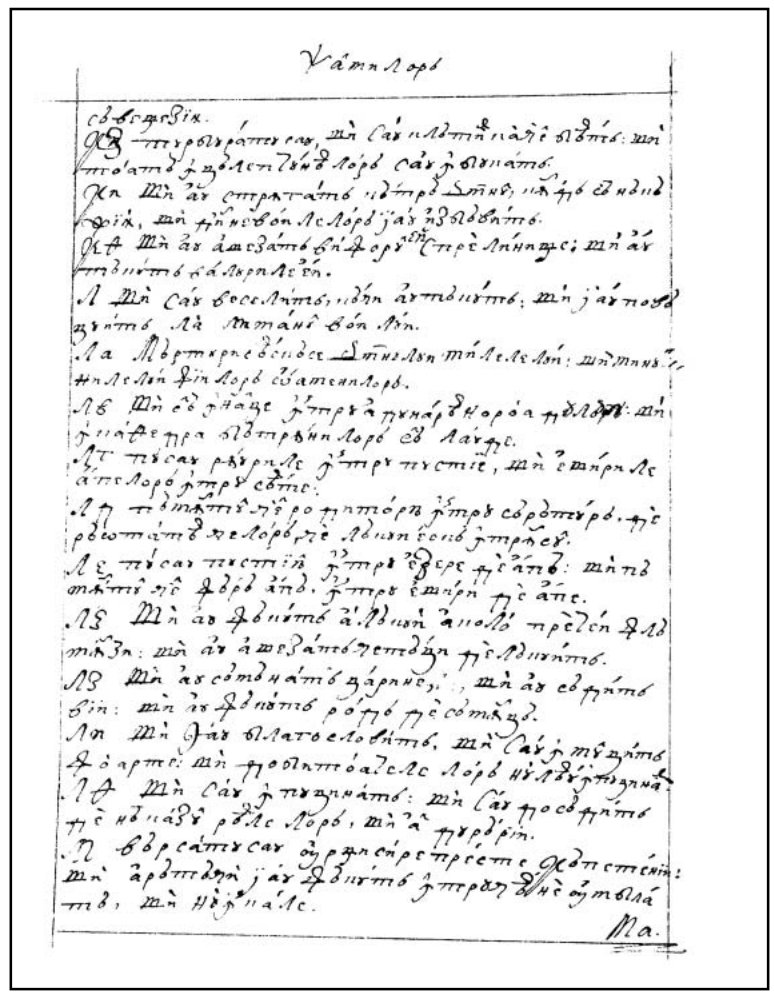

137r

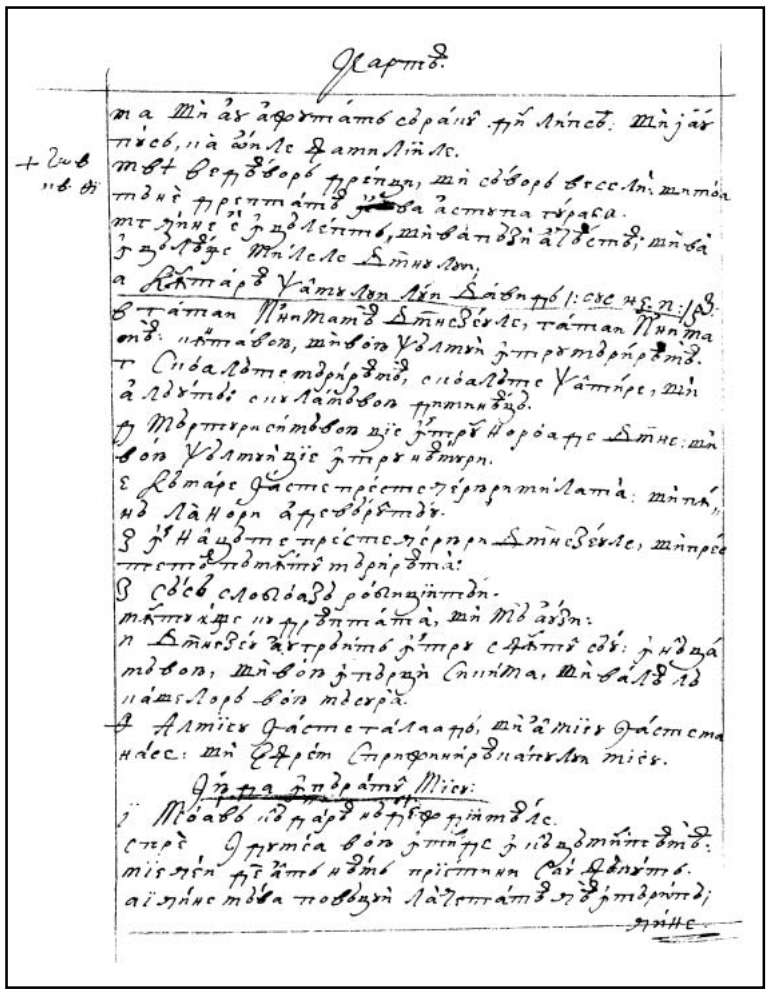

137v

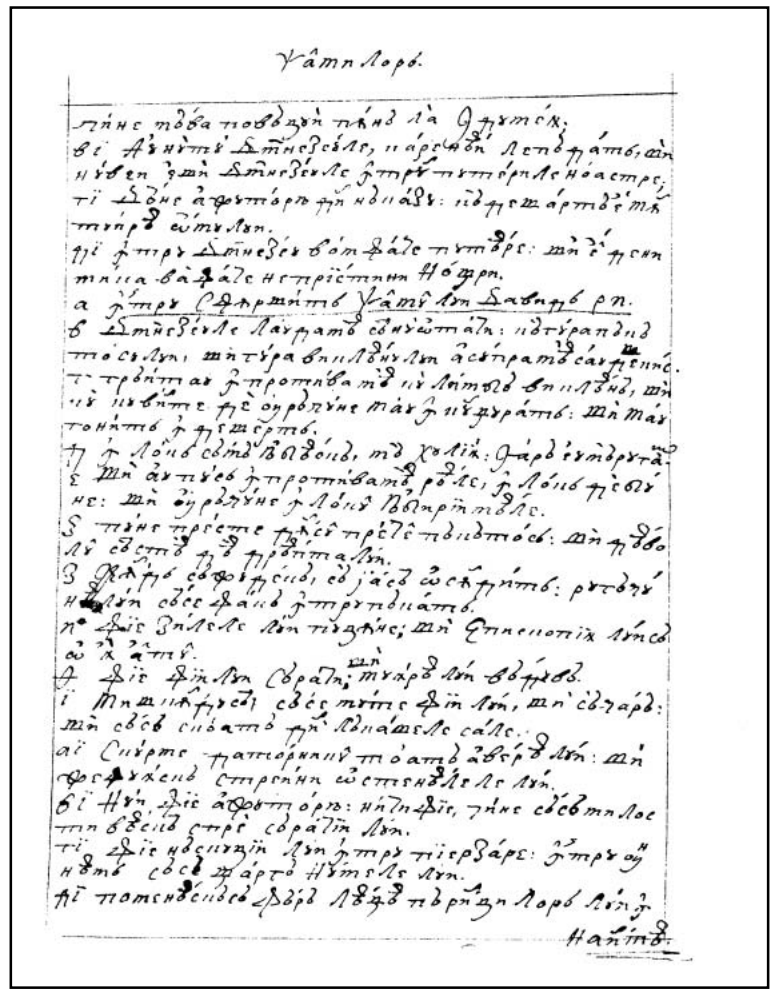

138r

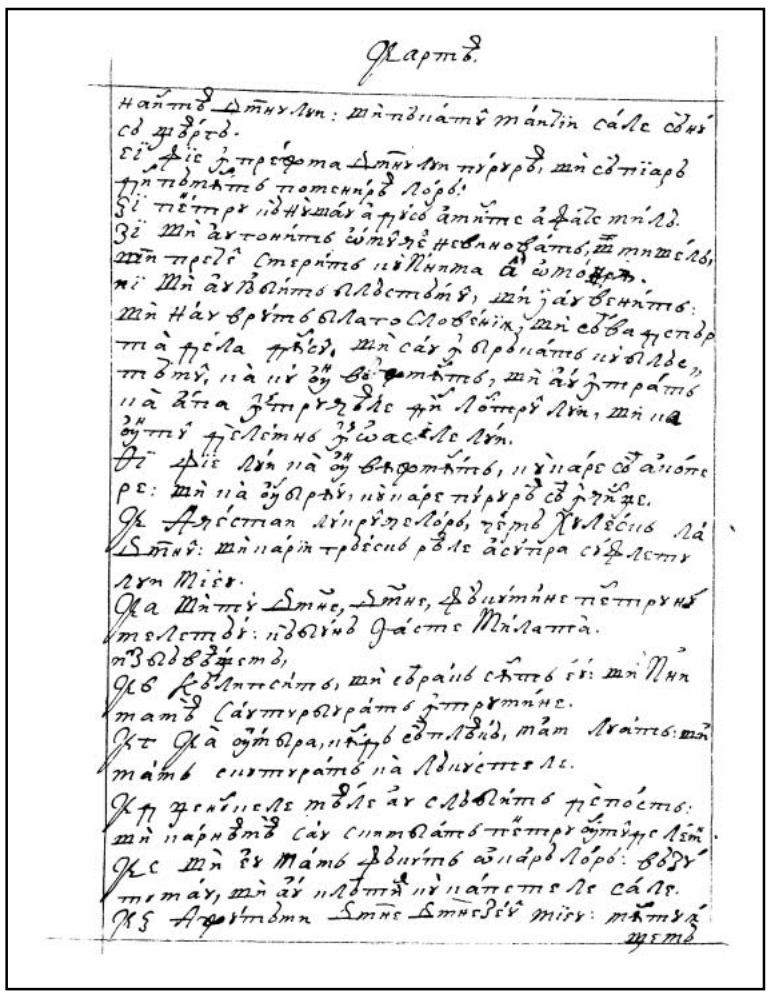

138v

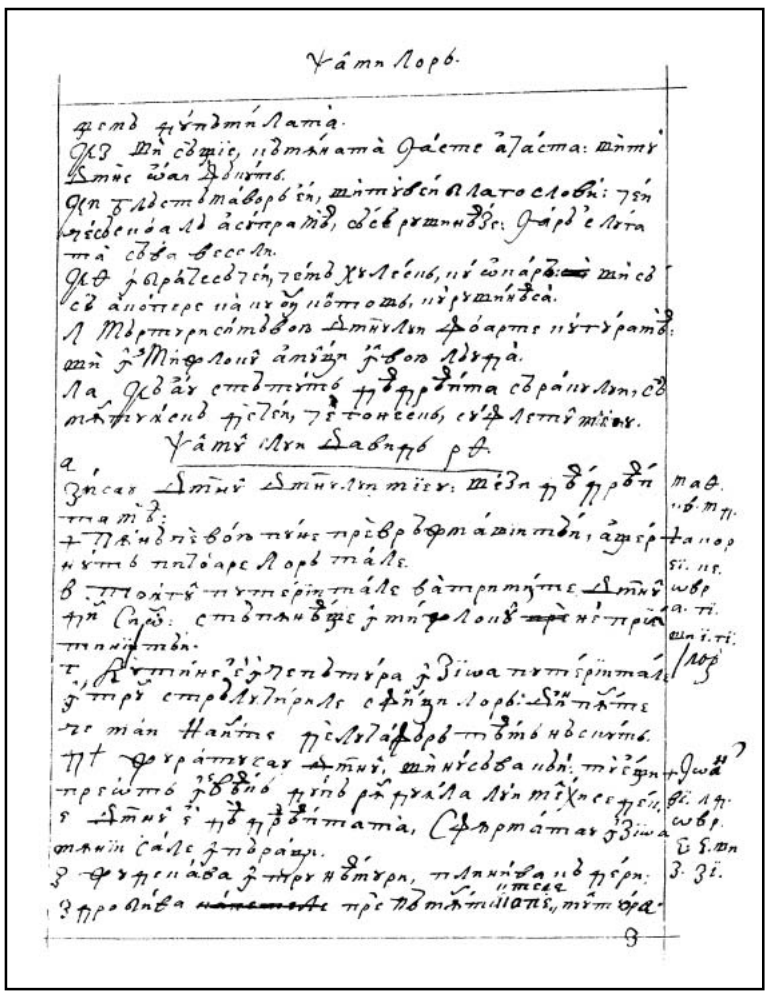

139r

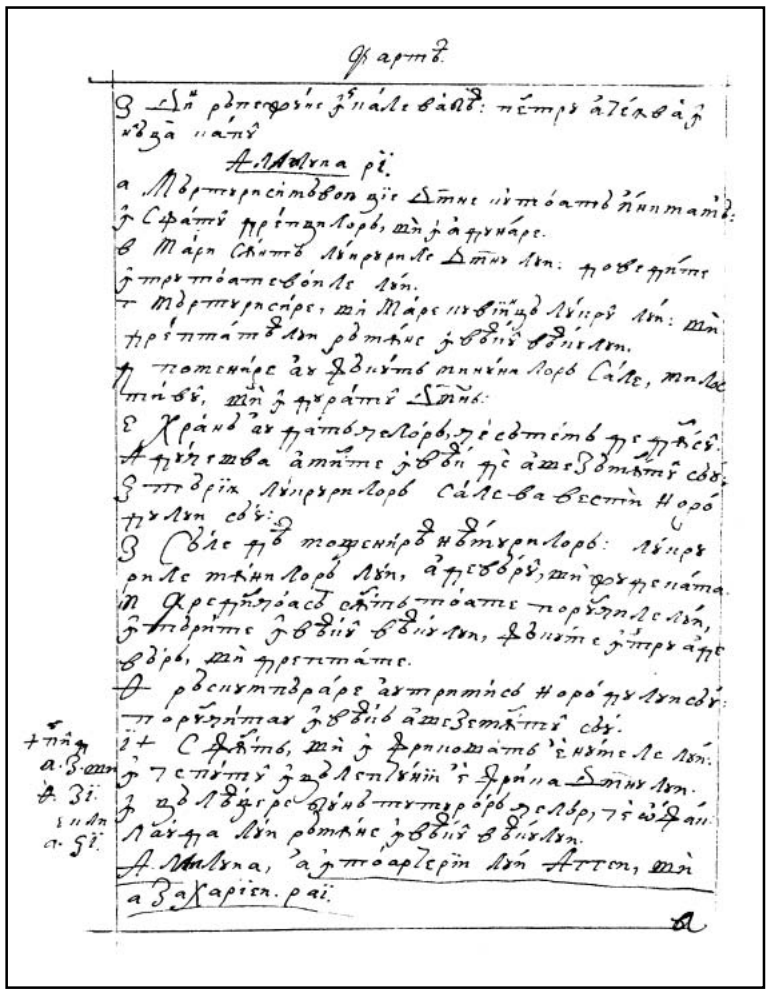

139v

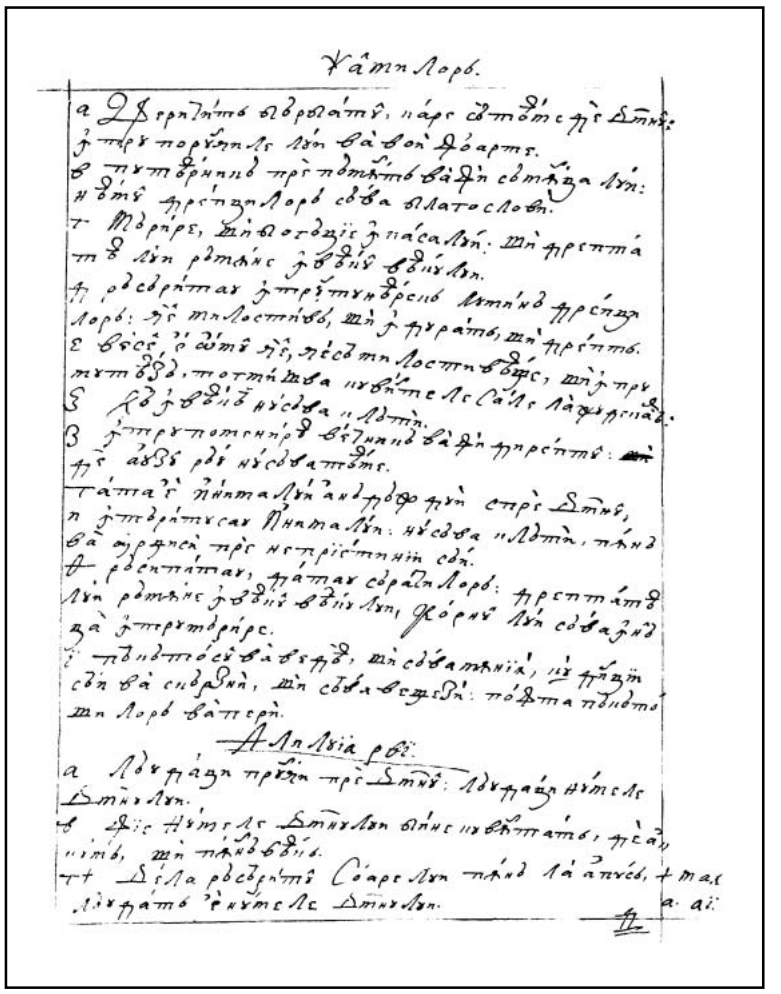

140r

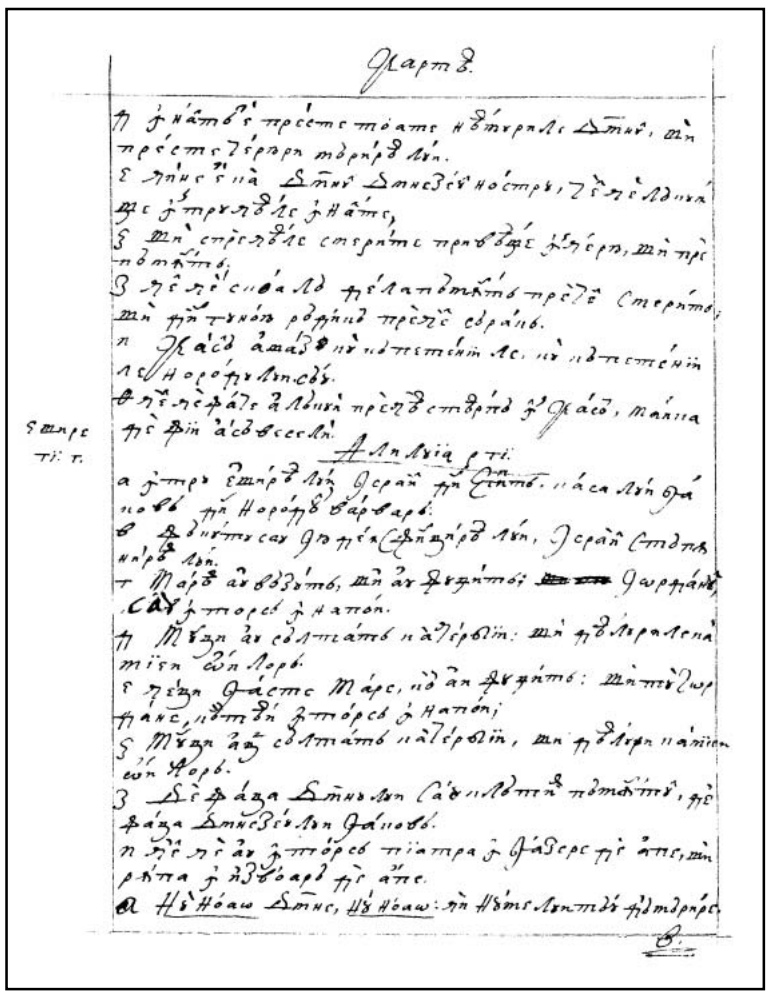

140v

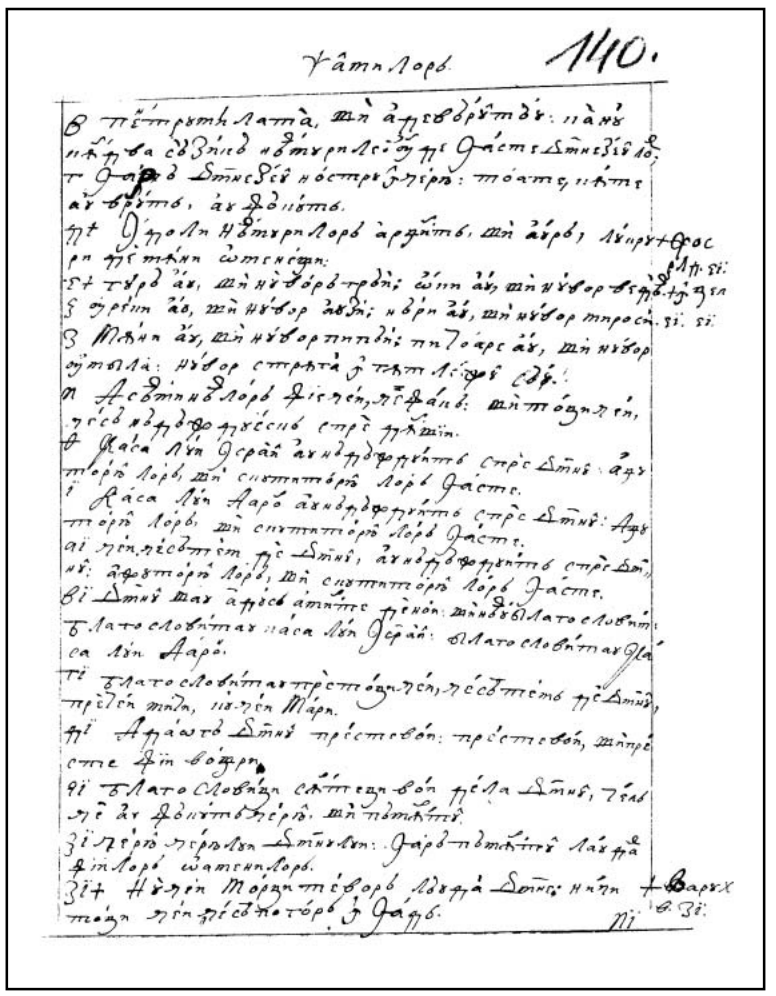

141r

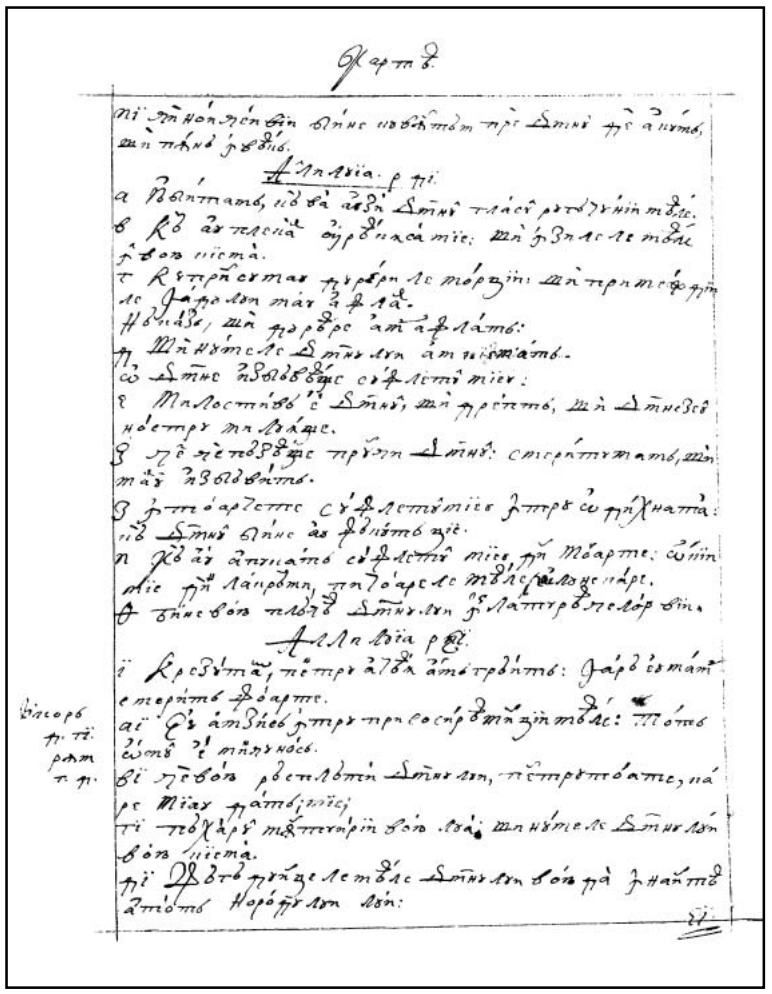

141v

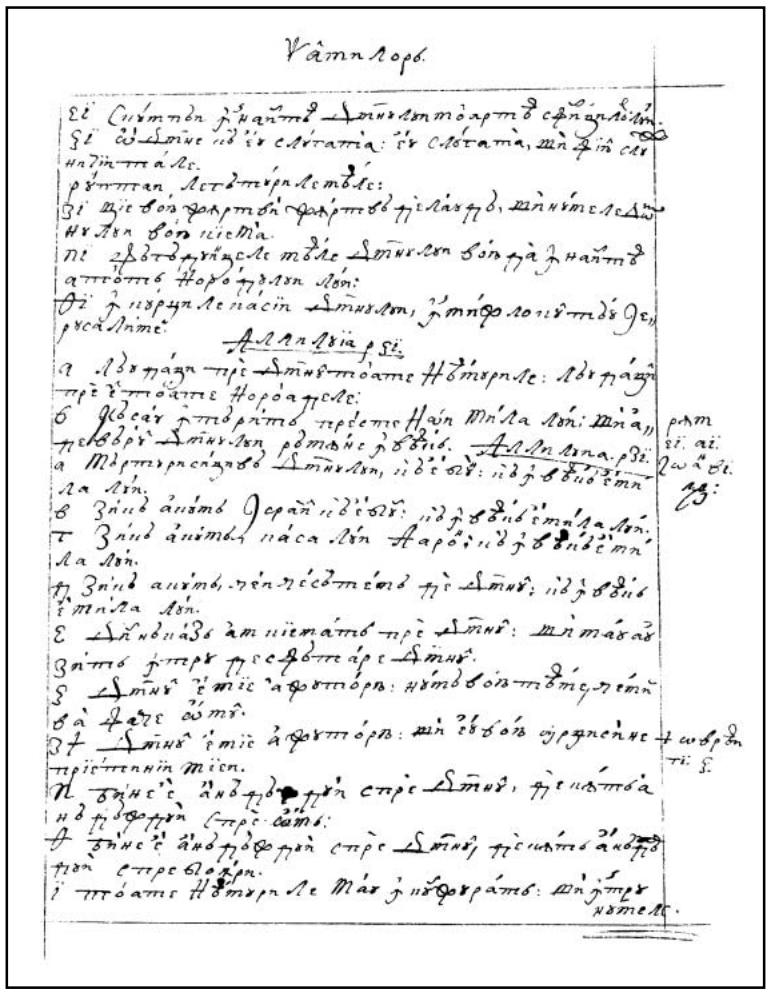

142r

142v

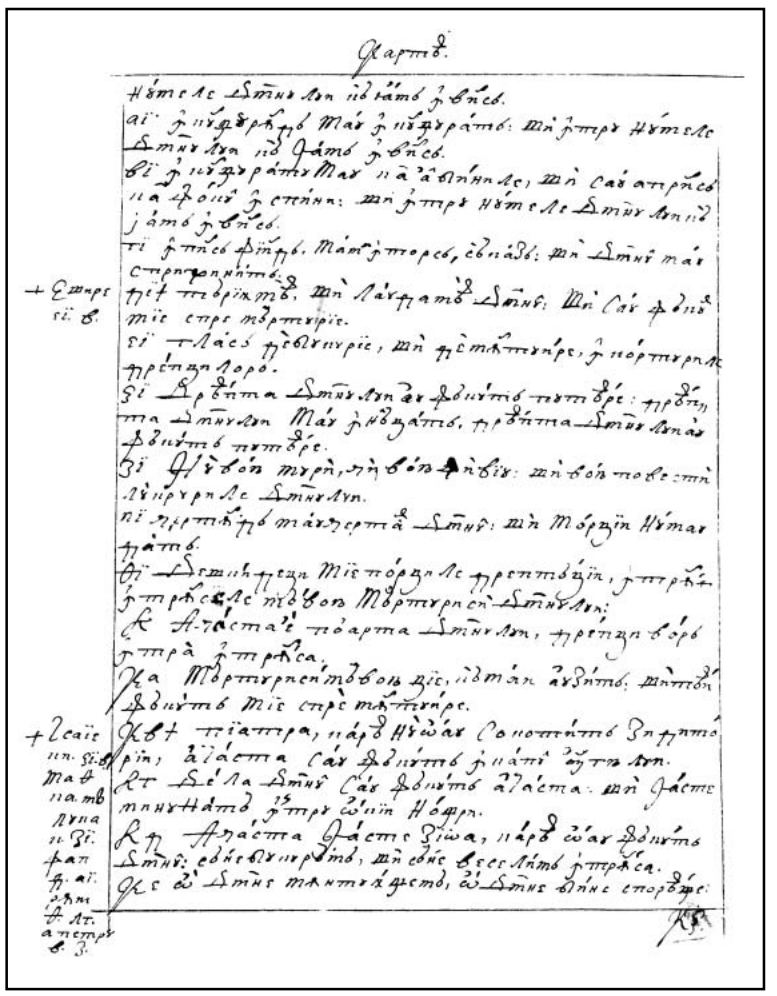

143r

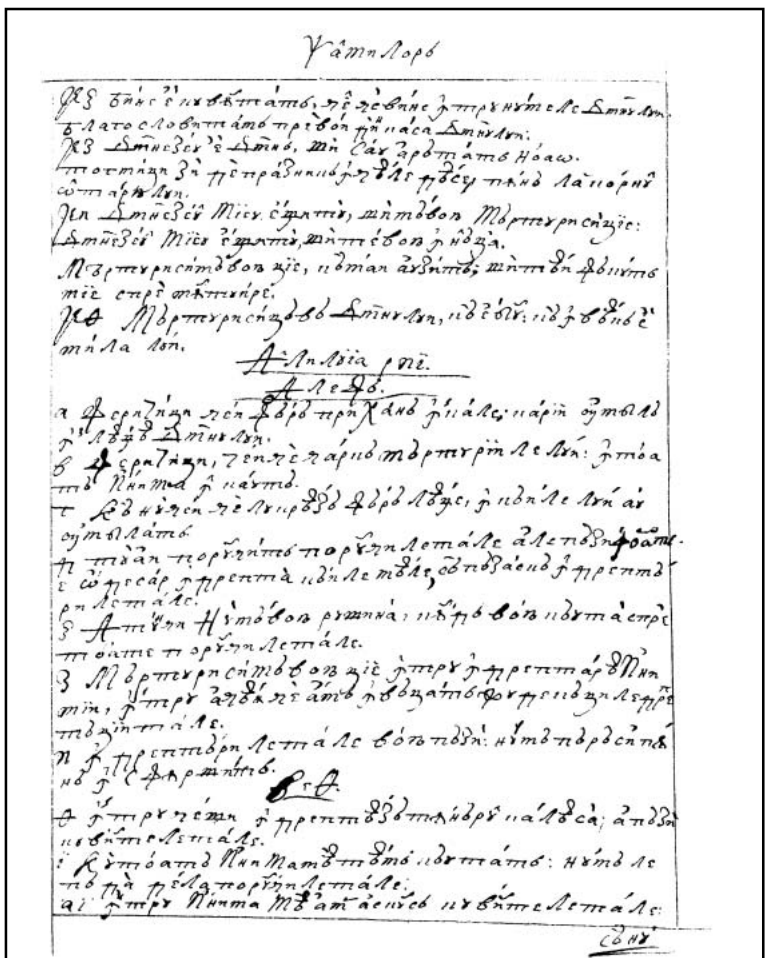

143v

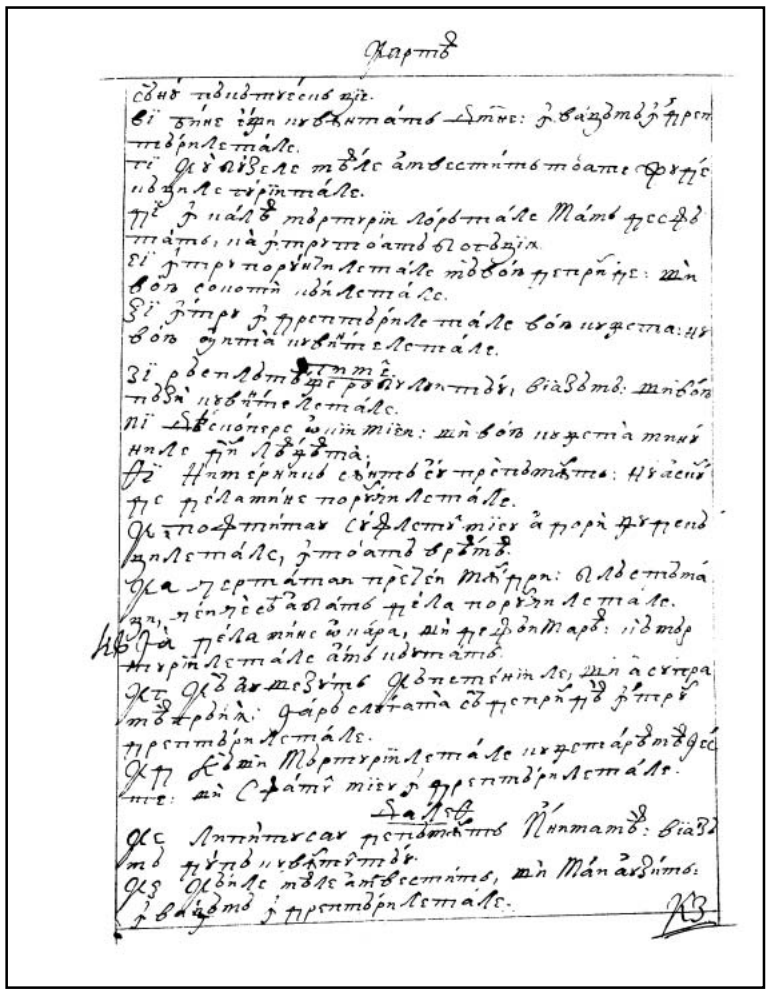

144r

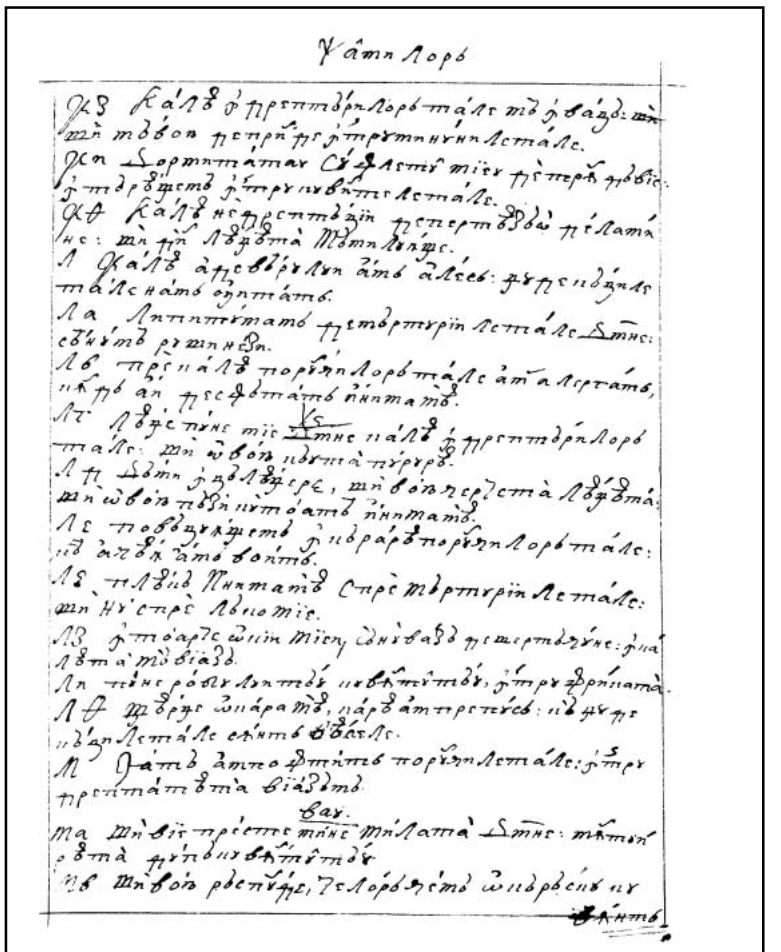

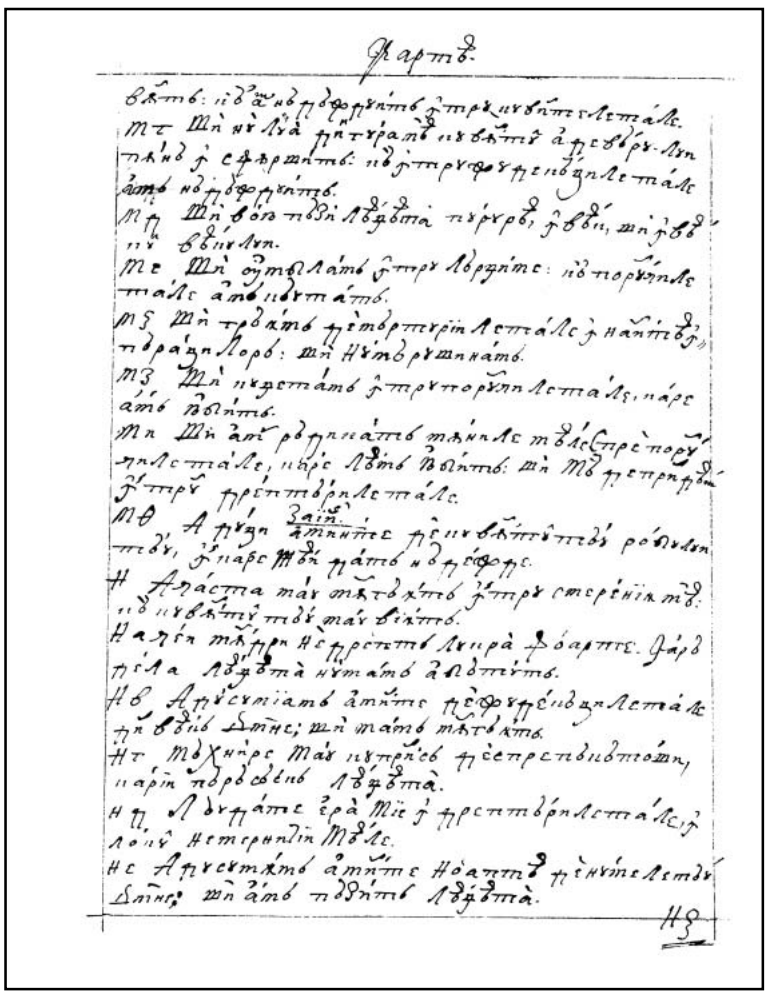

144v

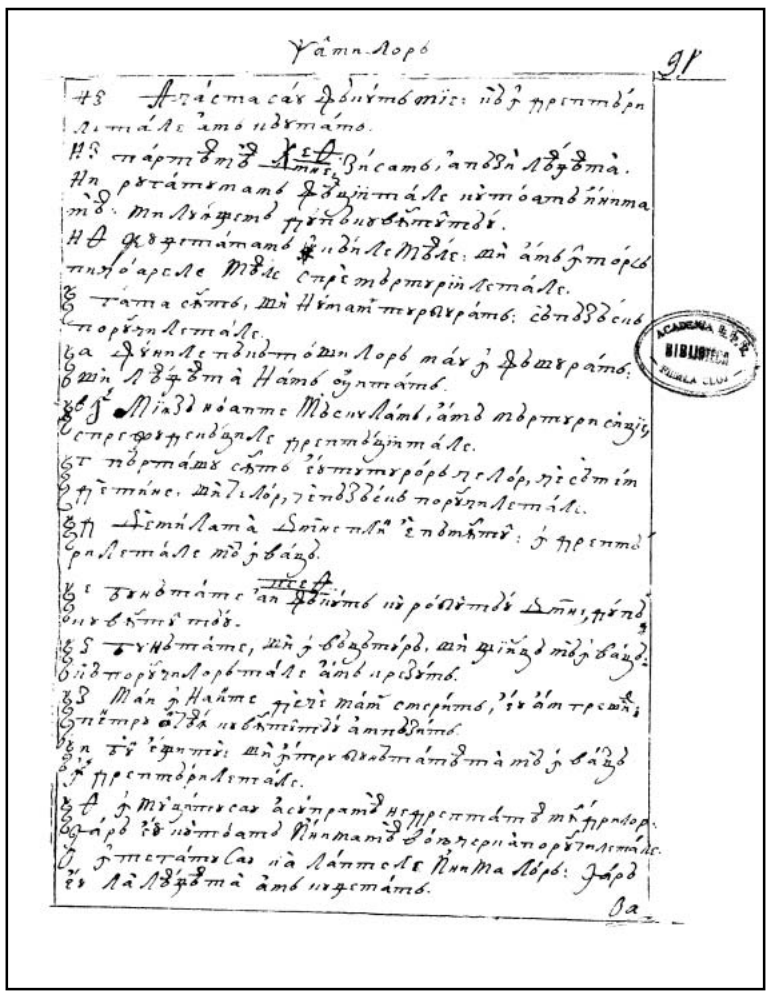

145r

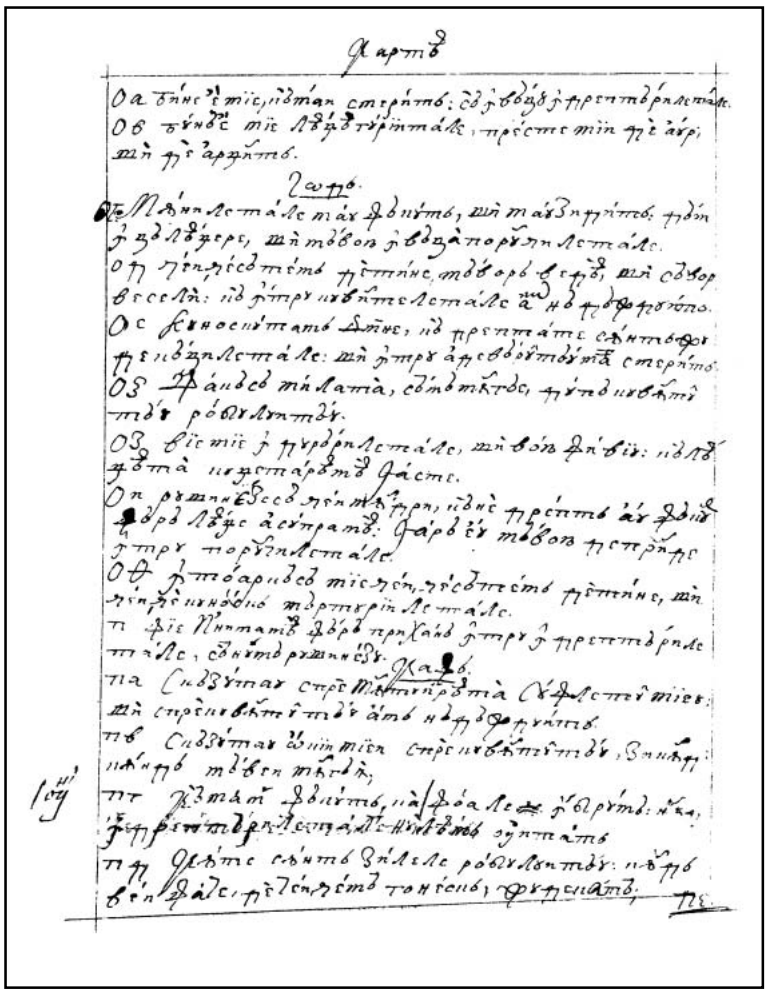

145v

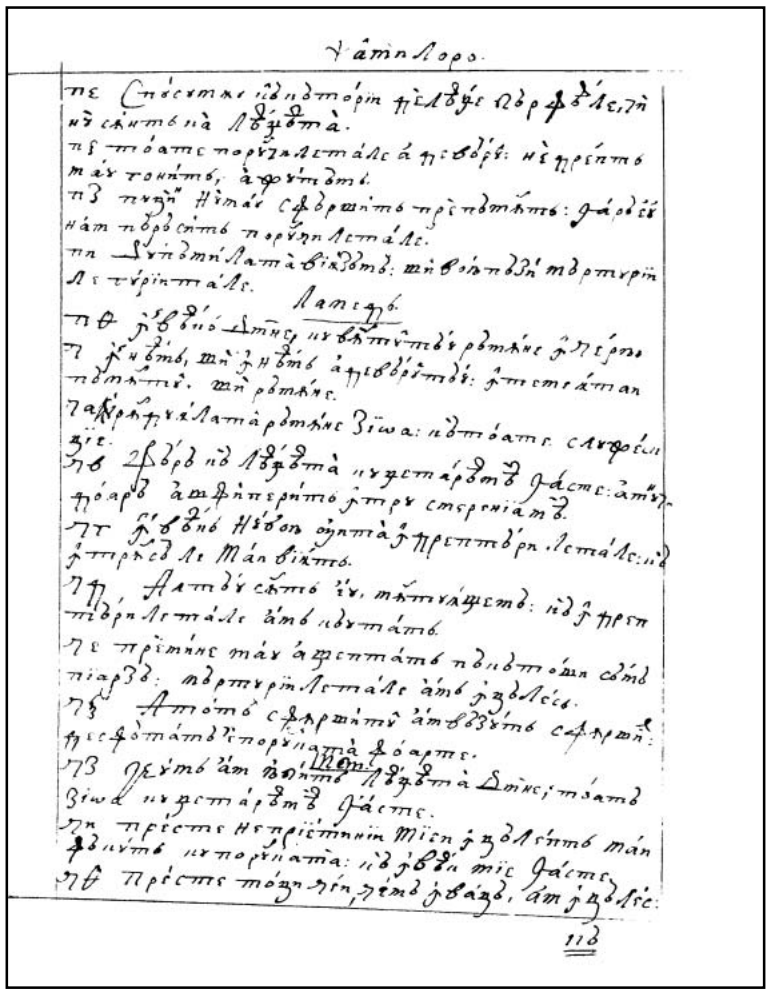

146r

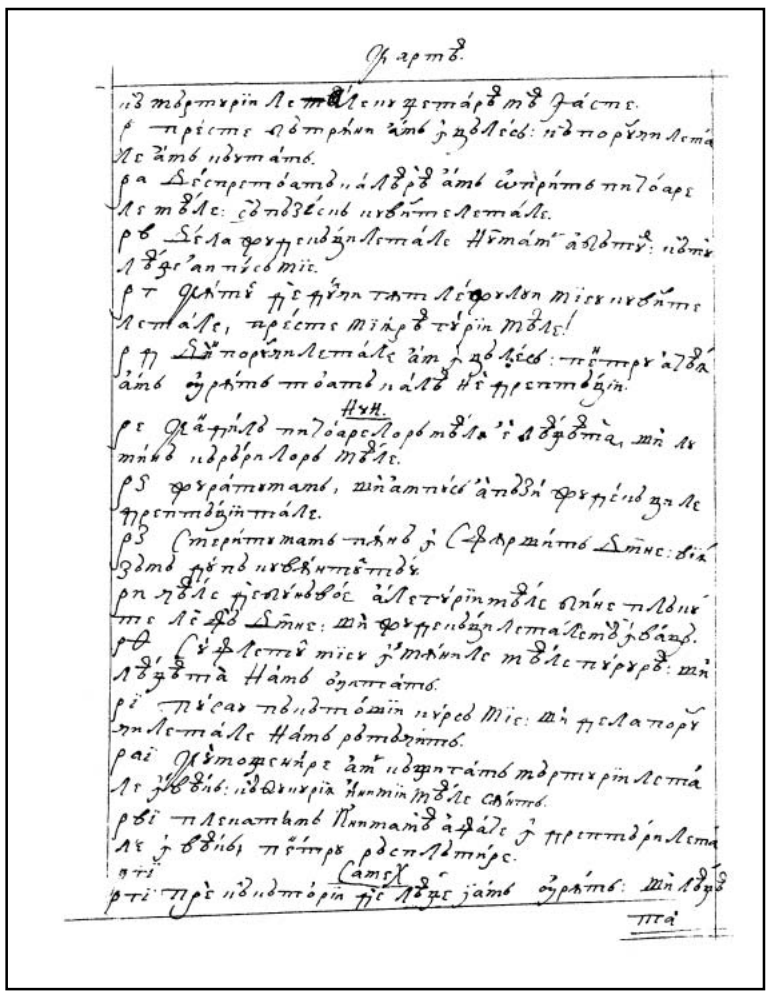

146v

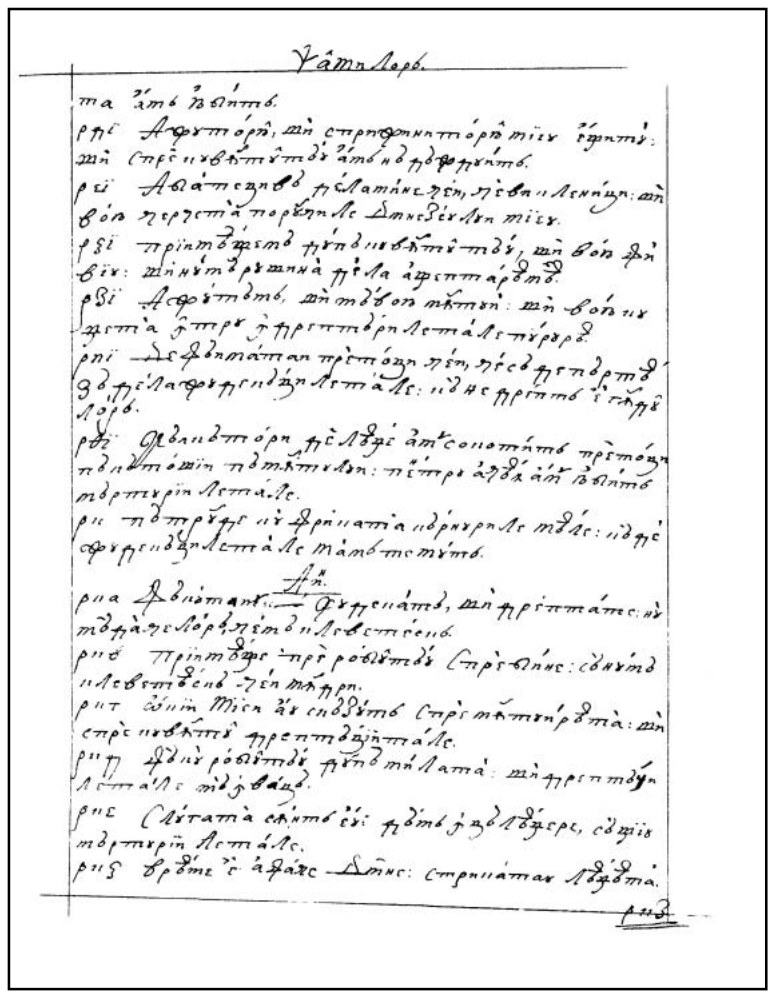

147r

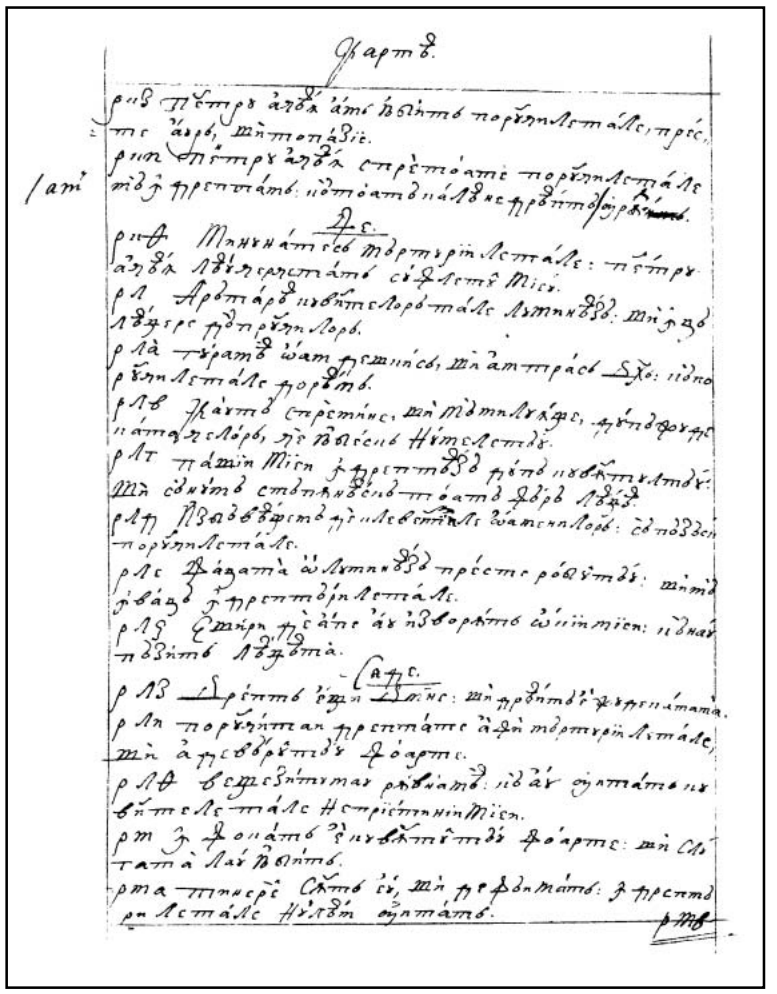

147v

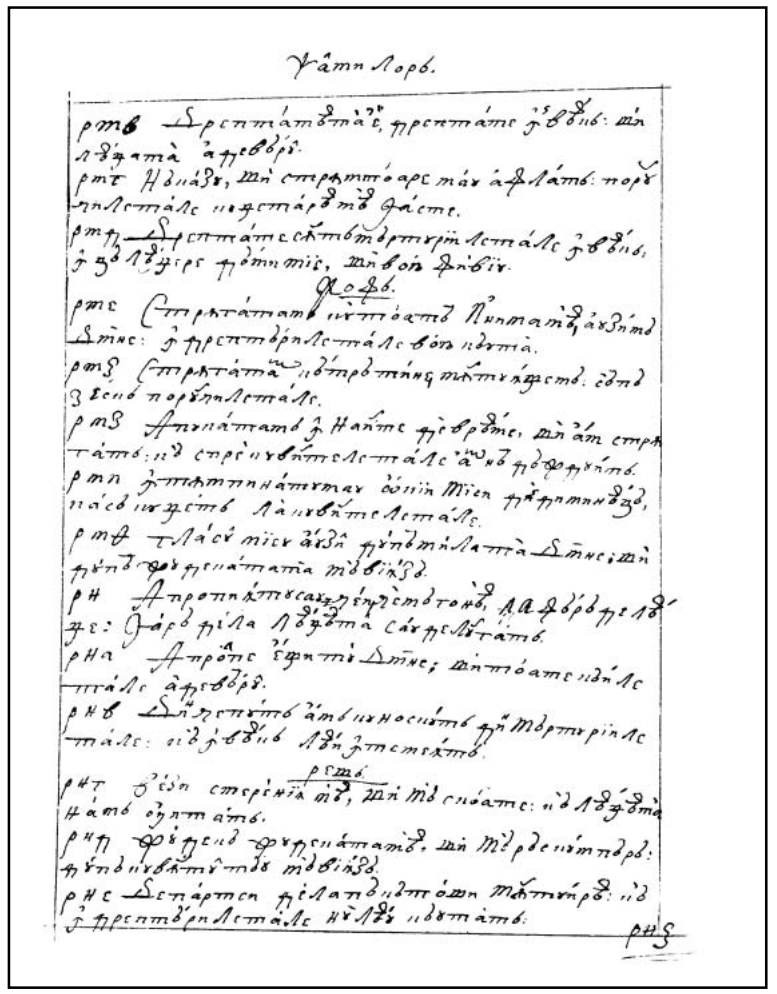

148r

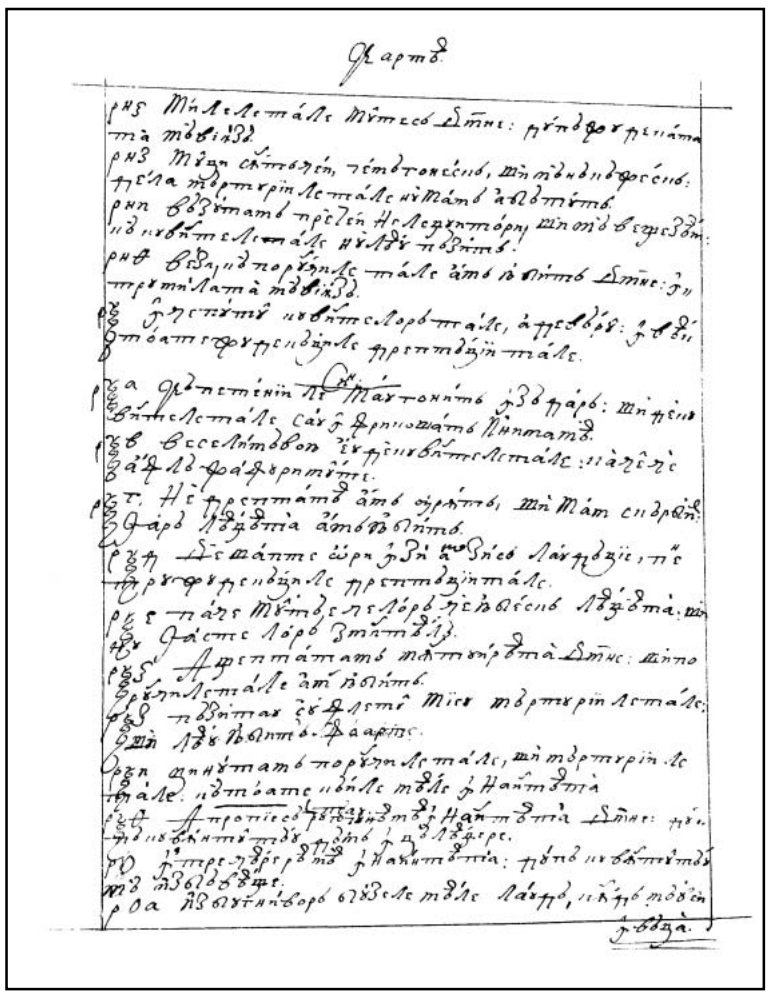

148v

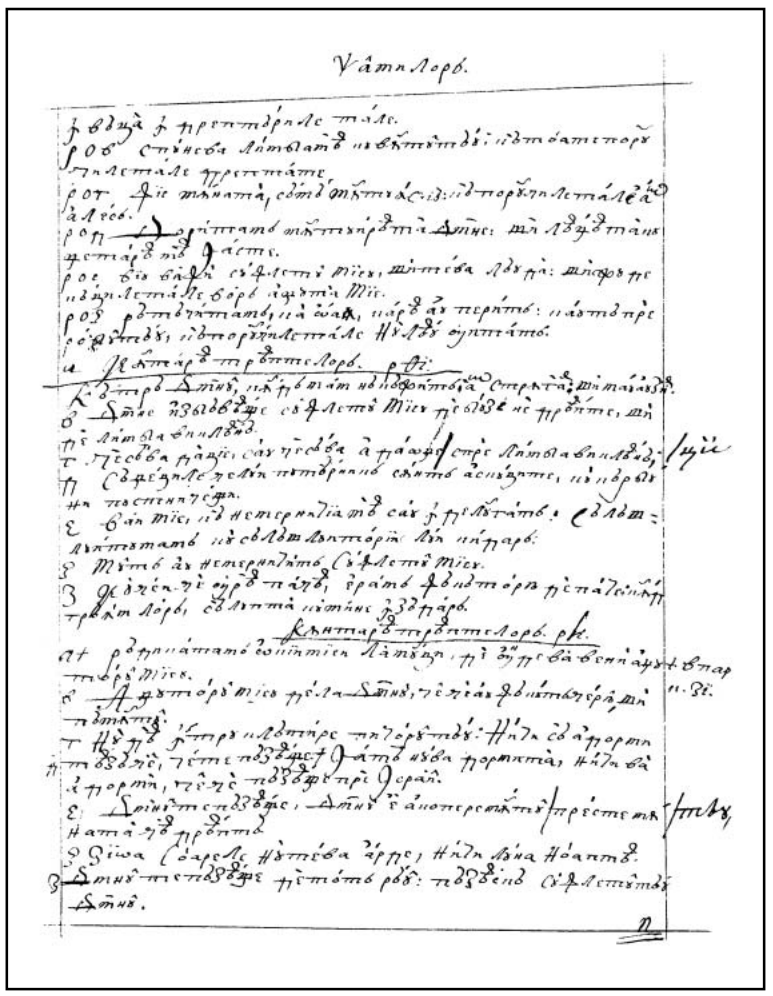

149r

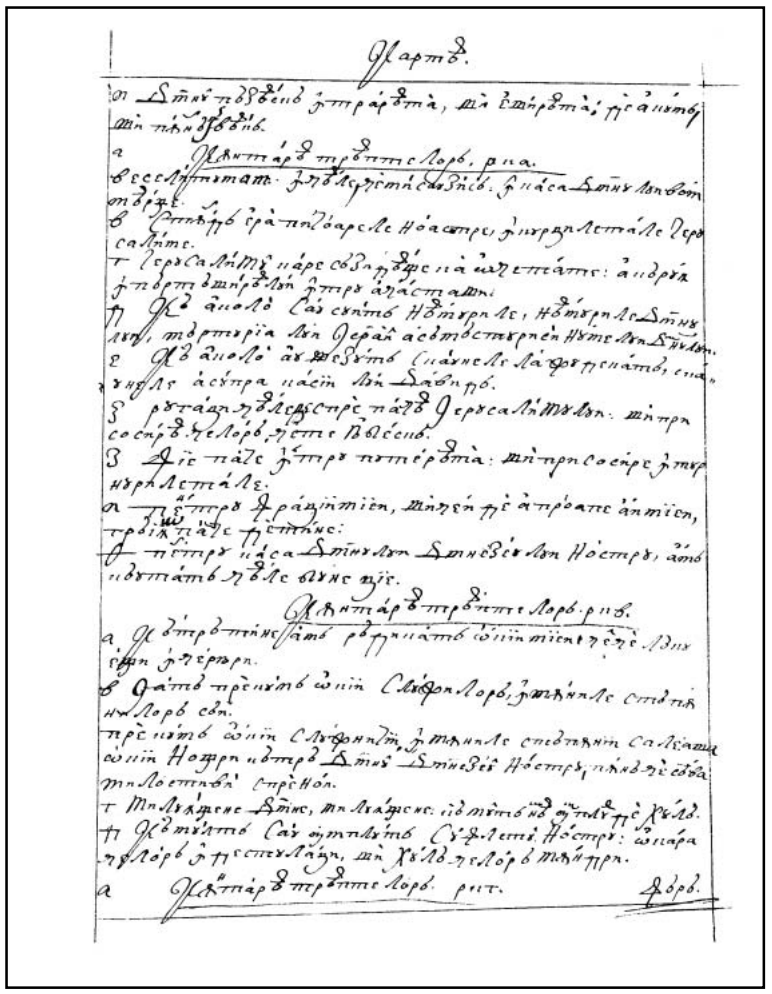

149v

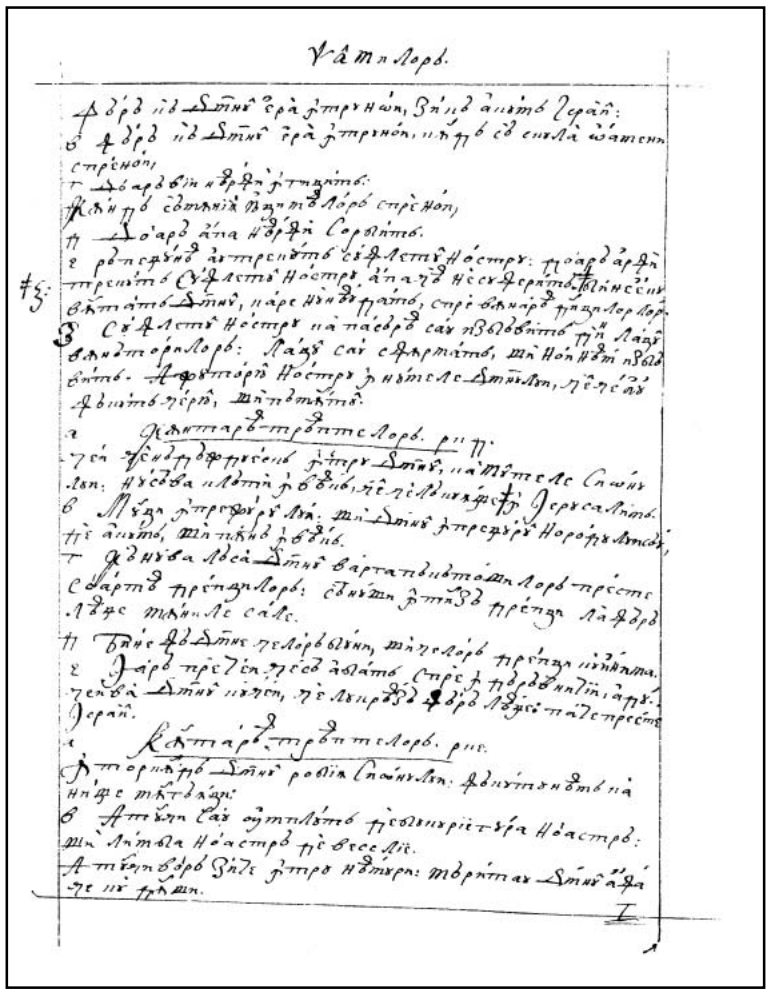

150r

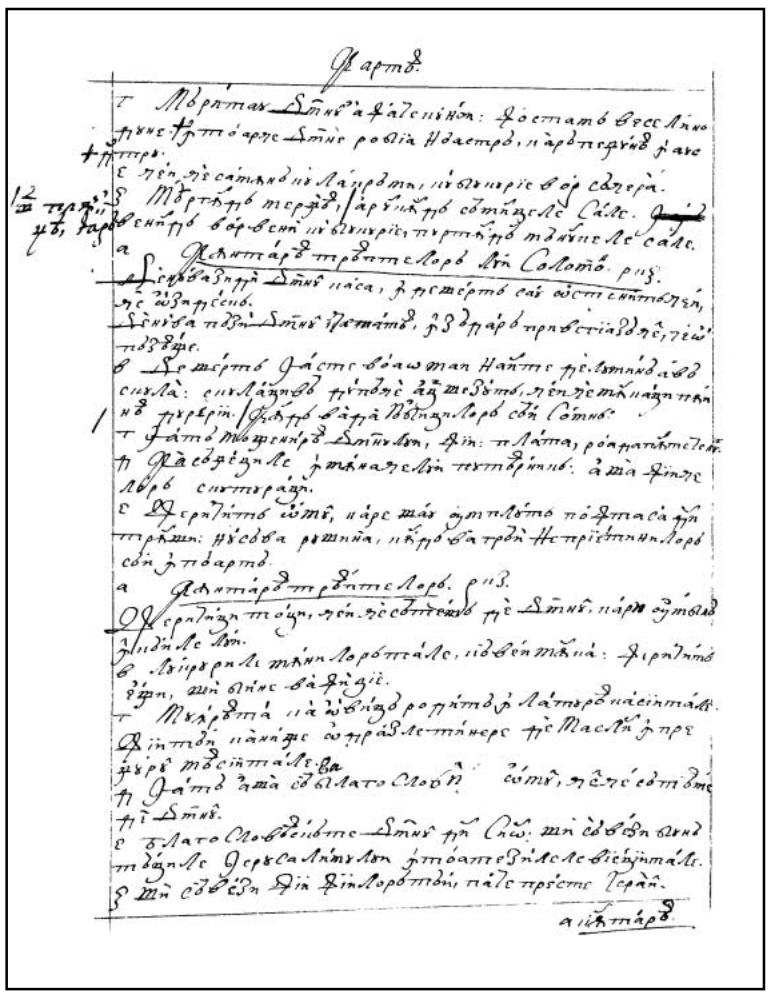

150v

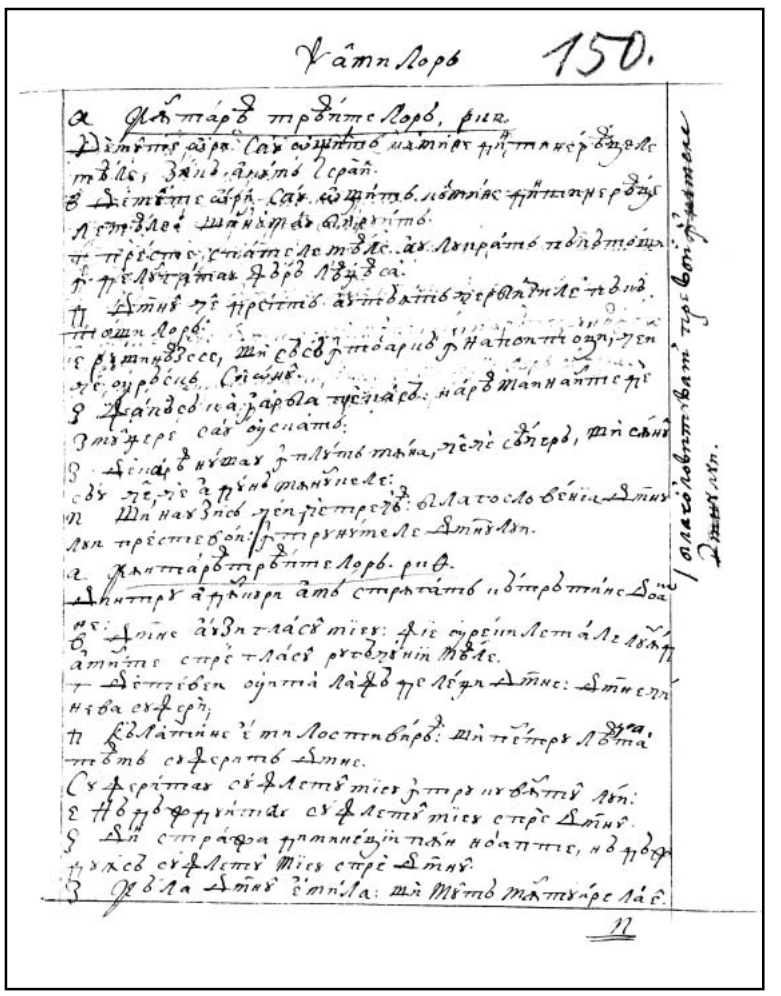

151r

151v

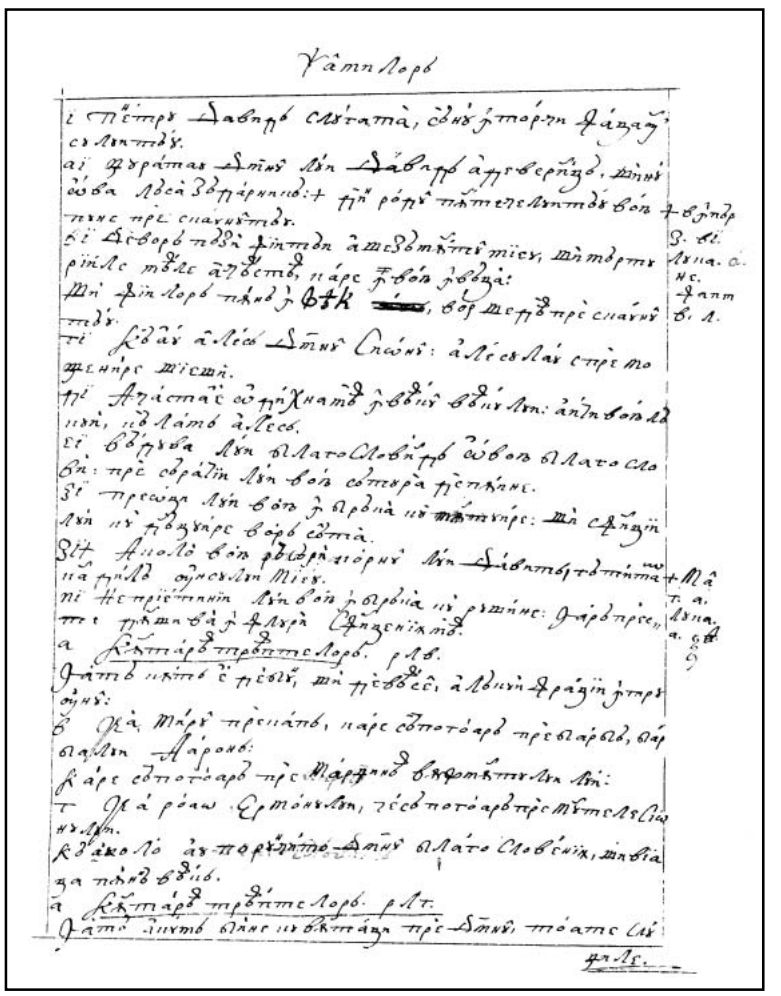

152r

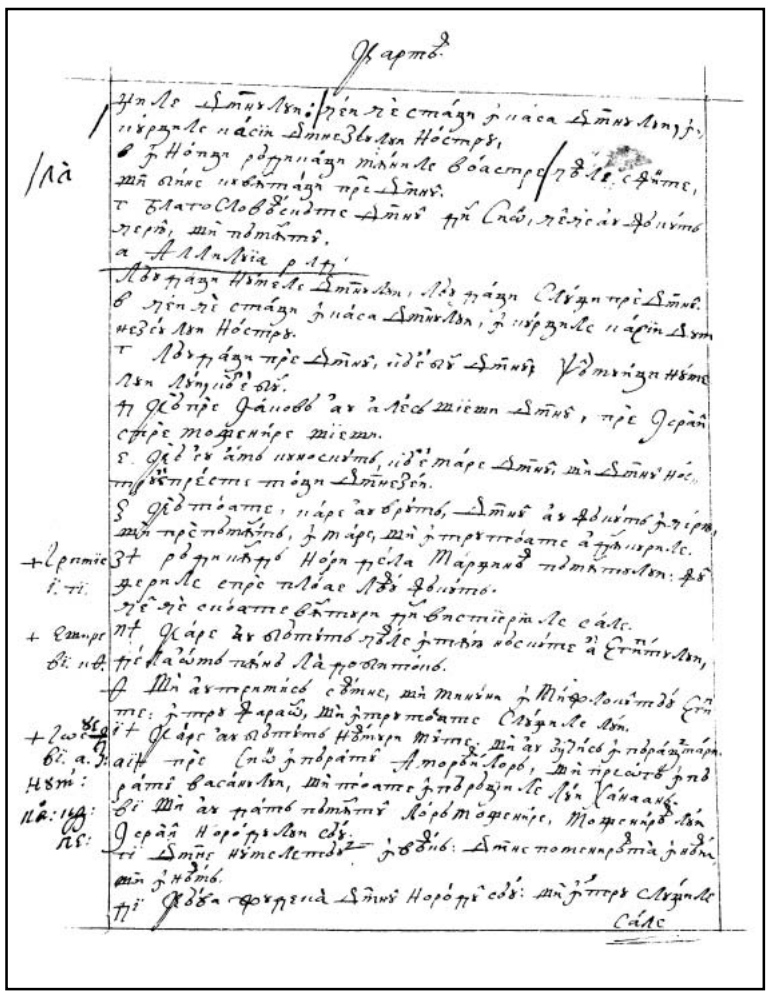

152v

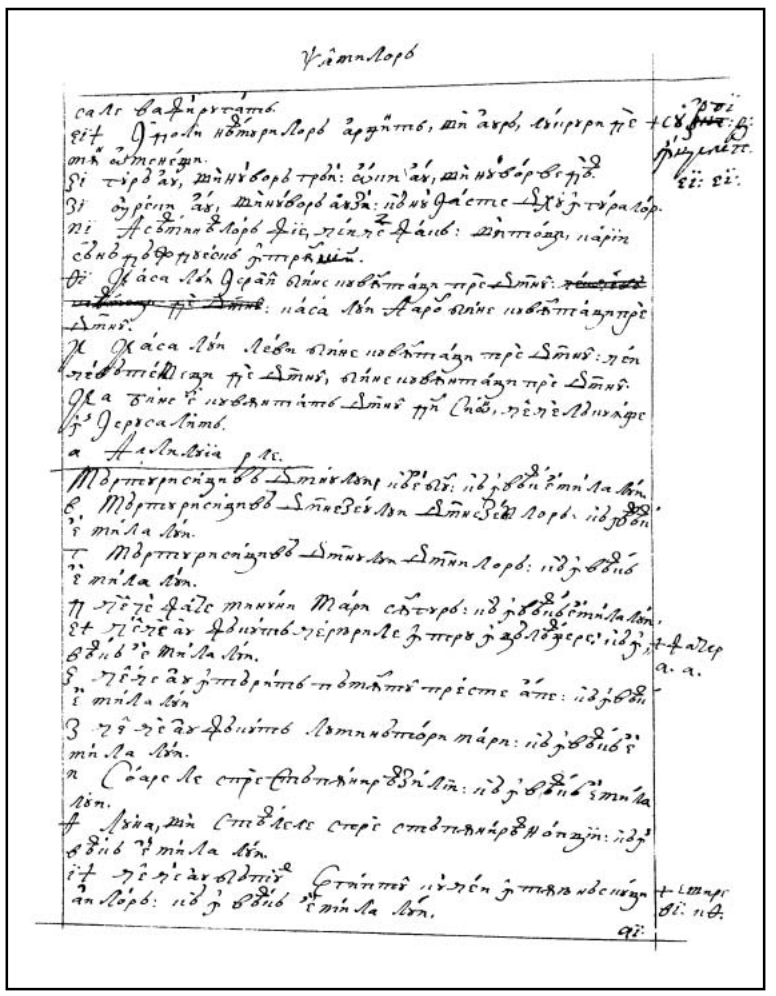

153r

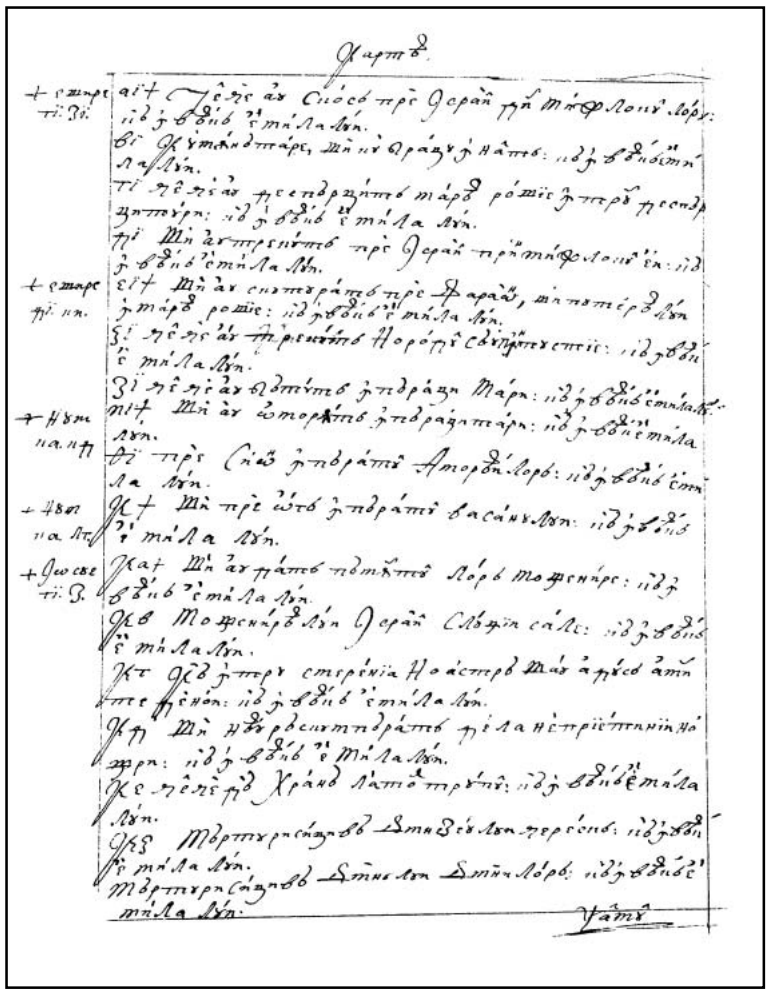

153v

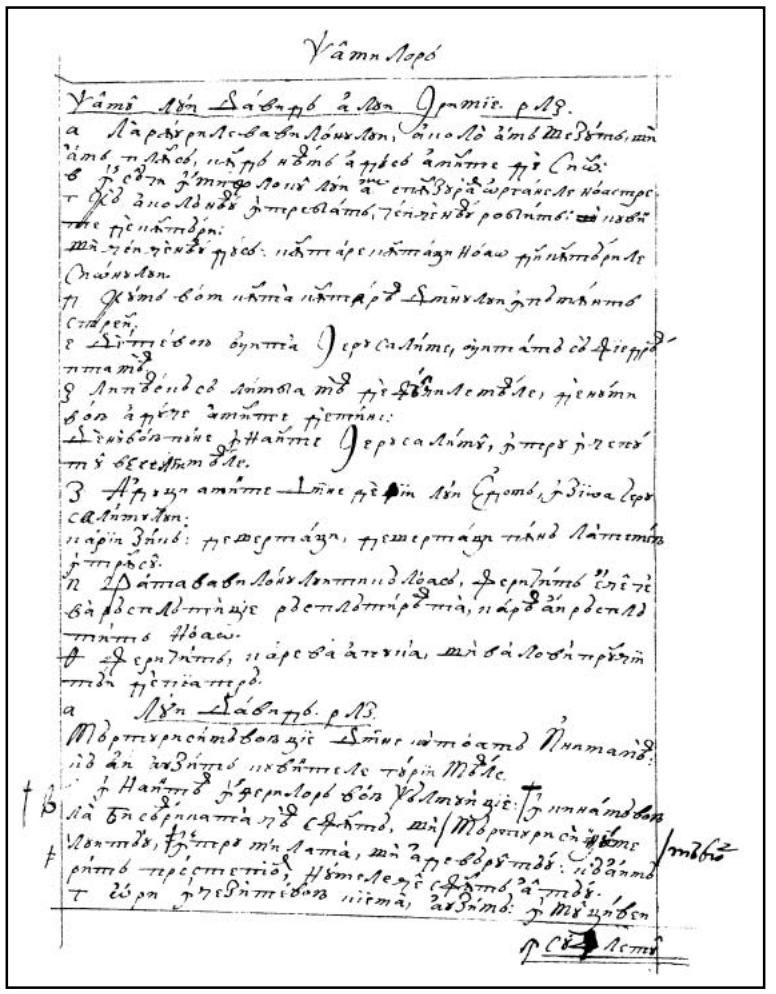

154r

154v

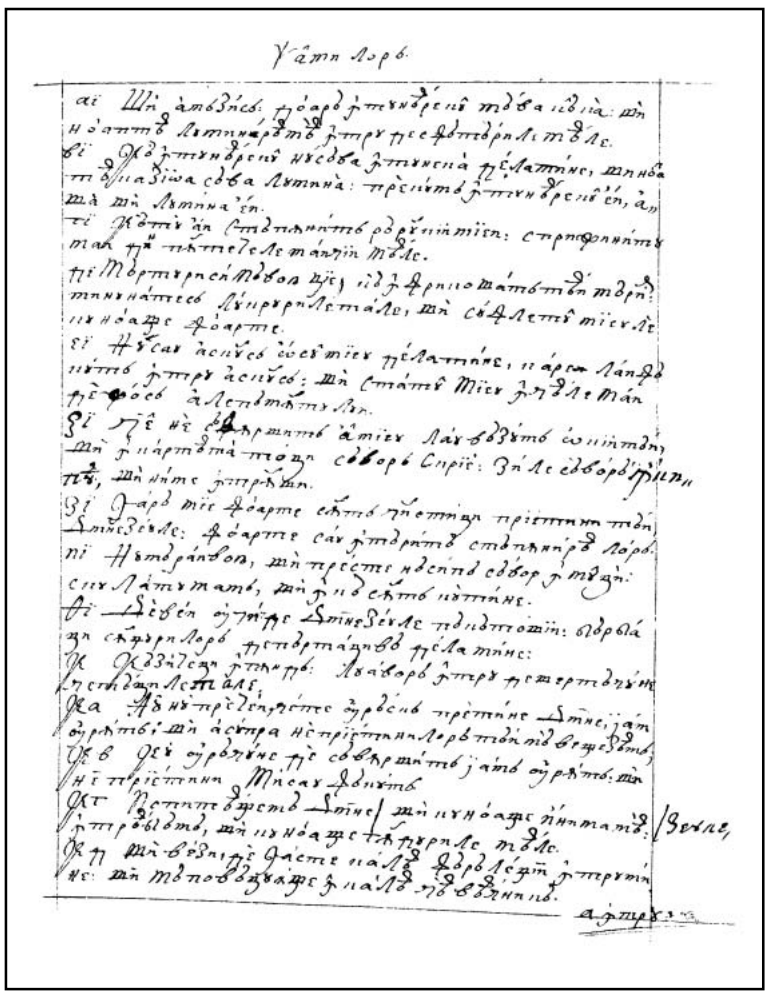

155r

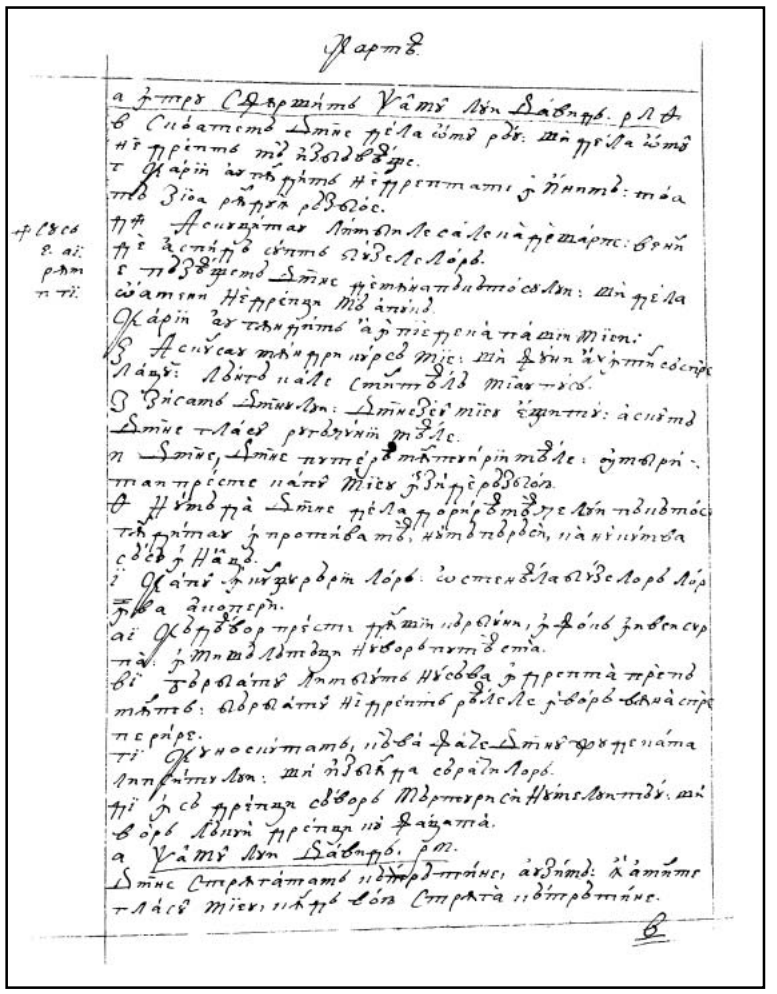

155v

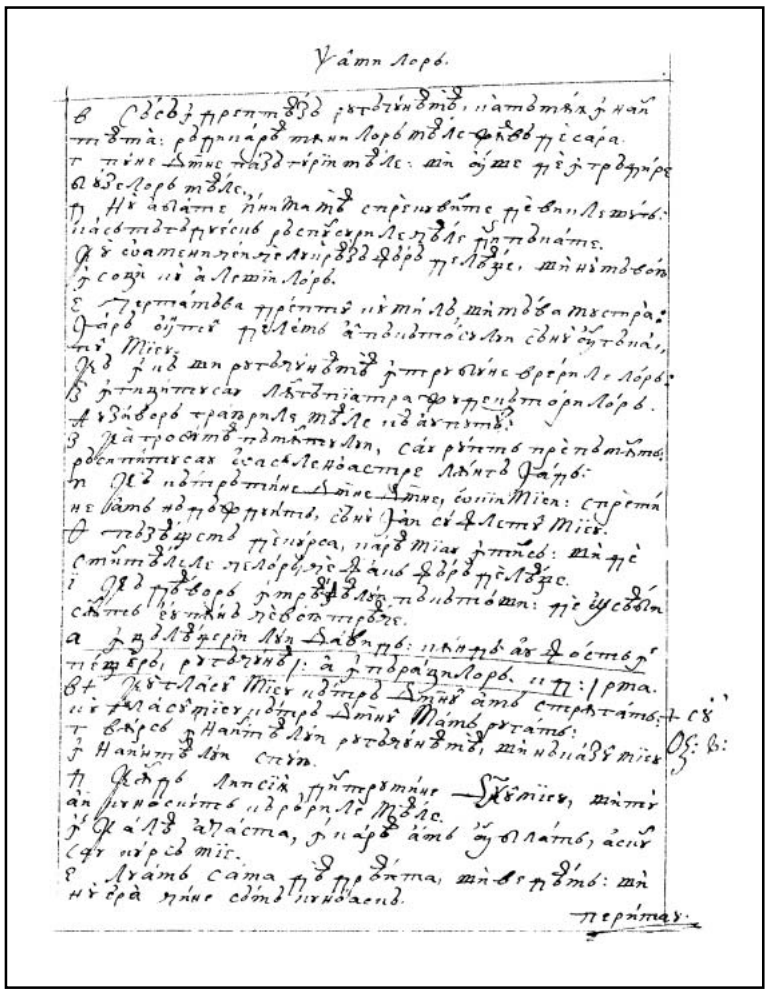

156r

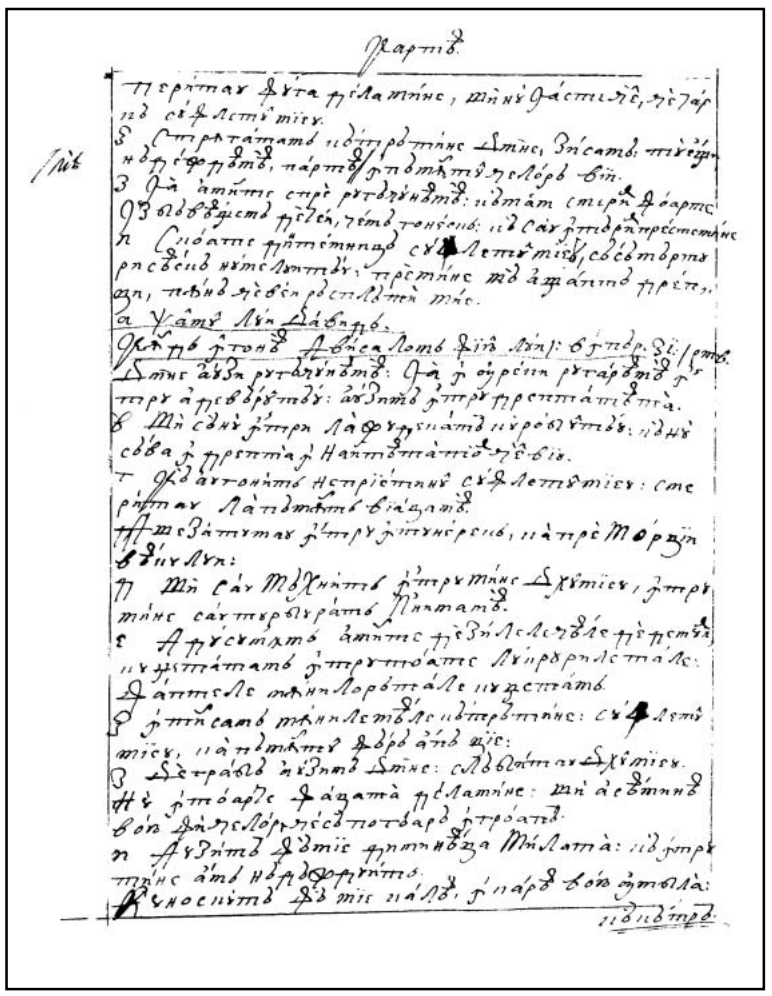

156v

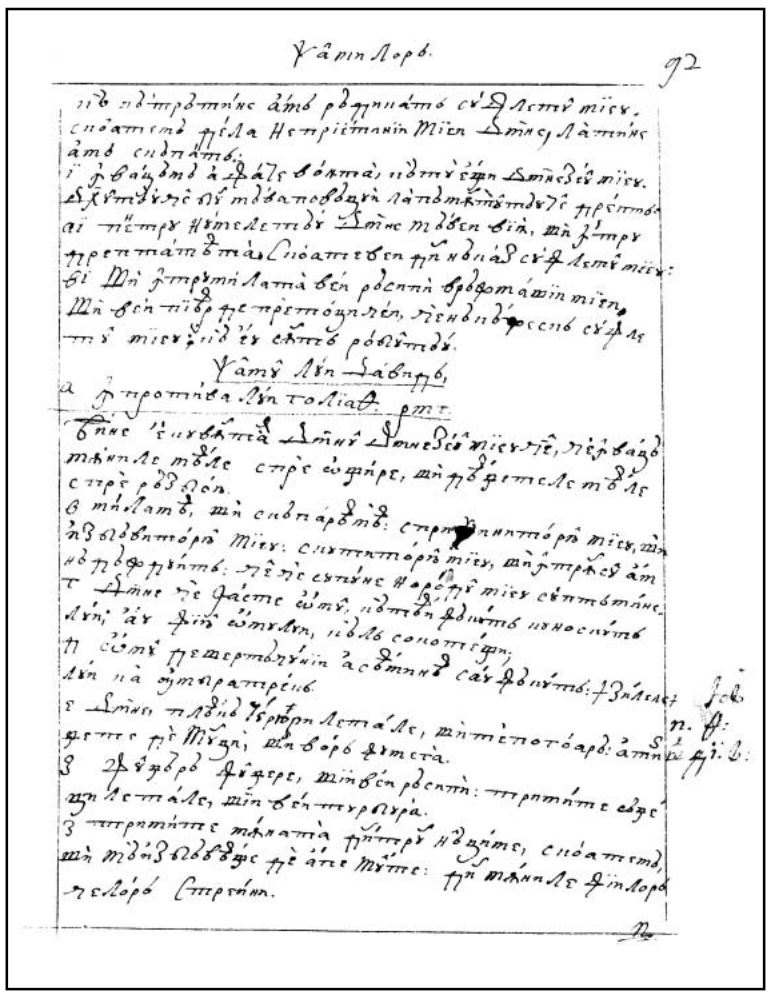

157r

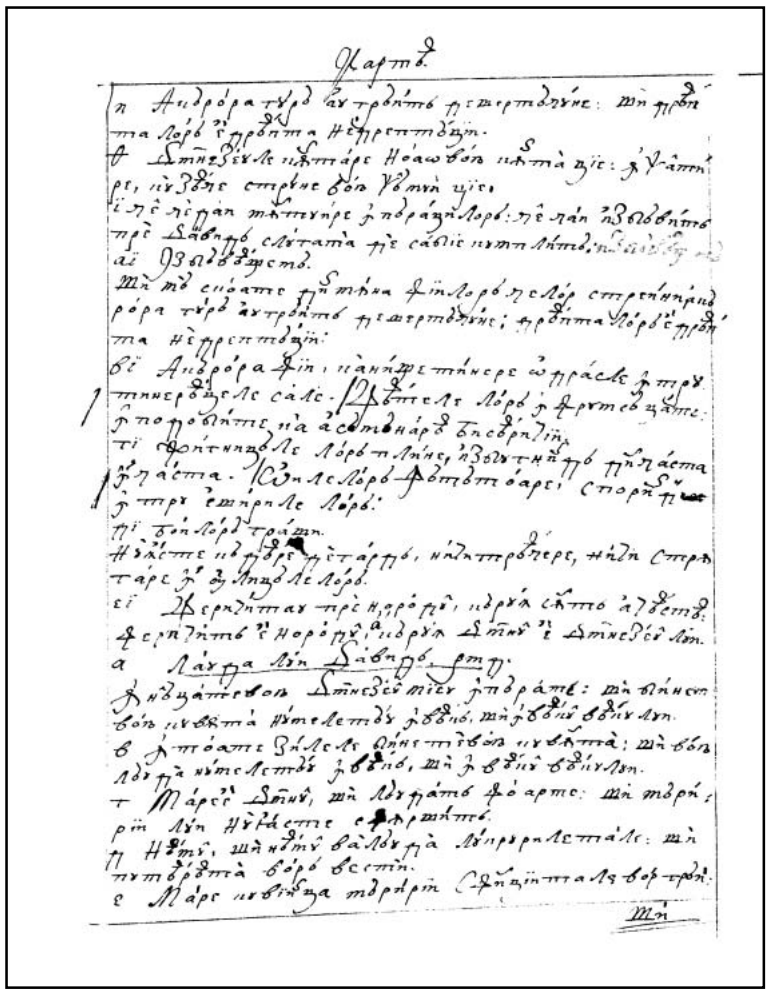

157v

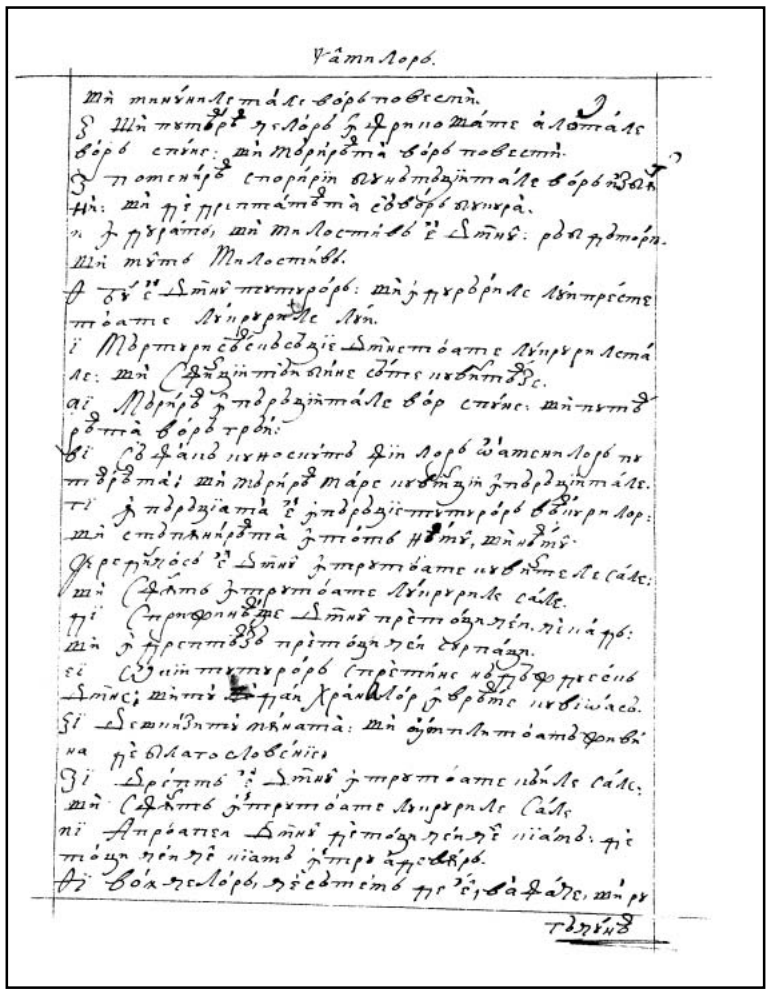

158r

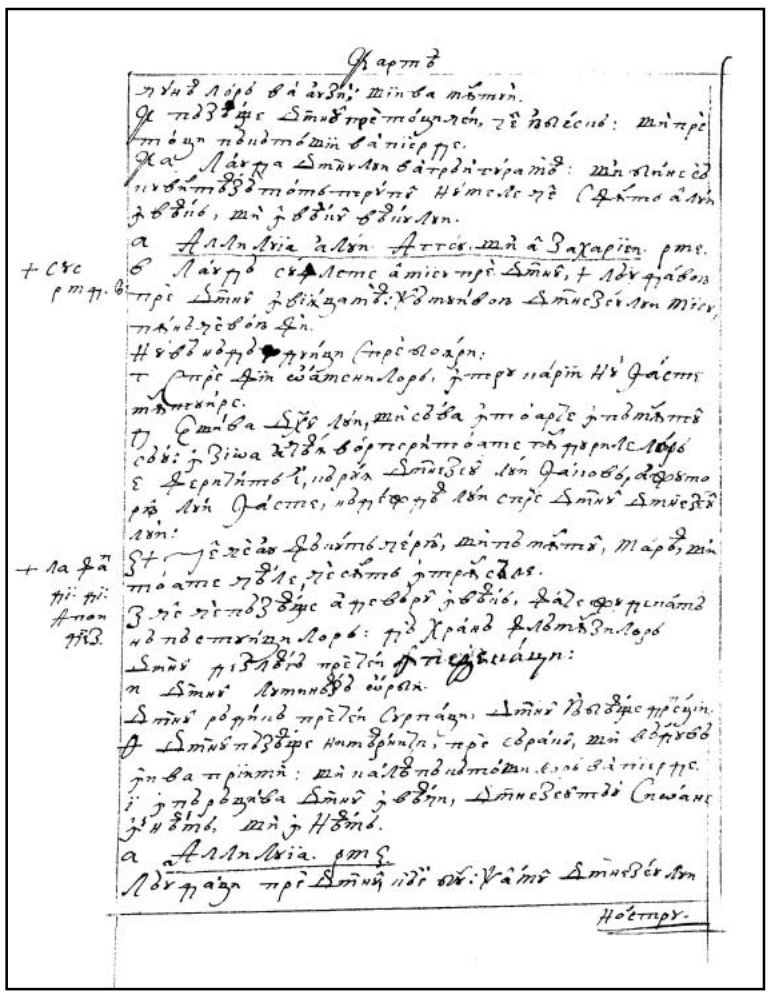

158v

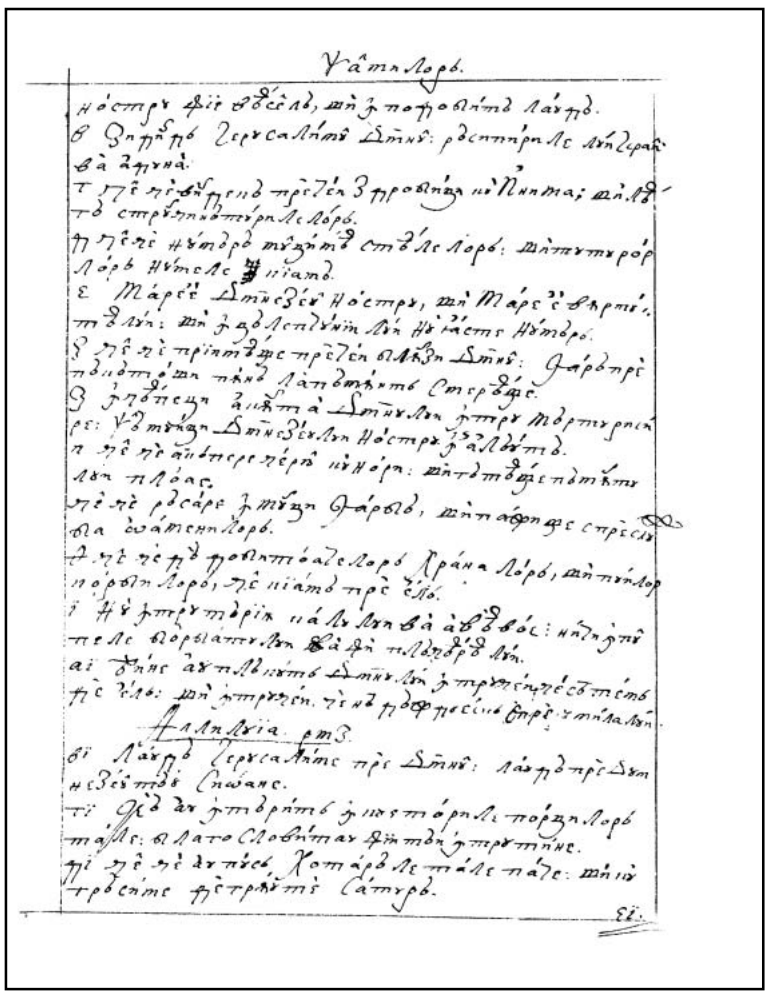

159r

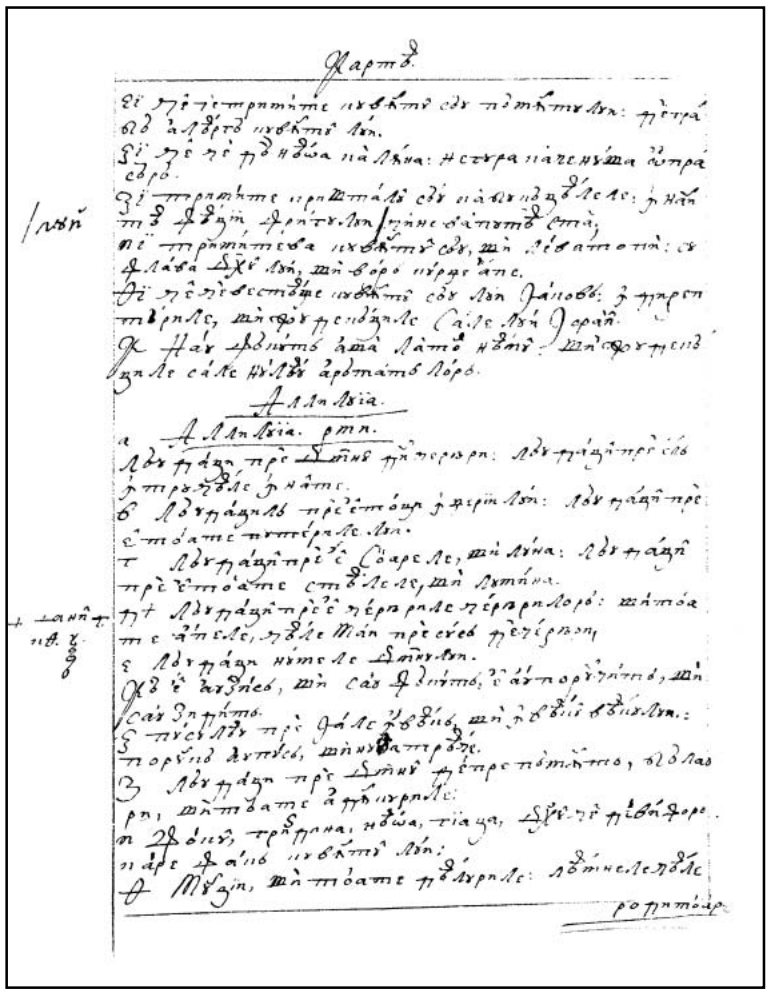

159v

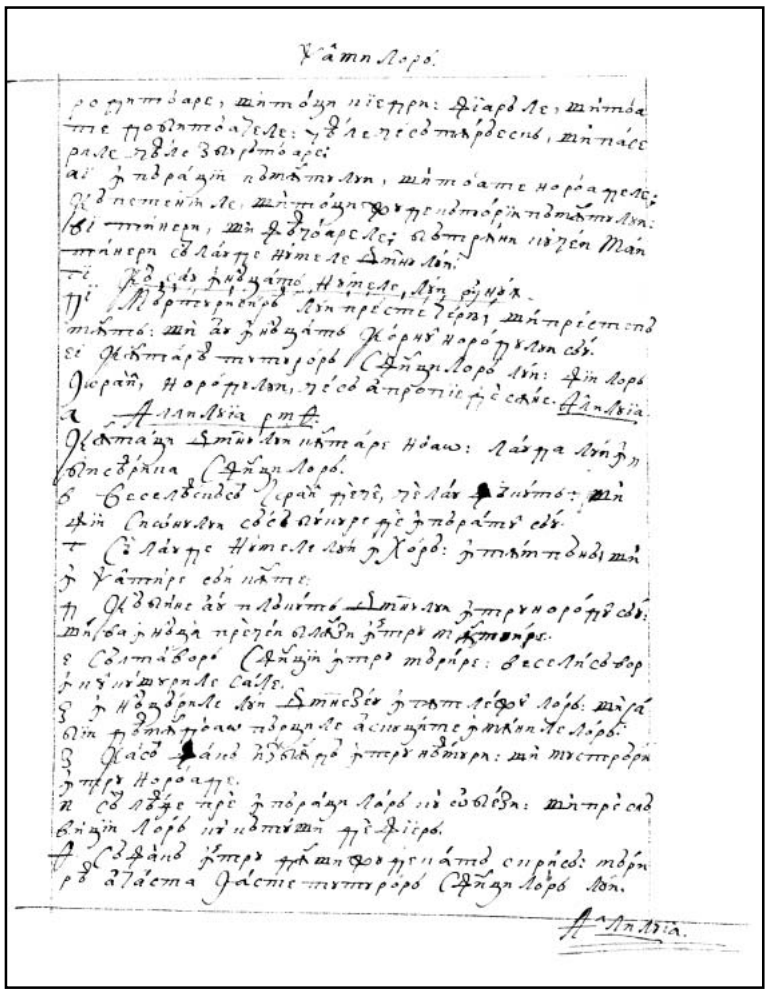

160r

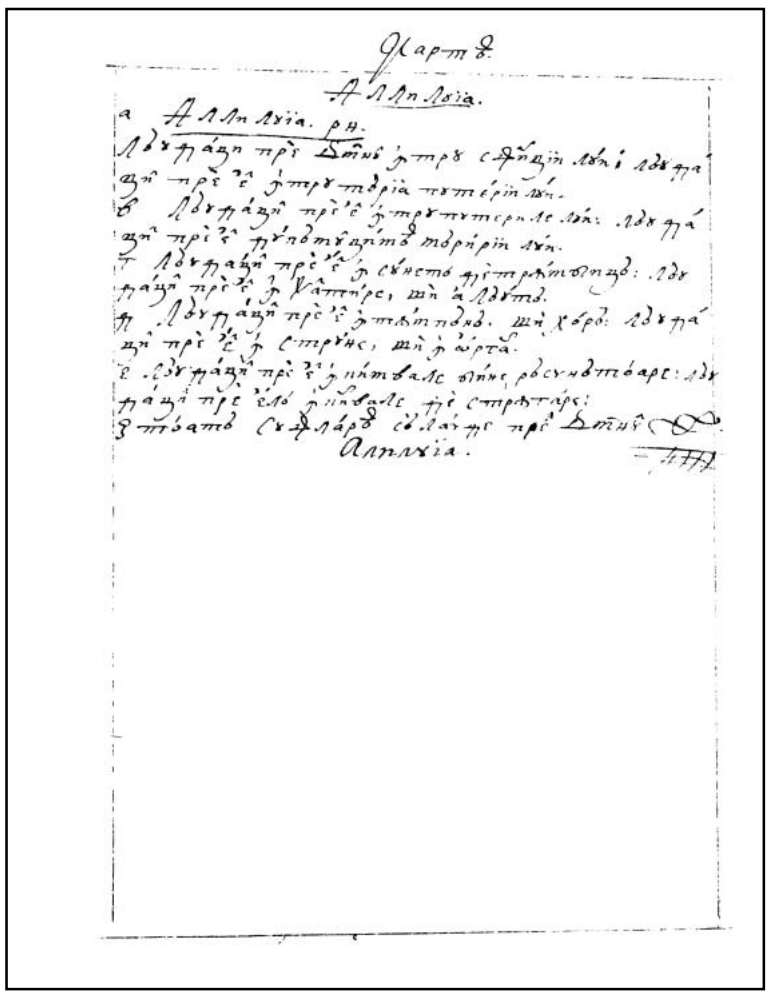

160v

163r

CARTEA PILDELOR

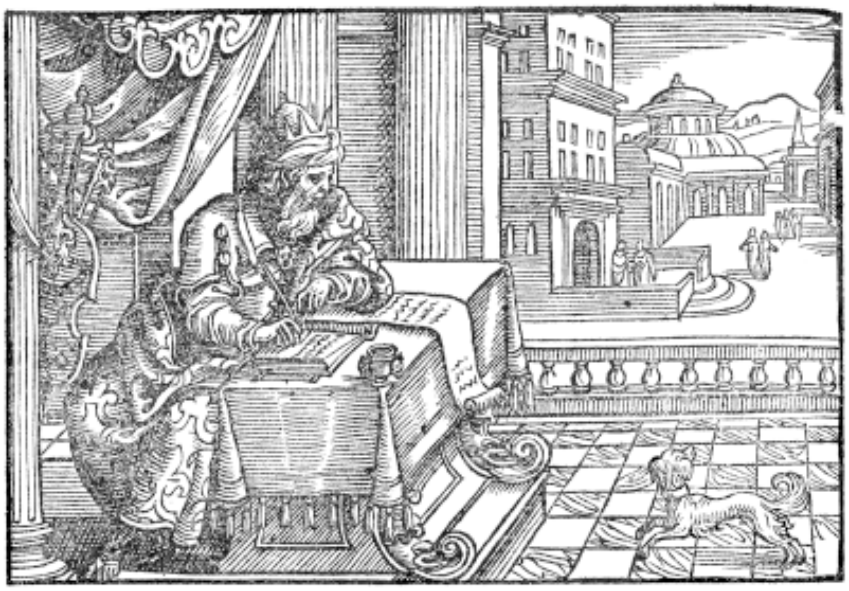

Cap 1

Folosirea pildelor. Ascultarea şi îndemnul spre înţălepciune. Fiiul să dojeneaşte să nu urmeze după îmblânzirile păcătoşilor. Înţelepciunea îndeamnă spre a sa îmbrăţişeare, şi celor ce o urăsc le vesteaşte perirea.

1. Pildele lui Solomon, fiiul lui David, împăratul lui Israil.
2. Spre ştiinţa înţălepciunii şi a învăţăturii,
3. Spre înţăleagerea cuvintelor preceaperii şi spre priimirea dovedirii învăţăturii, îndreptării şi judecăţii şi a dreptăţii,
4. Să să dea celor mici isteţia, tinărului învăţătura şi înţăleagerea.
5. Auzând înţăleptul, mai înţălept va fi, şi cel ce priceape va stăpâni ocârmuirile,
6. Va priceape pilda şi tâlcuirea, cuvintele înţelepţilor şi găciturile lor.
7. *Frica Domnului, înceaperea înţelepciunii. Înţălepciunea şi învăţătura nebunii le defaimă. *Psal. 110, 10. Ecli. 1, 16.
8. Ascultă, fiiul mieu, învăţătura părintelui tău şi nu părăsi leagea maicii tale,
9. Ca să să adaogă har capului tău şi lanţu de aur grumazului tău.
10. Fiiul mieu, de te vor apleca păcătoşii, nu te odihni lor.
11. De-ţi vor zice: „Vino cu noi, să aleşuim sânge, să ascundem închisori împrotiva celui
163v ne|greşit în zădar,
12. Să-l înghiţim viu ca iadul şi întreg ca pre cel ce să pogoară în groapă.
13. Toată avearea scumpă vom găsi; umplea-vom casele noastre de jafuri.
14. Soarte aruncă cu noi, o pungă fie noao tuturor”.
15. Fiiul mieu, să nu umbli cu ei, opreaşte piciorul tău de la cărările lor.
16. *Că picioarele lor la răotate aleargă şi grăbesc a vârsa sânge. *Isaie 59, 7.
17. Iară în zădar să aruncă mreajea înaintea ochilor paserilor.
18. Şi aceştia împrotiva sângelui său aleşuiesc şi cugetă vicleşuguri împrotiva sufletelor sale.
19. Aşa, cărările a tot scumpului pre sufletele celor ce le stăpânesc le răpesc.
20. Înţălepciunea afară vesteaşte, în uliţă dă glasul său.
21. În capătul mulţimilor strâgă, în porţile cetăţii veasteaşte cuvintele sale, zicând:
22. „Până când, prunci, iubiţi pruncia, şi nebunii ceale ce le sânt vătămătoare vor pofti şi cei nepricepuţi vor urî ştiinţa?
23. Întoarceţi-vă la certarea mea! Iată, vă voiu aduce duhul mieu şi vă voiu arăta cuvintele meale.
24. *Că v-am chemat şi v-aţi lepădat. Întins-am mâna mea şi n-au fost cine să să uite. *Isaie 65, 12 şi
25. Defăimat-aţi tot sfatul mieu şi certările meale le-aţi lenevit. 66, 4.
26. Şi eu întru perirea voastră voiu râde şi vă voiu batjocori când vi să va întâmpla ceaea Irim. 7, 13.
de care vă teameţi, ||

27. Când va năvăli de năpraznă dosada şi perirea ca viforul spre voi va răpşti, când va 164r
veni asupra voastră năcazul şi strâmtoarea,
28. Atunci mă vor chema şi nu voiu auzi, dimineaţă să vor scula şi nu mă vor afla.
29. Pentru că au urât învăţătura şi n-au priimit frica Domnului,
30. Nici s-au odihnit sfatului mieu şi au hulit toate mustrările meale,
31. Pentru aceaea vor mânca rodurile viii sale şi de sfaturile sale să vor sătura,
32. Urgirea pruncilor îi va ucide, sporirea nebunilor îi va pierde.
33. Iară cel ce mă va asculta fără frică să va odihni şi întru prisosire să va desfăta, frica celor răi depărtându-să".

Cap 2

Căştigarea înţălepciunii câte bunătăţi aduce şi câte răotăţi depertează; cu carea vin darurile lui Dumnezeu şi fără carea în tot locul să greşaşte.

1. Fiiule, de vei priimi cuvintele meale şi poruncile meale vei ascunde lângă tine,
2. Să auză ureachea ta înţălepciune; pleacă inima ta spre cunoştinţa priceaperii.
3. Că de vei chema înţelepciunea şi vei pleca inima ta la priceapere,
4. De o vei căuta, ca banii şi ca comoarăle o vei săpa, |
5. Atunci vei înţăleage frica Domnului şi ştiinţa lui Dumnezeu vei afla. 164v
6. Că Domnul dă înţălepciunea şi din gura Lui, priceaperea şi ştiinţa.
7. Păzi-va mântuirea drepţilor şi va acoperi pre cei ce păşesc curat,
8. Ţiind cărările dreptăţii şi căile sfinţilor păzând;
9. Atunci vei înţăleage dreptatea şi judecata şi îndreptarea şi toată cărarea bună.
10. De va întra înţălepciunea în inima ta şi ştiinţa sufletului tău va plăcea,
11. Sfatul te va păzi şi priceaperea va ţinea ţie,
12. Să te scoţi din calea rea şi de la omul ce grăiaşte ceale întoarte,
13. Carii lasă calea cea dreaptă şi umblă prin căi întunecoase,
14. Carii să veselesc când fac rău şi săltează în lucruri reale,
15. A cărora căile sânt întoarte şi defăimaţi paşii lor;
16. Să te izbăveşti de muiarea streină şi de la cea din afară, carea moaie cuvintele sale,
17. Şi părăseaşte pre povăţuitoriul tinereaţelor sale,
18. Şi de legătura Dumnezeului său să uită. Că s-au plecat spre moarte casa ei şi la iad cărările ei.
19. Toţi carii întră la dânsa nu să vor întoarce, nici vor apuca cărările vieţii;
20. Ca să umbli în cale bună şi căile drep||ţilor să le păzeaşti. 165r
21. Că cei drepţi vor lăcui pre pământ şi cei uniţi vor rămânea într-însul,
*Iov, 18,17. 22. *Iară cei fără leage de pre pământ vor peri şi cei ce lucrează nedrept să vor lua de la dânsul.

Cap 3

Înţălepciunea lungeaşte viaţa. Mila şi adevărul să nu să părăsacă. Nădeajdea spre Dumnezeu. Teamerea de Dumnezeu. Dumnezeu să se cinstească. Certarea lui Dumnezeu cu veselie a o priimi. Lauda înţălepciunii. Celor ce urmează înţălepciunea toate li-s norocite. Priiatinului degrabă a-i da, nici a-i face rău, nu a să prici. Celor răi a nu urma. Perirea celor fără leage şi blagosloveniia cuvioşilor.

1. Fiiule, nu uita leagea mea şi poruncile meale inima ta să le păzască,
2. Că lungimea zilelor şi anii vieţii şi pace îţ vor adaoge.
3. Mila şi adevărul să nu te părăsască; pune-le împrejurul grumazului tău şi le scrie în tăblile inimii tale.
4. Şi vei afla har şi învăţătură bună înaintea lui Dumnezeu şi a oamenilor.
5. Să aibi nădeajde spre Domnul din toată inima ta şi nu te răzima de priceaperea ta.
6. În toate căile tale gândeaşte de Dânsul | şi El va îndrepta paşii tăi. 165v
*Râm. 12, 16. 7. *Nu fi înţălept la tine însuţi; teame-te de Dumnezeu şi te depertează de rău,
8. Că va fi sănătate buricului tău şi răcoare oaselor tale.
*Tovie 4, 7. 9. *Cinsteaşte pre Domnul din averile tale şi pârga tuturor rodurilor tale îi dă.
Luca 14, 13. 10. Şi să vor umplea şurile tale de saţiu şi teascurile tale vor prisosi de vin.

11. *Învăţătura Domnului, fiiule, nu o lăpăda, nici slăbi când te certi de la Dânsul. *Ovr. 12, 5.
12. Că pre care-l iubeaşte, Domnul îl ceartă şi ca tatâl întru fiiu bine îi place. Apoc. 3, 19.
13. Fericit omul care află înţălepciunea şi care curge cu înţăleagerea.
14. Mai bună-i căştigarea ei decât neguţătoriia argintului şi a aurului celui dintâiu şi mai curate rodurile ei.
15. Mai scumpă iaste decât toate bogăţiile, şi toate care să doresc aceştiia nu să pot asămăna.
16. Lungimea zilelor în dreapta ei, şi în stânga ei, bogăţiile şi mărirea.
17. Căile ei, căi frumoase şi toate cărările ei păciuite.
18. Lemnul vieţii iaste celor ce o vor priimi, şi care o va ţinea, fericit.
19. Domnul cu înţălepciune au întemeiat pământul şi au alcătuit ceriurile cu priceaperea.
20. Cu înţălepciunea Lui s-au desfăcut adâncurile şi norii cu roo cresc.
166r 21. Fiiule, să nu curgă aceastea de la ochii tăi; || păzeaşte leagea şi sfatul,
22. Şi va fi viaţă sufletului tău şi har gâtlejului tău.
23. Atunci vei umbla cutezând în calea ta şi piciorul tău nu să va potigni.
24. De vei dormi, nu te vei teame; odihni-vei şi dulce va fi somnul tău.
25. Nu te spăimânta de năprazna frică şi de năvălirea puterilor celor necredincioşi.
26. Că Domnul va fi putearea ta şi va păzi piciorul tău să nu te prinzi.
27. Nu opri a face bine pre cel ce poate; de poţi, şi însuţi fă bine.
28. Nu zice priiatinului tău: „Du-te şi te întoarce! Mâne ţ-oiu da”, putând îndată a-i da.
29. Nu cugeta priiatinului tău rău, având el spre tine nădeajde.
30. Nu te prici împrotiva omului în zădar, nimică rău el făcându-ţi.
31. *Nu râvni omului nedrept, nici urma căile lui, *Psalm 36, 1.
32. Că urăciune iaste Domnului tot înşelătoriul şi cu cei uniţi graiurile Lui.
33. Lipsire de la Domnul în casa necredinciosului, iară lăcaşurile drepţilor să vor blagoslovi.
34. El va ruşina pre înşelători şi blânzilor le va da har.
35. Mărirea o vor moşteni înţălepţii; înălţarea nebunilor, ocară.

Cap 4

Înţăleptul, cu pilda sa, îndeamnă a căuta înţălepciunea, a căruia tâlcuiaşte folosânţăle. De la
166v *căile necu|raţilor a să abate, şi a drepţilor a le îmbrăţişea. Pentru paza inimii, a gurii şi a paşilor.*

1. Auziţi, fiilor, învăţătura părintelui şi luaţi aminte, să ştiţi priceaperea.
2. Daru bun vă voiu da, leagea mea să nu o părăsiţi.
3. Că şi eu fiiu am fost părintelui mieu, tinerel şi unul născut înaintea maicii meale.
4. Şi mă învăţa şi îm zicea: „Priimească inima ta cuvintele meale, păzeaşte poruncile meale şi vei fi viu!
5. Stăpâneaşte înţălepciunea, stăpâneaşte priceaperea; nu uita, nici te abate de cătră graiurile gurii meale.
6. Nu o slobozi şi te va păzi; iubeaşte-o şi te va ţinea.
7. Începutul înţălepciunii stăpâneaşte înţălepciunea şi întru toată moştenirea ta căştigă priceaperea.
8. Apucă-o şi te va înălţa; mări-te-vei de la dânsa când o vei îmbrăţişa.
9. Da-va capului tău sporirea harurilor şi cu coroană aleasă te va acoperi”.
10. Auzi, fiiule, şi priimeaşte graiurile gurii meale, ca să ţi să înmulţască anii vieţii.
11. Calea înţălepciunii voiu arăta ţie, duce-te-voiu în cărările dreptăţii,
12. Prin carele întrând, nu să vor strâmtori paşii tăi şi, alergând, nu vei avea potignire.
13. Ţâne învăţătura, să nu o slobozi, păzeaşte-o, că aceasta iaste viaţa ta.
14. Nu te desfăta în cărările necredincioşilor, nici să-ţi placă calea răilor;
15. Fugi de dânsa, nici să treci prin ea, abate-te şi o părăseaşte,
16. Că nu dorm de nu vor face rău şi să răpeaşte somnul de la ei de nu vor împiedeca. ||
167r 17. Mâncă pânea necredinţii şi vinul nedreptăţii beu.
18. Iară cărarea drepţilor, ca lumina strălucind, purceade şi creaşte până la zi desăvârşit.
19. Calea necredincioşilor, întunecoasă; nu ştiu unde cad.
20. Fiiule, ascultă vorbele meale şi spre cuvintele meale pleacă ureachea ta.
21. Nu să deperteaze de la ochii tăi, păzeaşte-le în mijlocul inimii tale,
22. Că viiaţă sânt celor ce le află şi a tot trupul sănătate.

23. Cu toată paza ţâne inima ta, că dintr-însa purceade viaţa.
24. Depertează de la tine gura îndărăvnică şi buzele ceale hulitoare departe fie de la tine.
25. Ochii tăi vază ceale dreapte şi geanele tale meargă înaintea paşilor tăi.
26. Îndrepteaze cărarea picioarelor tale şi toate căile tale să să întărească.
27. Nu te abate spre dreapta sau spre stânga; depărtează piciorul tău de la rău, căci căile ceale de-a dreapta ta le cunoaşte Domnul, iară ceale de-a stânga sânt întoarte şi El va îndrepta alergările tale şi călătoriile tale în pace le va povăţui.

Cap 5

Porunceaşte a să feri de curvă şi să nu să piarză ostenealele şi anii. Muiarea sa să o iubească şi de cea streină să fugă.

1. Fiiule, ia aminte la înţălepciunea mea şi spre priceaperea mea pleacă ureachea ta.
2. Să păzeşti cugetele, şi învăţătura buzele tale să o ţie. Nu socoti înşelăciunea muierii. |
3. Că faguri picăturind sânt buzele curvei şi mai neated decât untul-de-lemn, grumazul ei. 167v
4. Iară ceale mai de pre urmă ale ei, amare ca pelinul şi ascuţâte ca sabiia de doao părţi.
5. Picioarele ei să pogoră spre moarte şi la iad paşii ei străbat.
6. Prin cărarea vieţii nu umblă şi paşii ei sânt rătăciţi şi necercetaţi.
7. Acum, dară, fiiule, auzi-mă şi nu te depărta de la graiurile gurii meale.
8. Depărtează de la dânsa calea ta şi nu te apropiia de uşa casei ei.
9. Nu da streinilor cinstea ta şi anii tăi celui nemilostiv.
10. Nu cumva să să umple cei din afară de puterile tale şi ostenealele tale să fie în casă streină,
11. Şi să gemi în ceale mai de pre urmă, când vei mistui cărnurile tale şi trupul tău şi vei zice:
12. „Căci am urât învăţătura şi mustrărilor nu s-au odihnit inima mea,
13. Nici am ascultat glasul celor ce mă învăţa şi învăţătorilor nu mi-am plecat ureachea mea?
14. Mai în tot răul am fost în mijlocul adunării şi a împreunării".
15. Bea apă din jgheabul tău şi din curgerea puţului tău.
16. Iasă izvoarăle tale afară şi prin ulițe împarţi apele tale.
17. Aibi-le sângur, nici fie streinii părtaşii tăi.
18. Fie izvorul tău blagoslovit şi te veseleaşte cu muiarea cea din tinereaţele tale.
19. Cerbul e priimit şi mânzul preaiubit; ugerile ei să te îmbeate în toată vreamea, în dragos||tea ei te desfătează pururea. 168r
20. Pentru ce te înşeli, fiiule, de la cea streină şi te încălzeşti în sânul alţiia?
*Iov 14, 16 şi 31, 4; 34, 21. 21. *Priveaşte Domnul spre căile omului şi toţi paşii lui socoteaşte.
22. Nedreptăţile sale vânează pre cel necredincios, şi cu funile păcatelor sale să strânge.
23. Acesta va muri, că n-au avut învăţătura şi întru mulţimea nebuniii sale să va încelui.

Cap 6

Chizeşul a să slobozi din chizăşie să să căştige. Pre cel leaneş cu pilda furnicii a lucra îl deştaptă. Pre călcătoriul de leage îl însămnează. Şase lucruri ce ureaşte Domnul. Îndeamnă spre paza legii şi să nu pofteşti frumseaţea muierii, ci să te fereşti de împreunarea preacurvii.

1. Fiiule, de te vei închizăşui pentru priiatinul tău, înfiptu-ţ-ai la cel strein mâna ta,
2. Vânatu-te-ai cu cuvintele gurii tale şi te-ai prins cu vorbele tale.
3. Fă, dară, ce-ţi zic, fiiule, şi te slobozi, că ai căzut în mâna aproapelui tău! Aleargă, grăiaşte, deşteaptă priiatinul tău.
4. Să nu dai somn ochilor tăi, nici dormiteaze geanele tale.
5. Scapă ca căprioara din mână şi ca paserea din mâna vânătoriului.
6. Mergi la furnică, o, leaneşule, şi socoteaşte căile ei şi învaţă înţălepciunea;
7. Carea neavând învăţătoriu, nici îndemnătoriu, nici căpetenie, |
8. Îş găteaşte vara hrană şi adună în săcerişu ce să mânce. 168v
9. Până când, leaneşule, vei dormi? Când te vei scula din somnul tău?
*Jos 24, 33. 10. *Puţân vei dormi, puţân vei dormita, puţân vei strânge mânile să dormi,
11. Şi-ţi va veni ca un călătoriu lipsa, şi sărăcia, ca un om întrarmat. Iară de nu vei fi leaneşu, veni-va ca un izvor săcerişul tău şi lipsa departe va fi de la tine.
12. Omul călcătoriu de leage om nefolositoriu iaste, umblă cu gură întoartă,

13. Face cu ochiul, spăimântează cu piciorul, grăiaşte cu deagetul.
14. Cu inimă îndărăvnică meşteşugeaşte răul şi în toată vreamea samănă prigoniri.
15. Acestuia degrabă îi va veni perirea şi îndată să va sfărma, nici va avea mai mult vindecare.
16. Şase sânt care ureaşte Domnul, şi al şaptelea urgiseaşte sufletul Lui:
17. Ochii înalţi, limba mincinoasă, mânile ce varsă sânge nevinovat,
18. Inima ce meşteşugeaşte cugete reale, picioarele grabnice a alerga spre rău,
19. Mărturiia strâmbă ce spune minciuni şi pre cel ce samănă vrăjbi între fraţi.
20. Ţine, fiiule, poruncile tătâni-tău şi să nu laşi leagea maicii tale.
21. Leagă-le în inima ta pururea şi le pune împrejurul grumazului tău.
22. Când vei umbla, păşască cu tine; când vei dormi, păzească-te şi, deşteptându-te, grăiaşte cu eale. ||

169r 23. Că porunca candilă iaste, şi leagea lumină, şi calea vieţii, mustrarea învăţăturii.
24. Să te păzească de muiarea rea şi de limba blândă a ceii streine.
25. Nu poftească frumseaţea ei inima ta, nici să te prinzi de clipealele ei.
26. Că preţul curvei de-abia iaste de o pâine, iară muiarea vânează sufletul omului cel scump.
27. Au doară poate omul ascunde foc în sinul său, ca vejmintele lui să nu ardă?
28. Au să umble pre cărbuni, să nu să arză talpele lui?
29. Aşa, cel ce întră la muiarea aproapelui său nu va fi curat când să va atinge de ea.
30. Nu-i mare vina când fură cineva, că fură să-ş sature sufletul cel flămând,
31. Şi, găsându-să, va răsplăti de şapte ori şi toată avearea casii sale o va da.
32. Iară cine e precurvariu, pentru lipsa inimii va pierde sufletul său.
33. Necinste şi batjocură îşi agoniseaşte, şi ocara lui nu să va şterge.
34. Că râvna şi iuţimea bărbatului nu va ierta în zi de izbândă,
35. Nici să va odihni rugămintei cuiva, nici va priimi pentru răsplătire daruri multe.

Cap 7

Îndeamnă pre tinăr spre îmbrăţişarea înţelepciunii şi paza poruncilor şi să să îmblânzească de îmblânzirile curvelor, care pre larg le scrie.

169v 1. Fiiule, păzeaşte cuvintele meale şi poruncile | meale ţi le ascunde.
2. Fiiule, ţine poruncile meale şi vei fi viu; şi leagea mea, ca faţa ochiului tău;
3. Leagă-o în deagetele tale, scrie-o în tăblile inimii tale.
4. Zi înţălepciunii: „Sora mea eşti!” şi priceaperea o cheamă: „Priiatina mea!”,
5. Ca să te păzească de muiarea streină şi de a altuia, carea cuvintele sale dulci le face.
6. Că din fereasta casii meale prin zăbreale m-am uitat,
7. Şi văz pruncii, socotesc nebunul tinăr,
8. Care treace pre uliţă pre lângă undeţu şi aproape de calea casii ei umblă,
9. Întru întunearec, însărând zioa, întru întunearecul nopţii şi în ceaţă.
10. Şi iată, îl întâmpină muiarea în podoaba curviei, gătită a vâna sufletele, limbută şi rătăcind,
11. Nesuferind odihna, nici putând în casă a sta în picioarele sale.
12. Acum afară, acum în uliţă, acum lângă unghiri leşuind.
13. Şi apucându-l, sărută tinărul şi cu faţă scărnavă îl blânzeaşte, zicând:
14. „Jârtve pentru mântuire am făgăduit; astăzi am răsplătit făgăduinţele meale.
15. Pentru aceaea am ieşit întru-ntâmpinarea ta, dorind a te vedea şi te-am găsât.
16. Ţăsut-am cu funi patul mieu, aşternutu-l-am cu covoară din Eghipt,

170r 17. Stropit-am culcuşul mieu cu mirhă || şi cu aloe şi cu scorţişoară.
18. Vino să ne îmbătăm cu iubire şi să ne desfătăm cu dorite îmbrăţişeri până va lumina zioa!
19. Că nu iaste bărbatul în casa mea, dusu-s-au în cale, departe.
20. Punga de bani cu sâne au luat; în zioa lunii pline s-au întors în casa sa”.
21. Vânatu-l-au cu multe cuvinte şi cu blândeaţele buzelor l-au tras.
22. Îndată urmează după ea, ca boul ce să duce la junghiere şi ca mielul sâltând şi neştiind că la legături, bolundul, să trage,
23. Până când va străbate săgeata ficatul lui, precum grăbeaşte paserea la laţu şi nu şti că de primejdia sufletului lui să lucrează.
24. Acum dară, fiiule, ascultă-mă şi ia aminte cuvintele gurii meale.
25. Să nu să tragă în căile ei mintea ta, nici să te înceluieşti cu cărările ei,
26. Că pre mulţi răniţi i-au oborât şi cei prea tari s-au ucis de dânsa.
27. Căile iadului sânt casa ei, străbătând ceale mai dinlontru ale morţii.

Cap 8

Înţălepciunea spre a sa îmbrăţişare îndeamnă şi pre sâneşi în multe chipuri să laudă şi că iaste cu Dumnezeu veacinică, cu El toate făcându-le. Pre carea, cei ce o cearcă fearici sânt, iară cei ce o urgisesc mişei vor fi.

1. u doară nu strâgă înţălepciunea, şi preceape|rea nu-şi dă glasul său? 170v
2. În vârfurile ceale mai sus şi prea înalte sus voiu vieţui, în mijlocul cărărilor stând.
3. Lângă porţile cetăţii, în uşi, grăiaşte zicând:
4. „O, oameni, cătră voi strâg şi glasul mieu, cătră fiii oamenilor!
5. Înţăleageţi, pruncilor, măiestriia şi cei neînţălepţi luaţi aminte!
6. Auziţi, că de lucruri mari voiu să grăiesc şi să vor deşchide buzele meale să vestesc ceale dreapte.
7. Adevărul va cugeta gâtlejul mieu şi buzele meale vor urgisi pre cel necredincios.
8. Dreapte sânt toate cuvintele meale, nu este într-însăle ceva întort, nici răzvrătit.
9. Dreapte sânt celor ce înţăleg şi dreapte celor ce află ştiinţa.
10. Luaţi învăţătura mea şi nu bani; învăţătura mai mult decât aurul aleageţi.
11. Că mai bună e înţălepciunea decât toate ceale mai scumpe şi tot ce-i dorit nu i să poate asămăna.
12. Eu, înţălepciunea, lăcuiesc în sfat şi mă aflu între cugetele celor învăţaţi.
13. Frica Domnului ureaşte răotatea, trufiia şi mândria şi calea necurată; şi gura cu doao limbi urăsc.
14. Al mieu iaste sfatul şi dreptatea, a mea iaste înţălepciunea, a mea tăriia.
15. Prin mine împăraţii împărăţesc şi pui||torii de legi ceale dreapte judecă. 171r
16. Prin mine căpeteniile poruncesc şi cei putearnici judecă dreptatea.
17. Eu pre cei ce mă iubesc îi iubesc şi cei ce mânecă la mine mă vor afla.
18. Cu mine sânt bogăţiile şi mărirea, averi trufaşe şi dreptatea.
19. Că mai bun e rodul mieu decât aurul şi decât piatra scumpă, şi mlădiţele meale, decât argintul ales.
20. În căile dreptăţii umblu, în mijlocul cărărilor judecăţii,
21. Ca să îngăjdăcesc pre cei ce mă iubesc şi vistieriile lor să le umplu.
22. Domnul m-au stăpânit întru începutul căilor Sale, mai nainte de a face ceva din-ceput.
23. Din veaci m-am rânduit şi din cei de demult, mai nainte de a fi pământul.
24. Încă nu era adâncurile şi eu eram zămislită, încă nu ieşise izvoarăle apelor.
25. Încă nu era rânduiţi cu grea mărime munţii: mai nainte de măguri eu mă năşteam.
26. Încă pământul nu-l făcuse şi râurile şi ţâţânile lumii.
27. Când găta ceriurile, eram de faţă; când cu hotărâtă leage şi cu încungiurare ocolea adâncurile,
28. Când întărea ceriurile deasupra şi | cumpănea izvoarăle apelor, 171v
29. Când încungiura marea cu hotarul său şi leage punea apelor să nu treacă hotarele sale, când spânzura temeliile pământului,
30. Cu Dânsul eram, toate împreună puind, şi mă desfătam în toate zilele, săltând înaintea Lui în toată vreamea,
31. Săltând în lume, şi dulceţile meale a fi cu fiii oamenilor.
32. Acum, dară, fiilor, ascultaţi-mă: fericiţi cei ce păzeasc cuvintele meale.
33. Auziţi învăţătura şi păziţi înţălepciunea şi să nu o lepădaţi.
34. Fericit e omul cel ce mă ascultă şi cel ce priveghează la uşa mea în toate zilele şi ia aminte la uşorii miei.
35. Cine mă va afla afla-va viiaţa şi va scoate mântuire de la Domnul.
36. Iară cine va păcătui împrotiva mea, vătama-ş-va sufletul său. Toţi cei ce mă urăsc iubesc moartea.

Cap 9

Înţălepciunea, zidindu-şi casă, pre toţi la sineş cheamă, viaţa lungeaşte şi de la muiarea nebună şi rătăcitoare izbăveaşte. Iară învăţătura şi mustrarea nu va priimi cel necredincios şi hulitoriu, ci cel drept şi înţălept.

1. nţălepciunea ş-au zidit casă, cioplit-au şapte stâlpi. ||
2. Junghiiat-au jârtvele sale, mestecat-au vinul şi au pus masa sa. 172r
3. Trimis-au slujnicile sale să cheme la cetate şi la îngrădirile cetăţii:

4. „De iaste careva mititel, vie la mine!” Celor neînţălepţi au grăit:
5. „Veniţi, mâncaţi pâinea mea şi beţ vinul ce v-am mestecat!
6. Lăsaţi pruncia şi fiţi vii şi umblaţi prin căile înţăleagerii!”
7. Cel ce învaţă pre cel hulitoriu, acesta-şi face nedreptate, şi cel ce mustră pre cel necredincios îşi naşte întinăciune.
8. Nu mustra pre cel hulitoriu, să nu te urască; mustră pre cel înţelept şi te va iubi.
9. Dă pricină înţăleptului şi i să va adaoge înţălepciunea, învaţă pre cel drept şi va grăbi a lua.
10. *Începutul înţelepciunii, frica Domnului; şi ştiinţa celor sfinte, priceaperea. *Psalm 110, 10.
11. Că prin mine să înmulţesc zilele tale şi ţi să vor adaoge anii vieţii. Sus 1, 7.
12. De vei fi înţălept, ţie vei fi, iară de vei fi hulitoriu, sângur vei purta răul. Ecli. 1, 16.
13. Muiarea nebună şi limbută şi plină de îndulciturі şi nimica de tot ştiind
14. Şezut-au în uşa casii sale pre scaun, în loc înalt al cetăţii,
15. Să chiiame pre cei ce trecea pre cale şi pre cei ce mergea pre calea sa: |
172v 16. „Cine iaste mititel, abată-să la mine!” Şi celui nebun au grăit:
17. „Apele de furat mai dulci sânt şi pânea ascunsă, mai bună”.
18. Şi n-au ştiut că acolo sânt uriiaşi, şi în adâncurile iadului, oaspeţii ei.

PILDELE LUI SOLOMON

Cap 10

Schimbă cuvântul despre fiiul înţălept şi nebun şi drept şi necredincios, lucrătoriu şi leaneşu, unit şi necurat. Despre dragoste şi urăciune. Despre bunătatea limbii şi răotatea ei.

1 Fiiul înţălept veseleaşte pre tatăl, iară fiiul nebun mâhnire iaste maicii sale.
2 *Nimica vor folosi comoarăle necredinţii, iară dreptatea va izbăvi de moarte. *Jos 11, 4.
3 Nu va năcăji Domnul cu foamete sufletul celui drept şi leşuirile necredincioşilor le va răsturna.
4. Lipsire au lucrat mâna slăbănoagă, iară mâna celor tari bogăţii găteaşte.
Cel ce să razimă de minciuni, acela paşte vânturi şi însuşu acela urmează paserii zburătoare.
5. Cel ce adună în săceriş, fiiu înţălept iaste, iară cel ce dormitează vara, fiiul ruşinii.
6. Blagosloveniia Domnului pre capul dreptului, iară gura necredincioşilor o acopere nedreptatea.
7.Pomenirea dreptului, cu laude, iară numele necredincioşilor va putrăzi.
8. Cel înţălept cu inima poruncile priimeaşte, cel nebun să taie cu buzele. ||
173r 9. Cel ce umblă curat umblă cutezat, iară cine spurcă căile sale să va dovedi.
10. *Cel ce face cu ochiul va da dureare, şi cel nebun cu buzele să va bate. *Ecli. 27, 25.
11. Izvorul vieţii, gura dreptului, şi gura necredincioşilor, acoperire fără leage.
12. Urârea deştaptă vrăjbi *şi toate greşalele acopere dragostea. *1 Corth. 13, 4.
13. În buzele înţăleptului să află înţălepciunea, şi varga, în dosul celui ce-i lipsit de inimă. 1 Petr. 4, 8.
14. Cei înţălepţi aduc ştiinţa, iară gura nebunului aproape e de ruşine.
15. Averile bogatului, cetate tăriii lui; spaima săracilor, sărăciia lor.
16. Lucrul dreptului, spre viaţă, iară rodul necredinciosului, spre păcat.
17. Calea vieţii, celui ce păzeaşte învăţătura, iară care lasă mustrările greşaşte.
18. Ascund ureachea buzele ceale mincinoasă; cel ce grăiaşte hulă neînţălept iaste.
19. În multă vorbă nu va lipsi păcatul, iară cine-ş contineaşte buzele înţălept iaste.
20. Argint ales limba dreptului, iară inima necredincioşilor, de nemica.
21. Buzele dreptului pre mulţi învaţă, iară cei neînvăţaţi întru lipsa inimii vor muri.
22. Blagosloveniia Domnului face bogaţi, nici să va însoţi lor năcazul.
23. Ca prin râs nebunul lucrează răotatea, iară înţelepciunea iaste omului priceput.
24. De ce să teame necredinciosul, va veni preste el; pofta sa celor drepţi să va da. |
173v 25. Ca un vihor ce treace nu va fi cel necredincios, iară dreptul, ca temeiul veacinic.
26. Ca oţătul dinţilor şi fumul ochilor, aşa leaneşul celor ce l-au trimis.
27. Frica Domnului va adaoge zile, şi anii necredincioşilor să vor scurta.
28. Aşteptarea drepţilor, veselia; iară nădeajdea necredincioşilor va peri.
29. Tăria unitului e calea Domnului, spaima celor ce lucrează răotatea.
30. Dreptul în veac nu să va clăti, iară necredincioşii nu vor lăcui pre pământ.

31. Gura dreptului va naşte înţălepciune, limba necuraţilor va peri.
32. Buzele dreptului socotesc ceale plăcute, şi gura necredincioşilor, ceale răzvrătite.

Cap 11

Rodurile ceale bune ale dreptăţii şi ceale reale ale vicleşugului şi a deşeartelor bogăţii.

1 umpâna vicleană urăciune iaste la Domnul şi măsura dreaptă e voia Lui.
2 Unde va fi mândriia, acolo va fi şi batjocura, iară unde iaste smereniia, acolo şi înţălepciunea.
3. Unirea drepţilor îi va îndrepta pre dânşii, şi înşelarea celor răzvrătiţi îi va bate pre ei.
*Sus 10, 2. 4. [*]Nu vor folosi bogăţiile în zioa izbândii, iară dreptatea va izbăvi de moarte.
5. Dreptatea unitului va îndrepta calea lui şi întru fărăleagea sa va cădea cel necredincios.
6. Dreptatea drepţilor îi va izbăvi şi în||tru leşuirile sale să vor prinde cei necredincioşi. 174r
7. Murind omul cel necredincios, nu mai iaste nădeajde; aşteptarea osărduitorilor va peri.
8. Dreptul din strâmtoare s-au slobozit şi să va da cel necredincios pentru el.
9. Cel viclean cu gura înşală priiatinul său, iară drepţii să vor izbăvi cu ştiinţa.
10. Întru bunătăţile drepţilor să va înălţa cetatea şi întru perirea necredincioşilor va fi lauda.
11. Cu blagoslovenia drepţilor să va înălţa cetatea şi cu gura necredincioşilor să va răsipi.
12. Cel ce-şi urgiseaşte priiatinul său lipsit de inimă iaste, iară omul priceput va tăcea.
13. Cine umblă cu vicleşug deascopere ceale ascunse, iară cel credincios cu inima tăinuiaşte sfatul priiatinului.
14. Unde nu iaste stăpânitoriu norodul va cădea, iară mântuirea, unde-s multe sfaturi.
15. Năcăji-să-va cu rău cel ce să închizăşuiaşte pentru cel din afară, iară care să fereaşte de laţuri fără grije va fi.
16. Muiarea de cinste va afla mărire, şi cei tari vor avea bogăţii.
17. Bine face sufletului său omul milostiv, iară cel nemilostiv şi pre rudenii îi leapădă.
18. Cel necredincios face lucru nestatornic, iară celui ce samănă dreptate, plata credincioasă.
19. Milostivirea găteaşte viaţa, şi urmarea celor răi, moartea.
20. Urâtă e Domnului inima necurată; şi voia | Lui, întru cei ce umblă drept. 174v
21. Mâna în mână, nu va fi nevinovat cel rău, iară sămânţa drepţilor să va mântui.
22. Belciug de aur în nările porcului muiarea frumoasă şi nebună.
23. Pofta drepţilor tot binele iaste, aşteptarea necredincioşilor, iuţimea.
24. Alţii împart ale sale şi să fac mai bogaţi, alţii răpesc nu ale sale şi pururea în lipsă sânt.
25. Sufletul cel ce binecuvintează să va îngrăşa, şi cel ce îmbată, şi el să va îmbăta.
26. Cel ce ascunde grâul să va blăstăma în noroade, iară blagoslovenia, preste capul celor ce vând.
27. Bine să scolă de dimineaţă cel ce caută ceale bune, iară cel ce caută ceale reale să va împresura de la eale.
28. Cel ce nădăjduiaşte spre bogăţiile sale va cădea, iară cei drepţi ca foaia vearde vor răsări.
29. Cel ce turbură casa sa va stăpâni vânturi, şi cel nebun va sluji înţăleptului.
30. Roada dreptului, lemnul vieţii, şi cel ce priimeaşte sufletele înţălept iaste.
* Petru 4, 18. 31. *De ia cel drept pre pământ răsplătire, cu cât mai vârtos cel necredincios şi păcătos?

Cap 12

Iarăşi grăiaşte de cel ce iubeaşte şi de cel ce ureaşte învăţătura. Despre cel credincios şi cel || 175r
drept, despre cel ce lucră şi despre leaneşu. Pentru cel bolund şi cel înţălept. Pentru bunătăţile şi răotăţile limbii.

1 el ce iubeaşte învăţătura iubeaşte ştiinţa, iară cel ce ureaşte mustrările neînţălept iaste.
2 Cel ce e bun va lua har de la Domnul, iară cel ce nădăjduiaşte întru cugetele sale necredincios să poartă.
3. Nu să va întări omul din necredinţă şi rădăcina drepţilor nu să va clăti.
4. Muiarea cămetină cunună iaste bărbatului său şi putrăjune în oasele lui ceaea carea face lucruri vrednice de ruşine.
5. Cugetele drepţilor sânt judecăţi, şi sfaturile necredincioşilor, înşelătoare.

6. Cuvintele necredincioşilor aleşuiesc sângelui; gura drepţilor îi va izbăvi.
7. Întoarce pre cei necredincioşi şi nu vor fi, iară casa drepţilor va petreace.
8. Din învăţătura sa să va cunoaşte omul, iară cel deşert şi neinimos va fi urgisit.
9. *Mai bun iaste săracul şi îndestulat şieş decât cel slăvit şi lipsit de pâine. *Ecl. 10, 30.
10. Cunoaşte dreptul inimile dobitoacelor sale, iară ceale dinlontru ale necredincioşilor sânt nemilostive.
11. *Cel ce lucră pământul său să va sătura de pâini, iară cel ce urmează leanea bolund iaste. Cel ce e dulce în zăbovirile vinului întru întăririle sale lasă ocara. | *Ecli. 20, 30.
175v 12. Pofta necredinciosului tăriia iaste a celor răi, iară rădăcina drepţilor va spori.
13. Pentru păcatele buzelor cădearea să apropie celui rău, iară dreptul va scăpa din strâmtoare.
14. Din rodul gurii sale fieştecare să va umplea de bunătăţi şi după lucrul mânilor sale li să va răsplăti.
15. Calea neabunului, dreaptă în ochii lui, iară cel înţelept ascultă sfaturile.
16. Cel nebun îndată îşi arată mânia, iară care coace asupreală viclean iaste.
17. Cel ce grăiaşte ce şti arătătoriu dreptăţii iaste, iară cel ce minte mărturie înşelătoare iaste.
18. Iaste care făgăduiaşte şi ca cu sabiia cunoştinţii să împunge, iară limba înţălepţilor sănătate iaste.
19. Buza adevărului stătătoare va fi în veac, iară cel ce e martor de năpraznă împleteaşte limba minciunii.
20. Înşelăciune în inima celor ce cugetă ceale reale, iară pre cei ce priimesc sfatul de pace îi va urma bucuria.
21. Nu va întristа pre cel drept, orice i să va întâmpla, iară cei necredincioşi să vor umplea de rău.
22. Urăciune iaste Domnului buzele mincinoase, iară cei ce lucră dreptate îi plac.
23. Omul viclean tăinuiaşte ştiinţa şi inima celor neînţălepţi chiiamă nebuniia.
24. Mâna celor tari va stăpâni, iară cea slăbănoagă dăjdilor va sluji. ||
176r 25. Măhnirea în inima omului îl va smeri şi cu cuvânt bun să va veseli.
26. Cine nu socoteaşte paguba pentru prietin drept iaste, iară calea necredincioşilor îi va încelui.
27. Nu va afla înşelătoriul dobândă şi avearea omului va fi preţul aurului.
28. În cărarea dreptăţii, viaţa, iară calea cea rătăcită duce la moarte.

Cap 13

Pentru fiiul înţelept. Paza gurii şi cu socoteală a grăi. De săracul bogat şi bogatul sărac. Candila necredincioşilor, avearea grăbită şi întârziiarea nădeajdii. Toate cu sfat a să face şi cu cei înţălepţi a păşi. De cel ce îngăduiaşte toiagului şi de nesăţiosul păntecele necredinciosului.

1. Fiiul înţălept, învăţătura părintelui, iară cel batjocoritoriu nu ascultă când să ceartă.
2. Din rodul gurii sale omul să va sătura de bunătăţi, iară sufletul călcătorilor de leage nelegiuit iaste.
3. Cel ce-ş păzeaşte gura păzeaşte-şi sufletul, iară cel ce nu-şi ia sama a grăi va sâmţi ceale reale.
4. Vrea şi nu vrea cel leaneşu, iară sufletul celor ce lucrează să va îngrăşa.
5. Cuvântul mincinos dreptul ureaşte, iară necredinciosul ruşinează şi să va ruşina.
6. Dreptatea păzeaşte calea celui nevinovat, iară nelegiuirea pre pământ înşală.
176v 7. Iaste ca un bogat, nemic având, şi iaste | ca un sărac, în multe bogăţii fiind.
8. Răscumpărarea sufletului omului, bogăţiile sale, iară cel sărac mustrarea nu sufere.
9. Lumina drepţilor veseleaşte, iară candila celor fără de leage să va stânge.
10. Între cei mândri pururea sânt prigoniri, iară cei ce lucrează toate cu sfat să îndreptează de la înţelepciune.
11. Averile grăbite vor scădea, iară ceale ce să culeg încet, cu mâna, să vor înmulţi.
12. Nădeajdea ce să îndelungă năcăjaşte sufletul; lemnul vieţii, pofta ce vine.
13. Cel ce huleaşte vrun lucru, acela să leagă spre vreame viitoare, iară cel ce să teame de poruncă în pace va petreace.

Sufletele ceale vicleane rătăcesc în păcate, iară drepţii milostivi sânt şi să îndură.

14. Leagea înţăleptului izvorul vieţii, să abată de la cădearea morţii.
15. Învăţătura bună va da har; în calea urgisitorilor, prăpastie.
16. Cel isteţu toate lucrează cu sfat, iară cel nebun descopere nebuniia.
17. Solul necredinciosului va cădea în răotate, iară trimisul credinciosului, sănătate.
18. Sărăcie şi ocară celui ce părăseaşte învăţătura, iară cel ce să odihneaşte celui ce-l ceartă să va mări.
19. Pofta de să va plini îndulceaşte sufletul; leapădă-să nebunii de cei ce fug de reale.
20. Cel ce îmblă cu înţălepţii înţelept va fi; priiatinul nebunilor aseaminea să va face. ||
21. Pre păcătoşi îi goneaşte răotatea, şi drepţilor să vor răsplăti ceale bune. 177r
22. Cel bun lasă rămăşiţe fii şi nepoţi şi să cruţă dreptului averile păcătosului.
23. Multe bucate în ţarinele părinţilor, şi altora să aduc fără judecată.
24. Cel ce cruţă nuiaoa ureaşte-şi fiiul său, iară cel ce-l iubeaşte neîncetat îl dojeneaşte.
25. Dreptul mâncă şi-şi umple sufletul, iară pântecele necredincioşilor nesăţios iaste.

Cap 14

A înţălepciunii şi a dreptăţii multe fealiuri de socoteale. Cu priceaperea fieştecare stat să îndreaptează, cu carea cineva spre milă porneaşte şi patimile mulcomeaşte. Iară greşealele pierd pre oameni.

1. Cuiarea înţeleaptă zideaşte casa sa; cea neînţeleaptă, şi cea zidită cu mânile o va strâca.
*Iov 12, 4. 2. Cel ce umblă pre calea dreaptă şi să teame de Dumnezeu *să urgiseaşte de cel ce umblă pre cale necurată.
3. În gura nebunului, toiagul mândriii, iară buzele înţelepţilor îi păzeasc.
4. Unde nu sânt boi, iaslea deşartă iaste, iară unde sânt multe holde, acolo arătată iaste tăriia boului.
5. Martorul credincios nu minte, iară minciună aduce martorul viclean.
6. Caută hulitoriul înţelepciunea şi nu o | va afla; învăţătura înţălepţilor e lesne. 177v
7. Mergi împrotiva omului nebun şi nu şti buzele priceaperii.
8. Înţălepciunea vicleanului iaste a-şi înţeleage calea, şi nepriceaperea nebunilor greşind.
9. Nebunul va batjocori păcatul şi între cei drepţi va zăbovi harul.
10. Inima ce cunoaşte amărăciunea sufletului său, întru bucuriia ei nu să va mesteca cel din afară.
11. Casa necredincioşilor să va ştearge, iară sălaşele drepţilor vor răsări.
12. Iaste calea carea să veade omului dreaptă, iară ceale mai de pre urmă ale ei povăţuiesc spre moarte.
13. Râsul cu dureare să va mesteca şi ceale mai pre urmă ale bucuriei jealea le cuprinde.
14. De căile sale să va umplea nebunul şi preste el va fi omul cel bun.
15. Cel nevinovat creade a tot cuvântul, măestrul socoteaşte paşii săi.
Fiiului viclean nimică bine va fi, iară slugii înţăleapte norocite îi vor fi faptele şi să va îndrepta calea lui.
16. Înţăleptul să teame şi să abate de la rău; nebunul treace şi cutează.
17. Cel nerăbdătoriu va lucra nebunie şi omul tălpizu urâcios iaste.
18. Stăpâni-vor pruncii nebuniia şi vor aştepta măiestrii ştiinţa.
19. Zăcea-vor cei răi înaintea celor buni, şi necredincioşii înaintea porţilor. ||
20. Şi aproapelui său săracul va fi urâcios, iară bogaţilor, priiatini mulţi. 178r
21. Cel ce urgiseaşte aproapele său păcătuiaşte, iară cel ce miluiaşte săracul fericit va fi.
Cel ce creade în Domnul iubeaşte mila.
22. Greşesc cei ce lucrează răotatea; mila şi adevărul gătesc ceale bune.
23. În tot locul va fi sporirea, iară unde sânt cuvinte multe, acolo de multe ori, lipsa.
24. Cununa înţelepţilor, bogăţiile lor; nebuniia bolunzilor, nepriceaperea.
25. Izbăveaşte sufletele martorul credincios şi aduce minciuni cel viclean.
26. În teamerea Domnului, nădeajdea tăriii, şi fiilor lui va fi nădeajde.
27. Teamerea Domnului, izvorul vieţii, să să abată de la cădearea morţii.
28. Întru mulţimea norodului, vredniciia împăratului; şi întru puţinătatea gloatei, ocara căpeteniii.
29. Cel răbdătoriu cu multă priceapere să stăpâneaşte, iară cel nerăbdătoriu înalţă nebuniia sa.

30. Viiaţa cărnurilor, sănătatea inimii; putrejunea oaselor, pizma.
31. *Cel ce huleaşte pre cel lipsit probozeaşte pre Făcătoriul lui, iară îl cinsteaşte pre El cel ce miluiaşte săracul. *Jos 17, 5.
32. Întru răotatea sa să va scoate necredinciosul, iară dreptul nădăjduiaşte în moartea sa.
33. În inima celui preceput odihneaşte înţelepciunea, şi pre cei neînvăţaţi îi va deprinde.
178v 34. Dreptatea rădică neamul, iară păcatul mi|şale face noroadele.
35. Priimit iaste împăratului slujitoriul înţelept, mâniia lui cel nefolositoriu o va sprijini.

Cap 15

Răspunsul moale. Limba înţeleptului şi cea nehotărâtă. Tăriia casii celui drept. Jârtvele necredincioşilor, nepriimite. Lui Dumnezeu toate-s cunoscute. Inima ce să bucură. Zilele săracului, reale. Mintea cea fără grije. A să chema la legumi. Omul mânios şi sfadnic. Lauda celui răbdătoriu. Calea leanişilor. Casa mândrilor. Cu credinţă şi cu milă să curăţăsc păcatele. Pentru cel ce leapădă învăţătura. Lauda teamerii de Domnul şi a smereniii.

1. Răspunsul moale rumpe mâniia, cuvântul aspru deştaptă iuţimea. Jos 25, 15.
2. Limba înţelepţilor împodobeaşte ştiinţa, gura nebunilor fierbe bolunzia.
3. În tot locul ochii Domnului priveasc spre cei buni şi spre cei răi.
4. Limba mălcomită, lemnul vieţii, iară cea nehotărâtă va zdrobi duhul.
5. Nebunul defaimă învăţătura tătâni-său, iară cel ce păzeaşte mustrarea mai drept va fi.
În prisosirea dreptăţii puteare mare iaste, iară cugetele necredincioşilor să vor dezrădăcina.
6. Casa dreptului, multă tărie; şi în rodurile necredincioşilor, turburare. ||
179r 7. Buzele înţelepţilor vor sămăna ştiinţa, inima nebunilor nu va fi aseaminea.
8. *Jârtvele necredincioşilor urâte sânt Domnului; făgăduinţele drepţilor, mângăietoare. *Jos 21, 57.
9. Urăciune Domnului, calea necredinciosului; cel ce urmază dreptatea să iubeaşte de la Dânsul. Ecli. 34, 21.
10. Învăţătura rea celui ce părăseaşte calea vieţii; cel ce ureaşte mustrările va muri.
11. Iadul şi perirea înaintea Domnului; cu cât mai vârtos sufletele fiilor omeneşti.
12. Nu iubeaşte necuratul pre cel ce-l ceartă, nici cătră cei înţelepţi păşaşte.
13. *Inima ce să bucură veseleaşte faţa, întru măhnirea sufletului să surpă duhul. *Jos 17, 22.
14. Inima înţeleptului caută învăţătura, şi gura nebunilor să paşte cu nepriceaperea.
15. Toate zilele săracului, reale; mintea fără grije, ca ospăţul pururea.
16. Mai bine puţân cu teamerea Domnului decât comoare mari şi nesăţioase.
17. Mai bine a să chema la legumi cu dragoste, decât la viţel gras cu urâre.
18. Omul mânios cheamă sfăzile, cel răbdătoriu mâlcomeaşte ceale deşteptate.
19. Calea leaneşilor, ca gardul de spini; calea drepţilor, fără sminteală.
20. Fiiul înţălept veseleaşte pre tatăl, şi omul nebun urgiseaşte pre mumă-sa.
21. Nebuniia, bucurie nebunului, şi omul preceput îndreptează paşii săi.
22. Răsipescu-să cugetele unde nu iaste sfat, iară unde sânt mai mulţi sfeatnici, să întăresc. |
179v 23. Veseleaşte-să omul în giudecata gurii sale, şi cuvântul alcătuit, bun.
24. Cărarea vieţii preste cel învăţat, să abată din iadul cel mai de pre urmă.
25. Casa mândrilor o va râsipi Domnul şi tari va face hotarele văduvei.
26. Urăciunea Domnului gândurile reale, şi cuvântul curat prea frumos să va întări de la Dânsul.
27. Turbură casa sa cel ce urmează lăcomiia, iară cel ce ureaşte darurile va fi viu.
*Prin milă şi credinţă să curăţesc păcatele, iară prin teamerea Domnului să abate fieştecarele de la rău. * Jos 16, 6.
28. Mintea dreptului cugetă ascultarea; gura necredincioşilor sporeaşte reale.
29. Departe e Domnul de cei necredincioşi şi pricinile drepţilor le va asculta.
30. Lumina ochilor veseleaşte sufletul, veastea bună îngraşe oasele.
31. Ureachea ce aude certările vieţii în mijlocul înţelepţilor va zăbovi.
32. Cel ce leapădă învăţătura urgiseaşte sufletul său, iară cel ce să odihneaşte mustrărilor stăpânitoriu iaste inimii.
33. Frica Domnului, învăţătura înţelepciunii, şi înaintea măririi umblă smereniia.

Cap 16

Omul găteaşte sufletul. Dumnezeu e cumpănitoriu duhurilor, limba şi căile oamenilor direage, toate pentru Sâne lucrând. Cu miile să răscumpără păcatele. Măsura şi cumpâna || lui Dumnezeu. Judecăţile. 180r
Urgiia şi mila împăratului. Lauda înţelepciunii, a priceaperii, a învăţatului şi a celui dulce în cuvânt şi a răbdătoriului. Huleaşte-să cel neînţelept şi întort. Cei tari de la Domnul să domolesc.

1. omului iaste a-şi găti sufletul, şi a Domnului a stăpâni limba.
*Jos 21, 2. 2. *Toate căile omului arătate sânt ochilor Lui; cumpănitoriu duhurilor iaste Domnul.
3. Dezvăleaşte Domnul lucrurile tale şi să vor îndrepta gândurile tale.
4. Toate pentru Sine le-au lucrat Domnul, şi pre cel necredincios spre zioa cea rea.
5. Urăciune Domnului e tot mândrul; de va şi fi mâna la mână, nu iaste nevinovat.
Înceaperea călii bune iaste a face dreptate şi priimită iaste la Dumnezeu mai vârtos decât a jârtvi junghieri.
*Sus 15, 27. 6. *Cu mila şi cu adevărul să răscumpără nelegiuirea şi întru frica Domnului să abate de la rău.
7. Când vor plăcea Domnului căile omului şi neprietinii Lui îi va întoarce la pace.
8. Mai bine e puţân cu dreptate decât multe roduri cu fărădeleage.
9. Inima omului rânduiaşte calea sa, ci a Domnului iaste a îndrepta paşii lui.
10. Gâcitură în buzele împăratului, în judecată nu va greşi gura lui.
11. Măsură şi cumpână judecăţile Domnului sânt, şi lucrurile Lui toate pietrile săcu|leţului. 180v
12. Urâţi sânt împăratului cei ce lucrează necredincios, că cu dreptatea să întăreaşte scaunul.
13. Voia împăraţilor, buzele direapte; cel ce grăiaşte direapte să va iubi.
14. Urgiia împăratului, solii morţii, şi omul înţelept o va domoli.
15. Întru veselia feaţii împăratului, viaţa; şi mila lui, ca vihorul de sara.
16. Stăpâneaşte înţelepciunea, că-i mai bună decât aurul, şi căştigă priceaperea, că mai scumpă-i decât argintul.
17. Cărarea drepţilor fereaşte ceale reale; cel ce păzeaşte sufletul său ţine calea sa.
18. Înaintea înfrângerii umblă trufiia, şi înaintea căderii să înalţă duhul.
19. Mai bine e a să smeri cu cei smerini decât a împărţi jafuri cu cei mândri.
20. Cel învăţat în cuvânt va afla ceale bune, şi cel ce nădăjduiaşte spre Domnul fericit iaste.
21. Cel înţelept cu inima să va chema priceput, şi cel dulce cu graiul mai mari va lua.
22. Izvorul vieţii, învăţătura stăpânitoriului; învăţătura bolunzilor, nebunie.
23. Inima înţăleptului va învăţa gura lui şi buzelor lui va adaoge har.
24. Fagur de miere, cuvintele togmite. Dulceaţa sufletului, sănătatea oaselor.
25. Iaste calea carea să veade omului direaptă şi ceale mai de pre urmă ale ei povăţuiesc la moarte. ||
26. Sufletul celui ce lucră lucră şieşi, că l-au înterit gura sa. 181r
27. Omul necredincios sapă răotate şi în buzele lui foc să aprinde.
28. Omul îndărătnic prigonirea deşteaptă, şi cel limbut despărţeaşte căpeteniile.
29. Omul fără leage apleacă priiatinul său şi-l duce pre cale nu bună.
30. Cel ce cu ochii ameţiţi cugetă ceale necurate, muşcându-şi buzele săvârşaşte răotatea.
31. Cununa vredniciii, bătrăneaţele, carea în căile dreptăţii să vor afla.
32. Mai bunu-i cel răbdătoriu decât bărbatul tare şi cel ce-şi stăpâneaşte sufletul, decât cel ce prinde cetatea.
33. Sorţile să trimit în sân, ci de la Dumnezeu să hotăresc.

Cap 17

Îmbucătura sacă cu bucurie. Sluga înţăleaptă. Domnul cearcă sufletele. Cel ce urgiseaşte pre cel sărac. Cel ce să bucură de a altuia căderе. Cununa bătrânilor.Cel ce pitulă greşala. Cel nebun în bolunzie nădăjduind. Nebunului nu-i folosesc bogăţiile. Cel ce-ş face casa înaltă. În toată vreamea iubeaşte priiatinul. Inima ce să bucură şi duhul întristat. Nebunul ce tace.

1. ai bună e îmbucătura sacă cu bucurie, decât casa plină de jârtve cu mustrare. |
*Ecli. 10, 28. 2. *Sluga înţeleaptă va stăpâni fiii cei nebuni şi între fraţi moştenirea va împărţi. 181v

3. Precum în foc să cearcă argintul, şi aurul în cuptoriu, aşa inimile cearcă Domnul.
4. Cel rău ascultă de limba nedreaptă şi cel înşelătoriu îngăduiaşte buzelor mincinoase.
5. *Cel ce urgiseaşte săracul ocăreaşte pre Făcătoriul lui, şi cel ce să veseleaşte de cădearea altuia nu va fi necertat. *Sus 14, 31.
6. Cununa bătrânilor, fiii fiilor, şi mărirea fiilor, părinţii lor.
7. Nu să cuvin celui nebun cuvintele togmite, nici căpeteniii buza mincinoasă.
8. Piatră scumpă foarte priimită, aşteptarea celui ce aştaptă; oriîncătro să întoarce, preceput o înţăleage.
9. Cel ce pitulă greşala caută prieteşuguri, cel ce ceare cu alt cuvânt desface pre cei împreunaţi.
10. Mai mult sporeaşte certarea la cel preceput decât o sută de rane la cel nebun.
11. Pururea prigoniri caută cel rău, iară îngeru nemilostiv să va trimite împrotiva lui.
12. Mai bine-i ursoaiei a-şi întâmpina răpiţii pui decât nebunului ce nădăjduiaşte în bolunzia sa.
13. *Cel ce răsplăteaşte reale pentru bune, nu să va depărta răotatea de la casa lui. * Râm. 12, 17.
14. Cel ce sloboade apa cap iaste prigonirilor şi, mai înainte de-a suferi ocara, părăseaşte judecata. || 1 Thesal. 5, 15. 1 Petru 13, 19.
182r 15. Cel ce îndreptează pre cel fără leage şi cel ce osindeaşte pre cel drept urâţ sânt amândoi la Dumnezeu. Isaie 5, 23.
16. Ce-i foloseaşte nebunului a avea bogăţii, neputând cumpăra înţelepciune?
Cel ce-ş face casă înaltă caută căderе, şi cel ce să fereaşte de a învăţa va cădea în ceale reale.
17. În toată vreamea iubeaşte priiatinul, şi fratele în nevoi să cearcă.
18. Omul nebun va plezni cu mânile când să va închizăşui pentru nepriiatinul său.
19. Cel ce cugetă neînţăleagerile iubeaşte vrăjbile, şi cel ce înalţă uşa caută cădearea.
20. Cel ce e cu inima îndărătnică nu va afla binele, şi cel ce întoarce limba va cădea în rău.
21. Născutu-s-au nebunul întru ocara sa, ci nici tatăl să va veseli de cel nebun.
22. *Sufletul ce să bucură vârsta înflurită face, duhul trist usucă oasele. *Sus 15, 13.
23. Darul din sân necredinciosul ia, să răzvrătească cărările judecăţii. şi 16, 24.
24. *În faţa celui priceput străluceaşte înţelepciunea, ochii nebunilor în marginile pământului. *Ecli. 2, 14 şi
25. Mânia părintelui, fiiul nebun, şi durearea maicii carea l-au născut. 8, 1.
26. Nu-i bine a face păgubire dreptului, nici a lovi pre căpetenie ce giudecă ceale dreapte.
182v 27. *Cel ce-şi hotăreaşte cuvintele învăţat | şi preceput iaste, şi a duhului scump omul învăţat. *Iacov 10, 19.
28. Şi nebunul, de va tăcea, înţelept să va socoti, şi de-ş va strânge buzele, înţelegătoriu.

Cap 18

Pentru depărtarea de la prietin. De cel ce nu să poate îndrepta. A nu să abate de la adevăr. Gura nebunului. Dreptul ce să vedeaşte. Fratele ce ajută pe frate. Roada gurii. Muiarea bună şi cea rea. Graiul bogatului şi al săracului. Omul priiatenos.

1. rilejuri cearcă cel ce vrea a să depărta de la priiatin; în toată vreamea va fi vreadnic de probozire.
2. Nu primeaşte nebunul cuvintele priceaperii de nu-i vei zice ceale ce petrec în inima lui.
3. Cel necredincios, venind în adâncul păcatelor, nu bagă samă, iară îl urmează ocara şi ruşinea.
4. Apă adâncă, cuvintele din gura omului, şi râu vărsându-să izvorul înţelepciunii.
5. A lua faţa celui necredincios nu-i bine, ca să te abaţi de la adevărul giudecăţii.
6. Buzele nebunului să ameastecă vrăjbilor şi gura lui cheamă prigoniri.
7. Gura nebunului, înfrângerea lui, şi buzele lui, cădearea sufletului lui.
8. Cuvintele de doao limbi ca când ar fi dreapte şi acealea agiung până la ceale dinlontrul pântecelui. ||
183r Pre cel leaneş îl oboară frica, iară sufletele muierotcilor vor flămânzi.
9. Cel moale şi slăbănog în lucrul său frate iaste cu fapta sa celui ce răsipeaşte.
10. Turn tare, numele Domnului, la El aleargă dreptul şi să va înălţa.
11. Aveарea bogatului, cetatea tăriii lui, şi ca un zid putearnic încungiurându-l.
12. Mai înainte de-a să zdrobi să înalţă inima omului şi, mai înainte de-a să slăvi, să smereaşte.
13. *Cel ce răspunde mai înainte de-a auzi nebun a fi să arată şi de ruşine vreadnic. *Ecli. 11, 8.

14. Duhul omului sprijineaşte slăbiciunea sa, iară duhul cel lezne a să mâniia cine-l va putea răbda?
15. Inima precepută va stăpâni fiinţa şi ureachea înţelepţilor caută învăţătura.
16. Darul omului lăţeaşte calea lui şi înaintea căpeteniilor îi face loc.
17. Dreptul mai întâi iaste vădităriul său; vine priiatinul lui şi-l va cerceta.
18. Împrotiviturile le potoleaşte soartea şi între cei putearnici încă judecă.
19. Fratele ce să ajută de la frate, ca cetatea întărită; şi judecăţile, ca zidurile cetăţii.
20. Din roada gurii omului i să va umplea pântecele lui şi rodurile buzelor lui îl vor sătura.
21. Moartea şi viaţa, în mâna limbii; cei ce o iubesc vor mânca rodurile ei. |
22. Cel ce află muiarea bună află bunătate şi va scoate veselie de la Domnul. 183v
Cel ce întereaşte muiarea cea bună întereaşte bunătatea, iară cel ce ţine pre curva nebun iaste şi necredincios.
23. Cu rugăciuni va grăi săracul, şi cel bogat va vorbi aspru.
24. Omul iubitoriu la soţietate mai prietin va fi decât fratele.

Cap 19

Săracul ce umblă întru unire. Bogăţiile adaogă priiatini. Cel ce urmă cuvintele. Martorul strâmb. Nu să cuvin celui nebun desfătările. Învăţătura prin răbdare să cearcă. Mâniia şi veseliia împăratului. Muiarea limbută. Muiarea precepută să dă de la Dumnezeu. Lenevirea. Paza poruncii. Mila spre sărac. Deprinderea fiiului. Priimirea sfatului. Omul mincinos. Frica Domnului. Leanea. Cel necurat. Cel neascultătoriu de părinţi. Martor nedrept. Defăimătoriu.

1. Bai bun e săracul care umblă întru unirea sa decât bogatul ce-şi strânge buzele şi neînţăleptul.
2. Unde nu iaste ştiinţa sufletului nu e binele, şi cel grabnic cu picioarele să va împiedeca.
3. Nebunia omului înşală paşii lui şi împrotiva lui Dumnezeu fierbe cu inima sa.
4. Bogăţiile adaogă priiatini mulţi, iară de la cel sărac şi cei ce i-au avut să despart.
*Daniil 13, 61. 5. *Martorul mincinos nu va fi necertat şi || cel ce grăiaşte minciuni nu va scăpa. 184r
6. Mulţi cinstesc faţa putearnicului şi priiatini sânt acelui ce dă daruri.
7. Fraţii omului sărac l-au urât, încă şi priiatinii departe au stătut de la dânsul.
Cel ce numai cuvintele urmează nimică va avea,
8. Iară cel ce stăpâneaşte mintea iubeaşte sufletul său şi păzitoriul priceaperii va afla ceale bune.
9. Martorul strâmb nu va fi necertat şi cel ce grăiaşte minciuni va peri.
10. Nu să cuvine celui nebun desfătările, nici slujii a stăpâni căpeteniile.
11. Învăţătura omului prin răbdare să cunoaşte şi slava lui iaste a treace ceale nedrepte.
12. Ca răgnirea leului, aşa şi mâniia împăratului; şi ca roao pre iarbă, aşa şi veseliia lui.
13. Dureare tatălui, fiiul nebun, şi acoperişuri pururea picătoare, limbuta muiare.
14. Casele şi bogăţiile să dau de la părinţi, iară de la Domnul ales muiarea pricepută.
15. Lenevirea sloboade somn şi sufletul slăbănogit va flămânzi.
16. Cel ce păzeaşte porunca păzeaşte sufletul său, iară cel ce părăseaşte calea sa să va ucide.
17. Împrumutează pre Domnul cel ce miluiaşte săracul şi răsplătirea să va da lui.
18. Învaţă fiiul tău, nu deznădăjdui, iară la uciderea lui nu pune sufletul tău. |
19. Cel nerăbdătoriu va răbda păgubire şi, când va răpi, alta va pune. 184v
20. Ascultă sfatul şi priimeaşte învăţătura, ca să fii înţelept în ceale mai de pre urmă ale tale.
21. Multe gânduri în inima omului, iară voia Domnului va rămânea.
22. Omul lipsit e milostiv şi mai bun e săracul decât omul mincinos.
23. Frica Domnului e spre viaţă şi întru plinire să va zăbovi fără de certare rea.
*Jos 26, 15. 24. *Ascunde-şi leaneşul mâna supt susuoară, nici la gura sa nu o apropie.
*Jos 21, 11. 25. *Bătându-să cel necurat, cel nebun mai înţelept va fi; iară de vei certa pre cel înţelept, va înţeleage învăţătura.
26. Cel ce năcăjaşte pre tatăl şi lungeaşte pre mumă-sa ocărât şi nefericit iaste.
27. Nu înceta, fiiule, a auzi învăţătura, nici să nu ştii cuvintele ştiinţii.
28. Martorul nedrept huleaşte judecata şi gura celor fără leage îmbucă nedreptatea.
29. Gata sânt judecăţile hulitorilor şi maiuri ucigătoare trupurilor celor nebuni.

Cap 20

Neînfrânat lucru e vinul. Despre cel ce păcătuiaşte împrotiva împăratului şi a lăsa prigonirile. Leaneşul ce nu lucră pentru frig. Împăratul în scaun. Nu poate cineva zice că are inimă curată.
185r *Cântariu şi cântariu. A nu iubi somnul. Rău iaste, || zice cumpărătoriul. Pâinea minciunii. Cel ce deascopere ascunsele. A nu da rău pentru rău. Îmbucarea sfinţilor. Moştenirea grabnică. Mila, adevărul şi blândeaţele întăresc scaunul împăratului.*

1. eînfrânat lucru iaste vinul şi gâlcevitoare beţiia; oricine cu aceastea să desfetează nu va fi înţălept.
2. Ca răgnitul leului, aşa şi groaza împăratului; cine-l întărâtă păcătuiaşte în sufletul său.
3. Cinste e omului ce să desparte de vrăjbi, iară toţi nebunii să meastecă cu o gură.
4. Pentru frig, leaneşul n-au vrut a ara; cerşi-va, dară, vara şi nu i să va da.
5. Ca apa adâncă, aşa e sfatul în inima omului, ci omul înţelept îl va scoate.
6. Mulţi oameni milostivi să cheamă, iară omul credincios cine-l va găsi?
7. Dreptul cel ce umblă întru unirea sa fericiţi după sâne fiii va lăsa.
8. Împăratul ce şade în scaunul judecăţii răsipeaşte tot răul cu vedearea sa.
9. *Cine poate zice: „Curată iaste inima mea, curat sânt de păcat?” *3 Împăr. 8, 45
10. Cântariu şi cântariu, măsură şi măsură; amândoao sint urâte la Dumnezeu. 2 Par. 6, 36.
11. Din strădaniile sale să cunoaşte pruncul de sânt curate şi drepte faptele lui. Ecli. 7, 21.
12. Ureachea a auzi şi ochiul a vedea, Domnul le-au făcut amândoao. 1 Ioan 1, 8.
185v 13. Să nu iubeaşti somnul, ca să nu te apease lipsa; | deşchide-ţi ochii şi te satură de pâini. Sus 11, 1.
14. „Rău e, rău e!” zice tot cumpărătoriul; şi deacă să va depărta, atunci să va făli. Jos stih 23.
15. Iaste aur şi mulţime de pietri scumpe şi vas scump buzele înţelepciunii.
16. *Ia văjmântul celui ce s-au chizeşuit pentru cel strein; şi pentru cei dinnafară ia zălog de la el. *Jos 27, 13.
17. Dulce e omului pâinea minciunii, şi după aceaea să va umplea gura lui de bani de socotit.
18. Gândurile cu sfaturi să întăresc şi cu stăpâniri să chivernisesc războaiele.
19. Cu cel ce dezvăleaşte ascunsele şi umblă cu vicleşug şi lăţeaşte buzele sale nu te mesteca.
20. *Cel ce-şi blastămă tatăl şi muma, i să va stânge candila în mijlocul întunearecului. *Ieşir. 21, 17.
21. Moştenirea la carea să grăbeaşte dintâiu, mai pre urmă să va lipsi de blagoslovenie. Preoţ. 20, 9.
22. *Nu zice: „Voiu răsplăti răul”; aştaptă pre Domnul şi te va izbăvi. Math. 15, 4.
23. Urăciune iaste la Domnul cântariul şi cântariul, cumpăna vicleană nu e bună. *Râm. 12, 17.
24. De la Domnul să îndreptează paşii omului; iară cine dintre oameni poate cunoaşte calea sa? 1 Thesal. 5, 15. 1 Petru 3, 9.
25. Cădeare iaste omului a îmbuna pre cei sfinţi şi după făgăduiri a tăgădui.
26. Răsipeaşte pre cei necredincioşi împăratul înţelept şi pleacă preste ei bolta.
27. Candila Domnului, răsuflarea omului, carea cercetează toate ascunsăle pântecelui. ||
186r 28. Mila şi adevărul păzesc pre împăratul şi să întăreaşte cu milostivirea thronul lui.
29. Săltarea tinerilor, tăriia lor; şi vredniciia bătrânilor, cărunteaţele.
30. Vânătarea ranii va ştearge ceale reale şi lovirile ceale dinlontrul pântecelui.

Cap 21

Inima împăratului în mâna Domnului, Căruia mila şi judecata mai vârtos îi plac decât jârtvele. Cel ce strânge comoară cu nedreptul. Mai bine-i a şedea în undeţul podirii de casă decât iproci. Cel ce ascultă ureachiia săracului iproci. Cel ce iubeaşte ospeaţele. Pentru cel drept să va da cel necredincios. Cel ce păzeaşte gura sa. Poftele ucid pre cel leaneşu. Nu iaste înţelepciune împrotiva Domnului. Calul gătit la războiu iproci.

1. a despărţirile apelor, aşea inima împăratului în mâna Domnului; oriîncătro va vrea, o va pleca.
2. *Toată calea omului dreaptă i să veade, iară inimile le spânzură Domnul. *Sus 16, 2.
3. A face milă şi judecată mai vărtos place Domnului decât jârtvele.
4. Înălţarea ochilor e lăţimea inimii; candila necredincioşilor, păcatul.
5. Gândurile celui tare pururea în prisosire, iară tot leaneşul pururea iaste în lipsă.
186v 6. Cine adună comori cu limbă de minciună de|şert şi neinimos iaste şi să va împinge în laţurile morţii.

7. Răpirile necredincioşilor îi vor trage, că n-au vrut a face judecată.
8. Cea răzvrătită calea omului streină iaste, iară a celui curat drept e lucrul.
*Jos 25, 24. 9. *Mai bine e a şedea în undeţul podirii casii decât cu muiarea limbută şi în casă de obşte.
10. Sufletul necredinciosului pofteaşte răotatea; nu să va milostivi aproapelui său.
11. Certându-să necuratul, mai înţălept va fi mititelul şi, de va urma pre cel înţelept, va lua ştiinţa.
12. Găndeaşte dreptul de casa necredinciosului, să tragă necredincioşii de la rău.
13. Cine-şi astupă ureachea la strâgarea săracului şi el va strâga şi nu să va auzi.
14. Darul ascuns stânge mâniile, şi darul în sân, urgiia mare.
15. Bucurie iaste dreptului a face judecată şi spaimă celor ce lucrează nedreptate.
16. Omul ce va rătăci de la calea învăţăturii în ceata urieşilor va petreace.
17. Cel ce iubeaşte uspeaţele în lipsă va fi; cel ce iubeaşte vinul şi ceale grase nu să va îmbogăţi.
18. Pentru cel drept să dă necredinciosul, şi pentru cei drepţi, cel nedrept.
*Ecli. 25, 23. 19. *Mai bine e a lăcui în pământ pustiiu decât cu muiarea sfăditoare şi mănioasă. ||
20. Comoară dorită şi untdelemn în casa dreptului, şi omul nepreceput îl va răsipi. 187r
21. Cel ce urmează dreptatea şi mila va afla viaţă, dreptate şi slavă.
22. În cetatea celor tari s-au suit cel înţălept şi au strâcat tăriia nădejdii ei.
23. Cel ce-şi păzeaşte gura şi limba păzeaşte-şi de nevoi sufletul său.
24. Cel mândru şi trufaşu să cheamă neînvăţat, care întru mânie lucrează mândrie.
25. Poftele ucid pre cel leaneşu, că n-au vrut ceva mânile lui a lucra.
26. Toată zioa pofteaşte şi doreaşte, iară cel drept va dărui şi nu va înceta.
*Sus 15, 8. 27. *Jârtvele necredincioşilor sânt urâte, că să aduc din tălhărie.
Ecli. 34, 21. 28. Martorul mincinos va peri, omul ascultătoriu va grăi biruinţa.
29. Omul necredincios limbuţeaşte îşi întăreaşte faţa sa, iară cel direpţ îşi îndreptează calea sa.
30. Nu iaste înţelepciune, nu iaste priceapere, nu iaste sfat împrotiva Domnului.
31. Calul să găteaşte spre zi de războiu, iară Domnul dăruiaşte mântuirea. |

Cap 22 187v

Lauda numelui bun. Vicleanul ce veade răul. Tânărul lângă calea sa. Cel ce samănă nedreptate. Leapădă pre cel hulitoriu. Cel ce iubeaşte curăţiia inimii. Zice leaneşul: „Leul" iproci. Gura ceii streine, nebuniia în inima copilului. Cel ce huleaşte săracul. Trebuie să să auză înţelepciunea. Să să ferească chizeaşii. Să să ţie hotarele ceale de demult. Cel grabnic în lucrul său iproci.

1 Bun e numele bun decât bogăţii multe; preste argint şi aur, darul cel bun.
Ecli. 7, 2. 2 Bogatul şi săracul s-au întimpinat; amânduror făcătoriu iaste Domnul.
3 Cel viclean au văzut răul şi s-au ascuns; cel nevinovat au trecut şi s-au năcăjit cu pagubă.
4. Sfârşitul omeniii, frica Domnului, bogăţiile şi slava şi viaţa.
5. Arme şi sabii în calea celui răzvrătit, iară păzitoriul sufletului său îndelungat să departă de eale.
6. Pildă iaste: tinărul lângă calea sa şi, deacă va îmbătrâni, nu să va depărta de dânsa.
7. Bogatul săracilor porunceaşte, şi cel ce ia împrumut rob iaste cămătarnicului.
8. Cel ce samănă nedreptate va săcera cea||le reale şi cu toiagul mâniii sale să va 188r
săvârşi.
*Ecli. 31, 28. 9. *Cine-i plecat spre milă să va blagoslovi, că din pâinea sa au dat săracului.
Biruinţă şi cinste va cugeta cel ce dă daruri, iară sufletul celor ce priimesc îl va lua.
10. Leapădă pre cel hulitoriu şi va ieşi cu el prigonirea şi vor înceta pricile şi ocărâle.
11. Cel ce iubeaşte curăţiia inimii pentru harul buzelor sale va avea priiatin pre împăratul.
12. Ochii Domnului păzesc ştiinţa şi să înşală cuvintele nedreptului.
13. Zice leaneşul: „Leul e afară, în mijlocul uliţelor, îmi caută a mă ucide".
14. Groapă adâncă gura streinii; căruia s-au mâniiat Domnul va cădea într-însa.
15. Nebuniia legată iaste în inima copilului şi nuiaoa învăţăturii o va lunga.
16. Cel ce huleaşte săracul să-şi sporească bogăţiile da-va el celui mai bogat şi va lipsi.
17. Pleacă ureachea ta şi auzi graiurile înţelepţilor, iară inima o pune la învăţătura mea,
18. Carea frumoasă va fi ţie deacă o vei ţinea în pântecele tău şi va prisosi în buzele tale.
19. Să fie întru Domnul nădejdea ta; pentru aceaea o am şi arătat ţie astăzi.

188v 20. Iată, o am scris ţie de trei ori, în | gânduri şi în ştiinţă,
21. Să-ţi arăt întărirea şi graiurile adevărului, a răspunde drept aceastea celor ce te-au trimis.
22. Nu face sâlnicie săracului că sărac iaste, nici să zdrobeşti pre cel lipsit în poartă,
23. Că va judeca Domnul pricina lui şi va străpunge pre cei ce au străpuns sufletul lui.
24. Să nu fii priiatin omului mânios, nici să umbli cu omul nărod,
25. Ca nu cumva să înveţi cărările lui şi să iai sminteală sufletului tău.
26. Să nu fii cu cei ce-şi străpung mâinile şi carii să dau chizaşi pentru deatorii,
27. Că de nu ai de unde întoarce, ce pricină iaste să-ţ ia acoperemântul din culcuşul tău.
28. Să nu treci hotarele ceale de demult, care le-au pus părinţii tăi.
29. Văzut-ai om grabnic în lucrul său? Înaintea împăraţilor va sta, nici va fi înaintea celor necinstiţi.

Cap 23

Cum să mânci cu căpeteniia. Nu-s de-a să pofti bogăţiile, nici bucatele pizmătareţilor. Să nu să apease săracii. Să să cearte copilul. Să să caute înţelepciunea. A să depărta de păcătoşi şi de
189r *lacomi. A cinsti || părinţii. A fugi de curvă şi de beţie.*

1. Când vei şedea să mânci cu căpeteniia, cu deadinsul ia sama ceale ce sânt puse înaintea feaţii tale,
2. Şi pune cuţitul în gâtlejul tău. Însă de ai în putearea sufletul tău,
3. Nu pofti din bucatele aceluia în care iaste pânea minciunii.
4. Să nu lucrezi ca să te îmbogăţeşti, ci priceaperii tale pune modru.
5. Nu rădica ochii tăi spre averi care nu le poţi avea, că-ş vor face arepi ca de pajoră şi vor zbura spre ceriu.
6. Nu mânca cu omul pizmătarnic, nici pofti bucatele lui,
7. Că întru asămănarea vrăjitoriului şi a găcitoriului socoteaşte ce nu şti.
„Mâncă şi bea!" va zice ţie, şi mintea lui nu ieste cu tine.
8. Bucatele ce le-ai fost mâncat le vei borî şi-ţ vei pierde frumoasele vorbe.
9. În urechile neînţelepţilor nu grăi, că vor urgisi învăţătura graiului tău.
10. Nu atinge hotarele pruncilor şi în ţarina săracilor nu întra,
11. Că Aproapele lor mare iaste şi El va judeca împrotiva ta pricina lor.
189v 12. Între la învăţătură inima ta, şi urechi|le tale la cuvintele ştiinţii.
13. *Să nu tragi de cătră prunc învăţătura; că, de-l vei lovi cu varga, nu va muri. *Sus 13, 20,24.
14. Tu cu varga îl vei lovi şi sufletul lui din iad îl vei izbăvi. Ecli. 30, 1.
15. Fiiule, de va fi înţelept sufletul tău, bucura-să-va cu tine inima mea,
16. Şi vor sălta rărunchii miei când vor grăi drept buzele tale.
17. *Nu răvnească inima ta păcătoşilor, ci în teamerea Domnului să fii toată zioa, *Jos 24, 1.
18. Că vei avea nădeajde în cea mai de pre urmă şi aşteptarea ta nu să va lua.
19. Auzi, fiiule, şi fii înţelept şi îndreptează în cale sufletul tău.
20. Să nu fii în ospeaţele păcătoşilor, nici întru mâncările celor ce aduc cărnuri la mâncare,
21. Că slujind băuturilor şi dând seamne să vor sfârşi şi să va îmbrăca cu haine adormirea.
22. Auzi pre tată-tău care te-au născut şi nu-i urgisi deacă va îmbătrâni maica ta.
23. Cumpără adevărul şi nu vinde înţelepciunea şi învăţătura şi înţăleagerea.
24. Săltează cu bucurie tatâl dreptului; cel ce au născut pre cel înţelept să va veseli întru dânsul. ||
190r 25. Bucure-să tatăl tău şi maica ta şi săltează carea te-au născut.
26. Dăruiaşte-mi, fiiule, inima ta, şi ochii tăi căile meale păzască.
27. Că groapă afundă iaste curva şi puţ strâmt cea streină.
28. Leşuiaşte în cale ca tâlhariul şi cari-i va vedea fără grije, îi va ucide.
29. Căruia e amar? A căruia tatălui amar? Căruia sânt vrajbe? Căruia gropi? Căruia fără pricină rane? Căruia roşirea ochilor?
30. Au nu celor ce zăbovesc la vin şi să sârguiesc a bea păharele?
31. Nu privi la vin când îngălbineaşte, când va străluci în glaje faţa lui; întră blând,
32. Ci mai pre urmă va muşca ca şarpele şi ca vasiliscul va vărsa veninul.
33. Ochii tăi vor vedea ceale streine şi inima ta va grăi ceale răzvrătite.
34. Şi vei fi ca cel ce doarme în mijlocul mării şi ca cărmaciul somnuros pierzând cârma.
35. Şi vei zice: „Bătutu-m-au, ci nu m-au durut, trasu-m-au, şi n-am simţit. Când mă voiu deştepta şi iarăşi vinurile voiu afla?"

Cap 24

Răvnirea celor răi. Înţălepciunea şi deprindere. | Gândirea nebunului. A învăţa pre cei asupriţi. 190v
Cu învăţătura ca cu mierea a să sluji. A nu leşui celui drept. Căderea nepriiatinului. Hulitorii.
Drept a judeca. Pre nime cu cuvinte a apleca, nici răului rău a răsplăti. Ţarina leaneşului.
Leaneşului somnoros vine lipsa.

* Sus 23, 17. 1. [*] u răvni oamenilor răi, nici dori a fi cu dânşii,
2 . Că răpiri cugetă mintea lor şi înşelăciuni buzele lor.
3 . Cu înţelepciunea să va zidi casa şi cu priceaperea să va întări.
4. Cu învăţătura să vor umplea pivniţele, toată avearea cea scumpă şi frumoasă.
5. Omul înţelept tare iaste, şi omul învăţat, vărtos şi putearnic.
6. Că cu rânduială să începe războiul şi va fi mântuire unde multe sfaturi sânt.
7. Înalta nebunului înţelepciune în poartă nu-ş va deşchide gura.
8. Cel ce gândeaşte a face reale bolund să va chema.
9. Gândirea nebunului păcat iaste, şi urăciune hulitoriul de oameni.
10. De vei deznădăjdui obosât în zioa strâmturii, să va împuţina tăriia ta.
* Psam 81, 4. 11. *Scoate pre cei ce-i duc la moarte, şi pre cei ce-i trag la perire a-i slobozi nu înceta.
12. De vei zice: „Nu agiunge putearea!”, Cel ce veade || inima, Acela înţăleage, şi pre 191r
Cel ce ţine sufletul tău nimic nu-l înşală; răsplăti-va omului după faptele sale.
13. Mănâncă, fiiule, miere, că bună e şi fagurul prea dulce grumazului tău.
14. Aşa şi învăţătura înţelepciunii sufletului tău, carea aflând-o, vei avea întru ceale mai de pe urmă nădeajde şi nădejdea ta nu va peri.
15. Nu aleşui şi cerca necredinţă în casa dreptului, nici bate odihna lui,
16. Că de şapte ori va cădea dreptul şi să va scula, iară necredincioşii vor cădea în rău.
17. Când va cădea nepriiatinul tău nu te bucura, şi întru cădearea lui nu sălteaze inima ta,
18. Ca nu doară să vază Domnul şi să nu-I placă şi să ia de la Dânsul mâniia Sa.
19. Nu te certa cu cei răi, nici răvni celor necredincioşi.
20. Că nu au nădeajde de răul celor viitoare şi candila celor necredincioşi să va stânge.
21. Teame-te de Domnul, fiiule, şi de împăratul, şi cu cei hulitori nu te amesteca,
22. Că de năpraznă să va scula perirea lor şi cădearea amânduror cine o cunoaşte?
*Preoţi 19, 15. 23. Şi aceastea înţelepţilor: *a cunoaşte faţa în judecată nu e bine.
2 Leage 1, 17; 16, 19. 24. Pre cei ce zic necredinciosului: „Drept eşti!”, blăstăma-i-vor noroadele şi-i vor urgisi neamurile.
Ecli. 42, 1. 25. Cei ce-l vădesc să vor lăuda şi preste a|ceaia va veni blagoslovenie. 191v
26. Buzele va săruta cel ce răspunde cuvinte dreapte.
27. Găteaşte afară lucrul tău şi cu deadinsul chiverniseaşte ţarina ta, ca după aceaea să zideşti casa ta.
28. Nu fi martor deşert împrotiva vecinului tău, nici apleca pre cineva cu buzele tale.
*Sus 20, 22. 29. *Nu zice: „Precum mi-au făcut, aşa îi voiu face. Răsplăti-voiu fieştecăruia după lucrul său”.
30. Prin ţarina omului leaneşu am trecut şi prin via omului nebun.
31. Şi iată, toată o împluse urzicile şi acoperise faţa ei spinii şi păreatele ei cel de pietri era strâcat.
32. Carea văzând, am pus în inima mea şi cu pilda am deprins învăţătura.
33. „Puţin – am zis – vei durmi, puţin vei durmita, puţin vei împreuna mânile să odihneşti”.
34. Şi va veni ţie ca alergătoriu lipsa, şi cerşirea ca omul întrarmat.

Cap 25

Slava lui Dumnezeu şi a împăratului. Inima împăratului. Rugina care-i şi necredinţa. Să nu te înalţi. Să nu huleşti. Tainele să ţi le ţii. Meare de aur şi cercei de aur. Frigul în săcerişu. Nor fără ploaia. Limba moale. Miiare aflată. Săgeată ascuţită. Dinte putred. Oţătul. Moliia. Bine fă nepriiatinului.Undeţul podirii casii. Apă rece. Fântâna turburată. Mult mâncat din miiare.
Cetatea fără zid. ||

1 . i aceastea pildele lui Solomon, care le-au întors oamenii lui Ezechie, împăratului 192r
Iudei.
2 . Slava lui Dumnezeu iaste a tăinui cuvântul, şi slava împăratului, a cerceta graiul.
3. Ceriul sus şi pământul jos, şi inima împăraţilor, neispitită.

4. Ia rugina din argint şi va ieşi vasul curat.
5. Ia necredinţa din faţa împăratului şi să va întări cu dreptatea thronul lui.
6. Să nu te arăţi slăvit înaintea împăratului şi în locul celor mari să nu stai.
7. Că mai bine e să-ţi zică: „Suie-te aici!”, decât să te smerească înaintea căpeteniii.
8. Ceale ce au văzut ochii tăi nu le scoate în prigonire minteani, ca să nu le poţi îndrepta după ce vei necinsti pre priiatinul tău.
9. Pricina ta o isprăveaşte cu priiatinul tău şi taina nu o dezvăli celui strein,
10. Ca nu cumva să te mustre deacă va auzi şi a te probozi să nu înceate.
Darul şi prieteşugul izbăvesc; care ţi le ţine, ca să nu fii vreadnic de probozire.
11. Meare de aur, paturi de argint, cel ce grăiaşte cuvântul în vreamea sa.
12. Cercel de aur şi mărgărit strălucind, cel ce vădeaşte pre cel înţelept şi ureachea ascultătoare.
13. Ca frigul zăpăzii în zioa săcerişului, aşa solul credincios celui ce l-au trimis; sufletul acestuia a odihni îl face.
192v 14. Nor şi vânt şi ploi neurmând, omul slăvit şi care nu plineaşte ceale făgă|duite.
15. *Cu răbdarea să va îmblânzi căpeteniia, şi limba moale va frânge învărtoşarea. *Sus 15, 1.
16. Miere ai aflat; mâncă câtu-ţi-i destul, ca nu, săturându-te, să o borăşti.
17. Trage-ţi piciorul din casa vecinului tău, ca nu cândva, săturându-să, să te urască.
18. Puşcă şi sabie şi săgeată ascuţită, omul ce grăiaşte împrotiva aproapelui său mărturie mincinoasă.
19. Dinte putrâd şi picior obosit, cel ce nădăjduiaşte spre necredincios în zioa nevoii,
20. Şi pierde contoşul în zioa frigului. Oţăt în salitru, cel ce cântă viersuri inimii reale.
Precum molia în văjmânt şi viermele în lemn, aşa întristarea omului strică inima.
21. *De va flămânzi neprietiianul tău, hrăneaşte-l; de va însătoşa, dă-i apă să bea, *Râm. 12, 20.
22. Căci cărbuni vei aduna preste capul lui şi Domnul va răsplăti ţie.
23. Vântul creveţul răsipeaşte ploile şi faţa întristată, pre limba cea hulitoare.
24. *Mai bine a şedea în undeţul podirii casii decât cu muiarea limbută şi în casă de obşte. *Sus 21, 9.
25. Apă reace sufletului sătios şi solul bun din loc departe.
26. Izvor turburat cu piciorul şi vână ruptă, dreptul ce cade înaintea necredinciosului.
27. [*] Precum cel ce miere multă mâncă nu i-i bine, aşa cel ce ispiteaşte mărirea să va *Ecli. 3, 22.
193r apăsa || de slavă.
28. Ca cetatea deşchisă şi fără încingere de zid, aşa omul ce nu poate, grăind, conteni duhul său.

Cap 26

Slava în cel bolund. Pasere ce zboară. Zbiciul calului. A răspunde nebunului. Solul nebun. Pilda nebunului. Cinstea neînţeleptului. Cel ce pune bolundului tăceare. Cânele la borât. Cel înţălept cu judecata sa. A să mesteca vrajbei. Cel ce vatămă priiatinul. Clevetitoriul. Mâniosul. Buze umflate. Nepriiatinul. Cel ce acopere mâniia. Care sapă groapă. Limba înşelătoare.

1. Precum neaoa vara şi ploile în săceriş, aşa necuvioasă iaste bolundului slava.
2. Precum cea zburătoare la altele zboară şi paserea acar încătro mergând, aşa blăstămul în deşert grăind spre careva va veni.
3. Zbiciul calului şi hăţul asinului şi toiagul în spatele neprecepuţilor.
4. Nu răspunde nebunului după nebuniia sa, să nu te faci aseaminea lui.
5. Răspunde nebunului după nebuniia sa, ca să nu i să vază a fi înţelept.
6. Şchiop cu picioarele iaste şi nelegiuire bând cel ce trimite cuvinte prin sol nebun.
193v 7. Precum şchiopul în zădar are pulpe fru|moasă, aşea necuvioasă iaste în gura nebunilor pilda.
8. Precum cel ce trimite piatră în grămada lui Miercurie, aşa cel ce dă neînţăleptului cinste.
9. Precum spinele de s-ar naşte în mâna beţivului, aşa pilda în gura bolundului.
10. Judecata sfârşaşte pricinile şi cel ce pune nebunului tăceare îmblânzeaşte mâniile.
11. *Ca cânele ce să întoarce la borâtul său, aşa cel nepriceput care prociteaşte nebuniia sa. *2 Petru 2, 22.
12. Văzut-ai om ce i să pare a fi înţelept? Mai vârtos decât el va avea nădeajde cel neînţelept.
13. Zice leaneşul: „Leul iaste în cale şi leiţa în drumuri!”
14. Precum uşa să întoarce în ţâţâna sa, aşa leaneşul în pătişorul său.
15. *Ascunde leaneşul mâna supt susoara sa şi osteneaşte de o va întoarce la gura sa. * Sus 19, 24.

16. Mai înţelept i să pare leaneşul a fi decât şapte bărbaţi ce grăiesc ştiinţa.
17. Ca cel ce cuprinde cu urechile cânele, aşea cel ce treace nerăbdând şi să meastecă vrăjbii altuia.
18. Precum vinovat iaste cel ce trimite săgeţi şi lănci spre moarte,
19. Aşa omul cel ce vatămă cu înşelăciune pre priiatinul său; şi deacă să va vădi, zice: „Glumind am făcut!”
20. Deacă vor scădea leamnele, să va stânge fo||cul şi, contenindu-să hulitoriul, vor înceta prigonirile. 194r
* Sus 15, 18. 21. Precum cărbunii stânşi spre cei aprinş şi leamnele pe *foc,
Aşa omul mânios deştaptă vrăjbile.
22. Cuvintele hulitoriului, ca nişte curate, şi acealea ajung până la ceale dinlontrul pântecelui.
23. Precum cu argint necurat ai vrea a împodobi un vas de lut, aşa buzele umflate cu inima rea însoţite.
24. Din buzele sale să cunoaşte nepriiatinul când va coace în inimă vicleşuguri.
25. Când va slobozi glasul său, nu creade, că şeapte vicleşuguri sânt în inima lui.
26. Cel ce acopere ura cu înşelare, dezvăli-să-va răotatea lui în sfat.
27. Cel ce sapă groapă cădea-va într-însa şi cel ce ce prăvale piatra să va întoarce la el.
28. Limba înşelătoare nu iubeaşte adevărul şi gura lunecătoare lucrează căderi.

Cap 27

A nu să făli cu zioa de mâne. A nu te lăuda însuţi. Mâniia nebunului cât e de cumplită. Certarea la arătare. Ranele celui ce iubeaşte. Sufletul săturat. Vecinul aproape. Chizeaşul pentru cel strein. Muiarea limbută. Iadul nesăţios. Ispiteaşte-să omul cu gură de laudă. Nebunul pisat. Faţa dobitocului cunoaşte. | Laptele caprelor spre mâncare. 194v

1. Nu te făli spre mâne, neştiind ce va naşte zioa viitoare.
2. Laude-te streinul, iară nu gura ta; cel de aiuri, iară nu buzele tale.
*Ecli. 22, 18. 3. *Grea e piatra şi greu năsipul, iară mânia nebunului decât amândoao mai grea.
4. Mânia nu are milă, nici pornita iuţime; şi pornirea celui întârâtat cine o va putea suferi?
5. Mai bună e certarea la arătare decât dragostea ascunsă.
6. Mai bune sânt bătăile celui ce iubeaşte decât vicleanele sărutări ale celui ce ureaşte.
*Iov 6,7. 7. *Sufletul sătul va călca fagurul, şi sufletul flămând şi ce-i amar în loc de dulce va mânca.
8. Ca paserea ce treace din cuibul său, aşa omul ce lasă locul său.
9. Cu ungerea şi cu multe fealiuri de mireazme să veseleaşte inima şi cu sfaturi bune ale priiatinului să îndulceaşte sufletul.
10. Priiatinul tău şi priiatinul tătâni-tău nu-i părăsi şi în casa fratelui tău nu întra în zioa năcazului tău.
Mai bun e vecinul aproape decât fratele departe.
11. Învaţă înţelepciune, fiiule, şi veseleşte inima mea, ca să poţi răspunde cuvânt celui ce probozeaşte.
12. Cel măiestru, văzând răul, ascuns iaste; pruncii, trecând, au sprijinit primejdiia.
*Sus 20, 16. 13. *Ia văşmântul celui ce s-au închizăşuit || pentru cel strein, şi pentru cei de aiuri ia de la el zălog. 195r
14.Cel ce blagosloveaşte pre aproapele său cu glas mare, de noapte sculându-se, aseaminea va fi celui ce blastămă.
*Sus 19, 13. 15. *Acoperişurile ce picătoresc în zi de frig şi muierea limbută să asamănă.
16. Cel ce o ţâne, ca cel ce ţine vântul, şi untdelemn al dreaptei sale va chema.
17. Fierul cu fier să ascute şi omul ascute faţa priiatinului său.
18. Cel ce ţine smochin va mânca rodul lui, şi cel ce e păzitoriu stăpânului său să va mări.
19. Precum în ape străluceaşte faţa celor ce să uită, aşa inimile oamenilor arătate sânt înţelepţilor.
Ecli. 14, 9. 20. Iadul şi pierderea niciodată să umplu; aşa şi ochii oamenilor nesăţioşi sânt.
*Sus 17, 3. 21. *Precum să cearcă în coh argintul şi în cuptoriu aurul, aşa să cearcă omul cu gura celui ce-l laudă. Inima necredinciosului cearcă ceale reale, iară inima dreaptă caută ştiinţa.
22. De vei pisa pre cel nebun în pio, ca păsatul de orzu, lovindu-l deasupra pila, nu să va lua de la el nebuniia lui.

23. Cu deadinsul cunoaşte faţa dobitocului tău şi turmele tale socoteaşte.
24. Că nu vei avea pururea puteare, ci cununa să va da în neam şi în neam.
25. Deşchisu-s-au câmpurile şi s-au arătat ierburi verzi şi s-au adunat fânuri din munţi,
195v 26. *Miei spre văjmântul tău şi iezi spre preţul | câmpului. *1 Tim. 6, 8.
27. Destul fie ţie laptele de capră spre bucatele tale şi spre ceale de lipsa casei tale şi spre hrană slujnicilor tale.

Cap 28

Pentru fuga necredinciosului şi neteamerea dreptului. Pentru păcatele pământului, multe căpeteniile lui. Săracul ce huleaşte pre sărac. Cel ce nu vrea a asculta de leage. Săracul unit şi bogatul necurat. Bucuria drepţilor. Cel ce tăinuiaşte tălhăriile sale. Cel fericit pururea cu grije. Căpeteniia necredincioasă, ca leul. Povăţuitoriul lipsit de priceapere. Cel ce-şi lucră pământul. Cel ce trage de la tată-său.

1. Fuge necredinciosul nime gonindu-l, iară dreptul, ca leul îndrăznind, fără frică va fi.
2. Pentru păcatele pământului, mulţi căpeteniile lui, şi pentru înţelepciunea omului şi ştiinţa celor ce să zic, viaţă dulce mai lungă va fi.
3. Omul sărac ce huleaşte pre săraci aseaminea iaste vihorului năpraznic în care să găteaşte foameatea.
4. Cei ce părăsesc leagea laudă pre cel necredincios, cei ce o păzăsc să aprind împrotiva lui.
5. Oamenii răi nu gândesc de judecată, iară cei ce caută pre Domnul socotesc toate.
6. *Mai bun e săracul ce umblă întru unirea sa decât bogatul în căi necurate. *Sus 19, 1.
7. Cel ce păzeaşte leagea fiiu înţelept iaste, iară cel ce paşte pre cei mâncători ruşinează pre tată-său.
8. Cel ce grămădeaşte bogăţii, din camete şi împrumutări, celui îndurat spre săraci le adună.
9. Cel ce-şi abate urechile să nu auză leagea, rugăciunea lui va fi urgisită.
196r 10. Cel ce înceluie pre cel drept în cale rea întru peri||rea sa va cădea şi cei uniţi vor stăpâni averile lui.
11. Înţelept a fi i să pare omului bogat, iară cel sărac înţelept îl va cerceta.
12. Întru bucuria drepţilor multă slavă iaste, împărăţind necredincioşii căderile oamenilor.
13. Cel ce-şi ascunde tălhăriile nu să va îndrepta, iară cel ce le va mărturisi şi le va părăsi milă va agiunge.
14. Fericit omul cel ce e pururea îngrijat, iară cel ce iaste cu mintea vărtoasă va cădea spre rău.
15. Leu răgnind şi urs flămând e căpeteniia necredincioasă preste norodul sărac.
16. Povăţuitoriul lipsit de minte pre mulţi va apăsa cu hula, iară cel ce ureaşte lăcomiia, lungi vor fi zilele lui.
17. Omul ce huleaşte sângele sufletului, de va fugi până la baltă, nime nu-l va sprijini.
18. Cel ce umblă unit să va mântui; cel ce umblă în căi necurate odată va cădea.
19. *Cel ce-ş lucră pământul să va sătura de pâini, iară cel ce urmează leanea să va umplea de lipsă. *Sus 12, 11. Ecli. 20, 30.
20. Omul credincios mult va fi lăudat, *iară cel ce grăbeaşte a să îmbogăţi nu va fi nevinovat. *Sus 13, 11 şi 20, 21.
21. Cel ce cunoaşte în judecată faţa nu bine face, acela şi pentru o bucăţea de pâine lasă adevărul.
22. Omul ce grăbeaşte a să îmbogăţi şi altora pizmuiaşte nu şti când va veni lipsa.
23. Cel ce ceartă pre om har după aceaea va afla la dânsul mai vârtos decât cel ce înceluiaşte prin blândeaţele limbii.
24. Cel ce trage ceva de la tată-său şi de la mumă-sa şi zice aceasta a nu fi păcat, părtaşu
196v | ucigaşului iaste.
25. Cel ce să aruncă şi să desfată prigoniri stăpâneaşte, iară cel ce nădăjduiaşte întru Domnul să va însănătoşa.
26. Cel ce nădăjduiaşte întru inima sa nebun iaste, iară cel ce umblă înţelepţeaşte, acela să va mântui.
27. Cel ce dă săracului nu va lipsi, cel ce urgiseaşte pre cel ce să roagă va sprijini lipsa.
28. Când să vor scula necredincioşii, să vor ascunde oamenii; când aceia vor muri, să vor înmulţi drepţii.

Cap 29

Cel ce nu ascultă pre cel ce ceartă. Sporirea drepţilor. Iubirea înţelepciunii. Împăratul drept. Priiatinul blând. Cei necuraţi. A să certa cu cel nebun. Bărbaţii sângiurilor. Cel ce-şi scoate tot duhul. Cuvinte de minciuni. Săracul şi împrumutătoriul. Împăratul drept. Certarea. Sporirea necredincioşilor. Învaţă-ţi fiiul! Prorociia grabnic a grăi. Cel ce-ş hrăneaşte gingaşu sluga. Mâniosul. Trufaşul. Cel ce să împărtăşază cu furul. Cel ce să teame de om. Cei drepţi urgisesc pre cel necredincios şi el pre ei.

1. Omului cel ce cu cerbice vârtoasă urgiseaşte pre cel ce-l ceartă, degrabă îi va veni perirea şi sănătatea nu-l va urma.
2. Întru sporirea drepţilor să va veseli obştea; cei necredincioşi luând împărăţiia, va geame norodul.
3. Omul ce iubeaşte înţelepciunea veseleaşte pre tată-său, *iară cel ce hrăneaşte curvele va perde averile. *Luc. 15, 13.
4. Împăratul drept rădică ţara, omul lacom o strică.
5. Omul cel ce cu cuvinte blânde şi spoite grăiaşte priiatinului său cursă întinde picioarelor lui. ||
6. Pre omul necredincios ce păcătuiaşte îl va cuprinde laţul şi cel drept va lăuda şi să va bucura. 197r
7. Cunoaşte dreptul pricina săracilor; cel necredincios nu cunoaşte ştiinţa.
8. Oamenii necuraţi răsipesc cetatea, iară înţelepţii întorc urgiia.
9. Omul înţelept, de să va certa cu cel nebun, acar de să va mâniia, acar de va râde, nu va afla odihnă.
10. Bărbaţii sângiurilor urăsc pre cel unit, iară cei drepţi caută sufletul lui.
11. Tot duhul său scoate cel nebun; cel înţelept petreace şi ţine spre lenevire.
12. Căpeteniia care bucuros ascultă cuvintele minciunii toţi slujitorii are necredincioşi.
13. Cel sărac şi cel ce împrumută s-au întâmpinat; amânduror luminătoriu iaste Domnul.
14. Împăratul ce judecă întru dreptate pre cei săraci, thronul lui în veac să va întări.
15. Varga şi certarea doresc înţelepciunea, iară copilul ce să lasă în voia sa ruşinează pre maică-sa.
16. Întru mulţirea necredincioşilor să vor înmulţi tălhăriile, şi drepţii căderile lor vor vedea.
17. Învaţă-ţi fiiul şi te va stănpăra şi va da desfătare sufletului tău.
18. Deacă va scădea prorociia, să va răsipi norodul, iară cel ce păzeaşte leagea fericit iaste.
19. Sluga nu să poate învăţa cu cuvintele, că ce-i zici înţăleage şi a răspunde nu bagă în seamă.
20. Văzut-ai om grabnic a grăi? Nebuniia mai vârtos să poate nădăjdui decât certarea lui. |
21. Cel ce jingaşu din pruncie îşi hrăneaşte sluga, după aceaea îl va simţi neascultătoriu. 197v
22. Omul mânios întărâtă vrajbele şi cel ce e lesne spre urgie va fi mai plecat a păcătui.
23. *Pre cel mândru urmează smerirea, şi pre cel smerit cu duhul va sprijini mărirea. *Iov 22, 29.
24. Cel ce să împărtăşaşte cu furul ureaşte-şi sufletul; pre cel ce să joară îl aude şi nu-l spune.
25. Cel ce să teame de om curând va cădea, cel ce nădăjduiaşte întru Domnul să va rădica.
26. Mulţi caută faţa căpeteniii şi judecata fieştecărora de la Domnul iase.
27. Urgisesc drepţii pre bărbatul necredincios şi urgisesc necredincioşii pre cei ce sânt în cale dreaptă.

Cap 30

Omul cel aproape de Dumnezeu să judecă pre sine neînţelept a fi şi lucrurile lui Dumnezeu necuprinse.Cuvântul lui Dumnezeu înfocat, căruia nimic nu să adaoge. Depertează deşertăciunea, cuvintele minciunii, cerşirea şi bogăţiile. A nu pârî sluga la stăpânul său. Câteva neamuri necurate. Doi sugători de sânge. Trei nesăţioase. Ochiul ce înşală pre tatăl. Trei greale. Prin trei să clăteaşte pământul. Patru ceale mai mici ale pământului. Trei bine păşitoare. Cel ce foarte mulge.

1. Cuvintele fiiului borâtoriu ce adună vedearea carea o au grăit omul cu care iaste Dumnezeu || şi carele de la Dumnezeu, cu sâne lăcuind, întărit fiind, zice: 198r
2. „Mai nebunul oamenilor sânt şi înţelepciunea omenească nu iaste cu mine.

3. N-am învăţat înţelepciunea şi n-am cunoscut ştiinţa sfinţilor.
4. Cine S-au suit în ceriu şi S-au pogorât? Cine au ţinut duhul în mânile Sale? Cine au legat apele ca într-un văjmânt? Cine au deşteptat toate hotarele pământului? Cine e numele Lui şi cine e numele fiiului Lui, de ştii?
5. *Tot cuvântul lui Dumnezeu înfocat pavăză iaste celor ce nădăjduiesc într-Însul. *Psalm 18, 7.
6. *Să nu adaogi ceva cuvintelor Lui şi să te vădeşti şi să te afli mincinos. *2 Leage 4, 2
7. De doao Te-am rugat, nu mi le tăgădui mai înainte de ce voiu muri. şi 12, 32.
8. Deşertăciunea şi cuvintele mincinoase departe le fă de la mine.
Cerşire şi bogăţii să nu-mi dai, dăruiaşte-m numai ceale de lipsă spre hrana mea,
9. Ca nu cumva, săturat, să mă plec a tăgădui şi să zic: «Cine e Domnul?», au, de lipsă silit, să fur şi să jur strâmb numele Dumnezeului mieu.
10. Nu pârî sluga la stăpânul său, ca nu cumva să te blasteme şi să cazi.
11. Neamul ce-şi blastămă tatăl şi care nu blagosloveaşte pre mumă-sa,
12. Neamul care şieşi i să veade a fi curat şi macar că nu-i spălat de spurcăciunile sale,
198v 13. Neamul a căruia înalţi sânt ochii şi geane|le lui spre ceale înnalte rădicate,
14. Neamul care în loc de dinţi are sabii şi mâncă cu măsealele sale ca să mânce pre cei lipsiţi de pre pământ şi pre cei săraci dintre oameni.
15. Sugătoriul de sânge doao feate are, ce zic: «Adă! Adă!»,
Trei sânt nesăţioase şi al patrulea ce nici odânăoară zice: «Destul!»:
16. Iadul şi gura zgăului şi pământul care nu să satură de apă, iară focul nice odânioară zice «Destul!»
17. Ochiul ce înşală pre tatăl şi care urgiseaşte născutul maicii sale sape-l corbii din răpegiuni şi să-l mânce fiii pajerii.
18. Trei sânt greale mie şi al patrulea togma nu-l ştiu:
19. Calea paserii în ceriu, calea şarpelui pre piatră, calea corăbiii în mijlocul mării şi calea omului în tinereaţe.
20. Aşea iaste şi calea muierii preacurve carea mâncă şi, ştergându-şi gura, zice: «N-am făcut rău!»
21. Prin trei să clăteaşte pământul şi al patrulea nu poate suferi:
22. Prin slugă când va împărăţi, prin nebun când să va sătura de pâine,
23. Prin muiarea urâcioasă când să va mărita şi prin slujnică când va fi moşteană stăpânii sale.
24. Patru sânt mai-micile pământului şi acealea sânt mai înţeleapte decât înţelepţii:
25. Furnicile, norodul cel slab, ce-şi găteaşte în săcerişu hrană; ||
199r 26. Iepuraşul, gloata cea neputincioasă ce-şi pune în piatră culcuşul său;
27. Împărat lăcusta nu are şi ies toate prin turmele sale;
28. Painjenul strălucit în mâni să razimă şi zăboveaşte în casele împăratului.
29. Trei sânt care bine umblă şi al patrulea, ce umblă fericit.
30. Leul, mai tarele fierilor, nu să va spăimânta de întâmplarea nimărui;
31. Cocoşul cu coapsele încinse şi areatele; nici iaste împărat care să-i stea împrotivă.
32. Iaste care nebun s-au arătat după ce s-au rădicat spre înălţime, că, de-ar fi înţeles, gurii ş-ar fi pus mâna.
33. Iară cel ce strânge tare ugerile a stoarce laptele stoarce unt, şi carele prea tare mulge stoarce sânge, şi cel ce întărâtă mâniile aduce vrajbele.

Cap 31

Îndeamnă ca să nu dai muierilor avearea ta, nici împăraţilor vin, ci celor măhniţi. Deşchide gura ta mutului. Izbândeaşte pre cel lipsit. Lauda şi lucrul cel raru al muierii tare. Frumseaţea, daru înşelătoriu.

1. uvintele lui Lamuil împăratului, vedearea cu carea l-au învăţat maică-sa: |
199v 2. „Ce, iubitul mieu? Ce, iubitul pântecelui mieu? Ce, iubitul făgăduinţelor meale?
3. Să nu dai muierilor avearea ta şi bogăţiile tale a şterge împăraţii.
4. Să nu împăraţilor, o, Lamuil, să nu dai împăraţilor vin, că nici o taină iaste unde împărăţeaşte beţiia.
5. Şi nu doară să bea şi să uite judecăţile şi să schimbe pricina fiilor săracului.

6. Daţi beutură celor mâhniţi şi vin celor cu sufletul amar.
7. Beaie şi să uite sărăciia sa şi de durearea sa să nu-şi mai aducă aminte.
8. Deşchide gura ta mutului şi pricinilor tuturor fiilor care trec.
9. Deşchide gura ta, judecă ce e dirept şi judecă lipsitului şi săracului.
10. Muiare tare cine va afla? Departe şi din marginile ceale mai de pre urmă preţul ei!
11. Nădăjduit-au într-însa inima bărbatului său şi nu va avea lipsă de jafuri.
12. Răsplăti-va bine şi nu rău întru toate zilele vieţii sale.
13. Căutat-au lână şi in şi au lucrat cu sfatul mânilor sale.
14. Făcutu-s-au ca corabiia neguţătoriului de departe aducând pâinea sa.
15. Şi de noapte s-au sculat şi au dat pradă caznicilor săi şi bucate slujnicilor sale. ||
16. Socotit-au ţarina şi o au cumpărat; din rodul mâinilor sale au sădit vie. 200r
17. Încins-au cu tărie coapsele sale şi au întărit braţul său.
18. Gustat-au şi au văzut că bună iaste neguţătoriia ei; nu să va stânge noaptea candila ei.
19. Mâna sa o au trimis la ceale tari şi deagetele ei au prins fusul.
20. Mâna ş-au deşchis celui lipsit şi palmele ş-au întins la cel sărac.
21. Nu-ş va teame casa de frigul zăpăzii, că toţi caznicii ei sânt îmbrăcaţi cu îndoite.
22. Haină pestriţă ş-au făcut, vison şi urşinic îmbrăcămintea ei.
23. Cinstit e în porţi bărbatul ei când va şedea cu bătrânii pământului.
24. Pătilat au făcut şi l-au vândut şi brâul l-au dat hananeului.
25. Tărie şi frumseaţe îmbrăcămintea ei şi va râde în zioa cea mai de pre urmă.
26. Gura ş-au deşchis înţelepciunii şi leagea milostivirii în limba ei.
27. Socotit-au cărările casii sale şi pâinea leaneşe n-au mâncat.
28. Sculatu-s-au fiii ei şi preafericită o au vestit bărbatul ei şi o au lăudat:
29. «Multe feate ş-au adunat bogăţii, tu ai întrecut pre toate!»
30. Înşelătoriu dar şi deşeartă e frumseaţea; | muiarea ce să teame de Domnul, aceaea 200v
va fi lăudată.
31. Daţi ei din rodul mânilor sale şi să o laude în porţi lucrurile ei!”

A

(a se) ABATE: v. III
a (să) abate: *inf. prez.* rezum. cap.4; rezum.cap18
(nici te) abate: *imperativ prohib. 2.sg.* 4,5
abate(-te): *imperativ 2.sg.* 4,15
(nu te) abate: *imperativ prohib. 2.sg.* 4,27
abată(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 9,16
să abată: *conj. prez. 3.sg.* 13, 14; 15,24
(să) abate: *ind. prez. 3.sg.* 14,16; 15,27; 16,6
să (să) abată: *conj. prez. 3.sg.* 14,27
să (te) abaţi: *conj. prez. 2.sg.* 18,5
abate: *ind. prez. 3.sg.* 28,9

ABIA: adv.
abia: *adv. în loc. adv.* ***de-abia*** 6,26

ACAR: adv.
acar: 26,2
acar... acar: 29,9

ACOLO: adv.
acolo: 9,18; 11,2; 14,4, 23

ACOPERĂMÂNT: s.n.; var. **ACOPEREMÂNT**
acperemântul: *sg. ac.* 22,27

(a) ACOPERI: v. IV
va acoperi: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,7; 4,9
acopere: *ind. prez. 3.sg.* 10,6, 12; rezum. cap.26; 26,26
acoperise: *ind. m.mc.pf. 3.pl.* 24,31

ACOPERIRE: s.f.
acoperire: *sg. nom.* 10,11

ACOPERIŞ: s.n.
acoperişuri: *pl. nom.* 19,13
acoperişurile: *pl. nom.* 27,15

ACUM: adv.
acum: 5,7; 7,12, 24; 8,32

(a se) ADĂUGA: v. I; var. **(a se) ADAOGE:** v. III
să (să) adaogă: *conj. prez. 3.sg.* 1,9
vor adaoge: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,2
(să) va adaoge: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,9
(să) vor adaoge: *ind. viit.I. 3.pl.* 9, 11
va adaoge: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,27; 16,23
adaogă: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.19; 19,4
(să) adaoge: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.30
să adaogi: *conj. prez. 2.sg.* 30,6

ADÂNC, -Ă: adj./s.
adâncurile: *s.n. pl. nom./ac.* 3,20; 8,24, 27; 9,18
adâncul: *s.n. sg. ac.* 18,3
adâncă: *adj. f. sg. nom./ac.* 18,4; 20,5; 22,14

ADEVĂR: s.n.
adevărul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.3; 3,3; 8,7; 14,22; 16,6; 18,5; rezum. cap.20; 20,28; 23,23; 26,28; 28,21
adevărului: *sg. gen.* 12,19; 22,21
adevăr: *sg. ac.* rezum. cap.18

ADORMIRE: s.f.
adormirea: *sg. nom.* 23,21

(a se/-şi) ADUCE: v. III
voiu aduce: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,23
aduce: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2; 14,5, 25; 30,33
aduc: *ind. prez. 3.pl.* 10,14; 23,20
(să) aduc: *ind. prez. 3.pl.* 13,23; 21,27
adă: *imperativ 2.sg.* 30,15
să(-şi) aducă: *conj. prez. 3.pl., în loc. v.* ***să-şi aducă aminte*** 31,7
aducând: *gerunziu* 31,14

(a se) ADUNA: v. I
adună: *ind. prez. 3.sg.* 6,8; 10,5; 21,6; 28,8; 30,1
vei aduna: *ind. viit.I. 2.sg.* 25,22
(s-)au adunat: *ind. pf.c. 3.pl.* 27,25
au adunat: *ind. pf.c. 3.pl.* 31,29

ADUNARE: s.f.
adunării: *sg. gen.* 5,14

AFARĂ: adv.
afară: 1,20; 5,16; 7,12; 22,13; 24,27
afară: *adv. în loc. adj.* ***din afară*** 2,16; 5,10; 11,15; 14,10

(a se) AFLA: v. I „a găsi”
vor afla: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,28; 8,17
vei afla: *ind. viit.I. 2.sg.* 2,5; 3,4
află: *ind. prez. 3.sg./pl.* 3,13; 4,22; 8,9; 18,22
(mă) aflu: *ind. prez. 1.sg.* 8,12
va afla: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,35; 11,16; 12,27; 14,6; 16,20; 17,20; 19,8; 21,21; 28,23; 29,9; 31,10
afla-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,35
(să) află: *ind. prez. 3.sg.* 10,13
(să) vor afla: *ind. viit.I. 3.pl.* 16,31
voiu afla: *ind. viit.I. 1.sg.* 23,35
aflând: *gerunziu* 24,14
ai aflat: *ind. pf.c. 2.sg.* 25,16
să (te) afli: *conj. prez. 2.sg.* 30,6

AFLAT, -Ă: adj.
aflată: *f. sg. nom.* rezum. cap.25

AFUND, -Ă: adj. „adânc”
afundă: *f. sg. nom.* 23,27

AICI: adv.
aici: 25,7

AIUREA: adv.; var. **AIURI**
aiuri: *adv. în loc. adj.* ***de aiuri*** 27,2, 13

(a) AJUNGE: v. III; var. (Reg.) **(a) AGIUNGE**
agiung: *ind. prez. 3.pl.* 18,8
agiunge: *ind. pre.z. 3.sg.* 24,12
ajung: *ind. prez. 3.pl.* 26,22
va agiunge: *ind. viit.I. 3.sg.* 28,13

(a se) AJUTA: v. I
ajută: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.18
(să) ajută: *ind. prez. 3.sg.* 18,19

(a) AGONISI: v. IV
agoniseaşte: *ind. prez. 3.sg.* 6,33

(a) ALCĂTUI: v. IV
au alcătuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,19

ALCĂTUIT, -Ă: adj. (aici) „rostit”
alcătuit: *n. sg. nom.* 15,23

(a) ALEGE: v. III
aleageţi: *imperativ 2.pl.* 8,10

(a) ALERGA: v. I
aleargă: *ind. prez. 3. pl.* 1,16
alergând: *gerunziu* 4,12

aleargă: *imperativ 2.sg.* 6,3
aleargă: *ind. prez. 3.sg.* 18,10

ALERGARE: s.f.
alergările: *pl. ac.* 4,27

ALERGĂTOR, -TOARE: s.m./f.
alergătoriu: *s.m. sg. ac.* 24,34

ALES, ALEASĂ: adj./adv. „deosebit"; „prețios"; (despre metale prețioase) „curat"; „îndeosebi"
aleasă: *adj. f. sg. ac.* 4,9
ales: *adj. n. sg. nom./ac.* 8,19; 10,20
ales: *adv.* 19, 14

(a) ALEȘUI: v. IV; vezi **(a) LEȘUI**

ALEȘUIRE: s.f.; vezi. **LEȘUIRE**

(a) ALUNGA: v. I; var. (Înv.) **(a) LUNGA**
lungește: *ind. prez. 3.sg.* 19,26
va lunga: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,15

ALOE: s.f.
aloe: *sg. ac.* 7,17

AMAR, -Ă: adj./s.
amare: *adj. f. pl. nom.* 5,4
amar: *adj. n. sg. nom./ac.* 27,7; 31,6
amar: *s.n. sg. nom.* 23,29

AMĂRĂCIUNE: s.f.
amărăciunea: *sg. ac.* 14,10

(a se) AMESTECA: v. I; var. **(a se) MESTECA**
(să) amestecă: *ind. prez. 3.pl.* 18,6
(nu te) amesteca: *imperativ prohib. 2.sg.* 24,21
mestecat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,2
am mestecat: *ind. pf.c. 1.sg.* 9,5
(să) va mesteca: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,10, 13
(să) meastecă: *ind. prez. 3.pl.* 20,3
(nu te) mesteca: *imperativ prohib. 2.sg.* 20,19
a (să) mesteca: *inf. prez.* rezum. cap.26
(să) meastecă: *ind. prez. 3.sg.* 26,17

AMEȚIT, -Ă: adj.
amețiți: *m. pl. ac.* 16,30

AMINTE: adv.
aminte: *adv. în loc. v.* ***a-și aduce aminte/a lua aminte***; vezi **(a se/-și) ADUCE** și **(a) LUA**

AN: s.m.
anii: *pl. nom./ac.* 3,2; 4,10; rezum. cap.5; 5,9; 9,11; 10,27

APĂ: s.f.
apă: *sg. nom./ac.* 5,15; 18,4; rezum. cap.25; 25,21, 25; 30,16
apele: *pl. nom./ac.* 5,16; 9,17; 30,4
apelor: *pl. gen./dat.* 8,24, 28, 29; 21,1
apa: *sg. ac.* 17,14; 20,5
ape: *pl. ac.* 27, 19

(a să) APĂSA: v. I „a asupri"; „a domina"
să apease: *conj. prez. 3.sg.* 20,13
să (să) apease: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.23
(să) va apăsa: *ind. viit.I. 3.sg.* 25,27
va apăsa: *ind. viit.I. 3.sg.* 28,16

(a) APLECA: v. I (aici) „a ademeni"
vor apleca: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,10
apleacă: *ind. prez. 3.sg.* 16,29
a apleca: *inf. prez.* rezum. cap.24
(nici) apleca: *imperativ prohib. 2.sg.* 24,28

(a se) APRINDE: v. III
(să) aprinde: *ind. prez. 3.sg.* 16,27
(să) aprind: *ind. prez. 3.pl.* 28,4

APRINS, -Ă: adj.
aprinș: *m. pl. ac.* 26,21

APROAPE: adv./s.
aproapelui: *s.m. sg. gen./dat.* 6,3, 29; 14,20; 21,10; 25,18
aproapele: *s.m. sg. nom./ac.* 14,21; 23,11; 27,14
aproape: *adv.* 7,8; 10,14; rezum. cap.27; 27,10; rezum. cap.30

(a se) APROPIA: v. I
(nu te) apropiia: *imperatic prohib. 2.sg.* 5,8
(să) apropie: *ind. prez. 3.sg.* 12,13
apropie: *ind. prez. 3.sg.* 19,24

(a) APUCA: v. I
vor apuca: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,19
apucă: *imperativ 2.sg.* 4,8
apucându-: *gerunziu* 7,13

(a) ARA: v. I
a ara: *inf. prez.* 20,4

(a se) ARĂTA: v. I
voiu arăta: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,23; 4,11
arată: *ind. prez. 3.sg.* 12,16
(să) arată: *ind. prez. 3.sg.* 18,13
am arătat: *ind. pf.c. 1.sg.* 22,19
să arăt: *conj. prez. 1.sg.* 22,21
să (te) arăți: *conj. prez. 2.sg.* 25,6
(s-)au arătat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 27,25; 30,32

ARĂTARE: s.f.
arătare: *sg. ac., în loc. adv.* ***la arătare*** „pe față" rezum. cap.27; 27,5

ARĂTAT, -Ă: adj. „vădit"; „clar"; „ușor de văzut"
arătată: *f. sg. nom.* 14,4
arătate: *f. pl. nom.* 16,2; 27,19

ARĂTĂTOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Reg.; înv.) **ARĂTĂTORIU**
(Înv.) „persoană care te face să vezi, să înțelegi un lucru"
arătătoriu: *s.m. sg. nom.* 12,17

(a se) ARDE: v. III
să arză: *conj. prez. 3.pl.* 6,27
să (să) arză: *conj. prez. 3.pl.* 6,28

ARETE: s.f.
areatele: *sg. nom.* 30,31

ARGINT: s.n.
argintului: *sg. gen.* 3,14
argintul: *sg. nom./ac.* 8,19; 16,16; 17,3; 27,21
argint: *sg. nom./ac.* 10,20; 22,1; 25,4, 11; 26,23

ARIPĂ: s.f.; var. (Înv.) **AREPĂ**
arepi: *pl. ac.* 23,5

ARMĂ: s.f.
arme: *pl. nom.* 22,5

(a se) ARUNCA: v. I
aruncă: *imperativ 2.sg.* 1,14
(să) aruncă: *ind. prez. 3.sg.* 1,17; 28,25

(a) ASCULTA: v. I
ascultă: *imperativ 2.sg.* 1,8; 4,20; 7,24; 8,32; 19,20
va asculta: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,33; 15,29
am ascultat: *ind. pf.c. 1.sg.* 5,13
ascultaţi: *imperativ 2.pl.* 8,32
ascultă: *ind. prez. 3.sg.* 8,34; 12,15; 13,1; 17,4; rezum. cap.21; rezum. cap.29; 29,12
a asculta: *inf. prez.* rezum. cap.28

ASCULTARE: s.f.
ascultarea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 15,28

ASCULTĂTOR, -TOARE: adj.
ascultătoriu: *m. sg. nom.* 21,28
ascultătoare: *f. sg. ac.* 25,12

(a se) ASCUNDE: v. III
să ascundem: *conj. prez. 1.pl.* 1,11
vei ascunde: *ind. viit.I. 2.sg.* 2,1
ascunde: *inf. prez. fără* ***a*** 6,27
ascunde: *imperativ 2.sg.* 7,1
ascund: *ind. prez. 3.pl.* 10,18
ascunde: *ind. prez. 3.sg.* 11,26; 19,24; 26,15; 28,13
(s-)au ascuns: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,3
(să) vor ascunde: *ind. viit.I. 3.pl.* 28,28

ASCUNS, -Ă: adj./s.
ascunsă: *adj. f. sg. nom./ac.* 9,17; 27,5
ascuns: *adj. m./n. sg. nom.* 21,14; 27,12
(ceale) ascunse: *s.n. pl. ac.* 11,13
ascunsele: *s.n. pl. ac.* „lucrurile ascunse" rezum. cap.20; 20,19
ascunsăle: *s.n. pl. ac.* (aici) „măruntaiele" 20,27

(a se) ASCUŢI: v. IV
(să) ascute: *ind. prez. 3.sg.* 27,17
ascute: *ind. prez. 3.sg.* 27,17

ASCUŢIT, -Ă: adj.
ascuţâte: *f. pl. nom.* 5,4
ascuţită: *f. sg. nom.* rezum. cap.25; 25,18

(a se) ASEMĂNA: v. I; var. (Înv.) **(a se) ASĂMĂNA**
(să) asămăna: *inf, prez. fără* ***a*** 3,15; 8,11
(să) asamănă: *ind. prez. 3.sg.* 27,15

ASEMĂNARE: s.f.; var. (Înv.) **ASĂMĂNARE**
asămănarea: *sg. ac.* 23,7

ASEMENEA: adv./prep.; var. (Înv.) **ASEAMINEA**
aseaminea: *adv.* 13,20; 15,7
aseaminea: *prep.* 26,4; 27,14; 28,3

ASIN: s.m.
asinului: *sg. gen.* 26,3

ASPRU, -Ă: adj./adv.
aspru: *adj. n. sg. nom.* 15,1
aspru: *adv.* 18,23

ASTĂZI: adv.
astăzi 7,14; 22,19

(a) ASTÂMPĂRA: v. I; var. **(a) STÂMPĂRA**
va stănpăra: *ind. viit.I. 3.sg.* 29,17

(a) ASTUPA: v. I
astupă: *ind. prez. 3.sg.* 21,13

ASUPREALĂ: s.f.
asuprească: *sg. ac.* 12,16

ASUPRIT, -Ă: s.m./f.
(cei) asupriţi: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.24

AŞA: adv.; var. (Înv. şi reg.) **AŞEA**
aşa: 1,19; 6,29; 10,26; 17,3; 19,12; 20,2, 5; 24,14, 29; 25,13, 20, 27, 28; 26,1, 2, 8, 9, 11, 14, 19, 23; 27,8, 19, 21
aşea: 21,1; 26,7, 17; 30,20

(a) AŞTEPTA: v. I
vor aştepta: *ind. viit.I. 3.pl.* 14,18
aştaptă: *ind. prez. 3.sg.* 17,8
aştaptă: *imperativ 2.sg.* 20,22

AŞTEPTARE: s.f.
aşteptarea: *sg. nom.* 10,28; 11,7, 23; 17,8; 23,18

(a) AŞTERNE: v. III
aşternutu(-)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,16

(a se) ATINGE: v. III
(să) va atinge: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,29
(nu) atinge: *imperativ 2.sg.* 23,10

ATUNCI: adv.
atunci: 1,28; 2,5, 9; 3,23; 20,14

AUR: s.n.
aur: *sg. nom./ac.* 1,9; 11,22; 20,15; 22,1; rezum. cap.25; 25,11, 12
aurului: *sg. gen., în sintagma* ***aurului celui dintâiu*** „aurului celui mai curat" 3,14
aurul: *sg. nom./ac.* 8,10, 19; 16,16; 17,3; 27,21
aurului: *sg. gen.* 12,27

(a se) AUZI: v. IV
auzând: *gerunziu* 1,5
voiu auzi: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,28
să auză: *conj. prez. 3.sg.* 2,2; 28,9
auziţi: *imperativ 2.pl.* 4,1; 8,6, 33
auzi: *imperativ 2.sg.* 4,10; 5,7; 22,17; 23,19, 22
aude: *ind. prez. 3.sg.* 15,31; 29,24
a auzi: *inf. prez.* 18,13; 19,27; 20,12
(să) va auzi: *ind. viit.I. impers.* 21,13
să (să) auză: *conj.. prez. 3.sg.* rezum. cap.22
va auzi: *ind. viit.I. 3.sg.* 25,10

(a) AVEA: v. II
să aibi: *conj. prez. 2.sg.* 3,5
având: *gerunziu* 3,29; 13,7
vei avea: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,12; 23,18; 24,14; 27,24
aibi: *imperativ 2.sg.* 5,17
au avut: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,23; 19,4
va avea: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,15; 19,7; 22,11; 26,12; 31,11
vor avea: *ind. viit.I. 3.pl.* 11,16
a avea: *inf. prez.* 17,16
are: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.20; 26,7; 27,4; 29,12; 30,14, 15, 27
ai: *ind. prez. 2.sg.* 22,27; 23,2
avea: *inf. prez. fără* ***a*** 23,5
au: *ind. prez. 3.pl.* 24,20
neavând: *gerunziu* 6,7

AVERE: s.f.
avearea: *sg. nom./ac.* 1,13; 6,31; 12,27; rezum. cap.13; 18,11; 24,4; rezum. cap.31; 31,3
averile: *pl. nom./ac.* 3,9; 10,15; 13,11, 22; 28,10; 29,3
averi: *pl. nom./ac.* 8,18; 23,5

B

BALTĂ: s.f.
baltă: *sg. ac.* 28,17

BAN: s.m.
banii: *pl. ac.* 2,4
bani: *pl. ac.* 7,20; 8,10; 20,17

(a se) BATE: v. III
(să) va bate: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,10
va bate: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,3
bătându(-să): *gerunziu* 19,25
bătutu(-)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 23,35
(nici) bate: *imperativ prohib. 2.sg.* 24,15

(a) BATJOCORI: v. IV
voiu batjocori: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,26
va batjocori: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,9

BATJOCORITOR, -TOARE: adj.
batjocoritoriu: *m. sg. nom.* 13,1

BATJOCURĂ: s.f.
batjocură: *sg. ac.* 6,33
batjocura: *sg. nom.* 11,2

(a) BĂGA: v. I
bagă: *ind. prez. 3.sg.* 18,3; 29,19

BĂRBAT: s.m.
bărbatului: *sg. gen./dat.* 6,34; 12,4; 31,11
bărbatul: *sg. nom./ac.* 7,19; 16,32; 29,27; 31,23, 28
bărbați: *pl. ac.* 26,16
bărbații: *pl. nom.* rezum. cap.29; 29,10

BĂTAIE: s.f.
bătăile: *pl. nom.* 27,6

BĂTRÂN, -Ă: adj.
bătrânilor: *s.m. pl. gen.* rezum. cap.17; 17,6; 20,29
bătrânii: *pl. ac.* 31,23

BĂTRÂNEȚE: s.f.
bătrânețele: *pl. nom.* 16,31

BĂUTURĂ: s.f.; var. **BEUTURĂ**
băuturilor: *pl. dat.* 23,21
beutură: *sg. ac.* 31,6

(a) BEA: v. II
beu: *ind. prez. 3.pl.* 4,17
bea: *imperativ 2.sg.* 5,15; 23,7
beți: *imperativ 2.pl.* 9,5
a bea: *inf. prez.* 23,30
să bea: *conj. prez. 3.sg./pl.* 25,21; 31,5
bând: *gerunziu* 26,6
beaie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 31,7

BELCIUG: s.n.
belciug: *sg. nom.* 11,22

BEȚIE: s.f.
beției: *sg. nom.* 20,1; 31,4
beție: *sg. ac.* rezum. cap.23

BEȚIV, -Ă: s.m./f.
bețivului: *s.m. sg. gen.* 26,9

BICI: s.n.; var. (Reg.) **ZBICI**
zbiciul: *sg. nom.* rezum. cap.26; 26,3

BINE: adv./s.
bine: *adv.* 3,12; 11,27; 14,15; 17,26; 18,5; 24,23; 25,27; 30,29
(mai) bine: *adv.* 15,16, 17; 16,8, 19; 17,12; rezum. cap.21; 21,9, 19; 25,7, 24
bine: *adv. în sintagma* ***bine păzit oare*** rezum. cap.30
bine: *s.n. sg. ac.* 3,27; 11,17; rezum. cap.25; 28,21; 31,12
binele: *s.n. sg. nom./ac.* 11,23; 17,20; 19,2

(a) BINECUVÂNTA: v. I
binecuvintează: *ind. prez. 3.sg.* 11,25

BIRUINȚĂ: s.f.
biruința: *sg. ac.* 21,28

BLAGOSLOVENIE: s.f.
blagosloveniia: *sg. nom.* rezum. cap.3
blagosloveniia: *sg. nom., în sintagma* ***blagosloveniia Domnului*** 10,6, 22
blagoslovenia: *sg. ac.* 11,11, 26
blagoslovenie: *sg. nom./ac.* 20,21; 24,25

(a se) BLAGOSLOVI: v. IV
(să) vor blagoslovi: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,33
fie blagoslovit: *pasiv conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 5,18
(să) va blagoslovi: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,9
blagoslovește: *ind. prez. 3.sg.* 27, 14; 30,11

BLÂND, -Ă: adj./s./adv.
blânzilor: *s.m. pl. dat.* 3,34
blândă: *adj. f. sg. ac.* 6,24
blând: *adj. m. sg. nom.* rezum. cap.29
blânde: *adj. n. pl. ac.* 29,5
blând: *adv.* (aici) „dulce”, „delicat”, „ademenitor” (cf. lat. *blandē*) 23,31

BLÂNDEȚE: s.f.
blândețele: *pl. ac.* (aici; ccr.) „vorbe dulci, lingușitoare” 7,21; 28,23
blândețele: *pl. nom.* rezum. cap.20

(a) BLÂNZI: v. IV; vezi **(a) ÎMBLÂNZI**

BLESTEM: s.n.; var. **BLĂSTĂM**
blăstămul: *sg. nom.* 26,2

(a se) BLESTEMA: v. I; var. **(a se) BLĂSTĂMA**
(să) va blăstăma: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,26
blastămă: *ind. prez. 3.sg.* 20,20; 27,14; 30,11
blăstama(-)-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 24,24
să blasteme: *conj. prez. 3.sg.* 30,10

BOGAT, -Ă: adj./s.
bogatului: *s.m. sg. gen.* 10,15; rezum. cap.18; 18,11
bogați: *s.m. pl. ac.* 10,22
bogatul: *s.m. sg. ac., în sintagma* ***bogatul sărac*** rezum. cap.13
bogat: *s.m. sg. ac.* 13,7
bogaților: *s.m. pl. dat.* 14,20
(cel) bogat: *s.m. sg. nom.* 18,23
bogatul: *s.m. sg. nom./ac.* 19,1; 22,2, 7; rezum. cap.28; 28,6
(celui mai) bogat: *s.m. sg. dat.* 22,16
(mai) bogați: *adj. m. pl. nom.* 11,24
bogat: *adj. m. sg. ac., în sintagma* ***săracul bogat*** rezum. cap.13
bogat: *adj. m. sg. dat.* 28,11

BOGĂȚIE: s.f.
bogățiile: *pl. nom./ac.* 3,15, 16; 8,18; 11,4, 28; 13,8; 14,24; rezum. cap.17; rezum. cap.19; 19,4, 14; 22,4, 16; rezum. cap.23; rezum. cap.30; 31,3
bogății: *pl. ac./gen.* 10,4; rezum. cap.11; 11,16; 13,7; 17,16; 22,1; 28,8; 30,8; 31,29

BOLÂND, -Ă: adj./s.; var. **BOLUND, -Ă**
bolundul: *s.m. sg. nom.* 7,22
(cel) bolund: *s.m. sg. ac.* rezum. cap.12; rezum. cap.26

bolunzilor: *s.m. pl. gen.* 14,24; 16,22
bolundului: *s.m. sg. gen./dat.* rezum. cap.26; 26,1, 9
bolund: *adj. m. sg. nom.* 12,11; 24,8

BOLÂNZIE: s.f.; var. **BOLUNZIE** (cf. **Indice** 2Lg)
bolunzia: *sg. ac.* 15,2; 17,12
bolunzie: *sg. ac.* rezum. cap.17

BOLTĂ: s.f.
bolta: *sg. ac.* 20,26

(a) BORÎ: v. IV
vei borî: *ind. viit.I. 2.sg.* 23,8
să borăşti: *conj. prez. 2.sg.* 25,16

BORÂT: s.n.
borât: *sg. ac.* rezum. cap.26
borâtul: *sg. ac.* 26,11

BORÂTOR, -TOARE: adj.
borâtoriu: *m. sg. gen.* 30,1

BOU: s.m.
boul: *sg. ac.* 7,22
boi: *pl. nom.* 14,4
boului: *sg. gen.* 14,4

BRAŢ: s.n.
braţul: *sg. ac.* 31,17

BRÂU: s.n.
brâul: *sg. ac.* 31,24

BUCATĂ: s.f.
bucate: *pl. nom./ac.* 13,23; 31,15
bucatele: *pl. nom./ac.* rezum. cap.23; 23,3, 6, 8; 27,27

BUCĂŢEA: s.f.
bucăţea: *sg. ac.* 28,21

(a se) BUCURA: v. I
(să) bucură: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.15; 15,13; rezum. cap.17; 17,22
bucura(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,15
bucure(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 23,25
(nu te) bucura: *imperativ prohib. 2.sg.* 24, 17
(să) va bucura: *ind. viit.I. 3.sg.* 29,6

BUCURIE: s.f.
bucuria: *sg. nom./ac.* 12,20; rezum. cap.28; 28,12
bucuriia: *sg. ac.* 14, 10
bucuriei: *sg. gen.* 14, 13
bucurie: *sg. nom./ac.* 15,21; 21,15
bucurie: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu bucurie*** rezum. cap.17; 17,1; 23,24

BUCUROS: adv. „cu plăcere", „cu satisfacţie"
bucuros: 29,12

BUN, -Ă: adj./s.
bună: *adj. f. sg. nom./ac.* 2,9, 20; 3,4, 14; 13,15; 15,30; 16,29; rezum. cap.18; 18,22; 20,23; 24,13; 31,18
bun: *adj. m./n. sg. nom./ac./gen.* 4,2; 12,2, 25; 14,14; 15,23; rezum. cap.22; 22,1; 25,25
(mai) bună: *adj. f. sg. nom.* 8,11; 9,17; 16,16; 17,1; 27,5
(mai) bun: *adj. m. sg. nom.* 8,19; 12,9; 19,1, 22; 22,1; 27, 10; 28,6
bune: *adj. n. pl. nom./ac.* rezum. cap.11; 27,9
bune: *adj. f. sg. gen.* 16,5
(mai) bunu-: *adj. m. sg. nom.* 16,32
(mai) bune: *adj. f. pl. nom.* 27,6
(ceale) bune: *s.f. pl. nom./ac.* 11,27; 13,21; 14,22; 16,20; 19,8
(cel) bun: *s.m. sg. nom.* 13,22
(celor) buni: *s.m. pl. gen.* 14, 19
(cei) buni: *s.m. pl. ac.* 15,3
bune: *s.f. pl. ac.* 17,13

BUNĂTATE: s.f.
bunătăţi: *pl. ac.* rezum. cap.2; 12,14; 13,2
bunătatea: *sg. ac.* rezum. cap.10; 18,22
bunătăţile: *pl. ac.* 11,10; rezum. cap.12
bunătate: *sg. ac.* 18,22

BURIC: s.n.
buricului: *sg. dat. adn.* 3,8

BUZĂ: s.f.
buzele: *pl. nom./ac.* 4,24; 5,2, 3; 8,6, 7; 10,8, 10, 13, 18, 19, 21, 32; 12,22; 14,3, 7; 15,7; 16,10, 13, 27, 30; 17,28; 18,6, 7; 19,1; 20,15, 19; 22,18; 23,16; 24,2, 26, 28; 26,23, 24; 27,2
buzelor: *pl. gen./dat.* 7,21; 12,13; 16,23; 17,4; 18,20; 22,11
buza: *sg. nom.* 12,19; 17,7
buze: *pl. nom.* rezum. cap.26

C

CAL: s.m.
calul: *sg. nom.* rezum. cap.21; 21,31
calului: *sg. gen.* rezum. cap.26; 26,3

CALE: s.f.
căile: *pl. nom./ac.* 2,8, 15, 20; 3,6, 17, 31; rezum. cap.4; 4,26, 27; 5,21; 6,6; 7,25, 27; 8,20; 9,6; 10,9; 14,14; rezum. cap.16; 16,2, 7, 31; 23,26
calea: *sg. nom./ac.* 2,12, 13; 3,23; 4,11, 14, 19; 5,8; 7,8; 8,13; 9,15; 10,17; 11,5; 12,15, 26, 28; 13,6, 15; 14,2, 8, 12, 15; rezum. cap.15; 15,9, 19; 16,9, 17, 25; 18,16; 19,16; 20,24; 21,2, 8, 16, 29; rezum. cap.22; 22,5, 6; 30,19, 20
căi: *pl. nom./ac.* 2,13; 3,17; 28,6, 18
cale: *sg. ac.* 2,20; 7,19; 9,15; 14,2; 16,29; 23,19; 26,13; 28,10; 29,27
calea: *sg. nom./ac., în sintagmele* ***calea vieţii/calea Domnului*** 6,23; 10,29; 15,10
căilor: *pl. gen.* 8,22
călii: *sg. gen.* 16,5

CAMĂTĂ: s.f.
camete: *pl. ac.* 28,8

CANANEU: s.m.; var. **HANANEU**
hananeului: *sg. dat.* 31,24

CANDELĂ: s.f.; var. **CANDILĂ**
candilă: *sg. nom.* 6,23
candila: *sg. nom.* rezum. cap.13; 13,9; 20,20; 21,4; 24,20; 31,18
candila: *sg. nom., în sintagma* ***candila Domnului*** 20,27

CAP: s.n.
capului: *sg. dat.* 1,9; 4,9
capul: *sg. ac.* 10,6; 11,26; 25,22
cap: *sg. nom.* 17,14

CAPĂT: s.n.
capătul: *sg. ac.* 1,21

CAPRĂ: s.f.
caprelor: *pl. gen.* rezum. cap.27
capră: *sg. ac.* 27,27

CARNE: s.f.
cărnurile: *pl. ac.* 5,11

cărnurilor: *pl. gen.* 14,30
cărnuri *pl. ac.* 23,20

CARTE: s.f.
Cartea: *sg. nom.* în titlu *Cartea pildelor*

CASĂ: s.f.
casele: *pl. nom./ac.* 1,13; 19,14; 30,28
casa: *sg. nom./ac.* 2,18; 3,33; 7,19, 20, 27; 11,29; 12,7; 14,1, 11; rezum. cap.15; 15,6, 25, 27; 17,1, 13; 21,12, 20; 24,3, 27; 25,17; 27,10; 31,21
casei: *sg. gen.* 5,8; 27,27
casă: *sg. ac.* 5,10; 7,11; rezum. cap.9; 9,1; 17,16; rezum. cap.21; 21,9; 25,24
casii: *sg. gen.* 6,31; 7,6, 8; 9,14; rezum. cap.15; 21,9; rezum. cap.25; 25,24; 31,27

CASNIC, -Ă: s.m./f. „căsean"
caznicilor: *s.m. pl. dat.* 31,15
caznicii: *s.m. pl. nom* 31,21

(a) CĂDEA: v. II
cad: *ind. prez. 3.pl.* 4,19
ai căzut: *ind. pf.c. 2.sg.* 6,3
va cădea: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,5, 14, 28; 13,17; 17,16, 20; 22,14; 24,16, 17; 28,10, 14, 18; 29,25
vor cădea: *ind. viit.I. 3.pl.* 24,16
cade: *ind. prez. 3.sg.* 25,26
cădea-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 26,27
să cazi: *conj. prez. 2.sg.* 30,10

CĂDERE: s.f.
cădearea: *sg. nom./ac.* 12,13; 13,14; 14,27; 17,5, 19; 18,7; rezum. cap.24; 24,17, 22
căderii: *sg. gen.* 16,18
cădeare: *sg. nom./ac.* rezum. cap.17; 17,16; 20,25
căderi: *pl. ac.* 26,28
căderile: *pl. ac.* 28,12; 29,16

CĂLĂTOR, -TOARE: s.m./f.
călătoriu: *sg. ac.* 6,11

CĂLĂTORIE: s.f.
călătoriile: *pl. ac.* 4,27

(a) CĂLCA: v. I
va călca: *ind. viit.I. 3.sg.* 27,7

CĂLCĂTOR, -TOARE: adj./s.
călcătoriul: *s.m. sg. ac., în sintagma* ***călcătoriul de leage*** rezum. cap.6
călcătorilor: *pl. gen., în sintagma* ***călcătorilor de leage*** 13,2
călcătoriu: *adj. m. sg. nom., în sintagma* ***călcătoriu de leage*** 6,12

CĂMĂTARNIC, -Ă: s.m./f. (înv. şi rar) „cămătar"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Lesicon romanesc-latinesc-unguresc-nemțesc...*, Buda, 1825.
cămătarniculuі: *s.m. sg. dat. adn.* 22,7

CĂMETIN, -Ă: adj. (aici) „cinstit", „virtuos"; cuvântul nu este înregistrat în DA.
cămetină: *f. sg. nom.* 12,4

CĂPETENIE: s.f.
căpetenie: *sg. ac.* 6,7; 17,26
căpeteniile: *pl. nom./ac.* 8,16; 16,28; 19,10; rezum. cap.28; 28,2
căpeteniі: *sg. gen./dat.* 14,28; 17,7; 25,7; 29,26
căpeteniilor: *pl. gen.* 18,16
căpeteniia: *sg. nom./ac.* rezum. cap.23; 23,1; 25,15; rezum. cap.28; 28,15; 29,12

CĂPRIOARĂ: s.f.
căprioara: *sg. ac.* 6,5

CĂRARE: s.f.
cărările: *pl. nom./ac.* 1,15, 19; 2,8, 18, 19; 3,17; 4,11, 14; 7,25; 17,23; 22,25; 31,27
cărarea: *sg. nom./ac.* 2,9; 4,18, 26; 12,28; 16,17
cărarea: *sg. nom./ac., în sintagma* ***cărarea vieții*** 5,6; 15,24
cărărilor: *pl. gen.* 8,2, 20

CĂRBUNE: s.m.
cărbuni: *pl. ac.* 6,28; 25,22
cărbunii: *pl. nom.* 26,21

CĂRUNTEȚE: s.f.
căruntețele: *pl. nom.* 20,29

(a se) CĂUTA: v. I
vei căuta: *ind. viit.I. 2.sg.* 2,4
a căuta: *inf. prez.* rezum. cap.4
caută: *ind. prez. 3.sg./pl.* 11,27; 14,6; 15,14; 17,9, 11, 16, 19; 18,15; 22,13; 27,21; 28,5; 29,10, 26
să (să) caute: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.23
căutat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,13

CÂINE: s.m.; var. (Reg.) **CÂNE**
cânele: *sg. nom./ac.* rezum. cap.26; 26,11, 17

CÂMP: s.n.
câmpurile: *pl. nom.* 27,25
câmpului: *sg. gen.* 27,26

(a) CÂNTA: v. I
cântă: *ind. prez. 3.sg.* 25,20

CÂNTAR: s.n.; var. **CĂNTAR**
cântariu: *sg. nom., în sintagma* ***cântariu și cântariu*** rezum. cap.20; 20,10
cântariul: *sg. nom., în sintagma* ***cântariul și cântariul*** 20,23

CÂRMACI: s.m.; var. **CĂRMACI**
cărmaciul: *sg. ac.* 23,34

CÂRMĂ: s.f.
cârma: *sg. ac.* 23,34

(a se) CÂȘTIGA: v. I; var. **(a se) CĂȘTIGA**
câștigă: *ind. prez. 3.sg.* 4,7; 16,16
să (să) câștige: *conj. prez. impers.* rezum. cap.6

CÂȘTIGARE: s.f.; var. (Reg.) **CĂȘTIGARE**
câștigarea: *sg. nom.* rezum. cap.2; 3,14

CEATĂ: s.f.
ceata: *sg. ac.* 21,16

CEAȚĂ: s.f.
ceață: *sg. ac.* 7,9

CER: s.n.; var. **CERIU**
ceriurile: *pl. ac.* 3,19; 8,27, 28
ceriu: *sg. ac.* 23,5; 30,4, 19
ceriul: *sg. nom.* 25,3

CERB: s.m.
cerbul: *sg. nom.* 5,19

CERBICE: s.f.
cerbice: *sg. ac.* 29,1

(a se) CERCA: v. I
cearcă: *ind. prez. 3.sg./pl.* rezum. cap.8; rezum. cap.17; 17,3; 18,1; 27,21
(să) cearcă: *ind. prez. 3.sg.* 17,3, 17; rezum. cap.19; 27,21
[nu] cerca: *imperativ prohib. 2.sg.* 24,15

CERCEL: s.m.
cercei: *pl. nom.* rezum. cap.25
cecel: *sg. nom.* 25,12

(a) CERCETA: v. I
va cerceta: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,17; 28,11
cercetează: *ind. prez. 3.sg.* 20,27
a cerceta: *inf. prez.* 25,2

(a) CERE: v. III
cere: *ind. prez. 3.sg.* 17,9

(a) CERȘI: v. IV
cerși-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,4

CERȘIRE: s.f.
cerșirea: *sg. nom./ac.* 24,34; rezum. cap.30

(a se) CERTA: v. I
(te) certi: *ind. prez. 2.sg.* 3,11
ceartă: *ind. prez. 3.sg.* 3,12; 13,18; 15,12; 28,23; rezum. cap.29; 29,1
(să) ceartă: *ind. prez. 3.sg.* 13,1
vei certa: *ind. viit.I. 2.sg.* 19,25
certându(-să): *gerunziu* 21,11
să (să) cearte: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.23
(nu te) certa: *imperativ prohib. 2.sg.* 24,19
a (să) certa: *inf. prez.* rezum. cap.29
(să) va certa: 29,9

CERTARE: s.f.
certarea: *sg. nom./ac.* 1,23; 17,10; rezum. cap.27; 27,5; rezum. cap.29; 29,15, 20
certările: *pl. ac.* 1,25; 15,31
certarea: *sg. ac., în sintagma* ***certarea lui Dumnezeu*** rezum. cap.3
certare: *sg. ac.* 19,23

CETATE: s.f.
cetății: *sg. gen.* 1,21; 8,3; 9,3, 14; 18,19
cetate: *sg. nom./ac.* 9,3; 10,15
cetatea: *sg. nom./ac.* 11,10, 11; 16,32; 18,11, 19; 21,22; rezum. cap.25; 25,28; 29,8

(a se) CHEMA: v. I
am chemat: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,24
vor chema: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,28
vei chema: *ind. viit.I. 2.sg.* 2,3
cheamă: *imperativ 2.sg.* 7,4
cheamă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.9; 15,18; 18,6
să cheme: *conj. prez. 3.pl.* 9,3
să chiiame: *conj. prez. 3.sg.* 9,15
chiiamă: *ind. prez. 3.sg.* 12,23
a (să) chema: *inf. prez.* rezum. cap.15; 15,17
(să) va chema: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,21; 24,8
(să) cheamă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 20,6; 21,24
va chema: *ind. viit.I. 3.sg.* 27,16

CHEZAȘ: s.m.; var. **CHIZEȘ; CHIZAȘ; CHIZEAȘ**
chizeșul: *sg. nom.* rezum.cap.6
chizeașii: *pl. nom.* rezum. cap.22
chizași: *pl. nom.* 22,26
chizeașul: *sg. nom.* rezum. cap.27

CHEZĂȘIE: s.f.; var. **CHIZĂȘIE**
chizășie: *sg. ac.* rezum. cap.6

(a se) CHEZĂȘUI: v. IV; var. **(a se) CHIZEȘUI**; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Constantin Negruzzi, *Scrierile lui...* Volumul II: *Poezii*, București, 1872–1873.
(s-)au chizeșuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 20,16

CHIP: s.n.
chipuri: *pl. ac.* rezum. cap.8

(a se) CHIVERNISI: v. IV
(să) chivernisesc: *ind. prez. 3.pl.* 20,18
chivernisește: *imperativ 2.sg.* 24,27

CINSTE: s.f.
cinstea: *sg. nom./ac.* 5,9; rezum. cap.26
cinste: *sg. ac., în loc. adj.* ***de cinste*** 11,16
cinste: *sg. nom./ac.* 20,3; 22,9; 26,8

(a se) CINSTI: v. IV
să (se) cinstească: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.3
cinstește: *imperativ 2.sg.* 3,9
cinstește: *ind. prez. 3.sg.* 14,31
cinstesc: *ind. prez. 3.pl.* 19,6
a cinsti: *inf. prez.* rezum. cap.23
cinstit e: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 31,23

(a) CIOPLI: v. IV
cioplit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,1

(a se) CLĂTI: v. IV
(să) va clăti: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,30; 12,3
(să) clătească: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.30; 30,21

CLEVETITOR, -TOARE: s.m./f.
clevetitoriul: *sg. nom.* rezum. cap.26

CLIPEALĂ: s.f. (aici) „ocheadă”
clipealele: *pl. ac.* 6,25

(a) COACE: v. III
coace: *ind. prez. 3.sg.* 12,16
va coace: *ind. viit.I. 3.sg.* 26,24

COAPSĂ: s.f.
coapsele: *pl. ac.* 30,31; 31,17

(a se) COBORÎ: v. IV; var. (Înv.) **(a se) POGORÎ**
(să) pogoară: *ind. prez. 3.sg./pl.* 1,12; 5,5
(s-)au pogorât: *ind. pf.c. 3.sg.* 30,4

COCOȘ: s.m.
cocoșul: *sg. nom.* 30,31

COH: s.n. (Trans.; mgm.) „turnătorie”; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Georgie Șincai din Șinca, *Hronica românilor și a mai multor neamuri (...)* [III], [Tom] I – III, Iași 1853 –1854.
coh: *sg. ac.* 27,21

COMOARĂ: s.f.
comoarăle: *pl. nom./ac.* 2,4; 10,2
comoare: *pl. ac.* 15,16
comoară: *sg. nom./ac.* rezum. cap.21; 21,20
comori: *pl. ac.* 21,6

CONTĂȘ: s.n.; var. **CONTOȘ**
contoșul: *sg. ac.* 25,20

(a se) CONTENI: v. IV; var. (Înv.) **(a se) CONTINI**
contineaşte: *ind. prez. 3.sg.* 10,19
conteni: *inf. prez. fără* ***a*** 25,28
contenindu(-să): *gerunziu* 26,20

COPIL: s.m.
copilului: *sg. gen.* rezum. cap.22; 22,15
copilul: *sg. nom.* rezum. cap.23; 29,15

CORABIE: s.f.
corăbii: *sg. gen.* 30,19
corabiia: *sg. ac.* 31,14

CORB: s.m.
corbii: *pl. nom.* 30,17

COROANĂ: s.f.
coroană: *sg. ac.* 4,9

COVOR: s.n.
covoară: *pl. ac.* 7,16

(a) CREDE: v. III
creade: *ind. prez. 3.sg.* 14,15, 21; 26,25

CREDINCIOS, -OASĂ: adj./s.
(cel) credincios: *s.m. sg. nom., în sintagma* ***cel credincios cu inima*** 11,13
(cel) credincios: *s.m. sg. ac.* rezum. cap.12
credinciosului: *s.m. sg. gen.* 13,17
credincioasă: *adj. f. sg. nom.* 11,18
credincios: *adj. m. sg. nom./ac.* 14,5, 25; 20,6; 25,13; 28,20

CREDINŢĂ: s.f.
credinţă: *sg. ac.* rezum. cap.15; 15,27

(a) CREŞTE: v. III
cresc: *ind. prez. 3.pl.* 3,20
creaşte: *ind. prez. 3.sg.* 4,18

CRIVĂŢ: s.n.
creveţul: *sg. nom.* 25,23

(a se) CRUŢA: v. I
(să) cruţă: *ind. prez. 3.pl.* 13,22
cruţă: *ind. prez. 3.sg.* 13,24

CUGET: s.n.
cugetele: *pl. nom./ac.* 5,2; 8,12; 12,2, 5; 15,5, 22
cugete: *pl. ac.* 6,18

(a) CUGETA: v. I
cugetă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 1,18; 12,20; 15,28; 16,30; 17,19; 24,2
(nu) cugeta: *imperativ prohib. 2.sg.* 3,29
va cugeta: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,7; 22,9

CUIB: s.n.
cuibul: *sg. ac.* 27,8

(a se) CULEGE: v. III
(să) culeg: *ind. prez. 3.sg.* 13,11

CULCUŞ: s.n.
culcuşul: *sg. ac.* 7,17; 22,27; 30,26

CUMPĂNĂ: s.f.; var. (Reg.) **CUMPÂNĂ**
cumpâna: *sg. nom.* 11,1
cumpâna: *sg. nom., în sintagma* ***cumpâna lui Dumnezeu*** rezum. cap.16
cumpână: *sg. nom.* 16,11
cumpăna: *sg. nom.* 20,23

(a) CUMPĂNI: v. IV
cumpănea: *ind. imp. 3.sg.* 8,28

CUMPĂNITOR, -TOARE: s.m./f.
cumpănitoriu: *s.m. sg. nom.* rezum. cap.16; 16,2

(a) CUMPĂRA: v. I
cumpăra: *inf. prez. fără* ***a*** 17,16
cumpără: *imperativ 2.sg.* 23,23
au cumpărat: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,16

CUMPĂRĂTOR, -TOARE: s.m./f.
cumpărătoriul: *sg. nom.* rezum. cap.20; 20,14

CUMPLIT, -Ă: adj.
cumplită: *f. sg. nom.* rezum. cap.27

(a se) CUNOAŞTE: v. III
cunoaşte: *ind. prez. 3.sg.* 4,27; 12,10; 14,10; 24,22; rezum. cap.27; 27,23; 28,21; 29,7
(să) va cunoaşte: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,8
-s cunoscute: *pasiv ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.15
(să) cunoaşte: *ind. prez. 3.sg.* 19,11; 20,11; 26,24
cunoaşte: *inf. prez. fără* ***a*** 20,24
a cunoaşte: *inf. prez.* 24,23
am cunoscut: *ind. pf.c. 1.sg.* 30,3

CUNOŞTINŢĂ: s.f.
cunoştinţa: *sg. ac.* 2,2
cunoştinţii: *sg. gen., în sintagma* ***sabia cunoştinţii*** 12,18

CUNUNĂ: s.f.
cunună: *sg. nom.* 12,4
cununa: *sg. nom.* 14,24; 16,31; rezum. cap.17; 17,6; 27,24

(a) CUPRINDE: v. III
cuprinde: *ind. prez. 3.sg.* 14,13; 26,17
va cuprinde: *ind. viit.I. 3.sg.* 29,6

CUPTOR: s.n.
cuptoriu: *sg. ac.* 17,3; 27,21

CURAT, -Ă: adj./adv./s.
curat: *adv.* 2,7; 10,9
(mai) curate: *adj. n. pl. nom.* 3,14
curat: *adj. m./n. sg. nom./gen.* 6,29; 15,26; 20,9; 25,4; 30,12
curată: *adj. f. sg. nom./ac.* rezum. cap.20; 20,9
curate: *adj. f. pl. nom.* 20,11
(celui) curat: *s.m. sg. gen.* 21,8
(nişte) curate: *s.n. pl. ac.* 26,22

(a se) CURĂŢI: v. IV
(să) curăţăsc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.15
(să) curăţesc: *ind. prez. 3.pl.* 15,27

CURĂŢIE: s.f.
curăţiia: *sg. ac., în sintagma* ***curăţiia inimii*** rezum. cap.22; 22,11

CURÂND: adv.
curând: 29,25

(a) CURGE: v. III
curge: *ind. prez. 3.sg.* (aici) „are din belşug” 3,13
să curgă: *conj. prez. 3.pl.* 3,21

CURGERE: s.f. (aici) „izvor”
curgerea: *sg. ac.* 5,15

CURSĂ: s.f.
cursă: *sg. ac.* 29,5

CURVĂ: s.f.
curvă: *sg. ac.* rezum. cap.5; rezum. cap.23
curvei: *sg. gen.* 5,3; 6,26
curvelor: *pl. gen.* rezum. cap.7
curva: *sg. nom./ac.* 18,22; 23,27
curvele: *pl. ac.* 29,3

CURVIE: s.f.
curviei: *sg. gen.* 7,10

(a) CUTEZA: v. I
cutezând: *gerunziu* 3,23
cutează: *ind. prez. 3.sg.* 14,16

CUTEZAT: adv. „fără frică", „hotărât" (cf. lat. *confidenter*)
cutezat: 10,9

CUŢIT: s.n.
cuţitul: *sg. ac.* 23,2

(a se) CUVENI: v. IV
(să) cuvin: *ind. prez. 3.pl.* 17,7; rezum. cap.19
(să) cuvine: *ind. prez. impers.* 19,10

CUVIOS, -OASĂ: s.m./f.
cuvioşilor: *s.m. pl. gen.* rezum. cap.3

CUVÂNT: s.n.
cuvintelor: *pl. gen./dat.* 1,3; 30,6
cuvintele: *pl. nom./ac.* 1,6, 21, 23; 2,1, 16; 4,4, 20; 6,2; 7,1, 5, 24; 8,8, 32; 12,6; 16,24; 17,7, 27; 18,2, 4, 8; rezum. cap.19; 19,7, 27; 22,12; 23,12; 26,22; 29,12, 19; rezum. cap.30; 30,1, 8; 31,1
cuvinte: *pl. nom./ac.* 7,21; 14,23; rezum. cap.24; 24,26; 26,6; rezum. cap.29; 29,5
cuvântul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.10; 13,5; 15,1, 23, 26; 25,2, 11
cuvânt: *sg. ac.* 12,25; 17,9; 27,11
cuvântul: *sg. dat.* (*cu prep.* ***a + tot***) 14,15
cuvânt: *sg. ac., în sintagmele* ***celui dulce în cuvânt/cel învăţat în cuvânt*** rezum. cap.16; 16,20
cuvântul: *sg. nom., în sintagma* ***cuvântul lui Dumnezeu*** 30,5

D

(a se) DA: v. I
să (să) dea: *conj. prez. 3.sg.* 1,4
dă: *ind. prez. 3.sg.* 1,20; 2,6; 8,1; 19,6; 22,9; 26,8; 28,27
a da: *inf. prez.* rezum. cap.3; 3,28; rezum. cap.20
dă: *imperativ 2.sg.* 3,9; 9,9; 25,21
oiu da: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,28
va da: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,34; 6,31; 10,10; 13,15; 29,17
voiu da: *ind. viit.I. 1.sg.* 4,2
da-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,9; 22,16
(nu) da: *imperativ prohib. 2.sg.* 5,9
să dai: *conj. prez. 2.sg.* 6,4; 30,8; rezum. cap.31; 31,3, 4
(să) va da: *ind. viit.I. impers./3.sg.* 10,24; 11,8; 19,17; 20,4; rezum. cap.21; 27,24
(să) dă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.19; 21,18
(să) dau: *ind. prez. 3.pl.* 19,14; 22,26
au dat: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,9; 31,15, 24
dând: *gerunziu* 23,21
daţi: *imperativ 2.pl.* 31,6, 31

DAJDIE: s.f.; var. (Înv.) **DAJDE**
dăjdilor: *pl. dat.* 12,24

DAR: s.n.
darurile: *pl. nom., în sintagma* ***darurile lui Dumnezeu*** rezum. cap.2
daru: *sg. nom./ac.* 4,2; rezum. cap.31
daruri: *pl. ac.* 6,35; 19,6; 22,9
darurile: *pl. ac.* 15,27
darul: *sg. nom./ac.* 17,23; 18,16; 21,14; 22,1
dar: *sg. nom.* 31,30

DATORIE: s.f.; var. (Înv.) **DEATORIE**
deatorii: *pl. ac.* 22,26

(a) DĂRUI: v. IV
va dărui: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,26
dăruieşte: *ind. prez. 3.sg.* 21,31
dăruieşte: *imperativ 2.sg.* 23,26; 30,8

DEASUPRA: adv.
deasupra: 8,28; 27,22

(a) DEFĂIMA: v. I
defaimă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 1,7; 15,5
defăimat-aţi: *ind. pf.c. 2.pl.* 1,25

DEFĂIMAT, -Ă: adj.
defăimaţi: *m. pl. nom.* 2,15

DEFĂIMĂTOR, -TOARE: s.m./f.
defăimătoriu: *s.m. sg. nom.* rezum. cap.19

DEGET: s.n.
deagetul: *sg. ac.* 6,13
deagetele: *pl. nom./ac.* 7,3; 31,19

DEGRABĂ: adv.
degrabă: rezum. cap.3; 6,15; 29,1

DEMULT: adv.
demult: *în forma* ***de demult*** 8,23; rezum. cap.22; 22,28

DEPARTE: adv.
departe: *adv.* 4,24; 6,11; 7,19; 15,29; 19,7; 25,25; 27,10; 30,8; 31,10
departe: *adv. în c.* ***de departe*** 31,14

(a se) DEPĂRTA: v. I
depărtându(-să): *gerunziu* 1,33
depertează: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2; rezum. cap.30
(te) depertează: *imperativ 2.sg.* 3,7
(să) depărteze: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 4,21
depertează: *imperativ 2.sg.* 4,24
depărtează: *imperativ 2.sg.* 4,27; 5,8
(nu te) depărta: *imperativ prohib. 2.sg.* 5,7
(să) va depărta: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,13; 20,14; 22,6
a (să) depărta: *inf. prez.* 18,1; rezum. cap.23
(să) departă: *ind. prez. 3.sg.* 22,5

DEPĂRTARE: s.f.
depărtarea: *sg. ac.* rezum. cap.18

(a) DEPRINDE: v. III
va deprinde: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,33
am deprins: *ind. pf.c. 1.sg.* 24,32

DEPRINDERE: s.f.
deprinderea: *sg. nom.* rezum. cap.19
deprindere: *sg. nom.* rezum. cap.24

DESĂVÂRŞIT: adv.
desăvârşit: 4,18

(a se) DESCHIDE: v. III; var. **(a se) DEŞCHIDE**
(să) vor deşchide: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,6

deşchide: *imperativ 2.sg.* 20,13; 31,8, 9
va deşchide: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,7
deşchisu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 27,25
deşchide: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.31
au deşchis: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,20, 26

DESCHIS, -Ă: adj.; var. **DEŞCHIS, -Ă**
deşchisă: *f. sg. ac.* 25,28

(a) DESCOPERI: v. IV
deascopere: *ind. prez. 3.sg.* 11,13; rezum. cap.20
descopere: *ind. prez. 3.sg.* 13,16

(a se) DESFACE: v. III
(s-)au desfăcut: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,20
desface: *ind. prez.* 17,9

(a se) DESFĂTA: v. I
(să) va desfăta: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,33
(nu te) desfăta: *imperativ prohib. 2.sg.* 4,14
desfătează: *ind. prez. 3.sg.* 5,19
să (ne) desfătăm: *conj. prez. 1.pl.* 7,18
(mă) desfătam: *ind. imp. 1.sg.* 8,30
(să) desfetează: *ind. prez. 3.sg.* 20,1
(să) desfată: *ind. prez. 3.sg.* 28,25

DESFĂTARE: s.f.
desfătările: *pl. nom.* rezum. cap.19; 19,10
desfătare: *sg. ac.* 29,17

(a se) DESPĂRŢI: v. IV
despărţeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 16,28
(să) despart: *ind. prez. 3.pl.* 19,4
(să) desparte: *ind.prez. 3.sg.* 20,3

DESPĂRŢIRE: s.f. (aici) „afluent"
despărţirile: *pl. ac.* 21,1

DESTUL: adv./adj./interj.
destul: adv. 25,16
destul: *adj. n. sg. nom.* 27,27
destul: *interj.* 30,15, 16

DEŞERT, DEŞARTĂ: adj./s.
deşeartelor: *adj. antep. f. pl. gen.* rezum. cap.11
deşartă: *adj. f. sg. nom.* 14,4
deşert: *adj. m. sg. nom.* 21,6; 24,28
deşeartă: *adj. f. sg. nom.* 31,30
(cel) deşert: *s.m. sg. nom.* 12,8
deşert: *s.n. sg. ac., în loc. adv.* ***în deşert*** 26,2

DEŞERTĂCIUNE: s.f.
deşertăciunea: *sg. ac.* rezum. cap.30; 30,8

(a se) DEŞTEPTA: v. I
deşteaptă: *ind. prez. 3.sg.* 16,28
deştep tându(-te): *ind. prez. 2.sg.* 6,22
deştaptă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap. 6; 10,12; 15,1; 26,21
(mă) voiu deştepta: *ind. viit.I. 1.sg.* 23,35
au deşteptat: *ind. pf.c. 3.sg.* 30,4
deşteaptă: *imperativ 2.sg.* 6,3

DEŞTEPTAT, -Ă: adj.
deştep tate: *f. pl. ac.* 15,18

(a) DEZNĂDĂJDUI: v. IV
(nu) deznădăjdui: *imperativ 2.sg.* 19,18
vei deznădăjdui: *ind. viit.I. 2.sg.* 24,10

(a se) DEZRĂDĂCINA: v. I
(să) vor dezrădăcina: *ind. viit.I. 3.pl.* 15,5

(a se) DEZVELI: v. IV; var. (Înv.) **(a se) DEZVĂLI**
dezvăleaşte: *ind. prez. 3.sg.* 16,3; 20,19
(nu) dezvăli: *imperativ prohib. 2.sg.* 25,9
dezvăli(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 26,26

DIMINEAŢĂ: s.f.
dimineaţă: *sg. ac., în loc. adv.* ***[de] dimineaţă/de dimineaţă*** 1,28; 11,27

DINAFARĂ: adv.
dinnafară: *adv. în sintagma* ***cei dinnafară*** „străinii" 20,16

DINĂUNTRU: adv./prep.; var. **DINLONTRU**
dinlontru: *adv. în sintagmele* ***ceale mai dinlontru*** „lăcaşurile"/ ***ceale dinlontru*** (aici) „inima" 7,27; 12,10
dinlontrul: *prep.* 18,8; 20,30
dinlontrul: *prep. în sintagma* ***ceale dinlontrul pântecelui*** „măruntaiele" 26,22

DINTE: s.m.
dinţilor: *pl. gen.* 10,26
dinte: *sg. nom.* rezum. cap.25; 25,19
dinţi: *pl. ac.* 30,14

DOBÂNDĂ: s.f.
dobândă: *sg. ac.* 12,27

DOBITOC: s.n.
dobitoacelor: *pl. gen.* 12,10
dobitocului: *sg. gen.* rezum.cap.27; 27,23

(a) DOBORÎ: v. IV; var. (Înv.) **(a) OBORÎ**
au oborât: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,26
oboară: *ind. prez. 3.sg.* 18,8

(a se) DOJENI: v. IV
(să) dojeneaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1
dojeneaşte: *ind. prez. 3.sg.* 13,24

DOMN: „Dumnezeu"
Domnului: *sg. gen., în sintagmele* ***frica Domnului/învăţătura Domnului/blagoslovenііa Domnului/calea Domnului/teamerea Domnului/ochii Domnului/judecăţile Domnului/numele Domnului/voia Domnului/candila Domnului/mâna Domnului*** 1,7, 29; 2,5; 3,11; 8,13; 9,10; 10,6, 22, 27, 29; 14,26, 27; 15,3, 16, 33; 16,6, 11; 18,10; rezum. cap.19; 19,21, 23; 20,27; rezum. cap.21; 21,1; 22,4, 12; 23,17
Domnul: *sg. nom./ac.* 2,6; 3,5, 9, 12, 19, 26, 33; 4,27; 5,21; rezum. cap.6; 6,16; 8,22, 35; 10,3; 12,2; 14,21; 15,25, 29; rezum. cap.16; 16,2, 3, 4, 20; rezum. cap.17; 17,3; 18,22; 19,14, 17; 20,12, 22, 24; 21,2, 31; 22,2, 14, 19, 23; 24,18, 21; 25,22; 28,5, 25; 29,13, 25, 26; 30,9; 31,30
Domnului: *sg. gen./dat.* 3,32; 11,20; 12,22; 15,8, 9, 11, 26; 16,1, 5, 7, 9; rezum. cap.21; 21,3, 30
Domnul: *sg. dat.* (*cu prep.* ***la***) 11,1; 20,23
Domnul: *sg. ac., în sintagma* ***teamerii de Domnul*** rezum. cap.15

(a se) DOMOLI: v. IV
(să) domolesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.16
va domoli: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,14

(a se) DORI: v. IV
(să) doresc: *ind. prez. 3.pl.* 3,15
dorind: *gerunziu* 7,15
-i dorit: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 8,11
doreaşte: *ind. prez. 3.sg.* 21,26
(nici) dori: *imperativ prohib. 2.sg.* 24,1
doresc: *ind. prez. 3.pl.* 29,15

DORIT, -Ă: adj.
dorite: *f. pl. ac.* 7,18
dorită: *f. sg. nom.* 21,20

(a) DORMI: v. IV; var. (Înv. și rar) **(a) DURMI**
vei dormi *ind. viit.I. 2.sg.* 3,24; 6,9, 10, 22
dorm: *ind. prez. 3.pl.* 4,16
să dormi: *conj. prez. 3.sg.* 6,10
doarme: *ind. prez. 3.sg.* 23,34
vei durmi: *ind. viit.I. 2.sg.* 24,33

(a) DORMITA: v. I; var. (Înv.) **(a) DURMITA**
dormiteaze: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 6,4
vei dormita: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,10
dormitează: *ind. prez. 3.sg.* 10,5
vei durmita: *ind. viit.I. 2.sg.* 24,33

DOS: s.n.
dosul: *sg. ac.* 10,13

DOSADĂ: s.f.
dosada: *sg. nom.* 1,27

(a se) DOVEDI: v. IV
(să) va dovedi: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,9

DOVEDIRE: s.f.
dovedirii: *sg. gen.* 1,3

DRAGOSTE: s.f.
dragostea: *sg. nom./ac.* 5,19; 10,12; 27,5
dragoste: *sg. ac.* rezum. cap.10; 15, 17

(a) DREGE: v. III; var. (În v. și pop.) **(a) DIREGE**
direage: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.16

DREPT, DREAPTĂ: adj./s./adv.; var. **DIREPT, DIREAPTĂ**
drepților: *s.m. sg. gen./dat.* 2,7, 20; 3,33; rezum. cap.4; 4,18; 10,28; 11,3, 6, 10, 11, 21, 23; 12,3, 5, 6, 7, 12; 13,9, 21; 14,11; 15,8, 19, 29; 16,17; rezum. cap.28; 28,12; rezum. cap.29; 29,2
(cei) drepți: *s.m. pl. nom./ac.* 2,21; 11,28; 14,9; 21,18; rezum. cap.29; 29,10
dreapta: *s.f. sg. ac., în loc. prep.* ***în dreapta/de-a dreapta*** 3,16; 4,27
(ceale) dreapte: *s.f. pl. ac.* 4,25; 8,6, 15; 17,26
dreapta: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***spre dreapta sau spre stânga*** 4,27
(cel) drept: *s.m. sg. nom./ac.* rezum. cap.9; 9,9; 11,31; rezum. cap.12; 12,21; 17,15; rezum. cap.21; 21,18, 26; 28,10; 29,6
(celui) drept: *s.m. sg. gen.* 10,3; rezum. cap.15; rezum. cap.24
dreptului: *s.m. sg. gen./dat.* 10,6, 7, 11, 16, 20, 21, 31, 32; 11,30; 13,22; 15,6, 28; 17,26; 21,15, 20; 23,24; 24,15; rezum. cap.28
(celor) drepți: *s.m. pl. dat.* 10,24
dreptul: *s.m. sg. nom.* 10,25, 30; 11,8; 12,10, 13; 13,5, 25; 14,32; rezum. cap.18; 18,10, 17; 20,7; 21,12; 24,16; 25,26; 28,1; 29,7
drepții: *s.m. pl. nom.* 11,9; 13,13; 28,28; 29,16, 27
direapte: *s.f. pl. ac.* 16,13
(cel) direpț: *s.m. sg. nom.* 21,29
dreaptei: *sg. gen.* 27,16
dreaptă: *adj. f. sg. nom./ac.* 2,13; 11,1; 12,15; 14,2, 12; 21,2; 27,21; 29,27
dreapte: *adj. n. pl. nom./ac.* 8,8, 9; 18,8; 24,26
drept: *adj. m. sg. nom./ac.* rezum. cap.10; 12,26; 21,8; 24,24; rezum.cap.29; 29,4
(mai) drept: *adj. m. sg. nom.* 15,5
direapte: *adj. f. pl. nom.* 16,13
direaptă: *adj. f. sg. nom.* 16,25
drepte: *adj. f. pl. nom.* 20,11
direpț: *adj. n. sg. nom.* 31,9
drept: *adv.* 22,21; 23,16; rezum.cap.24

DREPTATE: s.f.
dreptății: *sg. gen.* 1,3; 2,8; 4,11; 8,20; rezum. cap.11; 12,28; rezum. cap.14; 15,5; 16,31
dreptatea: *sg. nom./ac.* 2,9; 8,14, 16, 18; 10,2; 11,4, 5, 6; 13,6; 14,34; 15,9; 16,12; 21,21; 25,5
dreptate: *sg. ac.* 11,18; 12,22; 16,5; 21,21
dreptății: *sg. dat. adn.* 12,17
dreptate: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu dreptate/întru dreptate*** 16,8; 29,14

DRUM: s.n.
drumuri: *pl. ac.* 26,13

(a se) DUCE: v. III
du(-te): *imperativ 2.sg.* 3,28
duce(-)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 4,11
dusu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,19
(să) duce: *ind. prez. 3.sg.* 7,22
duce: *ind. prez. 3.sg.* 12,28; 16,29
duc: *ind. prez. 3.pl.* 24,11

DUH: s.n.
duhul: *sg. nom./ac.* 1,23; 15,4, 13; 16,18; rezum. cap.17; 17,22; 18,14; 25,28; rezum. cap.29; 29,11; 30,4
duhurilor: *pl. gen.* rezum. cap.16; 16,2
duhului: *sg. gen.* 17,27
duhul: *sg. ac., în sintagma* ***cel smerit cu duhul*** 29,23

DULCE: adj./s.
dulce: *adj. m./f./n. sg. nom.* 3,24; 12,11; 20,17; 28,2
dulci: *adj. n. pl. ac.* 7,5
(mai) dulci: *adj. f. pl. nom.* 9,17
(prea) dulce: *adj. m. sg. nom.* 24,13
(celui) dulce: *s.m. sg. gen., în sintagma* ***celui dulce în cuvânt*** „celui blând" rezum. cap.16
(cel) dulce: *s.m. sg. nom., în sintagma* ***cel dulce cu graiul*** „cel blând" 16,21
dulce: *s.n. sg. ac.* 27,7

DULCEAȚĂ: s.f. (aici) „bucurie", „plăcere"
dulcețile: *pl. nom.* 8,31
dulceața: *sg. nom.* 16,24

DUMNEZEU: s.m. „Divinitatea"
Dumnezeu: *sg. gen., în sintagmele* ***darurile lui Dumnezeu/ știința lui Dumnezeu/teamerea de Dumnezeu/certarea lui Dumnezeu/cumpăna lui Dumnezeu/slava lui Dumnezeu*** rezum. cap.2; 2,5; rezum. cap.3; rezum. cap.16; rezum. cap.25; 25,2
Dumnezeului: *sg. gen., în sintagma* ***legătura Dumnezeului/ numele Dumnezeului*** 2,18; 30,9
Dumnezeu: *sg. nom./ac./gen./dat.* rezum. cap.3; 3,4, 7; rezum. cap.8; 14,2; rezum. cap.15; rezum. cap.16; 16,5, 33; rezum. cap.19; 19,3; rezum. cap.30; 30,1, 5
Dumnezeu: *sg. dat.* (*cu prep.* ***la***) 17,15; 20,10

(a) DUREA: v. II
au durut: *ind. pf.c. impers.* 23,35

DURERE: s.f.
durere: *sg. nom./ac.* 10,10; 14,13; 19,13
durerea: *sg. nom.* 17,25; 31,7

F

(a se) FACE: v. III
fac: *ind. prez. 3.pl.* 2,14
a face: *inf. prez.* rezum. cap.3; 3,27; 8,22; 16,5; 17,26; 21,3, 7, 15; 24,8
fă: *imperativ 2.sg.* 3,27; 6,3; rezum. cap.25; 30,8
făcându-: *gerunziu* 3,30; rezum. cap.8

vor face: *ind. viit.I. 3.pl.* 4, 16
face: *ind. prez. 3.sg.* 6,13; 7,5; 9,7; 10, 10, 22; 11,17, 18; 12,4; 14,34; rezum. cap.17; 17,16, 22; 18,16; 25,13; 28,21
făcuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 8,26
(să) fac: *ind. prez. 3.pl.* 11,24
a (să) face: *inf. prez.* rezum. cap.13
(să) va face: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,20
va face: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,25
au făcut: *ind. pf.c. 3.sg.* 20,12; 24,29; 31,22, 24
(nu) face: *imperativ prohib. 2.sg.* 22,22
vor face: *ind. viit.I. 3.pl.* 23,5
voiu face: *ind. viit.I. 1.sg.* 24,29
să (te) faci: *conj. prez. 2.sg.* 26,4
am făcut: *ind. pf.c. 1.sg.* 26,19; 30, 20
făcutu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,14

FAGURE: s.m.; var. **FAGUR**
faguri: *pl. nom.* 5,3
fagur: *sg. nom.* 16,24
fagurul: *sg. nom./ac.* 24,13; 27,7

FAPTĂ: s.f.
faptele: *pl. nom./ac.* 14, 15; 20,11; 24,12
fapta: *sg. ac.* 18,9

FATĂ: s.f.
feate: *pl. nom./ac.* 30,15; 31,29

FAŢĂ: s.f.
faţa: *sg. nom./ac.* 7,2; 15,13; 17,24; 18,5; 19,6; 21,29; 23,31; 24,23, 31; 25,23; rezum. cap.27; 27, 17, 19, 23; 28,21; 29,26
faţă: *sg. ac.* 7,13
faţă: *sg. ac., în loc. adj.* ***de faţă*** 8,27
feaţii: *sg. gen.* 16,15
feaţii: *sg. ac., în loc. prep.* (Înv.) ***înaintea feaţii*** „dinaintea" 23,1
faţa: *sg. ac., în loc. prep.* ***din faţa*** 25,5

FĂCĂTOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Înv. şi reg.) **FĂCĂTORIU**
Făcătoriul: *s.m. sg. ac.* 14,31; 17,5
făcătoriu: *s.m. sg. nom.* 22,2

(a) FĂGĂDUI: v. IV
am făgăduit: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,14
făgăduiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 12,18

FĂGĂDUIRE: s.f.
făgăduiri: *pl. ac.* 20,25

FĂGĂDUINŢĂ: s.f.
făgăduinţele: *pl. nom./ac.* 7,14; 15,8
făgăduinţelor: *pl. gen.* 31,2

FĂGĂDUIT, -Ă: s.m./f.
(ceale) făgăduite: *s.f. pl. ac.* 25,14

(a se) FĂLI: v. IV
(să) va făli: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,14
a (să) făli: *inf. prez.* rezum. cap.27
(nu te) făli: *imperativ prohib. 2.sg.* 27, 1

FĂRĂDELEGE: s.f. var. (Înv. şi rar.) **FĂRĂLEAGE**
fărăleagea: *sg. ac.* 11,5
fărădeleage: *sg. ac.* 16,8

FÂN: s.n.
fânuri: *pl. nom.* 27,25

FÂNTÂNĂ: s.f.
fântâna: *sg. nom.* rezum. cap.25

FEL: s.n.; var. (Înv.) **FEALIU**
fealiuri: *pl. nom./ac.* rezum. cap.14; 27,9

(a se) FERI: v. IV
a (să) feri: *inf. prez.* rezum. cap.5
să (te) fereşti: *conj. prez. 2.sg.* rezum. cap.6
(să) fereaşte: *conj. prez. 3.sg.* 11,15; 17,16
fereaşte: *ind. prez. 3.sg.* 16,17
să (să) ferească: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.22

FERICE: adj. (Înv.) „fericit"
fearici: *m. pl. nom.* rezum. cap.8

FERICIT, -Ă: adj./s./adv.
fericit: *adj. m. sg. nom.* 3,13, 18; 8,34; 14,21; 16,20; 28,14; 29,18
fericiţi: *adj. m. pl. nom./ac.* 8,32; 20,7
(cel) fericit: *s.m. sg. nom.* rezum. cap.28
fericit: *adv.* (aici) „cu noroc" 30,29

FEREASTRĂ: s.f.; var. **FEREASTĂ**
fereasta: *sg. ac.* 7,6

(a) FI: v. IV
e: *ind. prez. impers./3.sg.* 6,32; 8,11, 19, 34; 10,14, 29; 11,1, 20; 12,2, 11, 19; 14,6; 15,29; rezum. cap.16; 16,5, 8, 19; 17,1, 20; 19,1, 2, 22, 23; rezum. cap.20; 20,3, 5, 14, 17, 23; 21,4, 8, 9, 19; 22,1, 13; 23,29; 24,13, 23; 25,7; rezum. cap.27; 27,3, 5, 10, 18; 28,6, 14, 15; 29,22; 30,4, 9; 31,9, 30
eşti: *ind. prez. 2.sg.* 7,4; 24,24
este: *ind. pez. 3.sg.* 8,8
era: *ind. imp. 3.sg./pl.* 8,24; 24,31
eram: *ind. imp. 1.sg.* 8,27, 30
-i: *ind. prez. impers./3.sg.* 3,14; 6,30; 10,13; 16,16, 32; 17,12, 16, 26; 18,5; rezum. cap.21; 22,9; rezum. cap.25; 25,16, 27; 27,7
-s: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.3; 11,14; rezum. cap.23
iaste: *ind. prez. impers./3.sg.* 3,15, 18, 32; 4,13; 6,12, 23, 26; 7,19; rezum. cap.8; 8,14; 9,4, 16; 10,1, 5, 18, 19, 23; 11,1, 2, 7, 12, 14, 23, 30; 12,1, 4, 9, 11, 12, 16, 17, 18, 22, 26; 13,2, 7, 25; 14,4, 8, 12, 17; 15,5, 22, 32; 16,1, 2, 5, 9, 20, 25; 17,14, 27; 18,9, 17, 22; 19,2, 11, 26; rezum. cap.20; 20,1, 9, 15, 23, 25; rezum. cap.21; 21,5, 6, 8, 15, 30; 22,2, 6, 7, 15, 22, 27; 23,3, 11, 27; 24,5, 9; 25,2; 26,1, 6, 7, 13, 18; 27,12; 28,3, 7, 12, 14, 24, 26; 29,13, 18; 30,1, 2, 5, 20, 31, 32; 31,4, 18
ieste: *ind. prez. 3.sg.* 23,7
sânt: *ind. prez. 3.pl.* 1,22; 2,15; 4,22, 27; 5,3, 6; 6,16; 7,27; rezum. cap.8; 8,8, 9, 18; 9,17, 18; 11,24; 12,5, 10; 13,10, 13; 14,4, 23; 15,8, 22; 16,2, 11, 12; 17,15; 19,6, 29; 20,11; 21,27; 23,29; 24,6; 26,25; 27,6, 19, 20; 29,27; 30,13, 15, 18, 24, 29; 31,21
sânt: *ind. prez. 1.sg.* 20,9; 30,2
sint: *ind. prez. 3.pl.* 20,10
va fi: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,5; 3,8, 22, 24, 26; 6,11, 29; 10,25; 11,2, 10, 15, 21; 12,19, 27; 13,20; 14,14, 15, 20, 21, 23, 26; 15,5, 7, 27; 17,5; 18,1, 24; 19,5, 9, 25; 20,1; 21,11, 17; 22,18, 29; 23,15; 24,6; 27,14; 28,1, 2, 20; 29,22; 30,23
fie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg./pl.* 1,14; 4,24; 5,17, 18; 27,27
au fost: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,24
(nu) fi: *imperativ prohib. 2.sg.* 3,7; 24,28
am fost: *ind. pf.c. 1.sg.* 4,3; 5,14
vei fi: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,4; 6,11; 7,2; 9,12; 23,34
să fie: *conj. prez. 3.sg./pl.* 5,10; 22,19
vor fi: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.8; 12,7; 14,15; 28,16
a fi: *inf. prez.* 8,23, 31; 18,13; 24,1; 26,5, 12, 16; 28,11, 24; rezum. cap.30; 30,12
fiţi: *imperativ 2.pl.* 9,6
fiind: *gerunziu* 13,7
ar fi: *cond. prez. 3.pl.* 18,8
să fii: *conj. prez. 2.sg.* 19,20; 22,24, 26; 23,17, 20; 25,10
fii: *imperativ 2.sg.* 23,19

FIARĂ: s.f.
fierilor: *pl. gen.* 30,30

FICAT: s.m.
ficatul: *sg. ac.* 7,23

FIER: s.n.
fierul: *sg. nom.* 27,17
fier: *sg. ac.* 27,17

(a) FIERBE: v. III
fierbe: *ind. prez. 3.sg.* 15,2; 19,3

FIINŢĂ: s.f.
fiinţa: *sg. ac.* 18,15

FIU: s.m.
fiiul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,1; rezum. cap.10; 10,1, 5; rezum. cap.13; 13,1, 24; 15,20; 17,25; 19,13, 18; rezum. cap.29; 29,17
fiiul: *sg. voc., în sintagma* ***fiiul mieu*** 1,8, 10, 15
fiiule: *sg. voc.* 2,1; 3,1, 11, 21; 4,10, 20; 5,1, 7, 20; 6,1, 3, 20; 7,1, 2, 24; 19,27; 23,15, 19, 26; 24,13, 21; 27,11
fiiu: *sg. nom./ac.* 3,12; 4,3; 10,5; 28,7
fiilor: *pl. voc.* 4,1; 8,32
fiii: *pl. nom./ac.* 8,4, 31; 17,2, 6; 20,7; 30,17; 31,28
fii: *pl. ac.* 13,22
fiiului: *sg. gen./dat.* 14,15; rezum. cap.19; 30,1, 4
fiilor: *pl. gen./dat.* 14,26; 15,11; 17,6; 31,5, 8

FLĂMÂND, -Ă: adj.
flămând: *m./n. sg. nom./ac.* 6,30; 27,7; 28,15

(a) FLĂMÂNZI: v. IV
vor flămânzi: *ind. viit.I. 3.pl.* 18,8
va flămânzi: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,15; 25,21

FOAIE: s.f. „frunză”
foaia: *sg. ac.* 11,28

FOAMETE: s.f.
foamete: *sg. ac.* 10,3
foametea: *sg. nom.* 28,3

FOC: s.n.
foc: *sg. nom./ac.* 6,27; 16,27; 17,3; 26,21
focul: *sg. nom.* 26,20; 30,16

(a) FOLOSI: v. IV
vor folosi *ind. viit.I. 3.pl.* 10,2; 11,4
folosesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.17
foloseşte: *ind. prez. 3.sg.* 17,16

FOLOSIRE: s.f.
folosirea: *sg. nom.* rezum. cap.1

FOLOSINŢĂ: s.f. (Înv.) „folos”
folosânţăle: *pl. ac.* rezum. cap.4

FRATE: s.f.
fraţi: *pl. ac.* 6,19; 17,2
fratele: *sg. nom./ac.* 17,17; rezum. cap.18; 18,19, 24; 27,10
frate: *sg. nom./ac.* rezum. cap.18; 18,9, 19
fraţii: *pl. nom.* 19,7
fratelui: *sg. gen.* 27,10

(a) FRÂNGE: v. III
va frânge: *ind. viit.I. 3.sg.* 25,15

FRICĂ: s.f.
frica: *sg. nom./ac., în sintagma* ***frica Domnului*** 1,7, 29; 2,5; 8,13; 9,10; 10,27; 15,33; 16,6; rezum. cap.19; 19,23; 22,4
frică: *sg. ac., în loc. adv./loc. adj.* ***fără frică*** 1,33; 28,1
frica: *sg. nom.* 1,33; 18,8
frică: *sg. ac.* 3,25

FRIG: s.n.
frig: *sg. ac.* rezum. cap.20; 20,4; 27,15
frigul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.25; 25,13; 31,21
frigului: *sg. gen.* 25,20

FRUMOS, -OASĂ: adj./adv.
frumoase: *adj. f. pl. nom.* 3,17
frumoasă: *adj. f. sg. nom.* 11,22; 22,18; 24,4
frumoasele: *adj. antep. f. pl. ac.* 23,8
frumoasă: *adj. f. pl. (cu des. -ă) ac.* 26,7
(prea) frumos: *adv.* 15,26

FRUMUSEŢE: s.f.; var. (Pop.) **FRUMSEŢE**
frumseaţea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.6; 6,25; rezum. cap.31; 31,30
frumseaţe: *sg. nom.* 31,25

FUGĂ: s.f.
fuga: *sg. ac.* rezum. cap.28

(a) FUGI: v. IV
fugi: *imperativ 2.sg.* 4,15
să fugă: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.5
fug: *ind. prez. 3.pl.* 13,19
a fugi: *inf. prez.* rezum. cap.23
fuge: *ind. prez. 3.sg.* 28,1
va fugi: *ind. viit.I. 3.sg.* 28,17

FUM: s.n.
fumul: *sg. ac.* 10,26

FUNIE: s.f.; var. (Înv.) **FUNE**
funile: *pl. ac.* 5,22
funi: *pl. ac.* 7,16

FUR: s.m.
furul: *sg. ac.* rezum. cap.29; 29,24

(a) FURA: v. I
fură: *ind. prez. 3.sg.* 6,30
să fur: *conj. prez. 1.sg.* 30,9

FURAT: s.n.
furat: *sg. ac., în loc. adj.* ***de furat*** 9,17

FURNICĂ: s.f.
furnicii: *sg. gen.* rezum. cap.6
furnică: *sg. ac.* 6,6
furnicile: *pl. nom.* 30,25

FUS: s.n.
fusul: *sg. ac.* 31,19

G

GARD: s.n.
gardul: *sg. ac.* 15,19

GATA: adv.
gata: 19,29

(a se) GĂSI: v. IV
vom găsi: *ind. viit.I. 1.pl.* 1,13
găsându(-să): *gerunziu* 6,31
am găsât: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,15
va găsi: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,6

(a se) GĂTI: v. IV; var. (Reg.) **(a se) GĂTA** „a pregăti”; „a termina de făcut un lucru”, „a sfârşi”

gătează: *ind. prez. 3.sg.* 6,8; 10,4; 11,19; rezum. cap.16; 30,25
găta: *ind. imp. 3.sg.* 8,27
gătesc: *ind. prez. 3.pl.* 14,22
a găti: *inf. prez.* 16,1
(să) gătează: *ind. prez. 3.sg.* 21,31; 28,3
gătează: *imperativ 2.sg.* 24,27

GĂTIT, -Ă: adj.
gătită: *f. sg. nom.* 7,10
gătit: *m. sg. nom.* rezum. cap.21

GÂLCEVITOR, -TOARE: adj.
gâlcevitoare: *f. sg. nom.* 20,1

GÂND: s.n.
gândurile: *pl. nom.* 15,26; 16,3; 20,18; 21,5
gânduri: *pl. nom./ac.* 19,21; 22,20

(a) GÂNDI: v. IV
gândează: *imperativ 2.sg.* 3,6
gândează: *ind. prez. 3.sg.* 21,12; 24,8
gândesc: *ind. prez. 3.pl.* 28,5

GÂNDIRE: s.f.
gândirea: *sg. nom.* rezum. cap.24; 24,9

GÂTLEJ: s.n.
gâtlejului: *sg. dat.* 3,22
gâtlejul: *sg. nom./ac.* 8,7; 23,2

GEANĂ: s.f.
geanele: *pl. nom.* 4,25; 6,4; 30,13

(a) GEME: v. III
să gemi: *conj. prez. 2.sg.* 5,11
va geame: *ind. viit.I. 3.sg.* 29,2

GHICITOR, -TOARE: s.m./f.; var. **GÂCITOR, -TOARE**
găcitoriului: *s.m. sg. gen.* 23,7

GHICITURĂ: s.f.; var. **GÂCITURĂ**
găciturile: *pl. ac.* 1,6
gâcitură: *sg. nom.* 16,10

GINGAŞ: adv. (aici) „în răsfăţ”
gingaşu: rezum. cap.29
jingaşu: 29,21

GLAJĂ: s.f.; var. **GLAJE** „vas de sticlă”; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este din 1804 (după N. Iorga, *Studii şi documente cu privire la istoria românilor*, vol XII, Bucureşti, 1901 – 1906.
glaje: *sg. ac.* 23,31

GLAS: s.n.
glasul: *sg. nom./ac.* 1,20; 5,13; 8,1, 4; 26,25
glas: *sg. ac.* 27,14

GLOATĂ: s.f.
gloatei: *sg. gen.* 14,28
gloata: *sg. nom.* 30,26

(a) GLUMI: v. IV
glumind: *gerunziu* 26,19

(a) GONI: v. IV
goneaşte: *ind. prez. 3.sg.* 13,21
gonindu-: *gerunziu* 28,1

GRABNIC, -Ă: adj./s./adv.
grabnice: *adj. n. pl. nom.* 6,18
grabnic: *adj. m. sg. ac., în sintagmele* ***om grabnic în lucrul său*** „om iscusit la lucru”/***om grabnic a grăi*** „om nechibzuit la vorbă” 22,29; 29,20
grabnică: *adj. f. sg. nom.* rezum.cap.20
(cel) grabnic: *s.m. sg. nom., în sintagmele* ***cel grabnic cu picioarele*** „cel care merge repede”/***cel grabnic în lucrul său*** „cel care lucrează repede; iscusit la lucru” 19,2; rezum. cap. 22
grabnic: *adv.* rezum. cap.29

GRAI: s.n.
graiurile: *pl. nom./ac.* 3,32; 4,5, 10; 5,7; 22, 17, 21
graiul: *sg. ac., în sintagma* ***cel dulce cu graiul*** „cel blând” 16,21
graiului: *sg. gen.* 23,9
graiul: *sg. nom./ac.* rezum. cap. 18; 25,2

GRAS, -Ă: adj./s.
gras: *adj. m. sg. ac.* 15,17
(ceale) grase: *s.f. pl. ac.* 21,17

(a se) GRĂBI: v. IV
grăbesc: *ind. rpez. 3.pl.* 1,16
grăbeaşte: *ind. pez. 3.sg.* 7,23; 28,20, 22
va grăbi: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,9
(să) grăbeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 20,21

GRĂBIT, -Ă: adj. (aici) „făcut în grabă”
grăbită: *f. sg. nom.* rezum. cap.13;
grăbite: *f. pl. nom.* 13, 11

(a) GRĂI: v. IV
grăiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 2, 12; 6,13; 8,3; 10,18; rezum. cap.12; 12,17; 16,13; 19,5, 9; 25,11, 18; 29,5
grăiaşte: *imperativ 2.sg.* 6,3, 22
să grăiesc: *conj. prez. 1.sg.* 8,6
au grăit: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,4, 16; 30,1
a grăi: *inf. prez.* rezum. cap.13; 13,3; rezum. cap.29
va grăi: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,23; 21,28; 23,33
(nu) grăi: *imperativ prohib. 2.sg.* 23,9
vor grăi: *ind. viit.I. 3.pl.* 23,16
grăind: *gerunziu* 25,28; 26,2
grăiesc: *ind. prez. 3.pl.* 26,16
a grăi: *inf. prez., în sintagma* ***om grabnic a grăi*** „om nechizuit la vorbă” 29,20

GRĂMADĂ: s.f.
grămada: *sg. ac.* 26,8

(a) GRĂMĂDI: v. IV
grămădeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 28,8

GRÂU: s.m.
grâul: *sg. ac.* 11,26

GREŞEALĂ: s.f.; var. (luz.) **GREŞALĂ**
greşalele: *pl. ac.* 10,12
greşealele: *pl. nom.* rezum. cap.14
greşala: *sg. ac.* rezum. cap.17; 17,9

(a se) GREŞI: v. IV
(să) greşaşte: *ind. prez. impers.* rezum. cap.2
greşaşte: *ind. prez. 3.sg.* 10,17
greşind: *gerunziu* 14,8
greşesc: *ind. prez. 3.pl.* 14,22
va greşi: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,10

GREU, GREA: adj.
grea: *f. sg. nom/ac.* 8,25; 27,3
greu: *n. sg. nom.* 27,3
(mai) grea: *f. sg. nom.* 27,3
greale: *n. pl. nom.* rezum. cap.30; 30,18

GRIJĂ: s.f.; var. **GRIJE**
grije: *sg. ac., în loc. adj.* ***fără grije/cu grije*** 11,15; rezum. cap.15; 15,15; 23,28; rezum. cap.28

GROAPĂ: s.f.
groapă: *sg. nom./ac.* 1,12; 22,14; 23,27; rezum. cap.26; 26,27
gropi: *pl. nom.* 23,29

GROAZĂ: s.f.
groaza: *sg. nom.* 20,2

GRUMAZ: s.m.
grumazului: *sg. gen./dat.* 1,9; 3,3; 6,21; 24,13
grumazul: *sg. nom.* 5,3

GURĂ: s.f.
gura: *sg. nom./ac.* 2,6; 4,24; 10,6, 11, 14, 31, 32; 11,9, 11; 12,6; 13,3; 14,3; 15,2, 14, 28; 16,10, 23, 26; rezum. cap.18; 18,4, 6, 7; 19,24, 28; 20,17; rezum. cap.21; 21,23; rezum. cap.22; 22,14; 24,7; 26,7, 9, 15; 27,2, 21; 30,20; rezum. cap.31; 31,8, 9, 26
gurii: *sg. gen./dat.* rezum. cap.4; 4,5, 10; 5,7; 6,2; 7,24; 12,14; rezum. cap.13; 13,2; 15,23; rezum. cap.18; 18,20; 30,32
gură: *sg. ac., în sintagma* ***gură întoartă*** „gură mincinoasă; gură nedreaptă" 6,12
gura: *sg. nom./ac., în sintagmele* ***gura cu doao limbi/gura lunecătoare*** „gura ipocrită; omul mincinos"; „omul păcătos" 8,13; 26,28
gură: *sg. ac.* 20,3; rezum. cap.27
gura: *sg. nom., în sintagma* ***gura zgăului*** „uterul femeii" 30,16

(a) GUSTA: v. I
gustat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,18

H

HAINĂ: s.f.
haine: *pl. ac.* 23,21
haină: *sg. ac.* 31,22

HANANEU: s.m.; vezi **CANANEU**

HAR: s.n.
har: *sg. nom./ac.* 1,9; 3,4, 22, 34; 12,2; 13,15; 16,23; 28,23
harurilor: *pl. gen.* 4,9
harul: *sg. nom./ac.* 14,9; 22,11

HĂŢ: s.n.
hăţul: *sg. nom.* 26,3

HOLDĂ: s.f.
holde: *pl. nom.* 14,14

HOTAR: s.n.
hotarul: *sg. ac.* 8,29
hotarele: *pl. nom./ac.* 8,29; 15,25; rezum. cap.22; 22,28; 23,10; 30,4

HOTĂRÂT, -Ă: adj.
hotărâtă: *f. sg. ac.* 8,27

(a se) HOTĂRÎ: v. IV
(să) hotăresc: *ind. prez. 3.pl.* 16,33
hotărească: *ind. prez. 3.sg.* (aici) „înfrânează" 17,27

HRANĂ: s.f.
hrană: *sg. ac.* 6,8; 27,27; 30,25
hrana: *sg. ac.* 30,8

(a) HRĂNI: v. IV
hrănească: *imperativ 2.sg.* 25,21
hrăneşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.29; 29,3, 21

HULĂ: s.f.
hulă: *sg. ac.* 10,18
hula: *sg. ac.* 28,16

(a se) HULI: v. IV
au hulit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,30
huleaşte: *ind. prez. 3.sg.* 13,13; 14,31; 19,28; rezum. cap.22; 22,16; rezum. cap.28; 28,3, 17
huleaşte(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* rezum. cap.16
să huleşti: *conj. prez. 2.sg.* rezum. cap.25

HULITOR, -TOARE: adj./s.
hulitoare: *adj. f. pl. nom./ac.* 4,24; 25,23
hulitoriu: *adj. m. sg. nom.* 9,12
(cel) hulitoriu: *s.m. sg. nom./ac.* rezum. cap.9; 9,7, 8; rezum. cap.22; 22,10
hulitoriul: *s.m. sg. nom.* 14,6; 24,9; 26,20
hulitorilor: *s.m. pl. gen.* 19,29
hulitorii: *s.m. pl. nom.* rezum. cap.24
(cei) hulitori: *s.m. pl. ac.* 24,21
hulitoriului: *sg. gen.* 26,22

I

IAD: s.n.
iadul: *sg. nom./ac.* 1,12; 15,24; rezum. cap.27; 27,20; 30,16
iad: *sg. ac.* 2,18; 5,5; 23,14
iadului: *sg. gen.* 7,27; 9,18

IARĂŞI: adv.
iarăşi: rezum. cap.12; 23,35

IARBĂ: s.f.
iarbă: *sg. ac.* 19,12
ierburi: *pl. nom.* 27,25

IATĂ: interj.
iată: 1,23; 7,10; 22,20; 24,31

IED: s.m.
iezi: *pl. nom.* 27,26

IEPURAŞ: s.m.
iepuraşul: *sg. nom.* 30,26

(a) IERTA: v. I
va ierta: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,34

IESLE: s.f.; var. **IASLE**
iaslea: *sg. nom.* 14,4

(a) IEŞI: v. IV
iasă: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 5,16
am ieşit: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,15
ieşise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 8,24
va ieşi: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,10; 25,4
iase: *ind. prez. 3.sg.* 29,26
ies: *ind. prez. 3.pl.* 30,27

IN: s.n.
in: *sg. ac.* 31,13

INIMĂ: s.f.
inima: *sg. nom./ac.* 2,2, 3, 10; 3,1; 4,4, 23; 5,12; 6,18, 21, 25; 10,20; 11,20; 12,20, 23, 25; 14,10, 33; rezum. cap.15; 15,7, 13,

14; 16,9, 23; rezum. cap.17; 17,20; 18,2, 12, 15; 19,3, 21; 20,5, 9; rezum. cap.21; 21,1; rezum. cap.22; 22,15, 17; 23,12, 15, 17, 26, 33; 24,12, 17, 32; rezum. cap.25; 25,3, 20; 26,23, 25; 27,9, 11, 21; 28,26; 31,11
inimii: *sg. gen./dat.* 3,3; rezum. cap.4; 4,21; 6,32; 7,3; 10,21; 14,30; 15,32; 21,4; rezum. cap.22; 22,11; 25,20
inima: *sg. ac., în loc. adv.* ***din toată inima*** 3,5
inimă: *sg. ac.* 6,14; rezum. cap.20; 26,24
inima: *sg. ac., în sintagmele* ***cel înţălept cu inima/cel înţelept cu inima/cel credincios cu inima*** 10,8; 11,13; 16,21
inimă: *sg. ac., în sintagma* ***lipsit de inimă*** 10,13; 11,12
inimile: *pl. nom./ac.* 12,10; 17,3; 21,2; 27,19
inimii: *sg. dat. adn.* 15,32

(a) INTRA: v. I; var. (Pop.) **(a) ÎNTRA**
va întra: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,10
întră: *ind. prez. 3.sg./pl.* 2,19; 6,29; 23,31
întrând: *gerunziu* 4, 12
(nu) întra: *imperativ prohib. 2.sg.* 23,10; 27,10
între: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 23,12

IPROCI: adv. (slm. înv.) „şi aşa mai departe”
iproci: rezum. cap.21; rezum. cap.22

(a se) ISPITI: v. IV
ispiteaşte: *ind. prez. 3.sg.* 25,27
ispiteaşte(-să): *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.27

(a) ISPRĂVI: v. IV
isprăveaşte: *imperativ 2.sg.* 25,9

ISTEŢ, -EAŢĂ: s.m./f.
(cel) isteţu: *s.m. sg. nom.* 13,16

ISTEŢIE: s.f.
isteţia: *sg. nom.* 1,4

(a se) IUBI: v. IV
iubiţi: *ind. prez. 2.pl.* 1,22
iubeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 3,12; rezum. cap.12; 12,1; 13,24; 14,21; 15,12; rezum. cap.17; 17,17, 19; 19,8; rezum. cap.21; 21,17; rezum. cap.22; 22,11; 26,28; rezum. cap.27; 27,6; 29,3
iubeaşte: *imperativ 2.sg.* 4,6
să iubească: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.5
iubesc: *ind. prez. 1.sg.* 8,17
iubesc: *ind. prez. 3.pl.* 8,17, 21, 36; 18,21
va iubi: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,8
(să) iubeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 15,9
(să) va iubi: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,13
a iubi: *inf. prez.* rezum. cap.20
să iubeaşti: *conj. prez. 2.sg.* 20,13

IUBIRE: s.f.
iubire: *sg. ac.* 7,18
iubirea: *sg. nom.* rezum. cap.29

IUBIT, -Ă: s.m./f.
iubitul: *sg. voc., în sintagmele* ***iubitul mieu/iubitul pântecelui mieu/ iubitul făgăduinţelor meale*** 31,2, 2, 2

IUBITOR, -TOARE: adj.
iubitoriu: *m. sg. nom.* 18,24

IUŢIME: s.f. „furie”, „mânie”
iuţimea: *sg. nom./ac.* 6,34; 11,23; 15,1
iuţime: *sg. nom.* 27,4

(a se) IZBĂVI: v. IV
să (te) izbăveşti: *conj. prez. 2.sg.* 2,16
izbăveaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.9; 14,25
va izbăvi: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,2; 11,4, 6; 12,6; 20,22
(să) vor izbăvi: *ind. viit.I. 3.pl.* 11,9
vei izbăvi: *ind. viit.I. 2.sg.* 23,14
izbăvesc: *ind. rpez. 3.pl.* 25,10

IZBÂNDĂ: s.f. (În v. şi rar) „răzbunare”
izbândă: *sg. ac.* 6,34
izbândii: *sg. gen.* 11,4

(a) IZBÂNDI: v. IV
izbândeaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.31

IZVOR: s.n.
izvoarăle: *pl. nom./ac.* 5,16; 8,24, 28
izvorul: *sg. nom.* 5,18; 18,4
izvor: *sg. nom./ac.* 6,11; 25,26
izvorul: *sg. nom., în sintagma* ***izvorul vieţii*** 10,11; 13,14; 14,27; 16,22

Î

(a se) ÎMBĂTA: v. I
să îmbeate: *conj. prez. 3.pl.* 5,19
să (ne) îmbătăm: *conj. prez. 1.pl.* 7,18
îmbată: *ind. prez. 3.sg.* 11,25
(să) va îmbăta: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,25

(a) ÎMBĂTRÂNI: v. IV
va îmbătrâni: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,6; 23,22
va îmbătrâni: *ind. viit. 3.sg.* 23,22

(a) ÎMBLA: v. I; vezi **(a) UMBLA**

(a se) ÎMBLÂNZI: v. IV; var. (În v.) **(a se) BLÂNZI** (aici) „a (se) linguşi”; „a (se) ademeni”; „a (se) momi” (cf. lat. *blandior, -īrī*); „a se îndupleca”,;”a potoli”
blânzeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 7,13
să (să) îmblânzească: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.7
(să) va îmblânzi: *ind. viit.I. 3.sg.* 25,15
îmblânzeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 26,10

ÎMBLÂNZIRE: s.f. (aici) „linguşire”; „ademenire”; „momire” (cf. lat. *blanditia, -ae*)
îmblânzirile: *pl. ac.* rezum. cap.1; rezum. cap.7

(a se) ÎMBOGĂŢI: v. IV
(să) va îmbogăţi: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,17
să (te) îmbogăţeşti: *conj. prez. 2.sg.* 23,4
a (să) îmbogăţi: *inf. prez.* 28,20, 22

(a se) ÎMBRĂCA: v. I
(să) va îmbrăca: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,21

ÎMBRĂCAT, -Ă: adj.
îmbrăcaţi: *m. pl. nom.* 31,21

ÎMBRĂCĂMINTE: s.f.
îmbrăcămintea: *sg. nom.* 31,22, 25

(a) ÎMBRĂŢIŞA: v. I
a îmbrăţişea: *inf. prez.* rezum. cap.4
vei îmbrăţişa: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,8

ÎMBRĂŢIŞARE: s.f.
îmbrăţişeare: *sg. ac.* rezum. cap.1
îmbrăţişarea: *sg. ac.* rezum. cap.7
îmbrăţişeri: *pl. ac.* 7,18
îmbrăţişare: *sg. ac.* rezum. cap.8

(a) ÎMBUCA: v. I
îmbucă: *ind. prez. 3.sg.* 19,28

ÎMBUCARE: s.f.
îmbucarea: *sg. nom.* rezum. cap.20

ÎMBUCĂTURĂ: s.f.
îmbucătura: *sg. nom.* rezum. cap.17; 17,1

(a) ÎMBUNA: v. I
a îmbuna: *inf. prez.* 20,25

ÎMPĂRAT: s.m.
împăratul: *sg. nom./ac.* 1,1; rezum. cap.20; 20,8, 26, 28; 22,11; 24,21; rezum. cap.29; 29,4, 14
împărații: *pl. nom./ac.* 8,15; 31,3
împăratului: *sg. gen./dat.* 14,28, 35; rezum. cap.16; 16,10, 12, 14, 15; rezum. cap.19; 19,12; rezum. cap.20; 20,2; rezum. cap.21; 21,1; rezum. cap.25; 25,1, 2, 5, 6; 30,28; 31,1
împăraților: *pl. gen./dat.* 16,13; 22,29; 25,3; rezum. cap.31; 31,4
împărat: *sg. ac.* 30,27, 31

(a) ÎMPĂRĂȚI: v. IV
împărățesc: *ind. prez.. 3.pl.* 8,15
împărățind: *gerunziu* 28,12
va împărăți: *ind. viit.I. 3.sg.* 30,22
împărățește: *ind. prez. 3.sg.* 31,4

ÎMPĂRĂȚIE: s.f.
împărăția: *sg. ac.* 29,2

(a se) ÎMPĂRTĂȘI: v. IV; var. **(a se) ÎMPĂRTĂȘA:** v. I „a se face părtaș la ceva”
(să) împărtășază: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.29
(să) împărtășaște: *ind. prez. 3.sg.* 29,24

(a) ÎMPĂRȚI: v. IV
împarți: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 5,16
împart: *ind. prez. 3.pl.* 11,24
a împărți: *inf. prez.* 16,19
va împărți: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,2

(a se) ÎMPIEDICA: v. I; var. **(a se) ÎMPIEDECA**
vor împiedeca: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,16
(să) va împeideca: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,2

(a se) ÎMPINGE: v. III
(să) va împinge: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,6

(a) ÎMPLE: v. III; vezi **(a) UMPLE**

(a) ÎMPLETI: v. IV
împletește: *ind. prez. 3.sg.* 12,19

(a) ÎMPODOBI: v. IV
împodobește: *ind. prez. 3.sg.* 15,2
a împodobi: *inf. prez.* 26,23

ÎMPOTRIVĂ: adv./prep.; var. (În v. și pop.) **ÎMPROTIVA**
împrotiva: *prep.* 1,11, 18; 3,30; 8,36; 14,7; 17,11; 19,3; rezum. cap.20; rezum. cap.21; 21,30; 23,11; 24,28; 25,18; 28,4
împrotivă: *adv.* 30,31

ÎMPOTRIVITURĂ: s.f.; var. (Înv. și pop.) **ÎMPROTIVITURĂ** „neînțelegere”; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Magazin istoric pentru Dacia*. Supt redacția lui A. Treb. Laurian și Nicol. Bălcescu [IV], Tom. I–V. București, 1845–1847.
împrotiviturile: *pl. ac.* 18,18

ÎMPREJURUL: prep.
împrejurul: 3,3; 6,21

(a se) ÎMPRESURA: v. I
(să) va împresura: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,27

(a) ÎMPREUNA: v. I (aici) „a încrucișa (mâinile)”
vei împreuna: *ind. viit.I. 2.sg.* 24,33

ÎMPREUNARE: s.f.
împreunării: *sg. gen.* (aici) „adunării” (cf. lat. *synagōga, -ae* „sinagogă”, dar și „adunare”) 5,14
împreunarea: *sg. ac.* (aici; înv.) „contact sexual” rezum. cap.6

ÎMPREUNAT, -Ă: s.m./f. (aici) „aliați”
(cei) împreunați: *s.m. pl. ac.* 17,9

ÎMPREUNĂ: adv.
împreună: 8,30

ÎMPRUMUT: s.n.
împrumut: *sg. ac., în loc. v.* ***ia împrumut*** 22,7

(a) ÎMPRUMUTA: v. I
împrumutează: *ind. prez. 3.sg.* 19,17
împrumută: *ind. prez. 3.sg.* 29,13

ÎMPRUMUTARE: s.f.
împrumutări: *pl. ac.* 28,8

ÎMPRUMUTĂTOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Înv.) **ÎMPRUMUTĂTORIU**
împrumutătoriul: *s.m. sg. nom.* rezum. cap.29

(a să) ÎMPUNGE: v. III
(să) împunge: *ind. prez. 3.sg.* 12,18

(a se) ÎMPUȚINA: v. I
(să) va împuțina: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,10

ÎNAINTE: adv./prep.; var. (Reg.) **NAINTE**
înaintea: *prep.* 1,17; 3,4; 4,3, 25; 8,30; 14,19; 15,11, 33; 16,18; 18,16; 22,29; 23,1; 25,6, 7, 26
înainte: *adv. în loc. adv.* ***mai înainte*** 17,14; 18,12, 13; 30,7
nainte: *adv. în loc. adv.* ***mai nainte*** 8,22, 23,25

ÎNALT, -Ă: adj./s.
înalți: *adj. m. pl. nom.* 6,17; 30,13
(prea) înalte: *adj. n. pl. ac.* 8,2
înalt: *adj. n. sg. ac.* 9,14
înaltă: *adj. f. sg. ac.* rezum. cap.17; 17,16
înalta: *adj. antep. f. sg. nom.* 24,7
(ceale) înnalte: *s.f. pl. ac.* 30,13

(a se) ÎNĂLȚA: v. I
va înălța: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,8
(să) va înălța: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,10, 11; 18,10
înalță: *ind. prez. 3.sg.* 14,29; 17,19
(să) înalță: *ind. prez. 3.sg.* 16,18; 18,12
să (te) înalți: *conj. prez. 2.sg.* rezum. cap.25

ÎNĂLȚARE: s.f.
înălțarea: *sg. nom.* 3,35; 21,4

ÎNĂLȚIME: s.f.
înălțime: *sg. ac.* 30,32

(a se) ÎNCĂLZI: v. IV
(te) încălzești: *ind. prez. 2.sg.* 5,20

(a se) ÎNCELUI: v. IV (cf. **Indice** 2Par)
(să) va încelui: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,23

să (te) înceluiești: *conj. prez. 2.sg.* 7,25
va încelui: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,26
înceluie: *ind. prez. 3.sg.* 28,10
înceluiaște: *ind. prez. 3.sg.* 28,23

(a se) ÎNCEPE: v. III
(să) înceape: *ind. prez. 3.sg.* 24,6

ÎNCEPERE: s.f.
începerea: *sg. nom.* 1,7

ÎNCEPUT: s.n.; var. (Înv.) **CEPUT**
-ceput: *sg. ac., în loc. adv.* ***din-ceput*** 8,22
începutul: *sg. nom./ac.* 4,7; 8,22; 9,10

ÎNCET: adv.
încet: 13,11

(a) ÎNCETA: v. I
(nu) înceta: *imperativ prohib. 2.sg.* 19,27
va înceta: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,26
vor înceta: *ind. viit.I. 3.pl.* 22,10; 26,20
(nu) înceta: *imperativ prohib 2.sg.* 24,11
să înceate: *conj. prez. 3.sg.* 25,10

ÎNCHISOARE: s.f.
închisori: *pl. ac.* 1,11

(a se) ÎNCHIZĂȘUI: v. IV
(te) vei închizăși: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,1
(să) închizășuiaște: *ind. prez. 3.sg.* 11,15
(să) va închizăși: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,18
(s-)au închizășuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 27,13

(a) ÎNCINGE: v. III „a se înfășura cu cingătoare"
încins-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,17

ÎNCINGERE: s.f.
încingere: *sg. ac., în sintagma* ***fără încingere de zid*** „neîntărită cu ziduri" 25,28

ÎNCINS, -Ă: adj.
încinse: *f. pl. ac.* 30,31

(a) ÎNCONJURA: v. I; var. (Reg.) **(a) ÎNCUNJURA**
încungiura: *ind. imp. 3.sg.* 8,29
încungiurându-: *gerunziu* 18,11

ÎNCONJURARE: var. (Reg.) **ÎNCUNJURARE**
încungiurare: *sg. ac.* 8,27

ÎNCOTRO: adv.; var. (Înv.) **ÎNCĂTRO**
încătro: 26,2

ÎNDATĂ: adv.
îndată: 3,28; 6,15; 7,22; 12,16

ÎNDĂRĂTNIC, -Ă: adj.
îndărăvnică: *f. sg. ac.* 4,24; 6,14
îndărătnică: *f. sg. ac.* 17,20
îndărătnic: *m. sg. nom.* 16,28

(a se) ÎNDELUNGA: v. I
(să) îndelungă: *ind. prez. 3.sg.* 13,12

ÎNDELUNGAT: adv. (aici) „departe" (cf. lat. *longe*)
îndelungat: 22,5

ÎNDEMN: s.n.
îndemnul: *sg. nom.* rezum. cap.1

(a) ÎNDEMNA: v. I
îndeamnă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1; rezum. cap.4; rezum. cap.6; rezum. cap.7; rezum. cap.8; rezum. cap.31

ÎNDEMNĂTOR, -TOARE: s.m./f.
îndemnătoriu: *s.m. sg. ac.* 6,7

ÎNDOITE: s.f. (la pl.) „două rânduri de haine"
îndoite: *s.f. pl. ac.* 31,21

ÎNDESTULAT, -Ă: adj.
îndestulat *m. sg. nom.* 12,9

(a) ÎNDRĂZNI: v. IV
îndrăznind: *gerunziu* 28,1

(a se) ÎNDREPTA: v. I
va îndrepta: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,6; 4,27; 11,3, 5
îndrepteaze (sic!)**:** *imperativ 2.sg.* 4,26
(să) îndrepteză: *ind. prez. 3.pl.* 13,10
(să) îndreapteză: *ind. prez. 3.sg.* rezum.cap.14
(să) va îndrepta: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,15; 28,13
îndrepteză: *ind. prez. 3.sg.* 15,21; 17,15; 21,29
(să) vor îndrepta: *ind. viit.I. 3.pl.* 16,3
a îndrepta: *inf. prez.* 16,9
(să) îndrepta: *inf. prez. fără* ***a*** rezum. cap.18
(să) îndrepteză: *ind. prez. 3.pl.* 20,24
îndrepteză: *imperativ 2.sg.* 23,19
îndrepta: *inf. prez. fără* ***a*** 25,8

ÎNDREPTARE: s.f.
îndreptări: *sg. gen.* 1,3
îndreptarea: *sg. ac.* 2,9

(a se) ÎNDULCI: v. IV
îndulceaște: *ind. prez. 3.sg.* 13,19
(să) îndulceaște: *ind. prez. 3.sg.* 27,9

ÎNDULCITURĂ: s.f. (aici) „momeală", „ademnire", „farmec" (cf. lat. *iilecebra, -ae*)
îndulciturî: *pl. ac.* 9,13

(a se) ÎNDURA: v. I
(să) îndură: *ind. prez. 3.pl.* 13,13

ÎNDURAT, -Ă: s.m./f. (Înv.) „care se îndură"
(celui) îndurat: *s.m. m. sg. dat., în sintagma bcelui îndurat spre săraci* „celui milostiv" 28,8

(a) ÎNFIGE: v. III
înfiptu(-)-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 6,1

ÎNFLORIT, -Ă: adj.; var. (Înv. și reg.) **ÎNFLURIT, -Ă**
înflurită: *f. sg. ac.* 17,22

ÎNFOCAT, -Ă: adj.
înfocat: *n. sg. nom.* rezum. cap.30; 30,5

ÎNFRÂNGERE: s.f.
înfrângerî: *sg. gen.* 16,18
înfrângerea: *sg. nom.* 18,7

(a) ÎNGĂDUI: v. IV
îngăduiaște: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.13; 17,4

(a) ÎNGĂLBENI: v. IV; (Înv. și rar) **(a) ÎNGĂLBINI**
îngălbineaște: *ind. prez. 3.sg.* 23,31

(a) ÎNGĂZDĂCI: v. IV; var. **(a) ÎNGĂJDĂCI** „a îmbogăți"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este

la Samuelis Klein, *Dictionarium valachico-latinum*, editat de L. Gáldi la Budapesta, în 1944).
să îngăjdăcesc: *conj. prez. 1.sg.* 8,21

ÎNGER: s.m.
îngeru: *sg. nom.* 17,11

(a) ÎNGHIŢI: v. IV
să înghiţim: *conj. prez. 1.pl.* 1,12

ÎNGRĂDIRE: s.f.
îngrădirile: *pl. ac.* 9,3

(a se) ÎNGRĂŞA: v. I
(să) va îngrăşa: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,25; 13,4
îngraşe: *ind. prez. 3.sg.* 15,30

ÎNGRIJAT, -Ă: adj. (Rar) „îngrijorat”
îngrijat: *m. sg. nom.* 28,14

(a se) ÎNMULŢI: v. IV
să (să) înmulţască: *conj. prez. 3.pl.* 4,10
(să) înmulţesc: *ind. prez. 3.pl.* 9,11
(să) vor înmulţi: *ind. viit.I. 3.pl.* 13,11; 28,28; 29,16

(a se) ÎNSĂNĂTOŞI: v. IV; var. (Înv.) **(a se) ÎNSĂNĂTOŞA:** v. I
(să) va însănătoşa: *ind. viit.I. 3.sg.* 28,25

(a) ÎNSEMNA: v. I; var. (Reg.) **(a) ÎNSĂMNA**
însămnează: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.6

(a) ÎNSERA: v. I; var. (Reg.) **(a) ÎNSĂRA**
însărând: *gerunziu* 7,9

(a) ÎNSETOŞA: v. I; var. **(a) ÎNSĂTOŞA** (Înv. şi reg.) „a înseta”
va însătoşa: *ind. viit.I. 3.sg.* 25,21

(a se) ÎNSOŢI: v. IV
(să) va însoţi: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,22

ÎNSOŢIT, -Ă: adj.
însoţite: *f. pl. nom.* 26,23

(a se) ÎNŞELA: v. I
(te) înşeli: *ind. prez. 2.sg.* (aici) „te lăşi sedus” 5,20
înşală: *ind. prez. 3.sg.* 11,9; 13,6; 19,3; 24,12; rezum. cap.30; 30,17
(să) înşală: *ind. prez. 3.pl.* 22,12

ÎNŞELARE: s.f.
înşelarea: *sg. nom.* 11,3
înşelare: *sg. ac.* 26,26

ÎNŞELĂCIUNE: s.f.
înşelăciunea: *sg. ac.* 5,2
înşelăciune: *sg. nom./ac.* 12,20; 26,19
înşelăciuni: *pl. ac.* 24,2

ÎNŞELĂTOR, -TOARE: adj./s.
înşelătoriul: *s.m. sg. nom.* 3,32; 12,27
înşelători: *s.m. pl. ac.* 3,34
(cel) înşelătoriu: *s.m. sg. nom.* 17,4
înşelătoare: *adj. n. pl. nom.* 12,5
înşelătoare: *adj. f. sg. nom.* 12,5; rezum. cap.26; 26,28
înşelătoriu: *adj. n. sg. nom.* rezum. cap.31; 31,30

(a) ÎNTĂRÂTA: v. I
întărâtă: *ind. prez. 3.sg.* 20,2; 29,22; 30,33

ÎNTĂRÂTAT, -Ă: s.m./f.
(celui) întărâtat: *s.m. sg. gen.* 27,4

(a se) ÎNTĂRI: v. IV
să (să) întărească: *conj. prez. 3.pl.* 4,26
întărea: *ind. imp. 3.sg.* 8,28
(să) va întări: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,3; 15,26; 24,3; 25,5; 29,14
(să) întăresc: *ind. prez. 3.pl.* 15,22; 20,18
(să) întăreşte: *ind. prez. 3.sg.* 16,12; 20,28
au întărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,26
întăreşte: *ind. prez. 3.sg.* 18,22
întăresc: *ind. pez. 3.pl.* rezum. cap.20
întăreşte: *ind. prez. 3.sg.* 21,29
întărit fiind: *pasiv gerunziu* 30,1
au întărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,17

ÎNTĂRIRE: s.f.
întăririle: *pl. ac.* 12,11
întărirea: *sg. ac.* 22,21

ÎNTĂRIT, -Ă: adj.
întărită: *f. sg. ac.* 18,19

ÎNTÂI: adv.
întâi: *adv. în loc. adv.* ***mai întâi*** 18,17

(a se) ÎNTÂMPINA: v. I; var. **(a se) ÎNTIMPINA**
întâmpină: *ind. prez. 3.sg.* 7,10
a întâmpina: *inf. prez.* 17,12
(s-) au întimpinat: *ind. pf.c. 3.pl.* 22,2
(s-)au întâmpinat: *ind. pf.c. 3.pl.* 29,13

ÎNTÂMPINARE: s.f.
-ntâmpinarea: *sg. ac.* 7,15

(a se) ÎNTÂMPLA: v. I
(să) va întâmpla: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,26; 12,21

ÎNTÂMPLARE: s.f.
întâmplarea: *sg. ac.* 30,30

ÎNTÂRZIERE: s.f.
întârziiarea: *sg. ac.* rezum. cap.13

(a) ÎNTEMEIA: v. I
au întemeiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,19

ÎNTINĂCIUNE: s.f.
întinăciune: *sg. ac.* 9,7

(a) ÎNTINDE: v. III
întins-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,24
întinde: *ind. prez. 3.sg.* 29,5
au întins: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,20

(a se) ÎNTOARCE: v. III
întoarceţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 1,23
(să) vor întoarce: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,19
(te) întoarce: *imperativ 2.sg.* 3,28
(s-)au întors: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,20
întoarce: *ind. prez. 3.sg.* 12,7; 17,20
va întoarce: *ind. prez. 3.sg.* 16,7; 26,15
(să) întoarce: *ind. prez. 3.sg.* 17,8; 26,11, 14
întoarce: *inf. prez. fără* ***a*** 22,27
au întors: *ind. pf.c. 3.pl.* (aici) „a transcrie”, „a copia” (cf. lat. *transferō*) 25,1
(să) va întoarce: *ind. viit.I. 3.sg.* 26,27
întorc: *ind. prez. 3.pl.* 29,8

ÎNTORT, -OARTĂ: adj./s. „nedrept”; „strâmb”
(ceale) întoarte: *s.f. pl. ac.* 2,12
[cel] întort: *s.m. sg. nom.* rezum. cap.16
întoarte: *adj. f. pl. nom.* 2,15; 4,27

întoartă: *adj. f. sg. ac. în sintagma* ***gură întoartă*** „gură mincinoasă; gură nedreaptă” 6,12
întort: *adj. n. sg. nom.* 8,8

(a) ÎNTRA: v. I; vezi **(a) INTRA**

ÎNTRARMAT, -Ă: adj. (Înv. și pop.) „înarmat”
întrarmat: *m. sg. ac.* 6,11; 24,34

(a) ÎNTRECE: v. III
ai întrecut: *ind. pf.c. 2.sg.* 31,29

ÎNTREG, -EAGĂ: adj.
întreg: *m. sg. ac.* 1,12

(a) ÎNTRISTA: v. I
va întrista: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,21

ÎNTRISTARE: s.f.
întristarea: *sg. nom.* 25,20

ÎNTRISTAT, -Ă: adj.
întristat: *n. sg. nom.* rezum. cap.17
întristată: *f. sg. nom.* 25,23

ÎNTUNECOS, -OASĂ: adj.
întunecoase: *f. pl. ac.* 2,13
întunecoasă: *f. sg. nom.* 4,19

ÎNTUNERIC: s.n.; var. (Înv.) **ÎNTUNEAREC**
întunearec: *sg. ac.* 7,9
întunearecul: *sg. ac.* 7,9
întunearecului: *sg. gen.* 20,20

ÎNȚELEGĂTOR, -TOARE: adj.
înțelegătoriu: *m. sg. nom.* 17,28

(a) ÎNȚELEGE: v. III
vei înțăleage: *ind. viit.I. 2.sg.* 2,5, 9
înțăleageți: *imperativ 2.pl.* 8,5
înțăleg: *ind. prez. 3.pl.* 8,9
a înțeleage: *inf. prez.* 14,8
înțăleage: *ind. prez. 3.sg.* 17,8; 24,12; 29,19
va înțeleage: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,25
ar fi înțeles: *cond. pf. 3.sg.* 30,32

ÎNȚELEGERE: s.f.
înțăleagerea: *sg. nom./ac.* 1,3, 4; 3,13; 23,23
înțăleagerii: *sg. gen.* 9,6

ÎNȚELEPCIUNE: s.f.; var. (Înv.) **ÎNȚĂLEPCIUNE**
înțălepciune: *sg.ac.* rezum. cap.; 2,2; 3,19; 10,31; 13,10; 17,16
înțelepciunea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 2,3; 10,23; 14,6, 33; 16,16; 17,24; rezum. cap.22; rezum. cap.23; 23,23; 24,3; 28,2; 29,3, 15; 30,2, 3
înțălepciunii: *sg. gen./dat.* 1,2; rezum. cap.2; rezum. cap.3; 4,7, 11; 7,4; rezum. cap.14
înțelepciunii: *sg. gen./dat.* 1,7; rezum. cap.7; 9,10; 15,33; rezum. cap.16; 18,4; 20,15; 24, 14; rezum. cap.29; 31,26
înțălepciunea: *sg. nom./ac.* 1,7, 20; 2,6, 10; rezum. cap.3; 3,13, 20; rezum. cap.4; 4,5, 7; 5,1; 6,6; rezum. cap.8; 8,1, 11, 12, 14, 33; rezum. cap.9; 9,1, 9; 10,13; 11,2; 14,8; rezum. cap.24
înțelepciune: *sg. nom./ac.* rezum. cap.21; 21,30; 24,7; 27,11

ÎNȚELEPT, -EAPTĂ: adj./s./adv.; var. (Înv.) **ÎNȚĂLEPT, -EAPTĂ**
înțăleptul: *s.m. sg. nom.* 1,5; rezum. cap.4; 14,16
înțelepților: *s.m. pl. gen./dat.* 1,6; 14,3, 24; 15,2, 7, 31; 18,15; 22,17; 24,23; 27,19
înțălepții: *s.m. pl. nom./ac.* 3,35; 13,20
[cel] înțălept/(cel) înțălept: *s.m. sg. nom./ac.* rezum. cap.9; rezum. cap.12; 21,22; rezum. cap.26
(cel) înțelept: *s.m. sg. ac.* 9,8; 12,15; 19,25; 21,11; 23,24; 25,12; 29,11
înțăleptului: *s.m. sg. gen./dat.* 9,9; 10,13; 11,29; 13,14; 16,23
(cel) înțălept: *s.m. sg. nom., în sintagma* ***cel înțălept cu inima*** 10,8
(cei) înțelepți: *s.m. pl. nom./ac.* 10,14; rezum. cap.13
înțelepților: *s.m. pl. gen.* 12,18; 14,6
înțeleptului: *s.m. sg. gen.* rezum. cap.15; 15,14
(cei) înțelepți: *s.m. pl. ac.* 15,12
(cel) înțelept: *s.m. sg. nom., în sintagma* ***cel înțelept cu înima*** 16,21
înțelepții: *s.m. pl. nom./ac.* 29,8; 30,24
(mai) înțălept: *adj. m. sg. nom.* 1,5; 21,11
înțălept: *adj. m. sg. nom./ac.* 3,7; 9,12; rezum.cap.10; 10,1, 5, 19; 11,30; 13,1; 15,20; 20,1
înțelept: *adj. m. sg. nom.* rezum. cap.13; 13,20; 14,35; 16,14; 17,28; 19,20; 20,5, 26; 23,15, 19; 24,5; 26,5, 12; 28,7, 11; 29,9
înțeleaptă: *adj. f. sg. nom.* 14,1; 17,2
înțăleapte: *adj. f. sg. dat.* 14,15
înțăleaptă: *adj. f. sg. nom.* rezum. cap.17
(mai) înțelept: *adj. m. sg. nom.* 19,25; 26,16
(mai) înțeleapte: *adj. f. pl. nom.* 30,24
înțelept: *adv.* (aici) „prudent” 28,11

ÎNȚELEPȚEȘTE: adv.
înțelepțeaște: 28,26

(a se) ÎNVĂȚA: v. I
învăța: *ind. imp. 3.sg./pl.* 4,4; 5,13
învață: *imperativ 2.sg.* 6,6; 9,9; 19,18; 27,11; rezum. cap.29; 29,17
învață: *ind. prez. 3.sg./pl.* 9,7; 10,21
va învăța: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,23
a învăța: *inf. prez.* 17,16; rezum.cap.24
să înveți: *conj. prez. 2.sg.* 22,25
(să) învăța: *inf. prez. fără* **a** 29,19
am învățat: *ind. pf.c. 1.sg.* 30,3
au învățat: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,1

ÎNVĂȚAT, -Ă: adj./s.
(celor) învățați: *s.m. pl. gen.* 8,12
(cel) învățat: *s.m. sg. ac.* 15,24
învățatului: *s.m. sg. gen.* rezum. cap.16
(cel) învățat: *s.m. sg. nom., în sintagma* ***(cel) învățat în cuvânt*** 16,20
învățat: *adj. m. sg. nom.* 17,27; 24,5

ÎNVĂȚĂTOR, -TOARE: s.m./f.
învățătorilor: *s.m. pl. dat.* 5,13
învățătoriu: *s.m. sg. ac.* 6,7

ÎNVĂȚĂTURĂ: s.f.
învățăturii: *sg. gen.* 1,2, 3; 6,23; 21,16; 22,15
învățătura: *sg. nom./ac.* 1,4, 7, 8, 29; 4,1, 13; 5,2, 12, 23; 8,10, 33; rezum. cap.9; 10,17; rezum. cap.12; 12,1, 8; 13,1, 15, 18; 14,6; rezum. cap.15; 15,5, 10, 14, 32, 33; 16,22; 18,15; rezum. cap.19; 19,11, 20, 25, 27; 22,17; 23,9, 13, 23; rezum. cap.24; 24,4, 14, 32
învățătură: *sg. ac.* 3,4; 23,12
învățătura: *sg. ac., în sintagma* ***învățătura Domnului*** 3,11

ÎNVÂRTOȘARE: s.f.
învârtoșarea: *sg. ac.* 25,15

J

JAF: s.n.
jafuri: *pl. ac.* 1,13; 16,19; 31,11

JALE: s.f.; var. **JEALE**
jealea: *sg. nom.* 14,13

JERTFĂ: s.f.; var. **JÂRTVĂ**
jârtve: *pl. ac., în sintagma* ***jârtve pentru mântuire*** 7, 14
jârtvele: *pl. nom./ac.* 9,2; rezum. cap.15; 15,8; rezum. cap.21; 21,3, 27
jârtve: *pl. ac.* 17,1

(a) JERTFI: v. IV; var. **(a) JÂRTVI**
a jârtvi: *inf. prez.* 16,5

JGHEAB: s.n. (cf. **Indice** Ne)
jgheabul: *sg. ac.* 5,15

JOS: adv.
jos: 25,3

(a se) JUDECA: v. I; var. (Înv. şi reg.) **(a se) GIUDECA**
giudecă: *ind. prez. 3.sg.* 17,26
judecă: *ind. prez. 3.pl.* 8,15, 16; 18,18; 29,14
va judeca: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,23; 23,11
a judeca: *inf. prez.* rezum. cap.24
(să) judecă: *ind. rpez. 3.sg.* rezum. cap.30
judecă: *imperativ 2.sg.* 31,9

JUDECATĂ: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **GIUDECATĂ**
giudecata: *sg. ac.* 15,23
giudecăţii: *sg. gen.* 18,5
judecăţii: *sg. gen.* 1,3; 8,20; 17,23; 20,8
judecata: *sg. nom./ac.* 2,9; 17,14; 19,28; rezum. cap.21; rezum.cap.26; 26,10; 29,26
judecăţi: *pl. nom.* 12,5
judecată: *sg. ac.* 13,23; 16,10; 21,3, 7, 15; 24,23; 28,5, 21
judecăţile: *pl. nom./ac.* rezum. cap.16; 16,11; 18,19; 19,29; 31,5

(a) JUNGHIA: v. I (Pop.) „a înjunghia"
junghiiat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,2

JUNGHIERE: s.f. (cf. **Indice** Pr)
junghiere: *sg. ac.* 7,22
junghieri: *pl. ac.* 16,5

(a se) JURA: v. I
(să) joară: *ind. prez. 3.sg.* 29,24
să jur: *conj. prey. 1.sg.* 30,9

L

LACOM, -Ă: adj./s.
lacomi: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.23
lacom: *adj. m. sg. nom.* 29,4

LANCE: s.f.
lănci: *pl. ac.* 26,18

LANŢ: s.n.
lanţu: *sg. nom., în sintagma* ***lanţu de aur*** 1,9

LAPTE: s.n.
laptele: *sg. nom.* rezum. cap.27; 27,27; 30,33

LARG: adv.
larg: *adv. în loc. adv.* ***pre larg*** rezum. cap.7

LAŢ: s.n.
laţu: *sg. ac.* 7,23
laţuri: *pl. ac.* 11,15
laţurile: *pl. ac.* 21,6
laţul: *sg. nom.* 29,6

LAUDĂ: s.f.
lauda: *sg. nom.* rezum. cap.3; 11,10; rezum. cap.15; rezum. cap.16; rezum. cap.22; rezum. cap.31
laude: *pl. ac.* 10,7
laudă: *sg. ac.* rezum. cap.27; 27,21

LĂCAŞ: s.n.; vezi **LOCAŞ**

LĂCOMIE: s.f.
lăcomiia: *sg. ac.* 15,27; 28,16

(a) LĂCUI: v. IV; vezi **(a) LOCUI**

LĂCUSTĂ: s.f.
lăcusta: *sg. nom.* 30,27

(a se) LĂSA: v. I
lasă: *ind. prez. 3.sg.* 2,13; 10,17; 12,11; 13,22; 27,8; 28,21
să laşi: *conj. prez. 2.sg.* 6,20
lăsaţi: *imperativ 2.pl.* 9,6
a lăsa: *inf. prez.* rezum. cap.20
va lăsa: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,7
(să) lasă: *ind. prez. 3.sg.* 29,15

(a) LĂŢI: v. IV
lăţeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 18,16; 20,19

LĂŢIME: s.f.
lăţimea: *sg. nom.* 21,4

(a se) LĂUDA: v. I
(să) laudă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.8
(să) vor lăuda: *ind. viit.I. 3.pl.* 24,25
a (te) lăuda: *inf. prez.* rezum. cap.27
laude: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 27,2
laudă: *ind. prez. 3.pl.* 28,4
va fi lăudat: *pasiv ind. viit.I. 3.sg.* 28,20
va lăuda: *ind. viit.I. 3.sg.* 29,6
au lăudat: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,28
va fi lăudată: *pasiv ind. viit.I. 3.sg.* 31,30
să laude: *conj. prez. 3.pl.* 31,30

LÂNĂ: s.f.
lână: *sg. ac.* 31,13

(a se) LEGA: v. I
leagă: *imperativ 2.sg.* 6,21; 7,3
(să) leagă: *ind. prez. 3.sg.* 13,13
au legat: *ind. pf.c. 3.sg.* 30,4

LEGAT, -Ă: adj.
legată: *f. sg. nom.* 22,15

LEGĂTURĂ: s.f.
legătura: *sg. ac., în sintagma* ***legătura Dumnezeului*** „legământul cu Dumnezeu" 2,18
legături: *pl. ac.* „frânghii" 7,22

LEGE: s.f.
leagea: *sg. nom./ac.* 1,8; 3,1, 21; 4,2; 6,20, 23; 7,2; 13,14; 28,4, 7, 9; 29,18; 31,26
leage: *sg. ac., în loc. adj.* ***fără leage/fără de leage*** (Înv.) „nelegiuit" 2,22; rezum. cap.3; 10,11; 13,9; 16,29; 17,15; 19,28
leage: *sg. ac., în sintagma* ***călcătoriul de leage/călcătoriu de leage/ călcătorilor de leage*** rezum. cap.6; 6,12; 13,2
legii: *sg. gen.* rezum. cap.6

legi: *pl. ac., în sintagma* ***puitorii de legi*** 8,15
leage: *sg. ac.* 8,27, 29; rezum. cap.28

LEGUMĂ: s.f.; var. (Înv. și rar) **LEGUM:** s.m.
legumi: *pl. ac.* rezum. cap.15; 15,17

LEIȚĂ: s.f.
leița: *sg. nom.* 26,13

LEMN: s.n. „tulpina și ramurile unui arbore tăiat, servind ca material de construcții, drept combustibil etc."; „copac", „pom"
lemnul: *sg. nom., în sintagma* ***lemnul vieții*** 3,18; 11,30; 13,12; 15,4
lemn: *sg. ac.* 25,20
leamnele: *pl. nom./ac.* 26,20, 21

LENE: s.f.
leanea: *sg. nom./ac.* 12,11; rezum. cap.19; 28,19

LENEȘ, -Ă: adj./s.
(cel) leneș: *s.m. sg. ac.* rezum. cap.6; 18,8
leneșule: *s.m. sg. voc.* 6,6, 9
leneșul: *sg. nom.* 10,26; 19,24; rezum. cap.20; 20,4; 21,5; rezum. cap.22; 22,13; 26,13, 14, 15, 16
leneșu: *s.m. sg. ac.* rezum. cap.12
(cel) leneșu: *s.m. sg. nom./ac.* 13,4; rezum. cap.21; 21,25
lenișilor: *s.m. pl. gen.* rezum. cap.15
leneșilor: *s.m. pl. gen.* 15,19
leneșului: *sg. gen./dat.* rezum. cap.24
leneșu: *adj. m. sg. nom./ac.* 6,11; rezum. cap.10; 24,30
leneșe: *adj. f. sg. nom.* 31,27

(a) LENEVI: v. IV (aici) „a nu lua în seamă" (cf. lat. *neglegō, -ere*)
ați lenevit: *ind. pf.c. 2.pl.* 1,25

LENEVIRE: s.f.
lenevirea: *sg. nom.* rezum. cap.19; 19,15
lenevire: *sg. ac.* 29,11

(a se) LEPĂDA: v. I; var. (Pop.) **(a) LĂPĂDA**
(v-)ați lepădat: *ind. pf.c. 2.pl.* 1,24
(nu) lăpăda: *imperativ prohib. 2.sg.* 3, 11
să lepădați: *conj. prez. 2.pl.* 8,33
leapădă: *ind. prez. 3.sg.* 11,17; rezum. cap.15; 15,32; rezum. cap.22; 22,10
leapădă(-să): *ind. prez. 3.pl.* 13,19

LESNE: adv.; var. **LEZNE**
lesne: 14,6; 29,22
lezne: 18,14

(a) LEȘUI: v. IV; var. **(a) ALEȘUI**
să aleșuim: *conj. prez. 1.pl.* 1,11
aleșuiesc: *ind. prez. 3.pl.* 1,18; 12,6
(nu) aleșui: *imperativ prohib. 2.sg.* 24,15
leșuind: *gerunziu* 7,12
leșuiește: *ind. prez. 3.sg.* 23,28
a leșui: *inf. prez.* rezum. cap.24

LEȘUIRE: s.f.; var. **ALEȘUIRE**
leșuirile: *pl. ac.* 10,3; 11,6

LEU: s.m.
leului: *sg. gen.* 19,12; 20,2
leul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.22; 22,13; 26,13; rezum. cap.28; 28,1; 30,30
leu: *sg. nom.* 28,15

LIMBĂ: s.f.
limba: *sg. nom./ac.* 6,17, 24; 10,20, 31; 12,18, 19; rezum. cap.15; 15,2, 4; rezum. cap.16; 16,1; 17,4, 20; 21,23; 25,15, 23; rezum. cap.26; 26,28; 31,26
limbi: *pl. ac., în sintagmele* ***gura cu doao limbi/cuvintele de doao limbi*** „gura ipocrită; omul mincinos" 8,13; 18,8
limbii: *sg. gen.* rezum. cap.10; rezum. cap.12; 18,21; 28,23
limbă: *sg. ac.* 21,6
limba: *sg. nom./ac., în sintagmele* ***limba moale*** „vorba blândă" rezum. cap.25

LIMBUT, -Ă: adj.
limbută: *f. sg. nom./ac.* 7,10; 9,13; rezum. cap.19; 21,9; 25,24; rezum. cap.27; 27,15
limbut: *m. sg. nom.* 16,28
limbuta: *adj. antep. f. sg. nom.* 19,13

LIMBUȚEȘTE: adv. „cu mare îndrăzneală (la vorbă)"; cuvântul nu este înregistrat în DA
limbuțească: 21,29

LIPSĂ: s.f. „nevoie", „sărăcie"
lipsa: *sg. nom./ac.* 6,11, 32; 10,21; 14,23; 20,13; rezum. cap.24; 24,34; 28,22, 27
lipsă: *sg. ac.* 11,24; 21,5, 17; 28,19; 30,9; 31,11
lipsa: *sg. ac., în loc. adj.* ***de lipsa*** „necesar" 27,27
lipsă: *sg. ac., în loc. adj.* ***de lipsă*** 30,8

(a se) LIPSI: v. IV
va lipsi: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,19; 22,16; 28,27
(să) va lipsi: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,21

LIPSIRE: s.f. „lipsă", „sărăcie"
lipsire: *sg. nom./ac.* 3,33; 10,4

LIPSIT, -Ă: adj./s.
lipsit: *adj. m. sg. nom., în sintagmele* ***lipsit de inimă/lipsit de pâine/lipsit de inimă*** 10,13; 11,12; 12,9; 28,16
lipsit: *adj. m. sg. nom.* 19,22; rezum. cap.28
(cel) lipsit/(celui) lipsit: *s.m. sg. ac./dat.* 14,31; 22,22; rezum. cap.31; 31.20
(cei) lipsiți: *s.m. pl. ac.* 30,14
lipsitului: *s.m. sg. dat.* 31,9

LOC: s.n.
locul: *sg. ac., în loc. adv.* ***în tot locul*** rezum. cap.2; 14,23; 15,3
loc: *sg. ac.* 9,14; 18,16; 25,25
locul: *sg. ac.* 25,6; 27,8
loc: *sg. ac., în loc. prep.* ***în loc de*** 27,7; 30,14

LOCAȘ: s.n.; var. (Reg.) **LĂCAȘ**
lăcașurile: *pl. nom.* 3,33

(a) LOCUI: v. IV; var. (Înv.) **(a) LĂCUI**
vor lăcui: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,21
lăcuiesc: *ind. prez. 1.sg.* 8,12
a lăcui: *inf. prez.* 21,19
lăcuind: *gerunziu* 30,1

(a) LOVI: v. IV
a lovi: *inf. prez.* 17,26
vei lovi: *ind. viit.I. 2.sg.* 23,13, 14
lovindu-: *gerunziu* 27,22

LOVIRE: s.f.
lovirile: *pl. ac.* 20,30

(a se) LUA: v. I
ia: *imperativ 2.sg., în loc. v.* ***ia aminte*** 5,1; 7,24; 8,34
ia: *ind. prez. 3.sg.* 11,31; 13,3; 17,23; 20,16
ia: *ind. prez. 3.sg., în loc. v.* ***ia împrumut*** 22,7
să iai: *conj. prez. 2.sg.* 22,25
să ia: *conj. prez. 3.sg.* 22,27; 24,18
ia: *imperativ 2.sg.* 23,1; 25,4, 5; 27,13

(să) vor lua: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,22
luaţi: *imperativ 2.pl., în loc. v.* ***luaţi aminte*** 4,1; 8,5
au luat: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,20
luaţi: *imperativ 2.pl.* 8,10
a lua: *inf. prez.* 9,9
va lua: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,2; 16,21; 21,11; 22,9
a lua: *inf. prez. în sintagma* ***a lua faţa*** „a părtini" 18,5
(să) va lua: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,18; 27,22
luând: *gerunziu* 29,2

(a se) LUCRA: v. I
lucrează: *ind. prez. 3.sg./pl.* 2,22; 10,23, 29; 13,4, 10, 16; 14,22; 16,12; 21,15, 24; 26,28
a lucra: *inf. prez.* rezum. cap.6; 21,25
(să) lucrează: *ind. prez. 3.sg.* 7,23
au lucrat: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,4; 16,4; 31,13
lucră: *ind. prez. 3.sg./pl.* rezum. cap. 12; 12,11, 22; 16,26; rezum. cap.20; rezum. cap.28; 28,19
va lucra: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,17
lucrând: *gerunziu* rezum. cap.16
să lucrezi: *conj. prez. 2.sg.* 23,4

LUCRĂTOR, -TOARE: adj.; var. (Înv.) **LUCRĂTORIU** (Pop.) „harnic"
lucrătoriu: *m. sg. ac.* rezum. cap.10

LUCRU: s.n.
lucruri: *pl. ac.* 2,14; rezum. cap.6; 8,6; 12,4
lucrul: *sg. nom./ac.* 10,16; 12,14; 18,9; 21,8; 22,29; 24,27, 29; rezum. cap.31
lucru: *sg. nom./ac.* 11,18; 13,13; rezum. cap.20; 20,1
lucrurile: *pl. nom./ac.* 16,3, 11; rezum. cap.30; 31,31
lucrul: *sg. ac., în sintagma* ***grabnic în lucrul său*** rezum. cap.22

LUME: s.f.
lumii: *sg. gen.* 8,26
lume: *sg. ac.* 8,31

(a) LUMINA: v. I
va lumina: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,18

LUMINĂ: s.f.
lumina: *sg. nom./ac.* 4,18; 13,9
lumină: *sg. nom.* 6,23
lumina: *sg. nom., în sintagma* ***lumina ochilor*** 15,30

LUMINĂTOR, -TOARE: s.m./f. „călăuzitor"
luminătoriu: *s.m. sg. nom.* 29,13

LUNĂ: s.f.
lunii: *sg. gen., în sintagma* ***zioa lunii pline*** 7,20

LUNECĂTOR, -TOARE: adj.
lunecătoare: *f. sg. nom., în sintagma* ***gura lunecătoare*** „gura care păcătuieşte" 26,28

LUNG, -Ă: adj.
(mai) lungă: *f. sg. nom.* 28,2
lungi: *f. pl. nom.* 28,16

(a) LUNGA: v. I; vezi **(a) ALUNGA**

(a) LUNGI: v. IV „a prelungi"
lungeaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3; rezum. cap.9

LUNGIME: s.f.
lungimea: *sg. nom./ac.* 3,2, 16

LUT: s.n.
lut: *sg. ac., în sintagma* ***vas de lut*** 26,23

M

MAI: s.n.
maiuri: *pl. nom.* 19,29

MAICĂ: s.f.
maicii: *sg. gen.* 1,8; 4,3; 6,20; 10,1; 17,25; 30,17
maica: *sg. nom.* 23,22, 25
maică-sa: *sg. nom./ac.* 29,15; 31,1

MAMĂ: s.f.; var. (Înv. şi pop.) **MUMĂ**
mumă-sa: *sg. ac.* 15,20; 19,26; 28,24; 30,11
muma: *sg. ac.* 20,20

MARE: adj./s.
mare: *adj. m./f. sg. nom.* 6,30; 15,5; 21,14; 23,11; 27,14
mari: *adj. f./n. pl. ac.* 8,6; 15,16
(mai) mari: *s.f. pl. ac.* 16,21

MARE: s.f.
marea: *sg. ac.* 8,29
mării: *sg. gen.* 23,34; 30,19

MARGINE: s.f.
marginile: *pl. ac., în sintagma* ***marginile pământului*** 17,24
marginile: *pl. ac., în contextul mai amplu:* ***departe şi din marginile ceale mai de pre urmă preţul ei*** (aici despre valoare femeii destoinice) „nepreţuită" 31,10

MARTOR: s.m.
martor: *sg. nom.* 12,19
martorul: *sg. nom., în sintagmele* ***martorul credincios/martorul viclean/martorul strâmb/martorul mincinos/martorul nedrept/martor deşert*** 14,5, 25; rezum. cap.19; 19,5, 9, 28; 21,28; 24,28
martor: *sg. nom., în sintagma* ***martor nedrept*** rezum. cap.19

MASĂ: s.f.
masa: *sg. ac.* 9,2

MĂCAR: adv.; var. (Înv. şi reg.) **MACAR**
macar: *adv. în loc. cj.* ***macar că*** 30,12

MĂGURĂ: s.f.
măguri: *pl. ac.* 8,25

MĂIESTRIE: s.f.
măiestriia: *sg. ac.* 8,5

MĂIESTRU, MĂIASTRĂ: s.m./f. „cel şiret"; (Înv.) „învăţat"
măestrul: *s.m. sg. nom.* 14,15
măiestrii: *s.m. pl. nom.* 14,18
(cel) măiestru: *s.m. sg. nom.* 27.12

MĂR: s.n.
meare: *pl. nom.* rezum. cap.25; 25,11

MĂRGĂRIT: s.n. (Înv. şi pop.) „perlă folosită ca podoabă"
mărgărit: *sg. ac.* 25,12

(a se) MĂRI: v. IV
mări(-te)-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,8
(să) va mâri: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,18
(să) va mări: *ind. viit.I. 3.sg.* 27,18

MĂRIME: s.f.
mărime: *sg. ac.* 8,25

MĂRIRE: s.f.
mărirea: *sg. nom./ac.* 3,16, 35; 8,18; 17,6; 25,27; 29,23

mărire: *sg. nom.* 11,16
măriri: *sg. gen.* 15,33

(a se) MĂRITA: v. I
(să) va mărita: *ind. viit.I. 3.sg.* 30,23

MĂRTURIE: s.f. (În v. și reg.; ccr.) „martor"; „depoziție"
mărturiia: *sg. nom., în sintagma* ***mărturiia strâmbă*** „martorul mincinos" 6,19
mărturie: *sg. nom./ac., în sintagma* ***mărturie înșelătoare/mărturie mincinoasă*** „martor mincinos" 12,17; 25,18

(a) MĂRTURISI: v. IV
va mărturisi: *ind. viit.I. 3.sg.* 28,13

MĂSEA: s.f.
măsealele: *pl. ac.* 30,14

MĂSURĂ: s.f.
măsura: *sg. nom., în sintagma* ***măsura dreaptă*** 11,1
măsura: *sg. nom.* rezum. cap.16
măsură: *sg. nom.* 16,11
măsură: *sg. nom., în sintagma* ***măsură și măsură*** „două feluri de măsuri" 20,10

MÂHNIRE: s.f.
mâhnire: *sg. nom.* 10,1
mâhnirea: *sg. nom./ac.* 12,25; 15,13

MÂHNIT, -Ă: s.m./f.
(celor) mâhniți: *s.m. pl. dat.* rezum. cap.31; 31,6

MÂINE: adv.; var. (În v. și reg.) **MÂNE**
mâne: 3,28; 27,1
mâne: *adv. în loc. adj.* ***de mâne*** rezum. cap.27

MÂNĂ: s.f.
mâna: *sg. nom./ac.* 1,24; 6,1, 3, 5; 10,4; 12,24; 13,11; 18,21; 19,24; 26,9, 15; 30,32; 31,19, 20
mână: *sg. ac.* 6,5
mânile: *pl. nom./ac.* 6,10, 17; 14,1; 17, 18; 21,25; 24,33; 30,4
mâna: *sg. nom., în loc. adv.* ***mâna în mână/mâna la mână*** (cf. lat. *manus in manu/manus ad manum*) „în perfect acord" 11,21; 16,5
mână: *sg. ac., în loc. adv.* ***mâna în mână/mâna la mână*** 11,21; 16,5
mânilor: *pl. gen.* 12,14; 31,13, 31
mâna: *sg. ac., în sintagma* ***mâna Domnului*** rezum. cap.21; 21,1
mâinile: *pl. ac.* 22,26
mâni: *pl. ac.* 30,28
mâinilor: *pl. gen.* 31,16

(a) MÂNCA: v. I
vor mânca: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,31; 18,21
mâncă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 4,17; 13,25; 25,27; 30,14, 20
să mânce: *conj. prez. 3.sg./pl.* 6,8; 30,14, 17
mâncați: *imperativ 2.pl.* 9,5
să mânci: *conj. prez. 2.sg.* rezum. cap.23; 23,1
(nu) mânca: *imperativ 2.sg.* 23,6
mâncă: *imperativ 2.sg.* 23,7; 25,16
ai fost mâncat: *ind. m.m.c.pf. perifr. 2.sg.* 23,8
mănâncă: *imperativ 2.sg.* 24,13
va mânca: *ind. viit.I. 3.sg.* 27,7, 18
au mâncat: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,27

MÂNCARE: s.f.
mâncările: *pl. ac.* 23,20
mâncare: *sg. ac.* 23,20; rezum. cap.27

MÂNCAT: s.n.
mâncat: *sg. nom.* rezum. cp.25

MÂNCĂTOR, -TOARE: s.m./f.
(cei) mâncători: *s.m. pl. ac.* 28,7

MÂNDRIE: s.f.
mândria: *sg. ac.* 8,13
mândriia: *sg. nom.* 11,2
mândrii: *sg. gen.* 14,3
mândrie: *sg. ac.* 21,24

MÂNDRU, -Ă: s.m./f.
(cei) mândri: *s.m. pl. ac.* 13,10; 16,19
mândrilor: *s.m. pl. gen.* rezum. cap.15; 15,25
mândrul: *s.m. sg. nom.* 16,5
(cel) mândru: *s.m. sg. nom./ac.* 21,24; 29,23

(a) MÂNECA: v. I (Înv. și pop.) „a se îndrepta spre"; (Înv. și rar) „a se grăbi"
mânecă: *ind. prez. 3.pl.* 8,17

MÂNGÂIETOR, -TOARE: adj.; var. (Înv. și reg.) **MÂNGĂIETOR, -TOARE**
mângăietoare: *f. pl. nom.* 15,8

(a se) MÂNIA: v. I
a (să) mâniia: *inf. prez.* 18,14
(s-)au mâniiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,14
(să) va mâniia: *ind. viit.I. 3.sg.* 29,9

MÂNIE: s.f.
mânia: *sg. nom./ac.* 12,16; 17,25; 27,3, 4
mâniia: *sg. nom./ac.* 14,35; 15,1; rezum. cap.19; 19,12; 24,18; rezum. cap.26; rezum. cap.27
mâniile: *pl. ac.* 21,14; 26,10; 30,33
mânie: *sg. ac.* 21,24
mâniii: *sg. gen.* 22,8

MÂNIOS, -OASĂ: adj./s.; var. (În v. și rar) **MĂNIOS, -OASĂ**
mânios: *adj. m. sg. nom./dat.* rezum. cap.15; 15,18; 22,24; 26,21; 29,22
mănioasă: *adj. f. sg. ac.* 21,19
mâniosul: *s.m. sg. nom.* rezum. cap.26; rezum. cap.29

(a se) MÂNTUI: v. IV
(să) va mântui: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,21; 28,18, 26

MÂNTUIRE: s.f.
mântuirea: *sg. nom./ac.* 2,7; 11,14; 21,31
mântuire: *sg. ac., în sintagma* ***jârtve pentru mântuire*** 7, 14
mântuire: *sg. nom./ac.* 8,35; 24,6

MÂNZ: s.m.
mânzul: *sg. nom.* 5,19

(a) MERGE: v. III
meargă: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 4,25
mergi: *imperativ 2.sg.* 6,6; 14,7
mergea: *ind. prez. 3.pl.* 9,15
mergând: *gerunziu* 26,2

(a) MESTECA: v. I; vezi **(a) AMESTECA**

(a) MEȘTEȘUGI: v. IV
meșteșugește: *ind. prez. 3.sg.* 6,14, 18

MIC, -Ă: s.m./f.
(celor) mici: *s.m. pl. dat.* 1,4
(ceale mai) mici: *s.f. pl. nom.* rezum. cap.30
micile: *s.f. pl. nom., în sintagma* ***mai-micile*** 30,24

MIEL: s.m.
mielul: *sg. ac.* 7,22
miei: *pl. nom.* 27,26

MIERE: s.f.
miere: *sg. ac., în sintagma* ***fagur de miere*** 16,24
mierea: *sg. ac.* rezum. cap.24
miere: *sg. ac.* 24,13; 25,16, 27
miiare: *sg. nom.* rezum. cap.25

MIJLOC: s.n.
mijlocul: *sg. ac., în loc. prep.* ***în mijlocul*** 4,21; 5,14; 8,2, 20; 15,31; 20,20; 22,13; 23,34; 30,19

MILA: s.f.
mila: *sg. nom./ac.* rezum. cap.3; 3,3; 14,21, 22; rezum. cap.16; 16,6, 15; rezum. cap.19; rezum. cap.20; 20,28; rezum. cap.21; 21,21
milă: *sg. ac.* rezum. cap.14; rezum. cap.15; 15,27; 21,3; 22,9; 27,4; 28,13

MILOSTIV, -Ă: adj.
milostiv: *m. sg. nom.* 11,17; 19,22
milostivi: *m. pl. nom.* 13,13; 20,6

(a se) MILOSTIVI: v. IV
(să) va milostivi: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,10

MILOSTIVIRE: s.f.
milostivirea: *sg. nom./ac.* 11,19; 20,28
milostivirii: *sg. gen.* 31,26

(a) MILUI: v. IV
miluiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 14,21, 31; 19,17

MINCINOS, -OASĂ: adj.
mincinoasă: *f. sg. nom.* 6,17; 17,7
mincinoasă: *f. pl.* (*cu des.* ***-ă***) *nom.* 10,18
mincinoase: *f./n. pl. nom./dat.* 12,22; 17,4; 30,8
mincinos: *m./n. sg. nom./ac.* 13,5; rezum. cap.19; 19,22; 30,6
mincinos: *m. sg. nom., în sintagma* ***martorul mincinos*** 19,5; 21,28
mincinoasă: *f. sg. ac., în sintagma* ***mărturie mincinoasă*** 25,18

MINCIUNĂ: s.f.
minciuni: *pl. ac.* 6,19; 10,4; 14,25; 19,5, 9; rezum. cap.29
minciunii: *sg. gen.* 12,19; rezum. cap.20; 20,17; 23,3; 29,12; rezum. cap.30
minciună: *sg. ac.* 14,5; 21,6

MINTE: s.f.
mintea: *sg. nom./ac.* 7,25; rezum. cap.15; 15,15 ,28; 19,8; 23,7; 24,2; 28,14
minte: *sg. ac., în sintagma* ***lipsit de minte*** 28,16

MINTEN: adv. (Reg.; mgm. Trans., Maram., Ban.) „pe dată”, „imediat”, „numaidecât”, „îndată”
minteani: 25,8

(a) MINŢI: v. IV
minte: *ind. prez. 3.sg.* 12,17; 14,5

MIRĂ: s.f.; var. **MIRHĂ** (Înv.) „smirnă”
mirhă: *sg. ac.* 7,17

MIREASMĂ: s.f.; var. **MIREAZMĂ**
mireazme: *pl. ac.* 27,9

(a) MISTUI: v. IV
vei mistui: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,11

MIŞEL, -EA: adj.
mişei: *m. pl. nom.* rezum. cap.8
mişale: *n. pl. ac.* 14,34

MITITEL, -EA: adj./s.
mititel: *adj. m. sg. nom.* 9,4, 16
mititelul: *s.m. sg. nom.* 21,11

MLĂDIŢĂ: s.f.
mlădiţele: *pl. nom.* 8,19

MOALE: adj. (aici) „blând”; „lipsit de energie”
moale: *adj. n. sg. nom., în sintagmele* ***răspunsul moale/răspuns moale/limba moale*** rezum. cap.15; 15,1; rezum. cap.25; 25,15
(cel) moale: *s.m. sg. nom.* 18,9

MOARTE: s.f.
moarte: *sg. ac.* 2,18; 5,5; 10,2; 11,4; 12,28; 14,12; 16,25; 24,11; 26,18
morţii: *sg. gen.* 7,27; 13,14; 14,27; 16,14; 21,6
moartea: *sg. nom./ac.* 8,36; 11,19; 14,32; 18,21

MODRU: s.n. (aici) „măsură” (cf. lat. *modus, -i* „măsură”, „limită”, dar şi „mod”, „chip”,”fel”)
modru: *sg. ac.* 23,4

(a) MOLCOMI: v. IV; var. **(a) MULCOMI**
mulcomeaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.14
mâlcomeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 15,18

MOLCOMIT, -Ă: adj.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Simion Florea Marian, *Sărbătorile la români*. Studiu etnografic. [I – *Cârnilegile*]. Vol. I – III, Bucureşti, 1898 – 1901.
mălcomită: *f. sg. nom.* 15,4

MOLIE: s.f.
moliia: *sg. nom.* rezum. cap.25
molia: *sg. ac.* 25,20

MOŞTEAN, -EANĂ: s.m./f.
moşteană: *s.f. sg. nom.* 30,23

(a) MOŞTENI: v. IV
vor moşteni: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,35

MOŞTENIRE: s.f.
moştenirea: *sg. nom./ac.* 4,7; 17,2; rezum. cap.20; 20,21

MREAJĂ: s.f.
mreajea: *sg. nom.* 1,17

(a) MUIA: v. I (despre cuvinte) „a îmblânzi”, „a îndulci”
moaie: *ind. prez. 3.sg.* 2,16

MUIERE: s.f.; var. (Înv.) **MUIARE**
muiarea: *sg. nom./ac.* 2,16; rezum. cap.5; 5,18; 6,24, 26, 29; 7,5, 10; rezum. cap.9; 9,13; 11,16, 22; 12,4; 14,1; rezum. cap.18; 18,22; rezum. cap.19; 19,14; 21,9, 19; 25,24; rezum. cap.27; 30,23; 31,30
muierii: *sg. gen.* 5,2; rezum. cap.6; 30,20; rezum. cap.31
muiare: *sg. nom./ac.* 19,13; 31,10
muierea: *sg. ac.* 27,15
muierilor: *pl. dat.* rezum. cap.31; 31,3

MUIEROTCĂ: s.m.
muierotcilor: *pl. gen.* 18,8

(a) MULGE: v. III
mulge: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.30; 30,33

MULT, -Ă: adj./adv./pron. nehot.
(mai) mult: *adv.* 6,15; 8,10; 17,10
mult: *adv.* 28,20

multe: *adj. f./n. pl. nom./ac.* 6,35; 7,21; rezum. cap.8; 11,14; 13,7, 23; rezum. cap.14; 14,4, 23; 16,8; 19,21; 22,1; 24,6; 27,9; rezum. cap.28; 31,29
mulţi: *adj. m. pl. nom./ac.* 7,26; 14,20; 19,4; 20,6; 28,2; 29,26
multă: *adj. f. sg. nom./ac.* 10,19; 14,29; 15,6; 25,27; 28,12
multe: *adj. f. pl. ac., în loc. adv.* ***de multe ori*** 14,23
(mai) mulţi: *adj. m. pl. nom.* 15,22
mult: *adj. n. sg. nom.* rezum. cap.25
mulţi: *pron. nehot. m. pl. nom./ac.* 10,21; 19,6; 28,16

MULŢIME: s.f.
mulţimilor: *pl. gen.* 1,21
mulţimea: *sg. ac.* 5,23; 14,28
mulţime: *sg. nom.* 20,15

MULŢIRE: s.f. (Înv.) „înmulţire"
mulţirea: *sg. ac.* 29,16

MUMĂ: s.f.; vezi **MAMĂ**

MUNTE: s.m.
munţii: *pl. nom.* 8,25
munţi: *pl. ac.* 27,25

(a) MURI: v. IV
va muri: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,23; 15,10; 23,13
vor muri: *ind. viit.I. 3.pl.* 10,21; 28,28
murind: *gerunziu* 11,7
voiu muri: *ind. viit.I. 1.sg.* 30,7

(a) MUSTRA: v. I
mustră: *ind. prez. 3.sg.* 9,7
(nu) mustra: *imperativ prohib. 2.sg.* 9,8
mustră: *imperativ 2.sg.* 9,8
să mustre: *conj. prez. 2.sg.* 25,10

MUSTRARE: s.f.
mustrările: *pl. ac.* 1,30; 10,17; 12,1; 15,10
mustrărilor: *pl. dat.* 5,12; 15,32
mustrarea: *sg. nom./ac.* 6,23; rezum. cap.9; 13,8; 15,5
mustrare: *sg. ac.* 17,1

(a) MUŞCA: v. I
muşcându-: *gerunziu* 16,30
va muşca: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,32

MUT, -Ă: s.m./f.
mutului: *s.m. sg. dat.* rezum. cap.31; 31,8

N

NARĂ: s.f.
nările: *pl. ac.* 11,22

(a se) NAŞTE: v. III
(mă) năşteam: *ind. imp. 1.sg.* 8,25
naşte: *ind. prez. 3.sg.* 9,7
va naşte: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,31; 27,1
născutu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,21
au născut: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,25; 23,22, 24, 25
(s-)ar naşte: *cond. prez. 3.sg.* 26,9

(a se) NĂDĂJDUI: v. IV
nădăjduieşte: *ind. prez. 3.sg.* 11,28; 12,2; 14,32; 16,20; 17,12; 25,19; 28,25, 26; 29,25
nădăjduind: *gerunziu* rezum. cap.17
(să) nădăjdui: *inf. prez. fără* ***a*** 29,20
nădăjduiesc: *ind. prez. 3.pl.* 30,5
nădăjduit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,11

NĂDEJDE: s.f.
nădeajdea: *sg. nom.* rezum. cap.3; 10,28; 13,12; 14,26
nădeajde: *sg. nom./ac.* 3,5, 29; 11,7; 14,26; 23,18; 24, 14, 20; 26,12
nădeajdii: *sg. gen.* rezum. cap.13
nădejdii: *sg. gen.* 21,22
nădejdea: *sg. nom.* 22,19; 24,14

NĂPRASNĂ: s.f.; var. **NĂPRAZNĂ**
năpraznă: *sg. ac., în loc. adv.* ***de năpraznă*** 1,27; 12,19; 24,22
năprazna: *sg. ac.* 3,25

NĂPRASNIC, -Ă: adj.; var. **NĂPRAZNIC, -Ă**
năpraznic: *n. sg. nom.* 28,3

NĂSCUT, -Ă: s.m./f.
născut: *s.m. sg. nom., în sintagma* (Înv.) ***unul născut*** „singurul copil" 4,3
născutul: *s.m. sg. ac.* 30,17

NĂSIP: s.n.; vezi **NISIP**

(a) NĂVĂLI: v. IV
va năvăli: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,27

NĂVĂLIRE: s.f.
năvălirea: *sg. ac.* 3,25

NEA: s.f.
neaoa: *sg. ac.* 26,1

NEAM: s.n.
neamul: *sg. nom./ac.* 14,34; 30,11, 12, 13, 14
neamurile: *pl. nom.* 24,24
neam: *sg. ac., în loc. adv.* ***în neam şi în neam*** 27,24
neamuri: *pl. nom.* rezum. cap.30

NEASCULTĂTOR, -TOARE: adj./s.
(cel) neascultătoriu: *s.m. sg. nom.* rezum. cap.19
neascultătoriu: *adj. m. sg. ac.* 29,21

NEBUN, -Ă: adj./s.
nebunii: *s.m. pl. nom.* 1,7, 22; 13,19; 20,3
nebunilor: *s.m. pl. gen.* 1,32; 3,35; 13,20; 14,8; 15,2, 7, 14; 17,24; 26,17
nebunul: *s.m. sg. nom./ac.* 7,7; 10,23; 14,9, 14, 16; 15,5; rezum. cap.17; 17,21, 28; 18,2; rezum. cap.27
(celui) nebun: *s.m. sg. dat.* 9, 16; 17,7; rezum. cap.19; 19,10
(cel) nebun: *s.m. sg. nom./ac.* 10,8, 10; 11,29; 12,16; 13,16; rezum. cap.17; 17,10, 21; 19,25; 27,22; rezum. cap.29; 29,9, 11
nebunului: *s.m. sg. gen./dat.* 10,14; 14,3; 15,21; rezum. cap.17; 17,12, 16; rezum. cap.18; 18,6, 7; rezum. cap.24; 24,7, 9; rezum. cap.26; 26,4, 5, 10; rezum. cap.27; 27,3
neabunului: *s.m. sg. gen.* 12,15
(celor) nebuni: *s.m. pl. gen.* 19,29
(mai) nebunul: *s.m. sg. nom.* 30,2
nebun: *s.m. sg. ac.* 30,22
nebună: *adj. f. sg. nom./ac.* rezum. cap.9; 9,13; 11,22
nebun: *adj. m. sg. nom./ac./gen.* rezum. cap.10; 10,1; 14,7; 15,20; 17,18, 25; 18,13, 22; 19,13; 24,30; rezum. cap.26; 26,6; 28,26; 30,32
nebuni: *adj. m. pl. ac.* 17,2

NEBUNIE: s.f.
nebuniii: *sg. gen.* 5,23
nebuniia: *sg. nom./ac.* 12,23; 13,16; 14,18, 24, 29; 15,21; rezum. cap.22; 22,15; 26,4, 5, 11; 27,22; 29,20

nebunie: *sg. nom./ac.* 14,17; 16,22
nebunia: *sg. nom.* 19,3

NECAZ: s.n.; var. (Reg.) **NĂCAZ**
năcazul: *sg. nom.* 1,27; 10,22
năcazului: *sg. gen.* 27,10

(a se) NECĂJI: v. IV; var. (Pop.) **(a se) NĂCĂJI**
va năcăji: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,3
năcăji(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,15
năcăjaşte: *ind. prez. 3.sg.* 13,12; 19,26
(s-)au năcăjit: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,3

NECERCETAT, -Ă: adj.
necercetaţi: *m. pl. nom.* 5,6

NECERTAT, -Ă: adj.
necertat: *m. sg. nom.* 17,5; 19,5, 9

NECINSTE: s.f.
necinste: *sg. ac.* 6,33

(a) NECINSTI: v. IV
vei necinsti: *ind. viit.I. 2.sg.* 25,8

NECINSTIT, -Ă: s.m./f.
(celor) necinstiţi: *s.m. pl. gen.* 22,29

NECREDINCIOS, -OASĂ: adj./s./adv.
(celor) necredincioşi: *s.m. pl. gen./dat.* 3,25; 24,19, 20
necredinciosului: *s.m. sg. gen./dat.* 3,33; 10,16; 12,12; rezum. cap.13; 13,17; 15,9; 21,10, 12; 24,24; 25,26; 27,21; rezum. cap.28
necredincioşilor: *s.m. pl. gen.* 4,14, 19; 10,3, 6, 7, 11, 20, 27, 28, 32; 11,10, 11, 23; 12,5, 6, 10, 26; rezum. cap.13; 13,25; 14,11; rezum. cap.15; 15,5, 6, 8, 28; 21,4, 7, 27; rezum. cap.29; 29,16
(cel) necredincios: *s.m. sg. nom./ac.* 5,22; 8,7; rezum. cap.9; 9,7; 10,25; 11,5, 8, 18, 31; 16,4; 18,3; rezum. cap.21; 28,4; rezum. cap.29; 29,7
necredinciosul: *s.m. sg. nom.* 10,24; 13,5; 14,32; 17,23; 21,18; 28,1
necredincioşii: *s.m. pl. nom./ac.* 10,30; 14,19; 21,12; 24,16; 28,12, 28; 29,27
(cei) necredincioşi: *s.m. pl. nom./ac.* 11,6; 12,7, 21; 15,29; 20,26; 29,2
(celui) necredincios: *s.m. sg. gen.* 18,5
necredincios: *s.m. sg. ac.* 25,19
necredincios: *adj. m. sg. nom./ac.* rezum. cap.10; 11,7; 16,27; 18,22; 21,29; 29,6, 27
necredincioasă: *adj. f. sg. nom.* rezum. cap.28; 28,15
necredincioşi: *adj. m. pl. ac.* 29,12
necredincios: *adv.* 12,2; 16,12

NECREDINŢĂ: s.f.
necredinţii: *sg. gen.* 4,17; 10,2
necredinţă: *sg. ac.* 12,3; 24,15
necredinţa: *sg. nom./ac.* rezum. cap.25; 25,5

NECUPRINS, -Ă: adj.
necuprinse: *n. pl. nom.* rezum. cap.30

NECURAT, -Ă: adj./s.
necuraţilor: *s.m. pl. gen.* rezum. cap.4; 10,31
necuratul: *s.m. sg. nom.* 15,12; 21,11
(ceale) necurate: *s.n. pl. ac.* 16,30
(cel) necurat: *s.m. sg. nom.* rezum. cap.19; 19,25
(cei) necuraţi: *s.m. pl. nom.* rezum. cap.29
necurată: *adj. f. sg. nom./ac.* 8,13; 11,20; 14,2
necurat: *adj. m./n. sg. nom./ac.* rezum. cap.10; 26,23; rezum. cap.28
necurate: *adj. f./n. pl. nom./ac.* 28,6, 18; rezum. cap.30
necuraţi: *adj. m. pl. nom.* 29,8

NECUVIOS, -OASĂ: adj.
necuvioasă: *f. sg. nom.* 26,1, 7

NEDREPT, NEDREAPTĂ: adj./adv./s.
nedrept: *adv.* 2,22
nedrept: *adj. m. sg. dat.* 3,31
nedreaptă: *adj. f. sg. ac.* 17,4
nedrept: *adj. m. sg. nom.*, *în sintagma* ***martor nedrept/martorul nedrept*** rezum. cap.19; 19,28
(ceale) nedrepte: *s.f. pl. ac.* 19,11
nedreptul: *s.n. sg. ac., în loc. adv.* ***cu nedreptul*** rezum. cap.21
(cel) nedrept: *s.m. sg. nom.* 21,18
nedreptului: *s.m. sg. gen.* 22,12

NEDREPTATE: s.f.
nedreptăţii: *sg. gen.* 4,17
nedreptăţile: *pl. nom.* 5,22
nedreptate: *sg. ac.* 9,7; 21,15; rezum. cap.22; 22,8
nedreptatea: *sg. nom./ac.* 10,6; 19,28

NEFERICIT, -Ă: adj.
nefericit *m. sg. nom.* 19,26

NEFOLOSITOR, -TOARE: adj./s.
nefolositoriu: *adj. m. sg. nom.* 6,12
(cel) nefolositoriu: *s.m. sg. nom.* 14,35

NEGREŞIT, -Ă: s.m./f. „cel care nu a greşit"; „cel nevinovat" (cf. lat. *insons, -ntis*)
(celui) negreşit: *s.m. sg. gen.* 1,11

NEGUŢĂTOR: s.m.
neguţătoriului: *s.m. sg. gen.* 31,14

NEGUŢĂTORIE: s.f.
neguţătoriia: *sg. nom./ac.* 3,14; 31,18

NEHOTRÂT, -Ă: adj.
nehotărâtă: *f. sg. nom.* rezum. cap.15; 15,4

NEINIMOS, -OASĂ: adj./s.
[cel] neinimos: *s.m. sg. nom.* 12,8
neinimos: *adj. m. sg. nom.* 21,6

NEISPITIT, -Ă: adj.
neispitită: *f. sg. nom.* 25,3

NEÎNCETAT: adv.
neîncetat: 13,24

NEÎNFRÂNAT, -Ă: adj.
neînfrânat: *n. sg. nom.* rezum. cap.20; 20,1

NEÎNŢELEGERE: s.f.
neînţăleagerile: *pl. ac.* 17,19

NEÎNŢELEPT, -EAPTĂ: adj./s.; var. (Înv.) **NEÎNŢĂLEPT, -EAPTĂ**
(cei) neînţălepţi: *s.m. pl. voc.* 8,5
(celor) neînţălepţi: *s.m. pl. gen./dat.* 9,4; 12,23
(cel) neînţelept: *s.m. sg. nom.* rezum. cap.16; 26,12
neînţălept ul: *s.m. sg. ac.* 19,1
neînţelepţilor: *s.m. pl. gen.* 23,9
neînţeleptului: *s.m. sg. gen.* rezum. cap.26
neînţălept ului: *s.m. sg. dat.* 26,8
neînţălept: *adj. m. sg. nom.* 10,18; 12,1
neînţeleaptă: *adj. f. sg. nom.* 14,1
neînţelept: *adj. m. sg. nom.* rezum. cap.30

NEÎNVĂŢAT, -Ă: adj./s.
(cei) neînvăţaţi: *s.m. pl. nom./ac.* 10,21; 14,33
neînvăţat: *adj. m. sg. nom.* 21,24

NELEGIUIRE: s.f.
nelegiuirea: *sg. nom.* 13,6; 16,6
nelegiuire: *sg. nom.* 26,6

NELEGIUIT, -Ă: adj.
nelegiuit: *n. sg. nom.* 13,2

NEMILOSTIV, -Ă: adj./s.
(celui) nemilostiv: *s.m. sg. dat.* 5,9
(cel) nemilostiv: *s.m. sg. nom.* 11,17
nemilostive: *adj. n. pl. nom.* 12,10
nemilostiv: *adj. m. sg. nom.* 17,11

NEPOT, -OATĂ: s.m./f.
nepoţi: *s.m. pl. ac.* 13,22

NEPRICEPERE: s.f.
nepriceaperea: *sg. nom./ac.* 14,8, 24; 15,14

NEPRICEPUT, -Ă: adj./s.; var. **NEPRECEPUT, -Ă**
(cei) nepriceputi: *s.m. pl. nom.* 1,22
neprecepuţilor: *s.m. pl. gen.* 26,3
(cel) nepriceput: *s.m. sg. nom.* 26,11
nepreceput: *adj. m. sg. nom.* 21,20

NEPRIETEN: s.m.; var. (Înv. şi reg.) **NEPRIETIN;** (Înv.) **NEPRIIATIN**
neprietinii: *pl. ac.* 16,7
nepriiatinul: *sg. nom./ac.* 17,18; 24,17; 25,21; rezum. cap.26; 26,24
nepriiatinului: *sg. gen./dat.* rezum. cap.24; rezum. cap.25

NEPRIMIT, -Ă: adj.
nepriimite: *f. pl. nom.* rezum. cap.15

NEPUTINCIOS, -OASĂ: adj.
neputincioasă: *f. sg. nom.* 30,26

NERĂBDĂTOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Înv.) **NERĂBDĂTORIU**
(cel) nerăbdătoriu: *s.m. sg. nom.* 14,17, 29; 19,19

NEROD, -OADĂ: adj.; var. (Înv. şi reg.) **NĂROD, -OADĂ**; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prim aatestare este în *Lesicon romanesc-latinesc-unguresc-nemţesc...*, Buda, 1825.
nărod: *m. sg. ac.* 22,24

NESĂŢIOS, -OASĂ: adj.
nesăţiosul: *adj. antep. n. sg. ac.* rezum. cap.13
nesăţios: *n. sg. nom.* 13,25; rezum. cap.27
nesăţioase: *f./n. pl. nom./ac.* 15,16; rezum. cap.30; 30,15
nesăţioşi: *m. pl. nom.* 27,20

NESTATORNIC, -Ă: adj.
nestatornic: *n. sg. ac.* 11,18

NETED, -Ă: adj.
(mai) neated: *n. sg. nom.* 5,3

NETEMERE: s.f.
neteamerea: *sg. ac.* rezum. cap.28

NEVINOVAT, -Ă: adj./s.
nevinovat: *m./n. sg. nom./ac.* 6,17; 11,21; 16,5; 28,20
(celui) nevinovat: *s.m. sg. gen.* 13,6
(cel) nevinovat: *s.m. sg. nom.* 14,15; 22,3

NEVOIE: s.f.
nevoi: *pl. ac.* 17,17; 21,23
nevoii: *sg. gen.* 25,19

NISIP: s.n.; var. (Înv.) **NĂSIP**
năsipul: *sg. nom.* 27,3

NOAPTE: s./adv.
nopţii: *s.f. sg. gen.* 7,9
noapte: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***de noapte*** „de vreme” 27,14; 31,15
noaptea: *adv.* 31,18

NOR: s.m.
norii: *pl. nom.* 3,20
nor: *sg. nom.* rezum. cap.25; 25,14

NOROCIT, -Ă: adj.
norocite: *f./n. pl. nom.* rezum. cap.3; 14,15

NOROD: s.n.
norodul: *sg. nom./ac.* 11,14; 28,15; 29,2, 18; 30,25
noroade: *pl. ac.* 11,26
norodului: *sg. gen.* 14,28
noroadele: *pl. nom./ac.* 14,34; 24,24

NUIA: s.f.
nuiaoa: *sg. nom./ac.* 13,24; 22,15

NUME: s.n.
numele: *sg. nom./ac.* 10,7; 22,1; 30,4, 9
numele: *sg. nom., în sintagma* ***numele Domnului*** 18,10
numelui: *sg. gen.* rezum. cap.22

O

O: interj.
o: 8,4; 31,4

OASPETE: s.m.
oaspeţii *pl. nom.* 9,18

(a) OBORÎ: v. IV; vezi **(a) DOBORÎ**

OBOSIT, -Ă: adj.
obosât: *m. sg. nom.* 24,10
obosit: *n. sg. nom.* 25,19

OBŞTE: s.f.
obşte: *sg. ac., în loc. adj.* ***de obşte*** 21,9; 25,24
obştea: *sg. nom.* 29,2

OCARĂ: s.f.
ocară: *sg. nom.* 3,35; 13,18
ocara: *sg. nom./ac.* 6,33; 12,11; 14,28; 17,14, 21; 18,3
ocărâle: *pl. nom.* 22,10

(a) OCĂRÎ: v. IV
ocăreaşte: *ind. prez. 3.sg.* 17,5
ocărât [iaste]: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 19,26

OCÂRMUIRE: s.f.
ocârmuirile: *pl. ac.* 1,5

OCHI: s.m.
ochilor: *pl. gen./dat.* 1,17; 6,4; 10,26; 16,2; 21,4; 23,29
ochii: *pl. nom./ac.* 3,21; 4,21, 25; 6,17; 12,15; 16,30; 17,24; 20,13; 23,5, 26, 33; 25,8; 27,20; 30,13
ochiul: *sg. nom./ac.* 6,13; 10,10; 20,12; rezum. cap.30; 30,17
ochiului: *sg. gen.* 7,2

ochi: *pl. nom., în sintagma* ***ochii Domnului*** 15,3; 22,12
ochilor: *pl. gen., în sintagma* ***lumina ochilor*** 15,30

(a) OCOLI: v. IV
ocolea: *ind. imp. 3.sg.* 8,27

ODIHNĂ: s.f.
odihna: *sg. ac.* 7,11; 24,15
odihnă: *sg. ac.* 29,9

(a se) ODIHNI: v. IV „a sta în stare de repaus"; „a aproba", „a încuviința" (cf. lat. *acquiēscō, -ere* „a se odihni", dar și „a aproba")
(nu te) odihni: *imperativ prohib. 2.sg.* 1,10
(s-)au odihnit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,30; 5,12
(să) va odihni: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,33; 6,35
odihni-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 3,24
(să) odihnească: *ind. prez. 3.sg.* 13,18; 15,32
odihnește: *ind. prez. 3.sg.* 14,33
să odihnești: *conj. prez. 2.sg.* 24,33
a odihni: *inf. prez.* 25,13

ODINIOARĂ: adv.; var. (În v.) **ODÂNĂOARĂ**
odânăoară: 30,15
odânioară: 30,16

OM: s.m.
omul: *sg. nom./ac.* 2,12; 3,13; 6,12, 27; 8,34; 11,7, 12, 17; 12,3, 8, 23; 13,2; 14,14, 17; rezum. cap.15; 15,18, 20, 21, 23; rezum. cap.16; 16,14, 27, 28, 29; 17,18, 27; rezum. cap.18; 18,24; rezum. cap.19; 19,22; 20,5, 6; 21,16, 20, 28, 29; 22,24; 23,6; 24,5, 34; 25,14, 18, 28; 26,19, 21; rezum. cap.27; 27,8, 17, 21; 28,3, 14, 17, 20, 22; 29,3, 4, 5, 6, 9, 20; rezum. cap.30; 30,1
oamenilor: *pl. gen./dat.* 3,4; 8,4, 31; rezum. cap.16; 24,1; 27, 19, 20; 28,12; 30,2
omului: *sg. gen./dat.* 3,30, 31; 5,21; 6,26; 10,23; 12,25, 27; 13,8; 14,7, 12; 16,1, 2, 7, 9, 25; 18,4, 12, 14, 16, 20; 19,3, 7, 11, 21; 20,3, 5, 17, 24, 25, 27; 21,2, 8; 24,12, 30; 25,20; 28,2, 11; 29,1; 30,19
om: *sg. nom./ac.* 6,11, 12; 22,29; 26,12; 28,23; rezum. cap.29; 29,20, 25
oameni: *pl. voc.* 8,4
oameni: *pl. nom./ac.* rezum. cap.14; 20,6, 24; 24,9; 30,14
omului: *sg. dat. adn.* 22,24
oamenii: *pl. nom.* 25,1; 28,5, 28; 29,8

OMENESC, -EASCĂ: adj.
omenești: *m. pl. gen.* 15,11
omenească: *f. sg. nom.* 30,2

OMENIE: s.f.
omeniii: *sg. gen.* 22,4

(a) OPRI: v. IV
oprească: *imperativ 2.sg.* 1,15
(nu) opri: *imperativ prohib. 2.sg.* 3,27

ORZ: s.n.
orzu: *sg. ac., în sintagma* ***păsatul de orzu*** 27,22

OS: s.n.
oaselor: *pl. gen./dat.* 3,8; 14,30; 16,24
oasele: *pl. ac.* 12,4; 15,30; 17,22

(a) OSÂNDI: v. IV; var. (Înv.) **(a) OSINDI**
osindească: *ind. prez. 3.sg.* 17,15

OSÂRDUITOR, -TOARE: s.m./f.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Chir Chesarie, episcopul Rîmnicului, *Mineiul*, luna lui octombrie, care s-au tipărit acum întîiu rumâneste..., 1776.
osârduitorilor: *s.m. pl. gen.* 11,7

OSPĂȚ: s.n.; var. (Reg.) **USPEȚ**
ospățul: *sg. ac.* 15,15
ospeațele: *pl. ac.* rezum. cap.21; 23,20
uspeațele: *pl. ac.* 21,17

OSTENEALĂ: s.f. (ccr.) „rezultat al muncii"
ostenealele: *pl. nom.* rezum. cap.5; 5,10

(a) OSTENI: v. IV
osteneaște: *ind. prez. 3.sg.* 26,15

OȚET: s.n.
oțătul: *sg. nom./ac.* 10,26; rezum. cap.25
oțăt: *sg. nom.* 25,20

P

PACE: s.f.
pace: *sg. ac.* 3,2; 12,20; 16,7
pace: *sg. ac., în loc. adv.* ***în pace*** 4,27; 13,13

PAGUBĂ: s.f.
paguba: *sg. ac.* 12,26
pagubă: *sg. ac.* 22,3

PAHAR: s.n.; var. (În v. și reg.) **PĂHAR**
păharele: *pl. ac.* 23,30

PAJURĂ: s.f.; var. (Reg.) **PAJORĂ; PAJERE**
pajoră: *sg. ac.* 23,5
pajerii: *sg. gen.* 30,17

PALMĂ: s.f.
palmele: *pl. ac.* 31,20

PARTE: s.f.
părți: *pl. ac., în sintagma* ***sabiia de doao părți*** „sabia cu două tăișuri" 5,4

PAS: s.m.
pașii: *pl. nom./ac.* 2,15; 3,6; 4,12; 5,5, 6, 21; 14,15; 15,21; 16,9; 19,3; 20,24
pașilor: *pl. gen.* rezum. cap.4; 4,25

PASĂRE: s.f.; var. (În v. și pop.) **PASERE**
paserilor: *pl. gen.* 1,17
paserea: *sg. nom./ac.* 6,5; 7,23; 26,2; 27,8
paserii: *sg. gen./dat.* 10,4; 30,19
paserе: *sg. nom.* rezum. cap.26

(a se) PAȘTE: v. III
paște: *ind. prez. 3.sg.* 10,4; 28,7
(să) paște: *ind. prez. 3.sg.* 15,14

PAT: s.n.
patul: *sg. ac.* 7,16
paturi: *pl. nom.* 25,11

PATIMĂ: s.f.
patimile: *pl. ac.* rezum. cap.14

PAVĂZĂ: s.f.
pavăză: *sg. nom.* 30,5

PAZĂ: s.f.
paza: *sg. ac.* rezum. cap.4; 4,23; rezum. cap.6; rezum. cap.7; rezum. cap.13; rezum. cap.19

PĂCAT: s.n.
păcatelor: *pl. gen.* 5,22; 18,3

păcat: *sg. nom./ac.* 10,16; 20,9; 24,9; 28,24
păcatul: *sg. nom./ac.* 10,19; 14,9, 34; 21,4
păcatele: *pl. nom./ac.* 12,13; rezum. cap.15; 15,27; rezum. cap.16; rezum. cap.28; 28,2
păcate: *pl. ac.* 13, 13

PĂCĂTOS, -OASĂ: s.m./f.
păcătoşilor: *s.m. pl. gen./dat.* rezum. cap.1; 23,17, 20
păcătoşii: *s.m. pl. nom.* 1,10
[cel] păcătos: *s.m. sg. nom.* 11,31
păcătoşi: *s.m. pl. ac.* 13,21; rezum. cap.23
păcătosului: *sg. gen.* 13,22

(a) PĂCĂTUI: v. IV
va păcătui: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,36
păcătuieşte: *ind. prez. 3.sg.* 14,21; rezum. cap.20; 20,2; 29,6
a păcătui: *inf. prez.* 29,22

PĂCIUIT, -Ă: adj.
păciuite: *f. pl. nom.* 3,17

PĂGUBIRE: s.f.
păgubire: *sg. ac.* 17,26; 19, 19

PĂHAR: s.n.; vezi **PAHAR**

PĂIANJEN: s.m.; var. (Reg.) **PAINJEN**
painjenul: *sg. nom.* 30,28

PĂMÂNT: s.n.
pământ: *sg. ac.* 2,21, 22; 10,30; 11,31; 13,6; 21,19; 30,14
pământul: *sg. nom./ac.* 3,19; 8,23, 26; 12,11; 25,3; rezum. cap.28; 28,19; rezum. cap.30; 30,16, 21
pământului: *sg. gen.* 8,29; rezum. cap.28; 28,2; rezum. cap.30; 30,4, 24; 31,23
pământului: *sg. gen., în sintagma* ***în marginile pământului*** 17,24

(a se) PĂRĂSI: v. IV
(nu) părăsi: *imperativ prohib. 2.sg.* 1,8; 27,10
părăseaşte: *ind. prez. 3.sg.* 2,17; 13,18; 15,10; 17,14; 19,16
să (să) părăsască: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.3
să părăsască: *conj. prez. 3.pl.* 3,3
să părăsiţi: *conj. prez. 2.sg.* 4,2
părăseaşte: *imperativ 2.sg.* 4,15
părăsesc: *ind. prez. 3.pl.* 28,4
va părăsi: *ind. viit.I. 3.sg.* 28,13

(a se) PĂREA: v. II
(să) pare: *ind. prez. impers.* 26,12, 16; 28,11

PĂRINTE: s.m.
părintelui: *sg. gen./dat.* 1,8; 4,1, 3; 13,1; 17,25
părinţilor: *pl. gen.* 13,23
părinţii: *pl. nom./ac.* 17,6; 22,28; rezum. cap.23
părinţi: *pl. ac.* rezum. cap.19; 19,14

PĂRTAŞ, -Ă: s.m./f.
părtaşii: *s.m. pl. nom.* 5,17
părtaşu: *s.m. sg. nom.* 28,24

PĂSAT: s.n.; var. **PÂSAT** „seminţe de orz, decorticate şi pisate”
păsatul: *sg. ac., în sintagma* ***păsatul de orzu*** 27,22

(a) PĂŞI: v. IV
păşesc: *ind. prez. 3.pl.* 2,7
păşască: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 6,22
a păşi: *inf. prez.* rezum. cap.13
păşaşate: *ind. prez. 3.sg.* 15,12

PĂŞITOR, -TOARE: adj.
păşitoare: *f. pl. nom. în sintagma* ***bine păşitoare*** „care umblă bine” rezum. cap.30

PĂTIŞOR: s.n.
pătişorul: *sg. ac.* 26,14

(a) PĂZI: v. IV
păzi-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,7
păzând: *gerunziu* 2,8
va păzi: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,11; 3,26; 4,6
să păzeaşti: *conj. prez. 2.sg.* 2,20
să păzască: *conj. prez. 3.sg.* 3,1
păzeaşte: *imperativ 2.sg.* 3,21; 4,4, 13, 21; 7,1
să păzeşti: *conj. prez. 2.sg.* 5,2
păzească: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 6,22
să păzească: *conj. prez. 3.sg.* 6,24; 7,5
păzeasc: *ind. prez. 3.pl.* 8,32; 14,3
păziţi: *imperativ 2.pl.* 8,33
păzeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 10,17; 13,3, 6; 15,5; 16,17; 19,16; rezum. cap.21; 21,23; 28,7; 29,18
păzesc: *ind. prez. 3.pl.* 20,28; 22,12
păzască: *conj. prez. 3.pl.* 23,26
păzăsc: *ind. prez. 3.pl.* 28,4

PĂZITOR, -TOARE: s.m./f.
păzitoriul: *s.m. sg. nom.* 19,8; 22,5
păzitoriu: *s.m. sg. nom.* 27,18

PÂINE: s.f.; var. (Reg.) **PÂNE**
pânea: *sg. nom./ac.* 4,17; 9,17; 23,3
pâine: *sg. ac.* 6,26; 12,9; 28,21; 30,22
pâinea: *sg. nom./ac.* 9,5; rezum. cap.20; 20,17; 22,9; 31,14, 27
pâini: *pl. ac.* 12,11; 20,13; 28,19

PÂNTECE: s.n.; var. (Înv.) **PĂNTECE**
păntecele: *sg. ac.* rezum. cap.13
pântecele: *sg. nom./ac.* 13,25; 18,20; 22,18
pântecelui: *sg. gen., în sintagmele* ***ceale dinlontrul pântecelui/ ascunsăle pântecelui*** 18,8; 20,27, 30; 26,22
pântecelui: *sg. gen.* 31,2

PÂRGĂ: s.f.
pârga: *sg. ac.* 3,9

(a) PÂRÎ: v. IV
a pârî: *inf. prez.* rezum. cap.30
(nu) pârî: *imperativ prohib. 2.sg.* 30,11

PELIN: s.m.
pelinul: *sg. ac.* 5,4

PERETE: s.m.; var. (Înv. şi pop.) **PĂRETE**
păreatele: *sg. nom.* 24,31

PESTRIŢ, -Ă: adj.
pestriţă: *f. sg. ac.* 35,22

(a) PETRECE: v. III
va petreace: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,7; 13,13; 21,16
petrec: *ind. prez. 3.pl.* 18,2
petreace: *ind. prez. 3.sg.* 29,11

PIATRĂ: s.f.
piatra: *sg. ac., în sintagma* ***piatra scumpă*** 8,19
pietrile: *pl. nom., în sintagma* ***pietrile săculeţului*** „greutăţile de cântărit” 16,11
piatră: *sg. nom., în sintagma* ***piatră scumpă*** 17,8

pietri: *pl. ac., în sintagma* ***pietri scumpe*** 20,15
pietri: *pl. ac.* 24,31
piatră: *sg. ac.* 26,8; 30,19, 26
piatra: *sg. nom./ac.* 26,27; 27,3

PICĂTOR, -TOARE: adj. (aici) „care picură”
picătoare: *n. pl. nom.* 19,13

(a) PICĂTURI: v. IV (Trans.) „a picura”
picăturînd: *gerunziu* 5,3
picătoresc: *ind. prez. 3.pl.* 27,15

PICIOR: s.n.
piciorul: *sg. nom./ac.* 1,15; 3,23, 26; 4,27; 6,13; 25,17, 26
picioarele: *pl. nom./ac.* 1,16; 5,5; 6,18; 7,11; 26,6
picioarele: *pl. ac., în sintagma* ***cel grabnic cu picioarele*** 19,2
picior: *sg. nom.* 25,19
picioarelor: *pl. gen./dat.* 4,26; 29,5

PIEIRE: s.f.; var. **PIERIRE**
perirea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,26, 27; rezum. cap.3; 6,15; 11,10; 15,11; 24,22; 28,10; 29,1
perire: *sg. ac.* 24,11

(a se) PIERDE: v. III
va pierde: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,32; 6,32
să (să) piarză: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.5
pierd: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.14
vei pierde: *ind. viit.I. 2.sg.* 23,8
pierzând: *gerunziu* 23,34
pierde: *ind. prez. 3.sg.* 25,20
va perde: *ind. viit.I. 3.sg.* 29,3

PIERDERE: s.f.
pierderea: *sg. nom.* 27,20

(a) PIERI: v. IV
vor peri: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,22
va peri: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,28, 31; 11,7; 19,9; 21,28; 24,14

PILĂ: s.f. (aici) „pisălog”
pila: *sg. nom.* 27,22

PILDĂ: s.f.
pildelor: *pl. gen.* în titlu: *Cartea pildelor*; rezum. cap.1
pildele: *pl. nom.* 1,1; 25,1
pilda: *sg. nom./ac.* 1,6; rezum. cap.4; rezum. cap.6; 24,32; rezum. cap.26; 26,7, 9
pildă: *sg. nom.* 22,6

(a) PISA: v. I
vei pisa: *ind. viit.I. 2.sg.* 27,22

PISAT, -Ă: adj.
pisat: *m. sg. nom.* rezum. cap.27

(a) PITULA: v. I
pitulă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.17; 17,9

PIUĂ: s.f.
pio: *sg. ac.* 27,22

PIVNIŢĂ: s.f.
pivniţele: *pl. ac.* 24,4

PIZMĂ: s.f.
pizma: *sg. nom.* 14,30

PIZMĂTAREŢ, -Ă: s.m./f.
pizmătareţilor: *s.m. pl. gen.* rezum. cap.23

PIZMĂTARNIC, -Ă: adj.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Dimitrie Ţichindeal, *Filosoficeşti şi politiceşti prin fabule moralnice învăţături...*, Buda, 1814.
pizmătarnic: *m. sg. ac.* 23,6

(a) PIZMUI: v. IV
pizmuieşte: *ind. prez. 3.sg.* 28,22

PLATĂ: s.f.
plata: *sg. ac.* 11,18

(a) PLĂCEA: v. II
va plăcea: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,10
place: *ind. prez. impers.* 3,12
să placă: *conj. prez. impers./3.sg.* 4,14; 24,18
plac: *ind. prez. 3.pl.* 12,22; rezum. cap.21
vor plăcea: *ind. viit.I. 3.pl.* 16,7
place: *ind. rpez. impers.* 21,3

PLĂCUT, -Ă: s.
(ceale) plăcute: *s.f. pl. ac.* „lucruri plăcute” 10,32

(a se) PLECA: v. I „a (se) apleca”
pleacă: *imperativ 2.sg.* 2,2; 4,20; 5,1; 22,17
vei pleca: *ind. viit.I. 2.sg.* 2,3
(s-)au plecat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,18
am plecat: *ind. pf.c. 1.sg.* 5,13
pleacă: *ind. prez. 3.sg.* 20,26
va pleca: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,1
să (mă) plec: *conj. prez. 1.sg.* 30,9

PLECAT, -Ă: adj. „înclinat”
plecat: *m. sg. nom.* 22,9
(mai) plecat: *m. sg. nom.* 29,22

(a) PLESNI: v. IV; var. **(a) PLEZNI**
va plezni: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,18

PLIN, Ă: adj.
pline: *f. sg. gen., în sintagma* ***zioa lunii pline*** 7,20
plină: *f. sg. nom./ac.* 9,13; 17,1

(a se) PLINI: v. IV
(să) va plini: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,19
plineaşte: *ind. prez. 3.sg.* 25,14

PLINIRE: s.f.
plinire: *sg. ac.* 19,23

PLOAIE: s.f.
ploaia: *sg. ac.* rezum. cap.25
ploi: *pl. nom.* 25,14
ploile: *pl. ac.* 25,23; 26,1

POARTĂ: s.f.
porţile: *pl. ac.* 1,21; 8,3
porţilor: *pl. gen.* 14,19
poartă: *sg. ac.* 22,22; 24,7
porţi: *pl. ac.* 31,23, 31

PODIRE: s.f. „pod”
podirii: *sg. gen.* rezum. cap.21; 21,9; rezum. cap.25; 25,24

PODOABĂ: s.f.
podoaba: *sg. ac.* 7,10

POFTĂ: s.f.
pofta: *sg. nom./ac.* 10,24; 11,23; 12,12; 13,12, 19
poftele: *pl. nom.* rezum. cap.21; 21,25

(a se) POFTI: v. IV
vor pofti: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,22
să pofteşti: *conj. prez. 2.sg.* rezum. cap.6
poftească: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 6,25
pofteşte: *ind. prez. 3.sg.* 21,10, 26
a (să) pofti: *inf. prez.* rezum. cap.23
(nu) pofti: *imperativ prohib. 2.sg.* 23,3
(nici) pofti: *imperativ prohib. 2.sg.* 23,6

(a se) POGORÎ: v. IV; vezi **(a se) COBORÎ**

PORC: s.m.
porcului: *sg. gen.* 11,22

(a) PORNI: v. IV
porneaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.14

PORNIRE: s.f.
pornirea: *sg. ac.* 27,4

PORNIT, -Ă: adj.
pornita: *adj. antep. f. sg. nom.* 27,4

PORUNCĂ: s.f.
poruncile: *pl. ac.* 2,1; 3,1; 4,4; 6,20; 7,1, 2; 10,8
porunca: *sg. nom./ac.* 6,23; 19,16
poruncilor: *pl. gen.* rezum. cap.7
poruncă: *sg. ac.* 13,13
poruncii: *sg. gen.* rezum. cap.19

(a) PORUNCI: v. IV
porunceaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.5; 22,7
poruncesc: *ind. prez. 3.pl.* 8,16

(a se) POTICNI: v. IV; var. (Înv. şi pop.) **(a se) POTIGNI**
(să) va potigni: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,23

POTICNIRE: s.f.; var. (Înv.) **POTIGNIRE**
potignire: *sg. ac.* 4,12

POTILAT: s.n.; var. **PĂTILAT** (Reg.) „pânză fină sau voal pe care, de obicei, îl poartă pe cap femeile tinere de la ţară şi miresele”
pătilat: *sg. ac.* 31,24

(a) POTOLI: v. IV
potoleaşte: *ind. prez. 3.sg.* 18,18

(a) POVĂŢUI: v. IV
va povăţui: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,27
povăţuiesc: *ind. prez. 3.pl.* 14,12; 16,25

POVĂŢUITOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Înv.) **POVĂŢUITORIU**
povăţuitoriul: *sg. nom./ac.* 2,17; rezum. cap.28; 28,16

PRADĂ: s.f. (aici) „hrană din belşug”
pradă: *sg. ac.* 31,15

PRĂPASTIE: s.f.
prăpastie: *sg. nom.* 13,15

(a) PRĂVĂLI: v. IV
prăvale: *ind. prez. 3.sg.* 26,27

PREA CURVAR: s.m.; var. **PRECURVARIU**
precurvariu: *sg. nom.* 6,32

PREA CURVĂ: s.f./adj.
preacurve: *adj. f. sg. gen.* 30,20
preacurvii: *s.f. sg. gen.* rezum. cap.6

PREAFERICIT, -Ă: adj.
preafericită: *f. sg. ac.* 31,28

PREAIUBIT, -Ă: adj.
preaiubit: *m. sg. nom.* 5,19

PREŢ: s.n.
preţul: *sg. nom./ac.* 6,26; 12,27; 27,26; 31,10

PRICE: s.f.
pricile: *pl. nom.* 22,10

(a) PRICEPE: v. III
priceape: *ind. prez. 3.sg.* 1,5
va priceape: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,6

PRICEPERE: s.f.; var. (Înv. şi rar) **PRECEPERE**
preceaperii: *sg. gen.* 1,3
priceaperii: *sg. gen./dat.* 2,2; 14,7; rezum. cap.16; 18,2; 19,8; 23,4
priceapere: *sg. nom./ac.* 2,3; 14,29; 21,30; rezum. cap.28
priceaperea: *sg. nom./ac.* 2,6, 11; 3,5, 19; 4,1, 5, 7; 5,1; 7,4; 9,10; rezum. cap.14; 16,16; 24,3
preceaperea: *sg. nom.* 8,1

PRICEPUT, -Ă: adj./s./adv.; var (Înv. şi rar) **PRECEPUT, -Ă**
priceput: *adj. m. sg. nom./dat.* 10,23; 11,12; 16,21
preceput: *adj. m. sg. nom.* 15,21; 17,27
precepută: *adj. f. sg. nom.* 18,15; rezum. cap.19
pricepută: *adj. f. sg. nom.* 19,14
(celui) preceput: *s.m. sg. gen.* 14,33
(cel) preceput: *s.m. sg. ac.* 17,10
(celui) priceput: *s.m. sg. gen.* 17,24
preceput: *adv.* 17,8

(a se) PRICI: v. IV
a (să) prici: *inf. prez.* rezum. cap.3
(nu te) prici: *imperativ prohib. 2.sg.* 3,30

PRICINĂ: s.f.
pricină: *sg. nom./ac.* 9,9; 22,27
pricinile: *pl. ac.* 15,29; 26,10
pricina: *sg. ac.* 22,23; 23,11; 25,9; 29,7; 31,5
pricină: *sg. ac., în loc. adv.* ***fără pricină*** 23,29
pricinilor: *pl. dat.* 31,8

PRIETEN, -Ă: s./adj.; var. (Înv.) **PRIIATIN;** (Înv. şi reg.) **PRIETIN**
priiatinului: *s.m. sg. gen./dat.* rezum. cap.3; 3,28, 29; 11,13; 27,9, 17; 29,5
priiatinul: *s.m. sg. nom./ac.* 6,1, 3; 11,9, 12; 13,20; 16,29; rezum. cap.17; 17,17; 18,17; 25,8, 9; rezum. cap.26; 26,19; 27,10; rezum. cap.29
priiatina: *s.f. sg. nom.* 7,4
prietin: *s.m. sg. ac.* 12,26; rezum. cap.18
priiatini: *s.m. pl. nom./ac.* 14,20; rezum. cap.19; 19,4, 6
priiatin: *s.m. sg. nom./ac.* 18,1; 22,11, 24
priiatinii: *s.m. pl. nom.* 19,7
(mai) prietin: *adj. m. sg. nom.* 18,24

PRIETENOS, -OASĂ: adj.
priiatenos: *m. sg. nom.* rezum. cap.18

PRIETEŞUG: s.n.
prieteşuguri: *pl. ac.* 17,9
preteşugul: *sg. nom.* 25,10

PRIGONIRE: s.f.
prigonirî: *pl. nom./ac.* 6,14; 13,10; 17,11; 18,6; 28,25
prigonirea: *sg. nom./ac.* 16,28; 22,10
prigonirilor: *pl. dat.* 17,14
prigonirile: *pl. nom./ac.* rezum. cap.20; 26,20
prigonire: *sg. ac.* 25,8

PRILEJ: s.n.
prilejuri: *pl. ac.* 18,1

PRIMEJDIE: s.f.
primejdia: *sg. ac.* 7,23
primejdiia: *sg. ac.* 27,12

(a) PRIMI: v. IV
au priimit: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,29
vei priimi: *ind. viit.I. 2.sg.* 2,1
a priimi: *inf. prez.* rezum. cap.3
vor priimi: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,18
priimească: *conj. prez. fîrî* ***să*** *3.sg.* 4,4
priimeşte: *imperativ 2.sg.* 4,10; 19,20
e priimit: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 5,19
va priimi: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,35; rezum. cap.9
priimeşte: *ind. prez. 3.sg.* 10,8; 11,30
priimesc: *ind. prez. 3.pl.* 12,20; 22,9
priimit iaste: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 14,35
priimită iaste: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 16,5
primeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 18,2

PRIMIRE: s.f.
priimirea: *sg. nom./ac.* 1,3; rezum. cap.19

PRIMIT, -Ă: adj.
(foarte) priimită: *f. sg. nom.* 17,8

(a se) PRINDE: v. III
să (te) prinzi: *conj. prez. 2.sg.* 3,26; 6,25
(te-)ai prins: *ind. pf.c. 2.sg.* 6,2
(să) vor prinde: *ind. viit.I. 3.pl.* 11,6
prinde: *ind. prez. 3.sg.* 16,32
au prins: *ind. pf.c. 3.pl.* 31,19

(a) PRISOSI: v. IV
vor prisosi: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,10
va prisosi: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,18

PRISOSIRE: s.f.
prisosire: *sg. ac.* 1,33; 21,5
prisosirea: *sg. ac.* 15,5

(a) PRIVEGHEA: v. I
priveghează: *ind. prez. 3.sg.* 8,34

(a) PRIVI: v. IV
priveaşte: *ind. prez. 3.sg.* 5,21
priveasc: *ind. prez. 3.pl.* 15,3
(nu) privi: *imperativ prohib. 2.sg.* 23,31

(a) PROBOZI: v. IV
probozeaşte: *ind. pez. 3.sg.* 14,31; 27,11
a probozi: *inf. prez.* 25,10

PROBOZIRE: s.f.
probozire: *sg. ac.* 18,1; 25,10

(a) PROCITI: v. IV
prociteaşte: *ind. prez. 3.sg.* 26,11

PROROCIE: s.f.
prorociia: *sg. nom./ac.* rezum. cap.29; 29,18

PRUNC: s.m.
prunci: *pl. voc.* 1,22
pruncilor: *pl. gen.* 1,32; 23,10
prunci: *pl. nom./ac.* 7,7; 14,18; 27,12
pruncilor: *pl. voc.* 8,5
pruncul: *sg. nom.* 20,11
prunc: *sg. ac.* 23,13

PRUNCIE: s.f.
pruncia: *sg. ac.* 1,22; 9,6
pruncie: *sg. ac.* 29,21

PUI: s.m.
pui: *pl. ac.* 17,12

PUITOR, -TOARE: s.m./f.
puitorii: *s.m. pl. nom., în sintagma* ***puitorii de legi*** 8,15

PULPĂ: s.f.
pulpe: *pl. ac.* 26,7

(a) PUNE: v. III
pune: *imperativ 2.sg.* 3,3; 6,21; 22,17; 23,2, 4
punea: *ind. imp. 3.sg.* 8,29
puind: *gerunziu* 8,30
au pus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 9,2; 22,28
(nu) pune: *imperativ prohib. 2.sg.* 19,18
va pune: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,19
sânt puse: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 23,1
am pus: *ind. pf.c. 1.sg.* 24,32
pune: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.26; 26,10; 30,26
ar fi pus: *cond. pf. 3.sg.* 30,32

PUNGĂ: s.f.
pungă: *sg. nom.* 1,14
punga: *sg. ac., în sintagma* ***punga de bani*** 7,20

(a) PURCEDE: v. III
purceade: *ind. prez. 3.sg.* 4,18, 23

(a se) PURTA: v. I
vei purta: *ind. viit.I. 2.sg.* 9,12
(să) poartă: *ind. prez. 3.sg.* 12,2

PURURI: adv.; var. **PURUREA**
pururea: 5,19; 6,21; 11,24; 13,10; 15,15; 17,11; 19,13; 21,5; 27,24; rezum. cap.28; 28,14

PUSTIU, -IE: adj.
pustiiu: *n. sg. ac.* 21,19

PUŞCĂ: s.f.
puşcă: *sg. nom.* 25,18

(a) PUTEA: v. II
neputând: *gerunziu* 17,16
pot: *ind. prez. 3.pl.* 3,15
poate: *ind. prez. 3.sg.* 3,27; 6,27; 8,11; rezum. cap.18; rezum. cap.20; 20,9, 24; 25,28; 29,19, 20; 30,21
poţi: *ind. prez. 2.sg.* 3,27; 23,5; 25,8
putând: *gerunziu* 3,28; 7,11
va putea: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,14; 27,4
să poţi: *conj. prez. 2.sg.* 27,11

PUTERE: s.f.
puterilor: *pl. gen.* 3,25
putearea: *sg. nom./ac.* 3,26; 23,2; 24,12
puterile: *pl. ac.* 5,10
puteare: *sg. nom./ac.* 15,5; 27,24

PUTERNIC, -Ă: adj./s.
(cei) putearnici: *s.m. pl. nom./ac.* 8,16; 18,18
putearnicului: *s.m. sg. gen.* 19,6
putearnic: *adj. m./n. sg. nom./ac.* 18,11; 24,5

PUTRED, -Ă: adj.
putred: *m. sg. nom.* rezum. cap.25
putrâd: *m. sg. nom.* 25,19

PUTREJUNE: s.f.; var. (Înv.) **PUTRĂJUNE**
putrăjune: *sg. nom.* 12,4
putrejunea: *sg. nom.* 14,30

(a) PUTREZI: v. IV
va putrăzi: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,7

PUŢ: s.n.
puţului: *sg. gen.* 5,15
puţ: *sg. nom.* 23,27

PUŢIN: adv./pron. nehot.
puţân: *adv.* 6,10
puţin: *adv.* 24,33
puţân: *pron nehot. n. sg. nom.* 15,16; 16,8

PUŢINĂTATE: s.f.
puţinătatea: *sg. ac.* 14,28

R

RANĂ: s.f.
rane: *pl. ac.* 17,10; 23,29
ranii: *sg. gen.* 20,30
ranele: *pl. nom.* rezum. cap.27

RAR, -Ă: adj.
raru: *n. sg. nom.* rezum. cap.31

(a) RĂBDA: v. I
nerăbdând: *gerunziu* 26,17
răbda: *inf. prez.* 18,14
va răbda: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,19

RĂBDARE: s.f.
răbdare: *sg. ac.* rezum. cap.19; 19,11
răbdarea: *sg. ac.* 25,15

RĂBDĂTOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Înv.) **RĂBDĂTORIU**
(cel) răbdătoriu: *s.m. sg. nom.* 14,29; 15,18; 16,32
(celui) răbdătoriu: *s.m. sg. gen.* rezum. cap.15
răbdătoriului: *s.m. sg. gen.* rezum. cap.16

RĂCNET: s.n.; var. (Pop.) **RĂGNET**
răgnitul: *sg. ac.* 20,2

(a) RĂCNI: v. IV; var. (Pop.) **(a) RĂGNI**
răgnind: *gerunziu* 28,15

RĂCNIRE: s.f.; var. (Pop.) **RĂGNIRE**
răgnirea: *sg. ac.* 19,12

RĂCOARE: s.f.
răcoare: *sg. nom.* 3,8

RĂDĂCINĂ: s.f.
rădăcina: *sg. nom.* 12,3, 12

(a) RĂDICA: v. I; vezi **(a) RIDICA**

RĂDICAT, -Ă: adj.; vezi **RIDICAT, -Ă**

RĂMĂŞIŢĂ: s.f. „urmaş”
rămăşiţe: *pl. ac.* 13,22

(a) RĂMÂNE: v. III; var. **(a) RĂMÂNEA:** v. II
vor rămânea: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,21
va rămânea: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,21

RĂNIT, -Ă: s.m./f.
răniţi: *s.m. pl. ac.* 7,26

(a se) RĂPI: v. IV
răpesc: *ind. prez. 3.pl.* 1,19; 11,24
(să) răpească: *ind. prez. 3.sg.* 4,16
va răpi: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,19

RĂPIRE: s.f.
răpirile: *pl. nom.* 21,7
răpiri: *pl. ac.* 24,2

RĂPIT, -Ă: adj.
răpiţii: *adj. antep. m. pl. ac.* 17,12

(a) RĂPŞTI: v. IV
va răpşti: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,27

RĂRUNCHI: s.m.
rărunchii: *pl. nom.* 23,16

(a) RĂSĂRI: v. IV
vor răsări: *ind. viit.I. 3.pl.* 11,28; 14,11

(a se) RĂSCUMPĂRA: v. I
(să) răscumpără: *ind. prez. 3.sg./pl.* rezum. cap.16; 16,6

RĂSCUMPĂRARE: s.f.
răscumpărarea: *sg. nom.* 13,8

(a se) RĂSIPI: v. IV; vezi **(a se) RISIPI**

(a se) RĂSPLĂTI: v. IV „a (se) recompensa”; „a da înapoi”, „a răscumpăra”; „a despăgubi”; (Înv. şi rar) „a se achita de o obligaţie”
va răsplăti: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,31; 25,22
am răsplătit: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,14
(să) va răsplăti: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,14
(să) vor răsplăti: *ind. viit.I. 3.pl.* 13,21
răsplăteaşte: *ind. prez. 3.sg.* 17,13
voiu răsplăti: *ind. viit.I. 1.sg.* 20,22
a răsplăti: *inf. prez.* rezum. cap.24
răsplăti-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,12; 31,12
răsplăti-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 24,29

RĂSPLĂTIRE: s.f. „răsplată”; „răscumpărare”; „despăgubire”; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Chir Chesarie, episcopul Rîmnicului, *Mineiul*, luna lui octombrie, care s-au tipărit acum întîiu rumâneşte..., 1776.
răsplătire: *sg. ac.* 6,35; 11,31
răsplătirea: *sg. ac.* 19,17

(a) RĂSPUNDE: v. III
răspunde: *ind. prez. 3.sg.* 18,13; 24,26
a răspunde: *inf. prez.* 22,21; rezum. cap.26; 29,19
(nu) răspunde: *imperativ prohib. 2.sg.* 26,4
răspunde: *imperativ 2.sg.* 26,5
răspunde: *inf. prez. fără* ***a*** 27,11

RĂSPUNS: s.n.
răspunsul: *sg. nom., în sintagma* ***răspunsul moale*** „răspunsul blând” rezum. cap.15; 15,1

(a) RĂSTURNA: v. I
va răsturna: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,3

RĂSUFLARE: s.f.
răsuflarea: *sg. nom.* 20,27

(a) RĂTĂCI: v. IV
rătăcind: *gerunziu* 7,10
rătăcesc: *ind. prez. 3.pl.* 13,13
va rătăci: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,16

RĂTĂCIT, -Ă: adj.
rătăciţi: *m. pl. nom.* 5,6
rătăcită: *f. sg. nom.* 12,28

RĂTĂCITOR, -TOARE: adj.
rătăcitoare: *f. sg. ac.* rezum. cap.9

RĂU, REA: adj./s.
(celor) răi: *s.m. pl. gen./dat.* 1,33; rezum. cap.3; 11,19; 12,12; rezum. cap.24
rău: *s.n. sg. ac.* 2,13; rezum. cap.3; 3,7, 29; 4,16, 27; 6,18; 11,15; 12,21; 14,16; 15,27; 16,6; 17,20; rezum. cap.20; 21,12; rezum. cap. 24; 24,16; 28,14; 30,20; 31,12
răilor: *s.m. pl. gen.* 4,14
răul: *s.n. sg. ac.* 5,14; 6,14; 9,12; 20,8, 22; rezum. cap.22; 22,3; 24,20; 27,12
(cel) rău: *s.m. sg. nom./ac.* 11,21; 17,4, 11
(ceale) reale: *s.f./s.n. pl. ac.* 11,27; 12,20; 13,3; 16,17; 17, 16; 20,30; 22,8; 27,21
(celui) rău: *s.m. sg. dat.* 12,13
reale: *s.f. pl. ac.* 13,19; 15,28; 17,13; 24,8
(cei) răi: *s.m. pl. nom./ac.* 14,19; 15,3; 24,19
răului: *s.m. sg. dat.* rezum. cap.24
rea: *adj. f. sg. nom./ac.* 2,12; 6,24; 15, 10; 16,4; rezum. cap.18; 19,23; 26,23; 28,10
reale: *adj. f./n. pl. nom./ac.* 2,14; 6,18; rezum. cap.11; rezum. cap.15; 15,15, 26
rău: *adj. n. sg. nom./ac.* 3,30; rezum. cap.20; 20,14
răi: *adj. m. pl. dat.* 24,1; 28,5
reale: *adj. f. sg. dat.* 25,20

RĂUTATE: s.f.; var. (Înv.) **RĂOTATE**
răotate: *sg. ac.* 1,16; 13,17; 16,27
răotăţi *pl. ac.* rezum. cap.2
răotatea: *sg. nom./ac.* 8,13; rezum. cap.10; 10,23, 29; 13,21; 14,22, 32; 16,30; 17,13; 21,10; 26,26
răotăţile: *pl. ac.* rezum. cap.12

RĂZBOI: s.n.
războaiele: *pl. nom.* 20,18
războiu: *sg. ac.* rezum. cap.21; 21,31
războiul: *sg. nom.* 24,6

(a) RĂZVRĂTI: v. IV
să răzvrătească: *conj. prez. 3.sg.* 17,23

RĂZVRĂTIT, -Ă: adj./s.
răzvrătit: *adj. n. sg. nom.* 8,8
răzvrătită: *adj. f. sg. nom.* 21,8
(ceale) răzvrătite: *s.f./s.n. pl. ac.* 10,32; 23,33
(celor) răzvrătiţi: *s.m. pl. gen.* 11,3
(celui) răzvrătit: *s.m. sg. gen.* 22,5

(a) RÂDE: v. III
voiu râde: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,26
va râde: *ind. viit.I. 3.sg.* 29,9; 31,25

(a se) RÂNDUI: v. IV
(m-)am rânduit: *ind. pf.c. 1.sg.* 8,23
era rânduiţi: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 8,25
rânduiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 16,9

RÂNDUIALĂ: s.f.
rânduială: *sg. ac.* 24,6

RÂS: s.n.
râs: *sg. ac.* 10,23
râsul: *sg. nom.* 14,13

RÂU: s.n.
râurile: *pl. ac.* 8,26
râu: *sg. nom.* 18,4

RÂVNĂ: s.f. „gelozie”
râvna: *sg. nom.* 6,34

(a) RÂVNI: v. IV; var. (Înv. şi reg.) **(a) RĂVNI**
(nu) râvni: *imperativ prohib. 2.sg.* 3,31
răvnească: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 23,17
(nu) răvni: *imperativ prohib. 2.sg.* 24,1
(nici) răvni: *imperativ prohib. 2.sg.* 24,19

RÂVNIRE: s.f.; (Înv.) **RĂVNIRE** (Înv.) „invidie”, „pizmă”
răvnirea: *sg. nom.* rezum. cap.24

RECE: adj.
rece: *f. sg. nom.* rezum. cap.25
reace: *f. sg. nom.* 25,25

REPEJUNE: s.f. (aici) „râu”
răpegiuni: *pl. ac.* 30,17

(a se) REZEMA: v. I; var. **(a se) RĂZIMA**
(nu te) răzima: *imperativ prohib. 2.sg.* 3,5
(să) razimă: *ind. prez. 3.sg.* 10,4; 30,28

(a se) RIDICA: v. I; var. (Înv. şi pop.) **(a se) RĂDICA**
rădică: *ind. prez. 3.sg.* 14,34; 29,4
(nu) rădica: *imperativ prohib. 2.sg.* 23,5
(să) va rădica: *ind. viit.I. 3.sg.* 29,25
(s-)au rădicat: *ind. pf.c. 3.sg.* 30,32

RIDICAT, -Ă: adj.; var. (Înv. şi pop.) **RĂDICAT, -Ă**
rădicate: *f. pl. nom.* 30,13

(a se) RISIPI: v. IV; var. (Înv. şi rar.) **(a se) RĂSIPI**
(să) va răsipi: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,11; 29,18
răsipescu(-să): *ind. prez. 3.pl.* 15,22
va râsipi: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,25
răsipeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 18,9; 20,8; 20,26; 25,23
va răsipi: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,20
răsipesc: *ind. prez. 3.pl.* 29,8

ROB, ROABĂ: s.m./f.
rob: *s.m. sg. nom.* 22,7

ROD: s.n.; var. **ROADĂ:** s.f.
rodurile: *s.n. pl. nom./ac.* 1,31; 3,14; rezum. cap.11; 15,6; 18,20, 21
rodurilor: *s.n. pl. gen.* 3,9
rodul: *s.n. sg. nom./ac.* 8,19; 10,16; 12,14; 13,2; 27,18; 31,16, 31
roada: *s.f. sg. nom./ac.* 11,30; rezum. cap.18; 18,20
roduri: *pl. ac.* 16,8

ROŞIRE: s.f.
roşirea: *sg. nom.* 23,29

ROUĂ: s.f.
roo: *sg. ac.* 3,20
roao: *sg. ac.* 19,12

RUDENIE: s.f.
rudenii: *pl. ac.* 11,17

(a se) RUGA: v. I
(să) roagă: *ind. prez. 3.sg.* 28,27
am rugat: *ind. pf.c. 1.sg.* 30,7

RUGĂCIUNE: s.f.
rugăciuni: *pl. ac.* 18,23
rugăciunea: *sg. nom.* 28,9

RUGĂMINTE: s.f.
rugămintei: *sg. dat.* 6,35

RUGINĂ: s.f. „substanţă brun-roşcată, sfărâmicioasă, formată prin oxidare pe obiecte de fier”; „rugină a spiritului” (cf. lat. *rōbīgō,*

-inis (fig.) „rugină (crustă) a spiritului, formată prin inactivitate sau năravuri înrădăcinate”
rugina: *sg. nom./ac.* rezum. cap.25; 25,4

(a) RUPE: v. III; var. (Înv. și reg.) **(a) RUMPE**
rumpe: *ind. prez. 3.sg.* 15,1

RUPT, -Ă: adj.
ruptă: *f. sg. nom.* 25,26

(a se) RUȘINA: v. I „a fi cuiva rușine”; (Înv.) „a umili”
va rușina: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,34
rușinează: *ind. prez. 3.sg.* 13,5; 28,7; 29,15
(să) va rușina: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,5

RUȘINE: s.f.
rușinii: *sg. gen.* 10,5
rușine: *sg. ac.* 10,14; 18,13
rușinea: *sg. nom.* 18,3

S

SABIE: s.f.
sabiia: *sg. ac., în sintagma* ***sabiia de doao părți*** „sabia cu două tăișuri” 5,4
sabiia: *sg. ac.* 12,18
sabii: *pl. nom./ac.* 22,5; 30,14
sabie: *sg. nom.* 25,18

SAȚ: s.n.; var. (Înv. și pop.) **SAȚIU**
sațiu: *sg. ac.* 3,10

SĂCULEȚ: s.n.
săculețului: *sg. gen., în sintagma* ***pietrile săculețului*** „greutățile de cântărit” 16,11

(a) SĂDI: v. IV
au sădit: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,16

SĂGEATĂ: s.f.
săgeata: *sg. nom.* 7,23
săgeată: *sg. nom.* rezum. cap.25; 25,18
săgeți: *pl. ac.* 26,18

SĂLAȘ: s.n.
sălașele: *pl. nom.* 14,11

(a) SĂLTA: v. I „a se bucura”
săltează: *ind. prez. 3.sg./pl.* 2,14; 23,24, 25
săltând: *gerunziu* 7,22
săltând: *gerunziu* 8,30, 31
vor sălta: *ind. viit.I. 3.pl.* 23,16
sălteaze: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 24,17

SĂLTARE: s.f.
săltarea: *sg. nom.* 20,29

SĂMÂNȚĂ: s.f.
sămânța: *sg. nom.* 11,21

SĂNĂTATE: s.f.
sănătate: *sg. nom./ac.* 3,8; 4,22; 12,18; 13,17
sănătatea: *sg. nom.* 14,30; 16,24; 29,1

(a) SĂPA: v. I
vei săpa: *ind. viit.I. 2.sg.* 2,4
sapă: *ind. prez. 3.sg.* 16,27; rezum. cap.26; 26,27
sape: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 30,17

SĂRAC, -Ă: adj./s.
săracilor: *s.m. pl. gen./dat.* 10,15; 22,7; 23,10; 29,7
săracul: *s.m. sg. nom./ac.* 12,9; rezum. cap.13; 14,20, 21, 31; 17,5; 18,23; rezum. cap.19; 19,1, 17, 22; rezum. cap.22; 22,2, 16; rezum. cap.28; 28,6; rezum. cap.29
sărac: *s.m. sg. ac.* 13,7; rezum. cap.19; rezum. cap.28
(cel) sărac: *s.m. sg. nom./ac.* 13,9; rezum. cap.17; 19,4; 28,11; 29,13; 31,20
săracului: *s.m. sg. gen./dat.* rezum. cap.15; 15,15; rezum. cap. 18; rezum. cap.21; 21,13; 22,9, 22; 28,27; 31,5, 9
săracii: *s.m. pl. nom.* rezum. cap.23
săraci: *s.m. pl. ac.* 28,3, 8
(cei) săraci: *s.m. pl. ac.* 29,14; 30,14
sărac: *adj. m./n. sg. nom./ac./gen.* rezum. cap.13; 19,7; 22,22; 28,3, 15

SĂRĂCIE: s.f.
sărăcia: *sg. nom.* 6, 11
sărăciia: *sg. nom./ac.* 10,15; 31,7
sărăcie: *sg. nom.* 13, 18

(a) SĂRUTA: v. I
sărută: *ind. prez. 3.sg.* 7,13
va săruta: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,26

SĂRUTARE: s.f.
sărutări: *f. pl. ac.* 27,6

SĂTUL, -Ă: adj.
sătul: *n. sg. nom.* 27,7

(a se) SĂTURA: v. I
(să) vor sătura: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,31
să satureː *conj. prez. 3.sg.* 6,30
(să) va sătura: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,11; 13,2; 28,19; 30,22
vor sătura: *ind. viit.I. 3.pl.* 18,20
(te) saturăː *imperativ 2.sg.* 20,13
săturându(-te): *gerunziu* 25,16
săturându(-să): *gerunziu* 25,17
(să) saturăː *ind. prez. 3.sg.* 30,16

SĂTURAT, -Ă: adj.
săturat: *m./n. sg. nom.* rezum. cap.27; 30,9

(a se) SĂVÂRȘI: v. IV
săvârșașate: *ind. prez. 3.sg.* 16,30
(să) va săvârși: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,8

SÂN: s.n.
sânul: *sg. ac.* 5,20
sinul: *sg. ac.* 6,27
sân: *sg. ac.* 16,33; 17,23; 21,14

SÂNGE: s.n.
sânge: *sg. ac.* 1,11, 16; 6,17; 30,33
sângelui: *sg. gen./dat.* 1,18; 12,6
sângele: *sg. ac.* 28,17
sângiurilor: *pl. gen.* rezum. cap.29; 29,10
sânge: *sg. ac., în sintagma* ***sugătoriul de sânge/sugători de sânge*** rezum. cap.30; 30,15

(a se) SÂRGUI: v. IV
(să) sârguiesc: *ind. prez. 3.pl.* 23,30

SCAUN: s.n.
scaun: *sg. ac.* 9,14; rezum. cap.20
scaunul: *sg. nom.* 16,12; rezum. cap.20
scaunul: *sg. ac., în sintagma* ***scaunul judecății*** 20,8

(a) SCĂDEA: v. II
vor scădea: *ind. viit.I. 3.pl.* 13,11; 26,20
va scădea: *ind. viit.I. 3.sg.* 29,18

(a) SCĂPA: v. I
scapă: *imperativ 2.sg.* 6,5
va scăpa: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,13; 19,5

SCÂRNAV, -Ă: adj.
scărnavă: *f. sg. ac.* 7,13

(a) SCHIMBA: v. I
schimbă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.10
să schimbe: *conj. prez. 3.pl.* 31,5

(a se) SCOATE: v. III
să (te) scoţi: *conj. prez. 2.sg.* 2,12
va scoate: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,35; 18,22; 20,5
(să) va scoate: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,32
scoate: *imperativ 2.sg.* 24,11
(nu) scoate: *imperativ prohib. 2.sg.* 25,8
scoate: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.29; 29,11

SCORŢIŞOARĂ: s.f.
scorţişoară: *sg. ac.* 7,17

(a) SCRIE: v. III
scrie: *imperativ 2.sg.* 3,3; 7,3
scrie: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.7
am scris: *ind. pf.c. 1.sg.* 22,20

(a se) SCULA: v. I
(să) vor scula: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,28; 28,28
(te) vei scula: *ind. viit.I. 2.sg,* 6,9
(să) scoală: *ind. prez. 3.sg.* 11,27
(să) va scula: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,16, 22
sculându(-se): *gerunziu* 27,14
(s-)au sculat: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,15
sculatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 31,28

SCUMP, -Ă: adj./s.
scumpă: *adj. f. sg. nom./ac.* 1,13; 24,4
(mai) scumpă: *adj. f. sg. nom.* 3,15; 16,16
scump: *adj. m./n. sg. nom./gen.* 6,26; 17,27; 20,15
(ceale mai) scumpe: *adj. n. pl. ac.* 8,11
scumpă: *adj. f. sg. nom./ac., în sintagma* ***piatra scumpă/piatră scumpă*** 8,19; 17,8
scumpe: *adj. f. pl. ac., în sintagma* ***pietri scumpe*** 20,15
scumpului: *s.m. sg. gen.* (*redundant, cu prep.* ***a + tot +*** *art. hot.* ***-lui***) 1,19

(a se) SCURTA: v. I
(să) vor scurta: *ind. viit.I. 3.pl.* 10,27

SEAMĂ: s.f.; var. (Pop.) **SAMĂ**
sama: *sg. ac.* 13,3; 23,1
samă: *sg. ac.* 18,3
seamă: *sg. ac.* 29,19

SEARĂ: s.f.; var. (Pop.) **SARĂ**
sara: *sg. ac., în loc. adj.* ***de sara*** 16,15

SEC, SEACĂ: adj.; var. (Înv. şi reg.) **SĂC, SACĂ**
sacă: *f. sg. nom.* rezum. cap.17; 17,1

(a) SECERA: v. I; var. (Înv. şi reg.) **(a) SĂCERA**
va săcera: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,8

SECERIŞ: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **SĂCERIŞ**
săcerişu: *sg. ac.* 6,8; 10,5; rezum. cap.25; 30,25
săcerişul: *sg. nom.* 6,11
săcerişului: *sg. gen.* 25,13
săceriş: *sg. ac.* 26,1

(a) SEMĂNA: v. I; var. (Pop.) **(a) SĂMĂNA;** (Înv. şi rar) **(a) SĂMÂNA**
samănă: *ind. prez. 3.sg.* 6,14, 19; 11,18; 22,8
vor sămăna: *ind. viit.I. 3.pl.* 15,7
samănă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.22

SEMN: s.n.
seamne: *pl. ac.* 23,21

SETOS, -OASĂ: adj.; var. (Reg.) **SETIOS, -OASĂ**
sătios: *n. sg. dat.* 25,25

SFADĂ: s.f.
sfăzile: *pl. ac.* 15,18

SFADNIC, -Ă: adj.
sfadnic: *m. sg. nom.* rezum. cap.15

SFAT: s.n.
sfatul: *sg. nom./ac.* 1,25; 2,11; 3,21; 8,14; 11,13; 12,20; 19,20; 20,5; 31,13
sfatului *sg. gen./dat.* 1,30; rezum. cap.19
sfaturile: *pl. nom./ac.* 1,31; 12,5, 15
sfat: *sg. nom./ac.* 8,12; rezum. cap.13; 13, 10, 16; 15,22; 21,30; 26,26
sfaturi: *pl. nom./ac.* 11,14; 20,18; 24,6; 27,9

SFĂDITOR, TOARE: adj.
sfăditoare: *f. sg. ac.* 21,19

(a se) SFĂRÂMA: v. I; var. (Înv. şi pop.) **(a se) SFĂRMA**
(să) va sfărma: *ind. viit.I. 3.sg.* 6, 15

SFÂNT, -Ă: s.m./f.
sfinţilor: *s.m. pl. gen.* 2,8; rezum. cap.20; 30,3
(celor) sfinte: *s.n. pl. gen.* 9,10
(cei) sfinţi: *s.m. pl. ac.* 20,25

(a se) SFÂRŞI: v. IV
(să) vor sfârşi: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,21
sfârşaşte: *ind. prez. 3.sg.* 26,10

SFÂRŞIT: s.n.
sfârşitul: *sg. nom.* 22,4

SFETNIC: s.m.; var. (Înv.) **SFEATNIC**
sfeatnici: *pl. nom.* 15,22

SILIT, -Ă: adj.
silit: *m. sg. nom.* 30,9

SILITRĂ: s.f.; var. (Înv.) **SALITRU**
salitru: *sg. ac.* 25,20

SILNICIE: s.f.; var. (Înv.) **SÂLNICIE**
sâlnicie: *sg. ac.* 22,22

(a) SIMŢI: v. IV
va sâmţi: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,3
am simţit: *ind. pf.c. 1.sg.* 23,35
va simţi: *ind. viit.I. 3.sg.* 29,21

SINGUR, -Ă: adj.
sângur: *m. sg. nom.* 5,17; 9,12

SLAB, -Ă: adj.
slab: *n. sg. nom.* 30,25

SLAVĂ: s.f.
slava: *sg. nom.* 19,11; 22,4; 25,2; rezum cap.26; 26,1
slavă: *sg. nom./ac.* 21,21; 25,27; 28,12

slava: *sg. nom., în sintagma* ***slava lui Dumnezeu*** rezum. cap.25; 25,2

SLĂBĂNOG, -OAGĂ: adj./s.m./f.
slăbănoagă: *adj. f. sg. nom.* 10,4; 12,24
[cel] slăbănog: *s.m. sg. nom.* 18,9

SLĂBĂNOGIT, -Ă: adj.
slăbănogit: *m. sg. nom.* 19,15

(a) SLĂBI: v. IV
(nici) slăbi: *imperativ prohib. 2.sg.* 3,11

SLĂBICIUNE: s.f.
slăbiciunea: *sg. ac.* 18,14

(a se) SLĂVI: v. IV
a (să) slăvi: *inf. prez.* 18,12

SLĂVIT, -Ă: adj./s.
(cel) slăvit: *s.m. sg. ac.* 12,9
slăvit: *adj. m. sg. nom.* 25,6, 14

(a se) SLOBOZI: v. IV
(nu) slobozi: *imperativ prohib. 2.sg.* 4,6
să slobozi: *conj. prez. 2.sg.* 4,13
a (să) slobozi: *inf. prez.* rezum. cap.6
(te) slobozi: *imperativ 2.sg.* 6,3
(s-)au slobozit: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,8
sloboade: *ind. prez. 3.sg.* 17,14; 19,15
a slobozi: *inf. prez.* 24,11
va slobozi: *ind. viit.I. 3.sg.* 26,25

SLUGĂ: s.f.
slugii: *sg. dat.* 14,15
sluga: *sg. nom./ac.* rezum. cap.17; rezum. cap.29; 29,19, 21; rezum. cap.30; 30,10
slujii: *sg. dat.* 19,10
slugă: *sg. ac.* 30,22

(a se) SLUJI: v. IV
va sluji: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,29; 12,24
slujind: *gerunziu* 23,21
a (să) sluji: *inf. prez.* rezum. cap.24

SLUJITOR: s.m..
slujitoriul: *sg. nom.* 14,35
slujitorii: *pl. ac.* 29,12

SLUJNICĂ: s.f.
slujinicile: *pl. ac.* 9,3
slujnicilor: *pl. dat. adn.* 27,27
slujnică: *sg. ac.* 30,23
slujnicilor: *pl. dat.* 31,15

SMERENIE: s.f.
smereniia: *sg. nom.* 11,2; 15,33
smereniii: *sg. gen.* rezum. cap.15

(a se) SMERI: v. IV
va smeri: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,25
a (să) smeri: *inf. prez.* 16,19
(să) smereaşte: *ind. prez. 3.sg.* 18,12
să smerească: *conj. prez. 3.sg.* 25,7

SMERIN, -Ă: s.m./f.
(cei) smerini: *s.m. pl. ac.* 16,19

SMERIRE: s.f.
smerirea: *sg. ac.* 29,23

SMERIT, -Ă: s.m./f.
(cel) smerit: *s.m. sg. ac.* 29,23

SMINTEALĂ: s.f.
sminteală: *sg. ac.* 15,19; 22,25

SMOCHIN: s.m.
smochin: *sg. ac.* 27,18

SOARTĂ: s.f.; var. (Înv. şi pop.) **SOARTE**
soarte: *sg. ac.* (cf. lat. *sortem*) 1,14
sorţile: *pl. nom.* 16,33
soartea: *sg. ac.* 18,18

SOCIETATE: s.f.; var. (Înv.) **SOŢIETATE**
soţietate: *sg. ac.* 18,24

SOCOTEALĂ: s.f.
socoteală: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu socoteală*** rezum. cap.13
socoteale: *pl. ac.* rezum. cap.14

(a se) SOCOTI: v. IV
(nu) socoti: *imperativ prohib. 2.sg.* 5,2
socoteaşte: *ind. prez. 3.sg.* 5,21; 12,26; 14,15
socoteaşte: *imperativ 2.sg.* 6,6; 23,7; 27,23
socotesc: *ind. pez. 3.pl.* 7,7; 10,32; 28,5
(să) va socoti: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,28
socotit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,16, 27

SOCOTIT: s.n.
socotit: *sg. ac., în sintagma* ***bani de socotit*** 20,17

SOL: s.m.
solul: *sg. nom.* 13,17; 25,13; 25,25; rezum. cap.26
solii: *sg. nom.* 16,14
sol: *sg. ac.* 26,6

SOMN: s.n.
somnul: *sg. nom./ac.* 3,24; 4,16; 6,9; rezum. cap.20; 20,13
somn: *sg. ac.* 6,4; 19,15

SOMNOROS, -OASĂ: adj.; var. (Înv. şi rar) **SOMNUROS, -OASĂ**
somnuros: *m sg. ac.* 23,34
somnoros: *m. sg. dat.* rezum. cap.24

SORĂ: s.f.
sora: *sg. nom.* 7,4

SPAIMĂ: s.f.
spaima: *sg. nom.* 10,15, 29
spaimă: *sg. nom.* 21,15

SPATE: s.n.
spatele: *sg. ac.* 26,3

(a se) SPĂIMÂNTA: v. I
(nu te) spăimânta: *imperativ prohib. 2.sg.* 3,25
spăimântează: *ind. prez. 3.sg.* 6,13
(să) va spăimânta: *ind. viit.I. 3.sg.* 30,30

(a) SPĂLA: v. I
-i spălat: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 30,12

(a) SPÂNZURA: v. I
spânzura: *ind. imp. 3.sg.* 8,29
spânzură: *ind. prez. 3.sg.* 21,2

SPIN: s.m.; var. (Înv. şi reg.) **SPINE**
spini: *pl. ac.* 15,19

spinii: *pl. nom.* 24,31
spinele: *sg. ac.* 26,9

SPOIT, -Ă: adj. (aici despre cuvinte) „fals”
spoite: *n. pl. ac.* 29,5

(a) SPORI: v. IV
va spori: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,12
sporește: *ind. prez. 3.sg.* 15,28; 17,10
să sporească: *conj. prez. 3.sg.* 22,16

SPORIRE: s.f.
sporirea: *sg. nom./ac.* 1,32; 4,9; 14,23; rezum. cap.29; 29,2

(a) SRPIJINI: v. IV
va sprijini: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,35; 28,17, 27; 29,23
sprijinește: *ind. prez. 3.sg.* 18,14
au sprijinit: *ind. pf.c. 3.pl.* 27,12

(a) SPUNE: v. III
spune: *ind. prez. 3.sg.* 6,19; 29,24

(a) SPURCA: v. I
spurcă: *ind. prez. 3.sg.* 10,9

SPURCĂCIUNE: s.f.
spurcăciunile: *pl. ac.* 30,12

(a) STA: v. I
a sta: *inf. prez.* 7,11
stând: *gerunziu* 8,2
au stătut: *ind. pf.c. 3.pl.* 19,7
va sta: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,29
să stai: *conj. prez. 2.sg.* 25,6
să stea: *conj. prez. 3.sg.* 30,31

STAT: s.n.
stat: *sg, nom.* rezum. cap.14

STĂPÂN, -Ă: s.m./f.
stăpânului: *s.m. sg. dat. adn.* 27,18
stăpânul: *s.m. sg. dat.* (*cu prep.* ***la***) rezum. cap.30; 30,10
stăpânii: *sg. dat. adn.* 30,23

(a se) STĂPÂNI: v. IV
va stăpâni: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,5; 11,29; 12,24; 18,15
stăpânesc: *ind. prez. 3.pl.* 1,19
stăpânește: *imperativ 2.sg.* 4,5; 16, 16
stăpânește: *ind. prez. 3.sg.* 4,7; 16,32; 19,8; 28,25
au stăpânit: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,22
stăpâni-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 14,18
(să) stăpânește: *ind. prez. 3.sg.* 14,29
a stăpâni: *inf. prez.* 16,1; 19,10
vor stăpâni: *ind. viit.I. 3.pl.* 28,10

STĂPÂNIRE: s.f.
stăpâniri: *pl. ac.* 20,18

STĂPÂNITOR, -TOARE: s.m./f.
stăpânitoriu: *s.m. sg. nom.* 11,14; 15,32
stăpânitoriului: *s.m. sg. gen.* 16,22

STĂTĂTOR, -TOARE: adj. (Înv.) „neclintit”
stătătoare: *f. sg. nom.* 12,19

STÂLP: s.m.
stâlpi: *pl. ac.* 9,1

(a) STÂMPĂRA: v. I; vezi **(a) ASTÂMPĂRA**

STÂNGA: s.f.
stânga: *sg. ac., în loc. prep.* ***în stânga*** 3,16
stânga: *sg. ac., în loc. adv.* ***spre dreapta sau spre stânga*** 4,27
stânga: *sg. ac., în loc. adv.* ***de-a stânga*** 4,27

(a se) STINGE: v. III
(să) va stânge: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,9; 20,20; 24,20; 26,20; 31,18
stânge: *ind. prez. 3.sg.* 21,14

STINS, -Ă: adj.
stânși: *m. pl. ac.* 26,21

(a) STOARCE: v. III
a stoarce: *inf. prez.* 30,33
stoarce: *ind. prez. 3.sg.* 30,33

(a) STRĂBATE: v. III
străbat: *ind. prez. 3.pl.* 5,5
va străbate: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,23
străbătând: *gerunziu* 7,27

STRĂDANIE: s.f.
străduaniile: *pl. ac.* 20,11

STRĂIN, -Ă: adj./s.; var. (Înv. și pop.) **STREIN, -Ă**
streină: *adj. f. sg. nom./ac.* 2,16; rezum. cap.5; 5,10; 7,5; 21,8
streine: *adj. f. sg. gen.* 6,24
streinilor: *s.m. pl. dat.* 5,9
streinii: *s.m. pl. nom.* 5,17
(cea) streină: *s.f. sg. nom./ac.* 5,20; 23,27
(cel) strein: *s.m. sg. ac.* 6,1; 20,16; rezum. cap.27; 27,13
(ceii) streine: *s.f. sg. gen.* rezum. cap.22
streinii: *s.f. sg. gen.* 22,14
(ceale) streine: *s.f. pl. ac.* 23,33
(celui) strein: *s.m. sg. dat.* 25,9
streinul: *s.m. sg. nom.* 27,2

(a) STRĂLUCI: v. IV
strălucind: *gerunziu* 4,18; 25,12
strălucește: *ind. prez. 3.sg.* 17,24; 27,19
va străluci: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,31

STRĂLUCIT, -Ă: adv.
strălucit: 30,28

(a) STRĂPUNGE: v. III
va străpunge: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,23
au străpuns: *ind. pf.c. 3.pl.* 22,23
străpung: *ind. prez 3.sg.* 22,26

STRÂMB, -Ă: adj./adv.
strâmbă: *adj. f. sg. nom., în sintagma* ***mărturiia strâmbă*** „martorul mincinos” 6,19
strâmb: *adj. m. sg. nom., în sintagma* ***martorul strâmb*** rezum. cap.19; 19,9
strâmb: *adv.* 30,9

STRÂMT, -Ă: adj.
strâmt: *n. sg. nom.* 23,27

STRÂMTOARE: s.f.
strâmtoarea: *sg. nom.* 1,27
strâmtoare: *sg. ac.* 11,8; 12,13

(a se) STRÂMTORA: v. I; var. (Înv. și pop.) **(a se) STRÂMTORI**
(să) vor strâmtori: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,12

STRÂMTURĂ: s.f.
strâmturii: *sg. gen.* 24,10

(a se) STRÂNGE: v. III
(să) strânge: *ind. prez. 3.sg.* 5.22
vei strânge: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,10

va strânge: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,28
strânge: *ind. prez. 3.sg.* 19,1; rezum. cap.21; 30,33

(a) STRICA: v. I
va strâca: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,1
au strâcat: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,22
strică: *ind. prez. 3.sg.* 25,20; 29,4

STRICAT, -Ă: adj.
strâcat: *m. sg. nom.* 24,31

(a) STRIGA: v. I
strâgă: *ind. prez. 3.sg.* 1,21; 8,1
strâg: *ind. prez. 1.sg.* 8,4
va strâga: *ind. prez. 3.sg.* 21,13

STRIGARE: s.f.
strâgarea: *sg. ac.* 21,13

(a) STROPI: v. IV
stropit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,17

SUBSUOARĂ: s.f.; var. (Înv. și rar) **SUSUOARĂ**
susuoară: *sg. ac.* 19,24
susoara: *sg. ac.* 26,15

(a) SUFERI: v. IV
nesuferind: *gerunziu* 7,11
sufere: *ind. prez. 3.sg.* 13,8
a suferi: *inf. prez.* 17,14
suferi: *inf. prez. fără* **a** 27,4; 30,21

SUFLET: s.n.
sufletelor: *pl. gen.* 1,18
sufletele: *pl. nom./ac.* 1,19; 7,10; 11,30; 14,25; 15,11; rezum. cap.17; 18,8
sufletului: *sg. gen./dat.* 2,10; 3,22; 7,23; 11,17; 13,8; 14,10; 15,13; 16,24; 18,7; 19,2; 22,5, 25; 24,14; 25,25; 28,17; 29,17
sufletul: *sg. nom./ac.* 6,16, 26, 30, 32; 8,36; 10,3; 11,25; 13,2, 3, 4, 12, 19, 25; 15,30, 32; rezum. cap.16; 16,1, 17, 26, 32; 17,22; 19,8, 15, 16, 18; 20,2; 21,10, 23; 22,9, 23; 23,2, 14, 15, 19; 24,12; 25,13; rezum. cap.27; 27,7, 9; 29,10, 24; 31,6

SUGĂTOR, -TOARE: s.m./f.
sugători: *s.m. pl. nom., în sintagma* ***sugători de sânge*** rezum. cap.30
sugătoriul: *s.m. sg. nom., în sintagma* ***sugătoriul de sânge*** 30,15

(a se) SUI: v. IV
(s-)au suit: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,22; 30,4
suie(-te): *imperativ 2.sg.* 25,7

(a se) SURPA: v. I
(să) surpă: *ind. prez. 3.sg.* 15,13

SUS: adv.
(mai) sus: 8,2
sus: 8,2; 25,3

Ş

ŞARPE: s.m.
şarpele: *sg. ac.* 23,32
şarpelui: *sg. gen.* 30,19

ŞCHIOP, -OAPĂ
şchiop: *s.m. sg. nom.* 26,6
şchiopul: *s.m. sg. nom.* 26,7

(a) ŞEDEA: v. II
şezut-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,14
şade: *ind. prez. 3.sg.* 20,8
a şedea: *inf. prez.* rezum. cap.21; 21,9; 25,24
vei şedea: *ind. viit.I. 2.sg.* 23,1
va şedea: *ind. viit.I. 3.sg.* 31,23

(a se) ŞTERGE: v. III
(să) va ştearge: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,33
va ştearge: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,11; 20,30
ştergându-: *gerunziu* 30,20
a şterge: *inf. prez.* 31,3

(a) ŞTI: v. IV
neştiind: *gerunziu* 7,22; 27,1
să ştiţi: *conj. prez. 2.pl.* 4,1
ştiu: *ind. prez. 3.pl.* 4,19
şti: *ind. prez. 3.sg.* 7,23; 12,17; 23,7; 28,22
ştiind: *gerunziu* 9,13
au ştiut: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,18
(nu) şti: *imperativ prohib. 2.sg.* 14,7
să ştii: *conj. prez. 2.sg.* 19,27
ştii: *ind. prez. 2.sg.* 30,4
ştiu: *ind. prez. 1.sg.* 30,18

ŞTIINŢĂ: s.f.
ştiinţa: *sg. nom./ac.* 1,2, 22; 2,6, 10; 8,9; 9,10; 10, 14; 11,9; 12,1, 23; 14,18; 15,2, 7; 19,2; 21,11; 22,12; 26,16; 27,21; 28,2; 29,7; 30,3
ştiinţa: *sg. ac., în sintagma* ***ştiinţa lui Dumnezeu*** 2,5
ştiinţii: *sg. gen.* 19,27; 23,12
ştiinţă: *sg. ac.* 22,20

ŞURĂ: s.f.
şurile: *pl. nom.* 3,10

T

TABLĂ: s.f.
tăblile: *pl. ac., în sintagma* ***tăblile inimii*** 3,3; 7,3

TAINĂ: s.f.
tainele: *pl. ac.* rezum. cap.25
taina: *sg. ac.* 25,9
tainã: *sg. nom.* 31,4

TALPĂ: s.f.
talpele: *pl. ac.* 6,28

TARE: adj./s./adv.
(cei prea) tari: *s.m. pl. ac.* 7,26
(celor) tari: *s.m. pl. gen.* 10,4; 12,24; 21,22
(cei) tari: *s.m. pl. nom.* 11,16; rezum. cap.16
(celui) tare: *s.m. sg. gen.* 21,5
(mai) tarele: *s.m. sg. nom., în sintagma* ***mai tarele fierilor*** 30,30
(ceale) tari: *s.n. pl. ac.* 31,19
tari: *adj. n. pl. ac.* 15,25
tare: *adj. m./f./n. sg. nom./ac./gen.* 16,32; 18,10; 24,5; rezum. cap.31; 31,10
tare: *adv.* 30,33
(prea) tare: *adv.* 30,33

TATĂ: s.m.; var. (Înv. și pop.) **TĂTÂNE**
tatâl: *sg. ac.* 3,12; 23,24
tătâni-tău: *sg. gen.* 6,20; 27,10
tatăl: *sg. nom./ac.* 10,1; 15,20; 17,21; 19,26; 20,20; 23,25; rezum. cap.30; 30,11, 17
tătâni-său: *sg. gen.* 15,5
tatălui: *sg. gen.* 19,13; 23,29

tată-tău: *sg. ac.* 23,22
tată-său: *sg. ac.* rezum. cap.28; 28,7, 24; 29,3

(a) TĂCEA: v. II
va tăcea: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,12; 17,28
tace: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.17

TĂCERE: s.f.
tăceare: *sg. ac.* rezum. cap.26; 26,10

(a) TĂGĂDUI: v. IV
a tăgădui: *inf. prez.* 20,25; 30,9
(nu) tăgădui: *imperativ prohib. 2.sg.* 30,7

(a se) TĂIA: v. I
(să) taie: *ind. prez. 3.sg.* 10,8

(a) TĂINUI: v. IV
tăinuiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 11,13; 12,23; rezum. cap.28
a tăinui: *inf. prez.* 25,2

TĂRIE: s.f.
tăriia: *sg. nom./ac.* 8,14; 12,12; 14,4; rezum. cap.15; 20,29; 21,22; 24,10
tăriii: *sg. dat. adn.* 10,15
tăria: *sg. nom.* 10,29
tăriii: *sg. gen.* 14,26; 18,11
tărie: *sg. nom./ac.* 15,6; 31,17, 25

TĂTÂNE: s.m.; vezi **TATĂ**

(a) TÂLCUI: v. IV
tâlcuiaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4

TÂLCUIRE: s.f.
tâlcuirea: *sg. ac.* 1,6

TÂLHAR: s.m.
tâlhariul: *sg. ac.* 23,28

TÂLHĂRIE: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **TĂLHĂRIE**
tâlhărie: *sg. ac.* 21,27
tâlhăriile: *pl. nom./ac.* rezum. cap.28; 28,13; 29,16

TÂNĂR, -Ă: s./adj.; var. (Înv. şi reg.) **TINĂR, -Ă**
tinărului: *s.m. sg. dat.* 1,4
tinăr: *s.m. sg. ac.* rezum. cap.7
tinărul: *s.m. sg. ac.* 7,13; 22,6
tinerilor: *s.m. pl. gen.* 20,29
tânărul: *s.m. sg. nom.* rezum. cap.22
tinăr: *adj. m. sg. ac.* 7,7

TEASC: s.n.
teascurile: *pl. nom.* 3, 10

TELPIZ, -Ă: adj.; var. (Înv. şi reg.) **TĂLPIZ, -Ă** (Înv. şi reg.) „(om) viclean”
tălpizu: *m. sg. nom.* 14,17

(a se) TEME: v. III
(vă) temeţi: *ind. prez. 2.pl.* 1,26
teame(-te): *imperativ 2.sg.* 3,7; 24,21
(te) vei teame: *ind. viit.I. 2.sg.* 3,24
(să) teame: *ind. prez. 3.sg.* 10,24; 13,13; 14,2, 16; rezum. cap.29; 29,25; 31,30
va teame: *ind. viit.I. 3.sg.* 31,21

TEMEI: s.n.
temeiul: *sg. ac.* 10,25

TEMELIE: s.f.
temeliile: *pl. ac.* 8,29

TEMERE: s.f.
teamerea: *sg. nom./ac., în sintagmele* ***teamerea de Dumnezeu/ teamerea Domnului*** rezum. cap.3; 14,26, 27; 15,16, 27; 23,17
teamerii: *sg. gen., în sintagma* ***teamerii de Domnul*** rezum. cap.15

TINEREL, -EA: s.m./f. (Înv.) „copil”
tinerel: *s.m. sg. nom.* 4,3

TINEREŢE: s.f.
tinereaţelor: *pl. gen.* 2,17
tinereaţele: *pl. ac.* 5,18
tinereaţe: *sg. ac.* 30,19

TOCMAI: adv.; var. (Reg.) **TOGMA**
togma: 30,18

TOCMIT, -Ă: adj.; var. (Înv.) **TOGMIT, -Ă**
togmite: *n. pl. nom.* 16,24; 17,7

TOIAG: s.n.
toiagului *sg. dat.* rezum. cap.13
toiagul: *sg. nom./ac.* 14,3; 22,8; 26,3

(a se) TRAGE: v. III
au tras: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,21
(să) trage: *ind. prez. 3.sg.* 7,22
să (să) tragă: *conj. prez. 3.sg.* 7,25
vor trage: *ind. viit.I. 3.pl.* 21,7
să tragă: *conj. prez. 3.sg.* 21,12
să tragi: *conj. prez. 2.sg.* 23,13
trasu(-)-au: *ind. pf. c. 3.ag.* 23,35
trag: *ind. prez. 3.pl.* 24,11
trage: *imperativ 2.sg.* 25,17
trage: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.28; 28,24

(a) TREBUI: v. IV
trebuie: *ind. prez. impers.* rezum. cap.22

(a) TRECE: v. III
să treci: *conj. prez. 2.sg.* 4,15
treace: *ind. prez. 3.sg.* 7,8; 10,25; 14,16; 26,17; 27,8
să treacă: *conj. prez. 3.pl.* 8,29
trecea: *ind. imp. 3.pl.* 9,15
a trece: *inf. prez.* 19,11
au trecut: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,3
să treci: *conj. prez. 2.sg.* 22,28
am trecut: *ind. pf.c. 1.sg.* 24,30
trecând: *gerunziu* 27,12
trec: *ind. prez. 3.pl.* 31,8

TRIMIS, -Ă: s.m./f.
trimisul: *sg. nom.* 13,17

(a se) TRIMITE: v. III
trimis-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,3
au trimis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 10,26; 22,21; 25,13; 31,19
(să) trimit: *ind. prez. 3.pl.* 16,33
(să) va trimite: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,11
trimite: *ind. prez. 3.sg.* 26,6, 8, 18

TRIST, -Ă: adj.
trist: *n. sg. nom.* 17,22

TRON: s.n; var. **THRON** (cf. lat. *thronus, -i*)
thronul: *sg. nom./ac.* 20,28; 25,5; 29,14

TRUFAŞ, -Ă: adj./s.
trufaşe: *adj. f. pl. nom.* 8,18
[cel] trufaşu: *s.m. sg. nom.* 21,24
trufaşul: *sg. nom.* rezum. cap.29

TRUFIE: s.f.
trufiia: *sg. nom./ac.* 8,13; 16,18

TRUP: s.n.
trupul: *sg. gen.* (*cu prep.* ***a + tot***) 4,22
trupul: *sg. ac.* 5, 11
trupurilor: *pl. dat.* 19,29

(a) TULBURA: v. I; var. (Înv.) **(a) TURBURA**
turbură: *ind. prez. 3.sg.* 11,29; 15,27

TULBURARE: s.f.; var. (Înv.) **TURBURARE**
turburare: *sg. nom.* 15,6

TULBURAT, -Ă: adj.; var. (Înv.) **TURBURAT, -Ă**
turburată: *f. sg. nom.* rezum. cap.25
turburat: *n. sg. nom.* 25,26

TURMĂ: s.f.
turmele: *pl. ac.* 27,23; 30,27

TURN: s.n.
turn: *sg. nom.* 18,10

Ţ

ŢARĂ: s.f.
ţara: *sg. ac.* 29,4

ŢARINĂ: s.f.
ţarinele: *pl. ac.* 13,23
ţarina: *sg. nom./ac.* 23,10; rezum. cap.24; 24,27, 30; 31,16

ŢÂŢÂNĂ: s.f.
ţâţânile: *pl. ac., în sintagma* ***ţâţânile lumii*** 8,26
ţâţâna: *sg. ac.* 26,14

(a) ŢESE: v. III
ţăsut-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,16

(a se) ŢINE: v. III; var. **(a se) ŢINEA:** v. II
ţiind: *gerunziu* 2,8
va ţinea: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,11; 3,18; 4,6
ţâne: *imperativ 2.sg.* 4,13, 23
să ţie: *conj. prez. 3.pl.* 5,2
ţine: *imperativ 2.sg.* 6,20; 7,2
ţine: *ind. prez. 3.sg.* 16,17; 18,22; 24,12; 25,10; 27,16, 18; 29,11
să (să) ţie: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.22
vei ţinea: *ind. viit.I. 2.sg.* 22,18
să ţii: *conj. prez. 2.sg.* rezum. cap.25
ţâne: *ind. prez. 3.sg.* 27,16
au ţinut: *ind. pf.c. 3.sg.* 30,4

U

(a se) UCIDE: v. III
va ucide: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,32; 23,28
(s-)au ucis: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,26
(să) va ucide: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,16
ucid: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.21; 21,25
a ucide: *inf. prez.* 22,13

UCIDERE: s.f.
uciderea: *sg. ac.* 19,18

UCIGAŞ, -Ă: s.m./f.
ucigaşului: *sg. dat. adn.* 28,24

UCIGĂTOR, -TOARE: adj.
ucigătoare: *n. pl. nom.* 19,29

UGER: s.n.
ugerile: *pl. nom./ac.* 5,19; 30,33

(a se) UITA: v. I
să (să) uite: *conj. rpez. 3.sg.* 1,24
(să) uită: *ind. prez. 3.sg./pl* 2,18; 27,19
(nu) uita: *imperativ prohib. 2.sg.* 3, 1; 4,5
(m-)am uitat: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,6
să uite: *conj. prez. 3.pl.* 31,5, 7

ULIŢĂ: s.f.
uliţă: *sg. ac.* 1,20; 7,8, 12
uliţe: *pl. ac.* 5,16
uliţelor: *pl. gen.* 22,13

(a) UMBLA: v. I; var. (Înv. şi reg.) **(a) ÎMBLA**
îmblă: *ind. prez. 3.sg.* 13,20
să umbli: *conj. prez. 2.sg.* 1,15
umblă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 2,13; 5,6; 6,12; 7,8; 10,9; 11,13, 20; 14,2; 15,33; 16,18; rezum. cap.19; 19,1; 20,7, 19; 28,6, 18, 26; 30,29
să umbli: *conj. prez. 2.sg.* 2,20; 22,24
vei umbla: *ind. viit.I. 2.sg.* 3,23; 6,22
să umble: *conj. prez. 3.sg.* 6,28
umblu: *ind. prez. 1.sg.* 8,20
umblaţi: *imperativ 2.pl.* 9,6

UMFLAT, -Ă: adj.
umflate: *f. pl. nom.* rezum. cap.26; 26,23

(a se) UMPLE: v. III; var. (Înv. şi pop.) **(a se) UMPLEA:** v. II; **(a se) ÎMPLE**
împluse: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 24,31
umplea-vom: *ind. viit.I. 1.pl.* 1,13
(să) vor umplea: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,10; 12,21; 24,4
să (să) umple: *conj. prez. 3.pl.* 5,10
umplu: *ind. prez. 1.sg.* 8,21
(să) va umplea: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,14; 14,14; 18,20; 20,17; 28,19
umple: *ind. prez. 3.sg.* 13,25
(să) umplu: *ind. prez. 3.pl.* 27,20

UNGERE: s.f. (aici) „ulei parfumat”
ungerea: *sg. ac.* 27,9

UNGHEŢ: s.n.
undeţu: *sg. ac.* 7,8
undeţul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.21; 21,9; rezum. cap.25; 25,24

UNGHIRE: s.f. „colţ”
unghiri: *pl. ac.* 7, 12

UNIRE: s.f. „credinţă sinceră” (cf. lat. *simplicitās, -ātis*)
unirea: *sg. nom./ac.* 11,3; 19,1; 20,7; 28,6
unire: *sg. ac.* rezum. cap.19

UNIT, -Ă: adj./s./adv. „sincer în credinţa sa” (cf. lat. *simplex, simplicis*)
(cei) uniţi: *s.m. pl. nom./ac.* 2,21; 3,32; 28,10
unitului: *s.m. sg. gen.* 10,29; 11,5
(cel) unit: *s.m. sg. ac.* 29,10
unit: *adj. m. sg. nom./ac.* rezum. cap.10; rezum. cap.28
unit: *adv.* 28,18

UNT: s.n.
unt: *sg. ac.* 30,33

UNTDELEMN: s.n.; var. **UNT-DE-LEMN**
untul-de-lemn: *sg. ac.* 5,3
untdelemn: *sg. nom./ac.* 21,20; 27,16

URĂ: s.f.
ura: *sg. ac.* 26,26

URÂCIUNE: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **URĂCIUNE**
urăciune: *sg. nom./ac.* 3,32; rezum. cap.10; 11,1; 12,22; 15,9; 16,5; 20,23; 24,9
urâciunea: *sg. nom.* 15,26

URÂCIOS, -OASĂ: adj.
urâcios: *m. sg. nom.* 14,17, 20
urâcioasă: *f. sg. ac.* 30,23

URÂRE: s.f.
urârea: *sg. nom.* 10,12
urâre: *sg. ac.* 15,17

URÂT, -Ă: adj.
urâtă: *f. sg. nom.* 11,20
urâte: *f./n. pl. nom.* 15,8; 20,10; 21,27
urâţi: *m. pl. nom.* 16,12
urâţ: *m. pl. nom.* 17,15

URECHE: s.f.
ureachea: *sg. nom./ac.* 2,2; 4,20; 5,1, 13; 10,18; 15,31; 18,15; 20,12; 21,13; 22,17; 25,12
ureachiia: *sg. ac.* rezum. cap.21
urechile: *pl. nom./ac.* 23,9, 12; 26,17; 28,9

URGIE: s.f.
urgiia: *sg. nom.* rezum. cap.16; 16,14; 21,14; 29,8
urgie: *sg. ac.* 29,22

(a se) URGISI: v. IV
urgiseaşte: *ind. prez. 3.sg.* 6,16; 11,12; 14,21; 15,20; 15,32; rezum. cap.17; 17,5; 28,27; 29,1; 30,17
urgisesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.8; rezum. cap.29; 29,27
vor urgisi: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,7; 23,9; 24,24
va fi urgisit: *pasiv ind. viit.I. 3.sg.* 12,8
(să) urgiseaşte: *ind. prez. 3.sg.* 14,2
(nu) urgisi: *imperativ prohib. 2.sg.* 23,22
va fi urgisită: *pasiv ind. viit.I. 3.sg.* 28,9

URGISITOR, -TOARE: s.m./f.
urgisitorilor: *s.m. pl. gen.* 13,15

URGIRE: s.f.
urgirea: *sg. nom.* 1,32

URIAŞ, -Ă: s.m./f.
uriaşii: *s.m. pl. nom.* 9,18
urieşilor: *s.m. pl. gen.* 21,16

(a) URÎ: v. IV
urăsc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.1; 8,36; 29,10
vor urî: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,22
au urât: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,29; 19,7
am urât: *ind. pf.c. 1.sg.* 5,12
ureaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.6; 6,16; 8,13; rezum. cap.12; 12,1; 13,5, 24; 15,10, 27; 27,6; 28,16; 29,24
urăsc: *ind. prez. 1.sg.* 8,13
să urască: *conj. prez. 3.sg.* 9,8; 25,17

(a) URMA: v. I
neurmând: *gerunziu* 25,14
să urmeze: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.1
urmează: *ind. prez. 3.sg./pl.* rezum. cap.3; 7,22; 10,4; 12,11; 15,27; 18,3; 19,7; 21,21; 28,19; 29,23
a urma: *inf. prez.* rezum. cap.3
(nici) urma: *imperativ prohib. 2.sg.* 3,31
va urma: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,20; 21,11; 29,1
urmază: *ind. prez. 3.sg.* 15,9
urmă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.19

URMARE: s.f.
urmarea: *sg. nom.* 11,19

URMĂ: s.f.
urmă: *sg. ac., în loc. adj.* ***ceale mai de pre urmă/cel mai de pre urmă/cea mai de pre urmă*** 5,4, 11; 14,12, 13; 15,24; 16,25; 19,20; 23,18; 24,14; 31,10, 25
urmă: *sg. ac., în loc. adv.* ***mai pre urmă*** 20,21; 23,32

URS: s.m.
urs: *sg. nom.* 28,15

URSOAIE: s.f.
ursoaie: *sg. dat.* 17,12

URŞINIC: s.n.
urşinic: *sg. nom.* 31,22

URZICĂ: s.f.
urzicile: *pl. nom.* 24,31

(a) USCA: v. I
usucă: *ind. prez. 3.sg.* 17,22

USPĂŢ: s.n.; vezi **OSPĂŢ**

UŞĂ: s.f.
uşa: *sg. nom./ac.* 5,8; 8,34; 9,14; 17,19; 26,14
uşi: *pl. ac.* 8,3

UŞOR: s.m.
uşorii: *pl. ac.* 8,34

V

VARA: adv.
vara: 6,8; 10,5; 20,4; 26,1

VARGĂ: s.f.
varga: *sg. nom./ac.* 10,13; 23,13, 14; 29,15

VAS: s.n.
vas: *sg. nom./ac.* 20,15; 26,23
vasul: *sg. nom.* 25,4

VASILISC: s.m. „reptilă fabuloasă căreia i se atribuia puterea de a ucide cu privirea”
vasiliscul: *sg. ac.* 23,32

(a se) VĂDI: v. IV; var. (Înv. şi reg.) **(a se) VEDI**
(să) vedeaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.18
vădesc: *ind. rpez. 3.pl.* 24,25
vădeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 25,12
(să) va vădi: *ind. viit.I. 3.sg.* 26,19
să (te) vădeşti: *conj. prez. 2.sg.* 30,6

VĂDITOR, TOARE: s.m./f. (Înv. şi rar) „acuzator”
văditoriul: *s.m. sg. nom.* 18,17

VĂDUVĂ: s.f.
văduvei: *sg. gen.* 15,25

(a se) VĂRSA: v. I
a vârsa: *inf. prez.* 1,16
varsă: *ind. prez. 3.pl.* 6,17

vărsându(-să): *gerunziu* 18,4
va vărsa: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,32

(a) VĂTĂMA: v. I
vătăma(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,36
vatămă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.26; 26,19

VĂTĂMĂTOR, -TOARE: adj.
vătămătoare: *f. pl. ac.* 1,22

(a se) VÂNA: v. I
vânează: *ind. prez. 3.sg./pl.* 5,22; 6,26
vânatu(-te)-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 6,2
a vâna: *inf. prez.* 7,10
vânatu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,21

VÂNĂ: s.f.
vână: *sg. nom.* 25,26

VÂNĂTARE: s.f.
vânătarea: *sg. nom.* 20,30

VÂNĂTOR: s.m.
vânătoriului: *sg. gen.* 6,5

VÂNT: s.n.
vânturi: *pl. ac.* 10,4; 11,29
vânt: *sg. nom.* 25,14
vântul: *sg. nom./ac.* 25,23; 27,16

VÂRF: s.n.
vârfurile: *pl. ac.* 8,2

VÂRSTĂ: s.f.
vârsta: *sg. ac.* 17,22

VÂRTOS, -AOSĂ: adj./adv.
(mai) vârtos: *adv.* 11,31; 15,11; 16,5; rezum. cap.21; 26,12; 28,23; 29,20
(mai) vărtos: *adv.* 21,3
vârtos: *adj. m. sg. nom.* 24,5
vârtoasă: *adj. f. sg. ac.* 28,14
vârtoasă: *adj. f. sg. ac.* 29,1

VEAC: s.n./s.m.
veaci: *s.m. pl. ac., în loc. adv.* ***din veaci*** 8,23
veac: *sg. ac., în loc. adv.* ***în veac*** 10,30; 12,19; 29,14

VECIN, -Ă: s.m./f.
vecinului: *s.m. sg. gen.* 24,28; 25,17
vecinul: *s.m. sg. nom.* rezum. cap.27; 27,10

(a se) VEDEA: v. II
vază: *conj. prez. 3.pl.* 4,25
văz: *ind. prez. 1.sg.* 7,7
a vedea: *inf. prez.* 7,15; 20,12
(să) veade: *ind. prez. impers./3.sg.* 14,12; 16,25; 21,2; 30,12
veade: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.22; 24,12
au văzut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 22,3; 25,8; 31,18
văzut-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 22,29; 26,12; 29,20
va vedea: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,28
vor vedea: *ind. viit.I. 3.pl.* 23,33; 29,16
să vază: *conj. prez. 3.sg.* 24,18
văzând: *gerunziu* 24,32; 27,12
să (să) vază: *conj. prez. impers.* 26,5

VEDERE: s.f.
vedearea: *sg. nom./ac.* 20,8; 30,1; 31,1

(a) VENI: v. IV
vino: *imperativ 2.sg.* 1,11; 7,18
va veni: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,27; 6,11, 15; 10,24; 24,25, 34; 26,2; 28,22; 29,1
vin: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.2
veni-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,11
vie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 9,4
veniți: *imperativ 2.pl.* 9,5
vine: *ind. prez. 3.sg.* 13,12; 18,17; rezum. cap.24
venind: *gerunziu* 18,3

VENIN: s.n.
veninul: *sg. ac.* 23,32

VERDE: adj.
vearde: *f. sg. ac.* 11,28
verzi: *f. pl. nom.* 27,25

(a se) VESELI: v. IV
(să) veselesc: *ind. prez. 3.pl.* 2,14
(te) veselește: *imperativ 2.sg.* 5,18
veselește: *ind. prez. 3.sg.* 10,1; 13,9; 15,13, 20, 30; 29,3
(să) va veseli: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,25; 17,21; 23,24; 29,2
veselește(-să): *ind. prez. 3.sg.* 15,23
(să) veselește: *ind. prez. 3.sg.* 17,5; 27,9
veselește: *imperativ 2.sg.* 27,11

VESELIE: s.f.
veselie: *sg. ac.* rezum. cap.3; 18,22
veselia: *sg. nom./ac.* 10,28; 16,15
veseliia: *sg. nom.* rezum. cap.19; 19,12

VESTE: s.f.
veastea: *sg. nom.* 15,30

(a) VESTI: v. IV
vestește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1; 1,20, 21
să vestesc: *conj. prez. 1.sg.* 8,6
au vestit: *ind. pf.c. 3.pl.* 31,28

VEȘMÂNT: s.n.; var. **VĂJMÂNT**
vejmintele: *pl. nom.* 6,27
văjmântul: *sg. ac.* 20,16; 27,26
văjmânt: *sg. ac.* 25,20; 30,4
vășmântul: *sg. ac.* 27,13

VEȘNIC, -Ă: adj./adv.; var. (În v. și rar.) **VEACINIC, -Ă**
veacinică: *f. sg. nom.* rezum. cap.8
veacinic: *n. sg. ac.* 10,25

VIAȚĂ: s.f.
vieții: *sg. gen.* 2,19; 3,2, 18; 4,10; 5,6; 6,23; 9,11; 10,11, 17; 13,14; 14,27; 15,10, 24, 31; 16,22; 31,12
viața: *sg. nom./ac.* rezum. cap.3; 4,13, 23; rezum. cap.9; 11,19; 12,28; 16,15; 18,21; 22,4
viață: *sg. nom./ac.* 3,22; 19,23; 21,21; 28,2
viiață: *sg. nom./ac.* 4,22; 10,16
viiața: *sg. nom./ac.* 8,35; 14,30
vieții: *sg. gen., în sintagma* ***lemnul vieții*** 11,30; 13,12; 15,4

VICLEAN, -Ă: adj./s.
vicleană: *adj. f. sg. nom.* 11,1; 20,23
viclean: *adj. m. sg. nom./dat.* 12,16, 23; 14,5, 15
vicleane: *adj. n. pl. nom.* 13,13
vicleanele: *adj. antep. f. pl. ac.* 27,6
(cel) viclean: *s.m. sg. nom.* 11,9; 14,25; 22,3
vicleanului: *s.m. sg. gen.* 14,8
vicleanul: *s.m. sg. nom.* rezum. cap.22

VICLEȘUG: s.n.
vicleșuguri: *pl. ac.* 1,18; 26,24, 25
vicleșugului: *sg. gen.* rezum. cap.11
vicleșug: *sg. ac.* 11,13; 20,19

VIE: s.f.
vii: *sg. gen.* 1,31
via: *sg. ac.* 24,30
vie: *sg. ac.* 31,16

VIERME: s.m.
viermele: *sg. ac.* 25,20

VIERS: s.n.
versuri: *pl. ac.* 25,20

(a) VIEȚUI: v. IV
voiu viețui: *ind. viit.I. 1.sg.* 8,2

VIFOR: s.n.; var. (Înv. și reg.) **VIHOR**
viforul: *sg. ac.* 1,27
vihor: *sg. ac.* 10,25
vihorul: *sg. ac.* 16,15
vihorului: *sg. dat.* 28,3

VIITOR, -TOARE: adj./s.
viitoare: *adj. f. sg. nom./ac.* 13,13; 27,1
(celor) viitoare: *s.n. pl. gen.* 24,20

VIN: s.n.
vin: *sg. ac.* 3,10; 23,30, 31; rezum. cap.31; 31,4, 6
vinul: *sg. nom./ac.* 4,17; 9,2, 5; rezum. cap.20; 20,1; 21,17
vinului: *sg. gen.* 12,11
vinurile: *pl. ac.* 23,35

VINĂ: s.f.
vina: *sg. nom.* 6,30

(a) VINDE: v. III
vând: *ind. prez. 3.pl.* 11,26
(nu) vinde: *imperativ prohib. 2.sg.* 23,23
au vândut: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,24

VINDECARE: s.f.
vindecare: *sg. ac.* 6,15

VINOVAT, -Ă: adj.
vinovat: *m. sg. nom.* 26,18

VISON: s.n. (Înv.) „țesătură fină de in"; (Prin ext.) „obiect de îmbrăcăminte confecționat din vison"
vison: *sg. nom.* 31,22

VISTIERIE: s.f.
vistieriile: *pl. ac.* 8,21

VIȚEL: s.m.
viței: *sg. ac.* 15,17

VIU, VIE: adj.
viu: *m. sg. nom./ac.* 1,12; 4,4; 7,2; 15,27
vii: *m. pl. nom.* 9,6

(a) VOI: v. IV
voiu: *ind. prez. I. sg.* 8,6

VOIE: s.f.
voia: *sg. nom.* 11,1, 20; 16,13; 29,15
voia: *sg. nom., în sintagma* ***voia Domnului*** 19,21

VORBĂ: s.f.
vorbele: *pl. ac.* 4,20; 6,2
vorbă: *sg. ac.* 10,19
vorbe: *pl. ac.* 23,8

(a) VORBI: v. IV
va vorbi: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,23

VRAJBĂ: s.f.
vrăjbi: *pl. ac.* 6,19; 20,3
vrăjbile: *pl. ac.* 10,12; 17,19; 26,21
vrăjbilor: *pl. dat.* 18,6
vrajbe: *pl. nom.* 23,29
vrajbei: *sg. dat.* rezum. cap.26
vrăjbii: *sg. dat.* 26,17
vrajbele: *pl. ac.* 29,22; 30,33

VRĂJITOR, -TOARE: s.m./f.
vrăjitoriului: *s.m. sg. gen.* 23,7

(a) VREA: v.
vrea: *ind. prez. 3.sg.* 13,4; 18,1; rezum. cap.28
au vrut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 20,4; 21,7, 25
va vrea: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,1
ai vrea: *ind. pf.c. 2.sg.* 26,23

VREDNIC, -Ă: adj.
vrednice: *n. pl. ac.* 12,4
vreadnic: *m. sg. nom.* 18,1, 13; 25,10

VREDNICIE: s.f.
vredniciia: *sg. nom.* 14,28; 20,29
vredniciii: *sg. gen.* 16,31

VREME: s.f.
vreamea: *sg. ac., în loc. adv.* ***în toată vreamea/în vreamea sa*** „la momentul potrivit" 5,19; 6,14; 8,30; rezum. cap.17; 17,17; 18,1; 25,10
vreame: *sg. ac.* 13,13

Z

ZADAR: s.n.; var. **ZĂDAR**
zădar: *sg. ac., în loc. adv.* ***în zădar*** 1,11, 17; 3,30; 26,7

(a se) ZĂBOVI: v. IV
va zăbovi: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,9; 15,31
(să) va zăbovi: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,23
zăbovesc: *ind. prez. 3.pl.* 23,30
zăbovește: *ind. prez. 3.sg.* 30,28

ZĂBOVIRE: s.f.
zăbovirile: *pl. ac.* 12,11

ZĂBREA: s.f.
zăbreale: *pl. ac.* 7,6

(a) ZĂCEA: v. II
zăcea-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 14,19

ZĂLOG: s.n.
zălog: *sg. ac.* 20,16; 27,13

(a) ZĂMISLI: v. IV
eram zămislită: *pasiv ind. imp. 1.sg.* 8,24

ZĂPADĂ: s.f.
zăpăzii: *sg. gen.* 25,13; 31,21

ZBICI: s.n.; vezi **BICI**

(a) ZBURA: v. I
vor zbura: *ind. viit.I. 3.pl.* 23,5
zboară: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.26; 26,2

ZBURĂTOR, -TOARE: adj./s.
zburătoare: *adj. f. sg. dat.* 10,4
(cea) zburătoare: *s.f. sg. nom.* 26,2

(a se) ZDROBI: v. IV
va zdrobi: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,4
a (să) zdrobi: *inf. prez.* 18,12
să zdrobești: *conj. prez. 2.sg.* 22,22

ZGĂU: s.n.
zgăului: *sg. gen., în sintagma* ***gura zgăului*** „uterul femeii" 30,16

ZI: s.f.
zilelor: *pl. gen.* 3,2, 16
zi: *sg. ac., în loc. adv.* ***până la zi*** 4,18
zi: *sg. ac.* 6,34; 21,31; 27,15
zioa: *sg. nom./ac.* 7,9, 18, 20; 11,4; 16,4; 24,10; 25,13, 19, 20; rezum. cap.27; 27,1, 10; 31,25
zilele: *pl. ac., în loc. adv.* ***în toate zilele*** 8,30, 34
zilele: *pl. nom./ac.* 9,11; rezum. cap.15; 15,5; 28,16; 31,12
zile: *pl. ac.* 10,27
zioa: *sg. ac., în loc. adv.* ***toată zioa*** 21,26; 23,17

(a se) ZICE: v. III
vor zice: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,11
zicând: *gerunziu* 1,21; 7,13; 8,3
(nu) zice: *imperativ prohib. 2.sg.* 3,28; 20,22; 24,29
zicea: *ind. imp. 3.sg.* 4,4
vei zice: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,11; 18,2; 23,35; 24,12
zic: *ind. prez. 1.sg.* 6,3
zi: *imperativ 2.sg.* 7,4
zice: *inf. prez. fără* ***a*** rezum. cap.20; 20,9
zice: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.20; 20,14; rezum. cap.22; 22,13; 26,13, 19; 28,24; 30,1, 15, 16, 20
va zice: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,7
zic: *ind. prez. 3.pl.* 24,24; 30,15
am zis: *ind. pf.c. 1.sg.* 24,33
să zică: *conj. prez. 3.sg.* 25,7
(să) zic: *ind. prez. 3.pl.* 28,2
zici: *ind. prez. 2.sg.* 29,19
să zic: *conj. prez. 1.sg.* 30,9

ZID: s.n.
zid: *sg. ac.* 18,11; rezum. cap.25; 25,28
zidurile: *pl. ac.* 18,19

(a se) ZIDI: v. IV
zidindu-: *gerunziu* rezum. cap.9
au zidit: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,1
zideaște: *ind. prez. 3.sg.* 14,1
(să) va zidi: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,3
să zidești: *conj. prez. 2.sg.* 24,27

ZIDIT, -Ă: adj.
zidită: *f. sg. ac.* 14,1

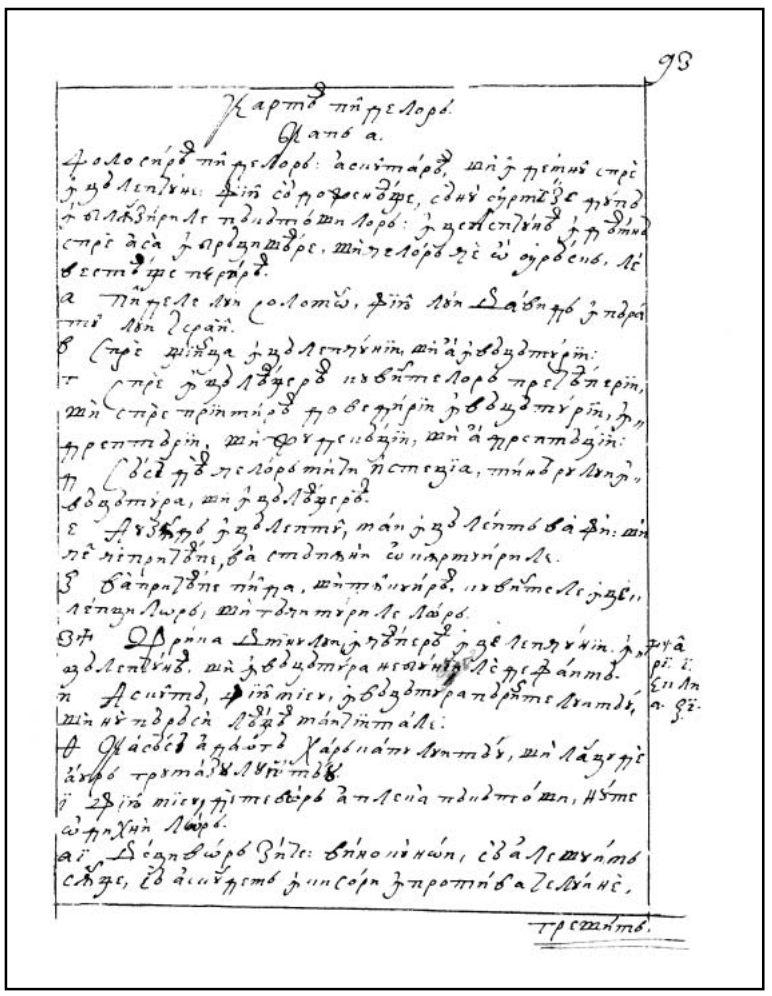

163r

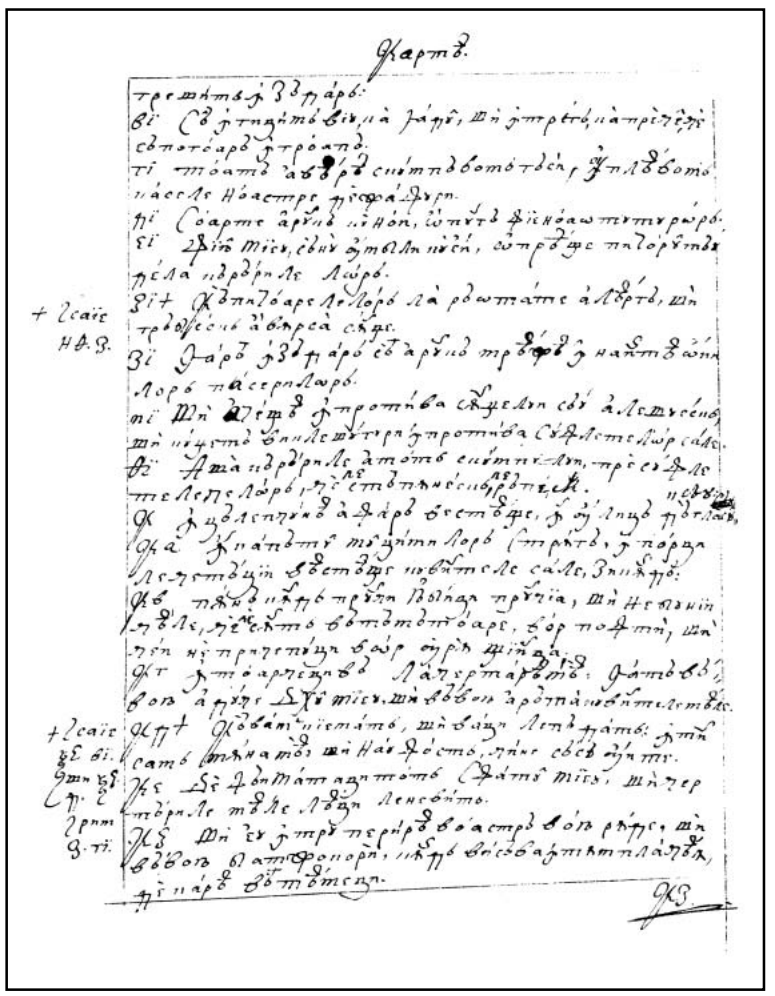

163v

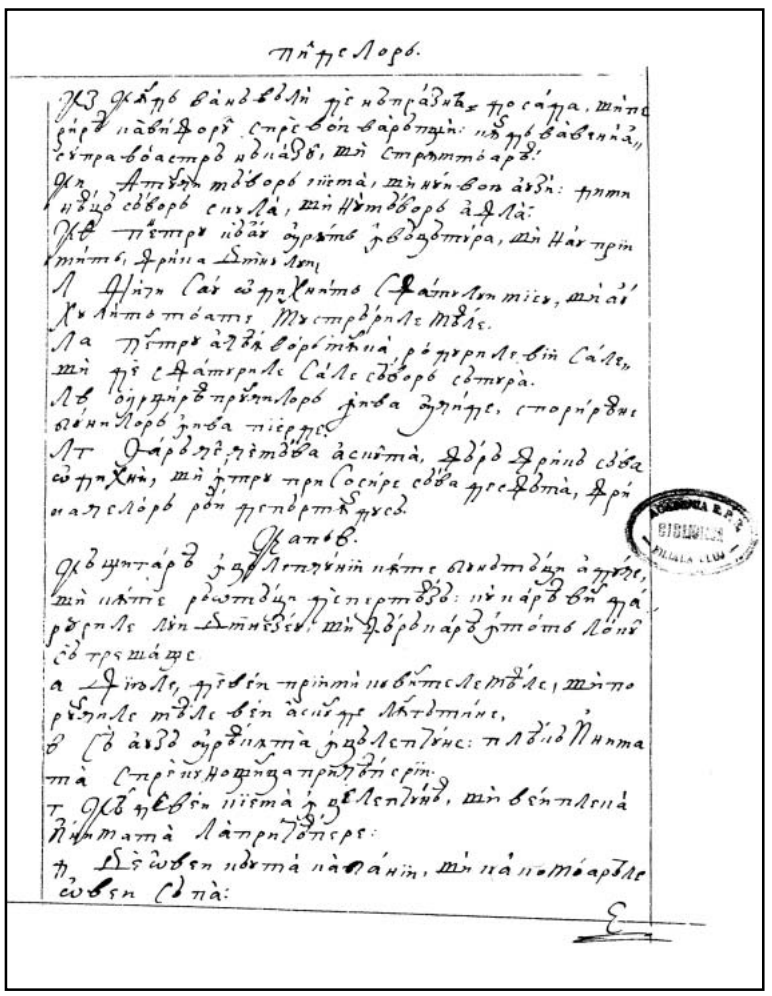

164r

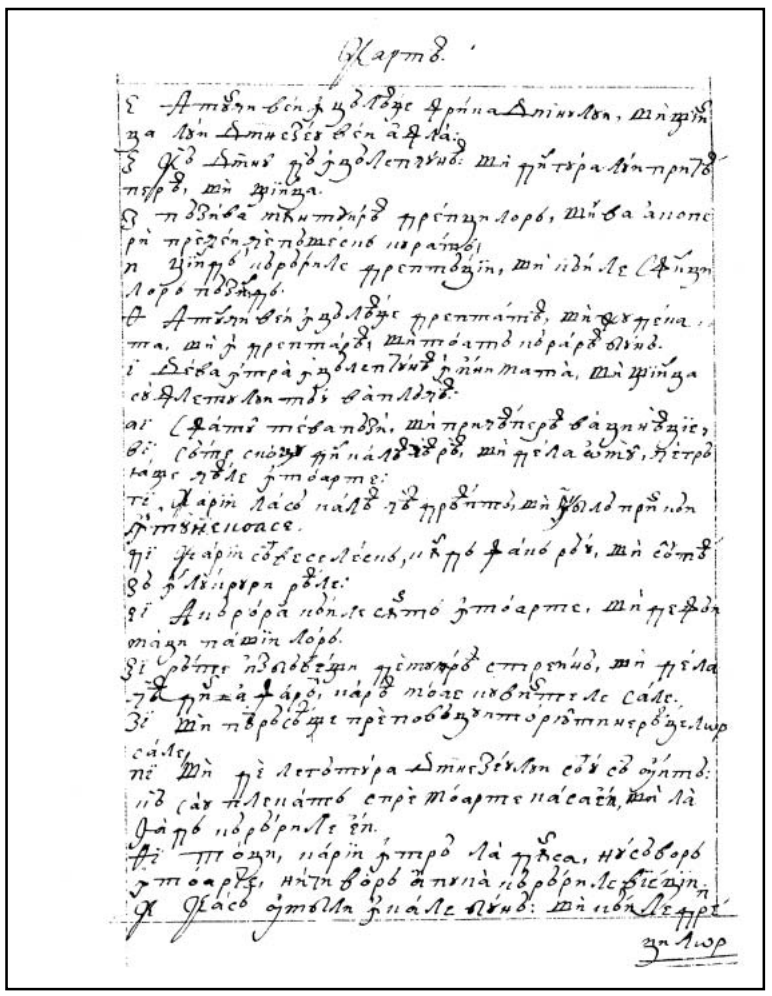

164v

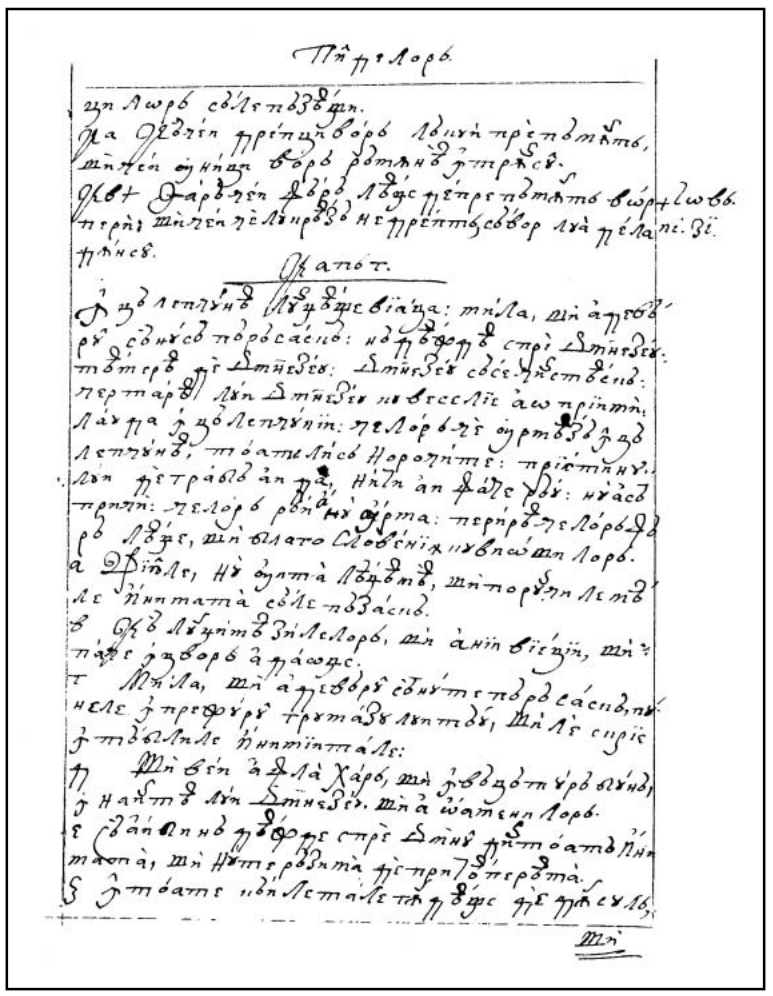

165r

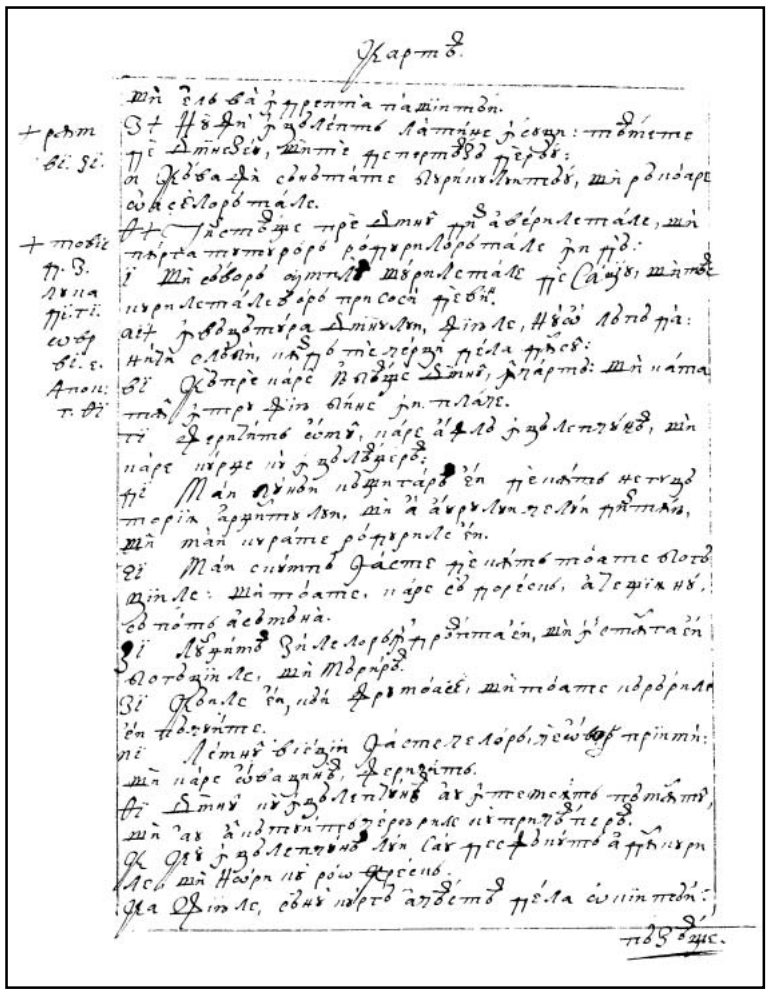

165v

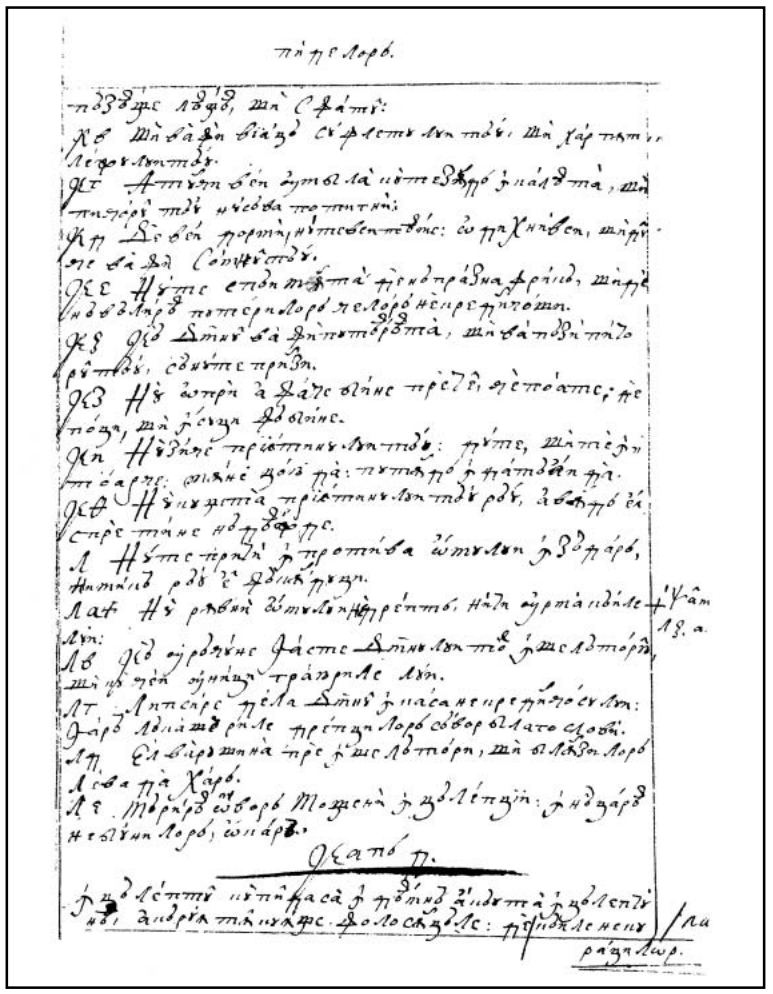

166r

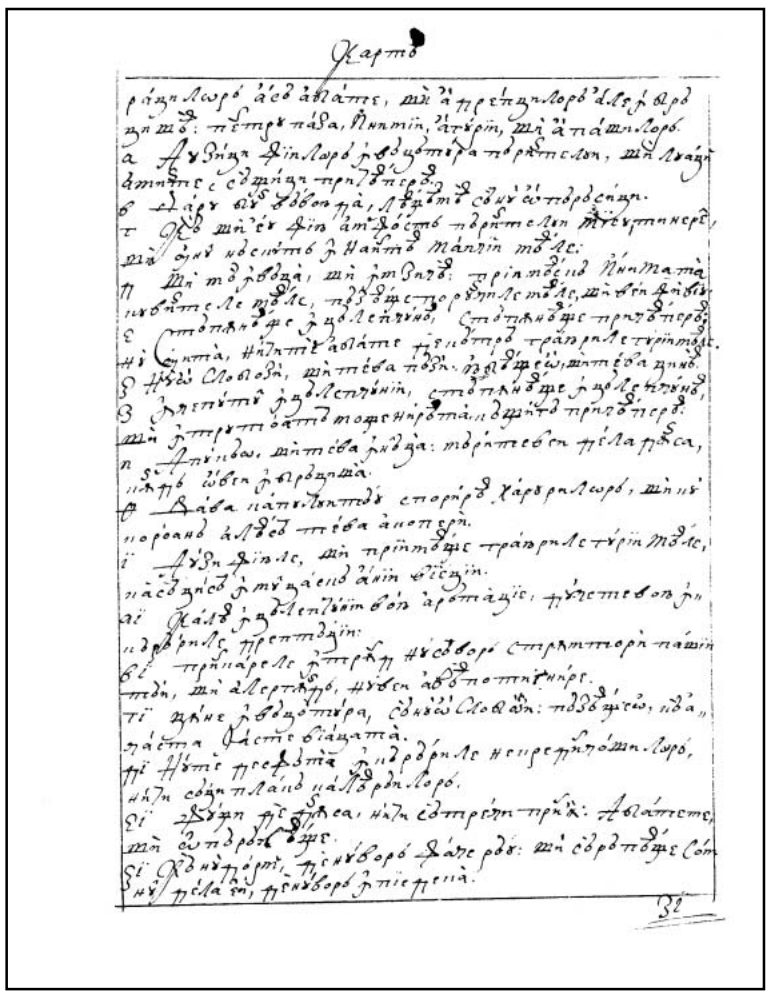

166v

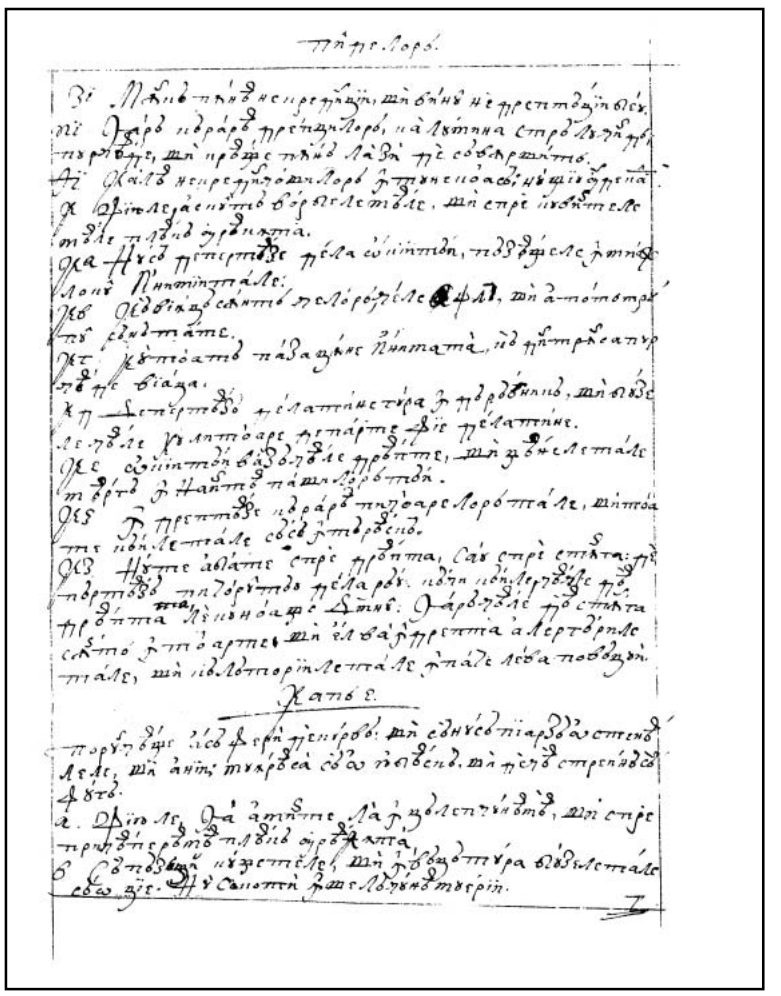

167r

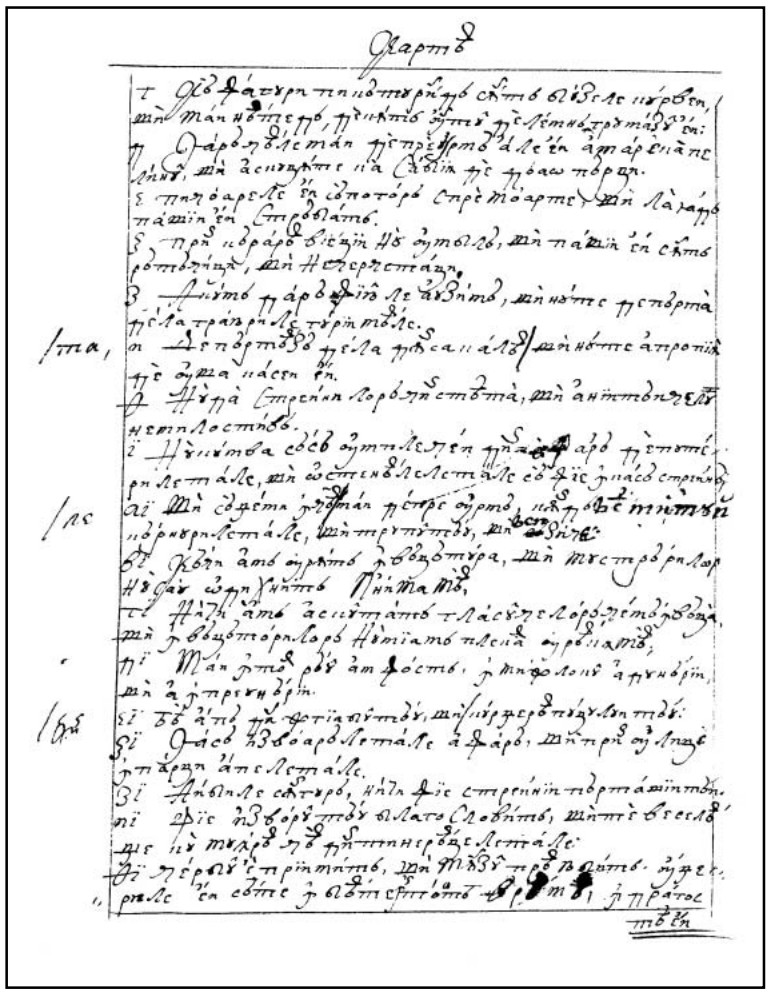

167v

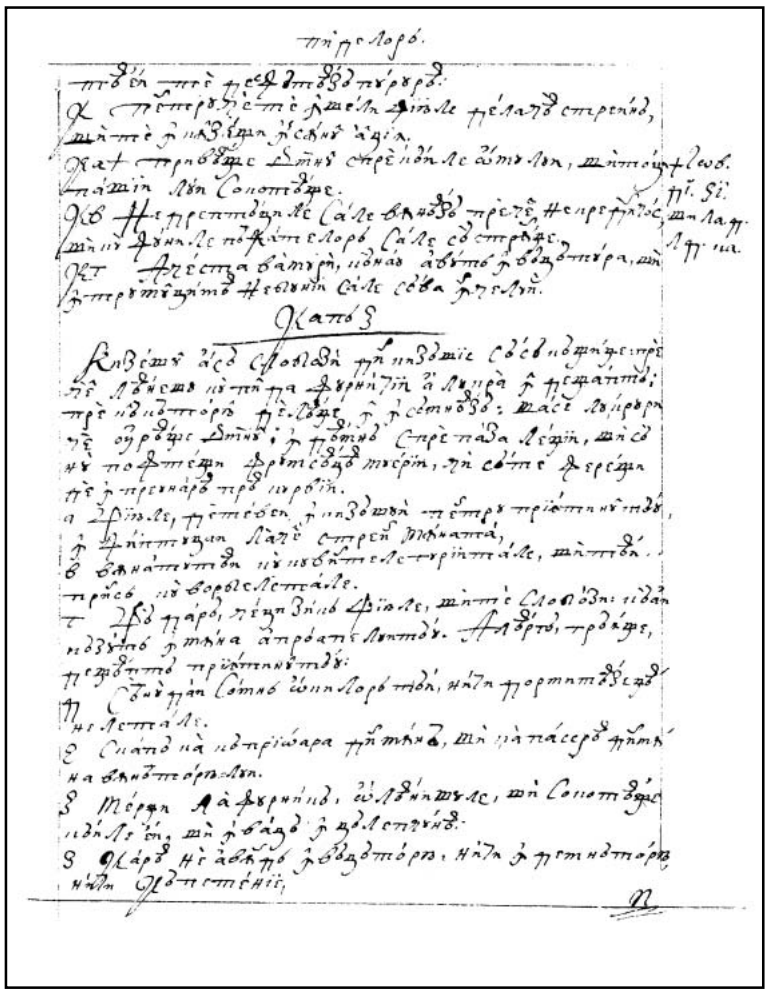

168r

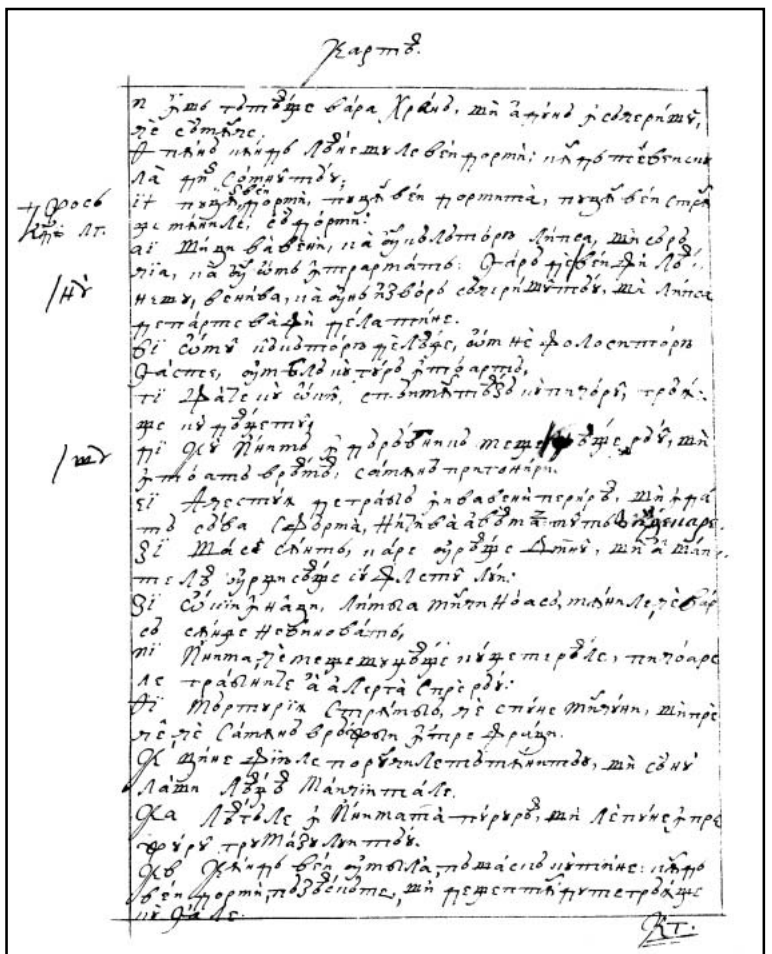

168v

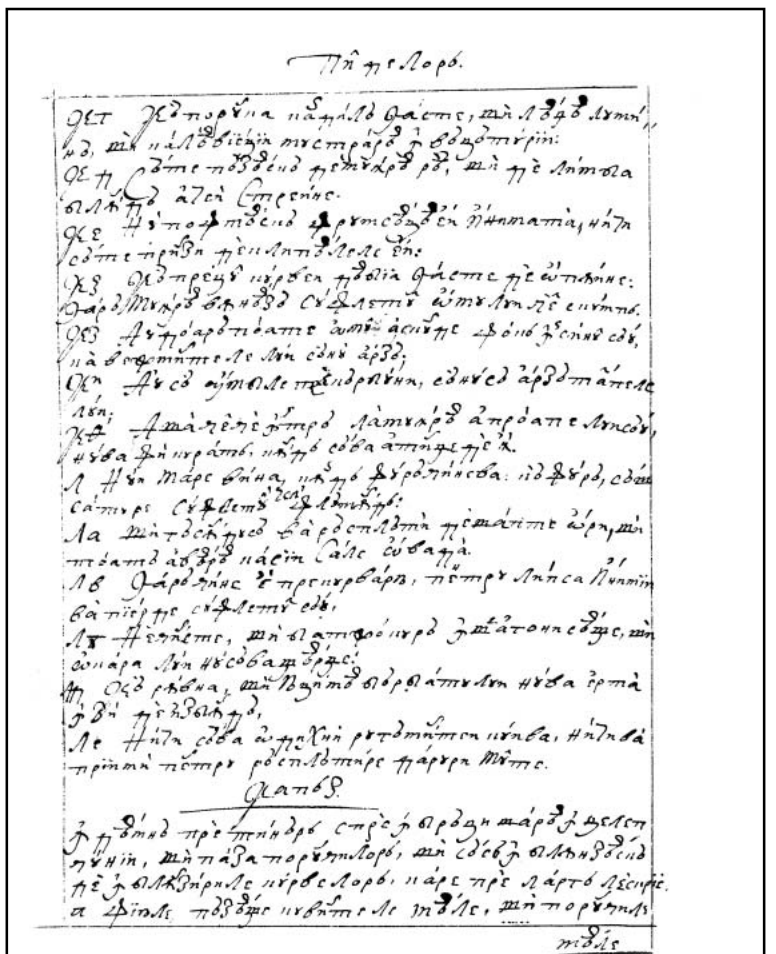

169r

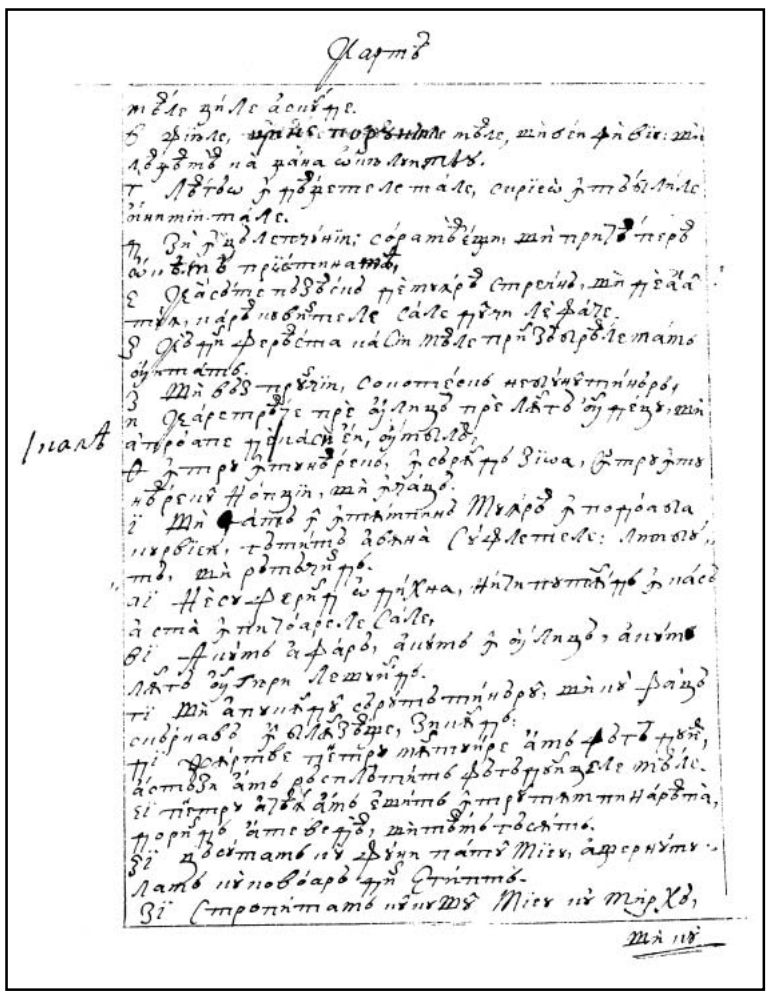

169v

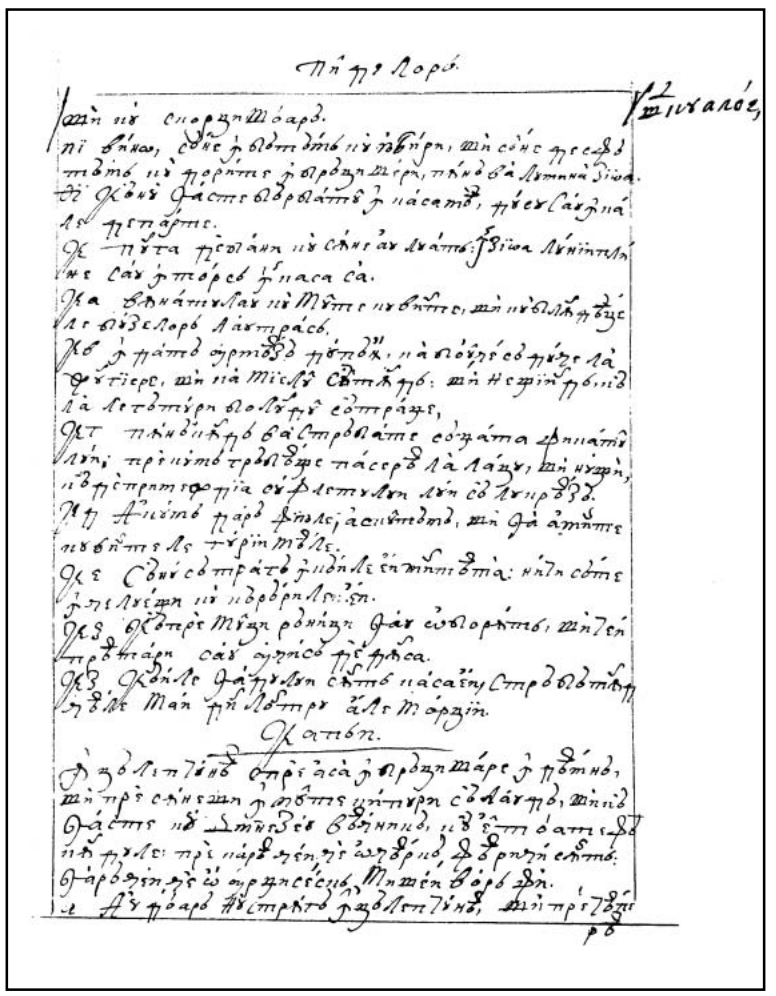

170r

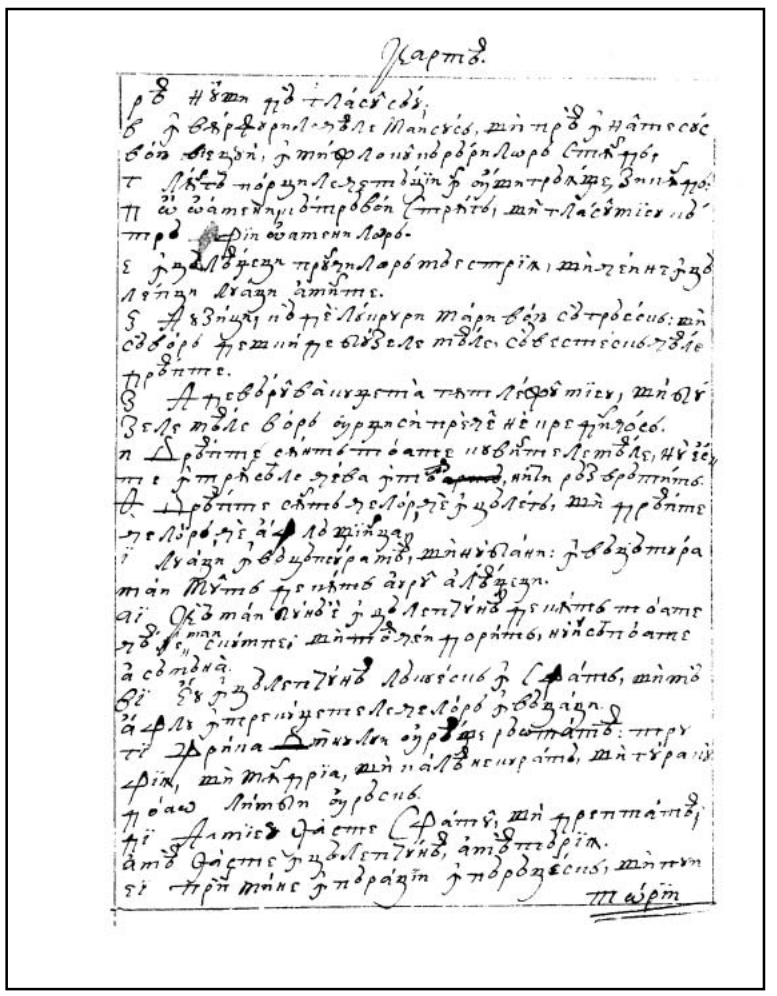

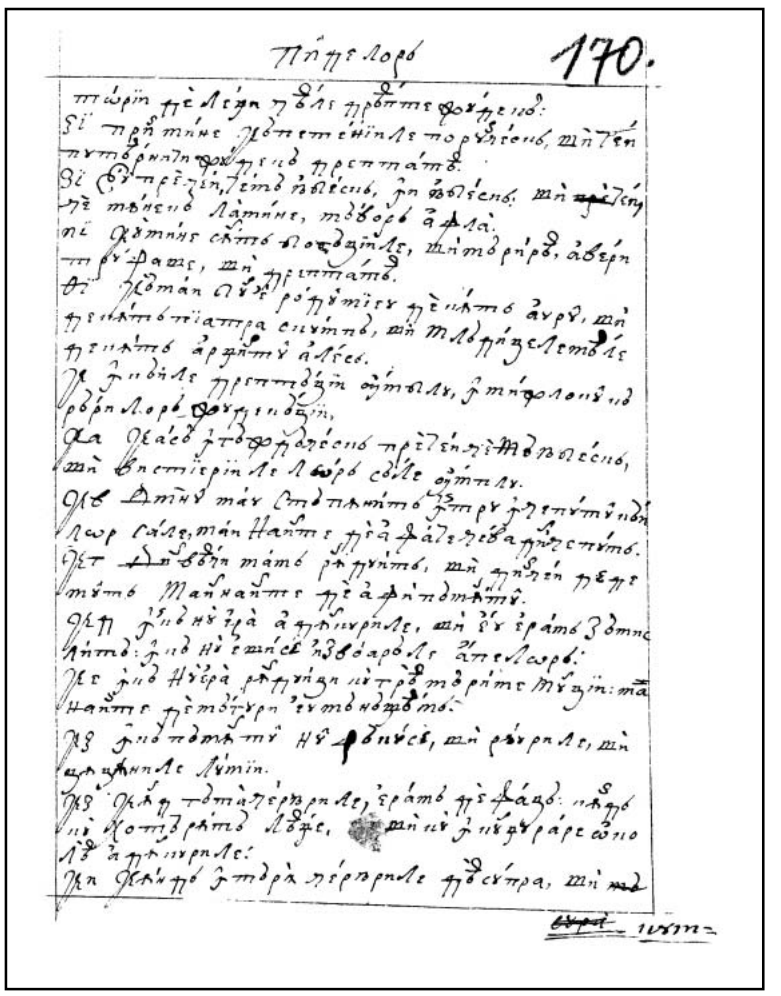

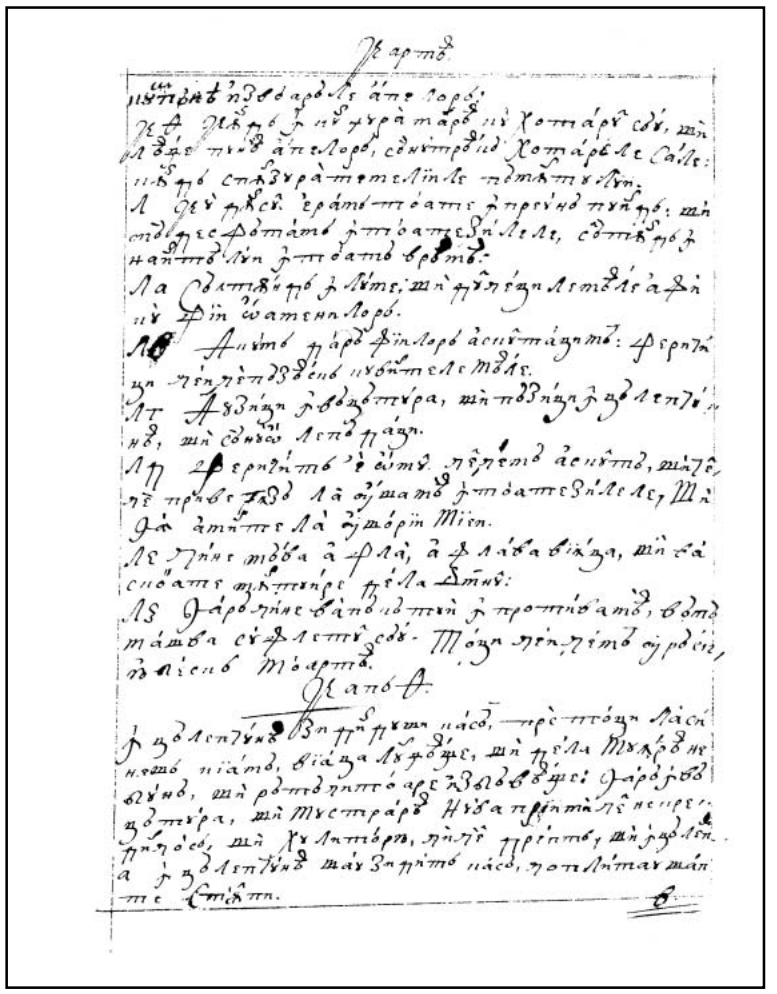

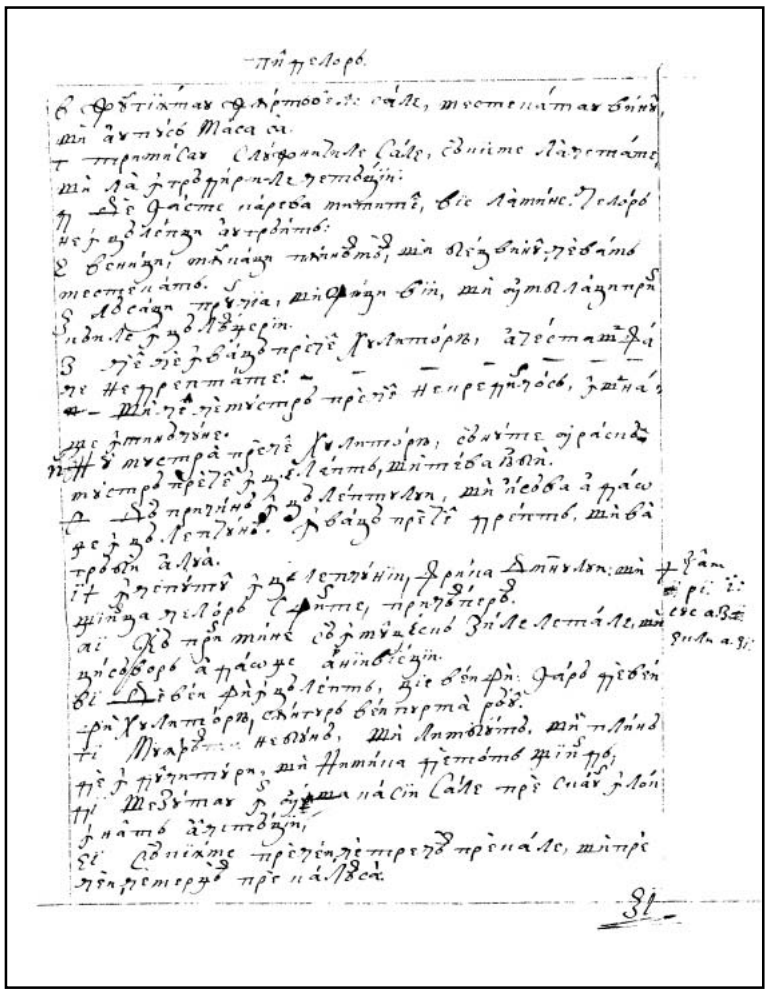

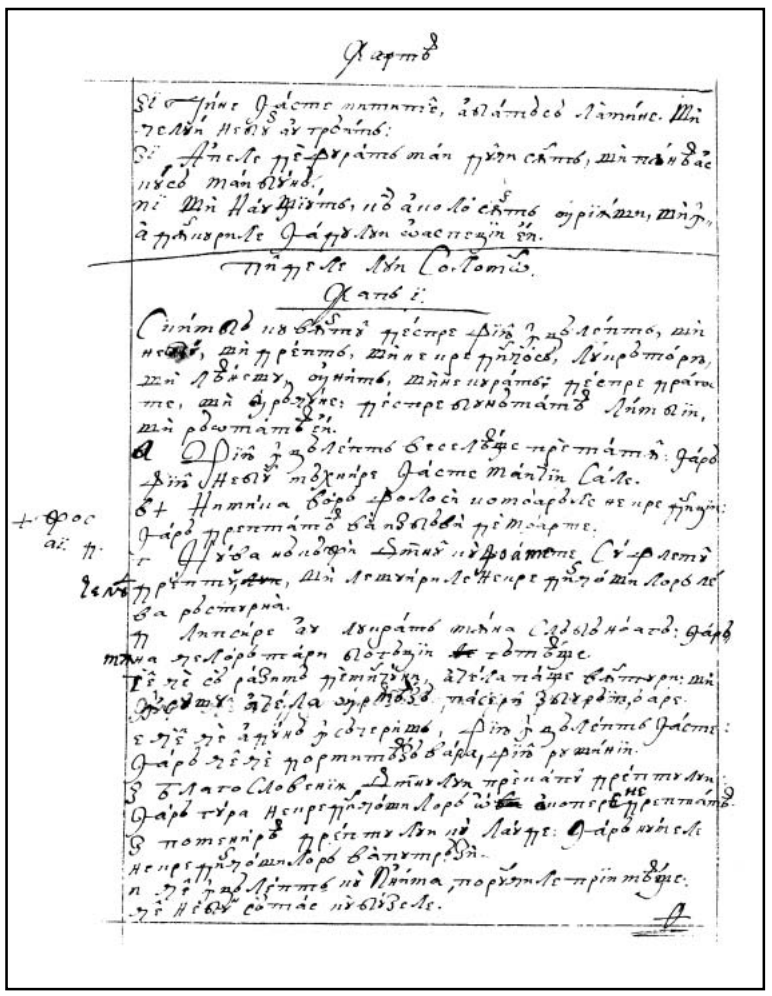

172v

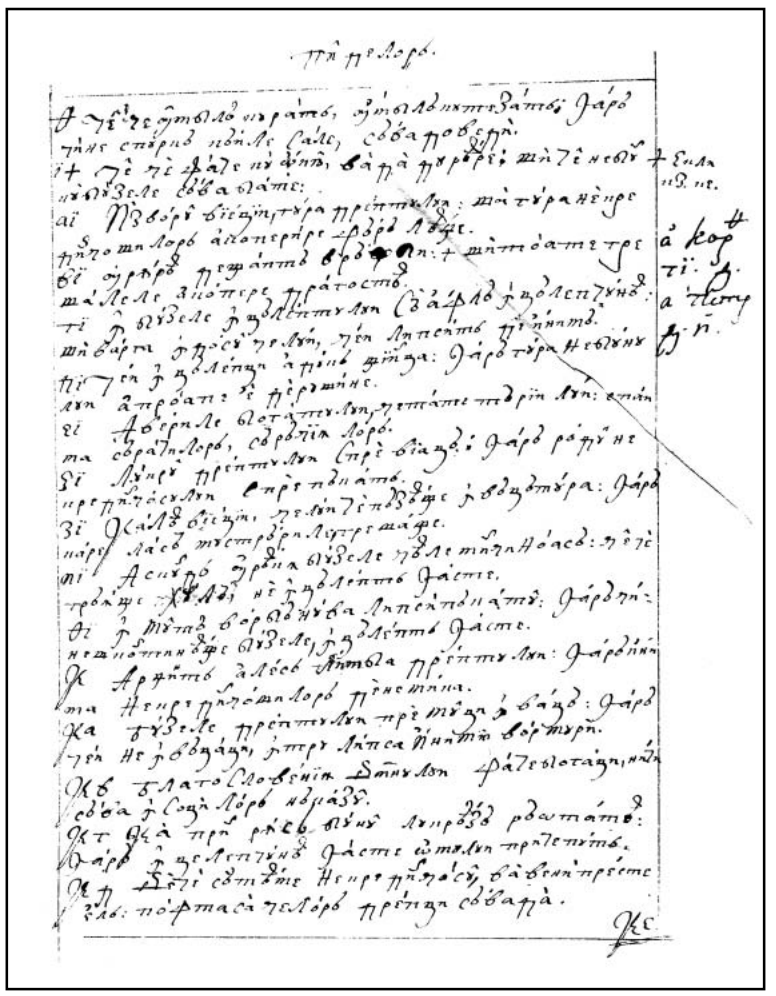

173r

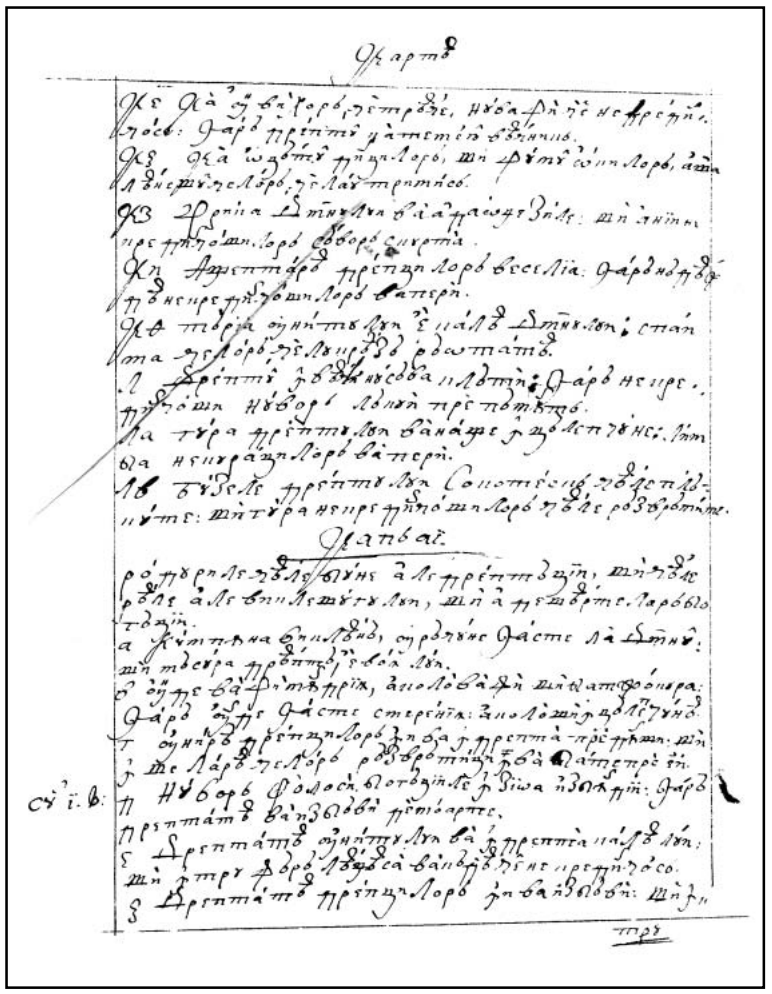

173v

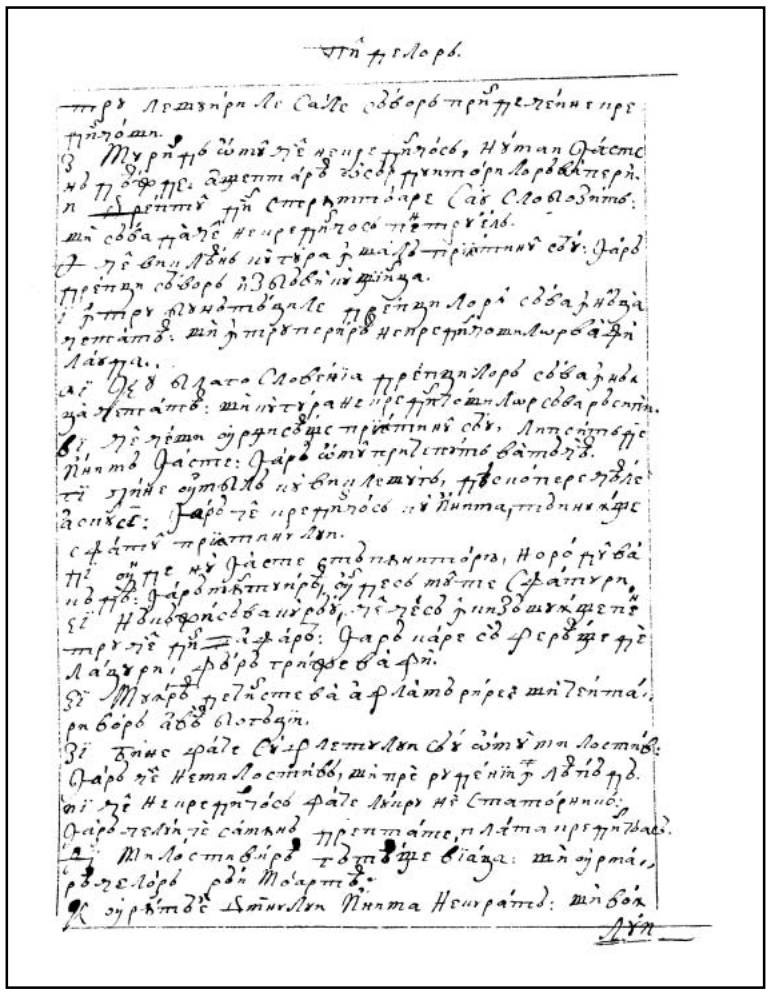

174r

174v

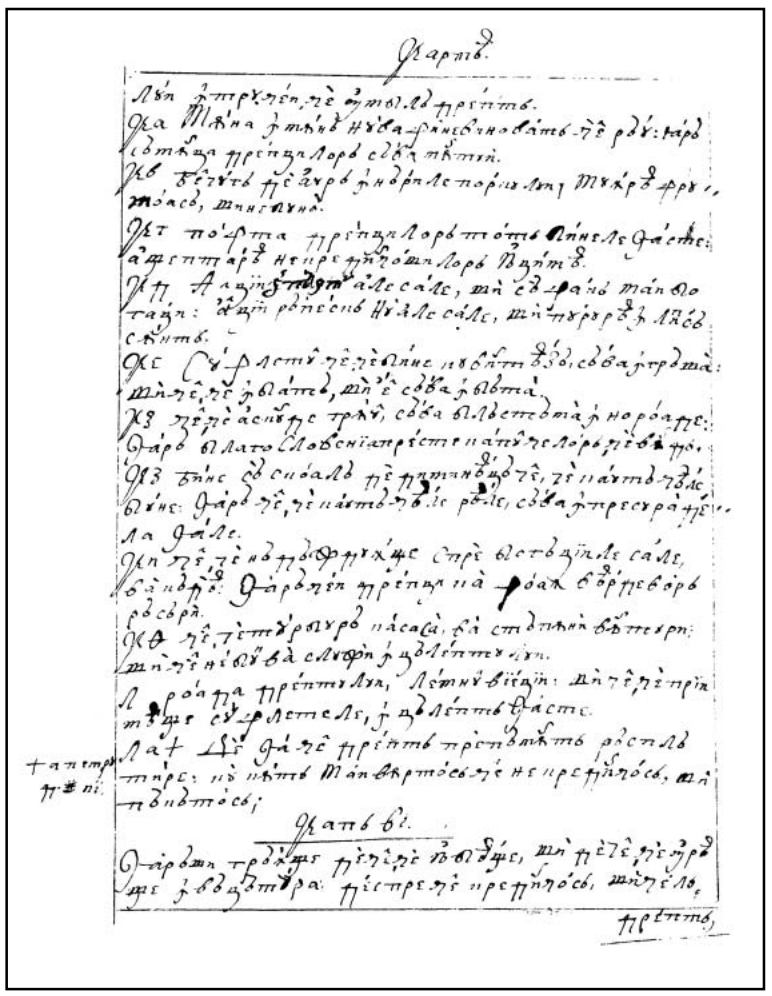

175r

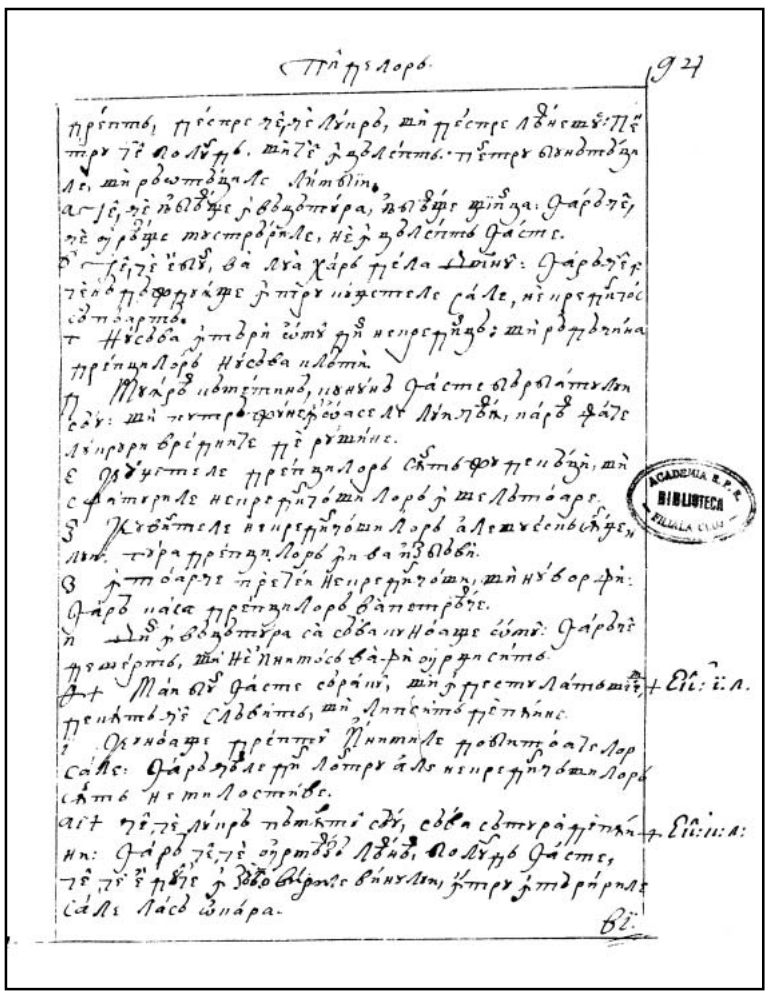

175v

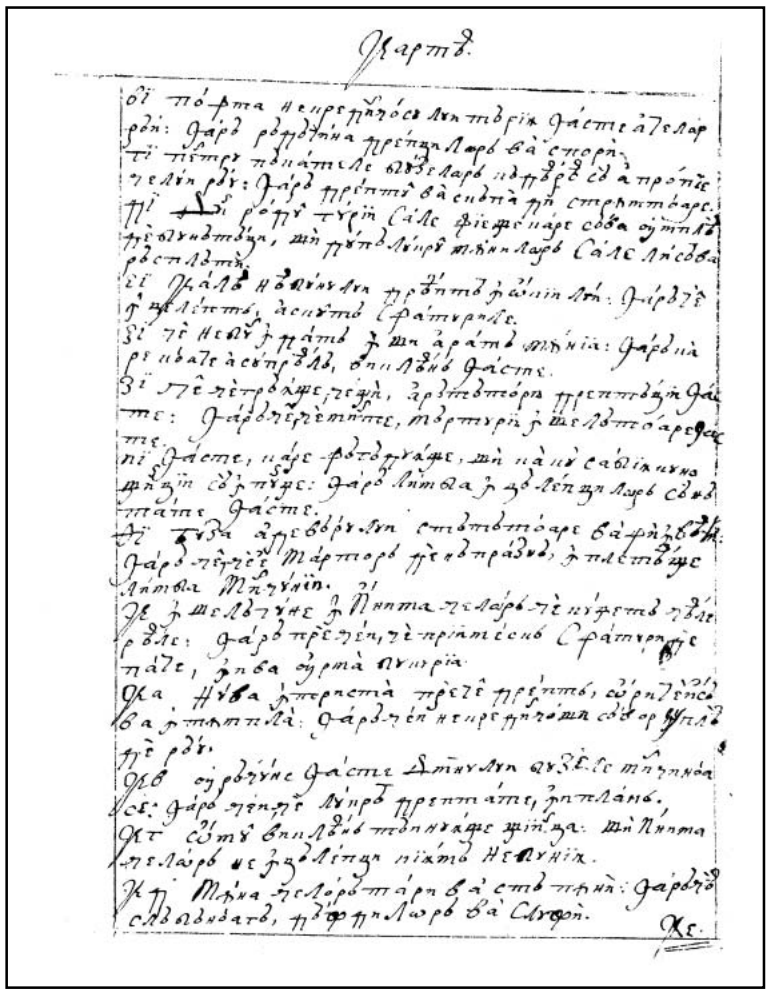

176r

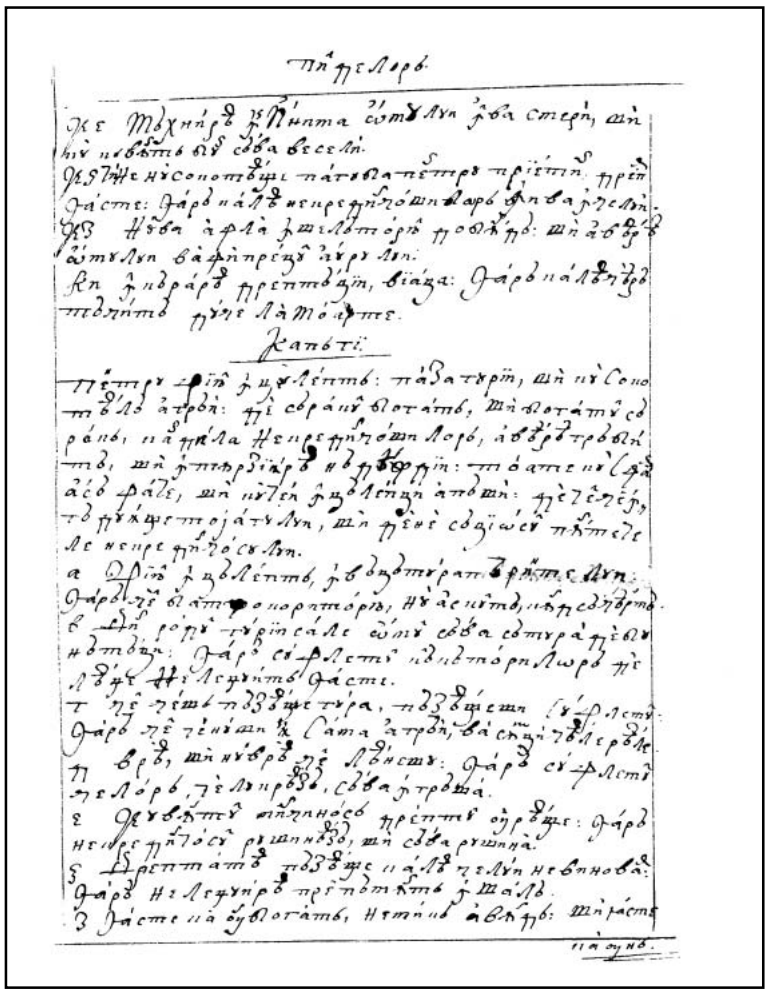

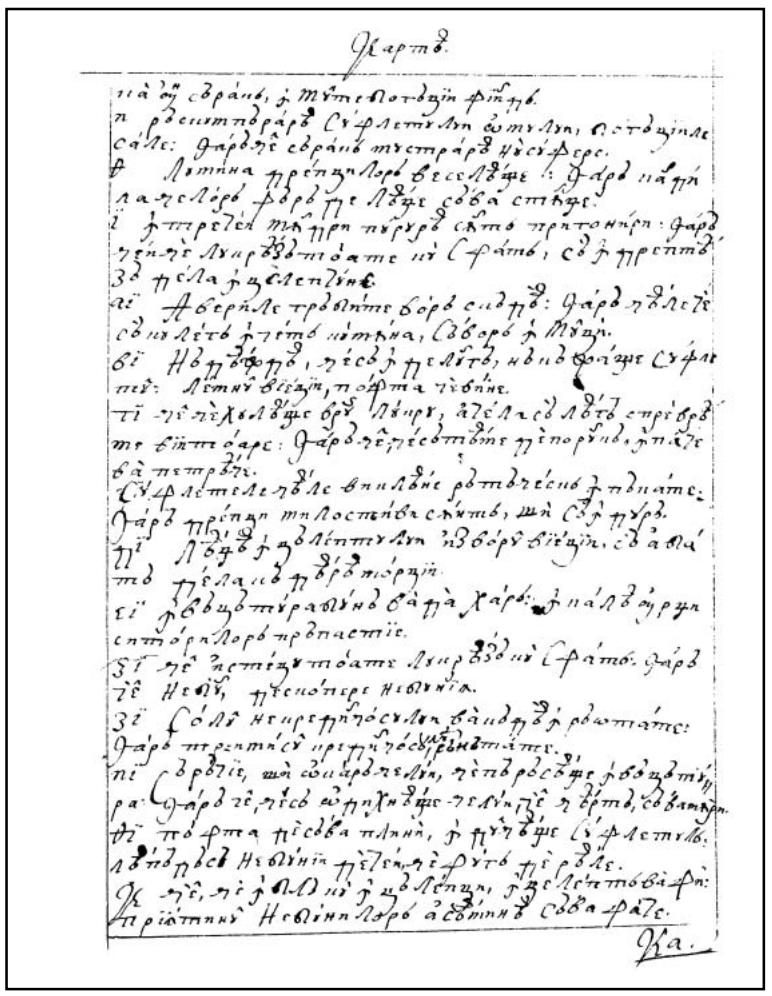

176v

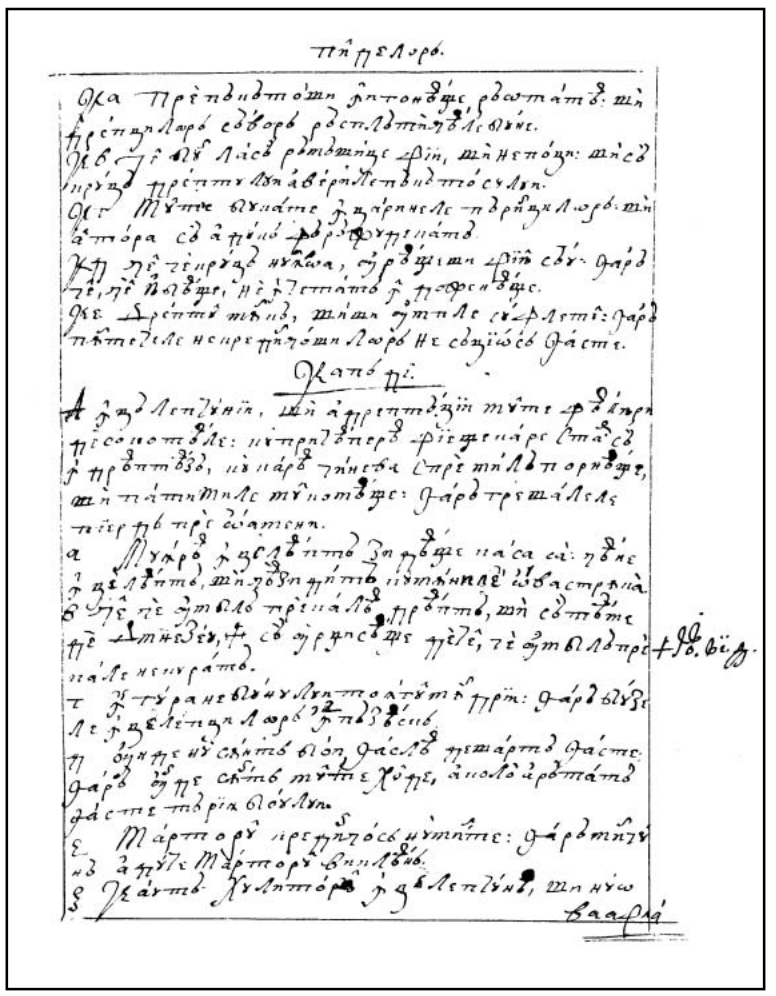

177r

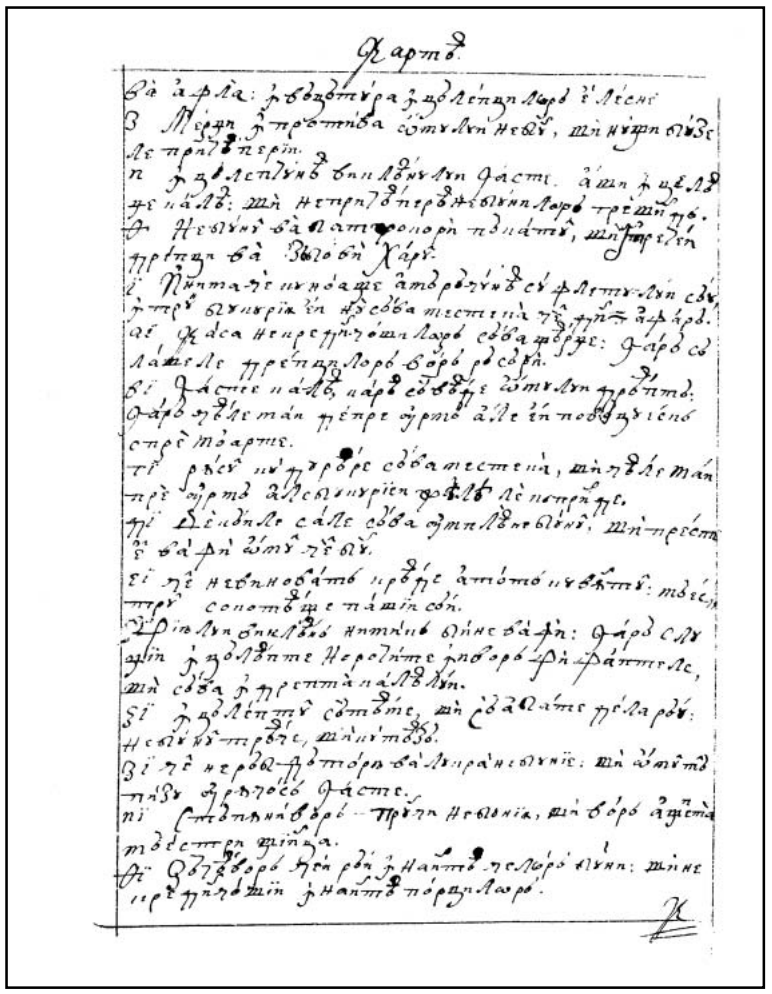

177v

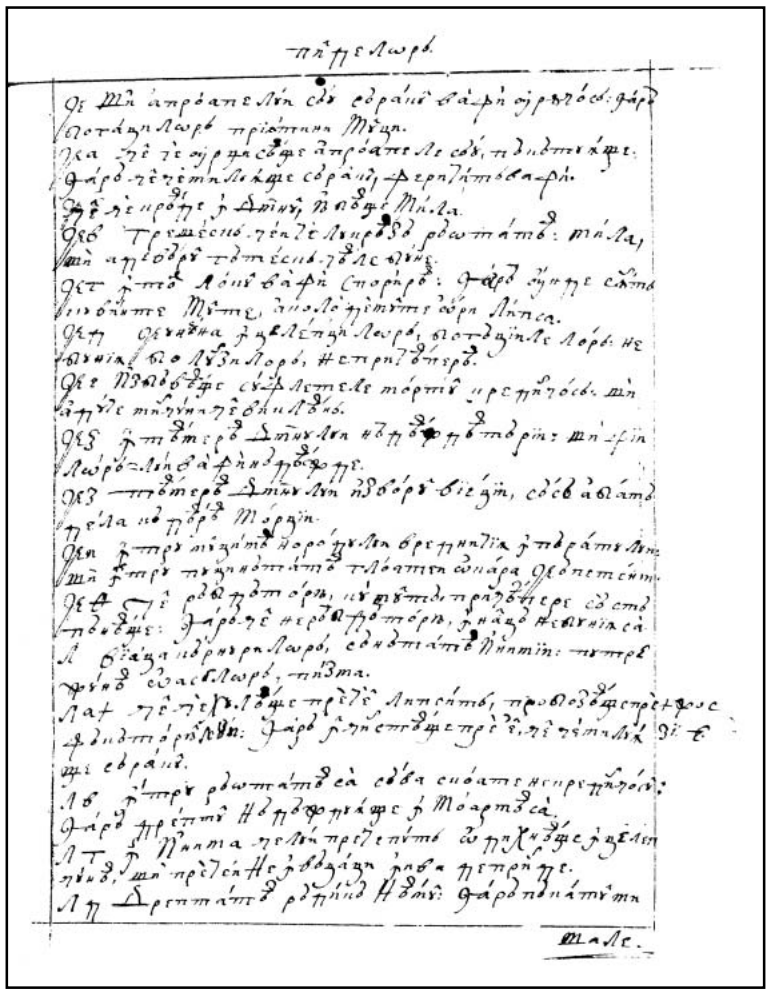

178r

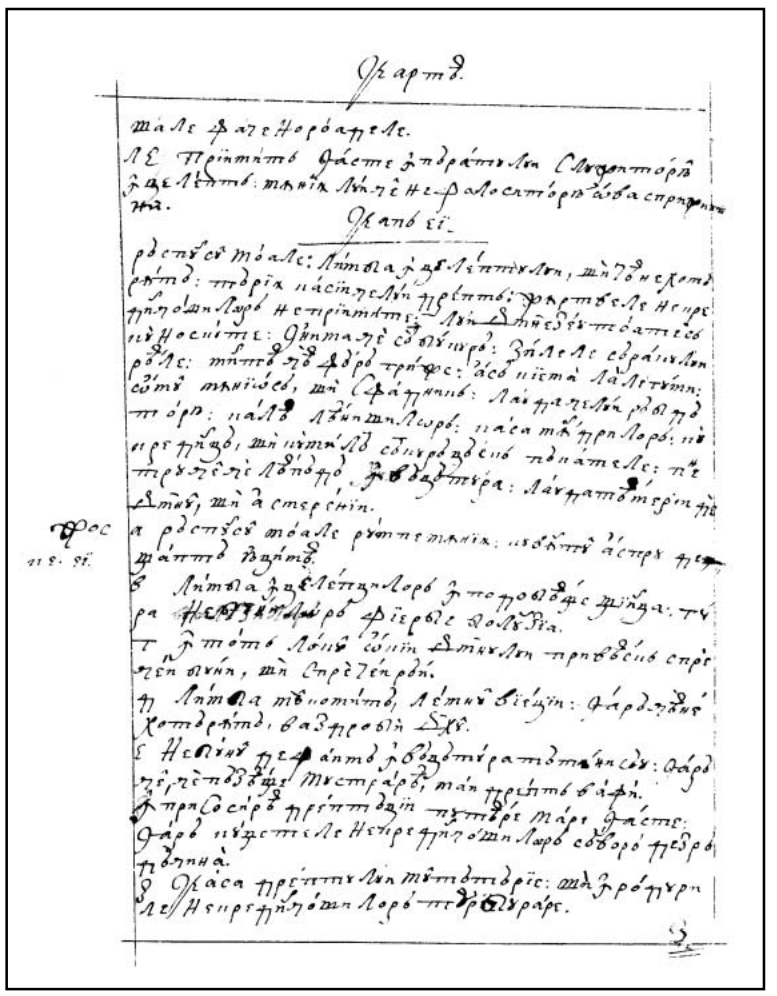

178v

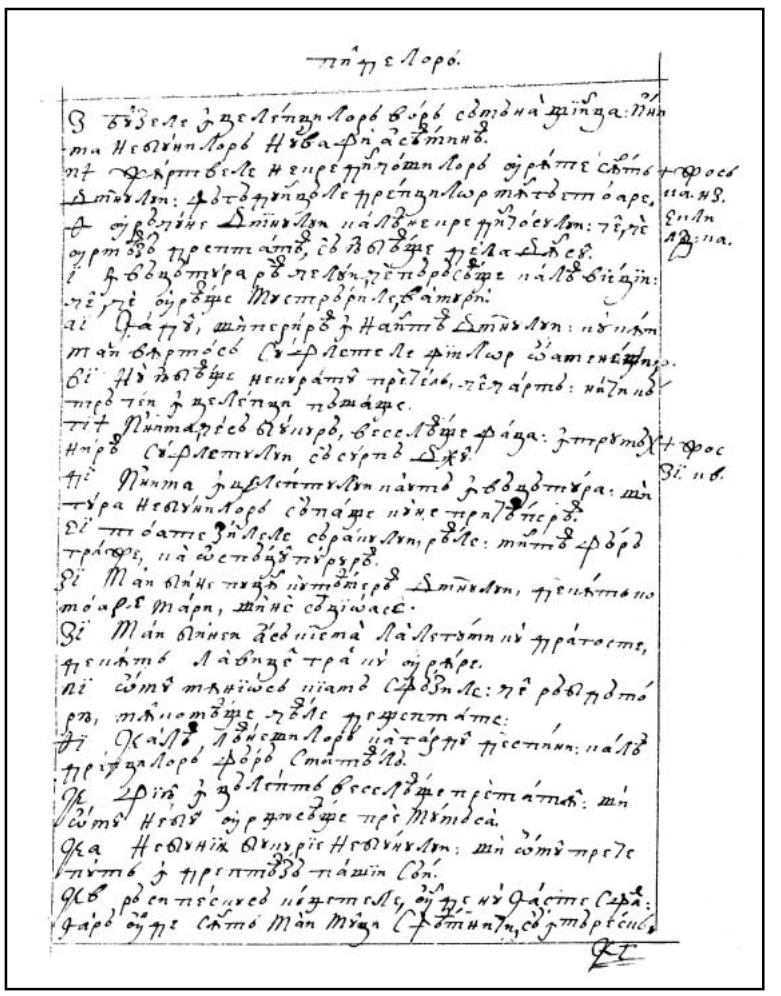

179r

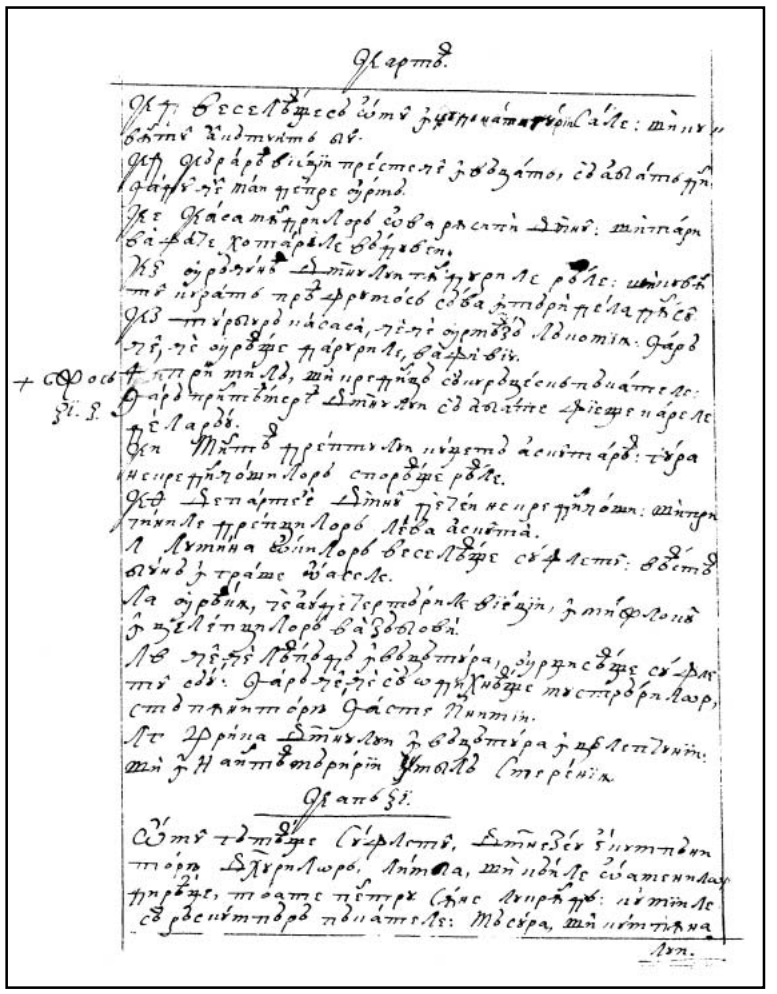

179v

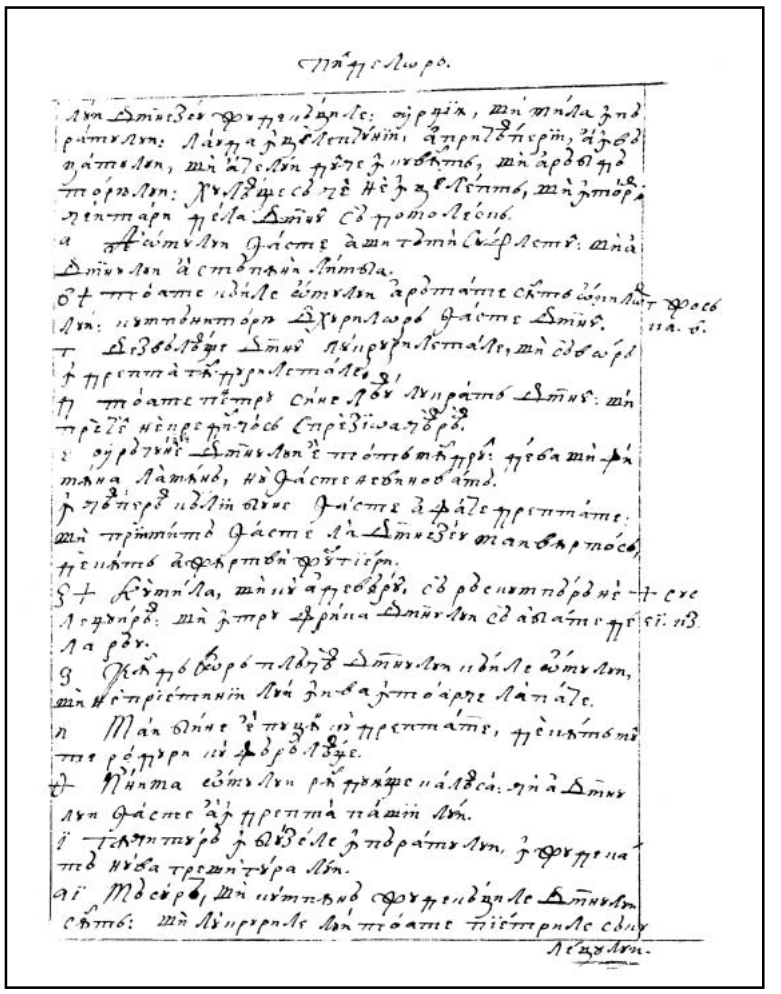

180r

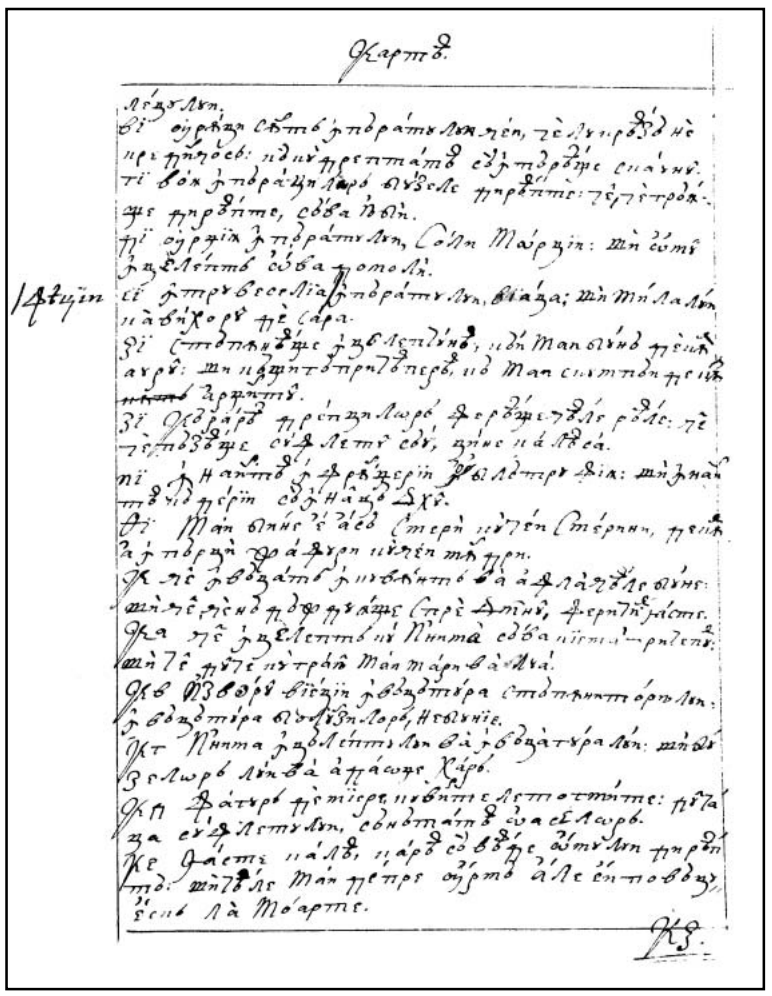

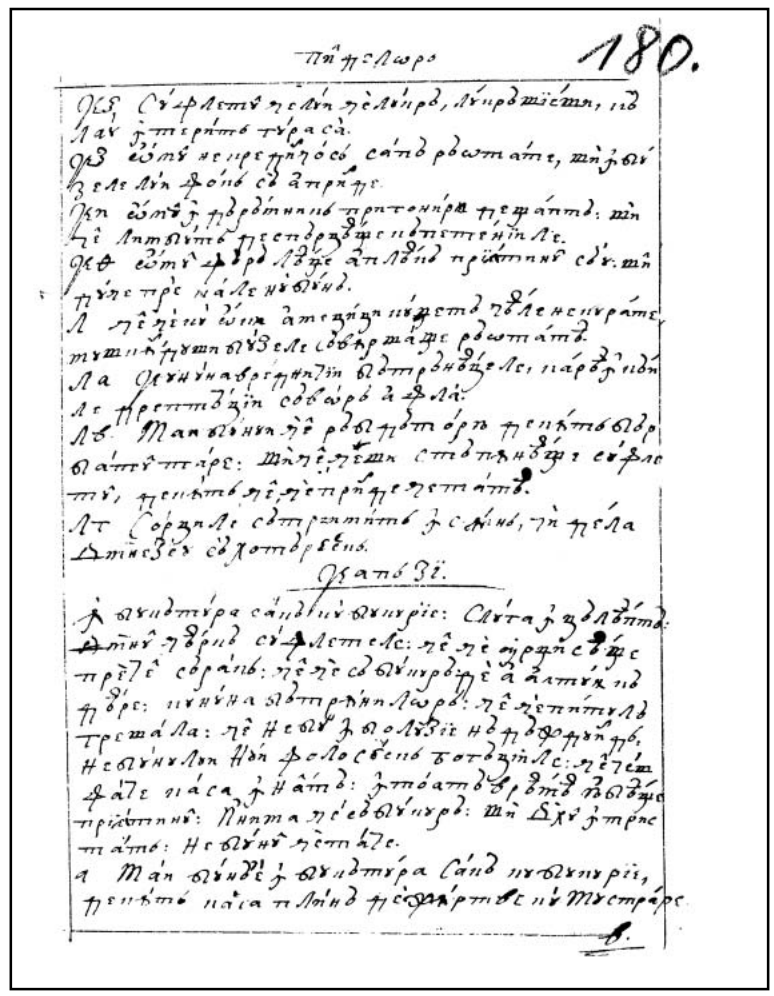

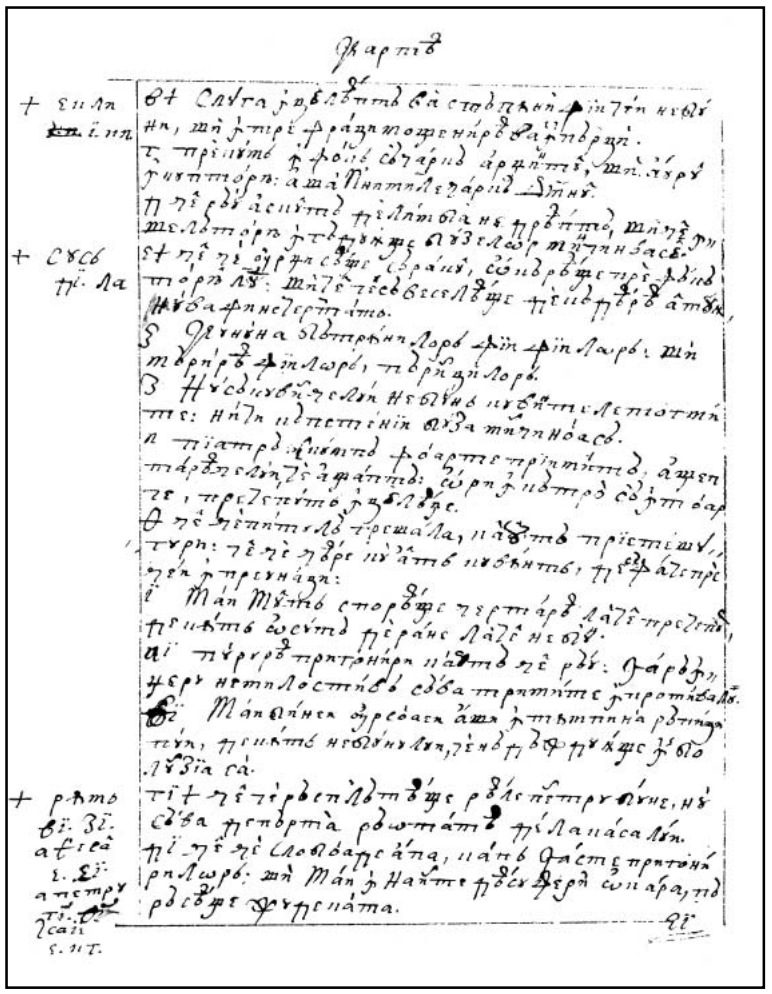

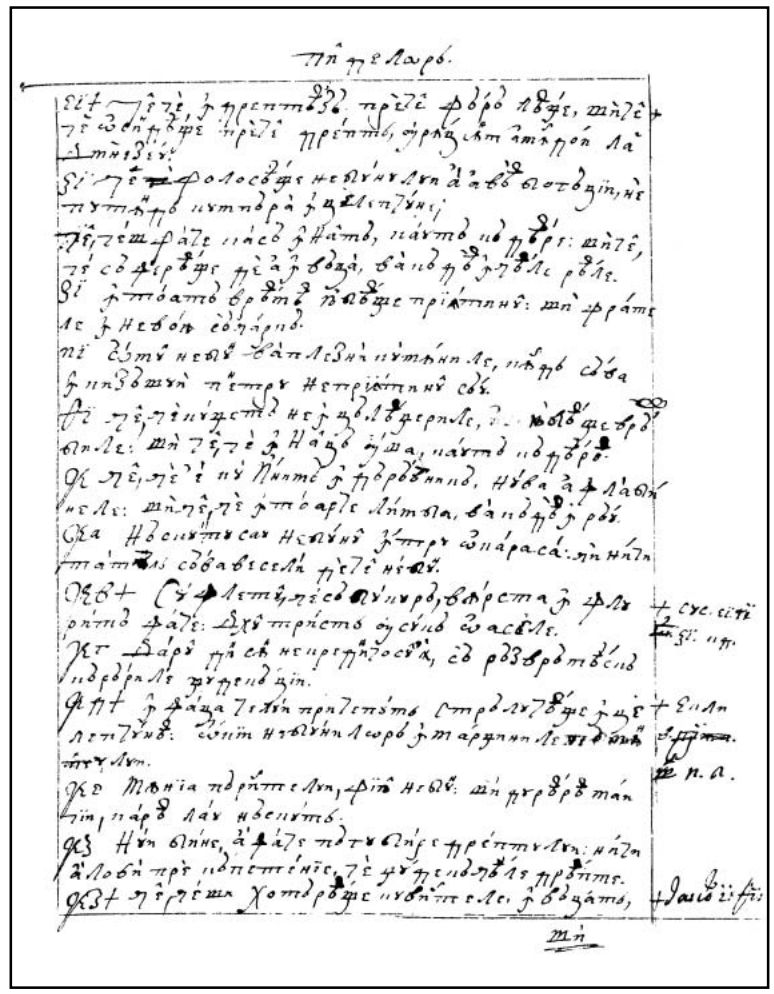

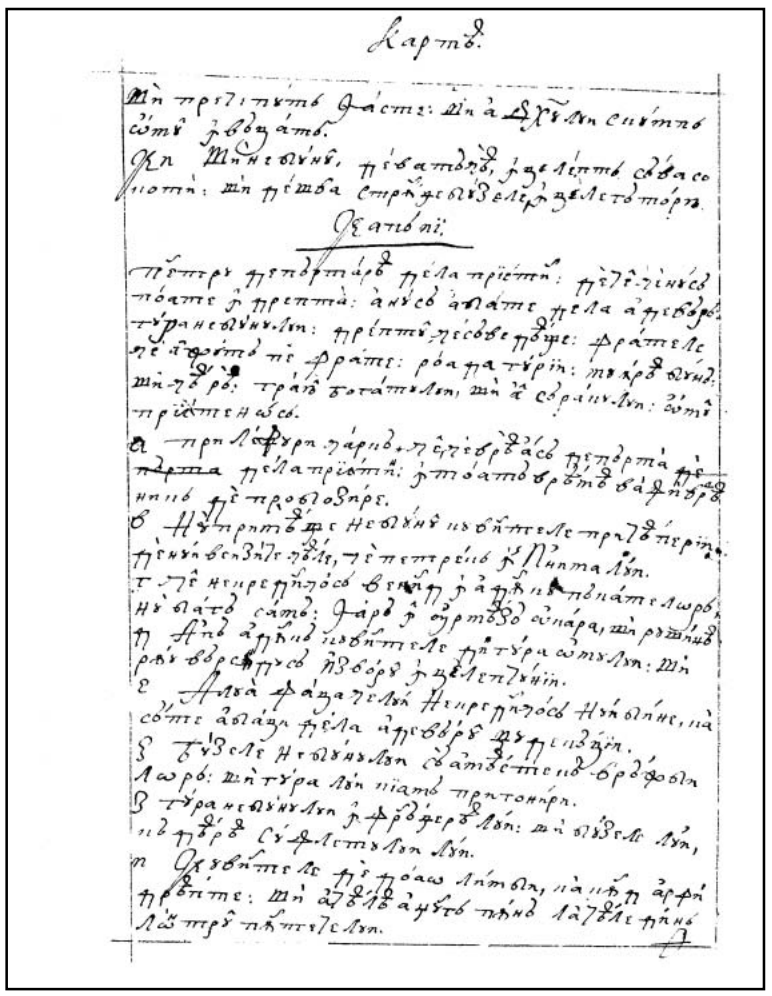

182v

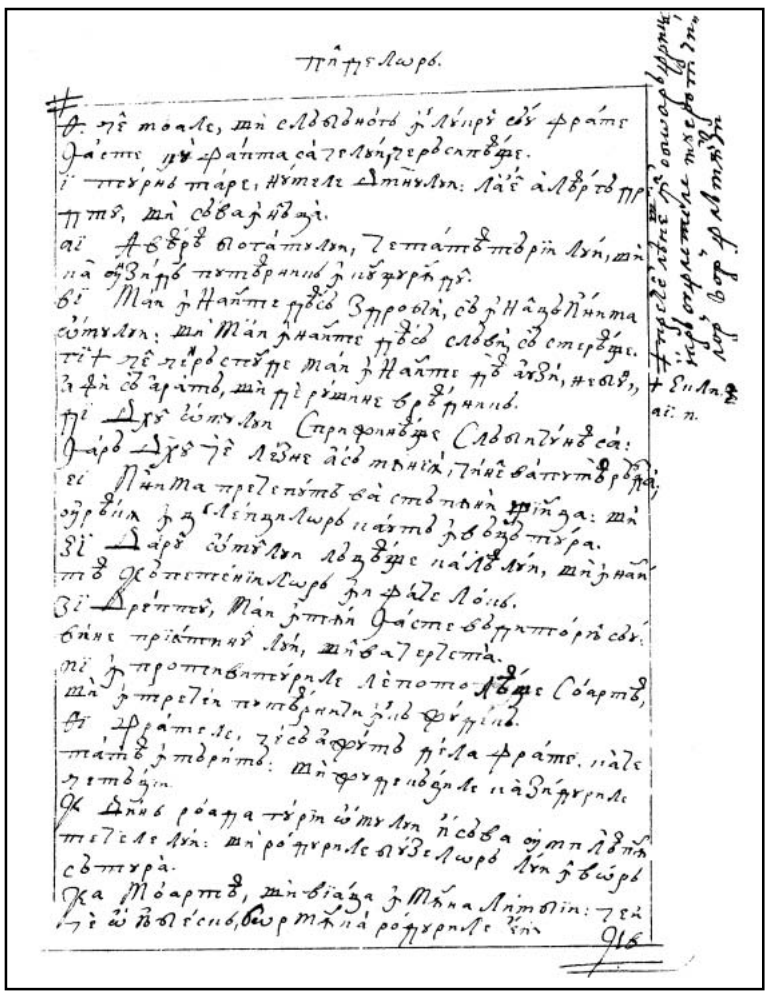

183r

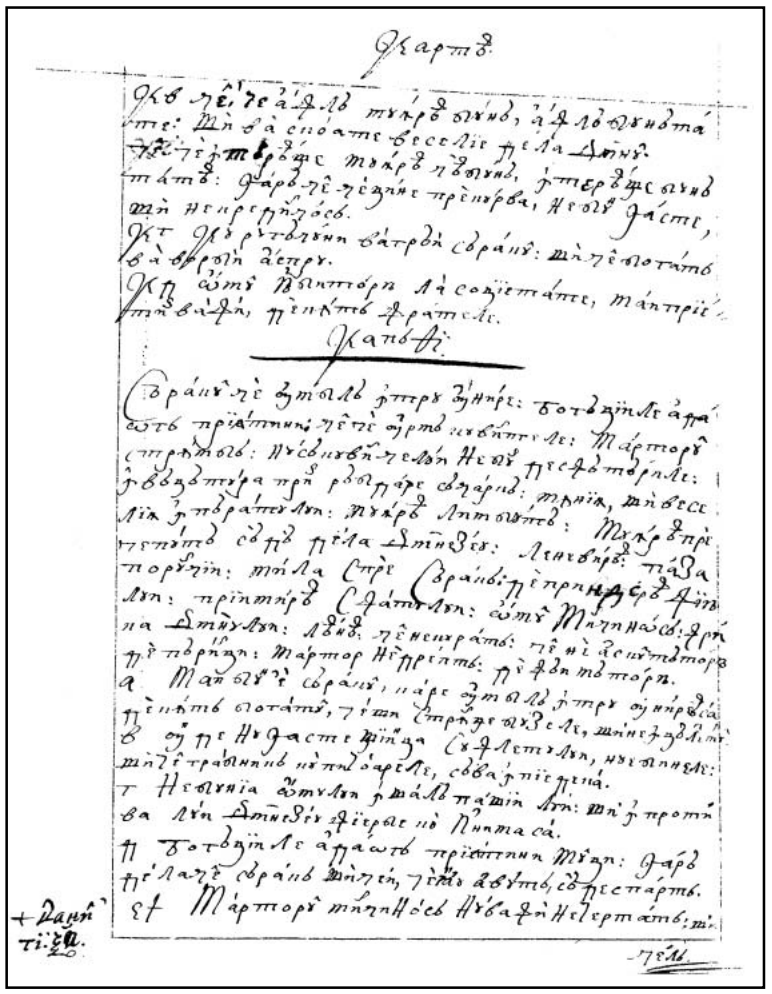

183v

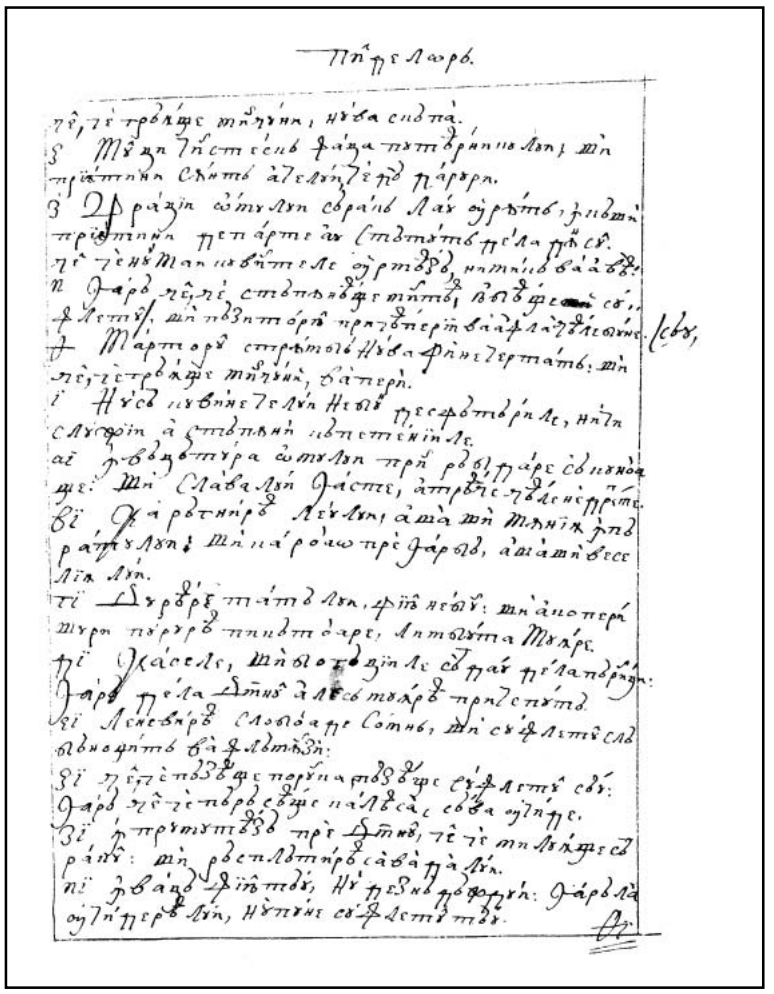

184r

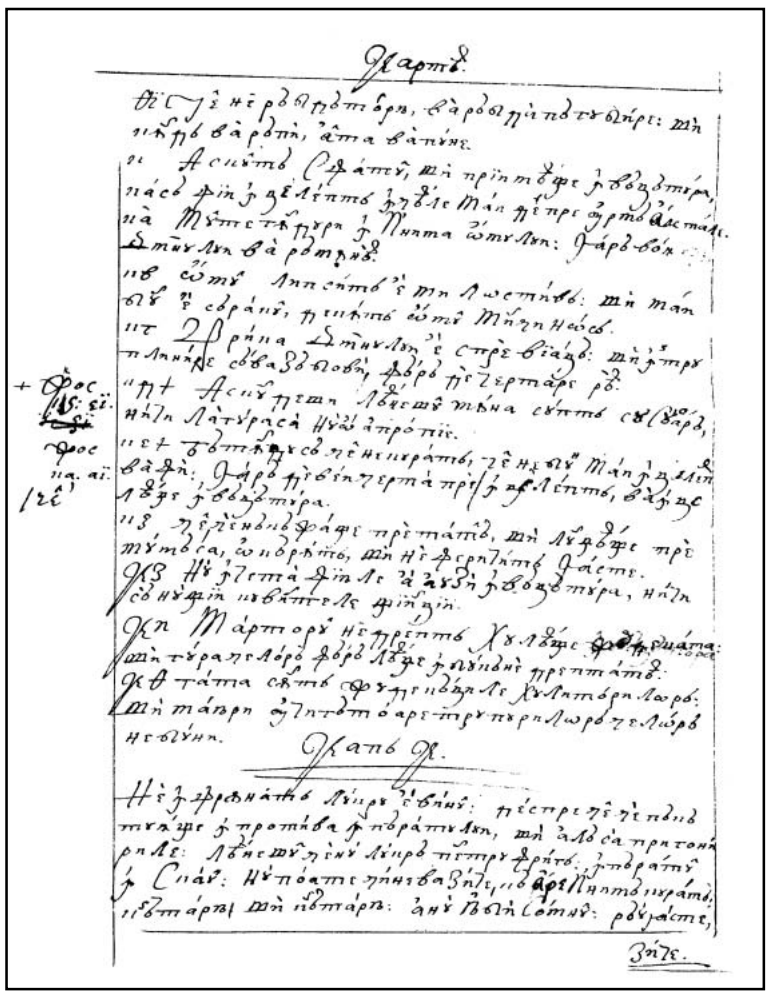

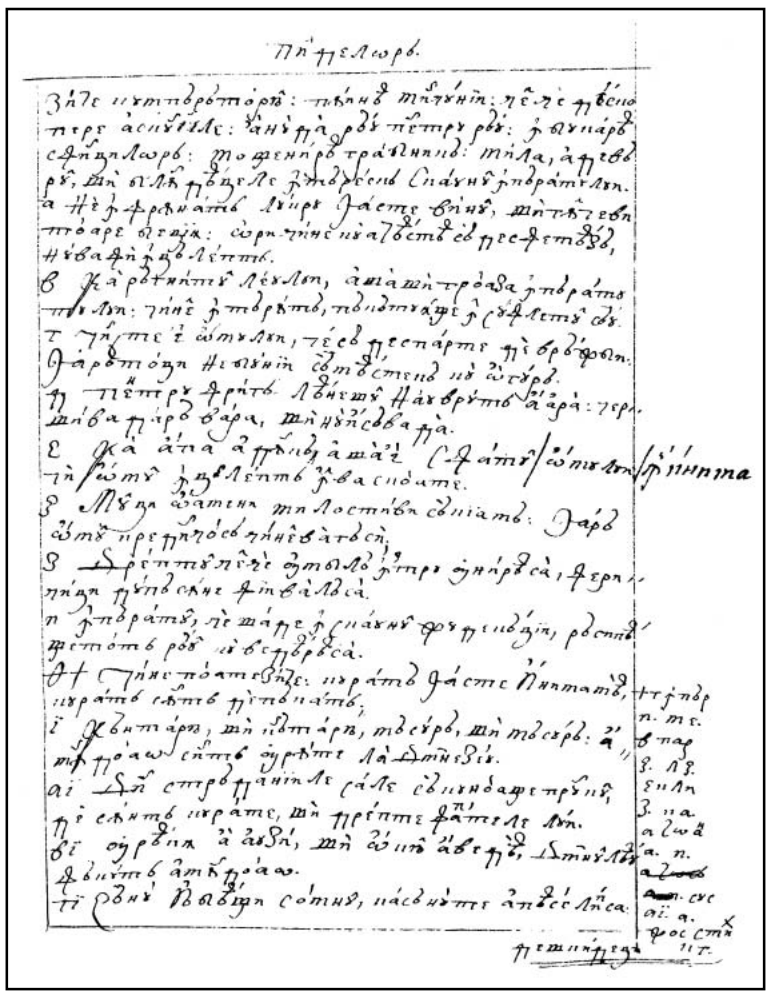

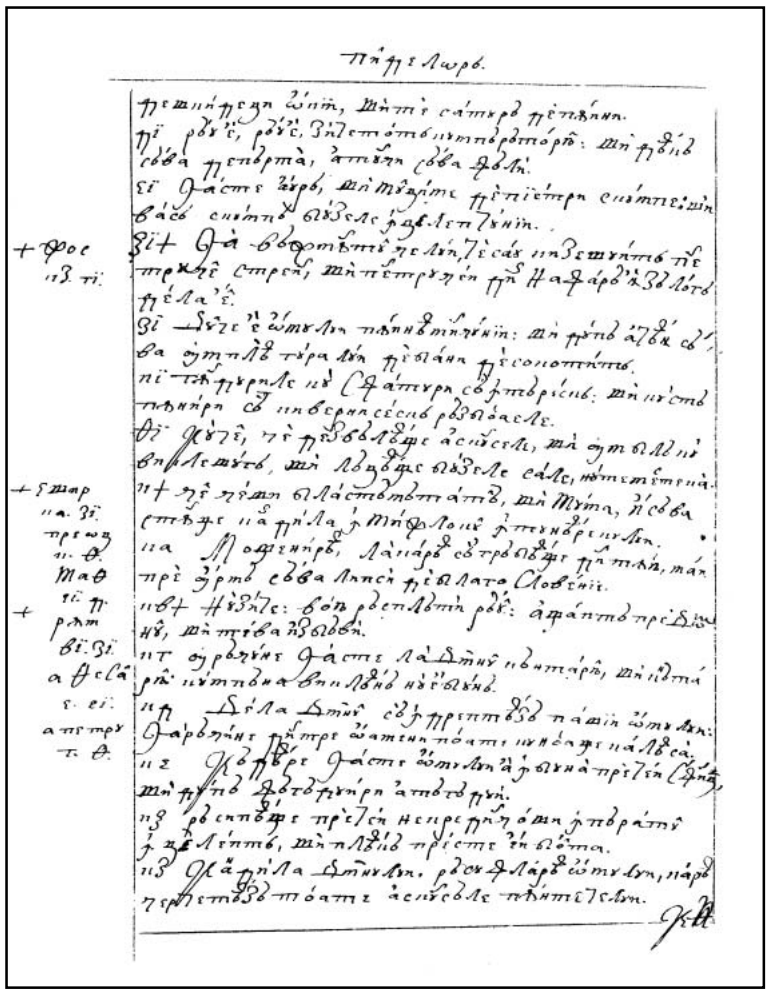

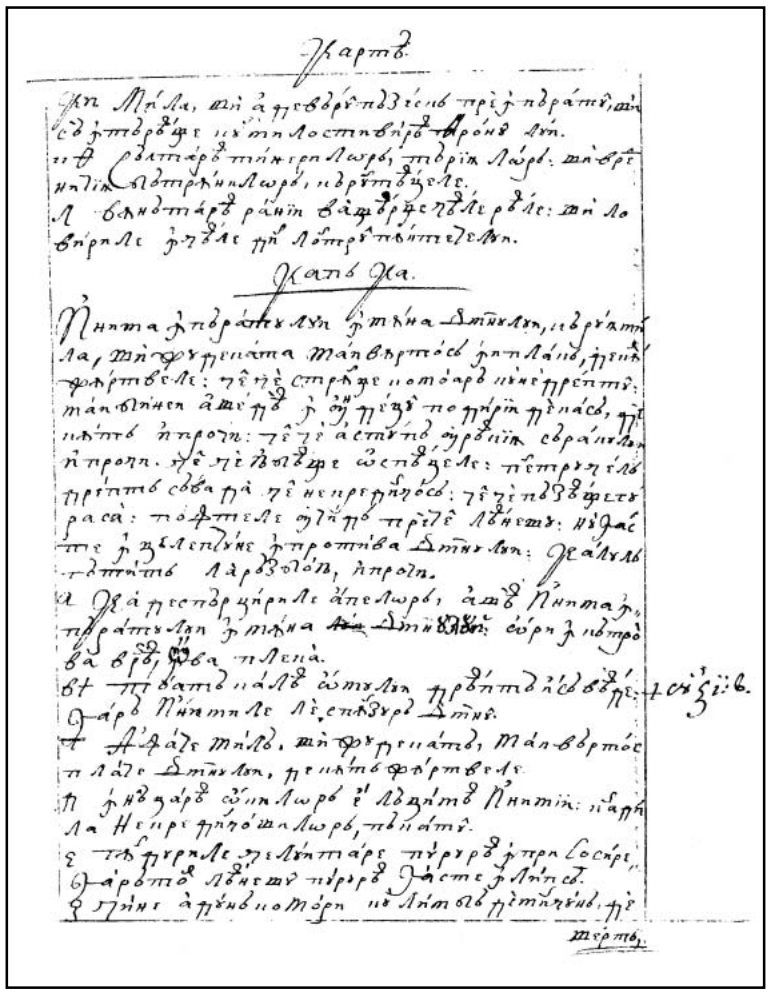

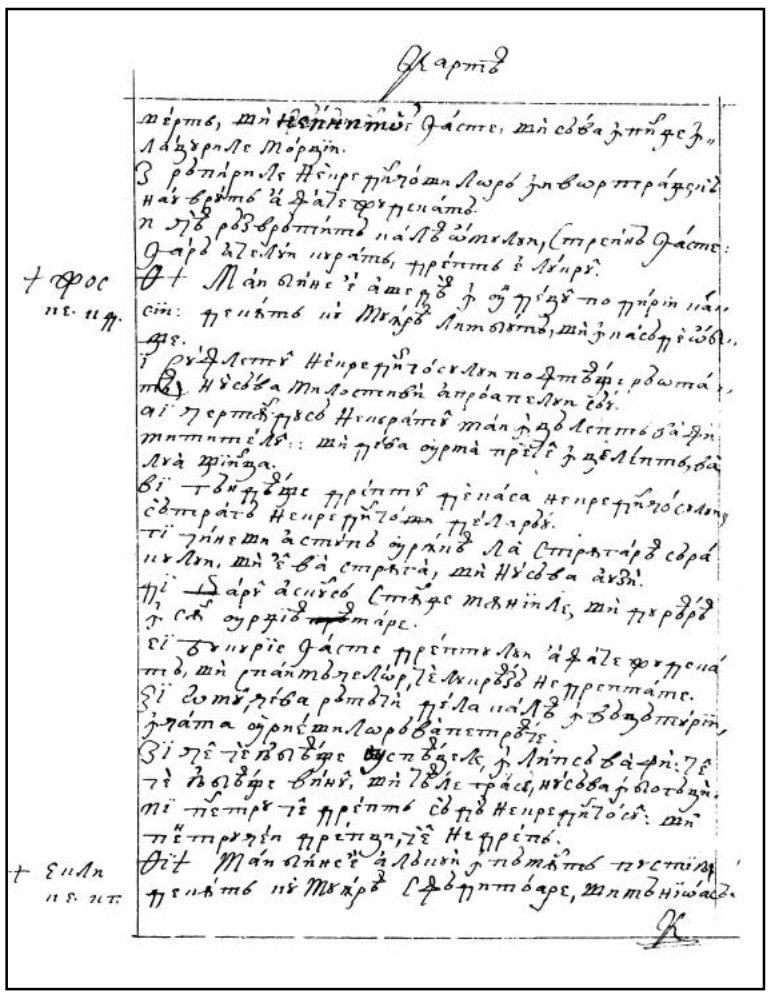

186v

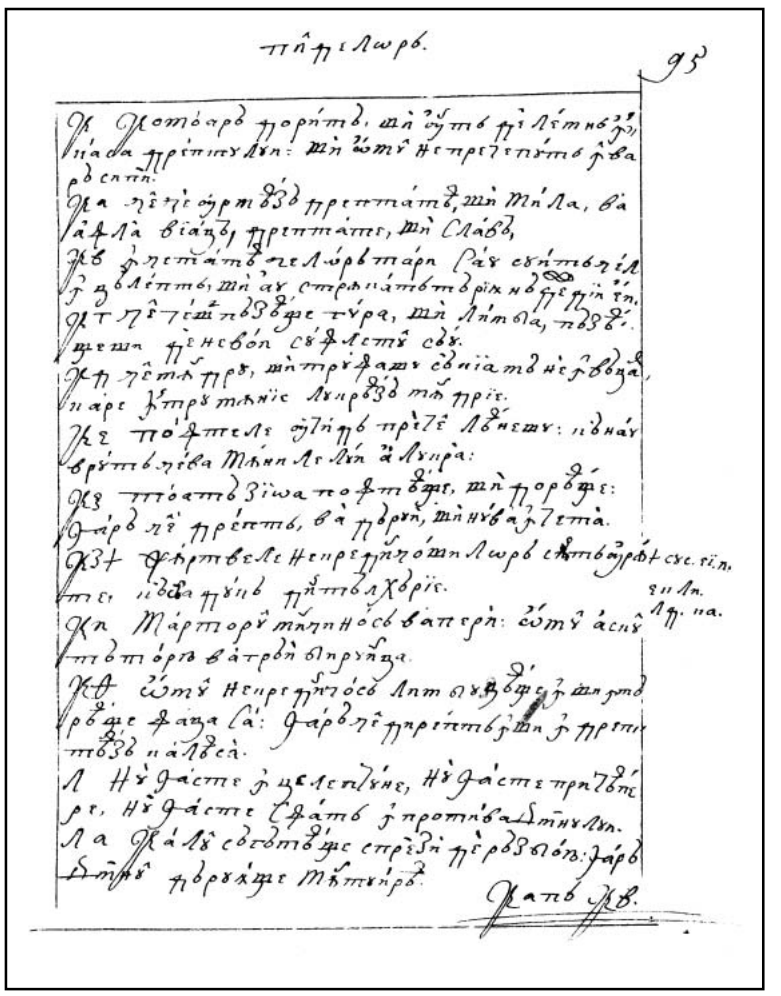

187r

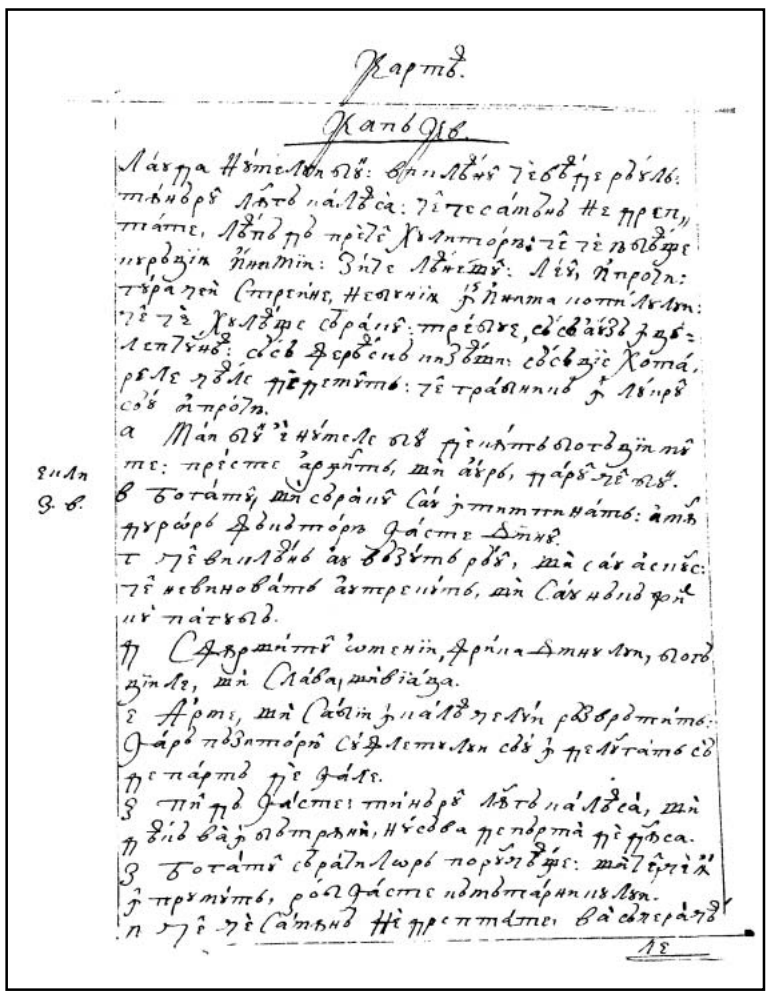

187v

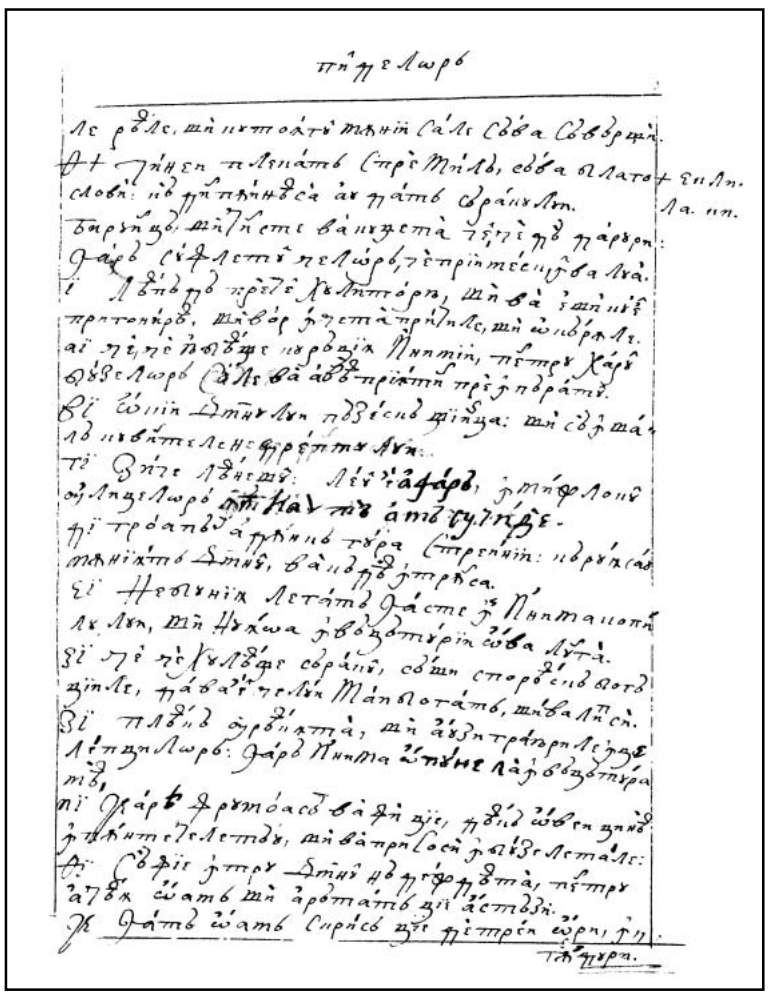

188r

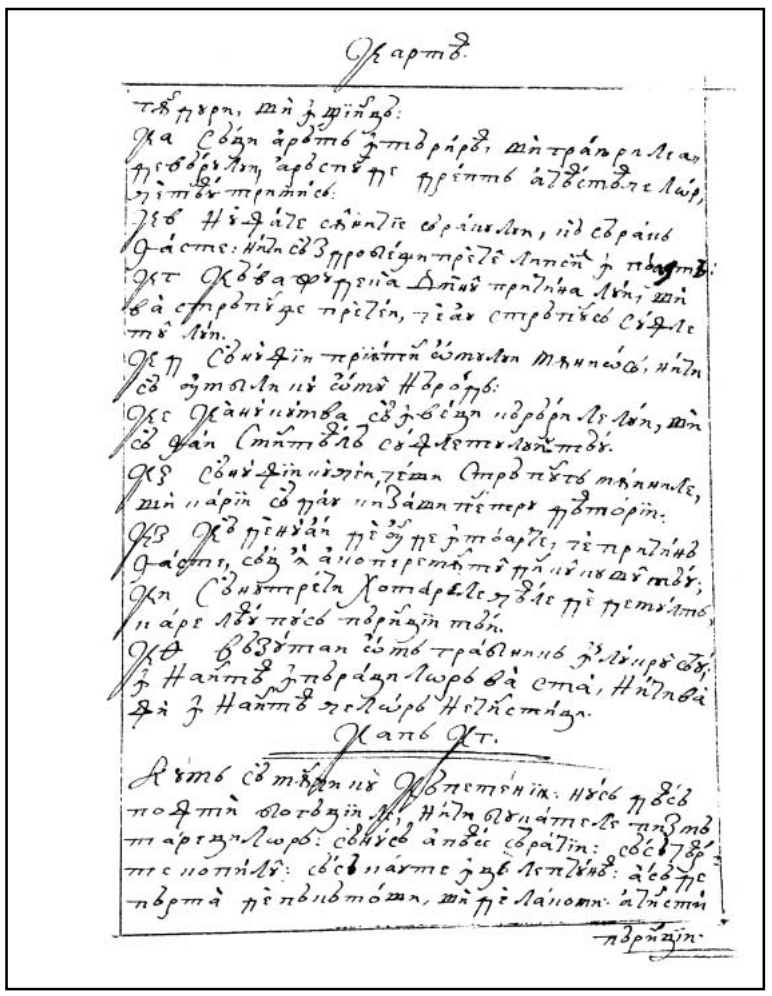

188v

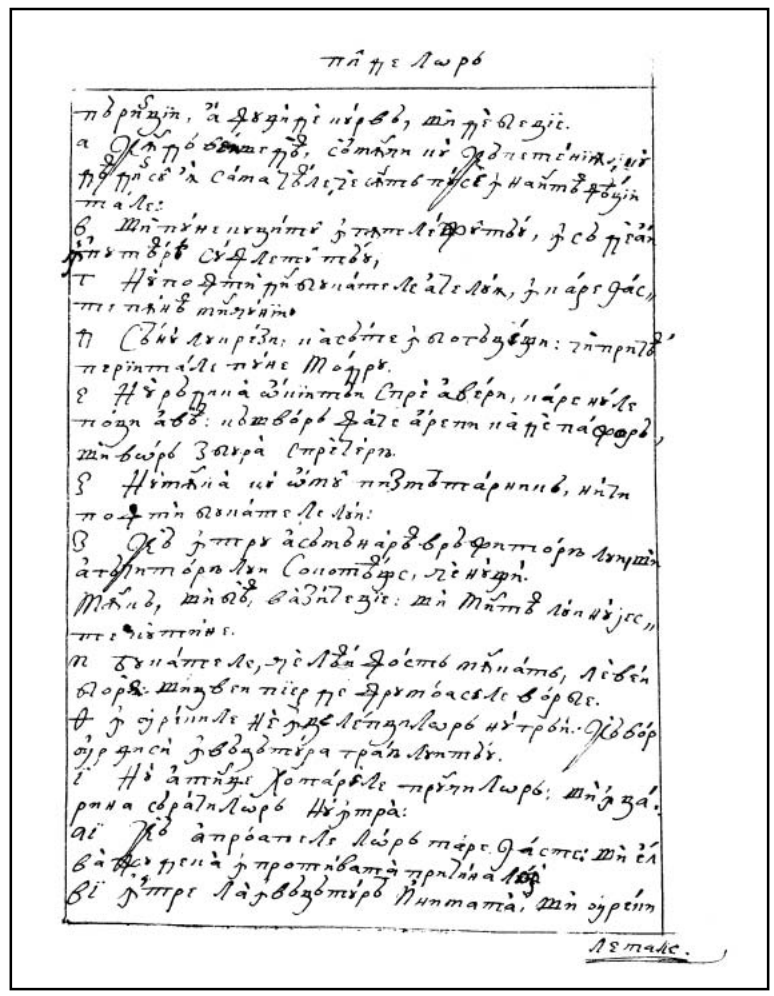

189r

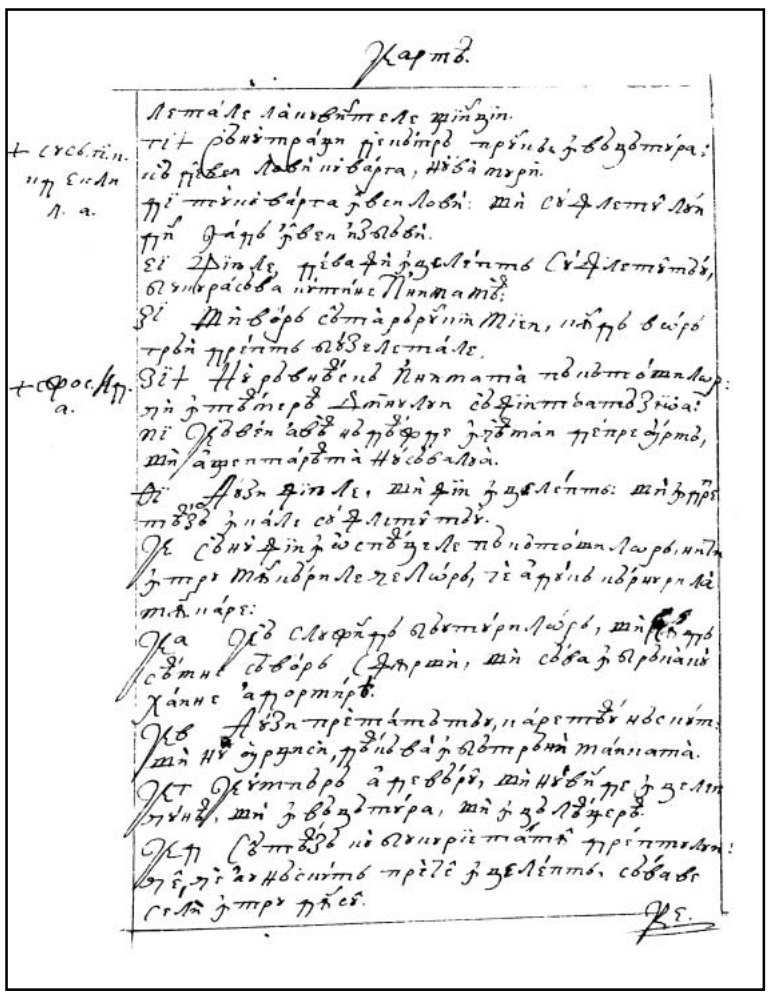

189v

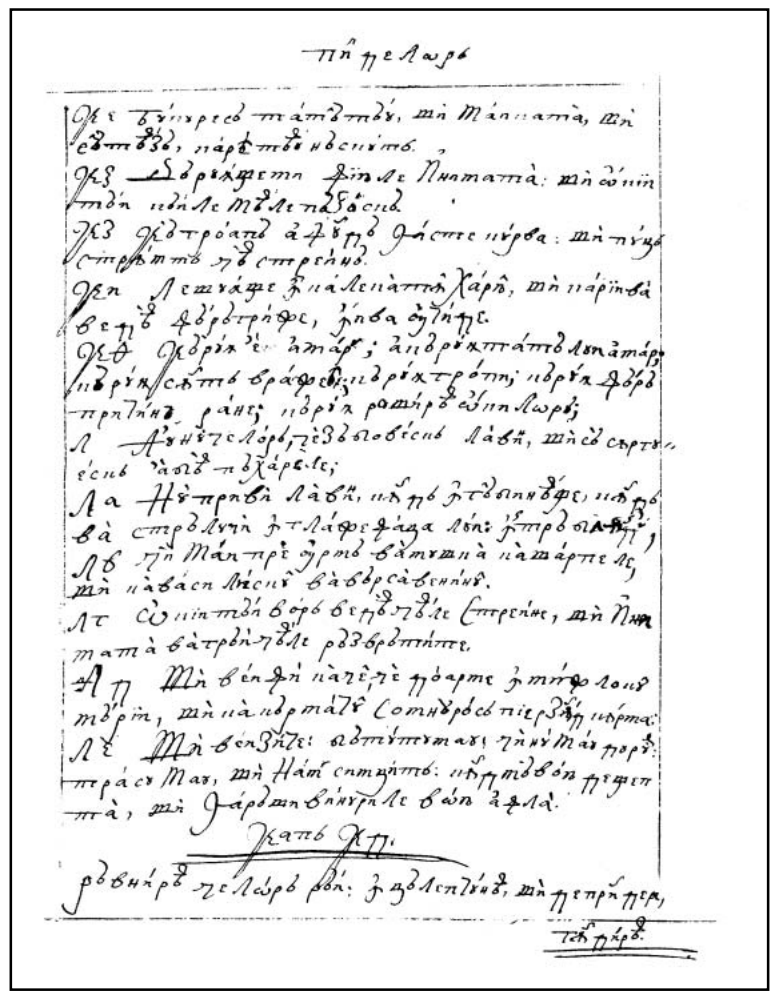

190r

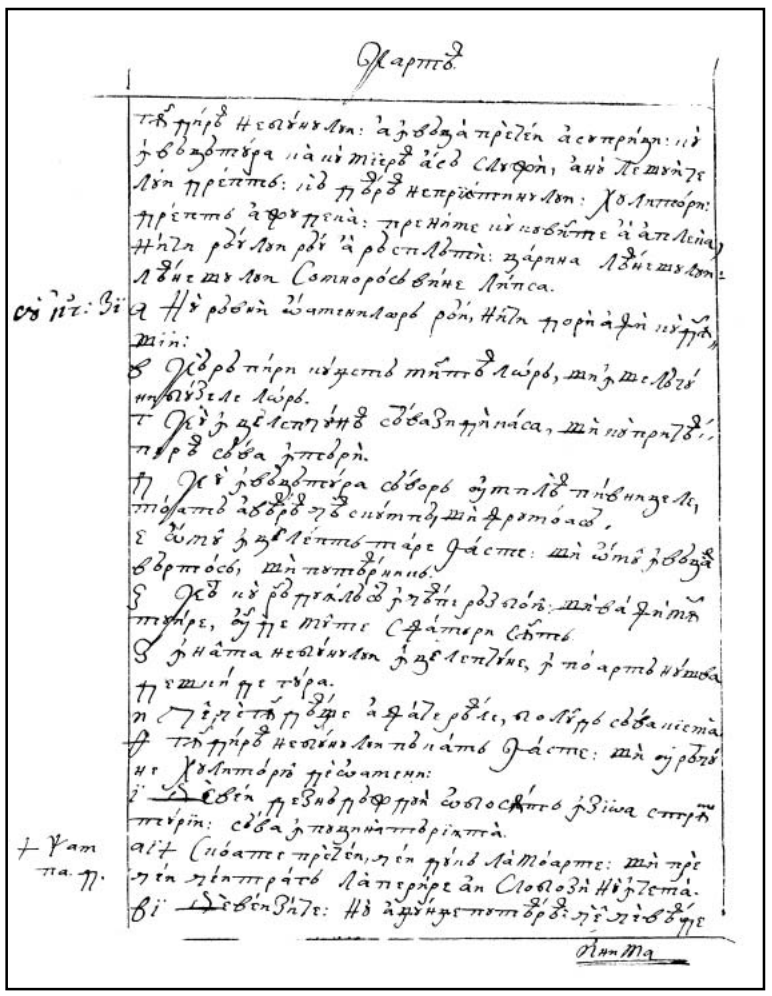

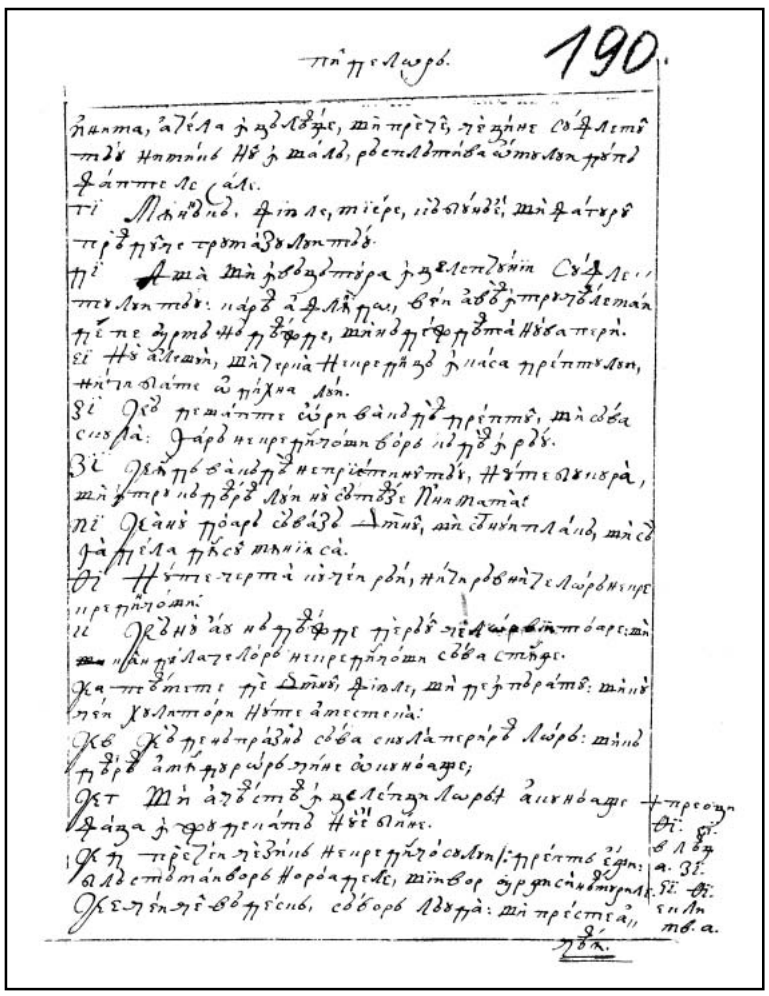

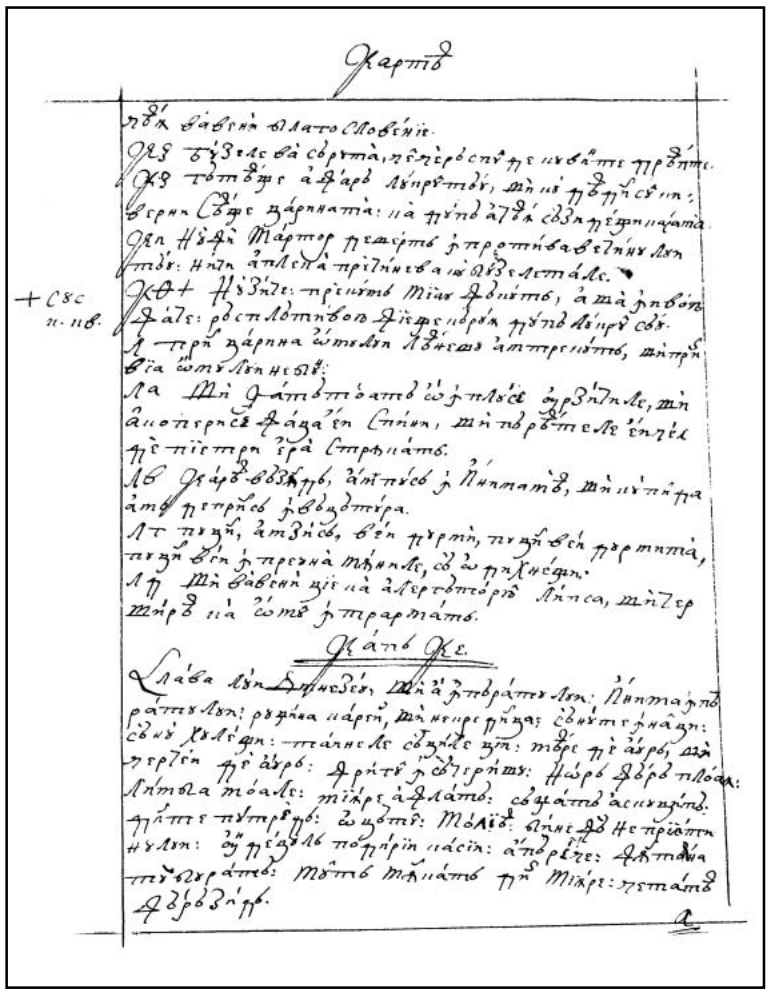

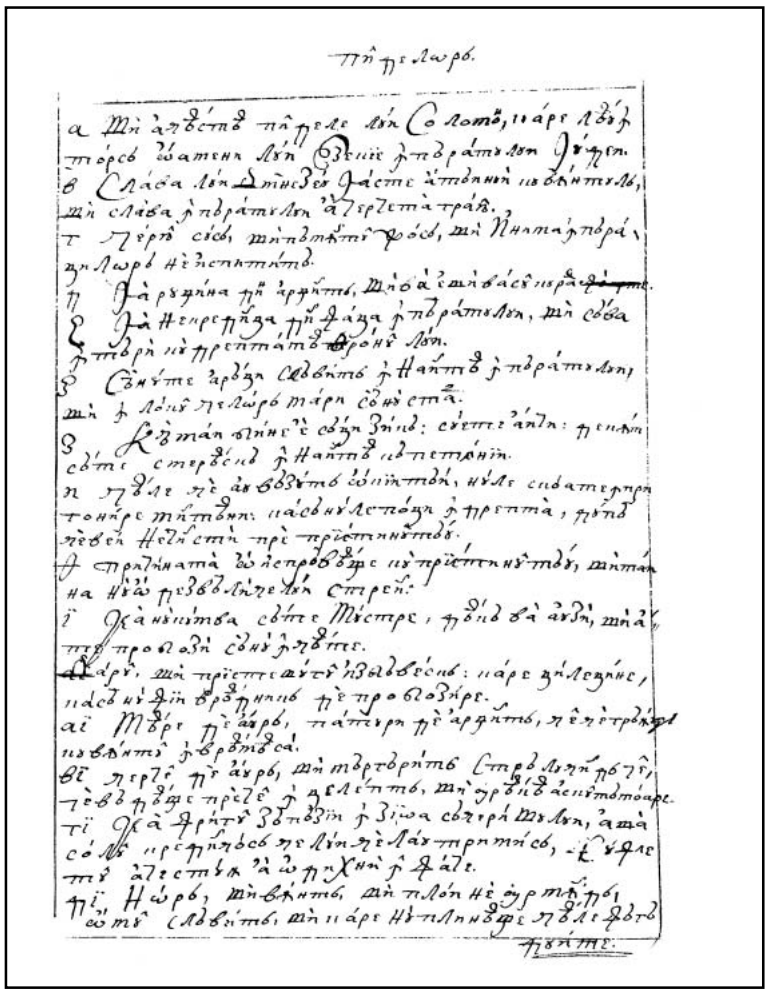

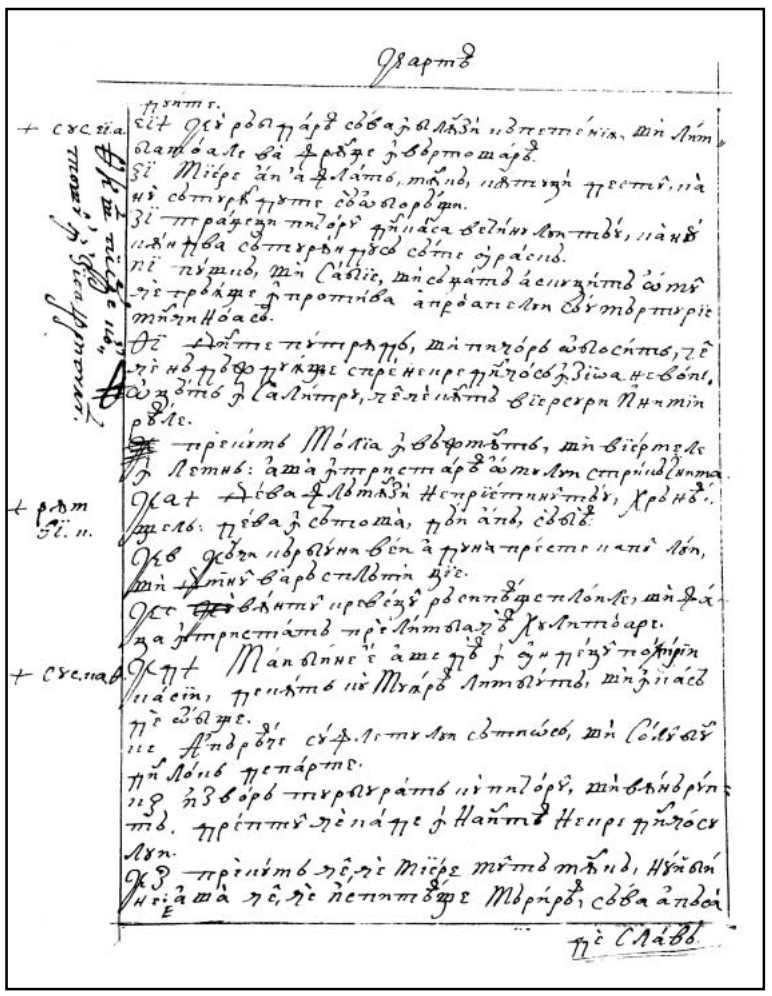

192v

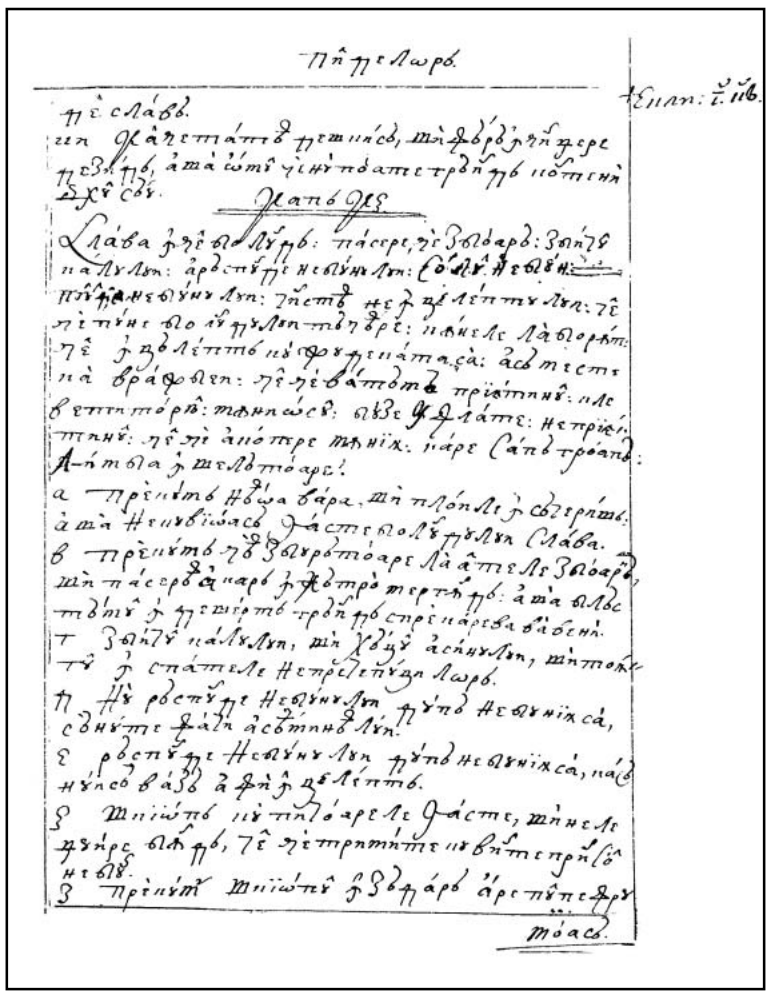

193r

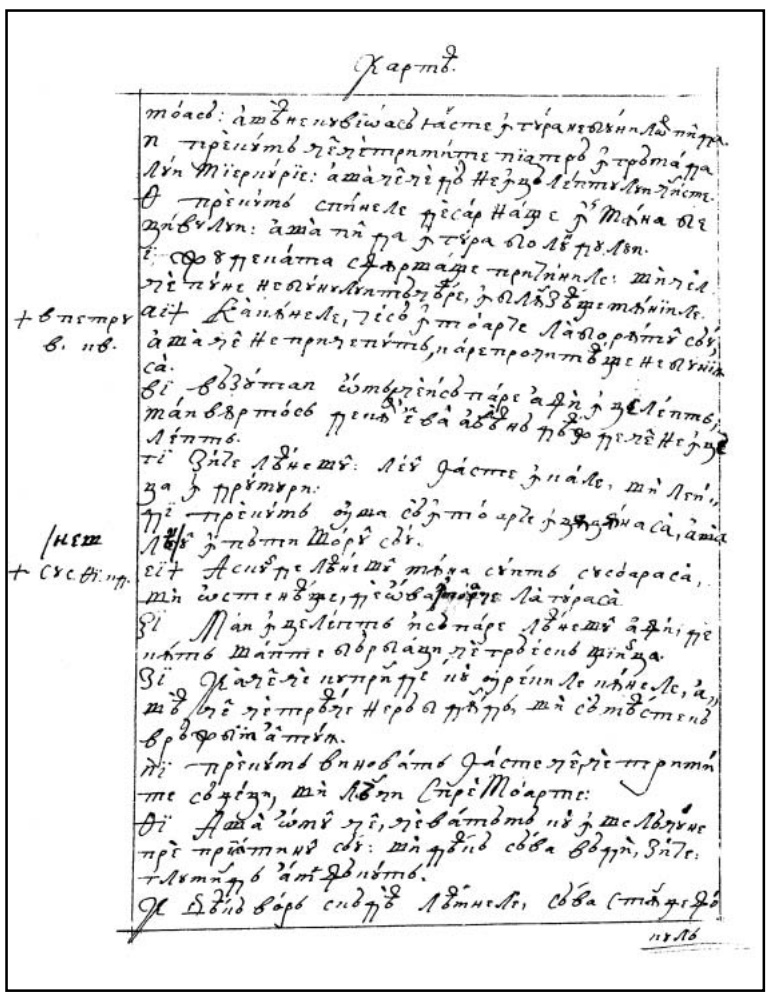

193v

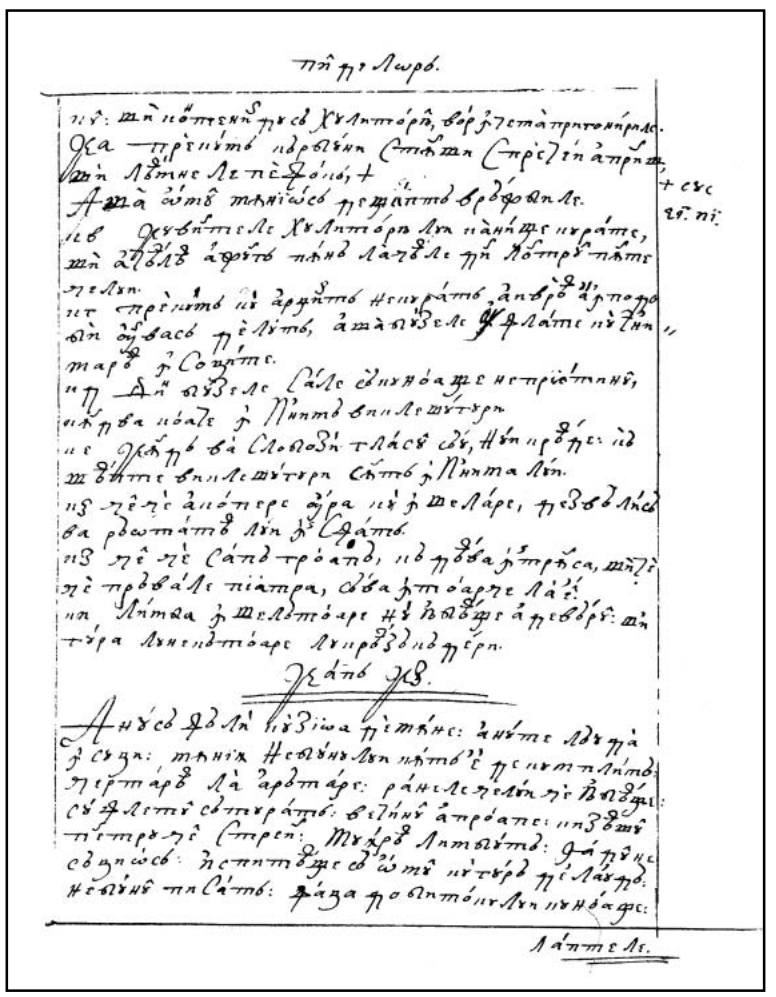

194r

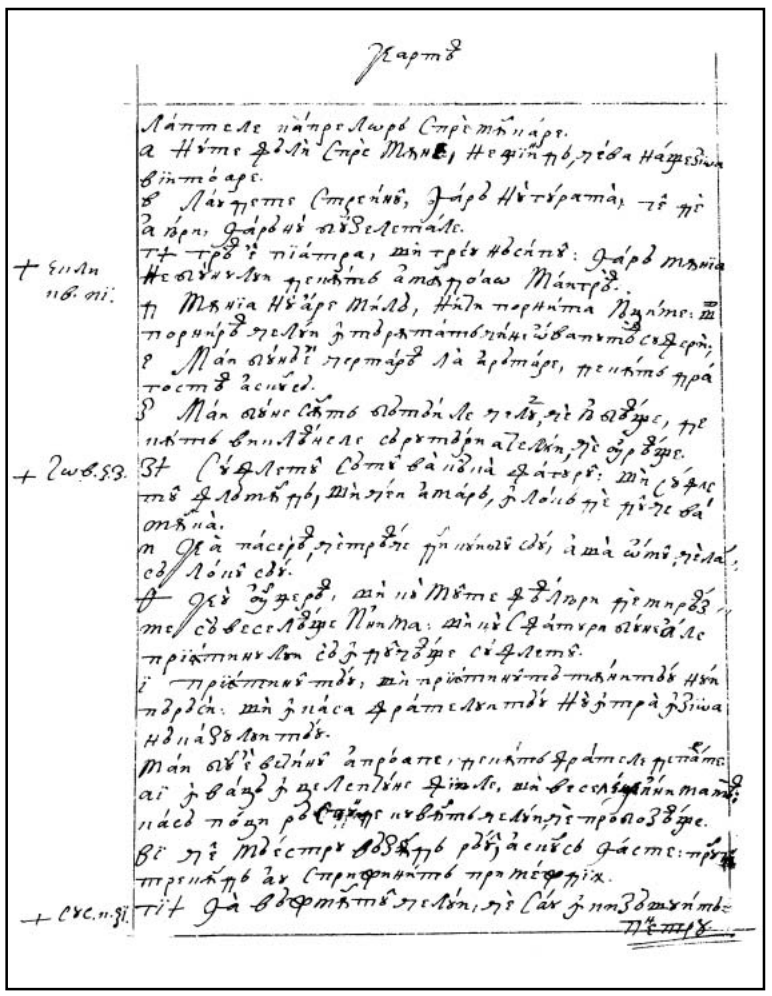

194v

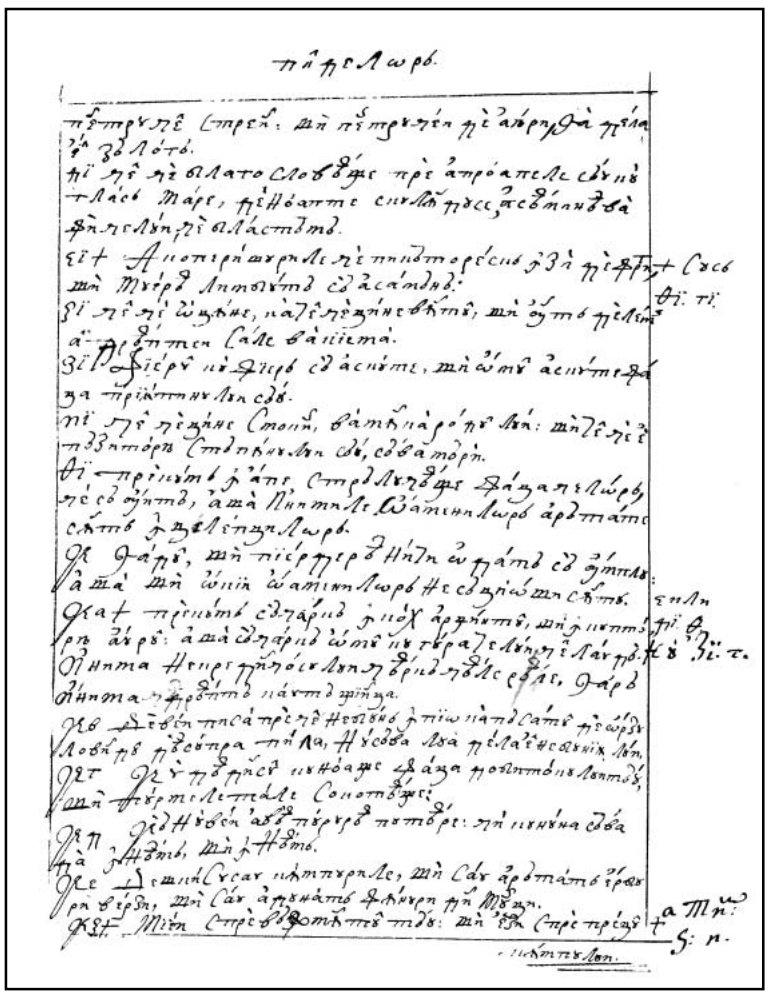

195r

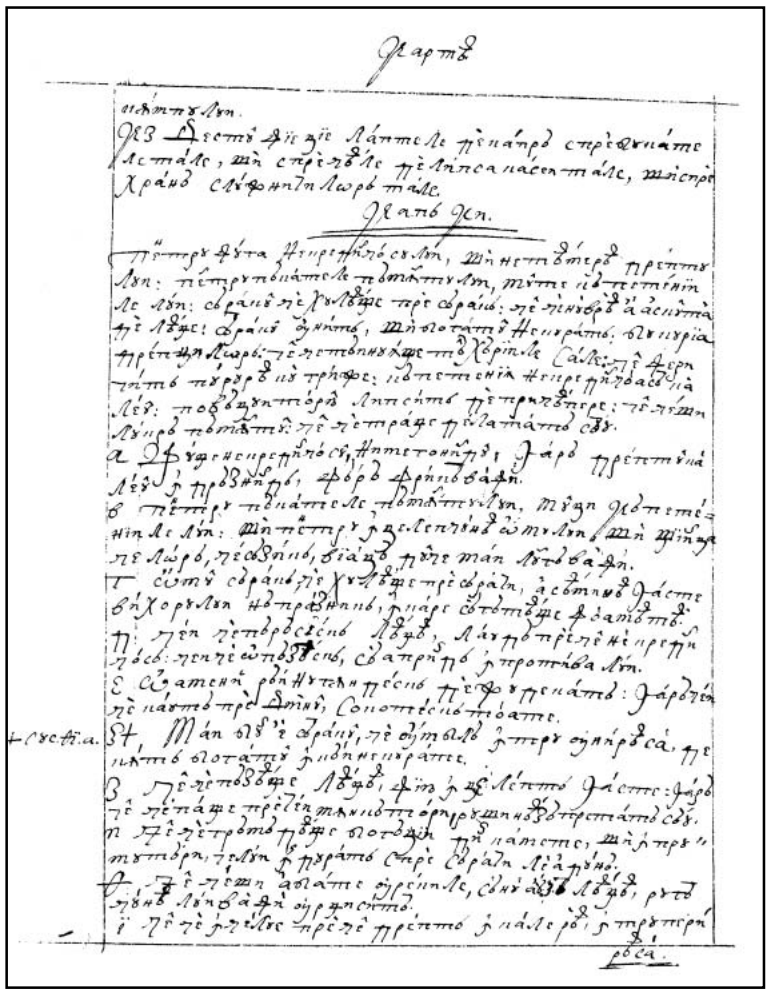

195v

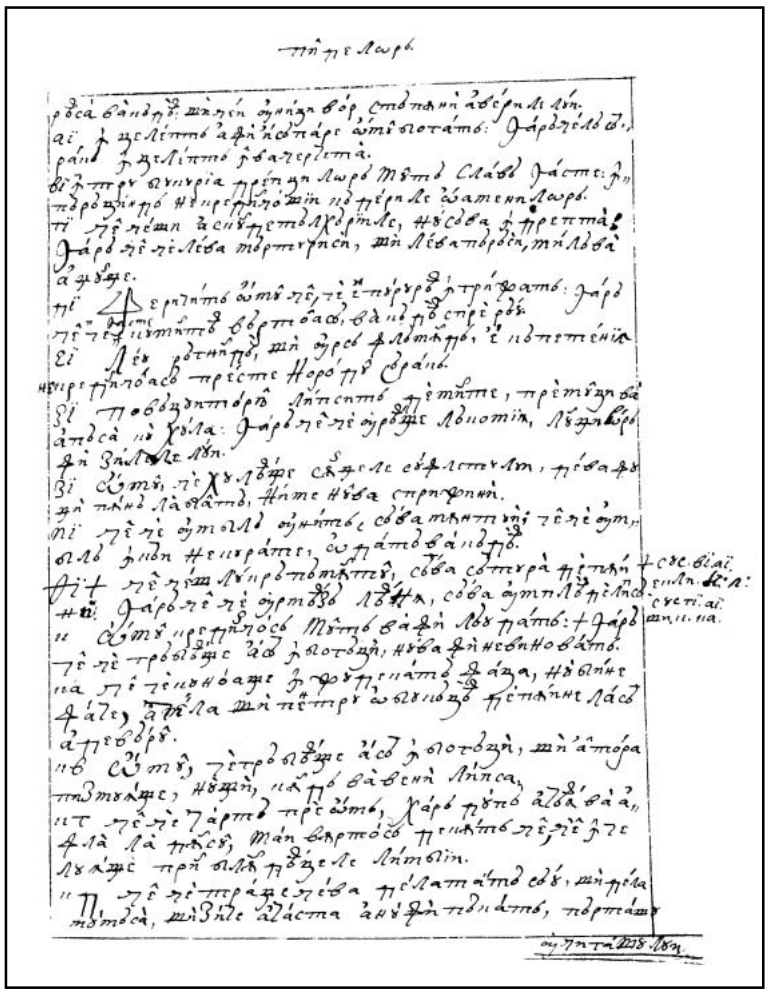

196r

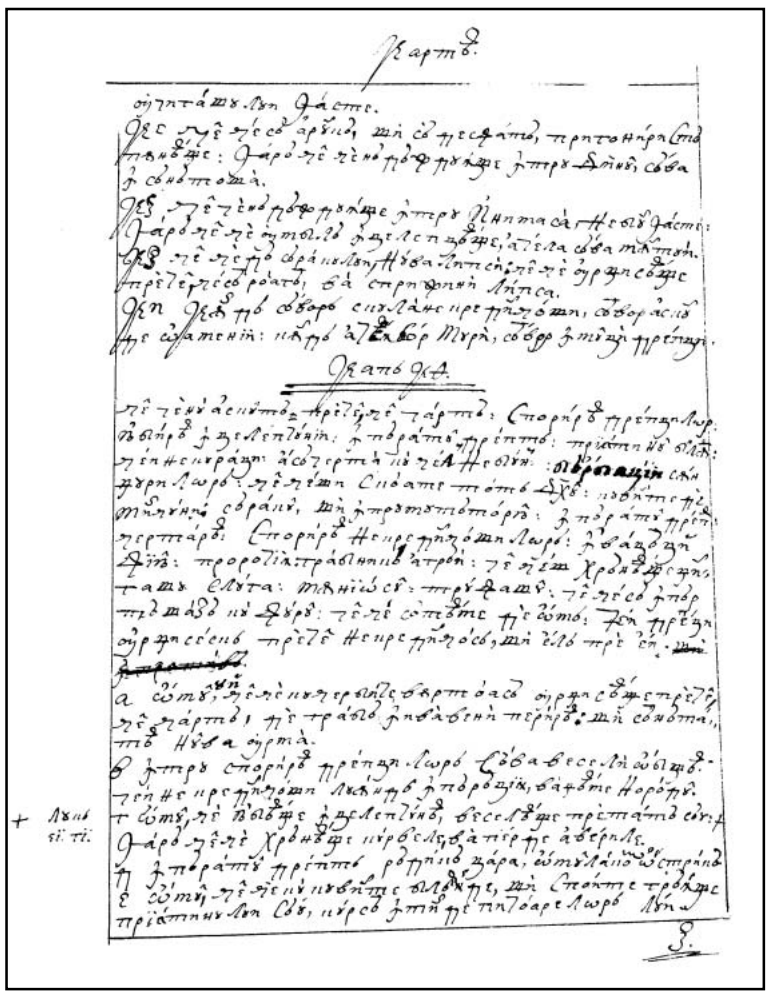

196v

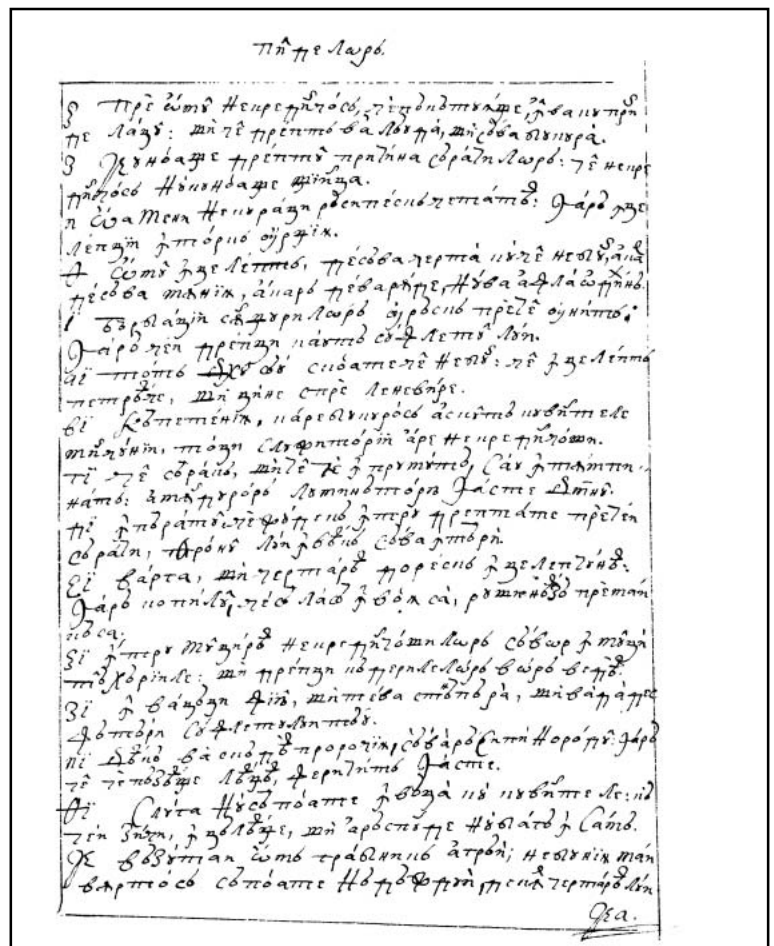

197r

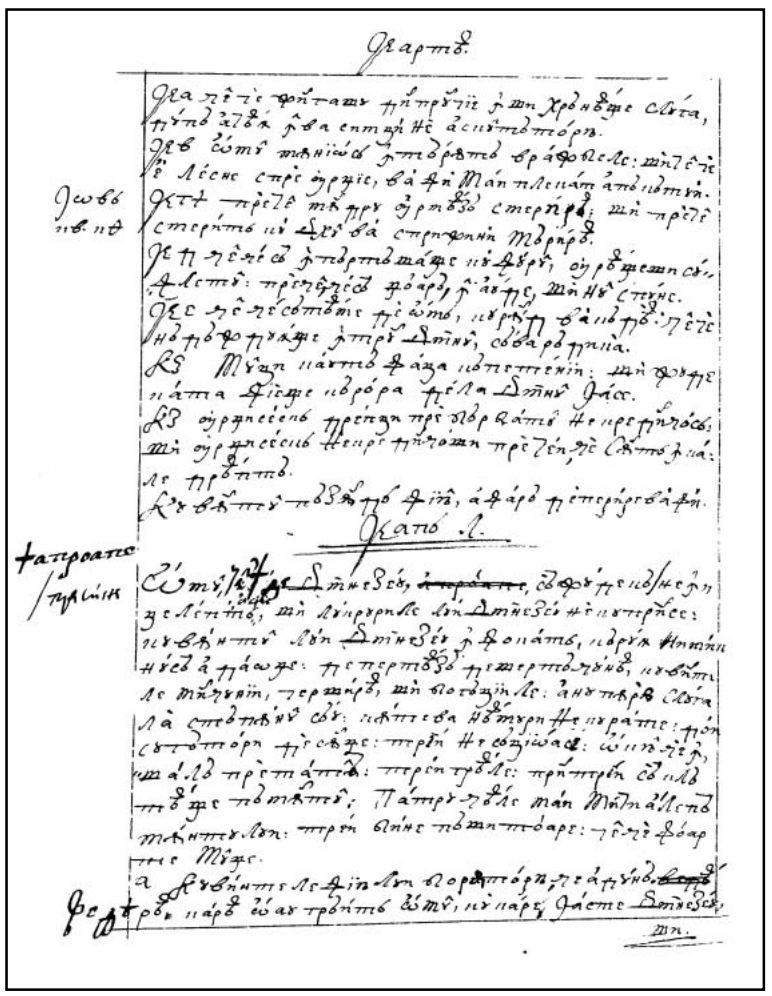

197v

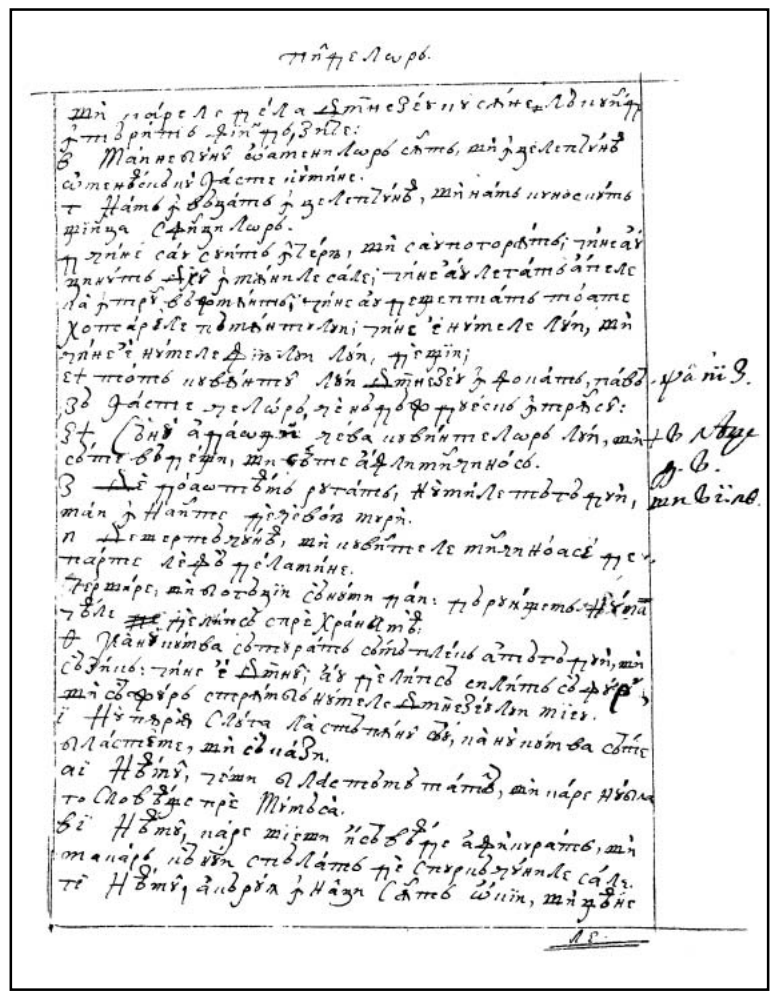

198r

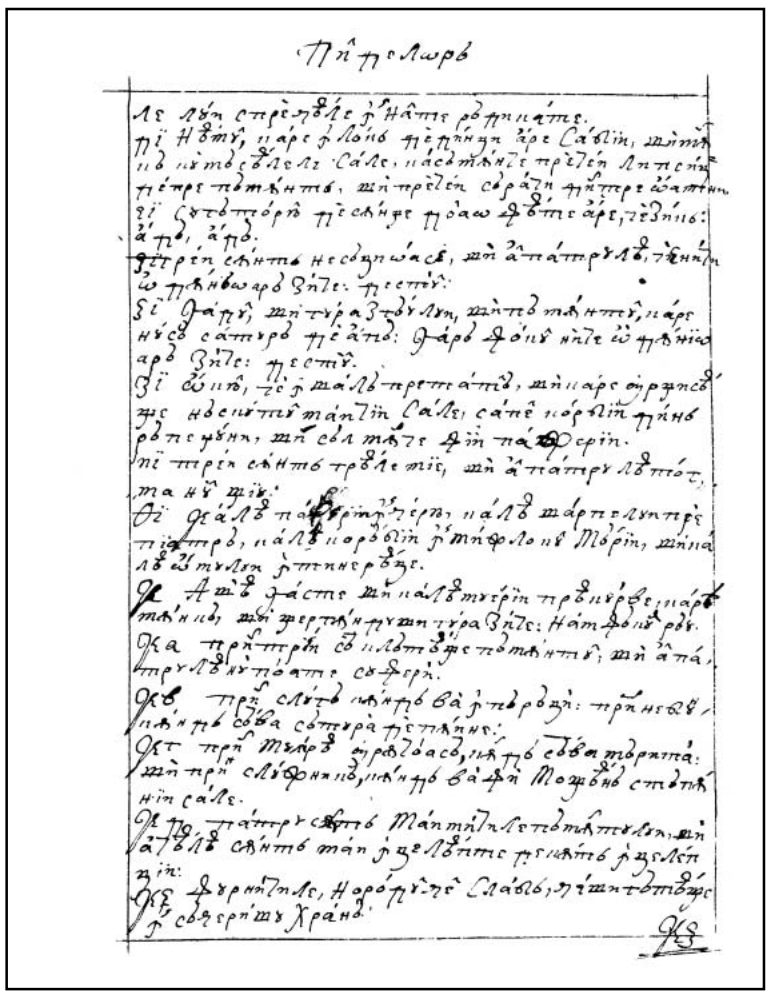

198v

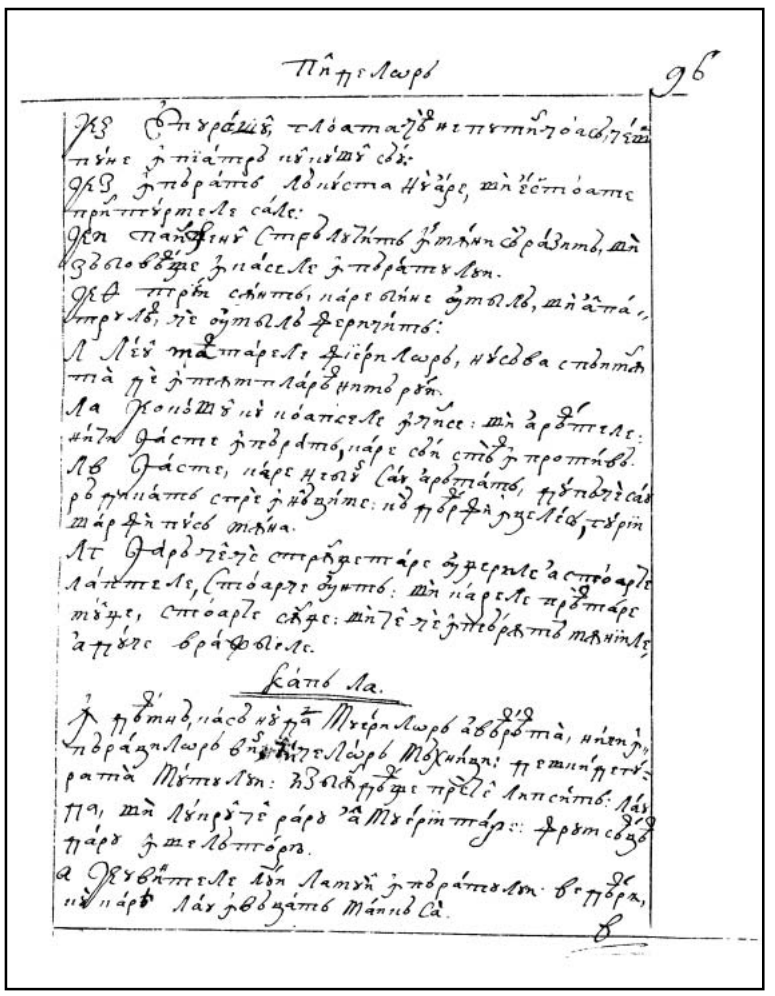

198r

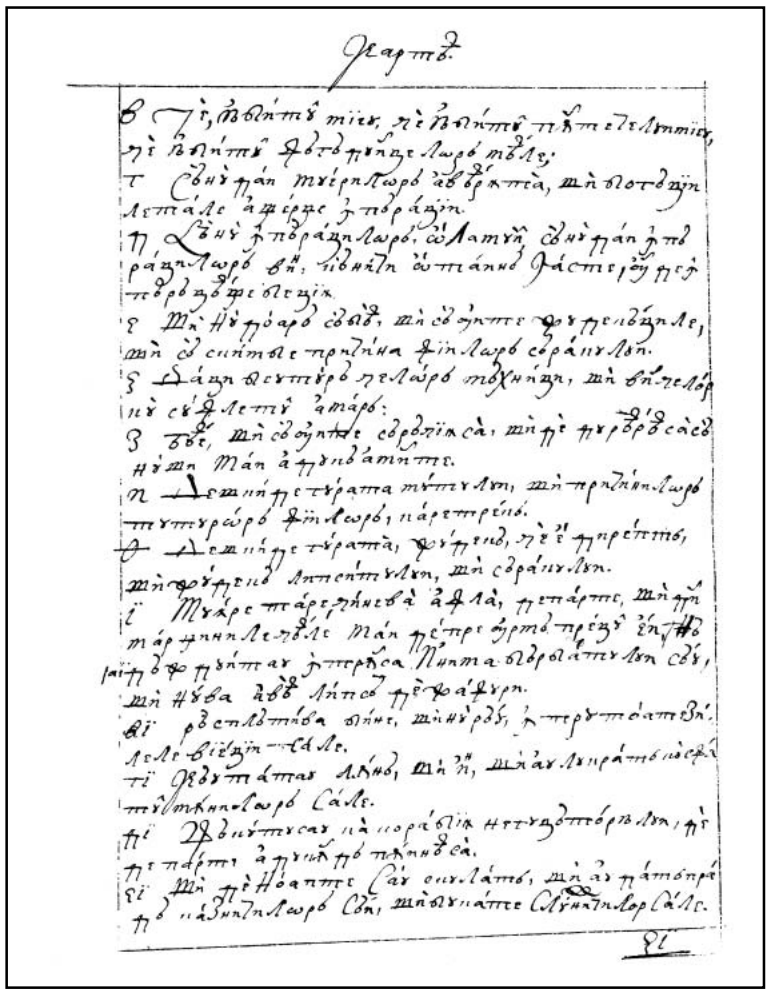

199v

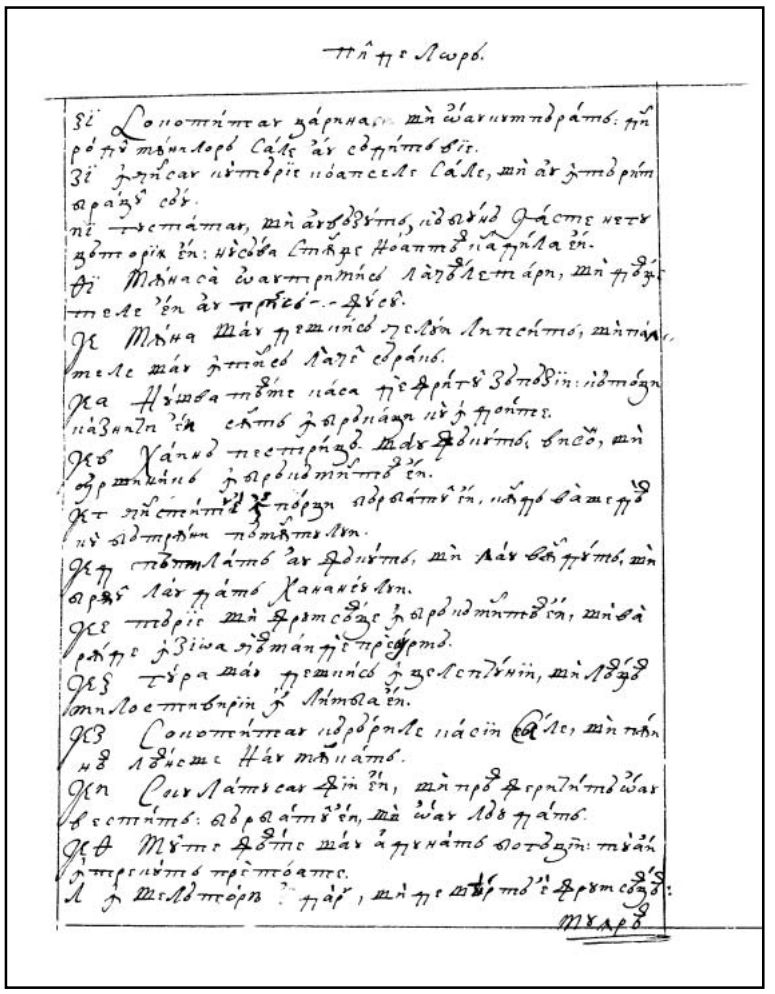

199r

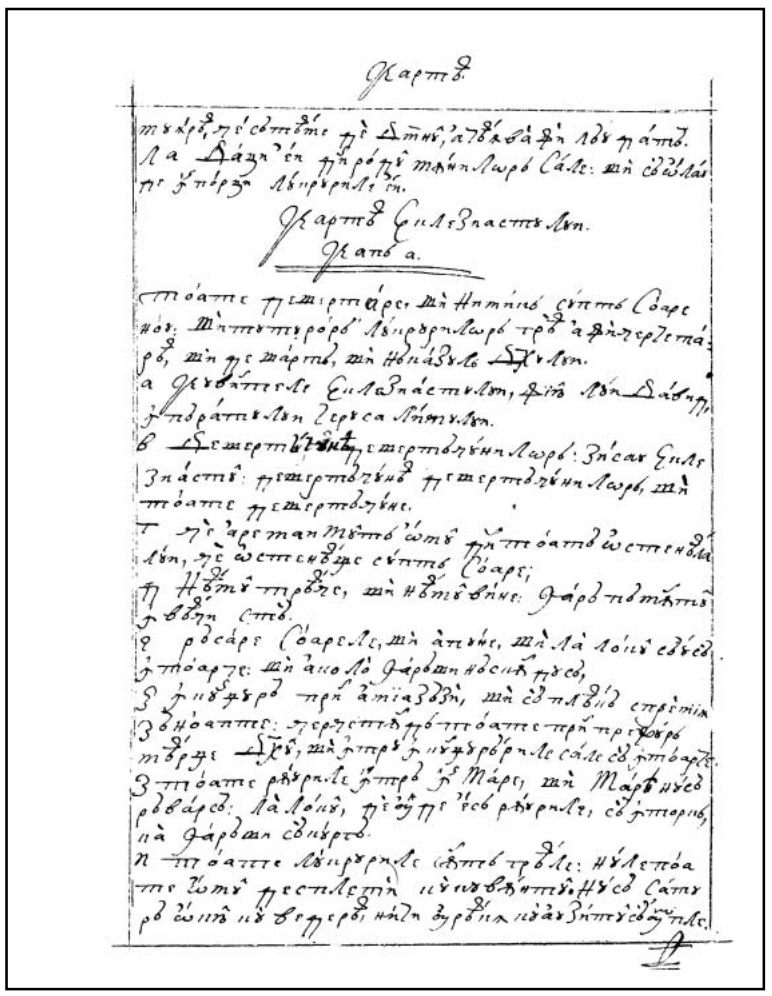

200v

CARTEA ECLEZIASTULUI

Cap 1

Toate deşertare şi nimic supt soare nou. Şi tuturor lucrurilor grea a fi cercetarea şi deşartă şi năcazul duhului.

1. Cuvintele Ecleziastului, fiiul lui David, împăratului Ierusalimului.
2. „Deşertăciunea deşertăciunilor – zis-au Ecleziastul – deşertăciunea deşertăciunilor şi toate deşertăciune.
3. Ce are mai mult omul din toată osteneala lui ce osteneaşte supt soare?
4. Neamul treace şi neamul vine, iară pământul în veaci stă.
5. Răsare soarele şi apune şi la locul său să întoarce. Şi acolo iarăşi născându-să,
6. Încungiură prin amiazăzi şi să pleacă spre miiazănoapte. Cercetând toate prinprejur mearge duhul, şi întru încungiurările sale să întoarce.
7. Toate râurile întră în mare, şi marea nu să răvarsă. La locul de unde ies râurile să întorc, ca iarăşi să curgă.
8. Toate lucrurile sânt greale. Nu le poate omul despleti cu cuvântul. Nu să satură ochiul cu vederea, nici ureachea cu auzitul să umple. ||
201r 9. Ce e, ce au fost, aceaea ce va fi? Ce e, ce s-au făcut, aceaea ce să va face.
10. Nimic supt soare nou, nici poate cineva zice: «Iată, aceasta nou iaste». Că au trecut mai înainte în veaci carea au fost mai înainte de noi.
11. Nu iaste pomenire celor dintâiu, ci încă nici a celor ce după aceaea vor fi va fi aducere aminte la cei ce vor fi mai pre urmă.
12. Eu, Ecleziastul, am fost împăratul lui Israil în Ierusalim,
13. Şi am pus în sufletul mieu a căuta şi a cerceta înţelepţeaşte despre toate care să fac supt soare.
Această cuprindere rea o au dat Dumnezeu fiilor omeneşti, să se cuprinză într-însa.
14. Văzut-am toate care să fac supt soare şi iată, toate-s deşertăciune şi năcazul duhului.
15. Cei răzvrătiţi anevoie să îndreaptează, şi a nebunilor fără sfârşit e numărul.
16. Grăit-am în inima mea, zicând: «Iată, mare m-am făcut şi am întrecut pre toţi cu înţelepciunea, cei ce au fost mai înainte de mine în Ierusalim». Şi mintea mea au cugetat multe înţelepţeaşte şi m-am învăţat.
17. Şi am dat inima mea să ştiu priceaperea şi învăţătura şi greşalele şi bolunziia. Şi am cunoscut că şi într-aceastea iaste osteneală şi năcazul duhului. |
201v 18. Căci că în multa înţelepciune multă urgie iaste, şi cel ce adaoge ştiinţa adaoge şi osteneală.

Cap 2

În curgerea desfătărilor, bogăţiilor, a caselor şi în osteneala acestora deşertăciune iaste şi năcazul duhului. Şi spune câtă deşertăciune iaste a aduna moşteanului viitoriu, care cum va fi, nu să şti.

1. Zis-am eu în inima mea: «Mearge-voiu şi voiu curge întru desfătări şi mă voiu desfăta întru bunătăţi», şi am văzut că şi aceasta e deşertăciune.
2. Râsul l-am socotit a fi greşală, şi bucuriei am zis: «Căci în deşert te înceluieşti?»
3. Gândit-am în inima mea a-m trage de cătră vin trupul, şi ca să-m trec sufletul la înţelepciune şi să mă feresc de nebunie, până când aş vedea ce ar fi de folos fiilor omeneşti, ce lucru trebuie supt soare numărului zilelor vieţii sale.
4. Mărit-am lucrurile meale, ziditu-mi-am case şi am săcit vii,
5. Făcut-am grădini şi pometuri şi le-am ultoit cu tot fealiul de pomi.
6. Şi mi-am zidit tăuri de peşti, să stropesc pădurea pomilor ce răsar.
7. Stăpânit-am slugi şi slujnice şi multă familie; avut-am ciurde şi mari turme de oi, mai
202r mult decât toţi ce fusease mai î||nainte de mine în Ierusalim.
8. Adunatu-mi-am argint şi aur şi averile împăraţilor şi a ţărâlor. Făcutu-mi-am cântăreţi şi cântăreaţe, şi desfătările fiilor omeneşti, păhare şi urcioare spre slujbă a turna vinuri.
9. Şi am întrecut cu averile pre toţi carii înaintea mea fusease în Ierusalim, şi înţelepciunea încă au rămas cu mine.

10. Şi toate ceale ce au poftit ochii miei nu le-am tăgăduit, nici am oprit inima mea a să desfăta cu toate dulceţile şi a să îndulci întru ceale ce-i gătisem, şi aceasta am socotit a fi partea mea, de mă voiu sluji de osteneala mea.
11. Şi, întorcându-mă la toate lucrurile care făcuse mânile meale şi la osteneale întru care în deşert asudasem, văzut-am întru toate deşertăciune şi năcazul sufletului şi nimic a rămânea supt soare.
12. Trecut-am a vedea înţelepciunea şi greşalele şi nebuniia (ce iaste – am zis – omul, ca să poată urma pre împăratul făcătoriului său?).
13. Şi am văzut că atâta întreace înţelepciunea pre nebunie, cât să desparte lumina de întunearec.
*La Pilde 17, 24. 14. Ochii *înţeleptului în capul lui, nebunul întru întunearec umblă; şi am cunoscut că
Jos 8, 1. una e amânduror perirea. |
15. Şi am zis în inima mea: «De iaste o căderea a bolundului şi a mea, ce-mi foloseaşte 202v
că mai multă osteneală am dat pentru înţelepciune?» Şi grăind cu mintea mea, am luat sama că şi aceasta e deşertăciune.
16. Că nu va fi pomenirea înţeleptului aseaminea ca a nebunului pururea, şi vremile viitoare cu uitare toate aşijderea vor acoperi; moare cel învăţat aseaminea ca şi cel neînvăţat.
17. Şi pentru aceaea mi-am urât viaţa, văzând toate a fi supt soare reale şi toate deşertăciune şi năcazul duhului.
18. Iarăşi mi-am urgisit toată strădaniia cu carea supt soare cu de-adinsul m-am ostenit a avea moştean după mine,
19. Care nu ştiu, înţelept au nebun va fi? Şi va stăpâni întru ostenealele meale în care am asudat şi m-am sârguit? Şi au iaste ceva aşa de deşert?
20. Pentru aceaea am încetat şi au tăgăduit inima mea de-a mai osteni supt soare.
21. Că ostenind altul întru înţelepciune şi învăţătură şi în strădanie, omului leaneşu ceale căştigate le lasă. Şi aceasta, dară, e deşertăciune şi mare rău.
22. Că ce va folosi omului din toată osteneala sa şi din năcazul duhului cu care supt soare s-au chinuit?
23. Toate zilele lui de dureri şi de păgubiri pline sânt, nici noaptea cu mintea să odihneaşte. Şi aceasta au nu e deşertăciune? ||
24. Au nu e mai bine a mânca şi a bea şi a arăta sufletului său ceale bune din ostenealele 203r
sale? Şi aceasta din mâna lui Dumnezeu iaste.
25. Cine aşa va îmbuca şi va curge întru desfătări ca mine?
26. Omului bun înaintea sa i-au dat Dumnezeu înţelepciunea şi ştiinţa şi veseliia, iară celui păcătos i-au dat năcaz şi grije preste măsură, să adaogă şi să adune şi să deaie celuia ce place lui Dumnezeu. Ci şi aceasta deşertăciune iaste şi deşartă grijea minţii.

Cap 3

Că toate în vreamea sa vin şi trec. Şi cum că nici unele de aceastea trecătoare să odihneaşte mintea. Şi aceaeaşi iaste a omului şi a dobitoacelor perire.

1. Toate au vreame şi în locurile sale trec toate supt ceriu.
2. Vreame-i a naşte şi vreame-i a muri. Vreame-i a sădi şi vreame-i a zmulge ce s-au sădit.
3. Vreame-i a ucide şi vreame-i a vindeca. Vreame-i a strâca şi vreame-i a zidi.
4. Vreame-i a plânge şi vreame-i a râde. Vreame-i a tângui şi vreame-i a sâlta.
5. Vreame-i a râsipi pietrile şi vreame-i a le culeage.
Vreame-i a îmbrăţişa şi vreame-i a fi departe de îmbrăţişeri.
6. Vreame-i a căştiga şi vreame-i a pierde. Vrea|me-i a păzi şi vreame-i a lepăda. 203v
7. Vreame-i a tăia şi vreame-i a coasă. Vreame-i a tăcea şi vreame-i a grăi.
8. Vreamea iubirii şi vreamea urârii. Vreamea de războiu şi vreame de pace.
9. Ce are mai multu omul din osteneala sa?
10. Văzut-am năcazul care au dat Dumnezeu fiilor omeneşti ca să să întinză într-însul.
11. Toate le-au făcut bune în vreamea sa, şi lumea o au dat prigonirii, ca să nu afle omul lucrul care au făcut Dumnezeu din început până la sfârşit.
12. Şi am cunoscut că nu-i mai bine decât a să veseli şi a face bine în viaţa sa.
13. Că tot omul ce mâncă şi bea şi veade ce e bun din osteneala sa, aceasta darul lui Dumnezeu iaste.

14. Cunoscut-am că toate lucrurile care au făcut Dumnezeu rămân în veac. Nu le putem adaoge ceva, nici a le lua ceale ce au făcut Dumnezeu ca să să teamă de el.
15. Ceaea ce s-au făcut, aceaea rămâne. Ceale ce vor fi au mai fost. Şi Dumnezeu întemeiază ce au trecut.
16. Văzut-am supt soare în loc de judecată nelegiuire, şi în loc de dreptate, strâmbătate.
17. Şi am zis în inima mea: «Pre cel drept şi pre cel necredincios va judeca Dumnezeu, şi vreamea a tot lucrul atuncea va fi».
18. Zis-am în inima mea pentru fiii omeneşti să-i cearce Dumnezeu şi să-i areate a fi aseaminea fiarălor. ||
204r 19. Pentru aceasta, una iaste perirea omului şi a dobitoacelor şi aseaminea amânduror socoteală. Precum moare omul, aşea şi acealea mor; aseaminea răsuflă toate şi nimică are omul mai mult decât dobitocul. Toate sânt supusă deşertăciunii
20. Şi toate merg la un loc; din pământ făcute sânt şi în pământ aseaminea să întorc.
21. Cine ştie de să suie duhul fiilor lui Adam sus şi de să pogoară duhul dobitoacelor jos?
22. Şi am găsit nimic a fi mai bine decât a să veseli omul întru osteneala sa, şi aceasta a fi partea lui, că cine-l va aduce ca după sâne să cunoască ceale viitoare?

Cap 4

Deşertăciunea aceştii vieţi o vădeaşte înţeleptul din asupreala nevinovaţilor şi cum că strădaniia omenească iaste supusă pizmei. Şi cum că nebunul fără grije în leane petreace, altul ce nu are moştan, comoară agonisând, arată folosurile soţietăţii, a împăraţilor şi a împărăţiilor deşertăciune, şi ascultarea o pune înaintea jârtvelor nebunilor.

1. Întorsu-m-am la altele şi am văzut hulele ce să fac supt soare şi lacrămile nevinovaţilor şi pre nimene mângăietoriu, nici a putea sta împrotivă puterniciii lor, lipsiţi de ajutoriul tuturor.
204v 2. Şi am lăudat mai mult pre cei morţi | decât pre cei vii.
3. Şi mai fericit decât amândoi am judecat pre cel ce încă nu s-au născut, nici au văzut realele ce sânt supt soare.
4. Iarăşi am socotit toate ostenealele omeneşti şi sârguirile le-am înţeles a fi deşchise pizmei celui de aproape. Şi într-aceasta deşertăciune şi grije fără folos iaste.
5. Cel nebun împleteaşte mânile sale şi-ş mănâncă cărnurile, zicând:
6. «Mai bun e un pugnişor cu odihnă decât amândoao mânile pline cu osteneală şi cu năcazul sufletului».
7. Socotind, am găsit şi altă deşertăciune supt soare:
8. Unul iaste, şi al doilea nu are, nu fiiu, nu frate şi, macar că a osteni nu înceată, nici să satură ochii lui de bogăţii, nici socoteaşte, zicând: «Cui mă ostenesc şi înşel sufletul mieu cu bunătăţi?» Şi întru aceasta deşertăciune iaste şi năcaz rău.
9. Mai bine e, doară, doi a fi împreună decât unul, că au sporiul soţiei sale.
10. De va cădea unul, de altul să va propti. Amar celui sângur, căci căzând, nu are cine să-l rădice.
11. Şi de vor dormi doi, să vor încălzi împreună; unul cum să va încălzi? ||
205r 12. Şi de va birui cineva pre unul, doi îi stau împrotiva lui; funea întreită anevoie să rumpe.
13. Mai bun e copilul sărac şi înţelept decât împăratul bătrân şi nebun, care nu şti mai înainte a vedea spre ceale viitoare.
14. Cum că din închisoare şi din laţuri cândva careva iese la împărăţie, şi altul, născut întru împărăţie, de lipsă să sfârşaşte.
15. Văzut-am pre toţi cei vii, carii umblă supt soare, cu al doilea tânăr, care să va scula pentru dânsul.
16. Fără sfârşit e numărul norodului, a tuturor care au fost mai nainte de dânsul şi carii după aceaea vor fi, nu să vor veseli întru dânsul, ci şi aceasta e deşertăciune şi năcazul duhului.
17. Păzeaşte-ţi piciorul întrând în casa lui Dumnezeu şi te apropie să auzi, *că cu mult mai bună e ascultarea decât jârtvele nebunilor carii nu ştiu ce fac cei răi.

*1 Împăr. 15, 22. Osie. 6, 6.

Cap 5

Nimic îndrăzneţu de Dumnezeu a grăi şi de rânduiala Lui. Făgăduinţele a le răsplăti. A nu să mira de asuprirea celor lipsiţi, când nelegiuiţi judecători au. Şi cât e de mişea socoteala

lacomului ce nu să mai satură şi a bogatului ce grămădeaşte bogăţiile, spre al său cândva rău.

1. Să nu grăieşti ceva îndrăzneţu, nici inima ta | să fie grabnică a grăi cuvânt 205v
înaintea lui Dumnezeu, că Dumnezeu în ceriu, şi tu pre pământ; pentru
aceaea, fie puţine cuvintele tale.
2. După multe griji urmează visurile, şi după multe vorbe să va afla nebuniia.
3. De ai făgăduit ceva lui Dumnezeu, nu zăbovi a răsplăti, că nu-i place necredincioasa şi nebuna făgăduire, ci orice vei făgădui, dă.
4. Şi cu mult mai bine iaste a nu făgădui decât după făgăduinţă a nu da ceale făgăduite.
5. Nu-ţi da gura ca să-ţi faci trupul a păcătui, nici zice înaintea îngerului: «Nu iaste orânduială», ca nu cumva, mâniindu-să Dumnezeu împrotiva cuvintelor tale, să răsipească toate lucrurile mânilor tale.
6. Unde sânt multe visuri, multe sânt deşertăciuni şi vorbe fără număr, iară tu de Dumnezeu te teame.
7. De vei vedea hulele celor lipsiţi şi sâlnicele judecăţi şi a să răsturna dreptatea în ţară, nu te mira de aceasta, că decât cel înalt mai înalt iaste altul, şi decât aceştia încă mai presus sânt alţii,
8. Şi mai presus a tot pământul ce slujaşte împăratul porunceaşte.
9. Lacomul nu să va umplea de bani, şi cel ce iubeaşte bogăţiile rod nu va lua dintr-însele; şi aceasta, dară, deşertăciune.
10. Unde sânt multe averi, mulţi sânt şi cei ce le mâncă. Şi ce foloseaşte stăpânului, fără că veade || bogăţiile cu ochii săi? 206r
11. Dulce-i somnul celui ce lucră, acar puţân, acar mult mânce, iară săturarea bogatului nu-l lasă să doarmă.
*Iov. 20, 20. 12. *Şi alt beteşug iaste rău foarte, care am văzut supt soare: bogăţiile cruţate spre răul
Iov. 1, 21. domnului său,
1 Timoth. 6, 7. 13. Că pier în năcazul cel rău. Născut-au fiiu, care în grea lipsă va fi.
14. Precum au ieşit gol din pântecele maicii sale, aşa să va întoarce şi nimică va duce cu sine din ostenealele sale.
15. Mişea e foarte neputinţa. Cum au venit, aşa să va întoarce. Ce-i foloseaşte, dară, că au lucrat spre vânt?
16. Toate zilele vieţii sale au mâncat întru întunearec şi întru griji multe şi întru cădeare şi întristare.
17. Aceasta dară mi s-au văzut a fi bună: să mânce cineva şi să bea şi să să desfeteaze cu veselie din osteneala sa, cu carea s-au ostenit supt soare în numărul zilelor vieţii sale care i-au dat Dumnezeu; şi aceasta e partea lui.
18. Şi tot omului căruia i-au dat Dumnezeu bogăţii şi averi, şi puteare i-au dăruit, să mânce dintr-însele şi să să desfeteaze întru partea sa şi să să veselească din osteneala sa. Aceasta e darul lui Dumne|zeu. 206v
19. Că nu destul îş va aduce aminte de zilele vieţii sale, căci că Dumnezeu cuprinde întru desfătări inima lui.

Cap 6

Mişea iaste deşertăciunea lacomilor, carii nici în lipsă încă nu îndrăznesc a să sluji de ceale căştigate.

1. Iaste şi alt rău ce am văzut supt soare, şi încă des la oameni.
2. Omul căruia i-au dat Dumnezeu bogăţii şi averi şi cinste şi nimică lipseaşte sufletului său din toate ce pofteaşte, nici îi dă puteare Dumnezeu să mânce dintr-însul, ci omul strein îl va îmbuca. Aceasta, deşertăciune şi mişelătate mare.
3. De va naşte cineva o sută de fii şi va trăi mulţi ani şi multe zile de vârstă va avea, şi sufletul lui nu să va sluji de bunătăţile averii sale şi să va lipsi de îngropăciune, despre aceasta eu vestesc că mai bun e decât el cel stărpit.
4. Că în deşert vine şi mearge la întunearec şi cu uitare să va şterge numele lui.
5. N-au văzut soarele, nici au cunoscut deschilinirea bunului şi a răului.
6. De va trăi şi doao mii de ani şi nu să va desfăta în bunătăţi, au nu la un loc grăbesc toate? ||

207r 7. Toată osteneala omului în gura lui; ci sufletul lui nu să va umplea.
8. Ce are mai mult înţeleptul decât nebunul? Şi ce săracul, fără numai să meargă acolo unde iaste viaţa?
9. Mai bine e a vedea ce pofteşti decât a dori ce nu ştii; ci şi aceasta deşertăciune iaste şi prepunerea duhului.
10. Cel ce va să fie, i s-au chemat numele, şi să ştii că om iaste, şi cu toate împrotiva celui mai tare decât sine a să certa în judecată.
11. Cuvinte sânt multe şi multă deşertăciune având în prigoniri.

Cap 7

Deşert iaste a cerca ceale mai înalte decât sâne şi, între multe, cine ce trebuie mai tare a aleage; aşa şi înţelepciunea, mai de folos e cu bogăţiile. De zioa rea a să feri. Să nu fii înţelept sau drept mai mult decât trebuie. Cât e de amară şi de primejdioasă însoţirea cu muiarea. Şi cum că omul iaste zidit de la Dumnezeu drept.

1. e lipsă e omului a cerca ceale mai mari decât sâne, neştiind ce-i foloseaşte, în viaţa sa, numărul zilelor nemerniciii sale? Şi în vreamea ce treace ca umbra, au cine-i va putea spune cine va fi după el supt soare?
2. *Mai bun e numele bun decât unsorile scumpe şi zioa morţii decât zioa naşterii. | *Pilde 22, 1.
207v 3. Mai bine e a mearge la casa plângerii decât la casa ospăţului, că într-aceaea sfârşitul tuturor oamenilor să înştiinţază, şi cel viu cugetă ce va fi.
4. Mai bună e mâniia decât râsul, că prin întristarea feaţii să îndreptează sufletul celui ce greşaşte.
5. Inima înţelepţilor, unde e întristare, şi inima nebunilor, unde e veselie.
6. Mai bine e de la cel înţelept a să certa, decât cu blândeaţele nebunilor a să înşela.
7. Că precum sunetul spinilor ce ard supt oală, aşa râsul nebunului. Ci şi aceasta e deşertăciune.
8. Hula turbură pre cel înţelept şi va pierde vârtutea inimii lui.
9. Mai bun e sfârşitul rugăciunii decât începutul. Mai bun e cel răbdătoriu decât cel mândru.
10. Nu fi grabnic a te mâniia, că mâniia în sânul celui nebun odihneaşte.
11. Să nu zici: «Ce pricină a fi, socoteşti, că vremile dintâiu mai bune au fost decât acum?» Că nebună iaste această întrebare.
12. Mai de folos e înţepelciunea cu bogăţiile şi mai mult foloseaşte celor ce văd soarele.
13. Că precum acopere înţelepciunea, aşa acopăr banii. Iară aceasta mai mult are învăţătura şi înţelepciunea, că viaţă dăruiesc celui ce le stăpâneaşte.
208r 14. Socoteaşte lucrurile lui Dumnezeu, că nime nu | | poate îndrepta pre cel ce el îl va urgisi.
15. În zioa cea bună desfăta-te-vei întru bunătăţi, şi de zioa rea te fereaşte. Că precum aceasta, aşa şi aceaea o au făcut Dumnezeu, ca să nu afle omul împrotiva Lui dreapte ponosluri.
16. Şi aceastea încă le-am văzut în zilele deşertăciunii meale: dreptul piere întru dreptatea sa, şi cel necredincios mult vieţuiaşte întru răutatea sa.
17. Nu fi foarte drept, nici mai mult înţeleage decât trebuie, ca să nu buiguieşti.
18. Nu lucra mult nelegiuit şi nu fi nebun, ca să nu mori în vreamea nu a ta.
19. Bine iaste ţie a sprijini pre cel drept, ci şi de la el să nu-ţi tragi mâna, că cel ce să teame de Dumnezeu nimic nu leneveaşte.
20. Înţelepciunea au întărit pre cel înţelept preste zeace căpetenii a cetăţii.
21. *Că nu iaste om drept pre pământ, care să facă bine şi să nu păcătuiască. *3 Împăr. 8, 46.
22. Ci şi tuturor cuvintelor care să zic nu-ţi pleca inima, ca să nu auzi pre sluga ta blăstămându-te. 2 Par. 6, 36. Pilde. 20, 9.
23. Că ştie cunoştinţa ta că şi tu de multe ori ai blăstămat pre alţii. 1 Ioan 1, 8.
24. Toate le-am ispitit întru înţelepciune; zis-am: «Înţelept mă voiu face!», şi ea departe s-au depărtat de la mine,
25. Cu mult mai vârtos decât era. Şi înaltul adânc cine-l va afla?
208v 26. Cercetat-am toate cu sufletul mieu, ca să ştiu şi să socotesc şi să caut | înţelepciunea şi înţeleagerea şi să cunosc nelegiuirea celui nebun şi greşala celor nepricepuţi.
27. Şi am aflat mai amară decât moartea, muiarea, carea iaste cursa vânătorilor; şi mreaje inima ei, legături sânt mânile ei. Cel ce place lui Dumnezeu va fugi de dânsa, iară cel păcătos să va prinde de dânsa.
28. Iată, aceasta am aflat – au zis Ecleziastul – una şi alta ca să aflu înţeleagerea,

29. Care încă o caută sufletul mieu şi nu o am aflat. Un om dintr-o mie am găsit, muiarea din toate n-am aflat.

30. Numai aceasta am aflat, că au făcut Dumnezeu drept, şi el s-au mestecat cu nenumărate întrebări. Cine e aşa, ca Cel înţelept? Şi cine au cunoscut dezlegarea cuvântului?

Cap 8

În faţă străluceaşte înţelepciunea. A nu să depărta de poruncile lui Dumnezeu. Omul cunoaşte numai ceale de acum, nici poate scăpa de moarte. Cei necredincioşi, pentru îngăduirea lui Dumnezeu, mai slobod păcătuiesc. Foarte deşert a fi să veade, că drepţilor şi necredincioşilor aseaminea aici li să întâmplă, şi pricina lucrurilor lui Dumnezeu nu trebuie a să cerca.

Sus 2, 14.

1. Înţelepciunea omului străluceaşte în faţa lui, şi Cel Atotputearnic faţa lui va schimba. ||
2. Eu gura împăratului păzesc şi poruncile jurământului lui Dumnezeu. 209r
3. Nu grăbi a te depărta de la faţa Lui, nici rămânea în lucru rău, că tot ce va vrea va face.
4. Şi cuvântul Lui e plin de puteare, nici poate Lui cineva zice: «Pentru ce aşa faci?»
5. Cel ce păzeaşte porunca nu va simţi ceva rău; vreamea şi răspunsul inima înţeleptului înţeleage.
6. A toată treaba iaste vreame şi îndemnare, şi mult năcazul omului.
7. Că nu ştii ceale trecute, şi ceale viitoare de la nici un sol nu le poate cunoaşte.
8. Nu e în putearea omului a opri duhul, nici are puteare în zioa morţii, nici să lase a să odihni năvălind războiul, nici va mântui necredinţa pre cel necredincios.
9. Toate aceastea le-am socotit şi am dat sufletul mieu întru toate lucrurile care sânt supt soare. Cândva stăpâneaşte omul pre om spre răul său.
10. Văzut-am pre cei necredincioşi îngropaţi, carii încă şi când trăia, în locul cel sfânt era şi să lăuda în cetate ca de lucruri dreapte. Ci şi aceasta deşertăciune iaste.
11. Că pentru că nu să face curând judecata împrotiva celor răi, fără nici o frică fiii oamenilor lucrează ceale reale.
12. Însă păcătosul dintru aceaea, că de o sută de ori face rău şi prin răbdare să sufere. Eu am cunoscut că bun lucru va fi celor ce să tem | de Dumnezeu, celor ce să stidesc de faţa Lui. 209v
13. Nu fie bun necredinciosului, nice să să lungească zilele lui, ci ca umbra treacă cei ce nu să tem de faţa Domnului.
14. Iaste şi altă deşertăciune carea iaste pre pământ. Sânt drepţi, cărora să întâmplă ceale reale, ca când ar fi avut lipsă de agiutoriul necredincioşilor. Şi sânt necredincioşi carii aşa fără grije sânt, ca când ar avea faptele drepţilor. Ci şi aceasta foarte deşartă a fi o socotesc.
15. Lăudat-am drept aceaea veseliia, că nu ar fi bine omului supt soare fără a mânca şi a bea şi a să bucura. Şi aceasta numai cu sine va duce din osteneala sa în zilele vieţii sale, care i-au dat Dumnezeu supt soare.
16. Şi mi-am pus inima a cunoaşte înţelepciunea şi a înţeleage ţinearea, ce petreace pre pământ. Iaste om care zioa şi noaptea nu prinde somn cu ochii.
17. Şi am înţeles cum că tuturor lucrurilor lui Dumnezeu nici o pricină poate afla omul a celor ce să fac supt soare. Cu cât mai mult să va osteni a căuta, cu atâta mai puţân va afla. De să va şi zice înţeleptul a şti, nu va putea găsi.

Cap 9

Nime nu ştie de mânie au de dragostea lui Dumnezeu e vreadnic, că acealeaşi tuturor aici să || întâmplă. Şi nerămâind după această scurtă şi neştiută viiaţă vreame a lucra, dojeneaşte 210r *acum neîncetat a lucra. Şi măcar că înţelepciunea e mai aleasă decât vârtutea, însă în cel sărac nu să preţuiaşte.*

1. Toate aceastea le-am socotit în inima mea, ca cu grije să le înţeleg. Sânt drepţi şi înţelepţi, şi lucrurile lor în mâna lui Dumnezeu şi, măcar că nu şti, omul de dragoste au de urâre e vreadnic.
2. Ci toate spre vreame viitoare să ţin neştiute, pentru că toate aseaminea să întâmplă celui drept şi celui necredincios, celui bun şi celui rău, curatului şi necuratului, celui ce

jârtveaşte şi celui ce jârtvele urgiseaşte; ca cel bun, aşa şi cel păcătos, ca cel ce joară strâmb, aşa şi cel ce jură drept.

3. Aceasta e rea întru toate care să fac supt soare, că aceaeaşi tuturor să întâmplă, pentru aceaea şi inimile fiilor omeneşti să umplu de răutate şi de urgisire în viaţa sa, şi după aceastea la iad să vor duce.

4. Nime iaste, care pururea să fie viu şi care să aibă nădejdea acestui lucru. Mai bun e cânele viu decât leul mort.

5. Că cei ce trăiesc să ştiu pre sine că vor muri, iară cei morţi nimic mai mult nu ştiu, nici au mai multă plată, că uitării s-au dat pomenirea lor. |

210v 6. Şi dragostea şi urârea şi pizmele împreună au perit, nici au parte într-această vreame şi în lucrarea ce să poartă supt soare.

7. Mergi, dară, şi mâncă întru veselie pâinea ta şi bea cu bucurie vinul tău, că lui Dumnezeu plac lucrurile tale.

8. În toată vreamea fie vejmintele tale curate şi untul-de-lemn din capul tău să nu scază.

9. Desfetează-te în viaţă cu muiarea carea o iubeşti în toate zilele vieţii nestării tale, care ţi-o au dat supt soare în toată vreamea deşertăciunii tale, că aceasta-i partea în viiaţă şi întru osteneala ta ce osteneşti supt soare.

10. Orice poate face mâna ta, neîncetat lucrează, că nici lucru, nici înţeleagere, nici înţelepciune, nici ştiinţă va fi la cei din iad, unde tu grăbeşti.

11. Întorsu-m-am la alta şi am văzut supt soare nici a celor iuţi a fi alergarea, nici a celor tari a fi războiul, nici a celor înţelepţi pâinea, nici a celor învăţaţi bogăţiile, nici a meaşterilor darul, ci vreame şi căderе întru toate.

12. Nu şti omul sfârşitul său. Ci precum peştii să prind cu unghiţa şi precum paserile să cuprind cu laţurile, aşa să prind oamenii în vreamea cea rea, când li să va întâmpla degrabă.

13. Şi aceasta supt soare am văzut înţelepciunea şi o am cunoscut a fi mai mare.

211r 14. Cetate mică şi puţâni într-însa oameni. Venit-au împrotiva ei împărat mare || şi o au şenţuit şi au făcut tării prinprejur şi s-au isprăvit conocirea.

15. Şi s-au aflat într-însa un om sărac şi înţelept şi au slobozit cetatea prin înţelepciunea sa, şi nime după aceaea ş-au adus aminte de omul cel sărac.

16. Şi ziceam eu: «Mai bună a fi înţelepciunea decât tăriia; pentru ce dară înţelepciunea săracului s-au urgisit şi cuvintele lui nu s-au auzit?»

17. Cuvintele înţelepţilor să aud întru tăceare mai mult decât strâgarea voievodului între cei nebuni.

18. Mai bună e înţelepciunea decât armele ceale de război. Şi cel ce va păcătui întru una multe bunătăţi va pierde.

Cap 10

Deschilinirea înţeleptului de cel nebun. Ispitelor duhului putearnic a sta împrotivă. Despre cel nebun şi sluga înălţaţi, şi despre găzdacul şi căpeteniia smeriţi. Hulitoriul smerit şarpelui să asamănă. Despre împăratul copil şi boiarii ce mâncă dimineaţă. Nici pre împăratul, nici pre bogatul a huli.

1 Muştele ce mor pierd dulceaţa unsorii. Mai scumpă e înţelepciunea şi mărirea, mică şi până la o vreame, nebuniia.

2 Inima înţeleptului e dreapta lui, şi inima nebunului în stânga lui.

3. Ci şi în cale nebunul umblând, însuşi neînţelept fiind, pre toţi nebuni a fi îi socoteaşte.

211v 4. De să va sui preste tine duhul celui ce are putea|re, locul tău nu-l slobozi, că grijea va face a înceta păcate mari.

5. Iaste rău ce am văzut supt soare, ca prin greşală ieşind de la faţa căpeteniii,

6. A fi pus cel nebun întru vrednicie înaltă şi bogaţii a şedea din jos.

7. Văzut-am slugile pre cai şi boiarii umblând pre pământ ca slugile.

8. *Cel ce sapă groapă cădea-va într-însa, şi cel ce răsipeaşte gardul muşca-l-va şearpele. *Pilde 26, 27.

9. Cel ce duce pietrile să va năcăji într-însăle, şi cel ce taie leamne să va răni într-însele. Ecli. 27, 29.

10. De să va întâmpi fierul, şi acesta nu ca întâiu, ci va fi întâmpit, cu multă osteneală să va ascuţi, şi după sârguire va urma înţelepciunea.

11. De va muşca şearpele întru tăceare, nimic decât el mai puţin are cel ce huleaşte în taină.

12. Cuvintele gurii înţeleapte har, şi buzele nebunului îl vor prăpădi.
13. Începutul cuvintelor lui nebunie, şi cea mai de pre urmă a gurii lui greşală rea.
14. Nebunul cuvintele înmulţeaşte. Nu şti omul ce au fost mai înainte de sâne şi ce va fi după sâne; cine-i va putea spune?
15. Osteneala nebunilor va năcăji pre cei ce nu ştiu mearge în cetate.
16. Amar ţie, ţară a căriia împărat copil iaste şi a căriia boiari mâncă dimineaţa!
17. Fericită e ţara a căriia împăratul ales iaste şi a căriia căpetenii mâncă în vreamea sa spre stâmpărare, iară nu spre neînfrânare.
18. Întru leneviri să va smeri podirea, şi întru slăbiciunea mânilor va picături casa.
19. Spre râs facă pâinea şi vinul să se ospete vieţuind, şi de bani ascultă toate. ||
20. În cugetul tău să nu huleşti pre împăratul şi întru ascunsul cugetului tău să nu 212r
blastămi pre cel bogat; că şi paserile ceriului vor purta glasul tău, şi cel ce are arepi va vesti giudecata ta.

Cap 11

Dojeneaşte a împărţi ale noastre şi pururea bine a lucra. Că judecata omului după moarte iaste neschimbată. Şi pomenirea judecăţii viitoare a o ţinea, în carea despre toate ne vom judeca. Mâniia şi răotatea din inimă a o depărta.

1. Trimite pânea ta preste apele ce trec, că după vreame multă o vei afla.
2. Dă parte şeapte, încă şi opt, că nu ştii ce rău va fi pre pământ.
3. De să vor umplea norii, vifor pre pământ vor vărsa. De va cădea copaciul spre amiazăzi au spre miiazănoapte, ori în ce loc va cădea, acolo va fi.
4. Cel ce să uită la vânt nu samănă; şi cel ce socoteaşte norii niceodată nu va săcera.
5. Precum nu ştii care iaste calea duhului şi în ce chip să înteaie oasele în pântecele ceii povarnice, aşa nu ştii lucrurile lui Dumnezeu, Cel ce e făcătoriul tuturor.
6. Dimineaţă samănă sămânţa ta, şi sara să nu înceate mâna ta, că nu ştii carea mai vârtos va răsări, aceasta au ceaea şi, de vor răsări amândoao împreună, mai bine va fi.
7. Dulce e lumina şi desfătos a vedea soarele.
8. De va trăi omul ani mulţi şi întru toţi aceştia să va veseli, trebuie să-şi aducă aminte de vreamea cea întunecoasă şi de zilele ceale multe, care întâmplându-să, de deşertăciune se vor vădi ceale trecute. |
9. Veseleaşte-te, dară, tânărule, întru tinereaţele tale şi întru bine fie inima ta în zilele 212v
tinereaţelor tale şi umblă în căile inimii tale şi întru vedearea ochilor tăi; şi să ştii că pentru toate aceastea te va aduce Dumnezeu spre judecată.
10. Depertează mâniia de la inima ta şi delungă răotatea de la trupul tău, că tinereaţele şi dezmierdarea deşerte sânt.

Cap 12

Pre Dumnezeu înaintea ochilor tăi să-L aibi în tinereaţe, mai înainte până a sosi grealele bătrâneaţe şi mai pre urmă moartea. Şi fiind toate deşertăciuni, poruncile lui Dumnezeu păzeaşte, că de toate trebuie să să dea samă.

1. Adu-ţi aminte de Ziditoriul tău în zilele tinereaţelor tale, până va veni vreamea năcazului tău şi să vor apropiia anii de care i să zice: «Nu-m plac»,.
2. Mai înainte de-a să întuneca soarele şi lumina şi luna şi stealele şi să să întoarcă norul după ploaie,
3. Când să vor mişca păzitorii casii şi să vor clătina oamenii cei tari şi leaneşe vor fi ceale ce macină în număr mic şi să vor întuneca cei ce văd prin zăbreale,
4. Şi vor închide uşile în uliţă întru smerirea glasului ce macină şi să vor scula la glas de pasere şi vor asurzi toate featele viersului,
5. Şi ceale înalte să vor teame şi să vor înfricoşa în cale, înfluri-va migdalul, îngrăşa-să-va lăcusta şi să va răsipi ca pielea, că să va duce omul în casa veacului său şi vor încunjura pre uliţă plângând,
6. Mai înainte de-a să rumpe funea cea de argint şi să să întoarne varga cea de aur şi să să zdrobeas||că vadra preste fântână şi să să frângă roata preste jghiab, 213r

7. Şi să să întoarcă praful în pământul său de unde era, şi duhul să să întoarcă la Dumnezeu, Cel ce l-au dat.

8. Deşertăciunea deşertăciunilor – zis-au Ecleziastul – şi toate deşertăciune”.

9. Şi fiind înţelept foarte Ecleziastul, au învăţat norodul şi au povestit ceale ce făcuse şi, cercetând, au alcătuit pilde multe.

10. Căutat-au cuvinte de folos şi au scris vorbe dreapte şi pline de adevăr.

11. Cuvintele înţelepţilor, ca strămurările şi ca cuiele spre înălţime înfipte, carele prin sfatul meaşterilor s-au dat de la un păstoriu.

12. Mai mult decât aceastea, fiiule, să nu cauţi. A face multe cărţi nici un sfârşit iaste, şi cugetarea adeasă năcazul trupului iaste.

13. Sfârşitul a grăi aşijderea toţi să-l auzim. De Dumnezeu te teame şi poruncile Lui păzeaşte, că acesta iaste tot omul.

14. Şi toate care să fac le va aduce Dumnezeu la judecată, pentru toată greşala, acar bun, acar rău, aceaea fie.

A

ACAR: adv. (Înv. şi reg.) „măcar”
acar... acar: 5,11; 12,14

ACOLO: adv.
acolo: 1,5; 6,8; 11,3

(a) ACOPERI: v. IV
vor acoperi: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,16
acopere: *ind. prez. 3.sg.* 7, 13
acopăr: *ind. prez. 3.pl.* 7,13

ACUM: adv.
acum: 7,11; rezum. cap.8; rezum. cap. 9

(a se) ADĂUGA: v. I; var. **(a se) ADAOGE:** v. III „a mai pune ceva lângă cele ce sunt”; „a continua să”
adaoge: *ind. prez. 3 sg.* 1,18
să adaogă: *conj. prez. 3.sg.* 2,26
adaoge: *inf. prez. fără* ***a*** 3,14

ADÂNC, -Ă: adj.
adânc: *n. sg. ac.* 7,25

ADES: adj.
adeasă: *f. sg. nom., în sintagma* ***cugetarea adeasă*** 1 2, 12

ADEVĂR: s.n.
adevăr: *sg. tant. nom./ac.* 12,10

(a se/-şi) ADUCE: v. III
va aduce: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,22; 11,9; 12,14
(îş) va aduce: *ind. viit.I. 3.sg., în loc. v.* ***îş va aduce amine*** 5,19
(ş-)au adus: *ind. pf. c. 3.sg.* 9,15
să(-şi) aducă: *conj. prez. 3.sg., în loc. v.* ***să-şi aducă aminte*** 11,8
adu(-ţi): *imperativ 2.sg., în loc. v.* ***adu-ţi aminte*** 12,1

ADUCERE: s.f.
aducere: *sg. nom., în loc. s.* ***aducere aminte*** 1,11

(a) ADUNA: v. I
a aduna: *inf. prez.* rezum. cap.2
adunatu(-)-am: *ind. pf. c. 1.sg.* 2,8
să adune: *conj. prez. 3.sg.* 2,26

(a se) AFLA: v. I
să afle: *conj. prez. 3.sg.* 3, 11; 7,15
(să) va afla: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,2
va afla: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,25; 8,17
am aflat: *ind. pf. c. 1.sg.* 7,27, 28, 29, 30
să aflu: *conj. prez. 1.sg.* 7,28
afla: *inf. prez. fără* ***a*** 8,17
(s-)au aflat: *ind. pf. c. 3.sg.* 9,15
vei afla: *ind. viit.I. 2.sg.* 11,1

(a) AGONISI: v. IV
agonisând: *gerunziu* rezum. cap.4

AICI: adv.
aici: rezum. cap.8; rezum. cap.9

AJUTOR: s.n.; var. (În v. şi reg.) **AJUTORIU, AGIUTORIU**
ajutoriul: *sg. ac.* 4,1
agiutoriul: *sg. ac.* 8,14

(a) ALCĂTUI: v. IV
au alcătuit: *ind. pf. c. 3.sg.* 12,9

(a) ALEGE: v. III
a aleage: *inf. prez.* rezum. cap. 7

ALERGARE: s.f.
alergarea: *sg. nom.* 9,11

ALES, ALEASĂ: adj.
aleasă: *f. sg. nom.* rezum. cap. 9
ales: *m. sg. nom.* 10, 17

(a) ALTOI: v. IV; var. (Reg.) **(a) ULTOI**
am ultoit: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,5

AMAR: adj./s.
amar: *s.n.* (+ *dat.*) *sg. nom.*. 4,10; 10,16
amară: *adj. f. sg. nom.* rezum. cap.7
(mai) amară: *adj. f. sg. ac.* 7,27

(a se) AMESTECA: v. I; var. **(a se) MESTECA**
(s-)au mestecat: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,30

AMIAZĂ: s.f.; var. (Reg.) **AMIAZĂZI**: s.f.
amiazăzi: *sg. ac.* 1,6; 11,3

AMINTE: adv.
aminte: *adv. în loc. v.* ***a-şi aduce aminte/****loc. s.* ***aducere aminte***; *vezi* **(a se/-şi) ADUCE/ADUCERE**

AN: s.m.
ani: *pl. ac.* 6,3, 6; 11,8
anii: *pl. nom.* 12,1

ANEVOIE: adv.
anevoie: 1,15; 4,12

APĂ: s.f.
apele: *pl. ac.* 11,1

APROAPE: s.m.
celui de aproape: *sg. gen.* 4,4

(a se) APROPIA: v. I
(te) apropie: *imperativ 2.sg.* 4,17
(să) vor apropiia: *ind. viit.I. 2.pl.* 12, 1

(a) APUNE: v. III
apune: *ind. prez. 3 sg.* 1,5

(a) ARĂTA: v. I
a arăta: *inf. prez.* 2,24
să areate: *conj. prez. 3.sg.* 3,18
arată: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap. 4

(a) ARDE: v. III
ard: *ind. prez. 3.pl.* 7,7

ARGINT: s.n.
argint: *sg. ac.* 2,8; 12,6

ARIPĂ: s.f.; var. (În v.) **AREPĂ**
arepi: *pl. ac.* 10,20

ARMĂ: s.f.
armele: *pl. ac.* 9, 18

(a) ASCULTA: v. I
ascultă: *ind. prez. 3.pl.* 10,19

ASCULTARE: s.f.
ascultarea: *sg. nom./ac.* rezum. cap. 4; 4,17

ASCUNS: s.n.
ascunsul: *sg. ac.* 10,20

(a să) ASCUŢI: v. IV
(să) va ascuţi: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,10

(a se) ASEMĂNA: v. I
(să) asamănă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.10

ASEMENEA: adv./prep.; var. (Înv.) **ASEAMINEA**
aseaminea: *adv.* 2,16; 3,19, 20; rezum. cap.8; 9,2
aseaminea: *prep.+dat.* 3, 18, 19

ASTÂMPĂRARE: s.f.; var. **STÂMPĂRARE**
stâmpărare: *sg. ac.* 10,17

(a) ASUDA: v. I
asudasem: *ind. m.m.c.pf. 1.sg.* 2,11
am asudat: *ind. pf. c. 1.sg.* 2,19

ASUPREALĂ: s.f.
asupreala: *sg. ac.* rezum. cap.4

ASUPRIRE: s.f.
asuprirea: *sg. ac.* rezum. cap.5

(a) ASURZI: v. IV
vor asurzi: *ind. viit. 3.pl.* 12,4

AŞA: adv.; var. (Înv. şi reg.) **AŞEA**
aşa: 2,19, 25; 5,14, 15; rezum. cap.7; 7,7, 13, 15, 30; 8,4, 14; 9,2, 12; 11,5
aşea: 3,19

AŞIJDEREA: adv.
aşijderea: 2,16; 12,13

ATOTPUTERNIC: s.m.
(Cel) Atotputearnic: *sg. nom.* 8, 1

ATUNCI: adv.; var. **ATUNCEA**
atuncea: 3,17

AUR: s.n.
aur: *sg. nom./ac.* 2,8; 12,6

(a) AUZI: v. IV
să auzi: *conj. prez. 2.sg.* 4,17; 7,22
(s-)au auzit: *ind. pf. c.3.pl.* 9, 16
(să) aud: *conj. prez. 3.pl.* 9,17
să auzim: *conj. prez. 1 pl.* 12,13

AUZIT: s.n.
auzitul: *sg. ac.* 1,8

(a) AVEA: v. II
avut-am: *ind. pf. c. 1 sg.* 2,7
a avea: *inf. prez.* 2, 18
va avea: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,3
având: *gerunziu* 6,11
ar avea: *cond. prez. 3.pl* 8,14
ar fi avut: *cond. pf. 3.pl* 8,14
are: *ind. prez. 3.sg* 1,3; 3,9, 19; rezum. cap.4; 4,8, 10; 6,8; 7,13; 8,8; 10,4, 11, 20
să aibă: *conj. prez. 3.sg.* 9,4
să aibi: *conj. prez.2.sg.* rezum. cap. 12
au: *ind. prez. 3.pl.* 3,1; 4,9; rezum. cap.5; 9,5, 6

AVERE: s.f.
averile: *pl. ac.* 2,8, 9
averi: *pl. nom./ac.* 5,10, 18; 6,2
averii: *sg. gen.* 6,3

B

BAN: s.m.
bani: *pl. ac.* 5,9; 10,19
banii: *pl. nom.* 7,13

BĂTRÂN: adj.
bătrân: *m. sg. ac.* 4, 13

BĂTRÂNEŢE: s.f.
bătrâneaţe: *pl. nom.* rezum. cap.12

(a) BÂIGUI: v. IV; var.(Reg.) **(a) BUIGUI**
să buiguieşti: *conj. prez. 2.sg.* 7, 17

(a) BEA: v. II
a bea: *inf. prez.* 2,24; 8,15
bea: *ind. prez. 3.sg.* 3,13
să bea: *conj. prez. 3.sg.* 5,17
bea: *imperativ 2.sg.* 9,7

BETEŞUG: s.n.
beteşug: *sg. nom.* 5,12

BINE: adv.
(mai) bine: *adv.* 2,24; 3,12, 22; 4,9; 5,4; 6,9; 7,3, 6; 11,6
bine: *adv.* 7,19; 8,15; rezum. cap.11
bine: *s.n. sg. ac.* 3,12; 7,21; 11,9

(a) BIRUI: v. IV
va birui: *ind. viit. 3.sg.* 4,12

BLÂNDEŢE: s.f.
blândeaţele: *pl. ac.* 7,6

(a) BLESTEMA: v. I; var. **(a) BLĂSTĂMA**
blăstămându-: *gerunziu* 7,22
ai blăstămat: *ind. pf.c. 2.sg* 7,23
să blastămi: *conj. prez. 2.sg.* 10,20

BOGAT, -Ă: s.m./f.
bogatului: *s.m. sg. gen./dat.* rezum. cap.5; 5,11
bogatul: *s.m. sg. ac.* rezum. cap.10
bogaţii: *s.m. pl. nom.* 10,6
(cel) bogat: *s.m. sg. ac.* 10,20

BOGĂŢIE: s.f.
bogăţiilor: *pl. gen.* rezum. cap.2
bogăţii: *pl. nom./ac.* 4,8; 5,18; 6,2
bogăţiile: *pl. nom./ac.* rezum. cap.5; 5,9, 10, 12; rezum. cap.7; 7,12; 9,11

BOIER: s.m.; var. (Înv. şi pop.) **BOIAR**
boiarii: *pl. ac.* rezum. cap.10; 10,7
boiari: *pl. nom* 10,16

BOLÂND: s.m.; var. **BOLUND**
bolundului: *sg. gen.* 2,15

BOLÂNZIE: s.f.; var. **BOLUNZIE** (mgm.) „nebunie” (cf. **Indice** 2Lg)
bolunziia: *sg. ac.* 1,17

(a se) BUCURA: v. I
a (să) bucura: *inf. prez.* 8,15

BUCURIE: s.f.
bucuriei: *sg. dat.* 2,2
bucurie: *sg. ac.* 9,7

BUN, Ă: adj./s./adv.
bun: *adj. m./n. sg. nom./dat.* 2,26; 3,13; 7,2; 8,12; 12,14
bune: *adj. f. pl. nom./ac.* 3,11; 7,11
(mai) bun: *adj. m./n. sg. nom.* 4,6, 13; 6,3; 7,2, 9; 9,4
bună: *adj. f. sg. nom./ac.* 5,17; 7,15
(mai) bună: *adj. f. sg. nom.* 4,17; 7,4; 9,16, 18
(mai) bune: *adj. f. pl. nom.* 7,11
bun: *adv.* „bine" 8,13
(ceale) bune: *s.n. pl. ac.* 2,24
(cel) bun: *s.m. sg. ac.* 9,2
(celui) bun: *s.m. sg. dat.* 9,2
bunului: *s.n. sg. gen.* 6,5

BUNĂTATE: s.f.
bunătăți: *pl. ac.* 2,1; 4,8; 6,6; 7,15; 9,18
bunătățile: *pl. ac.* 6,3

BUZĂ: s.f.
buzele: *pl. nom.* 10, 12

C

CAL: s.m.
cai: *pl. ac.* 10,7

CALE: s.f.
cale: *sg. ac.* 10,3; 12,5
calea: *sg. nom.* 11,5
căile: *pl. ac.* 11,9

CAP: s.n.
capul: *sg. ac.* 2,14; 9,8

CARNE: s.f.
cărnurile: *pl. ac.* 4,5

CARTE: s.f.
cartea: *sg. nom., în titlu: Cartea Ecleziastului*
cărți: *pl. ac.* 12,12

CASĂ: s.f.
caselor: *pl. gen.* rezum. cap.2
case: *pl. ac.* 2,4
casa: *sg. ac., în sintagma* ***casa lui Dumnezeu*** 4,17
casa: *sg. nom./ac.* 7,3; 10,18; 12,5
casii: *sg. gen.* 12,3

(a) CĂDEA: v. II
va cădea: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,10; 11,3
căzând: *gerunziu* 4,10
cădea-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,8

CĂDEARE: s.f.
căderea: *sg. nom./ac.* 2,15; 5,16; 9,11

CĂPETENIE: s.f.
căpetenii: *pl. nom./ac.* 7,20; 10,17
căpeteniia: *sg. ac.* rezum. cap10
căpeteniii: *sg. gen.* 10,5

(a) CĂUTA: v. I
să caut: *conj. prez. 1.sg.* 7,26
caută: *ind. prez. 3.sg.* 7,29
să cauți: *conj. prez. 2.sg.* 12,12
a căuta: *inf. prez.* 1,13; 8,17
căutat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,10

CÂINE: s.m.; var. (Reg.) **CÂNE**
cânele: *pl. nom.* 9,4

CÂNTĂREȚ, -EAȚĂ: s.m./f.
cântărești: *s.m. pl. ac.* 2,8
cântărește: *s.f. pl. ac.* 2,8

(a) CÂȘTIGA: v. I: var. **(a) CĂȘTIGA**
a câștiga: *inf. prez.* 3,6

CÂȘTIGAT, -Ă: s.; var. **CĂȘTIGAT, -Ă**
(ceale) câștigate: *s.n. pl. ac.* 2,21; rezum. cap.6

CERIU: s.n.; var. **CERIU**
ceriu: *sg. ac.* 3,1; 5,1
ceriului: *sg. gen.* 10,20

(a se) CERCA: v. I
a cerca: *inf. prez.* rezum. cap.7; 7,1
a (să) cerca: *inf. prez.* rezum. cap. 8
să cearce: *conj. prez. 3.sg.* 3, 18

(a) CERCETA: v. I
cercetând: *gerunziu* 1,6; 12,9
a cerceta: *inf. prez.* 1,13
cercetat-am: *ind. pf. c. 1.sg.* 7,26

CERCETARE: s.f.
cercetarea: *sg. nom.* rezum. cap.1

(a se) CERTA: v. I
a (să) certa: *inf. prez.*6,10; 7,6

CETATE: s.f.
cetății: *sg. gen.* 7,20
cetate: *sg. nom./ac.* 8,10; 9,14; 10,15
cetatea: *sg. ac.* 9,15

(a se) CHEMA: v. I
(s)-au chemat: *ind. pf. c. 3.sg.* 6,10

(a se) CHINUI: v. IV
(s)-au chinuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,22

CHIP: s.n.
chip: *sg. ac., în loc. adv.* ***în ce chip*** „cum" 11,5

CINSTE: s.f.
cinste: *sg. ac.* 6,2

CIURDĂ: s.f.
ciurde: *pl. ac.* 2,7

(a se) CLĂTINA: v. I
(să) vor clătina: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,3

(a) COASE: v. III
a coasă: *inf. prez.* 3,7

(a se) COBORÎ: v. IV; var. (Înv.) **a (se) POGORÎ**
(să) pogoară: *ind. prez. 3.sg.* 3,21

COMOARĂ: s.f.
comoară: *sg. ac.* rezum. cap.4

CONOCIRE: s.f. „asediere"
conocirea: *sg. nom.* 9,14

COPAC: s.m.; var. (Înv. și reg.) **COPACI**
copaciul: *sg. nom.* 11,3

COPIL: s.m.
copilul: *sg. nom.* 4,13
copil: *sg. nom./ac.* rezum. cap.10; 10,16

CRUȚAT, -Ă: adj.
cruțate: *f. pl. nom.* 5,12

CUGET: s.n.
cugetul: *sg. ac.* 10,20
cugetului: *sg. gen.* 10,20

(a) CUGETA: v. I
au cugetat: *ind. pf. c. 3.sg.* 1,16
cugetă: *ind. prez. 3.sg.* 7,3

CUGETARE: s.f.
cugetarea: *sg. nom.* 12, 12

CUI: s.n.
cuiele: *pl. ac.* 12,11

(a) CULEGE: v. III
a culeage: *inf. prez.* 3,5

(a) CUNOAȘTE: v. III
am cunoscut: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,17; 2,14; 3,12; 8,12; 9,13
cunoscut-am: *ind. pf. c. 1.sg.* 3,14
au cunoscut: *ind. pf. c. 3.sg.* 6,5; 7,30
să cunosc: *conj. prez. 1.sg.* 7,26
să cunoască: *conj. prez. 3.sg.* 3,22
cunoaște: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap. 8
cunoaște: *inf. prez. fără* **a** 8,7
a cunoaște: *inf. prez.* 8,16

CUNOȘTINȚĂ: s.f. „conștiință”
cunoștința: *nom.* 7,23

(a se) CUPRINDE: v. III
să (se) cuprindă: *conj. prez. 3.pl.* 1,13
cuprinde: *ind. prez. 3 sg.* 5,19
(să) cuprind: *ind. prez. 3.pl.* 9,12

CUPRINDERE: s.f.
cuprindere: *sg. ac.*1,13

CURAT, -Ă: adj./ s.
curate: *adj. f. pl. nom.* 9,8
curatului: *s.m. sg. dat.* 9,2

CURÂND: adv.
curând: 8,11

(a) CURGE: v. III
să curgă: *conj. prez. 3.pl.* 1,7
voiu curge: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,1
va curge: *ind. viit. 3.sg.* 2,25

curgere: s.f.
curgerea: *sg. ac.* rezum. cap.2

CURSĂ: s.f.
cursa: *sg. nom.* 7,27

CUVÂNT: s.n.
cuvântul: *sg. nom./ac.* 1,8; 8,4
cuvânt: *sg. ac.* 5,1
cuvântului: *sg. gen.* 7,30
cuvintele: *pl. nom./ac.* 1,1; 5,1; 9,16, 17; 10,12, 14; 12,11
cuvintelor: *pl. gen./dat.* 5,5; 7,22; 10,13
cuvinte: *pl. nom./ac.* 6,11; 12,10

D

(a se) DA: v. I
au dat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,13; 2,26; 3,10, 11; 5,17, 18; 6,2; 8,15; 9,9; 12,7
am dat: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,17; 2,15; 8,9
a da: *inf. prez.* 5,4
nu da: *imperativ prohib. 2.sg.* 5,5
(s-)au dat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 9,5; 12, 11
dă: *imperativ 2.sg.* 5,3; 11,2
dă: *ind. prez. 3.sg.* 6,2
să deaie: *conj. prez. 3.sg.* 2,26
să (să) dea: *conj. prez. impers.* rezum. cap.12

DAR: s.n.
darul: *sg. nom.* 3,13; 5,18; 9,11

(a) DĂRUI: v. IV
au dăruit: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,18
dăruiesc: *ind. prez. 3.pl.* 7,13

DEGRABĂ: adv.
degrabă: 9,12

DEPARTE: adv.
departe: 3,5; 7,24

(a se) DEPĂRTA: v. I
(s-)au depărtat: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,24
a (se) depărta: *inf. prez.* rezum. cap.8
a (te) depărta: *inf. prez.* 8,3
a depărta: *inf. prez.* rezum. cap.11
depertează: *imperativ 2.sg.* 11,10

DES: adv.
des: 6,1

DESCHILINIRE: s.f.
deschilinirea: *sg. nom./ac.* 6,5; rezum. cap.10

(a) DESCHIDE: v. III; var. **(a) DEȘCHIDE**
a fi deșchise: *inf. pf.* 4,4

(a se) DESFĂTA: v. I
(mă) voiu desfăta: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,1
a (să) desfăta: *inf. prez.* 2,10
să (să) desfeteaze: *conj. prez. 3.sg.* 5,17, 18
(să) va desfăta: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,6
desfăta(-te)-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 7,15
desfetează(-te): *imperativ 2.sg.* 9,9

DESFĂTARE: s.f.
desfătărilor: *pl. gen.* rezum. cap.2
desfătări: *pl. ac.* 2,1, 25; 5,19
desfătările: *pl. ac.* 2,8

DESFĂTOS: adv. „desfătător”; cuvântul nu este înregistrat în MDA.
desfătos: 11,7

(a se) DESPĂRȚI: v. IV
(să) desparte: *ind. prez. 3.sg.* 2,13

(a) DESPLETI: v. IV (aici) „a tâlcui”; lat. *explicō, -āre* „a descurca, a descâlci”; „a lămuri”
despleti: *inf. prez. fără* **a** 1,8

DESTUL: adv.
destul: 5,19

DEȘERT, DEȘARTĂ: adj./s./adv.
deșartă: *adj. f. sg. nom.* rezum. cap.1; 2,26
(foarte) deșartă: *adj. f. sg. ac.* 8,14
deșert: *adj. n. sg. nom.* 2,19
deșerte: *adj. f. pl. nom.* 11,10
(foarte) deșert: *adv.* rezum. cap.8

deşert: *adv.* rezum. cap.7
deşert: *s.n. sg. ac., în loc. adv.* ***în deşert*** „inutil”, „zadarnic” 2,2, 11, 19; 6,4

DEŞERTARE: s.f. (În v.) „deşertăciune”
deşertare: *sg. nom.* rezum. cap. 1

DEŞERTĂCIUNE: s.f.
deşertăciunea: *sg. nom./ac.* 1,2; rezum. cap.4; rezum. cap.6; 12,8
deşertăciunilor: *pl. gen. superlativ* ***deşertăciunea deşertăciunilor*** 1,2; 12,8
deşertăciune: *sg. nom./ac.* 1,2, 14; rezum. cap.2; 2,1, 11, 15, 17, 21, 23, 26; rezum. cap.4; 4,4, 7, 8, 16; 5,9; 6,2, 9, 11; 7,7; 8,10, 14; 11,8; 12,8
deşertăciunii: *sg. gen./dat.* 3,19; 7,16; 9,9
deşertăciuni: *pl. nom.* 5,6; rezum. cap.12

DEZLEGARE: s.f.
dezlegarea: *sg. ac.* 7,30

DEZMIERDARE: s.f.
dezmierdarea: *sg. nom.* 11,10

DIMINEAŢĂ: s.f./adv.
dimineaţă: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***[de] dimineaţă***. rezum. cap.10; 11,6
dimineaţa: *adv.* 10,16

DOBITOC: s.n.
dobitoacelor: *pl. gen.* rezum. cap.3; 3,19, 21
dobitocul: *sg. ac.* 3,19

(a) DOJENI: v. IV
dojeneşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.9; rezum. cap.11

(a) DORMI: v. IV
vor dormi *ind. viit.I. 3.pl.* 4, 11
să doarmă: *conj. prez. 3.sg.* 5,11

DOMN: s.m. „Dumnezeu”
Domnului: *sg. gen.* 8,13

DOMN: s.m. (apelativ) „termen de politeţe pentru un bărbat”; (Pop.) „stăpân”
domnului: *sg. gen.* 5,12

(a) DORI: v. IV
a dori: *inf. prez.* 6,9

DRAGOSTE: s.f.
dragostea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.9; 9,6
dragoste: *sg. ac.* 9,1

DREPT, DREAPTĂ: adj./s./adv./prep.
(cel) drept: *s.m. sg. ac.* 3,17; 7,19
dreptul: *s.m. sg. nom.* 7, 16
drepţilor: *s.m. pl. gen./dat.* rezum. cap.8; 8,14
drepţi: *s.m. pl. nom.* 8,14; 9,1
(celui) drept: *s.m. sg. dat.* 9,2
dreapta: *s.f. sg. nom.* „partea dreaptă” 10,2
drept: *adj. m. sg. nom./ac.* rezum. cap.7; 7,17, 21, 30
dreapte: *adj. n. pl. ac.* 7,15; 8,10; 12,10
drept: *prep. în loc. adv.* ***drept aceaea*** 8,15
drept: *adv.* 9,2

DREPTATE: s.f.
dreptate: *sg. ac.* 3,16
dreptatea: *sg. nom./ac.* 5,7; 7,16

(a se) DUCE: v. III
va duce: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,14; 8,15
(să) vor duce: *ind. viit.I. 3.pl.* 9,3
duce: *ind. prez. 3.sg.* 10,9
(să) va duce: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,5

DUH: s.n.
duhului: *sg. gen.* rezum. cap.1; 1,14, 17; rezum. cap.2; 2,17, 22; 4,16; 6,9; rezum. cap.10; 11,5
duhul: *sg. nom./ac.* 1,6; 3,21; 8,8; 10,4; 12,7

DULCE: adj.
dulce: *f./n. sg. nom.* 5,11; 11,7

DULCEAŢĂ: s.f.
dulceţile: *pl. ac.* 2,10
dulceaţa: *sg. ac.* 10,1

DUMNEZEU: s.m.
Dumnezeu: *sg. nom./ac./gen./dat.* 1,13; 2,24, 26; 3,10, 11, 13, 14, 15, 17, 18; 4,17; rezum. cap.5; 5,1, 3, 5, 6, 17, 18, 19; 6,2; rezum. cap.7; 7,14, 15, 19, 27, 30; rezum. cap.8; 8,2, 12, 15, 17; rezum. cap.9; 9,1; 11,5, 9; rezum. cap.12; 12,7, 13, 14

DURERE: s.f.
dureri: *pl. ac.* 2,23

E

ECLEZIAST: s.m. „predicator”, „cel ce vorbeşte în faţa adunării”
Eclezíastului: *sg. gen., în titlu: Cartea Eclezíastului*; 1,1
Eclezíastul: *sg. nom.* 1,2, 12; 7,28; 12,8, 9

F

(a se) FACE: v. III
(să) va face: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,9
(să) fac: *ind. prez. 3.pl.* 1,13, 14; 4,1; 8,17; 9,3; 12, 14
a face: *inf. prez.* 3,12; 12,12
fac: *ind. prez. 3.pl.* 4,17
să faci *conj. prez. 2.sg.* 5,5
să facă: *conj. prez. 3.sg.* 7,21
voiu face: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,24
va face: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,3; 10,4
faci: *ind. prez. 2.sg.* 8,4
(să) face: *ind. prez. 3.sg.* 8,11
face: *ind. prez. 3.sg.* 8,12
face: *inf. prez. fără* ***a*** 9,10
facă: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 10,19
(m-)am făcut: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,16
făcut-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,5
făcutu(-)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,8
făcuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 2,11; 12,9
au făcut: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,11, 14; 7,15, 30; 9,14
(s-)au făcut: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,15
făcute sânt: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 3,20

FAMILIE: s.f. „neam”, „slujitori” (cf. lat. *familia, -ae*, care înseamnă „familie”, dar şi „sclavii unei case”)
familie: *sg. ac.* 2,7

FAPTĂ: s.f.
faptele: *pl. ac.* 8,14

FATĂ: s.f.
featele: *pl. nom.* 12,4

FAŢĂ: s.f
faţă: *sg. ac.* rezum. cap.8

faţa: *sg. ac.* 8,1, 12, 13
faţa: *sg. ac. în loc. prep. (înv.)* ***de la faţa*** „(de) dinaintea” 8,3; 10,5
feaţii: *sg. gen.* 7,4

FĂCĂTOR: s.m.; var. (Înv. şi reg.) **FĂCĂTORIU**
făcătoriului: *sg. gen.* 2,12
făcătoriul: *sg. nom.* 11,5

(a) FĂGĂDUI: v. IV
ai făgăduit: *ind. pf.c. 2.sg.* 5,3
vei făgădui: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,3
a făgădui: *inf. prez.* 5,4

FĂGĂDUINŢĂ: s.f.
făgăduinţele: *pl. ac.* rezum. cap.5
făgăduinţă: *sg. ac.* 5,4

FĂGĂDUIRE: s.f.
făgăduire: *sg. nom.* 5,3

FĂGĂDUIT, -Ă: s.m./f.
(ceale) făgăduite: *s.f. pl. ac.* 5,4

FÂNTÂNĂ: s.f.
fântână: *sg. ac.* 12,6

FEL: s.n.; var. (Înv.) **FEALIU**
fealiul: *sg. ac., în loc. adj.* ***tot fealiul*** „variat”, „diferit” 2,5

(a se) FERI: v. IV
să (mă) feresc: *conj. prez. 1.sg.* 2,3
a (să) feri: *inf. prez.* rezum. cap.7
(te) fereaşte: *imperativ 2.sg.* 7,15

FERICIT, -Ă: adj.
(mai) fericit: *m. sg. ac.* 4,3
fericită: *f. sg. nom.* 10,17

(a) FI: v. IV
e: *ind. prez. 3.sg.* 1,15; 2,1, 14, 15, 21, 23, 24; 3,13; 4,6, 13, 16, 17; rezum. cap.5; 5,15, 17, 18; 6,3, 9; rezum. cap.7; 7,1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 12, 30; 8,4, 8; rezum. cap.9; 9,1, 3, 4, 18; 10,1, 2, 17; 11,5, 7
era: *ind. imp. 3.sg./pl.* 7,25; 8,10; 12,7
a fi: *inf. prez.* rezum. cap.1; 2,2, 10, 17; 3,5, 18, 22; 4,9; 5,17; 7,11; rezum. cap.8; 8,14; 9,11, 13, 16; 10,3
va fi: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,9, 11; rezum. cap.2; 2,16, 19; 3,17; 5,13; 7,1, 3; 8,12; 9,10; 10,10, 14; 11,2, 3, 6
vor fi: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,11; 3,15; 4,16; 12,3
ar fi: *cond. prez. 3.sg./impers.* 2,3; 8,15
să fie: *conj. prez. 3.sg.* 5,1; 9,4
fie: *conj. prez. fără* ***să*** *impers./3.sg./pl.* 5,1; 8,13; 9,8; 11,9; 12,14
va să fie: *ind. viit. pop. 3.sg.* 6,10
să fii: *conj. prez. 2.sg.* rezum cap.7
nu fi: *imperativ prohib. 2.sg.* 7,10, 17, 18
fiind: *gerunziu* 10,3; rezum. cap.12; 12,9
au fost: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,9, 10, 16; 3,15; 4,16; 7,11; 10,14
am fost: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,12
fusease: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 2,7, 9
iaste: *ind. prez. 3.sg.* 1,10, 11, 17, 18; rezum. cap.2; 2, 12, 15, 19, 24, 26; rezum. cap.3; 3,13, 19; 4,4, 8; 5,4, 5, 7, 12; rezum. cap.6; 6, 1, 8, 9, 10; rezum. cap.7; 7,11, 19, 21, 27; 8,6, 10, 14, 16; 9,4; 10,5, 16, 17; rezum. cap.11; 11,5; 12,12, 13
sânt: *ind. prez. 3.pl.* 1,8; 2,23; 4,3; 5,6, 7, 10; 6,11; 7,27; 8,9, 14; 9,1; 11,10
-s: *ind. prez. 3.pl.* 1,14
-i: *ind. prez. impers./3.sg.* 3,12; 5,11; 9,9

FIARĂ: s.f.
fiarălor: *pl. dat.* 3,18

FIER: s.n.
fierul: *sg. nom.* 10,10

FIU: s.m.
fiiul: *sg. nom.* 1,1
fiilor: *pl. gen./dat.* 1,13; 2,3, 8; 3,10, 21; 9,3
fiii: *pl. nom./ac.* 3,18; 8,11
fiiu: *sg. ac.* 4,8; 5,13
fii: *pl. ac.* 6,3
fiiule: *sg. voc.* 12,12

FOLOS: s.n.
folos: *sg. ac. , în loc. adj.* ***mai de folos*** 2,3; rezum. cap.7; 7,12; 12,10
folosurile: *pl. ac.* rezum. cap.4
folos: *sg. ac., în loc. adj.* ***fără folos*** 4,4

(a) FOLOSI: v. IV
foloseaşte: *ind. prez. 3.sg.* 2,15; 5,10, 15; 7,1, 12
va folosi: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,22

FRATE: s.m.
frate: *sg. ac.* 4,8

(a se) FRÂNGE: v. III
să (să) frângă: *conj. prez. 3.sg.* 12,6

FRICĂ: s.f.
frică: *sg. ac., în loc. adv.* ***fără nici o frică*** „cu curaj” 8,11

(a) FUGI: v. IV
va fugi: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,27

FUNIE: s.f.; var. (Înv.) **FUNE**
funea: *sg. nom.* 4,12; 12,6

G

GARD: s.n.
gardul: *sg. ac.* 10,8

(a) GĂSI: v. IV
am găsit: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,22; 4,7; 7,29
găsi: *inf. prez. fără* ***a*** 8,17

(a) GĂTI: v. IV
gătisem: *ind. m.m.c.pf. 1.sg.* 2,10

GĂZDAC: s.m. (Trans.) „bogătan”; aici prima atestare (cf. **Indice** Jd)
găzdacul: *sg. ac.* rezum. cap.10

(a) GÂNDI: v. IV
gândit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,3

GLAS: s.n.
glasul: *sg. ac.* 10,20
glasului: *sg. gen.* 12,4
glas: *sg. ac.* 12,4

GOL, GOALĂ: adj.
gol: *m. sg. nom* 5,14

GRABNIC, -Ă: adj.
grabnică: *f. sg. nom.* 5,1
grabnic: *m. sg. nom.* 7,10

(a) GRĂBI: v. IV
grăbesc: *ind. prez. 3.pl.* 6,6
(nu) grăbi: *imperativ prohib. 2.sg.* 8,3
grăbeşti: *ind. prez. 2.sg.* 9,10

GRĂDINĂ: s.f.
grădini: *pl. ac.* 2,5

(a) GRĂI: v. IV
grăit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,16
grăind: *gerunziu* 2,15
a grăi: *inf. prez.* 3,7; rezum. cap.5; 5,1; 12,13
să grăiești: *conj. prez. 2.sg.* 5,1

(a) GRĂMĂDI: v. IV
grămădește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.5

GREȘEALĂ: s.f.
greșalele: *pl. ac.* 1,17; 2,12
greșală: *sg. nom./ac.* 2,2; 10,5, 13
greșala: *sg. ac.* 7,26; 12, 14

(a) GREȘI: v. IV
greșește: *ind. prez. 3.sg.* 7,4

GREU, GREA: adj.
grea: *f. sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 5,13
greale: *n. pl. nom.* 1,8
grealele: *f. pl. nom.* rezum. cap.12

GRIJĂ: s.f.
grije: *sg. nom./ac.* 2,26; 4,4
grijea: *sg. nom.* 2,26; 10,4
grije: *sg. ac., în loc. adv.* ***fără grije*** rezum. cap.4; 8,14
grijî: *pl. ac.* 5,2, 16
grije: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu grije*** 9, 1

GROAPĂ: s.f.
groapă: *sg. ac.* 10,8

GURĂ: s.f.
gura: *sg. ac.* 5,5; 6,7; 8,2
gurii: *sg. gen.* 10,12, 13

H

HAR: s.n.
har: *sg. nom.* 10,12

HULĂ: s.f.
hulele: *pl. ac.* 4,1; 5,7
hula: *sg. nom.* 7,8

(a) HULI: v. IV
a huli: *inf. prez.* rezum. cap.10
huleaște: *ind. prez. 3.sg.* 10,11
să hulești: *conj. prez. 2.sg.* 10,20

HULITOR: s.m.
hulitoriul: *sg. nom.* rezum. cap.10

I

IAD: s.n.
iad: *sg. ac.* 9,3, 10

IARĂȘI: adv.
iarăși: 1,5, 7; 2,18; 4,4

IATĂ: interj.
iată: 1,10, 14, 16; 7,28

(a) IEȘI: v. IV
ies: *ind. prez. 3.pl.* 1,7
iese: *ind. prez. 3.sg.* 4,14
au ieșit: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,14
ieșind: *gerunziu* 10,5

INIMĂ: s.f.
inima: *sg. nom./ac.* 1,16, 17; 2,1, 3, 10, 15, 20; 3, 17, 18; 5,1, 19; 7,5, 22, 27; 8,5, 16; 9,1; 10,2; 11,9, 10
inimii: *sg. gen.* 7,8; 11,9
inimile: *pl. nom.* 9,3
inimă: *sg. ac.* rezum. cap.11

(a) INTRA: v. I; var. (Pop.) **(a) ÎNTRA**
întră: *ind. prez. 3.pl.* 1,7
întrând: *gerunziu* 4,17

ISPITĂ: s.f.
ispitelor: *pl. dat.* rezum. cap.10

(a) ISPITI: v. IV
am ispitit: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,24

(a se) ISPRĂVI: v. IV
(s-)au isprăvit: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,14

(a) IUBI: v. IV
iubește: *ind. prez. 3.sg.* 5,9
iubești: *ind. prez. 2.sg.* 9,9

IUBIRE: s.f.
iubirii: *sg. gen.* 3,8

IUTE: s.m./f.
(celor) iuți: *pl. gen.* 9,11

Î

(a) ÎMBRĂȚIȘA: v. I
a îmbrățișa: *inf. prez.* 3,5

ÎMBRĂȚIȘARE: s.f.
îmbrățișeri: *pl. ac.* 3,5

(a) ÎMBUCA: v. I
va îmbuca: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,25; 6,2

ÎMPĂRAT: s.m.
împăratului: *sg. gen.* 1,1; 8,2
împăratul: *sg. nom./ac.* 1,12; 2,12; 4,13; 5,8; rezum. cap.10; 10,17, 20
împăraților: *pl. gen.* 2,8; rezum. cap.4
împărat: *sg. nom.* 9,14; 10,16

ÎMPĂRĂȚIE: s.f.
împărăției: *pl. gen.* rezum. cap.4
împărăție: *sg. ac.* 4,14

(a) ÎMPĂRȚI. V. IV
a împărți: *inf. prez.* rezum. cap.11

(a) ÎMPLETI: v. IV (Fig.) „a încrucișa”
împleteaște: *ind. prez. 3.sg.* 4,5

ÎMPOTRIVĂ: adv./prep.; var. (Înv. și pop.) **ÎMPROTIVĂ**
împrotivă: *adv.* 4,1; rezum. cap.10
împrotiva: *prep.* 4,12; 5,5; 6,10; 7,15; 8,11; 9,14

ÎMPREUNĂ: adv.
împreună: 4,9, 11; 9,6; 11,6

ÎNAINTE: adv./prep.; var. (Reg.) **NAINTE**
înainte: *adv. în loc. adv.* ***mai înainte*** 1,10, 16; 2,7; 4,13; 10,14; rezum. cap.12; 12,2, 6
nainte: *adv. în loc. adv.* ***mai nainte*** 4,16
înaintea: *prep.* 2,9, 26; rezum. cap.4; 5,1, 5; rezum. cap.12

ÎNALT, -Ă: adj./s.
(cel) înalt: *s.m. sg. ac.* 5,7
(ceale mai) înalte: *s.n. pl. ac.* rezum. cap.7
înaltul: *s.n. sg. ac.* 7,25
(ceale) înalte: *s.n. pl. nom.* 12,5
(mai) înalt: *adj. m. sg. nom.* 5,7
înaltă: *adj. f. sg. ac.* 10,6

ÎNĂLȚAT, -Ă: adj.
înălțați: *m. pl. ac.* rezum. cap.10

ÎNĂLȚIME: s.f.
înălțime: *sg. ac.* 12,11

(a se) ÎNCĂLZI: v. IV
(să) vor încălzi: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,11
(să) va încălzi: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,11

(a se) ÎNCELUI: v. IV (Înv.) „a (se) înșela”
(te) înceluiești: *ind. prez. 2.sg.* 2,2

ÎNCEPUT: s.n.
început: *sg. ac.* 3,11
începutul: *sg. nom./ac.* 7,9; 10,13

(a) ÎNCETA: v. I
am încetat: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,20
înceată: *ind. prez. 3.sg.* 4,8
a înceta: *inf. prez.* 10,4
să înceate: *conj. prez. 3.sg.* 11,6

(a se) ÎNCHEIA: v. I
(să) înteaie: *ind. prez. 3.pl.* 11,5

(a) ÎNCHIDE: v. III
vor închide: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,4

ÎNCHISOARE: s.f.
închisoare: *sg. ac.* 4,14

(a) ÎNCONJURA: v. I; var. (Reg.) **(a) ÎNCUNJURA**
încungiură: *ind. prez. 3.sg.* 1,6
vor încunjura: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,5

ÎNCONJURARE: s.f.; var. (Reg.) **ÎNCUNJURARE**
încungiurările: *pl. ac.* 1,6

(a) ÎNDELUNGA: v. I; var. **(a) DELUNGA** (Înv.) „a alunga”
delungă: *imperativ 2.sg.* 11,10

ÎNDEMNARE: s.f.
îndemnare: *sg. nom.* 8,6

ÎNDRĂZNEȚ, -EAȚĂ: adj.
îndrăzneț: *n. sg. ac.* rezum. cap.5; 5,1

(a) ÎNDRĂZNI: v. IV
îndrăznesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.6

(a se) ÎNDREPTA: v. I
(să) îndreaptează: *ind. prez. 3.pl.* 1,15
(să) îndreptează: *ind. prez. 3.sg.* 7,4
îndrepta: *inf. prez. fără* ***a*** 7,14

(a se) ÎNDULCI: v. IV
a (să) îndulci: *inf. prez.* 2,10

ÎNFIPT, -Ă: adj.
înfipte: *n. pl. ac.* 12,11

(a) ÎNFLORI: v. IV; var. (Înv.; Ban.) **(a) ÎNFLURI**
înfluri-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,5

(a se) ÎNFRICOȘA: v. I
(să) vor înfricoșa: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,5

ÎNGĂDUIRE: s.f.
îngăduirea: *sg. ac.* rezum. cap.8

(a se) ÎNGRĂȘA: v. I
îngrășa(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,5

ÎNGER: s.m.
îngerului: *sg. gen.* 5,5

ÎNGROPAT, -Ă: adj.
îngropați: *m. pl. ac.* 8,10

ÎNGROPĂCIUNE: s.f.
îngropăciune: *sg. ac.* 6,3

(a) ÎNMULȚI: v. IV
înmulțește: *ind. prez. 3.sg.* 10,14

ÎNSOȚIRE: s.f.
însoțirea: *sg. nom.* rezum. cap.7

(a se) ÎNȘELA: v. I
înșel: *ind. prez. 1.sg.* 4,8
a (să) înșela: *inf. prez.* 7,6

(a se) ÎNȘTIINȚA: v. I
(să) înștiințază: *ind. prez. 3.sg.* 7,3

(a) ÎNTĂRI: v. IV
au întărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,20

(a se) ÎNTÂMPI: v. IV „a se toci”; formația prefixată nu este înregistrată în DA.
(să) va întâmpi: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,10

ÎNTÂMPIT, -Ă: adj. „tocit”; cuvântul nu este înregistrat în DA.
întâmpit *n. sg. nom.* 10,10

(a se) ÎNTÂMPLA: v. I
(să) întâmplă: *ind. prez. impers./3.sg./pl.* rezum. cap.8; 8,14; rezum. cap.9; 9,2, 3
(să) va întâmpla: *ind. viit.I. impers.* 9,12
întâmplându(-să): *gerunziu* 11,8

(a) ÎNTEMEIA: v. I
întemeiază: *ind. prez. 3.sg.* 3,15

(a se) ÎNTINDE: v. III
să (să) întinză: *conj. prez. 3.pl.* 3,10

(a se) ÎNTOARCE: v. III
(să) întoarce: *ind. prez. 3.sg.* 1,5, 6
(să) întorc: *ind. prez. 3.pl.* 1,7; 3,20
întorcându(-mă): *gerunziu* 2,11
întorsu(-m)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 4,1; 9,11
(să) va întoarce: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,14, 15
să (să) întoarcă: *conj. prez. 3.sg.* 12,2, 7

(a) ÎNTRA: v. I; vezi **(a) INTRA**

ÎNTREBARE: s.f.
întrebare: *sg. nom.* 7,11
întrebări: *pl. ac.* 7,30

(a) ÎNTRECE: v. III
am întrecut: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,16; 2,9
întreace: *ind. prez. 3.sg.* 2,13

ÎNTRISTARE. s.f.
întristare: *sg. nom./ac.* 5,16; 7,5
întristarea: *sg. ac.* 7,4

ÎNTRUNA: adv.
întruna: 9,18

(a se) ÎNTUNECA: v. I
a (să) întuneca: *inf. prez.* 12,2
(să) vor întuneca: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,3

ÎNTUNECOS, -OASĂ: adj.
întunecoasă: *f. sg. ac.* 11,8

ÎNTUNERIC: s.n. (Înv.) **ÎNTUNEAREC**
întunearec: *sg. ac.* 2,13, 14; 5,16; 6,4

(a se) ÎNTURNA: v. I
să (să) întoarne: *conj. prez. 3.sg.* 12,6

(a) ÎNŢELEGE: v. III
am înţeles: *ind. pf.c. 1.sg.* 4,4; 8,17
înţeleage: *ind. prez. 3.sg.* 7,17; 8,5
a înţeleage: *inf. prez.* 8,16
să înţeleg: *conj. prez. 1.sg.* 9,1

ÎNŢELEGERE: s.f.
înţeleagerea: *sg. ac.* 7,26, 28
înţeleagere: *sg. nom.* 9,10

ÎNŢELEPCIUNE: s.f.
înţelepciunea: *sg. nom./ac.* 1,16; 2,9, 12, 13, 26; rezum. cap.7; 7,12, 13, 20, 26; rezum. cap.8; 8,1, 16; rezum. cap.9; 9,13, 15, 16, 18; 10,1, 10
înţelepciune: *sg. nom./ac.* 1,18; 2,3, 15, 21; 7,24; 9,10

ÎNŢELEPT, -EAPTĂ: s./adj.
înţeleptului: *s.m. sg. gen.* 2,14, 16; 8,5; rezum. cap.10; 10,2
înţeleptul: *sg. nom.* rezum. cap.4; 6,8; 8,17
înţelepţilor: *s.m. pl. gen.* 7,5; 9,17; 12,11
(cel/Cel) înţelept: *s.m. sg. ac.* 7,6, 8, 20, 30
înţelepţi: *s.m. pl. nom.* 9,1
(celor) înţelepţi: *s.m. pl. gen.* 9,11
înţelept: *adj. m. sg. nom.* 2,19; 4,13; rezum. cap.7; 7,24; 9,15
înţeleapte: *adj. f. sg. gen.* 10,12
înţelept (foarte): *adj. m. sg. nom.* 12,9

ÎNŢELEPŢEŞTE: adv.
înţelepţeaşte: 1,13, 16

(a se) ÎNVĂŢA: v. I
(m-)am învăţat: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,16
au învăţat: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,9

ÎNVĂŢAT, -Ă: s.m./f.
(cel) învăţat: *s.m. sg. nom.* 2,16
(celor) învăţaţi: *s.m. pl. gen.* 9,11

ÎNVĂŢĂTURĂ: s.f.
învăţătura: *sg. ac.* 1,17; 7,13
învăţătură: *sg. ac.* 2,21

J

JERTFĂ: s.f.; var. **JÂRTVĂ**
jârtvelor: *pl. gen.* rezum. cap.4
jârtvele: *pl. ac.* 4,17; 9,2

(a) JERTFI: v. IV; var. **(a) JÂRTVI**
jârtveaşte: *ind. prez. 3.sg.* 9,2

JGHEAB: s.n.; var. (Înv.) **JGHIAB**
jghiab: *sg. ac.* 12,6

JOS: adv.
jos: 3,21
jos: *adv. în loc. adv.* ***din jos*** 10,6

(a se) JUDECA: v. I
va judeca: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,17
am judecat: *ind. pf.c. 1.sg.* 4,3
(ne) vom judeca: *ind. viit.I. 1.pl.* rezum. cap.11

JUDECATĂ: s.f.
giudecata: *sg. ac.* 10,20
judecată: *sg. ac.* 3,16; 6,10; 11,9; 12,14
judecăţi: *pl. ac.* 5,7
judecata: *sg. nom.* 8,11; rezum. cap.11
judecăţii: *sg. gen.* rezum. cap.11

JUDECĂTOR: s.m.
judecători: *pl. ac.* rezum. cap.5

(a) JURA: v. I
joară: *ind. prez. 3.sg.* 9,2
jură: *ind. prez. 3.sg.* 9,2

JURĂMÂNT: s.n.
jurământului: *sg. gen.* 8,2

L

LACOM, -Ă: s.m./f.
lacomului: *s.m. sg. gen.* rezum. cap.5
lacomul: *s.m. sg. nom.* 5,9
lacomilor: *s.m. pl. gen.* rezum. cap.6

LACRIMĂ: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **LACRĂMĂ**
lacrămile: *pl. ac.* 4,1

LAŢ: s.n.
laţuri: *pl. ac.* 4, 14
laţurile: *pl. ac.* 9,12

LĂCUSTĂ: s.f.
lăcusta: *sg. nom.* 12,5

(a) LĂSA: v. I
lasă: *ind. prez. 3.sg.* 2,21; 5,11
să lase: *conj. prez. 3.sg.* 8,8

(a se) LĂUDA: v. I
am lăudat: *ind. pf.c. 1.sg.* 4,2
(să) lăuda: *ind. imp. 3.pl.* 8,10
lăudat-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 8,15

LEGĂTURĂ: s.f.
legături: *pl. nom.* 7,27

LEMN: s.n.
leamne: *pl. ac.* 10,9

LENE: s.f.
leane: *sg. ac.* rezum. cap.4

LENEŞ, -Ă: adj.
leaneşu: *m. sg. dat.* 2,21
leaneşe: *f. pl. nom.* 12,3

(a) LENEVI: v. IV
leneveaşte: *ind. prez. 3.sg.* 7,19

LENEVIRE: s.f.
leneviri: *pl. ac.* 10,18

(a) LEPĂDA: v. I
a lepăda: *inf. prez.* 3,6

LEU: s.m.
leul: *sg. ac.* 9,4

LIPSĂ: s.f.
lipsă: *sg. nom./ac.* 4,14; 5,13; rezum. cap.6; 7,1; 8,14

(a se) LIPSI: v. IV
lipseaşte: *ind. prez. 3.sg.* 6,2
(să) va lipsi: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,3

LIPSIT, -Ă: adj./s.
lipsiţi: *adj. m. pl. nom.* 4,1
(celor) lipsiţi: *s.m. pl. gen.* rezum. cap.5; 5,7

LOC s.n.
locul: *sg. ac.* 1,5, 7; 8,10; 10,4
locurile: *pl. ac.* 3,1
loc: *sg. ac., în loc. prep.* ***în loc de*** 3,16
loc: *sg. ac.* 3,20; 6,6; 11,3

(a) LUA: v. I
am luat: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,15
a lua: *inf. prez.* 3,14
va lua: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,9

(a) LUCRA: v. I
lucră: *ind. prez. 3.sg.* 5,11
au lucrat: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,15
nu lucra: *imperativ prohib. 2.sg.* 7,18
lucrează: *ind. prez. 3.pl.* 8,11
a lucra: *inf. prez.* rezum. cap.9; rezum. cap.11
lucrează: *imperativ 2.sg.* 9,10

LUCRARE: s.f.
lucrarea: *sg. ac.* 9,6

LUCRU: s.n.
lucrurilor: *pl. gen./dat.* rezum. cap.1; rezum. cap.8; 8,17
lucrurile: *pl. nom./ac.* 1,8; 2,4, 11; 3,14; 5,5; 7,14; 8,9; 9,1, 7; 11,5
lucru: *sg. nom./ac./gen.* 2,3; 8,3, 12; 9,4, 10
lucrul: *sg. ac.* 3,11
lucrul: *sg. gen.* (*cu* ***a + tot***) 3,17
lucruri: *pl. ac.* 8,10

LUME: s.f.
lumea: *sg. ac.* 3,11

LUMINĂ: s.f.
lumina: *sg. nom.* 2,13; 11,7; 12,2

LUNĂ: s.f.
luna: *sg. nom.* 12,2

(a se) LUNGI: v. IV
să (să) lungească: *conj. prez. 3.pl.* 8,13

M

MAICĂ: s.f.
maicii: *sg. gen.* 5,14

MARE: adj./s.
mare: *adj. m./f./n. sg. nom./ac.* 1,16; 2,21; 6,2; 9,13, 14
mari: *adj. f./n. pl. nom./ac.* 2,7; 10,4
(ceale mai) mari: *s.f. pl. ac.* 7,1

MARE: s.f.
mare: *sg. ac.* 1,7
marea: *sg. nom.* 1,7

MĂCAR: adv.; var. (Înv. şi reg.) **MACAR:** adv.
macar: 4,8
măcar: *adv. în loc. conj.* ***măcar că*** rezum. cap.9; 9,1

(a) MĂCINA: v. I
macină: *ind. prez. 3.sg./pl.* 12,3, 4

(a) MĂRI: v. IV
mărit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,4

MĂRIRE: s.f.
mărirea: *sg. nom.* 10,1

MĂSURĂ: s.f.
măsură: *sg. ac., în loc. adj.* ***preste măsură*** 2,26

MÂNĂ: s.f.
mânile: *pl. nom./ac.* 2,11; 4,5, 6; 7,27
mâna: *sg. nom./ac.* 2,24; 7,19; 9,1, 10; 11,6
mânilor: *pl. gen.* 5,5; 10,18

(a) MÂNCA: v. I
a mânca: *inf. prez.* 2,24; 8,15
mâncă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 3,13; 5,10; rezum. cap.10; 10,16, 17
mânâncă: *ind. prez. 3.sg.* 4,5
mânce: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 5,11
au mâncat: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,16
să mânce: *conj. prez. 3.sg.* 5,17, 18; 6,2
mâncă: *imperativ 2.sg.* 9,7

MÂNDRU, -Ă: s.m./f.
(cel) mândru: *s.m. sg. ac.* 7,9

MÂNGÂIETOR, -TOARE: adj.; var. (Înv. şi reg.) **MÂNGĂIETOR, -TOARE**
mângăietoriu: *m. sg. ac.* 4,1

(a se) MÂNIA: v. I
mâniindu(-să): *gerunziu* 5,5
a (te) mâniia: *inf. prez.* 7,10

MÂNIE: s.f.
mâniia: *sg. nom./ac.* 7,4, 10; rezum. cap.11; 11,10
mânie: *sg. ac.* rezum. cap.9

(a) MÂNTUI: v. IV
va mântui: *ind. viit.I 3.sg.* 8,8

(a) MERGE: v. III
mearge: *ind. prez. 3.sg.* 1,6; 6,4
mearge-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,1
merg: *ind. prez. 3.pl.* 3,20
să meargă: *conj. prez. 3.sg.* 6,8
a mearge: *inf. prez.* 7,3
mergi: *imperativ 2.sg.* 9,7
mearge: *inf. prez. fără* ***a*** 10,15

MEŞTER: s.m.
meaşterilor: *pl. gen.* 9,11; 12,11

(a se) MESTECA: v. I; vezi **(a se) AMESTECA**

MIAZĂNOAPTE: s.f.
miiazănoapte: *sg. ac.* 1,6; 11,3

MIC, -Ă: adj.
mică: *f. sg. nom.* 9, 14; 10,1
mic: *n. sg. ac.* 12,3

MIGDAL: s.m.
migdalul: *sg. nom.* 12,5

MINTE: s.f.
mintea: *sg. nom./ac.* 1,16; 2,15, 23; rezum. cap.3
minţii: *sg. gen.* 2,26

(a se) MIRA: v. I
a (să) mira: *inf. prez.* rezum. cap.5
nu (te) mira: *imperativ prohib. 2.sg.* 5,7

(a se) MIŞCA: v. I
(să) vor mişca: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,3

MIŞEL, MIŞEA: adj.
mişea: *f. sg. nom.* rezum. cap.5; 5,15; rezum. cap.6

MIŞELĂTATE: s.f.
mişelătate: *sg. nom.* 6,2

MOARTE: s.f.
morţii: *sg. gen.* 7,2; 8,8
moartea: *sg. ac.* 7,27; rezum. cap.12
moarte: *sg. nom./ac.* rezum. cap.8; rezum. cap.11

MORT, MOARTĂ: adj./s.m./f.
(cei) morţi: *s.m. pl. nom./ac.* 4,2; 9,5
mort: *adj. m. sg. ac.* 9,4

MOŞTEAN: s.m. (Înv.) „moştenitor", „succesor"
moşteanului: *sg. dat.* rezum. cap.2
moştean: *sg. ac.* 2,18
moştan: *sg. ac.* rezum. cap.4

MREAJĂ: s.f.
mreaje: *pl. nom.* 7,27

MUIERE: s.f.; var. (Înv.) **MUIARE**
muiarea: *sg. ac.* rezum. cap.7; 7,27, 29; 9,9

MULT, -Ă: pron. nehot./adj./adv.
(mai) mult: *adv.* 1,3; 2,7; 3,19; 4,2; 6,8; rezum. cap.7; 7,12, 13, 17; 8,17; 9,5, 17; 12,12
(mai) multu: *adv.* 3,9
mult: *adv. în loc. adv.* ***cu mult*** „în foarte mare măsură" 4,17; 5,4; 7,25
mult: *adv.* 5,11; 7,16, 18
multe: *pron. nehot. n. pl. ac.* 1,16; rezum. cap.7
multa: *adj. f. sg. ac.* 1,18
multă: *adj. f. sg. nom./ac.* 1,18; 2,7; 6,11; 10,10; 11,1
(mai) multă: *adj. f. sg. ac.* 2,15; 9,5
multe: *adj. f./n. pl. nom./ac.* 5,2; 6, 10, 16; 6,3, 11; 9,18; 11,8; 12,9, 12
mulţi: *adj. m. pl. nom./ac.* 5,10; 6,3; 11,8
multe: *adj. f. pl. ac., în loc. adv.* ***de multe ori*** 7,23
mult: *adj. n. sg. nom.* 8,6

(a) MURI: v. IV
moare: *ind. prez. 3.sg.* 2,16; 3,19
mor: *ind. prez. 3.pl.* 3,19; 10,1
să mori: *conj. prez. 2.sg.* 7,18
a muri: *inf. prez.* 3,2
vor muri: *ind. viit.I. 3.pl.* 9,5

MUSCĂ: s.f.
muştele: *pl. nom.* 10,1

(a) MUŞCA: v. I
muşca(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,8
va muşca: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,11

N

(a se) NAŞTE: v. III
a naşte: *inf. prez.* 3,2
va naşte: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,3
născându(-să): *gerunziu* 1,5
(s-)au născut: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,3
născut-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,13

NĂDEJDE: s.f.
nădejdea: *sg. ac.* 9,4

NAŞTERE: s.f.
naşterii: *sg. gen.* 7,2

NĂSCUT, -Ă: adj.
născut: *m. sg. nom.* 4, 14

(a) NĂVĂLI: v. IV
năvălind: *gerunziu* 8,8

NEAM: s.n.
neamul: *sg. nom.* 1,4

NEBUN, -Ă: adj./s.m./f.
nebunilor: *s.m. pl. gen.* 1,15; rezum. cap.4; 4,17; 7,5, 6; 10,15
nebunul: *s.m. sg. nom./ac.* 2,14; rezum. cap.4; 6,8; 10,3, 14
nebunului: *s.m. sg. gen.* 2,16; 7,7; 10,2, 12
(cel) nebun: *s.m. sg. nom./ac.* 4,5; rezum. cap.10; 10,6
(celui) nebun: *s.m. sg. gen.* 7,10, 26
(cei) nebuni: *s.m. pl. ac.* 9, 17
nebun: *adj. m. sg. nom./ac.* 2,19; 4,13; 7,18
nebuna: *adj. f. sg. nom.* 5,3
nebună: *adj. f. sg. nom.* 7,11
nebuni: *adj. m. sg. ac.* 10,3

NEBUNIE: s.f.
nebunie: *sg. ac.* 2,3, 13; 10,13
nebuniia: *sg. nom./ac.* 2,12; 5,2; 10,1

NECAZ: s.n.; var. (Reg.) **NĂCAZ**
năcazul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,14, 17; rezum. cap.2; 2,11, 17, 22; 3,10; 4,6, 16; 5,13; 8,6; 12,12
năcaz: *sg. nom.* 2,26; 4,8
năcazului: *sg. gen.* 12,1

(a se) NECĂJI: v. IV; var. (Pop.) **(a se) NĂCĂJI**
(să) va năcăji: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,9
va năcăji: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,15

NECREDINCIOS, -OASĂ: adj./s.
(cel) necredincios: *s.m. sg. nom./ac.* 3,17; 7,16; 8,8
(cei) necredincioşi: *s.m. pl. nom./ac.* rezum. cap.8; 8,10
necredincioşilor: *s.m. pl. gen./dat.* rezum. cap.8; 8,14
necredinciosului: *s.m. sg. dat.* 8,13
necredincioşi *s.m. pl. nom.* 8,14
(celui) necredincios: *s.m. sg. dat.* 9,2
necredincioasa: *adj. f. sg. nom.* 5,3

NECREDINŢĂ: s.f.
necredinţa: *sg. nom.* 8,8

NECURAT, -Ă: s.m./f.
necuratului: *s.m. sg. dat.* 9,2

NEÎNCETAT: adv.
neîncetat: rezum. cap.9; 9,10

NEÎNFRÂNARE: s.f.
neînfrânare: *sg. ac.* 10,17

NEÎNȚELEPT, NEÎNȚELEAPTĂ: adj.
neînțelept: *m. sg. nom.* 10,3

NEÎNVĂȚAT, -Ă: s.m./f.
(cel) neînvățat: *s.m. sg. ac.* 2,16

NELEGIUIRE: s.f.
nelegiuire: *sg. ac.* 3,16
nelegiuirea: *sg. ac.* 7,26

NELEGIUIT, -Ă: adj./adv.
nelegiuiți: *m. pl. ac.* rezum. cap.5
nelegiuit: *adv.* 7,18

NEMERNICIE: s.f.
nemerniciii: *sg. gen.* 7,1

NENUMĂRAT, -Ă: adj.
nenumărate: *f. pl. ac.* 7,30

NEPRICEPUT, -Ă: s.m./f.
(celor) nepricepuți: *s.m. pl. gen.* 7,26

NEPUTINȚĂ: s.f.
neputința: *sg. nom.* 5,15

NESCHIMBAT, -Ă: adj.
neschimbată: *f. sg. nom.* rezum. cap.11

NESTARE: s.f. (aici) „deșertăciune", „zădărnicie"
nestării: *sg. gen.* 9,9

NEȘTIUT, -Ă: adj.
neștiută: *f. sg. ac.* rezum. cap.9
neștiute: *n. pl. ac.* 9,2

NEVINOVAT, -Ă: s.m./f.
nevinovaților: *s.m. pl. gen.* rezum. cap.4; 4,1

NOAPTE: s.f./adv.
noaptea: *adv.* 2,23; 8,16

NOR: s.m.
norii: *pl. nom./ac.* 11,3, 4
norul: *sg. nom.* 12,2

NOROD: s.n.
norodului: *sg. gen.* 4,16
norodul: *sg. ac.* 12,9

NOU, NOUĂ: adj.
nou: *n. sg. nom.* rezum. cap.1; 1,10

NUMĂR: s.n.
numărul: *sg. nom./ac.* 1,15; 4,16; 5,17; 7,1
numărului: *sg. dat.* 2,3
număr: *sg. ac., în loc. adj.* ***fără număr*** 5,6
număr: *sg. ac.* 12,3

NUME: s.n.
numele: *sg. nom.* 6,4, 10; 7,2

O

OAIE: s.f.
oi: *pl. ac.* 2,7

OALĂ: s.f.
oală: *sg. ac.* 7,7

OCHI: s.m.
ochiul: *sg. nom.* 1,8
ochii: *pl. nom./ac.* 2,10, 14; 4,8; 5,10; 8,16
ochilor: *pl. gen.* 11,9; rezum. cap.12

ODIHNĂ: s.f.
odihnă: *sg. ac.* 4,6

(a se) ODIHNI: v. IV
(să) odihnească: *ind. prez. 3.sg.* 2,23; rezum. cap.3
odihnește: *ind. prez. 3.sg.* 7,10
a (să) odihni: *inf. prez.* 8,8

OM: s.m.
oameni: *pl. nom./ac.* 6,1; 9,14
oamenilor: *pl. gen.* 7,3; 8,11
oamenii: *pl. nom.* 9,12; 12,3
omul: *sg. nom./ac.* 1,3, 8; 2,12; 3,9, 11, 13, 19, 22; 6,2; rezum. cap.7; 7,15; rezum. cap.8; 8,9, 17; 9,1, 12, 15; 10,14; 11,8; 12,5, 13
omului: *sg. gen./dat.* 2,21, 22, 26; rezum. cap.3; 3,19; 5,18; 6,7; 7,1; 8,1, 6, 8, 15; rezum. cap.11
om: *sg. nom./ac.* 6,10; 7,21, 29; 8,9, 16; 9,15

OMENESC, EASCĂ: adj.
omenești: *m./f. pl. ac./gen./dat.* 1,13; 2,3, 8; 3,10, 18; 4,4; 9,3
omenească: *f. sg. nom.* rezum. cap.4

(a) OPRI: v. IV
am oprit: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,10
a opri: *inf. prez.* 8,8

ORÂNDUIALĂ: s.f.
orânduială: *sg. nom.* 5,5

OS: s.n.
oasele: *pl. nom.* 11,5

(a se) OSPĂTA: v. I
să (se) ospete: *conj. prez. 3.sg.* 10,19

OSPĂȚ: s.n.
ospățului: *sg. gen.* 7,3

OSTENEALĂ: s.f.
osteneala: *sg. nom./ac.* 1,3; rezum. cap.2; 2,10, 22; 3,9, 13, 22; 5,17, 18; 6,7; 8,15; 9,9; 10,15
osteneală: *sg. nom./ac.* 1,17, 18; 2,15; 4,6; 10,10
osteneale: *pl. ac.* 2,11
ostenealele: *pl. ac.* 2,19, 24; 4,4; 5,14

(a se) OSTENI: v. IV
ostenește: *ind. prez. 3.sg.* 1,3
(m-)am ostenit: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,18
a osteni: *inf. prez.* 2,20; 4,8
ostenind: *gerunziu* 2,21
(mă) ostenesc: *ind. prez. 1.sg.* 4,8
(s-)au ostenit: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,17
(să) va osteni: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,17
ostenești: *ind. prez. 2.sg.* 9,9

P

PACE: s.f.
pace: *sg. ac.* 3,8

PAHAR: s.n.; var. (Înv. și reg.) **PĂHAR**
păhare: *pl. ac.* 2,8

PARTE: s.f.
partea: *sg. nom./ac.* 2,10; 3,22; 5,17, 18; 9,9
parte: *sg. ac.* 9,6; 11,2

PASĂRE: s.f.; var. (Înv. şi pop.) **PASERE**
paserile: *pl. nom.* 9,12; 10,20
pasere: *sg. ac.* 12,4

PĂCAT: s.n.
păcate: *pl. nom.* 10,4

PĂCĂTOS, -OASĂ: s.m./f.
(celui) păcătos: *s.m. sg. dat.* 2,26
(cel) păcătos: *s.m. sg. nom.* 7,27; 9,2
păcătosul: *s.m. sg. nom.* 8,12

(a) PĂCĂTUI: v. IV
a păcătui: *inf. prez.* 5,5
să păcătuiască: *conj. prez. 3.sg.* 7,21
păcătuiesc: rezum. cap.8
va păcătui: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,18

PĂDURE: s.f.
pădurea: *sg. ac.* 2,6

PĂGUBIRE: s.f.
păgubiri: *pl. ac.* 2,23

PĂMÂNT: s.n.
pământul: *sg. nom./ac.* 1,4; 12,7
pământ: *sg. ac.* 3,20; 5,1; 7,21; 8,14, 16; 10,7; 11,2, 3
pământul: *sg. dat.* (*cu* ***a + tot***) 5,8

PĂSTOR: s.m.; var. (Înv.) **PĂSTORIU**
păstoriu: *sg. ac.* 12,11

(a) PĂZI: v. IV
a păzi: *inf. prez.* 3,6
păzeaşte: *imperativ 2.sg.* 4,17; 12,13
păzesc: *ind. prez. 3.sg.* 8,2
păzeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 8,5; rezum. cap.12

PĂZITOR: s.m.
păzitorii: *pl. nom.* 12,3

PÂINE: s.f.; var. (Reg.) **PÂNE**
pâinea: *sg. nom./ac.* 9,7, 11; 10, 19
pânea: *sg. ac.* 11,1

PÂNTECE: s.n.
pântecele: *sg. ac.* 5, 14; 11,5

PEŞTE: s.m.
peşti: *pl. ac.* 2,6
peştii: *pl. nom.* 9,12

(a) PETRECE: v. III
petreace: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4; 8,16

PIATRĂ: s.f.
pietrile: *pl. ac.* 3,5; 10,9

(a) PICĂTURI: v. IV (Trans. despre lichide) „a picura”(cf. **Indice** Iş)
va picături: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,18

PICIOR: s.n.
piciorul: *sg. ac.* 4,17

PIEIRE: s.f.; var. **PIERIRE**
perirea: *sg. nom.* 2,14; 3,19
perire: *sg. nom.* rezum. cap.3

PIELE: s.f.
pielea: *sg. ac.* 12,5

(a) PIERI: v. IV
au perit: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,6
pier: *ind. prez. 3.pl.* 5,13
piere: *ind. prez. 3.sg.* 7,16

(a) PIERDE: v. III
a pierde: *inf. prez.* 3,6
va pierde: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,8; 9,18
pierd: *ind. prez. 3.pl.* 10,1

PILDĂ: s.f.
pilde: *pl. ac.* 12,9

PIZMĂ: s.f.
pizmei: *sg. dat.* rezum. cap.4; 4,4
pizmele: *pl. nom.* 9,6

PLATĂ: s.f.
plată: *sg. ac.* 9,5

(a) PLĂCEA: v. II
place: *ind. prez. 3.sg.* 2,26; 5,3; 7,27
plac: *ind. prez. 3.pl.* 9,7; 12,1

(a) PLÂNGE: v. III
a plânge: *inf. prez.* 3,4
plângând: *gerunziu* 12,5

PLÂNGERE: s.f.
plângerii: *sg. gen.* 7,3

(a se) PLECA: v. I
(să) pleacă: *ind. prez. 3.sg.* 1,6
(nu) pleca: *imperativ prohib. 2.sg.* 7,22

PLIN, -Ă: adj.
pline: *f. pl. nom./ac.* 2,23; 4,6; 12,10
plin: *n. sg. nom.* 8,4

PLOAIE: s.f.
ploaie: *sg. ac.* 12,2

PODIRE: s.f. „pardoseală de scânduri, de obicei groase, la podul casei”
podirea: *sg. nom.* 10,18

(a) POFTI: v. IV
au pofit: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,10
pofteaşte: *ind. prez. 3.sg.* 6,2
pofteşti: *ind. prez. 2.sg.* 6,9

(a se) POGORÎ: v. IV; vezi **(a se) COBORÎ**

POM: s.m.
pomi: *pl. ac.* 2,5
pomilor: *pl. gen.* 2,6

POMENIRE: s.f.
pomenire: *sg. nom.* 1,11
pomenirea: *sg. nom./ac.* 2, 16; 9,5; rezum. cap.11

POMET: s.n. „livadă”
pometuri: *pl. ac.* 2,5

PONOSLU: s.n. (Înv. şi reg.) „plângere”
ponosluri: *pl. ac.* 7,15

PORUNCĂ: s.f.
poruncile: *pl. ac.* rezum. cap.8; 8,2; rezum. cap.12; 12,13
porunca: *sg. ac.* 8,5

(a) PORUNCI: v. IV
porunceaşte: *ind. prez. 3.sg.* 5,8

POVARNICĂ: s.f. „femeie gravidă"; în Grigore Maior, *ILV/ Lexicon*, II, *praegnans* este explicat: „groasă", „tăroasă".
(ceii) povarnice: *sg. gen.* 11,5

(a) POVESTI: v. IV
au povestit: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,9

PRAF: s.n.
praful: *sg. nom.* 12,7

(a) PRĂPĂDI: v. IV
vor prăpădi: *ind. viit.I. 3.pl.* 10,12

PREPUNERE: s.f.
prepunerea: *sg. nom.* 6,9

PRESUS: adv.
(mai) presus: 5,7, 8

(a se) PREŢUI: v. IV
(să) preţuiaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.9

PRICEPERE: s.f.
priceaperea: *sg. ac.* 1,17

PRICINĂ: s.f.
pricină: *sg. nom./ac.* 7, 11; 8,17
pricina: *sg. nom.* rezum. cap.8

PRIGONIRE: s.f.
prigoniriilor: *pl. dat.* 3,11
prigoniri: *pl. ac.* 6,11

PRIMEJDIOS, -OASĂ: adj.
primejdioasă: *f. sg. nom.* rezum. cap.7

PRIMPREJUR: adv.; var. **PRINPREJIUR**
prinprejur: *adv.* 1,6; 9,14

(a se) PRINDE: v. III
(să) va prinde: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,27
prinde: *ind. prez. 3.sg.* 8,16
(să) prind: *ind. prez. 3.pl.* 9,12

(a se) PROPTI: v. IV
(să) va propti: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,10

PUMNIŞOR: s.m.; var. (Înv. şi reg.) **PUGNIŞOR**
pugnişor: *sg. nom.* 4,6

(a) PUNE: v. III
am pus: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,13; 8,16
pune: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4
a fi pus: *pasiv inf. prez.* 10,6

(a se) PURTA: v. I
(să) poartă: *ind. prez. 3.sg.* 9,6
vor purta: *ind. viit.I. 3.pl.* 10,20

PURURI: adv.; var. (Înv.) **PURUREA**
pururea: 2,16; 9,4; rezum. cap.11

(a) PUTEA: v. II
poate: *ind. prez. 3.sg.* 1,8, 10; 7,14; rezum. cap.8; 8,4, 7, 17; 9,10
să poată: *conj. prez. 3.sg.* 2,12
putem: *ind. prez. 1.pl.* 3,14
a putea: *inf. prez.* 4,1
va putea: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,1; 8,17; 10,14

PUTERE: s.f.
puteare: *sg. ac.* 5,18; 6,2; 8,4, 8; 10,4
putearea: *sg. ac.* 8,8

PUTERNIC: adv.
putearnic: *adv.* rezum. cap.10

PUTERNICIE: s.f. (Înv.) „putere"
puterniciii: *sg. dat.* 4,1

PUŢIN, -Ă: adj./adv.; var. (Înv. şi pop.) **PUŢÂN**
puţine: *adj. n. pl. nom.* 5,1
puţâni: *adj. m. pl. nom.* 9,14
(mai) puţin: *adj. n. sg. ac.* 10,11
puţân: *adv.* 5,11
(mai) puţân: *adv.* 8,17

R

RĂBDARE: s.f.
răbdare: *sg. ac.* 8,12

RĂBDĂTOR, -TOARE: s.m./f.
(cel) răbdătoriu: *s.m. sg. nom.* 7,9

(a) RĂSĂRI: v. IV
răsare: *ind. prez. 3.sg.* 1,5

(a) RĂMÂNE: v. III; var. **(a) RĂMÂNEA:** v. II
nerămâind: *gerunziu* rezum. cap.9
au rămas: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,9
a rămânea: *inf. prez.* 2,11
rămân: *ind. prez. 3.pl.* 3,14
rămâne: *ind. prez. 3.sg.* 3,15
nici rămânea: *imperativ prohib. 2.sg.* 8,3

(a se) RĂNI: v. IV
(să) va răni: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,9

(a) RĂSĂRI: v. IV
răsar: *ind. prez. 3.pl.* 2,6
va răsări: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,6
vor răsări: *ind. viit.I. 3.pl.* 11,6

(a) RĂSPLĂTI: v. IV
a răsplăti: *inf. prez.* rezum. cap.5; 5,3

RĂSPUNS: s.n.
răspunsul: *sg. ac.* 8,5

(a se) RĂSTURNA: v. I
a (să) răsturna: *inf. prez.* 5,7

(a) RĂSUFLA: v. I
răsuflă: *ind. prez. 3.pl.* 3,19

RĂU, REA: adj./s.
rău: *s.n. sg. nom./ac.* 2,21; rezum. cap.5; 6,1; 8,12; 11,2
(cei) răi: *s.m. pl. nom.* 4, 17
răul: *s.n. sg. ac.* 5,12; 8,9
răului: *s.n. sg. gen.* 6,5
(celor) răi: *s.m. pl. gen.* 8, 11
(celui) rău: *s.m. sg. dat.* 9,2
realele: *s.n. pl. ac.* 4,3
(ceale) reale: *s. n. pl. nom./ac.* 8,11, 14
rău: *adj. n. sg. nom./ac.* 4,8; 5,13; 8,3, 5; 10,5; 12,14
rău (foarte): *adj. n. sg. nom.* 5, 12
rea: *adj. f. sg. nom./ac.* 1,13; rezum. cap.7; 7,15; 9,3, 12; 10,13
reale: *adj. n. pl. nom.* 2, 17

RĂUTATE: s.f.; var. (Înv.) **RĂOTATE**
răutatea: *sg. ac.* 7,16
răutate: *sg. ac.* 9,3
răotatea: *sg. ac.* rezum. cap.11; 11,10

RĂZBOI: s.n.
războiu: *sg. ac.* 3,8; 9,18
războiul: *sg. nom.* 8,8; 9,11

RĂZVRĂTIT, -Ă: s.m./f.
(cei) răzvrătiţi: *s.m. pl. nom.* 1,15

(a) RÂDE: v. III
a râde: *inf. prez.* 3,4

RÂNDUIALĂ: s.f.
rânduiala: *sg. ac.* rezum. cap.5

RÂS: s.n.
râsul: *sg. nom./ac.* 2,2; 7,4, 7
râs: *sg. ac.* 10,19

RÂU: s.n.
râurile: *pl. nom.* 1,7

(a se) REVĂRSA: v. I; var. **(a se) RĂVĂRSA**
(să) răvarsă: *ind. prez. 3.sg.* 1,7

(a) RIDICA: v. I; var. (Înv. şi pop.) **(a) RĂDICA**
să rădice: *conj. prez. 3.sg.* 4,10

(a se) RISIPI: v. IV; var. (Înv. şi reg.) **(a) RĂSIPI**
să răsipească: *conj. prez. 3.sg.* 5,5
răsipeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 10,8
(să) va răsipi: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,5
a râsipi: *inf. prez.* 3,5

ROATĂ: s.f.
roata: *sg. nom.* 12,6

ROD: s.n.
rod: *sg. ac.* 5,9

RUGĂCIUNE: s.f.
rugăciunii: *sg. gen.* 7,9

(a se) RUPE: v. III; var. (Înv. şi reg.) **(a se) RUMPE**
(să) rumpe: *ind. prez. 3.sg.* 4,12
a (să) rumpe: *inf. prez.* 12,6

S

(a se) SĂDI: v. IV
am sădit: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,4
a sădi: *inf. prez.* 3,2
(s-)au sădit: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,2

(a) SĂLTA: v. I „a juca”
a sâlta: *inf. prez.* 3,4

SĂMÂNŢĂ: s.f.
sămânţa: *sg. ac.* 11,6

(a) SĂPA: v. I
sapă: *ind. prez. 3.sg.* 10,8

SĂRAC, -Ă: adj./s.
sărac: *adj. sg. nom./ac.* 4,13; 9,15
săracul: *s.m. sg. nom.* 6,8
(cel) sărac: *s.m. sg. ac.* rezum. cap.9
săracului: *s.m. sg. gen.* 9,16

(a se) SĂTURA: v. I
(să) satură: *ind. prez. 3.sg./pl.* 1,8; 4,8; rezum. cap.5

SĂTURARE: s.f.
săturarea: *sg. nom.* 5,11

SÂN: s.n.
sânul: *sg. ac.* 7,10

(a se) SÂRGUI: v. IV (Înv. şi pop.) „a se sili”
(m-)am sârguit: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,19

SÂRGUIRE: s.f.
sârguirile: *pl. ac.* 4,4
sârguire: *sg. ac.* 10,10

(a) SCĂDEA: v. II
să scază: *conj. prez. 3.sg.* 9,8

(a) SCĂPA: v. I
scăpa: *inf. prez. fără* ***a*** rezum. cap.8

(a) SCHIMBA: v. I
va schimba: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,1

(a) SCRIE: v. III
au scris: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,10

(a se) SCULA: v. I
(să) va scula: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,15
(să) vor scula: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,4

SCUMP, -Ă: adj.
scumpe: *f. pl. ac.* 7,2
(mai) scumpă: *f. sg. nom.* 10,1

SCURT, -Ă: adj.
scurtă: *f. sg. ac.* rezum. cap.9

SEAMĂ: s.f.; var. (Pop.) **SAMĂ**
sama: *sg. ac.* 2,15
samă: *sg. ac.* rezum. cap.12

(a) SEMĂNA: v. I
samănă: *ind. prez. 3.sg.* 11,4
samănă: *imperativ 2.sg.* 11,6

SEARĂ: adv.
sara: 11,6

(a) SECERA: v. I; var. (Înv. şi reg.) **(a) SĂCERA**
va săcera: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,4

SFAT: s.n.
sfatul: *sg. ac.* 12,11

SFÂNT, -Ă: adj.
sfânt: *n. sg. ac.* 8,10

(a se) SFÂRŞI: v. IV
(să) sfârşaşte: *ind. prez. 3.sg.* 4,14

SFÂRŞIT: s.n.
sfârşit: *sg. ac., în loc. adj.* ***fără sfârşit*** 1,15; 4,16
sfârşit: *sg. ac., în loc. adv.* ***până la sfârşit*** 3,11
sfârşitul: *sg. nom./ac.* 7,3; 9,12; 12,13

sfârșitul: *sg. nom.* 7,9
sfârșit: *sg. nom.* 12,12

SILNIC, -Ă: adj.; var. (Înv. și pop.) **SÂLNIC, -Ă** „violent”, „brutal”
sâlnicele: *adj. antep. f. pl. ac.* 5,7

(a) SIMȚI: v. IV
va simți: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,5

SINGUR, -Ă: adj.
sângur: *m. sg. dat.* 4,10

SLĂBICIUNE: s.f.
slăbiciunea: *sg. ac.* 10,18

SLOBOD: adv.
(mai) slobod: rezum. cap.8

(a) SLOBOZI: v. IV
au slobozit: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,15
nu slobozi: *imperativ prohib. 2.sg.* 10,4

SLUGĂ: s.f.
slugi: *pl. ac.* 2,7
sluga: *sg. ac.* 7,22; rezum. cap.10
slugile: *pl. ac.* 10,7

SLUJBĂ: s.f.
slujbă: *sg. ac.* 2,8

(a se) SLUJI: v. IV
(mă) voiu sluji: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,10
slujește: *ind. prez. 3.sg.* 5,8
a (să) sluji: *inf. prez.* rezum. cap.6
(să) va sluji: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,3

SLUJNICĂ: s.f.
slujnice: *pl. ac.* 2,7

(a se) SMERI: v. IV
(să) va smeri: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,18

SMERIRE: s.f.
smerirea: *sg. ac.* 12,4

SMERIT, -Ă: adj.
smeriți: *m. pl. ac.* rezum. cap.10
smerit: *m. sg. nom.* rezum. cap.10

(a) SMULGE: v. III; var. **(a) ZMULGE**
va zmulge: *ind. viit.I.3.sg.* 3,2

SOARE: s.m.
soare: *sg. ac.* rezum. cap.1; 1,3, 10, 13, 14; 2,3, 11, 17, 18, 20, 22; 3,16; 4,1, 3, 7, 15; 5,12, 17; 6,1; 7,1; 8,9, 15, 17; 9,3, 6, 9, 11, 13; 10,5
soarele: *sg. nom./ac.* 1,5; 6,5; 7,12; 11,7; 12,2

SOCIETATE: s.f.; var. **SOȚIETATE**
soțietății: *sg. gen.* rezum. cap.4

SOCOTEALĂ: s.f.
socoteală: *sg. nom.* 3,19
socoteala: *sg. nom.* rezum. cap.5

(a) SOCOTI: v. IV
am socotit: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,2, 10; 4,4; 8,9; 9,1
socotind: *gerunziu* 4,7
socotește: *ind. prez. 3.sg.* 4,8; 10,3; 11,4
socotești: *ind. prez. 2.sg.* 7,11
socotește: *imperativ 2.sg.* 7,14
să socotesc: *conj. prez. 1.sg.* 7,26
socotesc: *ind. prez. 1.sg.* 8,14

SOL: s.m.
sol: *sg. ac.* 8,7

SOMN: s.n.
somnul: *sg. nom.* 5,11
somn: *sg. ac.* 8,16

(a) SOSI: v. IV
a sosi: *inf. prez.* rezum. cap.12

SOȚIE: s.f. (Înv. și pop.) „tovarăș”
soției: *sg. gen.* 4,9

SPIN: s.m.
spinilor: *pl. gen.* 7,7

SPOR: s.n.
sporiul: *sg. ac.* 4,9

(a) SPRIJINI: v. IV
a sprijini: *inf. prez.* 7,19

(a) SPUNE: v. III
spune: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2
spune: *inf. prez. fără* ***a*** 7,1; 10,14

(a) STA: v. I
stă: *ind. prez. 3.sg.* 1,4
sta: *inf. prez. fără* ***a*** 4,1
stau: *ind. prez. 3.pl.* 4,12
a sta: *inf. prez.* rezum. cap.10

STĂPÂN: s.m.
stăpânului: *sg. dat.* 5,10

(a) STĂPÂNI: v. IV
stăpânit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,7
va stăpâni: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,19
stăpânește: *ind. prez. 3.sg.* 7,13; 8,9

STÂMPĂRARE: s.f.; vezi **ASTÂMPĂRARE**

STÂNGA: s.f.
stânga: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***în stânga*** 10,2

STÂRPIT, -Ă: s.m./f.
(cel) stârpit: *s.m. sg. nom.* 6,3

STEA: s.f.
stealele: *pl. nom.* 12,2

(a se) STIDI: v. IV „a se sfii”
(să) stidesc: *ind. prez. 3.pl.* 8,12

STRĂDANIE: s.f.
strădaniia: *sg. nom./ac.* 2,18; rezum. cap.4
strădanie: *sg. ac.* 2,21

STRĂIN, -Ă: adj.; var. (Înv. și pop.) **STREIN, -Ă**
strein: *m. sg. nom.* 6,2

(a) STRĂLUCI: v. IV
strălucește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.8; 8,1

STRĂMURARE: s.f.
strămurările: *pl. ac.* 12,11

STRÂMB: adv.
strâmb: 9,2

STRÂMBĂTATE: s.f.
strâmbătate: *sg. ac.* 3,16

(a) STRICA: v. I
a strâca: *inf. prez.* 3,3

STRIGARE: s.f.
strâgarea: *sg. ac.* 9,17

(a) STROPI: v. IV
să stropesc: *conj. prez. 1.sg.* 2,6

(a) SUFERI: v. IV
să sufere: *conj. prez. 3.sg.* 8,12

SUFLET: s.n.
sufletul: *sg. nom./ac.* 1,13; 2,3; 4,8; 6,3, 7; 7,4, 26, 29; 8,9
sufletului: *sg. gen./dat.* 2,11, 24; 4,6; 6,2

(a se) SUI: v. IV
(să) suie: *ind. prez. 3.sg.* 3,21
(să) va sui: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,4

SUNET: s.n.
sunetul: *sg. nom.* 7,7

(a) SUPUNE: v. III
sânt supusă: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 3,19
iaste supusă: *pasiv ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4

SUS: adv.
sus: 3,21

Ş

ŞARPE: s.m.
şarpelui: *sg. dat.* rezum. cap.10
şearpele: *sg. nom.* 10,8, 11

(a se) ŞĂNŢUI: v. IV „a se înconjura cu şanţuri de apărare, cu fortificaţii”
au şenţuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,14

(a) ŞEDEA: v. II
a şedea: *inf. prez.* 10,6

(a se) ŞTERGE: v. III „a distruge, a nimici”
(să) va ştearge: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,4

(a se) ŞTI: v. IV
neştiind: *gerunziu* 7,1
să ştiu: *conj. prez. 1.sg.* 1,17; 7,26
(să) şti: *conj. prez. impers.* rezum. cap.2
ştiu: *ind. prez. 1.sg.* 2,19
şti: *ind. prez. 3.sg.* 3,21; 4,13; 9,1, 12; 10,14
ştiu: *ind. prez. 3.pl.* 4,17; 9,5; 10,15
ştii: *ind. prez. 2.sg.* 6,9; 8,7; 11,2, 5, 6
să ştii: *conj. prez. 2.sg.* 6, 10; 11,9
ştie: *ind. prez. 3.sg.* 7,23; rezum. cap.9
a şti: *inf. prez.* 8,17
(să) ştiu: *ind. prez. 3.pl.* 9,5

ŞTIINŢĂ: s.f.
ştiinţa: *sg. ac.* 1,18; 2,26
ştiinţă: *sg. nom.* 9,10

T

TAINĂ: s.f.
taină: *sg. ac., în loc. adv.* ***în taină*** 10.11

TARE: adj./s./adv.
(celui mai) tare: *s.m. sg. gen.* 6,10
(celor) tari: *s.m. pl. gen.* 9,11
(mai) tare: *adv.* rezum. cap.7
tari: *adj. m. pl. nom.* 12,3

(a) TĂCEA: v. II
a tăcea: *inf. prez.* 3,7

TĂCERE: s.f.
tăceare: *sg. ac.* 9, 17; 10,11

(a) TĂIA: v. I
taie: *ind. prez. 3.sg.* 10,9
a tăia: *inf. prez.* 3,7

(a) TĂGĂDUI: v. IV
am tăgăduit: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,10
au tăgăduit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,20

TĂRIE: s.f. „întăritură”; „putere”
tării: *pl. ac.* 9, 14
tăriia: *sg. ac.* 9,16

TĂU: s.n. (Trans.) „baltă”
tăuri: *pl. ac., în sintagma* ***tăuri de peşti*** 2,6

TÂNĂR, -Ă: s.m./f.
tânăr: *s.m. sg. ac.* 4, 15
tânărule: *s.m. sg. voc.* 11,9

(a) TÂNGUI: v. IV
a tângui: *inf. prez.* 3,4

(a se) TEME: v. III
să (să) teamă: *conj. prez. 3.pl.* 3,14
(te) teame: *imperativ 2.sg.* 5,6; 12,13
(să) teame: *ind. prez. 3.sg.* 7,19
(să) tem: *ind. prez. 3.pl.* 8,12, 13
(să) vor teame: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,5

TINEREŢE: s.f.
tinereaţele: *pl. nom./ac.* 11,9, 10
tinereaţelor: *pl. gen.* 11,9; 12,1
tinereaţe: *pl. ac.* rezum. cap.12

(a) TRAGE: v. III (Înv. şi pop.) „a ademeni”, „a atrage”; „a lipsi de susţinere”
a trage: *inf. prez.* 2,3
să tragi: *conj. prez. 2.sg.* 7,19

(a) TRĂI: v. IV
va trăi: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,3, 6; 11,8
trăia: *ind. imp. 3.pl.* 8,10
trăiesc: *ind. prez. 3.pl.* 9,5

TREABĂ: s.f.
treaba: *sg. ac.* 8,6

(a) TREBUI: v. IV
trebuie: *ind. prez. impers.* 2,3; rezum. cap.7; 7,17; rezum. cap.8; 11,8; rezum. cap.12

TRECĂTOR, -TOARE: adj.
trecătoare: *n. pl. ac.* rezum. cap.3

(a) TRECE: v. III
treace: *ind. prez. 3.sg.* 1,4; 7,1
au trecut: *ind. prez. 3.sg.* 1,10; 3,15
să trec: *conj. prez. 1.sg.* 2,3
trecut-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,12
trec: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.3; 3,1; 11,1
treacă: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 8,13

TRECUT, -Ă: s.m./f.
(ceale) trecute: *s.f. pl. nom./ac.* 8,7; 11,8

(a) TRIMITE: v. III
trimite: *imperativ 2.sg.* 11,1

TRUP: s.n.
trupul: *sg. ac.* 2,3; 5,5; 11,10
trupului: *sg. gen.* 12,12

(a) TULBURA: v. I; var. (Înv.) **(a) TURBURA**
turbură: *ind. prez. 3.sg.* 7,8

TURMĂ: s.f.
turme: *pl. ac.* 2,7

(a) TURNA: v. I
a turna: *inf. prez.* 2,8

Ţ

ŢARĂ: s.f.
ţară: *sg. ac.* 5,7
ţară: *sg. voc.* 10,16
ţara: *sg. nom.* 10,17
ţărâlor: *pl. gen.* 2,8

(a se) ŢINE: v. III; var. (Înv.) **(a se) ŢINEA**
(să) ţin: *ind. prez. 3.pl.* 9,2
a ţinea: *inf. prez.* rezum. cap.11

ŢINERE: s.f.
ţinerea: *sg. ac.* 8,16

U

(a) UCIDE: v. III
a ucide: *inf. prez.* 3,3

(a se) UITA: v. I
(să) uită: *ind. prez. 3.sg.* 11,4

UITARE: s.f.
uitare: *sg. ac.* 2,16; 6,4
uitării: *sg. dat.* 9,5

ULIŢĂ: s.f.
uliţă: *sg. ac.* 12,4, 5

(a) ULTOI: v. IV; vezi **(a) ALTOI**

(a) UMBLA: v. I
umblă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 2,14; 4,15
umblând: *gerunziu* 10,3, 7
umblă: *imperativ 2.sg.* 11,9

UMBRĂ: s.f.
umbra: *sg. ac.* 7,1; 8,13

(a se) UMPLE: v. III; var. (Înv. şi pop.) **(a se) UMPLEA:** v. II
(să) umple: *ind. prez. 3.sg.* 1,8
(să) va umplea: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,9; 6,7
(să) umplu: *ind. prez. 3.pl.* 9,3
(să) vor umplea: *ind. viit.I. 3.pl.* 11,3

UNDIŢĂ: s.f.
unghiţa: *sg. ac.* 9,12

UNSOARE: s.f.
unsorile: *pl. ac.* 7,2
unsorii: *sg. gen.* 10,1

UNTDELEMN: s.n.; var. **UNT-DE-LEMN**
untul-de-lemn: *sg. nom.* 9,8

URÂRE: s.f.
urârii: *sg. gen.* 3,8
urâre: *sg. ac.* 9,1
urârea: *sg. nom.* 9,6

URCIOR: s.n.
urcioare: *pl. ac.* 2,8

URECHE: s.f.
ureachea: *sg. nom.* 1,8

URGIE: s.f.
urgie: *sg. nom.* 1,18

(a se) URGISI: v. IV
am urgisit: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,18
va urgisi: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,14
urgiseaşte: *ind. prez. 3.sg.* 9,2
(s-)au urgisit: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,16

URGISIRE: s.f.
urgisire: *sg. ac.* 9,3

(a) URÎ: v. IV
am urât: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,17

(a) URMA: v. I
urma: *inf. prez. fără* **a** 2,12
urmează: *ind. prez. 3.pl.* 5,2
va urma: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,10

URMĂ: s.f.
urmă: *sg. ac., în loc. adv.* ***mai pre urmă*** 1,11; rezum. cap.12
urmă: *sg. ac., în loc. adj.* ***cea mai de pre urmă*** 10,13

UŞĂ: s.f.
uşile: *pl. ac.* 12,4

V

VADRĂ: s.f.
vadra: *sg. nom.* 12,6

VARGĂ. s.f.
varga: *sg. nom.* 12,6

(a se) VĂDI: v. IV
vădeaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4
(se) vor vădi: *ind. viit.I. 3.pl.* 11,8

(a) VĂRSA: v. I
vor vărsa: *ind. viit.I. 3.pl.* 11,3

VÂNĂTOR: s.m.
vânătorilor: *pl. gen.* 7,27

VÂNT: s.n.
vânt: *sg. ac., în loc. adv.* ***spre vânt*** „în zadar" 5,15
vânt: *sg. ac.* 11,4

VÂRSTĂ: s.f.
vârstă: *sg. ac.* 6,3

VÂRTOS: adv.
(mai) vârtos: 7,25; 11,6

VÂRTUTE: s.f. (Înv. şi pop.) „vigoare"
vârtutea: *sg. ac.* 7,8; rezum. cap.9

VEAC: s.n./s.m.
veacului: *sg. gen.* 12,5
veaci: *s.m. pl. ac., în loc. adv.* ***în veaci*** 1,4, 10;
veac: *sg. ac., în loc. adv.* ***în veac*** 3,14

(a se) VEDEA: v. II
văzut-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,14; 2,11; 3,10, 16; 4,15; 8,10; 10,7
am văzut: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,1, 13; 4,1; 5,12; 6,1; 7,16; 9,11, 13; 10,5
văzând: *gerunziu* 2,17
au văzut: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,3; 6,5
(s-)au văzut: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,17
văd: *ind. prez. 3.pl.* 7,12; 12,3
aş vedea: *cond. prez. 1.sg.* 2,3
a vedea: *inf. prez.* 2,12; 4,13; 6,9; 11,7
veade: *ind. prez. 3.sg.* 3, 13; 5,10
vei vedea: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,7
(să) veade: *ind. prez. impers.* rezum. cap.8

VEDERE: s.f.
vedearea: *sg. ac.* 11,9
vederea: *sg. ac.* 1,8

(a) VENI: v. IV
au venit: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,15
venit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,14
va veni: *ind. viit.I. 3.sg.* 12, 1
vine: *ind. prez. 3.sg.* 1,4; 6,4
vin: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.3

(a se) VESELI: v. IV
a (să) veseli: *inf. prez.* 3,12, 22
(să) vor veseli: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,16
să (să) veselească: *conj. prez. 3.sg.* 5,18
(să) va veseli: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,8
veseleaşte(-te): *imperativ 2.sg.* 11,9

VESELIE: s.f.
veselie: *sg. nom./ac.* 5,17; 7,5; 9,7
veseliia: *sg. ac.* 2,26; 8,15

(a) VESTI: v. IV
vestesc: *ind. prez. 1.sg.* 6,3
va vesti: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,20

VEŞMÂNT: s.n.
vejmintele: *pl. nom.* 9,8

VIAŢĂ: s.f.
vieţii: *sg. gen.* 2,3; 5,16, 17, 19; 8,15; 9,9
viaţa: *sg. nom./ac.* 2,17; 3,12; 6,8; 7,1; 9,3
vieţi: *sg. gen.* rezum. cap.4
viaţă: *sg. ac.* 7,13; 9,9
viiaţă: *sg. ac.* rezum. cap.9; 9,9

VIE: s.f.
vii: *pl. ac.* 2,4

VIERS: s.n.
viersului: *sg. gen.* 12,4

(a) VIEŢUI: v. IV
vieţuiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 7,16
vieţuind: *gerunziu* 10,19

VIFOR: s.n.
vifor: *sg. ac.* 11,3

VIITOR, -TOARE: adj./s.
viitoriu: *adj. m. sg. dat.* rezum. cap.2
viitoare: *adj. f. sg./pl. nom./ac./gen.* 2,16; 9,2; rezum. cap.11
(ceale) viitoare: *s.n. pl. ac.* 3,22; 4,13; 8,7

VIN: s.n.
vin: *sg. ac.* 2,3
vinuri: *pl. ac.* 2,8
vinul: *sg. nom./ac.* 9,7; 10,19

(a) VINDECA: v. I
a vindeca: *inf. prez.* 3,3

VIS: s.n.
visurile: *pl. nom.* 5,2
visuri: *pl. nom.* 5,6

VIU, VIE: adj./s.
(cei) vii: *s.m. pl. ac.* 4,2
(cel) viu: *s.m. sg. nom.* 7,3
vii: *adj. m. pl. ac.* 4,15
viu: *adj. m. sg. nom.* 9,4

VOIEVOD: s.m.
voievodului: *sg. gen.* 9,17

VORBĂ: s.f.
vorbe: *pl. nom./ac.* 5,2, 6; 12,10

(a) VREA: v. II
va vrea: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,3

VREDNIC, -Ă: adj.
vreadnic: *m. sg. nom.* rezum. cap.9; 9,1

VREDNICIE: s.f.
vrednicie: *sg. ac.* 10,6

VREME: s.f.
vremile: *pl. nom., în sintagma* ***vremile viitoare*** 2,16
vreamea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.3; 3,8, 11, 17; 7,1; 8,5; 9,12; 11,8; 12,1
vreame: *sg. nom./ac.* 3,1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8
vremile: *pl. nom. în sintagma* ***vremile dintâiu*** 7,11
vreamea: *sg. ac., în loc. adv.* ***în vreamea nu a ta*** „înainte de vreme" 7,18
vreame: *sg. nom./ac.* 8,6; rezum. cap.9; 9,2, 6, 11; 10,1; 11,1
vreamea: *sg. ac., în loc. adv.* ***în toată vreamea*** „permanent" 9,8, 9
vreamea: *sg. ac., în loc. adv.* ***în vreamea sa*** „la vreme, când trebuie" 10,17

Z

(a) ZĂBOVI: v. IV
(nu) zăbovi: *imperativ prohib. 2.sg.* 5,3

ZĂBREA: s.f.
zăbreale: *pl. ac.* 12,3

(a se) ZDROBI: v. IV
să (să) zdrobească: *conj. prez. 3.sg.* 12,6

ZI: s.f./adv.
zilelor: *pl. gen.* 2,3; 5,17; 7,1
zilele: *pl. nom./ac.* 2,23; 5,16, 19; 7,16; 8,13, 15; 9,9; 11,8, 9; 12,1
zile: *pl. ac.* 6,3
zioa: *sg. nom./ac.* rezum. cap.7; 7,2, 15; 8,8
zioa: *adv.* 8,16

(a se) ZICE: v. III
zis-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,2; 12,8
zice: *ind. prez. 3.sg.* 1,10; 8,4
zicând: *gerunziu* 1,16; 4,5, 8
zis-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,1; 3,18; 7,24
am zis: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,2, 12, 15; 3,17
nici zice: *imperativ prohib. 2.sg.* 5,5
să zici: *conj. prez. 2.sg.* 7,11
(să) zic: *ind. prez. 3.pl.* 7,22
au zis: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,28
(să) va zice: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,17
ziceam: *ind. imp. 1.sg.* 9,16
(să) zice: *ind. prez. impers.* 12,1

(a) ZIDI: v. IV
ziditu(-)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,4
am zidit: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,6
a zidi: *inf. prez.* 3,3
iaste zidit *pasiv ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.7

ZIDITOR: s.m.
Ziditoriul: *sg. ac.* 12,1

(a) ZMULGE: v. III; vezi **(a) SMULGE**

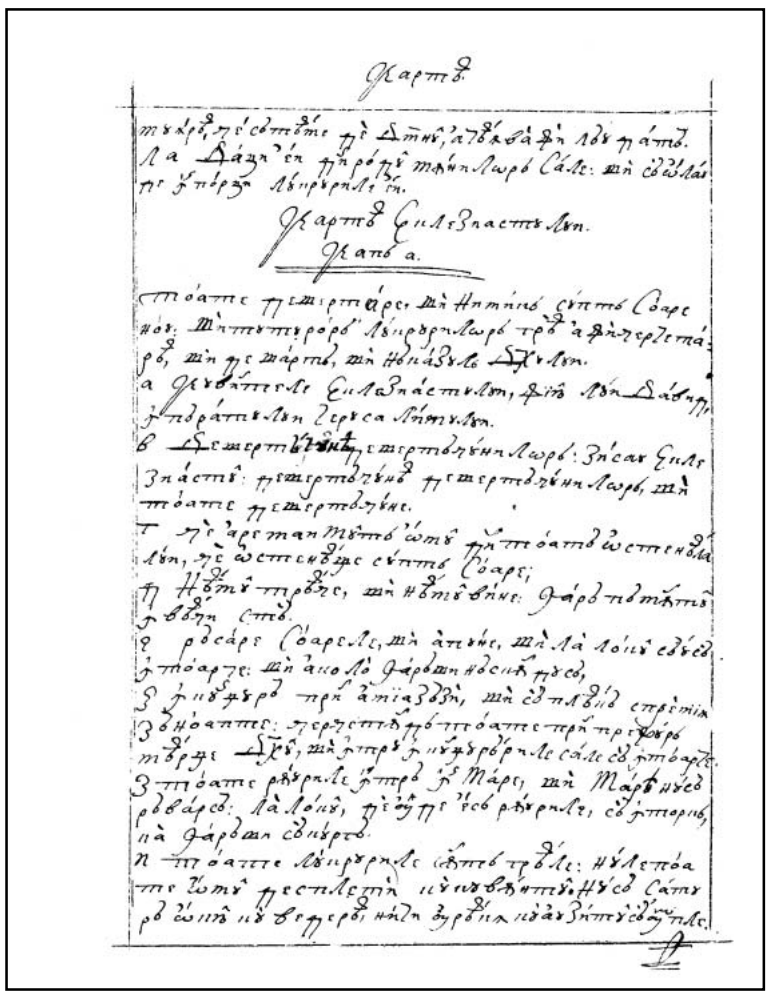

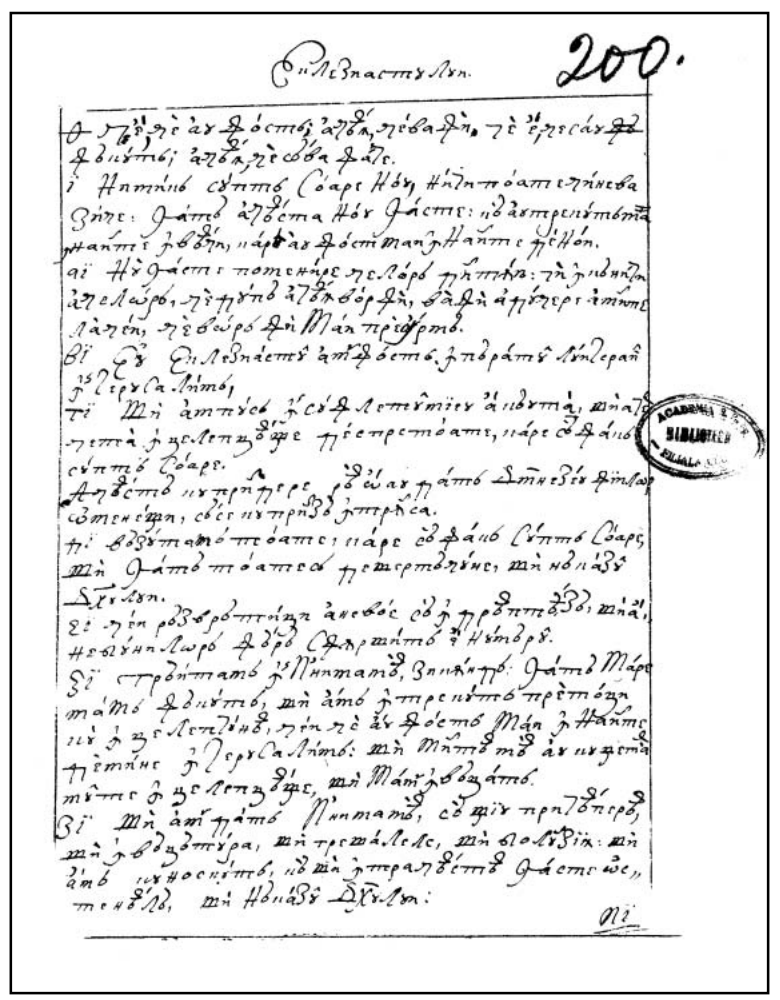

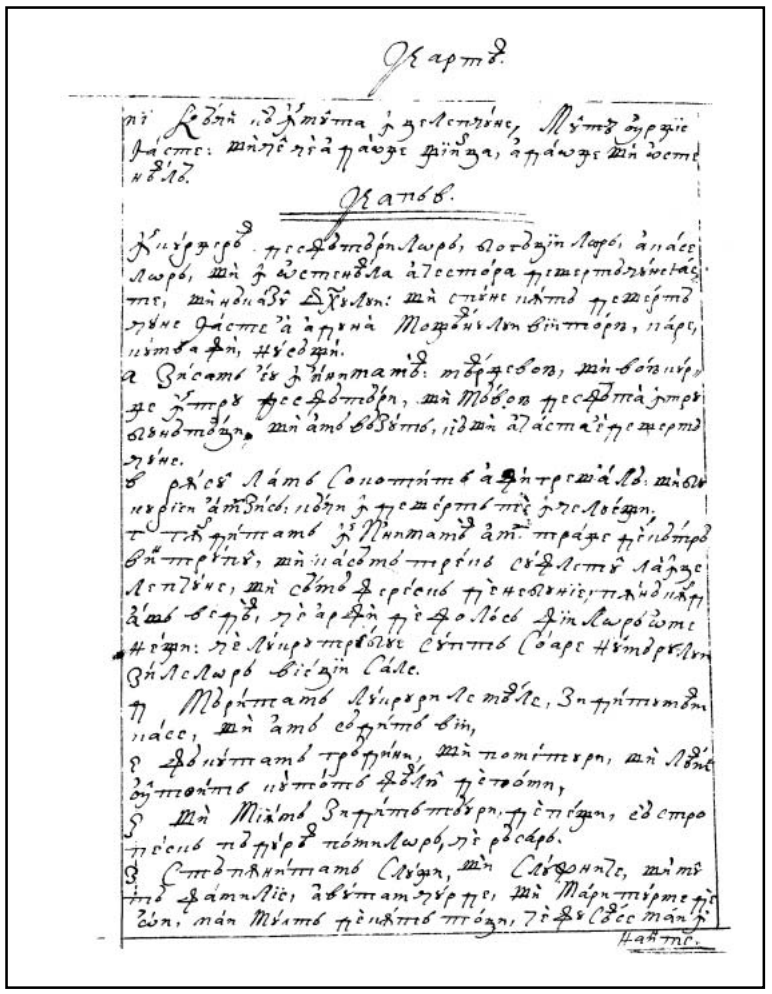

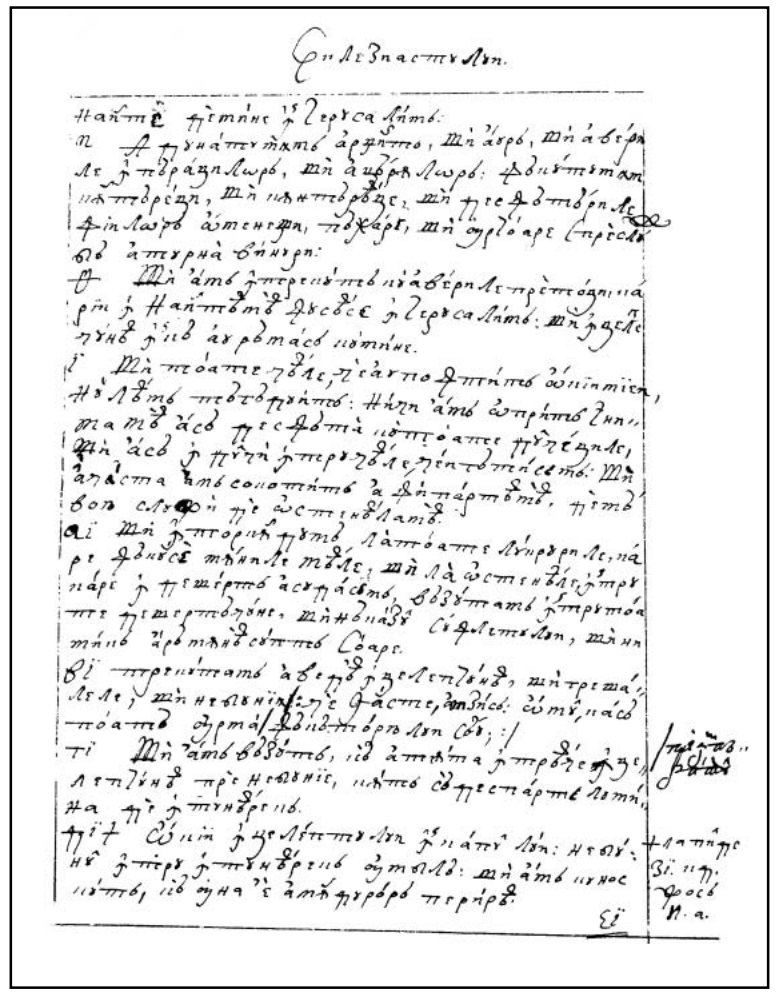

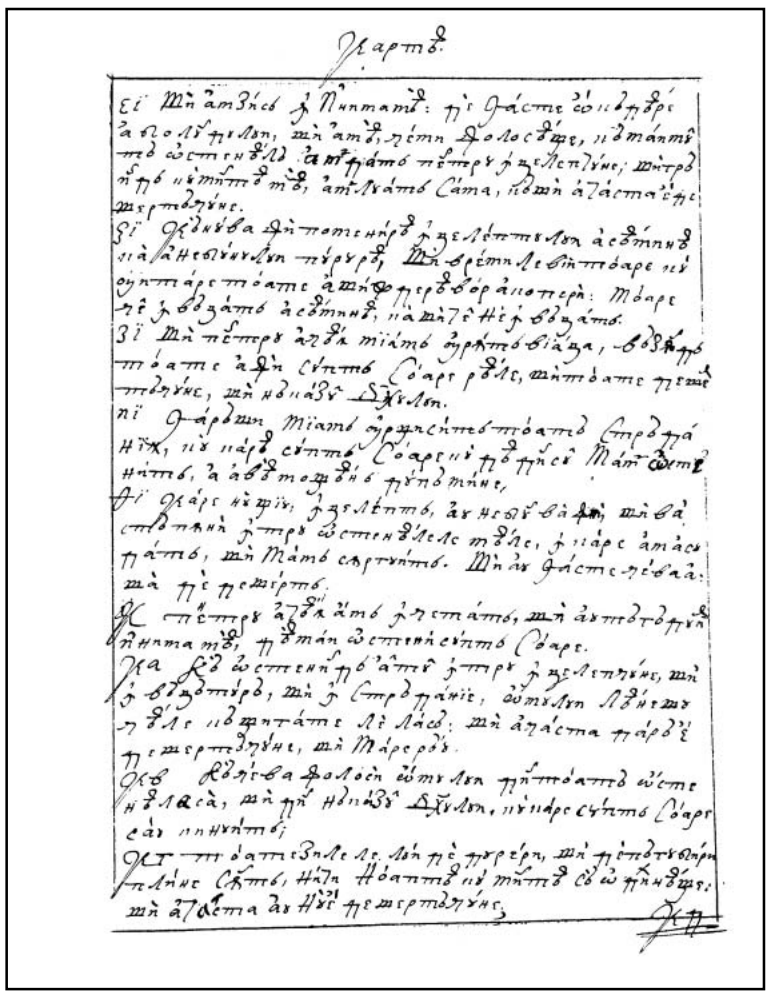

202v

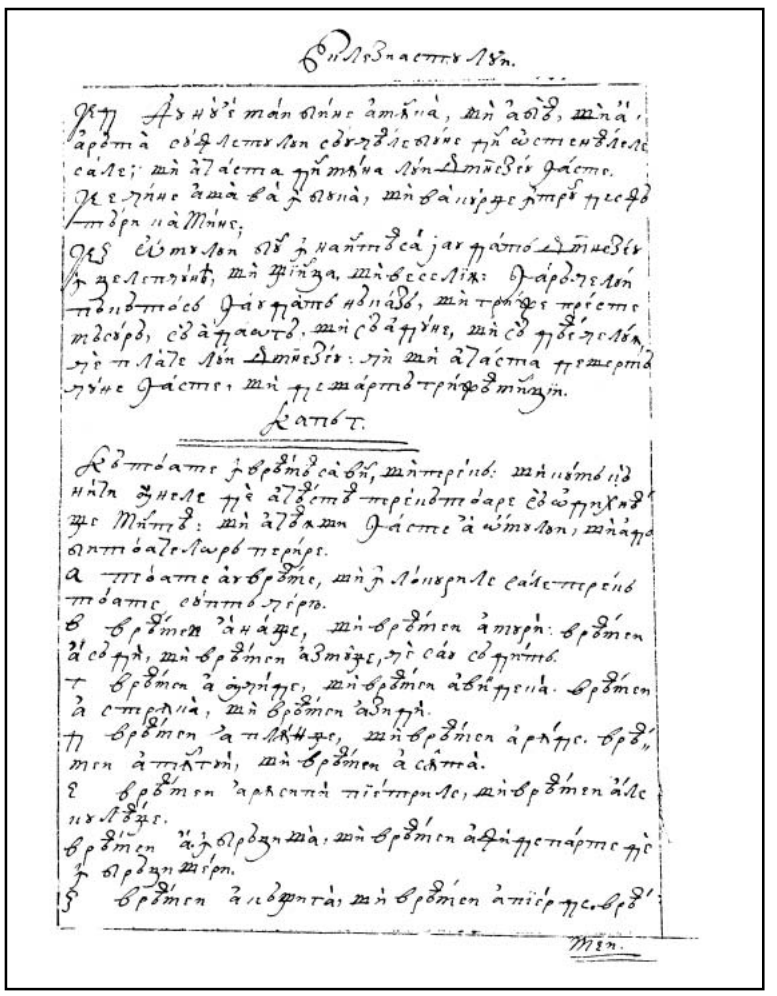

203r

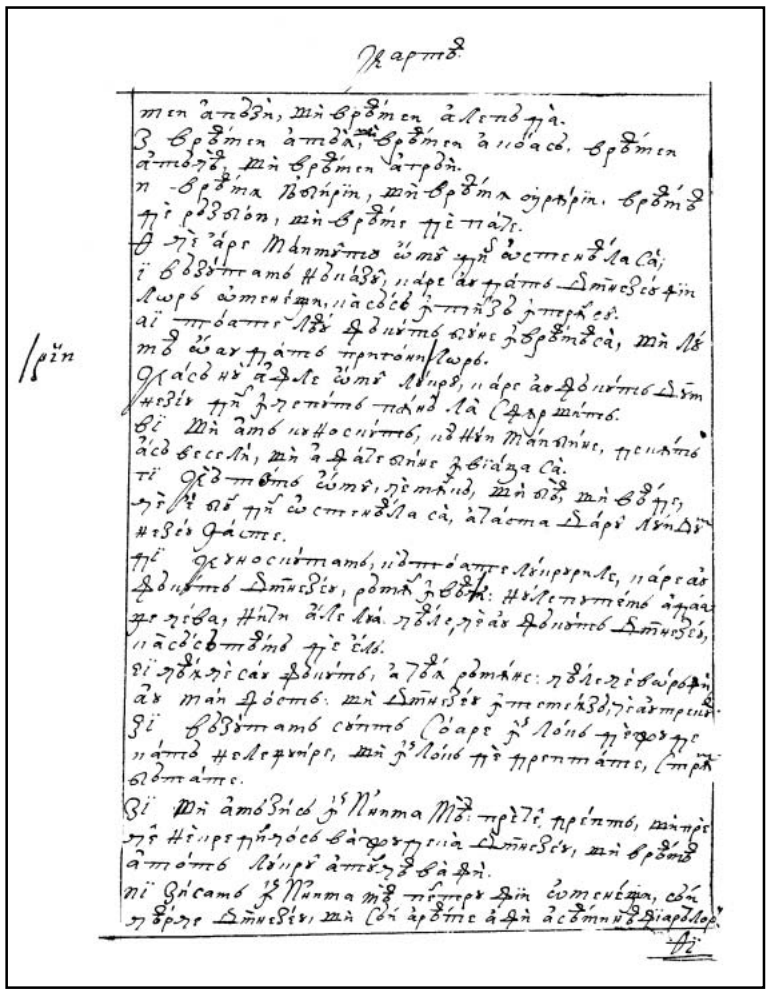

203v

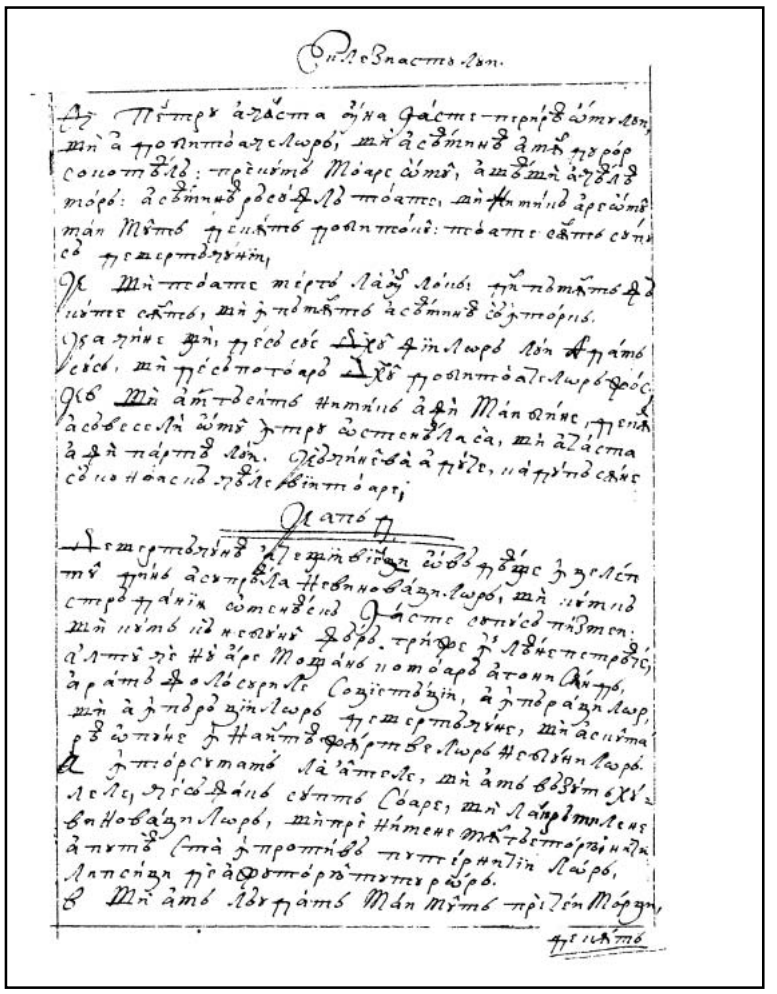

204r

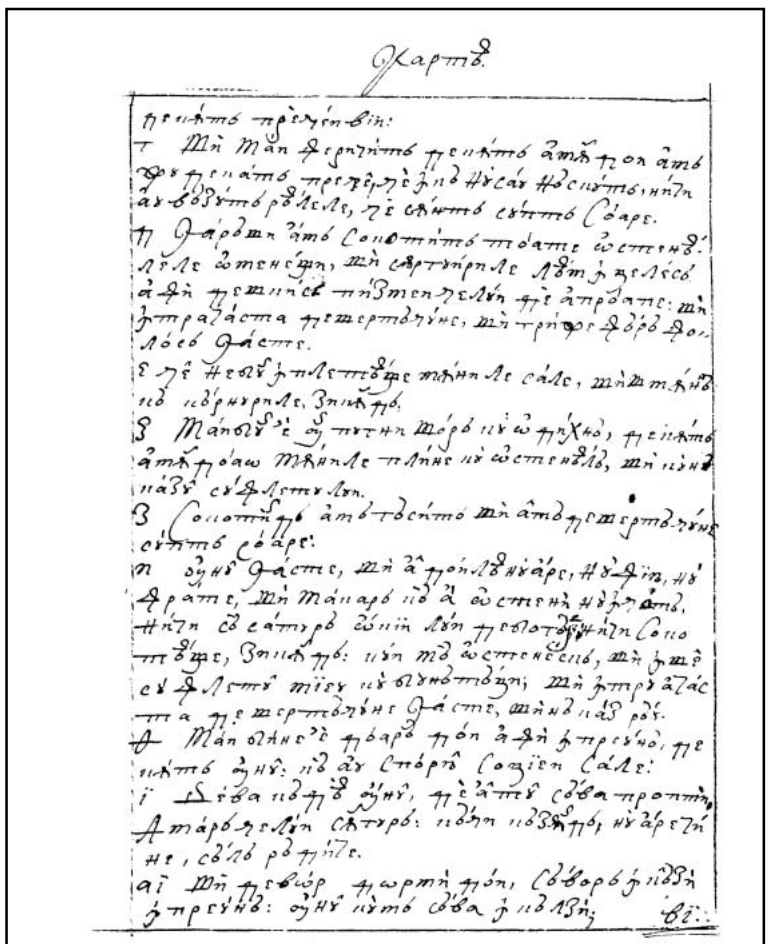

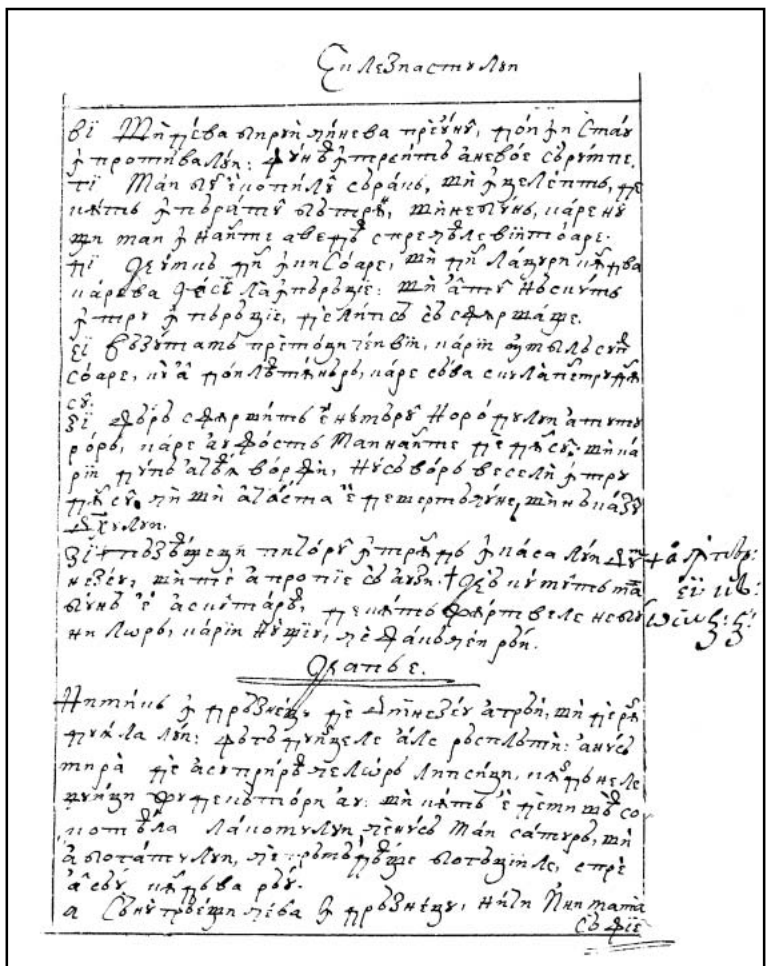

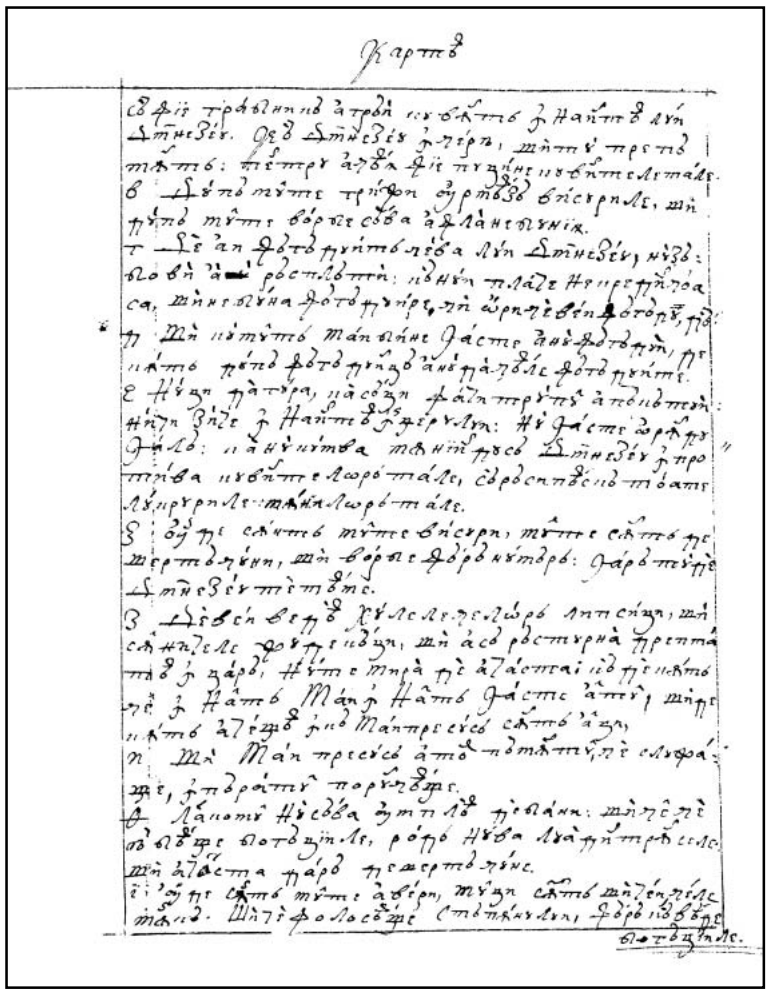

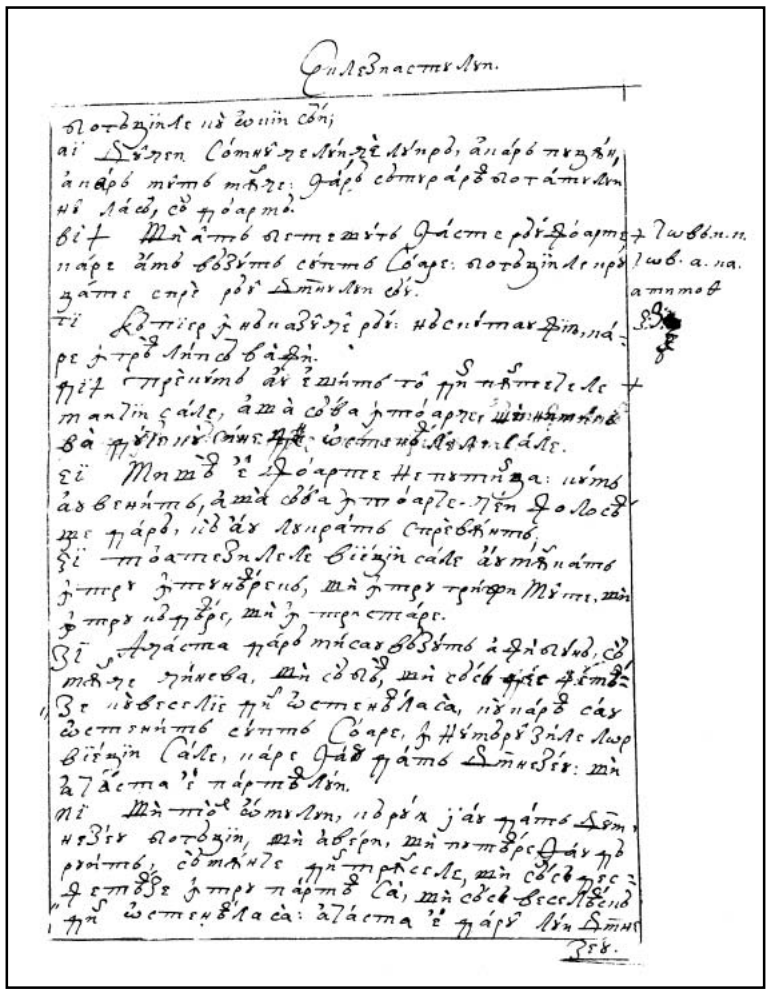

206v

Καρτὸ.

Ζέν.
Ὅτι Δοὺ ἡ ἐστὶν ἡ ὥρα ἀπὸ τὸ ἀπὸ τὸ ἐστὶν
Ζήλεσε βίεζιν Σάλε, ιιδὴν ιιὸ Δπιεζέν ιιὲ πρὸ τὸ
ἡ τὸν πεσδὸ τὸν Νιπιαλὲν.

Καπὸ 8.

Μπιὸ ϑάστε πεσερτὸζὲν ὸ λάιο πιλωρὸ, ια
ρὲν Ηὲλε ἡ λὲπεσὸ ἡ ιιὸ Ηὲ ἡ ρὸζὲ ὲ ὲ ὸ ὲ ὸ
πὲ ὲ ὸ λε ιιὸ ρὲ τὲ ὲ.
α Θάστε μὲ ὲ ὲ ὸ ρὸζὲ, πὲ ὲ ὲ ὸ ὲ ὸ ὲ ὸ
Σὸ ὲ ρε, μὲ ζιιὸ πζὲ· λὲ ὲ ὲ ὲ.
β ὼ ὲ ὸ, ιιὸ ρὲ ὲ ἰὰζ πὲ ὲ ὸ Δπιεζέν βιοτὸζὲν,
μὲ ὲ ὲ ρε, μὲ ὲ ὲ, μὲ Ηὲ ὲ ὲ λὲπεσὸ ρε
σὲ ϑλεσὲ ὲ ὲ σὸ, πὴ ὲ ὲ, πὲ ὲ ὲ ὲ: ὲ ὲ
ἡ πὸ ὲ ὲ ρε Δπιεζέν σὸ ὲ ὲ πὲ ὲ ρὲ σὸ, μὲ
ὼ ὲ ὲ ὲ

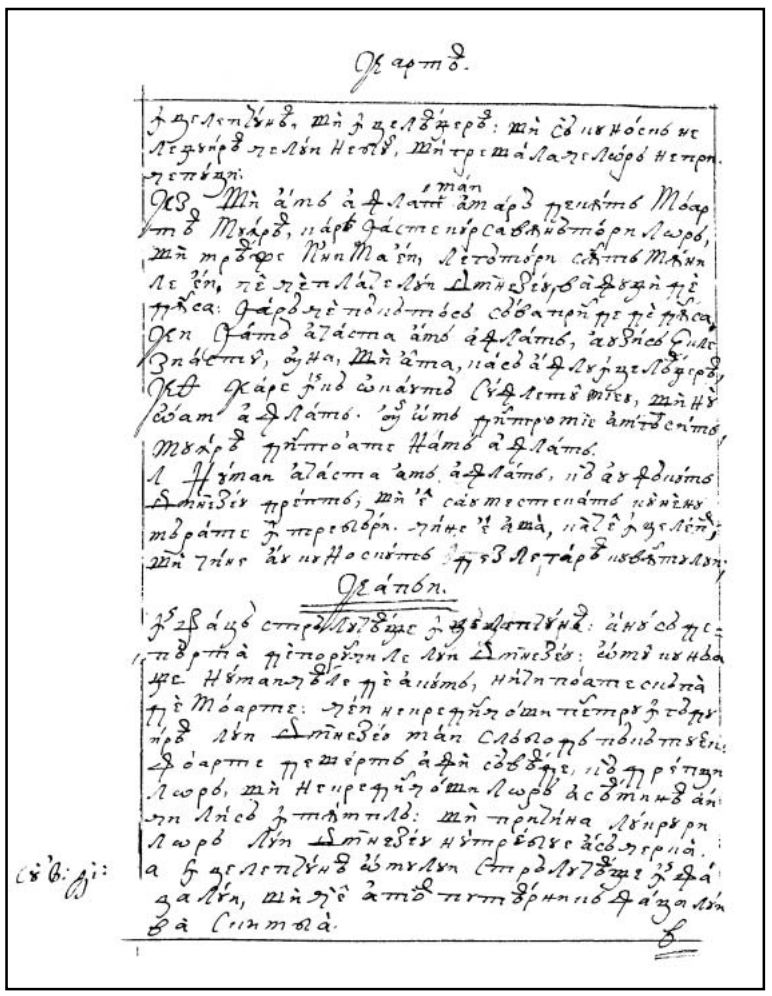

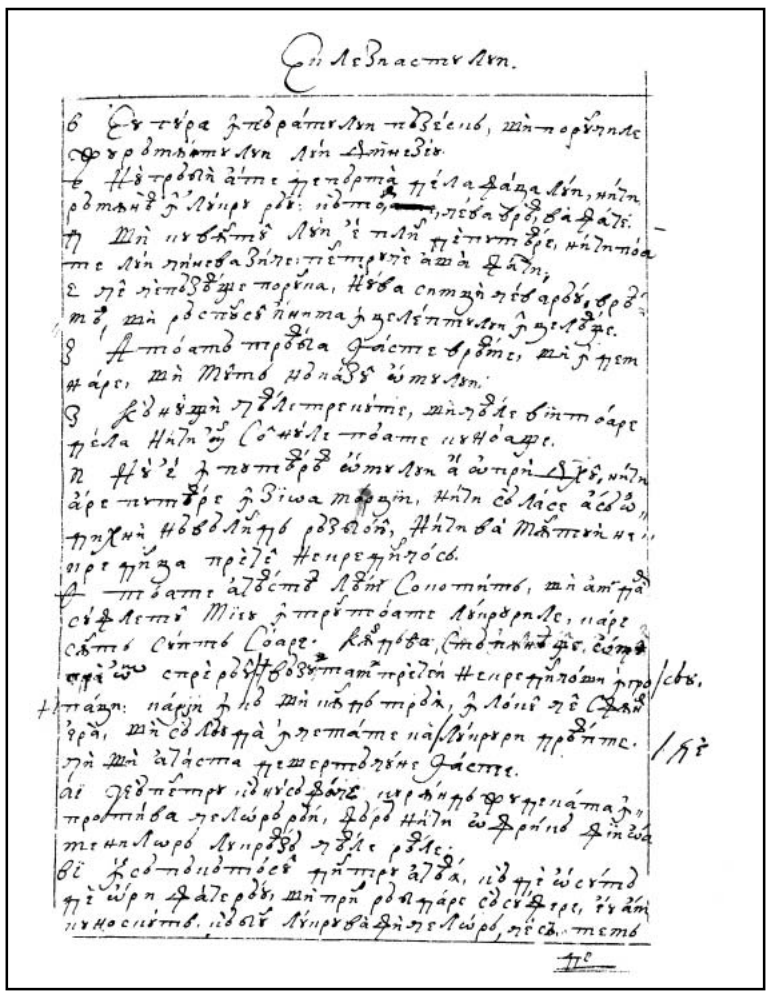

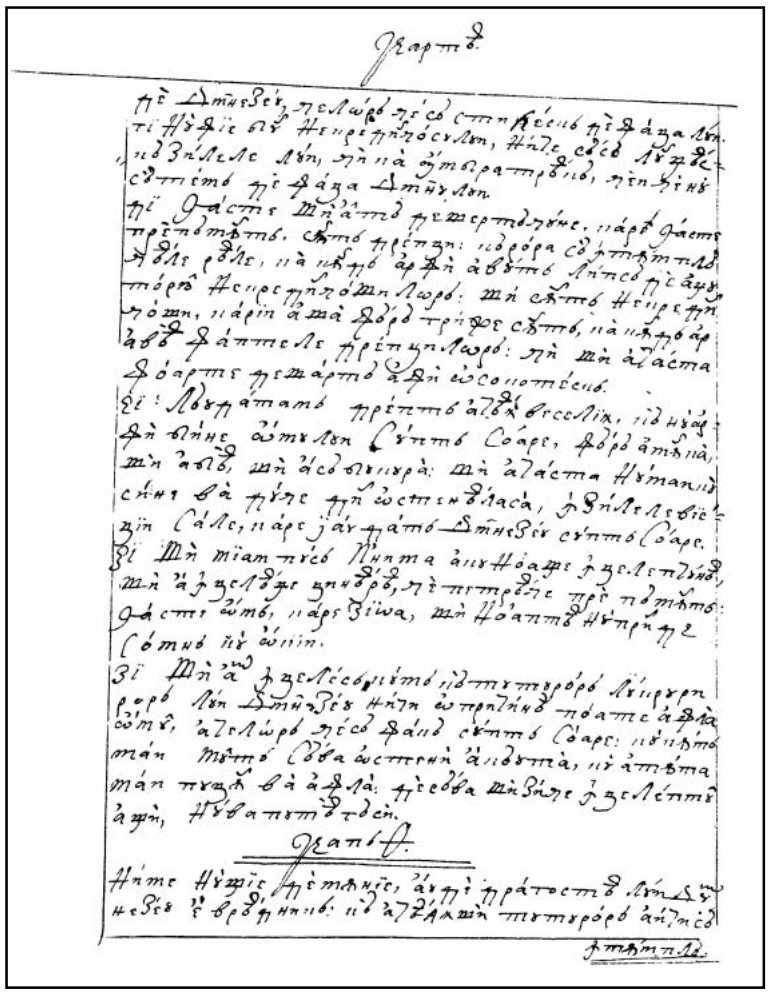

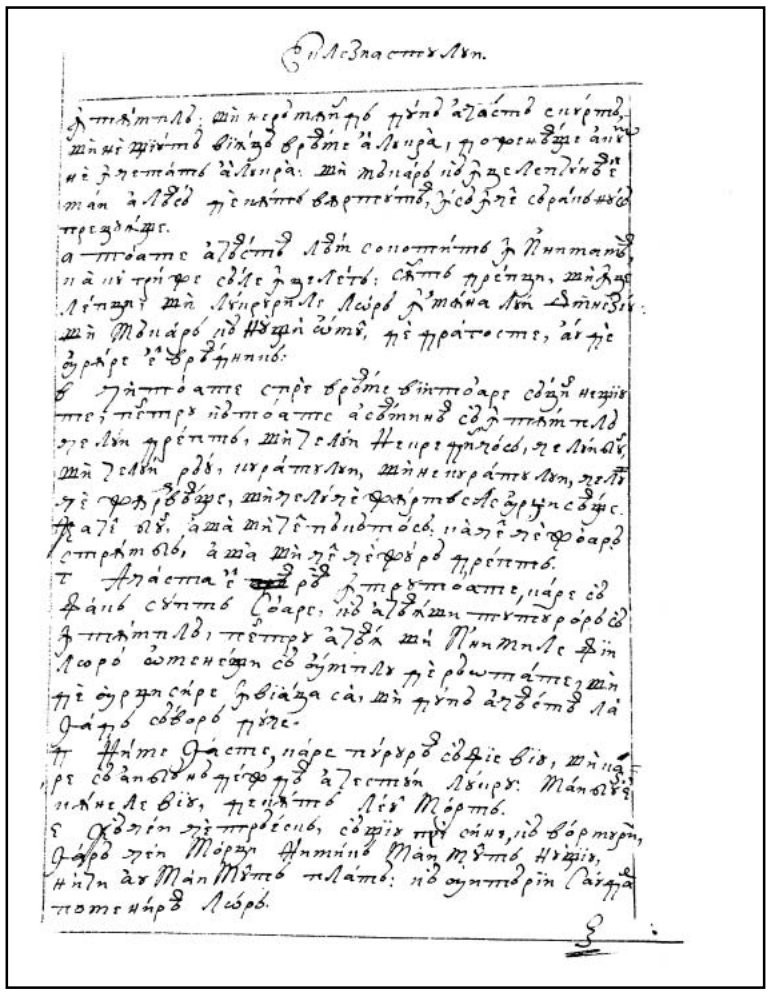

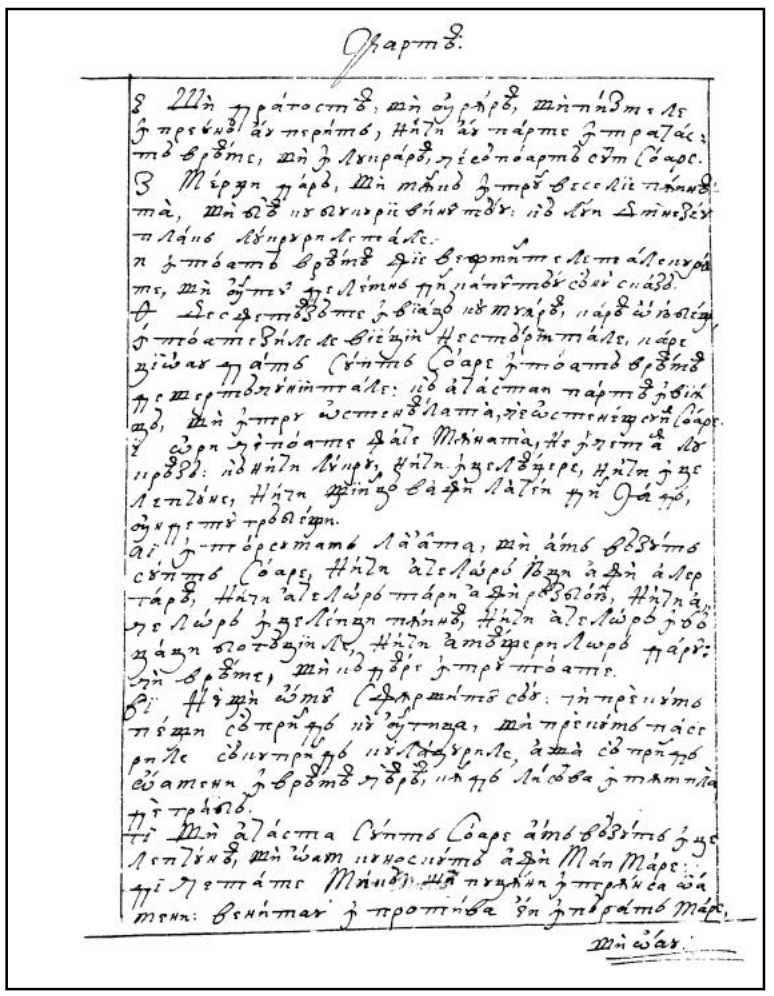

210v

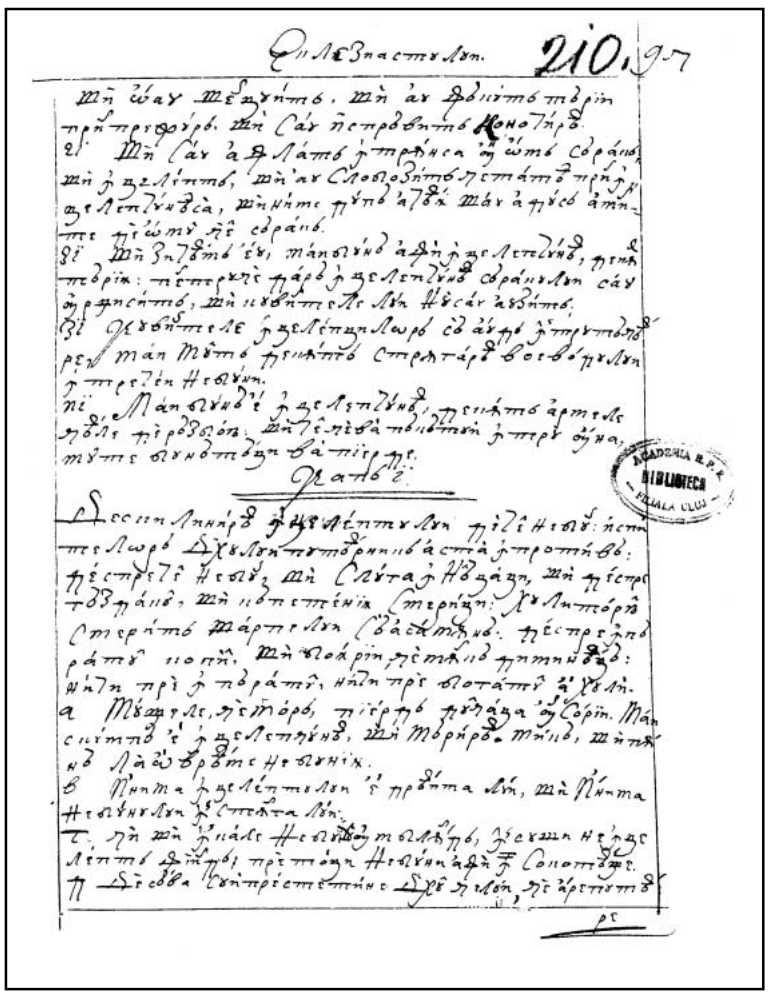

211r

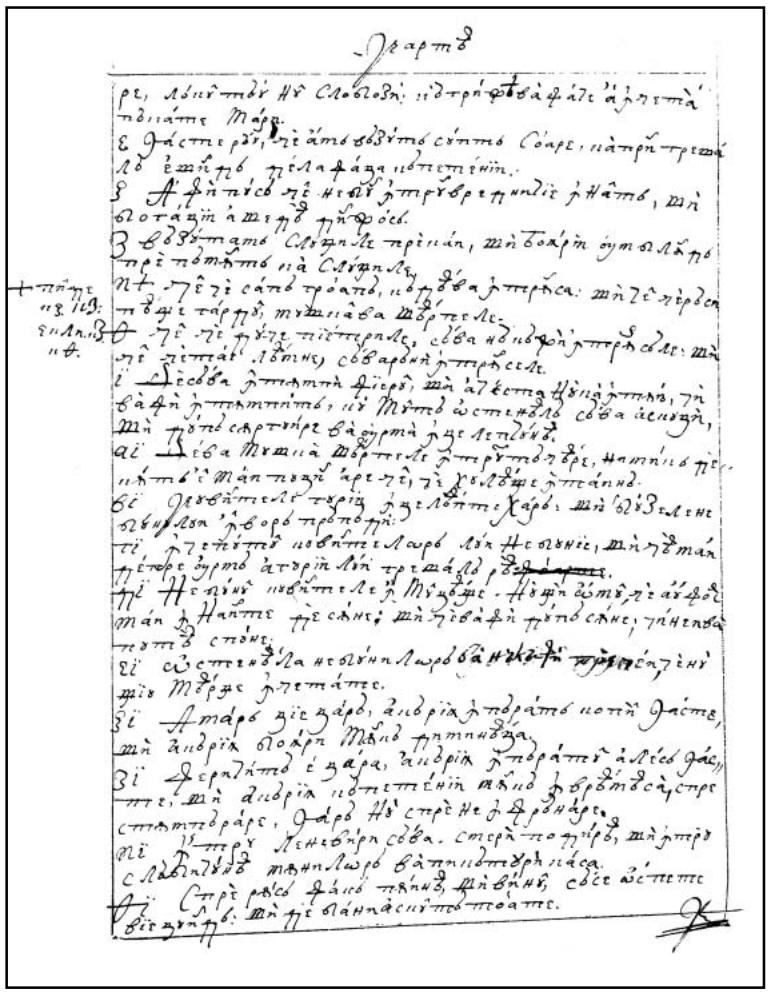

211v

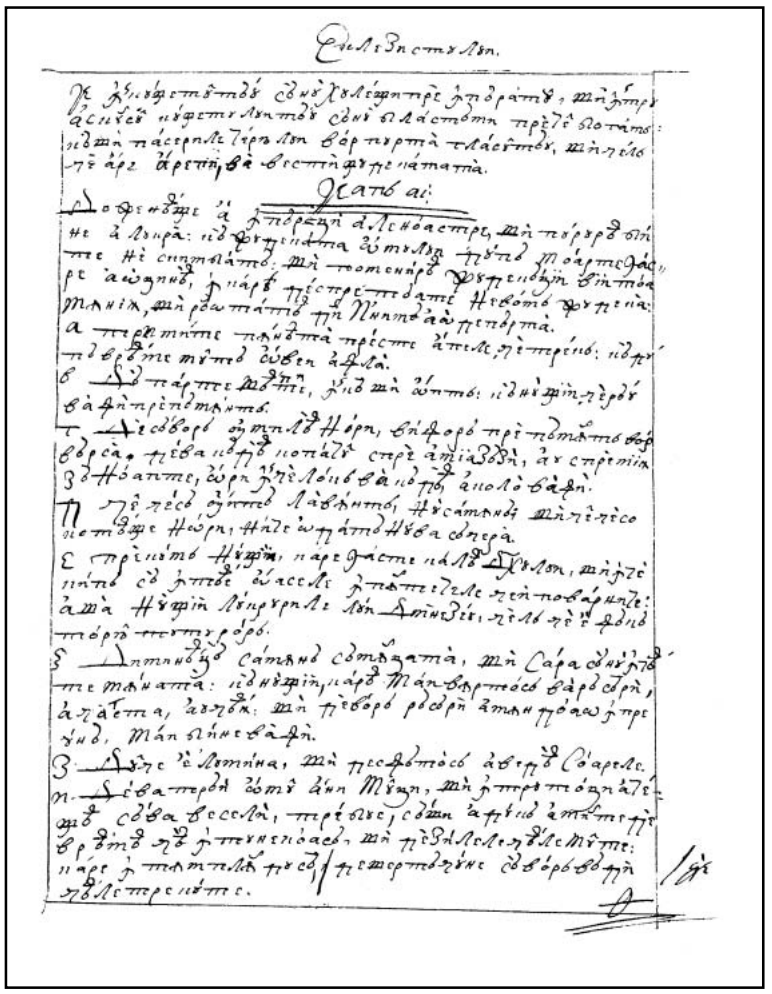

212r

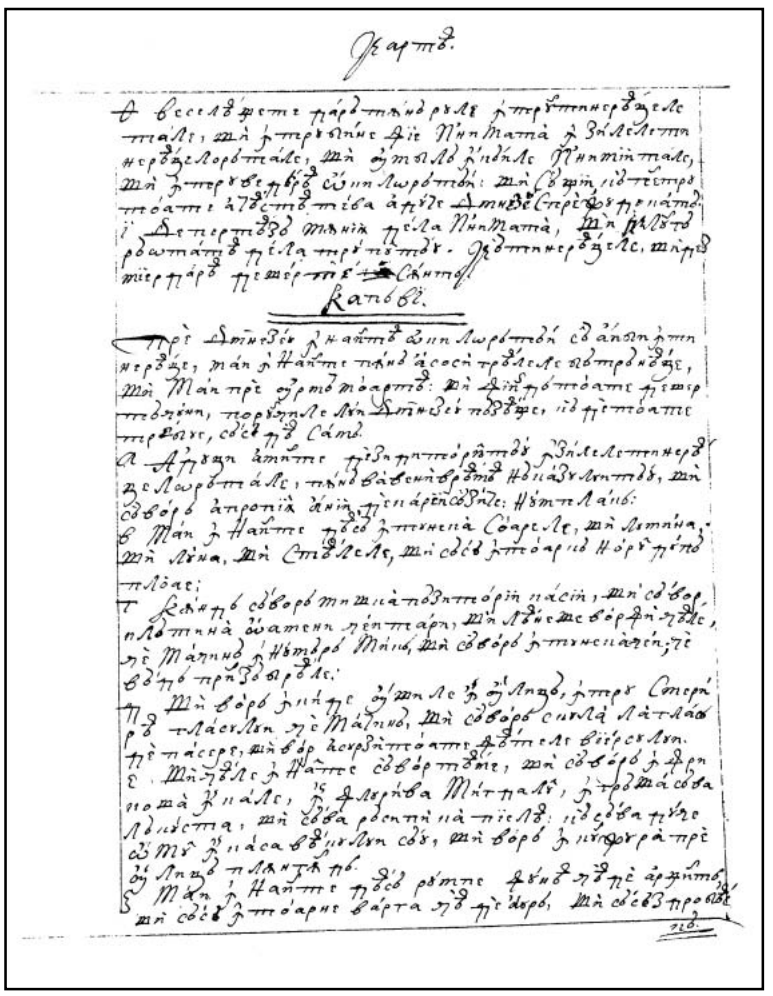

212v

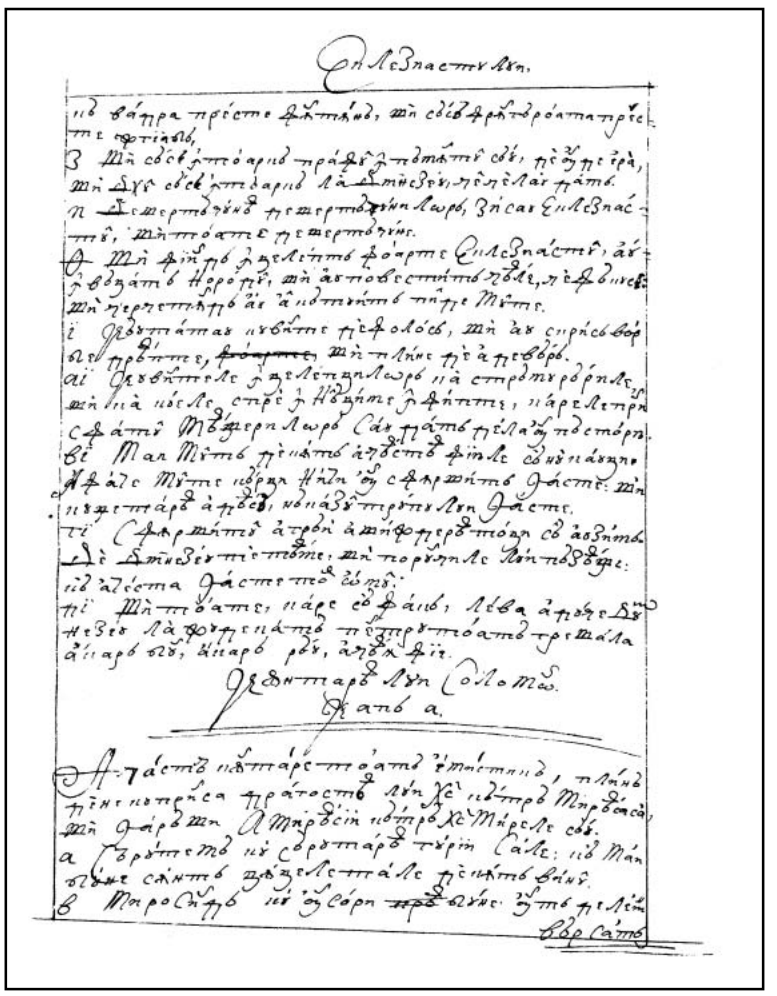

213r

CÂNTAREA LUI SOLOMON

Cap 1

Această cântare toată e mistică, plină de necuprinsa dragostea lui Hristos către mireasa Sa şi, iarăşi, a mireasii către Hristos, Mirele său.

1. ărute-mă cu sărutarea gurii sale! Că mai bune sânt ţâţele tale decât vinul,
213v 2. Mirosind cu unsori bune; untdelemn | vărsat e numele tău. Pentru aceaea fecioarele te-au iubit.
3. Trage-mă după tine! Vom alerga întru mirosul unsorilor tale. Băgatu-te-au împăratul în ceale ascunse ale sale. Sălta-vom şi ne vom veseli întru tine, aducându-ne aminte de ţâţele tale. Mai presus de vin drepţii te iubesc.
4. Neagră sânt, ci frumoasă, featele Ierusalimului, ca sălaşele lui Chidar, ca pieile lui Solomon.
5. Nu mă socotiţi că sânt neagră, că m-au negrit soarele. Fiii maicii meale au oştit împrotiva mea, pusu-m-au pază în vii; via mea nu o am păzit?
6. Spune-m mie, pre cel ce iubeaşte sufletul mieu, unde te paşti, unde te culci în miazăzi, ca să nu încep a rătăci după turmele soţiilor tale?
7. De nu te ştii, o, cea mai frumoasă între muieri, ieşi şi te du pre urmele turmelor şi paşte iezii tăi lângă sălaşele păstorilor!
8. Călărimii meale în căruţele lui Faraon te-am asămănat, priiatina mea!
9. Frumos e obrazul tău, ca a turturealii! Grumazul tău, ca mărgealele scumpe.
10. Asămânări de aur vom face ţie, împistrite cu argint.
11. Fiind împăratul întru culcuşul său, nardul mieu au dat mirosul său.
12. Legătură de stactie iubitul mieu mie, între ţâţele meale să va zăbovi;
13. Strugur de chipru iubitul mieu mie, în viile Engadului.
14. Iată, tu frumoasă eşti, priiatina mea, iată, tu frumoasă eşti, ochii tăi de porunb.
15. Iată, tu frumos eşti, iubitul mieu, şi înfrâmseţat. Patul nostru, înflurit, ||
214r 16. Grinzile caselor noastre, de chedru, podurile noastre, de chiparos.

Cap 2

1. uflarea câmpului şi crinul văilor!
2. Ca crinul între spini, aşea iubita mea între fecioare.
3. Ca mărul între leamnele dumbrăvii, aşea iubitul mieu între feciori; supt umbra celui ce-l dorisem am şezut şi rodul lui, dulce gâtlejului mieu.
4. Băgatu-m-au în pivniţa cu vin, rânduit-au spre mine dragoste.
5. Proptiţi-mă cu uşi, împodobiţi-mă cu meri, că mă lâncezesc de dragoste.
6. Stânga lui supt capul mieu, şi dreapta lui mă va îmbrăţişa.
7. Juru-vă pre voi, featele Ierusalimului, pre căprioriı şi pre cerbii câmpilor, să nu deşteptaţi, nici să treziţi pre iubita mea, până când ea va vrea!
8. Glasul iubitului mieu, iată, acesta iaste! Venit-au săltând în munţi, sărind preste dealuri.
9. Aseaminea iaste iubitul mieu căprioarii şi puiului de cerbi. Iată, el stă după păreatele nostru, uitându-să prin fereşti, privind prin zăbreale.
10. Iată, iubitul mieu grăiaşte mie: „Scoală, grăbeaşte, priiatina mea, porumbiţa mea, frumoasa mea, şi vino,
11. Că iarna au trecut, viforul s-au dus şi s-au depărtat!
12. Florile s-au arătat în ţarina noastră, vreamea pleavilii au sosit, glasul turturealei s-au auzit în pământul nostru,
13. Smochinul au scos pârga zmochinelor sale, viile înflurind au dat mirosul său. Scoală,
214v | priiatina mea, frumoasa mea, şi vino!
14. Porumbiţa mea, în găurile pietrii, în groapa zidului, arată-m faţa ta, să sune glasul tău în urechile meale, că glasul tău e dulce şi faţa ta înfrâmsăţată!”.
15. Prindeţi-ne vulpile ceale mici, care strâcă viile, că viia noastră au înflurit!
16. Iubitul mieu mie, şi eu lui, cel ce să paşte între crini.
17. Până unde va răsufla zioa şi să vor pleca umbrele, întoarce-te! Asemenea fii, iubitul mieu, căprioarii şi puiului de cerbi preste munţii Vethirului!

Cap 3

1. n patul mieu, noaptea, am căutat pre cel ce iubeaşte sufletul mieu; căutatu-l-am şi nu l-am aflat.
2. Scula-mă-voiu şi voiu încungiura cetatea; prin târguri şi prin ulițe voi căuta pre cel ce-l iubeaşte sufletul mieu; căutatu-l-am şi nu l-am aflat.
3. Aflatu-m-au străjile, cei ce păzesc cetatea: „Au doară pre cel ce iubeaşte sufletul mieu aţi văzut?"
4. Puţân trecând de la ei, am aflat pre cel ce iubeaşte sufletul mieu. Ţinutu-l-am, nici îl voiu slobozi până ce-l voiu duce în casa maicii meale şi întru culcuşul ceii ce m-au născut.
5. Juru-vă pre voi, featele Ierusalimului, pre căpriorii şi pre cerbii câmpului, să nu deşteptaţi, nici să trezviţi pre iubita, până când ea va vrea!
6. Cine e aceasta carea să suie prin pustie ca nuiaoa fumului din mireazmele mirhei şi a tămâii şi a tot praful făcătoriului de mir? ||
7. Iată patul lui Solomon: şasezeaci de tari îl împresoară, din tarii lui Israil, 215r
8. Toţi ţiind sabii şi la războaie foarte învăţaţi; sabiia fieştecăruia pre coapsele sale, pentru frica de noaptea.
9. Measele ş-au făcut împăratul Solomon din leamnele Livanului,
10. Stâlpii lui i-au făcut de argint, razimul de aur, suişul lui mohorât, cu jumătate dragoste l-au aşternut pentru featele Ierusalimului.
11. Ieşiţi şi vedeţi, featele Sionului, pre împăratul Solomon întru cununa cu carea l-au încununat maică-sa în zioa logodirii lui şi în zioa veseliei inimii lui!

Cap 4

1. ât eşti de frumoasă, priiatina mea, cât eşti de frumoasă! Ochii tăi de porumbiță, afară din cel ce să tăinuiaşte înlontru; cosiţele tale, ca turmele caprelor care s-au suit din muntele Galaad;
2. Dinţii tăi, ca turmele celor tunse, care s-au suit din scăldătoare, toate cu miei geamini, şi stearpă nu iaste între eale;
3. Ca învălitoarea roşie buzele tale şi graiul tău, dulce; ca un dărab de măru erodiian, aşa obrazul tău, afară de cel ce înlontru să tăinuiaşte;
4. Ca turnul lui David grumazul tău, care s-au zidit cu păzi din afară; o mie de paveze spânzură dintr-însa, toată oastea celor tari;
5. Doao ţâţele tale, ca doi pui geameani de că|prioară carii să pasc în crini. 215v
6. Până ce va răsufla zioa şi să vor pleca umbrele, mearge-voiu la măgura smirnei şi la dealul tămâii.
7. Toată frumoasă eşti, priiatina mea, şi întinare nu iaste întru tine.
8. Vino din Livan, mireasa mea, vino din Livan, vino! Încununa-te-vei din capul lui Amana, din creaştetul Sanir şi Hermon, din culcuşurile leilor, din munţii pardoşilor.
9. Rănit-ai inima mea, sora mea, mireasă, rănit-ai inima mea întru unul din ochii tăi şi într-un păr al grumazului tău.
10. Câtu-s de frumoasă ţâţele tale, sora mea, mireasă! Mai frumoasă sânt ţâţele tale decât vinul şi mirosul unsorilor tale, preste toate mireazmele.
11. Fagur străcurând buzele tale, mireasă; miiarea şi lapte supt limba ta şi mirosul vejmintelor tale, ca mirosul tămâii.
12. Grădină încuiată sora mea, mireasa, grădină încuiată, fântână însămnată.
13. Trimiterile tale, grădină de poamele erodiilor, cu rodurile pomilor, chipri cu nard,
14. Nard şi şofran, trestie şi scorţişoară, cu toate leamnele Livanului, smirnă şi aloe, cu toate ceale de fruntea unsorilor.
15. Izvorul grădinilor, puţul apelor celor vii ce curg cu repejune din Livan!
16. Scoală-te, criveaţe, şi vino, austre, suflă spre gredina mea şi curgă mireazmele ei!

Cap 5 ||

1. ie iubitul mieu în grădina sa şi mănânce roada pomilor săi! Vino în grădina mea, sora mea, mireasă! Săcerat-am smirna mea cu mireazmele meale, mâncat-am fagurul cu miiarea mea, beut-am vinul mieu cu laptele mieu. Mâncaţi, priiatini, şi beţi şi vă îmbătaţi, iubiţilor! 216r

2. Eu dorm şi inima priveghează. Glasul iubitului mieu ce bate: „Deşchide-m, sora mea, priiatina mea, porumbiţa mea, cea fără prihană a mea, căci capul mieu s-au împlut de roao şi părul mieu, de picăturile nopţilor!”

3. Jefuitu-m-au de haina mea; cum mă voiu îmbrăca cu ea? Spălatu-mi-am picioarele; cum le voiu întina?

4. Iubitul mieu ş-au băgat mâna prin zăbrea şi pântecele mieu s-au cutremurat de atingerea lui.

5. Sculatu-m-am să deşchizu iubitului mieu; mânile meale au strecurat smirnă şi deagetele meale, pline de zmirnă aleasă.

6. Rătezul uşii meale am deşchis iubitului mieu, iară el să abătuse şi trecuse. Sufletul mieu s-au topit cât au grăit. Căutatu-l-am şi nu l-am aflat, chematu-l-am şi nu mi-au răspuns.

7. Aflatu-m-au străjile care păzea cetatea, lovitu-m-au şi m-au rănit, luatu-mi-au plaşca păzitorii zidurilor.

8. Juru-vă pre voi, featele Ierusalimului, de veţi afla iubitul mieu, să-i vestiţi că mă lâncezesc de dragoste.

9. Cum iaste iubitul tău din cel iubit, o, cea mai frumoasă între muieri? Cum iaste iubitul tău din cel iubit, că aşa ne-ai jurat? |

216v 10. Iubitul mieu e alb şi rumen, ales din mii,

11. Capul lui, aur de cel mai bun; coamele lui, ca cetina de finici, neagre ca corbul.

12. Ochii lui, ca a porumbiţei preste păraiele apelor care sânt cu lapte spălate şi petrec lângă curgerile ceale pline.

13. Obrazul lui, ca curticealele mireazmelor cusute de făcătorii de mir; buzele lui, crini ce strecură zmirna cea dintâi.

14. Mânile lui, strune de aur pline de hiachinth; pântecele lui, de elefant împodobit cu zamfir;

15. Fluierele picioarelor lui, stâlp de marmore ce e întemeiat pre temeiuri de aur; faţa lui ca a Livanului, ales ca chedrii.

16. Gâtlejul lui, dulce, şi tot de-a să pofti. Aşa iaste iubitul mieu şi acela e priiatinul mieu, featele Ierusalimului!

17. Încătro s-au dus iubitul tău, o, cea mai frumoasă între muieri, unde s-au abătut iubitul tău? Şi-l vom căuta cu tine.

Cap 6

1. Iubitul mieu s-au pogorât în grădina sa, la năstrapa mirezmelor, să să pască în grădini şi să culeagă crini.

2. Eu, iubitului mieu, şi iubitul mieu, mie, cel ce să paşte între crini.

3. Frumoasă eşti, priiatina mea, dulce şi împodobită ca Ierusalimul, înfricoşind ca şireagul taberii cel rânduit.

4. Întoarce ochii tăi de cătră mine, că aceia m-au făcut a zbura. Perii capului tău, ca
217r turma ca| |prelor ce s-au arătat din Galaad;

5. Dinţii tăi, ca turma oilor ce s-au suit din scăldătoare, toate cu miei geameni, şi stearpă nu este într-însele;

6. Ca coajea de mărul irodiului, aşa obrazul tău, afară de tăiniuitele tale.

7. Şasezeaci sânt împărătease şi optzeaci ţâitoare, şi a fecioarelor nu iaste număr.

8. Una iaste porumbiţa mea, cea desăvârşita mea, una iaste a maicii sale, aleasa ceii ce o au născut; văzutu-o-au fecioarele şi preafericită o au vestit împărăteasele şi ţiitoarele şi o au lăudat.

9. Cine e aceasta ce iese ca zorile, sculându-să frumoasă ca luna, aleasă ca soarele, înfricoşind ca şireagul taberii cea rânduită?

10. Pogorâtu-m-am în grădina nucilor să văzu mearele văilor şi să mă uitu de-au înflurit via şi de-au încolţit mearele irodiului.

11. N-am ştiut; sufletul mieu m-au turburat pentru căruţele lui Aminadav.

12. Întoarce-te, întoarce-te, Sulamiteanco, întoarce-te, întoarce-te să privim la tine!

Cap 7

1. Ce vei vedea în Sulamiteanca, fără horile taberilor? Câtu-s de frumoşi paşii tăi cu încălţămintele, fecioara căpeteniii! Închieturile coapselor tale, ca mărgealele făcute de mână de meaşteri!

2. Buricul tău, clondir în strune, neavând lipsă de păhar; pântecele tău, ca stogul de grâu şenţuit cu crini; |
3. Doao ugerile tale, ca doi iezi geameni de căprioară; 217v
4. Grumazul tău, ca turnul de elefant; ochii tăi, ca iazerele în Hesevon, care sânt în poarta featei mulţimei; nasul tău, ca turnul Livanului, care priveaşte spre Damasc;
5. Capul tău, ca Carmilul, şi cosiţele capului tău, ca mohorâtul împăratului legat întru ceterne.
6. Cât eşti de frumoasă şi împodobită, cea mai dragă întru desfătări!
7. Statul tău s-au asămănat finicului şi ţâţele tale, strugurilor.
8. Zis-am: „Sui-mă-voiu în finic şi voiu lua rodurile lui”, şi vor fi ţâţele tale ca strugurii de vie şi mirosul gurii tale, ca al mearelor,
9. Gâtlejul tău, ca vinul cel bun, vreadnic iubitului mieu a l bea şi cu buzele şi cu dinţii lui a-l rumega.
10. Eu, iubitului mieu, şi la mine întoarcerea lui.
11. Vino, iubitul mieu, să ieşim la câmp şi să petreacem în sate.
12. Dimineaţa să ne sculăm la vii, să vedem de au înflurit via, de au legat florile, de au înflurit irodiile; acolo ţ-oiu da ţâţele meale.
13. Mandragorile au dat miros; în porţile noastre toate poamele; şi ceale noao, şi ceale vechi, iubitul mieu, am ţinut ţie!

Cap 8

1 . Cine te va da mie, fratele mieu, cel ce sugi ţâţele maicii meale, să te aflu afară şi să te sărut şi încă nime să nu mă defaime! ||
2 . Apuca-te-voiu şi te voiu duce în casa maicii meale; acolo mă vei învăţa şi-ţi 218r
voiu da păharul din vinul cel dires şi must de rodiile meale.
3. Stânga lui supt capul mieu şi dreapta lui mă va îmbrăţişa.
4. Juru-vă pre voi, featele Ieruslimului, să nu deşteptaţi, nici să trezviţi iubita mea,până când ea va vrea!
5. Carea iaste aceasta carea să suie din pustie, răvărsând cu dezmerdări, răzimată spre iubitul său? Supt copaciul mărului te-am deşteptat, acolo s-au vătămat maica ta, acolo silită au fost ceaea ce te-au născut.
6. Pune-mă ca o peceate spre inima ta, ca un sămn spre braţul tău! Că tare e ca moartea iubirea, vârtoasă ca iadul, râvna; fălinarele ei, fălinariu de foc şi de flacără.
7. Ape multe n-au putut stânge dragostea, nici râurile o au năvălit. De va da omul toate averile casii sale pentru dragoste, ca o nimica le va defăima.
8. Sora noastră, mică şi ţâţe nu are. Ce vom face surorii noastre în zioa când trebuie a-i grăi?
9. De e zid, să zidim preste dânsul băşti de argint; de e uşe, să o îmbrăcăm cu table de chedru.
10. Eu, zid, şi ţâţele meale, ca turnul din care am fost înaintea lui, ca cel ce află pacea.
11. Viia s-au făcut celui păciuit într-însa, care are noroade. Datu-o-au păzitorilor; omul
| aduce o mie de arginţi. 218v
12. Viia mea înaintea mea iaste; o mie ai tăi păciuitori, şi doao sute celor ce păzeasc rodurile ei.
13. Ceaea ce lăcuieşti în grădini, priiatinii ascultă, fă-mă a auzi glasul tău!
14. Fugi, iubitul mieu, şi te asamână căpriorii şi puiului cerbilor, preste munţii mirosurilor!

A

(a se) ABATE: v. III
(să) abătuse: *ind. m.m.cpf. 3.sg.* 5,6
(s-)au abătut: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,17

ACOLO: adv.
acolo: 7,12; 8,5

(a-şi) ADUCE: v. III
aducându(-ne): *gerunziu, în loc. v.* ***aducându-ne aminte*** 1,3
aduce: *ind. prez. 3.sg.* 8,11

AFARĂ: adv.
afară: *adv., în loc. prep.* ***afară de/din*** „pe lângă" 4,1, 3; 6,6
afară: *adv. în loc adv.* ***din afară*** 4,4
afară: 8,1

(a) AFLA: v. I
am aflat: *ind. pf.c. I.sg.* 3,1, 2, 4; 5,6
aflatu(-)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,3; 5,7
veţi afla: *ind. viit.I. 2.pl.* 5,8
să aflu: *conj. prez. 1.sg.* 8,1
află: *ind. prez. 3.sg.* 8,10

ALB, -Ă: adj.
alb: *m. sg. nom.* 5,10

(a) ALERGA: v. I
vom alerga: *ind. viit.I. 1.pl.* 1,3

ALES, ALEASĂ: adj./s. „deosebit", „distins", „desăvârşit"; „curat", „pur"
aleasă: *adj. f. sg. nom./ac.* 5,5; 6,9
ales: *adj. m. sg. nom.* 5,10, 15
aleasa: *s. f. sg. nom.* 6,8

ALOE: s.f.
aloe: *sg. nom.* 4, 14

AMINTE: adv.
aminte: *adv., în loc. v.* ***a-şi aduce aminte***;*vezi* (**a-şi**) **ADUCE**

APĂ: s.f.
apelor: *pl. gen.* 4,15; 5,12
ape: *pl. nom.* 8,7

(a) APUCA: v. I
apuca(-)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 8,2

(a se) ARĂTA: v. I
(s-)au arătat: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,12; 6,4
arată: *imperativ 2.sg.* 2,14

ARGINT: s.n./s.m.
argint: *s.n. sg. ac.* 1,10; 3,10; 8,9
arginţi: *s.m. pl. ac.* 8, 11

(a) ASCULTA: v. I
ascultă: *ind. prez. 3.pl.* 8,13

ASCUNS, -Ă: s.
(ceale) ascunse: *s.f. pl. ac.* (aici) „odaie", „cămară" 1,3

(a se) ASEMĂNA: v. I; var. (Înv.) **(a se) ASĂMĂNA;** (reg.) **(a se) ASĂMÂNA** „a (se) asemui"
am asămănat: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,8
(s-)au asămănat: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,7
(te) asamănă: *imperativ 2.sg.* 8,14

ASEMĂNARE: s.f.; var. (Reg.) **ASĂMÂNARE** (aici) „podoabă"
asămănări: *pl. ac., în sintagma* ***asămănări de aur*** 1,10

ASEMENEA: prep.; var. (Înv.) **ASEAMINEA**
aseaminea: 2,9
asemenea: 2,17

AŞA: adv.; var. (Înv. şi reg.) **AŞEA**
aşea: 2,2, 3
aşa: 4,3; 5,9, 16; 6,6

(a) AŞTERNE: v. III „a pregăti un pat punându-i aşternut"
au aşternut: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,10

ATINGERE: s.f.
atingerea: *sg. ac.* 5,4

AUR: s.n.
aur: *sg. nom./ac.* 1,10, 3,10; 5,11, 14, 15

AUSTRU: s.n. „vânt secetos care bate dinspre sud-vest"
austre: *sg. voc.* 4,16

(a se) AUZI: v. IV
(s-)au auzit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,12
a auzi: *inf. prez.* 8,13

(a) AVEA: v. II
are: *ind. prez. 3.sg.* 8,8, 11
neavând: *gerunziu* 7,2

AVERE: s.f.
averile: *pl. ac.* 8,7

B

BAŞTĂ: s.f. „parapet", „crenel"
băşti: *pl. ac.* 8,9

(a) BATE v. III
bate: *ind. prez. 3.sg.* 5,2

(a) BĂGA: v. I
băgatu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,3; 2,4
au băgat: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,4

(a) BEA: v. II
beut-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 5,1
beţi: *imperativ 2.pl.* 5,1
a bea: *inf. prez.* 8,9

BRAŢ: s.n.
braţul: *sg. ac.* 8,6

BUN, -Ă: adj.
(mai) bune: *f. pl. nom.* 1,1
bune: *f. pl. ac.* 1,2
(cel mai) bun: *n. sg. ac.* 5,11
bun: *n. sg. ac.* 7,9

BURIC: s.n. (sinecdocă, partea pentru întreg) „pântece"
buricul: *sg. nom.* 7,2

BUZĂ: s.f.
buzele: *pl. nom./ac.* 4,3, 11; 5,13; 7,9

C

CAP: s.n. „extemitate superioară a corpului omenesc"; „vârf" (al unui munte)

capul: *sg. nom./ac.* 2,6; 4,8; 5,2, 11; 7,5; 8,3
capului: *sg. gen.* 6,4; 7,5

CAPRĂ: s.f.
caprelor: *pl. gen.* 4,1; 6,4

CASĂ: s.f.
caselor: *pl. gen.* 1,16
casa: *sg. ac.* 3,4; 8,2
casii: *sg. gen.* 8,7

CĂLĂRIME: s.f. (aici) „cabalină tânără dintr-o herghelie nobilă, de rasă pură, zburdând într-un alai imperial" (cf. Anania 2001, p.873)
călărimii: *sg. dat.* 1,8

CĂPETENIE: s.f.
căpeteniii: *sg. gen.* 7,1

CĂPRIOARĂ: s.f.
căprioarii: *sg. dat.* 2,9, 17
căprioară: *sg. ac.* 4,5; 7,3
căprioriı: *sg. dat.* 8,14

CĂPRIOR: s.m.
căprioriı: *pl. ac.* 2,7; 3,5

CĂRUŢĂ: s.f.
căruţele: *pl. ac.* 1,8; 6,11

(a) CĂUTA: v. I
am căutat: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,1
căutatu(-)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,1, 2; 5,6
voiu căuta: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,2
vom căuta: *ind. viit.I. 1.pl.* 5,17

CÂMP: s.n./s.m.
câmpului: *sg. gen.* 2,1; 3,5
câmpilor: *pl. gen.* 2,7
câmp: *sg. ac.* 7,11

CÂNTARE: s.f.
cântarea: *sg. nom.* în titlul cărții: *Cântarea lui Solomon*
cântare: *sg. nom.* argument la Cânt

CERB: s.m.
cerbii: *pl. ac.* 2,7; 3,5
cerbi: *pl. ac.* 2,9, 17
cerbilor: *pl. gen.* 8,14

CETATE: s.f.
cetatea: *sg. ac.* 3,2, 3; 5,7

CETINĂ: s.f.
cetina: *sg. ac.* 5,11

CHEDRU: s.m. (Înv. și pop.) „cedru"
chedru: *sg. ac.* 1,16; 8,9
chedrii: *pl. ac.* 5, 15

(a) CHEMA: v. I „a striga"
chematu(-)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 5,6

CHIPAROS: s.m. „arbore răşinos conifer, cu frunziş verde închis şi persistent, cu lemn rezistent şi parfumat"
chiparos: *sg. ac.* 1,16

CHIPRU: s.m.
chipru: *sg. ac., în sintagma* ***strugur de chipru*** 1,13
chipri: *pl. nom.* 4,13

CISTERNĂ: s.f.; var. **CETERNĂ** „rezervor subteran pentru acumularea apei adunate în urma unei ploi sau dintr-un izvor"
ceteme: *pl. ac.* 7,5

CLONDIR: s.n. „vas de sticlă cu gâtul scurt şi strâmt, în care se ţin băuturi"
clondir: *sg. nom., în sintagma* ***clondir în strune*** „clondir arcuit" 7,2

COAJĂ: s.f.; var. **COAJE**
coajea: *sg. ac.* 6,6

COAMĂ: s.f. „păr lăsat să crească (excesiv de lung) pe capul unei persoane, mai ales al unui bărbat"
coamele: *pl. nom.* 5,11

COAPSĂ: s.f.
coapsele: *pl. ac.* 3,8
coapselor: *pl. gen.* 7,1

(a se) COBORÎ: v. IV; var. (Înv.) **(a se) POGORÎ**
(s-)au progorât: *ind. pf.c. 3.sg.* 6, 1
pogorâtu(-)-am: *ind. pf.c. 1. sg.* 6,10

COPAC: s.m.; var. (Reg.) **COPACI**
copaciul: *sg. ac.* 8,5

CORB: s.m.
corbul: *sg. ac.* 5,11

COSIŢĂ: s.f.
cosiţele: *pl. nom.* 4, 1; 7,5

CREŞTET: s.n. „vârf"
creaştetul: *sg. ac.* 4,8

CRIN: s.m.
crinul: *sg. nom./ac.* 2,1, 2
crini: *pl. nom./ac.* 2,16; 4,5; 5,13; 6,1, 2; 7,2

CRIVĂŢ: s.n. „vânt puternic care bate iarna dinspre nord-est"
criveaţe: *sg. voc.* 4,16

(a se) CULCA: v. I
(te) culci: *ind. prez. 2.sg.* 1,6;

CULCUŞ: s.n.
culcuşul: *sg. ac.* 1,11; 3,4
culcuşurile: *pl. ac.* 4,8

(a) CULEGE: v. III
să culeagă: *conj. prez. 3.sg.* 6,1

CUNUNĂ: s.f.
cununa: *sg. ac.* 3,11

(a) CURGE: v. III
curg: *ind. prez. 3.pl.* 4,15
curgă: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 4,16

CURGERE: s.f. (aici) „izvor"; „ochi de apă"
curgerile: *pl. ac.* 5,12

CURTICEA: s.f.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în Pr. I. Bîrlea, *Balade, colinde şi bocete din Maramureş*, Bucureşti, 1924.
curticealele: *pl. ac.* 5,13

CUSUT, -Ă: adj.
cusute: *pl. gen.* (aici) „răsădit" (cf. lat. *consitae)* 5,13;

(a se) CUTREMURA: v. I(Fig.) „a (se) înfiora", „a (se) tulbura"
(s-)au cutremurat: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,4

D

(a) DA: v. I
au dat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,11; 2,13; 7,13
oiu da: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,12
va da: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,1, 7
voiu da: *ind. viit.I. 1.sg.* 8,2
datu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,11

DĂRAB: s.n. (Reg.) „bucată”
dărab: *sg. ac.* 4,3

DEAL: s.n.
dealuri: *pl. ac.* 2,8
dealul: *sg. ac.* 4,6

(a) DEFĂIMA: v. I
să defaime: *conj. prez. 3.sg.* 8,1
va defăima: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,7

DEGET: s.n.
deagetele: *pl. nom.* 5,5

(a se) DEPĂRTA: v. I
(s-)au depărtat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,11

DESĂVÂRŞIT, -Ă: adv.
desăvârşit: 6,8

(a) DESCHIDE: v. III; var. **(a) DEŞCHIDE**
deşchide: *imperativ 2.sg.* 5,2
să deşchizu: *conj. prez. 1.sg.* 5,5
am deşchis: *conj. prez. 1.sg.* 5,6

DESFĂTARE: s.f.
desfătări: *pl. ac.* 7,6

(a) DEŞTEPTA: v. I
să deşteptaţi: *conj. prez. 2.pl.* 2,7; 3,5; 8,4
am deşteptat: *ind. pf.c. 1.sg.* 8,5

DEZMIERDARE: s.f.
dezmerdări: *pl. ac.* 8,5

DIMINEAŢA: adv.
dimineaţa: *adv.* 7,12

DINTE: s.m.
dinţii: *pl. nom./ac.* 4,2; 6,5; 7,9

(a) DORI: v. IV
dorisem: *ind. m.m.c.pf. 1.sg.* 2,3

(a) DORMI: v. IV
dorm: *ind. prez. 1.sg.* 5,2

DRAG, -Ă: adj.
(cea mai) dragă: *f. sg. voc., în sintagma* ***cea mai dragă întru desfătări*** 7,6

DRAGOSTE: s.f.
dragostea: *sg. ac.* argument la Cânt.; 8,7
dragoste: *sg. ac.* 2,4, 5; 3,10; 5,8; 8,7

DREPT, DREAPTĂ: s.m./f.
drepţii: *s.m. pl. nom.* 1,3
dreapta: *s.f. sg. nom.* 2,6; 8,3

DRES, -EASĂ: adj.; var. **DIRES, -EASĂ** (despre vin) „căruia i s-au adăugat mirodenii”
dires: *n. sg. ac.* 8,2

(a se) DUCE: v. III
(te) du: *imperativ 2.sg.* 1,7
voiu duce: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,4; 8,2
(s-)au dus: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,11; 5,17

DULCE: adj.
dulce: *f./n. sg. nom.* 2,3, 14; 4,3; 5,16; 6,3

DUMBRAVĂ: s.f.
dumbrăvii: *sg. gen.* 2,3

E

ELEFANT: s.m. (aici) „fildeş”; cf. lat. *eburneus* „de fildeş”, iar oc. „de elefant”
elefant: *sg. ac.* 5,14; 7,4

ERODIAN: adj.; vezi **RODIAN**

ERODIU: s.m.; vezi **RODIU**

F

(a se) FACE: v. III
vom face: *ind. viit.I 1.pl.* 1,10; 8,8
au făcut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,9, 10; 6,4
(s-)au făcut: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,11
fă: *imperativ 2.sg.* 8,13

FAGURE: s.m.; var. **FAGUR**
fagur: *sg. nom.* 4,11
fagurul: *sg. ac.* 5,1

FARAON: s.m.
Faraon: *sg. gen.* 1,8

FATĂ: s.f.
featele: *pl. voc., în sintagma* ***featele Ierusalimului*** 1,4; 2,7; 3,5, 11; 5,8, 16; 8,4
featele: *pl. ac.* 3,10
featei: *sg. gen.* 7,4

FAŢĂ: s.f.
faţa: *sg. nom./ac.* 2,14; 5,15

FĂCĂTOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Înv. şi reg.) **FĂCĂTORIU**
făcătoriului: *s.m. sg. gen., în sintagma* ***făcătoriului de mir*** 3,6
făcătorii: *pl. ac., în sintagma* ***făcătorii de mir*** 5,13

FĂCUT, -Ă: adj.
făcute: *f. pl. ac.* 7,1

FÂNTÂNĂ: s.f.
fântână: *sg. nom.* 4,12

FECIOARĂ: s.f.
fecioarele: *pl. nom.* 1,2; 6,8
fecioare: *pl. ac.* 2,2
fecioarelor: *pl. gen.* 6,7
fecioara: *sg. voc., în sintagma* ***fecioara căpeteniii*** 7,1

FECIOR: s.m.
feciori: *pl. ac.* 2,3

FELINAR: s.n.; var. **FĂLINAR;** (Înv) **FĂLINARIU** (cf. **Indice** Iş)
fălinarele: *pl. nom.* 8,6
fălinariu: *sg. nom.* 8,6

FEREASTRĂ: s.f.; var. **FEREASTĂ**
fereşti: *pl. ac.* 2,9

(a) FI: v. IV
fiind: *gerunziu* 1,11
fii: *imperativ 2.sg.* 2,17
vor fi: *ind. viit.I. 3.pl.* 7,8
am fost: *ind. pf.c. 1.sg.* 8,10
iaste: *ind. prez. 3.sg.* 2,8, 9; 4,2, 7; 5,9, 16; 6,7, 8; 8,5, 12
sânt: *ind. prez.3.pl.* 1,1; 4,10; 6,7; 7,4
sânt: *ind. prez. 1.sg.* 1,4, 5
e: *ind. prez. 3.sg.* argument la Cânt.; 1,2, 9; 2,14; 3,6; 5,10, 15, 16; 6,9; 8,6, 9
eşti: *ind. prez. 2.sg.* 1,14, 15; 4,1, 7; 6,3; 7,6
-s: *ind. prez. 3.pl.* 4,10; 7,1
este: *ind. prez. 3.sg.* 6,5

FINIC: s.m. (Înv.) „curmal", „palmier"
finici: *pl. ac.* 5,11
finicului: *sg. dat.* 7,7
finic: *sg. ac.* 7,8

FIU: s.m.
fiii: *pl. nom.* 1,5

FLACĂRĂ: s.f.
flacără: *sg. ac.* 8,6

FLOARE: s.f
florile: *pl. nom.* 2,12; 7,12

FLUIER: s.n. (Pop.) „gambă"; „tibia"
fluierele: *pl. nom.* 5,15

FOC: s.n.
foc: *sg. ac.* 8,6

FRATE: s.m.
fratele: *sg. voc., în sintagma* ***fratele mieu*** 8,1

FRICĂ: s.f.
frica: *sg. ac.* 3,8

FRUMOS, -OASĂ: adj./s.
frumoasă: *adj. f. sg. nom.* 1,4, 14; 4,1, 7; 6,3, 9; 7,6
(cea mai) frumoasă: *adj. f. sg. voc., în sintagma* ***cea mai frumoasă între muieri*** 1,7; 5,9, 17
frumos: *adj. m. sg. nom.* 1,9, 15
frumoasă: *adj. f. pl. (desin.* ***-ă)*** *nom.* 4,10
frumoşi: *adj. m. pl. nom.* 7,1
frumoasa: *s. f. sg. voc., în sintagma* ***frumoasa mea*** 2,10, 13

FRUNTE: s.f.
frunte: *sg. ac., în loc. adj.* ***de fruntea*** „de prim rang", (aici) „cele mai alese, cele mai bune" 4,14

(a) FUGI: v. IV
fugi: *imperativ 2.sg.* 8,14

FUM: s.n.
fumului: *sg. gen.* 3,6

G

GAURĂ: s.f. „crăpătură", „scorbură"
găurile: *pl. ac.* 2,14

GÂTLEJ: s.n.
gâtlejului: *sg. dat.* 2,3
gâtlejul: *sg. nom.* 5,16; 7,9

GEAMĂN, -Ă: adj.
geamini: *m. pl. ac.* 4,2
geameani: *m. pl. ac.* 4,5
geameni: *m. pl. ac.* 6,5; 7,3

GLAS: s.n.
glasul: *sg. nom./ac.* 2,8, 12, 14; 5,2; 8,13

GRAI: s.n.
graiul: *sg. nom.* 4,3

(a) GRĂBI: v. IV
grăbeaşte: *imperativ 2.sg.* 2,10

GRĂDINĂ: s.f.
grădină: *sg. nom.* 4,12, 13
grădinilor: *pl. gen.* 4,15
gredina: *sg. ac.* 4,16
grădina: *sg. ac.* 5,1; 6,1, 10
grădini: *pl. ac.* 6,1; 8,13

(a) GRĂI: v. IV
grăiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 2,10
au grăit: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,6
a grăi: *inf. prez.* 8,8

GRÂU: s.m.
grâu: *sg. ac.* 7,2

GRINDĂ: s.f.
grinzile: *pl. nom.* 1,16

GROAPĂ: s.f.
groapa: *sg. ac.* 2,14

GRUMAZ: s.m.
grumazul: *sg. nom.* 1,9; 4,4; 7,4
grumazului: *sg. gen.* 4,9

GURĂ: s.f.
gurii: *sg. gen.* 1,1; 7,8

H

HAINĂ: s.f.
haina: *sg. ac.* 5,3

HIACINT: s.n.; var. **HIACHINT** „un fel de ametist"
hiachint: *sg. ac.* 5,14

HORĂ: s.f.
horile: *pl. ac.* 7,1

I

IAD: s.n.
iadul: *sg. ac.* 8,6

IARĂŞI: adv.
iarăşi: argument la Cânt

IARNĂ: s.f.
iarna: *sg. nom.* 2,11

IATĂ: interj.
iată: 1,14, 15; 2,8, 9, 10; 3,7

IED: s.m.
iezii: *pl. ac.* 1,7
iezi: *pl. ac.* 7,3

(a) IEȘI: v. IV
ieși: *imperativ 2.sg.* 1,7
ieșiți: *imperativ 2.pl.* 3,11
iese: *ind. prez. 3.sg.* 6,9
să ieșim: *conj. prez. 1.pl.* 7,11

IEZER: s.n.; var. **IAZER**
iazerele: *pl. ac.* 7,4

INIMĂ: s.f.
inimii: *sg. gen.* 3,11
inima: *sg. nom./ac.* 4,9; 5,2; 8,6

IRODIE: s.f.; vezi **RODIE**

IRODIU: s.m.; vezi **RODIU**

(a) IUBI: v. IV
au iubit: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,2
iubesc: *ind. prez. 3.pl.* 1,3
iubește: *ind. prez. 3.sg.* 1,6; 3,1, 2, 3, 4

IUBIRE: s.f.
iubirea: *sg. nom.* 8,6

IUBIT, -Ă: s.m./f.
iubitul: *s.m. sg. nom./ac.* 1,12, 13; 2,3, 9, 10, 16; 5,1, 4, 8, 9, 10, 16, 17; 6,1, 2; 8,5
iubitul: *s.m. sg. voc., în sintagma* ***iubitul mieu*** 1,15; 2,17; 7,11, 13; 8,14
iubita: *s.f. sg. nom./ac.* 2,2, 7; 3,5; 8,4
iubitului: *s.m. sg. gen./dat.* 2,8; 5,2, 5, 6; 6,2; 7,9, 10
iubiților: *s.m. pl. voc.* 5,1
(cel) iubit: *s.m. sg. ac.* 5,9

Î

(a se) ÎMBĂTA: v. I
(vă) îmbătați: *imperativ 2.pl.* 5,1

(a se) ÎMBRĂCA: v. I
(mă) voiu îmbrăca: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,3
să îmbrăcăm: *conj. prez. 1.pl.* 8,9

(a) ÎMBRĂȚIȘA: v. I
va îmbrățișa: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,6; 8,3

ÎMPĂRAT: s.m.
împăratul: *sg. nom./ac.* 1,3, 11; 3,9, 11
împăratului: *sg. gen.* 7,5

ÎMPĂRĂTEASĂ: s.f.
împărătease: *pl. nom.* 6,7
împărătesele: *pl. nom.* 6,8

ÎMPISTRIT, -Ă: adj. „împodobit”, „ornamentat”
împistrite: *f. pl. ac.* 1,10

(a se) ÎMPLE: v. III; vezi **(a se) UMPLE**

(a) ÎMPODOBI: v. IV
împodobiți: *imperativ 2.pl.* 2,5

ÎMPODOBIT, -Ă: adj.
împodobit: *m. sg. ac.* 5,14
împodobită: *adj. f. sg. nom.* 6,3; 7,6

ÎMPOTRIVA: prep.; var. **ÎMPROTIVA**
împrotiva: 1,5

(a) ÎMPRESURA: v. I
împresoară: *ind. prez. 3.pl.* 3,7

ÎNAINTEA: prep.
înaintea: 8,10, 12

ÎNĂUNTRU: adv. ; var. **ÎNLONTRU**
înlontru: 4,1, 3

ÎNCĂLȚĂMINTE: s.f.
încălțămintele: *pl. ac.* 7,1

(a) ÎNCEPE: v. III
să încep: *conj. prez. 1.sg.* 1,6

ÎNCHEIETURĂ: s.f.; var. (Înv. și reg.) **ÎNCHIETURĂ**
închieturile: *pl. nom.* 7,1

(a) ÎNCOLȚI: v. IV (aici despre muguri) „a se ivi”
au încolțit: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,10

(a) ÎNCONJURA: v. IV; var. (Reg.) **(a) ÎNCUNJURA**
voiu încungiura: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,2

ÎNCOTRO: adv.; var. (Înv.) **ÎNCĂTRO**
încătro: 5,17

ÎNCUIAT, -Ă: adj.
încuiată: *f. sg. nom.* 4,12

(a se) ÎNCUNUNA: v. I
au încununat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,11
încununa(-te)-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,8

(a) ÎNFLORI: v. IV; var.(Înv.; Ban.) **(a) ÎNFLURI**
înflurind: *gerunziu* 2,13
au înflurit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,15; 6,10; 7,12

ÎNFLORIT, -Ă: adj.; var. **ÎNFLURIT, -Ă**
înflurit: *n. sg. nom.* 1,15

(a) ÎNFRICOȘA: v. I
înfricoșind: *gerunziu* 6,3, 9

ÎNFRUMUSEȚAT, -Ă: adj.; var. (Înv.) **ÎNFRÂMSEȚAT**
înfrâmsețat: *m. sg. nom.* 1,15
înfrâmsățată: *f. sg. nom.* 2,14

ÎNSEMNAT, -Ă: adj.; var. (Reg.) **ÎNSĂMNAT, -Ă** (aici) „pecetluit”, „sigilat”; „închis”, „zăvorât”
însămnată: *f. sg. nom.* 4,12

ÎNTEMEIAT, -Ă: adj.
întemeiat: *n. sg. nom.* 5,15

(a) ÎNTINA: v. I
voiu întina: *ind. viit.I 1.sg.* 5,3

ÎNTINARE: s.f.
întinare: *sg. nom.* 4,7

(a se) ÎNTOARCE: v. III
întoarce(-te): *imperativ 2.sg.* 2,17; 6,11
întoarce: *imperativ 2.sg.* 6,4

ÎNTOARCERE: s.f.
întoarcerea: *sg. nom.* 7,11

(a) ÎNVĂȚA: v. I
vei învăța: *ind. viit.I. 2.sg.* 8,2

ÎNVĂȚAT, -Ă: adj.
(foarte) învățați: *m. pl. nom.* 3,8

ÎNVELITOARE: s.f.; var. (Înv.) **ÎNVĂLITOARE**
învălitoarea: *sg. ac.* 4,3

J

(a) JEFUI: v. IV
jefuitu(-)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,3

JUMĂTATE: s.f.
jumătate: *sg. ac.* 3,10

(a) JURA: v. I
juru(-): *ind. prez. 1.sg.* 2,7; 3,5; 5,8; 8,4
ai jurat: *ind. pf.c. 2.sg.* 5,9

L

LAPTE: s.n.
lapte: *sg. nom./ac.* 4,11; 5,12
laptele: *sg. ac.* 5,1

(a) LĂCUI: v. IV; vezi **(a) LOCUI**

(a) LĂUDA: v. I
au lăudat: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,8

(a se) LÂNCEZI: v. IV
(mă) lâncezesc: *ind. prez. 1.sg.* 2,5; 5,8

(a) LEGA: v. I „a face rod", „a rodi"
au legat: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,12

LEGAT, -Ă: adj.
legat: *m. sg. ac.* 7,5

LEGĂTURĂ: s.f. „mănunchi"
legătură: *sg. nom.* 1,12

LEMN: s.n. (Înv. și pop.) „arbore", „copac"
leamnele: *pl. ac.* 2,3; 3,9; 4,14

LEU: s.m.
leilor: *pl. gen.* 4,8

LIMBĂ: s.f.
limba: *sg. ac.* 4,11

LIPSĂ: s.f. (Înv. și pop.) „trebuință", „nevoie"
lipsă: *sg. ac.* 7,2

(a) LOCUI: v. IV; var. (Înv.) **(a) LĂCUI**
lăcuiești: *ind. prez. 2.sg.* 8,13

LOGODIRE: s.f.
logodirii: *sg. gen.* 3,11

(a) LOVI: v. IV
lovitu(-)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,7

(a) LUA: v. I
luatu(-)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,7
voiu lua: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,8

LUNĂ: s.f.
luna: *sg. ac.* 6,9

M

MAICĂ: s.f.
maicii: *sg. gen.* 1,5; 3,4; 6,8; 8,1, 2
maică-sa: *sg. nom.* 3,11
maica: *sg. nom.* 8,5

MANDRAGORĂ: s.f. „plantă cu rădăcină cărnoasă și ramificată ca degetele unei mâini și cu flori de culoare violet-deschis; *p. restr.* rădăcina plantei (căreia în vechime i se atribuiau calități magice)
mandragorile: *pl. nom.* 7,13

MARMURĂ: s.f.; var. (Reg.) **MARMORE**
marmore: *sg. ac.* 5,15

MASĂ: s.f. (aici) „obiect care aduce oarecum cu o masă, mai exact patașcă, lectică"; în *Vulgata* este *ferculum* „targă de purtat chipurile zeilor"
measele: *pl. ac.* 3,9

MĂGURĂ: s.f.
măgura: *sg. ac.* 4,6

MĂR: s.m. „pom care rodește mere"
mărul: *sg. ac.* 2,3
mărului: *sg. gen.* 8,5
meri: *pl. ac.* 2,5

MĂR: s.n. „fruct al mărului"
măru: *sg. ac., în sintagma* ***măru erodiian*** „rodie" 4,3
mărul: *sg. ac., în sintagma* ***mărul irodiului*** 6,6
mearele: *pl. ac.* 6,10
mearele: *pl. nom., în sintagma* ***mearele irodiului*** 6,10
mearelor: *pl. gen.* 7,8

MĂRGEA: s.f.
mărgealele: *pl. ac.* 1,9; 7,1

MÂNĂ: s.f.
mâna: *sg. ac.* 5,4
mânile: *pl. nom.* 5,5, 14
mână: *sg. ac.* 7,1

(a) MÂNCA: v. I
mănânce: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 5,1
mâncat-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 5,1
mâncați: *imperativ 2.pl.* 5,1

(a) MERGE: v. III
mearge-voiu: *ind. viit.I 1.sg.* 4,6

MEȘTER: s.m.
meașteri: *pl. ac.* 7,1

MIAZĂZI: s.f. „amiază"
miazăzi: *sg. ac.* 1,6

MIC, -Ă: adj.
mici: *f. pl. ac.* 2,15
mică: *f. sg. nom.* 8,8

MIEL: s.m.
miei: *pl. ac.* 4,2; 6,5

MIERE: s.f.
miiarea: *sg. nom./ac.* 4,11; 5,1

MIR: s.n.
mir: *sg. ac., în sintagmele* ***făcătoriului de mir/făcătorii de mir*** 3,6; 5,13

MIRE: s.m.
Mirele: *sg. nom.* argument la Cânt

MIREASĂ: s.f.
mireasa: *sg. nom./ac.* argument la Cânt; 4,12
mireasii: *sg. gen.* argument la Cânt
mireasa: *sg. voc., în sintagma* ***mireasa mea*** 4,8
mireasă: *sg. voc., în sintagma* ***sora mea, mireasă*** 4,9, 10; 5,1
mireasă: *sg. voc.* 4,11

MIREASMĂ: s.f.; var. **MIREAZMĂ**
mireazmele: *pl. nom./ac.* 3,6; 4, 10, 16; 5,1
mireazmelor: *pl. gen.* 5,13
mirezmelor: *pl. gen.* 6,1

MIRĂ: s.f.; var. **MIRHĂ** „smirnă”
mirhei: *sg. gen.* 3,6

MIROS: s.n.
mirosul: *sg. nom./ac.* 1,3, 11; 2,13; 4,10, 11;7,8
miros: *sg. ac.* 7,13
mirosurilor: *pl. gen.* 8,14

(a) MIROSI: v. IV
mirosind: *gerunziu* 1,2

MISTIC,-Ă: adj.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în I. D. Negulici, *Vocabular român de toate vorbele străbune r eprimite pînă acum în limba română și de toate cele ce sunt a se mai primi d-acum înainte, și mai ales în științe*. București, 1848.
mistică: *f. sg. nom.* argument la Cânt

MOARTE: s.f.
moartea: *sg. ac.* 8,6

MOHORÂT, -Ă: adj./s. (Înv. și rar.) „stofă purpurie” (echivalează lat. ***purpura*** „purpură”)
mohorât: *n. sg. nom.* 3,10
mohorâtul: *s.n. sg. ac.* 7,5

MUIERE: s.f.
muieri: *pl. ac.* 1,7; 5,9, 17

MULT, -Ă: adj.
multe: *f. pl. nom.* 8,7

MULȚIME: s.f
mulțimei: *sg. gen.* 7,4

MUNTE: s.m.
munți: *pl. ac.* 2,8
munții: *pl. ac.* 2,17; 4,8; 8,14
muntele: *sg. ac.* 4,1

MUST: s.n.
must: *sg. ac.* 8,2

N

NARD: s.m. „esență parfumată extrasă din rădăcină de nard (plantă cu rădăcină scurtă și groasă, fibroasă și foarte aromată, cu frunze moi și flori roșii-purpurii)”
nardul: *sg. nom.* 1,11
nard: *sg. nom./ac.* 4,13, 14

NAS: s.n.
nasul: *sg. nom.* 7,4

(a) NAȘTE: v. III
au născut: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,4; 6,8; 8,5

NĂSTRAPĂ: s.f. (Înv. și pop.) „vas (de băut)”, „cană”; (aici) „loc unde se găsește ceva”, „sursă”, „izvor”
năstrapa: *sg. ac., în sintagma* ***năstrapa mirezmelor*** 6,1

(a) NĂVĂLI: v. IV (aici despre ape) „a îneca”
au năvălit: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,7

NECUPRINS, -Ă: adj.
necuprinsa: *adj. antep. f. sg. ac.* argument la Cânt

(a) NEGRI: v. IV
au negrit: *ind. pf.c. 3.sg.*1,5

NEGRU, NEAGRĂ: adj.
neagră: *f. sg. nom.* 1,4, 5
neagre: *f. pl. nom.* 5,11

NOAPTE: s.f. /adv.
noaptea: *adv.* 3,1
noaptea: *s.f. sg. ac., în loc. adj.* ***de noaptea*** „din timpul nopții”
nopților: *s. pl. gen.* 5,2

NOROD: s.n.
noroade: *pl. ac.* 8,11

NOU, NOUĂ: s.m./f.
(ceale) noao: *s.f. pl. ac.* 7,13

NUC: s.m.
nucilor: *pl. gen.* 6,10

NUIA: s.f. (aici) „dâră subțire ca o nuia”
nuiaoa: *sg. ac.* 3,6

NUMĂR: s.n.
număr: *sg. nom.* 6,7

NUME: s.n.
numele: *sg. nom.* 1,2

O

OAIE: s.f.
oilor: *pl. gen.* 6,5

OASTE: s.f.
oastea: *sg. nom.* 4,4

OBRAZ: s.m.
obrazul: *sg. nom.* 1,9; 4,3; 5,13; 6,6

OCHI: s.m.
ochii: *pl. nom./ac.* 1,14; 4,1, 9; 5,12; 6,4; 7,4

OM: s.m.
omul: *sg. nom.* 8,7, 11

(a) OȘTI: v. IV (Înv. și pop.) „a se lupta”, „a se războ i”; (aici) „a se ridica împotriva cuiva”
au oștit: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,5

P

PACE: s.f.
pacea: *sg. ac.* 8, 10

PAHAR: s.n.
păhar: *sg. ac.* 7,2
păharul: *sg. ac.* 8,2

PARDOS: s.m. (Înv.) „panteră”
pardoşilor: *pl. gen.* 4,8

PAS: s.m.
paşii: *pl. nom.* 7,1

(a se) PAŞTE: v. III
(te) paşti: *ind. prez. 2.sg.* 1,6
paşte: *imperativ 2.sg.* 1,7
(să) paşte: *ind. prez. 3.sg.* 2,16; 6,2
(să) pasc: *ind. prez. 3.pl.* 4,5
să (să) pască: *conj. prez. 3.sg.* 6,1

PAT: s.n. „obiect de mobilier, prevăzut cu saltea, pe care se culcă oamenii”; (aici şi) „pataşcă”, „lectică”
patul: *sg. nom./ac.* 1,15; 3,1, 7

PAVĂZĂ: s.f.
paveze: *pl. ac.* 4,4

PAZĂ: s.f.
pază: *sg. ac.* 1,5
păzi: *pl. ac.* 4,4

PĂCIUIT, -Ă: s.m./f. (aici) „tocmit”
(celui) păciuit: *s.m. sg. dat.* 8,11

PĂCIUITOR, -TOARE: adj. „pe care s-a făcut tocmeala”; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Dicţionariu rumanesc, latinesc şi unguresc* Din orenduiala excelenţii sale preasfinţitul Ioann Bobb, vladicului Făgăraşului... în două tomuri, Cluj, (...), Tom I: A–L, 1822; tom II: M – Z, 1823.
păciuitori: *adj. m. pl. nom.* 8,12

PĂMÂNT: s.n.
pământul: *sg. ac.* 2,12

PĂR: s.m.
păr: *sg. ac.* 4,9
părul: *sg. nom.* 5,2
perii: *pl. nom.* 6,4

PĂSTOR: s.m.
păstorilor: *pl. gen.* 1,7

(a) PĂZI: v. IV
am păzit: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,5
păzesc: *ind. prez. 3.pl.* 3,3
păzea: *ind. imp. 3.pl.* 5,7
păzăsc: *ind. prez. 3.pl.* 8,12

PĂZITOR, -TOARE: s.m./f.
păzitorii: *pl. nom.* 5,7
păzitorilor: *pl. dat.* 8,11

PÂNTECE: s.n.
pântecele: *sg. nom.* 5,4, 14; 7,2

PÂRÂU: s.n.; var. (Înv. şi reg,) **PĂRĂU**
păraiele: *pl. ac.* 5,12

PÂRGĂ: s.f. „cele dintâi roade”, „roade timpurii”
pârga: *sg, ac.* 2,13

PECETE: s.f.
peceate: *sg. ac.* 8,6

PERETE: s.m.; var. (Înv. şi pop.) **PĂRETE**
păreatele: *sg. ac.* 2,9

(a) PETRECE: v. III „a adăsta”, „a se odihni”; „a mânea”
petrec: *ind. prez. 3.pl.* 5,12
să petrecem: *conj. prez. 1.pl.* 7,11

PIATRĂ: s.f. (aici) „stâncă”
pietrii: *sg. gen.* 2,14

PICĂTURĂ: s.f.
picăturile: *pl. ac.* 5,2

PICIOR: s.n.
picioarele: *pl. ac.* 5,3
picioarelor: *pl. gen.* 5,15

PIELE: s.f. „blană (folosită, eventual, ca aşternut)”
pieile: *pl. ac.* 1,4

PIVNIŢĂ: s.f.
pivniţa: *sg. ac.* 2,4

PLAŞCĂ: s.f. (Înv.) „pelerină lungă”; „veşmânt lung”, „mantie”
plaşca: *sg. ac.* 5,7;

PLEVILĂ: s.f. (Înv. şi reg.) „plivit”
pleavilii: *sg. gen.* 2,12

(a se) PLECA: v. I (aici despre umbre) „a se lungi”
(să) vor pleca: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,17; 4,6

PLIN, -Ă: adj.
plină: *f. sg. nom.* argument la Cânt
pline: *f./n. pl. nom./ac.* 5,5, 12, 14

POAMĂ: s.f.
poamele: *pl. nom./ac.* 4,13; 7,13

POARTĂ: s.f.
poarta: *sg. ac.* 7,4
porţile: *pl. ac.* 7,13

POD: s.n. „spaţiul dintre acoperiş şi planşeul superior al unei clădiri”; *prin ext.* „tavan”, „plafon”
podurile: *pl. nom.* 1,16

(a se) POFTI: v. IV
a (să) pofti: *inf. prez.* 5,16

POM: s.m.
pomilor: *pl. gen* 4,13; 5,1

PORUMB: s.m. „porumbel”
porumb: *sg. ac.* 1,14

PORUMBIŢĂ: s.f.
porumbiţa: *sg. voc., în sintagma* ***porumbiţa mea*** 2,10, 14; 5,2
porumbiţă: *sg. ac.* 4,1
porumbiţei: *sg. gen* 5,12
porumbiţa: *sg. nom.* 6,8

PRAF: s.n.
praful: *sg. gen. (cu prep.* ***a + tot****)* 3,6

PREAFERICIT, -Ă: adj.
preafericită: *f. sg. ac.* 6,8

PRESUS: adv.
(mai) presus: *adv.* 1,3

PRIETEN: s.m.; var. (Înv.) **PRIIATIN**
priiatini: *pl. voc.* 5,1
priiatinul: *sg. nom.* 5,16
priiatinii: *pl. nom.* 8,13

PRIETENĂ: s.f.; var. (Înv.) **PRIIATINĂ**
priiatina: *sg. voc., în sintagma* ***priiatina mea*** 1,8, 14; 2,10, 13; 4,1, 7; 5,2; 6,3

PRIHANĂ: s.f.
prihană: *sg. ac., în loc. adj.* ***fără prihană*** „curat", „neprihănit", „pur" 5,2

(a) PRINDE: v. III
prindeți: *imperativ 2.pl.* 2,15

(a) PRIVEGHEA: v. I
privegheză: *ind. prez. 3.sg.* 5,2

(a) PRIVI: v. IV „a se uita"; „a fi orientat înspre"
privind: *gerunziu* 2,9
să privim: *conj. prez. 1.pl.* 6,11
privește: *ind. prez. 3.sg.* 7,4

(a) PROPTI: v. IV
proptiți: *imperativ 2.pl.* 2,5

PUI: s.m.
puiului: *sg. dat.* 2,9, 17; 8,14
pui: *pl. ac.* 4,5

(a) PUNE: v. III
pusu(-)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,5
pune: *imperativ 2.sg.* 8,6

PUSTIU: s. n.; var. **PUSTIE**: s.f.
pustie: *s.f. sg. ac.* 3,6; 8,5

(a) PUTEA: v. II
au putut: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,7

PUȚ: s.n.
puțul: *sg. nom.* 4,15

PUȚIN: adv.; **PUȚÂN**
puțân: 3,4

R

(a) RĂNI: v. IV
rănit-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 4,9
au rănit: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,7

(a) RĂSPUNDE: v. III
au răspuns: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,6

(a) RĂSUFLA: v. I (aici) „a adia"
va răsufla: *ind. viit. I. 3.sg.* 2,17; 4,6

(a) RĂTĂCI: v. IV
a rătăci: *inf. prez.* 1,6

RĂZBOI: s.n.
războaie: *pl. ac.* 3,8

(a) RÂNDUI: v. IV
rânduit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,4

RÂNDUIT, -Ă: adj.
rânduit: *n. sg. ac.* 6,3
rânduită: *f. sg. ac.* 6,9

RÂU: s.n.
râurile: *pl. nom.* 8,7

RÂVNĂ: s.f. „dorință aprinsă pentru ceva"; „pasiune"
râvna: *sg. nom.* 8,6

REAZEM: s.n.; var. **RAZIM** „spătar", „rezemătoare"
razimul: *sg. ac.* 3,10

REPEJUNE: s.f. (Înv.) „iuțeală", „repeziciune"
repejune: *sg. ac.* 4,15

RĂTEZ: s.n. „închizătoare primitivă, formată dintr-o limbă de lemn sau de metal, pentru uși sau ferestre"
rătezul: *sg. ac.* 5,6

(a) REVĂRSA: v. I
răvărsând: *gerunziu* 8,5

REZEMAT, -Ă: adj.
răzimată: *adj. f. sg. nom.* 8,5

ROD: s.n.; var. **ROADĂ:** s.f.
rodul: *s.n. sg. nom.* 2,3
rodurile: *s.n. pl. ac.* 7,8; 8,12

RODIAN: adj.; var. **ERODIAN** „de rodie"
erodiian: *n. sg. ac., în sintagma* ***măr u erodiian*** 4,3

ROADĂ: s.f.
roadele: *s.f. pl. ac.* 4,13;
roada: *s.f. sg. ac.* 5,1

RODIE: s.f.; var. **IRODIE** „fructul rodiului" „granată"; (Pop.) „rodiu"
rodiile: *pl. ac.* 8,2
irodiile: *pl. nom.* 7,12

RODIU: s.m.; var. **ERODIU, IRODIU**
erodiilor: *pl. gen.* 4,13;
irodiului: *sg. gen.* 6,6, 10

ROȘU, ROȘIE: adj.
roșie: *f. sg. ac.* 4,3

ROUĂ: s.f.
roao: *sg. ac.* 5,2

(a) RUMEGA: v. I
a rumega: *inf. prez.* 7,9

RUMEN, -Ă: adj.
rumen: *m. sg. nom.* 5,10

S

SABIE: s.f.
sabii: *pl. ac.* 3,8
sabiia: *pl. nom.* 3,8

SAT: s.n.
sate: *pl. ac.* 7,11

SĂLAȘ: s.n.
sălașele: *pl. ac.* 1,4, 7

(a) SĂLTA: v. I „a merge sprinten", „a alerga"
săltа-vom: *ind. viit.I. 1.pl.* 1,3
săltând: *gerunziu* 2,8

(a) SĂRI: v. IV
sărind: *gerunziu*, 2,8

(a) SĂRUTA: v. I
sărute: *conj. prez. fără* ***să****, 3.sg.* 1,1
să sărut: *conj. prez. 1.sg.* 8,1

SĂRUTARE: s.f.
sărutarea: *sg. ac.* 1,1

SCĂLDĂTOARE: s.f.
scăldătoare: *sg. ac.* 4,2; 6,5

(a) SCOATE: v. III
au scos: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,13

SCORŢIŞOARĂ: s.f.
scorţişoară: *sg. nom.* 4,14

(a se) SCULA: v. I
scoală: *imperativ 2.sg.* 2,10, 13
scula(-mă)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,2
scoală(-te): *imperativ 2.sg.* 4, 16
sculatu(-m)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 5,5
sculându(-să): *gerunziu* 6,9
să (ne) sculăm: *conj. prez. 1.pl.* 7,12

SCUMP, -Ă: adj. „preţios"
scumpe: *f. pl. ac.* 1,9

(a) SECERA: v. I; var. (Înv. şi reg.) **(a) SĂCERA** (aici) „a aduna", „a culege"
săcer at-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 5,1

SEMN: s.n.; var. (Înv. şi pop.) **SĂMN**
sămn: *sg. ac.* 8,6

(a) SILI: v. IV
silită au fost: *pasiv ind. pf.c. 3.sg.* 8,5

(a) SLOBOZI: v. IV
voiu slobozi: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,4

SMIRNĂ: s.f.; var. (Reg.) **ZMIRNĂ** „răşină extrasă din scoarţa arborelui exotic *Styrax benzoin*, care arde şi răspândeşte un miros specific"
smirnei: *sg. gen.* 4,6
smirnă: *sg. nom./ac.* 4,14; 5,5
smirna: *sg. ac.* 5,1
zmirnă: *sg. ac.* 5,5
zmirna: *sg. ac., în sintagma* ***zmirna cea dintâi*** „smirna cea mai aleasă" 5, 13

SMOCHIN: s.m.
smochinul: *sg. nom.* 2,13

SMOCHINĂ: s.f.; var. (Înv. şi pop.) **ZMOCHINĂ**
zmochinelor: *pl. gen.* 2,13

SOARE: s.m.
soarele: *sg. nom./ac.* 1,5; 6,9

(a) SOCOTI: v. IV „a ţine seama"
(nu) socotiţi: *imperativ prohib. 2.pl.* 1,5

SORĂ: s.f.
sora: *sg. voc., în sintagmele* ***sora mea, mireasă/sora mea*** 4,9, 10; 5,1,2
sora: *sg. nom.* 4,12; 8,8
surorii: *sg. dat.* 8,8

(a) SOSI: v. IV
au sosit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,12

SOŢIE: s.f. (Pop.) „însoţitor", „tovarăş"; „prieten"
soţiilor: *pl. gen.* 1,6

(a) SPĂLA: v. I
spălatu(-)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 5,3
sânt spălate: *pasiv ind. pez. 3.pl.* 5,12

(a) SPÂNZURA: v. I „a atârna"
spânzură: *ind. prez. 3.pl.* 4,4

SPIN: s.m.
spini: *pl. ac.* 2,2

(a) SPUNE: v. III
spune: *imperativ 2.sg.* 1,6

(a) STA: v. I
stă: *ind. prez. 3.sg.* 2,9

STACTIE: s.f. „esenţă de mirt"; *mirt* „arbust ornamental cu frunze alungite şi persistente, cu flori mici, albe şi parfumate (*Myrtus communis*)"
stactie: *sg. ac.* 1,12

STÂLP: s.m.
stâlpii: *pl. ac.* 3,10
stâlp: *sg. nom.* 5,15

STÂNG, -Ă: s.f.
stânga: ***s.f.*** *sg. nom.* 2,6; 8,3

STAT: s.n. „statură"; (prin ext.) „înfăţişare"
statul: *sg. nom.* 7,7

STERP, STEARPĂ: s.m./f.
stearpă: *s.f. sg. nom.* 4,2; 6,5

(a) STINGE: v. III (Fig.) „a potoli", „a linişti", „a astâmpăra"
stânge: *inf. prez. fără* ***a*** 8,7

STOG: s.n.
stogul: *sg. ac.* 7,2

STRAJĂ: s.f.
străjile: *pl. nom.* 3,3; 5,7

(a) STRECURA: v. I; var. (Înv. şi reg.) **(a) STRĂCURA** „a picura"
străcurând: *gerunziu* 4,11
au strecurat: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,5
strecură: *ind. prez. 3.pl.* 5,13

(a) STRICA: v. I
strâcă: *ind. prez. 3.pl.* 2,15

STRUGURE: s.m.; var. (Înv. şi pop.) **STRUGUR**
strugur: *sg. nom.* 1,13
strugurilor: *pl. gen.* 7,7
strugurii: *pl. ac.* 7,8

STRUNĂ: s.f.
strune: *pl. nom./ac.* 5,14; 7,2

(a) SUFLA: v. I (Despre vânt) „a bate"
suflă: *imperativ 2.sg.* 4,16

SUFLAREA: s.f. „adiere", „boare"
suflarea: *sg. nom.* 2,1

SUFLET: s.n.
sufletul: *sg. nom.* 1,6; 3,1, 2, 3, 4; 5,6; 6,11

(a) SUGE: v. III
sugi: *ind. prez. 3.sg.* 8,1

(a se) SUI: v. IV
(să) suie: *ind. prez. 3.sg.* 3,6; 8,5
(s-)au suit: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,1, 2; 6,5
sui(-mă)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,8

SUIȘ: s.n. (aici) „spătar”
suișul: *sg. nom.* 3,10

(a) SUNA: v. I „a răsuna”
să sune: *conj. prez. 3.sg.* 2,14

Ș

(a) ȘEDEA: v. II
am șezut: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,3

ȘĂNȚUIT, -Ă: adj. „brăzdat”
șențuit: *n. sg. ac.* 7,2

ȘIRAG: s.n.; var. var. (Reg.) **ȘIREAG** (Înv. și reg.) „unitate militară”; „grup de soldați așezați în linie de bătaie”
șireagul: *sg. ac.* 6,3, 9

ȘOFRAN: s.m. „plantă din care se extrage o substanță aromatică de culoare galbenă, folosită în medicină, în bucătărie și în industrie”
șofran: *sg. nom.* 4,14

(a se) ȘTI: v. IV
(te) știi: *ind. prez. 2.sg.* 1,7
am știut: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,11

T

TABĂRĂ: s.f.
taberii: *sg. gen.* 6,3, 9
taberilor: *pl. gen.* 7, 1

TABLĂ: s.f. „scândură”
table: *pl. ac.* 8,9

TARE: adj./s.
tari: *s. m. pl. nom.*. 3,7
tarii: *s. m. pl. ac.* 3,7
(celor) tari: *s. m. pl. gen.* 4,4
tare: *adj. f. sg. nom.* 8,6

(a se) TĂINUI: v. IV
(să) tăinuiaște: *ind. prez. 3.sg.* 4,1, 3

TĂINUIT, -Ă: s.
tăinuitele: *s.n. pl. ac.* 6,6

TĂMÂIE: s.f.
tămâii: *sg. gen.* 3,6; 4,6, 11

TÂRG: s.n.
târguri: *pl. ac.* 3,2

TEMEI: s.n. „temelie”, „fundament”
temeiuri: *pl. ac.* 5,15

(a se) TOPI: v. IV (Fig.) „a se prăpădi”, „a se sfârși (de dragul cuiva)”
(s-)au topit: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,6

(a) TRAGE: v. III
trage: *imperativ 2.sg.* 1,3

(a) TREBUI: v. IV
trebuie: *ind. prez. impers.* 8,8

(a) TRECE: v. III
au trecut: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,11
trecând: *gerunziu* 3,4
trecuse: *ind. m.m.c.pf.* 5,6

TRESTIE: s.f.
trestie: *sg. nom.* 4,14

(a) TREZI: v. IV; var. (Înv.) **(a) TREZVI**
să treziți: *conj. prez. 2.pl.* 2,7
să trezviți: *conj. prez. 2.pl.* 3,5; 8,4

TRIMITERE: s.f. (aici) „odraslă”, „mlădiță”
trimiterile: *pl. nom.* 4,13

TUNS, -Ă: s.m./f.
(celor) tunse: *s.f. pl. gen.* „oilor” 4,2;

TURMĂ: s.f.
turmele: *pl. ac.* 1,6; 4,1, 2;
turmelor: *pl. gen.* 1,7;
turma: *sg. ac.* 6,4, 5;

TURN: s.n.
turnul: *sg. ac.* 4,4; 7,4; 8,10;

TURTUREA: s.f.
turturelii: *sg. gen.* 1,9;
turturelei: *sg. gen.* 2,12;

Ț

ȚARINĂ: s.f.
țarina: *sg. ac.* 2,12

ȚÂȚĂ: s.f.
țâțele: *pl. nom./ac.* 1,1, 3, 12; 4,5, 10; 7,7, 8, 12; 8,1, 10
țâțe: *pl. ac.* 8,8

ȚIITOARE: s.f. (Pop.) „concubină”
țâitoare: *pl. nom.* 6,7
țiitoarele: *pl. nom.* 6,8

(a) ȚINE: v. III: „a reține”; „a păstra”; „a purta (o armă)”
ținutu(-)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,4
am ținut: *ind. pf.c. 1.sg.* 7, 13
țiind: *gerunziu* 3,8

U

UGER: s.n. (aici) „țâță (a femeii)”
ugerile: *pl. nom.* 7,3

(a se) UITA: v. I
uitându(-să): *gerunziu* 2,9
să (mă) uitu: *conj. prez. 1.sg.* 6,10

ULIȚĂ: s.f.
uliță: *pl. ac.* 3,2

UMBRĂ: s.f.
umbra: *sg. ac.* 2,3
umbrele: *pl. nom.* 2,17; 4,6

(a se) UMPLE: v. III; var. (Înv. și pop.) **(a se) ÎMPLE**
(s-)au împlut: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,2

UNSOARE: s.f. (aici) „ulei aromat”
unsori: *pl. ac.* 1,2
unsorilor: *pl. gen.* 1,3; 4,10, 14

UNTDELEMN: s.n.
untdelemn: *sg. nom.* 1,2

URECHE: s.f.
urechile: *pl. ac.* 2,14

URMĂ: s.f.
urmele: *pl. ac.* 1,7

UȘĂ: s.f.; var. **UȘE**
uși: *pl. ac.* 2,5
ușii: *sg. gen.* 5,6
ușe: *sg. nom.* 8,9

V

VALE: s.f.
văilor: *pl. gen.* 2,1; 6,10

VĂRSAT, -Ă: adj
vărsat: *n. sg. nom.* 1,2

VÂRTOS, -OASĂ: adj.
vârtoasă: *f. sg. nom.* 8,6

(a se) VĂTĂMA: v. I (Pop.) „a începe durerile facerii”
(s-)au vătămat: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,5

VECHI,-E: s.m./f.
(ceale) vechi: *s.f. pl. ac.* 7,13

(a) VEDEA: v. II
ați văzut: *ind. pf.c. 2.pl.* 3,3
văzutu(-)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,8
să văzu: *conj. prez. 1.sg.* 6,10
vedeți: *imperativ 2.pl.* 3,11
vei vedea: *ind. viit.I. 2.sg.* 7,1
să vedem: *conj. prez. 1.pl.* 7,12

(a) VENI: v. IV
venit-au: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,8
vino: *imperativ 2.sg.* 2,10, 13; 4,8, 16; 5,1; 7,11
vie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 5,1

(a se) VESELI: v. IV
(ne) vom veseli: *ind. viit.I. 1.pl.* 1,3

VESELIE: s.f.
veseliei: *sg. gen.* 3,11

(a) VESTI: v. IV
să vestiți: *conj. prez. 2.pl.* 5,8
au vestit: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,8

VEȘMÂNT: s.n.
vejmintelor: *pl. gen.* 4,11

VIE: s.f.
vii: *pl. ac.* 1,5; 7,12
via: *sg. nom./ac.* 1,5; 6,10; 7,12
viile: *pl. nom./ac.* 1,13; 2,13, 15
viia: *pl. nom.* 2, 15; 8,11, 12
vie: *sg. ac.* 7,8

VIFOR: s.n. (Pop.) „vânt puternic, furtună (însoțită de zăpadă)”
viforul: *sg. nom.* 2,11

VIN: s.n.
vinul: *sg. ac.* 1,1; 4,10; 5,1; 7,9; 8,2
vin: *sg. ac.* 1,3; 2,4

VIU, VIE: adj.
vii: *f. pl. gen.* 4,15

(a) VREA: v. II
va vrea: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,7; 3,5; 8,4

VREDNIC, -Ă: adv.
vreadnic: *n. sg. nom.* 7,9

VREME: s.f.
vreamea: *sg. nom.* 2,12

VULPE: s.f.
vulpile: *pl. ac.* 2,15

Z

ZAMFIR: s.n. (Înv. și pop.) „safir”
zamfir: *sg. ac.* 5, 14

(a se) ZĂBOVI: v. IV (Pop.) „a se odihni”
(să) va zăbovi: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,12

ZĂBREA: s.f.
zăbreale: *pl. ac.* 2,9
zăbrea: *sg. ac.* 5,4

(a) ZBURA: v. I
a zbura: *inf. prez.* 6,4

ZI: s.f.
zioa: *sg. nom./ac.* 2,17; 3,11; 4,6; 8,8

(a) ZICE: v. III
zis-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,8

ZID: s.n.
zidului: *sg. gen.* 2,14
zidurilor: *pl. gen.* 5,7
zid: *sg. nom.* 8,9, 10

(a se) ZIDI: v. IV
(s-)au zidit: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,4
să zidim: *conj. prez. 1.pl.* 8,9

ZORI: s.m.; var. **ZORILE:** s.f.
zorile: *pl. ac.* 6,9

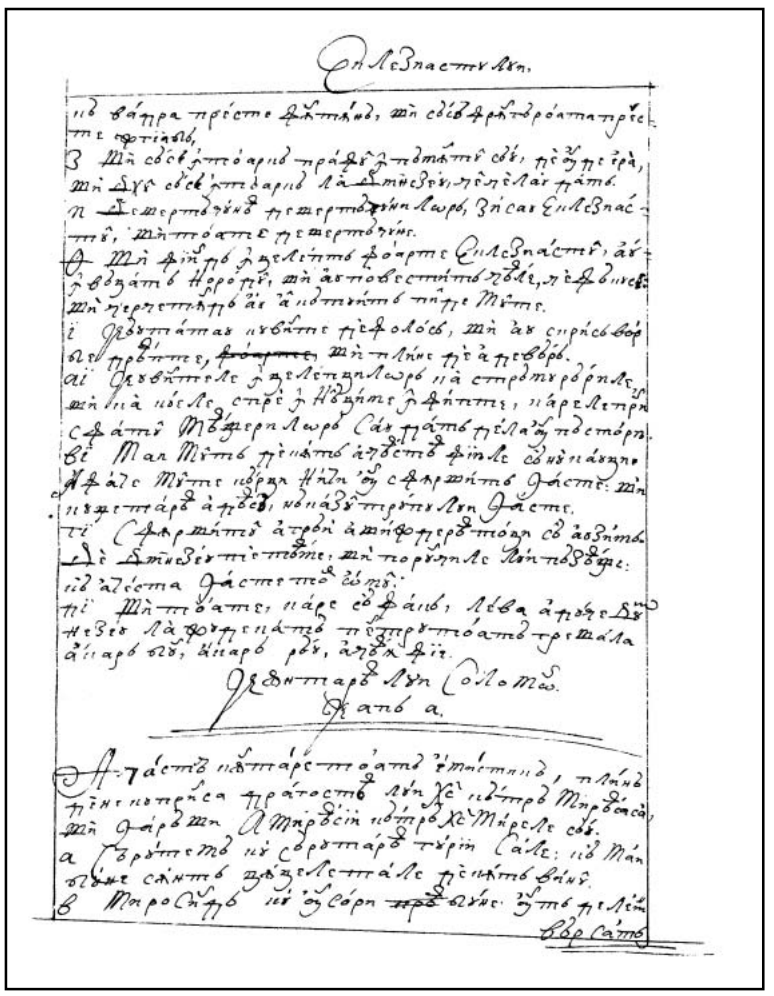

213r

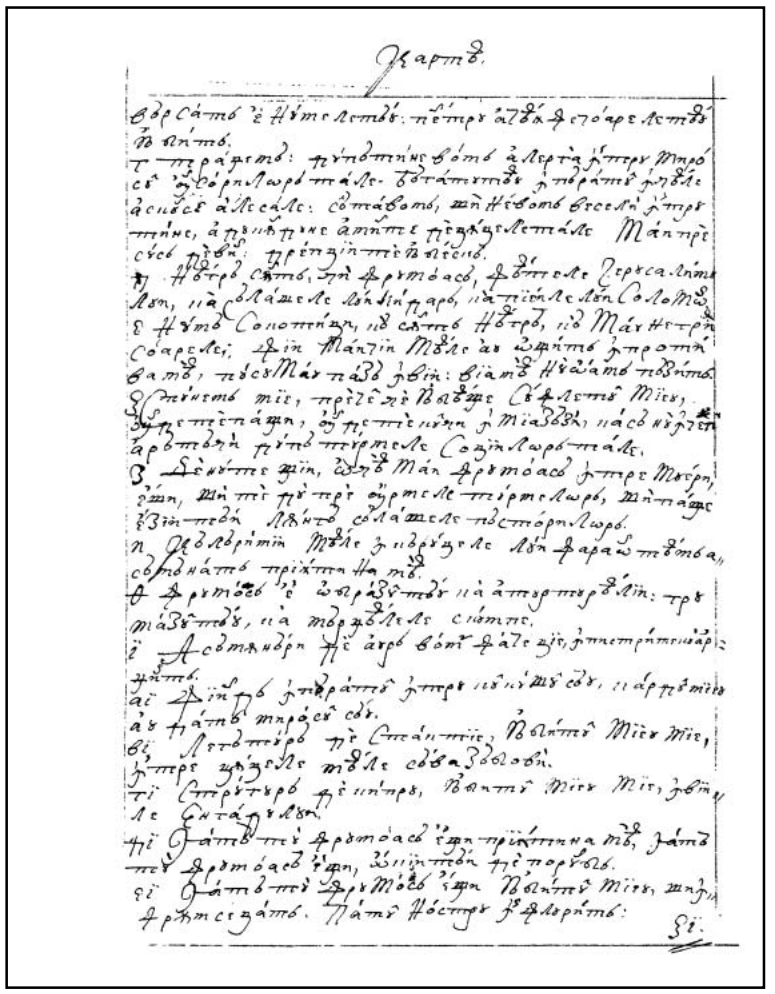

213v

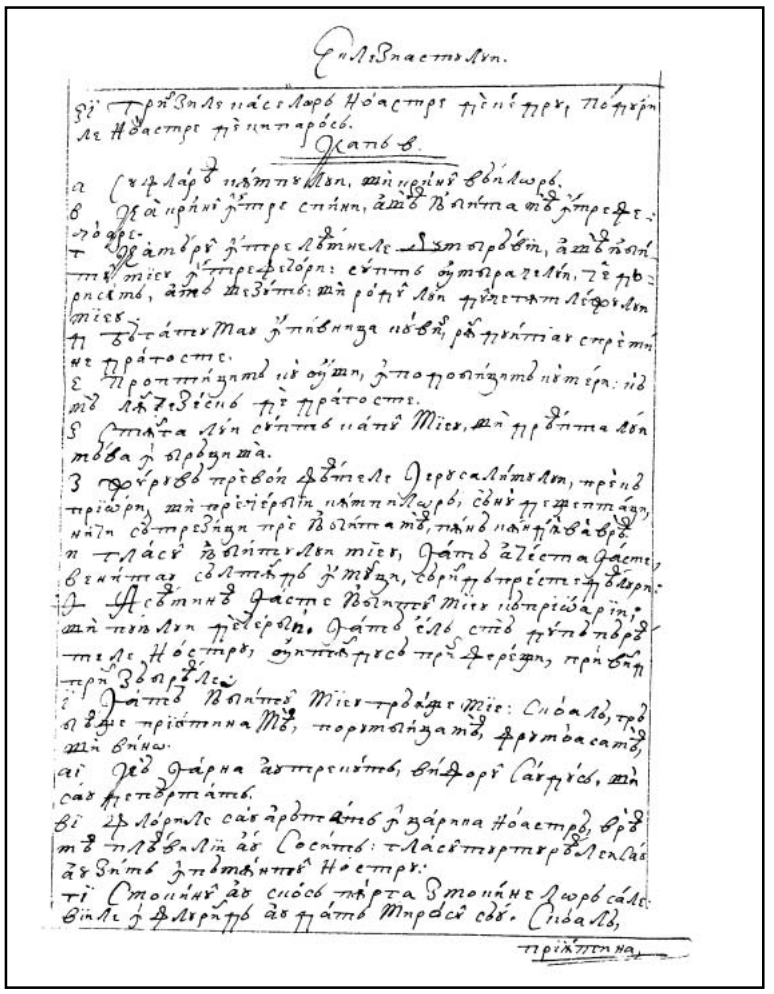

214r

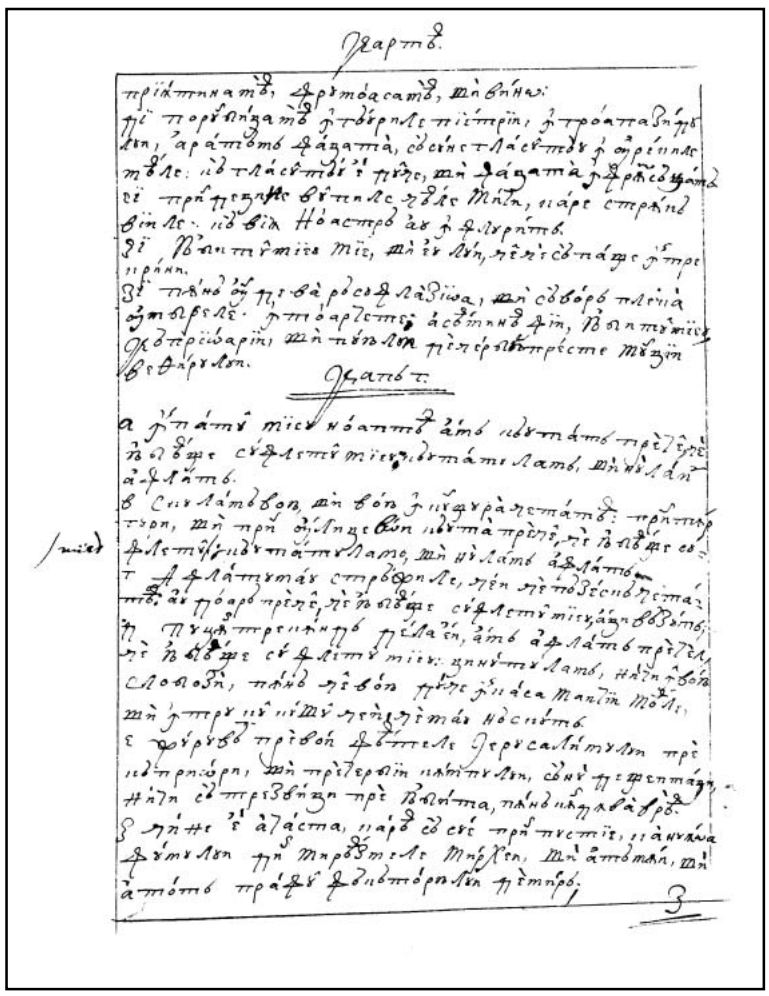

214v

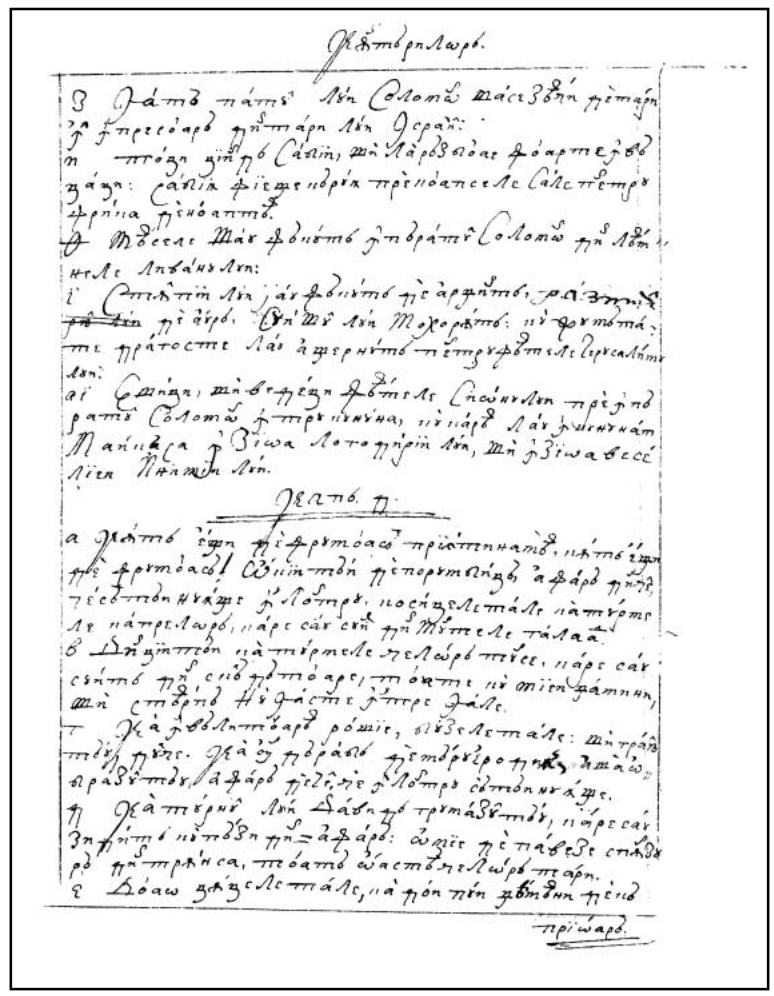

215r

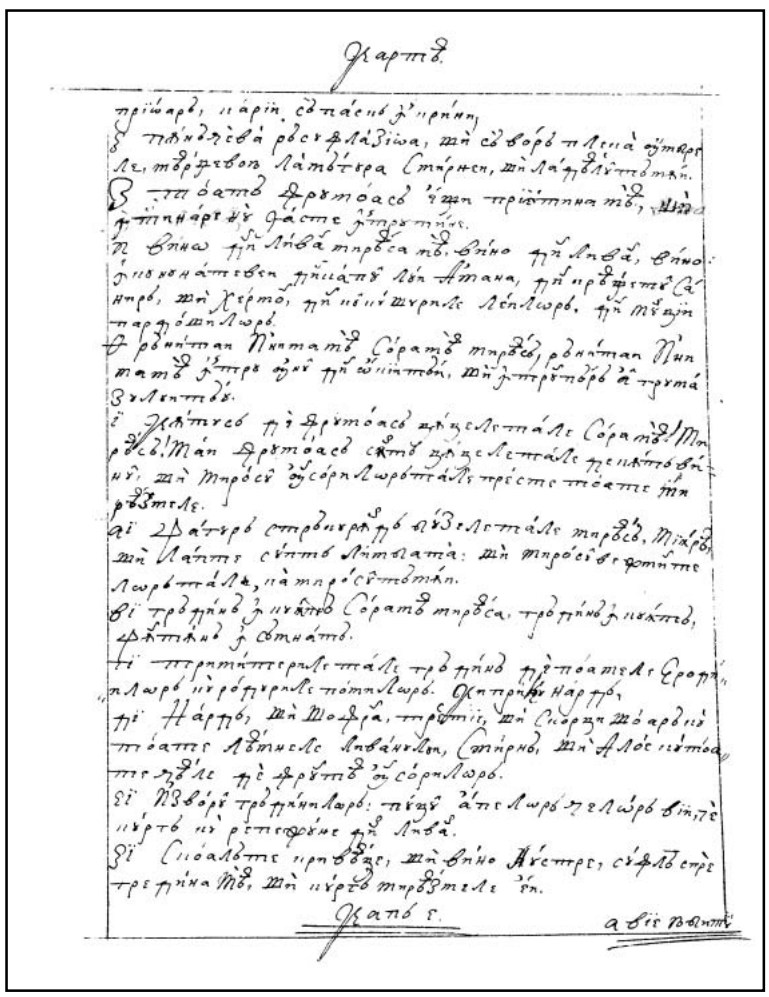

215v

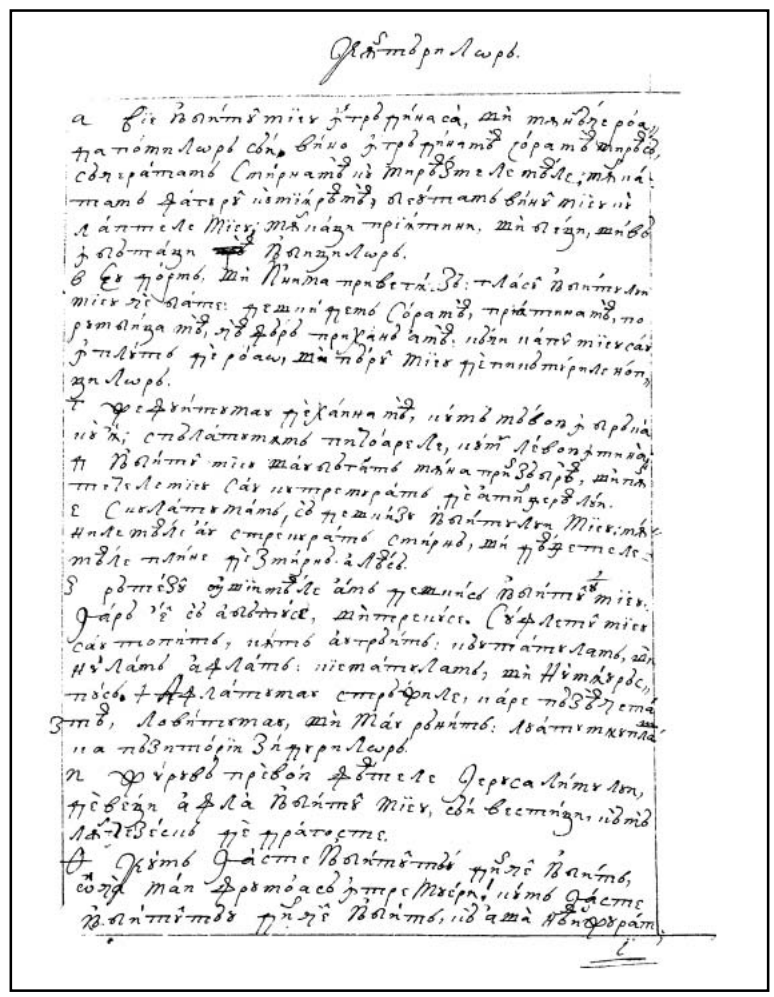

216r

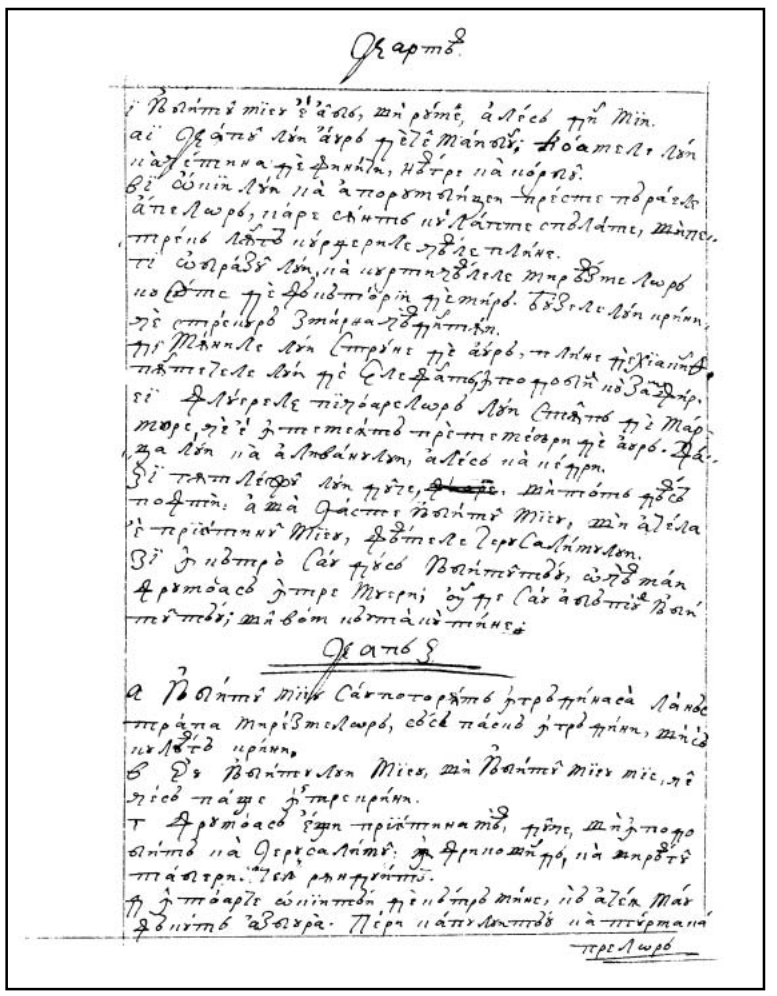

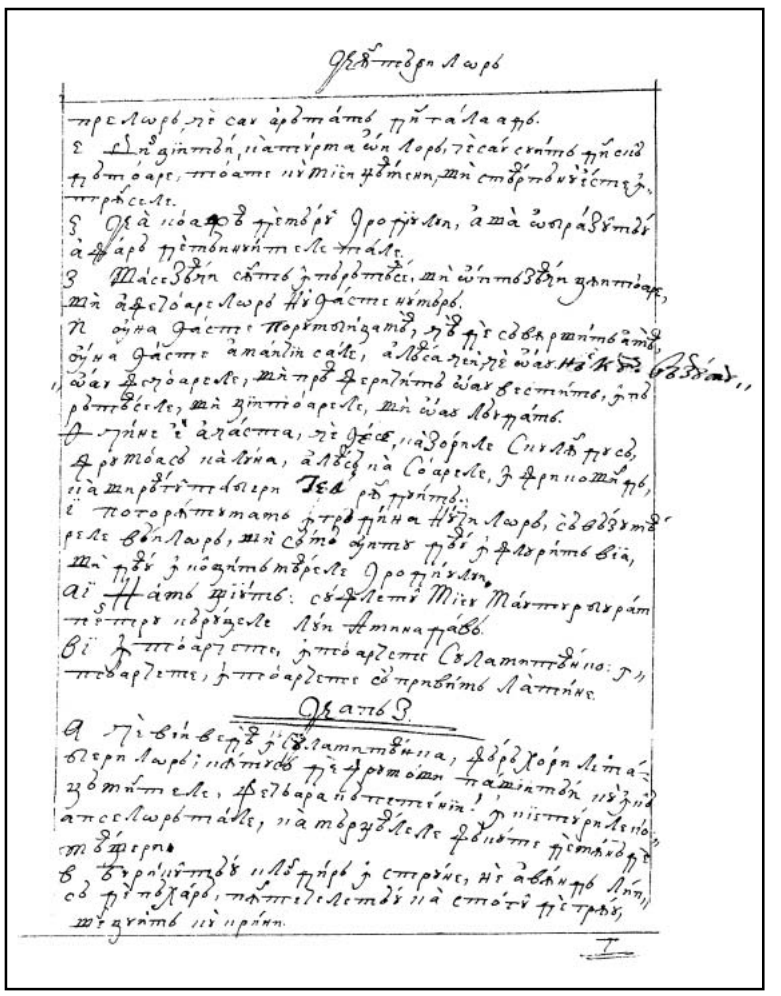

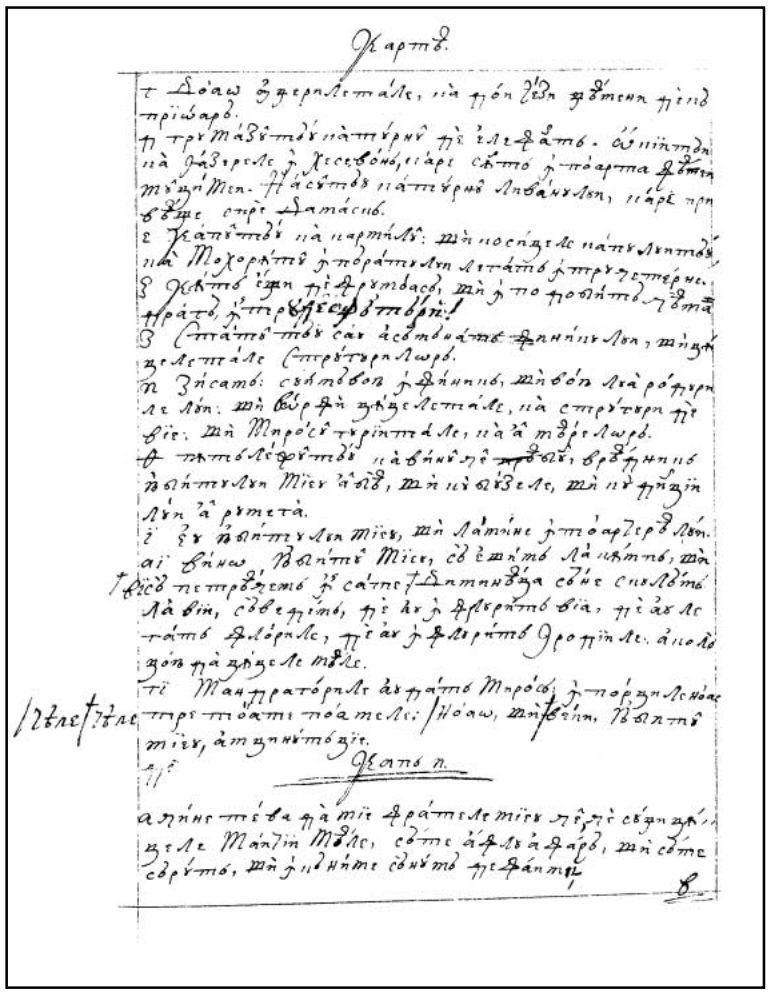

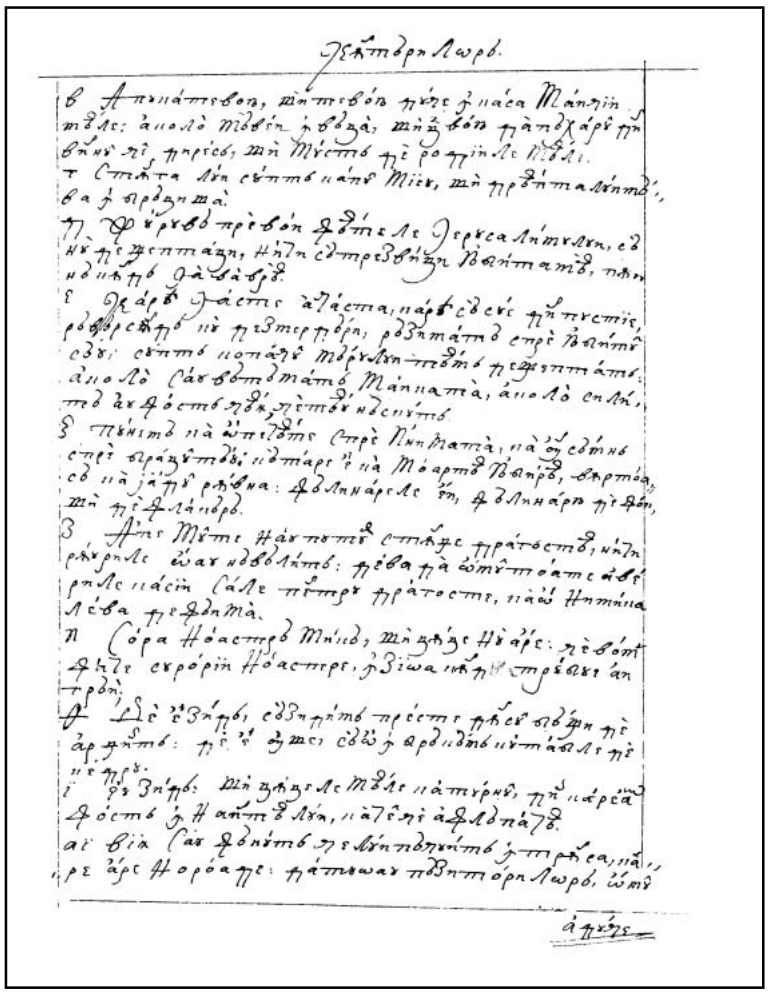

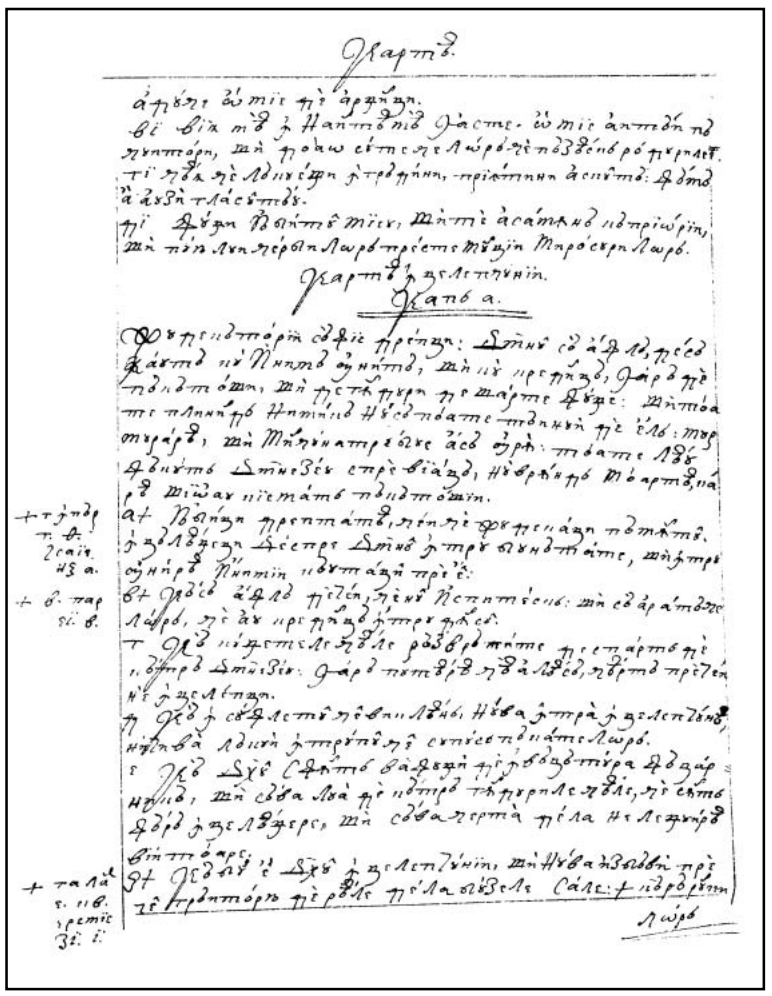

218r

CARTEA ÎNȚELEPCIUNII

Cap 1

Judecătorii să fie drepți. Domnul să află de să caută cu inimă unită și cu credință, iară de păcătoși și de gânduri deșarte fuge. Și toate plinind nimică nu să poate tăinui de El. Murmurarea și minciuna trebuie a să urî. Toate le-au făcut Dumnezeu spre viață, nu vrând moartea, carea și-o au chemat păcătoșii.

1. * ubiți dreptatea, cei ce judecați pământul. Înțăleageți despre Domnul întru bunătate și întru unirea inimii căutați-L pre El. *3 Împăr. 3,9. Isaie 56, 1.
2. *Că să află de cei ce nu-L ispitesc și să arată celor ce au credință întru Dânsul. *2 Par. 15, 2.
3. Că cugetele ceale răzvrătite despart de cătră Dumnezeu, iară putearea cea aleasă ceartă pre cei neînțelepți.
4. Că în sufletul cel viclean nu va întra înțelepciunea, nici va lăcui în trupul cel supus păcatelor.
5. Că Duhul Sfânt va fugi de învățătura fățarnică și să va lua de cătră gândurile ceale ce sânt fără înțeleagere, și să va certa nelegiuirea viitoare.
6. *Că bun e duhul înțelepciunii, și nu va izbăvi pre cel grăitoriu de reale de la buzele *Galat. 5, 22.
219r sale. **Că rărunchi||lor lui martor iaste Dumnezeu și a inimii lui ispititoriu adevărat și **Ieremie 17, 10.
auzătoriu limbii lui.
7. *Că Duhul Domnului au umplut lumea și ceaea ce ține toate are cunoștința glasului. *Isaie 6, 3.
8. Pentru aceasta, cel ce grăiaște ceale nedreapte nu să poate tăinui, nici îl va treace judecata cea dojenitoare.
9. Că în cugetele necredinciosului întrebare va fi, iară auzirea cuvintelor lui la Dumnezeu va veni la certarea nedreptăților lui.
10. Că ureachea râvnii aude toate, și gâlceava murmurărilor nu să va ascunde.
11. Păziți-vă, dară, de murmurare carea nimică folosește, și despre defăimare opriți-vă limba, căci cuvântul întunecos în deșert nu va treace, iară gura ce minte ucide sufletul.
12. Să nu râvniți moartea întru greșala vieții voastre, nici să căștigați pornire întru lucrurile mânilor voastre.
13. *Că Dumnezeu moartea n-au făcut, nici să veselește întru pierderea celor vii. *Ezechiel 18, 32
14. Că au zidit toate ca să fie și a să vindeca au făcut toate neamurile lumi; și nu iaste și 33, 18.
într-însele leacul peririi, nici împărăția iadului pre pământ.
15. Că dreptatea de pururea iaste și-i nemuritoare.
16. Iară necredincioșii cu mânile și cu cuvintele o au chemat și, socotind-o a fi priiatină,
219v au curs, și făgăduință au pus la ea, că | vreadnici sânt să fie despre partea ei.

Cap 2

Tot sfârșitul necredincioșilor, ce n-au nădeajde de viața viitoare, iaste a să desfăta în dezmierdările vieții aceștiia și, pentru aceaea, pre cel drept, care privește la alt sfârșit, nu-l pot suferi, ci până la moarte îl gonesc. Precum și cu pizma diavolului, omul de la Dumnezeu zidit nemuritoriu s-au făcut muritoriu.

1. ă au zis cei ce cugeta la sine un drept: „*Puțână și cu urâre e vreamea vieții *Iov 7, 1
noastre, și nu iaste răpaos în sfârșitul omului și nu iaste cineva cunoscut a fi și 14, 1.
întors din iad.
2. Că din nimică ne-am născut, și după aceasta vom fi ca când n-am fi fost, că fum de suflarea este în nările noastre și cuvântul scânteae a clăti inima noastră.
3. Carea stângându-să, dusă cenușe va fi trupul nostru și duhul să va vărsa ca văzduhul moale și va treace viața noastră ca urma norului și ca negura să va răsipi, carea e gonită de razele soarelui și de căldura lui îngreoiată.
4. Și numele nostru va lua uitare prin vreami și nime nu va avea pomenirea lucrurilor noastre.
5. *Că treacere de umbră e viața noastră și nu iaste întoarcere sfârșitului nostru, că s-au *1 Paral. 29, 15.
pecetluit și nime nu să va întoarce.
6. *Veniți, dară, și să ne desfătăm cu bunătățile care sânt și să ne slujim cu făptura, ca *Isaie 22, 13
întru tinerețe degrabă. și 56, 12.
220r 7. Cu vin scump și cu ungeri să ne umplem || și să nu ne treacă floarea vremii. 1 Corith. 15, 32.

8. Să ne încununăm cu trandafiri mai înainte de-a să veştezi. Nici un câmp să fie, prin carele să nu treacă dezmierdarea noastră.

9. Nime dintre noi să nu fie neînsoţit neînfrânării noastre. Pretutindini să lăsăm seamne de veselie, că aceasta iaste partea noastră şi aceasta e soartea.

10. Să apăsăm pre săracul cel drept şi să nu îngăduim văduvei, nici să cinstim cărunteaţele bătrânului ceale de multă vreame.

11. Iară vârtutea noastră fie leage de dreptate, că ce e slab de nice un folos a fi să află.

12. Să încungiurăm, dară, pre cel drept, că nu ni-i nici de un folos şi împrotivitoriu e lucrurilor noastre şi ne împută păcatele legii şi ne defăimează păcatele învăţăturii noastre.

*Math 27, 42. 13. *Să făgăduiaşte a avea cunoştinţa lui Dumnezeu şi fiiul lui Dumnezeu să numeaşte.

*Ioan 7, 7. 14. *Şi ne-au fost spre vădirea cugetelor noastre.

15. Greu e noao şi la vedeare, că nu iaste aseaminea altora viiaţa lui şi neschimbate sânt căile lui.

16. Ca nişte bărfitori a fi ne-am socotit înaintea lui şi să depertează de căile noastre, ca de nişte necurăţii, şi fericeaşte ceale mai de pre urmă ale dreptţilor şi să măreaşte tată a avea pre Dumnezeu.

17. Să vedem, dară, de sânt cuvintele lui adevărate şi să ispitim ceale ce vor să i să | întâmple şi vom şti care vor fi ceale mai de pre urmă ale lui. 220v

*Psal. 21, 9. 18. *Că de e adevărat fiiul lui Dumnezeu, îl va priimi şi-l va slobozi din mânile protivnicilor.

19. Cu ocară şi cu muncă să-l întrebăm, ca să cunoaştem smereniia lui şi să ispitim răbdarea lui.

*Irimie 11, 19. 20. Spre *moarte de ocară să-l osândim, că-i va fi luare de samă, din cuvintele lui".

21. Aceastea au gândit şi au rătăcit, că i-au orbit răotatea lor.

22. Şi n-au cunoscut tainele lui Dumnezeu, nici au nădăjduit plata direptăţii, nici au judecat cinstea sufletelor celor sfinte.

*Face. 1, 27 23. *Că Dumnezeu au zidit pre om nemuritoriu şi după chipul şi asămănarea Sa l-au făcut.

şi 2, 7 şi 5, 1. 24. *Iară prin pizma diavolului moartea au întrat în lume

*Ecli. 17, 1. 25. Şi urmează lui cei ce sânt din partea lui.

Face. 3, 1.

Cap 3

Despre fericirea dreptţilor, carii într-această viiaţă de la necredincioşi urgisiţi fiind, de la Dumnezeu prin ispite s-au ales. Şi pentru nefericirea necredincioşilor. Despre fapta curăţiii şi a faptelor bune. Şi despre nefericirea fiilor preacurvari.

2 Leage 33, 3. 1. Iară sufletele dreptţilor sânt în mâna lui Dumnezeu şi nu să va atinge de dânşii munca morţii.

Jos. 5, 4. 2. Părutu-s-au ochilor celor necredincioşi a muri şi s-au socotit a fi pedeapsă ieşirea lor. ||

3. Şi cum că calea cea de la noi e perire, iară ei sânt în pace. 221r

4. Şi, de au şi luat munci înaintea oamenilor, nădejdea lor plină e de nemurire.

5. Întru puţine pedepsiţi fiind, întru multe bine să vor rândui, că Dumnezeu i-au ispitit şi i-au aflat Luişi vreadnici.

6. Ca aurul în cuptoriu i-au lămurit şi ca o jârtvă de laudă i-au priimit, şi în vreame va fi luarea lor de samă.

*Math. 13, 43. 7. *Străluci-vor dreptţii şi ca scânteile prin trestie vor alerga.

*1 Corith. 6, 2. 8. *Judeca-vor neamuri şi vor stăpâni noroade şi va împărăţi Domnul lor în veac.

9. Cei ce nădăjduiesc întru Dânsul vor înţeleage adevărul, şi cei credincioşi întru dragoste să vor odihni Lui, că dar şi pace iaste aleşilor Lui.

10. Iară necredincioşii, după ceale ce au gândit, certare vor avea, cei ce au părăsit pre cel drept şi de la Domnul s-au depărtat.

11. Că înţelepciunea şi învăţătura cine le leapădă nefericit iaste, şi deşartă e nădejdea lor, şi osteneala fără roadă, şi nefolositoare lucrurile lor.

12. Muierile lor sânt fără minte şi netreabnici fiii lor.

13. Blăstămată e făptura lor, că fericită e cea stearpă şi neîntinată, ceaea ce n-au cunoscut patul întru greşală, avea-va rod întru luarea de samă a sufletelor celor | sfinte. 221v

*Isaie 56, 3. 14. Şi famenul, *cel ce n-au lucrat cu mânile sale nedreptate, nici au gândit împrotiva lui Dumnezeu ceale netreabnice, că i să va da lui darul credinţii cel ales şi soartea cea priimită în bisearica lui Dumnezeu.

15. Că a faptelor bune slăvit iaste rodul, şi ceaea ce nu cade rădăcina înţelepciunii.
16. Iară fiii preacurvarilor întru nemistuire vor fi şi de la patul cel nedrept sămânţa să va răsipi.
17. Şi de vor fi în lungă viaţă, întru nimica să vor socoti şi fără cinste vor fi bătrâneaţele lor ceale mai de pre urmă.
18. Şi de vor muri mai degrabă, nu vor avea nădeajde, nici în zioa cunoştinţii grăire,
19. Că a neamului nedrept cumplite sânt sfârşiturile.

Cap 4

Neamul curat întru multe să deschilineaşte de cătră cel preacurvariu. Despre răpausul dreptului, celui de moarte cuprins. Care bătrâneaţe sânt cinstite? Şi cum că drepţii de multe ori îi ia Dumnezeu din lume, ca să nu să înşale de la cei necredincioşi, şi cât e departe amânduror sfârşitul.

1. , cât e de frumos neamul curat cu strălucire, că nemuritoare e pomenirea lui, că şi la Dumnezeu cunoscut iaste şi la oameni. ||
222r 2. Când e de faţă, îl urmează, şi doresc când să departă, şi în veac cununat biruiaşte, cinstea luptelor celor neîntinate dobândind.
3. Iară cea de multe neamuri a necredincioşilor mulţime netreabnică va fi, şi ceale neadevărate dânţuiri nu vor da rădăcini adânce, nici stătătoriu temeiu vor aşeza.
4. *Şi de vor şi răsări în ramuri în vreame slabă fiind puse, de vânt să vor scutura şi de mulţimea vânturilor să vor dezrădăcina. *Irimie 17, 6. Math. 7, 27.
5. Că să vor frânge ramurile nesăvârşiţi, şi rodurile lor netreabnice şi acre la mâncare şi spre nimica de treabă.
6. Că fiii din somnurile ceale nedreapte carii să nasc, martori sânt netreabnicii înprotiva părinţilor, întru întrebarea sa.
7. Iară cel drept, de va fi cuprins de moarte, întru răpaos va fi.
8. Că bătrăneaţele sânt cinstite, nu ceale de mulţi ani, nici ceale ce să socotesc cu numărul anilor, iară cărunteaţele sânt simţirile omului.
9. Şi vârsta bătrineaţelor e viaţă fără prihană.
10. *Plăcând lui Dumnezeu s-au făcut iubit, şi, vieţuind între păcătoşi, s-au luat. *Ovreai 11, 5.
11. Răpitu-s-au, ca să nu schimbe răotatea înţelepciunea lui sau vicleşugul să nu-i înşale sufletul lui.
12. Că deochiiarea bârfirii întunecă ceale bune, şi nestarea înţelepciunii întoarce sâmţirea cea nevinovată.
13. Sfârşindu-se întru scurt, au plinit vremi multe.
222v 14. Că plăcut lui Dumnezeu era sufletul lui. | Pentru aceasta au grăbit a-l scoate din mijlocul nedreptăţilor. Iară noroadele, văzând şi nu înţelegând, nici puind în inimile sale unele ca aceastea,
15. Că darul lui Dumnezeu şi mila e preste sfinţii Lui şi luare de samă preste aleşii Lui.
16. Că osindeaşte dreptul mort pre cei vii necredincioşi, şi tinereaţele mai degrabă sfârşite, pre viaţa nedreptului cea lungă,
17. Că vor vedea sfârşitul înţeleptului şi nu vor înţeleage ce au gândit despre el Dumnezeu şi pentru ce l-au întărit Domnul.
18. Vedea-l-vor şi-l vor urgisi, iară pre ei Domnul îi va batjocori.
19. Şi vor fi după aceastea căzând fără cinste şi întru ocară între cei morţi în veac. Că-i va rumpe umflaţi fără glas şi-i va mişca din temeiuri, şi până mai pre urmă să vor urgisi şi vor fi jemând, şi pomenirea lor va peri.
20. Veni-vor întru gândurile păcatelor sale, temându-să, şi-i vor treace dinprotivă nedreptăţile lor.

Cap 5

Necredincioşii, la judecată, mirându-să de slava drepţilor, pre carii aici i-au fost urgisit, îş plâng mişelătatea, şi cum că toată fericirea lor au fost vremealnică, iară a celor drepţi veacinică va fi. Iară Dumnezeu, şi prin făpturi şi prin Sâneş, să întrarmează a pedepsi pre necredincioşi. ||

223r 1. tunci, vor sta drepţii în mare stare asupra celor ce i-au asuprit şi carii au luat ostenealele lor.
2. Văzând, să vor turbura cu teamere groaznică şi să vor mira de cea de năpraznă nenădăjduita mângăiare.

3. Zicând întru sine, făcând pocăință, și pentru strâmtoarea duhului gemând: „Aceștia sânt pre carii i-am avut odânăoară în batjocură și întru asămănarea ocărâi.
*Sus 3, 2. 4. *Noi neprecepuții viața lor o socoteam a fi nebunie și sfârșitul lor fără cinste.
5. Iată cum s-au socotit între fiii lui Dumnezeu, și între cei sfinți soartea lor iaste.
6. Rătăcit-am, dară, de la calea adevărului, și lumina dreptății nu ne-au strălucit, și soarele înțeleagerii nu ne-au răsărit.
7. Obosiți am fost în calea nedreptății și a peririi și am umblat căi greale, iară calea Domnului n-am știut.
8. Ce mi-au folosit trufiia? Sau fala bogățiilor ce mi-au adus?
9. Trecut-au toate acealea ca umbra și ca solul ce aleargă.
10. Și ca corabia, carea treace prin valurile apii, a căria, deacă treace, nu să află urma, nici cărarea fundului ei întru valuri.
11. Sau ca paserea ce zboară prin văzduh, a căriia nici un sămn de cale nu să află, ci numai sunetul arepilor bătând vânt ușor și tăind prin sila călii văzduhul. Clătind arepile au zburat, | și, după aceasta, nici un sămn nu să află de calea ei. 223v
12. Sau ca săjata slobozită la locul însămnat, împărțitul văzduh îndată întru sine să încheaie, ca să nu să știe treacerea ei.
13. Așa și noi născuți îndată am încetat a fi și nici un sămn a puterii am putut arăta, iară întru răotatea noastră ne-am săvârșit”.
14. Unele ca aceastea au zis în iad cei ce au păcătuit.
*Psal. 1, 4. 15. *Că nădeajdea necredinciosului e ca flocul, ce să rădică de vânt și ca spuma cea
Pil. 10, 28. supțire, carea de vifor să răsipește și ca fumul care de vânt să varsă și ca pomenirea
și 11, 7. oaspețului de o zi, ce treace.
16. Iară drepții în veac vor fi vii, și la Domnul e plata lor și gândirea lor la Cel Preaînalt.
17. Pentru aceaea vor lua împărăția podoabei și steama frumseații din mâna Domnului, că cu dreapta Sa îi va acoperi și cu brațul Său cel sfânt îi va apăra.
*Psal. 17, 40. 18. *Lua-va arme râvna Lui și va întrarma făptura spre izbânda nepriiatinilor.
Efes. 6, 13. 19. Îmbrăca-va în loc de platoșe dreptate și va lua în loc de coif judecată adevărată.
20. Lua-va pavăza cea nebiruită, dreptatea.
21. Și va ascuți mânia cea rea spre lance și va oști cu el lumea împrotiva celor neprecepuți.
22. Mearge-vor drept trimiterile fulgerilor și, ca dintr-un arc bine încordat al norilor, să vor răsipi și la un loc vor sări.
23. Și din mâniia cea pietroasă, pline să vor trimite grindini, aprinde-să-va asupra lor apa || mării și râurile vor alerga vârtos. 224r
24. Împrotiva lor va sta duhul puterii și ca viforul de vânt îi va împărți; și la pustietate va duce tot pământul nelegiuirea lor și răotatea va răsturna scaunele putearnicilor.

Cap 6

Pre împărați și judecători au urmat înțelepciunea și dreptatea îi îndeamnă, arătând ce perire grea va fi ispravnicilor nedrepți și cât e de aproape înțelepciunea celor ce o caută. Și cum că căștigarea ei e de folos, de carea nu-i vreadnic pizmătarețul.

Ecli. 9, 18. 1. Dai bună e înțelepciunea decât vârtutea și omul înțelept decât cel tare.
2. Auziți, dară, împărați, și înțeleageți, învățați-vă, judecătorii marginilor pământului.
3. Dați urechile, voi cei ce țineți mulțimile și vă place întru mulțimile neamurilor.
Râm. 13, 1. 4. Că s-au dat de la Domnul puteare voao și tărie de la Cel Preaînalt, Care va întreba lucrurile voastre și gândurile le va cerceta.
5. Că, fiind ispravnic împărățiii Lui, nu ați giudecat drept, nici ați păzit leagea dreptății, nici ați umblat după voia lui Dumnezeu.
*2 Leage 10, 17. 6. Groaznic și de năpraznă să va arăta voao, că judecată prea foarte va fi celor mai mari.
2 Par. 19, 7. 7. Că celui mic puțin să îngăduiaște mila, iară cei putear| nici putearniceaște chinuri vor pătimi. 224v
Ecli. 35, 15. 8. *Că nu va ascunde fața cuiva Dumnezeu, nici Să va stidi de mărimea cuiva, că pre
Fap. 10, 34. cel mic și pre cel mare El l-au făcut și aseaminea e grijea Lui de toți.
Râm. 2, 11. 9. Iară celor mai tari, mai tare li să apropie chinuirea.
Gal. 2, 6. 10. Deci cătră voi, împărați, sânt cuvintele meale aceastea, ca să învățați înțelepciunea
Efes. 6, 9. și să nu cădeți.
Colu. 3, 25. 11. Că cei ce vor păzi drept ceale dreapte să vor îndrepta și cei ce vor învăța aceastea
1 Petru 1, 17. vor afla ce să răspunză.

12. Poftiţi, dară, cuvintele meale şi le iubiţi, şi veţi avea învăţătura.
13. Limpede iaste şi carea niciodată nu să veştezeaşte înţelepciunea şi lesne să veade la cei ce o iubesc, şi să află de cei ce o caută.
14. Mai nainte să află la cei ce o doresc, ca lor întâi să să areate.
15. Cel ce va mâneca la ea nu să va osteni, că o va afla şezând în uşa sa.
16. A gândi, dară, de ea înţeleagere sfârşită iaste, şi cine va priveghea pentru ea degrabă fără grije va fi.
17. Că pre cei vreadnici de dânsa îi încungiură căutându-i şi încă li să arată lor veaselă şi întru toată grijea îi întâmpină.
18. Că începutul ei e pofta învăţăturii cea adevărată. ||
225r 19. Iară grija învăţăturii iubirea iaste, şi iubirea paza legilor ei iaste, iară paza legilor plinirea nevinovăţiii iaste.
20. Iară nevinovăţia face a fi aproape lui Dumnezeu.
21. Pofta înţelepciunii, dară, duce la veacinica împărăţie.
22. Deci, de vă dezmierdaţi cu scaunele şi cu toiagele împărăteşti, o, împăraţii noroadelor, iubiţi înţelepciunea, ca să împărăţiţi în veac.
23. Iubiţi lumina înţelepciunii toţi cei ce stăpâniţi noroadele.
24. Iară ce iaste înţelepciunea şi precum s-au făcut, vă voiu spune. Şi nu voiu ascunde de către voi taina lui Dumnezeu, ci cu începutul naşterii voiu cerceta şi voiu pune la lumină ştiinţa ei şi nu voiu treace adevărul.
25. Nici cu cel ce să lâncezeaşte de pizmă voiu avea cale, că unul ca acela nu va fi părtaşu înţelepciunii.
26. Iară mulţimea înţelepţilor sănătate iaste lumii, şi împăratul înţelept aşezământul norodului iaste.
27. Luaţi, dară, înţelepciunea prin cuvintele meale şi vă va folosi.

Cap 7

Una fiind tuturor întrarea la viaţă şi aseaminea ieşirea. Preste toate e de-a să aleage înţelepciunea, carea aduce cu sâne toate bunătăţile. Având cu sâne duhul înţeleagerii de multe fealiuri, şi carea
225v *aici minunat să înalţă, şi carea iz|voditoriul de prisosit o au fost dobândit.*

1. Sânt adecă şi eu muritoriu, aseaminea tuturor, şi din ruda păminteanului aceluia, ce s-au făcut întâiu, şi în pântecele maicii mi-am zămislit trup.
2. În vreame de zeace luni *m-am întegat în sânge, ce din sămânţă omenească şi din dulceaţa somnului vine. *Iov 10, 10.
3. Şi, eu, născându-mă, am luat văzduhul cel de obşte şi întru aseaminea făcut pământ am căzut, şi glasul dintâiu aseaminea tuturor am dat plângând.
4. În scutece doicit am fost şi cu griji mari.
5. Că nime dintre împăraţi au avut altă începaperea naşterii.
6. *Una, dară, e întrarea tuturor la viaţă şi aseaminea, ieşirea. *Iov 1, 12.
7. Pentru aceasta am dorit şi mi s-au dat sâmţire, şi am chemat şi au venit întru mine duhul înţelepciunii. 1 Timoth. 6, 7.
8. Şi o am pus înainte împăraţilor şi a scaunelor şi bogăţiile nimica a fi le-am socotit întru asămănarea ei.
9. *Nici am asămănat cu ea piatra cea scumpă; că tot aurul întru asămănarea ei puţân năsip iaste, şi ca tina să va socoti argintul înaintea ei. *Iov. 28, 15. Pilde 8, 11.
10. Preste mântuirea şi frumseaţea o am iubit şi am pus a o avea în loc de lumină, că nestânsă iaste lumina ei.
11. *Şi mi-au venit toate bunătăţile aseaminea cu ea şi nenumărată cinste prin mânile ei. *3 Împăr. 3, 13.
12. Şi m-am veselit întru toate, că mergea înnaintea mea înţelepciunea aceasta şi nu Math. 6, 33.
226r ştiiam că tutu||ror acestora maică iaste.
13. Carea fără minciună o am învăţat şi fără pizmă o împarţu şi cinstea ei nu o ascunzu.
14. Că comoară nesăvârşită iaste oamenilor, de carea cei ce au slujit părtaşi s-au făcut priiatinii lui Dumnezeu pentru darurile învăţăturii lăudaţi.
15. Iară mie mi-au dat Dumnezeu a spune din judecată şi a socoti vreadnice de ceale ce mi să dau, că El iaste povăţuitoriul înţelepciunii şi îndreptătoriu înţelepciunilor,
16. Că în mâna Lui şi noi şi cuvintele noastre şi toată înţelepciunea şi ştiinţa lucrurilor şi învăţătura.

17. Că El mi-au dat acestor ce sânt adevărata ştiinţă, ca să ştiu rânduiala lumii şi puterile stihiilor,
18. Începutul şi sfârşitul şi mijlocul vreamilor, mutările schimbărilor şi schimbările vreamilor,
19. Curgerile anului şi rânduialele stealelor, firile jivinelor şi mâniile fiarălor,
20. Putearea vânturilor şi gândurile oamenilor, deschilinirile odrazlelor şi putearea rădăcinilor.
21. Şi oricare sânt ascunse şi fără veaste le-am învăţat, că meşterul tuturor m-au învăţat înţelepciunea.
22. Că iaste într-însa duhul înţeleagerii, sfânt, unul, de multe fealiuri, supţire, împodobit, miş|cătoriu, neîntinat, adevărat, dulce, iubitoriu de bine, ascuţit, pre care nimică nu-l 226v
opreaşte, de bine făcătoriu,
23. De omenie, de bine îngăduitoriu, stătătoriu, adevărat, fără grije, toată având putearea, toate văzându-le, şi care prinde toate duhurile, înţălegătoriu, curat, supţire.
24. Că decât toate ceale ce să mişcă, mai mişcătoare iaste înţelepciunea şi ajunge pretutindini pentru a sa curăţie.
25. Că abur iaste al puterii lui Dumnezeu şi o curgere oareacarea întreagă a strălucirii Atotputearnicului Dumnezeu, şi pentru aceaea nimic e întinat într-însa.
*Ovr. 1, 3. 26. *Că e strălucirea veacinicii lumini şi oglinda mărimei lui Dumnezeu fără prihană şi chipul bunătăţii Lui.
27. Şi una fiind, toate le poate, şi întru sâne rămâind, toate le înnoiaşte, şi prin neamuri în sufletele ceale sfinte să duce, priiatinii lui Dumnezeu şi prorocii aşază.
28. Că pre nimenea nu iubeaşte Dumnezeu, fără pre cel ce lăcuiaşte cu înţelepciunea.
29. Că iaste aceasta mai frumosă decât soarele şi preste toată rânduiala stealelor; luminii asămănată mai întâi să află.
30. Că după ea urmează noaptea, iară pre înţelepciune nu o biruiaşte răotatea.

Cap 8

Fiindcă înţelepciunea urmează toate ceale dorite, || foarte trebuie a să cuprinde şi de la Dumnezeu a să ceare, de la care sângur să dă înfrânarea. 227r

1 Ajunge, dară, de la sfârşit până la sfârşit, vârtos şi rânduiaşte toate dulce.
2 Aceasta o am iubit şi o am căutat din tinereaţele meale şi o am cercat mie mireasă a o lua şi iubitoriu m-am făcut feaţei ei.
3. Cinstea ei o măreaşte cel ce are lăcaşul lui Dumnezeu, ci şi Domnul tuturor o au iubit.
4. Că învăţătoare iaste de învăţătura lui Dumnezeu şi alegătoare de lucrurile Lui.
5. Şi de să poftesc bogăţiile în viaţă, ce e mai găzdac decât înţelepciunea carea lucrează toate?
6. Iară de lucră simţirea, cine e acestor ce sânt mai vărtos decât ea, le iaste meaşter?
7. Şi de iubeaşte cineva dreptatea, ostenealele aceştia mari puteri are, că treazviia şi înţelepciunea învaţă, şi dreptatea, şi putearea, decât carele mai de folos nimica nu iaste în viaţă oamenilor.
8. Şi de doreaşte cineva mulţimea ştiinţei, ştie ceale trecute, şi ceale viitoare socoteaşte. Şti întoarcerea cuvintelor şi dezlegările întrebărilor, seamnele şi arătările legii, mai nainte de a fi, şi întâmplările vreamilor şi a veacilor.
9. Pus-am, dară, aceasta a mi-o aduce la uspăţu, ştiind că cu mine va împărtăşi din bunătăţi | şi va fi grăirea cugetelor şi a trândăvirii meale. 227v
10. Avea-oi pentru aceasta strălucire cătră gloate şi cinste, tinări, la cei bătrâni.
11. Şi ascuţit mă voiu afla la judecată şi înaintea celor putearnici minunat voiu fi, şi faţa căpeteniilor să va mira de mine.
12. Tăcând mă vor suferi şi grăind vor privi la mine, şi cei ce vorbesc mai multe decât mine mâna gurii sale îşi vor pune.
13. Pentru aceaea, voiu avea prin aceasta nemurire şi pomenirea veacinică celor ce după mine vor fi, voiu lăsa.
14. Rândui-voiu noroadele şi neamurile vor fi supuse mie.
15. Teame-se-vor de mine, auzând împăraţii cei groznici. Întru mulţime mă voiu vedea bun şi în războiu tare.
16. Întrând în casa mea, mă voiu odihni cu dânsa, că nu are amărăciune petreacerea ei, nici urâre traiul ei, ci veselie şi bucurie.

17. Aceastea cugetând întru mine şi pomenindu-le în inima mea, că nemurirea iaste în neamul înţelepciunii.
18. Şi întru prietiniia ei desfătare bună, şi întru lucrurile mânilor ei cinste fără scădeare, şi întru certarea graiurilor ei înţelepciunea, şi strălucire întru împărtăşirea cuvintelor ei; încungiuram, căutând, să mi-o iau.
19. Şi prunc eram isteţu şi am dobândit sufletu bun.
20. Şi, fiind mai bun, am venit la trup neîntinat. ||
228r 21. Şi, ştiind că într-alt chip nu pociu fi înfrânat, de nu va da Dumnezeu, şi aceasta era a înţelepciunii, a şti a cui e darul acesta. Apropiatu-m-am de Domnul şi L-am rugat şi am zis din toată inima mea:

Cap 9

Rugăciunea înţeleptului cu cunoştinţa slăbiciunii sale, a dobândi de la Dumnezeu înţelepciunea, carea tuturor fiind de lipsă, iară mai vârtos îndreptătorilor noroadelor, că neadevărată iaste înţelepciunea omenească.

1. „Dumnezeul părinţilor miei şi Domnul milii, Care ai făcut toate cu cuvântul Tău, 1 Împăr. 3, 9.
2 Şi cu înţelepciunea Ta ai rânduit omul, să stăpânească făptura, cea făcută de Tine,
3 Să rânduiască lumea întru-ndreptare şi dreptate şi întru-ndreptarea inimii judecată să judece.
4. Dă-m mie pre ceaea ce stă înaintea scaunelor Tale, înţelepciunea, şi să nu mă leapezi de la slugile Tale.
5. *Că sluga Ta sânt eu şi fiiul slujnicii Tale, om neputincios şi de puţină vreame şi mai mic spre înţeleagerea judecăţii şi a legilor. *Psal. 100, 15, 16.
6. Că de va şi fi cineva desăvârşit între fiii omeneşti, de va fi departe de el înţelepciunea Ta, spre nimica să va schimba.
7. *Tu mai ales împărat norodului Tău şi judecătoriu fiilor Tăi şi al featelor. *1 Par. 28, 4, 5.
8. Şi mi-ai zis a zidi bisearică în muntele Tău cel sfânt şi în cetatea lăcaşului Tău oltariu, asămânarea cortului Tău celui sfânt care l-ai gătit din început. | 2 Pătru 1, 9.
228v 9. *Şi cu Tine înţelepciunea Ta, carea ştie lucrurile Tale, care au fost de faţă când ai făcut lumea şi ştiia ce place ochilor Tăi şi ce e drept întru poruncile Tale; *Pilde 8, 22, 27. Ioan 1, 1.
10. Trimite-o din sfintele Tale ceriuri şi de la scaunul măririi Tale, să fie cu mine şi să lucreaze cu mine, să ştiu ce e priimit la Tine.
11. Că ştie toate aceale şi le înţeleage şi mă va povăţui întru lucrurile meale trezvit şi mă va păzi întru putearea Sa.
12. Şi vor fi priimite lucrurile meale şi voiu rândui norodul Tău drept şi voiu fi vreadnic de scaunele părintelui mieu.
13. *Că cine dintre oameni putea şti sfatul lui Dumnezeu? Au cine va putea gândi ce vrea Dumnezeu? *Isaie 40, 13. Râm. 11, 34.
14. Că cugetele celor muritori sânt fricoase şi neadevărate gândurile noastre. 1 Cor. 2, 16.
15. Că trupul, ce putrăzeaşte, îngreoiază sufletul, şi lăcaşul pământesc apasă simţirea ce gândeaşte multe.
16. Şi greu socotind ceale ce sânt pre pământ şi ceale ce sânt întru vedeare, le aflăm cu osteneală, iară ceale ce sânt în ceriuri, cine le va cerceta?
17. Iară simţirea Ta cine o va şti, de nu vei da Tu înţelepciune şi de nu vei trimite Duhul Tău cel Sfânt dintru ceale înnalte?
18. Şi aşa să să îndreptează cărările celor ce sânt pre pământ şi care plac Ţie să înveţi oamenii.
19. Că prin înţelepciune, s-au tămăduit oricarii au plăcut Ţie, Doamne, din început”.

Cap 10 ||

229r *Să laudă înţelepciunea, pentru că au cruţat şi din reale au izbăvit pre Adam, Noe, Avraam, Lot, Iacov, Iosif, Moisi, prin carele fiii lui Israil din Eghipt i-au povăţuit prin Marea Roşie, înecând într-însa eghipteani.*

1. Aceasta pre cel ce întâiu s-au făcut de la Dumnezeu tată lumii, sângur fiind zidit, l-au păzit Facer. 1, 27.
2. *Şi l-au scos din greşala sa şi i-au dat puteare a ţânea toate. *Facer. 2, 7.

*Facer. 4, 8. 3. *De la aceasta depărtându-să cel nedrept întru mâniia sa, prin mâniia uciderii de frate, au perit.

*Facer. 7, 21. 4. *Pentru carele, când apa au potopit pământul, iară l-au tămăduit înțelepciunea, prin lemnul cel nebăgat în samă, păzind pre cel drept.

*Facer. 11, 2. 5. *Aceasta şi, când s-au adunat neamurile la sfatul cel viclean, au cunoscut pre cel drept şi l-au cruțat fără ponoslu lui Dumnezeu, şi, întru mila fiiului, tare l-au păzit.

*Facer. 19, 17, 22. 6. *Aceasta pre cel drept, fugând de la părinții cei necredincioşi, l-au izbăvit, pogorându-să foc preste cinci cetăți.

7. Spre a cărora mărturiia răotății stă fumegând pustiit pământul, şi întru vreame roduri având pomii, şi pomenirea necredinciosului suflet stând izvodire de sare.

8. Că pre când ei înțelepciunea nu numai într-aceasta s-au lunecat, să nu cunoască ceale bune, ci şi pomenirea nebuniei sale au lăsat oamenilor, ca întru ceale ce păcătuise nici a să tăinui să poată. |

9. Iară înțelepciunea pre cei ce o păzesc din nevoi i-au izbăvit. 229v

*Facer. 28, 5, 10. 10. *Aceasta, pre cel ce fugea de mâniia frate-său, l-au povățuit prin căi dreapte şi i-au arătat împărăția lui Dumnezeu şi i-au dat cunoştința celor sfinte, l-au cinstit întru osteneale şi au plinit ostenealele lui.

11. Întru înşelăciunea celor ce-l încungiura i-au fost aproape şi cinstit l-au făcut.

12. Păzitu-l-au de cătră nepriiatini şi de cătră cei înşelători l-au apărat; şi luptă tare i-au dat, ca să-i biruiască şi să cunoască că decât toate mai putearnică iaste înțelepciunea.

*Facer 37, 28. 13. *Aceasta pre dreptul cel vândut nu l-au părăsit, ci l-au izbăvit de cei păcătoşi. Şi s-au pogorât cu el în groapă

*Facer. 41, 40. 14. *Şi întru legături nu l-au părăsit, până ce i-au adus toiagul împărății şi puteare asupra
*Fapte. 7, 9. celor ce-l apăsa, şi minciunoşi au arătat pre cei ce l-au întinat şi i-au dat veacinica strălucire.

*Ieşire 1, 11. 15. *Aceasta pre norodul cel drept şi sămânța cea fără ponoslu, i-au izbăvit de neamurile ceale ce-i apăsa.

16. Întrat-au în sufletul slujii lui Dumnezeu şi au stătut împrotiva groaznicilor împărați, cu minuni şi cu seamne.

17. Şi au răsplătit celor drepți plata ostenealelor sale şi i-au povățuit în cale minunată, şi le-au fost întru acoperirea zilei şi în lumina stealelor noaptea.

*Ieşire 14, 22. 18. *Trecutu-i-au prin Marea Roşie şi i-au pur||tat prin apa cea foarte, 230r

Psal. 77, 13. 19. Iară nepriiatinii lor i-au înecat în mare, şi din adâncul celor mai dedesupt i-au scos. Pentru aceaea, drepții au luat jafurile necredincioşilor.

*Ieşir. 12, 35. Ieşir. 15, 1. 20. *Şi au cântat, Doamne, numele Tău cel sfânt şi mâna Ta cea biruitoare o au lăudat aseaminea,

21. Că înțelepciunea au deschis gura muților şi limbile pruncilor le-au făcut vorbitoare.

Cap 11

Înțelepciunea au povățuit fiii lui Israil prin pustie, biruind pre cei protivnici şi dând din piatră ape. Şi pedepsând cu multe rane pre închinătorii de idoli eghipteani. Însă suferind Dumnezeu, căutând mântuirea tuturor, cu îndelungă răbdare, pre păcătoşi să se întoarcă, pre carii toți numai cu vrearea Sa îndată i-ar putea piiarde.

*Ieşire 16, 1. 1. *Îndreptat-au lucrurile lor prin mânile sfântului proroc.

2. Cale au făcut prin pustii care nu era lăcuite şi în locuri pustii au înfipt sălaşuri.

*Ieşire 17, 13. 3. *Stătut-au împrotiva vrăjmaşilor şi de nepriiatini s-au izbândit.

*Numer 20, 11. 4. *Însătoşat-au şi Te-au chemat şi li s-au dat apă din piatră înaltă şi stâmpărarea seatii din piatră vârtoasă.

5. Că, prin care pedeapsă au pătimit nepriiatinii lor de scădearea băuturii sale, şi într-acealea prisosind, fiii lui Israil s-au veselit. |

6. Prin acealea, lipsându-li-să, bine cu ei s-au făcut, 230v

7. Că pentru izvorul, adecă a râului veacinic, sânge omenesc ai dat celor drepți.

8. Carii micşorându-să întru-n pierderea pruncilor celor ucişi, le-au dat apă de prisosit, nenădăjduit.

9. Arătând, prin seatea ce au fost atunci, în ce chip pre ai Tăi îi înalți şi pre protivnici îi îneci.

10. Că, ispitiți fiind şi cu milă, adecă învățătură luând, au cunoscut în ce chip cu mâniia judecății fiind cei necredincioşi, chinuri au răbdat.

11. Pre aceştia, adecă ca părintele dojenind, i-ai cercetat, iară pre aceia, ca un vârtos împărat întrebându-i, i-ai osindit.
12. Că cei de departe şi cei de faţă aseaminea să chinuia.
13. Că îndoită trăndăvire îi cuprinsease şi jeamere cu pomenirea celor trecute.
14. Că, auzând prin chinurile sale bine a fi cu sine, ş-au adus aminte de Domnul, mirându-să întru sfârşitul ieşirii.
15. Că pre Carele întru necurata socoteală lepădându-L L-au bajocorit, întru sfârşitul întâmplării s-au minunat, nu aseaminea drepţilor însătoşind.
231r 16. Iară pentru cugetele ceale fără minte a nelegiuirii lor, *că ori carii rătăcind, cins | |tea pre şerpii cei mulţi şi pre fiarăle ceale departe, le-ai trimis mulţime de jivini, multe spre izbândă. *Jos 12, 24.
17. Ca să ştie că, prin carele păcătuiaşte cineva, prin acealea să şi chinuiaşte.
18. Că nu era neputincioasă atotputearnica mâna Ta, carea au zidit lumea din fire nevăzută, *a trimite lor mulţime de urşi au lei îndrăzneţi, *Preo. 26, 22.
19. Au fiară nenăscute, de fel nou, pline de mânie, au abur de focuri suflând, au miros de fum aducând, au groaznice din ochi scântei trimiţând, Jos. 16, 1. Irim. 8, 16.
20. A cărora nu numai vătămarea îi putea răsipi, ci şi vedearea, prin frică, a-i ucide.
21. Ci şi fără aceastea, cu o suflare să putea ucide, goană răbdând de la însăşi faptele sale şi răsipiţi prin Duhul puterii Tale; ci toate în măsură şi în număr şi în cântare le-ai rânduit.
22. Că mult a preţui Ţie unuia era pururea, şi puterii braţului Tău cine să va împrotivi?
23. Căci ca o minută de cumpănă, aşa e înaintea Ta lumea şi ca o picătură de roao de dimineaţa, carea să pogoară pre pământ.
24. Ci miluiaşti toate, că toate le poţi, şi treci cu vedearea păcatele oamenilor întru pocăinţă.
25. Că iubeşti toate care sânt şi nimic n-ai urât din ceale ce ai făcut, că nu urând ceva ai rânduit au ai făcut.
26. Şi cum ar putea ceva rămânea, de nu ai fi vrut Tu? Sau cum s-ar putea ţânea ce n-ar fi chemat de Tine?
231v 27. Ci ierţi tuturor, că ale Tale sânt, Doamne, | Cel ce iubeaşte sufletele.

Cap 12

Arată cu câtă milă şi îndelungă răbdare, Dumnezeu au cercetat pre păcătoşii lăcuitorii pământului sfânt, nu îndată ştergându-i, când nu numai pre ei, ci şi toate neamurile fără nice o strâmbătate, ca un sângur stăpân a toate le putea pierde. Cu această, adecă către nepriiatini milă, pre aleşii Săi de sâne, şi de bunătatea Sa bine a nădăjdui făcându-i, şi de la păcate chemându-i.

1. , cât de bun şi de dulce e, Doamne, Duhul Tău întru toate!
2. Şi pentru aceaea pre cei ce rătăcesc, de o parte îi certi, şi de ceale ce păcătuiesc îi dojeneşti şi le grăieşti, ca, lăsând răotatea, să crează întru Tine, Doamne.
3. *Că pre cei de demult lăcuitorii pământului Tău celui sfânt, carii i-ai urât, *2 Leage 9, 20 şi
4. Pentru că urâte lucruri făcea ţie prin năluciri şi jârtve nedreapte, 11, 29 şi
5. Şi ucigaşi fiilor săi fără milă, şi mâncători din ceale dinlăuntrul oamenilor, şi îmbucători de sânge, din mijlocul tainei Tale, 18, 12.
6. Şi izvoditori părinţii sufletelor celor nefolosâte ai voit a-i pierde prin mânile părinţilor noştri.
7. Ca vreadnică să ia nemerniciia slugilor lui Dumnezeu, care Ţie decât toate Ţi-i mai drag pământul.
232r 8. Ci şi acestora ca oamenilor le-ai iertat || şi ai trimis înaintea mergători oastei Tale viespi, ca încet să-i răsipească.
9. Nu că neputincios erai în războiu a supune drepţilor pre cei necredincioşi, sau fierilor celor cumplite, sau cu un cuvânt împreună a-i răsipi.
10. *Ci, judecând prin părţi, le dai loc de pocăinţă nu neştiind că e viclean neamul lor şi firească e răotatea lor; şi cum că nu să putea schimba gândul lor în veac, *Ieşir. 23, 30. 2 Leage 7, 22.
11. Că sămânţă era dintâiu blăstămată; nici temându-Te de cineva, iertare le dai păcatelor lor.
12. Că cine va zice Ţie: „Ce-ai făcut?" Au cine va sta împrotiva judecăţii Tale? Au ce izbânditoriu nelegiuiţilor oameni va veni înaintea Ta? Au cine îi va împuta, de vor peri neamurile, ceale ce Tu ai făcut?
13. Că nu iaste alt Dumnezeu, fără Tu, *Căruia grije iaste de toate, să arăţi că nu nedrept judeci judecata. *1 Petru 5, 7.

14. Nici împărat, nici tiran înnaintea Ta va cerca de cei ce i-ai pierdut.
15. Deci fiind drept, drept toate le rânduieşti, şi pre cel ce nu trebuie a să certa, a-l osândi, strein socoteşti a fi de la putearea Ta.
16. Că putearea Ta începutul dreptăţii iaste, şi pentru aceasta, că eşti stăpân a toate, tuturor Te faci a le ierta.
17. Că puteare arăţi Tu, Cel ce nu Te crezi a fi întru puteare sfârşit, şi îndrăznirea celor ce nu Te cunosc o întorci.
18. Iară Tu, stăpânitoriul puterii, cu linişte judeci şi cu mare evlavie ne rânduieşti, că vrând, Ţ-i supusă putearea. |
19. Şi ai învăţat norodul Tău, prin lucruri ca acealea, că trebuie să fie drept şi de omenie, 232v
şi bine a nădăjdui ai făcut pre fiii Tăi, că judecând dai loc de pocăinţă în păcate.
20. Că de ai chinuit cu atâta luare de samă pre nepriiatinii slugilor Tale şi pre cei vreadnici de moarte, dându-le vreame şi loc prin carele să se poată schimba din răotate,
21. Cu câtă sârguire ai judecat pre fiii Tăi, părinţilor, cărora le-ai dat jurământuri şi aşezemânturi de făgăduinţele ceale bune?
22. Deci, dându-ne noao învăţătură, pre nepriiatinii noştri în multe chipuri îi baţi, ca de bunătatea Ta să gândim judecând; şi, făcându-să despre noi judecată, să nădăjduim mila Ta.
23. Pentru aceaea, şi celor ce în viaţa sa nebuneaşte şi nedrept au vieţuit, prin ceale ce au cinstit, le-ai dat mari chinuri.
*Sus 11, 16. 24. *Că în calea rătăcirii multă vreame au rătăcit, dumnezei a fi socotind ceale ce în jivinii
Râm. 1, 23. sânt deşarte, după obiceaiul pruncilor celor neînţelepţi vieţuind.
25. Pentru aceaea, ca copiilor celor neînţelepţi, judecată le-ai dat spre ocară.
26. Iară cei ce prin batjocuri şi certări nu s-au îndreptat vreadnica lui Dumnezeu judecată au luat.
27. Că în ceale ce pătimind să mâniia, prin aceastea, pre carii îi socotea a fi dumnezei, întru aceiaşi văzându-i răsipindu-să, pre Cel ce cândva Îl tăgăduia a-L cunoaşte, Dumnezeu adevărat L-au cunoscut; pen| |tru carea şi sfârşitul osândii lor au venit preste ei. 233r

Cap 13

Deşerţi adecă sânt cei ce, din făpturi pre Dumnezeu necunoscând, făpturile au cinstit în loc de dumnezei. Iară cu mult mai nebuni sânt cei ce făptura ziditoriului o zic a fi Dumnezeu? De la idolul cel fără simţire întrebând ceale viitoare.

Râm. 1, 18. 1. Iară deşerţi sânt toţi oamenii întru carii nu iaste cunoştinţa lui Dumnezeu şi, din ceale ce să văd a fi bune, n-au putut înţeleage pre Cel ce iaste, nici luând aminte de lucruri au cunoscut cine e Ziditoriul.
*2 Leage 4, 19 2. *Ci, au focul, au duhul, au sârguitoriul văzduh, au încungiurarea stealelor, au apa
şi 17, 3. cea mare, au soarele şi luna, îndreptătorii lumii i-au socotit a fi dumnezei,
3. De a cărora frumseaţe desfătându-să, de i-au socotit a fi dumnezei; să ştie cu cât mai frumos decât aceastea iaste Stăpânitoriul lor; că Izvoditoriul frumseaţii toate aceastea le-au rânduit.
4. Au de s-au minunat de putearea şi de lucrurile lui, înţeleagă dintr-însele că Cel ce au făcut aceastea mai tare iaste decât eale.
5. Că din mărimea frumseaţii şi a făpturii, cunoscut să poate vedea Făcătoriul acestora.
6. Ci încă măcar într-aceastea mai mic ponoslu iaste, căci că şi aceştia doară rătăcesc, pre Dumnezeu căutând şi vrând a-L afla.
*Râm. 1, 21. 7. *Că în lucrurile Lui petrecând, Îl caută şi cunosc că bune sânt ceale ce să văd. |
8. Ci iarăşi nici acestora trebuie a li să certa. 233v
9. Că de au putut şti atâta să poată socoti ceriul, în ce chip pre Domnul acestuia nu L-au aflat?
10. Iară nefericiţi sânt şi între cei morţi e nădeajdea celor ce au chemat dumnezei lucrurile mânilor omeneşti, aurul şi argintul, aflarea de merştesug, şi asămănările jiviniilor sau piatra cea nefolositoare, lucru de mână veache.
*Isaie 44, 12. 11. *Au de va tăia oricare meaşter de lemn din pădure lemn drept şi acestuia să-i rază
Irimie 10, 3. cu merşteşug scoarţa, şi cu merşteşugul său cu deadinsul să cioplească un vas de folos spre ţinearea vieţii.
12. Iară cu rămăşiţele acelui lucru spre gătirea mâncării rău să să slujească.

13. Şi celaalalt dintr-aceastea, ce nu-i de nici o slujbă, lemn strâmb, plin de scorburi, să-l cioplească cu deadinsul prin deşertăciunea sa şi prin ştiinţa merşteşugului său să-l închipuiască şi să-l aseamine chipului de om,

14. Au oare căriia dintre jivinii să-l aseamine, văpsindu-l cu ruşală şi cu văpseală rumână făcându-i faţa, şi toată întinarea ce iaste într-însul văpsind-o.

15. Şi să-i facă vreadnic lăcaşu, şi în păreate puindu-l şi întărindu-l cu fier,

16. Ca nu doară să cază, având grije de el, ştiind că nu să poate agiuta, că chip iaste şi-i de lipsă ajutoriul.

17. Şi din avearea sa şi din fiii săi şi din nunte făgăduinţă făcând cearcă. Nu să ruşinează
234r a grăi cu cel || ce e fără suflet.

18. Şi pentru sănătate adecă să roagă de cel slab, şi pentru viiaţă să roagă de cel mort, şi spre agiutoriu cheamă pre cel nefolositoriu,

19. Şi pentru călătorie ceare de la cel ce nu poate umbla, şi a căştiga şi a lucra, şi despre întâmplarea tuturor lucrurilor ceare de la cel ce e întru toate nefolositoriu.

Cap 14

De folos e aflarea corăbiii, cu carea şi în vreamea potopului s-au ţinut sămânţa omenească. Iară idolul e blăstămat cu făcătoriul său. Şi care au fost începutul idolilor şi a închinării de idoli. Şi ce răotăţi purced din închinarea de idoli.

1. Iarăşi altul, vrând a umbla cu corabiia şi prin iuţile valuri încetând a călători, de lemn purtându-să, chiiamă lemnul cel fraget.

2. Că pre acela pofta câştigării l-au gândit şi meaşterul cu înţelepciunea sa l-au cioplit.

3. Iară a Ta, Părinte, grijea stăpâneaşte, *că ai dat şi pre mare cale şi între valuri cărare tare, *Ieşire 14, 22.

4. Arătând că putearnic eşti dintru toate a mântui, măcar şi fără meşterşug, cine va mearge la mare.

5. Ci, ca să nu fie deşarte lucrurile înţelepciunii Tale, şi pentru această şi unui lemn mic îşi încredinţază oamenii sufletele sale şi, trecând marea prin plută, s-au mântuit.

6. *Ci şi din început perind trufaşii uriiaş, nădeajdea lumii la plută scăpând, au cruţat | *Facere 6, 4
234v veacului sământa naşterii, carea de mâna Ta era povăţuită. şi 7, 7.

7. Că blagoslovit e lemnul prin care să face dreptatea,

8. *Iară prin mânile ce să face idolul, blăstămat e dânsul şi cel ce l-au făcut, că el adecă *Psalm 113.
l-au lucrat, iară idolul, fraget fiind, dumnezeu s-au numit. Varuh 6, 3.

9. Iară aseaminea urâte sânt lui Dumnezeu cel necredincios şi necredinţa lui,

10. Că cel ce e făcut cu cel ce l-au făcut chinuri vor răbda.

11. Pentru aceasta, şi idolii neamurilor nu va fi cinste, că făpturile lui Dumnezeu spre urâre s-au făcut şi spre ispită sufletelor omeneşti şi spre cursă picioarelor celor neînţelepţi.

12. Că începutul curviei e cercarea idolilor şi aflarea lor strâcarea vieţii iaste.

13. Că nici din început era, nici vor fi în veac.

14. Că deşertăciunea oamenilor au venit în lume şi, pentru aceaea, scurtul lor sfârşit s-au aflat.

15. Că cu amară jale durând tatăl pentru fiiul său, cel degrabă răpit, îşi face chipuirea lui şi pre cel ce atunci ca un om murise, acum ca pre Dumnezeu a-l cinsti au început şi au rânduit între slugile sale ceale sfinte şi jârtve.

16. După aceaea, trecând vreamea, întărindu-să răul obiceaiul, această rătăcire ca o leage s-au aşezat şi din porunca tiranilor să cinstea ceale închipuite.

17. Şi pre cei ce de faţă oameni a-i cinsti nu putea, pentru că era departe, de departe chipul lor adusu, arătat chipul împăratului, pre care vrea a-l cinsti, au făcut ca pre cel ce era departe, ca cum ar fi de faţă, să-l cinstească cu a sa grije. ||
235r 18. Şi au tras la cinstea acestora şi pre cei ce nu ştiia, cu iscusita sârguirea meşteşugului.

19. Că el, urând a plăcea celui ce l-au priimit, au lucrat cu merşteşugul său, ca spre mai bine să închipuiască asămănarea.

20. Iară mulţimea oamenilor, înceluită prin frâmseaţea lucrului, pre cel ce mai înainte ca un om au fost cinstit, acum, dumnezeu a fi l-au socotit.

21. Şi aceasta au fost înşelăciunea vieţii omeneşti, că au poftei, au împăraţilor slujind oamenii, neîmpărtăşit nume au pus pietrilor şi leamnelor.

22. Şi nu le era destul a rătăci despre cunoştinţa lui Dumnezeu, ci şi, vieţuind în mare război al neştiinţii, atâtea şi aşa de mari răotăţi pace le chiamă.

*2 Leage 18, 10. Irimie 7, 6.

23. *Că au pre fiii săi jârtvind, au jârtve întonecoase făcând, au privigheri pline de nepriceapere având,

24. Nici viaţa, nici numele curate le mai păzesc, ci altul pre altul prin pizmă ucide, au preacurvind îl întristează.

25. Şi toate sânt amestecate, sângele, uciderea, furtişagul şi minciuna, înşelarea şi necredinţa, turburarea şi jurământul strâmb, gâlceava celor buni,

26. Neaducerea aminte de Dumnezeu, întinarea sufletelor, schimbarea naşterii, nestarea nun|telor, nerânduiala curviii şi a neruşinării. 235v

27. Că cinstea idolilor celor fără graiul pricina iaste a toată răotatea şi începutul şi sfârşitul.

28. Că, au când să veselesc, nebunesc, au adevărat prorocesc ceale mincinoasă, au vieţuiesc nedirept, au joară strâmb curând,

29. Că nădăjduind în idoli, carii fără suflet sânt, rău jurând nu nădăjduiesc a să vătăma.

30. Amândoao, dară, li să vor întâmpla după vrednicie, pentru că rău au simţit de Dumnezeu, cugetând la idoli, şi au jurat nedrept, întru vicleşug, urgisând dreptatea.

31. Că nu putearea jurământurilor, ci pedeapsa păcătoşilor pururea umblă spre nelegiuirea nedrepţilor.

Cap 15

Glasul credincioşilor ce laudă dulceaţa şi mila lui Dumnezeu, cu a Căruia dar de către închinarea de idoli s-au păzit. Şi minunat batjocoreaşte pre făcătorii şi închinătorii idolilor.

1. Iară Tu, Dumnezeul nostru, dulce şi adevărat eşti şi cu milă rânduind toate.
2. Că, de am păcătuit, ai Tăi sântem, ştiind mărimea Ta, şi de nu am păcătuit, ştim că la Tine ne-am socotit.

3. Că a Te cunoaşte pre Tine dreptate desăvârşit iaste şi a şti dreptatea şi putearea Ta rădăcina nemuririi iaste.

4. Că nu ne-au dus pre noi în rătăcire gândirea oamenilor cealor de rău meaşterşug, nici umbra zugră||virii, osteneala cea fără roadă, chip cioplit prin multe feaţe, 236r

5. A căruia vedeare dă poftă celui neprecepuţi şi iubeaşte chipul al icoanei moarte.

6. Iubitorii celor reale vreadnici sânt să aibă nădeajde într-aceleaş, şi carii le fac şi carii le iubesc şi carii le cinstesc.

*Râm. 9, 21.

7. *Ci şi olariul, pământul cel moale frământând, cu lucrarea închipuiaşte spre slujba noastră fieştece vas, şi dintr-acelaş lut închipuiaşte spre slujbă vasă curate, şi aseaminea ceale ce sânt acestora împrotivă; iară acestor vase ce slujbă să le fie, judecătoriu le iaste olariul.

8. Şi cu osteneală deşartă închipuiaşte pre dumnezeu dintr-acelaşi lut, cel ce cu puţin mai înainte din pământ era făcut şi după puţân să întoarce în pământ de unde e luat, cerându-i-să deatoriia sufletului care-l avea.

9. Ci grije iaste lui, nu pentru ca să lucre, nici că-i scurtă viaţa, ci să priceaşte cu auritorii şi cu argintarii, ci şi pre lucrătorii de aramă îi urmează şi mărirea o pune înainte, că lucruri deşarte închipuiaşte.

10. Că cenuşe e inima lui şi pământ deşert nădeajdea lui şi mai nesocotită decât tine viaţa lui.

11. Că n-au cunoscut pre Cel ce l-au zidit şi pre Cel ce i-au suflat sufletul ce lucrează şi pre Cel ce i-au suflat duhul vieţii.

12. Ci au şi socotit joc a fi viaţa noastră şi petreacerea vieţii a fi rânduită spre căş|tigare, 236v şi a fi datoriu din tot locul şi din rău a căştiga.

13. Că acesta să şti pre sâne preste toţi a greşi, care din firea pământului vase fragete şi cioplite închipuiaşte.

14. Că toţi cei nebuni şi nefericiţi, preste modru de suflet trufaşi, sânt nepriiatini norodului Tău şi poruncii lui.

*Psalm 113, 5 şi 134, 16.

15. Că toţi idolii neamurilor i-au socotit a fi dumnezei, *cărora nici slujba ochilor iaste a vedea, nici nările vor priimi duh, nici urechile a auzi, nici deagetele mânilor a pipăi, ci şi picioarele lor leaneşe sânt a umbla.

16. Că omul i-au făcut, şi cel ce ş-au împrumutat duhu i-au închipuit, că nice un om va putea şieşi aseaminea a închipui pre Dumnezeu.

17. Că fiind muritoriu, mort închipuiaşte, în mâni nedreapte, că mai bun e el decât cei ce-i cinsteaşte, că el adecă au vieţuit, fiind muritoriu, iară ei nici odinioară.

18. Ci şi mişeale jivini cinsteasc, că ceale fără sâmţire acestora asămânate, decât acealea mai slabe sânt.

19. Ci nici cu vedearea cineva dintr-aceastea jivini bune toate vedea şi au fugit de lauda lui Dumnezeu şi de blagosloveniia Lui.

Cap 16

Eghipteanii, pentru închinarea de idoli ceale vreadnice pătimind, ovreaii hrană de la Dumnezeu
237r *au luat. Iară certaţi fiind câtuşi de cât cu muşcarea de şerpi, înălţând şarpe de aramă, || s-au sânătoşat de la Dumnezeu. Iară cei necredincioşi cu moarte mistuiţi prin lăcuste, prin muşte şi prin foc cu grindine mestecat, când aceia luând mâna, s-au săturat şi s-au întărit.*

1. Pentru aceastea, şi pentru acestora aseaminea după vrednicie au luat chinuri şi prin mulţime de fieri s-au mistuit.
2. Pentru care chinuri bine ai rânduit norodul Tău, *cărora le-ai dat pofta dulceţii *Numer. 11, 31.
sale, gustare noao, hrană gătindu-le de prepeliţă.
3. Ca ei adecă poftind hrana pentru ceale ce li s-au arătat şi li s-au trimis, şi de la pofta cea de lipsă să să întoarcă, iară aceştia, pe scurt lipsiţi făcuţi, noao au gustat hrană.
4. Că li să cuvinea fără mântuire adecă acelora a le veni perirea făcând tirănie; iară acestora numai a le arăta în ce chip nepriiatinii lor să răsipea.
5. *Că venindu-le lor cumplita fiarălor mânie, de muşcarea cumpliţilor şerpi să mistuia. *Numer. 21, 6.
6. Iară nu în veac mâniia Ta au rămas, ci după certare îndată s-au turburat, sămnul mântuirii având spre aducerea aminte de porunca leagii Tale.
7. Că cel ce să întorcea, nu prin ceaea ce vedea să vindeca, ci prin Tine, Mântuitoriul tuturor.
8. Iară întru aceasta ai arătat nepriiatinilor noştri că Tu eşti Cel ce izbăveşti de tot răul.
9. *Că pre aceia i-au ucis muşcarea lăcustelor şi a muştelor, şi nu s-au aflat sănătatea *Ieşire 10, 4, 8,
sufletului lor, că vreadnici era de unele ca aceastea a să mistui. 24.
237v 10. Iară pre fiii Tăi nici dinţii veninaţilor bă|lauri i-au biruit, că mila Ta, viind, îi vindeca. Apocal. 9, 7.
11. Că întru aducerea aminte de cuvintele Tale să întreba şi degrabă să mântuia, ca nu în adânca uitare căzând, să nu să poată sluji de ajutoriul Tău.
12. Că nice iarba, nice irul i-au vindecat, ci cu cuvântul Tău, Doamne, Cel ce vindecă toate.
13. *Că Tu eşti, Doamne, Cel ce ai putearea vieţii şi a morţii, şi duci la porţile morţii şi *2 Leage 32, 39.
iară aduci. 1 Împăr. 2, 6.
14. Iară omul ucide adecă prin răotate, şi deacă va ieşi sufletul nu să întoarce, nice va Tov. 13, 2.
chema sufletul care s-au luat.
15. Ci de mâna Ta a scăpa cu neputinţă iaste.
16. *Că tăgăduind a Te cunoaşte necredincioşii, prin tăriia braţului Tău au fost bătuţi *Ieşir. 9, 23.
cu ape noao şi cu grindini şi de ploi gonire pătimind şi prin foc mistuiţi.
17. Că ceaea ce era minune, în apă carea toate le stânge, focul mai mult putea, că izbânditoare iaste lumea celor drepţi.
18. Că în oarecare vreame să îmblânzea focul, ca să nu să arză jiviniile ceale ce era trimise la cei necredincioşi, ci ei, văzând, să cunoască că cu judecata lui Dumnezeu pătimesc goana.
19. Şi într-o vreame în apă focul preste vârtute să aprindea din toate părţile, ca neamul nelegiuitului pământ să-l mistuiască.
20. *Pentru carii cu bucată îngerească ai hrănit norodul Tău şi pâine din ceriu gătită *Ieşir. 16, 4.
le-ai dăruit fără osteneală, toată dulceaţa în sâne având şi plăcearea a toată gustarea. Numer. 11, 7.
21. Că firea Ta arăta dulceaţa Ta carea ai spre fii, şi sluijind vrerii fieştecăruia, la ce vrea Psalm 77, 25.
238r fie||ştecarele, să întorcea. Ioa. 6, 31.
22. *Iară neaoa şi ghiaţa sprijinea putearea focului şi nu să lânceziia, ca să ştie că rodurile *Ieşir. 9, 24.
nepriiatinilor le mistuia focul, arzând în grindine şi în ploaie strălucind.
23. Iară acesta iarăşi, ca să să hrănească cei drepţi, de putearea Sa s-au uitat.
24. Că zidirea Ţie făcătoriului slujind, să aprinde spre chinuire asupra celor nedrepţi şi îngăduitoare să face spre facerea de bine pentru cei ce nădăjduiesc întru Tine.
25. Pentru aceasta, şi atunci, spre toate schimbat fiind, slujiia darului Tău, celui a toate hrănitoriu, spre vrearea celor ce poftea de la Tine.
26. Ca să ştie fiii Tăi, pre cei ce i-ai iubit, Doamne, *că nu rodurile naşterii pasc pre *2 Leage 8, 3.
oameni, ci cuvântul Tău ţine pre cei ce cred întru Tine. Math. 4, 4.
27. Că ceaea ce nu să putea mistui de foc, îndată, de puţână raza soarelui încălzându-să, să lâncezea.
28. Ca tuturor cunoscut să fie că trebuie a cugeta mai nainte de soare la blagosloveniia Ta şi la răsăritul luminii a să închina Ţie.

29. Că nădeajdea celui nemulțămitoriu ca ghiața de iarna să va topi şi va peri ca apa cea deşartă.

Cap 17

Eghipteanii au pătimit, nebiruit de trei zile, întunearec, cu necrezută frică şi groază, fiind ceaealaltă partea lumii strălucită de lumină. |

Ieşir. 10, 23. 1. ă mari sânt judecățile Tale, Doamne, şi nespuse cuvintele Tale, pentru aceasta sufletele ceale neînvățate au rătăcit. 238v

2. Că crezând cei nedrepți cum că pot stăpâni pre neamul cel drept cu legăturile întunearecului şi a lungii nopți împiedecați, închişi supt acoperişuri, fugaşi supt veacinica rânduială au zăcut.

3. Şi când li să pare a să pitula întru întunecatele păcate, cu acoperemântul întunecatei uitări s-au răsipit, spăimântându-să groaznic şi cu mare minune turburați.

4. Că nici peşterea, ceaea ce-i ținea, fără frică îi păzea, că pogorând sunetul îi turbura şi feațe întristate arătându-să îi spăimânta.

5. Şi a focului, adecă nici o puteare le putea da lumină, nici cea limpede flacăra stealelor putea lumina acea groaznică noapte.

6. Şi li să arăta năpraznic foc, de frică plin, şi, cuprinşi de frica feații cei ce nu să vedea, socotea a fi mai reale ceale ce să vedea.

*Ieşire 7, 22 şi 8, 7. 7. *Şi cei dedați făcătoriii era batjocură şi certarea mărirei, cu ocară.

8. Că cei ce să făgăduia a goni frica şi turburările de la sufletul cel lânced, aceştia cu bajocură plini de frică să lâncezea.

9. Că de nu-i şi turbura ceva din ciudease de treacerea jivinilor şi şuierarea şerpilor clătiți, tremurând perea, şi văzduhul, de care nici într-un chip putea cineva scăpa, tăgăduindu-să a-l vedea. ||

10. Că fiind fricoasă nelegiuirea, dă mărturie de osândire. Că pururea înnainte apucă cumplita, turburata cunoştință. 239r

11. Că nimica e frica fără dovedirea gândului de pre ajutoriu.

12. Şi când dinlontru e mai mică aşteptarea, mai mare socoteaşte a fi neştiința pricinii aceea, din carea chinul stă înnainte.

13. Iară cei ce neputincioasa adevărat noapte, carea şi de la cei mai mici şi de la cei mai adânci dedesupt vine, acelaşi somn dormind,

14. Cândva să scutura de frica arătărilor, cândva sufletele să sfârşia de întindere, că de năpraznă şi nenădăjduită frică le venise.

15. După aceaea, de căzuse cineva dintr-înşii, să păzea în temniță fără fier închis.

16. Că de era cineva prost, sau păstoriu, sau cu ostenealele câmpului cuprins lucrătoriu, nescăpat lipsă sprijinea.

17. Că cu un lanțu al întunearecului toți era legați. Sau duh şuierând, au între dease ramuri de copaci dulcele paserilor sunet, au putearea apei curgătoare foarte,

18. Au sunet vârtos de surpate pietri, au nevăzuta alergare a jivinilor ce să juca, au putearnicul fiarălor ce mugiia glas, au răsunarea îndărăpt a strâgării din munții cei prea înalți, sfârşiți îi făcea de frică.

19. Că toată lumea cu lumină limpede să lumina şi cu neîmpiedecate lucruri să ținea.

20. Iară numai lor sânguri le era pusă acea grea | noapte, umbra întunearecului, ce era să le vie. Ei, dară, şieşi îş era mai grei decât întunearecul. 239v

Cap 18

Ovreaii să slujesc de lumină şi iau povățuirea stâlpului de foc. Ucidu-să toate a eghipteanilor ceale întâiu născute de la înger. Ovreaii, în răscoala lui Core, mâniia lui Dumnezeu întărită, ci în mijlocul aprinderii să mântuiesc, aducând Aaron tămăiare şi pentru mulțime rugându-să.

Ieşire 10, 23. 1. ară sfinților Tăi era lumină mare, şi acestora, adecă glasul auziia, ci fața nu li-o vedea. Şi, pentru că nu şi ei aceleaş pătimea, pre Tine te mărea.

2. Şi cei ce mai nainte vătămați era, pentru că nu să vătăma haruri aducea şi, ca să fie deschilinire acasă mergea.

3. Pentru carea stâlp de foc arzând, povăţuitoriu au avut necunoscutei căli, şi soarele fără vătămarea bunei sălăşluiri le-ai dăruit. Ieşire 14, 24. Psalm. 77, 14.

4. Vreadnici, adecă aceia a să lipsi de lumină şi a pătimi în închisoarea întunearecului, carii închişi păzea pre fiii Tăi, prin carii începea cea neîntinată a legii lumină a să da veacului. şi 104, 39.

5. Gândind ei a ucide pruncii celor drepţi, *şi puind afară un fiiu şi izbăvindu-să spre o||sânda lor, mulţimea fiilor ai luat şi aseameanea i-ai pierdut în apa cea putearnică. *Ieşire 1, 16.
240r

6. Că acea noapte mai nainte s-au cunoscut de la părinţii noştri, ca adevărat ştiind cărora jurământuri au crezut, mai drepţi cu inima să fie. Ieşire 2, 3. Ieşire 14, 27.

7. Iară s-au priimit de la norodul Tău mântuirea, adecă a celor drepţi, iară acelor nedrepţi mistuirea.

8. Că, precum ai vătămat pre protivnici, aşa şi pre noi, chemând, ne-ai mărit.

9. Că într-ascuns jârtvea cei drepţii pruncii celor buni şi leage dreptăţii în inimi au pus, aseaminea şi ceale bune şi ceale reale a priimi drepţii, cântând laudele părinţilor.

10. Iară glasul cel necuvios al priiatinilor răsuna şi jealnic să auziia glasul pruncilor ce plângea.

11. *Iară cu aseaminea pedeapsă sluga cu stăpânul au fost năcăjit şi omul din gloată cu împăratul aseaminea au pătimit. *Ieşire 12, 29.

12. Aseaminea, dară, toţi cu un nume al morţii, morţi avea nenumăraţi, că nice era destui cei vii a-i îngropa, că într-o cirtă care era mai ales neamul lor s-au mistuit.

13. Că de toate necrezând pentru fărmecătorii, iară atunci întâi, când au fost perirea celor întâiu născute, au mărturisit pre norodul lui Dumnezeu a fi.

14. Că ţiind aşezata tăceare toate şi noaptea în curgerea sa jumătate de cale având,

15. Cel atotputearnic cuvântul Tău din ceriu de la împărăteştile scaune, vârtosul ostaşu în mijlocul pământului răsipirii au sărit. |

16. Sabie ascuţită, neînşelătoarea Ta poruncă purtând, şi, stând, au umplut toate de
240v moarte, şi până la ceriu să atingea stând pre pământ.

17. Atunci, îndată vederile visurilor celor reale i-au turburat şi teameri nenădăjduite le-au venit,

18. Şi altul, aiuri de-abiia viu lepădat, pentru carea murea, arăta pricina morţii.

19. Că vederile ceale ce i-au turburat, aceaştea îi dojenea ca, nu neştiind pentru ce pătimesc reale, să piară.

20. Şi au atins atunci şi pre cei drepţi ispita morţii şi clătire în pustie s-au făcut mulţimei, ci nu îndelungat au rămas mâniia Ta.

21. *Că, grăbind omul fără ponoslu a să ruga pentru noroade, puind înainte pavăza slujbei sale, rugăciunea, şi prin tămâiare rugăciunea întărind, au stătut împrotiva mâniei şi sfârşit au pus lipsei, arătând că al Tău slugă iaste. *Numer. 16, 46.

22. Şi au biruit gloatele, nu în vârtutea trupului, nici în puterea armelor, ci cu cuvântul pre cel ce năcăjea l-au supus, jurământurile părinţilor şi aşezământul de leage pomenind.

23. Că după ce căzuse grămăzi unul preste altul, cei morţi au stătut între dânşii şi au tăiat pornirea şi au desfăcut calea carea duce la cei vii.

24. *Că în haina greotăţii carea o avea toată lumea era, şi ceale minunate ale părinţilor în patru rânduri de pietri era scobite, şi mă||rimea Ta în steama capului lui era scobită. *Ieşire 28, 6.
241r

25. Şi acestora au îngăduit Cel ce mistuia, şi de aceastea s-au temut, că singură ispita mâniii era destulă.

Cap 19

Pre ovreai gonind eghipteanii, de mare s-au sorbit, de muşte şi de broaşte mai nainte năcăjiţi.
Iară ovreaii, poftitele cărnurilor luând, cei necredincioşi negăzduitori cu orbire să ceartă.
Stihiile lui Dumnezeu slujesc spre năcazul celor răi şi spre slujba celor buni.

1. Iară celor necredincioşi până în sfârşit fără vină le-au venit mâniia, că mai înainte ştiia şi ceale viitoare ale lor.

2. Că lăsându-i ei să-i ducă şi cu mare grije mai nainte trimiţându-i, căindu-să, urma după ei.

3. *Că încă între mâni având jelea şi plângând la mormânturile morţilor, alt cuget de neînţelepciune ş-au luat şi pre cei ce rugându-să îi lepădase, pre aceştea ca pre nişte fugaşi îi gonea. *Ieşire 14, 5.

4. Că-i ducea pre dânşii la acest sfârşit vreadnică lipsă şi de ceale ce li să întâmplase pomenirea pierdea, ca cealea ce lipsea chinurilor să le plinească cœrtarea.

5. Şi norodul Tău, adecă minunat să treacă, iară ei noao moarte să afle.

6. Că toată făptura, după fealiul său din|ceput, să închipuia, slujind poruncilor Tale, 241v
ca slujile Tale să să păzească nevătămaţi.

7. Că norul umbrea tabăra lor şi din apa, carea mai întâiu era, pământ uscat s-au arătat şi în Marea Roşie, cale fără împiedecare şi câmp încolţind din adâncul cel foarte.

8. Prin carele tot neamul au trecut, care să acoperea cu a Ta mână, păzând minunile Tale şi arătările.

9. Căci, ca caii, au păscut hrana şi, ca mieii, au săltat, mărindu-Te pre Tine, Doamne, Cel ce i-ai izbăvit.

10. Că încă îş aducea aminte de ceale ce să făcuse în nemerniciia lor, în ce chip, pentru naşterea jivinilor, au scos pământul muşte şi, pentru peşti, au izbugnit râul mulţime de broaşte.

*Ieşire 16, 13. 11. *Iară mai pre urmă au văzut zidire noao de paseri, când, duşi de poftă, au cerut
Numer. 11, 31. mâncări de uspăţu.

Sus 16, 2. 12. Că, în vorba poftei, s-au suit lor din mare păturnichi şi casne celor păcătoşi le-au venit, nu fără cealea ce mai înainte era făcute cu mărturii prin putearea fulgerelor, că drept pătimea după vicleşugurile sale.

13. Că mai urâtă negăzduire au alcătuit, şi alţii, adecă pre cei necunoscuţi nimearnici nu-i cuprindea, iară alţii pre oaspeţii cei buni spre robie îi silea.

14. Şi nu numai aceastea, ci şi altă oarecare era a lor luare de samă, că nevrând cuprindea pre cei streini.

15. Iară cei ce cu veselie cuprindea pre aceştia ce să || slujise de acealeaşi dreptăţi, cu 242r
foarte cumplite nevoi i-au năcăjit.

*Facere 19, 11. 16. Iară au fost bătuţi cu orbire, *ca cei în uşa dreptului, când să acoperise cu năprasnic întunearec, fieştecarele treacerea uşii sale căuta.

17. Că întorcându-să spre sâne stihiile, precum în organ fealiul sonului să schimbă, şi toate sonul său păzesc, pentru aceaea din vedeare adevărat să poate socoti.

18. Că ceale de câmp întru ceale de apă să schimbă, şi oricare era înotătoare pre pământ trecea.

19. Focul în apă putea preste vârtutea sa, şi apa să uita de firea cea stângătoare.

20. Flacăra dimprotivă n-au năcăjit cărnurile jiviniilor celor putrezitoare ce umbla, nici topea pre ceea ce lezne să topea ca ghiaţa, hrana cea bună. Că întru toate ai mărit pre norodul Tău, Doamne, şi l-ai cinstit şi nu l-ai urgisit, în toată vreamea şi în tot locul stând lângă el.

A

ABIA: adv.
abiia: *adv. în loc. adv.* ***de abiia*** 18,18

ABUR: s.m. „suflu", „răsuflare"
abur: *sg. nom./ac.* 7,25; 11,19

ACASĂ: adv.
acasă: 18,2

ACOPERĂMÂNT: s.n.; var. **ACOPEREMÂNT**
acoperemântul: *sg. ac.* 17,3

(a se) ACOPERI: v. IV
va acoperi: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,17
(să) acoperea: *ind. imp. 3.sg.* 19,8
(să) acoperise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 19,16

ACOPERIRE: s.f.
acoperirea: *sg. ac.* 10,17

ACOPERIȘ: s.n.
acoperișuri: *pl. ac.* 17,2

ACRU, -Ă: adj.
acre: *n. pl. nom.* 4,5

ACUM: adv.
acum: 14,15, 20

ADÂNC, -Ă: adj./s.
adânce: *adj. f. pl. ac.* 4,3
adânca: *adj. antep. f. sg. ac.* 16,11
adâncul: *s.n. sg. ac.* 10, 19; 19,7
(cei mai) adânci: *s.m. pl. ac.* 17,13

ADEVĂR: s.n.
adevărul: *sg. ac.* 3,9; 6,24
adevărului: *sg, gen.* 5,6

ADEVĂRAT, -Ă: adj./adv.
adevărat: *adj. m./n. sg. nom./ac.* 1,6; 2,18; 7,22, 23; 12,27; 15,1
adevărate: *adj. n. pl. nom.* 2,17
adevărată: *adj. f. sg. ac./gen.* 5,19; 6,18
adevărata: *adj. antep. f. sg. nom.* 7,17
adevărat: *adv.* 14,28; 17,13; 18,6; 19, 17

(a-și) ADUCE: v. III
au adus: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,8; 10, 14
aduce: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.7
a aduce: *inf. prez.* 8,9
(ș-)au adus: *ind. pf.c. 3.pl., în loc. v.* ***ș-au adus aminte*** 11,14
aducând: *gerunziu* 11,19; rezum. cap.18
aduci: *ind. prez. 2.sg.* 16,13
aducea: *ind. pf.c. 3.pl.* 18,2
(îș) aducea: *ind. imp. 3.pl., în loc. v.* ***îș aducea aminte*** 19,10

ADUCERE: s.f.
aducerea: *sg. ac., în loc. s.* ***aducerea aminte*** 16,6, 11

(a se) ADUNA: v. I
(s-)au adunat: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,5

ADUS, -Ă: adj.
adusu: *n. sg. nom.* 14,17

AFARĂ: adv.
afară: 18,5

(a se) AFLA: v. I „a (se) găsi"; „a (se) arăta"; „a (se) descoperi"
(să) află: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1; 1,2; 2,11; 5,10, 11; 6,13, 14; 7,29
au aflat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,5; 13,9
vor afla: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,11
va afla: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,15
(mă) voiu afla: *ind. viit.I. 1.sg.* 8,11
aflăm: *ind. prez. 1.pl.* 9,16
a afla: *inf. prez.* 13,6
(s-)au aflat: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,14; 16,9
să afle: *conj. prez. 3.pl.* 19,5

AFLARE: s.f. „dobândire"; „descoperire"; „născocire"
aflarea: *sg. nom./ac.* 13,10; rezum. cap.14; 14,12

AICI: adv.
aici: rezum. cap.5; rezum. cap.7

AIUREA: adv.; var. **AIURI**
aiuri: 18,18

(a) AJUNGE: v. III
ajunge: *ind. prez. 3.sg.* 7,24; 8,1

(a se) AJUTA: v. I; var. (Reg.) **(a se) AGIUTA**
(să) agiuta: *inf. prez. fără* **a** 13,16

AJUTOR: s.n.; var. (Înv. și reg.) **AJUTORIU, AGIUTORIU**
agiutoriu: *sg. ac.* 13,18
ajutoriul: *sg. nom./ac.* 13,16; 16, 11
ajutoriu: *sg. ac.* 17,11

(a) ALCĂTUI: v. IV
au alcătuit: *ind. pf.c. 3.pl.* 19,13

ALEGĂTOR, -TOARE: adj.
alegătoare: *f. sg. nom.* 8,4

(a se) ALEGE: v. III
(s-)au ales: *ind. pf.c. 3.pl.* rezum. cap.3
a (să) aleage: *inf. prez.* rezum. cap.7
ai ales: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,7

(a) ALERGA: v. I
vor alerga: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,7; 5,23
aleargă: *ind. prez. 3.sg.* 5,9

ALERGARE: s.f.
alergare: *sg. nom.* 17,18

ALES, -EASĂ: adj./s.
aleasă: *adj. f. sg. nom.* 1,3
ales: *adj. n. sg. ac.* 3,14
(mai) ales: *adj. m. sg. nom.* 18,12
aleșilor: *s.m. pl. dat.* 3,9
aleșii: *s.m. pl. ac.* 4,15; rezum. cap.12

AMAR, -Ă: adj.
amară: *f. sg. ac.* 14,15

AMĂRĂCIUNE: s.f.
amărăciune: *sg. ac.* 8, 16

AMESTECAT, -Ă: adj.; var. **MESTECAT, -Ă**
amestecate: *n. pl. nom.* 14,25
mestecat: *n. sg. ac.* rezum. cap.16

AMINTE: adv.
aminte: *adv. în loc. v.* ***a-și aduce aminte/a lua aminte***; vezi **(a se/-și) ADUCE** și **(a) LUA;** *în loc. s.* ***aducere aminte/neaducere aminte***; vezi **ADUCERE/NEADUCERE**

AN: s.m.
ani: *pl. ac., în sintagma* ***de mulți ani*** „lungi” 4,8
anilor: *pl. gen.* 4,8
anului: *sg. gen.* 7,19

APĂ: s.f.
apii: *sg. gen.* 5,10
apa: *sg. nom./ac.* 5,23; 10,4, 18; 13,2; 16,29; 18,5; 19,7, 19
ape: *pl. ac.* rezum. cap.11; 16,16
apă: *sg. nom./ac.* 11,4, 8; 16,17, 19; 19, 18, 19
apei: *sg. gen.* 17,17

(a) APĂRA: v. I
va apăra: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,17
au apărat: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,12

(a) APĂSA: v. I „a asupri”; „a împovăra”
să apăsăm: *conj. prez. 1.pl.* 2,10
apasă: *ind. prez. 3.sg.* 9,15
apăsa: *ind. imp. 3.pl.* 10, 14, 15

(a se) APRINDE: v. III
(să) aprindea: *ind. imp. 3.sg.* 16,19
(să) aprinde: *ind. prez. 3.sg.* 16,24

APRINDERE: s.f.
aprinderii: *sg. gen.* rezum. cap.18

APROAPE: adv.
aproape: rezum. cap.6; 6,20; 10,11

(a se) APROPIA: v. I
(să) apropie: *ind. prez. 3.sg.* 6,9
apropiatu(-m)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 8,21

(a) APUCA: v. I
apucă: *ind. prez. 3.sg.* 17,10

ARAMĂ: s.f.
aramă: *sg. ac.* 15,9; rezum. cap.16

(a se) ARĂTA: v. I
(să) arată: *ind. prez. 3.sg.* 1,2; 6,17
arăta: *inf. prez. fără* ***a*** 5,13
arătând: *gerunziu* rezum. cap.6; 11,9; 14,4; 18,21
(să) va arăta: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,6
să (să) areate: *conj. prez. 3.sg.* 6,14
au arătat: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,10, 14
arată: *ind. rpez. 3.sg.* rezum. cap.12; 16,21
să arăți: *conj. prez. 2.sg.* 12, 13
arăți: *ind. prez. 2.sg.* 12,17
(s-)au arătat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 16,3; 19,7
a arăta: *inf. prez.* 16,4
ai arătat: *ind. pf.c. 2.sg.* 16,8
arătându(-să): *gerunziu* 17,4
(să) arăta: *ind. imp. 3.sg.* 17,6
arăta: *ind. imp. 3.sg.* 18,18

ARĂTARE: s.f.
arătările: *pl. ac.* 8,8; 19,8
arătărilor: *pl. gen.* 17,14

ARĂTAT, -Ă: adj. „văzut”
arătat: *n. sg. ac.* 14,17

ARC: s.n.
arc: *sg. ac.* 5,22

(a se) ARDE: v. III
să (să) ardă: *conj. prez. 3.pl.* 16,18
arzând: *gerunziu* 16,22; 18,3

ARGINT: s.n.
argintul: *sg. nom./ac.* 7,9; 13,10

ARGINTAR: s.m.
argintarii: *pl. ac.* 15,9

ARIPĂ: s.f.; var. (Înv.) **AREPĂ**
arepilor: *pl. gen.* 5,11
arepile: *pl. ac.* 5,11

ARMĂ: s.f.
arme: *pl. ac.* 5,18
armelor: *pl. gen.* 18,22

(a se) ASCUNDE: v. III
(să) va ascunde: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,10
va ascunde: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,8
voiu ascunde: *ind. viit.I. 1.sg.* 6,24
ascunzu: *ind. prez. 1.sg.* 7,13

ASCUNS, -Ă: adj./s.
ascunse: *adj. n. pl. nom.* 7,21
ascuns: *s.n. sg. ac., în loc. adv.* (Înv.) ***într-ascuns*** 18,9

(a) ASCUȚI: v. IV
va ascuți: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,21

ASCUȚIT, -Ă: adj. „cu vârf înțepător”; (Fig.) „pătrunzător”
ascuțit: *m./n. sg. nom.* 7,22; 8,11
ascuțită: *f. sg. nom.* 18,16

(a) ASEMĂNA: v. I; var. (Înv.) **(a) ASĂMĂNA**
am asămănat: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,9
să aseamine: *conj. prez. 3.sg.* 13,13, 14

ASEMĂNARE: s.f.; var. (Înv.) **ASĂMĂNARE**; (Reg.) **ASĂMÂNARE** „faptul de a semăna cu cineva sau cu ceva”; (Înv.; ccr.) „chip”
asămănarea: *sg. ac.* 2,23; 5,3; 7,8, 9; 14,19
asămânarea: *sg. nom.* 9,8
asămănările: *pl. ac.* 13,10

ASEMĂNAT, -Ă: adj.; var. (Înv.) **ASĂMĂNAT, -Ă**; (Reg.) **ASĂMÂNAT**
asămănată: *f. sg. nom.* 7,29
asămânate: *n. pl. nom.* 15,18

ASEMENEA: adv./prep./adj. inv.; var. (Înv.) **ASEAMINEA; ASEAMENEA**
aseaminea: *prep.* 2,15; 7,1, 3; 11,15
aseaminea: *adv.* 6,8; rezum. ap.7; 7,3, 6, 11; 10,20; 11,12; 14,9; 15,7, 16; 16,1; 18,9, 11, 12
aseameanea: *adv.* 18,5
aseaminea: *adj. inv.* 18,11

ASTÂMPĂRARE: s.f.; var. **STÂMPĂRARE** (Înv.) „răcorire”; „potolire”; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în Florian, *Numa Pompilii, al doilea crai al Râmului*. Tomul al doilea... Tălmăcită de pe franțuzăie de Alexandru Beldiman, paharnic, la leat 1795. [Manuscris; Bibl. Acad. R.P.R., cota 3192].
stâmpărarea: *sg. nom.* 11,4

(a) ASUPRI: v. IV
au asuprit: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,1

AȘA: adv.
așa: 5,13; 9,18; 11,23; 14,22; 18,8

(a se) AȘEZA: v. I
vor așeza: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,3
așază: *ind. prez. 3.sg.* 7,27
(s-)au așezat: *ind. pf.c. 3.sg.* 14, 16

AȘEZAT, -Ă: adj.
așezata: *sg. ac.* 18,14

AȘEZĂMÂNT: s.n.
așezământul: *sg. ac., în sintagma* ***așezământul de leage*** 18,22
așezământul: *sg. nom.* 6,26
așezemânturi: *pl. ac.* 12,21

AȘTEPTARE: s.f.
așteptarea: *sg. nom.* 17,12

(a se) ATINGE: v. III
(să) va atinge: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,1
(să) atingea: *ind. imp. 3.sg.* 18,16
au atins: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,20

ATOTPUTERNIC, -Ă: adj.
Atotputernicului: *adj. antep. m. sg. gen., în sintagma* ***Atotputearnicului Dumnezeu*** 7,25
atotputearnica: *adj. antep. f. sg. nom.* 11,18
atotputearnic: *n. sg. nom.* 18,15

ATUNCI: adv.
atunci: 5.1; 11,9; 14,15; 16,25; 18,13, 17, 20

AUR: s.n.
aurul: *sg. nom./ac.* 3,6; 7,9; 13,10

AURITOR, -TOARE: s.m./f.
auritorii: *s.m. pl. ac.* 15,9

AUZĂTOR, -TOARE: s.m./f.
auzătoriu: *s.m. sg. nom.* 1,6

(a se) AUZI: v. IV
aude: *ind. prez. 3.sg.* 1,10
auziți: *imperativ 2.pl.* 6,2
auzând: *gerunziu* 8,15; 11,14
a auzi: *inf. prez.* 15,15
auziia: *ind. imp. 3.sg.* 18,1
(să) auziia: *ind. imp. 3.sg.* 18,10

AUZIRE: s.f.
auzirea: *sg. nom.* 1,9

(a) AVEA: v. II
să aibă: *conj. prez. 3.pl.* 15,6
ai: *ind. prez. 2.sg.* 16,21
are: *ind. prez. 3.sg.* 1,7; 8,3, 7, 16
va avea: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,4
a avea: *inf. prez.* 2,13, 16; 7,10
vor avea: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,10, 18
avea-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,13
am avut: *ind. pf.c. 1.sg.* 5,3
veți avea: *ind. viit.I. 2.pl.* 6,12
voiu avea: *ind. viit.I. 1.sg.* 6,25; 8,13
având: *gerunziu* rezum. cap.7; 7,23; 10,7; 13,16; 14,23; 16,6, 20; 18,14; 19,3
au avut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,5; 18,3
avea-oi: *ind. viit.I. 1.sg.* 8,10
avea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 15,8; 18,12, 24

AVERE: s.f.
avearea: *sg. ac.* 13,17

B

BALAUR: s.m.; var. (Înv. și pop.) **BĂLAUR**
bălauri: *pl. gen.* 16,10

(a) BATE: v. III
bați: *ind. prez. 2.sg.* 12,22
bătând: *gerunziu* 5,11
au fost bătuți: *pasiv ind. pf.c. 3pl.* 16,16; 19,16

(a) BATJOCORI: v. IV
va batjocori: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,18
au bajocorit: *ind. pf.c. 3.pl.* 11,15
batjocorească: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.15

BATJOCURĂ: s.f.
batjocură: *sg. nom./ac.* 5,3; 17,7
batjocuri: *pl. ac.* 12,26
bajocură: *sg. ac.* 17,8

BĂTRÂN, -Ă: s.m./f.
bătrânului: *sg. gen.* 2,10
(cei) bătrâni: *s.m. pl. ac.* 8,10

BĂTRÂNEȚE: s.f.
bătrâneațele: *pl. nom.* 3,17
bătrâneațe: *pl. nom.* rezum. cap.4
bătrâneațele: *pl. nom.* 4,8
bătrineaţelor: *pl. gen.* 4,9

BĂUTURĂ: s.f.
băuturii: *sg. gen.* 11,5

BÂRFIRE: s.f.
bârfirii: *sg. gen.* 4,12

BÂRFITOR, -TOARE: s.m./f.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în Chir Chesarie, episcopul Rîmnicului, *Mineiul*, luna lui octombrie, care s-a tipărit acum întîi rumânește... 1776.
bârfitori: *s.m. pl. ac.* 2,16

BINE: adv./s.
bine: *adv.* 3,5; 5,22; 11,14; rezum. cap.12; 12,19; 16,2
(mai) bine: *adv.* 14,19
bine: *s.n. sg. nom./ac.* 7,22; 11,6
bine: *s.n. sg. ac., în sintagmele* ***de bine făcătoriu/de bine îngăduitoriu/facerea de bine*** 7,22, 23; 16,24

(a) BIRUI: v. IV
biruiaște: *ind. prez. 3.sg.* 4,2; 7,30
să biruiască: *conj. prez. 3.sg.* 10,12
biruind: *gerunziu* rezum. cap.11
au biruit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 16,10; 18,22

BIRUITOR, -TOARE: adj.
biruitoare: *f. sg. ac.* 10,20

BISERICĂ: s.f.; var. (Înv.) **BISEARICĂ**
bisearica: *sg. ac.* 3,14
bisearică: *sg. ac.* 9,8

BLAGOSLOVENIE: s.f.
blagosloveniia: *sg. ac.* 15,19; 16,28

(a) BLAGOSLOVI: v. IV
blagoslovit e: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 14,7

(a) BLESTEMA: v. I; var. **(a) BLĂSTĂMA**
blăstămată e: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 3,13
era blăstămată: *pasiv ind. imp. 3.sg.* 12,11
e blăstămat/blăstămat e: *pasiv ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.14; 14,8

BOGĂȚIE: s.f.
bogățiilor: *pl. gen.* 5,8
bogățiile: *pl. nom.* 7,8; 8,5

BRAȚ: s.n.
brațul: *sg. ac.* 5, 17
brațului: *sg. gen.* 11,22; 16,16

BROASCĂ: s.f.
broaște: *pl. ac.* rezum. cap.19; 19,10

BUCATĂ: s.f. (mai ales la pl.) „hrană"; „fel de mâncare"
bucată: *sg. ac., în sintagma* ***bucată îngerească*** 16,20

BUCURIE: s.f.
bucurie: *sg. nom.* 8,16

BUN, -Ă: adj./s.
bun: *adj. m./n. sg. nom./ac.* 1,6; 8,15, 19; 12,1
bune: *adj. f./n. pl. ac./gen.* rezum. cap.3; 3,15; 12,21; 13,1, 7; 15,19
bună: *adj. f. sg. nom.* 8,18; 19,20
(mai) bună: *adj. f. sg. nom.* 6,1
(mai) bun: *adj. m. sg. nom.* 8,20; 15,17
bunei: *adj. antep. f. sg. gen.* 18,3
buni: *adj. m. pl. ac.* 19,13
(ceale) bune: *s.n. pl. ac.* 4, 12; 10,8; 18,9
(celor) buni: *s.m. pl. gen.* 14,25; 18,9; rezum. cap.19

BUNĂTATE: s.f.
bunătate: *sg. ac.* 1,1
bunătățile: *pl. ac.* 2,6; rezum. cap.7; 7,11
bunătății: *sg. gen.* 7,26
bunătătți: *pl. ac.* 8,9
bunătatea: *sg. ac.* rezum. cap.12; 12,22

BUZĂ: s.f.
buzele: *pl. ac.* 1,6

C

CAL: s.m.
cai: *pl. ac.* 19,9

CALE: s.f.
calea: *sg. nom./ac.* 3,3; 5,6, 7, 11; 12,24; 18,23
cale: *sg. nom./ac.* 5,11; 6,25; 10,17; 11,2; 14,3; 18,14; 19,7
căile: *pl. ac.* 2, 15, 16
căi: *pl. ac.* 5,7; 10,10
călii: *sg. gen.* 5,11
căli: *sg. dat.* 18,3

CAP: s.n.
capului: *sg. gen.* 18,24

CARNE: s.f.
cărnurilor: *pl. gen.* rezum. cap.19
cărnurile: *pl. ac.* 19,20

CARTE: s.f.
Cartea: *sg. nom.* în titlu *Cartea înțelepciunii*

CASĂ: s.f.
casa: *sg. ac.* 8,16

CAZNĂ: s.f.; var. **CASNĂ**
casne: *pl. nom.* 19,12

(a) CĂDEA: v. II
cade: *ind. prez. 3.sg.* 4,15
să cază: *conj. prez. 3.sg.* 13,16
vor fi căzând: *ind. viit.I.* (*cu gerunziul*). *3.pl.* 4,19
să cădeți: *conj. prez. 2.pl.* 6,10
am căzut: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,3
căzând: *gerunziu* 16,11
căzuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 17,15; 18,23

(a se) CĂI: v. IV
căindu(-să): *gerunziu* 19,2

(a) CĂLĂTORI: v. IV
a călători: *inf. prez.* 14,1

CĂLĂTORIE: s.f.
călătorie: *sg. ac.* 13,19

CĂLDURĂ: s.f.
căldura: *sg. ac.* 2,3

CĂPETENIE: s.f.
căpeteniilor: *pl. gen.* 8,11

CĂRARE: s.f.
cărarea: *sg. nom.* 5,10
cărările: *pl. nom.* 9,18
cărare: *sg. ac.* 14,3

CĂRUNTEȚE: s.f.
cărunteațele: *pl. nom./ac.* 2,10; 4,8

(a se) CĂUTA: v. I
(să) caută: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1
caută: *ind. prez. 3.sg./pl.* rezum. cap.6; 6,13; 13,7
căutați: *imperativ 2.pl.* 1,1
căutându-: *gerunziu* 6,17
căutând: *gerunziu* 8,18; rezum. cap.11; 13,6
căuta: *ind. imp. 3.sg.* 19,16

CÂMP: s.n.
câmpului: *sg. gen.* 17,16
câmp: *sg. nom.* 19,7, 18

(a) CÂNTA: v. I
au cântat: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,20
cântând: *gerunziu* 18,9

CÂNTAR: s.n.
cântare: *pl. ac.* 11,21

(a) CÂȘTIGA: v. I; var. **(a) CĂȘTIGA**
să câștigați: *conj. prez. 2.pl.* 1,12
a câștiga: *inf. prez.* 13,19; 15,12

CÂȘTIGARE: s.f.; var. (Reg.) **CĂȘTIGARE**
câștigarea: *sg. nom.* rezum. cap.6
câștigare: *sg. ac.* 15,12
câștigării: *sg. gen.* 14,2

CENUȘĂ: s.f.; var. **CENUȘE**
cenușe: *sg. nom.* 2,3; 15,10

CER: s.n.; var. **CERIU**
ceriuri: *pl. ac.* 9,10, 16
ceriul: *sg. ac.* 13,9
ceriu: *sg. ac.* 16,20; 18,15, 16

(a) CERCA: v. I
am cercat: *ind. pf.c. 1.sg.* 8,2
va cerca: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,14
cearcă: *ind. prez. 3.sg.* 13,17

CERCARE: s.f.
cercarea: *sg. nom.* 14, 12

(a) CERCETA: v. I
va cerceta: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,4; 9,16

voiu cerceta: *ind. viit.I. 1.sg.* 6,24
ai cercetat: *ind. pf.c. 2.sg.* 11,11
au cercetat: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.12

(a se) CERE: v. III
a (să) cearе: *inf. prez.* rezum. cap.8
cearе: *ind. prez. 3.sg.* 13,19
cerându(-)(-să): *gerunziu* 15,8
au cerut: *ind. pf.c. 3.pl.* 19,11

(a se) CERTA: v. I
ceartă: *ind. prez. 3.sg.* 1,3
(să) va certa: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,5
certi: *ind. prez. 2.sg.* 12,2
a (să) certa: *inf. prez.* 12,15; 13,8
certați fiind: *gerunziu* rezum. cap.16
(să) ceartă: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.19

CERTARE: s.f.
certarea: *sg. nom./ac.* 1,9; 8,18; 17,7; 19,4
certare: *sg. ac.* 3,10; 16,6
certări: *pl. ac.* 12,26

CETATE: s.f.
cetatea: *sg. ac.* 9,8
cetăți: *pl. ac.* 10,6

(a) CHEMA: v. I
au chemat: *ind. pf.c. 3.pl.* rezum. cap.1; 1,16; 11,4; 13,10
am chemat: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,7
ar fi chemat: *pasiv cond. prez.* 11,26
chemându-: *gerunziu* rezum. cap.12
cheamă: *ind. prez. 3.sg.* 13,18
chiiamă: *ind. prez. 3.sg.* 14,1
chiamă: *ind. prez. 3.pl.* 14,22
va chema: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,14
chemând: *gerunziu* 18,8

CHIN: s.n.
chinuri: *pl. ac.* 6,7; 11,10; 12,23; 14,10; 16,1, 2
chinurile: *pl. ac.* 11,14
chinul: *sg. nom.* 17,12
chinurilor: *pl. dat.* 19,4

(a se) CHINUI: v. IV
(să) chinuia: *ind. imp. 3.pl.* 11,12
(să) chinuiască: *ind. prez. 3.sg.* 11,17
ai chinuit: *ind. pf.c. 2.sg.* 12,20

CHINUIRE: s.f.
chinuirea: *sg. nom.* 6,9
chinuire: *sg. ac.* 16,24

CHIP: s.n.
chipul: *sg. nom./ac.* 2,3; 7,26; 14,17; 15,5
chip: *sg. ac., în loc. adv.* ***într-alt chip/în ce chip/nici într-un chip*** 8,21; 11,9, 10; 13,9; 16,4; 17,9; 19,10
chipuri: *pl. ac.* 12,22
chipului: *sg. dat.* 13,13
chip: *sg. nom.* 13,16
chip: *sg. nom., în sintagma* ***chip cioplit*** 15,4

CHIPUIRE: s.f.; cuvântul, în formă neprefixată nu este înregistrat în DA; vezi **ÎNCHIPUIRE**

CINSTE: s.f.
cinstea: *sg. nom./ac.* 2,22; 4,2; 7,13; 8,3; 14,18, 27
cinste: *sg. nom./ac.* 3,17; 4,19; 5,4; 7,11; 8,10, 18; 14, 11

(a) CINSTI: v. IV
să cinstim: *conj. prez. 1.pl.* 2,10
sânt cinstite: *pasiv ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.4; 4,8
au cinstit: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,10; 12,23; rezum. cap.13
cinstea: *ind. imp. 3.pl.* 11,16
a cinsti: *inf. prez.* 14,15, 17
(să) cinstea: *ind. imp. 3.pl.* 14,16
să cinstească: *conj. prez. 3.pl.* 14, 17
au fost cinstit: *pasiv ind. pf.c. 3.sg.* 14,20
cinstesc: *ind. prez. 3.pl.* 15,6, 18
cinstește: *ind. prez. 3.sg.* 15,17
ai cinstit: *ind. pf.c. 2.sg.* 19,20

CINSTIT, -Ă: adj.
cinstit: *m. sg. nom.* 10,11

(a) CIOPLI: v. IV
să cioplească: *conj. prez. 3.sg.* 13, 11, 13
au cioplit: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,2

CIOPLIT, -Ă: adj.
cioplit: *n. sg. nom., în sintagma* ***chip cioplit*** 15,4
cioplite: *n. pl. ac.* 15,13

CIRTĂ: s.f. (Înv. și pop.) „interval de timp foarte scurt", „clipă"
cirtă: *sg. ac., în loc. adv.* ***într-o cirtă*** „imediat" 18,12

CIUDESĂ: s.f. (Înv. și reg.) „minune"
ciudease: *pl. ac.* 17,9

(a) CLĂTI: v. IV „a mișca"; (Înv.) „a fi impresionat", „a tulbura"
a clăti: *inf. prez.* 2,2
clătind: *gerunziu* 5,11

CLĂTIRE: s.f. „agitare"
clătire: *sg. nom.* 18,20

CLĂTIT, -Ă: adj. (Înv.) „tulburat"
clătiți: *m. pl. ac.* 17,9

(a se) COBORÎ: v. IV; var. (Înv.) **a (se) POGORÎ**
pogorându(-să): *gerunziu* 10,6
(s-)au pogorât: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,13
(să) pogoară: *ind. prez. 3.sg.* 11,23
pogorând: *gerunziu* 17,4

COIF: s.n.
coif: *sg. ac.* 5,19

COMOARĂ: s.f.
comoară: *sg. nom.* 7,14

COPAC: s.m.; var. (Reg.) **COPACI**
copaci: *pl. ac.* 17,17

COPIL: s.m.
copiilor: *sg. dat.* 12,25

CORABIE: s.f.
corabia: *sg. ac.* 5,10
corăbiii: *sg. gen.* rezum. cap.14
corabiia: *sg. ac.* 14,1

CORT: s.n.
cortului: *sg. gen.* 9,8

(a se) CREDE: v. III
să crează: *conj. prez. 3.pl.* 12,2
(Te) crezi: *ind. prez. 2.sg.* 12,17
cred: *ind. prez. 3.pl.* 16,26
crezând: *gerunziu* 17,2
au crezut: *ind. pf.c. 3.pl.* 18,6
necrezând: *gerunziu* 18,13

CREDINCIOS, -OASĂ: s.m./f.
(cei) credincioşi *s.m. pl. nom.* 3,9
credincioşilor: *s.m. pl. gen.* rezum. cap.15

CREDINȚĂ: s.f.
credinţă: *sg. ac.* rezum. cap.1; 1,2
credinţii: *sg. gen.* 3,14

(a) CRUȚA: v. I
au cruţat: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.10; 10,5; 14,6

CUGET: s.n.
cugetele: *pl. nom./ac.* 1,3, 9; 9,14; 11,16
cugetelor: *pl. gen.* 2,14; 8,9
cuget: *sg. ac.* 19,3

(a) CUGETA: v. I
cugeta: *ind. imp. 3.pl.* 2,1
cugetând: *gerunziu* 8,17; 14,30
a cugeta: *inf. prez.* 16,28

CUMPĂNĂ: s.f.
cumpănă: *sg. ac.* 11,23

CUMPLIT, -Ă: adj.
cumplite: *f./n. pl. nom./gen.* 3,19; 12,9
cumplita: *adj. antep. f. sg. nom.* 16,5; 17,10
cumpliţilor: *adj. antep. m. pl. gen.* 16,5
(foarte) cumplite: *f. pl. ac.* 19,15

(a se) CUNOAȘTE: v. III
să cunoaştem: *conj. prez. 1.pl.* 2,19
au cunoscut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,22; 3,13; 10,5; 11,10; 12,27; 13,1; 15,11
cunoscut iaste: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 4,1
să cunoască: *conj. prez. 3.pl.* 10,8, 12; 16,18
cunosc: *ind. prez. 3.pl.* 12,17; 13,7
a cunoaşte: *inf. prez.* 12,27; 15,3; 16,16
cunoscut să fie: *pasiv conj. prez. 3.sg.* 16,28
(s-)au cunoscut: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,6
necunoscând: *gerunziu* rezum. cap.13

CUNOSCUT, -Ă: adj.
cunoscut: *m. sg. nom.* 2,1; 13,5

CUNOȘTINȚĂ: s.f.
cunoştinţa: *sg. nom./ac.* 1,7; 2,13; rezum. cap.9; 10,10; 13,1; 14,22
cunoştinţii: *sg. gen.* 3,18
cunoştinţă: *sg. nom.* 17,10

CUNUNAT, -Ă: adj.
cununat: *n. sg. ac.* 4,2

(a se) CUPRINDE: v. III
va fi cuprins: *pasiv ind. viit.I. 3.sg.* 4,7
a (să) cuprinde: *inf. prez.* rezum. cap.8
cuprinsease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 11,13
cuprindea: *ind. imp. 3.pl.* 19,13, 14, 15

CUPRINS, -Ă: adj. (Înv.) „stăpânit"; „ocupat cu ceva"
cuprins: *m. sg. nom./gen.* rezum. cap.4; 17,16
cuprinşi: *m pl. nom.* 17,6

CUPTOR: s.n.
cuptoriu: *sg. ac.* 3,6

CURAT, -Ă: adj.
curat: *n. sg. nom.* rezum. cap.4; 4,1; 7,23
curate: *n. pl. ac.* 14,24; 15,7

CURĂȚIE: s.f.
curăţii: rezum. cap.3
curăţie: *sg. ac.* 7,24

CURÂND: adv.
curând: 14,28

CURGĂTOR, -TOARE: adj.
curgătoare: *f. sg. gen.* 17,17

(a) CURGE: v. III
au curs: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,16

CURGERE: s.f. „curs", „trecere"; „șuvoi"
curgerile: *pl. nom.* 7,19
curgere: *sg. nom.* 7,25
curgerea: *sg. ac.* 18,14

CURSĂ: s.f.
cursă: *sg. nom.* 14,11

CURVIE: s.f.
curviei: *sg. gen.* 14,12
curviii: *sg. gen.* 14,26

CUVÂNT: s.n.
cuvintelor: *pl. gen.* 1,9; 8,8, 18
cuvântul: *sg. nom./ac.* 1,11; 2,2; 9,1; 16,12, 26; 18,15, 22
cuvintele: *pl. nom./ac.* 1,16; 2,17, 20; 6,10, 12, 27; 7,16; 16,11; 17,1
cuvânt: *sg. ac.* 12,9

(a se) CUVENI: v. IV
(să) cuvinea: *ind. imp. impers.* 16,4

D

(a se) DA: v. I
(să) va da: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,14
vor da: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,3
daţi: *imperativ 2.pl.* 6,3
(s-)au dat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,4; 7,7; 11,4
am dat: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,3
au dat: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,15, 17; 10,2, 10, 12, 14; 11,8
(să) dau: *ind. prez. 3.pl.* 7,15
va da: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,21
vei da: *ind. viit.I. 2.sg.* 9,17
ai dat: *ind. pf.c. 2.sg.* 11,7; 12,21, 23, 25; 14,3; 16,2
dai: *ind. prez. 2.sg.* 12,10, 11, 19
da: *inf. prez. fără* **a** 17,5
a (să) da: *inf. prez.* 18,4
(să) dă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.8
dă: *imperativ 2.sg.* 9,4
dă: *ind. prez. 3.sg.* 15,5; 17,10
dând: *gerunziu* rezum. cap.11
dându-: *gerunziu* 12,20, 22

DAR: s.n.
dar: *sg. nom./ac.* 3,9; rezum. cap.15
darul: *sg. nom.* 3,14; 4,15; 8,21
darurile: *pl. ac.* 7,14
darului: *sg. dat.* 16,25

DATOR, -TOARE: adj.; var. (Înv.) **DATORIU**
datoriu: *m. sg. nom.* 15,12

DATORIE: s.f.; var. (Înv.) **DEATORIE**
deatoriia: *sg. nom.* 15,8

DĂNȚUIRE: s.f.
dânțuiri: *pl. nom.* 4,3

(a) DĂRUI: v. IV
ai dăruit: *ind. pf.c. 2.sg.* 16,20; 18,3

DEDAT, -Ă: s.m./f.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în I. Codru-Drăgușanu, *Călătoriile unui român ardelean în țară și în străinătate* (1835–44) (Peregrinul transilvan). Ediție prefăcută în stilul literear de astăzi de Constantin Onciu, cu o prefață de N. Iorga. Vălenii de Munte, 1910.
(cei) dedați: *s.m. pl. nom.* 17,7

DEDESUBT: adv.; var. **DEDESUPT**
(mai) dedesupt: 10,19
dedesupt: 17,13

(a) DEFĂIMA: v. I
defăimează: *ind. prez. 3.sg.* 2,12

DEFĂIMARE: s.f.
defăimare: *sg. ac.* 1,11

DEGET: s.n.
deagetele: *pl. nom.* 15,15

DEGRABĂ: adv.
degrabă: 2,6; 6,16; 14,15; 16,11
(mai) degrabă: 3,18; 4,16

DEMULT: adv.
demult: *adv. în forma* ***de demult*** „din trecut”, „de altădată” 12,3

DEOCHERE: s.f.; var. **DEOCHIARE**; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în S. Fl. Marian, *Descîntece poporane române*, culese de... Suceava, 1886.
deochiiarea: *sg. nom.* 4,12

DEPARTE: adv.
departe: rezum. cap.4; 11,16; 14,17
departe: *adv. în loc. prep.* ***departe de*** 9,6
departe: *adv. în forma* ***de departe*** „de la mare distanță” 11,12; 14,17

(a se) DEPĂRTA: v. I
(să) depărtează: *ind. prez. 3.sg.* 2, 16
(s-)au depărtat: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,10
(să) depărtă: *ind. prez. 3.sg.* 4,2
depărtându(-să): *gerunziu* 10,3

DES, DEASĂ: adj.
dease: *f. pl. ac.* 17,17

DESĂVÂRȘIT, -Ă: adj./adv.
desăvârșit: *adj. m. sg. nom.* 9,6
desăvârșit: *adv.* 15,3

(a) DESCHIDE: v. III; var. **(a) DEȘCHIDE**
au deșchis: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,21

(a se) DESCHILINI: v. IV (Reg.) „a (se) deosebi” (cf. **Indice** Iș)
(să) deschilinească: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4

DESCHILINIRE: s.f. (Reg.) „deosebire”; aici prima atestarea cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în I.-Aurel Candrea, Gh. Adamescu, *Dicționarul enciclopedic ilustrat*. Partea I: *Dicționarul limbii române din trecut și de astăzi* de I.-Aurel Candrea. Partea II: *Dicționarul istoric și geografic universal* de Gh. Adamescu, București, [1926–1931].
deschilinirile: *pl. nom.* 7,20
deschilinire: *sg. nom.* 18,2

(a) DESFACE: v. III
au desfăcut: *ind. pf.c. 3.pl.* 18,23

(a se) DESFĂȚA: v. I
a (să) desfăța: *inf. prez.* rezum. cap.2
să (ne) desfățăm: *conj. prez. 1.pl.* 2,6
desfățându(-să): *gerunziu* 13,3

DESFĂTARE: s.f.
desfățare: *sg. nom.* 8,18

(a) DESPĂRȚI: v. IV
despart: *ind. prez. 3.pl.* 1,3

DESTUL, -Ă: adj./adv.
destul: *adv.* 14,22
destui: *adj. m. pl. nom.* 18,12
destulă: *adj. f. sg. nom.* 18,25

DEȘERT, DEȘARTĂ: adj./s.
deșarte: *adj. n. pl. nom./ac.* rezum. cap.1; 12,24; 14,5; 15,9
deșartă: *adj. f. sg. nom./ac.* 3,11; 15,8; 16,29
deșerți: *adj. m. pl. nom.* rezum. cap.13; 13,1
deșert: *adj. n. sg. nom.* 15,10
deșert: *s.n. sg. ac., în loc. adv.* ***în deșert*** 1,11

DEȘERTĂCIUNE: s.f.
deșertăciunea: *sg. nom./ac.* 13,13; 14,14

DEZLEGARE: s.f.
dezlegările: *pl. ac.* 8,8

(a se) DEZMIERDA: v. I
(vă) dezmierdați: *ind. viit.I. 2.pl.* 6,22

DEZMIERDARE: s.f.
dezmierdările: *pl. ac.* rezum. cap.2
dezmierdarea: *sg. nom.* 2,8

(a se) DEZRĂDĂCINA: v. I
(să) vor dezrădăcina: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,4

DIAVOL: s.m.
diavolului: *sg. gen.* rezum. cap.2; 2,24

DIMINEAȚĂ: s.f.
dimineața: *s.f. sg. ac.* 11,23

DIMPOTRIVĂ: adv. (Înv. și reg.) **DINPROTIVĂ**; (Înv.) **DIMPROTIVĂ**
dinprotivă: 4,20
dimprotivă: 19,20

DINĂUNTRU: adv./prep.; var. **DINLĂUNTRU; DINLONTRU**
dinlăuntrul: *prep.* 12,5
dinlontru: *adv.* 17,12

DINTE: s.m.
dinții: *s.m. pl. nom.* 16,10

(a) DOBÂNDI: v. IV
dobândind: *gerunziu* 4,2
au fost dobândit: *ind. m.m.c.pf. perifr. 3.sg.* rezum. cap.7
am dobândit: *ind. pf.c. 1.sg.* 8,19
a dobândi: *inf. prez.* rezum. cap.9

(a) DOICI: v. IV (Înv. și pop.) „a îngriji”
doicit am fost: *pasiv ind. pf.c. 1.sg.* 7,4

(a) DOJENI: v. IV
dojenind: *gerunziu* 11,11
dojenești: *ind. prez. 2.sg.* 12,2
dojenea: *ind. imp. 3.pl.* 18,19

DOJENITOR, -TOARE: adj.
dojenitoare: *f. sg. nom.* 1,8

DOMN: s.m. „Dumnezeu”
Domnul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,1; 3,8, 10; 4,17, 18; 5,16; 6,4; 8,3, 21; 11,14; 13,9
Domnului: *sg. gen.* 1,7; 5,7, 17
Domnul: *sg. voc., în sintagma* ***Domnul milii*** 9,1
Doamne: *sg. voc.* 9, 19; 10,20; 11,27; 12,1 , 2; 16,12, 1 3, 26; 17,1; 19,9, 20

(a) DORI: v. IV
doresc: *ind. prez. 3.pl.* 4,2; 6,14
am dorit: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,7
dorește: *ind. prez. 3.sg.* 8,8

DORIT, -Ă: s.m./f.
(ceale) dorite: *s.nm. pl. ac.* rezum. cap.8

(a) DORMI: v. IV
dormind: *gerunziu* 17,13

DOVEDIRE: s.f.
dovedirea: *sg. ac.* 17,11

DRAG, -Ă: adj.
drag: *n. sg. nom.* 12,7

DRAGOSTE: s.f.
dragoste: *sg. ac.* 3,9

DREPT, DREAPTĂ: adj./s./adv.
drepți: *adj. m. pl. nom.* rezum. cap.1
drept: *adj. m./n. sg. ac.* 2,10; 9,9, 12; 10,15; 12,15, 19; 13,11; 17,2
dreapte: *adj. f.pl. ac.* 10,10
(mai) drepți: *adj. m. pl. nom.* 18,6
(cel) drept: *s.m. sg. nom./ac.* rezum. cap.2; 2,12; 3,10; 4,7; 10,4, 5, 6
drept: *s.m. sg. nom.* 2, 1
drepților: *s.m. pl. gen./dat.* 2,16; rezum. cap.3; 3,1; rezum. cap.5; 11,15; 12,9
drepții: *s.m. pl. nom.* 3,7; rezum. cap.4; 5,1, 16; 10,19; 18,9
dreptului: *sg. gen.* rezum. cap.4; 19, 16
dreptul: *s.m. sg. ac.* 4, 16; 10,13
(celor) drepți: *s. m. pl. gen.* rezum. cap.5; 10,17; 11,7; 16,17; 18,5, 7
dreapta: *s.f. sg. ac.* 5,17
(ceale) dreapte: *s.n. pl. nom.* 6,11
(cei) drepți: *s.m. pl. nom.* 16,23; 18,20
(cei) drepții: *s.m. pl. nom.* 18,9
drept: *adv.* 5,22; 6,5, 11; 12,15; 19,12

DREPTATE: s.f.; var. (Înv. și reg.) **DIREPTATE**
direptății: *sg. gen.* 2,22
dreptatea: *sg. nom./ac.* 1,1, 15; 5,20; rezum. cap.6; 8,7; 14,7, 30; 15,3
dreptate: *sg. nom./ac.* 2,11; 5,19; 9,3; 15,3
dreptății: *sg. gen.* 5,6; 6,5; 12,16
dreptății: *sg. dat. adn.* 18,9
dreptăți: *pl. ac.* 19,15

(a se) DUCE: v. III
va duce: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,24
duce: *ind. prez. 3.sg.* 6,21; 18,23
(să) duce: *ind. prez. 3.sg.* 7,27
au dus: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,4
duci: *ind. prez. 2.sg.* 16,13
să ducă: *conj. prez. 3.pl.* 19,2
ducea: *ind. prez. 3.sg.* 19,4

DUH: s.n.
Duhul: *sg. nom./ac., în sintagmele* ***Duhul Sfânt Duhul Domnului/ Duhul Tău cem Sfânt/Duhul puterii Tale/Duhul Tău*** 1,5, 7; 9,17; 11,21; 12,1
duhul: *sg. nom./ac.* 1,6; 2,3; 5,24; rezum. cap.7; 7,7, 22; 13,2; 15,11
duhului: *sg. gen.* 5,3
duhurile: *pl. ac.* 7,23
duh: *sg. nom./ac.* 15,15; 17,17
duhu: *sg. ac.* 15,16

DULCE: adj./adv.
dulce: *adj. m./n. sg. nom.* 7,22; 12,1; 15,1
dulcele: *adj. antep. n. sg. nom.* 17,17
dulce: *adv.* rezum. cap.8

DULCEAȚĂ: s.f.
dulceața: *sg. ac.* 7,2; rezum. cap.15; 16,20, 21
dulcții: *sg. gen.* 16,2

DUMNEZEU: s.m. „Divinitatea”
Dumnezeu: *sg. nom./ac./gen./dat.* 1,1, 3, 6, 9, 13; rezum. cap.2; 2,13, 16, 18, 22, 23; rezum. cap.3; 3,1, 5, 14; rezum. cap.4; 4,10, 14, 15, 17; rezum. cap.5; 5,5; 6,5, 8, 20, 24; 7,14, 15, 25, 26, 27, 28; rezum. cap.8; 8,3, 4, 21; rezum. cap.9; 9,13; 10,1, 5, 10, 16; rezum. cap.11; rezum. cap.12; 1 2,7, 13, 26, 27; rezum. cap.13; 13,1, 6; 14,9, 11, 15, 22, 26, 30; rezum. cap.15; 15,16, 19; rezum. cap.16; 16,18; rezum. cap.18; 18,13; rezum. cap.19
Dumnezeu: *sg. dat.* (*cu prep.* ***la***) 4,1
Dumnezeul: *sg. voc., în sintagma* ***Dumnezeul părinților miei/ Dumnezeul nostru*** 9,1; 15,1

DUMNEZEU: s.m. „zeu”; „idol”
dumnezei *pl. nom./ac.* 12,24, 27; rezum. cap.13; 13,2, 3, 10; 15,15
dumnezeu: *sg. nom./ac.* 14,8, 20; 15,8

(a) DUREA: v. II
durând: *gerunziu* 14,15

DUS, -Ă: adj.
dusă: *f. sg. nom.* 2,3
duși: *m. pl. nom.* 19, 11

E

EGIPTEAN: s.m.; var. (Înv.) **EGHIPTEAN**
eghipteani: *pl. nom./ac.* rezum. cap.10; rezum. cap.11
eghipteanilor: *pl. gen.* rezum. cap.18
eghipteanii: *pl. nom.* rezum. cap.16; rezum. cap.17; rezum. cap.19

EVLAVIE: s.f.
evlavie: *sg. ac.* 12,18

F

(a se) FACE: v. III
face: *ind. prez. 3.sg.* 6,20; 14,15
(Te) faci: *ind. prez. 2.sg.* 12,16
să facă: *conj. prez. 3.sg.* 13,15

(să) face: *ind. prez. 3.sg.* 14,7, 8; 16,24
fac: *ind. prez. 3.pl.* 15,6
au făcut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* rezum. cap.1; 1,13, 14; 2,23; 6,8; 10,11, 21; 11,2; 13,4; 14,8, 10, 17; 15,16
(s-)au făcut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* rezum. cap.2; 4,10; 6,24; 7,1, 14; 10,1; 11,6; 14,11; 18,20
făcând: *gerunziu* 5,3; 13,17; 14,23; 16,4
(m-)am făcut: *ind. pf.c. 1.sg.* 8,2
ai făcut: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,1, 9; 11,25; 12,12, 19
făcându-: *gerunziu* rezum. cap.12; 13,14
făcea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 12,4; 17,18
făcându(-să): *gerunziu* 12,22
e făcut: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 14,10
era făcut: *pasiv ind. imp. 3.sg.* 15,8
(să) făcuse: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 19,10
era făcute: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 19,12

FACERE: s.f.
facerea: *sg. ac., în sintagma* ***facerea de bine*** 16,24

FALĂ: s.f.
fala: *sg. nom.* 5,8

FAMEN: s.m.
famenul: *sg. nom.* 3,14

FAPTĂ: s.f.
fapta: *sg. ac.* rezum. cap.3
faptelor: *pl. gen.* rezum. cap.3; 3,15
faptele: *pl. ac.* 11,21

FATĂ: s.f.
featelor: *pl. gen.* 9,7

FAȚĂ: s.f.
față: *sg. ac., în loc. adj.* ***de față*** 4,2; 9,9; 11,12; 14,17
fața: *sg. nom./ac.* 6,8; 8,11; 13,14; 18,1
feței: *sg. dat.* 8,2
fețe: *pl. nom./ac.* 15,4; 17,4
feții: *sg. gen.* 17,6

FĂCĂTOR, -TOARE: adj./s. „cel care face"; (art.) „Dumnezeu"
făcătoriu: *adj. n. sg. nom., în sintagma* ***de bine făcătoriu*** 7,22
Făcătoriul/făcătoriul: *s.m. sg. nom./ac.* 13,5; rezum. cap.14
făcătorii: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.15
făcătoriului: *s.m. sg. dat.* 16,24

FĂCĂTORIE: s.f.; cuvântul nu este înregistrat în DA.
făcătoriii: *sg. dat.* 17,7

FĂCUT, -Ă: adj.
făcut: *n. sg. ac.* 7,3
făcută: *f. sg. ac.* 9,2
făcuți: *m. pl. nom.* 16,3

(a se) FĂGĂDUI: v. IV
(să) făgăduiască: *ind. prez. 3.sg.* 2,13
(să) făgăduia: *ind. imp. 3.pl.* 17,8

FĂGĂDUINȚĂ: s.f.
făgăduință: *sg. ac.* 1,16; 13,17
făgăduințele: *pl. ac.* 12,21

FĂPTURĂ: s.f.
făptura: *sg. nom./ac.* 2,6; 3,13; 5,18; 9,2; rezum. cap.13; 19,6
făpturi: *pl. ac.* rezum. cap.5; rezum. cap.13
făpturile: *pl. nom./ac.* rezum. cap.13; 14,11
făpturii: *sg. gen.* 13,5

FĂȚARNIC, -Ă: adj.
fățarnică: *f. sg. ac.* 1,5

FEL: s.n.; var. (Înv.) **FEALIU**
fealiuri *pl. ac.* rezum. cap.7; 7,22
fel: *sg. ac.* 11,19
fealiul: *sg. nom./ac.* 19,6, 17

(a) FERICI: v. IV
fericească: *ind. prez. 3.sg.* 2,16

FERICIRE: s.f.
fericirea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.3; rezum. cap.5

FERICIT, -Ă: adj.
fericită: *f. sg. nom.* 3,13

FERMECĂTORIE: s.f.
fărmecătorii: *pl. ac.* 18,13

(a) FI: v. IV
e: *ind. prez. 3.sg.* 1,6; 2,1, 5, 9, 11, 12, 15, 18; 3,3, 4, 11, 13; rezum. cap.4; 4,1, 2, 9, 15; 5,15, 16; rezum. cap.6; 6,1, 8, 18; rezum. cap.7; 7,6, 25, 26; 8,5, 6, 21; 9,9; 11,23; 12,1, 10; 13,1, 10, 17, 19; rezum. cap.14; 14,12; 15,10, 17; 17,11, 12
este: *ind. prez. 3.sg.* 2,2
era: *ind. imp. impers./3.sg./pl.* 4,14; 8,21; 11,18, 22; 12,11; 14,13, 17, 22; 16,9, 17; 17,7, 16, 20; 18,1, 12, 24, 25; 19,7, 14, 18
eram: *ind. imp. 1.sg.* 8,19
erai: *ind. imp. 2.sg.* 12,9
ești; *ind. prez. 2.sg.* 12,16; 14,4; 15,1; 16,8, 13
să fie: *conj. prez. 3.sg./pl.* rezum. cap.1; 1,14, 16; 2,8, 9; 9,10; 12,19; 14,5; 15,7; 16,28; 18,2, 6
va fi: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,9; 2,3, 20; 3,6; 4,3, 7; rezum. cap.5; rezum. cap.6; 6,6, 16, 25; 8,9; 9,6; 14,11
a fi: *inf. prez.* 1,16; 2,1, 11, 16; 3,2; 5,4, 13; 6,20; 7,8; 8,8; 11,14; 12,15, 17, 24, 27; rezum. cap.13; 13,1, 2, 3; 14,20; 15,12, 15; 17,6, 12; 18,13
vom fi: *ind. vit.I. 1.pl.* 2,2
am fi fost: *cond. pf. 1.pl.* 2,2
fie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 2,11
vor fi: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,17; 3,16, 17; 4,19; 5,16; 8,14; 14,13
fiind: *gerunziu* 6,5; rezum. cap.7; 7,27; 8,20; rezum. cap.9; 11,10; 12,15; 14,8; 15,17; 16,25; 17,10
voiu fi: *ind. viit.I. 1.sg.* 8,11; 9,12
ar fi: *cond. prez. 3.sg.* 14,17
am fi fost: *cond. pf. 1.pl.* 2,2
au fost: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,14; rezum. cap.5; 9,9; 10,11, 17; 11,9; rezum. cap.14; 14,21; 18,13
am fost: *ind. pf.c. 1.pl.* 5,7
sânt: *ind. prez. 3.pl.* 1,16; 2,6, 15, 17, 25; 3,1, 3, 12, 19; 4,6, 8; 5,3; 6,10; 7,17, 21; 8,6; 9,14, 16, 18; 11,25, 27; 12,24; rezum. cap.13; 13,1, 7, 10; 14,9, 25, 29; 15,6, 7, 14, 15, 18; 17,1
sânt: *ind. prez. 1.sg.* 7,1; 9,5
sântem: *ind. prez. 1.pl.* 15,2
-i: *ind. prez. 3.sg.* 1,15; 2,12; rezum. cap.6; 12,7, 18; 13,13, 16; 15,9
iaste: *ind. prez. 3.sg.* 1,6, 14, 15; rezum. cap.2; 2,1, 5, 9, 15; 3,9, 11; 5,4; 6,13, 16, 19, 24, 26; 7,9, 10, 12, 14, 15, 22, 24, 25, 29; 8,4, 6, 7, 17; rezum. cap.9; 10,12; 12,13, 16; 13,1, 3, 4, 6, 14, 16; 14,12, 27; 15,3, 7, 9, 15; 16,15, 17; 18,21

FIARĂ: s.f.
fiarălor: *pl. gen.* 7,19; 16,5; 17,18
fiarăle: *pl. ac.* 11,16
fiară: *pl.* (*cu des.* **-ă**) ac. 11,19
fierilor: *pl. dat.* 12,9
fieri: *pl. ac.* 16,1

FIER: s.n.
fier: *sg. ac.* 13,15; 17,15

FIRE: s.f.
firile: *pl. nom.* 7,19

fire: *sg. ac.* 11,18
firea: *sg. nom./ac.* 15,13; 16,21; 19,19

FIRESC, -EASCĂ: adj.
firească: *f. sg. nom.* 12,10

FIU: s.m.
fiiul: *sg. nom./ac.* 2,13, 18; 9,5; 14,15
fiilor: *pl. gen.* rezum. cap.3; 18,5
fiii: *pl. nom./ac.* 3,12, 16; 4,6; 5,5; 9,6; rezum. cap.10; rezum. cap.11; 11,5; 12,19, 21; 13,17; 14,23; 16,10, 26; 18,4
fiilor: *pl. dat. adn.* 9,7; 12,5
fiiului: *sg. gen.* 10,5
fii: *pl. ac.* 16,21
fiiu: *sg. ac.* 18,5

FLACĂRĂ: s.f.
flacăra: *sg. nom.* 17,5; 19,20

FLOARE: s.f.
floarea: *sg. nom., în sintagma* ***floarea vremii*** 2,7

FLOC: s.n.
flocul: *sg. ac.* 5,15

FOC: s.n.
foc: *sg. nom./ac.* 10,6; rezum. cap.16; 16,16, 27; 17,6; rezum. cap.18; 18,3
focuri: *pl. ac.* 11,19
focul: *sg. nom./ac.* 13,2; 16,17, 18, 19, 22; 19,19
focului: *sg. gen.* 16,22; 17,5

FOLOS: s.n.
folos: *sg. nom./ac.* 2,11, 12
folos: *sg. ac., în loc. adj.* ***de folos/mai de folos*** rezum. cap.6; 8,7; 13,11; rezum. cap.14

(a) FOLOSI: v. IV
folosește: *ind. prez. 3.sg.* 1,11
au folosit: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,8
va folosi: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,27

FRAGED, -Ă: var. **FRAGET, -Ă** (aici) „șubred", „putred"; „fragil"
fraget: *m./n. sg. nom./ac.* 14,1, 8
fragete: *n. pl. ac.* 15,13

FRATE: s.m.
frate: *sg. ac.* 10,3
frate-său: *sg. gen.* 10,10

(a) FRĂMÂNTA: v. I
frământând: *gerunziu* 15,7

(a se) FRÂNGE: v. III
(să) vor frânge: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,5

FRICĂ: s.f.
frică: *sg. nom./ac.* 11,20; rezum. cap.17; 17,6, 8, 14, 18
frică: *sg. ac., în loc. adj.* ***fără frică*** 17,4
frica: *sg. nom./ac.* 17,6, 8, 11, 14

FRICOS, -OASĂ: adj.
fricoase: *n. pl. nom.* 9,14
fricoasă: *f. sg. nom.* 17,10

FRUMOS, -OASĂ: adj.
frumos: *n. sg. nom.* 4,1
(mai) frumosă: *f. sg. nom.* 7,29
(mai) frumos: *m. sg. nom.* 13,3

FRUMUSEȚE: s.f.; var. (Pop.) **FRUMSEȚE; FRÂMSEAȚE**
frumseații: *sg. gen.* 5,17; 13,5
frumseața: *sg. ac.* 7,10
frumseațe: *sg. ac.* 13,3
frumseații: *sg. gen., în sintagma* ***Izvoditoriul frumseații*** 13,3
frâmseața: *sg. ac.* 14,20

FUGAȘ, -Ă: adj./s. (Înv. și reg.) „fugar"
fugași: *adj. m. pl. nom.* 17,2
fugași: *s.m. pl. ac.* 19,3

(a) FUGI: v. IV
fuge: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1
va fugi: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,5
fugând: *gerunziu* 10,6
fugea: *ind. imp. 3.sg.* 10,10
au fugit: *ind. pf.c. 3.pl.* 15,19

FULGER: s.n.
fulgerilor: *pl. gen.* 5,22
fulgerelor: *pl. gen.* 19,12

FUM: s.n.
fum: *sg. nom./ac.* 2,2; 11,19
fumul: *sg. ac.* 5,15

(a) FUMEGA: v. I
fumegând: *gerunziu* 10,7

FUND: s.n.
fundului: *sg. gen.* 5,10

FURTIȘAG: s.n.
furtișagul: *sg. nom.* 14,25

G

(a) GĂTI: v. IV (Înv. și pop.) „a (se) pregăti fizic sau moral pentru a întreprinde o acțiune"; „a prepara o mâncare"
ai gătit: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,8
gătindu-: *gerunziu* 16,2

GĂTIRE: s.f. (Înv. și pop.) „pregătire fizică sau morală pentru a întreprinde o acțiune"; „pregătire a unei mâncări"
gătirea: *sg. ac.* 13,12

GĂTIT, -Ă: adj. „pregătit"
gătită: *f. sg. ac.* 16,20

GĂZDAC, -Ă: adj. „bogat"
(mai) găzdac: *m. sg. nom.* 8,5

GÂLCEAVĂ: s.f.
gâlceava: *sg. nom.* 1,10; 14,25

GÂND: s.n.
gânduri: *pl. ac.* rezum. cap.1
gândurile: *pl. nom./ac.* 1,5; 4,20; 6,4; 7,20; 9,14
gândul: *sg. ac.* 12,10
gândului: *sg. gen.* 17,11

(a) GÂNDI: v. IV
au gândit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,21; 3,10, 14; 4,17; 14,2
a gândi: *inf. prez.* 6,16
gândi: *inf. prez. fără* ***a*** 9,13
gândește: *ind. prez. 3.sg.* 9,15
să gândim: *conj. prez. 1.pl.* 12,22
gândind: *gerunziu* 18,5

GÂNDIRE: s.f.
gândirea: *sg. nom.*,5,16; 15,4

(a) GEME: v. III
gemând: *gerunziu* 5,3
vor fi jemând: *ind. viit.I. perifr. 3.pl.* 4,19

GEMERE: s.f.
jeamere: *sg. ac.* 11,13

GHEAŢĂ: s.f.; var. (În v.) **GHIAŢĂ**
ghiaţa: *sg. nom./ac.* 16,22, 29; 19,20

GLAS: s.n.
glasului: *sg. gen.* 1,7
glas: *sg. ac.* 4,19; 17,18
glasul: *sg. nom./ac.* 7,3; rezum. cap.15; 18, 1, 10

GLOATĂ: s.f.
gloate: *pl. ac.* 8,10
gloată: *sg. ac.* 18,11
gloatele: *pl. ac.* 18,22

GOANĂ: s.f.
goană: *sg. ac.* 11,21
goana: *sg. ac.* 16, 18

(a) GONI: v. IV
gonesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.2
e gonită: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 2,3
a goni: *inf. prez.* 17,8
gonind: *gerunziu* rezum. cap.19
gonea: *ind. imp. 3.pl.* 19,3

GONIRE: s.f.
gonire: *sg. ac.* 16,16

GRAI: s.f.
graiurilor: *pl. gen.* 8,18
graiul: *sg. ac.* 14,27

(a) GRĂBI: v. IV
au grăbit: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,14
grăbind: *gerunziu* 18,21

(a) GRĂI: v. IV
grăiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 1,8
grăind: *gerunziu* 8,12
grăieşti: *ind. prez. 2.sg.* 12,2
a grăi: *inf. prez.* 13,17

GRĂIRE: s.f.
grăire: *sg. ac.* 3,18
grăirea: *sg. nom.* 8,9

GRĂITOR, -TOARE: s.m./f.; var. (În v.) **GRĂITORIU**
grăitoriu: *s.m. sg. ac., în sintagma* ***grăitoriu de reale*** 1,6

GRĂMADĂ: s.f.
grămăzi: *pl. ac.* 18,23

GREŞEALĂ: s.f.; var. (Iuz) **GREŞALĂ**
greşala: *sg. ac.* 1,12; 10,2
greşală: *sg. ac.* 3,13

(a) GREŞI: v. IV
a greşi: *inf. prez.* 15,13

GREU, GREA: adj./adv.
greu: *adv.* 2,15; 9,16
greale: *adj. f. pl. ac.* 5,7
grea: *adj. f. sg. nom.* rezum. cap.6; 17,20
(mai) grei: *adj. m. pl. nom.* 17,20

GREUTATE: s.f.
greotăţii: *sg. gen.* 18,24

GRIJĂ: s.f.; var. **GRIJE**
grijea: *sg. nom.* 6,8, 17; 14,3
grije: *sg. ac., în loc. adv.* ***fără grije*** 6,16; 7,23
grija: *sg. nom.* 6,19
grijî: *pl. ac.* 7,4
grije: *f. sg. nom./ac.* 12,13; 13,16; 14,17; 15,9
grije: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu mare grje*** 19,2

GRINDINĂ: s.f.
grindini: *pl. nom./ac.* 5,23; 16,16
grindine: *sg. ac.* rezum. cap.16; 16,22

GROAPĂ: s.f.
groapă: *sg. ac.* 10,13

GROAZĂ: s.f.
groază: *sg. ac.* rezum. cap.17

GROAZNIC, -Ă: adj./adv.
groaznică: *adj. f. sg. ac.* 5,2; 17,5
groaznic: *adj. m. sg. nom.* 6,6
groznicî: *adj. m. pl. nom.* 8,15
groaznicilor: *adj. antep. m. pl. gen.* 10,16
groaznice: *adj. f. pl. ac.* 11,19
groaznic: *adv.* 17,3

(a) GUSTA: v. I
au gustat: *ind. pf.c. 3.pl.* 16,3

GUSTARE: s.f.
gustare: *sg. nom.* 16,2
gustarea: *sg. gen.* (*cu prep.* ***a + taotă***) 16,20

GURĂ: s.f.
gura: *sg. nom./ac.* 1,11; 10,21
gurii: *sg. gen.* 8, 12

H

HAINĂ: s.f.
haina: *sg. ac.* 18,24

HAR: s.n.
haruri: *pl. ac.* 18,2

HRANĂ: s.f.
hrană: *sg. ac.* rezum. cap.16; 16,2, 3
hrana: *sg. nom. ac.* 16,3; 19,9, 20

(a se) HRĂNI: v. IV
ai hrănit: *ind. pf.c. 2.sg.* 16,20
să (să) hrănească: *conj. prez. 3.pl.* 16,23

HRĂNITOR, -TOARE: s.m./f.
(celui) hrănitoriu: *s.m. sg. gen.* 16,25

I

IAD: s.n.
iadului: *sg. gen.* 1,14
iad: *sg. ac.* 2,1; 5,14

IARĂŞI: adv.
iarăşi: 13,8; 14,1; 16,23

IARBĂ: s.f.
iarba: *sg. nom.* 16,12

IARNĂ: s.f.
iarna: *sg. ac.* 16,29

IATĂ: interj.
iată: 5,5

ICOANĂ: s.f.
icoanei: *sg. gen.* 15,5

IDOL: s.m.
idoli: *pl. ac., în sintagmele* ***închinătorii de idoli*** „idolatri”/ ***închinării de idoli/închinarea de idoli*** „idolatrie” rezum. cap.11; rezum. cap.14; rezum. cap.15; rezum. cap.16
idolul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.13; rezum. cap.14; 14,8
idolilor: *pl. gen.* rezum. cap.14; 14,12, 27
idolii: *pl. ac.* 14,11; 15,15
idoli: *pl. ac.* 14,29, 30
idolilor: *pl. gen., în sintagma* ***închinătorii idolilor*** rezum. cap.15

(a) IERTA: v. I
ierți: *ind. prez. 2.sg.* 11,27
ai iertat: *ind. pf.c. 2.sg.* 12,8
a ierta: *inf. prez.* 12,16

IERTARE: s.f.
iertare: *sg. ac.* 12,11

(a) IEȘI: v. IV
va ieși: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,14

IEȘIRE: s.f.
ieșirea: *sg. nom.* 3,2; rezum. cap.7; 7,6
ieșirii: *sg. gen.* 11,14

(a) IMPUTA: var. (În v.) **(a) ÎMPUTA**
împută: *ind. prez. 3.sg.* 2,12
va împuta: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,12

INIMĂ: s.f.
inimă: *sg. ac.* rezum. cap.1
inimii: *sg. gen.* 1,1, 6; 9,3
inima: *sg. nom./ac.* 2,2; 8,17; 15,10; 18,6
inimile: *pl. ac.* 4,14
inima: *sg. ac., în loc. adv.* ***din toată inima*** 8,21
inimi: *pl. ac.* 18,9

(a) INTRA: v. I; var. (Pop.) **(a) ÎNTRA**
va întra: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,4
au întrat: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,24
întrând: *gerunziu* 8,16
întrat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,16

INTRARE: s.f.; var. (Înv. și reg.) **ÎNTRARE**
întrarea: *sg. nom.* rezum. cap.7; 7,6

IR: s.n. (Pop.) „alifie pe care o prepară femeile la țară din diferite grăsimi, plante etc, folosită ca medicament sau preparat cosmetic”; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Lesicon romanesc-latinesc-unguresc-nemțesc...*, Buda, 1825.
irul: *sg. nom.* 16,12

ISCUSIT, -Ă: adj.
iscusita: *adj. antep. f. sg. ac.* 14,18

ISPITĂ: s.f.
ispite: *pl. ac.* rezum. cap.3
ispită: *sg. ac.* 14,11
ispita: *sg. nom.* 18,20, 25

(a) ISPITI: v. IV
ispitesc: *ind. prez. 3.pl.* 1,2
să ispitim: *conj. prez. 1.pl.* 2,17, 19
au ispitit: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,5
ispitiți fiind: *pasiv gerunziu* 11,10

ISPITITOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Înv.) **ISPITITORIU**
ispititoriu: *sg. nom.* 1,6

ISPRAVNIC: s.m.
ispravnicilor: *pl. dat.* rezum. cap.6
ispravnic: *sg. nom.* 6,5

ISTEȚ, ISTEAȚĂ: adj.
istețu: *m. sg. nom.* 8,19

(a) IUBI: v. IV
iubiți: *imperativ 2.pl.* 1,1; 6,12, 22, 23
iubesc: *ind. prez. 3.pl.* 6,13; 15,6
am iubit: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,10; 8,2
iubește: *ind. prez. 3.sg.* 7,28; 8,7; 11,27; 15,5
au iubit: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,3
iubești: *ind. prez. 2.sg.* 11,25
ai iubit: *ind. pf.c. 2.sg.* 16,26

IUBIRE: s.f.
iubirea: *sg. nom.* 6,19

IUBIT, -Ă: adj.
iubit: *m. sg. nom.* 4,10

IUBITOR, -TOARE: s./adj.; var. (În v.) **IUBITORIU**
iubitoriu: *adj. m. sg. nom., în sintagma* ***iubitoriu de bine*** 7,22
iubitoriu: *adj. m. sg. nom.* 8,2
iubitorii: *s.m. pl. nom.* 15,6

IUTE: adj.
iuțile: *adj. antep. n. pl. ac.* 14,1

(a se) IZBĂVI: v. IV
va izbăvi: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,6
au izbăvit: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.10; 10,6, 9, 13, 15
izbăvești: *ind. prez. 2.sg.* 16,8
izbăvindu(-să): *gerunziu* 18,5
ai izbăvit: *ind. pf.c. 2.sg.* 19,9

IZBÂNDĂ: s.f.
izbănda: *sg. ac.* 5,18
izbândă: *sg. ac.* 11,16

(a se) IZBÂNDI: v. IV
(s-)au izbândit: *ind. pf. c. 3.pl.* 11,3

IZBÂNDITOR, -TOARE: s./adj.
izbânditoriu: *s.m. sg. nom.* 12,12
izbânditoare: *adj. f. sg. nom.* 16,17

(a) IZBUCNI: v. IV
au izbugnit: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,10

IZVODIRE: s.f.
izvodire: *sg. nom., în sintagma* ***izvodire de sare*** 10,7

IZVODITOR, -TOARE: s.m./f./adj.
izvoditoriul/Izvoditoriul: *s.m. sg. nom.* rezum. cap.7; 13,3
izvoditori: *adj. m. pl. ac.* 12,6

IZVOR: s.n.
izvorul: *sg. ac.* 11,7

Î

(a se) ÎMBLÂNZI: v. IV
(să) îmblânzea: *ind. imp. 3.sg.* 16,18

(a) ÎMBRĂCA: v. I
îmbrăca-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,19

ÎMBUCĂTOR, -TOARE: s.m./f.
îmbucători: *s.m. pl. nom.* 12,5

ÎMPĂRAT: s.m.
împărați: *pl. ac./gen.* rezum. cap.6; 7,5; 10,16
împărați: *pl. voc.* 6,2, 10
împărații: *pl. voc., în sintagma* ***împărații noroadelor*** 6,22
împăratul: *sg. nom./ac.* 6,26; 18,11
împăraților: *pl. dat.* 7,8; 14,21
împărații: *pl. nom.* 8,15
împărat: *sg. nom./ac.* 9,7; 11,11; 12,14
împăratului: *sg. gen.* 14,17

ÎMPĂRĂTESC, -EASCĂ: adj.
împărătești: *n. pl. ac.* 6,22
împărătești: *adj. antep. n. pl. ac.* 18,15

(a) ÎMPĂRĂȚI: v. IV
va împărăți: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,8
să împărățiți: *conj. prez. 2.pl.* 6,22

ÎMPĂRĂȚIE: s.f.
împărăția: *sg. nom.* 1,14
împărăția: *sg. ac.* 5,17; 10,10
împărăției: *sg. dat. adn.* 6,5
împărăție: *sg. ac.* 6,21
împărăției: *sg. gen.* 10,14

(a) ÎMPĂRTĂȘI: v. IV
va împărtăși: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,9

ÎMPĂRTĂȘIRE: s.f.
împărtășirea: *sg. ac.* 8,18

(a) ÎMPĂRȚI: v. IV
va împărți: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,24
împarțu: *ind. prez. 1.sg.* 7,13

ÎMPĂRȚIT, -Ă: adj.
împărțitul: *adj. antep. n. sg. nom.* 5,12

ÎMPIEDICARE: s.f.; var. **ÎMPIEDECARE**
împiedecare: *sg. ac.* 19,7

ÎMPIEDICAT, -Ă: adj.; var. **ÎMPEIDECAT, -Ă**
împiedecați: *m. pl. nom.* 17,2

ÎMPODOBIT, -Ă: adj.
împodobit: *n. sg. nom.* 7,22

ÎMPOTRIVĂ: adv./prep.; var. **ÎMPROTIVĂ**
împrotiva: *prep.* 3,14; 5,21, 24; 10,16; 11,3; 12,12; 18,21
împrotivă: *prep.* 4,6
împrotivă: *adv.* 15,7

(a se) ÎMPOTRIVI: v. IV; var. **(a se) ÎMPROTIVI**
(să) va împrotivi: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,22

ÎMPOTRIVITOR, -TOARE: adj.; var. **ÎMPROTIVITOR, -TOARE**
împrotivitoriu: *m. sg. nom.* 2,12

ÎMPREUNĂ: adv.
împreună: 12,9

(a) ÎMPRUMUTA: v. I
au împrumutat: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,16

(a) ÎMPUTA: v. I; vezi **(a) IMPUTA**

ÎNAINTE: adv./prep.; var. **ÎNAINTEA**
înainte: *adv. în loc. adv.* ***mai înainte*** 2,8; 14,20; 15,8; 19,12
înainte: *adv.* 7,8; 15,9; 18,21; 19,1
înaintea: *adv. în sintagma* ***înaintea mergători*** „înaintași" 12,8
înnainte: *adv.* 17, 10, 2
nainte: *adv. în loc. adv.* ***mai nainte*** 6,14; 8,8; 16,28; 18,2, 6; rezum. cap.19; 19,2
înaintea: *prep.* 2,16; 3,4; 7,9; 8,11; 9,4; 11,23; 12,12
înnaintea: *prep.* 7,12; 12,14

ÎNALT, -Ă: adj./s.
(ceale) înnalte: *s.n. pl. ac.* 9,17
înaltă: *sg. ac.* 11,4
(prea) înalți: *m. pl. ac.* 17,18

(a se) ÎNĂLȚA: v. I
(să) înalță: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.7
înalți: *ind. prez. 2.sg.* 11,9
înălțând: *gerunziu* rezum. cap.16

(a se) ÎNCĂLZI: v. IV
încălzându(-să): *gerunziu* 16,27

ÎNCELUIT, -Ă: adj. (Înv.) „înșelat"
înceluită: *f. sg. nom.* 14,20

(a) ÎNCEPE: v. III
au început: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,15
începea: *ind. imp. 3.sg.* 18,4

ÎNCEPERE: s.f.
începaperea: *sg. ac.* 7,5

ÎNCEPUT: s.n.
începutul: *sg. nom./ac.* 6,18, 24; 7,18; 12,16; rezum. cap.14; 14,12, 27
început: *sg. ac., în loc. adv.* ***din început*** „din momentul inițial"; (Înv.) „din momentul Creației" 9,8, 19; 14,6, 13

ÎNCET: adv.
încet: 12,8

(a) ÎNCETA: v. I
am încetat: *ind. pf.c. 1.pl.* 5,13
încetând: *gerunziu* 14,1

(a se) ÎNCHEGA: v. I
(m-)am întegat: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,2

(a se) ÎNCHEIA: v. I
(să) încheaie: *ind. prez. 3.sg.* 5,12

(a se) ÎNCHINA: v. I
a (să) închina: *inf. prez.* 16,28

ÎNCHINARE: s.f.
închinării: *sg. gen., în sintagma* ***închinării de idoli*** „idolatrie" rezum. cap.14
închinarea: *sg. ac., în sintagma* ***închinarea de idoli*** rezum. cap.14; rezum. cap.15; rezum. cap.16

ÎNCHINĂTOR, -TOARE: s.m./f.
închinătorii: *s.m. pl. ac., în sintagma* ***închinătorii de idoli/ închinătorii idolilor*** rezum. cap.11; rezum. cap.15

(a se) ÎNCHIPUI: v. IV
să închipuiască: *conj. prez. 3.sg.* 13,13; 14,19
închipuiaște: *ind. prez. 3.sg.* 15,7, 8, 9, 13, 17
au închipuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 15, 16
a închipui: *inf. prez.* 15, 16
(să) închipuia: *ind. imp. 3.sg.* 19,6

ÎNCHIPUIRE: s.f.; var. **CHIPUIRE**
chipuirea: *sg. ac.* 14,15

ÎNCHIPUIT, -Ă: s.
(ceale) închipuite: *s.n. pl. nom.* (aici) „chipuri cioplite” 14,16

ÎNCHIS, -Ă: adj.
închiși: *m. pl. nom.* 17,2; 18,4
închis: *m. sg. nom.* 17,15

ÎNCHISOARE: s.f.
închisoarea: *sg. ac.* 18,4

(a) ÎNCOLȚI: v. IV
încolțind: *gerunziu* 19,7

(a) ÎNCONJURA: v. I; var. (Reg.) **(a) ÎNCUNJURA**
să încungiurăm: *conj. prez. 1.pl.* 2,12
încungiură: *ind. prez. 3.sg.* 6,17
încungiuram: *ind. imp. 1.sg.* 8,18
încungiura: *ind. imp. 3.pl.* 10,11

ÎNCONJURARE: s.f.; var. (Reg.) **ÎNCUNJURARE**
încungiurarea: *sg. ac.* 13,2

ÎNCORDAT, -Ă: adj.
încordat: *n. sg. ac.* 5,22

(a) ÎNCREDINȚA: v. I
încredințază: *ind. prez. 3.pl.* 14,5

(a se) ÎNCUNUNA: v. I
să (ne) încununăm: *conj. prez. 1.pl.* 2,8

ÎNDATĂ: adv.
îndată: 5,12, 13; rezum. cap.11; rezum. cap.12; 16,6, 27; 18,17

ÎNDĂRĂT: adv.; var. (Înv.) **ÎNDĂRĂPT**
îndărăpt: *adv. în sintagma* ***răsunarea îndărăpt*** „ecoul” 17,18

ÎNDELUNG, -Ă: adj.
îndelungă: *f. sg. ac.* rezum. cap.11; rezum. cap.12

ÎNDELUNGAT: adv.
îndelungat: 18,20

(a) ÎNDEMNA: v. I
îndeamnă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.6

ÎNDOIT, -Ă: adj.
îndoită: *f. sg. nom.* 11,13

ÎNDRĂZNEȚ, -EAȚĂ: adj.
îndrăzneți: *m. pl. ac.* 11,18

ÎNDRĂZNIRE: s.f.
îndrăznirea: *sg. ac.* 12, 17

(a se) ÎNDREPTA: v. I
(să) vor îndrepta: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,11
să (să) îndreptează: *conj. prez. 3.pl.* 9,18
îndreptat-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 11,1
(s-)au îndreptat: *ind. pf.c. 3.pl.* 12,26

ÎNDREPTARE: s.f.
(-)ndreptare: *sg. ac.* 9,3
(-)ndreptarea: *sg. ac.* 9,3

ÎNDREPTĂTOR, -TOARE: s.m./f.
îndreptătoriu: *s.m. sg. nom.* 7,15
îndreptătorilor: *s.m. pl. dat.* rezum. cap.9
îndreptători: *pl. ac.* 13,2

(a) ÎNECA: v. I
înecând: *gerunziu* rezum. cap.10
au înecat: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,19
înec: *ind. prez. 2.sg.* 11,9

(a) ÎNFIGE: v. III
au înfipt: *ind. pf.c. 3.pl.* 11,2

(a) ÎNFRÂNA: v. I
fi înfrânat: *pasiv inf. prez. fără* ***a*** 8,21

ÎNFRÂNARE: s.f.
înfrânarea: *sg. nom.* rezum. cap.8

(a) ÎNGĂDUI: v. IV
să îngăduim: *conj. prez. 1.pl.* 2, 10
(să) îngăduiaște: *ind. prez. 3.sg.* 6,7
au îngăduit: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,25

ÎNGĂDUITOR, -TOARE: adj.
îngăduitoriu: *m. sg. nom., în sintagma* ***de bine îngăduitoriu*** 7,23
îngăduitoare: *f. sg. nom.* 16,24

ÎNGER: s.m.
înger: *sg. ac.* rezum. cap.18

ÎNGERESC, -EASCĂ: adj.
îngerească: *f. sg. ac., în sintagma* ***bucată îngerească*** „hrană îngerească” 16,20

(a) ÎNGREUIA: v. I
[e] îngreoiată: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 2,3
îngreoiază: *ind. prez. 3.sg.* 9,15

(a) ÎNGROPA: v. I
a îngropa: *inf. prez.* 18,12

ÎNOTĂTOR, -TOARE: adj.
înotătoare: *n. pl. nom.* 19,18

(a) ÎNNOI: v. IV
înnoiaște: *ind. prez. 3.sg.* 7,27

ÎNSEMNAT, -Ă: adj.; var. (Reg.) **ÎNSĂMNAT, -Ă**
însămnat: *n. sg. ac.* 5,12

(a) ÎNSETOȘA: v. I; var. (reg.) **(a) ÎNSETOȘA** (Înv. și reg.) „a înseta”
însătoșat-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 11,4
însătoșind: *gerunziu* 11,15

(a se) ÎNȘELA: v. I
să (să) înșale: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.4
să înșale: *conj. prez. 3.sg.* 4,11

ÎNȘELARE: s.f.
înșelarea: *sg. nom.* 14,25

ÎNȘELĂCIUNE: s.f.
înșelăciunea: *sg. nom./ac.* 10,11; 14,21

ÎNȘELĂTOR, -TOARE: adj.
(cei) înșelători: *s.m. pl. ac.* 10,12

(a) ÎNTĂRÂTA: v. I; var. (Înv.) **(a) ÎNTĂRITA**
întărită: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.18

(a se) ÎNTĂRI: v. IV
au întărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,17
întărindu-: *gerunziu* 13, 15
întărindu(-să): *gerunziu* 14,16

(s-)au întărit: *ind. pf.c. 3.pl.* rezum. cap.16
întărind: *gerunziu* 18,21

ÎNTÂI, -A: num. ord./adv./adj.
întâi: *adv.* 6,14; 18,13
(mai) întâi: *adv.* 7,29
(mai) întâiu: *adv.* 19,7
întâiu: *num. ord. m. sg. nom.* 7,1; 10,1
întâiu: *adj. inv. în sintagma* ***ceale întâiu născute/celor întâiu născute*** rezum. cap.18; 18,13

(a) ÎNTÂMPINA: v. I
întâmpină: *ind. prez. 3.sg.* 6,17

(a se) ÎNTÂMPLA: v. I
vor să (să) întâmple: *ind. viit. 3.pl.* „or să se întâmple" 2,17
(să) vor întâmpla: *ind. viit.I. 3.pl.* 14,30
(să) întâmplase: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 19,4

ÎNTÂMPLARE: s.f.
întâmplările: *pl. ac.* 8,8
întâmplării: *sg. gen.* 11,15
întâmplarea: *sg. ac.* 13,19

(a) ÎNTINA: v. I
au întinat: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,14

ÎNTINARE: s.f.
întinarea: *sg. nom./ac.* 13,14; 14,26

ÎNTINAT, -Ă: adj.
întinat: *n. sg. nom.* 7,25

ÎNTINDERE: s.f. (aici) „încordare", „tensiune"
întindere: *sg. ac.* 17, 14

(a se) ÎNTOARCE: v. III
(să va) întoarce: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,5
întoarce: *ind. prez. 3.sg.* 4,12
să (se) întoarcă: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.11
întorci: *ind. prez. 2.sg.* 12,17
(să) întoarce: *ind. prez. 3.sg.* 15,8; 16,14
să (să) întoarcă: *conj. prez. 3.pl.* 16,3
(să) întorcea: *ind. imp. 3.sg.* 16,7, 21
întorcându(-să): *gerunziu* 19,17

ÎNTOARCERE: s.f.
întoarcere: *sg. nom.* 2,5
întoarcerea: *sg. ac.* (aici) „interpretare", „tâlc" 8,8

ÎNTORS, -OARSĂ: adj.
întors: *m. sg. nom.* 2,1

(a) ÎNTRA: v. I; vezi **(a) ÎNTRA**

ÎNTRARE: s.f.; vezi **INTRARE**

(a se) ÎNTRARMA: v. I (Înv. și pop.) „a (se) înarma"
(să) întrarmează: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.5
va întrarma: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,18

(a) ÎNTREBA: v. I
să întrebăm: *conj. prez. 1.pl.* 2,19
va întreba: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,4
întrebându-: *gerunziu* 11,11
întrebând: *gerunziu* rezum. cap.13
(să) întreba: *ind. imp. 3.pl.* 16,11

ÎNTREBARE: s.f.
întrebare: *sg. nom.* 1,9
întrebarea: *sg. ac.* 4,6
întrebărilor: *pl. gen.* 8,8

ÎNTREG, -EAGĂ: adj.
întreagă: *f. sg. nom.* 7,25

(a) ÎNTRISTA: v. I
întristează: *ind. prez. 3.pl.* 14,24

ÎNTRISTA, -Ă: adj.
întristate: *f. pl. nom.* 17,4

(a) ÎNTUNECA: v. I
întunecă: *ind. prez. 3.sg.* 4,12

ÎNTUNECAT, -Ă: adj.
întunecatele: *adj. antep. n. pl. ac.* 17,3
întunecatei: *adj. antep. f. sg. gen.* 17,3

ÎNTUNECOS, -OASĂ: adj.
întunecos: *n. sg. nom.* 1,11
întonecoase: *f. pl. ac.* 14,23

ÎNTUNERIC: s.n.; var. (Înv.) **ÎNTUNEAREC**
întunearec: *sg. ac.* rezum. cap.17; 19,16
întunearecului *sg. gen.* 17,2, 17, 20; 18,4
întunearecul: *sg. ac.* 17,20

ÎNȚELEGĂTOR, -TOARE: adj.
înțălegătoriu: *m. sg. nom.* 7,23

(a) ÎNȚELEGE: v. III
înțăleageți: *imperativ 2.pl.* 1,1; 6,2
vor înțeleage: *ind, viit.I. 3.pl.* 3,9
(nu) înțelegând: *gerunziu* 4,14
vor înțeleage: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,17
înțeleage: *ind. prez. 3.sg.* 9,11
înțeleage: *inf. prez. fără* ***a*** 13,1
înțeleagă: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 13,4

ÎNȚELEGERE: s.f.
înțeleagere: *sg. nom./ac.* 1,5; 6,16
înțeleagerii: *sg. gen.* 5,6; rezum. cap.7; 7,22
înțeleagerea: *sg. ac.* 9,5

ÎNȚELEPCIUNE: s.f.
înțelepciunii: *sg. gen.* în titlu: *Cartea înțelepciunii*; 1,6; 3,15; 4,12; 6,21, 23; 7,7, 15; 8,17, 21; 14,5
înțelepciunea: *sg. nom./ac.* 1,4; 3,11; 4,11; rezum. cap.6; 6,1, 10, 13, 22, 24, 27; rezum. cap.7; 7,12, 16, 21, 24, 28; rezum. cap.8; 8,5, 7, 18; rezum. cap.9; 9,2, 4, 6, 9; rezum. cap.10; 10,4, 8, 9, 12, 21; rezum. cap.11; 14,2
înțelepciunii: *sg. dat. adn.* 6,25
înțelepciunilor: *pl. gen.* 7,15
înțelepciune: *sg. ac.* 7,30; 9,17, 19

ÎNȚELEPT, -EAPTĂ: s./adj.
înțeleptului: *s.m. sg. gen.* 4,17; rezum. cap.9
înțelepților: *s.m. pl. gen.* 6,26
înțelept: *adj. m. sg. nom.* 6,1, 26

(a se) ÎNVĂȚA: v. I
învățați(-vă): *imperativ 2.pl.* 6,2
să învățați: *conj. prez. 2.pl.* 6,10
vor învăța: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,11
am învățat: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,13, 21
au învățat: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,21
învață: *ind. prez. 3.sg.* 8,7
să înveți: *conj. prez. 2.sg.* 9,18
ai învățat: *ind. pf.c. 2.sg.* 12,19

ÎNVĂȚĂTOR, -TOARE: adj.
învățătoare: *f. sg. nom.* 8,4

ÎNVĂȚĂTURĂ: s.f.
învățătura: *sg. ac.* 1,5; 3,11; 6,12; 7,16; 8,4
învățăturii: *sg. gen.* 2,12; 6,18, 19; 7,14
învățătură: *sg. ac.* 11,10; 12,22

J

JAF: s.n.
jafurile: *pl. ac.* 10,19

JALE: s.f.; var. **JELE**
jale: *sg. ac.* 14, 15
jelea: *sg. ac.* 19,3

JALNIC, -Ă: adj.; var. **JEALNIC, -Ă**
jealnic: *n. pl. nom.* 18, 10

JERTFĂ: s.f.; var. **JÂRTVĂ**
jârtvă: *sg. ac., în sintagma* ***jârtvă de laudă*** 3,6
jârtve: *pl. ac.* 12,4; 14,15, 23

(a) JERTFI: v. IV; var. **(a) JÂRTVI**
jârtvind: *gerunziu* 14,23
jârtvea: *ind. imp. 3.pl.* 18,9

JIVINĂ: s.f.
jivinelor: *pl. gen.* 7,19
jivini: *pl. ac.* 11,16; 15, 18, 19
jivinilor: *pl. gen.* 17,9, 18; 19,10

JIVINIE: s.f. (luz) (cf. **Indice** Jos)
jivinii: *pl. ac.* 12,24; 13,14
jiviniilor: *pl. gen.* 13,10; 19,20
jiviniile: *pl. nom.* 16,18

JOC: s.n.
joc: *sg. nom.* 15,12

(a se) JUCA: v. I
(să) juca: *ind. imp. 3.pl.* 17,18

(a) JUDECA: v. I; var. (Înv. și reg.) **(a) GIUDECA**
ați giudecat: *ind. pf.c. 2.pl.* 6,5
judecați: *ind. prez. 2.pl.* 1,1
au judecat: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,22
judeca-vor: *ind. viit.I: 3.pl.* 3,8
să judece: *conj. prez. 3.sg.* 9,3
judecând: *gerunziu* 12,10, 19, 22
judeci: *ind. prez. 2.sg.* 12,13, 18
ai judecat: *ind. pf.c. 2.sg.* 12,21

JUDECATĂ: s.f.
judecata: *sg. nom./ac.* 1,8; 12,13; 16,18
judecată: *sg. nom./ac.* rezum. cap.5; 5,19; 6,6; 7,15; 8,11; 9,3; 12,22, 25, 26
judecății: *sg. gen.* 9,5; 11,10; 12,12
jusdecățile: *pl. nom.* 17,1

JUDECĂTOR: s.m.; var. (Înv.) **JUDECĂTORIU**
judecătorii: *sg. nom.* rezum. cap.1
judecători: *pl. ac.* rezum. cap.6
judecătorii: *pl. voc., în sintagma* ***judecătorii marginilor pământului*** 6,2
judecătoriu: *sg. nom.* 9,7; 15,7

JUMĂTATE: s.f.
jumătate: *sg. ac.* 18,14

(a) JURA: v. I
joară: *ind. prez. 3.pl.* 14,28
jurând: *gerunziu* 14,29
au jurat: *ind. pf.c. 3.pl.* 14,30

JURĂMÂNT: s.n.
jurăminturi: *pl. ac./dat.* 12,21; 18,6
jurământul: *sg. nom., în sintagma* ***jurământul strâmb*** 14,25
jurămînturilor: *pl. gen.* 14,31
jurămînturile: *pl. ac.* 18,22

L

LANCE: s.f.
lance: *sg. ac.* 5,21

LANȚ: s.n.
lanțu: *sg. ac.* 17,17

LAUDĂ: s.f.
laudă: *sg. ac., în sintagma* ***jârtvă de laudă*** 3,6
lauda: *sg. ac., în sintagma* ***lauda lui Dumnezeu*** 15,19
laudele: *pl. ac.* 18,9

LĂCAȘ: s.n.; vezi **LOCAȘ**

(a) LĂCUI: v. IV; vezi **(a) LOCUI**

LĂCUITOR, -TOARE: s.m./f; vezi **LOCUITOR, -TOARE**

LĂCUSTĂ: s.f.
lăcuste: *pl. ac.* rezum. cap.16
lăcustelor: *pl. gen.* 16,9

(a) LĂMURI: v. IV „a purifica (aurul, argintul) prin înlăturarea, sub acțiunea focului, a corpurilor, a substanțelor sau a elementelor străine”
au lămurit: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,6

(a) LĂSA: v. I
să lăsăm: *conj. prez. 1.pl.* 2,9
voiu lăsa: *ind. viit.I. 1.sg.* 8,13
au lăsat: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,8
lăsând: *gerunziu* 12,2
lăsându-: *gerunziu* 19,2

(a se) LĂUDA: v. I
(să) laudă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.10
laudă: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.15
au lăudat: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,20

LĂUDAT, -Ă: adj.
lăudați: *m. pl. nom.* 7, 14

LÂNCED, -Ă: adj.
lânced: *n. sg. ac.* 17,8

(a se) LÂNCEZI: v. IV
să lâncezească: *ind. prez. 3.sg.* 6,25
(să) lânceziia: *ind. imp. 3.sg.* 16,22
(să) lâncezea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 16,27; 17,8

LEAC: s.n.
leacul: *sg. nom.* 1,14

(a) LEGA: v. I
era legați: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 17,17

LEGĂTURĂ: s.f. (la pl.; aici) „cătușe”
legături: *pl. ac.* 10,14
legăturile: *pl. ac.* 17,2

LEGE: s.f.
leage: *sg. nom./ac.* 2,11; 14,16; 18,9
legii: *sg. gen.* 2, 12; 8,8; 18,4
leagea: *sg. ac.* 6,5
legilor: *pl. gen.* 6,19; 9,5
leagii: *sg. gen.* 16,6
leage: *în sintagma* ***așezământul de leage*** 18,22

LEMN: s.n. (Înv. și reg.) „arbore"; „trunchi sau ramuri ale unui arbore tăiat, care servește la construcții, drept combustibil etc."
lemnul: *sg. nom./ac.* 10,4; 14,1,
lemn: *sg. nom./ac./dat.* 13,11, 13; 14,1, 5
leamnelor: *pl. gen.* 14,21

LENEȘ, -Ă: adj.
leaneșe: *n. pl. nom.* 15, 15

(a) LEPĂDA: v. I
leapădă: *ind. prez. 3.sg.* 3,11
să leapezi: *conj. prez. 2.sg.* 9,4
lepădându-: *gerunziu* 11,15
lepădase: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 19,3

LEPĂDAT, -Ă: adj.
lepădat: *m. sg. nom.* 18,18

LESNE: adv.; var. (Reg.) **LEZNE**
lesne: 6,13
lezne: 19,20

LIMBĂ: s.f.
limbii: *sg. dat. adn.* 1,6
limba: *sg. ac.* 1,11
limbile: *pl. ac.* 10,21

LIMPEDE: adj.
limpede: *f. sg. nom./ac.* 6,13; 17,5, 19

LINIȘTE: s.f.
liniște: *sg. ac.* 12,18

LIPSĂ: s.f. „ceea ce este necesar" „nevoie", „trebuință"; „sărăcie"
lipsă: *sg. ac., în loc. adj.* ***de lipsă*** rezum. cap.9; 13,16; 16,3
lipsă: *sg. nom./ac.* 17,16; 19,4
lipsei: *sg. gen.* 18,21

(a se) LIPSI: v. IV
lipsindu(-)(-să): *gerunziu* 11,6
a (să) lipsi: *inf. pf.* 18,4
lipsea: *ind. imp. 3.pl.* 19,4

LIPSIT, -Ă: adj.
lipsiți: *m. pl. nom.* 16,3

LOC: s.n.
locul: *sg. ac.* 5,12
loc: *sg. ac., în loc. prep.* ***în loc de***; în loc. adv. ***la un loc*** 5,19, 22; 7,10; rezum. cap.13
locuri: *pl. ac.* 11,2
loc: *sg. ac.* 12,10, 19
locul: *sg. ac., în loc. adv.* ***din tot locul/în tot locul*** 15,12; 19,20

LOCAȘ: s.n.; var. (Înv. și reg.) **LĂCAȘ**
lăcașul: *sg. nom./ac.* 8,3; 9,15
lăcașului: *sg. gen.* 9,8
lăcașu: *sg. ac.* 13, 15

(a) LOCUI: v. IV; var. (Înv.) **(a) LĂCUI**
va lăcui: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,4
lăcuiaște: *ind. prez. 3.sg.* 7,28
era lăcuite: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 11,2

LOCUITOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Înv.) **LĂCUITOR, -TOARE**
lăcuitorii: *pl. ac.* rezum. cap.12; 12,3

(a se) LUA: v. I
ia: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4
să iau: *conj. prez. 1.sg.* 8,18
să ia: *conj. prez. 3.pl.* 12,7
iau: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.18
(să) va lua: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,5
va lua: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,4; 5,19
au luat: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,4; 5,1; 10,19; 12,26; rezum. cap.16; 16,1; 19,3
(s-)au luat: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,10; 16, 14
vor lua: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,17
lua-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,18, 20
luați: *imperativ 2.pl.* 6,27
am luat: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,3
a lua: *inf. prez.* 8,2
luând: *gerunziu* 11,10; rezum. cap.16; rezum. cap.19
luând: *gerunziu, în loc. v.* ***luând aminte*** 13,1
e luat: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 15,8
ai luat: *ind. pf.c. 2.sg.* 18,5

LUARE: s.f.
luare: *sg. nom./ac., în sintagma* ***luare de samă*** 2,20; 4,15; 12,20; 19, 14
luarea: *sg. nom./ac., în sintagma* ***luarea de samă*** 3,6, 13

(a) LUCRA: v. I
au lucrat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,14; 14,8, 19
lucrează: *ind. prez. 3.sg.* 8,5; 15,11
lucră: *ind. prez. 3.sg.* 8,6
să lucreaze: *conj. prez. 3.sg.* 9,10
a lucra: *inf. prez.* 13,19
să lucre: *conj. prez. 3.sg.* 15,9

LUCRARE: s.f.
lucrarea: *sg. ac.* 15,7

LUCRĂTOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Înv.) **LUCRĂTORIU**
lucrătorii: *pl. ac.* 15,9
lucrătoriu: *sg. nom.* 17,16

LUCRU: s.n.
lucrurile: *pl. nom./ac.* 1,12; 3,11; 6,4; 8,4, 18; 9,9, 11, 12; 11,1; 13,4, 7, 10; 14,5
lucrurilor: *pl. gen./dat.* 2,4, 12; 7,16; 13,19
lucruri: *pl. ac.* 12,4, 19; 13,1; 15,9; 17,19
lucru: *sg. nom./gen.* 13,10, 12
lucrului: *sg. gen.* 14,20

LUME: s.f.
lumea: *sg. nom./ac.* 1,7; 5,21; 9,3, 9; 11,18, 23; 16,17; 17,19; 18,24
lumii: *sg. gen.* 1,14; 6,26; 7,17; 13,2; 14,6; rezum. cap.17
lume: *sg. ac.* 2,24; rezum. cap.4; 14,14
lumii: *sg. dat. adn.* 10,1

(a se) LUMINA: v. I
lumina: *inf. prez. fără* **a** 17,5
(să) lumina: *ind. imp. 3.sg.* 17,19

LUMINĂ: s.f.
lumina: *sg. nom./ac.* 5,6; 6,23; 7,10; 10,17
lumină: *sg. nom./ac.* 6,24; 7,10; rezum. cap.17; 17,5, 19; rezum. cap.18; 18,1, 4
lumini: *sg. gen.* 7,26
luminii: *sg. gen./dat.* 7,29; 16,28

LUNĂ: s.f.
luni: *pl. ac.* 7,2
luna: *sg. ac.* 13,2

(a) LUNECA: v. I
au lunecat: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,8

LUNG, -Ă: adj.
lungă: *sg. ac.* 3,17; 4,16
lungii: *sg. gen.* 17,2

LUPTĂ: s.f.
luptelor: *pl. gen.* 4,2
luptă: *sg. ac.* 10,12

LUT: s.n.
lut: *sg. ac.* 15,8

M

MAICĂ: s.f.
maicii: *sg. gen.* 7,1
maică: *sg. nom.* 7,12

MARE: s.f.
Marea: *sg. ac., în s.propr.* ***Marea Roșie*** rezum. cap.10; 10,18; 19,7
mare: *sg. ac.* 10,19; 14,3, 4; rezum. cap.19; 19,2, 12
marea: *sg. ac.* 14,5
mării: *sg. gen.* 5,23

MARE: adj./s.
mare: *adj. f./n. sg. ac.* 5,1; 12,18; 13,2; 14,22; 17,3; 18,1
mari: *adj. f./n. pl. ac.* 7,4; 8,7; 12,23; 14,22; 17,1
(mai) mare: *adj. f. sg. nom.* 17.12
(celor mai) mari: *s.m. pl. dat.* 6,6
(cel) mare: *s.m. sg. ac.* 6,8

MARGINE: s.f.
marginilor: *pl. gen.* 6,2

MARTOR: s.f.
martor: *sg. nom.* 1,6
martori: *pl. nom.* 4,6

MĂCAR: adv.
măcar: 13,6; 14,4

(a se) MĂRI: v. IV „a preamări"; (Înv. și pop.) „a (se) îngâmfa"
(să) mărească: *ind. prez. 3.sg.* 2, 16
mărește: *ind. prez. 3.sg.* 8,3
mărea: *ind. imp. 3.pl.* 18, 1
ai mărit: *ind. pf.c. 2.sg.* 18,8; 19,20
mărindu-: *gerunziu* 19,9

MĂRIME: s.f.
mărimea: *sg. nom./ac.* 6,8; 13,5; 15,2; 18,24
mărimei: *sg. gen.* 7,26

MĂRIRE: s.f. (Bis.) „slavă"
măririi: *sg. gen.* 9,10
mărirea: *sg. ac.* 15,9
măririi: *sg. gen.* 17,7

(a) MĂRTURISI: v. IV
au mărturisit: *ind. pf.c. 3.pl.* 18,13

MĂRTURIE: s.f.
mărturiia: *sg. ac.* 10,7
mărturie: *sg. ac.* 17,10
mărturii: *pl. ac.* 19, 12

MĂSURĂ: s.f.
măsură: *sg. ac.* 11,21

MÂNĂ: s.f.
mânilor: *pl. gen.* 1,12; 8,18; 13,10; 15,15
mânile: *pl. ac.* 1,16; 2,18; 3,14; 7,11; 12,6; 14,8
mâna: *sg. nom./ac.* 3,1; 5,17; 7,16; 8,12; 10,20; 11,18; 14,6; rezum. cap.16; 16,15
mână: *sg. ac.* 13,10; 19,8
mâni: *pl. ac.* 15,17; 19,3

MÂNCARE: s.f.
mâncare: *sg. ac.* 4,5
mâncării: *sg. gen.* 13,12
mâncări: *pl. ac.* 19,11

MÂNCĂTOR, -TOARE: s.m./f.
mâncători: *s.m. pl. nom.* 12,5

(a) MÂNECA: v. I (Înv. și pop.) „a porni dis-de-dimineață"
va mâneca: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,15

MÂNGÂIERE: s.f.; var. (Înv.) **MÂNGĂIARE**
mângăiare: *sg. ac.* 5,2

(a se) MÂNIA: v. I
(să) mâniia: *ind. imp. 3.pl.* 12,27

MÂNIE: s.f.
mânia: *sg. ac.* 5,21
mâniia: *sg. nom./ac.* 5,23; 10,3, 10; 11,10; 16,6; rezum. cap.18; 18,20; 19,1
mâniile: *pl. ac.* 7,19
mânie: *sg. nom./ac.* 11,19; 16,5
mâniei: *sg. gen.* 18,21
mâniii: *sg. gen.* 18,25

(a se) MÂNTUI: v. IV
a mântui: *inf. prez.* 14,4
(s-)au mântuit: *ind. pf.c. 3.pl.* 14,5
(să) mântuia: *ind. imp. 3.pl.* 16,11
(să) mântuiesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.18

MÂNTUIRE: s.f.
mântuirea: *sg. nom./ac.* 7,10; rezum. cap.11; 18,7
mântuire: *sg. ac.* 16,4
mântuirii: *sg. gen.* 16,6

MÂNTUITOR: s.m.; var. (Înv.) **MÂNTUITORIU**
Mântuitoriul: *sg. nom.* 16,7

MERGĂTOR, -TOARE: s.m./f.
mergători: *pl. ac., în sintagma* ***înaintea mergători*** cf. lat. *antecessor, -ōris)* 12,8

(a) MERGE: v. III
mearge-vor: *ind. viit.I. 3.pl* 5,22
mergea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 7,12; 18,2
va mearge: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,4

MESTECAT, -Ă: adj.; vezi **AMESTECAT, -Ă**

MEȘTER: s.m.
meșterul: *sg. nom.* 7,21
meaștер: *sg. nom./ac.* 8,6; 13,11
meașterul: *sg. nom.* 14,2

MEȘTEȘUG: s.n.; var. (Înv. și reg.) **MEȘTERȘUG**
merșteșug: *sg. ac.* 13,10, 11
merșteșugul: *sg. ac.* 13,11; 14,19
merșteșugului: *sg. gen.* 13,13
meșterșug: *sg. ac.* 14,4
meșteșugului: *sg. gen.* 14,18
meașterșug: *sg. ac.* 15,4

MIC, -Ă: adj./s.
(celui) mic: *s.m. sg. dat.* 6,7
(cel) mic: *s.m. sg. ac.* 6,8
(cei mai) mici: *s.m. pl. ac.* 17, 13
(mai) mic: *adj. m./n. sg. nom.* 9,5; 13,6
mic: *adj. n. sg. dat.* 14,5
(mai) mică: *adj. f. sg. nom.* 17,12

(a se) MICȘORA: v. I
micșorându(-să): *gerunziu* 11,8

MIEL: s.m.
mielii: *pl. ac.* 19,9

MIJLOC: s.n.
mijlocul: *sg. ac., în loc. prep.* ***din mijlocul/în mijlocul*** 4,14; 12,5; rezum. cap.18; 18,15
mijlocul: *sg. nom.* 7,18

MILĂ: s.f.
mila: *sg. nom./ac.* 4,15; 6,7; 10,5; 12,22; rezum. cap.15; 16,10
milii: *sg. gen., în sintagma* ***Domnul milii*** 9,1
milă: *sg. ac.* 11,10; rezum. cap.12; 12,5; 15,1

(a) MILUI: v. IV
miluiești: *ind. prez. 2.sg.* 11,24

MINCINOS, -OASĂ: adj./s.; var. (Înv. și reg.) **MINCIUNOS, -OASĂ**
minciunoși: *m. pl. ac.* 10, 14
(ceale) mincinoasă: *s.n. pl. ac.* 14,28

MINCIUNĂ: s.f.
minciuna: *sg. nom.* rezum. cap.1; 14,25
minciună: *sg. ac.* 7,13

MINTE: s.f.
minte: *sg. ac., în loc. adj.* ***fără minte*** 3,12; 11,16

(a) MINȚI: v. IV
minte: *ind. prez. 3.sg.* 1,11

(a se) MINUNA: v. I
(s-)au minunat: *ind. pf.c. 3.pl.* 11,15; 13,4

MINUNAT, -Ă: adj./adv./s.
minunat: *adv.* rezum. cap.7; rezum. cap.15; 19,5
minunat: *adj. m. sg. nom.* 8,11
minunată: *adj. f. sg. ac.* 10,17
(ceale) minunate: *s.n. pl. nom.* 18,24

MINUNE: s.f.
minuni: *pl. ac.* 10,16
minune: *sg. nom./ac.* 16,17; 17,3
minunile: *pl. ac.* 19,8

MINUTĂ: s.f.
minută: *sg. ac.* 11,23

(a ae) MIRA: v. I
mirându(-să): *gerunziu* rezum. cap.5; 11,14
(să) vor mira: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,2
(să) va mira: *ind. viit.I. 3.sg.* 8, 11

MIREASĂ: s.f.
mireasă: *sg. ac.* 8,2

MIROS: s.n.
miros: *sg. ac.* 11,19

(a se) MISTUI: v. IV
(s-)au mistuit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 16,1; 18,12
(să) mistuia: *ind. imp. 3.pl.* 16,5
a (să) mistui: *inf. prez.* 16,9
să mistuiască: *conj. prez. 3.sg.* 16, 19
mistuia: *ind. imp. 3.sg.* 16,22; 18,25
(să) mistui: *inf. prez. fără* ***să*** 16,27

MISTUIRE: s.f.
mistuirea: *sg. nom.* 18,7

MISTUIT, -Ă: adj.
mistuiți: *m. pl. nom.* rezum. cap.16; 16,16

(a se) MIȘCA: v. I
va mișca: *ind. viit.I. 3.sg.* 4, 19
(să) mișcă: *ind. prez. 3.pl.* 7,24

MIȘCĂTOTR -TOARE: adj.
mișcătoriu: *n. sg. nom.* 7,22
(mai) mișcătoare: *f. sg. nom.* 7,24

MIȘEL, -EA: adj. (aici) „urâcios”, „spurcat”
mișeale: *f. pl. ac.* 15, 18

MIȘELĂTATE: s.f.
mișelătatea: *sg. ac.* rezum. cap.5

MOALE: adj.
moale: *n. sg. ac.* 2,3; 15,7

MOARTE: s.f.
moartea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,12, 13; 2,24
moarte: *sg. ac.* rezum. cap.2; 2,20; rezum. cap.4; 4,7; 12,20; rezum. cap.16; 18,16; 19,5
morții: *sg. gen.* 3,1; 16,13; 18,12, 18, 20

MODRU: s.n.; „mod”, „fel de a fi, de a se manifesta al cuiva sau a ceva, de a se desfășura al unei activități”, „chip” (cf. **Indice** Pr)
modru: *sg. ac.* 15,14

MORMÂNT: s.n.
mormânturile: *pl. ac.* 19,3

MORT, MOARTĂ: adj./s.
mort: *adj. m. sg. nom.* 4,16
moarte: *adj. f. sg. gen.* 15,5
(cei) morți: *s.m. pl. nom./ac.* 4,19; 13,10; 18,23
(cel) mort: *s.m. sg. ac.* 13,18
mort: *s.m. sg. ac.* 15,17
morți: *s.m. pl. ac.* 18,12
morților: *s.m. pl. gen.* 19,3

(a) MUGI: v. IV
mugiia: *ind. imp. 3.pl.* 17,18

MUIERE: s.f.
muierile: *pl. nom.* 3,12

MULT, -Ă: adj./pron. nehot./adv.
multă: *adj. f. sg. ac.* 2,10; 12,24
mult: *adj. n. sg. ac.* 3,5
multe: *adj. f. pl. ac., în loc. adv.* ***de multe ori*** rezum. cap.4
multe: *adj. f./n. pl. ac.* 4,3, 13; rezum. cap.7; 7,22; rezum. cap.11; 11,16; 12,22; 15,4
mulți: *adj. m. pl. ac., în sintagma* ***de mulți ani*** „lungi” 4,8
mulți: *adj. m. pl. ac.* 11,16
multe: *pron. nehot. n. pl. ac.* rezum. cap.4; 9, 15
(mai) multe: *pron. nehot. n. pl. ac.* 8,12
mult: *adv.* 11,22
mult: *adv. în loc. adv.* ***cu mult*** rezum. cap.13
(mai) mult: *adv.* 16, 17

MULȚIME: s.f.
mulțime: *sg. nom./ac.* 4,3; 8, 15; 11,16, 18; 16,1; rezum. cap.18; 19,10
mulțimea: *sg. nom./ac.* 4,4; 6,26; 8,8; 14,20; 18,5
mulțimile: *pl. ac.* 6,3
mulțimei: *sg. gen.* 18,20

MUNCĂ: s.f. (Înv. și pop.) „chin"
muncă: *sg. ac.* 2,19
munca: *sg. nom.* 3,1
munci: *pl. ac.* 3,4

MUNTE: s.m.
muntele: *sg. ac.* 9,8
munții: *pl. ac.* 17,18

(a) MURI: v. IV
a muri: *inf. prez.* 3,2
vor muri: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,18
murise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 14,15
murea: *ind. imp. 3.sg.* 18,18

MURITOR, -TOARE: adj./s.
muritoriu: *adj. m. sg. nom.* rezum. cap.2; 7,1; 15,17
(celor) muritori: *s.m. pl. gen.* 9, 14

MURMURARE: s.f.
murmurarea: *sg. nom.* rezum. cap.1
murmurărilor: *pl. gen.* 1,10
murmurare: *sg. ac.* 1,11

MUSCĂ: s.f.
muște: *pl. ac.* rezum. cap.16; rezum. cap.19; 19,10
muștelor: *pl. gen.* 16,9

MUȘCARE: s.f.
mușcarea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.16; 16,5, 9

MUT, -Ă: s.m./f.
muților: *s.m. pl. gen.* 10,21

MUTARE: s.f.
mutările: *pl. nom.* 7,18

N

NARĂ: s.f.
nările: *pl. nom./ac.* 2,2; 15,15

(a se) NAȘTE: v. III
(să) nasc: *ind. prez. 3.pl.* 4,6
(ne-)am născut: *ind. pf.c. 1.pl.* 2,2
născându(-mă): *gerunziu* 7,3

NAȘTERE: s.f.
nașterii: *sg. gen.* 6,24; 7,5; 14,6, 26; 16,26
nașterea: *sg. ac.* 19, 10

(a) NĂDĂJDUI: v. IV
au nădăjduit: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,22
nădăjduiesc: *ind. prez. 3.pl.* 3,9; 14,29; 16,24
a nădăjdui: *inf. prez.* rezum. cap.12; 12,19
să nădăjduim: *conj. prez. 1.pl.* 12,22
nădăjduind: *gerunziu* 14,29

NĂDEJDE: s.f.
nădeajde: *sg. ac.* rezum. cap.2; 3,18; 15,6
nădejdea: *sg. nom.* 3,4, 11
nădeajdea: *sg. nom.* 5, 15; 13,10; 14,6; 15, 10; 16,29

NĂLUCIRE: s.f.
năluciri: *pl. ac.* 12,4

NĂPRASNĂ: s.f.
năpraznă: *sg. ac., în loc. adj./loc. adv.* ***de năpraznă*** 5,2; 6,6; 17,14

NĂPRASNIC, -Ă: adj.
năpraznic: *n. sg. nom.* 17,6
năprasnic: *sg. ac.* 19,16

NĂSCUT, -Ă: adj./s.
născuți: *adj. m. pl. nom.* 5,13
născute: *s.f. pl. nom./gen., în sintagma* ***ceale întâiu născute/celor întâiu născute*** rezum. cap.18; 18, 13

NEA: s.f.
neaoa: *sg. nom.* 16,22

NEADEVĂRAT, -Ă: adj.
neadevărate: *f./n. pl. nom.* 4,3; 9,14
neadevărată: *f. sg. nom.* rezum. cap.9

NEADUCERE: s.f.
neaducerea: *sg. nom., în loc. s.* ***neaducerea aminte*** 14,26

NEAM: s.n.
neamurile: *pl. nom./ac.* 1,14; 8,14; 10,5, 15; rezum. cap.12; 12,12
neamuri: *pl. ac.* 3,8; 4,3; 7,27
neamului: *sg. gen.* 3,19
neamul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.4; 4,1; 8,17; 12,10; 16,19; 17,2; 18,12; 19,8
neamurilor: *pl. gen.* 6,3; 14,11; 15,15

NEBĂGAT, -Ă: adj.
nebăgat: *n. sg. ac., în loc. adj.* ***nebăgat în samă*** 10,4

NEBIRUIT, -Ă: adj.
nebiruită: *f. sg. ac.* 5,20
nebiruit: *n. sg. ac.* rezum. cap.17

NEBUN, -Ă: adj.
(mai) nebuni: *adj. m. pl. nom.* rezum. cap.13
(cei) nebuni: *s.m. pl. nom.* 15,14

NEBUNEȘTE: adv.
nebunește: 12,23

(a) NEBUNI: v. IV
nebunesc: *ind. prez. 3.pl.* 14,28

NEBUNIE: s.f.
nebunie: *sg. nom.* 5,4
nebuniei: *sg. gen.* 10,8

NECAZ: s.n.
năcazul: *sg. ac.* rezum. cap.19

(a) NECĂJI: v. IV; var. (Pop.) **(a) NĂCĂJI**
au fost năcăjit: *pasiv ind. pf.c. 3.sg.* 18,11
năcăjea: *ind. imp. 3.sg.* 18,22
[fiind] năcăjiți: *pasiv gerunziu* rezum. cap.19
au năcăjit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 19,15, 20

NECREDINCIOS, -OASĂ: adj./s.
necredinciosului: *s.m. sg.. gen.* 1,9; 5,15
necredincioșii *s.m. pl. nom.* 1,16; 3,10; rezum. cap.5; 16,16
necredincioșilor: *s.m. pl. gen.* rezum. cap.2; rezum. cap.3; 4,3; 10,19

necredincioşi: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.3; rezum. cap.5
(celor) necredincioşi *s.m. pl. gen./dat.* 3,2; 19,1
(cei) necredincioşi: *s.m. pl. nom./ac.* rezum. cap.4; 11,10; 12,9; rezum. cap.16; rezum. cap.19
(cel) necredincios: *s.m. sg. nom.* 14,9
(cei) necredincioşi: *s.m. pl. dat.* (*cu* ***la***) 16,18
necredincioşi: *adj. m. pl. ac.* 4,16; 10,6
necredinciosului: *adj. antep. n. sg. gen.* 10,7

NECREDINȚĂ: s.f.
necredinţa: *sg. nom.* 14,9, 25

NECREZUT, -Ă: adj.
necrezută: *f. sg. ac.* rezum. cap.17

NECUNOSCUT, -Ă: adj.
necunoscutei: *adj. antep. f. sg. dat.* 18,3
necunoscuţi: *m. pl. ac.* 19,13

NECURAT, -Ă: adj.
necurata: *adj. antep. f. sg. ac.* 11,15

NECURĂȚIE: s.f.
necurăţii: *pl. ac.* 2,16

NECUVIOS, -OASĂ: adj.
necuvios: *m. sg. nom.* 18,10

NEDREPT, -EAPTĂ: adj./s./adv.; var. (Înv.) **NEDIREPT, -EAPTĂ**
(ceale) nedreapte: *s.n. pl. ac.* 1,8
nedreptului: *s.m. sg. gen.* 4, 16
(cel) nedrept: *s.m. sg. nom.* 10,3
nedrepţilor: *s.m. pl. gen.* 14,31
(celor) nedrepţi: *s.m. pl. gen.* 16,24
(cei) nedrepţi: *s.m. pl. nom.* 17,2
nedrept: *adj. n. sg. ac./gen.* 3, 16, 19
nedreapte: *adj. f./n. pl. ac.* 4,6; 12,4; 15,17
nedrepţi *adj. m. pl. dat.* rezum. cap.6; 18,7
nedrept: *adv.* 12,13, 23; 14,30
nedirept: *adv.* 14,28

NEDREPTATE: s.f.
nedreptăţilor: *pl. gen.* 1,9; 4,14
nedreptate: *sg. ac.* 3,14
nedreptăţile: *pl. ac.* 4,20
nedreptăţii: *sg. gen.* 5,7

NEFERICIRE: s.f.
nefericirea: *sg. ac.* rezum. cap.3

NEFERICIT, -Ă: adj./s.
nefericit *adj. m. sg. nom.* 3,11
nefericiţi: *adj. m. pl. nom.* 13,10
[cei] nefericiţi: *s.m. pl. nom.* 15,14

NEFOLOSIT, -Ă: adj. (aici) „neajutorat” (tradus după lat. *inauxiliatus*)
nefolosâte: *n. pl. gen.* 12,6

NEFOLOSITOR, -TOARE: adj./s.
nefolositoare: *adj. n. pl. nom.* 3,11
nefolositoare: *adj. f. sg. ac.* 13,10
nefolositoriu: *adj. m. sg. nom.* 13,19
(cel) nefolositoriu: *s.m. sg. ac.* 13, 18

NEGĂZDUIRE: s.f.
negăzduire: *sg. ac.* 19,13

NEGĂZDUITOR, -TOARE: adj.
negăzduitori: *m. pl. nom.* rezum. cap.19

NEGURĂ: s.f.
negura: *sg. ac.* 2,3

NEÎMPĂRTĂȘIT, -Ă: adj.
neîmpărtăşit: *n. sg. ac.* 14,21

NEÎMPIEDICAT, -Ă: adj.; var. **NEÎMPIEDECAT, -Ă**
neîmpiedecate: *n. pl. ac.* 17,19

NEÎNFRÂNARE: s.f.
neînfrânării: *sg. dat.* 2,9

NEÎNSOȚIT, -Ă: adj.
neînsoţit: *m. sg. nom.* 2,9

NEÎNȘELĂTOR, -TOARE: adj.
neînşelătoarea: *adj. antep. f. sg. ac.* 18,16

NEÎNTINAT, -Ă: adj.
neîntinată: *f. sg. nom.* 3,13; 18,4
neîntinate: *f. pl. gen.* 4,2
neîntinat: *m./n. sg. nom.* 7,22; 8,20

NEÎNȘELEPCIUNE: s.f.
neînţelepciune: *sg. ac.* 19,3

NEÎNȚELEPT, -EAPTĂ: adj./s.
(cei) neînţelepţi: *s.m. pl. ac.* 1,3
neînţelepţi: *adj. m. pl. gen./dat.* 12,24, 25; 14,11

NEÎNVĂȚAT, -Ă: adj.
neînvăţate: *n. pl. nom.* 17,1

NELEGIUIRE: s.f.
nelegiuirea: *sg. nom.* 1,5; 5,24; 14,31; 17,10
nelegiuirii: *sg. gen.* 11,16

NELEGIUIT, -Ă: adj.
nelegiuiţilor: *adj. antep. m. pl. dat.* 12,12
nelegiuitului: *adj. antep. n. sg. gen.* 16,19

NEMERNIC, -Ă: s.m./f.; var. (Înv. și reg.) **NIMERNIC, -Ă**
nimearnici: *s.m. pl. ac.* 19,13

NEMERNICIE: s.f.
nemerniciia: *sg. ac.* 12,7; 19,10

NEMISTUIRE: s.f.
nemistuire: *sg. ac.* 3,16

NEMULȚUMITOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Înv. și pop.) **NEMULȚĂMITORIU**
(celui) nemulţămitoriu: *s.m. sg. gen.* 16,29

NEMURIRE: s.f.
nemurire: *sg. ac.* 3,4; 8,13
nemurirea: *sg. nom.* 8, 17
nemuririi: *sg. gen.* 15,3

NEMURITOR, -TOARE: adj.
nemuritoare: *f. sg. nom.* 1,15; 4,1
nemuritoriu: *m. sg. nom./ac.* rezum. cap.2; 2,23

NENĂDĂJDUIT, -Ă: adj./adv.
nenădăjduita: *adj. antep. f. sg. ac.* 5,2
nenădăjduită: *adj. f. sg. nom.* 17,14
nenădăjduite: *adj. f. pl. nom.* 18,17
nenădăjduit: *adv.* 11,8

NENĂSCUT, -Ă: adj.
nenăscute: *f. pl. ac.* 11,19

NENUMĂRAT, -Ă: adj.
nenumărată: *f. sg. ac.* 7,11
nenumărați: *m. pl. ac.* 18,12

NEPRICEPERE: s.f.
nepriceapere: *sg. ac.* 14,23

NEPRICEPUT, -Ă: s.m./f.
neprecepuții: *s.m. pl. nom.* 5,4
(celor) neprecepuți: *s.m. pl. gen.* 5,21
(celui) nepreceput: *s.m. sg. dat.* 15,5

NEPRIETEN, -Ă: s.m.; var. (Înv.) **NEPRIIATIN, -Ă**
nepriiatinilor: *s.m. pl. gen./dat.* 5,18; 16,8, 22
nepriiatini: *s.m. pl. nom./ac.* 10,12; 11,3; rezum. cap.12; 15,14
nepriiatinii: *s.m. pl. ac.* 10,19; 11,5; 12,20, 22; 16,4

NEPUTINCIOS, -OASĂ: adj.
neputincios: *m. sg. nom.* 9,5; 12,9
neputincioasă: *f. sg. nom.* 11,18
neputincioasa: *adj. antep. f. sg. ac.* 17,13

NEPUTINȚĂ: s.f.
neputință: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu neputință*** 16,15

NERÂNDUIALĂ: s.f.
nerânduiala: *sg. nom.* 14,26

NERUȘINARE: s.f.
nerușinării: *sg. gen.* 14,26

NESĂVÂRȘIT, -Ă: adj.
nesăvârșiți: *m. pl. nom.* 4,5
nesăvârșită: *f. sg. nom.* 7,14

NESCĂPAT, -Ă: adj. „fără scăpare”
nescăpat: *m. sg. nom.* 17, 16

NESCHIMBAT, -Ă: adj.
neschimbate: *f. pl. nom.* 2,15

NESOCOTIT, -Ă: adj.
(mai) nesocotită: *f. sg. nom.* 15,10

NESPUS, -Ă: adj.
nespuse: *n. pl. nom.* 17,1

NESTARE: s.f.
nestarea: *sg. nom.* 4, 12; 14,26

NESTINS, -Ă: adj.
nestânsă: *f. sg. nom.* 7,10

NEȘTIINȚĂ: s.f.
neștiinții: *sg. gen.* 14,22
neștiința: *sg. nom.* 17,12

NETREBNIC, -Ă: adj./s.
netreabnici: *adj. m. pl. nom.* 3,12
netreabnică: *adj. f. sg. nom.* 4,3
netreabnice: *adj. n. pl. nom.* 4,5
(ceale) netreabnice: *s.n. pl. ac.* 3,14
netreabnicii: *s.m. pl. nom.* 4,6

NEVĂTĂMAT, -Ă: adj.
nevătămați: *m. pl. nom.* 19,6

NEVĂZUT, -Ă: adj.
nevăzută: *f. sg. ac.* 11,18
nevăzuta: *adj. antep. f. sg. nom.* 17,18

NEVINOVAT, -Ă: adj.
nevinovată: *f. sg. ac.* 4,12

NEVINOVĂȚIE: s.f.
nevinovății: *sg. gen.* 6,19
nevinovăția: *sg. nom.* 6,20

NEVOIE: s.f.
nevoi: *pl. ac.* 10,9; 19,15

NISIP: s.n.; var. (Înv.) **NĂSIP**
năsip: *sg. nom.* 7,9

NOR: s.n.
norului: *sg. gen.* 2,3
norilor: *pl. gen.* 5,22
norul: *sg. ac.* 19,7

NOAPTE: s./adv.
noaptea: *s.f. sg. nom.* 7,30; 18, 14
nopți: *s.f. sg. gen.* 17,2
noapte: *s.f. sg. nom./ac.* 17,5, 13, 20; 18,6
noaptea: *adv.* 10.17

NOROD: s.n.
noroade: *pl. ac.* 3,8; 18,21
noroadele: *pl. nom./ac.* 4,14; 6,23; 8,14
noroadelor: *pl. gen.* 6,22; rezum. cap.9
norodului: *sg. gen.* 6,26
norodului: *sg. dat. adn.* 9,7
norodul: *sg. nom./ac.* 9,12; 10,15; 12,19; 16,2, 20; 18,7, 13; 19,5, 20
norodului: *sg. dat. adn.* 15,14

NOU, NOUĂ: adj.
nou: *n. sg. ac.* 11,19
noao: *f. sg. ac.* 16,2, 3, 16; 19,5, 11

NUMĂR: s.n.
numărul: *sg. ac.* 4,8
număr: *sg. ac.* 11,21

NUME: s.f.
numele: *sg. nom./ac.* 2,4; 10,20; 14,24
nume: *sg. ac.* 14,21; 18,12

(a se) NUMI: v. IV
(să) numească: *ind. prez. 3.sg.* 2,13
(s-)au numit: *ind. pf.c. 3.pl.* 14,8

NUNTĂ: s.f.
nunte: *pl. ac.* 13,17
nuntelor: *pl. gen.* 14,26

O

OASPETE: s.m.
oaspetului: *sg. gen.* 5,15
oaspeții *pl. ac.* 19, 13

OASTE: s.f.
oastei: *sg. dat. adn.* 12,8

OBICEI: s.n.
obiceaiul: *sg. nom./ac.* 12,24; 14,16

OBOSIT, -Ă: adj.
obosiți: *m. pl. nom.* 5,7

OBȘTE: s.f.
obște: *sg. ac., în loc. adj.* ***de obște*** 7,3

OCARĂ: s.f.
ocară: *sg. ac.* 2,19; 4,19; 12,25; 17,7
ocară: *sg. ac., în loc. adj.* ***de ocară*** 2,20
ocărâi: *sg. gen.* 5,3

OCHI: s.m.
ochilor: *pl. dat./dat.* 3,2; 9,9; 15,15
ochi: *pl. ac.* 11,19

(a se) ODIHNI: v. IV
(să) vor odihni: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,9
(mă) voiu odihni: *ind. viit.I. 1.sg.* 8,16

ODINIOARĂ: adv.; var. (Înv.) **ODÂNĂOARĂ**
odânăoară: 5,3
odinioară: 15,17

ODRASLĂ: s.f. (Înv. și pop.) „ramură tânără”
odrazlelor: *pl. gen.* 7,20

OGLINDĂ: s.f.
oglinda: *sg. nom.* 7,26

OLAR: s.m.; var. (Înv.) **OLARIU**
olariul: *sg. ac.* 15,7

OLTAR: s.n.; var. (Înv. și reg.) **OLTARIU**
oltariu: *sg. ac.* 9,8

OM: s.m.
oamenilor: *pl. gen./dat.* 3,4; 7,14, 20; 8,7; 10,8; 11,24; 12,5, 8; 14,14, 20; 15,4
oameni: *pl. dat.* (*cu prep.* ***la***) 4,1
oameni: *pl. ac.* 9,13; 14,17
oameni: *pl. dat. adn.* 12,12
oamenii: *pl. nom./ac.* 9,18; 13,1; 14,5, 21
omul: *sg. nom./ac.* rezum.cap.2; 6,1; 9,2; 15,16; 16,14; 18,11, 21
omului: *sg. gen.* 2,1; 4,8
om: *sg. nom./ac.* 2,23; 9,5; 13,13; 14,15, 20; 15,16

OMENESC, -EASCĂ: adj.
omenească: *f. sg. nom./ac.* 7,2; rezum. cap.9; rezum. cap.14
omenești: *m./f./n. pl. ac./gen.* 9,6; 13,10; 14,11
omenesc: *n. sg. ac.* 11,7
omenești: *f. sg. gen.* 14,21

OMENIE: s.f.
omenie: *sg. ac.* 7,23
omenie: *sg. ac., în loc. adj.* ***de omenie*** 12,19

(a) OPRI: v. IV
opriți: *imperativ 2.pl.* 1,11
oprește: *ind. prez. 3.sg.* 7,22

(a) ORBI: v. IV
au orbit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,21

ORBIRE: s.f.
orbire: *sg. ac.* rezum. cap.19; 19,16

ORGAN: s.n. (Înv.) „instrument muzical”
organ: *sg. ac.* 19,17

OSÂNDĂ: s.f.
osândii: *sg. gen.* 12,27
osânda: *sg. ac.* 18,5

(a) OSÂNDI: v. IV; var. (Înv.) **(a) OSINDI**
osindește: *ind. prez. 3.sg.* 4,16
ai osindit: *ind. pf.c. 2.sg.* 11,11
a osândi: *inf. prez.* 12,15

OSÂNDIRE: s.f.
osândire: *sg. ac.* 17,10

OSPĂȚ: s.n.; var. (Înv. și pop.) **USPĂȚ**
uspățu: *sg. ac.* 8,9; 19,11

OSTAȘ: s.m.
ostașu: *sg. nom.* 18,15

(a se) OSTENI: v. IV
(să) va osteni: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,15

OSTENEALĂ: s.f.
osteneala: *sg. nom.* 3,11; 15,4
ostenealele: *pl. nom./ac.* 5,1; 8,7; 10,10; 17,16
osteneală: *sg. ac.* 9,16; 15,8; 16,20
osteneale: *pl. ac.* 10,10
ostenealelor: *pl. gen.* 10,17

(a) OȘTI: v. IV
va oști: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,21

OVREI: s.m.
ovreii: *pl. nom.* rezum. cap.16; rezum. cap.18; rezum. cap.19
ovreai: *pl. ac.* rezum. cap.19

P

PACE: s.f.
pace: *sg. nom./ac.* 3,3, 9; 14,22

PARTE: s.f.
partea: *sg. nom./ac.* 1,16; 2,9, 25; rezum. cap.17
parte: *sg. ac., în loc. adv.* ***de o parte*** 12,2
părți: *pl. ac.* 12,10
părțile: *pl. ac., în loc. adv.* ***din toate părțile*** 16,19

PASĂRE: s.f.; var. (Înv. și pop.) **PASERE**
pasărea: *sg. ac.* 5,11
paserilor: *pl. gen.* 17,17
paseri: *pl. ac.* 19,11

(a) PAȘTE: v. III
pasc: *ind. prez. 3.pl.* 16,26
au păscut: *ind. pf.c. 3.pl.* 19,9

PAT: s.n.
patul: *sg. ac.* 3,13, 16

PAVĂZĂ: s.f.
pavăza: *sg. ac.* 5,20; 18,21

PAZĂ: s.f.
paza: *sg. nom.* 6,19

PĂCAT: s.n.
păcatelor: *pl. gen./dat.* 1,4; 4,20; 12,11
păcatele: *pl. ac.* 2,12; 11,24
păcate: *pl. ac.* rezum. cap.12; 12,19; 17,3

PĂCĂTOS, -OASĂ: s.m./f.
păcătoși: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.1; 4,10; rezum. cap.11
păcătoșii: *s.m. pl. nom./ac.* rezum. cap.1; rezum. cap.12
(cei) păcătoși: *s.m. pl. ac.* 10,13
păcătoșilor: *s.m. pl. gen.* 14,31
(celor) păcătoși: *s.m. pl. dat.* 19,12

(a) PĂCĂTUI: v. IV
au păcătuit: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,14

păcătuise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 10,8
păcătuiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 11,17
păcătuiesc: *ind. prez. 3.sg.* 12,2
am păcătuit: *ind. pf.c. 1.pl.* 15,2

PĂDURE: s.f.
pădure: *sg. ac.* 13,11

PĂMÂNT: s.n.
pământul: *sg. nom./ac.* 1,1; 5,24; 10,4, 7; 12,7; 15,7; 19,10
pământ: *sg. nom./ac./gen.* 1,14; 7,3; 9,16, 18; 11,23; 15,8, 10; 16,19; 18,16; 19,7, 18
pământului: *sg. gen.* 6,2; rezum. cap.12; 12,3; 15,13
pământului: *sg. gen., în sintagma* ***pământului răsipirii*** 18,15

PĂMÂNTEAN: s.m.; var. (Înv.) **PĂMINTEAN**
păminteanului *sg. gen.* 7,1

PĂMÂNMTESC, -EASCĂ: adj.
pământesc: *n. sg. nom.* 9,15

(a) PĂRĂSI: v. IV
au părăsit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,10; 10,13, 14

(a se) PĂREA: v. II
(să) pare: *ind. prez. impers.* 17,3
părutu(-s)-au: *ind. pf.c. impers.* 3,2

PĂRINTE: s.m.
părinţilor: *pl. gen./dat.* 4,6; 9,1; 12,6, 21; 18,9, 22, 24
părintelui: *sg. gen.* 9,12
părinţii: *pl. nom./ac.* 10,6; 12,6; 18,6
părintele: *sg. ac.* 11,11
Părinte: *sg. voc.* 14,3

PĂRTAŞ: s.m.
părtaşu: *sg. nom.* 6,25
părtaşi: *pl. nom.* 7,14

PĂSTOR: s.m.; var. (Înv.) **PĂSTORIU**
păstoriu: *bsg. nom.* 17,16

(a) PĂTIMI: v. IV
vor pătimi: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,7
au pătimit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 11,5; rezum. cap.17; 18,11
pătimind: *gerunziu* 12,27; rezum. cap.16; 16,16
pătimesc: *ind. prez. 3.pl.* 16,18; 18,19
pătimea: *ind. imp. 3.pl.* 18,1; 19,12
a pătimi: *inf. prez.* 18,4

(a se) PĂZI: v. IV
păziţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 1,11
aţi păzit: *ind. pf.c. 2.pl.* 6,5
vor păzi: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,11
va păzi: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,11
au păzit: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,1, 5
păzind: *gerunziu* 10,4
păzesc: *ind. prez. 3.pl.* 10,9; 14,24; 19,17
păzitu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,12
(s-)au păzit: *ind. pf.c. 3.pl.* rezum. cap.15
păzea: *ind. imp. 3.sg.* 17,4; 18,4
(să) păzea: *ind. imp. 3.sg.* 17,15
să (să) păzească: *conj. prez. 3.pl.* 19,6
păzând: *gerunziu* 19,8

PÂINE: s.f.
pâine: *sg. ac.* 16,20

PÂNTECE: s.n.
pântecele: *sg. ac.* 7,1

(a se) PECETLUI: v. IV
(s-)au pecetluit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,5

PEDEAPSĂ: s.f.
pedeapsă: *sg. nom./ac.* 3,2; 11,5; 18,11
pedeapsa: *sg. nom.* 14,31

(a) PEDEPSI: v. IV
pedepsiţi fiind: *pasiv gerunziu* 3,5
a pedepsi: *inf. prez.* rezum. cap.5
pedepsând: *gerunziu* rezum. cap.11

PERETE: s.m.; var. (Înv. şi pop.) **PĂRETE**
păreate: *sg. ac.* 13, 15

PEŞTE: s.f.
peşti: *pl. ac.* 19,10

PEŞTERĂ: s.f.; var. (Înv.) **PEŞTERE**
peşterea: *sg. nom.* 17,4

(a) PETRECE: v. III
petrecând: *gerunziu* 13,7

PETRECERE: s.f.
petreacerea: *sg. nom.* 8, 16; 15,12

PIATRĂ: s.f. „rocă"; „mineral cristalizat cu aspect frumos, cu culori variate, cu duritate mare, care se foloseşte, de obicei, la confecţionarea bijuteriilor"; „stâncă"
piatra: *sg. ac., în sintagma* ***piatra cea scumpă*** 7,9
piatră: *sg. ac.* rezum. cap.11; 11,4
piatra: *sg. ac.* 13,10
pietrilor: *pl. dat.* 14,21
pietri: *pl. ac.* 17,18; 18,24

PICĂTURĂ: s.f.
picătură: *sg. ac.* 11,23

PICIOR: s.n.
picioarelor: *sg. dat. adn.* 14,11
picioarele: *pl. nom.* 15,15

PIEIRE: s.f.; var. **PIERIRE**
peririi: *sg. gen.* 1,14; 5,7
perire: *sg. nom.* 3,3; rezum. cap.6
perirea: *sg. nom.* 16,4; 18,13

(a) PIERDE: v. III
piiarde: *inf. prez. fără* ***a*** rezum. cap.11
pierde: *inf. prez. fără* ***a*** rezum. cap.12
a pierde: *inf. prez.* 12,6
ai pierdut: *ind. pf.c. 2.sg.* 12,14; 18,5
pierdea: *ind. imp. 3.pl.* 19,4

PIERDERE: s.f.
pierderea: *sg. ac.* 1,13; 11,8

(a) PIERI: v. IV
va peri: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,19; 16,29
au perit: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,3
vor peri: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,12
perind: *gerunziu* 14,6
perea: *ind. imp. 3.pl.* 17,9
să piară: *conj. prez. 3.pl.* 18,19

PIETROS, -OASĂ: adj.
pietroasă: *f. sg. ac.* 5,23

(a) PIPĂI: v. IV
a pipăi: *inf. prez.* 15,15

(a se) PITULA: v. I
a (să) pitula: *inf. prez.* 17,3

PIZMĂ: s.f.
pizma: *sg. ac.* rezum. cap.2; 2,24
pizmă: *sg. ac.* 6,25; 7,13; 14,24

PIZMĂTAREȚ: s.m.
pizmătarețul: *sg. nom.* rezum. cap.6

PLATĂ: s.f.
plata: *sg. nom./ac.* 2,22; 5,16; 10,17

PLATOȘĂ: s.f.
platoșe: *pl. ac.* 5, 19

(a) PLĂCEA: v. II
plăcând: *gerunziu* 4,10
place: *ind. prez. impers./3.sg.* 6,3; 9,9
plac: *ind. prez. 3.pl.* 9,18
au plăcut: *ind. pf.c. 3.pl.* 9, 19
a plăcea: *inf. prez.* 14,19

PLĂCERE: s.f.
plăcearea: *sg. ac.* 16,20

PLĂCUT, -Ă: adj.
plăcut: *n. sg. nom.* 4, 14

(a) PLÂNGE: v. III
plâng: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.5
plângând: *gerunziu* 7,3; 19,3
plângea: *ind. imp. 3.pl.* 18,10

PLIN, -Ă: adj.
plină: *m. sg. nom.* 3,4
pline: *f. pl. nom./ac.* 5,23; 11,19; 14,23
plin: *n. sg. nom.* 13,13; 17,6
plini: *m. pl. nom.* 17,8

(a) PLINI: v. IV
plinind: *gerunziu* rezum. cap.1
au plinit: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,13; 10,10
să plinească: *conj. prez. 3.pl.* 19,4

PLINIRE: s.f.
plinirea: *sg. nom.* 6,19

PLOAIE: s.f.
ploi: *pl. ac.* 16,16
ploaie: *sg. ac.* 16,22

PLUTĂ: s.f.
plută: *sg. ac.* 14,5, 6

POARTĂ: s.f.
porțile: *pl. ac.* 16, 13

POCĂINȚĂ: s.f.
pocăință: *sg. ac.* 5,3; 11,24; 12,19
pocâință: *sg. ac.* 12,10

PODOABĂ: s.f.
podoabei: *sg. gen.* 5,17

POFTĂ: s.f.
pofta: *sg. nom./ac.* 6,18, 21; 14,2; 16,2, 3
poftei: *sg. gen./dat.* 14,21; 19,12
poftă: *sg. ac.* 15,5; 19,11

(a se) POFTI: v. IV
poftiți: *imperativ 2.pl.* 6,12

(să) poftesc: *ind. prez. 3.pl.* 8,5
poftind: *gerunziu* 16,3
poftea: *ind. imp. 3.pl.* 16,25

POFTIT, -Ă: s.m./f.
poftitele: *s.f. pl. ac.* rezum. cap.19

(a se) POGORÎ: v. IV; vezi **(a se) COBORÎ**

POM: s.m.
pomii: *pl. ac.* 10,7

(a) POMENI: v. IV
pomenindu-: *gerunziu* 8,17
pomenind: *gerunziu* 18,22

POMENIRE: s.f.
pomenirea: *sg. nom./ac.* 2,4; 4,1, 19; 5,15; 8,13; 10,7, 8; 11,13; 19,4

PONOSLU: s.f. (Înv. și reg.) „plângere”; (Înv.) „defăimare”
ponoslu: *sg. nom./ac.* 10,5, 15; 13,6; 18,21

PORNIRE: s.f. „mânie”
pornire: *sg. ac.* 1,12
pornirea: *sg. ac.* 18,23

PORUNCĂ: s.f.
poruncile: *pl. ac.* 9,9
porunca: *sg. ac.* 14,16; 16,6
poruncii: *sg. dat. adn.* 15,14
poruncă: *sg. nom.* 18,16
poruncilor: *pl. dat.* 19,6

POTÂRNICHE: s.f.; var. **PĂTURNICHE**
păturnichi: *pl. nom.* 19,12

POTOP: s.n.
potopului: *sg. gen.* rezum. cap.14

(a) POTOPI: v. IV
au potopit: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,4

POTRIVNIC, -Ă: s.m./f.; var. (Înv. și reg.) **PROTIVNIC, -Ă**
protivnicilor: *s.m. pl. gen.* 2,18
(cei) protivnici: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.11
protivnici: *s.m. pl. ac.* 11,9; 18,8

(a) POVĂȚUI: v. IV
va povățui: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,11
au povățuit: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.10; 10,10, 17; rezum. cap.11
era povățuită: *pasiv ind. imp. 3.sg.* 14,6

POVĂȚUIRE: s.f.
povățuirea: *sg. ac.* rezum. cap.18

POVĂȚUITOR, -TOARE: s.m./f.; var. **POVĂȚUITORIU**
povățuitoriul: *s.m. sg. nom.* 7,15
povățuitoriu: *sg. ac.* 18,3

PREACURVAR, -Ă: adj./s.
preacurvari: *adj. m. pl. gen.* rezum. cap.3
preacurvarilor: *s.m. pl. gen.* 3,16
(cel) preacurvariu: *s.m. sg. nom.* rezum. cap.4

(a) PREACURVI: v. IV
preacurvind: *gerunziu* 14,24

PREAÎNALT: s.m.
(Cel) Preaînalt: *s.m. sg. ac.* 5,16; 6,4

PREPELIȚĂ: s.f.
prepeliță: *sg. ac.* 16,2

PRETUTINDENI: adv.; var. (Înv. și reg.) **PRETUTINDINI**
pretutindini: 2,9; 7,24

(a) PREȚUI: v. IV
a prețui: *inf. prez.* 11,22

(a se) PRICI: v. IV
(să) pricească: *ind. prez. 3.sg.* 15,9

PRICINĂ: s.f.
pricina: *sg. nom./ac.* 14,27; 18,18
pricinii: *sg. gen.* 17,12

PRIETEN, -Ă: s.m./f.; var. (Înv.) **PRIIATIN; PRIETIN**
priiatină: *s.f. sg. nom.* 1,16
priiatinii: *s.m. pl. nom./ac.* 7,14, 27
priiatinilor: *s.m. pl. gen.* 18,10

PRIETENIE: s.f.
prietiniia: *sg. ac.* 8,18

PRIHANĂ: s.f.
prihană: *sg. ac., în loc. adj.* ***fără prihană*** 4,9; 7,26

(a se) PRIMI: v. IV
va primi: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,18
au priimit: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,6; 14,19
e priimit: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 9,10
vor fi priimite: *pasiv ind. viit.I. 3.pl.* 9,12
vor priimi: *ind. viit.I. 3.pl.* 15,15
(s-)au priimit: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,7
a priimi: *inf. prez.* 18,9

PRIMIT, -Ă: adj.
priimită: *f. sg. ac.* 3,14

(a) PRINDE: v. III
prinde: *ind. prez. 3.sg.* 7,23

(a) PRISOSI: v. IV
prisosind: *gerunziu* 11,5

PRISOSIT: s.n. (Înv.) „prisos”
prisosit: *sg. ac., în loc. adv.* ***de prisosit*** rezum. cap.7; 11,8

(a) PRIVEGHEA: v. I
va priveghea: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,16

PRIVEGHERE: s.f.; var. (Înv. și reg.) **PRIVIGHERE**
privigheri: *pl. ac.* 14,23

(a) PRIVI: v. IV
privește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2
vor privi: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,12

PROROC: s.m.
prorocii: *pl. ac.* 7,27
proroc: *sg. gen.* 11,1

(a) PROROCI: v. IV
prorocesc: *ind. prez. 3.pl.* 14,28

PROST, PROASTĂ: s.m./f. (aici) „țăran”, „om de la plug” (după lat. *rūsticus, -i* – s.m. – „țăran”)
prost: *m. sg. nom.* 17,16

PRUNC: s.m.
prunc: *sg. nom.* 8,19
pruncilor: *pl. gen.* 10,21; 11,8; 12,24; 18,10
pruncii: *pl. nom./ac.* 18,5, 9

(a) PUNE: v. III
au pus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,16; 14,21; 18,9, 21
fiind puse: *pasiv gerunziu* 4,4
puind: *gerunziu* 4,14; 18,5, 21
voiu pune: *ind. viit.I. 1.sg.* 6,24
am pus: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,8, 10
pus-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 8,9
vor pune: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,12
puindu-: *gerunziu* 13,15
pune: *ind. prez. 3.sg.* 15,9
era pusă: *pasiv ind. imp. 3.sg.* 17,20

(a) PURCEDE: v. III
purced: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.14

(a se) PURTA: v. I
au purtat: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,18
purtându(-să): *gerunziu* 14,1
purtând: *gerunziu* 18,16

PURURI: adv.; var. **PURUREA**
pururea: *adv. în loc. adv.* ***de pururea*** 1,15
pururea: 11,22; 14,31; 17,10

PUSTIETATE: s.f.
pustietate: *sg. ac.* 5,24

PUSTIIT, -Ă: adj.
pustiit: *n. sg. nom.* 10,7

PUSTIU, -IE: adj./s.n.; var. **PUSTIE:** s.f.
pustie: *s.f. sg. ac.* rezum. cap.11; 18,20
pustii: *s.f. pl. ac.* 11,2
pustii: *adj. n. pl. ac.* 11,2

(a) PUTEA: v. II
poate: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1; 1,8; 7,27; 13,5, 16, 19; 19,17
pot: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.2; 17,2
pociu: *ind. prez. 1.sg.* 8,21
să poată: *conj. prez. 3.pl.* 10,8; 12,20; 13,9; 16,11
poți: *ind. prez. 2.sg.* 11,24
am putut: *ind. pf.c. 1.pl.* 5,13
putea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 9,13; 11,20, 21; rezum. cap.12; 12,10; 14,17; 16,17, 27; 17,5, 9; 19,19
va putea: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,13
ar putea: *cond. prez. 3.sg.* rezum. cap.11; 11,26
au putut: *ind. pf.c. 3.pl.* 13,1, 9
va putea: *ind. viit.I. 3.sg.* 15.6

PUTERE: s.f.
putearea: *sg. nom./ac.* 1,3; 7,20, 23; 8,7; 9,11; 12,15, 16, 18; 13,4; 14,31; 15,3; 16,13, 22, 23; 17,17; 19,12
puterii: *sg. gen./dat.* 5,13, 24; 7,25; 11,21, 22; 12,18
puteare: *sg. nom./ac.* 6,4; 10,2, 14; 12,17; 17,5
puterile: *pl. ac.* 7,17
puteri: *pl. ac.* 8,7
puterea: *sg. ac.* 18,22

PUTERNIC, -Ă: adj./s.
putearnicilor: *s.m. pl. gen.* 5,24
(cei) putearnici: *s.m. pl. nom.* 6,7
(celor) putearnici: *s.m. pl. gen.* 8,11
(mai) putearnică: *adj. f. sg. nom.* 10,12
putearnic: *adj. m. sg. nom.* 14,4
putearnicul: *adj. antep. n. sg. nom.* 17,18
putearnică: *adj. f. sg. ac.* 18,5

PUTERNICEȘTE: adv. (Înv. și reg.) „cu putere”; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Lesicon romanesc-latinesc-ungurésc-nemțesc...*, Buda, 1825.
puterniceaște: 6,7

(a) PUTREZI: v. IV
putrăzeaște: *ind. prez. 3.sg.* 9,15

PUTREZITOR, -TOARE: adj. (Înv.) (Prin ext.) „care este muritor, efemer”
putrezitoare: *f. pl. gen.* 19,20

PUȚIN, -Ă: pron. nehot./adj./adv.; var. (Înv.) **PUȚÂN, -Ă**
puțână: *adj. f. sg. nom./ac.* 2,1; 16,27
puțân: *adj. n. sg. nom.* 7,9
puțină: *adj. f. sg. ac.* 9,5
puține: *pron. nehot. m. pl. nom.* 3,5
puțin: *adv.* 6,7
puțân: *adv. în loc. adv.* ***după puțân*** „în curând” 15,8

R

(a) RADE: v. III
să ază: *conj. prez. 3.sg.* 13,11

RAMURĂ: s.f.
ramuri: *pl. ac.* 4,4; 17,17
ramurile: *pl. nom.* 4,5

RANĂ: s.f.
rane: *pl. ac.* rezum. cap.11

RAZĂ: s.f.
razele: *pl. ac.* 2,3
raza: *sg. ac.* 16,27

(a) RĂBDA: v. I
au răbdat: *ind. pf.c. 3.pl.* 11,10
răbdând: *gerunziu* 11,21
vor răbda: *ind. viit.I. 3.pl.* 14,10

RĂBDARE: s.f.
răbdarea: *sg. ac.* 2,19
răbdare: *sg. ac.* rezum. cap.11; rezum. cap.12

RĂDĂCINĂ: s.f.
rădăcina: *sg. nom.* 3,15; 15,3
rădăcini: *pl. ac.* 4,3
rădăcinilor: *pl. gen.* 7,20

(a) RĂDICA: v. I; vezi **(a) RIDICA**

RĂMĂȘIȚĂ: s.f.
rămășițele: *pl. ac.* 13,12

(a) RĂMÂNE: v. III; var. **(a) RĂMÂNEA:** v. II
rămâind: *gerunziu* 7,27
rămânea: *inf. prez. fără* ***a*** 11,26
au rămas: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,6; 18,20

(a se) RĂPI: v. IV
răpitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,11

RĂPIT, -Ă: adj.
răpit: *m. sg. ac.* 14,15

RĂRUNCHI: s.m.
rărunchilor: *pl. dat.* 1,6

(a) RĂSĂRI: v. IV
vor răsări: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,4
au răsărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,6

RĂSĂRIT: s.n.
răsăritul: *sg. ac.* 16,28

RĂSCOALĂ: s.f.
răscoala: *sg. ac.* rezum. cap.18

(a) RĂSIPI: v. IV; vezi **(a) RISIPI**

RĂSIPIRE: s.f.; vezi **RISIPIRE**

(a) RĂSPLĂTI: v. IV
au răsplătit: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,17

(a) RĂSPUNDE: v. III
să răspunză: *conj. prez. 3.pl.* 6,11

(a) RĂSTURNA: v. I
va răsturna: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,24

(a) RĂSUNA: v. I
răsuna: *ind. imp. 3.sg.* 18,10

RĂSUNARE: s.f.
răsunarea: *sg. nom., în sintagma* ***răsunarea îndărăpt*** „ecou” 17,18

(a) RĂTĂCI: v. IV
au rătăcit: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,21; 12,24; 17,1
rătăcit-am: *ind. pf.c. 1.pl.* 5,6
rătăcind: *gerunziu* 11,16
rătăcesc: *ind. prez. 3.pl.* 12,2; 13,6
a rătăci: *inf. prez.* 14,22

RĂTĂCIRE: s.f.
rătăciri: *sg. gen.* 12,24
rătăcire: *sg. nom./ac.* 14,16; 15,4

RĂU, REA: adj./adv./s.
rău: *adv.* 13,12; 14,29, 30
răul: *adj. antep. n. sg. nom.* 14,16
rău: *adj. n. sg. ac.* 15,4
rea: *adj. f. sg. ac.* 5,21
(mai) reale: *adj. n. pl. nom.* 17,6
reale: *adj. n. pl. gen.* 18,17
rău: *s.n. sg. ac.* 15,12
răul: *s.n. sg. ac.* 16,8
(celor) răi: *s.m. pl. gen.* rezum. cap.19
reale: *s.n. pl. ac.* 1,6; rezum. cap.10; 18,19
(celor) reale: *s.n. pl. gen.* 15,6
(ceale) reale: *s.n. pl. ac.* 18,9

RĂUTATE: s.f.; var. (Înv.) **RĂOTATE**
răotatea: *sg. nom./ac.* 2,21; 4,11; 5,13, 24; 7,30; 12,2, 10
răotății: *sg. gen.* 10,7
răotate: *sg. ac.* 12,20; 16,14
răotăți *pl. nom./ac.* rezum. cap.14; 14,22
răotatea: *sg. gen* (*cu prep.* ***a + toată***) 14,27

RĂZBOI: s.n.
războiu: *sg. ac.* 8,15; 12,9; 14,22

RĂZVRĂTIT, -Ă: adj.
răzvrătite: *n. pl. nom.* 1,3

RÂND: s.n.
rânduri: *pl. ac.* 18,24

(a se) RÂNDUI: v. IV
au rânduit: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,15

(să) vor rândui: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,5
rânduiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 8,1
rânduivoiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 8,14
ai rânduit: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,2; 11,21, 25; 16,2
să rânduiască: *conj. prez. 3.sg.* 9,3
voiu rândui: *ind. viit.I. 1.sg.* 9,12
rânduieşti: *ind. prez. 2.sg.* 12,15, 18
au rânduit: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,3
rânduind: *gerunziu* 15,1
a fi rânduită: *pasiv inf. prez.* 15,12

RÂNDUIALĂ: s.f.
rânduială: *sg. ac.* 17,2
rânduiala: *sg. ac.* 7,17, 29
rânduialele: *pl. ac.* 7,19

RÂU: s.n.
râurile: *pl. nom.* 5,23
râului: *sg. gen.* 11,7
râul: *sg. nom.* 19,10

RÂVNĂ: s.f. „invidie"; „gelozie"
râvnii: *sg. gen.* 1,10
râvna: *sg. nom.* 5,18

(a) RÂVNI: v. IV „a dori", „a jindui"
să râvniţi: *conj. prez. 2.pl.* 1,12

REPAUS: s.n.; var. (În v. şi pop.) **RĂPAOS, RĂPAUS**
răpaos: *sg. nom./ac.* 2, 1; 4,7
răpausul: *sg. ac.* rezum. cap.4

(a se) RIDICA: v. I; var. (În v. şi pop.) **(a se) RĂDICA**
(să) rădică: *ind. prez. 3.sg.* 5,15

(a se) RISIPI: v. IV; var. (În v. şi reg.) **(a se) RĂSIPI**
(să) va răsipi: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,3; 3,16
(să) răsipeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 5,15
(să) vor răsipi: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,22
răsipi: *inf. prez. fără* **a** 11,20
[fiind] răsipiţi: *pasiv gerunziu* 11,21
să răsipească: *conj. prez. 3.pl.* 12,8
a răsipi: *inf. prez.* 12,9
răsipindu(-să): *gerunziu* 12,27
(să) răsipea: *ind. imp. 3.pl.* 16,4
(s-)au răsipit: *ind. pf.c. 3.pl.* 17,3

RISIPIRE: s.f.; var. **RĂSIPIRE** „pieire"
răsipirii: *sg. gen., în sintagma* ***pământului răsipirii*** 18,15

ROBIE: s.f.
robie: *sg. ac.* 19,13

ROD: s.n.; var. **ROADĂ:** s.f.
roadă: *s.f. sg. ac.* 3,11; 15,4
rod: *s.n. sg. ac.* 3,13
rodul: *s.n. sg. nom.* 3,15
rodurile: *s.n. pl. nom./ac.* 4,5; 16,22, 26
roduri: *s.n. pl. ac.* 10,7

ROŞEALĂ: s.f.; var. (În v.) **RUŞALĂ**
ruşală: *sg. ac.* 13, 14

ROŞU, ROŞIE: adj.
Roşie: *f. sg. ac., în s. propr.* ***Marea Roşie*** rezum. cap.10; 10,18; 19,7

ROUĂ: s.f.
roao: *sg. ac.* 11,23

RUDĂ: s.f.
ruda: *sg. ac.* 7,1

(a se) RUGA: v. I
(să) roagă: *ind. prez. 3.sg.* 13,18
am rugat: *ind. pf.c. 1.sg.* 8,21
rugându(-să): *gerunziu* rezum. cap.18; 19,3
a (să) ruga: *inf. prez.* 18,21

RUGĂCIUNE: s.f.
rugăciunea: *sg. nom.* rezum. cap.9; 18,21

RUMEN, -Ă: adj.; var. (Reg.) **RUMĂN**
rumână: *f. sg. ac.* 13,14

(a) RUPE: v. III; var. (Înv. şi reg.) **(a) RUMPE**
va rumpe: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,19

(a se) RUŞINA: v. I
(să) ruşinează: *ind. rpez. 3.sg.* 13,17

S

SABIE: s.f.
sabie: *sg. nom.* 18,16

SARE: s.f.
sare: *sg. ac., în sintagma* ***izvodire de sare*** 10,7

SĂGEATĂ: s.f.
săjata: *sg. ac.* 5,12

SĂLAŞ: s.n.
sălaşuri: *pl. ac.* 11,2

SĂLĂŞLUIRE: s.f.
sălăşluiri: *sg. gen.* 18,3

(a) SĂLTA: v. I
au săltat: *ind. pf.c. 3.pl.* 19,9

SĂMÂNŢĂ: s.f.
sămânţa: *sg. nom./ac.* 3,16; 10,15; rezum. cap.14; 14,6
sămânţă: *sg. nom./ac.* 7,2; 12, 11

SĂNĂTATE: s.f.
sănătate: *sg. nom./ac.* 6,26; 13,18
sănătatea: *sg. nom.* 16,9

(a se) SĂNĂTOŞI: v. IV; var. **(a se) SĂNĂTOŞA:** v. I
(s-)au sănătoşat: *ind. pf.c. 3.pl.* rezum. cap.16

SĂRAC, -Ă: s.m./f.
săracul: *s.m. sg. ac.* 2, 10

(a) SĂRI: v. IV
vor sări: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,22
au sărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,15

(a se) SĂTURA: v. I
(s-)au săturat: *ind. pf.c. 3.pl.* rezum. cap.16

(a se) SĂVÂRŞI: v. IV
(ne-)am săvârşit: *ind. pf.c. 1.pl.* 5,13

SÂNGE: s.n.
sânge: *sg. ac.* 7,2; 11,7; 12,5
sângele: *sg. nom.* 14,25

SÂRGUIRE: s.f. „strădanie"
sârguire: *sg. ac.* 12,21
sârguirea: *sg. ac.* 14,18

SÂRGUITOR, -TOARE: adj.
sârguitoriul: *adj. antep. n. sg. ac.* 13,2

SCAUN: s.n.
scaunele: *pl. ac.* 5,24; 6,22; 9,12
scaunelor: *pl. gen.* 7,8; 9,4
scaunul: *sg. ac.* 9,10
scaune: *pl. ac.* 18,15

SCĂDERE: s.f. „reducere a unei cantităţi"; „cusur"
scădeare: *sg. ac.* 8,18
scădearea: *sg. ac.* 11,5

(a) SCĂPA: v. I
scăpând: *gerunziu* 14,6
a scăpa: *inf. prez.* 16,15
scăpa: *inf. prez. fără* ***a*** 17,9

SCÂNTEIE: s.f.
scânteae: *sg. nom.* 2,2
scânteile: *pl. ac.* 3,7
scânteii: *pl. ac.* 11,19

(a se) SCHIMBA: v. I
să schimbe: *conj. prez. 3.sg.* 4,11
(să) va schimba: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,6
(să) schimba: *inf. prez. fără* ***a*** 12,10
(se) schimba: *inf. prez. fără* ***a*** 12,20
schimbat fiind: *pasiv gerunziu* 16,25
(să) schimbă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 19,17, 18

SCHIMBARE: s.f.
schimbărilor: *pl. gen.* 7,18
schimbările: *pl. ac.* 7,18
schimbarea: *sg. nom.* 14,26

SCOARŢĂ: s.f.
scoarţa: *sg. ac.* 13,11

(a) SCOATE: v. III
a scoate: *inf. prez.* 4,14
au scos: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,2, 19; 19,l0

(a) SCOBI: v. IV „a ciopli"; „a sculpta"
era scobite: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 18,24
era scobită: *pasiv ind. imp. 3.sg.* 18,24

SCUMP, -Ă: adj.
scump: *n. sg. ac.* 2,7
scumpă: *f. sg. ac., în sintagma* ***piatra cea scumpă*** 7,9

SCURT, -Ă: adj./adv.
scurt: *adv. în expr.* ***întru scurt*** „repede"/***pe scurt*** „pentru scurt timp" 4,13; 16,3
scurtul: *adj. antep. n. sg. nom.* 14,14
scurtă: *f. sg. nom.* 15,9

SCUTEC: s.n.
scutece: *pl. ac.* 7,4

(a se) SCUTURA: v. I
(să) vor scutura: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,4
(să) scutura: *ind. imp. 3.pl.* 17, 14

SEAMĂ: s.f.; var. (Pop.) **SAMĂ**
samă: *sg. nom./ac., în sintagma* ***luare de samă/luarea de samă*** 2,20; 3,6, 13; 4,15; 12,20; 19, 14
samă: *sg. ac., în loc. adj.* ***nebăgat în samă*** 10,4

SEMN: s.n.; var. (Înv. şi pop.) **SĂMN**
sămn: *sg. nom./ac.* 5,11, 13
sămnul: *sg. ac.* 16,6
seamne: *pl. ac.* 2,9; 10,16
seamnele: *pl. ac.* 8,8

SETE: s.f.
seatii: *sg. gen.* 11,4
seatea: *sg. ac.* 11,9

SFAT: s.n.
sfatul: *sg. ac.* 9,13; 10,5

SFÂNT, -Ă: adj./s.
Sfânt: *adj. n. sg. nom., în sintagmele* ***Duhul Sfânt/Duhul Tău cel Sfânt*** 1,5; 9,17
sfinte: *adj. f./n. pl. ac./gen.* 2,22; 3,13; 7,27; 14, 15
sfânt: *adj. m./n. sg. nom./ac./gen.* 5,17; 7,22; 9,8; 10,20; rezum. cap.12; 12,3
sfintele: *adj. antep. n. pl. ac.* 9,10
sfântului: *adj. antep. m. sg. gen.* 11,1
sfinţii: *s.m. pl. ac.* 4,15
(cei) sfinţi: *s.m. pl. ac.* 5,5
(celor) sfinte: *s.n. pl. gen.* 10,10
sfinţilor: *s.m. pl. dat.* 18,1

(a se) SFÂRŞI: v. IV
sfârşindu(-se): *gerunziu* 4,13
(să) sfârşia: *ind. imp. 3.pl.* 17,14

SFÂRŞIT: s.n.
sfârşitul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.2; 2,1; rezum. cap.4; 4,17; 5,4; 7, 18; 11,14, 15; 12,27; 14,27
sfârşit: *sg. nom./ac.* rezum. cap.2; 8,1; 12,17; 14,14; 18,21; 19,1, 4
sfârşitului: *sg. dat.* 2,5
sfârşiturile: *pl. nom.* 3,19

SFÂRŞIT, -Ă: adj.
sfârşite: *f. pl. nom.* 4,16
sfârşită: *f. sg. nom.* 6,16
sfârşiţi: *m. pl. ac.* 17,18

SILĂ: s.f. (Înv.) „putere"
sila: *sg. ac.* 5,11

(a) SILI: v. IV
silea: *ind. imp. 3.pl.* 19,13

(a) SIMŢI: v. IV
au simţit: *ind. pf.c. 3.pl.* 14,30

SIMŢIRE: s.f.
sâmţirea: *sg. ac.* 4,12
sâmţire: *sg. nom./ac.* 7,7; 15,18
simţirirle: *pl. nom.* 4,8
simţirea: *sg. nom./ac.* 8,6; 9,15, 17
simţire: *sg. ac.* rezum. cap.13

SINGUR: adj.
sângur: *m. sg. nom./ac.* rezum. cap.8; 10,1; rezum. cap.12
sânguri: *m. pl. dat.* 17,20
singură: *f. sg. nom.* 18,25

SLAB, -Ă: adj./s.
slab: *adj. n. sg. nom.* 2,11
slabă: *adj. f. sg. ac.* 4,4
(mai) slabe: *adj. f. pl. nom.* 15, 18
(cel) slab: *s.m. sg. ac.* 13,18

SLAVĂ: s.f.
slava: *sg. ac.* rezum. cap.5

SLĂBICIUNE: s.f.
slăbiciunii: *sg. gen.* rezum. cap.9

SLĂVIT, -Ă: adj.
slăvit: *n. sg. nom.* 3,15

(a) SLOBOZI: v. IV
va slobozi: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,18

SLOBOZIT, -Ă: adj.
slobozită: *f. sg. ac.* 5,12

SLUGĂ: s.f.
slugile: *pl. ac.* 9,4; 14,15
sluga: *sg. nom.* 9,5; 18,11
slujii: *sg. gen.* 10,16
slugilor: *pl. gen.* 12,7, 20
slugă: *sg. nom.* 18,21
slujile: *pl. nom.* 19,6

SLUJBĂ: s.f. „folos"; „funcție"; „utilitate"
slujbă: *sg. ac., în loc. adj.* (Înv.) ***de (nici o) slujbă*** „de folos" 13,13
slujba: *sg. nom./ac.* 15,7, 15; rezum. cap.19
slujbă: *sg. nom./ac.* 15,7, 7
slujbei: *sg. gen.* 18,21

(a se) SLUJI: v. IV
să (ne) slujim: *conj. prez. 1.pl.* 2,6
au slujit: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,14
să (să) slujească: *conj. prez. 3.sg.* 13, 12
slujind: *gerunziu* 14,21; 16,21, 24; 19,6
(să) sluji: *inf. prez. fără* ***a*** 16,11
slujiia: *ind. imp. 3.sg.* 16,25
(să) slujesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.18
slujesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.19
(să) slujise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 19,15

SLUJNICĂ: s.f.
slujnicii: *sg. gen.* 9,5

SMERENIE: s.f.
smereniia: *sg. ac.* 2,19

SOARE: s.m.
soarelui: *sg. gen.* 2,3; 16,27
soarele: *sg. nom./ac.* 5,6; 7,29; 13,2; 18,3
soare: *sg. ac.* 16,28

SOARTĂ: s.f.; var. (Înv. și pop.) **SOARTE**
soartea: *sg. nom.* 2,9; 3,15; 5,5

SOCOTEALĂ: s.f.
socoteală: *sg. ac.* 11,15

(a se) SOCOTI: v. IV
socotind: *gerunziu* 1,16; 12,24
(ne-)am socotit: *ind. pf.c. 1.pl.* 2,16; 15,2
(s-)au socotit: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,2; 5,5
(să) vor socoti: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,17
(să) socotesc: *ind. prez. 3.pl.* 4,8
socoteam: *ind. imp. 1.sg.* 5,4
am socotit: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,8
(să) va socoti: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,9
a socoti: *inf. prez.* 7, 15
socotește: *ind. prez. 3.sg.* 8,8; 17,12
socotind: *gerunziu* 9,16
socotești: *ind. prez. 2.sg.* 12,15
socotea: *ind. imp. 3.pl.* 12,27; 17,6
au socotit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 13,2, 3; 14,20; 15,12, 15
socoti: *inf. prez. fără* ***a*** 13,9
(să) socoti: *inf. prez. fără* ***a*** 19, 17

SOL: s.m.
solul: *sg. ac.* 5,9

SOMN: s.n.
somnurile: *pl. ac.* 4,6
somnului: *sg. gen.* 7,2
somn: *sg. ac.* 17, 13

SON: s.n. „sunet"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în I. Eliade, *Din scrierile lui lord Byron*, Partea I – III. Traduse de..., București, Tipografia lui Eliad, 1834.
sonului: *sg. gen.* 19,17
sonul: *sg. ac.* 19,17

(a se) SORBI: v. IV
(s-)au sorbit: *ind. pf.c. 3.pl.* rezum. cap.19

(a se) SPĂIMÂNTA: v. I
spăimântându(-să): *gerunziu* 17,3
spăimânta: *ind. imp. 3.pl.* 17,4

(a) SPRIJINI: v. IV
sprijinea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 16,22; 17,16

SPUMĂ: s.f.
spuma: *sg. ac.* 5,15

(a) SPUNE: v. III
voiu spune: *ind. viit.I. 1.sg.* 6,24
a spune: *inf. prez.* 7,15

(a) STA: v. I
vor sta: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,1
va sta: *ind. vitiI. 3.sg.* 5,24; 12,12
stă: *ind. prez. 3.sg.* 9,4; 10,7; 17, 12
stând: *gerunziu* 10,7; 18,16; 19,20
au stătut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 10,16; 18,21, 23
stătut-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 11,3

STARE: s.f.
stare: *sg. ac.* 5,1

STĂPÂN, -Ă: s.m./f.
stăpân: *s.m. sg. nom./ac.* rezum. cap.12; 12,16
stăpânul: *sg. ac.* 18,11

(a) STĂPÂNI: v. IV
vor stăpâni: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,8
stăpâniți: *ind. prez. 2.pl.* 6,23
să stăpânească: *conj. prez. 3.sg.* 9,2
stăpânește: *ind. prez. 3.sg.* 14,3
stăpâni: *inf. prez. fără* ***a*** 17,2

STĂPÂNITOR, -TOARE: s.m./f. „cel care stăpânește"; (art) „Dumnezeu"
stăpânitoriul/Stăpânitoriul: *s.m. sg. nom.* 12, 18; 13,3

STĂTĂTOR, -TOARE: adj. (Astăzi rar) „durabil"; „de neclintit"
stătătoriu: *n. sg. nom./ac.* 4,3; 7,23

STÂLP: s.m.
stâlpului: *sg. gen., în sintagma* ***stâlpului de foc*** rezum. cap.18
stâlp: *sg. ac., în sintagma* ***stâlp de foc*** 18,3

STÂMPĂRARE: s.f.; vezi **ASTÂMPĂRARE**

STEA: s.f.
stealelor: *pl. gen.* 7,19; 7,29; 10,17; 13,2; 17,5

STEMĂ: s.f.; var. (Înv. și reg.) **STEAMĂ**
steama: *sg. ac.* 5,17; 18,24

STERP, STEARPĂ: s.m./f.
(cea) stearpă: *s.f. sg. nom.* 3,13

(a se) STIDI: v. IV (Înv.) „a se sfii”
(Să) va stidi: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,8

STIHIE: s.f.
stihiilor: *pl. gen.* 7,17
stihiile: *pl. nom.* rezum. cap.19; 19,17

STINGĂTOR, -TOARE: adj.
stângătoare: *f. sg. ac.* 19,19

(a se) STINGE: v. III
stângându(-să): *gerunziu* 2,3
stânge: *ind. prez. 3.sg.* 16,17

STRĂIN, -Ă: adj./s.; var. (Înv. și pop.) **STREIN, -Ă**
strein: *adj. m. sg. ac.* 12,15
(cei) streini: *s.m. pl. ac.* 19,14

(a) STRĂLUCI: v. IV
strălucivor: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,7
au strălucit: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,6
strălucind: *gerunziu* 16,22
fiind strălucită: *pasiv gerunziu* rezum. cap.17

STRĂLUCIRE: s.f.
strălucire: *sg. nom./ac.* 4,1; 8,10, 18; 10,14
strălucirii *sg. gen.* 7,25
strălucirea: *sg. nom.* 7,26

STRÂMB, -Ă: adj./adv.
strâmb: *n. sg. nom.* 13,13
strâmb: *n. sg. nom., în sintagma* ***jurământul strâmb*** 14,25
strâmb: *adv.* 14,28

STRÂMBĂTATE: s.f. (Înv. și pop.) „nedreptate”
strâmbătate: *sg. ac.* rezum. cap.12

STRÂMTOARE: s.f.
strâmtoarea: *sg. ac.* 5,3

STRICARE: s.f.
strâcarea: *sg. nom.* 14,12

STRIGARE: s.f.
strâgării: *sg. gen.* 17, 18

SUBȚIRE: adj.; var. (Înv. și pop.) **SUPȚIRE**
supțire: *n./f. sg. nom./ac.* 5,15; 7,22, 23

(a) SUFERI: v. IV
suferi: *inf. prez. fără* ***a*** rezum. cap.2
vor suferi: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,12
suferind: *gerunziu* rezum. cap.11

(a) SUFLA: v. I „a respira”; „a insufla”
suflând: *gerunziu* 11,19
au suflat: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,11

SUFLARE: s.f.
suflarea: *sg. ac.* 2,2
suflare: *sg. ac.* 11,21

SUFLET: s.n.
sufletul: *sg. nom./ac.* 1,4, 11; 4,11, 14; 9,15; 10,16; 15,11; 16,14; 17,8
sufletelor: *pl. gen.* 2,22; 3,13; 12,6; 14,26
sufletele: *pl. nom./ac.* 3,1; 7,27; 11,27; 14,5; 17,1, 14
sufletu: *sg. ac.* 8, 19
suflet: *sg. ac./gen.* 10,7; 13,17; 14,29; 15,14
sufletelor: *pl. dat. adn.* 14,11
sufletului: *sg. gen.* 15,8; 16,9

(a se) SUI: v. IV „a se ridica”
(s-)au suit: *ind. pf.c. 3.pl.* 19,12

SUNET: s.n.
sunetul: *sg. nom.* 5, 11
sunet: *sg. nom.* 17,17, 18

(a) SUPUNE: v. III
a supune: *inf. prez.* 12,9
au suspus: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,22

SUPUS, -Ă: adj.
supus: *n. sg. ac.* 1,4
supuse: *n. pl. nom.* 8,14
supusă: *f. sg. nom.* 12,18

SURPAT, -Ă: adj.
surpate: *f. pl. ac.* 17,18

Ș

ȘARPE: s.m.
șarpe: *sg. ac.* rezum. cap.16
șerpii: *pl. ac.* 11,16
șerpi: *pl. ac./gen.* rezum. cap.16; 16,5
șerpilor: *pl. gen.* 17,9

(a) ȘEDEA: v. II
șezând: *gerunziu* 6,15

(a) ȘTERGE: v. III „a ucide”; „a nimici”
ștergându-: *gerunziu* rezum. cap.12

(a se) ȘTI: v. IV
vom ști: *ind. viit.I. 1.pl.* 2,17
am știut: *ind. pf.c. 1.pl.* 5,7
să (să) știe: *conj. prez. 3.sg.* 5, 12
știiam: *ind. imp. 1.sg.* 7,12
să știu: *conj. prez. 1.sg.* 7,17; 9,10
știe: *ind. prez. 3.sg.* 8,8; 9,9, 11
ști: *ind. prez. 3.sg.* 8,8
știind: *gerunziu* 8,9, 21; 13,16; 15,2; 18,6
a ști: *inf. prez.* 8,21; 15,3
știia: *ind. imp. 3.sg./pl.* 9,9; 14,18; 19,1
ști: *inf. prez. fără* **a** 9, 13; 13,9
va ști: *ind. viit.I. 3.sg.* 9, 17
să știe: *conj. prez. 3.sg./pl.* 11,17; 13,3; 16,22, 26
știm: *ind. prez. 1.pl.* 15,2
să ști: *conj. prez. 3.sg.* 15,13
neștiind: *gerunziu* 12,10; 18,19

ȘTIINȚĂ: s.f.
știința: *sg. nom./ac.* 6,24; 7,16; 13,13
știință: *sg. nom.* 7,17
științei: *sg. gen.* 8,8

(a) ȘUIERA: v. I
șuierând: *gerunziu* 17,17

ȘUIERARE: s.f.
șuierarea: *sg. nom.* 17,9

T

TABĂRĂ: s.f.
tabăra: *sg. ac.* 19,7

TAINĂ: s.f.
tainele: *pl. ac.* 2,22
taina: *sg. ac.* 6,24
tainei: *sg. gen.* 12,5

TARE: adj./adv./s.
(cel) tare: *s.m. sg. ac.* 6,1
(celor mai) tari: *s.m. pl. dat.* 6,9
(mai) tare: *adv.* 6,9
tare: *adv.* 10,5
tare: *adj. m./f. sg. ac.* 8,15; 10,12; 14,3
mai tare: *adj. m. sg. nom.* 13,4

TATĂ: s.m.
tată: *sg. nom./ac.* 2,16; 10,1
tatăl: *sg. ac.* 14,15

(a) TĂCEA: v. II
tăcând: *gerunziu* 8,12

TĂCERE: s.f.
tăceare: *sg. nom.* 18,14

(a se) TĂGĂDUI: v. IV
tăgăduia: *ind. imp. 3.sg.* 12,27
tăgăduind: *gerunziu* 16,16
tăgăduindu(-să): *gerunziu* 17,9

(a) TĂIA: v. I
tăind: *gerunziu* 5,11
va tăia: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,11
au tăiat: *ind. pf.c. 3.pl.* 18,23

(a se) TĂINUI: v. IV
(să) tăinui: *inf. prez. fără* ***a*** rezum. cap.1; 1,8
a (să) tăinui: *inf. prez.* 10,8

(a se) TĂMĂDUI: v. IV
(s-)au tămăduit: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,19
au tămăduit: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,4

TĂMÂIERE: s.f.; var. (Înv.) **TĂMÂIARE**
tămăiare: *sg. ac.* rezum. cap.18
tămâiare: *sg. ac.* 18,21

TĂRIE: s.f.
tărie: *sg. nom.* 6,4
tăriia: *sg. ac.* 16,16

TÂNĂR, -Ă: adj.
tinăr: *m. sg. nom.* 8,10

(a se) TEME: v. III
temându(-să): *gerunziu* 4,20
teame(-se)-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,15
temându(-Te): *gerunziu* 12,11
(s-)au temut: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,25

TEMEI: s.n. (Înv. și pop.) „temelie”
temeiu: *sg. ac.* 4,3
temeiuri: *pl. ac.* 4,19

TEMERE: s.f. „teamă”; „spaimă”
teamere: *sg. ac.* 5,2
teameri: *pl. nom.* 18,17

TEMNIȚĂ: s.f.
temniță: *sg. ac.* 17,15

TINĂ: s.f.
tina: *sg. ac.* 7,9

TINEREȚE: s.f.
tinereațe: *sg. ac.* 2,6
tinereațele: *pl. nom./ac.* 4,16; 8,2

TIRAN: s.m.
tiran: *sg. nom.* 12,14
tiranilor: *pl. gen.* 14,16

TIRANIE: s.f.; var. (Înv.) **TIRĂNIE**
tirănie: *sg. ac.* 16,4

TOIAG: s.n. (aici) „sceptru”
toiagele: *pl. ac., în sintagma* ***toiagele împărătești*** 6,22
toiagul: *sg. ac., în sintagma* ***toiagul împărăției*** 10,14

(a se) TOPI: v. IV
(să) va topi: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,29
topea: *ind. imp. 3.sg.* 19,20
(să) topea: *ind. imp. 3.sg.* 19,20

(a) TRAGE: v. III „a îndemna”
au tras: *ind. pf.c. 3.pl.* 14,18

TRAI: s.n.
traiul: *sg. nom.* 8,16

TRANDAFIR: s.m.
trandafiri: *pl. ac.* 2,8

TRÂNDĂVIRE: s.f.
trândăvirii: *sg. gen.* 8,9
trândăvire: *sg. nom.* 11,13

TREABĂ: s.f. (Înv. și reg.) „folos”
treabă: *sg. ac.* 4,5

(a) TREBUI: v. IV
trebuie: *ind. prez. impers.* rezum. cap.1; rezum. cap.8; 12,15, 19; 13,8; 16,28

(a) TRECE: v. III (Înv. și pop.) „a ocoli”; „a lăsa să scape”; „a ierta”; „ a se irosi”; „a se scurge”
va treace: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,8, 11; 2,3
să treacă: *conj. prez. 3.sg.* 2,7, 8; 19,5
vor treace: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,20
trecut-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,9
treace: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,10, 15
voiu treace: *ind. viit.I. 1.sg.* 6,24
trecutu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,18
treci: *ind. prez. 2.sg.* 11,24
trecând: *gerunziu* 14,5, 16
au trecut: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,8
trecea: *ind. imp. 3.pl.* 19,18

TRECERE: s.f.
treacere: *sg. nom.* 2,5
treacerea: *sg. nom./ac.* 5,12; 17,9; 19,16

TRECUT, -Ă: s.m./f.
(ceale) trecute: *s.f. pl. ac.* 8,8
(celor) trecute: *s.f. pl. gen.* 11,13

(a) TREMURA: v. I
tremurând: *gerunziu* 17,9

TRESTIE: s.f.
trestie: *sg. ac.* 3,7

TREZIE: s.f.; var. (Înv.) **TREZVIE** (Înv.) „curățenie sufletească”; „neprihănire”; (Înv.) „cumpătare”
treazviia: *sg. nom.* 8,7

TREZIT: adv.; var. (Înv.) **TREZVIT** „înțelept"; „cumpătat"
trezvit: 9,11

(a se) TRIMITE: v. III
(să) vor trimite: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,23
trimite: *imperativ 2.sg.* 9,10
vei trimite: *ind. viit.I. 2.sg.* 9,17
ai trimis: *ind. pf.c. 2.sg.* 11,16; 12,8
a trimite: *inf. prez.* 11,18
trimițând: *gerunziu* 11,19
(s-)au trimis: *ind. pf.c. 3.pl.* 16,3
era trimise: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 16,18
trimițându-: *gerunziu* 19,2

TRIMITERE: s.f. „aruncare"
trimiterile: *pl. nom.* 5,22

TRUFAȘ, -Ă: adj.
trufașii: *m. pl. nom.* 14,6
trufași: *m. pl. nom.* 15,14

TRUFIE: s.f.
trufiia: *sg. nom.* 5,8

TRUP: s.n.
trupul: *sg. nom./ac.* 1,4; 2,3; 9,15
trup: *sg. ac.* 7,1; 8,20
trupului: *sg. gen.* 18,22

(a se) TULBURA: v. I; var. (Înv.) **(a se) TURBURA**
(să) vor turbura: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,2
(s-)au turburat: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,6
[fiind] turburați: *pasiv gerunziu* 17,3
turbura: *ind. imp. 3.sg.* 17,4, 9
au turburat: *ind. pf.c. 3.pl.* 18,17, 19

TULBURARE: s.f.; var. (Înv.) **TURBURARE**
turburarea: *sg. nom.* 14,25
turburările: *pl. ac.* 17,8

TULBURAT, -Ă: adj.; var. (Înv.) **TURBURAT, -Ă**
turburata: *adj. antep. f. sg. nom.* 17,10

Ț

(a se) ȚINE: v. III; var. **(a se) ȚINEA:** v. II
ține: *ind. prez. 3.sg.* 1,7
a ținea: *inf. prez.* 10,2
ținea: *inf. prez. fără* **a** 11,26
ținea: *ind. imp.3.sg.* 17,4
țineți: *ind. prez. 2.pl.* 6,3
(s-)au ținut: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.14
ține: *ind. prez. 3.sg.* 16,26
(să) ținea: *ind. imp. 3.sg.* 17,19
țiind: *gerunziu* 18,14

ȚINERE: s.f.
ținearea: *sg. ac.* 13,11

U

(a se) UCIDE: v. III
ucide: *ind. prez. 3.sg.* 1,11; 14,24; 16,14
a ucide: *inf. prez.* 11,20; 18,5
(să) ucide: *inf. prez. fără* **a** 11,21
au ucis: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,9
ucidu(-să): *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.18

UCIDERE: s.f.
uciderii: *sg. gen., în sintagma* ***uciderii de frate*** 10,3
uciderea: *sg. nom.* 14,25

UCIGAȘ, -Ă: s.m./f.
ucigași: *s.m. pl. ac.* 12,5

UCIS, -Ă: adj.
uciși: *m. pl. gen.* 11,8

(a se) UITA: v. I
(s-)au uitat: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,23
(să) uita: *ind. imp. 3.sg.* 19,19

UITARE: s.f.
uitare: *sg. ac.* 2,4; 16,11
uitări: *sg. gen.* 17,3

(a) UMBLA: v. I
am umblat: *ind. pf.c. 1.pl.* 5,7
ați umblat: *ind. pf.c. 2.pl.* 6,5
umbla: *inf. prez. fără* **a** 13,19
a umbla: *inf. prez.* 14,1; 15,15
umblă: *ind. prez. 3.sg.* 14,31
umbla: *ind. imp. 3.pl.* 19,20

UMBRĂ: s.f.
umbră: *sg. ac.* 2,5
umbra: *sg. nom./ac.* 5,9; 15,4; 17,20

(a) UMBRI: v. IV
umbrea: *ind. imp. 3.sg.* 19,7

UMFLAT, -Ă: adj.
umflați: *m. pl. ac.* 4,19

(a se) UMPLE: v. III
au umplut: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,7; 18,16
să (ne) umplem: *conj. prez. 1.pl.* 2,7

UNGERE: s.f. „alifie"; „ulei parfumat"
ungeri: *pl. ac.* 2,7

UNIRE: s.f. „credință"; „curățenie sufletească"
unirea: *sg. ac.* 1,1

UNIT, -Ă: adj. (aici) „credincios"; „drept"; „curat sufletește"
unită: *f. sg. ac.* rezum. cap.1

URÂRE: s.f.
urâre: *sg. nom./ac.* 2,1; 8,16; 14,11

URÂT, -Ă: adj.
urâte: *n. pl. nom./ac.* 12,4; 14,9
(mai) urâtă: *f. sg. ac.* 19,13

URECHE: s.f.
ureachea: *sg. nom.* 1,10
urechile: *pl. ac.* 6,3; 15,15

(a se) URGISI: v. IV
urgisiți fiind: *pasiv gerunziu* rezum. cap.3
vor urgisi: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,18
(să) vor urgisi: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,19
au fost urgisit: *ind. m.m.c.pf. perifr. 3.pl.* rezum. cap.5
urgisind: *gerunziu* 14,30
ai urgisit: *ind. pf.c. 2.sg.* 19,20

URIAȘ: s.m.
uriiaș: *pl. nom.* (cu desinența **φ**) 14,6

(a se) URÎ: v. IV
a (să) urî: *inf. prez.* rezum. cap.1
ai urât: *ind. pf.c. 2.sg.* 11,25; 12,3
urând: *gerunziu* 11,25; 14,19

(a) URMA: v. I
urmează: *ind. prez. 3.sg./pl.* 2,25; 4,2; 7,30; rezum. cap.8; 15,9
au urmat: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.6
urma: *ind. imp. 3.pl.* 19,2

URMĂ: s.f.
urma: *sg. nom./ac.* 2,3; 5,10
urmă: *sg. ac., în loc. adj.* ***ceale mai de pre urmă*** 2,16, 17; 3,17
urmă: *sg. ac., în loc. adv.* ***mai pre urmă*** „mai târziu” 4,19; 19,11

URS: s.m.
urşi: *pl. ac.* 11,18

USCAT, -Ă: adj.
uscat: *n. sg. nom.* 19,7

USPĂȚ: s.n.; vezi **OSPĂȚ**

UȘĂ: s.f.
uşa: *sg. ac.* 6,15; 19,16
uşii: *sg. gen.* 19,16

UȘOR: adv
uşor: 5,11

V

VAL: s.n.
valurile: *pl. ac.* 5,10
valuri: *pl. ac.* 5,10; 14,1, 3

VAS: s.n.
vas: *sg. ac.* 13,11; 15,7
vasă: *pl. ac.* 15,7
vase: *pl. ac./dat.* 15,7, 13

VĂDIRE: s.f.
vădirea: *sg. ac.* 2,14

VĂDUVĂ: s.f.
văduvei: *sg. dat.* 2,10

(a se) VĂRSA: v. I
(să) varsă: *ind. prez. 3.sg.* 5,15
(să) va vărsa: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,3

(a se) VĂTĂMA: v. I
a (să) vătăma: *inf. prez.* 14,29
(să) vătăma: *ind. imp. 3.pl.* 18,2
ai vătămat: *ind. pf.c. 2.sg.* 18,8

VĂTĂMARE: s.f.
vătămarea: *sg. nom./ac.* 11,20; 18,3

VĂTĂMAT, -Ă: adj.
vătămaţi: *m. pl. nom.* 18,2

VĂZDUH: s.n.
văzduhul: *sg. ac.* 2,3; 5,11; 7,3; 17,9
văzduh: *sg. nom./ac.* 5,11, 12; 13,2

VÂNDUT, -Ă: adj.
vândut: *m. sg. ac.* 10,13

VÂNT: s.n.
vânt: *sg. ac.* 4,4; 5,11, 15, 24
vânturilor: *pl. gen.* 4,4; 7,20

VÂRSTĂ: s.f.
vârsta: *sg. nom.* 4,9

VÂRTOS, -OASĂ: adj./adv.
(mai) vărtos: *adv.* 8,6; rezum. cap.9
vârtos: *adv.* 5,23; 8,1
vârtoasă: *adj. f. sg. ac.* 11,4
vârtos: *adj. m./n. sg. nom./ac.* 11,11; 17,18
vârtosul: *adj. antep. m. sg. nom.* 18,15

VÂRTUTE: s.f.
vârtutea: *sg. nom./ac.* 2,11; 6,1; 18,22; 19,19
vârtute: *sg. ac.* 16,19

VEAC: s.n.
veac: *sg. ac., în loc. adv.* ***în veac*** 3,8; 4,2, 19; 5,16; 6,22; 12,10; 14,13; 16,6
veacilor: *pl. gen.* 8,8
veacului: *sg. dat.* 14,6; 18,4

VECHI, VECHE: adj.
veache: *f. sg. ac.* 13,10

(a se) VEDEA: v. II
văzând: *gerunziu* 4,14; 5,2; 16,18
văzându-: *gerunziu* 7,23; 12,27
(să) văd: *ind. prez. 3.pl.* 13,1, 7
au văzut: *ind. pf.c. 3.pl.* 19,11
să vedem: *conj. prez. 1.pl.* 2,17
vor vedea: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,17
vedea(-)-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,18
(să) veade: *ind. prez. 3.sg.* 6,13
(mă) voiu vedea: *ind. viit.I. 1.sg.* 8,15
(să) vedea: *inf. prez. fără* ***a*** 13,5
a vedea: *inf. prez.* 15,15; 17,9
vedea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 15,19; 16,7; 18,1
(să) vedea: *ind. imp. 3.pl.* 17,6

VEDERE: s.f.
vedeare: *sg. ac. în loc. adv.* ***la vedere/întru vedeare/din vedeare*** 2,15; 9,16; 19,17
vedeare: *sg. nom.* 15,5
vedearea: *sg. nom./ac.* 11,20, 24; 15,19
vederile: *pl. nom.* 18,17, 19

(a) VENI: v. IV
va veni: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,9; 12,12
veniţi: *imperativ 2.pl.* 2,6
veni-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,20
au venit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,7, 11; 12,27; 14,14; 18,17; 19,1, 12
am venit: *ind. pf.c. 1.sg.* 8,20
a veni: *inf. prez.* 16,4
venindu-: *gerunziu* 16,5
venise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 17,14
vine: *ind. prez. 3.sg.* 7,2; 17,13
viind: *gerunziu* 16,10
să vie: *conj. prez. 3.sg.* 17,20

VENINAT, -Ă: adj.
veninaţilor: *adj. antep. m. pl. gen.* 16,10

VESEL, -Ă: adj.
veaselă: *f. sg. nom.* 6,17

(a se) VESELI: v. IV
(să) veseleaşte: *ind. prez. 3.sg.* 1,13
(m-)am veselit: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,12

(s-au) veselit: *ind. pf.c. 3.pl.* 11,5
(să) veselesc: *ind. prez. 3.pl.* 14,28

VESELIE: s.f.
veselie: *sg. nom./ac.* 2,9; 8,16; 19,15

VESTE: s.f.
veaste: *sg. ac., în loc. adv.* ***fără veaste*** 7,21

VEȘNIC, -Ă: adj.; var. (În v. și pop.) **VECINIC, -Ă**
veacinică: *f. sg. nom./ac.* rezum. cap.5; 8,13
veacinica: *adj. antep. f. sg. ac.* 6,21; 10, 14; 17,2
veacinicii: *adj. antep. f. sg. gen.* 7,26
veacinic: *n. sg. gen.* 11,7

(a se) VEȘTEJI: v. IV; var. (În v. și pop.) **(a se) VEȘTEZI**
a (să) veștezi: *inf. prez.* 2,8
(să) veștezească: *ind. prez. 3.sg.* 6,13

VIAȚĂ: s.f.
viață: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 3,17; 4,9; rezum. cap.7; 7,6; 8,5, 7
vieții: *sg. gen.* 1,12; rezum. cap.2; 2,1; 13,11; 14,12, 21; 15,11, 12; 16,13
viața: *sg. nom./ac.* rezum. cap.2; 2,3, 5; 4,16; 5,4; 12,23; 14,24; 15,9, 10, 12
viiața: *sg. nom.* 2,15
viiață: *sg. ac.* rezum. cap.3; 13,18

VICLEAN, -Ă: adj.
viclean: *n. sg. nom./ac.* 1,4; 10,5; 12,10

VICLEȘUG: s.n.
vicleșugul: *sg. nom.* 4,11
vicleșug: *sg. ac.* 14,30
vicleșugurile: *pl. ac.* 19,12

VIESPE: s.f.
viespi: *pl. ac.* 12,8

(a) VIEȚUI: v. IV
viețuind: *gerunziu* 4, 10; 12,24; 14,22
au viețuit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 12,23; 15,17
viețuiesc: *ind. prez. 3.pl.* 14,28

VIFOR: s.n.
vifor: *sg. ac.* 5,15
viforul: *sg. ac.* 5,24

VIITOR, -TOARE: adj./s.
viitoare: *adj. f. sg. nom./ac.* 1,5; rezum. cap.2
(ceale) viitoare: *s.n. pl. ac.* 8,8; rezum. cap.13; 19,1

VIN: s.n.
vin: *sg. ac.* 2,7

VINĂ: s.f.
vină: *sg. ac.* 19,1

(a se) VINDECA: v. I
a (să) vindeca: *inf. prez.* 1,14
(să) vindeca: *ind. imp. 3.sg.* 16,7
vindeca: *ind. imp. 3.sg.* 16,10
au vindecat: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,12
vindecă: *ind. prez. 3.sg.* 16,12

VIS: s.n.
visurilor: *pl. gen.* 18, 17

VIU, VIE: adj./s.
(celor) vii: *s.m. pl. gen.* 1,13
(cei) vii: *s.m. pl. nom./ac.* 4,16; 18,12, 23
vii: *adj. m. pl. nom.* 5,16
viu: *adj. m. sg. nom.* 18,18

(a) VOI: v. IV
ai voit: *ind. pf.c. 2.sg.* 12,6

VOPSEA: s.f.; var. (Înv. și pop.) **VĂPSEALĂ**
văpseală: *sg. ac.* 13,14

(a) VOPSI: v. IV; var. (Înv. și pop.) **(a) VĂPSI**
văpsindu-: *gerunziu* 13,14
văpsind: *gerunziu* 13,14

VORBĂ: s.f.
vorba: *sg. ac.* 19,12

(a) VORBI: v. IV
vorbesc: *ind. prez. 3.pl.* 8,12

VORBITOR, -TOARE: adj.
vorbitoare: *f. pl. ac.* 10,21

VRĂJMAȘ: s.m.
vrăjmașilor: *pl. gen.* 11,3

(a) VREA: v. II
vrea: *ind. prez. 3.sg.* 9,13
ai fi vrut: *cond. pf. 2.sg.* 11,26
vrând: *gerunziu* 12,18; 13,6; 14,1
vrea: *ind. prez. 3.sg.* 14,17; 16,21
nevrând: *gerunziu* 19,14
(nu) vrând: *gerunziu* rezum. cap.1

VREDNIC, -Ă: adj./s.
vreadnici: *adj. m. pl. nom./ac.* 1,16; 3,5; 15,6; 16,9; 18,4
vreadnic: *adj. m./n. sg. nom./ac.* rezum. cap.6; 9,12; 13,15
vreadnice: *adj. f. pl. ac.* 7,15
vreadnică: *adj. f. sg. nom./ac.* 12,7; 19,4
vreadnica: *adj. antep. f. sg. ac.* 12,26
(cei) vreadnici: *s.m. pl. ac.* 6,17; 12,20
(ceale) vreadnice: *s.n. pl. ac.* rezum. cap.16

VREDNICIE: s.f.
vrednicie: *sg. ac.* 14,30; 16,1

VREME: s.f.
vreamea: *sg. nom./ac.* 2,1; rezum. cap.14; 14,16
vreami: *pl. ac.* 2,4
vremii: *sg. gen.* 2,7
vreame: *sg. ac.* 2,10; 4,4; 7,2; 9,5; 10,7; 12,20, 24; 16,18, 19
vreame: *sg. ac., în loc. adv.* ***în vreame*** 3,6
vremi: *pl. ac.* 4,13
vreamilor: *pl. gen.* 7,18; 8,8
vreamea: *sg. ac., în loc. adv.* ***în toată vreamea*** 19,20

VREMELNIC, -Ă: adj.
vremealnică: *f. sg. nom.* rezum. cap.5

VRERE: s.f.
vrearea: *sg. ac.* rezum. cap.11; 16,25
vrerii: *sg. dat.* 16,21

Z

(a) ZĂCEA: v. II
au zăcut: *ind. pf.c. 3.pl.* 17.2

(a) ZĂMISLI: v. IV
am zămislit: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,1

(a) ZBURA: v. I
zboară: *ind. prez. 3.sg.* 5, 11
au zburat: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,11

ZI: s.f.
zioa: *sg. ac.* 3,18
zi: *sg. ac.* 5,15
zilei: *sg. gen.* 10,17
zile: *pl. ac.* rezum. cap.17

(a) ZICE: v. III
au zis: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,1; 5,14
zicând: *gerunziu* 5,3
am zis: *ind. pf.c. 1.sg.* 8,21
ai zis: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,8
va zice: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,12
zic: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.13

(a) ZIDI: v. IV
au zidit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,14; 2,23; 11,18; 15,11
a zidi: *inf. prez.* 9,8
fiind zidit: *pasiv gerunziu* 10,1

ZIDIRE: s.f.
zidirea: *sg. nom.* 16,24
zidire: *sg. ac.* 19,11

ZIDIT, -Ă: adj.
zidit: *m. sg. ac.* rezum. cap.2

ZIDITOR: s.m. „cel care zidește"; (art.) „Dumnezeu"
ziditoriului: *sg. gen.* rezum. cap.13
Ziditoriul: *sg. nom.* 13,1

ZUGRĂVIRE: s.f.
zugrăvirii: *sg. gen.* 15,4

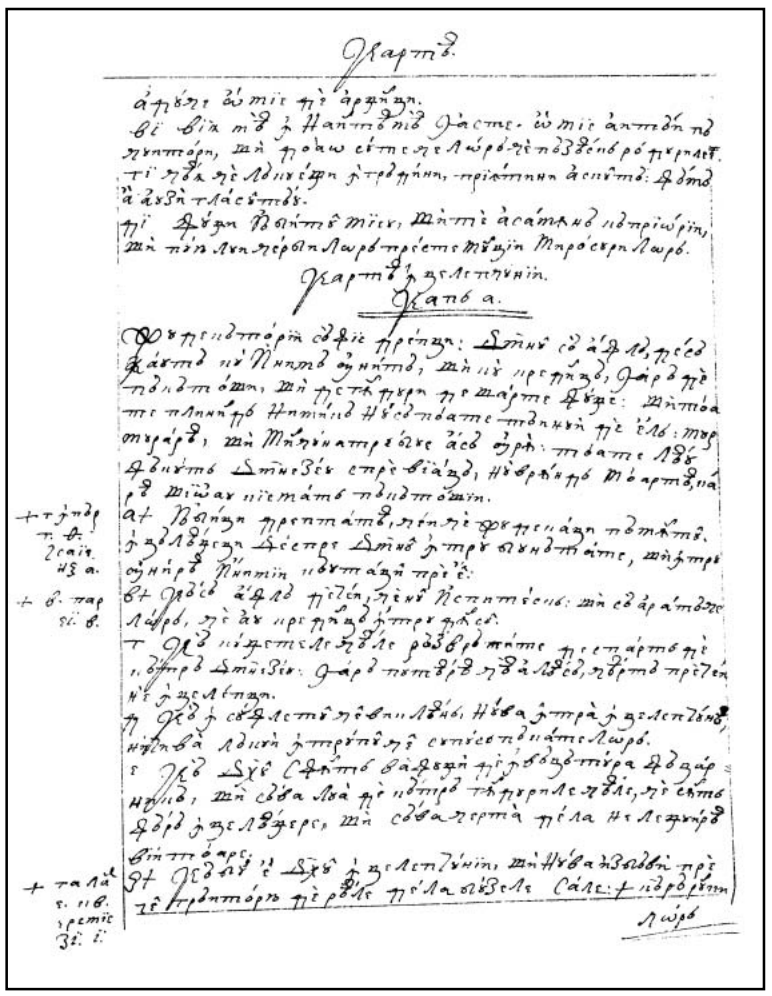

218v

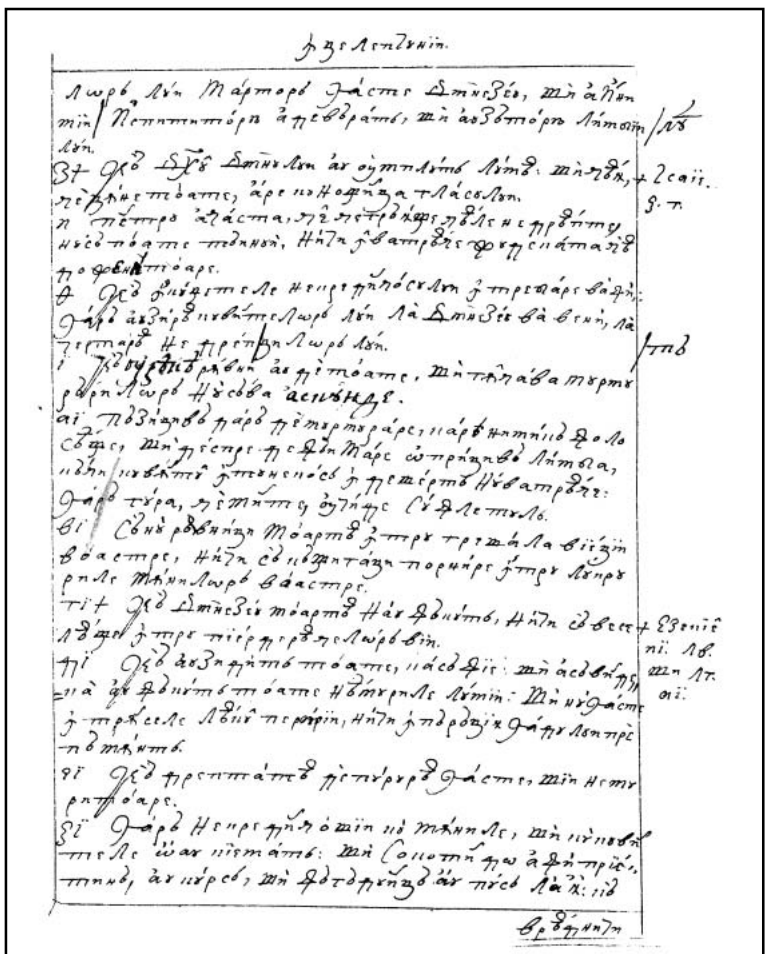

219r

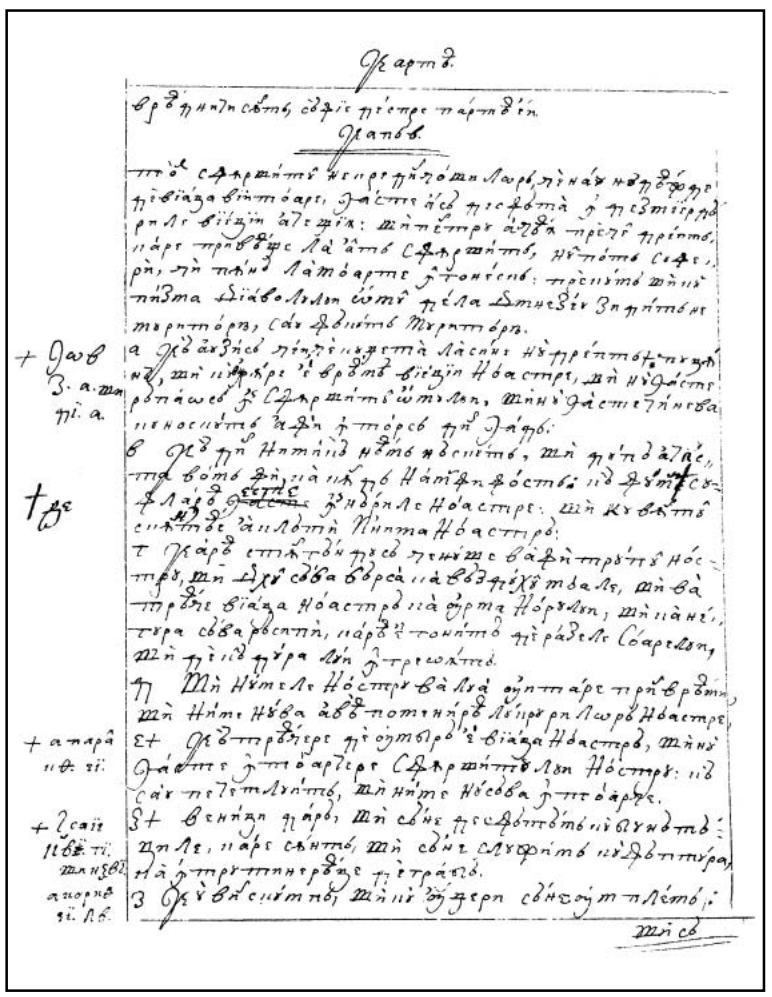

219v

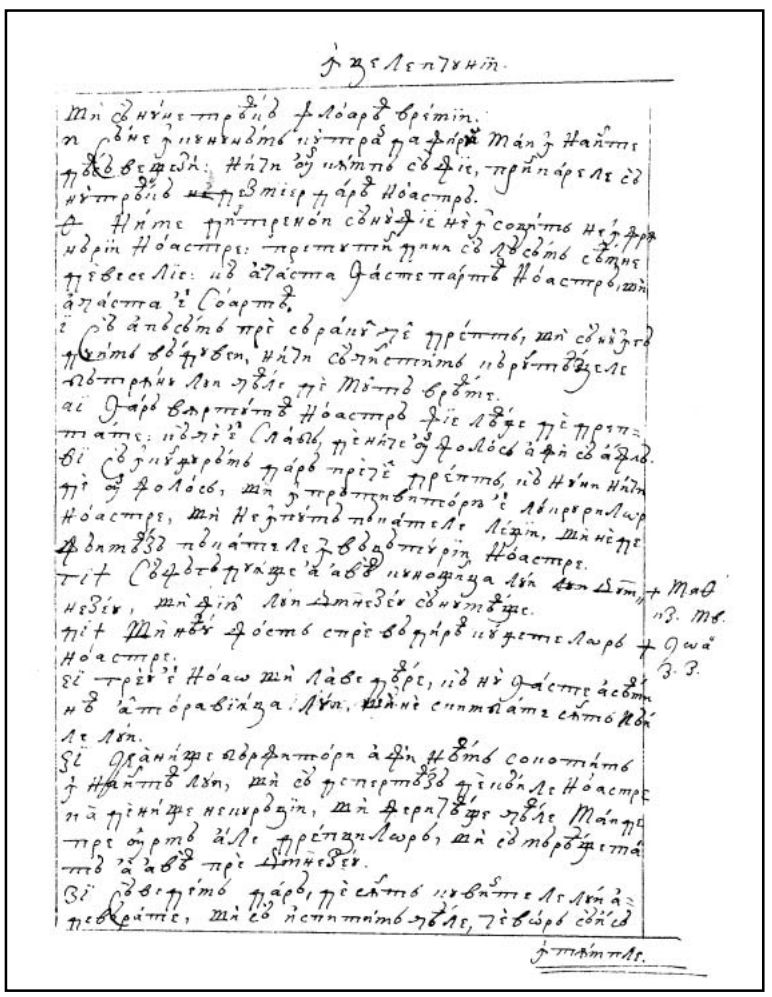

220r

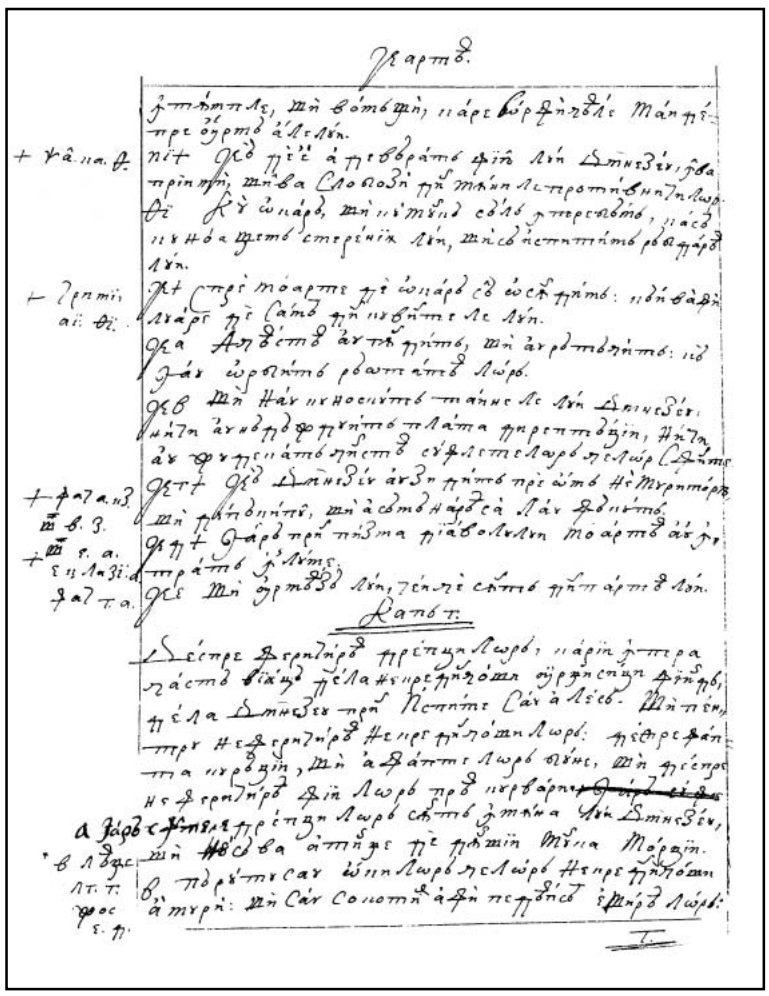

220v

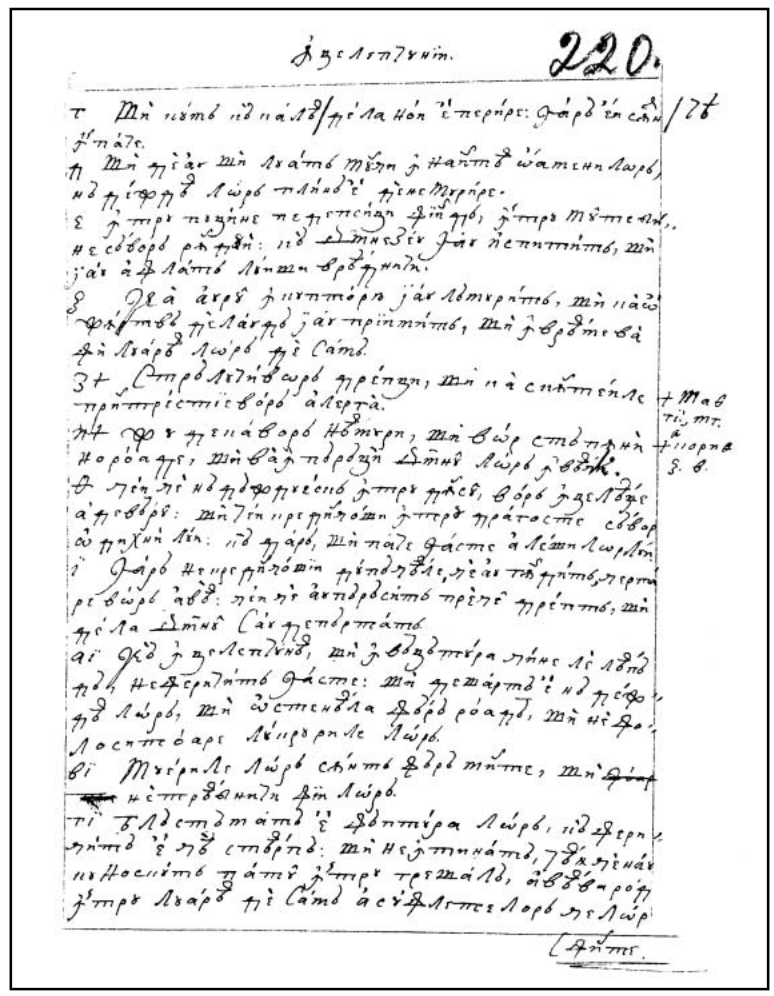

221r

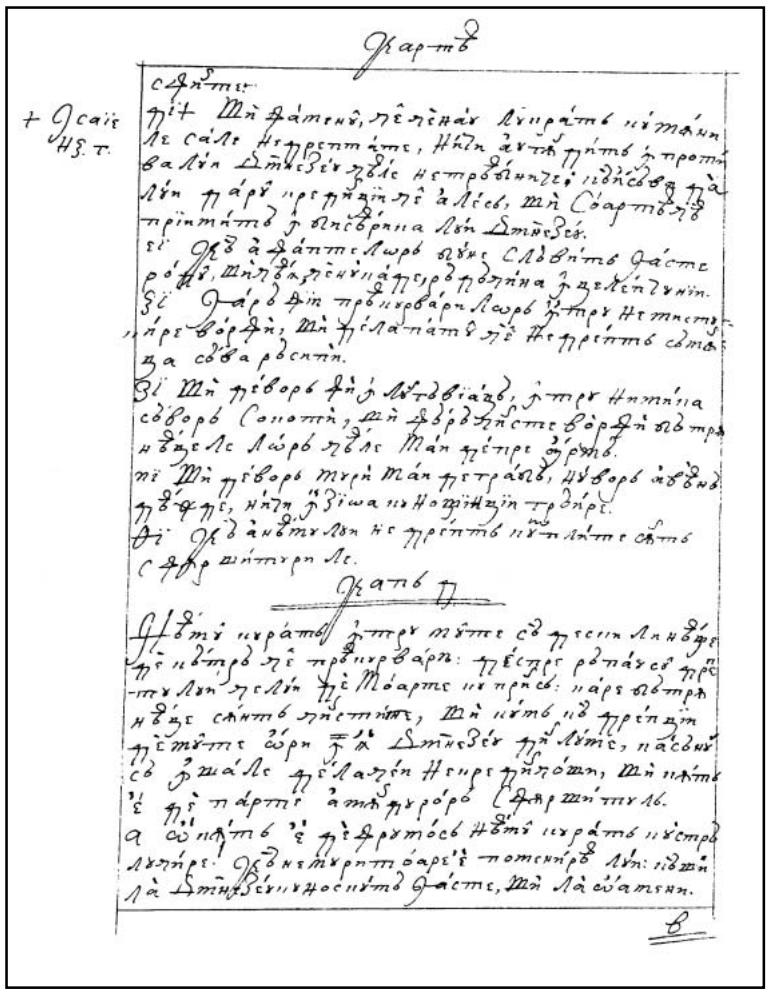

221v

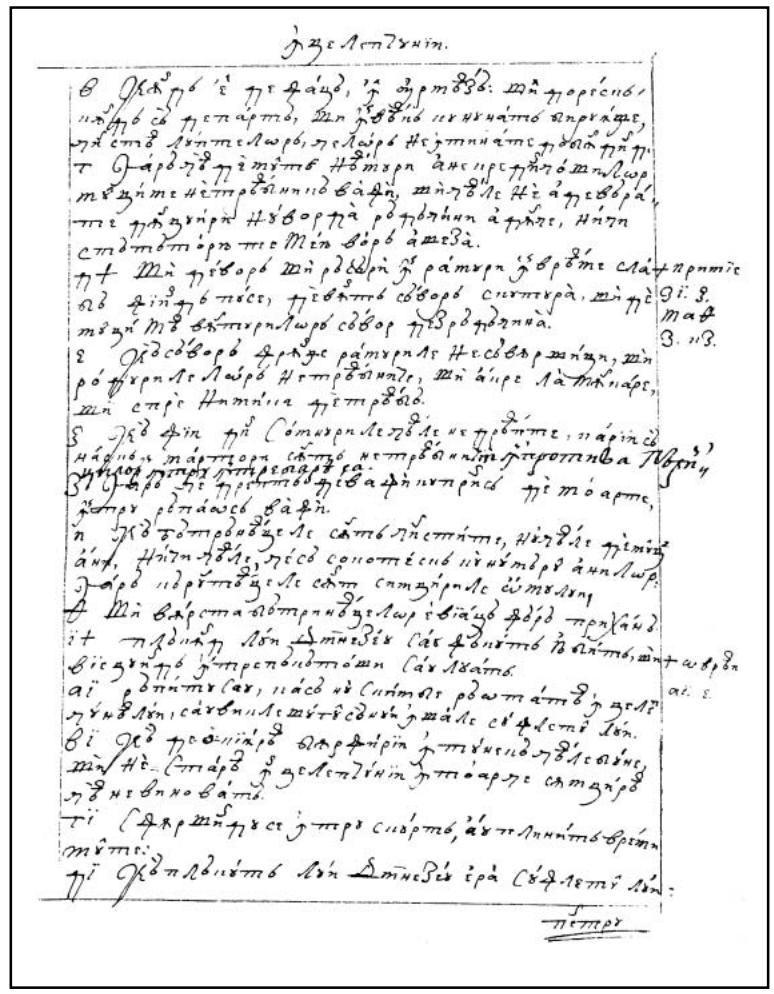

222r

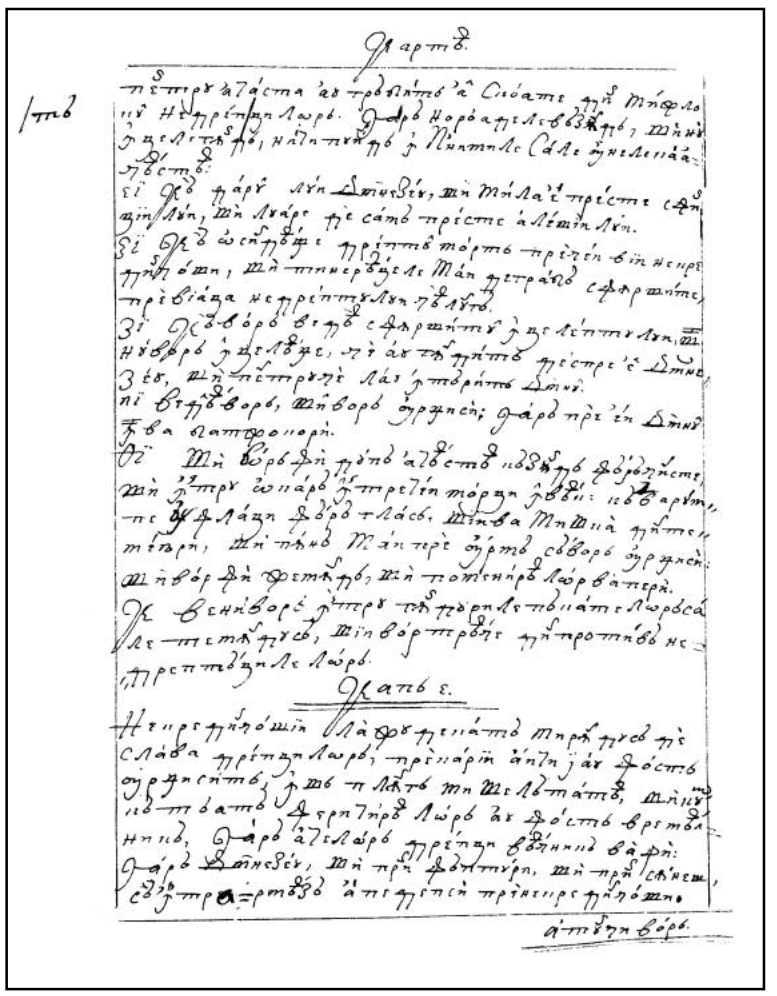

222v

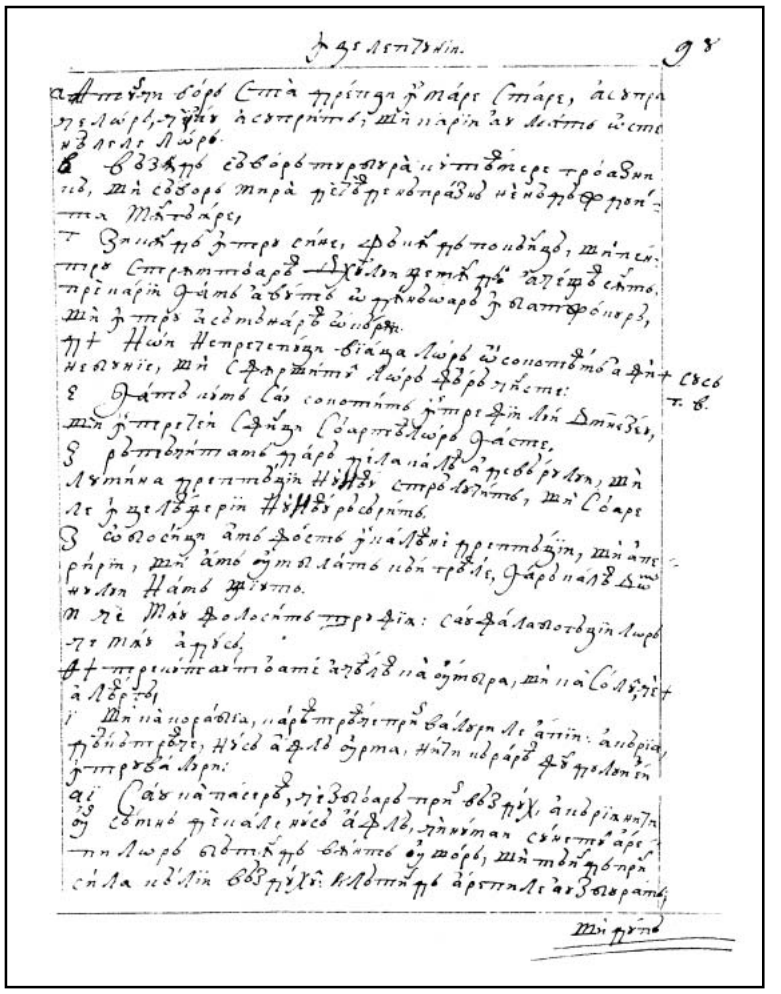

223r

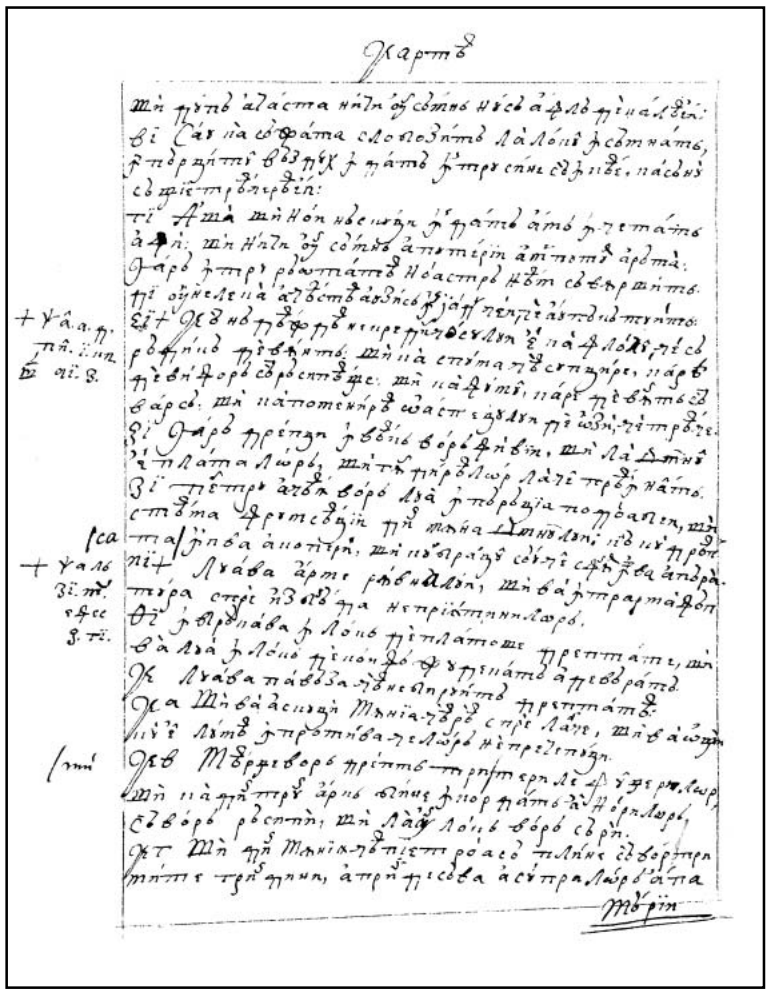

223v

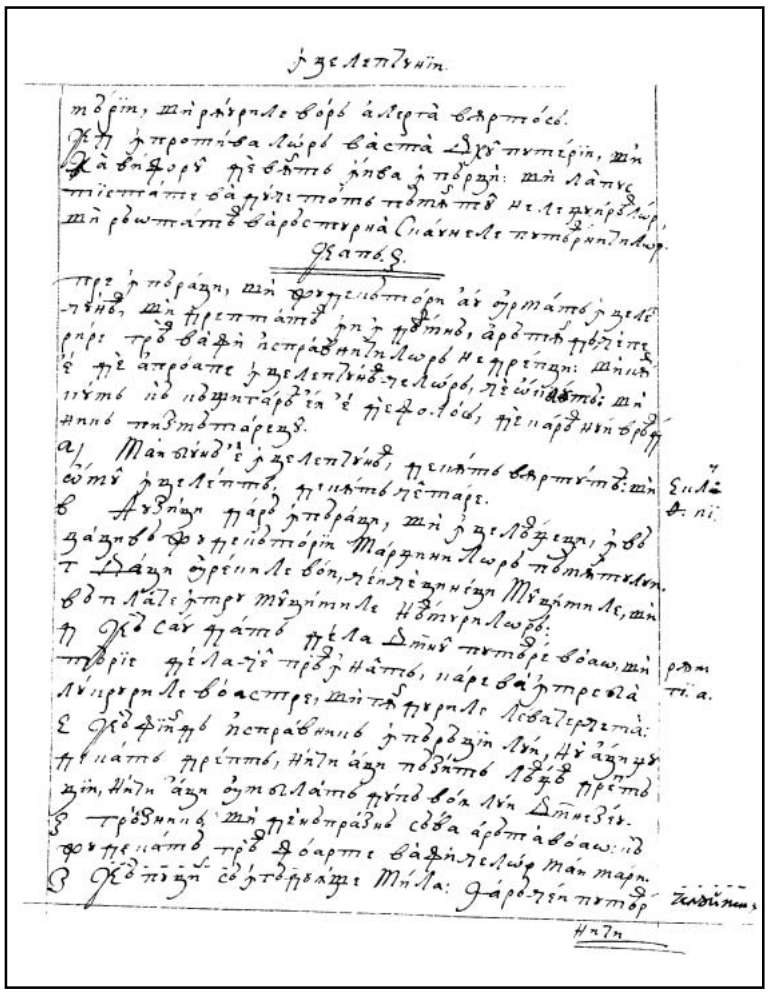

224r

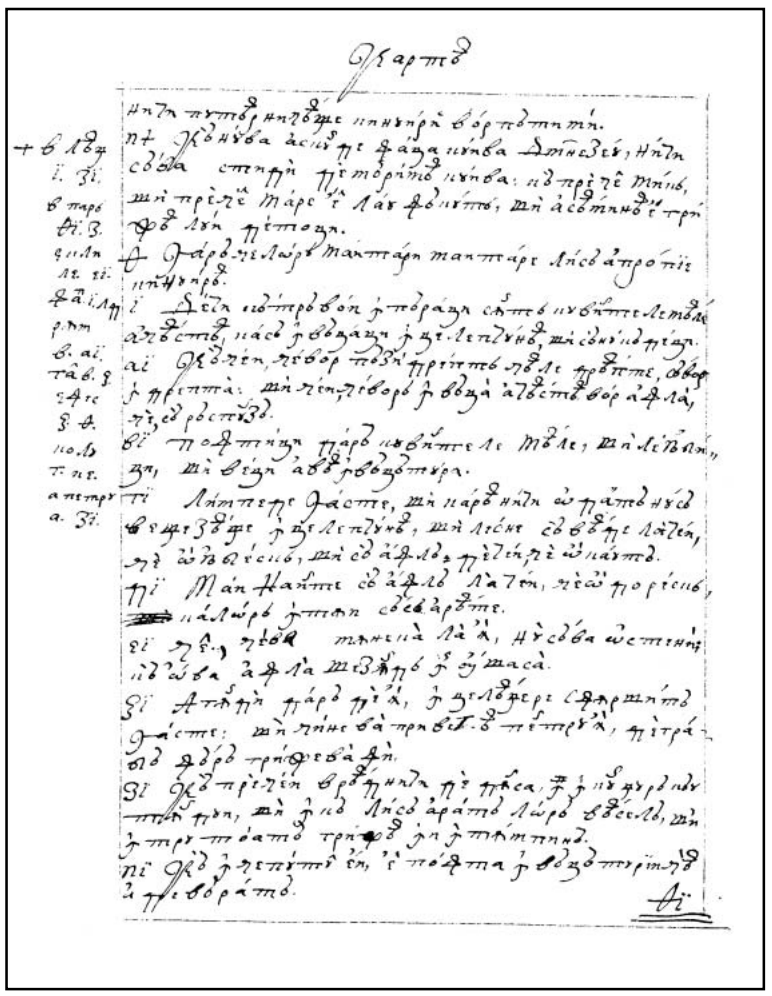

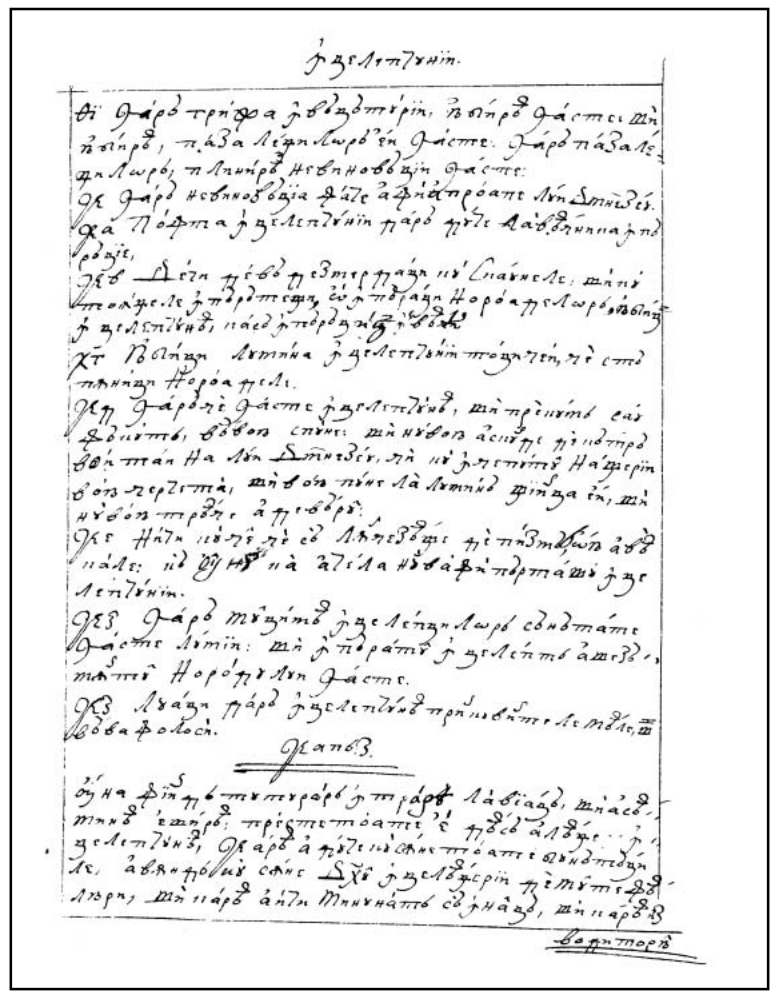

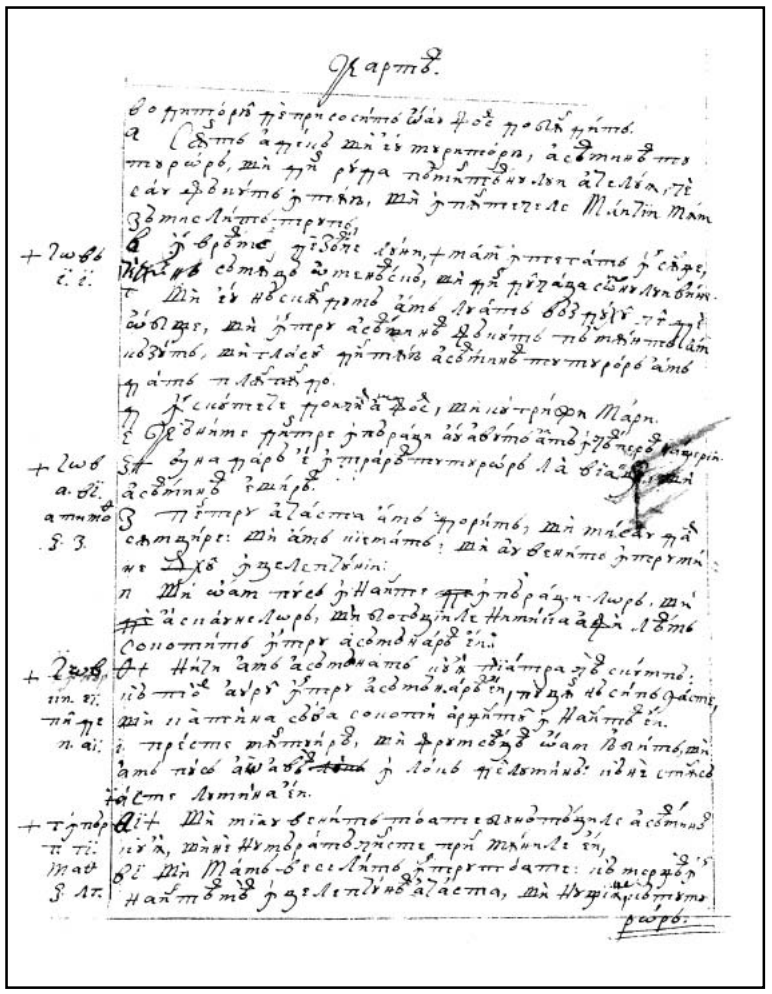

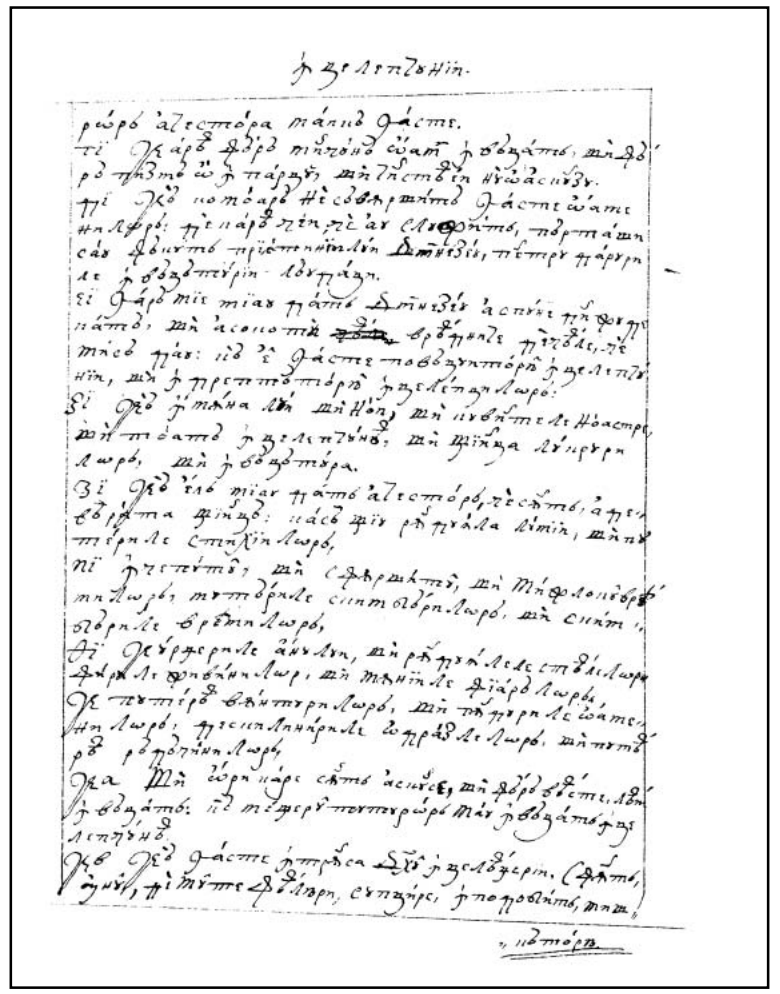

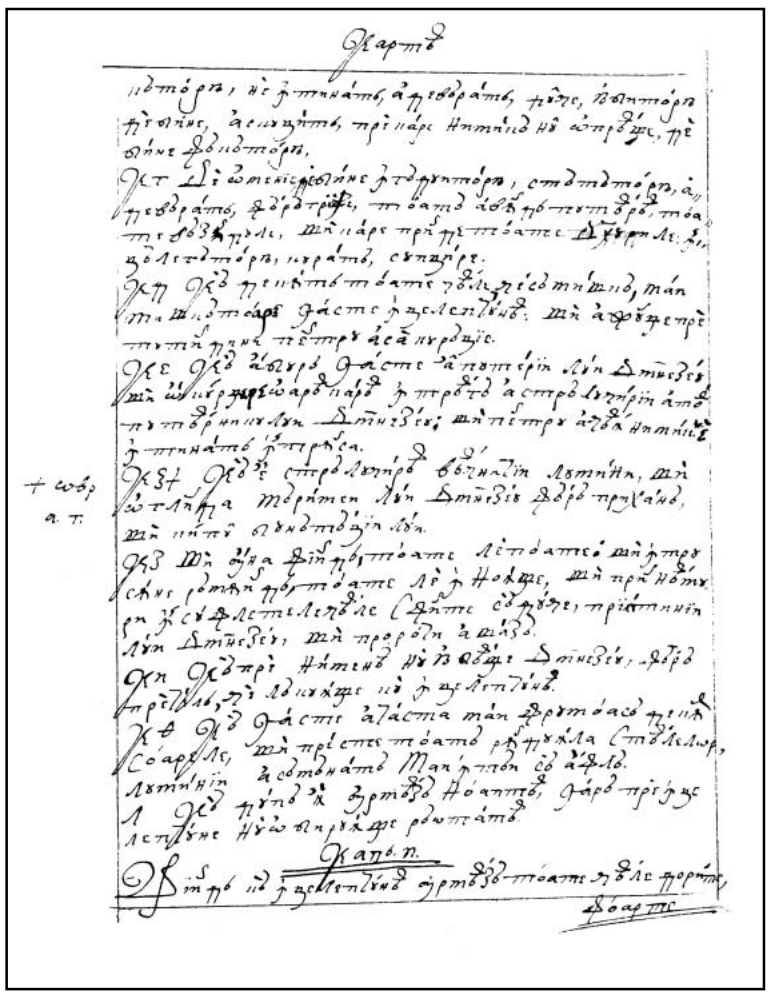

226v

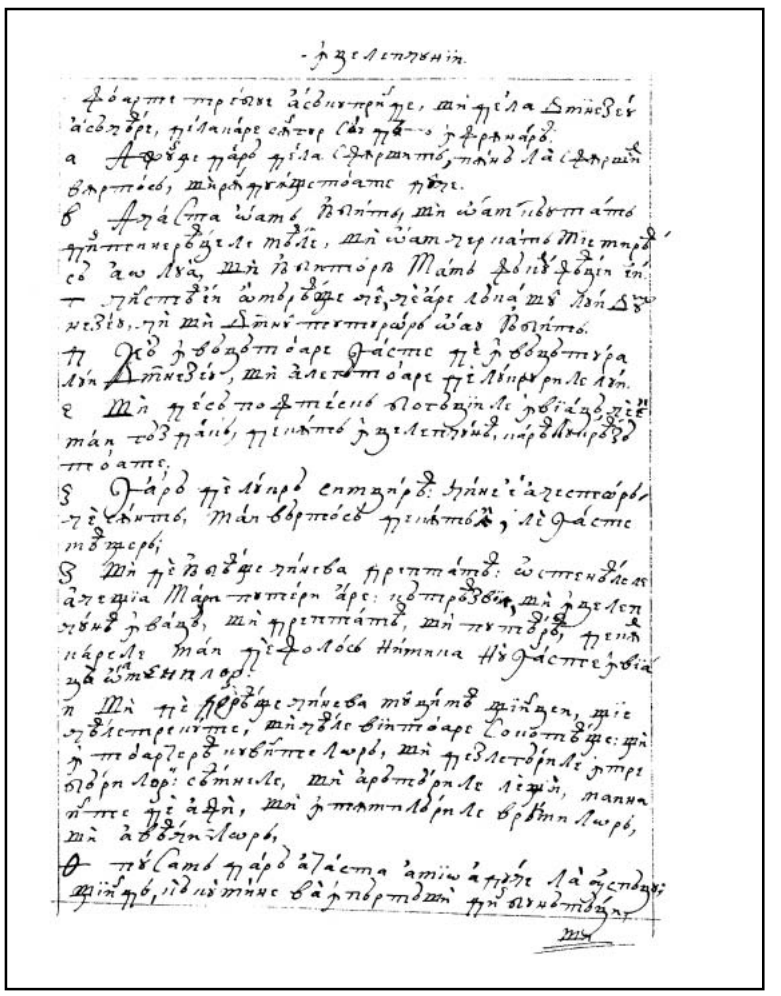

227r

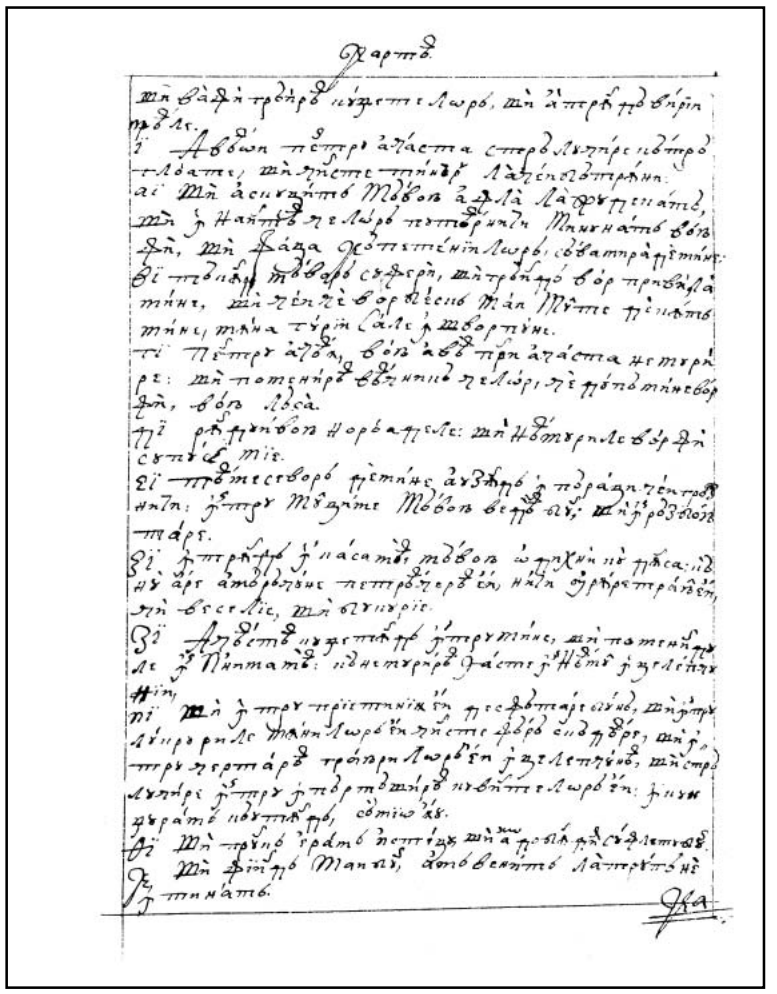

227v

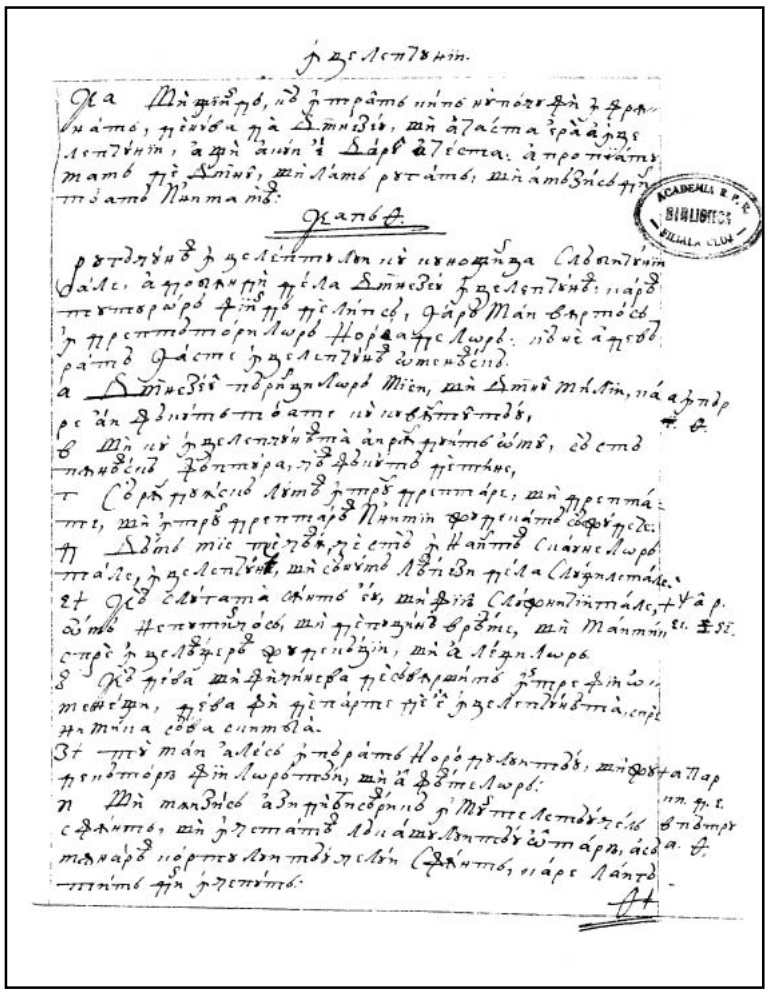

228r

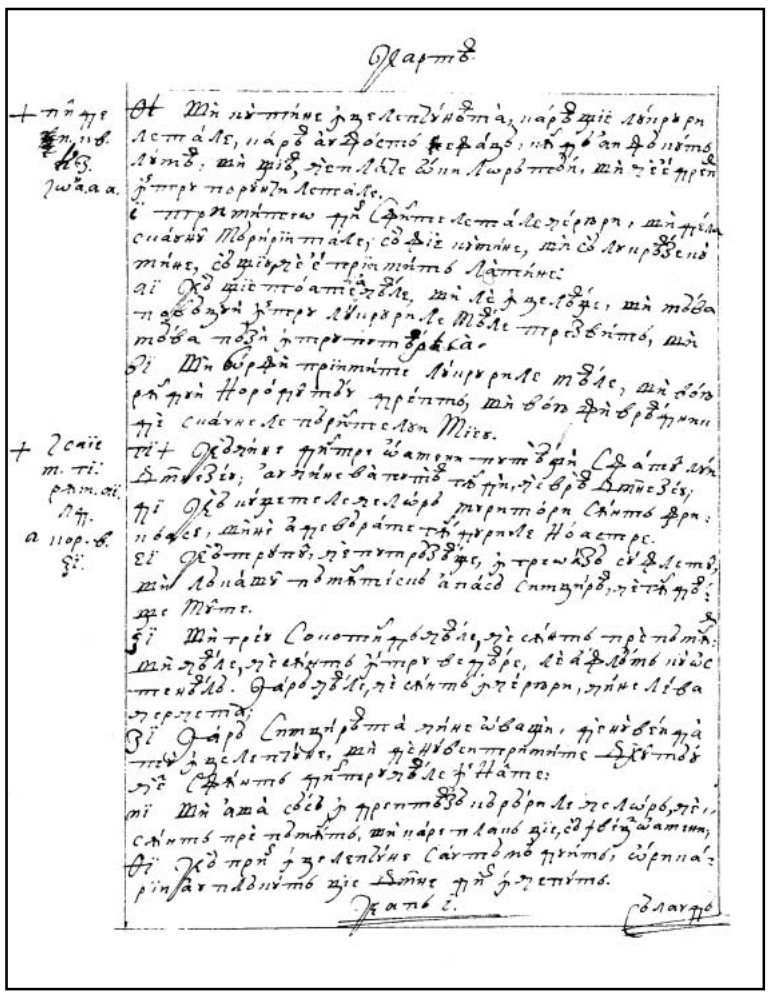

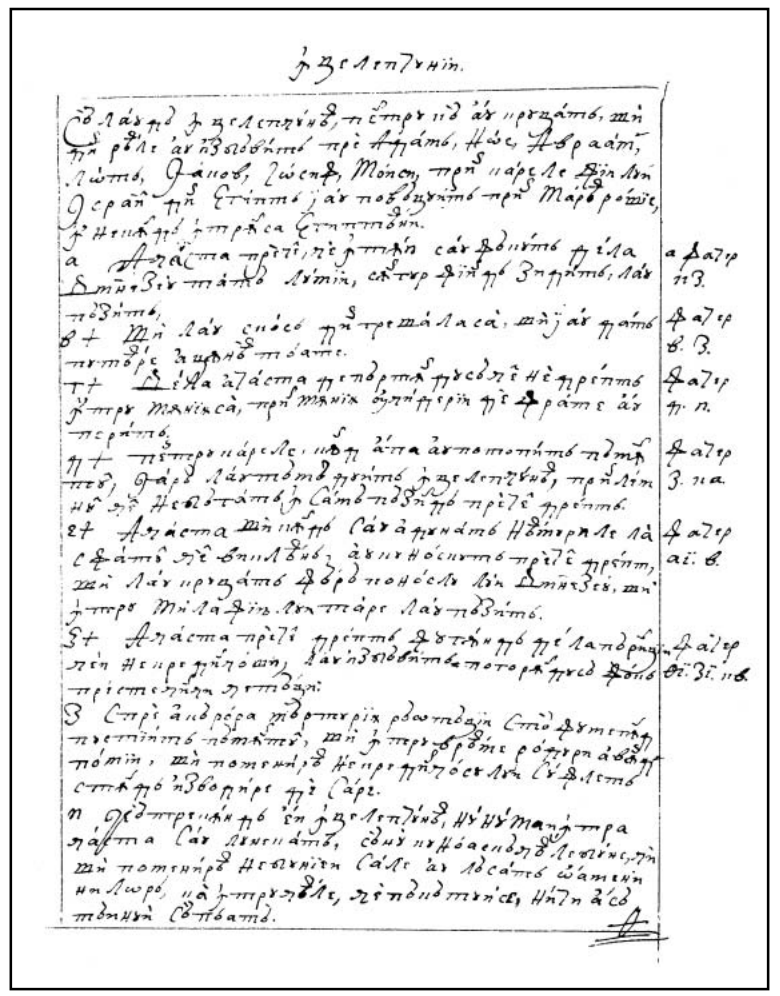

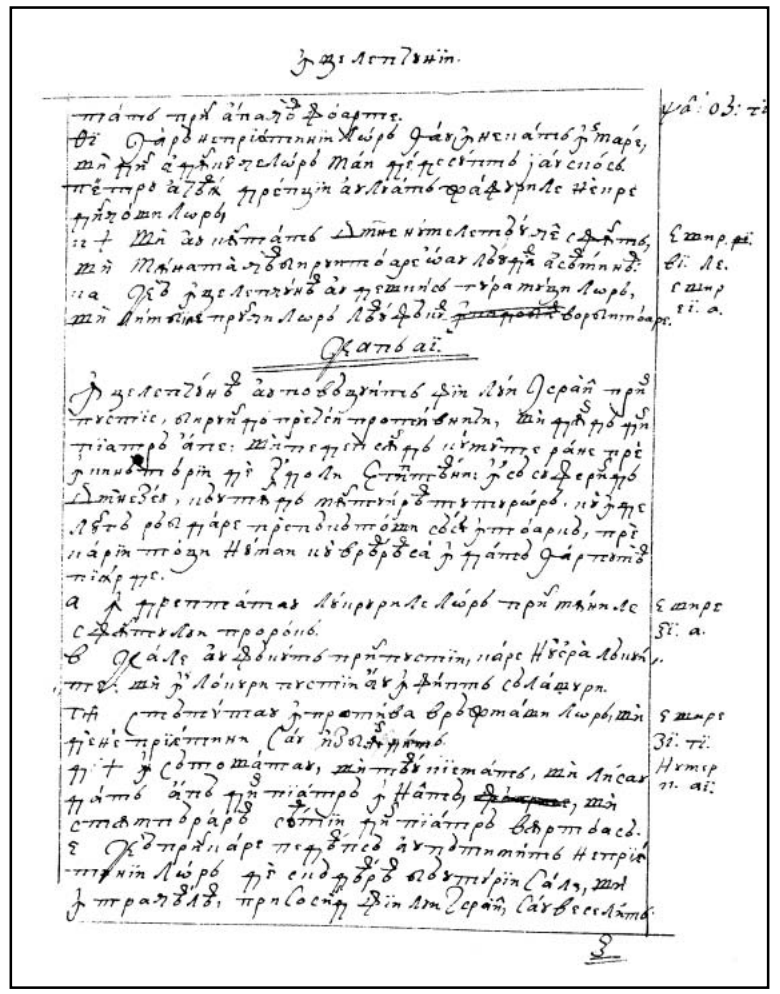

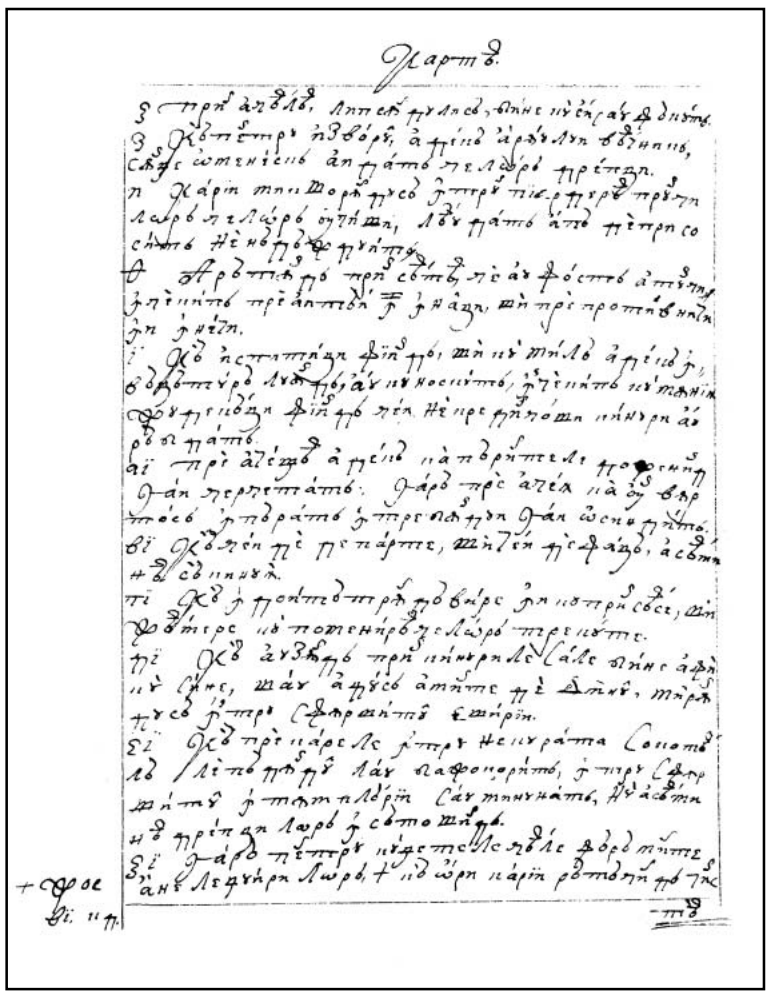

230v

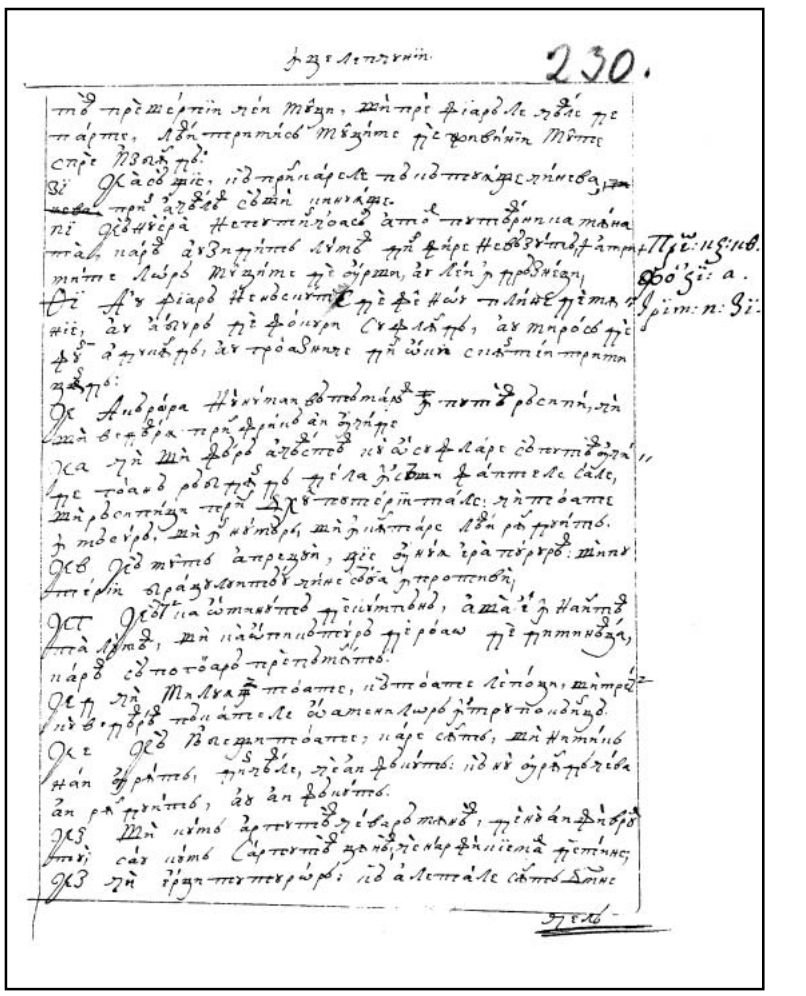

231r

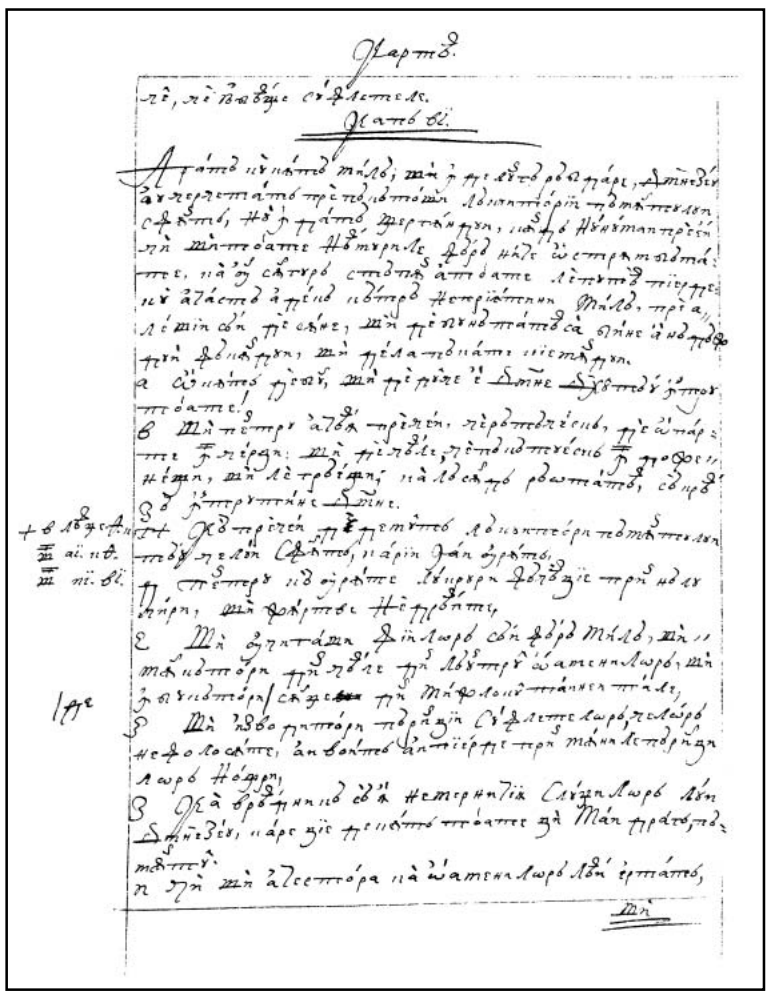

231v

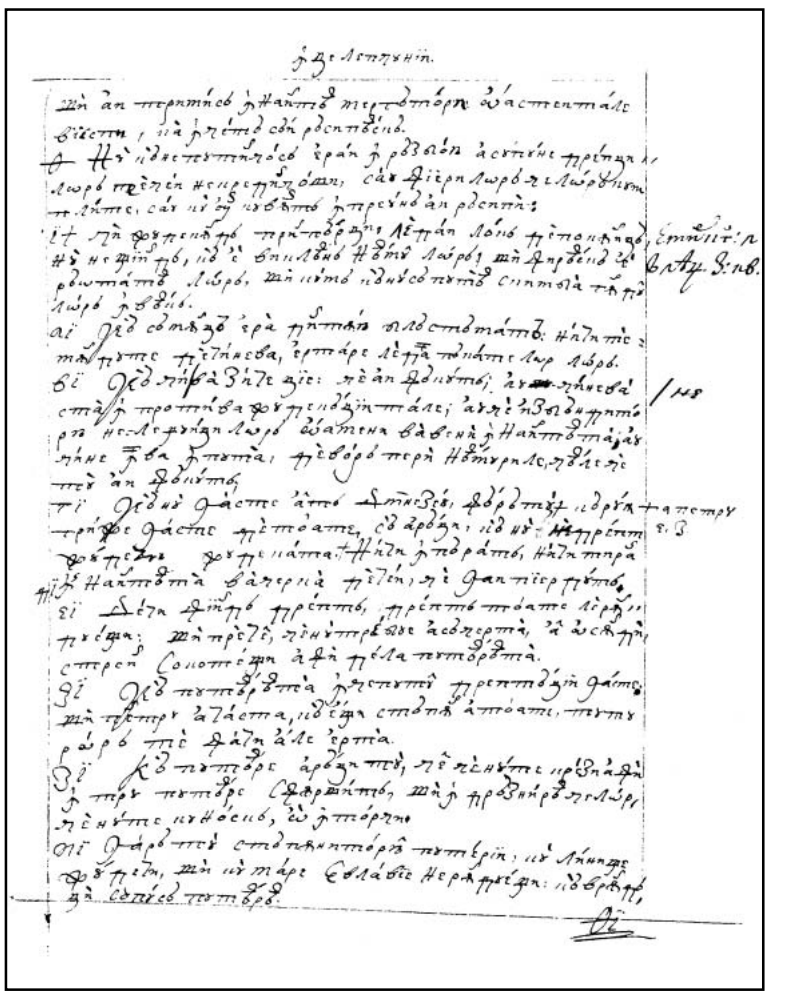

232r

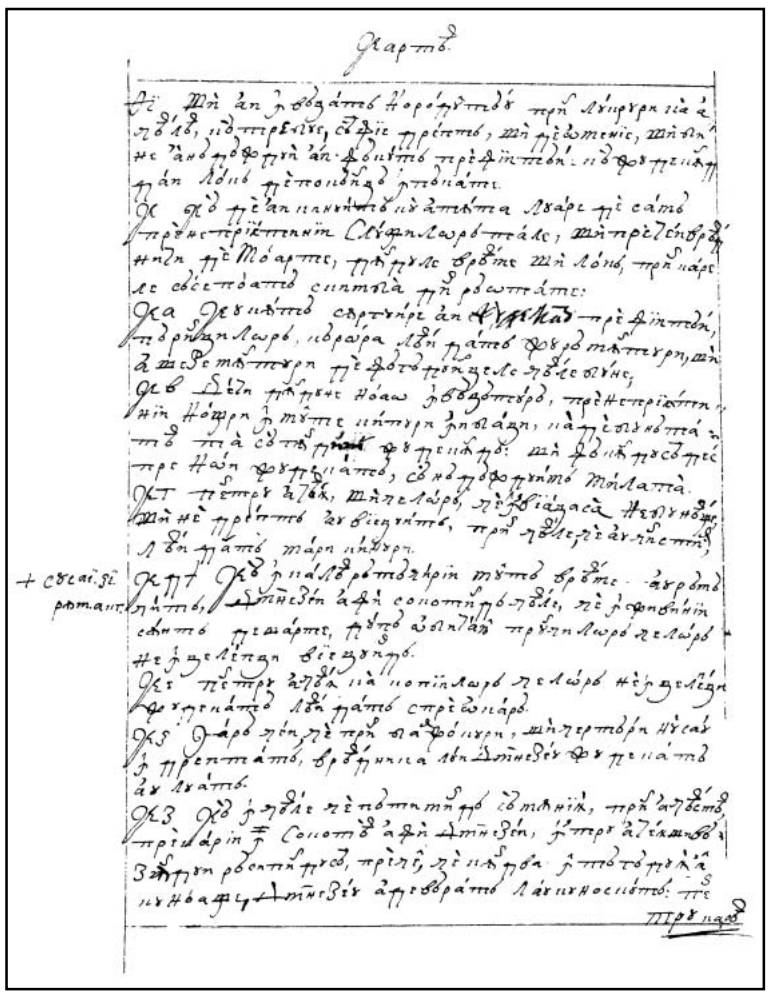

232v

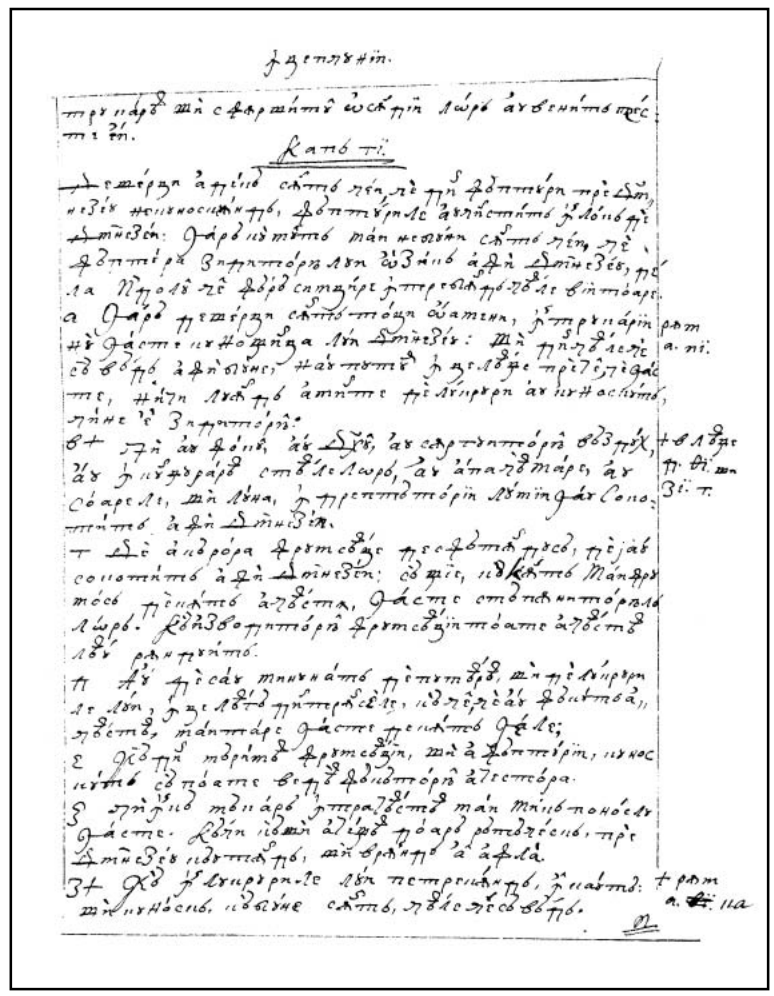

233r

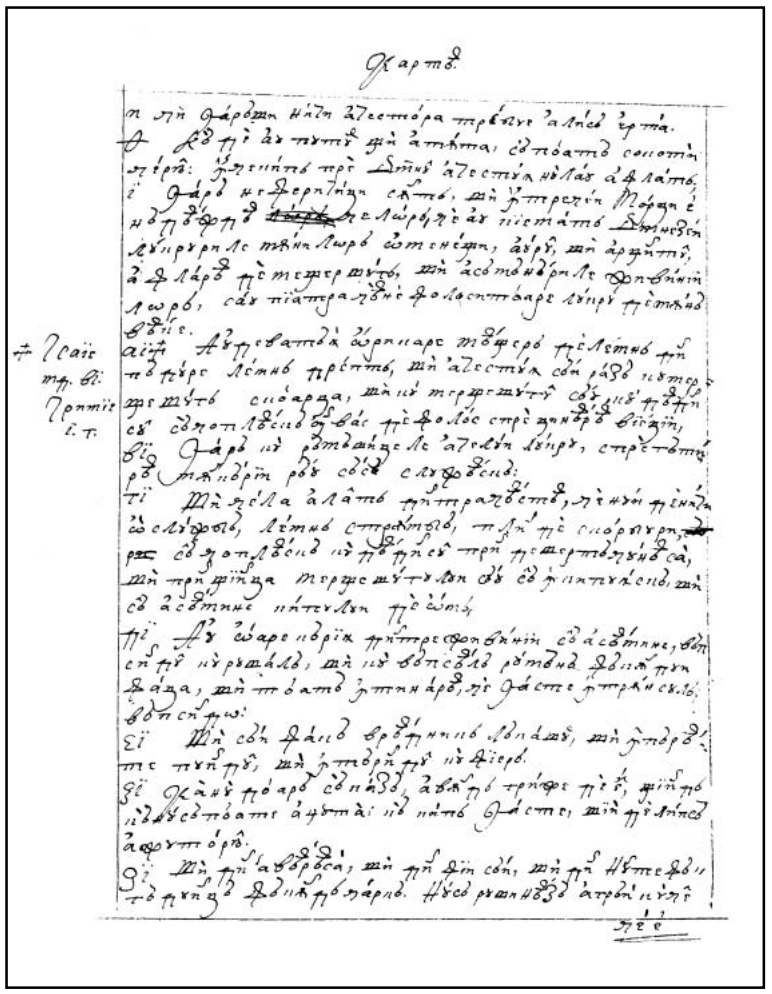

233v

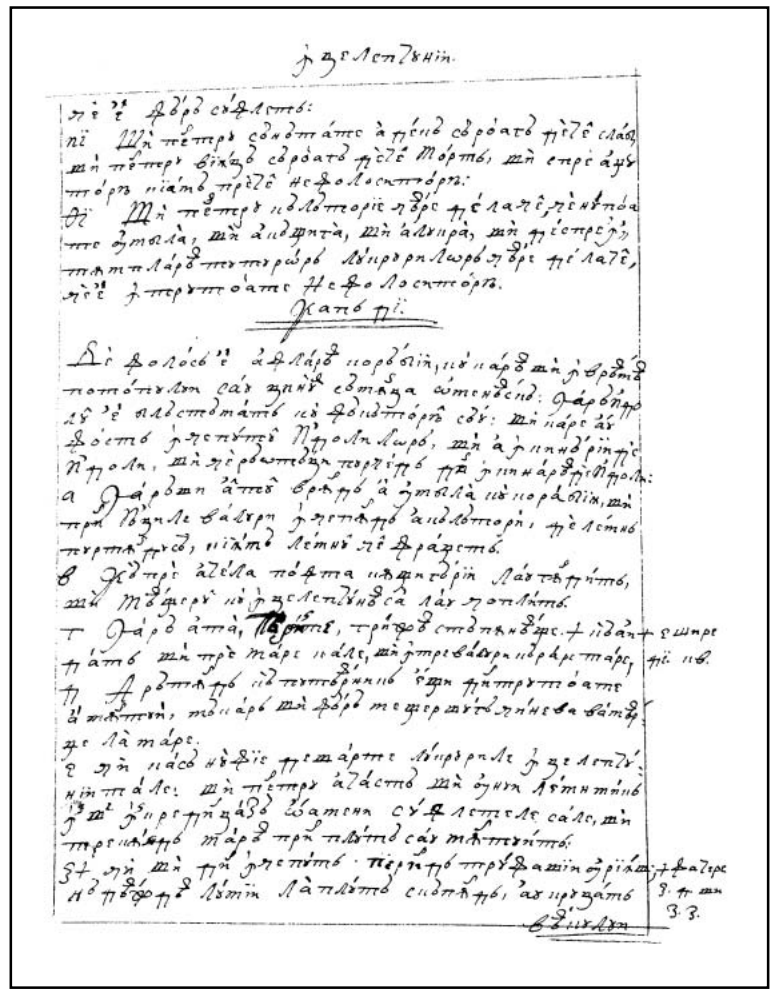

234r

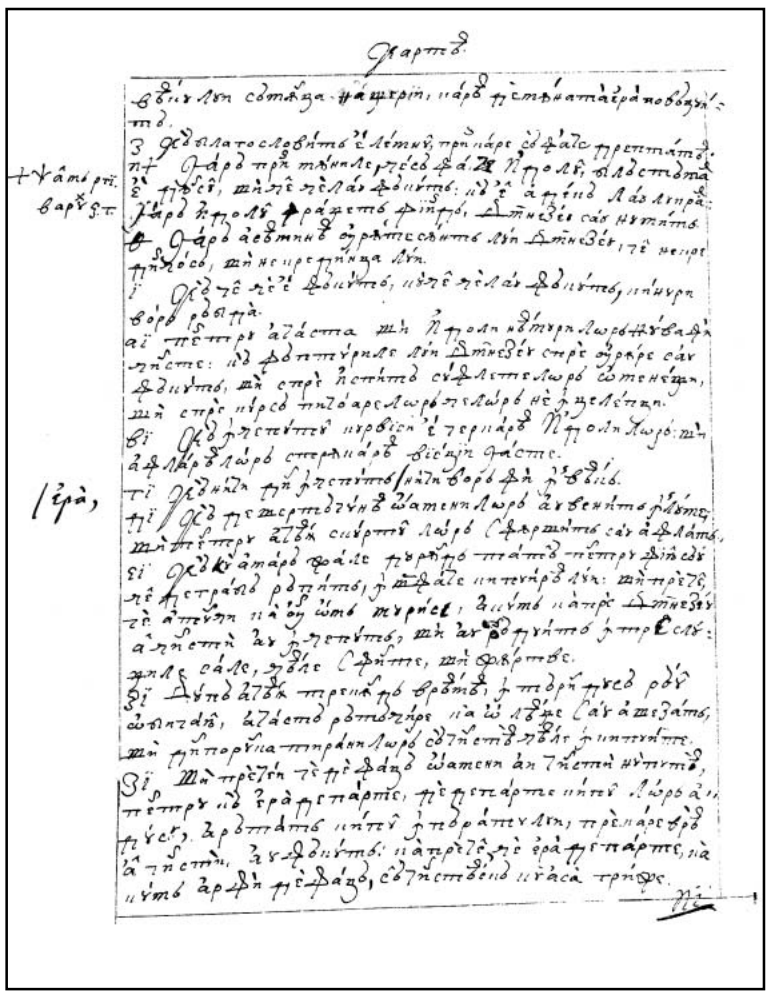

234v

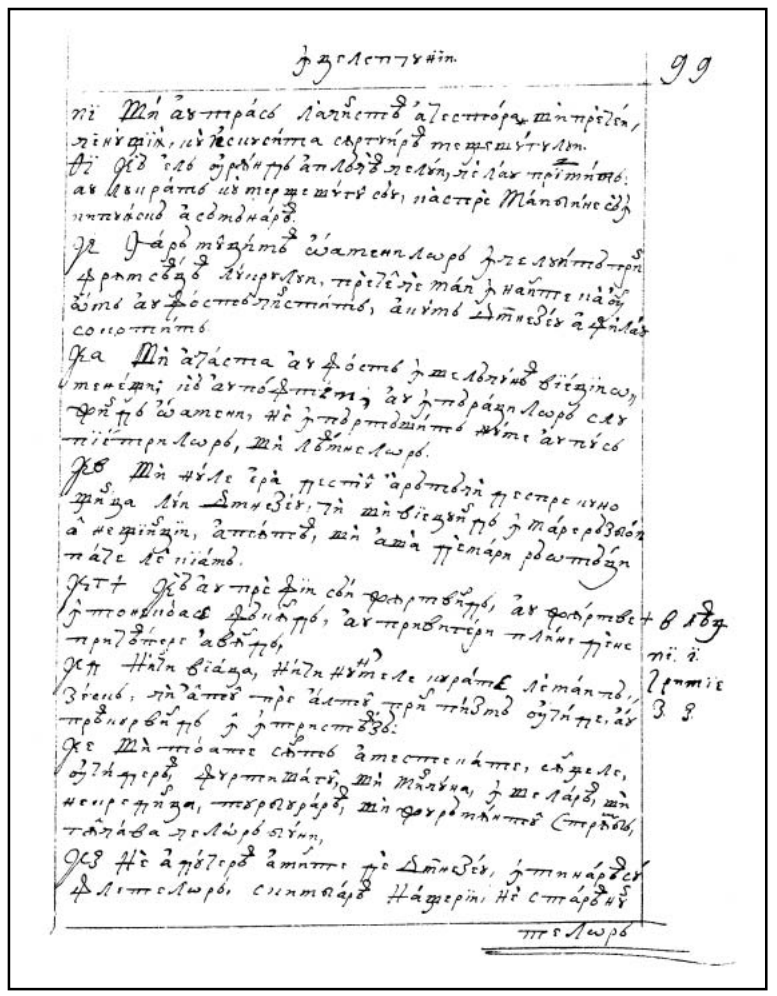

235r

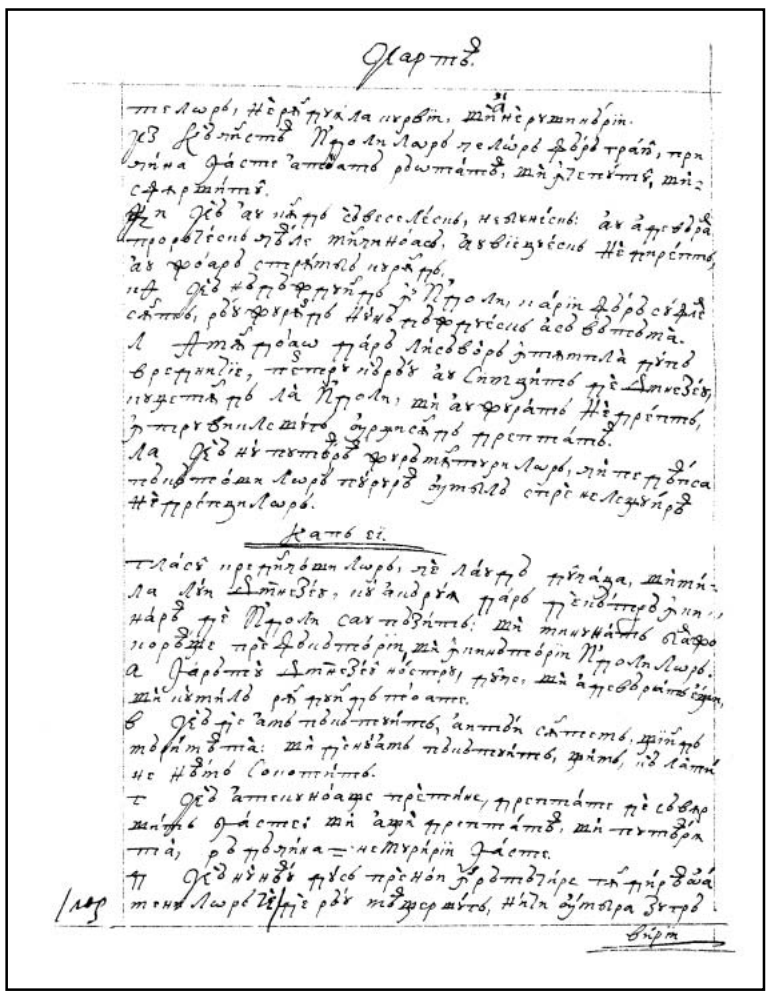

235v

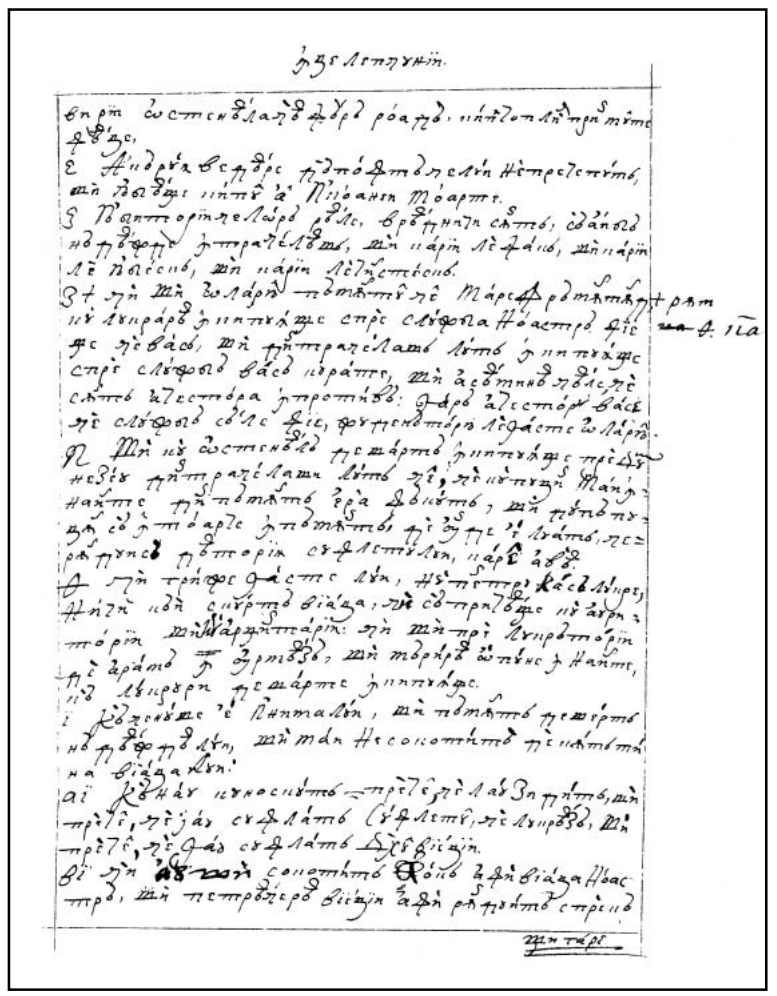

236r

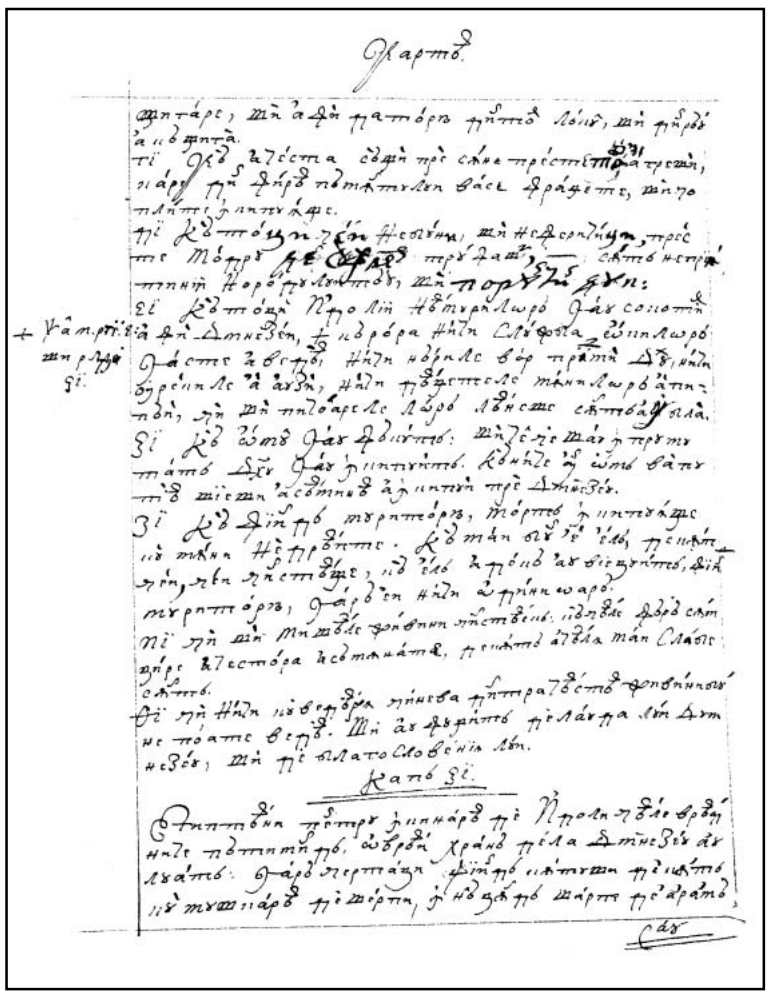

236v

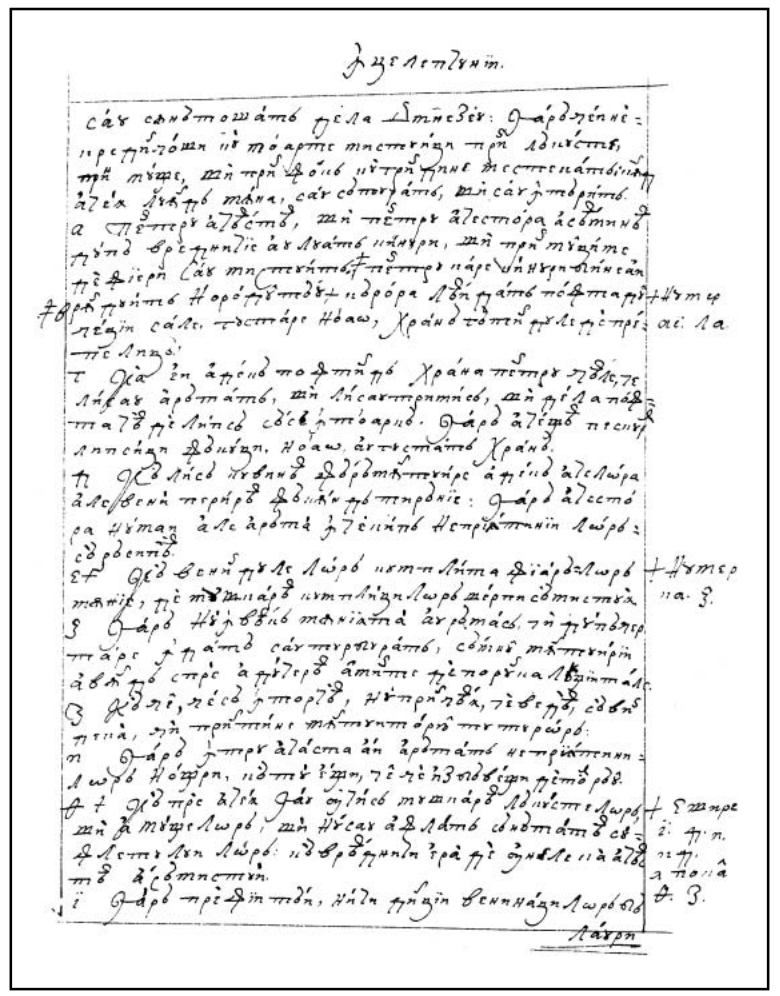

237r

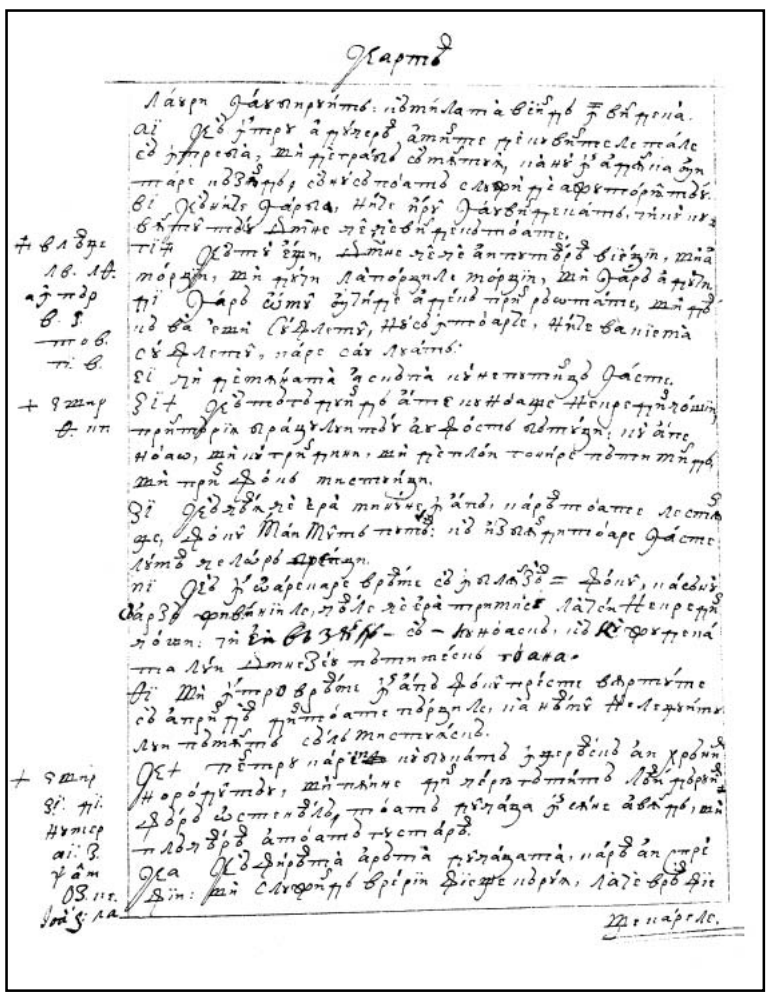

237v

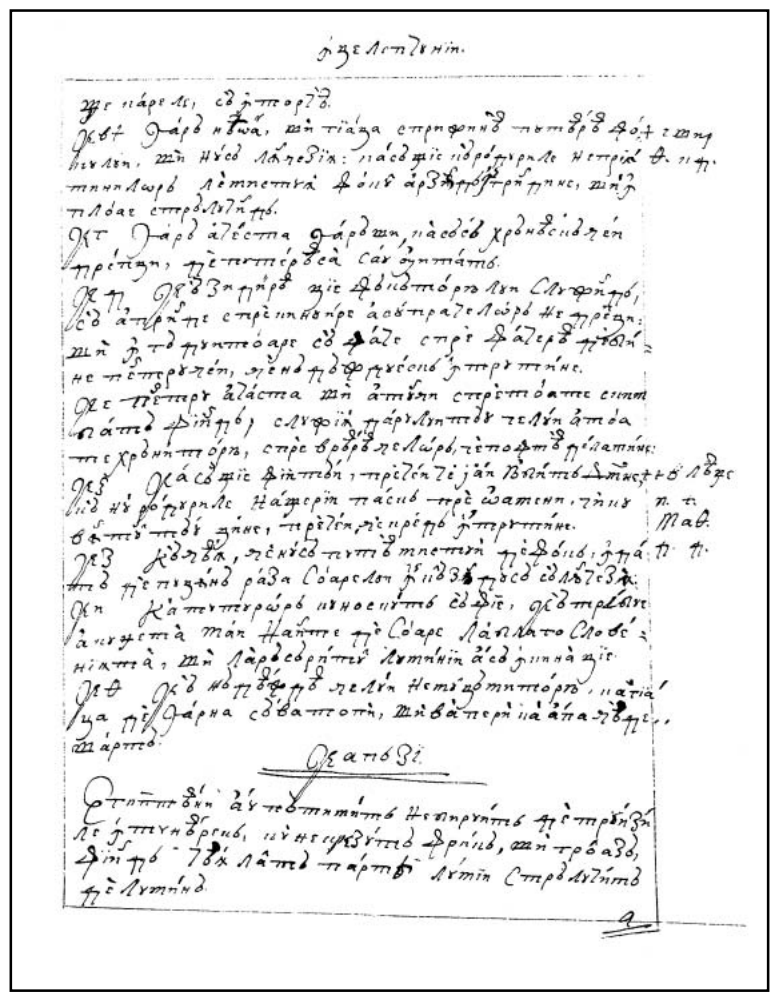

238r

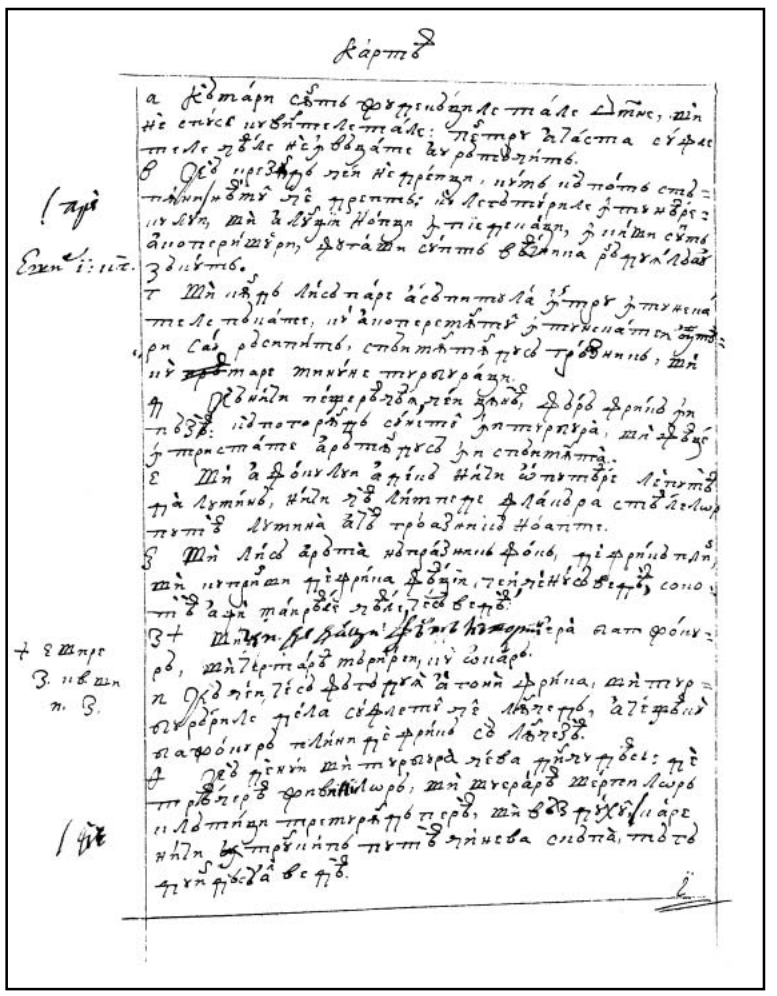

238v

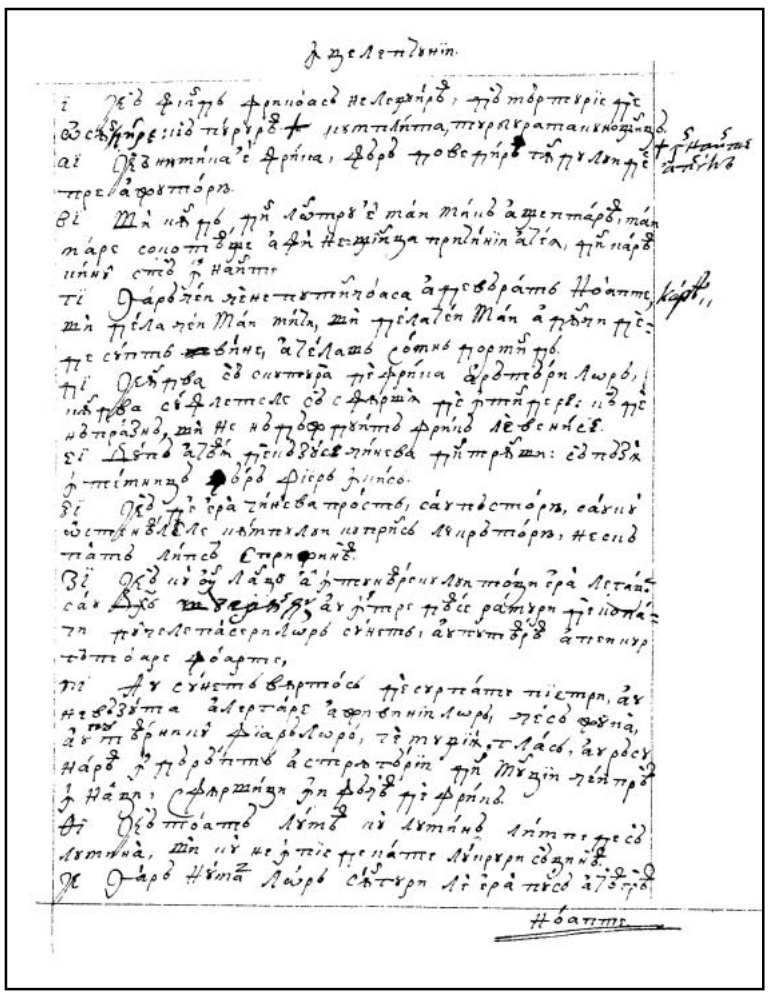

239r

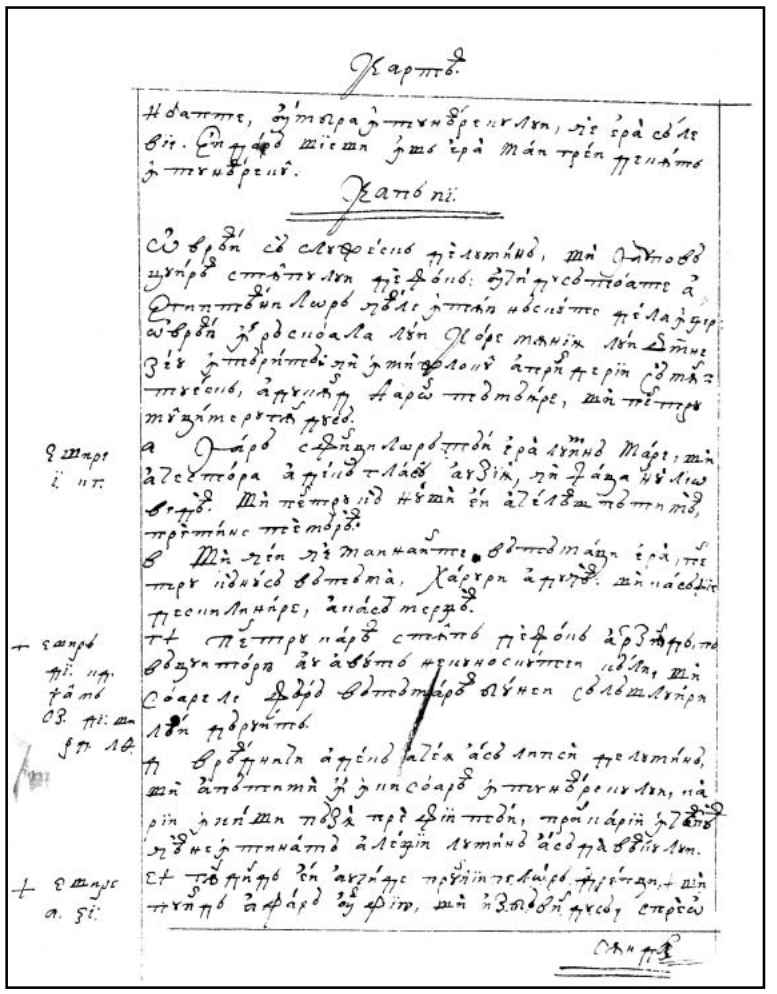

239v

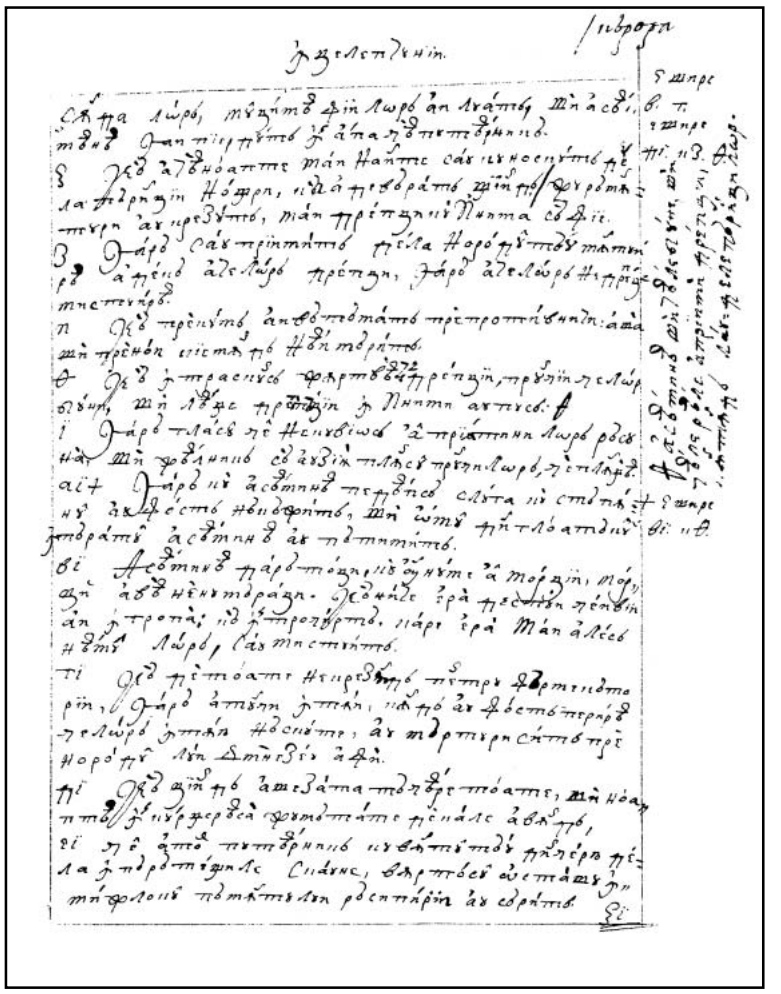

240r

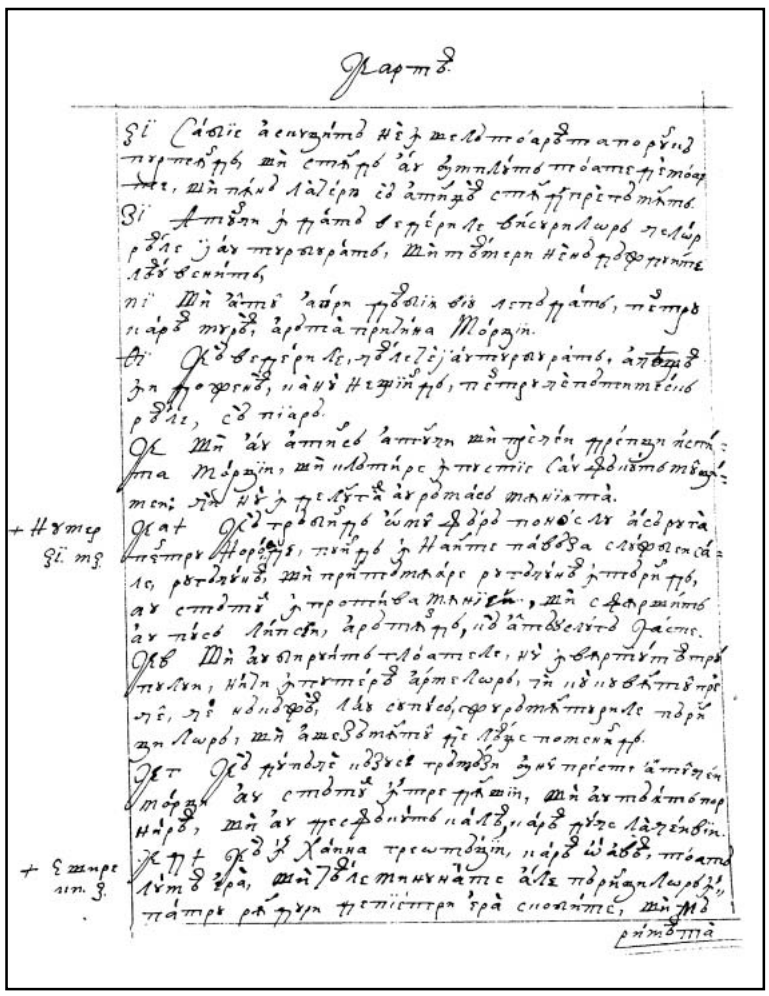

240v

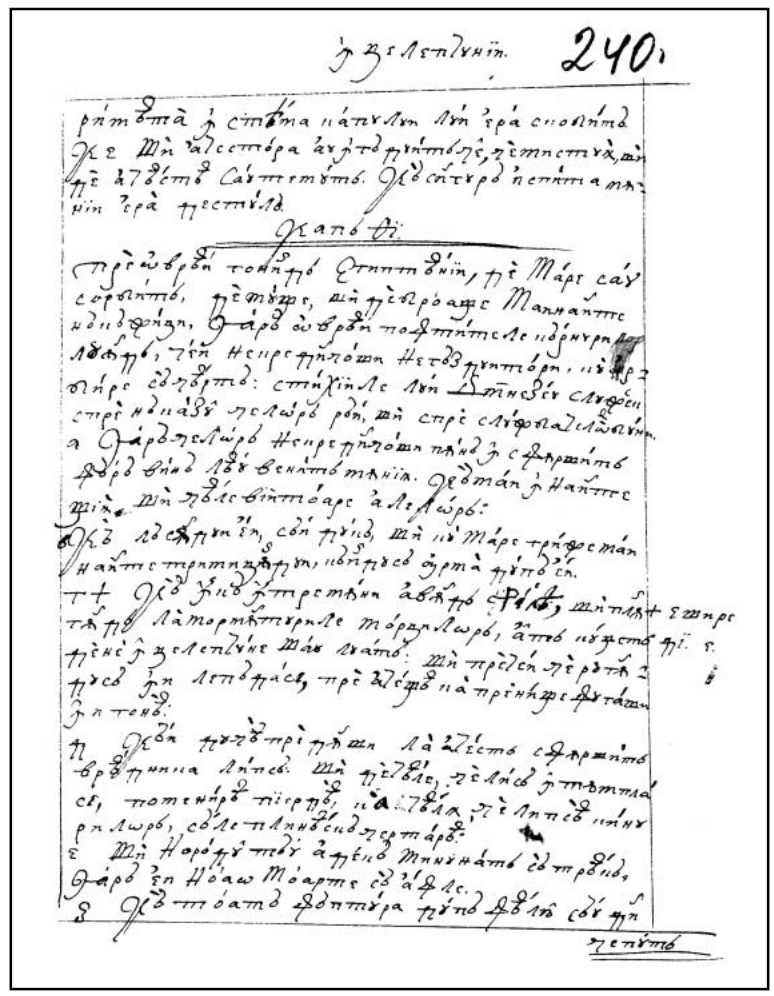

241r

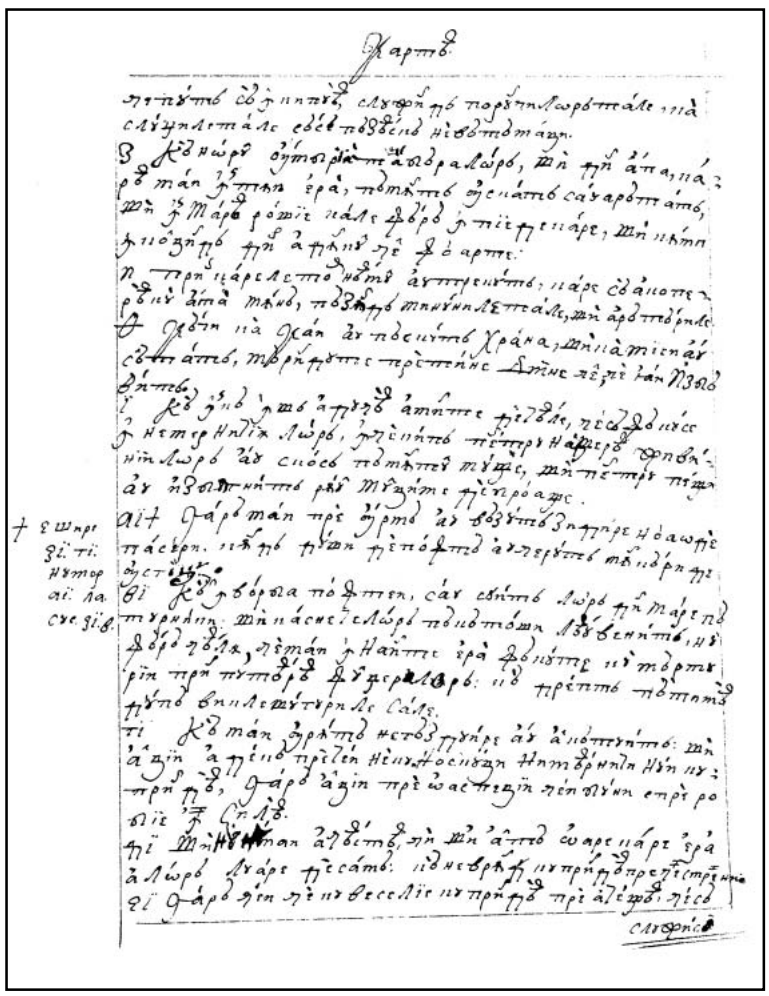

241v

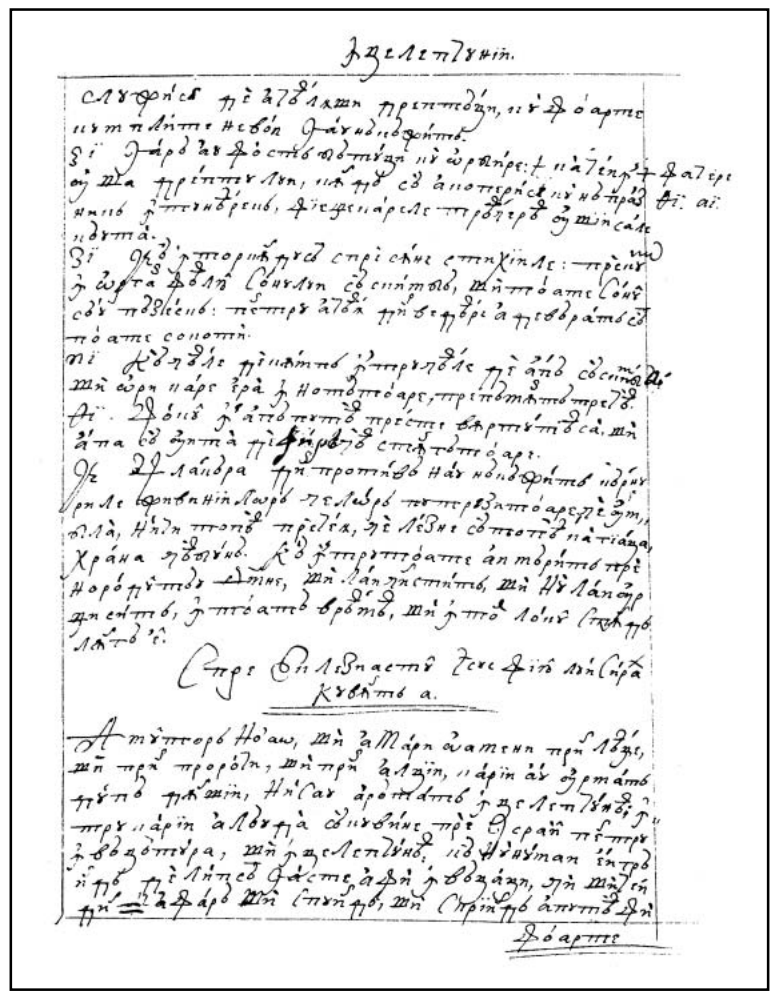

242r

SPRE ECLEZIASTUL ISUS, FIIUL LUI SIRAH

Cuvânt 1

Amultor noao şi a mari oameni prin leage şi prin proroci şi prin alţii, carii au urmat după dânşii, ni s-au arătat înţelepciunea. Întru carii a lăuda să cuvine pre Israil pentru învăţătura şi înţelepciunea. Că nu numai ei grăind de lipsă
242v iaste a fi învăţaţi, ci şi cei din afară şi spuind, şi scriind a putea fi | foarte învăţaţi. Moşul mieu Isus, după ce mai cu deadinsul s-au dat spre stradaniia cetirii legii şi a prorocilor şi a altor cărţi care ni s-au dat noao de la părinţii noştri,

Vrut-au şi el a scrie ceva din ceale ce sânt pentru învăţătură şi înţelepciune, ca cei ce poftesc a învăţa şi aceloraşi cunoscătoriu făcându-să, mai cu deadinsul să iaie aminte cu inima şi să să întărească spre legiuita cale.

Îndemnu-vă, drept aceaea, pre voi a veni cu bună vreare şi cu deşteptată grije a face cetire şi iertare a avea în ceale ce mi să pare, urmând chipul înţelepciunii, a scădea în rânduiala cuvintelor. Că scad cuvintele ovreieşti când să întorc spre altă limbă. Iară nu numai aceastea, ci şi însăşi leagea şi prorocii şi cealeaalalte a altor cărţi nu puţină schimbare au când să spun între sâneşi.

Că în anul al optsprăzeacelea, în vremile Ptolomeiu Evergheteanului împărat, după ce am agiuns în Eghipt, şi multă vreame acolo fiind, aflat-am acolo cărţi lăsate, cu de puţină, nici de-a nu să băga în samă, învăţătură.

Direpţ aceea, bun lucru şi de lipsă a fi am socotit şi eu a adaoge oarecare strădanie şi ostenală a tâlmăci cartea aceasta. Şi cu multă priveghiare am adus învăţătura în câtăva
243r vreame la ceale ce la sfârşit | | aduc cartea aceasta, a o da şi celor ce vreau a lua sama şi a învăţa în ce chip trebuie a deprinde obiceaiurile cei ce au pus a-ş îndrepta viaţa după leagea Domnului.

ECLEZIASTICUL

Cap 1

Înţelepciunea necuprinsă şi întru făpturi strălucind, izvodirea din veaci de la sângur Dumnezeu Atotputearnicul trage, carea o dă celor ce-L iubesc şi să tem de Dânsul. Că frica Domnului, carea aici mult e lăudată, nu numai înţelepciunea, ci şi alte puteri cu sine poartă. Iară cu inimă unită trebuie către Dumnezeu a să apropiia.

1 Toată înţelepciunea de la Domnul Dumnezeu iaste şi cu El au fost pururea şi iaste mai înainte de veac. 3 Împăr. 3, 9 şi 4, 9.

2 Năsipul mării şi picăturile ploii şi zilele veacului cine le va număra? Naltul ceriului şi latul pământului şi fundul adâncului cine le-au măsurat?

3. Înţelepciunea lui Dumnezeu, carea petreace toate, cine o au cercetat?

4. Mai înainte de toate s-au zidit înţelepciunea şi înţeleagerea priceaperii din veac.

5. Izvorul înţelepciunii, cuvântul lui Dumnezeu întru ceale înalte, şi întrarea ei, porunci veacinice.

6. Rădăcina înţelepciunii cui s-au deascoperit şi isteţiile ei cine le-au cunoscut?

7. Rădăcina înţelepciunii cui s-au dezvălit şi s-au arătat şi sporirea întrării ei cine o au înţeles? |

243v 8. Unul iaste Cel Preaînalt, Ziditoriul cel atotputearnic şi Împăratul putearnic, şi a să teame de El foarte, Cel ce şade pre scaunul ei şi ce stăpâneaşte, Dumnezeu.

9. El o au zidit întru Duhul Sfânt şi o au văzut şi o au numărat şi o au măsurat

10. Şi o au vărsat preste toate lucrurile Sale şi preste tot trupul, după darea Sa şi o au dăruit celor ce-L iubesc pre Dânsul.

11. Frica Domnului, mărirea şi lauda şi veseliia şi cunună de bucurie.

12. Frica Domnului va îndulci inima şi va da veselie şi bucurie şi lungime de zile.

13. Celui ce să teame de Domnul bine-i va fi pre urmă, şi în zioa sfârşitului său să va blagoslovi.

14. Iubirea lui Dumnezeu, cinstita înţelepciune,

15. Iară celor ce să va arăta în vedeare o iubesc întru vedeare şi întru cunoştinţa celor mari ale sale.

*Psalm. 100, 10. 16. *Începutul înţelepciunii, frica Domnului, şi cu cei credincioşi în zgău s-au zidit; cu
Pilde 1, 7 fămeile ceale alease umblă şi cu cei drepţi şi credincioşi să cunoaşte.
şi 9, 10. 17. Frica Domnului, cinstea ştiinţii.
18. Şi cinstea va păzi şi va îndrepta inima, veselie şi bucurie va da.
19. Celui ce să teame de Domnul bine-i va fi, şi în zilele sfârşitului său să va blagoslovi.
20. Plinirea înţelepciunii e a să teame de Dumnezeu şi plinirea de la rodurile ei. ||
21. Toată casa ei o va umplea de la neamuri, şi ceale ascunse de la comoarăle ei. 244r
22. Cununa înţelepciunii, frica Domnului, plinind pacea şi rodul mântuirii.
23. Şi o au văzut şi o au numărat. Şi amândoao sânt darurile lui Dumnezeu.
24. Ştiinţa şi înţeleagerea priceaperii înţelepciunea le va împărţi. Şi mărirea celor ce o ţin înaltă.
25. Rădăcina înţelepciunii e a să teame de Domnul, şi ramurile ei de lung veac.
26. În comoarăle înţelepciunii înţeleagerea şi cinstea minţii. Iară blăstămul păcătoşilor, înţelepciunea.
27. Frica Domnului scoate păcatul,
28. Că cine e fără frică nu să va putea îndrepta. Că mâniia îndrăznirii lui răsipirea lui iaste.
29. Până la vreame va suferi cel răbdătoriu, şi după aceaea răsplătirea veseliii.
30. Simţirea bună până la vreame va ascunde cuvintele ei; aşa buzele multora vor spune sâmţirea ei.
31. În vistieriile înţelepciunii, arătarea învăţăturii,
32. Iară urgisirea păcătosului, cinstea lui Dumnezeu.
33. Fiiule, poftind înţelepciunea, ţine direptatea şi Dumnezeu ţi-o va dărui,
34. Că înţelepciunea şi învăţătura, frica Domnului, şi ce e bine plăcut Lui,
35. Credinţa şi blândeaţele; şi va umplea vistieriile ei.
36. Nu fi necredincios teamerii de Domnul şi | să nu te apropii de El cu inimă îndoită. 244v
37. Nu fi făţarnic înaintea oamenilor şi să nu te sminteşti în buzele tale.
38. Ia aminte în iale, ca nu cumva să cazi şi să aduci sufletului tău necinste,
39. Şi să deascopere Dumnezeu ascunsele tale şi în mijlocul adunării să te zdrobească,
40. Căci că te-ai apropiat cu răotate de Domnul şi inima ta plină e de vicleşug şi de înşelăciune.

Cap 2

Cel ce va să slujască lui Dumnezeu steaie în dreptate, în frica lui Dumnezeu şi în răbdare. Iară cel ce să teame de Dumnezeu crează şi nădăjduiască într-Însul şi mari roduri de aci vor lua. Iară amar necredincioşilor şi nerăbdătorilor. Şi roada dumnezeieştii teameri să arată.

Math. 4, 1. 1. iiule, apropiindu-te la slujba lui Dumnezeu, stăi întru dreptate şi în frică şi
2 Tim. 3, 12. găteaşte sufletul tău spre ispită.
2. Smereaşte-ţi inima şi rabdă; pleacă-ţi ureachea şi priimeaşte cuvintele înţeleagerii şi nu grăbi în vreamea acoperirii.
3. Aşteaptă apestirile lui Dumnezeu; împreună-te lui Dumnezeu şi aştaptă ca să crească mai pre urmă viaţa ta.
4. Tot ce-ţ va plăcea ia şi în dureare rabdă şi întru smereniia ta răbdare să aibi;
*Înţel 3, 6. 5. *Că în foc să cearcă aurul şi argintul, iară oamenii cei de-a să priimi, în cuptoriul smereniii. ||
6. Creade lui Dumnezeu şi te va răscumpăra; şi-ţi îndreptează calea şi nădăjduiaşte 245r
într-Însul. Ţine frica Lui şi într-însa îmbătrâneaşte.
7. Cei ce vă teameţi de Domnul aşteptaţi mila Lui şi nu vă plecareţi de cătră Dânsul ca să nu cădeţ.
8. Cei ce vă teameţi de Domnul creadeţi Lui şi nu să va deşerta plata voastră.
9. Cei ce vă teameţi de Domnul nădăjduiţi întru Dânsul şi spre veselie vă va veni mila.
10. Cei ce vă teameţi de Domnul iubiţi-L pre Dânsul şi să vor lumina inimile voastre.
11. Uitaţi-vă, fiilor, la neamurile oamenilor; şi să ştiţi că nime n-au nădăjduit întru Domnul şi să fie ruşinat.
*Psalm 30, 1. 12. *Că cine au rămas întru poruncile Lui şi au fost părăsit? Au cine L-au chemat şi l-au urgisit?
13. Că bun şi milostiv e Dumnezeu şi va ierta în zioa năcazului păcatele; şi apărătoriu iaste tuturor celor ce-L caută întru dreptate.

14. Amar celui îndoit cu inima şi cu buze necurate şi cu mâni de răufăcătoare şi celui păcătos, *ce întră pre pământ pre doao căi. *3 Împăr. 18, 21.
15. Amar celor slăbănojiţi cu inima, carii nu cred lui Dumnezeu; şi pentru aceaea nu să vor apăra de la Dânsul.
16. Amar celor ce au pierdut răbdarea şi celor ce au lăsat căile ceale dreapte şi s-au |
245v abătut pre căi năsâlnice.
17. Şi ce vor face când va începe a să uita Domnul?
18. Cei ce să tem de Domnul nu vor fi necrezători cuvintelor Lui, *şi cei ce-L iubesc pre *Ioan 14, 23.
El vor ţinea calea Lui.
19. Cei ce să tem de Domnul vor căuta ceale ce sânt bine plăcute Lui, şi cei ce-L iubesc să vor umplea de leagea Lui.
20. Cei ce să tem de Domnul găti-vor inimile sale şi înaintea Lui vor sfinţi sufletele sale.
21. Cei ce să tem de Domnul păzesc poruncile Lui şi răbdare vor avea până la privirea Lui,
22. Zâcând: „De nu ne vom pocăi, vom cădea în mânile Domnului, şi nu în mânile omului";
23. Că, după mărimea Lui, aşa şi mila Lui cu El iaste".

Cap 3

Cinstea părinţilor e vreadnică de blagosloveniia lui Dumnezeu, şi necinstea de blăstăm. Blândeaţele sufletului să laudă împrotiva dezmierdării. Şi inima vârtoasă, vicleană şi făloasă să huleaşte, lăudând pre cel înţelept şi milostiv.

1 Fiii înţelepciunii, bisearica drepţilor şi neamul lor, ascultarea şi iubirea!
2 Judecata părinţilor ascultaţi, fiilor, şi aşa faceţi, să vă mântuiţi.
3 Că Dumnezeu au cinstit pre tatăl întru fii, şi judecata maicii căutând o au întărit spre fii.
4. Cel ce iubeaşte pre Dumnezeu să va ruga pentru păcate şi să va conteni de eale şi în rugăciunea zilelor să va asculta.
5. Şi ca cel ce strânge comoară, aşa şi cel ce cinsteaşte pre maica sa. ||
246r 6. Cel ce cinsteaşte pre tatăl său să va veseli întru fii şi în zioa rugăciunii sale să va asculta.
7. Cel ce cinsteaşte pre tatăl său viaţă mai lungă va vieţui, şi cel ce ascultă de tatăl său va stâmpăra pre maica sa.
8. Cel ce să teame de Domnul cinsteaşte părinţii şi ca domnilor slujaşte celor ce l-au născut.
9. *În faptă şi în cuvânt şi în toată răbdarea cinsteaşte pre tatăl tău, *Ieşire 20, 12.
10. Ca să-ţ vie blagoslovenie de la el, şi blagosloveniia lui să rămâie întru cel mai de 2 Leage 6, 16.
pe urmă. Math. 15, 4.
11. *Blagosloveniia tatălui întăreaşte casele fiilor, iară blăstămul maicii dezrădăcinează *Marcu 7, 10.
temeiurile. Efes. 6, 2.
12. Nu te slăvi întru ocara tătâni-tău, că nu-ţi iaste ţie slavă ruşinea lui; Facer. 27, 27
13. Că slava omului, din cinstea tătâni-său, şi ocara fiiului, tatăl fără de cinste. şi 49, 2.
14. Fiiule, priimeaşte bătrâneaţele tătâni-tău şi să nu-l întristezi în viaţa lui.
15. Şi, de va slăbi de simţire, iartă-l şi să nu-l urgiseaşti întru vârtutea ta. Că milosteniia părintelui nu va fi întru uitare.
16. Că pentru păcatul maicii ţi să va întoarce ţie bine
17. Şi întru dreptate ţi să va zidi ţie; şi în zioa năcazului ţi să va aduce aminte şi, precum în sănin ghiaţa, să vor topi păcatele tale.
18. Decât veaste rea iaste cel ce părăseaşte pre tatăl; şi e blăstămat de Dumnezeu cel ce întărâtă pre maica.
19. Fiiule, întru blândeaţe fă lucrurile tale şi preste slava oamenilor vei fi iubit.
20. *Cât eşti de mare te smereaşte întru toate şi înaintea lui Dumnezeu vei afla har, | *Filip. 2, 3.
246v 21. Că mare-i putearea lui Dumnezeu unuia şi de la cei smearini să cinsteaşte.
22. *Ceale mai înalte decât tine să nu cauţi şi ceale mai tari decât tine să nu ispiteşti. *Pild. 25, 27.
Ci ceale ce ţ-au poruncit Dumnezeu, acealea gândeaşte pururea, şi în ceale mai multe ale Lui lucruri să nu fii grijnic.
23. Că nu-ţi iaste de lipsă a vedea cu ochii tăi ceale ascunsă.
24. În lucrurile ceale deşarte nu ispiti mult, şi întru multe lucrurile Lui nu fi grijnic.

25. Că multe preste simţirea omenească s-au arătat ţie,
26. Şi pre mulţi i-au împiedecat prepusul altora şi întru deşertăciune i-au ţinut sâmţirea lor.
27. Inima vârtoasă rău va avea în ceale mai de pre urmă; şi cel ce iubeaşte primejdiia într-însa va peri.
28. Inima ce întră prin doao căli nu va avea sporiu, şi cel cu inimă îndărăvnică întru aceaea să va sminti.
29. Inima vicleană să va îngreoia întru dureri şi păcătosul va adaoge a păcătui.
30. Adunării celor trufaşi nu va fi sănătate, că tufa păcatului să rădăcinează întru dânşii şi nu să va înţeleage.
31. Inima înţeleptului să înţeleage întru înţelepciune şi ureachea bună va auzi cu toată pofta înţelepciunea.
32. Inima înţeleaptă şi înţelegătoare să va feri de păcate şi în lucrurile dreptăţii sporiu va avea.
*Danil. 4, 24. 33. *Focul ce arde îl stânge apa, şi milosteniia stă împrotiva păcatelor.
34. Şi Dumnezeu iaste celui ce i-au dat har. Adusu-ş-au aminte de El în vreamea viitoare, şi în vreamea căderii sale va afla întărire. ||

Cap 4

247r

Spre lucrurile milosteniii şi spre înţelepciune mult îndeamnă, arătând folosânţele aceştiia. Ruşinea bună şi rea. A nu să tăinui înţelepciunea, nici adevărului a grăi împrotivă. Pentru dreptate a să lupta. Cuvântului tău lucrarea să răspunză. Fii liubovnic către supuşi, şi nu scump.

Tovie 4, 7. 1 Fiiule, milosteniia nu o trage de către sărac şi ochii tăi nu-i feri de la cel sărac.
2 Pre sufletul cel flămând să nu-l urgiseşti şi să nu întărâţi pre cel sărac întru lipsa sa.
3. Inima celui lipsit nu o năcăji şi nu zăbovi darea celui ce te sileaşte.
4. Rugăciunea celui năcăjit nu o lepăda şi nu-ţi întoarce faţa de la cel lipsit.
5. De către cel sărac nu-ţi întoarce ochii pentru mânie şi nu lăsa, celor ce-şi ţin, înapoi a te blăstăma,
6. Că a celui ce te blastămă întru amărăciunea sufletului să va asculta cearerea lui; şi-l va asculta Cel ce l-au făcut.
7. Adunării săracilor veasăl te arată şi celui bătrân smereaşte-ţi sufletul şi celui mărit smereaşte-ţi capul tău.
8. Pleacă săracului fără întristare ureachea ta şi răsplăteaşte deatoriia ta şi răspunde păciuite întru blândeaţe.
9. Slobozeaşte pre cel ce pătimeaşte nedreptate din mâna celui trufaşu şi nu lua acru întru inima ta.
10. La judecată fii săracilor milostiv ca tatăl, şi în loc de bărbat maicii lor.
11. Şi vei fi tu ca fiiul Celui Preaînalt ascultând şi te va milui mai vârtos decât maica ta. |
12. Înţelepciunea fiilor săi le suflă viaţă şi priimeaşte pre cei ce o caută şi înainte va 247v
mearge în calea dreptăţii.
13. Şi cel ce o iubeaşte iubeaşte viaţa; şi cei ce priveghează la ea vor îmbrăţişa plăcearea ei.
14. Cei ce o vor ţinea vor moşteni viaţa; şi unde va întra, va blagoslovi Dumnezeu.
15. Cei ce slujesc ei vor fi următori Celui Sfânt; pre cei ce o iubesc, îi iubeaşte Dumnezeu.
16. Cel ce o aude va judeca neamuri; şi cel ce priveaşte la ea va rămânea cutezând.
17. De-i va creade, o va moşteni şi vor fi întru întărire zidirile ei.
18. Că întru ispită umblă cu el şi întru cei dintâiu îl aleage.
19. Teamere şi frică şi cercetare va duce preste el. Şi ea va chinui întru năcazul învăţăturii sale până ce va ispiti întru gândurile sale şi să crează sufletului lui.
20. Şi-l va întări şi cale direaptă va aduce la el şi-l va veseli,
21. Şi-i va goli ascunsele sale şi va aduna comoară preste el ştiinţa şi înţeleagerea dreptăţii.
22. Iară, de va rătăci, îl va părăsi şi-l va da în mânile nepriiatinului său.
23. Fiiule, ţine vreamea şi te fereaşte de rău.
24. Pentru sufletul tău nu te ruşina a spune adevărul.
25. Că iaste ruşinea carea aduce păcat şi iaste ruşine carea aduce mărire şi dar.

26. Nu lua faţă asupra feaţii tale, nici asupra sufletului tău, minciună.
27. Nu te sfii de aproapele tău în cădearea sa, ||
248r 28. Nici ţinea cuvântul în vreame de mântuire. Nu ascunde înţelepciunea ta întru podoaba sa,
29. Că în limbă înţelepciunea să cunoaşte. Şi înţeleagerea şi ştiinţa şi învăţătura în cuvântul celui înţelept, şi tăriia în lucrurile dreptăţii.
30. Nu grăi împrotivă cuvântului adevărului nici într-un chip, şi de minciuna neînvăţăturii tale te ruşinează.
31. Nu te ruşina a-ţi mărturisi păcatele şi nu te supune la tot omul pentru păcat.
32. Să nu stai împrotiva feaţii celui putearnic, nici te sili împrotiva lovirii răului.
33. Pentru dreptate luptă pentru sufletul tău şi până la moarte te luptă pentru dreptate, şi Dumnezeu va învinge pentru tine nepriiatinii tăi.
34. Să nu fii grabnic în limba ta şi zădarnic şi slăbănogit în lucrurile tale.
35. Să nu fii ca leul în casa ta, răsturnând paznicii tăi şi apăsând supuşii tăi.
36. Nu fie mâna ta întinsă spre luare şi strânsă spre dare.

Cap 5

Nu trebuie a rămânea în păcat pentru nădejdea averilor, a tinereaţelor, a tăriii au a milii Domnului. Nu fi rătăcind, ci stătornic şi blând în calea Domnului şi inimos în cuvinte. Nu fi clevetitoriu au de doao limbi.

1. Nu privi spre moşteniri nedreapte şi să nu zici: „Am destulă viaţă”, că nimic va folosi în vreamea de izbândă şi de acoperire. |
248v 2. Şi să nu urmezi întru tăriia ta pofta inimii tale.
3. Şi să nu zici: „Cum am putut au cine mă va supune pentru ceale sfinte ale meale?”, că Dumnezeu izbândind va izbândi.
4. Să nu zici: „Păcătuit-am; şi ce mi s-au întâmplat trist?”, că Cel Preaînalt e, răbdând, răsplătitoriu.
5. De păcatul iertat să nu fii fără teamere, nici adaoge păcat peste păcat;
6. Şi să nu zici: „Mila Domnului mare iaste, spre mulţimea păcatelor meale Să va milostivi”,
7. *Că mila şi mâniia de la El curând să apropie şi spre cei păcătoşi priveaşte mâniia Lui. *Pil. 10, 6.
8. Nu zăbovi a te întoarce la Domnul, nu treace din zi în zi,
9. Că degrabă va veni mâniia Lui şi în vreamea izbândii te va pierde.
10. *Nu fi îndoit în bogăţiile ceale nedreapte, că nu-ţ vor folosi în zioa acoperirii şi a izbândii. *Pilde. 11, 4,28.
11. Nu te vântura spre tot vântul şi nu te duce spre toată calea, că aşa tot păcătosul să cearcă în limba îndoită.
12. Fii stătornic în calea Domnului şi în adevărul înţeleagerii tale şi în ştiinţă; şi să te urmeaze cuvântul păcii şi al dreptăţii.
13. Fii blând a auzi cuvântul, să-l înţelegi, şi cu înţelepciune grăiaşte răspuns adevărat.
14. De iaste ţie înţeleagere, răspunde aproapelui, iară de nu, fie mâna ta preste gura ta, ca să nu te prinzi în cuvânt neînvăţat şi să te ruşinezi.
15. Cinste şi mărire în vorba înţeleptului, iară limba celui nebun răsipire lui iaste.
249r 16. Să nu te chemi clevetitoriu şi cu limba ta || să nu te prinzi şi să te ruşinezi,
17. Că preste fur e ruşinea şi pocăaniia şi însămnare rea foarte preste cel de doao limbi, iară clevetitoriului, mânie şi vrăjmăşie şi ocară.
18. Îndreptează pre cel mic şi pre cel mare aseaminea.

Cap 6

Iubirea celui de-aproape o gonescu probozirea, pizma şi vrăjmăşiia; carea o ajută dulceaţa în cuvinte şi pacinica petreacere. De multe fealiuri sânt priiatinii, ci priiatinul cel adevărat nu să poate destul biciului. Cât trebuie a iubi şi a cruţa înţelepciunea. Trebuie a să cerca însoţirea înţelepţilor şi a să ţinea poruncile lui Dumnezeu.

1. Să nu fii pentru priiatin nepriiatin aproapelui; că probozirea şi ocara cel rău le va moşteni, şi tot păcătosul pizmătareţu şi de doao limbi.
2. *Nu te rădica în cugetul inimii tale ca taurul, ca să nu să izbăvească vârtutea ta prin nebunie, *Râm. 12, 16. Filip. 2, 3.

3. Şi frunzele tale să le mânce şi rodurile tale să le piarză şi să fii lăsat ca un lemn uscat în pustie.
4. Că sufletul viclean va pierde pre cel ce-l are şi spre bucurie îl dă nepriiatinilor şi-l va duce în soartea necredincioşilor.
5. Vorba dulce înmulţeaşte priiatinii şi îmblânzeaşte nepriiatinii. Şi limba mulţămitoare în omul bun sporeaşte.
6. Mulţi păciuitori să-ţi fie, şi sfetnic fie ţie unul dintr-o mie.
7. De stăpâneşti pre priiatin, în ispită îl stăpâneaşte şi nu lesne îi creade, |
8. Că ieste priiatin după vreamea sa, şi nu va rămânea în zioa năcazului. 249v
9. Şi ieste priiatin care să întoarce la nepriiatinie. Şi ieste priiatin care ura şi vrajba şi sudalmele le va descoperi.
10. Iară ieste priiatin soţu measii, şi nu va rămânea în zioa lipsei.
11. Priiatinul, de va rămânea înfipt, va fi ţie ca aseaminea şi între caznicii tăi cutezând să va purta.
12. De să va smeri împrotiva ta şi să va ascunde de la faţa ta, de un gând vei avea priiatinie bună.
13. De nepriiatinii tăi te desparţi, şi de priiatinii tăi ia aminte.
14. Priiatinul credincios, apărătoriu tare, iară cel ce-l află află, comoară.
15. Priiatinului credincios nici o asămănare ieste şi nu ieste vreadnică măsura aurului şi a argintului împrotiva bunătăţii credinţii lui.
16. Priiatinul credincios, leacul vieţii şi al nemuririi; şi cei ce să tem de Domnul îl vor afla.
17. Cel ce să teame de Dumnezeu aseaminea va avea priiatinie bună; că după el va fi priiatinul lui.
18. Fiiule, din tinereaţele tale priimeaşte învăţătura şi până la cărunteaţe vei afla înţelepciunea.
19. Ca cel ce ară şi samănă, apropie-te de ea şi sprijineaşte rodurile ei ceale bune,
20. Că în lucrarea ei puţintel vei osteni şi curând vei mânca din rodurile ei.
21. Cât e de aspră foarte înţelepciunea oamenilor celor neînvăţaţi, şi nu va rămânea || întru-însa cel neinimos. 250r
22. Ca putearea pietrii cercare va fi într-înşii şi nu vor zăbovi a o lepăda.
23. Că înţelepciunea învăţăturii după numele ei iaste şi nu iaste multora arătată. Iară cărora e cunoscută, rămâne până înaintea lui Dumnezeu.
24. Auzi, fiiule, şi priimeaşte sfatul înţeleagerii şi să nu leapezi sfatul lui.
25. Bagă picioarele tale în obezile ei, şi în lanţul ei cel de aur grumazul tău.
26. Supune-ţi umărul tău şi o poartă şi nu te vei trândăvi de legăturile ei.
27. În tot sufletul tău apropie-te de ea şi întru toată vârtutea ta ţine căile ei.
28. Cercetează-o şi ţi să va arăta şi, dobândind-o, să nu o părăseşti,
29. Că în ceale mai de pre urmă vei afla odihnă într-însa şi ţi să va întoarce spre veselie.
30. Şi-ţi vor fi obezile ei spre apărarea tăriii şi spre temeiurile puterii, şi lanţul ei spre văjmântul de mărire.
31. Că podoaba vieţii iaste într-însa, şi legăturile ei legătura mântuirii.
32. Haina mărirei o vei îmbrăca şi cununa bucuriei o vei pune preste tine.
33. Fiiule, de vei lua aminte spre mine, o vei învăţa, şi, de vei lipi sufletul tău, înţelept vei fi.
34. De vei pleca ureachea ta, vei priimi învăţătura, şi, de vei iubi a auzi, înţelept vei fi. |
*Jos 8,9. 35. *Întru mulţimea bătrânilor celor înţelepţi stăi şi înţelepciunii lor din inimă te împreună, 250v
ca toată vestirea lui Dumnezeu să o poţi auzi, şi pildele laudii să nu fugă de la tine.
36. Şi, de vei vedea pre cel înţelept, mânecă la el, şi treaptele uşii lui le freace piciorul tău.
*Psalm 1, 2. 37. *Gândirea ta o aibi în poruncile lui Dumnezeu şi întru ceale poruncite ale Lui mai vârtos neîncetând să fii. Şi El îţ va da inimă, şi pofta înţelepciunii să va da ţie.

Cap 7

A să feri de reale. Oprescu-să trufiia, făliia de fapte bune, slăbiciunea inimii, minciuna, limbuţiia înaintea celor bătrâni şi făliia în jârtve. Lauda ţarinii, a muierii bune şi a slugii ascultătoare. Părinţii să-şi înveaţe fiii şi să-ş mărite featele. Fiii să-şi cinstească părinţii. Dumnezeu şi preoţii Lui trebuie a să cinsti. Îndeamnă spre faptele milosteniii şi spre aducerea aminte de ceale mai de pre urmă.

1. Nu face reale şi nu te vor cuprinde.
2. Depărtează-te de cel viclean şi vor înceta realele de la tine.
3. Fiiule, nu sămăna ceale reale în brazdele nedreptăţii şi nu le vei săcera înşeptite.

4. Nu cerca de la domn derăgătorie, nici de la împăratul scaunul de cinste.
5. *Nu te face drept înaintea lui Dumnezeu, că El cunoaşte inima. Şi lângă împăratul *Iov. 9, 2, 20.
251r nu voi a te || arăta înţelept. Psalm. 142, 2.
6. Nu cerca a fi judecătoriu, de nu vei fi putearnic a rumpe cu vârtutea nedreptatea, ca Eccles. 7, 17.
nu cumva să te temi de faţa celui putearnic şi să pui sminteală întru dreptatea ta. Luca 18, 11.
7. Nu păcătui spre mulţimea cetăţii, nici te slobozi spre norod,
8. *Nici lega îndoite păcate, că nici întru unu vei fi nevinovat. *Jos 12, 7.
9. Nu fi slab de inimă în sufletul tău.
10. A te ruga şi a face milostenie nu treace cu vedearea.
11. Să nu zici: „Spre mulţimea darurilor meale va privi Dumnezeu şi, aducând eu lui Dumnezeu celui preaînalt darurile meale, le va priimi”.
12. Să nu râzi de om întru amărăciunea inimii, *că iaste Cel ce smereaşte şi înalţă, *1 Împăra. 2, 7.
împrejur văzătoriul Dumnezeu.
13. Să nu ari minciună asupra fratelui tău, nici spre priiatin aşijderea să faci.
14. Să nu vreai a minţi toată minciuna, că necurmarea ei nu-i bună.
15. Nu fi limbut întru mulţimea celor bătrâni şi nu prociti cuvântul în rugăciunea ta.
16. Nu urî lucrurile ceale de osteneală şi prostimea cea zidită de la Cel Preaînalt.
17. Nu te socoti întru mulţimea celor neînvăţaţ.
18. Adu-ţi aminte de mânie, că nu va zăbovi.
19. Smereaşte-ţi foarte sufletul, că izbânda trupului celui necurat foc e şi vierme.
251v 20. Să nu fii călcătoriu de leage spre priiatinul | ce întârzie banii, nici fratele cel iubit cu aur îl vei urgisi.
21. Nu te depărta de la muierea cea înţeleaptă şi bună, carea o ai dobândit întru frica Domnului, că harul stidinţii ei e preste aur.
22. *Nu vătăma sluga ce lucră întru dreptate, nici năimitul ce-şi dă sufletul său. *Preoţii (Levitic)
23. Sluga înţeleaptă iubeaşte-o ca sufletul tău, nu o încelui de slobozenie, nici o părăsi lipsită. 19, 13.
24. Dobitoace sânt ţie? Ia-le aminte. Şi de sânt folositoare, rămâie la tine.
25. Fii sânt ţie? Învaţă-i şi-i pleacă din prunciia lor.
26. Fecioare sânt ţie? Ţine trupul lor şi nu-ţ arăta veaselă faţa ta către eale.
27. Dă fata şi mare lucru vei face; şi omului înţelept o dă.
28. Muiare, de-ţi iaste ţie după sufletul tău, nu o lepăda. Şi ceii urâcioasă nu te încredinţa *în toată inima ta. *Tovie 4, 3.
29. Cinsteaşte pre tatăl tău şi de suspinul maicii tale să nu te zăuiţi.
30. Adu-ţi aminte că fără de dânşii n-ai fi născut şi le răsplăteaşte, precum şi ei ţie.
31. În tot sufletul tău teame-te de Domnul şi preoţii Lui îi sfinţeaşte.
32. În toată vârtutea ta iubeaşte pre Cel ce te-au făcut şi slujitorii Lui să nu-i părăseşti.
33. *Cinsteaşte pre Dumnezeu din tot sufletul tău şi cinsteaşte preoţii şi te curăţeaşte *2 Leage 12, 18.
cu braţele.
252r 34. Dă-le partea, *precum ţi s-au poruncit, a pâr||ghelor şi a curăţeniii şi de lenevirea *Preoţ. 2, 3.
ta curăţeaşte-te cu pâţâni. Numer. 18, 15.
35. Darea braţelor tale şi jârtva sfinţeniii vei aduce Domnului, şi începaperea celor sfinte.
36. Şi săracului întinde mâna ta, ca să să săvârşască mângăiarea şi blagosloveniia ta.
37. Darul dăruirii înaintea a tot celui viu, şi celui mort nu-i opri darul.
38. Nu *lipsi celor ce plâng întru mângăiare şi cu cei jelnici umblă. *Râm. 12, 15.
39. *Să nu te leneveşti a cerceta pre cel beteag, că dintru aceştia întru iubire te vei întări. *Math. 25, 36.
40. Întru toate lucrurile tale adu-ţi aminte de ceale mai de pre urmă ale tale şi în veac nu vei păcătui.

Cap 8

Nu trebuie a să certa cu cel puternic, cu cel găzdac, limbut şi neînvăţat. Nu trebuie a să urgisi cel ce să pocăieaşte, nici cel bătrân. De moartea nepriiatinului nu te bucura. Trebuie a să asculta cei mai bătrâni, a să certa cei păcătoş şi hulitori. A împrumuta. A să închizeşea. Împrotiva judecătoriului. Cu cel îndrăzneţu. Cu cel mânios. Cu cei nebuni. Cu cel strein.

1. Nu te legiui cu omul putearnic, ca să nu cazi în mânile lui.
2. *Nu te certa cu omul bogat, ca nu cumva împrotiva ta să-ţi rânduiască pâră; *Math. 25, 25.
3. *Că pre mulţi i-au pierdut aurul şi argintul şi până la inima împăraţilor s-au *Jos. 31, 6.
întins şi s-au întors.

4. Nu te judeca cu omul limbut şi nu grămădi | pre focul lui leamne. 252v
5. Nu te împărtăşi cu omul neînvăţat, ca nu cumva rău să grăiască de neamul tău.
6. Nu urgisi pre omul ce să întoarce de la păcat, nici-l probozi. Adu-ţi aminte că toţi sântem întru certare.
*2 Corith. 2,6. 7. *Nu urgisi pre omul întru bătrâneaţele sale, că dintre noi îmbătrânesc.
Galateani 6, 1. 8. Nu te bucura de moartea nepriiatinului tău, ştiind că toţi murim şi spre bucurie a veni
Preoţi 19, 32. nu voim.
*Înţelep. 6, 35. 9. *Nu urgisi povestirea bătrânilor celor înţelepţi şi întru pildele lor petreci,
10. Că de la dânşii vei învăţa înţelepciunea şi învăţătura înţeleagerii şi a sluji celor mari fără ponoslu.
11. Nu te treacă vorba bătrânilor, că ei au învăţat de la părinţii săi.
12. Că de la dânşii veai învăţa înţeleagerea şi în vreame de lipsă a da răspuns.
13. Nu aprinde cărbuni păcătoşilor certându-i şi să nu te aprinzi de para focului păcatelor lor.
14. Să nu stai împrotiva feaţii celui hulitoriu, ca să nu şază ca un leşuitoriu gurii tale.
*Jos. 29, 4. 15. *Nu împrumuta pre omul cel mai tare de tine. Iară, de vei împrumuta, ca cum ai fi pierdut ţine.
16. Nu te închizeşa preste vârtutea ta. Iară, de te vei închizeşa, ca când ai întoarce gândeaşte.
17. Nu judeca împrotiva judecătoriului, că după ce e drept giudecă.
*Facere 4, 8. 18. *Cu cel îndrăzneţu nu mearge în cale, ca nu cumva să îngreoiază răotăţile sale spre tine, că el după || vrearea sa mearge şi împreună cu nebuniia lui vei peri. 253r
*Pilde 22, 24. 19. *Cu cel mânios nu face gâlceavă, şi cu cel îndrăzneţu nu mearge în pustie, căci ca o nimica e înaintea lui sângele şi, unde nu iaste ajutoriu, te va zdrobi.
20. Cu cei nebuni sfat nu avea, că nu vor putea iubi fără ce le place.
21. Înaintea celui strein nu face sfat, că nu ştii ce va naşte.
22. Că nu vei vădi omului inima ta, ca să nu-ţi aducă dar mincinos şi să te hulească.

Cap 9

Cât de înţelept trebuie a petreace cu muierile şi cât e de cu primejdie bărbaţilor soţirea lor. Priiatinul vechiu a să ţinea. Slava păcătosului a nu răvni. Departe fii de omul ce are puteare a ucide. Cu cei înţelepţi a petreace şi pe Dumnezeu înaintea oamenilor a-L avea.

1 Nu răvni muiarea sinului tău, ca să nu areate preste tine răotatea învăţăturii vicleane.
2 Nu da muierii putearea sufletului tău, să nu între întru putearea ta şi să te ruşinezi.
3. Nu privi la muierea mult zburătoare, ca nu cumva să cazi în cursele ei.
4. Cu cea jucătoare necurmat să nu fii, nici să o auzi, ca să nu piei întru putearea ei.
*Facere 2, 6. 5. *La vergură nu privi, ca să nu te sminteşti întru frumseaţea ei. |
*Pilde 5, 2. 6. *Nu da curvarilor sufletul tău în nice unul, ca să nu te piarză pre tine şi moştenirea ta. 253v
7. Nu privi împregiur în uliţele cetăţii, nici rătăci prin uliţele ei.
*Facere 34, 2. 8. *Întoarce-ţi faţa de cătră muiarea împodobită şi să nu priveşti la faţă streină.
2 Împăr. 11, 4 9. Pentru frumseaţea muierii mulţi au perit; şi dintr-aceasta pofta arde ca focul.
şi 13, 1. 10. Toată muiarea curvă ca gunoiul în cale să va călca.
Mathei 5, 28. 11. De frumseaţea muierii streine mulţi mirându-să, urgisiţi s-au făcut, că vorba ei arde ca focul.
12. Cu muiarea streină nicidecum să şezi, nici să te culci cu ea într-un culcuşu.
13. Şi să nu te gâlceveşti cu ea la vin, ca nu cumva să se pleace inima ta spre ea şi cu sângele tău să cazi spre perire.
14. Nu părăsi priiatinul vechiu, că cel nou nu va fi aseaminea lui.
15. Vinul nou, priiatinul nou; să va învechi şi cu dulceaţă îl vei bea.
*Judecă. 9, 4. 16. *Nu răvni muiarea şi averile păcătosului, că nu ştii carea va fi răsipirea lui.
2 Împăr. 15, 10. 17. Nu placă ţie nedreptatea celor nedrepţ, ştiind că până la iad nu va plăcea necredinciosul.
18. Departe fii de omul ce are puteare a ucide şi nu vei prepune frica morţii,
19. Şi, de te vei apropiia de el, să nu-i greşeşti ceva, ca nu cumva să-ţi ia viaţa.
20. Împreunarea morţii să o ştii, că în mijloc de || laţuri vei întra şi spre armele celor ce-i doare vei umbla. 254r

21. După vârtutea ta păzeaşte-te de aproapele tău şi cu cei înţelepţi şi precepuţi te petreci.
22. Oameni drepţi fie oaspeţii tăi şi întru frica lui Dumnezeu fie fala ta.
23. Şi întru simţire să-ţi fie gândirea de Dumnezeu şi toată vorba ta, întru poruncile Celui Preaînalt.
24. În mâna meşterilor lucrurile să vor lăuda, şi căpeteniia norodului întru înţelepciunea vorbei sale, întru înţeleagere direaptă cuvântul celor bătrâni.
25. Groaznic iaste în cetatea sa omul limbut, şi cel sumeţu întru cuvântul său urâcios va fi.

Cap 10

Judecătoriul înţelept, folositoriu; cel neînţelept, păgubitoriu. Pre îndreptătoriu supuşii urmează. Toate sânt în mâna lui Dumnezeu. A să uita de nedireptate. Urgisirea trufiii, a nedreptăţii, a ocărâi, a lăcomiii. Omul de scurtă viaţă, după moarte, viiarme. Pricina depărtării de la Dumnezeu e trufiia. Neamurile pentru trufie de la Dumnezeu s-au pierdut. Lauda teamerii de Dumnezeu. Nu trebuie a să urgisi săracul drept, nici bogatul păcătos a să cinsti. Sufletul în blândeaţe a-l ţinea.

254v 1. Judecătoriul înţelept va judeca norodul | său şi căpetenia celui înţelept stătornică va fi.
2. *După judecătoriul norodului, aşa şi slujitorii lui; şi precum e îndreptătoriul cetăţii, aşa şi cei ce lăcuiesc într-însa. *Pilde 29, 12.
3. *Împăratul nebun va pierde norodul său, şi cetăţile să vor lăcui prin înţelepciunea celor putearnici. *3 Împăr. 12, 13.
4. În mâna lui Dumnezeu putearea pământului; şi îndreptătoriu de folos va deştepta spre vreame preste el.
5. În mâna lui Dumnezeu sporiul omului; şi preste faţa scriitoriului va pune cinstea sa.
6. Toată nedireptatea celui de-aproape nu o pomeni *şi nimic nu face în lucrurile nedreptăţii. *Preoţie 19, 13.
7. Urâcioasă e înaintea lui Dumnezeu şi oamenilor mândriia şi urâtă toată nedreptatea neamurilor.
8. *Împărăţiia de la neam în neam să treace pentru nedreptăţi şi nelegiuiri şi ocări şi pentru multe vicleşuguri, *Danil. 4, 14.
9. Iară decât cel lacom nimic nu e mai necurat. Ce să făleaşte pământul şi cenuşea?
10. Nimic nu iaste mai nedrept decât a iubi banii, că acesta şi sufletul său vânzătoriu îl are. Că, întru viaţa sa, ş-au lepădat ceale dinlontru ale sale.
11. Toată biruinţa, viaţă scurtă; lângoarea mai lungă îngreoaie pre doftor.
12. Lângoarea scurtă o taie doftorul; aşea şi împăratul astăzi iaste, şi mâne va muri.
255r 13. Căci când va muri omul, va moşteni şerpii şi || fiiarăle şi viermii.
14. Începutul trufiii omului, lepădarea de Dumnezeu,
15. Că de la Cel ce l-au făcut s-au depărtat inima lui. Că începutul a tot păcatul e trufiia. Cel ce o va ţinea să va umplea de blăstămuri şi-l va întoarce întru sfârşit.
16. Pentru aceaea au necinstit<it> Domnul adunarea celor răi şi i-au răsipit până în sfârşit.
17. Scaunele povăţuitorilor celor trufaşi le-au răsipit Dumnezeu şi a şedea au făcut pre cei smerini pentru ei.
18. Rădăcinile neamurilor celor trufaşe le-au săcat Dumnezeu şi au săditpre cei smearini dintru acealeaş neamuri.
19. Ţărâle neamurilor le-au răsipit Domnul şi le-au pierdut până la temeiu.
20. Săcat-au dintr-înşii şi i-au pierdut şi a înceta au făcut pomenirea lor de pre pământ.
21. Pomenirea celor trufaşi o au pierdut Dumnezeu şi au lăsat pomenirea celor smearini cu simţirea .
22. Nu s-au zidit oamenilor trufiia, nici mâniia neamului muieresc.
23. Sămânţa oamenilor să va cinsti aceasta carea să teme de Dumnezeu. Iară sămânţa aceasta să va necinsti, carea treace poruncile Domnului.
24. În mijlocul fraţilor, îndreptătoriul lor întru cinste; şi cei ce să tem de Domnul vor fi în ochii Lui. |
255v 25. Mărirea bogaţilor, a celor cinstiţi şi a săracilor teamere de Dumnezeu iaste.
26. Nu urgisi pre omul cel direpţ, sărac, şi nu mări pre omul cel păcătos, bogat.
27. Cel mare şi judecătoriul şi cel putearnic iaste în cinste, şi nu e mai mare decât cel ce să teame de Dumnezeu.
28. *Slujii înţeleapte vor sluji cei sloboz; şi omul înţelept şi învăţat nu va murmura, fiind certat, şi cel neştiut nu să va cinsti. *Pilde 17, 2. 2 Împăr. 12, 13.

29. Nu te înălţa în facerea lucrului tău şi nu te îndoi în vreamea strâmturii.
*Pilde 12, 9. 30. *Mai bun e cel ce lucră şi prisoseaşte întru toate decât cel ce să făleaşte şi-i lipsit de pâine.
31. Fiiule, întru blândeaţe ţine-ţi sufletul şi-i dă cinste după vredniciia sa.
32. Pre cel ce păcătuiaşte întru sufletul său, cine-l va îndrepta? Şi cine va cinsti pre cel ce necinsteaşte sufletul său?
33. Cel sărac să făleaşte prin învăţătura şi teamerea sa; şi iaste om care să măreaşte pentru avearea sa.
34. Iară cel ce să făleaşte întru sărăcie, cu cât mai vârtos întru aveare? Şi cel ce să făleaşte întru aveare teamă-să de sărăcie.

Cap 11

Înţelepciunea smeritului. Din faţă nime nu trebuie să să judece. De haină şi de cinste nu tre||buie a să făli. A întreba de lucru mai înainte de judecată. A nu grămăzi ceale vremealnice, nici într-însăle a nădăjdui au a să făli. Ceale bune şi ceale reale de la Dumnezeu sânt. Şi de ceale bune şi de ceale reale adu-ţi aminte. În casă nu fieştecine a băga şi de aleşuirile celui viclean a să feri. 256r

Facere 41, 40. Danil 6, 3. 1. Înţelepciunea smeritului va înălţa capul lui şi-l va face a şedea în mijlocul celor mari.
Ioan 7, 18. 2. Nu lăuda omul în faţa sa, nici urgisi om în vedearea sa.
3. Scurtă întru ceale zburătoare iaste albina, şi începutul dulceţii are rodul ei.
*Fapte 12, 21, 22. 4. *În văjmânt să nu te făleşti niciodată, nici în zioa cinstii tale să te înalţi, că minunate-s lucrurile Celui Preaînalt a Unuia, şi slăvite şi ascunse şi nevăzute lucrurile Lui.
5. Mulţi tirani au şezut în thron, şi cel fără prepus au purtat steama.
*3 Împăr. 15, 28. 6. *Mulţi putearnici s-au apăsat foarte şi cei slăviţi s-au dat în mânile altora.
Ester. 6, 7. 7. Mai nainte de ce vei întreba, nu urgisi pre cineva; şi, dacă vei întreba, ceartă drept.
*Pilde 18, 13. 8. *Mai nainte de ce vei auzi, nu răspunde cuvânt, şi în mijlocul vorbelor nu adaoge a grăi.
9. De lucrul ce nu te supără nu te certa şi în judecata păcătoşilor nu sta.
*1 Timoth 6, 9. 10. Fiiule, nu întru multe fie faptele tale. *Şi, de vei fi bogat, nu vei fi curat de greşală, că, de vei urma, nu vei prinde şi, de vei fugi, nu vei scăpa.
*Eclez. 4, 8. 11. *Iaste om ostenindu-să şi grăbind şi durând necredinciosul, şi cu atâta mai vârtos nu va prisosi; |
12. Iaste om lânced, având lipsă de ajutoriu, mai mult scăzând din vârtute şi prisosind în sărăcie, 256v
*Iov. 42, 10. 13. *Şi ochiul lui Dumnezeu privind spre el întru bine şi l-au rădicat din smerenia lui şi au înălţat capul lui; şi s-au minunat într-însul mulţi şi au cinstit pre Dumnezeu.
*Iov 2, 10. 14. *Ceale bune şi ceale reale, viaţa şi moartea, sărăciia şi cinstea de la Dumnezeu sânt.
15. Înţelepciunea şi învăţătura şi ştiinţa legii, la Dumnezeu; iubirea şi căile celor buni, la Dânsul.
16. Rătăcirea şi întunearicul păcătoşilor împreună li s-au zidit, iară cei ce să bucură în reale îmbătrânesc în rău.
17. Darea lui Dumnezeu rămâne drepţilor, şi sporirea ei urmări va avea în veac.
18. Iaste cine să îngăzdăceaşte cruţat lucrând, şi aceasta e partea sâmbriii lui,
*Luca 12, 19. 19. În ceaea ce zice: *„Aflat-am mie odihnă şi acum voiu mânca din bunătăţile meale sângur”.
20. Şi nu şti că vreamea va treace, şi moartea să apropie şi va lăsa toate altora şi va muri.
21. Stăi întru testamântul tău şi într-însul grăiaşte şi în lucrul poruncilor tale îmbătrâneaşte.
22. Să nu rămâi în lucrurile păcătoşilor, iară cutează întru Dumnezeu şi rămâi în locul tău;
23. Că lezne iaste în ochii lui Dumnezeu îndată a face cinstit pre cel sărac.
24. Blagoslovenia lui Dumnezeu spre plata celui drept grăbeaşte şi în ceas degrabă purceaderea ei rodeaşte.
25. Să nu zici: „Ce lipsă e mie şi ce bunătăţi vor fi mie dintr-aceasta?” ||
26. Să nu zici: „Destul îm sânt mie; şi ce rău dintr-aceasta îm va fi?” 257r
*Jos 18, 25. 27. *În zioa celor bune să nu te uiţi de ceale reale, şi în zioa celor reale să nu te uiţi de ceale bune,
28. Că lezne iaste înaintea lui Dumnezeu în zioa ieşirii a răsplăti fieştecăruia după căile sale.

29. Răutatea unui ceas uitare face de mare neînfrânare, şi în sfârşitul omului, goliciunea lucrurilor lui.
30. Mai înainte de moarte nu lăuda pe nice un om, că întru fiii săi să cunoaşte omul.
31. Nu băga pe tot omul în casa ta, că multe sânt leşuirile celui viclean.
32. Că precum izbugnesc ceale dinlontru ale inimii acelor ce put şi precum păturnichea să duce în laţu şi ca căprioara în cursă, aşa şi inima celor trufaşi, şi ca privitoriul ce veade cădearea aproapelui său;
33. Că ceale bune spre rău întorcându-le, leşuiaşte şi întru cei aleşi vă pune prihană.
34. Dintr-o scânteaie să sporeaşte focul şi dintr-un viclean să sporeaşte sângele, iară omul păcătos leşuiaşte sângele lui.
35. Ia-ţi aminte de cătră cel ciumaşu, că meşteşujaşte reale, ca nu cumva să aducă asupra ta batjocură în veac.
36. Priimeaşte la tine pre cel strein, şi te va răsturna în vifor şi te va streina de ale tale.

Cap 12

Bine a face dreptului, iară cei necredincioşi şi păcătoşii a nu-i cuprinde. Greu iaste a cunoaşte
257v *priia |tinii din nepriiatini, nici trebuie a creade cândva nepriiatinilor, macar să vor arăta a fi priiatini.*

1. De vei face bine, să ştii cui faci şi va fi mult har în bunătăţile tale.
2. Bine fă dreptului şi vei afla răsplătire mare; şi de nu de la dânsul, cu adevărat de la Domnul.
3. Că nu e bine celui ce iaste necurmat în reale şi milostenie nu dă. Că şi Celui Preaînalt urâţi sânt păcătoşii, şi I-i milă de cei ce să pocăiesc.
4. *Dă celui milostiv şi nu priimi pre cel păcătos, şi necredincioşilor şi păcătoşilor le va răsplăti izbânda, păzindu-i spre zioa izbândii. *Galat. 6, 10.
5. Dă celui bun şi nu cuprinde pre cel păcătos.
6. Bine fă celui smearin şi nu da celui necredincios; opreaşte a-i da pâinile, ca nu într-însăle mai putearnic de tine să fie;
7. Că îndoite răotăţi vei afla în toate ceale bune, oricare vei face lui. Că şi Celui Preaînalt urâţi sânt păcătoşii şi necredincioşilor le va răsplăti izbânda.
8. Nu să va cunoaşte întru ceale bune priiatinul şi nu să va ascunde întru ceale reale nepriiatinul.
9. În ceale bune ale omului, nepriiatinii lui întru întristare; şi întru răotatea lui, priiatinul s-au cunoscut.
10. Nu creade nepriiatinului tău în veac, că precum arama să rugineaşte, vicleniia lui.
11. Şi, smerindu-să, de va umbla plecat, aruncă sufletul tău şi te păzeaşte de cătră el.
12. Nu-l pune lângă tine, nici să şază de-a dreapta ta, ca nu cumva, întorcându-să în locul
258r tău, să caute ca| |thedra ta; şi mai pe urmă să cunoşti graiurile meale şi întru cuvintele meale să te iuţeşti.
13. Cui va fi milă de descântătoriu ce-i lovit de şarpe şi de toţi carii să apropie de fiară? Şi aşa care să sloboade cu omul nedrept şi să învăluiaşte în păcatele lui.
14. Într-un ceas cu tine va rămânea, iară, de te vei abate, nu va suferi.
15. *Întru buzele sale îndulceaşte nepriiatinul, şi în inima sa leşuiaşte să te răstoarne în groapă. *Irim. 41, 6.
16. În ochii săi lăcrămează nepriiatinul şi, de va afla vreame, nu să va sătura de sânge.
17. Şi, de vor veni ţie reale, îl vei afla pre el acolo întâiu.
18. În ochii săi lăcrămează nepriiatinul, şi ca cum ţ-ar ajuta va săpa supt picioarele tale.
19. Capul său va clăti şi va plezni cu mâna şi, multe şopotind, va schimba faţa sa.

Cap 13

Primejdioasă e însoţirea cu cel mândru şi bogat şi putearnic. Iubeaşte pre Dumnezeu şi aproapele. Nu să şeade bogatului cu cel sărac. Şi, acesta urgisându-să, cela să cinsteaşte.

1. Cel ce să va atinge de răşină întina-să-va de ea, *şi cel ce să va împărtăşi cu cel mândru să va îmbrăca cu mândrie. *Sus 7, 2.
2. Greotate spre sâne va lua cel ce să împărtăşaşte cu cel mai de cinste decât sine. Şi celui mai bogat decât tine nu fi soţu.

3. Ce, să va împărtăşi căldarea la oală? Căci când | să vor lovi, să va frânge. 258v
4. Bogatul nedrept va face şi va murmura, iară săracul vătămat va tăcea.
5. De vei dărui, te va priimi; şi, de nu vei avea, te va părăsi.
6. De ai, va trăi cu tine şi te va deşerta şi nu-l va durea de tine.
7. De-i vei fi de lipsă, te va înşela şi, râzând, nădeajde îţi va da, povestindu-ţi ceale bune, şi va zice: „Ce-ţi lipseaşte?"
8. Şi te va împresura în bucatele sale, până ce te va deşerta de doao sau trei ori, şi mai pre urmă te va batjocori. Şi după aceaea, văzând, te va părăsi şi capul său va clăti cătră tine.
9. Smereaşte-te lui Dumnezeu şi aştaptă mânile Lui.
10. Ia aminte, ca nu înşelat spre nebunie să te smereşti.
11. Nu fi smearin întru înţelepciunea ta, ca să nu te înşeli smerit spre nebunie.
12. Chemat fiind de la cel mai putearnic, depărtează-te; că dintr-aceasta mai tare te va chema.
13. Nu fi neblând, nu te îngrăşa şi nu fi departe de la el, ca să nu treci în uitare.
14. Nu te opri din drept a grăi cu el; nu creade cuvintelor lui celor multe, că din multă vorbă te va ispiti şi, râzând, te va întreba de ceale ascunse ale tale.
15. Neblândul sufletul lui va ţinea cuvintele tale şi nu va îngădui din răotate şi din legături.
16. Păzeaşte-te şi ia aminte cu deadinsul auzitului tău, || că cu răsipirea ta umbli. 259r
17. Iară auzând acealea, ca în somnuri vezi şi te vei deştepta.
18. În toată viaţa ta iubeaşte pre Dumnezeu şi-L cheamă întru mântuirea ta.
19. Toată jivina iubeaşte pre ceaea ce-i aseaminea, aşa şi tot omul pre aproapele său.
20. Tot trupul la cel ce-i aseaminea să va împreuna, şi tot omul celui aseaminea să va însoţi.
21. De să va împărtăşi lupul cu mielul cândva, aşa şi păcătosul cu cel drept.
*Corith. 6, 14. 22. *Ce împreunare e omului celui sfânt cu cânele, au ce parte e bogatului cu cel sărac?
23. Vânatul leului, măgariul sălbatec în pădure; aşea şi păşunea bogaţilor sânt săracii.
24. Şi, precum celui trufaşu urăciune iaste smereniia, aşa şi săracul urgisire iaste celui bogat.
25. Bogatul, clătindu-să, să întăreaşte de la priiatinii săi, iară cel smearin, dacă va cădea, să va goni şi de la cei cunoscuţi.
26. Bogatului înşelat, mulţi ajutoriu; grăit-au trufaş, şi l-au îndreptat.
27. Cel smearin înşelat iaste, şi încă să şi vădeaşte; grăit-au înţelepţeaşte, şi nu i s-au dat loc.
28. Bogatul au grăit şi toţi au tăcut şi cuvântul lui până la nori îl vor duce.
29. Săracul au grăit, şi zic: „Cine e acesta?" Şi, de-l va vătăma, l-or răsturna.
30. Bună e averea căruia nu iaste păcat în cunoştinţă; şi sărăcie prea vicleană în gura necredinciosului. |
31. Inima omului schimbă faţa lui sau spre bine sau spre rău. 259v
32. Urma inimii bune şi faţa bună cu nevoie o vei afla şi cu osteneală.

Cap 14

Fericitu e cel ce n-au căzut cu cuvântul. Lacomului şi pizmătareţului sânt primejdioasă bogăţiile şi de amânduror mişelătăţile. Din aveare bine a face mai nainte de moarte, care nu întârzie. Pentru slăbiciunea omului, fericit e cel ce iubeaşte înţelepciunea şi dreptatea.

Jos 19, 17. 1. Fericit e omul cel ce n-au căzut cu cuvânt din gura sa şi nu s-au iuţit întru întristarea greşalei.
2. Fericit e cel ce n-au avut întristarea sufletului său şi n-au căzut din nădejdea sa.
3. Omului poftitoriu şi scump fără ocă îi sânt averile, şi omului pizmătareţu la ce-i aurul?
4. Cel ce grămădeaşte din sufletul său nedirept altora adună, şi întru averile lui altul să va desfăta.
5. Cel ce luişi e viclean căruia altuia va fi bun? Şi nu să va desfăta întru averile sale.
6. Cel ce pizmătăreaşte luişi nimic iaste mai viclean decât el; şi aceasta iaste răsplătirea răotăţii lui.
7. Şi, de va face bine, neştiind şi nevrând va face, şi mai pre urmă îşi arată răotatea sa.
8. Viclean e ochiul pizmătareţului şi întorcându-şi faţa sa şi urgisindu-şi sufletul său.

260r 9. Nesăţios e ochiul celui poftitoriu în partea ne||legiuirii. Nu să va sătura până când va săvârşi săcându-şi sufletul său.
10. Ochiul rău, spre reale. Şi nu să va sătura de pâine, ci lipsit şi întru întristare va fi la masa sa.
11. Fiiule, de ai, fă bine cu tine şi lui Dumnezeu vreadnică jârtvă adă.
12. Adu-ţi aminte că moartea nu întârzie şi testamântul celor dedesupt că ţi s-au arătat, că testamântul lumii aceştiia cu moarte va muri.
13. *Mai înainte de moarte bine fă priiatinului tău şi, după putearea ta, întinzând, dă săracului. *Tovie 4, 7.
14. Nu te înşela de zioa bună şi părticeaoa darului bun să nu te treacă. Sus 4, 1.
15. Au nu altora vei lăsa durerile şi ostenealele tale, întru împărţirea sorţii? Luc. 16, 9.
16. Dă şi ia şi îndreptează sufletul tău.
17. Mai înainte de ieşirea ta lucrează dreptatea; că nu iaste în iad a afla bucată.
18. *Tot trupul ca fânul să va învechi şi ca foaia rodind în pomul vearde, *Isaie 40, 6.
19. Altele să nasc, şi altele cad. Aşa, naşterea trupului şi a sângelui, alta să sfârşaşte, şi alta să naşte. Iacov 1, 10. 1 Împăr. 1, 24.
20. Tot lucrul ce să strică mai pe urmă va scădea; şi cel ce-l face să va duce cu el.
21. Şi tot lucrul ales să va îndrepta; şi cel ce-l lucrează să va cinsti într-însul.
22. *Fericit bărbatul cel ce întru înţelepciune va rămânea şi carele întru în dreptatea sa va cugeta şi întru înţeleagere va gândi privirea lui Dumnezeu, | *Psalm 1, 2.
260v 23. Cel ce gândeaşte căile lui întru inima sa şi întru ceale ascunse ale sale înţelegând, mergând după ea ca un cercetătoriu şi în căile ei petrecând,
24. Cel ce priveaşte prin fereasta ei şi în uşile ei ascultând,
25. Cel ce odihneaşte lângă casa ei şi, în păreţii ei înfingând parul, va aşeza coliba sa la mânile ei şi să vor odihni în coliba ei ceale bune prin veac.
26. Pune-ş-va fiii săi supt acoperemântul ei şi supt ramurile ei va zăbovi.
27. Acoperi-să-va supt acoperemântul ei în zăduf şi întru mărirea ei să va odihni.

Cap 15

Fericit cel ce în frica lui Dumnezeu să chiverniseaşte spre înţelepciune, carea cei nebuni şi mincinoşi nu o vor ajunge. Păcatele nu trebuie lui Dumnezeu a să împuta, ci omului, carele de la El s-au zidit cu vreare slobodă, puindu-i porunci care le putea ţinea. Ochilor lui Dumnezeu toate sânt descoperite.

1. El ce să teame de Dumnezeu va face ceale bune, şi cel ce e ţiitoriu de dreptate o va apuca.
2. Şi-l va întâmpina ca o maică cinstită şi ca o muiare din vergurie îl va cuprinde.
3. Hrăni-l-va cu pâinea vieţii şi a înţealegerii *şi cu apa înţelepciunii cea de mântuire îl va adăpa. Şi să va întări într-însul şi nu să va pleca. *Ioan. 4, 10.
4. Şi-l va ţinea şi nu să va ruşina; şi-l va înălţa la cei de-aproape ai săi,
5. Şi în mijlocul bisearicii va deşchide gura lui. Şi-l va umplea de duhul înţelepciunii şi a înţeleagerii şi cu haina măririi îl va îmbrăca. ||
261r 6. Veselie şi bucurie va agonisi preste dânsul şi cu nume veacinic îl va moşteni.
7. Oamenii cei nebuni nu o vor apuca, şi oamenii cei înţelepţi o vor întâmpina; oamenii cei nebuni nu o vor vedea, că e departe de trufie şi de vicleşug.
8. Oamenii cei mincinoşi nu-ş vor aduce aminte de dânsa, şi oamenii cei adevăraţi să vor afla într-însa şi urmare vor avea până la privirea lui Dumnezeu.
9. Nu-i frumoasă lauda în gura păcătosului,
10. Că de la Dumnezeu au ieşit înţelepciunea; că înţelepciunii lui Dumnezeu aproape îi va sta lauda şi în gura credincioasă va spori şi Stăpânitoriul i-o va dărui.
11. Să nu zici: „Prin Dumnezeu departe iaste”, că ceale ce le ureaşte să nu le faci.
12. Să nu zici: „El m-au înşelat”, că nu-i sânt lui de lipsă oamenii cei necredincioşi.
13. Toată urgisirea rătăcirii ureaşte Domnul şi nu va fi iubită celor ce să tem de Dânsul.
14. Dumnezeu din-ceput au rânduit pre om şi l-au lăsat în mâna sfatului său.
15. Adaos-au ceale poruncite şi poruncile Sale.
16. *De vei vrea a ţinea poruncile, ţinea-te-vor şi în veac credinţă plăcută a face. *Mathei 19, 27.
17. Pusu-ţ-au înainte apa şi focul; la ce vei vrea, întinde mâna ta.
18. *Înaintea omului viaţa şi moartea, binele şi răul. Ce-i va plăcea, i să va da. *Eremie 21, 20.
19. Că multă e înţelepciunea lui Dumnezeu şi tare întru puteare, văzând pre toţi fără de curmare.

*Psalm 33, 16. 20. *Ochii Domnului spre cei ce să tem de El, şi El cunoaşte toată lucrarea omului.
Ovr. 4, 13. 21. Nimărui au poruncit necredincios a lucra şi | nimărui au dat loc a păcătui, 261v
22. Că nu pofteaşte mulţimea fiilor celor necredincioşi şi fără folos.

Cap 16

A nu să bucura fiii cei necredincioşi. Pentru mânia lui Dumnezeu spre cei răi şi mila spre cei buni. Mari sânt vredniciile milosteniii. De cunoştinţa şi judecata lui Dumnezeu nime nu să poate feri, a Căruia lucruri sânt neispitite de om.

1. Să nu te veseleşti întru fiii necredincioşi, de să vor înmulţi, nici te îndulci preste dânşii, de nu iaste frica lui Dumnezeu într-înşii.
2. Nu creade vieţii lor şi nu privi la ostenealele lor.
3. Că mai bun e omul ce să teame de Dumnezeu decât o mie de fii necredincioşi.
4. Şi de folos e a muri fără fii decât a lăsa fii necredincioşi.
5. De la omul înţelept să va moşteni ţara, neamul necredincioşilor să va părăsi.
6. Multe de aceastea au văzut ochiul mieu şi mai tari decât aceastea au auzit ureachia mea.
*Jos 21, 10. 7. *În adunarea păcătoşilor va arde focul, şi în neamul cel necredincios să va aprinde mâniia.
*Facere 6, 4. 8. *Nu s-au rugat pentru păcatele sale uriiaşii cei de demult, carii s-au răsipit nădăjduindu-să vârtutii sale.
9. Şi n-au îngăduit nimernicii lui Lot şi i-au urgisit pentru trufiia cuvântului lor.
10. Nu I-au fost milă de ei, tot neamul pierzând, ce să înălţa în păcatele sale.
*Numer. 14, 23 14, 26 51. 11. *Şi precum şase sute de mii de pedestraşi ce să adunase întru-nvârtoşarea inimii sale, şi || de ar fi fost unul cu cerbice, minune de ar fi fost nevinovat, 262r
12. Că mila şi mâniia iaste cu El; putearnică rugăciunea şi vărsând mâniia.
13. După mila Sa, aşa certarea Lui judecă pre om după lucrurile sale.
14. Nu va scăpa întru răpire păcătosul şi nu va întârziia răbdarea Celuia ce face milă.
*Râm. 2, 6. 15. Toată mila va face loc fieştecăruia după vreadniciia faptelor sale *şi după înţeleagerea nimerniciii sale.
16. Să nu zici: „De Dumnezeu mă voiu ascunde şi dintru înnălţime cine-ş va aduce aminte de mine?
17. În norod mare nu mă voiu cunoaşte, că ce iaste sufletul mieu într-atâta nemăsurată zidire?"
18. Iată, ceriul şi ceriurile ceriurilor, adâncul şi tot pământul şi ceale ce sânt într-însăle înaintea Lui să vor clăti.
19. Munţii împreună şi dealurile şi temeliile pământului, când va privi la eale Dumnezeu, cu cutremur să vor lovi.
20. Şi întru toate aceastea neînţeleaptă e inima; şi toată inima să cunoaşte de la Dânsul.
21. Şi căile Lui cine le înţeleage, şi viforul, care nici ochiul omului nu-l va vedea?
22. Că ceale mai multe a Lui lucruri sânt ascunse. Iară lucrurile dreptăţii Lui cine le va vesti? Sau cine le va suferi? Că departe e testamântul de unii, şi întrebarea tuturor întru sfârşit iaste.
23. Cel ce să micşurează cu inima cugetă ceale deşarte. Şi omul nebun şi cel ce rătăceaşte gândeaşte ceale nebune.
24. Auzi-mă, fiiule, şi deprinde învăţătura cunoştinţii şi întru cuvintele meale ia aminte în inima ta. |
25. Şi voiu spune întru dreptate învăţătura şi voiu cerceta a vesti înţelepciunea. Şi întru cuvintele meale ia aminte în inima ta, şi spuiu întru dreptate puterile duhului, care le-au pus Dumnezeu spre lucrurile Sale din-ceput, şi întru puteare vestesc ştiinţa Lui. 262v
26. Întru judecata lui Dumnezeu lucrurile Lui din-ceput şi de la rânduiala lor au deschilinit părţile lor şi înceaperile lor în neamurile sale.
27. Împodobit-au în veac lucrurile lor, nice au flămânzit, nice au ostenit şi n-au încetat de la lucrurile sale.
28. Fieştecarele pe aproapele său nu-l va strâmtora până în veac.
29. Nu fi necredincios adevărului Lui.
30. După aceastea Dumnezeu pre pământ s-au uitat şi l-au umplut de bunătăţile Sale.
31. Sufletul a tot ce vieţuiaşte au vestit înaintea feaţii Lui, şi într-însa iarăşi întoarcerea lor.

Cap 17

Zidirea părinţilor dintâi şi darurile lor dăruite şi poruncile înainte puse. Despărţirea neamului omenesc spre multe fealiuri de neamuri, cărora le-au pus purtători de grije, şi spre ei şi spre toate lucrurile lor pururea priveaşte. Putearea milosteniii. Îndeamnă păcătoşii spre pocăinţă când sânt sănătoşi, puindu-le înainte mila lui Dumnezeu. ||

263r 1. Dumnezeu au zidit din pământ pre om şi după chipul Său l-au făcut. Face. 1, 26
2. Şi iarăşi l-au întors într-însul şi după Sâneşi l-au îmbrăcat cu puteare. şi 5, 1.
3. Numărul zilelor şi vreame i-au dăruit şi i-au dat lui puteare spre ceale ce sânt pre pământ.
4. Pus-au frica lui preste tot trupul şi au stăpânit hiarăle şi paserile.
5. Ziditu-i-au dintr-însul ajutoriu aseaminea Luiş. Sfat şi limbă şi ochi şi urechi şi inimă i-au dat a gândi; şi cu învăţătura înţeleagerii i-au umplut.
6. Ziditu-le-au cunoştinţa duhului, cu înţeleagere au umplut inima lor; şi ceale reale şi Face. 2, 18.
ceale bune le-au arătat lor.
7. Pus-au ochiul Său preste inimile lor, a le arăta mărimile lucrurilor Sale,
8. Ca să laude numele sfinţirii şi a Să lăuda în minunile Lui, ca să vestească mărimile lucrurilor Lui.
9. Adaosu-le-au învăţătura şi cu leagea vieţii i-au moştenit.
10. Testamânt veacinic au aşezat cu ei şi dreptatea şi judecăţile Sale le-au arătat lor.
11. Şi mărimile cinstii Lui au văzut ochiul lor şi cinstea glasului au auzit urechile lor. |
263v Şi le-au zis: „Păziţi-vă de tot ce e nedrept”.
12. Şi le-au poruncit fieştecăruia pentru aproapele său.
13. Căile lor înaintea Lui sânt pururea, nu s-au ascuns de la ochii Lui.
14. *Spre tot neamul au pus ispravnic; *Râmlean. 13, 1.
15. Şi partea lui Dumnezeu, Israil, s-au făcut arătată.
16. Şi toate lucrurile lor, ca soarele înaintea lui Dumnezeu, şi ochii Lui neîncetat privind spre căile lor.
17. Nu s-au ascuns testamântumurile prin nedreptatea lor, şi toate nedreptăţile lor înaintea lui Dumnezeu.
18. *Milosteniia omului, ca o peceate cu el, şi darul omului ca lumina îl va ţânea. *Jos 29, 15.
19. *Şi după aceaea Să va scula şi le va răsplăti răsplătire, fieştecăruia spre capul lor, *Math. 25, 35.
şi-i va întoarce întru ceale dinlăuntru părţile pământului.
20. Iară celor ce să pocăiesc le-au dat calea dreptăţii şi au întărit pre cei slăbănojiţi şi le-au rădicat soartea adevărului.
21. Întoarce-te cătră Domnul şi părăseaşte păcatele tale!
22. Roagă-te înaintea feaţii Domnului şi micşorează vătămările!
23. Întoarce-te cătră Domnul şi te depărtează de nedreptatea ta şi ureaşte foarte urgisirea,
264r 24. Şi cunoaşte dreptăţile şi judecăţile lui Dumnezeu şi stăi în soartea punerii-înain||te şi a rugăciunii lui Dumnezeu celui preaînalt!
25. Mergi în părţile veacului celui sfânt *cu cei vii şi carii dau mărturisire lui Dumnezeu! *Psalm. 6, 6.
26. Nu te zăbovi în rătăcirea celor necredincioşi; mai înainte de moarte te mărturiseaşte. Isaie 38, 29.
De la mort ca o nimica piiare mărturisirea.
27. Mărturisi-te-vei trăind, viu şi sănătos te vei mărturisi şi vei lăuda pre Dumnezeu şi te vei făli întru milele Lui.
28. Cât e de mare mila Domnului şi milostivirea Lui celor ce să întorc cătră Dânsul!
29. Că nu toate pot fi în oameni, că nu iaste nemuritoriu fiiul omului şi întru deşertăciunea răotăţii au plăcut.
30. Ce e mai luminat decât soarele? Şi acesta va scădea. Au ce e mai viclean decât cel ce au gândit trupul şi sângele? Şi aceasta să va vădi.
31. Putearea înălţimii ceriului El o priveaşte. Şi toţi oamenii, pământ şi cenuşe.

Cap 18

Mărimile lui Dumnezeu neispitite de om. Mişelătatea omului şi mila lui Dumnezeu către el. A milui aproapele. Cum trebuie să să aibă cel bolnav. Cum trebuie a să ruga.

A socoti judecata lui Dumnezeu şi a să depărta de poftele sale.

Face. 1, 1. 1. Cel ce vieţuiaşte în veac au zidit toate împreună. Dumnezeu sângur Să va îndrepta şi rămâne neînvins împărat în veac.
2. Cine e destul a vesti lucrurile Lui?
3. Că cine va cerceta mărimile Lui? |
4. Iară vârtutea mărimii Lui cine o va vesti? Sau cine va adaoge a povesti mila Lui? 264v
5. Nu iaste a micşora, nici a adaoge, nici e a afla mărimile lui Dumnezeu.
6. Dacă va săvârşi omul, atunci va începe şi, când va odihni, să va sili.
7. Ce e omul? Şi ce e darul lui? Şi ce e binele? Sau ce e vicleşugul lui?
*Psalm. 89, 10. 8. *Numărul zilelor oamenilor mai mult o sută de ani. Ca o picătură de apa mării s-au socotit şi ca numărul năsipului, aşa puţâni sânt anii în zioa veacului.
9. Pentru aceasta, răbdătoriu iaste Dumnezeu întru dânşii şi varsă preste ei mila Sa.
10. Văzut-au înainte luarea inimii lor, că rea iaste; şi au cunoscut răsipirea lor, că vicleană iaste.
11. Pentru aceaea au plinit milostivirea Sa întru dânşii şi le-au arătat calea dreptăţii.
12. Milostivirea omului cătră aproapele său, iară mila lui Dumnezeu preste tot trupul.
13. Cel ce are milă învaţă şi deprinde ca un păstoriu turma sa.
14. Milosteveaşte-Să spre cel ce priimeaşte învăţătura milii şi spre cel ce grăbeaşte judecăţile Lui.
15. Fiiule, în ceale bune nu da plânsoare şi întru toată darea nu da întristare de cuvânt rău.
16. Au nu zăduhul îl va răcori roao? Aşa şi cuvântul, mai bine decât darea.
17. Au nu, iată, cuvântul preste darea bună? Ci amândoao cu omul le îndreptează.
18. Cel nebun iute va probozi, şi darea celui neînvă||ţat a lâncezi face ochii. 265r
19. Mai înainte de judecată, găteaşte-ţi dreptatea, şi mai înainte de a grăi, învaţă.
*1 Corith 11, 10, 28. 20. Mai înainte de boală, priimeaşte leacul, *şi mai înainte de judecată, te întreabă pre tine însuţi şi înaintea lui Dumnezeu vei afla milostivire.
21. Mai înainte de boală, smereaşte-te, şi în vreamea beteşugului arată petreacerea ta.
*Luca 18, 1. 22. *Nu te opăci a te ruga pururea şi nu te stidi până la moarte a te îndrepta, că plata
1 Thesa. 5, 17. lui Dumnezeu rămâne în veac.
23. Mai înainte de rugăciune, găteaşte-ţi sufletul tău şi să nu fii ca omul ce ispiteaşte pre Dumnezeu.
*Sus 7, 18. 24. *Adu-ţi aminte de mânie în zioa sfârşitului şi vreamea răsplătirii întru petreacerea feaţii.
*Sus 11, 27. 25. *Adu-ţi aminte de sărăcie în vreamea prisosirii şi de lipsele sărăciii în vreamea bogăţiii.
26. De dimineaţa până sara să va schimba vreamea şi aceastea toate chemate sânt în ochii lui Dumnezeu.
27. Omul înţelept întru toate să va teame şi în zilele greşalelor să va păzi de lenevire.
28. Tot cel isteţu cunoaşte înţelepciunea şi celui ce o va afla îi va da mărturisire.
29. Cei înţelepţi în cuvinte şi ei înţelepţeaşte au lucrat şi au înţeles adevărul şi dreptatea şi au plouat pilde şi judecăţi.
*Râm. 6, 12 30. *După poftele tale nu te duce şi de la vreamea ta te întoarce.
şi 13, 13, 14. 31. De vei da sufletului tău poftele lui, te va face spre bucurie nepriiatinilor tăi.
32. Nu te îndulci în gloate, nici întru puţâni; | că necurmată e împreunarea lor. 265v
33. Să nu fii de mijloc întru certarea de împrumutare şi iaste ţie nimica în pungă, că vei fi pizmătareţu vieţii tale.

Cap 19

Pentru vin, neînfrânarea, limbuţirea. De cel ce curând creade. De cel ce să bucură de nedreptatea. De cel ce ureaşte dojana. De cel ce să bucură în răotate. În cuvinte a lua aminte, de dojană, de mincinoasa smerenie şi lauda celui ce tace.

1. Lucrătoriul beţiv nu să va îmbogăţi, şi cel ce urgiseaşte ceale mici încet va cădea.
*Facer. 19, 23. 2. *Vinul şi muierile călcători de leage fac pre cei înţelepţi şi vor vădi pre cei
1 Împăr 11, 1. precepuţi.

3. Şi cel ce să împrumută cu curvarii viclean va fi. Putrăjunea şi viermii îl vor moşteni şi să va rădica spre mai mare pildă şi să va lua din număr sufletul lui.
4. Cel ce creade curând uşor e cu inima şi să va micşora, şi cel ce greşaşte spre sufletul său mai presus să va avea. Iosue. 19, 15 şi 22, 11.
5. Cel ce să bucură de nedreptate să va însămna, şi cel ce ureaşte dojana să va micşora de viaţă, şi cel ce ureaşte limbuţiia stânge răotatea,
6. Cel ce păcătuiaşte întru inima sa să va bănui, şi cel ce să veseleaşte întru răotate să va însămna.
7. Nu proceti cuvântul viclean şi vârtos şi nu te vei micşora.
8. Priiatinului şi nepriiatinului nu le spune gândul tău şi, de ai greşală, nu o descoperi,
9. Că te va auzi şi te va păzi şi, ca cum ar mântui păcatul, te va urî; şi aşea va fi lângă tine pururea. ||
266r 10. Auzit-ai cuvânt asupra aproapelui tău? Moară întru tine, crezând că nu te va rumpe.
11. De la faţa cuvântului naşte cel nebun, ca geamerea naşterii pruncului.
12. Săgeată înfiptă în coapsele trupului, aşea cuvântul în inima nebunului.
13. *Ceartă priiatinul, ca nu cumva să nu fie înţeleasă şi să zică: „N-am făcut!"; au de au făcut, să nu adaogă iarăşi a face. *Preo. 19, 17. Math. 18, 15.
14. Ceartă aproapele, nu cumva să nu zică; şi de va zice, nu cumva să adaogă. Luc. 17, 3.
15. Ceartă priiatinul, că de multe ori să face împreună iertare,
16. Şi nu creade tot cuvântul lui. Iaste cel ce cade cu limba, ci nu din suflet.
17. *Că cine e care n-au greşit în limba sa? Ceartă aproapele mai nainte, până a i te lăuda, *Iacov 3, 8.
18. Şi dă loc teamerii Celui Preaînalt. Că toată înţelepciunea e frica lui Dumnezeu şi într-însa a să teame de Dumnezeu, şi întru toată înţelepciunea, rânduiala legii.
19. Şi nu iaste înţelepciunea învăţătura vicleniei; şi nu iaste gândirea păcatelor priceaperea.
20. Iaste vicleniia şi într-însa urgisirea; şi iaste neînţelept ce să micşorează de înţelepciune.
21. Mai bun e omul ce să micşorează cu înţelepciunea şi să slăbeaşte cu înţeleagerea întru frică, decât cel ce prisoseaşte cu înţeleagerea şi treace leagea Celui Preaînalt.
22. Iaste adevărată isteţie şi aceeaş vicleană.
266v 23. Şi iaste cel ce sloboade adevărat cuvânt | spuind adevărul; iaste carele cu vicleşug să smereaşte, şi ceale dinlontrul lui pline sânt de vicleşug.
24. Şi iaste care să foarte supune din multe smerenii; şi iaste care-şi pleacă faţa sa şi să face a nu vedea ce nu s-au ştiut.
25. Şi, de să opreaşte a păcătui din slăbiciunea puterii, de va afla vreame a face rău, va face.
26. Din vedeare să cunoaşte omul şi dintru întâmpinarea feaţii să cunoaşte cel înţelept.
27. Podoaba trupului şi râsul dinţilor şi întrarea omului vestesc despre dânsul.
28. Iaste certare mincinoasă în mâniia hulitoriului şi iaste judecată care nu să cunoaşte a fi bună; şi iaste cel ce tace, şi acela e cuminte.

Cap 20

Pentru certarea şi pocăinţa celui certat. Pentru cel ce tace şi de cel limbut. De darul celui înţelept şi al nebunului, de mincinoasa făgăduinţă şi de minciună. De cel înţelept, care place celor măreţi. A nu lua daruri. Şi pentru înţelepciunea cea ascunsă.

1. ât e de bine a vădi decât a să mâniia, şi pre cel ce să mărturiseaşte în rugăciune a nu-l opri!
2. Pofta celui scuipit va strâca feacioriia fecioarei;
[3.] Aşea, cel ce face prin silă judecată nedreaptă.
4. Cât e de bine cel certat a-şi arăta pocăinţa! Că aşa vei scăpa de păcatul cel de voie.
5. Iestă cel ce tace care să află înţelept şi iaste cel urâcios care e limbut a grăi.
267r 6. Ieste cel ce tace, neavând simţirea graiului, || şi iaste cel ce tace ştiind vreamea de folos.
7. Omul înţelept va tăcea până la vreame, iară cel neînfrânat şi neînţelept nu vor ţinea vreamea.
8. Cel ce vorbeaşte multe vatămă sufletul său, şi cel ce-şi ia puteare cu nedreptul urât va fi.
9. Iaste purceadere în ceale reale omului neînvăţat şi iaste aflare spre scădeare.
10. Iaste dare care nu-i de folos şi iaste dare a căriia răsplătirea îndoită.
11. Iaste pentru mărire micşurare şi iaste carele din smerenie îş va rădica capul.
12. Iaste cel ce multe răscumpără cu puţânel preţu şi întorcându-le înşeptit.

13. Cel înţelept în cuvinte pre sineşi iubit să face, iară harurile celor nebuni să vor vărsa.
14. Darea neînţeleptului nu va fi ţie de folos, că ochii lui înşeptiţi sânt.
15. Puţine va da şi multe va probozi; şi deşchiderea gurii lui aprindere iaste.
16. Astăzi cineva dă împrumut, mâne ceare. Urât iaste acest fealiu de om.
17. Nebunul nu va avea priiatin şi nu va fi har în averile lui,
18. Că cei ce mâncă pâinea lui de limbă mincinoasă sânt. De câte ori şi câţi vor râde de el?
19. Că nici ce era să aibă drept au împărţit; aşijderea şi ce nu era să aibă.
20. Cădearea limbii mincinoasă, ca cel ce cade în faţa casii; aşa cădearea celor răi degrabă va veni.
21. Omul nemulţămitoriu ca o baznă deşartă, | în gura celor neînvăţaţi necurmată va fi. 267v
22. Din gura nebunului să va urgisi pilda, că nu o va zice în vreamea sa.
23. Iaste cel ce să opreaşte a păcătui, pentru sărăcie, şi întru odihna sa să va iuţi.
24. Iaste cel ce-ş va pierde sufletul pentru ruşinea, şi de la faţa neînţeleaptă îl va pierde; iară cu luarea feaţii să va pierde pre sâne.
25. Iaste cel ce pentru ruşinea făgăduiaşte priiatinului; şi l-au miruit pre el nepriiatinii în zădar.
26. Ocară vicleană e în om minciuna, şi în gura celor neînvăţaţi necurmată va fi.
27. Mai putearnic furul decât necurmarea omului mincinos; iară perirea amândoi o vor moşteni.
28. Obiceaiurile oamenilor mincinoşi, fără cinste şi ruşinea cu dânşii, fără încetare.
29. Cel înţelept în cuvinte să va vădi pre sâne şi omul înţelept va plăcea celor măriţi.
30. Cine lucră pământul său va înălţa grămadă de roduri şi cel ce lucrează direptate, acela să va înălţa; iară cel ce place celor măriţi va scăpa de nedreptate.
*Eşire 23, 8. 31. *Cinstile şi darurile orbesc ochii judecătorilor şi, ca mutul în gură, întoarce dojeanele lor.
2 Leage 16, 19. 32. *Înţelepciunea ascunsă şi comoară nevăzută, ce folos e într-amândoao?
*Jos 41, 17. 33. Mai bun e cel ce ascunde neînţelepciunea sa decât omul ce ascunde înţelepciunea sa.

Cap 21 ||

Învaţă a fugi de păcat. Întâi de obşte, apoi deosebi aducând înainte multe fealiuri de păcate. 268r

1. Fiiule, păcătuit-ai? Nu adaoge iarăşi, ci şi de ceale trecute te roagă să ţi să iarte.
2. Ca de faţa şearpelui fugi de păcate, şi, de te vei apropiia de eale, te vor cuprinde.
3. Dinţi de leu, dinţii lui, ucigând sufletele oamenilor.
4. Ca o sabie de doao ori ascuţită, toată nedreptatea; ranei ei nu iaste vindecare.
5. Probozirea şi nedreptăţile vor răsipi avearea şi casa ce e foarte bogată să va răsipi de trufie; aşea avearea celui mândru să va dezrădăcina.
6. Rugăciunea săracului din gură până la urechile Lui va ajunge şi judecată degrabă îi va veni lui.
7. Cine ureaşte certarea urma păcătosului iaste, şi cel ce să teame de Dumnezeu să va întoarce la inima sa.
8. Cel cunoscut, de departe putearnicu, cu limba îndrăzneaţă; şi cel priceput să şti a cădea de la El.
9. Cel ce zideaşte casa cu cheltuiale streine, ca cel ce culeage pietrile sale iarna.
*Sus 16, 7. 10. *Câlţi culeşi, adunarea păcătoşilor, şi sfârşitul lor, pară de foc.
11. Calea păcătoşilor, pardosită cu pietri, şi în sfârşitul lor, iad şi întunearec şi pedeapsă.
12. Cel ce păzeaşte dreptatea ţinea-va înţălegerea ei.
13. Plinirea teamerii de Dumnezeu, înţelepciunea şi înţeleagerea.
14. Nu să va învăţa cel ce nu e înţelept întru bine.
15. Iară iaste înţelepciunea carea sporeaşte în rău; şi nu iaste înţeleagere unde iaste amărăciune.
16. Ştiinţa înţeleptului ca povoiul să va spori, şi sfatul lui ca izvorul vieţii va rămânea. |
17. Inima nebunului, ca un vas spart, şi toată înţelepciunea nu o va ţinea. 268v
18. Cuvântul înţelept oricare va auzi, cel ştiut îl va lăuda şi la sâne îl va adaoge. Auzit-au cel neînfrânat şi nu-i va plăcea şi-l va lepăda dinnaintea sa.
19. Vestirea celui nebun, ca o sarcină în cale; că în buzele celui înţelept să va afla har.
20. Gura înţeleptului să caută întru adunare, şi cuvintele lui vor gândi în inimile sale.

21. Ca casa răsipită, aşea celui nebun înţelepciunea, şi ştiinţa celui nepriceput, cuvinte nespuse.
22. Obezi în picioare celui nebun învăţătura şi ca legăturile mânilor preste mâna dreaptă.
23. Cel nebun râzând înalţă glasul său, iară omul înţelept de-abiia tăcând va râde.
24. Podoabă de aur, celui înţelept învăţătura şi ca un covrig în mâna dreaptă.
25. Piciorul nebunului lesne e în casa vecinului, şi omul priceput să va ruşina de faţa celui putearnic.
26. Cel nebun din fereastă să va uita în casă, iară omul învăţat afară va sta.
27. Nebuniia omului a asculta prin uşe, şi cel înţelept să va îngreoia de ocară.
28. Buzele celor nepricepuţi nebunii vor vesti, iară cuvintele pricepuţilor cu cumpâna să vor cumpăni.
29. În gura nebunilor, inima lor, şi în inima înţelepţilor, gura lor.
30. Când blastămă necredinciosul pă diavolul, blastămă însuşi sufletul său. Cel defăimătoriu
269r îş va spurca sufletul său şi întru toate va fi || urât. Şi cel ce va rămânea cu el urâcios va fi. Cel tăcut şi înţelept să va cinsti.

Cap 22

Despre uciderea cu pietri a leaneşului. De fiiul neînvăţat şi fata nebună. Musica în jale. Cel ce învaţă pre cel nebun mortul a-l plânge. Cu cel nebun a nu grăi. De inima nebunului şi a fricosului. A ţinea credinţa cu priiatinii şi paza gurii.

1. u piatră de tină s-au ucis leaneşul şi toţi vor grăi despre urâciunea lui.
2. Cu gunoiu de bou s-au ucis leaneşul şi tot cel ce-l va atinge îş va scutura mâna.
3. Ruşinea tatălui e pentru fiiul neînvăţat, iară fata spre micşurare va fi.
4. Fata înţeleaptă, moştenirea bărbatului său, căci carea ruşinează spre ocară să face celui ce o au născut.
5. Pre tatăl şi pre om ruşinează cel îndrăzneţu, şi de la cel necredincios nu să va micşora; iară de la amândoi să va necinsti.
6. Musica în jale, necuvioasă poveaste. Bătăile şi învăţătura, în toată vreamea înţelepciune.
7. Cel ce învaţă pre cel nebun, ca cel ce cleiaşte troacă.
8. Cel ce spune cuvânt celui ce nu aude, ca cel ce deştaptă pre cel ce doarme în greu somn.
9. Cu cel ce doarme grăiaşte cel ce vesteaşte nebunului înţelepciunea şi în sfârşitul vestirii zice: „Cine e acesta?"
10. *Preste mort plânge, că au scăzut lumina lui, şi preste cel nebun plânge, că i-au scăzut înţeleagerea. | *Jos 38, 16.
269v 11. Puţin plânge preste mort, că au răpăusat.
12. Că a celui viclean vicleană e viiaţa preste moartea celui nebun.
13. *Plângerea mortului, şapte zile, iară a nebunului şi a necredinciosului, în toate zilele vieţii lor. *Facere 50, 10.
14. Cu cel nebun nu mult grăi şi cu cel nepriceput nu te duce.
15. Păzeaşte-te de el şi nu-i avea supărare şi nu te vei spurca cu păcatul lui.
16. Abate-te de le el şi vei afla odihnă şi nu te vei trândăvi întru nebunia lui.
17. Preste plumb ce să va îngreoia? Şi ce nume e lui altul decât nebun?
18. *Năsipul şi sarea şi frământătura fierului mai lesne-i a le purta decât omul nepriceput şi nebun şi necredincios. *Pilde 27, 3.
19. Legătura de lemn legată în temeiul zidirii nu să va dezlega; aşa şi inima întărită în gândirea sfatului.
20. Gândirea înţeleptului în toată vreamea de frică nu să va zminti.
21. Ca pari în ceale înalte şi năsipul fără alte puneri împrotiva vântului pus nu vor rămânea,
22. Aşa şi inima fricoasă în gândirea celui nebun împrotiva năvălirii teamerii nu va sta.
23. Ca inima fricoasă în gândirea celui nebun toată vreamea nu să va teame, aşa şi cel ce rămâne pururea în porunăile lui Dumnezeu.
270r 24. Cel ce împunge ochiul scoate lacrămi, şi || cel ce împunge inima scoate înţeleagere.
25. Cel ce zvărleaşte piatra spre ceale zburătoare le va oborî; aşa şi cel ce ocăreaşte priiatinul rumpe priiatiniia.

26. La prietin de vei şi scoate sabia, nu deznădăjdui, că iaste întoarcere la prietin.
27. De-ţ vei deşchide gura tristă, nu te teame, că iaste împărtăşire. Afară de hulă şi de împutare şi de mândrie şi de descoperirea tainii şi de rana vicleană, întru toate aceastea va fugi priiatinul.
28. Credinţa moşteneaşte cu priiatinul întru sărăcia lui, ca şi întru bunătăţile lui să te veseleşti.
29. În vreamea năcazului lui rămâi credincios lui, ca şi întru moştenirea lui dimpreună moştenitoriu să fii.
30. Înaintea focului cuptoriului, vapor, şi fumul focului să înalţă; aşa şi înaintea sângelui, blăstămurile şi ocărâle şi amânânţerile.
31. Priiatinul a-l strânşteni nu mă voiu ruşina, de la faţa lui nu mă voiu ascunde şi, de-m vor veni reale printr-însul, le voiu suferi,
32. Tot cel ce va auzi să va păzi de el.
*Psal. 140, 3. 33. *Cine va da gurii meale pază şi preste buzele meale adevărată însămnare, să nu cazu de la dânsele şi limba mea să mă piarză?

Cap 23

Rugăciunea împrotiva mândriii, lăcomiii şi neînfrânării. A să feri de obiceaiul jurământului şi de cuvântul ce aduce ocară. Doao fealiuri în pă|catul prisosirii, şi al treilea aduce mâniia. Vădirea omului ce să îndeamnă spre păcat. Pentru păcatele din preacurvie şi pentru lauda teamerii de Domnul. 270v

1. Doamne, Tatăl şi Stăpânul vieţii meale, nu mă lăsa întru sfatul lor, nici mă suferi a cădea într-înşii.
2. Cine va pune întru gândirea mea bătăi şi în inima mea învăţătura înţelepciunii, ca cu neştiinţele lor să nu mă îngăduiască şi să nu să areate greşalele lor?
3. Şi să nu crească neştiinţele meale şi să să înmulţească greşalele meale, şi păcatele meale să prisosască şi să cazu întru vedearea protivnicilor miei şi să să bucure de mine neprietinul mieu,
4. Doamne, Tatăl şi Dumnezeul vieţii meale, nu mă lăsa întru gândirea lor!
5. Înălţarea ochilor miei să nu-m dai şi toată pofta întoarce de cătră mine,
6. Ia de la mine poftele pântecelui şi împreunarea poftii să nu mă apuce şi sufletului celui fără cinste şi fără minte să nu mă dai.
7. Învăţătura gurii auziţi, fiilor! Şi cine o va păzi nu va peri cu buzele, nici să va sminti în lucruri vicleane.
8. Întru deşertăciunea sa să va prinde păcătosul, şi mândrul şi blăstămătoriul să va sminti într-însele.
*Ieşire. 20, 7. 9. *Jurământului nu obicinui gura ta, că multe căderi sânt într-însul.
Mathei 5, 35. 10. Iară numirea lui Dumnezeu nu fie adeasă în gura ta, şi în numele sfinţilor nu te amesteca; că || nu vei fi nevinovat de cătră dânşii. 271r
11. Că precum sluga adease întrebat, de la mânie nu să micşorează, aşa tot cel ce jură şi cel ce cunoaşte întru tot de păcat nu să va curăţi.
12. Omul ce jură mult să va umplea de răotate şi nu să va depărta de la casa lui rana.
13. Şi, de va zminti, greşala lui preste dânsul va fi; şi, de va treace cu vedearea, greşaşte îndoit;
14. Şi, de va jura în deşert, nu să va îndrepta, că să va umplea de răsplătire casa lui.
15. Iaste şi alt graiu împrotivitoriu morţii, să nu să afle întru moştenirile lui Iacov,
16. Că de la cei milostivi toate aceastea să vor depărta şi întru greşale nu să vor tăvăli.
17. În graiu neînvăţat nu-ţi deprinde gura, că iaste într-însul cuvântul păcatului.
18. Adu-ţi aminte de tatăl tău şi de mumă-ta, că în mijlocul celor măriţi împreună şezi,
19. Ca nu cândva să te uite Dumnezeu înaintea lor şi, cu năravul tău nebunindu-te, probozire să paţi, şi vei vrea a nu fi fost născut şi să blastămi zioa naşterii tale.
*2 Împăr. 16, 7. 20. *Omul obicinuit în cuvinte de probozire în toate zilele sale nu să va învăţa.
21. Doao fealiuri prisosesc în păcate, şi al treile aduce mânie şi perire.
22. Sufletul fierbinte ca focul arzând, nu să va stânge până când va înghiţi ceva.
23. Şi omul viclean în gura trupului său nu va înceta până va aprinde foc.
24. Omului curvariu toată pâine e dulce, nu să va obosi păcătuind până în sfârşit. |
*Isaie 29, 13. 25. Tot omul ce treace patul său, nebăgând samă în sufletul său, *şi zicând: „Cine mă veade? 271v

26. Întunearecul mă încungiură şi părepii mă acopăr şi nime mă veade. De cine mă stidesc? Greşalele meale nu le va pomeni Cel Preaînalt",
27. Şi nu înţeleage că toate le veade ochiul Lui, că goneaşte de la sine pre frica lui Dumnezeu frica acestui feal de om şi ochii oamenilor ce să tem de el.
28. Şi n-au cunoscut că ochii Domnului cu mult mai mult strălucesc decât soarele, privind la toate căile oamenilor şi la fundul adâncului, şi inimile oamenilor văzându-le în părţile ceale ascunse.
29. Că Domnului Dumnezeu mai înainte le-a să zidi toate sânt cunoscute; aşa şi după ce s-au săvârşit, toate le veade.
30. Acesta în uliţele cetăţii să va izbândi şi ca un mânzu de cal va fi gonit; şi unde n-au nădăjduit, să va prinde.
31. Şi va fi tuturor ocară, pentru că n-au înţeles frica Domnului.
32. *Aşa şi toată muiarea ce-şi lasă bărbatul şi pune moştenire din împreunare streină. *Preoţie 20, 10.
33. Că întâiu, în leagea Celui Preaînalt necredincioasă au fost; a doao, împrotiva bărbatului ei au greşit; a treia, în preacurvie au curvit şi dintr-alt bărbat fii ş-au căştigat. 2 Leage 22, 22.
34. Aceasta la adunare să va aduce şi despre fiii ei să va socoti.
35. Nu vor da fiii ei rădăcini şi ramurile ei nu vor da roadă. ||
272r 36. Lăsa-va spre osândă pomenirea ei şi ocara ei nu să va ştearge.
37. Şi vor cunoaşte cei rămaşi că nimică nu e mai bună decât frica lui Dumnezeu şi nimică nu e mai dulce decât a privi la poruncile Domnului.
38. Slavă mare iaste a urma Domnului, că lungimea zilelor să va lua de la Dânsul.

Cap 24

Înţelepciunea, laudele şi izvodirea sa le numără şi minunat spre îmbrăţişarea sa îndeamnă, toate cu podoaba învăţăturii sale strălucindu-le.

1. Înţelepciunea va lăuda sufletul său şi întru Dumnezeu să va cinsti şi în mijlocul norodului său să va făli,
2. Şi întru adunările Celui Preaînalt va deşchide gura sa şi în preajma puterii Lui să va lăuda,
3. Şi în mijlocul norodului său să va înălţa şi întru plinirea cea sfântă să va mira,
4. Şi întru mulţimea aleşilor va avea laudă şi între cei blagosloviţi să va blagoslovi, zicând:
5. „Eu din gura Celui Preaînalt am ieşit, întâiu născut mai înainte de toată zidirea.
6. Eu am făcut în ceriuri să să nască lumină neîncetată şi ca negura am acoperit tot pământul.
7. Eu am lăcuit în ceale preaînalte, şi thronul mieu în stâlp de nor. |
272v 8. Încungiurarea ceriului o am încungiurat sângur şi fundul adâncului am străbătut, în valurile mării am umblat,
9. Şi în tot locul am stătut, şi întru tot norodul,
10. Şi întru tot neamul şedearea dintâiu am avut,
11. Şi a tuturor celor înalţi şi a celor smeriţi inimile le-am călcat cu vârtutea. Şi întru toţi aceştia odihnă am cercat şi întru moştenirea Domnului mă voiu sălăşlui.
12. Atunci mi-au poruncit şi mi-au zis Ziditoriul tuturor; şi Cel ce m-au zidit S-au odihnit în lăcaşul mieu;
13. Şi mi-au zis: «În Iacov lăcuiaşte şi întru Israil moşteneaşte şi întru aleşii Miei slobozi rădăcinile».
14. *Din început şi mai înainte de veaci m-am zidit şi până la veacul viitoriu nu voiu înceta. Şi întru lăcaşul cel sfânt înaintea Lui am slujit, *Pilde 8, 22.
15. Şi aşa în Sion m-am întărit şi în cetatea cea sfinţită aşijderea m-am odihnit, şi în Ierusalim biruinţa mea.
16. Şi m-am rădăcinat întru norod cinstit, şi în partea Dumnezeului mieu moştenirea Lui, şi întru plinirea sfinţilor ţinearea mea.
17. Ca chedrul m-am înălţat în Livan şi ca chiparosul în muntele Sionului.
18. Ca finicul m-am înălţat în Cadis şi ca sădirea trandafirului în Erihon.
19. Ca un maslin cuvios în câmpuri şi ca paltinul m-am înălţat lângă apă, în uliţă. ||
273r 20. Ca chinamomul şi valsamul mirositoriu am dat miros; şi ca smirna cea aleasă am dat dulceaţă de miros.
21. Şi ca ştoracul şi galvanul şi ungula şi guta şi ca Livanul netăiat am aburit lăcaşul mieu, şi ca valsamul neamestecat mirosul mieu.

22. Eu ca terevinthul mi-am întins ramurile, şi ramurile meale a cinstii şi a darului.
23. Eu ca viţa am rodit dulceaţă de miros, şi florile meale, rodurile slavei şi ale cinstei.
24. Eu, maica frumoasei iubiri şi a temerii şi a cunoştinţei şi a sfintei nădejdi.
25. Întru mine darul a toată calea şi a adevărului, întru mine toată nădeajdea vieţii şi a vărtutei.
26. Treaceţi la mine toţi cei ce mă poftiţi şi de naşterile meale vă umpleţi,
27. Că duhul mieu preste mine e dulce, şi moştenirea mea, preste miiare şi fagurul.
28. Pomenirea mea întru neamurile veacurilor.
*Ioan 6, 35. 29. *Cei ce mă mănâncă vor mai flămânzi, şi cei ce mă beau încă mă vor mai însătoşa.
30. Cel ce mă ascultă nu să va ruşina şi cei ce lucră întru mine nu vor păcătui.
31. Cei ce mă luminează viaţă veacinică vor avea.
32. Aceastea toate cartea vieţii sânt şi testamântul Celui Preaînalt şi cunoştinţa adevărului.
33. Leagea au poruncit Moisi în poruncile dreptăţilor, şi moştenire casii lui Iacov | şi lui Israil făgăduinţăle. 273v
34. Pus-au lui David, slugii sale, a deştepta împărat dintr-însul tare şi în thronul cinstei în veac şezând.
*Facere 2, 11. 35. *Cel ce umple ca Fisonul înţelepciunea şi ca Tigrul în zilele celor noi,
*Ios. 3, 15. 36. Cel ce umple ca Efrathul înţeleagerea, *Cel ce înmulţeaşte ca Iordanul în vreamea săcerişului,
37. Cel ce trimite învăţătura ca lumina şi stă de faţă ca Ghionul în zioa culesului,
38. Cel ce săvârşaşte întâiu a oşti, şi cel mai slab nu o va cerceta,
39. Că de la mare au sporit cugetul ei şi sfatul ei de la adânc mare.
40. Eu, înţelepciunea, am vârsat râurile,
41. Eu, ca un iaz de apă mare din râu, eu ca un urloiu de râu şi ca ducerea apei am ieşit din raiu;
42. Zis-am: «Adăpa-voiu grădina mea cea de sădiri şi voiu îmbăta rodul câmpului mieu».
43. Şi, iată, mi s-au făcut iazul sporind, şi râul mieu s-au apropiat de mare".
44. Că învăţătura ca zorile luminează tuturora şi o voiu vesti până departe.
45. Străbate-voiu toate ceale mai dedesupt părţile pământului şi voiu privi spre toţi cei ce dorm şi voiu lumina pre toţi cei ce nădăjduiesc întru Domnul.
46. Încă învăţătura ca prorociia o voiu turna şi o voiu lăsa celor ce cearcă înţelepciunea şi nu voiu înceta întru neamurile lor până în veacul cel sfânt.
*Jos 33, 18. 47. *Vedeţi că nu mie sângur m-am ostenit, ci || tuturor celor ce cearcă adevărul. 274r

Cap 25

Trei care plac Domnului şi trei care ureşte. Noao neprepuse. Lauda teamerii de Dumnezeu. Urgisirea muierii vicleane. De la muiare începaperea păcatului şi a morţii. Stăpânirea muierii a nu să suferi.

1. În trei ş-au plăcut duhului mieu, carea sânt alease înaintea lui Dumnezeu şi a oamenilor;
2. Unirea fraţilor şi dragostea celor de-aproape şi bărbatul cu muiarea bine înţelegându-se.
3. Trei fealiuri au urât sufletul mieu şi foarte mă îngreoiez de sufletul lor:
4. Săracul trufaşu, bogatul mincinos, bătrânul nebun şi neînţelept.
5. Ceale ce n-ai adunat întru tinereaţele tale, cum le vei afla în bătrâneaţele tale?
6. Cât e de înfrâmţăşată judecata cărunteaţelor şi a bătrânilor e a cunoaşte sfatul!
7. Cât e de înfrâmţăşată bătrânilor înţelepciunea şi celor slăviţi, înţeleagerea şi sfatul!
8. Cununa bătrânilor, multa înţelepciune şi slava lor, frica lui Dumnezeu.
9. Noao cugetări ale inimii am mărit, şi a zeacea o voiu zice în limba oamenilor:
10. Omul ce să veseleaşte întru fii, trăind şi văzând răsipirea nepriiatinilor săi.
*Jos 26, 1. Sus 14, 1 şi 19, 16. 11. *Fericit e cel ce lăcuiaşte cu muiare înţeleaptă şi carele cu limba sa n-au căzut şi carele n-au slujit celor nevreadnici de sine.
12. Fericit cel ce află priiatin adevărat | şi cel ce vesteşte dreptatea urechii ce aude. 274v
Iacov 3, 2. 13. Câtu-i de mare cel ce află înţelepciunea şi ştiinţa! Ci nu e preste cel ce să teame de Domnul.
14. Frica lui Dumnezeu preste toate s-au pus.
15. Fericit omul căruia i s-au dăruit a avea frica lui Dumnezeu. Cel ce o ţine cui să va asămăna?

16. Frica lui Dumnezeu e începaperea iubirii Lui, iară începaperea credinţii, a să lipi de Dânsul.
17. Toată rana întristarea inimii iaste, şi toată răotatea, viclenia muierii.
18. Şi toată rana, şi nu rana inimii va vedea,
19. Şi toată vicleniia, şi nu viclenia muierii.
20. Toată aducerea, şi nu aducerea celor ce urăsc,
21. Şi toată izbânda, şi nu izbânda nepriiatilor.
22. Nu e cap mai viclean decât capul şarpelui,
23. Şi nu e mânie preste mânia muierii. *Împreună a lăcui cu leul şi cu bălaurul mai plăcea-va decât cu muierea vicleană. *Pilde 21, 19.
24. Viclenia muierii schimbă faţa ei şi-ş întunecă faţa sa ca ursul. Ca un sac să arată în mijlocul celui de-aproape al ei.
25. Gemut-au bărbatul ei şi, auzind, au suspinat puţintel.
26. Scurtă e toată răotatea preste răotatea muierii, soartea păcătoşilor cază preste ea.
27. Ca suişul năsipos în picioarele bătrânului, aşa muiarea limbută bărbatului lin.
28. * Nu te uita spre frumseaţea muierii şi nu pofti muierea în frumseaţe. *Jos 42, 6,28.
29. Mânia muierii, şi necinstea, şi ruşinea mare. ||
275r 30. Muiarea, de are stăpânire, împrotivitoare-i bărbatului său.
31. Inimă smerită şi faţă tristă şi rana inimii, muierea vicleană.
32. Mâni slabe şi genunche slăbănoage, muierea ce nu-şi fericeaşte bărbatul.
33. *De la muiare s-au făcut începaperea păcatului şi printr-însa toţi murim. *Facere 3, 6.
34. Nu da apei tale ieşire, nice puţină, nici muierii vicleane volnicie a ieşi.
35. De nu va umbla după mâna ta, te va ruşina înaintea nepriiatinilor.
36. De la cărnurile tale taie-o pre ea, ca nu pururea cu tine rău să să slujască.

Cap 26

Înainte pune iarăşi laudele muierii bune şi ocara ceii reale şi răvnitoare. Fata a o păzi. De trei a să teame, doao ce întristează şi doao primejdioasă.

1. Muierii bune fericit e bărbatul, că numărul anilor lui îndoit.
2. Muiarea bărbată veseleaşte bărbatul său şi anii vieţii lui în pace îi va umplea.
3. Partea bună, muiarea bună, în partea celor ce să tem de Dumnezeu să va da bărbatului pentru fapte bune.
4. Iară a bogatului şi a săracului inima e bună, în toată vreamea faţa lor, veaselă.
5. De trei s-au temut inima mea şi într-al patrulea faţa mea s-au stidit:
6. Pâra cetăţii şi adunarea norodului, |
275v 7. Asupreala mincinoasă, decât moartea toate-s mai greale.
8. Durearea inimii şi jalea, muiarea răvnitoare.
9. În muiarea râvnitoare zbiciul limbii, tuturor împreunându-să.
10. Ca jugul boilor ce să clăteaşte, aşa şi muiarea vicleană; cel ce o ţine, ca cel ce prinde scorpiia.
11. Muiarea beţivă, mânie mare; şi ocara şi ruşinea ei nu să va acoperi.
12. Curvia muierii întru înălţimea ochilor şi în geanele ei să va cunoaşte.
13. *În fata ce nu să fereaşte întăreaşte pază, ca nu, dându-i-să prilej, să să slujască cu sâne. *Jos. 42, 11.
14. De toată necinstea ochilor ei te păzeaşte şi nu te mira de te va urî.
15. Ca călătoriul sătios la fântână va deşchide gura şi din toată apa de aproape va bea, şi lângă tot parul va şedea şi la toată săgeata va deşchide tulba, până va scădea.
16. Harul muierii grijnice va veseli pre bărbatul său şi oasele lui le va îngrăşa.
17. Învăţătura ei, darul lui Dumnezeu.
18. Muiarea înţeleaptă şi tăcută nu e schimbare sufletului învăţat.
19. Har peste har, muiarea sfântă şi ruşinoasă,
20. Iară toată cumpăna nu iaste vreadnică de sufletul ce să conteneaşte.
21. Precum soarele răsărind lumii în ceale mai înalte ale lui Dumnezeu, aşa frumseaţea muierii bune spre podoaba casii ei.
276r 22. Candila strălucind spre sfeşnicul || cel sfânt şi frumseaţea feaţii preste vârsta cea stătătoare.
23. Stâlpi de aur preste temelii de argint şi picioare întărite pre tălpile muierii stătornice.

24. Temelii veacinice pre piatră vârtoasă şi poruncile lui Dumnezeu în inima muierii sfinte.
25. În doao s-au întristat inima mea, şi în al treilea mi-au venit mânie:
26. Omul ostaşu slăbind pentru lipsa şi omul înţelept urgisit,
27. Şi care treace de la dreptate la păcat, Dumnezeu l-au gătit spre sabie.
28. Doao fealiuri greale şi primejdioasă mi s-au arătat: cu greu să dezbracă neguţătoriul de lenevire şi nu să va îndrepta crăjmariul de păcatele buzelor.

Cap 27

Pentru lipsa şi iubirea bogăţiilor mulţi greşesc. Frica Domnului pururea a o ţinea. Ispita cearcă pre cel ce să ispiteaşte. A urma dreptatea. Nestarea nebunului. Frumseaţea în cuvinte a o ţinea. Tainele priiatinului a nu le descoperi. De ochiul ce trage şi leşuiaşte.

1. Pentru lipsa mulţi au greşit, şi cel ce caută a să îmbogăţi întoarce ochiul său,
2. Precum în mijlocul închieturii piiatrilor să înfinge parul, aşa şi între mijlocul vânzării şi a cumpărării să va îngusta păcatul.
3. Zdrobi-să-va cu cel ce greşaşte greşala.
4. De nu te vei ţinea în frica Domnului pururea, | curând să va răsipi casa ta. 276v
5. Precum în lovirea ciurului va rămânea praful, aşa pleavele omului în gândul lui.
6. Vasele olariului le cearcă cuptoriul, şi pre oamenii cei drepţi, ispita năcazului.
7. Precum lucrarea de lemn arată rodul lui, aşa cuvântul din gândirea inimii omului.
8. Mai înainte de cuvânt nu lăuda pre om, că aceasta iaste ispita oamenilor.
9. De vei urma dreptatea, o vei apuca şi te vei îmbrăca cu ea ca cu contoşul măririi şi vei lăcui cu dânsa şi te va acoperi în veac şi în zioa cunoştinţii vei afla întărirea.
10. Ceale zburătoare la şieşi aseaminea să adună, şi adevărul la cei ce-l fac să va întoarce.
11. Leul spre vânat pururea leşuiaşte; aşa, păcatele spre cei ce lucră nedreptăţi.
12. Omul sfânt întru înţelepciune rămâne ca soarele; că cel nebun ca luna să schimbă.
13. În mijlocul celor neînţelepţi ţine cuvântul vremii, iară în mijlocul celor ce grăiesc neîncetat fii.
14. Povestirea păcătoşilor e urâcioasă, şi râsul lor, în desfătările păcatului.
15. Vorba ce mult joară va îndrepta perii capului, şi necinstea lui, astuparea urechilor.
16. Vărsarea de sânge în vrajba trufaşilor, şi sudalma lor, auzire grea.
17. Cel ce goleaşte tainele priiatinului credinţa au pierdut şi nu va afla priiatin la sufletul său.
18. Iubeaşte pre de-aproapele şi te uneaşte cu el în credinţă, ||
19. Iară de vei deascoperi ascunsele lui, nu vei urma după el. 277r
20. Că precum omul ce pierde priiatinul său; aşa şi cel ce-şi pierde priiatinul aproapelui său.
21. Şi precum cel ce sloboade paserea din mâna sa, aşa ai lăsat pre priiatinul tău şi nu-l vei prinde.
22. Nu urma după el, că departe iaste; că au scăpat ca căprioara din cursă, că s-au rănit inima lui.
23. Preste el nu vei putea lega; şi a sudălmii iaste împăcăciunea.
24. Iară a descoperi tainele priiatinului, deznădăjduire iaste sufletului nefericit.
25. Cel ce face cu ochiul zideaşte ceale nedreapte şi nime nu-l va lepăda.
26. Înaintea ochilor tăi va îndulci gura ta şi preste cuvintele tale să va mira; iară mai pe urmă va întoarce gura sa şi întru cuvintele tale va da scandală.
27. Multe am urât şi nu m-am asămănat lui, şi Domnul va urî pre el.
28. Cel ce aruncă întru-nălţime piatra, preste capul lui va cădea; şi lovirea vicleană a celui viclean va împărţi ranele;
29. Şi cel ce sapă groapă va cădea într-însa; şi cel ce pune piatră aproapelui să va lovi de ea; şi cel ce întinde cursă altuia va peri într-însa.
30. Cel ce face sfat viclean preste el să va întoarce şi nu va cunoaşte de unde-i vine.
31. Batjocura şi ocara celor trufaşi şi izbânda ca leul îl va pândi. |
32. De cursă vor peri cei ce să veselesc de cădearea celor drepţi, iară durearea îi va mistui mai înainte de-a muri. 277v
33. Mânia şi iuţimea, amândoao sânt de-a să urgisi şi omul păcătos va fi ţiitoriu de eale.

Cap 28

A nu cerca izbânda, ci a ierta supărarea. A înceta de mânie şi de pâră. Răotăţile limbii şi primejdiile ei şi pentru a treia limbă. A îngrădi urechile împrotiva limbii vicleane şi gurii frâu a-i pune.

1 . Cine vrea a să izbândi de la Domnul va afla izbândă şi păcatele lui ţiind le va ţinea. 2 Leage 32, 35.
2 . Lasă nedreptatea aproapelui tău şi atunci, rugându-te, ţi să vor ierta păcatele. Mathei 6, 14. Marcu 11, 25.
3. Omul omului ţâne mâniia şi de la Domnul cearcă vindecare? Râm. 12, 19.
4. Spre omul ce-i aseaminea nu are milă şi pentru păcatele sale să roagă!
5. Însuşi trup fiind, ţâne mâniia şi curăţire de păcate ceare de la Dumnezeu. Cine să va ruga pentru greşalele aceluia?
6. Adu-ţi aminte de ceale mai de pe urmă şi te părăseaşte de a vrăjbi,
7. Că mâncevirea şi moartea să apropie în poruncile lui.
8. Adu-ţi aminte de frica lui Dumnezeu şi nu te mâniia aproapelui.
9. Adu-ţi aminte de aşezământul Celui Preaînalt şi treci cu vedearea neştiinţa aproapelui.
278r 10. Conteneaşte-te de pâră şi vei împuţina păca||tele,
11. Că omul mânios aprinde pâra. Şi omul păcătos va turbura pre priiatini şi în mijlocul celor ce au pace va trimite vrajbă.
12. Că după leamnele pădurii, aşa arde focul, şi după vârtutea omului, aşa mâniia lui va fi, şi după avearea sa va înălţa mâniia sa.
13. Pricea sârguită aţâţă foc şi pâra sârguind varsă sânge; şi limba mărturisind aduce moarte.
14. De vei sufla în scânteaie, ca focul va arde, şi, de vei scupi preste ea, să va stânge; amândoao din gură ies.
15. Şoptitoriul şi cel îndoit la limbă blăstămat e, că pre mulţi ce au pace va turbura.
16. Limba a triia pre mulţi i-au clătit şi i-au răsipit din neam în neam,
17. Cetăţi zidite a bogaţilor au strâcat şi casele celor măriţi le-au săpat,
18. Puterile noroadelor le-au tăiat şi neamuri tari au desfăcut.
19. Limba a triia pre muieri bărbate le-au oborât şi le-au usebit de lucrurile sale.
20. Cine să uită la ea nu va avea odihnă, nici va avea priiatin în care să să odihnească.
21. Lovitura biciului vânătură face, iară lovitura limbii va zdrobi oasele.
22. Mulţi au căzut în ascuţitul sabiii, ci nu aşea precum cei ce au perit prin limba sa.
23. Fericit cel ce e acoperit de cătră limba vicleană, cel ce în mâniia ei n-au trecut şi cel ce n-au tras giugul ei şi cu legăturile ei nu s-au legat,
278v 24. Că jugul ei jug de fier iaste şi le|gătura ei, legătură de aramă.
25. Moartea ei, moarte cumplită şi mai de folos e iadul decât ea.
26. Rămânearea ei nu va rămânea, ci va dobândi căile nedrepţilor şi în flacăra sa nu va arde pre cei drepţi.
27. Cei ce lasă pre Dumnezeu vor cădea într-însa şi va arde într-înşii şi nu să va stânge şi să va slobozi spre ei ca leul şi ca pardosul îi va strâca.
28. Îngrădeaşte-ţi urechile cu spini, limba vicleană să nu o auzi, şi gurii tale fă uşi şi încuietori.
29. Aurul tău şi argintul tău împreună-l strânge şi cuvintelor tale fă cumpănă şi frâne dreapte gurii tale.
30. Şi ia aminte ca nu doară să cazi cu limba şi să cazi în prejma nepriiatinilor ce te pândesc şi să fie cădearea ta nevindecată spre moarte.

Cap 29

Cu împrumutare a ajuta aproapele şi credinţa celui ce împrumută a ţinea. Şi deşi mulţi înşală, nu pentru aceaea a înceta de milostenie, a căruia laude le numără. Har a avea chizaşului şi credinţa a-i ţinea. În ce stă începutul vieţii omului arată. Şi pentru oaspeţii cei încungiurători şi nemulţămitori.

1 . Cel ce face milă împrumutează aproapelui său şi cel ce biruiaşte cu mâna ţâne poruncile.
2 . Împrumutează aproapelui tău în vreamea lipsii lui şi iarăşi întoarce aproapelui tău în vreamea sa.

3. Întăreaşte cuvântul şi credincios petreci cu el şi în toată vreamea vei afla ce-ţi iaste de lipsă. ||
4. Mulţi ca o aflare au socotit împrumutarea şi au dat dureare celor ce i-au ajutat. 279r
5. Până ce iau, sărută mânile celui ce dă şi întru făgăduinţă smeresc glasul său;
6. Şi în vreamea răsplătirii va pofti vreame şi va grăi cuvinte de trândăvire şi de murmurări şi vreamea o va vinui.
7. Iară, de va putea răsplăti, să va împrotivi, de-abiia jumătate va întoarce şi o va socoti ca o aflare;
8. Iară de nu, îl va înşela de banii săi, şi-l va stăpâni nepriiatin în dar
9. Şi blăstămuri şi sudâlmi îi va răsplăti şi, pentru cinstea şi facerea de bine, îi va răsplăti ocară.
10. Mulţi nu pentru răotate n-au împrumutat, ci s-au temut a să înşela în zădar.
11. Însă preste cel smearin cu suflet mai tare fii şi pentru milostenie nu-l trage.
12. Pentru poruncă priimeaşte pre cel sărac şi pentru lipsa lui nu-l slobozi deşert.
13. Pierde banii pentru fratele şi priiatinul tău şi să nu-i ascunzi supt piatră spre piiardere.
14. Pune vistieriia ta în poruncile Celui Preaînalt şi mai mult îţ va folosi decât aurul.
*Tovie 4, 12. 15. *Închide milosteniia în inima săracului şi aceasta pentru tine să va ruga de tot răul;
Sus 17, 18. 16. 17. 18. Mai mult decât pavăza celui tare şi decât lancea împrotiva neprietinului tău va oşti. |
19. Omul bun să închizăşuiaşte pentru aproapele său şi cel ce au pierdut ruşinea îl va 279v părăsi.
20. Harul chizeaşului să nu-l uiţi, că au dat pentru tine sufletul său.
21. De cel ce făgăduiaşte fuge păcătosul şi cel necurat.
22. Averile celui ce făgăduiaşte şieşi le scrie cel păcătos, şi cel nemulţămitoriu cu gândul va părăsi pre cel ce l-au mântuit.
23. Omul făgăduiaşte pentru aproapele său, şi, când va pierde cinstea, va fi părăsit de el.
24. Chizeşiia vicleană pre mulţi îndreptători i-au pierdut şi i-au clătit ca valurile mării.
25. Pre bărbaţii putearnici încungiurând, i-au înstreinat şi au rătăcit prin neamuri streine.
26. Păcătosul trecând poruncile Domnului, va cădea în chizăşie vicleană şi cel ce să sileaşte multe a face va cădea în judecată.
27. Agiută aproapele după putearea ta şi-ţi ia sama să nu cazi.
*Gios 39, 31. 28. *Începutul vieţii omului, apa şi pânea şi vâjmântul şi casa acoperind ruşinea.
29. Mai bună e hrana săracului supt acoperemânt de scânduri decât uspeaţe luminate între streini, fără casă.
30. Cel mai mic pentru cel mai mare să-ţi placă şi probozirea nimerniciii nu vei auzi.
31. Viaţă vicleană e nimernicind din casă în casă; şi unde va nimernici, nu credincios || va petreace, nici va deşchide gura. 280r
32. Nimearnici va priimi şi va paşte şi va adăpa pre cei nemulţămitori; şi la aceastea amare va auzi:
33. „Treci, gazdă, şi găteaşte masă şi cu ceale ce ai în mână hrăneaşte pre ceiaalalţi!
34. Ieşi de la faţa cinstii priiatinilor miei! Cu lipsa casii meale, oaspăţi mi s-au făcut frate-mieu.”
35. Greale sânt aceastea omului înţelept: certarea casii şi ponosul împrumutării.

Cap 30

Fiii în învăţătură a-i creaşte şi cât e de cumplit a le îngădui. Sănătatea trupului mai scumpă decât bogăţiile; şi cât e de cumplită întristarea şi a să depărta de ea, iară veseliia inimii cât e de folositoare.

Pil. 13, 24 şi 23, 13. 1. el ce iubeaşte fiiul său nu încete a-l bate, ca să să veselească mai pe urmă şi să nu pipăie uşile vecinilor.
2. Cel ce-şi învaţă fiiul să va lăuda întru dânsul şi în mijlocul caznicilor într-însul să va făli.
*2 Leage 6, 7. 3. *Cel ce-şi învaţă fiiul întărâtă pre neprietinul şi în mijlocul priiatinilor să va făli într-însul.
4. Murit-au tatâl lui şi ca când n-ar fi murit, că aseaminea ş-au lăsat după sâne.
5. În viaţa sa au văzut şi s-au veselit într-în|sul; întru ieşirea sa nu s-au întristat, nici s-au 280v ruşinat înaintea nepriiatinilor,

6. Că au lăsat apărătoriu casii împrotiva nepriiatinilor, şi priiatinilor răsplătindu-le har.
7. Pentru sufletele fiilor lega-va ranele sale şi preste tot glasul să vor turbura ceale dinlăuntrul lui.
8. Calul neînvăţat iase năsâlnic, şi fiiul slobod va ieşi obraznic.
9. Apleacă fiiul, şi te va spăimânta; joacă-te cu el, şi te va întrista.
10. Nu râde cu el, ca să nu te doară şi mai pre urmă vor strepezi dinţii tăi.
11. Nu da puteare în tinereaţe şi să nu treci cu vederea cugetele lui.
12. *Pleacă cerbicea lui în tinereaţe şi loveaşte coastele lui când e prunc, ca nu cumva să să învârtoşaze şi să nu-ţi crează şi-ţi va fi dureare inimii. *Sus 7, 25.
13. Învaţă-ţi fiiul şi lucrează într-însul, ca să nu cazi în ruşinea lui.
14. Mai bun e săracul sănătos şi tare de puteare decât bogatul slăbănog şi bătut de răotate.
15. Sănătatea sufletului întru sfinţeniia dreptăţii mai bună e decât tot aurul şi argintul, şi trupul sănătos, decât plată nenumărată.
16. Nu iaste plată preste plata sănătăţii trupului şi nu iaste dulceaţă preste bucuriia inimii.
17. Mai bună e moartea decât viaţa amară şi odihna veacinică decât boala trainică. ||
281r 18. Averile ascunse în gura închisă, ca punerile de bucate împregiurul mormântului.
19. *Ce va *folosi jârtva idolului? Că nici va mânca, nici va mirosi. *Danil 14, 6.
20. Aşa şi cel ce să goneaşte de la Domnul purtând plata nedreptăţii,
21. Văzind cu ochii şi gemând ca cel scuipit ce îmbraţişe fecioara şi suspină.
22. Întristare nu da sufletului tău şi să nu te năcăjeşti pre tine însuţ în sfatul tău. Pilde 12, 25
23. Veseliia inimii, aceasta e viaţa omului şi comoară fără scădearea sfinţeniii, şi bucuriia omului e lungimea vieţii. şi 15, 13 şi 17, 22.
24. Fie-ţi milă de sufletul tău plăcând lui Dumnezeu şi te contineaşte; adună inima ta întru sfinţeniia Lui, şi întristarea departe o goneaşte de la tine,
25. *Că pre mulţi i-au ucis întristarea şi nu e folos într-însa. *2 Corith. 7, 10.
26. Râvna şi mâniia împuţinează zilele şi grijea mai înainte de vreame aduce bătrâneaţele.
27. Luminată e inima şi bună în uspeaţe; că ospeaţele ei cu deadinsul să fac.

Cap 31

Paza cinstii. Gândirea cunoştinţii. Osteneala bogatului şi a săracului. Iubitoriul de aur. Multe
281v *căderi în aur. Lauda bogatului | fără prihană. Smerenie la masă a ţinea. Lauda trezvirii şi ocara lăcomiii. Lauda gustării puţin de vin şi ocara beuturii multe.*

1. Privigherea cinstii va topi cărnurile şi gândirea ei va lua somnul.
2. Grijea cunoştinţii întoarce înţeleagerea şi boala grea face treazu sufletul.
3. Ostenitu-s-au bogatul întru adunarea averilor şi întru odihna sa să va umplea de bunătăţile sale.
4. Ostenitu-s-au săracul întru împuţinarea hranii şi întru sfârşit e lipsit.
5. Cel ce iubeaşte aurul nu să va îndrepta, şi cel ce goneaşte strâcăciunea să va umplea dintr-însa.
6. *Mulţi s-au dat spre căderile aurului şi s-au făcut întru fealiul lui perirea lor. *Sus 8, 3.
7. Lemn de piedecă iaste aurul celor ce jârtvesc; amar celor ce urmează după el şi tot cel neînţelept va peri într-însul.
8. Fericit e bogatul care s-au aflat fără prihană şi care după aur nu s-au dus, nici au nădăjduit în bani şi în comoară.
9. Cine e acesta şi-l vom lăuda, că au făcut minunate în viaţa sa.
10. Cel ce s-au ispitit într-însul şi s-au făcut desăvârşit, fi-i-va lui mărire veacinică. Care au putut treace leagea şi nu o au trecut, a face rău şi nu au făcut,
11. Pentru aceaea s-au întemeiat bunătăţile lui în Domnul şi milosteniile lui le va povesti toată adunarea sfinţilor. ||
282r 12. La masă mare ai şezut? Nu deşchide preste ea fâlcile tale întâi.
13. Nu zice aşa: „Multe sânt care sânt pre ea”.
14. Adu-ţi aminte că rău e ochiul viclean.
15. Mai viclean decât ochiul ce s-au zidit? Pentru aceaea, de la toată faţa sa va lăcrăma când va vedea.
16. Nu-ţi întinde mâna întâiu şi, de pizmă pângărindu-te, să te ruşinezi.
17. Să nu te apeşi în uspăţu.

18. Înţeleage ceale ce sânt ale aproapelui tău din tine însuţ.
19. Slujeaşte-te ca un om înţelept de ceale ce să pun înainte, ca nu, mult mâncând, să fii urât.
20. Înceată întâiu pentru învăţătura şi nu fi foarte, ca să nu sminteşti.
21. Şi de ai şezut în mijlocul a mulţi, mai întâiu decât ei să nu-ţi întinzi mâna, nici întâiu pofti a bea.
22. Cât e de destul omului învăţat vinul puţin!; şi, dormind, nu te vei osteni de el şi nu vei simţi durearea.
23. Priveghearea, căpiiarea şi truda omului nesăţios.
24. Somnul sănătăţii, omului postelnic; durmi-va până dimineaţa şi sufletul lui cu dânsul să va veseli.
25. Şi de ai fost silit a mânca mult, scoală din mijloc, boreaşte şi te va stâmpăra şi nu va aduce trupului tău beteşug.
26. Ascultă-mă, fiiule, şi nu mă defăima. Şi mai pe urmă vei afla cuvintele meale.
27. În toate lucrurile tale fii iute şi toată boala nu te va întâmpina. |
28. Pre cel luciu în pâni îl vor blagoslovi buzele multora şi mărturia adevărului aceluia credincioasă. 282v
29. În pânea celui viclean va murmura cetatea şi mărturiia vicleniii lui adevărată iaste.
*Judith 13, 4. 30. Pre cei sârguitori la vin nu-i întărâta, *că pre mulţi i-au pierdut vinul.
31. Focul cearcă fierul cel vârtos; aşa vinul beut inimile celor trufaşi le va vădi în beţie.
32. Dreaptă e viaţa oamenilor, vinul în trezvire; de-l vei bea câte puţin, vei fi treazu.
33. Ce e viaţa celui ce să împuţină cu vinul?
34. Ce înşală viaţa? Moartea.
*Psalm 103, 15. 35. *Vinul spre veselie s-au zidit, iară nu spre beţie, din început.
36. Bucuria sufletului şi a inimii, vinul câte puţin beut.
37. Sânătate iaste sufletului şi trupului beutura trează.
*Pilde 31, 4. 38. *Vinul mult beut întărâtare şi mânie şi căderi multe face.
39. Amărăciune sufletului, vinul mult beut.
40. Sumeţirea beţiii, sminteala nebunului, împuţinând vârtutea şi făcând rane.
41. În uspăţul de vin nu vădi pe de-aproapele şi nu-l defăima întru veseliia lui,
42. Cuvinte de probozire nu-i zice şi să nu-l năcăjeşti în cearere.

Cap 32

Datoria bunului îndreptătoriu. Cel mai mare grăiască. A tăcea unde nu iaste cine să auză. Vese||liia musicii în uspăţu. Tânărul să tacă. Lauda tăcerii. A-şi cerceta calea sa. Lauda temerii de Domnul. Păcătosul să fereaşte de dojană. Fără sfat nimica a face. 283r

1. Îndreptătoriu te-au pus? Nu te înălţa. Fii între ei ca unul dintr-înşii.
2. Grije ai de ei şi aşa nădăjduiaşte; şi toată grija ta întinzând-o, şezi.
3. Ca să te veseleşti pentru ei şi, podoaba harului, să iai cununa şi să ajungi vrednicia încununării.
4. Grăiaşte tu, cel mai mare născut, că ţie să cuvine
5. Cuvânt întâi, celui ce iubeaşte ştiinţa; şi nu opri musica.
6. Unde nu e ascultare, nu vârsa cuvântul şi fără de vreame nu te înălţa întru-nţelepciunea ta.
7. Piatră scumpă de anthrax spre podoabă de aur şi asămănarea musicilor în uspăţu de vin.
8. Precum în lucrarea aurului sămnul iaste şmaragdului, aşa numărul musicilor la vinul cel veasel şi cu modru.
9. Ascultă tăcând şi pentru cinstea-ţ să va apropia bun har.
10. Tinărule, de-abia în pricina ta grăiaşte,
11. De vei fi întrebat de doao ori; aibă cap răspunsul tău.
12. În multe fii ca cel ce nu ştii şi ascultă tăcând împreună şi cercând.
13. În mijlocul celor măriţi nu îndrâzni şi unde sânt bătrâni nu vorbi mult.
14. Înaintea grindinii va mearge fulgerul, şi înaintea preajetii va mearge harul şi pentru cinstea-ţ | să va apropia bun har. 283v
15. În ceasul scularii nu te trândăvi, ci aleargă întâiu în casa ta şi acolo fii chemat şi acolo te joacă.
16. Şi fă cugetele tale şi nu în greşale şi în cuvânt trufaşu.
17. Şi preste toate aceastea binecuvintează pre Domnul, Cel ce te-au făcut şi te îmbată din toate bunătăţile Sale.

18. Cel ce să teame de Domnul va priimi învăţătura Lui, şi cei ce vor mâneca cătră Dânsul vor afla blagoslovenie.
19. Cel ce caută leagea să va umplea de la ea, şi cel ce făţărniceaşte să va sminti într-însa.
20. Cei ce să tem de Domnul vor afla judecată dreaptă şi dreptăţile ca lumina vor aprinde.
21. Omul păcătos să va feri de dojană şi după vrearea sa va afla asămănare.
22. Omul cel de sfat nu va răsipi înţeleagerea, cel strein şi trufaşu nu să va teame de frică,
23. Şi după ce au făcut cu el fără sfat şi de gonirile lui să va vădi.
24. Fiiule, fără sfat nimica nu face şi după faptă nu te vei căi.
25. În calea surpării nu mearge, şi nu te vei împiedeca de pietri, nici te încredinţa călii greale, să nu pui sminteală sufletului tău,
26. Şi de fiii tăi te păzeaşte şi de casnicii tăi ia aminte.
27. În tot lucrul tău creade din credinţa sufletului tău, că aceasta iaste ţinearea poruncilor.
28. Cel ce creade lui Dumnezeu ia aminte la porunci şi cel ce nădăjduiaşte întru Dânsul
284r nu să va || micşora.

Cap 33

Laudă-să cel ce să teame de Domnul şi cel înţelept. Nestarea inimii celui nebun. Priiatinul batjocoritoriu. Zilele şi vreamile de la Dumnezeu sânt, Carele şi cealeaalte toate le-au zidit şi le-au rânduit, într-a Căruia mână iaste omul ca lutul în mâna olariului. Răul împrotiva binelui. Moşiia nu în viaţă, ci în moarte a să împărţi altora şi precum trebuie a chivernisi slugile.

1. Fă cel ce să teame de Domnul nu-l vor întâmpina realele, ci în ispită Dumnezeu îl va cruţa şi-l va izbăvi de reale.
2. Cel înţelept nu ureaşte poruncile şi dreptăţile şi nu să va lovi ca corabiia de furtună.
3. Omul înţelept creade legii lui Dumnezeu şi leagea e credincioasă lui.
4. Cel ce deascopere întrebarea va găti cuvânt; şi, aşa rugându-să, va fi ascultat şi va ţinea învăţătura şi atunci va răspunde.
5. *Ceale dinlăuntrul inimii nebunului, ca roata carului şi ca osiia ce să întoarce, gândurile lui. *Sus 21, 17.
6. Calul armăsariu, aşa şi priiatinul hulitoriu, supt tot ce şade deasupra rânchiiază.
7. Căci zioa pre zi prisoseaşte, şi iarăşi lumina pre lumină şi anul pre an de la soare?
8. De la ştiinţa Domnului s-au usibit, făcându-să soarele şi porunca păzind-o.
9. Şi au schimbat vremile şi zilele lor ceale de sărbătoare şi întru eale au prăznuit zile de sărbătoare până la un ceas.
284v 10. Dintr-însăle au înălţat şi au mărit Dumne|zeu şi dintr-însele au pus spre numărul zilelor. Şi pre toţi oamenii din lut, *şi din pământ, de unde s-au zidit Adam. *Face. 2, 7.
11. Întru mulţimea învăţăturii Domnul i-au usibit şi au schimbat căile lor.
12. Dintr-înşii au blagoslovit şi i-au înălţat; şi dintr-înşii au sfinţit şi de Sâne i-au lipit; şi dintr-înşii au blăstămat şi i-au smerit şi i-au întors de la deschilinirea lor.
13. *Ca tina olariului în mâna lui, a-l zidi şi a-l rândui. *Romani 9, 21.
14. Toate căile Lui, după rânduiala Lui. Aşa omul în mâna Lui, Care l-au făcut, şi-i va răsplăti lui după judecata Sa.
15. Împrotiva răului e binele şi împrotiva morţii, viaţa; aşa şi împrotiva omului drept, păcătosul. Şi aşa te uită spre toate lucrurile Celui Preaînalt: doao şi doao, şi unul împrotiva unuia.
16. Şi eu mai pe urmă m-am deşteptat, şi ca cel ce adună boambe după culegători.
17. În blagoslovenia lui Dumnezeu şi eu am nădăjduit; şi ca cel ce culeage am umplut teascul.
18. *Uitaţi-vă, că nu mie sângur am lucrat, ci tuturor celor ce cearcă învăţătura. *Sus 24, 47.
19. Ascultaţi-mă, cei morţi şi toate noroadele şi povăţuitorii adunării, luaţi în urechi.
20. Fiiului şi muierii, fratelui şi priiatinului nu da puteare preste tine în viaţa ta. Nu da altuia moşiia ta, ca nu doară să te căieşti şi să te rogi pentru eale. ||
285r 21. Când încă eşti şi răsufli, nu te va schimba tot trupul.
22. Că mai bine e să te roage fiii tăi, decât a te vedea în mânile fiilor tăi.
23. În toate lucrurile tale ales fii,
24. Nu da prihană întru slava ta. În zioa sfârşitului vieţii tale şi în zioa ieşirii tale, împarţi moştenirea ta.

25. Hrană şi vargă şi sarcină asinului, pâine şi învăţătură şi lucru slugii.
26. Lucrează întru învăţătură şi cearcă a odihni. Slobozi mâinile lui şi cearcă slobozire.
27. Jugul şi cureaoa pleacă grumazul vârtos, şi pre slugă îl pleacă necurmatele lucrări.
28. Slugii nevreadnic, chin şi obezi; trimite-l la lucru, să nu şadă deşert,
29. Că multă răotate au învăţat lenevia.
30. Spre lucruri îl rânduiaşte, că aşa i să cuvine; iară de nu va asculta, smereaşte-l cu obezile şi nu-l mări preste tot trupul, însă fără judecată nimic greu să faci.
*Sus 7, 23. 31. *De-ţi iaste sluga credincioasă, fie-ţ ţie ca sufletul tău; ca pre un frate, aşa-l ţine; că în sângele sufletului l-ai asămănat.
32. De-l vei vătăma nedrept, spre fugă să va întoarce.
33. Şi înălţindu-să de să va depărta, pre cine vei căuta şi în care cale îl vei căuta nu ştii.

Cap 34

Deşertăciunea visurilor, a vrăjitoriilor, | a gâciturii, a minciunilor. Lauda celor păţiţi. Fericirea celor ce să tem de Dumnezeu. Jârtvele celor nedrepţi. Cel ce înşală pre săracul. Unul zidind, şi altul strâcând. Pocăindu-să şi necontenindu-să de păcate. 285v

1. Deşarta nădejde şi minciuna omului nebun, şi visurile înalţă pre cei neprecepuţi.
2. Ca cel ce apucă umbra şi goneaşte vântul, aşa şi cel ce ascultă la minciuni văzute.
3. Aceasta după aceasta vederea visurilor: în prejma omului, asămănarea omului.
4. De la cel necurat ce să va curăţi? Şi de la cel mincinos ce să va zice drept?
5. Vrăjitoriia rătăcirii şi gâciturile mincinoase şi visurile făcătorilor de rău deşertăciune iaste.
6. Şi ca aceii ce naşte, inima ta năluciri pătimeaşte. De nu să va slobozi de la Cel Preaînalt cercetarea, să nu dai întru dânşii inima ta.
7. Că pre mulţi a rătăci i-au făcut visurile şi au căzut cei ce nădăjduia într-însele.
8. Fără minciună să va plini cuvântul legii şi înţelepciunea în gura celui credincios să va alcătui.
9. Cine nu e ispitit ce şti? Omul în multe păţit va gândi multe. Şi cel ce multe au învăţat va povesti înţeleagerea.
10. Cine nu e păţit puţine cunoaşte, iară cel ce s-au făcut în multe înmulţeaşte răotatea.
11. Cine nu e ispitit ce fealiuri şti? Cel ce e rătăcit va spori cu vicleşugul.
12. Multe am văzut rătăcind şi multe obiceaiuri de cuvinte.
13. De câteva ori până la moarte am păţit pentru || aceastea şi m-am izbândit cu darul lui Dumnezeu. 286r
14. Duhul celor ce să tem de Dumnezeu să caută şi întru vedearea Lui să va blagoslovi.
15. Că nădeajdea lor e spre Cel ce-i mântuiaşte şi ochii lui Dumnezeu, spre cei ce-L iubesc.
16. Cel ce să teame de Domnul nimic nu să va teame, nici să va spăimânta, că Însuşi iaste nădeajdea Lui.
17. Celui ce să teame de Domnul, fericit e sufletul lui.
18. Spre cine priveaşte şi cine iaste tăriia lui?
*Psalm 33, 16. 19. *Ochii Domnului spre cei ce să tem de El, apărătoriul puterii, întărirea vârtutei, acoperemântul zăduhului şi umbrariul de amiazăzi.
20. Rugare pentru sminteală şi ajutoriu de căderare, înălţind sufletul şi luminând ochii, dând sănătate şi viaţă şi blagoslovenie.
*Pilde 21, 27. 21. *Jârtva celui ce jârtveaşte din nedrept necurată iaste şi nu sint bine plăcute batjocurile drepţilor.
22. Domnul sângur, celor ce-L ţin în calea adevărului şi a dreptăţii.
*Pilde 15, 8. 23. *Darurile celor nedrepţi nu le priimeaşte Cel Preaînalt, nici să uită spre jârtvele nedrepţilor, nici întru mulţimea jârtvelor lor să va îmblânzi pentru păcate.
24. Cel ce aduce jârtvă din avearea săracilor, ca cel ce junghe fiiul înaintea tătâni-său.
25. Pâinea lipsiţilor viaţa săracilor iaste. Cel ce înşală omul sângelui iaste.
26. Cine ia în sudoare pâinea, ca cel ce ucide aproapele său.
*2 Leage 24, 14. 27. Cel ce varsă sânge *şi cel ce înşală lucrătoriul fraţi sânt, |
Sus 7, 22. 28. Unul zidind şi altul strâcând; ce le foloseaşte, fără osteneala? 286v
29. Unul rugându-să şi altul suduind; a căruia glas va asculta Dumnezeu?
30. Cel ce să spală de mort şi iară să atinge de el; ce-i foloseaşte spălarea lui?
*2 Petru 2, 21. 31. *Aşa omul ce posteaşte în păcatele sale şi iarăşi acealeaşi făcând, ce-i foloseaşte smerindu-să? Rugăciunea lui cine o va asculta?

Cap 35

Cea adevărată şi lui Dumnezeu priimită jârtvă. Nu te arăta înaintea Lui deşert. Pârga şi jârtvele cu suflet veasel a le da. Jârtva cea nedreaptă. Pre săracul vătămat şi văduva ce plânge îi ascultă Domnul. Rugăciunile drepţilor şi a celor ce să smeresc le aude Dumnezeu, izbăvind de la asuprătoriu şi răsplătind fieştecăruia după faptele sale.

1. el ce ţine leagea înmulţeaşte jârtva.
2. *Jârtva mântuitoare iaste a păzi poruncile şi a să depărta de toată nedreptatea, *1 Împăra. 15, 22.
3. Şi curăţirea de păcate, a jârtvi preste nedreptăţi; şi rugăciunea pentru păcate, a să depărta de nedreptate.
4. Răsplăti-va har cel ce aduce făină, şi cel ce face milă aduce jârtvă.
5. *Bine plăcut e Domnului a să depărta de nedreptate; şi rugăciunea pentru păcate a să depărta de nedreptate. *Irimie 7, 3 şi 26, 13.
6. *Nu te vei arăta înaintea Domnului deşert, *Ieşire 23, 15
7. Că toate aceastea pentru porunca lui Dumnezeu să fac. || şi 34,20.
287r 8. Jârtva dreptului îngraşe oltariul şi miros cu bună mireazmă e înaintea Celui Preaînalt.
9. Jârtva dreptului priimită iaste şi pomenirea ei nu o va uita Domnul.
10. Cu bun suflet slavă dă lui Dumnezeu şi nu împuţina pârga mânilor tale.
11. *În toată darea, veasălă fă faţa ta şi întru bucurie jârtveaşte zăciuirile tale. *2 Leage 16, 16.
12. *Dă Celui Preaînalt după darea Lui şi întru ochiu bun aflare fă mânilor tale, 2 Corith. 9, 7.
13. Că Domnul răsplătitoriu iaste şi de şapte ori atâta va răsplăti ţie. Tovie 4, 9.
14. *Să nu aduci daruri necurate, că nu le va priimi, Preoţie 22, 21.
15. Şi nu te uita la jârtva nedreaptă, că Domnul judecătoriu iaste *şi nu iaste la El mărirea feaţii. *2 Leage 10, 17.
16. Nu va lua Domnul faţa asupra săracului şi rugăciunea celui supărat va asculta. 2 Par. 19, 7.
17. Nu va treace cu vedearea rugăciunile săracului şi a văduvei, de va vărsa graiul jemerii. Iov. 34, 19.
18. Au nu lacrămile văduvei la măsea să pogor şi strâgarea ei preste cel ce le porneaşte? Înţel. 6, 8.
19. Că de la măsea să suie până la ceriu, şi Domnul ascultătoriu nu să va veseli într-însele. Fapte. 10, 34.
20. Cel ce să închină lui Dumnezeu întru desfătare să va priimi, şi rugăciunea lui până la nori să va apropia. Râm. 2, 11. Gala. 2, 6.
21. Rugăciunea celui ce să smereaşte va străbate norii şi până să va apropia nu să va mângâia şi nu să va depărta până să va uita Cel Preaînalt. Colos. 3, 25. 1 Petru 1, 17.
22. Şi Domnul nu va depărta, ci va judeca pre cei drepţi şi va face judecată; şi Cel *2 Leage 15, 21.
287v Preatare nu | va avea într-înşii răbdare ca să sfarme dosul lor.
23. Şi neamurilor va răsplăti izbânda pâna va lua plinirea trufaşilor şi pavezele celor nedrepţi le va sfărâma,
24. Până ce va răsplăti oamenilor după faptele sale şi după lucrurile lui Adam şi după cea înainte creaderea Lui,
25. Până ce va judeca judecata norodului Său şi va desfăta pre cei drepţi cu mila Sa.
26. Înfrâmsăţată e mila lui Dumnezeu în vreamea năcazului, ca norii de ploaie în vreamea seacetii.

Cap 36

Preste Israil şi preste Ierusalim chiiamă mila lui Dumnezeu. Iară preste neamurile ceale streine, teamerea lui Dumnezeu şi mâna Lui, ca să să slăvească putearea Lui şi însuşi sângur Dumnezeu a fi să să cunoască. Inimă neînţeleaptă şi inimă îndărăvnică. Frumseaţea muierii faţa bărbatului o veseleaşte. Moşiia bunii muieri.

1. iluiaşte-ne, Dumnezeule, pre toţi şi te uită la noi şi ne arată lumina milelor tale!
2. Şi trimite frica Ta preste neamurile care nu Te-au căutat, să cunoască că nu iaste Dumnezeu fără Tu şi să povestească mărimile Tale.
3. Rădică mâna Ta preste neamurile ceale streine, să vadă putearea Ta,
4. Că precum înaintea lor Te-ai sfinţit întru noi, aşa înaintea noastră Te vei mări întru dânşii,
5. Să Te cunoască, precum şi noi am cunoscut că nu iaste Dumnezeu fără de Tine, Doamne!
6. Înoiaşte seamnele şi schimbă ceale minunate.

7. Slăveaşte mâna şi braţul cel drept. ||
8. Deştaptă iuţimea şi varsă mâniia. 288r
9. Ia pre cel protivnic şi năcăjaşte nepriiatinul.
10. Grăbeaşte vreamea şi-i adă aminte de sfârşit, să vestească minunile Tale.
11. În mânie de flacără să să îmbuce cel ce să mântuiaşte şi cei ce strâcă norodul Tău afle perire.
12. Zdrobeaşte capul voivozilor celor nepriiatini, ce zic: „Nu iaste altul, fără noi!"
13. Adună toate neamurile lui Iacov, să cunoască că nu iaste Dumnezeu afară de Tine şi să povestească minunile Tale, şi vei moşteni ca din-ceput.
*Ieşire 4, 22. 14. Miluiaşte norodul Tău, preste care s-au chemat numele Tău, şi pre Israil, *pre care l-ai asămănat întâiului Tău născut.
15. Miluiaşte cetatea sfinţeniii Tale, Ierusalim, cetatea odihnii Tale.
16. Umple Sionul de nespusele Tale cuvinte şi de slava Ta, norodul Tău.
17. Dă mărturie celor ce sânt din începutul zidirii Tale şi deştaptă propoveduirile care i le-au grăit întru numele Tău cei mai dintâiu proroci.
18. Dă răsplătire celor ce Te sufere, ca prorocii Tăi credincioşi să să afle; şi ascultă rugăciunile slugilor Tale,
*Num. 6, 24. 19. *După blagoslovenia lui Aaron din norodul Tău şi ne îndreptează în calea dreptăţii; şi să ştie toţi cei ce lăcuiesc pământul că Tu eşti Dumnezeu, văzătoriul veacurilor.
20. Toată hrana va mânca pântecele şi iaste bucată decât bucată mai bună.
21. Fălcile meastecă bucata firii şi inima înţeleaptă, cuvintele mincinoase. |
22. Inima îndărăvnică va da întristare şi omul păţit îi va sta împrotivă. 288v
23. Toată partea bărbătească va priimi muiarea şi iaste fată decât fată mai bună.
24. Frumseaţea muierii veseleaşte faţa bărbatului său şi preste toată pofta omului aduce dorire.
25. De este limbă de vindecare, este şi de mălcomire şi de milă; nu iaste omul lui după fiii omeneşti.
26. Cel ce stăpâneaşte muiare bună începe stăpânirea, ajutoriu după el iaste şi stâlp ca odihna.
27. Unde nu e gard să va răpi moştenirea; şi unde nu e muiare, geame cel lipsit.
28. Cine creade celui ce nu are cuib şi, abătându-să, oriunde va întuneca, ca un tâlhariu încins sărind din cetate în cetate?

Cap 37

Urgisirea priiatinului făţarnic. De priiatinul adevărat să nu te uiţi. Aleagerea întru priimirea sfaturilor şi cu carii să te sfătuieşti şi cărora pre tine şi sfatul tău să-l tăinuieşti. Lauda sfatului omului sfânt. Cuvântul viclean. Patru din inimă răsar. Lauda omului înţelept şi păţit. Cel ce vorbeaşte tălpizeaşte urât iaste. Ispiteaşte-ţi sufletul şi, de va fi viclean, nu-i da puteare. Primejdia beţiii.

1. Tot priiatinul va zice: „Şi eu am împreunat priiatinie". Ci iaste prietin numai cu numele priiatin. Au nu întristare iaste până la moarte? ||
2. Iară soţiia şi priiatinul la nepriiatinie să vor întoarce. 289r
3. O, cea înainte judecare vicleană, de unde te-ai zidit a acoperi uscatul cu răotatea şi cu vicleniia ei?
4. Soţiia cu priiatinul să bucură întru desfătări şi, în vreame de năcazu protivitoriu va fi.
5. Soţiia cu prietinul îl doare pentru pântece şi împrotiva vrăjmaşului va lua pavăză.
6. Nu te uita de prietinul tău întru sufletul tău şi nu fi neaducătoriu aminte de el întru lucrurile tale.
7. Nu te sfătui cu cel ce te pândeaşte şi de cei ce râvnesc asupra ta ascunde sfatul.
8. Tot sfetnicul vădeaşte sfatul, ci iaste sfetnic întru sâneşi.
9. De cătră sfetnic păzeaşte sufletul tău mai înainte să ştii ce iaste lipsa lui, că şi el cu inima sa va gândi,
10. Ca nu cumva să sloboază sul în pământ şi să-ţi zică:
11. „Bună e calea ta", şi să stea dinprotivă a vedea ce ţi să va întâmpla.
12. Cu omul necuvios grăiaşte de sfinţenie şi cu cel nedrept cu dreptate, şi cu muierea cu ceaea ce-i răvneaşte, cu cel fricos de războiu, cu neguţătoriul de treacere, cu cel ce cumpără de vindere, cu omul rânzos de mulţămiri,

13. Cu cel necredincios de credinţă, cu cel necinstit de cinste, cu lucrătoriul de câmp de tot lucrul,
14. Cu lucrătoriul de an de sfârşitul anului, cu sluga leaneşe de multă lucrare; nu lua sama la aceştia în tot sfatul,
289v 15. Ci cu omul sfânt neîncetat să fii, ori|care vei cunoaşte că ţine frica lui Dumnezeu,
16. A căruia suflet iaste după sufletul tău şi căruia, când vei potigni întru întunearec, îi va fi milă de tine.
17. Inimă de sfat bun aşază cu tine, că nu iaste ţie decât aceaea altăceva mai scump.
18. Sufletul omului sfânt veseleaşte uneori ceale dreapte mai mult decât şapte priveghitori ce şed întru înălţime a priveghea.
19. Şi întru toate aceastea roagă-te Celui Preaînalt să îndreptează întru adevăr calea ta.
20. Mai înainte de toate, lucrurile, cuvânt credincios meargă înaintea ta, şi, mai înainte de toată fapta, sfat stătornic.
21. Cuvântul viclean va schimba inima, din carea patru părţi răsar: binele şi răul, viaţa şi moartea, şi stăpânitoarea lor iaste neîncetata limbă. Iaste om tălpizu, învăţătoriu a multora şi sufletului său netreabnic iaste.
22. Omul păţit pre mulţi au deprins şi sufletului său dulce iaste.
23. Cel ce sâlnice grăiaşte urâcios iaste, în tot lucrul să va încelui.
24. Nu i s-au dat de la Domnul har, că, cu toată înţelepciunea, s-au înşelat.
25. Iaste înţelept sufletului său înţelept, şi rodul înţelepciunii lui de laudă.
26. Omul înţelept gloata sa o deprinde şi rodurile înţelepciunii lui credincioasă sânt.
27. Omul înţelept să va umplea de blagoslovenii şi cei ce-l vor vedea îl vor lăuda.
290r 28. Viaţa omului, în numărul zilelor, iară zile||le lui Israil nenumărate sânt.
29. Cel înţelept în norod va moşteni cinstea şi numele lui va fi viu în veac.
30. Fiiule, în viaţa ta ispiteaşte sufletul tău; şi, de va fi viclean, nu-i da puteare,
31. Că nu toate tuturor folosesc şi nu a tot sufletul place tot fealiul.
32. Să nu fii răvnitoriu în tot uspăţul şi nu te vărsa spre toată mâncarea;
33. Că în multe mâncări va fi bolnăvirea, şi răvnirea să va apropia până la coleră.
34. Pentru beţie mulţi au murit; iară cel ce să conteneaşte va adaoge viaţa.

Cap 38

Cinsteaşte doftorul. De la Dumnezeu s-au dat omului leacul. Cum să va purta bolnavul către Dumnezeu şi către doftoru. De cel mort a plânge. Iară a să stâmpâra întristarea, carea mortului nu-i foloseaşte, şi ţie strâcă. Ci-ţi adă aminte că şi tu vei muri. Tot meaşterul socoteaşte ceale în care lucră; şi aceştia de lipsă adecă sânt în obşte, ci într-însa nu sânt mai înalţi cu vredniciia sau cu înţelepciunea.

1. Cinsteaşte doftorul pentru lipsa, că pre acela l-au zidit Cel Preaînalt.
2. Că de la Dumnezeu e tot leacul şi de la împăratul va lua dăruirea.
3. Învăţătura doftorului va înălţa capul lui, şi vedearea celor măriţi va fi lăudată.
4. Cel Preaînalt au zidit leacurile din pământ, şi omul înţelept nu să va îngrozi de eale. |
290v 5. *Au de lemn s-au îndulcit apa cea amară? *Ieşire 15, 25.
6. Spre cunoştinţa oamenilor puterile lor; şi au dat oamenilor ştiinţă Cel Preaînalt, a să cinsti întru minunile Sale.
7. Cel ce grijaşte cu aceastea va mângâia durearea, şi făcătoriul de unsori va face iruri de dulceaţă şi ungeri va face de sănătate şi nu să vor sfârşi lucrurile lui.
8. Că faţa lui Dumnezeu, preste faţa pământului.
9. *Fiiule, întru bolnăvirea ta nu te părăsi pre tine însuţi, ci roagă pre Domnul şi El te va griji. *Isaie 38, 3.
10. Întoarce-te de la greşală şi îndreaptă mâinile şi de toată greşala curăţeaşte sufletul tău.
11. Dă dulceaţă şi aducere aminte de făină curată şi îngraşe jârtva; şi dă loc doftorului,
12. Că pre acela Domnul l-au zidit şi nu să depertează de la tine, că lucrurile lui sânt de lipsă.
13. Că iaste vreame când vei cădea în mânile lor.
14. Iară ei să vor ruga Domnului să îndreptează odihna lor şi sănătatea, pentru petreacerea lor.
15. Cel ce greşaşte înaintea Celui ce l-au făcut va cădea în mânile doftorului.
16. Fiiule, preste mort varsă lacrămile şi, ca ceale reale răbdând, începe a plânge şi după judecată acoperi trupul lui şi nu treace cu vedearea îngropăciunea lui.

17. Iară pentru pâra cu amar ţine jealea lui într-o zi şi te mângăie pentru întristare.
18. Şi fă jale după vrednicia lui într-o zi sau în doao pentru hula.
*Pilde 15, 13 şi 17, 22. 19. *Că de la întristare grăbeaşte moartea şi a||copere puterea, şi întristarea inimii pleacă cerbicea. 291r
20. Întru ascuns rămâne întristarea, şi avearea celui lipsit, după inima lui.
21. Să nu dai întru întristare inima ta, ci o goneaşte de la tine şi-ţ adă aminte de ceale mai de pre urmă.
22. Să nu te uiţi că nu iaste întoarcere şi aceştiia nimica vei folosi, şi pre tine însuţi te vei mistui.
23. Adu-ţi aminte de judecata mea, că aşa va fi şi a ta, mie ieri, şi ţie astăzi.
*2 Împăr. 12, 21. 24. *În răpausul mortului fă a răpăusa pomenirea lui şi-l mângăie întru ieşirea duhului său.
25. Înţelepciunea scriitoriului în vreamea deşertăciunii, şi cel ce să micşorează cu fapta înţelepciune va lua, de care înţelepciune să va umplea.
26. Cel ce ţine plugul şi cel ce să făleaşte în săgeată cu biciul boii mişcă şi petreace întru lucrurile lor şi poveastea lui, întru fiii taurilor?
27. Inima sa va da a întoarce brazdele şi privighearea lui, în ocolul vacilor.
28. Aşa tot meaşterul şi cioplitoriul, cel ce noaptea ca zioa o treace, cel ce sapă seamne cioplite şi sirguirea lui împistreaşte zugrăvirea, inima sa o va da spre asămănarea zugrăvirii şi cu privighearea sa va săvârşi lucrul.
29. Aşa meaşterul de fier, şezând lângă ileu şi socotind lucrul cel de fier, aburul focului va arde trupul lui şi în căldură de cuptoriu să prigoneaşte;
30. Glasul ciocanului înoiaşte ureachea lui şi împrotiva asămănării vasului ochiul lui;
31. Inima sa o va da spre săvârşirea lucrurilor | şi cu priveghearea le va împodobi spre săvârşire. 291v
32. Aşa, olariul şezând la lucrul său, învârtind cu picioarele sale roata, carele întru grije pus este pururea pentru lucrul său şi întru număr iaste toată lucrarea lui;
33. În braţele sale va închipui tina şi înaintea picioarelor sale va pleca vârtutea sa;
34. Inima sa o va da să săvârşască netezirea şi cu priveghearea sa va curăţi cuptoriul.
35. Toţi aceştia în mânile sale au nădăjduit şi fieştecarele în meaşterşugul său înţelept iaste.
36. Fără de toţi aceştia nu să zideaşte cetatea,
37. Şi nu vor lăcui într-însa, nici vor umbla, şi spre adunare nu vor treace.
38. Pre scaunul judecătoriului nu vor şedea şi aşezământul judecăţii nu-l vor înţeleage, nici vor face la arătare învăţătura şi judecata şi întru pilde nu să vor afla,
39. Ci zidirea veacului vor întări şi rugăciunea lor în lucrarea meaşterşugului, togmindu-şi sufletul său şi cercând în leagea Celui Preaînalt.

Cap 39

Grija înţeleptului şi lucrurile lui ceale preaslăvite şi veacinicul nume. Bine a cuvânta pre Domnul în lucrurile Sale, Căruia nimic nu iaste tăinuit. Blagosloveniia lui Dumnezeu preste cei buni şi mâniia preste cei răi. Celor buni toate spre bine le cad, celor răi, spre rău, pentru a cărora certare şi cealeaalalte s-au zidit.

1. Înţelepciunea tuturor celor vechi o va căuta înţeleptul şi întru prorocii să va îndeletnici.
2. Povestirea oamenilor numiţi o va ţinea şi întru tălpizirile pildelor împreună va întra.
3. Ceale tăinuite ale pildelor le va căuta şi în||tru ceale ascunse ale paremiilor va petreace. 292r
4. În mijlocul celor măriţi va sluji şi în prejmă şezătoriului înainte să va arăta.
5. La pământul altor neamuri va treace, că ceale bune şi ceale reale întru oameni va ispiti.
6. Inima sa o va da a mâneca cătră Domnul, Cel ce l-au făcut, şi înaintea Celui Preaînalt să va ruga.
7. Deşchide-va gura sa în rugăciune şi pentru greşalele sale să va ruga,
8. Că, de va vrea Marele Domn, cu duhul înţeleagerii îl va umplea.
9. Şi el ca povoiul va triimite vorbele înţelepciunii sale şi în rugăciune să va mărturisi Domnului.
10. Şi Acela va îndrepta sfatul lui şi învăţătura şi întru ceale ascunse ale sale îl va sfătui.
11. Acela de faţă va face deprinderea învăţăturii sale şi în leagea testamântului Domnului să va făli.

12. Lăuda-vor mulţi înţelepciunea lui şi până în veac nu să va şterge.
13. Nu să va depărta pomenirea lui şi numele lui să va căuta din neam în neam.
14. Înţelepciunea lui o vor povesti neamurile şi lauda lui o va vesti adunarea.
15. De va rămânea, nume va lăsa mai mult decât o mie; şi, de va răpăusa, îi va folosi.
16. Încă mă voiu sfătui să vestesc, căci ca de iuţime plin sânt eu.
17. În glas zice: „Ascultaţi-mă, ceale dumnezeieşti roduri, şi ca un trandafir sădit lângă izvoarăle apelor rodiţi
18. Ca Livanul miros de dulceaţă să aveţi
19. Înfluriţi, flori, ca crinul şi daţi miros şi înfrunziţi spre har şi împreună lăudaţi cântecul |
292v şi binecuvântaţi pre Domnul întru lucrurile Sale.
20. Daţi numelui Lui mărime şi vă mărturisiţi Lui în glasul buzelor voastre şi întru cântecele buzelor şi în alăute şi aşa veţi zice întru mărturisire:
21. *«Lucrurile Domnului sânt toate bune foarte. *Facere 1, 31.
22. *Întru cuvântul Lui au stătut apa ca o grămădire, şi întru cuvântul gurii Lui, ca o cuprindere de ape. *Marc. 7, 37. Facer. 8, 3.
23. Că în porunca Lui e bună vrearea şi nu iaste împuţinare întru mântuirea Lui.
24. Lucrurile a tot trupul înaintea Lui şi nu iaste ceva ascuns de la ochii Lui.
25. Din veac până în veac să uită şi nimică iaste minunat înaintea Lui.
26. Nu iaste a zice: 'Ce-i aceasta au ce-i ceaea?', că toate în vreamea sa să vor căuta.
27. Blagoslovenia Lui ca râul s-au vărsat,
28. *Precum potopul au îmbătat uscatul; aşa mânia Lui neamurile care nu L-au căutat le va moşteni. *Facere 7, 21.
29. *Precum au întors apele în uscat şi s-au uscat pământul şi căile Lui cu căile lor s-au îndreptat, aşa păcătoşilor năcazuri întru mânia Lui. *Ieşir. 14, 21.
30. Ceale bune celor buni s-au zidit din început, aşa celor vicleani ceale bune şi ceale reale.
31. *Începutul lucrului de lipsă vieţii omeneşti: apa, focul şi fierul, sarea, laptele şi pâinea de făină şi mearea şi strugurul de vie şi untul-de-lemn şi văjmântul. || *Sus 29, 28.
293r 32. Aceastea toate sfinţilor spre bine; aşa şi necredincioşilor şi păcătoşilor spre rău să va întoarce.
33. Sânt duhuri care spre izbândă s-au zidit şi întru iuţimea sa au întărit chinurile sale.
34. În vreamea sfârşitului vor vărsa putearea, şi iuţimea Celui ce i-au făcut o vor îmblânzi.
35. Focul, grindinea, foametea şi moartea, toate aceastea spre izbândă s-au zidit.
36. Dinţii fiarălor şi scorpiile şi şerpii şi sabia izbândind, spre mistuire de tot pre cei necredincioşi
37. Întru poruncile Lui să vor ospăta şi pre pământ spre lipsă să vor găti şi în vremile sale nu vor treace cuvântul.
38. Pentru aceaea, din început m-am întărit şi m-am sfătuit şi am gândit şi scrisori am slobozit:
39. *'Toate lucrurile Domnului sânt bune şi tot lucrul ceasul său îl va da înainte'. *Facere 1, 31.
40. Nu iaste a zice: 'Aceasta decât ceaea mai vicleană e', că toate în vreamea sa să vor aleage». Marc 7, 37.
41. Şi acum în toată inima şi cu gura lăudaţi şi binecuvântaţi numele Domnului.

Cap 40

Cuprinderi mari jugului greu şi multor mişelătăţi omul supus. Toate trecătoare, pre cei nedrepţi cu bogăţiile sale degrabă a-i şterge. Lauda vieţii îndestulite. Pre mulţi căte doi laudă, cărora încă
293v *altele le pune înainte. Lauda tea|merii de Dumnezeu. Fă să nu lipseşti, nici la masa altuia să te uiţi, către carele omul învăţat şi deprins să cruţă.*

1. Grije mare s-au zidit tuturor oamenilor şi jug greu preste fiii lui Adam de la zioa ieşirii din pântecele maicii lor până la zioa îngropării la maica tuturor.
2. Cugetele lor şi teamerile inimii, aflarea aşteptării şi zioa sfârşitului.
3. De la cel ce şade pre scaun slăvit, până la cel smerit în pământ şi cenuşe,
4. De la cel ce să îmbracă cu hiachinth şi poartă cunună, până la cel ce să acopere cu in crud, iuţimea, râvna, gâlceava, învăluiala şi frica morţii, mânia cea rămâitoare, prigonirea,
5. Şi în vreamea odihnii, în culcuşu nopţii schimbă ştiinţa lui.
6. Puţin ca o nimica în odihnă, şi de la acela în somnuri, ca în zioa privegherii.

7. Turburatu-s-au întru vederea inimii sale; ca cel ce au scăpat în zi de război, în vreamea mântuirii sale s-au sculat şi mirându-să spre nici o frică,
8. Cu tot trupul, de la om până la dobitoc, şi preste păcătoşi înşeptit.
*Sus 39; 35, 36. 9. *La aceastea, moartea, sângele, prigonirea şi sabiia, asuprirea, foametea şi zdrobirile şi bătăile,
10. Preste cei nedrepţi s-au zidit aceastea toate *şi pentru ei au făcut potopul.
*Facere 7, 10. 11. *Toate care sânt din pământ în pământ să vor întoarce şi toate apele în mare să vor
Jos 41, 13. întoarce.
Ecli 1, 6. 12. Toată dăruirea şi nedreptatea să va şterge, şi credinţa în veac va sta.
13. Averile celor nedrepţi ca râul să vor usca şi ca || tresnetul mare în ploaie va răsuna. 294r
14. Deşchizând mânile sale, să va veseli. Aşa călcătorii de leage întru sfârşit să vor veştezi.
15. Nepoţii necredincioşilor nu vor înmulţi ramurile, şi rădăcinile ceale necurate preste vârful pietrii sună.
16. Preste toată apa verzire, şi la marginea râului, mai înainte de tot, fânul să va zmulge.
17. Darul, ca raiul întru blagoslovenii, şi mila în veac rămâne.
18. Viaţa lucrătoriului îndestulat să va îndulci şi într-însa vei afla comoară.
19. Fiii şi zidirea cetăţii va întări numele şi, preste aceastea, muiarea cea fără prihană să va socoti.
20. Vinul şi musica veselesc inima şi, preste amândoao, iubirea înţelepciunii.
21. Surlele şi psăltirea dulce fac răsunare şi, preste amândoao, limba dulce.
22. Harul şi frumseaţea va dori ochiul tău şi, preste aceastea, sădiri verzi.
23. Priiatinul şi tovarişul în vreame împreunându-să şi, preste amândoiu, muierea cu bărbatul.
24. Fraţii spre ajutoriu în vreame de năcaz, şi preste aceia mila va izbăvi.
25. Aurul şi argintul e rânduiala picioarelor şi, preste amândoi, sfatul cel bine plăcut.
26. Averile şi puterile înalţă inima şi, preste aceastea, frica Domnului.
27. Nu iaste în frica Domnului micşorare şi nu iaste într-însa a cerca ajutoriu.
28. Frica Domnului, ca raiul blagoslovenie şi preste toată slava o au acoperit.
29. Fiiule, în vreamea vieţii tale să nu lipseşti, că mai bine e a muri decât a fi lipsit. |
30. Omul ce să uită la masa altuia nu iaste viaţa lui în gândirea de hrană, că-şi hrăneaşte 294v
sufletul său cu bucate streine,
31. Iară omul învăţat şi deprins să va păzi.
32. În gura celui nepreceput să va îndulci lipsa şi în pântecele lui focul va arde.

Cap 41

Aducerea aminte de moarte cui e amară şi cui nu. De moarte nu te teame, ci de ceale trecute şi viitoare îţi adă aminte, îndestulându-te de dumnezeiasca rânduială pentru tine, blăstămul rămâind spre cei necredincioşi. Ai grije de numele cel bun. Înţelepciunea şi comoara ascunsă, fără folos. Cum trebuia a să ruşina pentru păcate. Să nu-ţi întorci faţa de către aproapele, nici te uita la muiarea altuia, nici împuta datul.

1. O moarte, cât e de amară pomenirea ta omului ce are pace în averile sale,
2. Omului odihnit şi a căruia căli dreapte sânt întru toate şi care încă poate mânca bucate.
3. O moarte, bună e judecata ta omului lipsit şi celui ce să împuţinează din vârtute,
4. Celui scăzut din vârstă şi căruia de toate îi iaste grije şi necredinciosului celui ce au pierdut răbdarea.
5. Nu te teame de judecata morţii, adu-ţi aminte de ceale ce au fost mai înainte de tine şi de ceale ce-ţi vor veni. Această judecată e de la Domnul a tot trupul.
6. Şi ce-ţi va veni ţie întru bine plăcearea Celui Preaînalt? Acar zeace, acar o sută, acar o mie || de ani, 295r
7. Că nu iaste în iad pâra vieţii.
8. Fiii urâciunilor să fac fiii păcătoşilor şi cei ce petrec pe lângă casele necredincioşilor.
9. A fiilor păcătoşilor va peri moştenirea, şi cu sămânţa lor neîncetarea ocarâi.
10. Pentru tatâl necredincios să jeluiesc fiii, că pentru el sânt întru ocară.
11. Amar voao, oameni necredincioşi, cei ce aţi părăsit leagea Domnului celui preaînalt.
12. Şi de vă veţi naşte, întru blăstăm vă veţi naşte; şi de veţi muri, întru blăstăm va fi partea voastră.

13. *Toate care sânt din pământ în pământ să vor întoarce; aşa necredincioşii din blăstăm întru perire. *Sus 8, 11.
14. Jalea oamenilor, în trupul lor, iară numele necredincioşilor să va şterge.
15. Grije ai de numele cel bun, că acesta mai vârtos va rămânea ţie decât mii de comoară scumpe şi mari.
16. A bunei vieţi numărul zilelor, iară numele cel bun va rămânea în veac.
17. Învăţătura în pace ţineţi-o, fiilor, *că înţelepciunea ascunsă şi comoara nevăzută, ce folos într-amândoao? *Sus 20, 32.
18. Mai bun e omul cel ce ascunde nebunia sa decât omul ce ascunde înţelepciunea sa,
19. Însă stidiţi-vă în ceale ce ies din gura mea,
20. Că nu e bine a păzi toată stidinţa şi nu toate tuturor bine să placă în credinţă.
295v 21. Ruşinaţi-vă de cătră tatăl şi de mumă pentru curvie şi de şezătoriul înainte şi | de cel putearnic pentru minciună,
22. De voivod şi de judecătoriu pentru greşală, de adunare şi de gloată pentru nedreptate,
23. De tovarâşi şi de priiatin pentru strâmbătate şi de la locul în care lăcuieşti,
24. Pentru furtuşag, de adevărul lui Dumnezeu şi de testamânt, de şedearea la pâni şi de întunecarea dării şi a luârii,
25. De cătră cei ce ţi să închină pentru tăcearea, de cătră vedearea muierii curve şi de cătră întoarcerea feaţii rudeniii.
26. Nu întoarce faţa de cătră aproapele tău şi de cătră luarea părţii şi nu a întoarcerii;
27. *Nu te uita la muierea altui bărbat şi nu cerceta slujnica lui, nici să stai la patul ei; *Math. 5, 28.
28. De cătră priiatin pentru cuvinte de ponoslu, şi, după ce vei da, nu împuta.

Cap 42

Taina a nu o descoperi. De luarea feaţelor şi de alte răotăţi aici numărate a să conteni. Darea şi luarea a le scrie. De grijnica paza featei, şi peste cea neînfrânată a întări paza. A zăbovi cu muierea primejdios este. Mai bună e nedreptatea bărbatului decât muierea ce face bine. Lucrurile Domnului, Cel ce toate le veade şi ascunsele inimilor, ci desăvârşit şi dorite.

1. Nu poftori cuvântul auzului pentru descoperirea cuvântului ascuns şi vei fi adevărat fără ruşine şi vei afla har înaintea tuturor oamenilor. Să nu te ruşinezi pentru toate aceastea *şi să nu-i iai faţa, ca să greşeşti: || *Preoţi 19, 15.
296r 2. Pentru leagea Celui Preaînalt şi aşezemântul şi pentru judecată, a îndrepta pre cel necredincios, 2 Leage 1, 17 16, 19.
3. Pentru cuvântul soţiilor şi a călătorilor şi pentru darea moştenirii priiatinilor, Pilde 24, 23.
4. Pentru asămănarea cumpenii şi a cântariului, pentru căştigul de multe şi de puţâne, Iacov 2, 1.
5. Pentru vătămarea vânzării şi a neguţătorilor şi pentru multa certarea fiilor şi a sângera coastele slugii vicleane.
6. Preste muiarea vicleană bună e peceatea.
7. Unde sânt mâni multe, încuie; şi orice vei da numără şi măsură, iară darea şi luarea toată o scrie.
8. Pentru învăţătura celui neînţelept şi nebun şi pentru cei bătrâni, ce să judecă de cătră tineri; şi vei fi învăţat întru toate şi ispitit înaintea tuturor oamenilor.
9. Fata tatălui ascunsă privegheare iaste şi grijea ei îi depertează somnul, ca nu cumva în tinereaţele sale să treacă de vârstă şi, cu bărbat împreună lăcuind, urâtă să să facă,
10. Ca nu cândva să să pângărească în feacioriia sa şi întru ceale părinteşti ale sale povarnică să să afle; nu cumva cu bărbat petrecând să să sminteascâ sau cu adevărat stearpă să să facă.
11. Spre fata neînfrânată întăreaşte paza, ca nu cândva să te facă a veni spre ocară nepriiatinilor, de cătră hulă în cetate şi defăimarea norodului, şi să te ruşineaze întru mulţimea norodului.
12. A tot omul să nu te uiţi la frumseaţe şi în mijlocul muierilor să nu te zăboveşti,
13. Că din vejmânte iase molia, şi de la muiare nedreptatea bărbatului. |
296v 14. Că mai bună e nedreptatea bărbatului decât muiarea ce face bine şi muierea ce ruşinează spre ocară.
15. Aduce-m-voiu aminte dară de lucrurile Domnului şi ceale ce am văzut voiu vesti; întru cuvintele Domnului, lucrurile Lui.
16. Soarele luminând, preste toate s-au uitat şi de slava Domnului plin e lucrul lui.

17. Au nu Domnul au făcut sfinţii a vesti toate minunile Sale, care au întărit Domnul Atotputearnicul a-i aşeza întru slava Sa?
18. Adâncul şi inima omului au cercetat şi întru vicleşugul lor au cugetat,
19. Că au cunoscut Domnul toată ştiinţa şi au privit la sămnul veacului, vestind ceale ce au trecut şi ceale viitoare, deascoperind urmele celor tăinuite.
20. Nu-L treace pre El toată gândirea şi nu să ascunde de El nice un cuvânt.
21. Mărimile înţelepciunii Sale le-au împodobit Cel ce iaste mai înainte de veac şi în veac; nice s-au adaos,
22. Nici să împuţinează, nici are lipsă de sfatul cuiva.
23. Câtu-s de dorite toate lucrurile Lui şi ca o scânteaie ce iaste a vedea!
24. Toate aceastea trăiesc şi rămân în veac şi întru toată treaba toate ascultă de El.
25. Toate îndoite, unul împrotiva altuia, şi n-au făcut ceva a lipsi.
26. A fieştecăruia va întări ceale bune şi cine să va sătura văzând slava Lui?

Cap 43

Mărimea Ziditoriului străluceaşte în frâmseaţea || ceriurilor, adecă în ceriu, în lună, în steale, în curcubeu, în grindină, nori, tresnet, în gerul de la miazănoapte, în brumă şi în mare, în care sânt mulţime de fealiuri de jigănii; adecă nimene e destul a lăuda pre Dumnezeu. 297r

1. Tăriia înălţimii frâmseaţea ei iaste, podoaba ceriului în vedearea slavii.
2. Soarele cu privirea vestind, în ieşire, vas minunat lucrul Celui Preaînalt.
3. În miazăzi usucă pământul şi în prejma pripecului lui cine va putea suferi? Cuptoriu păzând în lucrurile arsurii,
4. Întreit soarele arzând munţii, rază de foc suflând şi strălucind cu razele sale, orbeaşte ochii.
5. Mare e Domnul, Cel ce l-au făcut, şi întru cuvintele Lui au grăbit meargerea.
6. Şi luna întru toate în vreamea sa, arătarea vremii şi sămnul veacului.
7. Din lună e sămnul zilii de sărbătoare, a lumina, ce să scade întru săvârşire.
8. Luna după numele ei iaste, crescând minunat întru plinire;
9. Vasul taberilor întru nălţime, întru tăriia ceriului strălucind slăvit.
10. Frumseaţea ceriului, slava stealelor; lumea luminând întru înălţime, Domnul.
11. În cuvintele Celui Sfânt vor sta la judecată şi nu vor scădea în păzile Sale.
12. Vezi curcubeul *şi binecuvintează pre Cel ce l-au făcut; foarte înfrâmsăţat iaste întru strălucirea sa; *Facere 9, 13.
13. Încungiurat-au ceriul împregiurul slavii Sale, mânile | celui Înalt l-au descoperit. 297v
14. Cu porunca Sa au grăbit zăpada şi sârguiaşte a trimite fulgerele judecăţii Sale.
15. Pentru aceaea s-au deşchis comorile şi au zburat negurile ca paserile.
16. Întru mărimea Sa au pus nori şi s-au zdrobit pietrile grindinii.
17. Înaintea Lui să vor clăti munţii şi întru voia Lui va sufla austrul.
18. Glasul tresnetului Lui va bate pământul, viforul criveţului şi adunarea duhului.
19. Şi ca paserea puindu-să a şedea, prasără zăpada şi ca lăcusta poposând, pogorârea ei.
20. De frumseaţea albiciunii ei să va mira ochiul şi de ploaia ei să va spăimânta inima.
21. Jerul ca sarea va vărsa pre pământ; şi, deacă va îngheţa, va fi ca vârfurile ţăpuşilor.
22. Vântul cel reace criveţul au suflat şi s-au îngheţat cristal de apă; preste toată adunarea apelor să va odihni şi ca cu o platoşe să va îmbrăca cu apele.
23. Şi va îmbuca munţii şi va arde pustiiul şi va stânge verdeaţa ca cu focul.
24. Leacul tuturor întru sârguirea negurii; şi roao întâmpinând de cătră zăduhul vântului îl va smeri.
25. Întru cuvântul Lui au încetat vântul şi cu gândirea Sa au îmblânzit adâncul şi au sădit într-însul Domnul ostroave.
26. Cei ce umblă pre mare povestească primejdiile ei şi, auzind cu urechile noastre, ne vom mira.
27. Acolo lucrurile ceale preaslăvite şi minunate, multe fealiuri de jigănii şi de toate dobitoacele şi zidirea chitoşilor.
28. Pentru Dânsul s-au întărit sfârşitul călătoriii şi întru cuvântul Lui s-au alcătuit toate. ||
29. Multe vom spune şi vom scădea în cuvinte, iară săvârşirea cuvintelor însuşi iaste întru toate. 298r
30. Slăvindu-ne, spre ce ne vom întări? Că însuşi Atotputearnicul e preste toate lucrurile Sale.
31. Groaznic e Domnul şi mare foarte şi minunată e putearea Lui.

32. Mărind pre Domnul oricât veţi putea, că încă va prisosi, şi minunată e mărimea Lui.
33. Binecuvântând pre Domnul, înălţaţi-L cât puteţi, că mai mare e de toată lauda.
34. Înălţându-L, vă umpleţi de puteare, nu vă ostenireţi, că nu-L veţi cuprinde.
35. Cine-L va vedea şi va povesti? *Şi cine-L va mări precum iaste din-ceput? *Psalm. 105, 2.
36. Multe sânt ascunse mai mari decât aceastea, că puţine am văzut din lucrurile Lui.
37. Iară toate Domnul le-au făcut şi celor bine credincioşi le-au dat înţelepciunea.

Cap 44

Lauda părinţilor celor dintâiu şi a săminţiii lor. Întâi de obşte, apoi numit să laudă Enoc, Noe, Avraam, căruia s-au făcut făgăduinţele, Isaac şi Iacov.

1. Să lăudăm pre bărbaţii cei slăviţi şi pre părinţii noştri întru naşterea sa.
2. Multă slavă au făcut Domnul, mărimea Sa din veac,
3. Stăpânind întru puterile Sale oamenii cei mari, cu putearea şi cu înţelepciunea Sa dăruiţi, vestind întru prorocii vrednicia prorocilor,
298v 4. Şi poruncind într-acest norod şi cu putearea | priceaperii noroadelor, cuvinte preasfinte
5. Întru cunoştinţa sa, căutând viersuri musiceşti şi vestind viersurile scripturilor;
6. Oameni bogaţi în puteare, dorirea frumseţii având, păciuind în casele sale.
7. Toţi aceştia în naşterile neamului său mărire au dobândit şi în zilele sale să cinstesc cu laude.
8. Cei ce s-au născut dintr-înşii au lăsat nume a vesti laudele lor.
9. Şi sânt a cărora nu iaste aducere aminte; perit-au ca cei ce n-ar fi fost şi s-au născut ca când n-ar fi fost născuţi, şi fiii lor cu dânşii.
10. Ci aceia bărbaţii milii sânt, a cărora dreptăţile n-au scăzut.
11. Cu sămânţa lor rămân ceale bune,
12. Moştenire sfântă nepoţii lor, şi întru aşezământuri de leage au stătut sămânţa lor.
13. Şi fiii lor, pentru dânşii până în veac rămân, sămânţa lor şi slava lor nu să va părăsi.
14. Trupurile lor în pace s-au îngropat şi numele lor trăiaşte în neam şi în neam.
15. Înţelepciunea lor povesteaască-o noroadele şi lauda lor o vesteaască adunarea.
16. *Enoc au plăcut lui Dumnezeu şi s-au mutat în raiu, să dea noroadelor pocăinţă. *Facere 5, 24.
17. *Noe s-au aflat desăvârşit, drept şi în vreamea mâniii s-au făcut păciuire. *Ovreai 11, 5.
18. Pentru aceaea s-au lăsat celalalt al pământului, când au fost potopul. Facere 9, 9.
19. *Aşezământurile veacului s-au pus la el, ca să nu să poată ştearge cu potopul tot trupul. *Facere 6, 14 şi 7, 1.
20. *Avraam, marele tatăl mulţimei neamurilor; şi nu s-au aflat aseaminea lui întru slavă, *Ovreai 11, 7.
299r cel ce au ţinut leagea celui Înalt şi au fost în aşezământul de lea||ge cu El. Facere 12, 2
21. *În trupul lui a sta au făcut aşezământul, **şi întru ispită s-au aflat credincios. şi 15, 5.
22. Pentru aceaea, giurându-să, i-au dat mărire în neamul său, a-l creaşte ca grămada pământului, *Facere 17, 4. Facere 17, 10.
23. Şi ca stealele a înălţa sămânţa lui şi a-i moşteni de la mare până la mare şi de la Râu până la marginile pământului. Galat. 3, 6. Facere 22, 1.
24. Şi în Isaac aşijderea au făcut pentru Avraam, tatăl lui.
25. Blagosloveniia tuturor neamurilor i-au dat lui Domnul şi aşezemântul l-au întărit preste capul lui Iacov.
26. Cunoscutu-l-au întru blagosloveniile sale şi i-au dat moştenirea şi i-au împărţit partea în doaosprăzeace neamuri.
27. Şi i-au ţinut lui oamenii de milă, aflând har în ochii a tot trupul.

Cap 45

Pentru laudele lui Moisi, Aaron şi Fines. Pentru adunarea lui Core cea ucisă.

1. Iubitul lui Dumnezeu şi oamenilor, Moisi, a căruia pomenire întru blagoslovenie iaste,
2. Aseaminea l-au făcut întru slava sfinţilor şi l-au mărit întru frica nepriiatinilor, Ieşir. 11, 3.
şi întru cuvintele sale seamnele au domolit.
3. *Slăvitu-l-au înaintea împăraţilor şi i-au poruncit înaintea norodului său şi i-au arătat *Ieşir. 6; 7, 8.
lui slava Sa.

*Num. 12, 3, 7. 4. *Întru credinţa şi liniştea lui sfânt l-au făcut şi l-au ales din tot trupul. |
Ovr. 3, 2, 5. 5. Că L-au auzit pre El şi glasul Lui şi l-au băgat în nor. 299v
6. Şi i-au dat înainte poruncile şi leagea vieţii şi a cercetării, a învăţa pre Iacov aşezământul Său şi judecăţile Sale pre Israil.
7. Înălţat-au pre Aaron, fratele lui, şi aseaminea lui l-au făcut din neamul Levii.
8. Pusu-i-au aşezământ veacinic şi i-au dat preoţia neamului şi l-au fericit întru mărime.
9. Şi l-au încins împregiur cu cureaoa slavii şi l-au îmbrăcat cu văjmântul măririi şi l-au încununat în vasele puterei.
10. Îmbrăcăminte pă picioare şi pă coapse şi umărariu i-au pus şi l-au încins cu mulţi clopoţei de aur împregiur,
*Ieşire 28, 35. 11. *A da sunet întru purceaderea sa, auzit a face sunetul în bisearică, spre aducerea aminte fiilor neamului său;
12. Văjmânt sfânt, cu aur şi hiachinth şi cu vison, lucru ţăsut de bărbat înţelept, dăruit cu judecată şi cu adevăr;
13. Cu coc tors lucrul meaşterului, cu pietri scumpe însămnate în legătură de aur şi cu lucrul săpătoriului de pietri cioplite, spre aducerea aminte, după numărul neamurilor Israil;
14. Cunună de aur peste mitra lui, însămnată cu sămnul sfinţeniii şi cu mărirea cinstei, lucrul puterii şi dorirele ochilor, împodobite.
15. Aşa frumoase mai înainte de el n-au fost aseamenea până la început.
16. Nu s-au îmbrăcat cu acealea cineva strein, ci numai fiii lui sânguri şi nepoţii lui, prin toată vreamea. ||
17. Jârtvele lui cu foc s-au mistuit în toate zilele. 300r
*Preoţie 8, 12. 18. *Umplut-au Moisi mânile lui şi l-au uns cu untul-de-lemn cel sfânt.
19. Făcutu-s-au lui spre aşezământ veacinic, şi săminţii lui, ca zilele ceriului, a sluji cu preoţia şi a avea laudă şi a mări norodul Său întru numele Lui.
20. Pre el l-au ales dintru toţi cei vii a aduce jârtvă lui Dumnezeu, ardere şi bun miros, spre aducerea aminte, a-L îmblânzi pentru norodul Său.
21. Şi i-au dat lui întru poruncile Sale puteare întru aşezământurile judecăţilor, a învăţa pre Iacov mărturiile şi în leagea Sa lumină a da lui Israil.
*Num. 16, 1, 3. 22. *Că împrotiva lui au stătut streinii şi pentru pizma l-au împresurat oamenii în pustie, care era cu Dathan şi Aviron şi adunarea lui Core întru mânie.
23. Văzut-au Domnul Dumnezeu şi nu I-au plăcut şi s-au mistuit întru iuţimea mâniii.
24. Făcutu-le-au arătări şi i-au mistuit în văpaie de foc.
25. Şi au adaos lui Aaron slavă şi i-au dat lui moştenire. Şi pârghele roadelor pământului i-au împărţit lui;
26. Pâine lor întâi le-au gătit spre saţiu, că şi jârtvele Domnului vor mânca, care au dat lui şi săminţiii lui.
27. Într-alt chip pre pământ noroade nu va stăpâni şi parte nu iaste lui în neam, că însuşi iaste partea lui şi moştenirea.
*Num. 25, 6. 28. *Finees, fiiul lui Eliazar, al triilea iaste întru mărire, urmând lui întru frica Domnului. |
1 Macab. 2, 26, 5. 29. Şi asta, întru cinstea neamului; întru bunătatea şi sârguirea sufletului său au plăcut lui Dumnezeu pentru Israil. 300v
30. Pentru aceaea i-au rânduit testamântul păcii, căpeteniia sfinţilor şi a neamului Său, ca să-i fie lui şi săminţiii lui vredniciia preoţiii în veac.
31. Şi testamântul lui David împăratului, fiiului Iese din neamul Iuda, moştenirii lui şi săminţiii lui, să deaie înţelepciune întru inima noastră a judeca neamul Său întru dreptate, ca să nu să stângă bunătăţile lor şi slava lor spre neamul lor veacinică o au făcut.

Cap 46

Laudele lui Iosue, Caliv şi a lui Samuil.

1. Fare întru războiu Isus a lui Navi, următoriu lui Moisi întru proroci, care au fost mare după numele său,
2. Mai mare spre mântuirea aleşilor lui Dumnezeu, a bate vrăjmaşii ce să scula ca să dobândească moştenirea lui Israil,
3. Carea slavă o au dobândit rădicând mânile sale şi aruncând asupra cetăţilor sabii.
4. Cine mai înainte de el aşa au stătut? Că pre vrăjmaşi însuşi Domnul i-au dus.
*Iosue 10, 14. 5. *Au nu întru mânia Lui s-au împiedecat soarele şi o zi s-au făcut ca doao?

6. Chemat-au pre cel Preaînalt putearnic oştind pre protivnici din toate părţile şi l-au auzit cel mare şi sfântul Dumnezeu, întru bolovani de grindinea puterii foarte mare.

301r 7. Năvălit-au asupra vrăjmaşului neam şi, întru || pogorâre, au pierdut pre cei protivnici,

8. Ca să cunoască neamurile puterea lui, că împrotiva lui Dumnezeu a oşti nu e lesne. Şi au urmat dinnapoia Celui Putearnic.

9. *Şi în zilele lui Moisi milă au făcut el şi Caliv, fiiul lui Iefone, a sta împrotiva vrăjmaşului şi a opri neamul de păcate şi a înfrânge murmurarea răotăţii. *Num. 14,6.

10. Şi doi rânduiţi din primejdie s-au izbăvit de la numărul a şase sute de mii de pedestraşi, a-i duce întru moştenire la pământul ce curge lapte şi miere.

11. Şi au dat Domnul lui Caliv tărie şi până la bătrâneaţe i-au rămas putearea să să suie în locul cel înalt al pământului; şi sămânţa lui au dobândit moştenire,

12. Ca să vază toţi fiii lui Israil că bine iaste a sluji Domnului celui sfânt.

13. Şi judecătorii, fieştecarii pe numele său, a cărora nu iaste vătămată inima, carii nu s-au întors de cătră Domnul,

14. Ca să fie pomenirea lor întru blagoslovenie şi oaselor lor să răsară din locul său,

15. Şi numele lor să rămâie în veac, rămâind la fiii lor slava sfinţilor bărbaţi.

16. Iubitul de Domnul Dumnezeul său, Samuil, prorocul Domnului, au înoit împărăţiia şi au uns căpetenii întru neamul său.

17. În leagea Domnului adunare au poruncit şi au văzut Dumnezeul lui Iacov şi întru credinţa sa i-au fost ales proroc |

301v 18. Şi au fost cunoscut întru cuvintele sale credincios, că au văzut pre Dumnezeul luminii.

19. Şi au chemat pre Domnul Atotputearnicul, oştind pre vrăjmaşii ce sta pretutindini împregiur, întru aducerea mielului celui nevinovat.

20. Şi au tunat din ceriu Domnul şi întru sunet mare auzit au făcut glasul Său.

21. Şi au zdrobit căpeteniile tirilor şi pre toţi povăţuitorii filisteilor.

22. Şi, mai înainte de vreamea sfârşitului vieţii sale şi a veacului, mărturie au pus înaintea Domnului şi a hristosului; bani şi până la călţăminte de la tot trupul n-au luat şi nu l-au pârât pre el om.

23. Şi după aceasta au adormit şi înştiinţare au făcut împăratului şi i-au arătat sfârşitul vieţii sale şi au înălţat glasul său din pământ întru prorocie a şterge necredinţa neamului.

Cap 47

Laudele lui Nathan, David şi ale lui Solomon.

1. După aceastea s-au sculat Nathan prorocul în zilele lui David. 2 Împăraţ. 12, 1.

2. Şi ca grăsimea usebită de carne, aşa David de fiii lui Israil.

3. *Cu leii s-au jucat ca cu mieii; şi cu urşii aseaminea au făcut, ca cu mieii oilor în tinereaţele sale. *1 Împăr 17, 34.

4. *Au nu au ucis uriiaşul şi au luat ocara din neam? *1 Împăr. 17, 49.

5. Rădicând mâna, cu piatra praştiii au surpat sumeţiia lui Goliath?

6. Că au chemat pre Domnul Atotputearnicul şi au dat în dreapta lui a şterge pre omul cel tare în războiu şi a înălţa cornul neamului său. ||

302r 7. *Aşa, în zeace mii l-au slăvit şi l-au lăudat în blagosloveniile Domnului, dăruindu-i cununa slavei, *1 Împăr. 18, 7.

8. Că au zdrobit pre nepriiatini pretutindini şi au răsipit pre filisteii cei protivnici până în zioa de astăzi; zdrobit-au cornul lor până-n veac.

9. În tot lucrul mărturisire au dat Celui Sfânt şi celui Înalt în cuvântul măririi;

10. Din toată inima sa au lăudat pre Domnul şi au iubit pre Dumnezeu, Cel ce l-au făcut şi i-au dat împrotiva neprietinilor puteare.

11. Şi asta au făcut pre cântăreţi în prejma oltariului, şi întru sunetul lor dulci viersuri au făcut.

12. Şi au dat întru prăznuiri podoabă şi au înfrâmsăţat vremile până la sfârşitul vieţii, să laude numele Domnului cel sfânt, şi de dimineaţă a răsuna sfinţirea lui Dumnezeu.

13. *Domnul au curăţit păcatele lui şi au înălţat în veac cornul lui şi i-au dat aşezământul împărăţiii şi scaunul slavii în Israil. *2 Împăr. 12, 13.

14. După dânsul au sculat fiiu înţelept şi pentru el au oborât toată putearea nepriiatinilor.

*3 Împăr. 3, 1. 15. *Solomon au împărăţit în zilele păcii, căruia au supus Dumnezeu pre toţi protivnicii, ca să zidească casă în numele Său şi să gătească sfinţenie în veac. Precum te-ai deprins întru tinereaţele tale,

*3 Împăr. 4, 31. 16. *Şi te-ai umplut ca râul de înţelepciune! Şi pământul au acoperit sufletul tău

17. Şi ai umplut întru pilde gâciturile; la | ostroave departe s-au vestit numele tău şi ai 302v
fost iubit întru pacea ta.

18. Întru cântece şi pilde şi asămănări şi întru tâlcuiri s-au mirat ţinuturile.

19. Şi întru numele Domnului Dumnezeu, a Căruia policră e Dumnezeul lui Israil,

*3 Împăr. 10, 27. 20. *Cules-ai ca arama galbină aurul şi ca plumbul ai umplut argintul.

21. Şi ai plecat coapsele tale muierilor puteare ai avut în trupul tău.

22. Dat-ai prihană întru slava ta şi ai pângărit sămânţa ta, a duce mânie preste fiii tăi şi a întărâta nebuniia ta,

*3 Împăr. 12, 16. 23. Să faci împărăţia în doao părţi, şi *din Efrem a împărăţi împărăţie vârtoasă.

24. Iară Dumnezeu nu va părăsi mila Sa şi nu va strâca, nici va şteargе lucrurile Sale, nici va pierde de la trunchiu pre nepoţii alesului Său şi sămânţa celui ce iubeaşte pre Dumnezeu nu o va strâca.

25. Şi au dat rămăşiţe lui Iacov şi lui David dintr-aceaeaşi rudă.

26. Şi sfârşit au avut Solomon cu părinţii săi.

27. Şi au lăsat după sâne, din sămânţa sa, nebuniia neamului,

28. Şi pre cel împuţinat de priceapere, pre Rovoam, cel ce au înstreinat neamul cu sfatul său.

*3 Împăraţ. 12, 28. 29. *Şi Ierovoam, fiiul lui Navat, cel ce a păcătui au făcut pre Israil şi au dat cale a păcătui lui Efrem. Şi multe au prisosit păcatele lor;

30. Foarte i-au înstreinat de cătră pământul său.

31. Şi au căutat toate vicleşugurile, până când au venit la dânşii sprijinirea şi de toate păcatele i-au izbăvit pre dânşii.

Cap 48 | |

Laudele lui Ilie, Elisei, Ezechie şi a lui Isaie, cu a cărora rugăciune Dumnezeu au izbăvit 303r
pre Israil de oastea lui Sinacherib.

3 Împăr. 17, 1. 1. Şi s-au sculat Ilie proroc ca focul, şi cuvântul lui ca făclia ardea.

2. Carele au adus preste ei foamete şi, întărâtându-l cu râvna sa, i-au împuţinat, că nu putea suferi poruncile Domnului.

*3 Împăr. 17, 1. 3. *Cu cuvântul Domnului au contenit ceriul şi au oborât din ceriu de trei ori foc.

4 Împăr, 1, 10, 12. 4. Aşa s-au mărit Ilie întru minunile sale. Şi cine poate aseamenea aşa a să lăuda Ţie,

*3 Împăr. 17, 22. 5. *Cel ce ai luat mortul de la cei dedesupt din soartea morţii cu cuvântul Domnului Dumnezeu,

6. Cel ce ai pogorât împăraţi la pierzare şi ai rupt lesne putearea lor şi pre cei slăviţi din patul lor,

7. Cel ce auzi în Sina judecata şi în Horiv giudecăţile apărării,

8. Cel ce ungi împăraţi la pocăinţă şi proroci faci următori după tine,

*4 Împăr. 2, 11. 9. *Cel ce te-ai luat în vihor de foc, în căruţe de cai de foc,

*Malahie 4, 6. 10. Cel ce te-ai scris în judecata vremilor a îmblânzi mânia Domnului, *a împăca inima tatălui cătră fiiu şi a întoarce neamurile lui Iacov!

11. Fericiţi sânt cei ce te-au văzut şi cu prietenia ta s-au împodobit!

12. Că noi numai cu traiu trăim, iară după moarte nu va fi aşa numele nostru.

*4 Împăr. 2, 11. 13. *Ilie adecă în vifor s-au acoperit şi întru Ilisie s-au umplut duhul lui. În zilele sale nu s-au temut de căpetenie şi cu putearea nime nu l-au biruit,

*4 Împăr. 13, 21. 14. Nici l-au învins oarece cuvânt *şi mort au prorocit trupul lui.

15. În viaţa sa au făcut arătări şi în moarte minunate au lucrat.

16. Întru toate aceastea, nu s-au căit norodul şi nu s-au | depărtat de păcatele sale, până 303v
când s-au lepădat din pământul său şi s-au răsipit preste tot pământul.

17. Şi au rămas neam prea puţin şi căpetenie în casa lui David.

18. Unii dintr-înşii au făcut ce plăcea lui Dumnezeu, iară alţii multe păcate au făcut.

19. Ezechie au întărit cetatea sa şi au dus în mijlocul ei apă şi au săpat cu fier râpa şi au zidit la apă puţu.

*4 Împăra. 18, 13. 20. *În zilele lui s-au suit Senacheriv şi au trimis pre Razsachi şi au rădicat mâna sa împrotiva lor şi ş-au înălţat mâna sa preste Sion şi s-au sumeţit cu putearea sa.

21. Atunci s-au clătit inimile şi mânile lor şi s-au chinuit ca muierile ce nasc.
22. Şi au chemat pre Domnul cel milostiv şi, întinzindu-şi mânile sale, le-au rădicat cătră ceriu. Şi sfântul Domnul Dumnezeu au auzit degrabă glasul lor.
23. N-au pomenit păcatele lor, nici i-au dat vrăjmaşilor săi, ci i-au curăţit prin mâna lui Isaie, sfântului proroc.
24. *Surpat-au tabăra asirilor şi i-au zdrobit pre dânşii îngerul Domnului. *4 Împăra. 19, 35.
25. Că au făcut Ezechie ce au plăcut lui Dumnezeu şi tare au umblat în calea lui David, tătâni-său, carea i-au poruncit lui Isaie, marele proroc şi credincios înaintea lui Dumnezeu. Tovie 1, 21. Isai. 37, 36.
26. *În zilele lui s-au întors înapoi soarele şi au adaos împăratului viaţă. 2 Maca. 8, 19.
27. Cu duhu mare au văzut ceale mai de-apoi şi au mângăiat pre cei ce plângea în Sion până în veac. *4 Împăr. 20, 11. Isaia 38, 8.
28. Arătat-au ceale viitoare şi ceale ascunse mai înainte decât a veni. 1Mac. 7, 41.

Cap 49

Pentru Iosue şi cum că toţi împăraţii Iuda, afară de David, Ezechie şi Iosue, au fost păcătoşi.
304r *Pentru Eremie, Ezechiil şi Zorovavel, Isus, fiiul lui Io||sedec, Neemie, Enoc, Iosif, Sith şi Sim.*

1. Pomenirea lui Iosue spre împreunarea mirosului făcut, lucrul făcătoriului de mir. 4 Împăr. 22, 11.
2. În toată gura ca miiarea să va îndulci pomenirea lui şi ca musica în ospeaţe de vin.
3. Acesta s-au îndreptat dumnezeiaşte spre pocăinţa neamului şi au luat urăciunile fărădelegii.
4. Şi au stăpânit cătră Domnul inima lui şi în zilele păcătoşilor au întărit buna-credinţă.
5. Fără David şi Ezechie şi Iosue toţ au făcut păcat,
6. Că au părăsit leagea Celui Preaînalt împăraţii Iudii; şi i-au urgisit frica lui Dumnezeu,
7. Că au dat împărăţia sa altora, şi slava sa norodului celui de alt neam.
8. *Aprins-au cea aleasă cetatea sfinţeniii şi părăsite au făcut căile ei în mâna lui Eremie, *4 Împăr. 25, 9.
9. Că rău au chinuit pre cel ce din pântecele mâni-sa s-au sfinţit proroc, a răsipi şi a dezrădăcina şi a pierde şi iarăşi a zidi şi a înoi.
10. *Iezechiel, cel ce au văzut vedearia slavei, carea i-au arătat în căruţu de heruvimi, *Ezechiil 1, 4.
11. Că ş-au adus aminte de nepriiatini în ploaie, a face bine celor ce au arătat căile ceale dreapte.
12. Şi oasele a doisprăzeace proroci să odrăzlească din locul său, că au întărit pre Iacov şi s-au răscumpărat cu credinţa puterii.
13. *Cum vom mări pre Zorovavel? Că şi el, ca o peceate în mâna dreaptă. *1 Ezdre. 3, 2.
14. *Aşa şi pre Isus, fiiul lui Iosedec, care în zilele sale au zidit casa şi au înălţat bisearica, sfânta Domnului, gătită spre slava veacinică. *Agg. 1, 1, 14 şi 2, 3, 5
15. Şi Neemie, spre pomenirea de multă vreame, cel ce ne-au rădicat zidurile ceale surpate şi au făcut a sta porţile şi încuietorile, cel ce au zidit casele noastre. şi 22, 24. Zah. 3, 1.
304v 16. Nime nu s-au cunoscut pre pământ ca Enoc, că şi el | s-au luat de pre pământ.
17. *Nici ca Iosif, carele s-au născut om, căpetenie fraţilor, întărimea neamului, povăţuitoriu fraţilor, aşezământ norodului. *Facere 41, 40 şi 42, 3
18. Şi oasele lui au fost cercetate, şi după moarte au prorocit. şi 45, 5
19. *Sith şi Sim la oameni slavă au dobândit şi preste tot sufletul în ruda lui Adam. şi 50, 20.

*Facere 4, 25 4, 31.

Cap 50

A lui Simeon arhiereului, fiiul lui Onie, vestitele laude să numără. Doao neamuri urâte şi al treilea, nebun. Pentru Isus, fiiul lui Sirah, scriitoriul cărţii aceştiia.

1. Simon, *fiiul lui Onie, preotul cel mare, carele în viaţa sa au proptit casa şi în zilele sale au întărit bisearica, *1 Mac 12, 7. 2 Mac 3, 4.
2. Şi nălţimea bisearicii de la dânsul s-au întemeiat, îndoită zidire, şi cei înalţi părеţii bisearicii.
3. În zilele lui au curs puţurile apelor şi ca marea s-au umplut peste modru.
4. Cel ce au grijit neamul său şi l-au izbăvit din perire,
5. Cel ce au biruit a mări cetatea, cel ce au dobândit slavă întru petreacerea neamului, şi întrarea căsii şi pridvoriului o au mărit,

6. Ca steaoa de dimineaţa în mijlocul negurii şi ca luna plină în zilele sale luminează,
7. Şi ca soarele ce străluceaşte, aşa el au strălucit în bisearica lui Dumnezeu,
8. Ca curcubeul ce străluceaşte între norii slavii şi ca floarea trandafirilor în zile de primăvară şi ca crinii ce sânt lângă ieşirile apei şi ca tămâia ce miroseaşte în zile de vară,
9. Ca focul ce străluceaşte şi tămâia ce arde în foc,
10. Ca un vas plin de aur, împodobit cu toată piatra scumpă,
11. Ca maslinul ce odrăzleaşte şi chiparosul ce să înalţă. Luând el văjmântul slavei şi îmbrăcându-să spre săvâr||şirea putearii, 305r
12. Întru suirea oltariului celui sfânt, slava sfinţeniii au dat îmbrăcămintea;
13. Iară luând părţi din mâna preoţilor şi el stând lângă prestol şi împregiurul lui cununa fraţilor, ca sădirea chedrului în muntele Livanului,
14. Aşa împregiurul lui au stătut, ca nişte stâlpări de finic, şi toţi fiii lui Aaron întru slava sa.
15. Iară jârtva Domnului în mânile lor, înaintea a toată adunarea lui Israil. Şi cu săvârşire slujind în oltariu, a împodobi aducerea Împăratului celui preaînalt,
16. Întins-au mâna sa spre gustare şi au beut din sângele strugurului;
17. Vărsat-au la temeiul jârtvelnicului, miros dumnezeiesc Împăratului celui înalt.
18. Atunci au strâgat fiii lui Aaron, cu trâmbiţe bătute au răsunat şi auzit au făcut glas mare spre pomenire înaintea lui Dumnezeu.
19. Atunci tot norodul împreună au grăbit şi au căzut pre faţă la pământ, a să închina Domnului, Dumnezeului său, şi a da rugăciuni Atotputearnicului, Dumnezeului celui înalt.
20. Şi au lăudat cântăreţii întru glasurile sale şi în casa cea mare s-au sporit sunet plin de sfinţenie.
21. Şi s-au rugat norodul Domnului celui înalt întru rugăciune până ce s-au săvârşit cinstea Domnului şi darul Său l-au săvârşit.
22. Atunci pogorându-să, mânile sale au rădicat preste toată adunarea fiilor Israil a da slavă lui Dumnezeu din buzele sale şi întru numele Lui a să făli.
23. Şi au procitit rugăciunea sa, vrând a arăta putearea lui Dumnezeu.
24. Şi acum rugaţi pre Dumnezeul tuturor, Cel ce mari au făcut întru tot pământul, Cel ce au sporit zilele noastre din pântecele maicii noastre | şi au făcut cu noi după a Sa milă, 305v
25. Să ne deaie veselia inimii şi a fi pace în zilele noastre în Israil prin zile veacinice.
26. A creade Israil, cu noi a fi mila lui Dumnezeu, să ne izbăvească în zilele Sale.
27. Doao neamuri au urât sufletul mieu, iară al triilea nu e neam, care l-am urât:
28. Cei ce şed în muntele Seir şi filisteii, şi norodul cel nebun, care lăcuiaşte în Sihim.
29. Învăţătura înţelepciunii şi a ştiinţii o au scris în cartea aceaea Isus, fiiul lui Sirah Ierusalimleanul, cel ce au înoit înţelepciunea din inima sa.
30. Fericit e cel ce petreace într-aceastea bunătăţi; cel ce le pune întru inima sa înţelept va fi pururea.
31. Că de va face aceastea, spre toate va putea, că lumina lui Dumnezeu e urma lui.

Cap 51

Lauda lui Dumnezeu, înălţarea şi buna mulţămire.

1. Rugăciunea lui Isus, fiiul lui Sirah: „Mărturisi-mă-voiu Ţie, Doamne Împărate, şi Te voiu lăuda, Dumnezeul, Mântuitoriul meu.
2. Mărturisi-mă-voiu numelui Tău, că ajutoriu şi acoperitoriu Te-ai făcut mie.
3. Şi ai izbăvit trupul mieu din pierdere, de laţul limbii vicleane şi de buzele celor ce lucrează minciună şi, înaintea celor ce stau de faţă, Te-ai făcut mie ajutoriu,
4. Şi m-ai izbăvit, după mulţimea milii numelui Tău, de cei ce răgnesc, ce-s gata la mâncare,
5. Din mânile celor ce căuta sufletul mieu şi din porţile năcazurilor ce m-au împresurat,
6. De împresurarea văpăii ce m-au încungiurat şi în mijloc de foc nu m-am ars,
7. Din adâncul pântecelui iadului şi de limba pângărită şi de cuvântul minciunii, de împăratul viclean şi de || limba strâmbă. 306r
8. Lăuda-va până la moarte sufletul mieu pre Domnul,
9. Şi viaţa mea apropiindu-să era în iad, jos.
10. Încungiuratu-m-au pretutindini şi nu era cine să-mi ajute; priviam la ajutoriul omenesc şi nu era.
11. Adusu-mi-am aminte de milele Tale, Doamne, şi de lucrarea Ta, care sânt din veac,

12. Că izbăveşti pre cei ce Te rabdă pre Tine, Doamne, şi slobozi din mânile neamurilor.
13. Înălţat-ai preste pământ lăcaşul Tău şi pentru moartea ce curge m-am rugat.
14. Chemat-am pre Domnul, Tatăl Domnului mieu, să nu mă lasă în zioa năcazului mieu şi în vreamea trufaşilor fără agiutoriu.
15. Lăuda-voiu numele Tău necurmat şi împreună îl voiu lăuda întru mărturisire; şi s-au ascultat rugăciunea mea,
16. Şi m-ai izbăvit de perire şi m-ai apucat din vreame vicleană.
17. Pentru aceaea mă voiu mărturisi şi laudă voiu zice Ţie şi bine voiu cuvânta numele Domnului.
18. Când încă mai tânăr eram, mai înainte de ce aşi rătăci, căutat-am înţelepciunea la arătare în rugăciunea mea;
19. Înaintea besearicii mă rugam pentru ea şi până la ceale mai pe urmă o voiu căuta; şi au înflurit ca strugurul cel mai înainte de vreame copt.
20. Veselitu-s-au inima mea într-însa, umblat-au piciorul mieu pre cale dreaptă, din tinereaţele meale o am iscodit.
21. Plecat-am puţin ureachea mea şi o am luat.
22. Mult am aflat în mine însumi înţelepciune şi mult am procopsit într-însa.
23. Celui ce-mi dă mie înţelepciune voiu da slavă,
24. Că m-am sfătuit a o face; răvnit-am binele şi nu mă voiu ruşina.
25. Luptatu-s-au sufletul mieu într-însa şi, făcând-o, m-am întărit. |
306v 26. Mânile meale le-am întins spre înălţime şi neînţelepciunea ei o am jelit.
27. Sufletul mieu l-am îndreptat la ea şi întru cunoştinţă o am aflat.
28. Stăpânit-am cu dânsa inima din-ceput, pentru aceaea nu voiu fi părăsit.
29. Pântecele mieu s-au turburat cercând-o, pentru aceaea, bună voiu moşteni moştenire.
30. Datu-mi-au Domnul limba plata mea şi cu ea Îl voiu lăuda.
31. Apropiaţi-vă la mine, cei neînvăţaţi, şi vă adunaţi în casa învăţăturii!
32. Ce încă zăboviţi? Sau ce ziceţi într-aceastea? Sufletele voastră însătoşază foarte.
33. Deşchis-am gura mea şi am grăit; căştigaţ-o voao fără argint.
34. Şi grumazul vostru supuneţi jugului şi să priimească sufletul vostru învăţătura, că aproape iaste a o afla.
35. Vedeţi cu ochii voştri că puţin m-am ostenit şi mi-am aflat multă odihnă.
36. Luaţi învăţătura în mult număr de argint şi mult aur veţi stăpâni cu dânsa.
37. Veseleascâ-să sufletul vostru întru mila ei şi nu vă veţi ruşina întru lauda ei.
38. Lucraţi lucrul vostru mai înainte de vreame şi va da voao plata voastră în vreamea sa".

A

(a se) ABATE: v. III
(s-)au abătut: *ind. pf.c. 3.pl.* 2, 16
(te) vei abate: *ind. viit.I. 2.sg.* 12, 14
abate(-te): *imperativ 2.sg.* 22,16
abătându(-să): *gerunziu* 36,28

ABIA: adv.
abiia: *adv. în loc. adv.* ***de-abiia*** 21,23; 29,7
abia: *adv. în loc. adv.* ***de-abia*** 32,10

ABUR: s.m.
aburul: *sg. nom.* 38,29

(a) ABURI: v. IV (aici) „a afuma cu aburi (de mirodenii arse)" (cf. lat. *vapōrō*)
am aburit: *ind. pf.c. 1.sg.* 24,21

ACAR: adv.
acar... acar: 41,6

ACOLO: adv.
acolo: cuvânt 1; 12,17; 32,15; 43,27

ACOPERĂMÂNT: s.n.; var. **ACOPEREMÂNT**
acoperemântul: *sg. nom./ac.* 14,26, 27; 34,19
acoperemânt: *sg. ac.* 29,29

(a se) ACOPERI: v. IV
acoperi(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,27
acopăr: *ind. prez. 3.pl.* 23,26
am acoperit: *ind. pf.c. 1.sg.* 24,6
(să) va acoperi: *ind. viit.I. 3.sg.* 26,11
va acoperi: *ind. viit.I. 3.sg.* 27,9
e acoperit: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 28,23
acoperind: *gerunziu* 29,28
a acoperi: *inf. prez.* 37,3
acoperi: *conj. prez. fără* ***să*** *2.sg.* 38,16
acopere: *ind. prez. 3.sg.* 38,19
(să) acopere: *ind. prez. 3.sg.* 40,4
au acoperit: *ind. pf.c. 3.sg.* 40,28; 47,16
(s-)au acoperit: *ind. pf.c. 3.sg.* 48,13

ACOPERIRE: s.f. (aici) „ascundere"
acoperirii: *sg. gen.* 2,2; 5,10
acoperire: *sg. ac.* 5,1

ACOPERITOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Înv. și rar) **ACOPERITORIU**
acoperitoriu: *s.m. sg. nom.* 51,2

ACRU: s.n. (aici) „ceea ce este neplăcut, nesuferit"
acru: *s.n. sg. ac.* 4,9

ACUM: adv.
acum: 11,19; 39,41; 50,24

(a) ADĂPA: v. I „a da să bea"; „a uda"
va adăpa: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,3; 29,32
adăpa-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 24,42

(a se) ADĂUGA: v. I; var. **(a se) ADAOGE:** v. III
a adaoge: *inf. prez.* cuvânt 1; 18,5
va adaoge: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,29; 18,4; 21,18; 37,34
(nu/nici) adaoge: *imperativ prohib. 2.sg.* 5,5; 11,8; 21,1
adaos-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,15
adaosu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,9
să adaogă: *conj. prez. 3.sg.* 19,13, 14
(s-)au adaos: *ind. pf.c. 3.sg.* 42,21
au adaos: *ind. pf.c. 3.sg.* 45,25; 48,26

ADÂNC: s.n.
adâncului: *sg. gen.* 1,2; 23,28; 24,8
adâncul: *sg. nom./ac.* 16,18; 42,18; 43,25; 51,7
adânc: *sg. ac.* 24,39

ADESEA: adv./adj.; var. (Înv.) **ADEASE**
adeasă: *adj. f. sg. nom.* 23,10
adease: *adv.* 23,11

ADEVĂR: s.n.
adevărului: *sg. gen./dat.* rezum. cap.4; 4,30; 16,29; 17,20; 24,25, 32; 31,28; 34,22
adevărul: *sg. ac.* 4,24; 5,12; 18,29; 19,23; 24,47; 27,10
adevăr: *sg. ac.* 37,19; 45,12
adevărul: *sg. ac., în sintagma* ***adevărul lui Dumnezeu*** 41,24

ADEVĂRAT, -Ă: adj./adv.
adevărat: *adj. m./n. sg. nom./ac.* 5,13; rezum. cap.6; 19,23; 25,12; rezum. cap.37
adevărați: *adj. m. pl. nom.* 15,8
adevărată: *adj. f. sg. nom./ac.* 19,22; 22,33; 31,29; rezum. cap.35
adevărat: *adv. în loc. adv.* ***cu adevărat/[cu] adevărat*** 12,2; 42,1, 10

(a) ADORMI: v. IV
au adormit: *ind. pf.c. 3.sg.* 46,23

(a se) ADUCE: v. III
am adus: *ind. pf.c. 1.sg.* cuvânt 1
aduc: *ind. pf.c. 1.sg.* cuvânt 1
să aduc: *conj. prez. 2.sg.* 1,38; 35,14
(să) va aduce: *ind. viit.I. impers., în loc. v.* ***să va aduce aminte*** 3,17
adusu(-ș)-au: *ind. pf.c. 3.sg., în loc. v.* ***adusu-ș-au aminte*** 3,34
va aduce: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,20; 31,25
aduce: *ind. prez. 3.sg.* 4,25; rezum. cap.23; 23,21; 28,13; 30,26; 34,24; 35,4; 36,24
aducând: *gerunziu* 7,11; rezum. cap.21
adu(-ți): *imperativ 2.sg., în loc. v.* ***adu-ți aminte*** 7, 18, 30, 40; 8,6; rezum. cap.11; 14,12; 18,24, 25; 23,18; 28,6, 8, 9; 31,14; 38,23; 41,5
vei aduce: *ind. viit.I. 2.sg.* 7,35
să aducă: *conj. prez. 3.sg.* 8,22; 11,35
adă: *imperativ 2.sg.* 14,11
(-ș) vor aduce: *ind. viit.I. 3.pl., în loc. v.* ***-ș vor aduce aminte*** 15,8
(-ș) va aduce: *ind. viit.I. 3.sg., în loc. v.* ***-ș va aduce aminte*** 16,16
(să) va aduce: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,34
adă: *imperativ 2.sg., în loc. v.* ***adă aminte*** 36,10
(-ți/îți) adă: *imperativ 2.sg., în loc. v.* ***–ți/îți adă aminte*** rezum. cap.38; 38,21; rezum. cap.41
aduce(-m)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg., în loc. v.* ***aduce-m-voiu aminte*** 42,15
a aduce: *inf. prez.* 45,20
au adus: *ind. pf.c. 3.sg.* 48,2
(ș-)au adus: *ind. pf.c. 3.sg., în loc. v.* ***ș-au adus aminte*** 49,11
adusu(-mi)-am: *ind. pf.c. 1.sg., în loc. v.* ***adusu-mi-am aminte*** 51,11

ADUCERE: s.f.
aducerea: *sg. nom./ac., în loc. s.* ***aducerea aminte*** rezum. cap.7; rezum. cap.41; 45,11, 13; 45,20
aducerea: *sg. nom./ac.* 25,20; 46,19; 50,15
aducere: *sg. nom./ac., în loc. s.* ***aducere aminte*** 38,11; 44,9

(a se) ADUNA: v. I
va aduna: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,21
adună: *ind. prez. 3.sg.* 14,4; 33,16
(să) adunase: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 16,11
ai adunat: *ind. pf.c. 2.sg.* 25,5
(să) adună: *ind. prez. 3.sg.* 27,10
adună: *imperativ 2.sg.* 30,24; 36,13
(vă) adunați: *imperativ 2.sg.* 51,31

ADUNARE: s.f.
adunării: *sg. gen./dat.* 1,39; 3,30; 4,7; 33,19
adunarea: *sg. nom./ac.* 10,16; 16,7; 21,10; 26,6; 31,3, 11; 39,14; 43,18, 22; 44,15; rezum. cap.45; 45,22; 50,22
adunare: *sg. nom./ac.* 21,20; 23,34; 38,37; 41,22; 46,17
adunările: *pl. ac., în sintagma* ***adunările celui Preînalt*** 24,2
adunarea: *sg. gen.* (*redundant, cu prep.* ***înaintea +*** *prep.* ***a + toată***) 50,15

AFARĂ: adv.
afară: *adv. în loc. adv.* ***din afară*** cuvânt 1
afară: 21,26
afară: *adv. în loc. prep.* ***afară de*** 22,27; 36,13; rezum. cap.49

(a se) AFLA: v. I
aflat-am: *ind. pf.c. 1.sg.* cuvânt 1; 11,19
vei afla: *ind. viit.I. 2.sg.* 3,20; 6,18, 29; 12,2, 7, 17; 13,32; 18,20; 22,16; 25,5; 27,9; 29,3; 31,26; 40,18; 42,1
va afla: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,34; 12,16; 18,28; 19,25; 27,17; 28,1; 32,21
află: *ind. prez. 3.sg.* 6,14; 25,12, 13
vor afla: *ind. viit.I. 3.pl.* 6, 16; 32, 18, 20
a afla: *inf. prez.* 14,17; 18,5; 51,34
(să) vor afla: *ind. viit.I. 3.pl.* 15,8; 38,38
(să) află: *ind. prez. 3.sg.* 20,5
(să) va afla: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,19
să (să) afle: *conj. prez. 3.sg./pl.* 23,15; 36,18; 42,10
(s-)au aflat: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,8; 44,17, 20, 21
afle: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 36,11
aflând: *gerunziu* 44,27
am aflat: *ind. pf.c. 1.sg.* 51,22, 27, 35

AFLARE: s.f.
aflare: *sg. ac.* 20,9; 29,4, 7; 35,12
aflarea: *sg. nom.* 40,2

(a) AGONISI: v. IV
va agonisi: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,6

AICI: adv.; var. **ACI**
aici: rezum. cap.1; rezum. cap.42
aci: rezum. cap.2

(a) AJUNGE: v. III; var. (Reg.) **(a) AGIUNGE**
am agiuns: *ind. pf.c. 1.sg.* cuvânt 1
vor ajunge: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.15
va ajunge: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,6
să ajungi: *conj. prez. 2.sg.* 32,3

(a) AJUTA: v. I; var. (Reg.) **(a) AGIUTA**
ajută: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.6
ar ajuta: *cond. prez. 3.sg.* 12,18
a ajuta: *inf. prez.* rezum. cap.29
au ajutat: *ind. pf.c. 3.pl.* 29,4
agiută: *imperativ 2.sg.* 29,27
să ajute: *conj. prez. 3.sg.* 51,10

AJUTOR: s.n.; var. (Înv. și reg.) **AJUTORIU; AGIUTORIU**
ajutoriu: *sg. nom./ac.* 8, 19; 11,12; 13,26; 17,5; 34,20; 36,26; 40,24, 27; 51,2, 3
ajutoriul: *sg. ac.* 51,10
agiutoriu: *sg. ac.* 51,14

ALĂUTĂ: s.f.; vezi **LĂUTĂ**

ALBICIUNE: s.f.
albiciunii: *sg. gen.* 43,20

ALBINĂ: s.f.
albina: *sg. nom.* 11,3

(a se) ALCĂTUI: v. IV
(să) va alcătui: *ind. viit.I. 3.sg.* 34,8
(s-)au alcătuit: *ind. pf.c. 3.pl.* 43,28

(a se) ALEGE: v. III
aleage: *ind. prez. 3.sg.* 4,18
(să) vor aleage: *ind. viit.I. 3.pl.* 39,40
au ales: *ind. pf.c. 3.sg.* 45,4, 20
au fost ales: *pasiv ind. pf.c. 3.sg. 3.sg.* 46,17

ALEGERE: s.f.
aleagerea: *sg. nom.* rezum. cap.37

(a) ALERGA: v. I
aleargă: *imperativ 2.sg.* 32,15

ALES, ALEASĂ: adj./s.
alease: *adj. f./n. pl. nom./ac.* 1,16; 25,1
ales: *adj. m.//n. sg. nom.* 14,21; 33,23
aleasă: *adj. f. sg. ac., în sintagma* ***smirna cea aleasă*** 24,20
aleasă: *adj. f. sg. ac.* 49,8
(cei) aleşi: *s.m. pl. ac.* 11,33
aleşilor: *s.m. pl. gen.* 24,4; 46,2
aleşii: *s.m. pl. ac.* 24,13
alesului: *s.m. sg. gen.* 47,24

ALEŞUIRE: s.f.; vezi **LEŞUIRE**

AMAR, -Ă: adj./s.
amar: *s.n.* (*+ dat.*) *sg. nom.* rezum. cap.2; 2,14, 15, 16; 31,7; 41,11
amare: *s.f. pl. ac.* „vorbe amare” 29,32
amar: *s.n. sg. ac., în loc. adv.* ***cu amar*** 38,17
amară: *adj. f. sg. nom./ac.* 30,17; 38,5; rezum. cap.41; 41,1

AMĂRĂCIUNE: s.f.
amărăciunea: *sg. ac.* 4,6; 7,12
amărăciune: *sg. nom.* 21,15; 31,39

AMENINŢARE: s.f. var. **AMÂNĂNŢARE**
amânânţerile: *pl. nom.* 22,30

(ase) AMESTECA: v. I
(nu te) amesteca: *imperativ prohib. 2.sg.* 23,10

AMIAZĂ: adv.; var. (Reg.) **AMIAZĂZI**
amiazăzi: *adv. în sintagma* ***umbrariul de amiazăzi*** 34,19

AMINTE: adv.
aminte: *adv. în loc. v.* ***a se/-şi aduce aminte/a lua aminte;*** *în loc. s.* ***aducere aminte***; vezi **(a se/-şi) ADUCE/(a) LUA; ADUCERE**

AN: s.m.
anul: *sg. nom./ac.* cuvânt 1; 33,7
ani: *pl. ac.* 18,8; 41,6
anii: *pl. nom./ac.* 18,8; 26,2
anilor: *pl. gen.* 26,1
an: *sg. ac.* 33,7
an: *sg. ac., în sintagma* ***lucrătoriul de an*** „mercenarul angajat pe un an” 37,14
anului: *sg. gen.* 37,14

ANTRAX: s.n.; var. **ANTHRAX** „rubin roșu-aprins”
anthrax: *sg. ac.* 32,7

APĂ: s.f.
apa: *sg. nom./ac.* 3,33; 15,17; 18,8; 26,15; 29,28; 38,5; 39,22, 31; 40,16
apa: *sg. ac., în sintagma* ***apa înţelepciunii cea de mântuire*** 15,3
apă: *sg. ac.* 24,19, 41; 48,19
apei: *sg. gen., în sintagma* ***ducerea apei*** (cf. lat. *aquaeductus, -ūs*) 24,41

apei: *sg. gen./dat.* 25,34; 50,8
apelor: *pl. gen.* 39,17; 43,22; 50,3
ape: *pl. ac.* 39,22
apele: *pl. nom./ac.* 39,29; 40,11; 43,22
apă: *sg. ac., în sintagma* ***cristal de apă*** 43,22

(a se) APĂRA: v. I
(să) vor apăra: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,15

APĂRARE: s.f.
apărarea: *sg. ac.* 6,30
apărării: *sg. gen.* 48,7

APĂRĂTOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Înv. și reg.) **APĂRĂTORIU**
apărătoriu: *s.m. sg. nom./ac.* 2,13; 6,14; 30,6
apărătoriul: *sg. nom.* 34,19

(a se) APĂSA: v. I
apăsând: *gerunziu* 4,35
(s-)au apăsat: *ind. pf.c. 3.pl.* 11,6
să (te) apeși: *conj. prez. 2.sg.* 31,17

APESTIRE: s.f. (aici) „ajutor”, „sprijin”
apestirile: *pl. ac.* 2,3

(a) APLECA: v. I „a alăpta”; (prin ext.) „a crește lipsit de griji, rasfățat”
apleacă: *imperativ 2.sg.* 30,9

APOI: adv.
apoi: rezum. cap.21; rezum. cap.44
apoi: *adv. în sintagma* ***ceale mai de-apoi*** 48,27

(a se) APRINDE: v. III
(nu) aprinde: *imperativ prohib. 2.sg.* 8,13
să (te) aprinzi: *conj. prez. 2.sg.* 8,13
(să) va aprinde: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,7
va aprinde: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,23
aprinde: *ind. prez. 3.sg.* 28,11
vor aprinde: *ind. viit.I. 3.pl.* 32,20
aprins-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 49,8

APRINDERE: s.f.
aprindere: *sg. nom.* 20,15

APROAPE: adv./s.
aproapele: *s.m. sg. ac.* 4,27; 9,21; rezum. cap.13; 13,19; 16,28; 17,12; rezum. cap.18; 18,12; 19,14, 17; rezum. cap.29; 29,19, 23, 27; 34,26; rezum. cap.41; 41,26
aproapelui: *s.m. sg. gen./dat.* 5,14; 11,32; 19,10; 27,20, 29; 28,2, 8, 9; 29,1, 2; 31,18
(celui) de-aproape: *s.m. sg. gen.* rezum. cap.6; 10,6; 25,24
aproapelui: *s.m. sg. dat. adn.* 6,1
(cei) de-aproape: *s.m. pl. ac.* 15,4
(celor) de-aproape: *s.m. pl. gen.* 25,2
de-aproapele: *s.m. sg. ac.* 27,18; 31,41
aproape: *adv.* 15,10; 26,15; 51,34

(a se) APROPIA: v. I
a (să) apropiia: *inf. prez.* rezum. cap.1
să (te) apropii: *conj. prez. 2.sg.* 1,36
(te-)ai apropiat: *ind. pf.c. 2.sg.* 1,40
apropiindu(-te): *gerunziu* 2,1
(să) apropie: *ind. prez. 3.sg./pl.* 5,7; 11,20; 12,13; 28,7
apropie(-te): *imperativ 2.sg.* 6,19, 27
(te) vei apropiia: *ind. viit.I. 2.sg.* 9,19; 21,2
(s-)au apropiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 24,43
(să) va apropia: *ind. viit.I. 3.sg.* 32,9, 14; 35,20, 21; 37,33
apropiindu(-să): *gerunziu* 51,9
apropiați(-vă): *imperativ 2.pl.* 51,31

(a) APUCA: v. I
va apuca: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,1
vor apuca: *ind. viit.I. 3.pl.* 15,7
să apuce: *conj. prez. 3.sg.* 23,6
vei apuca: *ind. viit.I. 2.sg.* 27,9
apucă: *ind. prez. 3.sg.* 34,2
ai apucat: *ind. pf.c. 2.sg.* 51,16

(a) ARA: v. I
ară: *ind. prez. 3.sg.* 6,19
să ari: *conj. prez. 2.sg.* 7,13

ARAMĂ: s.f.
arama: *sg. nom./ac.* 12,11; 47,20
aramă: *sg. ac.* 28,24

(a se) ARĂTA: v. I
(s-)au arătat: *ind. pf.c. impers./3.sg./pl.* cuvânt 1; 1,7; 3,25; 14,12
(să) va arăta: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,15; 6,28; 39,4
(să) arată: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2; 25,24
arătând: *gerunziu* rezum. cap.4
(te) arată: *imperativ 2.sg.* 4,7
a (te) arăta: *inf. prez.* 7,5
(nu) arăta: *imperativ prohib. 2.sg.* 7,26
să areate: *conj. prez. 3.sg.* 9,1
(să) vor arăta: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.12
arată: *ind. prez. 3.sg.* 14,7; 27,7; rezum. cap.29
au arătat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 17,6, 10; 18,11; 45,3; 46,23; 49,10, 11
a arăta: *inf. prez.* 17,7; 20,4; 50,23
arată: *imperativ 2.sg.* 18,21; 36,1
să (să) areate: *conj. prez. 3.pl.* 23,2
(s-)au arătat: *ind. pf.c. 3.sg.* 26,28
(nu te) arăta: *imperativ prohib. 2.sg.* rezum. cap.35
(te) vei arăta: *ind. viit.I. 2.sg.* 35,6
arătat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 48,28

ARĂTARE: s.f.
arătarea: *sg. nom.* 1,31; 43,6
arătare: *sg. ac.* 38,38
arătări: *pl. ac.* 45,24; 48,15
arătare: *sg. ac., în loc. adv.* ***la arătare*** 51,18

ARĂTAT, -Ă: adj. „cunoscut”, „evident”
arătată: *f. sg. nom.* 6,23; 17,15

(a se) ARDE: v. III
arde: *ind. prez. 3.sg.* 3,33; 9,9, 11; 28,12; 50,9
va arde: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,7; 28,14, 26, 27; 38,29; 40,32; 43,23
arzând: *gerunziu* 23,22; 43,4
ardea: *ind. imp. 3.sg.* 48,1
(m-)am ars: *ind. pf.c. 1.sg.* 51,6

ARDERE: s.f.
ardere: *sg. ac.* 45,20

ARGINT: s.n.
argintul: *sg. nom./ac.* 2,5; 8,3; 28,29; 30,15; 40,25; 47,20
argintului: *sg. gen.* 6,15
argint: *sg. ac.* 26,23; 51,33, 36

ARHIEREU: s.m.
arhiereului: *sg. gen.* rezum. cap.50

ARMĂ: s.f.
armele: *pl. ac.* 9,20

ARMĂSAR: adj.; var. **ARMĂSARIU** „necastrat”
armăsariu: *m. sg. nom., în sintagma* ***calul armăsariu*** 33,6

ARSURĂ: s.f.
arsurii: *sg. gen.* 43,3

(a) ARUNCA: v. I
aruncă: *imperativ 2.sg.* 12,11
aruncă: *ind. prez. 3.sg.* 27,28
aruncând: *gerunziu* 46,3

(a se) ASCULTA: v. I
ascultaţi: *imperativ 2.pl.* 3,2; 33,19; 39,17
(să) va asculta: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,4, 6; 4,6
ascultă: *ind. prez. 3.sg.* 3,7; 24,30; 34,2; rezum. cap.35; 42,24
va asculta: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,6; 33,30; 34,29, 31; 35,16
vei fi ascultând: *ind. viit.I.* (*cu gerunziul*) *2.sg.* 4,11
a (să) asculta: *inf. prez.* rezum. cap.8
ascultând: *gerunziu* 14,24
a asculta: *inf. prez.* 21,27
ascultă: *imperativ 2.sg.* 31,26; 32,9, 12; 36,18
va fi ascultat: *pasiv ind. viit.I. 3.sg.* 33,4
(s-)au ascultat: *ind. pf.c. 3.sg.* 51,15

ASCULTARE: s.f.
ascultarea: *sg. nom.* 3, 1
ascultare: *sg. nom.* 32,6

ASCULTĂTOR, -TOARE: adj.
ascultătoare: *f. sg. gen.* rezum. cap.7
ascultătoriu: *m. sg. nom.* 35,19

(a se) ASCUNDE: v. III
va ascunde: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,30
(nu) ascunde: *imperativ 2.sg.* 4,28
(să) va ascunde: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,12; 12,8
(mă) voiu ascunde: *ind. viit.I. 1.sg.* 16, 16; 22,31
(s-)au ascuns: *ind. pf.c. 3.pl.* 17,13, 17
ascunde: *ind. prez. 3.sg.* 20,33; 41,18
să ascunzi: *conj. prez. 2.sg.* 29,13
ascunde: *imperativ 2.sg.* 37,7
(să) ascunde: *ind. prez. 3.sg.* 42,20

ASCUNS: s.n.
ascuns: *sg. ac., în loc. adv.* ***întru ascuns*** 38,20

ASCUNS, -Ă: adj./s.
(ceale) ascunse: *s.n. pl. ac.* (aici) „locuri de păstrare”,„magazii”, „hambar e” (cf. lat. *receptāculum, -i*); „taine” 1,21; 13,14; 14,23; 39,3, 10; 48,28
ascunsele: *s.f. pl. ac.* (aici) „tainele” 1,39; 4,21; 27,19; rezum. cap.42
(ceale) ascunsă: *s.n. pl.* (*cu des.* **-ă**) *ac.* (aici) „lucruri ascunse” 3,23
ascunse: *adj. f./n. pl. nom./ac.* 11,4; 16,22; 23,28; 30,18; 43,36
ascunsă: *adj. f. sg. nom./ac.* rezum. cap.20; 20,32; rezum. cap.41; 41,17; 42,9
ascuns: *adj. n. sg. nom./gen.* 39,24; 42,1

ASCUŢIT: s.n. (Înv.; ccr.) „tăiş”
ascuţitul: *sg. ac.* 28,22

ASCUŢIT, -Ă: adj.
ascuţită: *f. sg. ac., în sintagma* ***sabie de doao ori ascuţită*** „sabie cu două tăişuri” 21,4

(a se) ASEMĂNA: v. I; var. (Înv.) **(a se) ASĂMĂNA**
(să) va asămăna: *ind. viit.I. 3.sg.* 25,15
(m-)am asămănat: *ind. pf.c. 1.sg.* 27,27
ai asămănat: *ind. pf.c. 2.sg.* 33,31; 36,14

ASEMĂNARE: s.f.; var. (Înv.) **ASĂMĂNARE**
asămănare: *sg. nom./ac.* 6, 15; 32,21
asămănarea: *sg. nom./ac.* 32,7; 34,3; 38,28; 42,4
asămănării: *sg. gen.* 38,30
asămănări: *pl. ac.* 47,18

ASEMENEA: adv./adj. inv./prep.; var. (Înv.) **ASEAMENEA; ASEAMINEA**
aseaminea: *adv.* 5,18; 6,11, 17; 27,10; 30,4; 45,2; 47,3
aseaminea: *prep.* 9,14; 17,5; 44,20; 45,7
aseaminea: *adj. inv.* 13,19, 20; 28,4
aseamenea: *adj. inv.* 45,15
aseamenea: *adv.* 48,4

ASIR: s.m. (cf. **Indice** 4Împ)
asirilor: *pl. gen.* 48,24

ASIN: s.m.
asinului: *sg. dat. adn.* 33,25

ASPRU, -Ă: adj.
aspră: *f. sg. nom.* 6,21

ASTĂZI: adv.
astăzi 10,12; 20,16; 38,23
astăzi *adv. în loc. adv.* ***până în zioa de astăzi*** 47,8

(a se) ASTÂMPĂRA: v. I; var. **(a se) STÂMPĂRA**
va stâmpăra: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,7; 31,25
a (să) stâmpăra: *inf. prez.* rezum. cap.38

ASTUPARE: s.f.
astuparea: *sg. nom.* 27,15

ASUPREALĂ: s.f.
asupreala: *sg. nom.* 26,7

ASUPRIRE: s.f.
asuprirea: *sg. ac.* 40,9

ASUPRITOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Neob.) **ASUPRĂTORIU**
asuprătoriu: *sg. ac.* rezum. cap.35

AŞA: adv.; var. (Înv. şi reg.) **AŞEA**
aşa: 1,30; 2,23; 3,2, 5; 5,11; 10,2; 11,32; 12,13; 13,19, 21, 24; 14,19; 16,13; 18,8, 16; 20,4, 20; 22,19, 22, 23, 25, 30; 23,11, 29, 32; 24,15; 25,27; 26,10, 21; 27,2, 5, 7, 11, 20, 21; 28,12; 30,20; 31,13, 31; 32,2, 8; 33,4, 6, 14, 15, 30, 31; 34,2, 31; 36,4; 38,23, 28, 29, 32; 39,20, 28, 29, 30, 32; 40,14; 41,13; 45,15; 46,4; 47,2, 7; 48,4, 12; 49,14; 50,7, 14
aşea: 10,12; 13,23; 19,9, 12; 20,3; 21,5, 21; 28,22

(a) AŞEZA: v. I
va aşeza: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,25
au aşezat: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,10
aşază: *imperativ 2.sg.* 37,17
a aşeza: *inf. prez.* 42,17

AŞEZĂMÂNT: s.n. „legământ”
aşezământul: *sg. ac., în sintagmele* ***aşezământul Celui Preaînalţ/ aşezământul judecăţii/aşezământul de leage*** 28,9; 38,38; 44,20
aşezământul: *sg. ac.* 44,21; 45,6; 47,13
aşezăminturi: *pl. ac., în sintagma* ***aşezăminturi de leage*** 44,12
aşezământ: *sg. ac., în sintagma* ***aşezământ veacinic*** 45,8, 19
aşezămînturile: *pl. ac., în sintagmele* ***aşezămînturile veacului/ aşezîmînturile judecăţilor*** 44,19; 45,21
aşezemântul: *sg. ac.* 42,2; 44,25
aşezământ: *sg. nom.* 49,17

AŞIJDEREA: adv.
aşijderea: 7,13; 20,19; 24,15; 44,24

(a) AŞTEPTA: v. I
aşteaptă: *imperativ 2.sg.* 2,3
aştaptă: *imperativ 2.sg.* 2,3; 13,9
aşteptaţi: *imperativ 2.pl.* 2,7

AŞTEPTARE: s.f.
aşteptării: *sg. gen.* 40,2

(a se) ATINGE: v. III
(să) va atinge: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,1
va atinge: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,2
(să) atinge: *ind. prez. 3.sg.* 34,30

ATOTPUTERNIC, -Ă: adj./s.m.
Atotputearnicul: *adj. m. sg. nom.*rezum. cap.1; 42,17; 46,19; 47,6
atotputearnic: *adj. m. sg. nom.* 1,8
Atotputearnicul: *s.m. sg. nom.* 43,30
Atotputearnicului: *s.m. sg. dat.* 50,19

ATUNCI: adv.
atunci: 18,6; 24, 12; 28,2; 33,4; 48,21; 50,18, 19, 22

(a) AŢÂŢA: v. I
aţâţă: *ind. prez. 3.sg.* 28,13

AUR: s.n.
aurul: *sg. nom./ac.* 2,5; 8,3; 14,3; 28,29; 29,14; 30,15; 31,5, 7; 40,25; 47,20
aurului: *sg. gen.* 6,15; 31,6; 32,8
aur: *sg. ac.* 6,25; 7,20, 21; 21,24; 26,23; rezum. cap.31; 31,8; 32,7; 45,10, 12, 13, 14; 50,10; 51,36

AUSTRU: s.m.
austrul: *sg. nom.* 43,17

AUZ: s.n.
auzului: *sg. gen.* 42,1

(a) AUZI: v. IV
va auzi: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,31; 19,9; 21,18; 22,32; 29,32
aude: *ind. prez. 3.sg.* 4,16; 22,8; 25,12; rezum. cap.35
a auzi: *inf. prez.* 5,13; 6,34
auzi: *imperativ 2.sg.* 6,24; 16,24
auzi: *inf. prez. fără* ***a*** 6,35
să auzi: *conj. prez. 2.sg.* 9,4; 28,28
vei auzi: *ind. viit.I. 2.sg.* 11,8; 29,30
auzând: *gerunziu* 13,17
au auzit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 17,11; 45,5; 46,6; 48,22
auzit-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 19,10
auzit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,18
auziţi: *imperativ 2.pl.* 23,7
auzind: *gerunziu* 25,25; 43,26
să audă: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.32
auzi: *ind. prez. 2.sg.* 48,7

AUZIRE: s.f.
auzire: *sg. nom., în sintagma* ***auzire grea*** „zgomot greu de suportat" 27,16

AUZIT: s.n. . „veste"; „zvon" (cf. lat. *auditum, -i*)
auzitului: *sg. dat.* 13,16

AUZIT, -Ă: adj.
auzit: *n. sg. ac.* 45,11; 46,20; 50,18

(a se) AVEA: v. II
a avea: *inf. prez.* cuvânt 1; rezum. cap.9; 25,15; rezum. cap.29; 45,19
să aibi: *conj. prez. 2.sg.* 2,4
vor avea: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,21; 15,8; 24,31
va avea: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,27, 28, 32; 6,17; 11,17; 20,17; 24,4; 28,20; 35,22
am: *ind. prez. 1.sg.* 5,1
are: *ind. prez. 3.sg.* 6,4; rezum. cap.9; 9,18; 10,10; 11,3; 18,13; 25,30; 28,4; 36,28; 41,1; 42,22
vei avea: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,12; 13,5
aibi: *conj. prez. fără* ***să*** *2.sg.* 6,37
(nu) avea: *imperativ prohib. 2.sg.* 8,20
având: *gerunziu* 11,12; 44,6
ai: *ind. prez. 2.sg.* 13,6; 14,11; 19,8; 29,33; 32,2; 41,15
au avut: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,2; 47,26
să (să) aibă: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.18
(să) va avea: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,4
să aibă: *conj. prez. 3.sg.* 20,19
-i avea: *ind. viit.I. 2.sg.* 22,15
am avut: *ind. pf.c. 1.sg.* 24,10
aibă: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 32,11
să aveţi: *conj. prez. 2.pl.* 39,18
ai avut: *ind. pf.c. 2.sg.* 47,21
neavând: *gerunziu* 20,6

AVERE: s.f.
averilor: *pl. gen.* rezum. cap.5; 31,3
averile: *pl. nom./ac.* 9,16; 14,3, 4, 5; 20,17; 29,22; 30,18; 40,13, 26; 41,1
avearea: *sg. nom./ac.* 10,33; 21,5; 28,12; 34,24; 38,20
aveare: *sg. ac.* 10,34; rezum. cap.14
averea: *sg. nom.* 13,30

B

BALAUR: s.m.; var. (În v. şi pop.) **BĂLAUR**
bălaurul: *sg. ac.* 25,23

BALSAM: s.n.; var. **VALSAM**
valsamul: *sg. ac.* 24,20, 21

BAN: s.m.
banii: *pl. ac.* 7,20; 10,10; 29,8, 13
bani: *pl. ac.* 31,8; 46,22

BASNĂ: s.f.
baznă: *sg. ac., în sintagma* ***baznă deşartă*** 20,21

(a) BATE: v. III
a bate: *inf. prez.* 30,1; 46,2
va bate: *ind. viit.I. 3.sg.* 43,18

(a) BATJOCORI: v. IV
va batjocori: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,8

BATJOCORITOR, -TOARE: adj.
batjocoritoriu: *m. sg. nom.* rezum. cap.33

BATJOCURĂ: s.f.
batjocură: *sg. ac.* 11,35
batjocura: *sg. nom.* 27,31
batjocurile: *pl. nom.* 34,21

(a se) BĂGA: v. I
a (să) băga: *inf. prez.* cuvânt 1
bagă: *imperativ 2.sg.* 6,25
a băga: *inf. prez.* rezum. cap.11
(nu) băga: *imperativ 2.sg.* 11,31
au băgat: *ind. pf.c. 3.sg.* 45,5
nebăgând: *gerunziu* 23,25

(a se) BĂNUI: v. IV „a se căi", „a regreta"
(să) va bănui: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,6

BĂRBAT, -Ă: adj./s.m.
bărbat: *s.m. sg. ac./gen.* 4,10; 23,33; 41,27; 42,9, 10; 45,12
bărbaţilor: *s.m. pl. dat.* rezum. cap.9
bărbatul: *s.m. sg. nom./ac.* 14,22; 23,32; 25,2, 25, 32; 26,1, 2, 16; 40,23
bărbatului: *s.m. sg. gen./dat.* 22,4; 23,33; 25,27, 30; 26,3; rezum. cap.36; 36,24; rezum. cap.42; 42,13, 14
bărbaţii: *s.m. pl. nom./ac.* 29,25; 44,1, 10

bărbată: *adj. f. sg. nom.* 26,2
bărbate: *adj. f. pl. ac.* 28,19
bărbaţi: *pl. gen.* 46,15

BĂRBĂRESC, -EASCĂ: adj.
bărbătească: *f. sg. nom., în loc. s.* (Pop.) ***partea bărbătească*** 36,23

BĂTAIE: s.f.
bătăile: *pl. nom.* 22,6; 40,9
bătăi: *pl. ac.* 23,2

BĂTRÂN, -Ă: s.m./f.
(celui) bătrân: *s.m. sg. dat.* 4,7
bătrânilor: *s.m. pl. gen./dat.* 6,35; 8,9, 11; 25,6, 7, 8
(celor) bătrâni: *s.m. pl. gen.* rezum. cap.7; 7,15; 9,24
(cel) bătrân: *s.m. sg. nom.* rezum. cap.8
(cei mai) bătrâni: *s.m. pl. nom.* rezum. cap.8
bătrânul: *s.m. sg. nom.* 25,4
bătrânului: *s.m. sg. gen.* 25,27
bătrâni: *s.m. pl. nom.* 32,13
(cei) bătrâni: *s.m. pl. ac.* 42,8

BĂTRÂNEŢE: s.f.
bătrâneţele: *pl. ac.* 3,14; 8,7; 25,5; 30,26
bătrâneaţe: *pl. ac.* 46,11

BĂTUT, -Ă: adj.
bătut: *m. sg. ac.* 30,14
bătute: *f. pl. ac.* 50,18

BĂUT, -Ă: adj.; var. **BEUT, -Ă**
beut: *n. sg. nom.* 31,31, 36, 38, 39

BĂUTURĂ: s.f.; var. **BEUTURĂ**
beuturi: *sg. gen.* rezum. cap.31
beutura: *sg. nom., în sintagma* ***beutura trează*** „băutura cu măsură" 31,37

(a) BEA: v. II
vei bea: *ind. viit.I. 2.sg.* 9,15; 31,32
beau: *ind. prez. 3.pl.* 24,29
va bea: *ind. viit.I. 3.sg.* 26,15
a bea: *inf. prez.* 31,21
au beut: *ind. pf.c. 3.pl.* 50,16

BETEAG, -Ă: s.m./f.
(cel) beteag: *s.m. sg. ac.* 7,39

BETEŞUG: s.n.
beteşugului: *sg. gen.* 18,21
beteşug: *sg. ac.* 31,25

BEŢIE: s.f.
beţie: *sg. ac.* 31,31, 35; 37,34
beţii: *sg. gen.* 31,40; rezum. cap.37

BEŢIV, -Ă: adj.
beţiv: *m. sg. nom.* 19,1
beţivă: *f. sg. nom.* 26,11

BICI: s.n.; var. (Reg.) **ZBICI**
biciului: *sg. gen.* 28,21
biciul: *sg. ac.* 38,26
zbiciul: *sg. ac.* 26,9

(a se) BICIULUI: v. IV (cf. **Indice** Pr)
(să) biciului: *inf. prez. fără* ***a*** rezum. cap.6

BINE: adv./s.
bine: *adv.* 1,13, 19; 12,3; 20,1, 4; 25,2; 41,20; 46,12
bine: *adv. în sintagmele* ***bine plăcearea/bine să placă/bine credincioşi*** 1,34; 2,19; 34,21; 35,5; 40,25; 41,6, 20; 43,37
(mai) bine: *adv.* 18,16; 33,22; 40,29
bine: *adv. în structura v. dislocată* ***bine a cuvânta/bine voiu cuvânta*** rezum. cap.39; 51,17
bine: *s.n. sg. ac.* 3,16; 11,13; rezum. cap.12; 12,1, 2, 6; 13,31; rezum. cap.14; 14,7, 11, 13; 21,14; rezum. cap.39; 39,32; rezum. cap.42; 42,14; 49,11
binele: *s.n. sg. nom./ac.* 15,18; 18,7; 33,15; 37,21; 51,24
bine: *s.n. sg. ac., în sintagma* ***facerea de bine*** 29,9
binelui: *s.n. sg. gen.* rezum. cap.33

(a) BINECUVÂNTA: v. I; var.
binecuvintează: *imperativ 2.sg.* 32,17; 43,12
bine a cuvânta: *inf. prez.* rezum. cap.39
binecuvântaţi: *imperativ 2.pl.* 39,19, 41
binecuvântând: *gerunziu* 43,33
bine voiu cuvânta: *ind. viit.I. 1.sg.* 51,17

BINEPLĂCUT,-Ă: adj./adv.; (scris şi) **BINE PLĂCUT, -Ă** (cf. **PLĂCIT, -Ă**)

(a) BIRUI: v. IV
biruieşte: *ind. prez. 3.sg.* 29,1
au biruit: *ind. pf.c. 3.sg.* 48,13; 50,5

BIRUINŢĂ: s.f.
biruinţa: *sg. nom.* 10,11; 24,15

BISERICĂ: s.f.; var. (Înv.) **BISEARICĂ; BESEARICĂ**
bisearica: *sg. nom./ac.* 3,1; 49,14; 50,1, 7
biserarii: *sg. gen.* 15,5; 50,2
biserică: *sg. ac.* 45,11
besearicii: *sg. gen.* 51,19

BLAGOSLOVENIE: s.f.
blagosloveniia: *sg. nom./ac., în sintagma* ***blagosloveniia lui Dumnezeu*** rezum. cap.3; rezum. cap.39
blagoslovenie: *sg. nom./ac.* 3,10; 32,18; 34,20; 40,28; 45,1; 46,14
blagoslovenia: *sg. nom.* 3,10, 11; 7,36; 44,25
blagoslovenia: *pl. nom., în sintagma* ***blagoslovenia lui Dumnezeu*** 11,24; 33,17
blagoslovenia: *sg. nom./ac.* 36,19; 39,27
blagosloveni: *pl. ac.* 37,27; 40,17
blagolsoveniile: *pl. ac.* 44,26
blagolsoveniile: *pl. ac., în sintagma* ***blagolsoveniile Domnului*** 47,7

(a se) BLAGOSLOVI: v. IV
(să) va blagoslovi: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,13, 19; 24,4; 34,14
va blagoslovi: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,14
vor blagoslovi: *ind. viit.I. 3.pl.* 31,28
au blagoslovit: *ind. pf.c. 3.sg.* 33,12

BLAGOSLOVIT, -Ă: s.m./f.
(cei) blagosloviţi: *s.m. pl. ac.* 24,4

BLÂND, -Ă: adj.
blând: *m. sg. nom.* rezum. cap.5; 5,13

BLÂNDEŢE: s.f.; var. (Înv.) **BLÂNDEAŢE**
blândeaţele: *pl. nom.* 1,35; rezum. cap.3
blândeaţe: *sg. ac.* 3,19; 4,8; rezum. cap.10; 10,31

BLESTEM: s.n.; var. **BLĂSTĂM**
blăstămul: *sg. nom.* 1,26; 3,11; rezum. cap.41
blăstăm: *sg. ac.* rezum. cap.3; 41,12, 13
blăstămuri: *pl. ac.* 10,15; 29,9
blăstămurile: *pl. ac.* 22,30

(a) BLESTEMA: v. I; var. **(a) BLĂSTĂMA**
e blăstămat/blăstămat e: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 3,18; 28,15
a blăstăma: *inf. prez.* 4,5

blastămă: *ind. prez. 3.sg.* 4,6; 21,30
să blastăm: *conj. prez. 2.sg.* 23,19
au blăstămat: *ind. pf.c. 3.sg.* 33,12

BLĂSTĂMĂTOR, -TOARE: s.m./f.
blăstămătoriul: *s.m. sg. nom.* 23,8

BOALĂ: s.f.
boală: *sg. ac.* 18,20, 21
boala: *sg. nom./ac.* 30,17; 31,2, 27

BOAMBĂ: s.f. (Trans.) „boabă de strugure"
boambe: *pl. ac.* 33,16

BOGAT, -Ă: adj./s.
bogat: *adj. m. sg. nom./ac.* 8,2; 10,26; 11,10
(foarte) bogată: *adj. f. sg. nom.* 21,5
bogaţi: *adj. m. pl. nom.* 44,6
bogatul: *s.m. sg. nom./ac.* rezum. cap.10; 13,4, 25, 28; 25,4; 30,14; 31,3, 8
bogaţilor: *s.m. pl. gen.* 10,25; 13,23; 28,17
[cel] bogat: *s.m. sg. ac.* rezum. cap.13
bogatului: *s.m. sg. dat.* rezum. cap.13; 13,22
(celui mai) bogat: *s.m. sg. dat.* 13,2
(celui) bogat: *s.m. sg. dat.* 13,24
bogatului: *s.m. sg. gen./dat.* 13,26; 26,4; rezum. cap.31

BOGĂŢIE: s.f.
bogăţiile: *pl. nom./ac.* 5,10; rezum. cap.14; rezum. cap.30; rezum. cap.40
bogăţii: *sg. gen.* 18,25
bogăţiilor: *pl. gen.* rezum. cap.27

BOLNAV, -Ă: s.m./f.
(cel) bolnav: *s.m. sg. nom.* rezum. cap.18
bolnavul: *s.m. sg. nom.* rezum. cap.38

BOLNĂVIRE: s.f. (Pop.) „îmbolnăvire"
bolnăvirea: *sg. nom./ac.* 37,33; 38,9

BOLOVAN: s.n.
bolovani: *pl. ac.* 46,6

(a) BORÎ: v. IV
boreaşte: *imperativ 2.sg.* 31,25

BOU: s.m.
bou: *sg. ac.* 22,2
boilor: *pl. gen.* 26,10
boii: *pl. ac.* 38,26

BRAŢ: s.n.
braţele: *pl. ac.* 7,33; 38,33
braţelor: *pl. gen.* 7,35
braţul: *sg. ac.* 36,7

BRAZDĂ: s.f.
brazdele: *pl. ac., în sintagma* ***brazdele nedreptăţii*** 7,3
brazdele: *pl. ac.* 38,27

BRUMĂ: s.f.
brumă: *sg. ac.* rezum. cap.43

BUCATĂ: s.f.
bucatele: *pl. ac.* 13,8
bucată: *sg. nom./ac.* 14,17; 36,20
bucate: *pl. ac.* 30,18; 40,30; 41,2
bucata: *sg. ac.* 36,21

(a se) BUCURA: v. I
(nu te) bucura: *imperativ prohib. 2.sg.* rezum. cap.8; 8,8
(să) bucură: *ind. prez. 3.sg./pl.* 11,16; rezum. cap.19; 19,5; 37,4
a (să) bucura: *inf. prez.* rezum. cap.16
să (să) bucure: *conj. prez. 3.sg.* 23,3

BUCURIE: s.f.
bucurie: *sg. ac.* 1,11, 12, 18; 6,4; 8,8; 15,6; 18,31; 35,11
bucuriei: *sg. gen.* 6,32
bucuriia: *sg. nom./ac.* 30,16, 23
bucuria: *sg. nom.* 31,36

BUN, -Ă: adj./s.
bun: *adj. m./n. sg. nom./ac./gen.* cuvânt 1; 2,13; 6,5; 14,5, 14; 29,19; 32,9, 14; 35,10, 12; 37,17; rezum. cap. 41; 41,15, 16; 45,20
bună: *adj. f. sg. nom./ac.* 1,30; 3,31; rezum. cap.4; 6,12, 17; 7,14, 21; 13,30, 32; 14,14; 18,17; 19,28; 26,3, 4; 30,27; 35,8; 36,26; 37,11; 41,3; 42,6; 51,29
bune: *adj. f./n. pl. ac.* 6,19; rezum. cap.7; 26,3; 39,39
bune: *adj. f. sg. gen./dat.* rezum. cap.7; 13,32; rezum. cap.26; 26,1, 21
bune (foarte): *adj. n. pl. nom.* 39,21
(mai) bun: *adj. m. sg. nom.* 10,30; 16,3; 19,21; 20,33; 30,14; 41,18
(mai) bună: *adj. f. sg. nom./ac.* 23,37; 29,29; 30,15, 17; 36,20, 23; rezum. cap.42; 42,14
bunului: *adj. antep. m. sg. gen.* rezum. cap.32
buni: *adj. antep. f. sg. gen.* rezum. cap.36
bunei: *adj. antep. f. sg. gen.* 41,16
buna: *adj. antep. f. sg. ac., în s. compus* ***buna-credinţă*** 49,4
buna: *adj. antep. f. sg. nom.* rezum. cap.51
(ceale) bune: *s.f./n. pl. nom./ac.* rezum. cap.11; 11,14, 27, 33; 12,7, 8, 9; 13,7; 14,25; 15,1; 17,6; 18,15; 39,5, 30; 42,26; 44,11
(celor) buni: *s.m. pl. gen./dat.* 11,15; rezum. cap.39; 39,30
(celor) bune: *s.f. pl. gen.* 11,27
(celui) bun: *s.m. sg. dat.* 12,5
(cei) buni: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.16; rezum. cap.39

BUNĂ-CREDINŢĂ: s.f.
buna-credinţă: *sg. ac.* 49,4

BUNĂTATE: s.f.
bunătăţii: *sg. gen.* 6,15
bunătăţile: *pl. nom./ac.* 11,19; 12,1; 16,30; 22,28; 31,3, 11; 32,17; 45,31
bunătăţi: *pl. nom./ac.* 11,25; 50,30
bunătatea: *sg. ac.* 45,29

BUNĂ-VRERE: s.f. (scris şi) **BUNĂ VRERE** (cf. **VRERE**)

BUZĂ: s.f.
buzele: *pl. nom./ac.* 1,30, 37; 12,15; 21,19, 28; 22,33; 23,7; 31,28; 50,22; 51,3
buze: *pl. ac.* 2,14
buzelor: *pl. gen.* 26,28; 39,20

C

CAL: s.m.
cal: *sg. ac., în sintagma* ***mânzu de cal*** 23,30
calul: *sg. nom.* 30,8
calul: *sg. nom., în sintagma* ***calul armăsariu*** 33,6
cai: *pl. ac.* 48,9

CALE: s.f.
cale: *sg. ac.* cuvânt 1; 4,20; 8,18; 9,10; 21,19; 47,29; 51,20
calea: *sg. nom./ac.* 2,6, 18; 4,12; 5,11; 17,20; 18,11; 21,11; rezum. cap.32; 32,25; 34,22; 36,19; 37,11, 19; 48,25
căi: *pl. ac.* 2,14, 16
căile: *pl. nom./ac.* 2,16; 6,27; 11,15, 28; 14,23; 16,21; 17,13, 16; 23,28; 28,26; 33,11, 14; 39,29; 49,8, 11
căli: *pl. nom./ac.* 3,28; 41,2
calea: *sg. ac., în sintagma* ***calea Domnului*** rezum. cap.5; 5,12

calea: *sg. gen.* (*cu prep.* ***a +*** toată) 24,25
călii: *sg. gen.* 32,25

CANDELĂ: s.f.; var. **CANDILĂ**
candila: *sg. nom.* 26,22

CAP: s.n.
capul: *sg. nom./ac.* 4,7; 11,1, 13; 12,19; 13,8; 17,19; 20,11; 25,22; 27,28; 36,12; 38,3; 44,25
cap: *sg. nom./ac.* 25,22; 32,11
capului: *sg. gen.* 27,15

CAR: s.n.
carului: *sg. gen.* 33,5

CARNE: s.f.
cărnurile: *pl. ac.* 25,36; 31,1
carne: *sg. ac.* 47,2

CARTE: s.f.
cărţi: *pl. nom./ac./gen.* cuvânt 1
cartea: *sg. ac.* cuvânt 1; 50,29
cartea: *sg. nom., în sintagma* ***cartea vieţii*** 24,32
cărţii: *sg. gen.* rezum. cap.50

CASĂ: s.f.
casa: *sg. nom./ac.* 1,21; 4,35; 11,31; 14,25; 21,5, 9, 21; 23,12, 14; 27,4; 29,28; 32,15; 48,17; 49,14; 50,1, 20; 51,31
casele: *pl. ac.* 3, 11; 28,17; 41,8; 44,6; 49,15
casă: *sg. ac.* rezum. cap.11; 21,26; 29,29; 47,15
casii: *sg. dat. adn.* 24,33; 30,6
casii: *sg. gen.* 26,21; 29,34, 35
casă: *sg. ac., în loc. adv.* ***din casă în casă*** 29,31
căsii: *sg. gen.* 50,5

CASNIC, -Ă: s.m./f. „căsean”
caznicii: *pl. ac.* 6, 11
caznicilor: *pl. gen.* 30,2
casnicii: *pl. ac.* 32,26

CATEDRĂ: s.f.; var. **CATHEDRA** (formă mai apropiată de lat. *cathedra* „scaun”) (Neob.) „jeţ”
cathedra: *sg. ac.* 12,12

(a) CĂDEA: v. II
să cazi: *conj. prez. 2.sg.* 1,38; 8,1; 9,3, 13; 28,30; 29,27; 30,13
să cădeţ: *conj. prez. 2.pl.* 2,7
vom cădea: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,22
va cădea: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,25; 19,1; 27,28, 29; 29,26; 38,15
au căzut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* rezum. cap.14; 14,1, 2; 25,11; 28,22; 34,7; 50,19
cad: *ind. prez. 3.pl.* 14, 19; rezum. cap.39
cade: *ind. prez. 3.sg.* 19,16; 20,20
a cădea: *inf.prez.* 21,8; 23,1
să cazu: *conj. prez. 1.sg.* 22,33; 23,3
cază: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 25,26
vor cădea: *ind. viit.I. 3.pl.* 28,27
vei cădea: *ind. viit.I. 2.sg.* 38,13

CĂDERE: s.f.
căderii: *sg. gen.* 3,34
cădearea: *sg. nom./ac.* 4,27; 11,32; 20,20; 27,32; 28,30
căderi: *pl. nom.* 23,9; rezum. cap.31; 31,38
căderile: *pl. ac.* 31,6
cădeare: *sg. ac.* 34,20

(a se) CĂI: v. IV
(te) vei căi: *ind. viit.I. 2.sg.* 32,24
să (te) căieşti: *conj. prez. 2.sg.* 33,20
(s-)au căit: *ind. pf.c. 3.sg.* 48,16

CĂLĂTOR, -TOARE: s.m./f.
călătoriul: *sg. ac.* 26,15
călătorilor: *pl. gen.* 42,3

CĂLĂTORIE: s.f.
călătorii: *sg. gen.* 43,28

(a se) CĂLCA: v. I
(să) va călca: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,10
am călcat: *ind. pf.c. 1.sg.* 24,11

CĂLCĂTOR, -TOARE: s.m./f.
călcătoriu: *s.m. sg. nom., în sintagma* ***călcătoriu de leage*** 7,20
călcători: *s.m. pl. ac., în sintagma* ***călcători de leage*** 19,2
călcătorii: *s.m. pl. nom., în sintagma* ***călcătorii de leage*** 40,14

CĂLDARE: s.f.
căldarea: *sg. nom.* 13,3

CĂLDURĂ: s.f.
căldură: *sg. ac., în sintagma* ***căldură de cuptoriu*** 38,29

CĂLŢĂMINTE: s.f.; vezi **ÎNCĂLŢĂMINTE**

CĂPETENIE: s.f.
căpeteniia: *sg. nom.* 9,24; 45,30
căpetenii: *pl. ac.* 46,16
căpeteniile: *pl. ac.* 46,20
căpetenie: *sg. nom./ac.* 48,13, 17; 49,17

CĂPETENIE: s.f. „conducere”, „domnie” (cf. lat. *prīncipatūs, -us*)
căpetenia: *sg. nom.* 10,1

CĂPIERE: s.f.; var. **CĂPIARE** (aici) „mânie” (cf. lat. *cholera, -ae*); aici prima atestare a cuvântului cf. MDA, unde prima atestare este în *Povăţuire către Economia de cîmp*, pentru folosul şcoalelor româneşti celor din Ţara Ungurească şi din părţile ei împreunate, Buda, 1806.
căpiiarea: *sg. nom.* 31,23

CĂPRIOARĂ: s.f.
căprioara: *sg. ac.* 11,32; 27,22

CĂRBUNE: s.m.
cărbuni: *pl. ac.* 8, 13

CĂRUNTEŢE: s.f.
cărunteaţe: *sg. ac.* 6,18
cărunteaţelor: *pl. gen.* 25,6

CĂRUŢ: s.n.
căruţu: *sg. ac.* 49,10

CĂRUŢĂ: s.f.
căruţe: *pl. ac.* 48,9

(a se) CĂUTA: v. I
caută: *ind. prez. 3.sg./pl.* 2,13; 4,12; 27,1; 32, 19
vor căuta: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,19; 39,26
căutând: *gerunziu* 3,3; 44,5
să cauţi: *conj. prez. 2.sg.* 3,22
să caute: *conj. prez. 3.sg.* 12,12
(să) caută: *ind. prez. 3.sg.* 21,20; 34,14
vei căuta: *ind. viit.I. 2.sg.* 33,33
au căutat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 36,2; 39,28; 47,31
va căuta: *ind. viit.I. 3.sg.* 39,1, 3
(să) va căuta: *ind. viit.I. 3.sg.* 39,13
căuta: *ind. imp. 3.pl.* 51,5
căutat-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 51,18
voiu căuta: *ind. viit.I. 1.sg.* 51,19

CÂINE: s.m.; var. (Reg.) **CÂNE**
cânele: *sg. ac.* 13,22

CÂLŢI: s.m.
câlţi: *pl. nom.* 21,10

CÂMP: s.n.
câmpuri: *pl. ac.* 24,19
câmpului: *sg. gen.* 24,42
câmp: *sg. ac., în sintagma* ***lucrătoriul de câmp*** 37,13

CÂNTAR: s.n.
cântariului: *sg. gen.* 42,4

CÂNTĂREŢ, -EAŢĂ: s.m./f.
cântăreţi: *s.m. pl. ac.* 47,11
cântăreţii: *s.m. pl. nom.* 50,20

CÂNTEC: s.n.
cântecul: *sg. ac.* 39,19
cântecele: *pl. ac.* 39,20
cântece: *pl. ac.* 47,18

CÂRCIUMAR: s.m.; var. (Reg.) **CRĂJMAR**
crăjmariul: *sg. nom.* 26,28

CÂŞTIG: s.n.; var.
căştigul: *sg. ac.* 42,4

(a) CÂŞTIGA: v. I; var. **(a) CĂŞTIGA**
au căştigat: *ind. pf.c. 3.sg.* 23,33
căştigaţ: *imperativ 2.pl.* 51,33

CEAS: s.n.
ceas: *sg. gen.* 11,29; 12,14; 33,9
ceas: *sg. ac., în loc. adv.* ***în ceas*** 11,24
ceasul: *sg. nom./ac.* 32,15; 39,39

CENUŞĂ: s.f.; var. **CENUŞE**
cenuşea: *sg. nom.* 10,9
cenuşe: *sg. nom./ac.* 17,31; 40,3

CER: s.n.; var. **CERIU**
ceriului: *sg. gen.* 1,2; 17,31; 24,8; 43,1, 9, 10; 45,19
ceriul: *sg. nom./ac.* 16,18; 43,13; 48,3
ceriurile: *pl. nom., în gen. superl.* ***ceriurile ceriurilor*** 16,18
ceriurilor: *pl. gen., în gen. superl.* ***ceriurile ceriurilor*** 16,18
ceriuri: *pl. ac.* 24,6
ceriu: *sg. ac.* 35,19; rezum. cap.43; 46,20; 48,3, 22
ceriurilor: *pl. gen.* rezum. cap.43

CERBICE: s.f.
cerbice: *sg. ac.* 16,11
cerbicea: *sg. ac.* 30,12; 38,19

(a se) CERCA: v. I
(să) cearcă: *conj. prez. 3.sg.* 2,5; 5,11
a (să) cerca: *inf. prez.* rezum. cap.6
(nu) cerca: *imperativ prohib. 2.sg.* 7,4, 6
am cercat: *ind. pf.c. 1.sg.* 24,11
cearcă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 24,46, 47; rezum. cap.27; 27,6; 28,3; 31,31; 33,18
a cerca: *inf. prez.* rezum. cap.28; 40,27
cercând: *gerunziu* 32,12; 38,39; 51,29
cearcă: *imperativ 2.sg.* 33,26

CERCARE: s.f.
cercare: *sg. nom.* 6,22

(a) CERCETA: v. I
au cercetat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,3; 42,18
cercetează: *imperativ 2.sg.* 6,28
a cerceta: *inf. prez.* 7,39; rezum. cap.32
voiu cerceta: *ind. viit.I. 1.sg.* 16,25
va cerceta: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,3; 24,38
(nu) cerceta: *imperativ prohib. 2.sg.* 41,27
au fost cercetate: *ind. pf.c. 3.pl.* 49,18

CERCETARE: s.f.
cercetare: *sg. ac.* 4,19
cercetarea: *sg. nom.* 34,6
cercetării: *sg. gen.* 45,6

CERCETĂTOR, -TOARE: s.m./f.
cercetătoriu: *s.m. sg. ac.* 14,23

(a) CERE: v. III
ceare: *ind. prez. 3.sg.* 20,16; 28,5

CERERE: s.f.
cererea: *sg. nom.* 4,6
cerere: *sg. ac.* 31,42

(a se) CERTA: v. I
a (să) certa: *inf. prez.* rezum. cap.8
certându-: *gerunziu* 8, 13
fiind certat: *pasiv gerunziu* 10,28
ceartă: *imperativ 2.sg.* 11,7; 19,13, 14, 15, 17
(nu te) certa: *imperativ prohib. 2.sg.* 11,9

CERTARE: s.f.
certare: *sg. nom./ac.* 8,6; 19,28; rezum. cap.39
certarea: *sg. ac.* 16,13; 18,33; rezum. cap.20; 21,7; 29,35; 42,5

CERTAT, -Ă: s.m./f.
(celui) certat: *s.m. sg. gen.* rezum. cap.20
(cel) certat: *s.m. sg. nom.* 20,4

CETATE: s.f.
cetăţii: *sg. gen.* 7,7; 9,7; 10,2; 23,30; 26,6; 40,19
cetatea: *sg. nom./ac.* 9,25; 24,15; 31,29; 36,15; 38,36; 48,19; 49,8; 50,5
cetăţile: *pl. nom.* 10,3
cetăţi: *pl. ac.* 28,17
cetate: *sg. ac.* 36,28; 42,11
cetăţilor: *pl. gen.* 46,3

CHEDRU: s.m. (Înv. şi pop.) „cedru”
chedrul: *sg. ac.* 24,17
chedrului: *sg. gen.* 50,13

CHELTUIALĂ: s.f.
cheltuiale: *pl. ac.* 21,9

(a se) CHEMA: v. I
au chemat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,12; 46,19; 47,6; 48,22
să (te) chemi: *conj. prez. 2.sg.* 5,16
chemat fiind: *pasiv gerunziu* 13, 12
va chema: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,12
cheamă: *imperativ 2.sg.* 13,18
chemate sânt: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 18,26
fii chemat: *pasiv imperativ 2.sg.* 32,15
chiiamă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.36
(s-)au chemat: *ind. pf.c. 3.sg.* 36,14
chemat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 46,6
chemat-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 51,14

CHEZAŞ: s.m.; var. **CHIZAŞ; CHIZEAŞ**
chizaşului: *sg. dat.* rezum. cap.29
chizeaşului: *sg. gen.* 29,20

CHEZĂŞIE: s.f.; var. **CHIZĂŞIE; CHIZEŞIE**
chizeşiia: *sg. nom.* 29,24
chizăşie: *sg. ac.* 29,26

CHIN: s.n.
chin: *sg. ac.* 33,28
chinurile: *pl. ac.* 39,33

CHINAMOM: s.n.; cuvântul nu este înregistrat în DA; este o încercare a traducătorilor de a adapta lat. *cinnamum, -i* „scorțișoară".
chinamomul: *sg. ac.* 24,20

(a se) CHINUI: v. IV
va chinui: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,19
(s-)au chinuit: *ind. pf.c. 3.pl.* 48,21
au chinuit: *ind. pf.c. 3.pl.* 49,9

CHIP: s.n.
chipul: *sg. ac.* cuvânt 1; 17, 1
chip: *sg. ac., în loc. adv.* ***în ce chip/nici într-un chip/într-alt chip*** cuvânt 1; 4,30; 45,27

CHIPAROS: s.m.
chiparosul: *sg. ac.* 24,17; 50,11

CHITOS: s.m. (Înv.) „balenă"
chitoșilor: *pl. gen.* 43,27

(a se) CHIVERNISI: v. IV
(să) chivernisească: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.15
a chivernisi: *inf. prez.* rezum. cap.33

CINSTE: s.f.
cinstea: *sg. nom./ac.* 1,17, 18, 26; rezum. cap.3; 3,13; 10,5; 11,14; 17,11; 29,9, 23; 32,9, 14; 37,29; 45,29
cinstea: *sg. nom., în sintagmele* ***cinstea lui Dumnezeu/cinstea Domnului*** 1,32; 50,21
cinste: *sg. ac., în loc. adj.* ***fără de cinste/fără cinste*** 3,13; 20,28; 23,6
cinste: *sg. nom./ac.* 5,15; 7,4; 10,24, 27, 31; rezum. cap.11; 37,13
cinstii: *sg. gen.* 11,4; 17, 11; 24,22; 29,34; rezum. cap.31; 31,1
cinstile: *pl. nom.* 20,31
cinstei: *sg. gen.* 24,23, 34; 45,14

(a se) CINSTI: v. IV
au cinstit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,3; 11,13
cinstește: *ind. prez. 3.sg.* 3,5, 6, 7, 8, 9; rezum. cap.38
(să) cinstească: *ind. prez. 3.sg.* 3,21; rezum. cap.13
să cinstească: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.7
a (să) cinsti: *inf. prez.* rezum. cap.7; rezum. cap.10; 38,6
cinstește: *imperativ 2.sg.* 7,29, 33; 38,1
(să) va cinsti: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,23, 28; 14,21; 21,30; 24,1
va cinsti: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,32
(să) cinstesc: *ind. prez. 3.pl.* 44,7

CINSTIT, -Ă: adj./s.
cinstita: *adj. antep. f. sg. nom.* 1,14
cinstit: *adj. m./n. sg. ac.* 11,23; 24, 16
cinstită: *adj. f. sg. ac.* 15,2
(celor) cinstiți: *s.m. pl. gen.* 10,25

CIOCAN: s.n.
ciocanului: *sg. gen.* 38,30

CIOPLIT, -Ă: adj.
cioplite: *n. pl. ac., în sintagmele* ***seamne cioplite/pietri cioplite*** 38,28; 45,13

CIOPLITOR, TOARE: s.m./f.
cioplitoriul: *s.m. sg. nom.* 38,28

CITIRE: s.f.; var. (Pop.) **CETIRE**
cetiri: *sg. gen.* cuvânt 1
cetire: *sg. ac.* cuvânt 1

CIUMAȘ, -Ă: s.m./f. (Înv. și reg.) „ciumat"; „contagios" (aici, fig. „persoană care face rău"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Georgie Șincai din Șinca, *Hronica românilor și a mai multor neamuri...*[I], [Tom] I–III, Iași, 1853 – 1854.
(cel) ciumașu: *s.m. sg. ac.* 11,35

CIUR: s.n.
ciurului: *sg. gen.* 27,5

(a se) CLĂTI: v. IV
(să) va clăti: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,19; 13,8
clătindu(-să): *gerunziu* 13,25
(să) vor clăti: *ind. viit.I. 3.pl.* 16,18; 43,17
(să) clătească: *ind. prez. 3.sg.* 26,10
au clătit: *ind. pf.c. 3.sg.* 28,16; 29,24
(s-)au clătit: *ind. pf.c. 3.pl.* 48,21

(a) CLEI: v. IV (Înv.) „a încleia"
cleiește: *ind. prez. 3.sg.* 22,7

CLEVETITOR, -TOARE: adj./s.
clevetitoriu: *adj. m. sg. nom.* rezum. cap.5; 5,16
clevetitoriului: *s.m. sg. dat.* 5,17

CLOPOȚEL: s.m.
clopoței: *pl. ac.* 45,10

COAPSĂ: s.f.
coapsele: *pl. ac.* 19,12; 47,21
coapse: *pl. ac.* 45,10

COASTĂ: s.f.
coastele: *pl. nom./ac.* 30,12; 42,5

COBORÂRE: s.f.; var. (Înv.) **POGORÂRE**
pogorârea: *sg. nom.* 43,19
pogorâre: *sg. ac.* 46,7

(a se) COBORÎ: v. IV; var. (Înv.) **(a se) POGORÎ**
(să) pogor: *ind. prez. 3.pl.* 35,18
ai pogorât: *ind. pf.c. 2.sg.* 48,6
pogorându(-să): *gerunziu* 50,22

COC: s.n. (cf. **Indice** Iș)
coc: *sg. ac.* 45,13

COLIBĂ: s.f.
coliba: *sg. ac.* 14,25

COMOARĂ: s.f.
comoarăle: *pl. ac.* 1,21, 26
comoară: *sg. nom./ac.* 3,5; 4,21; 6,14; 20,32; 30,23; 31,8; 40,18
comoara: *sg. nom.* rezum. cap.41; 41,17
comoară: *pl.* (*cu des.* **ă**) *ac.* 41,15
comorile: *pl. nom.* 43,15

CONTĂȘ: s.n.; vr. **CONTOȘ**
contoșul: *sg. ac.* 27,9

(a se) CONTENI: v. IV
(să) va conteni: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,4
(să) conteneaște: *conj. prez. 3.sg.* 26,20; 37,34
conteneaște(-te): *imperativ 2.sg.* 28,10
(te) contineaște: *imperativ 2.sg.* 30,24
a (să) conteni: *inf. prez.* rezum. cap.42
au contenit: *ind. pf.c. 3.sg.* 48,3
necontenindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.34

COPT, COAPTĂ: adj.
copt: *m. sg. ac.* 51,19

CORABIE: s.f.
corabiia: *sg. ac.* 33,2

CORN: s.n.
cornul: *sg. ac.* 47,6, 8, 13

COVRIG: s.m. (aici) „brățară" (cf. Maior, *ILV/Lexicon*, I, unde lat. *armilla* „covrig de aur")
covrig: *sg. ac.* 21,24

CRĂJMAR: s.m.; vezi **CÂRCIUMAR**

(a) CREDE: v. III
crează: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* rezum. cap.2
creade: *imperativ 2.sg.* 2,6; 6,7; 32,27
creadeți: *imperativ 2.pl.* 2,8
cred: *ind. prez. 3.pl.* 2, 15
va crede: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,18
să crează: *conj. prez. 3.sg.* 4,19; 30,12
a creade: *inf. prez.* rezum. cap.12; 50,26
(nu) creade: *imperativ prohib. 2.sg.* 12,10; 13, 14; 16,2; 19,16
creade: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.19; 19,4; 32,28; 33,3; 36,28
crezând: *gerunziu* 19, 10

CREDERE: s.f.
creaderea: *sg. ac., în sintagma* ***cea înainte creaderea*** „părere", „presupunere" (cf. lat. *praesumtiō, -ōnis*) 35,24

CREDINCIOS, -OASĂ: adj./s.
(cei)/[cei] credincioși: *s.m. pl. ac.* 1,16
(celui) credincios: *s.m. sg. gen.* 34,8
(celor) credincioși: *s.m. pl. dat., în sintagma* ***celor bine credincioși*** 43,37
credincios: *adj. m./n. sg. nom./dat.* 6,14, 15, 16; 22,29; 29,3, 31; 37,20; 44,21; 46,18; 48,25
credincioasă: *adj. f. sg. nom./ac.* 15,10; 31,28; 33,3, 31
credincioși: *adj. m. pl. ac.* 36,18
credincioasă: *adj. n. pl.* (*cu des. -***ă**) *nom.* 37,26

CREDINȚĂ: s.f.
credința: *sg. nom./ac.* 1,35; rezum. cap.22; 22,28; 27,17; rezum. cap.29; 32,27; 40,12; 45,4; 46,17; 49,12
credinții: *sg. gen.* 6,15; 25,16
credință: *sg. ac.* 15,16; 27,18; 37,13; 41,20

(a) CREȘTE: v. III
să crească: *conj. prez. 3.sg./pl.* 2,3; 23,3
a creaște: *inf. prez.* rezum. cap.30; 44,22
crescând: *gerunziu* 43,8

CRIN: s.m.
crinul: *sg. ac.* 39,19
crinii: *pl. ac.* 50,8

CRISTAL: s.n.; var. (Înv.) **CRIȘTAL**
crișta: *sg. nom., în sintagma* ***crișta de apă*** 43,22

CRIVĂȚ: s.n.; var. (Reg.) **CRIVEȚ**
crivețului: *sg. gen.* 43,18
crivețul: *sg. nom.* 43,22

CRUD, -Ă: adj.
crud: *n. sg. ac., în sintagma* ***in crud*** „in aspru" 40,4

(a se) CRUȚA: v. I
a cruța: *inf. prez.* rezum. cap.6
va cruța: *ind. viit.I. 3.sg.* 33,1
(să) cruță: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.40

CRUȚAT: adv. „menajat"
cruțat: 11,18

CUGET: s.n.
cugetul: *sg. nom./ac.* 6,2; 24,39
cugetele: *pl. nom./ac.* 30,11; 32,16; 40,2

(a) CUGETA: v. I
va cugeta: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,22
cugetă: *ind. prez. 3.sg.* 16,23

CUGETARE: s.f.
cugetări: *pl. ac.* 25,9

CUIB: s.n.
cuib: *sg. ac.* 36,28

(a se) CULCA: v. I
să (te) culci: *conj. prez. 2.sg.* 9, 12

CULCUȘ: s.n.
culcușu: *sg. ac.* 9,12; 40,5

CULEGĂTOR, -TOARE: s.m./f.
culegători: *s.m. pl. ac.* 33,16

(a) CULEGE: v. III
culeage: *ind. prez. 3.sg.* 21,9; 33,17
cules-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 47,20

CULES: s.n.
culesului: *sg. gen.* 24,37

CULES, -EASĂ: adj.
culeși: *m. pl. nom.* 21,10

CUMINTE: adj.
cuminte: *m. sg. nom.* 19,28

CUMPĂNĂ: s.f.; var. **CUMPÂNĂ**
cumpâna: *sg. ac.* 21,28
cumpăna: *sg. nom.* 26,20
cumpănă: *sg. ac.* 28,29
cumpenii: *sg. gen.* 42,4

(a se) CUMPĂNI: v. IV
(să) vor cumpăni: *ind. viit.I. 3.pl.* 21,28

(a) CUMPĂRA: v. I
cumpără: *ind. prez. 3.sg.* 37, 12

CUMPĂRARE: s.f.
cumpărării: *sg. gen.* 27,2

CUMPLIT, -Ă: adj./adv.
cumplită: *adj. f. sg. nom.* 28,25; rezum. cap.30
cumplit: *adv.* rezum. cap.30

(a se) CUNOAȘTE: v. III
au cunoscut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,6; 18,10; 23,28; 42,19
(să) cunoaște: *ind. prez. 3.sg.* 1,16; 4,29; 11,30; 16,20; 19,26, 28
e cunoscută: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 6,23
cunoaște: *ind. prez. 3.sg.* 7,5; 15,20; 18,28; 23,11; 34,10
a cunoaște: *inf. prez.* rezum. cap.12; 25,6
(să) va cunoaște: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,8; 26,12
(s-)au cunoscut: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,9; 49,16
să cunoști: *conj. prez. 2.sg.* 12,12
(mă) voiu cunoaște: *ind. viit.I. 1.sg.* 16,17
cunoaște: *imperativ 2.sg.* 17,24
sânt cunoscute: *paasiv ind. prez. 3.pl.* 23,29
vor cunoaște: *ind. viit.I. 3.pl.* 23,37
va cunoaște: *ind. viit.I. 3.sg.* 27,30
să (să) cunoască: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.36
să cunoască: *conj. prez. 3.pl.* 36,2, 5, 13; 46,8

am cunoscut: *ind. pf.c. 1.sg.* 36,5
vei cunoaşte: *ind. viit.I. 2.sg.* 37,15
cunoscutu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 44,26
au fost cunoscut: *pasiv ind. pf.c. 3.sg.* 46,18

CUNOSCĂTOR, -TOARE: s.m./f.
cunoscătoriu: *s.m. sg. nom.* cuvânt 1

CUNOSCUT, -Ă: adj./s.
(cei) cunoscuţi: *s.m. pl. ac.* 13,25
(cel) cunoscut: *s.m. sg. nom.* 21,8

CUNOŞTINŢĂ: s.f.
cunoştinţa: *sg. nom./ac.* 1,15; rezum. cap.16; 17,6; 24,32; 38,6; 44,5
cunoştinţă: *sg. ac.* 13,30; 51,27
cunoştinţii: *sg. gen.* 16,24; 27,9; rezum. cap.31; 31,2
cunoştinţei: *sg. gen.* 24,24

CUNUNĂ: s.f.
cununã: *sg. nom./ac.* 1,11; 40,4; 45,14
cununa: *sg. nom./ac.* 1,22; 6,32; 25,8; 32,3; 47,7; 50,13

(a) CUPRINDE: v. III „a stăpâni"; „a primi la sine", „a da adăpost"
vor cuprinde: *ind. viit.I. 3.pl.* 7,1; 21,2
a cuprinde: *inf. prez.* rezum. cap.12
(nu) cuprinde: *imperativ prohib. 2.sg.* 12,5
va cuprinde: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,2
veţi cuprinde: *ind. viit.I. 2.sg.* 43,34

CUPRINDERE: s.f.
cuprindere: *sg. ac.* 39,22
cuprinderi: *pl. nom.* rezum. cap.40

CUPTOR: s.n.
cuptoriul: *sg. ac., în sintagma* ***cuptoriul smereniii*** 2,5
cuptoriului: *sg. gen.* 22,30
cuptoriul: *sg. nom./ac.* 27,6; 38,34
cuptoriu: *sg. ac., în sintagma* ***căldură de cuptoriu*** 38,29
cuptoriu: *sg. nom.* 43,3

CURAT, -Ă: adj.
curat: *m. sg. nom.* 11,10
curată: *f. sg. ac.* 38,11

CURĂŢENIE: s.f.
curăţeniii: *sg. gen.* 7,34

(a se) CURĂŢI: v. IV
(te) curăţeaşte: *imperativ 2.sg.* 7,33
curăţeaşte(-te): *imperativ 2.sg.* 7,34
(să) va curăţi: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,11; 34,4
curăţeaşte: *imperativ 2.sg.* 38,10
va curăţi: *ind. viit.I. 3.sg.* 38,34
au curăţit: *ind. pf.c. 3.sg.* 47,13; 48,23

CURĂŢIRE: s.f.
curăţire: *sg. ac., în sintagma* ***curăţire de păcate*** 28,5
curăţirea: *sg. nom., în sintagma* ***curăţirea de păcate*** 35,3

CURÂND: adv.
curând: 5,7; 6,20; rezum. cap.19; 19,4; 27,4

CURCUBEU: s.n.
curcubeu: *sg. ac.* rezum. cap.43.
curcubeul: *sg. ac.* 43,12; 50,8

CUREA: s.f.
cureaoa: *sg. nom./ac.* 33,27; 45,9

(a) CURGE: v. III
curge: *ind. prez. 3.sg.* 46,10; 51,13
au curs: *ind. pf.c. 3.pl.* 50,3

CURMARE: s.f.
curmare: *sg. ac., în loc. adv.* ***fără de curmare*** „neîntrerupt" 15, 19

CURSĂ: s.f.
cursele: *pl. ac.* 9,3
cursă: *sg. ac.* 11,32; 27,22, 29, 32

CURVAR: s.m./adj.
curvarilor: *s.m. sg. dat.* 9,6
curvarii: *s.m. pl. ac.* 19,3
curvariu: *adj. m. sg. dat.* 23,24

CURVĂ: adj.
curvă: *f. sg. nom.* 9,10
curve: *f. sg. gen.* 41,25

(a) CURVI: v. IV
au curvit *ind. pf.c. 3.sg.* 23,33

CURVIE: s.f.
curvia: *sg. nom.* 26,12
curvie: *sg. ac.* 41,21

(a) CUTEZA: v. I
cutezând: *gerunziu* 4,16; 6,11
cutează: *imperativ 2.sg.* 11,22

CUTREMUR: s.n.
cutremur: *sg. ac.* 16,19

CUVÂNT: s.n.
cuvintelor: *pl. gen./dat.* cuvânt 1; 2,18; 13,14; 28,29; 43,29
cuvintele: *pl. nom./ac.* cuvânt 1; 1,30; 2,2; 12,12; 13,15; 16,24, 25; 21,20, 25, 28; 27,26; 31,26; 36,21; 43,5; 45,2; 46,18
cuvântul: *sg. nom., în sintagma* ***cuvântul lui Dumnezeu/cuvântul Domnului*** 1,5; 48,3, 5
cuvânt: *sg. nom./ac.* 3,9; 5,14; 11,8; 14,1; 18,15; 19,10, 23; 22,8; 27,8; 32,5, 16; 33,4; 37,20; 42,20; 48,14
cuvântului: *sg. gen./dat.* rezum. cap.4; 4,30; 16,9; 19,11; 42,1
cuvântul: *sg. nom./ac.* 4,28, 29; 5,12, 13; 7,15; 9,24, 25; 13,28; rezum. cap.14; 18,16, 17; 19,7, 12; 19, 16; 21,18; rezum. cap.23; 23,17; 27,7, 13; 29,3; 32,6; 34,8; rezum. cap.37; 39,22, 37; 42,1, 3; 43,25, 28; 47,9; 48,1; 51,7
cuvinte: *pl. nom./ac.* rezum. cap.6; rezum. cap.19; 21,21; 23,20; 29,6; 31,42; 34,12; 36,14; 41,28; 43,29; 44,4
cuvinte: *pl. ac., în sintagmele* ***inimos în cuvinte/cel înţelept în cuvinte/cei înţelepţi în cuvinte*** rezum. cap.5; 18,29; 20,13, 29; rezum. cap.27
cuvântul: *sg. nom.* 37,21
cuvintele: *pl. ac., în sintagma* ***cuvintele Domnului/cuvintele Celui Sfânt*** 42,15; 43,11

(a) CUVÂNTA: v. I
a cuvânta: *inf. prez. în structura v. dislocată* ***bine a cuvânta*** rezum. cap.39
voiu cuvânta: *ind. viit.I. 1.sg., în structura v. dislocată* ***bine voiu cuvânta*** 51,17

(a se) CUVENI: v. IV
(să) cuvine: *ind. prez. impers.* cuvânt 1; 32,4; 33,30

CUVIOS, -OASĂ: adj.
cuvios: *m. sg. ac., în sintagma* ***maslin cuvios*** „măslin frumos la vedere" (cf. lat. *speciōsus* „aspectuos", „fumos la vedere") 24, 19

D

(a se) DA: v. I
(s-)au dat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* cuvânt 1; 11,6; 13,27; 31,6; 37,24; rezum. cap.38

a da: *inf. prez.* cuvânt 1; 8,12; 12,6; rezum. cap.35; 45,11, 21; 50,19
dă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1; 6,4; 7,22; 12,3; 29,5; 38,11; 51,23
va da: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,12, 18; 4,22; 6,37; 13,7; 15,18; 18,28; 20,15; 22,33; 27,26; 36,22; 38,27, 28, 31, 34; 39,6, 39; 51,38
au dat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,34; 15,21; 17,3, 5, 20; 29,4, 20; 38,6; 43,37; 44,22, 25, 26; 45,6, 8, 21, 25, 26; 46,11; 47,6, 9, 10, 12, 13, 25, 29; 48,23; 49,7; 50,12
(să) va da: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,37; 26,3
dă: *imperativ 2.sg.* 7,27, 34; 10,31; 12,4, 5; 14,13, 16; 19,18; 35,12; 36,17, 18; 38,11
(nu) da: *imperativ prohib. 2.sg.* 9,2, 6; 12,6; 18,15; 25,34; 30,11, 22; 33,20, 24; rezum. cap.37; 37,30
dau : *ind. prez. 3.pl.* 17,25
vei da: *ind. viit.I. 2.sg.* 18,31; 41,28; 42,7
dă: *ind. prez. 3.sg., în loc. v.* ***dă împrumut*** 20,16
să dai: *conj. prez. 2.sg.* 23,5, 6; 34,6; 38,21
vor da: *ind. viit.I. 3.pl.* 23,35
am dat: *ind. pf.c. 1.sg.* 24,20
dându(-)(-să): *gerunziu* 26,13
dând: *gerunziu* 34,20
dă: *imperativ 2.sg., în loc. v.* ***slavă dă*** 35,10
daţi: *imperativ 2.pl.* 39,19, 20
să dea: *conj. prez. 3.sg.* 44,16
să deaie: *conj. prez. 3.sg.* 45,31; 50,25
dat-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 47,22
a da: *inf. prez. în loc. v.* ***a da slavă*** 50,22
voiu da: *ind. viit.I. 1.sg., în loc. v.* ***voiu da slavă*** 51,23
datu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 51,30

DAR: s.n.
darurile: *pl. nom., în sintagma* ***darurile lui Dumnezeu*** 1,23
dar: *sg. ac.* 4,25; 8,22
darurilor: *pl. gen.* 7,11
darurile: *pl. nom./ac.* 7,11; rezum. cap.17; 20,31; 34,23
darul: *sg. nom./ac.* 7,37; 17,18; 18,7; rezum. cap.20; 24,25; 40,17; 50,21
darului: *sg. gen.* 14,14; 24,22
daruri: *pl. ac.* rezum. cap.20
darul: *sg. nom., în sintagma* ***darul lui Dumnezeu*** 26,17; 34,13
dar: *sg. ac., în loc. adv.* ***în dar*** 29,8
daruri: *pl. ac., în sintagma* ***daruri necurate*** 35,14

DARE: s.f.
darea: *sg. nom./ac.* 1,10; 4,3; 7,35; 11,17; 18,15, 16, 17, 18; 20,14; 35,11, 12; rezum. cap.42; 42,3, 7
dare: *sg. nom./ac.* 4,36; 20,10
darea: *sg. nom., în sintagma* ***darea lui Dumnezeu*** 11,17
dării: *sg. gen.* 41,24

DAT: s.n.
datul: *sg. ac.* rezum. cap.41

DATORIE: s.f.
deatoriia: *sg. ac.* 4,8
datoria: *sg. nom.* rezum. cap.32

(a se) DĂRUI: v. IV
au dăruit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,10; 17,3
va dărui: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,33; 15,10
vei dărui: *ind. viit.I. 2.sg.* 13,5
(s-)au dăruit: *ind. pf.c. impers.* 25,15
dăruindu-: *gerunziu* 47,7

DĂRUIRE: s.f.
dăruirii: *sg. gen.* 7,37
dăruirea: *sg. nom./ac.* 38,2; 40,12

DĂRUIT, -Ă: adj.
dăruite: *n. pl. nom.* rezum. cap.17
dăruiţi: *m. pl. nom.* 44,3
dăruit: *m. sg. nom.* 45,12

DEAL: s.n.
dealurile: *pl. nom.* 16,19

DEASUPRA: adv.
deasupra: 33,6

DEDESUBT: adv.; var. **DEDESUPT**
dedesupt: *adv. în sintagma* ***testamântul celor dedesupt*** „legământul cu lăcaşul morţilor”/***cei dedesupt*** „lăcaşul morţilor” 14,12; 48,5
(mai) dedesupt: 24,45

(a) DEFĂIMA: v. I
(nu) defăima: *imperativ prohib. 2.sg.* 31,26, 41

DEFĂIMARE: s.f.
defăimarea: *sg. ac.* 42,11

DEFĂIMĂTOR, -TOARE: s.m./f.
(cel) defăimătoriu: *s.m. sg. nom.* 21,30

DEGRABĂ: adv.
degrabă: 5,9; 11,24; 20,20; 21,6; rezum. cap.40; 48,22

DEMULT: adv.
demult: *adv. în forma* ***de demult*** 16,8

DEOSEBI: adv.
deosebi: rezum. cap.21

DEPARTE: adv.
departe: rezum. cap.9; 9,18; 13,13; 15,7, 11; 16,22; 27,22; 30,24; 47,17
departe: *adv. în forma* ***de departe/până departe*** 21,8; 24,44

(a se) DEPĂRTA: v. I
depărtează(-te): *imperativ 2.sg.* 7,2; 13,12
(nu te) depărta: *imperativ prohib. 2.sg.* 7,21
(s-)au depărtat: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,15; 48,16
(te) depărtează: *imperativ 2.sg.* 17,23
a (să) depărta: *inf. prez.* rezum. cap.18; rezum. cap.30; 35,2, 3, 5
(să) va depărta: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,12; 33,33; 35,21; 39,13
(să) vor depărta: *ind. viit.I. 3.pl.* 23,16
va depărta: *ind. viit.I. 3.sg.* 35,22
(să) depertează: *ind. prez. 3.sg.* 38,12
depertează: *ind. prez. 3.sg.* 42,9

DEPĂRTARE: s.f.
depărtării: *sg. gen.* rezum. cap.10

(a se) DEPRINDE: v. III
a deprinde: *inf. prez.* cuvânt 1
deprinde: *imperativ 2.sg.* 16,24
deprinde: *ind. prez. 3.sg.* 18,13; 37,26
(nu) deprinde: *imperativ prohib. 2.sg.* 23,17
au deprins: *ind. pf.c. 3.sg.* 37,22
(te-)ai deprins: *ind. pf.c. 2.sg.* 47,15

DEPRINDERE: s.f.
deprinderea: *sg. ac.* 39,11

DEPRINS, -Ă: adj.
deprins: *m. sg. nom.* rezum. cap.40; 40,31

DESĂVÂRŞIT, -Ă: adj./adv.
desăvârşit: *adj. m. sg. nom.* 31,10; 44,17
desăvârşit: *adv.* rezum. cap.42

DESCÂNTĂTOR, -TOARE: s.m./f.
descântătoriu: *s.m. sg. ac.* 12,13

(a se) DESCHIDE: v. III; var. **(a se) DEŞCHIDE**
va deşchide: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,5; 24,2; 26,15; 29,31
vei deşchide: *ind. viit.I. 2.sg.* 22,27
(nu) deşchide: *imperativ prohib. 2.sg.* 31,12
deşchide-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 39,7
deşchizând: *gerunziu* 40,14
(s-)au deşchis: *ind. pf.c. 3.pl.* 43,15
deşchis-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 51,33

DESCHIDERE: s.f.; var. **DEŞCHIDERE**
deşchiderea: *sg. nom.* 20,15

(a) DESCHILINI: v. IV (cf. **Indice** Nm)
au deschilinit: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,26

DESCHILINIRE: s.f. (cf. **Indice** Nm)
deschilinirea: *sg. ac.* 33,12

(a se) DESCOPERI: v. IV
(s-)au deascoperit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,6
să deascopere: *conj. prez. 3.sg.* 1,39
va descoperi: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,9
(nu) descoperi: *imperativ prohib. 2.sg.* 19,8
a descoperi: *inf. prez.* rezum. cap.27; 27,24; rezum. cap.42
vei deascoperi: *ind. viit.I. 3.sg.* 27,19
deascopere: *inf. prez. 3.sg.* 33,4
deascoperind: *gerunziu* 42,19
au descoperit: *ind. pf.c. 3.sg.* 43,13

DESCOPERIRE: s.f.
descoperirea: *sg. ac.* 22,27; 42,1

DESCOPERIT, -Ă: adj.
descoperite: *n. pl. nom.* rezum.cap.15

(a) DESFACE: v. III
au desfăcut: *ind. pf.c. 3.sg.* 28,18

(a se) DESFĂTA: v. I
(să) va desfăta: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,4, 5
va desfăta: *ind. viit.I. 3.sg.* 35,25

DESFĂTARE: s.f.
desfătările: *pl. ac.* 27,14
desfătare: *sg. ac.* 35,20
desfătări: *pl. ac.* 37,4

(a se) DESPĂRŢI: v. IV
(te) despărţi: *ind. prez. 2.sg.* 6,13

DESPĂRŢIRE: s.f.
despărţirea: *sg. nom.* rezum. cap.17

DESTUL, -Ă: adj./adv.
destulă: *adj. f. sg. ac.* 5,1
destul: *adj. m. sg. nom.* 18,2; rezum. cap.43
destul: *adv.* rezum. cap.6; 11,26; 31,22

DEŞERT, DEŞARTĂ: adj./s.
deşarte: *adj. n. pl. ac.* 3,24
deşartă: *adj. f. sg. ac.* 20,21
deşert: *adj. m. sg. nom./ac.* 29,12; 33,28; rezum. cap.35; 35,6
deşarta: *adj. antep. f. sg. nom.* 34,1
(ceale) deşarte: *s.n. sg. ac.* 16,23
deşert: *s.n. sg. ac., în loc. adv.* ***în deşert*** 23,14

(a se) DEŞERTA: v. I
(să) va deşerta: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,8
va deşerta: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,6, 8

DEŞERTĂCIUNE: s.f.
deşertăciune: *sg. nom./ac.* 3,26; 34,5
deşertăciunea: *sg. nom./ac.* 17,29; 23,8; rezum. cap.34
deşertăciunii: *sg. gen.* 38,25

(a se) DEŞTEPTA: v. I
va deştepta: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,4
(te) vei deştepta: *ind. viit.I. 2.sg.* 13, 17
deştaptă: *ind. prez. 3.sg.* 22,8
a deştepta: *inf. prez.* 24,34
(m-)am deşteptat: *ind. pf.c. 1.sg.* 33,16
deştaptă: *imperativ 2.sg.* 36,8, 17

DEŞTEPTAT, -Ă: adj.
deşteptată: *f. sg. ac.* cuvânt 1

(a se) DEZBRĂCA: v. I
(să) dezbracă: *ind. prez. 3.sg.* 26,28

(a se) DEZLEGA: v. I
(să) va dezlega: *ind. viiit.I. 3.sg.* 22,19

DEZMIERDARE: s.f.
dezmierdării: *sg. gen.* rezum. cap.3

(a) DEZNĂDĂJDUI: v. IV
(nu) deznădăjdui: *imperativ prohib. 2.sg.* 22,26

DEZNĂDĂJDUIRE: s.f.
deznădăjduire: *sg. nom.* 27,24

(a se) DEZRĂDĂCINA: v. I
dezrădăcinează: *ind. prez. 3.sg.* 3,11
(să) va dezrădăcina: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,5
a dezrădăcina: *inf. prez.* 49,9

(a se) DEZVELI: v. IV; var. (Înv.) **(a se) DEZVĂLI**
(s-)au dezvălit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,7

DIAVOL: s.m.
diavolul: *sg. ac.* 21,30

DINĂUNTRU: adv./prep.; var. **DINLĂUNTRU; DINLONTRU**
dinlontru: *adv. în sintagma* ***ceale dinlontru*** „măruntaiele" 10,10; 11,32
dinlăuntru: *adv. în sintagma* ***ceale dinlăuntru*** 17,19
dinlontrul: *prep. în sintagma* ***ceale dinlontrul lui*** „părţile lui interioare" (cf. lat. *interiora, -um*) 19,23
dinlăuntrul: *prep. în sintagma* ***ceale dinlăuntrul lui/ ceale dinlăuntrul inimii*** „măruntaiele" (cf. lat. *viscera, -um*; *praecordia, -ōrum*) 30,7; 33,5

DIMINEAŢĂ: s.f./adv.
dimineaţa: *adv. în loc. adv.* ***de dimineaţa până sara*** 18,26
dimineaţa: *adv.* 31,24
dimineaţă: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***de dimineaţă*** 47,12
dimineaţa: *s.f. sg. ac., în loc. adj.* ***de dimineaţa*** 50,6

DIMPOTRIVĂ: adv.; var. (Înv. şi reg.) **DINPROTIVĂ**
dinprotivă: 37,11

DIMPREUNĂ: adv.
dimpreună: 22,29

DINAINTEA: prep.
dinnaintea: 21,18

DINAPOIA: prep.
dinnapoia: 46,8

DINTE: s.m.
dinţilor: *pl. gen.* 19,27

dinţi: *pl. nom.* 21,3
dinţii: *pl. nom.* 21,3; 30,10; 39,36

(a) DOBÂNDI: v. IV
dobândind: *gerunziu* 6,28
ai dobândit: *ind. pf.c. 2.sg.* 7,21
va dobândi: *ind. viit.I. 3.sg.* 28,26
au dobândit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 44,7; 46,3, 11; 49,19; 50,5
să dobândească: *conj. prez. 3.pl.* 46,2

DOBITOC: s.n.
dobitoace: *pl. nom.* 7,24
dobitoc: *sg. ac.* 40,8
dobitoacele: *pl. ac.* 43,27

(a) DOBORÎ: v. IV; var. **(a) OBORÎ**
va oborî: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,25
au oborât: *ind. pf.c. 3.sg.* 28,19; 47,14; 48,3

DOCTOR: s.m.; var. (Pop.) **DOFTOR**
doftor: *sg. ac.* 10,11
doftorul: *sg. nom./ac.* 10, 12; rezum. cap.38; 38,1
doftoru: *sg. ac.* rezum. cap.38
doftorului: *sg. gen./dat.* 38,3, 11, 15

DOJANĂ: s.f.
dojana: *sg. ac.* rezum. cap.19; 19,5
dojană: *sg. ac.* rezum. cap.19; rezum. cap.32; 32,21
dojeanele: *pl. ac.* 20,31

DOMN: „Dumnezeu”
Domnului: *sg. gen., în sintagmele* ***leagea Domnului/frica Domnului/mânile Domnului/mila Domnului/milii Domnului/calea Domnului/poruncile Domnului/ochii Domnului/moştenirea Domnului/ştiinţa Domnului/învăţăturii Domnului/leagea testamântului Domnului/lucrurile Domnului/numele Domnului/cuvântul Domnului/cuvintele Domnului/slava Domnului/jârtva Domnului/jârtvele Domnului/blagosloveniile Domnului/mânia Domnului*** cuvânt 1; rezum. cap.1; 1,11, 12, 16, 17, 22, 27, 34; 2,22; rezum. cap.5; 5,6, 12; 7,21; 10,23; 15,20; 17,28; 23,28, 31, 37; 24,11; rezum. cap.27; 27,4; 29,26; 33,8, 11; 34, 19; 39,11, 21, 39, 41; 40,26, 27, 28; 41,11; rezum. cap.42; 42,15, 16; 45,26, 28; 46,17; 47,7, 12, 19; 48,2, 3, 5, 10; 50,15; 51,17
Domnul: *sg. nom./ac.* 1,1, 13, 19, 25, 40; 2,7, 8, 9, 10, 11, 17, 18, 19, 20, 21; 3,8; 5,8; 6,16; 7,31; 10,16, 19, 24; 12,2; 15,13; 17,21, 23; 24,45; 25,13; 27,27; 28,1, 3; 30,20; 31,11; 32,17, 18, 20; rezum. cap.33; 33,1; 34,16, 17, 22; rezum. cap.35; 35,9, 13, 15, 16, 19, 22; 37,24; 38,9, 12; rezum. cap.39; 39,6, 19; 41,5; 42,17, 19; 43,5, 10, 25, 31, 32, 33, 37; 44,2, 25; 45,23; 46,4, 11, 13, 16, 19, 20; 47,6, 10, 13; 48,22; 49,4; 51,8, 14, 30
Domnul: *sg. ac., în sintagma* ***teamerii de Domnul/temerii de Domnul*** 1,36; rezum. cap.23; rezum. cap.32
Domnului: *sg. gen./dat.* 7,35; 17,22; 23,29, 38; rezum. cap.25; 35,5, 6; 38,14; 39,9; 46,12, 16, 22; 48,24; 49,14; 50,19, 21; 51,14
Doamne: *sg. voc.* 23,1, 4; 36,5; 51,11, 12
Domn: *sg. nom., în sintagma* ***Marele Domn*** 39,8
Doamne: *sg. voc. în sintagma* ***Doamne Împărate*** 51,1

DOMN: s.m. (apelativ) „termen de politeţe pentru un bărbat”; (Pop.) „stăpân”
domnilor: *pl. dat.* 3,8
domn: *sg. ac.* 7,4

(a) DOMOLI: v. IV
au domolit: *ind. pf.c. 3.sg.* 45,2

(a) DORI: v. IV
va dori: *ind. viit.I. 3.sg.* 40,22
-s dorite: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 42,23

DORIRE: s.f.
dorire: *sg. ac.* 36,24
dorirea: *sg. ac.* 44,6
doririle: *pl. nom.* 45,14

DORIT, -Ă: adj.
dorite: *n. pl. ac.* rezum. cap.42

(a) DORMI: v. III; var. (Înv. şi rar) **(a) DURMI**
doarme: *ind. prez. 3.sg.* 22,8, 9
dorm: *ind. prez. 3.pl.* 24,45
dormind: *gerunziu* 31,22
durmi-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 31,24

DOS: s.n.
dosul: *sg. ac.* 35,22

DRAGOSTE: s.f.
dragostea: *sg. nom.* 25,2

DREGĂTORIE: s.f.; var. (Înv.) **DEREGĂTORIE**
derăgătorie: *sg. ac.* 7,4

DREPT, DREAPTĂ: adj./s./adv./prep.
drept: *prep. în loc. adv.* ***drept aceaea*** cuvânt 1
(cei) drepţi: *s.m. pl. ac.* 1,16; 28,26; 35,22, 25
dreptilor: *s.m. pl. gen./dat.* 3,1; 11,17; 34,21; rezum. cap.35
(celui) drept: *s.m. sg. gen.* 11,24
dreptului: *s.m. sg. gen./dat.* rezum. cap.12; 12,2; 35,8, 9
dreapta: *s.f. sg. ac., în loc. prep.* ***de-a dreapta*** 12,12
(cel) drept: *s.m. sg. ac.* 13,21
(celor) drepţi: *s.m. pl. gen.* 27,32
(ceale) dreapte: *s.n. pl. ac.* 37,18
dreapta: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***în dreapta*** 47,6
dreapte: *adj. f. pl. nom./ac.* 2,16; 28,29; 41,2; 49,11
direaptă: *adj. f. sg. nom./ac.* 4,20; 9,24
drept: *adj. m./n. sg. nom./ac./gen.* 7,5; 8,17; rezum. cap.10; 33,15; 36,7; 44,17
drepţi: *adj. m. pl. nom./ac.* 9,22; 27,6
dirept: *adj. m. sg. ac.* 10,26
dreaptă: *adj. f. sg. nom./ac.* 21,22, 24; 31,32; 32,20; 49,13; 51,20
drept: *adv.* 11,7; 20,19; 34,4
drept: *adv. în loc. adv.* ***din drept*** „de la egal la egal” (cf. lat. *ex aequo*) 13,14

DREPTATE: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **DIREPTATE**
direptatea: *sg. ac.* 1,33
dreptate: *sg. ac.* rezum. cap.2; 2,1, 13; 3,17; rezum. cap.4; 4,33; 7,22; 15,1; 16,25; 26,27; 37,12; 45,31
dreptăţii: *pl. gen.* 3,32; 4,13, 21, 29; 5,12; 16,22; 17,20; 18,11; 30,15; 34,22; 36,19
dreptatea: *sg. nom./ac.* 7,6; rezum. cap.14; 14,17, 22; 17,10; 18,19, 29; 21,12; 25,12; rezum. cap.27; 27,9
dreptăţile: *pl. nom./ac.* 17,24; 32,20; 33,2; 44,10
direptate: *sg. ac.* 20,30
dreptăţilor: *pl. gen.* 24,33

(a se) DUCE: v. III
va duce: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,19; 6,4
(nu te) duce: *imperativ prohib. 2.sg.* 5,11; 18,30; 22,14
(să) duce: *ind. prez. 3.sg.* 11,32
vor duce: *ind. viit.I. 3.pl.* 13,28
(să) va duce: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,20
(s-)au dus: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,8
au dus: *ind. pf.c. 3.sg.* 46,4; 48,19
a duce: *inf. prez.* 46,10; 47,22

DUCERE: s.f.
ducerea: *sg. ac., în sintagma* ***ducerea apei*** (cf. lat. *aquaeductus, -ūs*) 24,41

DUH: s.n.
Duhul/duhul: *sg. ac., în sintagmele* ***Duhul Sfânt/duhul înţelepciunii*** 1,9; 15,5
duhului: *sg. gen./dat.* 16,25; 17,6; 25,1; 38,24; 43,18
duhul: *sg. nom.* 24,27; 34,14; 39,8; 48,13
duhuri: *pl. nom.* 39,33
duhu: *sg. ac.* 48,27

DULCE: adj./adv.
dulce: *adj. f./n. sg. nom.* 6,5; 23,24, 37; 24,27; 40,21
dulci: *adj. n. pl. ac.* 47,11
dulce: *adv.* 37,22

DULCEAŢĂ: s.f.
dulceaţa: *sg. nom.* rezum. cap.6
dulceaţă: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu dulceaţă*** 9,15
dulceţii: *sg. gen.* 11,3
dulceaţă: *sg. nom./ac.* 24,20, 23; 30,16; 38,7, 11; 39,18

DUMNEZEIESC, -IASCĂ: adj.
dumnezeieştii *f. sg. gen., în sintagma* ***dumnezeieştii teameri*** rezum. cap.2
dumnezeieşti: *n. pl. voc., în sintagma* ***ceale dumnezeieşti roduri*** 39,17
dumnezeiasca: *f. sg. ac., în sintagma* ***dumnezeiasca rânduială*** rezum. cap.41
dumnezeiesc: *n. sg. ac., în sintagma* ***miros dumnezeiesc*** 50,17

DUMNEZEIEŞTE: adv.
dumnezeiaşte: 49,3

DUMNEZEU: s.m. „Divinitatea"
Dumnezeu: *sg. nom./ac./gen./dat.* rezum. cap.1; 1,1, 8, 20, 33, 39; rezum. cap.2; 2,3, 6, 13, 15; 3,3, 4, 18, 20, 22, 34; 4,14, 15, 33; 5,3; 6,17, 23; rezum. cap.7; 7,5, 11, 12, 33; rezum. cap.9; rezum. cap.10; 10,7, 17, 18, 21, 23, 27; rezum. cap.11; 11,13, 14, 15, 22, 28; rezum. cap.13; 13,9, 18; 14,11; rezum. cap.15; 15,1, 10, 11, 14; 16,3, 16, 19, 25, 30; 17,1, 16, 17, 25, 27; rezum. cap.18; 18,5, 9, 20, 23; 19,18; 21,7; 23,19, 29; 24,1; 25,1; 26,3, 21, 27; 28,5, 27; 30,24; 32,28; rezum. cap.33; 33,1, 10; rezum. cap.34; 34,14, 29; rezum. cap.35; 35,10, 20; rezum. cap.36; 36,2, 5, 13, 19; rezum. cap.38; 38,2; rezum. cap.43; 44,16; 45,1, 20, 23, 29; 46,6; 47,10, 15, 19, 24; rezum. cap.48; 48,5, 18, 22, 25; 50,18, 22
Dumnezeu: *sg. gen., în sintagmele* ***înţelepciunea lui Dumnezeu/cuvântul lui Dumnezeu/iubirea lui Dumnezeu/darul lui Dumnezeu/darurile lui Dumnezeu/cinstea lui Dumnezeu/frica lui Dumnezeu/slujba lui Dumnezeu/apestirile lui Dumnezeu/blagosloveniia lui Dumnezeu/blagoslovenia lui Dumnezeu/putearea lui Dumnezeu/porunca lui Dumnezeu/poruncile lui Dumnezeu/veastirea lui Dumnezeu/gândirea de Dumnezeu/mâna lui Dumnezeu/teamere de Dumnezeu/teamerii de Dumnezeu/lepădarea de Dumnezeu/ochiul lui Dumnezeu/ochii lui Dumnezeu/ochii lui Dumnezeu/ochilor lui Dumnezeu/darea lui Dumnezeu/privirea lui Dumnezeu/înţelepciunii lui Dumnezeu/înţelepciunea lui Dumnezeu/mânia lui Dumnezeu/judecata lui Dumnezeu/judecăţile lui Dumnezeu/partea lui Dumnezeu/rugăciunii lui Dumnezeu/mărimile lui Dumnezeu/plata lui Dumnzeu/numirea lui Dumnezeu/legii lui Dumnezeu/mila lui Dumnezeu/faţa lui Dumnezeu/adevărul lui Dumnezeu/aleşilor lui Dumnezeu/sfinţirea lui Dumnezeu/lumina lui Dumnezeu/lauda lui Dumnezeu*** 1,3, 5, 14, 23, 32; rezum. cap.2; 2,1, 3; rezum. cap.3; 3,21; rezum. cap.6; 6,35, 37; 9,22, 23; rezum. cap.10; 10,4, 5; 10,14, 25; 11,13, 17, 23, 24; 14,22; rezum. cap.15; 15,8, 10, 19; rezum. cap.16; 16,1, 26; rezum. cap.17; 17,15, 24; rezum. cap.18; 18,12, 22, 26; 19,18; 21,13; 22,23; 23,10, 27, 37; rezum. cap.25; 25,8, 14, 15, 16; 26,17, 24; 28,8; 33,3, 17; 34,13, 15; 35,7, 26; rezum. cap.36; 37,15; 38,8; rezum. cap.39; rezum. cap.40; 41,24; 46,2; 47,12; 49,6; 50,7, 23, 26, 31; rezum. cap.51
Dumnezeul: *sg. voc., în sintagma* ***Tatăl şi Dumnezeul vieţii meale*** 23,4
Dumnezeului: *sg. gen., în sintagma* ***partea Dumnezeului*** 24,16
Dumnezeule: *sg. voc.* 36,1
Dumnezeul: *sg. nom./ac.* 46,16, 17, 18; 47,19; 50,24
Dumnezeului: *sg. dat.* 50,19
Dumnezeul: *sg. voc.* 51,1

(a) DUREA: v. II
doare: *ind. prez. impers.* 9,20; 37,5
durând: *gerunziu* 11,11
va durea: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,6
să doară: *conj. prez. impers.* 30,10

DURERE: s.f.
durearе: *sg. nom./ac.* 2,4; 29,4; 30,12
dureri: *pl. ac.* 3,29
durerile: *pl. ac.* 14,15
durearea: *sg. nom./ac.* 26,8; 27,32; 31,22; 38,7

F

(ase) FACE: v. III
făcându(-să): *gerunziu* cuvânt 1; 33,8
a face: *inf. prez.* cuvânt 1; 7,10; 11,23; rezum. cap.12; rezum. cap.14; 15,16; 19,13, 25; 29,26; 31,10; rezum. cap.32; 45,11; 49,11; 51,24
vor face: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,17; 38,38
faceţi: *imperativ 2.pl.* 3,2
fă: *imperativ 2.sg.* 3,19; 12,2, 6; 14,11, 13; 28,28, 29; 32,16; 35,11, 12; 38,18, 24; rezum. cap.40
au făcut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,6; 7,32; 10,15, 17, 20; 17,1; 19,13; 31,9, 10; 32,17, 23; 33,14; 34,7; 38,15; 39,6, 34; 40,10; 42,17, 25; 43,5, 12, 37; 44,2, 21, 24; 45,2, 4, 7, 31; 46,9, 20, 23; 47,3, 10, 11, 29; 48,15, 18, 25; 49,5, 8, 15; 50,18, 24
(nu) face: *imperativ prohib. 2.sg.* 7,1; 8,19, 21; 10,6
(nu te) face: *imperativ prohib. 2.sg.* 7,5
să faci: *conj. prez. 2.sg.* 7,13; 15,11; 33,30; 47,23
vei face: *ind. viit.I. 2.sg.* 7,27; 12,1, 7
(s-)au făcut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 9,11; 17,15; 24,43; 25,33; 29,34; 31,6, 10; 34,10; rezum. cap.44; 44, 17; 46,5
va face: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,1; 13,4; 14,7; 15,1; 16,15; 18,31; 19,25; 35,22; 38,7; 39,11; 50,31
face: *ind. prez. 3.sg.* 11,29; 14,20; 16,14; 18,18; 20,3; 27,25, 30; 28,21; 29,1; 31,2, 38; 32,24; 35,4; rezum. cap.42; 42,14
faci *ind. prez. 2.sg.* 12,1; 48,8
fac: *ind. prez. 3.pl.* 19,2; 27,10; 40,21
am făcut: *ind. pf.c. 1.sg.* 19,13; 24,6
(să) face: *ind. prez. 3.sg.* 19,15, 24; 20,13; 22,4
(să) fac: *ind. prez. 3.pl.* 30,27; 35,7; 41,8
făcând: *gerunziu* 31,40; 34,31; 51,25
să (să) facă: *conj. prez. 3.sg.* 42,9, 10
să facă: *conj. prez. 3.sg.* 42,11
făcutu(-s)-au: *ind. pf.c. impers.* 45,19
făcutu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 45,24
(Te-)ai făcut: *ind. pf.c. 2.sg.* 51,2, 3

FACERE; s.f.
facerea: *sg. ac.* 10,29
facerea: *sg. ac., în sintagma* ***facerea de bine*** 29.9

FAGURE: s.m.; var. **FAGUR**
fagurul: *sg. ac.* 24,27

FALĂ: s.f.
fala: *sg. nom.* 9,22

FALCĂ: s.f.
fâlcile: *pl. ac.* 31,12
fălcile: *pl. nom.* 36,21

FAPTĂ: s.f.
fapta: *sg. ac.* 3,9; 32,24
faptе: *pl. ac.* rezum. cap.7; 26,3
faptele: *pl. nom./ac.* rezum. cap.7; 11,10; rezum. cap.35; 35,24
faptelor: *pl. gen.* 16,15
fapta: *sg. ac.* 37,20; 38,25

FATĂ: s.f.; var. (Înv.) **FEATĂ**
featele: *pl. ac.* rezum. cap.7
fata: *sg. nom./ac.* 7,27; rezum. cap.22; 22,3, 4; rezum. cap.26; 26,13; 42,9, 11
fată: *sg. nom./ac.* 36,23, 23
featei: *sg. gen.* rezum. cap.42

FAŢĂ: s.f.
faţa: *sg. nom./ac.* 4,4; 7,6, 26; 9,8; 10,5; 11,2; 12,19; 13,31, 32; 14,8; 19,24; 20,24; 21,25; 25,24; 26,4, 5; 31,15; 35,11, 16; rezum. cap.36; 36,24; 38,8; rezum. cap.41; 41,26; 42,1
faţă: *sg. nom./ac.* 4,26; 9,8; rezum. cap.11; 25,31; 50,19
feaţii: *sg. gen.* 4,26, 32; 8,14; 18,24; 19,26; 20,24; 26,22; 35,15; 41,25
faţa: *sg. ac., în loc. prep.* (Înv.) ***de la faţa/în faţa/*** (Înv.) ***de faţa*** „(de) dinaintea" 6,12; 19,11; 20,20; 21,2; 22,31; 29,34
feaţii: *sg. gen., în loc. prep.* (Înv.) ***înaintea feaţii*** „în faţa; dinaintea" 16,31; 17,22
faţă: *sg. ac., în loc. adj./loc. adv.* ***de faţă*** 24,37; 39,11; 51,3
faţa: *sg. nom., în sintagma* ***faţa lui Dumnezeu*** 38,8
feaţelor: *pl. gen.* rezum. cap.42

FĂCĂTOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Înv. şi reg.) **FĂCĂTORIU**
făcătorilor: *s.m. pl. gen., în sintagma* ***făcătorilor de rău*** 34,5
făcătoriul: *s.m. sg. nom., în sintagma* ***făcătoriul de unsori*** „parfumierul" (cf. lat. *unguentārius, -ii*) 38,7
făcătoriului: *sg. gen., în sintagma* ***făcătoriului de mir*** 49,1

FĂCLIE: s.f.
făclia: *sg. ac.* 48,1

FĂCUT, -Ă: adj.
făcut: *n. sg. gen.* 49,1

(a) FĂGĂDUI: v. IV
făgăduieşte: *ind. prez. 3.sg.* 20,25; 29,21, 22, 23

FĂGĂDUINŢĂ: s.f.
făgăduinţă: *sg. ac.* rezum. cap.20; 29.5
făgăduinţăle: *pl. ac.* 24,33
făgăduinţele: *pl. nom.* rezum. cap.44

FĂINĂ: s.f.
făină: *sg. ac.* 35,4; 38,11; 39,31

(a se) FĂLI: v. IV
(să) făleaşte: *ind. prez. 3.sg.* 10,9, 30, 33, 34; 38,26
a (să) făli: *inf. prez.* rezum. cap.11; 50,22
să (te) făleşti: *conj. prez. 2.sg.* 11,4
(te) vei făli: *ind. viit.I. 2.sg.* 17,27
(să) va făli: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,1; 30,2, 3; 39,11

FĂLIE: s.f. (Trans.; Ban.; înv.) „mândrie"; „trufie"
făliia: *sg. nom.* rezum. cap.7

FĂLOS, -OASĂ: adj.
făloasă: *f. sg. nom.* rezum. cap.3

FĂPTURĂ: s.f.
făpturi: *pl. ac.* rezum. cap.1

FĂRĂDELEGE: s.f.
fărădelegii: *sg. gen.* 49,3

FĂŢARNIC, -Ă: adj.
făţarnic: *m. sg. nom./gen.* 1,37; rezum. cap.37

(a) FĂŢĂRNICI: v. IV
făţărniceaşte: *ind. prez. 3.sg.* 32,19

FÂN: s.n.
fânul: *sg. nom./ac.* 14,18; 40,16

FÂNTÂNĂ: s.f.
fântână: *sg. ac.* 26,15

FECIOARĂ: s.f.
fecioare: *pl. nom.* 7,26
fecioarei: *sg. gen.* 20,2
fecioara: *sg. ac.* 30,21

FECIORIE: s.f.
feacioriia: *sg. ac.* 20,2; 42,10

FEL: s.n.; var. (Înv.) **FEALIU**
fealiuri: *pl. nom./ac.* rezum. cap.6; rezum. cap.17; rezum. cap.21; rezum. cap.23; 23,21; 25,3; 26,28; 34,11; rezum. cap.43; 43,27
fealiu: *sg. nom.* 20,16
feal: *sg. gen.* 23,27
fealiul: *sg. nom./ac.* 31,6; 37,31

FEMEIE: s.f.; var. **FĂMEIE**
fămeile: *pl. ac.* 1,16

FEREASTRĂ: s.f.; var. **FEREASTĂ**
fereasta: *sg. ac.* 14,24
fereastă: *sg. ac.* 21,26

(a se) FERI: v. IV
(să) va feri: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,32; 32,21
nu feri: *imperativ prohib. 2.sg.* 4,1
(te) fereaşte: *imperativ 2.sg.* 4,23
a (să) feri: *inf. prez.* rezum. cap.7; rezum. cap.11; rezum. cap.23
(să) feri: *inf. prez. fără* ***a*** rezum. cap.16
(să) fereaşte: *ind. prez. 3.sg.* 26,13; rezum. cap.32

(a) FERICI: v. IV
fericeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 25,32
au fericit: *ind. pf.c. 3.sg.* 45,8

FERICIRE: s.f.
fericirea: *sg. nom.* rezum. cap.34

FERICIT, -Ă: adj.
fericitu: *m. sg. nom.* rezum. cap.14
fericit: *m./n. sg. nom.* rezum. cap.14; 14,1, 2, 22; rezum. cap.15; 25,11, 12, 15; 26,1; 28,23; 31,8; 34,17; 50,30
fericiţi: *m. pl. nom.* 48,11

(a) FI: v. IV
e: *ind. prez. impers./3.sg.* 1,20, 25, 28, 34, 40; 2,13; rezum. cap.3; 5,4, 17; 6,21; 7,19, 21; 8,17, 19; rezum. cap.9; rezum. cap.10; 10,2, 7, 9, 15, 27, 30; 11,18, 25; 12,3; rezum. cap.13; 13,22, 29, 30; rezum. cap.14; 14,1, 2, 5, 8, 9; 15,1, 7, 19; 16,3, 4, 20, 22; 17,11, 28, 30; 18,2, 5, 7, 32; 19,4, 17, 18, 21, 28; 20,1, 4, 5, 26, 32, 33; 21,5, 14, 25; 22,3, 9, 12, 17; 23,24, 37; 24,27; 25,6, 7, 11, 13, 16, 22, 23, 26; 26,1, 4, 18; 27,14; 28,25; 29,29, 31; rezum. cap.30; 30,12, 14, 15, 17, 23, 25, 27; 31,4, 8, 9, 14, 22, 32, 33; 32,6; 33,3, 15, 22; 34,10, 11, 15, 17; 35,5, 8, 26; 36,27; 37,11; 38,2; 39,23, 40; 40,25, 29; rezum. cap.41; 41,1, 3, 5, 18, 20; rezum. cap.42; 42,6, 14, 16; rezum. cap.43; 43,5, 7, 30, 31, 32, 33; 46,8; 47,19; 50,27, 30, 31
eşti: *ind. prez. 2.sg.* 3,20; 33,21; 36,19
era: *ind. imp. impers./3.sg./pl.* 20,19; 45,22; 51,9, 10

este: *ind. prez. im3.sg.* 36,25; 38,32; rezum. cap.42
eram: *ind. imp. 1.sg.* 51,18
iaste: *ind. prez. impers./3.sg.* cuvânt 1; 1,1, 8, 28; 2,13, 23; 3,12, 18, 23, 34; 4,25; 5,6, 14, 15; 6,23, 31; 7,12, 28; 8,19; 9,25; 10,10, 12, 25, 27, 33; 11,3, 11, 12, 18, 23, 28; rezum. cap.12; 12,3; 13,24, 27, 30; 14,6, 17; 15,11; 16,1, 12, 17, 22; 17,29; 18,5, 9, 10, 33; 19,16, 19, 20, 22, 23, 24, 28; 20,5, 6, 9, 10, 11, 12, 15, 16, 23, 24, 25; 21,4, 7, 15; 22,26, 27; 23,15, 17, 38; 25,17; 26,20; 27,8, 22, 23, 24; 28,24; 29,3; 30,16; 31,7, 29, 37; rezum. cap.32; 32,8, 27; rezum. cap.33; 33,31; 34,5, 16, 18, 21, 25; 35,2, 13, 15; 36,2, 5, 12, 13, 20, 23, 25, 26; rezum. cap.37; 37,1, 8, 9, 16, 17, 21, 22, 23, 25; 38,13, 22, 32, 35; rezum. cap.39; 39,23, 24, 25, 26, 40; 40,27, 30; 41,4, 7; 42,9, 21, 23; 43,1, 8, 12, 29, 35; 44,9; 45,1, 27, 28; 46,12, 13; 51,34
ieste: *ind. prez. 3.sg.* 6,8, 9, 10, 15; 20,6
iestă: *ind. prez. 3.sg.* 20,5
-i *ind. prez. impers./3.sg.* 3,21; 7,14; 10,30; 12,3; 13,19, 20; 14,3; 15,9; 20,10; 22,18; 25,13, 30; 28,4; 39,26
-s: *ind. prez. 3.pl.* 11,4; 26,7; 51,4
sânt: *ind. prez. 3.pl.* cuvânt 1; 1,23; 2,19; rezum cap.6; 7,24, 25, 26; rezum. cap.10; rezum. cap.11; 11,14, 26, 31; 12,3, 7; 13,23; rezum. cap.14; 14,3; rezum. cap.15; 15,12; rezum. cap.16; 16,18, 22; rezum. cap.17; 17,3, 13; 18,8; 19,23; 20,14, 18; 23,9; 24,32; 25,1; 27,33; 29,35; 31,13, 18; 32,13; rezum. cap.33; 34,27; 36,17; 37,26, 28; rezum. cap.38; 38,12; 39,21, 33, 39; 40,11; 41,2, 10, 13; 42,7; rezum. cap.43; 43,36; 44,9, 10; 48,11; 50,8; 51,11
sântem: *ind. prez. 1.pl.* 8,6
sânt: *ind. prez. 1.sg.* 39,16
a fi: *inf. prez.* cuvânt 1; rezum. cap.12
fi: *inf. prez. fără* **a** cuvânt 1
fiind: *gerunziu* cuvânt 1; 28,5
au fost: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,1; 16,10; 23,33; 41,5; 44,18, 20; 45,15; 46,1; rezum. cap.49; 49,18
va fi: *ind. viit.I. impers./3.sg.* 1,13, 19; 3,15, 30; 6,11, 17, 22; 9,14, 16, 25; 10,1; 11,26; 12,1, 13; 14,5, 10; 15,13; 19,3, 9; 20,8, 14, 17, 21, 26; 21,30; 22,3; 23,13, 31; 27,33; 28,12; 30,12; rezum. cap.37; 37,4, 16, 29, 30, 33; 38,23; 41,12; 43,21; 48,12; 50,30
(nu) fi: *imperativ prohib. 2.sg.* 1,36, 37; 3,24; rezum. cap.5; 5,10; 7,9, 15; 13,2, 11, 13; 16,29; 31,20; 37,6
să fie: *conj. prez. 3.sg./pl.* 2,11; 6,6; 9,23; 12,6; 28,30; 45,30; 46,14
vor fi: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,18; 4,15, 17; 6,30; 7,24; 11,25
să fii: *conj. prez. 2.sg.* 3,22; 4,34, 35; 5,5; 6,1, 37; 7,20; 9,4; 18,23, 33; 22,29; 31,19; 37,15, 32
fii: *imperativ 2.sg.* rezum. cap.4; 4,10; 5,12, 13; rezum. cap.9; 9,18; 27,13; 29,11; 31,27; 32,1, 12; 33,23
fie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg./pl.* 4,36; 5,14; 6,6; 9,22; 11,10; 23,10; 30,24; 33,31
vei fi: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,33, 34; 7,6, 8; 11,10; 13,7; 18,33; 23,10; 31,32; 42,1
a fi: *inf. prez.* 7,6; 19,28; rezum. cap.36; 50,25, 26
ar fi fost: *cond. pf. 3.sg./pl.* 16,11; 44,9
fi: *inf. prez. fără* **a** 17,29
fi(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 31,10

FIARĂ: s.f.; var. (În v. și reg.) **HIARĂ**
fiarăle: *pl. ac.* 10,13
fiară: *sg. ac.* 12, 13
fiarălor: *pl. gen.* 39,36
hiarăle: *pl. ac.* 17,4

FIER: s.n.
fierului: *sg. gen.* 22,18
fier: *sg. ac.* 28,24; 38,29; 48,19
fierul: *sg. nom./ac.* 31,31; 39,31
fier: *sg. ac., în sintagma* ***meașterul de fier*** „fierarul” 38,29

FIERBINTE: adj.
fierbinte: *n. sg. nom.* 23,22

FILISTEU: s.m. (cf. **Indice** Fc)
filisteilor: *pl. gen.* 46,20
filisteii: *pl. nom./ac.* 47,8; 50,28

FINIC: s.m. (Înv.) „curmal”, „palmier”
finicul: *sg. ac.* 24,18
finic: *sg. ac.* 50,14

FIRE: s.f.
firii: *sg. gen.* 36,21

FIU: s.m.
fiiul: *sg. nom./ac.* în titlu: *Spre Ecleziastul Isus, fiiul lui Sirah*; 4,11; 17,29; rezum. cap.22; 22,3; 30,1, 2, 3, 8, 9, 13; 34,24; 45,28; 46,9; 47,29; rezum. cap.49; 49,14; rezum. cap.50; 50,1, 29; 51,1
fiiule: *sg. voc.* 1,33; 2,1; 3,14, 19; 4,1, 23; 6,18, 24, 33; 7,3; 10,31; 11,10; 14,11; 16,24; 18,15; 21,1; 31,26; 32,24; 37,30; 38,9, 16; 40,29
fiilor: *pl. voc.* 2,11; 3,2; 23,7; 41,17
fiii: *pl. nom./ac.* 3,1; rezum. cap.7; 11,30; 14,26; rezum. cap.16; 16,1; 23,34, 35; rezum. cap.30; 32,26; 33,22; 36,25; 38,26; 40,1, 19; 41,8, 10; 44,9, 13; 45,16; 46,12, 15; 47,2, 22; 50,14, 18
fii: *pl. nom./ac.* 3,3, 6; 7,25; 16,3, 4; 23,33; 25,10
fiilor: *pl. gen.* 3,11; 4,12; 15,22; 30,7; 33,22; 41,9; 42,5; 45,11; 50,22
fiiului: *sg. gen./dat.* 3,13; 33,20; 45,31
fiiu: *sg. nom.* 47,14; 48,10

FLACĂRĂ: s.f.
flacăra: *sg. ac.* 28,26
flacără: *sg. ac.* 36,11

FLĂMÂND, -Ă: adj.
flămând: *n. sg. ac.* 4,2

(a) FLĂMÂNZI: v. IV
au flămânzit: *ind. pf.c. 3.pl.* 16,27
vor flămânzi: *ind. viit.I. 3.pl.* 24,29

FLOARE: s.f.
florile: *pl. nom.* 24,23
flori: *pl. voc.* 39,19
floarea: *sg. ac.* 50,8

FOAIE: s.f.
foaia: *sg. ac.* 14, 18

FOAMETE: s.f.
foametea: *sg. nom.* 39,35; 40,9
foamete: *sg. ac.* 48,2

FOC: s.n.
foc: *sg. nom./ac.* 2,5; 7,19; 23,23; 28,13; 43,4; 45,17; 48,3, 9; 50,9; 51,6
focul: *sg. nom./ac.* 3,33; 8,4; 9,9, 11; 11,34; 15,17; 16,7; 23,22; 28,12, 14; 31,31; 39,31, 35; 40,32; 43,23; 48,1; 50,9
focului: *sg. gen., în sintagma* ***para focului*** 8,13
foc: *sg. ac., în sintagmele* ***pară de foc/văpaie de foc*** 21,10; 45,24
focului: *sg. gen.* 22,30; 38,29

FOLOS: s.n.
folos: *sg. ac., în loc. adj.* ***de folos/fără folos*** 10,4; 15,22; 16,4; 20,6, 10, 14; 28,25; rezum. cap.41
folos: *sg. nom.* 20,32; 30,25; 41,17

(a) FOLOSI: v. IV
va folosi: *ind. viit.I. impers./3.sg.* 5,1; 29,14; 30,19; 39,15
vor folosi *ind. viit.I. 3.pl.* 5,10
folosește: *ind. prez. impers./3.sg.* 34,28, 30, 31; rezum. cap.38

folosesc: *ind. prez. 3.pl.* 37,31
vei folosi: *ind. viit.I. 2.sg.* 38,22

FOLOSINŢĂ: s.f. (Înv.) „folos”
folosânţele: *pl. ac.* rezum. cap.4

FOLOSITOR, -TOARE: adj.
folositoare: *n. pl. nom.* 7,24
folositoriu: *m. sg. nom.* rezum. cap.10
folositoare: *f. sg. nom.* rezum. cap.30

FRATE: s.m.
fratelui: *sg. gen./dat.* 7,13; 33,20
fratele: *sg. nom./ac.* 7,20; 29,13; 45,7
fraţilor: *pl. gen.* 10,24; 25,2; 50,13
frate-mieu: *sg. nom.* 29,34
frate: *sg. ac.* 33,31
fraţi: *pl. nom.* 34,27
fraţii: *pl. nom.* 40,24
fraţilor: *pl. dat. adn.* 49,17

FRĂMÂNTĂTURĂ: s.f. „bolovan”, „bulgăre” (cf. **Indice** Dn)
frământătura: *sg. ac.* 22,18

FRÂNĂ: s.f.; vezi **FRÂU**

(a se) FRÂNGE: v. III
(să) va frânge: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,3

FRÂU: s.n.; var. (Înv.) **FRÂNĂ**
frâu: *sg. ac.* rezum. cap.28
frâne: *pl. ac.* 28,29

(a) FRECA: v. I
freace: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 6,36

FRICĂ: s.f.
frica: *sg. nom./ac., în sintagmele* ***frica Domnului/frica lui Dumnezeu/frica morţii*** rezum. cap.1; 1,11, 12, 16, 17, 22, 27, 34; rezum. cap.2; 7,21; 9,18, 22; rezum. cap.15; 16,1; 19,18; 23,27, 31, 37; 25,8, 14, 15, 16; rezum. cap.27; 27,4; 28,8; 37,15; 40,4, 26, 27, 28; 45,28; 49,6
frică: *sg. ac., în loc. adj.* ***fără frică*** 1,28
frică: *sg. ac.* 2,1; 4,19; 19,21; 22,20; 32,22; 40,7
frica: *sg. ac.* 2,6; 17,4; 23,27; 36,2; 45,2

FRICOS, -OASĂ: adj./s.
fricosului: *s.m. sg. gen.* rezum. cap.22
(cel) fricos: *s.m. sg. ac.* 37,12
fricoasă: *adj. f. sg. nom./ac.* 22,22, 23

FRUMOS, -OASĂ: adj.
frumoasă: *f. sg. nom.* 15,9
frumoasei: *adj. antep. f. sg. gen.* 24,24
frumoase: *n. pl. nom.* 45,15

FRUMUSEŢE: s.f.; var. (Pop.) **FRUMSEŢE;** (Reg.) **FRÂMSEAŢE**
frumseaţea: *sg. nom./ac.* 9,5, 9, 11; 25,28; 26,21, 22; rezum. cap.27; rezum. cap.36; 36,24; 40,22; 43,10, 20
frumseaţe: *sg. ac.* 25,28; 42,12
frâmseaţea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.43; 43,1
frumseţii: *sg. gen.* 44,6

FRUNZĂ: s.f.
frunzele: *pl. ac.* 6,3

FUGĂ: s.f.
fugă: *sg. ac.* 33,32

(a) FUGI: v. IV
să fugă: *conj. preu. 3.pl.* 6,35
vei fugi: *ind. viit.I. 2.sg.* 11,10
a fugi: *inf. prez.* rezum. cap.21
fugi: *imperativ 2.sg.* 21,2
va fugi: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,27
fuge: *ind. prez. 3.sg.* 29,21

FULGER: s.n.
fulgerul: *sg. nom.* 32,14
fulgerele: *sg. ac.* 43,14

FUM: s.n.
fumul: *sg. nom.* 22,30

FUND: s.n.
fundul: *sg. ac.* 1,2; 23,28; 24,8

FUR: s.m.
fur: *sg. ac.* 5,17
furul: *sg. nom.* 20,27

FURTIŞAG: s.n.; var. (Înv.) **FURTUŞAG**
furtuşag: *sg. ac.* 41,24

FURTUNĂ: s.f.
furtună: *sg. ac.* 33,2

G

GALBAN: s.n.; var. **GALVAN** (cf. **Indice** Iş)
galvanul: *sg. ac.* 24,21

GALBEN, -Ă: adj.; var. (Reg.) **GALBIN, -Ă**
galbină: *f. sg. ac.* 47,20

GARD: s.n.
gard: *sg. nom.* 36,27

GATA: adj. inv.
gata: 51,4

GAZDĂ: s.f.
gazdă: *sg. voc.* 29,33

(a se) GĂTI: v. IV
găteaşte: *imperativ 2.sg.* 2,1; 18,19, 23; 29,33
găti(-vor): *ind. viit.I. 3.pl.* 2,20
au gătit: *ind. pf.c. 3.sg.* 26,27; 45,26
va găti: *ind. viit.I. 3.sg.* 33,4
(să) vor găti: *ind. viit.I. 3.pl.* 39,37
să gătească: *conj. prez. 3.sg.* 47,15

GĂTIT, -Ă: adj.
gătită: *f. sg. ac.* 49,14

GĂZDAC, -Ă: s.m./f. „bogat” (cf. **Indice** Jd)
(cel) găzdac: *s.m. sg. ac.* rezum. cap.8

GÂLCEAVĂ: s.f.
gâlceavă: *sg. ac.* 8,19
gâlceava: *sg. ac.* 40,4

(a se) GÂLCEVI: v. IV
să (te) gâlcevească: *conj. prez. 2.sg.* 9,13

GÂND: s.n.
gândurile: *pl. nom./ac.* 4,19; 33,5
gând: *sg. ac., în sintagma* ***de un gând*** (despre prieten, prietenie) „în deplină armonie”, „de bună-credinţă” 6,12
gândul: *sg. ac.* 19,8; 27,5; 29,22

(a) GÂNDI: v. IV
gândească: *imperativ 2.sg.* 3,22; 8,16
va gândi: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,22; 34,9; 37,9
gândește: *ind. prez. 3.sg.* 14,23; 16,23
a gândi: *inf. prez.* 17,5
au gândit: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,30
vor gândi: *ind. viit.I. 3.pl.* 21,20
am gândit: *ind. pf.c. 1.sg.* 39,38

GÂNDIRE: s.f.
gândirea: *sg. nom./ac.* 6,37; 19,19; 22,19, 20, 22, 23; 23,2, 4; 27,7; rezum. cap.31; 31,1; 40,30; 42,20; 43,25
gândirea: *sg. nom., în sintagma* ***gândirea de Dumnezeu*** 9,23

GEANĂ: s.f.
geanele: *pl. ac.* 26,12

(a) GEME: v. III
gemut-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 25,25
gemând: *gerunziu* 30,21
geame: *ind. prez. 3.sg.* 36,27

GEMERE: s.f. „geamăt”
geamerea: *sg. ac.* 19,11
jemerii: *sg. gen.* 35,17

GENUNCHI: s.m.; var. (Iuz) **GENUNCHE:** s.n.
genunche: *s.n. pl. ac.* 25,32

GER: s.n.
gerul: *sg. ac.* rezum. cap.43
jerul: *sg. nom.* 43,21

GHEAȚĂ: s.f.; var. (Înv.) **GHIAȚĂ**
ghiața: *sg. nom.* 3,17

GHICITURĂ: s.f.; var. **GÂCITURĂ**
gâciturii: *sg. gen.* rezum. cap.34
gâciturile: *pl. nom./ac.* 34,5; 47,17

GLAS: s.n.
glasului: *sg. gen.* 17,11
glasul: *sg. nom./ac.* 21,23; 29,5; 30,7; 38,30; 39,20; 43,18; 45,5; 46,20, 23; 48,22
glas: *sg. ac.* 34,29; 39,17; 50,18
glasurile: *pl. ac.* 50,20

GLOATĂ: s.f.
gloate: *pl. ac.* 18,32
gloata: *sg. ac.* 37,26
gloată: *sg. ac.* 41,22

(a) GOLI: v. IV
va goli: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,21
goleaște: *ind. prez. 3.sg.* 27,17

GOLICIUNE: s.f. (fig.) „dezvăluire” (cf. lat. *dēnūdātiō, -ōnis*)
goliciunea: *sg. nom.* 11,29

(a se) GONI: v. IV
gonescu: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.6
(să) va goni: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,25
goneaște: *ind. prez. 3.sg.* 23,27; 30,24; 31,5; 34,2
va fi gonit: *pasiv ind. viit.I. 3.sg.* 23,30
(să) goneaște: *ind. prez. 3.sg.* 30,20
goneaște: *imperativ 2.sg.* 38,21

GONIRE: s.f.
gonirile: *pl. ac.* 32,23

GRABNIC, -Ă: adj.
grabnic: *m. sg. nom.* 4,34

GRAI: s.n.
graiurile: *pl. ac.* 12,12
graiului: *sg. gen.* 20,6
graiu: *sg. nom./ac.* 23,15, 17
graiul: *sg. ac.* 35,17

(a) GRĂBI: v. IV
(nu) grăbi: *imperativ prohib. 2.sg.* 2,2
grăbind: *gerunziu* 11,11
grăbește: *ind. prez. 3.sg.* 11,24; 18,14; 38,19
grăbește: *imperativ 2.sg.* 36,10
au grăbit: *ind. pf.c. 3.sg.* 43,5, 14; 50,19

GRĂDINĂ: s.f.
grădina: *sg. ac.* 24,42

(a) GRĂI: v. IV
grăind: *gerunziu* cuvânt 1
a grăi: *inf. prez.* rezum. cap.4; 11,8; 13,14; 18,19; 20,5; rezum. cap.22
(nu) grăi: *imperativ prohib. 2.sg.* 4,30; 22,14
grăiește: *imperativ 2.sg.* 5,13; 11,21; 32,4, 10; 37,12
să grăiască: *conj. prez. 3.sg.* 8,5
grăit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,26, 27
au grăit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 13,28, 29; 36,17
vor grăi: *ind. viit.I. 3.pl.* 22,1
grăiește: *ind. prez. 3.sg.* 22,9; 37,23
grăiesc: *ind. prez. 3.pl.* 27,13
va grăi: *ind. viit.I. 3.sg.* 29,6
grăiască: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* rezum. cap.32
am grăit: *ind. pf.c. 1.sg.* 51,33

GRĂMADĂ: s.f.
grămadă: *sg. ac.* 20,30
grămada: *sg. ac.* 44,22

(a) GRĂMĂDI: v. IV; var. (Neob.) **(a) GRĂMĂZI**
(nu) grămădi: *imperativ prohib. 2.sg.* 8,4
a grămăzi: *inf. prez.* rezum. cap.11
grămădește: *ind. prez. 3.sg.* 14,4

GRĂMĂDIRE: s.f.
grămădire: *sg. ac.* 39,22

GRĂSIME: s.f.
grăsimea: *sg. ac.* 47,2

GREȘEALĂ: s.f.; var. (Iuz.) **GREȘALĂ**
greșală: *sg. ac.* 11,10; 19,8; 38,10; 41,22
greșalei: *sg. gen.* 14,1
greșalelor: *pl. gen.* 18,27
greșalele: *pl. nom./ac.* 23,2, 3, 26; 28,5; 39,7
greșala: *sg. nom./ac.* 23,13; 27,3; 38,10
greșale: *pl. ac.* 23,16; 32,16

(a) GREȘI: v. IV
să greșești: *conj. prez. 2.sg.* 9,19; 42,1
greșaște: *ind. prez. 3.sg.* 19,4; 23,13; 27,3; 38,15
au greșit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 19,17; 23,33; 27,1
greșesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.27

GREU, GREA: adj./adv./s.
greu: *adv.* rezum. cap.12
greu: *adj. n. sg. nom./ac./dat.* 22,8; 33,30; rezum. cap.40; 40,1
(mai) greale: *adj. f. pl. nom.* 26,7
greale: *adj. n. pl. nom.* 26,28; 29,35
grea: *adj. f. sg. nom.* 27,16; 31,2

greale: *adj. f. sg. dat.* 32,25
greu: *s.n. sg. ac., în loc. adv.* ***cu greu*** 26,28

GREUTATE: s.f.
greotate: *sg. ac.* 13,2

GRIJĂ: s.f.; var. **GRIJE**
grije: *sg. nom./ac.* cuvânt 1; 32,2; 38,32; 40,1; rezum. cap.41; 41,4, 15
grije: *sg. ac., în sintagma* (Înv.) ***purtători de grije*** rezum. cap.17
grijea: *sg. nom.* 30,26; 31,2; 42,9
grija: *sg. nom./ac.* 32,2; rezum. cap.39

(a) GRIJI: v. IV
grijaşte: *ind. prez. 3.sg.* 38,7
va grij: *ind. viit.I. 3.sg.* 38,9
au grijit: *ind. pf.c. 3.sg.* 50,4

GRIJNIC, -Ă: adj. (Înv.) „grijuliu”
grijnic: *m. sg. nom.* 3,22, 24
grijnice: *f. sg. gen.* 26,16
grijnica: *adj. antep. f. sg. ac.* rezum. cap.42

GRINDINĂ: s.f.; var. **GRINDINE**
grindinii: *sg. gen.* 32,14; 43,16
grindinea: *sg. nom./ac.* 39,35; 46,6
grindină: *sg. ac.* rezum. cap.43

GROAPĂ: s.f.
groapă: *sg. ac.* 12,15; 27,29

GROAZNIC, -Ă: adj.
groaznic: *m. sg. nom.* 9,25; 43,31

GRUMAZ: s.m.
grumazul: *sg. nom./ac.* 6,25; 33,27; 51,34

GUNOI: s.n. „bălegar”
gunoiul: *sg. ac.* 9,10
gunoiu: *sg. ac.* 22,2

GURĂ: s.f.
gura: *sg. nom./ac.* 5,14; 13,30; 14,1; 15,5, 9, 10; 20,21, 22, 26; 21,20, 29; 22,27; 23,9, 10, 17, 23; 24,2; 26,15; 27,26; 29,31; 30,18; 34,8; 39,7, 41; 40,32; 41,19; 49,2; 51,33
gurii: *sg. dat. adn.* 8,14
gurii: *sg. gen./dat.* 20,15; rezum. cap.22; 22,33; 23,7; rezum. cap.28; 28,28, 29; 39,22
gură: *sg. ac.* 20,31; 21,6; 28,14
gura: *sg. ac., în sintagma* ***gura Celui Preaînalt*** 24,5

GUSTARE: s.f.
gustării: *sg. gen.* rezum. cap.31
gustare: *sg. ac.* 50,16

GUTĂ: s.f. „picătură” (cf. lat *gutta, -ae*)
guta: *sg. ac.* 24,21

H

HAINĂ: s.f.
haina: *sg. ac., în sintagma* ***haina măririi*** 6,32; 15,6
haină: *sg. ac.* rezum. cap. 11

HAR: s.n.
har: *sg. nom./ac.* 3,20, 34; 12,1; 20,17; 21,19; 26,19; rezum. cap.29; 30,6; 32,9, 14; 35,4; 37,24; 39,19; 42,1; 44,27
harul: *sg. nom./ac.* 7,21; 26,16; 29,20; 32,14; 40,22
harurile: *pl. nom.* 20,13
harului: *sg. gen.* 32,3

HERUVIM: s.m.
heruvimi: *pl. ac.* 49,10

HIACHINTH: s.n. (cf. **Indice** Iş)
hiachinth: *sg. ac.* 40,4; 45,12

HIARĂ: s.f.; vezi **FIARĂ**

HOLERĂ: s.f.; var. (Trans., Ban.) **COLERĂ**
coleră: *sg. ac.* 37,33

HRANĂ: s.f.
hrana: *sg. nom./ac.* 29,29; 36,20
hranii: *sg. gen.* 31,4
hrană: *sg. ac.* 33,25; 40,30

(a) HRĂNI: v. IV
hrăni(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,3
hrăneaşte: *imperativ 2.sg.* 29,33
hrăneaşte: *ind. prez. 3.sg.* 40,30

HRISTOS: s.m. „uns” (cf. lat. *christus*)
hristosului: *sg. gen.* 46,22

HULĂ: s.f.
hulă: *sg. ac.* 22,27; 42,11
hula: *sg. ac.* 38,18

(a se) HULI: v. IV
(să) huleaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3
să hulească: *conj. prez. 3.sg.* 8,22

HULITOR, -TOARE: s./adj. (cf. **Indice** Pr)
[cei] hulitori: *s.m. pl. nom.* rezum. cap.8
(celui) hulitoriu: *s.m. sg. gen.* 8,14
hulitoriului: *s.m. sg. gen.* 19,28
hulitoriu: *adj. m. sg. nom.* 33,6

I

IAD: s.n.
iad: *sg. ac.* 9,17; 14,17; 21,11; 41,7; 51,9
iadul: *sg. nom.* 28,25
iadului: *sg. gen.* 51,7

IAR: adv.; var. **IARĂ**
iară: 34,30

IARĂŞI: adv.
iarăşi: 16,31; 17,2; 19,13; 21,1; rezum. cap.26; 29,2; 33,7; 34,31; 49,9

IARNA: adv.
iarna: 21,9

IATĂ: interj.
iată: 16,18; 18,17; 24,43

IAZ: s.n.
iaz: *sg. ac.* 24,41
iazul: *sg. ac.* 24,43

IDOL: s.m.
idolului: *sg. dat.* 30,19

IERI: adv.
ieri: 38,23

(a se) IERTA: v. I
va ierta: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,13
iartă: *imperativ 2.sg.* 3,15
să (să) iarte: *conj. prez. 3.pl.* 21,1
a ierta: *inf. prez.* rezum. cap.28
(să) vor ierta: *ind. viit.I. 3.pl.* 28,2

IERTARE: s.f.
iertare: *sg. ac.* cuvânt 1
iertare: *sg. nom., în sintagma* ***împreună iertare*** 19,15

IERTAT, -Ă: adj.
iertat: *n. sg. ac.* 5,5

IERUSALIMLEAN: s.m. „care este de loc din Ierusalim”
Ierusalimleanul: *sg. nom.* 50,29

(a) IEȘI: v. IV
au ieșit: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,10
am ieșit: *ind. pf.c. 1.sg.* 24,5, 41
a ieși: *inf. prez.* 25,34
ies: *ind. prez. 3.pl.* 28,14; 41,19
ieși: *imperativ 2.sg.* 29,34
iase: *ind. prez. 3.sg.* 30,8; 42, 13
va ieși: *ind. viit.I. 3.sg.* 30,8

IEȘIRE: s.f.
ieșiri: *sg. gen.* 11,28; 33,24; 40,1
ieșirea: *sg. ac.* 14,17; 30,5; 38,24
ieșire: *sg. ac.* 25,34; 43,2
ieșirile: *pl. ac.* 50,8

ILĂU: s.n.; var. (Înv.) **ILEU**
ileu: *sg. ac.* 38,29

(a se) IMPUTA: v. I; var. (Înv.) **(a se) ÎMPUTA**
a (să) împuta: *inf. prez.* rezum. cap.15
(nici) împuta: *imperativ prohib. 2.sg.* rezum. cap.41
(nu) împuta: *imperativ prohib. 2.sg.* 41,28

IMPUTARE: s.f.; var. (Înv.) **ÎMPUTARE**
împutare: *sg. ac.* 22,27

IN: s.n.
in: *sg. ac., în sintagma* ***in crud*** „in aspru” 40,4

INIMĂ: s.f.
inima: *sg. nom./ac.* cuvânt 1; 1,12, 18, 40; 2,2; 3,31; 4,3, 9; 7,28; 8,3, 22; 9,13; 10,15; 11,32; 12, 15; 13,31; 14,23; 16,20, 23, 24, 25; 17,6; 19,6, 12; 21,7, 17, 29; rezum. cap.22; 22,24; 23,2; 26,4, 5, 24, 25; 27,22; 29,15; 30,24, 27; 34,6; 37,9, 21; 38,20, 21, 27, 28, 31, 34; 39,6, 41; 40,20, 26; 42,18; 43,20; 45,31; 46,13; 48,10; 49,4; 50,29, 30; 51,20, 28
inimă: *sg. ac.* rezum. cap.1; 6,35, 37; 7,5; 17,5; 25,31; rezum. cap.37; 37,17
inimă: *sg. ac., în sintagmele* ***inimă îndoită*** „inimă înșelătoare, nesinceră”/***inimă îndărătnică/slab de inimă//inima neînțeleaptă*** 1,36; 3,28; 7,9; 22,19; ; rezum. cap.36
inimile: *pl. nom./ac.* 2,10, 20
inima: *sg. nom./ac., în sintagmele* ***îndoit cu inima*** „viclean”/***slăbănojiți cu inima*** „cu inima slabă”/***inima vârtoasă*** „inimă insensibilă”/***inima ce intră prin doao căli*** „cel duplicitar”/***inima vicleană/inima înțeleaptă și înțelegătoare/ușor cu inima*** „slab de înger”/***inima întărită/inima fricoasă/inima înțeleaptă/inima îndărătnică*** 2,14, 15; rezum. cap.3; 3,27, 28, 29, 32; 19,4; 22,19, 22, 23; 36,21, 22
inimii: *sg. gen.* 5,2; 6,2; rezum. cap.7; 7,12; 11,32; 13,32; 16, 11; 18,10; 25,9, 17, 18, 31; 26,8; 27,7; rezum. cap.30; 30,12, 16, 23; 31,36; rezum. cap.33; 38,19; 40,2, 7; 50,25
inimile: *pl. nom./ac.* 17,7; 21,20; 23,28; 24,11; 31,31; 48,21
inimii: *sg. gen., în sintagma* ***ceale dinlăuntrul inimii*** „măruntaiele” (cf. lat. *praecordia, -ōrum*) 33,5

inimilor: *pl. gen.* rezum. cap.42
inima: *sg. ac., în loc. adv.* ***din toată inima*** 47,10

INIMOS, -OASĂ: adj.
inimos: *m. sg. nom., în sintagma* ***inimos în cuvinte*** rezum. cap.5

(a) INTRA: v. I; var. (Pop.) **(a) ÎNTRA**
întră: *ind. prez. 3.sg.* 2,14
va întra: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,14; 39,2
să între: *conj. prez. 3.sg.* 9,2
vei întra: *ind. viit.I. 2.sg.* 9,20

INTRARE: s.f.; var. (Înv. și rar) **ÎNTRARE**
întrarea: *sg. nom./ac.* 1,5; 19,27; 50,5
întrării: *sg. gen.* 1,7

IR: s.n. (cf. **Indice** Înț)
iruri: *pl. ac., în sintagma* ***iruri de dulceață*** 38,7

(a) ISCODI: v. IV
am iscodit: *ind. pf.c. 1.sg.* 51,20

ISPITĂ: s.f.
ispită: *sg. ac.* 2,1; 4,18; 6,7; 33,1; 44,21
ispita: *sg. nom.* rezum. cap.27; 27,6, 8

(a se) ISPITI: v. IV
să ispitești: *conj. prez. 2.sg.* 3,22
(nu) ispiti: *imperativ prohib. 2.sg.* 3,24
va ispiti: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,19; 13,14; 39,5
ispitește: *ind. prez. 3.sg.* 18,23
(să) ispitească: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.27
(s-)au ispitit: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,10
e ispitit: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 34,9, 11
ispitește: *imperativ 2.sg.* rezum. cap.37; 37,30
[vei fi] ispitit: *pasiv ind. viit.I. 2.sg.* 42,8

ISPRAVNIC: s.m.
ispravnic: *sg. ac.* 17,14

ISTEȚ, ISTEAȚĂ: s.m./f.
(cel) isteț: *s.m. sg. nom.* 18,28

ISTEȚIE: s.f.
istețiile: *pl. ac.* 1,6
isteție: *sg. nom.* 19,22

(a) IUBI: v. IV
iubesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.1; 1,10, 15; 2,18, 19; 4,15; 34,15
iubiți: *imperativ 2.pl.* 2,10
iubește: *ind. prez. 3.sg.* 3,4, 27; 4,13, 15; 13,19; rezum. cap.14; 30,1; 31,5; 32,5; 47,24
vei fi iubit: *pasiv ind. viit.I. 2.sg.* 3,19
a iubi: *inf. prez.* rezum. cap.6; 10,10
vei iubi: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,34
iubească: *imperativ 2.sg.* 7,23, 32; rezum. cap.13; 13,18; 27,18
iubi: *inf. prez. fără* **a** 8,20
va fi iubită: *pasiv ind. viit.I. 3.sg.* 15,13
au iubit: *ind. pf.c. 3.sg.* 47,10
ai fost iubit: *pasiv ind. pf.c. 2.sg.* 47,17

IUBIRE: s.f.
iubirea: *sg. nom., în sintagma* ***iubirea lui Dumnezeu*** 1,14
iubirea: *sg. nom./ac.* 3,1; rezum. cap.6; 11,15; rezum. cap.27; 40,20
iubire: *sg. ac.* 7,39
iubiri: *sg. gen.* 24,24
iubirii: *sg. gen.* 25,16

IUBIT, -Ă: adj./s.
iubit: *adj. m. sg. nom./ac.* 7,20; 20,13
iubitul: *s.m. sg. nom.* 45,1; 46,16

IUBITOR, -TOARE: s.m./f.
iubitoriul: *s.m. sg. nom.* rezum. cap.31

IUTE: adj./adv.
iute: *adv.* 18,18
iute: *adj. m. sg. nom.* 31,27

(a se) IUŢI: v. IV
să (te) iuţeşti: *conj. prez. 2.sg.* 12,12
(s-)au iuţit: *ind. prez. 3.sg.* 14,1
(să) va iuţi: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,23

IUŢIME: s.f. „furie"
iuţimea: *sg. nom./ac.* 27,33; 36,8; 39,33, 34; 40,4; 45,23
iuţime: *sg. ac.* 39,16

(a se) IZBĂVI: v. IV
să (să) izbăvească: *conj. prez. 3.sg.* 6,2
va izbăvi: *ind. viit.I. 3.sg.* 33,1; 40,24
izbăvind: *gerunziu* rezum. cap.35
(s-)au izbăvit: *ind. pf.c. 3.pl.* 46,10
au izbăvit: *ind. pf.c. 3.sg.* 47,31; rezum. cap.48; 50,4
să izbăvească: *conj. prez. 3.sg.* 50,26
ai izbăvit: *ind. pf.c. 2.sg.* 51,3, 4, 16
izbăveşti: *ind. prez. 2.sg.* 51,12

IZBÂNDĂ: s.f. (În v. şi rar) „pedeapsă", „răzbunare"
izbândă: *sg. ac.* 5,1; 28,1; 39,33, 35
izbândii: *sg. gen.* 5,9, 10; 12,4
izbânda: *sg. nom./ac.* 7,19; 12,4, 7; 25,21; 27,31; rezum. cap.28; 35,23

(a se) IZBÂNDI: v. IV (Înv.) „a răzbuna"
izbândind: *gerunziu* 5,3; 39,36
va izbândi: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,3
(să) va izbândi: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,30
a (să) izbândi: *inf. prez.* 28,1
(m-)am izbândit: *ind. pf.c. 1.sg.* 34,13

(a) IZBUCNI: v. IV; var. **(a) IZBUGNI**
izbugnesc: *ind. prez. 3.pl.* 11,32

IZVODIRE: s.f.
izvodirea: *sg. ac.* rezum. cap.1; rezum. cap.24

IZVOR: s.n.
izvorul: *sg. nom./ac.* 1,5; 21,16
izvoarăle: *pl. ac.* 39,17

Î

(a se) ÎMBĂTA: v. I
voiu îmbăta: *ind. viit.I. 1.sg.* 24,42
(te) îmbată: *imperativ 2.sg.* 32,17
au îmbătat: *ind. pf.c. 3.sg.* 39,28

(a) ÎMBĂTRÂNI: v. IV
îmbătrâneaşte: *imperativ 2.sg.* 2,6
îmbătrânesc: *ind. prez. 3.pl.* 8,7; 11,16
îmbătrâneaşte: *imperativ 2.sg.* 11,21

(a se) ÎMBLÂNZI: v. IV
îmblânzeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 6,5
(să) va îmblânzi: *ind. viit.I. 3.sg.* 34,23
vor îmblânzi: *ind. viit.I. 3.pl.* 39,34
au îmblânzit: *ind. pf.c. 3.sg.* 43,25
a îmblânzi: *inf. prez.* 45,20; 48,10

(a se) ÎMBOGĂŢI: v. IV
(să) va îmbogăţi: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,1
a (să) îmbogăţi: *inf. prez.* 27,1

(a se) ÎMBRĂCA: v. I
vei îmbrăca: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,32
(să) va îmbrăca: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,1; 43,22
va îmbrăca: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,5
au îmbrăcat: *ind. prez. 3.sg.* 17,2; 45,9 (forma din urmă a fost corectată în text din ***au îngropat***, după ***induit*** din *Vulgata*)
(te) vei îmbrăca: *ind. viit.I. 2.sg.* 27,9
(să) îmbracă: *ind. prez. 3.sg.* 40,4
(s-)au îmbrăcat: *ind. pf.c. 3.sg.* 45,16
îmbrăcându(-să): *gerunziu* 50,11

ÎMBRĂCĂMINTE: s.f.
îmbrăcăminte: *sg. ac.* 45,10
îmbrăcămintea: *sg. ac.* 50,12

(a) ÎMBRĂŢIŞA: v. I
vor îmbrăţişa: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,13
îmbraţişe: *ind. prez. 3.sg.* 30,21

ÎMBRĂŢIŞARE: s.f.
îmbrăţişarea: *sg. ac.* rezum. cap.24

(a se) ÎMBUCA: v. I
să (să) îmbuce: *conj. prez. 3.sg.* 36,11
va îmbuca: *ind. viit.I. 3.sg.* 43,23

(a) ÎMPĂCA: v. I
a împăca: *inf. prez.* 48,10

ÎMPĂCĂCIUNE: s.f.
împăcăciunea: *sg. nom.* 27,23

ÎMPĂRAT: s.m.
împărat: *sg. nom./ac.* cuvânt 1; 18,1; 24,34
Împăratul: *sg. nom.* (aici) „Dumnezeu" 1,8
împăratul: *sg. nom./ac.* 7,4, 5; 10,3, 12; 38,2; 51,7
împăraţilor: *pl. gen.* 8,3; 45,3
împăratului: *sg. gen./dat.* 45,31; 46,23; 48,26
împăraţi: *pl. ac.* 48,6, 8
împăraţii: *pl. nom.* rezum. cap.49; 49,6
Împăratului: *sg. gen./dat., în sintagmele* ***Împăratului celui preaînalt/Împăratului celui înalt*** 50,15, 17
Împărate: *sg. voc., în sintagma* ***Doamne Împărate*** 51,1

(a) ÎMPĂRĂŢI: v. IV
au împărăţit: *ind. pf.c. 3.sg.* 47,15
a împărăţi: *inf. prez.* 47,23

ÎMPĂRĂŢIE: s.f.
împărăţiia: *sg. nom./ac.* 10,8; 46,16
împărăţiii: *sg. gen.* 47,13
împărăţia: *sg. ac.* 47,23; 49,7
împărăţie: *sg. ac.* 47,23

(a se) ÎMPĂRTĂŞI: v. IV „a se face părtaş la ceva"; „a sta la un loc", „a pune laolaltă" (cf. lat. *communicō*)
(nu te) împărtăşi: *imperativ prohib. 2.sg.* 8,5
(să) va împărtăşi: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,1, 3, 21
(să) împărtăşaşte: *ind. prez. 3.sg.* 13,2

ÎMPĂRTĂŞIRE: s.f. „înţelegere"
împărtăşire: *sg. nom.* 22,27

(a se) ÎMPĂRŢI: v. IV
va împărţi: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,24; 27,28
au împărţit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 20,19; 44,26; 45,25
a (să) împărţi *inf. prez.* rezum. cap.33
împarţi: *ind. prez. 2.sg.* 33,24

ÎMPĂRŢIRE: s.f.
împărţirea: *sg. ac.* 14,15

(a se) ÎMPIEDICA: v. I; var. **(a se) ÎMPIEDECA**
au împiedecat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,26
(te) vei împeideca: *ind. viit.I. 2.sg.* 32,25
(s-)au împiedecat: *ind. pf.c. 3.sg.* 46,5

(a) ÎMPISTRI: v. IV
împistreaşte: *ind. prez. 3.sg.* 38,28

(a se) ÎMPODOBI: v. IV
împodobit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 16,27
va împodobi: *ind. viit.I. 3.sg.* 38,31
au împodobit: *ind. pf.c. 3.sg.* 42,21
(s-)au împodobit: *ind. pf.c. 3.pl.* 48,11
a împodobi: *inf. prez.* 50,15

ÎMPODOBIT, -Ă: adj.
împodobită: *f. sg. ac.* 9,8
împodobite: *n. pl. nom.* 45,14
împodobit: *n. sg. ac.* 50,10

ÎMPOTRIVĂ: adv./prep.; var. (În v. şi pop.) **ÎMPROTIVĂ**
împotriva: *prep.* rezum. cap.3; 3,33; 4,32; 6,12, 15; rezum. cap.8; 8,2, 14, 17; 22,21, 22; rezum. cap.23; 23,33; rezum. cap.28; 29,16.17.18; 30,6; rezum. cap.33; 33,15; 37,5; 38,30; 42,25; 45,22; 46,8, 9; 47,10; 48,20
împotrivă: *adv.* rezum. cap.4; 4,30; 36,22

(a se) ÎMPOTRIVI: v. IV; var. **(a se) ÎMPROTIVI**
(să) va împotrivi: *ind. viit.I. 3.sg.* 29,7

ÎMPOTRIVITOR, -TOARE: adj.; var. **ÎMPROTIVITORIU**
împotrivitoriu: *m. sg. nom.* 23,15
împotrivitoare: *f. sg. nom.* 25,30

ÎMPREJUR: adv./prep.; var. (În v.) **ÎMPREGIUR**
împrejur: *adv. în sintagma* ***împrejur văzătoriul Dumnezeu*** (cf. lat. *circumspector Deus*) 7,12
împregiur: *adv.* 9,7; 45,9, 10; 46,19
împregiurul: *prep.* 30,18; 43,13; 50,13, 14

(a) ÎMPRESURA: v. I
va împresura: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,8
au împresurat: *ind. pf.c. 3.pl.* 45,22; 51,5

ÎMPRESURARE: s.f.
împresurarea: *sg. ac.* 51,6

(a se) ÎMPREUNA: v. I
împreună(-te): *imperativ 2.sg.* 2,3
(te) împreună: *imperativ 2.sg.* 6,35
(să) va împreuna: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,20
împreunându(-să): *gerunziu* 26,9; 40,23
am împreunat: *ind. pf.c. 1.sg.* 37,1

ÎMPREUNARE: s.f.
împreunarea: *sg. nom./ac.* 9,20; 18,32; 49,1
împreunare: *sg. nom.* 13,22
împreunarea: *sg. nom., în sintagma* ***împreunarea poftii*** „dorinţa de satisfacere a instinctului sexual” 23,6
împreunare: *sg. ac., în sintagma* ***împreunare streină*** „relaţie sexuală în afara căsătoriei” 23,32

ÎMPREUNĂ: adv.
împreună: 8,18; 11,16; 16,19; 18,1; 23,18; 25,23; 28,29; 32,12; 39,2, 19; 42,9; 50,19; 51,15
împreună: *adv. în sintagma* ***împreună iertare*** 19,15

ÎMPRUMUT: s.n.
împrumut: *s.n. sg. ac., în loc. v.* ***dă împrumut*** 20,16

(a se) ÎMPRUMUTA: v. I
a împrumuta: *inf. prez.* rezum. cap.8
(nu) împrumuta: *imperativ prohib. 2.sg.* 8,15
vei împrumuta: *ind. viit.I. 2.sg.* 8,15
(să) împrumută: *ind. prez. 3.sg.* 19,3
împrumută: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.29
împrumutează: *ind. prez. 3.sg.* 29,1
împrumutează: *imperativ 2.sg.* 29,2
au împrumutat: *ind. pf.c. 3.pl.* 29,10

ÎMPRUMUTARE: s.f.
împrumutare: *sg. ac.* 18,33; rezum. cap.29
împrumutarea: *sg. ac.* 29,4
împrumutării: *sg. gen.* 29,35

(a) ÎMPUNGE: v. III „a înţepa”
împunge: *ind. prez. 3.sg.* 22,24

(a se) ÎMPUTA: v. I; vezi **(a se) IMPUTA**

ÎMPUTARE: s.f.; vezi **IMPUTARE**

(a se) ÎMPUŢINA: v. I
vei împuţina: *ind. viit.I. 2.sg.* 28,10
împuţinează: *ind. prez. 3.pl.* 30,26
(să) împuţină: *ind. prez. 3.sg.* 31,33
împuţinând: *gerunziu* 31,40
(nu) împuţina: *imperativ prohib. 2.sg.* 35,10
(să) împuţinează: *ind. prez. 3.sg.* 41,3; 42,22
au împuţinat: *ind. pf.c. 3.sg.* 48,2

ÎMPUŢINARE: s.f.
împuţinarea: *sg. ac.* 31,4
împuţinare: *sg. nom.* 39,23

ÎMPUŢINAT, -Ă: s.m./f.
(cel) împuţinat: *s.m. sg. ac., în sintagma* ***cel împuţinat de priceapere*** „neînţelept ul” 47,28

ÎNAINTE: adv./prep.; var. (Reg.) **NAINTE**
înainte: *adv. în loc. adv.* ***mai înainte*** 1,1, 4; rezum. cap.11; 11,30; 14,13, 17; 18,19, 20, 21, 23; 23,29; 24,5, 14; 27,8, 32; 30,26; 37,9; 37,20; 40,16; 41,5; 42,21; 45,15; 46,4, 22; 48,28; 51,18, 19, 38
înainte: *adv.* 4,12; 15,17; rezum. cap.17; 17,26; 18,10; rezum. cap.21; 31,19; 39,39; rezum. cap.40; 45,6
naintе: *adv. în loc. adv.* ***mai naintе*** 11,7; rezum. cap.14; 19,17
înaintе: *adv. în sintagmele* ***cea înainte creaderea/cea înainte judecată*** „părere”, „presupunere” (cf. lat. *praesumtiō, -ōnis*) 35,24; 37,3
înainte: *adv. în sintagma* ***şezătoriul înainte/şezătoriului înainte*** (cf. lat. *praeses, -sidis* „care este în frunte” „conducător”) 39,4; 41,21
înaintea: *prep.* 1,37; 2,20; 3,20; 6,23; rezum. cap.7; 7,5, 37; 8,19, 21; rezum. cap.9; 10,7; 11,28; 15,18; 16,18, 31; 17,13, 16, 17, 22; 18,20; 22,30; 23,19; 24,14; 25,1, 35; 27,26; 30,5; 32,14; 34,24; rezum. cap.35; 35,6, 8; 36,4; 37,20; 38,15, 33; 39,6, 24, 25; 42,1, 8; 43,17; 45,3; 46,22; 48,25; 50,15, 18; 51,3, 19

ÎNALT, -Ă: adj./s.; var. (Înv.) **NALT**
(ceale) înalte: *s.f. pl. ac.* 1,5; 22,21
(ceale mai) înalte: *s.f. pl. ac.* (probabil) „tentaţiile dooctrinelor ezoterice” (cf. Anania 2001, p.1302); „înălţimile” 3,22; 26,21
(celor) înalţi: *s.m. pl. gen.* 24,11
(Celui) Înalt: *s.m. sg. gen., în sintagmele* ***mânile Celui Înalţ/leagea Celui Înalt*** 43,13; 44,20
(Celui) Înalt: *s.m. sg. dat.* 47,9
(mai) înalţi: *adj. m. pl. nom.* rezum. cap.38
înalt: *adj. m./n. sg. ac./gen./dat.* 46,11; 50,17, 19, 21
înalţi: *adj. m. pl. nom.* 50,2
naltul: *s.n. sg. ac.* 1,2

ÎNAPOI: adv.
înapoi: 4,6; 48,26

(a se) ÎNĂLȚA: v. I
înalță: *ind. prez. 3.sg./pl.* 1,24; 7,12; 21,23; 34,1; 40,26
(nu te) înălța: *imperativ prohib. 2.sg.* 10,29; 32,1, 6
va înălța: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,1; 15,4; 20,30; 28,12; 38,3
să (te) înalți: *conj. prez. 2.sg.* 11,4
au înălțat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 11,13; 33,10, 12; 46,23; 47,13; 48,20; 49,14
(să) înălța: *ind. imp. 3.sg.* 16,10
(să) va înălța: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,30; 24,3
(să) înalță: *ind. prez. 3.sg.* 22,30; 50,11
(m-)am înălțat: *ind. pf.c. 1.sg.* 24,17, 18, 19
înălțindu(-să): *gerunziu* 33,33
înălțind: *gerunziu* 34,20
înălțați: *imperativ 2.pl.* 43,33
înălțându-: *gerunziu* 43,34
a înălța: *inf. prez.* 44,23; 47,6
înălțat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 45,7
înălțat-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 51,13

ÎNĂLȚARE: s.f.
înălțarea: *sg. nom./ac.* 23,5; rezum. cap.51

ÎNĂLȚIME: s.f.; var. (În v. și rar) **NĂLȚIME**
înnălțime: *sg. ac.* 16,16; 51,26
înălțimii: *sg. gen.* 17,31; 43,1
înălțimea: *sg. ac.* 26,12
-nălțime: *sg. ac.* 27,28
înălțime: *sg. ac.* 37,18; 43,10
nălțime: *sg. ac.* 43,9
nălțimea: *sg. nom.* 50,2

ÎNCĂLȚĂMINTE: s.f.; var. **CĂLȚĂMINTE**
călțăminte: *pl. ac.* 46,22

(a se) ÎNCELUI: v. IV
(nu) încelui: *imperativ prohib. 2.sg.* 7,23
(să) va încelui: *ind. viit.I. 3.sg.* 37,23

(a) ÎNCEPE: v. III
va începe: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,17; 18,6
începe: *ind. prez. 3.sg.* 36,26; 38,16

ÎNCEPERE: s.f.
începerea: *sg. ac., în sintagma* ***începerea celor sfinte*** (aici) „pârga celor sfinte” 7,35
începerile: *pl. nom.* 16,26
începerea: *sg. nom.* rezum. cap.25; 25,16, 33

ÎNCEPUT: s.n.; var. (Înv.) **CEPUT**
începutul: *sg. nom./ac.* 1,16; 10,14, 15; 11,3; rezum. cap.29; 29,28; 36,17; 39,31
-ceput: *sg. ac., în loc. adv.* ***din-ceput*** 15,14; 16,25, 26; 36,13; 43,35; 51,28
început: *sg. ac., în loc. adv.* ***din început*** 24, 14; 31,35; 39,30, 38
început: *sg. ac., în loc. adv.* ***până la început*** „până la momentul inițial” 45,15

ÎNCET: adv.
încet: 19,1

(a) ÎNCETA: v. I
vor înceta: *ind. viit.I. 3.pl.* 7,2
a înceta: *inf. prez.* 10,20; rezum. cap.28; rezum. cap.29
au încetat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 16,27; 43,25
va înceta: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,23
voiu înceta: *ind. viit.I. 1.sg.* 24,14, 46
încete: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 30,1
înceată: *imperativ 2.sg.* 31,20
neîncetând: *gerunziu* 6,37

ÎNCETARE: s.f.
încetare: *sg. ac., în loc. adv.* ***fără încetare*** 20,28

ÎNCHEIETURĂ: s.f.; var. (Înv. și reg.) **ÎNCHIETURĂ**
închieturii: *sg. gen.* 27,2

(a) ÎNCHIDE: v. III
închide: *imperativ 2.sg.* 29,15

(a se) ÎNCHINA: v. I
(să) închină: *ind. prez. 3.sg./pl.* 35,20; 41,25
a (să) închina: *inf. prez.* 50,19

(a) ÎNCHIPUI: v. IV
va închipui: *ind. viit.I. 3.sg.* 38,33

ÎNCHIS, -Ă: adj.
închisă: *f. sg. ac.* 30,18

(a se) ÎNCHIZĂȘUI: v. IV; var. (Neob.) **(a se) ÎNCHIZEȘA**
a (să) închizeșea: *inf. prez.* rezum. cap.8
(nu te) închizeșa: *imperativ prohib. 2.sg.* 8,16
(te) vei închizeșa: *ind. viit.I. 2.sg.* 8, 16
(să) închizășuiaște: *ind. prez. 3.sg.* 29,19

(a) ÎNCINGE: v. III
au încins: *ind. pf.c. 3.sg.* 45,9, 10

ÎNCINS, -Ă: adj. (aici) „pregătit”, „gata de...”
încins: *m sg. ac.* 36,28

(a) ÎNCONJURA: v. I; var. (Reg.) **(a) ÎNCUNJURA**
încungiură: *ind. prez. 3.sg.* 23,26
am încungiurat: *ind. pf.c. 1.sg.* 24,8
încungiurând: *gerunziu* 29,25
încungiurat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 43,13
au încungiurat: *ind. pf.c. 3.sg.* 51,6
încungiuratu(-)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 51,10

ÎNCONJURARE: var. (Reg.) **ÎNCUNJURARE**
încungiurarea: *sg. ac., în sintagma* ***încungiurarea ceriului*** „rotundul cerului” 24,8

ÎNCONJURĂTOR, -TOARE: adj.; var. (Reg.) **ÎNCUNJURĂTOR, -TOARE**
încungiurători: *m. pl. ac.* rezum. cap.29

(a se) ÎNCREDINȚA: v. I
(nu te) încredința: *imperativ prohib. 2.sg.* 7,28
(nici te) încredința: *imperativ prohib. 2.sg.* 32,25

(a) ÎNCUIA: v. I
încuie: *imperativ 2.sg.* 42,7

ÎNCUIETOARE: s.f.
încuietori: *pl. ac.* 28,28
încuietorile: *pl. nom.* 49,15

(a) ÎNCUNUNA: v. I
au încununat: *ind. pf.c. 3.sg.* 45,9

ÎNCUNUNARE: s.f.
încununării: *sg. gen.* 32,3

ÎNDATĂ: adv.
îndată: 11,23

ÎNDĂRĂTNIC, -Ă: adj.
îndărăvnică: *f. sg. nom./ac., în sintagma* ***inimă îndărăvnică/inima îndărăvnică*** 3,28; rezum. cap.36; 36,22

(a se) ÎNDELETNICI: v. IV
(să) va îndeletnici: *ind. viit.I. 3.sg.* 39,1

(a se) ÎNDEMNA: v. I
îndeamnă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4; rezum. cap.7; rezum. cap.17; rezum. cap.24
(să) îndeamnă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.23

(a se) ÎNDESTULA: v. I
îndestulându(-te): *gerunziu* rezum. cap.41

ÎNDESTULAT, -Ă: adj.; var. **ÎNDESTULIT, -Ă**
îndestulite: *f. sg. gen.* rezum. cap.40
îndestulat: *m. sg. gen.* 40,18

(a se) ÎNDOI: v. IV „a șovăi”
(nu te) îndoi: *imperativ prohib. 2.sg.* 10,29

ÎNDOIT, -Ă: adj./s./adv.
îndoită: *adj. f. sg. nim./ac., în sintagmele* ***inimă îndoită*** „inimă înșelătoare, nesinceră”/***limba îndoită*** „limba înșelătoare; caracteristică a celui duplicitar sau de rea-credință”/***răsplătirea îndoită*** „răsplată de două ori mai mare”/***îndoită zidire*** „dublă zidire; nu se știe însă ce reprezintă această ***îndoită zidire***” (cf. Anania 2001, p.1377) 1,36; 5,11; 20,10; 50,2
îndoit: *adj. m. sg. nom.* „neliniștit”, „îngrijorat” (cf. lat. anxius) 5,10
îndoite: *adj. f./n. pl. ac., în sintagmele* ***îndoite păcate*** „păcate săvârșite de două ori”/***îndoite răotăți*** „răutăți de două ori mai mari” 7,8; 12,7
îndoit: *adj. n. sg. nom.* „de două ori mai mare” 26,1
îndoite: *adj. n. pl. nom.* „împerecheate” 42,25
(celui) îndoit: *s.m. sg. dat., în sintagma* ***celui îndoit cu inima*** „vicleanului” 2,14
(cel) îndoit: *s.m. sg. nom., în sintagma* ***cel îndoit la limbă*** „ipocritul”, „perfidul” (cf. lat. *bilinguis*) 28,15
îndoit: *adv.* 23,13

ÎNDRĂZNEȚ, -EAȚĂ: adj./s.
(cel) îndrăzneț: *s.m. sg. ac.* rezum. cap.8; 8,18, 19; 22,5
îndrăzneață: *adj. f. sg. ac., în sintagma* ***limba îndrăzneață*** 21,8

(a) ÎNDRĂZNI: v. IV
(nu) îndrâzni: *imperativ prohib. 2.sg.* 32,13

ÎNDRĂZNIRE: s.f.
îndrăznirii: *sg. gen.* 1,28

(a se) ÎNDREPTA: v. I
a îndrepta: *inf. prez.* cuvânt 1; 42,2
va îndrepta: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,18; 10,32; 27,15; 39,10
(să) îndrepta: *inf. prez. fără* ***a*** 1,28
îndreptează: *imperativ 2.sg.* 2,6; 5,18; 14,16; 36,19
au îndreptat: *ind. pf.c. 3.pl.* 13,26
(să) va îndrepta: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,21; 18,1; 23,14; 26,28; 31,5
îndreptează: *ind. prez. 3.sg.* 18,17
a (te) îndrepta: *inf. prez.* 18,22
să îndrepteze: *conj. prez. 3.sg.* 37,19; 38,14
îndreaptă: *imperativ 2.sg.* 38,10
(s-)au îndreptat: *ind. pf.c. 3.pl.* 39,29; 49,3
am îndreptat: *ind. pf.c. 1.sg.* 51,27

ÎNDREPTĂTOR, -TOARE: s.m./f. „conducător”
îndreptătoriu: *s.m. sg. ac./gen.* rezum. cap.10; 10,4 rezum. cap.32; 32,1
îndreptătoriul: *s.m. sg. nom.* 10,2, 24
îndreptătătorii: *s.m. pl. ac.* (aici) „oameni drepți” 29,24

(a se) ÎNDULCI: v. IV
va îndulci: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,12; 27,26
îndulcește: *ind. prez. 3.sg.* 12,15
(nici te) îndulci: *imperativ prohib. 2.sg.* 16,1
(nu te) îndulci: *imperativ prohib. 2.sg.* 18,32
(s-)au îndulcit: *ind. pf.c. 3.sg.* 38,5
(să) va îndulci: *ind. viit.I. 3.sg.* 40,18, 32; 49,2

(a se) ÎNFIGE: v. III
înfingând: *gerunziu* 14,25
(să) înfinge: *ind. prez. 3.sg.* 27,2

ÎNFIPT, -Ă: adj.
înfipt: *m sg. nom.* (aici) „statornic” 6,11
înfiptă: *f. sg. nom.* 19,12

(a) ÎNFLORI: v. IV; var. (Înv.; Ban.) **(a) ÎNFLURI**
înfluriți: *imperativ 2.pl.* 39,19
au înflurit: *ind. pf.c. 3.sg.* 51,19

(a) ÎNFRÂNGE: v. III
a înfrânge: *inf. prez.* 46,9

(a) ÎNFRUMUSEȚA: v. I; var. (Înv.) **(a) ÎNFRÂMSĂȚA**
au înfrâmsățat: *ind. pf.c. 3.pl.* 47,12

ÎNFRUMUSEȚAT, -Ă: adj.; var. (Înv.) **ÎNFRÂMȚĂȘAT; ÎNFRÂMSĂȚAT**
înfrâmțășată: *f. sg. nom.* 25,6, 7
înfrâmsățată: *f. sg. nom.* 35,26
(foarte) înfrâmsățat: *n. sg. nom.* 43,12

(a) ÎNFRUNZI: v. IV
înfrunziți: *imperativ 2.pl.* 39,19

(a) ÎNGĂDUI: v. IV
va îngădui: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,15
au îngăduit: *ind. pf.c. 3.pl.* 16,9
să îngăduiască: *conj. prez. 3.pl.* 23,2
a îngădui: *inf. prez.* rezum. cap.30

(aa se) ÎNGĂZDĂCI: v. IV (cf. **Indice** Fc)
(să) îngăzdăcească: *ind. prez. 3.sg.* 11,18

ÎNGER: s.m.
îngerul: *sg. nom.* 48,24

(a se) ÎNGHEȚA: v. I
va îngheța: *ind. viit.I. 3.sg.* 43,21
(s-)au înghețat: *ind. pf.c. 3.sg.* 43,22

(a) ÎNGHIȚI: v. IV
va înghiți: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,22

(a) ÎNGRĂDI: v. IV
a îngrădi: *inf. prez.* rezum. cap.28
îngrădește: *imperativ 2.sg.* 28,28

(a se) ÎNGRĂȘA: v. I
(nu te) îngrășa: *imperativ prohib. 2.sg.* 13,13
va îngrășa: *ind. viit.I. 3.sg.* 26,16
îngrașe: *ind. prez. 3.sg.* 35,8
îngrașe: *imperativ 2.sg.* 38,11

(a se) ÎNGREUIA: v. I
(să) va îngreoia: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,29; 21,27; 22,17
să îngreoiază: *conj. prez. 3.sg.* 8,18
îngreoaie: *ind. prez. 3.sg.* 10,11
(mă) îngreoiez: *ind. prez. 1.sg.* 25,3

(a se) ÎNGROPA: v. I
(s-)au îngropat: *ind. pf.c. 3.pl.* 44,14

ÎNGROPARE: s.f.
îngropării: *sg. gen.* 40,1

ÎNGROPĂCIUNE: s.f.
îngropăciunea: *sg. ac.* 38,16

(a se) ÎNGROZI: v. IV
(să) va îngrozi: *ind. viit.I. 3.sg.* 38,4

(a se) ÎNGUSTA: v. I
(să) va îngusta: *ind. viit.I. 3.sg.* 27,2

(a se) ÎNMULŢI: v. IV
înmulţeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 6,5; 24,36; 34,10; 35,1
(să) vor înmulţi: *ind. viit.I. 3.pl.* 16,1
să (să) înmulţească: *conj. prez. 3.pl.* 23,3
vor înmulţi: *ind. viit.I. 3.pl.* 40,15

(a) ÎNNOI: v. IV; var. (Înv.) **(a) ÎNOI**
înoiaşte: *imperativ 2.sg.* 36,6
înoiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 38,30
au înoit: *ind. pf.c. 3.sg.* 46,16; 50,29
a înoi: *inf. prez.* 49,9

(a se) ÎNSEMNA: v. I; var. (Reg.) **(a) ÎNSĂMNA**
(să) va însămna: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,5, 6

ÎNSEMNARE: s.f.; var. (Reg.) **ÎNSĂMNARE**
însămnare: *sg. nom.* 5,17; 22,33

ÎNSEMNAT, -Ă: adj.; var. (Reg.) **ÎNSĂMNAT, -Ă** (aici) „gravat"; „inscripţionat"
însămnate: *f. pl. ac.* 45,13
însămnată: *f. sg. nom.* 45,14

(a) ÎNSETOŞA: v. I; var. **(a) ÎNSĂTOŞA** (Înv. şi reg.) „a înseta"
vor însătoşa: *ind. viit.I. 3.pl.* 24,29
însătoşază: *ind. prez. 3.pl.* 51,32

(a se) ÎNSOŢI: v. IV
(să) va însoţi: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,20

ÎNSOŢIRE: s.f.
însoţirea: *sg. nom.* rezum. cap.6; rezum. cap.13

(a) ÎNSTRĂINA: v. I; var. **(a) ÎNSTREINA**
au înstreinat: *ind. pf.c. 3.sg.* 29,25; 47,28, 30

(a se) ÎNŞELA: v. I
va înşela: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,7; 29,8
să (te) înşeli: *conj. prez. 2.sg.* 13,11
înşelat iaste: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 13,27
(nu te) înşela: *imperativ prohib. 2.sg.* 14,14
au înşelat: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,12
înşală: *ind. prez. 3.sg./pl.* rezum. cap.29; 31,34; rezum. cap.34; 34,25, 27
a (să) înşela: *inf. prez.* 29,10
(s-)au înşelat: *ind. pf.c. 3.sg.* 37,24

ÎNŞELAT, -Ă: adj.
înşelat: *m. sg. nom./dat.* 13,10, 26

ÎNŞELĂCIUNE: s.f.
înşelăciune: *sg. ac.* 1,40

ÎNŞEPTIT, -Ă: adj./adv.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Chir Chesarie, episcopul Rîmnicului, *Mineiul*, luna lui octombrie, care s-au tipărit acum întîiu rumâneste..., 1776.
înşeptite: *adj. f. pl. ac.* 7,3
înşeptiţi: *adj. m. pl. nom.* 20,14
înşeptit: *adv.* 20,12; 40,8

ÎNŞTIINŢARE: s.f.
înştiinţare: *sg. ac.* 46,23

(a) ÎNTĂRÂTA: v. I
întărâtă: *ind. prez. 3.sg.* 3,18; 30,3
să întărâţi: *conj. prez. 2.sg.* 4,2
(nu) întărâta: *imperativ prohib. 2.sg.* 31,30
a întărâta: *inf. prez.* 47,22
întărâtându-: *gerunziu* 48,2

ÎNTĂRÂTARE: s.f.
întărâtare: *sg. nom.* 31,38

(a se) ÎNTĂRI: v. IV
să (să) întărească: *conj. prez. 3.pl.* cuvânt 1
au întărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,3; 17,20; 39,33; 42,17; 44,25; 48,19; 49,4, 12; 50,1
întăreaşte: *ind. prez. 3.sg.* 3,11
va întări: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,20; 40,19; 42,26
(te) vei întări: *ind. viit.I. 2.sg.* 7,39
(să) întăreaşte: *ind. prez. 3.sg.* 13,25
(să) va întări: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,3
(m-)am întărit: *ind. pf.c. 1.sg.* 24,15; 39,38; 51,25
întăreaşte: *imperativ 2.sg.* 26,13; 29,3; 42,11
vor întări: *ind. viit.I. 3.pl.* 38,38
a întări: *inf. prez.* rezum. cap.42
(s-)au înmtărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 43,28
(ne) vom întări: *ind. viit.I. 1.pl.* 43,30

ÎNTĂRIME: s.f. „sprijin" (cf. lat. *firmāmentum, -i*)
întărimea: *sg. nom.* 49,17

ÎNTĂRIRE: s.f.
întărire: *sg. ac.* 3,34; 4,17
întărirea: *sg. nom./ac.* 27,9; 34,19

ÎNTĂRIT, -Ă: adj.
întărită: *f. sg. nom.* 22,19
întărite: *n. pl. nom.* 26,23

ÎNTÂI, -A: num. ord./adj./adv.
întâiu: *num. ord.* 12,17; 24,38; 31,16, 20, 21; 32,15
întâi: *adv.* rezum. cap.21; rezum. cap.44; 45,26
întâiu: *adv.* 23,33
întâi: *adv.* 31,12
întâiu: *adv. în loc. adv.* ***mai întâiu*** 31,21
întâiu: *adj. inv. în sintagma* ***întâiu născut*** 24,5
întâi: *adj. inv.* 32,5
întâiului: *adj. m. sg. dat., în sintagma* ***întâiului născut*** 36,14

(a) ÎNTÂMPINA: v. I
va întâmpina: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,2; 31,27
vor întâmpina: *ind. viit.I. 3.pl.* 15,7; 33,1
întâmpinând: *gerunziu* 43,24

ÎNTÂMPINARE: s.f.
întâmpinarea: *sg. ac.* 19,26

(a se) ÎNTÂMPLA: v. I
(s-)au întâmplat: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,4
(să) va întâmpla: *ind. viit.I. 3.sg.* 37,11

(a) ÎNTÂRZIA: v. I
întârzie: *ind. prez. 3.sg.* 7,20; rezum. cap.14; 14,12
va întârziia: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,14

(a se) ÎNTEMEIA: v. I
(s-)au întemeiat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 31,11; 50,2

(a se) ÎNTINA: v. I
întina(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,1

(a se) ÎNTINDE: v. III
întinde: *imperativ 2.sg.* 7,36; 15,17
(s-)au întins: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,3
întinzând: *gerunziu* 14,13; 32,2

am întins: *ind. pf.c. 1.sg.* 24,22; 51,26
întinde: *ind. prez. 3.sg.* 27,29
(nu) întinde: *imperativ prohib. 2.sg.* 31,16
să întinzi: *conj. prez. 2.sg.* 31,21
întinzându-: *gerunziu* 48,22
întins-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 50,16

ÎNTINS, -Ă: adj.
întinsă: *f. sg. nom.* 4,36

(a se) ÎNTOARCE: v. III „a schimba direcția"; „a da înapoi", „a restitui"; „a transforma", „a schimba"; (Înv.) „a traduce"
(să) întorc: *ind. prez. 3.pl.* (aici) „se traduc" cuvânt 1; 17,28
(să) va întoarce: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,16; 6,29; 21,7; 27,10, 30; 33,32; 39,32
(nu) întoarce: *imperativ prohib. 2.sg.* 4,4, 5; 41,26
a (te) întoarce: *inf. prez.* 5,8
(să) întoarce: *ind. prez. 3.sg.* 6,9; 8,6; 33,5
(s-)au întors: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,3; 46,13; 48,26
ai întoarce: *cond. prez. 2.sg.* 8,16
întoarce: *imperativ 2.sg.* 9,8; 23,5; 29,2
va întoarce: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,15; 17,19; 27,26; 29,7
întorcându-: *gerunziu* 11,33; 14,8; 20,12
întorcându(-să): *gerunziu* 12,12
au întors: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,2; 33,12; 39,29
întoarce(-te): *imperativ 2.sg.* 17,21, 23; 38,10
(te) întoarce: *imperativ 2.sg.* 18,30
întoarce: *ind. prez. 3.sg.* 20,31; 27,1; 31,2
(să) vor întoarce: *ind. viit.I. 3.pl.* 37,2; 40,11; 41,13
a întoarce: *inf. prez.* 38,27; 48,10
să întorci: *conj. prez. 2.sg.* rezum. cap.41

ÎNTOARCERE: s.f.
întoarcerea: *sg. nom./ac.* 16,31; 41,25
întoarcere: *sg. nom.* 22,26; 38,22
întoarcerii: *sg. gen.* 41,26

(a) ÎNTRA: v. I; vezi **(a) INTRA**

ÎNTRARE: s.f.; vezi **INTRARE**

(a se) ÎNTREBA: v. I
a întreba: *inf. prez.* rezum. cap.11
vei întreba: *ind. viit.I. 2.sg.* 11,7
va întreba: *ind. viit.I. 2.sg.* 13, 14
(te) întreabă: *imperativ 2.sg.* 18,20
vei fi întrebat: *pasiv ind. viit.I. 2.sg.* 32,11

ÎNTREBARE: s.f.
întrebarea: *sg. nom./ac.* 16,22; 33,4

ÎNTREBAT, -Ă: adj.
întrebat: *m. sg. nom.* 23,11

ÎNTREIT: adv.
întreit: 43,4

(a se) ÎNTRISTA: v. I
să întristezi: *conj. prez. 2.sg.* 3,14
întristează: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.26
(s-)au întristat: *ind. pf.c. 3.sg.* 26,25; 30,5
va întrista: *ind. viit.I. 3.sg.* 30,9

ÎNTRISTARE: s.f.
întristare: *sg. nom./ac.* 4,8; 12,9; 14,10; 18,15; 30,22; 36,22; 37,1; 38,17, 19, 21
întristarea: *sg. nom./ac.* 14,1, 2; 25,17; rezum. cap.30; 30,24, 25; rezum. cap.38; 38,19, 20

(a) ÎNTUNECA: v. I
întunecă: *ind. prez. 3.sg.* 25,24
va întuneca: *ind. viit.I. 3.sg.* 36,28

ÎNTUNECARE: s.f.
întunecarea: *sg. ac.* 41,24

ÎNTUNERIC: s.n.; var. (Înv.) **ÎNTUNEARE C**
întunearicul: *sg. nom.* 11,16
întunearec: *sg. nom./ac.* 21,11; 37,16
întunearecul: *sg. nom.* 23,26

ÎNȚELEGĂTOR, -TOARE: adj.
înțelegătoare: *f. sg. nom., în sintagma* ***[inima] înțelegătoare*** 3,32

(a se) ÎNȚELEGE: v. III
au înțeles: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,7; 18,29; 23,31
(să) va înțeleage: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,30
(să) înțeleage: *ind. prez. 3.sg.* 3,31
să înțelegi: *conj. prez. 2.sg.* 5,13
înțelegând: *gerunziu* 14,23
înțeleage: *ind. prez. 3.sg.* 16,21; 23,27
să nu fie înțeleasă: *conj. pf.* (*cu participiul acordat) 3.sg.* „să nu fi înțeles" 19,13
înțelegându(-se): *gerunziu* 25,2
înțeleage: *imperativ 2.sg.* 31,18
vor înțeleage: *ind. viit.I. 3.pl.* 38,38

ÎNȚELEGERE: s.f.
înțeleagerea: *sg. nom./ac.* 1,4, 24, 26; 4,21, 29; 8,12; 16,15; 19,21; 21,13; 22,10; 24,36; 25,7; 32,22; 34,9
înțeleagerii: *sg. gen.* 2,2; 5,12; 6,24; 8,10; 15,5; 17,5; 31,2; 39,8
înțeleagere: *sg. nom./ac.* 5, 14; 9,24; 14,22; 17,6; 21,15; 22,24
înțealegerii: *sg. gen., în sintagma* ***pâinea vieții și a înțealegerii*** 15,3
înțălegerea: *sg. ac.* 21,12

ÎNȚELEPCIUNE: s.f.
înțelepciunea: *sg. nom./ac.* cuvânt 1; rezum. cap.1; 1,1, 3, 4, 24, 26, 33, 34; 3,31; rezum. cap.4; 4,12, 28, 29; rezum. cap.6; 6,18, 21, 23; 8,10; 9,24; 10,3; rezum. cap.11; 11,1, 15; 13,11; rezum. cap.14; 15,10, 19; 16,25; 18,28; 19,18, 19, 21; rezum. cap.20; 20,32, 33; 21,13, 15, 17, 21; 22,9; rezum. cap.24; 24,1, 35, 40, 46; 25,7, 13; 34,8; 37,24; rezum. cap.38; 38,25; 39,1, 12, 14; rezum. cap.41; 41,17, 18; 43,37; 44,3, 15; 50,29; 51,18
înțelepciune: *sg. nom./ac.* cuvânt 1; 1,14; 3,31; rezum. cap.4; 5,13; 14,22; rezum. cap.15; 19,20; 22,6; 25,8; 27,12; 38,25; 45,31; 47,16; 51,22, 23
înțelepciunii: *sg. gen./dat.* cuvânt 1; 1,5, 6, 7, 16, 20, 22, 25, 26, 31; 3,1; 6,35, 37; 15,5, 10; 23,2; 37,25, 26; 39,8; 40,20; 42,21; 50,29
înțelepciunii: *sg. gen.., în sintagma* ***apa înțelepciunii cea de mântuire*** 15,3
-nțelepciunea: *sg. ac.* 32,6

ÎNȚELEPT, -EAPTĂ: s./adj./adv.
(cel) înțelept: *s.m. sg. nom./ac.* rezum. cap.3; 6,36; 19,26; rezum. cap.20; 21,27; rezum. cap.33; 33,2; 37,29
înțeleptului: *s.m. sg. gen.* 3,31; 5,15; 21,16, 20; 22,20; rezum. cap.39
(celui) înțelept: *s.m. sg. gen./dat.* 4,29; 10,1; rezum. cap.20; 21,19, 24
înțelepților: *s.m. pl. gen.* rezum. cap.6; 21,29
(cei) înțelepți: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.9; 9,21; 19,2
(cei) înțelepți: *s.m. pl. nom., în sintagma* ***cei înțelepți în cuvinte*** 18,29
(cel) înțelept: *s.m. sg. nom., în sintagma* ***cel înțelept în cuvinte*** 20,13, 29
înțelept: *s.m. sg. nom.* 37,25
înțeleptul: *s.m. sg. nom.* 39,1
înțeleaptă: *adj. f. sg. nom., în sintagma* ***inima înțeleaptă*** 3,32
înțelept: *adj. m./n. sg. nom./ac./dat.* 6,33, 34; 7,5, 27; rezum. cap.10; 10,1, 28; 16,5; 18,27; 20,5, 7, 29; 21,14, 18, 23, 30; 26,26; 29,35; 31,19; 33,3; rezum. cap.37; 37,25, 26, 27; 38,4, 35; 45,12; 47,14; 50,30

înțelepți: *adj. m. pl. nom./gen.* 6,35; 8,9; 15,7
înțeleaptă: *adj. f. sg. nom./ac.* 7,21, 23; 22,4; 25,11; 26,18; 36,21
înțeleapte: *adj. f. sg. dat.* 10,28
înțelept: *adv.* rezum. cap.9

ÎNȚELEPȚEȘTE: adv.
înțelepțește: 13,27; 18,29

(a se) ÎNVĂLUI: v. IV
(să) învăluiască: *ind. prez. 3.sg.* 12,13

ÎNVĂLUIALĂ: s.f.
învăluiala: *sg. nom.* 40,4

(a se) ÎNVĂȚA: v. I
a învăța: *inf. prez.* cuvânt 1; 45,6, 21
vei învăța: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,33; 8,10
să învețe: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.7
învață: *imperativ 2.sg.* 7,25; 18,19; 30,13
au învățat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,11; 33,29; 34,9
veai învăța: *ind. viit.I. 2.sg.* 8,12
învață: *ind. prez. 3.sg.* 18,13; rezum. cap.21; rezum. cap.22; 22,7; 30,2, 3
(să) va învăța: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,14; 23,20

ÎNVĂȚAT, -Ă: adj.
învățați: *m. pl. nom.* cuvânt 1
(foarte) învățatai: *m. pl. nom.* cuvânt 1
învățat: *m./n. sg. nom./dat.* 10,28; 21,26; 26,18; 31,22; rezum. cap.40; 40,31; 42,8

ÎNVĂȚĂTOR, -TOARE: s.m./f.
învățătoriu: *s.m. sg. nom.* 37,21

ÎNVĂȚĂTURĂ: s.f.
învățătura: *sg. nom./ac.* cuvânt 1; 1,34; 4,29; 6,18, 34; 8,10; 10,33; 11,15; 16,24, 25; 17,5, 9; 18,14; 19,19; 21,22, 24; 22,6; 23,2, 7; 24,37, 44, 46; 26,17; 31,20; 32,18; 33,4, 18; 38,3, 38; 39,10; 41,17; 42,8; 50,29; 51,34, 36
învățătură: *sg. ac.* cuvânt 1; rezum. cap.30; 33,25, 26
învățăturii: *sg. gen.* 1,31; 4,19; 6,23; 9,1; rezum. cap.24; 33,11; 39,11; 51,31

(a se) ÎNVECHI: v. IV
(să) va învechi *ind. viit.I. 3.sg.* 9,15; 14,18

(a) ÎNVÂRTI: v. IV
învârtind: *gerunziu* 38,32

(a se) ÎNVÂRTOȘA: v. I
să (să) învârtoșaze: *conj. prez. 3.sg.* 30,12

ÎNVÂRTOȘARE: s.f.
-nvârtoșarea: *sg. ac.* 16,11

(a) ÎNVINGE: v. III
va învinge: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,33
au învins: *ind. pf.c. 3.sg.* 48,14

J

JALE: s.f.; var. **JEALE**
jale: *sg. ac.* rezum. cap.22; 22,6; 38,18
jalea: *sg. nom.* 26,8; 41,14
jealea: *sg. ac.* 38,17

JALNIC, -Ă: s.m./f.; var. (Reg.) **JELNIC, -Ă**
(cei) jelnici: *s.m. pl. ac.* 7,38

(a) JELI: v. IV
am jelit: *ind. pf.c. 1.sg.* 51,26

(a se) JELUI: v. IV
(să) jeluiesc: *ind. prez. 3.pl.* 41,10

JERTFĂ: s.f.; var. **JÂRTVĂ**
jârtve: *pl. ac.* rezum. cap.7
jârtva: *sg. nom./ac.* 7,35; 30,19; 34,21; 35,1, 8, 9, 15; 38,11
jârtvă: *sg. nom./ac.* 14,11; 34,24; rezum. cap.35; 35,4; 45,20
jârtvele: *pl. nom./ac.* rezum. cap.34; 34,23; rezum. cap.35; 45,17
jârtvelor: *pl. gen.* 34,23
jârtva: *sg. nom., în sintagmele* ***jârtva cea nedreaptă/jârtva mântuitoare/jârtva Domnului*** rezum. cap.35; 35,2; 50,15
jârtvele: *pl. ac., în sintagma* ***jârtvele Domnului*** 45,26

JERTFELNIC: s.n.; var. **JÂRTVELNIC**
jârtvelnicului: *sg. gen.* 50,17

(a) JERTFI: v. IV; var. **(a) JÂRTVI**
jârtvesc: *ind. prez. 3.pl.* 31,7
jârtvește: *ind. prez. 3.sg.* 34,21
a jârtvi: *inf. prez.* 35,3
jârtvește: *imperativ 2.sg.* 35,11

JIGANIE: s.f.
jigănii: *pl. ac.* rezum. cap.43; 43,27

JIVINĂ: s.f.
jivina: *sg. nom.* 13,19

JOS: adv.
jos: 51,9

(a se) JUCA: v. I
joacă(-te): *imperativ 2.sg.* 30,9
(te) joacă: *imperativ 2.sg.* 32,15
(s-)au jucat: *ind. pf.c. 3.sg.* 47,3

JUCĂTOR, -TOARE: s.m./f.
(cea) jucătoare: *s.f. sg. ac.* (aici) „cântăreață” (cf. lat. *psaltria, -ae*) 9,4

(a se) JUDECA: v. I; var. (Înv. și reg.) **(a se) GIUDECA**
giudecă: *ind. rpez. 3.sg.* 8,17
va judeca: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,16; 10,1; 35,22, 25
(nu te) judeca: *imperativ prohib. 2.sg.* 8,4
(nu) judeca: *imperativ prohib. 2.sg.* 8,17
să (să) judece: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.11
judecă: *ind. prez. 3.sg.* 16,13
(să) judecă: *ind. prez. 3.sg.* 42,8
a judeca: *inf. prez.* 45,31

JUDECARE: s.f.
judecare: *sg. voc., în sintagma* ***cea înainte judecare vicleană*** „părere vicleană”, „presupunere vicleană” (cf. lat. *praesumtio nequissima*) 37,3

JUDECATĂ: s.f.; var. (Înv. și reg.) **GIUDECATĂ**
giudecățile: *pl. ac.* 48,7
judecata: *sg. nom./ac.* 3,2, 3; 11,8; 25,6; 33,14; 35,25; 38,23, 38; 41,3, 5; 48,7
judecată: *sg. nom./ac.* 4,10; rezum. cap.11; 18,19, 20, 28; 21,6; 29,26; 32,20; 33,30; 35,22; 38,16; 41,5; 42,2; 43,11; 45,12
judecata: *sg. ac., în sintagmele* ***judecata lui Dumnezeu/judecata vremilor*** rezum. cap.16; 16,26; rezum. cap.18; 48,10
judecățile: *pl. nom./ac.* 17,10; 18,14; 45,6
judecățile: *pl. ac., în sintagma* ***judecățile lui Dumnezeu*** 17,24
judecăți: *pl. ac.* 18,29
judecată: *sg. ac., în sintagma* ***judecată nedreaptă*** 20,3
judecății: *sg. gen., în sintagma* ***așezământul judecății*** 38,38

judecăţii: *sg. gen.* 43,14
judecăţilor: *pl. gen., în sintagma* ***aşezământurile judecăţilor*** 45,21

JUDECĂTOR: s.m.; var (În v.) **JUDECĂTORIU**
judecătoriu: *sg. nom./ac.* 7,6; 35,15; 41,22
judecătoriului: *sg. gen.* rezum. cap.8; 8,17; 38,38
judecătoriul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.10; 10,1, 2, 27
judecătorilor: *sg. gen.* 20,31
judecătorii: *pl. nom.* 46,13

JUG: s.n.
giugul: *sg. ac.* 28,23
jugul: *sg. nom./ac.* 26,10; 28,24; 33,27
jug: *sg. nom.* 28,24; 40,1
jugului: *sg. dat.* rezum. cap.40; 51,34

JUMĂTATE: s.f.
jumătate: *sg. ac.* 29,7

(a) JUNGHIA: v. I (Pop.) „a înjunghia"
junghe: *ind. prez. 3.sg.* 34,24

(a se) JURA: v. I
giurându(-să): *gerunziu* 44,22
jură: *ind. prez. 3.sg.* 23,11, 12
va jura: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,14
joară: *ind. prez. 3.sg.* 27,15

JURĂMÂNT: s.n.
jurământului: *sg. gen./dat.* rezum. cap.23; 23,9

L

LACOM, -Ă: s.m./f.
(cel) lacom: *s.m. sg. ac.* 10,9
lacomului: *s.m. sg. dat.* rezum. cap.14

LACRIMĂ: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **LACRĂMĂ**
lacrămi: *pl. ac.* 22,24
lacrămile: *pl. nom./ac.* 35,18; 38,16

LANCE: s.f.
lancea: *sg. ac.* 29,16.17.18

LANŢ: s.n.
lanţul: *sg. nom./ac.* 6,25, 30

LAPTE: s.n.
laptele: *sg. nom.* 39,31
lapte: *sg. ac.* 46,10

LAT: s.n.
latul: *sg. ac.* 1,2

LAŢ: s.n.
laţuri: *pl. ac.* 9,20
laţu: *sg. ac.* 11,32
laţul: *sg. ac.* 51,3

LAUDĂ: s.f.
lauda: *sg. nom./ac.* 1,11; rezum. cap.7; rezum. cap.10; 15,9, 10; rezum. cap.23; rezum. cap.25; rezum. cap.31; rezum. cap.32; rezum. cap.34; rezum. cap.37; 39,14; rezum. cap.40; rezum. cap.44; 44,15; rezum. cap.51; 51,37
laudii: *sg. gen.* 6,35
laudele: *pl. nom./ac.* rezum. cap.24; rezum. cap.26; 44,8; rezum. cap.45; rezum. cap.46; rezum. cap.47; rezum. cap.48
laudă: *sg. ac.* 24,4; 45,19; 51,17
laude: *pl. nom./ac.* rezum. cap.29; 44,7; rezum. cap.50
laudă: *sg. ac., în loc. adj.* ***de laudă*** 37,25
lauda: *sg. ac., în loc. adj.* ***de toată lauda*** 43,33
lauda: *sg. nom., în sintagma* ***lauda lui Dumnezeu*** rezum. cap.51

LĂCAŞ: s.n.; vezi **LOCAŞ**

LĂCOMIE: s.f.
lăcomiii: *sg. gen.* rezum. cap.10; rezum. cap.23; rezum. cap.31

(a) LĂCRIMA: v. I; var. (În v. şi pop.) **(a) LĂCRĂMA**
lăcrămează: *ind. prez. 3.sg.* 12,16, 18
va lăcrăma: *ind. viit.I. 3.sg.* 31,15

(a) LĂCUI: v. IV; vezi **(a) LOCUI**

LĂCUSTĂ: s.f.
lăcusta: *sg. ac.* 43,19

(a se) LĂSA: v. I
au lăsat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,16; 10,21; 15,14; 30,4, 6; 44,8; 47,27
(nu) lăsa: *imperativ prohib. 2.sg.* 4,5; 23,1, 4
să fii lăsat: *pasiv conj. prez. 2.sg.* 6,3
va lăsa: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,20; 39,15
vei lăsa: *ind. viit.I. 2.sg.* 14,15
a lăsa: *inf. prez.* 16,4
lasă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 23,32; 28,27
lăsa-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,36
voiu lăsa: *ind. viit.I. 1.sg.* 24,46
ai lăsat: *ind. pf.c. 2.sg.* 27,21
lasă: *imperativ 2.sg.* 28,2
(s-)au lăsat: *ind. pf.c. 3.sg.* 44,18
să lasă: *conj. prez. 3.sg.* 51,14

LĂSAT, -Ă: adj.
lăsate: *f. pl. ac.* cuvânt 1

(a se) LĂUDA: v. I
a lăuda: *inf. prez.* cuvânt 1; 19,17; rezum. cap.43
e lăudată: *pasiv ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1
(să) laudă: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.3; rezum. cap.44
lăudând: *gerunziu* rezum. cap.3
(să) vor lăuda: *ind. viit.I. 3.pl.* 9,24
(nu) lăuda: *imperativ prohib. 2.sg.* 11,2, 30; 27,8
să laude: *conj. prez. 3.sg./pl.* 17,8; 47,12
a (Să/să) lăuda: *inf. prez.* 17,8; 48,4
vei lăuda: *ind. viit.I. 2.sg.* 17,27
va lăuda: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,18; 24,1
(să) va lăuda: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,2; 30,2
vom lăuda: *ind. viit.I. 1.sg.* 31,9
laudă(-să): *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.33
vor lăuda: *ind. viit.I. 3.pl.* 37,27
va fi lăudată: *pasiv ind. viit.I. 3.sg.* 38,3
lăuda-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 39,12
lăudaţi: *imperativ 2.pl.* 39,19, 41
laudă: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.40
să lăudăm: *conj. prez. 1.pl.* 44,1
au lăudat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 47,7, 10; 50,20
voiu lăuda: *ind. viit.I. 1.sg.* 51,1, 15, 30
lăuda-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 51,8
lăuda-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 51,15

LĂUTĂ: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **ALĂUTĂ**
alăute: *pl. ac.* 39,20

LÂNCED, -Ă: adj.
lânced: *m. sg. nom.* 11,12

(a) LÂNCEZI: v. IV
a lâncezi: *inf. prez.* 18,18

LEAC: s.n.
leacul: *sg. nom./ac.* 6,16; 18,20; rezum. cap.38; 38,2; 43,24
leacurile: *pl. ac.* 38,4

(a se) LEGA: v. I
(nici) lega: *imperativ prohib. 2.sg.* 7,8
lega: *inf. prez. fără* ***a*** 27,23
(s-)au legat: *ind. pf.c. 3.sg.* 28,23
lega-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 30,7

LEGAT, -Ă: adj.
legată: *f. sg. nom.* 22,19

LEGĂTURĂ: s.f.
legăturile: *pl. nom./ac.* 6,26, 31; 21,22; 28,23
legătura: *sg. nom.* 6,31; 22,19; 28,24
legături: *pl. ac.* 13,15
legătură: *sg. ac.* 28,24; 45,13

LEGE: s.f.
leage: *sg. ac.* cuvânt 1
legii: *sg. gen.* cuvânt 1; 11,15; 19,18; 34,8
leagea: *sg. nom./ac.* cuvânt 1; 2,19; 24,33; 31,10; 32,19; 33,3; 35,1; 45,21
leagea: *sg. ac., în sintagmele* ***leagea Domnului/leagea Celui Preaînalt/leagea Celui Înalt/leagea vieții/leagea testamântului Domnului*** cuvânt 1; 17,9; 19,21; 23,33; 38,39; 39,11; 41,11; 42,2; 44,20; 45,6; 46,17; 49,6
leage: *sg. ac., în sintagmele* ***călcătoriu de leage/călcători de leage/călcătorii de leage/așezământul de leage/așezământuri de leage*** 7,20; 19,2; 40,14; 44,12, 20
legii: *sg. dat., în sintagma* ***legii lui Dumnezeu*** 33,3

(a se) LEGIUI: v. IV
(nu te) legiui: *imperativ prohib. 2.sg.* 8,1

LEGIUIT, -Ă: adj.
legiuita: *adj. antep. f. sg. ac.* cuvânt 1

LEMN: s.n.
lemn: *sg. nom./ac.* 6,3; 22,19; 27,7; 31,7; 38,5
leamne: *pl. ac.* 8,4
leamnele: *pl. ac.* 28,12

LENEȘ, -Ă: adj./s.; var. (Înv. și pop.) **LEANEȘ, -Ă**
leaneșului: *s.m. sg. gen.* rzum. cap.22
leaneșul: *s.m. sg. nom.* 22,1, 2
leaneșe: *f. sg. ac.* 37,14

(a se) LENEVI: v. IV
să (te) lenevești: *conj. prez. 2.sg.* 7,39

LENEVIE: s.f.
lenevia: *sg. nom.* 33,29

LENEVIRE: s.f.
lenevirea: *sg. ac.* 7,34
lenevire: *sg. ac.* 18,27; 26,28

(a se) LEPĂDA: v. I
(nu) lepăda: *imperativ prohib. 2.sg.* 4,4; 7,28
a lepăda: *inf. prez.* 6,22
să leapezi: *conj. prez. 2.sg.* 6,24
au lepădat: *ind. pf.c. 3.sg.* 10, 10
va lepăda: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,18; 27,25
(s-)au lepădat: *ind. pf.c. 3.sg.* 48,16

LEPĂDARE: s.f.
lepădarea: *sg. nom., în sintagma* ***lepădarea de Dumnezeu*** 10,14

LESNE: adv.; var. (Reg.) **LEZNE**
lesne: 6,7; 21,25; 46,8; 48,6
lezne: 11,23, 28
(mai) lesne: 22,18

(a) LEȘUI: v. IV
leșuiașe: *ind. prez. 3.sg.* 11,33, 34; 12,15; rezum. cap.27; 27,11

LEȘUIRE: s.f.; var. **ALEȘUIRE**
aleșuirile: *pl. ac.* rezum. cap.11
leșuirile: *pl. nom.* 11,31

LEȘUITOR, -TOARE: s.m./f.
leșuitoriu: *s.m. sg. ac.* 8,14

LEU: s.m.
leul: *sg. nom./ac.* 4,35; 25,23; 27,11, 31; 28,27
leului: *sg. gen.* 13,23
leu: *sg. ac.* 21,3
lei: *pl. ac.* 47,3

LIBOVNIC, -Ă: adj.; var. **LIUBOVNIC, -Ă** (aici) „omenos”
liubovnic: *m. sg. nom.* rezum. cap.4

LIMBĂ: s.f.
limbă: *sg. nom./ac.* cuvânt 1; 4,29; 17,5; rezum. cap.28; 36,25; 37,21
limba: *sg. nom./ac.* 4,34; 5,15, 16; 19,16, 17; 22,33; 25,9, 11; 28,13, 16, 19, 22, 30; 51,30
limbi: *pl. ac., în sintagma* ***de doao limbi*** „ipocrit” (cf. lat. *bilinguis*) rezum. cap.5; 5,17; 6,1
limba: *sg. nom./ac., în sintagmele* ***limba îndoită*** „limba înșelătoare; caracteristică a celui duplicitar sau de rea-credință”/ ***limba mulțămitoare/limba îndrăzneață/limba vicleană/limba dulce/limba pângărită/limba strâmbă*** 5,11; 6,5; 21,8; 28,23, 28; 40,21; 51,7
limbă: *sg. ac., în sintagma* ***limbă mincinoasă/cel îndoit la limbă*** „ipocritul”, „perfidul” (cf. lat. *bilinguis*) 20,18; 28,15
limbii: *sg. gen., în sintagmele* ***limbii mincinoasă/limbii vicleane*** 20,20; rezum. cap.28; 51,3
limbii: *sg. gen.* 26,9; rezum. cap.28; 28,21

LIMBUT, -Ă: adj./s.
limbut: *adj. m. sg. nom./ac.* 7,15; 8,4; 9,25; 20,5
limbută: *adj. f. sg. nom.* 25,27
[cel]/(cel) limbut: *s.m. sg. ac.* rezum. cap.8; rezum. cap.20

LIMBUȚIE: s.f.
limbuția: *sg. nom./ac.* rezum. cap.7; 19,5

LIMBUȚIRE: s.f.
limbuțirea: *sg. ac.* rezum. cap.19

LIN, -Ă: adj. „liniștit”, „domol”
lin: *m. sg. dat.* 25,27

LINGOARE: s.f.; var. (Reg.) **LÂNGOARE**
lângoarea: *sg. nom./ac.* 10, 11, 12

LINIȘTE: s.f.
liniștea: *sg. ac.* 45,4

(a se) LIPI: v. IV
vei lipi: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,33
a (să) lipi: *inf. prez.* 25,16
au lipit: *ind. pf.c. 3.sg.* 33,12

LIPSĂ: s.f. „nevoie”, „trebuință”, „sărăcie”
lipsă: *sg. ac., în loc. adv./loc. adj.* ***de lipsă*** „necesar” cuvânt 1; 3,23; 8,12; 13,7; 15,12; 29,3; rezum. cap.38; 38,12; 39,31

lipsa: *sg. nom./ac.* 4,2; 26,26; rezum. cap.27; 27,1; 29,12, 34; 37,9; 38,1; 40,32
lipsei: *sg. gen.* 6,10
lipsă: *sg. nom./ac.* 11,12, 25; 39,37; 42,22
lipsele: *pl. ac.* 18,25
lipsii: *sg. gen.* 29,2

(a) LIPSI: v. IV
(nu) lipsi: *imperativ prohib. 2.sg.* 7,38
lipseaşte: *ind. prez. 2.sg.* 13,7
să lipseşti: *conj. prez. 2.sg.* „să sărăceşti" rezum. cap.40; 40,29
a lipsi: *inf. prez.* 42,25

LIPSIT, -Ă: adj.s.
(celui) lipsit: *s.m. sg. gen.* 4,3; 38,20
(cel) lipsit: *s.m. sg. nom./ac.* 4,4; 36,27
lipsiţilor: *s.m. pl. gen.* 34,25
lipsită: *adj. f. sg. ac.* 7,23
lipsit: *adj. m. sg. nom./dat.* 10,30; 14,10; 31,4; 40,29; 41,3

LOC s.n.
loc: *sg. ac., în loc. prep.* ***în loc de*** 4,10
locul: *sg. ac.* 11,22; 12,12; 41,23; 46,11, 14; 49,12
loc: *sg. nom./ac.* 13,27; 15,21; 16,15; 19,18; 38,11
locul: *sg. ac., în loc. adv.* ***în tot locul*** 24,9

LOCAŞ: s.n.; var. (Reg.) **LĂCAŞ**
lăcaşul: *sg. ac.* 24,12, 21; 51,13
lăcaşul: *sg. ac., în sintagma* ***lăcaşul cel sfânt*** 24,14

(a se) LOCUI: v. IV; var. (În v.) **(a se) LĂCUI**
lăcuiesc: *ind. prez. 3.pl.* 10,2; 36,19
(să) vor lăcui: *ind. viit.I. 3.pl.* 10,3
am lăcuit: *ind. pf.c. 1.sg.* 24,7
lăcuiaşte: *imperativ 2.sg.* 24,13
lăcuiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 25,11; 50,28
a lăcui: *inf. prez.* 25,23
vei lăcui: *ind. viit.I. 2.sg.* 27,9
vor lăcui: *ind. viit.I. 3.pl.* 38,37
lăcuieşti: *ind. prez. 2.sg.* 41,23
lăcuind: *gerunziu* 42,9

(a se) LOVI: v. IV
-i lovit: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 12,13
(să) vor lovi: *ind. viit.I. 3.pl.* 13,3; 16,19
(să) va lovi: *ind. viit.I. 3.sg.* 27,29; 33,2
loveaşte: *imperativ 2.sg.* 30,12

LOVIRE: s.f.
lovirii: *sg. gen.* 4,32
lovirea: *sg. nom./ac.* 27,5, 28

LOVITURĂ: s.f.
lovitura: *sg. nom., în sintagmele* ***lovitura biciului/lovitura limbii*** 28,21

(a se) LUA: v. I
să iaie: *conj. prez. 3.pl., în loc. v.* ***să iaie aminte*** cuvânt 1
ia: *imperativ 2.sg., în loc. v.* ***ia aminte*** 1,38; 6,13; 7,24; 11,35; 13,10, 16; 16,24, 25; 28,30; 32,26, 28
ia: *imperativ 2.sg.* 2,4; 14,16; 23,6; 29,27; 36,9
să ia: *conj. prez. 3.sg.* 9,19
ia: *ind. prez. 3.sg.* 20,8; 34,26
iau: *ind. prez. 3.pl.* 29,5
să iai: *conj. prez. 2.sg.* 32,3; 42,1
a lua: *inf. prez.* cuvânt 1; rezum. cap.20
vor lua: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.2
(nu) lua: *imperativ prohib. 2.sg.* 4,9, 26; 37,14
vei lua: *ind. viit.I. 2.sg., în loc. v.* ***vei lua aminte*** 6,33
va lua: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,2; 31,1; 35,16, 23; 37,5; 38,2, 25
a lua: *inf. prez. în loc. v.* ***a lua aminte*** rezum. cap.19
(să) va lua: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,3; 23,38
luaţi: *imperativ 2.pl.* 33,19; 51,36
au luat: *ind. pf.c. 3.sg.* 46,22; 47,4; 48,15; 49,3
ai luat: *ind. pf.c. 2.sg.* 48,5
(te-)ai luat: *ind. pf.c. 2.sg.* 48,9
(s-)au luat: *ind. pf.c. 3.sg.* 49,16
luând: *gerunziu* 50,11, 13
am luat: *ind. pf.c. 1.sg.* 51,21

LUARE: s.f.
luare: *sg. ac.* 4,36
luarea: *sg. ac., în sintagma* ***înainte luarea inimii*** „bănuiala inimii" (cf. lat. *praesumptionem cordis*) 18,10
luarea: *sg. ac.* 20,24; 41,26; rezum. cap.42; 42,7
luârii: *sg. gen.* 41,24

LUCIU, -IE: s.m./f.
(cel) luciu: *s.m. sg. ac., în sintagma* ***luciu în pâni*** „cel foarte bogat", „cel opulent" (cf. lat. *splendidum in panibus*) 31,28

(a) LUCRA: v. I
lucră: *ind. prez. 3.sg./pl.* 7,22; 10,30; 20,30; 24,30; 27,11; rezum. cap.38
lucrând: *gerunziu* 11,18
lucrează: *ind. prez. 3.sg./pl.* 14,17, 21; 20,30; 51,3
a lucra: *inf. prez.* 15,21
au lucrat: *ind. pf.c. 3.pl.* 18,29
lucrează: *imperativ 2.sg.* 30,13; 33,26
am lucrat: *ind. pf.c. 1.sg.* 33,18
lucraţi: *imperativ 2.sg.* 51,38

LUCRARE: s.f.
lucrarea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.4; 6,20; 15,20; 27,7; 32,8; 38,32, 39; 51,11
lucrări: *pl. ac.* 33,27
lucrare: *sg. ac.* 37,14

LUCRĂTOR, -TOARE: s.m./f.
lucrătoriul: *s.m. sg. nom./ac.* 19,1; 34,27
lucrătoriul: *s.m. sg. ac., în sintagma* ***lucrătoriul de câmp/lucrătoriul de an*** (cf. supra **AN**) 37,13
lucrătoriului: *sg. gen.* 40,14

LUCRU: s.n.
lucru: *sg. nom./ac.* cuvânt 1; 7,27; rezum. cap.11; 33,25, 28; 45,12
lucrurile: *pl. nom./ac.* 1,10; 3,19, 24, 32; rezum. cap.4; 4,29, 34; 7,16, 40; 9,24; 10,6; 11,4, 22; 16,13, 22, 25, 26, 27; rezum. cap.17; 17,16; 18,2; 28,19; 31,27; 33,15, 23; 35,24; 37,6, 20; 38,7, 12, 26; rezum. cap.39; 39,19, 24; 42,23; 43,3, 27, 30, 36; 47,24
lucruri: *pl. nom./ac.* 3,22; rezum. cap.16; 16,22; 23,7; 33,30
lucrului: *sg. gen.* 10,29; 39,31
lucrul: *sg. nom./ac.* 11,9, 21; 14,20, 21; 32,27; 37,13, 23; 38,28, 29, 32; 39,39; 42,16; 45,13, 14; 47,9; 49,1; 51,38
lucrurilor: *pl. gen.* 11,29; 17,7, 8; 38,31
lucrurile: *pl. nom./ac., în sintagma* ***lucrurile Domnului*** 39,21, 39; rezum. cap.42; 42,15
lucrul: *sg. nom., în sintagma* ***lucrul Celui Preaînalt*** 43,2

LUME: s.f.
lumii: *sg. gen./dat.* 14,12; 26,21
lumea: *sg. nom.* 43,10

(a) LUMINA: v. I
vor lumina: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,10
luminează: *ind. prez. 3.sg./pl.* 24,31, 44; 50,6
voiu lumina: *ind. viit.I. 1.sg.* 24,45
luminând: *gerunziu* 34,20; 42,16; 43,10
a lumina: *inf. prez.* 43,7

LUMINAT, -Ă: adj.
(mai) luminat: *m. sg. nom.* 17,30
luminate: *n. pl. ac., în sintagma* ***uspeațe luminate*** „ospețe alese, îmbelșugate” (cf. lat. *epulae spendidae*) 29,29
luminată: *f. sg. nom.* 30,27

LUMINĂ: s.f.
lumina: *sg. nom./ac.* 17,18; 22,10; 24,37; 32,20; 33,7; 36,1; 50,31
lumină: *sg. nom./ac.* 24,6; 45,21
luminii: *sg. gen., în sintagma* ***Dumnezeul luminii*** 46,18

LUNĂ: s.f.
luna: *sg. nom./ac.* 27,12; 43,6, 8
lună: *sg. ac.* rezum. cap.43; 43,7
luna: *sg. ac., în sintagma* ***luna plină*** 50,6

LUNG, -Ă: adj.
lung: *n. sg. ac., în sintagma* ***de lung veac*** „longeviv” (cf. lat. *longaevus*) 1,25
(mai) lungă: *f. sg. ac.* 3,7; 10,11

LUNGIME: s.f.
lungime: *sg. ac., în sintagma* ***lungime de zile*** 1,12
lungimea: *sg. nom., în sintagma* ***lungimea zilelor/lungimea vieții*** 23,38; 30,23

LUP: s.m.
lupul: *sg. nom.* 13,21

(a se) LUPTA: v. I
a (să) lupta: *inf. prez.* rezum. cap.4
luptă: *imperativ 2.sg.* 4,33
(te) luptă: *imperativ 2.sg.* 4,33
luptatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 51,25

LUT: s.n.
lutul: *sg. ac.* rezum. cap.33
lut: *sg. ac.* 33,10

M

MAICĂ: s.f.
maicii: *sg. gen./dat.* 3,3, 11, 16; 4,10; 7,29; 40,1; 50,24
maica: *sg. nom./ac.* 3,5, 7, 18; 4,11; 24,24; 40,1
maică: *sg. ac.* 15,2
mâni-sa: *sg. gen.* 49,9

MAMĂ: s.f.; var. (Înv. și pop.) **MUMĂ**
mumă-ta: *sg. ac.* 23,18
mumă: *sg. ac.* 41,21

MARE: adj./s.
mari: *adj. m./f./n. pl. nom./ac./dat.* cuvânt 1; rezum. cap.2; rezum. cap.16; rezum. cap.40; 41,15; 44,3
mare: *adj. m./f./n. sg. nom./ac.* 3,20, 21; 5,6; 7,27; 11,29; 12,2; 16,17; 17,28; 23,38; 24,39, 41; 25,13, 29; 26,11; 31,12; 40,1, 13; 43,5; 46,1, 6, 20; 48,27; 50,18, 20
(mai) mare: *adj. m./f. sg. nom./ac.* 10,27; 19,3; 43,33; 46,2
(cel mai) mare: *adj. m. sg. voc., în sintagma* ***cel mai mare născut*** 32,4
Marele: *adj. antep. m. sg. nom., în sintagma* ***Marele Domn*** 39,8
mare (foarte): *adj. m. sg. nom.* 43,31
(mai) mari: *adj. n. pl. nom.* 43,36
marele: *adj. antep. m. sg. nom.* 44,20; 48,25; 50,1
(foarte) mare: *adj. f. sg. ac.* 46,6
(celor) mari: *s.m./n. pl. gen.* „lucrurilor mari”;”oamenilor mari; mărimilor” 1,15; 8,10; 11,1
(cel) mare: *s.m. sg. nom./ac.* 5,18; 10,27
(cel mai) mare: *s.m. sg. nom./ac.* 29,30; rezum. cap.32
mari: *s.n. pl. ac.* „lucruri mari” 50,24

MARE: s.f.
mării: *sg. gen.* 1,2; 18,8; 24,8; 29,24
mare: *sg. ac.* 24,39, 43; 40,11; rezum. cap.43; 43,26
mare: *sg. ac., în sintagma* ***de la mare până la mare*** „de la Marea Roșie până la Marea Mediterană” (cf. Anania 2001, p.1368) 44,23
marea: *sg. ac.* 50,3

MARGINE: s.f.
marginea: *sg. ac.* 40,16
marginile: *pl. ac., în c.* ***de la râu până la marginile pământului*** „de la Eufrat până la hotarul Egiptului” (cf. Anania 2001, p.1368) 44,23

MASĂ: s.f.
measii: *sg. gen., în sintagma* ***soțu measii*** „tovarășul cu care stai la masă” 6,10
masa: *sg. ac.* 14,10; rezum. cap.40; 40,30
masă: *sg. ac.* 29,33; rezum. cap.31; 31,12

MĂCAR: adv.; var. (În v. și reg.) **MACAR**
macar: *adv. în loc. cj.* ***macar să*** rezum. cap.12

MĂGAR: s.m.
măgariul: *sg. nom., în sintagma* ***măgariul sălbatec*** 13,23

MĂREȚ, -EAȚĂ: s.m./f.
(celor) măreți: *s.m. pl. dat.* rezum. cap.20

(a se) MĂRI: v. IV
(nu) mări: *imperativ prohib. 2.sg.* 10,26; 33,30
(să) mărească: *ind. prez. 3.sg.* 10,33
am mărit: *ind. pf.c. 1.sg.* 25,9
au mărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 33,10; 45,2; 50,5
(te) vei mări: *ind. viit.I. 2.sg.* 36,4
mărind: *gerunziu* 43,32
va mări: *ind. viit.I. 3.sg.* 43,35
a mări: *inf. prez.* 45,19; 50,5
(s-)au mărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 48,4
vom mări: *ind. viit.I. 1.pl.* 49,13

MĂRIME: s.f.
mărimea: *sg. nom./ac.* 2,23; rezum. cap.43; 43,16, 32; 44,2
mărimile: *pl. nom./ac.* 17,7, 8, 11; rezum. cap.18; 18,3, 5; 36,2; 42,21
mărimii: *sg. gen.* 18,4
mărime: *sg. ac.* 39,20; 45,8

MĂRIRE: s.f.
mărirea: *sg. nom./ac.* 1,11, 24; 10,25; 14,27; 35, 15; 45,14
mărire: *sg. nom./ac.* 4,25; 5,15; 20,11; 44,7, 22; 45,28
mărire: *sg. ac., în sintagma* ***văjmântul de mărire*** 6,30
măririi: *sg. gen., în sintagma* ***haina măririi*** 6,32
măririi: *sg. gen., în sintagmele* ***haina măririi/contoșul măririi/văjmântul măririi/cuvântul măririi*** 15,5; 27,9; 45,9; 47,9
mărire: *sg. nom., în sintagma* ***mărire veacinică*** 31,10

MĂRIT, -Ă: s.m./f.
(celui) mărit: *s.m. sg. dat.* 4,7
(celor) măriți: *s.m. pl. gen./dat.* 20,29, 30; 23,18; 28,17; 32,13; 38,3; 39,4

(a) MĂRITA: v. I
să mărite: *conj. prez. 3. pl.* rezum. cap.7

MĂRTURIE: s.f.
mărturia: *sg. nom.* 31,28
mărturiia: *sg. nom.* 31,29

mărturie: *sg. ac.* 36,17; 46,22
mărturiile: *pl. ac.* 45,21

(a se) MĂRTURISI: v. IV
a mărturisi: *inf. prez.* 4,31
(te) mărturisească: *imperativ 2.sg.* 17,26
mărturisi(-te)-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 17,27
(te) vei mărturisi: *ind. viit.I. 2.sg.* 17,27
(să) mărturisească: *ind. prez. 3.sg.* 20,1
mărturisind: *gerunziu* 28,13
(să) va mărturisi: *ind. viit.I. 3.sg.* 39,9
(vă) mărturisiți *imperativ 2.pl.* 39,20
mărturisi(-mă)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 51,1, 2
(mă) voiu mărturisi: *ind. viit.I. 1.sg.* 51,17

MĂRTURISIRE: s.f.
mărturisire: *sg. ac.* 17,25; 18,28; 39,20; 47,9; 51,15
mărturisirea: *sg. nom.* 17,26

MĂSEA: s.f.
măsea: *sg. ac.*; prin acest cuvânt au tradus lat. *maxilla, -ae* „falcă" 35,18, 19

MĂSLIN: s.m.; var. (Înv. și reg.) **MASLIN**
maslin: *sg. ac.* 24,19
maslinul: *sg. ac.* 50,11

(a) MĂSURA: v. I
au măsurat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,2, 9
măsură: *imperativ 2.sg.* 42,7

MĂSURĂ: s.f.
măsura: *sg. nom.* 6,15

MÂINE: adv.; var. (Înv. și reg.) **MÂNE**
mâne: 10,12; 20,16

MÂNĂ: s.f.
mâni: *pl. nom./ac.* 2, 14; 25,32; 42,7
mânile: *pl. nom./ac., în sintagmele* ***mânile Domnului/mânile Celui Înalt*** 2,22; 43,13
mânile: *pl. nom./ac.* 2,22; 4,22; 8,1; 11,6; 13,9; 14,25; 29,5; 33,22; 38,13, 15, 35; 40,14; 45,18; 46,3; 48,21, 22; 50,15, 22; 51,5, 12, 26
mâna: *sg. nom./ac.* 4,9, 36; 5,14; 7,36; 9,24; 12,19; 15,14, 17; 21,22, 24; 22,2; 25,35; 27,21; 29,1; 31,16, 21; rezum. cap.33; 33,13, 14; rezum. cap.36; 36,3, 7; 47,5; 48,20, 23; 49,8, 13; 50,13, 16
mâna: *sg. ac., în sintagma* ***mâna lui Dumnezeu*** rezum. cap.10; 10,4, 5
mânilor: *pl. gen./dat.* 21,22; 35,10, 12
mână: *sg. ac.* 29,33; rezum. cap.33
mâinile: *pl. ac.* 33,26; 38,10

(a) MÂNCA: v. I
să mânce: *conj. prez. 3.sg.* 6,3
vei mânca: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,20
voiu mânca: *ind. viit.I. 1.sg.* 11,19
mâncă: *ind. prez. 3.pl.* 20,18
mănâncă: *ind. prez. 3.pl.* 24,29
va mânca: *ind. viit.I. 3.sg.* 30,19; 36,20
mâncând: *gerunziu* 31,19
a mânca: *inf. prez.* 31,25
mânca: *ind. imp. 3.sg.* 41,2
vor mânca: *ind. viit.I. 3.pl.* 45,26

MÂNCARE: s.f.
mâncarea: *sg. ac.* 37,32
mâncări: *pl. ac.* 37,33
mâncare: *sg. ac.* 51,4

MÂNCEVIRE: s.f. „descompunere" (cf. lat. *tābitūdō, -inis*); cuvântul nu este înregistrat în DLR.
mâncevirea: *sg. nom.* 28,7

MÂNDRIE: s.f.
mândriia: *sg. nom.* 10,7
mândrie: *sg. ac.* 13,1; 22,27
mândriii: *sg. gen.* rezum. cap.23

MÂNDRU, -Ă: s.m./f.
(cel) mândru: *s.m. sg. ac.* rezum. cap.13; 13,1
(celui) mândru: *s.m. sg. gen.* 21,5
mândrul: *s.m. sg. nom.* 23,8

(a) MÂNECA: v. I (Înv. și pop.) „a se îndrepta spre..."; (Înv. și rar) "a se grăbi"
mânecă: *imperativ 2.sg.* 6,36
vor mâneca: *ind. viit.I. 3.pl.* 32,18
a mâneca: *inf. prez.* 39,6

(a se) MÂNGÂIA: v. I; var. (Înv. și rar) **(a se) MÂNGĂIA**
(să) va mângâia: *ind. viit.I. 3.sg.* 35,21
va mângâia: *ind. viit.I. 3.sg.* 38,7
(te) mângâie: *imperativ 2.sg.* 38,17
mângâie: *imperativ 2.sg.* 38,24
au mângâiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 48,27

MÂNGÂIERE: s.f.; var. (Înv.) **MÂNGĂIARE**
mângâiarea: *sg. nom.* 7,36
mângâiare: *sg. ac.* 7,38

(a se) MÂNIA: v. I
a (să) mâniia: *inf. prez.* 20,1
(nu te) mâniia: *imperativ prohib. 2.sg.* 28,8

MÂNIE: s.f.
mâniia: *sg. nom./ac.* 1,28; 5,7, 9; 10,22; 16,7, 12; 19,28; rezum. cap.23; 28,3, 5, 12, 23; 30,26; 36,8; rezum. cap.39
mânie: *sg. nom./ac.* 4,5; 5,17; 7,18; 18,24; 23,11, 21; 25,23; 26,11, 25; rezum. cap.28; 31,38; 36,11; 45,22; 47,22
mânia: *sg. nom./ac., în sintagmele* ***mânia lui Dumnezeu/mânia cea rămâitoare*** rezum. cap.16; 40,4
mânia: *sg. nom./ac.* 25,23, 29; 27,33; 39,28, 29; 46,5; 48,10
mâniii: *sg. gen.* 44,17; 45,23

MÂNIOS, -OASĂ: adj./s.
(cel) mânios: *s.m. sg. ac.* rezum. cap.8; 8,19
mânios: *adj. m. sg. nom.* 28,11

(a se) MÂNTUI: v. IV
să (vă) mântuiți: *conj. prez. 2.pl.* 3,2
ar mântui: *cond. prez. 3.sg.* 19,9
au mântuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 29,22
mântuiaște: *ind. prez. 3.sg.* 34,15
(să) mântuiaște: *ind. prez. 3.sg.* 36,11

MÂNTUIRE: s.f.
mântuirii: *sg. gen.* 1,22; 6,31; 40,7
mântuire: *sg. ac.* 4,28
mântuirea: *sg. ac.* 13,18; 39,23; 46,2
mântuire: *sg. ac., în sintagma* ***apa înțelepciunii cea de mântuire*** 15,3

MÂNTUITOR, -TOARE: adj./s.m.
mântuitoare: *f. sg. nom., în sintagma* ***jârtva mântuitoare*** 35,2
Mântuitoriul: *s.m. sg. nom.* 51,1

MÂNZ: s.m.
mânzu: *sg. ac., în sintagma* ***mânzu de cal*** 23,30

(a) MERGE: v. III
va mearge: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,12; 32,14

(nu) mearge: *imperativ prohib. 2.sg.* 8,18, 19; 32,25
mearge: *ind. prez. 3.sg.* 8,18
mergând: *gerunziu* 14,23
mergi: *imperativ 2.sg.* 17,25
meargă: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 37,20

MERGERE: s.f.
meargerea: *sg. ac.* 43,5

(a) MESTECA: v. I
meastecă: *ind. prez. 3.pl.* 36,21

MEŞTER: s.m.
meşterilor: *pl. gen.* 9,24
meaşterul: *sg. nom.* rezum. cap.38; 38,28
meaşterul: *sg. nom., în sintagma* ***meaşterul de fier*** „fierarul" 38,29
meaşterului: *sg. gen.* 45,13

MEŞTEŞUG: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **MEŞTERŞUG**
meaşterşugul: *sg. ac.* 38,35
meaşterşugului: *sg. gen.* 38,39

(a) MEŞTEŞUGI: v. IV
meşteşujaşte: *ind. prez. 3.sg.* 11,35

MIAZĂNOAPTE: s.f. „nord"
miazănoapte: *sg. ac.* rezum. cap.43

MIAZĂZI: s.f.
miazăzi: *sg. ac., în c.* ***în miazăzi*** „în plină amiază" 43,3

MIC, -Ă: s.m./f.
(cel) mic: *s.m. sg. ac.* 5,18
(ceale) mici: *s.n. pl. ac.* 19,1
(cel mai) mic: *s.m. sg. nom.* 29,30

(a se) MICŞORA: v. I; var. (Înv. şi pop.) **(a se) MICŞURA**
(să) micşurează: *ind. prez. 3.sg.* 16,23
micşorează: *imperativ 2.sg.* 17,22
a micşora: *inf. prez.* 18,5
(să) va micşora: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,4, 5; 22,5; 32,28
(te) vei micşora: *ind. viit.I. 2.sg.* 19,7
(să) micşorează: *ind. prez. 3.sg.* 19,20, 21; 23,11; 38,25

MICŞORARE: s.f.; var. (Înv. şi pop.) **MICŞURARE**
micşurare: *sg. nom./ac.* 20,11; 22,3
micşorare: *sg. nom.* 40,27

MIEL: s.m.
mielul: *sg. ac.* 13,21
mielului: *sg. gen.* 46,19
mieii: *pl. ac.* 47,3

MIERE: s.f.
miiare: *sg. ac.* 24,27
mearea: *sg. nom.* 39,31
miere: *sg. ac.* 46,10
miiarea: *sg. ac.* 49,2

MIJLOC: s.n.
mijlocul: *sg. ac., în loc. prep.* ***în mijlocul/între mijlocul*** 1,39; 10,24; 11,1, 8; 15,5; 23,18; 24,1, 3; 25,24; 27,2, 13; 28,11; 30,2, 3; 31,21; 32,13; 39,4; 42,12; 48,19; 50,6
mijloc: *sg. ac., în loc. prep.* ***în mijloc de*** 9,20; 51,6
mijloc: *sg. ac., în loc. adv.* ***de mijloc/din mijloc*** 18,33; 31,25

MILĂ: s.f.
mila: *sg. nom./ac.* 2,7, 9, 23; 5,7; rezum. cap.16; 16,12, 13, 15; 18,4, 9; 35,25; 40,17, 24; 47,24; 51,37
milii: *sg. gen., în sintagma* ***milii Domnului*** rezum. cap.5
mila: *sg. nom./ac., în sintagma* ***mila Domnului/mila lui Dumnezeu*** 5,6; rezum. cap.17; 17,28; rezum. cap.18; 18,12; 35,26; rezum. cap.36; 50,26
milă: *sg. nom./ac.* 12,3, 13; 16,10, 14; 18,13; 28,4; 29,1; 30,24; 35,4, 25; 37,16; 44,27; 46,9; 50,24
milele: *pl. ac.* 17,27; 51,11
milii: *sg. gen.* 18,14; 44,10; 51,4
milelor: *pl. gen.* 36,1

MILOSTENIE: s.f.
milosteniia: *sg. nom./ac.* 3,15, 33; 4,1; 17,18; 29,15
milosteniii: *sg. gen.* rezum. cap.4; rezum. cap.7; rezum. cap.16; rezum. cap.17
milostenie: *sg. ac.* 7,10; 12,3; rezum. cap.29; 29,11
milosteniile: *pl. ac.* 31,11

MILOSTIV, -Ă: adj./s.
milostiv: *adj. m. sg. nom./ac.* 2,13; 4,10; 48,22
[cel] milostiv: *s.m. sg. ac.* rezum. cap.3
(celui) milostiv: *s.m. sg. dat.* 12,4
(cei) milostivi: *s.m. pl. ac.* 23,16

(a se) MILOSTIVI: v. IV
(Să) va milostivi: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,6
milostiveaşte(-Să): *ind. prez. 3.sg.* 18,14

MILOSTIVIRE: s.f.
milostivirea: *sg. nom./ac.* 17,28; 18,11, 12
milostivire: *sg. ac.* 18,20

(a) MILUI: v. IV
va milui: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,11
a miluі: *inf. prez.* rezum. cap.18
miluiaşte: *imperativ 2.sg.* 36,1, 14, 15

MINCINOS, -OASĂ: adj./s.
mincinos: *adj. n. sg. ac., în sintagma* ***dar mincinos*** 8,22
mincinoşi: *adj. m. pl. nom./gen.* 15,8; 20,28
mincinoasa: *adj. antep. în sintagmele* ***mincinoasa smerenie/mincinoasa făgăduinţă*** rezum. cap.19; rezum. cap.20
mincinoasă: *f. sg. nom./ac., în sintagma* ***certare mincinoasă/limbă mincinoasă/asupreala mincinoasă*** 19,28; 20,18; 26,7
mincinoasă: *f. sg. gen.* (*cu des.* ***-ă***), în sintagma ***limbii mincinoasă*** 20,20
mincinos: *adj. m. sg. nom./gen.* 20,27; 25,4
mincinoase: *adj. f. pl. nom., în sintagmaele* ***gâciturile mincinoase/cuvintele mincinoase*** 34,5; 36,21
[cei] mincinoşi: *s.m. pl. nom.* rezum. cap.15
(cel) mincinos: *s.m. sg. ac.* 34,4

MINCIUNĂ: s.f.
minciună: *sg. ac.* 4,26; 7,13; rezum. cap.20; 34,8; 41,21; 51,3
minciuna: *sg. nom./ac.* 4,30; rezum. cap.7; 7,14; 20,26; 34,1
minciunilor: *pl. gen.* rezum. cap.34
minciuni: *pl. ac.* 34,2
minciunii: *sg. gen.* 51,7

MINTE: s.f.
minţii: *sg. gen.* 1,26
minte: *sg. ac., în loc. adj.* ***fără minte*** 23,6

(a) MINŢI: v. IV
a minţi: *inf. prez.* 7,14

(a se) MINUNA: v. I
(s-)au minunat: *ind. pf.c. 3.pl.* 11,13

MINUNAT, -Ă: adj./adv./s.f.
minunate: *adj. n. pl. nom.* 11,4; 43,27
minunat: *adj. n. sg. nom.* 39,25; 43,2
minunată: *adj. f. sg. nom.* 43,31, 32

minunat: *adv.* rezum. cap.24; 43,8
minunate: *s.f. pl. ac.* (Înv.) „minuni” 31,9; 48,15
(ceale) minunate: *s.f. pl. ac.* „minunile” 36,6

MINUNE: s.f.
minune: *sg. nom.* 16,11
minunile: *pl. ac.* 17,8; 36,10, 13; 38,6; 42,17; 48,4

MIR: s.n.
mir: *sg. ac., în sintagma* ***făcătoriului de mir*** 49,1

(a se) MIRA: v. I
mirându(-să): *gerunziu* 9,11; 40,7
(să) va mira: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,3; 27,26; 43,20
(nu te) mira: *imperativ prohib. 2.sg.* 26,14
(ne) vom mira: *ind. viit.I. 1.pl.* 43,26
(s-)au mirat: *ind. pf.c. 3.pl.* 47,18

MIREASMĂ: s.f.; var. **MIREAZMĂ**
mireazmă: *sg. ac.* 35,8

MIROS: s.n.
miros: *sg. nom./ac.* 24,20, 23; 35,8; 39,18, 19; 45,20; 50,17
mirosul: *sg. ac.* 24,21
mirosului: *sg. gen.* 49,1

(a) MIROSI: v. IV
va mirosi: *ind. viit.I. 3.sg.* 30,19
miroseaşte: *ind. prez. 3.sg.* 50,8

MIROSITOR, -TOARE: adj.; var. (Înv.) **MIROSITORIU**
mirositoriu: *n. sg. ac.* 24,20

(a) MIRUI: v. IV
au miruit: *ind. pf.c. 3.pl.* 20,25

(a se) MISTUI: v. IV
va mistui: *ind. viit.I. 3.sg.* 27,32
(te) vei mistui: *ind. viit.I. 2.sg.* 38,22
(s-)au mistuit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 45,17; 45,23
au mistuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 45,24

MISTUIRE: s.f.
mistuire: *sg. ac.* 39,36

(a) MIŞCA: v. I
mişcă: *ind. prez. 3.sg.* 38,26

MIŞELĂTATE: s.f.
mişelătăţile: *pl. nom.* rezum. cap.14
mişelătatea: *sg. nom.* rezum. cap.18
mişelătăţi: *pl. dat.* rezum. cap.40

MITRĂ: s.f.
mitra: *sg. ac.* 45,14

MOARTE: s.f.
moarte: *sg. ac.* 4,33; rezum. cap.10; 11,30; rezum. cap.14; 14,12, 13; 17,26; 18,22; 28,13, 25, 30; rezum. cap.33; 34,13; 37,1; rezum. cap.41; 48,12, 15; 49,18; 51,8
moartea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.8; 8,8; 11,14, 20; 14,12; 15, 18; 22,12; 26,7; 28,7, 25; 30,17; 31,34; 37,21; 38,19; 39,35; 40,9; 51,13
morţii: *pl. gen., în sintagmele* ***frica morţii/împreunarea morţii/judecata morţii*** 9,18, 20; 41,5
morţii: *sg. gen./dat.* 23,15; rezum. cap.25; 33,15; 40,4; 48,5
moarte: *sg. voc.* 41,1, 3

MODRU: s.n. (cf. **Indice** 2Lg)
modru: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu modru/peste modru*** 32,8; 50,3

MOLCOMIRE: s.f.; var. **MÂLCOMIRE**
mâlcomire: *sg. ac.* 36,25

MOLIE: s.f.
molia: *sg. nom.* 42,13

MORMÂNT: s.n.
mormântului: *sg. gen.* 30,18

MORT, MOARTĂ: adj./s.
(celui) mort: *s.m. sg. dat.* 7,37
mort: *s.m. sg. ac.* 17,26; 22,10, 11; 34,30; 38,16
mortul: *s.m. sg. ac.* rezum. cap.22; 48,5
mortului: *s.m. sg. gen./dat.* 22,13; rezum. cap.38; 38,24
(cei) morţi: *s.m. pl. voc.* 33,19
(cel) mort: *s.m. sg. ac.* rezum. cap.38
mort: *adj. m. sg. nom.* 48,14

MOŞ: s.m. „bunic”
moşul: *sg. nom.* cuvânt 1

MOŞIE: s.f.
moşiia: *sg. nom./ac.* rezum. cap.33; 33,20; rezum. cap.36

(a se) MOŞTENI: v. IV
vor moşteni: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,14; 19,3; 20,27
va moşteni: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,17; 6,1; 10,13; 15,6; 37,29; 39,28
(să) va moşteni: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,5
au moştenit: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,9
moşteneaşte: *ind. prez. 3.sg.* 22,28
moşteneaşte: *imperativ 2.sg.* 24,13
vei moşteni: *ind. viit.I. 2.sg.* 36,13
a moşteni: *inf. prez.* 44,23
voiu moşteni: *ind. viit.I. 1.sg.* 51,29

MOŞTENIRE: s.f.
moşteniri: *pl. ac., în sintagma* ***moşteniri nedrepte*** 5,1
moştenirea: *sg. nom./ac.* 9,6; 22,4, 29; 24,16, 27; 33,24; 36,27; 41,9; 44,26; 45,27; 46,2
moştenirile: *pl. ac.* 23,15
moştenire: *sg. nom./ac.* 23,32; 24,33; 44,12; 45,25; 46,10, 11; 51,29
moştenirea: *sg. ac., în sintagma* ***moştenirea Domnului*** 24,11
moşteniri: *sg. gen.* 42,3; 45,31

MOŞTENITOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Înv.) **MOŞTENITORIU**
moştenitoriu: *s.m. sg. nom.* 22,29

MUIERE: s.f.; var. (Înv.) **MUIARE**
muieri: *sg. gen./dat.* rezum. cap.7; 9,2, 9, 11; rezum. cap.25; 25,17, 19, 23, 24, 26, 28, 29, 34; rezum. cap.26; 26,1, 12, 16, 21, 23, 24; 33,20; rezum. cap.36; 36,24; 41,25
muierea: *sg. nom./ac.* 7,21; 25,23, 28, 31, 32; 37,12; 40,23; 41,27; rezum. cap.42; 42,14
muiare: *sg. nom./ac.* 7,28; 15,2; rezum. cap.25; 25,11, 33; 36,26, 27; 42,13
muierile: *pl. nom./ac.* rezum. cap.9; 19,2; 48,21
muiarea: *sg. ac., în sintagma* ***muiarea sinului tău*** „muierea sufletului tău; muierea iubită” (cf. lat. *mulierem sinus tui*) 9,1
muierea: *sg. ac., în sintagma* ***muierea mult zburătoare***; o atracţie paronimică a generat această sintagmă. Cuvântul compus *multivolus* „care doreşte mult” a fost înţeles de traducător „care umblă - «zboară» - de la un bărbat la altul”, rezultatul fiind traducerea sintagmei *mulierem multivolam* prin *muierea mult zburătoare*, în loc de „muierea care doreşte mult”. 9,3
muiarea: *sg. nom./ac.* 9,8, 10, 12, 16; 23,32; 25,2, 27, 30; 26,2, 3, 8, 9, 10, 11, 18, 19; 36,23; 40,19; rezum. cap.41; 42,6, 14
muieri: *pl. ac.* 28,19
muieri: *sg. gen.* rezum. cap.36
muierilor: *pl. gen./dat.* 42,12; 47,21

MUIERESC, EASCĂ: adj.
muieresc: *n. sg. gen.* 10,22

MULT, -Ă: adj./adv./pron. nehot
multor: *adj. m. pl. dat, în sintagma* ***a multor noao*** (cf. lat. *multorum nobis*) cuvânt 1
multă: *adj. f. sg. nom./ac.* cuvânt 1; 13,14; 15,19; 33,29; 37,14; 44,2; 49,15; 51,35
(ceale mai) multe: *adj. n. pl. nom./ac.* 3,22; 16,22
multe: *adj. f./n. pl. nom./ac./dat.* 3,24; rezum. cap.6; 10,8; 11,31; 13,14; rezum. cap.17; 19,24; rezum. cap.21; 23,9; rezum. cap.31; 31,38; 34,12; 42,7; 43,27; 47,29; 48,18
mulți: *adj. m. pl. nom.* 6,6; 11,5, 6; 13,26; 45,10
mult: *adj. n. sg. nom./ac.* 12,1; 31,38, 39; 51,36
multe: *adj. f. pl. ac., în loc. adv.* ***de multe ori*** 19,15
multa: *adj. antep. f. sg. nom./ac.* 25,8; 42,5
multe: *adj. f. sg. gen.* rezum. cap.31; 37,33
multor: *adj. f. pl. dat.* rezum. cap.40
mult: *adv.* rezum. cap.1; 3,24; rezum. cap.4; 9,3; 22,14; 23,12; 27,15; 31,19, 25; 32,13; 51,22
(mai) mult: *adv.* 11,12; 18,8; 23,29; 29,14, 16.17.18; 37,18; 39,15
mult: *adv. în loc. adv.* ***cu mult*** 23,28
multora: *pron. nehot. m. pl. gen./dat.* 1,30; 6,23; 31,28; 37,21
multe: *pron. nehot. f./n. pl. nom./ac.* 3,25; 11,10; 12,19; 16,6; 20,8, 12, 15; 27,27; 29,26; 31,13; 32,12; 34,9, 10, 12; 42,4; 43,29, 36
mulți: *pron. nehot. m. pl. nom./ac.* 3,26; 8,3; 9,9, 11; 11,13; rezum. cap.27; 27,1; 28,15, 16, 22; rezum. cap.29; 29,4, 10, 24; 30,25; 31,6, 30; 34,7; 37,22, 34; 39,12; rezum. cap.40
mulți: *pron. nehot m. pl. gen.* (*cu loc. prep.* ***în mijlocul +*** *prep.* ***a***) 31,21

MULȚIME: s.f.
mulțimea: *sg. ac.* 5,6; 6,35; 7,7, 11, 15, 17; 15,22; 24,4; 33,11; 34,23; 42,11; 51,4
mulțime: *sg. nom.* rezum. cap.43
mulțimei: *sg. gen.* 44,20

MULȚUMIRE: s.f.; var. (Înv. și pop.) **MULȚĂMIRE**
mulțămiri: *pl. ac.* 37 12
mulțămire: *sg. nom.* rezum. cap.51

MULȚUMITOR, -TOARE: adj.; var. (Înv. și pop.) **MULȚĂMITOR**
mulțămitoare: *f. sg. nom., în sintagma* ***limba mulțămitoare*** 6,5

MUMĂ: s.f.; vezi **MAMĂ**

MUNTE: s.m.
munții: *pl. nom./ac.* 16,19; 43,4, 17, 23
muntele: *sg. ac.* 24,17; 50,13, 28

(a) MURI: v. IV
murim: *ind. prez. 1.pl.* 8,8; 25,33
va muri: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,12, 13; 11,20; 14,12
a muri: *inf. prez.* 16,4; 27,32; 40,29
moară: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 19,10
murit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 30,4
ar fi murit: *cond. pf. 3.sg.* 30,4
au murit: *ind. pf.c. 3.pl.* 37,34
vei muri: *ind. viit.I. 2.sg.* rezum. cap.38
veți muri: *ind. viit.I. 2.pl.* 41,12

(a) MURMURA: v. I
va murmura: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,28; 13,4; 31,29

MURMURARE: s.f.
murmurări: *pl. ac.* 29,6
murmurarea: *sg. ac.* 46,9

MUT, -Ă: s.m./f.
mutul: *s.m. sg. ac.* 20,31

(a se) MUTA: v. I
(s-)au mutat: *ind. pf.c. 3.sg.* 44,16

MUZICĂ: s.f.; var. **MUSICĂ** (cf. lat. *mūsica, -ae*)
musica: *sg. nom./ac.* rezum. cap.22; 22,6; 32,5; 40,20; 49,2
musicii: *sg. gen.* rezum. cap.32
musicilor: *pl. gen.* 32,7, 8

MUZICESC, -EASCĂ: adj. (cf. **Indice** Is)
musicești: *n. pl. ac., în sintagma* ***viersuri musicești*** 44,5

N

NALT: s.n.; vezi **ÎNALT**

(a se) NAȘTE: v. III
au născut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,8; 22,4
ai fi născut: *pasiv. cond. prez. 2.sg.* 7,30
va naște: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,21
(să) nasc: *ind. prez. 3.pl.* 14,19
(să) naște: *ind. prez. 3.sg.* 14,19
naște: *ind. prez. 3.sg.* 19,11; 34,6
a nu fi fost născut: *pasiv inf. pf.* 23,19
să (să) nască: *conj. prez. 3.sg.* 24,6
(vă) veți naște: *ind. viit.I. 2.pl.* 41,12
(s-)au născut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 44,8, 9; 49,17
ar fi fost născuți: *pasiv cond. pf. 3.pl.* 44,9
nasc: *ind. prey. 3.pl.* 48,21

NAȘTERE: s.f.
nașterea: *sg. nom./ac.* 14,19; 44,1
nașterii: *sg. gen.* 19,11; 23,19
nașterile: *pl. ac.* 24,26; 44,7

(a se) NĂDĂJDUI: v. IV
nădăjduiască: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* rezum. cap.2
nădăjduiește: *imperativ 2.sg.* 2,6; 32,2
nădăjduiți: *imperativ 2.pl.* 2,9
au nădăjduit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,11; 23,30; 31,8; 38,35
a nădăjdui: *inf. prez.* rezum. cap.11
nădăjduindu(-să): *gerunziu* 16,8
nădăjduiesc: *ind. prez. 3.pl.* 24,45
nădăjduiește: *ind. prez. 3.sg.* 32,28
am nădăjduit: *ind. pf.c. 1.sg.* 33,17
nădăjduia: *ind. imp. 3.pl.* 34,7

NĂDEJDE: s.f.
nădejdea: *sg. ac.* rezum. cap.5; 14,2
nădeajde: *sg. ac.* 13,7
nădejdi: *sg. gen.* 24,24
nădeajdea: *sg. nom.* 24,25; 34,15, 16
nădejde: *sg. nom.* 34,1

NĂIMIT, -Ă: s.m./f.
năimitul: *s.m. sg. ac.* 7,22

NĂLȚIME: s.f.; vezi **ÎNĂLȚIME**

NĂLUCIRE: s.f.
năluciri: *pl. ac.* 34,6

NĂRAV: s.n.
năravul: *sg. ac.* 23,19

NĂSCUT, -Ă: s.m./f.
născut: *s.m. sg. nom./dat., în sintagma* ***întâiu născut/întâiului născut*** 24,5; 36,14
născut: *s.m. sg. voc., în sintagma* ***cel mai mare născut*** 32,4

NĂSILNIC, -Ă: adj.; var. (Înv. şi pop.) **NĂSÂLNIC**
năsâlnice: *f. pl. ac.* 2,16
năsâlnic: *m. sg. nom.* 30,8

NĂSIP: s.n.; vezi **NISIP**

NĂSIPOS, -OASĂ: adj.; vezi **NISIPOS**

(a) NĂVĂLI: v. IV
năvălit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 46,7

NĂVĂLIRE: s.f.
năvălirii: *sg. gen.* 22,22

NEADUCĂTOR, -TOARE: adj.
neaducătoriu: *m. sg. nom., în loc. adj.* ***neaducătoriu aminte*** 37,6

NEAM: s.n.
neamuri: *pl. ac./gen.* 1,21; 4,16; 10,18; rezum. cap.17; 28,18; 29,25; 39,5; 44,26; rezum. cap.50; 50,27
neamurile: *pl. nom./ac.* 2,11; rezum. cap.10; 16,26; 24,28, 46; rezum. cap.36; 36,2, 3, 13; 39,14, 28; 46,8; 48,10
neamul: *sg. nom./ac.* 3,1; 8,5; 16,5, 7, 10; 17,14; 24,10; 44,22; 45,7, 31; 46,9, 16; 47,28; 50,4
neamurilor: *pl. gen./dat.* 10,7, 18, 19; 35,23; 44,20, 25; 45,13; 51,12
neam: *sg. ac., în loc. adv.* ***de la neam în neam/din neam în neam/ în neam şi în neam*** 10,8; 28,16; 39,13; 44,14
neamului: *sg. gen.* 10,22; rezum. cap.17; 44,7; 45,8, 11, 29, 30; 46,23; 47,6, 27; 49,3, 17; 50,5
neam: *sg. nom./ac.* 45,27; 46,7; 47,4; 48,17; 49,7; 50,27

NEAMESTECAT, -Ă: adj.
neamestecat: *n. sg. ac.* 24,21

NEBLÂND, -Ă: adj.
neblând: *m. sg. nom.* 13,13
neblândul: *adj. antep. n. sg. nom.* 13,15

NEBUN, -Ă: adj./s.
(celui) nebun: *s.m. sg. gen./dat.* 5,15; 21,19, 21, 22; 22,12, 22, 23; rezum. cap.33; 42,8
(cei) nebuni: *s.m. pl. nom./ac.* rezum. cap.8; 8,20; rezum. cap.15
(ceale) nebune: *s.n. pl. ac.* 16,23
(cel) nebun: *s.m. sg. nom./ac.* 18,18; 19,11; 21,23, 26; rezum. cap.22; 22,7, 10, 14; 27,12
nebunului: *s.m. sg. gen./dat.* 19,12; rezum. cap.20; 20,22; 21,17, 25; rezum. cap.22; 22,9, 13; rezum. cap.27; 31,40; 33,5
(celor) nebuni: *s.m. pl. gen.* 20,13
nebunul: *s.m. sg. nom.* 20,17
nebunilor: *s.m. pl. gen.* 21,29
nebun: *s.m. sg. ac.* 22,17
nebun: *adj. m. sg. nom./ac./gen.* 10,3; 16,23; 22,18; 25,4; 34,1; rezum. cap.50; 50,28
nebuni: *adj. m. pl. nom.* 15,7
nebună: *adj. f. sg. ac.* rezum. cap.22

(a se) NEBUNI: v. IV
nebunindu(te)-: *gerunziu* 23,19

NEBUNIE: s.f.
nebunie: *sg. ac.* 6,2; 13,10, 11
nebuniia: *sg. nom./ac.* 8,18; 21,27; 47,22, 27
nebunii: *pl. ac.* 21,28
nebunia: *sg. ac.* 22,16; 41,18

NECAZ: s.n.; var. (Reg.) **NĂCAZ**
năcazului: *sg. gen.* 2,13; 3,17; 6,8; 22,29; 27,6; 35,26; 51,14
năcazul: *sg. ac.* 4,19
năcazu: *sg. ac.* 37,4
năcazuri: *pl. nom.* 39,29
năcaz: *sg. ac.* 40,24
năcazurilor: *pl. gen.* 51,5

(a se) NECĂJI: v. IV; var. (Pop.) **(a se) NĂCĂJI**
(nu) năcăji: *imperativ prohib. 2.sg.* 4,3
să (te) năcăjeşti: *conj. prez. 2.sg.* 30,22
să năcăjeşti: *conj. prez. 2.sg.* 31,42
năcăjaşte: *imperativ 2.sg.* 36,9

NECĂJIT, -Ă: s.m./f.; var. (Pop.) **NĂCĂJIT, -Ă**
(celui) năcăjit: *s.m. sg. gen.* 4,4

NECINSTE: s.f.
necinste: *sg. ac.* 1,38
necinstea: *sg. nom.* rezum. cap.3; 25,29; 26,14; 27,15

(a se) NECINSTI: v. IV
au necinst<it>: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,16
(să) va necinsti: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,23; 22,5
necinsteaşte: *ind. prez. 3.sg.* 10,32

NECINSTIT, -Ă: adj.
necinstit: *m. sg. ac.* 37,13

NECREDINCIOS, -OASĂ: adj./s./adv.
necredincios: *adj. m. sg. nom./ac.* 1,36; 16,7, 29; 22,18; 37,13; 41,10
necredincioşi: *adj. m. pl. nom./ac./gen./voc.* 15,12, 22; rezum. cap.16; 16,1, 3, 4; 41,11
necredincioasă: *adj. f. sg. nom.* 23,33
necredincioşilor: *s.m. pl. gen./dat.* rezum. cap.2; 6,4; 12,4, 7; 16,5; 39,32; 40,15; 41,8, 14
necredinciosul: *s.m. sg. nom./ac.* 8,17; 11,11; 21,30
(cei) necredincioşi: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.12; 39,36; rezum. cap.41
(celui) necredincios: *s.m. sg. dat.* 12,6
necredinciosului: *s.m. sg. gen./dat.* 13,30; 22,13; 41,4
(celor) necredincioşi: *s.m. pl. gen.* 17,26
(cel) necredincios: *s.m. sg. ac.* 22,5; 42,2
necredincioşii: *s.m. pl. nom.* 41,13
necredincios: *adv.* 15,21

NECREDINŢĂ: s.f.
necredinţa: *sg. ac.* 46,23

NECREZĂTOR, -TOARE: adj.
necrezători: *m. pl. nom.* 2,18

NECUPRINS, -Ă: adj.
necuprinsă: rezum. cap.1

NECURAT, -Ă: adj./s.
necurate: *adj. f./n. pl. ac.* 2,14; 35,14; 40,15
(mai) necurat: *adj. n. sg. nom.* 10,9
necurată: *adj. f. sg. nom.* 34,21
(celui) necurat: *s.m. sg. gen.* 7,19
(cel) necurat: *s.m. sg. nom./ac.* 29,21; 34,4

NECURMARE: s.f.
necurmarea: *sg. nom./ac.* 7,14; 20,27

NECURMAT, -Ă: adj./adv.
necurmat: *adv.* 9,4; 12,3; 51,15
necurmată: *adj. f. sg. nom.* 18,32; 20,21, 26
necurmatele: *adj. antep. f. pl. nom.* 33,27

NECUVIOS, -OASĂ: adj.
necuvioasă: *f. sg. nom.* 22,6
necuvios: *m. sg. ac.* 37,12

NEDREPT, -EAPTĂ: adj./s./adv.; var. (Înv.) **NEDIREPT, -EAPTĂ**
nedreapte: *adj. f. pl. ac.* 5,1, 10
(mai) nedrept: *adj. n. sg. nom.* 10,10
nedrept: *adj. m./n. sg. nom./ac.* 12, 13; 13,4; 17,11; 37,12
nedirept: *adj. n. sg. ac.* 14,4
nedreaptă: *adj. f. sg. nom./ac.* 20,3; rezum. cap.35; 35,15
(celor) nedrepţ: *s.m. pl. gen.* 9,17
nedreptul: *s.n. sg. ac., în loc. adv.* (Înv.) ***cu nedreptul*** 20,8
(ceale) nedreapte: *s.n. pl. ac.* 27,25
nedrepţilor: *s.m. pl. gen.* 28,26; 34,23
(celor) nedrepţi: *s.m. pl. gen.* rezum. cap.34; 34,23; 35,23; 40,13
nedrept: *s.n. sg. ac., în loc. adv.* ***din nedrept*** 34,21
(cei) nedrepţi: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.40; 40,10
nedrept: *adv.* 33,32

NEDREPTATE: s.f.; var. (Înv.) **NEDIREPTATE**
nedreptate: *sg. ac.* 4,9; 19,5; 20,30; 35,3, 5; 41,22
nedreptăţii: *sg. gen.* 7,3; rezum. cap.10; 10,6; 30,20
nedreptatea: *sg. nom./ac.* 7,6; 9,17; 10,7; 17,17; rezum. cap.19; 21,4; 28,2; 35,2; 40,12; rezum. cap.42; 42,13, 14
nedireptate: *sg. ac.* rezum. cap.10
nedireptatea: *sg. ac.* 10,6; 17,23
nedreptăţi *pl. ac.* 10,8; 27,11; 35,3
nedreptăţile: *pl. nom.* 17,17; 21,5

NEFERICIT, -Ă: adj.
nefericit: *n. sg. dat.* 27,24

NEGURĂ: s.f.
negura: *sg. ac.* 24,6
negurile: *pl. nom.* 43,15
negurii: *sg. gen.* 43,24; 50,6

NEGUSTOR: s.m.; var. (Înv. şi reg.) **NEGUŢĂTOR**
neguţătoriul: *sg. nom./ac.* 26,28; 37,12
neguţătorilor: *pl. gen.* 42,5

NEINIMOS, -OASĂ: s.m./f.
(cel) neinimos: *s.m. sg. nom.* 6,21

NEISPITIT, -Ă: adj.
neispitite: *f./n. pl. nom.* rezum. cap.16; rezum. cap.18

NEÎNCETARE: s.f.
neîncetarea: *sg. nom.* 41,9

NEÎNCETAT, -Ă: adj./adv.
neîncetat: *adv.* 17,16; 27,13; 37,15
neîncetată: *adj. f. sg. nom.* 24,6
neîncetata: *adj. antep. f. sg. nom.* 37,21

NEÎNFRÂNARE: s.f.
neînfrânare: *sg. ac.* 11,29
neînfrânarea: *sg. ac.* rezum. cap.19
neînfrânării: *sg. gen.* rezum. cap.23

NEÎNFRÂNAT, -Ă: adj./s.
(cel) neînfrânat: *s.m. sg. nom.* 20,7; 21,18
(cea) neînfrânată: *s.f. sg. ac.* rezum. cap.42
neînfrânată: *adj. f. sg. ac.* 42,11

NEÎNŢELEPCIUNE: s.f.
neînţelepciunea: *sg. ac.* 20,33; 51,26

NEÎNŢELEPT, -EAPTĂ: adj./s.
(cel) neînţelept: *s.m. sg. nom.* rezum. cap.10; 20,7; 31,7
neînţelept: *s.m. sg. nom.* 19,20
neînţeleptului: *s.m. sg. gen.* 20,14
(celor) neînţelepţi: *s.m. pl. gen.* 27,13
neînţeleaptă: *adj. f. sg. nom./ac.* 16,20; 20,24; rezum. cap.36
neînţelept: *adj. m. sg. nom.* 25,4
(celui) neînţelept: *s.m. sg. gen.* 42,8

NEÎNVĂŢAT, -Ă: adj./s.
neînvăţat: *adj. m. sg. nom./ac./dat.* 5,14; 8,5; 20,9; rezum. cap.22; 22,3; 23,17; 30,8
neînvăţaţi: *adj. m. pl. gen.* 6,21
(celor) neînvăţaţ: *s.m. pl. gen.* 7,17
[cel] neînvăţat: *s.m. sg. ac.* rezum. cap.8
(celui) neînvăţat: *s.m. sg. gen.* 18,18
(celor) neînvăţaţi: *s.m. pl. gen.* 20,21, 26
(cei) neînvăţaţi: *s.m. pl. voc.* 51,31

NEÎNVĂŢĂTURĂ: s.f.
neînvăţături: *sg. gen.* 4,30

NEÎNVINS, -Ă: adj,
neînvins: *m. sg. nom.* 18,1

NELEGIUIRE: s.f.
nelegiuiri: *pl. ac.* 10,8
nelegiuirii: *sg. gen.* 14,9

NEMĂSURAT, -Ă: adj.
nemăsurată: *f. sg. ac.* 16,17

NEMERNIC, -Ă: s.m./f.; var. (Înv. şi reg.) **NIMERNIC, -Ă**
nimernici: *s.m. sg. nom.* 16,9
nimearnici: *s.m. pl. ac.* 29,32

(a) NEMERNICI: v. IV; var. (Înv.) **(a) NIMERNICI**
nimernicind: *gerunziu* 29,31
va nimernici: *ind. viit.I. 3.sg.* 29,31

NEMERNICIE: s.f.; var. (Înv.) **NIMERNICIE**
nimerniciii: *sg. gen.* 16,15; 29,30

NEMULŢUMITOR, -TOARE: adj./s.; var. (Înv.) **NEMULŢĂMITORIU**
nemulţămitoriu: *m. sg. nom.* 20,21
nemulţămitori: *m. pl. ac.* rezum. cap.29
(cel) nemulţămitoriu: *s.m. sg. nom., în sintagma* ***cel nemulămitoriu cu gândul*** 29,22
(cei) nemulţămitori: *s.m. pl. ac.* 29,32

NEMURIRE: s.f.
nemuriri: *sg. gen.* 6,16

NEMURITOR, -TOARE: adj.
nemuritoriu: *m. sg. nom.* 17,29

NENUMĂRAT, -Ă: adj.
nenumărată: *f. sg. ac.* 30,15
nenumărate: *f. pl. nom.* 37,28

NEPOT: s.m.
nepoţii: *pl. nom.* 40,15; 44,12; 45,16; 47,24

NEPREPUS, -Ă: adj. „nebănuit”
neprepuse: *n. pl. nom.* rezum. cap.25

NEPRICEPUT, -Ă: adj./s.; var. **NEPRECEPUT, -Ă**
(celui) nepriceput: *s.m. sg. gen.* 21,21
(celor) nepriceputi: *s.m. pl. gen.* 21,28
(cel) nepriceput: *s.m. sg. ac.* 22,14
(cei) neprecepuţi: *s.m. pl. ac.* 34,1
nepriceput: *adj. m. sg. ac.* 22,18
(celui) neprecepput: *s.m. sg. gen.* 40,32

NEPRIETEN: s.m.; var. (Înv.) **NEPRIIATIN;** (Înv. şi reg.) **NEPRIETIN**
nepriiatinului: *sg. gen./dat.* 4,22; rezum. cap.8; 8,8; 12,10; 19,8

nepriiatinii: *pl. nom./ac.* 4,33; 6,5, 13; 12,9; 20,25
nepriiatin: *sg. nom.* 6,1; 29,8
nepriiatinilor: *pl. gen./dat.* 6,4; rezum. cap.12; 25,10, 21, 35; 28,30; 30,5, 6; 42,11; 45,2; 47, 14
nepriiatini: *pl. ac.* rezum. cap.12; 47,8; 49,11
nepriiatinul: *sg. nom./ac.* 12,8, 15, 16, 18; 36,9
nepriiatinilor: *pl. dat. adn.* 18,31
neprietinul: *sg. nom./ac.* 23,3; 30,3
neprietinului: *sg. gen.* 29,16.17.18
(celor) nepriiatini: *pl. gen.* 36,12
neprietinilor: *pl. gen.* 47,10

NEPRIETENIE: s.f.; var. (Înv.) **NEPRIIATINIE;** (Înv. și reg.) **NEPRIETINIE**
nepriiatinie: *sg. ac.* 6,9; 37,2

NERĂBDĂTOR, -TOARE: s.m./f.
nerăbdătorilor: *s.m. pl. dat.* rezum. cap.2

NESĂȚIOS, -OASĂ: adj.
nesățios: *m. sg. nom./gen.* 14,9; 31,23

NESPUS, -Ă: adj.
nespuse: *n. pl. nom.* 21,21
nespusele: *adj. antep. n. pl. ac.* 36,16

NESTARE: s.f.
nestarea: *sg. nom.* rezum. cap.27; rezum. cap.33

NEȘTIINȚĂ: s.f.
neștiințele: *pl. nom./ac.* 23,2, 3
neștiința: *sg. ac.* 28,9

NEȘTIUT, -Ă: adj.
neștiut: *m. sg. nom.* 10,28

NETĂIAT, -Ă: adj.
netăiat: *m. sg. ac.* 24,21

NETEZIRE: s.f.
netezirea: *sg. ac.* 38,34

NETREBNIC, -Ă: adj.
netreabnic: *n. sg. nom.* 37,21

NEVĂZUT, -Ă: adj.
nevăzute: *n. pl. nom.* 11,4
nevăzută: *f. sg. nom.* 20,32; 41,17

NEVINDECAT, -Ă: adj.
nevindecată: *f. sg. nom.* 28,30

NEVINOVAT, -Ă: adj.
nevinovat: *m. sg. nom./gen.* 7,8; 16,11; 23,10; 46,19

NEVOIE: s.f.
nevoie: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu nevoie*** „cu greu” 13,32

NEVREDNIC, -Ă: adj./s.
(celor) nevreadnici: *s.m. pl. dat.* 25,11
nevreadnic: *adj. m. sg. dat.* 33,28

NISIP: s.n.; var. (Înv.) **NĂSIP**
năsipul: *sg. ac.* 1,2; 22,18, 21
năsipului: *pl. gen.* 18,8

NISIPOS, -OASĂ: adj.; var. (Înv.) **NĂSIPOS, -OASĂ**
năsipos: *n. sg. ac.* 25,27

NOAPTE: s.f.
noaptea: *sg. ac.* 38,28
nopții: *sg. gen.* 40,5

NOR: s.m.
norі: *pl. ac.* 13,28; 35,20; rezum. cap.43; 43,16
nor: *sg. ac.* 24,7; 45,5
norii: *pl. ac.* 35,21, 26; 50,8

NOROD: s.n.
norod: *sg. ac.* 7,7; 16,17; 24,16; 37,29; 44,4
norodului: *sg. gen./dat.* 9,24; 10,2; 24,1, 3; 26,6; 35,25; 42,11; 45,3; 49,7
norodul: *sg. nom./ac.* 10,1, 3; 24,9; 36,11, 14, 16, 19; 45,19, 20; 48,16; 50,19, 21, 28
noroadelor: *pl. gen./dat.* 28,18; 44,4, 16
noroadele: *pl. voc., în sintagma* ***toate noroadele*** 33,19
noroadele: *pl. nom.* 44,15
noroade: *pl. ac.* 45,27
norodului: *dat. adn.* 49,17

NOU, NOUĂ: adj./s.
nou: *m. sg. nom.* 9,14, 15
(celor) noi: *s.n. pl. gen.* (aici) „roadelor noi” 24,35

NUMĂR: s.n.
numărul: *sg. nom./ac.* 17,3; 18,8; 26,1; 32,8; 33,10; 37,28; 41,16; 45,13; 46,10
număr: *sg. ac.* 19,3; 38,32; 51,36

(a se) NUMĂRA: v. I
va număra: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,2
au numărat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,9, 23
numără: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.24; rezum. cap.29
numără: *imperativ 2.sg.* 42,7
(să) numără: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.50

NUMĂRAT, -Ă: adj.
numărate: *f. pl. ac.* rezum. cap.42

NUME: s.n.
numele: *sg. nom./ac.* 6,23; 17,8; 36,14; 37,29; 39,13; 40,19; rezum. cap.41; 41,15, 16; 43,8; 44,14; 46,1, 13; 47,17; 48,12; 51,15
nume: *sg. ac., în sintagma* ***nume veacinic*** 15,6
nume: *sg. nom./ac.* 22,17; rezum. cap.39; 39,15; 44,8
numele: *pl. nom./ac.* 23,10; 41,14; 46,15
numele: *sg. ac., în loc. adv.* ***întru numele/în numele*** „invocând numele cuiva”/ ***cu numele*** „de formă” 36,17; 37,1; 45,19; 47,15, 19; 50,22
numelui: *s.m. sg. gen./dat.* 39,20; 51,2, 4
numele: *sg. ac., în sintagma* ***numele Domnului*** 39,41; 47,12; 51,17

NUMIRE: s.f.
numirea: *sg. nom.* 23,10

NUMIT, -Ă: adj./adv.
numiți: *m. pl. gen.* 39,2
numit: *adv.* „nominal” rezum. cap.44

O

O: interj.
o: 37,3; 41,1, 3

OAIE: s.f.
oilor: *pl. gen.* 47,3

OALĂ: s.f.
oală: *sg. ac.* 13,3

OASPETE: s.m.
oaspeții: *pl. nom./ac.* 9,22; rezum. cap.29
oaspății: *pl. nom.* 29,34

OASTE: s.f
oastea: *sg. ac.* rezum. cap.48

OBADĂ: s.f.
obezile: *pl. nom./ac.* 6,25, 30; 33,30
obezi: *pl. nom./ac.* 21,22; 33,28

(a) OBIȘNUI: v. IV; var. (Înv.) **(a) OBICINUI**
(nu) obicinui: *imperativ prohib. 2.sg.* 23,9

OBIȘNUIT, -Ă: adj.; var. (În v.) **OBICINUIT, -Ă**
obicinuit: *n. sg. nom.* 23,20

(a) OBORÎ: v. IV; vezi **(a) DOBORÎ**

(a se) OBOSI: v. IV
(să) va obosi: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,24

OBȘTE: s.f.
obște: *sg. ac., în loc. adv.* ***de obște*** rezum. cap.21; rezum. cap.44
obște: *sg. ac.* rezum. cap.38

OBICEI: s.n.; var. (Înv. și reg.) **OBICEAI**
obiceiurile: *pl. nom./ac.* cuvânt 1; 20,28
obiceiul: *sg. ac.* rezum. cap.23
obiceiuri: *pl. nom.* 34,12

OBRAZNIC, -Ă: adj.
obraznic: *m. sg. nom.* 30,8

OCA: s.f.; var. **OCĂ** (aici) „măsură”
ocă: *sg. ac.* 14,3

OCARĂ: s.f.
ocara: *sg. nom./ac.* 3,12, 13; 6,1; 23,36; rezum. cap.26; 26,11; 27,31; rezum. cap.31; 47,4
ocară: *sg. nom./ac.* 5,17; 20,26; 21,27; 22,4; rezum. cap.23; 23,31; 29,9; 41,10; 42,11, 14
ocărâi: *sg. gen.* rezum. cap.10
ocări: *pl. ac.* 10,8
ocărâle: *pl. nom.* 22,30
ocarâi: *sg. gen.* 41,9

(a) OCĂRÎ: v. IV
ocărește: *ind. prez. 3.sg,* 22,25

OCHI: s.m.
ochii: *pl. nom./ac.* 3,23; 4,1, 5; 10,24; 12,16, 18; 17,13, 16; 18,18; 20,14, 31; 23,27; 30,21; 34,20; 39,24; 43,4; 44,27; 51,35
ochiul: *sg. nom., în sintagma* ***ochiul lui Dumnezeu*** 11,13
ochii: *pl. nom./ac., în sintagma* ***ochii lui Dumnezeu/ochii Domnului*** 11,23; 15,20; 18,26; 23,28; 34,15, 19
ochiul: *sg. nom./ac.* 14,8, 9, 10; 16,6, 21; 17,7, 11; 22,24; 23,27; rezum. cap.27; 27,1, 25; 31,14, 15; 38,30; 40,22; 43,20
ochilor: *pl. dat., în sintagma* ***ochilor lui Dumnezeu*** rezum. cap.15
ochi: *pl. ac.* 17,5
ochilor: *pl. gen.* 23,5; 26,12, 14; 27,26; 45,14
ochiu: *sg. ac.* 35,12

OCOL: s.n.
ocolul: *sg. ac.* 38,27

ODIHNĂ: s.f.
odihnă: *sg. ac.* 6,29; 11,19; 22,16; 24,11; 28,20; 40,6; 51,35
odihna: *sg. nom./ac.* 20,23; 30,17; 31,3; 36,26; 38,14
odihnii: *sg. gen.* 36,15; 40,5

(a se) ODIHNI: v. IV
odihnește: *ind. prez. 3.sg.* 14,25
(să) vor odihni: *ind. viit.I. 3.pl.* 14,25
(să) va odihni: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,27; 43,22
va odihni: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,6
(S-)au odihnit: *ind. pf.c. 3.sg.* 24,12
(m-)am odihnit: *ind. pf.c. 1.sg.* 24,15
să (să) odihnească: *conj. prez. 3.sg.* 28,20
a odihni: *inf. prez.* 33,26

ODIHNIT, -Ă: adj.
odihnit: *m. sg. dat.* 41,2

(a) ODRĂSLI: v. IV
să odrăzlească: *conj. prez. 3.pl.* 49,12
odrăzlește: *ind. prez. 3.sg.* 50,11

OLAR: s.m.; var. (Înv.) **OLARIU**
olariului: *sg. gen.* 27,6; rezum. cap.33; 33,13
olariul: *sg. nom.* 38,32

OLTAR: var. (Înv. și reg.) **OLTARIU**
oltariul: *sg. ac.* 35,8
oltariului: *sg. gen.* 47,11; 50,12
oltariu: *sg. ac.* 50,15

OM: s.m.
oameni: *sg. dat.* (*cu prep.* ***a)*** cuvânt 1
oamenilor: *pl. gen./dat.* 1,37; 2,11; 3,19; 6,21; rezum. cap.9; 10,7, 22, 23; 18,8; 20,28; 21,3; 23,27, 28; 25,1, 9; 27,8; 31,32; 35,24; 38,6; 39,2; 40,1; 41,14; 42,1, 8; 45,1
oameni: *pl. nom./ac.* 2,5; 15,7, 8, 12; 17,31; 27,6; 33,10; 44,3, 27; 45,22
omului: *sg. gen./dat.* 2,22; 3,13; 7,27; 8,22; 10,5, 14; 11,29; 12,9; 13,22, 31; rezum. cap.14; 14,3; rezum. cap.15; 15,18, 20; 16,21; 17,18, 29; rezum. cap.18; 18,12; 19,27; 20,9, 27; 21,27; rezum. cap.23; 23,24; 27,5, 7; 28,3, 12; rezum. cap.29; 29,28, 35; 30,23; 31,22, 23, 24; 33,15; 34,1, 3; 36,24; rezum. cap.37; 37,18, 28; rezum. cap.38; 41,1, 2, 3; 42,18
omul: *sg. dat.* (*cu prep.* ***la***) 4,31
omul: *sg. nom./ac.* 6,5; 8,1, 2, 4, 5, 6, 7, 15; rezum. cap.9; 9,18, 25; rezum. cap.10; 10,13, 26, 28; 11,2, 30, 31, 34; 12,13; 13,19, 20; 14,1; 16,3, 5, 23; 18,6, 7, 17, 23, 27; 19,21, 26; 20,7, 21, 29, 33; 21,23, 25, 26; 22,18; 23,12, 20, 23, 25; 25,10, 15; 26,26; 27,12, 20, 33; 28,3, 4, 11; 29,19, 23; 32,21, 22; rezum. cap.33; 33,3, 14; 34,9, 25, 31; 36,22, 25; 37,12, 15, 22, 26, 27; 38,4; rezum. cap.40; 40,30, 31; 41,18; 47,6
om: *sg. nom./ac.* 7,12; 10,33; 11,2, 11, 12, 30; 15,14; rezum. cap.16; 16,13; 17,1; rezum. cap.18; 20,16, 26; 22,5; 23,27; 27,8; 31,19; 37,21; 40,8; 46,22; 49,17
oameni: *pl. nom./ac.* 9,22; 17,29; 39,5; 44,6; 49,19
oameni: *pl. voc., în sintagma* ***oameni necredincioși*** 41,11
omul: *sg. dat.* (*cu prep.* ***a*** + ***tot***) 42,12

OMENESC, -EASCĂ: adj.
omenească: *f. sg. ac.* 3,25
omenesc: *n. sg. ac./gen.* rezum. cap.17; 51,10
omenești: *m. pl. ac.* 36,25
omenești: *f. sg. dat.* 39,31

(a se) OPĂCI: v. IV (Reg.) „a (se) opri”
(nu te) opăci: *imperativ prohib. 2.sg.* 18,22

(a se) OPRI: v. IV
oprescu(-să): *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.7
(nu) opri: *imperativ prohib. 2.sg.* 7,37; 32,5
oprește: *imperativ 2.sg.* 12,6
(nu te) opri: *imperativ prohib. 2.sg.* 13,14
(să) oprește: *ind. prez. 3.sg.* 19,25; 20,23
a opri: *inf. prez.* 20,1; 46,9

(a) ORBI: v. IV
orbesc: *ind. prez. 3.pl.* 20,31
orbește: *ind. prez. 3.sg.* 43,4

OS: s.n.
oasele: *pl. nom./ac.* 26,16; 28,21; 49,12, 18
oaselor: *pl. gen.* 46,14

OSÂNDĂ: s.f.
osândă: *sg. ac.* 23,36

(a se) OSEBI: v. IV; var. (Reg.) **(a se) USEBI; (a se) USIBI**
au usebit: *ind. pf.c. 3.sg.* 28,19
(s-)au usibit: *ind. pf.c. 3.pl.* 33,8
au usibit: *ind. pf.c. 3.sg.* 33,11

OSEBIT, -Ă: adj.; var. (Reg.) **USEBIT, -Ă**
usebită: *f. sg. ac.* 47,2

OSIE: s.f.
osiia: *sg. nom.* 33,5

(a se) OSPĂTA: v. I
(să) vor ospăta: *ind. viit.I. 3.pl.* 39,37

OSPĂȚ: s.n.; var. (Reg.) **USPEȚ;** (înv. și reg.) **USPĂȚ**
ospeațele: *pl. nom.* 30,27
ospeațe: *pl. ac.* 49,2
uspeațe: *pl. ac.* 29,29; 30,27
uspățu: *sg. ac.* 31,17; rezum. cap.32
uspățul: *sg. ac., în sintagma* ***uspățul de vin*** 31,41
uspățu: *sg. ac., în sintagma* ***uspățu de vin*** 32,7
uspățul: *sg. ac.* 37,32

OSTAȘ: s.m.
ostașu: *sg. nom.* 26,26

OSTENEALĂ: s.f.
osteneală: *sg. ac.* cuvânt 1; 7,16; 13,32
ostenealele: *pl. ac.* 14, 15; 16,2
osteneala: *sg. nom./ac.* rezum. cap.31; 34,28

(a se) OSTENI: v. IV
vei osteni: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,20
ostenindu(-să): *gerunziu* 11,11
au ostenit: *ind. pf.c. 3.pl.* 16,27
(m-)am ostenit: *ind. pf.c. 1.sg.* 24,47; 51,35
ostenitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,3, 4
(te) vei osteni: *ind. viit.I. 3.sg.* 31,22
(nu vă) ostenireți: *imperativ prohib. 2.pl.* 43,34

OSTROV: s.n.
ostroave: *pl. ac.* 43,25; 47,17

(a) OȘTI: v. IV
a oști: *inf. prez.* 24,38; 46,8
va oști: *ind. viit.I. 3.sg.* 29,16.17.18
oștind: *gerunziu* 46,6, 19

OVREIESC, -IASCĂ: adj.
ovreiești: *n. pl. nom.* cuvânt 1

P

PACE: s.f.
pacea: *sg. ac.* 1,22; 47,17
păcii: *sg. gen.* 5,12; 47,15
pace: *sg. ac., în loc. adv.* ***în pace*** 26,2; 41,17; 44,14
pace: *sg. nom./ac.* 28,11, 15; 41,1; 50,25
păcii: *sg. gen., în sintagma* ***testamântul păcii*** 45,30

PALTIN: s.m.
paltinul: *sg. ac.* 24,19

PAR: s.m.
parul: *sg. nom./ac.* 14,25; 26,15; 27,2
pari: *pl. ac.* 22,21

PARĂ: s.f.
para: *sg. ac., în sintagma* ***para focului*** 8,13
pară: *sg. nom., în sintagma* ***pară de foc*** 21,10

PARDOS: s.f.
pardosul: *sg. ac.* 28,27

PARDOSIT, -Ă: adj. (cf. **Indice** 2Par)
pardosită: *f. sg. nom.* 21,11

PARIMIE: s.f.; var. (Înv.) **PAREMIE**
paremiilor: *pl. gen.* 39,3

PARTE: s.f.
partea: *sg. nom./ac.* 7,34; 11,18; 14,9; 26,3; 41,12; 44,26; 45,27
parte: *sg. nom.* 13,22; 45,27
părțile: *pl. ac.* 16,27; 17,19, 25; 23,28; 24,45
partea: *sg. nom., în sintagma* ***partea lui Dumnezeu/partea Dumnezeului*** 17,15; 24,16
partea: *sg. nom., în loc. s.* (Pop.) ***partea bărbătească*** 36,23
părți: *pl. ac.* 37,21; 47,23; 50,13
părții: *sg. gen.* 41,26
părțile: *pl. ac., în loc. adv.* ***din toate părțile*** 46,6

PASĂRE: s.f.; var. (Înv. și pop.) **PASERE**
paserile: *pl. ac.* 17,4; 43,15
paserea: *sg. ac.* 27,21; 43,19

PAȘNIC, -Ă: adj.; var. **PACINIC, -Ă**
pacinica: *adj. antep. f. sg. nom.* rezum. cap.6

(a) PAȘTE: v. III
va paște: *ind. viit.I. 3.sg.* 29,32

PAT: s.n.
patul: *sg. ac.* 23,25; 41,27; 48,6

PAVĂZĂ: s.f.
pavăza: *sg. ac.* 29,16.17.18
pavezele: *pl. ac.* 35,23
pavăză: *sg. ac.* 37,5

PAZĂ: s.f.
paza: *sg. nom./ac.* rezum. cap.22; rezum. cap.31; rezum. cap.42; 42,11
pază: *sg. ac.* 22,33; 26,13
păzile: *pl. ac.* 43,11

PAZNIC: s.m.
paznicii: *pl. ac.* 4,35

PĂCAT: s.n.
păcatul: *sg. nom./ac.* 1,27; 3,16; 5,5; 19,9; 22,15; rezum. cap.23; 27,2
păcatele: *pl. nom./ac.* 2,13; 3,17; 4,31; 12,13; rezum. cap.15; 16,8, 10; 17,21; rezum. cap.23; 23,3; 26,28; 27,11; 28,1, 2, 4, 10; 34,31; 47,13, 29; 48,16, 23
păcate: *pl. ac.* 3,4, 32; rezum. cap.21; 21,2; 23,21; 28,5; rezum. cap.34; 34,23; 35,3, 5; rezum. cap.41; 46,9; 48,18
păcatului: *sg. gen.* 3,30; 23,17; rezum. cap.25; 25,33; 27,14
păcatelor: *pl. gen.* 3,33; 5,6; 8,13; 19,19
păcat: *sg. nom./ac.* 4,25, 31; rezum. cap.5; 5,5; 8,6; 13,30; rezum. cap.21; rezum. cap.23; 23,11; 26,27; 49,5
păcate: *pl. ac., în sintagma* ***îndoite păcate*** „păcate săvârșite de două ori” 7,8
păcatul: *sg. gen.* (*cu prep.* ***a + tot***) 10,15
păcatul: *sg. ac., în sintagma* ***păcatul cel de voie*** 20,4

PĂCĂTOS, -OASĂ: adj./s.
păcătoşilor: *s.m. pl. gen./dat.* 1,26; 8,13; 11,9, 16, 22; 12,4; 16,7; 21,10; 21,11; 25,26; 27,14; 39,29, 32; 41,8, 9; 49,4
păcătosului: *s.m. sg. gen.* 1,32; rezum. cap.9; 9,16; 15,9; 21,7
(celui) păcătos: *s.m. sg. dat.* 2,14
păcătosul: *s.m. sg. nom.* 3,29; 5,11; 6,1; 13,21; 16,14; 23,8; 29,21, 26; rezum. cap.42; 33,15
(cei) păcătoşi: *s.m. pl. ac.* 5,7
(cei) păcătoş: *s.m. pl. nom.* rezum. cap.8
păcătoşii: *s.m. pl. nom./ac.* rezum. cap.12; 12,3, 7; rezum. cap.17
păcătoşi: *s.m. pl. ac.* 40,8
(cel) păcătos: *s.m. sg. nom./ac.* 12,4, 5; 29,22
păcătos: *adj. m. sg. nom./ac.* rezum. cap.10; 10,26; 11,34; 27,33; 28,11; 32,21
păcătoşi: *adj. m. pl. nom.* rezum. cap.49

(a) PĂCĂTUI: v. IV
a păcătui: *inf. prez.* 3,29; 15,21; 19,25; 20,23; 47,29
(nu) păcătui: *imperativ prohib. 2.sg.* 7,7
vei păcătui: *ind. viit.I. 2.sg.* 7,40
păcătuieşte: *ind. prez. 3.sg.* 10,32; 19,6
păcătuit-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 21,1
păcătuind: *gerunziu* 23,24
vor păcătui: *ind. viit.I. 3.pl.* 24,30
păcătuit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 5,4

(a) PĂCIUI: v. IV
păciuind: *gerunziu* 44,6

PĂCIUIRE: s.f.
păciuire: *sg. ac.* 44,17

PĂCIUIT, -Ă: s.m./f.
păciuite: *s.f. pl. ac.* (aici) „vorbe frumoase” 4,8

PĂCIUITOR, -TOARE: s.m./f.
păciuitori: *s.m. pl. nom.* 6,6

PĂDURE: s.f.
pădure: *sg. ac.* 13,23
pădurii: *sg. gen.* 28,12

PĂGUBITOR, -TOARE: adj.; var. (Înv.) **PĂGUBITORIU**
păgubitoriu: *m. sg. nom.* rezum. cap.10

PĂMÂNT: s.n.
pământului: *sg. gen.* 1,2; 10,4; 16,19; 17,19; 24,45; 38,8; 44,18, 22; 45,25; 46,11
pământ: *sg. nom./ac.* 2,14; 10,20; 16,30; 17,1, 3, 31; 33,10; 37,10; 38,4; 39,37; 40,3, 11; 41,13; 43,21; 45,27; 46,23; 49,16; 50,19; 51,13
pământul: *sg. nom./ac.* 10,9; 16,18; 20,30; 24,6; 36,19; 39,5, 29; 43,3, 18; 46,10; 47,16, 30, 31; 48,16; 50,24
pământului: *sg. gen., în c.* ***de la râu până la marginile pământului*** „de la Eufrat până la hotarul Egiptului” (cf. Anania 2001, p.1368) 44,23

PĂR: s.m.
perii: *pl. ac.* 27,15

(a se) PĂRĂSI: v. IV
au fost părăsit: *pasiv ind. pf.c. 3.sg.* 2,12
părăseaşte: *ind. prez. 3.sg.* 3,18
va părăsi: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,22; 13,5, 8; 29,19, 22; 47,24
să părăseşti: *conj. prez. 2.sg.* 6,28; 7,32
(nici) părăsi: *imperativ prohib. 2.sg.* 7,23
(nu) părăsi: *imperativ prohib. 2.sg.* 9,14
(să) va părăsi: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,5; 44,13
părăseaşte: *imperativ 2.sg.* 17,21
(te) părăseaşte: *imperativ 2.sg.* 28,6
va fi părăsit: *pasiv ind. viit.I. 3.sg.* 29,23
(nu te) părăsi: *imperativ prohib. 2.sg.* 38,9
aţi părăsit: *ind. pf.c. 2.pl.* 41,11
au părăsit: *ind. pf.c. 3.pl.* 49,6
voiu fi părăsit: *pasiv ind. viit.I. 1.sg.* 51,28

PĂRĂSIT, -Ă: adj.
părăsite: *f. pl. ac.* 49,8

(a se) PĂREA: v. II
(să) pare: *ind. prez. impers.* cuvânt 1

PĂRINTE: s.f.
părinţii: *pl. nom./ac.* cuvânt 1; 3,8; rezum. cap.7; 8,11; 44,1; 47,26
părinţilor: *pl. gen.* rezum. cap.3; 3,2; rezum. cap.17; rezum. cap.44
părintelui: *sg. gen.* 3,15

PĂRINTESC, -EASCĂ: s.m./f./n.
(ceale) părinteşti: *s.n. pl. ac.* (aici) „casa părintească” 42,10

PĂRTICICĂ: s.f.; var. **PĂRTICEA**
părticeaoa: *sg. nom.* 14,14

PĂSTOR: s.m.; var. (Înv.) **PĂSTORIU**
păstoriu: *sg. ac.* 18,13

PĂŞUNE: s.f.
păşunea: *sg. nom.* 13,23

(a) PĂTIMI: v. IV
pătimeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 4,9; 34,6

(a) PĂŢI: v. IV
să paţi: *conj. prez. 2.sg.* 23,19
am păţit: *ind. pf.c. 1.sg.* 34,13

PĂŢIT, -Ă: adj./s.
(celor) păţiţi: *s.m. pl. gen.* rezum. cap.34
păţit: *adj. m. sg. nom./gen.* 34,9, 10; 36,22; rezum. cap.37; 37,22

(a se) PĂZI: v. IV
va păzi: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,18; 19,9; 23,7
păzesc: *ind. prez. 3.pl.* 2,21
păzeaşte(-te): *imperativ 2.sg.* 9,21; 13,16; 22,15
păzindu-: *gerunziu* 12,4
(te) păzeaşte: *imperativ 2.sg.* 12,11; 26,14; 32,26
(să) va păzi: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,27; 22,32; 40,31
păzeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 21,12
a păzi: *inf. prez.* rezum. cap.26; 35,2; 41,20
păzind: *gerunziu* 33,8
păzeaşte: *imperativ 2.sg.* 37,9
păzând: *gerunziu* 43,3
păziţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 17,11

(a) PÂNDI: v. IV
va pândi: *ind. viit.I. 3.sg.* 27,31
pândesc: *ind. prez. 3.pl.* 28,30
pândeaşte: *sg. ac.* 37,7

PÂINE: s.f.; var. (Reg.) **PÂNE**
pâine: *sg. nom./ac.* 10,30; 14,10; 23,24; 33,25; 45,26
pâinile: *pl. ac.* 12,6
pâinea: *sg. nom./ac.* 15,3; 20,18; 34,25, 26
pânea: *sg. nom./ac.* 29,28; 31,29
pâni: *pl. ac., în sintagma* ***luciu în pâni*** „cel foarte bogat”, „cel opulent” (cf. lat. *splendidum in panibus*) 31,28
pâinea: *sg. nom., în sintagma* ***pâinea de făină*** 39,31
pâni: *pl. ac.* 41,24

(a se) PÂNGĂRI: v. IV
pângărindu(-te): *gerunziu* 31,16
să (să) pângărească: *conj. prez. 3.sg.* 42,10
ai pângărit: *ind. pf.c. 2.sg.* 47,22

PÂNGĂRIT, -Ă: adj.
pângărită: *f. sg. ac.* 51,7

PÂNTECE: s.n.
pântecelui: *sg. gen.* 23,6; 51,7
pântecele: *sg. nom./ac.* 36,20; 40,1, 32; 49,9; 50,24; 51,29
pântece: *sg. ac.* 37,5

PÂRĂ: s.f.
pără: *sg. ac.* 8,2; rezum. cap.28; 28,10
pâra: *sg. nom./ac.* 26,6; 28,11, 13; 38, 17; 41,7

PÂRGĂ: s.f.
pârghelor: *pl. gen.* 7,34
pârga: *sg. ac.* rezum. cap.35; 35,10
pârghele: *pl. ac.* 45,25

(a) PÂRÎ: v. IV
au pârât: *ind. pf.c. 3.sg.* 46,22

PECETE: s.f.; var. (Înv.) **PECEATE**
peceate: *sg. ac.* 17, 18; 49,13
peceatea: *sg. nom.* 42,6

PEDEAPSĂ: s.f.
pedeapsă: *sg. nom.* 21,11

PEDESTRAȘ: s.m.
pedestrași: *pl. ac.* 16,11; 46,10

PERETE: s.m.; var. (Înv. și pop.) **PĂRETE**
pereții: *pl. nom./ac.* 14,25; 23,26; 50,2

(a se) PETRECE: v. III
petreace: *ind. prez. 3.sg.* 1,3; 38,26; 50,30
petreci: *ind. prez. 2.sg.* 8,9; 29,3
a petreace: *inf. prez.* rezum. cap.9
(te) petreci: *ind. prez. 2.sg.* 9,21
petrecând: *gerunziu* 14,23; 42,10
va petreace: *ind. viit.I. 3.sg.* 29,31; 39,3
petrec: *ind. prez. 3.pl.* 41,8

PETRECERE: s.f.
petreacere: *sg. nom.* rezum. cap.6
petreacerea: *sg. ac.* 18,21, 24; 38,14; 50,5

PIATRĂ: s.f. „rocă"; „mineral cristalizat cu aspect frumos, cu culori variate, cu duritate mare, care se folosește, de obicei, la confecționarea bijuteriilor"; „stâncă"
pietrii: *sg. gen.* 6,22; 40,15
pietrile: *pl. nom./ac.* 21,9; 43,16
pietri: *pl. ac.* 21,11; rezum. cap.22; 32,25; 45,13
piatră: *sg. ac.* 22,1; 26,24; 27,29; 29,13
piatra: *sg. ac.* 22,25; 27,28; 47,5
piiatrilor: *pl. gen.* 27,2
piatră: *sg. nom., în sintagma* ***piatră scumpă*** 32,7
pietri: *pl. ac., în sintagma* ***pietri scumpe*** 45,13
piatra: *sg. ac., în sintagma* ***piatra scumpă*** 50,10

PICĂTURĂ: s.f.
picăturile: *pl. ac.* 1,2
picătură: *sg. ac.* 18,8

PICIOR: s.n.
picioarele: *pl. ac.* 6,25; 12,18; 25,27; 38,32
piciorul: *sg. nom.* 6,36; 21,25; 51,20
picioare: *pl. nom./ac.* 21,22; 26,23; 45,10
picioarelor: *pl. gen.* 38,33; 40,25

PIEDICĂ: s.f.; var. (Reg.) **PIEDECĂ**
piedecă: *sg. ac.* 31,7

PIEIRE: s.f.; var. **PIERIRE**
perire: *sg. ac.* 9,13; 23,21; 36,11; 41,13; 50,4; 51,16
perirea: *sg. nom./ac.* 20,27; 31,6

(a se) PIERDE: v. III
au pierdut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,16; 8,3; 10,19, 20, 21; 27,17; 29,19, 24; 31,30; 41,4; 46,7
va pierde: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,9; 6,4; 10,3; 20,24; 29,23; 47,24
să piarză: *conj. prez. 3.sg.* 6,3; 9,6; 22,33
ai fi pierdut: *cond. pf. 2.sg.* 8,15
(s-)au pierdut: *ind. pf.c. 3.pl.* rezum. cap.10
pierzând: *gerunziu* 16,10
(să) va pierde: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,24
pierde: *ind. prez. 3.sg.* 27,20
pierde: *imperativ 2.sg.* 29,13
a pierde: *inf. prez.* 49,9

PIERDERE: s.f.
piiardere: *sg. ac.* 29,13
pierdere: *sg. ac.* 51,3

(a) PIERI: v. IV
va pieri: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,27
vei peri: *ind. viit.I. 2.sg.* 8,18
să pieî: *conj. prez. 2.sg.* 9,4
au perit: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,9; 28,22
piiare: *ind. prez. 3.sg.* 17,26
va peri: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,7; 27,29; 31,7; 41,9
vor peri: *ind. viit.I. 3.pl.* 27,32
perit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 44,9

PIERZARE: s.f.
pierzare: *sg. ac.* 48,6

PILDĂ: s.f.
pildele: *pl. nom./ac.* 6,35; 8,9
pilde: *pl. ac.* 18,29; 38,38; 47,17, 18
pildă: *sg. ac.* 19,3
pilda: *sg. nom.* 20,22
pildelor: *pl. gen.* 39,2, 3

(a) PIPĂI: v. IV
să pipăie: *conj. prez.* 30,1

PIZMĂ: s.f.
pizma: *sg. nom./ac.* rezum. cap.6; 45,22
pizmă: *sg. ac.* 31,16

PIZMĂTAREȚ, -Ă: adj./s.
pizmătarețu: *adj. m. sg. nom./dat.* 6,1; 14,3
pizmătarețului: *s.m. sg. gen./dat.* rezum. cap.14; 14,8
pizmătarețu: *s.m. sg. nom.* 18,33

(a) PIZMĂTĂRI: v. IV „a pizmui"; cuvântul nu e înregistrat în DLR.
pizmătărește: *ind. prez. 3.sg.* 14,6

PLATĂ: s.f.
plata: *sg. nom./ac.* 2,8; 11,24; 30,16, 20; 51,30, 38
plata: *sg. nom., în sintagma* ***plata lui Dumnezău*** 18,22
plată: *sg. nom./ac.* 30,15, 16

PLATOȘĂ: s.f.
platoșe: *sg. ac.* 43,22

(a) PLĂCEA: v. II
va plăcea: *ind. viit.I. impers./3.sg.* 2,4; 9,17; 15,18; 20,29; 21,18
place: *ind. prez. impers./3.sg.* 8,20; rezum. cap.20; 20,30; 37,31
placă: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 9,17
au plăcut: *ind. pf.c. impers./3.sg.* 17,29; 25,1; 44,16; 45,23, 29; 48,25
plac: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.25
plăcea-va: *ind. viit.I. impers.* 25,23
să placă: *conj. prez. 3.sg.* 29,30
plăcând: *gerunziu* 30,24
să placă: *conj. prez. impers., în structura v. dislocată* ***bine să placă*** 41,20
plăcea: *ind. imp. impers.* 48,18

PLĂCERE: s.f.
plăcearea: *sg. ac.* 4, 13
plăcearea: *sg. ac., în sintagma* ***bine plăcearea*** 41,6

PLĂCUT, -Ă: adj./adv.
plăcut: *adj. n. sg. nom., în adj. compus* ***bine plăcut*** 1,34; 40,25
plăcute: *adj. f. pl. nom., adj. compus* ***bine plăcute*** 2,19; 34,21
plăcută: *adj. f. sg. nom.* 15,16
plăcut: *adv. în adv. compus* ***bine plăcut*** 35,5

(a) PLÂNGE: v. III
plâng: *ind. prez. 3.pl.* 7,38
a plânge: *inf. prez.* rezum. cap.22; rezum. cap.38; 38,16
plânge: *imperativ 2.sg.* 22,10, 11
plânge: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.35
plângea: *ind. imp. 3.pl.* 48,27

PLÂNGERE: s.f.
plângerea: *sg. nom.* 22,13

PLÂNSOARE: s.f.
plânsoare: *sg. ac.* 18,15

PLEAVĂ: s.f.
pleavele: *pl. nom.* 27,5

(a se) PLECA: v. I
pleacă: *imperativ 2.sg.* 2,2; 4,8; 7,25; 30,12
(nu vă) plecareţi: *imperativ prohib. 2.pl.* 2,7
vei pleca: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,34
să (se) pleace: *conj. prez. 3.sg.* 9,13
(să) va pleca: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,3
pleacă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 19,24; 33,27; 38,19
va pleca: *ind. viit.I. 3.sg.* 38,33
ai plecat: *ind. pf.c. 2.sg.* 47,21
plecat-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 51,21

PLECAT, -Ă: adj. „aplecat”
plecat: *m. sg. nom.* 12, 11

(a) PLESNI: v. IV; var. **(a) PLEZNI**
va plezni: *ind. viit.I. 3.sg.* 12, 19

PLIN, -Ă: adj.
plină: *f. sg. nom.* 1,40
pline: *f. pl. nom.* 19,23
plin: *m./n. sg. nom./ac.* 39,16; 42,16; 50,10, 20
plină: *sg. ac., în sintagma* ***luna plină*** 50,6

(a se) PLINI: v. IV
plinind: *gerunziu* 1,22
au plinit: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,11
(să) va plini: *ind. viit.I. 3.sg.* 34,8

PLINIRE: s.f.
plinirea: *sg. nom./ac.* 1,20; 21,13; 24,3, 16; 35,23
plinire: *sg. ac.* 43,8

PLOAIE: s.f.
ploii: *sg. gen.* 1,2
ploaie: *sg. ac.* 35,26; 40,13; 49,11
ploaia: *sg. ac.* 43,20

(a) PLOUA: v. I
au plouat: *ind. pf.c. 3.pl.* 18,29

PLUG: s.n.
plugul: *sg. ac.* 38,26

PLUMB: s.n.
plumb: *sg. ac.* 22,17
plumbul: *sg. ac.* 47,20

POARTĂ: s.f.
porţile: *pl. nom./ac.* 49,15; 51,5

POCAIANIE: s.f.; var. (Înv.) **POCAANIE**
pocăaniia: *sg. nom.* 5,17

(a se) POCĂI: v. IV
(ne) vom pocăi *ind. viit.I. 1.pl.* 2,22
(să) pocăiaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.8
(să) pocăiesc: *ind. prez. 3.pl.* 12,3; 17,20
pocăindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.34

POCĂINŢĂ: s.f.
pocăinţă: *sg. ac.* rezum. cap.17; 44,16; 48,8
pocăinţa: *sg. ac.* rezum. cap.20; 20,4; 49,3

PODOABĂ: s.f.
podoaba: *sg. nom./ac.* 4,28; 6,31; 19,27; rezum. cap.24; 26,21; 32,3; 43,1
podoabă: *sg. nom./ac.* 21,24; 32,7; 47, 12

POFTĂ: s.f.
pofta: *sg. nom./ac.* 3,31; 5,2; 6,37; 9,9; 20,2; 23,5; 36,24
poftele: *pl. ac.* rezum. cap.18; 18,30, 31; 23,6
poftii: *sg. gen., în sintagma* ***împreunarea poftii*** „dorinţa de satisfacere a instinctului sexual” 23,6

(a) POFTI: v. IV
poftesc: *ind. prez. 3.pl.* cuvânt 1
poftind: *gerunziu* 1,33
poftească-te: *ind. prez. 3.sg.* 15,22
poftiţi: *ind. prez. 2.pl.* 24,26
(nu) pofti: *imperativ prohib. 2.sg.* 25,28
va pofti: *ind. viit.I. 3.sg.* 29,6
(nici) pofti: *imperativ prohib. 2.sg.* 31,21

POFTITOR, -TOARE: adj./s.
poftitoriu: *adj. m. sg. dat.* 14,3
(celui) poftitoriu: *s.m. sg. gen.* 14,9

(a) POFTORI: v. IV
(nu) poftori: *imperativ prohib. 2.sg.* 42,1

POGORÂRE: s.f.; vezi **COBORÂRE**

(a se) POGORÎ: v. IV; vezi **(a se) COBORÎ**

POM: s.n.
pomul: *sg. ac.* 14,18

(a) POMENI: v. IV
(nu) pomeni: *imperativ prohib. 2.sg.* 10,6
va pomeni: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,26
au pomenit: *ind. pf.c. 3.sg.* 48,23

POMENIRE: s.f.
pomenirea: *sg. nom./ac.* 10,20, 21; 23,36; 24,28; 35,9; 38,24; 39,13; 41,1; 46,14; 49,1, 2, 15
pomenire: *sg. nom./ac.* 45,1; 50,18

PONOS: s.n.
ponosul: *sg. nom.* 29,35

PONOSLU: s.n. (Înv. şi reg.) „plângere"; „ruşine", „ocară"
ponoslu: *sg. ac.* 8,10; 41,28

(a) POPOSI: v. IV
poposând: *gerunziu* 43,19

PORECLĂ: s.f.; var. (Reg.) **POLICRĂ**
policră: *sg. nom.* 47, 19

(a) PORNI: v. IV
porneaşte: *ind. prez. 3.sg.* 35,18

PORUNCĂ: s.f.
porunci: *pl. nom./ac.* 1,5; rezum. cap.15; 32,28
poruncile: *pl. nom./ac.* 2,12, 21; 15,15, 16; rezum. cap.17; 24,33; 28,7; 29, 1; 33,2; 35,2; 39,37; 45,6, 21
poruncile: *pl. nom., în sintagmele* ***poruncile lui Dumnezeu/ poruncile Celui Preaînalt/poruncile Domnului*** rezum. cap.6; 6,37; 9,23; 10,23; 22,23; 23,37; 26,24; 29,14, 26; 48,2
poruncilor: *pl. gen.* 11,21; 32,27
poruncă: *sg. ac.* 29,12
porunca: *sg. ac.* 33,8; 39,23; 43,14
porunca: *sg. ac., în sintagma* ***porunca lui Dumnezeu*** 35,7

(a se) PORUNCI: v. IV
au poruncit: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,22; 15,21; 17,12; 24, 12, 33; 45,3; 46,17; 48,25
(s-)au poruncit: *ind. pf.c. impers.* 7,34
poruncind: *gerunziu* 44,4

PORUNCIT, -Ă: s.m./f.
(ceale) poruncite: *s.f. pl. ac.* 6,37; 15, 15

POSTELNIC: s.m.
postelnic: *sg. nom.* 31,24

(a) POSTI: v. IV
posteaşte: *ind. prez. 3.sg.* 36,31

POTÂRNICHE: s.f.; var. **PĂTURNICHE**
păturnichea: *sg. nom.* 11,32

(a) POTICNI: v. IV; var. (În v. şi pop.) **(a) POTIGNI**
vei potigni: *ind. viit.I. 2.sg.* 37,16

POTOP: s.n.
potopul: *sg. nom./ac.* 39,28; 40,10; 44,18, 19

POTRIVITOR, -TOARE: adj.; var. **PROTIVITORIU** (Înv.) „potrivnic"
protivitoriu: *m. sg. nom.* 37,4

POTRIVNIC, -Ă: adj./s.; var. (Înv.) **PROTIVNIC, -Ă**
protivnicilor: *s.m. pl. gen.* 23,3
(cel) protivnic: *s.m. sg. ac.* 36,9
protivnici: *s.m. pl. ac.* 46,6
(cei) protivnici: *s.m. pl. ac.* 46,7
protvnicii: *s.m. pl. ac.* 47,15
protivnici: *adj. m. pl. ac.* 47,8

POVARNICĂ: s.f. „femeie însărcinată"
povarnică: *sg. nom.* 42,10

POVĂŢUITOR, -TOARE: s.m./f.
povăţuitorilor: *s.m. pl. gen.* 10,17
povăţuitorii: *s.m. pl. voc., în sintagma* ***povăţuitorii adunării*** 33,19
povăţuitorii: *s.m. pl. ac.* 46,20
povăţuitoriu: *s.m. sg. nom.* 49,17

POVESTE: s.f.
poveaste: *sg. nom.* 22,6
poveastea: *sg. nom.* 38,26

(a) POVESTI: v. IV
povestindu-: *gerunziu* 13,7
a povesti: *inf. prez.* 18,4
va povesti: *ind. viit.I. 3.sg.* 31,11; 34,9; 43,35
să povestească: *conj. prez. 3.sg.* 36,2, 13
vor povesti: *ind. viit.I. 3.pl.* 39,14
povestească: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 43,26; 44,15

POVESTIRE: s.f.
povestirea: *sg. nom./ac.* 8,9; 27,14; 39,2

PRAF: s.n.
praful: *sg. nom.* 27,5

PRAŞTIE: s.f.
praştii: *sg. gen.* 47,5

(a) PRĂZNUI: v. IV
au prăznuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 33,9

PRĂZNUIRE: s.f.
prăznuiri: *pl. ac.* 47,12

PREACURVIE: s.f.
preacurvie: *sg. ac.* rezum. cap.23; 23,33

PREAÎNALT: adj./s.m.
(Cel) Preaînalt: *s.m. sg. nom./ac.* 1,8; 5,4; 7,16; 23,26; 34,6, 23; 35,21; 38,1, 4, 6; 46,6
(Celui) Preaînalt: *s.m. sg. gen., în sintagmele* ***fiiul Celui Preaînalt/ poruncile Celui Preaînalt/lucrul Celui Preaînalt/lucrurile Celui Preaînalt/teamerii Celui Preaînalt/leagea Celui Preaînalt/ adunările Celui Preaînalt/gura Celui Preaînalt/testamântul Celui Preaînalt/aşezământul Celui Preaînalt*** 3,11; 9,23; 11,4; 19,18, 21; 23,33; 24,2, 5, 32; 28,9; 29,14; 33,15; 38,39; 42,2; 43,2; 49,6
(Celui) Preaînalt: *s.m. sg. gen./dat.* 12,3, 7; 35,8, 12; 37,19; 39,6; 41,6
(ceale) preaînalte: *s.m. pl. ac.* „înălţimi" 24,7
preaînalt: *adj. m. sg. gen./dat.* 7,11; 17,24; 41,11; 50,15

PREAJMĂ: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **PREJMĂ**
preajma: *sg. ac., în loc. prep.* ***în preajma*** 24,2
prejma: *sg. ac., în loc. prep.* ***în prejma*** 28,30; 34,3; 43,3; 47,11
prejmă: *sg. ac., în loc. adv.* ***în prejmă*** 39,4

PREASFÂNT, -Ă: adj.
preasfinte: *n. pl. ac.* 44,4

PREASLĂVIT, -Ă: adj.
preaslăvite: *n. pl. nom.* rezum. cap.39; 43,27

PREATARE: s.m. „Dumnezeu"
(Cel) Preatare: *s.m. sg. nom.* 35,22

PREGET: s.n.; var. (Neob.) **PREGETĂ:** s.f.
preajetii: *sg. gen.* 32,14

PREOT: s.m.
preoţii: *pl. nom./ac.* rezum. cap.7; 7,31, 33
preotul: *sg. nom., în sintagma* ***preotul cel mare*** 50,1
preoţilor: *pl. gen.* 50,13

PREOŢIE: s.f.
preoţia: *sg. ac.* 45,8, 19
preoţiii: *sg. gen.* 45,30

(a) PREPUNE: v. III (Înv. şi reg.; prin ext.) „a bănui”
vei prepune: *ind. viit.I. 2.sg.* 9,18

PREPUS: s.n.
prepusul: *sg. nom.* 3,26
prepus: *sg. ac., în sintagma* ***cel fără prepus*** „cel la care nimeni nu se aşteptа” 11,5

(a) PRESĂRA: v. I; var. (Înv.) **(a) PRĂSĂRA**
prasără: *ind. prez. 3.sg.* 43,19

PRESUS: adv.
(mai) presus: 19,4

PRETUTINDENI: adv.; var. (Înv. şi rar.) **PRETUTINDINI**
pretutindini: 46,19; 47,8; 51,10

PREŢ: s.n.
preţu: *sg. ac.* 20,12

PRICE: s.f.
pricea: *sg. nom.* 28,13

PRICEPERE: s.f.
priceaperii: *sg. gen.* 1,4, 24; 44,4
priceaperea: *sg. nom.* 19,19
priceapere: *sg. ac., în sintagma* ***cel împuţinat de priceapere*** „neînţeleptul” 47,28

PRICEPUT, -Ă: adj./s.; var. **PRECEPUT, -Ă**
(cei) precepuţi: *s.m. pl. ac.* 9,21; 19,2
(cel) priceput: *s.m. sg. nom.* 21,8
pricepuţilor: *s.m. pl. gen.* 21,28
priceput: *adj. m. sg. nom.* 21,25

PRICINĂ: s.f.
pricina: *sg. nom./ac.* rezum. cap.10; 32,10

(a) PROCOPSI: v. IV
am procopsit: *ind. pf.c. 1.sg.* 51,22

PRIDVOR: s.n.
pridvoriului: *sg. gen.* 50,5

PRIETEN: s.m.; var. (Înv.) **PRIIATIN;** (În v. şi reg.) **PRIETIN**
priiatinii: *pl. nom./ac.* rezum. cap.6; 6,5, 13; rezum. cap.12; 13,25; rezum. cap.22
priiatinul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.6; 6,11, 14, 16, 17; 7,20; rezum. cap.9; 9,14, 15; 12,8, 9; 19,13, 15; 22,25, 27, 28, 31; 27,20, 21; 29,13; rezum. cap.33; 33,6; rezum. cap.37; 37,1, 2, 4; 40,23
priiatin: *sg. nom./ac.* 6,1, 7, 8, 9, 10; 7,13; 20,17; 25,12; 27,17; 28,20; 37,1; 41,23, 28
priiatinului: *sg. gen./dat.* 6,15; 14,13; 19,8; 20,25; rezum. cap.27; 27,17, 24; 33,20; rezum. cap.37
priiatini: *pl. nom./ac.* rezum. cap.12; 28,11
prietin: *sg. nom./ac.* 22,26; 37,1
priiatinilor: *pl. gen./dat.* 29,34; 30,3, 6; 42,3
prietinul: *sg. ac.* 37,5, 6

PRIETENIE: s.f.; var. (Înv.) **PRIIATINIE**
priiatinie: *sg. ac.* 6,12, 17; 37,1
priiatiniia: *sg. ac.* 22,25
prietenia: *sg. ac.* 48,11

(a se) PRIGONI: v. IV
(să) prigonească: *ind. prez. 3.sg.* 38,29

PRIGONIRE: s.f.
prigonirea: *sg. nom.* 40,4, 9

PRIHANĂ: s.f.
prihană: *sg. ac.* 11,33; 33,24; 47,22
prihană: *sg. ac., în loc. adj.* ***fără prihană*** rezum. cap.31; 31,8; 40,19

PRILEJ: s.f.
prilej: *sg. nom.* 26,13

PRIMĂVARĂ: s.f.
primăvară: *sg. ac.* 50,8

PRIMEJDIE: s.f.
primejdiia: *sg. ac.* 3,27
primejdie: *sg. ac., în loc. adj.* ***cu primejdie*** rezum. cap.9
primejdiile: *pl. nom./ac.* rezum. cap.28; 43,26
primejdia: *sg. nom.* rezum. cap.37
primejdie: *sg. ac.* 46,10

PRIMEJDIOS, -OASĂ: adj./adv.
primejdioasă: *f. sg. nom.* rezum. cap.13
primejdioasă: *f./n. pl.* (*cu des.* ***-ă***) *nom.* rezum. cap.14; rezum. cap.26; 26,28
primejdios: *adv.* rezum. cap.42

(a se) PRIMI: v. IV
priimeaşte: *imperativ 2.sg.* 2,2; 3,14; 6,18, 24; 11,36; 18,20; 29,12
a (să) priimi: *inf. prez.* 2,5
priimeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 4,12; 18,14; 34,23
vei priimi: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,34
va priimi: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,11; 13,5; 29,32; 32,18; 35,14; 36,23
(nu) priimi: *imperativ prohib. 2.sg.* 12,4
priimită iaste: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 35,9
(să) va priimi: *ind. viit.I. 3.sg.* 35,20
să priimească: *conj. prez. 3.sg.* 51,34

PRIMIRE: s.f.
priimirea: *sg. ac.* rezum. cap.37

PRIMIT, -Ă: adj.
priimită: *f. sg. nom.* rezum. cap.35

(a se) PRINDE: v. III
să (te) prinzi: *conj. prez. 2.sg.* 5,14, 16
vei prinde: *ind. viit.I. 2.sg.* 11,10; 27,21
(să) va prinde: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,8, 30
prinde: *ind. prez. 3.sg.* 26,10

PRIPEC: s.n. (Înv.) „arşiţă”
pripecului: *sg. gen.* 43,3

(a) PRISOSI: v. IV
prisoseaşte: *ind. prez. 3.sg.* 10,30; 19,21; 33,7
va prisosi: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,11; 43,32
prisosind: *gerunziu* 11,12
să prisosască: *conj. prez. 3.pl.* 23,3
prisosesc: *ind. prez. 3.pl.* 23,21
au prisosit: *ind. pf.c. 3.pl.* 47,29

PRISOSIRE: s.f.
prisosirii: *sg. gen.* 18,25; rezum. cap.23

PRISTOL: s.n; var. (Înv. şi reg.) **PRESTOL**
prestol: *sg. ac.* 50,13

(a) PRIVEGHEA: v. I
priveghează: *ind. prez. 3.sg.* 4,13
a priveghea: *inf. prez.* 37,18

PRIVEGHERE: s.f.; var. (Înv. și reg.) **PRIVEGHEARE; PRIVIGHERE**
privegheare: *sg. ac.* cuvânt 1
privigherea: *sg. nom.* 31,1
priveghearea: *sg. nom./ac.* 31,23; 38,31, 34
privighearea: *sg. nom.* 38,27, 28
privegherii: *sg. gen.* 40,6
priveghеare: *sg. nom.* 42,9

PRIVEGHETOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Reg.) **PRIVEGHITORIU**
priveghitori: *s.m. pl. ac.* 37,18

(a) PRIVI: v. IV
privește: *ind. prez. 3.sg.* 4,16; 5,7; 14,24; rezum. cap.17; 17,31; 34,18
(nu) privi: *imperativ prohib. 2.sg.* 5,1; 9,3, 5, 7; 16,2
va privi: *ind. viit.I. 3.sg.* 7, 11; 16,19
să privești: *conj. prez. 2.sg.* 9,8
privind: *gerunziu* 11,13; 17,16; 23,28
a privi: *inf. prez.* 23,37
voiu privi: *ind. viit.I. 1.sg.* 24,45
au privit: *ind. pf.c. 3.sg.* 42,19
priviam: *ind. imp. 1.sg.* 51,10

PRIVIRE: s.f.
privirea: *sg. ac.* 2,21; 43,2
privirea: *sg. ac., în sintagma* ***privirea lui Dumnezeu*** 14,22; 15,8

PRIVITOR, -TOARE: s.m./f.
privitoriul: *s.m. sg. ac.* 11,32

(a) PROBOZI: v. IV
(nici) probozi: *imperativ prohib. 2.sg.* 8,6
va probozi: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,18; 20,15

PROBOZIRE: s.f.
probozirea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.6; 6,1; 21,5; 29,30
probozire: *sg. ac.* 23,19, 20; 31,42

(a) PROCITI: v. IV; var. (Reg.) **(a) PROCETI**
(nu) prociti: *imperativ prohib. 2.sg.* 7,15
(nu) proceti: *imperativ prohib. 2.sg.* 19,7
au procitit: *ind. pf.c. 3.sg.* 50,23

PROPOVĂDUIRE: s.f.; var. (Înv.) **PROPOVEDUIRE**
propoveduirile: *pl. ac.* 36,17

(a) PROPTI: v. IV
au proptit: *ind. pf.c. 3.sg.* 50,1

PROROC: s.m.
proroci: *pl. nom./ac.* cuvânt 1; 36,17; 46,1; 48,8
prorocilor: *pl. gen.* cuvânt 1; 44,3
prorocii: *pl. nom.* cuvânt 1; 36,18
prorocul: *sg. nom.* 46,16; 47,1
proroc: *sg. nom./gen.* 46,17; 48,1, 25; 49,9
proroci: *pl. gen.* (*cu prep.* ***a + num. card.***) 49,12

(a) PROROCI: v. IV
au prorocit: *ind. pf.c. 3.sg.* 48,14; 49,18

PROROCIE: s.f.
prorociia: *sg. ac.* 24,46
prorocii: *pl. ac.* 39,1; 44,3
prorocie: *sg. ac.* 46,23

PROSTIME: s.f.
prostimea: *sg. ac.* (aici) „muncile câmpenești” (cf. lat. *rusticātiō, -ōnis*) 7,16

PRUNC: s.m.
pruncului: *sg. gen.* 19,11
prunc: *sg. nom.* 30,12

PRUNCIE: s.f.
prunciia: *sg. ac.* 7,25

PSALTIRE: s.f.; var. (Înv.) **PSĂLTIRE** (În v.) „psalterion”
psăltirea: *sg. nom.* 40,21

PUHOI: s.n.; var. (În v. și reg.) **POVOI**
povoiul: *sg. ac.* 21,16; 39,9

(a se) PUNE: v. III
au pus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* cuvânt 1; 16,25; rezum. cap.17; 17,14; 32,1; 33,10; 43,16; 45,10; 46,22
vei pune: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,32
să pui: *conj. prez. 2.sg.* 7,6; 32,25
va pune: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,5; 23,2
pune: *ind. prez. 3.sg.* 11,33; 23,32; rezum. cap.26; 27,29; rezum. cap.40; 50,30
(nu) pune: *imperativ prohib. 2.sg.* 12,12
pune(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,26
puindu-: *gerunziu* rezum. cap.15; rezum. cap.17
pusu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,17; 45,8
pus-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,4, 7; 24,34
(s-)au pus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 25,14; 44,19
a pune: *inf. prez.* rezum. cap.28
pune: *imperativ 2.sg.* 29,14
(să) pun: *ind. prez. 3.pl.* 31,19
pus este: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 38,32
puindu(-să): *gerunziu* 43,19

PUNERE: s.f.
punerii: *sg. gen., în sintagma* ***punerii-înainte*** 17,24
puneri: *pl. ac.* 22,21
punerile: *pl. ac.* 30,18

PUNGĂ: s.f.
pungă: *sg. ac.* 18,33

PURCEDERE: s.f.
purceaderea: *sg. nom./ac.* 11,24; 45,11
purceadere: *sg. nom.* 20,9

(a se) PURTA: v. I
poartă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1; 40,4
(să) va purta: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,11; rezum. cap.38
poartă: *imperativ 2.sg.* 6,26
au purtat: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,5
a purta: *inf. prez.* 22,18
purtând: *gerunziu* 30,20

PURTĂTOR, -TOARE: s.m./f.
purtători: *s.m. pl. ac., în sintagma* (Înv.) ***purtători de grije*** rezum. cap.17

PURURI: adv.; var. **PURUREA**
pururea: 1,1; 3,22; rezum. cap.17; 17,13; 18,22; 19,9; 22,23; 25,36; rezum. cap.27; 27,4, 11; 38,32; 50,30

PUS, -Ă: adj.
puse: *f. pl. nom.* rezum. cap.17
pus: *n. sg. ac.* 22,21

PUSTIU: s.n.; var. **PUSTIE:** s.f.
pustie: *s.f. sg. ac.* 6,3; 8,19; 45,22
pustiiul: *s.n. sg. ac.* 43,23

(a) PUTEA: v. II
a putea: *inf. prez.* cuvânt 1

va putea: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,28; 29,7; 43,3; 50,31
am putut: *ind. pf.c. 1.sg.* 5,3
poate: *ind prez. 3.sg.* rezum. cap.6; rezum. cap.16; 41,2; 48,4
să poţi: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,35
vor putea: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,20
putea: *ind. imp. 3.sg./pl.* rezum. cap.15; 48,2
pot: *ind. prez. 3.pl.* 17,29
vei putea: *ind. viit.I. 2.sg.* 27,23
au putut: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,10
veţi putea: *ind. viit.I. 2.pl.* 43,32
puteţi: *ind. prez. 2.pl.* 43,33
să poată: *conj. prez. 3.sg.* 44,19

PUTERE: s.f.
puteri: *pl. ac.* rezum. cap.1
putearea: *sg. nom./ac., în sitnagma* ***puterea lui Dumnezeu*** 3,21; 50,23
putearea: *sg. nom./ac.* 6,22; 9,2, 4; 10,4; 14,13; rezum. cap.17; 17,31; 29,27; rezum. cap.36; 36,3; 39,34; 43,31; 44,3, 4; 46,11; 47,14; 48,6, 13, 20
puteri: *sg. gen.* 6,30; 19,25; 24,2; 34,19; 45,14; 46,6; 49,12
puteare: *sg. ac.* rezum. cap.9; 9,18; 15,19; 16,25; 17,2, 3; 20,8; 30,11, 14; 33,20; rezum. cap.37; 37,30; 43,34; 45,21; 47,10, 21
puterile: *pl. nom./ac.* 16,21; 28,18; 38,6; 40,26; 44,3
puterea: *sg. ac.* 38,19; 46,8
puteare: *sg. ac., în loc. adj.* ***în puteare*** 44,6
puterei: *sg. gen.* 45,9
putearii: *sg. gen.* 50,11

PUTERNIC, -Ă: adj./s./adv.
putearnic: *adj. m. sg. nom./ac.* 1,8; 7,6; 8,1
(mai) putearnic: *adj. m. sg. nom.* 12,6; 20,27
putearnică: *adj. f. sg. nom.* 16,12
puternicu: *adj. m. sg. nom.* 21,8
putearnici: *adj. m. pl. ac.* 29,25
(celui) putearnic: *s.m. sg. gen.* 4,32; 7,6; 21,25
(cel) puternic: *s.m. sg. ac.* rezum. cap.8
(celor) putearnici: *s.m. pl. gen.* 10,3
(cel) putearnic: *s.m. sg. nom./ac.* 10,27; 41,21
[cel] putearnic: *s.m. sg. ac.* rezum. cap.13
(cel mai) putearnic: *s.m. sg. ac.* 13,12
(Celui) Putearnic: *s.m. sg. gen.* 46,8
putearnici: *s.m. pl. nom.* 11,6
putearnic: *adv.* 46,6

PUTREJUNE: s.f.; var. (Înv.) **PUTRĂJUNE**
putrăjunea: *sg. nom.* 19,3

PUŢ: s.n.
puţu: *sg. ac.* 48,19
puţurile: *pl. nom.* 50,3

(a) PUŢI: v. IV
put: *ind. prez. 3.pl.* 11,32

PUŢIN, -Ă: adj./pron. nehot./adv.
puţină: *adj. f. sg. ac.* cuvânt 1; 25,34
puţâni: *adj. m. pl. nom.* 18,8
puţin: *adj. n. sg. nom.* 31,22; 31,32, 36
(prea) puţin: *adj. n. sg. nom.* 48,17
pâţâni: *pron. nehot. m. pl. ac.* 7,34
puţâni: *pron. nehot. m. pl. ac.* 18,32
puţine: *pron. nehot. n. pl. ac.* 20,15; 34,10; 43,36
puţin: *adv.* 22,11; rezum. cap.31; 40,6; 51,21, 35
puţâne: *pron. nehot. n. pl. ac.* 42,4

PUŢINEL, -EA: adj.
puţânel: *n. sg. ac.* 20,12

PUŢINTEL: adv.
puţintel: 6,20; 25,25

R

RAI: s.n.
raiu: *sg. ac.* 24,41; 44,16
raiul: *sg. ac.* 40,17, 28

RAMURĂ: s.f.
ramurile: *pl. nom./ac.* 1,25; 14,26; 23,35; 24,22; 40,15

RANĂ: s.f.
ranei: *sg. dat.* 21,4
rana: *sg. ac., în sintagma* ***rana vicleană*** 22,27
rana: *sg. nom./ac.* 23,12; 25, 17, 18, 31
ranele: *pl. ac.* 27,28; 30,7
rane: *pl. ac.* 31,40

RAZĂ: s.f.
rază: *sg. nom., în sintagma* ***rază de foc*** 43,4
razele: *pl. ac.* 43,4

(a) RĂBDA: v. I
rabdă: *imperativ 2.sg.* 2,2, 4
răbdând: *gerunziu* 5,4; 38,16
rabdă: *ind. prez. 3.pl.* 51,12

RĂBDARE: s.f.
răbdare: *sg. ac.* rezum. cap.2; 2,4, 21; 35,22
răbdarea: *sg. nom./ac.* 2,16; 3,9; 16,14; 41,4

RĂBDĂTOR, -TOARE: adj./s.; var. (Înv.) **RĂBDĂTORIU**
(cel) răbdătoriu: *s.m. sg. nom.* 1,28
răbdătoriu: *adj. m. sg. nom.* 18,9

(a) RĂCNI: v. IV; var. (Pop.) **(a) RĂGNI**
răgnesc: *ind. prez. 3.pl.* 51,4

(a) RĂCORI: v. IV
va răcori: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,16

(a se) RĂDĂCINA: v. I (Înv.) „a prinde rădăcini”
(să) rădăcinează: *ind. prez. 3.sg.* 3,30
(m-)am rădăcinat: *ind. pf.c. 1.sg.* 24,16

RĂDĂCINĂ: s.f.
rădăcina: *sg. nom.* 1,6, 7, 25
rădăcinile: *pl. nom./ac.* 10,18; 24,13; 40,15
rădăcini: *pl. ac.* 22,35

(a se) RĂDICA: v. I; vezi **(a se) RIDICA**

RĂMAS, -Ă: s.m./f.
(cei) rămaşi: *s.m. pl. nom.* 23,37

RĂMĂŞIŢĂ: s.f. „urmaş”
rămăşiţe: *pl. ac.* 47,25

RĂMÂITOR, -TOARE: adj. „persistent”
rămâitoare: *f. sg. nom., în sintagma* ***mânia cea rămâitoare*** 40,4

(a) RĂMÂNE: v. III; var. **(a) RĂMÂNEA:** v. II
au rămas: *ind. pf.c. 3.sg.* 2, 12; 46,11; 48,17
să rămâie: *conj. prez. 3.sg./pl.* 3,10; 46,15
va rămânea: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,16; 6,8, 10, 11, 21; 12,14; 14,22; 21,16, 30; 27,5; 28,26; 39,15; 41,15, 16
a rămânea: *inf. prez.* rezum. cap.5
rămâne: *ind. prez. 3.sg.* 6,23; 11,17; 18,1, 22; 22,23; 27,12; 38,20; 40,17
rămâie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 7,24
să rămâi: *conj. prez. 2.sg.* 11,22
rămâi: *imperativ 2.sg.* 11,22; 22,29

vor rămânea: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,21
rămâind: *gerunziu* rezum. cap.41; 46, 15
rămân: *ind. prez. 3.pl.* 42,24; 44,11, 13

RĂMÂNERE: s.f.
rămânearea: *sg. nom.* 28,26

(a se) RĂNI: v. IV
(s-)au rănit: *ind. pf.c. 3.sg.* 27,22

(a se) RĂPI: v. IV
(să) va răpi: *ind. viit.I. 3.sg.* 36,27

RĂPIRE: s.f.
răpire: *sg. ac.* 16,14

(a) RĂSĂRI: v. IV
răsărind: *gerunziu* 26,21
răsar: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.37; 37,21
să răsară: *conj. prez. 3.pl.* 46,14

(a se) RĂSCUMPĂRA: v. I
va răscumpăra: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,6
răscumpără: *ind. prez. 3.sg.* 20,12
(s-)au răscumpărat: *ind. pf.c. 3.sg.* 49,12

RĂSIPIRE: s.f.; vezi **RISIPIRE**

RĂSIPIT, -Ă: adj.; vezi **RISIPIT**

(a) RĂSPLĂTI: v. IV
răsplăteaşte: *imperativ 2.sg.* 4,8; 7,30
a răsplăti: *inf. prez.* 11,28
va răsplăti: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,4, 7; 17,19; 29,9; 33,14; 35,13, 23, 24
răsplăti: *inf. prez. fără* ***a*** 29,7
răsplătindu-: *gerunziu* 30,6
răsplătind: *gerunziu* rezum. cap.35
răsplăti-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 35,4

RĂSPLĂTIRE: s.f.
răsplătirea: *sg. nom.* 1,29; 14,7
răsplătire: *sg. ac.* 12,2; 17, 19; 23,14; 36,18
răsplătirii: *sg. gen.* 18,24; 29,6
răsplătirea: *sg. nom., în sintagma* ***răsplătirea îndoită*** „răsplătire de două ori mai mare" 20,10

RĂSPLĂTITOR, -TOARE: adj.; var. **RĂSPLĂTITORIU** „(persoană) care se răzbună"; „(persoană) care pedepseşte"
răsplătitoriu: *s.m. sg. nom.* 5,4; 35,13

(a) RĂSPUNDE: v. III
să răspunză: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.4
răspunde: *imperativ 2.sg.* 4,8; 5,14
(nu) răspunde: *imperativ prohib. 2.sg.* 11,8
va răspunde: *ind. viit.I. 3.sg.* 33,4

RĂSPUNS: s.n.
răspuns: *sg. ac.* 5,13; 8,12
răspunsul: *sg. ac.* 32,11

(a) RĂSTURNA: v. I
răsturnând: *gerunziu* 4,35
va răsturna: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,36
să răstoarne: *ind. prez. 3.sg.* 12,15
or răsturna: *ind. viit.I. 3.pl.* 13,29

(a) RĂSUFLA: v. I
răsufli: *ind. prez. 2.sg.* 33,21

(a) RĂSUNA: v. I
va răsuna: *ind. viit.I. 3.sg.* 40,13
a răsuna: *inf. prez.* 47,12
au răsunat: *ind. pf.c. 3.sg.* 50,18

RĂSUNARE: s.f.
răsunare: *sg. ac.* 40,21

RĂŞINĂ: s.f.
răşină: *sg. ac.* 13,1

(a) RĂTĂCI: v. IV
va rătăci: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,22
rătăcind: *gerunziu* rezum. cap.5; 34,12
(nici) rătăci: *imperativ prohib. 2.sg.* 9,7
rătăceaşte: *ind. prez. 3.sg.* 16,23
au rătăcit: *ind. pf.c. 3.pl.* 29,25
a rătăci: *inf. prez.* 34,7
aşi rătăci: *cond. prez. 1.sg.* 51,18

RĂTĂCIRE: s.f.
rătăcirea: *sg. nom./ac.* 11,16; 17,26
rătăcirii: *sg. gen.* 15,13; 34,5

RĂTĂCIT, -Ă: adj.
rătăcit: *m. sg. nom.* 34,11

RĂU, REA: adj./s./adv.
rea: *adj. f. sg. nom.* 3,18; rezum. cap.4; 18,10
rea (foarte): *adj. f. sg. nom.* 5,17
rău: *adj. m./n. sg. nom./ac.* 14,10; 18, 15; 31,14
reale: *adj. f. sg. gen.* rezum. cap.26
rău: *s.n. sg. nom./ac.* 3,27; 4,23; 11,16, 26, 33; 13,31; 19,25; 21,15; 31,10; rezum. cap.39; 39,32
răului: *s.n. sg. gen.* 4,32; 33,15
(cel) rău: *s.m. sg. nom.* 6,1
reale: *s.n. pl. nom./ac.* rezum. cap.7; 7,1; 11,16, 35; 12,3, 17; 14,10; 22,31; 33,1
realele: *s.n. pl. nom.* 7,2; 33,1
(ceale) reale: *s.n. pl. nom./ac.* 7,3; rezum. cap.11; 11,14, 27; 12,8; 17,6; 20,9; 38,16; 39,5, 30
(celor) răi: *s.m. pl. gen./dat.* 10,16; 20,20; rezum. cap.39
(celor) reale: *s.f. pl. gen.* 11,27
răul: *s.n. sg. nom./ac.* 15,18; 29,15; rezum. cap.33; 37,21
(cei) răi: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.16; rezum. cap.39
rău: *s.n. sg. ac., în sintagma* ***făcătorilor de rău*** 34,5
rău: *adv.* 8,5; 49,9
rău: adv., *în sintagma* ***rău să să slujască*** „să abuzeze" 25,36

RĂUFĂCĂTOR, -TOARE: s.m./f.
răufăcătoare: *sg. ac.* 2,14

RĂUTATE: s.f.; var. (Înv.) **RĂOTATE**
răotate: *sg. ac.* 1,40; 13,15; rezum. cap.19; 19,6; 23,12; 29,10; 30,14; 33,29
răotăţile: *pl. nom./ac.* 8,18; rezum. cap.28
răotatea: *sg. nom./ac.* 9,1; 11,29; 12,9; 14,7; 19,5; 25,17, 26; 34,10; 37,3
răotăţi *pl. ac., în sintagma* ***îndoite răctăţi*** „de două ori mai multe răutăţi" 12,7
răotăţii: *sg. gen.* 14,7; 17,29; 46,9
răotăţi *pl. ac.* rezum. cap.42

RĂZBOI: s.n.
războiu: *sg. ac.* 37, 12; 40,7; 46,1; 47,6

(a) RÂDE: v. III
să râzi: *conj. prez. 2.sg.* 7,12
râzând: *gerunziu* 13,7, 14; 21,23
vor râde: *ind. viit.I. 3.pl.* 20,18
va râde: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,23
(nu) râde: *imperativ prohib. 2.sg.* 30,10

(a) RÂNCHEZA: v. I
rânchiiază: *ind. prez. 3.sg.* 33,6

(a) RÂNDUI: v. IV
să rânduiască: *conj. prez. 3.sg.* 8,2
au rânduit: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,14; rezum. cap.33; 45,30
a rândui: *inf. prez.* 33,13
rânduiaşte: *imperativ 2.sg.* 33,30

RÂNDUIALĂ: s.f.
rânduiala: *sg. nom./ac.* cuvânt 1; 16,26; 33, 14; 40,25
rânduiala: *sg. nom., în sintagma* ***rânduiala legii*** 19,18
rânduială: *sg. ac., în sintagma* ***dumnezeiasca rânduială*** rezum. cap.41

RÂNDUIT, -Ă: adj.
rânduiţi: *m. pl. nom.* 46,10

RÂNZOS, -OASĂ: adj. „invidios"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Lesicon romanesc-latinesc-unguresc-nemţesc...*, Buda, 1825.
rânzos: *m. sg. ac.* 37,12

RÂPĂ: s.f.
râpa: *sg. ac.* 48,19

RÂS: s.n.
râsul: *sg. nom.* 19,27; 27,14

RÂU: s.n.
râurile: *pl. ac.* 24,40
râu: *sg. ac.* 24,41
râul: *sg. nom./ac.* 24,43; 39,27; 40,13; 47,16
râului: *sg. gen.* 40,16
Râu: *sg. ac., în c.* ***de la Râu până la marginile pământului*** „de la Eufrat până la hotarul Egiptului" (cf. Anania 2001, p.1368) 44,23

RÂVNĂ: s.f.
râvna: *sg. nom./ac.* 30,26; 40,4; 48,1

(a) RÂVNI: v. IV; var. (Înv. şi reg.) **(a) RĂVNI**
a răvni: *inf. prez.* rezum. cap.9
(nu) răvni: *imperativ prohib. 2.sg.* 9,1, 16
râvnesc: *ind. prez. 3.pl.* 37,7
răvneaşte: *ind. prez. 3.sg.* 37,12
răvnit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 51,24

RÂVNIRE: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **RĂVNIRE**
răvnirea: *sg. nom.* 37,33

RÂVNITOR, -TOARE: adj.; var. (Înv. şi reg.) **RĂVNITOR, -TOARE**
răvnitoare: *f. sg. nom./gen.* rezum. cap.26; 26,8
râvnitoare: *f. sg. ac.* 26,9
răvnitoriu: *m. sg. nom.* 37,32

RECE: adj.
reace: *n. sg. nom.* 43,22

REPAUS: s.n.; var. (Înv. şi pop.) **RĂPAUS**
răpausul: *sg. ac.* 38,24

(a) REPAUZA: v. I; var. (Înv. şi pop.) **(a) RĂPAUSA**
au răpăusat: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,11
a răpăusa: *inf. prez.* 38,24
va răpăusa: *ind. viit.I. 3.sg.* 39,15

(a se) RIDICA: v. I; var. (Înv. şi pop.) **(a se) RĂDICA**
(nu te) rădica: *imperativ prohib. 2.sg.* 6,2
au rădicat: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,13; 17,20; 48,20, 22; 49,15; 50,22
(să) va rădica: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,3
va rădica: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,11
rădică: *imperativ 2.sg.* 36,3
rădicând: *gerunziu* 46,3; 47,5

(a se) RISIPI: v. IV; var. (Înv. şi rar) **(a se) RĂSIPI**
au răsipit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 10,16, 17, 19; 28,16; 47,8
(s-)au răsipit: *ind. pf.c. 3.pl.* 16,8; 48,16
vor răsipi: *ind. viit.I. 3.pl.* 21,5
(să) va răsipi: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,5; 27,4
va răsipi: *ind. viit.I. 3.sg.* 32,22
a răsipi: *inf. prez.* 49,9

RISIPIRE: s.f.; var. **RĂSIPIRE**
răsipirea: *sg. nom./ac.* 1,28; 9,16; 13,16; 18,10; 25,10
răsipire: *sg. nom.* 5,15

RISIPIT, -Ă: adj.; var. (Înv. şi rar) **RĂSIPIT, -Ă**
răsipită: *f. sg. ac.* 21,21

ROATĂ: s.f.
roata: *sg. ac.* 33,5; 38,32

ROD: s.n.; var. **ROADĂ:** s.f.
rodurile: *s.n. pl. nom./ac.* 1,20; 6,3, 19, 20; 24,23; 37,26
rodul: *s.n. sg. nom./ac.* 1,22; 11,3; 24,42; 27,7; 37,25
roduri: *s.n. pl. ac.* rezum. cap.2; 20,30
roada: *s.f. sg. nom.* rezum. cap.2
roadă: *s.f. sg. ac.* 23,35
roduri: *s.n. pl. voc., în sintagma* ***ceale dumnezeieşti roduri*** 39,17
roadelor: *pl. gen.* 45,25

(a) RODI: v. IV
rodeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 11,24
rodind: *gerunziu* 14,19
am rodit: *ind. pf.c. 1.sg.* 24,23
rodiţi: *imperativ 2.pl.* 39,17

ROUĂ: s.f.
roao: *sg. nom.* 18,16; 43,24

RUDĂ: s.f.
rudă: *sg. ac.* 47,25
ruda: *sg. ac.* 49,19

RUDENIE: s.f.
rudeniii: *sg. gen.* 41,25

(a se) RUGA: v. I
(să) va ruga: *ind. prez. 3.sg.* 3,4; 28,5; 29,15; 39,6, 7
a (te) ruga: *inf. prez.* 7,10; 18,22
(s-)au rugat: *ind. pf.c. 3.pl.* 16,8; 50,21
roagă(-te): *imperativ 2.sg.* 17,22; 37,19
a (să) ruga: *inf. prez.* rezum. cap.18
(te) roagă: *imperativ 2.sg.* 21,1
rugându(-te): *gerunziu* 28,2
(să) roagă: *ind. prez. 3.sg.* 28,4
rugându(-să): *gerunziu* 33,4; 34,29
să (te) rogi: *conj. prez. 2.sg.* 33,20
să roage: *conj. prez. 3.pl.* 33,22
roagă: *imperativ 2.sg.* 38,9
(să) vor ruga: *ind. viit.I. 3.pl.* 38,14
rugaţi: *imperativ 2.sg.* 50,24
(m-)am rugat: *ind. pf.c. 1.pl.* 51,13
(mă) rugam: *ind. imp. 1.sg.* 51,19

RUGARE: s.f.
rugare: *sg. nom.* 34,20

RUGĂCIUNE: s.f.
rugăciunea: *sg. nom./ac.* 3,4; 4,4; 7,15; 16,12; 21,6; rezum. cap.23; 34,31; 35,3, 5, 16, 20, 21; 38,39; 50,23; 51,1, 15; 51,18
rugăciunii: *sg. gen.* 3,6
rugăciunii: *sg. gen., în sintagma* ***rugăciunii lui Dumnezeu*** 17,24
rugăciune: *sg. ac.* 18,23; 20,1; 39,7, 9; rezum. cap.48; 50,21
rugăciunile: *pl. ac.* rezum. cap.35; 35,17; 36,19
rugăciuni: *pl. ac.* 50,19

(a se) RUGINI: v. IV
(să) rugineaşte: *ind. prez. 3.sg.* 12,10

(a) RUPE: v. III; var. (În v. şi reg.) **(a) RUMPE**
a rumpe: *inf. prez.* 7,6
va rumpe: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,10
rumpe: *ind. prez. 3.sg.* 22,25
ai rupt: *ind. pf.c. 2.sg.* 48,6

(a) RUŞINA: v. I
să fie ruşinat: *pasiv conj. prez. 2.sg.* 2,11
(nu te) ruşina: *imperativ prohib. 2.sg.* 4,24, 31
(te) ruşinează: *imperativ 2.sg.* 4,30
să (te) ruşinezi: *conj. prez. 2.sg.* 5,14, 16; 9,2; 31,16; 42,1
(să) va ruşina: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,4; 21,25; 24,30
ruşinează: *ind. prez. 3.sg.* 22,4, 5; 42,14
(mă) voiu ruşina: *ind. viit.I. 1.sg.* 22,31; 51,24
va ruşina: *ind. viit.I. 3.sg.* 25,35
(s-)au ruşinat: *ind. pf.c. 3.sg.* 30,5
a (să) ruşina: *inf. prez.* rezum. cap.41
ruşinaţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 41,21
să ruşineaze: *conj. prez. 3.sg.* 42,11
(vă) veţi ruşina: *ind. viit.I. 2.pl.* 51,37

RUŞINE: s.f.
ruşinea: *sg. nom./ac.* 3,12; rezum. cap.4; 4,25; 5,17; 20,24, 25, 28; 22,3; 25,29; 26,11; 29,19, 28; 30,13
ruşine: *sg. nom.* 4,25
ruşine: *sg. ac., în loc. adj.* ***fără ruşine*** 42,1

RUŞINOS, -OASĂ: adj.
ruşinoasă: *f. sg. ac.* 26,18

S

SABIE: s.f.
sabie: *sg. ac., în sintagma* ***sabie de doao ori ascuţită*** „sabie cu două tăişuri” 21,4
sabia: *sg. nom./ac.* 22,26; 39,36
sabie: *sg. ac.* 26,27
sabiii: *sg. gen.* 28,22
sabiia: *sg. nom.* 40,9
sabii: *pl. ac.* 46,3

SAC: s.n.
sac: *sg. ac.* 25,24

SARCINĂ: s.f.
sarcină: *sg. ac.* 21,19; 33,25

SARE: s.f.
sarea: *sg. nom./ac.* 22,18; 39,31; 43,21

SAŢIU: s.n.
saţiu: *sg. ac.* 45,26

(a) SĂDI: v. IV
au sădit: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,18; 43,25

SĂDIRE: s.f.
sădirea: *sg. ac.* 24,18; 50,13
sădiri: *pl. nom./ac.* 24,42; 40,22

SĂDIT, -Ă: adj.
sădit: *m. sg. ac.* 39,17

SĂGEATĂ: s.f.
săgeată: *sg. nom./ac.* 19,12; 38,26
săgeata: *sg. dat.* (*cu prep.* ***la + toată***) 26,15

(a se) SĂLĂŞLUI: v. IV
(mă) voiu sălăşlui: *ind. viit.I. 1.sg.* 24,11

SĂLBATIC, -Ă: adj.; var. **SĂLBATEC, -Ă**
sălbatec: *m. sg. nom., în sintagma* ***măgariul sălbatec*** 13,22

SĂMÂNŢĂ: s.f.
sămânţa: *sg. nom./ac.* 10,23; 41,9; 44,11, 12, 13, 23; 46,11; 47,22, 24, 27
săminţii: *sg. dat.* 45,19

SĂNĂTATE: s.f.
sănătate: *sg. nom./ac.* 3,30; 38,7
sănătatea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.30; 30,15; 38,14
sănătăţii: *sg. gen.* 30,15; 31,24
sânătate: *sg. nom.* 31,37
sinătate: *sg. ac.* 34,20

SĂNĂTOS, -OASĂ: adj.
sănătoşi: *m. pl. nom.* rezum. cap.17
sănătos: *m./n. sg. nom.* 17,27; 30,14, 15

(a) SĂPA: v. I
va săpa: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,18
sapă: *ind. prez. 3.sg.* 27,29; 38,28
au săpat: *ind. pf.c. 3.sg.* 28,17; 48,19

SĂPĂTOR, -TOARE: s.m./f.
săpătoriului: *s.m. sg. gen., în sintagma* ***săpătoriului de pietri cioplite*** „sculptorului” 45,13

SĂRAC, -Ă: adj./s.
sărac: *s.m. sg. ac.* 4,1
(cel) sărac: *s.m. sg. nom./ac.* 4,1, 2, 5; 10,33; 11,23; rezum. cap.13; 18,22; 29,12
săracilor: *s.m. pl. gen./dat.* 4,7, 10 10,25; 34,24, 25
săracului: *s.m. sg. gen./dat.* 4,8; 7,36; 14,13; 21,6; 26,4; 29,15, 29; rezum. cap.31; 35,16, 17
săracul: *s.m. sg. nom.* rezum. cap.10; 13,4, 24, 29; 25,4; 30,14; 31,4; rezum. cap.34; rezum. cap.35
săracii: *s.m. pl. nom.* 13,23
sărac: *adj. m. sg. ac.* 10,26

SĂRĂCIE: s.f.
sărăcie: *sg. nom./ac.* 10,34; 11,12; 13,30; 18,25; 20,23
sărăciia: *sg. nom.* 11,14
sărăciii: *sg. gen.* 18,25
sărăcia: *sg. ac.* 22,28

SĂRBĂTOARE: s.f.
sărbătoare: *sg. ac., în sintagmele* ***zilele ceale de sărbătoare/zile de sărbătoare/sămnul zilii de sărbătoare*** 33,9; 43,7

(a) SĂRI: v. IV
sărind: *gerunziu* 36,28

(a) SĂRUTA: v. I
sărută: *ind. prez. 3.pl.* 29,5

(a se) SĂTURA: v. I
(să) va sătura: *ind. viit.I. 3.sg.* 12, 16; 14,9, 10; 42,26

(a se) SĂVÂRȘI: v. IV
să (să) săvârșască: *conj. prez. 3.sg.* 7,36
va săvârși: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,9; 18,6; 38,28
(s-)au săvârșit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 23,29; 50,21
săvârșașate: *ind. prez. 3.sg.* 24,38
să săvârșască: *conj. prez. 3.sg.* 38,34
au săvârșit: *ind. pf.c. 3.sg.* 50,21

SĂVÂRȘIRE: s.f.
săvârșirea: *sg. nom./ac.* 38,31; 43,29; 50,11
săvârșire: *sg. ac.* 38,31; 43,7; 50,15

SÂN: s.n.; var. (Înv.) **SIN**
sinului: *sg. gen.* 9,1

SÂNGE: s.n.
sângele: *sg. nom./ac.* 8,19; 9,13; 11,34; 17,30; 33,31; 40,9
sânge: *sg. ac.* 12,16; 28,13; 34,27
sângelui: *sg. gen.* 14,19; 22,30; 34,25
sânge: *sg. ac., în sintagma* ***vărsarea de sânge*** 27,16
sângele: *sg. ac., în sintagma* ***sângele strugurului*** 50,16

(a) SÂNGERA: v. I
a sângera: *inf. prez.* 42,5

(a) SÂRGUI: v. IV
sârguind: *gerunziu* 28,13
sârguiaște: *ind. prez. 3.sg.* 43,14

SÂRGUIRE: s.f.; var. **SIRGUIRE**
sirguirea: *sg. nom./ac.* 38,28; 43,24; 45,29

SÂRGUIT, -Ă: adj. „grăbit”, „pripit”
sârguită: *f. sg. nom.* 28,13

SÂRGUITOR, -TOARE: s.m./f.
(cei) sârguitori: *s.m. pl. ac.* 31,30

SCANDAL: s.n.; var. (Înv.) **SCANDALĂ**
scandală: *sg. ac.* 27,26

SCAUN: s.n.
scaunul: *sg. ac.* 1,8; 7,4; 38,38; 47,13
scaunele: *pl. ac.* 10,17
scaun: *sg. ac., în sintagma* ***scaun slăvit*** 40,3

(a se) SCĂDEA: v. II
a scădea: *inf. prez.* cuvânt 1
scad: *ind. prez. 3.pl.* cuvânt 1
scăzând: *gerunziu* 11,12
va scădea: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,20; 17,30; 26,15
au scăzut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 22,10; 44,10
(să) scade: *ind. prez. 3.sg.* 43,7
vor scădea: *ind. viit.I. 3.pl.* 43,11
vom scădea: *ind. viit.I. 1.pl.* 43,29

SCĂDERE: s.f.
scădeare: *sg. ac.* 20,9
scădearea: *sg. ac.* 30,22

(a) SCĂPA: v. I
vei scăpa: *ind. viit.I. 2.sg.* 11,10; 20,4
va scăpa: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,14; 20,30
au scăpat: *ind. pf.c. 3.sg.* 27,22; 40,7

SCĂZUT, -Ă: s.m./f.
scăzut: *s.m. sg. dat., în sintagma* ***celui scăzut din vârstă*** „celui slăbit de vârstă” 41,4

SCÂNDURĂ: s.f.
scânduri: *pl. ac.* 29,29

SCÂNTEIE: s.f.
scânteaie: *sg. ac.* 11,34; 28,14; 42,23

(a se) SCHIMBA: v. I
va schimba: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,19; 33,21; 37,21
schimbă: *ind. prez. 3.sg.* 13,31; 25,24; 40,5
(să) va schimba: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,26
(să) schimbă: *ind. prez. 3.sg.* 27,12
au schimbat: *ind. pf.c. 3.sg.* 33,9, 11
schimbă: *imperativ 2.sg.* 36,6

SCHIMBARE: s.f.
schimbare: *sg. nom./ac.* cuvânt 1; 26,18

(a) SCOATE: v. III
scoate: *ind. prez. 3.sg.* 1,27; 22,24
vei scoate: *ind. viit.I. 2.sg.* 22,26

SCORPIE: s.f.
scorpiia: *sg. ac.* 26,10
scorpiile: *pl. nom.* 39,36

(a se) SCRIE: v. III
scriind: *gerunziu* cuvânt 1
a scrie: *inf. prez.* cuvânt 1; rezum. cap.42
scrie: *ind. prez. 3.sg.* 29,22
scrie: *imperativ 2.sg.* 42,7
(te-)ai scris: *ind. pf.c. 2.sg.* 48,10
au scris: *ind. pf.c. 3.sg.* 50,29

SCRIPTURĂ: s.f.
scripturilor: *pl. gen.* 44,5

SCRISOARE: s.f.
scrisori: *pl. ac.* 39,38

SCRIITOR: s.m. „scrib”, „logofăt”; (Prin ext.) „cărturar”
scriitoriului: *sg. gen.* 10,5; 38,25
scriitoriul: *sg. nom.* rezum. cap.50

(a) SCUIPA: v. I; var. (Înv. și reg.) **(a) SCUPI**
vei scupi: *ind. viit.I. 2.sg.* 28,14

SCUIPIT: s.m. „eunuc”, „castrat” (cf. lat. *spadō, -ōnis*); această formă este rezultatul unei rostiri regionale.
(celui) scuipit: *s.m. sg. gen.* 20,2
(cel) scuipit: *s.m. sg. ac.* 30,21

(a se) SCULA: v. I
(Să) va scula: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,19
scoală: *imperativ 2.sg.* 31,25
(s-)au sculat: *ind. pf.c. 3.sg.* 40,7; 47,1; 48,1
(să) scula: *ind. imp. 3.pl.* 46,2
au sculat: *ind. pf.c. 3.sg.* 47,14

SCULARE: s.f.
sculării: *sg. gen., în sintagma* ***ceasul sculării*** 32,15

SCUMP, -Ă: adj. „zgârcit”; „valoros”; „prețios”
scump: *m. sg. nom./dat.* rezum. cap.4; 14,3
(mai) scumpă: *f.sg. nom.* rezum. cap.30
scumpă: *f. sg. nom./ac., în sintagma* ***piatră scumpă/piatra scumpă*** 32,7; 50,10
(mai) scump: *n. sg. nom.* 37,17
scumpe: *f. pl. ac.* 41,15
scumpe: *f. pl. ac., în sintagma* ***pietri scumpe*** 45,13

SCURT, -Ă: adj.
scurtă: *f. sg. ac., în sintagma* ***de scurtă viață*** rezum. cap.10
scurtă: *f. sg. nom./ac.* 10,10, 12; 11,3; 25,26

(a) SCUTURA: v. I
va scutura: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,2

SEAMĂ: s.f.; var. (Pop.) **SAMĂ**
samă: *sg. ac.* cuvânt 1; 23,25
sama: *sg. ac., în loc. v.* ***a lua sama/ia sama/nu lua sama*** cuvânt 1; 29,27; 37,14

SEARA: adv.
sara: *adv. în loc. adv.* ***de dimineaţa până sara*** 18,26

(a) SECA: v. I; var. (Înv. şi reg.) **(a) SĂCA**
au săcat: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,18
săcat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,20
săcându-: *gerunziu* 14,9

(a) SECERA: v. I; var. (Înv. şi reg.) **(a) SĂCERA**
vei săcera: *ind. viit.I. 2.sg.* 7,3

SECERIŞ: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **SĂCERIŞ**
săcerişului: *sg. gen.* 24,36

SECETĂ: s.f.; var.
seacetii: *sg. gen.* 35,26

(a) SEMĂNA: v. I; var. (Pop.) **(a) SĂMĂNA** „a însămânţa”
samănă: *ind. prez. 3.sg.* 6,19
(nu) sămăna: *imperativ prohib. 2.sg.* 7,3

SEMEŢ, -EAŢĂ: s.m./f.; var. (Înv. şi pop.) **SUMEŢ, -EAŢĂ**
(cel) sumeţu: *s.m. sg. nom.* 9,25

(a se) SEMEŢI: v. IV; var. (Înv. şi pop.) **(a se) SUMEŢI**
(s-)au sumeţit: *ind. pf.c. 3.sg.* 48,20

SEMEŢIE: s.f.; var. (Pop.) **SUMEŢIE**
sumeţiia: *sg. ac.* 47,5

SEMEŢIRE: s.f.; var. **SUMEŢIRE**; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Ion Budai-Deleanu, *Lexicon românesc-nemţesc şi nemţesc-românesc* (...). În patru tomuri [Manuscris din 1818; Bibl. Academiei Române, cotele 3728 – 3731].
sumeţirea: *sg. nom.* 31,40

SEMINŢIE: s.f.; var. (Înv.) **SĂMINŢIE**
săminţiii: *sg. gen.* rezum. cap.44; 45,26, 30, 31

SEMN: s.n.; var. (înv. şi pop.) **SĂMN**
sămnul: *sg. nom./ac.* 32,8
seamnele: *pl. ac.* 36,6; 45,2
seamne: *pl. ac., în sintagma* ***semne cioplite*** 38,28
sămnul: *sg. nom./ac., în sintagma* ***sămnul veacului/sămnul zilii de sărbătoare/sămnul sfinţeniii*** 42,19; 43,6, 7; 45,14

SENIN: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **SĂNIN**
sănin: *sg. ac.* 3,17

SETOS, -OASĂ: adj.; var. (Reg.) **SETIOS, -OASĂ**
sĂtios: *m. sg. ac.* 26,15

SFAT: s.n.
sfatul: *sg. nom./ac.* 6,24; 21,16; 23,1; 24,39; 25,6, 7; 30,22; rezum. cap.37; 37,7, 8, 14; 39,10; 40,25; 42,22; 47,28
sfat: *sg. nom./ac.* 8,20, 21; 17,5; 27,20; rezum. cap.32; 37,17, 20
sfatului *sg. gen.* 15, 14; 22,19; rezum. cap.37
sfat: *sg. ac., în sintagma* ***omul cel de sfat*** „omul chibzuit” 32,22
sfat: *sg. ac., în sintagma* ***fără sfat*** „nechibzuit” 32,23, 24
sfaturilor: *pl. gen.* rezum. cap.37

(a) SFĂRÂMA: v. I; var. (Înv.) **(a) SFĂRMA**
să sfarme: *conj. prez. 3.sg.* 35,22
va sfărâma: *ind. viit.I. 3.sg.* 35,23

(a se) SFĂTUI: v. IV
să (te) sfătuieşti: *conj. prez. 2.sg.* rezum. cap.37
(nu te) sfătui: *imperativ prohib. 2.sg.* 37,7
va sfătui: *ind. viit.I. 3.sg.* 39,10
(mă) voiu sfătui: *ind. viit.I. 1.sg.* 39,16
(m-)am sfătuit: *ind. pf.c. 1.sg.* 39,38; 51,24

SFÂNT, -Ă: adj./s.
Sfânt: *adj. n. sg. ac. în sintagma* ***Duhul Sfânt*** 1,9
sfânt: *adj. m./n. sg. nom./ac./gen./dat.* 13,22; 17,25; 24,14, 46; 26,22; 27,12; rezum. cap.37; 37,15, 18; 45,4, 12; 46,12; 47,12; 50,12
sfântă: *adj. f. sg. nom./ac.* 24,3; 26,19; 44,12
sfintei: *adj. antep. f. sg. gen.* 24,24
sfinte: *adj. f. sg. gen.* 26,24
sfânt: *adj. n. sg. ac., în sintagma* ***untul-de-lemn cel sfânt*** 45,18
sfântul: *adj. antep. m. sg. nom.* 46,6; 48,20
sfinţilor: *adj. antep. m. pl. gen.* 46,15
sfântului: *adj. antep. m. sg. gen.* 48,23
(Celui) Sfânt: *s.m. sg. dat. adn.* 4,15
(ceale) sfinte: *s.n. pl. ac.* 5,3
(celor) sfinte: *s.n. pl. gen.* 7,35
sfinţilor: *s.m. pl. gen./dat.* 23,10; 24,16; 31,11; 39,32; 45,2, 30
sfinţii: *s.m. pl. ac.* 42,17
(Celui) Sfânt: *s.m. sg. gen./dat.* 43,11; 47,9
sfânta: *s.f. sg. nom.* 49,14

(a se) SFÂRŞI: v. IV
(să) sfârşaşate: *ind. prez. 3.sg.* 14,19
(să) vor sfârşi: *ind. viit.I. 3.pl.* 38,7

SFÂRŞIT: s.n.
sfârşit: *sg. ac.* cuvânt 1; 36,10; 47,26
sfârşitului: *sg. gen., în sintagmele* ***zioa sfârşitului/zilele sfârşitului/vreamea sfârşitului/vreamea sfârşitului vieţii*** 1,13, 19; 18,24; 33,24; 39,34; 40,2; 46,22
sfârşit: *sg. ac., în loc. adv.* ***întru sfârşit/până în sfârşit*** „până la urmă” 10,15, 16; 16,22; 23,24; 31,4; 40,14
sfârşitul: *sg. nom./ac.* 11,29; 31,10, 11; 22,9; 37,14; 43,28
sfârşitul: *sg. ac., în sintagma* ***sfârşitul vieţii*** 46,23; 47,12

SFETNIC: s.m.
sfetnic: *sg. nom./ac.* 6,6; 37,8, 9
sfetnicul: *sg. nom.* 37,8

SFEŞNIC: s.n.
sfeşnicul: *sg. ac.* 26,22

(a se) SFII: v. IV
(nu te) sfii: *imperativ prohib. 2.sg.* 4,27

SFINŢENIE: s.f.
sfinţeniii: *sg. gen., în sintagma* ***jârtva sfinţeniii/cetatea sfinţeniii/sămnul sfinţeniii/slava sfinţeniii*** 7,35; 36,15; 45,14; 50,12
sfinţeniia: *sg. ac.* 30,15, 24
sfinţeniii: *sg. gen.* 30,23; 49,8
sfinţenie: *sg. ac.* 37,12; 47,15; 50,20

(a se) SFINŢI: v. IV
vor sfinţi: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,20
sfinţeaşte: *imperativ 2.sg.* 7,31
au sfinţit: *ind. pf.c. 3.sg.* 33,11
(Te-)ai sfinţit: *ind. pf.c. 2.sg.* 36,4
(s-)au sfinţit: *ind. pf.c. 3.sg.* 49,9

SFINŢIRE: s.f.
sfinţirii: *sg. gen.* 17,8
sfinţirea: *sg. nom.* 47,12

SFINŢIT, -Ă: adj.
sfinţită: *sg. ac.* 24,15

SILĂ: s.f.
silă: *sg. ac.* 20,3

(a se) SILI: v. IV
sileşte: *ind. prez. 3.sg.* 4,3
(nici te) sili: *imperativ prohib. 2.sg.* 4,32
(să) va sili: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,6
(să) sileaşte: *ind. prez. 3.sg.* 29,26
ai fost silit: *pasiv ind. pf.c. 2.sg.* 31,25

SILNIC, -Ă: s.m./f.; var. (Înv. şi pop.) **SÂLNIC, -Ă**
sâlnice: *s.f. pl. ac.* 37,23

SIMBRIE: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **SÂMBRIE**
sâmbrii: *sg. gen.* 11,18

(a) SIMŢI: v. IV
vei simţi: *ind. viit.I. 2.sg.* 31,22

SIMŢIRE: s.f.
simţirea: *sg. nom./ac.* 1,30; 3,25; 20,6
sâmţirea: *sg. nom./ac.* 1,30; 3,26
simţire: *sg. ac.* 3,15; 9,23
simţirea: *sg. ac., în sintagma* ***celor smearini cu simţirea*** „celor umili" 10,21

SINGUR, -Ă: adj.; var. (În v.) **SĂNGUR**
sângur: *m. sg. nom./ac./dat.* rezum. cap.1; 11,19; 18,1; 24,8, 47; 33,18; 34,22; rezum. cap.36
sânguri: *m. pl. nom.* 45,16

SLAB, -Ă: adj./s.
slab: *adj. m. sg. nom., în sintagma* ***slab de inimă*** 7,9
slabe: *adj. f. pl. nom.* 25,32
(cel mai) slab: *s.m. sg. nom.* 24,38

SLAVĂ: s.f.
slavă: *sg. nom./ac.* 3,12; 23,38; 44,2, 20; 45,25; 46,3; 49,19; 50,5
slava: *sg. nom./ac.* 3,13, 19; rezum. cap.9; 25,8; 33,24; 36,16; 40,28; 42,17, 26; 43,10; 44,13; 45,2, 3, 31; 46,15; 47,22; 49,7, 14; 50,14
slavei: *sg. gen.* 24,23; 47,7; 49,10
slavă: *sg. ac. în loc. v.* ***slavă dă/a da slavă/voiu da slavă*** 35,10; 50,22; 51,23
slava: *sg. nom./ac., în sintagmele* ***slava Domnului/slava sfinţeniii*** 42,16; 50,12
slavii: *sg. gen.* 43,1, 13; 45,9; 47,13; 50,8
slavei: *sg. gen., în sintagma* ***văjmântul slavei*** 50,11

SLĂBĂNOG, -OAGĂ: adj.
slăbănoage: *n. pl. nom.* 25,32
slăbănog: *m sg. ac.* 30,14

SLĂBĂNOGIT, -Ă: adj./s.
(celor) slăbănojiţi: *s.m. pl. dat., în sintagma* ***celor slăbănojiţi cu inima*** „celor cu inima slabă" 2,15
(cei) slăbănojiţi: *s.m. pl. ac.* 17,20
slăbănogit: *adj. m. sg. nom.* 4,34

(a se) SLĂBI: v. IV
va slăbi: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,15
(să) slăbeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 19,21
slăbind: *gerunziu* 26,26

SLĂBICIUNE: s.f.
slăbiciunea: *sg. nom., în sintagma* ***slăbiciunea inimii*** rezum. cap.7
slăbiciunea: *sg. ac.* rezum. cap.14; 19,25

(a se) SLĂVI: v. IV
(nu te) slăvi: *imperativ prohib. 2.sg.* 3,12
să (să) slăvească: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.36
slăveaşte: *imperativ 2.sg.* 36,7
slăvindu(-ne): *gerunziu* 43,30
slăvitu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 45,3
au slăvit: *ind. pf.c. 3.sg,* 47,7

SLĂVIT, -Ă: adj./s.
slăvite: *adj. n. pl. nom.* 11,4
slăvit: *adj. n. sg. ac., în sintagma* ***scaun slăvit*** 40,3
slăvit: *adj. n. sg. nom.* 43,9
slăviţi: *adj. m. pl. ac.* 44,1
(cei) slăviţi: *s.m. pl. nom./ac.* 11,6; 48,6
(celor) slăviţi: *s.m. pl. dat.* 25,7

SLOBOD, -Ă: adj./s.
(cei) sloboz: *s.m. pl. nom.* 10,28
slobodă: *adj. f. sg. ac., în sintagma* ***cu vrearе slobodă*** „de bunăvoie" rezum. cap.15
slobod: *adj. m. sg. nom.* 30,8

SLOBOZENIE: s.f.
slobozenie: *sg. ac.* 7,23

(a se) SLOBOZI: v. IV
slobozeaşte: *imperativ 2.sg.* 4,9
(nici te) slobozi: *imperativ prohib. 2.sg.* 7,7
(să) sloboade: *ind. prez. 3.sg.* 12,13
sloboade: *ind. prez. 3.sg.* 19,23; 27,21
slobozi: *imperativ 2.sg.* 24,13; 33,26
(să) va slobozi: *ind. viit.I. 3.sg.* 28,27; 34,6
(nu) slobozi: *imperativ prohib. 2.sg.* 29,12
să sloboază: *conj. prez. 3.sg.* 37,10
am slobozit: *ind. pf.c. 1.sg.* 39,38
slobozi: *ind. prez. 2.sg.* 51,12

SLOBOZIRE: s.f.
slobozire: *sg. ac.* 33,26

SLUGĂ: s.f.
slugii: *sg. gen./dat.* rezum. cap.7; 24,34; 33,25, 28; 42,5
sluga: *sg. nom./ac.* 7,22, 23; 23,11; 33,31; 37,14
slujii: *sg. dat.* 10,28
slugile: *pl. ac.* rezum. cap.33
slugă: *sg. ac.* 33,27
slugilor: *pl. gen.* 36,18

SLUJBĂ: s.f.
slujba: *sg. ac., în sintagma* ***slujba lui Dumnezeu*** 2,1

(a se) SLUJI: v. IV
va să slujască: *ind. viit. pop. 3.sg.* rezum. cap.2
slujaşte: *ind. prez. 3.sg.* 3,8
slujesc: *ind. prez. 3.pl.* 4,15
a sluji: *inf. prez.* 8,10; 45,19; 46,12
vor sluji: *ind. viit.I. 3.pl.* 10,28
am slujit: *ind. pf.c. 1.sg.* 24,14
au slujit: *ind. pf.c. 3.sg.* 25,11
să (să) slujască: *conj. prez. 3.sg., în sintagma* ***rău să să slujască*** „să abuzeze" 25,36
să (să) slujască: *conj. prez. 3.sg.* 26,13
slujeaşte-te: *imperativ 2.sg.* 31,19
va sluji: *ind. viit.I. 3.sg.* 39,4
slujind: *gerunziu* 50,15

SLUJITOR, -TOARE: s.m. f.
slujitorii: *s.m. pl. ac.* 7,32; 10,2

SLUJNICĂ: s.f.
slujnica: *sg. ac.* 41,27

SMARALD: s.n.; var. **ŞMARAGD**
şmaragdului: *sg. gen.* 32,8

SMERENIE: s.f.
smereniia: *sg. nom./ac.* 2,4; 13,24
smereniii: *sg. gen., în sintagma* ***cuptoriul smereniii*** 2,5
smerenia: *sg. ac.* 11,13
smerenie: *sg. ac.* rezum. cap.19; 20,11; rezum. cap.31
smereni: *pl. ac.* 19,24

(a se) SMERI: v. IV
smereaşte: *imperativ 2.sg.* 2,2; 4,7; 7,19; 33,30
(te) smereaşte: *imperativ 2.sg.* 3,20
(să) va smeri: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,12
smereaşte: *ind. prez. 3.sg.* 7,12
smerindu(-să): *gerunziu* 12,11; 34,31
smereaşte(-te): *imperativ 2.sg.* 13,9; 18,21
să (te) smereşti: *conj. prez. 2.sg.* 13,10
(să) smereaşte: *ind. prez. 3.sg.* 19,23; 35,21
smeresc: *ind. prez. 3.pl.* 29,5
au smerit: *ind. pf.c. 3.sg.* 33,12
(să) smeresc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.35
va smeri: *ind. viit.I. 3.sg.* 43,24

SMERIN, -Ă: adj./s.; var. **SMEARIN, -Ă**
(cei) smearini: *s.m. pl. ac.* 3,21; 10,18
(cei) smerini: *s.m. pl. ac.* 10, 17
(celor) smearini: *s.m. pl. gen., în sintagma* ***celor smearini cu simţirea*** „celor umili" 10,21
(celui) smearin: *s.m. sg. dat.* 12,6
(cel) smearin: *s.m. sg. nom./ac.* 13,25, 27; 29,11
smearin: *adj. m. sg. nom.* 13,11

SMERIT, -Ă: adj./s.
smeritului: *s.m. sg. gen.* rezum. cap.11; 11,1
(celor) smeriţi: *s.m. pl. gen.* 24,11
(cel) smerit: *s.m. sg. ac.* 40,3
smerit: *adj. m. sg. nom.* 13,11
smerită: *adj. f. sg. nom.* 25,31

SMINTEALĂ: s.f.
sminteală: *sg. ac.* 7,6; 32,25; 34,20
smînteala: *sg. nom.* 31,40

(a se) SMINTI: v. IV; var. (Înv. şi pop.) **(a se) ZMINTI**
să (te) sminteşti: *conj. prez. 2.sg.* 1,37; 9,5
(să) va sminti: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,28; 23,7, 8; 32,11
să smiteşti: *conj. prez. 2.sg.* 31,20
să (să) smintească: *conj. prez. 3.sg.* 42,10
(să) va zminti: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,20
va zminti: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,13

SMIRNĂ: s.f.
smirna: *sg. ac., în sintagma* ***smirna cea aleasă*** 24,20

(a se) SMULGE: v. III; var. **(a se) ZMULGE**
(să) va zmulge: *ind. viit.I. 3.sg.* 40,16

SOARE: s.m.
soarele: *sg. nom./ac.* 17,16, 30; 23,28; 26,21; 33,8; 42,16; 43,2, 4; 46,5; 48,26; 50,7
soare: *sg. ac.* 33,7

SOARTĂ: s.f.; var. (Înv. şi pop.) **SOARTE**
soartea: *sg. nom./ac.* 6,4; 17,20, 24; 25,26; 48,5
sorţii: *sg. gen.* 14,15

(a se) SOCOTI: v. IV
am socotit: *ind. pf.c. 1.sg.* cuvânt 1
(nu te) socoti: *imeprativ prohib. 2.sg.* 7,17
a socoti: *inf. prez.* rezum. cap.18
(s-)au socotit: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,8
(să) va socoti: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,34; 40,19
au socotit: *ind. pf.c. 3.pl.* 29,4
va socoti: *ind. viit.I. 3.sg.* 29,7
socoteaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.38
socotind: *gerunziu* 38,29

SOMN: s.n.
somnuri: *pl. ac.* 13,17; 40,6
somn: *sg. ac.* 22,8
somnul: *sg. nom./ac.* 31,1, 24; 42,9

SOŢ: s.m. (Înv. şi pop.) „tovarăş"
soţu: *sg. nom., în sintagma* ***soţu measii*** „tovarăşul cu care stai la masă" 6,10
soţu: *sg. nom.* 13,2

SOŢIE: s.f. (Înv. şi pop.) „tovarăş"
soţiia: *sg. nom.* 37,2, 4, 5
soţiilor: *pl. gen.* 42,3

SOŢIIRE: s.f. (Înv.) „întovărăşire"
soţirea: *sg. nom.* rezum. cap.9

SPART, -Ă: adj.
spart: *n. sg. ac.* 21,17

(a se) SPĂIMÂNTA: v. I
va spăimânta: *ind. viit.I. 3.sg.* 30,9
(să) va spăimânta: *ind. viit.I. 3.sg.* 34,16; 43,20

(a se) SPĂLA: v. I
(să) spală: *ind. prez. 3.sg.* 34,30

SPĂLARE: s.f.
spălarea: *sg. nom.* 34,30

SPIN: s.m.
spini: *pl. ac.* 28,28

SPOR: s.n.
sporiu: *sg. ac.* 3,28, 32
sporiul: *sg. nom.* 10,5

(a se) SPORI: v. IV
sporeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 6,5; 21,15
(să) sporeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 11,34
va spori: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,10; 34,11
(să) va spori: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,16
au sporit: *ind. pf.c. 3.sg.* 24,39; 50,24
sporind: *gerunziu* 24,43
(s-)au sporit: *ind. pf.c. 3.sg.* 50,20

SPORIRE: s.f.
sporirea: *sg. nom./ac.* 1,7; 11,17

(a) SPRIJINI: v. IV
sprijineaşte: *imperativ 2.sg.* 6,19

SPRIJINIRE: s.f.
sprijinirea: *sg. nom.* 47,31

(a se) SPUNE: v. III
spuind: *gerunziu* cuvânt 1; 19,23
(să) spun: *ind. prez. 3.pl.* cuvânt 1
vor spune: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,30
a spune: *inf. prez.* 4,24
voiu spune: *ind. viit.I. 1.sg.* 16,25
spuiu: *ind. prez. 1.sg.* 16,25
(nu) spune: *imperativ prohib. 2.sg.* 19,8

spune: *ind. prez. 3.sg.* 22,8
vom spune: *ind. viit.I. 1.pl.* 43,29

(a se) SPURCA: v. I
va spurca: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,30
(te) vei spurca: *ind. viit.I. 2.sg.* 22,15

(a) STA: v. I
steaie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* rezum. cap.2
stăi: *imperativ 2.sg.* 2, 1; 6,35; 11,21; 17,24
stă: *ind. prez. 3.sg.* 3,34; 24,37; rezum. cap.29
să stai: *conj. prez. 2.sg.* 4,32; 8,14; 41,27
(nu) sta: *imeprativ prohib. 2.sg.* 11,8
va sta: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,10; 21,26; 22,20; 36,22; 40,12
am stătut: *ind. pf.c. 1.sg.* 24,9
să stea: *conj. prez. 3.sg.* 37,11
au stătut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 39,22; 44,12; 45,22; 46,4; 50,14
vor sta: *ind. viit.I. 3.pl.* 43,11
a sta: *inf. prez.* 44,21; 46,9; 49,15
sta: *ind. imp. 3.pl.* 46,19
stând: *gerunziu* 50,13
stau: *ind. prez. 3.pl.* 51,3

STATORNIC, -Ă: adj.; aici prima atestare a cuvântului cf. MDA, unde prima atestare este din 1765 (după „Buletinul Comisiei istorice a României" [IV], publicat de Ion Bogdan, București Vol. I (!915) ș.u.
stătornic: *m./n. sg. nom.* rezum. cap.5; 5,12; 37,20
stătornică: *f. sg. nom.* 10,1
stătornice: *f. sg. gen.* 26,23

STĂPÂN: s.m.
Stăpânul: *sg. voc., în sintagma* ***Tatăl și Stăpânul vieții meale*** 23,1

(a) STĂPÂNI: v. IV
stăpânește: *ind. prez. 3.sg.* 1,8; 36,26
stăpânești: *ind. prez. 2.sg.* 6,7
stăpânește: *imperativ 2.sg.* 6,7
au stăpânit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 17,4; 49,4
va stăpâni: *ind. viit.I. 3.sg.* 29,8; 45,27
stăpânind: *gerunziu* 44,3
stăpânit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 51,28
veți stăpâni: *ind. viit.I. 2.pl.* 51,36

STĂPÂNIRE: s.f.
stăpânirea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.25; 36,26
stăpânire: *sg. ac.* 25,30

STĂPÂNITOR, -TOARE: s.m./f.
Stăpânitoriul: *s.m. sg. nom.* 15,10
stăpânitoarea: *s.f. sg. nom.* 37,21

STĂTĂTOR, -TOARE: adj.
stătătoare: *f. sg. ac., în sintagma* ***vârsta cea stătătoare*** „omul în floarea vârstei" 26,22

STÂLP: s.m.
stâlp: *sg. nom./ac.* 24,7; 36,26
stâlpi: *pl. nom./ac.* 26,23

STÂLPARE: s.f. (Înv. și pop.) „ramură verde înfrunzită"
stâlpări: *pl. ac.* 50,14

(a) STÂMPĂRA: v. I; vezi **(a) ASTÂMPĂRA**

STEA: s.f.
steale: *pl. ac.* rezum. cap.43
stealelor: *pl. gen.* 43,10
stealele: *pl. ac.* 44,22
steaoa: *sg. ac.* 50,6

STEMĂ: s.f.
stema: *sg. ac.* 11,5

STERP, STEARPĂ: adj.
stearpă: *f. sg. nom.* 42,10

(a se) STIDI: v. IV
(nu te) stidi: *imperativ prohib. 2.sg.* 18,28
(mă) stidesc: *ind. prez. 1.sg.* 23,26
(s-)au stidit: *ind. pf.c. 3.sg.* 26,5
stidiți(-vă): *imperativ 2.sg.* 41,19

STIDINȚĂ: s.f. (Înv.) „sfială"
stidinții: *sg. gen.* 7,21
stidința: *sg. ac.* 41,20

(a se) STINGE: v. III
stânge: *ind. prez. 3.sg.* 3,34; 19,5
(să) va stânge: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,22; 28,14, 27
va stânge: *ind. viit.I. 3.sg.* 43,23
să (să) stângă: *conj. prez. 3.pl.* 45,31

STORAX: s.n.; var. (Înv.) **ȘTORAC** (cf. **Indice** Fc)
storacul: *sg. ac.* 24,21

(a) STRĂBATE: v. III
am străbătut: *ind. pf.c. 1.sg.* 24,8
străbate-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 24,45
va străbate: *ind. viit.I. 3.sg.* 35,21

STRĂDANIE: s.f.; var. (Înv.) **STRADANIE**
stradaniia: *sg. ac.* cuvânt 1
strădanie: *sg. ac.* cuvânt 1

STRĂIN, -Ă: adj./s. var. (Înv. și pop.) **STREIN, -Ă**
(cel) strein: *s.m. sg. ac.* rezum. cap.8; 11,36
(celui) strein: *s.m. sg. gen.* 8,31
streini: *s.m. pl. ac.* 29,29
streinii: *s.m. pl. nom.* 45,22
streină: *adj. f. sg. ac.* 9,8, 12
streine: *adj. f. sg. gen.* 9,11
streine: *adj. f./n. pl. ac.* 21,9; 29,25; rezum. cap.36; 36,3; 40,30
streină: *adj. f. sg. ac., în sintagma* ***împreunare streină*** „relație sexuală în afara căsătoriei" 23,32
strein: *adj. m. sg. nom.* 32,22; 45,16

(a) STRĂINA: v. I; var. (Înv. și pop.) **(a) STREINA**
va streina: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,36

(a) STRĂLUCI: v. IV
strălucind: *gerunziu* rezum. cap.1; 26,22; 43,4, 9
strălucesc: *ind. prez. 3.pl.* 23,28
strălucindu-: *gerunziu* rezum. cap.24
strălucește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.43; 50,7, 8, 9
au strălucit: *ind. pf.c. 3.sg.* 50,7

STRĂLUCIRE: s.f.
strălucirea: *sg. ac.* 43,12

STRÂMB, -Ă: adj.
strâmbă: *sg. ac., în sintagma* ***limba strâmbă*** 51,7

STRÂMBĂTATE: s.f.
strâmbătate: *sg. ac.* 41,23

(a) STRÂMTORA: v. I
va strâmtora: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,28

STRÂMTURĂ: s.f. (Înv.) „strâmtorare"
strâmturii: *sg. gen.* 10,29

(a) STRÂNGE: v. III
strânge: *ind. prez. 3.sg.* 3,5
strânge: *imperativ 2.sg.* 28,29

STRÂNS, -Ă: adj.
strânsă: *f. sg. nom.* 4,36

(a) STRÂNȘTENI: v. IV; cf. **Indice** Tov – **(a) STRÂNȘTELUI**
a strânșteni: *inf. prez.* 22,31

(a) STREPEZI: v. IV
vor strepezi: *ind. viit.I. 3.pl.* 30,10

(a se) STRICA: v. I
(să) strică: *ind. prez. 3.sg.* 14,20
va strâca: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,2; 28,27; 47,24
au strâcat: *ind. pf.c. 3.sg.* 28,17
strâcând: *gerunziu* rezum. cap.34; 34,28
strâcă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 36,11; rezum. cap.38

STRICĂCIUNE: s.f.
strâcăciunea: *sg. ac.* 31,5

(a) STRIGA: v. I
au strâgat: *ind. pf.c. 3.pl.* 50,18

STRIGARE: s.f.
strâgarea: *sg. nom.* 35,18

STRUGURE: s.m.; var. (Înv. și pop.) **STRUGUR**
strugurul: *sg. nom., în sintagma* ***strugurul de vie*** 39,31
strugurului: *sg. gen., în sintagma* ***sângele strugurului*** 50,16
strugurul: *sg. ac.* 51,19

SUDALMĂ: s.f.
sudalmele: *pl. ac.* 6,9
sudalma: *sg. nom.* 27,16
sudălmii: *sg. gen.* 27,23
sudâlmi: *pl. ac.* 29,9

SUDOARE: s.f.
sudoare: *sg. ac.* 34,26

(a) SUDUI: v. IV
suduind: *gerunziu* 34,29

(a se) SUFERI: v. IV
va suferi: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,29; 12,14; 16,22
voiu suferi: *ind. viit.I. 1.sg.* 22,31
(nici) suferi: *imperativ prohib. 2.sg.* 23,1
a (să) suferi: *inf. prez.* rezum. cap.25
sufere: *ind. prez. 3.sg.* 36,18
suferi: *inf. prez. fără* ***a*** 43,3; 48,2

(a) SUFLA: v. I
suflă: *ind. prez. 3.sg.* 4,10
vei sufla: *ind. viit.I. 2.sg.* 28,14
suflând: *gerunziu* 43,4
va sufla: *ind. viit.I. 3.sg.* 43,17
au suflat: *ind. pf.c. 3.sg.* 43,22

SUFLET: s.n.
sufletului: *sg. gen./dat.* 1,38; rezum. cap. cap.3; 4,6, 19, 26; 9,2; 14,2; 18,31; 23,6; 26,18; 27,24; 30,15, 22; 31,36, 37, 39; 32,25, 27; 33,31; 37,21, 22, 25; 45,29
sufletul: *sg. nom./ac.* 2,1; 4,3, 7, 24, 33; 6,4, 27, 33; 7,9, 19, 22, 23, 28, 31, 33; 9,6; rezum. cap.10; 10,10, 31, 32; 12,11; 13,15; 14,4, 8, 9, 16; 16,17, 21; 18,23; 19,3, 4; 20,8, 24; 21,30; 23,22, 25; 24,1; 25,3; 26,20; 27,17; 29,20; 30,24; 31,2, 24; 33,31; 34,17, 20; rezum. cap.37; 37,6, 9, 16, 18, 30; 38,10, 39; 40,30; 47,16; 49,19; 50,27; 51,5, 8, 25, 27, 34, 37
sufletele: *pl. nom./ac.* 2,20; 21,3; 30,7; 51,32
suflet: *sg. ac.* 19,16; 29,11; rezum. cap.35; 35,10; 37,16
sufletul: *sg. dat.* (*cu prep.* ***a + tot***) 37,31

(a se) SUI: v. IV
(să) suie: *ind. prez. 3.pl.* 35,19
să (să) suie: *conj. prez. 3.sg.* 46,11
(s-)au suit: *ind. pf.c. 3.sg.* 48,20

SUIRE: s.f.
suirea: *sg. ac.* 50,12

SUIȘ: s.n.
suișul: *sg. ac.* 25,27

SUL: s.n. (aici neob.) „țăruș"; „lance" (cf. lat. *sudis, -is* „țăruș"; „lance mică de lemn cu vârf de fier sau arsă la vârf")
sul: *sg. ac., în contextul mai amplu* ***să arunce sul în pământ*** (ar putea fi vorba despre un gest ritualic; cf. Anania 2001: *să ridice pretenții asupra* ta; B1795: *să arunce soartea asupra* ta) 37,10

(a) SUNA: v. I
sună: *ind. prez. 3.pl.* 40,15

SUNET: s.n.
sunet: *sg. nom./ac.* 45,11; 46,20; 50,20
sunetul: *sg. ac.* 45,11; 47,11

(a) SUPĂRA: v. I
supără: *ind. prez. 3.sg.* 11,9

SUPĂRARE: s.f.
supărare: *sg. ac.* 22,15
supărarea: *sg. ac.* rezum. cap.28

SUPĂRAT, -Ă: s.m./f.
(celui) supărat: *s.m. sg. gen.* 35,16

(a se) SUPUNE: v. III
(nu te) supune: *imperativ prohib. 2.sg.* 4,24
va supune: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,3
supune: *imperativ 2.sg.* 6,26
(să) supune: *ind. prez. 3.sg.* 19,24
[e] supus: *pasiv ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.40
au supus: *ind. pf.c. 3.sg.* 47,15
supuneți: *imperativ 2.pl.* 51,34

SUPUS, -Ă: s.m./f.
supuși: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.4
supușii: *s.m. pl. ac.* 4,35; rezum. cap.10

SURLĂ: s.f.
surlele: *pl. nom.* 40,21

(a) SURPA: v. I
au surpat: *ind. pf.c. 3.sg.* 47,5
surpat-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 48,24

SURPARE: s.f.
surpării: *sg. gen., în sintagma* ***în calea surpării*** 32,25

SURPAT, -Ă: adj.
surpate: *n. pl. ac.* 49,15

SUSPIN: s.n.
suspinul: *sg. ac.* 7,29

(a) SUSPINA: v. I
au suspinat: *ind. pf.c. 3.sg.* 25,25
suspină: *ind. prez. 3.sg.* 30,21

Ş

ŞARPE: s.m.; var. (În v. şi reg.) **ŞEARPE**
şerpii: *pl. nom./ac.* 10,13; 39,36
şarpe: *sg. ac.* 12,13
şearpelui: *sg. gen.* 21,2
şarpelui: *sg. gen.* 25,22

(a se) ŞEDEA: v II
şade: *ind. prez. 3.sg.* 1,8; 33,6; 40,3
să şază: *conj. prez. 3.sg.* 8,14; 12,12
să şezi: *conj. prez. 2.sg.* 9,12
a şedea: *inf. prez.* 10,17; 11,1; 43,19
au şezut: *ind. pf.c. 3.pl.* 11,5
(să) şeade: *ind. prez. impers.* rezum. cap.13
şezi: *imperativ 2.sg.* 23,18; 32,2
şezând: *gerunziu* 24,34; 38,29, 32
va şedea: *ind. viit.I. 3.sg.* 26,15
ai şezut: *ind. pf.c. 2.sg.* 31,12, 21
să şadă: *conj. prez. 3.sg.* 33,28
şed: *ind. prez. 3.pl.* 37,18; 50,28
vor şedea: *ind. viit.I. 3.pl.* 38,38

ŞEDERE: s.f.
şedearea: *sg. ac.* 24,10; 41,24

ŞEZĂTOR, -TOARE: s.m./f. „persoană care şade”
şezătoriului: *s.m. sg. dat., în sintagma* ***şezătoriului înainte*** (cf. lat. *praeses, -sidis* „care este în frunte” „conducător”) 39,4
şezătoriul: *s.m. sg. ac., în sintagma* ***sezătoriul înainte*** 41,21

ŞMARAGD: s.n.; vezi **SMARALD**

(a) ŞOPOTI: v. IV
şopotind: *gerunziu* 12,19

ŞOPTITOR, -TOARE: s.m./f.
şoptitoriul: *sg. nom.* 28,15

(a se) ŞTERGE: v. III
(să) va şterge: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,36; 39,12
a şterge: *inf. prez.* rezum. cap.40; 46,23; 47,6
(să) va şterge: *ind. viit.I. 3.sg.* 40,12; 41,14
(să) şterge: *inf. prez. fără* ***a*** 44,19
va şterge: *ind. viit.I. 3.sg.* 47,24

(a se) ŞTI: v. IV
să ştiţi: *conj. prez. 2.pl.* 2,11
ştiind: *gerunziu* 8,8; 9,17; 20,6
ştii: *ind. prez. 2.sg.* 8,21; 9,16; 33,33
să ştii: *conj. prez. 2.sg.* 9,20; 12,1; 37,9
neştiind: *gerunziu* 14,7
şti: *ind. prez. 3.sg.* 11,20; 32,12; 34,9, 11
(s-)au ştiut: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,24
să şti: *conj. prez. 3.sg.* 21,8
să ştie: *conj. prez. 3.pl.* 36,19

ŞTIINŢĂ: s.f.
ştiinţii: *sg. gen.* 1,17; 50,29
ştiinţa: *sg. nom./ac.* 1,24; 4,21, 29; 11,15; 16,25; 21,16, 21; 25,13; 32,5; 40,5; 42,19
ştiinţă: *sg. ac.* 5,12; 38,6
ştiinţa: *sg. ac., în sintagma* ***stiinţa Domnului*** 33,8

ŞTIUT, -Ă: s.m./f. (Înv. şi reg.) „ştiutor”
(cel) ştiutor: *s.m. sg. nom.* 21,18

ŞTORAC: s.m.; vezi **STORAX**

T

TABĂRĂ: s.f.
taberilor: *pl. gen.* 43,9
tabăra: *sg. ac.* 48,24

TAINĂ: s.f.
tainii: *sg. gen.* 22,27
tainele: *pl. ac.* rezum. cap.27; 27,17, 24
taina: *sg. ac.* rezum. cap.42

TALPĂ: s.f.
tălpile: *pl. ac.* 26,23

TARE: adj./s./adv.
(ceale mai) tari: *s.n. pl. ac.* (cf. supra ***ceale mai înalte***) 3,22
(celui) tare: *s.m. sg. gen.* 29,16.17.18
(mai) tari: *s.n. pl. ac.* 16,6
tare: *adj. m./f. sg. nom./ac.* 6,14; 15,19; 24,34; 46,1; 47,6; 48,25
(mai) tare: *adj. m./n. sg. ac.* 8,15; 29,11
tari: *adj. n. pl. ac.* 28,18
tare: *adj. m. sg. nom., în sintagma* ***tare de puteare*** 30,14
(mai) tare: *adv.* 13,12

TATĂ: s.m.; var. (Înv. şi pop.) **TĂTÂNE**
tatăl: *sg. nom./ac.* 3,3, 6, 7, 9, 13, 18; 4,10; 7,29; 22,5; 23,18; 41,21; 44,20, 24
tatălui: *sg. gen./dat.* 3,11; 22,3; 42,9; 48,10
tătâni-tău: *sg. gen.* 3,12, 14
tătâni-său: *sg. gen.* 3,13; 34,24; 48,25
Tatăl: *sg. voc., în sintagmele* ***Tatăl şi Stăpânul vieţii meale/Tatăl şi Dumnezeul vieţii meale*** 23,1, 10
tatâl: *sg. nom./ac.* 30,4; 41,10
Tatăl: *sg. nom., în sintagma* ***Tatăl Domnului mieu*** 51,14

TAUR: s.m.
taurul: *sg. ac.* 6,2
taurilor: *pl. gen.* 38,26

(a) TĂCEA: v. II
va tăcea: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,4; 20,7
au tăcut: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,28
tace: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.19; 19,28; rezum. cap.20; 20,5, 6
tăcând: *gerunziu* 21,23; 32,9, 12
a tăcea: *inf. prez.* rezum. cap.32
să tacă: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.32

TĂCERE: s.f.
tăcerii: *sg. gen.* rezum. cap.32
tăcearea: *sg. ac.* 41,25

TĂCUT, -Ă: adj./ s.
(cel) tăcut: *s.m. sg. nom.* 21,30
tăcută: *adj. f. sg. nom.* 26,18

(a) TĂIA: v. I
taie: *ind. prez. 3.sg.* 10,14
taie: *imperativ 2.sg.* 25,36
au tăiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 28,18

(a se) TĂINUI: v. IV
a (să) tăinui: *inf. prez.* rezum. cap.4
să tăinuieşti: *conj. prez. 2.sg.* rezum. cap.37

TĂINUIT, -Ă: adj./s.
tăinuit: *adj. n. sg. nom.* rezum. cap.39
(ceale) tăinuite: *s.f. pl. ac.* 39,3
(celor) tăinuite: *s.f. pl. gen.* 42,19

(a) TĂLMĂCI: v. IV
a tălmăci: *inf. prez.* cuvânt 1

TĂMÂIE: s.f.
tămâia: *sg. ac.* 50,8
tămâia: *sg. ac.* 50,9

TĂRIE: s.f.
tăriia: *sg. nom./ac.* 4,29; 5,2; 34,18; 43,1
tăriii: *sg. gen.* rezum. cap.5; 6,30
tăriia: *sg. gen., în sintagma* ***tăriia ceriului*** 43,9
tărie: *sg. ac.* 46,11

TĂTÂNE: s.m.; vezi **TATĂ**

(a se) TĂVĂLI: v. IV
(să) vor tăvăli: *ind. viit.I. 3.pl.* 23,16

TÂLCUIRE: s.f.
tâlcuiri: *pl. ac.* 47,18

TÂLHAR: s.m.; var. (Înv.) **TÂLHARIU**
tâlhariu: *sg. ac.* 36,28

TÂNĂR, -Ă: adj./s.; var. (Înv. și reg.) **TINĂR, -Ă**
tânărul: *s.m. sg. nom.* rezum. cap.32
tinărule: *s.m. sg. voc.* 32,10
tineri: *s.m. pl. ac.* 42,8
(mai) tânăr: *adj. m. sg. nom.* 51,18

TEASC: s.n.
teascul: *sg. ac.* 33,17

TELPIZ, -Ă: adj.; var. (Înv. și reg.) **TĂLPIZ, -Ă** „răutăcois"; „viclean"
tălpizu: *m. sg. nom.* 37,21

TELPIZEAȘTE: adv.; var. (Înv. și reg.) **TĂLPIZEAȘTE** „cu viclenie"; „cu răutate"; cuvântul nu este înregistrat în DLR.
tălpizeaște: *adv.* rezum. cap.37

TELPIZIRE: s.f.; var. (înv. și reg.) **TĂLPIZIRE**; cuvântul nu este înregistrat în DLR.
tălpizirile: *pl. ac.* 39,2

(a se) TEME: v. III
(să) tem: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.1; 2,18, 19, 20, 21; 10,24; 15,13, 20; 23,27; 26,3; 32,20; rezum. cap.34; 34,14, 19
a (să) teame: *inf. prez.* 1,8, 20, 25; 19,18; rezum. cap.26
(să) teame: *ind. prez. 3.sg.* 1,13, 19; rezum. cap.2; 3,8; 6,17; 10,27; 15,1; 16,3; 21,7; 25,13; 32,18; rezum. cap.33; 33,1; 34,16, 17
(vă) temeți: *ind. prez. 2.sg.* 2,7, 8, 9, 10
să (te) temi: *conj. prez. 2.sg.* 7,6
teame(-te): *imperativ 2.sg.* 7,31
(să) teme: *ind. prez. 3.sg.* 10,23
teamă(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 10,34
(să) va teame: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,27; 22,23; 32,22; 34,16
(nu te) teame: *imperativ prohib. 2.sg.* 22,27; rezum. cap.41; 41,5
(s-)au temut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 26,5; 29,10; 48,13

TEMEI: s.m.
temeiurile: *pl. ac.* 3,11; 6,30
temeiu: *sg. ac.* 10,19
temeiul: *sg. ac.* 22,19; 50,17

TEMELIE: s.f.
temeliile: *pl. nom.* 16, 19
temelii: *pl. nom./ac.* 26,23, 24

TEMERE: s.f.
teamerii: *sg. gen./dat., în sintagmele* ***teamerii de Domnul/ teamerii de Dumnezeu/teamerii Celui Preaînalt*** 1,36; rezum. cap.10; 19,18; 21,13; rezum. cap.23; rezum. cap.25; rezum. cap.40
teameri: *sg. gen., în sintagma* ***dumnezeiești teameri*** rezum. cap.2
teamere: *sg. ac.* 4,19; 5,5
teamere: *sg. nom., în sintagma* ***teamere de Dumnezeu*** 10,25
teamerea: *sg. ac.* 10,33
teamerii: *sg. gen.* 22,22
temerii: *sg. gen.* 24,24
temerii: *sg. gen., în sintagma* ***temerii de Domnul*** rezum. cap.32
teamerea: *sg. nom., în sintagma* ***teamerea lui Dumnezeu*** rezum. cap.36
teamerile: *pl. nom.* 40,2

TEREBINT: s.m.; var. (Înv.) **TEREVINT** (cf. **Indice** Is)
terevinthul: *sg. ac.* 24,22

TESTAMENT: s.n.; var. (Înv. și reg.) **TESTAMÂNT**
testamântul: *sg. nom./ac.* 11,21; 14,12; 16,22; 45,31
testamântul: *sg. ac., în sintagmele* ***testamântul celor dedesupt*** „legământul cu lăcașul morților"/***testamântul Celui Preaînalt/ testamântul păcii*** 14, 12; 24,32; 45,30
testamânt: *sg. nom., în sintagma* ***testamânt veacinic*** 17,10
testamântumurile: *pl. nom.* 17,17
testamântului: *sg. gen., în sintagma* ***leagea testamântului Domnului*** 39,11
testamânt: *sg. ac.* 41,24

TINĂ: s.f.
tină: *sg. ac.* 22,1
tina: *sg. ac.* 33,13; 38,33

TINEREȚE: s.f.
tinereaților: *pl. gen.* rezum. cap.5
tinereațele: *pl. ac.* 6, 18; 25,5; 42,9; 47,3, 15; 51,20
tinereațe: *sg. ac.* 30,11, 12

TIR: s.m. „tirian; locuitor al Tirului"
tirilor: *pl. gen.* 46,20

TIRAN: s.m.
tirani: *pl. nom.* 11,5

(a) TOCMI: v. IV; var. (Reg.) **(a) TOGMI**
togmindu-: *gerunziu* 38,39

TOLBĂ: s.f.; var. (Înv.) **TULBĂ**
tulba: *sg. ac.* 26,15

(a se) TOPI: v. IV
(să) vor topi: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,17
va topi: *ind. viit.I. 3.sg.* 31,1

TORS, TOARSĂ: adj.
tors: *n. sg. ac.* 45,13

TOVARĂȘ: s.m.; var. (Reg.) **TOVARÂȘ, TOVARIȘ**
tovarișul: *s.m. sg. nom.* 40,23
tovarâși: *s.m. pl. ac.* 41,23

(a) TRAGE: v. III
trage: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1; rezum. cap.27
(nu) trage: *imperativ prohib. 2.sg.* 4, 1; 29,11
au tras: *ind. pf.c. 3.sg.* 28,23

TRAI: s.n.
traiu: *sg. ac.* 48,12

TRAINIC, -Ă: adj.
trainică: *f. sg. ac.* 30,17

TRANDAFIR: s.m.
trandafirului: *sg. gen.* 24,18
trandafir: *sg. ac.* 39,17
trandafirilor: *pl. gen.* 50,8

(a) TRĂI: v. IV
va trăi: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,6
trăind: *gerunziu* 17,27; 25,10
trăiesc: *ind. prez. 3.pl.* 42,24
trăiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 44,14
trăim: *ind. prez. 1.pl.* 48,12

TRĂSNET: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **TRESNET**
tresnetul: *sg. ac.* 40,14
tresnet: *sg. ac.* rezum. cap.43
tresnetului: *sg. gen.* 43,18

TRÂMBIŢĂ: s.f.
trâmbiţe: *pl. ac.* 50,18

(a se) TRÂNDĂVI: v. IV
(te) vei trândăvi: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,26; 22,16
(nu te) trândăvi: *imperativ prohib. 2.sg.* 32,15

TRÂNDĂVIRE: s.f.
trândăvire: *sg. ac.* 29,6

TREABĂ: s.f.
treaba: *sg. ac.* 42,24

TREAPTĂ: s.f.
treaptele: *pl. ac.* 6,36

TREAZ, -Ă: adj.
treazu: *m./n. sg. nom./ac.* 31,2, 32
trează: *f. sg. nom., în sintagma* ***beutura trează*** „băutura cu măsură" 31,37

(a) TREBUI: v. IV
trebuie: *ind. prez. impers.* cuvânt 1; rezum. cap.1; rezum. cap.5; rezum. cap.6; rezum. cap.7; rezum. cap.8; rezum. cap.9; rezum. cap.10; rezum. cap.11; rezum. cap.12; rezum. cap.15; rezum. cap.18; rezum. cap.33
trăbuia: *ind. imp. impers.* rezum. cap.41

TRECĂTOR, -TOARE: adj.
trecătoare: *n. pl. nom.* rezum. cap.40

(a se) TRECE: v. III
(nu) treace: *imperativ prohib. 2.sg.* 5,8; 7,10; 38,16
treacă: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 8,11
(să) treace: *ind. prez. 3.sg.* 10,8
treace: *ind. prez. 3.sg.* 10,23; 19,21; 23,25; 26,27; 38,28; 42,20
va treace: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,20; 23,13; 35,17; 39,5
să treci: *conj. prez. 2.sg.* 13,13; 30,11
să treacă: *conj. prez. 3.sg.* 14,14; 42,9
treaceţi: *imperativ 2.pl.* 24,26
treci: *imperativ 2.sg.* 28,9
au trecut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 28,23; 31,10; 42,19
trecând: *gerunziu* 29,26
treci: *imperativ 2.sg.* 29,33
treace: *inf. prez. fără* ***a*** 31,10
vor treace: *ind. viit.I. 3.pl.* 38,37; 39,37

TRECERE: s.f.
treacere: *sg. ac.* 37,12

TRECUT, -Ă: s.
(ceale) trecute: *s.f./n. pl. ac.* (aici) „păcatele trecute"; „întâmplările trecute" 21,1; rezum. cap.41

TREZIRE: s.f.; var. (Înv.) **TREZVIRE**
trezvirii: *sg. gen.* rezum. cap.31
trezvire: *sg. ac.* 31,32

(a) TRIMITE: v. III
trimite: *ind. prez. 3.sg.* 24,37
va trimite: *ind. viit.I. 3.sg.* 28,11
trimite: *imperativ 2.sg.* 33,28; 36,2
va triimite: *ind. viit.I. 3.sg.* 39,9
a trimite: *inf. prez.* 43,14
au trimis: *ind. pf.c. 3.sg.* 48,20

TRIST, -Ă: adj.
trist: *n. sg. nom.* 5,4
tristă: *f. sg. nom./ac.* 22,27; 25,31

TROACĂ: s.f.
troacă: *sg. ac.* 22,7

TRON: s.n; var. **THRON** (cf. lat. *thronus, -i*)
thron: *sg. ac.* 11,5
thronul: *sg. nom./ac.* 24,7, 34

TRUDĂ: s.f.
truda: *sg. nom.* 31,23

TRUFAŞ, -Ă: adj./s.
(celor) trufaşi: *s.m. pl. gen.* 3,30; 10,21; 11,32; 27,31; 31,31
(celui) trufaşu: *sm. sg. gen./dat.* 4,9; 13,24
trufaşilor: *s.m. pl. gen.* 27,16; 35,23; 51,14
trufaşi: *adj. m. pl. gen.* 10, 17
trufaşe: *adj. n. pl. gen.* 10,18
trufaş: *adj. m. sg. nom.* 13,26
trufaşu: *adj. m./n. sg. nom./ac.* 25,4; 32,16, 22

TRUFIE: s.f.
trufiia: *sg. nom/ac.* rezum. cap.7; rezum. cap.10; 10,15, 22; 16,9
trufiii: *sg. gen.* rezum. cap.10; 10,14
trufie: *sg. ac.* rezum. cap.10; 15,7; 21,5

TRUNCHI: s.n.
trunchiu: *sg. ac.* 47,24

TRUP: s.n.
trupul: *sg. nom./ac.* 1,10; 7,26; 13,20; 14,18; 17,4, 30; 18,12; 30,15; 33,21, 30; 38,16, 29; 40,8; 41,14; 44,19, 21, 45,4; 46,22; 47,21; 48,14; 51,3
trupului: *sg. gen./dat.* 7,19; 14,19; 19,12, 27; 23,23; rezum. cap.30; 30,16; 31,25, 37
trup: *sg. nom.* 28,5
trupul: *sg. gen./dat.* (*cu prep.* ***a + tot***) 39,24; 41,5; 44,27
trupurile: *pl. nom.* 44,14

TUFĂ: s.f.
tufa: *s.f. sg. nom., în sintagma* ***tufa păcatului*** 3,30

(a se) TULBURA: v. I; var. (Înv.) **(a se) TURBURA**
va turbura: *ind. viit.I. 3.sg.* 28,11, 15
(să) vor turbura: *ind. viit.I. 3.pl.* 30,7
turburatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 40,7
(s-)au turburat: *ind. pf.c. 3.sg.* 51,29

(a) TUNA: v. I
au tunat: *ind. pf.c. 3.sg.* 46,20

TURMĂ: s.f.
turma: *sg. ac.* 18,13

(a) TURNA: v. I
voiu turna: *ind. viit.I. 1.sg.* 24,46

Ţ

ŢARĂ: s.f.
ţărâle: *pl. ac.* 10,19
ţara: *sg. nom.* 16,5

ŢARINĂ: s.f.
ţarinii: *sg. gen.* rezum. cap.7

ŢEPUŞĂ: s.f.
ţăpuşilor: *pl. gen.* 43,21

ŢESUT, -Ă: adj.
ţăsut: *n. sg. nom.* 45,12

ŢIITOR, -TOARE: s.m./f. „persoană care deţine, care stăpâneşte ceva”
ţiitoriu: *s.m. sg. nom., în sintagma* ***ţiitoriu de dreptate*** „cel care stăpâneşte dreptatea” 15,1
ţiitoriu: *s.m. sg. nom.* 27,33

(a se) ŢINE: v. III; var. **(a se) ŢINEA:** v. II
ţin: *ind. prez. 3.pl.* 1,24; 4,5; 34,22
ţine: *imperativ 2.sg.* 1,33; 2,6; 4,23; 6,27; 7,26; 8,15; 10,31; 27,13; 33,31; 38,17
vor ţinea: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,18; 4,14; 20,7
au ţinut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,26; 44,20, 27
(nici) ţinea: *imperativ prohib. 2.sg.* 4,28
a (să) ţinea: *inf. prez.* rezum. cap.6; rezum. cap.9
a ţinea: *inf. prez.* rezum. cap.10; 15,16; rezum. cap.22; rezum. cap.27; rezum. cap.29; rezum. cap.31
va ţinea: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,15; 13,15; 15,4; 21,17; 28,1; 33,4; 39,2
ţinea: *inf. prez. fără* ***a*** rezum. cap.15
ţinea(-)-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 15,16
va ţânea: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,18
ţinea-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,12
ţine: *ind. prez. 3.sg.* 25,15; 26,10; 35,1; 37,15; 38,26
vei ţinea: *ind. viit.I. 2.sg.* 27,4
ţiind: *gerunziu* 28,1
ţâne: *ind. prez. 3.sg.* 28,3, 5; 29,1
ţineţi: *imperativ 2.pl.* 41,17

ŢINERE: s.f.
ţinerea: *sg. nom.* 24,16; 32,27

ŢINUT: s.n.
ţinuturile: *pl. nom.* 47,18

U

(a se) UCIDE: v. III
a ucide: *inf. prez.* rezum. cap.9; 9,18
ucigând: *gerunziu* 21,3
(s-)au ucis: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,1, 2
au ucis: *ind. pf.c. 3.sg.* 30,25; 47,4
ucide: *ind. prez. 3.sg.* 34,26

UCIDERE: s.f.
uciderea: *sg. ac.* rezum. cap.22

UCIS, -Ă: adj.
ucisă: *f. sg. ac.* rezum. cap.45

(a se) UITA: v. I
uitaţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 2,11; 33,18
a (să) uita: *inf. prez.* 2,17; rezum. cap.10
să (te) uiţi: *conj. prez. 2.sg.* 11,27; rezum. cap.37; 38,22; rezum. cap.40; 42,12
(s-)au uitat: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,30
(să) va uita: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,26; 35,21
să uite: *conj. prez. 2.sg.* 23,19
(nu te) uita: *imperativ prohib. 2.sg.* 25,28; 35,15; 37,6; 41,27
(să) uită: *ind. prez. 3.sg.* 28,20; 34,23; 39,25; 40,30
să uiţi: *conj. prez. 2.sg.* 29,20
(te) uită: *imperativ 2.sg.* 33,15; 36,1
va uita: *ind. viit.I. 3.sg.* 35,9
(nici te) uita: *imperativ 2.sg.* rezum. cap.41
(s-)au uitat: *ind. pf.c. 3.sg.* 42,16

UITARE: s.f.
uitare: *sg. ac.* 3,15; 11,29; 13,13

ULIŢĂ: s.f.
uliţele: *pl. ac.* 9,7; 23,30
uliţă: *sg. ac.* 24,19

UMĂR: s.m.
umărul: *sg. ac.* 6,26

(a) UMBLA: v. I
umblă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 1,16; 4,18; 43,26
umblă: *imperativ 2.sg.* 7,38
vei umbla: *ind. viit.I. 2.sg.* 9,20
va umbla: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,11; 25,35
umbli: *ind. prez. 2.sg.* 13,16
am umblat: 24,8
vor umbla: *ind. viit.I. 3.pl.* 38,37
au umblat: *ind. pf.c. 3.sg.* 48,25
umblat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 51,20

UMBRAR: s.n.
umbrariul: *sg. nom., în sintagma* ***umbrariul de amiazăzi*** 34,19

UMBRĂ: s.f.
umbra: *sg. ac.* 34,2

UMERAR: s.n.; var. **UMĂRARIU**
umărariu: *sg. ac.* 45,10

(a se) UMPLE: v. III; var. **(a se) UMPLEA:** v. II
va umplea: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,21, 35; 15,5; 26,2; 39,8
(să) vor umplea: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,19
(să) va umplea: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,15; 23,12, 14; 31,3, 5; 32,19; 37,27; 38,25
au umplut *ind. pf.c. 3.sg.* 16,30; 17,5, 6
(vă) umpleţi: *imperativ 2.pl.* 24,26
umple: *ind. prez. 3.sg.* 24,35, 36
am umplut: *ind. pf.c. 1.sg.* 33,17
umple: *imperativ 2.sg.* 36,16
(vă) umpleţi: *ind. prez. 2.pl.* 43,34
umplut-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 45,18
(te-)ai umplut: *ind. pf.c. 2.sg.* 47,16
ai umplut: *ind. pf.c. 2.sg.* 47,17, 20
(s-)au umplut: *ind. pf.c. 3.sg.* 48,13; 50,3

(a) UNGE: v. III
au uns: *ind. pf.c. 3.sg.* 45,18; 46,16
ungi: *ind. prez. 2.sg.* 48,8

UNGERE: s.f. „alifie”
ungeri: *pl. ac.* 38,7

UNGULĂ: s.f. „balsam”, „pomadă”, „parfum” (cf. lat. *ungula, -ae*); cuvântul nu e înregistrat în MDA.
ungula: *sg. ac.* 24,21

(a se) UNI: v. IV
(te) uneaşte: *imperativ 2.sg.* 27,18

UNIRE: s.f. „înţelegere”, „armonie”
unirea: *sg. nom.* 25,2

UNIT, -Ă: adj. (cf. **Indice** Pl) (cf. lat. *simplex, simplicis* „simplu, neprefăcut, cinstit, naiv”)
unită: *sg. ac., în sintagma* ***inimă unită*** rezum. cap.1

UNSOARE: s.f.
unsori: *pl. ac., în sintagma* ***făcătoriul de unsori*** „parfumierul” (cf. lat. *unguentārius, -ii*) 38,7

UNTDELEMN: s.n.; var. **UNT-DE-LEMN**
untul-de-lemn: *sg. nom.* 39,31
untul-de-lemn: *sg. ac., în sintagma* ***untul-de-lemn cel sfânt*** „mirul” 45,18

URĂ: s.f.
ura: *sg. ac.* 6,9

URÂCIOS, -OASĂ: adj./s.
(ceii) urâcioasă: *s.f. sg. dat.* 7,28
(cel) urâcios: *s.m. sg. nom.* 20,5
urâcios: *adj. m. sg. nom.* 9,25; 21,30; 37,23
urâcioasă: *adj. f. sg. nom.* 10,7; 27,14

URÂCIUNE: s.f.; var. (Înv. și reg.) **URĂCIUNE**
urăciune: *sg. nom.* 13,24
urâciunea: *sg. ac.* 22,1
urâciunilor: *pl. gen.* 41,8
urăciunile: *pl. ac.* 49,3

URÂT, -Ă: adj.
urâtă: *f. sg. nom.* 10,7; 42,9
urâți: *m. pl. nom.* 12,3, 7
urât: *m. sg. nom.* 20,8, 16; 21,30; 31,19; rezum. cap.37
urâte: *n. pl. nom.* rezum. cap.50

URECHE: s.f.
ureachea: *sg. nom./ac.* 2,2; 3,31; 4,8; 6,34; 38,30; 51,21
ureachia: *sg. nom.* 16,6
urechi: *pl. ac.* 17,5; 33,19
urechile: *pl. ac.* 17,11; 21,6; rezum. cap.28; 28,28; 43,26
urechii: *sg. gen.* 25,12
urechilor: *pl. gen.* 27,15

(a se) URGISI: v. IV
au urgisit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,12; 16,9; 49,6
să urgiseaști: *conj. prez. 2.sg.* 3,15
să urgiseşti: *conj. prez. 2.sg.* 4,2
vei urgisi: *ind. viit.I. 2.sg.* 7,20
a (să) urgisi: *inf. prez.* rezum. cap.8; rezum. cap.10; 27,33
(nu) urgisi: *imperativ prohib. 2.sg.* 8,6, 7, 9; 10,26; 11,7
(nici) urgisi: *imperativ prohib. 2.sg.* 11,2
urgisindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.13
urgisindu-: *gerunziu* 14,8
urgiseaște: *ind. prez. 3.sg.* 19,1
(să) va urgisi: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,22

URGISIRE: s.f.
urgisirea: *sg. nom./ac.* 1,32; rezum. cap.10; 15,13; 17,23; 19,20; rezum. cap.25; rezum. cap.37
urgisire: *sg. nom.* 13,24

URGISIT, -Ă: adj.
urgisiți: *m. pl. nom.* 9,11
urgisit: *m. sg. nom.* 26,26

URIAȘ, -Ă: s.m./f.
uriiași: *s.m. pl. nom.* 16,8
uriiașul: *sg. ac.* 47,4

(a) URÎ: v. IV
(nu) urî: *imperativ prohib. 2.sg.* 7,16
ureaște: *ind. prez. 3.sg.* 15,11, 13; rezum. cap.19; 19,5; 21,7; rezum. cap.25; 33,2
ureaște: *imperativ 2.sg.* 17,23
va urî: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,9; 26,14; 27,27
au urât: *ind. pf.c. 3.sg.* 25,3; 50,27
urăsc: *ind. prez. 3.pl.* 25,20
am urât: *ind. pf.c. 1.sg.* 27,27

URLOI: s.n. (aici) „braț al unui râu”; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la unde prima atestare este la S. Micu, *Dictionarium valachico-latinum*, editat de L. Gáldi la Budapesta, în 1944.
urloiu: *sg. ac.* 24,41

(a) URMA: v. I
au urmat: *ind. pf.c. 3.pl.* cuvânt 1; 46,8
urmând: *gerunziu* cuvânt 1; 45,28
să urmezi *conj. prez. 2.sg.* 5,2
să urmeaze: *conj. prez. 3.sg.* 5,12
urmează: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.10; 31,7
vei urma: *ind. viit.I. 2.sg.* 11,10; 27,9, 19
a urma: *inf. prez.* 23,38; rezum. cap.27
(nu) urma: *imperativ prohib. 2.sg.* 27,22

URMARE: s.f.
urmări: *pl. ac.* 11,17
urmare: *sg. ac.* 15,9

URMĂ: s.f.
urmă: *sg. ac., în loc. adv.* ***pre urmă/mai pre urmă/mai pe urmă*** 1,13; 2,3; 12,12; 13,8; 14,7, 20; 27,26; 30,1, 10; 31,26; 33,16
urmă: *sg. ac., în loc adj.* ***cel mai de pre urmă/ceale mai de pre urmă/ceale mai de pe urmă/ceale mai pe urmă*** 3,10, 27; 6,29; rezum. cap.7; 7,40; 28,6; 38,21; 51,19
urma: *sg. nom./ac.* 13,32; 21,7; 50,31
urmele: *pl. ac.* 42,19

URMĂTOR, -TOARE: s.m./f. (Înv. și reg.) „urmași”
următori: *s.m. pl. nom./ac.* 4,15; 48,8
următoriu: *s.m. sg. nom.* 46,1

URS: s.m.
ursul: *sg. ac.* 25,24
urșii: *pl. ac.* 47,3

(a se) USCA: v. I
(s-)au uscat: *ind. pf.c. 3.sg.* 39,29
(să) vor usca: *ind. viit.I. 3.pl.* 40,13
usucă: *ind. prez. 3.sg.* 43,3

USCAT, -Ă: adj./s.
uscat: *adj. n. sg. ac.* 6,3
uscatul: *sg. ac.* 37,3; 39,28
uscat: *s.n. sg. ac.* 39,29

(a) USEBI: v. IV; vezi **(a) OSEBI**

USEBIT, -Ă: adj.; vezi **OSEBIT**

USPĂȚ: s.n.; vezi **OSPĂȚ**

UȘĂ: s.f.
ușii: *sg. gen.* 6,36
ușile: *pl. ac.* 14,24; 30,1
ușe: *sg. ac.* 21,27
uși: *pl. ac.* 28,28

UȘOR, UȘOARĂ: adj.
ușor: *m. sg. nom., în sintagma* ***ușor cu inima*** 19,4

V

VACĂ: s.f.
vacilor: *pl. gen.* 38,27

VAL: s.n.
valurile: *pl. ac.* 24,8; 29,24

VALSAM: s.n.; vezi **BALSAM**

VAPOR: s.m. „abur"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Amfilohie Hotiniul, *Gramatica fizicii* [Traducere din limba italiană de...; manuscris de la sfârşitul secolului al XVIII-lea; Bibl. Academiei Române, cota 1627].
vapor: *sg. nom.* 22,30

VARĂ: s.f.
vară: *sg. ac.* 50,8

VARGĂ: s.f.
vargă: *sg. ac.* 33,25

VAS: s.n.
vas: *sg. nom./ac.* 21,17; 43,2; 50,10
vasele: *pl. ac.* 27,6; 45,9
vasului: *sg. gen.* 38,30
vasul: *sg. nom.* 43,9

(a se) VĂDI: v. IV
vei vădi: *ind. viit.I. 2.sg.* 8,22
vădeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 13,27; 37,8
(să) va vădi: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,30; 20,29; 32,23
vor vădi: *ind. viit.I. 3.pl.* 19,2
a vădi: *inf. prez.* 20,1
va vădi: *ind. viit.I: 3.sg.* 31,31
(nu) vădi: *imperativ prohib. 2.sg.* 31,41

VĂDIRE: s.f.
vădirea: *sg. nom.* rezum. cap.23

VĂDUVĂ: s.f.
văduva: *sg. ac.* rezum. cap.35
văduvei: *sg. gen.* 35,17, 18

VĂPAIE: s.f.
văpaie: *sg. ac., în sintagma* ***văpaie de foc*** 45,24
văpăii: *sg. gen.* 51,6

(a se) VĂRSA: v. I
au vărsat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,10
vărsând: *gerunziu* 16,12
varsă: *ind. prez. 3.sg.* 18,9; 28,13; 34,27; 38,16
(să) vor vărsa: *ind. viit.I. 3.pl.* 20,13
am vârsat: *ind. pf.c. 1.sg.* 24,40
(nu) vârsa: *imperativ prohib. 2.sg.* 32,6
va vărsa: *ind. viit.I. 3.sg.* 35,17; 43,21
varsă: *imperativ 2.sg.* 36,8
(nu te) vărsa: *imperativ prohib. 2.sg.* 37,32
(s-)au vărsat: *ind. pf.c. 3.sg.* 39,27
vor vărsa: *ind. viit.I. 3.pl.* 39,34
vărsat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 50,17

VĂRSARE: s.f.
vărsarea: *sg. nom., în sintagma* ***vărsarea de sânge*** 27,16

(a) VĂTĂMA: v. I
(nu) vătăma: *imperativ prohib. 2.sg.* 7,22
va vătăma: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,29
vatămă: *ind. prez. 3.sg.* 20,8
vei vătăma: *ind. viit.I. 2.sg.* 33,32

VĂTĂMARE: s.f.
vătămările: *pl. ac.* 17,22
vătămarea: *sg. ac.* 42,5

VĂTĂMAT, -Ă: adj.
vătămat: *m. sg. nom./ac.* 13,4; rezum. cap.35
vătămată: *f. sg. nom.* 46,13

VĂZĂTOR, -TOARE: s.m./f.
văzătoriul: *s.m. sg. nom., în sintagmele* ***împrejurul văzătoriul Dumnezeu/văzătoriul veacurilor*** 7,12; 36,19

VĂZUT, -Ă: adj.
văzute: *f. pl. ac.* 34,2

VÂNAT: s.n.
vânatul: *sg. nom.* 13,23
vânat: *sg. ac.* 27,11

VÂNĂTURĂ: s.f. (Înv.) „vânătaie"
vânătură: *sg. ac.* 28,21

VÂNT: s.n.
vântul: *sg. nom./ac.* 5,11; 34,2; 43,22, 25
vântului: *sg. gen.* 22,21; 43,24

(a se) VÂNTURA: v. I
(nu te) vântura: *imperativ prohib. 2.sg.* 5,11

VÂNZARE: s.f.
vânzării: *sg. ac.* 27,2; 42,5

VÂNZĂTOR, -TOARE: s.m./f.
vânzătoriu: *s.m. sg. nom.* 10,10

VÂRF: s.n.
vârful: *sg. ac.* 40,15
vârfurile: *pl. ac.* 43,21

VÂRSTĂ: s.f.
vârsta: *sg. ac., în sintagma* ***vârsta cea stătătoare*** „omul în floarea vârstei" 26,22
vârstă: *sg. ac., în sintagma* ***celui scăzut din vârstă*** 41,4
vârstă: *sg. ac.* 42,9

VÂRTOS, -OASĂ: adj./adv.
vârtoasă: *adj. f. sg. nom./ac.* rezum. cap.3; 3,27; 26,24; 47,23
(mai) vârtos: *adj. m./n. sg. nom.* 6,37; 41,15
vârtos: *adj. m./n. sg. ac.* 19,7; 31,31; 33,27
(mai) vârtos: *adv.* 4,11; 10,34; 11,11

VÂRTUTE: s.f.
vârtutea: *sg. ac.* 3,15; 6,2, 27; 7,6, 32; 8,16; 9,21; 18,4; 24,11; 28,12; 31,40; 38,33
vârtute: *sg. ac.* 11,12; 41,3
vârtutii: *sg. dat.* 16,8
vărtutei: *sg. gen.* 24,25
vârtutei: *sg. gen.* 34,19

VEAC: s.n./m.
veaci: *s.m. pl. ac., în loc. adv.* ***din veaci*** rezum. cap.1
veac: *sg. ac.* 1,1
veacului: *sg. gen.* 1,2; 38,39
veac: *sg. ac., în loc. adv.* ***din veac/în veac/prin veac/până în veac/ din veac până în veac/până-n veac*** 1,4; 7,40; 11,17, 35; 12,10; 14,25; 15,16; 16,27, 28; 18,1, 22; 24,34; 27,9; 37,29; 39,12, 25; 40,12, 17; 41,16; 42,21, 24; 44,2, 13; 45,30; 46,15; 47,8, 12, 15; 48,27; 51,11
veac: *sg. ac., în sintagma* ***de lung veac*** „longeviv" (cf. lat. *longaevus*) 1,25
veacului: *sg. gen.* 17,25; 18,8; 46,22
veaci: *s.m. pl. ac., în loc. adv.* ***mai înainte de veaci*** 24,14
veacul: *sg. ac., în sintagma* ***până la veacul viitoriu/până în veacul cel sfânt*** 24,14, 46
veacurilor: *pl. gen.* 24,28

veacurilor: *pl. gen., în sintagma* ***văzătoriul veacurilor*** 36,19
veacului: *sg. gen., în sintagmele* ***sămnul veacului/aşezământul veacului*** 42,19; 43,6; 44,19
veac: *sg. ac., în loc. adv.* ***mai înainte de veac*** 42,21

VECHI, VECHE: adj./s.
veachiu: *adj. m. sg. nom.* rezum. cap.9
vechiu: *adj. m. sg. ac.* 9,14
(celor) vechi: *s.m. pl. gen.* „celor de demult” 39,1

VECIN: s.m.
vecinului: *sg. gen.* 21,25
vecinilor: *pl. gen.* 30,1

(a se) VEDEA: v. II
au văzut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,9, 23; 16,6; 17,11; 30,5; 46,17, 18; 48,11, 27; 49,10
a vedea: *inf. prez.* 3,23; 19,24; 37,11; 42,23
vei vedea: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,36
veade: *ind. prez. 3.sg.* 11,32; 23,25, 26, 27, 29; rezum. cap.42
văzând: *gerunziu* 13,8; 15,19; 25,10; 42,26
vezi: *ind. prez. 2.sg.* 13,17
vor vedea: *ind. viit.I. 3.pl.* 15,7; 37,27
va vedea: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,21; 25,18; 31,15; 43,35
văzut-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,10
văzându-: *gerunziu* 23,28
vedeţi: *imperativ 2.pl.* 24,47; 51,35
văzind: *gerunziu* 30,21
a (te) vedea: *conj. prez. 2.sg.* 33,22
am văzut: *ind. pf.c. 1.sg.* 34,12; 42,15; 43,36
să vadă: *conj. prez. 3.pl.* 36,3
vezi: *imperativ 2.sg.* 43,12
văzut-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 45,23
să vază: *conj. prez. 3.pl.* 46,12

VEDERE: s.f.
vedeare: *sg. ac.* 1,15; 19,26
vedearea: *sg. ac.* 7,10; 11,2; 23,3, 13; 28,9; 34,14; 35,17; 38,3, 16; 41,25; 43,1
vederea: *sg. nom./ac.* 30,11; 34,3; 40,7
vedearia: *sg. ac.* 49,10

(a) VENI: v. IV
a veni: *inf. prez.* cuvânt 1; 8,8; 42,11; 48,28
va veni: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,9; 5,9; 20,20; 21,6; 41,6
să vie: *conj. prez. 3.sg.* 3,10
vor veni: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,17; 22,31; 41,5
au venit: *ind. pf.c. 3.sg.* 26,25; 47,31
vine: *ind. prez. 3.sg.* 27,30

VERDE: adj.
vearde: *m. sg. ac.* 14, 18
verzi: *f. pl. nom.* 40,22

VERDEAŢA: s.f.
verdeaţa: *sg. ac.* 43,23

VERGURĂ: s.f.
vergură: *sg. ac.* 9,5

VERGURIE: s.f.
vergurie: *sg. ac.* 15,2

VERZIRE: s.f.
verzire: *sg. nom.* 40,16

VESEL, -Ă: adj.
veasăl: *m. sg. nom.* 4,7
veaselă: *f. sg. nom./ac.* 7,26; 26,4
veasel: *n. sg. ac. în sintagma* ***vinul cel veasel*** 32,8
veasel: *n. sg. ac.* rezum. cap.35
veasălă: *f. sg. ac.* 35,11

(a se) VESELI: v. IV
(să) va veseli: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,6; 31,24; 35,19; 40,14
va veseli: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,20; 26,16
să (te) veseleşti: *conj. prez. 2.sg.* 16,1; 22,28; 32,3
(să) veseleaşte: *ind. prez. 3.sg.* 19,6; 25,10
veseleaşte: *ind. prez. 3.sg.* 26,2; rezum. cap.36; 36,24; 37,18
(să) veselesc: *ind. prez. 3.pl.* 27,32
să (să) veselească: *conj. prez. 3.sg.* 30,1
(s-)au veselit: *ind. pf.c. 3.sg.* 30,5
veselesc: *ind. prez. 3.pl.* 40,20
veselitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 51,20
veselească(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 51,37

VESELIE: s.f.
veseliia: *sg. nom./ac.* 1,11; rezum. cap.30; 30,23; 31,41; rezum. cap.32
veselie: *sg. ac.* 1,12, 18; 2,9; 6,29; 15,6; 31,35
veseliii: *sg. gen.* 1,29
veselia: *sg. ac.* 50,25

VESTE: s.f.
veaste: *sg. ac.* 3,18

(a se) VESTI: v. IV
va vesti: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,22; 18,4; 39,14
a vesti: *inf. prez.* 16,25; 18,2; 42,17; 44,8
vestesc: *ind. prez. 1.sg.* 16,25; 19,27
au vestit: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,31
să vestească: *conj. prez. 3.sg./pl.* 17,8; 36,10
vor vesti: *ind. viit.I. 3.pl.* 21,28
vesteaşte: *ind. prez. 3.sg.* 22,9
voiu vesti: *ind. viit.I. 1.sg.* 24,44; 42,15
vesteşte: *ind. prez. 3.sg.* 25,12
să vestesc: *conj. prez. 1.sg.* 39,16
vestind: *gerunziu* 42,19; 44,3, 5
vestind: *gerunziu* 43,2
vestească: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 44,15
(s-)au vestit: *ind. pf.c. 3.sg.* 47, 17

VESTIRE: s.f.
vestirea: *sg. nom./ac.* 6,35; 21,19
vestirii: *sg. gen.* 22,9

VESTIT, -Ă: adj.
vestitele: *adj. antep. f. pl. nom.* rezum. cap.50

VEŞMÂNT: s.n.; var. (Reg.) **VĂJMÂNT**
văjmântul: *sg. ac., în sintagma* ***văjmântul de mărire/văjmântul măririi/văjmântul slavei*** 6,30; 45,9; 50,11
văjmânt: *sg. ac.* 11,4
vâjmântul: *sg. nom.* 29,28
văjmântul: *sg. nom.* 39,31
vejmânte: *pl. ac.* 42,13
văjmânt: *sg. ac., în sintagma* ***văjmânt sfânt*** 45,12

VEŞNIC, -Ă: adj.; var. (Înv. şi rar) **VEACINIC, -Ă**
veacinice: *f. pl. nom., în sintagma* ***porunci veacinice/temelii veacinice/zile veacinice*** 1,5; 26,24; 50,25
veacinic: *n. sg. ac., în sintgma* ***nume veacinic/testamânt veacinic/aşezământ veacinic*** 15,6; 17,10; 45,8, 19
veacinică: *f. sg. nom./ac., în sintagmele* ***viaţă veacinică/odihna veacinică/mărire veacinică/sla va veacinică*** 24,31; 30,17; 31,10; 49,14
veacinicul: *adj. antep. n. sg. nom., în sintagma* ***veacinicul nume*** rezum. cap.39
veacinică: *f. sg. ac.* 45,31

(a se) VEȘTEJI: v. IV; var. (În v. și pop.) **(a se) VEȘTEZI**
(să) vor veștezi: *ind. viit.I. 3.pl.* 40,14

VIAȚĂ: s.f.
viața: *sg. nom./ac.* cuvânt 1; 2,3; 3,14; 4,13, 14; 9,19; 10,10; 11,14; 13,18; 15,18; 30,5, 17, 23; 31,9, 32, 33, 34; 33,15, 20; 34,25; 37,21, 28, 30; 37,34; 40,18, 30; 48,15; 50,1; 51,9
viață: *sg. nom./ac.* 3,7; 4,12; 5,1; 10,11; 19,5; 29,31; rezum. cap.33; 34,20; 48,26
vieții: *sg. gen./dat.* 6,16, 31; 15,3; 16,2; 18,33; 21,16; 22,13; 24,25; 26,2; rezum. cap.29; 29,28; 30,23; 33,24; 39,31; rezum. cap.40; 40,29; 41,7; 46,22, 23; 47,12
viață: *sg. ac., în sintagma* ***de scurtă viață*** rezum. cap.10
vieții: *sg. gen., în sintagma* ***leagea vieții/cartea vieții*** 17,9; 24,32; 45,6
viiața: *sg. nom.* 22,12
vieții: *sg. gen., în sintagmele* ***Tatăl și Stăpânul vieții meale/Tatăl și Dumnezeul vieții meale*** 23,1, 4
viață: *sg. ac., în sintagma* ***viață veacinică*** 24,31
vieți: *sg. gen.* 41,16

VICLEAN, -Ă: adj./s.
vicleană: *adj. f. sg. nom./ac.* rezum. cap.3; 3,29; 18,10; 19,22; 20,26; 22,12, 27; 25,23, 31; 26,10; 27,28; 28,23, 28; 29,24, 26, 31; 42,6; 51,16
viclean: *adj. m./n. sg. nom./ac.* 6,4; 14,5, 8; 19,3, 7; 23,23; 27,30; 31,14; rezum. cap.37; 37,21, 30; 51,7
vicleane: *adj. f. sg. gen.* 9,1; rezum. cap.25; 25,34; rezum. cap.28; 42,5; 51,3
(prea) vicleană: *f. sg. nom.* 13,30
(mai) viclean: *adj. m./n. sg. nom.* 14,6; 17,30; 25,22; 31,15
vicleane: *adj. n. pl. ac.* 23,7
vicleană: *adj. f. sg. voc., în sintagma* ***cea înainte judecare vicleană*** „părere vicleană”, „presupunere vicleană” (cf. lat. *praesumtio nequissima*) 37,3
(mai) vicleană: *adj. f. sg. nom.* 39,40
(cel) viclean: *s.m. sg. ac.* 7,2
(celui) viclean: *s.m. sg. gen.* rezum. cap.11; 11,31; 22,12; 27,28; 31,29
viclean: *s.m. sg. ac.* 11,34
(celor) vicleani: *s.m. pl. dat.* 39,30

VICLENIE: s.f.
vicleniia: *sg. nom./ac.* 12,10; 19,20; 25,19; 37,3
vicleniei: *sg. gen.* 19,19
viclenia: *sg. nom./ac.* 25,17, 19, 24
vicleniii: *sg. gen.* 31,29

VICLEȘUG: s.n.
vicleșug: *sg. ac.* 1,40; 15,7; 19,23
vicleșuguri: *pl. ac.* 10,8
vicleșugul: *sg. nom./ac.* 18,7; 34,11; 42, 18
vicleșug: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu vicleșug*** 19,23
vicleșugurile: *pl. ac.* 47,31

VIE: s.f.
vie: *sg. ac., în sintagma* ***strugurul de vie*** 39,31

VIERME: s.f.
vierme: *sg. nom.* 7,19
viiarme: *sg. nom.* rezum. cap.10
viermi: *pl. nom./ac.* 10,13; 19,3

VIERS: s.n.
viersuri: *pl. ac., în sintagmele* ***viersuri muzicești/dulci viersuri*** 44,5; 47,11
viersurile: *pl. ac.* 44,5

(a) VIEȚUI: v. IV
va viețui: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,7
viețuiaște: *ind. prez. 3.sg.* 16,31; 18,1

VIFOR: s.n.; var. (Înv. și reg.) **VIHOR**
vifor: *sg. ac.* 11,36; 48,13
viforul: *sg. nom./ac.* 16,21; 43,18
vihor: *sg. ac., în sintagma* ***vihor de foc*** 48,9

VIITOR, -TOARE: adj./s.
viitoare: *f. sg. ac., în sintagma* ***vreamea viitoare*** 3,34
viitoriu: *n. sg. ac., în sintagma* ***până la veacul viitoriu*** 24,14
[ceale]/(ceale) viitoare: *s.n. pl. ac.* rezum. cap.41; 42,19; 48,28

VIN: s.n.
vin: *sg. ac.* 9,13; rezum. cap.19; rezum. cap.31; 31,30
vinul: *sg. nom./ac.* 9,15; 19,2; 31,22, 30, 31, 32, 33, 35, 36, 38, 39; 40,20
vin: *sg. ac., în sintagmele* ***uspățul de vin/uspățu de vin/ospeațe de vin*** 31,41; 32,7; 49,2
vinul: *sg. ac., în sintagma* ***vinul cel veasel*** 32,8

VINDECARE: s.f.
vindecare: *sg. nom./ac.* 21,4; 28,3; 36,25

VINDERE: s.f.
vindere: *sg. ac.* 37,12

(a) VINUI: v. IV
va vinui: *ind. viit.I. 3.sg.* 29,6

VIS: s.n.
visurilor: *pl. gen.* rezum. cap.34; 34,3
visurile: *pl. nom.* 34,1, 5, 7

VISON: s.n. (Înv.) „țesătură fină de in”; (prin ext.) „obiect de îmbrăcăminte confecționat din vison”
vison: *sg. ac.* 45,12

VISTIERIE: s.f.
vistieriile: *pl. ac.* 1,31, 35
vistieriia: *sg. ac.* 29,14

VIȚĂ: s.f.
vița: *sg. ac.* 24,23

VIU, VIE: s.m./f.
(celui) viu: *s.m. sg. gen.* (*cu prep.* ***a + tot***) 7,37
(cei) vii: *s.m. pl. ac.* 17,25; 45,20
viu: *adj. m. sg. nom.* 17,27; 37,29

(a) VOI: v. IV
voim: *ind. prez. 1.pl.* 8,8

VOIE: s.f.
voie: *sg. ac., în sintagma* ***păcatul cel de voie*** 40,4
voia: *sg. ac.* 43,17

VOIEVOD: s.m.; var. (În v. și pop.) **VOIVOD**
voivozilor: *pl. gen.* 36,12
voivod: *sg. ac.* 41,22

VOLNICIE: s.f.
volnicie: *sg. ac.* 25,34

VORBĂ: s.f.
vorba: *sg. nom./ac.* 5,15; 8,11; 9,11, 23; 27,15
vorba: *sg. nom., în sintagma* ***vorba dulce*** 6,5
vorbei: *sg. gen.* 9,24
vorbelor: *pl. gen.* 11,8
vorbă: *sg. ac.* 13,14
vorbele: *pl. ac.* 39,9

(a) VORBI: v. IV
vorbește: *ind. prez. 3.sg.* 20,8; rezum. cap.37
(nu) vorbi: *imperativ prohib. 2.sg.* 32,13

VRAJBĂ: s.f.
vrajba: *sg. ac.* 6,9; 27, 16
vrajbă: *sg. ac.* 28,11

(a) VRĂJBI: v. IV
(a) vrăjbi: *inf. prez.* 28,6

VRĂJITORIE: s.f.
vrăjitoriilor: *pl. gen.* rezum. cap.34
vrăjitoriia: *sg. nom.* 34,5

VRĂJMAŞ, -Ă: adj./s.
vrăjmaşului: *s.m. sg. gen.* 37,5; 46,9
vrăjmaşii: *s.m. pl. ac.* 46,2, 4, 19
vrăjmaşilor: *s.m. pl. dat.* 48,23
vrăjmaşului: *adj. antep. n. sg. gen.* 46,7

VRĂJMĂŞIE: s.f.
vrăjmăşie: *sg. nom.* 5,17
vrăjmăşiia: *sg. nom.* rezum. cap.6

(a) VREA: v. II
nevrând: *gerunziu* 14,7
vreau: *ind. prez. 3.pl.* cuvânt 1
să vreai: *conj. prez. 2.sg.* 7,14
vei vrea: *ind. viit.I. 2.sg.* 15,16, 17; 23,19
vrea: *ind. prez. 3.pl.* 28,1
va vrea: *ind. viit.I. 3.sg.* 39,8
vrând: *gerunziu* 50,23

VREDNIC, -Ă: adj.
vreadnică: *f. sg. nom.* rezum. cap.3; 6,15; 26,20
vreadnică: *f. sg. ac., în sintagma* ***vreadnică jârtvă*** 14,11

VREDNICIE: s.f.
vredniciia: *sg. ac.* 10,31; rezum. cap.38; 45,30
vredniciile: *pl. nom.* rezum. cap.16
vreadniciia: *sg. ac.* 16,15
vrednicia: *sg. ac.* 32,3; 38,18; 44,3

VREME: s.f.
vremile: *pl. nom./ac.* cuvânt 1; rezum. cap.33; 33,9; 47,12
vreame: *sg. nom./ac.* cuvânt 1; 1,29, 30; 4,28; 8,12; 10,4; 12,16; 17,3; 19,25; 29,6; 37,4; 38,13; 41,23, 24; 49,15; 51,16
vreamea: *sg. nom./ac.* 2,2; 3,34; 4,23; 6,8; 11,20; 18,21, 24, 25, 26, 30; 20,6, 7; 22,29; 24,36; 29,2, 6, 7; 35,26; 36,10; 38,25; 40,5, 29; 44,15; 46,22; 51,14
vreamea: *sg. ac., în sintagmele* ***vreamea viitoare/vreamea căderii/ vreamea de izbândă şi de acoperire/vreamea izbăndii/vreamea strâmturii/vreamea sfârşitului/vreamea mântuirii*** 3,34; 5,1, 9; 10,29; 39,34; 40,7
vreame: *sg. ac., în loc. adv.* ***până la vreame*** „până la momentul oportun” 20,7
vreamea: *sg. ac., în loc. adv.* ***în vreamea sa/în vreamea*** „la momentul oportun”/***în toată vreamea/toată vreamea/prin toată vreamea*** 20,22; 22,6, 20, 23; 26,4; 29,2, 3; 39,26, 40; 43,6; 45,16; 51,38
vremii: *sg. ac.* 27,13; 43,6
vreame: *sg. ac., în loc. adv.* ***înainte de vreame/mai înainte de vreame/fără de vreame*** 30,26; 32,6; 51,19, 38
vremile: *pl. ac., în loc. adv.* ***în vremile sale*** „la vremea lor” 39,37
vremilor: *pl. gen., în sintagma* ***judecata vremilor*** 48,10

VREMELNIC, -Ă: s.m./f./n
(ceale) vremealnice: *s.n. pl. ac.* rezum. cap.11

VRERE: s.f.
vreare: *sg. ac., în s. compus* ***bună vreare*** cuvânt 1; rezum. cap.15
vrearea: *sg. ac., în sintagma* ***vreare slobodă*** 8,18; 32,21
vrearea: *sg. nom. s. compus* ***bună vrearea*** 39,23

Z

ZADAR: s.n.; var. **ZĂDAR**
zădar: *sg. ac., în loc. adv.* ***în zădar*** 20,25; 29,10

ZADARNIC, -Ă: adj.; var. **ZĂDARNIC, -Ă**
zădarnic: *m. sg. nom.* 4,34

(a se) ZĂBOVI: v. IV
(nu) zăbovi: *imperativ prohib. 2.sg.* 4,3; 5,8
vor zăbovi: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,22
va zăbovi: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,18; 14,26
(nu te) zăbovi: *imperativ prohib. 2.sg.* 17,26
a zăbovi: *inf. prez.* rezum. cap.42
să (te) zăboveşti: *conj. prez. 2.sg.* 42,12
zăboviţi: *ind. prez. 2.pl.* 51,32

ZĂDUF: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **ZĂDUH**
zăduf: *sg. ac.* 14,27
zăduhul: *sg. nom./ac.* 18,16; 43,24
zăduhului: *sg. gen.* 34,19

ZĂPADĂ: s.f.
zăpada: *sg. ac.* 43,14, 19

(a se) ZĂUITA: v. I (Înv. şi reg.) „a (se) uita”
să (te) zăuiţi: *conj. prez. 2.sg.* 7,29

ZBICI: s.n.; vezi **BICI**

(a) ZBURA: gv. I
au zburat: *ind. pf.c. 3.pl.* 43,15

ZBURĂTOR, -TOARE: adj./s.
zburătoare: *adj. f. sg. ac., în sintagma* ***muierea mult zburătoare*** (cf. supra **MUIERE**) 9,3
(ceale) zburătoare: *s.f. pl. ac.* 11,3; 22,25; 27,10

(a se) ZDROBI: v. IV
să zdrobească: *conj. prez. 3.sg.* 1,39
va zdrobi: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,19; 28,21
zdrobi(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 27,3
zdrobeaşte: *imperativ 2.sg.* 36,12
(s-)au zdrobit: *ind. pf.c. 3.pl.* 43,16
au zdrobit: *ind. pf.c. 3.sg.* 46,20; 47,8; 48,24
zdrobit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 47,8

ZDROBIRE: s.f.
zdrobirile: *pl. nom.* 40,9

ZECIUIRE: s.f. (cf. **Indice** 2Lg)
zăciuirile: *pl. ac.* 35,11

ZGĂU: s.n. (Înv.) „uter”; (prin ext.) „pântece”
zgău: *sg. ac.* 1,14

ZI: s.f.
zilele: *pl. nom./ac.* 1,2, 19; 18,27; 22,13; 23,20; 24,35; 30,26; rezum. cap.33; 37,28; 44,7; 45,19; 46,9; 47,1, 15; 48,13, 20, 26; 49,4, 14; 50,1, 3, 6, 24, 25, 26
zile: *pl. ac., în sintagma* ***lungime de zile*** „viaţă îndelungată” 1,12
zioa: *sg. nom./ac.* 1,13; 2,13; 3,6, 17; 5,10; 6,8, 10; 11,4, 27, 28; 12,4; 14,14; 18,8, 24; 23,19; 24,37; 27,9; 33,7, 24; 38,28; 40,1, 2, 6; 51,14
zilelor: *pl. gen.* 3,4; 17,3; 18,8; 33,10; 37,28; 41,16
zi: *sg. ac., în loc. adv.* ***din zi în zi*** 5,8
zile: *pl. ac.* 22,13; 50,8, 25
zilelor: *pl. gen., în sintagma* ***lungimea zilelor*** 23,38
zi: *sg. nom./ac.* 33,7; 38,17, 18; 40,7; 46,5
zilele: *pl. ac., în sintagma* ***zilele ceale de sărbătoare*** 33,9

zile: *pl. ac., în sintagma* ***zile de sărbătoare*** 33,9
zilii: *pl. gen., în sintagma* ***zilii de sărbătoare*** 43,7
zilele: *pl. ac., în loc. adv.* ***în toate zilele*** 45,17
zioa: *sg. ac., loc. adv.* ***până în zioa de astăzi*** 47,8

(a se) ZICE: v. III
zâcând: *gerunziu* 2,22
să zici: *conj. prez. 2.sg.* 5,1, 3, 4, 6; 7,11; 11,25, 26; 15,11, 12; 16,16
zice: *ind. prez. 3.sg.* 11,19; 22,9; 39,17
va zice: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,7; 19,14; 20,22; 37,1
zic: *ind. prez. 1.sg.* 13,29
au zis: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,11; 24,12, 13
să zică: *conj. prez. 3.sg.* 19,13, 14; 37,10
zicând: *gerunziu* 23,25; 24,4
zis-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 24,42
voiu zice: *ind. viit.I. 1.sg.* 25,9; 51,17
(nu) zice: *imperativ prohib. 2.sg.* 31,13, 42
(să) va zice: *ind. viit.I. 3.sg.* 34,4
zic: *ind. prez. 3.pl.* 36,12
veţi zice: *ind. viit.I. 2.pl.* 39,20
a zice: *inf. prez.* 39,26, 40
ziceţi: *ind. prez. 2.pl.* 51,32

ZID: s.n.
zidurile: *pl. ac.* 49,14

(a se) ZIDI: v. IV
(s-)au zidit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,4, 16; 10,22; 11,16; rezum. cap.15; 31,15, 35; 33,10; rezum. cap.39; 39,30, 33, 35; 40,1, 10
au zidit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,9; 17,1; 18,1; 24,12; rezum. cap.33; 38,1, 4, 12; 48,19; 49,14, 15
(să) va zidi: *ind. viit.I. impers.* 3,17
ziditu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,5, 6
zideaşte: *ind. prez. 3.sg.* 21,9; 27,25
a (să) zidi: *inf. prez.* 23,29
(m-)am zidit: *ind. pf.c. 1.sg.* 24,14
a zidi: *inf. prez.* 33,13; 49,9
zidind: *gerunziu* rezum. cap.34; 34,28
ai zidit: *ind. pf.c. 2.sg.* 37,3
(să) zideaşte: *ind. prez. 3.sg.* 38,36
să zidească: *conj. prez. 3.sg.* 47,15

ZIDIRE: s.f.
zidirile: *pl. nom.* 4,17
zidire: *sg. ac.* 16,17
zidirea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.17; 24,5; 38,39; 40,19; 43,27
zidirii: *sg. gen.* 22,19; 36,17
zidire: *sg. ac., în sintagma* ***îndoită zidire*** (cf. supra **INDOIT**) 50,2

ZIDIT, -Ă: adj.
zidită: *f. sg. ac.* 7,16
zidite: *f. pl. ac.* 28,17

ZIDITOR: s.m. (art.) „Creatorul”
Ziditoriul: *sg. nom.* 1,8; 24,12
Ziditoriului: *sg. gen.* rezum. cap.43

(a se) ZMINTI: v. IV; vezi **(a se) SMINTI**

(a se) ZMULGE: v. III; vezi **(a se) SMULGE**

ZORI: s.m./s.f.
zorile: *s.f. pl. ac.* 24,44

ZUGRĂVIRE: s.f.
zugrăvirea: *sg. ac.* 38,28
zugrăvirii: *sg. gen.* 38,28

(a) ZVÂRLI: v. IV
zvărleaşte: *ind. prez. 3.sg.* 22,25

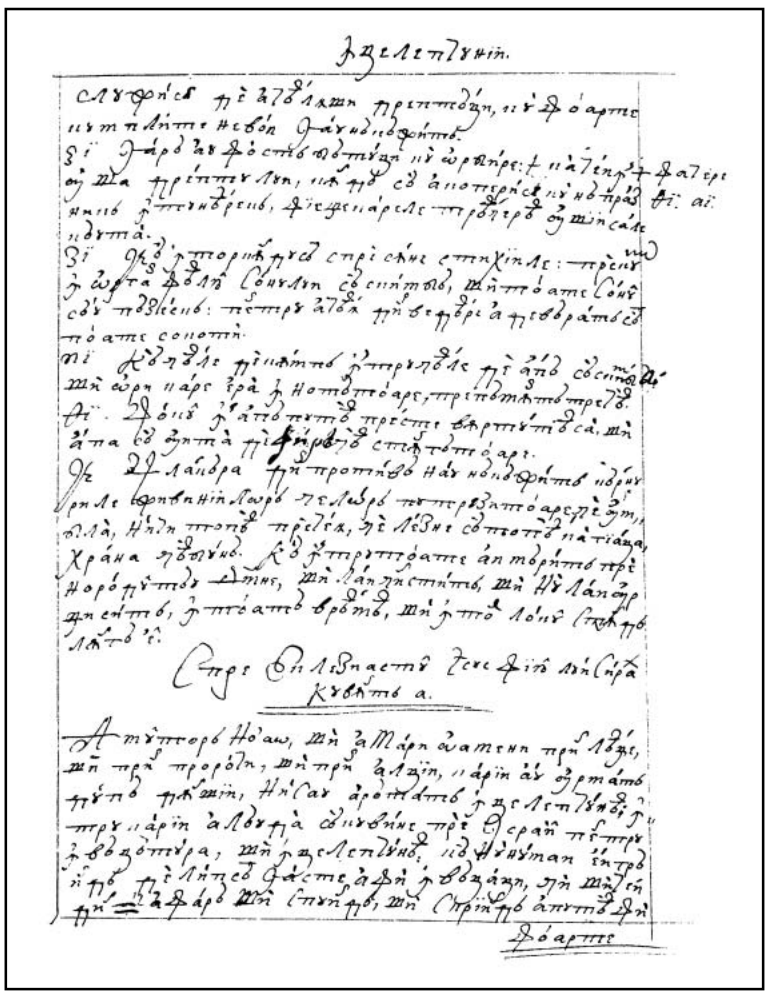

242r

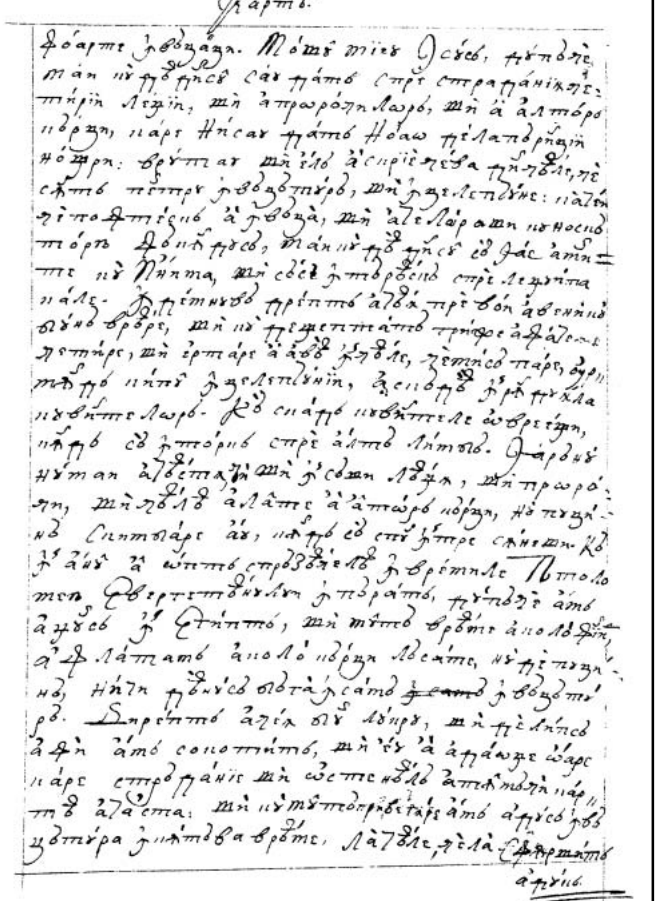

242v

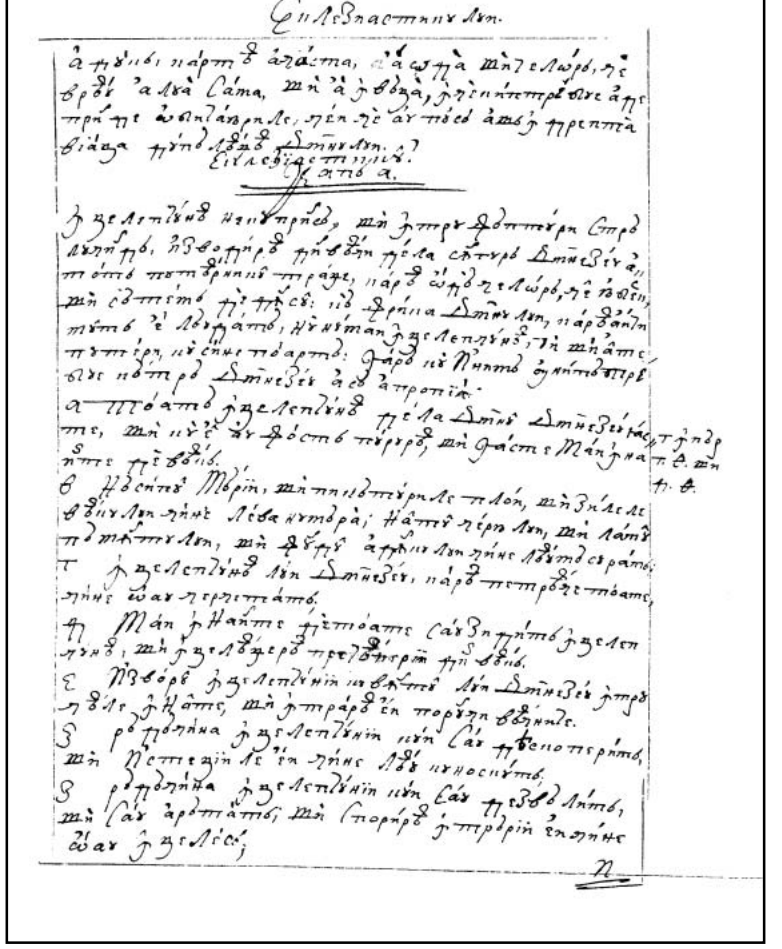

243r

243v

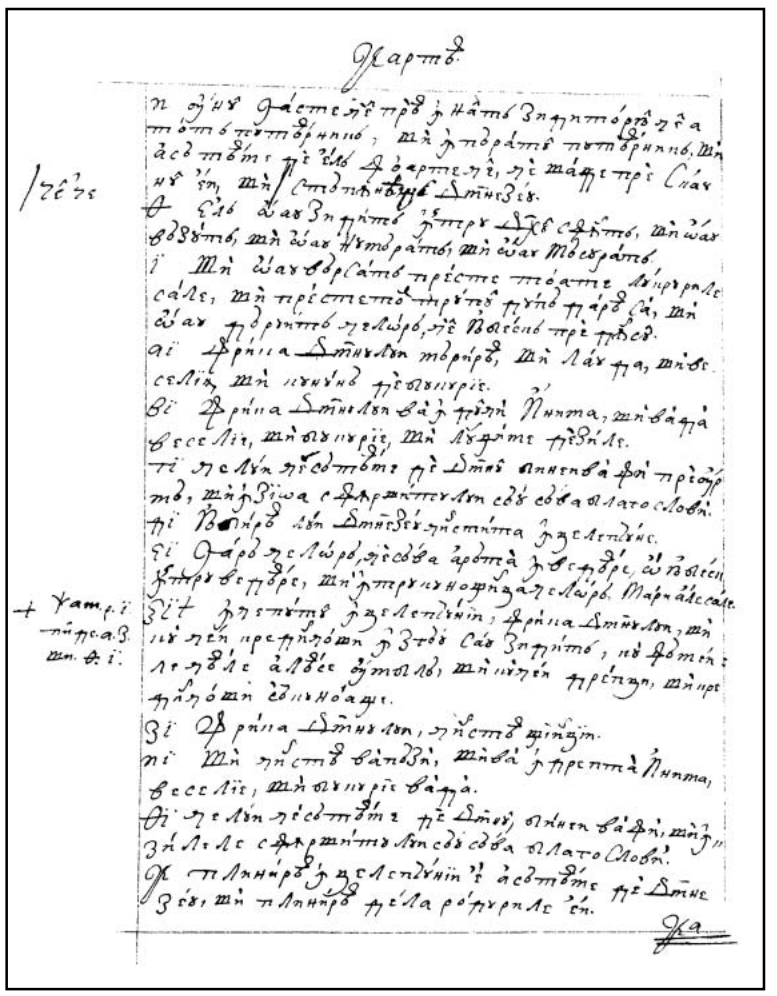

244r

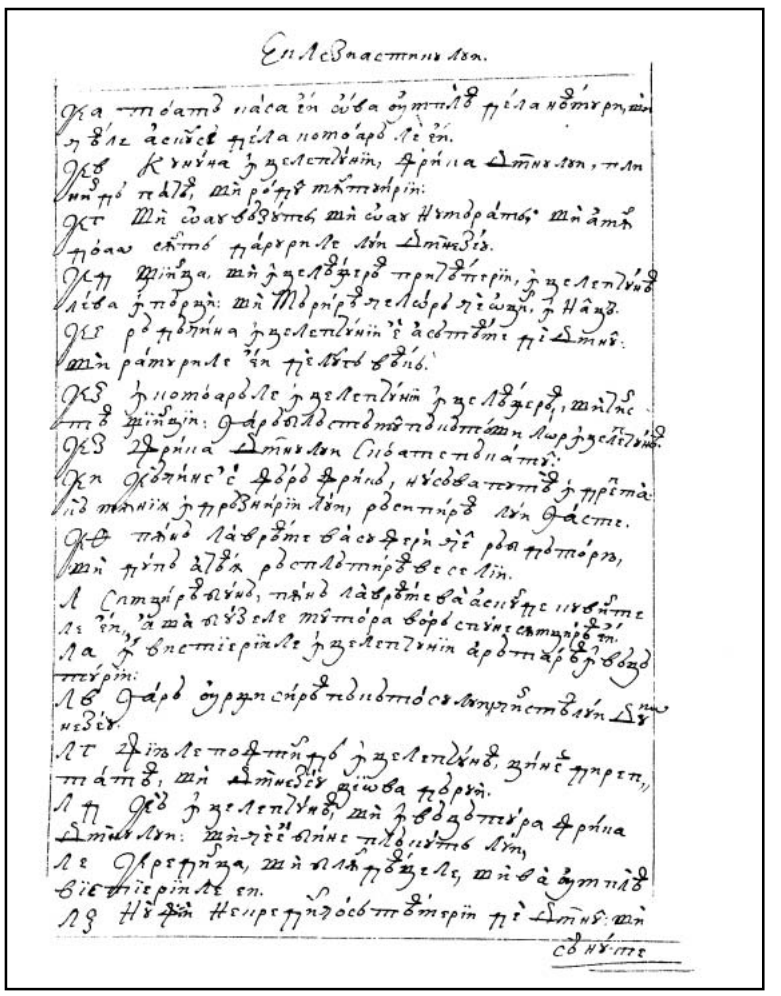

244v

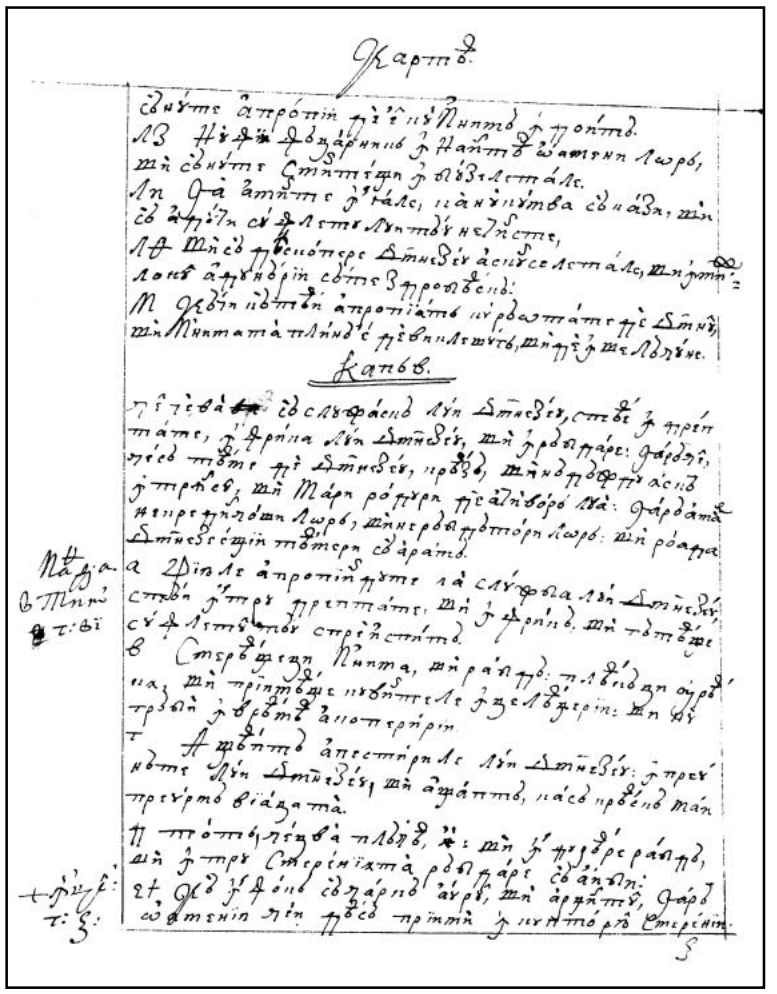

245r

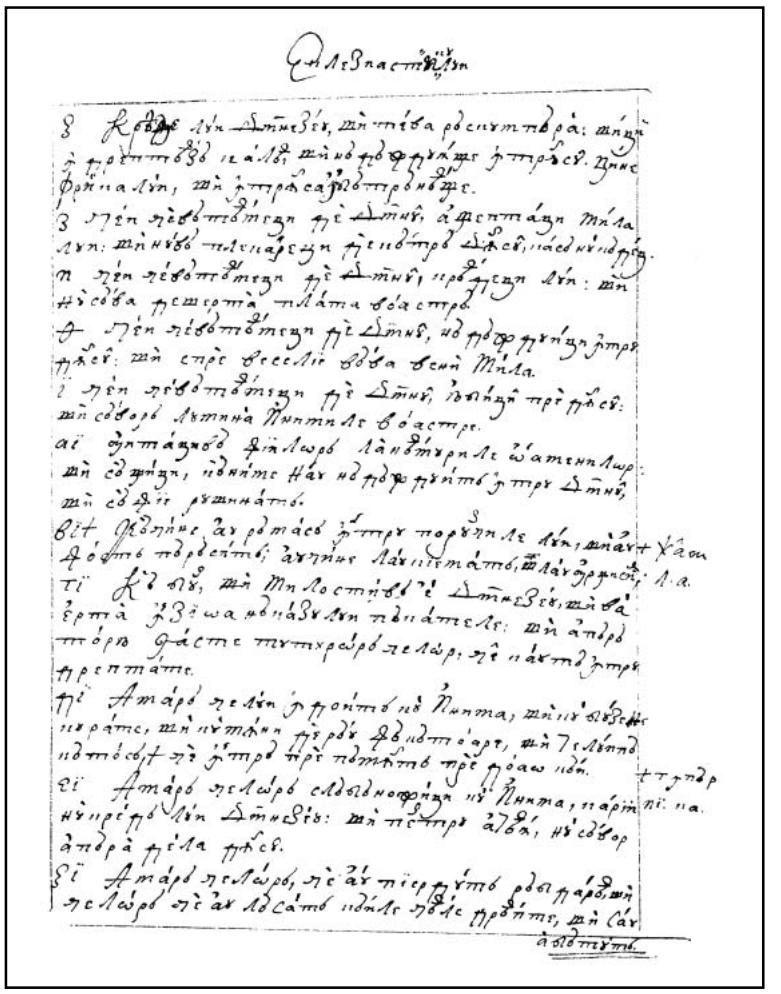

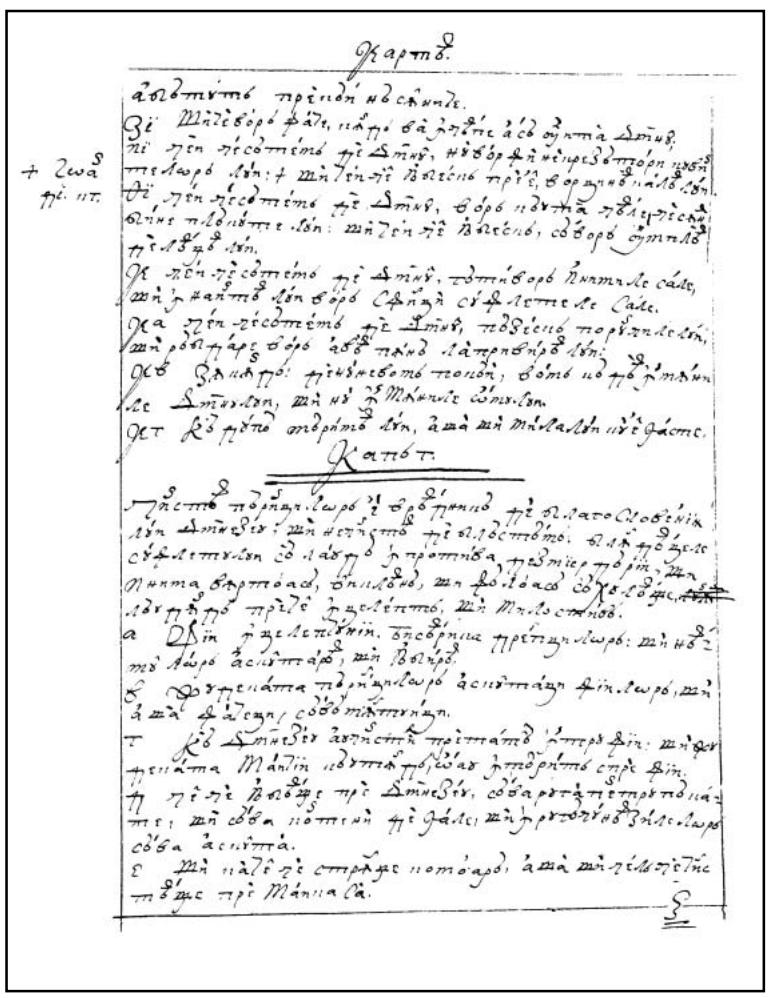

245v

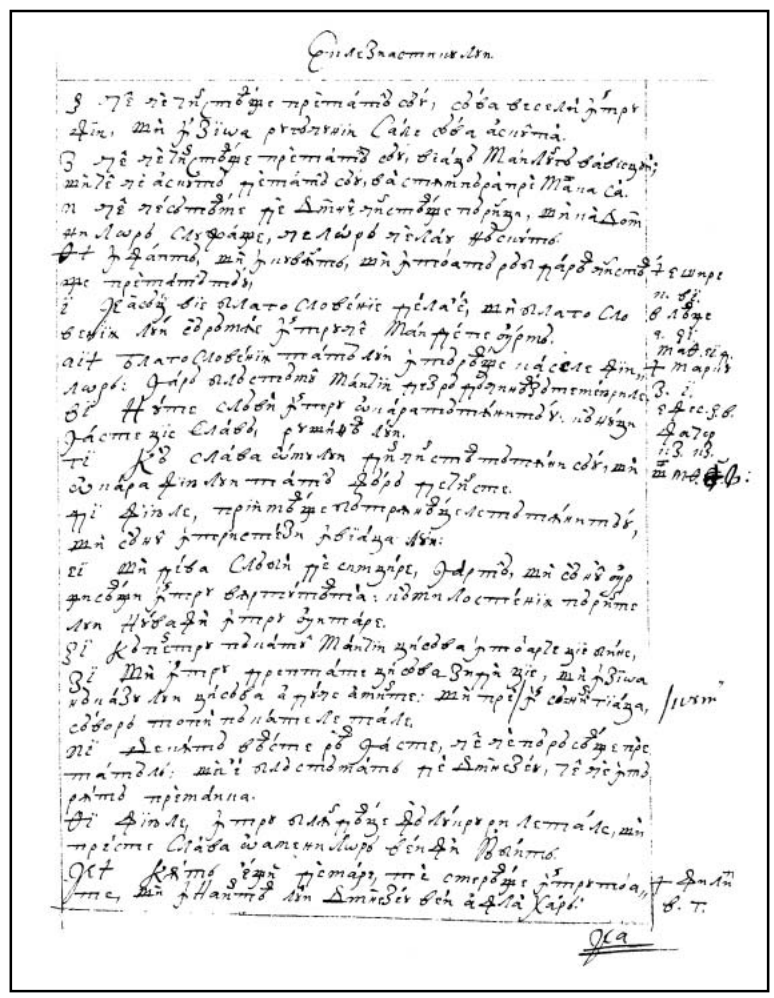

246r

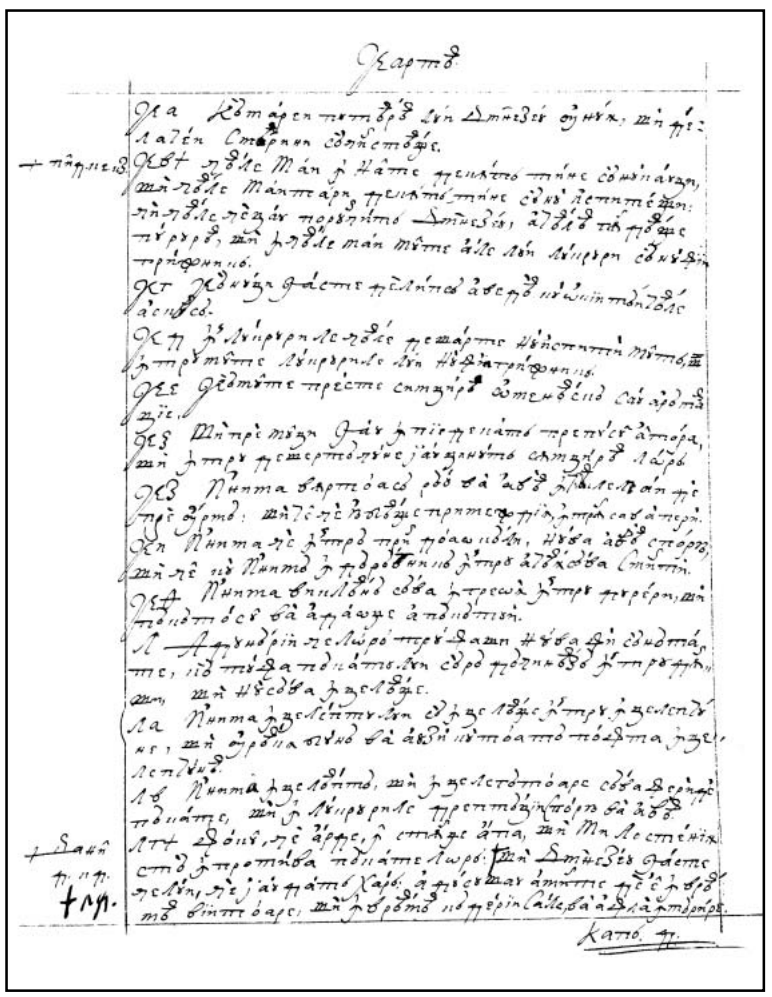

246v

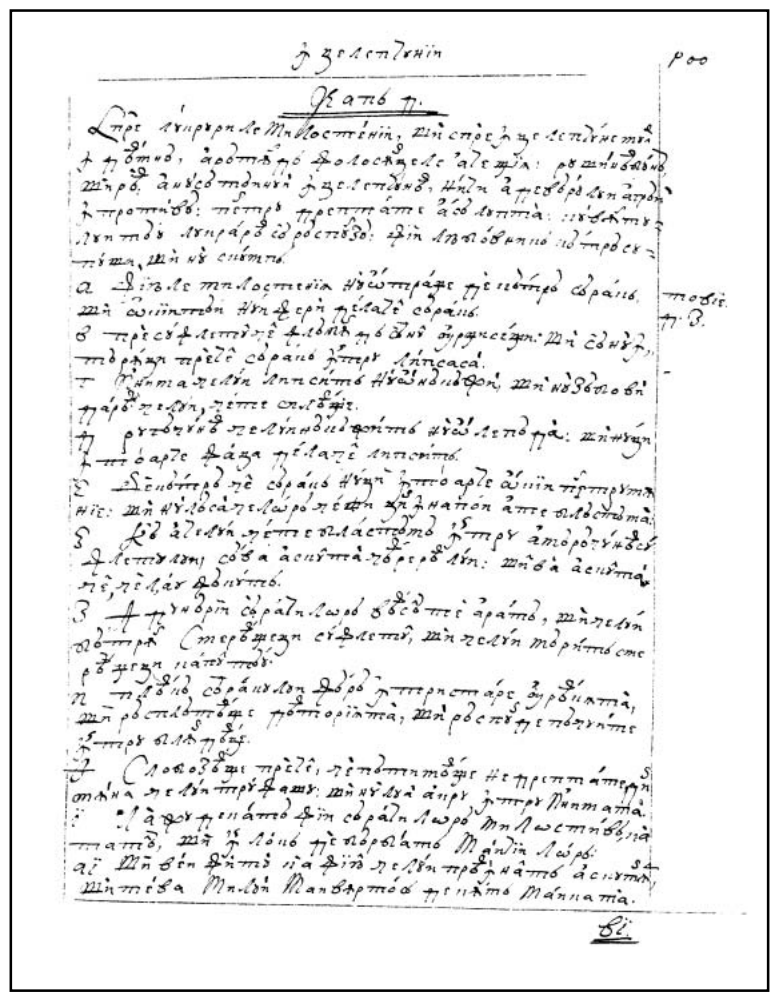

247r

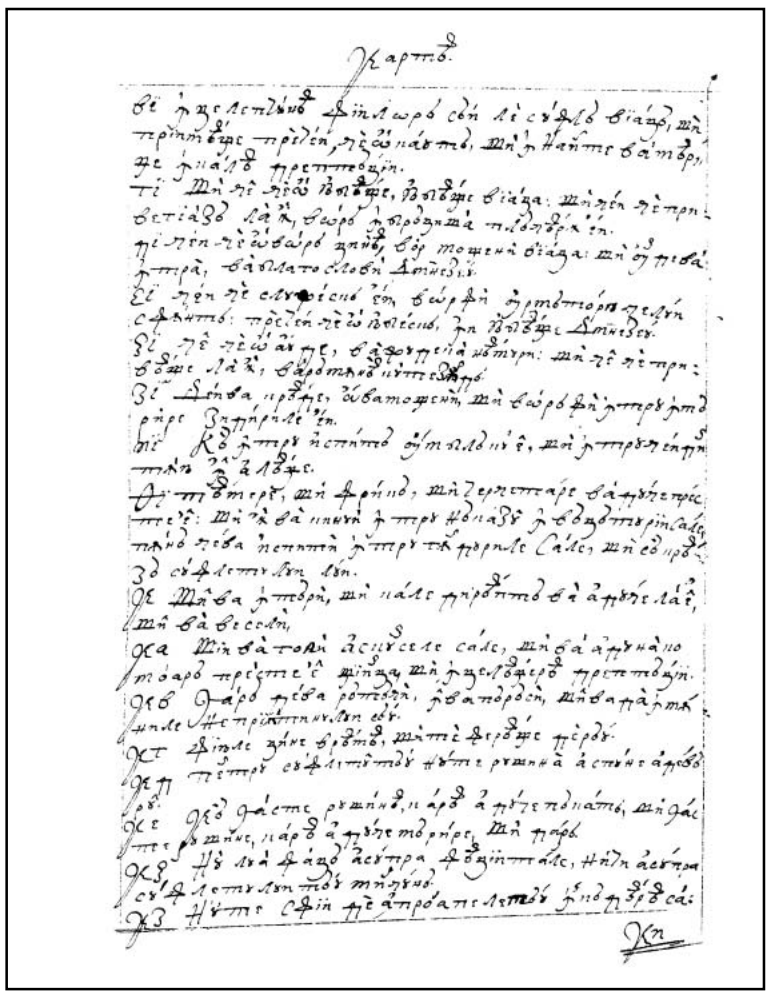

247v

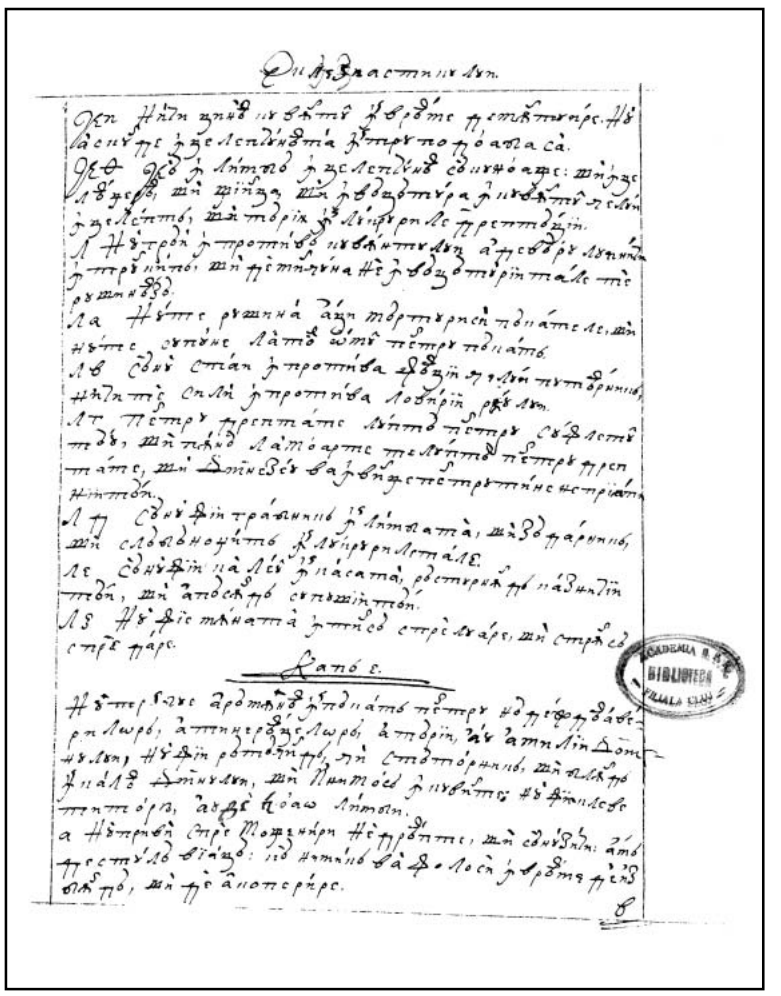

248r

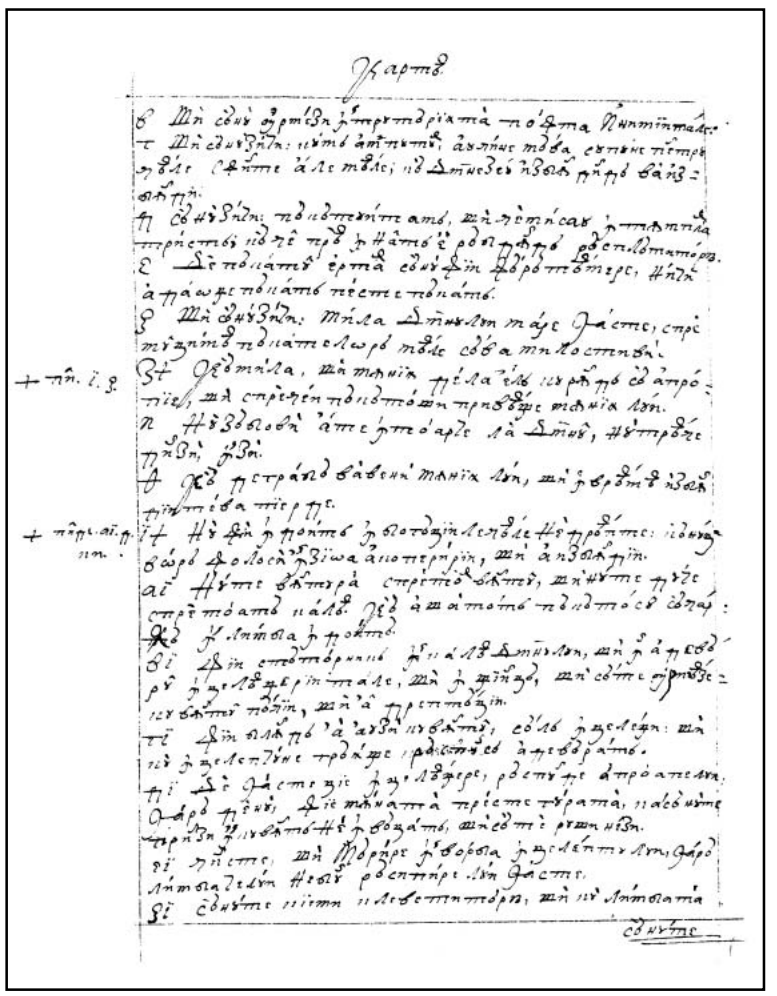

248v

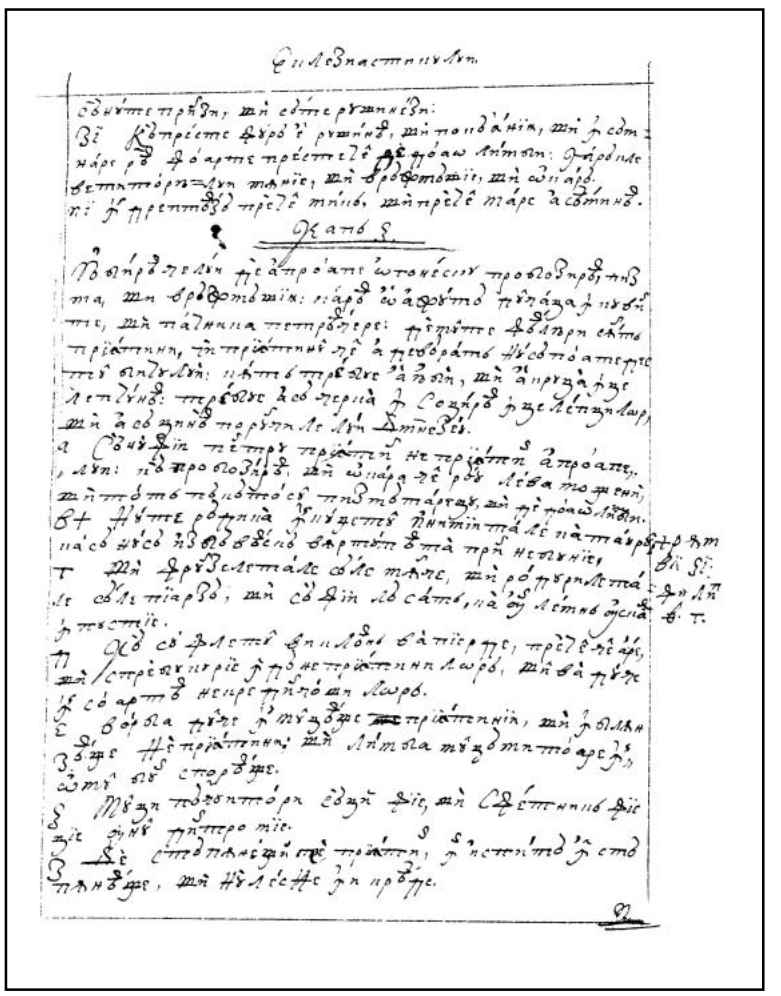

249r

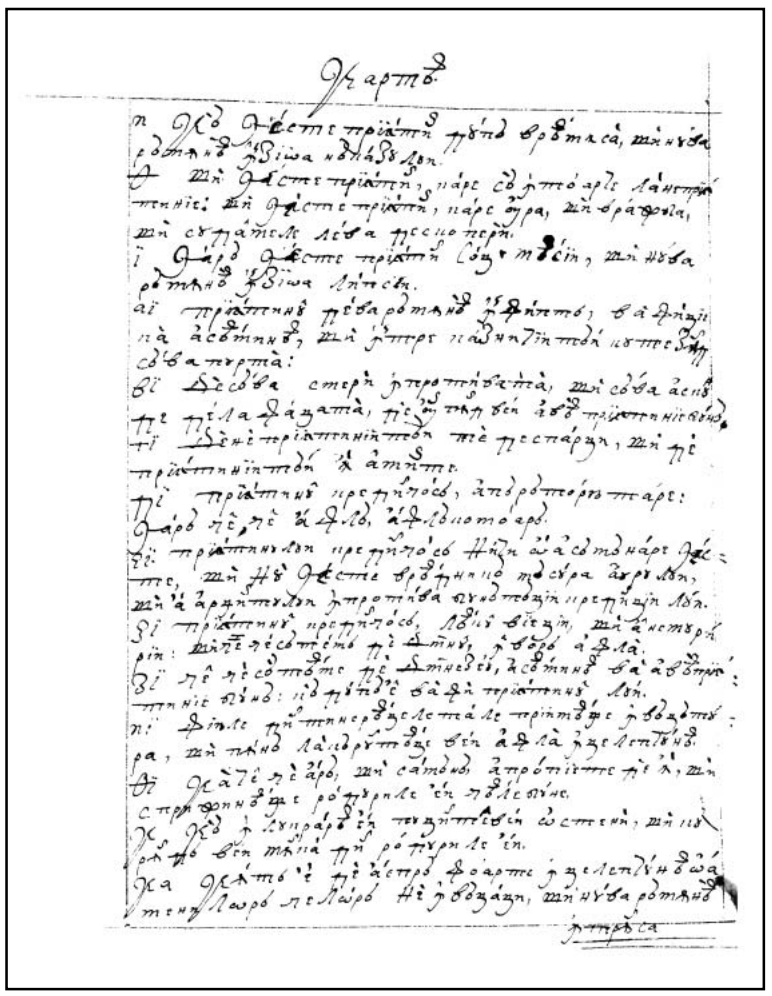

249v

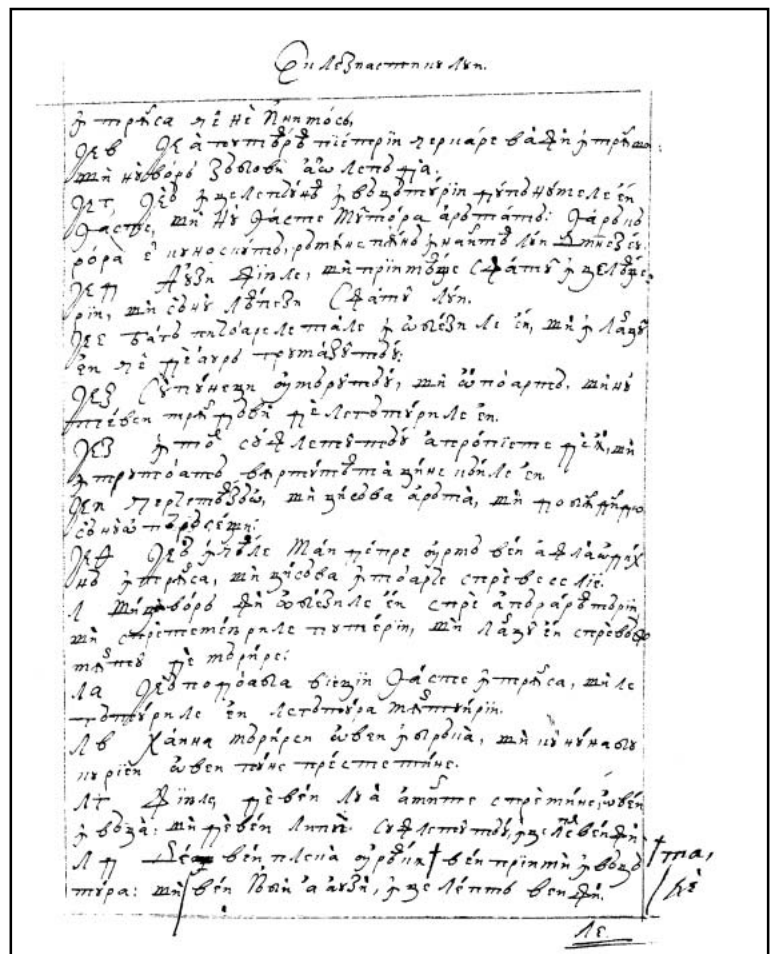

250r

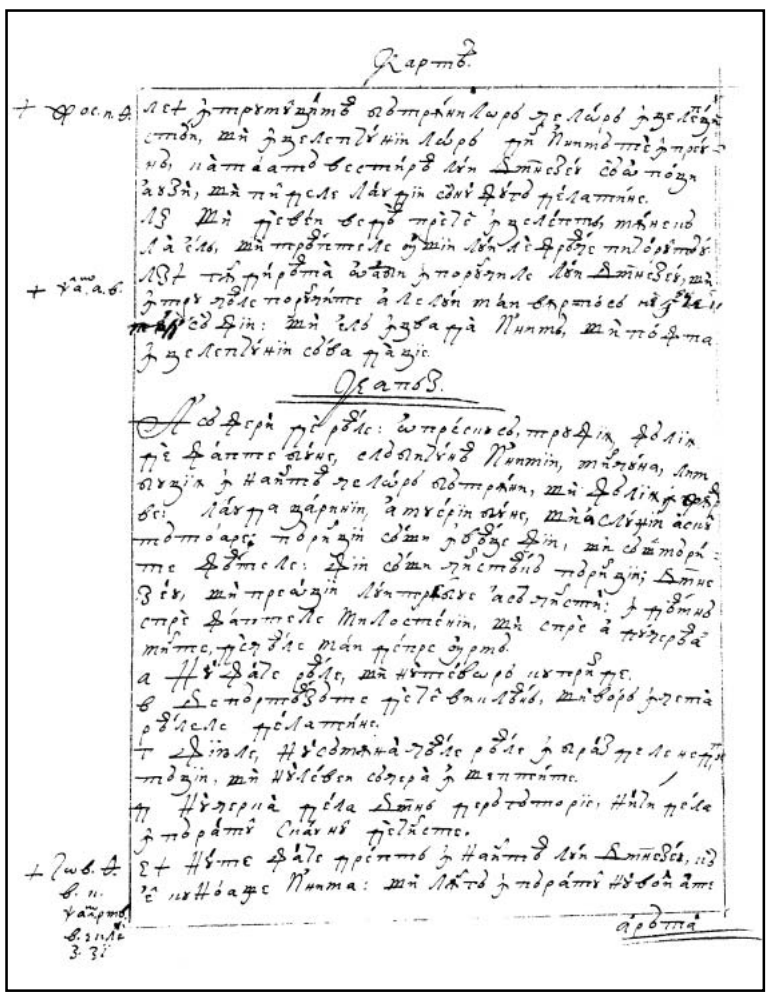

250v

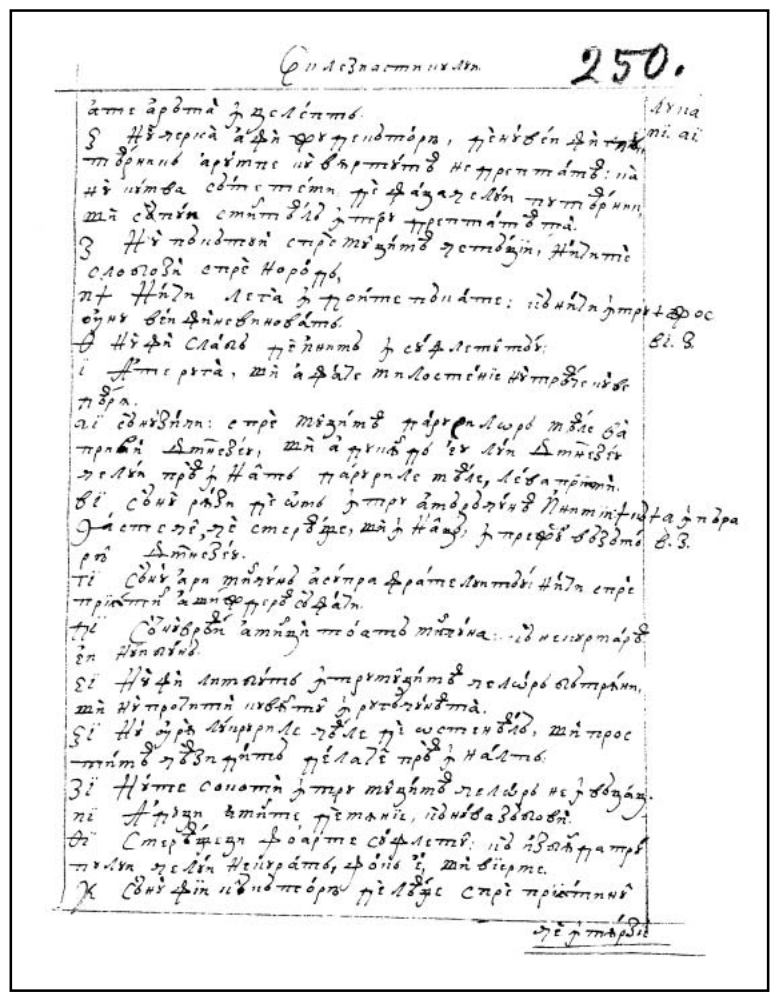

251r

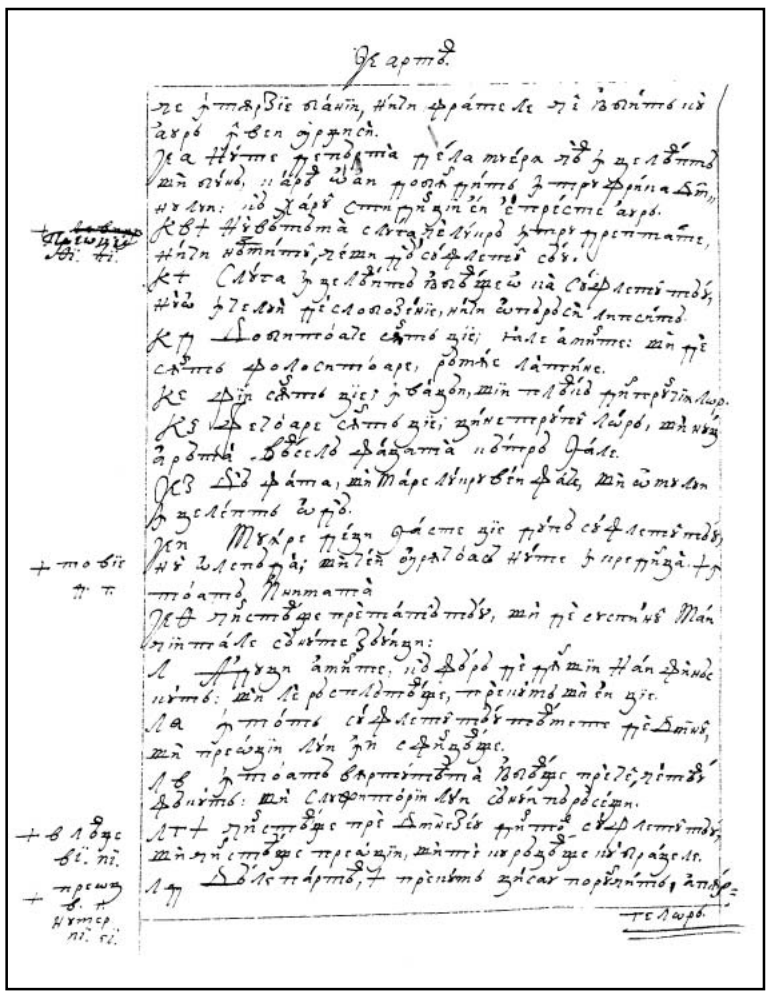

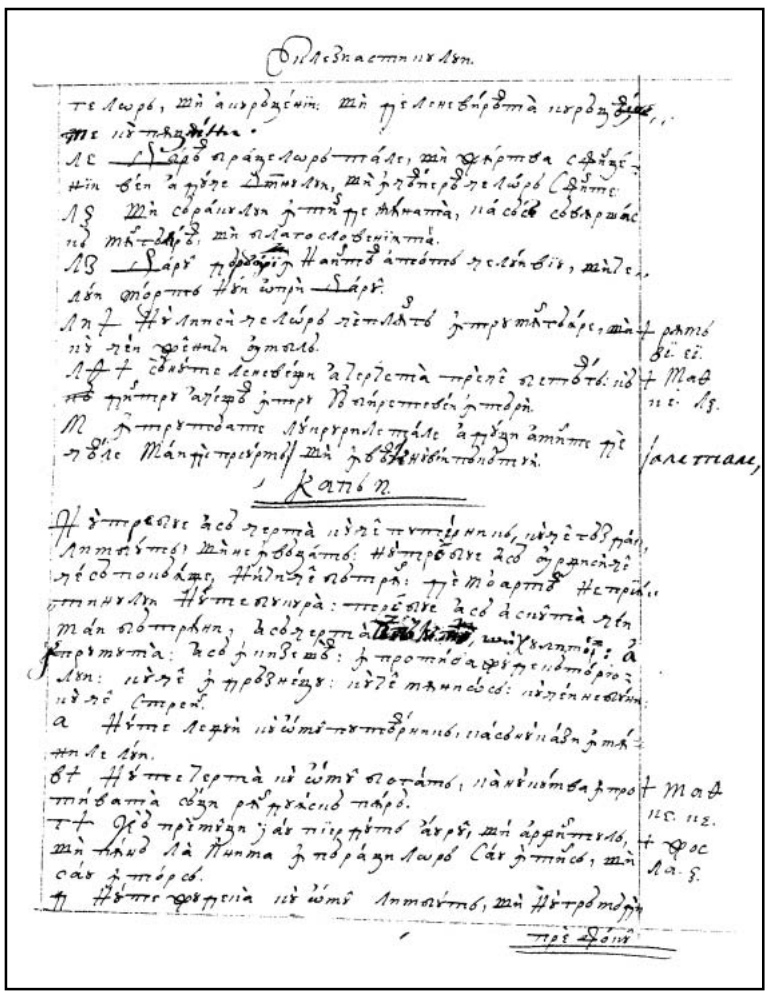

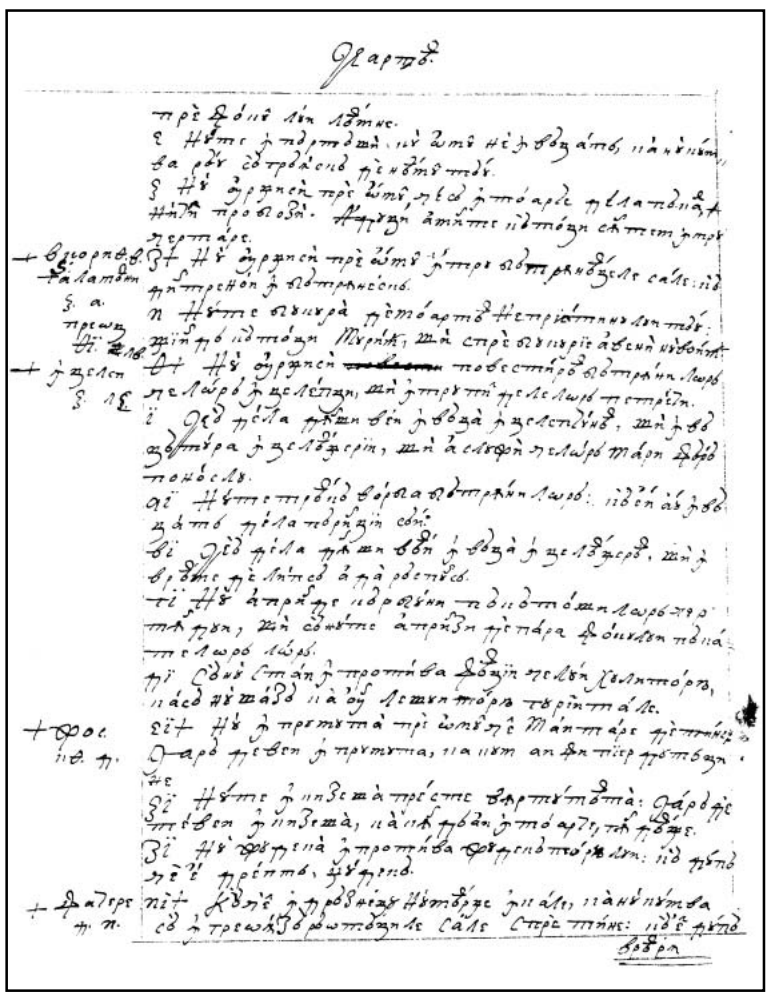

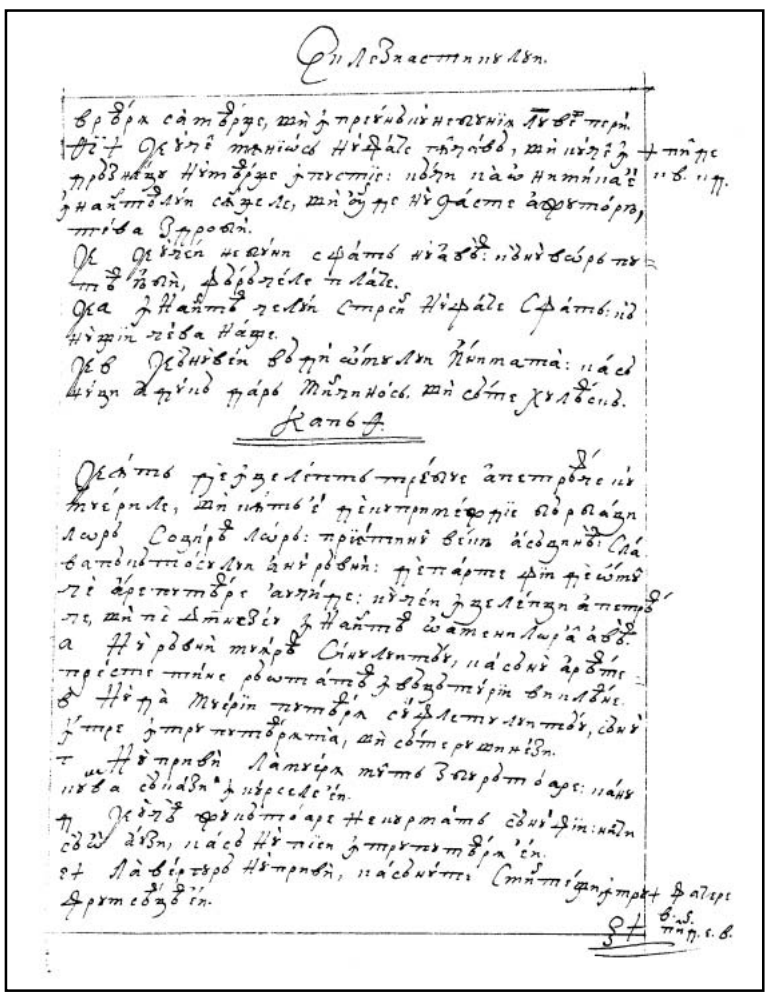

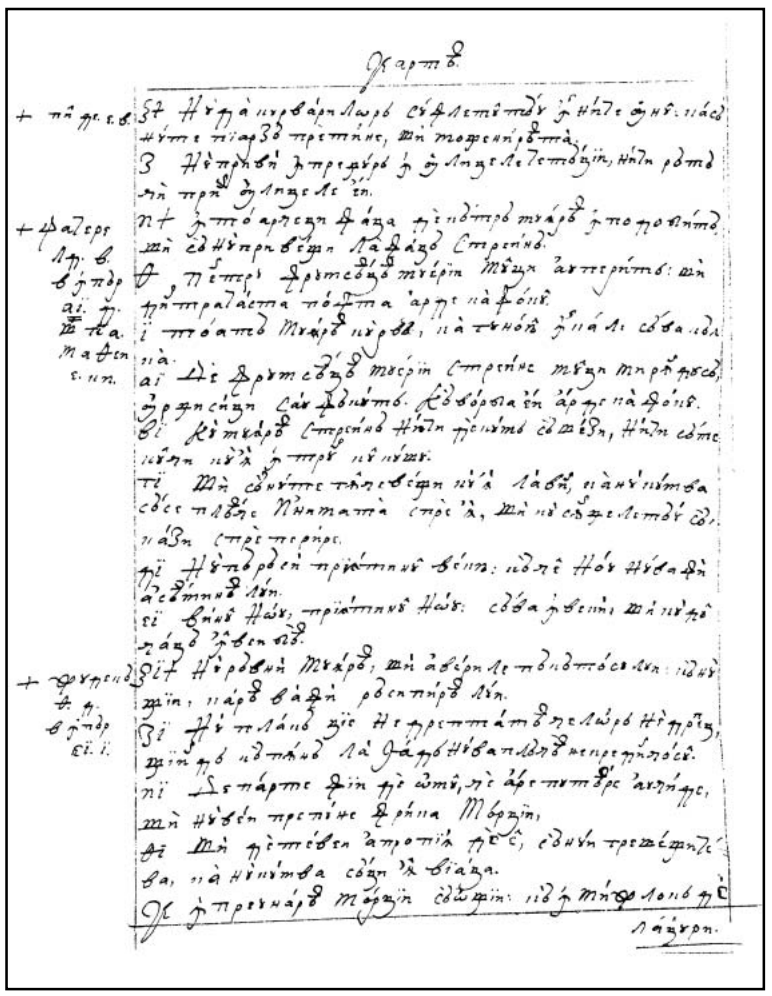

253v

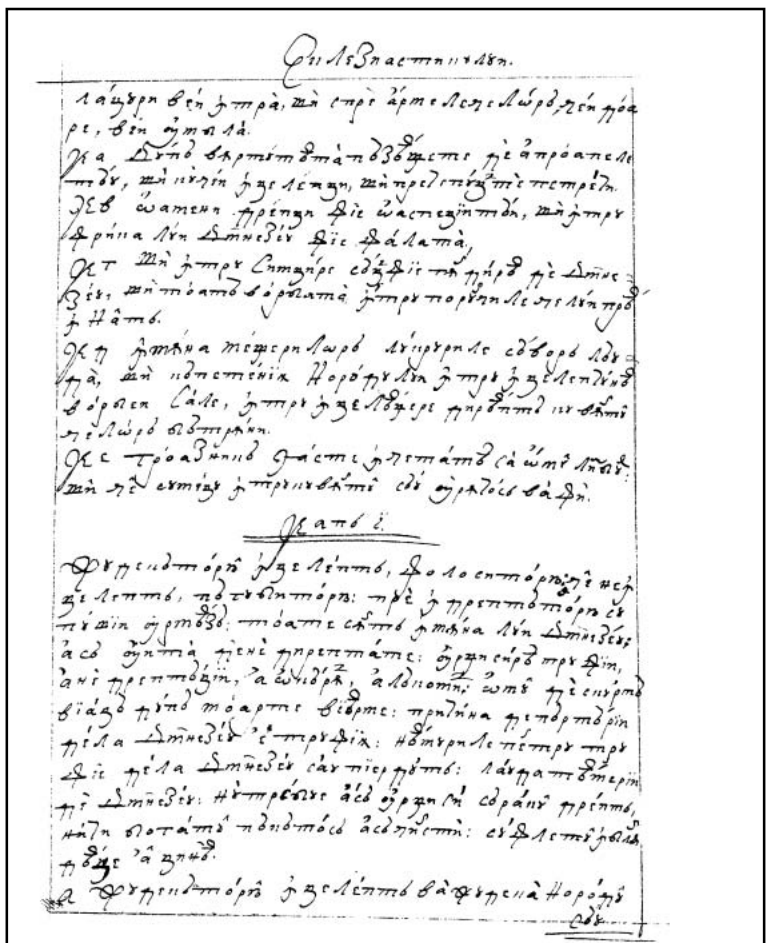

254r

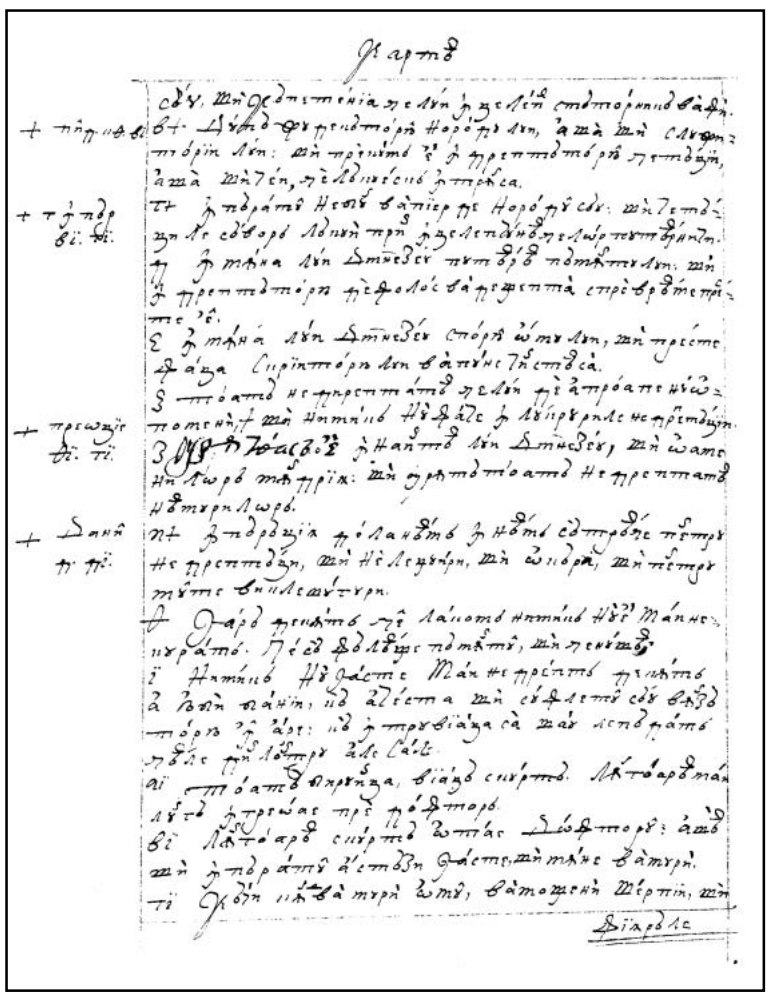

254v

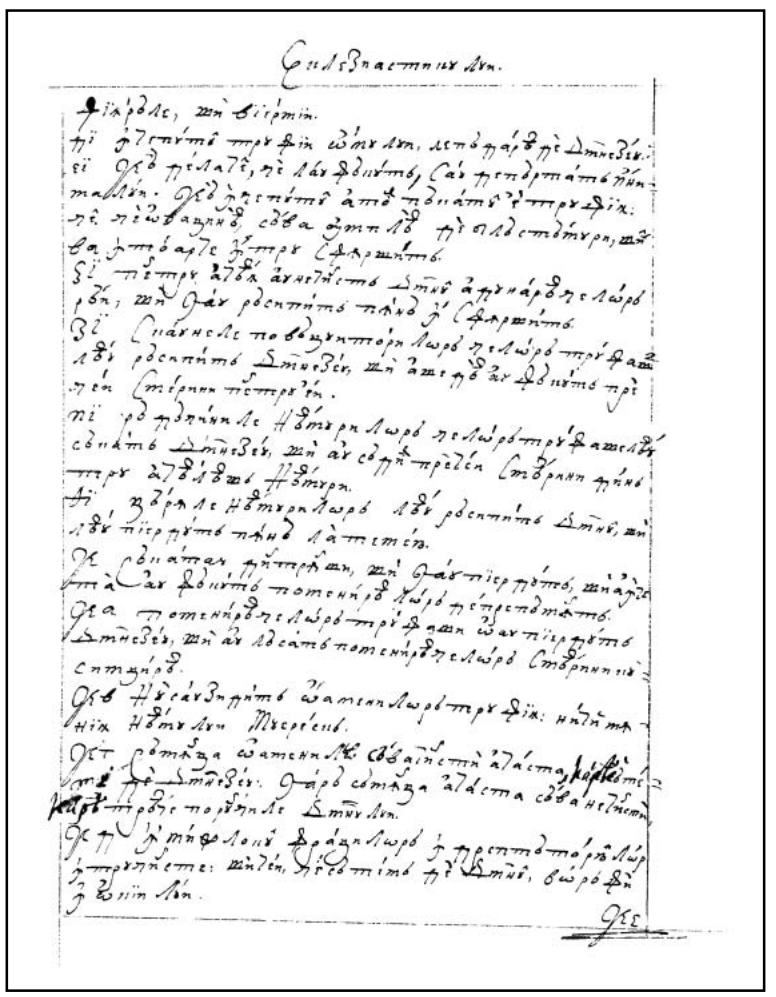

255r

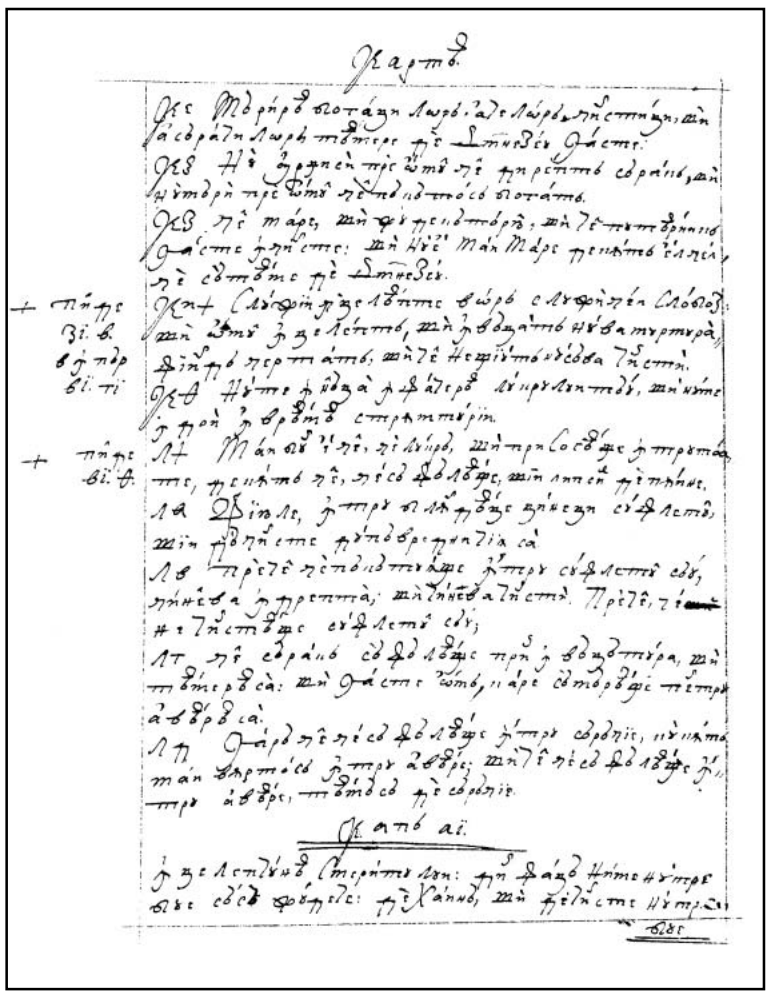

255v

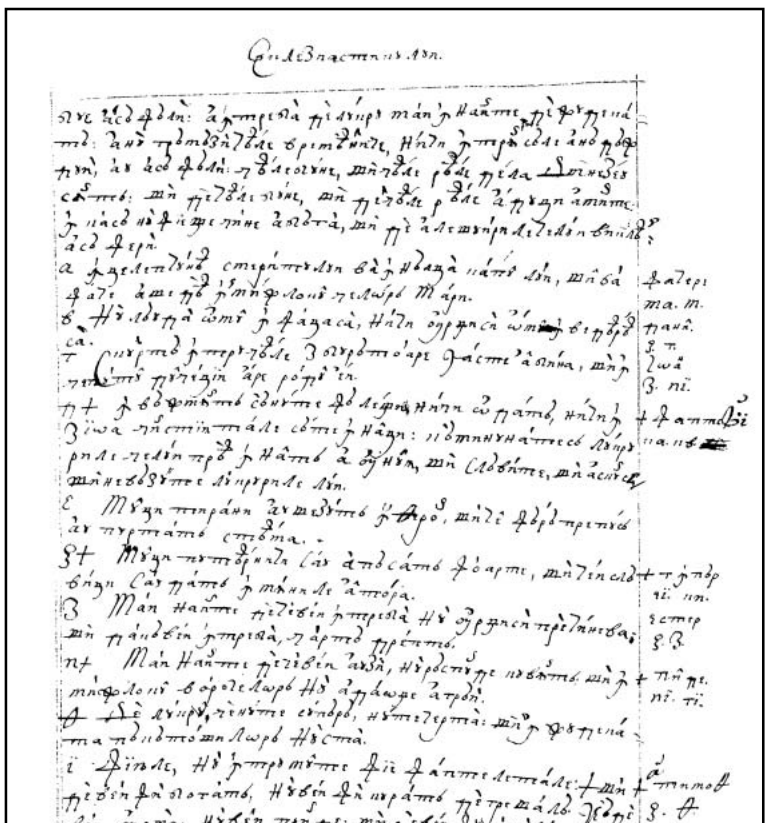

256r

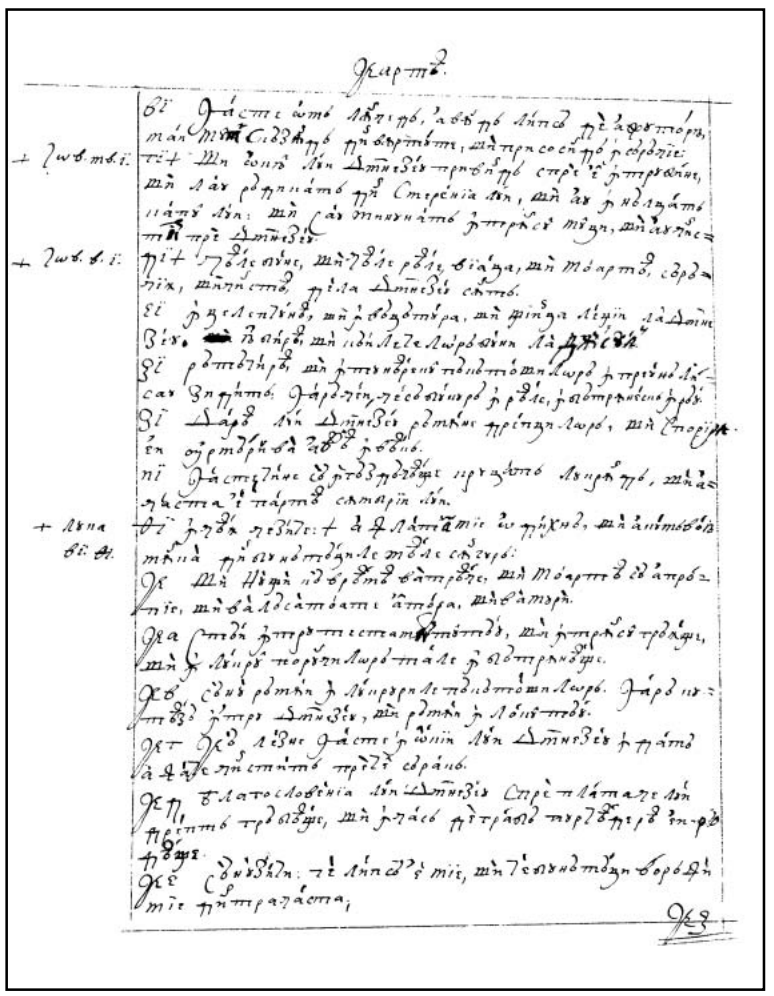

256v

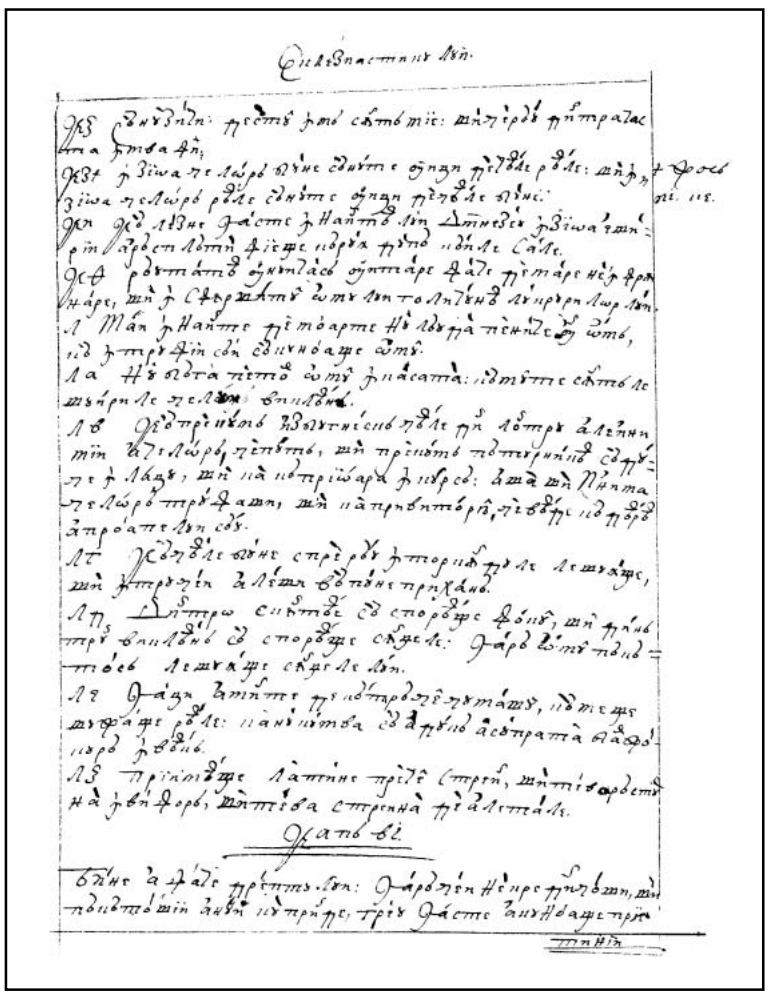

257r

257v

258r

258v

259r

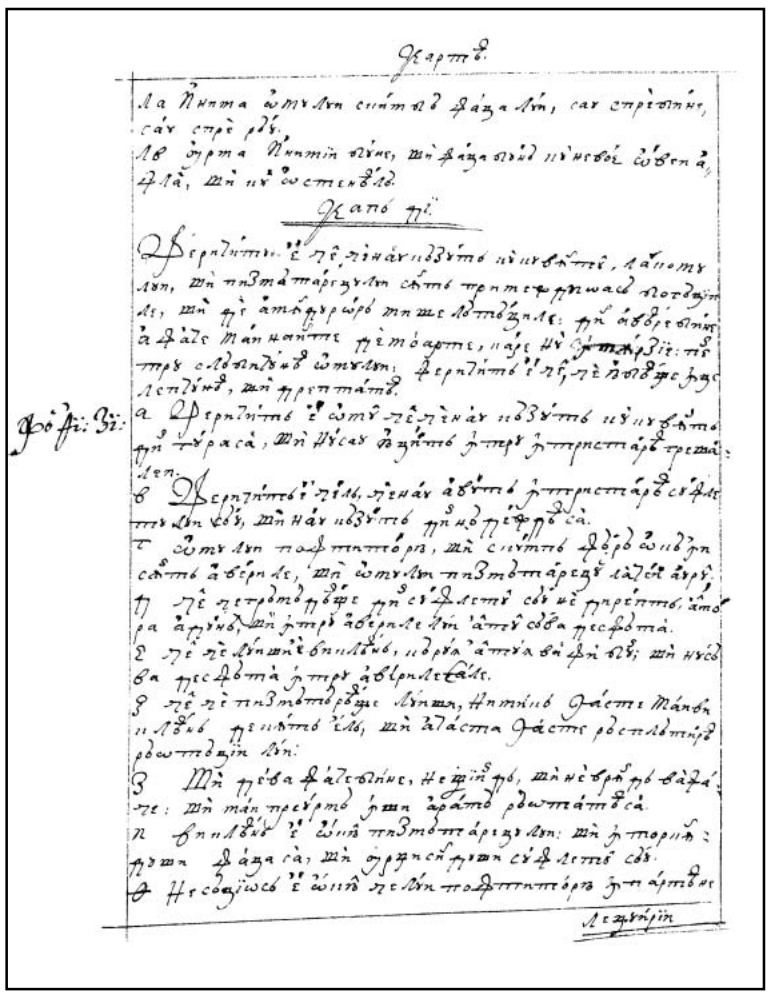

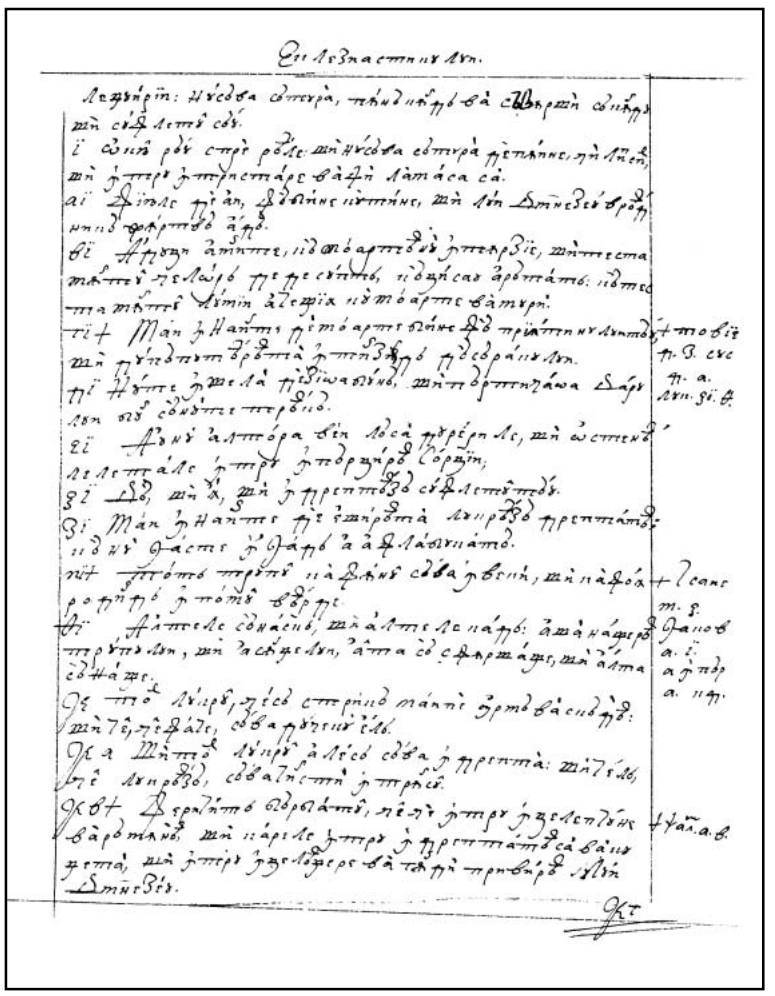

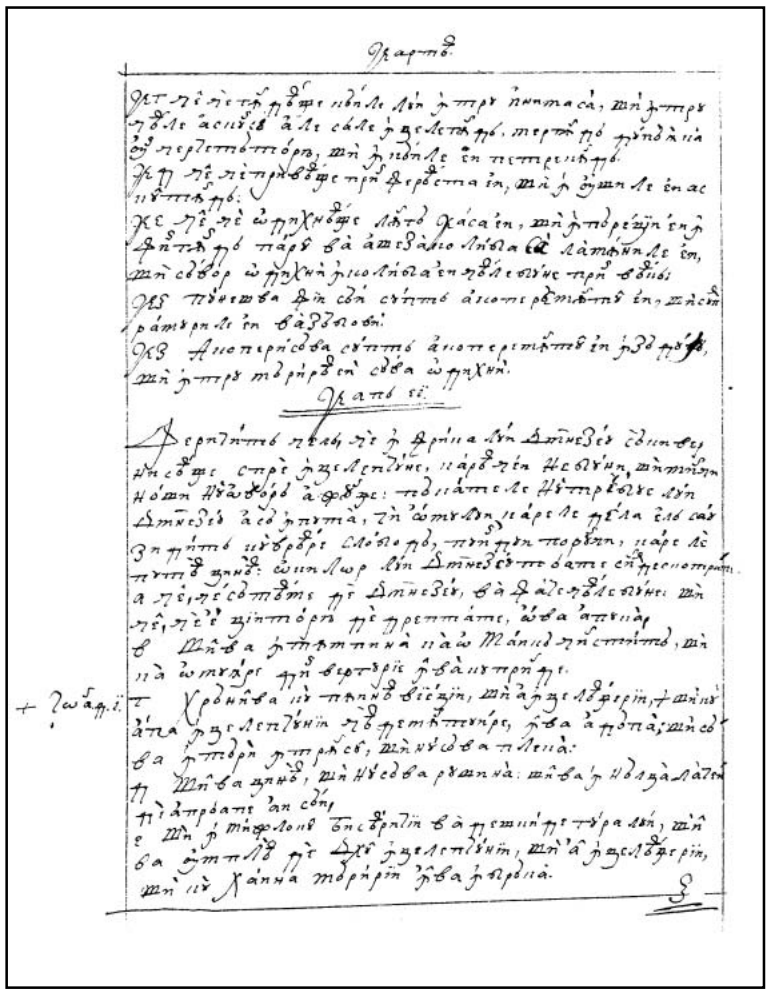

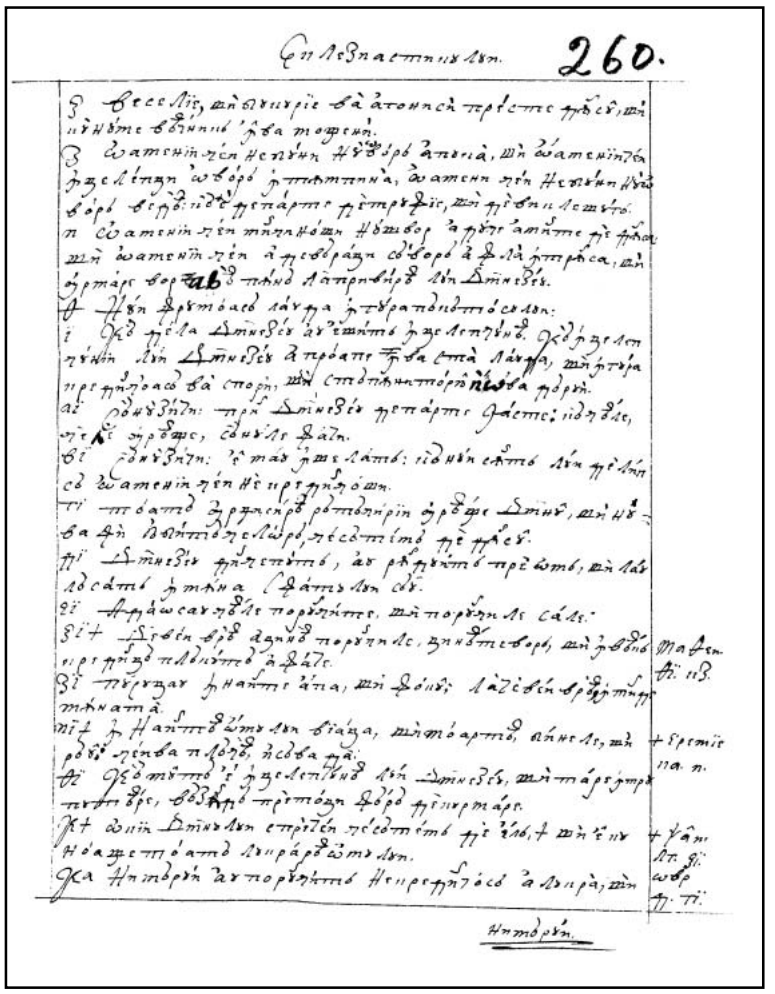

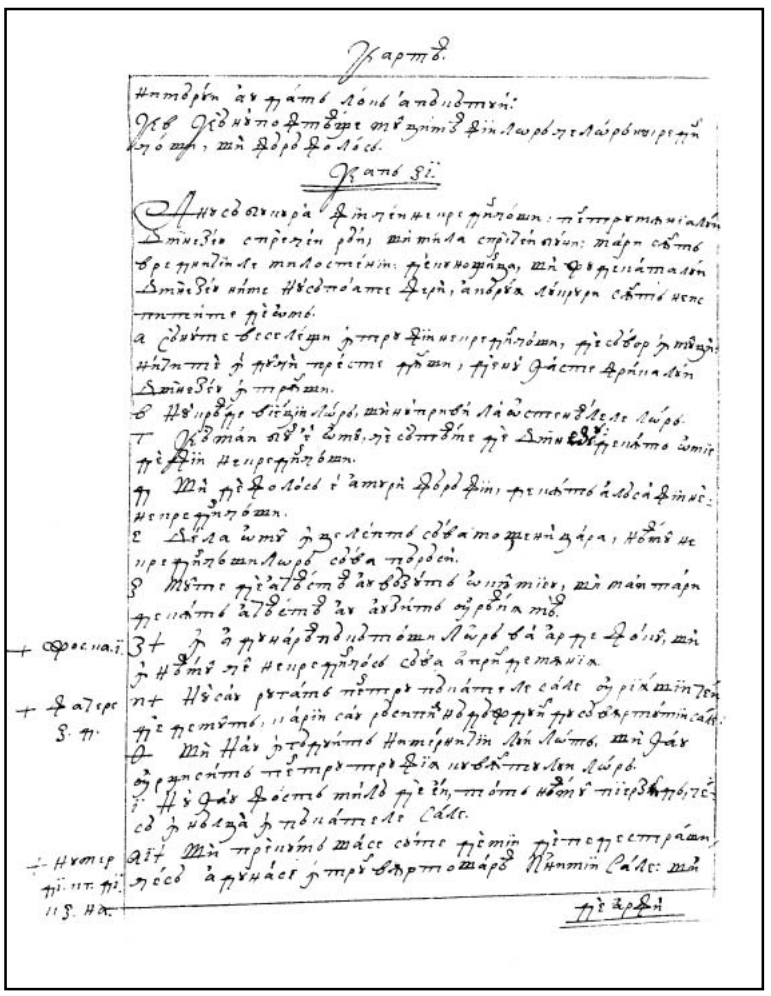

261v

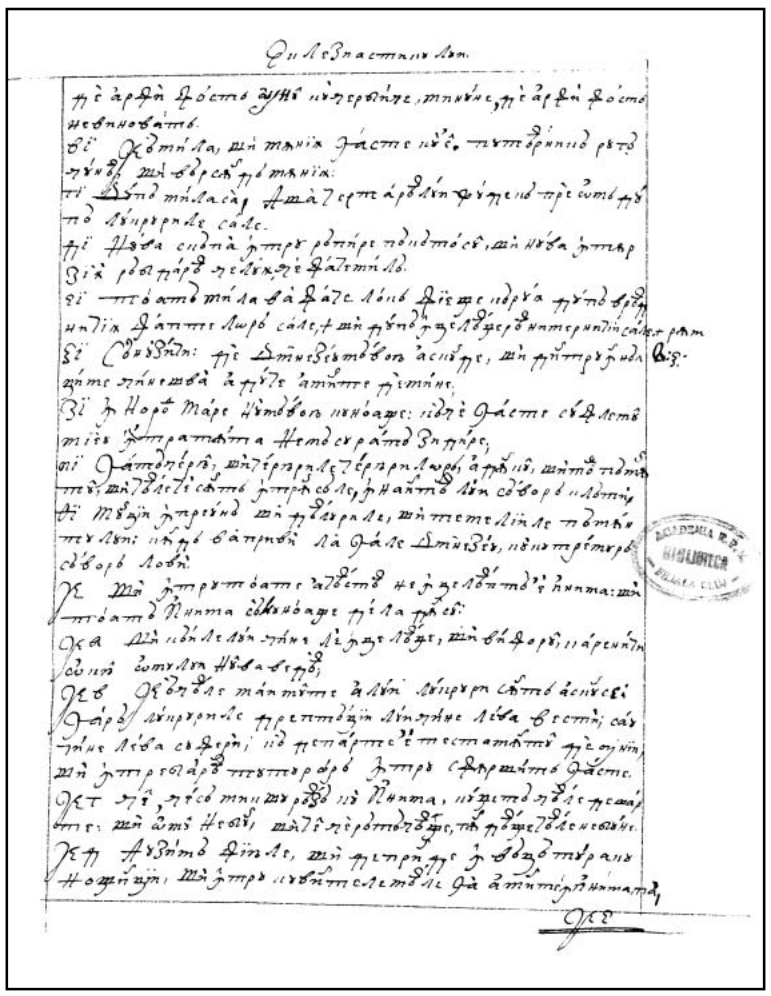

262r

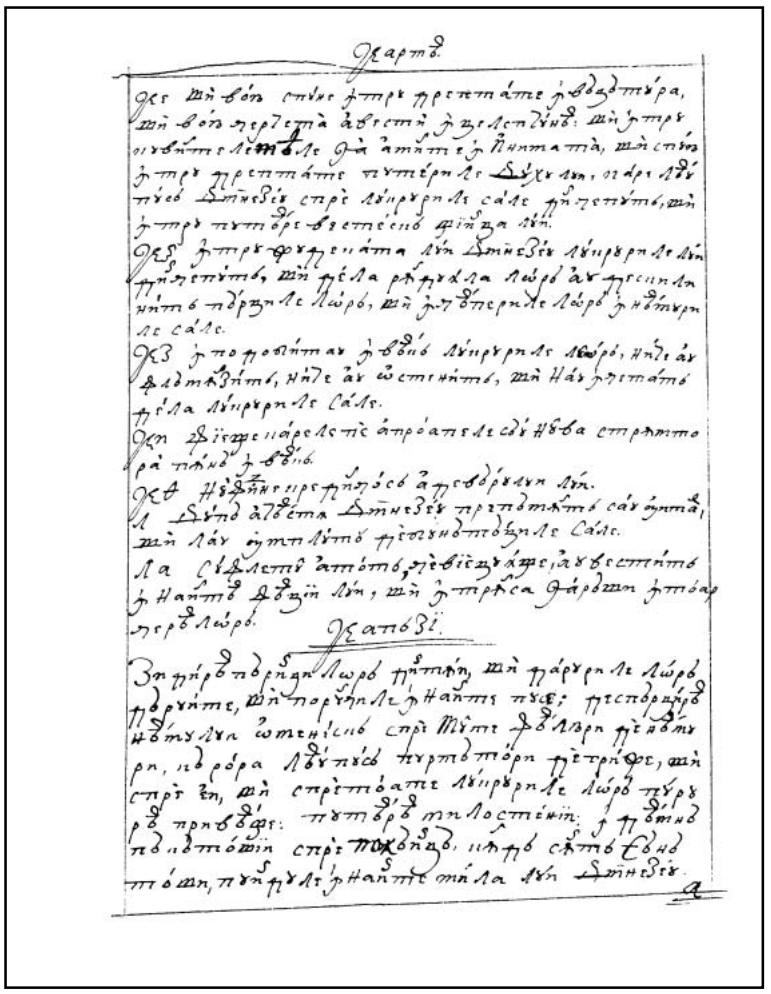

262v

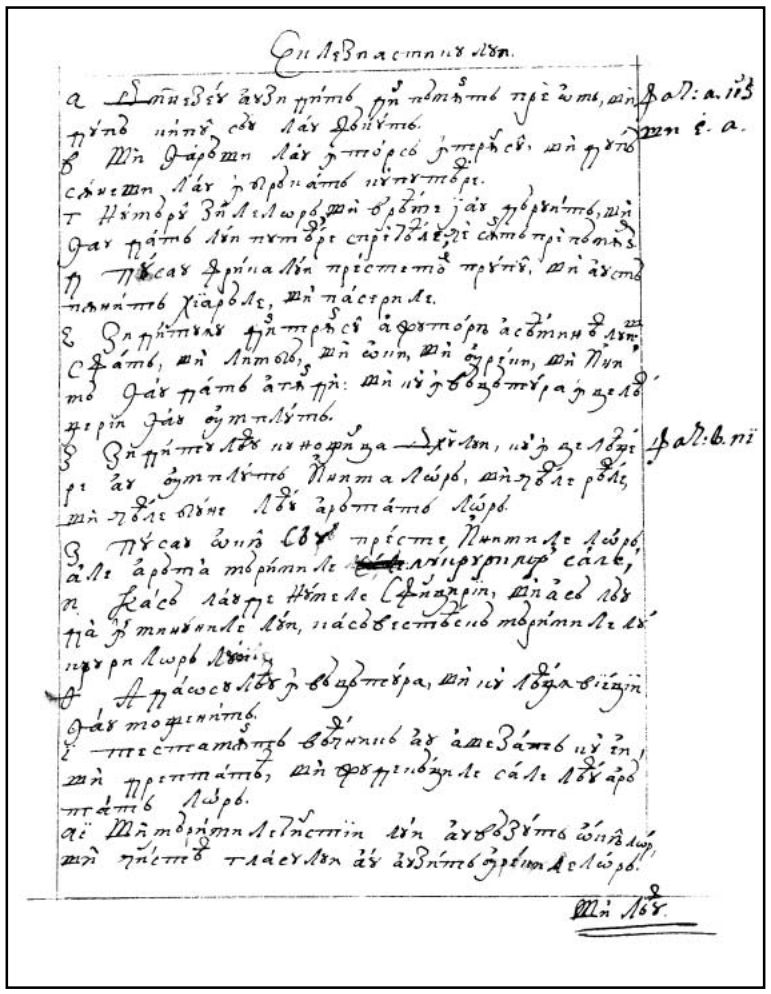

263r

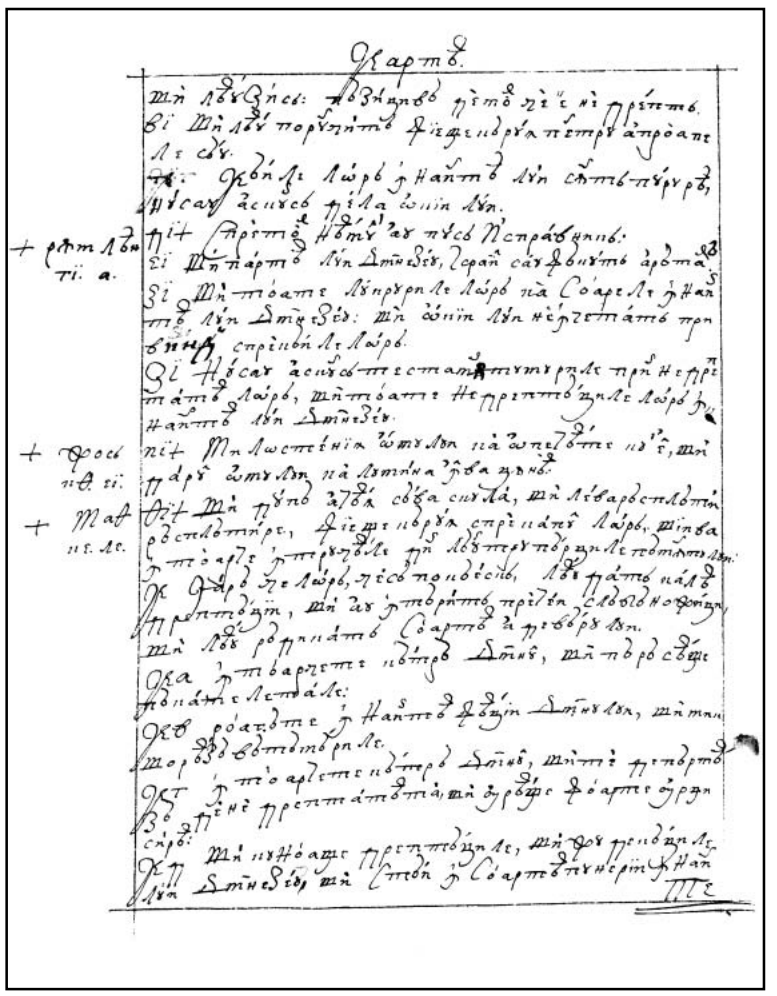

263v

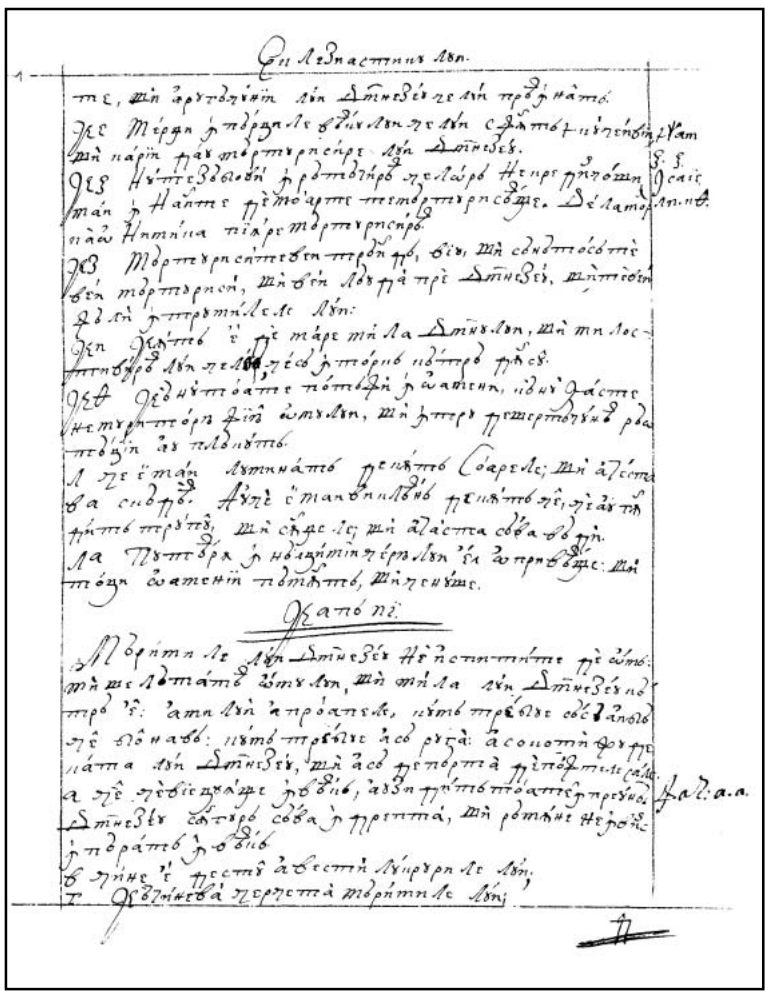

264r

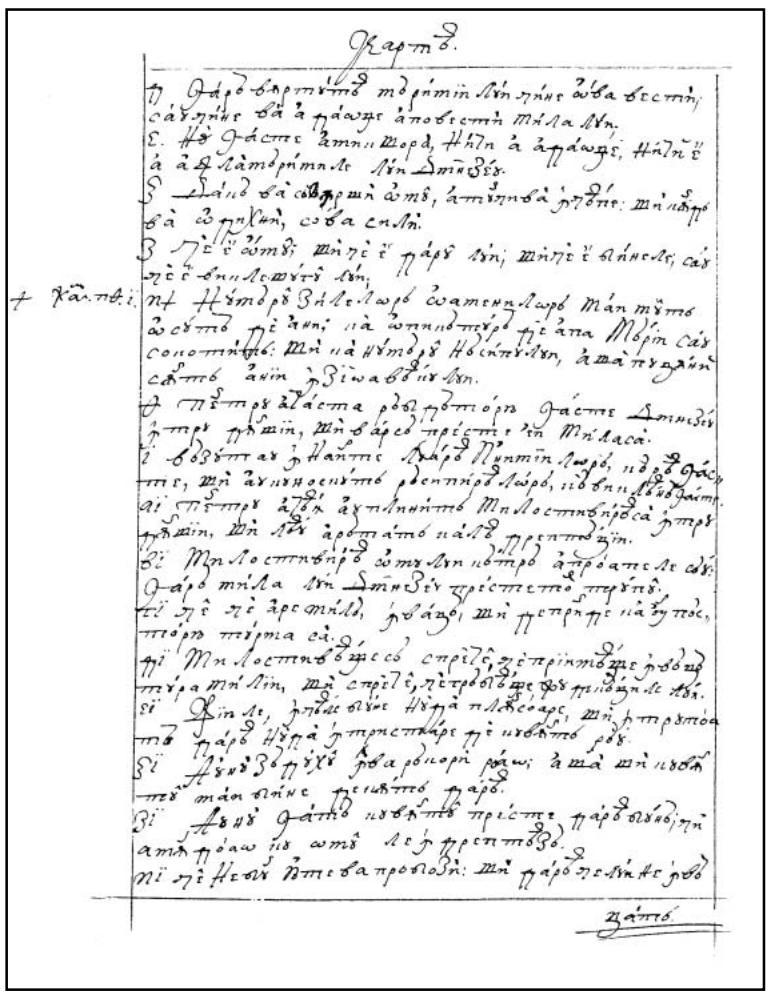

264v

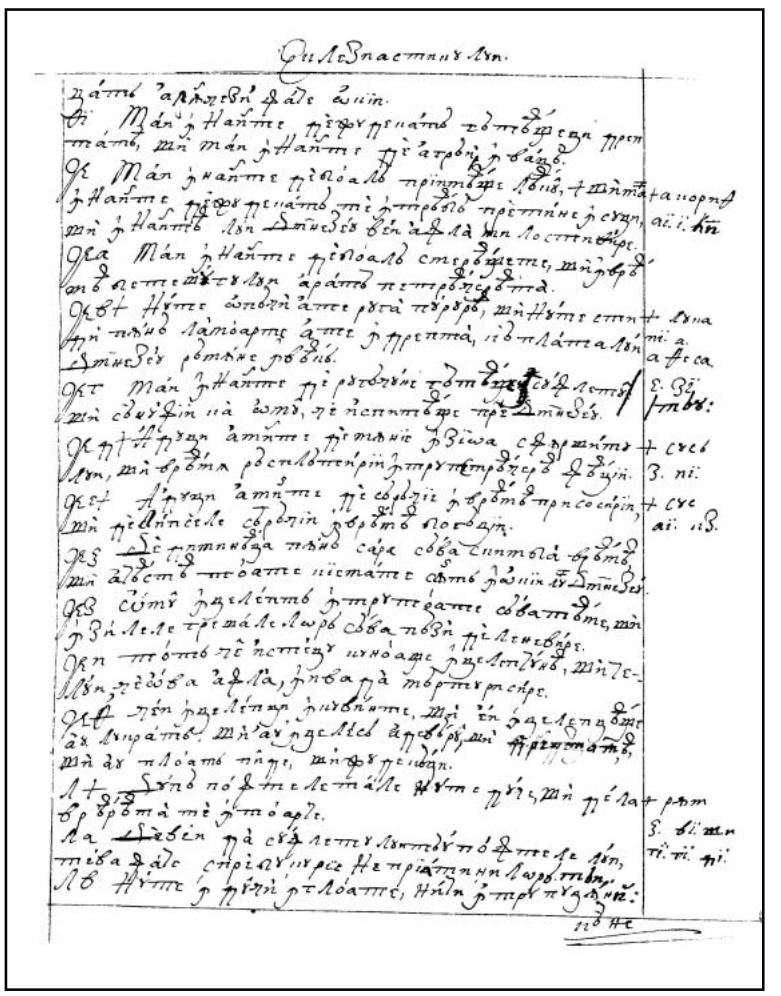

265r

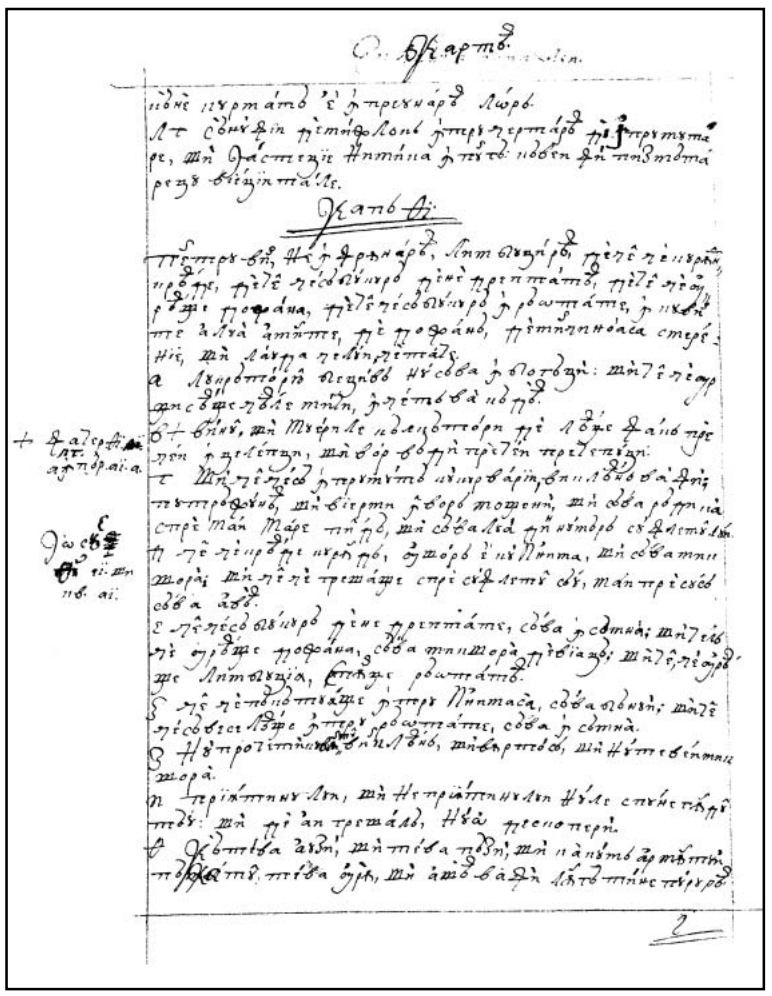

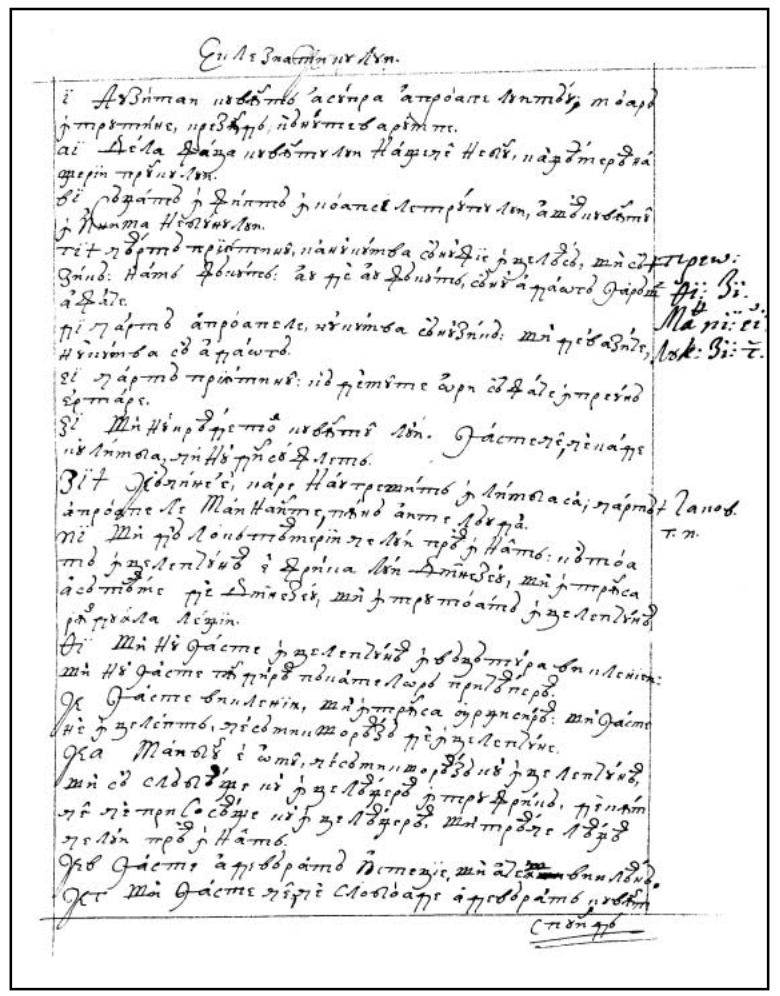

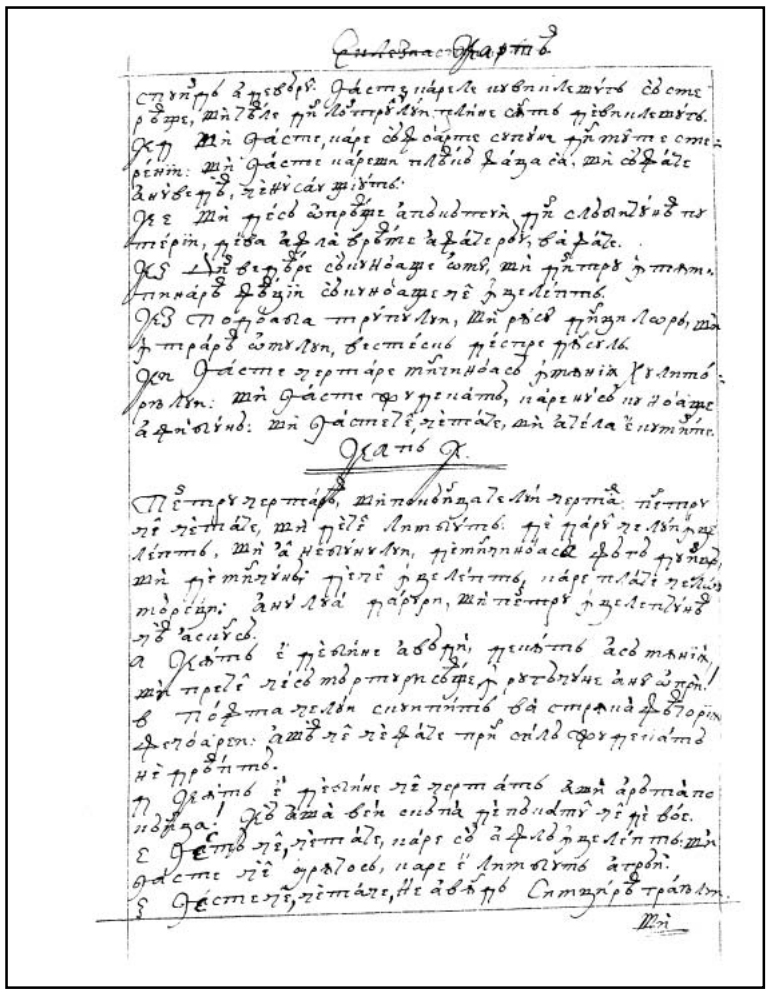

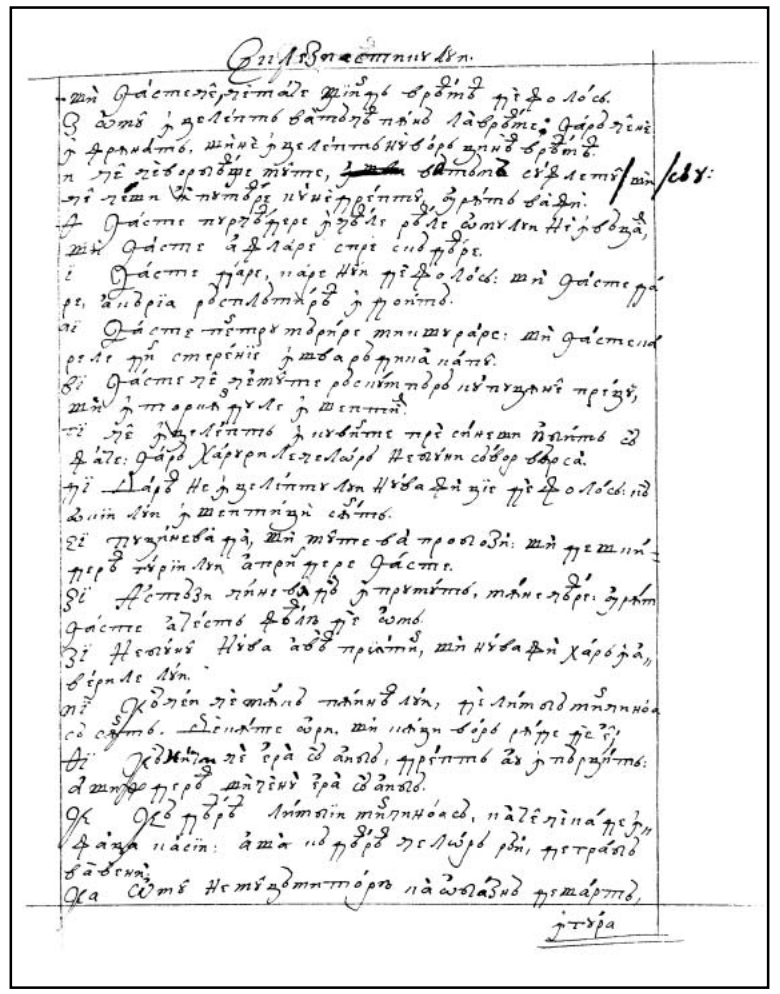

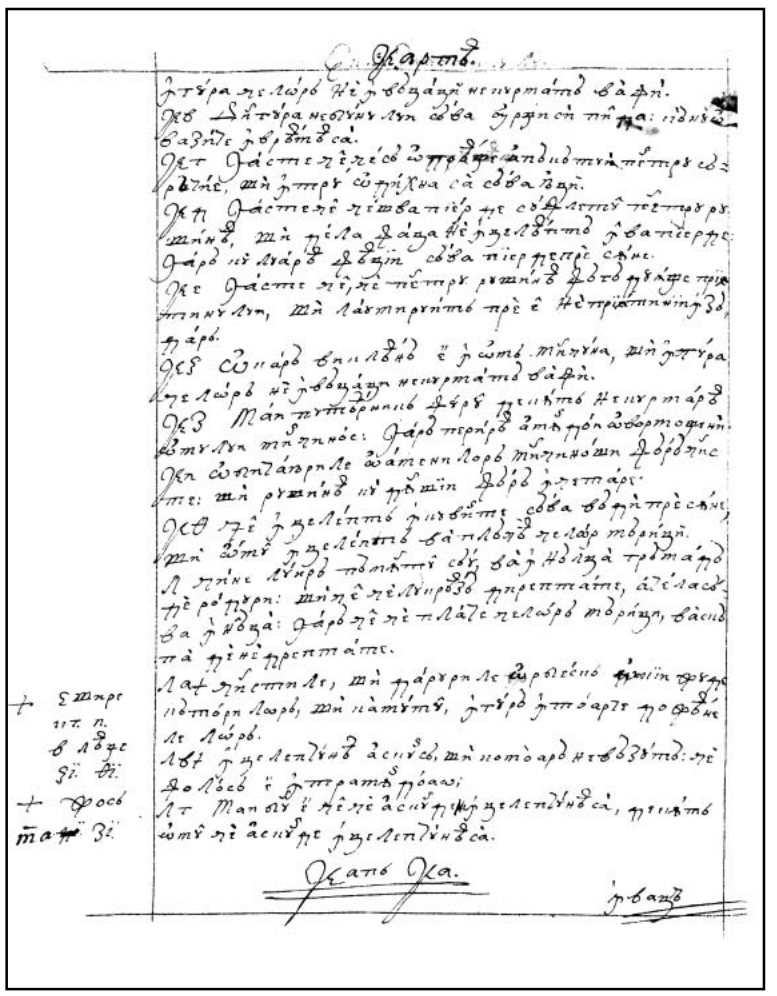

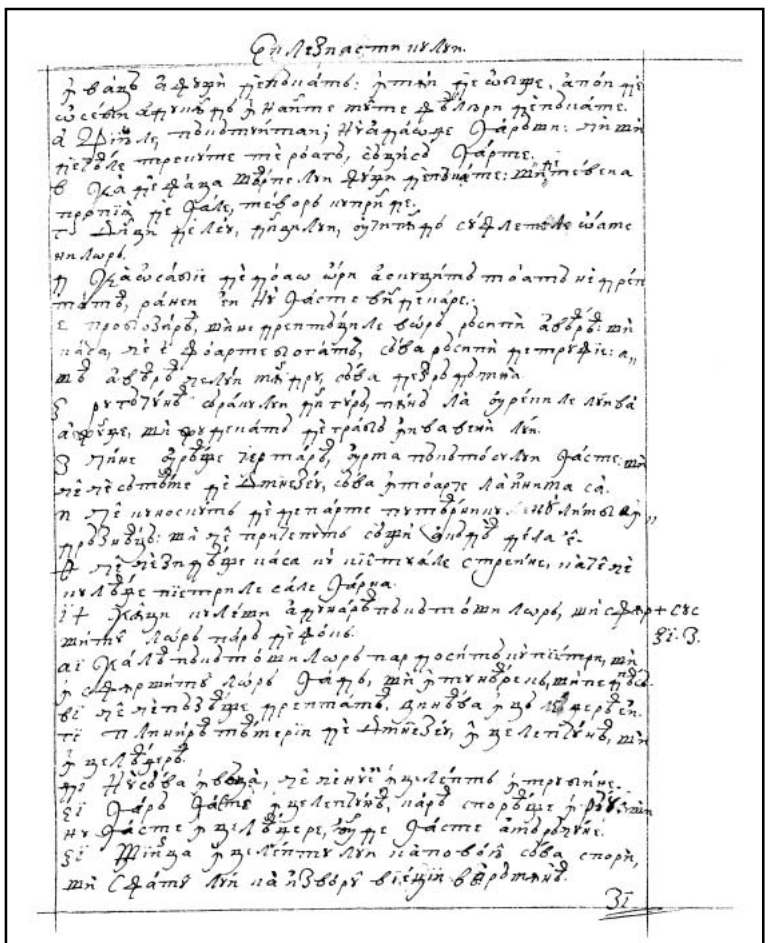

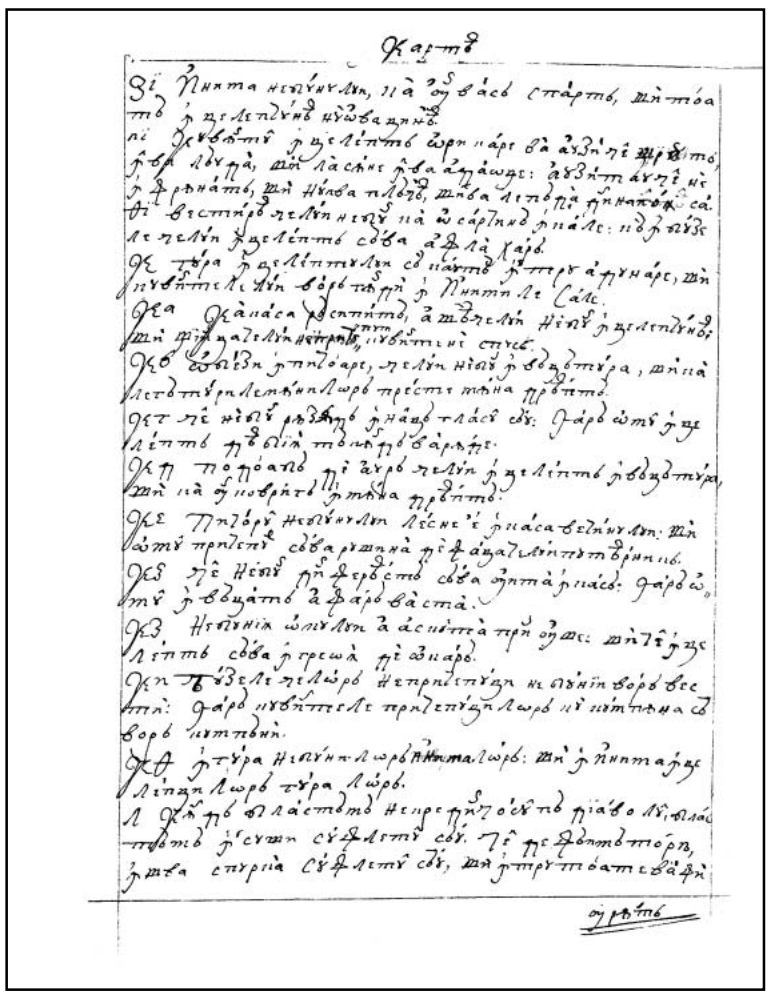

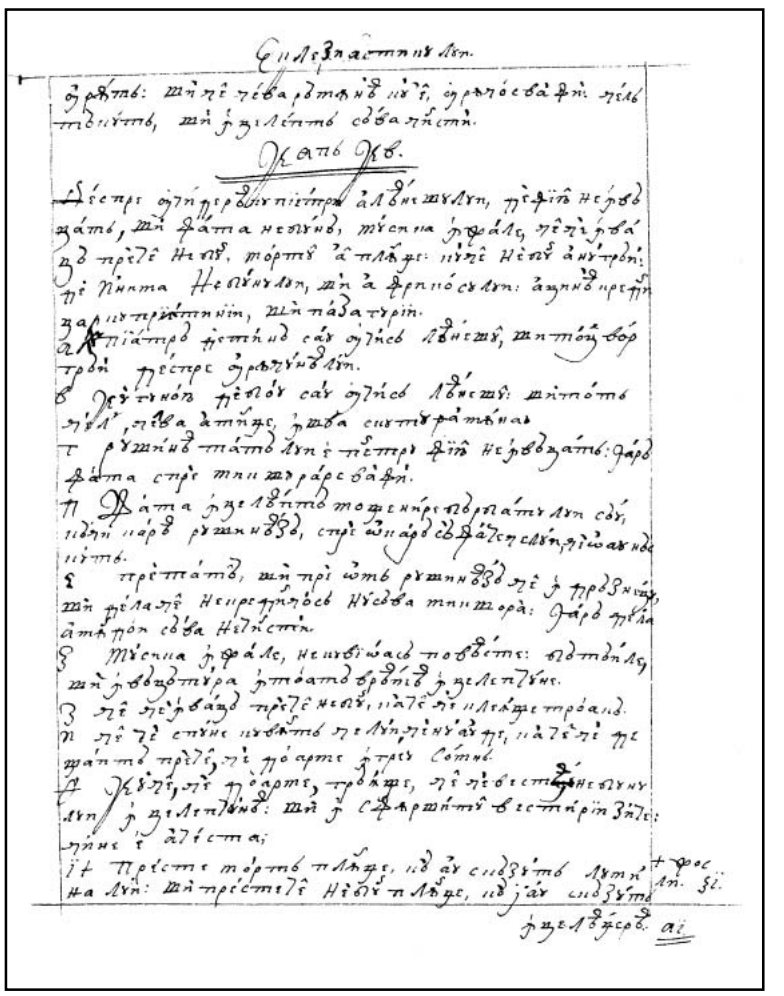

269v

270r

270v

271r

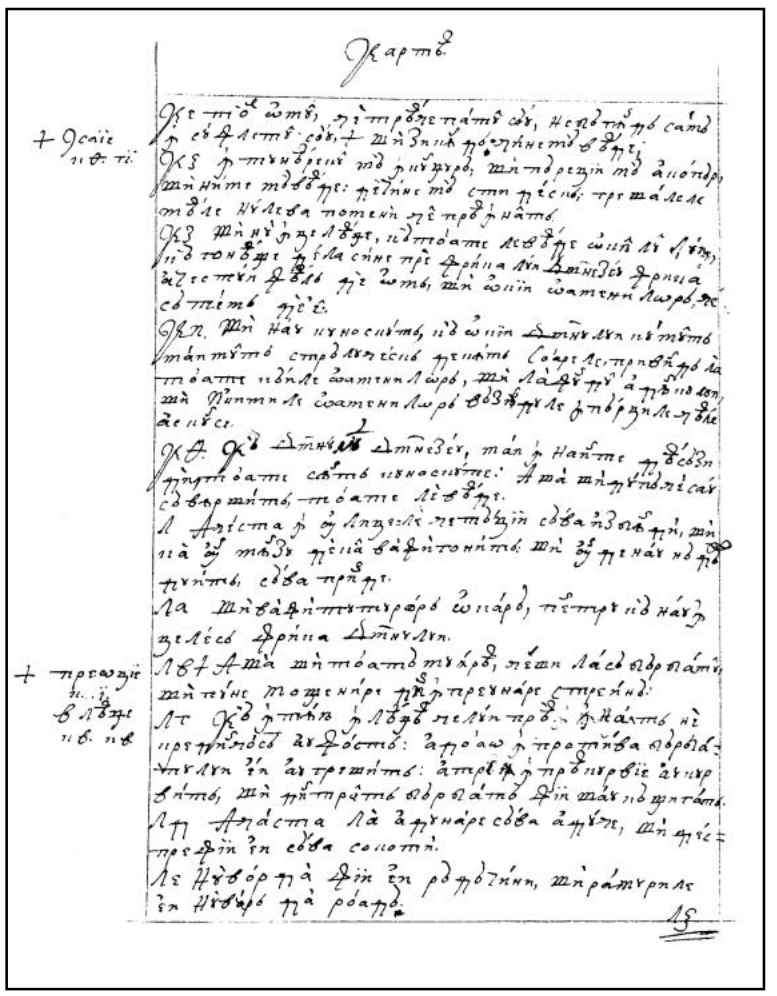

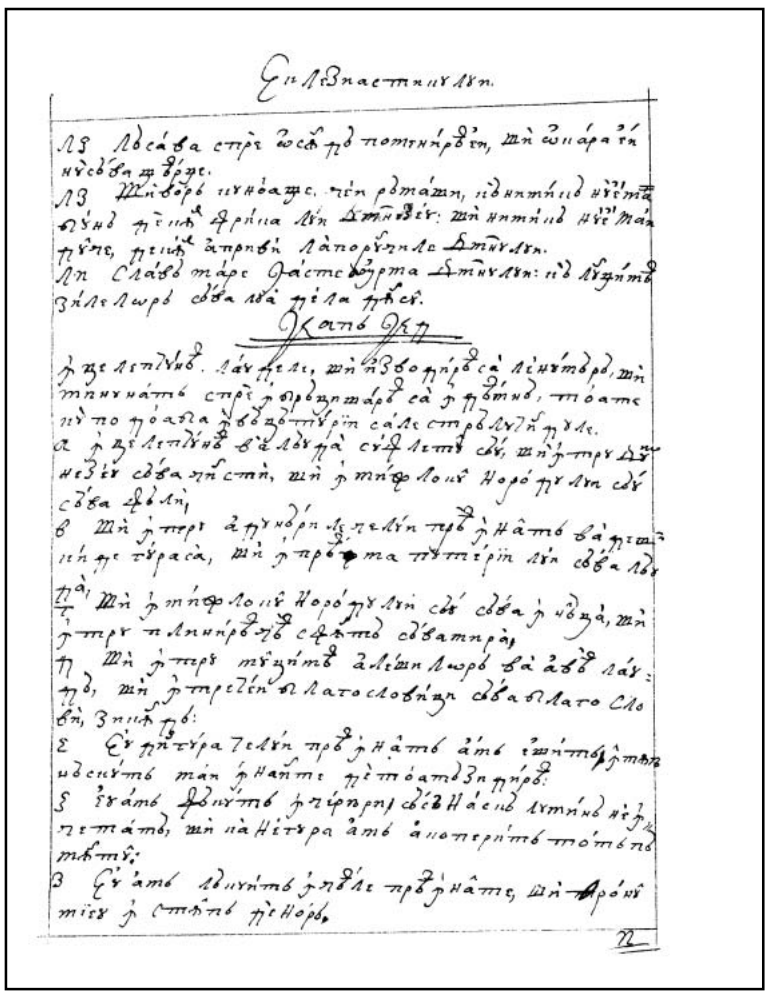

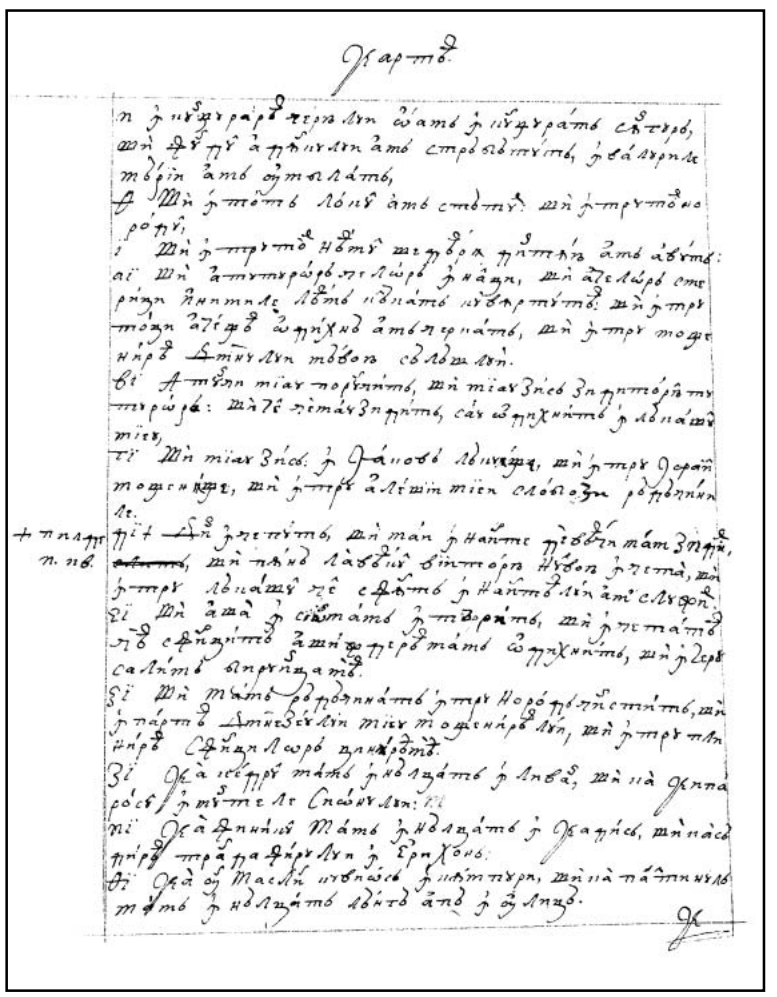

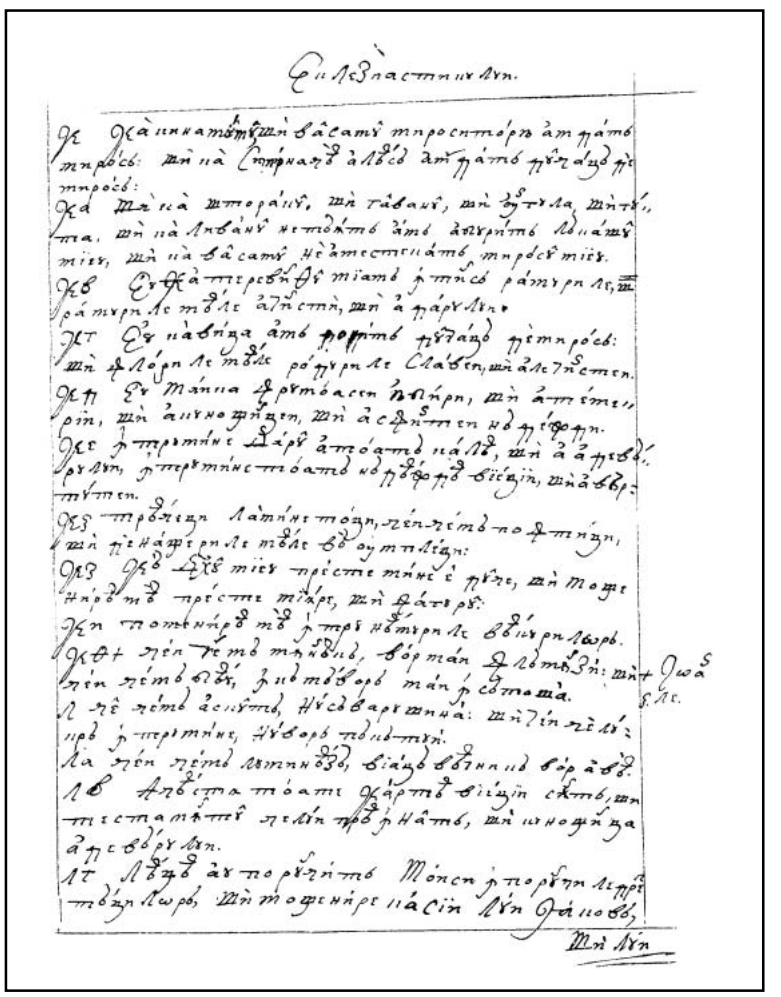

273v

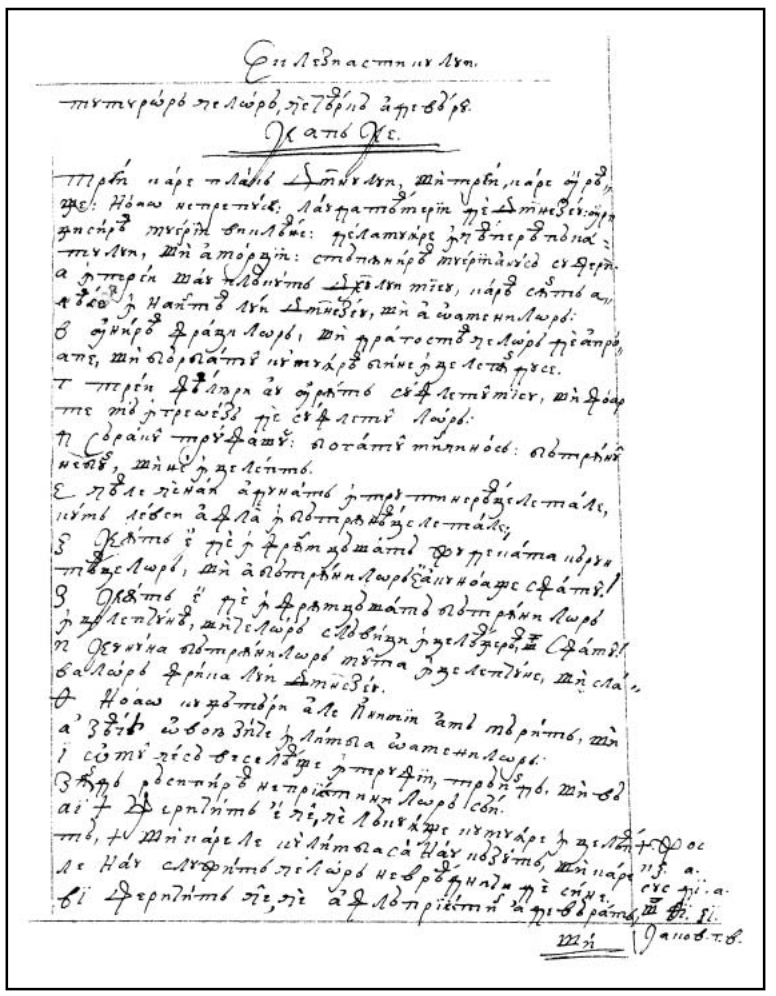

274r

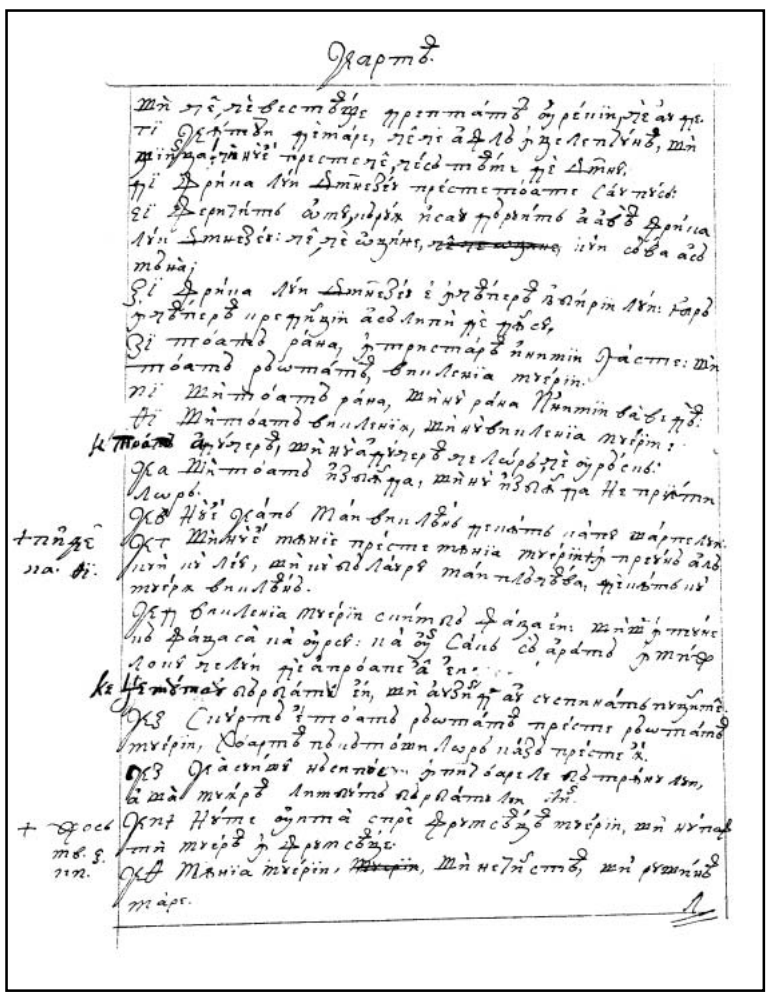

274v

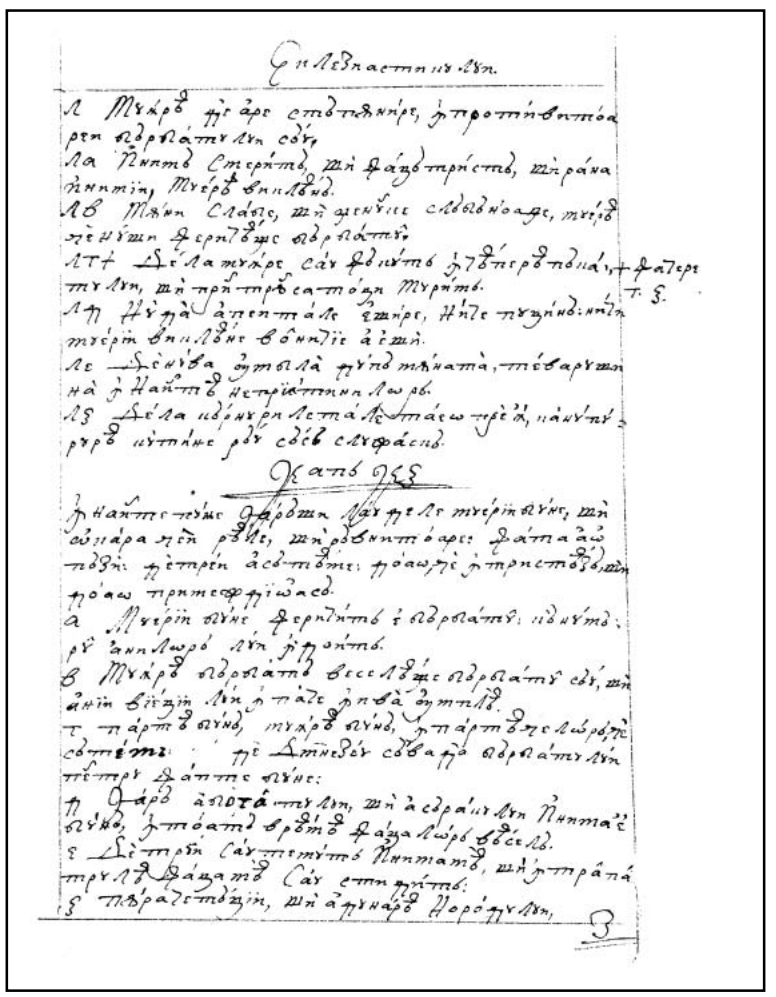

275r

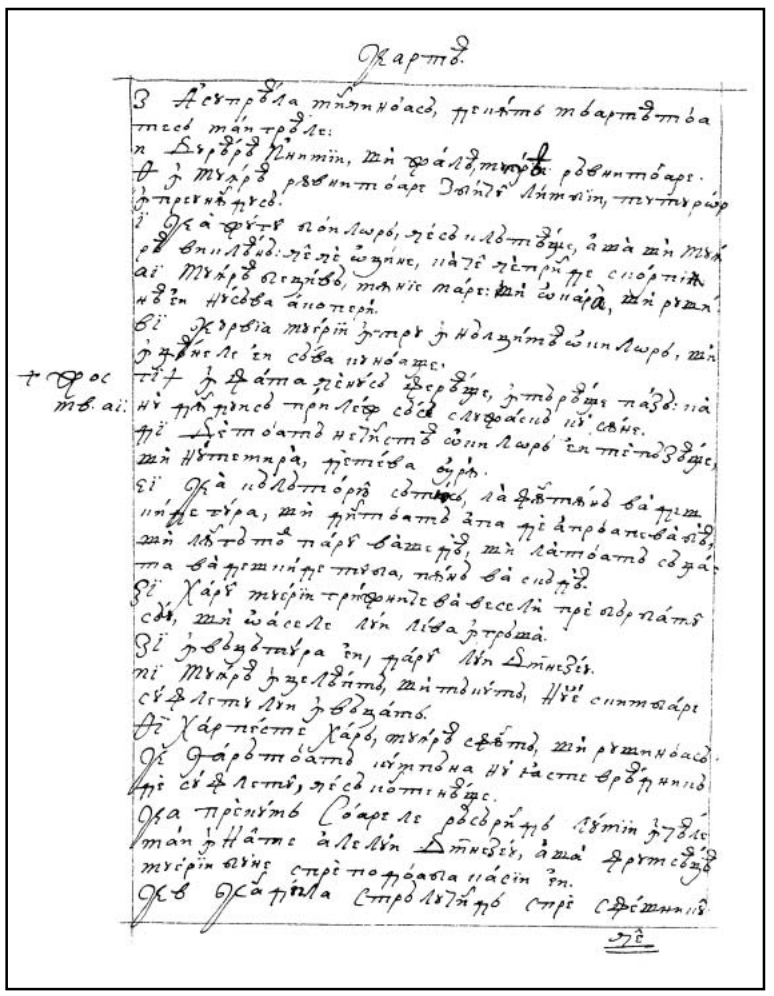

275v

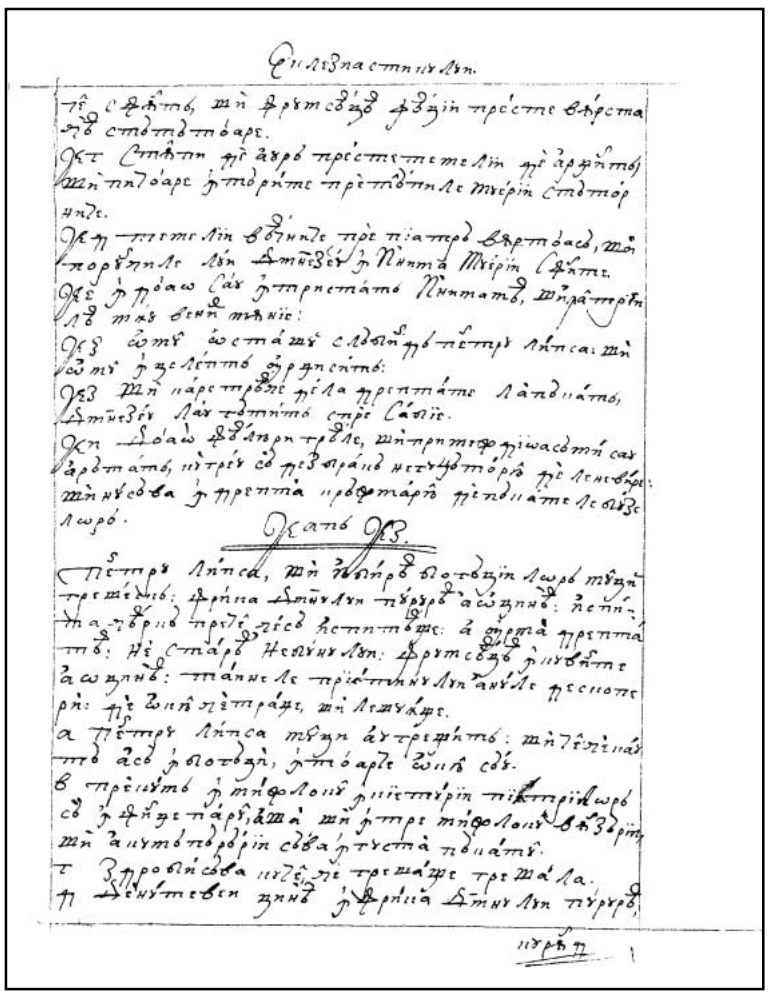

276r

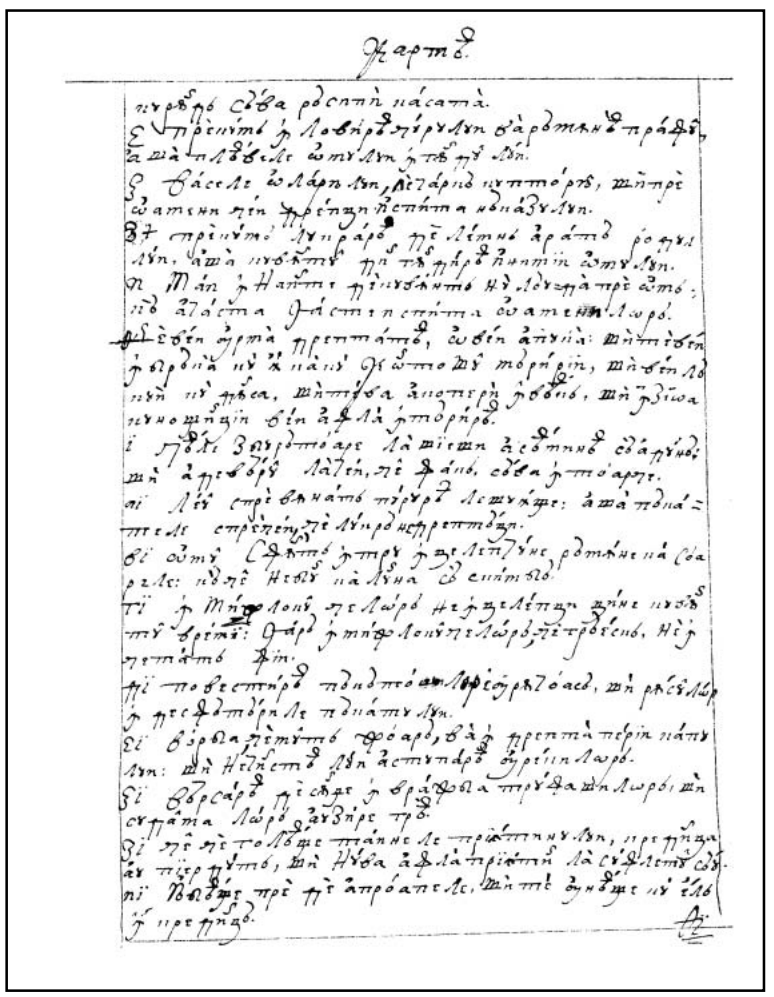

276v

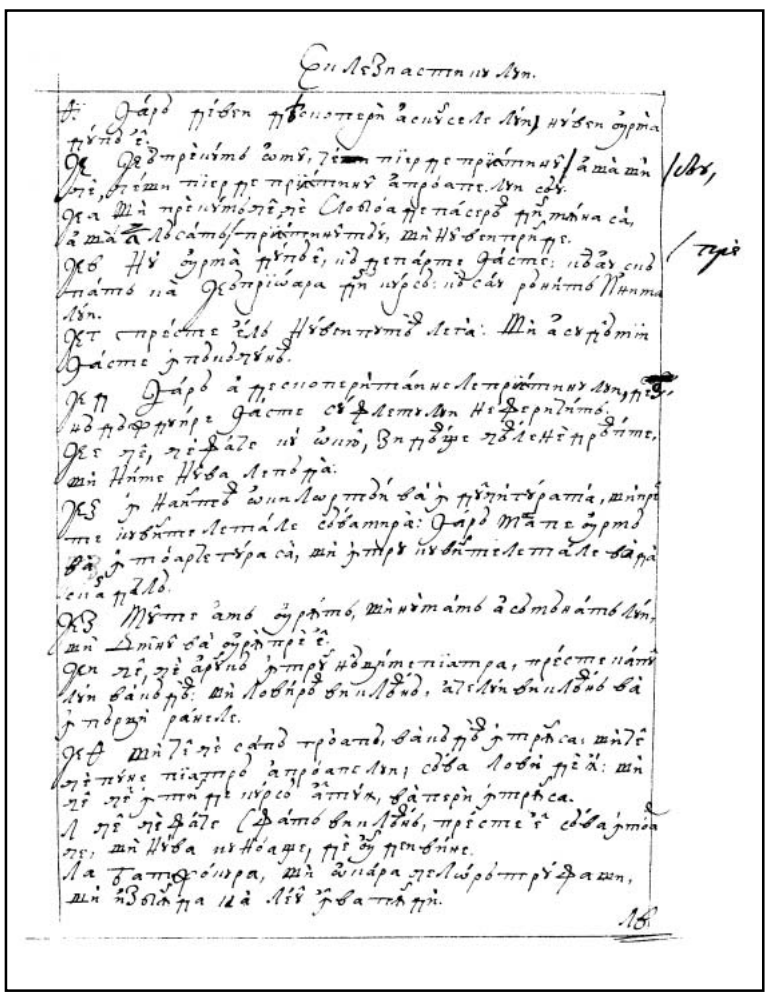

277r

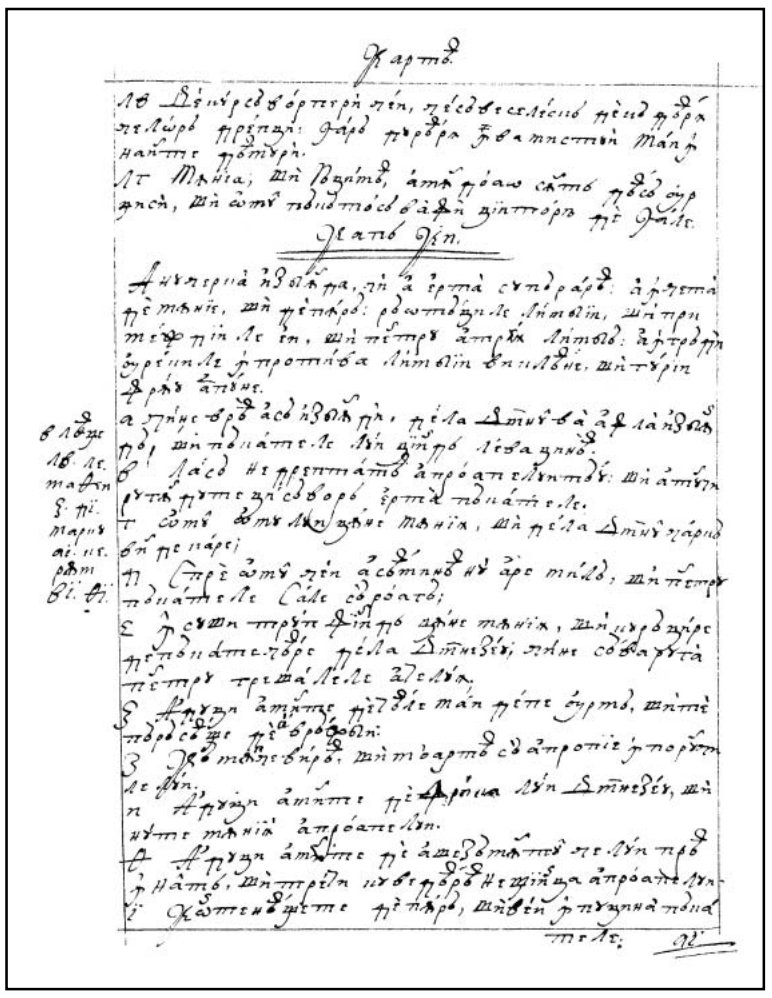

277v

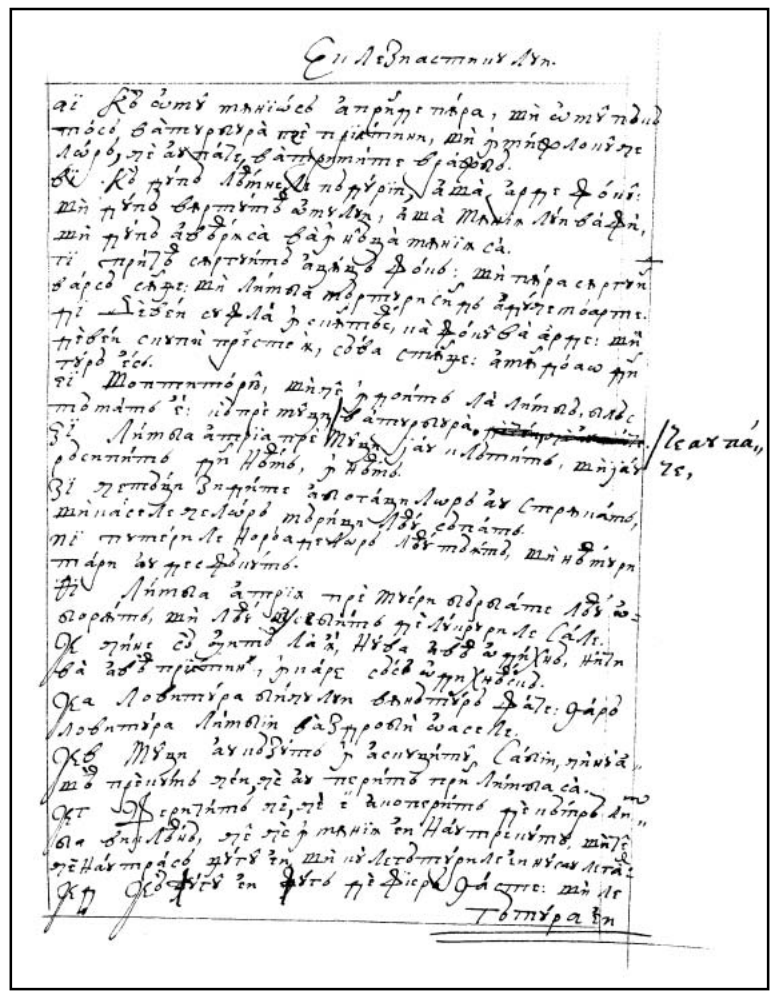

278r

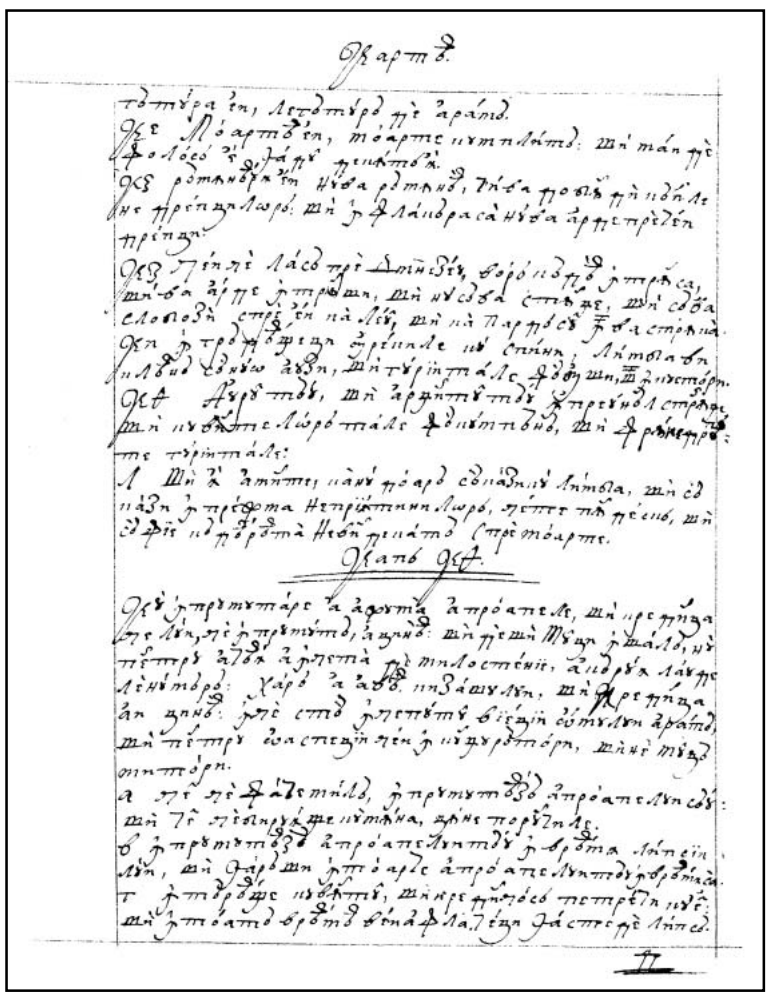

278v

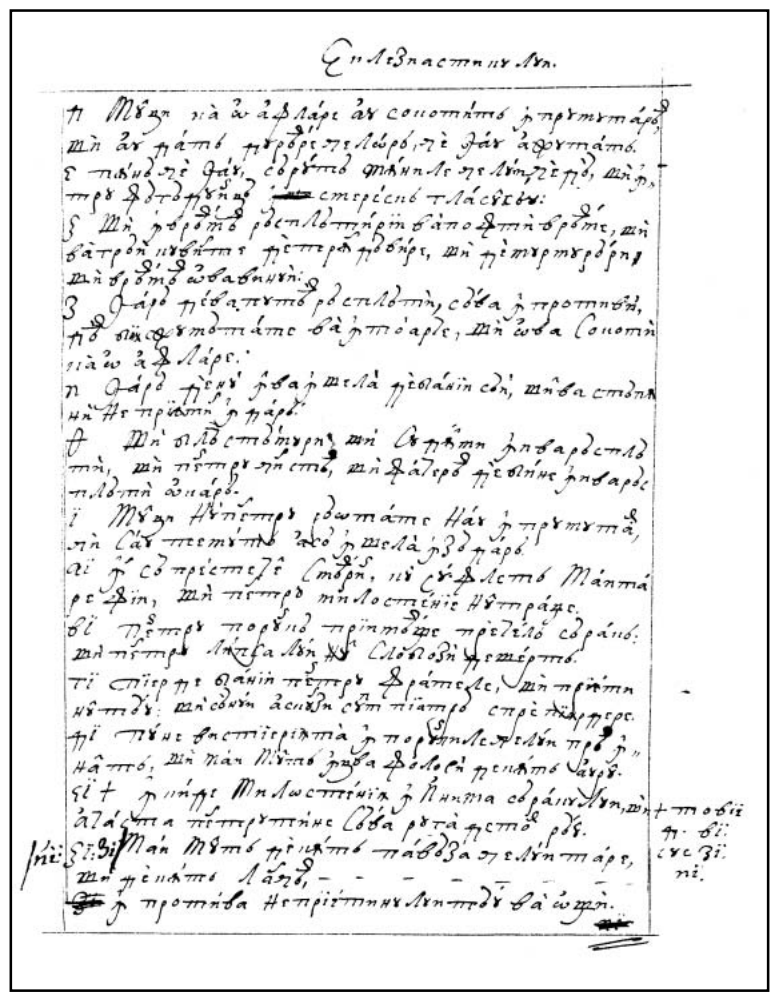

279r

279v

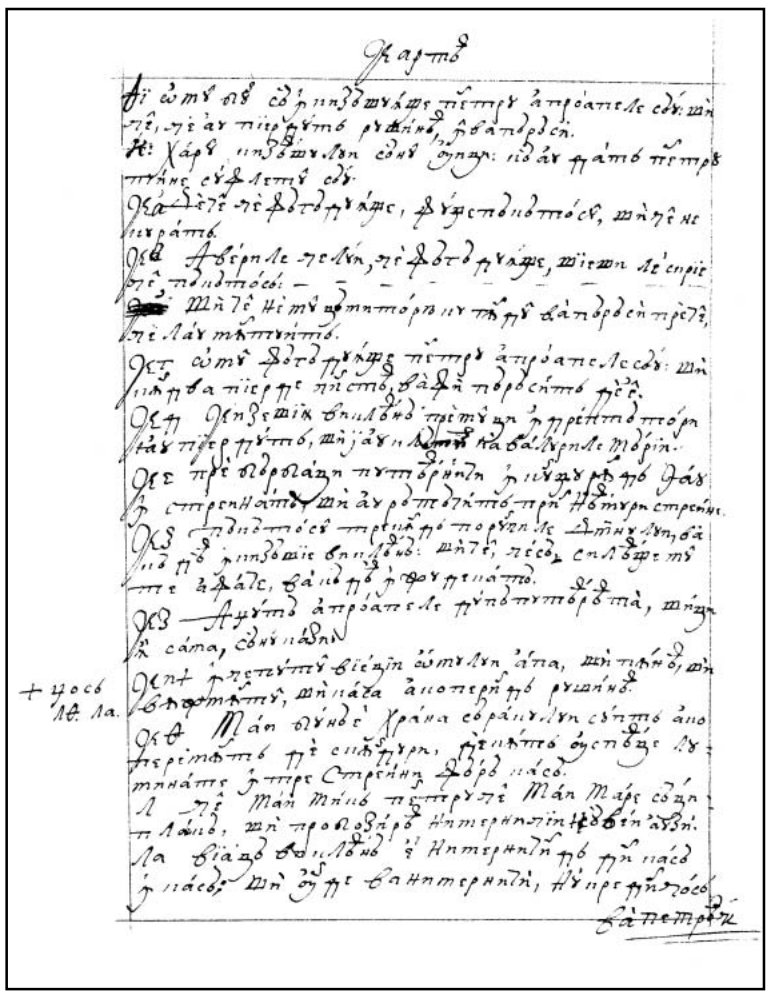

280r

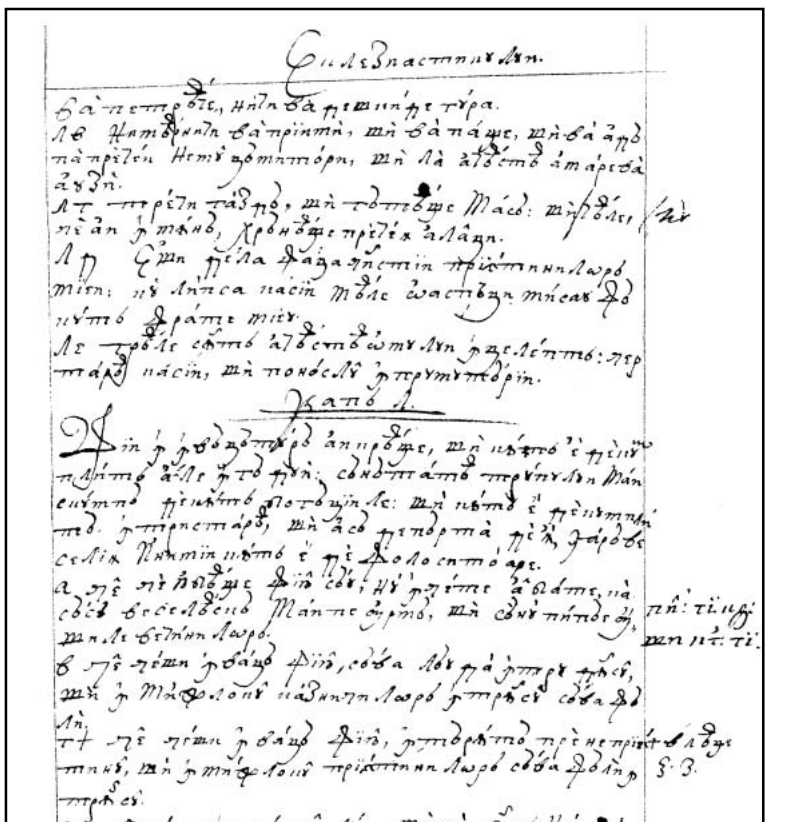

280v

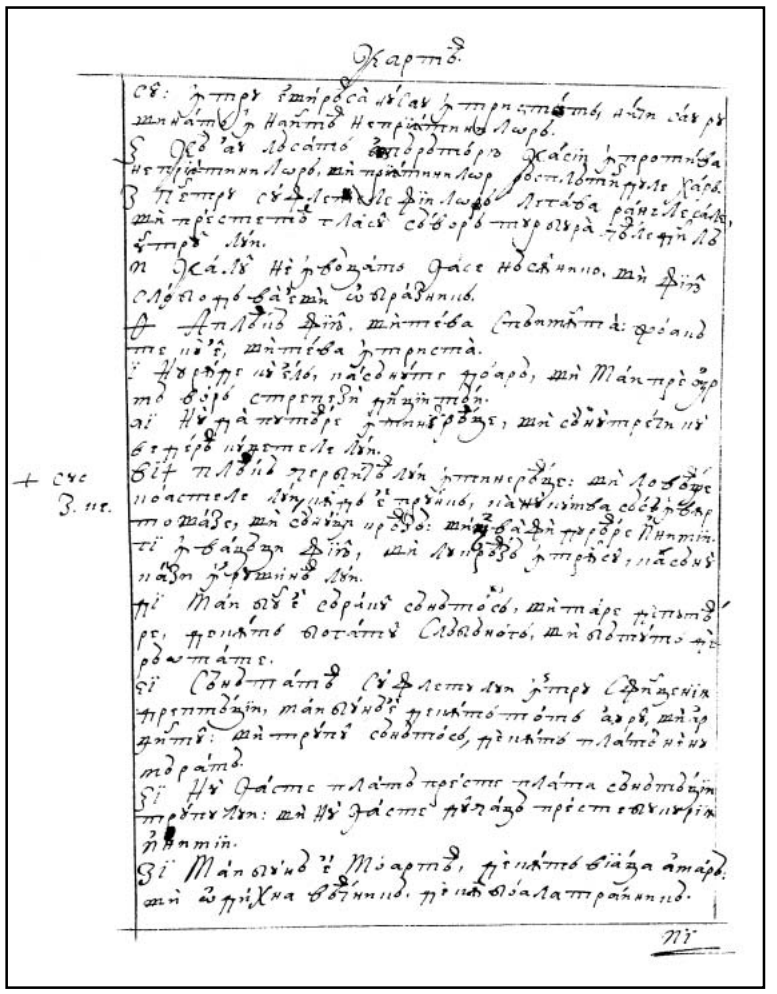

281r

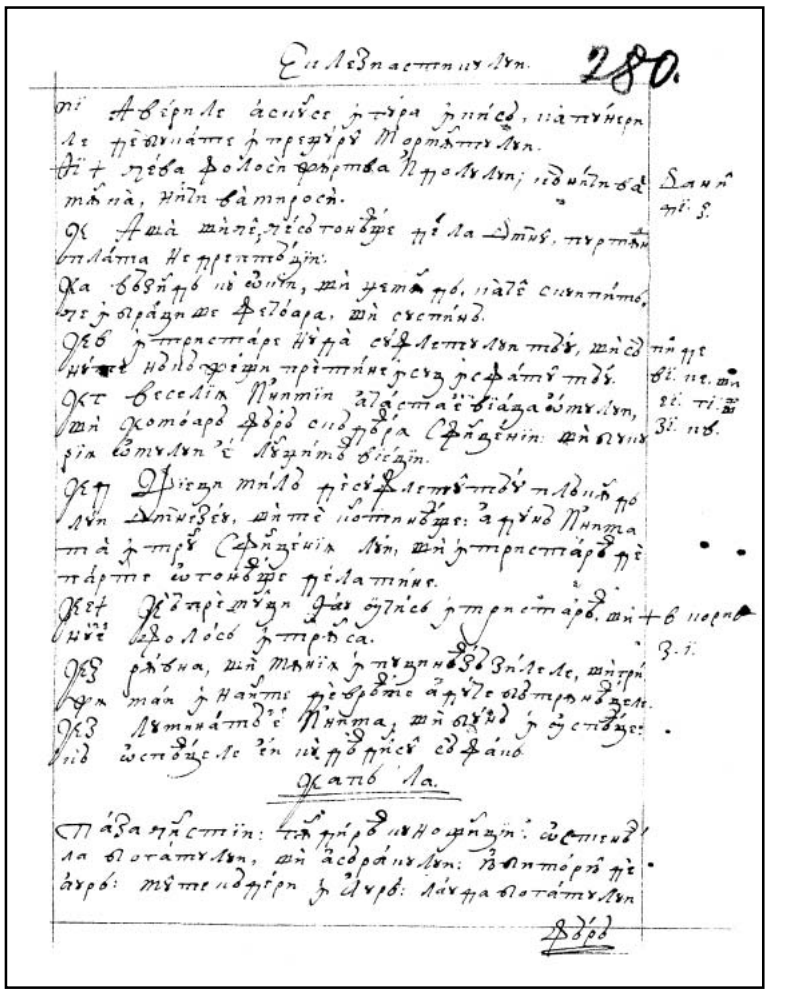

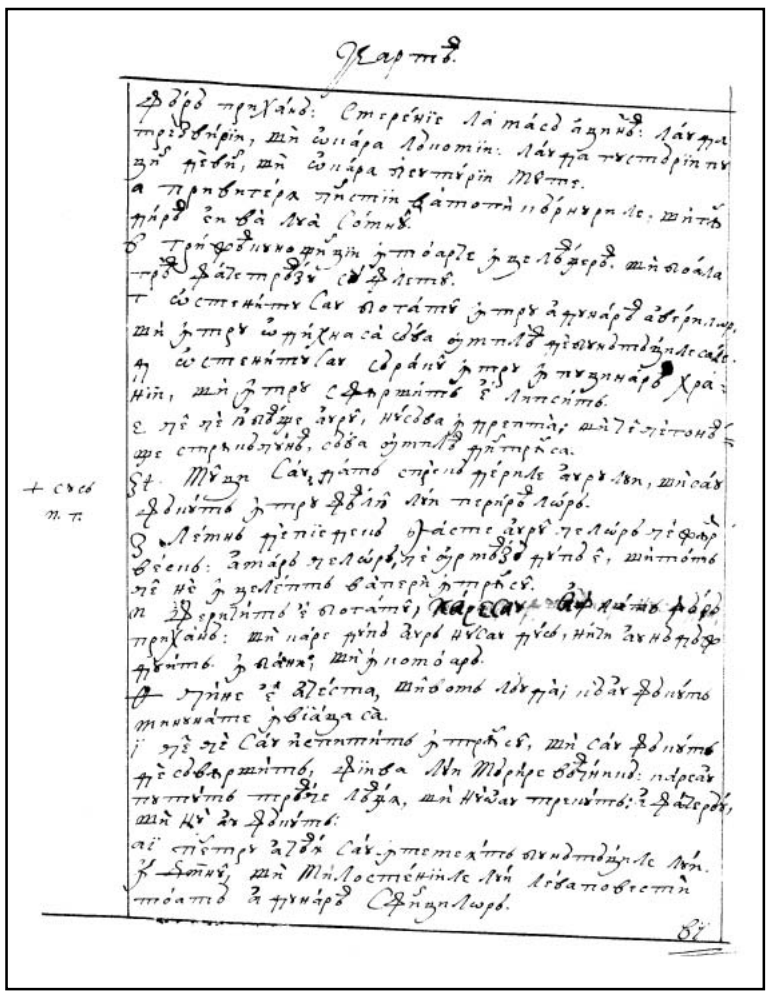

281v

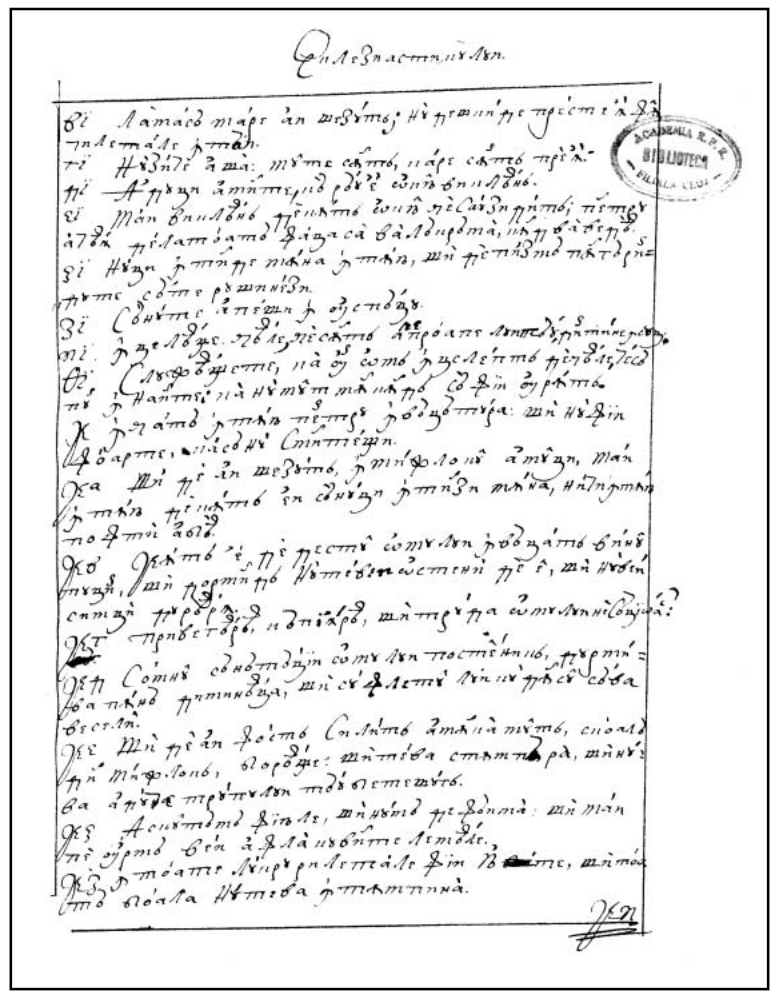

282r

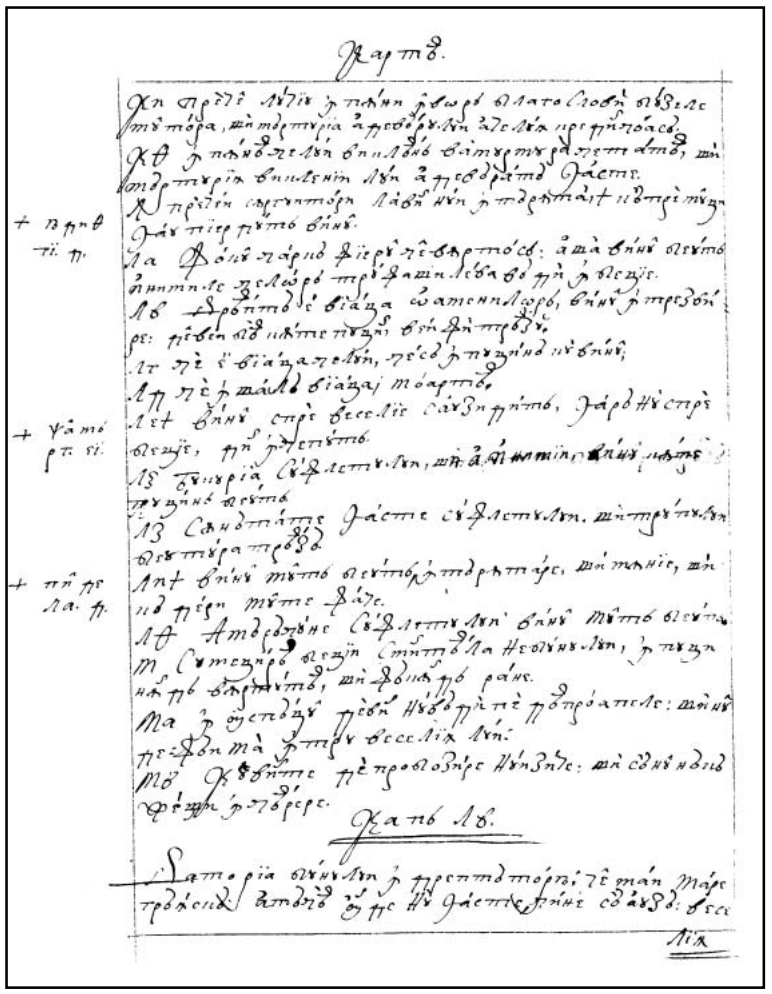

282v

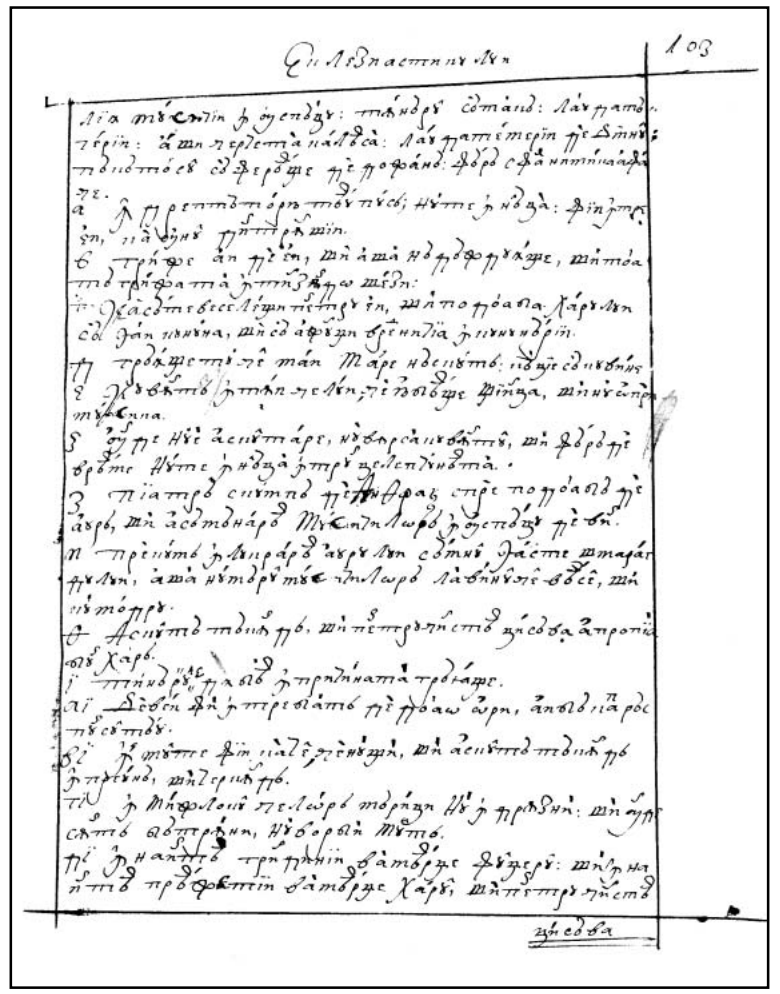

283r

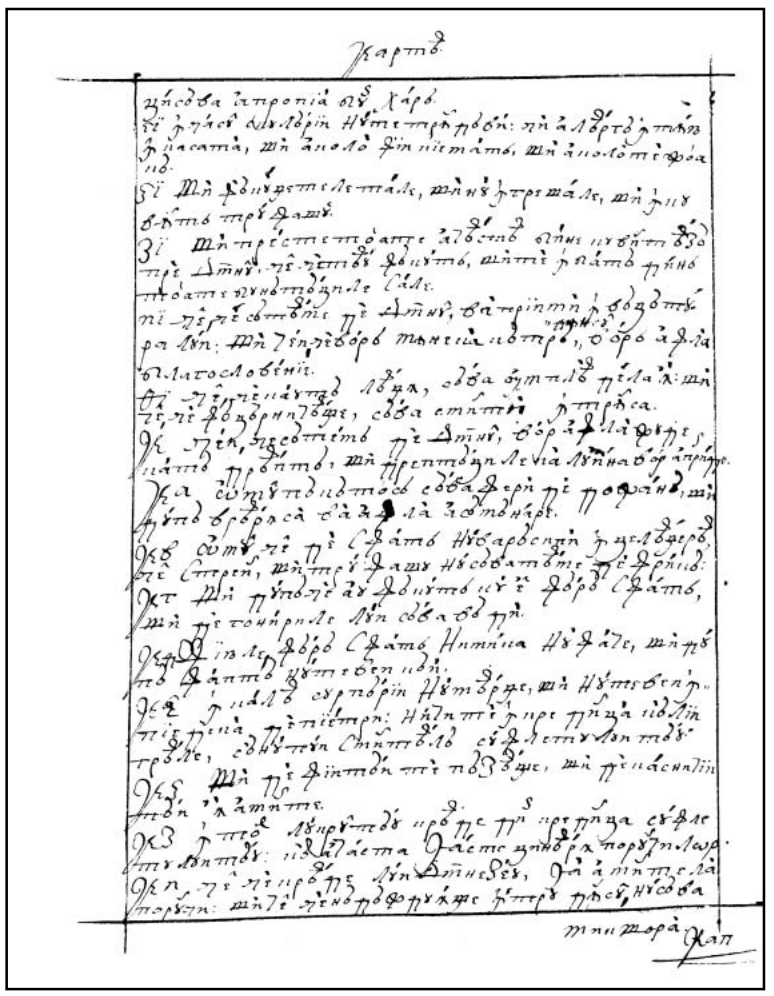

283v

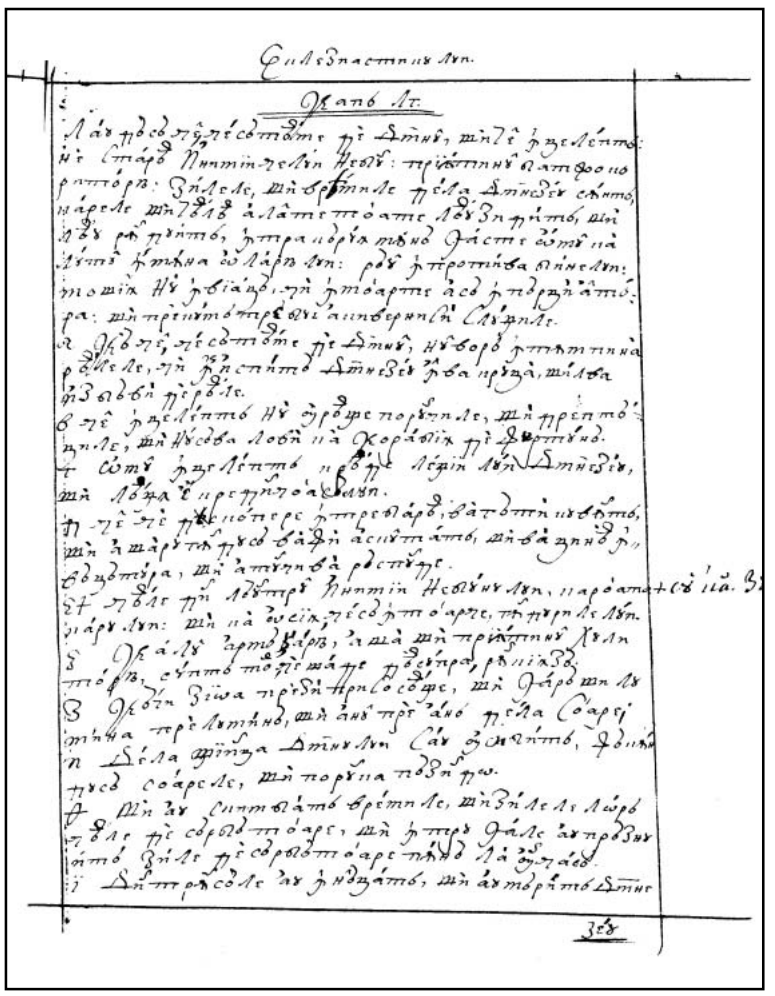

284r

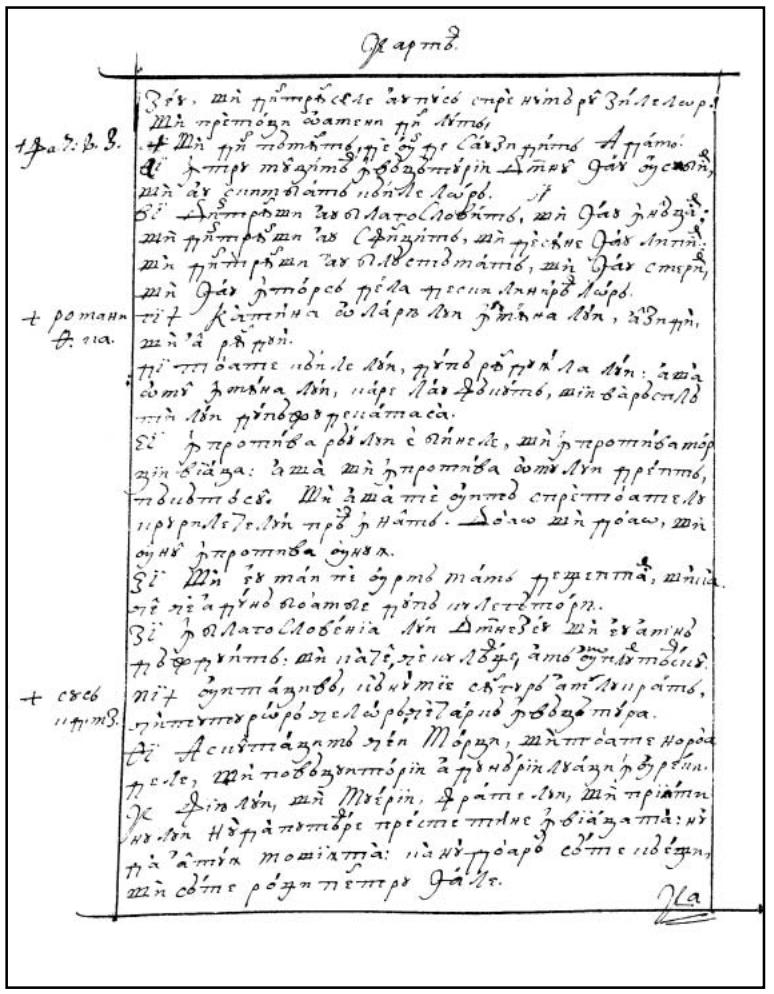

284v

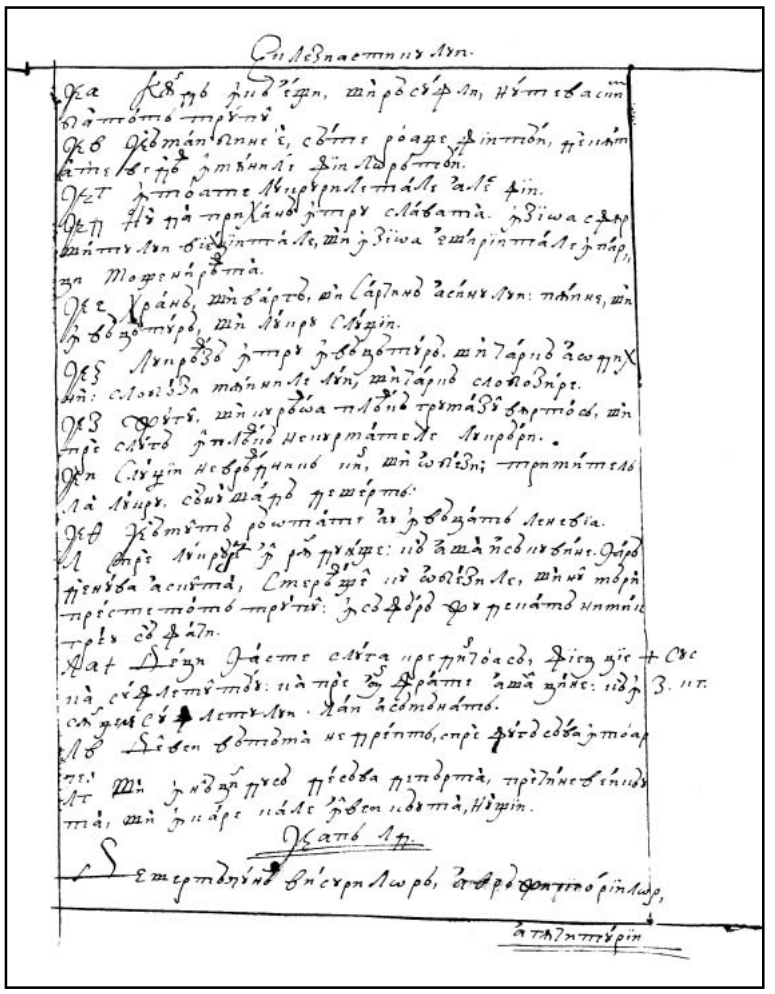

285r

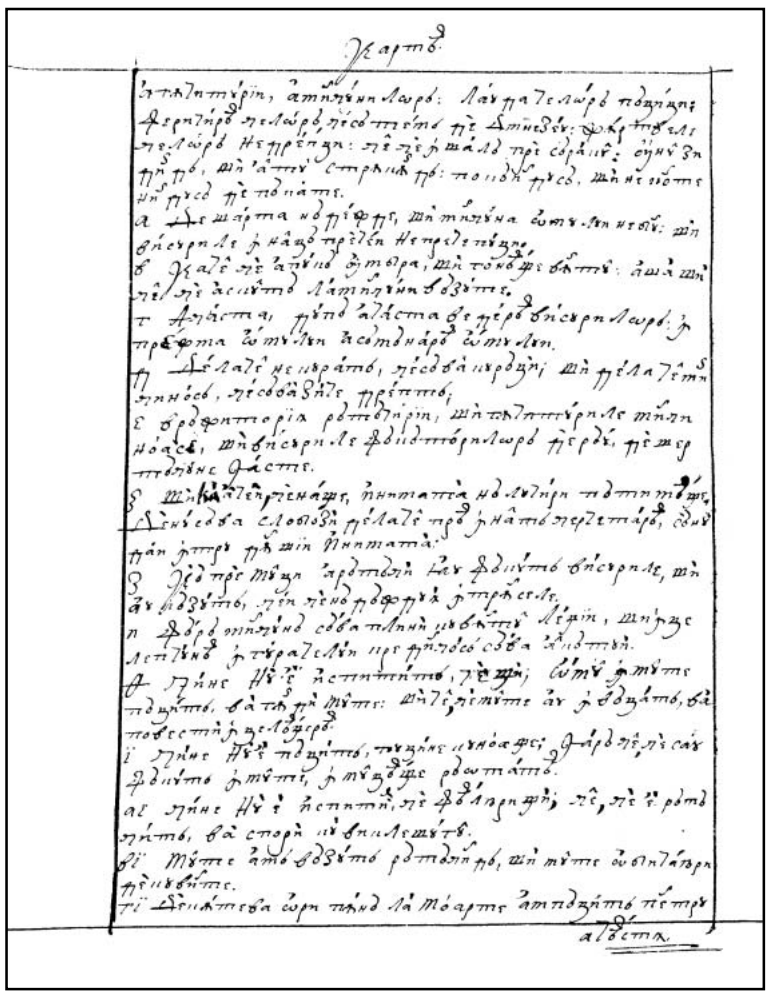

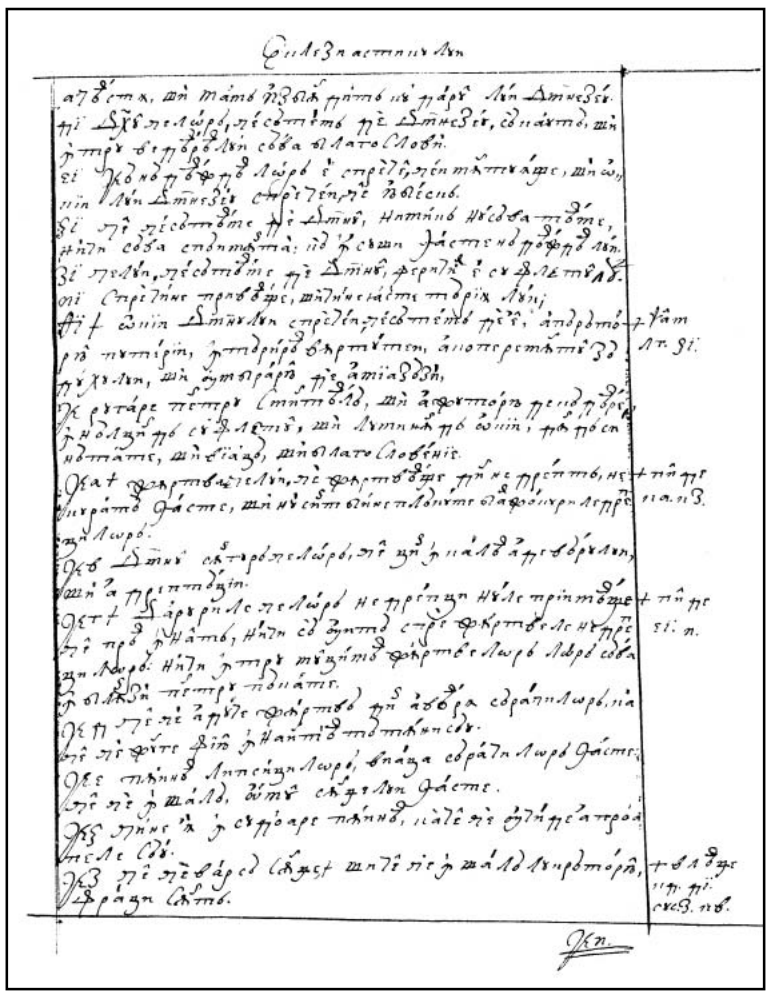

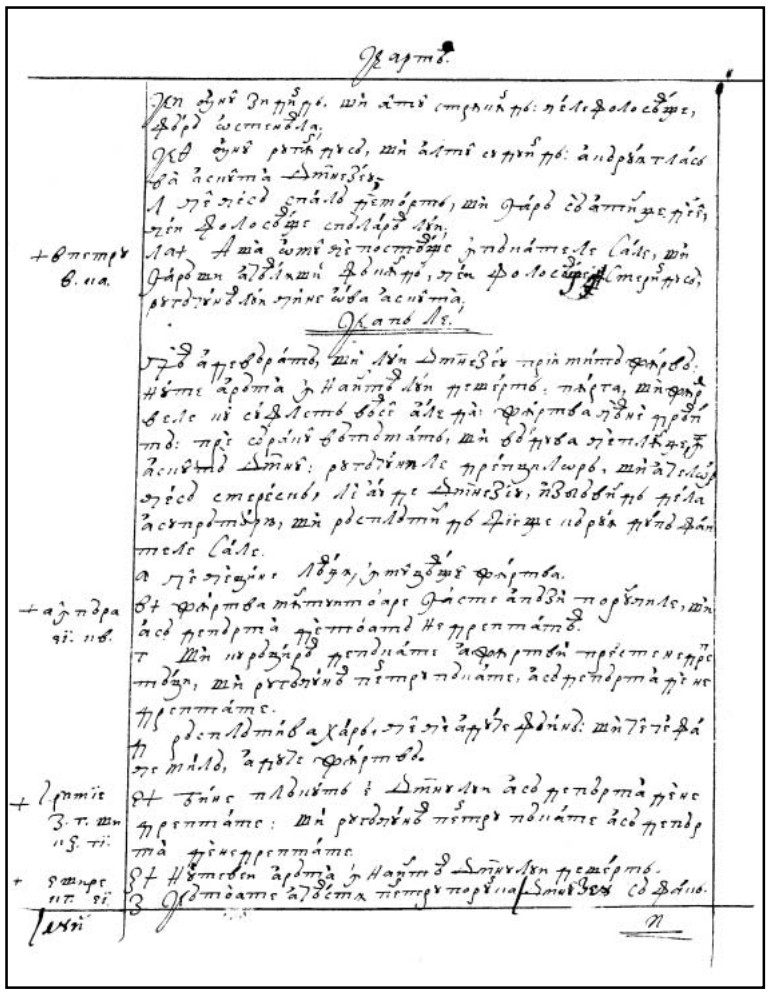

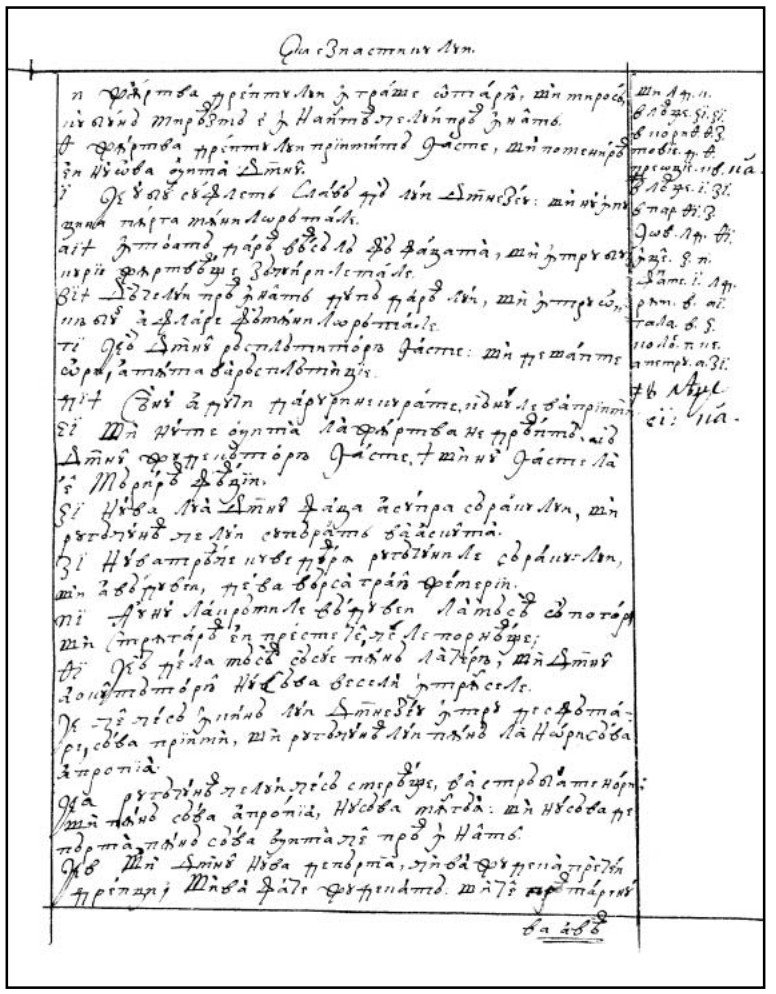

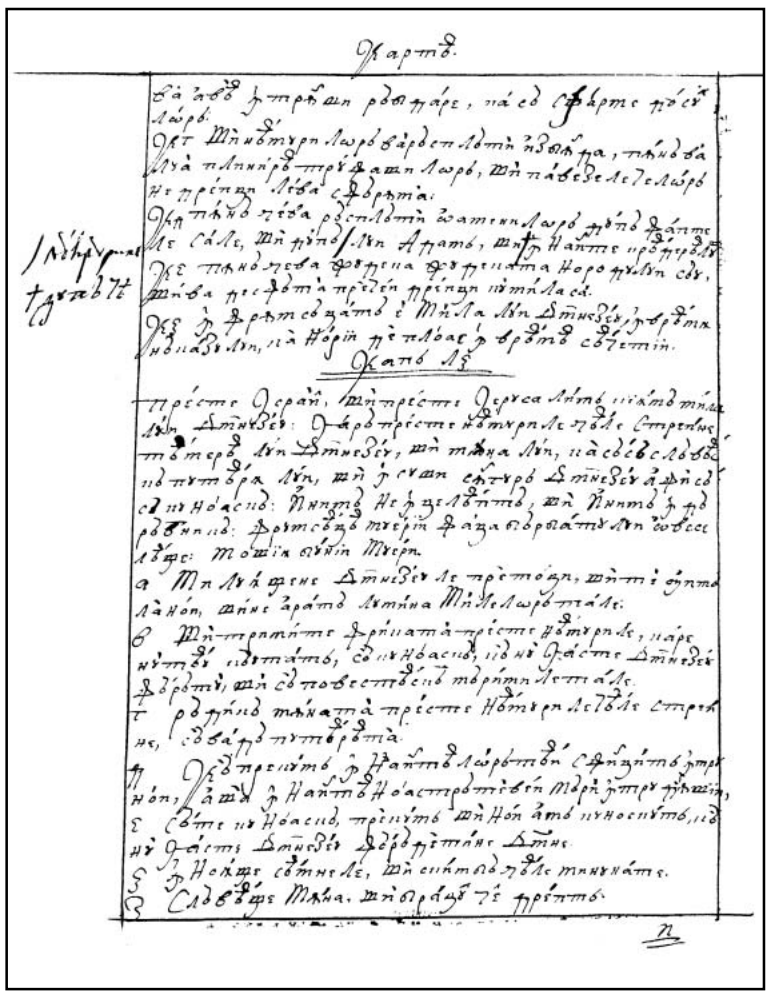

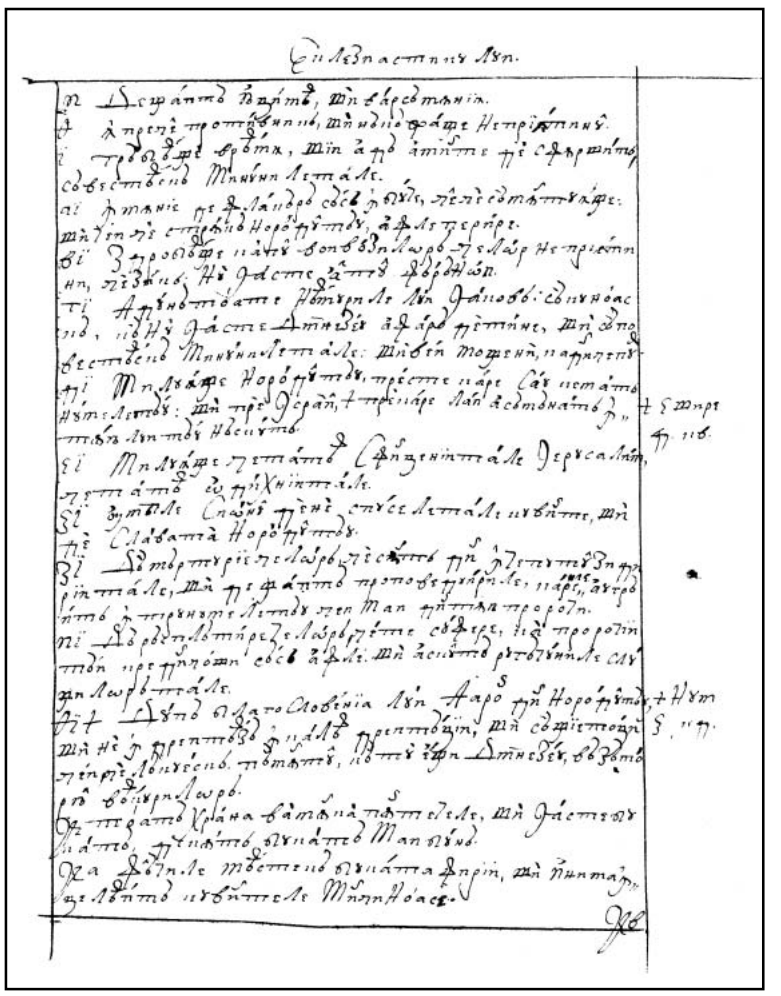

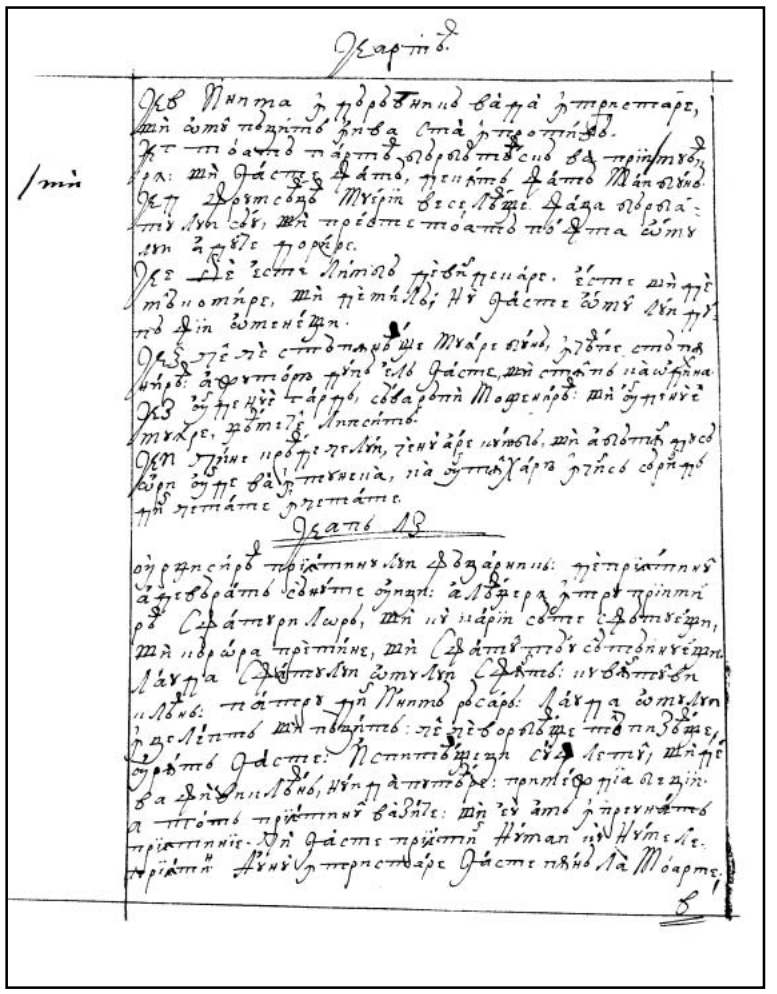

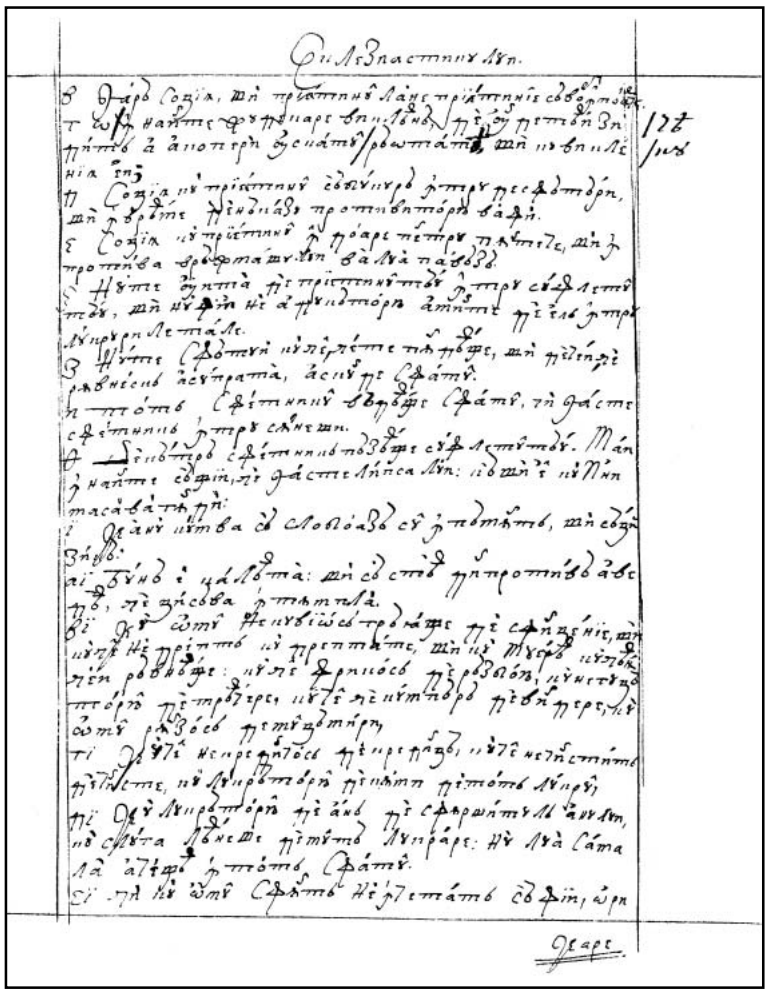

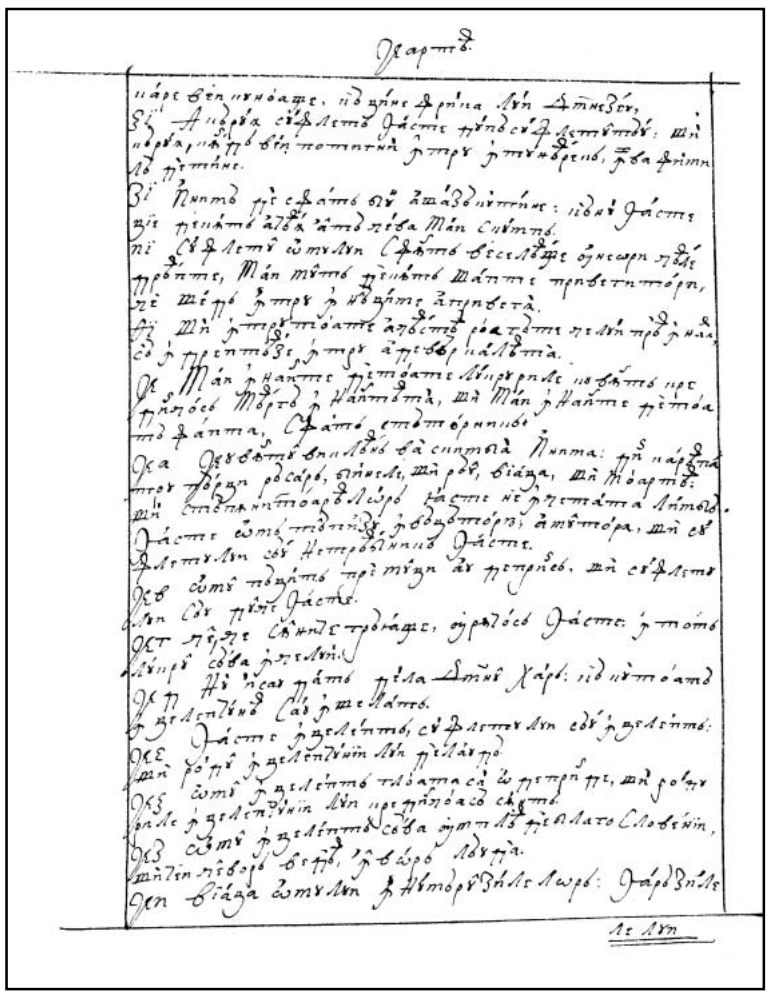

289v

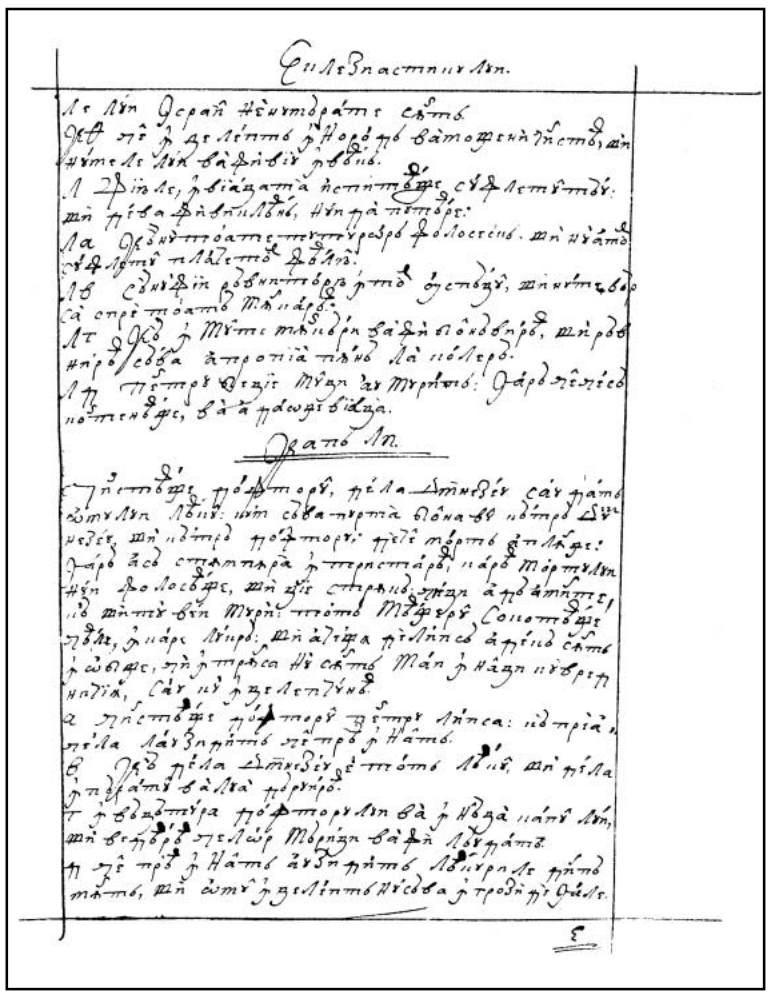

289r

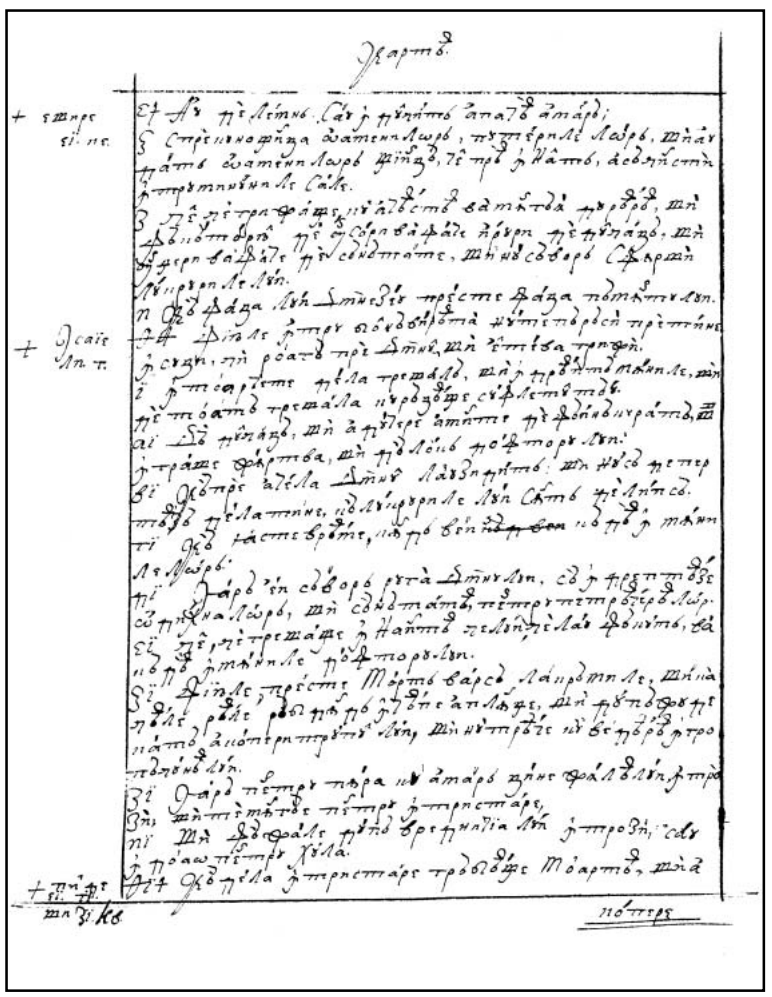

290v

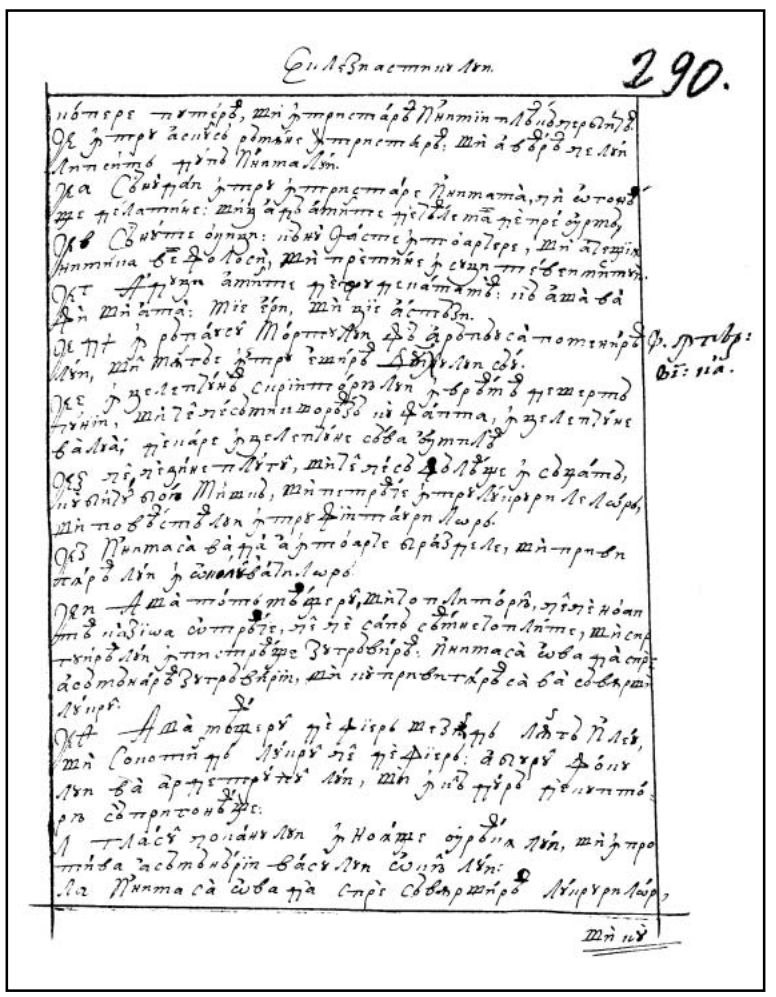

290r

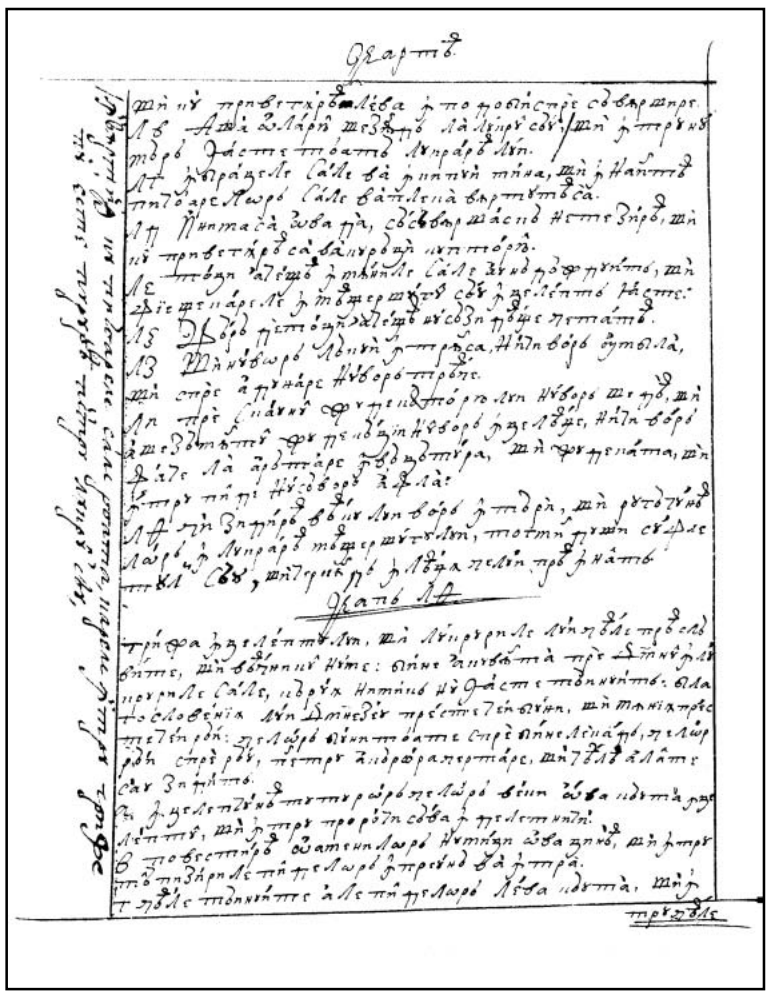

291v

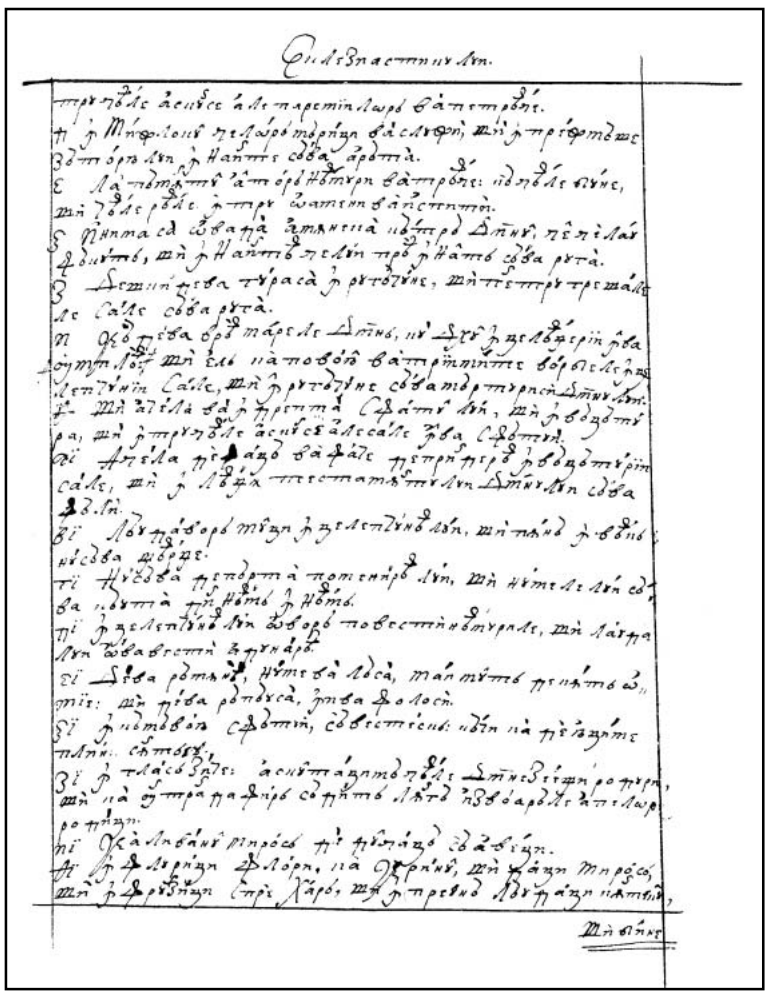

292r

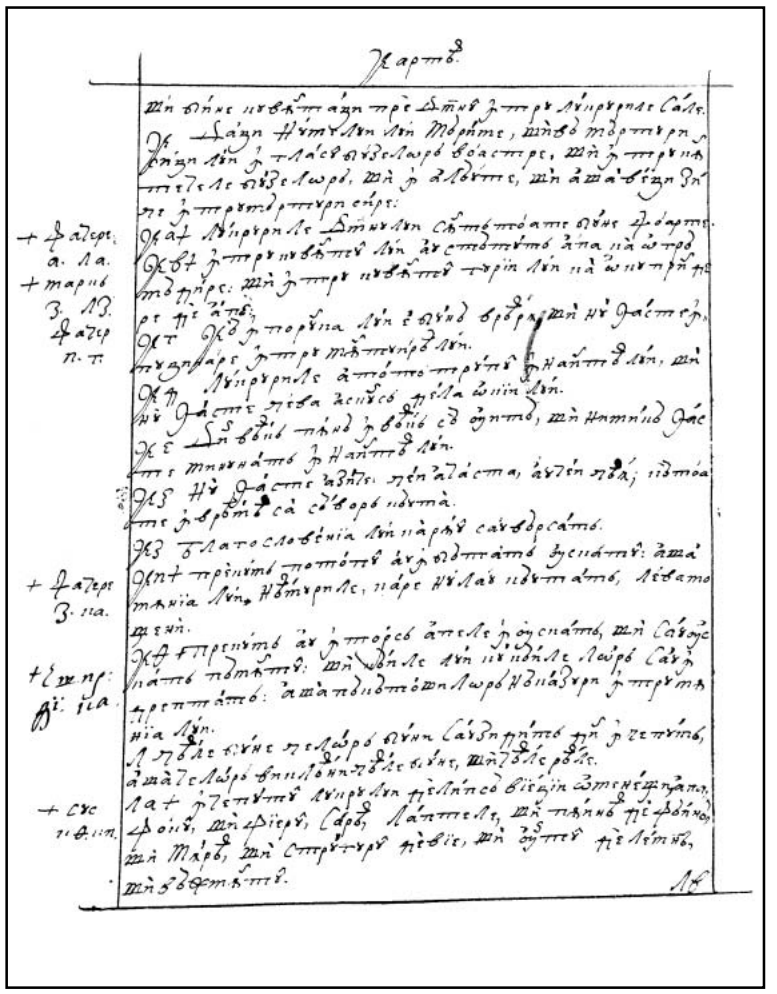

292v

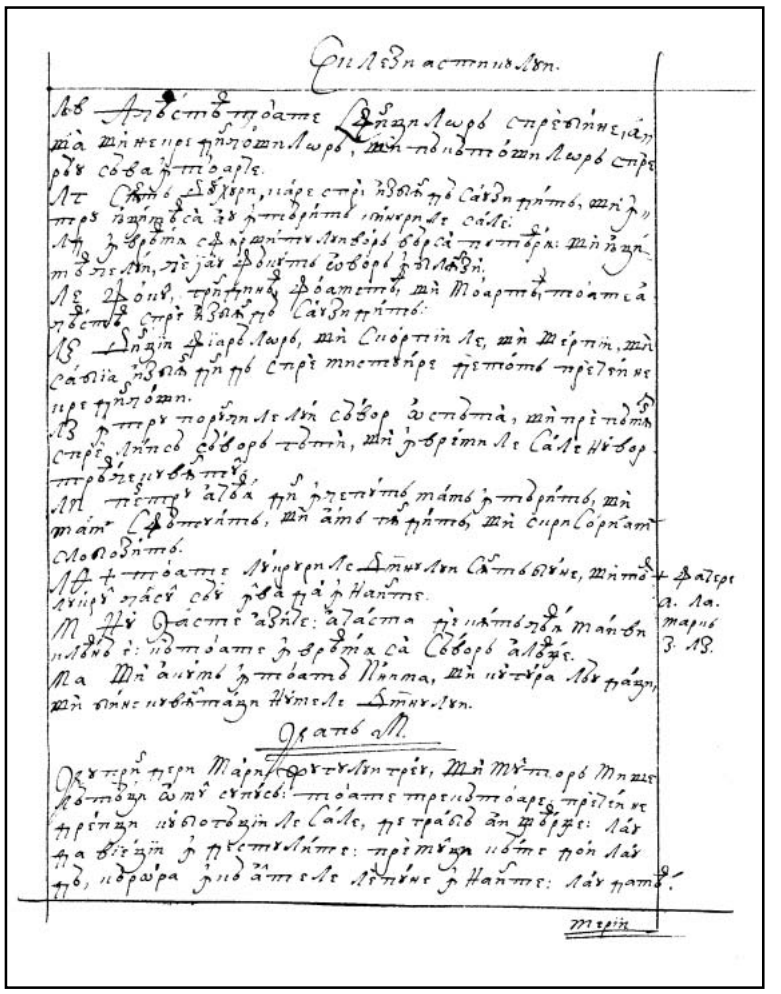

293r

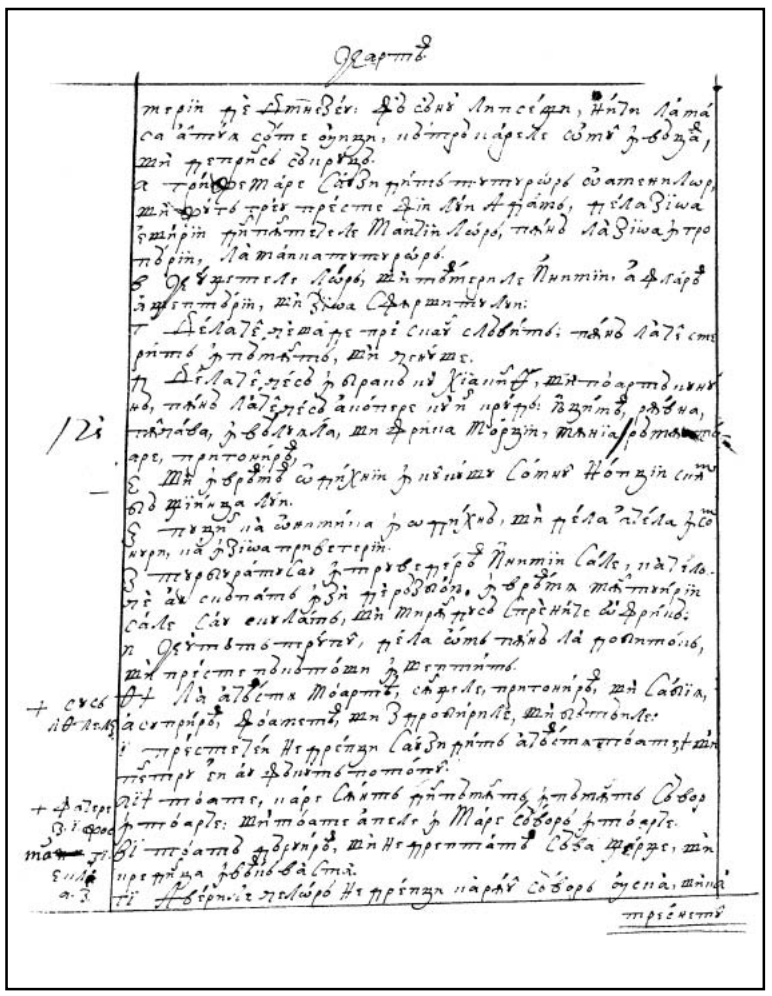

293v

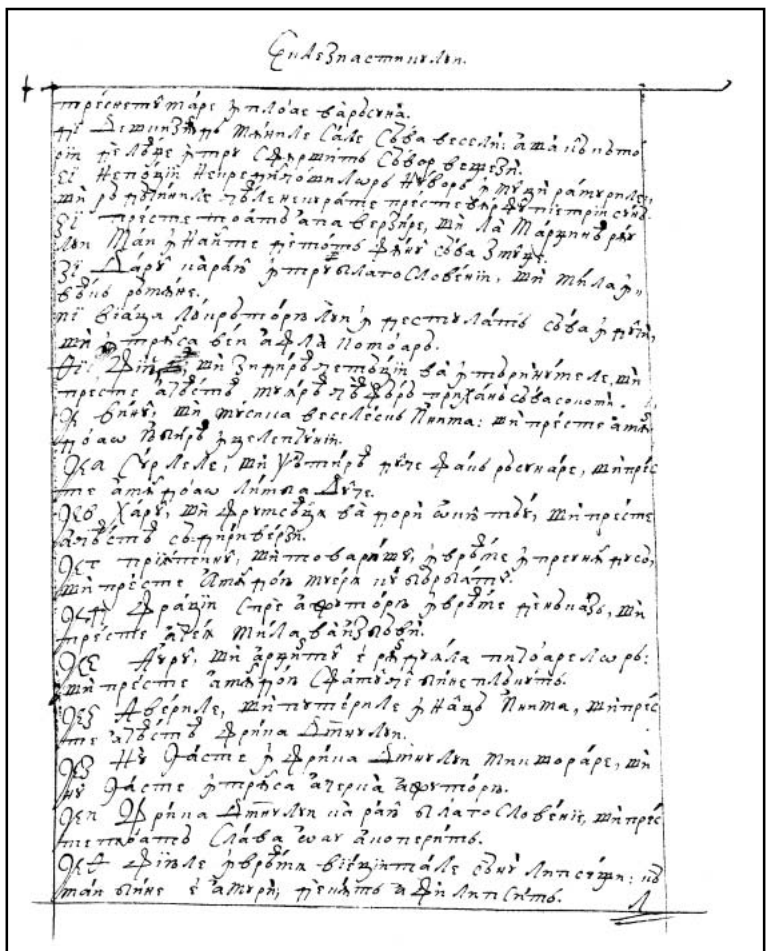

294r

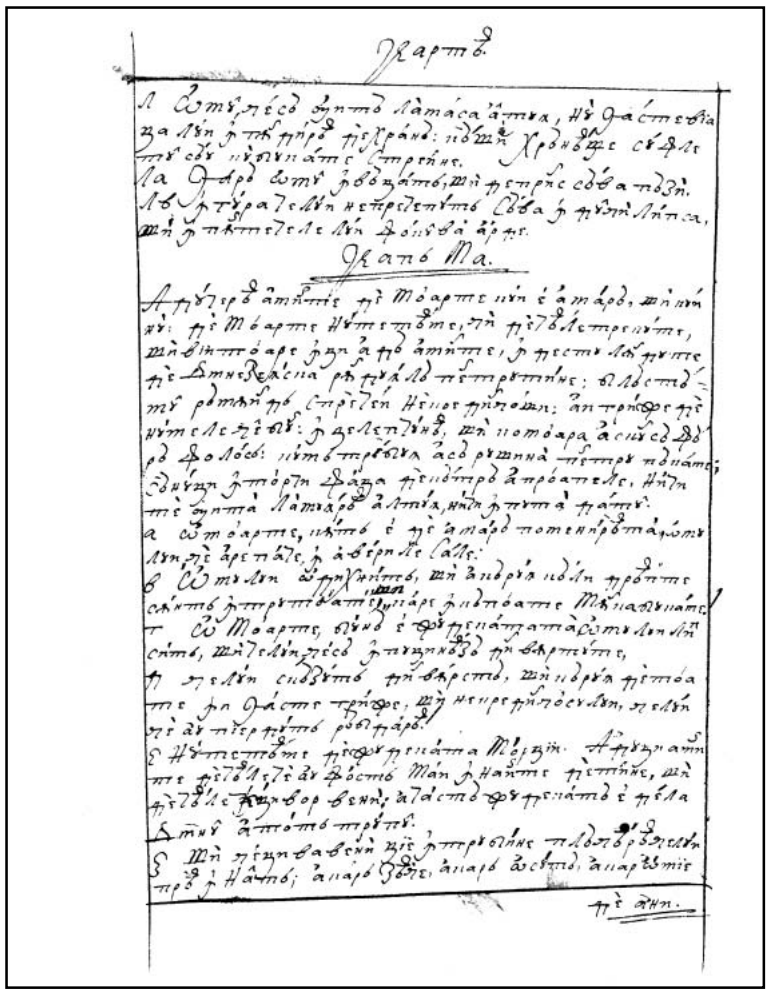

294v

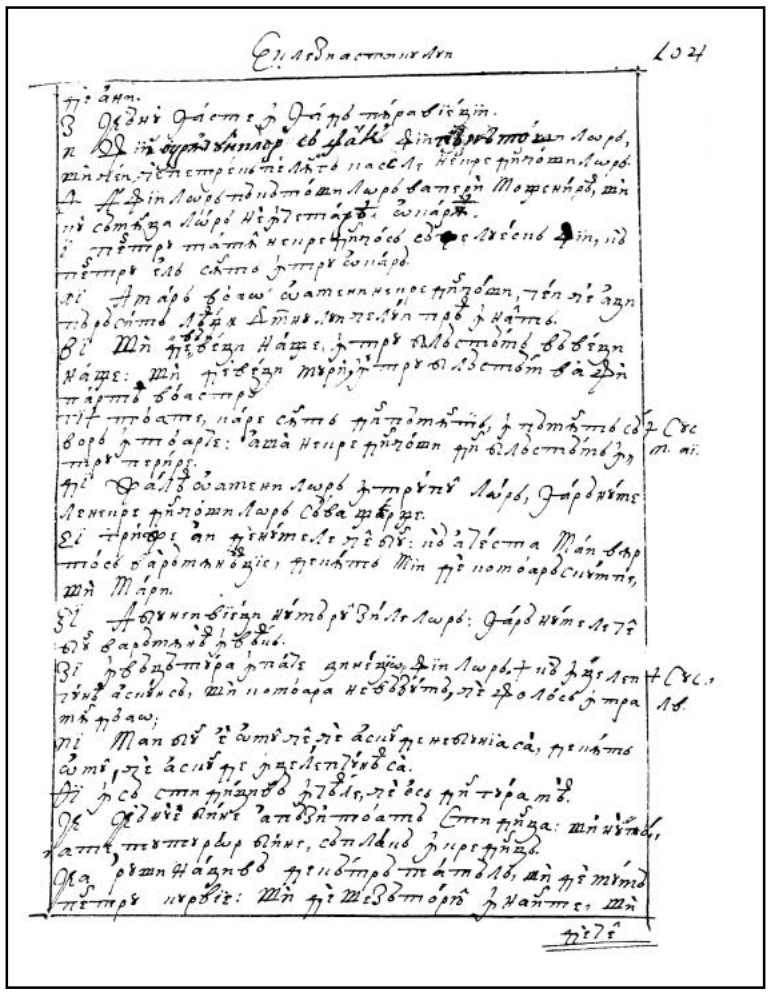

295r

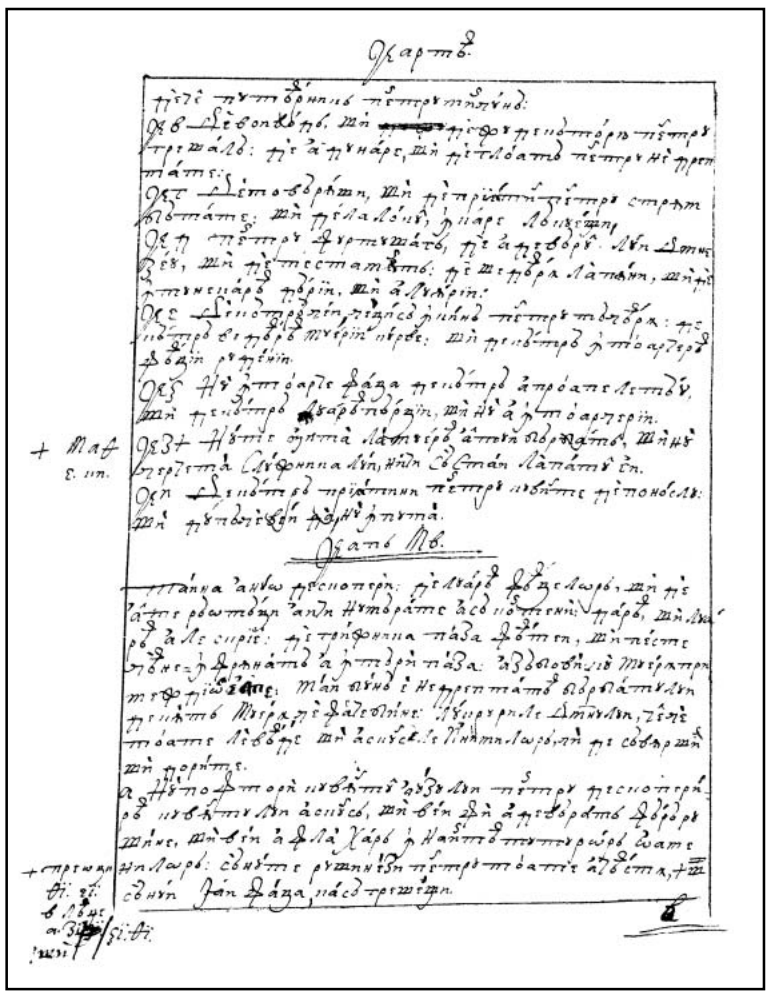

295v

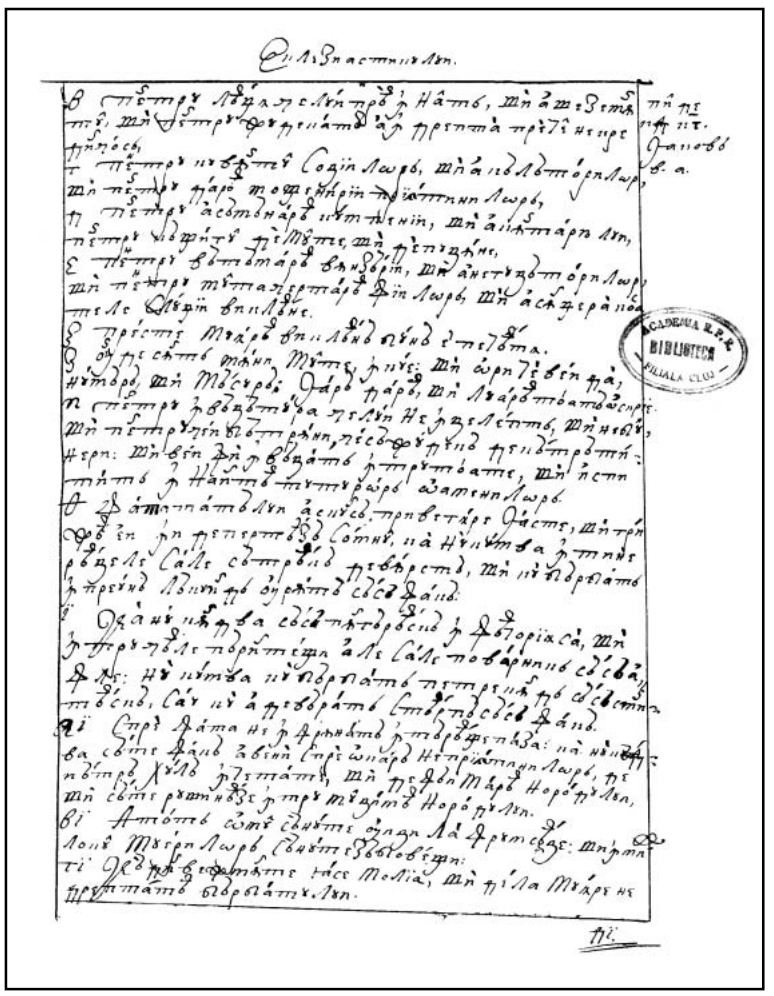

296r

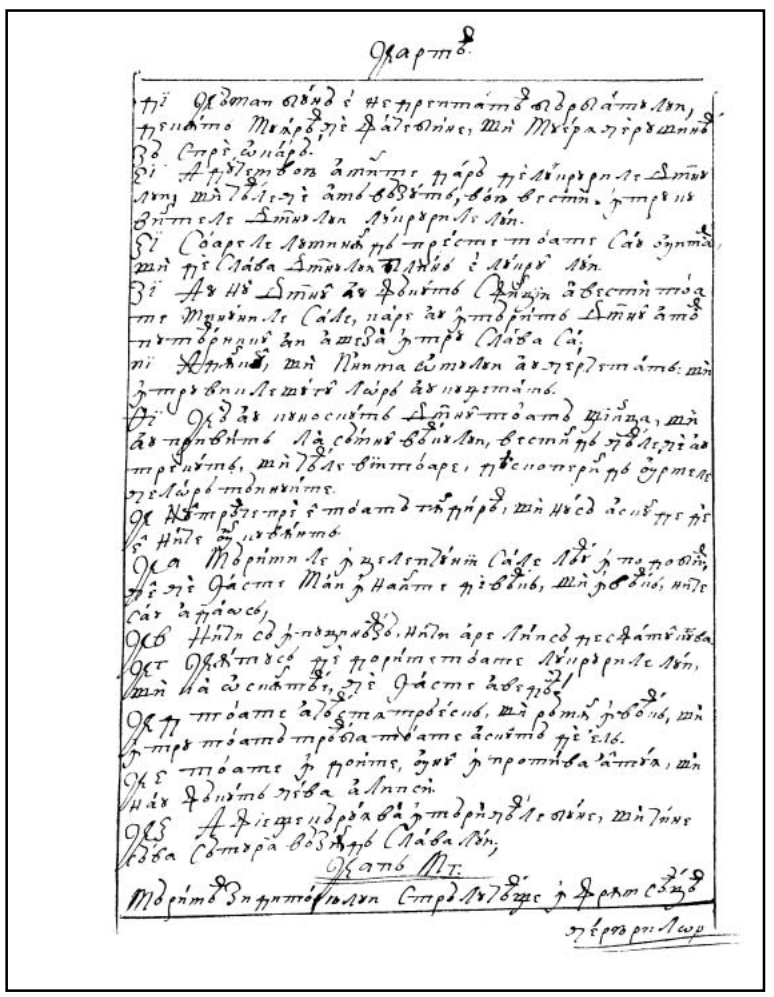

296v

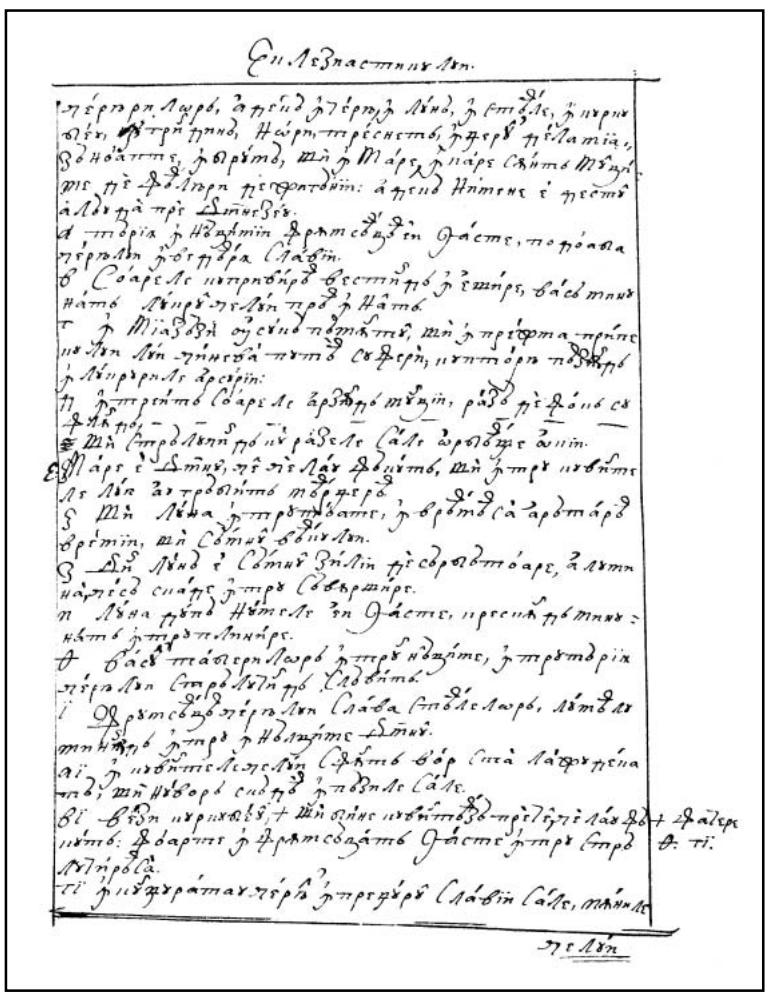

297r

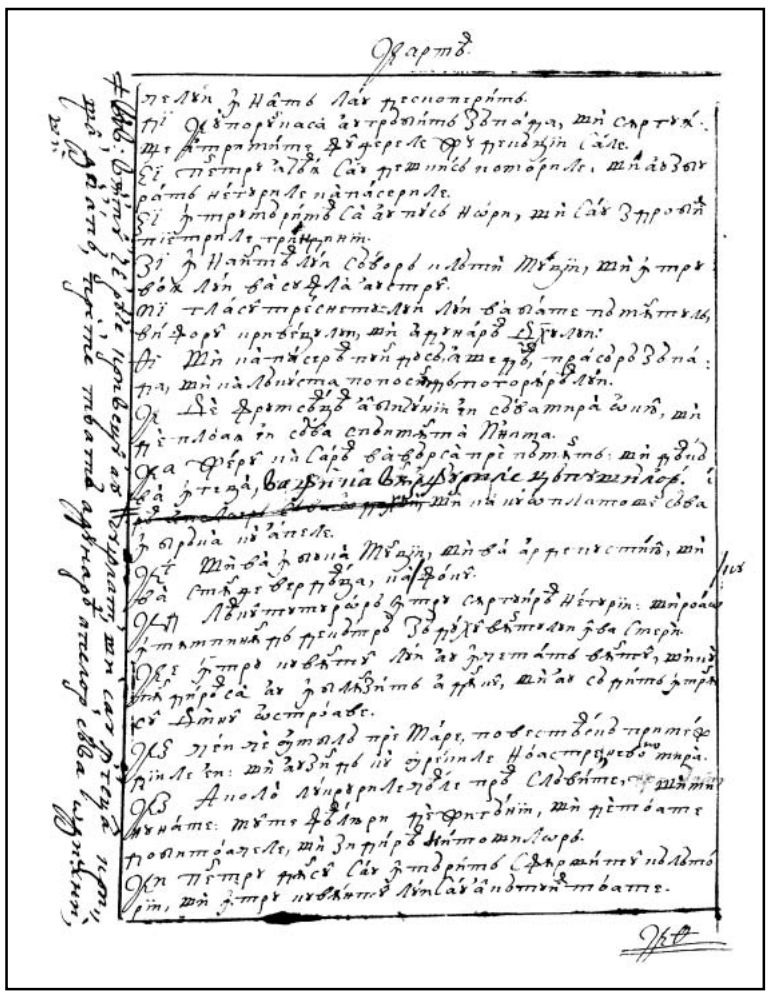

297v

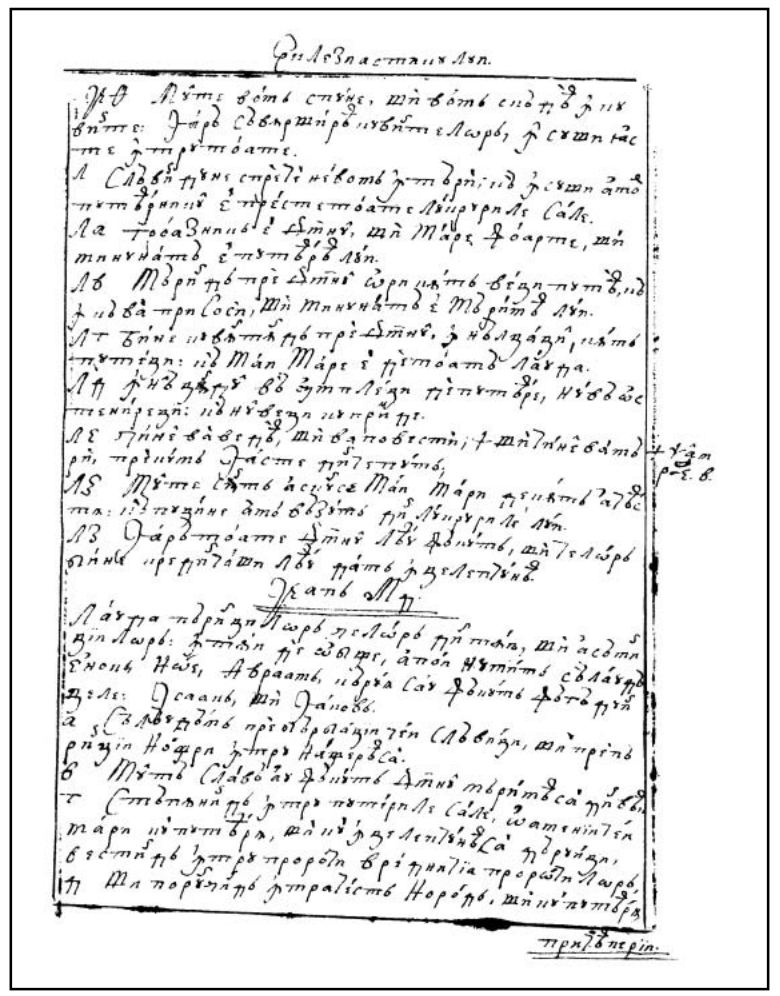

298r

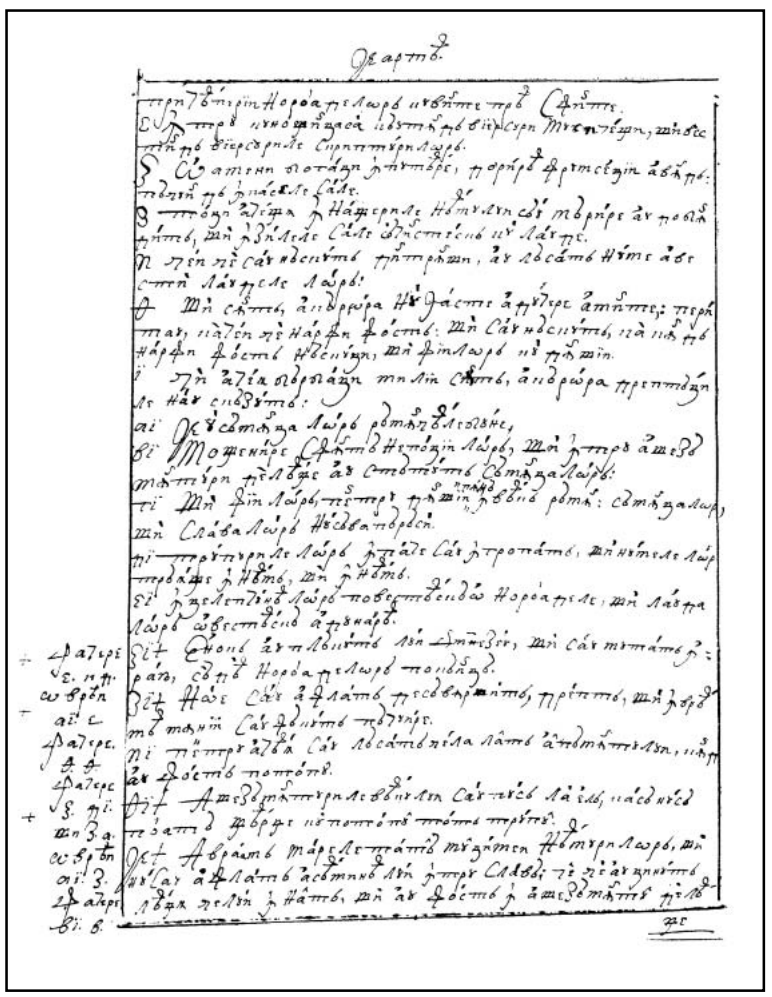

298v

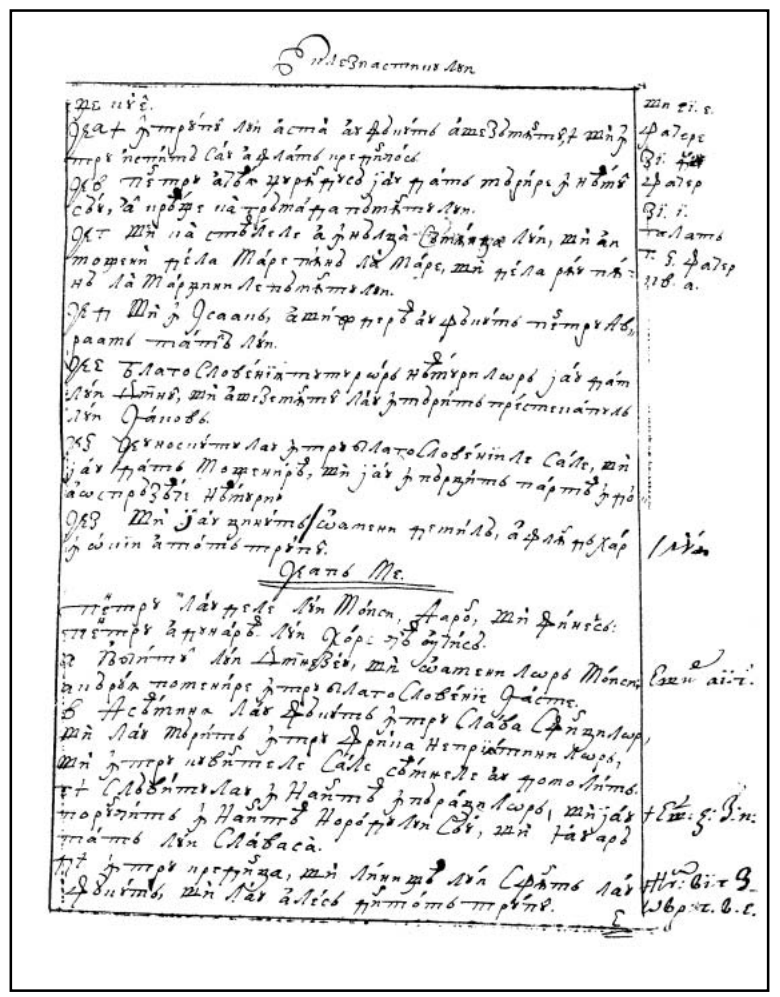

299r

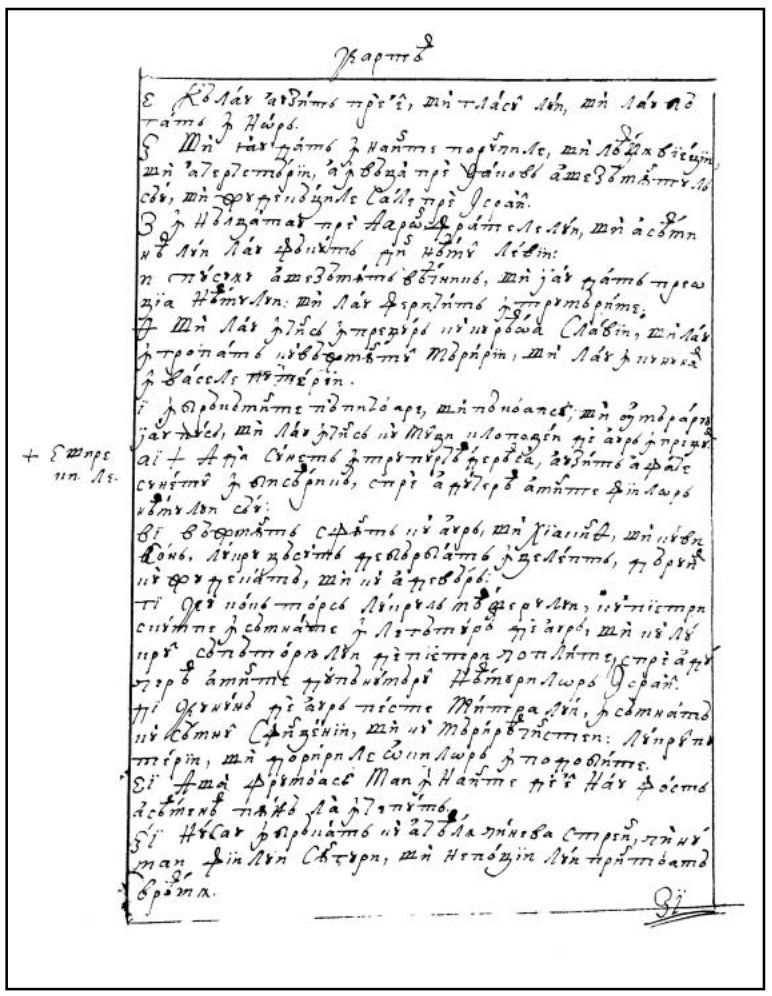

299v

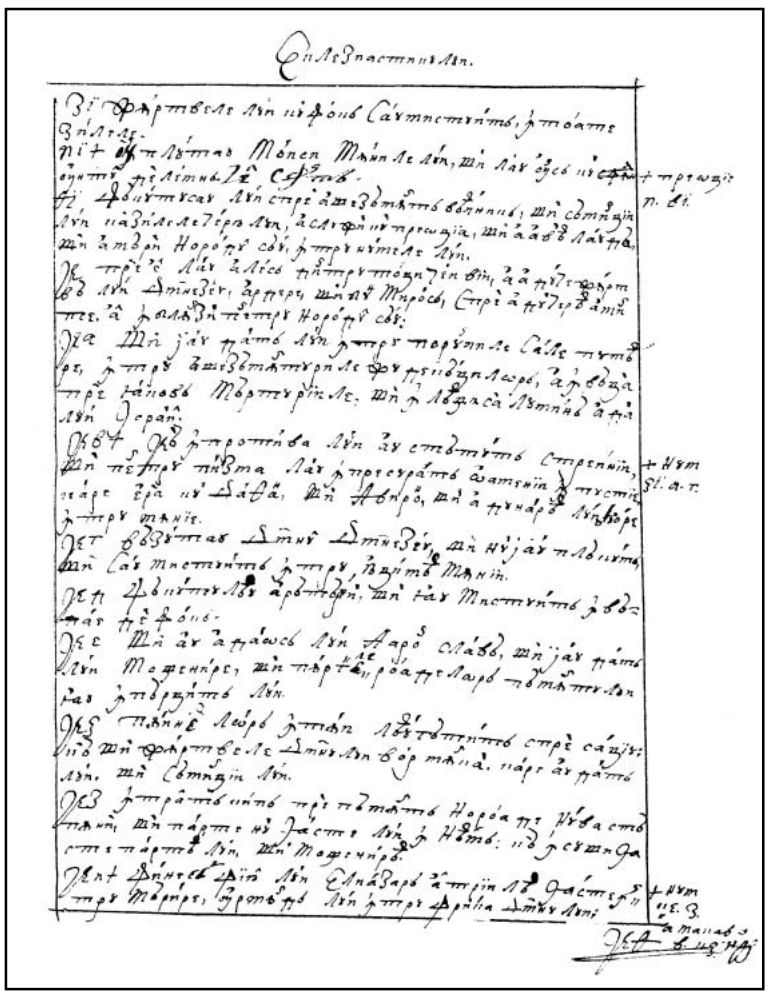

300r

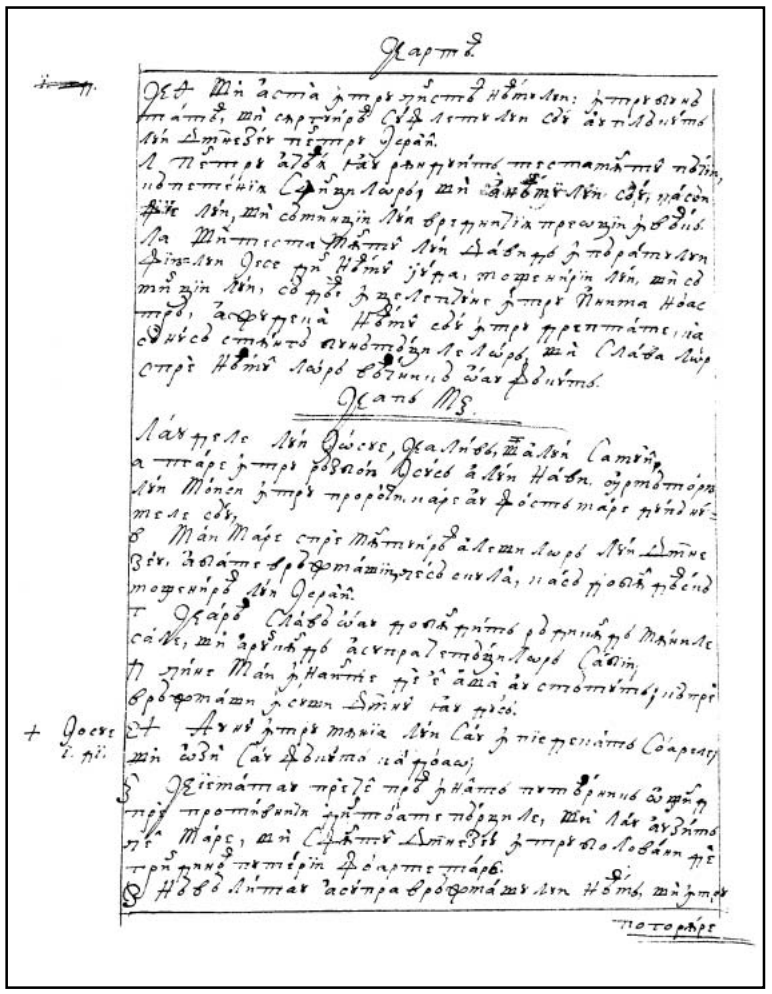

300v

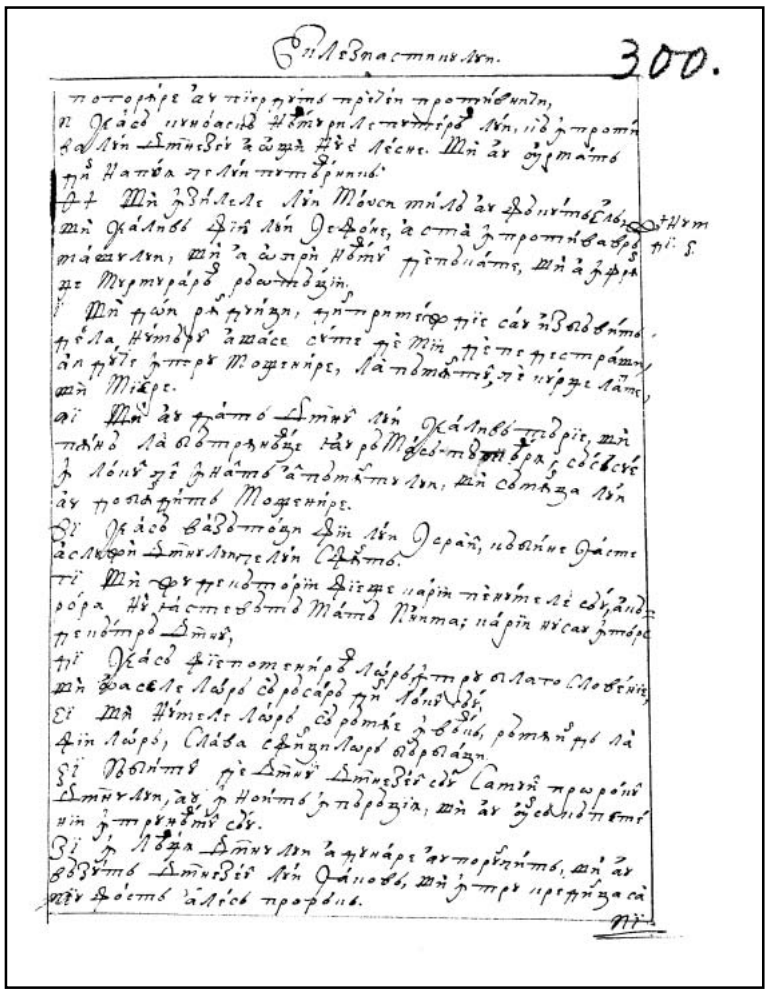

301r

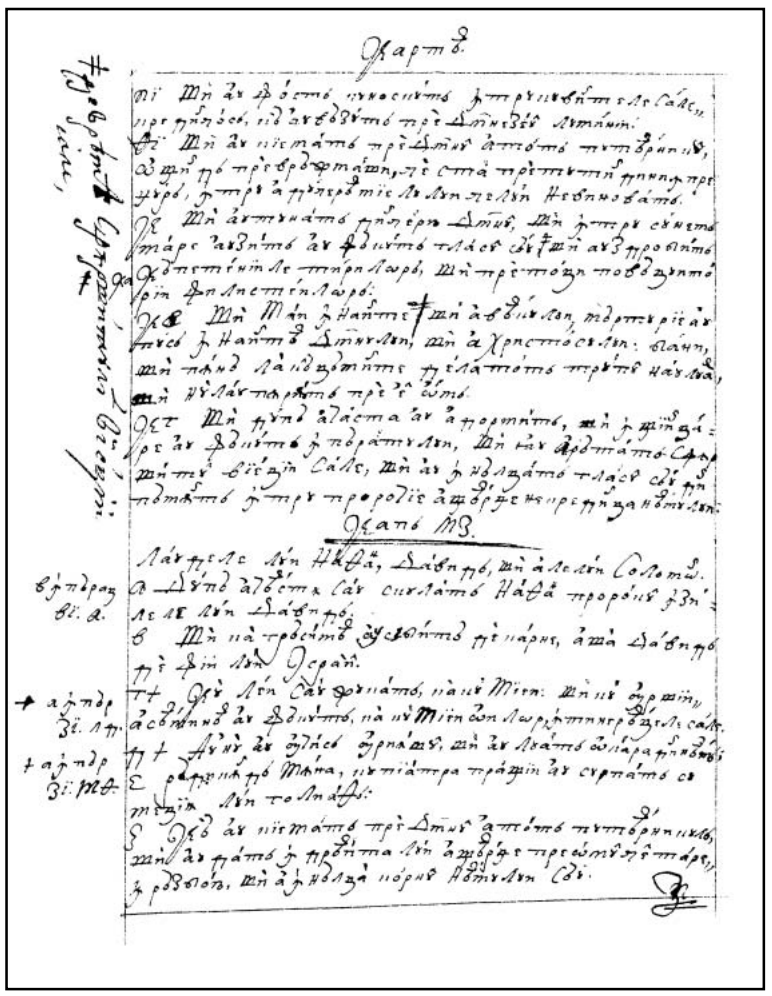

301v

302r

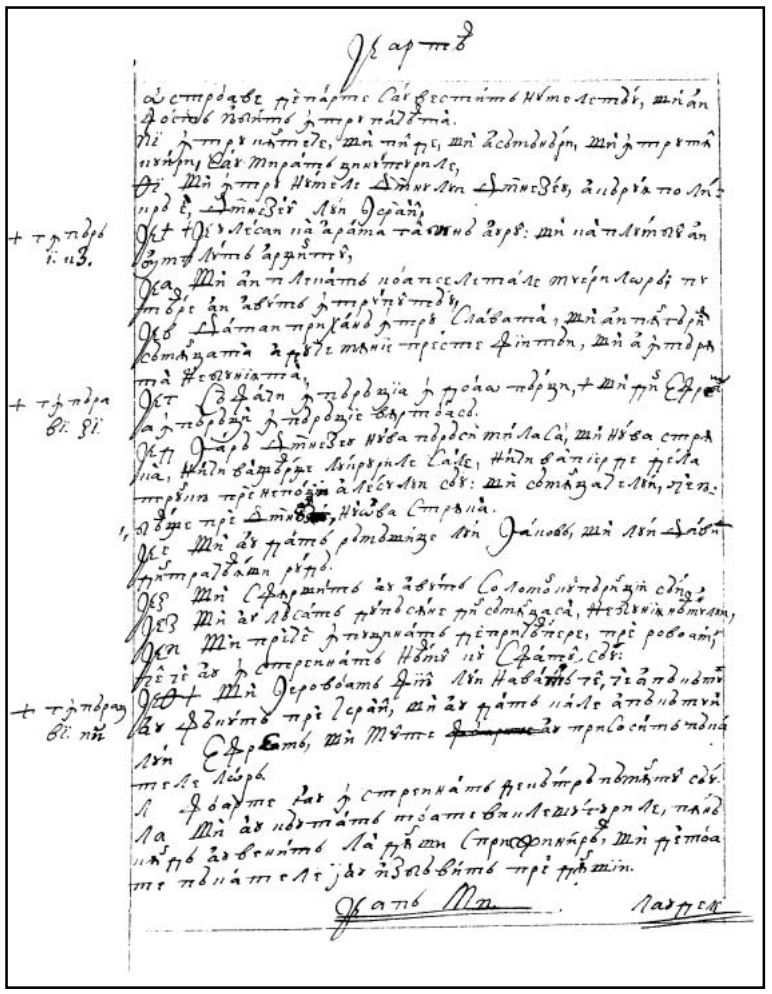

302v

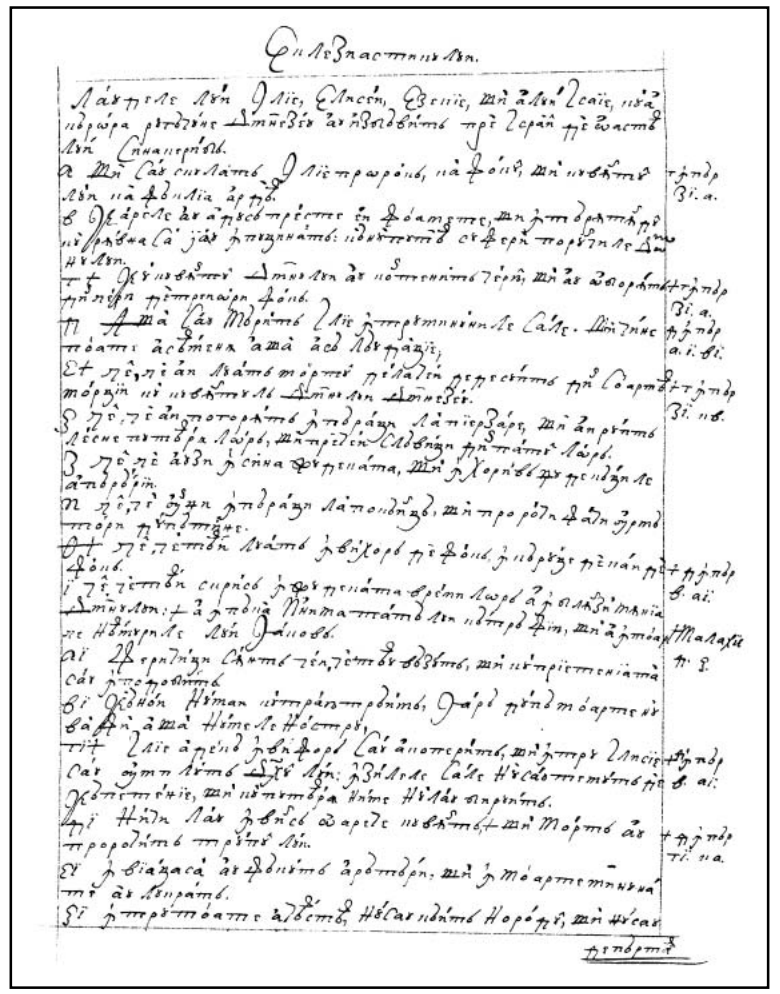

303r

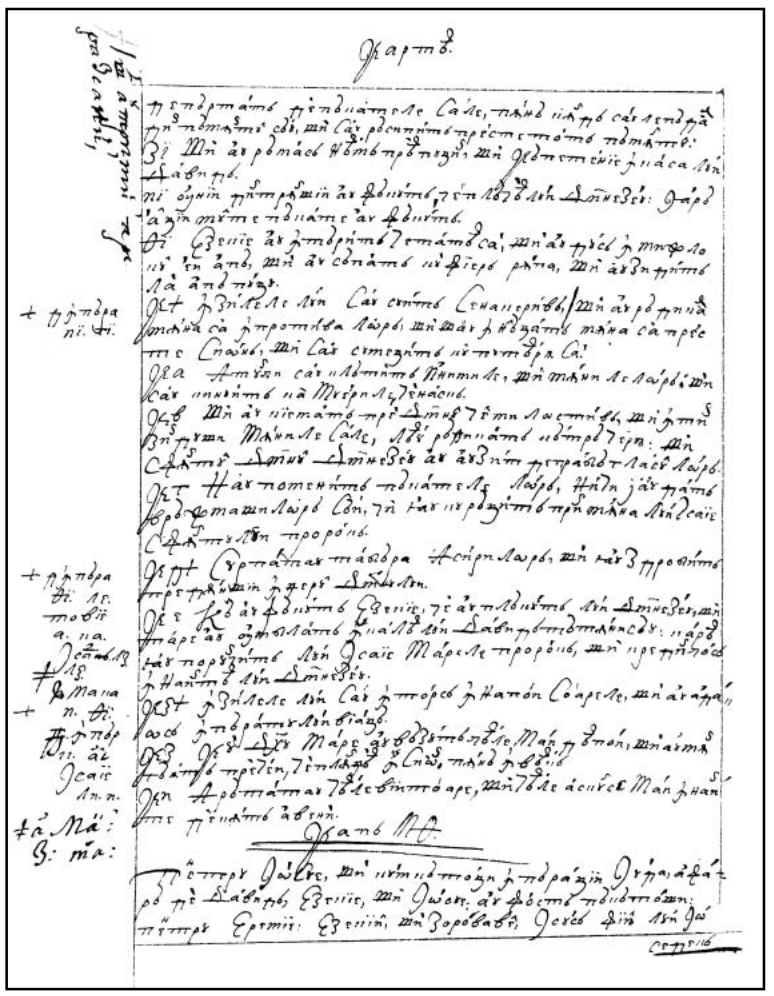

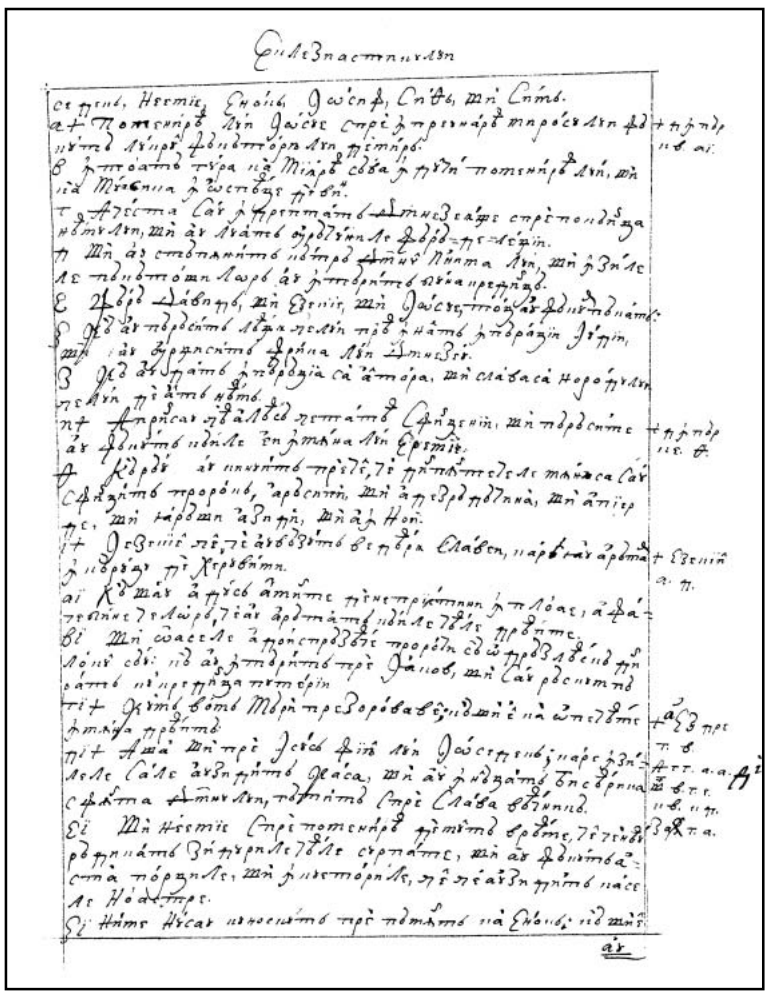

303v 304r

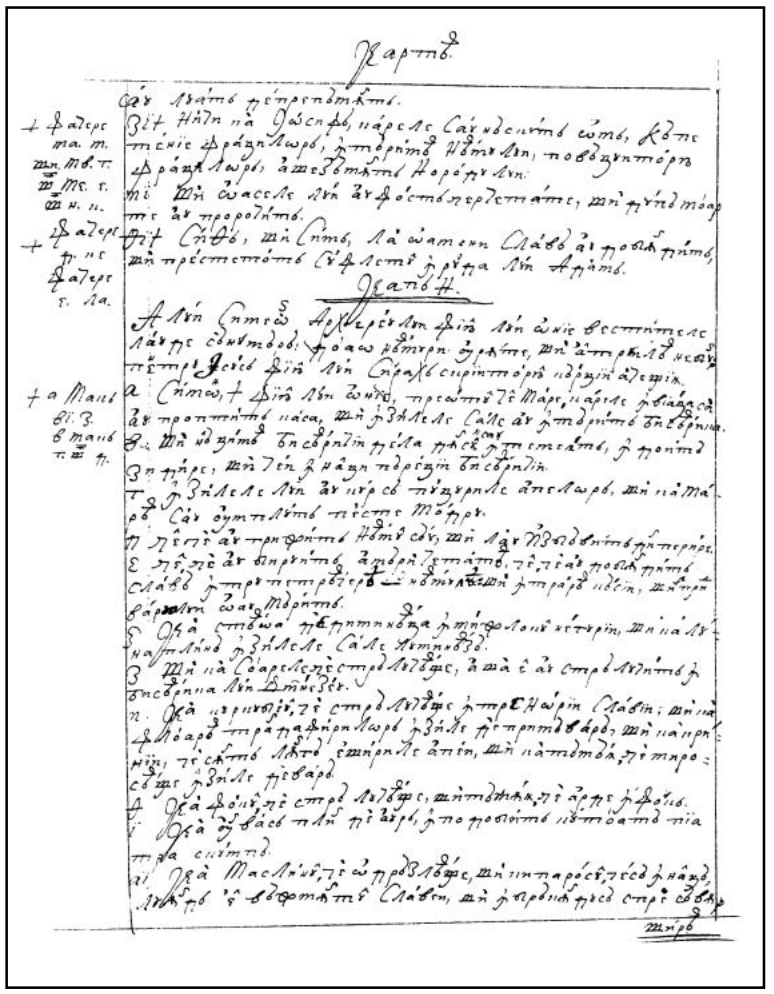

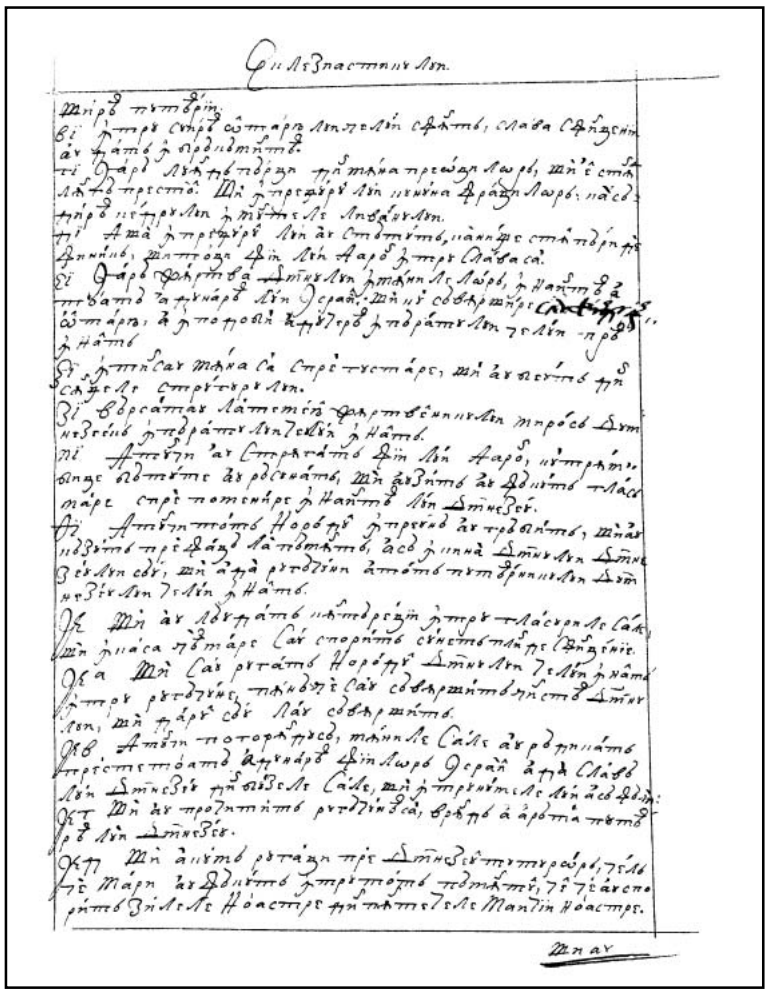

304v 305r

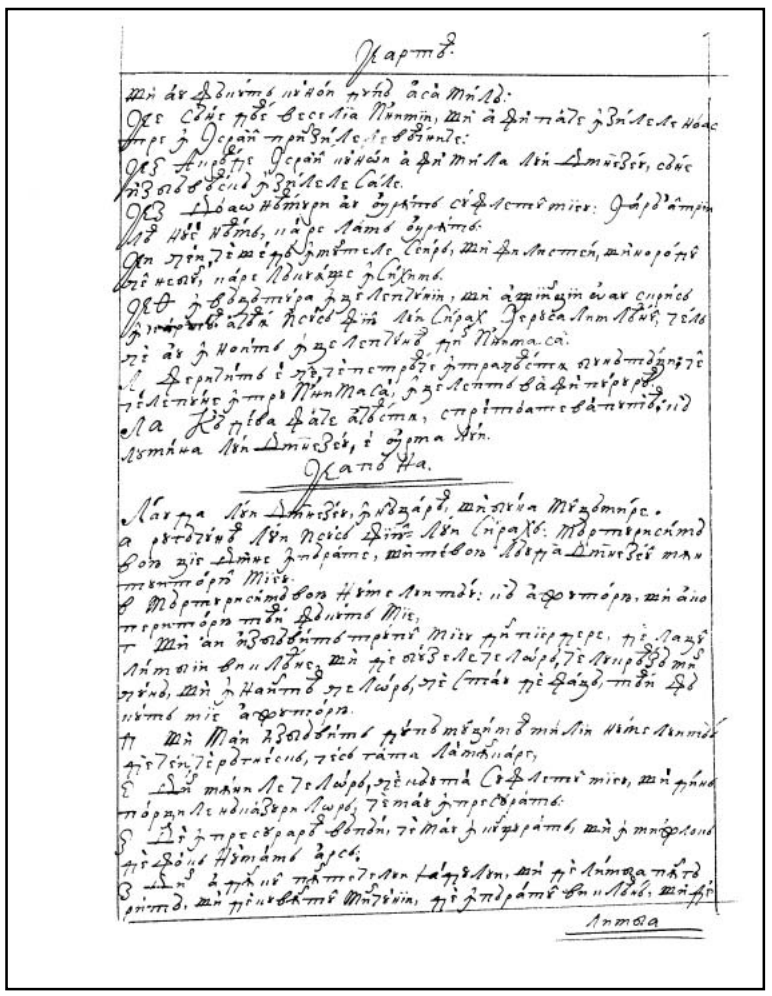

305v

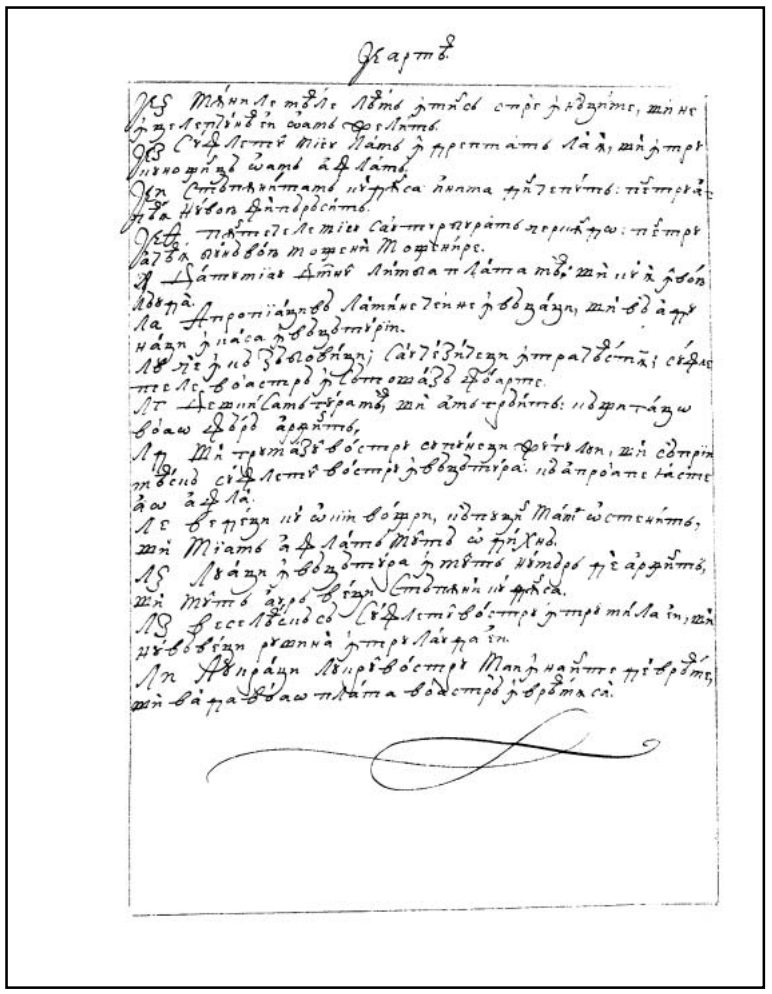

306v

307r

PROROCIIA LUI ISAIE

Cap 1

Vreamea în carea au prorocit Isaie preste Iuda şi Ierusalim, carea pentru nemulţămirea sa şi alte răotăţi, cu tot fealiul de bătaie de la Dumnezeu lovită, nu s-au întors către el; pentru aceaea, zice că i să apropie foarte grea mişelătatea pustiirii. Jârtvele şi praznicile ei să leapădă şi ce trebuie să facă ca iarăş de la Dumnezeu cu milă să să priimească. Iarăşi pentru scădearea de la putearea dintâiu, spre multe păcate grea izbândă şi cea mai de pre urmă a ei viitoarea izbăvire şi întoarcerea spre mai fericită stare proroceaşte.

1. Vedearea lui Isaie, fiiului Amos, carea au văzut preste Iuda şi preste Ierusalim, în zilele lui Ozie, Ioathan, Ahas şi Iezechie, împăraţilor Iudei.
2. Ascultaţi, ceriuri, şi ia în urechi, păminte, că Domnul au grăit: „Fii am crescut şi i-am înălţat, iară ei M-au urgisit.
3. Cunoscut-au boul pre stăpânul său şi asinul iaslea domnului său, iară Israil nu M-au cunoscut şi norodul Mieu n-au înţeles”.
4. Amar neamului păcătos, norodului cu grea nedreptate, sămînţiii vicleane, fiilor spurcaţ! Părăsit-au pre Domnul, blăstămat-au pre sfântul lui Israil, astreinatu-s-au înapoi.
5. Preste ce vă voiu lovi mai mult, cei ce adaogeţi treacere de leage? Tot capul, lânced şi tot trupul, măhnit.
6. De la talpa piciorului până la creaştetul capului nu iaste într-însul sânătate; buba şi vânătarea şi rana înflată nu-i legată împrejur, nici grijită cu leac, nici stâmpărată cu untdelemn.

307v 7. *Pământul vostru, pustiiu, cetăţile voastre, | aprinse cu foc, ţara voastră înaintea voastră streinii o îmbucă şi să va pustii ca întru jefuirea de vrăjmaşi. *Jos 5, 7.

8. Şi să va părăsi fata Sionului ca umbrariul în vie şi ca coliba în pepenişte şi ca cetatea ce să jefuiaşte.

9. *De nu ne-ar fi lăsat noao Domnul oastelor sământă, **ca Sodoma am fi fost şi ca Gomora aseaminea am fi. *Râm. 9, 29. **Facere 19, 24.

10. Ascultaţi cuvântul Domnului, căpeteniile sodomleanilor, luaţi în urechi leagea Dumnezeului nostru, norodul Gomorii!

11. „La ce Mie mulţime jârtvelor voastre – zice Domnul – plin sânt, arderile de berbeci şi untura celor grase şi sângele berbecilor şi al meilor şi al ţapilor n-am vrut. Irim. 6, 20. Amos 5, 22.

12. Când veţi veni înaintea Mea, cine au cercat aceastea din mânile voastre, ca să umblaţi în curţile Meale?

13. Nu aduceţi mai mult jârtvă în zădar! Tămâia urăciune e mie, înoirile şi sâmbăta şi cealeaalalte praznice nu le voiu suferi. Nedreapte sânt adunările voastre!

14. Lunile voastre ceale noao şi praznicile voastre le-au urât sufletul Mieu, făcutu-s-au Mie greale, ostenit-am răbdând.

15. Şi când veţi întinde mânile voastre, voiu întoarce ochii Miei de la voi; şi când veţi
*Jos 59, 3. înmulţi rugăciunea, nu voiu asculta, *că mânile voastre sânt pline de sânge.
*1 Petru 3, 11. 16. *Spălaţi-vă, curăţiţi-vă, depărtaţi răotatea cugetelor voastre de la ochii Miei; încetaţi
a lucra îndărăvnic!
17. Învăţaţi-vă a face bine, căutaţi judeca||ta, ajutaţi celui năpăstuit, judecaţi săracului, 308r
apăraţi văduva!
18. Şi veniţi şi Mă vădiţi, zice Domnul. De vor fi păcatele voastre ca negreala, ca zăpada
să vor albi; şi de vor fi roşii ca viermuleţul, ca lâna albe vor fi.
19. De veţi vrea şi Mă veţi asculta, bunătăţile pământului veţi mânca.
20. Iară de nu veţi vrea şi spre mânie Mă veţi întărâta, sabia vă va mânca pre voi", că
gura Domnului au grăit.
21. Cum s-au făcut curvă cetatea cea credincioasă, plină de judecată? Dreptatea au lăcuit
într-însa, iară acum, cei ucigaşi de oameni!
22. Argintul tău s-au întors în zgură, vinul tău e mestecat cu apă.
23. Căpeteniile tale necredincioasă, soţi furilor; toţi iubesc darurile, urmează răsplătiri;
*Irim. 5, 28. *săracului nu judecă şi pricina văduvei nu întră la dânşii.
24. Pentru aceasta zice Domnul, Dumnezeul oastelor cel tare a lui Israil: „Hei, mângăia-Mă-voiu
preste vrăjmaşii Miei şi Mă voiu izbândi de nepriiatinii Miei.
25. Şi voiu întoarce mâna Mea către tine şi voiu lămuri spre curat zgura ta şi voiu depărta
tot cositoriul tău.
26. Şi voiu întoarce judecătorii tăi precum au fost mai nainte şi sfetnicii tăi ca de demult.
După aceastea te voiu chema cetatea celui drept, cetate credincioasă.
27. Sionul întru judecată să va răscumpăra şi o vor întoarce întru dreptate".
28. Şi va zdrobi pre cei fără de leage şi pre pă|cătoşi deodată, şi cei ce-au părăsit pre 308v
Domnul să vor mistui.
29. Că să vor ruşina de idolii cărora le-au jârtvit şi vă veţi ruşina de grădinile care le-aţ fost ales,
30. Când veţ fi ca stăjeriul ce-i pică foile şi ca grădina fără apă.
31. Şi va fi tăria voastră ca pozderia câlţilor şi lucrul vostru, ca scânteia; şi să vor aprinde
amândouo împreună şi nu va fi cine să stângă.

Cap 2

La muntele casii Domnului vor cugeta toate neamurile şi din Sion va ieşi leagea, nici să va mai năcăji cu războiu. Iară casa lui Iacov pentru închinarea idolilor, pentru lăcomie şi pentru alte răotăţi să va lepăda. Cei trufaşi să vor smeri şi sângur Domnul Să va înălţa.

1. uvântul carele au văzut Isaie, fiiul lui Amos, preste Iuda şi Ierusalim.
*Mih. 4, 1. 2. *Şi va fi în zilele ceale mai de pre urmă gătit muntele casii Domnului în vârful
munţilor şi să va rădica preste ceriuri şi vor curge la el toate limbile.
3. Şi să vor duce noroade multe şi vor zice: „Veniţi şi să ne suim la muntele Domnului
şi la casa Dumnezeului Iacov şi ne va învăţa căile Sale şi vom umbla în cărările Lui". Că
din Sion va ieşi leagea şi cuvântul Domnului din Ierusalim.
4. Şi va judeca limbi şi va vădi noroade multe şi vor face sabiile sale fiară de plug şi
suliţele sale seaceri; nu va rădica neam împrotiva neamului sabie, nici să vor mai deprinde
spre războiu. ||
5. Casa lui Iacov, veniţi şi să umblăm întru lumina Domnului! 309r
6. Că ai lepădat pre norodul tău, casa lui Iacov, că s-au umplut ca oarecând, şi găcitori
au avut ca filisteii, şi de copii streini s-au lipit.
7. Umplutu-s-au pământul de argint şi de aur şi nu iaste sfârşit comoarălor ei.
8. Şi s-au umplut pământul ei de cai şi nenumărate sânt căruţele ei; şi s-au umplut
pământul ei de idoli, lucrului mânilor sale s-au închinat, celui ce au făcut deagetele lor.
9. Şi s-au plecat omul şi s-au smerit bărbatul; nu, dară, le lăsa lor.
10. Întră în piatră şi te ascunde în groapa pământului de către faţa temerii Domnului şi
de slava mărimei Lui.
11. Ochii cei înalţi ai omului s-au smerit şi să va pleca nălţimea oamenilor şi Să va înălţa
singur Domnul în zioa aceaea.
12. Că zioa Domnului oastelor, preste tot cel trufaşu şi înalt şi preste tot cel mândru; şi
să va smeri.
13. Şi preste toţi chedrii Livanului cei înalţi şi rădicaţi şi preste toţi stăjarii Vasanului.

14. Şi preste toţi munţii cei înalţi şi preste toate dealurile ceale rădicate.
15. Şi preste tot turnul înalt şi preste tot zidul întărit.
16. Şi preste toate corăbiile Tharsisului şi preste tot ce e frumos la vedeare.
17. Şi să va pleca înălţimea oamenilor şi să va smeri nălţimea bărbaţilor. Şi să va rădica singur Domnul în zioa aceaea. |
309v 18. Şi idolii de tot să vor zdrobi.
19. *Şi vor întra în peşterile pietrilor şi în crepăturile pământului de faţa groazei Domnului şi de slava mărimii Lui, când Să va scula a lovi pământul. *Ozie 10, 8. Luca 23, 30.
20. În zioa aceaea va lepăda omul idolii cei de argintul său şi bozii cei de aurul său, carii-ş făcusă să li să închine cârtiţele şi liliecii. Apoc. 6, 16.
21. Şi va întra în crepăturile pietrilor şi în peşterile bolovanilor, de la faţa groazii Domnului şi de slava mărimii Lui, când Să va scula a lovi pământul.
22. Încetaţi, dară, de la omul a căruia duhul în narile lui iaste! Că înalt s-au socotit a fi acela.

Cap 3

Viitoarea jidovilor, pentru păcatelor sale, pedeapsa cea grea şi pustiirea, şi a copiilor şi a celor muierateci stăpânirea. Păcatele celor mai mari le vădeaşte, şi trufiia şi neînfrânarea poftei featelor Sionului spre ocară a să întoarce, proroceaşte.

1 Că iată, Stăpânitoriul, Domnul oastelor, va lua de la Ierusalim şi de la Iuda pre cel putearnic şi tare, toată vârtutea pânii şi toată vârtutea apei,
2 Pre cel tare şi pre omul ostaşu, judecătoriul şi prorocul şi găcitoriul şi bătrânul,
3. Căpetenie despre cinzeaci, pre cel cinstit la faţă şi pre sfeatnic şi pre cel înţelept dintre meaşterii de lemn şi pre cel priceput de vorbă tăinuită.
4. Şi voiu da pruncii căpetenii lor, şi cei muierateci îi vor stăpâni.
310r 5. Şi va năvăli norodul, bărbat la bărbat şi fie| |ştecarele la aproapele său, gâlcevi-va copilul împrotiva celui bătrân şi cel prost împrotiva celui cinstit.
6. Că va lua omul pre fratele său, pre caznicul tătâni-său: „Vejmânt ai, căpetenie ne fii, iară cădearea aceasta, supt mâna ta”.
7. Răspunde-va în zioa aceaea, zicând: „Nu sânt doftor, şi în casa mea nu iaste pâne, nici vejmânt; să nu mă rânduiţi căpetenie norodului!”
8. Că au căzut Ierusalimul şi Iuda, împreună au căzut, că limba lor şi aflările lor împrotiva Domnului, ca să întărâte ochii mărimii Lui.
9. Cunoştinta feaţii lor le-au răspuns lor şi păcatul său ca Sodoma l-au vestit, nici l-au ascuns. Amar sufletului lor, că li s-au întors ceale reale.
10. Ziceţi dreptului că bine, că roada meşteşugirilor sale va mânca.
11. Amar celui necredincios spre rău, că răsplătirea mânilor lui va fi lui!
12. Pre norodul Mieu trăsorii săi i-au jefuit. Norodul Mieu, cei ce te fericesc, aceia te înceluiesc şi calea paşilor tăi o răsipesc.
13. Stă la judecată Domnul şi stă a judeca noroadele.
14. Domnul la judecată va veni cu bătrânii norodului Său şi cu căpeteniile lui: „Că voi aţi păscut viia şi jaful săracului în casa voastră iaste.
15. Pentru ce zdrobiţi norodul Mieu şi feaţele săracilor dinpreună le măcinaţi?” zice Domnul, Dumnezeul oastelor.
16. Şi au zis Domnul: „Pentru că s-au văznăsit featele Sionului şi au umblat cu grumazul
310v întins şi după clipelele ochilor să ducea şi pleznea cu mâ|nile, umbla cu picioarele sale şi cu paşu togmit păşea”.
17. Pleşuit-au Domnul creaştetul featelor Sionului şi Domnul cosiţa lor o va goli.
18. În zioa aceaea va lua Domnul podoaba încălţămintelor şi spilcele;
19. Şi lanţurile de aur şi mărgealele şi covrigii de aur şi mitrele;
20. Şi acelea şi şolovarii şi linişorii şi mirositoarele şi cerceii;
21. Şi inealele şi pietrile scumpe ce spânzură din frunte;
22. Şi schimburile şi plaştele şi covoarăle şi acelea;
23. Şi oglindele şi jolgiurile şi ceapsele şi haina cea supţire.
24. Şi va fi pentru miros dulce putoare, şi pentru brâu funişoară, şi pentru părul încreţit pleaşe, şi pentru teptariu târsână.
25. Şi cei mai frumoşi ai tăi oameni de sabie vor cădea şi cei tari ai tăi, în războiu.
26. Şi să vor măhni şi vor plânge porţile ei şi pustie pre pământ va şedea.

Cap 4

Şeapte muieri un bărbat cerând. Odrasla nu lui să va înălţa. Şi rămăşiţele lui Israil, spălându-i-să grozăviile, să vor mântui şi cu mare sprijină şi fericire să vor dărui.

1. Şi vor apuca şapte muieri un bărbat în zioa aceaea, zicând: „Pâinea noastră vom mânca şi cu vejmintele noastre ne vom acoperi, numai să să cheme numele tău preste noi; ia ocara noastră!” ||
2. În zioa aceaea va fi odrazla Domnului întru mărime şi slavă şi rodul pământului înalt 311r şi bucurie celor ce vor fi mântuiţi dintru Israil.
3. Şi va fi tot cel ce va fi rămas în Sion şi rămăşiţe în Ierusalim; sfânt să va chema tot care-i scris în viaţă în Ierusalim.
4. De va spăla Domnul grozăviile featelor Sionului şi sângele Ierusalimului va spăla din mijlocul ei în duhul judecăţii şi duhul arderii.
5. Şi va zidi Domnul preste tot locul muntelui Sionului, şi unde s-au chemat nor zioa şi fum şi strălucirea de foc arzând noaptea, că preste toată slava, acoperire.
6. Şi cortul va fi spre umbrariul zilii de căldură şi spre apărare şi spre ascunderea de vifor şi de ploaie.

Cap 5

Supt pilda viii neroditoare ce s-au dat spre jaf, proroceaşte judecata şi părăsirea jidovilor, şi păcatele lor să numără. Lăcomiia în aducerea moşiilor, beţiia şi hula ştiinţii de Dumnezeu. Lăţimea iadului. Smerirea trufaşilor şi înălţarea lui Dumnezeu şi fericirea drepţilor şi amar a multe fealiuri de păcate să vesteaşte şi sămn întru neamuri a rădica împrotiva jidovilor.

*Irim. 2, 21. Math. 21, 32.

1. Cânta-voiu iubitului mieu cântecul unchiului mieu, al viii sale. *Viia s-au făcut iubitului mieu în cornu fiiului untului-de-lemn.
2. Şi o au îngrădit şi pietrile le-au ales dintr-însa şi o au sădit aleasă şi au zidit turn în mijlocul ei şi teasc au făcut într-însa şi au aşteptat să facă struguri, şi au făcut struguri sălbateci. |
3. Acum, dară, lăcuitorii Ierusalimului şi bărbaţii Iudei, judecaţi între mine şi între viia mea. 311v
4. Ce iaste ce au trebuit să mai fac viii meale şi nu i-am făcut? Au căci am aşteptat să facă struguri şi au făcut struguri sălbateci?
5. Şi acum vă voiu arăta ce voiu face eu viii meale: lua-voiu gardul ei şi va fi spre răpire, răsipi-voiu gardul ei şi va fi spre călcare.
6. Şi o voiu pune pustie; nu să va tăia şi nu să va săpa şi să vor sui tufe şi spini şi norilor voiu porunci să nu ploaie preste ea povoiu.
7. Că viia Domnului oastelor iaste casa lui Israil şi omul Iudei, odrazla ei iubită. Şi am aşteptat să facă judecată şi iată nedreptatea; şi am aşteptat dreptatea şi iată strigare.
8. Amar celor ce împreunaţi casă la casă şi ţarină cătră ţarină apropiiaţi, până la hotarul locului! Au doară veţi lăcui voi sânguri în mijlocul pământului?
9. În urechile meale sânt aceastea, zice Domnul oastelor. De nu, să vor pustii case multe, mari şi frumoase, fără lăcuitoriu.
10. Că zeace părechi de vii vor face o plosculiţă şi treizeaci de măsuri de sămânţă vor face trii măsuri.
11. Amar celor ce vă sculaţi dimineaţă a urma beţiii şi a bea până sara, ca să vă opăriţi de vin!
12. Alăuta, cobza, timpanul şi fluierele şi vinul în ospeaţele voastre, şi lucrul Domnului nu-l băgaţi în samă, nici lucrurile mânilor Lui le socotiţi.
13. Pentru aceaea rob s-au dus norodul mieu, că n-au avut ştiinţă şi cinstiţii lui au perit de foamete şi mulţimea lui s-au uscat de seate. ||
14. Pentru aceaea ş-au lăţit iadul sufletul său şi ş-au deşchis gura fără nici un hotar. Şi 312r să vor pogorî cei mari ai lui şi norodul lui şi cei înalţi şi slăviţii lui la el.
15. Şi să va pleca omul şi să va zmeri bărbatul şi ochii celor înalţi să vor apăsa.
16. Şi să va înălţa Domnul oastelor întru judecată şi Dumnezeul cel sfânt să va sfinţi întru dreptate.
17. Şi să vor paşte mieii după rândul său şi ceale pustii spre rodiri întoarse nimearnicii le vor mânca.

18. Amar celor ce trageţi nedreptatea în funile deşertăciunii şi ca o legătură de iră, păcatul!
19. Cei ce ziceţi: „Grăbească şi curând vie lucrul lui, să vedem şi să să apropie şi să vie sfatul sfântului lui Israil şi vom şti!”
20. Amar celor ce ziceţi răul bine şi binele rău, puind întunearecul lumină şi lumina întunearec, puind amarul spre dulce şi dulcele spre amar!
21. *Amar celor ce sânteţi înţelepţi în ochii voştri şi înaintea voastră pricepuţi! * Pil. 3, 7.
22. Amar celor ce sânteţi putearnici a bea vin şi bărbaţi tari a mesteca beţia! Râm. 12, 16.
23. Cei ce îndreptaţi pre cel necredincios pentru daruri şi dreptatea dreptului o luaţi de la el,
24. Pentru aceasta, precum îmbucă feştila limba focului şi căldura văpăii o arde, aşa rădăcina lor ca pozdăriia va fi şi odrazla lor ca pravul să va sui, că au lepădat leagea Domnului oastelor şi graiul sfântului Israil l-au suduit.
25. Pentru aceaea s-au mâniiat iuţimea Domnului preste norodul Său şi au întins mâna Sa preste el şi l-au lovit. Şi s-au turburat mulţi şi s-au făcut mortăciunile lor ca gunoiul
312v în mijlocul uliţelor. | Întru toate aceastea nu s-au întors iuţimea Lui, ci încă mâna Lui întinsă ieste.
26. Şi va rădica sămn întru neamuri departe şi va şuiera cătră el din marginile pământului, şi iată, sârguinţă degrabă va veni.
27. Nu e slăbind, nici ostenindu-să într-însul, nu va dormita, nici va dormi, nici să va dezlega brâul coapselor lui, nici să va rumpe cureaoa încălţămintelor lui.
28. Săgeţile lui sânt ascuţite şi toate arcele lui întinse; copitele cailor lui, ca creaminea şi roţile lui, ca pornirea de vifor.
29. Răgnirea lui ca de leu, răgni-va ca puii de lei şi va scârşni şi va ţinea prada. Şi va îmbrăţişa şi nu va fi cine să scoaţă.
30. Şi va răsuna preste el în zioa aceaea ca sunetul mării. Uita-ne-vom pre pământ şi, iată, întunearecul năcazului. Şi lumina s-au întunecat întru ceaţa lui.

Cap 6

Isaie, văzând mărimea Domnului, să osindeaşte pre sineş, căci au tăcut; ci curăţindu-şi buzele, să dă spre propoveduire. Să vesteaşte că să va orbi norodul până la pustiirea cetăţilor Iudei şi acei ce rămăsease; viitoarea mântuire.

1. În anul în carele au murit împăratul Ozie, văzut-am pre Domnul şezând pre scaun înalt şi rădicat; şi cealea ce era supt el umplea bisearica.
2. Serafimi sta preste El, şase arepi unuie şi şease arepi altuia; cu doao acoperea faţa lui şi cu doao acoperea picioarele lui şi cu doao zbura.
3. Şi strâga altul cătră altul şi zicea: *„Sfânt, sfânt, sfânt e Domnul, Dumnezeul oastelor, *Apoc. 4, 8.
plin e tot pământul de mărirea Lui!”
313r 4. Şi s-au clătit pragul ţiţinilor de glasul || celui ce strâga şi casa s-au umplut de fum.
5. Şi am zis: „Amar mie, căci am tăcut. Că om pângărit cu buzele sânt eu şi în mijloc de norod ce are buze pângărite lăcuiesc eu şi pre împăratul, Domnul oastelor, L-am văzut cu ochii miei”.
6. Şi au zburat la mine unul dintre serafimi şi în mâna lui era cărbune carele cu cleaştele îl luase din oltar.
7. Şi au atins gura mea şi au zis: „Iată, au atins acesta buzele tale şi să va lua nedreptatea ta şi păcatul tău să va curăţi”.
8. Şi am auzit glasul Domnului ce zicea: „Pre cine voiu trimite? Şi cine va mearge noao?” Şi am zis: „Iată, eu, trimite-mă!”
9. *Şi au zis: „Mergi şi zi norodului acestuia: «Auziţi cei ce auziţi şi să nu înţeleageţi şi *Math. 13, 14.
vedeţi vedearea şi să nu cunoaşteţi». Marc. 4, 12 [10].
10. Orbeaşte inima norodului acestuia şi urechile lui le îngreoiază şi ochii lui îi închide, Luc. 8, 10 [12].
ca nu cumva să vază cu ochii săi şi să auză şi cu inima sa să înţeleagă şi să să întoarcă şi Ioa. 12, 40.
să-l vindec”. Fap. 28, 26.
11. Şi am zis: „Până când, Doamne?” Şi au zis: „Până când să vor slobozi cetăţile fără Râm. 11, 8.
lăcuitoriu şi casele fără om şi pământul să va lăsa pustiiu”.
12. Şi va depărta Domnul pre oameni şi să va înmulţi ceaea ce rămăsease în mijlocul pământului.
13. Şi încă într-însa zăciuirea; şi să va întoarce şi va fi spre arătare, ca terevinthul şi ca stăjarul ce-şi întinde ramurile; sământă sfântă va fi aceasta carea va sta într-însa.

Cap 7

Conocită fiind de asirii şi de israililteani Ierusalimul, Isaie proroceaşte că nu o vor birui şi dă necuratului Ohaz sămn de mântuire o fecioară ce va naşte fiiu, a căruia nume Iemanuil; şi proroceaşte pustiirea lui Israil şi cel prea greu al Iudii năcaz şi pustiire. |

4 Împăr. 16, 5. 1. Şi au fost în zilele lui Ahazu, fiiului Ioathan, fiiului Ozie, împăratului Iudei, s-au 313v
suit Rasin, împăratul Siriii şi Fachel, fiiul Romeliii, împăratul lui Israil, în Ierusalim, a oşti împrotiva ei; şi nu o au putut birui.

2. Şi au vestit casei lui David, zicând: „Odihnitu-s-au Siria preste Efrem". Şi s-au clătit inima ei şi inima norodului ei precum să clătesc leamnele dumbrăvilor de faţa vântului.

3. Şi au zis Domnul cătră Isaiia: „Ieşi întru-ntâmpinarea lui Ahaz, tu şi cel rămas, Iasuv, fiiul tău, la sfârşitul ducerii apei scăldătoarei ceii din sus, în calea ţarinii nălbitoriului.

4. Şi vei zice cătră dânsul: «Vezi să taci; nu te teame şi inima ta să nu să înfricoşaze de doao coade de tăciunii aceştia ce afumegă întru mâniia iuţimii lui Rasin, împăratului Siriii, şi a fiiului Romelie.

5. Pentru că sfat au făcut împrotiva ta Siriia, spre răotatea lui Efrem, şi fiiul Romeliii, zicând:

6. 'Să ne suim la Iuda şi să-l deşteptăm şi să-l zmulgem cătră noi şi să punem împărat în mijlocul lui pre fiiul lui Taveil'».

7. Aceaste zice Domnul Dumnezeu: «Nu va sta şi nu va fi aceasta,

8. Ci capul Siriii, Damascul, şi capul Damascului, Rasin. Şi încă şasezeaci şi cinci de ani, şi va înceta Efrem a fi norod.

9. Şi capul lui Efrem, Samaria, şi capul Samariii, fiiul Romeliii. De nu veţi creade, nu veţ rămânea»".

10. Şi au adaos Domnul a grăi cătră Ahaz, zicând:

11. „Ceare ţie sămn de la Domnul, Dumnezeul tău, în adâncul iadului sau spre înălţime, sus!"

12. Şi au zis Ahaz: „Nu voiu ceare şi nu voiu ispiti pre Domnul". ||

13. Şi au zis: „Auziţi, dară, casa lui David, au doară puţin vă iaste voao a fi grei oamenilor, 314r
căci grei sânteţi şi Dumnezeului mieu?

*Math. 1, 23. Luc. 1, 31. 14. Pentru aceasta însuşi Domnul va da voao sămn: *Iată, o fecioară va zămisli şi va naşte fiiu şi să va chema numele lui Emanuil.

15. Unt şi miere va mânca, să ştie a urgisi răul şi a aleage binele.

16. Că mai nainte de-a şti pruncul a urgisi răul şi a aleage binele, să va părăsi pământul, pentru care tu te temi, de la faţa a doi împăraţii săi.

17. Aduce-va Domnul preste tine şi preste norodul tău şi preste casa tătâni-tău zile carele n-au venit de la zilele deschilinirii lui Efrem de Iuda cu împăratul asiriilor.

18. Şi va fi în zioa aceaea, va şuiera Domnul muştii carea iaste în marginea râurilor Eghiptului şi albinei carea iaste în pământul asiriienilor.

19. Şi vor veni şi vor descăleca toate în răpegiunile văilor şi în crepăturile pietrilor şi în tot tufariul şi în toate găurile.

20. În zioa aceaea va rade Domnul cu briciu togmit, întru cei ce sânt peste râu, întru împăratul asiriilor, capul şi părul picioarelor şi barba toată.

21. Şi va fi în zioa aceaea, hrăni-va omul o vacă de boi şi doao oi.

22. Şi pentru prisosinţa laptelui va mânca unt, că unt şi miiare va mânca tot cel ce va fi rămas în mijlocul pământului.

23. Şi va fi în zioa aceaea tot locul, unde vor fi o mie de viţe, cu o mie de arginţi, spre spini şi spre tufe vor fi.

24. Cu săgeţi şi cu arcul vor întra acolo, că | tufe şi spini vor fi în tot ţinutul. 314v

25. Şi toţi munţii carii cu greblă să vor grebla, nu va veni acolo frica spinilor şi a tufelor şi va fi spre păşunea boului şi spre călcarea dobitocului".

Cap 8

Porunceaşte Isaie a să scrii în carte numele pruncului ce să va naşte. Proroceaşte că să vor strica împărăţiile lui Israil şi Asiriii şi năcazul Iudei şi viitoarea cea de la Dumnezeu mântuire, măcar că mulţi din Iuda vor cădea. Porunceaşte a să lega mărturiia

şi leagea a să însămna, spuind celor ce să departă de la leage răotăţile ce să apropie.

1. Şi au zis Domnul cătră mine: „Ia-ţi ţie o carte mare şi scrie într-însa cu condeiu omenesc: «Degrabă trage jafurile, curund pradă».
2. Şi Mi-am pus mărturii credincioasă pre Urie preotul şi pre Zaharie, fiiul lui Varahie”.
3. Şi m-am apropiat de prorociţă şi au zămislit şi au născut fiiu. Şi au zis Domnul cătră mine: „Cheamă numele lui: «Grăbeaşte a trage jafurile, sirguiaşte a prăda».
4. Că, mai nainte de-a şti pruncul a chema pre tată-său şi pre mumă-sa, să va lua tăria Damascului şi jafurile Samariii înaintea împăratului asiriilor”.
5. Şi au adaos Domnul încă a grăi cătră el, zicând:
6. „Pentru că au lepădat norodul acesta apele Siloe carele merg cu tăceare şi au priimit mai vârtos pre Rasin şi pre fiiul Romeliii”.
7. Pentru aceaea, iată, Domnul va aduce preste dânşii apele râului ceale tari şi multe,
315r pre împăratul || assiriilor şi toată slava lui şi să va sui preste toate păraiele lui şi va curge preste toate râpele lui.
8. Şi să va duce prin Iuda vărsând şi trecând până la grumaz va veni; şi va fi întinderea arepilor lui umplând lăţimea pământului tău, o, Emanuile!
9. „Adunaţi-vă, noroade, şi vă biruiţi şi auziţi toate departe ţinuturile, întăriţi-vă şi biruiţi, încingeţi-vă voi şi vă biruiţi.
10. Faceţi sfat şi să va răsipi, grăiţi cuvânt şi nu va fi, că cu noi ieste Dumnezeu!”
11. Că aceasta zice Domnul cătră mine, precum în mână tare m-au învăţat ca să nu mă duc pre calea norodului acestuia, zicând:
12. „Să nu ziceţi jurământ împreună, că toate ce vorbeaşte norodul acesta jurământ împreună iaste şi de frica lui nu vă teameţi, nici vă spăimântaţi.
13. Pre Domnul oastelor, pre Acela sfinţiţi, Acela spaima voastră şi Acela groaza voastră.
14. Şi vă va fi voao spre sfinţire, *iară spre piatra smintealii şi spre piatra scandalii a doao case ale lui Israil, spre cursă şi spre scădeare celor ce lăcuiesc în Ierusalim. *Luc. 2, 34. Râm. 9, 33.
15. Şi să vor sminti dintr-înşii mulţi şi vor cădea şi să vor zdrobi şi să vor încursa şi să vor prinde. Petru 2, 7.
16. Leagă mărturiia, însamnă leagea întru ucenicii Miei!”
17. „Şi voiu aştepta pre Domnul, Cel ce Ş-au ascuns faţa Sa de cătră casa lui Iacov şi voiu aştepta.
18. Iată, eu şi pruncii miei, carii mi-au dat Dumnezeu spre sămn şi spre minune lui Israil, de la Domnul oastelor, Carele lăcuieşte în muntele Sionului”. |
315v 19. Şi când vor zice cătră voi: „Cercaţi de la pithonici şi de la gâcitorii carii scrăşnesc întru descântecele sale! Au doară norodul nu va căuta de la Dumnezeul său pentru cei vii de la cei morţi?”
20. La leage mai vărtos şi la mărturie, iară de nu vor zice după cuvântul acesta, nu le va fi lumina de dimineaţa.
21. Şi va treace printr-însa, va cădea şi va flămânzi; şi, deacă va flămânzi, să va mâniia şi va sudui pre împăratul său şi dumnezeului său şi va lua în sus.
22. Şi la pământ va privi şi, iată, năcazu şi întunearec, slăbiciune şi strâmtoare şi ceaţă gonind; şi nu va putea zbura din strâmtoarea sa.

Cap 9

Prorociia pentru naşterea lui Hristos şi pentru împărăţiia lui, carea să va înmulţi. Pentru slobozirea Iudei de la împăraţii lui Israil şi Assiriii, a cărora împărăţii, şi mai ales a lui Israil, la Dumnezeu a să întoarce nevrând, foarte greale bătăi şi gâlcevi dintre sineşi le proroceaşte viitoare.

1. În vreamea dintâi s-au uşurat pământul Zavulonului şi pământul Nethalimului şi mai pre urmă s-au îngreoiat calea mării de ceea parte de Iordanul Galileii neamurilor. Math. 4, 15.
2. Norodul carele umbla întru-ntunearec au văzut lumină mare; celor ce lăcuiesc în ţinutul umbrii morţii, lumină le-au răsărit.
3. Înmulţit-ai neamul şi nu ai mărit veseliia; veseli-să-vor înaintea Ta, ca cei ce să veselesc la săcerişu, precum să bucură biruitorii după ce au luat prada, când împart jafurile.

*Iudi. 7, 22. 4. Că jugul greotăţii lui şi toiagul umerelor lui şi stema trăgătoriului lui || le-ai biruit, *ca în zioa lui Madiam. 316r

5. Că toată silnica pradă cu gâlceavă şi văjmântul mestecat cu sânge va fi spre aprindere şi bucata focului.

6. Că *Prunc s-au născut noao* şi Fiiu s-au dat noao şi s-au făcut împărăţiia preste umărul Lui. Şi să va chema numele Lui: minunat Sfetnic, Dumnezeu tare, Tatăl veacului ce va să fie, împăratul păcii.

7. Înmulţi-să-va împărăţiia Lui, şi păcii nu va fi sfârşit, pre scaunul lui David şi preste împărăţiia Lui va şedea, ca să o întărească şi să o învârtoşaze întru judecată şi dreptate, de acum şi până în veac; râvna Domnului oastelor va face aceasta.

8. Cuvânt au trimis Domnul întru Iacov şi au căzut în Israil.

9. Şi va şti tot norodul lui Efrem şi cei ce lăcuiesc în Samaria întru trufie şi mărimea inimii, zicând:

10. „Cărămizile au căzut, ci cu pietri cioplite vom zidi, duzii i-au tăiat, ci chedrii vom schimba!”

11. Şi va rădica Domnul vrăjmaşii Rasin preste el, şi pre nepriiatinii lui spre gâlceavă îi va întoarce,

12. Siria despre răsărit şi filisteii despre apus; şi vor îmbuca pre Israil cu toată gura, întru toate aceastea nu s-au întors iuţimea Lui, ci încă mâna Lui e întinsă.

13. Şi norodul nu s-au întors la Cel ce bate şi pre Domnul oastelor nu L-au cercat.

14. Şi va răsipi Domnul de la Israil capul şi coada, pre cel ce să pleacă şi să înfrâneză într-o zi.

15. Cel de mulţi ani şi cinstit, acela e capul; şi prorocul ce învaţă minciuna, acela e coada. | 316v

16. Şi vor fi cei ce fericesc pre norodul acesta înşelându-l, şi cei ce să fericesc, prăpădiţi.

17. Pentru aceasta întru tinerii lui nu să va veseli Domnul şi de săracii lui şi de văduve nu-I va fi milă, că tot e făţarnică şi vicleană şi toată gura au grăit nebunie. Întru toate aceastea nu s-au întors iuţimea Lui, ci încă mâna Lui e întinsă.

18. Că s-au aprins ca focul necredinţa, tufa şi spinul le va îmbuca şi să va aprinde întru desimea dumbrăvii şi să va învălui trufiia fumului.

19. Întru mâniia Domnului oastelor s-au turburat pământul; şi va fi norodul ca mâncarea focului. Omul frăţini-său nu-i va îngădui.

20. Şi să va pleca spre dreapta şi va flămânzi şi va mânca la stânga şi nu să va sătura; fieştecarele carnea braţului său va îmbuca, Manasie a lui Efrem şi Efrem a lui Manasie, ei împreună asupra Iudei.

21. Întru toate aceastea nu s-au întors iuţimea Lui, ci încă mâna Lui e întinsă.

Cap 10

Amar celor ce fac legi nedreapte spre asuprirea săracilor şi a văduvelor! Pre împăratul Assur toiagul iuţimii Domnului, pentru mândria şi trufiia inimii, a să smeri mai nainte vesteaşte. Mângâie pre Israil, să nu să teamă de Assur. Rămăşiţele sale că să vor întoarce către Dumnezeu le vesteaşte.

1. Amar celor ce fac legi nedreapte şi, scriind, nedreptate au scris!
2. Ca să asuprească la judecată pre cei săraci şi să facă silă pricinei celor smeriţi din norodul Mieu, ca să fie văduvele prada lor şi să răpească pre cei săraci.
3. Ce veţ face în zioa cercetării şi a supărării ce vine departe? La a cui ajutoriu veţi scăpa? Şi unde || veţi lăsa slava voastră? 317r
4. Ca să nu vă plecaţi supt legătură şi cu cei ucişi să căderi, preste toate aceastea nu s-au întors iuţimea Lui, ci încă mâna Lui e întinsă.
5. Amar lui Assur, varga iuţimii Meale şi toiagul însuşi iaste, în mâna lor urgiia Mea.
6. La neam înşelătoriu îl voiu trimite şi împrotiva norodului iuţimei Meale îi voiu porunci să ia jafurile şi să răpească prada şi să puie spre călcare ca tina uliţelor.
7. Iară dânsul nu aşa va socoti şi inima lui nu aşa va gândi, ci spre zdrobire va fi inima lui şi spre uciderea neamurilor nu puţine.
8. Că va zice:
9. „Au doară căpeteniile meale nu sânt şi împăraţi, au nu precum Carcamis, aşa şi Calano, şi ca Arfad, aşa şi Emath? Au nu precum Damascul, aşa şi Samaria?”

10. În ce chip au aflat mâna Mea împărăţiile idolului, aşa şi bozilor din Ierusalim şi din Samaria.
11. Au nu precum am făcut Samariei şi idolilor ei, aşa voiu face Ierusalimului şi bozilor lui?
12. Şi va fi deacă va umplea Domnul toate lucrurile Sale în muntele Sionului şi în Ierusalim, voiu cerceta preste roada inimii cei mari a împăratului *Assur şi preste slava înălţimii ochilor lui. *4 Împăr. 19, 35. Jos 37, 36.
13. Că au zis: „Întru tăria mânilor meale am făcut şi întru înţelepciunea mea am înţeles şi am depărtat hotarele noroadelor şi pre căpeteniile lor i-am prădat şi am tras jos ca un putearnic pre cei ce şedea întru-nălţime.
14. Şi au aflat ca pre un cuib mâna mea tăriia noroadelor şi, precum să culeg oaole ceale
317v | părăsite, aşa tot pământul eu l-am adunat şi n-au fost cine să mişte aripa şi să deşchiză gura şi să grămujde".
15. Au doară să va făli săcurea împrotiva celui ce taie cu ea? Sau să va înălţa firastăul asupra celui ce-l trage? Precum de s-ar rădica varga împrotiva celui ce o rădică şi să să înalţe toiagul carele adecă lemn e?
16. Pentru aceasta va trimite Stăpânitoriul, Domnul oastelor, întru ceale groase ale Lui supţietate, şi supt slava Lui aprinsă va arde ca aprinderea de foc.
17. Şi va fi lumina lui Israil în foc şi sfântul lui în vapaie şi să va aprinde şi să va îmbuca spinele lui şi tufa într-o zi.
18. Şi slava codrului lui şi a Carmilului lui de la suflet până la trup să va mistui şi de frică va pribegi.
19. Şi rămăşiţele lemnului codrului lui de puţine să vor număra şi un prunc îi va scrii.
20. Şi va fi în zioa aceaea, nu va adaoge rămăşiţa lui Israil şi cei ce au fugit din casa lui Iacov răzimaţi de cel ce-i bate, ci să va răzima de Domnul, sfântul lui Israil, întru adevăr.
21. Rămăşiţele să vor întoarce, rămăşiţele, zic, a lui Iacov cătră Dumnezeul cel tare.
22. *Că de va fi norodul tău, Israil, ca năsipul mării, rămăşiţele să vor întoarce din el, sfârşitul scurtat va vărsa dreptate. *Jos 11, 11. Râm. 9, 27.
23. Cu sfârşit şi scurtare Domnul, Dumnezeul oastelor, va face în mijlocul a tot pământul.
24. Pentru aceasta, aceastea zice Domnul, Dumnezeul oastelor: „Nu te teame, norodul Mieu ce lăcuieşti în Sion, de Assur! Cu varga te va lovi şi toiagul său îl va rădica preste tine în calea Eghiptului. ||
318r 25. Că încă puţin şi cătuş de cât şi să va săvârşi urgiia şi iuţimea Mea preste răotatea lor".
26. *Şi va deştepta pre ei Domnul oastelor zbiciu, ca bătaia lui Madiam în piatra Oriv, şi varga Sa preste mare şi o va rădica în calea Eghiptului. *Jos 37, 36. Iud. 7, 25.
27. Şi va fi în zioa aceaea, să va lua sarcina Lui de pe umărul tău şi jugul Lui din grumazul tău şi va putrezi jugul de la faţa untului-de-lemn.
28. Veni-va în Aiath, treace-va în Magron, la Mahmas va rândui vasele Sale.
29. Trecut-au alergând Gava, scaunul nostru, ameţit-au Rama, Gavathul lui Saul au fugit.
30. Rântează cu glasul tău, fata lui Galim, ia aminte, Laisa, săraca Anathoth!
31. Trecut-au Medemena, lăcuitorii Gavimului, întăriţi-vă!
32. Încă zio iaste să să stea în Novi, mişca-Ş-va mâna Sa preste muntele featii Sionului, măgura Ierusalimului.
33. Iată, Stăpânitoriul, Domnul oastelor, va frânge plosculiţa întru groază şi statul celui înalt să va aprinde şi cei înalţi să vor smeri.
34. Şi să vor răsipi ceale dease ale dumbrăvii cu fierul şi Livanul cu cei înalţi va cădea.

Cap 11

Prorociia despre naşterea lui Hristos, despre judecată, rădicarea, întoarcerea noroadelor şi a limbilor cătră Hristos şi pentru slava mormântului Lui. Şi despre întoarcerea rămăşiţelor lui Israil cătră Dumnezeu şi despre credinţa limbilor.

1. *Şi va ieşi varga din rădăcina lui Iesie şi floare din rădăcina ei să va sui. *Fapt. 13, 23.
318v 2 Şi să va odihni preste El Duhul Domnului, duhul | înţelepciunii şi al înţeleagerii, duhul sfatului şi al tăriii, duhul ştiinţii şi al credinţii bune.
3. Şi va umplea pre el duhul teamerii de Domnul; nu după vederea ochilor va judeca, nici după auzitul urechilor va vădi,
4. Ci va judeca cu dreptate preste cei săraci şi va vădi întru dreptate pentru blânzii pământului şi va lovi pământul cu varga gurii Sale *şi cu duhul buzelor Sale va ucide pre cel necredincios. *Tesal. 2, 8.

5. Şi va fi dreptatea brâul coapselor Lui şi credinţa încingerea şalelor Lui.
*Jos 65, 25. 6. *Lăcui-va lupul cu mielul şi pardosul cu iedul să va culca, viţelul şi leul şi oaia împreună vor petreace şi prunc mic îi va mâna.
7. Viţelul şi ursul să vor paşte, împreună vor zecea puii lor, şi leul ca boul va mânca paie.
8. Şi să va desfăta pruncul de la ţâţă de viezuina aspidii şi în gaura vasiliscului, carele va fi înţărcat, mâna sa va trimite.
9. Nu vor vătăma şi nu vor ucide în tot muntele cel sfânt al Mieu, că s-au umplut pământul de ştiinţa Domnului, ca apele mării ce acopăr.
*Râm. 15, 12. 10. *În zioa aceaea rădăcina lui Iesie, ce stă pre sămnul noroadelor, pre Dânsul neamurile îl vor ruga şi va fi mormântul Lui slăvit.
11. Şi va fi în zioa aceaea, va adaoge Domnul a doao oară mâna Sa spre moştenirea rămăşiţii norodului Său, carea va rămânea de assirii şi de Eghipt şi de Fetros şi de la Ethiopia şi de la Elam şi de la Sennar şi de la Emath şi de la ostroavele mării.
12. Şi va râdica sămn întru neamuri şi va adu||na pribejii lui Israil şi pre cei răsipiţi ai 319r
Iudii îi va culeage din patru laturile pământului.
13. Şi să va lua râvna lui Efrem şi vrăjmaşii Iudii vor peri. Efrem nu va răvni înprotiva Iudii şi Iuda nu va oşti împrotiva lui Efrem.
14. Şi vor zbura în umerele filisteilor pre mare. Împreună vor prăda pre fiii răsăritului, Idumeea şi Moav porunca mâniii lor şi fiii lui Ammon a<s>cultători vor fi.
15. Şi va pustii Domnul limba mării Eghiptului şi va rădica mâna Sa spre râu, întru tăria duhului Său, şi-l va lovi în şapte păraie, aşa ca să treacă printr-însul încălţaţi.
16. Şi va fi cale rămăşiţei norodului Mieu care va rămânea de assiri, precum au fost lui Israil în zioa aceaea, în carea s-au suit din pământul Eghiptului.

Cap 12

Cântecul laudei şi al mulţămirii pentru izbăvirea şi facerile de bine ale lui Hristos Mântuitoriului.

1. Şi vei zice în zioa aceaea: „Mărturisi-mă-voiu Ţie, Doamne, că Te-ai mâniiat pre mine; întorsu-s-au urgiia Ta şi m-ai mângăiat!
2. Iată, Dumnezeu, mântuitoriul mieu, cutezând voiu umbla şi nu mă voiu
*Ieşir. 15, 2. teame, *că tăria mea şi lauda mea e Domnul şi s-au făcut mie spre mântuire”.
Psal. 117, 14. 3. Scoate-veţi ape întru bucurie din fântânile Mântuitoriului.
4. Şi veţ zice în zioa aceaea: „Mărturisiţi-vă Domnului şi chemaţi numele Lui! Cunoscute faceţi întru norod aflările Lui! Aduceţi-vă aminte că înalt e numele Lui! |
5. Cântaţi Domnului, că mărit au făcut, vestiţi aceasta întru tot pământul! 319v
6. Săltează şi laudă, lăcaşul Sionului, că mare e în mijlocul tău sfântul lui Israil!”

Cap 13

Cea mare şi vrăjmaşe bătaia vaviloneanilor de la meadi.

1. Vedenia Vavilonului carea o au văzut Isaiia, fiiul lui Amos.
2. Preste muntele cel cu ceaţă rădicaţi sămn, înălţaţi glas, rădicaţi mâna şi să între prin porţ căpeteniile!
3. „Eu am poruncit celor sfinţiţi ai Miei şi am chemat pre cei tari ai Miei întru mâniia Mea, pre cei ce să bucura întru slava Mea”.
4. Glasul mulţimii în munţi ca de noroade multe, glasul sunetului împăraţilor, al neamurilor adunate. Domnul oastelor au poruncit oastei războiului,
5. Celor ce vin din ţară departe, de la înălţimea ceriului; Domnul şi vasele iuţimei Lui, ca să piarză tot pământul.
6. Urlaţi, că aproape ieste zioa Domnului, ca o jefuire de la Domnul va veni!
7. Pentru aceasta toate mânile să vor slăbi şi toată inima omului să va lâncezi
*Ezechiil 32, 7. 8. Şi să va zdrobi. Chinuri şi durori vor ţinea, ca ceea ce naşte îi vor durea, fieştecarele
Ios. 2, 10 de aproapele său să va ameţi, obraze pârjolite, feaţele lor.
şi 3, 15. 9. Iată, zioa Domnului va veni vrăjmaşă şi plină de urgie şi de mânie şi de iuţime, să
Math. 24, 29. puie pământul întru pustiire şi pre păcătoşii lui să-i zdrobească dintr-însul.
Marc. 13, 24. 10. *Că stealele ceriului şi strălucirea lor nu-ş vor descoperi lumina sa; întunecatu-s-au
Luca 21, 25. soarele întru răsăritul său şi luna nu va stră||luci întru lumina sa. 320r

11. Şi voiu cerceta preste răotăţile lumii şi împrotiva necredincioşilor nedreptatea lor şi voiu face a înceta trufiia necredincioşilor şi mândria celor tari o voiu smeri.
12. Mai scump va fi omul decât aurul şi omul decât aurul lămurit.
13. Preste aceasta voiu turbura ceriul şi să va clăti pământul din locul său pentru urgiia Domnului oastelor şi pentru zioa, mâniia iuţimii Lui.
14. Şi va fi ca căprioara fugând şi ca oaia; şi nu va fi cine să adune, fieştecarele la norodul său să va întoarce şi fieştecarii la pământul său vor fugi.
15. Tot care să va afla să va ucide şi tot care va mai veni va cădea de sabie.
16. *Pruncii lor să vor zdrobi înaintea ochilor lor, răpi-să-vor casele lor şi muierile lor să vor sili. *Psal. 136, 9 [12].
17. Iată, Eu voiu scorni asupra lor pre medeani, carii argint să nu caute, nici aur să voiască.
18. Ci cu săgeţi pre prunci îi vor ucide şi de pântecele ce apleacă nu le va fi milă şi preste fii nu va îngădui ochiul lor.
19. Şi va fi Vavilonul acela slăvit întru împărăţii, aleasa mândria haldeilor, *precum au răsipit Domnul Sodomul şi Gomorul. *Facere. 19, 24.
20. Nu să va lăcui până în sfârşit şi nu să va întemeia până la neam şi neam, nici va pune acolo şatra aravul, nici păstorii să vor odihni acolo,
21. Ci vor petreace acolo fiară şi să vor umplea casele lor de bălauri şi vor lăcui acolo ştrutii şi cei păroşi vor sălta acolo.
22. Şi vor răspunde acolo boaghiile în casele ei şi sirenile în bisericile desfătării.

Cap 14 |

320v *Prorociia despre mângăiarea jidovilor şi izbăvirea din robiia Vavilonului şi de zdrobirea vaviloneanilor, a cărora marea trufie, mărimea domniii şi vrăjmăşie. Să însămnează cu certarea filisteilor şi altora, carii pentru pedeapsa jidovilor s-au veselit.*

1. Aproape ieste să vie vreamea lui şi zilele lui nu să vor îndelunga, că Să va milostivi Domnul spre Iacov şi va aleage încă din Israil şi-i va face a să odihni pre pământul său; adaoge-să-va nimearnicul la dânşii şi să va lipi de casa lui Iacov.
2. Şi-i vor ţinea noroadele şi-i vor aduce în locul său şi-i va moşteni casa lui Israil pre pământul Domnului spre sluji şi slujnice şi vor fi prinzând pre cei ce-i prinsease pre ei şi vor supune pre strângătorii săi.
3. Şi va fi în zioa aceaea, deacă-ţ va da Dumnezeu odihnă de osteneala ta şi de bătaia ta şi de vârtoasă robie în carea mai nainte ai robit,
4. Vei lua pilda aceasta împrotiva împăratului Vavilonului şi vei zice: „În ce chip au încetat strângătoriul şi s-au odihnit dajda?
5. Zdrobit-au Domnul toiagul necredincioşilor, varga stăpânitorilor,
6. Ceaea ce tăia noroadele cu urgie, cu rană nevindecată, carea supunea întru urgie neamurile, gonind vrăjmăşeşte.
7. Odihnitu-s-au şi au tăcut tot pământul, veselitu-s-au şi s-au bucurat.
8. Şi cetinii s-au veselit de tine şi chedrii Livanului: «De când ai adormit, nu să va sui cine să ne taie».
9. Iadul dedesupt s-au turburat întru întimpinarea venirii tale, deşteptatu-ţ-au ţie urieşii,
321r toţi împăraţii pământului s-au sculat || din scaunele sale, toate căpeteniile neamurilor.
10. Toţi vor răspunde şi vor zice ţie: «Şi tu eşti rănit ca şi noi, noao aseaminea te-ai făcut».
11. Trasu-s-au jos la iad mândriia ta, căzut-au trupul tău; dedesuptul tău să va aştearne molia şi acoperemântul tău vor fi viermii.
12. Cum ai căzut din ceriu, luceafărule, cel ce de dimineaţă răsăreai, căzut-ai pre pământ cel ce răneai neamurile,
13. Cel ce ziceai întru inima ta: «În ceriu mă voiu sui, preste stealele lui Dumnezeu voi înălţa scaunul mieu, şedea-voiu în muntele aşezământului, în coastele criveţului.
14. Sui-mă-voiu spre înălţimea norilor, aseaminea voiu fi Celui Preaînalt».
15. Însă la iad te tragi, în fundul lacului.
16. Cei ce te vor vedea cătră tine să vor pleca şi la tine vor privi: «Au doară acesta ieste bărbatul cel ce au turburat pământul, cel ce au bătut împărăţii?
17. Cel ce au pus lumea pustie şi cetăţile ei le-au surpat, celor învinşi, lor ei nu le-au deşchis temniţa?»
18. Toţi împăraţii limbilor, toţi au adormit întru slavă, omul în casa sa.

19. Iară tu eşti lepădat din mormântul tău ca o rădăcină netreabnică, pângărit şi învăluit cu cei ce sânt ucişi de sabie şi s-au pogorât la temeliile lacului ca un stârv putred.
20. Nu vei avea soţire, nici cu ei îngropăciune, că tu pământul tău l-ai pierdut, tu norodul tău l-ai ucis; nu să va chema în veac sământa celor răi.
21. A găti fiii lui spre ucidere întru nedreptatea părinţilor lor nu să vor scula, nici vor moşteni pământul, nici vor umplea faţa lumii de cetăţi".
22. „Şi mă voiu scula asupra lor – zice Domnul oastelor – şi voiu pierde numele Vavilonului şi rămăşiţele şi odrasla şi ruda", zice Domnul.
23. „Şi o voiu pune spre moştenirea ariciului şi spre | bălţi de ape şi o voiu mătura, cu mătură zdrobind", zice Domnul oastelor. 321v
24. Juratu-s-au Domnul oastelor, zicând: „De nu precum am socotit, aşa va fi şi precum cuminte am aşezat.
25. Aşa să va întâmpla, ca să zdrobesc pre Assir, împăratul Mieu, şi întru munţii Miei să-l calc; şi să va lua de la ei jugul lui şi sarcina lui de la umărul lor să va depărta".
26. Acest sfat ce am gândit preste tot pământul şi aceasta e mâna cea întinsă preste toate neamurile.
27. Că Domnul oastelor au judecat şi cine o va putea slăbi? Şi mâna Lui e întinsă şi cine o va întoarce?
28. În anul în carele au murit împăratul Ahaz s-au făcut vedearea aceasta:
29. „Nu te veseli Filistie, tu, toată, că s-au zdrobit varga celui ce te bătea; că din rădăcina şarpelui va ieşi vasiliscul şi sământa lui sorbind paserea.
30. Şi să vor paşte cei întâi născuţi ai săracilor şi săracii cutezând vor petreace şi a peri de foamete voiu face rădăcina ta, şi rămăşiţele tale le voiu ucide.
31. Urlă, poartă, strâgă, cetate, aşternutu-s-au toată Filistiia, că de la criveţu fumul va veni şi nu ieste cine să scape de oastea lui!"
32. Şi ce să va răspunde solilor neamului? Că Domnul au întemeiat Sionul şi într-însul vor nădăjdui săracii norodului Lui.

Cap 15

Cădearea moaviteanilor să vesteaşte şi bănatul prorocului despre Moav.

1. Povoara lui Moav: „Că noaptea s-au jefuit || Ar Moav, au tăcut; că noaptea s-au răsipit zidul lui Moav, tăcut-au. 322r
2. Suitu-s-au casa şi Divon la ceale înalte spre plângere pentru Navon şi pentru Medava, Moav au urlat; *în toate capetele lui coposire şi toată barba să va rade.
*Ier. 48, 37. Iez. 7, 18. 3. Întru întreitele uliţele lui s-au îmbrăcat cu sac, preste acoperişurile lui şi în uliţele lui toată urlarea s-au pogorât spre plângere.
4. Strâgat-au Hezevon şi Eleale, până la Iasa s-au auzit glasul lor, preste aceasta trimişii lui Moav vor urla, sufletul lui va urla şieşi.
5. Inima mea cătră Moav va strâga, răteazele lui până la Sigor – giuninca de trei ani. Că prin suirea Luith plângând să va sui şi în calea Oronaim strâgare de zdrobire vor înălţa.
6. Că apele Nemrim vor fi pustie, că s-au uscat iarba, scăzut-au odrasla, verdeaţa toată au perit.
7. După mărimea lucrului şi cercetarea lor, la răpejunea sălcilor îi vor duce.
8. Că au încungiurat strâgarea hotarul lui Moav, până la Galaim urlarea lui şi până la puţul Elim strâgarea lui.
9. Că apele lui Divon s-au umplut de sânge, că voiu pune preste Divon adaogeri celor ce vor fugi din Moav de leu şi rămăşiţelor pământului.

Cap 16

Să roagă a să trimite mielul, adecă Hristos, din piatra pustiiului; Moav, pentru mândriia şi necredinţa să va smeri, puţini dintr-însul rămâind.

1. Trimite mielul, Doamne, stăpânitoriul pământului, din piatra pustiiului la muntele featii Sionului.
2. Şi va fi ca paserea fugând şi ca puii din cuib zburând, aşa vor fi featele lui Moav întru trea|cearea lui Arnon. 322v

3. Fă sfat, adună săbor, pune ca o noapte umbra ta în amiazăzi, ascunde pre cei ce fug şi pre cei ce rătăcesc nu-i vădi.
4. Lăcui-vor la tine pribeajii Miei, Moav e ascunderea lor de cătră faţa jefuitoriului, că s-au sfârşit pravul, săvârşitu-s-au mişelul, scăzut-au cel ce călca pământul.
5. Şi să va găti întru milă scaunul şi va şedea pre el întru adevăr în cortul lui David, judecând şi căutând judecata şi degrabă răsplătind ce e drept.
6. *Auzit-am noi mândriia lui Moav, mândru e foarte; mândriia lui şi trufiia lui şi urgia lui mai mult decât tăria lui. *Iere. 48, 29.
7. Pentru aceasta va urla Moav cătră Moav, tot va urla; acestor, ce să veselesc preste ziduri de cărămizi arse, spuneţi ranele sale.
8. Că oşteazele Hesevonului s-au pustiit şi viia Savama Domnului neamurilor o au tăiat afară, zbicele ei până la Iazăr au ajuns, rătăcit-au în pustie; odraslele ei s-au lăsat, trecut-au marea.
9. Preste aceasta voiu plânge în plângere Iazer viia Savama. Îmbăta-te-voiu pre tine cu lacrăma mea, Hesevon şi Eleale, că preste culesul tău şi preste săcerişul tău glasul călcătorilor au năvălit.
10. Şi să va lua veselia şi bucuria din Carmil şi în vii nu vor sălta, nici să vor veseli, vin în jgheab nu vor călca cei ce să obicinuise a călca; glasul celor ce calcă l-am depărtat.
11. Preste aceasta pântecele mieu cătră Moav ca alăuta va răsuna şi ceale dinlontrul mieu
333r* la zidul de || cărămizi arse.
12. Şi va fi când să va arăta ce au ostenit Moav preste ceale înalte ale sale, va întra la sfintele sale să se roage, şi nu va putea".
13. Acesta e cuvântul ce au grăit Domnul cătră Moav, de atunci:
14. Şi acum au grăit Domnul, zicând: „În trei ani, ca anii slujii, să va lua slava lui Moav preste tot norodul cel mult şi să va lăsa mititel şi puţin, nicidecum mult".

Cap 17

Deacă să vor bate damaschineanii, ajutătorii lui Israil, aşijderea şi Israil va fi bătut, că s-au uitat de Dumnezeu, mântuitoriul său, cătră carele asuprit să va întoarce şi amar să vesteaşte celor ce gonesc norodul Domnului.

1. Povoara Damascului: „Iată, Damascul va înceta a fi cetate şi va fi ca grămada de pietri în surupare.
2. Părăsite, cetăţile lui Aroir turmelor vor fi şi vor odihni acolo şi nu va fi cine să le sparie.
3. Şi va înceta ajutoriul de la Efrem şi împărăţiia de la Damasc şi rămăşiţele Siriei şi slava fiilor lui Israil vor fi", zice Domnul oastelor.
4. „Şi va fi în zioa aceaea, supţiia-să-va slava lui Iacov şi grăsimea trupului lui să va veştezi.
5. Şi va fi ca cel ce adună la secerişu ce rămâne şi braţul lui va culeage spice şi va fi ca cel ce caută spice în valea Rafaim.
6. Şi să va lăsa într-însul ca strugurele şi ca scuturarea olivei de doao sau trei olive în vărful ramului, sau patru au cinci în vârful ei rodurile ei", zice Domnul, Dumnezeul lui Israil.
7. În zioa aceaea să va pleca omul cătră Făcătoriul său şi ochii lui cătră sfântul lui Israil vor privi.
8. Şi nu să va pleca la oltare, care au făcut mânile lui şi la ceale ce au lucrat deagetele
333v lui, nu să | va uita la grânci şi la bozi.
9. În zioa aceaea vor fi cetăţile tăriii ei părăsite ca plugurile şi holdele ce au rămas de la faţa fiilor lui Israil, şi vei fi pustie.
10. Că te-ai uitat de Dumnezeu, mântuitoriul tău, şi de ajutoriul tău cel tare nu ţ-ai adus aminte; pentru aceaea vei sădi sad credincios şi odraslă streină vei sămăna.
11. În zioa sădirii tale, strugurele sălbatec, şi dimineaţă sămânţa ta va înfluri; luatu-s-au săcerişul în zioa moştenirii şi-i va părea rău foarte.
12. Amar mulţimii noroadelor multora, ca mulţimea mării ce sună şi gâlceava gloatelor, ca sunetul apelor multe!
13. Răsuna-vor noroadele ca sunetul apelor ce să varsă şi-l va probozi şi va fuji departe şi să va răpi ca praful munţilor de faţa vântului şi ca volbura în prejma viforului,
14. În vreamea de sara şi, iată, turburare în dimineaţă şi nu va sta. Aceasta e parte celor ce ne-au jefuit şi soartea celor ce ne-au răpit pre noi.

Cap 18

Asupra eghipteanilor carii amăgise pre jidovi să nădăjduiască întru dânşii; adaoge-să mângăiarea norodului Iudii pentru întoarcerea la Ierusalim.

1. mar pământului cu chinval de arepi, ce ieste de ceea parte de râul Ethiopiii,
2. Cel ce trimite pre mare soli şi în vase de hârtie pre ape. Duceţi-vă, îngeri grabnici, la neamul cel smult şi rănit, la norodul cel groaznic după carele nu ieste altul, la neam ce aştaptă şi-i călcat, a căruia i-au răpit râurile pământul.
3. Toţi lăcuitorii lumii ce petreaceţi pre pământ, deacă să va rădica sămn în munţi, veţi vedea, şi răsunarea de trâmbiţă veţi auzi.
4. Că aceastea zice Domnul cătră mine: „Odihni-Mă-voiu şi voiu socoti în locul Mieu; ca lumina de amiazăzi chiară ieste şi ca norul de roao în zioa săcerişului. ||
5. Că mai nainte de săcerişu tot au înflurit şi fără vreame odrăslire va odrăsli şi să vor 334r
tăia rămişorii ei cu seacerile şi ceale ce vor rămânea să vor tăia şi să vor scutura.
6. Şi să vor lăsa împreună paserilor munţilor şi fiarălor pământului şi toată vara vor fi preste el paseri şi toate fiarăle pământului preste el vor ierna.
7. În vreamea aceaea să va aduce dar Domnului oastelor de la norodul cel zmult şi sfârticat, de la norodul cel groaznic, după carele n-au fost altul, de la neamul ce aştaptă ce aştaptă şi-i călcat, a căruia i-au răpit râurile pământului la locul numelui Domnului oastelor, la muntele Sionului.

Cap 19

Scrie mai deplin certarea eghipteanilor şi cum că cei întorşi cătră Domnul, trimiţindu-le pre Mântuitoriul, să vor mântui.

1. ovoara Eghiptului: „Iată, Domnul să va sui pre nor uşor şi va întra în Eghipt şi să vor clăti ceale cioplite ale Eghiptului de la faţa Lui şi inima Eghiptului să va lâncezi în mijlocul lui.
2. Şi voiu face să se rădice eghipteanii asupra eghipteanilor şi va oşti omul asupra fratelui său şi bărbatul împrotiva priiatinului său, cetate asupra cetăţii, împărăţie asupra împărăţiii.
3. Şi să va rumpe duhul Eghiptului întru ceale dinlontrul lui şi sfatul lui îl voiu răsipi şi vor întreba ceale cioplite ale sale şi pre gâcitorii săi şi pre pithonici şi pre vrăjitori.
4. Şi voiu da Eghiptul în mânile domnilor nemilostivi şi împărat tare va domni între dânşii", zice Domnul, Dumnezeul oastelor.
5. „Şi să va săca apa din mare şi râul va scădea şi să va usca.
6. Şi vor scădea râurile, supţiia-să-vor şi să vor usca păraiele iazurilor, trestiia şi şovarul să vor veştezi.
7. Goli-să-va matca râului de izvorul său şi toată sămănătura de pre lângă râuri să va usca, săca-va şi nu va fi. |
8. Şi să vor măhni pescarii şi vor plânge toţi cei ce trimit unghiţa în râu, cei ce întind 334v
năvodul preste faţa apelor să vor veştezi.
9. Sminti-să-vor cei ce lucră inul, cei ce teaptănă şi ţăs ceale supţiri.
10. Şi vor fi ceale stropicioase a lui lâncezindu-să, toţi cei ce făcea belţi a prinde peşti.
11. Nebuni căpetenii lui Taneos, înţelepţi sfeatnicii lui Faraon au dat sfat nebun; cum veţi zice lui Faraon: «Fiiul celor înţelepţi sânt eu, fiiul împăraţilor celor de demult?»
12. Unde sânt acum înţelepţii tăi, vestească-ţi ţie şi-ţi spuie ce au gândit Domnul oastelor asupra Eghiptului?
13. Nebuni s-au făcut căpeteniile lui Taneos, veştezitu-s-au căpeteniile lui Memfeos, înceluit-au pre Eghipt unghieţul noroadelor lui.
14. Domnul au mestecat în mijlocul lui duhul ameţirii şi a rătăci au făcut pre Eghipt în tot lucrul său, precum rătăceaşte cel beat şi cel ce boreaşte.
15. Şi nu va fi eghipteanilor lucru care să facă cap şi coadă, carea să se pleace şi să se înfrâneaze.
16. În zioa aceaea va fi Eghiptul ca muierile şi să vor buigui şi să vor teame de faţa mişcării mânii Domnului oastelor, care Însuşi o va clăti preste el.
17. Şi va fi pământul Iudii Eghiptului spre spaimă, tot cine-ş va aduce aminte de el să va spăimânta de la faţa sfatului Domnului oastelor, carea însuşi au gândit asupra lui.

18. În zioa aceaea vor fi cinci cetăţi în pământul Eghiptului grăind în limba lui Hanaan şi jurându-să pre Domnul oastelor; cetatea soarelui să vă chema una.
335r 19. În zioa aceaea va fi oltariul Domnului în mijlocul || pământului Eghiptului şi stâlpul Domnului cătră hotarul lui.
20. Va fi spre sămn şi spre mărturie Domnului oastelor în pământul Eghiptului, că vor striga cătră Domnul de la faţa celui ce-i năcăjaşte; şi le va trimite mântuitoriu şi apărătoriu şi-i va izbăvi.
21. Şi să va cunoaşte Domnul de la Eghipt şi vor cunoaşte eghipteanii pre Domnul în zioa aceaea şi-L vor cinsti cu junghieri şi cu daruri şi făgăduinţe vor făgădui Domnului şi le vor plini.
22. Şi va lovi Domnul Eghiptul cu rană şi o va vindeca şi să vor întoarce la Domnul şi li să va îmblânzi şi-i va vindeca.
23. În zioa aceaea va fi cale din Eghipt spre assiri şi va întra assirul în Eghipt şi eghipteanii la assirii şi vor sluji eghipteanii lui Assur.
24. În zioa aceaea va fi Israil al triilea; eghipteanului şi assirului, blagoslovenie în mijlocul pământului,
25. Pre carele l-au blagoslovit Domnul oastelor, zicând: «Blagoslovit e norodul Mieu Eghiptului şi lucrul mânilor Meale assirului şi moştenirea Mea, Israil».

Cap 20

Dintr-aceaea, că lui Isaie să porunceaşte a umbla gol şi desculţu, să vesteaşte robia eghipteanilor şi a ethiopilor de la assiri, îngrozindu-să iudeii de năcazul lor.

1. În anul în carele au întrat Tharthan în Azut, când îl trimisease Sargon, împăratul assirilor şi oştise împrotiva Azotului şi-l prinsease,
2. În vreamea aceaea au grăit Domnul în mâna lui Isaie, fiiul lui Amos, zicând:
335v „Mergi şi dezleagă sacul | de pre coapsele tale şi ia încălţămintele tale din picioarele tale!” Şi au făcut aşa, mergând gol şi desculţu.
3. Şi au zis Domnul: „Precum au umblat sluga Mea, Isaie, gol şi desculţu sămn de trei ani, şi minune va fi preste Eghipt şi preste Ethiopiia,
4. Aşa va mâna împăratul assirilor robiia Eghiptului şi treacerea Ethiopiii, celor tineri şi a celor bătrâni, goală şi desculţată, cu ceale ascunse deascoperite, spre batjocura Eghiptului.
5. Şi să vor teame şi să vor ruşina de Ethiopiia, nădeajdea sa şi de Eghipt, slava sa.
6. Şi va zice lăcuitoriul ostrovului acestuia în zioa aceaea: «Iată, aceasta era nădeajdea noastră, la carii am scăpat spre agiutoriu, să ne izbăvească de la faţa împăratului assiriilor; şi cum vom putea scăpa noi?»”

Cap 21

Surparea Vavilonului prin medeani şi perseani. Povara Idumeii şi a Araviii.

1. Povara mării pustie: „Precum volburile de cătră Africa vin, din pustie vine, din pământ groaznic,
2. Vedeare grea mi s-au vestit. Cel ce e necredincios necredincios să poartă şi cel ce e jefuitoriu pradă. Suie-te la Elam, conoceaşte Meadea; toată jemerea ei a înceta o am făcut.
3. Pentru aceaea s-au umplut coapsele meale de dureare, strâmtoare m-au cuprins, ca strămtoarea ceii ce naşte. Căzut-am auzând, turburatu-m-am văzând.
4. Veştezitu-s-au inima mea, întunearecul m-au buiguiat. Vavilonul, iubita mea, pusu-s-au mie spre minune.
5. Pune masa, socoteaşte prin oglinde pre cei ce mâncă şi beu. Sculaţi, căpetenii, apucaţi pavăza, ||
336r 6. Că aceastea mi-au zis mie Domnul: «Mergi şi pune privighitoriu şi orice va vedea să vestească».
7. Şi am văzut căruţa a doi călăraşi, pre călăreţul asinului şi călăreţul cămilii. Şi au privit cu deadinsul cu multă vedeare.
8. Şi au strâgat leul: «Preste straja Domnului eu sânt, stând pururea zioa; *şi preste paza mea eu sânt, stând toate nopţile. *Avacu. 2, 1.

9. Iată, acesta vine, călăreţu om de căruţă de doi cai de călăreţi». Şi au răspuns şi au zis:
*Ieremie 51, 8. *«Căzut-au, căzut-au Vavilonul şi toate ceale cioplite a dumnezeilor ei s-au zdrobit pre pământ!»
Apoc. 14, 8. 10. Îmblătişul mieu şi fiii ariii meale, carele am auzit de la Domnul oastelor, Dumnezeul lui Israil, v-am vestit voao.
11. Povara Dumei cătră mine strâgă din Seir: «Păzitoriule, ce-i de noaptea, păzitoriule, ce-i de noaptea?»
12. Zis-au păzitoriul: «Venit-au dimineaţa şi noaptea. De căutaţi, căutaţi! Întoarceţi-vă, veniţi!»
13. Povara în Araviia; în dumbravă până sara veţi dormi în căile Dedanim.
14. Întâmpinând, sătosului aduceţi apă cei ce lăcuiţ pământul criveţului; cu pâni întâmpinaţi pre cel ce fuge.
15. Că de la faţa sabiilor au fugit, de la faţa sabiii ce să apropie, de faţa arcului încordat, de faţa greului războiu.
16. Că aceastea zice Domnul cătră mine: «Încă într-un an, ca în anul slujitoriului, şi să va lua toată slava lui Chidar».
17. Şi rămăşiţele numărului săgetătorilor celor tari din fiii lui Chidar să vor scădea; că Domnul, Dumnezeul lui Israil, au grăit".

Cap 22

Cuvântul Domnului împrotiva Ierusalimului, a căria jefuire o plânge prorocul. Şi cum că, părăsind pre Dumnezeu, în zădar să întăreaşte a sta împrotiva asiriilor. | Mustră-să, căci când ar trebui a plânge, nesaţiului slujesc. Şi, lepădând pre Sovna, mai-marele bisericii să rânduiaşte Eliachim, căruia mare puteare să dă. 336v

1. Povara Văliі Vedeniii. „Ce-ţi iaste şi ţie, că te-ai suit şi tu toată pre acoperişuri?
2. Plină de strâgare, cetate groasă, cetate dânţuind. Ucişii tăi nu sânt ucişi de sabie, nici morţi în războiu.
3. Toate căpeteniile tale au fugit deodată şi greu au fost legaţi. Toţi carii s-au aflat s-au legat aseaminea, departe au fugit.
4. Pentru aceaea am zis: «Depărtaţi-vă de la mine! Amar voiu plânge. Să nu vă sirguiţi a mă mângâia pentru jaful featei norodului mieu!
5. Că zioa uciderii şi a călcării şi a plângerilor Domnului, Dumnezeului oastelor, în Valea Vedeniii, ispitind zidul şi mărit preste munte.
6. Şi Eliam au luat tulba, căruţa omului călăreţu şi păreatele l-au gonit pavăza.
7. Şi vor fi văile tale ceale alease pline de cărăuşi, şi călăraşii vor pune scaunele sale în poartă
8. Şi să va deascoperi acoperemântul Iudei şi vei vedea în zioa aceaea armele casii dumbrăvii.
9. Şi crepăturile cetăţii lui David vei vedea, că s-au înmulţit. Şi aţi adunat apele scăldătoarei ceii din jos.
10. Şi casele Ierusalimului aţi numărat şi aţi strâcat casele spre întărirea zidului.
11. Şi baltă aţi făcut între doao ziduri, la apa scăldătoarei ceii vechi. Şi nu v-aţi uitat la Cel ce o făcuse şi Lucrătoriul ei de departe nu L-aţi văzut.
12. Şi va chema Domnul, Dumnezeul oastelor, în zioa aceaea la plângere şi la tânguire, la pleşuire şi la îmbrăcămintea cu sac.
*Înţelep. 2, 6. 13. *Şi iată, bucuriia şi veselia, a ucide viţei şi a junghiia berbeci, a mânca cărnuri şi a
Jos 56, 12. bea vin: || 'Să mâncăm şi să bem, că mâne vom muri!'» 337r
1 Cor. 15, 22. 14. Şi s-au descoperit în urechile meale glasul Domnului oastelor: «De să va slobozi nedreptatea aceasta voao, până ce veţi muri», zice Domnul, Dumnezeul oastelor.
15. Aceastea zice Domnul, Dumnezeul oastelor: «Mergi, întră la cel ce lăcuiaşte în cort, la Sovnam, mai-marele bisericii, şi vei zice cătră dânsul:
16. 'Ce tu aici sau ca cine eşti aici? Că ţ-ai tăiat aici mormânt, tăiat-ai întru înălţime pomenire cu deadinsul, în piatră, cort ţie.
17. Iată, Domnul a treace te va face, precum să treace culcuşul de găini şi ca o îmbrăcăminte, aşa te va rădica.
18. Cununând, te va încununa cu năcazu, ca o loptă te va zvârli în pământ lat şi desfătat. Acolo vei muri şi acolo va fi căruţa slavei tale, ocara casii Domnului tău.
19. Şi te voiu scoate din starea ta şi din slujba ta; jos te voiu pune.
20. Şi va fi în zioa aceaea, chema-voiu sluga Mea, Eliachim, fiiul lui Helchie.

21. Şi-l voiu îmbrăca cu haina ta şi cu brâul tău îl voiu întări şi putearea ta o voiu da în mâna lui. Şi va fi ca un tată celor ce lăcuiesc în Ierusalim şi casii Iudei.
22. *Şi voiu da cheia casii lui David preste umărul lui. **Şi va deşchide şi nu va fi cine să închiză; şi va închide şi nu va fi cine să deşchiză. *Apoc. 3, 7. **Iov 12, 14.
23. Şi-l voiu înfinge cuiariu în loc credincios şi va fi spre scaunul slavei casii tătâni-său.
24. Şi vor spânzura preste ea toată slava casii tătâni-său, multe fealiuri de vase, tot vasul mic, de la vasele făpturilor până la tot vasul musicesc'.
25. În zioa aceaea – zice Domnul oastelor – să va lua cuiariul care au fost înfipt în loc credincios şi să va frânge şi va cădea şi va peri ceaea ce spânzură într-însul», că Domnul au grăit".

Cap 23 |

337v *Jefuirea Tirului la ani şasăzeaci a fi să vesteaşte, pentru mândriia ei, şi după aceaea să va întoarce.*

1. Jovara Tirului: „Urlaţi, corăbiile mării, că s-au jefuit casa de unde s-au fost obicinuit a veni, din pământul Chethim s-au descoperit lor.
2. Tăceţi cei ce lăcuiţi în ostrov, neguţători de la Sidon, cei ce trec cu corăbiile marea te-au umplut.
3. În ape multe sămânţa Nilului, săcerişul râului, roadele lui. Şi s-au făcut neguţătoriia noroadelor.
4. «Ruşinează-te, Sidon», că zice marea; tăriia mării zicând: «Nu m-am chinuit a naşte şi nu am născut şi n-am doicit tineri, nici la creaştere am dus ficioare».
5. Deacă să va auzi în Eghipt, le va părea rău auzind din Tir.
6. Treaceţi mările, urlaţ cei ce lăcuiţi în ostrov!
7. Au nu a voastră ieste aceasta, carea să fălea din zilele ceale vechi întru vechirea sa? Duce-o-vor picioarele sale departe a nimernici.
8. Cine au gândit aceasta de Tir, cea oarecând încununată, a căria neguţători, căpeteniile şi câştigătorii ei, aleşii pământului?
9. Domnul oastelor au gândit aceasta ca să tragă mândria a toată slava şi spre ocară să ducă pre toţi aleşii pământului.
10. Treci pământul tău ca râul, fata mării! Nu-ţi ieste ţie mai mult brâu.
11. Mâna sa o au întins preste mare, turburat-au împărăţiile. Domnul au poruncit asupra lui Hanaan, ca să zdrobească pre cei tari ai lui.
12. Şi au zis: «Nu vei adaoge mai mult a te făli, hulă suferind fecioara, fata Sionului. În Chetim sculându-te vâsleză şi acolo nu va fi ţie odihnă.
13. Iată pământul Haldeilor, aşa norodul n-au fost, Assur o au întemeiat; spre robie au dus pre cei tari ai ei, săpat-au casele ei, pusu-o-au spre căderea».
14. Urlaţi, corăbiile mării, că s-au jefuit vârtutea voastră!
15. Şi va fi în zioa aceaea, întru uitare vei fi, o, Tire, şeptezeaci de ani, ca zilele unui
338r împărat. Iară după şapte| |zeaci de ani va fi Tirului ca cântecul curvei:
16. «Ia alăuta, încunjură cetatea, curvă, carea eşti dată uitării. Bine cântă, de multe ori cântă, ca să fie pomenirea ta!»
17. Şi va fi după şaptezeaci de ani, va cerceta Domnul Tirul şi o va întoarce la preţurile sale; şi iarăş va curvi cu toate împărăţiile pământului preste faţa pământului.
18. Şi vor fi neguţătoriile ei şi preţurile ei sfinţite Domnului. Nu să vor ascunde, nici să vor pitula, că celor ce vor lăcui înaintea Domnului va fi neguţătoria ei, să mânânce întru îndestulare şi să se îmbrace până la vechire".

Cap 24

Realele care vrea Domnul pentru păcate a toată lumea a-i face, puind însă şi mângăiare rămăşiţelor. Şi cât de înfricoşată va fi zioa înfricoşatei judecăţi.

1. Iată, Domnul va răsipi pământul şi-l va goli şi va năcăji faţa lui şi va pierde lăcuitorii lui.
2. *Şi va fi ca norodul, aşa preotul; şi ca sluga, aşa stăpânul lui; ca slujnica, aşa stăpâna ei; ca cel ce cumpără, aşa cel ce vinde; ca cel ce împrumutează, aşa cel ce ia împrumut; ca cel ce ceare înapoi, aşa cel ce-i datoriu. *Ozie 4, 9.

3. Cu răsipire să va răsipi pământul şi cu răpire să va prăda. Că Domnul au grăit cuvântul acesta.
4. Plâns-au şi au curs pământul şi au slăbit; trecut-au lumea, slăbit-au nălţimea norodului pământului.
5. Şi pământul s-au pângărit de lăcuitorii săi, că au trecut legile, schimbat-au leagea, răsipit-au aşezământul cel veacinic.
6. Pentru aceasta, blăstămul va îmbuca pământul şi vor păcătui lăcuitorii lui; şi pentru aceaea vor nebuni lucrătorii lui şi să vor lăsa oameni puţini.
7. Plâns-au culesul, slăbit-au viţa, gemut-au toţi cei ce să veseliia cu inima.
8. Încetat-au bucuria tâmpenelor, odihnit-au sunetul celor ce să veseliia, tăcut-au împreună dulceaţa alăutei. |
9. Cu cântare nu vor bea vinul, amară va fi beutura celor ce o vor bea. 338v
10. Zdrobită e cetatea deşertăciunii, închisu-s-au toată casa, nimene întrând.
11. Strâgare va fi preste vin în ulițe; pustiitu-s-au toată veseliia, trecut-au bucuriia pământului.
12. Lăsatu-s-au în cetate pustiirea şi supărarea va apăsa porţile.
13. Că aceastea vor fi în mijlocul pământului, în mijlocul noroadelor. Precum când puține masline ce rămân s-ar scutura din maslin şi strugurii, sfârşindu-să culesul.
14. Aceştia vor rădica glasul său şi vor lăuda; deacă să va slăvi Domnul, vor rânteza din mare.
15. Pentru aceasta întru învăţături slăviţi pre Domnul, în ostroavele mării numele Domnului, Dumnezeului Israil.
16. De la marginile pământului laudele am auzit: „Slava celui drept". Şi am zis: „Taina mea mie, amar mie; trecând au trecut legile şi cu treacerea celor ce trec au trecut".
17. Groază şi groapă şi cursă preste tine, cei ce-s lăcuitorii pământului.
*Iere. 48, 44. 18. Şi va fi: *Cel ce va fugi de glasul îngrozirii va cădea în groapă, să va ţinea în cursă; că jgheaburile dintru înălţimi s-au deşchis şi să vor lovi temeliile pământului.
19. Cu spargere să va sparge pământul, cu zdrobire să va zdrobi pământul, cu clătire să va clăti pământul,
20. Cu mişcare să va mişca pământul ca beatul şi să va lua ca cortul unii nopţi; şi-l va îngreoia răotatea sa şi va cădea şi nu va adaoge a să scula.
21. Şi va fi în zioa aceaea, cerceta-va Domnul preste oastea ceriului întru-nălţime şi preste împăraţii pământului, carii sânt pre pământ.
22. Şi să vor aduna în adunarea unii legături spre baltă şi să vor închide acolo în temniţă şi || după multe zile să vor cerceta. 339r
23. Şi să va ruşina luna şi să va sminti soarele când va împărăţi Domnul oastelor în muntele Sionului şi în Ierusalim şi întru vedearea bătrânilor Săi va fi slăvit.

Cap 25

Prorocul mulţămeaşte lui Dumnezeu pentru lucrurile lui ceale minunate şi pentru facerile de bine ce va da norodului Său în muntele Sionului.

1. Doamne, Dumnezeul mieu eşti Tu, înălţa-Te-voiu şi mă voiu mărturisi numelui Tău, că ai făcut minunate gândurile ceale vechi credincioase. Amin.
2. Că ai pus cetatea spre mormânt, cetatea cea tare spre cădeare, casa celor streini, ca să nu fie cetate şi în veac să nu să zideascâ.
3. Pentru aceasta Te va lăuda norodul cel tare, cetatea neamurilor celor vârtoase să va teame de Tine.
4. Că Te-ai făcut tărie săracului, tărie celui lipsit întru năcazul său, nădeajde despre volbură, umbrire despre zăduf, că duhul celor vârtoşi, ca volbura împingând păreatele.
5. Ca zăduhul în seate, răscoala celor streini o vei smeri şi ca cu câldura supt nor ce înfierbântă, odrasla celor tari a să veştezi o vei face.
6. Şi va face Domnul oastelor tuturor noroadelor în muntele acesta ospăţu de ceale grase, ospăţul culesului de ceale grase cu măduha, a culesului fără drojdii.
7. Şi va prăpădi în muntele acesta faţa legăturii ce e legată preste toate noroadele şi pânza carea o au urzit preste toate neamurile.
*Apoc. 7, 17 şi 21, 4. 8. Prăpădi-va moartea în veac *şi va ştearge Domnul Dumnezeu lacrima de la toată faţa şi ocara no|rodului Său o va lua din tot pământul, că Domnul au grăit. 339v
9. Şi va zice în zioa aceaea: „Iată, Dumnezeul nostru ieste acesta, aşteptatu-L-am pre El şi ne va mântui. Acesta e Domnul, L-am suferit pre El, bucura-ne-vom şi ne vom veseli întru mântuirea Lui".

10. Că va petreace mâna Domnului în muntele acesta şi să va îmblăti Moav supt el, precum să zdrobesc paiele în car.
11. Şi-Şi va întinde mânile Sale supt el, precum îş întinde cel ce înoată spre înotare. Şi va smeri slava lui cu înfrângerea mânilor lui.
12. Şi întăririle zidurilor tale celor înalte împreună vor cădea şi să vor smeri şi să vor trage pre pământ până la pulbere.

Cap 26

Cântecul de mulţămită pentru înălţarea drepţilor şi smerirea necredincioşilor şi pentru înviiarea morţilor.

1. În zioa aceaea să va cânta cântecul acesta în pământul Iudii: „Cetatea tăriii noastre, Sion mântuitoriul, să va pune într-însa zid şi cel dinnaintea zidului.
2. Deşchideţi porţile şi să între neamul cel drept ce păzeaşte adevărul.
3. Rătăcirea cea veache au trecut. Ţinea-vei pacea; pace, că întru Tine am nădăjduit.
4. Nădăjduit-aţi întru Domnul în veacuri veacinice, în Domnul, Dumnezeul cel tare, în veac.
5. Că va pleca pre cei ce lăcuiesc întru-nălţime, cetatea cea înaltă o va smeri. Smeri-o-va până la pământ, jos o va trage până la pulbere.
6. Călca-o-va piciorul, picioarele săracilor, paşii lipsiţilor.
7. Cărarea dreptului dreaptă ieste, dreaptă e calea dreptului a umbla. ||
340r 8. Şi întru cărarea judecăţilor Tale, Doamne, Te-am aşteptat. Numele Tău şi pomenirea Ta întru pofta sufletului.
9. Sufletul mieu Te-au dorit noaptea, ci şi cu sufletul mieu întru ceale dinlontru inimii meale dimineţă voiu mâneca la Tine.
Când vei face judecăţile Tale pre pământ, dreptatea vor învăţa lăcuitorii lumii.
10. Să ne fie milă de cel necredincios şi nu va învăţa dreptatea în pământul sfinţilor, întru carele au petrecut şi nu va vedea slava Domnului.
11. Doamne, înalţe-se mâna Ta şi să nu vază. Vază şi să se ruşineaze cei ce răvnesc norodului, şi focul pre protivnicii Tăi să-i îmbuce.
12. Doamne, da-vei pace noao, că toate lucrurile noastre le-ai lucrat noao.
13. Doamne, Dumnezeul nostru, stăpânitu-ne-au domni fără de Tine, numai întru Tine să ne aducem aminte de numele Tău.
14. Cei ce mor nu trăiască, uriiaşii nu înviiaze, pentru aceaea i-ai cercetat şi i-ai zdrobit şi ai pierdut toată pomenirea lor.
15. Îngăduit-ai neamului, Doamne, îngăduit-ai neamului. Au doară Te-ai slăvit? Depărtat-ai toate marginile pământului.
16. Doamne, întru strâmtoare Te-au cercat, întru năcaz de murmurare învăţătura Ta lor.
17. Precum ceaea ce zămisleaşte, apropiindu-să de-a naşte, durând-o, strâgă întru durerile sale, aşa ne-am făcut de la faţa Ta, Doamne.
18. Zămislit-am şi ca cum am fi fost aproape de-a naşte şi am născut duh. Mântuiri n-am
340v făcut pre pământ; pentru aceaea n-au că|zut lăcuitorii pământului.
19. Vii vor fi morţii Tăi, ucişii miei vor învиia. Deşteptaţi-vă şi lăudaţi, cei ce lăcuiţi în praf. Că rooa luminii, rooa Ta, şi pământul uriiaşilor îl vei trage spre cădeare.
20. Mergi, norodul mieu, întră în cămara ta, închide uşa ta preste tine, ascunde-te puţin, câtuş de cât, până ce va treace urgiia.
21. *Că, iată, Domnul va ieşi din locul Său ca să cerceteaze răotatea lăcuitoriului pământului împrotiva Lui şi va deascoperi pământul sângele său şi nu va mai acoperi pre ucişii săi. *Mih. 1, 3.

Cap 27

Pedeapsa lui Leviathan, părinţasca certarea Domnului spre fiii lui Israil. Cetatea cea întărită să va pustii. Fiii lui Israil, întorşi de la assiri şi din Eghipt, să vor închina Domnului în Ierusalim.

1. În zioa aceaea va cerceta Domnul cu sabia Sa cea vârtoasă şi mare şi tare, preste Leviathan, şarpele verigă şi preste Leviathan, şarpele colăcit şi va ucide chitul care ieste în mare.
2. În zioa aceaea, viia vinului curat va cânta Lui.

3. Eu, domnul cel ce o ţii, degrabă îi voiu închina, ca nu cumva să se cercetează împrotiva ei, noaptea şi zioa o ţii.
4. Urgie nu-m ieste mie. Cine mă va da spin sau tufă în războiu? Păşi-voiu preste ea, aprinde-o-voiu aseaminea.
5. Au mai bine va ţinea tăria mea, face-va pace mie, pace va face mie?
6. Cei ce întră cu năvălire la Iacov înfluri-va; şi va odrăsli Israil şi vor umplea faţa pământului de sământă.
7. Au doară lângă rana celui ce-l loveaşte l-au lovit? Nu precum au ucis pre ucişii lui, || aşa au fost ucis? 341r
8. În măsură împrotiva măsurii, când să va lepăda o vei judeca. Cugetat-au întru duhul său cel vârtos în zi de zăduh.
9. Dript aceaea, pentru aceasta să va ierta nedreptatea casii lui Iacov şi acesta tot rodul, ca să să ia tot păcatul lui deacă va pune toate pietrile oltariului; ca pietrile ceale de cenuşe zdrobite, nu vor sta grânci şi bisearicile bozilor.
10. Că cetatea cea întărită va fi pustie, cea frumoasă să va lăsa şi să va slobozi ca pustiia. Acolo să va paşte viţelul şi acolo să va culca şi va mistui vârfurile ei.
11. În seacetă săcerişele ei să vor zdrobi, muierile venind şi învăţînd-o. Că nu e norodul înţelept, pentru aceaea nu-i va fi milă de el Celui ce l-au făcut pre el şi Cel ce l-au închipuit pre el nu-i va îngădui.
12. Şi va fi în zioa aceaea, va lovi Domnul de la matca râului până la răpejunea Eghiptului. Şi voi vă veţi aduna câte unul şi câte unul fiii lui Israil.
13. Şi va fi în zioa aceaea, să va răsuna cu trâmbiţă mare şi vor veni cei ce era pierduţi din pământul assirilor şi cei ce rămăsease în pământul Eghiptului şi să vor închina Domnului în muntele cel sfânt, în Ierusalim.

Cap 28

Israeliteanilor celor mândri şi beţivi le amânănţă Domnul, pentru că preoţii să dedau beţiii şi căpeteniile hulesc cuvintele şi amânănţările prorocilor, puindu-şi minciuna nădeajdea sa. Despre piatra unghiului în temeliile Sionului a să pune. Despre pedeapsa celor ce hulesc şi mângăiare a puţânii buni.

1 Amar cununii mândriii, beţivilor lui Efrem şi floarei ce cade slavei înălţării lui, carii era în vârful vălii ceii grase, rătăcind de vin!
2 Iată, Cel Putearnic şi Tare, Domnul, ca pornirea grin|dinii volbura rupând, 341v
ca pornirea apelor multe ce să varsă şi slobozite preste pământ desfătat.
3. Cu picioarele să va călca cununa mândriii celor beţivi a lui Efrem.
4. Şi va fi, căzând floarea slavii buieciii lui, ce iaste preste creaştetul vălii celor grase, ca cel vremealnic mai înainte de coacerea toamnei, la carele uitându-să, văzându-l, îndată câtu-l va prinde cu mâna, îl va îmbuca.
5. În zioa aceaea va fi Domnul oastelor cununa slavei şi îngrădirea de bucurie celui rămas norodului Său
6. Şi duhul judecăţii celui ce şade la judecată şi tăria celor ce să vor întoarce de la războiu la poartă.
7. Ci şi aceştia pentru vin n-au ştiut şi pentru beţie au rătăcit. Preotul şi prorocul n-au ştiut pentru beţiia, sorbiţi au fost de vin, rătăcit-au întru beţie, n-au ştiut pre Cel ce veade, n-au cunoscut judecata.
8. Că toate measele s-au umplut de borât şi de grozăvii, aşa cât nu mai era loc.
9. Pre carele va deprinde învăţătura şi pre carele va face a înţeleage auzitul? Pre cei înţărcaţi de lapte, pre cei smulşi de la ţâţă.
10. Pentru că porunceaşte, iară porunceaşte, porunceaşte, iară porunceaşte, aştaptă, iară aştaptă, aştaptă, iară aştaptă, puţin acolo, puţin acolo.
*1 Cor. 14, 21. 11. *Că în graiul buzelor şi cu altă limbă va grăi cătră norodul acesta,
12. Căruia au zis: „Aceasta-i odihna mea, mângăiaţi pre cel obosit, şi aceasta e stâmpărarea mea”. Şi n-au vrut a auzi.
13. Şi le va fi lor cuvântul Domnului: „Porunceaşte, iară porunceaşte, porunceaşte, iară porunceaşte; aştaptă, iară aştaptă, aştaptă, iară aştaptă, puţin acolo, puţin acolo”, ca să meargă şi să cază îndărăpt şi să se zdrobească şi să cază în cursă şi să se prinză. ||
14. Pentru aceasta auziţi cuvântul Domnului, oameni hulitori, cei ce domniţi preste 342r
norodul mieu, care ieste în Ierusalim.

15. Că aţi zis: „Făcut-am legătură cu moartea şi cu iadul am făcut togmeală. Biciul vărsindu-să, când va treace nu va veni preste noi, că am pus minciuna nădeajdea noastră şi cu minciuna am fost acoperiţi”.

16. Pentru aceasta, aceastea zice Domnul Dumnezeu: *„Iată, Eu voiu trimite în temeliile Sionului piatră, piatră aleasă, de unghiu, scumpă, în temelie întemeiată. Cel ce va creade nu grăbească. *Psalm 117, 22. Math. 21, 42. Fapt. 4, 11. Râm. 9, 33. 1 Petru 2, 6.

17. Şi voiu pune în cântariu judecata şi dreptatea în măsură; şi va răsipi grindinea nădeajdea minciunii şi acoperemântul îl vor povoia apele.

18. Şi să va şteargе legătura voastră cea de moarte şi togmeala voastră cu iadul nu va sta. Biciul vărsindu-să când va treace, veţi fi lui spre călcare.

19. Oricând va treace, vă va lua, că dimineaţa din dimineaţă va treace, zioa şi noaptea, şi numai însuşi năcazul va da înţeleagere auzitului”.

20. Că s-au îngustat aşternutul, aşa ca să cază altul, şi plaşca scurtă pre amândoi nu-i poate acoperi.

21. *Căci ca în muntele despărţirilor va sta Domnul, ca în valea cea din Gavaon să va mâniia ca să-şi facă lucrul Său, streină lucrarea Lui, să-şi lucre lucrul Său; nimearnic e lucrul Lui de la Dânsul. *2 Împăr. 5, 10. 1 Par. 14, 11. Ios. 10, 10.

22. Şi acum să nu batjocoriţi, ca nu cumva să se strângă legăturile voastre, că săvârşirea şi scurtarea am auzit de la Domnul, Dumnezeul oastelor, preste tot pământul.

23. Luaţi în urechi şi cuprindeţi glasul mieu, luaţi aminte şi ascultaţi graiul mieu!

24. Au doară toată zioa va ara plugariul ca să samine, tăia-va şi va grăpa pământul său? |

342v 25. Au nu deacă va asămăna faţa lui, va sămăna ghith şi cumin va răsipi şi va pune grâul pre rând şi orzul şi mălaiul şi odosul în marginile sale?

26. Şi o va deprinde în judecată; Dumnezeul său îl va învăţa.

27. Că nu cu hirăstaie să va îmblăti ghith, nici roata carului preste cumin să va întoarce, ci cu varga să va îmblăti ghith, şi cuminul cu toiagul.

28. Iară pânea să va sfărâma, însă nu în veac îmblătind o va îmblăti, nici o va năcăji roata carului, nici cu unghile sale îl va sfărma.

29. Şi aceasta de la Domnul, Dumnezeul oastelor, au ieşit, ca să facă minunat sfatul şi să mărească dreptatea.

Cap 29

Conocirea şi năcăjirea Ierusalimului, sfărmarea neamurilor celor ce o au conocit. Despre cartea cea însămnată şi urârea jidovilor. Amar celor adânci cu inima să veasteaşte. Rămăşiţele lui Iacov zice că să vor lumina şi la Dumnezeu să vor întoarce.

1. Amar lui Ariil, Ariil cetatea carea o au prins David; adaosu-s-au an cătră an, praznicele au trecut.

2. Şi voiu încungiura cu şanţ pre Ariil şi va fi tristă şi măhnită şi va fi mie ca Ariil.

3. Şi voiu încungiura ca un ocol împrejurul tău şi voiu arunca şanţ asupra ta şi întăriri voiu pune spre conocirea ta.

4. Smeri-te-vei, din pământ vei grăi şi din praf să va auzi graiul tău, şi va fi ca a pithonului glasul tău şi din pulbere graiul tău va şopti.

5. Şi va fi ca pulberea supţire mulţimea celor ce te vor vântura şi ca pozderiia ce treace
343r mulţimea ce||lor ce au biruit împrotiva ta.

6. Şi va fi de năpraznă degrabă, de la Domnul oastelor să va cerceta întru tresnet şi clătirea pământului şi în glas mare de volbură şi de vifor şi de văpaie de foc mistuitoriu.

7. Şi va fi ca visul vedeniii de noaptea mulţimea tuturor neamurilor carele au tăbărât împrotiva Ariil şi toţi cei ce au oştit şi au conocit şi au biruit asupra ei.

8. Şi precum visază cel flămând şi mâncă, iară deacă să trezeaşte, deşert e sufletul lui şi, precum visază cel sătos şi bea şi, după ce să trezeaşte obosit, încă i-i seate şi sufletul lui deşert e, aşa va fi mulţimea tuturor neamurilor care au tăbărât împrotiva muntelui Sionului.

9. Ameţiţi-vă şi vă miraţi, învăluiţi-vă şi vă îndoiţi; îmbătaţi-vă, şi nu de vin; clătiţi-vă, şi nu de beţie,

10. Pentru că v-au mestecat voao Domnul duhul durmitării, închide-va ochii voştri prorocii şi căpeteniile voastre; cei ce văd videnii îi va acoperi.

11. Şi vă va fi voao vedeniia tuturor ca cuvintele cărţii pecetluite carea, dându-să celui ce şti slovele, vor zice: „Citeaşte aceasta!” Şi va răspunde: „Nu o pociu, că-i pecetluită”.
12. Şi să va da cartea celui ce nu cunoaşte slovele şi i să va zice: „Ceteaşte!” Şi va răspunde: „Nu cunosc slovele”.
*Math. 15, 8. Mar. 7, 6. 13. Şi au zis Domnul: „Pentru *că să apropie norodul acesta cu gura sa şi cu buzele sale Mă slăveaşte, iară inima lui departe-i de la Mine şi s-au temut de Mine pentru porunca omenească şi pentru învăţături,
*1 Cor. 1, 19. Avd. 1, 8. 14. Pentru aceaea, iată, Eu voiu adaoge ca să fac mirare norodului acestuia cu minune mare şi groaznică. *Că va peri înţelepciunea de la înţelepţii lui | şi înţeleagerea celor 343v precepuţi ai lui să va ascunde.
*Ecli. 23, 26. 15. Amar celor ce sânteţi adânci cu inima, ca să ascundeţi de Domnul sfatul, a cărora sânt întru întunearec lucrurile şi zic: *„Cine ne veade şi cine ne cunoaşte?”
16. Îndărătnică e gândirea voastră aceasta, ca cum ar gândi tina împrotiva olariului şi să zică lucrul lucrătoriului său: „Nu m-ai făcut”, şi cel închipuit să zică ziditoriului său: „Nu înţălegi”.
17. Au nu încă întru puţin şi întru scurt să va întoarce Livanul întru Carmil şi Carmilul spre dumbravă să va socoti?
18. Şi vor auzi în zioa aceaea surzii cuvintele cărţii şi dintru întunearec şi din ceaţă ochii orbilor vor vedea
19. Şi vor adaoge cei blânzi veselie întru Domnul şi oamenii cei săraci întru sfântul lui Israil să vor bucura.
20. Că au scăzut cel ce biruia, săvârşitu-s-au hulitoriul şi s-au tăiat toţi cei ce păziia preste nedreptate,
21. Cei ce făcea a păcătui pre oameni în cuvânt, şi pre cel ce-i certa în poartă îl clevetea, şi s-au abătut în deşert de la cel drept.
22. Pentru aceastea, aceasta zice Domnul către casa lui Iacov, cel ce au răscumpărat pre Avraam: „Nu numai să va ruşina Iacov, nici numai faţa lui să va roşi,
23. Ci, deacă va vedea pre fiii săi, lucrul mânilor Meale în mijlocul său sfinţind numele Mieu şi vor sfinţi sfatul lui Iacov şi pre Dumnezeul lui Israil vor propovedui.
24. Şi vor şti cei ce rătăcesc cu duhul înţeleagerea, şi şoptitorii vor învăţa leagea”.

Cap 30

Amânănţare asupra jidovilor, carii nesfătuind pre Domnul, asuprindu-i assirii, scăpa la eghipteani. Şi nevrând ei a asculta dojenirea prorocilor, || ci deşarte folosânţe căutând, greu năcaz 344r
le vesteaşte. Şi cât e de milostiv Dumnezeu celor ce să întorc la El. Şi despre marea fericirea celor ce să întorc şi judecata celor necredincioşi.

1. „Amar fiilor părăsitori – zice Domnul – ca să faceţi sfat, şi nu dintru Mine, şi să urziţi pânză, şi nu prin Duhul Mieu, să adaogeţi păcat preste păcat.
2. Cei ce umblaţi să vă pogorâţi în Eghipt şi gura Mea n-aţi întrebat, nădăjduind ajutoriu întru tăriia lui Faraon şi având nădeajde în umbra Eghiptului.
3. Şi vă va fi voao tăriia lui Faraon spre ruşinare şi nădeajdea umbrii Eghiptului spre ocară.
4. Că era în Tanis căpeteniile tale, şi solii tăi până la Haneşi au ajuns.
5. Toţi s-au ruşinat de norodul cel ce nu le-au putut folosi, nu le-au fost spre ajutoriu şi spre oarece folos, ci spre ruşinare şi spre batjocură”.
6. Sarcina dobitoacelor criveţului în pământul cel de năcaz şi de strâmtoare, leiţa şi leul dintr-înşii, năpârca şi vasiliscul zburând, purtând preste umerele dobitoacelor bogăţiile sale şi preste ghebul cămilelor comoarele sale la norodul ce nu le va putea folosi.
7. Că Eghiptul în zădar şi în deşert va ajuta; pentru aceaea am strâgat către dânşii: „Numai mândriia ieste, aşază-te!”
8. Acum, dară, întrând, scrie-i pre leaspede şi în carte cu de-adinsul scrie aceaea şi va fi în zioa mai de pre urmă spre mărturie până în veac.
9. Că norodul spre mânie întărâtând ieste şi fiii mincinoşi, fii ce nu vreau a asculta leagea lui Dumnezeu.
10. Cei ce zic celor ce văd: „Să nu vedeţi!” şi celor ce privesc: „Să nu priviţi noao ceale ce sânt drepte, grăiţi-ne noao ceale ce plac, vedeţ noao greşalele. |
11. Luaţi de la mine calea, abateţi de la mine cărarea, înceteaze de la faţa noastră sfântul 344v lui Israil!”

12. Pentru aceaea, aceastea zice sfântul lui Israil: „Pentru aceaea că ai urgisit cuvântul acesta şi ai nădăjduit în hulă şi în gâlceavă şi v-aţi răzimat de dânsa,

13. Pentru aceaea vă va fi voao nedreptatea aceasta ca o ruptură căzând şi cercată în zâd înalt, că degrabă, când nu să nădăjduiaşte, va veni zdrobirea ei.

14. Şi să va sfărâma, precum să zdrobeaşte vasul olariului, cu zdrobire tare foarte. Şi nu să va afla din sfărmiturile ei hârb în care să se poarte focşor din aprindere sau să se scoată o ţiră de apă din groapă”.

15. Că aceastea zice Domnul Dumnezeu, sfântul lui Israil: „De vă veţi întoarce şi vă veţi odihni, vă veţi mântui. Întru tăceare şi în nădeajde va fi tăriia voastră”. Şi nu aţi vrut.

16. Şi aţi zis: „Nicidecum, ci la cai vom scăpa”. Pentru aceaea veţi fugi. „Şi pre cei iuţi vom încăleca”. Pentru aceaea, mai iuţi vor fi cei ce vă vor goni pre voi.

17. O mie de oameni de la faţa groazei unuia şi de faţa groazei cinci veţi fugi, până când vă veţi lăsa ca cătarga corăbiii în vărful muntelui şi ca un sămn preste deal.

18. Pentru aceaea aştaptă Domnul să Se milostivească spre voi şi pentru aceaea Să va înălţa îngăduindu-vă, că Dumnezeul judecăţii e Domnul, fericiţi toţi cei ce-L aştaptă pre El.

345r 19. Că norodul Sionului va lăcui în Ierusalim. Plân||gând nicidecum vei plânge, milostivindu-Să, Să va milostivi spre tine. La glasul strâgării tale, îndată cât va auzi va răspunde ţie.

20. Şi vă va da Domnul pâne strânsă şi apă scurtă şi nu va face a zbura de la tine mai mult învăţătoriul tău; şi vor fi ochii tăi văzând pre dascalul tău.

21. Şi urechile tale vor auzi cuvântul Celui ce dojeneaşte dinapoi: „Aceasta iaste calea, umblaţi printr-însa şi nu vă abateţi nici spre dreapta, nici spre stânga”.

22. Şi vei spurca tăblile celor cioplite din argintul tău şi văjmântul cel ţăsut din aurul tău şi le vei răsipi ca necurăţiia ceii lunatece. „Ieşi”, îi vei zice.

23. Şi să va da ploaia săminţii tale, oriunde vei sămăna pre pământ, şi pânea roadelor pământului va fi de prisosit şi grasă; paşte-să-va în moşiia ta în zioa aceaea mielul desfătat.

24. Şi taurii tăi şi puii cei de asin carii lucră pământul vor mânca mestecătură, precum în arie s-au vânturat.

25. Şi vor fi preste tot muntele înalt şi preste tot dealul rădicat păraie de ape curgătoare în zioa uciderii a multora, când vor cădea turnurile.

26. Şi va fi lumina lunii ca lumina soarelui şi lumina soarelui va fi înşeptită ca lumina a şapte zile, în zioa în carea va lega Domnul rana norodului Său şi lovitura ranei lui o va vindeca.

27. Iată, numele Domnului vine de departe, arătând putearea Lui şi greu a-L suferi. Buzele Lui pline sânt de urgie şi limba Lui, ca focul ce mistuiaşte. |

345v 28. Duhul Lui, ca răpegiunea ce să varsă până la jumătate de deal, a pierde noroadele spre nimica şi frâul rătăcirii ce era în fălcile noroadelor.

29. Cântecul vă va fi voao ca noaptea praznicului sfinţit şi veseliia inimii, ca cel ce mearge cu fluierul, să între în muntele Domnului, la cel tare a lui Israil.

30. Şi auzită va face Domnul slava glasului Său şi groaza braţului Său va arăta întru amânânţarea iuţimii şi, în văpaia de foc ce mistuiaşte, îl va lovi în volbură şi în piatră de grindine.

31. Că de glasul Domnului să va spăimânta Assur, cu varga lovit.

32. Şi va fi treacerea varghei întemeiată, pre carea o va face Domnul a să odihni preste el în tâmpene şi în alăute şi în războaie alease îi va învinge.

33. Că-i gătită de ieri Tofeth, de la împăratul e gătită, adâncă şi desfătată; hrana ei, focul şi leamne multe, suflarea Domnului, ca răpegiunea de piatră pucioasă aprinzând-o.

Cap 31

Pre jidovi, carii părăsând nădeajdea cea către Dumnezeu, la eghipteani şi la omeneşti ajutoriu scapă, îi vesteaşte că să vor mistui împreună cu ajutorii săi. Iară cei ce să vor întoarce către Domnul cu dumnezeiasca puteare să vor izbăvi.

1. Amar celor ce să pogor în Eghipt la ajutoriu, în cai nădăjduind şi având nădeajdea în căruţe, că multe sânt şi în călăreţi, că-s putearnici foarte; şi nu
346r s-au nădăjduit spre sfatul lui || Israil şi pre Domnul nu l-au căutat.

2. Iară El înţelept au adus răul şi cuvintele Sale nu le-au depărtat. Şi să va scula împrotiva casii celor răi şi împrotiva ajutoriului celor ce lucră nedreptate.

3. Eghiptul e om şi nu Dumnezeu şi caii lor, trup şi nu duh. Şi Domnul va pleca mâna Sa şi va cădea ajutoriul; şi va cădea căruia i să dă ajutoriul şi împreună toţi să vor mistui.
4. Că aceastea zice Domnul către mine: „Precum de-ar răgni leul şi puiul de leu preste prada sa şi, deacă-l va întimpina mulţime de păstori, de glasul lor nu să va înfricoşa şi de mulţimea lor nu să va spăimânta, aşa să va pogorî Domnul oastelor, să tăbărască preste muntele Sionului şi preste dealul lui.
5. Ca paserile ce zboară, aşa va acoperi Domnul oastelor Ierusalimul, acoperind şi izbăvind, trecând şi mântuind.
6. Întoarceţi-vă, precum întru adânc v-aţi fost depărtat, fiii lui Israil!
7. Că în zioa aceaea va lepăda omul idolii săi cei de argint şi idolii săi cei de aur pre carii i-au făcut voao mânile voastre spre păcat.
8. Şi va cădea Assur de sabie, nu omenească, şi sabiia, nu a omului, îl va îmbuca, şi va fugi, nu de faţa sabiii; şi tinerii lui vor fi dăjduitori.
9. Şi tăriia lui de groază va treace şi să vor spăimânta fugând căpeteniile lui, zis-au Domnul, al căruia foc e în Sion şi cuptoriul Lui în Ierusalim.

Cap 32 |

Despre împăratul şi căpetenii carii vor împărăţi întru dreptate şi despre a supusului norod fericire. Iară căpeteniii bolunde şi muierilor celor bogate viitoarea pedeapsă li să vesteaşte şi frumseaţea păcii şi odihnă găzdacă să făgăduiaşte norodului lui Dumnezeu. 346v

1. Iată, întru dreptate va împărăţi împăratul şi căpeteniile întru judecată vor povăţui.
2. Şi va fi omul ca cel ce să ascunde de vânt şi să tăinuiaşte de vifor, ca păraiele apelor în seate şi ca umbra pietrii plecate în pământ pustiiu. ||
3. Nu vor păinjeni ochii celor ce văd şi urechile celor ce aud cu deadinsul vor asculta. 347r
4. Şi inima bolunzilor va înţeleage ştiinţa şi limba gângavilor degrabă va grăi şi neatede.
5. Nu să va mai chema cel ce e neînţelept căpetenie, nici cel viclean să va chema mai mare.
6. Că cel bolund nebunii va grăi şi inima lui va face nedreptate ca să isprăvească făţărnicia şi să grăiască către Domnul şalnic, şi deşert să facă sufletul celui flămând şi beutura celui sătos să o iaie.
7. Vasele celui şalnic reale sânt, că el ş-au togmit gândurile a pierde pre cei blânzi prin cuvânt de minciună, când grăia cel sărac judecată.
8. Iară căpeteniia ceale ce-s vreadnice de căpetenie va gândi şi însuşi preste povăţuitori va sta.
9. Muieri găzdace, sculaţi-vă şi auziţi glasul Mieu! Feate ce nădăjduiţi, luaţi în urechi graiul Mieu!
10. Că după zile şi un an voi vă veţi turbura, nădăjduindu-vă că s-au sfârşit culesul, culeagere mai mult nu va veni.
11. Încremeniţi-vă, ceale bogate, turburaţi-vă, ceale ce nădăjduiţi! Dezbrăcaţi-vă şi vă ruşinaţi, încingeţi coapsele voastre!
12. Preste ţâţe plângeţi, preste ţara cea dorită, preste viia cea roditoare.
13. Preste pământul norodului Mieu spini şi tufe să vor sui, cu cât mai vârtos preste casele ceale de bucurie a cetăţii ce dânţuiaşte! |
14. Căci casa s-au slobozit, mulţimea cetăţii s-au lăsat, întunearec şi pipăire s-au făcut 347v
preste peşteri până în veac. Bucuriia asinilor celor sălbateci, păşune turmelor,
15. Până ce să va vărsa preste noi Duhul din nălţime şi va fi pustiia spre Carmil şi Carmilul spre dumbravă să va socoti.
16. Şi va lăcui în pustie judecata şi dreptatea în Carmil va şedea.
17. Şi va fi lucrul dreptăţii pacea şi cinstea dreptăţii, tăcearea şi negrije până în veac.
18. Şi va şedea norodul Mieu întru frumseaţea păcii şi întru corturile nădejdii şi întru odihnă bogată.
19. Iară grindinea întru pogorârea dumbrăvii şi cu smerenie să va smeri cetatea.
20. Fericiţi cei ce sămănaţi preste toate apele, trimiţind piciorul boului şi a asinului.

Cap 33

Mestecat despre oborârea lui Senaheriv vorbeaşte şi despre slobozirea jidovilor şi despre înălţimea dumnezeieştii puteri. Să porneaşte asupra făţarnicilor. Şi cum trebuie să fie

cei ce vor lăcui cu Domnul întru înălţime. Iară Ierusalimul va fi lăcaşul bogat întru carea să va mări Domnul şi puitoriul de leage al nostru.

1. Amar celui ce prădezi, au nu şi tu vei fi prădat? Şi cel ce urgiseşti, au nu şi tu vei fi urgisit? Deacă vei sfârşi a prăda, te vei prăda; deacă te vei osteni a urgisi, te vei urgisi.
348r 2. Doamne, miluiaşte-ne, că pre Tine Te-am aşteptat! || Fii braţul nostru spre dimineaţa şi mântuirea noastră în vreame de năcazu.
3. De glasul îngerului au fugit noroadele şi de la înălţarea Ta s-au răsipit neamurile.
4. Şi să vor aduna jafurile voastre precum să culeaje gândacul, precum când sânt pline gropile de el.
5. Măritu-S-au Domnul că au lăcuit întru-nălţime, împlut-au Sionul de judecată şi de dreptate.
6. Şi va fi credinţă în vremile tale; bogăţiile mântuirii, înţelepciunea şi ştiinţa; frica Domnului, aceasta iaste comoara ei.
7. Iată, văzând vor strâga afară, îngerii păcii amar vor plânge.
8. Răsipitu-s-au căile, încetat-au cel ce treace pre cărare, netreabnic s-au făcut aşezământul, lepădat-au cetăţile, n-au socotit oamenii.
9. Plâns-au şi s-au lâncevit pământul, mestecatu-s-au Livanul şi au asurzit şi s-au făcut Saron ca pustiiul şi s-au lovit Vasanul şi Carmilul.
10. „Acum Mă voiu scula – zice Domnul – acum Mă voiu înălţa, acum Mă voiu rădica.
11. Zămisli-veţi zăduh, naşte-veţi pozdărâie, duhul vostru ca focul vă va arde pre voi.
12. Şi vor fi noroadele ca cenuşa din aprindere, spinii adunaţi cu foc să vor arde.
13. Auziţi cei de departe ceale ce am făcut şi cunoaşteţi, vecinilor, tăria Mea!
14. Zdrobitu-s-au în Sion cei păcătoşi, stăpânit-au cutremurul pre cei făţarnici. Cine dintre voi va putea lăcui cu focul cel mistuitoriu? Cine dintre voi va lăcui cu focurile ceale veacinice?
348v 15. *Cel ce umblă întru dreptăţi şi grăiaşte ade|vărul, cel ce leapădă lăcomiia din hulă şi-ş scutură mânile sale de toată dăruirea, cel ce-şi astupă urechile să nu auză sângele şi-ş închide ochii să nu vază răul, *Psal. 14, 2.
16. Acela întru ceale înalte va lăcui, întăriri de pietri înălţimea lui, pâne lui s-au dat, apele lui credincioase sânt.
17. Pre împăratul întru podoaba sa l-or vedea ochii lui, privi-va pământul de departe.
18. Inima ta va cugeta frica: *„Unde iaste cel învăţat? Unde e cel ce cumpăneaşte cuvintele legii? Unde e învăţătoriul pruncilor?” *1 Cor. 1, 20.
19. Pre norodul cel neruşinos nu-l vei vedea, norodul cel de cuvânt înalt, aşa ca să nu poţi înţeleage limpezirea limbii lui, întru carele nu e nici o înţelepciune.
20. Uită-te la Sion, cetatea prăznuirii noastre! Ochii tăi vor vedea Ierusalimul, lăcaşul cel bogat, cortul, carele nicidecum nu să va putea treace de-acolo, nici să vor lua cuiele lui în veac şi toate funişoarele lui nu să vor rumpe.
21. Că numai acolo mărit ieste Domnul nostru. Locul râurilor, păraie late şi deşchise. Nu va treace printr-însul luntrea vânslătorilor, nici corabiia cea mare va păşi preste dânsul.
22. Că Domnul e judecătoriul nostru, Domnul, puitoriul de leage al nostru, Domnul, Împăratul nostru, El ne va mântui pre noi.
23. Slobozitu-s-au funişoarele tale şi nu vor birui. Aşa va fi vitreala ta, ca să nu poţi depărta sămnul; atunci să vor împărţi jafuri de multe prăzi, ştopii vor răpi răpire.
24. Nici va zice vecinul: „Lâncezitu-m-ai”. Norodul cel ce lăcuiaşte într-însa, lua-să-va de la el nedreptatea. ||

349r **Cap 34**

Aspra lui Dumnezeu izbândă despre toate neamurile. Şi zdrobirea Idumeii. Şi bătaia cea de pururea să vesteaşte.

1. Apropiaţi-vă, neamuri, şi auziţi, şi noroade, luaţ aminte! Auză pământul şi plinirea lui, lumea şi toată odrazla ei!
2. Că urgia Domnului e preste toate neamurile şi iuţimea preste toată oastea lor. Ucisu-i-au şi i-au dat spre ucidere.
3. Ucişii lor să vor lepăda şi din trupurile lor să va sui putoare. Împuţi-să-vor munţii de sângele lor.
4. Şi să va veştezi toată oastea cerească şi să vor învălui ca cartea ceriului. Şi toată oastea lor va curge, precum cade foaia din vie şi din zmochin.

5. Că s-au îmbătat în ceriu sabiia Mea. Iată, preste Idumeia să va pogorî şi preste norodul uciderii Meale la judecată.
6. Sabiia Domnului s-au umplut de sânge, îngroşatu-s-au de grăsime din sângele mieilor şi al ţapilor, din sângele berbecilor celor măduhoşi, că jârtva Domnului în Vosra şi ucidere mare în pământul Edomului.
7. Şi să vor pogorî unicorni cu ei şi tauri cu cei putearnici. Îmbăta-să-va pământul lor de sânge şi locul lor de untura celor grase.
8. Că zioa izbândii Domnului, anul răsplătirii lor, a judecăţii Sionului.
9. Şi să vor întoarce răpegiunile ei în răşină şi pământul ei în piatră pucioasă. Şi va fi pământul ei spre răşină arzând, |
10. Noaptea şi zioa nu să va stânge, în veac să va sui fumul ei. Din neam în neam să va pustii, în veacii veacilor nu va fi să treacă printr-însa. 349v
11. Şi o va stăpâni onocrotanul şi ariciul, ivis şi corbul vor lăcui într-însa. Şi să va întinde preste ea măsura, ca să se desfacă întru nimica şi îndreptariul spre pustiire.
12. Cinstiţii ei nu vor fi acolo. Pre împăratul mai vârtos vor chema şi toate căpeteniile ei vor fi spre nimică.
13. Şi vor răsipi în casăle ei spini şi urzici, odăi în zidurile ei şi va fi culcuş de bălauri şi păşunea ştrutiilor.
14. Şi vor întâmpina dimonii pre onoţentauri şi cel păros va strâga unul cătră altul; acolo s-au culcat lamia şi ş-au găsit eiş odihnă.
15. Acolo au avut groapă ariciul şi ş-au hrănit puii şi au săpat împregiur şi i-au adăpostit în umbra ei; acolo s-au adunat zăganii altul cătră altul.
16. Cercaţi cu deadinsul în cartea Domnului şi cetiţi. Unul dintr-înşii n-au lipsit, altul pre altul n-au cercat, că ce iese din gura mea El au poruncit şi Duhul Lui acela le-au adunat.
17. Şi El le-au trimis soarte şi mâna Lui au împărţit lor spre măsură; până în veac o vor stăpâni, în neam şi în neam vor lăcui într-însa.

Cap 35

Despre viitoarea mângăiare, veseliia, negrijea şi veacinica fericirea celor ce vor creade în Hristos.

1. eseli-să-va cea pustie şi neumblată şi să va || bucura pustiiul şi va înfluri ca crinul. 350r
2. Încolţind va încolţi şi să va bucura veselindu-să şi lăudând. Slava Livanului s-au dat ei. Podoaba Carmilului şi Saron, aceia vor vedea slava Domnului şi podoaba Dumnezeului nostru.
3. Întăriţi mânile ceale slăbănogite şi genunchele ceale slabe le învârtoşaţi.
4. Ziceţi celor slabi de inimă: „Întăriţi-vă şi nu vă teameţi. Iată, Dumnezeul vostru izbânda răsplătirii va aduce. Dumnezeu însuşi va veni şi vă va mântui pre voi”.
5. Atunci să vor deşchide ochii orbilor şi urechile surzilor vor fi deşchise.
6. Atunci va sări ştopul ca cerbul şi să va deşchide limba muţilor, că s-au tăiat în pustie ape şi răpejuni întru cea neumblată.
7. Şi ceaea ce era uscată va fi spre baltă şi cea sătioasă spre izvoară de ape. În culcuşurile în carele mai înainte lăcuia bălauri va răsări verdeaţă de trestie şi de şovar.
8. Şi va fi acolo cărare şi cale, şi calea sfântă să va chema. Nu va treace printr-însa ceva întinat, şi aceasta vă va fi cale dreaptă, aşa ca bolunzii să nu rătăcească printr-însa.
9. Nu va fi acolo leu şi fiară rea nu să va sui pre dânsa, nici să va afla acolo şi vor umbla cei ce vor fi sloboziţi.
10. Şi cei răscumpăraţi de la Domnul să vor întoarce şi vor veni în Sion cu laudă şi veselie veacinică preste capul lor. Bucurie şi veselie vor dobândi şi va fugi durearea şi suspinarea.

Cap 36

Senaheriv, după ce ia cetăţile Iudei, trimi|te pre Ravsachin să prinză Ierusalimul. Carele, multe hule aruncând spre Ezechiil şi blăstămuri spre Dumnezeu, îndeamnă pre ierusalimleani a da cetatea. 350v

4 Împăr. 18, 13. 2 Par. 32, 1. Ecli. 48, 20.

1. i au fost în anul al patrusprăzecealea a împăratului Ezechiil, s-au suit Senaheriv, împăratul assirilor, preste toate cetăţile Iudei ceale întărite şi le-au prins.

2. Şi au trimis împăratul assirilor pre Ravsachin din Lahis în Ierusalim, către împăratul Ezehie, cu mână grea, şi au stătut în ducerea apei scăldătoarei ceii din sus, în calea Ţarinii Nălbitoriului.

3. Şi au ieşit la el Eliachim, fiiul lui Helchie, care era preste casă, şi Sovna scriitoriul şi Ioahe, fiiul lui Asaf istoricul.

4. Şi au zis către ei Rapsachis: „Spuneţi lui Ezechie: «Aceasta zice împăratul cel mare, împăratul assirilor: 'Ce nădăjduire iaste aceasta, cu carea nădăjduieşti?

5. Au cu ce sfat sau tărie rânduieşti a sta împrotivă? Spre cine ai nădeajde, pentru că te-ai depărtat de la mine?

6. Iată, nădăjduieşti spre un toiag de trestie acest rupt, spre Eghipt, de carele, de să va răzima omul, va întra în mâna lui şi o va găuri. Aşa Faraon, împăratul Eghiptului, tuturor celor ce să nădăjduiesc într-însul'».

7. Iară de-m vei răspunde: «Întru Domnul, Dumnezeul nostru, nădăjduim», au nu Acela iaste, a Căruia i-au luat Ezehie ceale înalte şi oltarele şi au zis Iudei şi Ierusalimului: «Înaintea oltariului acestuia vă veţi închina?»

8. Şi acum te dă domnului mieu, împăratului assirilor, şi-ţi voiu da doao mii de cai, nici vei putea da dintru tine călăreţi lor. ||

351r 9. Şi cum vei suferi faţa judecătoriului unui loc din slugile domnului mieu, ceale mai mici? Iară de nădăjduieşti în Eghipt, în căruţe şi în călăraş.

10. Şi acum, au doară fără Domnul m-am suit la locul acesta, să-l pierzu? Domnul au zis către mine: «Suie-te preste pământul acesta şi-l pierde!»"

11. Şi au zis Eliachim şi Sovna şi Ioahi către Rapsachis: „Grăiaşte către slujile tale în limba siriiană, că o înţeleagem. Să nu grăieşti către noi jidoveaşte în urechile norodului ce este pre zid".

12. Şi au zis către ei Rapsachis: „Au doară la domnul tău şi la tine m-au trimis domnul mieu ca să grăiesc toate cuvintele aceastea şi nu mai vârtos către bărbaţii ce şed în zid, să-şi mânce gunoiul său şi să beaie pişatul picioarelor sale cu voi?"

13. Şi au stătut Rapsachis şi au strigat cu glas mare, jidoveaşte, şi au zis: „Auziţi cuvintele marelui împărat, împăratului assirilor!

14. Aceastea zice împăratul: «Nu vă înşele pre voi Ezehie, că nu vă va putea scoate.

15. Şi nu vă dea nădeajde Ezechie spre Domnul, zicând: 'Scoţind ne va slobozi Domnul, nu să va da cetatea aceasta în mâna împăratului assirilor.

16. Să nu auziţi pre Ezehii!». Că aceastea zice împăratul assirilor: «Faceţi cu mine blagoslovenie şi ieşiţi la mine şi mâncaţi fieştecarele viia sa şi fieştecarele smochinul său şi beţi fieştecarele apă din jgheabul său,

17. Până ce voiu veni şi vă voiu lua la pământul cel ce iaste ca pământul vostru, la pământ de grâu şi de vin, la pământul pâinilor şi a viilor.

18. Nici vă turbure Ezehie zicând: 'Domnul ne va izbăvi pre noi!' Au doară au izbăvit dumnezeii limbilor fieştecarele pământul său din mâna împăratului assirilor?

351v 19. Unde iaste dumnezeul Emath şi Arfad? Unde | ieste dumnezeul Sefarvaim? Au doară au izbăvit Samaria din mâna mea?

20. Cine ieste dintre toţi dumnezeii ţărâlor acestora, carele ş-ar fi scos ţara sa din mâna mea, ca să scoaţă Domnul Ierusalimului din mâna mea?»"

21. Şi au tăcut şi nu i-au răspuns lui cuvânt, că poruncise împăratul, zicând: „Nu-i răspundeţi".

22. Şi au întrat Eliachim, fiiu lui Helchie, care era preste casă şi Sovna scriitoriul şi Ioahe, fiiul lui Asaf istoricul, la Ezechie cu hainele tăiate şi i-au spus lui cuvintele lui Rapsachis.

Cap 37

Îngrozindu-să Ezechie pentru blăstămurile lui Rapsachis şi a lui Senaheriv, trimite la Isaie să se roage Domnului, Carele, întărindu-l, îi făgăduiaşte dumnezeiescul ajutoriu. Şi, tăindu-să prin înger oastea lui Senaheriv, şi el de la fiii săi să ucide.

1. Şi au fost, deacă au auzit împăratul Ezechie, ş-au tăiat vejmintele sale şi s-au învăluit cu sac şi au întrat în casa Domnului. 4 Împăr. 19, 1.

2. Şi au trimis pre Eliachim, carele era preste casă şi pre Sovna scriitoriul şi pre cei mai bătrâni dintre preoţi, acoperiţi cu saci şi Isaie, fiiul lui Amos prorocul,

3. Şi au zis către el: „Aceastea zice Ezehie: «Zioa năcazului şi a certării şi a blăstămului, zioa aceasta. Că au venit fiii până la naştere şi puteare nu ieste a naşte.

4. De cumva ar auzi Domnul, Dumnezeul tău, cuvintele lui Rapsachis, pre carele l-au trimis împăratul assirilor, domnul său, a blăstăma pre Dumnezeul cel viu şi a probozi cu cuvintele carele le-au auzit Domnul, Dumnezeul tău, rădică, dară, rugăciune pentru rămăşiţele ce s-au aflat»". ||
5. Şi au venit slugile împăratului Ezechie la Isaiia. 352r
6. Şi au zis cătră ei Isaiia: „Aceastea veţi zice Domnului vostru: «Aceastea zice Domnul: 'Nu te teame de faţa cuvintelor care ai auzit, cu carele M-au blăstămat copiii împăratului assirilor.
7. Iată, Eu voiu da lui duh şi va auzi veaste şi să va întoarce la ţara sa; şi-i voiu face a cădea de sabie în pământul său'»".
8. Şi s-au întors Rapsachis şi au aflat pre împăratul assirilor oştind asupra Lovnii. Că au zis cum că au fost purces din Lahis,
9. Şi au auzit de Tharaca, împăratul Ethiopiii, zicându-i: „Ieşit-au să oştască asupra ta". Carea auzând, au trimis soli la Ezechie, zicând:
10. „Aceastea veţi zice lui Ezehie, împăratului Iudei, grăind: «Să nu te înceluiască Dumnezeul tău, în Carele tu nădăjduieşti, zicând: 'Nu să va da Ierusalimul în mâna împăratului assirilor'.
11. Iată, tu ai auzit toate care au făcut împăraţii assirilor tuturor ţărâlor care le-au răsipit, şi tu te vei putea slobozi?
12. Au doară i-au scos pre ei dumnezeii limbilor pre carii i-au răsturnat părinţii miei, pre Gazam şi Haram şi Resef şi pre fiii lui Edin, carii era în Thadasar?
13. Unde împăratul Emath şi împăratul Arfad şi împăratul cetăţii Sefarvaim, Ana şi Ava?»"
14. Şi au luat Ezechie cărţile din mâna solilor şi le-au cetit şi s-au suit în casa Domnului şi le-au desfăcut Ezechie înaintea Domnului.
15. Şi s-au rugat Ezechie cătră Domnul, zicând:
16. „Domnul oastelor, Dumnezeul lui Israil, Cel ce şezi preste heruvimi, Tu eşti Dumnezeu sângur tuturor împărăţiilor pământului, Tu ai făcut ceriul şi pământul.
17. Pleacă, Doamne, ureachea Ta şi auzi; deşchide, Doam|ne, ochii Tăi şi vezi şi auzi 352v
toate cuvintele lui Senaheriv, care au trimis a blăstăma pre Dumnezeul cel viu,
18. Că cu adevărat, Doamne, pustie au făcut împăraţii assirilor ţărâle şi ţinuturile lor;
19. Şi au dat pre dumnezeii lor focului, că nu era dumnezei, ci lucruri de mâni omeneşti, lemn şi piatră, şi i-au sfărmat.
20. Şi acum, Doamne, Dumnezeul nostru, mântuieşte-ne din mâna lui şi să cunoască toate împărăţiile pământului că Tu eşti Domn singur".
21. Şi au trimis Isaie, fiiul lui Amos, la Ezechie, zicând: „Aceastea zice Domnul, Dumnezeul lui Israil: «Pentru ceale ce M-ai rugat despre Senaheriv, împăratul assirilor».
22. Acesta e cuvântul carele au grăit Domnul preste el: «Urgisitu-te-au pre tine şi te-au batjocorit, fecioară, fata Sionului; după tine ş-au clătit capul fata Ierusalimului,
23. Pre care l-ai probozit, pre care l-ai blăstămat şi preste care ai înălţat glasul şi ai rădicat nălţimea ochilor tăi? La sfântul lui Israil!
24. Prin mâna slugilor tale ai probozit pre Domnul şi ai zis: 'Întru mulţimea căruţelor meale eu m-am suit la înălţimea munţilor, la culmele Livanului, ca să taiu chedrii lui cei înalţi şi ceatinile lui ceale aleasă şi voiu întra întru înălţimea vârfului lui, dumbrava Carmilului lui.
25. Eu am săpat şi am beut apă şi am săcat cu urma piciorului mieu toate păraiele iazurilor'.
26. Au doară n-ai auzit ceale ce i-am făcut lui oarecând? Din zilele ceale de demult Eu l-am plăzmuit şi acum l-am adus. Şi s-au făcut || spre zmulgerea dealurilor celor împreună 353r
războitoare şi a cetăţilor celor întărite.
27. Lăcuitorilor scurtându-să mâna, s-au cutremurat şi s-au ameţit; făcutu-s-au ca fânul câmpului şi ca iarba cea de păşune şi ca ierburile de pre acoperişuri, care s-au uscat mai nainte de-a să coace.
28. Lăcaşul tău şi ieşirea ta şi întrarea ta am cunoscut, şi nebuniia ta împrotiva Mea.
29. Când te aprindeai asupra Mea, mândriia ta s-au suit în urechile Meale. Pune-voiu direpţ aceaea cercel în narile tale şi frâu în buzele tale şi te voiu întoarce în calea pre carea ai venit.
30. Iară ţie acesta va fi sămn: mâncă într-acest an ceale ce din voia sa să nasc, şi în anul al doilea poame vei mânca, iară în anul al treilea sămănaţi şi săceraţi şi sădiţi vii şi mâncaţi rodul lor.
31. Şi va trimite cel ce va fi rămas din casa Iudii şi rămăşiţa, rădăcină în jos şi va face rod în sus.
32. Că din Ierusalim vor ieşi rămăşiţele şi mântuirea din muntele Sionului». Râvna Domnului oastelor va face aceasta.

33. Pentru aceaea, aceastea zice Domnul despre împăratul assirilor: «Nu va întra în cetatea aceasta şi nu va arunca acolo săgeata şi nu o va cuprinde pavăza şi nu va trimite împrejurul ei şanţ.

34. Pre calea carea au venit, prin aceaea să va întoarce şi în cetatea aceasta nu va întra», zice Domnul.

35. «Şi voiu apăra cetatea aceasta, ca să o mântuiesc pentru Mine şi pentru David, sluga Mea»".

36. Şi* au ieşit îngerul Domnului şi au lovit în tabăra assirilor o sută optzeaci şi cinci de *1 Împăr. 19, 35.
353v mii. Şi s-au sculat dimineaţă şi, iată, | toţi trupuri de morţi. Tov. 1, 21.

37. Şi au ieşit şi s-au dus şi s-au întors Senaheriv, împăratul assirilor, şi au lăcuit în Ninivea.

38. Şi au fost când să ruga în bisearica lui Nesruh dumnezeului său; Adrameleh şi Sarasar, Ecli. 48, 24.
fiii lui, l-au lovit cu sabia şi au fugit în pământul Ararat şi au împărăţit Asarhadon, fiiul lui, 1 Maca. 7, 4.
pentru el. 2 Maca. 8, 19.

Cap 38

Ezechie, din moartea cea prin Isaie amânănţată slobozându-să prin sămnul ceasornicului Ahas şi făgăduindu-să slobozirea din mâna assirilor şi adăogându-să la viaţă cinsprăzeace ani, acest cântec de mulţămită lui Dumnezeu au cântat.

1. În zilele acealea au bolnăvit Ezechie până la moarte. Şi au întrat la el 4 Împăr. 20, 1.
Isaie, fiiul lui Amos prorocul, şi i-au zis: „Aceastea zice Domnul: «Rânduiaşte 2 Par. 32, 24.
casei tale, că vei muri tu şi nu vei trăi»".

2. Şi ş-au întors Ezechie faţa cătră păreate şi s-au rugat cătră Domnul.

3. Şi au zis: „Rogu-mă, Doamne, adu-Ţi aminte, rogu-mă, cum am umblat înaintea Ta întru adevăr şi întru inimă desăvârşit şi ce e bun în ochii Tăi am făcut". Şi au plâns Ezechie cu plângere mare.

4. Şi au fost cuvântul Domnului cătră Isaie, zicând:

5. „Mergi şi zi lui Ezechie: «Aceastea zice Domnul, Dumnezeul lui David, tătâni-tău: 'Auzit-am rugăciunea ta şi am văzut lacrămile tale. Iată, Eu voiu adaoge preste zilele tale cinsprăzeace ani.

6. Şi din mâna împăratului assirilor te voiu slobozi pre tine şi cetatea aceasta şi o voiu apăra'»".

7. Iară acesta va fi ţie sămn de la Domnul, că va face Domnul cuvântul acesta care au zis: ||
354r 8. *„Iată, Eu voiu face a să întoarce umbra liniilor prin carele să pogorâse în ceasornicul *Ecli. 48, 26.
lui Ahas în soare, înapoi cu zeace linii". Şi s-au întors soarele zeace linii pe treaptele ce să pogorâse.

9. Scrisoarea lui Ezechie, împăratului Iudei, când fusease bolnav şi să tămăduise din beteşugul său:

10. „Eu am zis întru jumătăţarea zilelor meale: «Mearge-voiu la porţile iadului.

11. Căutat-am rămăşiţa anilor miei». Zis-am: «Nu voiu vedea pre Domnul Dumnezeu în pământul celor vii; nu mă voiu mai uita la om şi la lăcuitoriul răpausului.

12. Neamul mieu s-au luat şi s-au zmult de la mine, ca cortul păstorilor.

Tăiatu-s-au ca de la ţăsătoriu viaţa mea. Când încă mă urziam, m-au tăiat». De dimineaţa până sara mă vei sfârşi.

13. Nădăjduiam până dimineaţa, ca leul, aşa au zdrobit toate oasăle meale.

De dimineaţa până sara mă vei sfârşi.

14. Ca puiul de rândunea, aşa voiu strâga, cugeta-voiu ca porumbiţa. Supţiiatu-s-au ochii miei privind spre înălţime.

Doamne, sâlnicie paţu, răspunde pentru mine!

15. Ce voiu zice sau ce-m va răspunde mie, când Însuş va face?

Aduce-Ţi-voiu aminte toţi anii miei întru amărăciunea sufletului mieu.

16. Doamne, de să vieţuiaşte aşa şi într-unele ca aceastea viaţa duhului mieu, certa-mă-vei şi mă vei viia.

354v 17. Iată, în pace amărâciunea mea e amară foarte. | Iară Tu ai scos sufletul mieu, ca să nu pieiu. Lepădat-ai dinnapoia Ta toate păcatele meale.

18. Că nu iadul să va mărturisi Ţie, nici moartea Te va lăuda. Nu vor aştepta cei ce să pogor în lac adevărul Tău.

19. Cel viu, cel viu, acela să va mărturisi Ţie, ca şi eu astăzi. Tatăl fiilor cunoscut va face adevărul Tău.
20. Doamne, mântuiaşte-mă, şi psalmii noştri vom cânta în toate zilele vieţii noastre în casa Domnului".
21. Şi au poruncit Isaie să ia o păstură de zmochine şi să puie preste rană şi să să însănătoşaze.
22. Şi au zis Ezechie: „Ce sămn va fi că mă voiu sui în casa Domnului?"

Cap 39

Lui Ezechie, după ce au arătat solilor vaviloneanilor vistieriile sale, de la Isaie i să vesteaşte că să vor treace toate averile sale acealea în Vavilon.

4 Împăr. 20, 12. 1. În vreamea aceaea au trimis Merodah Valadan, fiiul lui Valadan, împăratul Vavilonului, cărţi şi daruri la Ezechie, că auzise cum că au fost bolnăvit şi să sănătoşase.
2. Şi s-au veselit de ei Ezechie şi le-au arătat lor cămara mirezmelor şi a argintului şi a aurului şi a mirosurilor şi a unsorilor celor bune şi toate apotecele unealtelor sale şi toate ce s-au aflat întru vistieriile lui. N-au fost cuvânt ce să nu le fie arătat Ezechie în casa sa şi întru toată putearea sa.
3. Şi au întrat Isaie prorocul la Ezechie împăratul şi i-au zis lui: „Ce au zis oamenii aceştia şi de unde au venit la tine?" Şi au zis Ezehie: „Din pământ || departe au venit la mine, 355r
din Vavilon".
4. Şi au zis: „Ce au zăbovit în casa ta?" Şi au zis Ezechie: „Toate care sânt în casa mea au văzut. N-au fost ceva care să nu le fiu arătat în vistieriile meale".
5. Şi au zis Isaie cătră Ezechie: „Auzi cuvântul Domnului oastelor:
6. «Iată, zile vor veni şi să vor lua toate ceale ce sânt în casa ta şi care au agonisit părinţii tăi până în zioa aceasta în Vavilon. Nu să va lăsa ceva», zice Domnul.
7. Şi din fiii tăi carii vor ieşi din tine, pre carii i-ai născut, vor lua şi vor fi fameni în polata împăratului Vavilonului".
8. Şi au zis Ezechie cătră Isaie: „Bun e cuvântul Domnului, ce ai grăit". Şi au zis: „Fie numai pace şi adevăr în zilele meale!"

Cap 40

Mângăiarea şi mântuirea Ierusalimului cea prin Hristos viitoare. Propoveduirea lui Ioan Botezătoriului. Slăbiciunea omenească şi neîncetarea dumnezeiescului cuvânt. Venirea cea după trup a lui Hristos şi slava Lui, putearea şi răsplătirea de faţă a propovedui. Împrotiva închinătorilor de idoli. Neasămănata lui Dumnezeu puteare şi înţelepciunea o pune înainte; şi cum că cei ce nădăjduiesc întru Domnul schimbă tăriia.

Math. 3, 3. Marc. 1, 3. Luc. 3, 4. 1. „Mângăiaţi-vă, mângăiaţi-vă, norodul Mieu", zice Dumnezeul vostru.
2. „Grăiţi la inimă Ierusalimului şi o chemaţi, că s-au umplut răotatea ei. Luat-au din mâna Domnului îndoite pentru toate păcatele sale".
Ioan 1, 23. 3. Glasul celui ce strâgă în pustie: „Gătiţi calea Domnului, drepte faceţi în pustie cărările Dum|nezeului nostru". 355v
4. Toată valea să va înălţa şi tot muntele şi dealul să va smeri; şi vor fi ceale strâmbe spre dreapte, şi ceale aspre spre căi neatede.
5. Şi să va deascoperi slava Domnului şi va vedea tot trupul aşijderea, că gura Domnului au grăit.
*Ecli. 14, 18. Iacov 1, 10. 1 Petru 1, 24. 6. Glasul celui ce zice: „Strâgă!" Şi am zis: „Ce voiu strâga?" „Tot *trupul, iarbă şi toată slava lui, ca floarea câmpului".
7. Uscatu-s-au iarba şi au căzut floarea, că Duhul Domnului au suflat într-însul; cu adevărat iarbă e norodul.
8. Uscatu-s-au iarba şi au căzut floarea, iară cuvântul Domnului nostru rămâne în veac.
9. Preste munte înalt te suie tu, cel ce binevesteşti Sionului! Înalţă întru tărie glasul tău, cel ce binevesteşti Ierusalimului! Înalţă, să nu te temi. Zi cetăţilor Iudii: „Iată, Dumnezeul vostru!"
10. Iată, Domnul Dumnezeu întru tărie va veni şi braţul Lui va stăpâni. Iată, plata Lui cu El şi lucrul Lui înaintea Lui.

11. *Ca păstoriul va paşte turma Sa. În braţele Sale va aduna mieii şi în sânul Său îi va rădica, cei fătaţi Însuşi îi va purta. *Ezec. 34, 23. şi 37, 24. Ioan 10, 11.

12. Cine au măsurat cu pugnul apele şi ceriurile cu palma le-au cântărit? Cine au spânzurat cu trii deagete mărimea pământului şi au cumpănit în cântariu munţii şi dealurile în cumpănă?

13. *Cine au ajutat pre Duhul Domnului? Sau cine au fost sfetnicu Lui şi l-au arătat? *Înţel. 9, 13.

14. Cu cine au făcut sfat şi L-au deprins şi L-au învăţat cărarea dreptăţii şi L-au învăţat ştiinţa şi calea priceaperii I-au arătat Luĭ? Râm. 11, 34. 1 Cor. 2, 16.

15. Iată, neamurile ca picătura ciuturii şi ca o cirtă din cântariu s-au socotit? Iată,
356r os||troavele ca un praf mititel.

16. Şi Livanul nu va fi destul a prinde şi jiviniile lui nu vor fi destule spre jârtvă.

17. Toate neamurile ca când n-ar fi, aşa sânt înaintea Lui, şi ca o nimica şi deşert ceva sânt socotite Lui.

18. *Cui, dară, aseaminea aţi făcut pre Dumnezeu? Sau ce chip Îi veţi pune? *Fapt. 17, 29.

19. Au doară chip cioplit au vărsat meaşterul? Sau lucrătoriul de aur, cu aur L-au închipuit? Şi cu lespezi de argint, argintariul?

20. Doară lemn şi neputregăios au ales. Meşterul înţelept cearcă în ce chip va aşeza chipul care să nu să mişte.

21. Au doară nu ştiţi? Au doară n-aţi auzit? Au doară nu s-au vestit voao din început? Au doară n-aţi înţeles temeliile pământului?

22. Cel ce şade preste ocolul pământului şi lăcuitorii lui sânt ca lăcustele; Cel ce au întins ca o nimica ceriurile şi le-au desfăcut ca cortul a lăcui;

23. Cel ce dă ispititori de taine, ca cum n-ar fi judecătorii pământului, ca o deşertăciune au făcut.

24. Şi, adecă, nici sădit, nici ultuit, nici rădăcinat în pământ buciumul lor. De năpraznă au suflat într-înşii şi s-au uscat şi volbura ca o pozderâie îi va lua.

25. „Şi cui M-aţi asămănat şi M-aţi alăturat?" zice Cel Sfânt.

26. Rădicaţi spre înălţime ochii voştri şi vedeţi cine au zidit aceastea? Care scoate întru număr oastea lor şi pe toţi pe nume-i cheamă. După mulţimea tăriii şi a vârtuţii şi a puterii Lui, nici unul au rămas. |

356v 27. Pentru ce zici, Iacov, şi grăieşti, Israile: „Ascunsu-s-au calea mea de la Domnul şi de la Dumnezeul mieu judecata mea au trecut?"

28. Au doară nu ştii au n-ai auzit? Dumnezeu e veacinic Domn, Cel ce au zidit marginile pământului. Nu va scădea, nici să va osteni, nici e cercetare înţelepciunii Lui.

29. Cel ce dă celui obosit puteare şi celor ce nu sânt, tăriia şi vârtutea le înmulţeaşte.

30. Scădea-vor pruncii şi să vor osteni şi cei tineri întru neputinţă vor cădea.

31. Iară cei ce nădăjduiesc întru Domnul vor schimba tăria, lua-vor aripi ca de pajeră, alerga-vor şi nu să vor osteni, umbla-vor şi nu vor slăbi.

Cap 41

Să ceartă Dumnezeu cu închinătorii de idoli pentru puteare şi multe şi mari faceri de bine norodului jidovesc dăruite; prin carele Îş vădeaşte putearea Sa şi bunătatea cătră oameni, arătând împreună şi neputinţa idolilor şi deşertăciunea închinătorilor lor.

1. Tacă înaintea Mea ostroavele şi neamurile schimbe tăriia. Să se apropie şi acum să grăiască, împreună la judecată să ne apropiem.

2. Cine au deşteptat de la răsărit pre cel drept, chematu-l-au să urmează după Sine? Da-va înaintea Lui neamurile şi pre împăraţi va dobândi. Da-va ca pulberea sabiii Lui, ca pre o pozdărâie de vânt răpită arcului Lui.

3. Goni-i-va, treace-va în pace, cărare în picioarele Lui nu să va arăta.

4. Cine au lucrat şi au lucrat aceastea şi le-au făcut, chemând neamurile din început? Eu, Domnul, *Cel întâiu şi Cel mai pre urmă Eu sânt. || *Jos 44, 6
357r 5. Văzut-au ostroavele şi s-au temut, marginile pământului s-au buiguit, apropiatu-s-au şi s-au vecinat. şi 48, 12. Apoc. 18, 17

6. Fieştecarele pe aproapele său îl va agiuta şi frăţinelui său va zice: „Întăreaşte-te". şi 22, 13.

7. Întărit-au meşterul de fier, lovind cu maiul pre cel ce da cu maiul atunci, zicând: „Cu cleiu bun iaste". Şi l-au întărit cu cuie, ca să nu să clătească.

8. Şi tu, Israil, sluga Mea, Iacov, pre care am ales, sămânţa lui Avraam, priiatinului Mieu,

9. Întru ce te-am apucat de la marginile pământului şi de la ceale departe ale lui te-am chemat şi ţ-am zis: „Sluga Mea eşti tu, alesu-te-am pre tine şi nu te-am lepădat.
10. Nu te teame, că Eu cu tine sânt. Nu te abate, că Eu sânt Dumnezeul tău. Întăritu-te-am şi ţ-am ajutat şi te-au priimit pre tine, dreapta dreptului Mieu.
11. Iată, să vor învălui şi să vor ruşina toţi cei ce oştesc împrotiva ta. Fi-vor ca cum n-ar fi şi vor peri oamenii cei ce-ţi grăiesc împrotivă.
12. Căuta-vei şi nu vei afla pre oameni, răscoalele tale fi-vor ca cum n-ar fi şi ca o mistuire oamenii cei ce oştesc asupra ta.
13. Că Eu, Domnul, Dumnezeul tău, apucând mâna ta şi zicându-ţi: «Nu te teame, Eu ţ-am ajutat.
14. Să nu te temi, viermele lui Iacov, cei ce sânteţi morţi din Israil. Eu ţ-am ajutat ţie», zice Domnul şi răscumpărătoriul tău, sfântul lui Israil.
15. Eu te-am pus ca pre un car ce îmlăteaşte, nou, ce are boturi firestruitori. Îmlăti-vei munţii şi-i vei sfărâma şi dealurile ca pulberea le vei pune.
16. Vântura-i-vei şi vântul îi va lua şi volbura îi va | răsipi. Şi tu te vei bucura în Domnul, 557v
întru sfântul lui Israil te vei veseli.
17. Cei lipsiţi şi săraci caută apele şi nu sânt. Limba lor s-au uscat de seate. Eu, Domnul, îi voiu asculta, Dumnezeul lui Israil nu-i voiu părăsi.
18. Deşchide-voiu în dealurile ceale întinse râuri şi în mijlocul câmpilor izvoară; pune-voiu pustiiul spre bălţi de ape.
19. Da-voiu spre pustiire chedrul şi spinul şi mirha şi lemnul de maslin; pune-voiu în pustie ceatină, ulmul şi vuxul împreună.
20. Să vază şi să ştie şi să-şi aducă aminte şi să înţăleagă aseaminea că mâna Domnului au făcut aceasta, şi sfântul lui Israil o au zidit.
21. „Aproape faceţi judecata voastră”, zice Domnul. „Aduceţi, de cumva aveţi ceva”, zis-au împăratul Iacov.
22. Apropie-să şi să vă vestească oricare sânt viitoare; ceale mai dinnainte care au fost, vestiţi. Şi vom pune inima noastră şi vom şti ceale mai de pre urmă ale lor şi ceale ce sânt viitoare, spuneţi-ne.
23. Vestiţi-ne ceale ce vor fi viitoare şi vom şti că dumnezei sânteţi voi; şi bine, şi rău, de puteţi, faceţi. Şi să grăim şi să vedem împreună.
24. Iată, voi sânteţi din nimica, şi lucrul vostru, din cel ce nu iaste. Urăciune e cel ce v-au ales pre voi.
25. Deşteptat-am de la criveţu şi va veni de la răsăritul soarelui, chema-va numele Mieu şi va aduce sfeatnicii ca o tină şi ca olariul ce calcă pământul.
26. Cine au vestit din început, să ştim? Şi dintâiu, să zicem: „Drept eşti?” Nu iaste nici cel ce ves||teaşte, nici cel ce proroceaşte, nici cel ce aude cuvintele voastre. 358r
27. Întâiu către Sion va zice: „Iată, de faţă sânt” şi Ierusalimul vestitoriu îl voiu da.
28. Şi am văzut, şi nu era nici dintr-aceştia cineva care să facă sfat şi, întrebat fiind, să răspundă cuvânt.
29. Iată, toţi sânt nedrepţi şi deşarte lucrurile lor; vânt şi deşertăciunea bozilor.

Cap 42

Tatăl binevoiaşte în fiiul Hristos, ale Căruia puteri şi lucruri ce va face prorocul le deascopere, îndemnând toate neamurile spre laudă şi spre mulţămire. Şi adaoge că cei răi şi nemulţămitori greu să vor certa de la Domnul, mult tânguindu-să pentru nemulţămirea slugilor lui Dumnezeu.

Math. 12, 18.
1. Iată sluga Mea, primi-l-voiu pre el, alesul Mieu, bine ş-au plăcut într-însul sufletul Mieu. Dat-am Duhul Mieu preste el, judecată noroadelor va face.
2. Nu va strâga, nici va lua faţa, nici să va auzi glasul lui afară.
3. Trestiia bătută nu o va zdrobi şi inul ce fumegă nu-l va stânge; întru adevăr va scoate judecata.
4. Nu va fi întristat, nici turburat, până ce va pune pre pământ judecată; şi leagea Lui ostroavele o vor aştepta.
5. Aceastea zice Domnul Dumnezeu, Cel ce au zidit ceriurile şi le-au întins, Cel ce au întărit pământul şi ceale ce au răsărit dintr-însul, Cel ce dă stare norodului ce iaste preste el şi duh celor ce umblă preste el.

6. Eu, Domnul, te-am chemat pre tine întru dreptate şi am apucat mâna ta şi te-am ţinut *şi te-am dat spre aşezământ de leage norodului şi spre lumina neamurilor, | *Jos 49, 6.
358v 7. Ca să deşchizi ochii orbilor şi să scoţi din închisoare pre cel legat, din casa temniţii pre cei ce şed întru întunearec.
8. *Eu, Domnul, acesta e numele Mieu. Slava Mea altuia nu o voiu da şi lauda Mea celor cioplite. *Jos 48, 11.
9. Ceale ce întâiu au fost, iată, au venit. Şi ceale noao Eu le vestesc. Mai înainte de-a răsări, auzite vi le voiu face.
10. Cântaţi Domnului cântare noao, lauda Lui în marginile pământului, cei ce vă pogorâţi la mare şi plinirea ei; ostroave şi lăcuitorii lor.
11. Rădice-să pustiia şi cetăţile ei, în casă va lăcui Chidar; lăudaţi lăcuitorii pietrii, din vârful munţilor vor strâga.
12. Pune-vor Domnului slavă şi lauda Lui în ostroave vor vesti.
13. Domnul ca cel tare va ieşi, ca omul ostaşu va deştepta râvna; glăsui-va şi va strâga, preste nepriiatinii Săi să va întări.
14. Tăcut-am pururea, n-am grăit, răbdătoriu am fost ca ceaea ce va să nască, voiu grăi, răsipi-voiu şi voiu mistui împreună.
15. Pustii voiu face munţii şi dealurile şi toată iarba lor o voiu usca şi voiu pune râurile întru ostroave şi bălţile le voiu usca.
16. Şi voiu povăţui pre cei orbi spre calea carea nu o ştiu şi pre cărările care n-au cunoscut îi voiu face a umbla. Pune-voiu întunearecul înaintea lor spre ruşine şi ceale strâmbe, spre căi dreapte. Aceaste cuvinte le-am făcut lor şi nu i-am părăsit.
17. Întorsu-s-au îndărăpt. Ruşinează-să cu ruşine cei ce nădăjduiesc în cel cioplit, cei ce zic celui vărsat: „Voi, dumnezeii noştri!”
18. Surzi, auziţi, şi cei orbi, uitaţi-vă spre vedeare!
359r 19. Cine-i orb, fără sluga Mea? Şi surd, fără la ca||rele am trimis solii Miei? Cine e orb, fără cel ce e vândut? Şi cine e orb, fără sluga Domnului?
20. Cel ce vezi multe, au nu vei privi? Cel ce ai deşchis urechile, au nu vei auzi?
21. Şi Domnul au vrut a-l sfinţi pre el şi a mări leagea şi a o înălţa.
22. Iară norodul acel, răpit şi bătut; cursa tinerilor toţi, şi în casăle temniţii sânt ascunşi; făcutu-s-au spre răpire, nici iaste cine să scoaţă; spre jefuire, nici iaste cine să zică: „Întoarce!”
23. Cine e între voi care să auză aceasta, să ia aminte şi să asculte ceale viitoare?
24. Cine au dat spre jefuire pre Iacov şi pre Israil celor ce-l bat? Au nu Domnul acela, Căruia am păcăuit? Şi n-au vrut a umbla întru cărările Lui şi n-au auzit leagea Lui,
25. Şi au vărsat preste el urgiia iuţimii Sale şi războiu tare. Şi l-au ars împregiur şi n-au cunoscut; şi l-au aprins şi n-au înţeles.

Cap 43

Pre norodul ce creade, fără grije-l face, aceluiaş din toată lumea înmulţirea viitoare făgăduind, cu vestirea celor trecute şi a celor viitoare a lui Dumnezeu către norodul Său faceri de bine, prin care pre Sâne sângur Dumnezeu adevărat a fi să adeverează, adăogând greu ponoslu împrotiva nemulţămirii jidovilor.

1. Şi acum, aceastea zice Domnul, Cel ce te-au zidit, Iacove, şi te-au închipuit pre tine, Israile: „Să nu te temi că te-am răscumpărat şi te-am chemat pe numele tău, al Mieu eşti tu!
2. Când vei treace prin ape, cu tine voiu fi şi râurile nu te vor acoperi; când vei umbla
359v prin foc, nu te | vei arde şi văpaia nu va arde întru tine,
3. Că Eu sânt Domnul, Dumnezeul tău, sfântul lui Israil, mântuitoriul tău; dat-am jârtva cea de îmblânzire a ta: Eghiptul, Ethiopiia şi Sava pentru tine.
4. Din carea cinstit te-ai făcut întru ochii Miei şi slăvit. Eu te-am iubit şi voiu da oameni pentru tine şi noroade pentru sufletul tău.
5. Să nu te temi, că Eu cu tine sânt; de la răsărit voiu aduce sămânţa ta şi de la apus te voiu aduna.
6. Zice-voiu crivăţului: «Dă!» şi amiazăzii: «Să nu tăgăduieşti!». Ado fiii Miei de departe şi featele Meale de la marginile pământului.
7. Şi pre tot cel ce cheamă numele Mieu spre slava Mea l-am zidit, l-am închipuit şi l-am făcut.

8. Scoate afară pre norodul orb, şi ochi având; surd, şi urechi îi sânt.
9. Toate noroadele s-au adunat întru una şi s-au strâns neamurile. Cine întru voi va vesti aceasta şi ceale ce sânt dintâi să ne facă a le auzi? Deaie mărturiile lor, îndrepteaze-se şi asculte şi zică: «Adevărat».
10. Voi, mărturiile Meale – zice Domnul – şi sluga Mea, pre carea O am ales ca să ştiţi şi să-M creadeţi şi să înţeleageţi că Însumi Eu sânt; mai nainte de Mine nu s-au închipuit Dumnezeu şi după Mine nu va fi.
*Ezec. 13, 4. 11. *Eu sânt, Eu sânt Domnul şi nu iaste fără Mine mântuitoriu!"
12. Eu am vestit şi am mântuit. Auzitul l-am făcut şi n-au fost între voi strein; voi, mărturiile Meale – zice Domnul – şi Eu, Dumnezeu.
13. Şi dintâiu Eu însumi şi nu iaste cine să scoaţă din mâna Mea. Lucra-voiu, şi cine îi va întoarce aceaea?"
14. Aceastea zice Domnul, răscumpărătoriul vostru, sfântul lui Israil: „Pentru voi am tremis în Vavilon şi am oborât toate încuietorile şi pre haldeii ce să fălea întru corăbiile sale. ||
15. Eu, Domnul, sfântul vostru, Cel ce am zidit pre Israil împăratul vostru!" 360r
16. Aceastea zice Domnul, Cel ce au dat pre mare cale şi prin răpegiuni de ape cărări.
17. Cel ce au scos căruţa şi calul, ceata şi pre cel vârtos, împreună au adormit, nici să vor scula. Zdrobitu-s-au ca inul şi s-au stâns:
18. „Nu-ţi aduce aminte de ceale dintâiu şi la ceale vechi nu te uita.
*2 Cor. 5, 17. Apoc. 21, 5. 19. *Iată, Eu fac ceale noao şi acum vor răsări, adevărat le veţi cunoaşte. Pune-voiu în pustie apă şi întru cea neumblată, râuri.
20. Slăvi-Mă-va pre Mine fiara câmpului, bălaurii şi strutiile, că am dat în pustie apă, râuri întru cea neumblată, ca să dau beutură norodului Mieu, alesului Mieu.
21. Pre norodul acesta Mi-am închipuit Mie, lauda Mea va povesti.
22. Nu M-ai chemat pre Mine, Iacove, nici ai ostenit spre Mine, Israile!
23. Nu Mi-ai adus berbeacele arderii tale de tot şi cu junghierile Tale nu M-ai slăvit. Nu te-am făcut a sluji întru jârtvă, nici osteneală ţ-am dat întru tămâie.
24. Nu Mi-ai luat cu argint trestiia şi cu grăsimea giunghierilor tale nu M-ai îmbătat. Iară a sluji întru păcatele tale pre Mine M-ai făcut. Datu-Mi-ai osteneală întru nedreptăţile tale.
25. Eu sânt, Eu sânt Însum, Cel ce şterg nedreptăţile tale pentru Mine şi de păcatele tale nu-M voiu aduce aminte.
26. Adă-M aminte şi să ne judecăm împreună; spune de ai ceva a te îndrepta. |
27. Tatăl tău întâiu au păcătuit şi tâlcuitorii tăi au trecut leagea împrotiva Mea. 360v
28. Şi am spurcat pre căpeteniile ceale sfinte; dat-am spre ucidere pre Iacov şi pre Israil spre blăstăm".

Cap 44

Dumnezeu mângăie pre norodul Său, vrând a vărsa preste el Duhul Său şi ape preste cel sătios. Însuşi Cel dintâiu şi Cel mai de pre urmă şi sângur Dumnezeu, ziditoriul tuturor şi oblăduitoriul. Şi a idolilor, a meaşterilor lor şi a închinătorilor lor marea deşertăciune, ba încă togma amegirea chiiar să vădeaşte. Pentru aceaea de la idoli către Dumnezeu, întru a Căruia mâni sânt toate, norodul să cheamă.

Ierim. 30, 10 şi 46, 27. 1. Şi acum, auzi, Iacov, sluga Mea, şi Israil, pre carele am ales!
2. Aceastea zice Domnul, Cel ce te-au făcut şi te-au închipuit, din pântece ajutoriul tău: „Să nu te temi, sluga Mea, Iacov, şi drepte pre carele am ales.
3. Că voiu vărsa ape preste cel sătios şi curgeri preste uscat. Vărsa-voiu Duhul Mieu preste sămânţa ta şi blagoslovenia Mea preste ruda ta.
4. Şi vor odrăsli între buruiene ca sălcile lângă apele ceale curgătoare".
5. Aceasta va zice: „A Domnului sânt eu!" şi cela va chema întru numele lui Iacov, şi cesta va scriia cu mâna sa: „Domnului!" şi întru numele lui Israil să va asămăna.
*Sus 41, 4. Jos 48, 12. Apoc. 8, 16 şi 22, 13. 6. *Aceastea zice Domnul, Împăratul lui Israil şi răscumpărătoriul lui, Domnul oastelor: „Eu, Cel dintâi şi Eu, Cel de apoi, şi fără de Mine nu iaste dumnezeu.
7. Cine e aseaminea Mie, cheme şi vestească. Şi rânduiala Îm puie înainte, cu carea am rânduit norodul cel de demult. Ceale viitoare şi ceale ce vor fi vestească-le lor. ||
8. Să nu vă teameţi, nici să vă turburaţi. De atunci te-am făcut a auzi şi am vestit. Voi sânteţi martorii Miei, au doară iaste Dumnezeu fără Mine şi ziditoriu pre care Eu nu l-am cunoscut? 361r

9. Toţi făcătorii de idoli nimica sânt şi ceale preaiubite a lor nu le vor folosi. Ei sânt martorii lor, că nu văd, nici înţeleg, ca să se ruşineaze.

10. Cine au închipuit pre Dumnezeu şi au vărsat chip cioplit spre nimica treabnic?

11. Iată, toţi părtaşii lui să vor ruşina, că fauri sânt dintre oameni. Aduna-să-vor toţi, sta-vor şi să vor spăimânta şi să vor ruşina împreună.

12. *Faurul de fier pilă au făcut. Cu cărbuni şi cu maiuri o au închipuit şi o au lucrat cu braţul tăriii sale. Flămânzi-va şi va slăbi, nu va bea apă şi să va obosi. *Înţelep. 13, 11.

13. Meaşterul de lemn au întins îndreptariul, închipuitu-l-au în fireastău, făcutu-l-au în dungi şi l-au tras în strung. Şi au făcut chip de om ca un om frumos ce lăcuiaşte în casă.

14. Tăiat-au chedrii, adus-au cer şi stăjariu, care sta între leamnele dumbrăvii; săditau brad, care l-au crescut ploaia.

15. Şi s-au făcut oamenilor spre foc. Luat-au dintr-însele şi s-au încălzit şi le-au tăiat şi au copt pâini. Iară din cel rămas au făcut dumnezeu şi i s-au închinat. Făcut-au chip cioplit şi s-au plecat înaintea lui.

16. Jumătate dintr-însul l-au ars în foc, şi din jumătatea lui cărnuri au mâncat. Fiert-au bucată şi s-au săturat şi s-au încălzit şi au zis: «Ah, m-am încălzit, am văzut focul».

361v 17. Iară rămăşiţa lui o au făcut dumnezeu şi | chip cioplit şieşi. Să pleacă înaintea lui şi să închină lui şi i să roagă, zicând: «Izbăveaşte-mă, că dumnezeul mieu eşti tu!»

18. N-au ştiut, nici au înţeles. Că s-au uitat ca să nu vază cu ochii lor şi să nu înţeleagă cu inima sa.

19. Nu socotesc cu mintea sa, nici cunosc, nici sâmţesc, să zică: «Jumătate dintr-însul l-am ars în foc. Şi am copt pre cărbunii lui pâini, fiert-am cărnuri şi am mâncat, şi din rămăşiţa lui idol voi face. Înaintea unui butuc de lemn voiu cădea».

20. O parte din el cenuşe iaste. Inima cea neînţeleaptă s-au închinat lui şi nu va izbăvi sufletul său, nici va zice: «Doară minciună e în dreapta mea».

21. Adu-ţi aminte de aceastea, Iacove, şi Israile, că sluga Mea eşti tu! Închipuitu-te-am, sluga Mea eşti tu, Israile, să nu te uiţi de Mine!

22. Şters-am ca pre un nor nedreptăţile tale şi ca pre o negură, păcatele tale. Întoarce-te cătră Mine, că te-am răscumpărat!"

23. Lăudaţi, ceriuri, că milă au făcut Domnul! Dănţuiţi, marginile pământului, răsunaţi, munţi, lăudare, dumbrava şi tot lemnul ei, că au răscumpărat Domnul pre Iacov, şi Israil să va slăvi!

24. Aceastea zice Domnul, răscumpărătoriul tău şi ziditoriul tău din pântece: „Eu sânt Domnul, Cel ce am făcut toate, întins-am ceriurile sângur, aşezat-am pământul şi nime cu Mine".

25. Deşearte făcând seamnele vrăjmaşilor şi pre găcitori spre mânie întorcându-i, întorcând pre cei înţelepţi înapoi şi ştiinţa lor nebună făcând-o,

26. Deşteptând cuvântul slugii sale şi sfatul solilor săi plinind, cei ce zic Ierusalimului: «Avea-vei lăcuitori» şi cetăţilor Iudii: «Vă veţi întemeia şi ceale pustii a ei le voiu deştepta». ||

362r 27. Cel ce zic adâncului: «Pustiiaşte-te, şi râurile tale le voiu săca!»

28. Cel ce zic lui Chir: «Păstoriul Mieu eşti, şi toată voia Mea o vei umplea». Cel ce zic Ierusalimului: «Zidi-te-vei», şi bisearicii, «Întemeia-te-vei».

Cap 45

Prorociia de Chir şi de biruinţele ce i le va da Dumnezeu cu certare, căci pre Dumnezeu într-aceastea nu-L cunoaşte, însuşi sângur fiind Dumnezeu tuturor, Domn Căruia nime nu-I poate zice împrotivă. Să vesteaşte naşterea lui Hristos. Şi vorbeaşte prorocul mestecat de slobozirea jidovilor prin Chirul şi de mântuirea cea viitoare prin Hristos. Şi cum că sângur Domnul e Dumnezeu adevărat, Care mântuiaşte şi ceale făgăduite plineaşte.

1 Aceastea zice Domnul unsului Mieu, Chirului, a căruia i-am apucat dreapta, ca să supuiu înaintea feaţii lui neamurile şi să întorc spatele împăraţilor şi să deschizu înaintea lui uşile şi porţile nu să vor închide:

2. „Eu înaintea ta voiu mearge şi pre cei slăviţi ai pământului îi voiu smeri. Porţile ceale de aramă le voiu zdrobi şi încuietorile ceale de fier le voiu sfărma.

3. Şi-ţi voiu da ţie comoarăle ceale ascunse şi ceale tăinuite a ascunselor, ca să ştii, că Eu, Domnul, Cel ce chem numele tău, Dumnezeul lui Israil.

4. Pentru sluga Mea, Iacov, şi Israil, alesul Mieu, şi te-am chemat pe numele tău. Asămănatu-te-am şi nu M-ai cunoscut.

5. Eu, Domnul, nu e mai mult, afară de Mine nu e dumnezeu; încinsu-te-am şi nu M-ai cunoscut.
6. Ca să ştie cei de la răsăritul soarelui şi cei | de la apus că fără de Mine nu iaste. Eu, 362v
Domnul şi nu-i altul,
7. Cel ce am închipuit lumina şi am zidit întunearecul, am făcut pace şi am zidit râul; Eu, Domnul, Carele am făcut aceastea toate.
8. Răuraţi, ceriuri, de sus şi norii să ploaie pre cel drept. Deşchiză-să pământul şi odrăzlească pre Mântuitoriul şi dreptatea răsară împreună. Eu, Domnul, l-am zidit.
*Ierem. 18, 6. 9. Amar celui ce să împrotiveaşte Făcătoriului său, vas din hârburi de pământ. *Au doară
Râm. 9, 20. va zice olariului său: «Ce faci?» şi «Lucrul tău fără mâni iaste?»
10. Amar celui ce zice tatălui: «Ce rodeşti?» şi muierii: «Ce naşti?»"
11. Aceastea zice Domnul, sfântul lui Israil, ziditoriul lui: „Ceale viitoare întrebaţi de la Mine, preste fiii Miei şi preste lucrul mânilor Meale porunciţi Mie.
12. Eu am făcut pământul şi omul preste el Eu l-am zidit. Mânile Meale au întins ceriurile şi a toată oastea lor am poruncit.
13. Eu l-am deşteptat spre dreptate şi toate căile lui le voiu îndrepta. El va zidi cetatea Mea şi robia Mea să va slobozi nu cu preţu, nici cu daruri", zice Domnul, Dumnezeul oastelor.
14. Aceastea zice Domnul: „Osteneala Eghiptului şi neguţătoria Ethiopiii şi Savaim, oamenii cei înalţi, la tine vor treace şi ai tăi vor fi. După tine vor umbla, legaţi cu cătuşi vor mearge. Şi ţie să vor închina şi să vor ruga, numai întru tine iaste Dumnezeu, şi: «Nu iaste fără Tine Dumnezeu.
15. Adevărat, Tu eşti Dumnezeu ascuns, Dumnezeu, mântuitoriul lui Israil»".
16. Turburatu-s-au şi s-au ruşinat toţi; împreună s-au dus întru ruşine faurii rătăcirilor.
17. Israil s-au mântuit în Domnul cu mântuire veacinică. Nu vă veţi turbura şi nu vă veţi ruşina până în veacul veacului. ||
18. Că aceastea zice Domnul cel ce au zidit ceriurile, acelaş Dumnezeu care au închipuit 363r
pământul şi l-au făcut, însuşi Ziditoriul lui. Nu în deşert l-au zidit; ca să fie lăcuit l-au zidit: „Eu, Domnul şi nu iaste altul!
19. Nu într-ascuns am grăit în locul pământului cel întunecos. N-am zis săminţiii lui Iacov: «În zădar Mă căutaţi». Eu, Domnul, Cel ce grăiesc dreptatea, vestind ceale dreapte.
20. Adunaţi-vă şi veniţi şi vă apropiiaţi împreună cei ce v-aţi mântuit din neamuri. N-au ştiut cei ce rădică lemnul ciopliturii sale şi să roagă dumnezeului celui ce nu mântuiaşte.
21. Vestiţi şi veniţi şi vă sfătuiţi împreună. Cine auzită au făcut aceasta din început, de atunci mai nainte au zis? Au nu Eu, Domnul, şi nu mai iaste Dumnezeu fără Mine? Dumnezeu drept şi mântuitoriu nu iaste, fără Mine.
22. Întoarceţi-vă la Mine şi veţ fi mântuiţi toate marginile pământului! Că Eu, Dumnezeu, şi nu este altul.
23. Întru Mine Însumi M-am jurat, ieşi-va din gura Mea cuvântul dreptăţii şi nu să va întoarce.
*Râmi. 14, 11. 24. *Că Mie să va pleca tot jenunchele şi va jura toată limba.
Filip. 2, 10. 25. Deci în Domnul va zice: «A Meale sânt dreptăţile şi împărăţiia; la El vor veni şi să vor ruşina toţi cei ce să împrotivesc Lui.
26. Întru Domnul să va îndrepta şi să va lăuda toată sămânţa lui Israil»".

Cap 46

*Să vădeaşte deşertăciunea idolilor şi răsipirea lor mai înainte să vesteaşte. Jidovii cu rămăşiţele lui Israil la Dumnezeu să cheamă, arătându-li-să a lui Dumnezeu către dânşii ma|rea bunătate, 363v
adăogând grea mustrare pentru nemulţămirea lor, şi închinarea de idoli ce-i îndeamnă ca la El, Carele sângur toate le cunoaşte şi le poate să să întoarcă, mântuire lor prin Fiiul făgăduindu-L.*

1. drobitu-s-au Vil, sfărmatu-s-au Navon, făcutu-s-au chipurile lor fiarălor şi dobitoacelor, greotăţile voastre cu mare povară până la obosiri.
2. Uscatu-s-au şi s-au zdrobit împreună; n-au putut mântui pre cel ce purta, şi sufletul lor întru robie să va duce.

3. „Ascultaţi-mă, casa lui Iacov şi toate rămăşiţele casii lui Israil, cei ce vă aduceţi din pântecele Mieu şi vă purtaţi din zgăul Mieu.
4. Până la bătrâneaţe Eu însumi şi până la cărunteaţe Eu voiu purta. Eu v-am făcut şi Eu voiu aduce. Eu voiu purta şi voiu mântui.
5. Cui M-aţi asămănat şi M-aţi îndreptat şi M-aţi împotrivit şi M-aţi făcut aseaminea?
6. Cei ce scoateţi aur din săculeţu şi argintul cu cumpâna măsuraţi, năimind meaşterul de aur să facă dumnezeu şi cad înaintea lui şi să închină.
7. *Ducu-l pre el în umere purtându-l şi puindu-l în locul său. Şi va sta şi din locul său nu să va mişca, ci şi când vor strâga cătră el, nu va auzi. Din năcaz nu-i va mântui. *Varuh 6, 25.
8. Aduceţi-vă aminte de aceasta şi vă ruşinaţi. Întoarceţi-vă, călcătorii de leage, la inimă.
9. Aduceţi-vă aminte de veacul cel mai dinnainte, că Eu sânt Dumnezeu şi nu mai iaste dumnezeu, nice iaste aseaminea Mie.
364r 10. Vestind din ceput cea mai de pre urmă şi dintâi || ceale ce încă nu-s făcute, zicând: Sfatul Mieu va sta şi toată voia Mea va fi,
11. Chemând de la răsărit paserea şi din loc departe om după voia Mea; şi am grăit şi-l voiu aduce, zidit-am şi-l voiu face.
12. Ascultaţi-Mă pre Mine, cei vârtoşi cu inima, cei ce sânteţi departe de dreptate!
13. Aproape am făcut dreptatea Mea, nu să va depărta şi mântuirea Mea nu să va zăbovi. Da-voiu în Sion mântuirea şi întru Israil slava Mea".

Cap 47

Smerirea şi sfărmarea Vavilonului mai nainte să vesteaşte pentru mândriia lui, trufiia şi nemilostivirea asupra jidovilor robilor săi şi pentru că în vrăjitori, gâcitori şi descântători nădeajdea ş-au pus.

1. „Pogoară-te, şezi în pulbere, fecioară, fata Vavilonului, şezi pre pământ, că iaste scaunul featii haldeilor, că mai mult nu te vei chema moale şi jingaşe!
[2.] Ia moara şi macină făina; goleaşte ruşinea ta, deascopere umărul, dezvăleaşte fluierele, treci râurile.
3. *Deascoperi-să-va ocara ta şi să va vedea defăimarea ta, că izbândă voiu lua şi nu va sta Mie împrotivă om". *Nahuh 3, 5.
4. Răscumpărătoriul nostru, Domnul oastelor numele Lui, sfântul lui Israil.
5. „Şezi tăcând şi întră întru întunearec, fata haldeilor, că nu te vei mai chema doamna împărăţiilor.
6. Mâniiatu-M-am pre norodul Mieu, spurcat-am moştenirea Mea şi i-am dat în mâna ta. Nu le-ai pus milă. Spre cel bătrân ai îngreoiat jugul tău foarte.
7. Şi ai zis: «În veac voiu fi doamnă!» N-ai pus aceastea preste inima ta, nici ţ-ai adus aminte de cel mai de pre urmă al tău.
8. Şi ascultă aceastea, ceaea ce eşti jingaşe şi lăcuieşti cutezând, ceaea ce zici în inima ta:
364v *«Eu sânt şi nu ias|te mai mult afară de mine! Nu voi şedea văduvă şi nu voiu cunoaşte stărpiciunea». *Apoc. 18, 7.
9. *Veni-vor ţie doao aceastea degrabă într-o zi, stărpiciunea şi văduvirea. Toate au venit asupra ta pentru mulţimea vrăjitoriilor tale şi pentru împietrirea descântătorilor tăi cea foarte. *Jos 51, 19.
10. Şi nădeajdea ai avut în răotatea ta şi ai zis: «Nu iaste cine să mă vază». Înţelepciunea ta şi ştiinţa ta aceasta te-au înşelat; şi ai zis întru inima ta: «Eu sânt, şi afară de mine nu iaste alta».
11. Veni-va asupra ta răul şi nu vei şti înceaperea lui; şi va năvăli asupra ta dosada, carea nu o vei putea cu jârtve curăţi. Veni-va asupra ta de năpraznă mişelătatea, carea nu o vei şti.
12. Stăi cu descântătorii tăi şi cu mulţimea vrăjitorilor tăi, cu carii te-ai ostenit din tinereaţele tale, de cumva ceva îţ va folosi au de poţi fi mai tare.
13. Slăbit-ai întru mulţimea sfaturilor tale. Steaie şi te mântuiască găcitorii de ceriu, cei ce să uita la steale şi socotea lumile, ca dintr-însele să vestească ceale viitoare ţie.
14. Iată, s-au făcut ca un paiu, focul i-au ars pre ei. Nu vor mântui sufletul său din mâna văpăii. Nu sânt cărbuni cu carii să se încălzască, nici foc să şază la el.
15. Aşa s-au făcut ţie în oricarele te-ai fost ostenit. Neguţătorii tăi din tinereaţele tale, fieştecarele în calea sa au rătăcit. Nu iaste cine să te mântuiască".

Cap 48

Ceartă Domnul făţărniciia, nemulţămirea şi împietrirea jidovilor, arătând că El, iară nu idolii, au vestit ceale viitoare şi le-au plinit. Însă pentru numele Său le va îngădui. Şi aşea cu blândeaţă la Sine-i chiamă, dovedindu-să pre Sine sângur a fi Dumnezeu, ştiutoriul tuturor şi norodului Său răscumpărătoriu şi oblădui| |toriu. Şi împutându-le treacerea poruncilor Sale, care ţiindu-le, fericiţi ar fi fost. 365r

1. Auziţi aceastea, casa lui Iacov, cei ce vă chemaţi cu numele lui Israil şi din apele Iudii aţ ieşit, cei ce vă juraţi întru numele Domnului şi de Dumnezeul lui Israil vă aduceţi aminte, nu întru adevăr, nici în dreptate.
2. Că din cetatea sfântă chemaţi sânt şi preste Dumnezeul lui Israil s-au aşezat. Domnul oastelor, numele Lui:
3. „Ceale mai dintâiu de atunci le-am vestit şi din gura Mea au ieşit şi auzite le-am făcut. De năpraznă le-am lucrat şi au venit.
4. Că am ştiut că împietrit eşti tu şi vână de fier e cerbicea ta, şi fruntea ta de aramă.
5. Zis-am ţie mai nainte de atunci. Mai nainte până a veni ţi le-am spus, să nu cumva zici: «Idolii miei au fost aceştia şi ceale cioplite ale meale şi vărsate au poruncit aceastea».
6. Ceale ce ai auzit vezi-le toate. Iară voi vestit-aţi vruna? Auzite ţ-am făcut ceale noao de-acum şi s-au ţinut ceale ce nu ştii.
7. Acum s-au zidit şi nu de-atunci. Şi mai nainte de zi şi nu le-ai auzit, ca nu cumva să zici: «Iată, eu le-am cunoscut».
8. Nici ai auzit, nici ai cunoscut, nici de atunci s-au deşchis ureachea ta. Că ştiu că trecând vei treace leagea şi trecătoriu din pântece te-am chemat.
9. Pentru numele Mieu voiu depărta urgiia Mea şi cu lauda Mea te voiu înfrâna să nu pieri.
10. Iată, te-am copt, ci nu ca argintul alesu-te-am în cuptoriul sărăciii.
*Sus 42, 8. 11. Pentru Mine, pentru Mine voiu face, ca să nu fiu suduit, *şi slava Mea altuia nu o voiu da. |
Sus 41, 4 şi 44, 6. 12. Auzi-Mă, Iacove şi Israile, pre care Eu chem, Eu Însumi, Eu Cel dintâi şi Eu Cel mai de pre urmă. 365v
Apocal. 1, 8, 16 şi 22, 13. 13. Ci şi mâna Mea au întemeiat pământul şi dreapta Mea au măsurat ceriurile. Eu îi voiu chema şi vor sta împreună.
14. Adunaţi-vă, toţi voi, şi auziţi: «Cine dintr-înşii au vestit aceastea? Domnul l-au iubit, face-va voia Sa în Vavilon şi braţul Său întru haldei».
15. Eu, Eu am grăit şi l-am chemat şi l-am adus şi s-au îndreptat calea lui.
16. Apropiiaţi-vă cătră Mine şi auziţi aceasta: Nu din ceput întru ascuns am grăit. Din vreame mai nainte de ce ar fi, acolo eram". Şi acum Domnul Dumnezeu m-au trimis şi Duhul Lui.
17. Aceastea zice Domnul, răscumpărătoriul tău, sfântul lui Israil: „Eu, Domnul, Dumnezeul tău, Cel ce te învăţu ceale folositoare, Cel ce te oblăduiesc în calea carea umbli.
18. Batăr de-i fi luat aminte poruncile Meale, s-ar fi făcut ca râul pacea ta şi dreptatea ta ca adâncurile mării.
19. Şi ar fi fost ca năsipul sământa ta şi ruda pântecelui tău ca pietricealele lui. N-ar fi perit, nici s-ar fi sfărmat numele ei de la faţa Mea.
*Ierem. 21, 6. 20. *Ieşiţi din Vavilon, fugiţi de la haldei, în glas de bucurie vestiţi. Auzită faceţi aceasta şi o scoateţi până la marginile pământului; ziceţi: «Răscumpărat-au Domnul pre sluga Sa, Iacov.
*Ieşire 17, 6. Numer. 8, 11. 21. N-au însătoşat în pustie, când îi scotea; *apă din piatră le-au scos lor»; şi au tăiat piatra, şi au curs apele.
Jos 57, 21. 22. Nu iaste pace necredincioşilor!" zice Domnul.

Cap 49 ||

Rânduiaşte-să Hristos povăţuitoriu limbilor şi a jidovilor celor ce să vor mântui; şi să dă spre legătura norodului din toate părţile lumii a fi chemaţi. Şi, arătând mare fericire celor ce vor creade în Hristos, îi îndeamnă spre mulţămire. Şi cu blândeaţe mângâie Sionul, care de la 366r

Dumnezeu părăsit a fi să jeluia, făgăduindu-i că va fi toată lumea slăvită, toţi către dânsa curgând şi sfărmându-să nepriiatinii ei.

1. uziţi, ostroave, şi luaţi aminte, noroade departe! Domnul din pântece M-au chemat, din pântecele maicii Meale ş-au adus aminte de numele Mieu.
2. *Şi au pus gura Mea ca o sabie ascuţită. Cu umbra mânii Sale M-au acoperit şi M-au pus ca o săgeată aleasă. În tulba Sa M-au ascuns. *Jos 51, 16.
3. Şi Mi-au zis: „Sluga Mea eşti Tu, Israile, că întru tine Mă voiu slăvi”.
4. Şi Eu am zis: „În deşert M-am ostenit, fără pricină şi în deşert am mistuit tăriia Mea”. Deci judecata Mea, cu Domnul, şi lucrul Mieu, cu Dumnezeul mieu.
5. Şi acum, zice Domnul, închipuindu-Mă din pântece slugă Şieşi, să întorc pre Iacov către El, şi Israil nu să va aduna. Şi am fost slăvit întru ochii Domnului şi Dumnezeul Mieu au fost tăriia Mea.
6. Şi au zis: „Puţin iaste să-M fii Mie slugă a deştepta neamurile lui Iacov şi drojdiile lui Israil a le întoarce. *Iată, Te-am dat spre lumina limbilor, ca să fii mântuirea Mea până la marginea pământului”. *Sus 42, 6. Fapte 13, 42.
7. Aceastea zice Domnul, răscumpărătoriul lui Israil, sfântul lui, către sufletul cel urgisit, către neamul cel urât, către sluga stăpânilor: „Împăraţii vor vedea şi să vor scula împreună
366v căpeteniile şi să vor închina pentru Domnul, | că credincios iaste, şi sfântul lui Israil Cel ce Te-au ales”.
8. Aceastea zice Domnul: *„În vreame plăcută Te-am aşteptat, şi în zioa mântuirii Ţ-am ajutat şi Te-am ţinut şi Te-am dat spre aşezământ de pace norodului, să deştepţi pământul şi să stăpâneşti moştenirile ceale răsipite, *2 Corith. 6, 2.
9. Să zici celor ce sânt legaţi: «Ieşiţi!» şi celor ce sânt întru întunearec: «Deascoperiţi-vă!»” Preste căi să vor paşte şi întru toate ceale neatede păşunea lor.
10. *Nu vor flămânzi, nici vor însătoşa, nici îi va lovi zăduful şi soarele. Că Cel ce I-i milă de ei îi va îndrepta şi la izvoarăle apelor îi va adăpa. *Apocal. 7, 16.
11. Şi voiu pune toţi munţii Miei spre cale şi cărările Meale să vor înălţa.
12. Iată, aceştia de departe vor veni şi iată, ceia de la criveţu şi de la mare şi ceşti de la vântul austrului.
13. Lăudaţi, ceriuri şi dănţuiaşte, pământule, bucuraţi-vă, munţi, cu laudă! Că au mângăiat Domnul pre norodul Său şi pre săracii Săi îi va milui.
14. Şi au zis Sionul: „Părăsitu-m-au Domnul şi Domnul m-au uitat!”
15. „Au doară poate uita muiarea pruncul său, să nu miluiască pre fiiul pântecelui său? Şi aceaea de-l va uita, iară Eu nu te voiu uita pre tine”.
16. Iată, în mânile Meale te-am scris. Zidurile tale înaintea ochilor Miei sânt pururea.
17. Venit-au ziditorii tăi, stricându-te şi răsipindu-te; de la tine vor ieşi.
18. *Rădică împregiur ochii tăi şi vezi; aceştia s-au adunat, venit-au ţie. „Viu sânt Eu – zice Domnul – că cu toţ aceştia ca cu o podoabă te vei îmbrăca şi-i vei pune împregiurul tău ca o mireasă”. *Jos 60, 4.
367r 19. Că pustiile tale şi ceale nelăcuite ale tale şi locul căderii tale acum înguste || vor fi pentru lăcuitori; şi departe să vor goni cei ce te sorbea.
20. Încă vor zice în urechile tale fiii stărpiciunii tale: „Îngust e mie locul. Fă-m loc, să lăcuiesc”.
21. Şi vei zice întru inima ta: „Cine au născut mie aceştia? Eu stearpă şi nenăscând, cea dusă şi robită. Şi pre aceştia cine i-au doicit? Eu, cea părăsită şi sângură; şi aceştia unde era?”
22. Aceastea zice Domnul Dumnezeu: „Iată, voiu rădica către neamuri mâna Mea şi către noroade voiu înălţa sămnul Mieu. Şi vor aduce pre fiii tăi în braţe, şi featele tale pre umere le vor purta.
23. Şi vor fi împăraţii hrănitorii tăi şi împărăteasele, doicele tale. Cu faţa la pământ plecată să vor închina ţie şi praful picioarelor tale vor linge; şi vei şti că Eu sânt Domnul, întru Carele nu să vor ruşina cei ce-L aştaptă pre El”.
24. Au doară să va lua de la cel tare pradă? Au cela ce va fi prins pre cel vârtos să va putea mântui?
25. Că aceastea zice Domnul: „Însăşi robiia de la cel tare să va lua şi ce s-au luat de la cel vârtos să va mântui. Iară pre cei ce te-au judecat pre tine Eu îi voiu judeca, şi fiii tăi Eu îi voiu mântui.
26. Şi voiu hrăni protivnicii tăi cu cărnurile sale. Şi ca cu must cu sângele său să vor îmbăta şi va şti tot trupul că Eu sânt Domnul, Cel ce te mântuiesc şi răscumpărătoriul tău cel tare, Iacov”.

Cap 50

Nu din neputinţa lui Dumnezeu, ci pentru nelegiuirile sale rămâne sinagoga fără mire, nevrând pre Hristos a-L priimi, Care nimic n-au lăsat ce trăbuia a face ca să-L priimească, ci încă, pentru dragostea ei, pre Sine Însuşi spre năcazuri de ocară s-au dat. | Pentru aceaea vesteaşte că sinagoga cu dureri va peri. 367v

1. Aceastea zice Domnul: „Ce carte iaste aceasta de slobozenie a maicii voastre, cu carea o am slobozit? Sau cine iaste crezutul Mieu, căruia v-am vândut? Iată, întru nedreptăţile voastre sânteţ vânduţi şi întru nelegiuirile voastre am slobozit pre maica voastră.

*Jos 59, 1. 2. Că am venit şi nu era om. Chemat-am şi nu era cine să auză. *Au doară s-au scurtat şi s-au micşorat mâna Mea, să nu pociu răscumpăra? Au nu iaste întru Mine puteare a izbăvi? Iată, întru certarea Mea pustie voiu face marea, pune-voiu râurile întru uscat, putrezi-vor peştii fără apă şi vor muri de seate.

3. Îmbrăca-voiu ceriurile cu întunearec şi sac voiu pune acoperemântul lor".

4. Domnul Mi-au dat Mie limbă învăţată, să ştiu sprijini pre cel ce-i obosit cu cuvântul. Rădică-m dimineaţa, dimineaţa rădică-m Mie ureachea, să-L auzu ca pre un învăţătoriu.

5. Domnul Dumnezeu Mi-au deşchis ureachea şi Eu nu Mă împrotivesc. Îndărăpt nu M-am dus.

*Math. 6, 67. 6. *Trupul Mieu l-am dat spre bătăi şi obrazul Mieu spre loviri. Faţa Mea nu o am întors de cătră cei ce Mă suduia şi Mă scuipiia.

7. Domnul Dumnezeu, ajutoriul Mieu, pentru aceaea nu M-am ruşinat. Pentru aceaea am pus faţa Mea ca o piatră vârtoasă şi ştiu că nu Mă voiu ruşina.

*Râmlea. 5, 33. 8. *Aproape iaste Cel ce Mă îndreptează. Cine să va împrotivi Mie? Să stăm împreună! Cel ce e protivnicul Mieu apropie-să cătră Mine!

9. Iată, Domnul Dumnezeu, agiutoriul Mieu. Cine e cel ce să mă osândească? Iată, toţi ca văjmântul să vor rumpe şi moliia îi va mânca. ||

10. Cine e dintre voi cel ce să teame de Domnul, auzând glasul slugii Sale? Care au 368r umblat întru întunearec şi nu iaste lui lumină, nădăjduiască în numele Domnului şi să se razime spre Dumnezeul său.

11. Iată, voi toţi, aprinzând foc, încinşi cu văpăi, umblaţi în lumina focului vostru şi în văpăile care aţi aprins. Din mâna Mea s-au făcut aceasta voao, întru dureri veţi adormi.

Cap 51

Îndeamnă Sionul cu pilda lui Avraam, căruia Dumnezeu făgăduinţele le-au plinit, ca şi dânsul adevărat să crează că va dobândi făgăduita de la Dumnezeu mângăiare. Despre mângăiarea, mântuirea şi marea fericirea Sionului, adecă a bisearicii, prin Hristos viitoare, şi despre evangheliceasca leage desfătat grăiaşte şi despre smerirea protivnicilor bisearicii.

1. Auziţi-mă pre mine, cei ce urmaţi ce e drept şi căutaţi pre Domnul! Luaţi aminte la piatra de unde sânteţi tăiaţi şi la peşterea lacului din carea v-aţi tăiat.

2. Luaţi aminte la Avraam, tatăl vostru, şi la Sara, carea v-au născut, că unul l-am chemat pre el şi l-am blagoslovit şi l-am înmulţit.

3. Mângăia-va, dară, Domnul Sionul şi va mângăia toate căderile lui. Şi va pune pustiiul lui ca o desfătare şi cea nelăcuită a lui ca gredina Domnului. Bucurie şi veselie să va afla într-însul, mulţămită şi glas de laudă.

4. Luaţi aminte la Mine, norodul Mieu, şi neamul Mieu, auziţi-Mă. Că leagea de la Mine va ieşi şi judecata Mea spre lumina noroadelor să va odihni.

5. Aproape e dreptul Mieu, ieşit-au mântuitoriul Mieu, şi braţele Meale noroade vor judeca. Pre Mine ostroavele Mă vor aştepta | şi braţul Mieu vor sprijini. 368v

6. Rădicaţi spre ceriu ochii voştri şi vedeţi supt pământ, jos, că ceriurile ca fumul să vor topi şi pământul ca văjmântul să va rumpe, şi lăcuitorii lui ca aceastea vor peri. Iară mântuirea Mea în veac va fi şi dreptatea Mea nu va scădea.

*Psalm 36, 39. 7. Auziţi-Mă pre Mine cei ce ştiţi pre cel drept, norodul Mieu. *Leagea Mea în inima lor.
Psalm 36, 31. Să nu vă teameţi de ocara oamenilor şi de blăstămurile lor să nu vă stidiţi.

8. Căci ca pre un văjmânt, aşa îi va mânca viermele; şi ca lâna, aşa îi va roade molia. Iară mântuirea Mea în veac va fi şi dreptatea Mea în neamurile neamurilor.

9. Scoală-te, scoală-te, îmbracă tăriia braţul Domnului! Scoală-te ca în zilele ceale de demult, întru neamurile veacurilor! Au doară nu Tu ai lovit pre cel mândru, rănit-ai bălaurul?
10. *Au doară nu Tu ai săcat marea, apa adâncului celui foarte, Cel ce ai pus adâncul mării calea, să treacă cei izbăviţi? *Ieşire 14, 21.
11. Şi acum, cei ce sânt răscumpăraţi de la Domnul să vor întoarce şi vor veni în Sion lăudând, şi veselia veacinică preste capetele lor; bucurie şi veselie vor ţinea, fugi-va durearea şi suspinarea.
12. Eu, Eu Însumi vă voiu mângâia. Cine eşti tu, să te temi de om muritoriu şi de fiiul omului, carele ca fânul, aşa să va usca?
13. Şi te-ai uitat de Domnul, făcătoriul tău, Cel ce au întins ceriurile şi au întemeiat pământul. Şi te-ai înfricoşat necurmat toată zioa de la faţa iuţimii celui ce te năcăjiia şi te gătise spre pierdere. Unde e acum mâniia celui ce te năcăjiia?
14. Degrabă va veni păşind a deşchide şi nu va ucide până la pierdere, nici va scădea pânea lui.
15. Iară Eu sânt Domnul, Dumnezeul tău, Cel ce turbur marea şi să umflă valurile ei.
369r Domnul oaste||lor, numele Mieu.
16. *Pus-am cuvintele Meale în gura ta şi cu umbra mânii Meale te-am acoperit, să sădeşti ceriurile şi să întemeiezi pământul. Şi să zici cătră Sion: „Norodul Mieu eşti tu”. *Sus 49, 2.
17. Rădică-te, rădică-te, scoală, Ierusalime, ceaea ce ai băut din mâna Domnului păharul mâniii Lui. Până la fundul păharului celui de adormire ai beut; şi l-ai beut până la drojdii.
18. Nu iaste cine să-l sprijinească din toţi fiii carii i-au născut şi nu iaste cine să-i apuce mâna dintru toţ fiii carii i-au hrănit.
19. *Doao sânt care te-au întâmpinat. Cine să va întrista pentru tine? Jefuirea şi sfărmarea şi foametea şi sabiia; cine te va mângâia? *Sus 47, 9.
20. Fiii tăi s-au lepădat, dormit-au în capul tuturor căilor, ca orixul încursat, plini de urgia Domnului, de certarea Dumnezeului tău.
21. Pentru aceaea auzi, aceasta, cea săracă şi beată, nu de vin.
22. Aceastea zice Stăpânitoriul tău, Domnul şi Dumnezeul tău, Cel ce va bate pentru norodul Său: „Iată, am luat din mâna ta păharul somnului, fundul păharului urgiii Meale; nu vei mai adaoge a-l bea.
23. Şi-l voiu pune în mâna celor ce te-au smerit şi au zis sufletului tău: «Pleacă-te, să treacem». Şi ai pus ca pământul trupul tău şi ca calea celor ce trec”.

Cap 52

Deştaptă Sionul, adecă pre bisearica lui Hristos, spre mângâiare pentru cea în dar răscumpărarea sa. Pomeneaşte pogorârea lui Israil în Eghipt şi izbăvirea de la Assur. Iară pre propoveduitorii evangheliceştii păci îi laudă, îndemnând pre toţi spre laudă pentru Hristos, Cel gata tuturor
369v *Mântuitoriu. Şi despre | înălţarea şi smerirea Lui şi despre credinţa limbilor întru Dânsul.*

1. Scoală-te, scoală-te, îmbracă-te cu tăriia ta, Sionule, îmbracă-te cu vejmintele slavii tale, Ierusalime, cetatea Celui Sfânt! Că nu va mai adaoge a treace preste tine cel netăiat împrejur şi necurat.
2. Scutură-te din praf şi te scoală! Şezi, Ierusalime! Dezleagă legăturile grumazului tău, roabă, fata Sionului!
3. Că aceastea zice Domnul: „În dar sânteţi vânduţi şi fără argint vă veţi răscumpăra”.
4. Că aceastea zice Domnul Dumnezeu: „În Eghipt s-au pogorât norodul Mieu din început, să fie acolo lucrători. Şi Assur fără nici o pricină l-au asuprit. Facer. 46, 6.
5. Şi au doară Mie iaste aceasta – zice Domnul – că s-au luat norodul Mieu în dar? Stăpânitorii lui nedrept lucrează – zice Domnul – şi *necurmat toată zioa numele Mieu să blastămă. Ezechiil 36, 20. Râm. 2, 24.
6. Pentru aceasta va şti norodul Mieu numele Mieu în zioa aceaea, că Eu însumi, Cel ce grăiam, iată, de faţă sânt”.
7. *Câtu-s de frumoasă pre munţi picioarele celui ce vesteaşte şi propoveduiaşte pacea, a celui ce vesteaşte binele, a celui ce propoveduiaşte mântuirea, a celui ce zice Sionului: „Împărăţi-va Dumnezeul tău!”. *Nauh. 1, 15. Râm. 10, 15.
8. Glasul străjarilor tăi rădicat-au glasul, împreună vor lăuda. Că cu ochiu la ochiu va vedea, când va întoarce Domnul Sionului.

9. Bucuraţi-vă şi lăudaţi împreună, pustiile Ierusalimului! Că au mângăiat Domnul pre norodul Său, răscumpărat-au Ierusalimul.

*Psalm. 17, 3. 10. Gătit-au Domnul braţul cel sfânt al Său în ochii tuturor limbilor *şi vor vedea toate marginile pământului mântuirea Dumnezeului nostru.

*2 Corith. 6, 16. 11. Depărtaţi-vă, depărtaţi-vă, ieşiţi de acolo, || *ce e pângărit să nu atingeţi! Ieşiţi din 370r
mijlocul ei, curăţiţi-vă cei ce purtaţi vasele Domnului!

12. Că nu cu gâlceavă veţi ieşi, nici cu fuga veţ grăbi, că va mearge Domnul înaintea voastră şi vă va aduna Dumnezeul lui Israil.

13. „Iată, va înţeleage sluga Mea, înălţa-Să-va şi Să va rădica şi înalt va fi foarte”.

14. Precum s-au buiguit pentru Tine mulţi, aşa neslăvită va fi între oameni vedearea Lui şi forma Lui între fiii omeneşti.

*Râm. 15, 21. 15. Acesta va stropi neamuri multe, preste Dânsul vor conteni împăraţi gura Sa, *căci cărora nu s-au vestit pentru Dânsul, L-au văzut, şi cei ce nu L-au auzit s-au uitat la El.

Cap 53

Nu toţi cuprind propoveduirea Evangheliii. Prorociia preste naşterea lui Hristos şi despre moartea Lui cea de ocară pentru păcatele noastre. Pentru blândeaţele şi cea de voie a Lui aducere, pentru slava şi înălţarea Lui şi pentru mulţimea celor ce vor creade.

Ioan 12, 28. 1. Cine au crezut auzitului nostru? Şi braţul Domnului cui s-au descoperit?

Râm. 10, 16. 2. Şi să va sui ca nişte nuiale dease înaintea Lui şi ca o rădăcină din pământ sătios. Nu iaste Lui frumseaţe, nici podoabă. Şi L-am văzut şi nu era vedeare; şi L-am dorit.

*Marc 9, 11. 3. *Urgisit şi mai apoi de oameni, bărbatul durerilor, şi Cel ce şti slăbiciunea. Şi ca cum ar fi ascunsă faţa Lui şi urgisită, pentru aceaea nici L-am socotit.

*Math 8, 17. 4. *Adevărat, slăbiciunile noastre El le-au luat şi durerile noastre El le-au purtat. Şi noi L-am socotit ca pre un lepros şi bătut de la Dumnezeu şi smerit.

*1 Cor. 15, 3. 5. *Iară El S-au rănit pentru nedreptăţile | noastre, zdrobitu-S-au pentru nelegiuirile 370v
noastre. Dojana păcii noastre preste El, şi cu vânătarea Lui ne-am vindecat.

6. Toţi noi ca nişte oi am rătăcit, fieştecarele în calea sa s-au abătut şi au pus Dumnezeu întru El nedreptatea noastră, a tuturor.

7. Adusu-S-au, că Însuşi au vrut, şi nu Ş-au deşchis gura Sa. Ca o oaie la junghiiare Să
*Math. 26, 63. va duce şi ca un miel înaintea celui ce-l tunde va amuţi. *Şi nu-Ş va deşchide gura Sa.

Fapte 8, 31. 8. Din strâmtoare şi din judecată S-au luat. Neamul Lui cine-l va spune? Că s-au tăiat de pre pământul celor vii; pentru nelegiuirea norodului Mieu L-am lovit.

9. Şi va da pre cei necredincioşi pentru îngroparea şi pre cel bogat pentru moartea Sa,
*1 Pet. 2, 12. *pentru că nedreptate n-au făcut, nici vicleşug au fost în gura Lui.

1 Ioan 3, 5. 10. Şi Domnul au vrut a-L zdrobi întru slăbiciune. De va pune pentru păcat sufletul Său, va vedea sămânţa de lung veac şi voia Domnului întru mâna Lui să va îndrepta.

11. Pentru aceaea că S-au ostenit sufletul Lui, va vedea şi să va sătura. Întru ştiinţa Sa va îndrepta însuşi Cel drept, sluga Mea, pre mulţi şi nedreptăţile lor Însuşi le va purta.

12. Pentru aceaea îi voiu împărţi Lui mulţi, şi a celor mari va împărţi jafurile, pentru că
*Mar 15, 28. au dat spre moarte sufletul Său *şi cu cei fără de leage S-au socotit. Şi El păcatele multora
Luc. 22, 37. le-au luat şi pentru călcătorii de leage S-au rugat. ||
Luc. 23, 34.

Cap 54 371r

Îndeamnă bisearica spre veselie, căci din limbi va fi mai sporită decât era sinagoga şi prin lume să va înmulţi, supt acoperemântul lui Dumnezeu pururea fiind păzită fără grije, uitându-să de năcazul cel vechiu. Şi cum că din pietri scumpe să va zidi, întru dreptate fiind întemeiată, şi toţi într-însa să vor învăţa de la Dumnezeu întru mulţimea păcii a să desfăta.

Luc. 23, 29. 1. „Laudă, cea stearpă, carea nu naşti! Cântă, laudă şi rânchiiază, ceaea ce nu
Galat. 4, 27. năşteai, că mulţi sânt fiii ceii lăsate, mai vârtos decât a ceii ce are bărbat”, zice Domnul.

2. Lăţeaşte locul şetrii tale şi pieile corturilor tale le întinde, nu îngădui! Lungi fă funişoarele tale şi cuiele tale le întăreaşte!

3. Că spre dreapta şi spre stânga vei străbate şi sămânţa ta neamuri va moşteni şi cetăţi pustii va lăcui.
4. Să nu te temi, că nu te vei ruşina, nici te vei stidi, că nu-ţ va fi ruşine, că de turburarea tinereaţelor tale te vei uita şi de ocara văduvirii tale nu-ţ vei aduce aminte mai mult.
5. Că te va stăpâni Cel ce te-au făcut, *Domnul oastelor numele Lui şi răscumpărătoriul tău, sfântul lui Israil, Dumnezeul a tot pământul să va chema. *Luc. 1, 32.
6. „Căci ca pre o muiare lăsată şi măhnită cu duhul te-au chemat pre tine Domnul şi muiare din tinereaţe lepădată", zis-au Dumnezeul tău.
7. „Spre o cirtă întru puţin te-am lăsat şi întru mile mari te voiu aduna.
8. Într-o cirtă de urgie am ascuns faţa Mea puţintel de la tine şi într-o milă veacinică te-am
371v miluit", | zis-au răscumpărătoriul tău, Domnul.
9. *„Ca în zilele lui Noe iaste Mie aceasta, căruia M-am jurat să nu mai aduc apele lui Noe preste pământ. Aşa M-am jurat, să nu Mă mâniiu spre tine şi să nu te cert. *Facere 9, 11.
10. Că munţii să vor clăti şi dealurile să vor cutremura. Iară mila Mea nu să va depărta de la tine şi aşezământul Mieu de pace nu să va clăti", zis-au milostivitoriul tău, Domnul.
11. „Săracă, de vifor zbătută, cea fără nici o mângâiare, iată, Eu voiu aştearne pre rând pietrile tale şi te voiu întemeia pre safiri.
12. Şi voiu pune băştile tale iaspin şi porţile tale pietri cioplite şi toate hotarăle tale pre pietri dorite,
13. *Toţi fiii tăi învăţaţi de la Domnul şi mulţimea păcii fiilor tăi. *Ioan 6, 45.
14. Şi întru dreptate te vei întemeia. Depărtează-te departe de hulă, că nu te vei teame şi de spaimă, că nu să va apropiia de tine.
15. Iată, moştanul va veni, care nu era cu tine; nimearnicul tău oarecând să va adaoge ţie.
16. Iată, Eu am zidit pre faurul ce suflă în foc cărbuni şi scoate vas spre lucrul său; şi Eu am zidit pre ucigaşul a piiarde.
17. Tot vasul ce s-au închipuit împrotiva ta nu să va dereage. Şi toată limba ce stă împrotiva ta în judecată o vei judeca. Aceasta e moştenirea slugilor Domnului şi dreptatea lor la Mine", zice Domnul.

Cap 55

372r *Pre toţi la credinţă chemându-i, făgăduiaşte || prisosirea sufleteştilor daruri. Chiiamă-să de către păcate necredincioşii, fiind Domnul milostiv şi credincios întru făgăduinţe. Despre sporiul evangheliceştii propoveduiri şi fericirea celor ce vor creade.*

1. „Toţi cei însătoşaţi, veniţi la ape. Şi carii nu aveţi argint sârguiţi, cumpăraţi şi mâncaţ; veniţi, cumpăraţi, fără argint şi fără nici o schimbare, vin şi lapte. Ecli 51, 33. Apoc. 22, 16.
2. Drept ce cumpăniţi argintul nu întru pâini şi osteneala voastră nu întru saţiu? Ascultaţi, cei ce Mă auziţi, şi mâncaţi ce e bun şi să va desfăta întru grăsime sufletul vostru.
3. Plecaţi ureachea voastră şi veniţi la Mine. Auziţi, şi va fi viu sufletul vostru şi voiu lovi cu voi legătură veacinică *milele lui David ceale credincioasă. *Fapt. 13, 34.
4. Iată, martor noroadelor l-am dat, povăţuitoriu şi poruncitoriu neamurilor.
5. Iată, neamul care nu-l cunoşteai îl vei chema. Şi neamurile care nu te-au cunoscut la tine vor alerga, pentru Domnul, Dumnezeul tău şi sfântul lui Israil, că te-au mărit pre tine.
6. Căutaţi pre Domnul când să poate afla, chemaţi-L când e aproape.
7. Părăsască cel necredincios calea sa şi omul cel nedrept cugetele sale şi să întoarcă către Domnul şi-l va milui şi către Dumnezeul nostru, că mult e a ierta.
8. Că nu sânt gândurile Meale ca gândurile voastre, nici căile voastre, căile Meale", zice Domnul.
9. „Că precum să înalţă ceriurile de la pământ, aşa s-au înălţat căile Meale de căile
372v voastre şi gân|durile Meale de gândurile voastre.
10. Şi precum să pogoară ploaia sau zăpada din ceriu şi acolo mai mult nu să întoarce, ci adapă pământul şi-l stropeşte şi-l face a răsări şi dă sămânţa sămănătoriului şi pâine celui ce mâncă,
11. Aşa va fi cuvântul Mieu carele va ieşi din gura Mea; nu să va întoarce la Mine deşert, ci va face oricare am vrut; şi va spori întru acealea la carele l-am tremis.
12. Că întru veselie veţi ieşi şi în pace vă veţi povăţui; munţii şi dealurile vor cânta înaintea voastră laudă şi toate leamnele ţinutului vor plezni cu mâna.
13. În loc de paporă să va sui chiparos şi în loc de urzică va creaşte mirsina. Şi va fi Domnul vestit spre sămn veacinic, carele nu să va lua".

Cap 56

Pre toţi de tot neamul sau cinul îi îndeamnă Domnul a ţinea poruncile Sale. Mângăiarea famenilor drepţi. Casa lui Dumnezeu, casa rugăciunii iaste. Grea certare şi amânânţare asupra păstorilor Ierusalimului, pre carii orbi şi câni muţi şi obraznici îi chiiamă.

Înţelepciu. 11, 1.

1. Aceastea zice Domnul: „Păziţi judecata şi faceţi dreptate, că lângă voi e mântuirea Mea sabie şi dreptatea Mea să se deascopere”.

2. Fericit e omul cel ce face aceasta şi fiiul omului carele va apuca aceasta, păzând sâmbăta să nu o pângărească, păzând mâinile sale să nu facă rău.

3. Şi să nu zică fiiul nimearnicului, care să lipeaşte de Domnul, zicând: „Cu despreunare mă va despărţi Domnul de la norodul Său”. Şi să nu zică famenul: „Iată, eu, ||lemn săc!” 373r

4. Că aceastea zice Domnul famenilor: „Carii vor păzi simbetele Meale şi vor aleage ceale ce Eu am voit şi vor ţinea aşezământul Mieu de leage,

5. Da-le-voiu lor în casa Mea şi între zidurile Meale loc şi nume mai bun de fii şi de feate; nume veacinic le voiu da lor, carele nu va peri.

6. Şi pre fiii nimearnicului, cei ce să lipesc de Domnul să-L cinstească şi să iubească numele Lui, ca să-I fie Lui spre slugi, pre tot cel ce păzeaşte sâmbăta, să nu o pângărească, şi ţine aşezământul Mieu,

7. Aduce-i-voiu în muntele Mieu cel sfânt şi-i voiu veseli în casa Mea cea de rugăciune. Arderile lor şi junghierile lor vor plăcea Mie pre oltariul Mieu, *căci că casa Mea casa rugăciunii să va chema tuturor noroadelor”.

*Ieremie 7, 11. Math. 21, 13. Marc 10, 17. Luc. 19, 46.

8. Zice Domnul Dumnezeu, Cel ce adună pre cei răsipiţi a lui Israil: „Încă voiu aduna la el adunaţii lui”.

9. Toate fiarăle câmpului, veniţi a îmbuca, toate fiarăle dumbrăvii!

10. Străjarii lui sânt orbi toţi, n-au ştiut toţi; câni muţi neputând lătra, văzând deşertăciunile, dormind şi iubind visurile.

11. Şi câni fără ruşine foarte n-au cunoscut saţiul. Însuşi păstorii n-au cunoscut înţeleagerea. Toţi în calea sa s-au abătut, *fieştecarele cătră lăcomiia sa, de la cel dintâiu până la cel mai pe urmă:

*Ieremie 6, 23 şi 28, 10.

12. „Veniţi, să bem vin şi să ne umplem de beţie. Şi va fi ca astăzi, aşa şi mâne, şi cu mult mai mult”.

Cap 57

Moartea drepţilor şi viitoarea lor | odihnă nu o înţeleg cei necredincioşi, cărora Dumnezeu aici le împută pentru închinarea idolilor şi pentru alte ale lor nelegiuiri, vestindu-le că să vor smeri. Iară celor ce să vor întoarce pace şi mângăiare să făgăduiaşte, fiind inima necredinciosului ca marea fierbând, căriia nu iaste pace. 373v

1. Drept piiare şi nu iaste cine să gândească întru inima sa. Şi bărbaţii milii împreună să culeg, că nu iaste cine să înţeleagă. Că de la faţa răotăţii s-au cules cel drept.

2. Vie pacea, odihnească în culcuşul său cel ce au umblat întru îndreptarea sa.

3. Iară voi apropiiaţi-vă încoace, fiii vrăjitoriii, sămânţa preacurvariului şi a curvii.

4. De cine v-aţi jucat? Spre cine v-aţi lărgit gura şi aţi scos limba? Au doară nu voi sânteţi fiii cei fără de leage, sămânţa mincinoasă?

5. Cei ce vă mângăiaţi întru dumnezei supt tot copaciul umbros, jârtvindu-vă pruncii în răpejuni, preste pietri înalte?

6. În părţile răpejunii partea ta, aceasta e soartea ta. Şi înşivă aţi turnat gustare, aţi adus jârtvă. Au doară preste aceastea nu voiu urgisi?

7. Preste munte înalt şi rădicat ai pus culcuşul tău şi acolo te-ai suit să junghii jârtve.

8. Şi după uşe, dinnapoia uşorului, ai pus pomenirea ta. Că lângă Mine ai deascoperit şi ai priimit pre cel curvariu. Desfătat-ai culcuşul tău şi ai făcut cu ei legătură. Iubit-ai aşternutul lor cu mâna deşchisă.

9. Şi te-ai împodobit cu ungere împărătească şi ai înmulţit mirosurile tale; trimis-ai so||lii tăi departe şi ai fost smerit până la iad. 374r

10. Întru mulţimea căii tale te-ai ostenit. N-ai zis: „Odihni-mă-voiu!” Viaţa mânii tale ai aflat, pentru aceaea nu te-ai rugat.

11. De carea grijindu-te, te-ai temut, căci ai minţit, şi de Mine nu ţ-ai adus aminte, nici ai socotit în inima ta, că Eu tăcând şi ca când n-aş vedea şi te-ai uitat de Mine.
12. Eu voiu vesti dreptatea ta şi lucrurile tale nu-ţ vor folosi.
13. Când vei strâga, izbăvească-te adunaţii tăi, şi pre toţi aceaia îi va sufla vântul, lua-i-va văzduhul. Iară care are nădeajdea Mea va moşteni pământul şi va moşteni muntele Mieu cel sfânt.
14. *Şi voiu zice: „Cale faceţi, daţi drum, abateţi-vă din cărare, luaţi smintealele din calea norodului Mieu!” *Jos 62, 10.
15. Că aceastea zice Cel Preaînălţat şi Înalt, Ce lăcuiaşte veacul. Şi sfânt numele Lui întru înălţime şi întru cel sfânt lăcuind şi cu duhul cel înfrâmt şi smerit, ca să înviiaze sufletele celor smearini şi vie să facă inima celor înfrâmţi:
16. „Că nu până în veac voiu izbândi, nici până în sfârşit Mă voiu mâniia, că Duhul de la faţa Mea va ieşi şi suflarea Eu o voi face.
17. Pentru răotatea lăcomiii lui M-am mâniiat şi l-am lovit. Şi am ascuns de la tine faţa Mea şi am urgisit. Şi s-au dus rătăcind în calea inimii sale.
18. Căile lui le-am văzut şi l-am vindecat; şi l-am întors şi i-am dat mângăierii lui şi celor ce plângea ai lui.
374v 19. Zidit-am roada buzelor pacea, pace celui | ce-i departe şi celui de aproape”. Zis-au Domnul: „Şi l-am vindecat,
20. Iară necredincioşii, ca marea fierbând, carea nu să poate alina, şi să întoarcă valurile ei spre călcare şi spre tină.
21. Nu *iaste pace necredincioşilor”, zice Domnul Dumnezeu. *Sus 48, 22.

Cap 58

Înfruntă făţărniciia jidovilor, arătând postul lor a nu fi priimit lui Dumnezeu. Şi care trebuie să urmeaze cu postul, carele puindu-să, multe faceri de bine să dăruiesc oamenilor. Cum trebuie a prăznui sâmbăta, lepădându-şi voia sa şi ce răsplătire va fi celor ce vor prăznui aşa.

1. „Strâgă, să nu încetezi, ca trâmbiţa înalţă glasul tău şi vesteaşte norodului Mieu nelegiuirile lor şi casii lui Iacov păcatele lor.
2. Că pre Mine din zi în zi Mă caută şi a şti căile Meale vreau, ca un neam ce au făcut dreptăţi, şi judecata Dumnezeului său nu o au părăsit. Cer de la Mine judecăţile dreptăţii; a să apropiia de Dumnezeu vreau.
3. «Pentru ce am postit şi nu Te-ai uitat la noi? Smerit-am sufletele noastre şi n-ai ştiut?» Iată, în zioa postului vostru să află voia voastră şi pre toţi datornicii voştri îi careţi.
4. Iată, spre pâri şi gâlcevi postiţi şi vă loviţi cu pumnul necredincios. Să nu postiţi ca până la această zi, ca să se auză întru înălţime strâgarea voastră.
5. *Au doară de acest feal iaste postul carele am ales, prin zi a-şi năcăji omul sufletul *Zah. 7, 5.
375r său? Au || doară a-şi suci ca vârtejul capul său şi sac şi cenuşe a-şi aştearne? Au doară acesta îl vei chema post şi zi bine priimită Domnului?
6. Au doară acesta e mai vârtos postul care am ales? Dezleagă legăturile necredinţii, desfă înfăşurăturile ceale ce asupresc, slobozi pre cei zdrobiţi, slobozi, şi toată sarcina o rumpe!
7. *Frânge celui flămând pâinea ta şi pre cei lipsiţi şi rătăciţi bagă-i în casa ta. Când vei *Ezec. 18, 7.
vedea golul acoperi-l, şi trupul tău să nu-l treci cu vedearea. Math. 25, 35.
8. Atunci să va ivi ca dimineaţa lumina ta şi sănătatea ta mai degrabă va răsări; şi va mearge înaintea feaţii tale dreptatea ta şi slava Domnului te va culeage.
9. Atunci vei chema şi Domnul te va auzi. Strâga-vei şi va zice: «Iată, Eu!», de vei lua din mijlocul tău lanţul şi vei înceta a întinde deagetul şi a grăi ce nu foloseaşte.
10. Când vei vărsa celui flămând sufletul tău şi suflet năcăjit vei sătura, răsări-va întru întunearec lumina ta şi întunearecul tău va fi ca amiazăzi.
11. Şi odihnă va da ţie Domnul pururea şi va umplea de străluciri sufletul tău şi oasele tale va slobozi; şi va fi ca o grădină stropită şi ca un izvor de ape căruia nu-i vor scădea apele.
12. *Şi să vor zidi întru tine pustiile veacurilor. Temeliile neamului şi a neamului vei *Jos 61, 4.
deştepta. Şi te vei chema ziditoriul îngrădirilor, întorcând cărarea spre odihnă. |
375v 13. De vei întoarce de cătră sâmbăta piciorul tău a face voia ta în zioa Mea cea sfântă, şi vei chema sâmbăta jingaşe şi sfânta Domnului slăvită şi o vei slăvi, când nu faci căile tale şi nu să află voia ta să grăieşti cuvânt,

14. Atunci te vei desfăta în Domnul şi te voiu înălţa preste înălţimile pământului şi te voiu hrăni cu moştenirea lui Iacov, tătâni-tău, că gura Domnului au grăit".

Cap 59

Putearnic e şi bine vrea Dumnezeu a mântui pre jidovi, ci răotăţile lor, carele prorocul le înfruntă, opresc ca să nu fie ascultaţi şi să se mântuiască. Pentru carele şi ei să mărturisesc pe dreptate a fi părăsiţi de la Dumnezeu şi orbiţi, cu multe reale năcăjiţi. Despre iuţimea Domnului asupra celor răi şi bunătatea spre cei ce să pocăiesc.

Num. 11, 23. Sus 50, 2.
1. Iată, nu e scurtată mâna Domnului, ca să nu poată mântui, nici s-au îngreoiat ureachea Lui, să nu asculte.

2. Ci nedreptăţile voastre au împărţit între voi şi între Dumnezeul vostru, şi păcatele voastre au ascuns faţa Lui de la voi, să nu vă asculte.

*Sus 1, 15.
3. *Că mânile voastre pângărite sânt cu sânge şi deagetele voastre cu nedreptate. Buzele voastre au grăit minciună şi limba voastră nedreptate grăieşte.

4. Nu iaste cine să chiiame dreptatea, nici iaste cine să judece adevărat. Ci nădăjduiesc
*Iov. 15, 35. în nimica şi grăiesc deşertăciuni. *Zămislit-au osteneală şi au născut nedreptate.

5. Oaole aspidelor au spart şi pânza painji||nului au ţăsut. Cel ce va mânca din oaole 376r
lor va muri. Şi ce e clocit va ieşi spre vasilisc.

6. Pânzele lor nu vor fi spre vâjmânt, nici să vor acoperi cu lucrurile sale. Lucrurile lor, lucruri netreabnice, şi lucrul nedreptăţii, în mânile lor.

*Pilde 1, 16. Râm. 3, 15.
7. *Picioarele lor la rău aleargă şi grăbesc a vărsa sânge nevinovat. Cugetele lor, cugete netreabnice; jefuire şi zdrobire în căile lor.

8. Calea păcii n-au ştiut şi nu iaste judecată în paşii lor. Cărările lor s-au plecat lor, tot cel ce calcă în eale nu cunoaşte pacea.

9. Pentru aceasta s-au îndelungat judecata de la noi şi nu ne va apuca dreptatea. Aşteptat-am lumina, şi iată, întunearecul; strălucirea, şi întru întunearec am umblat.

10. Pipăit-am ca orbii păreatele şi ca cei fără ochi ne-am purtat. Împiedecatu-ne-am la amiazăzi ca întru întunearec în ceale cu ceaţă, ca cei morţi.

11. Răgni-vom ca urşii toţi şi ca porumbiţele cugetând vom suspina. Aşteptat-am judecata, şi nu iaste; mântuirea, şi s-au depărtat de la noi.

12. Că s-au înmulţit nedreptăţile noastre înaintea Ta şi păcatele noastre ne-au răspuns noao. Că nelegiuirile noastre, cu noi şi nedreptăţile noastre le-am cunoscut,

13. A păcătui şi a minţi împrotiva Domnului. Şi ne-am întors, ca să nu meargem după Dumnezeul nostru, să grăim hulă şi treacere de leage. Zămislit-am şi am grăit din inimă cuvintele minciunii.

14. Şi s-au întors înapoi judecata şi drep|tatea departe au stătut. Că au căzut în uliţă 376v
adevărul şi dreptatea n-au putut întra.

15. Şi s-au făcut adevărul spre uitare. Şi cel ce s-au depărtat de rău spre pradă s-au dat. Şi au văzut Domnul şi răotatea s-au arătat întru ochii Lui, că nu iaste judecată.

16. Şi au văzut că nu e om şi S-au îndoit, căci nu iaste cine să ajute. Şi ş-au mântuit Luişi braţul Său şi dreptatea Lui, aceaea L-au întărit.

*Efes. 6, 17. 1 Thesal 5, 18.
17. *Îmbrăcatu-S-au cu dreptatea ca cu platoşa, ca coiful mântuirii în capul Lui. Îmbrăcatu-S-au cu vejmintele izbândii şi S-au acoperit ca cu plaşca râvnii,

18. Precum la izbândă ca la o răsplătire urgiii protivnicilor Săi şi întru mutarea nepriiatinilor Săi. Ostroave lor întru mutare va da.

19. Şi să vor teame cei de la apus de numele Domnului şi cei de la răsărituri, de slava Lui, când va veni ca râul silnic, pre care Duhul Domnului îl sileaşte.

*Râm. 11, 26.
20. *„Şi va veni Sionului Răscumpărătoriu şi celor ce să întorc de la nedreptate întru Iacov", zice Domnul.

21. „Acest aşezământ de leage al Mieu cu dânşii – zice Domnul – Duhul Mieu, Carele iaste întru tine şi cuvintele Meale care le-am pus în gura ta nu să vor depărta din gura ta şi din gura săminţiii tale – zice Domnul – de acum şi până în veac".

Cap 60

Bisearica spre dănţuire să deştaptă, că într-însa slava Domnului străluceaşte, la carea să vor adaoge multe neamuri; şi carele nu vor veni la ea vor peri. Întru carea pacea, dreptatea şi

377r *lauda lui Dumnezeu să vor afla, depărtându-să nedreptatea. Şi va fi || ei Domnul spre lumină veacinică şi spre slavă.*

1. Scoală-te, luminează-te, Ierusalime! Că au venit lumina ta şi slava Domnului spre tine au răsărit.
2. Că iată, întunearecul va acoperi pământul şi ceaţa, noroadele. Iară preste tine va răsări Domnul şi slava Lui întru tine să va vedea.
3. Şi vor umbla neamurile întru lumina ta şi împăraţi întru strălucirea naşterii tale.
4. *Rădică împregiur ochii tăi şi vezi. Toţi aceştia s-au adunat, venit-au ţie. Fiii tăi de departe vor veni şi featele tale din coaste să vor scula. *Sus 49, 18.
5. Atunci vei vedea şi vei prisosi; şi să va mira şi să va desfăta inima ta când să va întoarce la tine mulţimea mării; tăriia limbilor va veni ţie.
6. Noroiu de cămile te va acoperi, drumarii Madiamului şi Efanului, toţi de la Sava vor veni, aur şi tămâie aducând şi lauda Domnului vestind.
7. Tot dobitocul Chidarului să va aduna ţie, berbecii de la Navaioth să vor aduce ţie. Aduce-să-vor preste oltariul Mieu cel de îmblânzire şi casa mărimii Meale o voiu slăvi.
8. Carii sânt aceştia ce zboară ca norii şi ca porumbiţele la fereştile sale?
9. Că pre Mine ostroavele Mă aştaptă şi corăbiile mării în început, ca să aduc fiii tăi de departe, argintul lor şi aurul lor cu dânşii, numelui Domnului tău şi sfântul lui Israil, pentru că te-au slăvit.
10. Şi vor zidi fiii nimernicilor zidurile tale şi împăraţii lor vor slugi ţie, că întru urgiia Mea te-ai lovit şi întru păciuirea Mea te-am miluit.
11. *Şi să vor deşchide porţile tale pururea, zioa şi noaptea nu să vor închide, ca să se aducă la tine tăriia limbilor şi împăraţii lor să se aducă. | *Apoc. 21, 25.
377v 12. Că limba şi împărăţiia carea nu va sluji ţie va peri şi neamurile cu pustiire să vor jăfui.
13. Mărirea Livanului la tine va veni, chiparosul şi molitvul şi bradul împreună a împodobi locul sfinţirii Meale şi locul picioarelor Meale îl voiu mări.
14. Şi vor veni la tine plecaţi fiii lor, cei ce te-au smerit şi să vor închina urmelor picioarelor tale toţi cei ce te defaimă şi te vor chema cetatea Domnului, Sionul, sfântul lui Israil.
15. Pentru aceaea, că ai fost părăsită şi urâtă şi nu era cine să treacă prin tine, pune-te-voi spre mândriia veacilor, bucurie în neam şi în neam şi
16. Vei suge laptele limbilor şi cu ţiţa împăraţilor te vei apleca. Şi vei şti că Eu sânt Domnul, Cel ce te mântuiesc şi răscumpărătoriul tău cel tare, Iacov.
17. Pentru aramă voiu aduce aur şi pentru fier voiu aduce argint şi pentru leamne, aramă şi pentru pietri, fier. Şi voiu pune cercetarea ta pace, mai-marii tăi dreptatea.
18. Nu să va mai auzi nedreptatea pre pământul tău, jefuirea şi zdrobirea în hotarăle tale; şi va cuprinde mântuirea zidurile tale şi porţile tale, lauda.
19. *Nu va mai fi ţie soarele a lumina zioa, nici sclipeala lunii te va lumina, ci va fi ţie Domnul spre lumină veacinică şi Dumnezeul tău, spre slava ta. *Apoc. 21, 23 şi 22, 5.
20. Nu va mai apune soarele tău şi luna ta nu să va micşora, că va fi ţie Domnul spre lumină veacinică şi să vor plini zilele jalei tale.
21. Iară norodul tău, toţi cei drepţi, în veac vor moşteni pământul, odrazla sădirii Meale, lucrul mânilor Meale a slăvi.
22. Mai mic va fi în mie şi mititel spre neam tare foarte. Eu, Domnul, în vreamea lui, degrabă voiu face aceasta.

Cap 61 ||

378r *Slujba Mântuitoriului Hristos şi răscumpărarea neamului omenesc frumos le arată. Şi cum că, cu propoveduirea slujitorilor lui Hristos, limbile la credinţă să vor întoarce. Adaoge despre mângăiarea celor ce vor creade şi slava slujitorilor. Bisearica veselindu-să de fericirea sa minunat să bucură.*

1. Duhul Domnului preste Mine, pentru că M-au uns Domnul. A vesti celor blânzi M-au trimis, să vindec pre cei zdrobiţi cu inima, *să propoveduiesc celor robiţi slobozirea şi celor închişi, deşchiderea. *Luca 4, 18.
2. Să propoveduiesc anul cel priimit Domnului şi zioa izbândirii Dumnezeului nostru, *să mângăiu pre toţi cei ce plâng. *Mathei 5, 5.

3. Să puiu celor ce plâng Sionul şi să le dau cunună pentru cenuşe, untul-de-lemn al bucuriii pentru plângere, platoşea laudii pentru duhul mâhnirii. Şi să vor chema într-însa tarii dreptăţii, sădirea Domnului a lăuda.

*Sus 48, 12. 4. *Şi vor zidi pustiile ceale din veac şi căderile ceale de demult le vor rădica şi vor întemeia cetăţile ceale răsipite, ceale răsipite în neam şi în neam.

5. Şi vor sta streinii şi vor paşte dobitoacele voastre şi fiii nimearnicilor lucrători de câmp şi de viile voastre vor fi.

6. Iară voi preoţii Domnului vă veţi chema, slujitorii Dumnezeului nostru zice-să-va voao. Tăriia limbilor veţi mânca şi întru slava lor vă veţ mândri.

7. Pentru turburarea voastră cea îndoită şi ruşinea vor lăuda partea sa. Pentru aceasta în ţara sa îndoite vor stăpâni, veselie veacinică va fi lor.

8. Că Eu, Domnul, Cel ce iubesc judecata şi urăsc răpirea în jârtvă. Şi voiu da lucrul lor întru | adevăru şi legătură veacinică de pace le voiu face. 378v

9. Şi vor şti întru neamuri sământa lor şi odrazla lor în mijlocul noroadelor. Toţi ce vor vedea îi vor cunoaşte, că aceştia sânt sământa carea o au blagoslovit Domnul.

10. Bucurându-Mă, Mă voiu bucura întru Domnul şi va sălta sufletul Mieu întru Dumnezeul Mieu. Că M-au îmbrăcat cu vejmintele mântuirii şi cu văjmântul dreptăţii M-au încunjurat, ca pre un mire împodobit cu cununa şi ca pre o mireasă împodobită cu mărgăritarele sale.

11. Că precum pământul scoate roada sa şi precum grădina sământa sa răsare, aşea Domnul Dumnezeu va răsări dreptatea şi lauda înaintea tuturor limbilor.

Cap 62

Prorocul nu înceată, pentru cei necredincioşi, a vesti pre Hristos, prorocind de venirea lui Hristos şi întoarcerea limbilor. Pentru fericirea lor, slava şi bucuriia bisericii din bunăvoia lui Dumnezeu către dânsa. De propoveduitorii bisericii şi Evangheliia pre lume a să vesti.

1. Pentru Sion nu voiu tăcea şi pentru Ierusalim nu voiu înceta, până ce va ieşi ca strălucirea dreptul lui şi Mântuitoriul lui ca candila să se aprinză.

2. Şi vor vedea limbile pre dreptul tău şi toţi împăraţii pre cinstitul tău. Şi să va chema ţie nume nou, care numele Domnului va numi.

3. Şi vei fi cununa slavii în mâna Domnului şi steama împărăţiii în mâna Dumnezeului tău.

4. Nu te vei mai chema „Lăsată”, şi pământul tău nu să va mai chema „Pustiiu”, ci te vei chema „Voia || Mea” într-însa şi pământul tău „Lăcuit”. Că bine au plăcut Domnului 379r întru tine şi pământul tău să va lăcui.

5. Că va lăcui tinărul cu fecioara şi vor lăcui întru tine fiii tăi. Şi să va bucura mirele de mireasă şi să va bucura de tine Dumnezeul tău.

6. Preste zidurile tale, Ierusalime, am rânduit păzitori, toată zioa şi toată noaptea în veac nu vor tăcea. Cei ce vă aduceţi aminte de Domnul să nu tăceţi.

7. Şi să nu-i daţi tăceare, până când va aşeza şi până când va pune Ierusalimul laudă pre pământ.

8. Juratu-S-au Domnul în dreapta Sa şi în braţul tăriii Sale: „De voiu mai da grâul tău bucată nepriiatinilor tăi şi de vor bea cei streini vinul tău, întru carele te-ai ostenit,

9. Că cei ce-l adună îl vor mânca şi vor lăuda pre Domnul şi cei ce-l câştigă îl vor bea în curţile Meale ceale sfinte”.

*Sus 57, 14. 10. Treaceţi, treaceţi prin porţi, *gătiţi cale norodului, neated faceţi drumul, aleageţi pietrile şi rădicaţi sămn către noroade!

*Zahar. 9, 9. Math. 21, 5. 11. Iată, Domnul auzit au făcut în marginile pământului: *„Ziceţi featei Sionului: «Iată, Mântuitoriul tău au venit. Iată, plata Lui cu El şi lucrul Lui înnaintea Lui»”.

12. Şi-i vor chema „Norod sfânt, răscumpăraţi de la Domnul”, iară tu te vei chema „Cetate căutată şi nu părăsită”.

Cap 63

Zice-să Domnul cu sânge stropit, când singuru biruise protivnicii. Dumnezeu multe faceri | de 379v *bine au dăruit israeliteanilor, ci pentru nedreptăţile sale sânt părăsiţi de El. Iară prorocul,*

aducându-şi aminte de milele Domnului, cheamă mila Lui preste norodul Său, care de la Dumnezeu a fi părăsit îl jeluiaşte.

1. Cine e acesta, care vine din Edom, cu hainele întinse din Vosor? Acesta, înfrâmsăţat în văjmântul Său, păşind întru mulţimea tăriii Sale: „Eu, Cel ce grăiesc dreptatea şi apărătoriu sânt a mântui!”
2. *Pentru ce, dară, e roşie haina Ta şi vejmintele Tale, ca a celor ce calcă în jgheab? *Apoc. 19, 13.
3. „Jgheabul l-am călcat sângur şi din limbi nu ieste om cu Mine. Călcatu-i-am pre ei întru iuţimea Mea şi împreună i-am călcat întru mâniia Mea. Şi s-au stropit sângele lor preste vejmintele Meale şi toate îmbrăcămintele Meale le-am pângărit.
4. *Că zioa izbândirii întru inima Mea anul răscumpărării Meale au venit. *Sus 34, 8.
5. Uitatu-M-am împrejur şi nu era ajutoriu. Căutat-am şi n-au fost cine să ajute. Şi M-au mântuit braţul Mieu şi urgiia Mea, aceaea Mi-au ajutat.
6. Şi am călcat noroadele întru iuţimea Mea şi i-am îmbătat întru urgiia Mea şi am tras la pământ putearea lor”.
7. De milele Domnului îm voiu aduce aminte, lauda Domnului preste toate ceale ce ne-au răsplătit noao Domnul şi preste mulţimea bunătăţilor casii lui Israil, care le-au dăruit lor după slobozeniia Sa şi după mulţimea milelor Sale.
380r 8. Şi au zis: „Însă norodul Mieu ieste, fiii ce nu | | tăgăduiesc”. Şi S-au făcut lor Mântuitoriu.
9. Întru tot năcazul lor n-au fost năcăjit şi îngerul feaţii Lui i-au mântuit pre ei. Întru iubirea Sa şi întru slobozeniia Sa Însuşi i-au răscumpărat pre ei şi i-au purtat şi i-au rădicat în toate zilele veacului.
10. Iară ei spre mânie L-au chemat şi au năcăjit Duhul Lui cel Sfânt; şi S-au întors lor spre nepriiatin şi Însuşi i-au oştit pre ei.
11. Şi ş-au adus aminte de zilele veacului a lui Moisi şi a norodului său. *Unde ieste Cel ce i-au scos din mare, cu păstorii turmii Sale? Unde ieste Cel ce au pus în mijlocul lui Duhul sfântului Său? *Ieşire 14, 25.
12. Cel ce au scos pre Moisi cu braţul mărimii Sale? Cel ce au tăiat apele înaintea lor, ca să-Şi facă nume veacinic?
13. Cel ce i-au scos prin adâncuri ca pre un cal în pustie, ce nu să potigneaşte?
14. Ca o jivină în câmp pogorându-să, Duhul Domnului povăţuitoriu lui au fost. Aşa ai adus norodul Tău, ca să faci Ţie numele slavei.
15. *Ia aminte din ceriu şi vezi din lăcaşul Tău cel sfânt şi al slavii Tale. Unde iaste râvna Ta şi tăriia ta, mulţimea celor dinlontru ale Tale şi a milelor Tale? Preste Mine s-au întins. *2 Leage 26, 15. Varuh 2, 16.
16. Că Tu, Tatăl nostru, şi Avraam nu ne şti pre noi, şi Israil nu ne-au cunoscut; Tu, Doamne, Tatăl nostru, răscumpărătoriul nostru, din veac numele Tău.
17. Pentru ce ne-ai făcut a rătăci din căile Tale, Doamne? Învărtoşat-ai inima noastră, să nu ne teamem de Tine? Întoarce-Te pentru slujile Tale, neamurile moştenirii Tale! |
380v 18. Ca o nimica au moştenit pre norodul Tău cel sfânt; vrăjmaşii noştri au călcat sfinţeniia Ta.
19. Făcutu-ne-am ca întru început, când nu ne stăpâneai, nici să chema numele Tău preste noi.

Cap 64

Ceare prorocul ca Dumnezeu numele Său şi putearea nepriiatinilor cunoscute să le facă. Făcând aducerea aminte de fericirea cea gătită celor ce aştaptă pre Dumnezeu, mărturiseaşte şi jeluiaşte nedreptăţile norodului său, necurăţiile şi izgonirea, rugându-să pentru izbăvire.

1. Batăr de ai rumpe ceriurile şi să Te pogori, de la faţa Ta munţii s-ar topi.
2. Ca arderea focului s-ar veştezi, apele ar arde de foc, ca să fie cunoscut numele Tău nepriiatinilor Tăi. De cătră faţa Ta limbile s-ar turbura.
3. Când vei face ceale minunate, nu vom suferi. Pogorâtu-Te-ai şi de cătră faţa Ta munţii s-au topit.
4. Din veac n-au auzit, nici în urechi au luat, *ochiul n-au văzut Dumnezeu fără Tine, ceale ce ai gătit celor ce te aştaptă pre Tine. *2 Corith 2, 9.
5. Întâmpinat-ai pre cel ce să veseleaşte şi face dreptate. În căile Tale îş vor aduce aminte de Tine. Iată, Tu Te-ai mâniiat şi noi am păcătuit. Întru dânşii am fost pururea şi ne vom mântui.
6. Şi ne-am făcut ca nişte necuraţi toţi noi şi ca pănura cei de lună toate dreptăţile noastre. Şi am căzut toţi ca frunza şi nedreptăţile noastre ca vântul ne-au dus pre noi.

7. Nu iaste cine să cheme numele Tău, cine să se scoale şi să Te ţie. Ascuns-ai faţa Ta de cătră noi şi ne-ai lovit cu mâna nedreptăţii noastre. ||

8. Şi acum, Doamne, Tatăl nostru eşti Tu, iară noi, tină şi Făcătoriul nostru, Tu, şi lucrul mânilor Tale, noi toţi. 381r

*Psalmi 78, 8. 9. *Nu Te mânia, Doamne, foarte şi să nu mai pomeneşti nedreptatea noastră. Iată, caută norodul Tău toţi noi.

10. Cetatea sfântului Tău s-au făcut pustie, Sionul părăsit s-au făcut, Ierusalimul s-au pustiit.

11. Casa sfinţirii noastre şi a măririi noastre, unde Te-au lăudat părinţii noştri, s-au făcut spre ardere de foc şi toate ceale dorite a noastre s-au întors spre căderi.

12. Au doară preste aceastea Te vei conteni, Doamne, tăcea-vei şi ne vei năcăji foarte?

Cap 65

Întoarcerea limbilor şi lepădarea jidovilor pentru nedreptăţile sale şi închinarea de idoli, cruţindu-să puţinea rămăşiţe dintr-înşii. Amânânţare celor ce au lepădat leagea lui Dumnezeu şi spornice şi toate noao să vestesc slujilor lui Dumnezeu. Despre a cărora fericire şi a lui Dumnezeu cătră dânşii bunătate, multe grăiaşte prorocul.

Râm. 10, 20. 1. ăutatu-M-au pre Mine cei ce mai înainte nu Mă întreba, aflatu-M-au cei ce nu M-au căutat. Zis-am: „Iată, Eu, iată, Eu la limbi carii nu chema numele Mieu.

2. Întins-am mânile Meale toată zioa cătră norodul cel necredincios, ce păşaşte în cale nu bună, după cugetele sale,

3. Norodul cel ce Mă chiiamă spre mânie înaintea feaţii Meale pururea. Cei ce fac giunghieri în grădini şi jârtvesc pre cărămizi, |

4. Cei ce lăcuiesc în mormânturi şi în biseariciile idolilor dorm, cei ce mânâncă carne de porc şi zamă pângărită e în vasele lor, 381v

5. Cei ce zic: „Depărtează-te de la mine, nu te apropiia de mine că necurat eşti”, aceştia fum vor fi întru iuţimea Mea, foc arzând toată zioa.

6. Iată, scris iaste înnaintea Mea: „Nu voiu tăcea, ci voiu răsplăti şi voiu răsplăti în sânul lor,

7. Nedreptăţile voastre şi nedreptăţile părinţilor voştri împreună – zice Domnul – cei ce au jârtvit preste munţi şi preste dealuri M-au probozit şi voiu măsura lucrul lor cel dintâiu în sânul lor”.

8. Aceastea zice Domnul: „Precum de s-ar găsi boboana în strugur şi să se zică: «Nu o răsipi, că blagoslovenie iaste», aşea voiu face pentru slujile Meale şi nu voiu pierde tot.

9. Şi voiu scoate din Iacov sămânţă, şi din Iuda pre cel ce va stăpâni măgurile Meale. Şi o vor moşteni aleşii Miei şi slugile Meale vor lăcui acolo,

10. Şi vor fi câmpurile spre staule de turme şi valea Ahor spre culcuşul ciurdelor norodului Mieu, celor ce M-au căutat.

11. Şi voi, cei ce aţi părăsit pre Domnul, cei ce v-aţi uitat de muntele cel sfânt al Mieu, cei ce puneţi norodului masă şi gustaţi preste ea,

*la Pilde 1, 22. Jos 66, 4. Iere. 7, 13. 12. Număra-vă-voiu cu sabia şi toţi cu tăiare veţi cădea. *Pentru aceaea că v-am chemat şi nu aţi răspuns, grăit-am şi nu aţi auzit. Şi făceaţi rău în ochii Miei şi ceale ce n-am vrut aţi ales”.

13. Pentru aceasta, aceastea zice Domnul Dumnezeu: „Iată, slugile Meale vor mânca, şi voi veţi flămânzi. Iată, slugile Meale vor bea, şi voi veţi însătoşa. ||

14. Iată, slugile Meale să vor veseli, şi voi vă veţi ruşina. Iată, slugile Meale vor lăuda pentru săltarea inimii, şi voi veţi strâga pentru durearea inimii şi pentru zdrobirea duhului vă veţi văieta. 382r

15. Şi veţi slobozi numele vostru spre jurământ aleşilor Miei. Şi te va ucide Domnul Dumnezeu, şi pre slugile Sale va chema cu alt nume,

16. Întru carele cel ce e blagoslovit pre pământ să va blagoslovi întru Dumnezeu. Amin. Şi cel ce joară pre pământ va jura întru Dumnezeu. Amin. Că uitării s-au dat strâmtorile ceale dintâiu şi pentru că s-au ascuns de la ochii Miei.

*Jos 66, 22. Apoc. 21, 1. 17. *Că iată, Eu zidesc ceriuri noao şi pământ nou; şi nu vor fi întru pomenire ceale dintâi şi nu să vor sui la inimă,

18. Ci vă veţi bucura şi veţi sălta până în veac întru ceale ce Eu zidesc. Că iată, Eu zidesc Ierusalimul săltare şi norodului, bucurie.

19. Şi voiu sălta în Ierusalim şi Mă voiu bucura întru norodul Mieu. Şi nu să va mai auzi într-însul glasul plângerii şi glasul strâgării.
20. Nu va mai fi acolo prunc de zile şi bătrân care să nu-şi plinească zilele sale. Că copilul de o sută de ani va muri şi păcătosul de o sută de ani blăstămat va fi.
21. Şi vor zidi casă şi vor lăcui şi vor sădi vii şi vor mânca rodurile lor.
22. Nu vor zidi şi altul va lăcui, nu vor sădi şi altul va mânca, că după zilele copaciului vor fi zilele norodului Mieu, şi lucrurile mânilor lor să vor învechi.
23. Aleşii Miei nu să vor osteni în zădar, nici vor naşte întru turburare, că sămânţa celor blagosloviţi de la Domnul iaste şi nepoţii lor cu ei. |
382v 24. *Şi va fi mai nainte de ce vor strâga, Eu îi voiu asculta. Încă ei grăind, Eu îi voiu auzi. *Psalm 31, 5.
25. *Lupul şi mielul să vor paşte împreună, leul şi boul vor mânca paie şi şarpelui, praful, pâinea lui. Nu vor strâca, nici vor ucide în tot muntele Mieu cel sfânt", zice Domnul. *Sus 11, 6.

Cap 66

Domnul ceriului şi al pământului nu caută la biserică, carea jidovii pentru loc de odihnă vrea a-i zidi, ci la duhul umilit. Leapădă-să jârtvele legii vechi. Obrăzniciia jidovilor împrotiva lui Hristos şi a ucenicilor Lui, că să va certa să arată. Pentru naşterea lui Hristos şi rodirea bisericii, cu carea toţi a să veseli îi îndeamnă, arătând facerile de bine care va lua de la Domnul şi ce judecată va fi celor răi şi în ce chip, prin propoveduirea ucenicilor lui Hristos, limbile să vor întoarce. Şi despre răsplătirea cea desăvârşită a celor buni şi a celor răi.

1. Aceastea zice Domnul: *„Ceriul, scaunul Mieu, iară pământul e aşternut picioarelor Meale. Ce casă e aceasta care zidiţi Mie? Şi ce loc e acesta odihnii Meale? *Fapt. 7, 8,9 şi 17, 24.
2. Toate aceastea mâna Mea le-au făcut şi s-au făcut toate aceastea", zice Domnul. „La cine, dară, Mă voiu uita, fără la cel sărac şi la cel zdrobit cu duhul şi carele să cutremură de cuvintele Meale?
3. Cel ce jârtveaşte boul, ca cel ce omoară omul. Cel ce omoară dobitocul, ca cel ce descrieră cânele. Cel ce aduce aducere, ca cel ce ar aduce sânge de porc. Cel ce-ş aduce
383r aminte de tămâie, ca cel ce binecuvintează idolul. Aceastea toate le-au ales în căile sa| |le şi întru urăciunile sale sufletul lor s-au desfătat.
4. Pentru aceaea şi Eu voiu aleage batjocurile lor şi de ceale ce să tem le voiu aduce asupra lor, că am chemat şi nu era cine să răspunză. Grăit-am şi n-au auzit şi au făcut rău întru ochii Miei şi ceale ce n-am vrut au ales". Pilde 1, 24. Sus 65, 12. Ieremie 7, 13.
5. Auziţi cuvântul Domnului, cei ce tremuraţi de cuvântul Lui! Zis-au: „Fraţii voştri", cei ce Mă urăsc şi Mă leapădă pentru numele Mieu. Mărească-Să Domnul şi vom vedea întru veseliia voastră. Iară ei să vor ruşina.
6. Glasul norodului din cetate, glas din bisearică, glasul Domnului, Celui ce răsplăteaşte răsplătire nepriiatinilor Săi.
7. Mai înainte de-a să munci a naşte, au născut. Mai nainte de-a-i veni naşterea, au născut parte bărbătească.
8. Cine au auzit cândva aseaminea? Şi cine au văzut acestuia aseaminea? Au doară va naşte pământul într-o zi? Au să va naşte neamul împreună? Că s-au muncit a naşte şi au născut Sionul fiii săi?
9. „Au doară Eu, Cel ce fac pre alţii a naşte, Însumi nu voiu naşte?", zice Domnul. „De voiu fi Eu sterp, Cel ce dăruiesc altora naştere?", zice Domnul, Dumnezeul tău.
10. Veseliţi-vă cu Ierusalimul şi săltaţi într-însa toţi cei ce o iubiţi. Bucuraţi-vă cu dânsa cu bucurie toţi cei ce plângeţi de dânsa,
11. Ca să sugeţi şi să vă săturaţi din ugerul mângăiarii ei, ca să mulgeţi şi cu desfătări să curgeţi din tot fealiul de mărirea ei.
12. Că aceastea zice Domnul: „Iată, Eu voiu abate preste ea ca râul păcii şi ca răpegiunea
383v ce | noroiaşte slava limbilor, carea o veţi suge. La ugere vă veţi duce şi pă genunche să vor cucernici voao.
13. În ce chip maica mângăie pre careva, aşa Eu vă voiu mângăia pre voi şi întru Ierusalim vă veţ mângăia".
14. Vedea-veţi şi să va bucura inima voastră şi oasele voastre ca iarba vor odrăzli. Şi să va cunoaşte mâna Domnului slujilor Sale şi va urgisi pre nepriiatinii Săi.

15. Că iată, Domnul în foc va veni şi ca viforul căruţele Lui, a răsplăti întru urgie iuţimea Sa şi certarea Sa, în văpaie de foc.

16. Că în foc Domnul va judeca şi întru sabia Sa la tot trupul; şi să vor înmulţi cei ucişi de la Domnul.

17. „Cei ce să sfinţea şi curaţi a fi să socotea în grădini după uşe dinlontru, cei ce mânca carne de porc şi urăciunea şi şoarecele împreună să vor mistui”, zice Domnul.

18. „Iară Eu lucrurile lor şi gândurile lor viu să le aduc cu toate neamurile şi limbile. Şi vor veni şi vor vedea slava Mea.

19. Şi voiu pune întru ei sămn şi voiu trimite dintre ei, pre cei ce vor fi mântuiţi, la neamuri, pre mare, în Africa şi în Lidia, ţiind săgeata, în Italia şi în Greciia şi la ostroave departe, la cei ce n-au auzit de Mine şi n-au văzut slava Mea. Şi vor vesti slava Mea neamurilor.

20. Şi vor aduce pre toţi fraţii voştri din toate neamurile dar Domnului, pre cai şi în căruţe şi în lăptice şi pre cămile şi în ca||re, la muntele cel sfânt al Mieu, Ierusalimul – zice 384r
Domnul – precum de-ar aduce fiii lui Israil odor în vas curat în casa Domnului.

21. Şi voiu lua dintre dânşii spre preoţi şi leviţi”, zice Domnul.

*Apoc. 21, 1. 22. *„Că precum ceriurile noao şi pământul nou, care Eu le fac a sta înaintea Mea – zice Domnul – aşa va sta sămânţa voastră şi numele vostru.

23. Şi va fi lună din lună şi sâmbătă din sâmbătă; veni-va tot trupul să se închine înaintea feaţii Meale”, zice Domnul.

*Math. 9, 45. 24. „Şi vor ieşi şi vor vedea trupurile oamenilor carii au trecut leagea împrotiva Mea. *Viermele lor nu va muri şi focul lor nu să va stânge. Şi vor fi până la saţiu, spre vederea a tot trupul”.

A

(a se) ABATE: v. III
(s-)au abătut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 29,21; 53,6; 56,11
abateţi: *imperativ 2.pl.* 30,11
(nu vă) abateţi: *imperativ prohib. 2.pl.* 30,21
(nu te) abate: *imperativ prohib. 2.sg.* 41.10
abateţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 57,14
voiu abate: *ind. viit.I. 1.sg.* 66,12

ACOLO: adv.
acolo: 7,24, 25; 13,20, 21, 22; 17,2; 22,18; 23,12; 24,22; 27,10; 28,10, 13; 33,20, 21; 34,12, 14, 15; 35,8, 9; 37,33; 48,16; 52,4, 11; 55,10; 57,7; 65,9, 20

ACOPERĂMÂNT: s.n.; var. **ACOPEREMÂNT**
acoperemântul: *sg. nom./ac.* 14,11; 22,8; 28,17; 50,3; rezum. cap.54

(a se) ACOPERI: v. IV
(ne) vom acoperi: *ind. viit.I. 1.pl.* 4,1
acoperea: *ind. imp. 3.pl.* 6,2
acopăr: *ind. prez. 3.pl.* 11,9
va acoperi: *ind. viit.I. 3.sg.* 26,21; 29,10; 31,5; 60,2, 6
am fost acoperiţi: *pasiv ind. pf.c. 1.pl.* 28,15
acoperi: *inf. prez. fără* ***a*** 28,20
acoperind: *gerunziu* 31,5
vor acoperi: *ind. viit.I. 3.pl.* 43,2
au acoperit: *ind. pf.c. 3.sg.* 49,2
am acoperit: *ind. pf.c. 1.sg.* 51,16
acoperi: *conj. prez. fără* ***să*** *2.sg.* 58,7
(să) vor acoperi: *ind. viit.I. 3.pl.* 59,6
(S-)au acoperit: *ind. pf.c. 3.sg.* 59,17

ACOPERIRE: s.f.
acoperire: *sg. nom.* 4,5

ACOPERIŞ: s.n.
acoperişurile: *pl. ac.* 15,3
acoperişuri: *pl. ac.* 22,1; 37,27

ACOPERIT, -Ă: adj.
acoperiţi: *m. pl. ac.* 37,2

ACUM: adv.
acum: 1,21; 5,3, 5; 9,7; 16,14; 19,12; 28,22; 30,8; 33,10; 36,8, 10; 37,20, 26; 41,1; 43,1, 19; 44,1; 48,6, 7, 16; 49,5, 19; 51,11, 13; 59,21; 64,8

(a) ADĂPA: v. I
va adăpa: *ind. viit.I. 3.sg.* 49,10
adapă: *ind. prez. 3.sg.* 55,10

(a) ADĂPOSTI: v. IV
au adăpostit: *ind. pf.c. 3.sg.* 34,15

(a se) ADĂUGA: v. I; var. **(a se) ADĂOGA**; (Înv.) **(a se) ADAOGE:** v. III „a mai pune ceva lângă cele ce sunt"; „a continua să"
adaogeţi: *ind. prez. 2.pl.* 1,5
au adaos: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,10; 8,5
va adaoge: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,20; 11,11; 24,20; 52,1
adaoge(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,1
adaoge(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* rezum. cap.18
vei adaoge: *ind. viit.I. 2.sg.* 23,12; 51,22
adaosu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 29,1
voiu adaoge: *ind. viit.I. 1.sg.* 29,14; 38,5
vor adaoge: *ind. viit.I. 3.pl.* 29,19
să adaogeţi: *conj. prez. 2.pl.* 30,1
adăogându(-să): *gerunziu* rezum. cap.38
adaoge: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.42; rezum. cap.61
adăogând: *gerunziu* rezum. cap.43; rezum. cap.46
(să) va adaoge: *ind. viit.I. 3.sg.* 54,15
(să) vor adaoge: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.60

ADĂUGARE: s.f.; var. **ADAOGERE** „adaos"
adaogeri: *pl. ac.* 15,9

ADÂNC, -Ă: adj./s.
adâncul: *sg. ac.* 7,11; 51,10
(celor) adânci: *s.m. pl. dat., în sintagma* ***celor adânci cu inima*** „celor cu planuri ascunse" rezum. cap.29
adânc: *s.n. sg. ac., în forma* ***întru adânc*** „întru ascuns" 31,6
adâncului: *s.n. sg. gen./dat.* 44,27; 51,10
adâncurile: *s.n. pl. ac.* 48,18
adâncuri: *pl. ac.* 63,13
adânci: *adj. m. pl. nom., în sintagma* ***adânci cu inima*** „care îşi ascund planurile" 29,15
adâncă: *adj. f. sg. nom.* 30,33

ADEVĂR: s.n.
adevăr: *sg. nom./ac.* 10,20; 16,5; 38,3; 39,8; 42,3; 48,1
adevărul: *sg. nom./ac.* 26,2; 33,15; 38,18, 19; 59,14, 15
adevăru: *sg. ac.* 61,8

ADEVĂRAT, -Ă: adj./adv.
adevărat: *adv. în loc. adv.* ***cu adevărat*** 37,18; 40,7
adevărat: *adv.* 43,9, 19; 45,15; rezum. cap.51; 53,4; 59,4
adevărat: *adj. m. sg. nom.* rezum. cap.43; rezum. cap.45

(a se) ADEVĂRA: v. I (Înv.) „a (se) adeveri"
(să) adeverează: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.43

(a) ADORMI: v. IV
ai adormit: *ind. pf.c. 2.sg.* 14,8
au adormit: *ind. pf.c. 3.pl.* 14,18; 43,17
veţi adormi: *ind. viit.I. 2.pl.* 50,11

ADORMIRE: s.f. (Fig.) „amorţire"
adormire: *sg. ac.* 51,17

(a se/-şi) ADUCE: v. III
(nu) aduceţi: *imperativ prohib. 2.pl.* 1,13
aduce-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,17
va aduce: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,7; 35,4; 41,25
aduceţi(-vă): *imperativ 2.pl., în loc. v.* ***aduceţi-vă aminte*** 12,4; 46,8, 9
vor aduce: *ind. viit.I. 3.pl.* 14,2; 49,22; 66,20
(ţ-)ai adus: *ind. pf.c. 2.sg., în loc. v.* ***ţ-ai adus aminte*** 17,10; 47,7; 57,11
(să) va aduce: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,7
(-ş) va aduce: *ind. viit.I. 3.sg., în loc. v.* ***-ş va aduce aminte*** 19,17
aduceţi: *imperativ 2.pl.* 21,14; 41,21
să (ne) aducem: *conj. prez. 1.pl., în loc. v.* ***să ne aducem aminte*** 26.13
au adus: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,2
am adus: *ind. pf.c. 1.sg.* 37,26; 48,15
adu(-Ţi): *imperativ 2.sg., în loc. v.* ***adu-Ţi aminte*** 38,3; 44,21
aduce(-Ţi)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg., în loc. v.* ***aduce-Ţi-voiu aminte*** 38,15
să(-şi) aducă: *conj. prez. 3.pl., în loc. v.* ***să-şi aducă aminte*** 41,20
voiu aduce: *ind. viit.I. 1.sg.* 43,5; 46,4, 11; 60,17; 66,4
ado: *imperativ 2.sg.* 43,6
(nu-ţi) aduce: *imperativ prohib. 2.sg., în loc. adv.* ***nu-ţi aduce aminte*** 43,18
ai adus: *ind. pf.c. 2.sg.* 43,23; 63,14
(-M) voiu aduce: *ind. viit.I. 1.sg., în loc. v.* ***-M voiu aduce aminte*** 43,25

adă: *imperativ 2.sg., în loc. v.* ***adă(-) aminte*** 43,26
adus-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 44, 14
(vă) aduceţi: *ind. prez. 2.pl.* 46,3
(vă) aduceţi: *ind. prez. 2.pl., în loc. v.* ***vă aduceţi aminte*** 48,1; 62,6
(ş-)au adus: *ind. pf.c. 3.sg., în loc. v.* ***ş-au adus aminte*** 49,1; 63,11
adusu(-S)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 53,7
(-ţ) vei aduce: *ind. viit.I. 2.sg., în loc. v.* ***-ţ vei aduce aminte*** 54,4
să aduc: *conj. prez. 1.sg.* 54,9; 60,9
aduce(-)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 56,7
aţi adus: *ind. pf.c. 2.pl.* 57,6
aducând: *gerunziu* 60,6
(să) vor aduce: *ind. viit.I. 3.pl.* 60,7
aduce(-să)-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 60,7
să (se) aducă: *ind. viit.I. 3.sg./pl.* 60,11,11
aducându(-şi): *gerunziu în loc. v.* ***aducându-şi aminte*** rezum. cap.63
(îm) voiu aduce: *ind. viit.I. 1.sg., în loc. v.* ***îm voiu aduce aminte*** 63,7
(îş) vor aduce: *ind. viit.I. 3.pl., în loc. v.* ***îş vor aduce aminte*** 64,5
aduce: *ind. prez. 3.sg.* 66,3
ar aduce: *cond. prez. 3.sg./pl.* 66,3, 20
(-ş) aduce: *ind. prez. 3.sg., în loc. v.* ***-ş aduce aminte*** 66,3
să aduc: *conj. prez. 1.sg.* 66,18

ADUCERE: s.f. „luare cu sine a unui lucru care apoi este predat cuiva"; (Înv.) „punere înainte"; „jertfă"
aducerea: *sg. ac.* rezum. cap.5
aducere: *sg. ac.* rezum. cap.53; 66,3
aducerea: *sg. ac., în loc. s.* ***aducerea aminte*** rezum. cap.64

(a se) ADUNA: v. I
adunaţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 8,9; 45,20; 48,14
am adunat: *ind. pf.c. 1.sg.* 10,14
va aduna: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,12; 40,11; 52,12
să adune: *conj. prez. 3.sg.* 13,14
adună: *imperativ 2.sg.* 16,3
adună: *ind. prez. 3.sg./pl.* 17,5; 56,8; 62,9
aţi adunat: *ind. pf.c. 2.pl.* 22,9
(să) vor aduna: *ind. viit.I. 3.pl.* 24,22; 33,4
(vă) veţi aduna: *ind. viit.I. 2.pl.* 27,12
(s-)au adunat: *ind. pf.c. 3.pl.* 34,15; 43,9; 49,18; 60,4
au adunat: *ind. pf.c. 3.sg.* 34,16
voiu aduna: *ind. viit.I. 1.sg.* 43,5; 54,7; 56,8
aduna(-să)-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 44,11
(să) va aduna: *ind. viit.I. 3.sg.* 49,5; 60,7

ADUNARE: s.f. „mulţime de oameni"; „adunare festivă", „sărbătoare", „petrecere"
adunările: *pl. nom.* 1,13
adunarea: *sg. ac.* 24,22

ADUNAT, -Ă: adj./s.
adunate: *adj. n. pl. gen.* 13,4
adunaţi: *adj. m. pl. nom.* 33,12
adunaţii: *s.m. pl. nom./ac.* 56,8; 57,13

AFARĂ: adv.
afară: 16,8; 33,7; 42,2; 43,8
afară: *adv. în loc. prep.* ***afară de*** 45,5; 47,8, 10

(a se) AFLA: v. I „a (se) găsi"
au aflat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 10,10, 14; 37,8
(să) va afla: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,15; 30,14; 35,9; 51,3
(s-)au aflat: *ind. pf.c. 3.pl.* 22,3; 37,4; 39,2
vei afla: *ind. viit.I. 2.sg.* 41,12
(să) afla: *inf. prez. fără* ***a*** 55,6
ai aflat: *ind. pf.c. 2.sg.* 57,10
(să) află: *ind. prez. 3.sg.* 58,3, 13
(să) vor afla: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.60
aflatu(-)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 65,1

AFLARE: s.f. (Înv.) „izvodire", „născocire"; „descoperire"
aflările: *pl. nom./ac.* 3,8; 12,4

(a) AFUMEGA: v. I (cu *a-* protetic) „a fumega"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Dohtorul Ştefan Vasilie Piscupescu, *Oglinda sănătăţii şi a frumuseţii omeneşti. Mijloace şi leacuri de ocrotirea şi îndreptarea stricăciunilor* (...), Bucureşti, 1829.
afumegă: *ind. prez. 3.pl.* 7,4

(a) AGONISI: v. IV
au agonisit: *ind. pf.c. 3.pl.* 39,6

AH: interj.
ah: 44,16

AICI: adv.
aici: 22,16; rezum. cap.57

(a) AJUNGE: v. III
au ajuns: *ind. pf.c. 3.pl.* 16,8; 30,4

(a) AJUTA: v. I; var. (Reg.) **(a) AGIUTA**
va agiuta: *ind. viit.I. 3.sg.* 41,6
ajutaţi: *imperativ 2.pl.* 1,17
va ajuta: *ind. viit.I. 3.sg.* 30,7
au ajutat: *ind. pf.c. 3.sg.* 40,13; 63,5
am ajutat: *ind. pf.c. 1.sg.* 41,10, 13, 14; 49,8
să ajute: *conj. prez. 3.sg.* 59,16; 63,5

AJUTĂTOR, -TOARE: s.m./f.
ajutătorii: *s.m. pl. nom.* rezum. cap.17

AJUTOR: s.n./s.m.; var. (Înv. şi reg.) **AGIUTORIU**
agiutoriu: *sg. ac.* 20,6
agiutoriul: *sg. nom.* 50,9
ajutoriu: *sg. nom./ac.* 10,3; 30,2, 5; rezum. cap.31; 31,1; rezum. cap.37; 63,5
ajutoriul: *sg. nom./ac.* 17,3, 10; 31,3; 44,2; 50,7
ajutorii: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.31
ajutoriului: *sg. gen.* 31,2

(a) ALĂTURA: v. I
aţi alăturat: *ind. pf.c. 2.pl.* 40,25

ALĂUTĂ: s.f.
alăuta: *sg. nom./ac.* 5,12; 16,11; 23,16
alăutei: *sg. gen.* 24,8
alăute: *pl. ac.* 30,32

ALB, -Ă: adj.
albe: *n. pl. nom.* 1,18

(a se) ALBI: v. IV
(să) vor albi: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,18

ALBINĂ: s.f.
albinei: *sg. dat.* 7,18

(a) ALEGE: v. III
aţ fost ales: *ind. m.m.c.pf. perifr. 2.pl.* 1,29
au ales: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,2; 40,20; 49,7; 66,3, 4
a aleage: *inf. prez.* 7,15, 16
va aleage: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,1
am ales: *ind. pf.c. 1.sg.* 41,8; 43,10; 44,1, 2; 58,5
alesu(-)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 41,9; 48,10
vor aleage: *ind. viit.I. 3.pl.* 56,4
aleageţi: *imperativ 2.pl.* 62,10
aţi ales: *ind. pf.c. 2.pl.* 65,12
voiu aleage: *ind. viit.I. 1.sg.* 66,4

(a) ALERGA: v. I
alergând: *gerunziu* 10,29
alerga-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 40,31
vor alerga: *ind. viit.I. 3.pl.* 55,5
aleargă: *ind. prez. 3.pl.* 59,7

ALES, -EASĂ: adj.
aleasă: *adj. f. sg. nom./ac.* 5,2; 28,16; 49,2
ales: *adj. în loc. adv.* ***mai ales*** rezum. cap.9
aleasa: *adj. antept. f. sg. nom.* 13,19
alease: *adj. f./n. pl. nom./ac.* 22,7; 30,32
aleasă: *adj. f. pl.* (cu des. ***-ă***) *ac.* 37,24
aleşii: *s.m. pl. nom./ac.* 23,8, 9; 65,9, 23
alesul: *s.m. sg. nom.* 42,1; 45,4
alesului: *s.m. sg. dat.* 43,20
aleşilor: *s.m. pl. dat. adn.* 65,15

(a se) ALINA: v. I
(să) alina: *inf. prez. fără* ***a*** 57,20

ALTOIT, -Ă: adj.; var. (Reg.) **ULTUIT, -Ă**; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Povățuire către Economina de cîmp* (...), Buda, 1806.
ultuit: *n. sg. nom.* 40,24

AMAR, -Ă: adj./adv./s.
amar: *s.n.* (+ dat.) *sg. nom.* „vai" 1,4; 3,9, 11; 5,8, 11, 18, 20, 21, 22; 6,5; rezum. cap.10; 10,1, 5; 17,12; 18,1; 24,16; 28,1; rezum. cap.29; 29,1, 15; 30,1; 31,1; 33,1; 45,9, 10
amar: *s.n. sg. nom./ac.* „suferință", „chin" rezum. cap.5; 5,20; rezum. cap.17
amarul: *s.n. sg. ac.* 5,20
amar: *adv.* 22,4; 33,7
amară: *adj. f. sg. nom.* 24,9
amară (foarte): *adj. f. sg. nom.* 38,17

(a) AMĂGI: v. IV
amăgise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* rezum. cap.18

AMĂGIRE: s.f.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Serdarul Simion Marcovici, *Culegere din cele mai frumoase nopți ale lui Yung*. A doua ediție, îndreptată și adăugită..., București, 1835.
amegirea: *sg. nom.* rezum. cap.44

AMĂRĂCIUNE: s.f.
amărăciunea: *sg. ac.* 38,15
amărâciunea: *sg. nom.* 38,17

(a) AMENINȚA: v. I; var. **(a) AMÂNĂNȚA**
amânănță: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.28

AMENINȚARE: s.f.; var. **AMÂNĂNȚARE**
amânănțările: *pl. ac.* rezum. cap.28
amânănțare: *sg. nom.* rezum. cap.30
amânănțarea: *sg. ac.* 30,30
amânânțare: *sg. nom.* rezum. cap.56; rezum. cap.65

AMENINȚAT, -Ă: adj.; var. **AMÂNĂNȚAT**
amânănțată: *f. sg. ac.* rezum. cap.38

(a) AMESTECA: v. I; var. **(a) MESTECA**
e mestecat: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 1,22
a mesteca: *inf. prez.* 5,22
au mestecat: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,14; 29,10
mestecatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 33,9

AMESTECAT, -Ă: adj./adv.; var. **MESTECAT, -Ă**
mestecat: *adj. n. sg. nom.* 9,5
mestecat: *adv.* rezum. cap.33; rezum. cap.45

AMESTECĂTURĂ: s.f.; var. **MESTECĂTURĂ**
mestecătură: *sg. ac.* 30,24

(a se) AMEȚI: v. IV
amețit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,29
(să) va ameți: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,8
amețiți(-vă): *imperativ 2.pl.* 29,9
(s-)au amețit: *ind. pf.c. 3.pl.* 37,27

AMEȚIRE: s.f.
amețirii: *sg. gen.* 19,14

AMIAZĂ: s.f.; var. (Reg.) **AMIAZĂZI**
amiazăzi: *sg. ac.* „momentul de la mijlocul zilei" 16,3; 18,4; 58,10; 59,10
amiazăzii: *sg. dat.* „sudului" 43,6

AMIN: interj.
amin: 25,1; 65,16

AMINTE: adv.
aminte: *adv. în loc. v.* ***a-și aduce aminte/a lua aminte***; vezi **(a se/-și) ADUCE** și **(a) LUA;** *în loc. s.* ***aducere aminte***; vezi **ADUCERE**

(a) AMUȚI: v. IV
va amuți: *ind. viit.I. 3.sg.* 53,7

AN: s.m.
anul: *sg. nom./ac.* 6,1; 14,28; 20,1; 21,16; 34,8; 36,1; 37,30; 61,2; 63,4
ani: *pl. nom./ac.* 7,8; 15,5; 16,14; 20,3; rezum. cap.23; 23,15, 17; rezum. cap.38; 38,5; 65,20
ani: *pl. ac., în sintagma* ***cel de mulți ani*** „cel bătrân" 9,15
anii: *pl. ac.* 16,14; 38,15
an: *sg. ac.* 21,16; 32,10; 37,30
an: *sg. ac., în loc. adv.* (Înv.) ***an către an*** „în fiecare an" 29,1
anilor: *pl. gen.* 38,11

APĂ: s.f.
apă: *sg. ac.* 1,22, 30; 21,14; 30,14, 20; 36,16; 37,25; 43,19, 20; 44,12; 48,21; 50,2
apei: *sg. gen.* 3,1
apei: *sg. gen., în sintagma* ***ducerea apei/ducerii apei*** „scoc"; după lat. *aquaeductus, -ūs* 7,3; 36,2
apele: *pl. nom./ac.* 8,6, 7; 11,9; 15,6, 9; 22,9; 28,17; 32,20; 33,16; 40,12; 41,17; 44,4; 48,1, 21; 54,9; 58,11; 63,12; 64,2
ape: *pl. nom./ac.* 12,3; 14,23; 18,2; 23,3; 30,25; 35,6, 7; 41,18; 43,2, 16; rezum. cap.44; 44,3; 55,1; 58,11
apelor: *pl. gen.* 17,12, 13; 19,8; 28,2; 32,2; 49,10
apa: *sg. nom./ac.* 19,5; 22,11; 51,10

(a) APĂRA: v. I
apărați: *imperativ 2.pl.* 1,17
voiu apăra: *ind. viit.I. 1.sg.* 37,35; 38,6

APĂRARE: s.f.
apărare: *sg. ac.* 4,6

APĂRĂTOR, -TOARE: s.f.; var. (Înv. și reg.) **APĂRĂTORIU**
apărătoriu: *s.m. sg. nom./ac.* 19,20; 63,1

(a se) APĂSA: v. I
(să) vor apăsa: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,15
va apăsa: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,12

(a se) APLECA: v. I „a alăpta", „a da să sugă"
apleacă: *ind. prez. 3.sg.* 13,18
(te) vei apleca: *ind. viit.I. 2.sg.* 60,16

APOI: adv.
apoi: *adv. în sintagma* ***Cel de apoi*** „cel din urmă" (despre Dumnezeu: *Cel dintâi și Cel de apoi* „începutul și sfârșitul"; „alfa și omega", „factorul esențial") 44,6
apoi: *adv. în loc. adv.* ***mai apoi*** 53,3

APOTECĂ: s.f. (Trans.; Buc.; gms. înv.) „farmacie"; (aici) „cămară", cf. lat. *apothēca, -ae*
apotecele: *pl. ac.* 39,2

(a se) APRINDE: v. III „a face să înceapă să ardă"; „a (se) mânia"
[sânt] aprinse: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 1,7
(să) vor aprinde: *ind. prez. 3.pl.* 1,31
(s-)au aprins: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,18
(să) va aprinde: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,18; 10,17, 33
aprinde(-)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 27,4
aprinzând: *gerunziu* 30,33; 50,11
(te) aprindeai: *ind. imp. 2.sg.* 37,29
au aprins: *ind. pf.c. 3.sg.* 42,25
aţi aprins: *ind. pf.c. 2.pl.* 50,11
să (se) aprinză: *conj. prez. 3.sg.* 62,1

APRINDERE: s.f.
aprindere: *sg. ac.* 9,5; 30,14; 33,12
aprinderea: *sg. ac.* 10,16

APRINS, -Ă: adj.
aprinsă: *f. sg. ac.* 10,16

APROAPE: adv./s.
aproapele: *s.m. sg. ac.* 3,5; 13,8; 41,6
(celui) de aproape: *s.m. sg. dat.* 57,19
aproape: *adv.* 13,6; 14,1; 26,18; 41,21; 46,13; 50,8; 51,5; 55,6

(a se) APROPIA: v. I
(să) apropie: *ind. prez. 3.sg./pl.* rezum. cap.1; rezum. cap.8; 21,15; 29,13
să (să) apropie: *conj. prez. 3.sg.* 5,19
(m-)am apropiat: *ind. pf.c. 1.sg.* (aici, eufem.) „a se culca cu o femeie" 8,3
apropiindu(-să): *gerunziu* 26,17
apropiaţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 34,1
să (se) apropie: *conj. prez. 3 pl.* 41,1
să (ne) apropiem: *conj. prez. 1.pl.* 41,1
apropiatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 41,5
apropie(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg./pl.* 41,22; 50,8
(vă) apropiiaţi: *imperativ 2.pl.* 45,20
apropiiaţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 48,16; 57,3
(să) va apropiia: *ind. viit.I. 3.sg.* 54,14
a (să) apropiia: *inf. prez.* 58,2
(nu te) arpopiia: *imperativ prohib. 2.sg.* 65,5

APROPIAT, -Ă: adj.
apropiiaţi: *m. pl. nom.* 5,8

(a) APUCA: v. I
vor apuca: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,1
apucaţi: *imperativ 2.pl.* 21,5
am apucat: *ind. pf.c. 1.sg.* 41,9; 42,6; 45,1
apucând: *gerunziu* 41,13
să apuce: *conj. prez. 3.sg.* 51,18
va apuca: *ind. viit.I. 3.sg.* 56,2; 59,9

(a) APUNE: v. III
va apune: *ind. viit.I. 3.sg.* 60,20

APUS: s.n.
apus: *sg. ac.* 9,12; 43,5; 45,6; 59,19

(a) ARA: v. I
va ara: *ind. viit.I. 3.sg.* 28,24

ARAB: s.m.; var. (Înv.) **ARAV**
aravul: *sg. nom.* 13,20

ARAMĂ: s.f.
aramă: *sg. ac.* 45,2; 48,4; 60,17

(a se) ARĂTA: v. I
voiu arăta: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,5
(să) va arăta: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,12; 41,3
arătând: *gerunziu* 30,27; rezum. cap.41; rezum. cap.48; rezum. cap.48; rezum. cap.58; rezum. cap.66
va arăta: *ind. viit.I. 3.sg.* 30,30
au arătat: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.39; 39,2; 40,13, 14
să fie arătat: *conj. prez. 3.sg.* (cu v. auxiliar variabil) 39,2
să fiu arătat: *conj. prez. 1.sg.* (cu v. auxiliar variabil) 39,4
arătându(-)(-să): *gerunziu* rezum. cap.46
(s-)au arătat: *ind. pf.c. 3.sg.* 59,15
arată: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.61
(să) arată: *ind. prez. impers.* rezum. cap.66

ARĂTARE: s.f.
arătare: *sg. ac.* 6,13

ARC: s.n.
arcele: *pl. nom.* 5,28
arcul: *sg. ac.* 7,24
arcului: *sg. gen./dat.* 21,15; 41,2

(a se) ARDE: v. III
arzând: *gerunziu* 4,5; 34,9; 65,5
arde: *ind. prez. 3.sg.* 5,24
va arde: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,16; 33,11; 43,2
(să) vor arde: *ind. viit.I. 3.pl.* 33,12
au ars: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 42,25; 44,16; 47,14
(te) vei arde: *ind. viit.I. 2.sg.* 43,2
am ars: *ind. pf.c. 1.sg.* 44,19
ar arde: *cond. prez. 3.pl.* 64,2

ARDERE: s.f. „distrugere prin acţiunea focului"; „jertfă"; „ardere de tot"
arderile: *pl. nom./ac.* 1,11; 56,7
arderii: *sg. gen., în sintagma* ***duhul arderii*** „duhul purificării" 4,4
arderii: *sg. gen., în sintagma* ***arderii de tot*** 43,23
arderea: *sg. ac.* 64,2
ardere: *sg. ac.* 64,11

ARGINT: s.n./s.m.
argintul: *s.n. sg. nom./ac.* 1,22; 2,20; 30,22; 46,6; 48,10; 55,2; 60,9
argint: *s.n. sg. ac.* 2,7; 13,17; 31,7; 40,19; 43,24; 52,3; 55,1; 60,17
arginţi: *s.m. pl. ac.* 7,23
argintului: *s.n. sg. gen.* 39,2

ARGINTAR: s.m.; var. (Înv.) **ARGINTARIU**
argintariul: *sg. nom.* 40,19

ARICI: s.m.
ariciului: *sg. gen.* 14,23
ariciul: *sg. nom.* 34,11, 15

ARIE: s.f.
ariii: *sg. gen.* 21,10
arie: *sg. ac.* 30,24

ARIPĂ: s.f.; var. (Înv.) **AREPĂ**
arepi: *pl. ac.* 6,2; 18,1
arepilor: *pl. gen.* 8,8
aripa: *sg. ac.* 10,14
aripi: *pl. ac.* 40,31

ARMĂ: s.f.
armele: *pl. ac.* 22,8

ARS, -Ă: adj.
arse: *f. pl. ac.* 16,7, 11

(a) ARUNCA: v. I
voiu arunca: *ind. viit.I. 1.sg.* 29,3
aruncând: *gerunziu* rezum. cap.36
va arunca: *ind. viit.I. 3.sg.* 37,33

(a) ASCULTA: v. I
ascultaţi: *imperativ 2.pl.* 1,2, 10; 28,23; 46,3, 12; 55,2

voiu asculta: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,15; 41,17; 65,24
veţi asculta: *ind. viit.I. 2.pl.* 1,19
a asculta: *inf. prez.* rezum. cap.30; 30,9
vor asculta: *ind. viit.I. 3.pl.* 32,3
să ascultе: *conj. prez. 3.sg.* 42,23; 59,1, 2
asculte: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 43,9
ascultă: *imperativ 2.sg.* 47,8
să fie ascultaţi: *pasiv conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.59

ASCULTĂTOR, -TOARE: adj.
a<s>cultători: *m . pl. nom.* 11,14

(a se) ASCUNDE: v. III
(tе) ascunde: *imperativ 2.sg.* 2, 10
au ascuns: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,9; 8,17; 49,2; 59,2
ascunde: *imperativ 2.sg.* 16,3
(să) vor ascunde: *ind. viit.I. 3.pl.* 23,18
ascunde(-te): *imperativ 2.sg.* 26,20
(să) va ascunde: *ind. viit.I. 3.sg.* 29,14
să ascundeţi: *conj. prez. 2.pl.* 29,15
(să) ascunde: *ind. prez. 3.sg.* 32,2
ascunsu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 40,27
sânt ascunşi: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 42,22
am ascuns: *ind. pf.c. 1.sg.* 54,8; 57,17
ascuns-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 64,7
(s-)au ascuns: *ind. pf.c.3.pl.* 65,16

ASCUNDERE: s.f.
ascunderea: *sg. nom./ac.* 4,6; 16,4

ASCUNS: s.n.
ascuns: *sg. ac., în loc. adv.* (Înv.) ***într-ascuns/întru ascuns*** 45,19; 48,16

ASCUNS, -Ă: adj./s.
(ceale) ascunse: *s.n. pl. ac.* (eufem.) „părţile intime ale corpului” 20,4
ascunselor: *s.n. pl. gen.* „comori ascunse” 45,3
ascunse: *adj. f. pl. ac.* 45,3
ascuns: *adj. m. sg. nom.* 45,15
ascunsă: *adj. f. sg. nom.* 53,3

ASCUŢIT, -Ă: adj.
ascuţite: *f. pl. nom.* 5,28
ascuţită: *f. sg. ac.* 49,2

(a se) ASEMĂNA: v. I; var. (Înv.) **(a se) ASĂMĂNA** (despre pământ) „a pregăti pământul pentru semanat”; „a (se) asemui”
va asămăna: *ind. viit.I. 3.sg.* 28,25
aţi asămănat: *ind. pf.c. 2.pl.* 40,25; 46,5
(să) va asămăna: *ind. viit. I. 3.sg.* 44,5
asămănatu(-)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 45,4

ASEMENEA: adv./prep.; var. (Înv.) **ASEAMINEA**
aseaminea: *adv.* 1,9; 14,10, 14; 22,3; 27,4; 40,18; 41,20; 46,5; 66,8
aseaminea: *prep.* 44,7; 46,9

ASIN: s.m.
asinul: *sg. nom.* 1,3
asinului: *sg. gen.* 21,7; 32,20
asin: *sg. ac.* 30,24
asinilor: *pl. gen, în sintagma* ***asinilor celor sălbateci*** 32,14

ASIR: s.m.; aici prima atestare; cf. MDA, unde prima atestare este la M. Eminescu, *Poesii*, Bucureşti, 1895, fiind considerat creaţie personală a poetului.
asirii: *pl. ac.* rezum. cap.7
asiriilor: *pl. gen.* 7,17, 20; 8,4; rezum. cap.22
assiriilor: *pl. gen.* 8,7; 20,6
assirii: *pl. nom./ac.* 11,11; 19,23; rezum. cap.30
assiri: *pl. ac.* 11,16; 19,23; rezum. cap.20; rezum. cap.27
assirul: *sg. nom.* 19,23
assirului: *sg. dat.* 19,24, 25
assirilor: *pl. gen.* 20,1, 4; 27,13; 36,1, 2, 4; 36,8, 13, 15, 16, 18; 37,4, 6, 8, 10, 11, 18, 21, 33, 36, 37; rezum. cap.38; 38,6

ASIRIAN: s.m.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la M. Eminescu, *Nuvele*, Iaşi, Editura Librăriei şcoalelor Fraţii Şaraga, [f.a.].
asiriienilor: *pl. gen.* 7,18

ASPIDĂ: s.f. „şarpe veninos din Egipt sau Libia”; „viperă”
aspidii: *sg. gen.* 11,8
aspidelor: *pl. gen.* 59,5

ASPRU, -Ă: adj./s.
aspra: *adj. antep. f. sg. nom.* rezum. cap.34
(ceale) aspre: *s.n. pl. nom.* „căile greu de străbătut” 40,4

ASTĂZI: adv.
astăzi: 38,19; 56,12

(a) ASTÂMPĂRA: v. I; var. **(a) STÂMPĂRA**
[-i] stâmpărată: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 1,6

ASTÂMPĂRARE: s.f.; var. **STÂMPĂRARE**
stâmpărarea: *sg. nom.* 28,12

(a se) ASTREINA: v. I (Înv.) „a (se) înstrăina”
astreinatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,4

(a) ASTUPA: v. I
astupă: *ind. prez. 3.sg.* 33,15

(a) ASUPRI: v. IV
să asuprească: *conj. prez. 3.pl.* 10,2
asuprindu-: *gerunziu* rezum. cap.30
au asuprit: *ind. pf.c. 3.sg.* 52,4
asupresc: *ind. prez. 3.pl.* 58,6

ASUPRIRE: s.f.
asuprirea: *sg. ac.* rezum. cap.10

ASUPRIT, -Ă: adj.
asuprit: *m. sg. nom.* rezum. cap.17

(a) ASURZI: v. IV
au asurzit: *ind. pf.c. 3.sg.* 33,9

AŞA: adv.; var. (Înv. şi reg.) **AŞEA**
aşa: 5,24; 10,7, 9, 10, 11, 14; 11,15; 14,24, 25; 16,2; 20,2, 4; 22,17; 23,13; 24,2; 26,17; 27,7; 28,8, 20; 29,8; 31,4, 5; 33,19, 23; 35,8; 36,6; 38,13, 14, 16; 40,17; 47,15; 51,8, 12; 52,14; 54,9; 55,9, 11; 56,12; rezum. cap.58; 63,14; 66,13, 22
aşea: rezum. cap.48; 61,11; 65,8

(a se) AŞEZA: v. I „a stabili”; „a (se) linişti”; „a alcătui”; „a întări”; „a (se) sprijini”
am aşezat: *ind. pf.c. 1.sg.* 14,24
aşază(-te): *imperativ 2.sg.* 30,7
va aşeza: *ind. viit.I. 3.sg.* 40,20; 62,7
aşezat-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 44,24
(s-)au aşezat: *ind. pf.c. 3.pl.* 48,2

AŞEZĂMÂNT: s.n. „legământ”
aşezământului: *sg. gen.* 14,13
aşezământul: *sg. nom./ac., în sintagmele* ***aşezământul cel veacinic/aşezământul de pace/aşezământul de leage*** 24,5; 54,10; 56,4

aşezământul: *sg. nom./ac.* 33,8; 56,6
aşezământ: *sg. nom./ac., în sintagmele* ***aşezământ de leage/ aşezământ de pace*** 42,6; 49,8; 59,21

AŞIJDEREA: adv.
aşijderea: rezum. cap.17; 40,5

(a) AŞTEPTA: v. I
au aşteptat: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,2
am aşteptat: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 5,4, 7; 26,8; 33,2; 49,8
voiu aştepta: *ind. viit.I. 1.sg.* 8,17
aştaptă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 18,2, 7; 28,10, 13; 30,18; 49,23; 60,9; rezum. cap.64; 64,4
aştep tatu(-)-am: *ind. pf.c. 1.pl.* 25,9
vor aştepta: *ind. viit.I. 3.pl.* 38,18; 42,4; 51,5
aştep tat-am: *ind. pf.c. 1.pl.* 59,9, 11

(a se) AŞTERNE: v. III „a întinde sau a împrăştia pe jos ceva, pentru a forma un strat întins"; „a întinde pe jos ceva pentru a face un culcuş"; „a culca (la pământ)"; „a distruge", „a nimici"
(să) va aştearne: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,11
aşternutu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,31
voiu aştearne: *ind. viit.I. 1.sg.* 54,11
a aşterne: *inf. prez.* 58,5

AŞTERNUT: s.n.
aşternutul: *sg. nom./ac.* 28,20; 57,8
aşternut: *sg. nom.* 66,1

(a) ATINGE: v. III
au atins: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,7
să atingeţi: *conj. prez. 2.pl.* 52,11

ATUNCI: adv.
atunci: 16,13; 33,23; 35,5, 6; 41,7; 44,8; 45,21; 48,3, 5, 7, 8; 58,8, 9, 14; 60,5

AUR: s.n.
aur: *sg. ac.* 2,7; 3,19; 13,17; 31,7; 40,19; 46,6; 60,6, 17
aurul: *sg. nom./ac.* 2,20; 13,12; 30,22; 60,9
aurului: *sg. gen.* 39,2

AUSTRU: s.n.
austrului: *sg. gen.* 49,12

(a se) AUZI: v. IV
am auzit: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,8; 21,10; 24,16; 28,22
auziţi: *imperativ 2.pl.* 6,9; 7,13; 8,9; 28,14; 32,9; 33,13; 34,1; 36,13; 42,18; 48,1, 14, 16; 49,1; 51,1, 4, 7; 55,3; 66,5
auziţi: *ind. prez. 2.pl.* 6,9; 55,2
să audă: *conj. prez. 3.sg.* 6,10; 33,15; 42,23; 50,2
(s-)au auzit: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,4
auzit-am: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 16,6; 38,5
veţi auzi: *ind. viit.I. 2.pl.* 18,3
auzând: *geunziu* 21,3; 37,9; 50,10
(să) va auzi: *ind. viit.I. impers./3.sg.* 23,5; 29,4; 65,19
auzind: *gerunziu* 23,5
a auzi: *inf. prez.* 28,12; 43,9; 44,8
vor auzi: *ind. viit.I. 3.pl.* 29,18; 30,21
va auzi: *ind. viit.I. 3.sg.* 30,19; 37,7; 42,2; 46,7; 58,9; 60,18
aud: *ind. prez. 3.pl.* 32,3
auză: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 34,1
să auziţi: *conj. prez. 2.pl.* 36,16
au auzit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 37,1, 4, 9; 42,24; 52,15; 64,4; 66,4, 8, 19
ar auzi: *cond. prez. 3.sg.* 37,4
ai auzit: *ind. pf.c. 2.sg.* 37,6, 11, 26; 40,28; 48,6, 7, 8
auzi: *imperativ 2.sg.* 37,17; 39,5; 44,1; 48,12; 51,21
auzise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 39,1
aţi auzit: *ind. pf.c. 2.pl.* 40,21; 65,12
aude: *ind. prez. 3.sg.* 41,26
vei auzi: *ind. viit.I. 2.sg.* 42,20
să auzu: *conj. prez. 1.sg.* 50,4
să (se) audă: *conj. prez. 3.sg.* 58,4
voiu auzi: *ind. viit.I: 1.sg.* 65,24

AUZIT: s.n. „auzire"; „auz"
auzitul: *sg. ac.* 11,3; 28,9; 43,12
auzitului: *sg. dat.* 28,19; 53,1

AUZIT, -Ă: adj.
auzită: *f. sg. ac.* 30,30; 45,21; 48,20
auzite: *f./n. pl. ac.* 42,9; 48,3, 6
auzit: *n. sg. ac.* 62,11

(a) AVEA: v. II
ai: *ind. prez. 2.sg.* 3,6; 36,5; 43,26
are: *ind. prez. 3.sg.* 6,5; 41,15; 54,1; 57,13
au avut: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,6; 5,13; 34,15
vei avea: *ind. viit.I. 2.sg.* 14,20
având: *gerunziu* 30,2; 31,1; 43,8
aveţi: *ind. prez. 2.pl.* 41,21; 55,1
avea-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 44,26
ai avut: *ind. pf.c. 2.sg.* 47,10

AVERE: s.f.
averile: *pl. nom.* rezum. cap.39

B

BABILONEAN: s.m.; var. **VAVILONEAN** (la pl.) „populaţie semitică ce a trăit în Babilon în mileniile 2 –1 a.C."
vaviloneanilor: *pl. gen.* rezum. cap.13; rezum. cap.14; rezum. cap.39

BALAUR: s.m.; var. (În v. şi pop.) **BĂLAUR**
bălaur: *pl. nom./ac.* 13,21; 34,13; 35,7
bălaurii: *pl. nom.* 43,20
bălaurul: *sg. ac.* 51,9

BALTĂ: s.f.
baltă: *sg. ac.* 22,11; 24,22; 35,7
bălţi: *pl. ac., în sintagma* ***bălţi de ape*** 14,23; 41,18
bălţile: *pl. ac.* 42,15
belţi: *pl. ac.* 19,10

BARBĂ: s.f.
barba: *sg. ac.* 7,20; 15,2

BAŞTĂ: s.f. „parapet", „crenel"
băştile: *pl. ac.* 54,12

BATĂR: adv. „măcar" (Reg.; Trans., Mold.)
batăr: 48,18; 64,1

(a se) BATE: v. III
bate: *ind. prez. 3.sg.* 9,13; 10,20
(să) vor bate: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.17
bat: *ind. prez. 3.pl.* 42,24
va bate: *ind. viit.I. 3.sg.* 51,22
au bătut: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,16
bătea: *ind. imp. 3.sg.* 14,29
va fi bătut: *pasiv ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.17

BATJOCURĂ: s.f.
batjocura: *sg. ac.* 20,4
batjocură: *sg. ac.* 30,5
batjocurile: *pl. ac.* 66,4

(a) BATJOCORI: v. IV
să batjocoriți: *conj. prez. 2.pl.* 28,22
au batjocorit: *ind. pf.c. 3.sg.* 37,22

(a) BĂGA: v. I
bagă: *imperativ 2.sg.* 58,7
(nu) băgați: *imperativ prohib. 2.pl.* 5,12

BĂNAT: s.n. „stare de durere sufletească și căință”
bănatul: *sg. nom.* rezum. cap.15

BĂRBAT: s.m.
bărbatul: *sg. nom.* 2,9; 5,15; 14,16; 19,2; 53,3
bărbaților: *pl. gen.* 2,17
bărbat: *sg. nom./ac.* 3,5; rezum. cap.4; 4,1; 54,1
bărbații: *pl. voc., în sintagma* ***bărbații Iudei*** 5,3
bărbați: *pl. nom.* 5,22
bărbații: *pl. nom./ac.* 36,12; 57,1

BĂRBĂTESC, -EASCĂ: adj.
bărbătească: *f. sg. ac., în loc. s.* (Pop.) ***parte bărbătească*** „ființă de sex bărbătesc” 66,7

BĂTAIE: s.f. „pedeapsă”, „nenorocire”; „lovitură”
bătaie: *sg. ac.* rezum. cap.1
bătăi: *pl. ac.* rezum. cap.9; 50,6
bătaia: *sg. nom./ac.* 10,26; rezum. cap.13; 14,3; 34,1

BĂTRÂN, -Ă: s.m./f.
bătrânul: *s.m. sg. ac.* 3,2
(celui) bătrân: *s.m. sg. gen.* 3,5
bătrânii: *s.m. pl. ac.* 3,14
(celor) bătrâni: *s.m. pl. gen.* 20,4
bătrânilor: *s.m. pl. gen.* 24,23
(cei mai) bătrâni: *s.m. pl. ac.* 37,2
(cel) bătrân: *s.m. sg. ac.* 47,6
bătrân: *s.m. sg. nom.* 65,20

BĂTRÂNEȚE: s.f.
bătrânețe: *sg. ac.* 46,4

BĂTUT, -Ă: adj. „frânt”, „zdrobit”; „devastat”; „lovit”, „pedepsit”
bătută: *f. sg. ac.* 42,3
bătut: *m./n. sg. nom.* 42,22; 53,4

BĂUTURĂ: s.f.; var. **BEUTURĂ**
beutura: *sg. nom./ac.* 24,9; 32,6
beutură: *sg. ac.* 43,20

(a se) BÂIGUI: v. IV; var. **(a se) BUIGUI**
(să) vor buigui: *ind. viit.I. 3.pl.* 19,16
au buiguiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,4
(s-)au buiguit: *ind. pf.c. 3.pl.* 41,5; 52,14

(a) BEA: v. II
ai băut: *ind. pf.c. 2.sg.* 51,17
a bea: *inf. prez.* 5,11, 22; 22,13; 51,22
beu: *ind. prez. 3.pl.* 21,5
să bem: *conj. prez. 1.pl.* 22,13; 56,12
vor bea: *ind. viit.I. 3.pl.* 24,9; 62,8, 9; 65,13
bea: *ind. prez. 3.sg.* 29,8
să beaie: *conj. prez. 3.pl.* 36,12
beți: *imperativ 2.pl.* 36,16
am beut: *ind. pf.c. 1.sg.* 37,25
va bea: *ind. viit.I. 3.sg.* 44,12
ai beut: *ind. pf.c. 2.sg.* 51,17

BEAT, -Ă: s.m./f.
(cel) beat: *s.m. sg. nom.* 19,14
beatul: *s.m. sg. ac.* 24,20
[cea] beată: *s.f. sg. voc.* 51,21

BERBEC: s.m.
berbeci: *pl. ac.* 1,11; 22,13
berbecilor: *pl. gen.* 1,11; 34,6
berbeacele: *sg. ac.* 43,23
berbecii: *pl. nom.* 60,7

BETEȘUG: s.n.
beteșugul: *sg. ac.* 38,9

BEȚIE: s.f.
beției: *sg. nom./ac.* rezum. cap.5; 28,7
beției: *sg. gen./dat.* 5,11; rezum. cap.28
beția: *sg. ac.* 5,22
beție: *sg. ac.* 28,7; 29,9; 56,12

BEȚIV, -Ă: adj./s.
bețivi: *adj. m. pl. dat.* rezum. cap.28
bețivilor: *s.m. pl. dat.* 28,1
(celor) bețivi: *s.m. pl. gen.* 28,3

BICI: s.n.; var. (Reg.) **ZBICI**
biciul: *sg. nom.* 28,15, 18
zbiciul: *sg. ac.* 10,26
zbicele: *pl. nom.* (aici) „coardă (de vie)” 16,8

BINE: adv./s.
bine: *s.n. sg. ac.* 1,17; 5,20; 41,23
binele: *s.n. sg. ac.* 5,20; 7,15, 16; 52,7
bine: *s.n. sg. ac., în sintagma* ***facerile de bine/faceri de bine*** rezum. cap.12; rezum. cap.25; rezum. cap.41; rezum. cap.43; rezum. cap.58; rezum. cap.63; rezum. cap.66
bine: *adv.* 3,10; 23,16; 42,1; 58,5; rezum. cap.59
(mai) bine: *adv.* 27,5
bine: *adv. în structura v. dislocată* ***bine au plăcut*** 6,24

(a) BINECUVÂNTA: v. I
binecuvintează: *ind. prez. 3.sg.* 66,3

(a) BINEPLĂCEA: v. II
bine au plăcut: *ind. pf.c. impers.* 62,4

(a) BINEVESTI: v. IV
binevestești: *ind. prez. 2.sg.* 40,9

(a) BINEVOI: v. IV
binevoiește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.42

(a se) BIRUI: v. IV
vor birui: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.7; 33,23
birui: *inf. prez. fără* ***a*** 7,1
(vă) biruiți: *imperativ 2.pl.* 8,9
biruiți: *imperativ 2.pl.* 8,9
ai biruit: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,4
au biruit: *ind. pf.c. 3.pl.* 29,5, 7
biruia: *ind. imp. 3.sg.* 29,20
biruise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* rezum. cap.63

BIRUINȚĂ: s.f.
biruințele: *pl. ac.* rezum. cap.45

BIRUITOR, -TOARE: s.m./f.
biruitorii: *s.m. pl. nom.* 9,3

BISERICĂ: s.f.; var. (Înv.) **BISEARICĂ**
bisearica: *sg. nom./ac.* 6,1; 37,38; rezum. cap.52; rezum. cap.54; rezum. cap.60; rezum. cap.61
bisearicile: *pl. nom./ac.* 13,22; 27,9; 65,4
bisearicii: *sg. gen./dat.* rezum. cap.22; 22,15; 44,28; rezum. cap.51; rezum. cap.62; rezum. cap.66
biserică: *sg. ac.* rezum. cap.66; 66,6

BLAGOSLOVENIE: s.f.
blagoslovenie: *sg. nom./ac.* 19,24; 36,16; 65,8
blagoslovenia: *sg. ac.* 44,3

(a se) BLAGOSLOVI: v. IV
au blagoslovit: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,25; 61,9
blagoslovit e: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 19,25
am blagoslovit: *ind. pf.c. 1.sg.* 51,2
e blagoslovit: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 65,16
(să) va blagoslovi: *ind. viit.I. 3.sg.* 65,16

BLAGOSLOVIT, -Ă: s.m./f.
(celor) blagosloviţi: *s.m. pl. gen.* 65,23

BLÂND, -Ă: s.m./f.
blânzii: *s.m. pl. ac.* 11,4
(cei) blânzi: *s.m. pl. nom.* 29,19; 32,7
(celor) blânzi: *s.m. pl. dat.* 61,1

BLÂNDEŢE: s.f.; var. (Înv.) **BLÂNDEAŢE**
blândeaţă: *sg. ac.* rezum. cap.48
blândeaţe: *sg. ac.* rezum. cap.49
blândeaţele: *pl. ac.* rezum. cap.53

BLESTEM: s.n.; var. **BLĂSTĂM**
blăstămul: *sg. nom.* 24,6
blăstămuri: *pl. ac.* rezum. cap.36
blăstămurile: *pl. ac.* rezum. cap.37; 51,7
blăstămului: *sg. gen.* 37,3
blăstăm: *sg. ac.* 43,28

(a se) BLESTEMA: v. I; var. **(a se) BLĂSTĂMA**
blăstămat-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,4
a blăstăma: *inf. prez.* 37,4, 17
au blăstămat: *ind. pf.c. 3.pl.* 37,6
ai blăstămat: *ind. pf.c. 2.sg.* 37,23
(să) blastămă: *ind. prez. 3.sg.* 52,5
blăstămat va fi: *pasiv ind. viit.I. 3.sg.* 65,20

BOAGHE: s.f. „buhă”, „cucuvea”
boaghiile: *pl. nom.* 13,22

BOBOANĂ: s.f. (aici) „boabă (de strugure)”
boboana: *sg. nom.* 65,8

BOGAT, -Ă: adj./s.
bogate: *adj. f. pl. dat.* rezum cap.32
bogată: *adj. f. sg. ac.* 32,18
bogat: *adj. n. sg. nom.* rezum. cap.33; 33,20
(ceale) bogate: *s.f. pl. voc.* 32,11
(cel) bogat: *s.m. sg. ac.* 53,9

BOGĂŢIE: s.f.
bogăţiile: *pl. nom./ac.* 30,6; 33,6

BOLÂND, -Ă: adj./s.; var. **BOLUND, -Ă**
bolunde: *adj. f. sg. dat.* rezum. cap.32
bolunzilor: *s.m. pl. gen.* 32,4
(cel) bolund: *s.m. sg. nom.* 32,6
bolunzii: *s.m. pl. ac.* 35,8

BOLNAV, -Ă: adj.
bolnav: *m. sg. nom.* 38,9

(a) BOLNĂVI: v. IV; (Pop.) „a se îmbolnăvi”
au bolnăvit: *ind. pf.c. 3.sg.* 38,1
au fost bolnăvit: *ind. m.m.c.pf. perifr. 3.sg.* 39,1

BOLOVAN: s.n. (aici) „stâncă” (după lat. *saxum, -i* „bolovan”; „stâncă”)
bolovanilor: *pl. gen.* 2,21

BORÂT: s.n. „borâre”; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Lesicon romanesc-latinesc-ungurescnemţesc...*, Buda, 1825.
borât: *sg. ac.* 28,8

(a) BORÎ: v. IV
boreaşte: *ind. prez. 3.sg.* 19,14

BOT: s.n.; aici prima atestare acuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în A. I. Odobescu, *Scrieri literare şi istorice ale lui...* (III), volumul I–III , Bucureşti, 1887.
boturi: *pl. ac., în sintagma* ***boturi firestuitori*** „roţile carelor de luptă erau prevăzute uneori, în armatele asiatice, cu câte un cerc de fier zimţat, asemenea unui ferăstrău, care să muşte în goană din carnea inamicilor” (Anania 2001, p.934) 41,15

BOU: s.m.
boul: *sg. nom./ac.* 1,3; 11,7; 65,25; 66,3
boi: *pl. ac., în sintagma* ***vacă de boi*** (cf. lat. *vaccam boum*; *bōs, bovis* „bou, vacă”) 7,21
boului: *sg. gen.* 7,25; 32,20

BOZ: s.m. „zeu păgânesc”, „idol”
bozii: *pl. ac.* 2,20
bozilor: *pl. gen./dat.* 10,10, 11; 27,9; 41,29
bozi: *pl. ac.* 17,8

BRAD: s.m.
brad: *sg. ac.* 44,14
bradul: *sg. nom.* 60,13

BRAŢ: s.n.
braţului: *sg. gen.* 9,20; 30,30
braţul: *sg. nom./ac.* 17,5; 33,2; 40,10; 44,12; 48,14; 51,5, 9; 52,10; 53,1; 59,16; 62,8; 63,5, 12
braţele: *pl. nom./ac.* 40,11; 51,5
braţe: *pl. ac.* 49,22

BRÂU: s.n. „cingătoare”; (Fig.) „asuprire”, „jug”
brâu: *sg. nom./ac.* 3,24; 23,10
brâul: *sg. nom./ac.* 5,27; 11,5; 22,21

BRICI: s.n.
briciu: *sg. ac.* 7,20

BUBĂ: s.f.
buba: *sg. nom.* 1,6

BUCATĂ: s.f. (mai ales la pl.) „hrană”; „fel de mâncare”
bucata: *sg. nom.* 9,5
bucată: *sg. ac.* 44,16; 62,8

BUCIUM: s.n. (Pop.) „trunchi de arbore”
buciumul: *sg. nom.* 40,24

(a se) BUCURA: v. I
(să) bucură: *ind. prez. 3.sg./pl.* 9,3; rezum. cap.61
(să) bucura: *ind. imp. 3.pl.* 13,3
(s-)au bucurat: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,7
bucura(-ne)-vom: *ind. viit.I. 1.pl.* 25,9
(să) vor bucura: *ind. viit.I. 3.pl.* 29,19
(să) va bucura: *ind. viit.I. 3.sg.* 35,1, 2; 62,5; 66,14
(te) vei bucura: *ind. viit.I. 2.sg.* 41,16
bucuraţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 49,13; 52,9; 66,10
bucurându(-Mă): *gerunziu* 61,10
(mă/Mă) voiu bucura: *ind. viit.I. 1.sg.* 61,10; 65,19
(vă) veţi bucura: *ind. viit.I. 2.pl.* 65,18

BUCURIE: s.f.
bucurie: *sg. nom./ac.* 4,2; 12,3; 28,5; 32,13; 35,10; 48,20; 51,3, 11; 60,15; 65,18; 66,10

bucuria: *sg. nom.* 16,10; 24,8
bucuriia: *pl. nom./ac.* 22,13; 24,11; 32,14; rezum. cap.62
bucuriii: *sg. gen.* 61,3

BUIECIE: s.f. „îngâmfare”
buieciii: *sg. gen.* 28,4

BUN, -Ă: adj./s.
bune: *adj. f. sg. gen.* 11,2; 39,2
bun: *adj. n. sg. nom./ac.* 38,3; 39,8; 41,7; 55,2
(mai) bun: *adj. n. sg. ac.* 56,5
bună: *adj. f. sg. ac.* 65,2
buni: *s.m. pl. gen* (*cu prep.* ***a + puţânii***) rezum. cap.28
(celor) buni: *s.m. pl. gen.* rezum. cap.66

BUNĂTATE: s.f.
bunătăţile: *pl. ac.* 1,19
bunătatea: *sg. ac.* rezum. cap.41; rezum. cap.59
bunătate: *sg. nom./ac.* rezum. cap.46; rezum. cap.65
bunătăţilor: *pl. gen.* 63,7

BUNĂVOIE: s.f. „din proprie iniţiativă”
bunăvoia: *sg. ac.* rezum. cap.62

BURUIANĂ: s.f.
buruiene: *pl. ac.* 44,4

BUTUC: s.m.
butuc: *sg. gen.* 44,19

BUZĂ: s.f.
buzele: *pl. nom./ac.* rezum. cap.6; 6,5, 7; 29,13; 30,27; 37,29; 59,3
buze: *pl. ac.* 6,5
buzelor: *pl. gen.* 11,4; 28,11; 57,19

C

CAL: s.m.
cai: *pl. ac.* 2,8; 21,9; 30,16; 31,1; 36,8; 66,20
cailor: *pl. gen.* 5,28
cai: *pl. nom.* 31,3
calul: *sg. ac.* 43,17
cal: *sg. ac.* 63,13

CALE: s.f.
calea: *sg. nom./ac.* 3,12; 7,3; 8,11; 9,1; 10,24, 26; 15,5; 26,7; 30,11, 21; 35,8; 36,2; 37,29, 34; 40,14, 27; 42,16; 47,15; 48,15, 17; 51,10, 23; 53,6; 55,7; 56,11; 57,14, 17; 59,8
cale: *sg. nom./ac.* 11,16; 19,23; 35,8; 43,16; 49,11; 57,14; 62,10; 65,2
calea: *sg. ac., în sintagma* ***calea Domnului*** 40,3
căile: *pl. nom./ac.* 2,3; 21,13; 33,8; 45,13; 55,8, 9; 57,18; 58,2, 13; 59,7; 63,17; 64,5; 66,3
căi: *pl. ac.* 40,4; 42,16; 49,9
căilor: *pl. gen.* 51,20
căii: *sg. gen.* 57,10

CANDELĂ: s.f.; var. **CANDILĂ**
candila: *sg. ac.* 62,1

CAP: s.n.
capul: *sg. nom./ac.* 1,5; 7,8, 9, 20; 9,14, 15; 35,10; 37,22; 51,20; 58,5; 59, 17
capului: *sg. gen., în loc. adv.* ***de la talpa piciorului până la creaştetul capului*** 1,6
capetele: *pl. ac.* 15,2; 51,11
cap: *sg. ac.* 19,15

CAR: s.n.
car: *sg. ac.* 25,10; 41,15
carului: *sg. gen.* 28,27, 28

CARNE: s.f.
carnea: *sg. ac.* 9,20
carne: *sg. ac., în sintagma* ***carne de porc*** 65,4; 66,17
cărnuri: *pl. ac.* 22,13; 44,16, 19
cărnurile: *pl. ac.* 49,26

CARTE: s.f.
carte: *sg. ac.* rezum. cap.8; 8,1; 30,8
cartea: *sg. ac.* rezum. cap.29; 29,12; 34,4
cartea: *sg. ac., în sintagma* ***cartea Domnului*** 34,16
carte: *sg. nom., în sintagma* ***carte de slobozenie*** „act de despărţire”, „act de divorţ” 50,1
cărţii: *sg. gen.* 29,11, 18
cărţile: *pl. ac.* 37,14
cărţi: *pl. ac.* 39,1

CASĂ: s.f.
casii: *sg. gen., în sintagma* ***casii Domnului*** rezum. cap.2; 2,2; 22,18
casa: *sg. nom./ac.* rezum. cap.2; 3,7, 14; 5,7; 6,4; 7,17; 8,17; 10,20; 14,1, 2, 18; 15,2; 23,1; 24,10; 25,2; 29,22; 32,14; 37,31; 39,2, 4, 6; 56,5, 7; 58,7; 60,7; 64,11
casa: *sg. ac., în sintagma* ***casa Dumnezeului/casa lui Dumnezeu/ casa Domnului*** 2,3; 37,1, 14; 38,20, 22; rezum. cap.56; 66,20
casa: *sg. voc., în sintagma* ***casa lui Iacov/casa lui David*** 2,5, 6; 7,13; 46,3; 48,1
casă: *sg. ac.* 5,8; 36,3, 22; 37,2; 42,11; 44,13; 65,21; 66,1
case: *pl. nom.* 5,9
casele: *pl. nom./ac.* 6,11; 13,16, 21, 22; 22,10; 23,13; 32,13
casei: *sg. dat.* 7,2; 38,1
case: *pl. gen.* (*cu prep.* ***a + num. card.***) 8,14
casii: *sg. gen./dat.* 22,8, 22, 23, 24; 27,9; 31,2; 46,3; 58,1; 63,7
casii: *sg. dat. adn.* 22,21
casăle: *pl. ac.* 34,13
casa: *sg. ac., în sintagma* ***casa temniţii*** 42,7
casăle: *pl. ac., în sintagma* ***casăle temniţii*** 42,22
casa: *sg. nom./ac., în sintagma* ***casa rugăciunii/casa cea de rugăciune*** rezum. cap.56; 56,7

CASNIC, -Ă: s.m./f. (Înv.) „persoană care se află în slujba cuiva”, „slujitor”
caznicul: *sg. ac.* 3,6

CATARG: s.n.; var. **CĂTARGĂ** „catarg”
cătarga: *sg. ac.* 30,17

(a) CĂDEA: v. II
cade: *ind. prez. 3.sg.* 28,1; 34,4
să cază: *conj. prez. 3.sg./pl.* 28,13, 20
cad: *ind. prez. 3.pl.* 46,6
au căzut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,8; 9,8, 10; 26,18; 40,7, 8; 59,14
vor cădea: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,25; rezum. cap.8; 8,15; 25,12; 30,25; 40,30
va cădea: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,21; 10,34; 13,15; 22,25; 24,18, 20; 31,3, 8
să cădeţi: *conj. prez. 2.pl.* 10,4
căzut-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,11; 21,9
ai căzut: *ind. pf.c. 2.sg.* 14,12
căzut-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 14,12
căzut-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 21,3
căzând: *gerunziu* 30,13
a cădea: *inf. prez.* 37,7
voiu cădea: *ind. viit.I. 1.sg.* 44,19
am căzut: *ind. pf.c. 1.pl.* 64,6
veţi cădea: *ind. viit.I. 2.pl.* 65,12

CĂDERE: s.f. (Fig.) „distrugere”
cădearea: *sg. nom.* 3,6; rezum. cap.15
cădeare: *sg. ac.* 23,13; 25,2; 26,19
căderii: *sg. gen.* 49,19
căderile: *pl. ac.* 51,3; 61,4
căderi: *pl. ac.* 64,11

CĂLĂRAȘ: s.m. „călăreț”
călărași: *pl. gen.* (*cu prep.* ***a + num. card.***) 21,7
călărașii: *pl. nom.* 22,7
călăraș: *pl.* (cu des. ***ϕ***) *ac.* 36,9

CĂLĂREȚ: s.m.
călărețul: *sg. ac.* 21,7
călărețu: *sg. nom.* 21,9; 22,6
călăreți: *pl. ac.* 21,9; 31,1; 36,8

(a se) CĂLCA: v. I
să calc: *conj. prez. 1.sg.* 14,25
calcă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 16,10; 41,25; 59,8; 63,2
călca: *ind. imp. 3.sg.* 16,4
vor călca: *ind. viit.I. 3.pl.* 16,10
a călca: *inf. prez.* 16,10
-i călcat: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 18,2, 7
călca(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 26,6
(să) va călca: *ind. viit.I. 3.sg.* 28,3
am călcat: *ind. pf.c. 1.sg.* 63,3, 6
călcatu(-)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 63,3
au călcat: *ind. pf.c. 3.pl.* 63,18

CĂLCARE: s.f.
călcare: *sg. ac.* 5,5; 10,6; 28,18; 57,20
călcarea: *sg. ac.* 7,25
călcării: *sg. gen.* 22,5

CĂLCĂTOR, -TOARE: s.m./f. „năvălitor”; „persoană care încalcă un legământ, o lege etc.”
călcătorilor: *pl. gen.* 16,9
călcătorii: *pl. voc., în sintagma* ***călcătorii de leage*** 46,8
călcătorii: *pl. ac., în sintagma* ***călcătorii de leage*** 53,12

CĂLDURĂ: s.f.
căldură: *sg. ac.* 4,6
căldura: *sg. nom.* 5,24
câldura: *sg. ac.* 25,5

CĂMARĂ: s.f.
cămara: *sg. ac.* 26,20; 39,2

CĂMILĂ: s.f.
cămilii: *sg. gen.* 21,7
cămilelor: *pl. gen.*30,6
cămile: *pl. ac.* 60,6; 66,20

CĂPETENIE: s.f.
căpeteniile: *pl. voc., în sintagma* ***căpeteniile sodomleanilor*** 1,10
căpeteniile: *pl. nom./ac.* 1,23; 3,14; 10,9, 13; 13,2; 14,9; 19,13; 22,3; 23,8; rezum. cap.28; 29,10; 30,4; 31,9; 32,1; 34, 12; 43,28; 49,7
căpetenie: *sg. nom./ac.* 3,3, 6, 7; 32,5, 8
căpetenii: *pl. nom./ac.* 3,4; 19,11; rezum. cap.32
căpetenii: *pl. voc.* 21,5
căpeteniii: *sg. dat.* rezum. cap.32
căpeteniia: *sg. nom.* 32,8

CĂPRIOARĂ: s.f.
căprioara: *sg. ac.* 13,14

CĂRARE: s.f.
cărările: *pl. nom./ac.* 2,3; 42,16, 24; 49,11; 59,8
cărarea: *sg. nom./ac.* 26,7, 8; 30,11; 40,14; 58,12
cărare: *sg. nom./ac.* 33,8; 35,8; 41,3; 57,14
cărările: *pl. ac., în sintagma* ***cărările Dumnezeului*** 40,3
cărări: *pl. ac.* 43,16

CĂRĂMIDĂ: s.f.
cărămizile: *pl. nom.* 9,10
cărămizi: *pl. ac.* 16,7, 11; 65,3

CĂRĂUȘ: s.m. (În v.) „căruțaș”
cărăuși: *pl. ac.* 22,7

CĂRBUNE: s.m.
cărbune: *sg. nom.* 6,6
cărbuni: *pl. nom./ac.* 44,12; 47,14; 54,16
cărbunii: *pl. ac.* 44,19

CĂRUNTEȚE: s.f.
căruntețe: *sg. ac.* 46,4

CĂRUȚĂ: s.f.
căruțele: *pl. nom.* 2,8; 66,15
căruța: *sg. nom./ac.* 21,7; 22,6, 18; 43,17
căruță: *sg. ac., în sintagma* ***căruță de doi cai*** (echivalează lat. *bīgae, -ārum* „atelaj de două animale”) 21,9
căruțe: *pl. ac.* 31,1; 36,9; 66,20
căruțelor: *pl. gen.* 37,24

CĂTUȘĂ: s.f.
cătuși: *pl. ac.* 45,14

(a) CĂUTA: v. I
să caute: *conj. prez. 3.pl.* 13,17
caută: *ind. prez. 3.sg./pl.* 17,5; 41,17; 58,2; 64,9; rezum. cap.66
căutați: *imperativ 2.pl.* 1,17; 21,12; 51,1; 55,6
va căuta: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,19
căutați: *ind. prez. 2.pl.* 21,12; 45,19
căutând: *gerunziu* rezum. cap.30
au căutat: *ind. pf.c. 3.pl.* 31,1; 65,1, 10
căutat-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 38,11; 63,5
căuta-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 41,12
căutatu(-)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 65,1

CĂUTAT, -Ă: adj.
căutată: *f. sg. nom.* 62,12

CÂLȚI: s.m.
câlților: *pl. gen.* 1,31

CÂINE: s.m.; var. (Reg.) **CÂNE**
câni: *pl. nom.* rezum. cap.56; 56,10, 11
cânele: *sg. ac.* 66,3

CÂMP: s.n./s.m.
câmpului: *sg. gen.* 37,27; 40,6; 43,20; 56,9
câmpilor: *s.m. pl. gen.* 41,18
câmp: *sg. ac.* 61,5; 63,14
câmpurile: *pl. nom.* 65,10

(a) CÂNTA: v. I
cânta-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,1
cântați: *imperativ 2.pl.* 12,5; 42,10
cântă: *imperativ 2.sg.* 23,16; 54,1
va cânta: *ind. viit.I. 3.sg.* 26,1; 27,2
au cântat: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.38
vom cânta: *ind. viit.I. 1.pl.* 38,20
vor cânta: *ind. viit.I. 3.pl.* 55,12

CÂNTAR: s.n.; var. **CĂNTARIU**
cântariu: *sg. ac.* 40,15
cântariu: *sg. ac.* 28,17; 40,12

CÂNTARE: s.f.
cântare: *sg. ac.* 24,9; 42,10

(a) CÂNTĂRI: v. IV
au cântărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 40,12

CÂNTEC: s.n.
cântecul: *sg. nom./ac.* 5,1; rezum. cap.12; 23,15; rezum. cap.26; 26,1; 30,29
cântec: *sg. ac.* rezum. cap.38

CÂRTIȚĂ: s.f.
cârtițele: *pl. nom.* 2,20

(a) CÂȘTIGA: v. I (aici) „a produce”
câștigă: *ind. prez. 3.pl.* 62,9

CÂȘTIGĂTOR, -TOARE: s.m. „cel care câștigă”; (aici) „negustător”
câștigătorii: *pl. nom.* 23,8

CEAPSĂ: s.f. „bonetă purtată de fete sau numai de femei măritate”
ceapsele: *pl. ac.* 3,23

CEASORNIC: s.n.
ceasornicului: *sg. gen.* rezum. cap.38
ceasornicul: *sg. ac.* 38,8

CEATĂ: s.f.
ceata: *sg. ac.* 43,17

CEAȚĂ: s.f.
ceață: *sg. nom./ac.* 8,22; 13,2; 29,18; 59,10
ceața: *sg. nom.* 60,2

CENUȘĂ: s.f.; var. **CENUȘE**
cenușe: *sg. nom./ac.* 27,9; 44,20; 58,5; 61,3
cenușa: *sg. ac.* 33,12

CER: s.n.; var. **CERIU**
ceriuri: *pl. voc.* 1,2; 44,23; 49,13
ceriuri: *pl. ac.* 2,2; 65,17
ceriului: *sg. gen.* 13,5, 10; 24,21; 34,4
ceriul: *sg. nom./ac.* 13,13; 37,16; 66,1
ceriu: *sg. ac.* 14,12, 13; 34,5; 51,6; 55,10; 63,15
ceriurile: *pl. nom./ac.* 40,12, 22; 42,5; 44,24; 45,12, 18; 48,13; 50,3; 51,6, 13, 16; 55,9; 64,1; 66,22
ceriuri: *pl. voc., in sintagma* ***ceriuri de sus*** 45,8
ceriu: *sg. ac., în sintagma* ***găcitorii de ceriu*** „astrologii” 47,13
ceriului: *sg. gen., în sintagma* ***Domnul ceriului și al pământului*** rezum. cap.66

CER: s.m. „arbore mare din familia fagaceelor, înalt până la 30m, înrudit cu stejarul, cu scoarța negricioasă, cu frunze pieloase, bogate și cu fructele ghinde, foarte căutat ca lemn de foc”
cer: *sg. ac.* 44, 14

CERB: s.m.
cerbul: *sg. ac.* 35,6

CERBICE: s.f.
cerbicea: *sg. nom.* 48,4

(a) CERCA: v. I „a cere”; „a întreba”; „a căuta”
au cercat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,12; 9,13; 26,16; 34,16
cercați: *imperativ 2.pl.* 8,19; 34,16
cearcă: *ind. prez. 3.sg.* 40,20

CERCAT, -Ă: adj.
cercată: *f.sg. ac.* 30,13

CERCEL: s.m. „obiect de podoabă”; „verigă de metal pusă în nările unor animale”
cerceii: *pl. ac.* 3,20
cercel: *sg. ac.* 37,29

(a se) CERCETA: v. I
voiu cerceta: *ind. viit.I. 1.sg.* 10,12; 13,11
va cerceta: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,17; 27,1
cerceta-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,21
(să) vor cerceta: *ind. viit.I. 3.pl.* 24,22
ai cercetat: *ind. pf.c. 2.sg.* 26,14
să cerceteaze: *conj. prez. 3.sg.* 26,21
să (se) cercetează: *conj. prez. 3.sg.* 27,3
(să) va cerceta: *ind. viit.I. 3.sg.* 29,6

CERCETARE: s.f.
cercetării: *sg. gen.* 10,3
cercetarea: *sg. ac.* 15,7; 60,17
cercetare: *sg. nom.* 40,28

(a) CERE: v. III
cerând: *gerunziu* rezum. cap.4
ceare: *imperativ 2.pl.* 7,11
voiu ceare: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,12
ceare: *ind. prez. 3.sg.* 24,2; rezum. cap.64
cer: *ind. prez. 3.pl.* 58,2
cereți: *ind. prez. 2.pl.* 58,3

CERESC, -EASCĂ: adj.
cerească: *f. sg. nom.* 34,4

(a se) CERTA: v. I
certa: *ind. imp. 3.sg.* 29,21
certa(-)-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 38,16
(să) ceartă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.41
(să) vor certa: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.42
ceartă: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.48
să cert: *conj. prez. 1.sg.* 54,9
(să) va certa: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.66

CERTARE: s.f.
certarea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.14; rezum. cap.19; rezum. cap.27; 50,2; 51,20; 66,15
certării: *sg. gen.* 37,3
certare: *sg. nom./ac.* rezum. cap.45; rezum. cap.56

CETATE: s.f.
cetățile: *pl. nom./ac.* 1,7; 6,11; 14,17; 17,2, 9; 33,8; rezum. cap.36; 36,1; 42,11; 61,4
cetatea: *sg. nom./ac.* 1,8, 21, 26; 19,18; 23,16; 24,10; 25,2, 3; 26,5; rezum. cap.27; 27,10; 29,1; 32,19; 33,20; rezum. cap.36; 36,15; 37,33, 34, 35; 38,6; 45,13; 48,2; 60,14; 64,10
cetate: *sg. nom./ac.* 1,26; 17,1; 19,2; 24,12; 25,2; 62,12; 66,6
cetăților: *pl. gen./dat.* rezum. cap.6; 37,26; 40,9; 44,26
cetăți: *pl. nom./ac.* 14,21; 19,18; 54,3
cetate: *sg. voc.* 14,31
cetății: *sg. gen.* 19,2; 22,9; 32,13, 14; 37,13
cetate: *sg. voc., în sintagmele* ***cetate groasă*** „cetate numeroasă”/ ***cetate dânțuind*** „cetate veselă” 22,2
cetatea: *sg. voc., în sintagma* ***cetatea Celui Sfânt*** 52,1

CETINĂ: s.f.; var. **CETIN:** s.m. (Prin gn.) „brad”; „cedru”
cetinii: *s.m. pl. nom.* 14,8
ceatinile: *s.f. pl. ac.* 37,24
ceatină: *sg. ac.* 41,19

CHEDRU: s.m. (Înv. și pop.) „cedru” „specii de arbori din familia pinaceelor, cu lemn tare și ramuri orizontale”
chedrii: *pl. nom./ac.* 2,13; 9,10; 14,8; 37,24; 44,14
chedrul: *sg. ac.* 41,19

CHEIE: s.f.
cheia: *sg. ac.* 22,22

(a se) CHEMA: v. I
voiu chema: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,26; 48,13
să (să) cheme: *conj. prez. 3.sg.* 4,1
(să) va chema: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,3; 7,14; 9,6; 14,20; 19,18; 32,5; 35,8; 54,5; 56,7; 62,2, 4
(s-)au chemat: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,5
cheamă: *imperativ 2.sg.* 8,3
a chema: *inf. prez.* 8,4
chemaţi: *imperativ 2.pl.* 12,4; 40,2; 55,6
am chemat: *ind. pf.c. 1.sg.* 13,3; 41,9; 42,6; 43,1; 45,4; 48,8, 15; 65,12; 66,4
va chema: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,12; 44,5; 65,15
chema-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 22,20
vor chema: *ind. viit.I. 3.pl.* 34,12; 60,14; 62,12
cheamă: *ind. prez. 3.sg.* 40,26; 43,7; rezum. cap.63
chematu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 41,2
chemând: *gerunziu* 41,4; 46,11
chema-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 41,25
ai chemat: *ind. pf.c. 2.sg.* 43,22
(să) cheamă: *ind. prez. 3.sg./pl.* rezum. cap.44; rezum. cap.46
cheme: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 44,7
chem: *ind. prez. 1.sg.* 45,3; 48,12
(te) vei chema: *ind. viit.I. 2.sg.* 47,1, 5; 58,12; 62,4, 12
chiamă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.48
(vă) chemaţi: *ind. prez. 2.pl.* 48,1
chemaţi sânt: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 48,2
a fi chemaţi: *pasiv inf. prez.* rezum. cap.49
au chemat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 49,1; 54,6; 63,10
chemat-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 50,2
am chiemat: *ind. pf.c. 1.sg.* 51,2
chemându-: *gerunziu* rezum. cap.55
chiamă(-să): *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.55
vei chema: *ind. viit.I. 2.sg.* 55,5; 58,5, 9, 13
chiiamă: *ind. prez. 3.sg./pl.* rezum. cap.56; 65,3
să chiiame: *conj. prez. 3.sg.* 59.4
(să) vor chema: *ind. viit.I. 3.pl.* 61,3
(vă) veţi chema: *ind. viit.I. 2.pl.* 61,6
(să) chema: *ind. imp. 3.sg.* 63,19
să cheme: *conj. prez. 3.sg.* 64,7
chema: *ind. imp. 3.pl.* 65,1

CHIAR, -Ă: adj./adv. (Înv.) „clar"; „senin"
chiară: *f. sg. nom.* 18,4
chiiar: *adv.* rezum. cap.44

CHIMVAL: s.n. (Înv.) „vechi instrument muzical compus din două jumătăţi de glob de aramă care se loveau una cu alta"
chinval: *sg. ac., în contextul:* ***amar pământului cu chinval de arepi*** (probabil, cu referire la) „ţara în care se aude mereu zăngănitul armelor" 18,1

CHIN: s.n.
chinuri: *pl. ac.* 13,8

(a se) CHINUI: v. IV
(m-)am chinuit: *ind. pf.c. 1.sg.* 23,4

CHIP: s.n.
chip: *sg. ac., în loc. adv.* ***în ce chip*** „cum" 10,10; 14,4; 40,20; rezum. cap.66; 66,13
chip: *sg. ac.* 40,18; 44,13
chip: *sg. ac., în sintagma* ***chip cioplit*** 40,19; 44,10, 15, 17
chipul: *sg. ac.* 40,20
chipurile: *pl. nom.* 46,1

CHIPAROS: s.m.
chiparos: *sg. nom.* 55,13
chiparosul: *sg. nom.* 60,13

CHIT: s.m. (Înv.) „balenă"
chitul: *sg. ac.* 27,1

CIN: s.n. (Iuz.) „rang"; „clasă"; „categorie"
cinul: *sg. ac.* rezum. cap.56

CINSTE: s.f.
cinstea: *sg. nom.* 32,17

(a) CINSTI: v. IV
vor cinsti: *ind. viit.I. 3.pl.* 19,21
să cinstească: *conj. prez. 3.pl.* 56,6

CINSTIT, -Ă: adj./s.
(cel) cinstit: *s.m. sg. ac., în sintagma* ***cel cinstiti la faţă*** 3,3
(celui) cinstit: *s.m. sg. gen.* 3,5
cinstiţii: *s.m. pl. nom.* 5,13; 34,12
[cel] cinstit: *s.m. sg. nom.* 9,15
cinstitul: *sg. ac.* 62,2
cinstit: *adj. m. sg. ac.* 43,4

CIOPLIT, -Ă: adj./s.
cioplite: *adj. f. pl. nom./ac.* 9,10; 54,12
cioplit: *adj. n. sg. ac., în sintagma* ***chip cioplit*** 40,19; 44,10, 15, 17
(ceale) cioplite: *s.n. pl. nom.* „chipuri cioplite" 19,1, 3; 21,9; 48,5
(celor) cioplite: *s.n. pl. gen./dat.* 30,22; 42,8
(cel) cioplit: *s.n. sg. ac.* 42,17

CIOPLITURĂ: s.f. (aici) „chip cioplit", „idol"
ciopliturii: *sg. gen.* 45,20

CIRTĂ: s.f. (Înv.) „liniuţă"; (Înv. şi pop,) „interval de timp foarte scurt", „clipă"
cirtă: *sg. ac.* 40,15; 54,7, 8

(a) CITI: v. IV; var. (Înv. şi reg.) **(a) CETI**
ceteaşte: *imperativ 2.sg.* 29,12
cetiţi: *imperativ 2.pl.* 34,16
au cetit: *ind. pf.c. 3.sg.* 37,14
citeaşte: *imperativ 2.sg.* 29,11

CIURDĂ: s.f.
ciurdelor: *pl. gen.* 65,10

CIUTURĂ: s.f.
ciuturii: *sg. gen.* 40,15

(a se) CLĂTI: v. IV (Înv. şi reg.) „a (se) clătina"; (Înv.) „a (se) mişca"; (Înv.) „a fi impresionat"
(s-)au clătit: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,4; 7,2
(să) clătesc: *ind. prez. 3.pl.* 7,2
(să) va clăti: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,13; 24,19; 54,10
(să) vor clăti: *ind. viit.I. 3.pl.* 19,1; 54,10
va clăti: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,16
clătiţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 29,9
au clătit: *ind. pf.c. 3.sg.* 37,22
să (să) clătească: *conj. prez. 3.sg.* 41,7

CLĂTIRE: s.f. (Înv.) „cutremurare"
clătire: *sg. ac.* 24,19
clătirea: *sg. ac.* 29,6

CLEI: s.n.
cleiu: *sg. ac.* 41,7

CLEŞTE: s.m.
cleaştele: *sg. ac.* 6,6

(a) CLEVETI: v. IV
clevetea: *ind. imp. 3.pl.* 29,21

CLIPEALĂ: s.f. „clipire”
clipelele: *pl. ac.* 3,16

CLOCIT, -Ă: adj.
clocit: *n. sg. nom.* 59,5

(a se) COACE: v. III
a (să) coace: *inf. prez.* 37,27
au copt: *ind. pf.c. 3.sg.* 44,15
am copt: *ind. pf.c. 1.sg.* 44,19; 48,10

COACERE: s.f.
coacerea: *sg. ac.* 28,4

COADĂ: s.f.
coade: *pl. ac.* 7,4
coada: *sg. nom./ac.* 9,14, 15
coadă: *sg. ac.* 19,15

COAPSĂ: s.f.
coapselor: *pl. gen.* 5,27; 11,5
coapsele: *pl. nom./ac.* 20,2; 21,3; 32,11

COASTĂ: s.f.
coastele: *pl. ac.* 14,13
coaste: *pl. ac.* 60,4

(a se) COBORÎ: v. IV; var. (Înv.) **(a se) POGORÎ**
(să) vor pogorî: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,14; 34,7
(s-)au pogorât: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 14,19; 15,3; 52,4
să (vă) pogorâţi: *conj. prez. 2.pl.* 30,2
(să) pogor: *ind. prez. 3.pl.* 31,1; 38,18
(să) va pogorî: *ind. viit.I. 3.sg.* 31,4; 34,5
(să) pogorâse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 38,8
(vă) pogorâţi: *ind. prez. 2.pl.* 42,10
pogoară(-te): *imperativ 2.sg.* 47,1
(să) pogoară: *ind. prez. 3.sg.* 55,10
pogorându(-să): *gerunziu* 63,14
să (Te) pogor: *conj. prez. 2.sg.* 64,1
pogorâtu(-Te)-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 64,3

COBORÂRE: s.f.; var. (Înv.) **POGORÂRE**
pogorârea: *sg. ac.* 32,19; rezum. cap.52

COBZĂ: s.f.
cobza: *sg. nom.* 5,12

CODRU: s.m.
codrului: *sg. gen.* 10,18, 19

COIF: s.n.
coiful: *sg. ac.* 59,17

COLĂCIT, -Ă: adj.; vezi **ÎNCOLĂCIT**

COLIBĂ: s.f.
coliba: *sg. ac.* 1,8

COMOARĂ: s.f.
comoarălor: *pl. dat.* 2,7
comoarele: *pl. ac.* 30,6
comoara: *sg. nom.* 33,6
comoarăle: *pl. ac.* 45,3

(a se) CONĂCI: v. IV; var. **(a se) CONOCI** „a împresura”, „a asedia”
conocită fiind: *pasiv gerunziu* rezum. cap.7
conoceaşte: *imperativ 2.sg.* 21,2
au conocit: *ind. pf.c. 3.pl.* rezum. cap.29; 29,7

CONĂCIRE: s.f.; var. **CONOCIRE** „împresurare”; „asediere; cu acest sens, cuvântul nu este înregistrat în DA.
conocirea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.29; 29,3

CONDEI: s.n.
condeiu: *sg. ac.* 8,1

(a se) CONTENI: v. IV
vor conteni: *ind. viit.I. 3.pl.* 52,15
(Te) vei conteni: *ind. viit.I. 2.sg.* 64,12

COPAC: s.m.; var. (Reg.) **COPACI**
copaciul: *sg. ac.* 57,5
copaciului: *sg. gen.* 65,22

COPIL: s.m.
copii: *pl. ac.* 2,6
copiilor: *pl. gen.* rezum. cap.3
copilul: *sg. nom.* 3,5; 65,20
copiii: *pl. nom.* 37,6

COPITĂ: s.f.
copitele: *pl. nom.* 5,28

COPOSIRE: s.f. „chelie”; cuvântul nu este înregistrat în DA, în schimb, este înregistrat cuvântul ***copos*** „chel”; cf. 4Împ 2,23.
coposire: *sg. nom.* 15,2

CORABIE: s.f.
corăbiile: *pl. nom./ac.* 2,16; 23,2; 43,14; 60,9
corăbiile: *pl. voc., în sintagma* ***corăbiile mării*** 23,1, 14
corăbii: *sg. gen.* 30,17
corabiia: *sg. nom.* 33,21

CORB: s.m.
corbul: *sg. nom.* 34,11

CORN: s.n.
cornu: *sg. ac.* (aici) „deal” (cf. Anania 2001, p. 893) 5,1

CORT: s.n.
cortul: *sg. nom./ac.* 4,6; 16,5; 24,20; 33,20; 38,12; 40,22
cort: *sg. ac.* 22,15, 16
corturile: *pl. ac.* 32,18
corturilor: *pl. gen.* 54,2

COSITOR: s.n. „metal alb-argintiu, maleabil, mai uşor decât plumbul, folosit la spoirea vaselor de aramă”
cositoriul: *sg. ac.* 1,25

COSIŢĂ: s.f.
cosiţa: *sg. ac.* 3,17

COVOR: s.n.
covoarăle: *pl. ac.* 3,22

COVRIG: s.m. (aici) „brăţară”
covrigii: *pl. ac.* 3,19

CRĂPĂTURĂ: s.f.; var. **CREPĂTURĂ** „fisură”, „spărtură”; „peşteră”
crepăturile: *pl. ac.* 2,19, 21; 7,19; 22,9

CRÂNG: s.n.; var. **GRÂNC** (aici) „crâng sfânt”, „dumbravă consacrată unei divinităţi” (traducătorii au echivalat lat. *lūcus, -ī* din *Vulgata*)
grânci: *pl. nom./ac.* 17,8; 27,9

(a) CREDE: v. III
veţi creade: *ind. viit.I. 2.pl.* 7,9
va creade: *ind. viit.I. 3.sg.* 28,16

vor crеade: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.35; rezum. cap.49; rezum. cap.53; rezum. cap.55; rezum. cap.61
creade: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.43
să creadeți: *conj. prez. 2.pl.* 43,10
să crează: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.51
au crezut *ind. pf.c. 3.sg.* 53,1

CREDINCIOS, -OASĂ: adj.
credincioasă: *f. sg. nom.* 1,21, 26
credincioasă: *f. pl.* (*cu des. -ă*), ac., *în sintagma* ***mărturii credincioasă*** „martori cinstiți" 8,2
credincios: *m./n. sg. nom./ac.* 17,10; 22,23, 25; 49,7; rezum. cap.55
credincioase: *f./n. pl. nom./ac.* 25,1; 33,16
credincioasă: *f. pl.* (*cu des. -ă*) *nom.* 55,3

CREDINȚĂ: s.f.
credința: *sg. nom./ac.* rezum. cap.11; 11,5; rezum. cap.52
credinții: *sg. gen., în sintagma* ***credinții bune*** „evlaviei" 11,2
credință: *sg. nom./ac.* 33,6; rezum. cap.55; rezum. cap.61

CREMENE: s.f.; var. **CREMINE**
creaminea: *sg. ac.* 5,28

(a) CREȘTE: v. III
am crescut: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,2
au crescut: *ind. pf.c. 3.sg.* 44,14
va crește: *ind. viit.I. 3.sg.* 55,13

CREȘTERE: s.f.
creștere: *sg. ac.* 23,4

CREȘTET: s.n.
creștetul: *sg. ac., în loc. adv.* ***de la talpa piciorului până la creștetul capului*** 1,6
creștetul: *sg. ac.* 3,17; 28,4

CREZUT, -Ă: s.m./f. (Neob.) „creditor"; „cămătar"
crezutul: *s.m. sg. nom.* 50,1

CRIN: s.m.
crinul: *sg. ac.* 35,1

CRIVĂȚ: s.n. (Reg.) **CRIVEȚ** „vânt puternic ce suflă de la nord-est sau de la est"; (Prin ext.) „ținut situat în această parte"
crivețului: *sg. gen./dat.* 14,13; 30,6; 43,6
crivețu: *sg. ac.* 14,31; 41,25; 49,12
crivețului: *sg. gen., în sintagma* ***pământul crivețului*** „ținutul Tema" (cf. Anania 2001, p.910) 21,14

(a se) CRUȚA: v. I
cruțindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.65

(a se) CUCERNICI: v. IV (Înv.) „a se smeri"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Lesicon romanesc-latinesc-unguresc-nemțesc...*, Buda, 1825.
(să) vor cucernici: *ind. viit.I. 3.pl.* 66,12

CUGET: s.n.
cugetelor: *pl. gen.* 1,16
cugetele: *pl. nom./ac.* 55,7; 59,7; 65,2
cugete: *pl. nom.* 59,7

(a) CUGETA: v. I
vor cugeta: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.2
cugetat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 27,8
va cugeta: *ind. viit.I. 3.sg.* 33,18
cugeta-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 38, 14
cugetând: *gerunziu* 59,11

CUI: s.n.
cuiele: *sg. nom./ac.* 33,20; 54,2
cuie: *pl. ac.* 41,7

CUIB: s.n.
cuib: *sg. ac.* 10,14; 16,2

CUIER: s.n. „stâlp"; „par"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Lesicon romanesc-latinesc-unguresc-nemțesc...*, Buda, 1825.
cuiariu: *sg. ac.* 22,23
cuiariul: *sg. nom.* 22,25

(a se) CULCA: v. I
(să) va culca: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,6; 27,10
(s-)au culcat: *ind. pf.c. 3.sg.* 34,14

CULCUȘ: s.n.
culcușul: *sg. nom./ac.* 22,17; 57,2, 7, 8; 65,10
culcuș: *sg. nom.* 34,13
culcușurile: *pl. ac.* 35,7

(a se) CULEGE: v. III
(să) culeg: *ind. prez. 3.pl.* 10,14; 57,1
va culeage: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,12; 17,5; 58,8
(să) culeaje: *ind. prez. 3.sg.* 33,4
(s-)au cules: *ind. pf.c. 3.sg.* 57,1

CULEGERE: s.f.
culeagere: *sg. nom.* 32,10

CULES: s.n.
culesul: *sg. nom./ac.* 16,9; 24,7, 13; 32,10
culesului: *sg. gen.* 25,6

CULME: s.f.
culmele: *pl. ac.* 37,24

CUMIN: s.n. „molură";„plantă aromatică ale cărei fructe sunt utilizate în farmacie"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Al Borza, *Dicționar etnobotanic*, București, 1968.
cumin: *sg. ac.* 28, 25,27
cuminul: *sg. nom.* 28,27

CUMINTE: adv.
cuminte: 14,24

CUMPĂNĂ: s.f.
cumpănă: *sg. ac.* 40,12
cumpâna: *sg. ac.* 46,6

(a) CUMPĂNI: v, IV
cumpănește: *ind. prez. 3.sg.* 33,18
au cumpănit: *ind. pf.c. 3.sg.* 40,12
cumpăniți: *ind. prez. 2.pl.* 55,2

(a) CUMPĂRA: v. I
cumpără: *ind. prez. 3.sg.* 24,2
cumpărați: *imperativ 2.pl.* 55,1

(a se) CUNOAȘTE: v. III
cunoscut-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,3
au cunoscut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,3; 28,7; 42,16, 25; 55,5; 56,11; 63,16
să cunoașteți: *conj. prez. 2.pl.* 6,9
(să) va cunoaște: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,21; 66,14
vor cunoaște: *ind. viit.I. 3.pl.* 19,21; 61,9
cunoaște: *ind. prez. 3.sg.* 29,12, 15; rezum. cap.45; rezum. cap.46; 59,8
cunosc: *ind. prez. 1.sg.* 29,12; 44,19
cunoașteți: *imperativ 2.pl.* 33,13
să cunoască: *conj. prez. 3.pl.* 37,20
am cunoscut: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 37,28; 44,8; 48,7; 59,12

veţi cunoaşte: *ind. viit.I. 2.pl.* 43,19
ai cunoscut: *ind. pf..c. 2.sg.* 45,4, 5; 48,8
voiu cunoaşte: *ind. viit.I. 1.sg.* 47,8
cunoşteai: *ind. imp. 2.sg.* 55,5
să fie cunoscut: *pasiv conj. prez.* 64,2

CUNOSCUT, -Ă: adj.
cunoscute: *f./n. pl. ac.* 12,4; rezum. cap.64
cnoscut: *n. sg. ac.* 38,19

CUNOŞTINŢĂ: s.f. „cunoaştere"; „recunoaştere"
cunoştinţa: *sg. nom.* 3,9

(a) CUNUNA: v. I (Înv.) „a pune pe capul cuiva o cunună"
cununând: *gerunziu* 22,18

CUNUNĂ: s.f.
cununii: *sg. dat.* 28,1
cununa: *sg. nom./ac.* 28,3, 5; 61,10; 62,3
cunună: *sg. ac.* 61,3

(a) CUPRINDE: v. III
au cuprins: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,3
cuprindeţi: *imperativ 2.pl.* 28,23
va cuprinde: *ind. viit.I. 3.sg.* 37,33; 60,18
cuprind: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.53

CUPTOR: s.n.
cuptoriul: *sg. nom./ac.* 31,9; 48,10

CURAT, -Ă: adj./s.
curat: *s.n. sg. ac.* 1,25
curat: *adj. n. sg. gen./ac.* 27,2; 66,20
curaţi: *m. pl. nom.* 66,17

(a se) CURĂŢA: v. I; var. **(a se) CURĂŢI:** v. IV
curăţiţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 1,16; 52,11
curăţând-: *gerunziu* rezum. cap.6
(să) va curăţi: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,7
curăţi: *inf. prez. fără* ***a*** 47,11

CURÂND: adv.; var. (Înv. şi pop.) **CURUND**
curând: 5,19
curund: 8,1

CUREA: s.f.
cureaoa: *sg. nom.* 5,27

CURGĂTOR, -TOARE: adj.
curgătoare: *f. pl. ac.* 30,25; 44,4

(a) CURGE: v. III
vor curge: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,2
va curge: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,7; 34,4
au curs: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 24,4; 48,21
curgând: *gerunziu* rezum. cap.49
să curgeţi: *conj. prez. 2.pl.* 66,11

CURGERE: s.f.
curgeri: *pl. ac.* 44,3

CURSĂ: s.f.
cursă: *sg. nom./ac.* 8,14; 24,17, 18; 28,13
cursa: *sg. nom.* 42,22

CURTE: s.f.
curţile: *pl. ac.* 1,12; 62,9

CURVAR: s.m.
(cel) curvariu: *s.m. sg. ac.* 57, 8

CURVĂ: s.f.
curvă: *sg. nom.* 1,21
curvei: *sg. gen.* 23,15
curvă: *sg. voc.* 23,16
curvii: *sg. gen.* 57,3

(a) CURVI: v. IV
va curvi: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,17

(a) CUTEZA: v. I
cutezând: *gerunziu* 12,2; 14,30; 47,8

CUTREMUR: s.n.
cutremurul: *sg. nom.* 33,14

(a se) CUTREMURA: v. I
(s-)au cutremurat: *ind. pf.c. 3.pl.* 37,27
(să) vor cutremura: *ind. viit.I. 3.pl.* 54,10
(să) cutremură: *ind. prez. 3.sg.* 66,2

CUVÂNT: s.n.
cuvântul: *sg. ac., în sintagma* ***cuvântul Domnului*** 1,10; 2,3; rezum. cap.22; 28,13, 14; 38,4; 39,5, 8; 40,8; 66,5
cuvântul: *sg. nom./ac.* 2,1; 8,20; 16,13; 24,3; 30,12, 21; 37,22; 38,7; 44,26; 45,23; 50,4; 55,11
cuvânt: *sg. nom./ac./gen.* 8,10; 9,8; 29,21; 32,7; 33,19; 36,21; 39,2; rezum. cap.40; 41,28; 58,13
cuvintele: *pl. ac.* rezum. cap.28; 29,11, 18; 31,2; 33,18; 36,12, 13, 22; 37,4, 17; 41,26; 51,16; 59,13, 21; 66,2
cuvintelor: *pl. gen.* 37,6
cuvinte: *pl. ac.* 42,16

D

(a se) DA: v. I
voiu da: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,4; 19,4; 22,21, 22; 36,8; 37,7; 41,27; 42,8; 43,4; 45,3; 48,11; 56,5; 61,8; 62,8
(s-)au dat: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.5; 9,6; 33,16; 35,2; rezum. cap.50; 59,15; 65,16
va da: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,14; 14,3; rezum. cap.25; 27,4; 28,19; 30,20; rezum. cap.45; 53,9; 58,11; 59,18
au dat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,18; 19,11; 34,2; 37,19; 42,24; 43,16; 50,4; 53,12
eşti dată: *pasiv ind. pre.z. 2.sg.* 23,16
da-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 26,12
(să) va da: *ind. viit.I. 3.sg.* 29,12; 30,23; 36,15; 37,10
a da: *inf. prez.* rezum. cap.36
da: *inf. prez. fără* ***a*** 36,8
da-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 41,2
da: *ind. imp. 3.sg.* 41,7
da-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 41,19; 46,13
dat-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 42,1; 43,3, 28
am dat: *ind. pf.c. 1.sg.* 42,6; 43,20, 23; 47,6; 49,6, 8; 50,6; 55,4; 57,18
să dau: *conj. prez. 1.sg.* 43,20; 61,3
datu(-)-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 43,24
da(-)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 56,5
daţi: *imperativ 2.pl.* 57,14
să daţi: *conj. prez. 2.pl.* 62,7
(să) dă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.6; rezum. cap.22; 31,3; rezum. cap.49
dă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.7; 40,23, 29; 42,5; 55,10
(te) dă: *imperativ 2.sg.* 36,8
dă: *imperativ 2.sg.* 43,6
dându(-să): *gerunziu* 29,11
dea: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 36,15
deaie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 43,9

DAJDIE: s.f.; var. (Înv.) **DAJDE**
dajda: *sg. nom.* 14,4

DAMASCHINEAN: s.m. „locuitor al Damascului”
damaschineanii: *pl. nom.* rezum. cap.17

DAR: s.n.
darurile: *pl. ac.* 1,23
daruri: *pl. ac./gen.* 5,23; 19,21; 39,1; 45,13; rezum. cap.55
dar: *sg. nom./ac.* 18,7; 66,20
dar: *sg. ac., în loc. adv.* ***în dar*** rezum. cap.52; 52,3, 5

DASCĂL: s.f.
dascalul: *sg. ac.* 30,20

DATOR, -TOARE: adj.; var. (Înv.) **DATORIU**
datoriu: *m. sg. nom.* 24,2

DATORNIC, -Ă: s.m./f.
datornicii: *pl. ac.* 58,3

DĂJDUITOR: s.m. (Înv.) „contribuabil”; aici prima atestare a cuvântului; cf,. MDA, unde, după DA, se dă prima atestare în *Condica limbii rumânești*, alcătuită dă dumnealui Iordache Golescu [Manuscris în șapte volume, circa 1832; Biblioteca Academiei Române, cotele 844-850].
dăjduitori: *pl. nom.* 31,8

(a) DĂNȚUI: v. IV (Pop.) „a dansa”; (Fig.) „a sălta”
dănțuiți: *imperativ 2.pl.* 44,23
dănțuiaște: *imperativ 2.sg.* 49,13
dânțuind: *gerunziu* 22,2
dânțuiaște: *ind. prez. 3.sg.* 32,13

DĂNȚUIRE: s.f. „dansare”; (Fig.) „săltare”
dănțuire: *sg. ac.* rezum. cap.60

(a se) DĂRUI: v. IV
(să) vor dărui: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.4
(să) dăruiesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.58
au dăruit: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.63; 63,7
dăruiesc: *ind. prez. 1.sg.* 66,9

DĂRUIRE: s.f.
dăruirea: *sg. ac.* 33,15

DĂRUIT, -Ă: adj.; cuvântul este omis din MDA.
dăruite: *f. pl. ac.* rezum. cap.41

DEAL: s.n.
dealurile: *pl. nom./ac.* 2,14; 40,12; 41,15, 18; 42,15; 54,10; 55,12
deal: *sg. ac.* 30,17, 28
dealul: *sg. nom./ac.* 30,25; 31,4; 40,4
dealurilor: *pl. gen.* 37,26
dealuri: *pl. ac.* 65,7

(a se) DEDA: v. I
(să) dedau: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.28

DEDESUBT: adv./prep.; var. **DEDESUPT**
dedesupt: *adv.* 14,9
dedesuptul: *prep.* 14,11

(a) DEFĂIMA: v. I
defaimă: *ind. prez. 3.pl.* 60,14

DEFĂIMARE: s.f.
defăimarea: *sg. nom.* 47,3

DEGET: s.n.
degetele: *pl. nom./ac.* 2,8; 17,8; 59,3
degete: *pl. ac.* 40,12
degetul: *sg. ac.* 58,9

DEGRABĂ: adv.
degrabă: 5,26; 8,1; 16,5; 27,3; 29,6; 30,13; 32,4; 47,9; 51,14; 60,22
(mai) degrabă: 58,8

DEMON: s.m.; var. (Înv. și reg.) **DIMON**
dimonii: *pl. nom.* 34,14

DEMULT: adv.
demult: *adv. în forma* ***de demult*** „din trecut”, „de altădată” 1,26; 19,11; 37,26; 44,7; 51,9; 61,4

DEODATĂ: adv.
deodată: 1,28; 22,3

DEPARTE: adv.
departe: 5,26; 8,9; 10,3; 13,5; 17,13; 22,3, 11; 23,7; 29,13; 30,27; 33,13, 17; 39,3; 41,9; 43,6; 46,11, 12; 49,1, 12, 19; 54,14; 57,9, 19; 59,14; 60,4, 9; 66,19

(a se) DEPĂRTA: v. I
depărtați: *imperativ 2.pl.* 1,16
voiu depărta: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,25; 48,9
va depărta: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,12
(să) departă: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.8
am depărtat: *ind. pf.c. 1.sg.* 10,13; 16,10
(să) va depărta: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,25; 46,13; 54,10
depărtați(-vă): *imperativ 2.pl.* 22,4; 52,11
depărtat-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 26,15
au depărtat: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,2
(v-)ați fost depărtat: *ind. m.m.c.pf. perifr. 3.pl* 31,6
depărta: *inf. prez. fără* ***a*** 33,23
(te-)ai depărtat: *ind. pf.c. 2.sg.* 36,5
depărtează(-te): *imperativ 2.sg.* 54,14; 65,5
(s-)au depărtat: *ind. pf.c. 3.sg.* 59,11, 15
(să) vor depărta: *ind. viit.I. 3.pl.* 59,21
depărtându(-să): *gerunziu* rezum. cap.60

DEPLIN: adv.
(mai) deplin: rezum. cap.19

(a se) DEPRINDE: v. III
(să) vor deprinde: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,4
va deprinde: *ind. viit.I. 3.sg.* 28,9, 26
au deprins: *ind. pf.c. 3.sg.* 40,14

DES, DEASĂ: adj./s.
(ceale) dease: *s.n. pl. nom.* 10,34
dease: *adj. f. pl. ac.* 53,2

DESĂVÂRȘIT, -Ă: adj.
desăvârșit: *m. sg. nom.* 38,3
desăvârșită: *f. sg. ac.* rezum. cap.66

(a) DESCĂLECA: v. I
vor descăleca: *ind. viit.I. 3.pl.* 7,19

DESCÂNTĂTOR, -TOARE: s.m./f.
descântători: *pl. ac.* rezum. cap.47
descântătorilor: *pl. gen.* 47,9
descântătorii: *pl. ac.* 47,12

DESCÂNTEC: s.n.
descântecele: *pl. ac.* 8,19

(a se) DESCHIDE: v. III; var. **(a) DEȘCHIDE**
au deșchis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,14; 14,17; 50,5; 53,7
să deșchiză: *conj. prez. 3.sg.* 10,14; 22,22
va deșchide: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,22; 53,7
(s-)au deșchis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 24,18; 48,8
deșchideți: *imperativ 2.pl.* 26,2

(să) vor deşchide: *ind. viit.I. 3.pl.* 35,5; 60,11
vor fi deşchise: *pasiv ind. viit.I. 3.pl.* 35,5
(să) va deşchide: *ind. viit.I. 3.sg.* 35,6
deşchide: *imperativ 2.sg.* 37,17
deşchide(-voiu): *ind. viit.I. 1.sg.* 41,18
să deşchizi: *conj. prez. 2.sg.* 42,7
ai deşchis: *ind. pf.c. 2.sg.* 42,20
să deşchizu: *conj. prez. 1.sg.* 45,1
deşchiză(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 45,8
a deşchide: *inf. prez.* 51,14

DESCHIDERE: s.f.; var. **DEŞCHIDERE**
deşchiderea: *sg. ac.* 61,1

DESCHILINIRE: s.f. (Reg.) „deosebire"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în I.A. Candrea, Gh. Adamescu, *Dicţionarul enciclopedic ilustrat*, Bucureşti, 1926 – 1931.
deschilinirii: *sg. gen.* 7,17

DESCHIS, -Ă: adj. ; var. **DEŞCHIS, -Ă**
deşchise: *n. pl. nom.* 33,21
deşchisă: *f. sg. ac.* 57,8

(a se) DESCOPERI: v. IV
vor descoperi: *ind. viit.I. 3.pl.* 13,10
(să) va deascoperi: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,8; 40,5
(s-)au descoperit: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,14; 23,1; 53,1
va deascoperi: *ind. viit.I. 3.sg.* 26,21
deascopere: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.42
deascopere: *imperativ 2.sg.* 47,2
deascoperi(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 47,3
deascoperiţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 49,9
să (se) deascopere: *conj. prez. 3.sg.* 56,1
ai deascoperit: *ind. pf.c. 2.sg.* 57,8

DESCOPERIT, -Ă: adj.
descoperite: *n. pl. ac.* 20,4

(a) DESCREIERA: v. I „a omorî"; cuvântul nu este înregistrat în MDA. Este un calc total după lat. *excerebrō*, din *Vulgata*, „a lua creierii", „a tăia capul".
descrieră: *ind. prez. 3.sg.* 66,3

DESIME: s.f.
desimea: *sg. ac.* 9,18

DESCULŢ, -Ă: adj.
desculţu: *m. sg. nom.* rezum. cap.20; 20,2, 3

DESCULŢAT, -Ă: adj. (Reg.) „descălţat"
desculţată: *f.sg. ac.* 20,4

(a se) DESFACE: v. III
să (se) desfacă: *conj. prez. 3.sg.* 34,11
au desfăcut: *ind. pf.c. 3.sg.* 37,14; 40,22
desfă: *imperativ 2.sg.* 58,6

(a se) DESFĂTA: v. I
(să) va desfăta: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,8; 55,2; 60,5
a (să) desfăta: *inf. prez.* rezum. cap.54
desfătat-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 57,8
(te) vei desfăta: *ind. viit.I. 2.sg.* 58,14
(s-)au desfătat: *ind. pf.c. 3.sg.* 66,3

DESFĂTARE: s.f.
desfătării: *sg. gen.* 13,22
desfătare: *sg. ac.* 51,3
desfătări: *pl. ac.* 66,11

DESFĂTAT, -Ă: adj./adv. (Înv.) „larg", „nemăsurat"; „lipsit de griji"
desfătat: *m./n. sg. nom./ac.* 22,18; 28,2; 30,23
desfătată: *f. sg. nom.* 30,33
desfătat: *adv.* rezum. cap.51

DESIME: s.f.
desimea: *sg. ac.* 9,18

(a) DESPĂRŢI: v. IV
va despărţi: *ind. viit.I. 3.sg.* 56,3

DESPĂRŢIRE: s.f.
despărţirilor: *pl. gen.* 28,21

DESPREUNARE: s.f. (Pop.) „despărţire"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Raoul de Pontbriant, *Dicţionar româno-frances*, Bucureşti – Götingen – Paris, 1862.
despreunare: *sg. ac.* 56,3

DESTUL, -Ă: adj.
destul: *m. sg. nom.* 40,16
destule: *f. pl. nom.* 40,16

DEŞERT, DEŞARTĂ: adj./s.
deşert: *adj. m./n. sg. nom./ac.* 29,8; 32,6; 55,11
deşarte: *adj. f./n. pl. nom./ac.* rezum. cap.30; 41,29
deşearte: *adj. n. pl. ac.* 44,25
deşert: *s.n. sg. ac., în loc. adv.* ***în deşert*** 29,21; 30,7; 45,18; 49,4
deşert: *s.n. sg. nom.* 40,17

DEŞERTĂCIUNE: s.f.
deşertăciunii: *sg. gen.* 5,18; 24,10
deşertăciune: *sg. nom./ac.* 40,23; rezum. cap.44
deşertăciunea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.41; 41,29; rezum. cap.46
deşertăciunile: *pl. ac.* 56,10
deşertăciuni: *pl. ac.* 59,4

(a se) DEŞTEPTA: v. I
să deşteptăm: *conj. prez. 1.pl.* 7,6
va deştepta: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,26; 42,13
deşteptatu(-)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 14,9
deşteptaţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 26,19
au deşteptat: *ind. pf.c. 3.sg.* 41,2
deşteptat-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 41,25
deşteptând: *gerunziu* 44,26
voiu deştepta: *ind. viit.I. 1.sg.* 44,26
am deşteptat: *ind. pf.c. 1.sg.* 45,13
a deştepta: *inf. prez.* 49,6
să deştepţi: *conj. prez. 2.sg.* 49,8
deştaptă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.52
vei deştepta: *ind. viit.I. 2.sg.* 58,12
(să) deştaptă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.60

(a se) DEZBRĂCA: v. I
dezbrăcaţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 32,11

(a se) DEZLEGA: v. I
(să) va dezlega: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,27
dezleagă: *imperativ 2.sg.* 20,2; 52,2; 58,6

(a) DEZVELI: v. IV
dezvăleaşte: *imperativ 2.sg.* 47,2

DIMINEAŢĂ: s./adv.
dimineaţă: *adv.* 5,11; 17,11; 26,9; 37,36
dimineaţa: *adv.* 21,12; 38,13; 50,4
dimineaţa: *adv. în loc. adv.* ***de dimineaţa până sara*** 38,12, 13
dimineaţa: *s.f. sg. ac., în loc. adj.* ***de dimineaţa/*** *în loc. adv.* ***dimineaţa din dimineaţă*** „în toate dimineţile" 8,20; 28,19
dimineaţă: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***de dimineaţă/*** *în loc. adv.* ***dimineaţa din dimineaţă*** „în toate dimineţile" 14,12; 28,19
dimineaţă: *s.f. sg. ac.* 17,14
dimineaţa: *s.f. sg. ac.* 33,2; 58,8

DIMPREUNĂ: adv.; var. (Rar) **DINPREUNĂ**
dinpreună: 3,15

DINAINTE: adv.
(mai) dinnainte: 41,22
(cel mai) dinnainte: 46,9

DINAINTEA: prep.
dinnaintea: 26,1

DINAPOI: adv.
dinapoi: 30,21

DINAPOIA: prep.
dinnapoia: 38,17; 57,8

DINĂUNTRU: adv./prep.; var. **DINLONTRU**
dinlontrul: *prep.* 16,11; 19,3
dinlontru: *prep.* 26,9
dinlontru: *adv.* 63,15; 66,17

DOAMNĂ: s.f. „stăpână a unei case, a unei gospodării etc."
doamna: *sg. nom.* 47,5
doamnă: *sg. nom.* 47,7

(a) DOBÂNDI: v. IV
vor dobândi: *ind. viit.I. 3.pl.* 35,10
va dobândi: *ind. viit.I. 3.sg.* 41,2; rezum. cap.51

DOBITOC: s.n.
dobitocului: *sg. gen.* 7,25
dobitoacelor: *pl. gen./dat.* 30,6; 46,1
dobitocul: *sg. nom./ac.* 60,7; 66,3
dobitoacele: *pl. nom.* 61,5

DOBORÂRE: s.f.; var. (În v.) **OBORÂRE**
oborârea: *sg. ac.* rezum. cap.33

(a) DOBORÎ: v. IV; var. (În v.) **(a) OBORÎ**
am oborât: *ind. pf.c. 1.sg.* 43,14

DOCTOR: s.m.; var. (Pop) **DOFTOR**
doftor: *sg. nom.* 3,7

DOICĂ: s.f.
doicele: *pl. nom.* 49,23

(a) DOICI: v. IV (Înv. și reg.) „a alăpta un copil străin"; (Înv. și pop) „a îngriji"; aceasta este prima atestare; cf. MDA, unde se propune prima atestare în I. Heliade-Rădulescu, *Opere* I, 1939.
am doicit: *ind. pf.c. 1.sg.* 23,4
au doicit: *ind. pf.c. 3.sg.* 49,21

DOJANĂ: s.f.
dojana: *sg. nom.* 53,5

(a) DOJENI: v. IV
dojenește: *ind. prez. 3.sg.* 30,21

DOJENIRE: s.f.
dojenirea: *sg. ac.* rezum. cap.30

DOMN: (s. propriu) „Dumnezeu"
Domnul: *sg. nom./ac.* 1,2, 4, 11, 18, 24, 28; rezum. cap.2; 2,11, 17; 3,13, 14, 15, 16, 17, 18; 4,4, 5; 6,1, 3, 12; 7,3, 7, 10, 11, 12, 14, 17, 18, 20; 8,1, 3, 5, 7, 11, 17; 9,8, 11, 14, 17; 10,12, 20, 23, 24; 11,3, 11, 15; 12,2; 13,4, 5, 6, 19; 14,1, 5, 32; 16,13, 14; 17,6; 18,4; rezum. cap.19; 19,1, 4, 14, 20, 21, 22; 20,2, 3, 6; 21,16, 17; 22,12, 14, 15, 17; 23,11, 17; rezum. cap.24; 24,1, 3, 14, 15, 21; 25, 8, 9; 26,4, 21; 27,1, 12; rezum. cap.28; 28,2, 16, 21, 22, 29; 29,6, 10, 13, 15, 19, 22; rezum. cap.30; 30,1, 15, 18, 20; 30,26, 30, 32; rezum. cap.31; 31,1, 3, 9; 32,6; rezum. cap.33; 33,5, 10, 21, 22; 35,10; 36,7, 10, 15, 18, 20; 37,4, 6, 15, 21, 22, 24, 33, 34; 38,1, 2, 5, 7, 11; 39,6; rezum. cap.40; 40,10, 27, 31; 41,4, 13, 14, 16, 17, 21; rezum. cap.42; 42,5, 6, 8, 13, 21, 24; 43,1, 3, 10, 11, 12, 14, 15, 16; 44,2, 23, 24; rezum. cap.45; 45,1, 3, 5, 6, 7, 8, 11, 13, 14, 17, 18, 19, 21, 25, 26; rezum. cap.48; 48,14, 16, 17, 20, 22; 49,1, 4, 5, 7, 8, 13, 14, 18, 22, 23, 25, 26; 50,1, 4, 5, 7, 9, 10; 51,1, 3, 11, 13, 15, 22; 52,3, 4, 5, 8, 9, 10, 12; 53,10; 54,1, 6, 8, 10, 13, 17; rezum. cap.55; 55,5, 6, 7, 8, 13; rezum. cap.56; 56,1, 3, 4, 6, 8; 57,19, 21; 58,9, 11, 14; rezum. cap.59; 59,15, 20, 21; rezum. cap.60; 60,2, 16, 19, 20, 22; 61,1, 8, 9, 10, 11; 62,6, 8, 9, 11, 12; rezum. cap.63; 63,7; 65,7, 8, 11, 13, 15, 23, 25; rezum. cap.66; 66,1, 2, 5, 9, 12, 15, 16, 17, 20, 21, 22, 23
Domnul: *sg. nom./ac., în sintagma* ***Domnul oastelor*** 1,9; 3,1; 5,9,16; 6,5; 8,13,18; 9,13; 10,16,26,33; 13,4; 14,22,23,24,27; 17,3; 19,12,18,25; 21,10; 22,25; 23,9; 24,23; 25,6; 28,5; 29,6; 31,4,5; 37,16; 44,6; 47,4; 48,2; 54,5
Domnului: *sg. gen./dat., în sintagma* ***Domnului oastelor*** 2,12; 5,7,24; 9,7,19; 13,13; 18,7; 19,16,17,20; 22,14; 37,32; 39,5
Domnului *sg. gen./dat.* 1,10, 20; rezum. cap.2; 2,2, 3, 5, 10, 19, 21; 3,8; 4,2; 5,12, 25; rezum. cap.6; 6,8; rezum.cap.10; 11,9; 12,4, 5; 13,6, 9; 14,2; 16,8; rezum. cap.17; 19,19, 21; 21,8; rezum. cap.22; 22,5, 18; 23,18; 24,15; 25,10; 26,10; rezum. cap.27; 27,13; 28,13, 14; 30,27, 29, 31, 33; 33,6; 34,2, 6, 8, 16; 35,2; rezum. cap.37; 37,6, 14, 36; 38,4; 39, 8; 40,2, 3, 5, 8; 41,20; 42,10, 12, 19; 44,5; 49,5; 50,10; 51,3, 9, 17, 20; 52,11; 53,1, 10; 54,17; 58,5, 8, 13, 14; 59,1, 13, 19; rezum. cap.60; 60,1, 6, 9, 14; 61,2, 3, 6; 62,2, 3, 4; rezum. cap.63; 63,7; 66,5, 6, 14, 20
Doamne: *sg. voc.* 6,11; 12,1; 16,1; 25,1; 26,8, 11, 12, 13, 15, 16, 17; 33,2; 37,17, 18, 20; 38,3, 14, 16, 20; 63,17; 64,8, 9, 12
Domnului: *sg. gen., în sintagmele* ***leagea Domnului/Duhul Domnului/casa Domnului*** 5,24; 11,2; 37,1, 14; 38,20, 22; 40,7, 13; 59,19; 61,1; 63,14; 66,20
Domnului: *sg. dat. adn.* 19,20
Domnul: *sg. voc., în sintagma* ***Domnul oastelor*** 37,16
Domn: *sg. nom.* 37,20; 40,28; rezum. cap.45
Domnul: *sg. nom., în sintagma* ***Domnul ceriului și al pământului*** rezum. cap.66

DOMN: (apelativ) „termen de politețe pentru un bărbat"; (Pop.) „stăpân"
domnului: *sg. gen./dat.* 1,3; 36,8, 9
domnilor: *pl. gen.* 19,4
domni: *pl. nom.* 26,13
domnul: *sg. nom./ac.* 27,3; 36,12; 37,4

(a) DOMNI: v. IV
va domni: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,4
domniți: *ind. prez. 2.pl.* 28,14

DOMNIE: s.f.
domniii: *sg. gen.* rezum. cap.14

(a) DORI: v. IV
au dorit: *ind. pf.c. 3.sg.* 26,9
am dorit: *ind. pf.c. 1.pl.* 53,2

DORIT, -Ă: adj./s.
dorită: *adj. f. sg. ac.* 32,12
dorite: *adj. f. pl. ac.* 54,12
(ceale) dorite: *s.n. pl. nom.* 64,11

(a) DORMI: v. IV
va dormi: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,27
veți dormi *ind. viit.I. 2.pl.* 21,13
dormit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 51,20
dormind: *gerunziu* 56,10
dorm: *ind. prez. 3.pl.* 65,4

(a) DORMITA: v. I
va dormita: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,27

DORMITARE: s.f.; var. (Înv. și rar) **DURMITARE**
durmitării: *sg. gen.* 29,10

DOSADĂ: s.f. „pedeapsă"
dosada: *sg. nom.* 47,11

(a se) DOVEDI: v. IV
dovedindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.48

DRAGOSTE: s.f.
dragostea: *sg. ac.* rezum. cap.50

(a se) DREGE: v. III; var. (Înv. şi reg.) **(a se) DEREGE**
(să) va derege: *ind. viit.I. 3.sg.* 54,17

DREPT, DREAPTĂ: adj./s./prep.; var. **DIREPT, DIREAPTĂ**
direpţ: *prep. în loc. adv.* ***direpţ aceaea*** 37,29
dripţ: *prep. în loc. adv.* ***dripţ aceaea*** 27,9
dreptu: *prep. în loc. adv.* ***dreptu ce*** 55,2
(celui) dreptu: *s.m. sg. gen.* 1,26; 24,16
dreptului: *s.m. sg. gen./dat.* 3,10; 5,23; 26,7; 41,10
dreptţilor: *s.m. pl. gen.* rezum. cap.5; rezum. cap.26; rezum. cap.57
dreapta: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***spre dreapta*** 9,20
(cel/Cel) drept: *s.m. sg. nom./ac.* 29,21; 41,2; 45,8; 51,7; 53,11; 57,1
dreapta: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***nici spre dreapta, nici spre stânga/ spre dreapta şi spre sâtnga*** 30,21; 54,3
dreapte: *s.n. pl. ac.* 40,4
(ceale) dreapte: *s.n. pl. ac.* 45,19
dreapta: *s.f. sg. nom./ac.* 41,10; 44,20; 45, 1; 48,13; 62,8
drepte: *s.m. sg. voc.* 44,2
dreptul: *s.m. sg. nom./ac.* 51,5; 62,1, 2
(cei) drepţi: *s.m. pl. nom.* 60,21
drept: *adj. m./n. sg. nom.* 16,5; 26,2; 41,26; 45,21; 51,1
dreaptă: *adj. f. sg. nom.* 26,7; 35,8
drepte: *adj. f./n. pl. nom./ac.* 30,10; 40,3
dreapte: *adj. f. pl. ac.* 42,16
drepţi: *adj. m. pl. gen.* rezum. cap.56

DREPTATE: s.f.
dreptatea: *sg. nom./ac.* 1,21; 5,7, 23; 11,5; 26,9, 10; 28,17, 29; 32,16; 45,8, 19; 46,13; 48,18; 51,6, 8; 54,17; 56,1; 57,12; 58,8; 59,4, 9, 14, 16, 17; rezum. cap.60; 60,17; 63,1
dreptate: *sg. ac.* 1,27; 5,16; 9,7; 10,22; 11,4; rezum. cap.32; 32,1; 33,5; 42,6; 45,13; 46,12; 48,1; rezum. cap.54; 54,14; 56,1; 64,5
dreptăţii: *sg. gen.* 32,17; 40,14; 45,23; 58,2; 61,3, 10
dreptăţi *pl. ac.* 33,15; 58,2
dreptăţile: *pl. nom.* 45,25; 64,6
dreptate: *sg. ac., în loc. adv.* ***pe dreptate*** rezum. cap.59

DROJDIE: s.f.
drojdii: *pl. ac.* 25,6; 51,17
drojdiile: *pl. ac.* 49,6

DRUM: s.n.
drum: *sg. ac.* 57, 14
drumul: *sg. ac.* 62,10

DRUMAR: s.m. (Reg.) „drumeţ"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Petru Maior, *Istoria besericei românilor, atît a cestor dincoace precum şi a celor din colo de Dunăre*, Buda, 1813.
drumarii: *pl. nom.* 60,6

(a se) DUCE: v. III
(să) vor duce: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,3
(să) ducea: *ind. imp. 3.pl.* 3,16
(s-)au dus: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,13
(să) va duce: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,8
să (mă) duc: *conj. prez. 1.sg.* 8,11
vor duce: *ind. viit.I. 3.pl.* 15,7
duceţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 18,2
am dus: *ind. pf.c. 1.sg.* 23,4
duce(-)-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 23,7
să ducă: *conj. prez. 3.sg.* 23,9
au dus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 23,13; 64,6
(s-)au dus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 37,37; 45,16; 57,17
(să/Să) va duce: *ind. viit.I. 3.sg.* 46,2; 53,7
ducu-: *ind. prez. 3.pl.* 46,7
(M-)am dus: *ind. pf.c. 1.sg.* 50,5
(vă) veţi duce: *ind. viit.I. 2.pl.* 66,12

DUCERE: s.f.
ducerii: *sg. gen., în sintagma* ***ducerii apei*** „scoc"; după lat. *aquaeductus, -ūs* 7,3
ducerea: *sg. ac., în sintagma* ***ducerea apei*** 36,2

DUD: s.m.
duzii: *pl. ac.* 9,10

DUH: s.n.
duhul/Duhul: *sg. nom./ac.* 2,22; 4,4; 11,2, 3, 4; 19,3, 14; 25,4; 27,8; 28,6; 29,10, 24; 32,15; 33,11; 54,6; 57,15, 16; 61,3; rezum. cap.66
Duhul: *sg. nom./ac., în sintagma* ***Duhul Domnului/Duhul Mieu/ Duhul Lui/Duhul Său/ Duhul Lui cel SfântDuhul Sfântului Sau*** 11,2; 30,1, 28; 34,16; 40,7, 13; 42,1; rezum. cap.44; 44,3; 48,16; 59,19, 21; 61,1; 63,10, 11, 14
duhului: *sg. gen.* 11,15; 38,16; 65,14
duh: *sg. nom./ac.* 26,18; 31,3; 37,7; 42,5
duhul: *sg. ac., în sintagma* ***zdrobit cu duhul*** „umil" 66,2

DULCE: adj./s.
dulce: *adj. n. sg. ac.* 3,24
dulce: *s.n. sg. ac.* 5,20
dulcele: *s.n. sg. nom.* 5,20

DULCEAŢĂ: s.f.
dulceaţa: *sg. nom.* 24,8

DUMBRAVĂ: s.f.
dumbrăvilor: *sg. gen.* 7,2
dumbrăvii: *sg. gen.* 9,18; 10,34; 22,8; 32,19; 44,14; 56,9
dumbravă: *sg. ac.* 21,13; 29,17
dumbrava: *sg. nom.* 37,24
dumbrava: *sg. voc.* 44,23

DUMNEZEIESC, -IASCĂ: adj.
dumnezeiasca: *adj. antep. f. sg. ac.* rezum. cap.31
dumnezeieştii: *adj. antep. f. sg. gen.* rezum. cap.33
dumnezeiescul: *adj. antep. n. sg. ac.* rezum. cap.37
dumnezeiescului: *adj. antep. n. sg. gen.* rezum. cap.40
dumnezeii: *pl. voc., în sintagma* ***dumnezeii noştri*** 42,17

DUMNEZEU: s.m. „Divinitatea"
Dumnezeu: *sg. nom./ac./gen./dat.* rezum. cap.1; rezum. cap.5; 7,7; rezum. cap.8; 8,10, 18; rezum. cap.9; rezum. cap.10; rezum. cap.11; 12,2; 14,3, 13; rezum. cap.17; 17,10; rezum. cap.22; rezum. cap.25; 25,8; 28,16; rezum. cap.29; rezum. cap.30; 30,15; rezum. cap.31; 31,3; rezum. cap.32; rezum. cap.34; 35,4; rezum. cap.36; 37,16; rezum. cap.38; rezum. cap.40; 40,10, 18, 28; rezum. cap.41; rezum. cap.42; 42,5; rezum. cap.43; 43,10, 12; rezum. cap.44; 44,8, 10; rezum. cap.45; 45,14, 15, 18, 21, 22; rezum. cap.46; 46,9; rezum. cap.48; 48,16; rezum. cap.49; 49,22; rezum. cap.50; 50,5, 7, 9; rezum. cap.51; 52,4; 53,4, 6; rezum. cap.54; 56,8; rezum. cap.57; 57,21; rezum. cap.58; 58,2; rezum. cap.59; rezum. cap.60; 61,11; rezum. cap.62; rezum. cap.63; rezum. cap.64; 64,4; rezum. cap.65; 65,13, 15, 16
Dumnezeului: *sg. gen, în sintagmele* ***leagea Dumnezăului nostru/ casa Dumnezeului*** 1,10; 2,3
Dumnezeul: *sg. nom., în sintagmele* ***Dumnezeul oastelor/ Dumnezeul cel viu*** 1,24; 3,15; 6,3; 10,23,24; 19,4; 22,12,14,15; 28,22,29; 37,4, 17; 45,13
Dumnezeul: *sg. nom./ac.* 5,16; 7,11; 8,19; 10,21; 17,6; 21,10, 17; 25,1, 9; 26,4; 28,26; 29,23; 30,18; 35,4; 36,7; 37,10, 21; 38,5, 11; 40,1, 9, 27; 41,10, 13, 17; 43,3; 45,3; 48,1, 2, 17; 49,4, 5; 50,10; 51,15, 22; 52,7, 12; 54,5,6; 55,5, 7; 59,2, 13; 60,19; 61,10; 62,5; 66,9

Dumnezeului: *sg. gen./dat.* 7,13; 24,15; 35,2; 40,3; 51,20; 52,10; 58,2; 61,2, 6; 62,3
Dumnezeu: *sg. nom., în sintagma* ***Dumnezeu tare*** 9,6
Dumnezeului: *sg. gen., în sintagma* ***Dumnezeului oastelor*** 22,5
Dumnezeul: *sg. voc., în sintagmele* ***Dumnezeul nostru/Dumnezeul lui Israil*** 26,13; 37,16, 20
Dumnezeu: *sg. gen., în sintagma* ***leagea lui Dumnezeu/casa lui Dumnezeu*** 30,9; rezum. cap.56; rezum. cap.65

DUMNEZEU: s.m. „zeu"; „idol"
dumnezeul: *sg. nom./ac.* 36,19; 44,17
dumnezeului: *sg. gen./dat.* 8,21; 37,38; 45,20
dumnezeilor: *pl. gen.* 21,9
dumnezeii: *pl. nom./ac.* 36,18, 20; 37,12, 19
dumnezei: *pl. nom./ac.* 37,19; 41,23; 57,5
dumnezeu: *sg. nom./ac.* 44,6, 15, 17; 45,5; 46,6, 9

DUNGĂ: s.f.
dungi: *pl. ac.* 44,13

(a) DUREA: v. II
vor durea: *ind. viit.I. 3.pl.* 13,8
durând: *gerunziu* 26,17

DURERE: s.f.
durori: *pl.nom.* 13,8
dureare: *sg. ac.* 21,3
durerile: *pl. ac.* 26,17; 53,4
durearea: *sg. nom./ac.* 35,10; 51,11; 65,14
dureri: *pl. ac.* rezum. cap.50; 50,11
durerilor: *pl. gen.* 53,3

DUS, -Ă: s.m./f.
(cea) dusă: *s.f. sg. nom.* 49,21

E

EGIPTEAN: s.m. (Înv.) **EGHIPTEAN**
eghipteanilor: *pl. gen./dat.* rezum. cap.18; rezum. cap.19; 19,2, 15; rezum. cap.20
eghipteanii: *pl. nom.* 19,2, 21, 23
eghipteanului: *sg. dat.* 19,24
eghipteani: *pl. ac.* rezum. cap.30; rezum. cap.31

ETHIOP: s.m. (Înv.) „etiopian"
ethiopilor: *pl. gen.* rezum. cap.20

EVANGHELICESC, -EASCĂ: adj.
evangheliceasca: *adj. antep. f. sg. ac.* rezum. cap.51
evangheliceştii: *adj. antep. f. sg. gen.* rezum. cap.52; rezum. cap.55

F

(a se) FACE: v. III
să facă: *conj. prez. 3.sg./pl.* rezum. cap.1; 5,2, 4, 7; 10,2; 19,15; 28,21, 29; 32,6; 41,28; 43,9; 46,6; 56,2; 57,15; 63,12; rezum. cap.64
a face: *inf. prez.* 1,17; rezum. cap.24; rezum. cap.50; 58,13
vor face: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,4; 5,10
să fac: *conj. prez. 1.sg.* 5,4; 29,14
voiu face: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,5; 10,11; 13,11; 14,30; 19,2; 37,7; 38,8; 42,9, 15, 16; 46,11; 48,11; 50,2; 60,22; 61,8; 65,8
faceţi: *imperativ 2.pl.* 8,10; 12,4; 36,16; 40,3; 41,21, 23; 48,20; 56,1; 57,14; 62,10
va face: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,7; 10,23; 14,1; 22,17; 25,6; 27,5; 28,9; 30,20, 30, 32; 32,6; 37,31, 32; 38,7, 15, 19; rezum. cap.42; 42,1; 55,11
fac: *ind. prez. 3.sg./pl.* rezum. cap.10; 10,1; 43,19; 65,3; 66,9, 22
veţ face: *ind. viit.I. 2.pl.* 10,3
vei face: *ind. viit.I. 2.sg.* 25,5; 26,9; 64,3
face-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 27,5; 48,14
să faceţi: *conj. prez. 2.pl.* 30,1
face: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.43; 55,10; 56,2; 64,5
voi face: *ind. viit.I. 1.sg.* 44,19; 57,16
faci: *ind. prez. 2.sg.* 45,9; 58,13
să faci *conj. prez. 2.sg.* 63,14
făcutu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,14; 37,27; 42,22; 46,1
(s-/-S)au făcut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,21; 5,1, 25; 9,6; 12,2; 14,28; 19,13; 23,3; 32,14; 33,8, 9; 37,26; 44,15; 47,14, 15; 50,11; 59,15; 63,8; 64,10, 11; 66,2
au făcut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,8; 5,2, 4; 7,5; 12,5; 17,8; 19,14; 20,2; 27,11; 31,7; 37,11, 18; 40,14, 23; 41,4, 20; 44,2, 12, 13, 15, 17, 23; 45,18, 21; 53,9; 54,5; 58,2; 62,11; 66,2, 4
făcusă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 2,20
am făcut: *ind. pf.c. 1.sg.* 5,4; 10,11, 13; 21,2; 26,18; 28,15; 33,13; 37,26; 38,3; 42,16; 43,12, 23; 44,8, 24; 45,7, 12; 46,4, 13; 48,3, 6
(te-/Te-)ai făcut: *ind. pf.c. 2.sg.* 14,10; 25,4; 43,4
fă: *imperativ 2.sg.* 16,3; 49,20; 54,2
făcea: *ind. imp. 3.pl.* 19,10; 29,21
aţi făcut: *ind. pf.c.2.pl.* 22,11; 40,18; 46,5
făcuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 22,11
ai făcut: *ind. pf.c. 2.sg.* 25,1; 29,16; 37,16; 43,24; 57,8; 63,17
(ne-)am făcut: *ind. pf.c. 1.pl.* 26,17; 64,6
făcut-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 28,15
făcutu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 44,13
făcut-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 44,15
făcând: *gerunziu* 44,25; rezum. cap.64
-s făcute: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 46.10
(s-)ar fi făcut: *cond. pf. 3.sg.* 48,18
făcătutu(-ne)-am: *ind. pf.c. 1.pl.* 63,19
făceaţi: *ind. imp. 2.pl.* 65,12

FACERE: s.f.
facerile: *pl. ac., în sintagma* ***facerile de bine*** rezum. cap.12; rezum. cap.25; rezum. cap.66
faceri: *pl. nom./ac., în sintagma* ***faceri de bine*** rezum. cap.41; rezum. cap.43; rezum. cap.58; rezum. cap.63

FALCĂ: s.f.
fălcile: *pl. ac.* 30,28

FAMEN: s.m.
fameni: *pl. nom.* 39,7
famenilor: *pl. gen./dat.* rezum. cap.56; 56,4
famenul: *sg. nom.* 56,3

FATĂ: s.f.
fata: *sg. nom.* 1,8; 37,22
fata: *sg. voc., în sintagmele* ***fata lui Galim/fata mării/fata Sionului/fata Vavilonului/fata haldeilor*** 10,30; 23,10, 12; 37,22; 47,1, 5; 52,2
featelor: *pl. gen.* rezum. cap.3; 3,17; 4,4
featele: *pl. nom./ac.* 3,16; 16,2; 43,6; 49,22; 60,4
featii: *sg. gen.* 10,32; 16,1; 47,1
feateai: *sg. gen.* 22,4
feate: *pl. voc.* 32,9
feate: *pl. ac.* 56,5
featei: *sg. dat.* 62,11

FAŢĂ: s.f.
faţa: *sg. ac., în loc. prep.* (Înv.) ***de către faţa/de faţa/de la faţa*** „(de) dinaintea" 2,10, 19, 21; 7,2, 16; 10,27; 16,4; 17,9, 13; 19,1, 16, 17, 20; 20,6; 21,15; 26,17; 30,11, 17; 31,8; 37,6; 48,19; 51,13; 57,1, 16; 64,1, 2, 3
faţă: *sg. ac., în sintagma* ***cel cinstit la faţă*** 3,3
faţa: *sg. nom./ac.* 6,2; 8,17; 14,21; 19,8; 24,1; 25,7, 8; 28,25; 29,22; 36,9; 38,2; 42,2; 49,23; 50,6, 7; 53,3; 54,8; 57,17; 59,2; 64,7

faţa: *sg. ac., în loc. s.* ***preste faţa pământului/faţa pământului*** „(în) lume” 23,17; 27,6
faţă: *sg. ac., în loc. adj.* ***de faţă*** „care este prezent”; „care este făcut în prezenţa tuturoro” rezum. cap.40; 41,27; 52,6
feaţii: *sg. gen.* 3,9; 45,1; 58,8; 63,9; 65,3; 66,23
feaţele: *pl. nom./ac.* 3,15; 13,8

FAUR: s.m.
fauri: *pl. nom.* 44,11; 45,16
faurul: *sg. nom./ac.* 44,12; 54,16

FĂCĂTOR: s.m.; var. (Înv. şi reg.) **FĂCĂTORIU** (Înv.) „persoană care creează”; „Creator”
Făcătoriul/făcătoriul: *sg. ac.* 17,7; 51,13; 64,8
făcătorii: *pl. nom., în sintagma* ***făcătorii de idoli*** 44,9
Făcătoriului: *sg. dat.* 45,9

(a se) FĂGĂDUI: v. IV
vor făgădui: *ind. viit.I. 3.pl.* 19,21
(să) făgăduiaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.32; rezum. cap.57
făgăduiaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.37; rezum. cap.55
făgăduindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.38
făgăduind: *gerunziu* rezum. cap.43
făgăduindu-: *gerunziu* rezum. cap.46; rezum. cap.49

FĂGĂDUINŢĂ: s.f.
făgăduinţe: *pl. ac.* 19,21; rezum. cap.55
făgăduinţele: *pl. ac.* rezum. cap.51

FĂGĂDUIT, -Ă: adj./s.
(ceale) făgăduite: *s.f. pl. ac.* rezum. cap.45
făgăduita: *adj. antep. f. sg. ac.* rezum. cap.51

FĂINĂ: s.f.
făina: *sg. ac.* 47,2

(a se) FĂLI: v. IV
(să) va făli: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,15
(să) fălea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 23,7; 43,14
a (te) făli: *inf. prez.* 23,12

FĂPTURĂ: s.f.
făpturilor: *pl gen.* 22,24

FĂTAT, -Ă: s.m./f.
(cei) fătaţi: *s.m. pl. ac.* 40,11

FĂŢARNIC, -Ă: adj./s
făţarnică: *adj. f. sg. nom.* 9, 17
făţarnicilor: *s.m. pl. gen.* rezum. cap.33
(cei) făţarnici: *s.m. pl. ac.* 33,14

FĂŢĂRNICIE: s.f.
făţărnicia: *sg. ac.* 32,6
făţărniciia: *sg. ac.* rezum. cap.48; rezum. cap.58

FÂN: s.n.
fânul: *sg. ac.* 37,27; 51,12

FÂNTÂNĂ: s.f.
fântânile: *pl. ac.* 12,3

FECIOARĂ: s.f.
fecioară: *sg. nom./ac.* rezum. cap.7; 7,14
fecioara: *sg. nom.* 23,12; 62,5
fecioară: *sg. voc.* 37,22; 47,1
ficioare: *pl. ac.* 23,4

FEL: s.n.
fealiul: *sg. ac., în loc. adj.* ***tot fealiul*** „diferit”*/loc. adv.* ***din tot fealiul*** „pe deplin” rezum. cap.1; 66,11
fealiuri: *pl. gen.* (*cu* ***a + multe***) rezum .cap.5
fealiuri *pl. ac.* 22,24
feal: *sg. ac.* 58,5

FERĂSTRĂU: s.n.
firastăul: *sg. nom.* 10,15
fireastău: *sg. ac.* 44,13
hirăstaie: *pl. ac.* 28,27

FEREASTRĂ: s.f.; var. **FEREASTĂ**
fereştile: *pl. ac.* 60,8

FERESTRUITOR, -TOARE: adj. „care taie asemenea ferăstrăului”; cuvântul nu este înregistrat în DA.
firestruitori: *n. pl. ac., în sintagma* ***boturi firestruitori*** (cf. supra **BOT**)

(a se) FERICI: v. IV
fericesc: *ind. prez. 3.pl.* 3, 12; 9,16
(să) fericesc: *ind. prez. 3.pl.* 9, 16

FERICIRE: s.f.
fericire: *sg. ac.* rezum. cap.4; rezum. cap.32; rezum. cap.49; rezum. cap.65
fericirea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.5; rezum. cap.30; rezum. cap.35; rezum. cap.51; rezum. cap.55; rezum. cap.61; rezum. cap.62; rezum. cap.64

FERICIT, -Ă: adj.
(mai) fericită: *f. sg. ac.* rezum. cap.1
fericiţi *m. pl. nom.* 30,18; 32,20; rezum. cap.48
fericit *m. sg. nom.* 56,2

FEŞTILĂ: s.f.
feştila: *sg. ac.* 5,24

(a) FI: v. IV
e: *ind. prez. 3.sg.* 2,16; 6,3; 9,12, 15, 17, 21; 10,4, 15; 12,2, 4, 6; 14,26, 27; 16,4, 5, 6, 13; 17,14; 21,2; 25,9; 26,7; 27,11; 28,12, 21; 29,8, 16; rezum. cap.30; 30,18; 31,9; 32,5; 33,18, 19, 22; 34,2; 37,22; 38,3, 17; 39,8; 40,7, 28; 41,24; 42,8, 19, 23; 44,7, 20; rezum. cap.45; 45,5; 48,4; 49,20; 50,8, 9, 10; 51,1, 5, 13; 52,11; 54,17; 55,2, 6, 7; 56,1, 2; 57,6; 58,6; rezum. cap.59; 59,5, 16; 63,1, 2; 65,4; 66,1
era: *ind. imp. 3.sg./pl.* 6,1, 6; 20,6; 27,13; 28,1, 8; 30,4, 28; 35,7; 36,3, 22; 37,2, 19; 41,28; 49,21; 50,2; 53,2; rezum. cap.54; 54,15; 60,15; 63,5; 66,4
eşti: *ind. prez. 2.sg.* 14,19; 22,16; 25,1; 37,16, 20; 41,9, 26; 43,1; 44,17, 21, 28; 45,15; 47,8; 48,4; 49,3; 51,12, 16; 64,8; 65,5
este: *ind. prez. 3.sg.* 36,11; 45,22
eram: *ind. imp. 1.sg.* 48,16
am fi: *cond. prez. 1.pl.* 1,9
vor fi: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,18; 7,23, 24; 9,16; 11,14; 14,11; 15,6; 16,2; 17,2, 3, 9; 18,6; 19,10, 18; 22,7; 23,18; 24,13; 26,19; 30,16, 20, 25; 31,8; 33,12; 34,12; 39,7; 40,4, 16; 41,23; 44,7; 45,14; 49,19, 23; 59,6; 61,5; 65,5, 10, 17, 22; 66,24
veţ fi: *ind. viit.I. 2.pl.* 1,30
va fi: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,31; 2,2; 3,11, 24; 4,2, 3, 6; 5,5, 24, 29; 6,13; 7,7, 18, 21, 23, 25; 8,8, 10, 14, 20; 9,5, 7, 17, 19; 10,7, 12, 17, 20, 22, 27; 11,5, 11,16; 13,12, 14, 18; 14,3, 24; 16,2, 12; 17,2, 4, 5; 19,7, 15, 16, 17, 19, 20, 23, 24; 20,3; 22,18, 20, 21, 22, 23; 23,12, 15, 17, 18; rezum. cap.24; 24,2, 9, 11,18,21; 27,10, 11, 12, 13; 28,5, 13; 29,2, 4, 5, 6, 7, 8, 11; 30,3, 8, 13, 15, 23, 26, 29, 32; 32,2, 15, 17; rezum. cap.33; 33,6, 23; 34,9, 10, 13; 35,7, 8, 9; 37,30; 38,7, 22; 40,16; 42,4; 43,10; 46,10; 51,6, 8; 52,13, 14; rezum. cap.54; 54,4; 55,3, 11; 56,12; rezum. cap.58; 58,10, 11; rezum. cap.60; 60,19, 20, 22; 61,7 ¸65,20, 24; rezum.cap.66; 66,23

a fi: *inf. prez.* 2,22; 7,8, 13; 17,1; rezum. cap.23; rezum. cap.43; rezum. cap.48; 66,17
fii: *imperativ 2.sg.* 3,6; 33,2
va să fie: *ind. viit. pop. 3.sg.,]n sintagma* ***Tatăl veacului ce va să fie*** 9,6
să fie: *conj. prez. 3.sg./pl.* 10,2; 23,16; 25,2; 26,10; rezum. cap.33; 52,4; 56,6
voiu fi: *ind. viit.I. 1.sg.* 14,14; 43,2; 47,7; 66,9
vei fi: *ind. viit.I. 2.sg.* 17,9; 23,15; 62,3
veţi fi: *ind. viit.I. 2.pl.* 28,18
fie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 39,8
ar fi: *cond. prez. 3.sg./pl.* 40,17, 23; 41,11, 12; 48,16; 53,3
fi-vor: *inf. viit.I. 3.pl.* 41,11, 12
fiind: *gerunziu* rezum. cap.45; rezum. cap.55; rezum. cap.57
fi: *inf. prez. fără* ***a*** 47,12
să fii: *conj. prez. 2.sg.* 49,6
am fi fost: *cond. pf. 1.pl.* 1,9; 26,18
au fost: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,26; 7,1; 10,14; 11,16; 18,7; 23,13; 30,5; 36,1; 37,1, 38; 38,4; 39,2, 4; 40,13; 41,22; 42,9; 43,12; 48,5; 49,5; 53,9; 63,5, 14
am fost: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 42,14; 64,5
ar fi fost: *cond. pf. 3.pl.* rezum. cap.48; 48,19
fusease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 38,9
-i: *ind. prez. 3.sg.* 21,11; 24,2; 28,12; 29,8, 11, 13; 42,19; 45,6; 49,10; 57,19
-s: *ind. prez. 3.pl.* 24,17; 31,1; 32,8; 52,7
sânt: *ind. prez. 1.sg.* 1,11; 3,7; 6,5; 19,11; 21,8; 41,4, 10, 27; 43,3, 5, 10, 11, 25; 44,5,24; 46,9; 47,8, 10; 49,18, 23, 26; 51,15; 52,6; 60,16; 63,1
sânt: *ind. prez. 3.pl.* 1,13, 15; 2,8; 5,9, 28; 7,20; 10,9; 19,12; 24,21; 29,15; 30,10, 27; 31,1; 32,7; 33,4, 16; 39,4, 6; 40,17, 22, 29; 41,17, 22, 29; 42,22; 43,8, 9; rezum. cap.44; 44,9, 11; 45,25; 47,14; 49,9, 16; 51,19; 54,1; 55,8; 56,10; 59,3; 60,8; 61,9
sânteţi: *ind. prez. 2.pl.* 5,21, 22; 7,13; 29,15; 41,14, 23, 24; 44,8; 46,12; 57,4
ieste: *ind. prez. impers./3.sg.* 5,25; 8,10; 13,6; 14,1, 16, 31; 18,1, 2, 4; 23,7, 10; 25,9; 26,7; 27,1, 4; 28,14; 30,7, 9; 36,19, 20; 37,3; 63,3, 8, 11
iaste: *ind. prez. impers./3.sg.* 1,6; 2,7, 22; 3,7, 14; 5,4, 7; 7,13, 18; 8,12; 10,5, 32; 22,1; 28,4; 30,21; 33,6, 18; 36,4, 7, 17, 19; 41,7, 24, 26; 42,5, 22; 43,11, 13; 44,6, 8, 20; 45,6, 9, 14, 18, 21; 46,9; 47,1, 10, 15; 48,22; 49,6, 7; 50,1, 2, 8, 10; 51,18; 52,5; 53,2; 54,9; rezum. cap.56; rezum. cap.57; 57,1, 21; 58,5; 59,4, 8, 11, 15, 16, 21; 63,15; 64,7; 65,6, 8, 23

FIARĂ: s.f.
fiară: *pl.* (*cu des.* **-ă**) *nom.* 13,21
fiarălor: *pl. dat.* 18,6
fiară: *sg. nom.* 35,9
fiara: *sg. nom.* 43,20
fiarălor: *pl. dat.* 46,1
fiarăle: *pl. voc., în sintagmele* ***toate fiarăle câmpului/toate fiarăle dumbrăvii*** 56,9

FIER: s.n.
fiară: *pl.* (*cu des.* **-ă**) *ac.* 2,4
fierul: *sg. ac.* 10,34
fier: *sg. ac., în sintagmele* ***meşterul de fier/faurul de fier*** 41,7; 44,12
fier: *sg. ac.* 45,2; 48,4; 60,17

(a) FIERBE: v. III
fiert-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 44,16
fiert-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 44,19
fierbând: *gerunziu* rezum. cap.57; 57,20

FILISTEU: s.m. (cf. **Indice** Fc)
filistenii: *pl. nom. ac.* 2,6; 9,12
filisteilor: *pl. gen.* 11,14; rezum. cap.14

FIU: s.m.
fiiului: *sg. gen.* 1,1; 5,1; 7,14
fii: *pl. nom./ac.* 1,2; 13,18; 30,9; 56,5
fiilor: *pl. voc., în sintagma* ***fiilor spurcaţi*** 1,4
fiiul/Fiiul: *sg. nom./ac.* 2,1; 7,1, 3, 5, 6, 9; 8,2, 6; 13,1; 19,11; 20,2; 22,20; 36,3, 22; 37,2, 21, 38; 38,1; 39,1; rezum. cap.42; rezum. cap.46; 49,15; 51,12; 56,2, 3
fiiu/Fiiu: *sg. nom./ac.* rezum. cap.7; 7,14; 8,3; 9,6
fii: *pl. nom./ac.* 11,14; 14,21; 21,10, 17; rezum. cap.27; 27,12; 29,23; 30,9; rezum. cap.37; 37,3, 12, 38; 39,7; 43,6; 45,11; 49,20, 22, 25; 51,18, 20; 52,14; 54,1, 13; 56,6; 57,4; 60,4, 9, 10, 14; 61,5; 62,5; 63,8; 66,8, 20
fiilor: *pl. gen./dat.* 17,3, 9; 30,1; 38,19; 54,13
fii: *pl. voc., în sintagmele* ***fiii lui Israil/fiii vrăjitoriii*** 31,6; 57,3

FLĂMÂND, -Ă: s.m.
(cel) flămând: *s.m. sg. nom.* 29,8
(celui) flămând: *s.m. sg. gen./dat.* 32,6; 58,7, 10

(a) FLĂMÂNZI: v. IV
va flămânzi: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,21; 9,20
flămânzi-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 44,12
vor flămânzi: *ind. viit.I. 3.pl.* 49,10
veţi flămânzi: *ind. viit.I. 2.pl.* 65,13

FLOARE: s.f.
floare: *sg. nom.* 11,1
floarei: *sg. dat.* 28,1
floarea: *sg. nom./ac.* 28,4; 40,6, 7, 8

FLUIER: s.n. „instrument muzical popular de suflat"; (Pop.) „gambă"
fluierele: *pl. nom./ac.* 5,12; 47,2
fluierul: *sg. ac.* 30,29

FOAIE: s.f. „frunză"
foile: *pl. nom.* 1,30
foaia: *sg. nom.* 34,4

FOAMETE: s.f.
foamete: *sg. ac.* 5,13; 14,30
foametea: *sg. nom.* 51,19

FOC: s.n.
foc: *sg. nom./ac.* 1,7; 4,5; 10,16, 17; 29,6; 30,30; 31,9; 33,12; 43,2; 44,15, 16, 19; 47,14; 50,11; 54,16; 64,2, 11; 65,5; 66,15, 16
focului: *sg. gen./dat.* 5,24; 9,5, 19; 37,19; 50,11; 64,2
focul: *sg. nom./ac.* 9,18; 26,11; 30,27, 33; 33,11, 14; 44,16; 47,14; 66,24
focurile: *pl. ac.* 33,14

FOCUŞOR: s.n.; var. **FOCŞOR**; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la P. Ispirescu, *Legende sau basmele românilor* (...), Bucureşti, 1892.
focşor: *sg. nom.* 30,14

FOLOS: s.n.
folos: *sg. ac.* 30,5

(a) FOLOSI: v. IV
folosi: *inf. prez. fără* ***a*** 30,5, 6
vor folosi: *ind. viit.I. 3.pl.* 44,9; 57,12
va folosi: *ind. viit.I. 3.sg.* 47,12
foloseaşte: *ind. prez. 3.sg.* 58,9

FOLOSINŢĂ: s.f. (Înv.) „folos"
folosânţe: *pl. ac.* rezum. cap.30

FOLOSITOR, -TOARE: s.
(ceale) folositoare: *s.n. pl. ac.* 48,17

FORMĂ: s.f.
forma: *sg. nom.* 52,14

FRATE: s.m.
fratele: *sg. ac.* 3,6
fratelui: *sg. gen.* 19,2
fraţii: *pl. ac.* 66,5, 20

FRĂŢÂNE: s.m.
frăţini-său: *sg. gen.* 9,19
frăţinelui: *sg. dat.* 41,6

(a se) FRÂNGE: v. III
va frânge: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,33
(să) va frânge: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,25
frânge: *imperativ 2.sg.* 58,7

FRÂU: s.n.
frâul: *sg. nom.* 30,28
frâu: *sg. ac.* 37,29

FRICĂ: s.f.
frica: *sg. nom./ac.* 7,25; 8,12; 33,6, 18
frică: *sg. ac.* 10,18

FRUMOS, -OASĂ: adj./s./adv.
frumos: *adj. m./n. sg. nom./ac.* 2,16; 44,13
(cei mai) frumoşi: *adj. m. pl. nom.* 3,25
frumoase: *adj. f. sg. nom.* 5,9
frumoasă: *adj. n. pl.* (*cu des.* -***ă***) nom. 52,7
(cea) frumoasă: *s.f. sg. nom.* 27,10
frumos: *adv.* rezum. cap.61

FRUMUSEŢE: s.f.; var. (Pop.) **FRUMSEŢE**
frumseaţea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.32; 32,18
frumseaţe: *sg. nom.* 53,2

FRUNTE: s.f.
frunte: *sg. ac.* 3,21
fruntea: *sg. nom.* 48,4

FRUNZĂ: s.f.
frunza: *sg. ac.* 64,6

FUGĂ: s.f.
fuga: *sg. ac.* 52,12

(a) FUGI: v. IV
au fugit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 10,20, 29; 21,15; 22,3; 33,3; 37,38
fugând: *gerunziu* 13,14; 16,2; 31,9
vor fugi: *ind. viit.I. 3.pl.* 13,14; 15,9
fug: *ind. prez. 3.pl.* 16,3
va fuji: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,13
fuge: *ind. prez. 3.sg.* 21,14
va fugi: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,18; 31,8; 35,10
veţi fugi: *ind. viit.I. 2.pl.* 30,16, 17
fugiţi: *imperativ 2.pl.* 48,20
fugi-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 51,11

FUM: s.n.
fum: *sg. nom./ac.* 4,5; 6,4; 65,5
fumului: *sg. gen.* 9,18
fumul: *sg. nom./ac.* 14,31; 34,10; 51,6

(a) FUMEGA: v. I
fumegă: *ind. prez. 3.sg.* 42,3

FUND: s.n.
fundul: *sg. nom./ac.* 14,15; 51,17, 22

FUNIE: s.f.; var. (Înv.) **FUNE**
funile: *pl. ac.* 5,18

FUNIŞOARĂ: s.f.
funişoară: *sg. nom.* 3,24
funişoarele: *pl. nom./ac.* 33,20, 23; 54,2

FUR: s.m.
furilor: *pl. dat. adn.* 1,23

G

GARD: s.n.
gardul: *sg. ac.* 5,5

GATA: adv.
gata: rezum. cap.52

GAURĂ: s.f.
gaura: *sg. ac.* 11,8
găurile: *pl. ac.* 7,19

GĂINĂ: s.f.
găini: *pl. ac.* 22,17

(a se) GĂSI: v. IV
au găsit: *ind. pf.c. 3.sg.* 34,14
(s-)ar găsi: *cond. prez. 3.sg.* 65,8

(a se) GĂTI: v. IV; „a (se) pregăti”
a găti: *inf. prez.* 14,21
(să) va găti: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,5
-i gătită: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 30,33
gătiţi: *imperativ 2.pl.* 40,3; 62,10
gătise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 51,13
gătit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 52,10
ai gătit: *ind. pf.c. 2.sg.* 64,4

GĂTIT, -Ă: adj. „pregătit”
gătit: *m. sg. nom.* 2,2
gătită: *f. sg. ac.* rezum. cap.64

(a) GĂURI: v. IV
va găuri: *ind. viit.I. 3.sg.* 36,6

GĂZDAC, -Ă: adj. „bogat”; „îndestulat”; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la S. Fl. Marian, *Nunta la români* (...), Bucureşti, 1899.
găzdacă: *f. sg. nom., în sintagma* ***odihnă găzdacă*** rezum. cap.32
găzdace: *f. pl. voc., în sitnagma* ***muieri găzdace*** 32,9

GÂLCEAVĂ: s.f.
gâlcevi: *pl. ac.* rezum. cap.9
gâlceavă: *sg. ac.* 9,5, 11; 30,12; 52,12
gâlceava: *sg. nom.* 17,12
gâlcevi: *pl. ac.* 58,4

(a) GÂLCEVI: v. IV
gâlcevi-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,5

GÂND: s.n.
gândurile: *pl. nom./ac.* 25,1; 32,7; 55,8, 9; 66,18

GÂNDAC: s.m.
gândacul: *sg. nom.* 33,4

(a) GÂNDI: v. IV
va gândi: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,7; 32,8
am gândit: *ind. pf.c. 1.sg.* 14,26
au gândit: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,12, 17; 23,8, 9
ar gândi: *cond. prez. 3.sg.* 29,16
să gândească: *conj. prez. 3.sg.* 57,1

GÂNDIRE: s.f.
gândirea: *sg. nom.* 29,16

GÂNGAV, -Ă: s.m./f.
gângavilor: *s.m. pl. gen.* 32,4

(a) GEME: v. III
gemut-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 24,7

GEMERE: s.f.; cuvântul nu este înregistrat în DA.
jemerea: *sg. ac.* 21,2

GENUNCHI: s.m.; var. (Iuz) **GENUNCHE:** s.n.
genunchele: *pl. ac.* 35,3
genunche: *pl. ac.* 66,12
jenunchele: *sg. nom., în sintagma* ***tot jenunchele*** 45,24

GHEB: s.n. „cocoașă”
ghebul: *sg. ac.* 30,6

GHICITOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Reg.) **GÂCITOR, -TOARE** (aici) „vrajă”; „persoană care practică ghicitul”
găcitori: *s.f. pl. ac.* 2,6
găcitoriul: *s.m. sg. ac.* 3,2
găcitori: *s.m. pl. ac.* 44,25; rezum. cap.47
găcitorii: *s.m. pl. nom., în sintagma* ***găcitorii de ceriu*** „astrologii” 47,13
gâcitorii: *s.m. pl. ac.* 8,19; 19,3

GHITH: s.n. inv. „mălură”, „tăciune”; cuvântul nu este înregistrat în DA; este împrumutat din latină, unde ***git,*** cu sensurile precizate mai sus, este s.n. indeclinabil.
ghith: *inv.* 28,25, 27

GINGAȘ, -Ă: adj.
jingașe: *f. sg. nom./ac.* 47,1, 8; 58,13

GLAS: s.n.
glasul: *sg. nom./ac.* 6,4, 8; 10,30; 13,4; 15,4; 16,9, 10; 22,14; 24,14, 18; 28,23; 29,4; 30,19, 31; 31,4; 32,9; 33,3; 37,23; 40,3, 6, 9; 42,2; 50,10; 52,8; 58,1; 65,19; 66,6
glas: *sg. nom./ac.* 13,2; 29,6; 36,13; 48,20; 51,3; 66,6
glasului: *sg. gen.* 30,30

(a) GLĂSUI: v. IV
glăsui-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 42,13

GLOATĂ: s.f.
gloatelor: *pl. gen.* 17,12

GOL, GOALĂ: adj./s. „dezbrăcat”
gol: *adj. m. sg. nom.* rezum. cap.20; 20,2, 3
goală: *adj. f. sg. nom.* 20,4
golul: *s.m. sg. ac.* 58,7

(a se) GOLI: v. IV „a (se) dezveli”; „a (se) dezbrăca”; „a rămâne fără conținut”; „a pustii”
va goli: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,17; 24,1
goli(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,7
goleaște: *imperativ 2.sg.* 47,2

(a se) GONI: v. IV
gonind: *gerunziu* 8,22; 14,6
gonesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.17
au gonit: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,6
vor goni: *ind. viit.I. 3.pl.* 30,16
goni(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 41,3
(să) vor goni: *ind. viit.I. 3.pl.* 49,19

GRABNIC, -Ă: adj.
grabnici: *m. pl. voc., în sintagma* ***îngeri grabnici*** 18,2

GRAI: s.n.
graiul: *sg. nom./ac.* 5,24; 28,11, 23; 29,4; 32,9

GRAS, -Ă: adj./s. „îmbelșugat”; „hrănitor”; (despre pământ) „mănos”
(celor) grase: *s.f./n. pl. gen.* 1,11; 28,4; 34,7
(ceale) grase: *s.n. pl. ac., în sintagma* ***ceale grase cu măduva*** „bucate gustoase și grase, cu multă măduvă” 25,6
grase: *adj. f. sg. gen.* 28,1
grasă: *adj. f. sg. nom.* 30,23

(a) GRĂBI: v. IV
grăbească: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 5,19; 28,16
grăbească: *imperativ 2.sg.* 8,3
veț grăbi: *ind. viit.I. 2.pl.* 52,12
grăbesc: *ind. prez. 3.pl.* 59,7

GRĂDINĂ: s.f.
grădinile: *pl. ac.* 1,29
grădina: *sg. nom./ac.* 1,30; 61,11
gredina: *sg. ac.*51,3
grădină: *sg. ac.* 58,11
grădini: *pl. ac.* 65,3; 66,17

(a) GRĂI: v. IV
au grăit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,2, 20; 9,17; 16,13, 14; 20,2; 21,17; 22,25; 24,3; 25,8; 37,22; 40,5; 58,14; 59,3
a grăi: *inf. prez.* 7,10; 8,5; 58,9
grăiți: *imperativ 2.pl.* 8,10; 30,10; 40,2
grăind: *gerunziu* 19,18; 37,10; 65,24
va grăi: *ind. viit.I. 3.sg.* 28,11; 32,4, 6
vei grăi: *ind. viit.I. 2.sg.* 28,24
să grăiască: *conj. prez. 3.sg./pl.* 32,6; 41,1
grăia: *ind. imp. 3.sg.* 32,7
grăiaște: *ind. prez. 3.sg.* 33,15; rezum. cap.51; 59,3; rezum. cap.65
grăiaște: *imperativ 2.sg.* 36,11
să grăiești: *conj. prez. 2.sg.* 36,11; 58,13
să grăiesc: *conj. prez. 1.sg.* 36,12
ai grăit: *ind. pf.c. 2.sg.* 39,8
grăiești: *ind. prez. 2.sg.* 40,27
grăiesc: *ind. prez. 3.pl.* 41,11; 59,4
să grăim: *conj. prez. 1.pl.* 41,23; 59,13
am grăit: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 42,14; 45,19; 46,11; 48,15, 16; 59,13
voiu grăi: *ind. viit.I. 1.sg.* 42,14
grăiesc: *ind. prez. 1.sg.* 45,19; 63,1
grăiam: *ind. imp. 1.sg.* 52,6
grăit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 65,12; 66,4

GRĂMADĂ: s.f.
grămada: *sg. ac.* 17,1

(a) GRĂMUJDA: v. I (Trans.) „a nu scoate nici un cuvânt”; „a nu crâcni”; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în „Revista critică literară” (III), Director Ar Densusianu. Iași, Anul I (1893) ș.u.
să grămujde: *conj. prez. 3.sg.* 10,14

(a) GRĂPA: v. I
va grăpa: *ind. viit.I. 3.sg.* 28,24

GRĂSIME: s.f.
grăsimea: *sg. nom./ac.* 17,4; 43,24
grăsime: *sg. ac.* 34,6; 55,2

GRÂNC: s.m.; vezi **CRÂNG**

GRÂU: s.m.
grâul: *sg. ac.* 28,25; 62,8
grâu: *sg. ac.* 36,17

GREBLĂ: s.f.
greblă: *sg. ac.* 7,25

(a se) GREBLA: v. I; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la S. Fl. Marian, *Înmormîntarea la români* (...), Bucureşti, 1892.
(să) vor grebla: *ind. viit.I. 3.pl.* 7,25

GREŞEALĂ: s.f.; var. (Iuz.) **GREŞALĂ**
greşalele: *pl. ac.* 30,10

GREU, GREA: adj./s./adv.
(foarte) grea: *adj. f. sg. nom.* rezum. cap.1
grea: *adj. f. sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,4; rezum. cap.3; 21,2; 36,2; rezum. cap.46; rezum. cap.56
(prea) greu: *adj. n. sg. ac.* rezum. cap.7
grei: *adj. m. pl. nom.* 7,13
(foarte) greale: *adj. f. pl. ac.* rezum. cap.9
greului: *adj. antep. n. sg. gen.* 21,15
greu: *adj. n. sg. ac.* rezum. cap.30; rezum. cap.43
greale: *s.n. pl. nom.* 1,14
greu: *adv.* 22,3; 30,27; rezum. cap.42

GREUTATE: s.f.
greotăţii: *sg. gen.* 9,4
greotăţile: *pl. nom.* 46,1

GRIJĂ: s.f.; var. **GRIJE**
grije: *sg. ac., în loc. adj./loc. adv.* ***fără grije*** rezum. cap.43; rezum. cap.54

(a se) GRIJI: v. IV
[-i] grijită: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 1,6
grijindu(-te): *gerunziu* 57, 11

GRINDINĂ: s.f.; var. **GRINDINE**
grindinii: *sg. gen.* 28,2
grindinea: *sg. nom.* 28,17; 32,19
grindine: *sg. ac.* 30,30

GROAPĂ: s.f.
groapa: *sg. ac.* 2,10
groapă: *sg. nom./ac.* 24,17, 18; 30,14; 34,15
gropile: *pl. nom.* 33,4

GROAZĂ: s.f.
groazei: *sg. gen.* 2,19; 30,17
groazii: *sg. gen.* 2,21
groaza: *sg. nom.* 8,13; 30,30
groază: *sg. nom./ac.* 10,33; 24,17; 31,9

GROAZNIC, -Ă: adj.
groaznic: *n. sg. ac.* 18,2, 7; 21,1
groaznică: *f. sg. ac.* 29,14

GROS, GROASĂ: adj./s.
(ceale) groase: *s.n. pl. ac.* 10, 16
groasă: *adj. f. sg. voc., în sintagma* ***cetate groasă*** „cetate numeroasă” 22,2

GROZĂVIE: s.f.
grozăviile: *pl. nom./ac.* rezum. cap.4; 4,4
grozăvii: *pl. ac.* 28,8

GRUMAZ: s.m.
grumazul: *sg. ac.* 3,16; 10,27
grumaz: *sg. ac.* 8,8
grumazului: *sg. gen.* 52,2

GUNOI: s.n. „mur dărie”; „bălegar”; (Eufem.) „excremente”
gunoiul: *sg. ac.* 5,25; 36,12

GURĂ: s.f.
gura: *sg. nom./ac.* 1,20; 5,14; 6,7; 9,12, 17; 10,14; 29,13; 30,2; 34,16; 40,5; 45,23; 48,3; 49,2; 51,16; 52,15; 53,7, 9; 55,11; 57,4; 58,14; 59,21
gurii: *sg. gen.* 11,4

(a) GUSTA: v. I
gustaţi: *ind. prez. 2.pl.* 65,11

GUSTARE: s.f.
gustare: *sg. ac.* 57,6

H

HAINĂ: s.f.
haina: *sg. nom./ac.* 3,23; 22,21; 63,2
hainele: *pl. ac.* 36,22; 63,1

HALDEU: s.m. „caldeean”
haldeilor/Haldeilor: *pl. gen.* 13,19; 23,13; 47,1, 5
haldeii: *pl. ac.* 43,14
haldei: *pl. ac.* 48,14, 20

HÂRB: s.n.
hârb: *sg. nom.* 30,14
hârburi: *pl. ac.* 45,9

HÂRTIE: s.f.
hârtie: *sg. ac.* 18,2

HEI: interj.
hei: 1,24

HERUVIM: s.m.
heruvimi: *pl. ac.* 37,16

HOLDĂ: s.f.
holdele: *pl. ac.* 17,9

HOTAR: s.n.
hotarul: *sg. ac.* 5,8; 15,8; 19,19
hotar: *sg. ac.* 5,14
hotarele: *pl. ac.* 10,13
hotarăle: *pl. ac.* 54,12; 60,18

HRANĂ: s.f.
hrana: *sg. nom.* 30,33

(a) HRĂNI: v. IV
hrăni-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,21
au hrănit: *ind. pf.c. 3.sg.* 34,15; 51,18
voiu hrăni: *ind. viit.I. 1.sg.* 49,26; 58,14

HRĂNITOR, -TOARE: s.m./f.
hrănitorii: *s.m. pl. nom.* 49,23

HULĂ: s.f.
hula: *sg. nom.* rezum. cap.5
hulă: *sg. ac.* 23,12; 30,12; 33,15; 54,14; 59,13
hule: *pl. ac.* rezum. cap.36

(a) HULI: v. IV
hulesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.28

HULITOR, -TOARE: adj./s.
hulitori: *adj. m. pl. voc., în sintagma* ***oameni hulitori*** 28,14
hulitoriul: *s.m. sg. nom.* 29,20

I

IAD: s.n.
iadului: *sg. gen.* rezum. cap.5; 7,11; 38,10
iadul: *sg. nom./ac.* 5,14; 14,9; 28,15, 18; 38,18
iad: *sg. ac.* 14,11, 15; 57,9

IAR: adv.; var. **IARĂ**
iară: 28,10, 13; rezum. cap.32

IARĂŞI: adv.
iarăş: rezum. cap.1; 23,17
iarăşi: rezum. cap.1

IARBĂ: s.f.
iarba: *sg. nom./ac.* 15,6; 37,27; 40,7, 8; 42,15; 66,14
iarbă: *sg. nom.* 40,6, 7
ierburile: *pl. ac.* 37,27

IASPIS: s.n. „rocă silicoasă compactă, variat colorată, alcătuită din calcedonie şi compuşi ai fierului, întrebuinţată ca piatră semipreţioasă", „jasp"
iaspin: *sg. ac.* 54,12

IATĂ: interj.
iată: 3,1; 5,7, 26, 30; 6,7, 8; 7,14; 8,7, 18, 22; 10,33; 12,2; 13,9, 17; 17,1, 14; 19,1; 20,6; 21,9; 22,13, 17; 23,13; 24,1; 25,9; 26,21; 28,2, 16; 29,14; 30,27; 32,1; 33,7; 34,5; 35,4; 36,6; 37,7, 11, 36; 38,5, 8, 17; 39,6; 40,9, 10, 15; 41,11, 24, 27, 29; 42,1, 9; 43,19; 44,11; 47,14; 48,7, 10; 49,6, 12, 16, 22; 50,1, 2, 9, 11; 51,22; 52,6, 13; 54,11, 15, 16; 55,4, 5; 56,3; 58,3, 4, 9; 59,1, 9; 60,2; 62,11; 64,5, 9; 65,1, 6, 13, 14, 17, 18; 66,12, 15

IAZ: s.n.
iazurilor: *pl. gen.* 19,6; 37,25

IBIS: s.m.; var. **IVIS** „pasăre asemănătoare berzei, cu pene albe pe corp şi negre pe cap şi pe coadă, cioc lung, curbat în jos, care trăieşte în ţările calde şi se hrăneşte cu insecte"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Ionel Teodoreanu, *La Medeleni*. Vol. II: *Drumuri*, Bucureşti, 1926.
ivis: *sg. nom.* 34,11

IDOL: s.m.
idolii: *pl. nom./ac.* 1,29; 2,18, 20; 31,7; rezum. cap.48; 48,5
idolilor: *pl. gen., în sintagma* ***închinarea idolilor*** rezum. cap.2; rezum. cap. 57
idoli: *pl. ac.* 2,8; rezum. cap.44
idolului: *sg. gen.* 10, 10
idolilor: *pl. gen./dat.* 10,11; rezum. cap.41; rezum. cap.44; rezum. cap.46; 65,4
idoli: *pl. ac., în sintagmele* ***închinătorii de idoli/închinătorilor de idoli/închinarea de idoli/făcătorii de idoli*** rezum. cap.40; rezum. cap. 41;44,9; rezum. cap.46; rezum. cap.65
idol: *sg. ac.* 44,19
idolul: *sg. ac.* 66,3

IED: s.m.
iedul: *sg. ac.* 11,6

IERI: adv.
ieri: 30,33

(a) IERNA: v. I
vor ierna: *ind. viit.I. 3.pl.* 18,6

(a se) IERTA: v. I
(să) va ierta: *ind. viit.I. 3.sg.* 27,9
a ierta: *inf. prez.* 55,7

IERUSALIMLEAN: s.m. „locuitor al Ierasalimului"
ierusalimleani: *pl. ac.* rezum. cap.36

IESLE: s.f.
iaslea: *sg. ac.* 1,3

(a) IEŞI: v. IV
va ieşi: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.2; 2,3; 11,1; 14,29; 26,21; 42,13; 51,4; 55,11; 57,16; 59,5; 62,1
ieşi: *imperativ 2.sg.* 7,3; 30,22
au ieşit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 28,29; 36,3; 37,36, 37; 48,3
iese: *ind. prez. 3.sg.* 34,16
ieşiţi: *imperativ 2.pl.* 36,16; 48,20; 49,9; 52,11
ieşit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 37,9; 51,5
vor ieşi: *ind. viit.I. 3.sg./pl.* 37,32; 39,7; 49,17; 66,24
ieşi-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 45,23
aţ ieşit: *ind. pf.c. 2.pl.* 48,1
veţi ieşi: *ind. viit.I. 2.pl.* 52,12; 55,12

IEŞIRE: s.f.
ieşirea: *sg. ac.* 37,28

(a) IMPUTA: v. I; var. (Înv.) **(a) ÎMPUTA**
împutându-: *gerunziu* rezum. cap.48
împută: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.57

IN: s.n.
inul: *sg. ac.* 19,9; 42,3; 43,17

INEL: s.n.
inealele: *pl. ac.* 3,21

INIMĂ: s.f.
inima: *sg. nom./ac.* 6,10; 7,2, 4; 10,7; 13,7; 14,13; 15,5; 19,1; 21,4; 24,7; 29,13; 32,4, 6; 33,18; 41,22; 44,18, 20; 47,7, 8, 10; 49,21; 51,7; rezum. cap.57; 57,1, 11, 15; 60,5; 63,4, 17; 66,14
inimii: *sg. gen.* 9,9; rezum. cap.10; 10,12; 26,9; 30,29; 57,17; 65,14
inima: *sg. ac., în sintagmele* ***adânci cu inima/adânci cu inima*** „care îşi ascund planurile"/ ***vârtoşi cu inima/zdrobiţi cu inima*** rezum. cap.29; 29,15; 46,12; 61,1
inimă: *sg. ac., în sintagma* ***slabi de inimă*** *în* 35,4
inimă: *sg. ac.* 38,3; 40,2; 46,8; 59,13; 65,17

(a) INTRA: v. I; var. (Pop.) **(a) ÎNTRA**
întră: *ind. prez. 3.sg./pl.* 1,23; 27,6
întră: *imperativ 2.sg.* 2,10; 22,15; 26,20; 47,5
vor întra: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,19; 7,24
va întra: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,21; 16,12; 19,1, 23; 36,6; 37,33, 34
să între: *conj. prez. 3.sg./pl.* 13,2; 26,2; 30,29
au întrat: *ind. pf.c. 3.sg.* 20,1; 36,22; 37,1; 38,1; 39,3
întrând: *gerunziu* 24,10; 30,8
voiu întra: *ind. viit.I. 1.sg.* 37,24
întra: *inf. prez. fără* ***a*** 59,14

INTRARE: s.f.; var. (Înv. şi rar.) **ÎNTRARE**
întrarea: *sg. ac.* 37,28

IRHĂ: s.f.; var. **IRĂ** „piele tăbăcită"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la I.A. Candrea, Gh. Adamescu, *Dicţionarul enciclopedic ilustrat*, Bucureşti 1926-1931.
ură: *sg. ac., în sintagma* ***legătură de ură*** „curea de piele" 5,18

(a) ISPITI: v. IV
voiu ispiti *ind. viit.I. 1.sg.* 7,12
ispitind: *gerunziu* 22,5

ISPITITOR, -TOARE: s.m./f.
ispititori: *s.m. pl. ac.* 40,23

(a) ISPRĂVI: v. IV
să isprăvească: *conj. prez. 3.sg.* 32,6

ISRAILTEAN: s.m.
israililteani: *pl. ac.* rezum. cap.7
israelitenilor: *pl. dat.* rezum. cap.63

ISTORIC: s.m. „cronicar"
istoricul: *sg. nom.* 36,3, 22

(a) IUBI: v. IV
iubesc: *ind. prez. 3.pl.* 1,23
am iubit: *ind. pf.c. 1.sg.* 43,4
au iubit: *ind. pf.c. 3.sg.* 48,14
să iubească: *conj. prez. 3.pl.* 56,6
iubind: *gerunziu* 56,10
iubit-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 57,8
iubesc: *ind. prez. 1.sg.* 61,8
iubiţi: *ind. prez. 2.pl.* 66,10

IUBIRE: s.f.
iubirea: *sg. ac.* 63,9

IUBIT, -Ă: adj./s.
iubitului: *s.m. sg. dat.* 5,1
iubita: *s.f. sg. nom.* 21,4
iubită: *adj. f. sg. nom.* 5,7

IUDEU: s.m. „persoană care făcea parte din populaţia de bază a Iudeei"; (Înv.) „evreu"
iudeii: *pl. nom.* rezum. cap.20

IUTE: adj./s.
(cei) iuţi: *s.m. pl. ac.* 30,16
(mai) iuţi: *adj. m. pl. nom.* 30,16

IUŢIME: s.f. „mânie"; „aprindere"
iuţimea: *sg. nom./ac.* 5,25; 9,12, 17, 21; 10,4, 25; 34,2; rezum. cap.59; 63,3, 6; 65,5; 66,15
iuţimii: *sg. gen.* 7,4; rezum. cap.10; 10,5; 13,13; 30,30; 42,25; 51,13
iuţimei: *sg. gen.* 10,6; 13,5
iuţime: *sg. ac.* 13,9

(a se) IVI: v. IV
(să) va ivi: *ind. viit.I. 3.sg.* 58,8

(a se) IZBĂVI: v. IV
va izbăvi: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,20; 36,18; 44,20
să izbăvească: *conj. prez. 3.sg.* 20,6
(să) vor izbăvi: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.31
izbăvind: *gerunziu* 31,5
au izbăvit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 36,18, 19
a izbăvi: *inf. prez.* 50,2
izbăvească: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 57,13

IZBĂVIRE: s.f.
izbăvire: *sg. ac.* rezum. cap.1; rezum. cap.64
izbăvirea: *sg. ac.* rezum. cap.12; rezum. cap.14; rezum. cap.52

IZBĂVIT, -Ă: s.m./f.
(cei) izbăviţi: *s.m. pl. nom.* 51,10

IZBÂNDĂ: s.f. (Înv. şi rar) „răzbunare"; „judecată"
izbândă: *sg. ac.* rezum. cap.1; rezum. cap.34; 47,3; 59,18
izbândii: *sg. gen.* 34,8; 59,17
izbânda: *sg. ac.* 35,4

(a se) IZBÂNDI: v. IV (Înv.) „a (se) judeca"; „a (se) răzbuna"
(Mă) voiu izbândi: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,24
voiu izbândi: *ind. viit.I. 1.sg.* 57,16

IZBÂNDIRE: s.f. „răzbunare"
izbândirii: *sg. gen.* 61,2; 63,4

IZGONIRE: s.f.
izgonirea: *sg. ac.* rezum. cap.64

IZVOR: s.n.
izvorul: *sg. ac.* 19,7
izvoară: *pl. ac.* 35,7; 41,18
izvoarăle: *pl. ac.* 49,10
izvor: *sg. ac.* 58,11

Î

(a se) ÎMBĂTA: v. I
îmbăta(-)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 16,9
îmbătaţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 29,9
(s-)au îmbătat: *ind. pf.c. 3.sg.* 34,5
îmbăta(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 34,7
ai îmbătat: *ind. pf.c. 2.sg.* 43,24
(să) vor îmbăta: *ind. viit.I. 3.pl.* 49,26
am îmbătat: *ind. pf.c. 1.sg.* 63,6

(a se) ÎMBLĂTI: v. IV; var. **(a) ÎMLĂTI** (Reg.) „a bate cerealele, plantele cu păstăi etc. cu îmblăciul pentru a scoate semințele"; (Fig.) „a sfărâma"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Povățuire către Economina de cîmp* (...), Buda, 1806.
(să) va îmblăti: *ind. viit.I. 3.sg.* 25,10; 28,27
va îmblăti: *ind. viit. I 3.sg.* 28,28
îmblătind: *gerunziu* 28,28
îmlăteaşte: *ind. prez. 3.sg.* 41,15
îmlăti-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 41,15

ÎMBLĂTIŞ: s.n. „bătutul grâului cu îmblăciul"; cuvântul nu este înregistrat în DA.
îmblătişul: *sg. nom.* 21,10

(a se) ÎMBLÂNZI: v. IV
(să) va îmblânzi: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,22

ÎMBLÂNZIRE: s.f.
îmblânzire: *sg. ac., în sintagmele* ***jârtva cea de îmblânzire*** „jertfa de înduplecare, de împăcare"/***oltariul cel de îmblânzire*** 43,3; 60,7

(a se) ÎMBRĂCA: v. I
(s-)au îmbrăcat: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,3
voiu îmbrăca: *ind. viit.I. 1.sg.* 22,21
să (se) îmbrace: *conj. prez. 3.sg.* 23,18
(te) vei îmbrăca: *ind. viit.I. 2.sg.* 49,18
îmbrăca-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 50,3
îmbracă: *imperativ 2.sg.* 51,9
îmbracă(-te): *imperativ 2.sg.* 52,1
îmbrăcatu(-S)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 59,17
au îmbrăcat: *ind. pf.c. 3.sg.* 61,10

ÎMBRĂCĂMINTE: s.f.
îmbrăcămintea: *sg. ac.* 22,12
îmbrăcăminte: *sg. ac.* 22,17
îmbrăcămintele: *pl. ac.* 63,3

(a) ÎMBRĂŢIŞA: v. I
va îmbrăţişa: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,29

(a se) ÎMBUCA: v. I
îmbucă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 1,7; 5,24
vor îmbuca: *ind. viit.I. 3.pl.* 9,12
va îmbuca: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,18, 20; 24,6; 28,4; 31,8
(să) va îmbuca: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,17
să îmbuce: *conj. prez. 3.sg.* 26,11
a îmbuca: *inf. prez.* 56,9

ÎMFLAT, -Ă: adj.; vezi **UMFLAT, -Ă**

ÎMPĂRAT: s.m.
împăraților: *pl. gen./dat.* 1,1; 13,4; 19,11; 45,1; 60,16
împăratul/Împăratul: *sg. nom./ac.* 6,1, 5; 7,1, 17, 20; 8,7, 21; rezum. cap.10; 14,25, 28; 20,1, 4; 30,33; rezum. cap.32; 32,1; 33,17, 22; 34,12; 36,1, 2, 4, 6, 14, 16, 18, 21; 37,1, 4, 8, 9, 13, 21, 33, 37; 39,1, 3; 41,21; 43,15; 44,6
împăratului: *sg. gen./dat.* 7,1; 7,4; 8,4; 10,12; 14,4; 20,6; 36,1, 8, 13, 15; 37,5, 6, 10; 38, 6,9; 39,7
împărat: *sg. nom./ac./gen.* 7,6; 19,4; 23,15; 36,13
împărații: *pl. gen.* (*cu prep.* ***a + num. card.***) 7,16
Împăratul: *sg. nom., în sintagma* ***Împăratul păcii*** 9,6
împărații: *pl. nom./ac.* 14,9, 18; 24,21; 37,11, 18; 49,7, 23; 60,10, 11; 62,2
împărați: *pl. nom./ac.* 10,9; 41,2; 52,15; 60,3

ÎMPĂRĂTEASĂ: s.f.
împărătesele: *pl. nom.* 49,23

ÎMPĂRĂTESC, -EASCĂ: adj.
împărătească: *f. sg. ac.* 57,9

(a) ÎMPĂRĂȚI: v. IV
va împărăți: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,23; 32,1
vor împărăți *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.32
au împărățit: *ind. pf.c. 3.sg.* 37,38
împărăți-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 52,7

ÎMPĂRĂȚIE: s.f.
împărățiile: *pl. nom./ac.* rezum. cap.8; 10,10; 23,11, 17; 37,20
împărăția: *sg. nom./ac.* rezum. cap.9; 9,6, 7; 17,3; 45,25; 60,12
împărății: *pl. nom./ac.* rezum. cap.9; 13,19; 14,16
împărăție: *sg. nom.* 19,2
împărății: *sg. gen.* 19,2; 62,3
împărățiilor: *pl. dat. adn.* 37,16
împărățiilor: *pl. gen.* 47,5

(a se) ÎMPĂRȚI: v. IV
împart: *ind. prez. 3.pl.* 9,3
(să) vor împărți *ind. viit.I. 3.pl.* 33,23
au împărțit: *ind. pf.c. 3.sg.* 34,17; 59,2
voiu împărți: *ind. viit.I. 1.sg.* 53,12
va împărți: *ind. viit.I. 3.sg.* 53,12

(a se) ÎMPIEDICA: v. I
împiedicatu(-ne)-am: *ind. pf.c. 1.pl.* 59,10

ÎMPIETRIRE: s.f.
împietrirea: *sg. ac.* 47,9; rezum. cap.48

ÎMPIETRIT, -Ă: adj.
împietrit: *m. sg. nom.* 48,4

(a) ÎMPINGE: v. III
împingând: *gerunziu* 25,4

(a) ÎMPLE: v. III; vezi **(a) UMPLE**

(a se) ÎMPODOBI: v. IV
(te-)ai împodobit: *ind. pf.c. 2.sg.* 57,9
a împodobi: *inf. prez.* 60,13

ÎMPODOBIT, -Ă: adj.
împodobit: *m. sg. ac.* 61,10
împodobită: *f. sg. ac.* 61,10

ÎMPOTRIVĂ: adv./prep.; var. (Înv. și pop.) **ÎMPROTIVĂ**
împrotiva: *prep.* 2,4; 3,5, 8; rezum. cap.5; 7,1, 5; 10,6, 15; 11,13; 13,11; 14,4; 19,2; 20,1; rezum. cap.22; 26,21; 27,3, 8; 29,5, 7, 8, 16; 31,2; 37,28; rezum. cap.40; 41,11; rezum. cap.43; 43,27; 54,17; 59,13; rezum. cap.66; 66,24
împrotivă: *adv.* 36.5; 41,11; rezum. cap.45; 47,3
înprotiva: *prep.* 11,13

(a se) ÎMPOTRIVI: v. IV; var. **(a se) ÎMPROTIVI**
(să) împrotivească: *ind. prez. 3.sg.* 45,9
(să) împrotivesc: *ind. prez. 3.pl.* 45,25
ați împrotivit: *ind. pf.c. 2.pl.* 46,5
(Mă) împrotivesc: *ind. prez. 1.sg.* 50,5
(să) va împrotivi: *ind. viit.I. 3.sg.* 50,8

ÎMPREJUR: adv./prep.; var. (Înv.) **ÎMPREGIUR**
împrejur: *adv.* 1,6; 63,5
împrejur: *adv., în loc. s.* ***(cel) netăiat împrejur*** 52,1
împrejurul: *prep.* 29,3; 37,33
împregiur: *adv.* 34,15; 42,25; 49,18; 60,4
împregiurul: *prep.* 49,18

(a) ÎMPREUNA: v. I
împreunați: *ind. prez. 2.pl.* 5,8

ÎMPREUNĂ: adv.
împreună: 1,31; 3,8; 9,20; 11,6, 7, 14; 18,6; 24,8; 25,12; rezum. cap.31; 31,3; rezum. cap.41; 41,1, 19, 23; 42,14; 43,17, 26; 44,11; 45,8, 16, 20, 21; 46,2; 48,13; 49,7; 50,8; 52,8, 9; 57,1; 60,13; 63,3; 65,7, 25; 66,8, 17
împreună: *adv. în sintagmele* ***jurământ împreună*** (traducere după lat. *coniūrātiō, -ōnis*)/ ***împreună războitoare*** (traducere după lat. *conpugnantēs, -ium*) 8,12; 37,26

ÎMPRUMUT: s.n.
împrumut: *sg. ac., în loc. v.* ***ia împrumut*** 24,2

(a) ÎMPRUMUTA: v. I
împrumutează: *ind. prez. 3.sg.* 24,2

(a) ÎMPUTA: v. I; vezi **(a) IMPUTA**

(a se) ÎMPUȚI: v. IV
împuți(-să)-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 34,3

ÎNAINTE: adv./prep.; var. **NAINTEA**
înainte: *adv. în loc. adv.* ***mai înainte*** 28,4; 35,7; 42,9; rezum. cap.46; 65,1; 66,7
înainte: *adv.* rezum. cap.40; 44,7
înaintea: *prep.* 1,7, 12; 5,21; 8,4; 9,3; 13,16; 23,18; 36,7; 37,14; 38,3; 40,10, 17; 41,1, 2; 42,16; 44,15, 17, 19; 45,1, 2; 46,6; 49,16; 52,12; 53,2, 7; 55,12; 58,8; 59,12; 61,11; 63,12; 65,3; 66,22, 23
înnaintea: *prep.* 62,11; 65,6
nainte: *adv. în loc. adv.* ***mai nainte*** 1,26; 7,16; 8,4; rezum. cap.10; 14,3; 18,5; 37,27; 43,10; 45,21; rezum. cap.47; 48,5, 7, 16; 65,24; 66,7

ÎNALT, -Ă: adj./s.
înalți: *adj. m. pl. nom./ac.* 2,11, 13, 14; 37,24; 45,14
înalt: *adj. m./n. sg. nom./ac.* 2,12, 15, 22; 4,2; 6,1; 12,4; 30,13, 25; 33,19; 40,9; 57,7
înalte: *adj. f. pl. ac./gen.* 25,12; 57,5
înaltă: *adj. f. sg. ac.* 26,5
înalt (foarte): *m. sg. nom.* 52,13
(cei) înalți: *s.m. pl. nom./ac.* 5,14; 10,33, 34
(celor) înalți: *s.m. pl. gen.* 5,15
(celui) înalt: *s.m. sg. gen.* 10,33
(ceale) înalte: *s.n. pl. ac.* 15,2; 16,12; 33,16; 36,7
[Cel] Înalt: *s.m. sg. nom.* 57,15

ÎNAPOI: adv.
înapoi: 1,4; 24,2; 38,8; 44,25; 59,14

ÎNĂLBITOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Înv. și rar) **NĂLBITOR, -TOARE**; cuvântul nu este înregistrat în DA.

nălbitoriului: *s.m. sg. gen., în sintagma* ***calea ţarinii nălbitoriului/ calea Ţarinii Nălbitoriului*** (în lat. ***via agri Fullonis***; *fullō, -ōnis* „piuar"; „cel care spală hainele, le calcă, le albește cu cretă") „un rezervor situat în Valea Cedrilor, care asigura alimentarea cu apă a Ierusalimului" (Cf. Anania 2001, p.896) 7,3

(a se) ÎNĂLŢA: v. I
am înălţat: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,2
(Să/să) va înălţa: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.2; 2,11; rezum. cap.4; 5,16; 10,15; 30,18; 40,4
să (să) înalţe: *conj. prez. 3.sg.* 10,15
înălţaţi: *imperativ 2.pl.* 13,2
voi înălţa: *ind. viit.I. 1.sg.* 14,13
vor înălţa: *ind. viit.I. 3.pl.* 15,5
înălţa(-)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 25,1
înalţe(-se): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 26,11
(Mă) voiu înălţa: *ind. viit.I. 1.sg.* 33,10
ai înălţat: *ind. pf.c. 2.sg.* 37,23
înalţă: *imperativ 2.sg.* 40,9; 58,1
a înălţa: *inf. prez.* 42,21
(să) vor înălţa: *ind. viit.I. 3.pl.* 49,11
voiu înălţa: *ind. viit.I. 1.sg.* 49,22; 58,14
înălţa(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 52,13
(să) înalţă: *ind. prez. 3.pl.* 55,9
(s-)au înălţat: *ind. pf.c. 3.pl.* 55,9

ÎNĂLŢARE: s.f.
înălţarea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.5; rezum. cap.26; 33,3; rezum. cap.52; rezum. cap.53
înălţării: *sg. gen.* 28,1

ÎNĂLŢIME: s.f.; var. (Înv. și rar) **NĂLŢIME**
înălţimea: *sg. nom./ac.* 2,17; 13,5; 14,14; rezum. cap.33; 33,16; 37,24
înălţime: *sg. ac.* 7,11; 22,16; rezum. cap.33; 38,14; 40,26; 57,15; 58,4
înălţimii: *sg. gen.* 10,12
-nălţimea: *sg. nom.* 2,17
-nălţime: *sg. ac.* 10,13; 24,21; 26,5; 33,5
înălţimi: *pl. ac.* 24,18
înălţimile: *pl. ac.* 58,14
nălţimea: *sg. nom.* 2,11, 17; 24,4; 37,23
nălţime: *sg. ac.* 32,15

(a) ÎNCĂLECA: v. I
vom încăleca: *ind. viit.I. 1.pl.* 30,16

ÎNCĂLŢAT, -Ă: adj.
încălţaţi: *m pl. nom.* 11,15

ÎNCĂLŢĂMINTE: s.f.
încălţămintele: *pl. ac.* 20,2
încălţămintelor: *pl. gen.* 3,18; 5,27

(a se) ÎNCĂLZI: v. IV
(s-)au încălzit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 44,15, 16
(m-)am încălzit: *ind. pf.c. 1.sg.* 44,16
să (se) încălzască: *conj. prez. 3.pl.* 47,14

(a) ÎNCELUI: v. IV (Înv.) „a înșela"
înceluiesc: *ind. prez. 3.pl.* 3,12
înceluit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 19,13
să înceluiască: *conj. prez. 3.sg.* 37,10

ÎNCEPERE: s.f.
începerea: *sg. ac.* 47,11

ÎNCEPUT: s.n.; var. (Înv.) **CEPUT**
început: *sg. ac., în loc. adv.* ***din început/în început/întru început*** 40,21; 41,4, 26; 45,21; 52,4; 60,9; 63,19
ceput: *sg. ac. în loc. adv.* ***din ceput*** 46,10; 48,16

(a) ÎNCETA: v. I
încetaţi: *imperativ 2.pl.* 1,16; 2,22
va înceta: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,8; 17,1, 3
a înceta: *inf. prez.* 13,11; 21,2
au încetat: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,4
încetat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 24,8; 33,8
înceteaze: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 30,11
să încetezi: *conj. prez. 2.sg.* 58,1
vei înceta: *ind. viit.I. 2.sg.* 58,9
înceată: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.62
voiu înceta: *ind. viit.I. 1.sg.* 62,1

(a se) ÎNCHIDE: v. III
închide: *imperativ 2.sg.* 6,10; 26,20
să închiză: *conj. prez. 3.sg.* 22,22
va închide: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,22
închisu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 24,10
(să) vor închide: *ind. viit.I. 3.pl.* 24,22; 45,1; 60,11
închide(-va): *ind. viit.I. 3.sg.* 29,10
închide: *ind. prez. 3.sg.* 33,15

(a se) ÎNCHINA: v. I
(s-)au închinat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,8; 44,15, 20
să (să) închine: *conj. prez. 3.pl.* 2,20
(să) vor închina: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.27; 27,13; 45,14; 49,7, 23; 60,14
voiu închina: *ind. viit.I. 1.sg.* 27,3
(vă) veţi închina: *ind. viit.I. 2.pl.* 36,7
(să) închină: *ind. prez. 3.sg./pl.* 44,17; 46,6
să (se) închine: *conj. prez. 3.sg.* 66,23

ÎNCHINARE: s.f.
închinarea: *sg. ac., în sintagma* ***închinarea idolilor*** „idolatria" rezum. cap.2; rezum. cap.46; rezum. cap.57; rezum. cap.65

ÎNCHINĂTOR, -TOARE: s.m./f.
închinătorilor: *pl. gen., în sintagma* ***închinătorilor de idoli*** „idolatrilor" rezum. cap.40
închinătorii: *s.m. pl. nom., în sintagma* ***închinătorii de idoli*** rezum. cap.41
închinătorilor: *pl. gen.* rezum. cap.41; rezum. cap.44

(a se/-și) ÎNCHIPUI: v. IV „a da chip"; „a crea"
au închipuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 27,11; 40,19; 43,1; 44,2, 10, 12; 45,18
am închipuit: *ind. pf.c. 1.sg.* 43,7; 45,7
(s-)au închipuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 43,10; 54,17
(Mi-)am închipuit: *ind. pf.c. 1.sg.* 43,21
închipuiut(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 44,13
închipuitu(-)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 44,21
închipuindu(-Mă): *gerunziu* 49,5

ÎNCHIPUIT, -Ă: s.m./f. „plăsmuit"
(cel) închipuit: *s.m. sg. nom.* 29,16

ÎNCHIS, -Ă: s.m./f.
(celor) închiși: *s.m. pl. dat.* 61,1

ÎNCHISOARE: s.f.
închisoare: *sg. ac.* 42,7

(a se) ÎNCINGE: v. III „a(-și) prinde o armă de mijlocul corpului cu o curea"
încingeţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 8,9
încingeţi: *imperativ 2.pl.* 32,11
încinsu(-)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 45,5

ÎNCINGERE: s.f. „înfășurare peste mijloc sau peste altă parte a corpului cu o cingătoare, un brâu etc."
încingerea: *sg. nom.* 11,5

ÎNCINS, -Ă: adj.
încinşi: *m. pl. nom. în sintagma* ***încinşi cu văpăi*** 50,11

ÎNCOACE: adv.
încoace: 57,3

ÎNCOLĂCIT, -Ă: adj.; var. (neprefixat) **COLĂCIT**
colăcit: *m. sg. nom.* 27,1

(a) ÎNCOLŢI: v. IV
încolţind: *gerunziu* 35,2
va încolţi: *ind. viit.I. 3.sg.* 35,2

(a) ÎNCONJURA: v. I; var. (Reg.) **(a) ÎNCUNJURA**
au încungiurat: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,8
încunjură: *imperativ 2.sg.* 23,16
voiu încungiura: *ind. viit.I. 1.sg.* 29,2, 3
au încunjurat: *ind. pf.c. 3.sg.* 61,10

ÎNCORDAT, -Ă: adj.
încordat: *n. sg. gen.* 21,15

(a se) ÎNCREMENI: v. IV
încremeniţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 32,11

ÎNCREŢIT, -Ă: adj.
încreţit: *m sg. ac.* 3,24

ÎNCUIETOARE: s.f.
încuietorile: *pl. ac.* 43,14; 45,2

(a) ÎNCUNUNA: v. I
va încununa: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,18

ÎNCUNUNAT, -Ă: adj.
încununată: *f. sg. nom.* 23,8

(a se) ÎNCURSA: v. I „a cădea (a fi prins) în cursă"; cuvântul nu este înregistrat în DA.
(să) vor încursa: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,15

ÎNCURSAT, -Ă: adj. „prins în cursă"; cuvântul nu este înregistrat în DA.
încursat: *m .sg. ac.* 51,20

ÎNDATĂ: adv.
îndată: *adv. în loc. cj.* ***îndată cât/îndată câtu*** „îmediat ce" 28,4; 30,19

ÎNDĂRĂT: adv.; var. **ÎNDĂRĂPT**
îndărăpt: 28,13; 42,17; 50,5

ÎNDĂRĂTNIC, -Ă: adj./adv.
îndărăvnic: *adv.* 1,16
îndărătnică: *adj. f. sg. nom.* 29,16

(a se) ÎNDELUNGA: v. I
(să) vor îndelunga: *ind. viit.I. 3.pl.* 14,1
(s-)au îndelungat: *ind. pf.c. 3.sg.* 59,9

(a) ÎNDEMNA: v. I
îndeamnă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.36; rezum. cap.46; rezum. cap.49; rezum. cap.51; rezum. cap.54; rezum. cap.56; rezum.cap.66
îndemnând: *gerunziu* rezum. cap.42; rezum. cap.52

ÎNDESTULARE: s.f.
îndestulare: *sg. ac.* 23,18

(a se) ÎNDOI: v. IV
(vă) îndoiţi: *imperativ 2.pl.* 29,9
(S-)au îndoit: *ind. pf.c. 3.sg.* 59,16

ÎNDOIT, -Ă: adj./s.
îndoite: *s.n. pl. ac.* 40,2; 61,7
îndoită: *adj. f. sg. ac.* 61,7

(a se) ÎNDREPTA: v. I
îndreptaţi: *ind. prez. 2.pl.* 5,23
îndrepteaze(-se): *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 43,9
a (te) îndrepta: *inf. prez.* 43,26
voiu îndrepta: *ind. viit.I. 1.sg.* 45,13
(să) va îndrepta: *ind. viit.I. 3.sg.* 45,26
aţi îndreptat: *ind. pf.c. 2.pl.* 46,5
(s-)au îndreptat: *ind. pf.c. 3.sg.* 48,15
va îndrepta: *ind. viit.I. 3.sg.* 49,10; 53,11
îndreptează: *ind. prez. 3.sg.* 50,8

ÎNDREPTAR: s.m. (aici) „cumpănă", „fir cu plumb"
îndreptariul: *sg. nom.* 34,11; 44,13

ÎNDREPTARE: s.f.
îndreptarea: *sg. ac.* 57,2

ÎNFĂŞURĂTURĂ: s.f.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Lesicon romanesc-latinesc-unguresc-nemţesc...*, Buda, 1825.
înfăşurăturile: *pl. ac.* 58,6

(a) ÎNFIERBÂNTA: v. I
înfierbântă: *ind. prez. 3.sg.* 25,5

(a) ÎNFIGE: v. III
voiu înfinge: *ind. viit.I. 1.sg.* 22,23
au fost înfipt: *pasiv ind. pf.c. 3.sg.* 22,25

(a) ÎNFLORI: v. IV; var. (Înv.; Ban.) **(a) ÎNFLURI**
va înfluri: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,11; 35,1
au înflurit: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,5
înfluri-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 27,6

(a se) ÎNFRÂNA: v. I
(să) înfrâneză: *ind. prez. 3.sg.* 9,14
să (se) înfrâneaze: *conj. prez. 3.sg.* 19,15
voiu înfrâna: *ind. viit.I. 1.sg.* 48,9

ÎNFRÂNGERE: s.f.
înfrângerea: *sg. ac.* 25,11

ÎNFRÂNT, -Ă: adj./s.
înfrâmt: *n. sg. ac.* 57,15
(celor) înfrâmţi: *s.m. pl. gen.* 57,15

(a se) ÎNFRICOŞA: v. I
să (să) înfricoşaze: *conj. pez. 3.sg.* 7,4
(să) va înfricoşa: *ind. viit.I. 3.sg.* 31,4
(te-)ai înfricoşat: *ind. pf.c. 2.sg.* 51,13

ÎNFRICOŞAT, -Ă: adj.
înfricoşată: *f. sg. nom.* rezum. cap.24
înfricoşatei: *adj. antep f. sg. gen., în sintagma* ***zioa înfricoşatei judecăţi*** rezum. cap.24

ÎNFRUMUSEŢAT, -Ă: adj.; var. (Înv.) **ÎNFRÂMSĂŢAT, -Ă**
înfrâmsăţat: *m. sg. nom.* 63,1

(a) ÎNFRUNTA: v. I
înfruntă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.58; rezum. cap.59

(a) ÎNGĂDUI: v. IV
va îngădui: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,19; 13,18; 27,11; rezum. cap.48
îngăduit-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 26,15
îngăduindu-: *gerunziu* 30,18
(nu) îngădui: *imperativ prohib. 2.sg.* 54,2

ÎNGER: s.m.
îngeri: *pl. voc., în sintagma* ***îngeri grabnici*** 18,2
îngerului: *sg. gen.* 33,3
îngerii: *pl. nom.* 33,7
înger: *sg. ac.* rezum. cap.37
îngerul: *sg. nom.* 37,36; 63,9

(a) ÎNGRĂDI: v. IV
au îngrădit: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,2

ÎNGRĂDIRE: s.f.
îngrădirea: *sg. nom.* 28,5
îngrădirilor: *pl. gen.* 58,12

(a se) ÎNGREUIA: v. I
îngreoiază: *imperativ 2.sg.* 6,10
(s-)au îngreoiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,1; 59,1
va îngreoia: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,20
ai îngreoiat: *ind. pf.c. 2.sg.* 47,6

ÎNGROPARE: s.f.
îngroparea: *sg. ac.* 53,9

ÎNGROPĂCIUNE: s.f.
îngropăciune: *sg. ac.* 14,20

(a se) ÎNGROȘA: v. I
îngroșatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 34,6

(a se) ÎNGROZI: v. IV
îngrozindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.20; rezum. cap.37

ÎNGROZIRE: s.f.
îngrozirii: *sg. gen.* 24,18

ÎNGUST, -Ă: adj.
înguste: *n. pl. nom.* 49,19
îngust: *n. sg. nom.* 49,20

(a se) ÎNGUSTA: v. I
(s-)au îngustat: *ind. pf.c. 3.sg.* 28,20

(a se) ÎNMULȚI: v. IV
veți înmulți: *ind. viit.I. 2.pl.* 1,15
(să) va înmulți: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,12; rezum. cap.9; rezum. cap.54
înmulțit-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,3
înmulți(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,7
(s-)au înmulțit: *ind. pf.c. 3.pl.* 22,9; 59,12
înmulțește: *ind. prez. 3.sg.* 40,29
am înmulțit: *ind. pf.c. 1.sg.* 51,2
ai înmulțit: *ind. pf.c. 2.sg.* 57,9
(să) vor înmulți: *ind. viit.I. 3.pl.* 66,16

ÎNMULȚIRE: s.f.
înmulțirea: *sg. ac.* rezum. cap.43

ÎNNOIRE: s.f. „lună nouă" (cf. lat. *neomēnia, -ae*)
înoirile: *pl. ac.* 1,13

(a) ÎNOTA: v. I
înoată: *ind. prez. 3.sg.* 25,11

ÎNOTARE: s.f.
înotare: *sg. ac.* 25,11

(a se) ÎNSĂNĂTOȘA: v. I
să (se) însănătoșaze: *conj. prez. 3.sg.* 38,21

(a se) ÎNSEMNA: v. I; var. (Reg.) **(a se) ÎNSĂMNA**
a (să) însămna: *inf. prez.* rezum. cap.8
însamnă: *imperativ 2.sg.* 8,16
(să) însămnează: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.14

ÎNSEMNAT, -Ă: adj.; var. (Reg.) **ÎNSĂMNAT, -Ă**
însămnată: *f. sg. ac.* rezum. cap.29

(a) ÎNSETOȘA: v. I; var. (Reg.) **(a) ÎNSĂTOȘA**
au însătoșat: *ind. pf.c. 3.pl.* 48,21
vor însătoșa: *ind. viit.I. 3.pl.* 49,10
veți însătoșa: *ind. viit.I. 2.pl.* 65,13

ÎNSETOȘAT, -Ă: s.m./f.
(cei) însătoșați: *s.m. pl. voc.* 55,1

(a) ÎNȘELA: v. I
înșelându-: *gerunziu* 9,16
înșele: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 36,14
au înșelat: *ind. pf.c. 3.pl.* 47,10

ÎNȘELĂTOR, -TOARE: adj.
înșelătoriu: *n. sg. ac.* 10,6

ÎNȘEPTIT, -Ă: adj.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Chir Chesarie, episcopul Rîmnicului, *Mineiul*, luna lui octombrie, care s-au tipărit acum întîiu rumânește..., 1776.
înșeptită: *f. sg. nom.* 30,26

(a) ÎNTĂRÂTA: v. I
veți întărâta: *ind. viit.I. 2.pl.* 1,20
să întărâte: *conj. prez. 3.pl.* 3,8
întărâtând: *gerunziu cu val. adj.* „răzvrătit" 30,9

(a se) ÎNTĂRI: v. IV
întăriți(-vă): *imperativ 2.pl.* 8,9; 10,31; 35,4
să întărească: *conj. prez. 3.sg.* 9,7
(să) întărește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.22
voiu întări: *ind. viit.I. 1.sg.* 22,21
întăriți: *imperativ 2.pl.* 35,3
întărindu-: *gerunziu* rezum. cap.37
întărește(-te): *imperativ 2.sg.* 41,6
întărit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 41,7
au întărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 41,7; 42,5; 59,16
întăritu(-)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 41,10
(să) va întări: *ind. viit.I. 3.sg.* 42,13
întărește: *imperativ 2.sg.* 54,2

ÎNTĂRIRE: s.f.
întărirea: *sg. ac.* 22,10
întăririle: *pl. nom.* 25,12
întăriri: *pl. nom./ac.* 29,3; 33,16

ÎNTĂRIT, -Ă: adj.
întărit: *n. sg. ac.* 2,15
întărită: *f. sg. nom.* rezum. cap.27; 27,10
întărite: *f. pl. ac./gen.* 36,1; 37,26

ÎNTÂI, -A: adj./s./adv.
întâi: *adj. inv. în sintagma* ***(cei) întâi născuți*** 14,30
(Cel) întâiu: *s.m. sg. nom., în sintagma* ***Cel întâiu și Cel mai pre urmă*** „începutul și sfârșitul"; „alfa și omega"; „factorul esențial" 41,4
întâiu: *adv.* 41,27; 42,9; 43,27

(a) ÎNTÂMPINA: v. I
întâmpinând: *gerunziu* 21,14
întâmpinați: *imperativ 2.pl.* 21,14
va întimpina: *ind. viit.I. 3.sg.* 31,4
vor întâmpina: *ind. viit.I. 3.pl.* 34,14
au întâmpinat: *ind. pf.c. 3.pl.* 51,19
întâmpinat-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 64,5

ÎNTÂMPINARE: s.f.
-ntâmpinarea: *sg. ac.* 7,3
întimpinarea: *sg. ac.* 14,9

(a se) ÎNTÂMPLA: v. I
(să) va întâmpla: *ind. viit.I. impers.* 14,25

(a se) ÎNTEMEIA: v. I
(să) va întemeia: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,20
au întemeiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,32; 23,13; 48,13; 51,13
(vă) veţi întemeia: *ind. viit.I. 2.pl.* 44,26
întemeia(-te)-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 44,28
să întemeiezi: *conj. prez. 2.sg.* 51,16
fiind întemeiată: *pasiv gerunziu* rezum. cap.54
voiu întemeia: *ind. viit.I. 1.sg.* 54,11
(te) vei întemeia: *ind. viit.I. 2.sg.* 54,14
vor întemeia: *ind. viit.I. 3.pl.* 61,4

ÎNTEMEIAT, -Ă: adj.
întemeiată: *f. sg. nom./ac.* 28,16; 30,32

ÎNTINAT, -Ă: adj.
întinat: *n. sg. nom.* 35,8

(a se) ÎNTINDE: v. III
veţi întinde: *ind. viit.I. 2.pl.* 1,15
au întins: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,25; 23,11; 40,22; 42,5; 44,13; 45,12; 51,13
întinde: *ind. prez. 3.sg.* 6,13; 25,11
întind: *ind. prez. 3.pl.* 19,8
va întinde: *ind. viit.I. 3.sg.* 25,11
(să) va întinde: *ind. viit.I. 3.sg.* 34,11
întins-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 44,24; 65,2
întinde: *imperativ 2.sg.* 54,2
a întinde: *inf. prez.* 58,9
(s-)au întins: *ind. pf.c. 3.sg.* 63,15

ÎNTINDERE: s.f.
întinderea: *sg. nom.* 8,8

ÎNTINS, -Ă: adj.
întins: *m. sg. ac.* 3,16
întinsă: *f. sg. nom.* 5,25; 9,12, 17, 21; 10,4; 14,26, 27
întinse: *n. pl. nom./ac.* 5,28; 41,18; 63,1

(a se) ÎNTOARCE: v. III „a (se) înapoia", „a reveni"; „a (se) transforma", „a (se) preface"
(s-)au întors: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* rezum.cap.1; 1,22; 3,9; 5,25; 9,12, 13, 17, 21; 10,4; 37,8, 37; 38,8; 59,14; 63,10; 64,11
voiu întoarce: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,15, 25, 26; 37,29
vor întoarce: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,27
a (să) întoarce: *inf. prez.* rezum. cap.3; rezum. cap.9; 38,8
să (să) întoarcă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 6, 10; rezum.c ap.46
(să) va întoarce: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,13; 13,14; rezum. cap.17; rezum. cap.23; 28,27; 29,17; 37,7, 34; 45,23; 55,11; 60,5
va întoarce: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,11; 14,27; 23,17; 43,13; 52,8
(să) vor întoarce: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.10; 10,21, 22; 19,22; 28,6; rezum. cap.29; rezum. cap.31; 34,9; 35,10; 51,11; rezum. cap.57; rezum.cap.61; rezum. cap.66
întorsu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 12, 1
întoarceţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 21,12; 31,6; 45,22; 46,8
(să) întorc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.30; 59,20
(vă) veţi întoarce: *ind. viit.I. 2.pl.* 30,15
au întors: *ind. pf.c. 3.sg.* 38,2
întorsu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 42,17
întoarce: *imperativ 2.sg.* 42,22
întoarce(-te): *imperativ 2.sg.* 44,22; 63,17
întorcându-: *gerunziu* 44,25
întorcând: *gerunziu* 44,25; 58,12
să întorc: *conj. prez. 1.sg.* 45,1; 49,5
a întoarce: *inf. prez.* 49,6
am întors: *ind. pf.c. 1.sg.* 50,6; 57,18
să întoarcă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 55,7; 57,20
(să) întoarce: *ind. prez. 3.sg.* 55,10
vei întoarce: *ind. viit.I. 2.sg.* 58,13
(ne-)am întors: *ind. pf.c. 1.pl.* 59,13

ÎNTOARCERE: s.f.
întoarcerea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; rezum. cap.11; rezum. cap.18; rezum. cap.62; rezum. cap.65

ÎNTORS, -OARSĂ: adj./s.
întoarse: *adj. n. pl. ac.* 5,17
întorşi: *adj. m. pl. nom.* rezum. cap.27
(cei) întorşi: *s.m. pl. nom., în sintagma* ***cei întorşi către Domnul*** rezum. cap.19

(a) ÎNTRA: v. I; var. **(a) INTRA**

ÎNTRARE: s.f.; vezi **ÎNTRARE**

(a) ÎNTREBA: v. I
vor întreba: *ind. viit.I. 3.pl.* 19,3
aţi întrebat: *ind. pf.c. 2.pl.* 30,2
întrebat fiind: *pasiv gerunziu* 41,28
întrebaţi: *imperativ 2.pl.* 45,11
întreba: *ind. imp. 3.pl.* 65,1

ÎNTREIT, -Ă: adj.
întreitele: *adj. antep. f. pl. ac.* 15,3

(a se) ÎNTRISTA: v. I
(să) va întrista: *ind. viit.I. 3.sg.* 51,19

ÎNTRISTAT, -Ă: adj.
întristat: *m. sg. nom.* 42,4

(a se) ÎNTUNECA: v. I
(s-)au întunecat: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,30
întunecatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,10

ÎNTUNECOS, -OASĂ: adj.
întunecos: *n. sg. gen.* 45,19

ÎNTUNERIC: s.n.; var. (În v.) **ÎNTUNEAREC**
întunearecul: *sg. nom./ac.* 5,20; 5,30; 21,4; 42,16; 45,7; 58,10; 59,9; 60,2
întunearec: *sg. nom./ac.* 5,20; 8,22; 29,15, 18; 32,14; 42,7; 47,5; 49,9; 50,3, 10; 58,10; 59,9, 10
-ntunearec: *sg. ac.* 9,2

(a) ÎNŢĂRCA: v. I
va fi înţărcat: *pasiv ind. viit.I. 3.sg.* 11,8

ÎNŢĂRCAT, -Ă: s.m./f.
(cei) înţărcaţi: *s.m. pl. ac., în sintagma* ***cei înţărcaţi de lapte*** 28,9

(a se) ÎNŢELEGE: v. III
au înţeles: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,3; 42,25; 44,18
să înţeleageţi: *conj. prez. 2.pl.* 6,9; 43,10
să (să) înţeleagă: *conj. prez. 3.sg.* 6,10
am înţeles: *ind. pf.c. 1.sg.* 10,13
a înţelege: *inf. prez.* 28,9
înţălegi: *ind. prez. 2.sg.* 29,16
va înţelege: *ind. viit.I. 3.sg.* 32,4; 52,13
înţelege: *inf. prez.* fără ***a*** 33,19
înţelegem: *ind. prez. 1.pl.* 36,11
aţi înţeles: *ind. pf.c. 2.pl.* 40,21
să înţăleagă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 41,20; 57,1

înţeleg: *ind. prez. 3.pl.* 44,9; rezum.c ap.57
să înţeleagă: *conj. prez. 3.pl.* 44,18

ÎNŢELEGERE: s.f.
înţeleagerii: *sg. gen.* 11,2
înţeleagere: *f. sg. ac.* 28,19
înţeleagerea: *sg. nom./ac.* 29,14, 24; 56,11

ÎNŢELEPCIUNE: s.f.
înţelepciunea: *sg. nom./ac.* 10,13; 29,14; 33,6; rezum. cap.40; 47,10
înţelepciunii: *sg. gen.* 11,2; 40,28
înţelepciune: *sg. nom.* 33,19

ÎNŢELEPT, -EAPTĂ: adj./s.
(cel) înţelept: *s.m. sg. ac.* 3,3
(celor) înţelepţi: *s.m. pl. gen.* 19,11
înţelepţii: *s.m. pl. nom./ac.* 19,12; 29,14
(cei) înţelepţi: *s.m. pl. ac.* 44,25
înţelepţi: *adj. m. pl. nom.* 5,21; 19,11
înţelept: *adj. m./n. sg. nom.* 27,11; 31,2; 40,20

(a se) ÎNVĂLUI: v. IV
(să) va învălui *ind. viit.I. 3.sg.* 9,18
învăluiţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 29,9
(să) vor învălui: *ind. viit.I. 3.pl.* 34,4; 41,11
(s-)au învăluit: *ind. pf.c. 3.sg.* 37,1

ÎNVĂLUIT, -Ă: adj.
învăluit: *m sg. nom.* 14, 19

(a se) ÎNVĂŢA: v. I
învăţaţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 1,17
va învăţa: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,3; 26,10; 28,26
au învăţat: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,11; 40,14
învaţă: *ind. prez. 3.sg.* 9,15
vor învăţa: *ind. viit.I. 2.pl.* 26,9; 29,24
învăţând: *gerunziu* 27,11
învăţu: *ind. prez. 1.sg.* 48,17
(să) vor învăţa: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.54
[sânt] învăţaţi: *pasiv ger unziu* 54,13

ÎNVĂŢAT, -Ă: adj./s.
(cel) învăţat: *s.m. sg. nom.* 33,18
învăţată: *f. sg. ac.* 50,4

ÎNVĂŢĂTOR: s.m.; var. (În v.) **ÎNVĂŢĂTORIU**
învăţătoriul: *sg. nom.* 30,20; 33,18
învăţătoriu: *sg. ac.* 50,4

ÎNVĂŢĂTURĂ: s.f.
învăţături: *pl. ac.* 24, 15; 29,13
învăţătura: *sg. ac.* 26,16; 28,9

(a) ÎNVÂRTOŞA: v. I
să învârtoşaze: *conj. prez. 3.sg.* 9,7
învârtoşaţi: *imperativ 2.pl.* 35,3
învărtoşat-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 63,17

(a se) ÎNVECHI: v. IV
(să) vor învechi: *ind. viit.I. 3.pl.* 65,22

(a) ÎNVIA: v. I
înviiaze: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 26,14
vor învia: *ind. viit.I. 3.pl.* 26,19
să înviiaze: *conj. prez. 3.pl.* 57,15

ÎNVIERE: s.f.
înviiarea: *sg. ac.* rezum. cap.26

(a) ÎNVINGE: v. III
va învinge: *ind. viit.I. 3.sg.* 30,32

ÎNVINS, -Ă: s.m./f.
(celor) învinşi: *s.m. pl. dat.* 14,17

J

JAF: s.n. „pradă”
jaful: *sg. nom./ac.* 3,14; 22,4
jaf: *sg. ac.* rezum. cap.5
jafurile: *sg. nom./ac.* 8,1, 3, 4; 9,3; 10,6; 33,4; 53,12
jafuri: *pl. nom.* 33,23

JALE: s.f.
jalei: *sg. gen.* 60,20

(a se) JEFUI: v. IV; var. **(a se) JĂFUI**
(să) vor jăfui: *ind. viit.I. 3.pl.* 60,12
(să) jefuiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 1,8
au jefuit: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,12; 17,14
(s-)au jefuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,1; 23,1, 14

JEFUIRE: s.f.
jefuirea: *sg. nom./ac.* 1,7; rezum. cap.23; 51,19; 60,18
jefuire: *sg. nom./ac.* 13,6; rezum. cap.22; 42,22, 24; 59,7

JEFUITOR: s.m.
jefuitoriului: *sg. gen.* 16,4
jefuitoriu: *sg. nom.* 21,2

(a se) JELUI: v. IV
(să) jeluia: *ind. imp. 3.sg.* rezum. cap.49
jeluiaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.63; rezum. cap.64

JERTFĂ: s.f.; var. **JÂRTVĂ**
jârtvele: *pl. nom.* rezum. cap.1; rezum. cap.66
jârtvelor: *pl. gen.* 1,11
jârtvă: *sg. ac.* 1,13; 40,16; 43,23; 57,6; 61,8
jârtva: *sg. nom./ac.* 34,6; 43,3
jârtve: *pl. ac.* 47,11; 57,7

(a) JERTFI: v. IV; var. **(a) JÂRTVI**
au jârtvit: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,29; 65,7
jârtvindu-: *gerunziu* 57,5
jârtvesc: *ind. prez. 3.pl.* 65,3
jârtveaşte: *ind. prez. 3.sg.* 66,3

JIDOV: s.m.
jidovilor: *pl. gen.* rezum. cap.3; rezum. cap.5; rezum. cap.14; rezum. cap.29; rezum. cap.30; rezum. cap.33; rezum. cap.43; rezum. cap.45; rezum. cap.47; rezum. cap.48; rezum. cap.49; rezum. cap.58; rezum. cap.65; rezum. cap.66
jidovi: *pl. ac.* rezum. cap.18; rezum. cap.31; rezum. cap.59
jidovii: *pl. nom.* rezum. cap.46; rezum. cap.66

JIDOVESC, -EASCĂ: adj.
jidovesc: *n. sg. dat.* rezum. cap.41

JIDOVEŞTE: adv.
jidoveaşte: 36,11, 13

JIVINĂ: s.f.
jivină: *sg. ac.* 63,14

JIVINIE: s.f. (Iuz.) „jivină”; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la I. Văcărescul, *Colecţie din poeziile d-lui marelui logofăt...*Bucureşti, 1848.
jiviniile: *pl. nom.* 40,16

JOS: adv.
jos: 10,13; 14,11; 22,19; 26,5; 51,6
jos: *adv. în loc. adv.* ***de jos/în jos*** 22,9; 37,31

JOLJ: *s.n., var.* **JOLGIU** (Reg.) „giulgiu”
jolgiurile: *pl. ac.* 3,23

(a se) JUCA: v. I
(v-)aţi jucat: *ind. pf.c. 2.pl.* 57,4

(a se) JUDECA: v. I
judecaţi: *imperativ 2.pl.* 1,17; 5,3
judecă: *ind. prez. 3.pl.* 1,23
va judeca: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,4; 11,3, 4; 66,16
a judeca: *inf. prez.* 3, 13
au judecat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 14,27; 49,25
judecând: *gerunziu* 16,5
vei judeca: *ind. viit.I. 2.sg.* 27,8; 54,17
să (ne) judecăm: *conj. prez. 1.pl.* 43,26
voiu judeca: *ind. viit.I. 1.sg.* 49,25
vor judeca: *ind. viit.I. 3.pl.* 51,5
să judece: *conj. prez. 3.sg.* 59,4

JUDECATĂ: s.f.
judecata: *sg. nom./ac.* 1,17; rezum. cap.5; 16,5; 28,17; rezum. cap.30; 32,16; 40,27; 41,21; 42,3; 49,4; 51,4; 56,1; 58,2; 59,9, 11, 14; 61,8
judecată: *sg. nom./ac.* 1,21, 27; 3,13, 14; 5,7, 16; 9,7; 10,2; rezum. cap.11; 28,6, 7, 26; 32,1, 7; 33,5; 34,5; 41,1; 42,1, 4; 53,8; 54,17; 59,8, 15; rezum. cap.66
judecăţii: *sg. gen.* 4,4; 28,6; 30,18; 34,8
judecăţi: *sg. gen., în sintagma* ***zioa înfricoşatei judecăţi*** rezum. cap.24
judecăţilor: *pl. gen.* 26,8
judecăţile: *pl. nom./ac.* 26,9; 58,2

JUDECĂTOR: s.m.; var. (Înv.) **JUDECĂTORIU**
judecătorii: *pl. nom./ac.* 1,26; 40,23
judecătoriul: *sg. nom./ac.* 3,2; 33,22
judecătoriului: *sg. gen.* 36,9

JUG: s.n.
jugul: *sg. nom./ac.* 9,4; 10,27; 14,25; 47,6

JUMĂTATE: s.f.
jumătate: *sg. ac.* 30,28; 44,16, 19
jumătatea: *sg. ac.* 44,16

JUMĂTĂŢIRE: s.f.; var. **JUMĂTĂŢARE** „înjumătăţire”; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în MDA ms.
jumătăţarea: *sg. ac.* 38,10

(a) JUNGHIA: v. I (Pop.) „a înjunghia”
a junghiia: *inf. prez.* 22,13
să junghii: *conj. prez. 2.sg.* 57,7

JUNGHIERE: s.f.
giungherilor: *pl. gen.* 43,24
giunghieri: *pl. ac.* 65,3
junghieri: *pl. ac.* 19,21
junghierile: *pl. nom./ac.* 43,23; 56,7
junghiiare: *sg. ac.* 53,7

JUNINCĂ: s.f.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Lesicon romanesc-latinesc-unguresc-nemţesc...*, Buda, 1825.
giuninca: *sg. nom.* 15,5

(a se) JURA: v. I
joară: *ind. prez. 3.sg.* 65,16
juratu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,24
jurându(-să): *gerunziu* 19,18
(M-)am jurat: *ind. pf.c. 1.sg.* 45,23; 54,9
va jura: *ind. viit.I. 3.sg.* 45,24; 65,16
(vă) juraţi: *ind. prez. 2.pl.* 48,1
juratu(-S)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 62,8

JURĂMÂNT: s.n.
jurământ: *sg. ac., în sintagma* ***jurământ împreună*** (tr aducere după lat. *coniūrātiō, -ōnis*) 8,12
jurământ: *sg. ac.* 65,15

L

LABDĂ: s.f.; var. **LOPTĂ** (Trans.; mgm.) „minge”; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Vasile Vaida, *Material jargon de dialect sălăgian* [În ziarul „Tribuna, Sibiu”, 1890, nr.83 ş.u.].
loptă: *sg. ac.* 22,18

LAC: s.n.
lacului: *sg. gen.* 14,15, 19; 51,1
lac: *sg. ac.* 38,18

LACRIMĂ: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **LACRĂMĂ**
lacrăma: *sg. ac.* 16,9
lacrima: *sg. ac.* 25,8
lacrămile: *pl. ac.* 38,5

LAMIE: s.f. „strigoaică (înfăţişări cu chip şi sâni de femeie şi trupul de şarpe, care nu vor beau, ci şuierau plăcut, asemenea sirenelor, ademenindu-i pe străini, pe care apoi îi devorau)”; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Stanciu Căpăţineanu, *Mitologhie pe limba românească*, [Sibiu], 1830; cuvântul nu este înregistrat în DA.
lamia: *sg. nom.* 34,14

LANŢ: s.n.
lanţurile: *pl. ac., în sintagma* ***lanţurile de aur*** 3,19
lanţul: *sg. ac.* 58,9

LAPTE: s.n.
laptelui: *sg. gen.* 7,22
lapte: *sg. ac.* 28,9; 55,1
laptele: *sg. ac.* 60,16

LAT, -Ă: adj.
lat: *n. sg. ac.* 22,18
late: *n. pl. nom.* 33,21

LATURĂ: s.f.
laturile: *pl. ac.* 11,12

LAUDĂ: s.f.
laudei: *sg. gen.* rezum. cap.12
lauda: *sg. nom./ac.* 12,2; 42,8, 10, 12; 43,21; 48,9; rezum. cap.60; 60,6, 18; 61,11; 63,7
laudele: *pl. ac.* 24,16
laudă: *sg. ac.* 35,10; rezum. cap.42; 49,13; 51,3; rezum. cap.52; 55,12; 62,7
laudii: *sg. gen.* 61,3

LĂCOMIE: s.f.
lăcomie: *sg. ac.* rezum. cap.2
lăcomiia: *sg. nom./ac.* rezum. cap.5; 33,15; 56,11
lăcomiii: *sg, gen.* 57, 17

LĂCAŞ: s.n.; vezi **LOCAŞ**

(a) LĂCUI: v. IV; vezi **(a) LOCUI**

LĂCUIT, -Ă: adj.; vezi **LOCUIT, -Ă**

LĂCUITOR: s.m.; vezi **LOCUITOR**

LĂCUSTĂ: s.f.
lăcustele: *pl. ac.* 40,22

(a) LĂMURI: v. IV (aici) „a curăți”
voiu lămuri: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,25

LĂMURIT, -Ă: adj. (Înv.; despre metale prețioase) „purificat prin acțiunea focului”
lămurit: *n. sg. ac.* 13,12

(a) LĂRGI: v. IV
ați lărgit: *ind. pf.c. 2.pl.* 57,4

(a se) LĂSA: v. I
ar fi lăsat: *cond. pf. 3.sg.* 1,9
lăsa: *ind. imp. 3.sg.* 2,9
(să) va lăsa: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,11; 16,14; 17,6; 27,10; 39,6
veți lăsa: *ind. viit.I. 2.pl.* 10,3
(să) vor lăsa: *ind. viit.I. 3.pl.* 18,6; 24,6
lăsatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 24,12
(vă) veți lăsa: *ind. viit.I. 2.pl.* 30,17
(s-)au lăsat: *ind. pf.c. 3.sg.* 32,14
au lăsat: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.50
am lăsat: *ind. pf.c. 1.sg.* 54,7

LĂSAT, -Ă: adj./s.
(ceii) lăsate: *s.f. sg. gen.* 54,1
lăsată: *adj. f. sg. nom./ac.* 54,6; 62,4

(a) LĂTRA: v. I
lătra: *inf. prez. fără* ***a*** 56,10

(a) LĂȚI: v. IV
au lățit: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,14
lățește: *imperativ 2.sg.* 54,2

LĂȚIME: s.f.
lățimea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.5; 8,8

(a se) LĂUDA: v. I
laudă: *imperativ 2.sg.* 12,6; 54,1
laudă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.52
vor lăuda: *ind. viit.I 3.pl.* 24,14; 52,8; 61,7; 62,9; 65,14
va lăuda: *ind. viit.I. 3.sg.* 25,3; 38,18
lăudați: *imperativ 2.pl.* 26,19; 42,11; 44,23; 49,13; 52,9
lăudând: *gerunziu* 35,2; 51,11
(să) va lăuda: *ind. viit.I. 3.sg.* 45,26
a lăuda: *inf. prez.* 61,3
au lăudat: *ind. pf.c. 3.pl.* 64,11

LĂUDARE: s.f.
lăudare: *sg. ac.* 44,23

LÂNĂ: s.f.
lâna: *f. pl. ac.* 1,18; 51,8

LÂNCED, -Ă: adj.
lânced: *n. sg. nom.* 1,5

(a se) LÂNCEZI: v. IV
(să) va lânceze: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,7; 19,1
lâncezindu(-să): *gerunziu* 19,10
(s-)au lâncevit: *ind. pf.c. 3.sg.* 33,9
lâncezitu(-)-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 33,24

LEAC: s.n.
leac: *sg. ac.* 1,6

LECTICĂ: s.f.; var. (Reg.) **LEPTICĂ**
lăptice: *pl. ac.* 66,20

(a se) LEGA: v. I
-i legată: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 1,6
(a să) lega: *inf. prez.* rezum. cap.8
leagă: *imperativ 2.sg.* 8,16
au fost legați: *ind. pf.c. 3.pl.* 22,3
(s-)au legat: *ind. pf.c. 3.pl.* 22,3
e legată: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 25,7
va lega: *ind. viit.I. 3.sg.* 30,26

LEGAT, -Ă: adj./s. „întemnițat”
(cel) legat: *s.m. sg. ac.* 42,7
legați: *adj. m. pl. nom.* 45,14; 49,9

LEGĂTURĂ: s.f. „curea”; „maramă”; „legământ”; (Fig.) „temniță”, „închisoare”
legătură: *sg. ac., în sintagma* ***legătură de iră*** „curea de piele” 5,18
legătură: *sg. ac.* 10,4; 28,15; 57,8
legături: *sg. gen.* 24,22
legăturii: *sg. gen.* 25,7
legătura: *sg. nom./ac.* 28,18; rezum. cap.49
legăturile: *pl. nom./ac.* 28,22; 52,2; 58,6
legătură: *sg. ac., în loc. v.* (Înv.) ***voiu lovi legătură*** 55,3
legătură: *sg. ac., în sintagma* ***legătură de pace*** 61,8

LEGE: s.f.
leage: *sg. ac., în sintagmele* ***treacere de leage*** „încălcarea legii”/ ***evangheliceasca leage/ puitoriul de leage/aşezământ de leage/ călcătorii de leage*** 1,5; rezum. cap. 33; 33,22; 42,6; 46,8; 53,12; rezum. cap.51; 56,4; 59,13, 21
leagea: *sg. ac., în sintagma* ***leagea Dumnezeului nostru/leagea Domnului/leagea lui Dumnezeu*** 1,10; 5,24; 30,9; rezum. cap.65
leagea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.2; 2,3; rezum. cap.8; 8,16; 24,5; 30,24; 42,4, 21, 24; 43,27; 48,8; 51,4, 7; 66,24
leage: *sg. ac.* rezum. cap.8; 8,20
legi: *pl. ac.* rezum. cap.10; 10,1
legile: *pl. ac.* 24,5, 16
legii: *sg. gen.* 33,18; rezum. cap.66
leage: *sg. ac., în loc. adj.* ***fără de leage*** (despre oameni) „păcătos” 1,28; 53,12; 57,4

LEIȚĂ: s.f. (Înv.) „leoaică”
leița: *sg. nom.* 30,6

LEMN: s.n. (Înv. și reg.) „arbore”; „trunchi sau ramuri ale unui arbore tăiat, care servește la construcții, drept combustibil etc.”
lemn: *sg. ac., în sintagma* ***meșterii de lemn/meșterul de lemn*** 3,3; 44,13
leamnele: *pl. nom./ac.* 7,2; 44,14; 55,12
lemn: *sg. nom./ac.* 10,15; 37,19; 40,20; 44,19; 56,3
lemnului: *sg. gen.* 10,19
leamne: *pl. nom./ac.* 30,33; 60,17
lemnul: *sg. ac.* 41,19; 45,20
lemnul: *sg. voc., în sintagma* ***dumbrava și tot lemnul ei*** 44,23

(a se) LEPĂDA: v. I
(să) leapădă: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.1
(să) va lepăda: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.2; 27,8
ai lepădat: *ind. pf.c. 2.sg.* 2,6
va lepăda: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,20; 31,7
au lepădat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,24; 8,6; rezum. cap.65
lepădând: *gerunziu* rezum. cap.22
lepădat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 33,8
leapădă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 33,15; 66,5
(să) vor lepăda: *ind. viit.I. 3.pl.* 34,3

lepădat-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 38,17
am lepădat: *ind. pf.c. 1.sg.* 41,9
(s-)au lepădat: *ind. pf.c. 3.pl.* 51,20
lepădându-: *gerunziu* rezum. cap.58
leapădă(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* rezum. cap.66

LEPĂDARE: s.f.
lepădarea: *sg. nom.* rezum. cap.65

LEPĂDAT, -Ă: adj.
lepădat: *m. sg. nom.* 14,19
lepădată: *f. sg. ac.* 54,6

LEPROS, -OASĂ: s.m./f.
lepros: *s.m. sg. ac.* 53,4

LESPEDE: s.f.
leaspede: *sg. ac.* 30,8
lespezi: *pl. ac.* 40,19

LEU: s.m.
leu: *sg. nom./ac.* 5,29; 15,9; 31,4; 35,9
lei: *pl. ac.* 5,29
leul: *sg. nom./ac.* 11,6, 7; 21,8; 30,6; 31,4; 38,13; 65,25

LEVIT: s.m. (cf. **Indice** Iș)
leviți: *pl. ac.* 66,21

LILIAC: s.m.
liliecii: *pl. nom.* 2,20

LIMBĂ: s.f.
limbile: *pl. nom./ac.* 2,2; rezum. cap.61; 62,2; 64,2; rezum. cap.66; 66,18
limbi: *pl. ac.* 2,4; rezum. cap.54; 63,3; 65,1
limba: *sg. nom./ac.* 3,8; 11,15; 19,18; 30,27; 32,4; 35,6; 36,11; 41,17; 45,24; 54,17; 57,4; 59,3; 60,12
limba: *sg. nom., în sintagma* ***limba focului*** 5,24
limbilor: *pl. gen.* rezum. cap.11; 14,18; 36,18; 37,12; 49,6; rezum. cap.52; 52,10; 60,5, 11, 16; 61,6, 11; rezum. cap.62; rezum. cap.65; 66,12
limbă: *sg. ac.* 28,11; 50,4
limbii: *sg. gen.* 33,19
limbilor: *pl. dat. adn.* rezum. cap.49

LIMPEZIME: s.f.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la V. Alecsandri, *Opere complete. Poesii*, vol. III: *Pasteluri și legende*, București, 1875.
limpezimea: *sg. ac.* 33,19

(a) LINGE: v. III
vor linge: *ind. viit.I. 3.pl.* 49,23

LINIE: s.f. „treaptă de cadran solar”
liniilor: *pl. gen.* 38,8
linii: *pl. ac.* 38,8

LINIȘOR: s.m. „colier”; traducătorii au echivalat lat. *muraenulas* (*muraenula, -ae* „murenă mică; pește din Marea Mediterană, cu corpul alungit”; „colier”) prin ***linișorii***; de fapt, contextul obliga la selectarea sensului „colier”; cuvântul nu este înregistrat în MDA ca formație sufixată de la substantivul ***lin.***
linișorii: *pl. ac.* 3,20

(a se) LIPI: v. IV
(s-)au lipit: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,6
(să) va lipi: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,1
(să) lipește: *ind. prez. 3.sg.* 56,3
(să) lipesc: *ind. prez. 3.pl.* 56,6

(a) LIPSI: v. IV
au lipsit: *ind. pf.c. 3.sg.* 34,16

LIPSIT, -Ă: s.m./f.
(celui) lipsit: *s.m. sg. dat. adn.* 25,4
lipsiților: *s.m. pl. gen.* 26,6
(cei) lipsiți: *s.m. pl. nom./ac.* 41,17; 58,7

LOC: s.n.
locul: *sg. nom./ac.* 4,5; 7,23; 13,13; 14,2; 18,4, 7; 26,21; 33,21; 34,7; 36,10; 45,19; 46,7; 49,19, 20; 54,2; 60,13
locului: *sg. gen.* 5,8
loc: *sg. nom./ac./gen.* 22,23, 25; 28,8; 36,9; 46,11; 49,20; 56,5; 66,1
loc: *sg. ac., în loc. prep.* ***în loc de*** 55,13

LOCAȘ: s.n.; var. (Înv.) **LĂCAȘ**
lăcașul: *sg. voc., în sintagma* ***lăcașul Sionului*** 12,6
lăcașul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.33; 33,20; 37,28; 63,15

(a se) LOCUI: v. IV; var. (Înv.) **(a se) LĂCUI**
au lăcuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,21; 33,5; 37,37
veți lăcui: *ind. viit.I. 2.pl.* 5,8
lăcuiesc: *ind. prez. 1.sg.* 6,5
lăcuiesc: *ind. prez. 3.pl.* 8,14; 9,2, 9; 22,21; 26,5; 65,4
lăcuiește: *ind. prez. 3.sg.* 8,18
lăcuiești: *ind. prez. 2.sg.* 10,24; 47,8
lăcui-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,6
(să) va lăcui: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,20; 62,4
vor lăcui: *ind. viit.I. 3.pl.* 13,21; 23,18; rezum. cap.33; 34,11, 17; 62,5; 65,9
lăcui-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 16,4
lăcuiți: *ind. prez. 2.pl.* 21,14
lăcuiaște: *ind. prez. 3.sg.* 22,15; 33,24; 44,13; 57,15
lăcuiți: *ind. prez. 2.pl.* 23,2, 6; 26,19
va lăcui: *ind. viit.I. 3.sg.* 30,19; 32,16; 33,14, 16; 42,11; 54,3; 62,5; 65,22
lăcui: *inf. prez. fără* ***a*** 33,14
lăcuia: *ind. imp. 3.pl.* 35,7
a lăcui: *inf. prez.* 40,22
să fie lăcuit: *pasiv conj. prez.* 45,18
să lăcuiesc: *conj. prez. 1.sg.* 49,20
lăcuind: *gerunziu* 57,15

LĂCUIT, -Ă: adj.; var. (Înv.) **LĂCUIT, -Ă**
lăcuit: *n. sg. nom.* 62,4

LOCUITOR: s.m.; var. (Înv.) **LĂCUITOR**
lăcuitorii: *pl. voc., în sintagmele* ***lăcuitorii Ierusalimului/lăcuitorii Gavimului/ostroave și lăcuitorii lor*** 5,3; 10,31; 42,10
lăcuitoriu: *sg. ac.* 5,9; 6,11
lăcuitorii: *pl. nom./ac.* 18,3; 24,1, 5, 6, 17; 26,9, 18; 40,22; 42,11; 51,6
lăcuitoriul: *sg. nom./ac.* 20,6; 38,11
lăcuitoriului: *sg. gen.* 26,21
lăcuitorilor: *pl. dat.* 37,27
lăcuitori: *pl. ac.* 44,26; 49,19

(a se) LOVI: v. IV
[fiind] lovită: *pasiv gerunziu* rezum. cap.1
voiu lovi: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,5; 55,3
a lovi: *inf. prez.* 2,19, 21
au lovit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,25; 27,7; 37,36, 38
va lovi: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,24; 11,4, 15; 19,22; 27,12; 30,30; 49,10
(să) vor lovi: *ind. viit.I. 3.pl.* 24,18
lovește: *ind. prez. 3.sg.* 27,7
(s-)au lovit: *ind. pf.c. 3.pl.* 33,9
lovind: *gerunziu* 41,7
ai lovit: *ind. pf.c. 2.sg.* 51,9; 64,7
am lovit: *ind. pf.c. 1.sg.* 53,8; 57,17
(vă) loviți: *ind. prez. 2.pl.* 58,4
(te-)ai lovit: *ind. pf.c. 2.sg.* 60,10

LOVIRE: s.f.
loviri: *pl. ac.* 50,6

LOVIT, -Ă: adj.
lovit: *m. sg. nom.* 30,31

LOVITURĂ: s.f.
lovitura: *sg. ac.* 30,26

(a se) LUA: v. I
ia: *imperativ 2.sg.* 1,2; 4,1; 8,1; 20,2; 23,16; 47,2
să ia: *conj. prez. 3.sg.* 10,6; 38,21
ia: *imperativ 2.sg., în loc.v.* ***ia aminte*** 10,30; 63,15
ia: *ind. prez. 3.sg., în loc. v.* ***ia împrumut*** 24,2
să (să) ia: *conj. prez. 3.sg.* 27,9
să iaie: *conj. prez. 3.sg.* 32,6
ia: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.36
să ia: *conj. prez. 3.sg., în loc. v.* ***să ia aminte*** 42,23
luaţi: *imperativ 2.pl.* 1,10; 28,23; 30,11; 32,9; 57,14
va lua: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,1, 6, 18; 8,21; 25,8; 28,19; 40,24; 41,16; 42,2; rezum. cap.66
lua-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,5
luaţi: *ind. prez. 2.pl.* 5,23
luase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 6,6
(să) va lua: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,7; 8,4; 10,27; 11,13; 14,25; 16,10, 14; 22,25; 24,20; 49,24, 25; 55,13
au luat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 9,3; 22,6; 36,7; 37,14; 53,4, 12; 64,4
vei lua: *ind. viit.I. 2.sg.* 14,4; 58,9
luatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,11
luaţi: *imperativ 2.pl., în loc. v.* ***luaţi aminte*** 28,23; 49,1; 51,1, 2, 4
(să) vor lua: *ind. viit.I. 3.pl.* 33,20; 39,6
lua(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 33,24
luaţ: *imperativ 2.sg., în loc. v.* ***luaţ aminte*** 34,1
voiu lua: *ind. viit.I. 1.sg.* 36,17; 47,3; 66,21
(s-/S-)au luat: *ind. pf.c. 3.sg.* 38,12; 49,25; 52,5; 53,8
vor lua: *ind. viit.I. 3.pl.* 39,7
luat-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 40,2; 44,15
lua-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 40,31
ai luat: *ind. pf.c. 2.sg.* 43,24
-i fi luat: *cond. pf. 2.sg., în loc. v.* ***-i fi luat aminte*** 48,18
am luat: *ind. pf.c. 1.sg.* 51,22
lua(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 57,13

LUCEAFĂR: s.m.
luceafărule: *sg. voc.* 14,12

(a) LUCRA: v. I
a lucra: *inf. prez.* 1,16
au lucrat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 17,8; 41,4; 44,12
lucră: *ind. prez. 3.pl.* 19,9; 30,24; 31,2
ai lucrat: *ind. pf.c. 2.sg.* 26,12
să lucre: *conj. prez. 3.sg.* 28,21
lucra-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 43,13
am lucrat: *ind. pf.c. 1.sg.* 48,3
lucrează: *ind. prez. 3.pl.* 52,5

LUCRARE: s.f.
lucrarea: *sg. nom.* 28,21

LUCRĂTOR, -TOARE: s.m.; var. (Înv.) **LUCRĂTORIU**
Lucrătoriul/lucrătoriul: *sg. nom./ac.* 22,11; 40,19
lucrătorii: *pl. nom.* 24,6
lucrătoriului: *sg. gen.* 29,16
lucrători: *pl. nom.* 52,4;
lucrători: *sg. nom., în sintagma* ***lucrători de câmp*** (cf. lat. *agricolae*; *agricola, -ae* „cultivator de pământ, agricultor”) 61,5

LUCRU: s.n.
lucrul: *sg. nom./ac.* 1,31; 5,12, 19; 19,14, 25; 28,21; 29,16; 29,23; 32,17; 40,10; 41,24; 45,9, 11; 49,4; 54,16; 59,6; 60,21; 61,8; 64,8; 65,7
lucrului: *sg. gen./dat.* 2,8; 15,7
lucrurile: *pl. nom./ac.* 5,12; 10,12; rezum. cap. 25; 26,12; 29,15; 41,29; 57,12; 59,6; 65,22; 66,18
lucru: *sg. nom.* 19,15
lucruri: *pl. nom./ac.* 37,19; rezum. cap.42; 59,6

LUME: s.f.
lumii: *sg. gen.* 13,11; 14,21; 18,3; 26,9; rezum. cap.49
lumea: *sg. nom./ac.* 14,17; 24,4; 34,1; rezum. cap.43; rezum. cap.49
lumea: *sg. gen.* (*cu* ***a + toată***) rezum. cap.24
lumile: *pl. ac.* 47,13
lume: *sg. ac.* rezum. cap.54; rezum. cap.62

(a se) LUMINA: v. I
(să) vor lumina: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap. 29
luminează(-te): *imperativ 2.sg.* 60,1
a lumina: *inf. prez.* 60,19
va lumina: *ind. viit.I. 3.sg.* 60,19

LUMINĂ: s.f.
lumina: *sg. nom./ac.* 2,5; 5,20, 30; 8,20; 10,17; 13,10; 18,4; 30,26; 42,6; 45,7; 49,6; 50,11; 51,4; 58,8, 10; 59,9; 60,1, 3
lumină: *sg. nom./ac.* 5,20; 9,2; 50,10; rezum. cap.60; 60,19, 20
luminii: *sg. gen.* 26,19

LUNATIC, -Ă: s.; var. (Înv.) **LUNATEC, -Ă**
(ceii) lunatece: *s.f. sg. gen.* (aici; eufem.) „femeii aflate în perioada menstruației” 30,22

LUNĂ: s.f.
lunile: *pl. ac.* 1,14
luna: *sg. nom.* 13,10; 24,23; 60,20
lunii: *sg. gen.* 30,26; 60,19
lună: *sg. dat., în sintagma* ***pănura cei de lună*** (eufem.) „pânza murdară de menstruație” (cf. lat. *pannus mentruatae*; *mentruātus* „care are menstruație”; „pătat de menstruație”) 64,6
lună: *sg. ac., în loc. adv.* ***lună din lună*** „în fiecare lună” 66,23

LUNG, -Ă: adj.
lung: *n. sg. ac., în sintagma* ***de lung veac*** „cu viață lungă” 53,10
lungi: *f. pl. nom.* 54,2

LUNTRE: s.f.
luntrea: *sg. nom.* 33,21

LUP: s.m.
lupul: *sg. nom.* 11,6; 65,25

M

MAI: s.n. „ciocan”
maiul: *sg. ac.* 41,7
maiuri: *pl. ac.* 44,12

MAICĂ: s.f.
maicii: *sg. gen.* 49,1; 50,1
maica: *sg. nom./ac.* 50,1; 66,13

MAI-MARE: s.m. „dregător”; „căpetenie”
mai-marele: *sg. nom.* rezum. cap.22; 22,15
mai mare: *s.m. sg. nom.* 32,5
mai-marii: *s.m. pl. ac.* 60,17

MAMĂ: s.f.; var. (Înv. și pop.) **MUMĂ**
mumă-sa: *sg. ac.* 8,4

MARE: adj./s.
(celor mai) mari: *s.m. pl. gen.* rezum. cap.3

(cei) mari: *s.m. pl. nom.* 5,14
(celor) mari: *s.m. pl. dat.* 53,12
mare: *adj. m./f. sg. nom./ac.* rezum. cap.4; 8,1; 9,2; 12,6; rezum. cap.13; rezum. cap.22; 27,1, 13; 29,6, 14; 33,21; 34,6; 36,4, 13; 38,3; 46,1; rezum. cap.49
mari: *adj. f. pl. nom./ac.* 5,9; rezum. cap.41; 54,7
mari: *adj. f. sg. gen.* 10,12
marea: *adj. antep. f. sg. nom./ac.* rezum. cap.14; rezum. cap.30; rezum. cap.44; rezum. cap.46; rezum. cap.51
marelui: *adj. antep. m. sg. gen.* 36,13

MARE: s.f.
mare: *sg. ac.* 10,26; 11,14; 18,2; 19,5; 23,11; 24, 14; 27,1; 42,10; 43,16; 49,12; 63,11; 66,19
marea: *sg. nom./ac.* 16,8; 23,2, 4; 50,2; 51,10, 15; rezum. cap.57; 57,20
mării: *sg. gen.* 5,30; 9,1; 10,22; 11,9, 11; 17,12; 21,1; 23,1, 4, 14; 24,15; 48,18; 51,10; 60,5, 9
mării: *sg. gen., în sintagma* ***mării Eghiptului*** „Marea Roșie" (cu aluzie la Iș14, 16-30; cf. Anania 2001, p.902) 11,15
mările: *pl. ac.* 23,6
mării: *sg. gen., în sintagma* ***fata mării*** 23,10

MARGINE: s.f.
marginile: *pl. nom./ac., în sintagma* ***din (de la; în; până la) marginile pământului*** „(de) foarte departe"/***marginile pământului*** 5,26; 24,16; 26,15; 40,28; 41,5, 9; 42,10; 43,6; 45,22; 48,20; 52,10; 62,11
marginea: *sg. ac.* 7,18
marginile: *pl. ac.* 28,25
marginile: *pl. voc., în sintagma* ***marginile pământului*** 44,23
marginea: *sg. ac., în sintagma* ***până la marginea pământului*** 49,6

MARTOR: s.m.
martorii: *pl. nom.* 44,8, 9
martor: *sg. ac.* 55,4

MASĂ: s.f.
masa: *sg. ac.* 21,5
masă: *sg. ac.* 65,11
measele: *pl. nom.* 28,8

MATCĂ: s.f.
matca: *sg. nom./ac.* 19,7; 27,12

MĂCAR: adv.
măcar: *adj. în loc. cj.* ***măcar că*** rezum. cap.8

(a) MĂCINA: v. I
macină: *imperativ 2.sg.* 47,2
măcinați: *ind. prez. 2.pl.* 3,15

MĂDUVĂ: s.f.; var. (Înv. și reg.) **MĂDUHĂ**
măduha: *sg. ac., în sintagma* ***ceale grase cu măduva*** „bucate gustoase și grase, cu multă măduvă" 25,6

MĂDUVOS, -OASĂ: adj.; var. (Înv. și reg.) **MĂDUHOS, -OASĂ**; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Lesicon romanesc-latinesc-unguresc-nemțesc...*, Buda, 1825.
măduhoși: *m. pl. gen.* 34,6

MĂGURĂ: s.f.
măgura: *sg. nom.* 10,32
măgurile: *pl. ac.* 65,9

MĂLAI: s.n. „mei"(cf. lat. *milium, -ii)* (Trans.; Mar.) „porumb"
mălaiul: *sg. ac.* 28,25

MĂRGĂRITAR: s.n. „perlă folosită ca podoabă"
mărgăritarele: *pl. ac.* 61,10

(a se) MĂRI: v. IV
ai mărit: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,3
să mărească: *conj. prez. 3.sg.* 28,29
(să) va mări: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.33
măritu(-S)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 33,5
mărit ieste: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 33,21
a mări: *inf. prez.* 42,21
au mărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 55,5
voiu mări: *ind. viit.I. 1.sg.* 60,13
mărească(-Să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 66,5

MĂRIME: s.f. „însușire de a fi mare"; (Înv.) „tărie deosebită", „putere"; (Înv.) „grandoare", „măreție"
mărimei: *sg. gen.* 2,10
mărimii: *sg. gen.* 2,19, 21; 3,8; 60,7; 63,12
mărime: *sg. ac.* 4,2
mărimea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.6; 9,9; rezum. cap.14; 15,7; 40,12

MĂRIRE: s.f. (Bis.) „slavă"
mărirea: *sg. nom./ac.* 6,3; 60,13; 66,11
măririi: *sg. gen.* 64,11

MĂRIT, -Ă: adj./s.
mărit: *s.n. sg. ac.*"lucru mare" 12,5
mărit: *adj. m. sg. nom.* 22,5

MĂRGEA: s.f.
mărgealele: *pl. ac.* 3,19

MĂRTURIE: s.f. „mărturisire a credinței"; „dovadă"; (Înv și reg.; ccr.) „martor"
mărturiia: *sg. nom./ac.* rezum. cap.8; 8,16
mărturii: *pl. ac., în sintagma* ***mărturii credincioasă*** „martori credincioși" 8,2
mărturie: *sg. ac.* 8,20; 19,20; 30,8
mărturiile: *pl. ac.* 43,9
mărturiile: *pl. voc., în sintagma* ***mărturiile Meale*** „martorii Mei" 43,10, 12

(a se) MĂRTURISI: v. IV
mărturisi(-mă)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 12,1
mărturisiți(-vă): *imperativ 2.pl.* 12,4
(mă) voi mărturisi: *ind. viit.I. 1.sg.* 25,1
(să) va mărturisi: *ind. viit.I. 3.sg.* 38,18, 19
(să) mărturisesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.59
mărturisească: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap. 64

MĂSLIN: s.m.; var. (Înv. și reg.) **MASLIN**
maslin: *sg. ac.* 24,13; 41,19

MĂSLINĂ: s.f.; var. (Înv. și reg.) **MASLINĂ**
masline: *pl. nom.* 24,13

(a) MĂSURA: v. I
au măsurat: *ind. pf.c. 3.sg.* 40,12; 48,13
măsurați: *ind. prez. 2.pl.* 46,6
voiu măsura: *ind. viit.I. 1.sg.* 65,7

MĂSURĂ: s.f. (Înv.) „măsurare"; „cumpănă"; „sfoară de măsurat"
măsuri: *pl. nom./ac.* 5,10, 10
măsură: *sg. ac.* 27,8; 28,17; 34,17
măsurii: *sg. gen.* 27,8
măsura: *sg. nom.* 34, 11

(a) MĂTURA: v. I
voiu mătura: *ind. viit.I. 1.sg.* 14,23

MĂTURĂ: s.f.
mătură: *sg. ac.* 14,23

(a se) MÂHNI: v. IV
(să) vor mâhni: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,26; 19,8

MÂHNIRE: s.f.
mâhnirii: *sg. gen.* 61,3

MÂHNIT, -Ă: adj.
mâhnit: *n. sg. nom.* 1,5
mâhnită: *f. sg. nom./ac.* 29,2; 54,6

MÂINE: adv.; var. (Înv. și reg.) **MÂNE**
mâne: 22,13; 56,12

(a) MÂNA: v. I
va mâna: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,6; 20,4

MÂNĂ: s.f.
mânile: *pl. nom./ac.* 1,12, 15; 3,16; 13,7; 17,8; 19,4; 25,11; 31,7; 33,15; 35,3; 45,12; 49,16; 59,3, 6; 65,2
mâna: *sg. nom./ac.* 1,25; 3,6; 5,25; 6,6; 9,12, 17, 21; 10,4, 5, 10, 14, 32; 11,8, 11, 15; 13,2; 14,26, 27; 20,2; 22,21; 23,11; 25, 10; 26,11; 28,4; 31,3; 34,17; 36,6, 15, 18, 19, 20; 37,10, 14, 20, 24, 27; rezum. cap.38; 38,6; 40,2; 41,13, 20; 42,6; 43,13; 44,5; 47,6, 14; 48,13; 49,22; 50,2, 11; 51,17, 18, 22, 23; 53,10; 55,12; 57,8; 59,1; 62,3; 64,7; 66,2, 14
mânilor: *pl. gen.* 2,8; 3,11; 5,12; 10,13; 19,25; 25,11; 29,23; 45,11; 60,21; 64,8; 65,22
mână: *sg. ac.* 8,11; 36,2
mânii: *sg. gen.* 19,16; 49,2; 51,16; 57,10
mâni: *pl. ac.* 37,19; rezum. cap.44; 45,9
mâinile: *pl. ac.* 56,2

(a) MÂNCA: v. I
veți mânca: *ind. viit.I. 2.pl.* 1,19; 61,6
va mânca: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,20; 3,10; 7,15, 22; 9,20; 11,7; 50,9; 51,8; 59,5; 65,22
vom mânca: *ind. viit.I. 1.pl.* 4,1
vor mânca: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,17; 30,24; 62,9; 65,13, 21, 25
mâncă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 21,5; 29,8; 55,10
a mânca: *inf. prez.* 22,13
să mâncăm: *conj. prez. 1.pl.* 22,13
să mânânce: *conj. prez. 3.pl.* 23,18
să mânce: *conj. prez. 3.pl.* 36,12
mâncați: *imperativ 2.pl.* 36,16; 37,30; 55,2
mâncă: *imperativ 2.sg.* 37,30
vei mânca: *ind. viit.I. 2.sg.* 37,30
au mâncat: *ind. pf.c. 3.sg.* 44,16
am mâncat: *ind. pf.c. 1.sg.* 44,19
mâncați: *imperativ 2.pl.* 55,1
mânâncă: *ind. prez. 3.pl.* 65,4
mânca: *ind. imp. 3.pl.* 66,17

MÂNCARE: s.f.
mâncarea: *sg. ac.* 9,19

(a se) MÂNDRI: v. IV
(vă) veți mândri: *ind. viit.I. 2.pl.* 61,6

MÂNDRIE: s.f.
mândria: *sg. nom./ac.* rezum. cap.10; 13,11, 19; 23,9
mândriia: *sg. nom./ac.* 14,11; rezum. cap.16; 16,6; rezum. cap.23; 30,7; 37,29; rezum. cap.47; 60,15
mândriii: *sg. gen.* 28,1, 3

MÂNDRU, -Ă: adj./s.
(cel) mândru: *s.m. sg. ac.* 2,12; 51,9
mândru (foarte): *adj. m. sg. nom.* 16,6
mândri: *adj. m. pl. dat.* rezum. cap.28

(a) MÂNECA: v. I (Pop.) „a se îndrepta spre...”; „a căuta spre...”
voiu mâneca: *ind. viit.I. 1.sg.* 26,9

(a se) MÂNGÂIA: v. I; var. (Înv. și rar.) **(a se) MÂNGĂIA**
mângăia(-Mă)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,24
mângăie: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.10; rezum. cap.44; rezum. cap.49
ai mângăiat: *ind. pf.c. 2.sg.* 12,1
a mângâia: *inf. prez.* 22,4
mângăiați: *imperativ 2.pl.* 28,12
mângăiați(-vă): *imperativ 2.pl.* 40,1
au mângăiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 49,13; 52,9
mângâia-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 51,3
va mângâia: *ind. viit.I. 3.sg.* 51,3, 19
voiu mângâia: *ind. viit.I. 1.sg.* 51,12; 66,13
(vă) mângâiați: *ind. prez. 2.pl.* 57,5
să mângâiu: *conj. prez. 1.sg.* 61,2
mângâie: *ind. prez. 3.sg.* 66,13
(vă) veți mângâia: *ind. viit.I. 2.pl.* 66,13

MÂNGÂIERE: s.f.; var. (Înv. și rar) **MÂNGĂIARE**
mângâiarea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.14; rezum. cap.18; rezum. cap.40; rezum. cap.51; rezum. cap.56; rezum. cap.61
mângâiare: *sg. nom./ac.* rezum. cap.24; rezum. cap.28; rezum. cap.35; rezum. cap.51; rezum. cap.52; 54,11; rezum. cap.57
mângâierii: *sg. dat.* 57,18
mângâiarii: *sg. gen.* 66,11

(a se) MÂNIA: v. I
(s-)au mâniiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,25
(să) va mâniia: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,21; 28,21
(Te-)ai mâniiat: *ind. pf.c. 2.sg.* 12,1; 64,5
mâniiatu(-M)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 47,6
să (Mă) mâniiu: *conj. prez. 1.sg.* 54,9
(Mă) voiu mâniia: *ind. viit.I. 1.sg.* 57,16
(M-)am mâniiat: *ind. pf.c. 1.sg.* 57, 17
(nu Te) mâniia: *imperativ prohib. 2.sg.* 64,9

MÂNIE: s.f.
mânie: *sg. ac.* 1,20; 13,9; 30,9; 44,25; 63,10; 65,3
mâniia: *sg. nom./ac.* 7,4; 9,19; 13,3, 13; 51,13; 63,3
mâniii: *sg. gen.* 11,14; 51,17

(a se) MÂNTUI: v. IV
(să) vor mântui: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.4; rezum. cap.19; rezum. cap.49
vor fi mântuiți: *pasiv ind. viit.I. 3.pl.* 4,2; 66,19
va mântui: *ind. viit.I. 3.sg.* 25,9; 33,22; 35,4; 46,7
(vă) veți mântui: *ind. viit.I. 2.pl.* 30,15
mântuind: *gerunziu* 31,5
mântuiaște: *imperativ 2.sg.* 37,20; 38,20
să mântuiesc: *conj. prez. 1.sg.* 37,35
am mântuit: *ind. pf.c. 1.sg.* 43,12
mântuiaște: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.45; 45,20
(s-)au mântuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 45,17
(v-)ați mântuit: *ind. pf.c. 2.pl.* 45,20
veți fi mântuiți: *pasiv ind. viit.I. 2.pl.* 45,22
mântui: *inf. prez. fără* ***a*** 46,2; 59,1
voiu mântui: *ind. viit.I. 1.sg.* 46,4; 49,25
mântuiască: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 47,13
vor mântui: *ind. viit.I. 3.pl.* 47,14
să mântuiască: *conj. prez. 3.sg.* 47,15
(să) mântui: *inf. prez. fără* ***a*** 49,24
(să) va mântui: *ind. viit.I. 3.sg.* 49,25
mântuiesc: *ind. prez. 1.sg.* 49,26; 60,16
a mântui: *inf. prez.* rezum. cap.59; 63,1
să (se) mântuiască: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.59
au mântuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 59,16; 63,5, 9
(ne) vom mântui: *ind. viit.*I. 1.pl. 64,5

MÂNTUIRE: s.f.; var. (Înv. și rar) **MĂNTUIRE**
mântuirea: *sg. ac.* 46,13
mântuire: *sg. nom./ac.* rezum. cap.6; rezum. cap.7; rezum. cap.8; 12,2; 45,17; rezum. cap.46

mântuirea: *sg. nom./ac.* 25,9; 33,2; 37,32; rezum. cap.40; rezum. cap. 45; 46,13; 49,6; rezum. cap.51; 51,6, 8; 52,7, 10; 56,1; 59,11; 60,18
mântuiri: *pl. ac.* 26,18
mântuirii: *sg. gen.* 33,6; 49,8; 59,17; 61,10

MÂNTUITOR, -TOARE: adj./s.; var. (Înv.) **MÂNTUITORIU** „cel care mântuie"; „Isus Hristos"
Mântuitoriului: *s.m. sg. gen.* 12,3
Mântuitoriul/mântuitoriul: *s.m. sg. nom./ac.* 12,2; rezum. cap.17; 17,10; rezum. cap.19; 43,3; 45,8, 15; 51,5; 62,1, 11
Mântuitoriu/mântuitoriu: *s.m. sg. nom./ac.* 19,20; 43,11; rezum. cap.52; 63,8
Mântuitoriului: *adj. m.sg. gen.* rezum. cap. 12; rezum. cap. 61
mântuitoriul: *adj. m. sg. nom.* 26,1
mântuitoriu: *adj. m. sg. nom.* 45,21

MED: s.m. „persoană care făcea parte din populația de bază a Mediei"; (la pl.) „populație care locuia în Media"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la G. Călinescu, *Scrinul negru*, București, 1960.
meadi: *pl. ac.* rezum. cap.13

MEDEAN: s.f. (cf. **MED**)
medeani: *pl. ac.* 13,17; rezum. cap.21

(a) MERGE: v. III
va mearge: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,8; 52,12; 58,8
mergi: *imperativ 2.sg.* 6,9; 20,2; 21,6; 22,15; 26,20; 38,5
merg: *ind. prez. 3.pl.* 8,6
mergând: *gerunziu* 20,2
să meargă: *conj. prez. 3.sg.* 28,13
mearge: *ind. prez. 3.sg.* 30,29
mearge-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 38,10
voiu mearge: *ind. viit.I. 1.sg.* 45,2
vor mearge: *ind. viit.I. 3.pl.* 45,14
să meargem: *conj. prez. 1.pl.* 59,13

(a) MESTECA: v. I; vezi **(a) AMESTECA**

MESTECAT, -Ă: adj.; vezi **AMESTECAT, -Ă**

MESTECĂTURĂ: s.f.; vezi **AMESTECĂTURĂ**

MEȘTER: s.m.
meșterii: *pl. ac., în sintagma* ***meșterii de lemn*** 3,3
meșterul: *sg. nom.* 40,19
meșterul: *sg. nom.* 40,20
meșterul: *sg. nom., în sintagma* ***meșterul de fier*** 41,7
meșterilor: *pl. gen.* rezum. cap.44
meșterul: *sg. nom., în sintagma* ***meșterul de lemn/meșterul de aur*** 44,13; 46,6

MEȘTEȘUGIRE: s.f.
meșteșugirilor: *pl. gen.* 3,10

MIC, -Ă: adj./s.
mic: *adj. m. sg. nom.* 11,6; 22,24
(ceale mai) mici: *adj. f. pl. ac.* 36,9
(mai) mic: *s.m. sg. nom.* 60,22

(a se) MICȘORA: v. I
(s-)au micșorat: *ind. pf.c. 3.sg.* 50,2
(să) va micșora: *ind. viit.I. 3.sg.* 60,20

MIEL: s.m.
mieii: *pl. nom./ac.* 5,17; 40,11
mielul: *sg. nom./ac.* 11,6; rezum. cap.16; 16,1; 30,23; 65,25
mieilor: *pl. gen.* 34,6
miel: *sg. ac.* 53,7

MIERE: s.f.
miere: *sg. ac.* 7,15
miiare: *sg. ac.* 7,22

MIJLOC: s.n.
mijlocul: *sg. ac., în loc. prep.* ***din (în) mijlocul*** 4,4; 5,2, 8, 25; 6,12; 7,6, 22; 10,23; 12,6; 19,1, 14, 19, 24; 24,13; 29,23; 41,18; 52,11; 58,9; 61,9; 63,11
mijloc: *sg. ac., în loc. prep.* ***în mijloc de*** 6,5

MILĂ: s.f.
milă: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 9,17; 13,18; 16,5; 26,10; 27,11; 44,23; 47,6; 49,10; 54,8
mile: *pl. ac.* 54,7
mila: *sg. nom./ac.* 54,10; rezum. cap.63
milele: *pl. nom./ac.* 55,3; rezum. cap.63; 63,7
milii: *sg. gen.* 57,1
milelor: *pl. gen.* 63,7, 15

MILOSTIV, -Ă: adj.
milostiv: *m. sg. nom.* rezum. cap.30; rezum. cap.55

(a se) MILOSTIVI: v. IV
(Să) va milostivi: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,1; 30,19
să (Se) milostivească: *conj. prez. 3.sg.* 30,18
milostivindu(-Să): *gerunziu* 30,19

MILOSTIVITOR, -TOARE: s.m./f.; cuvântul nu este înregistrat în DLR
milostivitoriul: *s.m. sg. nom.* 54,10

(a) MILUI: v. IV
miluiaște: *imperativ 2.sg.* 33,2
va milui: *ind. viit.I. 3.sg.* 49,13; 55,7
să miluiască: *conj. prez. 3.sg.* 49,15
am miluit: *ind. pf.c. 1.sg.* 54,8; 60,10

MINCINOS, -OASĂ: adj.; var. (Înv. și reg.) **MINCIUNOS, -OASĂ**
mincinoși: *m. pl. nom.* 30,9
minciunoasă: *f. sg. nom.* 57,4

MINCIUNĂ: s.f.
minciuna: *sg. ac.* 9,15; rezum. cap.28; 28,15
minciunii: *sg. gen.* 28,17; 59,13
minciună: *sg. nom./ac.* 32,7; 44,20; 59,3

MINTE: s.f.
mintea: *sg. ac.* 44,19

(a) MINȚI: v. IV
ai mințit: *ind. pf.c. 2.sg.* 57,11
a mința: *inf. prez.* 59,13

MINUNAT, -Ă: adj./adv./s.

minunat: *adj. m.sg. nom., în sintagma* ***minunat Sfetnic*** 9,6
minunat: *adj. n. sg. ac.* 28,29
minunate: *adj. n. pl. nom./ac.* rezum. cap.25; 25,1
minunat: *adv.* rezum. cap.61
(ceale) minunate: *s.n. pl. ac.* 64,3

MINUNE: s.f.
minune: *sg. nom./ac.* 8,18; 20,3; 21,4; 29,14

(a se) MIRA: v. I
(vă) mirați: *imperativ 2.pl.* 29,9
(să) va mira: *ind. viit.I. 3.sg.* 60,5

MIRARE: s.f.
mirare: *sg. ac.* 29,14

MIRĂ: s.f.; var. **MIRHĂ** (Înv.) „smirnă”
mirha: *sg. ac.* 41,19

MIRE: s.m.
mire: *sg. ac.* rezum. cap.50; 61,10
mirele: *sg. nom.* 62,5

MIREASĂ: s.f.
mireasă: *sg. ac.* 49,18; 61,10; 62,5

MIREASMĂ: s.f.; var. **MIREAZMĂ**
mirezmelor: *pl. gen.* 39,2

MIROS: s.n.
miros: *sg. ac.* 3,24
mirosurilor: *pl. gen.* 39,2
mirosurile: *pl. ac.* 57,9

MIROSITOR, -TOARE: s. (aici) „parfumuri și uleiuri mirositoare” (cf. lat. ol*factōriola*; *olfactōriolum, -i* „flaconaș cu parfum”)
mirositoarele: *pl. ac.* 3,20

MIRSINĂ: s.f. (Înv.) „mirt”
mirsina: *sg. nom.* 55,13

(a se) MISTUI: v. IV
(să) vor mistui: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,28; rezum. cap.31; 31,3; 66,17
(să) va mistui: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,18
va mistui: *ind. viit.I. 3.sg.* 27,10
mistuiaște: *ind. prez. 3.sg.* 30,27, 30
voiu mistui: *ind. viit.I. 1.sg.* 42,14
am mistuit: *ind. pf.c. 1.sg.* 49,4

MISTUIRE: s.f.
mistuire: *sg. ac.* 41,12

MISTUITOR, -TOARE: adj.
mistuitoriu: *n. sg. ac.* 29,6; 33,14

(a se) MIȘCA: v. I
să mișt e: *conj. prez. 3.sg.* 10,14
mișca(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,32
(să) va mișca: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,20; 46,7
să (să) miște: *conj. prez. 3.sg.* 40,20

MIȘCARE: s.f.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la 1773 (după M. Gaster, *Chrestomație română* (...), Vol. II: *Texte (1710 – 1830). Dialectologie, literatură populară, glosar*, Leipzig-București, 1891).
mișcării: *sg. gen.* 19,16
mișcare: *sg. ac.* 24,20

MIȘEL, -EA: s.m./f.
mișelul: *s.m. sg. nom.* 16,4

MIȘELĂTATE: s.f.
mișelătatea: *sg. nom.* rezum. cap.1; 47,11

MITITEL, -EA: adj./s.
mititel: *adj. n. sg. nom./ac.*16,14; 40,15
mititel: *s.m. sg. nom.* 60,22

MITRĂ: s.f.
mitrele: *pl. ac.* 3,19

MOALE: adj.
moale: *f. sg. nom.* 47,1

MOARĂ: s.f.
moara: *sg. ac.* 47,2

MOARTE: s.f.
morții: *sg. gen.* 9,2; 26,19
moartea: *sg. nom./ac.* 25,8; 28,15; rezum. cap.38; 38,18; rezum. cap.53; 53,9
moarte: *sg. ac.* 28,18; 38,1; 53,12

MOAVITEAN: s.m. (cf. **Indice** Fc)
moaviteanilor: *pl. gen.* rezum. cap.15

MOLIE: s.f.
molia: *sg. nom.* 14,11; 51,8
moliia: *sg. nom.* 50,9

MOLID: s.m.; var. **MOLITV**
molitvul: *sg. nom.* 60,13

MORMÂNT: s.n.
mormântului: *sg. gen.* rezum. cap.11
mormântul: *sg. nom./ac.* 11,10; 14,19
mormânt: *sg. ac.* 22,16; 25,2
mormânturi: *pl. ac.* 65,4

MORT, MOARTĂ: adj./s.
(cei) morți: *s.m. pl. ac.* 8,19; 59,10
morților: *s.m. pl. gen.* rezum. cap.26
morți: *s.m. pl. ac.* 37,36
morți: *adj. m. pl. nom.* 22,2; 41,14

MORTĂCIUNE: s.f.
mortăciunile: *pl. nom.* 5,25

MOȘIE: s.f.
moșiilor: *pl. gen.* rezum. cap.5
moșiia: *sg. ac.* 30,23

MOȘTEAN: s.m. „băștinaș” (în *Vulgata* este *accola* „care locuiește aproape; vecin”)
moștanul: *sg. nom.* 54,15

(a) MOȘTENI: v. IV
va moșteni: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,2; 54,3; 57,13
vor moșteni: *ind. viit.I. 3.pl.* 14,21; 60,21; 65,9
au moștenit: *ind. pf.c. 3.pl.* 63,18

MOȘTENIRE: s.f.
moștenirea: *sg. nom./ac.* 11,11; 14,23; 19,25; 47,6; 54,17; 58,14
moșteniri: *sg. gen.* 17,11; 63,17
moștenirile: *pl. ac.* 49,8

MUIERATIC, -Ă: s.m./f.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Ion Creangă, *Scrierile lui...* Vol. I: *Povești*, Iași, 1890.
(celor) muierateci: *s.m. pl. gen.*rezum. cap.3
(cei) muierateci: *s.m. pl. nom.* 3,4

MUIERE: s.f.; var. (Înv.) **MUIARE**
muieri: *pl. nom.* rezum. cap.4; 4,1
muierile: *pl. nom./ac.* 13,16; 19,16; 27,11
muierilor: *pl. dat.* rezum. cap.32
muieri: *pl. voc., în sintagma* ***muieri găzdace*** 32,9
muierii: *sg. dat.* 45,10
muiarea: *sg. nom.* 49,15
muiare: *sg. ac.* 54,6

(a) MULGE: v. III
să mulgeți: *conj. prez. 2.pl.* 66,11

MULT, -Ă: pron. nehot./adj./adv.
multe: *adj. f./n. pl. nom./ac./gen.* rezum. cap.1; 2,3, 4; rezum. cap.5; 5,9; 8,7; 13,4; 17,12; 22,24; 23,3; 24,22; 28,2; 30,33; 31,1; 33,23;

rezum. cap.36; rezum. cap.41; 52,15; rezum. cap.58; rezum. cap.59; rezum. cap.60; rezum. cap.63
mulţi: *adj. m. pl. nom., în sintagma* ***cei de mulţi ani*** „cei bătrâni” 9,15
mult: *adj. n. sg.nom./ac.* 16, 14, 14
multora: *adj. n. pl. gen.* 17, 12
multă: *adj. f. sg. ac.* 21,7
multe: *adj. f. pl. ac., în loc. adv.* ***de multe ori*** 23,16
mulţi: *adj. m. pl. nom.* 54,1
(mai) mult: *adv.* 1,5, 13; 16,6; 23,10, 12; 30,20; 32,10; 45,5; 47,1, 8; 54,4; 55,10; 56,12
mult: *adv.* rezum. cap.42; 55,7
mult: *adv. în loc. adv.* ***cu mult*** 56,12
mulţi: *pron. nehot. m. pl. nom./ac.* 5,25; rezum. cap.8; 8, 15; 52,14; 53,11, 12
multora: *pron. nehot. m. pl. gen.* 30,25; 53,12
multe: *pron. nehot. f./n. pl. ac.* 42,20; rezum. cap.65

MULŢIME: s.f.
mulţime: *sg. nom.* 1,11; 31,4
mulţimea: *sg. nom./ac.* 5,13; 17,12; 29,5, 7, 8; 31,4; 32,14; 37,24; 40,26; 47,9, 12; rezum. cap.53; rezum. cap.54; 54,13; 57,10; 60,5; 63,1, 7, 15
mulţimii: *sg. gen./dat.* 13,4; 17,12

(a) MULŢUMI: v. IV; var. (Înv. şi pop.) **(a) MULŢĂMI**
mulţămeaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.25

MULŢUMIRE: s.f.; var. (Înv. şi pop.) **MULŢĂMIRE**
mulţămirii: *sg. gen.* rezum. cap.12
mulţămire: *sg. ac.* rezum. cap.42; rezum. cap.49

MULŢUMITĂ: s.f.; var. (Înv. şi pop.) **MULŢĂMITĂ** (Înv. şi pop.) „recunoştinţă exprimată prin daruri sau recompense materiale”; (Înv. şi rar) „ceea ce se oferă drept răsplată”
mulţămită: *sg. nom./ac.* rezum. cap.26; rezum. cap.38; 51,3

MUMĂ: s.f.; vezi **MAMĂ**

(a se) MUNCI: v. IV
a (să) munci: *inf. prez.* 66,7
(s-)au muncit: *ind. pf.c. 3.sg.* 66,8

MUNTE: s.m.
muntele: *sg. nom./ac.* rezum. cap.2; 2,2, 3; 8,18; 10,12, 32; 11,9; 13,2; 14,13; 16,1; 18,7; 24,23; rezum. cap.25; 25,6, 7, 10; 28,21; 30,25, 29; 31,4; 37,32; 40,4
munţilor: *pl. gen.* 2,2; 17,13; 18,6; 37,24; 42,11
munţii: *pl. nom./ac.* 2,14; 7,25; 14,25; 34,3; 40,12; 41,15; 42,15; 49,11; 54,10; 55,12; 64,1, 3
muntelui: *sg. gen.* 4,5; 29,8; 30,17
munţi: *pl. ac.* 13,4; 18,3; 52,7; 65,7
munte: *sg. ac.* 22,5; 40,9; 57,7
munţi: *pl. voc.* 44,23; 49,13
muntele cel sfânt: *sg. ac., în sintagma* ***muntele cel sfânt*** 27,13; 56,7; 57,13; 65,11, 25; 66,20

(a) MURI: v. IV
mor: *ind. prez. 3.pl.* 26,14
au murit: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,1; 14,28
vom muri: *ind. viit.I. 1.pl.* 22,13
veţi muri: *ind. viit.I. 2.pl.* 22,14
vei muri: *ind. viit.I. 2.sg.* 22,18; 38,1
vor muri: *ind. viit.I. 3.pl.* 50,2
va muri: *ind. viit.I. 3.sg.* 59,5; 65,20; 66,24

MURITOR, -TOARE: adj.
muritoriu: *m. sg. ac.* 51,12

MURMURARE: s.f.
murmurare: *sg. ac.* 26,16

MUSCĂ: s.f.
muştii: *sg. dat.* 7,18

MUST: s.n.
must: *sg. ac.* 49,26

(a se) MUSTRA: v. I
mustră(-să): *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.22

MUSTRARE: s.f.
mustrare: *sg. ac.* rezum. cap.46

MUT, -Ă: adj./s.
muţilor: *s.m. pl. gen.* 35,6
muţi: *adj. m. pl. nom.* rezum. cap.56; 56,10

MUTARE: s.f.
mutarea: *sg. ac.* 59,18
mutare: *sg. ac.* 59,18

MUZICESC, -EASCĂ: adj. (Înv.) „muzical”; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în 1792 (după Ioan Bianu şi Nerva Hodoş, *Bibliografia românească veche 1508–1830*, Bucureşti. Tom II (1716–1808), 1910).
musicesc: *n. sg. ac., în sintagma* ***tot vasul musicesc*** „orice instrument muzical” (cf. lat. *omne vas musicorum*) 22,24

N

NARĂ: s.f.
narile: *pl. ac.* 2,22; 37,29

(a se) NAŞTE: v. III
va naşte: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.7; 7,14; 66,8
(să) va naşte: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.8; 66,8
naşte: *ind. prez. 3.sg.* 13,8; 21,3
a naşte: *inf. prez.* 23,4; 26,17, 18; 37,3; 66,7, 8, 9
naşte-veţi: *ind. viit.I. 2.pl.* 33,11
(să) nasc: *ind. prez. 3.pl.* 37,30
va să nască: *ind. viit. pop. 3.sg.* 42,14
naşti: *ind. prez. 2.sg.* 45,10; 54,1
vor naşte: *ind. viit.I. 3.pl.* 65,23
voiu naşte: *ind. viit.I. 1.sg.* 66,9
au născut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,3; 49,21; 51,2, 18; 59,4; 66,7, 8
(s-)au născut: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,6
am născut: *ind. pf.c. 1.sg.* 23,4; 26,18
ai născut: *ind. pf.c. 2.sg.* 39,7
năşteai: *ind. imp. 2.sg.* 54,1
nenăscând: *gerunziu* 49,21

NAŞTERE: s.f.
naşterea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.9; rezum. cap.11; rezum. cap.45; rezum. cap.53; rezum. cap.66; 66,7
naştere: *sg. ac.* 37,3; 66,9
naşterii: *sg. gen.* 60,3

(a se) NĂDĂJDUI: v. IV
vor nădăjdui: *ind. viit.I. 3.pl.* 14,32
să nădăjduiască: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.18
am nădăjduit: *ind. pf.c. 1.sg.* 26,3
nădăjduit-aţi: *ind. pf.c. 2.pl.* 26,4
nădăjduind: *gerunziu* 30,2; 31,1
ai nădăjduit: *ind. pf.c. 2.sg.* 30,12
(să) nădădjduiaşte: *ind. prez. impers.* 30,13
(s-)au nădăjduit: *ind. pf.c. 3.pl.* 31,1
nădăjduiţi: *ind. prez. 2.pl.* 32,9, 11
nădăjduindu(-vă): *gerunziu* 32,10
nădăjduieşti: *ind. prez. 2.sg.* 36,4, 6, 9; 37,10
(să) nădăjduiesc: *ind. prez. 3.pl.* 36,6

nădăjduim: *ind. prez. 1.pl.* 36,7
nădădjduiam: *ind. imp. 1.sg.* 38,13
nădăjduiască: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 50,10
nădăjduiesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.40; 40,31; 42,17; 59,4

NĂDĂJDUIRE: s.f.
nădăjduire: *sg. nom.* 36,4

NĂDEJDE: s.f.
nădeajdea: *sg. nom./ac.* 20,5, 6; rezum. cap.28; 28,15, 17; 30,3; rezum. cap.31; 31,1; rezum. cap.47; 47,10; 57,13
nădeajde: *sg. nom./ac.* 25,4; 30,2, 15; 36,5, 15
nădejdii: *sg. gen.* 32,18

(a) NĂIMI: v. IV
năimind: *gerunziu* 46,6

NĂPĂSTUIT, -Ă: s.m./f.
(celui) năpăstuit: *s.m. sg. dat.* 1,17

NĂPÂRCĂ: s.f.
năpârca: *sg. nom.* 30,6

NĂPRASNĂ: s.f.
năprazna: *sg. ac.,* (Înv.) *în loc.adv.* ***de năprazna*** „dintr-o dată" 29,6; 40,24; 47,11; 48,3

NĂSIP: s.n.; vezi **NISIP**

(a) NĂVĂLI: v. IV
va năvăli: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,5; 47,11
au năvălit: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,9

NĂVĂLIRE: s.f.
năvălire: *sg. ac.* 27,6

NĂVOD: s.n.
năvodul: *sg. ac.* 19,8

NEAM: s.n.
neamului: *sg. gen./dat.* 1,4; 2.,4; 14,32; 26,15; 58,12; rezum. cap.61
neamurile: *pl. nom./ac.* rezum. cap.2; 11,10; 14,6, 12, 26; 25,7; 33,3; rezum. cap.34; 34,2; 40,15, 17; 41,1, 2, 4; rezum. cap.42; 43,9; 45,1; 49,6; 55,5; 60,3, 12; 63,17; 66,18, 20
neam: *sg. ac./nom.* 2,4; 10,6; 18,2; 58,2; 60,22
neamuri: *pl. nom./ac.* rezum. cap.5; 5,26; 11,12; 45,20; 49,22; 52,15; 54,3; rezum. cap.60; 61,9; 66,19
neamurilor: *pl. gen./dat.* 9,1; 10,7; 13,4; 14,9; 16,8; 25,3; rezum. cap.29; 29,7, 8; 42,6; 51,8; 66,19
neamul: *sg. nom./ac.* 9,3; 18,2, 7; 26,2; 38,12; 49,7; 53,8; 55,5; rezum. cap.56; 66,8
neam: *sg. ac., în loc. adv.* ***până la neam şi neam/din neam în neam/în neam şi în neam*** 13,20; 34,10, 17; 60,15; 61,4
neamuri: *pl. voc.* 34,1
neamul: *sg. voc., în sintagma* ***neamul Mieu*** 51,4
neamurile: *pl. ac., în sintagmele* ***neamurile neamurilor/neamurile veacurilor*** „generaţiile trecute" 51,8, 9
neamurilor: *pl. dat. adn.* 55,4

NEASEMĂNAT, -Ă: adj.
neasămănata: *adj. antep. f. sg. ac.* rezum. cap.40

NEBUN, -Ă: adj.
nebuni: *m. pl. nom., în legătură cu substantivul* ***căpetenii*** (acordul făcut după înţeles) 19,11, 13
nebun: *n. sg. ac.* 19,11
nebună: *f. sg. ac.* 44,25

(a) NEBUNI: v. IV
vor nebuni: *ind. viit.I. 3.pl.* 24,6

NEBUNIE: s.f.
nebunie: *sg. ac.* 9,17
nebunii: *pl. ac.* 32,6
nebuniia: *sg. nom.* 37,28

NECAZ: s.n.; var. (Reg.) **NĂCAZ**
năcazului: *sg. gen.* 5,30; 37,3
năcaz: *sg. ac.* rezum. cap.7; 26,16; rezum. cap.30; 30,6; 46,7
năcazu: *sg. nom./ac.* 8,22; 22,18; 33,2
năcazuri: *pl. ac.* rezum. cap.50
năcazul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.8; rezum. cap.20; 25,4; 28,19; rezum. cap.54; 63,9

(a) NECĂJI: v. IV; var. (Pop.) **(a) NĂCĂJI**
(să) va năcăji: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.2
năcăjaşte: *ind. prez. 3.sg.* 19,20
va năcăji: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,1; 28,28
năcăjiia: *ind. imp. 3.sg.* 51,13
a năcăji: *inf. prez.* 58,5
[a fi] năcăjiţi: *pasiv inf. prez.* rezum. cap.59
au fost năcăjit: *ind. m.m.c.pf. perifr. 3.pl.* 63,9
au năcăjit: *ind. pf.c. 3.pl.* 63,10
vei năcăji: *ind. viit.I. 2.sg.* 64,12

NECĂJIRE: s.f.; var. (Pop.) **NĂCĂJIRE**, aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Dicţionariu rumanesc, latinesc şi unguresc.* Din orenduiala excelenţii sale preasfinţitul Ioann Bobb... în două tomuri. Cluj, Tom I: A – L, 1822; tom II: M – Z, 1823.
năcăjirea: *sg. nom.* rezum. cap.29

NECĂJIT, -Ă: adj.; var. (Pop.) **NĂCĂJIT, -Ă**
năcăjit: *n. sg. ac.* 58,10

NECREDINCIOS, -OASĂ: adj./s.
necredincioasă: *adj. f. pl.* (*cu des.* ***-ă***) *nom.* 1,23
necredincios: *adj. m./n. sg. nom./ac.* 21,2; 58,4; 65,2
(celui) necredincios: *s.m. sg. dat.* 3,11
(cel) necredincios: *s.m. sg. nom./ac.* 5,23; 11,4; 26,10; 55,7
necredincioşilor: *s.m. pl. gen./dat.* 13,11; 14,5; rezum. cap.26; 48,22; 57,21
(celor) necredincioşi: *s.m. pl. gen.* rezum. cap.30
(cei) necredincioşi: *s.m. pl. nom./ac.* 53,9; rezum. cap.57; rezum. cap.62
necredincioşii: *s.m. pl. nom.* rezum. cap.55; 57,20
necredinciosului: *s.m. sg. gen.* rezum. cap.57

NECREDINŢĂ: s.f.
necredinţa: *sg. nom.* 9,18; rezum. cap.16
necredinţii: *sg. gen.* 58,6

NECURAT, -Ă: adj./s.
necuratului: *s.m. sg. dat.* rezum. cap.7
[cel] necurat: *s.m. sg. nom.* 52,1
necuraţi: *s.m. pl. ac.* 64,6
necurat: *adj. m. sg. nom.* 65,5

NECURĂŢIE: s.f.
necurăţiia: *sg. ac.* 30,22
necurăţiile: *pl. ac.* rezum. cap.64

NECURMAT: adv.
necurmat: 51,13; 52,5

NEDREPT, -EAPTĂ: adj./adv.
nedreapte: *f. pl. nom./ac.* 1,13; rezum. cap.10; 10,1
nedrepţi: *m. pl. nom.* 41,29
nedrept: *adj. m. sg. nom.* 55,7
nedrept: *adv.* 52,5

NEDREPTATE: s.f.
nedreptate: *sg. nom./ac.* 1,4; 10,1; 29,20; 31,2; 32,6; 53,9; 59,3, 4, 20; 60,18

nedreptatea: *sg. nom./ac.* 5,7, 18; 6,7; 13,11; 14,21; 22,14; 27,9; 30,13; 33,24; 53,6; rezum. cap.60; 64,9
nedreptăţile: *pl. nom./ac.* 43,24, 25; 44,22; 50,1; 53,5, 11; 59,2, 12; rezum. cap.63; rezum. cap.64; 64,6; rezum. cap.65; 65,7
nedreptăţii: *sg. gen.* 59,6; 64,7

NEGREALĂ: s.f.
negreala: *sg. ac.* 1,18

NEGRIJĂ: s.f.; var **NEGRIJE** (aici) „lipsă de grijă"; „liniște sufletească"
negrije: *sg. nom.* 32,17
negrijea: rezum. cap.35

NEGURĂ: s.f.
negură: *sg. ac.* 44,22

NEGUŢĂTOR: s.m.
neguţători: *pl. voc., în sintagma* ***neguţători de la Sidon*** 23,2
neguţători: *pl. nom.* 23,8
neguţătorii: *pl. nom.* 47,15

NEGUŢĂTORIE: s.f.
neguţătoriia: *sg. nom.* 23,3
neguţătoriile: *pl. nom.* 23,18
neguţătoria: *sg. nom.* 23,18; 45,14

NEÎNCETARE: s.f.
neîncetarea: *sg. nom.* rezum. cap.40

NEÎNFRÂNARE: s.f.
neînfrânarea: *sg. nom.* rezum. cap.3

NEÎNŢELEPT, -EAPTĂ: adj.
neînţelept: *m. sg. nom.* 32,5
neînţeleaptă: *f. sg. nom.* 44,20

NELEGIUIRE: s.f.
nelegiuirile: *pl. nom./ac.* rezum. cap.50; 50,1; 53,5; 58,1; 59,12
nelegiuirea: *sg. ac.* 53,8
nelegiuiri: *pl. ac.* rezum. cap.57

NELOCUIT, -Ă: s.; var. (Înv.)
(ceale) nelăcuite: *s.n. pl. nom.* 49,19
(cea) nelăcuită: *s.f. sg. nom.* 51,3

NEMERNIC, -Ă: s.m./f./adj.; var. (Înv. și reg.) **NIMERNIC, -Ă** (Înv. și reg.) „persoană care a venit din altă parte"; „pribeag", „venetic"; (despre obiecte; adj.) „străin"
nimearnicii: *s.m. pl. nom.* 5,17
nimearnicul: *s.m. sg. nom.* 14,1; 54,15
nimearnicului: *sg. gen.* 56,3, 6
nimernicilor: *pl. gen.* 60,10
nimearnicilor: *pl. gen.* 61,5
nimearnic: *adj. n. sg. nom.* 28,21

(a) NEMERNICI: v. IV; var. (Înv.) **(a) NIMERNICI** (Înv. și reg.) „a rătăci fără rost"; „a pribegi"
a nimernici: *inf. prez.* 23,7

NEMILOSTIV, -Ă: adj.
nemilostivi: *m. pl. gen.* 19,4

NEMILOSTIVIRE: s.f.
nemilostivirea: *sg. nom.* rezum. cap.47

NEMULŢUMIRE: s.f.; var. (Înv. și pop.) **NEMULŢĂMIRE**
nemulţămirea: *sg. ac.* rezum. cap.1; rezum. cap.42; rezum. cap.46; rezum. cap.48
nemulţămirii: *sg. gen.* rezum. cap.43

NEMULŢUMITOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Înv. și pop.) **NEMULŢĂMITOR, -TOARE** (Înv. și reg.) „nemulțumit"; (Înv.) „răzvrătit"
[cei] nemulţămitori: *s.m. pl. nom.* rezum. cap.42

NENUMĂRAT, -Ă: adj.
nenumărate: *n. pl. nom.* 2,8

NEPOT, NEPOATĂ: s.m./F.
nepoţii: *pl. nom.* 65,23

NEPRIETEN: s.m.; var. (Înv.) **NEPRIIATIN**
nepriiatinii: *pl. ac.* 1,24; 9,11; 42,13; rezum. cap.49; 66,14
nepriiatinilor: *pl. gen./dat.* 59,18; rezum. cap.64; 64,2
nepriiatinilor: *pl. dat. adn* 62,8; 66,6
nepriiatin: *sg. ac.* 63,10

NEPUTINŢĂ: s.f.
neputinţă: *sg. ac.* 40,30
neputinţa: *sg. ac.* rezum. cap.41; rezum. cap.50

NEPUTREGĂIOS, -OASĂ: adj.; formația prefixată nu este înregistrată în DLR.
neputregăios: *n. sg. ac.* 40,20

NERODITOR, -TOARE: adj.
neroditoare: *f. sg. gen.* rezum. cap.5

NERUȘINOS, -OASĂ: adj. (Înv.) „nerușinat"
neruşinos: *n. sg. ac.* 33,19

NESAŢ: s.n.
nesaţiului: *sg. dat.* rezum. cap.22

NESLĂVIT, -Ă: adj.
neslăvită: *f. sg. nom.* 52,14

NETĂIAT, -Ă: s.m./f.
(cel) netăiat: *s.m. sg. nom., în loc. s.* ***cel netăiat împrejur*** 52,1

NETED, -Ă: adj./s. „(despre drumuri) fără hopuri", „drept", „lin"; (Fig.; în relație cu verbul *a vorbi*) „clar"; „limpede"
neatede: *forma este a unui adjectiv, dar contextul* ***– degrabă va grăi şi neatede –*** *impune adverbul*; cf. lat. *velociter loquetur et plane*) 32,4
neatede: *adj. f. pl. ac.* 40,4
neated: *n. sg. ac.* 62,10
(ceale) neatede: *s.f. pl. ac.* 49,9

NETREBNIC, -Ă: adj.
netreabnică: *f. sg. ac.* 14,19
netreabnic: *n. sg. nom.* 33,8
netreabnice: *n. pl. nom.* 59,6, 7

NEUMBLAT, -Ă: adj./s.
neumblată: *adj. f. sg. nom.* 35,1
(cea) neumblată: *s.f. sg. ac.* 35,6; 43,19, 20

NEVINDECAT, -Ă: adj.
nevindecată: *sg. ac.* 14,6

NEVINOVAT, -Ă: adj.
nevinovat: *n. sg. ac.* 59,7

NISIP: s.n.; var. (Înv.) **NĂSIP**
năsipul: *sg. ac.* 10,22; 48,19

NOAPTE: s./adv.
noaptea: *adv.* 4,5; 15,1; 21,12; 26,9
noapte: *s.f. sg. ac.* 16,3
nopţile: *s.f. pl. ac.* 21,8

noaptea: *s.f. sg. ac.* 21,11; 29,7; 30,29
nopți: *s.f. sg. gen.* 24,20
noaptea: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***noaptea și zioa/zioa și noaptea/ toată zioa și toată noaptea*** 27,3; 28,19; 34,10; 60,11; 62,6

NOR: s.n.
nor: *sg. nom./ac.* 4,5; 19,1; 25,5; 44,22
norilor: *pl. gen./dat.* 5,6; 14,14
norul: *sg. ac.* 18,4
norii: *pl. nom./ac.* 45,8; 60,8

NOROD: s.n.
norodul: *sg. nom./ac.* 1,3; 2,6; 3,5, 12, 15; 5,13, 14, 25; rezum. cap.6; 7,17; 8,6, 12, 19; 9,2, 9, 13, 16, 19; 10,2, 22; 13,14; 14,20; 16,14; rezum. cap.17; 18,2, 7; 19,25; 23,13; 24,2; 25,3; 27,11; 28,11, 14; 29,13; 30,5, 6, 9, 19; 32,18; 33,19, 24; 34,5; 40,7; 42,22; rezum. cap.43; 43,8, 21; rezum. cap.44; 44,7; 47,6; 49,13; 51,7, 16, 22; 52,4, 5, 6, 9; 56,3; 60,21; rezum. cap.63; 63,8, 14, 18; 64,9; 65,2, 3, 19
norodului: *sg. gen./dat.* 1,4; 3,14; 6,9, 10; 7,2; 8,11; 10,6; 11,11, 16; 14,32; rezum. cap.18; 22,4; 24,4; rezum. cap.25; 25,8; 26,11; 28,5; 29,14; 30,26; rezum. cap.32; 32,13; 36,11; rezum. cap.41; 43,20; rezum. cap.49; 53,8; 57,14; 58,1; 62,10; 63,11; rezum. cap.64; 65,10, 11, 18, 22; 66,6
norodul: *sg. voc., în sintagmele* ***norodul Gomorii/norodul Mieu (mieu)*** 1,10; 3,12; 10,24; 26,20; 40,1; 51,4
noroade: *pl. nom./ac.* 2,3, 4; 13,4; 43,4; 49,22; 51,5; 62,10
norodului: *sg. dat. adn.* 3,7; 42,5, 6; rezum. cap.48; 49,8
noroadele: *pl. nom./ac.* 3,13; 14,2, 6; 17,13; 25,7; 30,28; 33,3, 12; 43,9; 60,2; 63,6
norod: *sg. nom./ac./gen.* 6,5; 7,8; 12,4; rezum. cap.32; 62,12
noroade: *pl. voc.* 8,9; 34,1; 49,1
noroadelor: *pl. gen./dat.* 10,13, 14; rezum. cap.11; 11,10; 17,12; 19,13; 23,3; 24,13; 25,6; 30,28; 42,1; 51,4; 56,7; 61,9
noroadelor: *pl. dat. adn.* 55,4

NOROI: s.n. (Neob.; fig.) „cantitate mare de oamnei, de lucruri, de fapte etc.", „mulțime"
noroiu: *sg. nom.* 60,6

(a) NOROI: v. IV
noroiește: *ind. prez. 3.sg.* 66,12

NOU, NOUĂ: adj./adv./s.
noao: *adj. f./n. pl. ac.* 1,14; 42,10; 65,17; 66,22
nou: *adj. n. sg. nom.* 62,2; 65,17; 66,22
nou: *adv.* 41,15
(ceale) noao: *s.n. pl. ac.* 42,9; 43,19; 48,6

NUIA: s.f.
nuiale: *pl. ac.* 53,2

NUMĂR: s.n.
numărului: *sg. gen.* 21,17
număr: *sg. ac.* 40,26

(a se) NUMĂRA: v. I
(să) numără: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.5
(să) vor număra: *ind. viit.I. 3.pl.* 10,19
ați numărat: *ind. pf.c. 2.pl.* 22,10
număra-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 65,12

NUME: s.n.
numele: *sg. nom./ac.* 4,1; 7,14; rezum. cap.8; 8,3; 9,6; 12,4; 14,22; 24,15; 26,8, 13; 29,23; 30,27; 41,25; 42,8; 43,1, 7; 44,5; 45,3, 4; 47,4; rezum. cap.48; 48,1, 2, 9, 19; 49,1; 50,10; 51,15; 52,5, 6; 54,5; 56,6; 57,15; 59,19; 62,2; 63,14, 19; rezum. cap.64; 64,2, 7; 65,1, 15; 66,5, 22
nume: *sg. nom./ac.* rezum. cap.7; 40,26; 56,5; 62,2; 63,12; 65,15
numelui: *sg. gen./dat.* 18,7; 25,1; 60,9

(a) NUMI: v. IV
va numi: *ind. viit.I. 3.sg.* 62,2

O

OAIE: s.f.
oaia: *pl. nom./ac.* 11,6; 13,14
oaie: *sg. ac.* 53,7
oi: *pl. ac.* 7,21; 53,6

OASTE: s.f.
oastelor: *pl. gen., în sintagmele* ***Domnul oastelor/Domnului oastelor/ Dumnezeul oastelor/Dumnezeului oastelor*** 1,9, 24; 2,12; 3,1, 15; 5,7, 9, 16, 24; 6,3, 5; 8,13, 18; 9,7, 13, 19; 10,16, 23, 24, 26, 33; 13,4, 13; 14,22, 23, 24, 27; 17,3; 18,7; 19,4, 12, 16, 17, 18, 20, 25; 21,10; 22,5, 12, 14, 15, 25; 23,9; 24,23; 25,6; 28,5, 22, 29; 29,6; 31,4, 5; 37,16, 32; 39,5; 44,6; 45,13; 47,4; 48,2; 51,15; 54,5
oastea: *sg. nom./ac.* 14,31; 24,21; 34,2, 4; rezum. cap.37; 40,26
oastea: *sg. dat.* (*cu* ***a + toată***) 45,12

(a se) OBIȘNUI: v. IV; var. (Înv.) **(a se) OBICINUI**
(să) obicinuise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 16,10
(s-)au fost obicinuit: *ind. m.m.c.pf. perifr. 3.pl.* 23,1

(a) OBLĂDUI: v. IV
oblăduiesc: *ind. prez. 1.sg.* 48,17

OBLĂDUITOR, -TOARE: s.m./f.
oblăduitoriul: *s.m. sg. nom.* rezum. cap.44
oblăduitoriu: *s.m. sg. nom.* rezum. cap.48

OBORÂRE: s.f.; vezi **DOBORÂRE**

(a) OBORÎ: v. IV; vezi **(a) DOBORÎ**

(a se) OBOSI: v. IV
(să) va obosi: *ind. viit.I. 3.sg.* 44,12

OBOSIRE: s.f.
obosiri: *pl. ac.* 46,1

OBOSIT, -Ă: adj./s.
(cel) obosit: *s.m. sg. ac.* 28,12
(celui) obosit: *s.m. sg. dat.* 40,29
obosit: *adj. m. sg. nom.* 29,8; 50,4

OBRAZ: s.n.
obraze: *pl. nom.* 13,8
obrazul: *sg. ac.* 50,6

OBRAZNIC, -Ă: adj.
obraznici: *m. pl. ac.* rezum. cap.56

OBRĂZNICIE: s.f.
obrăzniciia: *sg. nom.* rezum. cap.66

OCARĂ: s.f.
ocară: *sg. ac.* rezum. cap.3; 23,9; 30,3; rezum. cap.50
ocara: *sg. nom./ac.* 4,1; 22,18; 25,8; 47,3; 51,7; 54,4
ocară: *sg. ac., în loc. adj.* ***de ocară*** „rușinos"; „compromițător" rezum. cap.53

OCHI: s.m.
ochii: *pl. nom./ac.* 1,15, 16; 2,11; 3,8; 5,15, 21; 6,5, 10; 17,7; 29,10, 18; 30,20; 32,3; 33,15, 17, 20; 35,5; 37,17; 38,3, 14; 40,26; 42,7; 43,4; 44,18; 49,5, 18; 51,6; 52,10; 59,15; 60,4; 65,12, 16; 66,4
ochilor: *pl. gen.* 3, 16; 10,12; 11,3; 13,16; 37,23; 49,16
ochiul: *sg. nom.* 13,18; 64,4

ochi: *pl. ac.* 43,8; 59,10
ochiu: *sg. ac.* 52,8

OCOL: s.n.
ocol: *sg. ac.* 29,3
ocolul: *sg. ac., în sintagma* ***ocolul pământului*** „rotundul pământului" 40,22

ODAIE: s.f.
odăi: *pl. nom.* 34,13

ODIHNĂ: s.f.
odihnă: *sg. nom./ac.* 14,3; 23,12; rezum. cap.32; 32,18; 34,14; rezum. cap.57; 58,11, 12; rezum. cap.66
odihna: *sg. nom.* 28,12
odihnii: *sg. dat. adn.* 66,1

(a se) ODIHNI: v. IV (Înv.) „a se potoli"; „a se astâmpăra"; „a avea liniște, pace din partea cuiva"; „a înceta"
(să) va odihni: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,2; 51,4
(să) vor odihni: *ind. viit.I. 3.pl.* 13,20
a (să) odihni: *inf. prez.* 14,1; 30,32
(s-)au odihnit: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,4
odihnitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,7
vor odihni: *ind. viit.I. 3.pl.* 17,2
odihnit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 24,8
(vă) veți odihni: *ind. viit.I. 2.pl.* 30,15
odihnească: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 57,2

ODOR: s.n.
odor: *sg. ac.* 66,20

ODOS: s.n. „ovăz sălbatic"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Samuelis Klein, *Dictionarium Valachico-Latinum*, editat de Gáldi László, în 1944, la Budapesta.
odosul: *sg. ac.* 28,25

ODRASLĂ: s.f.
odrasla: *sg. nom./ac.* rezum. cap.4; 14,22; 15,6; 25,5
odrazla: *sg. nom.* 4,2; 5,7, 24; 34,1; 60,21; 61,9
odraslele: *pl. nom.* 16,8
odraslă: *sg. ac.* 17,10

(a) ODRĂSLI: v. IV
va odrăsli: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,5; 27,6
vor odrăsli: *ind. viit.I. 3.pl.* 44,4
odrăzlească: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 45,8
vor odrăzli: *ind. viit.I. 3.pl.* 66,14

ODRĂSLIRE: s.f.; (Înv. și pop.) „încolțire"; „înmugurire"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Chir Chesarie, episcopul Rîmnicului, *Mineiul*, luna lui octombrie, care s-au tipărit acum întîiu rumâneste..., 1776.
odrăslire: *sg. ac.* 18,5

OGLINDĂ: s.f.
oglindele: *pl. ac.* 3,23
oglinde: *pl. ac.* 21,5

OLIVĂ: s.f. (Înv. și reg.) „măslină"; (aici și) „măslin"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Ion Budai-Deleanu, *Lexicon românesc-nemțesc și nemțesc-românesc* (...). În patru tomuri [Manuscris din 1818; Bibl. Academiei Române, cotele 3728 – 3731].
olivei: *sg. gen.* „măslinului" 17,6
olive: *pl. ac.* „măsline" 17,6

OLAR: s.m.; var. (Înv.) **OLARIU**
olariului: *sg. gen./dat.* 29,16; 30,14; 45,9
olariul: *sg. ac.* 41,25

OLTAR: s.n.; var. (Înv. și reg.) **OLTARIU**
oltar: *sg. ac.* 6,6
oltare: *pl. ac.* 17,8
oltariul: *sg. nom./ac.* 19, 19; 56,7; 60,7
oltariului: *sg. gen.* 27,9; 36,7
oltarele: *pl. ac.* 36,7

OM: s.f.
oameni: *pl. ac., în sintagma* ***cei ucigași de oameni*** „asasini" (traducere după lat. *homicida, -ae*) 1,21
oamenilor: *pl. gen./dat.* 2,11, 17; 7,13; 44,15; 51,7; rezum. cap.58; 66,24
oameni: *pl. nom./ac.* 3,25; 6,12; 24,6; 29,21; 30,17; rezum. cap.41; 41,12; 43,4; 44,11; 52,14; 53,3
oameni: *pl. voc., în sintagma* ***oameni hulitori*** 28,14
oamenii: *pl. nom.* 29,19; 33,8; 39,3; 41,11, 12; 45,14
omul: *sg. nom./ac.* 2,9, 20, 22; 3,2, 6; 5,7, 15; 7,21; 9,19; 13,12; 14,18; 17,7; 19,2; 31,7; 32,2; 36,6; 42,13; 45,12; 55,7; 56,2; 58,5; 66,3
omului: *sg. gen.* 2,11; 13,7; 22,6; 31,8; 51,12; 56,2
om: *sg. nom./ac.* 6,5, 11; 21,9; 31,3; 38,11; 44,13; 46,11; 47,3; 50,2; 51,12; 59,16; 63,3

OMENESC, -EASCĂ: adj.
omenesc: *n. sg. ac./gen.* 8,1; rezum. cap.61
omenească: *f. sg. nom./ac.* 29,13; 31,8; rezum. cap.40
omenești: *m./f./n. pl. ac.* rezum. cap.31; 37,19; 52,14

(a) OMORÎ: v. IV
omoară: *ind. prez. 3.sg.* 66,3

ONOCENTAUR: s.m. „monstru fabulos, jumătate măgar și jumătate om" (cf. A.T. Laurian, I.C. Massim, *Dicționarul limbei române*, vol. I-II, București, 1871-1876).
onoțentauri: *pl. ac.* (reprezintă adaptarea lat. ***onocentaurus***) 34,14

ONOCROTAN: s.m. „pelican" (cf. **Indice** 2Lg)
onocrotanul: *sg. nom.* 34,11

(a se) OPĂRI: v. IV
să (vă) opăriți: *conj. prez. 2.pl.* 5,11

(a) OPRI: v. IV
opresc: *ind. rpez. 3.pl.* rezum. cap.59

ORB, OARBĂ: s./adj.
orbilor: *s.m. pl. gen.* 29,18; 35,5; 42,7
(cei) orbi: *s.m. pl. ac.* 42,16
(cei) orbi: *s.m. pl. voc.* 42,18
orbii: *s.m. pl. ac.* 59,10
orb: *adj. m./n. sg. nom./ac.* 42,19; 43,8
orbi: *adj. m. pl. nom./ac.* rezum. cap.56; 56,10

(a se) ORBI: v. IV
(să) va orbi: rezum. cap.6
orbească: *imperativ 2.sg.* 6,10
[a fi] orbiți: *pasiv inf. prez.* rezum. cap.59

ORIX: s.m. „gazelă"; cuvântul nu este înregistrat în DLR; reprezintă adaptarea cuvântului ***oryx*** din textul latinesc.
orixul: *sg. ac.* 51,20

ORZ: s.n.
orzul: *sg. ac.* 28,25

OS: s.n.
oasăle: *pl. ac.* 38,13
oasele: *pl. nom./ac.* 58,11; 66,14

(a se) OSÂNDI: v. IV; var. (Înv.) **(a se) OSINDI**
(să) osindească: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.6
să osândească: *conj. prez. 3.sg.* 50,9

OSPĂŢ: s.n.
ospeaţele: *pl. ac.* 5,12
ospăţu: *sg. ac.* 25,6
ospăţul: *sg. nom.* 25,6

OSTAŞ: s.m.
ostaşu: *sg. nom.* 3,2; 42,13

OSTENEALĂ: s.f.
osteneala: *sg. nom./ac.* 14,3; 45,14; 55,2
osteneală: *sg. ac.* 43,23, 24; 59,4

(a se) OSTENI: v. IV
ostenit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,14
[e] ostenindu-să: *ind. prez. perifr.* (Neob.; cf. lat. *est laborans*) 5,27
au ostenit *ind. pf.c. 3.sg.* 16,12
(te) vei osteni: *ind. viit.I. 2.sg.* 33,1
(să) va osteni: *ind. viit.I. 3.sg.* 40,28
(să) vor osteni: *ind. viit.I. 3.pl.* 40,30, 31; 65,23
ai ostenit: *ind. pf.c. 2.sg.* 43,22
(te-)ai ostenit: *ind. pf.c. 2.sg.* 47,12; 57,10; 62,8
(te-)ai fost ostenit: *ind. m.m.c.pf. 2.sg.* 47,15
(M-)am ostenit: *ind. pf.c. 1.sg.* 49,4
(S-)au ostenit: *ind. pf.c. 3.sg.* 53,11

OSTROV: s.n.
ostroavele: *pl. nom./ac.* 11,11; 24,15; 40,15; 41,1, 5; 42,4; 51,5; 60,9
ostrovului: *sg. gen.* 20,6
ostrov: *sg. ac.* 23,2, 6
ostroave: *pl. voc.* 42,10; 49,1
ostroave: *pl. ac.* 42,12, 15; 59,18; 66,19

OŞTEAZĂ: s.f. (reg. Trans.) „cartier situat la marginea unui oraş", „suburbie"; (la pl.) „grup izolat de case la marginea satului"; aici prima atestare; cf. MDA, unde prima atestare este la Samuelis Klein, *Dictionarium valachico-latinum*, editat de L. Gáldi la Budapesta, în 1944).
oşteazele: *pl. nom.* 16,8

(a) OŞTI: v. IV
a oşti: *inf. prez.* 7,1
va oşti: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,13; 19,2
oştise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 20,1
au oştit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 29,7; 63,10
oştind: *gerunziu* 37,8
să oştască: *conj. prez. 3.sg.* 37,9
oştesc: *ind. prez. 3.pl.* 41,11, 12

OU: s.n.
oaole: *pl. nom./ac.* 10,14; 59,5

P

PACE: s.f.
pacea: *sg. nom./ac.* 26,3; 32,17; 48,18; 52,7; 57,2, 19; 59,8; rezum. cap.60
pace: *sg. nom./ac.* 26,3, 12; 27,5; 38,17; 39,8; 45,7; 48,22; rezum. cap.57; 57,19, 21; 60,17
pace: *sg. ac., în loc. adv.* ***în pace*** 41,3; 55,12
pace: *sg. ac., în sintagmele* ***aşezământ de pace/aşezământul de pace/legătură de pace*** 49,8; 54,10; 61,8
păcii: *sg. gen./dat.* 9,7; rezum. cap.32; 32,18; 33,7; 53,5; rezum. cap.54; 54,13; 59,8; 66,12
păcii: *sg. gen., în sintagma* ***Împăratul păcii*** 9,6
păci: *sg. gen.* rezum. cap.52

PAHAR: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **PĂHAR**
păharul: *sg. ac.* 51,17, 22
păharului: *sg. gen.* 51,17, 22

PAI: s.n.
paie: *pl. ac.* 11,7; 65,25
paiele: *pl. nom.* 25,10
paiu: *sg. ac.* 47,14

PAJURĂ: s.f.; var. (Înv.) **PAJERĂ**
pajeră: *sg. ac.* 40,31

PALMĂ: s.f.
palma: *sg. ac.* 40,12

PAPURĂ: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **PAPORĂ**
paporă: *sg. ac.* 55,13

PARDOS: s.m. (Înv.) „panteră"
pardosul: *sg. nom.* 11,6

PARTE: s.f.
parte: *sg. nom./ac.* 17,14; 18,1; 44,20
partea: *sg. nom./ac.* 57,6; 61,7
parte: *sg.ac., în loc. s.* (Pop.) ***parte bărbătească*** „fiinţă de sex bărbătesc" 66,7
părţile: *pl. ac.* rezum. cap.49; 57,6

PAS: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **PAŞ**
paşilor: *pl. gen.* 3,12
paşu: *sg. ac.* 3,16
paşii: *pl. nom./ac.* 26,6; 59,8

PASĂRE: s.f.; var. (Înv. şi pop.) **PASERE**
paserea: *sg. nom./ac.* 14,29; 16,2; 46,11
paseri: *pl. nom.* 18,6
paserilor: *pl. dat.* 18,6
paserile: *pl. ac.* 31,5

(a se) PAŞTE: v. III
(să) vor paşte: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,17; 11,7; 14,30; 49,9; 65,25
(să) va paşte: *ind. viit.I. 3.sg.* 27,10
paşte(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 30,23
va paşte: *ind. viit.I. 3.sg.* 40,11
vor paşte: *ind. viit.I. 3.pl.* 61,5
aţi păscut: *ind. pf.c. 2.pl.* 3, 14

PAVĂZĂ: s.f.
pavăza: *sg. nom./ac.* 21,5; 22,6; 37,33

PAZĂ: s.f.
paza: *sg. ac.* 21,8

PĂCAT: s.n.
păcate: *pl. ac.* rezum. cap.1; rezum. cap.5; rezum. cap.24; rezum. cap.55
păcatele: *pl. nom./ac.* 1,18; rezum. cap.3; rezum. cap.5; 38,17; 40,2; 43,24, 25; 44,22; rezum. cap.53; 53,12; 58,1; 59,2, 12
păcatul: *sg. nom./ac.* 3,9; 5,18; 6,7; 27,9
păcat: *sg. ac.* 30,1; 31,7; 53,10

PĂCĂTOS, -OASĂ: s./adj.
păcătos: *adj. n. sg. dat.* 1,4
păcătoşi: *s.m. pl. ac.* 1,28
păcătoşii: *s.m. pl. ac.* 13,9
(cei) păcătoşi: *s.m. pl. nom.* 33,14
păcătosul: *sg. nom.* 65,20

(a) PĂCĂTUI: v. IV
vor păcătui: *ind. viit.I. 3.pl.* 24,6
a păcătui: *inf. prez.* 29,21; 59,13
am păcătuit: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 42,24; 64,5
au păcătuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 43,27

PĂCIUIRE: s.f.
păciuirea: *sg. ac.* 60,10

PĂIANJEN: s.m.; var. **PAINJIN**
painjinului: *sg. gen.* 59,5

(a) PĂIENJENI: v. IV; var. (Reg.) **(a) PĂINJENI**
vor păinjeni: *ind. viit.I. 3.pl.* 32,3

PĂMÂNT: s.n.
păminte: *sg. voc.* 1,2
pământul: *sg. nom./ac.* 1,7; 2,7, 8, 19, 21; 6,3, 11; 7,16, 18; 9,1, 19; 10,14; 11,4, 9, 16; 12,5; 13,5, 9, 13, 14; 14,1, 2, 7, 16, 20, 21, 26; 16,4; 18,2; 19,17, 18, 20; 21,14; 23,1, 10, 13; 24,1, 3, 4, 5, 6, 19, 20; 25,8; 26,1, 10, 19, 21; 27,13; 28,22, 24; 30,6, 24; 32,13; 33,9, 17; 34,1, 6, 7, 9; 36,10, 17, 18; 37,7, 16, 38; 38,11; 41,25; 42,5; 44,24; 45,8, 12, 18; 48,13; 49,8; 51,6, 13, 16, 23; 53,8; 55,10; 57,13; 60,2, 18, 21; 61,11; 62,4; 66,1, 8, 22
pământului: *sg. gen./dat.* 1,19; 2,10, 19; 4,2; 5,8, 26; 6,12; 7,22; 8,8; 11,4, 12; 14,9; 15,9; 16,1; 18,1, 6, 7; 19,19, 24; 23,8, 9, 17; 24,4, 11, 13, 16, 17, 18, 21; 26,15, 18, 21; 29,6; 30,23; 37,16, 20; 40,12, 21, 22, 23, 28; 41,5, 9; 42,10; 43,6; 44,23; 45,2, 19, 22; 48,20; 49,6; 52,10; 58,14; 62,11
pământ: *sg. ac.* 3,26; 5,30; 8,22; 14,12; 18,3; 21,1, 9; 22,18; 24,21; 25,12; 26,5, 9, 18; 28,2; 29,4; 30,23; 32,2; 36,17; 39,3; 40,24; 42,4; 45,9; 47,1; 49,23; 51,6; 53,2; 54,9; 55,9; 62,7; 63,6; 65,16, 17
pământul: *sg. gen.* (*cu **a + tot***) 10,23; 54,5
pământului: *sg. gen. în loc. s. **preste faţa pământului/faţa pământului*** „(în) lume” 23,17; 27,6
pământule: *sg. voc.* 49,13
pământului: *sg. gen., în sintagma **Domnul ceriului şi al pământului*** rezum. cap.66

PĂNURĂ: s.f. „ţesătură”; „pânză”
pănura: *sg. ac.* 64,6

PĂR: s.m.
părul: *sg. ac.* 3,24; 7,20

(a se) PĂRĂSI: v. IV
părăsit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,4
(să) va părăsi: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,8; 7,16
au părăsit: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,28; 58,2
părăsite vor fi/vor fi părăsite: *pasiv ind. viit.I. 3.pl.* 17,2, 9
părăsind: *gerunziu* rezum. cap.22
părăsând: *gerunziu* rezum. cap.31
voiu părăsi: *ind. viit.I. 1.sg.* 41,17
am părăsit: *ind. pf.c. 1.sg.* 42,16
părăsit a fi/a fi părăsit: *pasiv inf. prez.* rezum. cap.49; rezum. cap.63
părăsitu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 49,14
părăsască: *conj. prez. fără **să** 3.sg.* 55,7
a fi părăsiţi: *pasiv inf. prez.* rezum. cap.59
ai fost părăsită: *pasiv ind. pf.c. 2.sg.* 60,15
sânt părăsiţi: *pasiv ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.63
aţi părăsit: *ind. pf.c. 2.pl.* 65,11

PĂRĂSIRE: s.f.
părăsirea: *sg. ac.* rezum. cap.5

PĂRĂSIT, -Ă: adj./s.
părăsite: *adj. n. pl. nom.* 10,14
părăsită: *adj. f. sg. nom.* 62,12
părăsit: *adj. m. sg. nom.* 64,10
(cea) părăsită: *s.f. sg. nom.* 49,21

PĂRĂSITOR, -TOARE: adj.
părăsitori: *m. pl. dat.* 30,1

(a) PĂREA: v. III
va părea: *ind. viit.I. imper.* 17,11; 23,5

PĂRINTE: s.m.
părinţilor: *pl. gen.* 14,21; 65,7
părinţii: *pl. nom.* 37,12; 64,11

PĂRINTESC, -EASCĂ: adj.; var. (Înv. şi pop.) **PĂRINŢESC, -EASCĂ**
părinţasca: *adj. antep. f. sg. nom.* rezum. cap.27

PĂROS, -OASĂ: s.m./f.
(cei) păroşi: *s.m. pl. nom.* 13,21
(cel) păros: *s.m. sg. nom.* 34,14

PĂRTAŞ, -Ă: s.m./f.
părtaşii: *s.m. pl. nom.* 44,11

PĂSTOR: s.m.; var. (Înv.) **PĂSTORIU**
păstorii: *pl. nom./ac.* 13,20; 56,11; 63,11
păstori: *pl. ac.* 31,4
păstorilor: *pl. gen.* 38,12; rezum. cap.56
păstoriul: *sg. nom./ac.* 40,11; 44,28

PĂSTURĂ: s.f. (Reg.; Trans.) „şervet, ştergat în care se învelesc la ţară alimentele transportate la câmp”; „legătură”
păstură: *sg. ac.* 38,21

(a) PĂŞI: v. IV
păşea: *ind. imp. 3.pl.* 3,16
păşi-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 27,4
va păşi: *ind. viit.I. 3.sg.* 33,21
păşind: *gerunziu* 51,14; 63,1
păşaşte: *ind. prez. 3.sg.* 65,2

PĂŞUNE: s.f.
păşunea: *sg. nom./ac.* 7,25; 34,13; 49,9
păşune: *sg. nom./ac.* 32,14; 37,27

(a) PĂŢI: v. IV (Înv.) „a suferi chinuri fizice sau morale”, „a îndura”
paţu: *ind. prez. 1.sg.* 38,14

(a) PĂZI: v. IV
păzeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 26,2; 56,6
păziia: *ind. imp. 3.pl.* 29,20
fiind păzită: *pasiv gerunziu* rezum. cap.54
păziţi: *imperativ 2.pl.* 56,1
păzând: *gerunziu* 56,2
vor păzi: *ind. viit.I. 3.pl.* 56,4

PĂZITOR, -TOARE: s.m./f.
păzitoriule: *s.m. sg. voc.* 21,11
păzitoriul: *s.m. sg. nom.* 21,12
păzitori: *s.m. pl. ac.* 62,6

PÂINE: s.f.; var. (Reg.) **PÂNE**
pânii: *sg. gen.* 3,1
pâne: *sg. nom./ac.* 3,7; 30,20; 33,16
pâinea: *sg. nom./ac.* 4,1; 58,7; 65,25
pâni: *pl. ac.* 21,14
pânea: *sg. nom.* 28,28; 30,23; 51,14
pâinilor: *pl. gen.* 36,17
pâini: *pl. ac.* 44,15, 19; 55,2
pâine: *sg. ac.* 55,10

(a se) PÂNGĂRI: v. IV
(s-)au pângărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 24,5
să pângărească: *conj. prez. 3.sg.* 56,2, 6
am pângărit: *ind. pf.c. 1.sg.* 63,3

PÂNGĂRIT, -Ă: adj.
pângărit: *m./n. sg. nom.* 6,5; 14,19; 52,11

pângărite: *f. sg. nom./ac.* 6,5; 59,3
pângărită: *f. sg. nom.* 65,4

PÂNTECE: s.n.
pântecele: *sg. nom./ac.* 13,18; 16,11; 46,3; 49,1
pântece: *sg. ac.* 44,2, 24; 48,8; 49,1, 5
pântecelui: *sg. gen.* 48,19; 49,15

PÂNZĂ: s.f.
pânza: *sg. ac.* 25,7; 59,5
pânză: *sg. ac.* 30,1
pânzele: *pl. nom.* 59,6

PÂRĂ: s.f.
pâri: *pl. ac.* 58,4

PÂRÂU: s.n.; var. (Înv. și rar) **PĂRĂU**
părâiele: *pl. nom./ac.* 8,7; 19,6; 32,2; 37,25
părâie: *pl. nom./ac.* 11,15; 30,25; 33,21

PÂRJOLIT, -Ă: adj.
pârjolite: *n. pl. nom.* 13,8

PECETLUIT, -Ă: adj.
pecetluite: *f. sg. gen.* 29,11
pecetluită: *f. sg. nom.* 29,11

PEDEAPSĂ: s.f.
pedeapsa: *sg. nom./ac.* rezum. cap.3; rezum. cap.14; rezum. cap.27; rezum. cap.28
pedeapsă: *sg. nom.* rezum. cap.32

PEPENIȘTE: s.f.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Dicționariu rumanesc, latinesc și unguresc*. Din orenduiala excelenții sale preasfințitul Ioann Bobb... în două tomuri. Cluj, Tom I: A – L, 1822; tom II: M – Z, 1823.
pepenișe: *sg. ac.* 1,8

PERECHE: s.f.; var. (Reg.) **PĂRECHE**
părechi: *pl. ac.* 5,10

PERETE: s.n.; var. (Înv. și pop.) **PĂRETE**
păreatele: *sg. ac.* 22,6; 25,4; 59,10
păreate: *sg. ac.* 38,2

PERSAN: s.m. „persoană care făcea parte din populația de bază a Persiei sau care era originară de acolo"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Georgie Șincai din Șinca, *Hronica românilor și a mai multor neamuri (...)* [II], [Tom] I – III, Iași 1853 –1854.
perseani: *pl. ac.* rezum. cap.21

PESCAR: s.m.
pescarii: *pl. nom.* 19,8

PEȘTE: s.m.
pești: *pl. ac.* 19,10
peștii: *pl. nom.* 50,2

PEȘTERĂ: s.f.
peșterile: *pl. ac.* 2,19, 21
peșteri: *pl. ac.* 32,14
peșterea: *sg. ac.* 51,1

(a) PETRECE: v. III
vor petreace: *ind. viit.I. 3.pl.* 11,6; 13,21; 14,30
petreaceți: *ind. rpez. 2.pl.* 18,3
va petreace: *ind. viit.I. 3.sg.* 25,10
au petrecut: *ind. pf.c. 3.sg.* 26,10

PIATRĂ: s.f. „rocă"; „mineral cristalizat cu aspect frumos, cu culori variate, cu duritate mare, care se folosește, de obicei, la confecționarea bijuteriilor"; „stâncă"; „gheață"; „substanță chimică"
piatră: *sg. nom./ac.* 2,10; 22,16; 28,16; 37,19; 48,21; 50,7
pietrilor: *pl. gen.* 2, 19, 21; 7,19
pietrile: *pl. ac., în sintagma* ***pietrile scumpe*** 3,21
pietrile: *pl. ac.* 5,2; 27,9; 54,11; 62,10
piatra: *sg. ac.* 10,26; rezum. cap.16; 16,1; 48,21; 51,1
pietri: *pl. ac.* 9, 10; 17,1; 33,16; 54,12; 57,5; 60,17
piatra: *sg. ac., în sintagmele* ***piatra smintealii/piatra scandalii/ piatra unghiului*** „piatră de temelie" 8,14; rezum. cap.28
piatră: *sg. ac., în sintagma* ***piatră de grindine*** 30,30
piatră: *sg. ac., în sintagma* ***piatră pucioasă*** 30,33; 34,9
pietrii: *sg. gen.* 32,2; 42,11
pietri: *pl. ac., în sintagma* ***pietri scumpe*** rezum. cap.54

(a) PICA: v. I
pică: *ind. rpez. 3.pl.* 1,30

PICĂTURĂ: s.f.
picătura: *sg. ac.* 40,15

PICIOR: s.n.
piciorului: *sg. gen., în loc. adv.* ***de la talpa piciorului până la creștetul capului*** 1,6
picioarele: *pl. nom./ac.* 3,16; 6,2; 20,2; 23,7; 26,6; 28,3; 41,3; 52,7; 59,7
picioarelor: *pl. gen./dat.* 7,20; 36,12; 49,23; 60,13, 14; 66,1
piciorul: *sg. nom./ac.* 26,6; 32,20; 58,13
piciorului: *sg. gen.* 37,25

PIELE: s.f.
pieile: *pl. ac.* 54,2

PIEPTAR: s.n.
teptariu: *sg. ac.* 3,24

(a) PIEPTĂNA: v. I „a dărăci"
teaptănă: *ind. prez. 3.pl.* 19,9

(a) PIERDE: v. III (Bis.; eufem.) „a ucide"; „a nimici"
să piarză: *conj. prez. 3.pl.* 13,5
ai pierdut: *ind. pf.c. 2.sg.* 14,20; 26,14
voiu pierde: *ind. viit.I. 1.sg.* 14,22; 65,8
va pierde: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,1
era pierduți: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 27,13
a pierde: *inf. prez.* 30,28; 32,7
să pierzu: *conj. prez. 1.sg.* 36,10
pierde: *imperativ 2.sg.* 36,10
a piiarde: *inf. prez.* 54,16

PIERDERE: s.f. (Eufem.) „ucidere"; „nimicire"
pierdere: *sg. ac.* 51,13, 14

(a) PIERI: v. IV
au perit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,13; 15,6
vor peri: *ind. viit.I. 3.pl.* 11,13; 41,11; 51,6; rezum. cap.60
a peri: *inf. prez.* 14,30
va peri: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,25; 29,14; rezum. cap.50; 56,5; 60,12
ar fi perit: *cond. pf. 3.sg.* 48,19
să pieiu: *conj. prez. 1.sg.* 38,17
să pieri: *conj. prez. 2.sg.* 48,9
piiare: *ind. prez. 3.sg.* 57,1

PIETRICEA: s.f.
pietricealele: *pl. ac.* 48,19

PILĂ: s.f.
pilă: *sg. ac.* 44,12

PILDĂ: s.f.
pilda: *sg. ac.* rezum. cap.5; 14,4; rezum. cap.51

(a) PIPĂI: v. IV
pipăit-am: *ind. pf.c. 1.pl.* 59,10

PIPĂIRE: s.f.
pipăire: *sg. nom.* 32,14

PIŞAT: s.n.
pişatul: *sg. ac.* 36,12

PITHON: s.m. „prezicător"; cu acest sens, cuvântul nu este înregistrat în DLR; reprezintă încercarea traducătorului de a adapta lat. *pythōn, -ōnis* „prezicător", „ghicitor".
pithonului: *sg. gen.* 29,4

PITHONIC: s.m. „prezicător"; cuvântul nu este înregistrat în DLR (Cf. **PITHON).**
pithonici: *pl. ac.* 8,19; 19,3

(a se) PITULA: v. I
(să) vor pitula: *ind. viit.I. 3.pl.* 23,18

PLAŞCĂ: s.f. „pelerină lungă"; „mantie"
plaşca: *sg. nom./ac.* 28,20; 59,17

PLATĂ: s.f.
plata: *sg. nom.* 40,10; 62,11

PLATOŞĂ: s.f.
platoşa: *sg. ac.* 59,17
platoşea: *sg. ac.* 61,3

(a) PLĂCEA: v. II
plac: *ind. prez. 3.pl.* 30,10
au plăcut: *ind. pf.c. 3.sg.* 42,1
vor plăcea: *ind. viit.I. 3.pl.* 56,7
au plăcut: *ind. pf.c. impers., în structura v. dislocată* ***bine au plăcut*** 62,4

PLĂCUT, -Ă: adj.
plăcută: *sg. ac.* 49,8

(a) PLĂSMUI: v. IV; var. **(a) PLĂZMUI**
am plăzmuit: *ind. pf.c. 1.sg.* 37,26

(a) PLÂNGE: v. III
plângând: *gerunziu* 15,5; 30,19
voiu plânge: *ind. viit.I. 1.sg.* 16,9; 22,4
vor plânge: *ind. viit.I. 3.pl.* 19,8; 33,7
plânge: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.22
a plânge: *inf. prez.* rezum. cap.22
plâns-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 24,4, 7; 33,9
vei plânge: *ind. viit.I. 2.sg.* 30,19
plângeţi: *imperativ 2.pl.* 32,12
au plâns: *ind. pf.c. 3.sg.* 38,3
plângea: *ind. imp. 3.pl.* 57,18
plâng: *ind. prez. 3.pl.* 61,2, 3
plângeţi: *ind. prez. 2.pl.* 66,10

PLÂNGERE: s.f.
plângere: *sg. ac.* 15,2, 3; 16,9; 22,12; 38,3; 61,3
plângerilor: *pl. gen.* 22,5
plângerii: *sg. gen.* 65,19

(a se) PLECA: v. I
(să) va pleca: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,20; 17,7, 8; 45,24
să (vă) plecaţi: *conj. prez. 2.pl.* 10,4
(să) vor pleca: *ind. viit.I. 3.pl.* 14,16
să (se) pleace: *conj. prez. 3.sg.* 19,15
va pleca: *ind. viit.I. 3.sg.* 26,5; 31,3
pleacă: *imperativ 2.sg.* 37,17
(s-)au plecat: *ind. pf.c. 3.pl.* 44,15; 59,8
(să) pleacă: *ind. prez. 3.sg.* 44,17
pleacă(-te): *imperativ 2.sg.* 51,23
plecaţi: *imperativ 2.pl.* 55,3

PLECAT, -Ă: adj.
plecate: *f. sg. gen.* 32,2
plecată: *f. sg. ac.* 49,23
plecaţi: *m. pl. nom.* 60,14

(a) PLESNI: v. IV; var. **(a) PLEZNI**
vor plezni: *ind. viit.I. 3.pl.* 55,12

PLEŞUIRE: s.f. „radere pe cap"; cuvântul nu este înregistrat în MDA.
pleşuire: *sg. ac.* 22,12

PLIN, -Ă: adj.
plin: *n. sg. nom.* 6,3
plină: *f. sg. nom.* 13,9; 22,2
pline: *f. pl. nom.* 22,7; 30,27; 33,4
plini: *m. pl. nom.* 51,20

(a se) PLINI: v. IV
vor plini: *ind. viit.I. 3.pl.* 19,21
plinind: *gerunziu* 44,26
plineaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.45
au plinit: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.48; rezum. cap.51
(să) vor plini: *ind. viit.I. 3.pl.* 60,20
să plinească: *conj. prez. 3.sg.* 65,20

PLINIRE: s.f.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Chir Chesarie, episcopul Rîmnicului, *Mineiul*, luna lui octombrie, care s-au tipărit acum întîiu rumâneşte..., 1776.
plinirea: *sg. nom./ac.* 34,1; 42,10

PLOAIE: s.f.
ploaia: *sg. nom.* 30,23; 44,14; 55,10

PLOSCULIŢĂ: s.f.
plosculiţa: *sg. ac.* 10,33

(a) PLOUA: v. I
să ploaie: *conj. prez. 3.pl.* 45,8

PLUG: s.n.
plugurile: *pl. ac.* 17,9

PLUGAR: s.m.
plugariul: *sg. nom.* 28,24

POAMĂ: s.f.
poame: *pl. ac.* 37,30

POARTĂ: s.f.
porţile: *pl. nom./ac.* 3,26; 24,12; 26,2; 38,10; 45,1, 2; 54,12; 60,11, 18
porţ: *pl. ac.* 13,2
poartă: *sg. voc.* 14,31
poartă: *sg. ac.* 22,7; 28,6; 29,21
porţi: *pl. ac.* 62,10

(a se) POCĂI: v. IV
(să) pocăiesc: *ind. rpez. 3.pl.* rezum. cap.59

PODOABĂ: s.f.
podoaba: *sg. nom./ac.* 3,18; 33,17; 35,2
podoabă: *sg. nom./ac.* 49,18; 53,2

POFTĂ: s.f.
poftei: *sg. gen.* rezum. cap.3
pofta: *sg. ac.* 26,8

POGORÂRE: s.f.; vezi **COBORÂRE**

(a se) POGORÎ: v. IV; vezi **(a se) COBORÎ**

POLATĂ: s.f. (Înv. şi reg.) „palat domnesc, împărătesc”
polata: *sg. ac.* 39,7

(a) POMENI: v. IV
pomeneşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.52
să pomeneşti: *conj. prez. 2.sg.* 64,9

POMENIRE: s.f.
pomenire: *sg. ac.* 22,16; 65,17
pomenirea: *sg. nom./ac.* 23,16; 26,8, 14; 57,8

PONOSLU: s.f. (Înv. şi reg.) „plângere”; (Înv.) „defăimare”, „ruşine”
ponoslu: *sg. ac.* rezum. cap.43

PORC: s.m.
porc: *sg. ac.* 65,4; 66,3, 17

(a se) PORNI: v. IV
(să) porneaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.33

PORNIRE: s.f.
pornirea: *sg. ac.* 5,28; 28,2

PORUMBIŢĂ: s.f.
porumbiţa: *sg. ac.* 38,14
porumbiţele: *pl. ac.* 59,11; 60,8

PORUNCĂ: s.f.
porunca: *sg. nom./ac.* 11,14; 29,13
poruncilor: *pl. gen.* rezum. cap.48
poruncile: *pl. ac.* 48,18; rezum. cap.56

(a se) PORUNCI: v. IV
voiu porunci: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,6
porunceaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.8; 28,10, 13
voiu porunci: *ind. viit.I. 1.sg.* 10,6
am poruncit: *ind. pf.c. 1.sg.* 13,3; 45,12
au poruncit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 13,4; 23,11; 34,16; 38,21; 48,5
(să) porunceaşte: *ind. prez. impers.* rezum. cap.20
poruncise: *ind. m.m. c.pf. 3.sg.* 36,21
porunciţi: *imperativ 2.sg.* 45,11

PORUNCITOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Înv.) **PORUNCITORIU**
poruncitoriu: *s.m. sg. ac.* 55,4

POST: s.n.
postul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.58; 58,5, 6
postului: *sg. gen.* 58,3
post: *sg. ac.* 58,5

(a) POSTI: v. IV
am postit: *ind. pf.c. 1.sg.* 58,3
postiţi: *ind. prez. 2.pl.* 58,4
să postiţi: *conj. prez. 2.pl.* 58,4

(a se) POTICNI: v. IV; var. (Înv. şi pop.) **(a se) POTIGNI**
(să) potigneaşte: *ind. prez. 3.sg.* 63,13

POTRIVNIC, -Ă: s.m./f.; var. (Înv. şi reg.) **PROTIVNIC, -Ă**
protivnicii: *s.m. pl. ac.* 26,11; 49,26; rezum. cap.63
protivnicul: *sg. nom.* 50,8
protivnicilor: *pl. gen.* rezum. cap.51; 59,18

POVARĂ: s.f.
povara: *sg. nom.* 15,1; 17,1; 19,1; rezum. cap.21; 21,1, 11, 13; 22,1; 23,1
povară: *sg. ac.* 46,1

(a se) POVĂŢUI: v. IV
vor povăţui: *ind. viit.I. 3.pl.* 32,1
voiu povăţui: *ind. viit.I. 1.sg.* 42,16
(vă) veţi povăţui: *ind. viit.I. 2.pl.* 55,12

POVĂŢUITOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Înv.) **POVĂŢUITORIU**
povăţuitori: *s.m. pl. ac.* 32,8
povăţuitoriu: *s.m. sg. nom./ac.* rezum. cap.49; 55,4; 63,14

(a) POVESTI: v. IV
va povesti: *ind. viit.I. 3.sg.* 43,21

PRADĂ: s.f.
prada: *sg. nom./ac.* 5,29; 9,3; 10,2, 6; 31,4
pradă: *sg. nom./ac.* 9,5; 49,24; 59,15
prăzi: *pl. ac.* 33,23

PRAF: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **PRAV**
pravul: *sg. nom./ac.* 5,24; 16,4
praf: *sg. ac.* 26,19; 29,4; 40,15; 52,2
praful: *sg. nom./ac.* 17,13; 49,23; 65,25

PRAG: s.n.
pragul: *sg. nom.* 6,4

PRAZNIC: s.n.
praznicile: *pl. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,14
praznice: *pl. ac.* 1,13
praznicele: *pl. nom.* 29,1
praznicului: *sg. gen.* 30,29

(a se) PRĂDA: v. I
pradă: *ind. prez. 3.sg.* 8,1; 21,2
a prăda: *inf. prez.* 8,3; 33,1
am prădat: *ind. pf.c. 1.sg.* 10,13
vor prăda: *ind. viit.I. 3.pl.* 11,14
(să) va prăda: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,3
prădezi: *ind. pez. 2.sg.* 33,1
vei fi prădat: *pasiv ind. viit.I. 2.sg.* 33,1
(te) vei prăda: *ind. viit.I. 2.sg.* 33,1

(a) PRĂPĂDI: v. IV
va prăpădi: *ind. viit.I. 3.sg.* 25,7
prăpădi-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 25,8

PRĂPĂDIT, -Ă: adj.
prăpădiţi: *m. pl. nom.* 9,16

(a) PRĂZNUI: v. IV
a prăznui: *inf. prez.* rezum. cap.58
vor prăznui: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.58

PRĂZNUIRE: s.f.
prăznuirii: *sg. gen.* 33,20

PREACURVAR: s.m.; var. **PREACURVARIU**
preacurvariului: *sg. gen.* 57,3

PREAIUBIT, -Ă: s.
(ceale) preaiubite: *s.m./f./n. pl. ac.* 44,9

PREAÎNALT: s.m. „Dumnezeu”
(Celui) Preaînalt: *s.m. sg. dat.* 14,14

PREAÎNĂLŢAT: s.m. „Dumnezeu”
(Cel) Preaînălţat: *s.m. sg. nom.* 57,15

PREAJMĂ: s.f.; var. (Înv. și reg.) **PREJMĂ**
prejma: *sg. ac., în loc. prep.* ***în prejma*** 17,13

PREOT: s.m.
preotul: *sg. nom.* 8,2; 24,2; 28,7
preoţii: *pl. nom.* rezum. cap.28; 61,6
preoţi: *pl. ac.* 37,2; 66,21

PREŢ: s.n.
preţurile: *pl. nom./ac.* 23,17, 18
preţu: *sg. ac.* 45,13

PRIBEAG, -Ă: s.m./f.
pribejii: *s.m. pl. ac.* 11,12
pribeajii: *pl. nom.* 16,4

(a) PRIBEGI: v. IV
va pribegi: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,18

PRICEPERE: s.f.
priceaperii: *sg. gen.* 40,14

PRICEPUT, -Ă: adj./s.; var. **PRECEPUT, -Ă**
(cel) priceput: *s.m. sg. ac.* 3,3
(celor) precepuţi: *s.m. pl. gen.* 29,14
pricepuţi: *adj. m. pl. nom.* 5,21

PRICINĂ: s.f.
pricina: *sg. nom.* 1,23
pricinei: *sg. dat.* 10,2
pricină: *sg. ac.* 49,4

PRIETEN: s.m.; var. (Înv.) **PRIIATIN**
priiatinului: *sg. gen.* 19,2; 41,8

(a se) PRIMI: v. IV
să (să) priimească: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.1
au priimit: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,6; 41,10
primi(-)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 42,1
a priimi: *inf. prez.* rezum. cap.50
să priimească: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.50
ai priimit: *ind. pf.c. 2.sg.* 57,8
a fi priimit: *pasiv inf. prez.* rezum. cap.58

PRIMIT, -Ă: adj.
priimită: *f. sg. ac.* 58,5
priimit: *n. sg. nom.* 61,2

(a se) PRINDE: v. III
(să) vor prinde: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,15
vor fi prinzând: *ind. viit. perifr. 3.pl.* 14,2
prinsease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 14,2; 20,1
a prinde: *inf. prez.* 19,10; 40,16
va prinde: *ind. viit.I. 3.sg.* 28,4
să (se) prinză: *conj. prez. 3.pl.* 28,13
au prins: *ind. pf.c. 3.sg.* 29,1; 36,1
să prinză: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.36
va fi prins: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 49,24

(a) PRISOSI: v. IV
vei prisosi: *ind. viit.I. 2.sg.* 60,5

PRISOSINŢĂ: s.f.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *A lui Iliodor istorie ethiopicească*. Cinci cărți. [Manuscris din 1772; Biblioteca Academiei Române, cota 355].
prisosinţa: *sg. ac.* 7,22

PRISOSIRE: s.f.
prisosirea: *sg. ac.* rezum. cap.55

PRISOSIT: s.n. (Înv.) „prisos”
prisosit: *sg. ac., în loc. adj.* ***de prisosit*** „de prisos” 30,23

(a) PRIVI: v. IV
va privi: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,22
vor privi: *ind. viit.I. 3.pl.* 14,16; 17,7
au privit: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,7
privesc: *ind. prez. 3.pl.* 30,10
să priviţi: *conj. prez. 2.pl.* 30,10
privi-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 33,17
privind: *gerunziu* 38,14
vei privi: *ind. viit.I. 2.sg.* 42,20

PRIVEGHETOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Reg.) **PRIVIGHITORIU** (Înv.) „străjuitor”
privighitoriu: *sg. ac.* 21,6

(a) PROBOZI: v. IV (Înv.) „a mustra (aspru)”; (Înv. și pop.) „a face de rușine”; „a ocărî”
va probozi: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,13
a probozi: *inf. prez.* 37,4
ai probozit: *ind. pf.c. 2.sg.* 37,23, 24
au probozit: *ind. pf.c. 3.pl.* 65,7

(a se) PROPOVĂDUI: v. IV; var. (Înv.) **(a se) PROPOVEDUI**
vor propovedui: *ind. viit.I. 3.pl.* 29,23
a propovedui: *inf. prez.* rezum. cap.40
propoveduiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 52,7
(să) propveduiesc: *ind. prez. 3.pl.* 61,1, 2

PROPOVĂDUIRE: s.f.; var. (Înv.) **PROPOVEDUIRE**; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la 1765 (după M. Gaster, *chrestomaţie română* (...). Vol. II: *Texte (1710 – 1830). Dialectologie, literatură populară, glosar*, Leipyig – București, 1891.
propoveduire: *sg. ac.* rezum. cap.6
propoveduirea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.40; rezum. cap.53; rezum. cap.61; rezum. cap.66
propoveduiri: *sg. gen.* rezum. cap.55

PROPOVĂDUITOR: s.m.; var. (Înv.) **PROPOVEDUITOR**
propoveduitorii: *pl. ac.* rezum. cap.52; rezum. cap.62

PROROC: s.m.
prorocul: *sg. nom./ac.* 3,2; 9,15; rezum. cap.22; rezum. cap.25; 28,7; 37,2; 38,1; 39,3; rezum. cap.42; rezum. cap.45; rezum. cap.59; rezum. cap.62; rezum. cap.63; rezum. cap.64; rezum. cap.65
prorocului: *sg. gen.* rezum. cap.15
prorocilor: *pl. gen.* rezum. cap.28; rezum. cap.30
prorocii: *pl. nom.* 29,10

(a) PROROCI: v. IV
au prorocit: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.1
proroceaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1; rezum. cap.3; rezum. cap.5; rezum. cap.7; rezum. cap.8; rezum. cap.9; 41,26
prorocind: *gerunziu* rezum. cap.62

PROROCIE: s.f.
prorociia: *sg. nom.* în titlul cărții: *Prorociia lui Isaie*; rezum. cap.9; rezum. cap.11; rezum. cap.14; rezum. cap.45; rezum. cap.53

PROROCIŢĂ: s.f.
prorociţă: *sg. ac.* 8,3

PROST, PROASTĂ: s.m./f. „om de rând, de condiție socială modestă”
(cel) prost: *s.m. sg. nom.* 3,5

PRUNC: s.m.
pruncii: *pl. nom./ac.* 3,4; 8,18; 13,16; 40,30; 57,5

pruncul: *sg. nom./ac.* 7,16; 8,4; 11,8; 49,15
prunculuı: *sg. gen.* rezum. cap.8
Prunc/prunc: *sg. nom.* 9,6; 10,19; 11,6; 65,20
prunci: *pl. ac.* 13,18
pruncilor: *pl. gen.* 33,18

PSALM: s.m.
psalmii: *pl. ac.* 38,20

PUCIOS, -OASĂ: adj.
pucioasă: *f. sg. ac., în sintagma* ***piatră pucioasă*** 30,33; 34,9

PUHOI: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **POVOI**
povoiu: *sg. ac.* 5,6

(a) PUHOI: v. IV; var. **(a) PUHOIA**; (Înv. şi reg.) **(a) POVOI**; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare (aprox. 1800) este la Ion Budai-Deleanu, *Ţiganiada*, Bucureşti, 1953.
vor povoia: *ind. viit.I. 3.pl.* 28,17

PUI: s.m.
puii: *pl. nom./ac.* 5,29; 11,7; 16,2; 30,24; 34,15
puiul: *sg. nom./ac.* 31,4; 38,14

PUITOR, -TOARE: s.m./f.; cu acest sens, cuvântul nu este înregistrat în DLR.
puiutoriul: *s.m. sg. nom., în sintagma* ***puitoriul de leage*** „dătător de lege", „legiuitor" rezum. cap.33; 33,22

PULBERE: s.f.
pulbere: *sg. ac.* 25,12; 26,5; 29,4; 47,1
pulberea: *sg. ac.* 29,5; 41,2, 15

PUMN: s.n.; var. (Înv. şi rar) **PUGN**
pugnul: *sg. ac.* 40,12
pumnul: *sg. ac.* 58,4

(a se) PUNE: v. III
voiu pune: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,6; 14,23; 15,9; 22,19; 28,17; 29,3; 42,15; 49,11; 50,3; 51,23; 54,12; 60,17; 66,19
puind: *gerunziu* 5,20; rezum. cap.24
să punem: *conj. prez. 1.pl.* 7,6
am pus: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 8,2; 28,15; 41,15; 50,7; 59,21
să puie: *conj. prez. 3.sg.* 10,6; 13,9; 38,21
va pune: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,20; 27,9; 28,25; 42,4; 51,3; 53,10; 62,7
au pus: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,17; rezum. cap.47; 49,2; 53,6; 63,11
pune: *imperativ 2.sg.* 16,3; 21,5, 6
pusu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,4
vor pune: *ind. viit.I. 3.pl.* 22,7
pusu(-)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 23,13
ai pus: *ind. pf.c. 2.sg.* 25,2; 47,6, 7; 51,10, 23; 57,7, 8
(să) va pune: *ind. viit.I. 3.sg.* 26,1
puiundu-: *gerunziu* rezum. cap.28; 46,7
a (să) pune: *inf. prez.* rezum. cap.28
pune-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 37,29; 41,18, 19; 42,16; 43,19; 50,2
pune: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.40
veţi pune: *ind. viit.I. 2.pl.* 40,18
vei pune: *ind. viit.I. 2.sg.* 41,15; 49,18
vom pune: *ind. viit.I. 1.pl.* 41,22
pune-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 42,12
puie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 44,7
pus-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 51,16
puindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.58
pune(-)-voi: *ind. viit.I. 1.sg.* 60,15
să puiu: *conj. prez. 1.sg.* 61,3
puneţi: *ind. prez. 3.pl.* 65,11

(a) PURCEDE: v. III
au fost purces: *ind. m.m.c.pf. perifr. 3.sg.* 37, 8

(a se) PURTA: v. I
(să) poartă: *ind. prez. 3.sg.* 21,2
să (se) poarte: *conj. prez. 3.sg.* 30,14
purtând: *gerunziu* 30,6
va purta: *ind. viit.I. 3.sg.* 40,11; 53,11
purta: *ind. imp. 3.sg.* 46,2
(vă) purtaţi: *ind. prez. 2.pl.* 46,3
voiu purta: *ind. viit.I. 1.sg.* 46,4
purtându-: *gerunziu* 46,7
vor purta: *ind. viit.I. 3.pl.* 49,22
purtaţi: *ind. prez. 2.pl.* 52,11
au purtat: *ind. pf.c. 3.sg.* 53,4; 63,9
(ne-)am purtat: *ind. pf.c. 1.pl.* 59,10

PURURI: adv.; var. **PURUREA**
pururea: 21,8; 42,14; 49,16; rezum. cap.54; 58,11; 60,11; 64,5; 65,3
pururea: *adv. în loc. adv.* ***de pururea*** rezum. cap.34

(a se) PUSTII: v. IV
(să) va pustii: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,7; rezum. cap.27; 34,10
(să) vor pustii: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,9
va pustii: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,15
(s-)au pustiit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 16,8; 64,10
pustiitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 24,11
pustiiaşte(-te): *imperativ 2.sg.* 44,27

PUSTIIRE: s.f.
pustiirii: *sg. gen.* rezum. cap.1
pustiirea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.3; rezum. cap.6; rezum. cap.7; 24,12
pustiire: *sg. nom./ac.* rezum. cap.7; 13,9; 34,11; 41,19; 60,12

PUSTIU, -IE: adj./s.n.; var. **PUSTIE:** s.f.
pustiiu: *adj. n. sg. nom./ac.* 1,7; 6,11; 32,2
pustiie: *adj. f. sg. nom.* 3,26
pustie: *adj. f. sg. ac./gen.* 5,6; 14,17; 17,9; 21,1; 27,10; 50,2; 64,10
pustie: *adj. f. pl. nom./ac.* 15,6; 37,18
pustii: *adj. m./f. pl. ac.* 42,15; 54,3
(ceale) pustii: *s.n. pl. ac.* 5,17; 44,26
pustiiului: *s.n. sg. gen.* rezum. cap.16; 16,1
pustie: *s.f. sg. ac.* 16,8; 21,1; 32,16; 35,6; 40,3; 41,19; 43,19, 20; 48,21; 63,13
pustiia: *s.f. sg. nom./ac.* 27,10; 32,15; 42,11
pustiiul: *s.n. sg. nom./ac.* 33,9; 35,1; 41,18; 51,3
(cea) pustie: *s.f. sg. nom.* 35,1
pustiile: *s.f. pl. nom./ac.* 49,19; 58,12; 61,4
pustiile: *s.f. pl. voc., în sintagma* ***pustiile Ierusalimului*** 52,9
Pustiiu: *s.n. sg. nom.* 62,4

(a) PUTEA: v. II
neputând: *gerunziu* 56,10
poate: *ind. prez. 3.sg.* 28,20; rezum. cap.45; rezum. cap.46; 49,15; 55,6; 57,20
pociu: *ind. prez. 1.sg.* 29,11
să poţi: *conj. prez. 2.sg.* 33,19, 23
poţi: *ind. prez. 2.sg.* 47,12
să pociu: *conj. prez. 1.sg.* 50,2
să poată: *conj. prez. 3.sg.* 59,1
au putut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,1; 30,5; 46,2; 59,14
va putea: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,22; 14,27; 16,12; 30,6; 33,14, 20; 36,14; 49,24
vom putea: *ind. viit.I. 1.pl.* 20,6
vei putea: *ind. viit.I. 2.sg.* 36,8; 37,11; 47,11
puteţi: *ind. prez. 2.pl.* 41,23

PUTERE: s.f.
putearea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 22,21; 30,27; 39,2; rezum. cap.40; rezum. cap.41; 63,6; rezum. cap.64
puteare: *sg. nom./ac.* rezum. cap.22; rezum. cap.31; 37,3; rezum. cap.40; 40,29; rezum. cap.41; 50,2

puteri: *sg. gen.* rezum. cap.33
puterii: *sg. gen.* 40,26
puteri: *pl. ac.* rezum. cap.42

PUTERNIC, -Ă: adj./s.
(cel) putearnic: *s.m. sg. ac.* 3,1
putearnic: *s.m. sg. nom./ac.* 10,13; rezum. cap.59
(Cel) Putearnic: *s.m. sg. nom.* 28,2
(cei) putearnici: *s.m. pl. ac.* 34,7
putearnici: *adj. m. sg. nom.* 5,22
putearnici (foarte): *adj. m. pl. nom.* 31,1

PUTOARE: s.f.
putoare: *sg. nom.* 3,24; 34,3

PUTRED, -Ă: adj.
putred: *n. sg. ac.* 14,19

(a) PUTREZI: v. IV
va putrezi: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,27
putrezi-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 50,2

PUŢ: s.n.
puţul: *sg. ac.* 15,8

PUŢIN: pron. nehot./ adj./adv.
puţin: *adv.* 7,13; 10,25; 26,20; 28,10, 13; 49,6
puţine: *adj. f./n. pl. nom./ac.* 10,7, 19; 24,13
puţin: *adj. n. sg. nom.* 16,14
puţini: *adj. m. pl. nom.* 24,6
puţini: *pron. nehot. m. pl. nom.* rezum. cap. 16
puţin: *pron. nehot. n. sg. ac.* 29,17; 54,7
puţânii: *pron. nehot. m. pl. gen.* (*cu prep.* **a**) rezum. cap.28

PUŢINEL, -EA: adj.
puţinea: *f. sg. nom.* rezum. cap.65

PUŢINTEL: adv.
puţintel: 54,8

PUZDERIE: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **POZDĂRIE, POZDERIE** „resturi lemnoase care cad din tulpina cânepei sau a inului la meliţare"; (Reg.) „pleavă"
pozderia: *sg. ac.* 1,31
pozdăriia: *sg. ac.* 5,24
pozderiia: *sg. ac.* 29,5
pozdârâie: *sg. ac.* 33,11; 41,2
pozderâie: *sg. ac.* 40,24

R

(a se) RADE: v. III
va rade: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,20
(să) va rade: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,2

RAM: s.n.
ramului: *sg. gen.* 17,6

RAMURĂ: s.f.
ramurile: *pl. ac.* 6,13

RANĂ: s.f.
rana: *sg. nom./ac.* 1,6; 27,7; 30,26
rană: *sg. ac.* 14,6; 19,22; 38,21
ranele: *pl. ac.* 16,7
ranei: *sg. gen.* 30,26

(a) RĂBDA: v. I
răbdând: *gerunziu* 1,14

RĂBDĂTOR, -TOARE: adj.; var. (Înv.) **RĂBDĂTORIU**
răbdătoriu: *m. sg. nom.* 42,14

(a) RĂCNI: v. IV; var. (Pop.) **(a) RĂGNI**
răgni-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,29
ar răgni: *cond. prez. 3.sg.* 31,4
răgni-vom: *ind. viit.I. 1.pl.* 59,11

RĂCNIRE: s.f.; var. (Pop.) **RĂGNIRE**
răgnirea: *sg. nom.* 5,29

RĂDĂCINAT, -Ă: adj. (Înv. şi rar) „care este înfipt cu rădăcinile în pământ"
rădăcinat: *n. sg. nom.* 40,24

RĂDĂCINĂ: s.f.
rădăcina: *sg. nom./ac.* 5,24; 11,1, 10; 14,29, 30
rădăcină: *sg. ac.* 14,19; 37,31; 53,2

(a se) RĂDICA: v. I; vezi **(a se) RIDICA**

RĂDICARE: s.f.; vezi **RIDICARE**

RĂDICAT, -Ă: adj.; vezi **RIDICAT, -Ă**

RĂMAS, -Ă: s.m./f.
(cel) rămas: *s.m. sg. nom./ac.* 7,3; 44,15
(celui) rămas: *s.m. sg. dat.* 28,5

RĂMĂŞIŢĂ: s.f. „ceea ce rămâne dintr-un tot sau dintr-o cantitate oarecare, după ce partea cea mai mare a fost utilizată"; (Înv. şi pop.) „urmaş"
rămăşiţele: *pl. nom./ac.* rezum. cap.4; rezum. cap.10; 10,19, 21, 22; 14,22, 30; 17,3; 21,17; rezum. cap.29; 37,4, 32; rezum. cap.46
rămăşiţe: *pl. nom.* 4,3; rezum. cap.65
rămăşiţa: *sg. nom./ac.* 10,20; 37,31; 38,11; 44,17, 19
rămăşiţelor: *pl. gen./dat.* rezum. cap.11; 15,9
rămăşiţii: *sg. gen.* 11,11
rămăşiţei: *sg. dat. adn.* 11,16
rămăşiţelor: *pl. dat. adn.* rezum. cap.24
rămăşiţele: *pl. voc., în sintagma* ***rămăşiţele casii lui Israil*** 46,3

(a) RĂMÂNE: v. III; var. **(a) RĂMÂNEA:** v. II
va fi rămas: *ind. viit. ant. 3.sg.* 4,3; 7,22; 37,31
rămăsease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* rezum. cap.6; 6,12; 27,13
veţ rămânea: *ind. viit.I. 2.pl.* 7,9
va rămânea: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,11, 16
rămâind: *gerunziu* rezum. cap.16
rămâne: *ind. prez. 3.sg.* 17,5; 40,8; rezum. cap.50
au rămas: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 17,9; 40,26
vor rămânea: *ind. viit.I. 3.pl.* 18,5
rămân: *ind. prez. 3.pl.* 24,13

RĂMIŞOR: s.m. „ram mic"; „rămurea"; cu această formă, cuvântul nu este înregistrat în MDA, în schimb este înregistrată formaţia diminutivală ***rămuşor***, cu prima atestare târzie, la Sab. Pop-Barcianu, *Dicţionar român-german şi german-român* (...), Sibii, 1900.
rămişorii: *pl. nom.* 18,5

(a se) RĂNI: v. IV
eşti rănit: *pasiv ind. prez. 2.sg.* 14,10
răneai: *ind. imp. 2.sg.* 14,12
rănit-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 51,9
(S-)au rănit: *ind. pf.c. 3.sg.* 53,5

RĂNIT, -Ă: adj.
rănit: *n. sg. ac.* 18,2

(a se) RĂPI: v. IV
să răpească: *conj. prez. 3.sg./pl.* 10,2, 6
răpi(-să)-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 13,16

(să) va răpi: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,13
au răpit: *ind. pf.c. 3.pl.* 17,14; 18,2, 7
vor răpi: *ind. viit.I. 3.pl.* 33,23

RĂPIRE: s.f.
răpire: *sg. ac.* 5,5; 24,3; 33,23; 42,22
răpirea: *sg. ac.* 61,8

RĂPIT, -Ă: adj.
răpită: *f. sg. ac.* 41,2
răpit: *n. sg. nom.* 42,22

(a) RĂSĂRI: v. IV
au răsărit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 9,2; 42,5; 60,1
răsărea: *ind. imp. 2.sg.* 14,12
va răsări: *ind. viit.I. 3.sg.* 35,7; 58,8; 60,2; 61,11
a răsări: *inf. prez.* 42,9
vor răsări: *ind. viit.I. 3.pl.* 43,19
răsară: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 45,8
a răsări: *inf. prez.* 55,10
răsări-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 58,10
răsare: *ind. prez. 3.sg.* 61,11

RĂSĂRIT: s.n.
răsărit: *sg. ac.* 9, 12; 41,2; 43,5; 46,11
răsăritului: *sg. gen.* 11,14
răsăritul: *sg. ac.* 13,10; 41,25; 45,6
răsărituri: *pl. ac.* 59,19

RĂSCOALĂ: s.f.
răscoala: *sg. ac.* 25,5
răscoalele: *pl. nom.* 41,12

(a se) RĂSCUMPĂRA: v. I „a elibera o persoană din captivitate, din robie, în schimbul unei plăți"; (Bis.) „a (se) mântui"
(să) va răscumpăra: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,27
au răscumpărat: *ind. pf.c. 3.sg.* 29,22; 44,23; 63,9
am răscumpărat: *ind. pf.c. 1.sg.* 43,1; 44,22
răscumpărat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 48,20; 52,9
răscumpăra: *inf. prez. fără* ***a*** 50,2
sânt răscumpărați: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 51,11
(vă) veți răscumpăra: *ind. viit.I. 2.pl.* 52,3

RĂSCUMPĂRARE: s.f.
răscumpărarea: *sg. ac.* rezum. cap.52; rezum. cap.61
răscumpărării: *sg. ac.* 63,4

RĂSCUMPĂRAT, -Ă: adj./s.
(cei) răscumpărați: *s.m. pl. nom.* 35,10
răscumpărați: *adj. m. pl. nom.* 62,12

RĂSCUMPĂRĂTOR, -TOARE: s.m./f. (Bis.) „mântuitor"
răscumpărătoriul: *s.m. sg. nom.* 41,14; 43,14; 44,6, 24; 47,4; 48,17; 49,7, 26; 54,5, 8; 60,16
răscumpărătoriu/Răscumpărătoriu: *s.m. sg. nom.* rezum. cap.48; 59,20

(a) RĂSIPI: v. IV; vezi **(a) RISIPI**

RĂSIPIRE: s.f.; vezi **RĂSIPIRE**

RĂSIPIT, -Ă: s.m./f.; vezi **RĂSIPIT, -Ă**

(a) RĂSPLĂTI: v. IV
răsplătind: *gerunziu* 16,5
au răsplătit: *ind. pf.c. 3.sg.* 63,7
voiu răsplăti: *ind. viit.I. 1.sg.* 65,6
răsplătește: *ind. prez. 3.sg.* 66,6
a răsplăti: *inf. prez.* 66,15

RĂSPLĂTIRE: s.f.
răsplătiri: *pl. ac.* 1,23
răsplătirea: *sg. nom./ac.* 3,11; rezum. cap.40; rezum. cap.66
răsplătirii: *sg. gen.* 34,8; 35,4
răsplătire: *sg. nom./ac.* rezum. cap.58; 59,18; 66,6

(a se) RĂSPUNDE: v. III
răspunde-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,7
au răspuns: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,9; 21,9; 36,21; 59,12
vor răspunde: *ind. viit.I. 3.pl.* 13,22; 14,10
(să) va răspunde: *ind. viit.I. impers.* 14,32
va răspunde: *ind. viit.I. 3.sg.* 29,11, 12; 30,19; 38,15
vei răspunde: *ind. viit.I. 2.sg.* 36,7
(nu) răspundeți: *imperativ prohib. 2.pl.* 36,21
răspunde: *imperativ 2.sg.* 38,14
să răspundă: *conj. prez. 3.sg.* 41,28
ați răspuns: *ind. pf.c. 2.pl.* 65,12
să răspunză: *conj. prez. 3.sg.* 66,4

(a) RĂSTURNA: v. I
au răsturnat: *ind. pf.c. 3.sg.* 37,12

(a se) RĂSUNA: v. I
va răsuna: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,30; 16,11
răsuna-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 17,13
(să) va răsuna: *ind. viit.I. impers.* 27,13
răsunați: *imperativ 2.pl.* 44,23

RĂSUNARE: s.f.
răsunarea: *sg. ac.* 18,3

RĂȘINĂ: s.f.
rășină: *sg. ac.* 34,9

(a) RĂTĂCI: v. IV
rătăcesc: *ind. prez. 3.pl.* 16,3; 29,24
rătăcit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 16,8; 28,7
a rătăci: *inf. prez.* 19,14; 63,17
rătăcește: *ind. prez. 3.sg.* 19,14
rătăcind: *gerunziu* 28,1; 57,17
au rătăcit: *ind. pf.c. 3.pl.* 28,7; 47,15
să rătăcească: *conj. prez. 3.pl.* 35,8
am rătăcit: *ind. pf.c. 1.pl.* 53,6

RĂTĂCIRE: s.f.
rătăcirea: *sg. nom.* 26,3
rătăcirii: *sg. gen.* 30,28
rătăcirilor: *pl. dat. adn.* 45,16

RĂTĂCIT, -Ă: s.m./f.
[cei] rătăciți: *s.m. pl. ac.* 58,7

RĂTEZ: s.n. „drug pentru zăvorâtul ușii"; „zăvor"; „lanț"; (aici) „ceea ce este zăvorât; înlănțuit"
rătezele: *pl. nom.* 15,5

RĂU, REA: adj./s./adv.
rău: *s.n. sg. ac.* 3,11; 5,20; 41,23; 56,2; 59,7, 15; 65,12; 66,4
răul: *s.n. sg. nom./ac.* 5,20; 7,15, 16; 31,2; 33,15; 47,11
(celor) răi: *s.m. pl. gen.* 14,20; 31,2; rezum. cap.66
(cei) răi: *s.m. pl. nom.* rezum. cap.42
(ceale) reale: *s.n. pl. nom.* 3,9
reale: *s.n. pl. ac.* rezum. cap.59
rău (foarte): *adv.* 17,11
rău: *adv.* 23,5
reale: *adj. n. pl. nom.* 32,7
rea: *adj. f. sg. nom.* 35,9

RĂUTATE: s.f.; var. (Înv.) **RĂOTATE**
răotăți: *pl. ac.* rezum. cap.1; rezum. cap.2
răotatea: *sg. nom./ac.* 1,16; 7,5; 10,25; 24,20; 26,21; 40,2; 47,10; 57,17; 59,15
răotățile: *pl. nom./ac.* rezum. cap.8; 13,11; rezum. cap.59
răotății: *sg. gen.* 57,1

RĂZBOI: s.n.
războiu: *sg. ac./gen.* rezum. cap.2; 2,4; 3,25; 21,15; 22,2; 27,4; 28,6; 42,25
războiului: *sg. gen.* 13,4
războaie: *pl. ac.* 30,32

RĂZBOITOR, -TOARE: adj.
războitoare: *n. pl. gen., în sintagma* ***împreună războitoare*** „care se luptă unul cu celălalt" (cf. **ÎMPREUNĂ**) 37,26

(a) RÂNCHEZA: v. I
rântează: *imperativ 2.sg.* 10,30
vor rânteza: *ind. viit.I. 3.pl.* 24,14
rânchiiază: *imperativ 2.sg.* 54,1

RÂND: s.n.
rândul: *sg. ac., în loc. prep.* ***după rândul*** 5,17
rând: *sg. ac., în loc. adv.* ***pre rând*** 28,25; 54,11

(a se) RÂNDUI: v. IV
să rânduiți: *conj. prez. 2.pl.* 3,7
va rândui: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,28
(să) rânduiaște: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.22
rânduiești: *ind. prez. 2.sg.* 36,5
rânduiaște: *imperativ 2.sg.* 38,1
am rânduit: *ind. pf.c. 1.sg.* 44,7; 62,6
rânduiaște(-să): *ind. rpez. 3.sg.* rezum. cap.49

RÂNDUIALĂ: s.f.
rânduiala: *sg. ac.* 44,7

RÂNDUNICĂ: s.f.; var. **RÂNDUNEA**
rândunea: *sg. ac.* 38,14

RÂPĂ: s.f.
râpele: *pl. ac.* 8,7

RÂU: s.n.
râurilor: *pl. gen.* 7,18; 33,21
râu: *sg. ac.* 7,20; 11,15; 19,8
râului: *sg. gen.* 8,7; 19,7; 23,3; 27,12
râul: *sg. nom./ac.* 18,1; 19,5; 23,10; 45,7; 48,18; 59,19; 66,12
râurile: *pl. nom./ac.* 18,2, 7; 19,6; 42,15; 43,2; 44,27; 47,2; 50,2
râuri: *pl. ac.* 19,7; 41,18; 43,19, 20

(a) RÂURA: v. I „a curge"; aici prima atestare a cuvântului; cf. DLR, în *Lesicon romanesc-latinesc-unguresc-nemțesc*, Buda, 1825.
răurați: *imperativ 2.pl.* 45,8

RÂVNĂ: s.f. (Înv.) „invidie"; „gelozie"; „dușmănie"; „zel", „ardoare"
râvna: *sg. nom./ac.* 9,7; 11,13; 37,32; 42,13; 63,15
râvnii: *sg. gen.* 59,17

(a) RÂVNI: v. IV; var. (Înv. și reg.) **(a) RĂVNI**
va răvni: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,13
răvnesc: *ind. prez. 3.pl.* 26,11

REPAUS: s.n.; var. (Înv. și pop.) **RĂPAUS**
răpausului: *sg. gen.* 38,11

REPEJUNE: s.f. „pantă abruptă", „povârniș"; „apă curgătoare"; „puhoi de apă"
răpegiunile: *pl. nom./ac.* 7,19; 34,9
răpejunea: *sg. ac.* 15,7; 27,12
răpegiunea: *sg. ac.* 30,28, 33; 66,12
răpejuni: *pl. nom./ac.* 35,6; 57,5
răpegiuni: *pl. ac.* 43,16
răpejunii: *sg. gen.* 57,6

(a se) REZEMA: v. I; var. **(a se) RĂZIMA**
(să) va răzima: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,20; 36,6
(v-)ați răzimat: *ind. pf.c. 2.pl.* 30,12

REZEMAT, -Ă: adj.; var. **RĂZIMAT, -Ă**
răzimați: *m. pl. nom.* 10,20

(a se) RIDICA: v. I; var. (Înv. și pop.) **(a se) RĂDICA**
(să/Să) va rădica: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,2, 17; 18,3; 52,13
va rădica: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,4; 5,26; 10,24, 26; 11,15; 22,17; 40,11
a rădica: *inf. prez.* rezum. cap.5
(s-)ar rădica: *cond. prez. 3.sg.* 10,15
rădicați: *imperativ 2.pl.* 13,2; 40,26; 51,6; 62,10
să (se) rădice: *conj. prez. 3.pl.* 19,2
vor rădica: *ind. viit.I. 3.pl.* 24,14; 61,4
(Mă) voiu rădica: *ind. viit.I. 1.sg.* 33,10
rădică: *imperativ 2.sg.* 37,4; 49,18; 50,4; 60,4
ai rădicat: *ind. pf.c. 2.sg.* 37,23
rădice(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 42,11
rădică: *ind. prez. 3.pl.* 45,20
voiu rădica: *ind. viit.I. 1.sg.* 49,22
rădică(-te): *imperativ 2.sg.* 51,17
rădicat-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 52,8
au rădicat: *ind. pf.c. 3.sg.* 63,9
va râdica: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,11; 11,12
râdică: *ind. prez. 3.sg.* 10,15

RIDICARE: s.f.; var. (Înv. și pop.) **RĂDICARE**
rădicarea: *sg. ac.* rezum. cap.11

RIDICAT, -Ă: var. (Înv. și pop.) **RĂDICAT, -Ă**
rădicați: *m. pl. ac.* 2,13
rădicate: *n. pl. ac.* 2,14
rădicat: *n. sg. ac.* 6,1; 30,25; 57,7

(a se) RISIPI: v. IV; var. (Înv. și rar) **(a se) RĂSIPI**
răsipesc: *ind. prez. 3.pl.* 3, 12
răsipi-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,5; 42,14
(să) va răsipi: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,10; 24,3
va răsipi: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,14; 24,1; 28,17, 25; 41,16
(să) vor răsipi: *ind. viit.I. 3.pl.* 10,34
au răsipit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 13,19; 37,11
(s-)au răsipit: *ind. viit.I. 3.sg./pl.* 15,1; 33,3
voiu răsipi: *ind. viit.I. 1.sg.* 19,3
răsipit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 24,5
vei răsipi: *ind. viit.I. 2.sg.* 30,22
răsipitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 33,8
vor răsipi: *ind. viit.I. 3.pl.* 34,13
răsipindu-: *gerunziu* 49,17
(nu) răsipi: *imperativ prohib. 2.sg.* 65,8

RISIPIRE: s.f.; var. (Înv. și rar) **RĂSIPIRE**
răsipire: *sg. ac.* 24,3
răsipirea: *sg. nom.* rezum. cap.46

RISIPIT, -Ă: adj./s.; var. (Înv. și rar) **RĂSIPIT, -Ă**
(cei) răsipiți: *s.m. pl. ac.* 11,12; 56,8
răsipite: *adj. f. pl. ac.* 49,8; 61,4

(a) ROADE: v. III
va roade: *ind. viit.I. 3.sg.* 51,8

ROATĂ: s.f.
roțile: *pl. nom.* 5,28
roata: *sg. nom.* 28,27, 28

ROB, ROABĂ: s.m./f.
rob: *s.m. sg. nom.* 5,13
robilor: *pl. gen.* rezum. cap.47
roabă: *sg. voc.* 52,2

(a) ROBI: v. IV
ai robit: *ind. pf.c. 2.sg.* 14,3

ROBIE: s.f.
robiia: *sg. nom./ac.* rezum. cap.14; 20,4; 49,25

robie: *sg. ac.* 14,3; 23,13; 46,2
robia: *sg. nom.* rezum. cap.20; 45,13

ROBIT, -Ă: s.m./f.
[cea] robită: *s.f. sg. nom.* 49,21
(celor) robiţi: *s.m. pl. dat.* 61,1

ROD: s.n.; var. **ROADĂ:** s.f.
roada: *s.f. sg. ac.* 3,10; 10,12; 57,19; 61,11
rodul: *s.n. sg. nom./ac.* 4,2; 27,9; 37,30
rodurile: *s.n. pl. nom./ac.* 17,6; 65,21
roadele: *s.f. pl. nom.* 23,3
roadelor: *s.f. pl. gen.* 30,23
rod: *sg. ac.* 37,31

(a) RODI: v. IV
rodeşti: *ind. prez. 2.sg.* 45,10OK

RODIRE: s.f.
rodiri: *pl. ac.* 5,17
rodirea: *sg. ac.* rezum. cap.66

RODITOR, -TOARE: adj.
roditoare: *f. sg. ac.* 32,12

(a se) ROŞI: v. IV
(să) va roşi: *ind. viit.I. 3.sg.* 29,22

ROŞU, ROŞIE: adj.
roşii: *n. pl. nom.* 1,18
roşie: *f. sg. nom.* 63,2

ROUĂ: s.f.
roao: *sg. ac.* 18,4
rooa: *sg. nom.* 26,19

RUDĂ: s.f.
ruda: *sg. nom./ac.* 14,22; 44,3; 48,19

(a se) RUGA: v. I
(să) roagă: *ind. prez. 3.sg./pl.* rezum. cap.16; 44,17; 45,20
să (se) roage: *conj. prez. 3.sg.* 16,12; rezum. cap.37
rogu(-mă): *ind. rpez. 1.sg.* 38,3
vor ruga: *ind. viit.I. 3.pl.* 11,10
(s-/S-)au rugat: *ind. pf.c. 3.sg.* 37,15; 38,2; 53,12
ai rugat: *ind. pf.c. 2.sg.* 37,21
(să) ruga: *ind. imp. 3.sg.* 37,38
(să) vor ruga: *ind. viit.I. 3.pl.* 45,14
(te-)ai rugat: *ind. pf.c. 2.sg.* 57,10
rugându(-să): *gerunziu* rezum. cap.64

RUGĂCIUNE: s.f.
rugăciunea: *sg. ac.* 1,15; 38,5
rugăciune: *sg. ac.* 37,4
rugăciunii: *sg. gen., în sintagma* ***casa rugăciunii*** rezum. cap.56; 56,7
rugăciune: *sg. ac., în sintagma* ***casa cea de rugăciune*** 56,7

(a se) RUPE: v. III; var. (Înv. şi reg.) **(a se) RUMPE**
(să) va rumpe: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,27; 19,3; 51,6
rupând: *gerunziu* 28,2
(să) vor rumpe: *ind. viit.I. 3.pl.* 33,20; 50,9
rumpe: *imperativ 2.sg.* 58,6
ai rumpe: *cond. prez. 2.sg.* 64,1

RUPT, -Ă: adj.
rupt: *n. sg. ac.* 36,6

RUPTURĂ: s.f.
ruptură: *sg. ac.* 30,13

(a se) RUŞINA: v. I
(să) vor ruşina: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,29; 20,5; 41,11; 44,11; 45,25; 49,23; 66,5
(vă) veţi ruşina: *ind. viit.I. 2.pl.* 1,29; 45,17; 65,14
ruşinează(-te): *imperativ 2.sg.* 23,4
(să) va ruşina: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,23; 29,22
să (se) ruşineze: *conj. prez. 3.pl.* 26,11; 44,9
(s-)au ruşinat: *ind. pf.c. 3.pl.* 30,5; 45,16
(vă) ruşinaţi: *imperativ 2.pl.* 32,11; 46,8
ruşinează(-să): *ind. prez. 3.pl.* 42,17
(M-)am ruşinat: *ind. pf.c. 1.sg.* 50,7
(Mă) voiu ruşina: *ind. viit.I. 1.sg.* 50,7
(te) vei ruşina: *ind. viit.I. 2.sg.* 54,4

RUŞINARE: s.f.
ruşinare: *sg. ac.* 30,3, 5

RUŞINE: s.f.
ruşine: *sg. nom./ac.* 42,16, 17; 45,16; 54,4
ruşinea: *sg. ac.* 47,2; 61,7
ruşine: *sg. ac., în loc. adj.* ***fără ruşine*** 56,11

S

SABIE: s.f.
sabia: *sg. nom./ac.* 1,20; 27,1; 37,38; 65,12
sabiile: *pl. ac.* 2,4
sabie: *sg. ac.* 2,4; 3,25; 13,15; 14,19; 22,2; 31,8; 37,7; 49,2; 56,1
sabiilor: *pl. gen.* 21,15
sabiii: *sg. gen.* 21,15; 31,8; 41,2
sabiia: *sg. nom.* 31,8; 34,5, 6; 51,19

SAC: s.m. (Înv.) „îmbrăcăminte făcută din sac (pânză de fuior de câlţi sau de buci din care se fac sacii) care se purta în semn de doliu sau de pocăinţă ori de către cei săraci”
sac: *sg. ac.* 15,3; 22,12; 37,1; 50,3; 58,5
sacul: *sg. ac.* 20,2
saci: *pl. ac.* 37,2

SAD: s.n. (Înv. şi reg.) „răsad”
sad: *sg. ac.* 17,10

SAFIR: s.m.
safiri: *pl. ac.* 54,11

SALCIE: s.f.; var. (Înv. şi pop.) **SALCE**
sălcilor: *pl. gen.* 15,7
sălcile: *pl. ac.* 44,4

SARCINĂ: s.f. „greutate”; „povară”
sarcina: *sg. nom./ac.* 10,27; 14,25; 30,6; 58,6

SAŢ: s.n.; var. (Înv. şi pop.) **SAŢIU**
saţiu: *sg. ac.* 55,2; 66,24
saţiul: *sg. ac.* 56,11

SĂCULEŢ: s.m.
săculeţu: *sg. ac.* 46,6

(a) SĂDI: v. IV
au sădit: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,2
vei sădi: *ind. viit.I. 2.sg.* 17,10
sădiţi: *imperativ 2.pl.* 37,30
sădit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 44,14
să sădeşti: *conj. prez. 2.sg.* 51,16
vor sădi: *ind. viit.I. 3.pl.* 65,21, 22

SĂDIRE: s.f.
sădirii: *sg. gen.* 17,11; 60,21
sădirea: *sg. ac.* 61,3

SĂDIT, -Ă: adj.
sădit: *n. sg. nom.* 40,24

SĂGEATĂ: s.f.
săgeţile: *pl. nom.* 5,28
săgeţi: *pl. ac.* 7,24; 13,18
săgeata: *sg. ac.* 37,33; 66,19
săgeată: *sg. ac.* 49,2

SĂGETĂTOR: s.m.
săgetătorilor: *s.m. pl. gen.* 21,17

SĂLBATIC, -Ă: adj.; var. **SĂLBATEC, -Ă**
sălbateci: *m. pl. ac./gen.* 5,2, 4; 32,14
sălbatec: *m. sg. nom.* 17,11

(a) SĂLTA: v. I „a fi cuprins de o mare bucurie", „a (se) bucura"; (Rar) „a dansa", „a dănţui"
săltează: *imperativ 2.sg.* 12,6
vor sălta: *ind. viit.I. 3.pl.* 13,21; 16,10
va sălta: *ind. viit.I. 3.sg.* 61,10
veţi săltа: *ind. viit.I. 2.pl.* 65,18
voiu sălta: *ind. viit.I. 1.sg.* 65,19
săltaţi: *imperativ 2.pl.* 66,10

SĂLTARE: s.f. (Fig.; înv.) „bucurie foarte mare", „trăire intensă"
săltarea: *sg. ac.* 65,14
săltare: *sg. ac.* 65,18

SĂMÂNŢĂ: s.f.
sămânţă: *sg. nom./ac.* 1,9; 5,10; 6,13; 27,6; 65,9
sămânţa: *sg. nom./ac.* 14,20, 29; 17,11; 23,3; 41,8; 43,5; 44,3; 45,26; 48,19; 53,10; 54,3; 55,10; 57,4; 61,9, 11; 65,23; 66,22
sămînţii: *sg. dat.* 30,23
sământa: *sg. voc., în sintagma* ***sământa preacurvariului şi a curvii*** 57,3

SĂNĂTATE: s.f.
sănătatea: *sg. nom.* 58,8
sânătate: *sg. nom.* 1,6

(a se) SĂNĂTOŞI: v. IV; var. **(a se) SĂNĂTOŞA:** v. I (Înv. şi reg.) „a (se) însănătoşi"
(să) sănătoşase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 39,1

(a se) SĂPA: v. I
(să) va săpa: *ind. viit. I. 3.sg.* 5,6
săpat-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 23,13
au săpat: *ind. pf.c. 3.sg.* 34,15
am săpat: *ind. pf.c. 1.sg.* 37,25

SĂRAC, -Ă: s.m./f.
săracului: *s.m. sg. gen./dat.* 1,17, 23; 3,14; 25,4
săracilor: *s.m. pl. gen.* 3,15; rezum. cap.10; 14,30; 26,6
săracii: *s.m. pl. nom./ac.* 9,17; 14,30, 32; 49,13
(cei) săraci: *s.m. pl. nom./ac.* 10,2; 11,4; 41,17
(cel) sărac: *s.m. sg. nom./ac.* 32,7; 66,2
(cea) săracă: *s.f. sg. voc.* 51,21
săraca: *adj. f. sg. voc.* 10,30
săraci: *adj. m. pl. nom.* 29,19
săracă: *adj. f. sg. nom.* 54,11

SĂRĂCIE: s.f.
sărăciii: *sg. gen.* 48,10

(a) SĂRI: v. IV
va sări: *ind. viit.I. 3.sg.* 35,6

(a se) SĂTURA: v. I
(să) va sătura: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,20; 53,11
(s-)au săturat: *ind. pf.c. 3.sg.* 44,16
vei sătura: *ind. viit.I. 2.sg.* 58,10
să (vă) săturaţi: *conj. prez. 2.pl.* 66,11

(a se) SĂVÂRŞI: v. IV
(să) va săvârşi: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,25
săvârşitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,4; 29,20

SĂVÂRŞIRE: s.f.
săvârşirea: *sg. ac.* 28,22

SÂMBĂTĂ: s.f. „ziua de odihnă la mozaici"; reprezintă echivalarea cuvântului *sabat*, „ziua a şaptea a săptămânii, în care orice activitate trebuia întreruptă, după cum însuşi Dumnezeu se odihnise în această zi, după încheierea actului creaţiei"
sâmbăta: *sg. ac.* 1,13; 56,2, 6; rezum. cap.58; 58,13
sâmbătă: *sg. ac., în loc. adv.* ***sâmbătă din sâmbătă*** „în fiecare sâmbătă" 66,23
simbetele: *pl. ac.* 56,4

SÂN: s.n.
sânul: *sg. ac.* 40,11; 65,6, 7

SÂNGE: s.n.
sângele: *sg. nom./ac.* 1,11; 4,4; 26,21; 33,15; 34,3, 6; 49,26; 63,3
sânge: *sg. ac.* 1,15; 9,5; 15,9; 34,6, 7; 59,3, 7; rezum. cap.63; 66,3

(a se) SÂRGUI: v. IV
sârguiţi: *imperativ 2.pl.* 55,1
sirguiaşte: *imperativ 2.sg.* 8,3
să (vă) sirguiţi: *conj. prez. 2.pl.* 22,4

SÂRGUINŢĂ: s.f.
sârguinţă: *sg. nom.* 5,26

SCANDAL: s.n.; var. (Înv.) **SCANDALĂ**
scandalii: *sg. gen., în sintagma* ***piatra scandalii*** 8,14

SCAUN: s.n.
scaun: *sg. ac.* 6,1
scaunul: *sg. nom./ac.* 9,7; 10,29; 14,13; 16,5; 22,23; 47,1; 66,1
scaunele: *pl. ac.* 14,9; 22,7

(a se) SCĂDEA: v. II
scăzut-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,6; 16,4
va scădea: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,5; 40,28; 51,6, 14
vor scădea: *ind. viit.I. 3.pl.* 19,6; 58,11
(să) vor scădea: *ind. viit.I. 3.pl.* 21,17
au scăzut: *ind. pf.c. 3.sg.* 29,20
scădea-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 40,30

SCĂDERE: s.f.
scădearea: *sg. ac.* rezum. cap.1
scădeare: *sg. ac.* 8,14

SCĂLDĂTOARE: s.f. „iaz"; „heleşteu"
scăldătoarei: *sg. gen.* 7,3; 22,9, 11; 36,2

(a) SCĂPA: v. I
veţi scăpa: *ind. viit.I. 2.pl.* 10,3
să scape: *conj. prez. 3.sg.* 14,31
am scăpat: *ind. pf.c. 1.pl.* 20,6
scăpa: *inf. prez. fără* ***a*** 20,6
scăpa: *ind. imp. 3.pl.* rezum. cap.30
vom scăpa: *ind. viit.I. 1.pl.* 30,16
scapă: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.31

SCÂNTEIE: s.f.
scânteia: *sg. ac.* 1,31

SCHIMB: s.n.
schimburile: *pl. ac.* 3,22

(a) SCHIMBA: v. I
vom schimba: *ind. viit.I. 1.pl.* 9,10
schimbat-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 24,5
schimbă: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.40
vor schimba: *ind. viit.I. 3.pl.* 40,31
schimbe: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 41,1

SCHIMBARE: s.f.
schimbare: *sg. ac.* 55,1

SCLIPEALĂ: s.f.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Vasile Grecu, *Cărți de pictură bisericească bizantină*, Cernăuți, 1936.
sclipeala: *sg. nom.* 60,19

(a se) SCOATE: v. III
să scoață: *conj. prez. 3.sg.* 5,29; 36,20; 42,22; 43,13
scoate-veți: *ind. viit.I. 2.pl.* 12,3
voiu scoate: *ind. viit.I. 1.sg.* 22,19; 65,9
să (se) scoată: *conj. prez. 3.sg.* 30,14
scoate: *inf. prez. fără* ***a*** 36,14
scoțind: *gerunziu* 36,15
ar fi scos: *cond. pf. 3.sg.* 36,20
au scos: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 37,12; 43,17; 48,21; 63,11, 12, 13
ai scos: *ind. pf.c. 2.sg.* 38,17
scoate: *ind. prez. 3.sg.* 40,26; 43,8; 54,16; 61,11
va scoate: *ind. viit.I. 3.sg.* 42,3
să scoți: *conj. prez. 2.sg.* 42,7
scoateți: *ind. prez. 3.pl.* 46,6
scoateți: *imperativ 2.pl.* 48,20
scotea: *ind. imp. 3.sg.* 48,21
am scos: *ind. pf.c. 1.sg.* 49,16
ați scos: *ind. pf.c. 2.pl.* 57,4

(a) SCORNI: v. IV
voiu scorni: *ind. viit.I. 1.sg.* 13,17

(a) SCRÂȘNI: v. IV; var. (Pop.) **(a) SCÂRȘNI**
va scârșni: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,29
scrășnesc: *ind. prez. 3.pl.* 8,19

(a se) SCRIE: v. III; var. (În v. și reg.) **(a) SCRIA** v. I
-i scris: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 4,3
a (să) scrii: *inf. rpez.* rezum. cap.8
scrie: *imperativ 2.sg.* 8,1; 30,8
scriind: *gerunziu* 10,1
au scris: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,1
va scrii: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,19
scrie: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.19
va scriia: *ind. viit.I. 3.sg.* 44,5
am scris: *ind. pf.c. 1.sg.* 49,16
scris iaste: *pasiv ind. prez. impers.* 65,6

SCRIITOR: s.m. (Înv.) „secretar"; „diac", „logofăt"
scriitoriul: *sg. nom.* 36,3, 22; 37,2

SCRISOARE: s.f.
scrisoarea: *sg. nom.* 38,9

(a) SCUIPA: v. I; var. (Înv. și reg.) **(a) SCUIPI:** v. IV
scuipiia: *ind. imp. 3.pl.* 50,6

(a se) SCULA: v. I
(Să/să) va scula: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,19, 21; 31,2
(vă) sculați: *ind. prez. 2.pl.* 5,11
(s-)au sculat: *ind. pf.c. 3.pl.* 14,9; 37,36
(să) vor scula: *ind. viit.I. 3.pl.* 14,21; 43,17; 49,7; 60,4
(mă/Mă) voiu scula: *ind. viit.I. 1.sg.* 14,22; 33,10
sculați: *imperativ 2.pl.* 21,5
sculându/-te): *gerunziu* 23,12
a (să) scula: *inf. prez.* 24,20
sculați(-vă): *imperativ 2.pl.* 32,9
scoală(-te): *imperativ 2.sg.* 51,9; 52,1; 60,1
scoală: *imperativ 2.sg.* 51,17
(te) scoală: *imperativ 2.sg.* 52,2
să (se) scoale: *conj. prez. 3.sg.* 64,7

SCUMP, -Ă: adj.
scumpe: *f. pl. ac., în sintagmele* ***pietrile scumpe/pietri scumpe*** 3,21; rezum. cap.54
(mai) scump: *m. sg. nom.* 13,12
scumpă: *f. sg. ac.* 28,16

SCURT, -Ă: adj./adv.
scurtă: *adj. f. sg. nom.* 28,20
scurtă: *adj. f. sg. ac., în sintagma* ***apă scurtă*** 30,20
scurt: *adv. în loc. adv.* ***întru scurt*** „în scurt timp" 29,17

(a se) SCURTA: v. I
scurtându(-să): *gerunziu* 37,27
(s-)au scurtat: *ind. pf.c. 3.sg.* 50,2

SCURTARE: s.f.
scurtare: *sg. ac.* 10,23
scurtarea: *sg. ac.* 28,22

SCURTAT, -Ă: adj.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la 1774 (după după M. Gaster, *Chrestomație română* (...), Vol. II: *Texte (1710 – 1830). Dialectologie, literatură populară, glosar*, Leipzig-București, 1891).
scurtat: *n. sg. nom.* 10,22
scurtată: *f. sg. nom.* 59,1

(a se) SCUTURA: v. I
(să) vor scutura: *ind. viit.I. 3.pl.* 18,5
(s-)ar scutura: *cond. prez. 3.pl.* 24,13
scutură: *ind. prez. 3.sg.* 33,15
scutură(-te): *imperativ 2.sg.* 52,2

SCUTURARE: s.f.
scuturarea: *sg. ac.* 17,6

SEAMĂ: s.f.; var. (Pop.) **SAMĂ**
samă: *sg. ac.* 5,12

SEARĂ: s./adv.; var. (Pop.) **SARĂ**
sara: *adv.* 5,11; 21,13
sara: *adv., în loc. adv.* ***de dimineața până sara*** 38,12, 13
sara: *s.f. sg. ac., în sintagma* ***în vreamea de sara*** „asupra serii" 17,14

SEC, SEACĂ: adj.; var. (Înv. și reg.) **SĂC, SACĂ**
săc: *n. sg. nom.* 56,3

(a se) SECA: v. I; var. (Înv. și reg.) **(a se) SĂCA**
(să) va săca: *conj. prez. 3.sg.* 19,5
săca-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,7
am săcat: *ind. pf.c. 1.sg.* 37,25
voiu săca: *ind. viit.I. 1.sg.* 44,27
ai săcat: *ind. pf.c. 2.sg.* 51,10

(a) SECERA: v I; var. (Înv. și reg.) **(a) SĂCERA**
săcerați: *imperativ 2.pl.* 37,30

SECERĂ: s.f.
seaceri: *pl. ac.* 2,4
seacerile: *pl. ac.* 18,5

SECERIȘ: s.n.; var. (Înv. și reg.) **SĂCERIȘ**
săcerișu: *sg. ac.* 9,3; 18,5
săcerișul: *sg. nom./ac.* 16,9; 17,11; 23,3
săcerișului: *sg. gen.* 18,4
săcerișele: *pl. nom.* 27,11
secerișu: *sg. ac.* 17,5

SECETĂ: s.f.
seacetă: *sg. ac.* 27,11

SECURE: s.f.; var. (Pop.) **SĂCURE**
săcurea: *sg. nom.* 10,15

(a) SEMĂNA: v. I; var. (Pop.) **(a) SĂMĂNA** „a pune sau a arunca semințe în pământ pentru a încolți”
să samine: *conj. prez. 3.sg.* 28,24
vei sămăna: *ind. viit.I. 2.sg.* 17,10; 30,23
va sămăna: *ind. viit.I. 3.sg.* 28,25
sămănați: *ind. prez. 2.pl.* 32,20
sămănați: *imperativ 2.pl.* 37,30

SEMĂNĂTOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Pop.) **SĂMĂNĂTOR, -TOARE**
sămănătoriului: *s.m. sg. dat.* 55,10

SEMĂNĂTURĂ: s.f.; var. (Pop.) **SĂMĂNĂTURĂ**
sămănătura: *sg. nom.* 19,7

SEMINȚIE: s.f.; var. **SĂMINȚIE**
săminții: *sg. dat.* 1,4; 45,19; 59,21

SEMN: s.n.; var. (Înv. și pop.) **SĂMN**
sămn: *sg. nom./ac.* rezum. cap.5; 5,26; rezum. cap.7; 7,11, 14; 8,18; 11,12; 13,2; 18,3; 19,20; 20,3; 30,17; 37,30; 38,7, 22; 55,13; 62,10; 66,19
sămnul: *sg. ac.* 11,10; 33,23; rezum. cap.38; 49,22
seamnele: *pl. ac.* 44,25

SERAFIM: s.m.
serafimi: *pl. nom./ac.* 6,2, 6

SETE: s.f.
seate: *sg. nom./ac.* 5,13; 25,5; 29,8; 32,2; 41,17; 50,2

SETOS, -OASĂ: adj./s.; var. (Reg.) **SETIOS, -OASĂ**
sătosului: *s.m. sg. dat.* 21,14
(cel) sătos: *s.m. sg. nom.* 29,8
(celui) sătos: *s.m. sg. gen.* 32,6
(cea) sătioasă: *s.f. sg. nom.* 35,7
(cel) sătios: *s.n. sg. ac.* rezum. cap.44; 44,3
sătios: *adj. n. sg. ac.* 53,2

SFAT: s.n.
sfatul/Sfatul: *sg. nom./ac.* 5,19; 19,3; 28,29; 29,15, 23; 31,1; 44,26; 46,10
sfat: *sg. nom./ac.* 7,5; 8,10; 14,26; 16,3; 19,11; 30,1; 36,5; 40,14; 41,28
sfatului: *sg. gen.* 11,2; 19,17
sfaturilor: *pl. gen.* 47,13

(a se) SFĂRÂMA: v. I; var. (Înv.) **(a) SFĂRMA**
(să) va sfărâma: *ind. viit.I. 3.sg.* 28,28; 30,14
va sfărma: *ind. viit.I. 3.sg.* 28,28
au sfărmat: *ind. pf.c. 3.pl.* 37,19
vei sfărâma: *ind. viit.I. 2.sg.* 41,15
voiu sfărma: *ind. viit.I. 1.sg.* 45,2
sfărmatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 46,1
(s-)ar fi sfărmat: *cond. pf. 3.sg.* 48,19
sfărmându(-să): *gerunziu* rezum. cap.49

SFĂRÂMARE: s.f.; var. (Înv. și reg.) **SFĂRMARE**
sfărmarea: *sg. nom.* rezum. cap.29; rezum. cap.47; 51,19

SFĂRÂMĂTURĂ: s.f.; var. (Înv. și reg.) **SFĂRMITURĂ**
sfărmiturile: *pl. ac.* 30,14

(a se) SFĂTUI: v. IV
(vă) sfătuiți: *ind. prez. 2.pl.* 45,21
nesfătuind: *gerunziu* rezum. cap.30

SFÂNT, -Ă: adj./s.
sfăntul: *s.m. sg. nom.* 1,4; 30,11
sfântul: *s.m. sg. nom./ac.* 10,17, 20; 12,6; 17,7; 29,19; 30,12, 15; 37,23; 41,14, 16, 20; 43,3, 14, 15; 45,11; 47,4; 48,17; 49,7; 54,5; 55,5; 60,9, 14
sfânt: *s.m. sg. nom.* 4,3
sfântului: *s.m. sg. gen.* 5,19; 63,11; 64,10
sfintele: *s.n. pl. ac.* 16,12
sfinților: *s.m. pl. gen.* 26,10
(Cel) Sfânt: *s.m. sg. nom.* 40,25
(Celui) Sfânt: *s.m. sg. gen.* 52,1
(cel) sfânt: *s.n. sg. ac.* 57,15
sfânta: *s.f. sg. ac.* 58,13
sfânt/Sfânt: *adj. m./n. sg. nom./ac.* 5,16; 6,3; 11,9; 52,10; 15; 62,12; 63,10, 15, 18; 66,20
sfântului: *adj. antep. m. sg. gen.* 5,24
sfântă: *adj. f. sg. nom./ac.* 6,13; 35,8; 48,2; 58,13
sfinte: *adj. f. pl. ac.* 43,28; 62,9
sfânt: *adj. m. sg. ac., în sintagma* ***muntele cel sfânt*** 27,13; 56,7; 57,13; 65,11, 25; 66,20

(a se) SFÂRȘI: v. IV
(s-)au sfârșit: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,4; 32,10
sfârșindu(-să): *gerunziu* 24,13
vei sfârși: *ind. viit.I. 2.sg.* 33,1; 38,12, 13

SFÂRȘIT: s.n.
sfârșit: *sg. nom./ac.* 2,7; 9,7; 10,23
sfârșitul: *sg. nom./ac.* 7,3; 10,22
sfârșit: *sg. ac., în loc. adv.* ***până în sfârșit*** „pentru totdeauna”; „pe veci” 13,20; 57,16

SFÂRTICAT, -Ă: adj.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Victor Ion Popa, *Velerim și Veler Doamne*. Roman. București, Editura Cultura națională, [f.a.].
sfârticat: *n. sg. ac.* 18,7

SFETNIC: s.m.
sfetnicii: *sg. nom.* 1,26
sfeatnic: *sg. ac.* 3,3
Sfetnic: *sg. nom., în sintagma* ***minunat Sfetnic*** 9,6
sfeatnicii: *pl. nom./ac.* 19,11; 41,25
sfetnicu: *sg. nom.* 40,13

SFINȚENIE: s.f.
sfințeniia: *sg. ac.* 63,18

(a se) SFINȚI: v. IV
(să) va sfinți: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,16
sfințiți: *imperativ 2.pl.* 8,13
sfințind: *gerunziu* 29,23
vor sfinți: *ind. viit.I. 3.pl.* 29,23
a sfinți: *inf. prez.* 42,21
(să) sfințea: *ind. imp. 3.pl.* 66,17

SFINȚIRE: s.f.
sfințire: *sg. ac.* 8,14
sfințirii: *sg. gen.* 60,13; 64,11

SFINȚIT, -Ă: adj./s.
(celor) sfințiți: *s.m. pl. dat.* 13,3
sfințite: *adj. f. pl. nom.* 23,18
sfințit: *adj. n. sg. gen.* 30,29

SILĂ: s.f.
silă: *sg. ac.* 10,2

(a se) SILI: v. IV „a constrânge”; (Înv.) „a silui”
(să) vor sili: *ind. viit.I. 3.pl.* 13,16
sileaște: *ind. prez. 3.sg.* 59,19

SILNIC, -Ă: adj.
silnica: *adj. antep. f. sg. nom.* 9,5
silnic: *n. sg. ac.* 59,19

SILNICIE: s.f.; var. (Înv.) **SÂLNICIE**
sâlnicie: *sg. ac.* 38,14

(a) SIMŢI: v. IV
sâmţesc: *ind. prez. 1.sg.* 44,19

SINAGOGĂ: s.f.
sinagoga: *sg. nom.* rezum. cap.50; rezum. cap.54

SINGUR, -Ă: adj.
sângur: *m. sg. nom./ac.* rezum. cap.2; 37,16; rezum. cap.43; rezum. cap.44; 44,24; rezum. cap.45; rezum. cap.46; rezum. cap.48; 63,3
sânguri: *m. pl. nom.* 5,8
sângură: *f. sg. nom.* 49,21
singur: *m. sg. nom.* 2,11, 17; 37,20
singuru: *m. sg. nom.* rezum. cap.63

SIRENĂ: s.f.
sirenile: *pl. nom.* 13,22

SIRIAN, -Ă: adj.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la I. A. Vallian [= Vaillant], *Vocabular purtăreț rumânesc-franțozesc și franțozesc-rumânesc* (...), București, 1839.
siriiană: *f. sg. ac.* 36,11

SLAB, -Ă: adj./s.
slabe: *adj. n. pl. ac.* 35,3
(celor) slabi: *s.m. pl. dat., în loc. adj.* ***slabi de inimă*** „fricoși”, „timizi” 35,4

SLAVĂ: s.f.
slava: *sg. nom./ac.* 2,10, 19, 21; 4,5; 8,7; 10,3, 12, 16, 18; rezum. cap.11; 13,3; 16,14; 17,3, 4; 20,5; 21,16; 22,24; 24,16; 25,11; 26,10; 30,30; 35,2; rezum. cap.40; 40,5, 6; 42,8; 43,7; 46,13; 48,11; rezum. cap.53; 58,8; 59,19; rezum. cap.60; 60,1, 2, 19; rezum. cap.61; 61,6; rezum. cap.62; 66,12, 18, 19
slavă: *sg. ac.* 4,2; 14,18; 42,12; rezum. cap.60
slavei: *sg. gen./dat.* 22,18, 23; 28,1, 5; 63,14
slava: *sg. gen.* (*cu* ***a + toată***) 23,9
slavii: *sg. gen.* 28,4; 52,1; 62,3; 63,15

SLĂBĂNOGIT, -Ă: adj.
slăbănogite: *f. pl. ac.* 35,3

(a se) SLĂBI: v. IV
e slăbind: *ind. prez. perifr. 3.sg.* [Neob.], cf. lat. *est deficiens* 5,27
(să) vor slăbi: *ind. viit.I. 3.pl.* 13,7
slăbi: *inf. prez. fără* ***a*** 14,27
au slăbit: *ind. pf.c. 3.sg.* 24,4
slăbit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 24,4, 7
vor slăbi: *ind. viit.I. 3.pl.* 40,31
va slăbi: *ind. viit.I. 3.sg.* 44,12
slăbit-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 47,13

SLĂBICIUNE: s.f.
slăbiciune: *sg. nom./ac.* 8,22; 53,10
slăbiciunea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.40; 53,3
slăbiciunile: *pl. ac.* 53,4

(a se) SLĂVI: v. IV
va fi slăvit: *pasiv ind. viit.I. 3.sg.* 11,10; 13,19; 24,23
(să) va slăvi: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,14; 44,23
slăviți: *imperativ 2.pl.* 24,15
(Te-)ai slăvit: *ind. pf.c. 2.sg.* 26,15
slăvește: *ind. prez. 3.sg.* 29,13
slăvi(-)va: *ind. viit.I. 3.sg.* 43,20
ai slăvit: *ind. pf.c. 2.sg.* 43,23
va fi slăvită: *pasiv ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.49
(Mă) voiu slăvi: *ind. viit.I. 1.sg.* 49,3
am fost slăvit: *pasiv ind. pf.c. 1.sg.* 49,5
vei slăvi: *ind. viit.I. 2.sg.* 58,13
voiu slăvi: *ind. viit.I. 1.sg.* 60,7
au slăvit: *ind. pf.c. 3.pl.* 60,9
a slăvi: *inf. prez.* 60,21

SLĂVIT, -Ă: adj./s.
slăviții: *s.m. pl. nom.* 5,14
(cei) slăviți: *s.m. pl. ac.* 45,2
slăvit: *adj. m. sg. nom.* 43,4
slăvită: *f. sg. ac.* 58,13

SLOBOZENIE: s.f.
slobozenie: *sg. ac., în sintagma* ***carte de slobozenie*** „act de divorț” 50,1
slobozeniia: *sg. ac.* 63,7, 9

(a se) SLOBOZI: v. IV
(să) vor slobozi: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,11
(să) va slobozi: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,14; 27,10; 45,13
(s-)au slobozit: *ind. pf.c. 3.sg.* 32,14
slobozitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 33,23
vor fi sloboziți *pasiv ind. viit.I. 3.pl.* 35,9
va slobozi: *ind. viit.I. 3.sg.* 36,15; 58,11
(te) slobozi: *inf. prez. fără* ***a*** 37,11
slobozându(-să): *gerunziu* rezum. cap.38
voiu slobozi: *ind. viit.I. 1.sg.* 38,6
am slobozit: *ind. pf.c. 1.sg.* 50,1
slobozi: *imperativ 2.sg.* 58,6
veți slobozi: *ind. viit.I. 2.pl.* 65,15

SLOBOZIRE: s.f.
slobozirea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.9; rezum. cap.33; rezum. cap.38; rezum. cap.45; 61,1

SLOBOZIT, -Ă: adj.
slobozite: *f. pl. gen.* 28,2

SLOVĂ: s.f.
slovele: *pl. ac.* 29,11, 12

SLUGĂ: s.f.
sluji: *pl. ac.* 14,2
slujii: *sg. gen., în sintagma* ***anii slujii*** „anul socotit foarte exact, așa cum îl socotește, de pildă, mercenarul, care pretinde plata și pentru ultimul ceas” (cf. Anania 2001, p.907) 16,14
sluga: *sg. nom./ac.* 20,3; 22,20; 24,2; 37,35; 41,9; 42,1, 19; 43,10; 44,21; 45,4; 48,20; 49,3, 7; 52,13; 53,11
slugile: *pl. nom./ac.* 36,9; 37,5; 65,9, 13, 14, 15
slujile: *pl. ac.* 63,17; 65,8
slugilor: *pl. gen.* 37,24; rezum. cap.42; 54,17
sluga: *sg. voc., în sintagma* ***sluga Mea*** 41,8; 44,1, 2
slugii: *sg. gen.* 44,26; 50,10
slugă: *sg. nom./ac.* 49,5, 6
slugi: *pl. ac.* 56,6
slujilor: *pl. dat.* rezum. cap.65
slujilor: *pl. gen.* 66,14

SLUJBĂ: s.f.
slujba: *sg. nom./ac.* 22,19; rezum. cap.61

(a) SLUJI: v. IV
vor sluji: *ind. viit.I. 3.pl.* 19,23
slujesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.22
a sluji: *inf. prez.* 43,23, 24
vor sluji: *ind. viit.I. 3.pl.* 60,10
va sluji: *ind. viit.I. 3.sg.* 60,12

SLUJITOR, -TOARE: s.m./f.
slujitoriului: *sg. gen.* 21,16
slujitorilor: *sg. gen.* rezum. cap.61
slujitorii: *pl. nom.* 61,6

SLUJNICĂ: s.f.
slujnice: *pl. ac.* 14,2
slujnica: *sg. ac.* 24,2

SMERENIE: s.f.
smerenie: *sg. ac.* 32,19

(a se) SMERI: v. IV; var. (Înv.) **(a se) ZMERI**
(să) vor smeri: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.2; 10,33; 25,12; rezum. cap.57
(s-)au smerit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,9, 11
(să) va smeri: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,12, 17; rezum. cap.16; 32,19; 40,4
a (să) smeri: *inf. prez.* rezum. cap.10
voiu smeri: *ind. viit.I. 1.sg.* 13,11; 45,2
vei smeri: *ind. viit.I. 2.sg.* 25,5
va smeri: *ind. viit.I. 3.sg.* 25,11; 26,5
smeri(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 26,5
smeri(-te)-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 29,4
au smerit: *ind. pf.c. 3.pl.* 51,23; 60,14
ai fost smerit: *pasiv ind. pf.c. 2.sg.* 57,9
smerit-am: *ind. pf.c. 1.pl.* 58,3
(să) va zmeri: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,15

SMERIN, -Ă: s.m./f.; var. **SMEARIN, -Ă**
(celor) smearini: *s.m. pl. gen.* 57,15

SMERIRE: s.f.
smerirea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.5; rezum. cap.26; rezum. cap.47; rezum. cap.51; rezum. cap.52

SMERIT, -Ă: adj./s.
(celor) smeriți: *s.m. pl. dat.* 10,2
smerit: *m./n. sg. ac.* 53,4; 57,15

SMINTEALĂ: s.f.
smintealii: *sg. gen., însintagma* ***piatra smintealii*** 8,14
smintealele: *pl.ac.* 57,14

(a se) SMINTI: v. IV
(să) vor sminti: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,15
sminti(-să)-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 19,9
(să) va sminti: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,23

SMOCHIN: s.m.; var. (Înv.) **ZMOCHIN**
smochinul: *sg. ac.* 36,16
zmochin: *sg. ac.* 34,4

SMOCHINĂ: s.f.; var. (Înv. și pop.) **ZMOCHINĂ**
zmochine: *pl. ac.* 38,21

(a se) SMULGE: v. III; var. **(a se) ZMULGE**
să zmulgem: *conj. prez. 1.pl.* 7,6
(s-)au zmult: *ind. pf.c. 3.sg.* 38,12

SMULGERE: s.f.; var. **ZMULGERE**
zmulgerea: *sg. ac.* 37,26

SMULS, -Ă: adj./s.; var. (Înv. și pop.) **SMULT, -Ă;** (Înv.) **ZMULT, -Ă**
smult: *adj. n. sg. ac.* 18,2
(cei) smulși: *s.m. pl. ac.* 28,9
zmult: *adj. n. sg. ac.* 18,7

SOARELE: s.m.
soarele: *sg. nom.* 13,10; 24,23; 38,8; 49,10; 60,19, 20
soarelui: *sg. gen.* 19,18; 30,26; 41,25; 45,6
soare: *sg. ac.* 38,8

SOARTĂ: s.f.; var. (Înv. și pop.) **SOARTE**
soartea: *sg. nom.* 17,14; 57,6
soarte: *sg. ac.* 34,17

SOBOR: s.n.; var. (Înv.) **SĂBOR**
săbor: *sg. ac.* 16,3

(a se) SOCOTI: v. IV
(s-/S-)au socotit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,22; 53,12
socotiți: *ind. prez. 2.pl.* 5,12
va socoti: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,7
am socotit: *ind. pf.c. 1.sg.* 14,24; 53,3, 4
voiu socoti: *ind. viit.I. 1.sg.* 18,4
socotește: *imperativ 2.sg.* 21,5
(să) va socoti: *ind. viit.I. 3.sg.* 29,17; 32,15
au socotit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 33,8; 40,15
sânt socotite: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 40,17
socotesc: *ind. prez. 3.pl.* 44,19
socotea: *ind. imp. 3.pl.* 47,13
ai socotit: *ind. pf.c. 2.sg.* 57,11
(să) socotea: *ind. imp. 3.pl.* 66,17

SODOMLEAN: s.m.
sodomleanilor: *pl. gen.* 1,10

SOL: s.m.
solilor: *pl. gen./dat.* 14,32; 37,14; rezum. cap.39; 44,26
soli: *pl. ac.* 18,2; 37,9
solii: *pl. nom./ac.* 30,4; 42,19; 57,9

SOMN: s.n.
somnului: *sg. gen.* 51,22

(a) SORBI: v. IV
sorbind: *gerunziu* 14,29
sorbiți au fost: *pasiv ind. pf.c. 3.pl.* 28,7
sorbea: *ind. imp. 3.pl.* 49,19

SOȚ: s.m. (Înv. și pop.) „tovarăș”
soți: *pl. nom.* 1,23

SOȚIRE: s.f. „întovărășire”; „tovărășie”
soțire: *sg. ac.* 14,20

SPAIMĂ: s.f.
spaima: *sg. nom.* 8,13
spaimă: *sg. ac.* 19,17; 54,14

(a se) SPARGE: v. III
(să) va sparge: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,19
au spart: *ind. pf.c. 3.pl.* 59,5

SPARGERE: s.f.
spargere: *sg. ac.* 24,19

SPATE: s.n.
spatele: *sg. ac.* 45,1

(a se) SPĂIMÂNTA: v. I
(nici vă) spăimântați: *imperativ prohib. 2.pl.* 8,12
(să) va spăimânta: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,17; 30,31; 31,4
(să) vor spăimânta: *ind. viit.I. 3.pl.* 31,9; 44,11

(a se) SPĂLA: v. I
spălați(-vă): *imperativ 2.pl.* 1,16
spălându(-)(să): *gerunziu* rezum. cap.4
va spăla: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,4

(a) SPÂNZURA: v. I
spânzură: *ind. prez. 3.sg./pl.* 3,21; 22,25
vor spânzura: *ind. viit.I. 3.pl.* 22,24
au spânzurat: *ind. pf.c. 3.sg.* 40,12

SPELCĂ: s.f.; var. (Reg.) **SPILCĂ** (aici) „obiect de podoabă, broșă”; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Ion Budai-Deleanu, *Lexicon românesc-nemțesc și nemțesc-românesc* (...). În patru tomuri [Manuscris din 1818; Bibl. Academiei Române, cotele 3728 – 3731].
spilcele: *pl. ac.* 3,18

(a) SPERIA: v. I
să sparie: *conj. prez. 3.sg.* 17,2

SPIC: s.n.
spice: *sg. ac.* 17,5

SPIN: s.m.; var. (Înv. și reg.) **SPINE**
spini: *pl. nom./ac.* 5,6; 7,23, 24; 32,13; 34,13
spinilor: *pl. gen.* 7,25
spinul: *sg. ac.* 9,18; 41,19
spinele: *sg. nom.* 10,17
spin: *sg. ac.* 27,4
spinii: *pl. nom.* 33,12

SPOR: s.n.
sporiul: *sg. ac.* rezum. cap.55

(a) SPORI: v. IV
va spori: *ind. viit.I. 3.sg.* 55,11

SPORIT, -Ă: adj.
(mai) sporită: *f. sg. nom.* rezum. cap.54

SPORNIC, -Ă: s.
spornice: *s.n. pl. nom.* rezum. cap.65

SPRIJIN: s.n.; var. **SPRIJINĂ** s.f.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Ion Budai-Deleanu, *Lexicon românesc-nemțesc și nemțesc-românesc* (...). În patru tomuri [Manuscris din 1818; Bibl. Academiei Române, cotele 3728 – 3731].
sprijină: *s.f. sg. ac.* rezum. cap.4

(a) SPRIJINI: v. IV
sprijini: *inf. prez. fără* ***a*** 50,4
vor sprijini: *ind. viit.I. 3.pl.* 51,5
să sprijinească: *conj. prez. 3.sg.* 51,18

(a) SPUNE: v. III
spuind: *gerunziu* rezum. cap.8
spuneți: *ind. prez. 2.pl.* 16,7
spuie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 19,12
spuneți: *imperativ 2.pl.* 36,4
au spus: *ind. pf. c. 3.pl.* 36,22
spune: *imperativ 2.sg.* 43,26
am spus: *ind. pf.c. 1.sg.* 48,5
va spune: *ind. viit.I. 3.sg.* 53,8

(a) SPURCA: v. I
vei spurca: *ind. viit.I. 2.sg.* 30,22
am spurcat: *ind. pf.c. 1.sg.* 43,28
spurcat-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 47,6

SPURCAT, -Ă: adj.
spurcați: *m. pl. dat.* 1,4

(a se) STA: v. I
stă: *ind. prez. 3.sg.* 3,13; 11,10; 54,17
sta: *ind. imp. 3.pl.* 6,2; 44,14
va sta: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,13; 7,7; 17,14; 28,18, 21; 32,8; 46,7, 10; 47,3; 66,22
să (să) stea: *conj. prez. impers.* 10,32
stând: *gerunziu* 21,8
a sta: *inf. prez.* rezum. cap. 22; 36,5; 66,22
vor sta: *ind. viit.I. 3.pl.* 27,9; 48,13; 61,5
au stătut: *ind. pf.c. 3.sg.* 36,2, 13; 59,14
sta-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 44,11
stăi: *imperativ 2.sg.* 47,12
steaie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 47,13
să stăm: *conj. rpez. 1.pl.* 50,8

STARE: s.f.
stare: *sg. ac.* rezum. cap.1; 42,5
starea: *sg. ac.* 22,19

STAT: s.n. (Înv. și pop.) „statură”
statul: *sg. nom.* 10,33

STAUL: s.n.
staule: *pl. ac.* 65,10

STĂPÂN, -Ă: s.m./f.
stăpânul: *s.m. sg. nom./ac.* 1,3; 24,2
stăpânilor: *pl. gen.* 49,7
stăpâna: *sg. nom.* 24,2

(a) STĂPÂNI: v. IV
vor stăpâni: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,4; 34,17; 61,7
stăpânitu(-)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 26,13
stăpânit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 33,14
va stăpâni: *ind. viit.I. 3.sg.* 34,11; 40,10; 54,5; 65,9
să stăpânești: *conj. prez. 2.sg.* 49,8
stăpâneai: *ind. imp. 2.sg.* 63,19

STĂPÂNIRE: s.f.
stăpânirea: *sg. nom.* rezum. cap.3

STĂPÂNITOR, -TOARE: s.m./f.
Stăpânitoriul/stăpânitoriul: *s.m. sg. nom./ac.* 3,1; 10,16, 33; 16,1; 51,22
stăpânitorilor: *s.m. pl. gen.* 14,5
stăpânitorii: *s.m. pl. nom.* 52,5

STÂLP: s.n.
stâlpul: *sg. nom.* 19,19

(a) STÂMPĂRA: v. I; vezi **(a) ASTÂMPĂRA**

STÂMPĂRARE: s.f.; vezi **ASTÂMPĂRARE**

STÂNG, -Ă: adj./s.
stânga: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***la/spre stânga*** 9,20; 54,3
stânga: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***nici spre dreapta, nici spre stânga/ spre dreapta și spre sâtnga*** 30,21; 54,33

STÂRV: s.n.
stârv: *sg. ac.* 14,19

STEA: s.f.
stealele: *pl. nom.* 13,10; 14,13
steale: *pl. ac.* 47,13

STEJAR: s.m.; var. (Reg.) **STĂJAR, STĂJER**
stăjeriul: *sg. ac.* 1,30
stăjarii: *pl. ac.* 2,13
stăjarul: *sg. ac.* 6,13
stăjariu: *sg. ac.* 44,14

STEMĂ: s.f.
stema: *sg. ac.* 9,4
steama: *sg. nom.* 62,3

STERP, STEARPĂ: adj./s.
stearpă: *adj. f. sg. nom.* 49,21
sterp: *adj. m. sg. nom.* 66,9
(cea) stearpă: *s.f. sg. voc.* 54,1

STERPĂCIUNE: s.f.; var. (Înv. și rar) **STĂRPICIUNE**; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Ion Budai-Deleanu, *Lexicon românesc-nemțesc și nemțesc-românesc* (...). În patru tomuri [Manuscris din 1818; Bibl. Academiei Române, cotele 3728 – 3731].
stărpiciunea: *sg. nom./ac.* 47,8, 9
stărpiciunii: *sg. gen.* 49,20

(a se) STIDI: v. IV
să (vă) stidiți: *conj. prez. 2.pl.* 51,7
(te) vei stidi: *ind. viit.I. 2.sg.* 54,4

(a se) STINGE: v. III
să stângă: *conj. prez. 3.sg.* 1,31
(să) va stânge: *ind. viit.I. 3.sg.* 34,10; 66,24
va stânge: *ind. viit.I. 3.sg.* 42,3
(s-)au stâns: *ind. pf.c. 3.pl.* 43,17

STRAJĂ: s.f.
straja: *sg. ac.* 21,8

(a) STRĂBATE: v. III
vei străbate: *ind. viit.I. 2.sg.* 54,3

STRĂIN, -Ă: adj./s.; var. (Înv. și pop.) **STREIN, -Ă**
streinii: *s.m. pl. nom.* 1,7; 61,5
(celor) streini: *s.m. pl. gen.* 25,2, 5
strein: *s.m. sg. nom.* 43,12
(cei) streini: *s.m. pl. nom.* 62,8
streini: *adj. m. pl. ac.* 2,6
streină: *adj. f. sg. nom./ac.* 17,10; 28,21

STRĂJER: s.m.; var. (Înv. și pop.) **STRĂJAR**
străjarilor: *pl. gen.* 52,8
străjarii: *pl. nom.* 56,10

(a) STRĂLUCI: v. IV
va străluci: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,10
strălucește: *ind. rpez. 3.sg.* rezum. cap.60

STRĂLUCIRE: s.f.
strălucirea: *sg. nom./ac.* 4,5; 13,10; 59,9; 60,3; 62,1
străluciri: *pl. ac.* 58,11

STRÂMB, -Ă: s.
(ceale) strâmbe: *s.n. pl. nom./ac.* 40,4; 42,16

STRÂMTOARE: s.f.
strâmtoare: *sg. nom./ac.* 8,22; 21,3; 26,16; 30,6; 53,8
strâmtoarea: *sg. ac.* 8,22
strămtoarea: *sg. ac.* 21,3
strâmtorile: *pl. nom.* 65,16

STRÂNGĂTOR, -TOARE: s.m./f.
strângătorii: *s.m. pl. ac.* 14,2
strângătoriul: *s.m. sg. nom.* 14,4

(a se) STRÂNGE: v. III
să (se) strângă: *conj. prez. 3.pl.* 28,22
(s-)au strâns: *ind. pf.c. 3.pl.* 43,9

STRÂNS, -Ă: adj.
strânsă: *f. sg. ac.* 30,20

(a se) STRICA: v. I
(să) vor strica: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.8
aţi strâcat: *ind. pf.c. 2.pl.* 22,10
stricându-: *gerunziu* 49,17
vor strâca: *ind. viit.I. 3.pl.* 65,25

(a) STRIGA: v. I
strâga: *ind. imp. 3.sg.* 6,3, 4
strâgă: *imperativ 2.sg.* 14,31; 40,6; 58,1
strâgat-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 15,4
va strâga: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,5; 34,14; 42,2, 13
vor striga: *ind. viit.I. 3.pl.* 19,20
au strâgat: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,8
strâgă: *ind. prez. 3.sg.* 21,11; 26,17; 40,3
am strâgat: *ind. pf.c. 1.sg.* 30,7
vor strâga: *ind. viit.I. 3.pl.* 33,7; 42,11; 46,7; 65,24
au strigat: *ind. pf.c. 3.sg.* 36,13
voiu strâga: *ind. viit.I. 1.sg.* 38,14; 40,6
vei strâga: *ind. viit.I. 2.sg.* 57,13
strâga-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 58,9
veţi strâga: *ind. viit.I. 2.pl.* 65,14

STRIGARE: s.f.
strigare: *sg. ac.* 5,7
strâgare: *sg. nom./ac.* 15,5; 22,2; 24,11
strâgarea: *sg. nom.* 15,8; 58,4
strâgării: *sg. gen.* 30,19; 65,19

(a se) STROPI: v. IV
va stropi: *ind. viit.I. 3.sg.* 52,15
stropește: *ind. prez. 3.sg.* 55,10
(s-)au stropit: *ind. pf.c. 3.sg.* 63,3

STROPICIOS, -OASĂ: s.; cuvântul nu este înregistrat în MDA. În *Vulgata* este *inrigua*; *irriguus* (pasiv) „bine udat, stropit, scăldat”; (activ) „care udă, care stropește, care inundă”.
(ceale) stropicioase: *s.n. pl. nom.* 19,10

STROPIT, -Ă: adj.
stropită: *f. sg. ac.* 58,11
stropit: *m. sg. nom.* rezum. cap.63

STRUGURE: s.m.; var. (Înv. și pop.) **STRUGUR**
struguri: *pl. ac.* 5,2, 4
strugurele: *sg. nom./ac.* 17,6, 11
strugurii: *pl. nom.* 24,13
strugur: *sg. ac.* 65,8

STRUNG: s.n.
strung: *sg. ac.* 44,13

STRUŢ: s.m.; var. **STRUTIE:** s.f.**; ŞTRUTIE:** s.f.
strutiile: *s.f. pl. nom.* 43,20
ştrutii: *s.f. pl. nom.* 13,21
ştrutiilor: *s.f. pl. gen.* 34,13

(a se) SUBŢIA: v. I; var. (Înv. și pop.) **(a se) SUPŢIA**
supţiia(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,4
supţiia(-să)-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 19,6
supţiiatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 38,14

SUBŢIETATE: s.f.; var. **SUPŢIETATE** (Înv.) „subțirime”; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Ion Budai-Deleanu, *Lexicon românesc-nemțesc și nemțesc-românesc* (...). În patru tomuri [Manuscris din 1818; Bibl. Academiei Române, cotele 3728 – 3731].
supțietate: *sg. nom.* 10,16

SUBŢIRE: adj./s.; var. (Înv. și pop.) **SUPŢIRE**
supţire: *adj. f. sg. nom./ac.* 3,23; 29,5
(ceale) supţiri: *s.n. pl. ac.* 19,9

(a) SUCI: v. IV
a suci: *inf. prez.* 58,5

(a) SUDUI: v. IV
au suduit: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,24
va sudui: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,21
să fiu suduit: *pasiv conj. prez.* 48,11
suduia: *ind. imp. 3.pl.* 50,6

(a) SUFERI: v. IV
voiu suferi: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,13
suferind: *gerunziu* 23,12
am suferit: *ind. pf.c. 1.pl.* 25,9
a suferi: *inf. prez.* 30,27
vei suferi: *ind. viit.I. 2.sg.* 36,9
vom suferi: *ind. viit.I. 1.pl.* 64,3

(a) SUFLA: v. I
au suflat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 40,7, 24

suflă: *ind. prez. 3.sg.* 54,16
va sufla: *ind. viit.I. 3.sg.* 57,13

SUFLARE: s.f.
suflarea: *sg. nom./ac.* 30,33; 57,16

SUFLET: s.n.
sufletul: *sg. nom./ac.* 1,14; 5,14; 15,4; 26,9; 29,8; 32,6; 38,17; 42,1; 43,4; 44,20; 46,2; 47,14; 49,7; 53,10, 11, 12; 55,2, 3; 58,5, 10, 11; 61,10; 66,3
sufletului: *sg. gen./dat.* 3,9; 26,8; 38,15; 51,23
suflet: *sg. ac.* 10,18; 58,10
sufletele: *pl. ac.* 57,15; 58,3

SUFLETESC, -EASCĂ: adj.
sufleteştilor: *adj. antep. n. pl. gen.* rezum. cap.55

(a) SUGE: v. III
vei suge: *ind. viit.I. 2.sg.* 60,16
să sugeţi: *conj. prez. 2.pl.* 66,11
veţi suge: *ind. viit.I. 2.pl.* 66,12

(a se) SUI: v. IV
să (ne) suim: *conj. prez. 1.pl.* 2,3; 7,6
(să) vor sui: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,6; 32,13; 65,17
(să) va sui: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,24; 8,7; 11,1; 14,8; 15,5; 19,1; 34,3, 10; 35,9; 53,2; 55,13
(s-)au suit: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,1; 11,16; 36,1; 37,14, 29
(mă) voiu sui: *ind. viit.I. 1.sg.* 14,13; 38,22
sui(-mă)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 14,14
suitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 15,2
suie(-te): *imperativ 2.sg.* 21,2; 36,10
(te-)ai suit: *ind. pf.c. 2.sg.* 22,1; 57,7
(m-)am suit: *ind. pf.c. 1.sg.* 36,10; 37,24
(te) suie: *imperativ 2.sg.* 40,9

SUIRE: s.f. „suiş”
suirea: *sg. ac.* 15,5

SULIŢĂ: s.f.
sulițele: *pl. ac.* 2,4

(a) SUNA: v. I
sună: *ind. prez. 3.sg.* 17,12

SUNET: s.n.
sunetul: *sg. nom./ac.* 5,30; 17,12, 13; 24,8
sunetului: *sg. gen.* 13,4

SUPĂRARE: s.f.
supărării: *sg. gen.* 10,3
supărarea: *sg. nom.* 24,12

(a) SUPUNE: v. III
vor supune: *ind. viit.I. 3.pl.* 14,2
supunea: *ind. imp. 3.sg.* 14,6
să supuiu: *conj. prez. 1.sg.* 45,1

SUPUS, -Ă: adj.
supusului: *adj. antep. n. sg. gen.* rezum. cap.32

SURD, -Ă: adj./s.
surzii: *s.m. pl. nom.* 29,18
surzilor: *s.m. pl. gen.* 35,5
surzi: *s.m. pl. voc.* 42,18
surd: *adj. m. sg. nom.* 42,19; 43,8

(a) SURPA: v. I
au surpat: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,17

SURPARE: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **SURUPARE**
surupare: *sg. ac.* 17,1
surparea: *sg. nom.* rezum. cap.21

SUS: adv.
sus: *adv. în loc. adv.* ***din/în/de sus*** 7,3; 8,21; 36,2; 37,31; 45,8
sus: *adv.* 7,11

(a) SUSPINA: v. I
vom suspina: *ind. viit.I. 1.pl.* 59,11

SUSPINARE: s.f.
suspinarea: *sg. nom.* 35,10; 51,11

Ş

ŞA: s.f. (la pl. cu valoare de sg.) „parte a spinării din jurul regiunii lombare la om”
şalelor: *pl. gen.* 11,5

ŞALNIC: s./adv. „înşelător”; „şiret” (cf. lat. *fraudulentus; fraudulenter* „fraudulos”, „înşelător”); cuvântul nu este înregistrat în DLR.
şalnic: *adv.* 32,6
(celui) şalnic: *s.m. sg. gen.* 32,7

ŞANŢ: s.n.
şanţ: *sg. ac.* 29,2, 3; 37,33

ŞARPE: s.m.
şarpelui: *sg. gen./dat.* 14,29; 65,25
şarpele: *sg. nom., în sintagmele* ***şarpele verigă/şarpele colăcit*** (cf. Anania 2001, p.916) 27,1

ŞATRĂ: s.f.
şatra: *sg. ac.* 13,20
şetrii: *sg. gen.* 54,2

ŞCHIOP, ŞCHIOAPĂ: s.m./f.
ştopii: *s.m. pl. nom.* 33,23
ştopul: *s.m. sg. nom.* 35,6

(a) ŞEDEA: v. II
va şedea: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,26; 9,7; 16,5; 32,16, 18
şezând: *gerunziu* 6,1
şedea: *ind. imp. 3.pl.* 10,13
şedea-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 14,13
şade: *ind. prez. 3.sg.* 28,6; 40,22
şed: *ind. prez. 3.pl.* 36,12; 42,7
şezi: *ind. prez. 2.sg.* 37,16
şezi: *imperativ 2.sg.* 47,1, 5; 52,2
voi şedea: *ind. viit.I. 1.sg.* 47,8
să şază: *conj. prez. 3.pl.* 47,14

ŞOARECE: s.m.
şoarecele: *sg. nom.* 66,17

ŞOLOVAR: s.n. (Trans; la pl.) „ciorap gros de lână”; (Reg.; la pl. cu valoare de sg.) „pantaloni strâmţi de pânză sau de lână”. Aici echivalează lat. *periscelis, -idis* „colan deasupra gleznei”, „podoabă de picior la femei (cf. **Indice** Nm – **ŞOLOVAR**).
şolovarii: *pl. ac.* 3,20

(a) ŞOPTI: v. IV
va şopti: *ind. viit.I. 3.sg.* 29,4

ŞOPTITOR, -TOARE: s.m./f. (Înv.) „cârtitor”; „clevetitor”
şoptitorii: *s.m. pl. nom.* 29,24

ŞOVAR: s.n. (Pop.) „papură”
şovarul: *sg. nom.* 19,6
şovar: *sg. ac.* 35,7

(a) ŞTERGE: v. III
va ştearge: *ind. viit.I. 3.sg.* 25,8; 28,18
şterg: *ind. prez. 1.sg.* 43,25
şters-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 44,22

(a) ŞTI: v. IV
vom şti: *ind. viit.I. 1.pl.* 5,19; 41,22, 23
să ştie: *conj. prez. 3.sg./pl.* 7,15; 41,20; 45,6
a şti: *inf. prez.* 7,16; 8,4; 58,2
va şti: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,9; 49,26; 52,6
au ştiut: *ind. pf.c. 3.pl.* 28,7; 44,18; 45,20; 56,10; 59,8
şti: *ind. prez. 3.sg.* 29,11
vor şti: *ind. viit.I. 3.pl.* 29,24; 61,9
ştiţi: *ind. prez. 2.pl.* 40,21; 51,7
ştii: *ind. prez. 2.sg.* 40,28; 48,6
să ştim: *conj. prez. 1.pl.* 41,26
ştiu: *ind. prez. 3.pl.* 42,16
să ştiţi: *conj. prez. 2.pl.* 43,10
să ştii: *conj. prez. 2.sg.* 45,3
vei şti: *ind. viit.I. 2.sg.* 47,11; 49,23; 60,16
am ştiut: *ind. pf.c. 1.sg.* 48,4
ştiu: *ind. prez. 1.sg.* 48,8; 50,7
să ştiu: *conj. prez. 1.sg.* 50,4
ai ştiut: *ind. pf.c. 2.sg.* 58,3

ŞTIUTOR, -TOARE: s.m./f.
ştiutoriul: *s.m. sg. nom.* rezum. cap.48

ŞTIINŢĂ: s.f.
ştiinţii: *sg. gen.* rezum. cap.5; 11,2
ştiinţă: *sg. ac.* 5,13
ştiinţa: *sg. nom./ac.* 11,9; 32,4; 33,6; 40,14; 44,25; 47,10; 53,11

ŞTRUTIE: s.f.; vezi **STRUŢ**

(a) ŞUIERA: v. I
va şuiera: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,26; 7,18

T

TABĂRĂ: s.f.
tabăra: *sg. ac.* 37,36

TABLĂ: s.f.
tăblile: *pl. ac.* 30,22

TAINĂ: s.f.
taina: *sg. nom.* 24,16
taine: *pl. ac.* 40,23

TALPĂ: s.f.
talpa: *sg. ac., în loc. adv.* ***de la talpa piciorului până la creaştetul capului*** 1,6

TARE: adj./s.
tare: *adj. m./f./n. sg. nom./ac.* 1,24; 8,11; 10,21; 17,10; 19,4; 25,2, 3; 26,4; 27,1; 42,25; 49,26; 60,16
tari: *adj. m./f. sg. nom./ac.* 5,22; 8,7
tare: *adj. m. sg. nom., în sintagma* ***Dumnezeu tare*** 9,6
tare (foarte): *adj. f./n. sg. ac.* 30,14; 60,22
(mai) tare: *adj. m. sg. nom.* 47,12
(cel) tare/(Cel) Tare: *s.m. sg. nom./ac.* 3,1, 2; 28,2; 30,29; 42,13; 49,24, 25
(cei) tari: *s.m. pl. nom./ac.* 3,25; 13,3; 23,11, 13
(celor) tari: *s.m. pl. gen.* 13,11; 21,17; 25,5
tarii: *s.m. pl. nom.* 61,3

TATĂ: s.m.; var. (Înv. şi pop.) **TĂTÂNE**
tată-său: *sg. ac.* 8,4
Tatăl: *sg. nom., în sintagma* ***Tatăl veacului ce va să fie*** 9,6
Tatăl/tatăl: *sg. nom.* 38,19; rezum. cap.42; 43,27; 51,2; 63,16; 64,8
tată: *sg. ac.* 22,21
tatălui: *sg. dat.* 45,10
tătâni-său: *sg. gen.* 3,6; 22,23, 24
tătâni-tău: *sg. nom./gen.* 7,17; 38,5; 58,14

TAUR: s.m.
taurii: *pl. nom.* 30,24
tauri: *pl. nom.* 34,7

(a) TĂBĂRÎ: v. IV
au tăbărât: *ind. pf.c. 3.pl.* 29,7, 8
să tăbărască: *conj. prez. 3.sg.* 31,4

(a) TĂCEA: v. II
să taci *conj. prez. 2.sg.* 7,4
tacă: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 41,1
au tăcut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* rezum. cap.6; 14,7; 15,1; 36,21
am tăcut: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,5
tăcut-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,1; 24,8
tăceţi: *imperativ 2.pl.* 23,2
tăcut-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 42,14
tăcând: *gerunziu* 47,5; 57,11
voiu tăcea: *ind. viit.I. 1.sg.* 62,1; 65,6
vor tăcea: *ind. viit.I. 3.pl.* 62,6
să tăceţi: *conj. prez. 2.pl.* 62,6
tăcea-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 64,12

TĂCERE: s.f.
tăceare: *sg. ac.* 8,6; 30,15; 62,7
tăcearea: *sg. nom.* 32,17

TĂCIUNE: s.n.
tăciunii: *pl. ac.* 7,4

(a) TĂGĂDUI: v. IV
să tăgăduieşti: *conj. prez. 2.sg.* 43,6
tăgăduiesc: *ind. prez. 3.pl.* 63,8

(a se) TĂIA: v. I
taie: *ind. prez. 3.sg.* 10,15
să taie: *conj. prez. 3.sg.* 14,8
să taiu: *conj. prez. 1.sg.* 37,24
(să) va tăia: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,6
au tăiat *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 9,10; 16,8; 37,1; 38,12; 44,15; 48,21; 63,12
tăia: *ind. imp. 3.sg.* 14,6
(să) vor tăia: *ind. viit.I. 3.pl.* 18,5
ai tăiat: *ind. pf.c. 2.sg.* 22,16
tăiat-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 22,16
tăia-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 28,24
(s-)au tăiat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 29,20; 35,6; 53,8
tăindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.37
tăiatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 38,12
tăiat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 44,14
sânteţi tăiaţi: *pasiv ind. prez. 2.pl.* 51,1
(v-)aţi tăiat: *ind. pf.c. 2.pl.* 51,1

TĂIAT, -Ă: adj.
tăiate: *f. pl. ac.* 36,22

TĂIERE: s.f.
tăiare: *sg. ac.* 65,12

(a se) TĂINUI: v. IV
să tăinuiaşte: *conj. prez. 3.sg.* 32,2

TĂINUIT, -Ă: adj./s.
tăinuită: *adj. f. sg. ac.* 3,3
(ceale) tăinuite: *s.n pl. ac.* 45,3

(a se) TĂMĂDUI: v. IV
(să) tămăduise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 38,9

TĂMÂIE: s.f.
tămâia: *sg. nom.* 1,13
tămâie: *sg. ac.* 43,23; 60,6; 66,3

TĂRIE: s.f.
tăria: *sg. nom./ac.* 1,31; 8,4; 10,13; 11,15; 12,2; 16,6; 27,5; 28,6; 33,13; 40,31
tăriia: *sg. nom./ac.* 10,14; 23,4; 30,2, 3, 15; 31,9; rezum. cap.40; 40,29; 41,1; 49,4, 5; 51,9; 52,1; 60,5, 11; 61,6; 63,15
tăriii: *sg. gen.* 11,2; 17,9; 26,1; 40,26; 44,12; 62,8; 63,1
tărie: *sg. nom./ac.* 25,4; 36,5; 40,9, 10

TĂTÂNE: s.m; vezi **TATĂ**

TÂLCUITOR, -TOARE: s.m./f.
tâlcuitorii: *s.m. pl. nom.* 43,27

TÂMPINĂ: s.f.; var. (Înv.) **TÂMPĂNĂ**
tâmpenelor: *pl. gen.* 24,8
tâmpene: *sg. ac.* 30,32

TÂNĂR, -Ă: s.m./f.
tinerii: *s.m. pl. nom./ac.* 9,17; 31,8
(celor) tineri: *s.m. pl. dat.* 20,4
tineri: *s.m. pl. ac.* 23,4
(cei) tineri: *s.m. pl. nom.* 40,30
tinerilor: *s.m. pl. gen.* 42,22
tinărul: *sg. nom.* 62,5

(a se) TÂNGUI: v. IV
tânguindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.42

TÂNGUIRE: s.f.
tânguire: *sg. ac.* 22,12

TÂRSÂNĂ: s.f. (Înv.) „țesătură aspră din păr de capră, purtată de asceți sau de călugări direct pe piele"; „țesătură groasă (ca pânza de sac)"
târsână: *sg. nom.* 3,24

TEASC: s.n.
teasc: *sg. ac.* 5,2

(a se) TEME: v. III
(nu te) teame: *imperativ prohib. 2.sg.* 7,4; 10,24; 37,6; 41,10, 13
(te) temi: *ind. prez. 2.sg.* 7,16
(nu vă) teameți: *imperativ prohib. 2.pl.* 8,12; 35,4
să (să) teamă: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.10
(mă) voiu teame: *ind. viit.I. 1.sg.* 12,2
(să) vor teame: *ind. viit.I. 3.pl.* 19,16; 20,5; 59,19
(să) va teame: *ind. viit.I. 3.sg.* 25,3
(s-)au temut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 29,13; 41,5
să (te) temi: *conj. prez. 2.sg.* 40,9; 41,14; 43,1, 5; 44,2; 51,12; 54,4
să (vă) teameți: *conj. prez. 2.pl.* 44,8; 51,7
(să) teame: *ind. prez. 3.sg.* 50,10
(te) vei teame: *ind. viit.I. 2.sg.* 54,14
(te-)ai temut: *ind. pf.c. 2.sg.* 57,11
să (ne) teamem: *conj. prez. 1.pl.* 63,17
(să) tem: *ind. prez. 3.pl.* 66,4

TEMELIE: s.f.
temeliile: *pl. nom./ac.* 14,19; 24,18; rezum. cap.28; 28,16; 40,21; 58,12

TEMERE: s.f.
temerii: *sg. gen.* 2,10
teamerii: *sg. gen.* 11,3

TEMNIȚĂ: s.f.
temnița: *sg. ac.* 14,17
temnițĭ: *sg. ac.* 24,22
temnițĭi: *sg. gen.* 42,7, 22

TEREBINT: s.m.; var. (Înv.) **TEREVINT** „arbore rășinos, cu tulpina înaltă și frunze mari, răspândit pe coastele Mediteranei, din a cărui scoarță se extrag terebentina și unele substanțe tanante"
terevinthul: *sg. ac.* 6,13

TIMPAN: s.n. „instrument muzical de percuție"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Amfilohie Hotiniul, *Gramatica fizicii* [Traducere din limba italiană de...; manuscris de la sfârșitul secolului al XVIII-lea; Bibl. Academiei Române, cota 1627].
timpanul: *sg. nom.* 5,12

TINĂ: s.f.
tina: *sg. nom./ac.* 10,6; 29,16
tină: *sg. nom./ac.* 41,25; 57,20; 64,8

TINEREȚE: s.f.
tinereațele: *pl. ac.* 47,12, 15
tinereațelor: *pl. gen.* 54,4
tinereațe: *sg. ac.* 54,6

TOAMNĂ: s.f.
toamnei: *sg. gen.* 28,4

TOCMAI: adv.; var. (Reg.) **TOGMA**
togma: rezum. cap.44

TOCMEALĂ: s.f.; var. (Pop.) **TOGMEALĂ**
togmeală: *sg. ac.* 28,15
togmeala: *sg. nom.* 28,18

(a) TOCMI: v. IV; var. (Reg.) **(a) TOGMI**
au togmit: *ind. pf.c. 3.sg.* 32,7

TOCMIT, -Ă: adj.; var. (Pop.) **TOGMIT, -Ă**
togmit: *n. sg. ac.* 3,16; 7,20

TOIAG: s.n.
toiagul: *sg. nom./ac.* 9,4; rezum. cap.10; 10,15, 24; 14,5; 28,27
toiag: *sg. ac.* 36,6

TOLBĂ: s.f.; var. (Înv.) **TULBĂ**
tulba: *sg. ac.* 22,6; 49,2

(a se) TOPI: v. IV
(să) vor topi: *ind. viit.I. 3.pl.* 51,6
(s-)ar topi: *cond. prez. 3.pl.* 64,1
(s-)au topit: *ind. pf.c. 3.pl.* 64,3

(a se) TRAGE: v. III
trageți: *ind. prez. 2.pl.* 5,18
trage: *ind. pez. 3.sg.* 8,1; 10,15
a trage: *inf. prez.* 8,3
am tras: *ind. pf.c. 1.sg.* 10,13; 63,6
trasu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,11
(te) tragi: *ind. prez. 2.sg.* 14,15
să tragă: *conj. prez. 3.sg.* 23,9
(să) vor trage: *ind. viit.I. 3.pl.* 25,12
va trage: *ind. viit.I. 3.sg.* 26,5
vei trage: *ind. viit.I. 2.sg.* 26,19
au tras: *ind. pf.c. 3.sg.* 44,13

TRĂGĂTOR, -TOARE: s.m./f. „jefuitor"
trăgătoriului: *sg. gen.* 9,4

(a) TRĂI: v. IV
trăiască: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 26,14
vei trăi: *ind. viit.I. 2.sg.* 38,1

TRĂSOR: s.m. „perceptor de impozite” (cf. lat. *exactores*; *exactor, -ōri* „perceptor de impozite”, „colector de dări”; cuvântul nu este înregistrat în DLR.
trăsorii: *s.m. pl. nom.* 3,12

TRĂSNET: s.n; var. (Înv. și reg.) **TRESNET**
tresnet: *sg. ac.* 29,6

TRÂMBIȚĂ: s.f.
trâmbiță: *sg. ac.* 18,3; 27,13
trâmbița: *sg. ac.* 58,1

TREAPTĂ: s.f.
treaptele: *pl. ac.* 38,8

TREBNIC, -Ă: adj.; var. (Înv.) **TREABNIC, -Ă** (Înv.) „trebuincios”
treabnic: *n. sg. ac.* 44,10

(a) TREBUI: v. IV; var. (Reg.) **(a) TRĂBUI**
trebuie: *ind. prez. impers.* rezum. cap.1; rezum. cap.33; rezum. cap.58
au trebuit: *ind. pf.c. impers.* 5,4
ar trebui: *cond. prez. impers.* rezum. cap.22
trăbuia: *ind. imp. impers.* rezum. cap.50

TRECĂTOR, TOARE: s.m./f.; var. (Înv.) **TRECĂTORIU**
trecătoriu: *s.m. sg. ac.* 48,8

(a se) TRECE: v. III
trecând: *gerunziu* 8,8; 24,16; 31,5; 48,8
va treace: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,21; 26,20; 28,15, 18, 19; 31,9; 33,21; 35,8
treace-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,28; 41,3
trecut-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 10,29, 31; 16,8; 24,4, 11
să treacă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 11,15; 34,10; 51,10; 60,15
a treace: *inf. prez.* 22,17; 52,1
(să) treace: *ind. rpez. 3.sg.* 22,17
trec: *ind. prez. 3.pl.* 23,2; 24,16; 51,23
treaceți: *imperativ 2.pl.* 23,6; 62,10
treci: *imperativ 2.sg.* 23,10; 47,2
au trecut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 24,5, 16; 26,3; 29,1; 40,27; 43,27; 66,24
treace: *ind. prez. 3.sg.* 29,5; 33,8
(să) treace: *inf. prez. fără* ***a*** 33,20
(să) vor treace: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.39
vei treace: *ind. viit.I. 2.sg.* 43,2; 48,8
vor treace: *ind. viit.I. 3.pl.* 45,14
să treacem: *conj. prez. 1.pl.* 51,23
să treci: *conj. prez. 2.sg.* 58,7

TRECERE: s.f.
treacere: *sg. ac., în sintagma* ***treacere de leage*** „încălcare a legii” 1,5; 59,13
treacerea: *sg. nom./ac.* 16,2; 20,4; 24,16; 30,32; rezum. cap.48

TRECUT, -Ă: s.
(celor) trecute: *s.n. pl. gen.* rezum. cap.43

(a) TREMURA: v. I
tremurați: *ind. pez. 2.pl.* 66,5

TRESTIE: s.f.
trestiia: *sg. nom./ac.* 19,6; 42,3; 43,24
trestie: *sg. ac.* 35,7; 36,6

(a se) TREZI: v. IV
(să) trezească: *ind. prez. 3.sg.* 29,8

TRIMIS, -Ă: s.m./f.
trimișii: *s.m. pl. nom.* 15,4

(a se) TRIMITE: v. III; var. (Înv.) **(a) TREMITE**
voiu trimite: *ind. viit.I. 1.sg.* 6,8; 10,6; 28,16; 66,19
trimite: *imperativ 2.sg.* 6,8; 16,1
au trimis: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,8; 34,17; 36,2, 12; 37,2, 4, 9, 17, 21; 39,1; 48,16; 61,1
va trimtie: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,16; 11,8; 19,20; 37,31, 33
a (să) trimite: *inf. prez.* rezum. cap.16
trimite: *ind. prez. 3.sg.* 18,2; rezum. cap.36; rezum. cap.37
trimițindu-: *gerunziu* rezum. cap.19
trimit: *ind. prez. 3.pl.* 19,8
trimisease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 20,1
trimițind: *gerunziu* 32,20
am trimis: *ind. pf.c. 1.sg.* 42,19
am tremis: *ind. pf.c. 1.sg.* 43,14; 55,11
trimis-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 57,9

TRIST, -Ă: adj.
tristă: *f. sg. nom.* 29,2

TRUFAȘ, -Ă: s.m./f.
(cei) trufași: *s.m. pl. nom.* rezum. cap.2
(cel) trufașu: *s.m. sg. ac.* 2,12
trufașilor: *s.m. pl. gen.* rezum. cap.5

TRUFIE: s.f.
trufiia: *sg. nom./ac.* rezum. cap.3; 9,18; rezum. cap.10; 13,11; 16,6; rezum. cap.47
trufie: *sg. nom./ac.* 9,9; rezum. cap.14

TRUP: s.n.
trupul: *sg. nom./ac.* 1,5; 14,11; 40,5, 6; 49,26; 50,6; 51,23; 58,7; 66,16, 23
trup: *sg. nom./ac.* 10,18; 31,3; rezum. cap.40
trupului: *sg. gen.* 17,4
trupurile: *pl. ac.* 34,3; 66,24
trupuri: *pl. nom.* 37,36
trupul: *sg. gen.* (*cu* ***a + toi***) 66,24

TUFAR: s.m.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la I. Budai-Deleanu, *Țiganiada*, București, 1953.
tufariul: *sg. ac.* 7,19

TUFĂ: s.f.
tufe: *pl. nom./ac.* 5,6; 7,23, 24; 32,13
tufelor: *pl. gen.* 7,25
tufa: *sg. nom.* 9,18; 10,17
tufă: *sg. ac.* 27,4

(a se) TULBURA: v. I; var. (Înv.) **(a se) TURBURA**
(s-)au turburat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,25; 9,19; 14,9
voiu turbura: *ind. viit.I. 1.sg.* 13,13
au turburat: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,16
turburatu(-m)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 21,3
turburat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 23,11
(vă) veți turbura: *ind. viit.I. 2.pl.* 32,10; 45,17
turburați(-vă): *imperativ 2.pl.* 32,11
turbure: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 36,18
[va fi] turburat: *pasiv ind. viit.I. 3.sg.* 42,4
să (vă) turburați: *conj. prez. 2.pl.* 44,8
turburatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 45,16
turbur: *ind. prez. 1.sg.* 51,15
(s-)ar turbura: *cond. prez. 3.pl.* 64,2

TULBURARE: s.f.; var. (Înv.) **TURBURARE**
turburare: *sg. nom./ac.* 17,14; 65,23
turburarea: *sg. ac.* 54,4; 61,7

(a) TUNDE: v. III
tunde: *ind. prez. 3.sg.* 53,7

TURMĂ: s.f.
turmelor: *pl. dat.* 17,2

turmelor: *pl. dat. adn*. 32,14
turma: *sg. ac.* 40,11
turmii: *sg. gen.* 63,11
turme: *pl. ac.* 65,10

TURN: s.n.
turnul: *sg. ac.* 2,15
turn: *sg. ac.* 5,2
turnurile: *pl. nom.* 30,25

(a) TURNA: v. I
aţi turnat: *ind. pf.c. 2.pl.* 57,6

Ţ

ŢAP: s.m.
ţapilor: *pl. gen.* 1,11; 34,6

ŢARĂ: s.f.
ţara: *sg. ac.* 1,7; 32,12; 36,20; 37,7; 61,7
ţară: *sg. ac.* 13,5
ţărâlor: *pl. gen./dat.* 36,20; 37,11
ţărâle: *pl. ac.* 37,18

ŢARINĂ: s.f.
ţarină: *sg. ac.* 5,8
ţarinii/Ţarinii: *sg. gen., în sintagma* ***calea ţarinii nălbitoriului/ calea Ţarinii Nălbitoriului*** (cf. **ÎNĂLBITOR, -TOARE**) 7,3; 36,2

ŢÂRĂ: s.f.; var. **ŢIRĂ**
ţiră: *sg. ac.* 30,14

ŢÂŢĂ: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **ŢIŢĂ**
ţâţă: *sg. ac.* 11,8; 28,9
ţâţe: *pl. ac.* 32,12
ţiţa: *sg. ac.* 60,16

ŢÂŢÂNĂ: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **ŢIŢINĂ**
ţiţinilor: *pl. gen.* 6,4

(a) ŢESE: v. III
ţăs: *ind. prez. 3.pl.* 19,9
au ţăsut: *ind. pf.c. 3.pl.* 59,5

ŢESĂTOR, -TOARE: s.m./f.
ţăsătoriu: *sg. ac.* 38,12

ŢESUT, -Ă: adj.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Ioan Molnar, *Deutsch-walachische Sprachlehre*, Wien, 1788.
ţăsut: *n. sg. ac.* 30,22

(a se) ŢINE: v. III; var. **(a se) ŢINEA:** v. II
va ţinea: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,29; 27,5
vor ţinea: *ind. viit.I. 3.pl.* 13,8; 14,2; 51,11; 56,4
(să) va ţinea: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,18
ţinea-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 26,3
ţii: *ind. prez. 2.sg.* 27,3
am ţinut: *ind. pf.c. 1.sg.* 42,6; 49,8
ţiindu-: *gerunziu* rezum. cap.48
(s-)au ţinut: *ind. pf.c. 3.pl.* 48,6
a ţinea: *inf. prez.* rezum. cap.56
ţine: *ind. prez. 3.sg.* 56,6
ţiind: *gerunziu* 66,19

ŢINUT: s.n.
ţinutul: *sg. ac.* 7,24; 9,2
ţinuturile: *pl. ac.* 8,9; 37,18
ţinutului: *sg. gen.* 55,12

U

UCENIC: s.m.
ucenicii: *pl. ac.* 8,16
ucenicilor: *pl. gen.* rezum. cap.66

(a se) UCIDE: v. III
va ucide: *ind. viit.I. 3.pl.* 11,4; 27,1; 51,14; 65,15
vor ucide: *ind. viit.I. 3.pl.* 11,9; 13,18; 65,25
(să) va ucide: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,15
sânt ucişi: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 14,19; 22,2
ai ucis: *ind. pf.c. 2.sg.* 14,20
voiu ucide: *ind. viit.I. 1.sg.* 14,30
a ucide: *inf. prez.* 22,13
au ucis: *ind. pf.c. 3.sg.* 27,7
au fost ucis: *pasiv ind. pf.c. 3.sg.* 27,7
ucisu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 34,2
(să) ucide: *ind. rpez. 3.sg.* rezum. cap.37

UCIDERE: s.f.
uciderea: *sg. ac.* 10,7
ucidere: *sg. nom./ac.* 14,21; 34,2, 6; 43,28
uciderii: *sg. gen.* 22,5; 30,25; 34,5

UCIGAŞ, -Ă: s.m./f.
(cei) ucigaşi: *s.m. pl. nom., în sintagma* ***cei ucigaşi de oameni*** „asasini" (traducere după lat. *homicida, -ae*) 1,21
ucigaşul: *sg. ac.* 54,16

UCIS, -Ă: s.m./f.
(cei) ucişi: *s.m. pl. nom./ac.* 10,4; 66,16
ucişii: *s.m. pl. nom./ac.* 22,2; 26,19, 21; 27,7; 34,3

UGER: s.n.
ugerul: *sg. ac.* 66,11
ugere: *pl. ac.* 66,12

(a se) UITA: v. I
uita(-ne)-vom: *ind. viit.I. 1.pl.* 5,30
(s-)au uitat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* rezum. cap.17; 44,18; 52,15
(să) va uita: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,8
(te-)ai uitat: *ind. pf.c. 2.sg.* 17,10; 51,13; 57,11; 58,3
(v-)aţi uitat: *ind. pf.c. 2.pl.* 22,11; 65,11
uitându(-să): *gerunziu* 28,4; rezum. cap.54
uită(-te): *imperativ 2.sg.* 33,20
(mă/Mă) voiu uita: *ind. viit.I. 1.sg.* 38,11; 66,2
uitaţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 42,18
(nu te) uita: *imperativ prohib. 2.sg.* 43,18
să (te) uiţi: *conj. prez. 2.sg.* 44,21
(să) uita: *ind. imp. 3.pl.* 47,13
au uitat: *ind. pf.c. 3.sg.* 49,14
uita: *inf. prez. fără* ***a*** 49,15
va uita: *ind. viit.I. 3.sg.* 49,15
voiu uita: *ind. viit.I. 1.sg.* 49,15
(te) vei uita: *ind. viit.I. 2.sg.* 54,4
uitatu(-M)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 63,5

UITARE: s.f.
uitare: *sg. ac.* 23,15; 59,15
uitării: *sg. dat.* 23,16; 65,16

ULIŢĂ: s.f.
uliţelor: *pl. gen.* 5,25; 10,6
uliţele: *pl. ac.* 15,3
uliţe: *pl. ac.* 24,11
uliţă: *sg. ac.* 59,14

ULM: s.m.
ulmul: *sg. ac.* 41,19

ULTUIT, -Ă: adj.; vezi **ALTOIT, -Ă**

UMĂR: s.n.
umerelor: *pl. gen.* 9,4
umărul: *sg. ac.* 9,6; 10,27; 14,25; 22,22; 47,2
umerele: *pl. ac.* 11,14; 30,6
umere: *pl. ac.* 46,7; 49,22

(a) UMBLA: v. I
să umblaţi: *conj. prez. 2.pl.* 1,12
vom umbla: *ind. viit.I. 1.pl.* 2,3
să umblăm: *conj. prez. 1.pl.* 2,5
au umblat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,16; 20,3; 50,10; 57,2
umbla: *ind. imp. 3.sg./pl.* 3,16; 9,2
voiu umbla: *ind. viit.I. 1.sg.* 12,2
a umbla: *inf. prez.* rezum. cap.20; 26,7; 42,16, 24
umblaţi: *ind. prez. 2.pl.* 30,2
umblaţi: *imperativ 2.pl.* 30,21; 50,11
umblă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 33,15; 42,5
vor umbla: *ind. viit.I. 3.pl.* 35,9; 45,14; 60,3
am umblat: *ind. pf.c. 1.sg.* 38,3; 59,9
umbla-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 40,31
vei umbla: *ind. viit.I. 2.sg.* 43,2
umbli: *ind. rpez. 2.sg.* 48,17

UMBRAR: s.n.
umbrariul: *sg. ac.* 1,8; 4,6

UMBRĂ: s.f.
umbrii: *sg. gen.* 9,2; 30,3
umbra: *sg. nom./ac.* 16,3; 30,2; 32,2; 34,15; 38,8; 49,2; 51,16

UMBRIRE: s.f.
umbrire: *sg. nom.* 25,4

UMBROS, -OASĂ: adj.
umbros: *m. sg. ac.* 57,5

(a se) UMFLA: v. I
(să) umflă: *ind. prez. 3.pl.* 51,15

UMFLAT, -Ă: adj.; var. (Înv.) **ÎMFLAT, -Ă**
înflată: *f. sg. nom.* 1,6

UMILIT, -Ă: adj.
umilit: *n. sg. ac.* rezum. cap.66

(a se) UMPLE: v. III; var. (Înv. şi pop.) **(a se) UMPLEA:** v. II; **(a se) ÎMPLE**
împlut-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 33,5
(s-)au umplut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,6, 8; 6,4; 11,9; 15,9; 21,3; 28,8; 34,6; 40,2
umplutu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,7
umplea: *ind. imp. 3.pl.* 6,1
umplând: *gerunziu* 8,8
va umplea: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,12; 11,3; 58,11
(să) vor umplea: *ind. viit.I. 3.pl.* 13,21
vor umplea: *ind. viit.I. 3.pl.* 14,21; 27,6
au umplut: *ind. pf.c. 3.pl.* 23,2
vei umplea: *ind. viit.I. 2.sg.* 44,28
să (ne) umplem: *conj. prez. 1.pl.* 56,12

UNCHI: s.m.
unchiului: *sg. gen.* 5,1

UNDIŢĂ: s.f.
unghiţa: *sg. ac.* 19,8

UNEALTĂ: s.f.
unealtelor: *pl. gen.* 39,2

(a) UNGE: v. III
au uns: *ind. pf.c. 3.sg.* 61,1

UNGERE: s.f.
ungere: *sg. ac.* 57,9

UNGHEŢ: s.n.
unghieţul: *sg. nom.* 19,13

UNGHI: s.n.
unghiului: *sg. gen., în sintagma* ***piatra unghiului*** rezum. cap.28
unghiu: *sg. ac.* 28,16

UNGHIE: s.f.; var. (Înv. şi pop.) **UNGHE**
unghile: *pl. ac.* 28,28

UNICORN: s.m.
unicorni: *pl. nom.* 34,7

UNS: s.m. (aici) „ales" (cf. Anania 2001, p.940)
unsului: *sg. dat.* 45,1

UNSOARE: s.f.
unsorilor: *pl. gen.* 39,2

UNT: s.n.
unt: *sg. ac.* 7,15, 22

UNTDELEMN: s.n.; var. **UNT-DE-LEMN**
untdelemn: *sg. ac.* 1,6
untului-de-lemn: *sg. gen.* 5,1; 10,27
untul-de-lemn: *sg. ac.* 61,3

UNTURĂ: s.f.
untura: *sg. ac.* 1,11; 34,7

URÂCIUNE: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **URĂCIUNE**
urăciune: *sg. nom.* 1,13; 41,24
urăciunile: *pl. ac.* 66,3
urăciunea: *sg. nom.* 66,17

URÂRE: s.f.
urârea: *sg. ac.* rezum. cap.29

URÂT, -Ă: adj.
urât: *n. sg. ac.* 49,7

URECHE: s.f.
urechi: *pl. nom./ac.* 1,2, 10; 28,23; 32,9; 43,8; 64,4
urechile: *pl. nom./ac.* 5,9; 6,10; 22,14; 30,21; 32,3; 33,15; 35,5; 36,11; 37,29; 42,20; 49,20
urechilor: *pl. gen.* 11,3
ureachea: *sg. nom./ac.* 37,17; 48,8; 50,4, 5; 55,3; 59,1

URGIE: s.f.
urgiia: *sg. nom./ac.* 10,5, 25; 12,1; 13,13; 26,20; 42,25; 48,9; 60,10; 63,5, 6
urgie: *sg. nom./ac.* 13,9; 14,6; 27,4; 30,27; 54,8; 66,15
urgia: *sg. nom.* 16,6; 34,2; 51,20
urgiii: *sg. gen.* 51,22
urgiii: *sg. dat. adn.* 59,18

(a se) URGISI: v. IV
au urgisit: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,2
a urgisi: *inf. prez.* 7,15, 16; 33,1
ai urgisit: *ind. pf.c. 2.sg.* 30,12
urgiseaşti: *ind. prez. 2.sg.* 33,1
vei fi urgisit: *pasiv ind. pf.c. 2.sg.* 33,1
(te) vei urgisi: *ind. viit.I. 2.sg.* 33,1
[e] urgisit: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 53,3
[ar fi] urgisită: *pasiv cond. prez. 3.sg.* 53,3

voiu urgisi: *ind. viit.I. 1.sg.* 57,6
am urgisit: *ind. pf.c. 1.sg.* 57,17
va urgisi: *ind. viit.I. 3.sg.* 66,14

URGISIT, -Ă: adj.
urgisit: *n. sg. ac.* 49,7

URIAȘ, -Ă: s.m./f.
urieșii: *s.m. pl. nom.* 14,9
uriiașii: *s.m. pl. nom.* 26,14
uriiașilor: *s.m. pl. gen.* 26,19

(a) URÎ: v. IV
au urât: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,14
[ai fost] urâtă: *pasiv ind. pf.c. 2.sg.* 60,15
urăsc: *ind. prez. 1.sg.* 61,8
urăsc: *ind. prez. 3.pl.* 66,5

(a) URLA: v. I
urlați: *imperativ 2.pl.* 13,6; 23,1, 14
urlă: *imperativ 2.sg.* 14,31
au urlat: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,2
vor urla: *ind. viit.I. 3.pl.* 15,4
va urla: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,4; 16,7
urlați: *imperativ 2.pl.* 23,6

URLARE: s.f.
urlarea: *sg. nom.* 15,3, 8

(a) URMA: v. I
urmează: *ind. prez. 3.pl.* 1,23
a urma: *inf. prez.* 5,11
să urmează: *conj. prez. 3.sg.* 41,2
urmați: *ind. prez. 2.pl.* 51,1
să urmeaze: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.58

URMĂ: s.f.
urmă: *sg. ac., în loc. adj.* ***cea mai de pre urmă/ceale mai de pre urmă/mai de pre urmă/cel mai pe urmă*** rezum. cap.1; 2,2; 30,8; 41,22; 46,10; 47,7; 56,11
urmă: *sg. ac., în loc. adv.* ***mai pre urmă*** 9,1
urma: *sg. ac.* 37,25
urmă: *sg. ac., în sintagma* ***Cel întâiu și Cel mai pre urmă/ Cel dintâiu (dintâi) și Cel mai de pre urmă*** „începutul și sfârșitul”; „factorul esențial” 41,4; rezum. cap.44; 48,12
urmelor: *pl. dat.* 60,14

URS: s.m.
ursul: *sg. nom.* 11,7
urșii: *pl. ac.* 59,11

(a se) URZI: v. IV
au urzit: *ind. pf.c. 3.sg.* 25,7
să urziți: *conj. prez. 2.pl.* 30,1
(mă) urziam: *ind. imp. 1.sg.* 38,12

URZICĂ: s.f.
urzici: *pl. nom.* 34,13
urzică: *sg. ac.* 55,13

(a se) USCA: v. I
(s-)au uscat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,13; 15,6; 37,27; 40,24; 41,17
va usca: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,5
(să) vor usca: *ind. viit.I. 3.pl.* 19,6
(să) va usca: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,7; 51,12
uscatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 40,7, 8; 46,2
voiu usca: *ind. viit.I. 1.sg.* 42,15

USCAT, -Ă: adj./s.
uscată: *f. sg. nom.* 35,7
uscat: *s.n. sg. ac.* 44,3; 50,2

UȘĂ: s.f.; var. **UȘE**
ușa: *sg. ac.* 26,20
ușile: *pl. ac.* 45,1
ușe: *sg. ac.* 57,8; 66,17

UȘOR, UȘOARĂ: adj.
ușor: *m. sg. ac.* 19,1

UȘOR: s.n.
ușorului: *sg. gen.* 57,8

(a se) UȘURA: v. I
(s-)au ușurat: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,1

V

VACĂ: s.f.
vacă: *sg. ac., în sintagma* ***vacă de boi*** (cf. lat. *vaccam boum*; *bōs, bovis* „bou, vacă”) 7,21

VAL: s.n.
valurile: *pl. nom./ac.* 51,15; 57,20

VALE: s.f.
valea: *sg. nom./ac.* 17,5; 28,21; 40,4; 65,10
Valea: *sg. nom./ac., în s. propr.* ***Valea Vedeniii/Valea Ahor*** 22,5
văilor: *pl. gen.* 7,19
Vălii: *sg. gen., în s. propr.* ***Vălii Vedeniii*** 22,1
văile: *pl. nom.* 22,7
vălii: *sg. gen.* 28,1, 4

VARĂ: s.f.
vara: *sg. ac.* 18,6

VARGĂ: s.f.
varga: *sg. nom./ac.* 10,5, 15, 24, 26; 11,1, 4; 14,5, 29; 28,27; 30,31
varghei: *sg. gen.* 30,32

VAS: s.n. „recipient”; „bagaj (mai ales militar)”; (la pl.) „unelte”; „instrumente”; „ambarcațiune” (cf. lat. *vas, vāsis*)
vasele: *pl. nom./ac.* 10,28; 13,5; 22,24; 32,7; 52,11; 65,4
vase: *pl. ac.* 18,2; 22,24
vasul: *sg. nom.* 22,24; 30,14; 54,17
vasul: *sg. ac., în sintagma* ***tot vasul musicesc*** „orice instrument muzical” (cf. lat. *omne vas musicorum*) 22,24
vas: *sg. nom./ac.* 45,9; 54,16; 66,20

VASILISC: s.m. „reptilă fabuloasă căreia i se atribuia puterea de a ucide cu privirea”
vasiliscului: *sg. gen.* 11,8
vasiliscul: *sg. nom.* 14,29; 30,6
vasilisc: *sg. ac.* 59,5

VAVILONEAN: s.m.; vezi **BABILONEAN**

(a se) VĂDI: v. IV
vădiți: *ind. prez. 2.pl.* 1,18
va vădi: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,4; 11,3, 4
vădește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3; rezum. cap.41
(nu) vădi: *imperativ 2.sg.* 16,3
(să) vădește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.44; rezum. cap.46

VĂDUVĂ: s.f.
văduva: *sg. ac.* 1,17
văduvei: *sg. gen.* 1,23
văduve: *pl. ac.* 9,17
văduvelor: *pl. gen.* rezum. cap.10

văduvele: *pl. nom.* 10,2
văduvă: *sg. nom.* 47,8

VĂDUVIRE: s.f.
văduvirea: *sg. nom.* 47,9
văduvirii: *sg. gen.* 54,4

(a se) VĂITA: v. I; var. **(a se) VĂIETA**
(vă) veți văieta: *ind. viit.I. 2.pl.* 65,14

VĂPAIE: s.f.
vapaie: *sg. ac.* 10,17
văpăii: *sg. gen.* 5,24; 47,14
văpaie: *sg. ac.* 29,6; 66,15
văpaia: *sg. nom./ac.* 30,30; 43,2
văpăi: *pl. ac.* 50,11
văpăile: *pl. ac.* 50,11

(a se) VĂRSA: v. I
(să) varsă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 17,13; 28,2; 30,28
vărsând: *gerunziu* 8,8
va vărsa: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,22
vărsându(-să): *gerunziu* 28,15, 18
(să) va vărsa: *ind. viit.I. 3.sg.* 32,15
au vărsat: *ind. pf.c. 3.sg.* 40,19; 42,25; 44,10
a vărsa: *inf. prez.* rezum. cap.44; 59,7
voiu vărsa: *ind. viit.I. 1.sg.* 44,3
vărsa-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 44,3
vei vărsa: *ind. viit.I. 2.sg.* 58,10

VĂRSAT, -Ă: s. „care a fost obținut prin turnare"; (aici) „chip turnat"
(celui) vărsat: *s.m. sg. dat.* 42,17
[ceale] vărsate: *s.n. pl. nom.* 48,5

(a) VĂTĂMA: v. I
vor vătăma: *ind. viit.I. 3.pl.* 11,9

VĂZDUH: s.n.
văzduhul: *sg. nom.* 57,13

(a se) VĂZNESI: v. IV „a (se) semeți"
(s-)au văznăsit: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,16

VÂNĂ: s.f.
vână: *sg. nom.* 48,4

VÂNĂTARE: s.f. (Înv. și reg.) „vânătaie"
vânătarea: *sg. nom./ac.* 1,6; 53,5

VÂNT: s.n.
vântului: *sg. gen.* 7,2; 17,13
vânt: *sg. nom./ac.* 32,2; 41,2, 29
vântul: *sg. nom./ac.* 41,16; 49,12; 57,13; 64,6

(a se) VÂNTURA: v. I
vor vântura: *ind. viit.I. 3.pl.* 29,5
(s-)au vânturat: *ind. pf.c. impers.* 30,24
vântura(-)-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 41,16

VÂRF: s.n.
vărful: *sg. ac.* 17,6; 30,17
vârful: *sg. ac.* 2,2; 17,6; 28,1; 42,11
vârfurile: *pl. ac.* 27,10
vârfului: *sg. gen.* 37,24

VÂRTEJ: s.n.
vârtejul: *sg. ac.* 58,5

VÂRTOS, -OASĂ: adj./adv./s.
(mai) vărtos: *adv.* 8,20
(mai) vârtos: *adv.* 8,6; 34,12; 36,12; 54,1; 58,6
vârtos: *adv. în loc. adv.* ***cu cât mai vârtos*** „cu atât mai mult" 32,13
vârtoasă: *adj. f. sg. ac.* 14,3; 27,1; 50,7
vârtoase: *adj. n. pl. gen.* 25,3
vârtos: *adj. n. sg. ac.* 27,8
(celor) vârtoși: *s.m. pl. gen.* 25,4
(cel) vârtos: *s.m. sg. ac.* 43,17; 49,24, 25
(cei) vârtoși: *s.m. pl. voc., în sintagma* ***cei vârtoși cu inima*** 46,12

VÂRTUTE: s.f.
vârtutea: *sg. nom./ac.* 3,1; 23, 14; 40,29
vârtuții: *sg. gen.* 40,26

(a) VÂSLI: v. IV; var. **(a) VÂSLA:** v. I
vâslează: *imperativ 2.sg.* 23,12

VÂSLITOR: s.m.; var. (Înv.) **VÂNSLĂTOR** (Înv.) „vâslaș"
vânslătorilor: *pl. gen.* 33,21

VEAC: s.n./s.m.
veacului: *sg. gen., în sintagma* ***Tatăl veacului ce va să fie*** 9,6
veac: *sg. ac., în loc. adv.* ***până în veac/în veac/din veac*** 9,7; 14,20; 25,2, 8; 26,4; 28,28; 30,8; 32,14, 17; 33,20; 34,10, 17; 40,8; 47,7; 51,6, 8; 57,16; 59,21; 60,21; 61,4; 62,6; 64,4; 65,18
veacuri: *pl. ac., în loc. adv.* ***în veacuri veacinice*** 26,4
veacii: *pl. ac., în loc. adv.* ***în veacii veacilor*** 34,10
veacilor: *pl. gen., în loc. adv.* ***în veacii veacilor*** 34,10
veacul: *sg. ac., în loc. adv.* ***până în veacul veacului*** 45,17
veacului: *sg. gen., în loc. adv.* ***până în veacul veacului*** 45,17
veacul: *sg. ac.* 46,9; 57,15
veacurilor: *pl. gen.* 51,9; 58,12
veac: *sg. ac., în sintagma* ***de lung veac*** „cu viață îndelungată" (cf. lat. *longevum*; *longaevus* „înaintat în vârstă, bătrân, vechi") 53,10
veacilor: *s.m. pl. gen.* 60,15
veacului: *sg. gen.* 63,9, 11

VECHI, VECHE: adj./s.
vechi: *adj. f. sg. gen.* 22,11; rezum. cap.66
vechi: *adj. f./n pl. ac.* 23,7; 25,1
veache: *adj. f. sg. nom.* 26,3
vechiu: *adj. n. sg. ac.* rezum. cap.54
(ceale) vechi: *s.n. pl. ac.* 43,18

VECHIRE: s.f.
vechirea: *sg. ac.* 23,7
vechire: *sg. ac.* 23,18

VECIN: s.m.
vecinilor: *pl. voc.* 33,13
vecinul: *sg. nom.* 33,24

(a se) VECINI: v. IV; var. (Înv.) **(a se) VECINA:** v. I
(s-)au vecinat: *ind. pf.c. 3.pl.* 41,5

(a se) VEDEA: v. II
să vază: *conj. prez. 3.sg./pl.* 6,10; 26,11; 33,15; 41,20; 44,18; 47,10
vază: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 26,11
au văzut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,1; 2,1; 9,2; 13,1; 39,4; 52,15; 59,15, 16; 64,4; 66,8, 19
văzând: *gerunziu* rezum. cap.6; 21,3; 30,20; 33,7; 56,10
văzut-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,1
am văzut: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,5; 21,7; 38,5; 41,28; 44,16; 53,2; 57,18
ați văzut: *ind. pf.c. 2.sg.* 22,11
văzându-: *gerunziu* 28,4
văd: *ind. prez. 3.pl.* 29,10; 30,10; 32,3; 44,9
văzut-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 41,5
să vedem: *conj. prez. 1.pl.* 5,19; 41,23
vedeți: *imperativ 2.pl.* 6,9; 40,26; 51,6
vezi: *imperativ 2.sg.* 7,4; 37,17; 48,6; 49,18; 60,4; 63,15
vor vedea: *ind. viit.I. 3.pl.* 14,16; 29,18; 33,20; 35,2; 49,7; 52,10; 61,9; 62,2; 66,18, 24

veţi vedea: *ind. viit.I. 2.pl.* 18,3
va vedea: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,6; 26,10; 29,23; 40,5; 52,8; 53,10, 11
vei vedea: *ind. viit.I. 2.sg.* 22,8, 9; 33,19; 58,7; 60,5
veade: *ind. prez. 3.sg.* 28,7; 29,15
să vedeţi: *conj. prez. 2.pl.* 30,10
vedeţ: *imperativ 2.pl.* 30,10
or vedea: *ind. viit.I. 3.pl.* 33,17
voiu vedea: *ind. viit.I. 1.sg.* 38,11
vezi: *ind. prez. 2.sg.* 42,20
(să) va vedea: *ind. viit.I. 3.sg.* 47,3; 60,2
aş vedea: *cond. prez. 1.sg.* 57,11
vom vedea: *ind. viit.I. 1.pl.* 66,5
vedea-veţi: *ind. viit.I. 2.pl.* 66,14

VEDENIE: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **VIDENIE**
vedenia: *sg. nom.* 13,1
Vedeniii: *sg. gen., în s. propr.* ***Valea Vedeniii/Vălii Vedeniii*** 22,1, 5
vedeniii: *sg. gen., în sintagma* ***vedeniii de noaptea*** 29,7
vedeniia: *sg. nom.* 29,11
videnii: *pl. ac.* 29,10

VEDERE: s.f.
vedearea: *sg. nom./ac.* 1,1; 6,9; 14,28; 24,23; 52,14; 58,7; 66,24
vedeare: *sg. nom./ac.* 2,16; 21,2, 7; 42,18; 53,2
vederea: *sg. ac.* 11,3

(a) VENI: v. IV
veţi veni: *ind. viit.I. 2.pl.* 1,12
veniţi: *imperativ 2.pl.* 1,18; 2,3, 5; 21,12; 45,20, 21; 55,1, 3; 56,9, 12
va veni: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,14; 5,26; 7,25; 8,8; 13,6, 9, 15; 14,31; 28,15; 30,13; 32,10; 35,4; 40,10; 41,25; 51,14; 54,15; 59,19, 20; 60,5, 13; 66,15
au venit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,17; 37,3, 5, 34; 39,3; 42,9; 47,9; 48,3; 60,1; 62,11; 63,4
vor veni: *ind. viit.I. 3.pl.* 7,19; 27,13; 35,10; 39,6; 45,25; 49,12; 51,11; rezum. cap.60; 60,4, 6, 14; 66,18
veni-va: *ind. viit.I.* 10,28; 47,11; 66,23
venit-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 21,12; 49,17 ,18; 60,4
a veni: *inf. prez.* 23,1; 48,5; 66,7
venind: *gerunziu* 27,11
voiu veni: *ind. viit.I. 1.sg.* 36,17
ai venit: *ind. pf.c. 2.sg.* 37,29
veni-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 47,9
am venit: *ind. pf.c. 1.sg.* 50,2
vie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 5,19; 57,2
să vie: *conj. prez. 3.sg.* 5,19; 14,1
vine: *ind. prez. 3.sg.* 10,3; 21,1, 9; 30,27; 63,1
vin: *ind. prez. 3.pl.* 13,5; 21,1
viu: *ind. prez. 1.sg.* 66,18

VENIRE: s.f.
venirii: *sg. gen.* 14,9
venirea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.40; rezum. cap.62

VERDEAŢĂ: s.f.
verdeaţa: *sg. nom.* 15,6
verdeaţă: *sg. nom.* 35,7

VERIGĂ: s.f.
verigă: *sg. nom., în sintagma* ***şarpele verigă*** (cf. **ŞARPE**) 27,1

(a se) VESELI: v. IV
veseli(-să)-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 9,3
(să) veselesc: *ind. prez. 3.pl.* 9,3; 16,7
(să) va veseli: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,17
(s-)au veselit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* rezum. cap.14; 14,8; 39,2
veselitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,7
(nu te) veseli: *imperativ 2.sg.* 14,29
(să) vor veseli: *ind. viit.I. 3.pl.* 16,10; 65,14
(să) veseliia: *ind. imp. 3.pl.* 24,7, 8
(ne) vom veseli *ind. viit.I. 1.pl.* 25,9
veseli(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 35,1
veselindu(-să): *gerunziu* 35,2; rezum. cap.61
(te) vei veseli: *ind. viit.I. 2.sg.* 41,16
voiu veseli: *ind. viit.I. 1.sg.* 56,7
(să) veseleaşte: *ind. prez. 3.sg.* 64,5
a (să) veseli: *inf. prez.* rezum. cap.66
veseliţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 66,10

VESELIE: s.f.
veseliia: *sg. nom./ac.* 9,3; 24,11; 30,29; rezum. cap.35; 66,5
veselia: *sg. nom./ac.* 16,10; 22,13; 51,11
veselie: *sg. nom./ac.* 29,19; 35,10; 51,3, 11; rezum. cap.54; 55,12; 61,7

VESTE: s.f.
veaste: *sg. ac.* 37,7

(a se) VESTI: v. IV
au vestit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,9; 7,2; 41,26; rezum. cap.48; 48,14
(să) vesteaşte: *ind. prez. impers./3.sg.* rezum. cap.5; rezum. cap.6; rezum. cap.15; rezum. cap.17; rezum. cap.20; rezum. cap.23; rezum. cap.32; rezum.cap.34; rezum. cap.39; rezum. cap.45; rezum. cap.46; rezum. cap.47
vesteaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.10; rezum.cap.30; rezum.cap.31; 41,26; rezum. cap.50; 52,7
vestiţi: *imperativ 2.pl.* 12,5; 41,22, 23; 45,21; 48,20
vestească: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg./pl.* 19,12; 44,7
(s-)au vestit: *ind. pf.c. impers./3.sg.* 21,2; 40,21; 52,15
să vestească: *conj. prez. 3.sg./pl.* 21,6; 41,22; 47,13
am vestit: *ind. pf.c. 1.sg.* 21,10; 43,12; 44,8; 48,3
(să) veasteaşte: *ind. prez. impers.* rezum. cap.29
vestesc: *ind. prez. 1.sg.* 42,9
vor vesti: *ind. viit.I. 3.pl.* 42,12; 66,19
va vesti: *ind. viit.I. 3.sg.* 43,9
vestind: *gerunziu* 45,19; 46,10; 60,6
vestit-aţi: *ind. pf.c. 2.pl.* 48,6
va fi vestit: *pasiv ind. viit.I. 3.sg.* 55,13
vestindu-: *gerunziu* rezum. cap.57
voiu vesti: *ind. viit.I. 1.sg.* 57,12
vesteaşte: *imperativ 2.sg.* 58,1
a vesti: *inf. prez.* 61,1; rezum. cap.62
a (să) vesti: *inf. prez.* rezum. cap.62
(să) vestesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.65

VESTIRE: s.f.
vestirea: *sg. ac.* rezum. cap.43

VESTITOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Înv.) **VESTITORIU**
vestitoriu: *s.m. sg. ac.* 41,27

VEŞMÂNT: s.n.; var. (Reg.) **VĂJMÂNT**
văjmântul: *sg. nom./ac.* 9,5; 30,22; 50,9; 51,6; 61,10; 63,1
văjmânt: *sg. ac.* 51,8
vâjmânt: *sg. ac.* 59,6
vejmânt: *sg. nom./ac.* 3,6, 7
vejmintele: *pl. nom./ac.* 4,1; 37,1; 52,1; 59,17; 61,10; 63,2, 3

VEŞNIC, -Ă: adj.; var. (Înv. şi pop.) **VECINIC, -Ă**
veacinic: *m./n. sg. nom./ac.* 24,5; 40,28; 55,13; 56,5; 63,12
veacinice: *n. pl. ac., în loc. adv.* ***în veacuri veacinice*** 26,4
veacinice: *n. pl. ac.* 33,14
veacinica: *adj. antep. f. sg. ac.* rezum. cap.35
veacinică: *f. sg. nom./ac.* 35,10; 45,17; 51,11; 54,8; 55,3; rezum. cap.60; 60,19, 20; 61,7, 8

(a se) VEŞTEJI: v. IV; var. (Înv. şi pop.) **(a se) VEŞTEZI**
(să) va veştezi: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,4; 34,4
(să) vor veştezi: *ind. viit.I. 3.pl.* 19,6, 8
veştezitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 19,13; 21,4
a (să) veştezi: *inf. prez.* 25,5
(s-)ar veştezi: *cond. prez. 3.sg.* 64,2

VETRELĂ: s.f. (Înv. și pop.) „pânză de corabie”
vitreala: *sg. nom.* 33,23

(a) VIA: v. I „a da viață”; (fig.) „a însufleți”
vei viia: *ind. viit.I. 2.sg.* 38,16

VIAŢĂ: s.f.
viață: *sg. ac.* 4,3; rezum. cap.38
viața: *sg. nom./ac.* 38,12, 16; 57,10
vieții: *sg. gen.* 38,20

VICLEAN , -Ă: adj./s.
vicleane: *adj. f. sg. dat.* 1,4
vicleană: *adj. f. sg. nom.* 9,17
(cel) viclean: *s.m. sg. nom.* 32,5

VICLEȘUG: s.n.
vicleșug: *sg. nom.* 53,9

VIE: s.f.
vie: *sg. ac.* 1,8; 34,4
viia: *sg. nom./ac.* 3,14; 5,1, 3, 7; 16,8, 9; 27,2; 32,12; 36,16
viii: *sg. gen./dat.* rezum. cap.5; 5,1, 4, 5
vii: *pl. ac.* 5,10; 16,10; 37,30; 65,21
viilor: *pl. gen.*36,17
viile: *pl. ac., în sintagma* ***[lucrători] de viile voastre*** „vier” (cf. lat. *vinitores*; *vīnitor, -ōris* „lucrător la vie, vier”) 61,5

VIERME: s.m.
viermii: *pl. nom.* 14,11
viermele: *sg. voc., în sintagma* ***viermele lui Iacov***41,14
viermele: *sg. nom.* 51,8; 66,24

VIERMULEŢ: s.m. „insectă care dă culoarea roșu-aprins, vopsea stacojie” (cf. lat *vermiculus*)
viermulețul: *pl. ac.* 1,18

(a se) VIEŢUI: v. IV
(să) viețuiaște: *ind. prez. impers.* 38,16

VIFOR: s.n.
vifor: *sg. ac.* 4,6; 5,28; 29,6; 32,2; 54,11
viforului: *sg. gen.* 17,13
viforul: *sg. ac.* 66,15

VIITOR, -TOARE: adj./f.
viitoarea: *adj. antep. f. sg. nom./ac.* rezum. cap.1; rezum. cap.3; rezum. cap.6; rezum. cap.8; rezum. cap.32; rezum. cap.35; rezum. cap.57
viitoare: *adj. f./n. pl. nom./ac./gen.* rezum. cap.9; 41,22, 23; rezum. cap.43
viitoare: *adj. f. sg. nom./ac./gen.* rezum. cap.40; rezum. cap.43; rezum. cap.45; rezum. cap.51
(ceale) viitoare: *s.n. pl. ac.* 42,23; 44,7; 45,11; 47,13; rezum. cap.48

VIN: s.n.
vinul: *sg. nom./ac.* 1,22; 5,12; 24,9; 62,8
vin: *sg. ac.* 5,11, 22; 16,10; 22,13; 24,11; 28,1, 7; 29,9; 36,17; 51,21; 55,1; 56,12
vinului: *sg. dat.* 27,2

(a) VINDE: v. III
e vândut: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 42,19
am vândut: *ind. pf.c. 1.sg.*50,1
sânteț vânduți: *pasiv ind. prez. 2.pl.* 50,1
sânteți vânduți: *pasiv ind. prez. 2.pl.* 52,3
vinde: *ind. prez. 3.sg.* 24,2

(a se) VINDECA: v. I
să vindec: *conj. prez. 1.sg.* 6,10; 61,1
va vindeca: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,22; 30,26
(ne-)am vindecat: *ind. imp. 1.pl.* 53,5
am vindecat: *ind. pf.c. 1.sg.*57,18, 19

VIS: s.n.
visul: *sg. ac.* 29,7
visurile: *pl. ac.* 56,10

(a) VISA: v. I
visază: *ind. prez. 3.sg.* 29,8

VISTIERIE: s.f.
vistieriile: *pl. ac.* rezum. cap.39; 39,2, 4

VIŢĂ: s.f.
viță: *sg. nom.* 24,7
vițe: *pl. ac.* 7,23

VIŢEL: s.m.
vițelul: *sg. nom.*11,6, 7; 27,10
viței: *pl. ac.* 22,13

VIU, VIE: adj./s.
(cei) vii: *s.m. pl. ac.* 8,19
(celor) vii: *s.m. pl. gen.* 38,11; 53,8
(cel) viu: *s.m. sg. nom.*38,19
vii: *adj. m. pl. nom.*26,19
viu: *adj. m. sg. ac., în sintagma* ***Dumnezeul cel viu***37,4, 17
viu: *adj. m./n. sg. nom.* 49,18; 55,3
vie: *adj. f. sg. ac.* 57,15

VIZUINĂ: s.f.; var. (Înv. și reg.) **VIEZUINĂ**
viezuina: *sg. ac.* 11,8

(a) VOI: v. IV
să voiască: *conj. prez. 3.pl.* 13,17

VOIE: s.f.
voia: *sg. nom./ac.* 37,30; 46,10, 11; 48,14; 53,10; rezum. cap.58; 58,3, 13; 62,4
voie: *sg. ac., în loc. adv.* ***de voie*** rezum. cap.53

VOLBURĂ: s.f.
volbura: *sg. nom./ac.* 17,13; 25,4; 28,2; 40,24; 41,16
volburile: *pl. nom.* 21,1
volbură: *sg. ac.* 25,4; 29,6; 30,30

VORBĂ: s.f.
vorbă: *sg. ac.* 3,3

(a) VORBI: v. IV
vorbește: *ind. prez. 3.sg.* 8,12; rezum. cap.33; rezum. cap.45

VRĂJITOR, -TOARE: s.m/f.
vrăjitori: *s.m. pl. ac.* 19,3; rezum. cap.47
vrăjitorilor: *s.m. pl. gen.* 47,12

VRĂJITORIE: s.f.
vrăjitoriilor: *pl. gen.* 47,9
vrăjitoriii: *sg. gen.*57,3

VRĂJMAȘ, -Ă: s./adj.
vrăjmași: *s.m. pl. ac.* 1,7
vrăjmașii: *s.m. pl. nom./ac.* 1,24; 9,11; 11,13; 63,18
vrăjmașilor: *s.m. pl. gen.* 44,25
vrăjmașe: *adj. f. sg. nom.* rezum. cap.13
vrăjmașă: *adj. f. sg. nom.* 13,9

VRĂJMĂȘEȘTE: adv.
vrăjmășește: 14,6

VRĂJMĂȘIE: s.f.
vrăjmășie: *sg. ac.* rezum. cap.14

(a) VREA: v. II
ne vrând: *gerunziu* rezum. cap.9; rezum. cap.30; rezum. cap.50
am vrut: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,11; 55,11; 65,12; 66,4
veți vrea: *ind. viit.I. 2.pl.* 1,19, 20
vrea: *ind. prez. 3.sg./pl.* rezum. cap.24; rezum. cap.59; rezum. cap.66
au vrut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 28,12; 42,21, 24; 53,7, 10
vr eau: *ind. prez. 3.pl.* 30,9; 58,2
ați vrut: *ind. pf.c. 2.pl.* 30,15
vrând: *gerunziu* rezum. cap.44

VREDNIC, -Ă: adj.
vr eadnice: *f. pl. nom.* 32,8

VREME: s.f.
vreamea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 9,1; 14,1; 17,14; 18,7; 20,2; 39,1; 60,22
vreame: *sg. ac., în loc. adj.* ***fără vreame*** „prematur" 18,5
vreame: *sg. ac.* 33,2; 48,16; 49,8
vremile: *pl. ac.* 33,6

VREMELNIC, -Ă: s.
(cel) vremealnic: *s.n. sg. ac.* 28,4

VUX: s.m. „merișor"; cuvântul nu este înregistrat în MDA (cf. lat. *buxum, -ī* „merișor (arbore mereu verde, al cărui lemn este de culoare galben-alburie)"
vuxul: *sg. ac.* 41,19

Z

ZADAR: s.n.; var. **ZĂDAR**
zădar: *sg. ac., în loc. adv.* ***în zădar*** 1,13; rezum. cap.22; 30,7; 45,19; 65,23

(a se) ZĂBOVI: v. IV
au zăbovit: *ind. pf.c. 3.pl.* 39,4
(să) va zăbovi: *ind. viit.I. 3.sg.* 46,13

(a) ZĂCEA: v. II
vor zecea: *ind. viit.I. 3.pl.* 11,7

ZĂDUF: s.n.; var. (Înv. și reg.) **ZĂDUH**
zăduf: *sg. ac.* 25,4
zăduhul: *sg. ac.* 25,5
zăduh: *sg. ac.* 27,8; 33,11
zăduful: *sg. nom.* 49,10

ZĂGAN: s.m. „uliu"; (Reg,) „gaie"
zăganii: *pl. nom.* 34,15

(a) ZĂMISLI: v. IV
va zămisli: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,14
au zămislit: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,3
zămislește: *ind. prez. 3.sg.* 26,17
zămislit-am: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 26,18; 59,13
zămisli-veți: *ind. viit.I. 2.pl.* 33,11
zămislit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 59,4

ZĂPADĂ: s.f.
zăpada: *sg. nom./ac.* 1,18; 55,10

ZBĂTUT, -Ă: adj. (Reg.) „bătut"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la I. Penescu, *Manual de economia casnică sau datoriile morale și materiale ale stăpâniei de casă.* Pentru învățătura fetelor. București, 1846.
zbătută: *f. sg. nom.* 54,11

ZBICI: s.n.; vezi **BICI**
zbiciu: *sg. ac.* 10,26
zbicele: *pl. nom.* 16,8

(a) ZBURA: v. I
zbura: *ind. imp. 3.pl.* 6,2
au zburat: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,6
zbura: *inf. prez. fără* ***a*** 8,22
vor zbura: *ind. viit.I. 3.pl.* 11,14
zburând: *gerunziu* 16,2; 30,6
a zbura: *inf. prez.* 30,20
zboară: *ind. prez. 3.pl.* 31,5; 60,8

(a se) ZDROBI: v. IV
va zdrobi: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,28; 42,3
(să) vor zdrobi *ind. viit.I. 3.pl.* 2,18; 8,15; 13,16; 27,11
zdrobiți: *ind. prez. 2.pl.* 3,15
(să) va zdrobi: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,8; 24,19
să zdrobească: *conj. prez. 3.sg.* 13,9; 23,11
zdrobit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,5
zdrobind: *gerunziu* 14,23
să zdrobesc: *conj. prez. 1.sg.* 14,25
(s-)au zdrobit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 14,29; 21,9; 46,2
zdrobită e: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 24,10
(să) zdrobesc: *ind. rpez. 3.pl.* 25,10
ai zdrobit: *ind. pf.c. 2.sg.* 26,14
să (se) zdrobească: *conj. prez. 3.pl.* 28,13
(să) zdrobească: *ind. prez. 3.sg.* 30,14
zdrobitu(-s/-S)-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 33,14; 43,17; 46,1; 53,5
au zdrobit: *ind. pf.c. 3.sg.* 38,13
voiu zdrobi: *ind. viit.I. 1.sg.* 45,2
a zdrobi: *inf. prez.* 53,10

ZDROBIRE: s.f.
zdrobire: *sg. nom./ac.* 10,7; 15,5; 24,19; 30,14; 59,7
zdrobirea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.14; 30,13; rezum. cap.34; 60,18; 65,14

ZDROBIT, -Ă: adj./s.
zdrobite: *adj. f. pl. ac.* 27,9
(cei) zdrobiți: *s.m. pl. ac.* 58,6; 61,1
(cel) zdrobit: *s.m. sg. ac.* 66,2

ZEAMĂ: s.f.; var. (Înv. și pop.) **ZAMĂ**
zamă: *sg. ac.* 65,4

ZECIUIRE: s.f.
zăciuirea: *sg. nom.* 6,13

ZGĂU: s.n.
zgăul: *sg. ac.* 46,3

ZGURĂ: s.f.
zgură: *sg. ac.* 1,22
zgura: *sg. ac.* 1,25

ZI: s./adv.
zilele: *s.f. pl. nom./ac.* 1,1; 2,2; 7,1, 17; 14,1; 23,7, 15; 37,26; 38,1, 5; 39,8; 51,9; 54,9; 60,20; 63,11; 65,20, 22
zioa: *s.f. sg. nom./ac.* 2,11, 12, 17, 20; 3,7, 18; 4,1, 2; 5,30; 7,18, 20, 21, 23; 9,4; 10,3, 20,27; 11,10, 11, 16; 12,1, 4; 13,6, 9, 13; 14,3; 17,4, 7, 9, 11; 18,4; 19,16, 18, 19, 21, 23, 24; 20,6; 22,5, 8, 12, 20, 25; 23,15; 24,21; 25,9; 26,1; 27,1, 2, 12, 13; 28,5, 24; 29,18; 30,8, 23, 25, 26; 31,7; 34,8; 37,3; 39,6; 49,8; 51,13; 52,5, 6; 58,3, 13; 61,2; 63,4; 65,2, 5
zilii: *s.f. sg. gen.* 4,6
zile: *s.f. pl. nom./ac.* 7,17; 24,22; 32,10; 39,6; 65,20
zi: *sg. ac.* 9,14; 10,17; 27,8; 47,9; 48,7; 58,4, 5; 66,8
zio: *sg. nom.* 10,32
zioa: *sg. nom., în sintagma* ***zioa înfricoșatei judecăți*** rezum. cap. 24

zioa: *sg. ac., în loc. adv.* ***noaptea şi zioa/zioa şi noaptea/toată zioa şi toată noaptea*** 27,3; 28,19; 34,10; 60,11; 62,6
zile: *pl. gen.* (*cu* ***a + num. card.***) 30,26
zilelor: *pl. gen.* 38,10
zilele: *pl. ac., în loc. adv.* ***în toate zilele*** 38,20; 63,9
zi: *sg. ac., în loc. adv.* ***din zi în zi*** 58,2
zioa: *adv.* 4,5; 21,8; 60,19

(a se) ZICE: v. III
zice: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1; 1,11, 18, 24; 3,15; 5,9; 7,7; 8,11; 10,24; 14,22, 23; 17,3, 6; 18,4; 19,4; 21,16; 22,14, 15, 25; 23,4; 28,16; rezum. cap.29; 29,22; 30,1, 12, 15; 31,4; 33,10; 36,4, 14, 16; 37,3, 6, 21, 33, 34; 38,1, 5; 39,6; 40,1, 6, 25; 41,14, 21; 42,5; 43,1, 10, 12, 14, 16; 44,2, 6, 24; 45,1, 10, 11, 13, 14, 18; 48,17, 22; 49,5, 7, 8, 18, 22, 25; 50,1; 51,22; 52,3, 4, 5, 7; 54,1, 17; 55,8; 56,1, 4, 8; 57,15, 21; 58,9; 59,20, 21; 65,7, 8, 13, 25; 66,1, 2, 9, 12, 17, 20, 21, 22, 23
vor zice: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,3; 8,19, 20; 14,10; 29,11; 49,20
zicând: *gerunziu* 3,7; 4,1; 7,2, 5, 10; 8,5, 11; 9,9; 14,24; 16,14; 19,25; 20,2; 23,4; 36,15, 18, 21; 37,9, 10, 15, 21; 38,4; 41,7; 44,17; 46,10; 56,3
au zis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,16; 6,7, 9, 11; 7,3, 12, 13; 8,1, 3; 10,13; 20,3; 21,6, 9; 23,12; 28,12; 29,13; 36,4, 7, 10, 11, 12, 13; 37,3, 6, 8; 38,1, 3, 7, 22; 39,3, 4, 5, 8; 44,16; 45,21; 49,3, 6, 14; 51,23; 63,8
ziceţi: *ind. prez. 2.pl.* 5,19, 20
zicea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 6,3, 8
am zis: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,5, 8, 11; 22,4; 24,16; 38,10; 40,6; 41,9; 45,19; 49,4
zi: *imperativ 2.sg.* 6,9; 38,5; 40,9
vei zice: *ind. viit.I. 2.sg.* 7,4; 12,1; 14,4; 22,15; 30,22; 49,21
să ziceţi: *conj. prez. 2.pl.* 8,12
va zice: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,8; 20,6; 25,9; 33,24; 41,6, 27; 44,5, 20; 45,9, 25
zic: *ind. prez. 1.sg.* 10,21; 44,27, 28
veţ zice: *ind. viit.I. 2.pl.* 12,4
ziceai: *ind. imp. 2.sg.* 14,13
veţi zice: *ind. viit.I. 2.pl.* 19,11; 37,6, 10
zis-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,12; 31,9; 41,21; 54,6, 8, 10; 57,19; 66,5
aţi zis: *ind. pf.c. 2.pl.* 28,15; 30,16
(să) va zice: *ind. viit.I. impers.* 29,12
zic: *ind. prez. 3.pl.* 29,15; 30,10; 42,17; 44,26; 65,5
să zică: *conj. prez. 3.sg./pl.* 29,16; 42,22; 44,19; 56,3
ziceţi: *imperativ 2.pl.* 35,4; 48,20; 62,11
zicându-: *gerunziu* 37,9; 41,13
ai zis: *ind. pf.c. 2.sg.* 37,24; 47,7, 10; 57,10
zis-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 38,11; 48,5; 65,1
voiu zice: *ind. viit.I. 1.sg.* 38,15; 57,14
zici: *ind. prez. 2.sg.* 40,27; 47,8; 48,5
să zicem: *conj. prez. 1.pl.* 41,26
zice-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 43,6
zică: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 43,9
zice: *inf. prez. fără* ***a*** rezum. cap.45
să zici: *conj. prez. 2.sg.* 48,7; 49,9; 51,16
zice(-să)-va: *ind. viit.I. impers.* 61,6
zice(-să): *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.63
să (se) zică: *conj. prez. impers.* 65,8

ZID: s.n.
zâd: *sg. ac.* 30,13
zidul: *sg. ac.* 2,15; 15,1; 16,11; 22,5
ziduri: *pl. ac.* 16,7; 22,11
zidului: *sg. gen.* 22,10; 26,1
zidurilor: *pl. gen.* 25,12
zid: *sg. nom./ac.* 26,1; 36,11, 12
zidurile: *pl. nom./ac.* 34,13; 49,16; 56,5; 60,10, 18; 62,6

(a se) ZIDI: v. IV
va zidi: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,5; 45,13
au zidit: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,2; 40,26, 28; 41,20; 42,5; 43,1; 45,18
vom zidi: *ind. viit.I. 1.pl.* 9,10
să (să) zidească: *conj. prez. 3.sg.* 25,2
am zidit: *ind. pf.c. 1.sg.* 43,7, 15; 45,7, 8, 12; 54,16
zidi(-te)-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 44,28
zidit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 46,11; 57,19
(s-)au zidit: *ind. pf.c. 3.pl.* 48,7
(să) va zidi: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.54
(să) vor zidi: *ind. viit.I. 3.pl.* 58,12
vor zidi: *ind. viit.I. 3.pl.* 60,10; 61,4; 65,21, 22
zidesc: *ind. prez. 1.sg.* 65,17, 18
a zidi: *inf. prez.* rezum. cap.66
ziditi: *ind. prez. 2.pl.* 66,1

ZIDITOR, -TOARE: s.m./f. „persoană care construieşte", „persoană care creează"; (Bis.) „Dumnezeu"
ziditoriului: *s.m. sg. dat.* 29,16
Ziditoriul/ziditoriul: *s.m. sg. nom.* rezum. cap.44; 44,24; 45,11, 18; 58,12
ziditoriu: *s.m. sg. nom.* 44,8
ziditorii: *s.m. pl. nom.* 49,17

(a se) ZMERI: v. IV; vezi **(a se) SMERI**

ZMOCHIN: s.m.; vezi **SMOCHIN**

ZMOCHINĂ: s.f.; vezi **SMOCHINĂ**

(a se) ZMULGE: v. III; vezi **(a se) SMULGE**

ZMULGERE: s.f.; vezi **SMULGERE**

ZMULT, -Ă: adj.; vezi **SMULS, -Ă**

(a) ZVÂRLI: v. IV
va zvârli: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,18

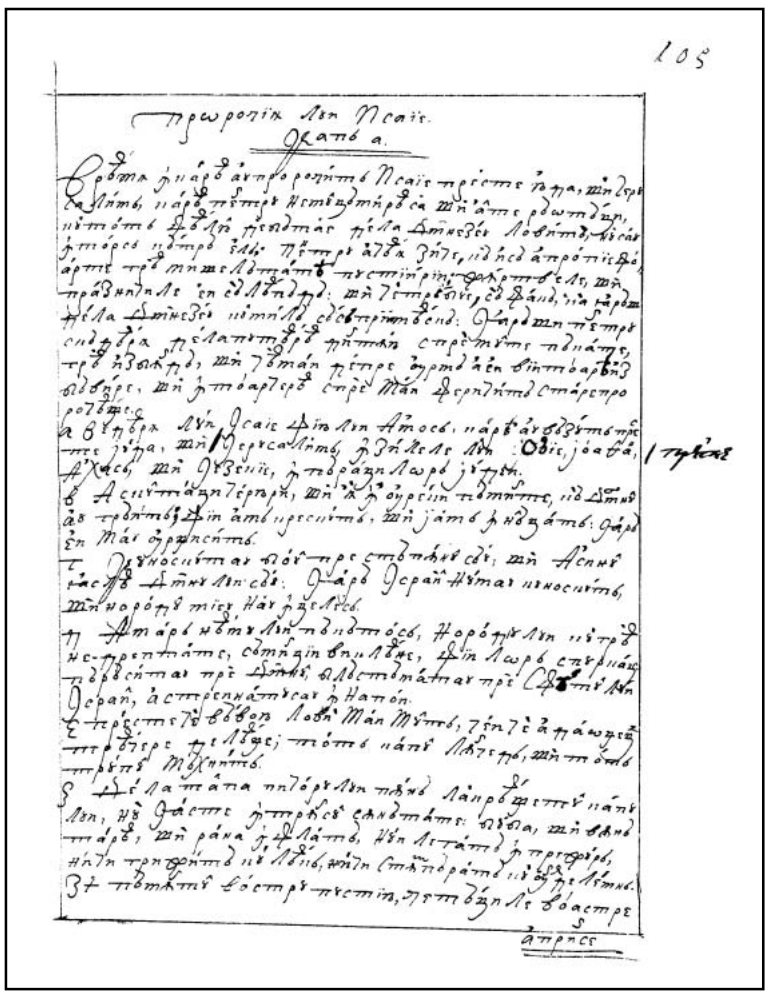

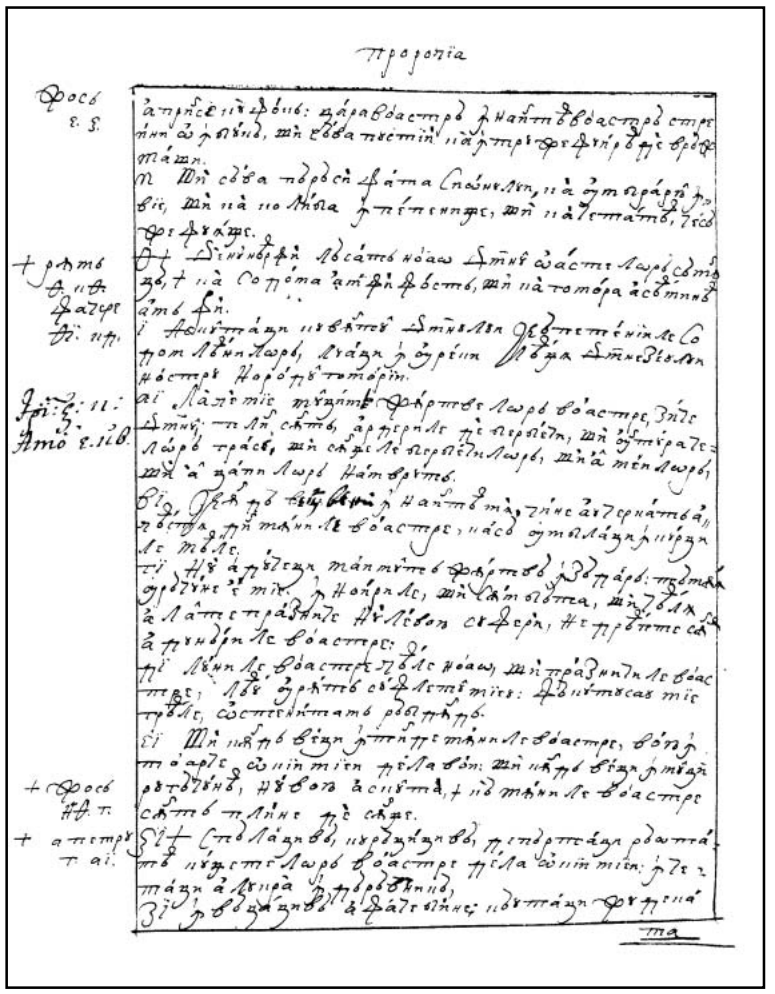

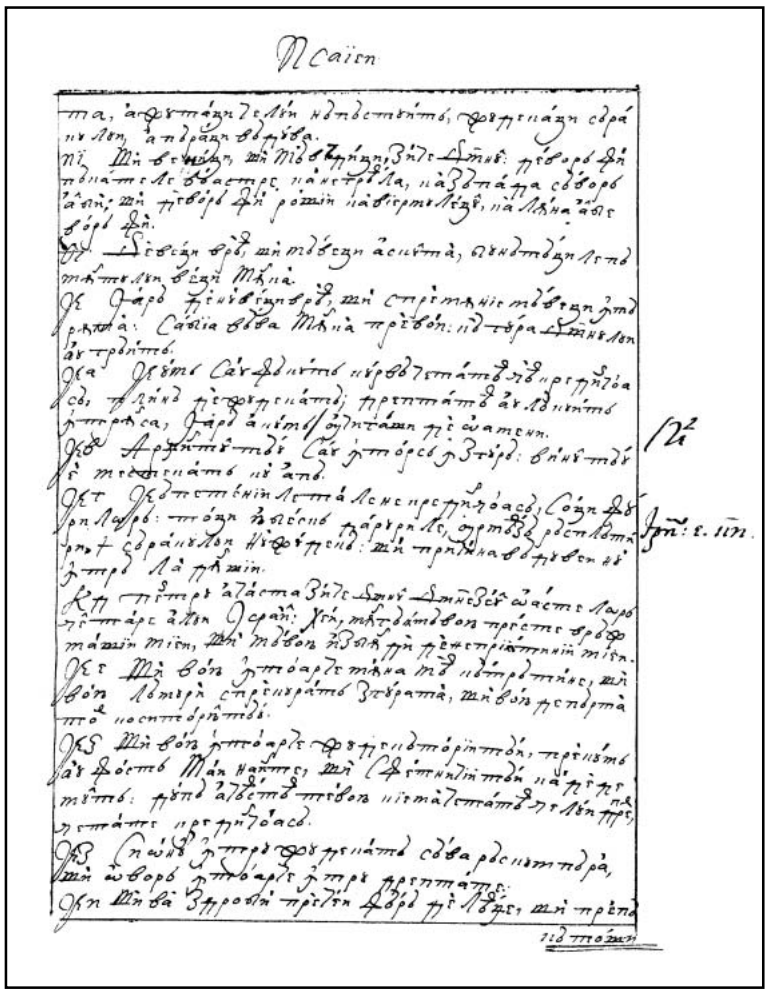

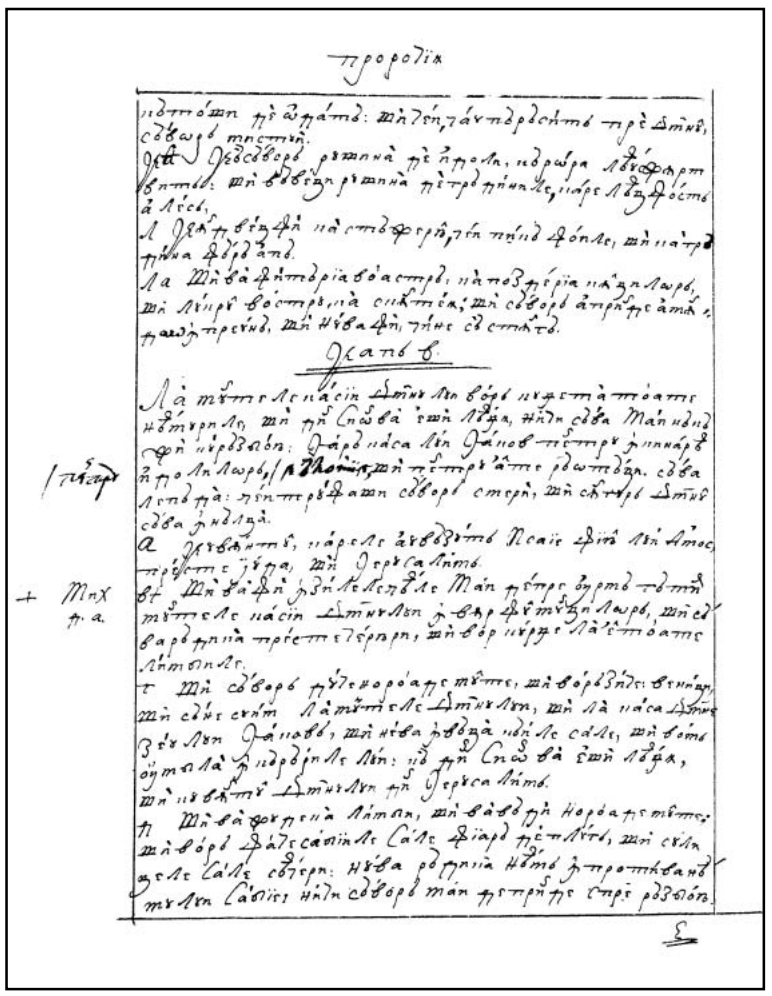

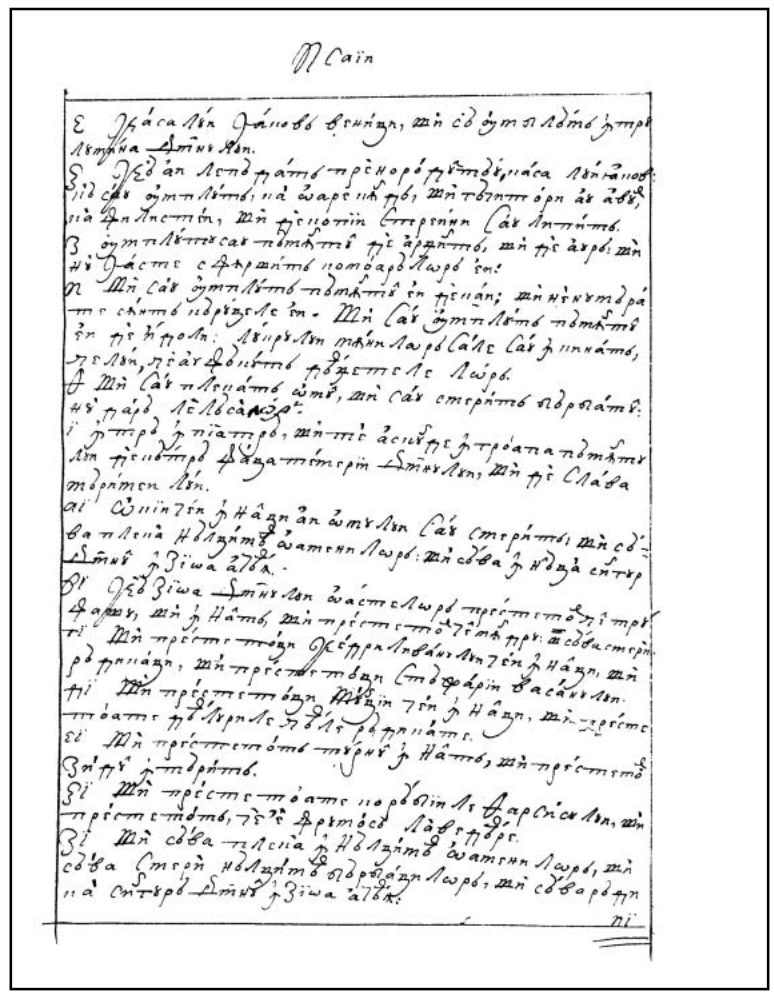

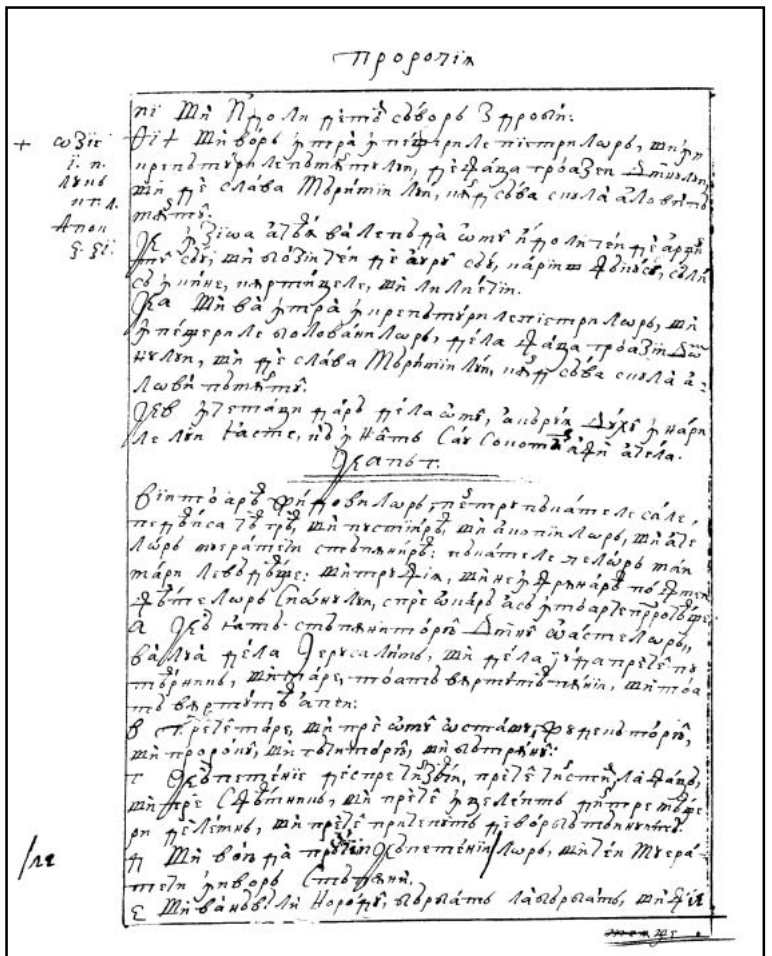

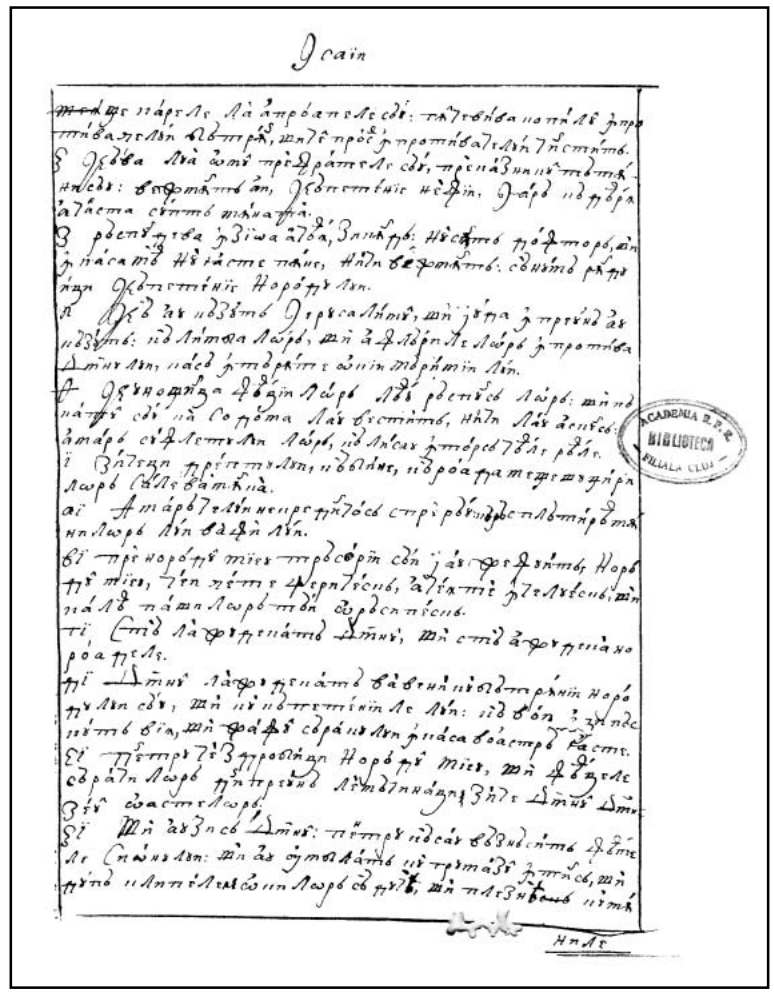

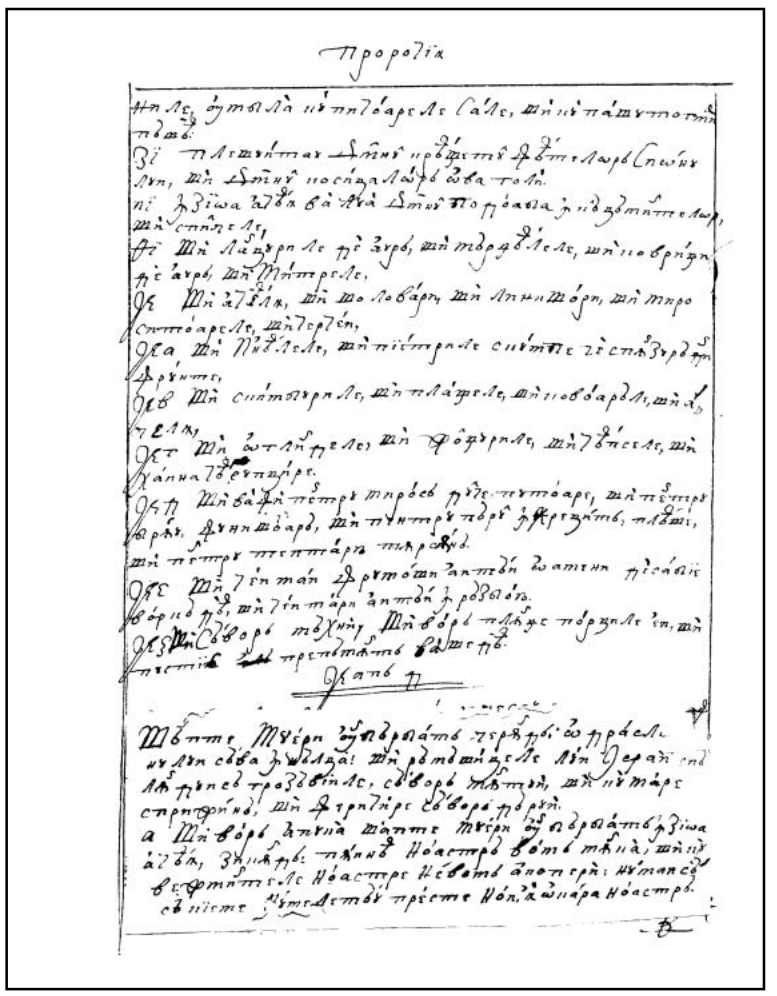

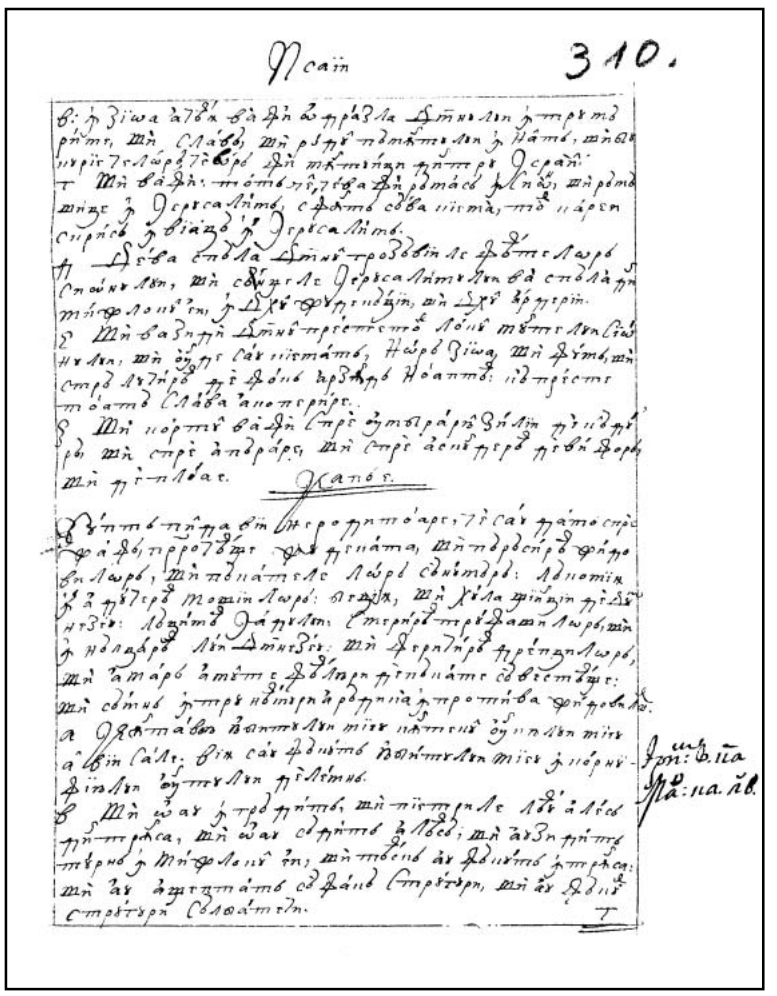

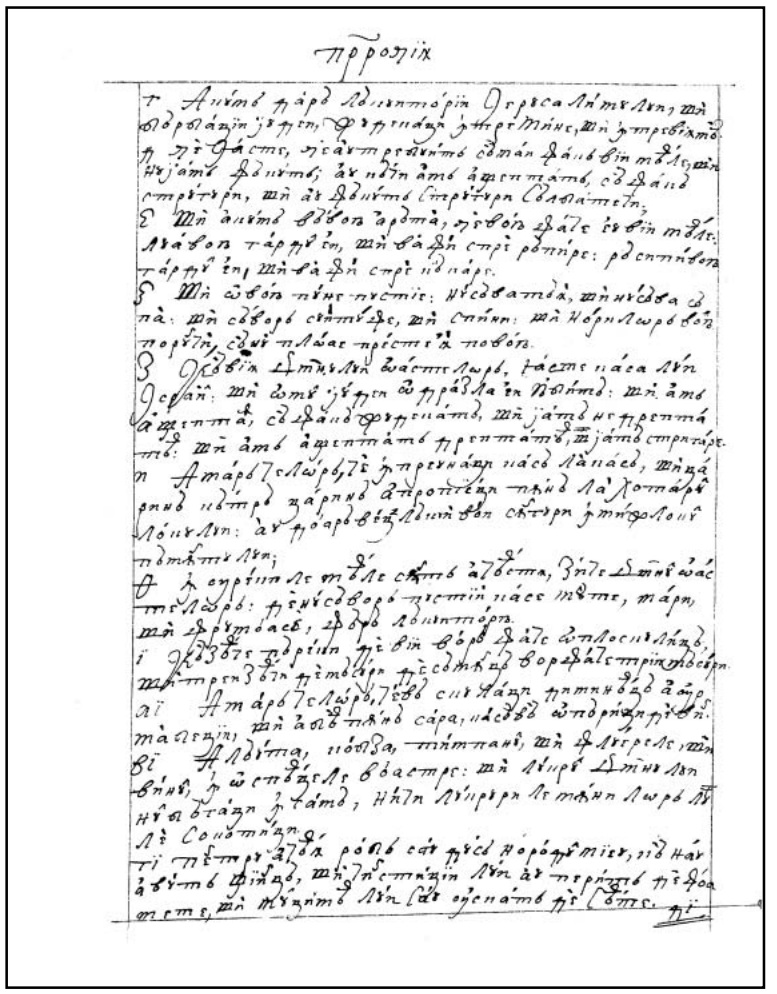

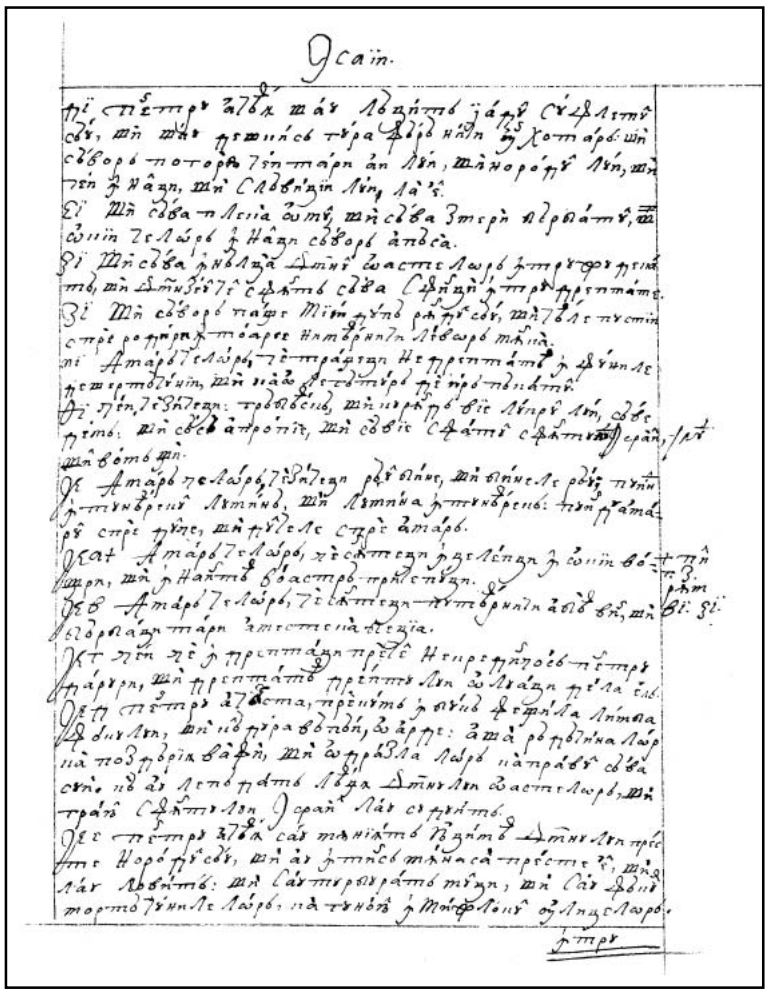

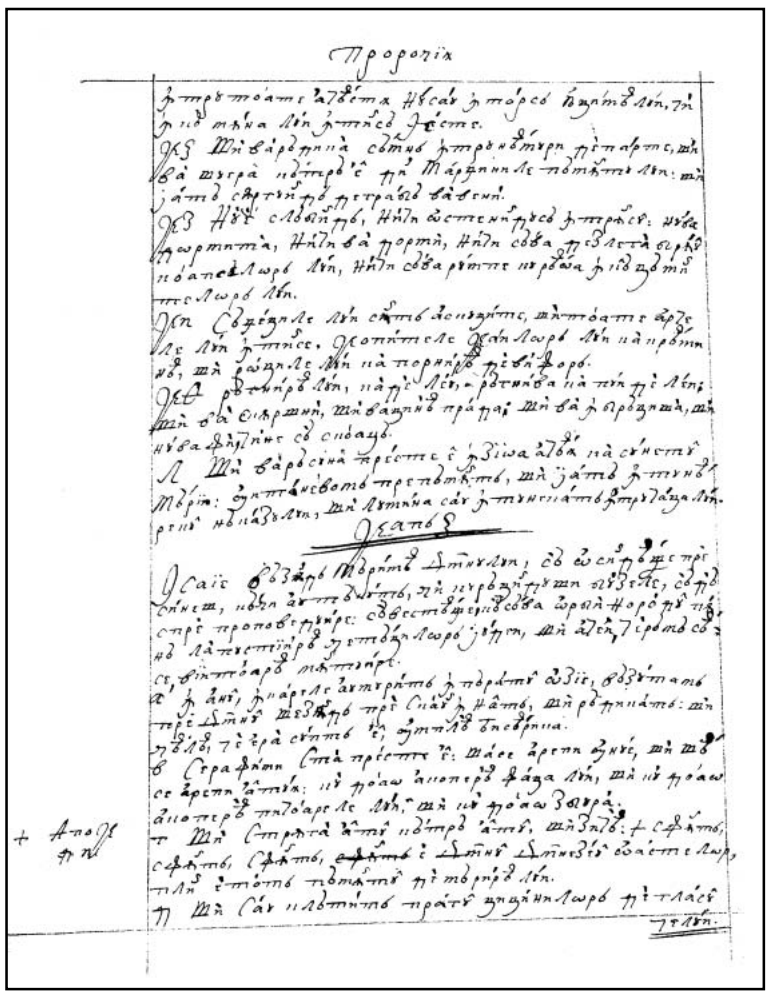

312v

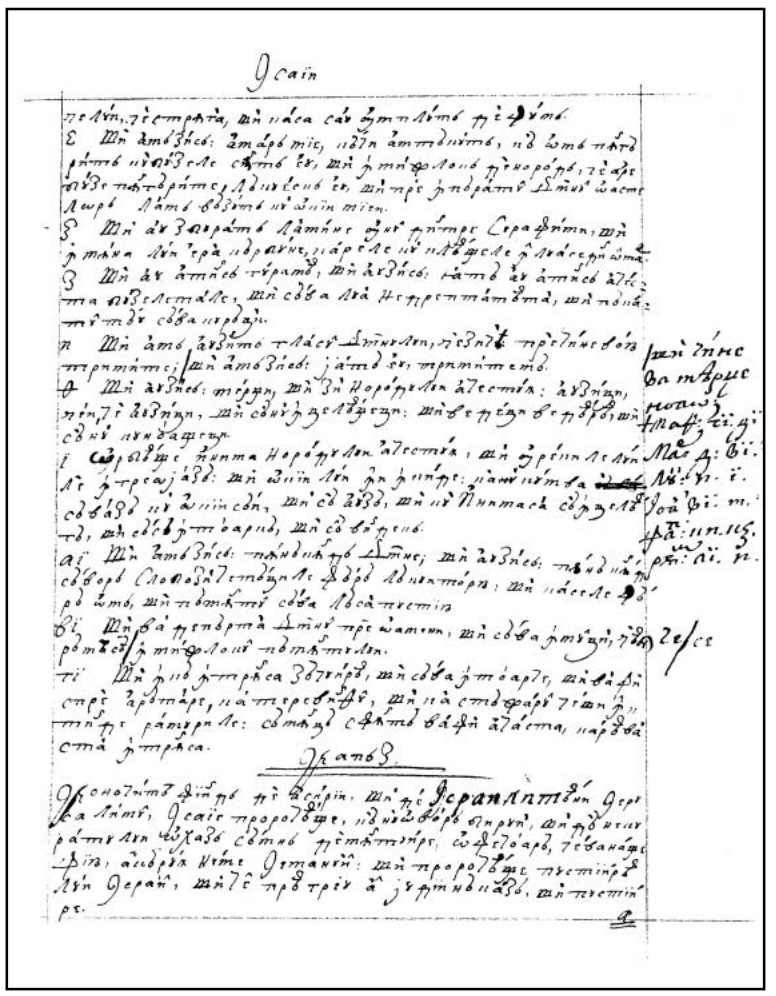

313r

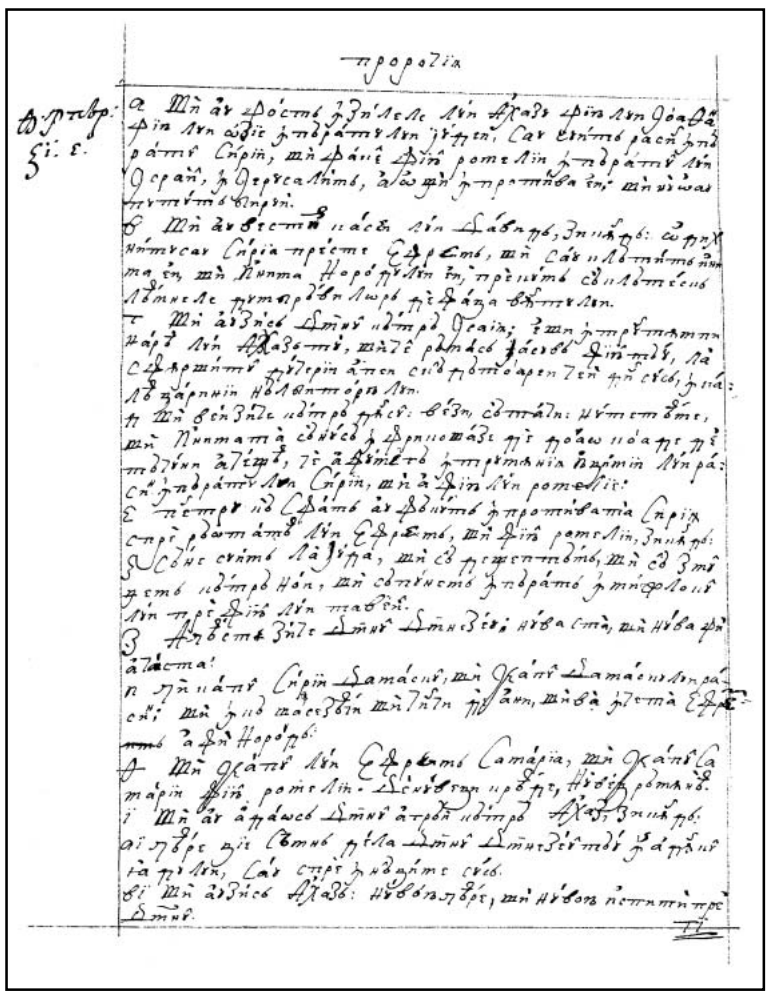

313v

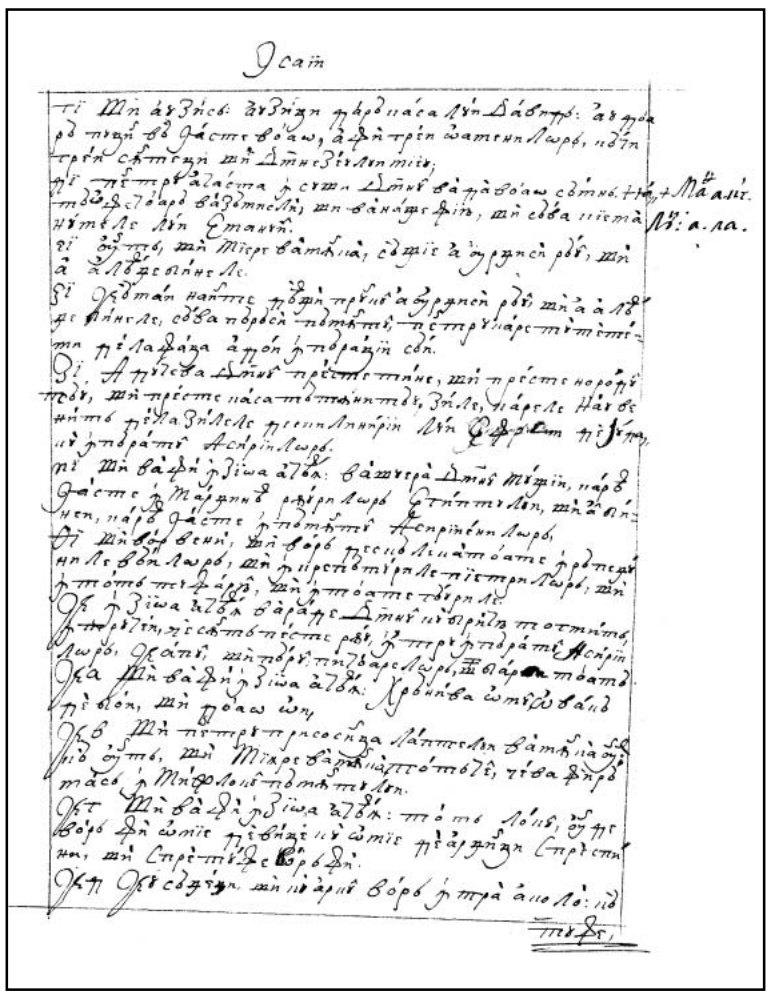

314r

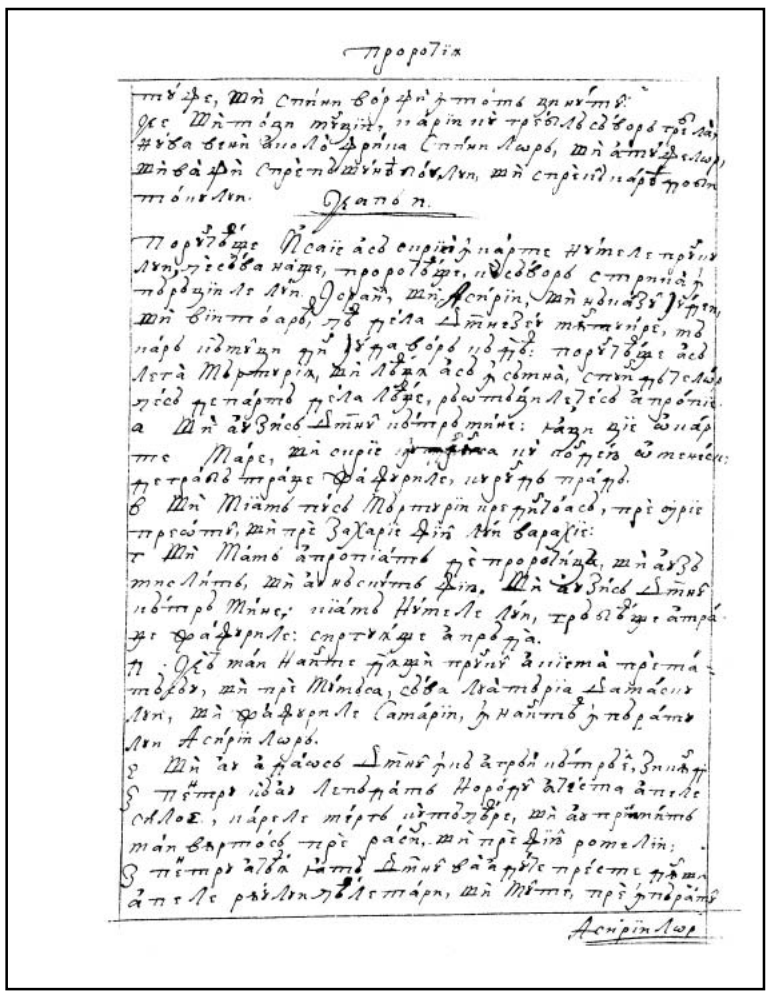

314v

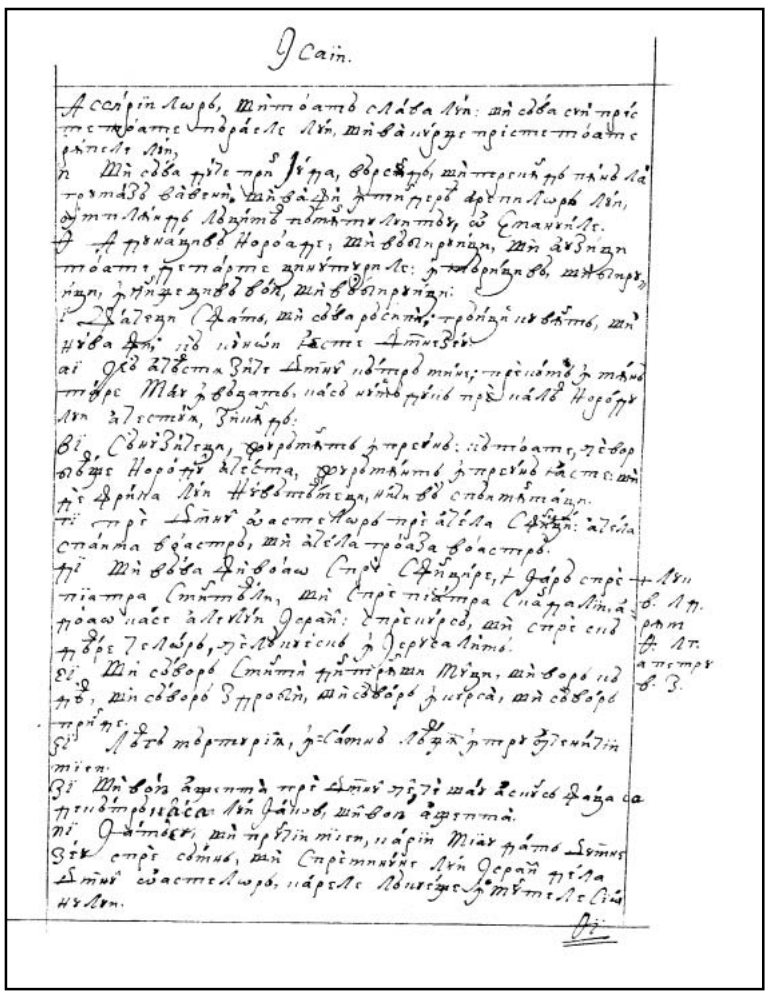

315r

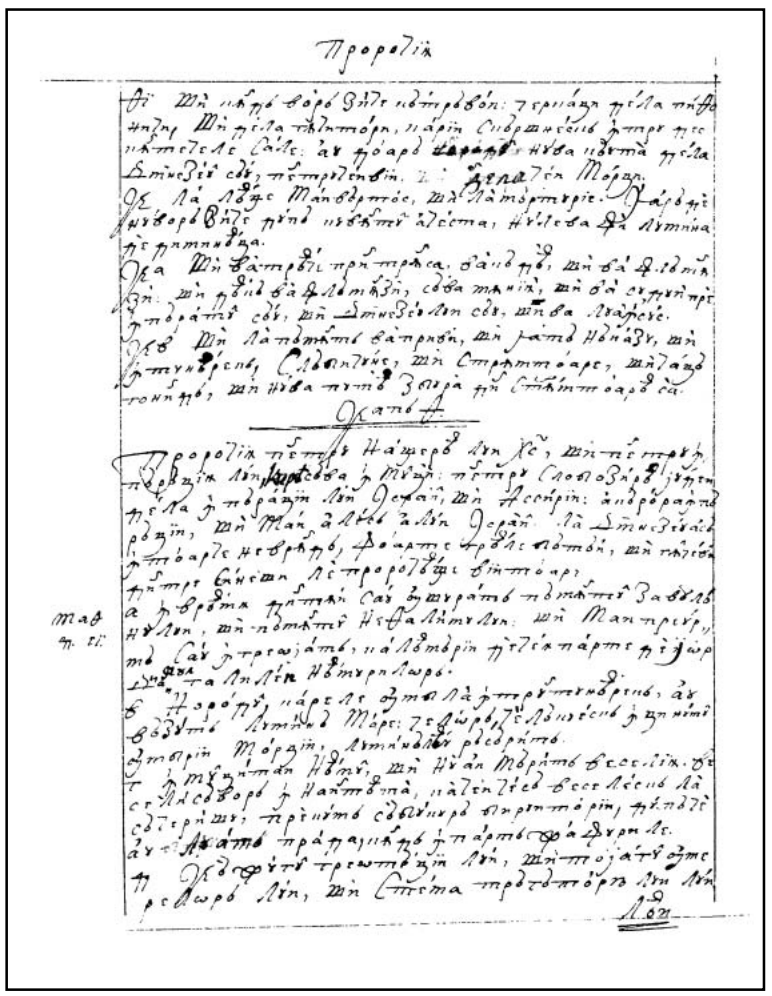

315v

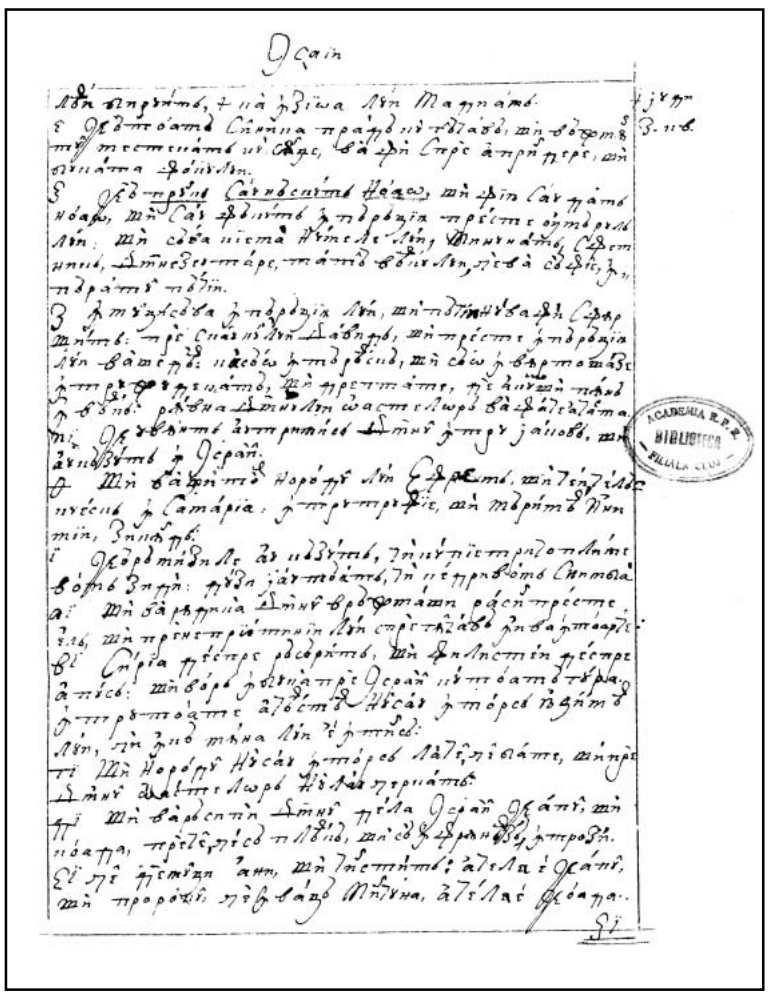

316r

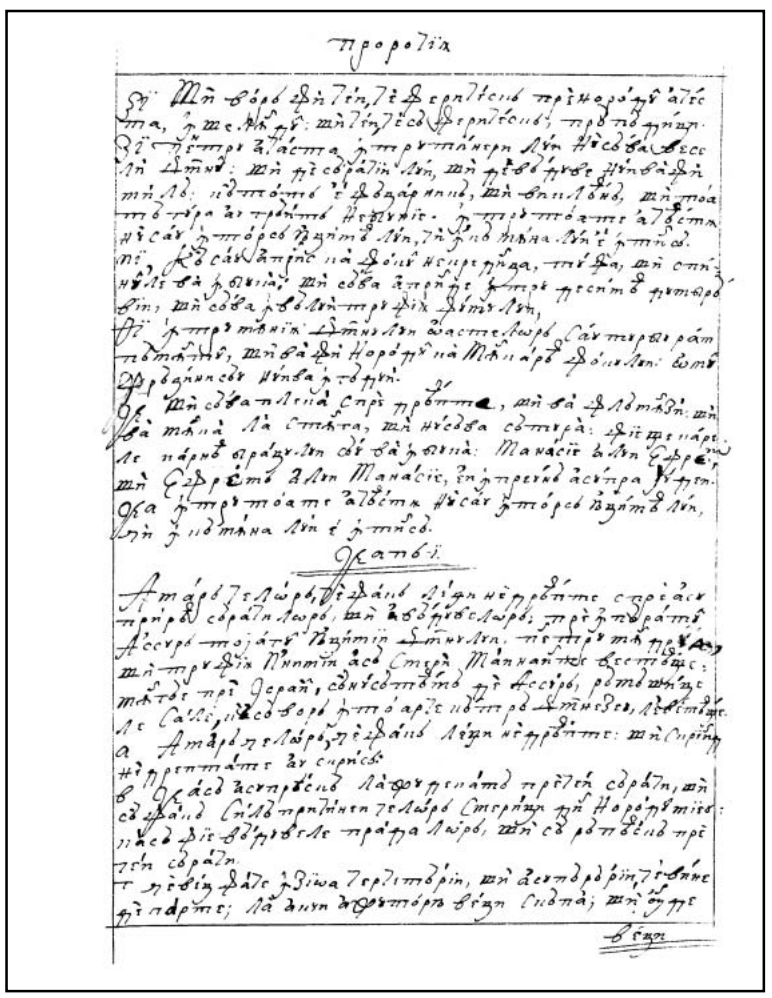

316v

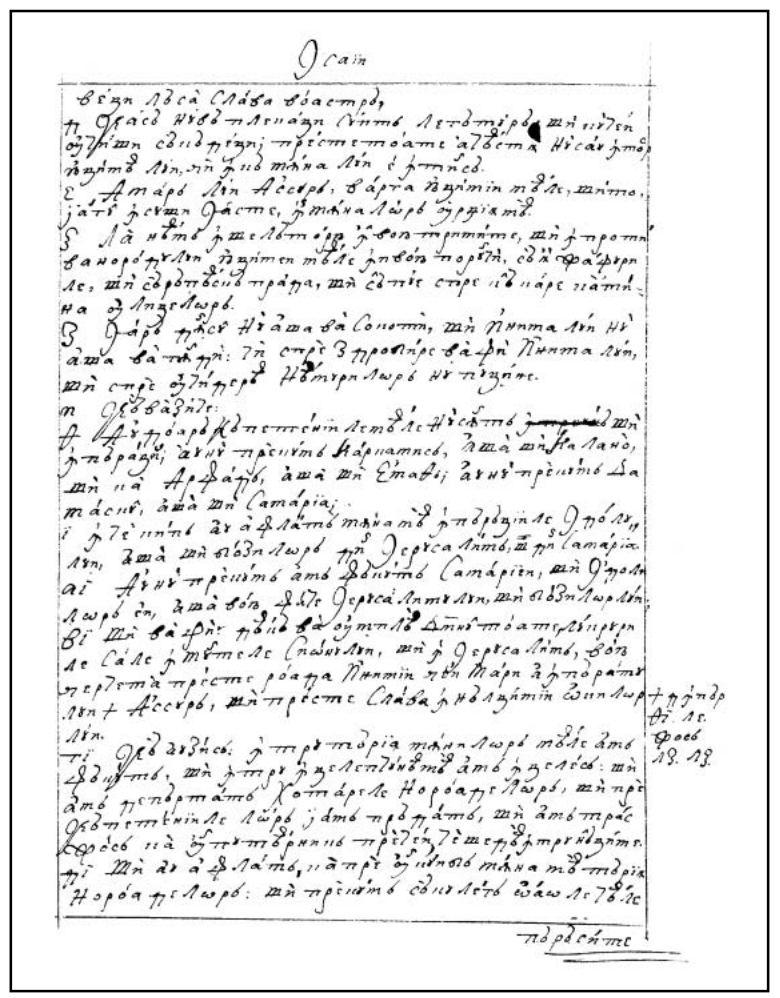

317r

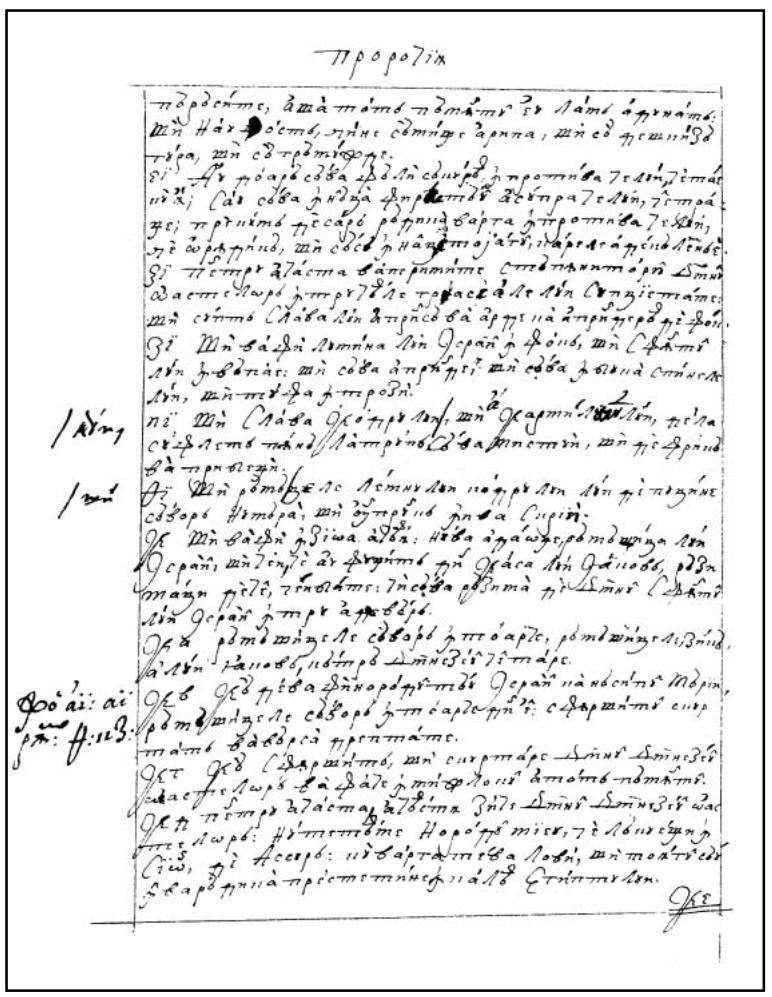

317v

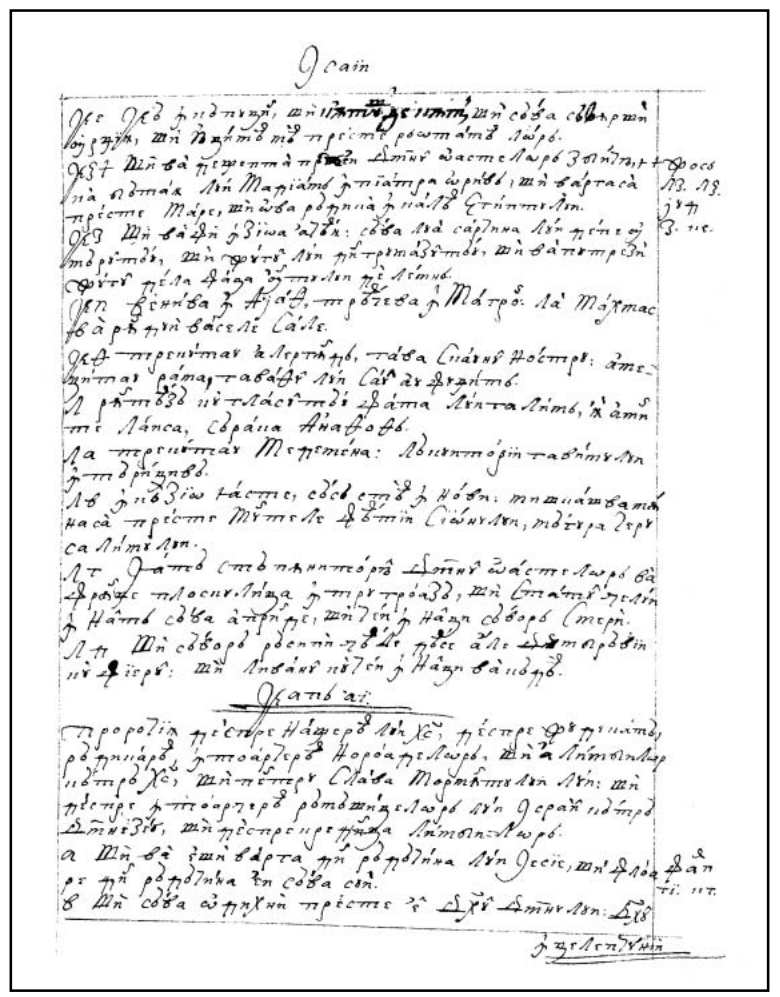

318r

318v

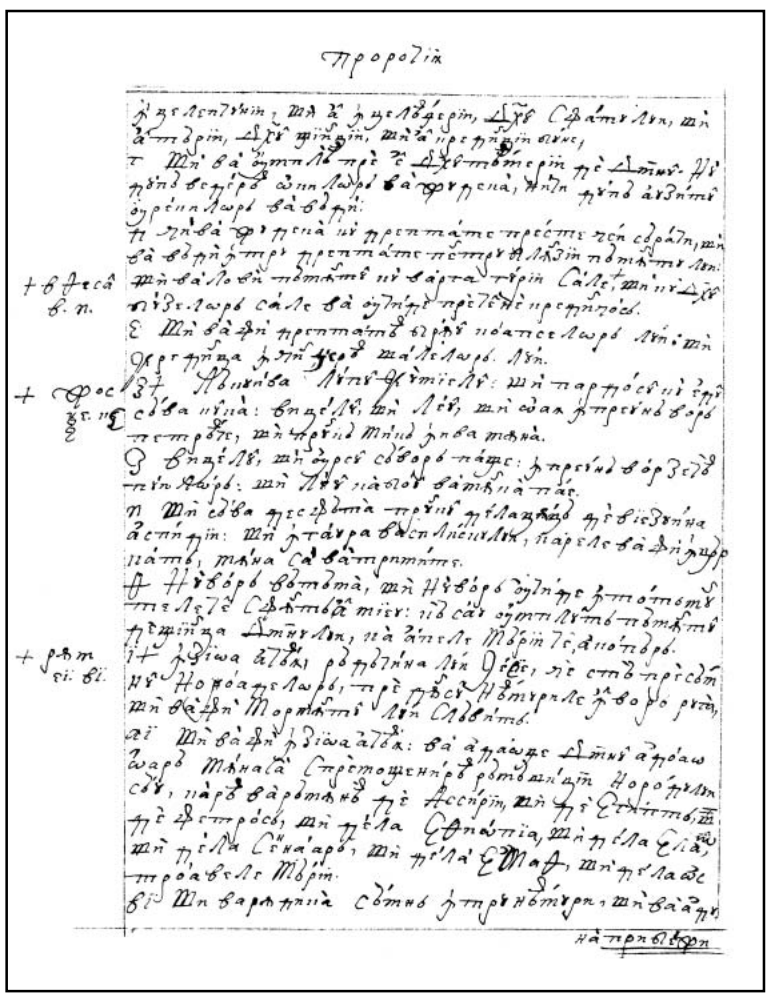

319r

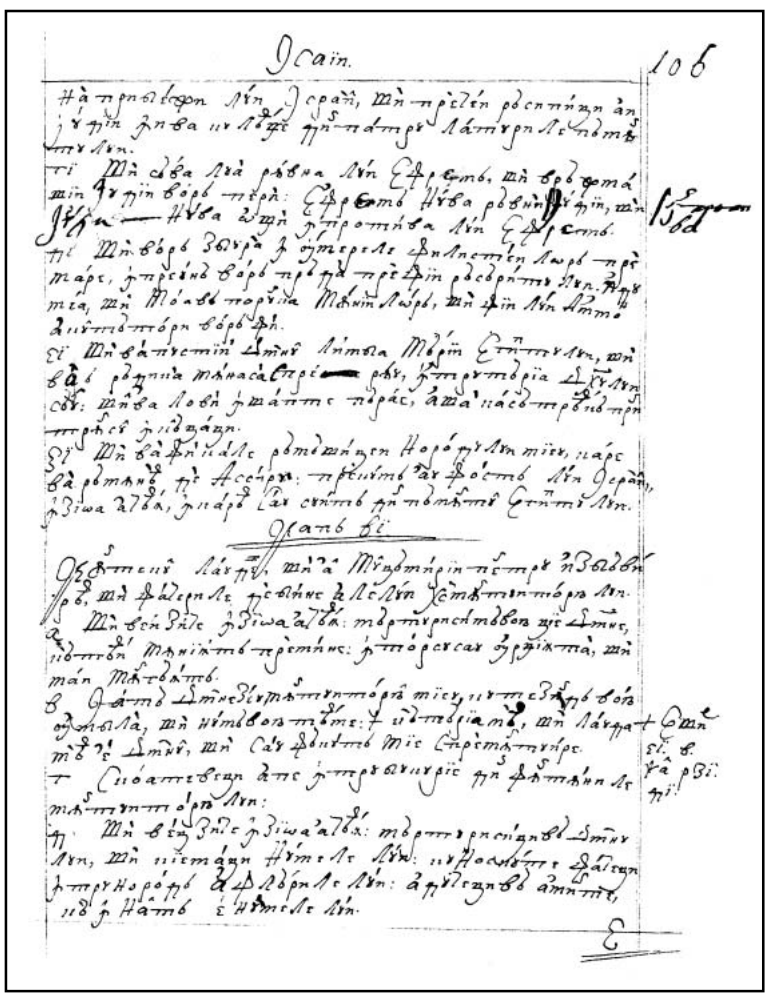

319v

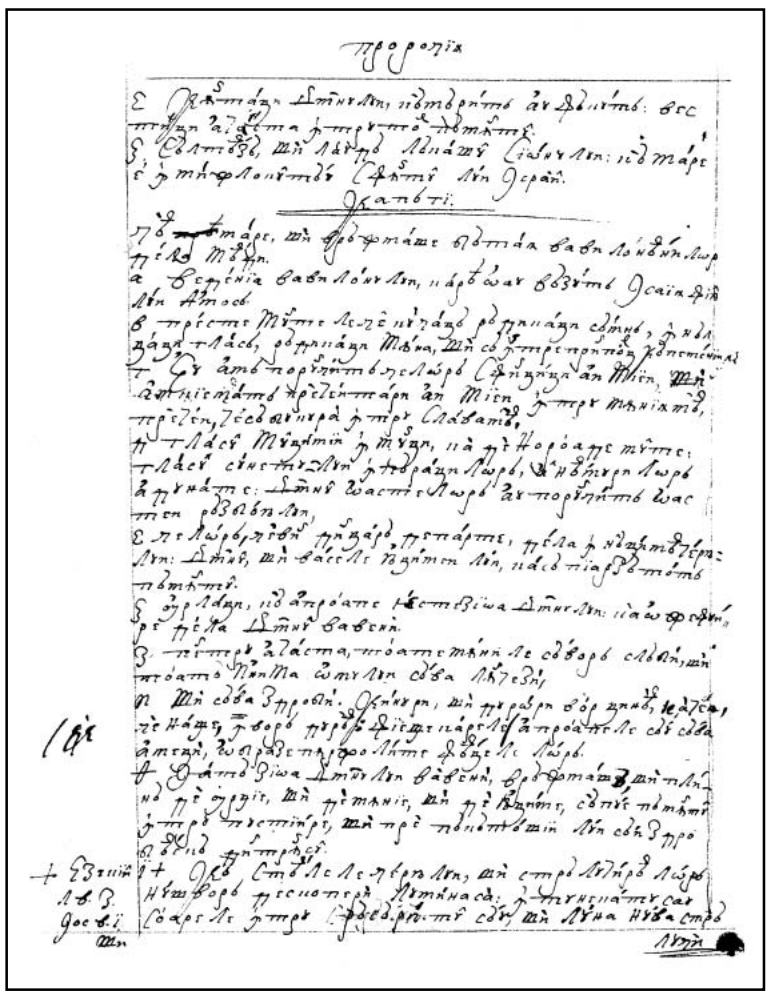

320r

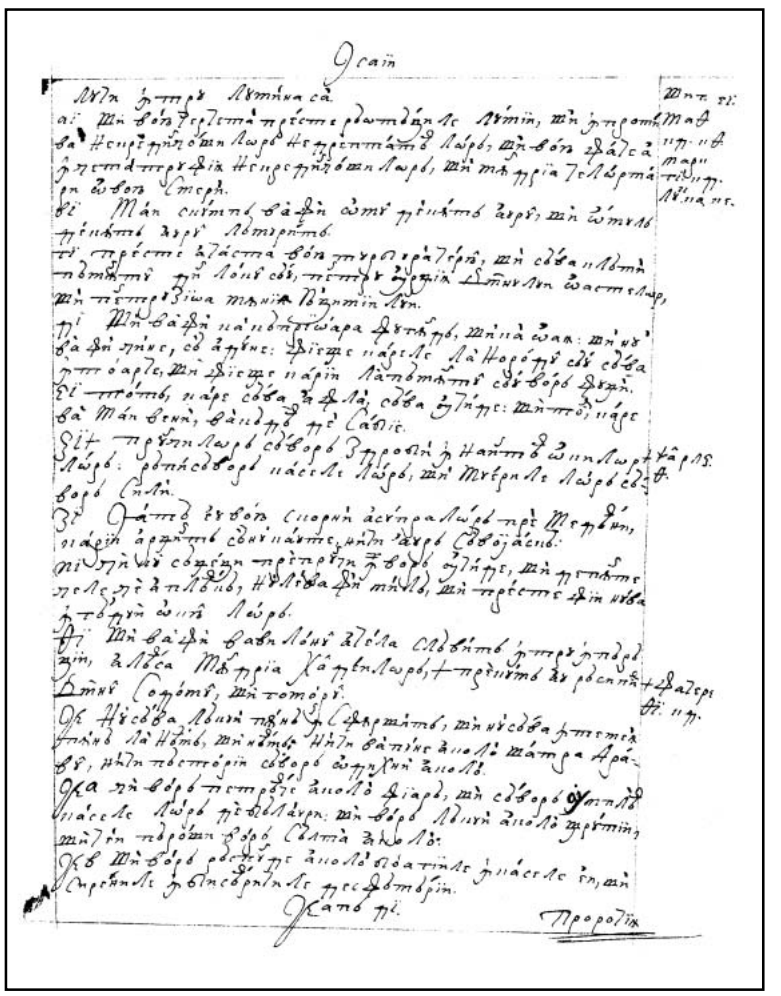

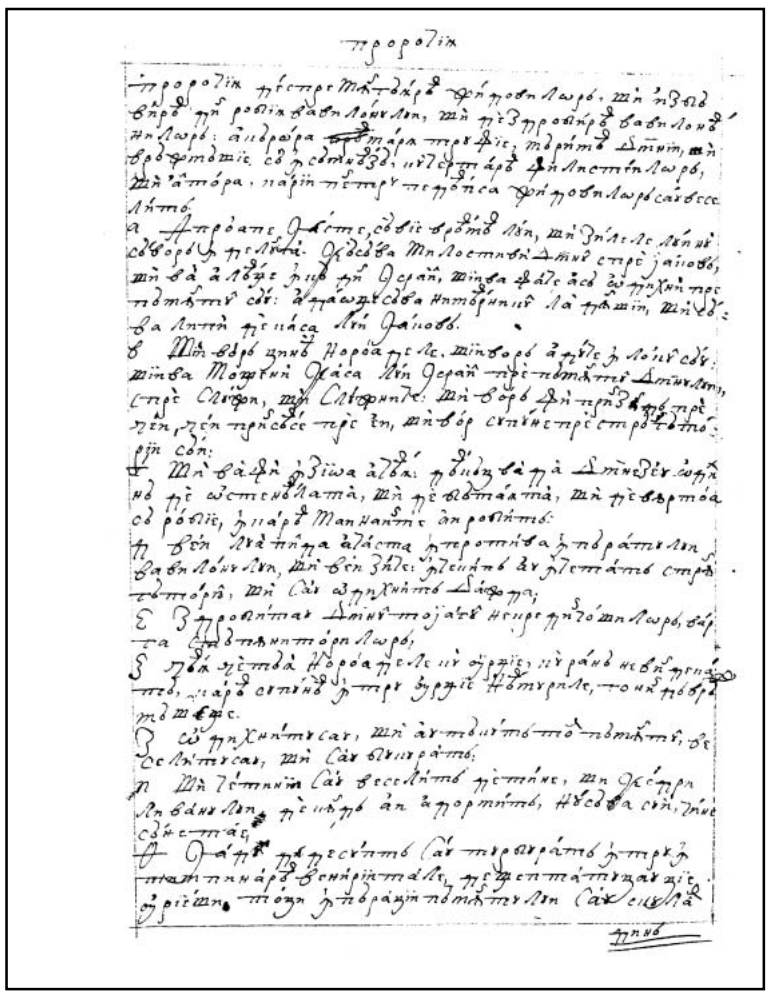

320v

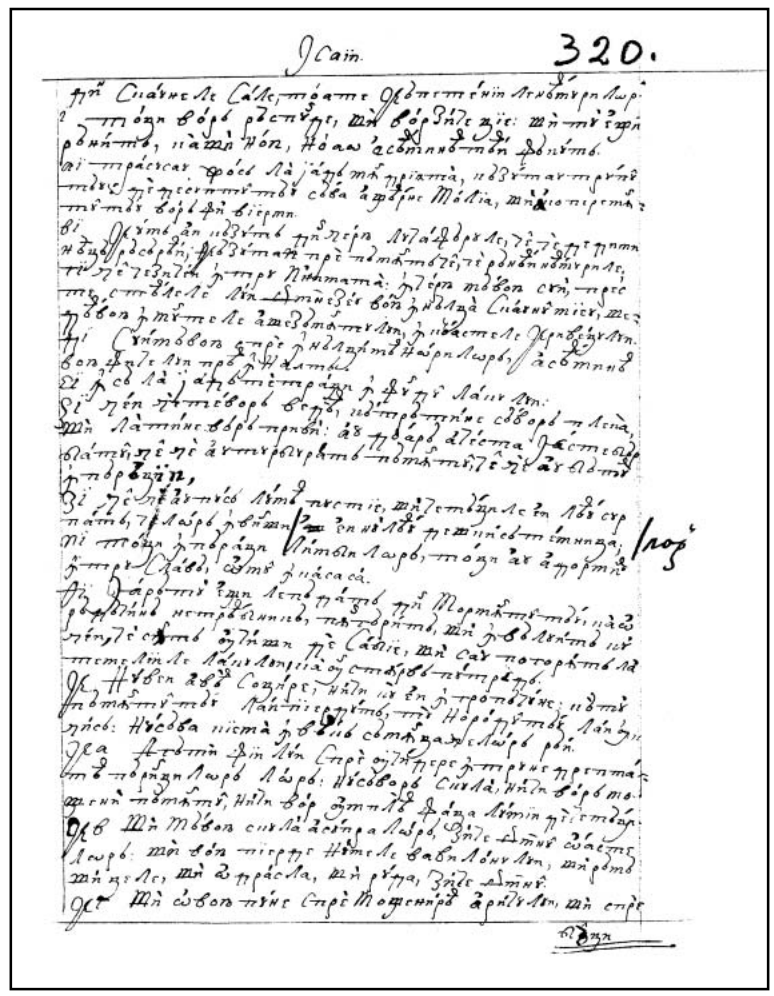

321r

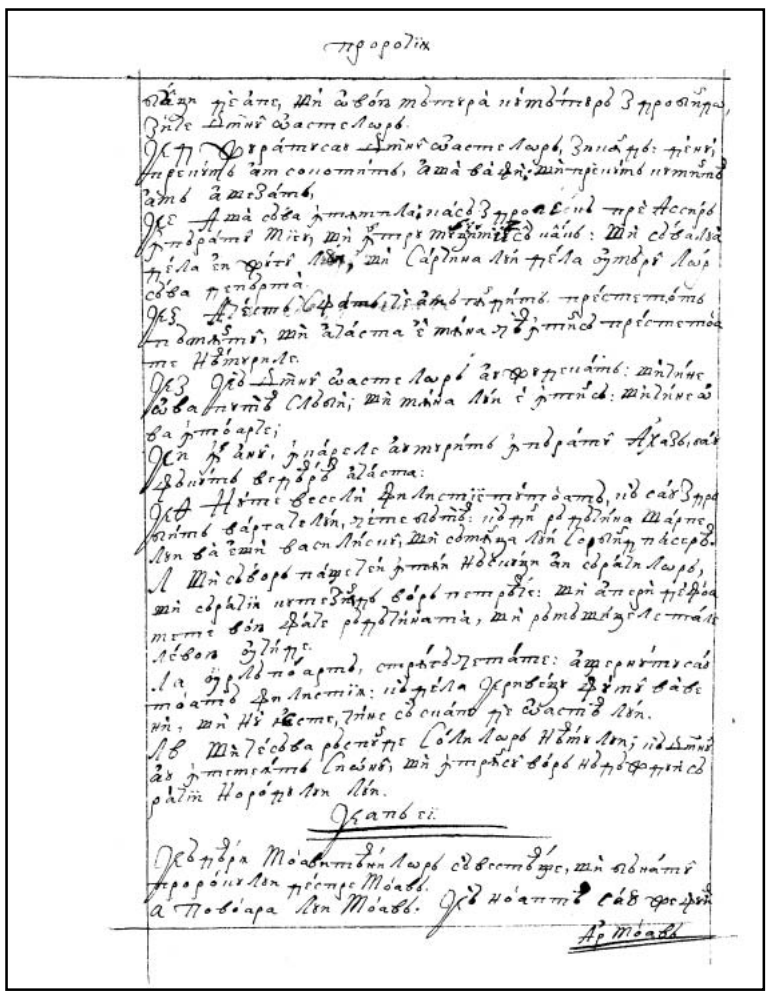

321v

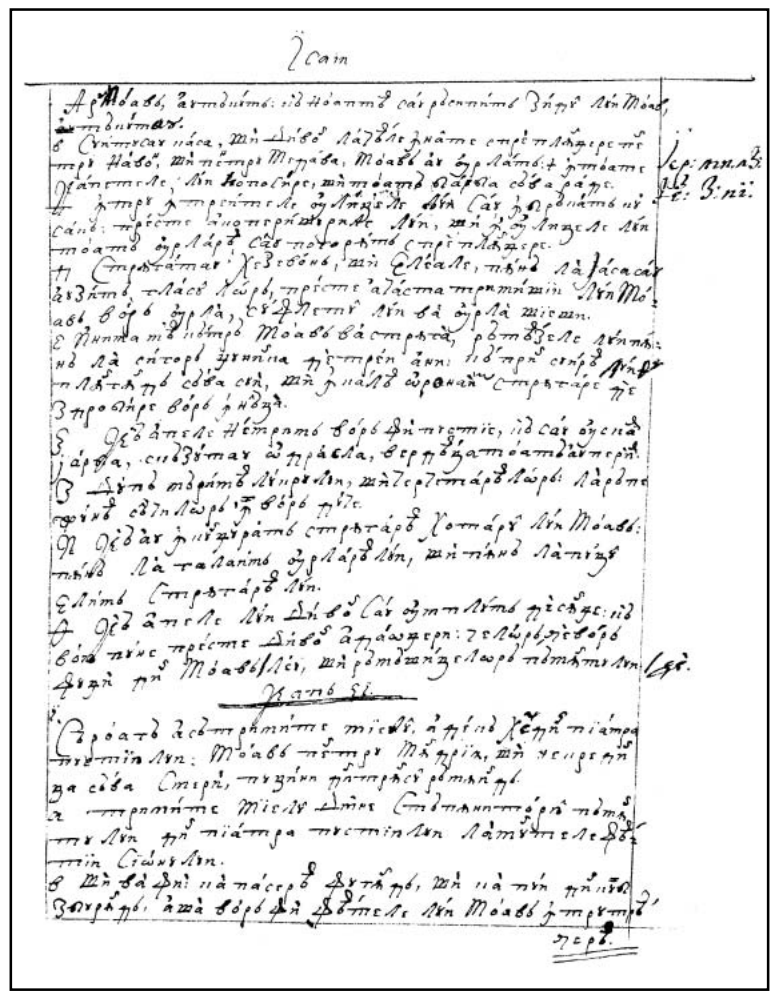

322r

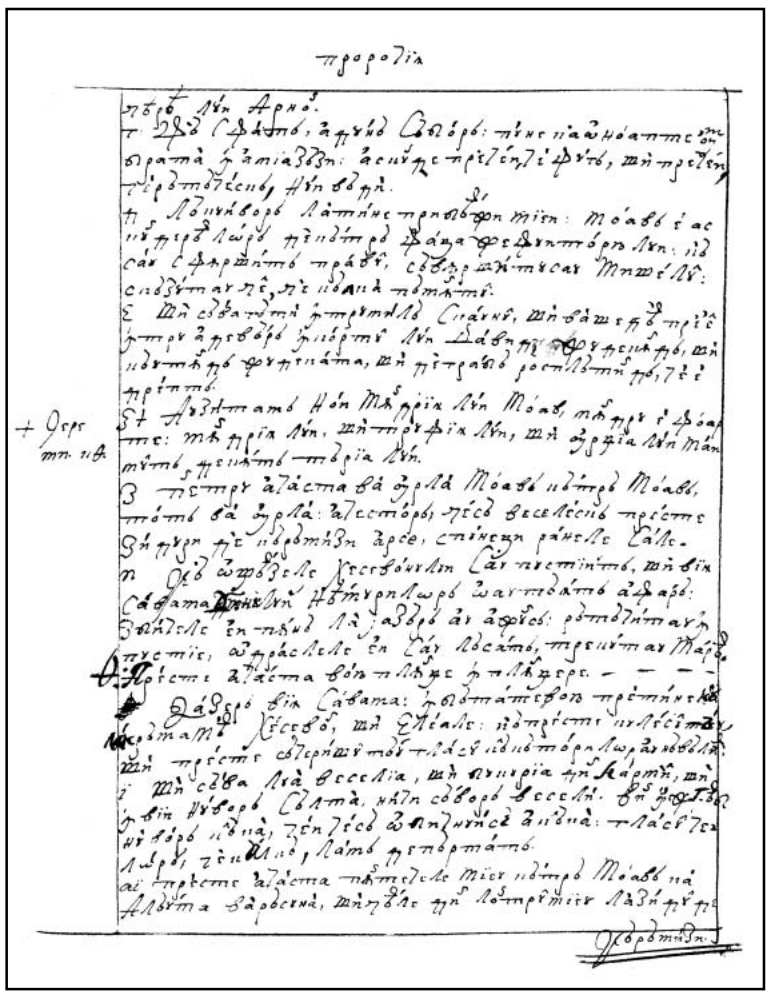

322v

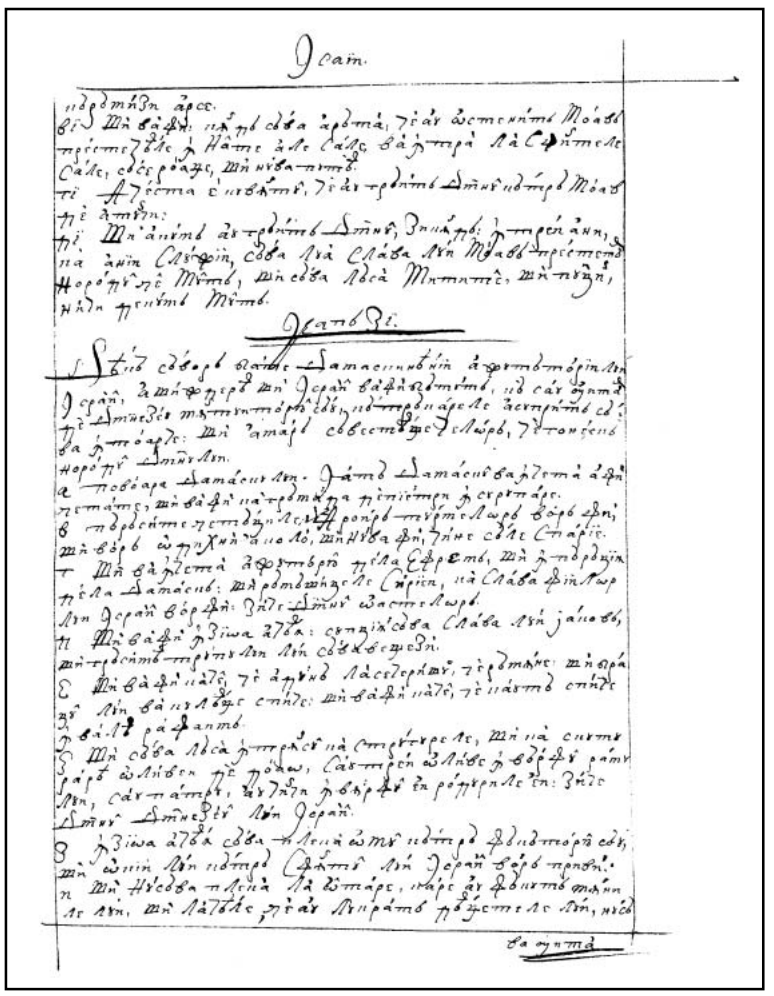

333r*

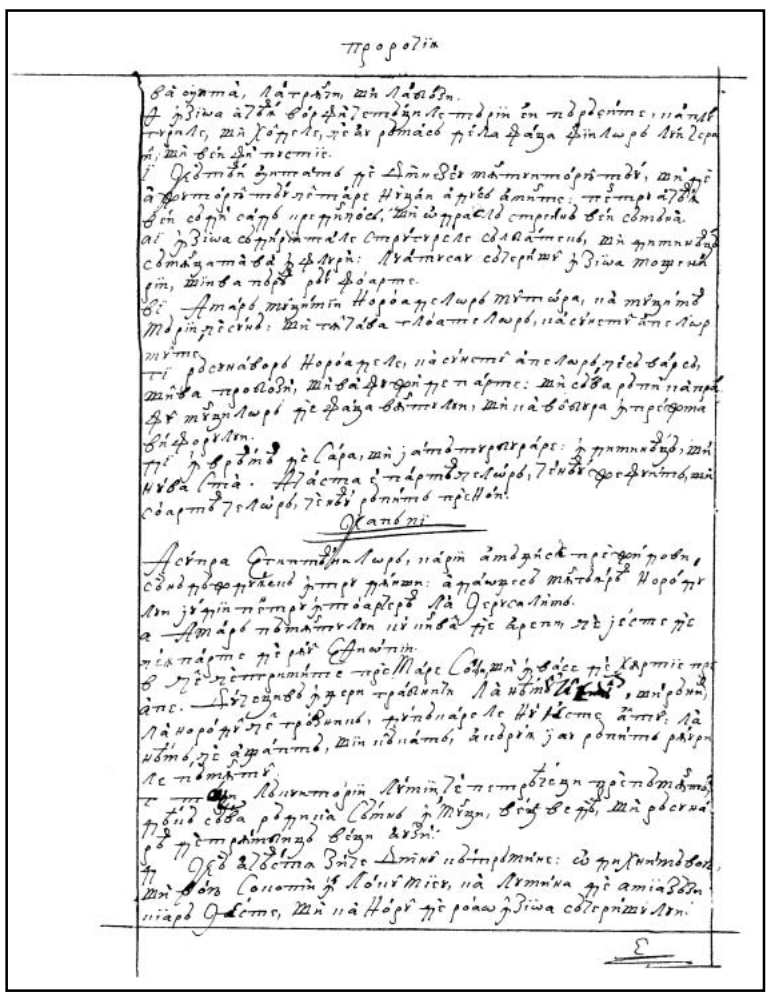

333v

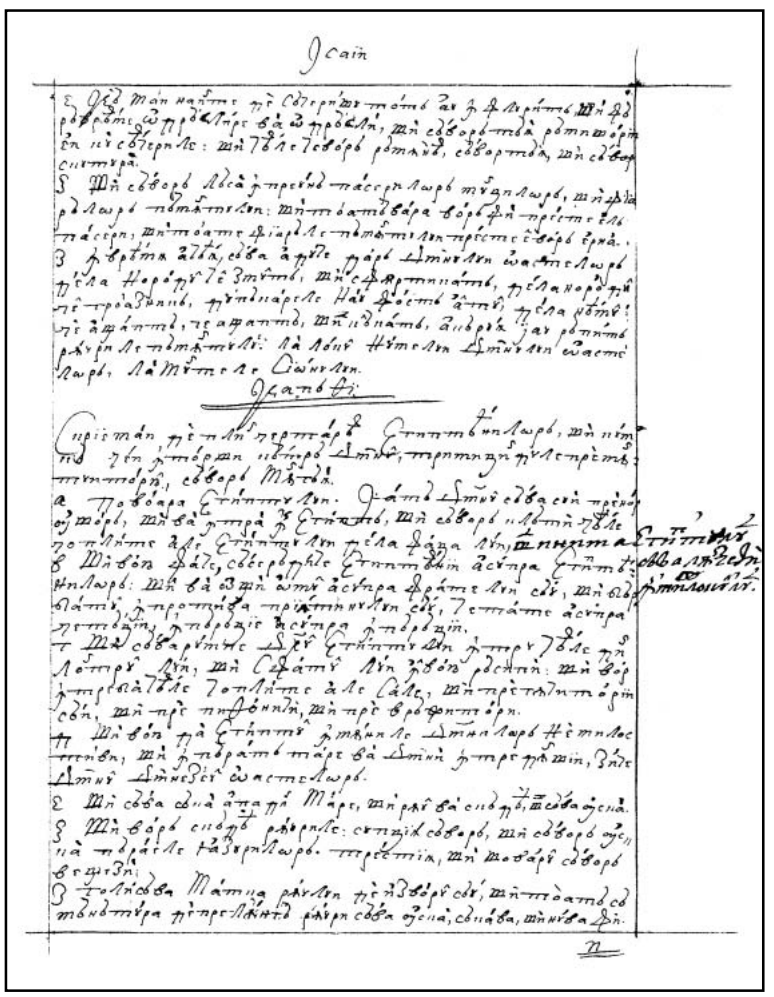

334r

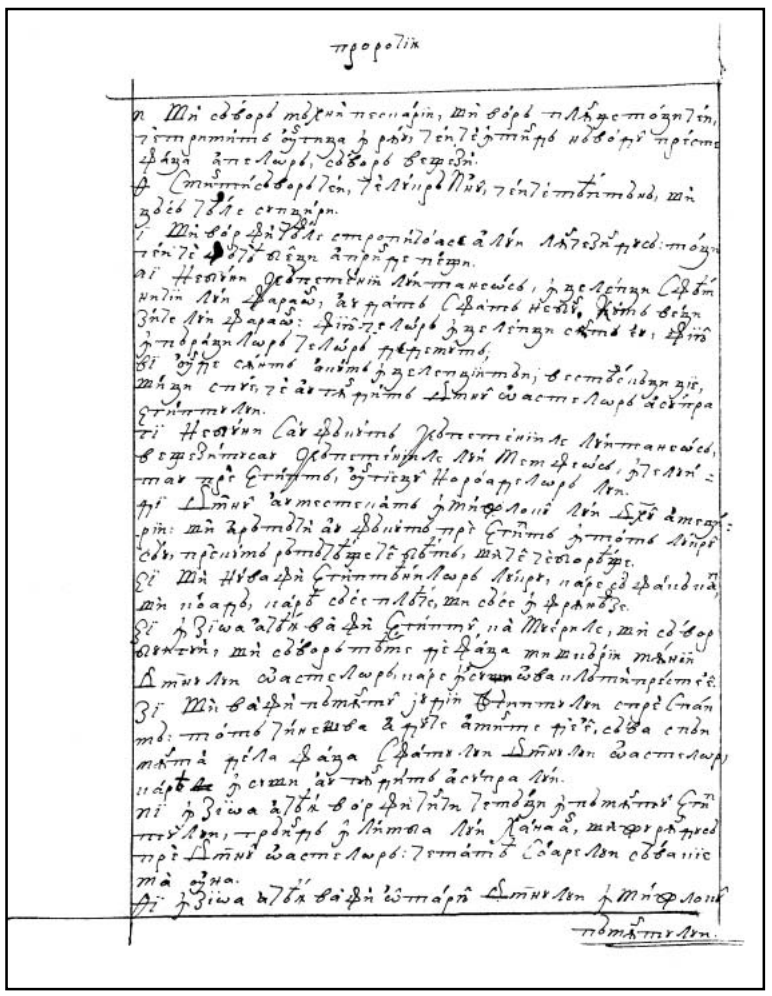

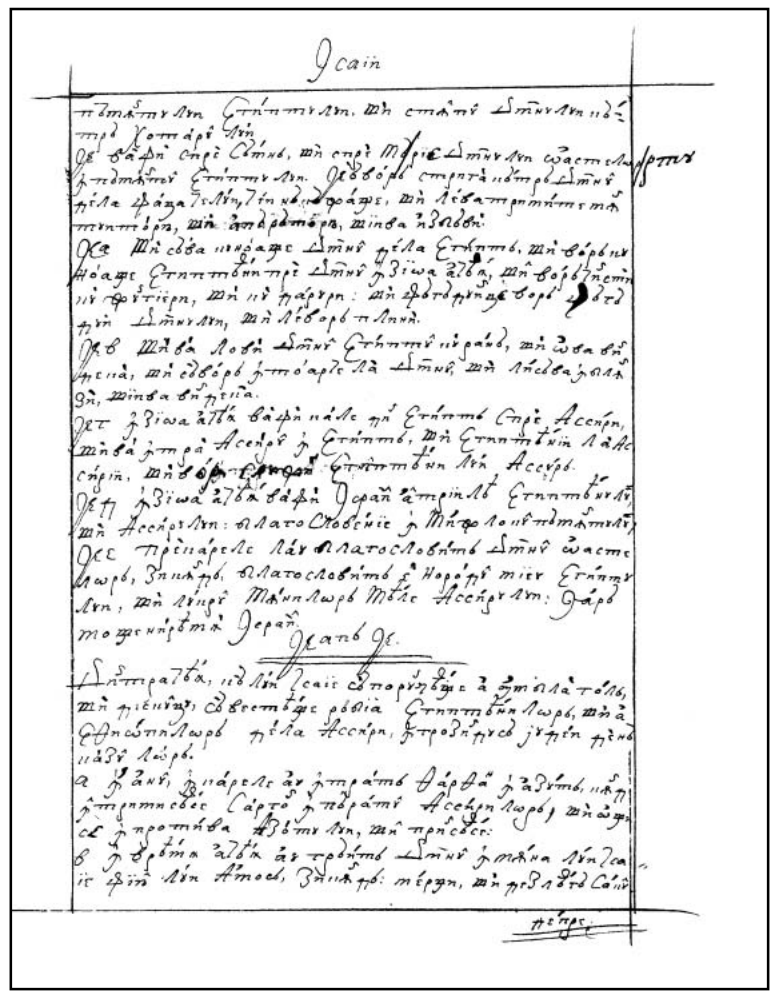

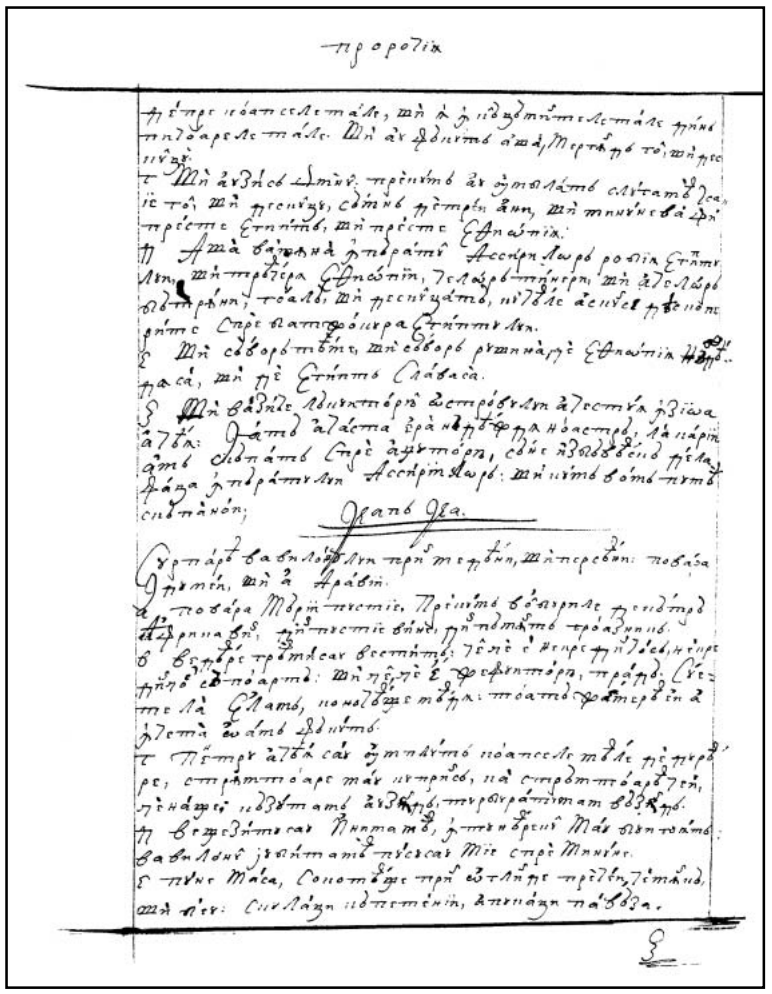

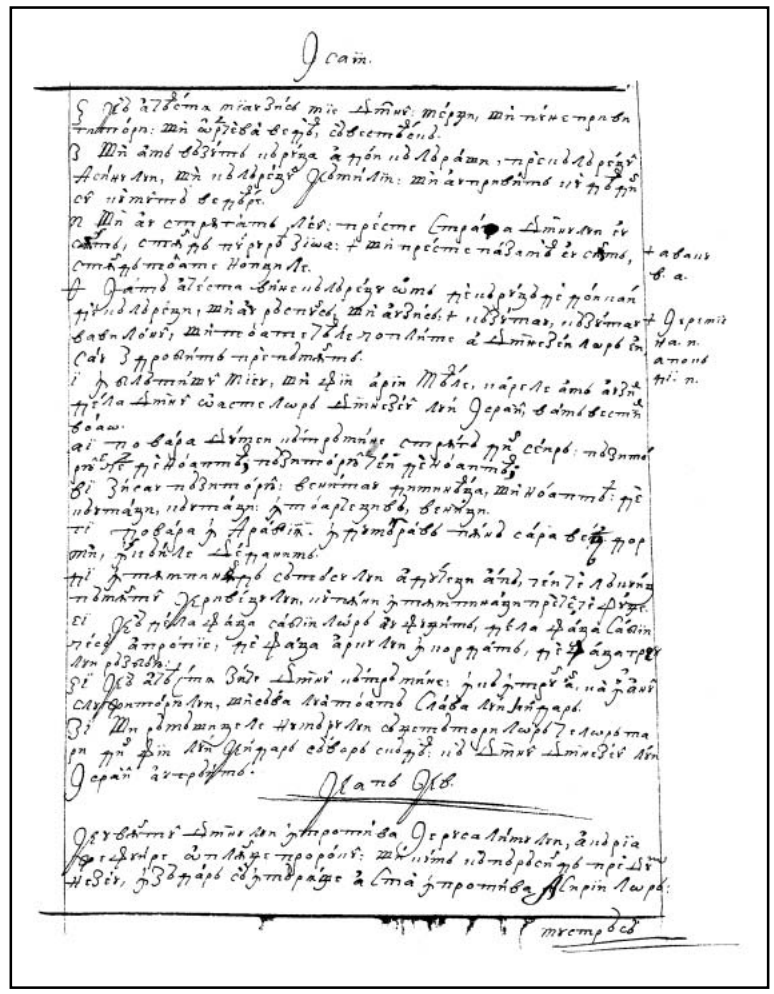

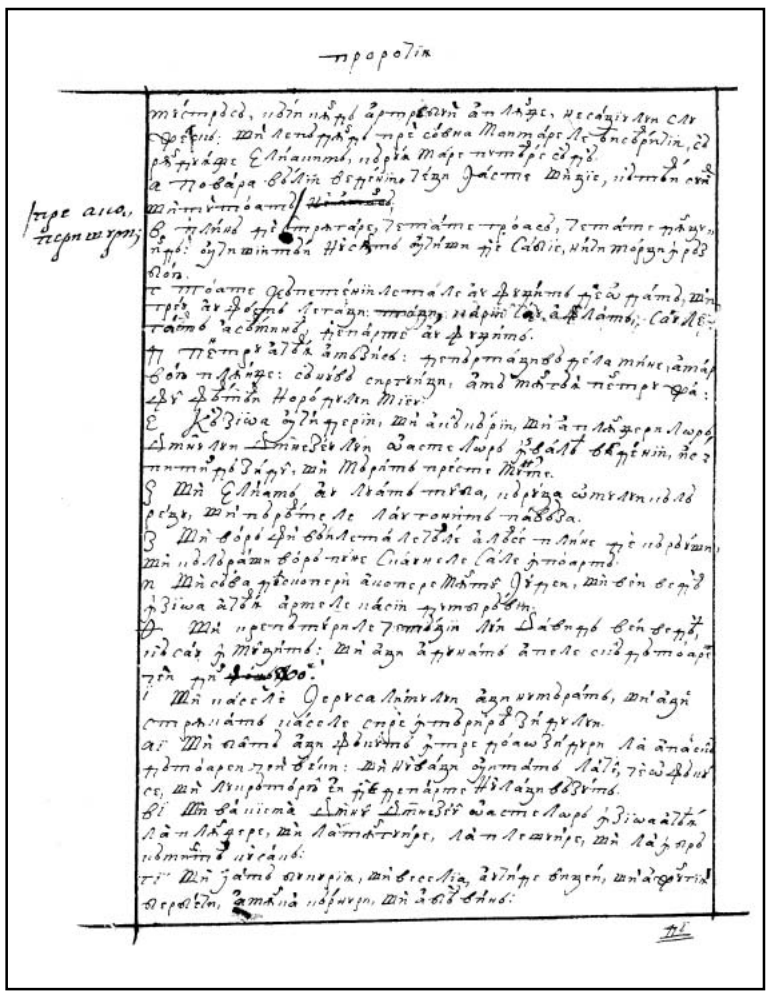

336v

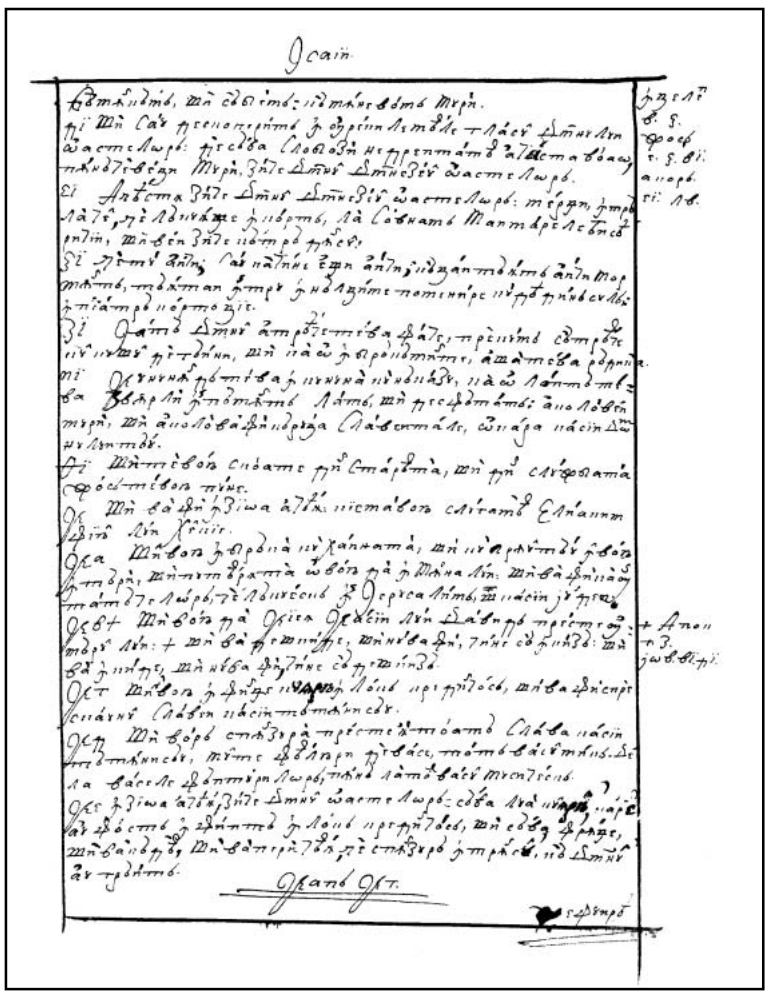

337r

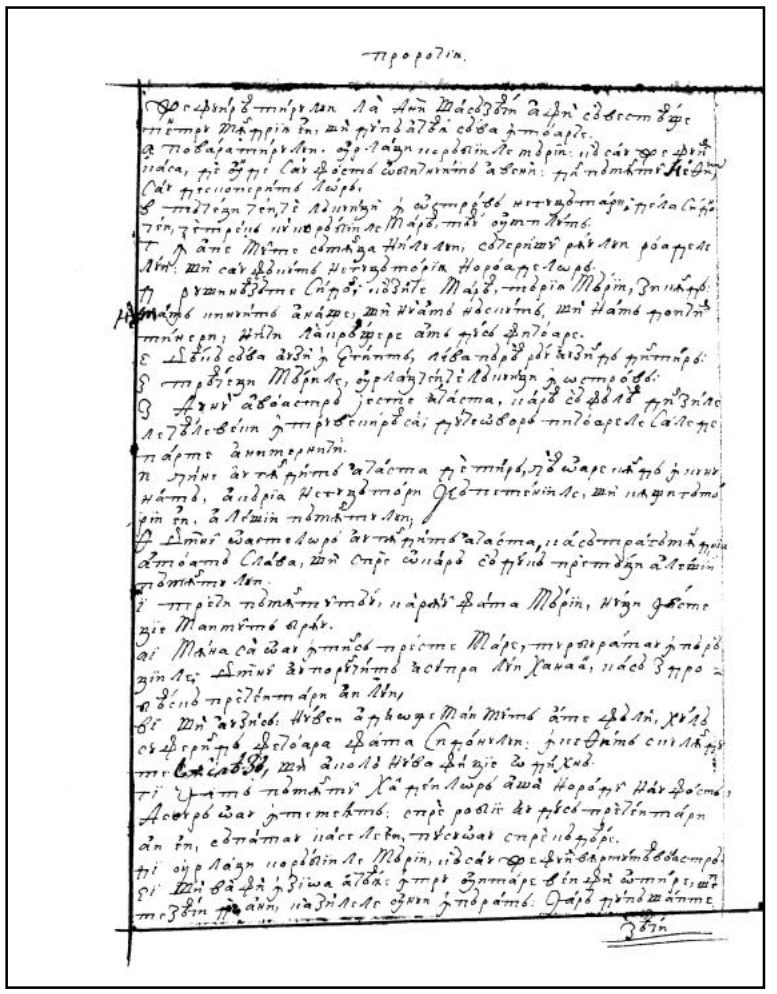

337v

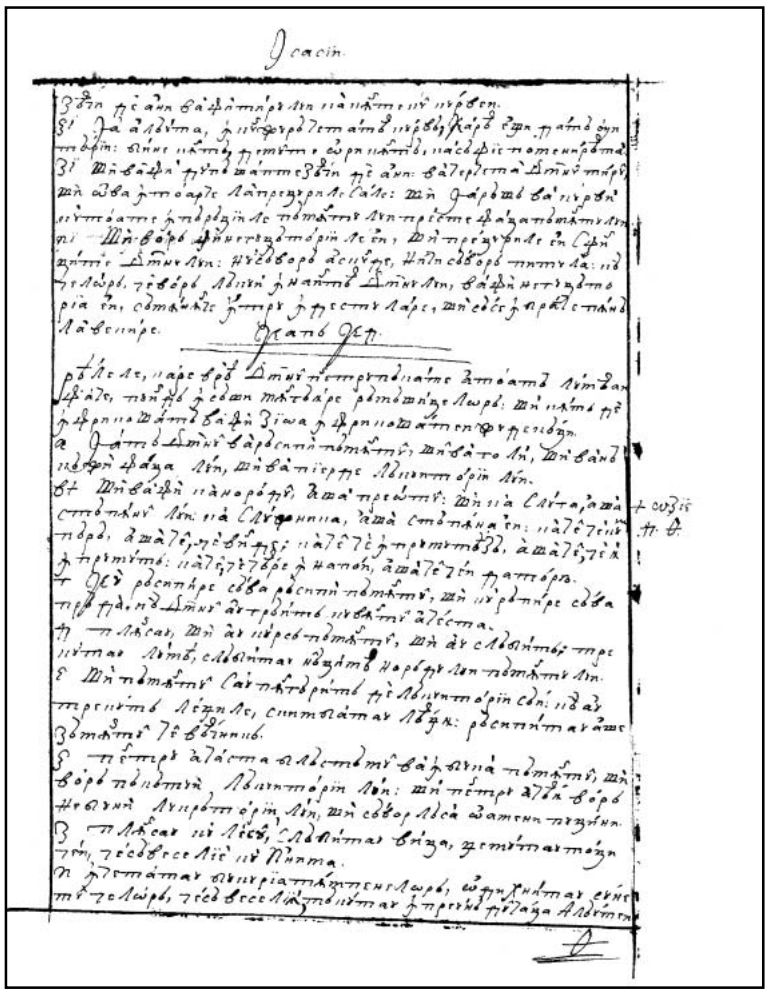

338r

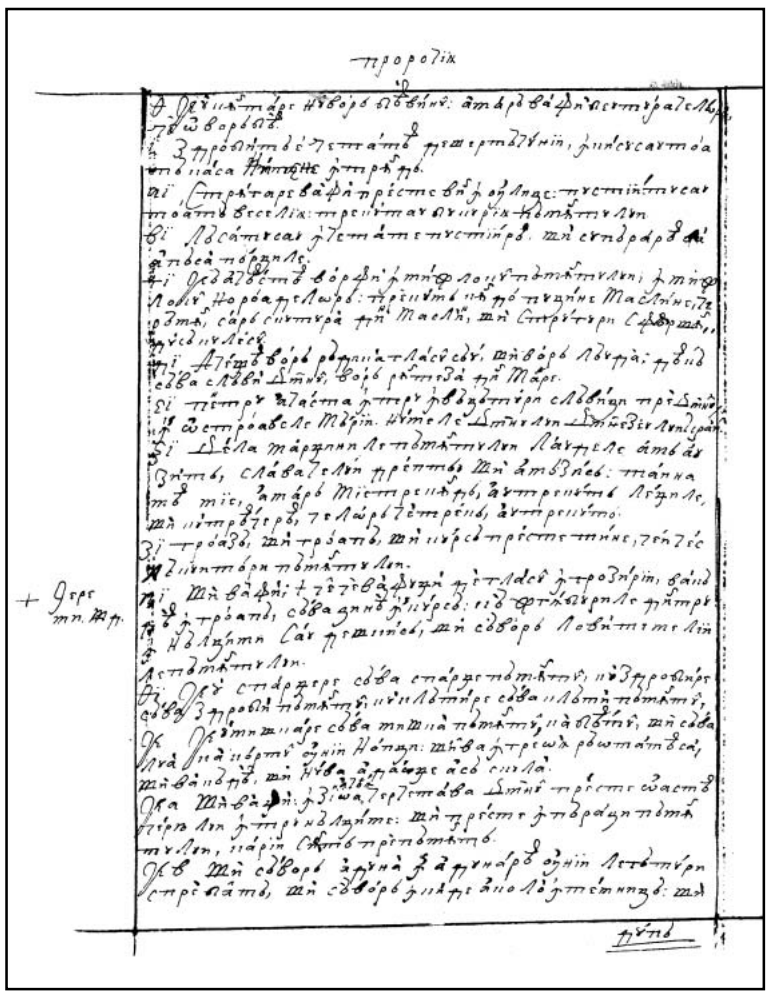

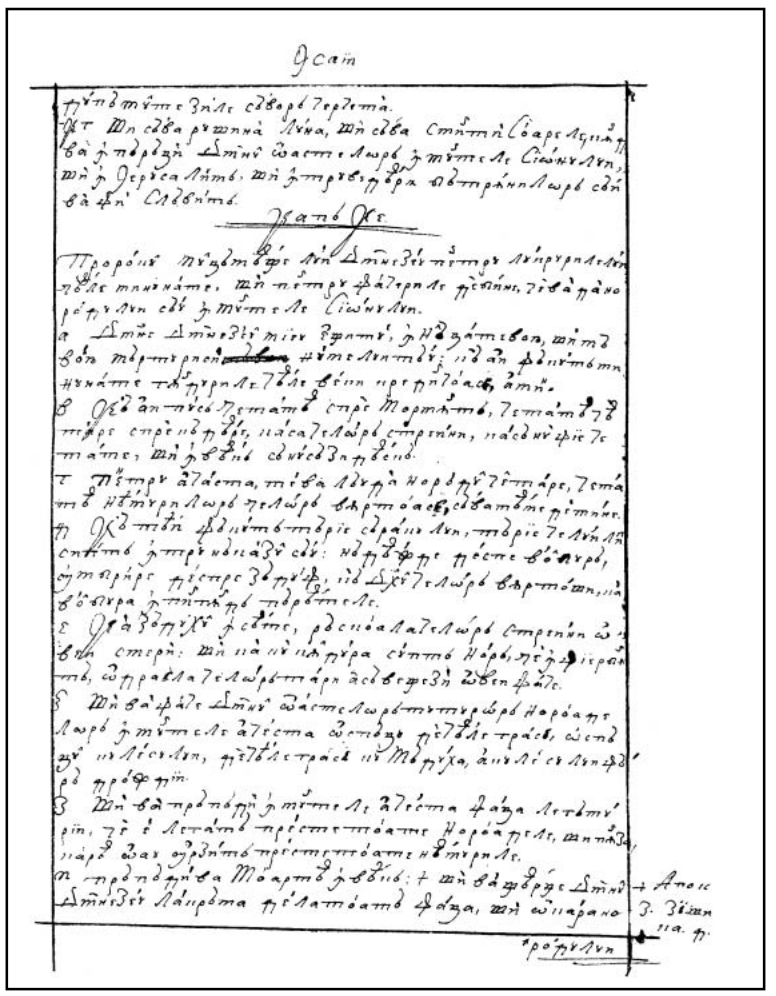

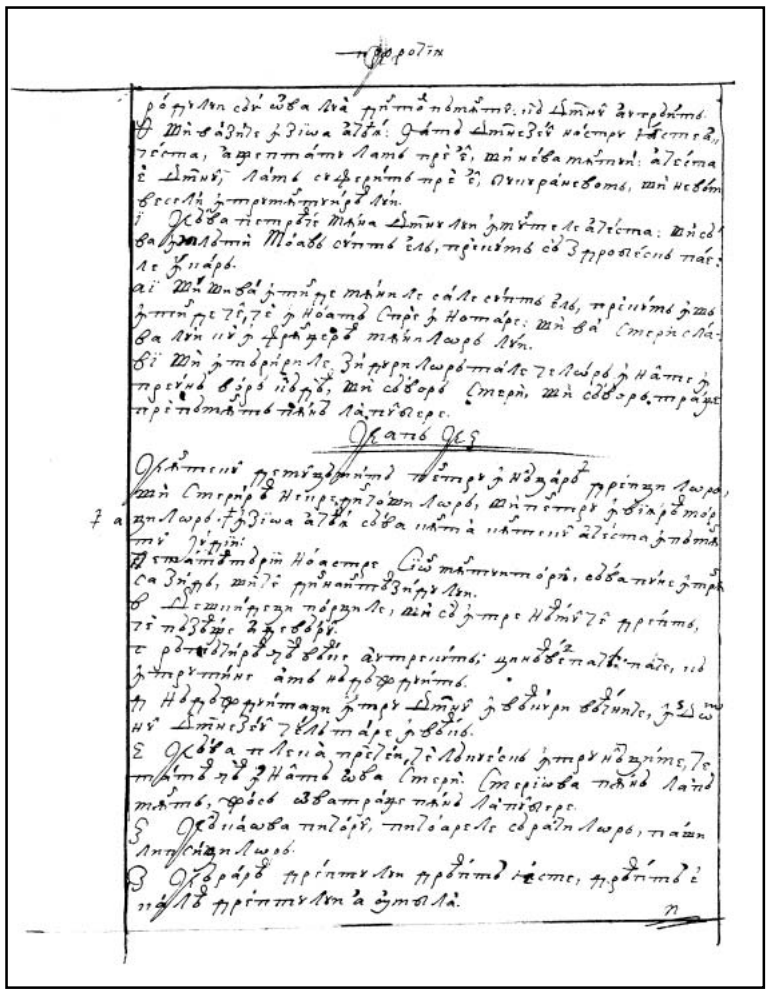

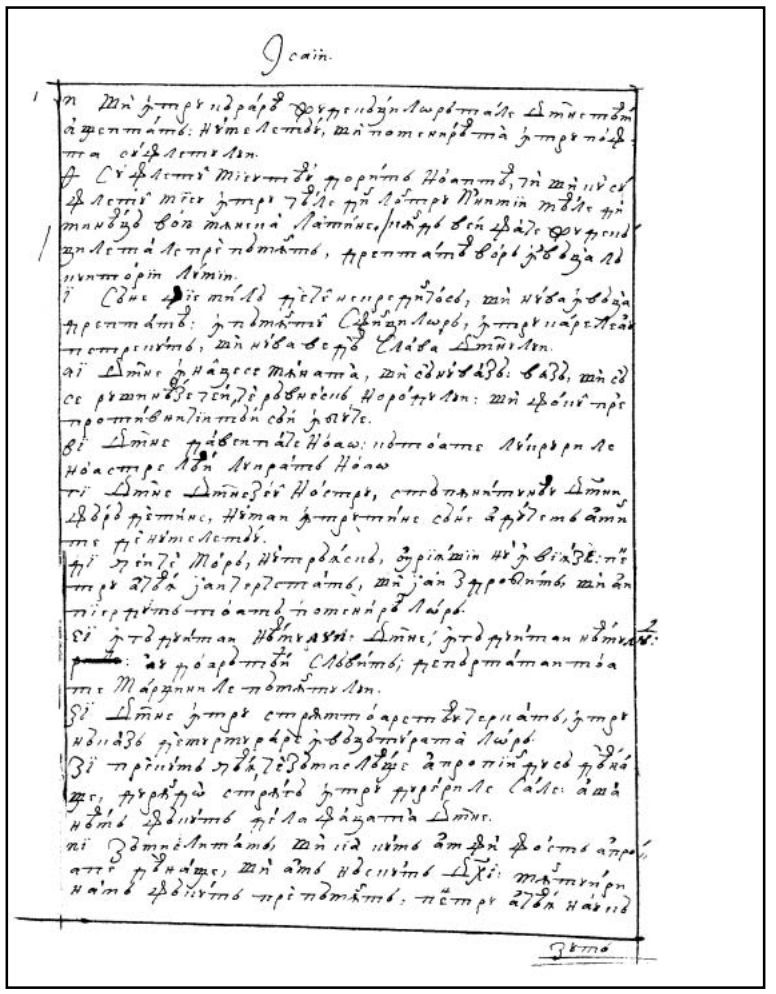

FACSIMILE

PROROCIIA LUI ISAIE

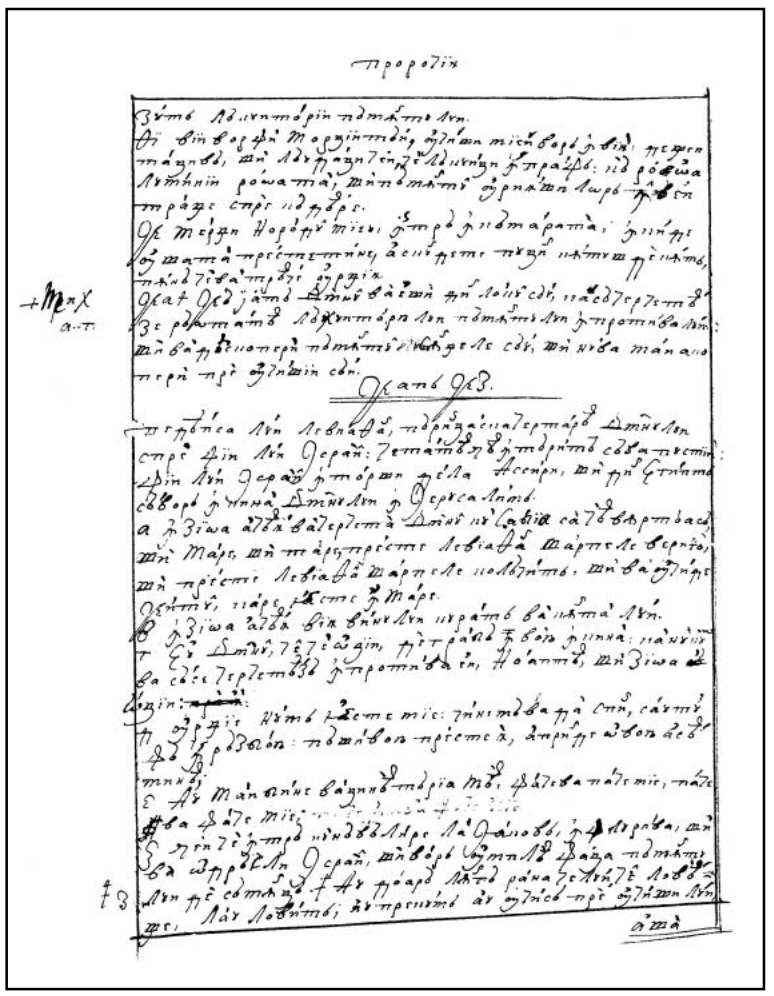

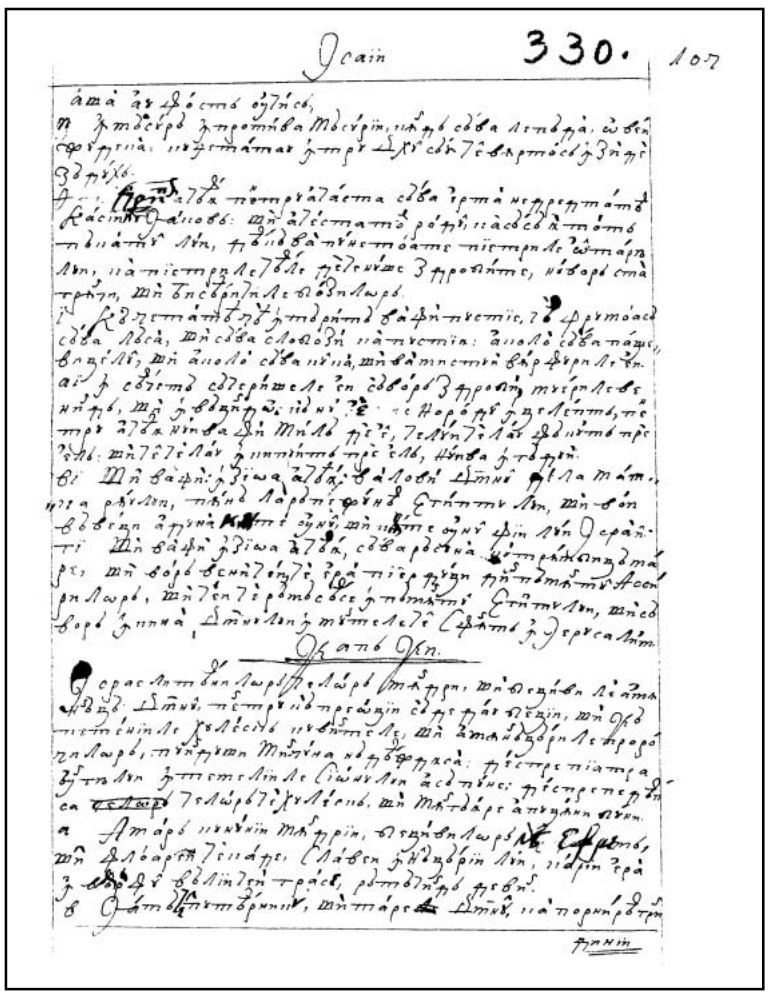

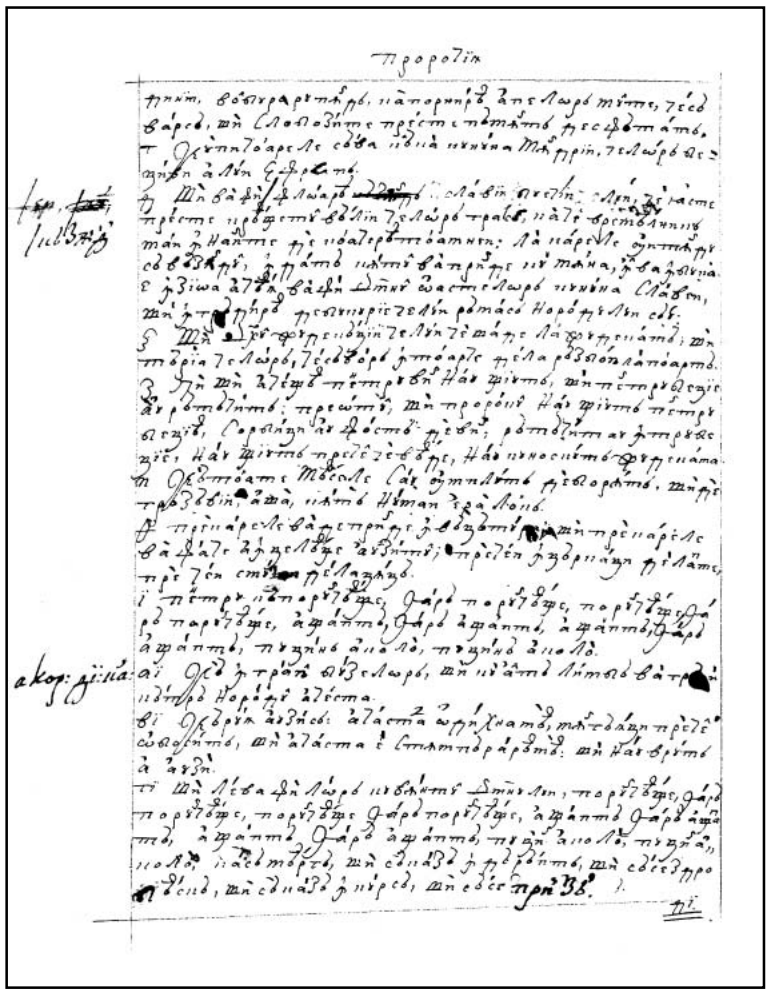

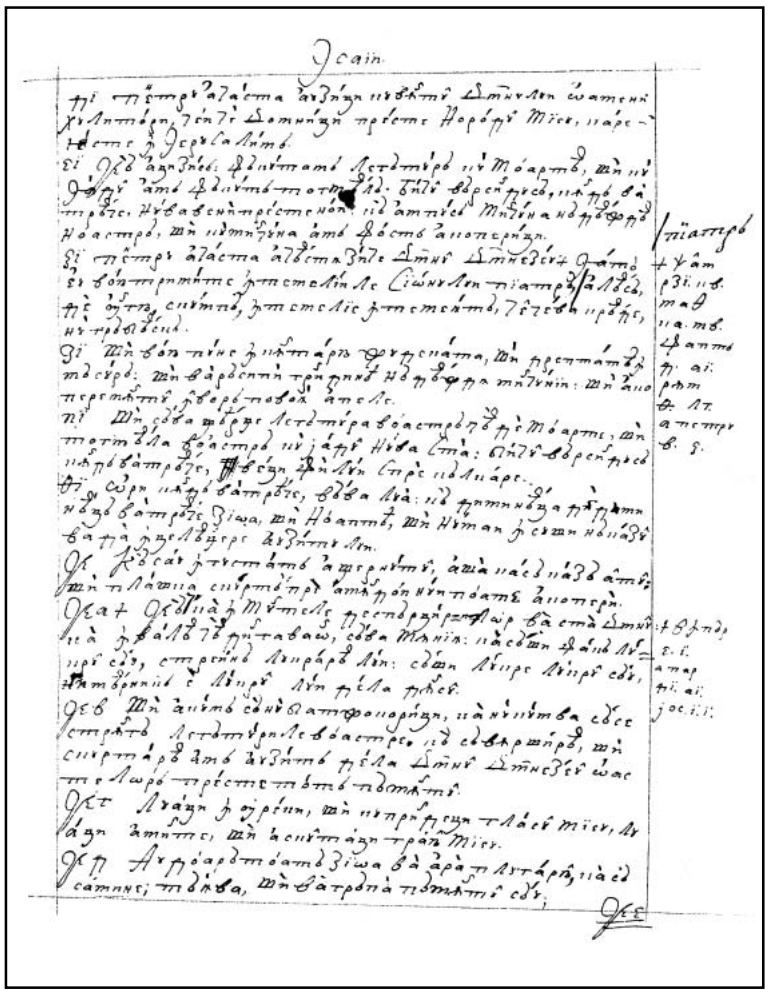

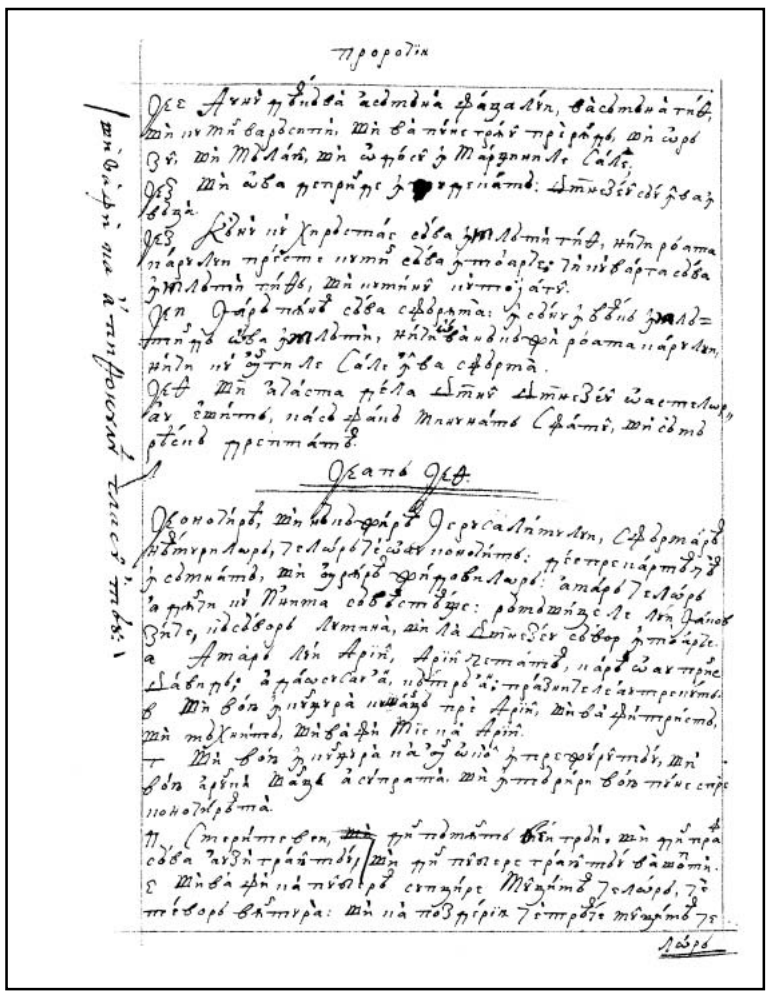

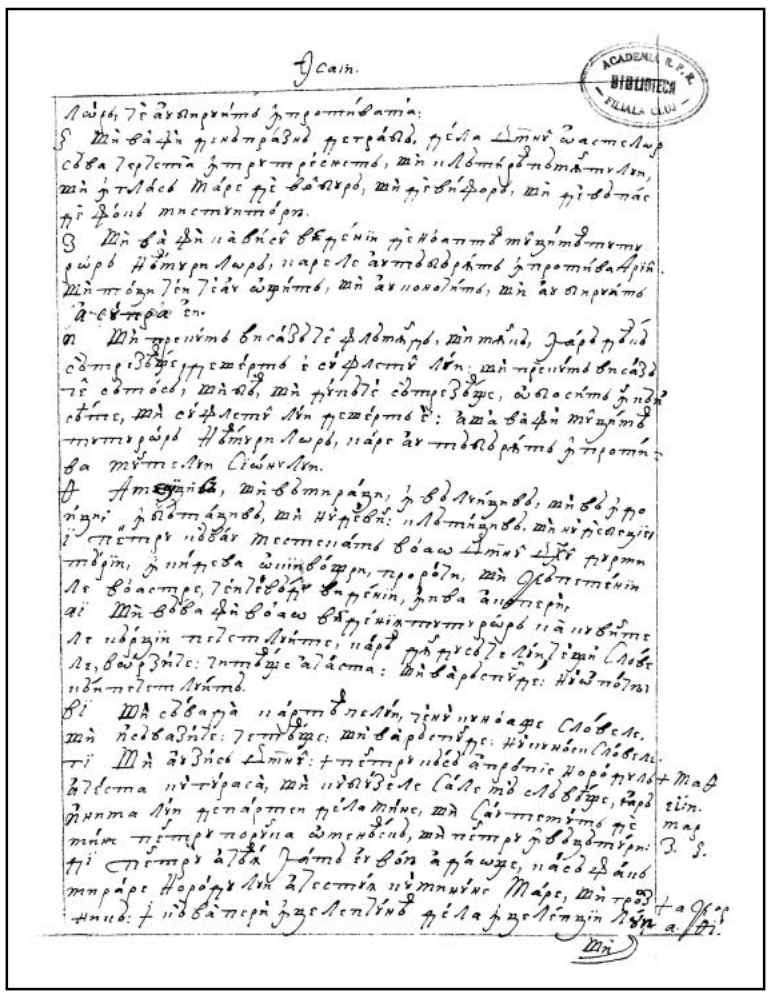

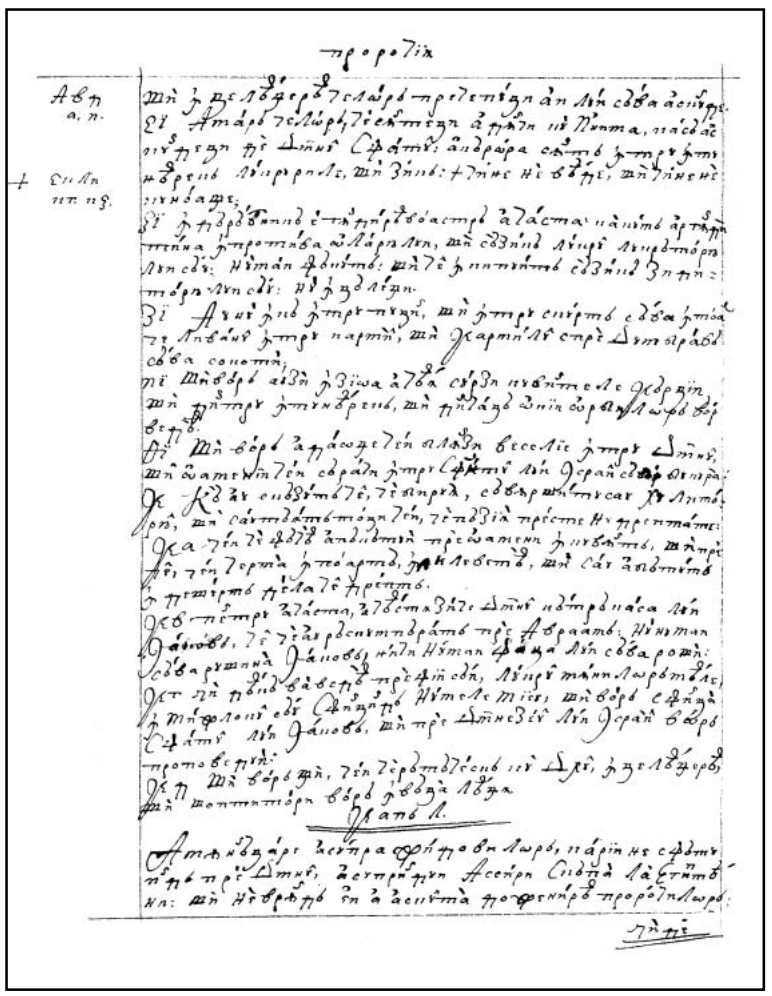

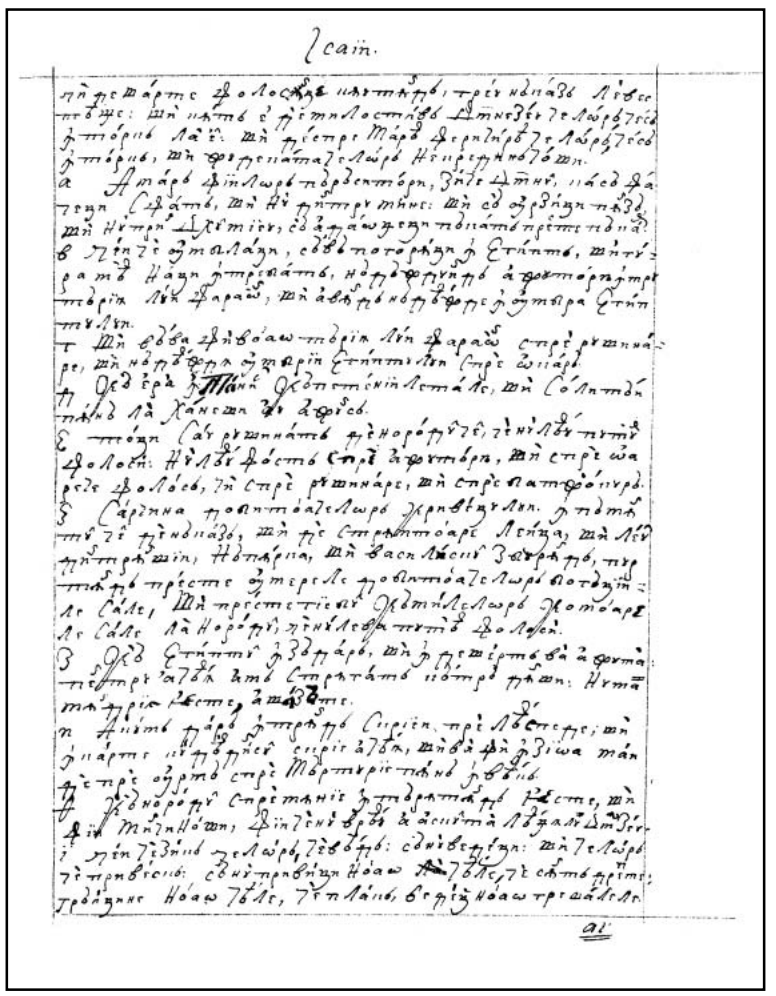

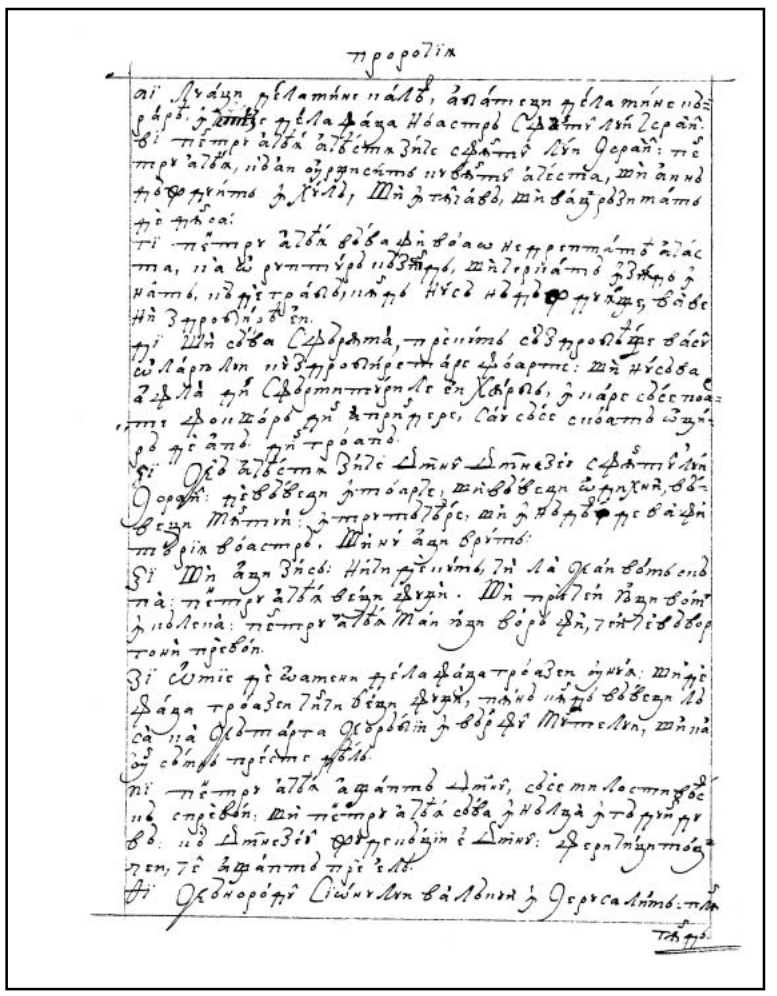

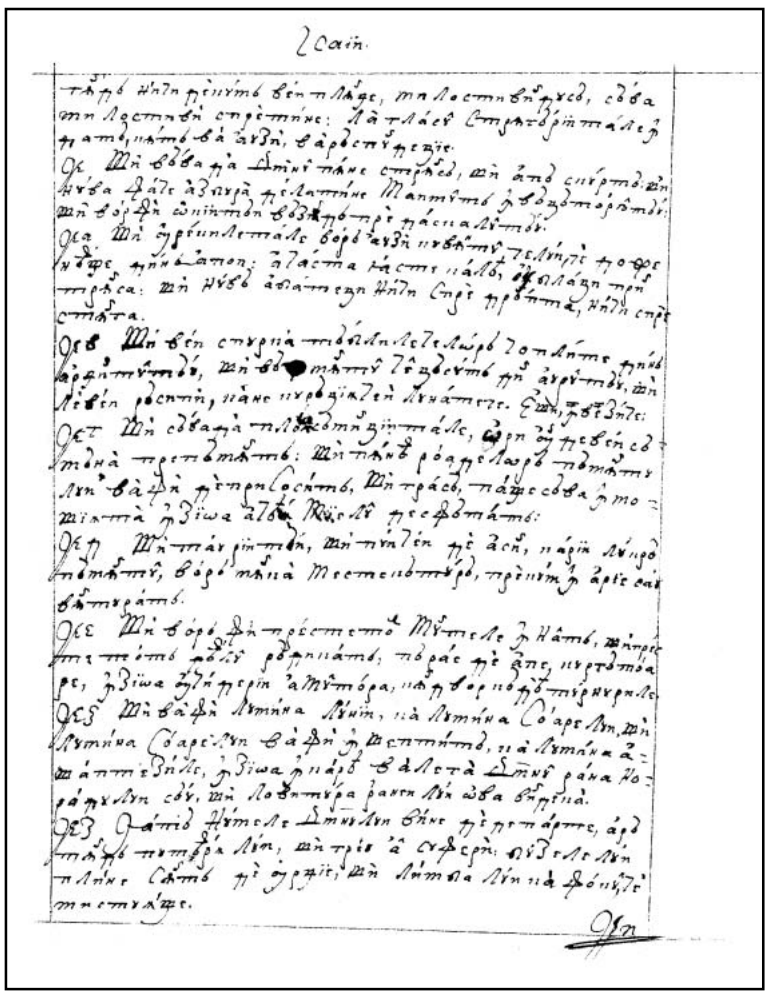

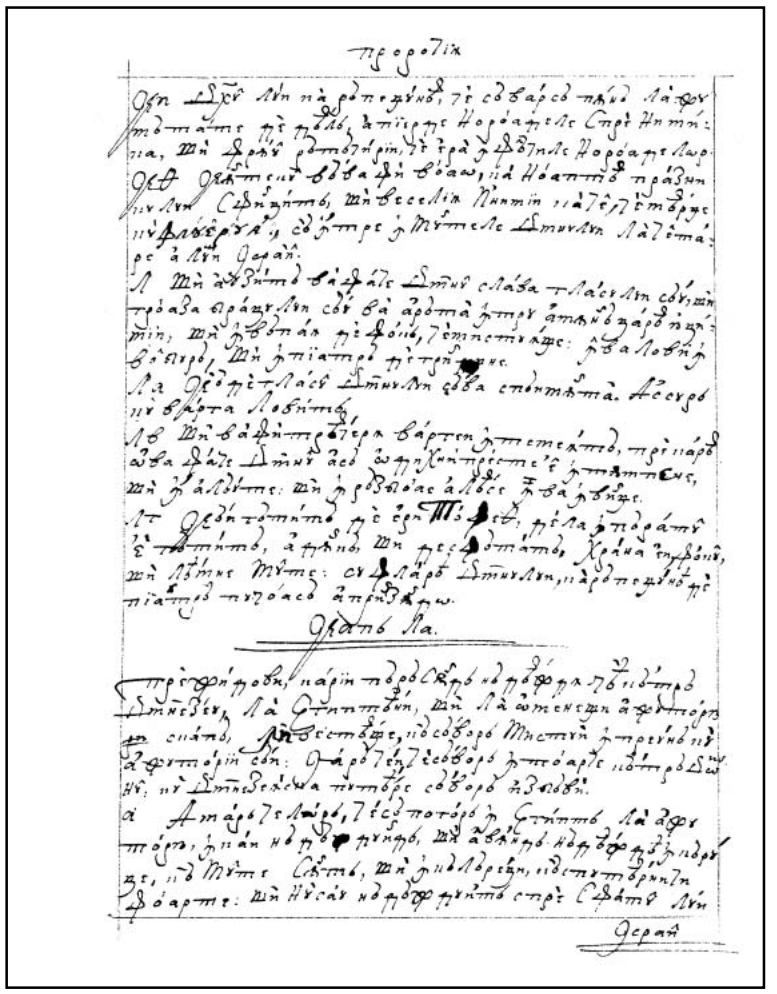

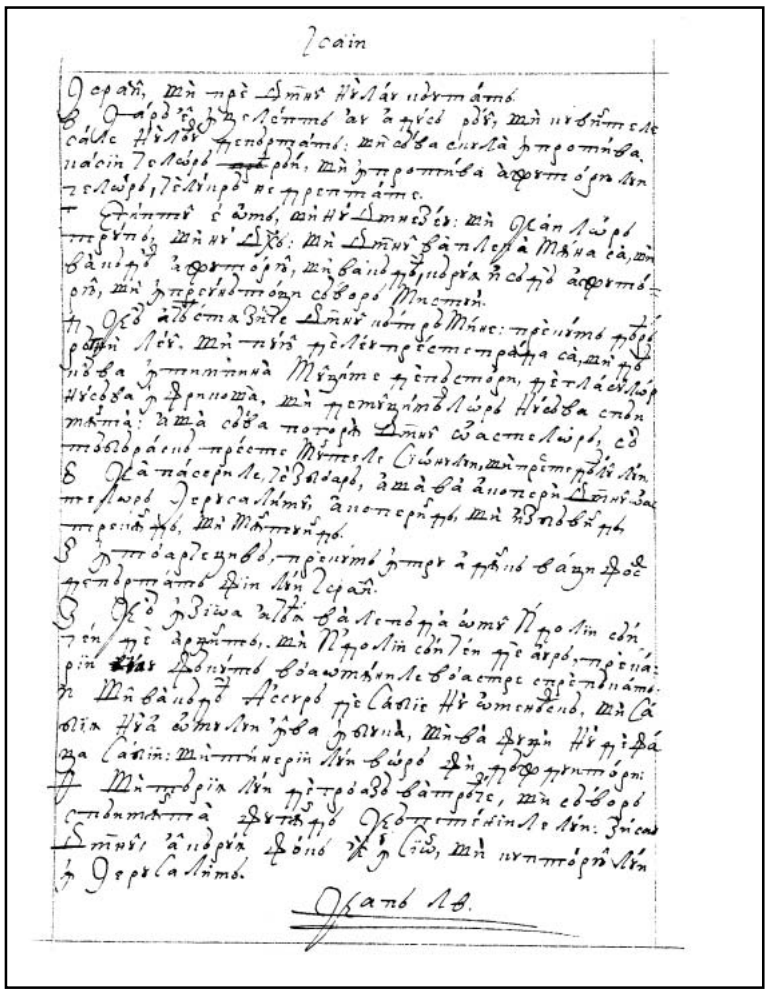

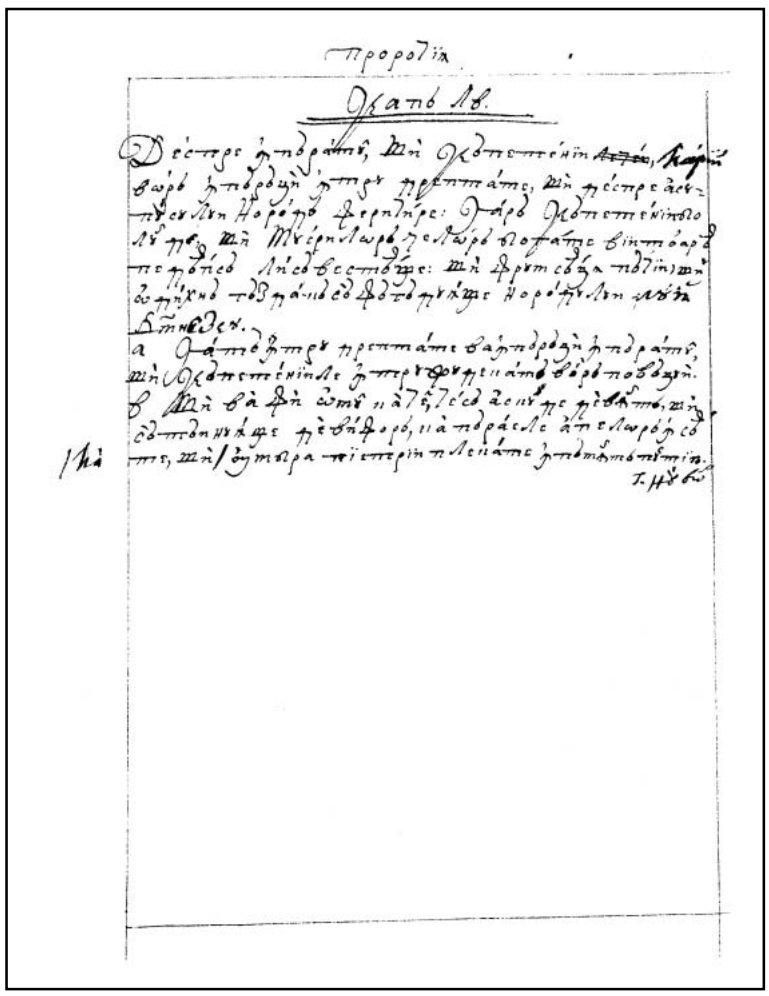

346v

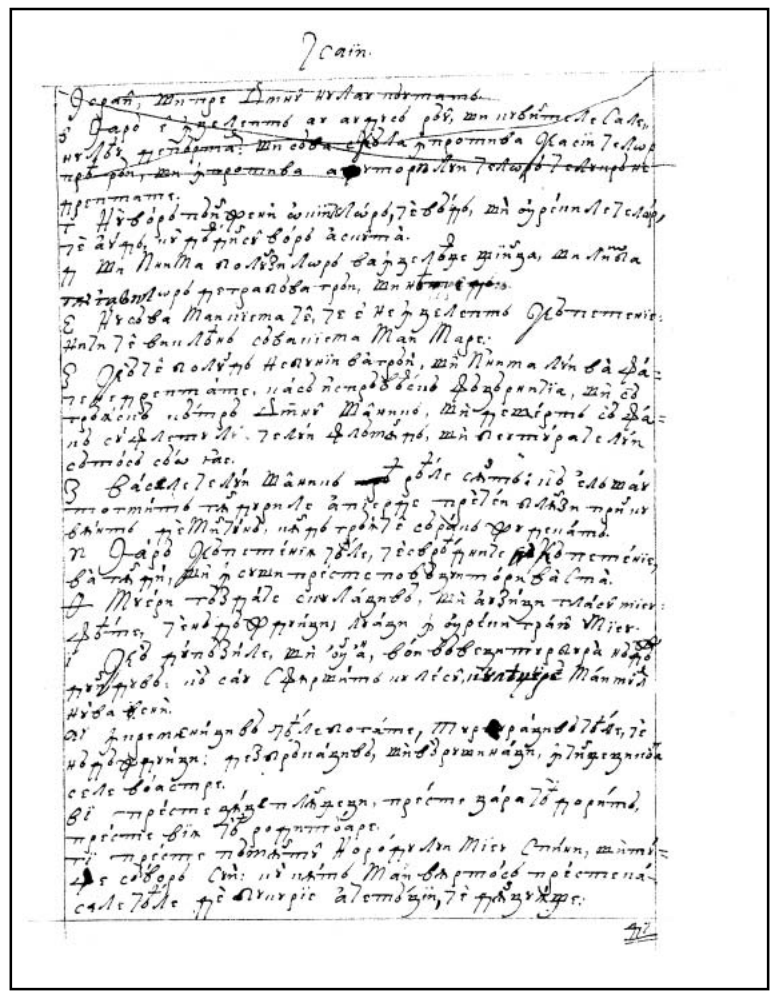

347r

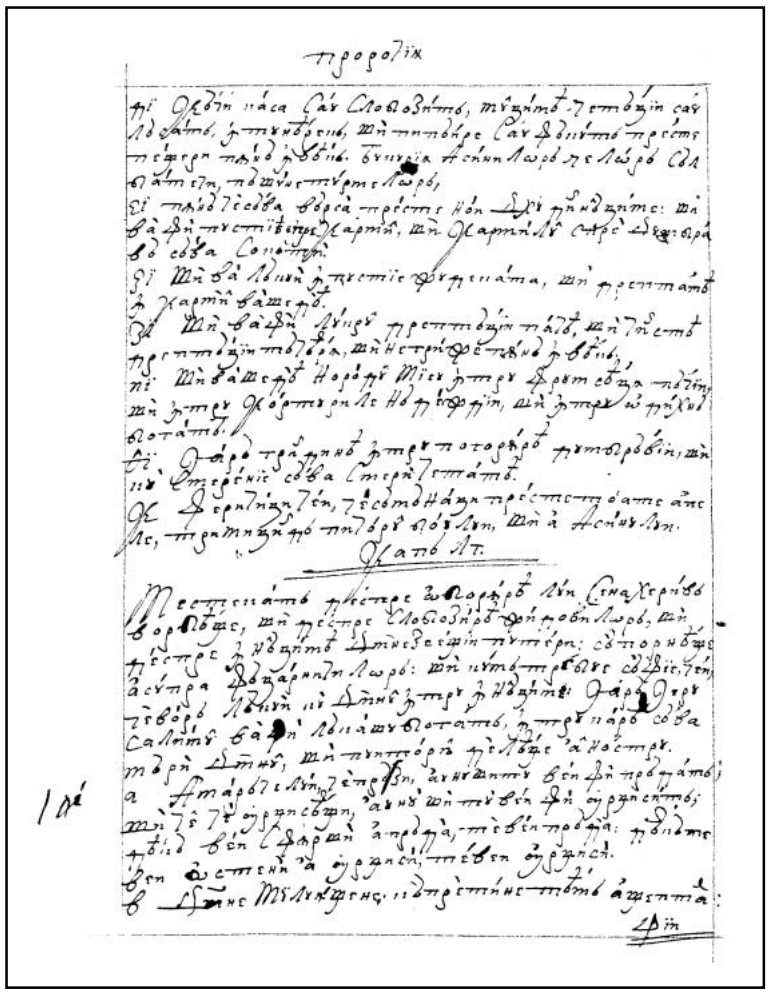

347v

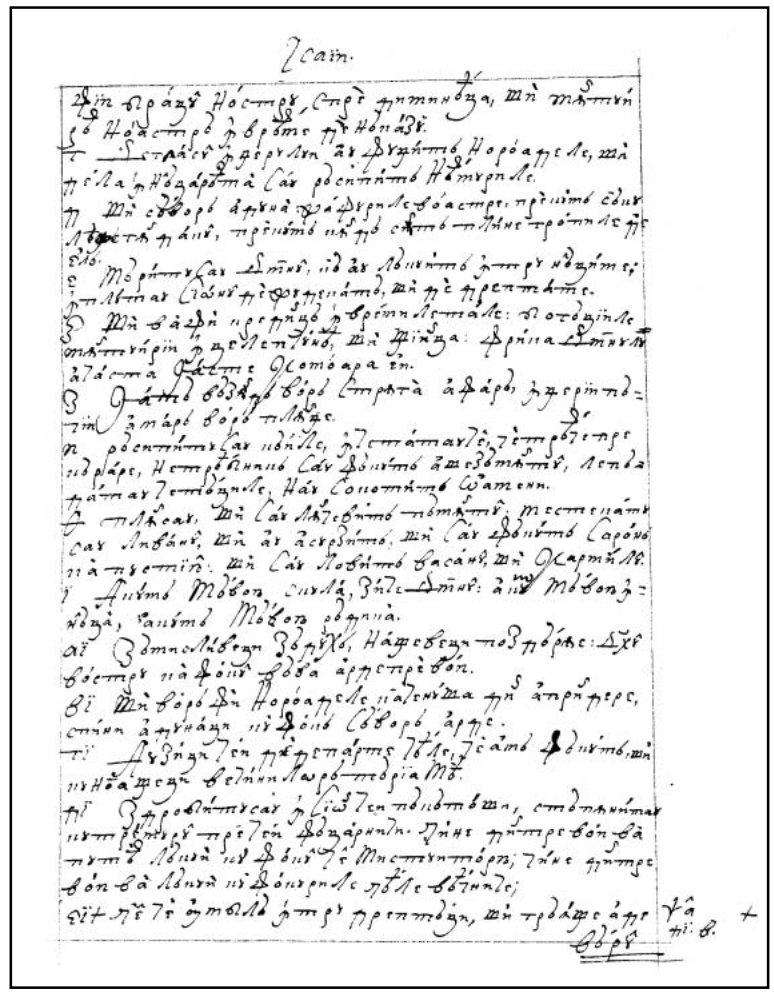

348r

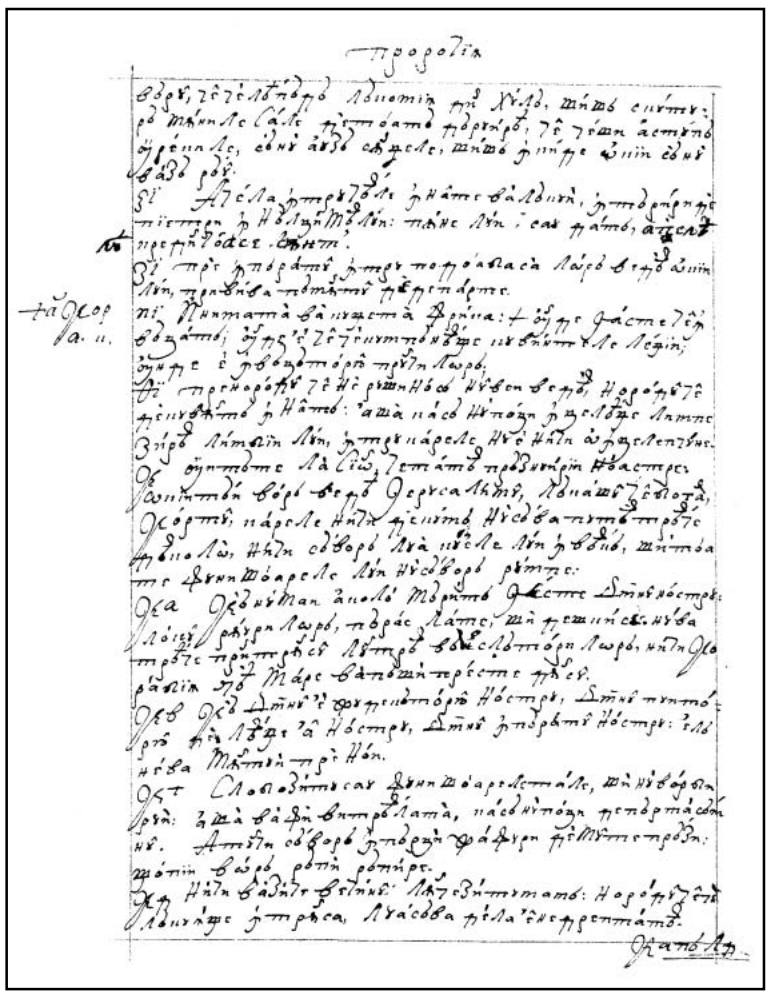

348v

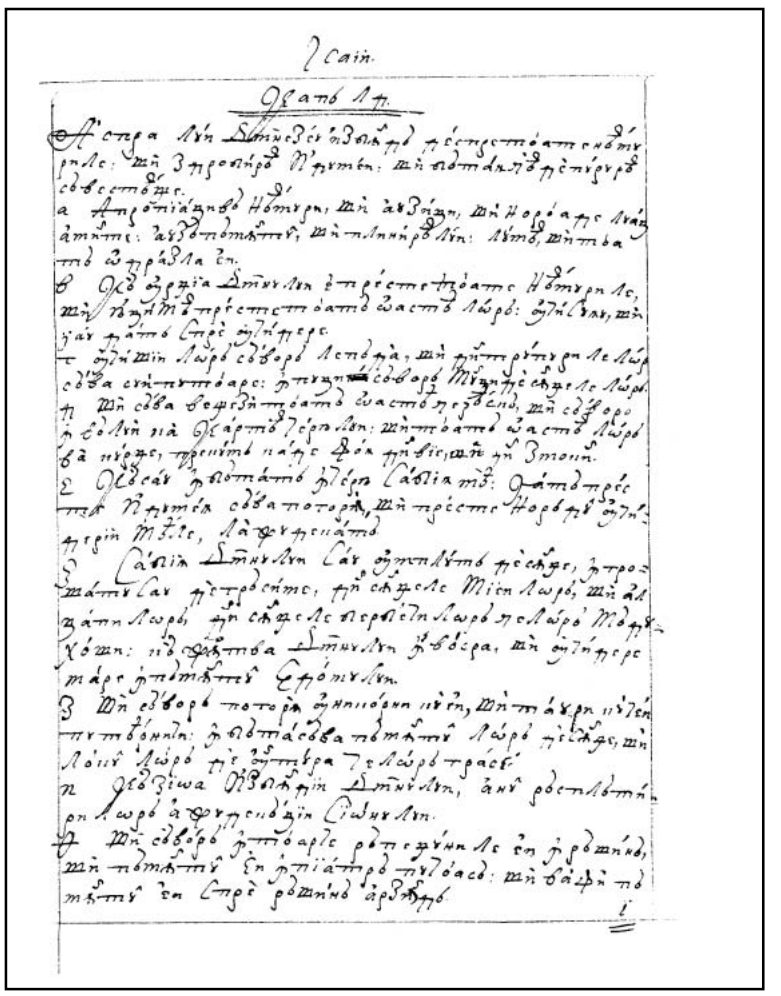

349r

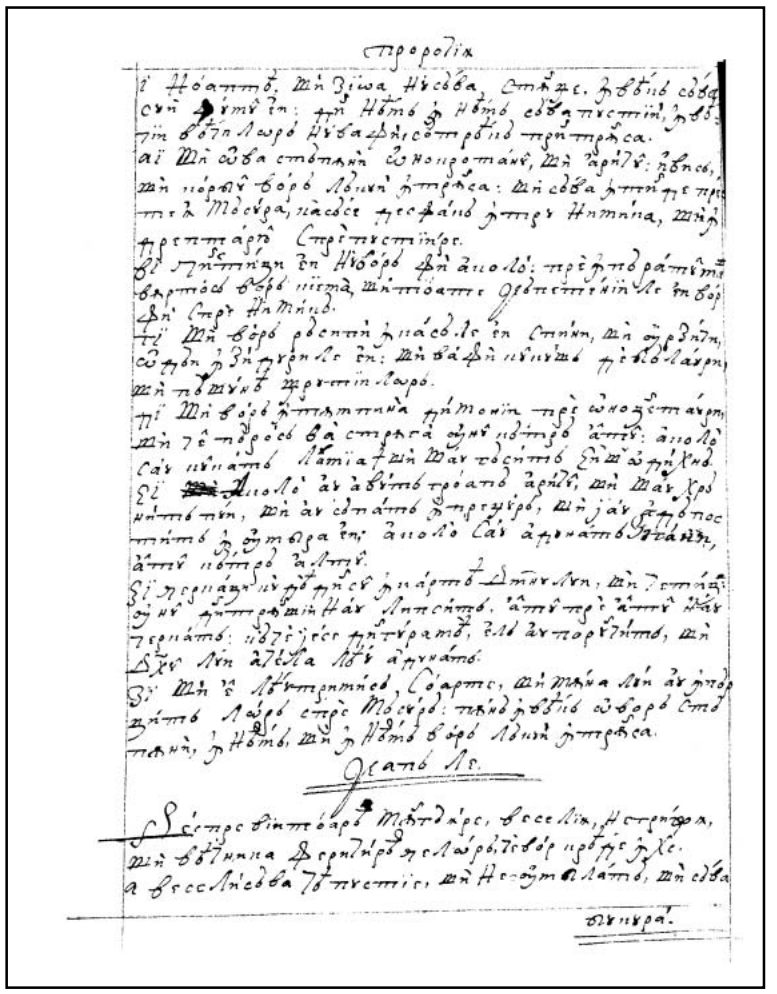

349v

350r

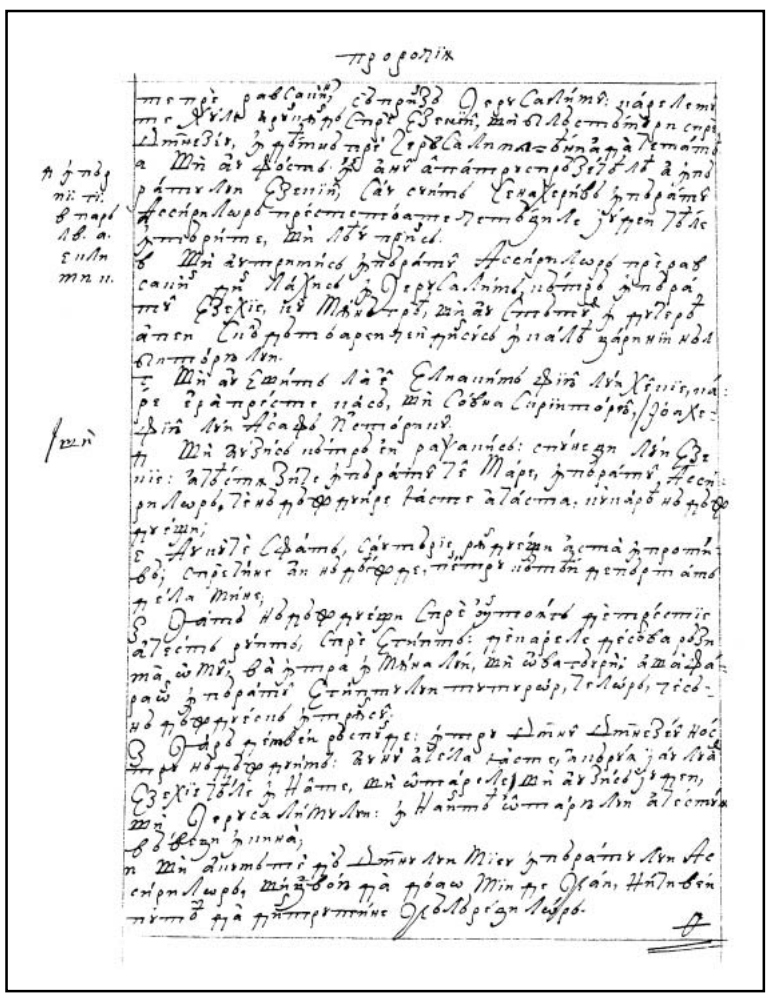

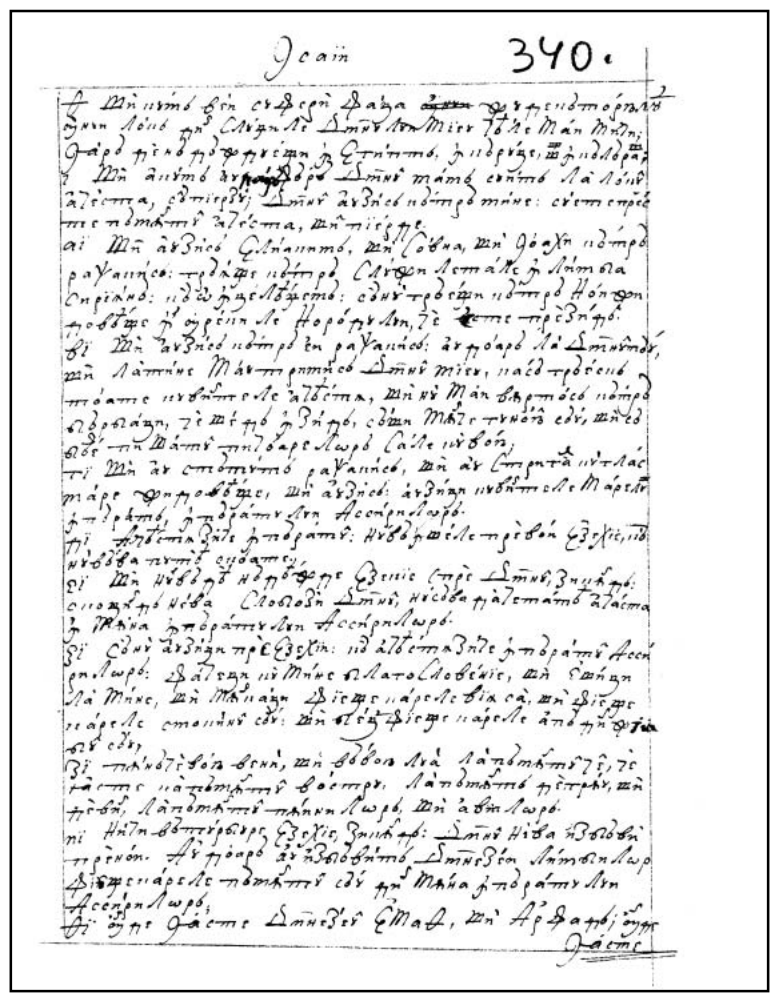

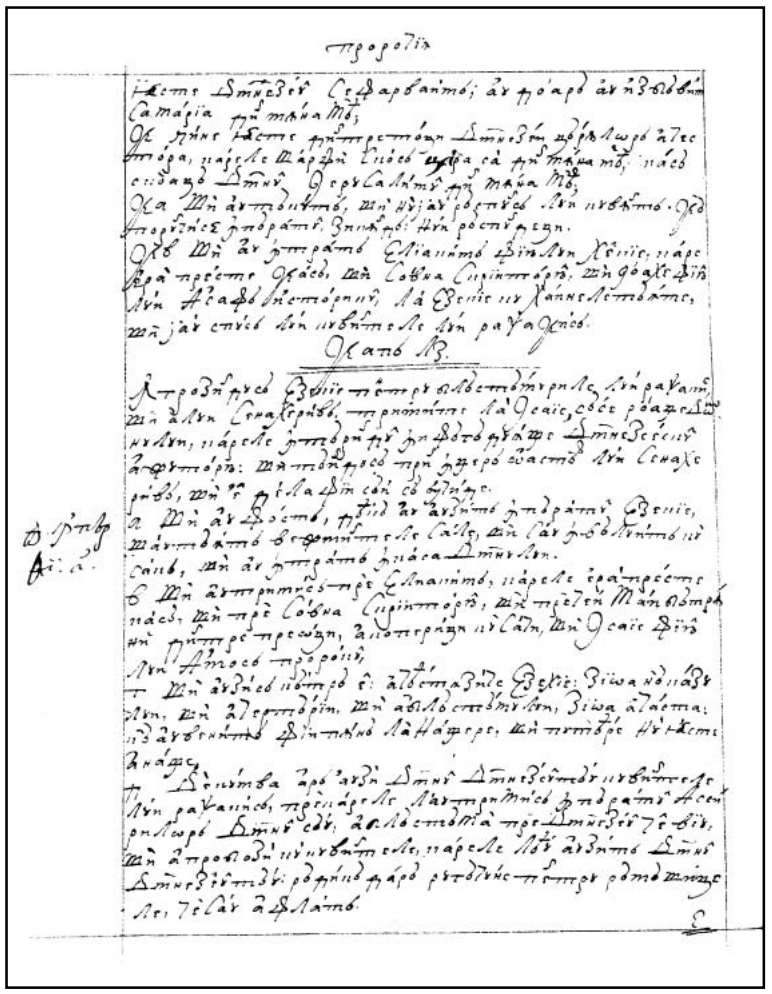

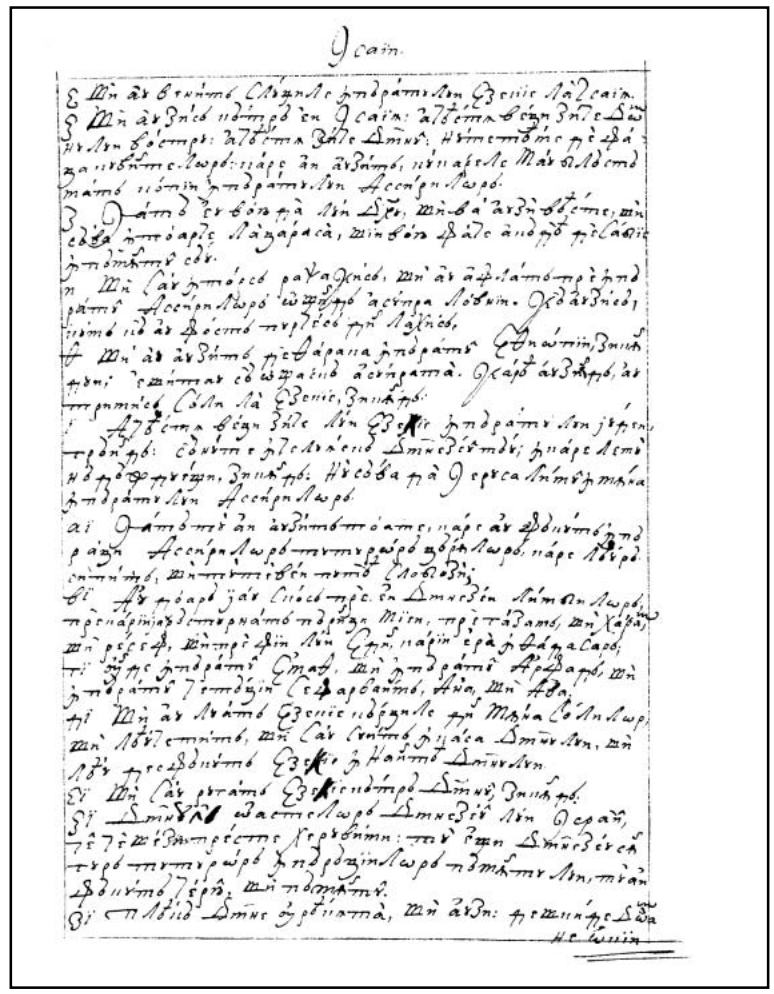

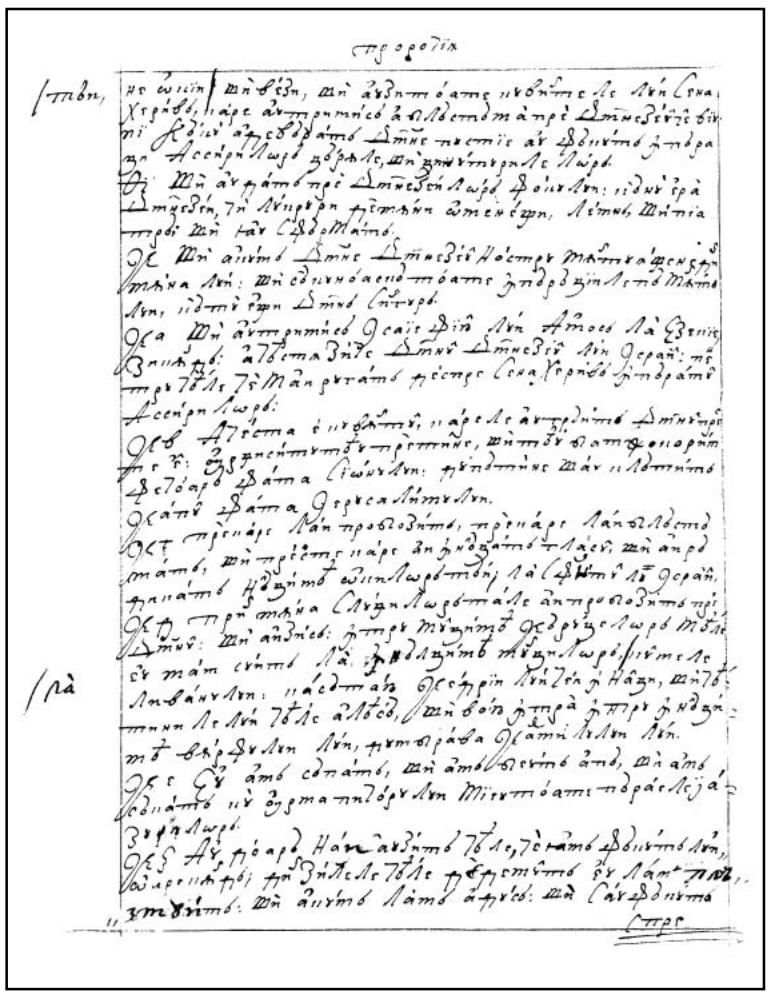

352v

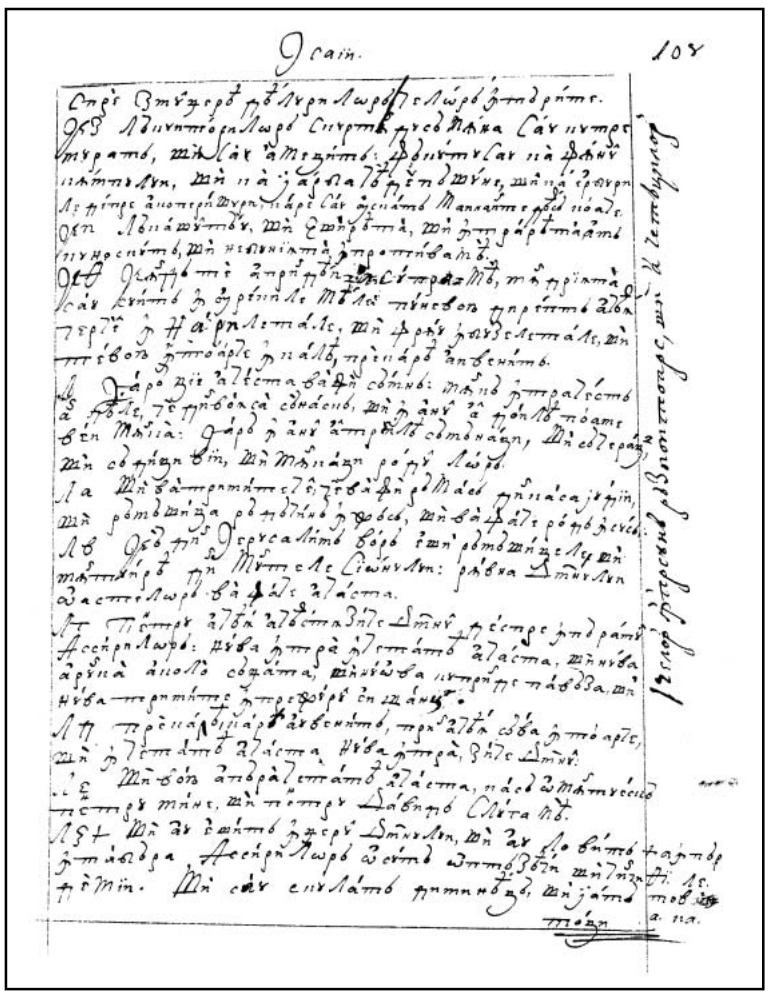

353r

353v

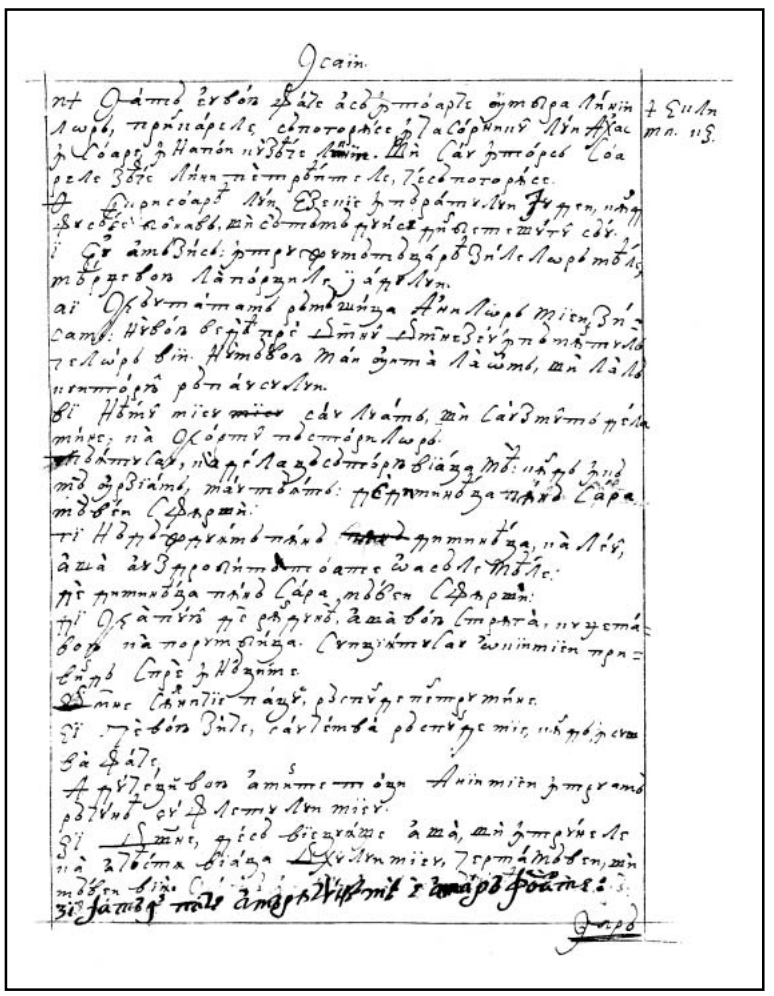

354r

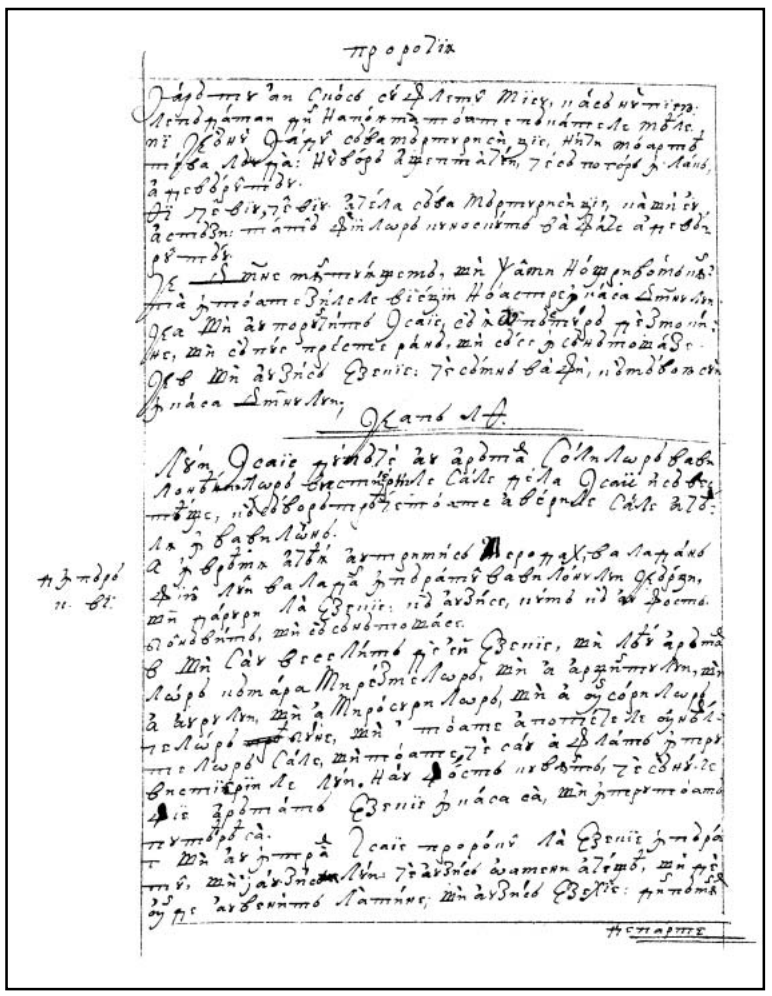

354v

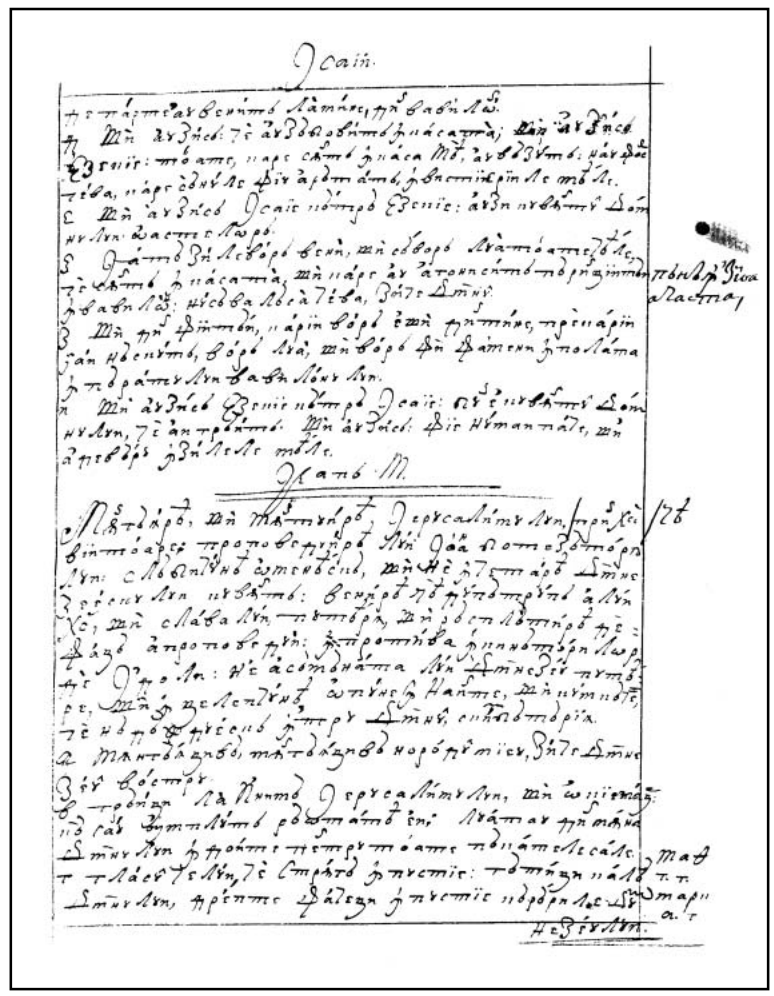

355r

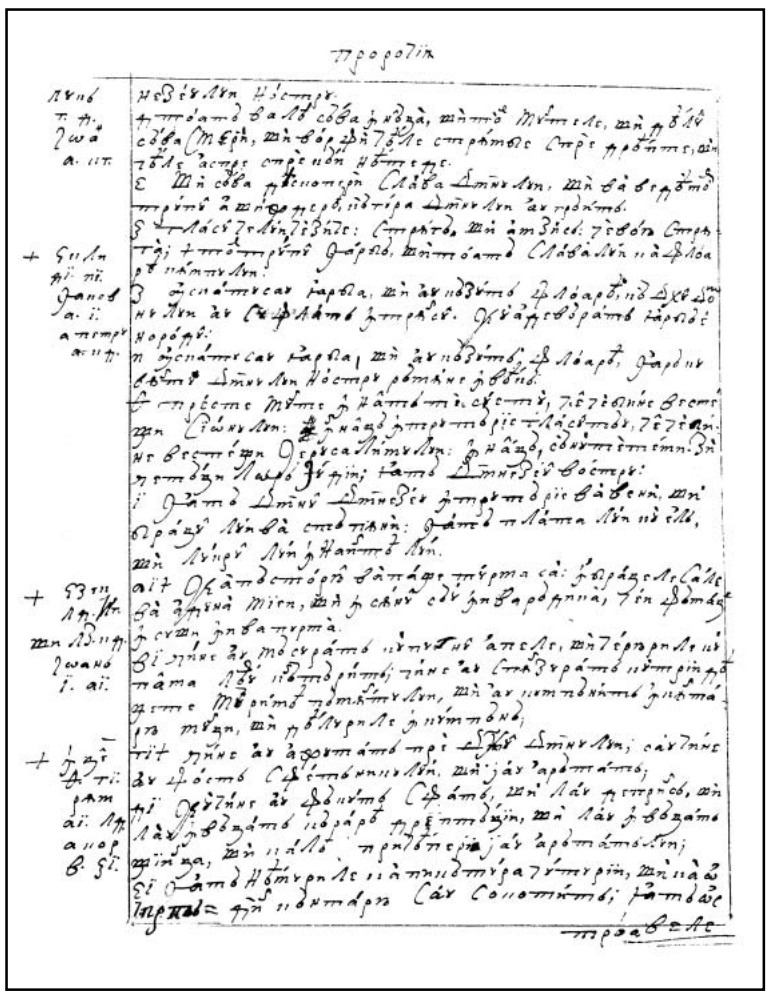

355v

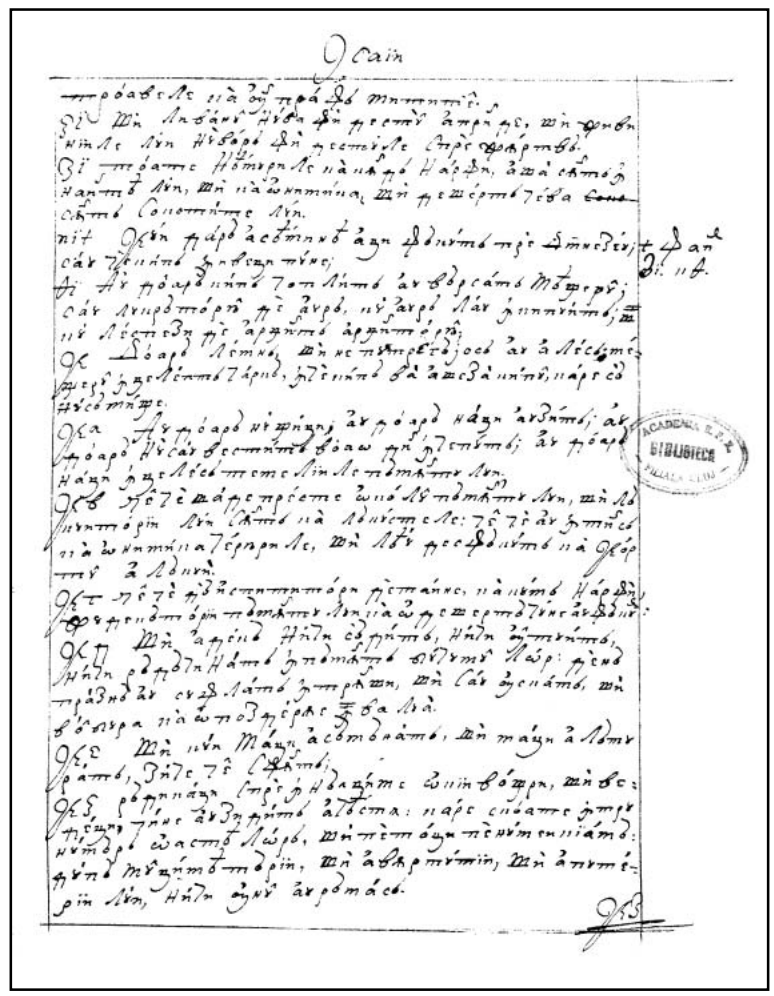

356r

356v

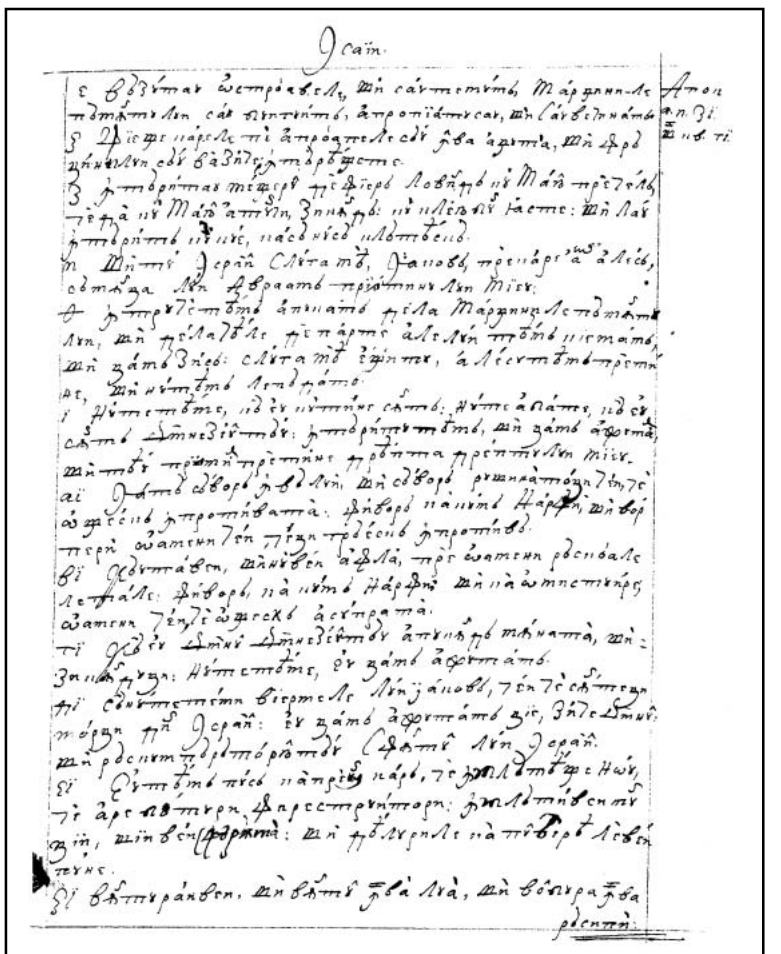

357r

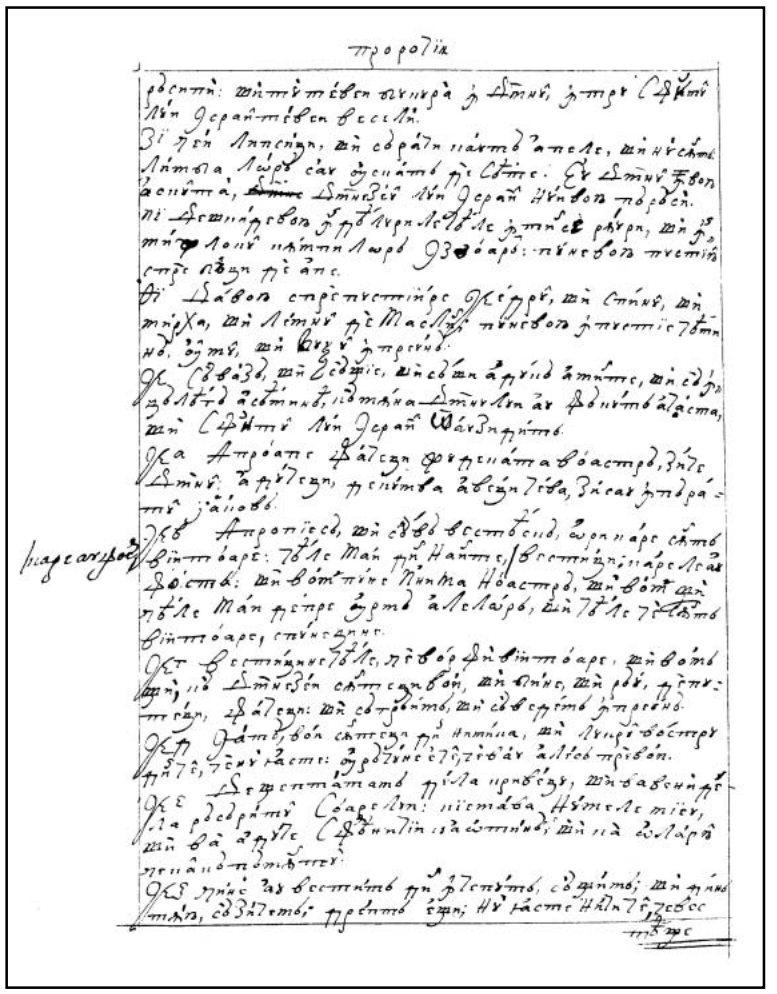

357v

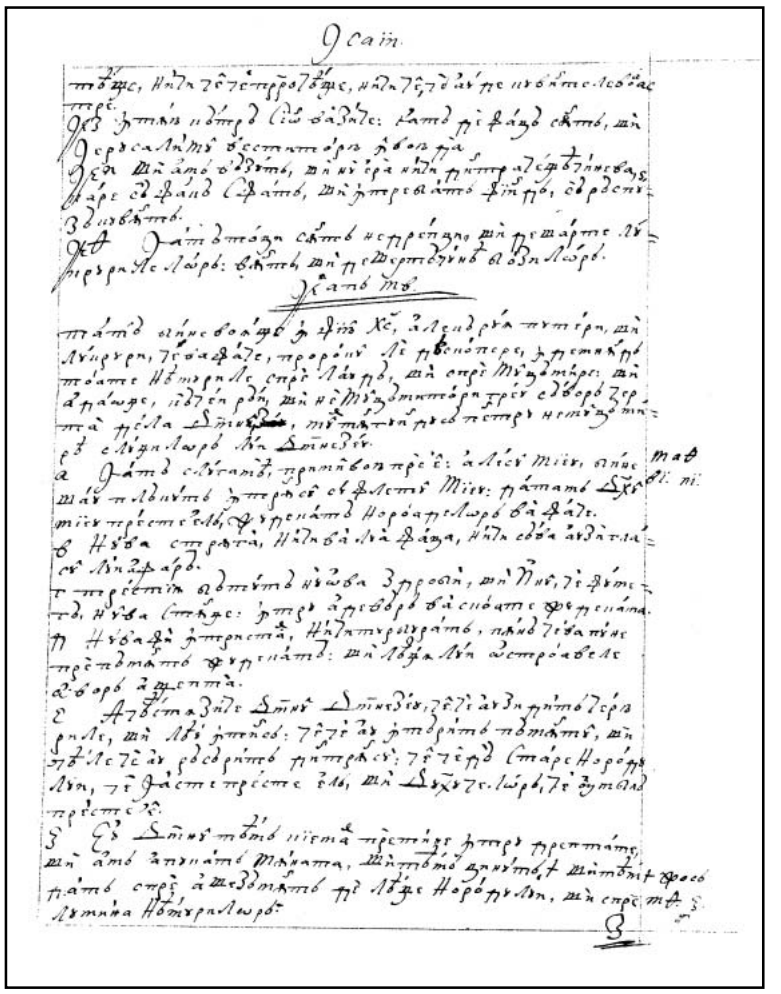

358r

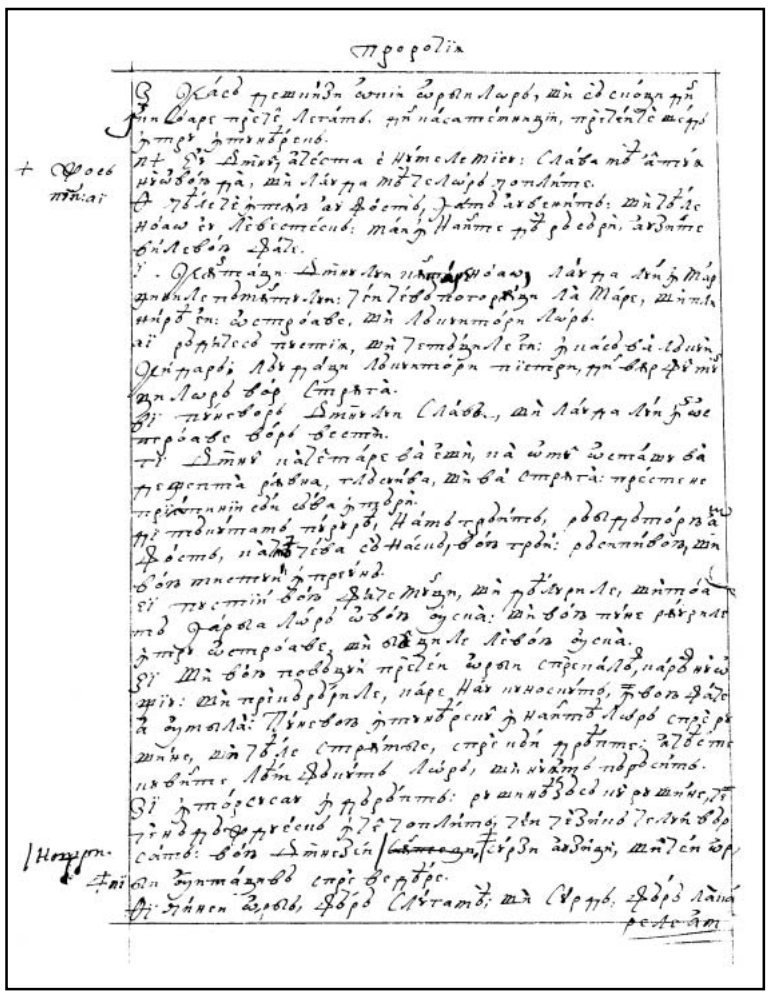

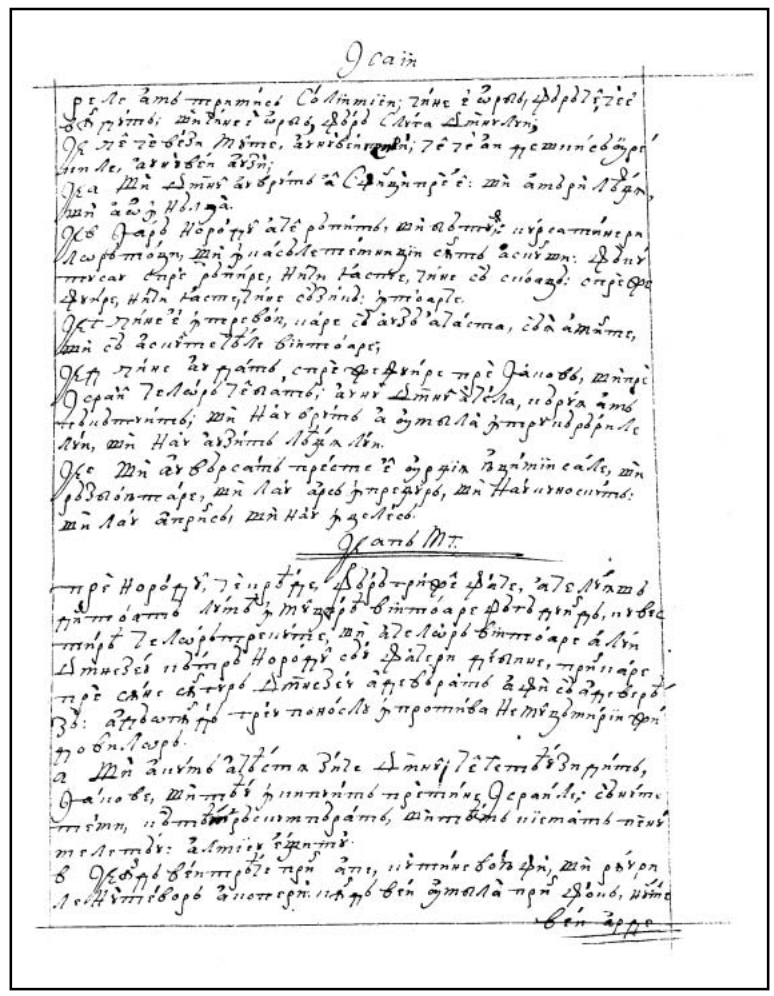

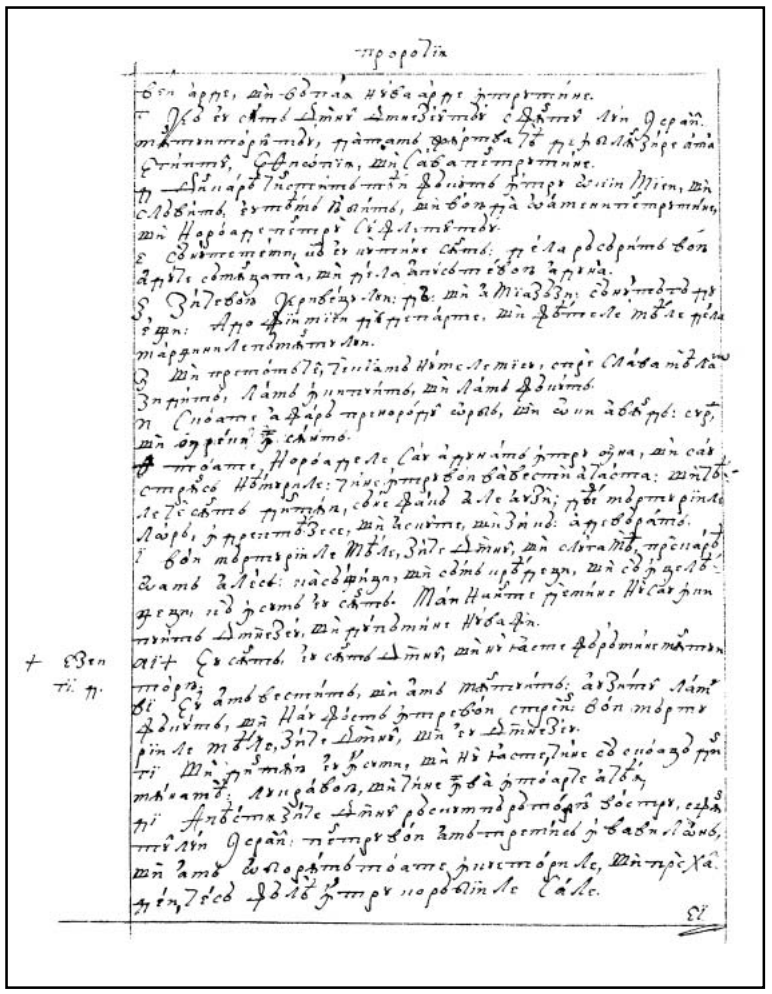

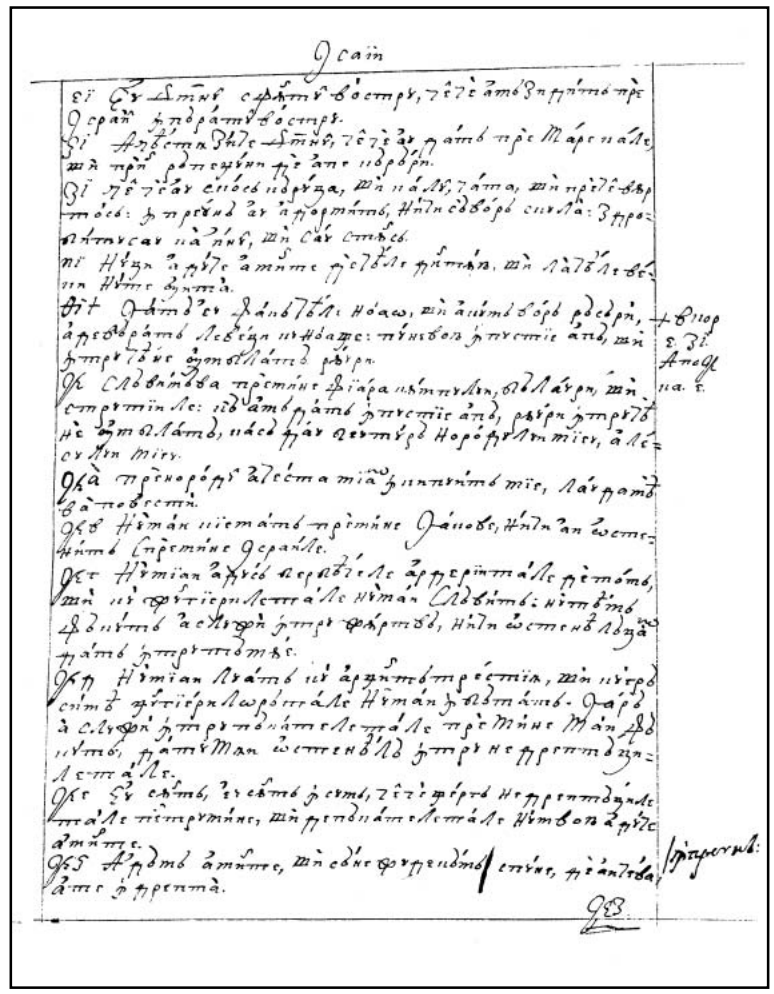

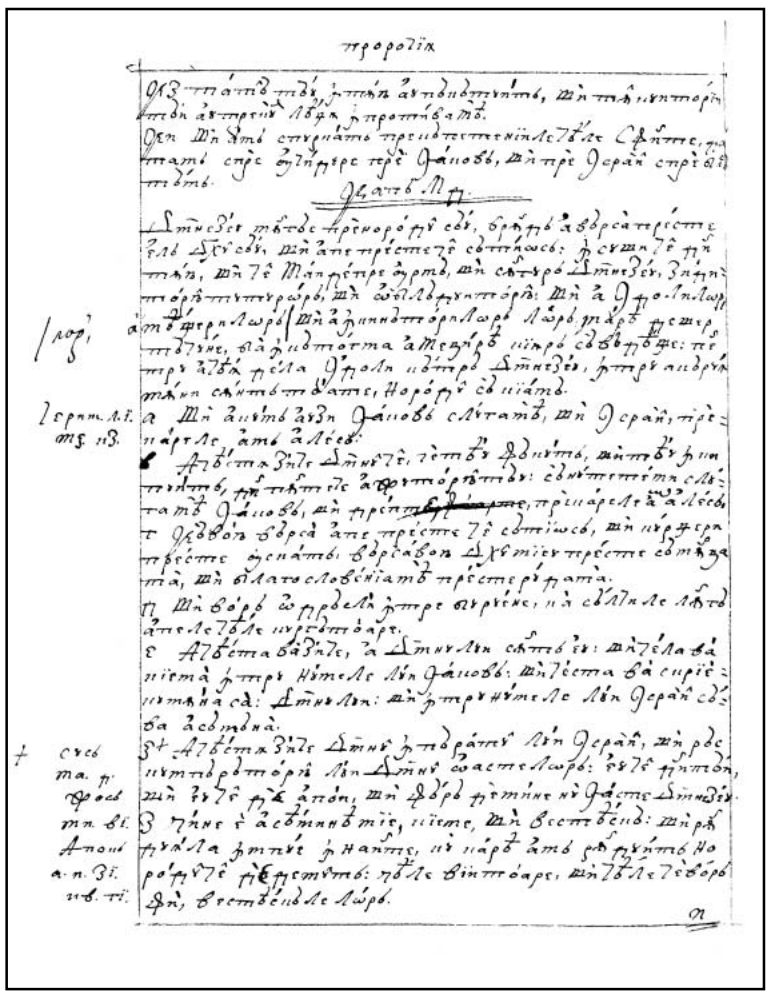

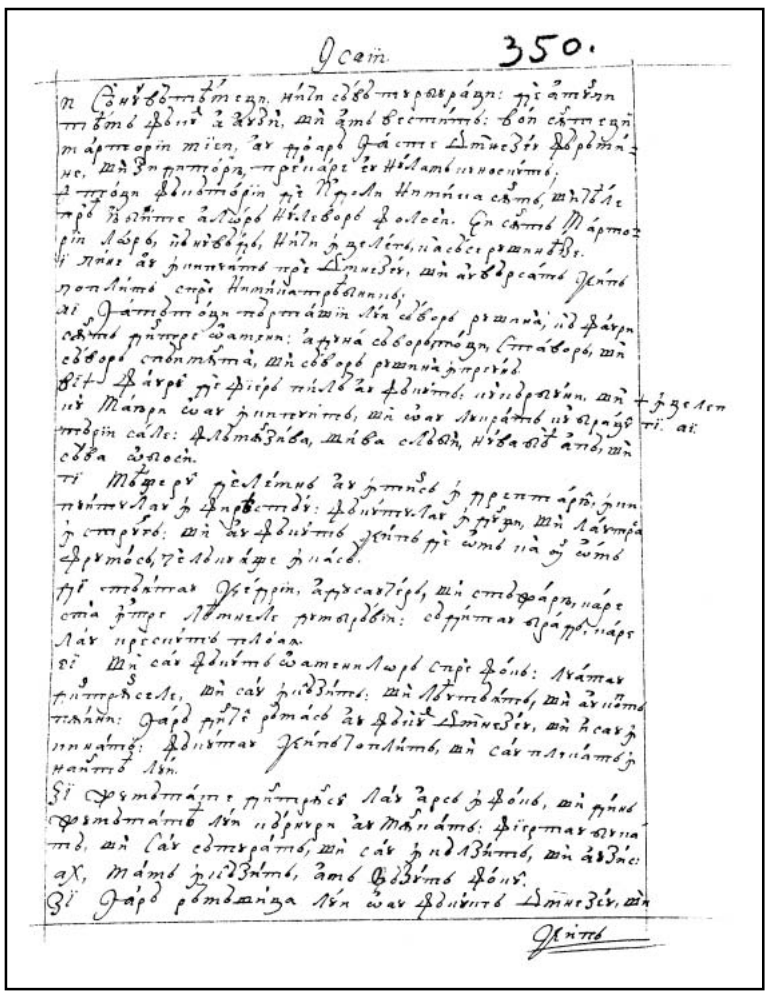

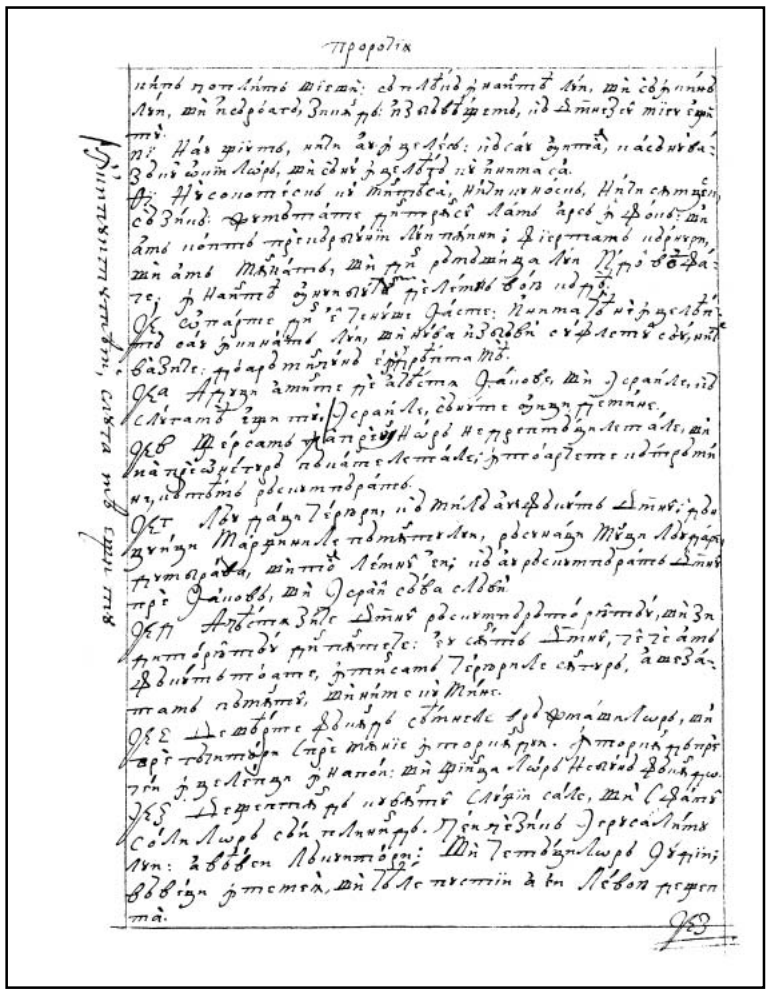

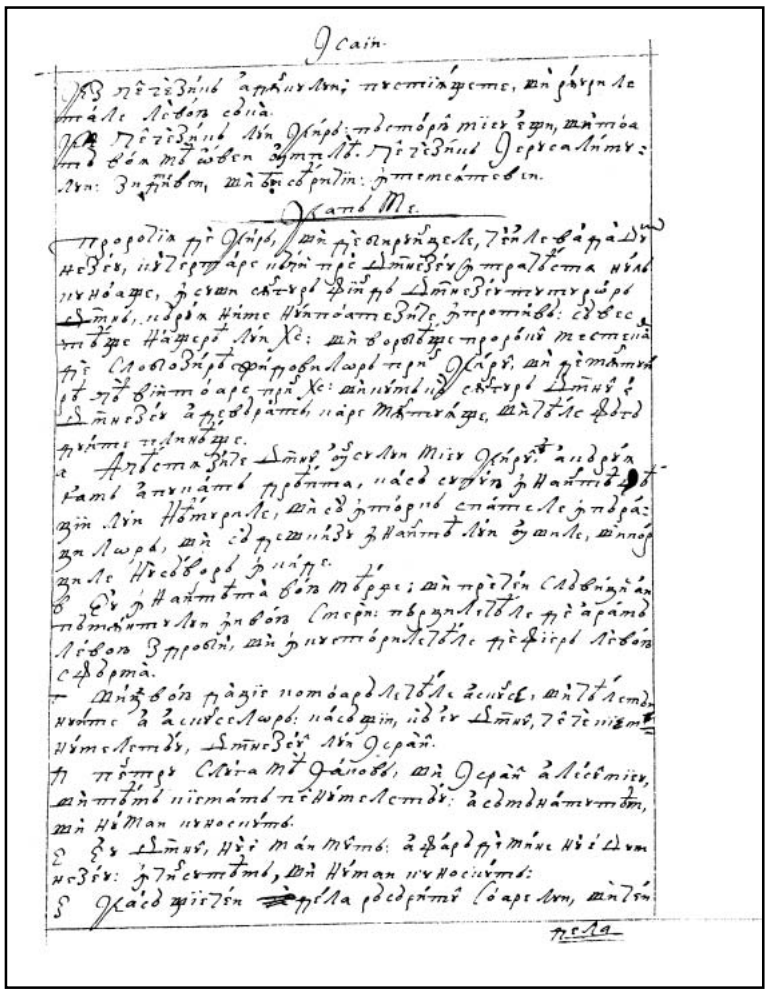

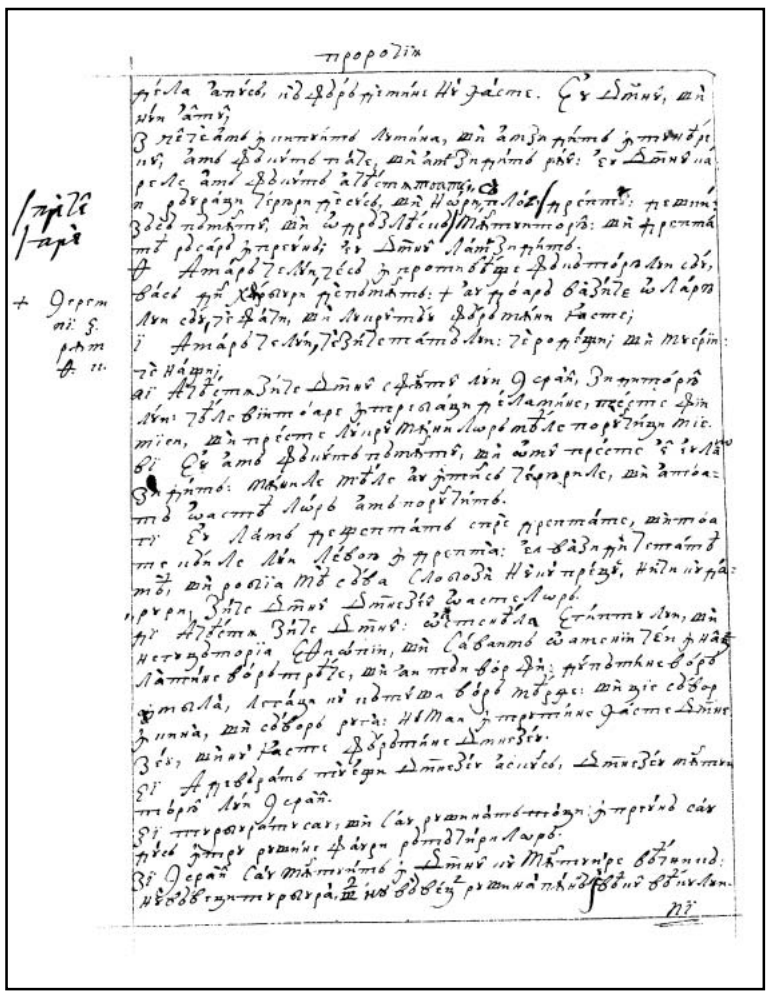

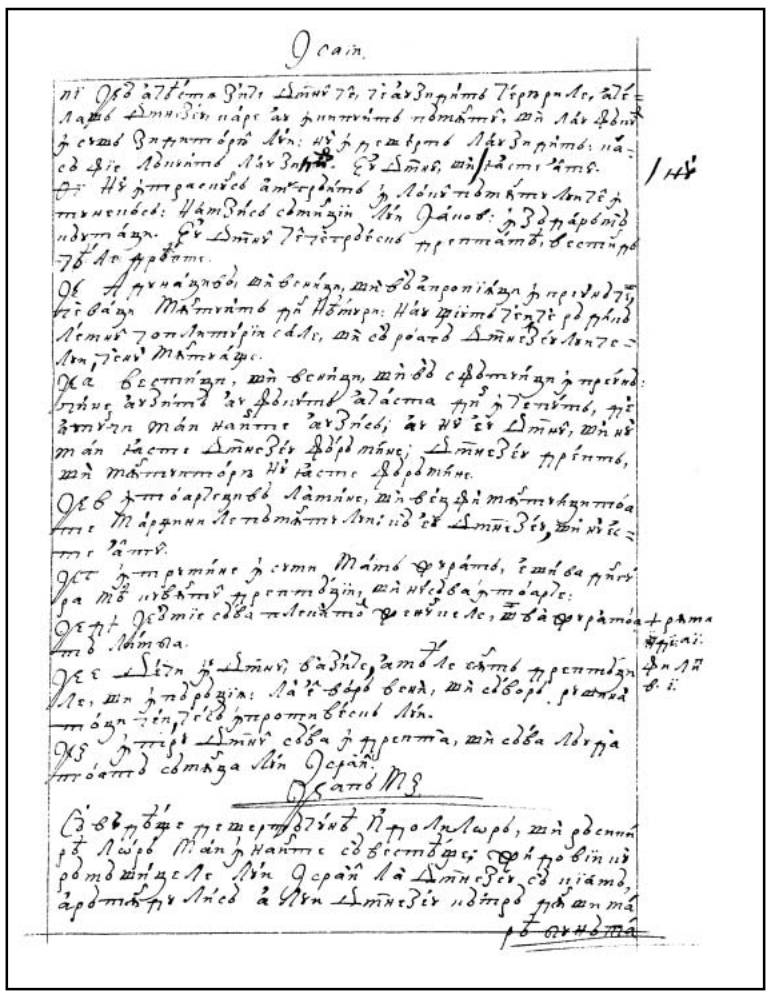

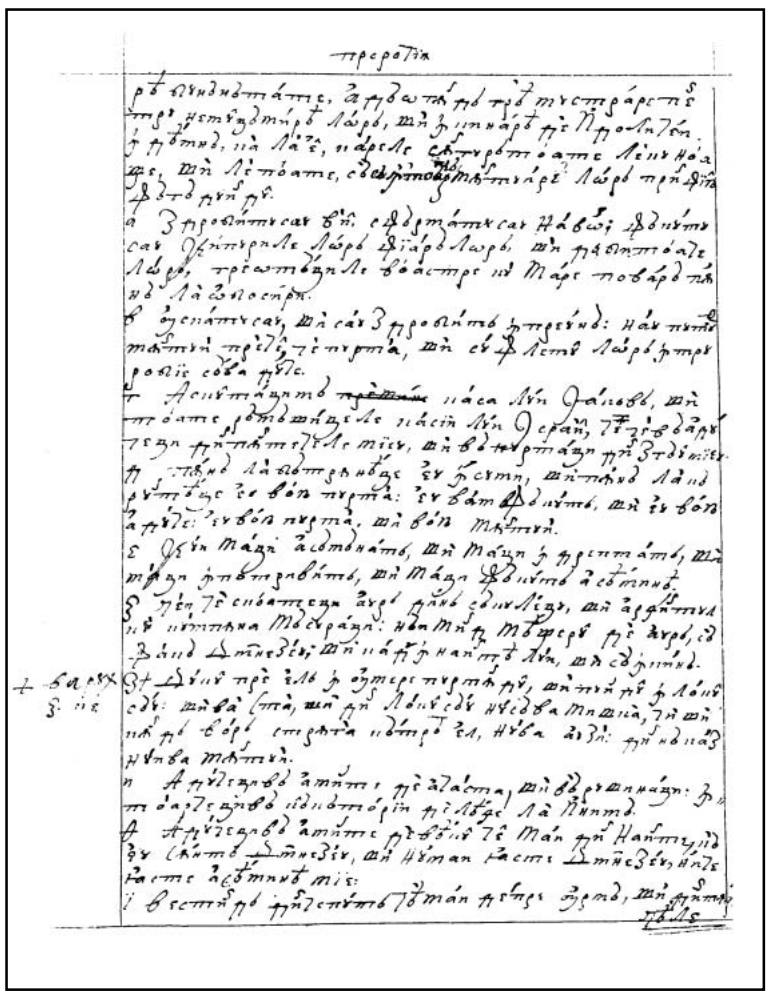

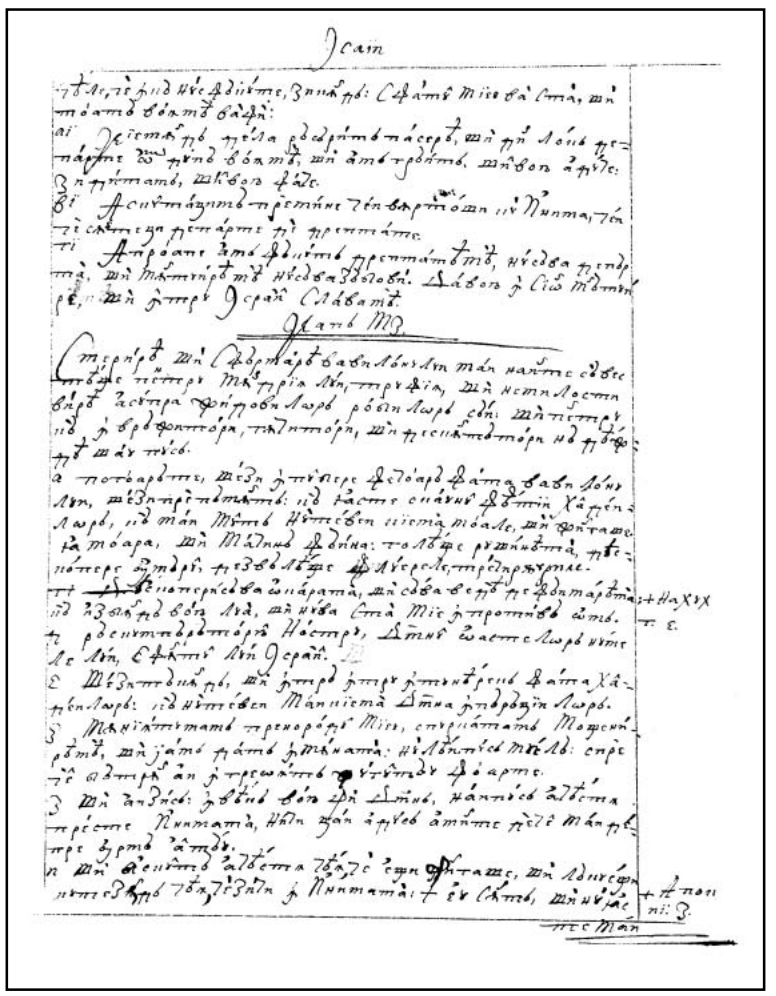

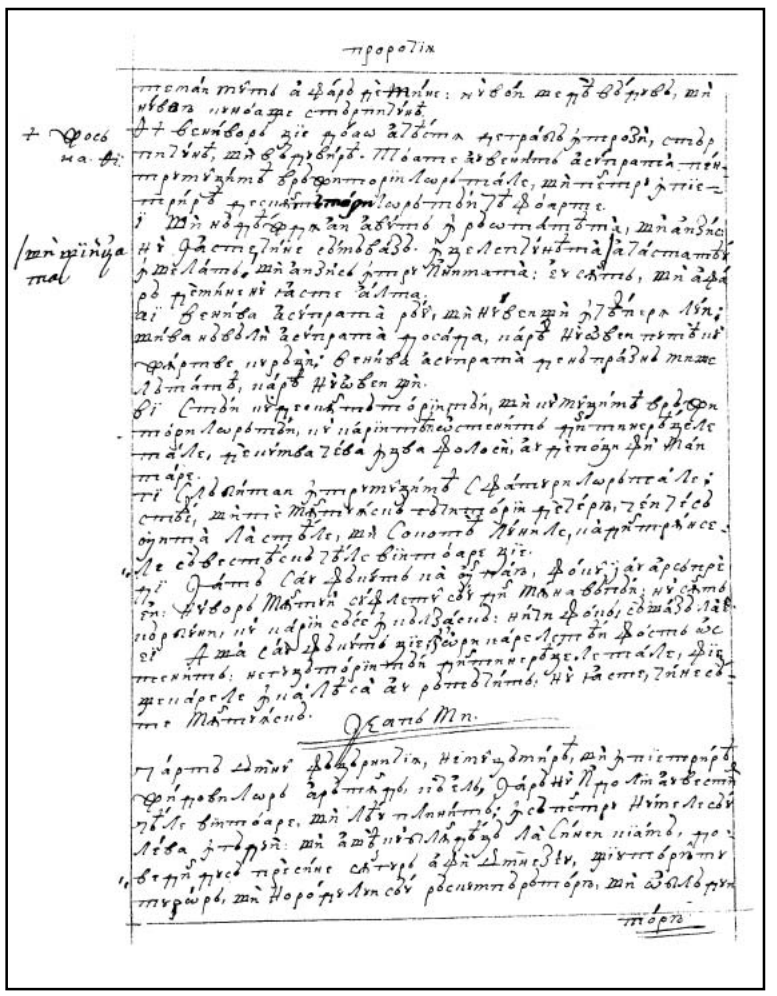

364v

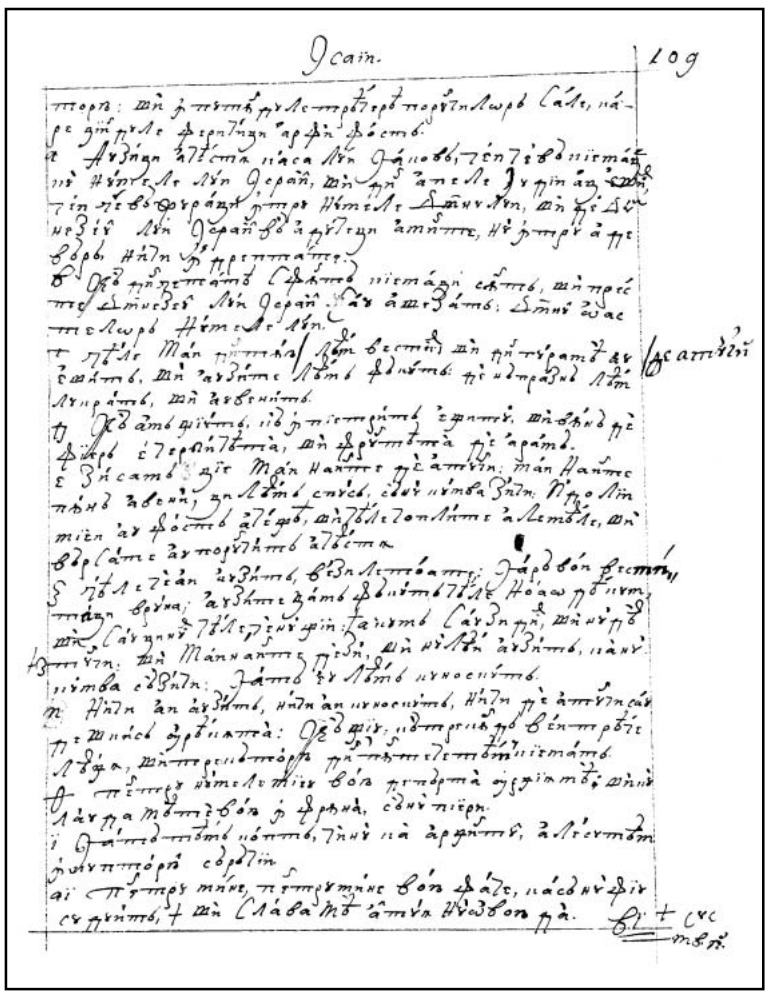

365r

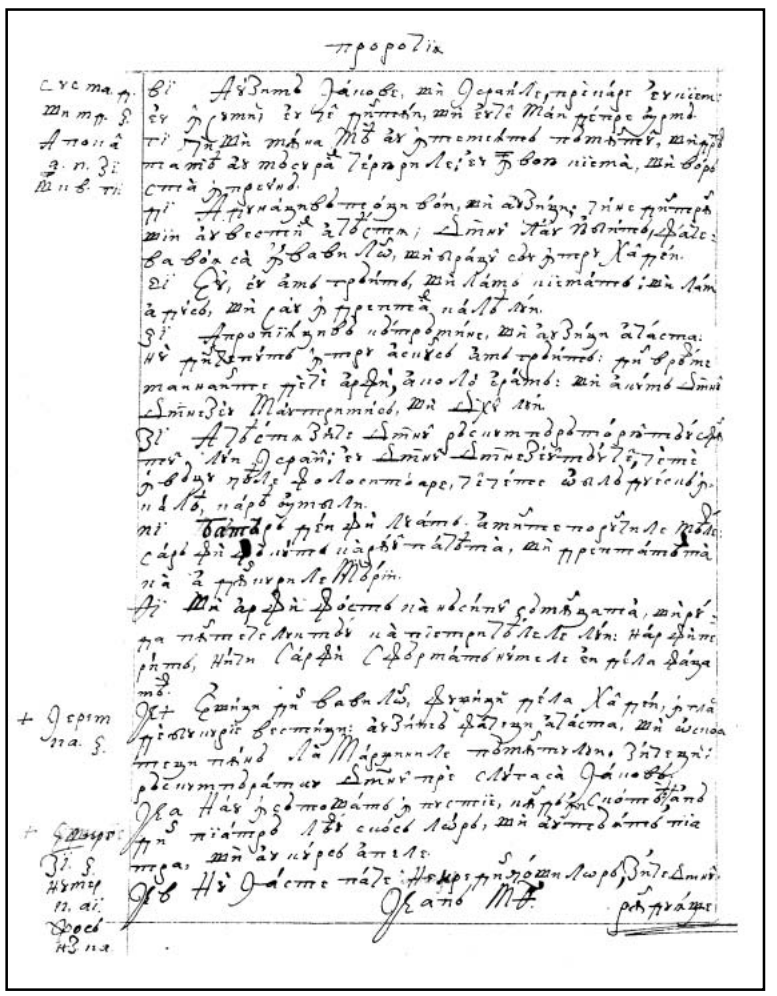

365v

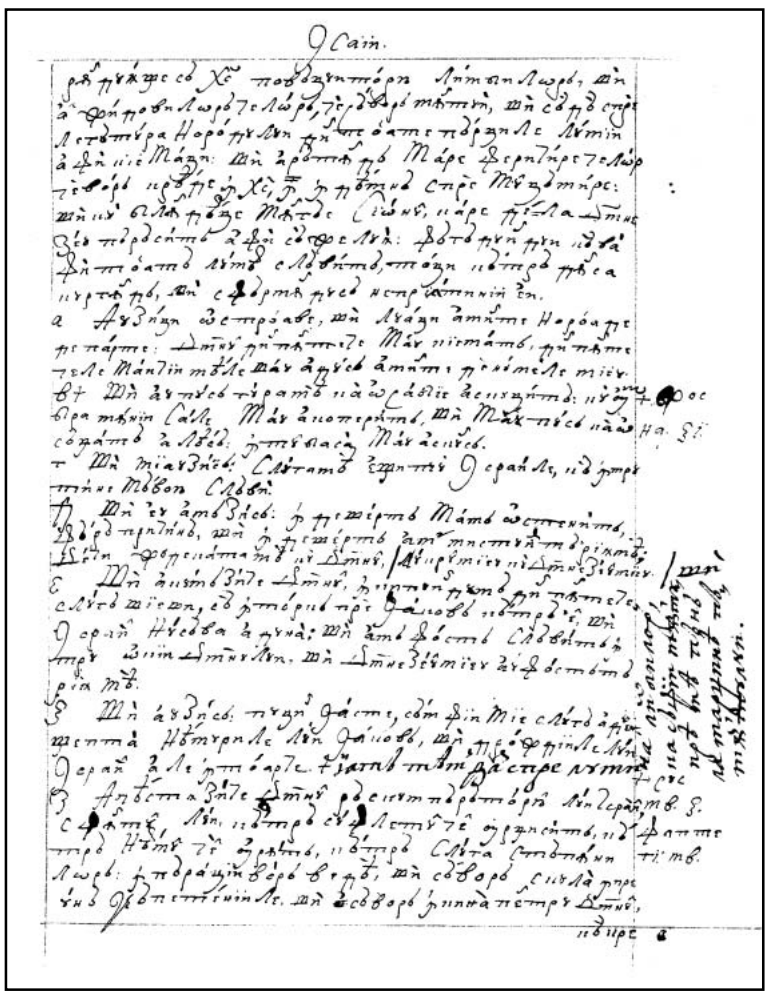

366r

366v

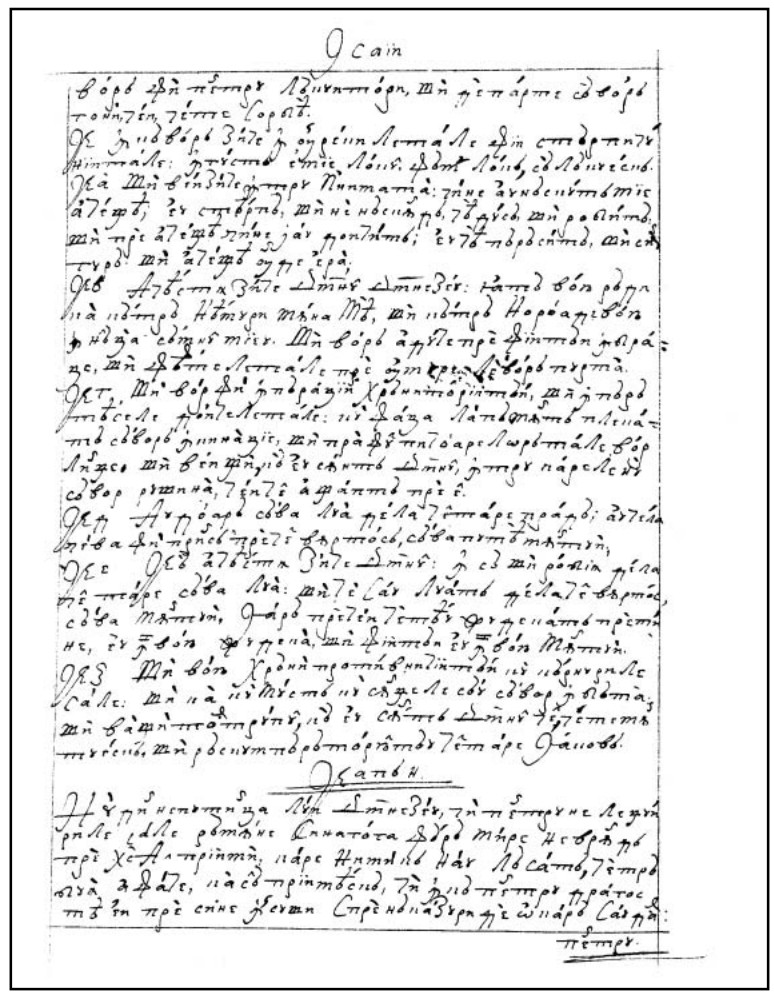

367r

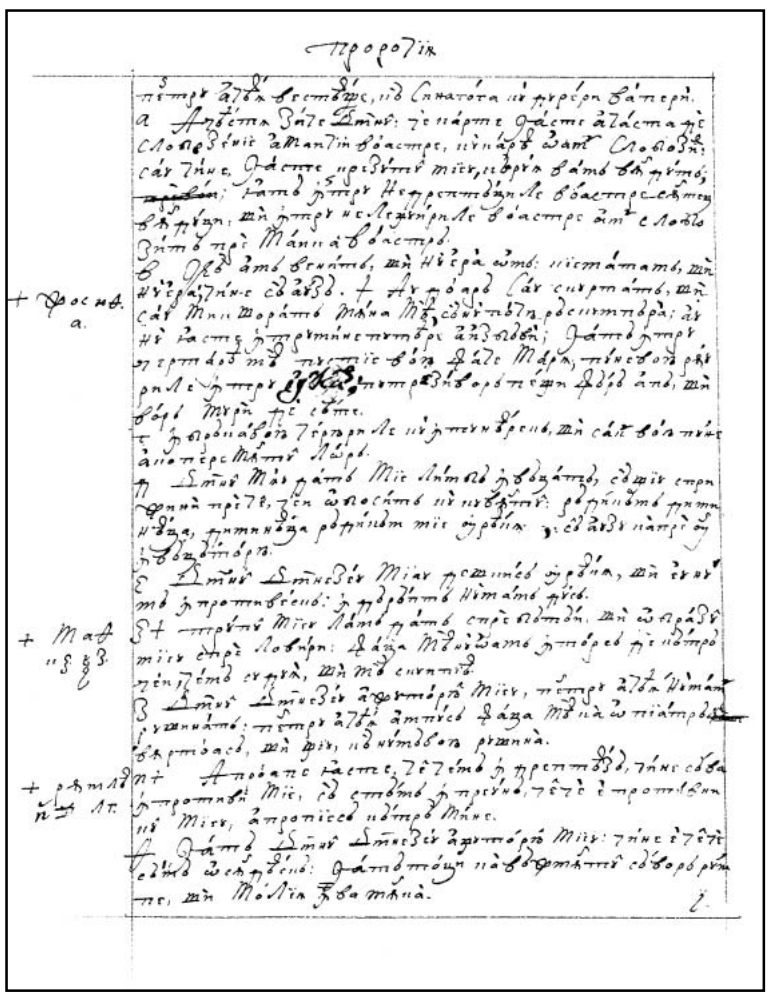

367v

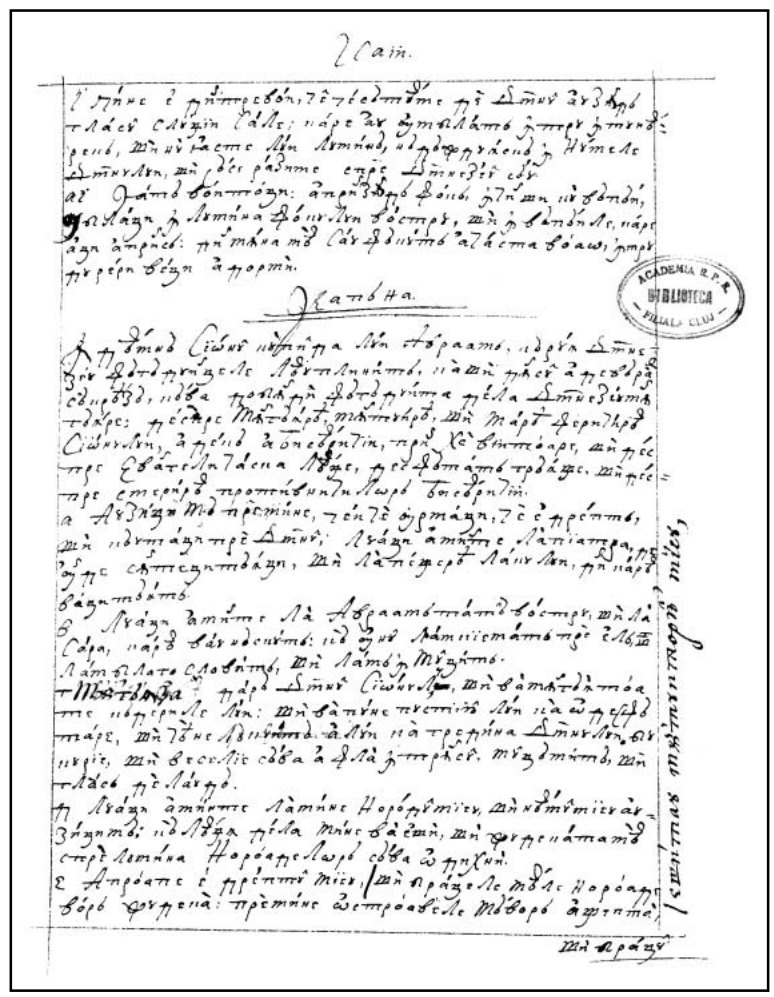

368r

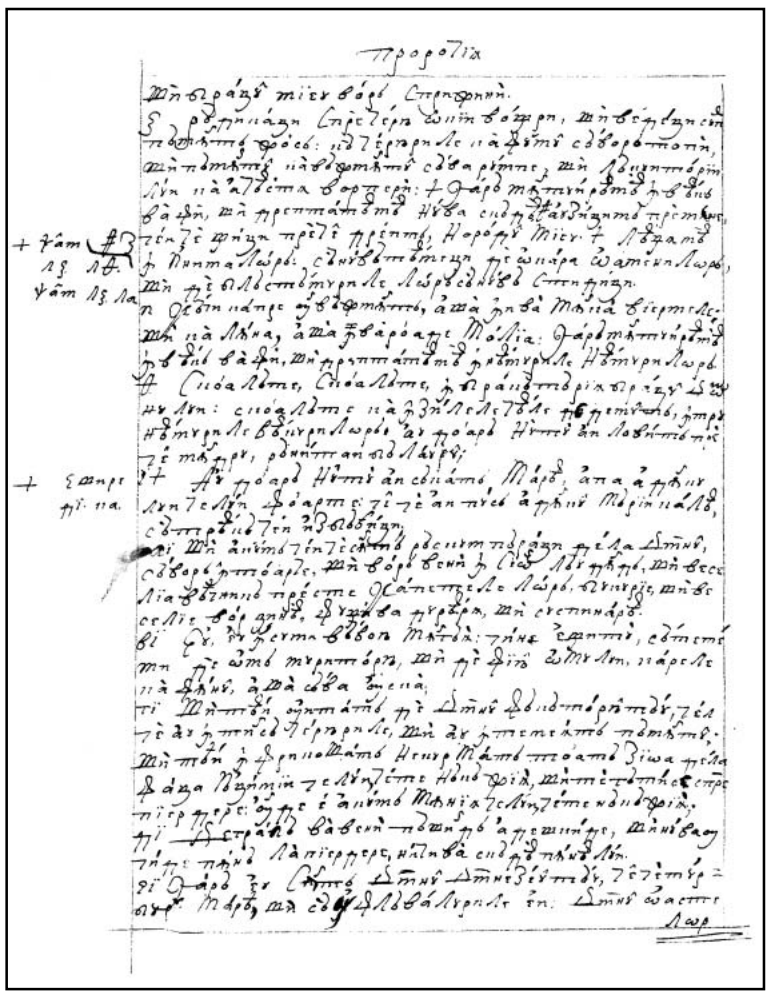

368v

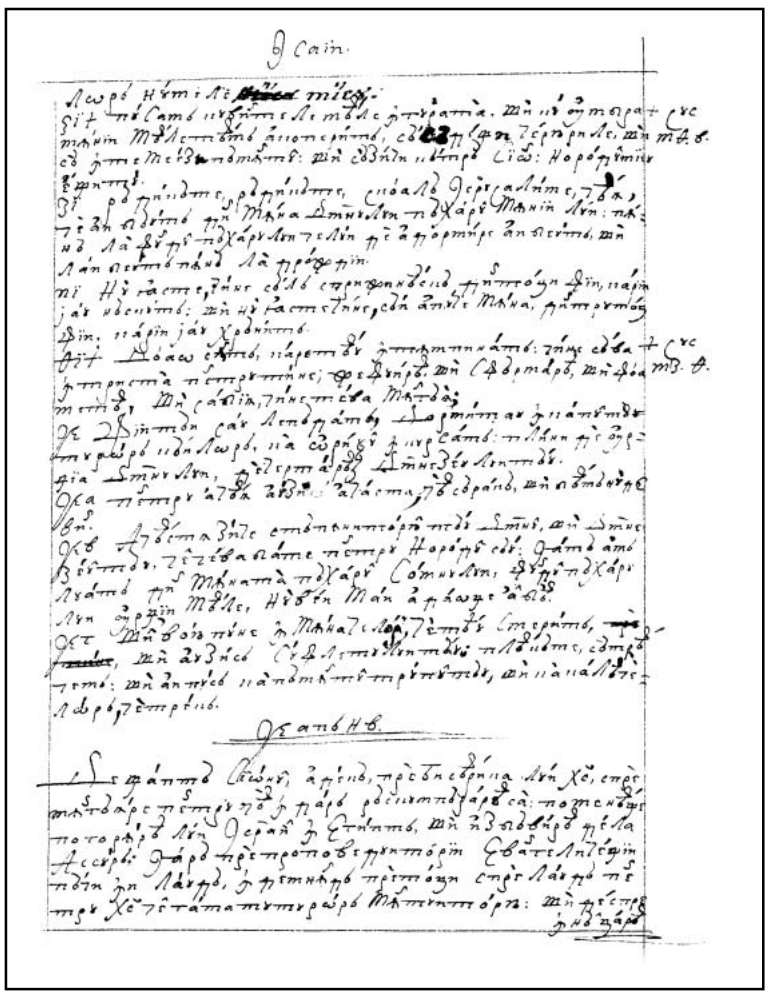

369r

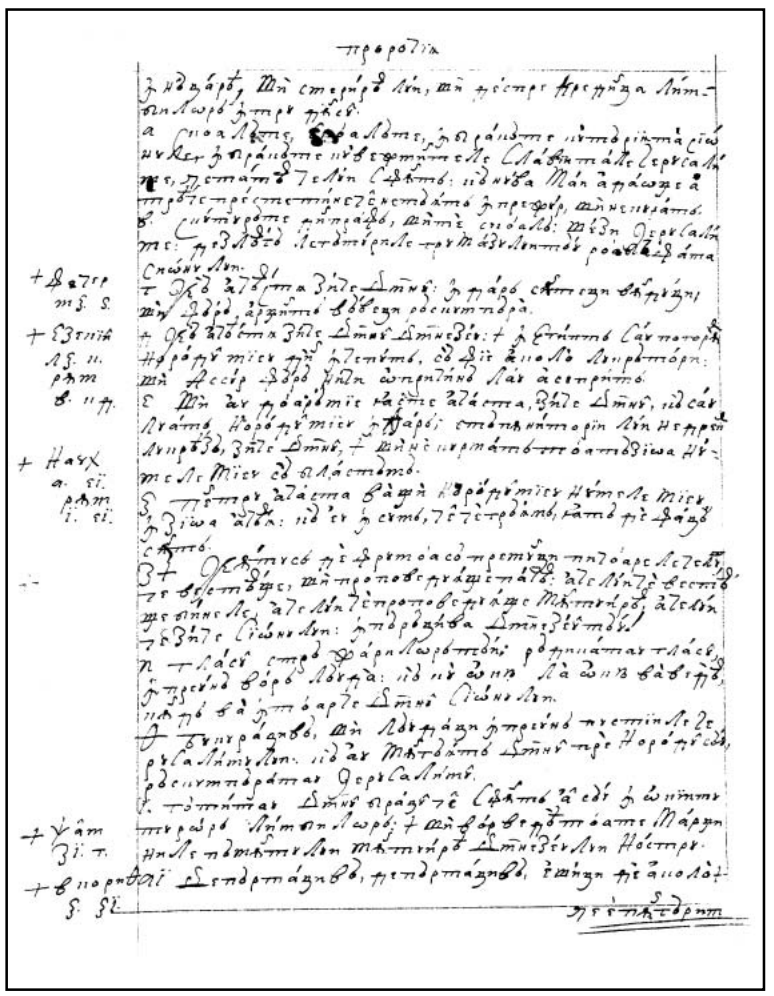

369v

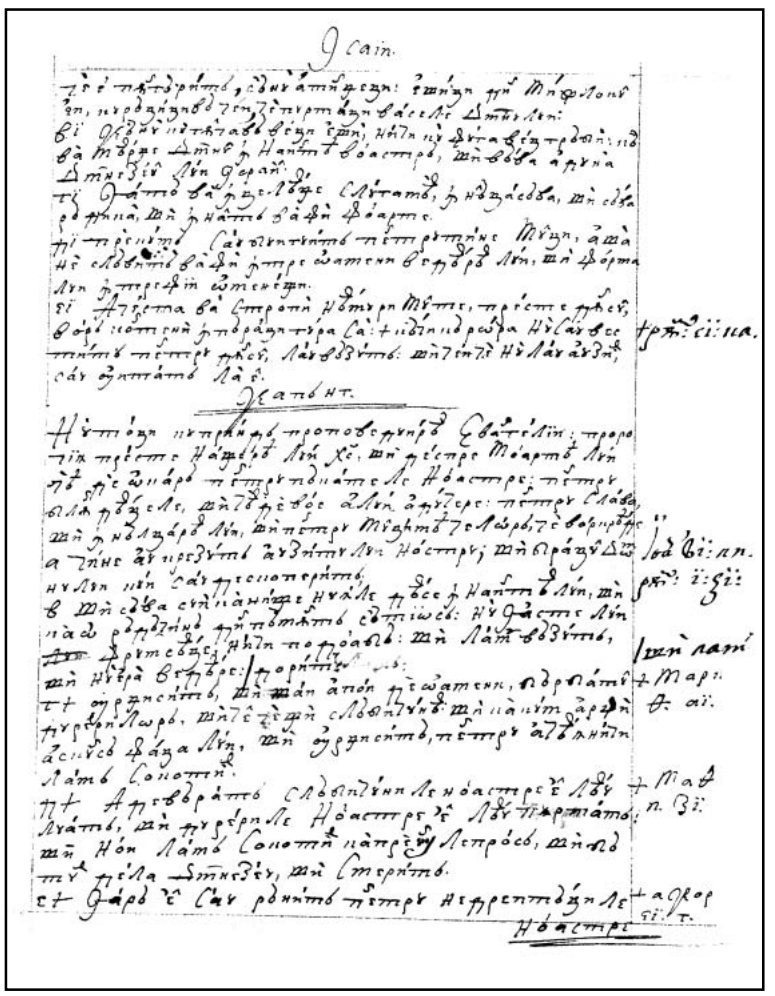

370r

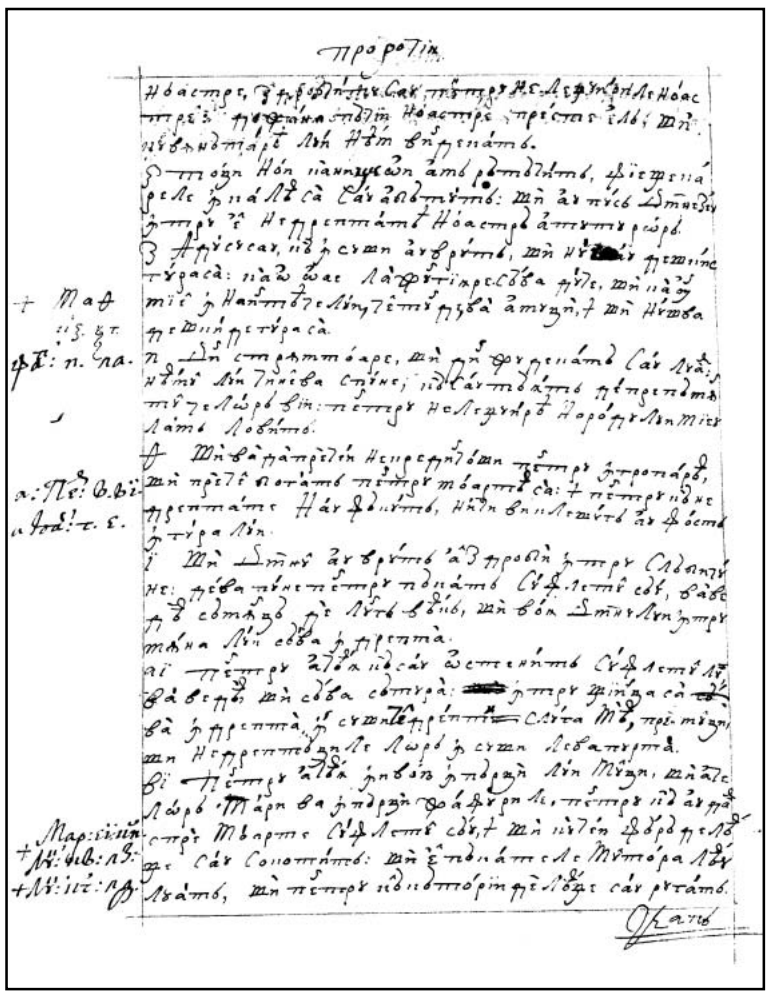

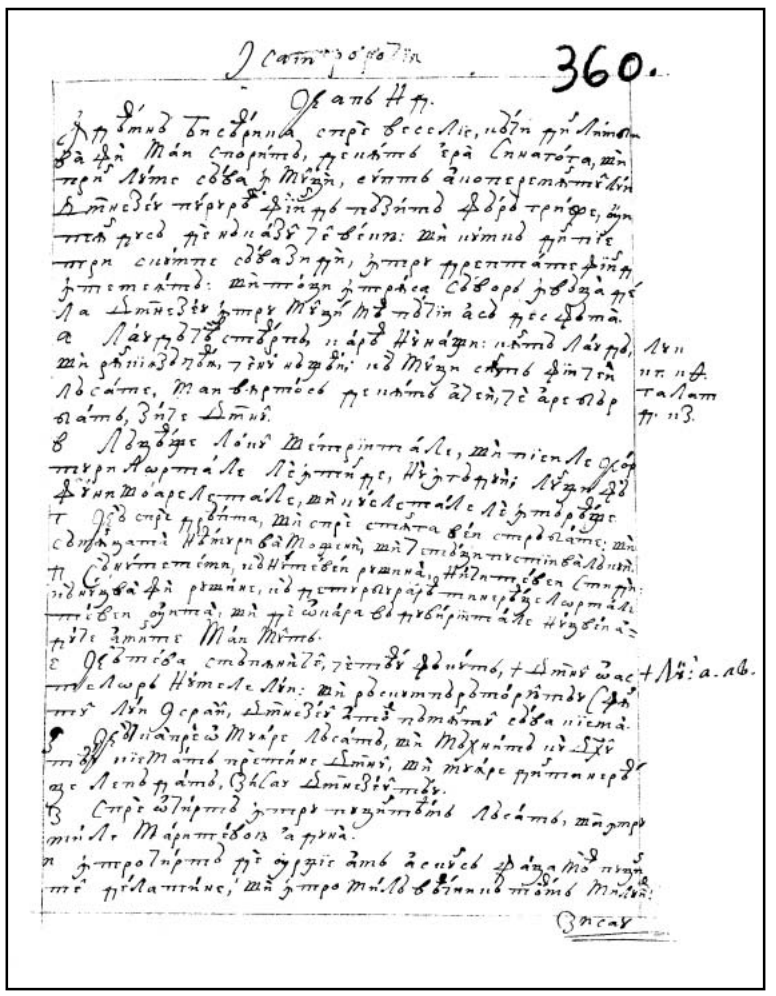

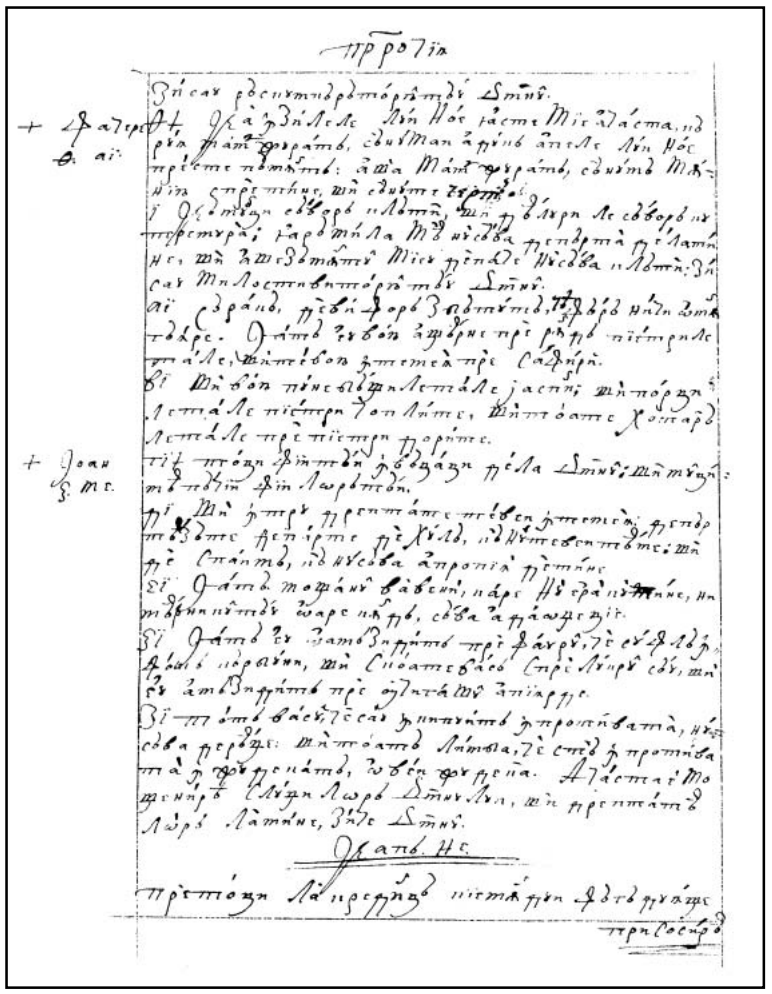

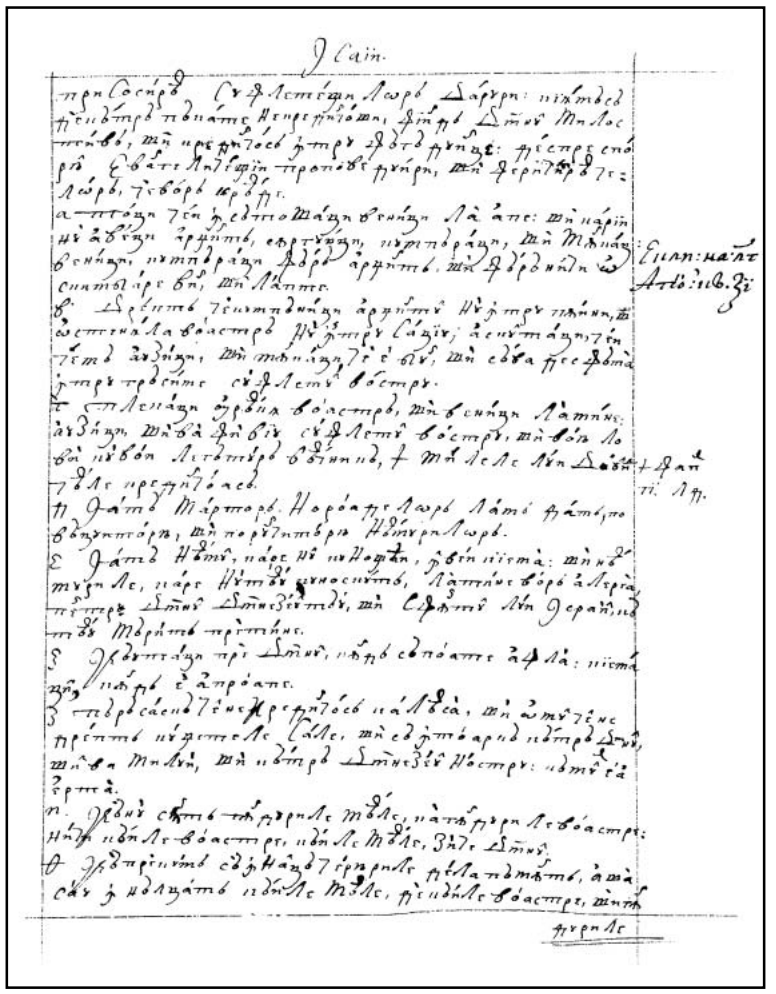

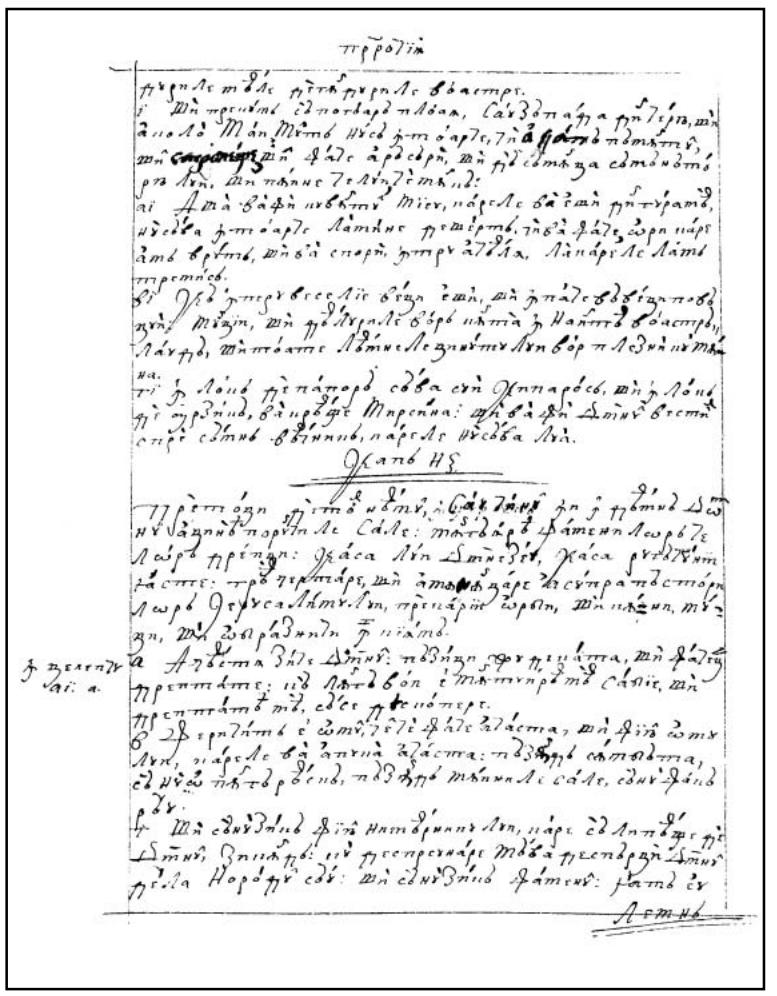

372v

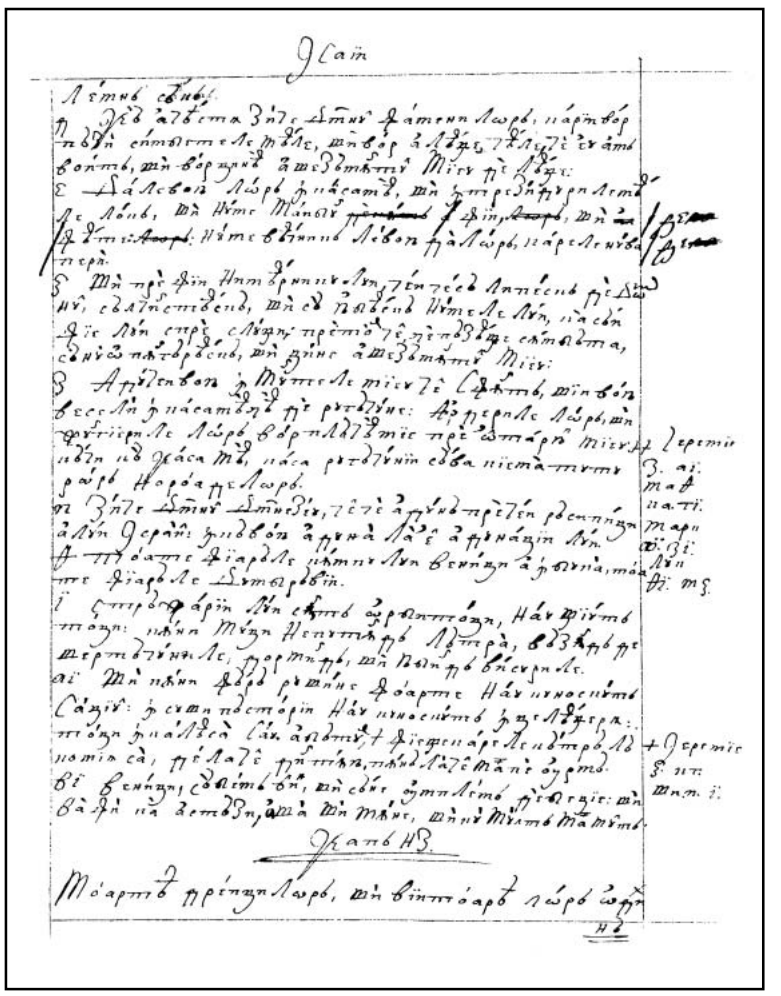

373r

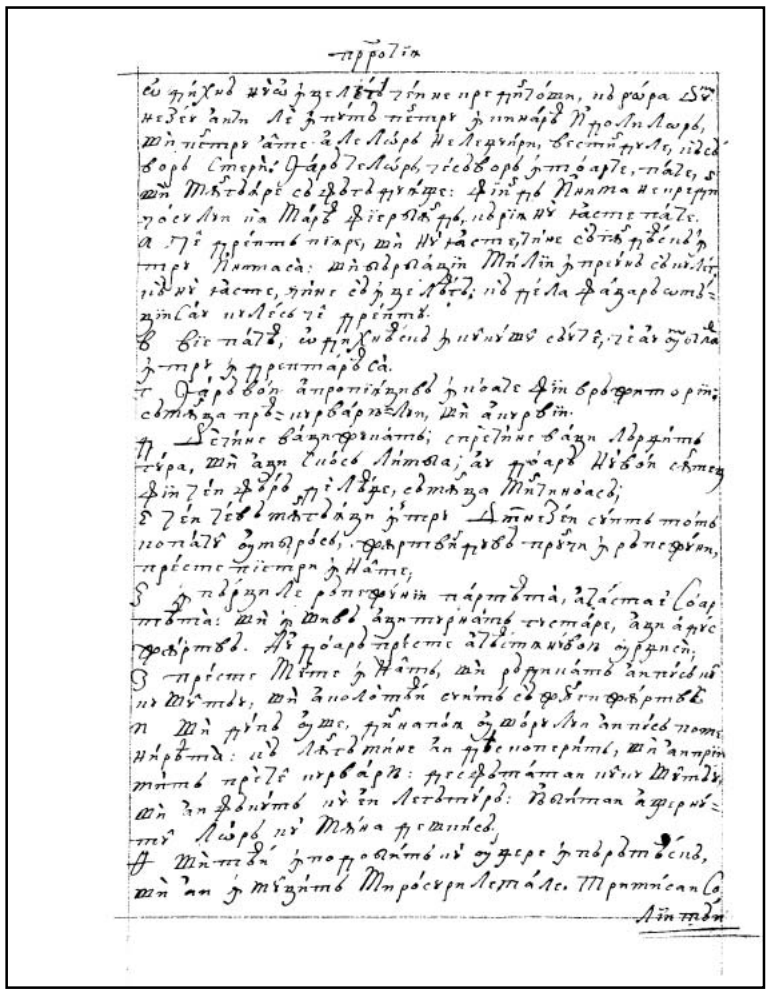

373v

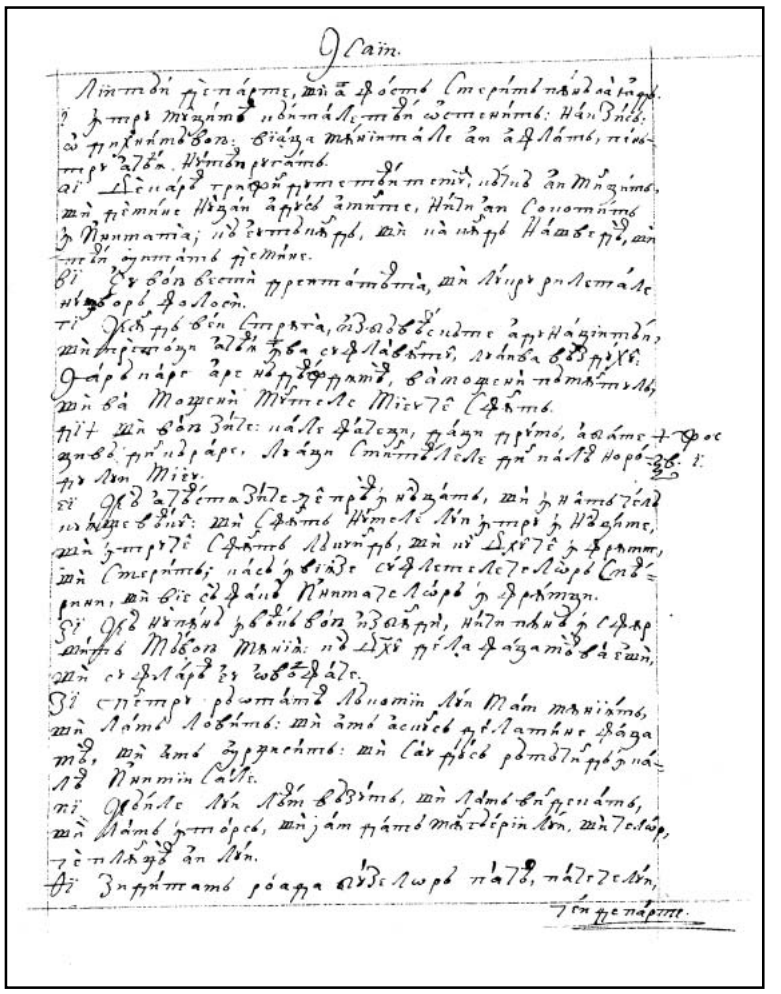

374r

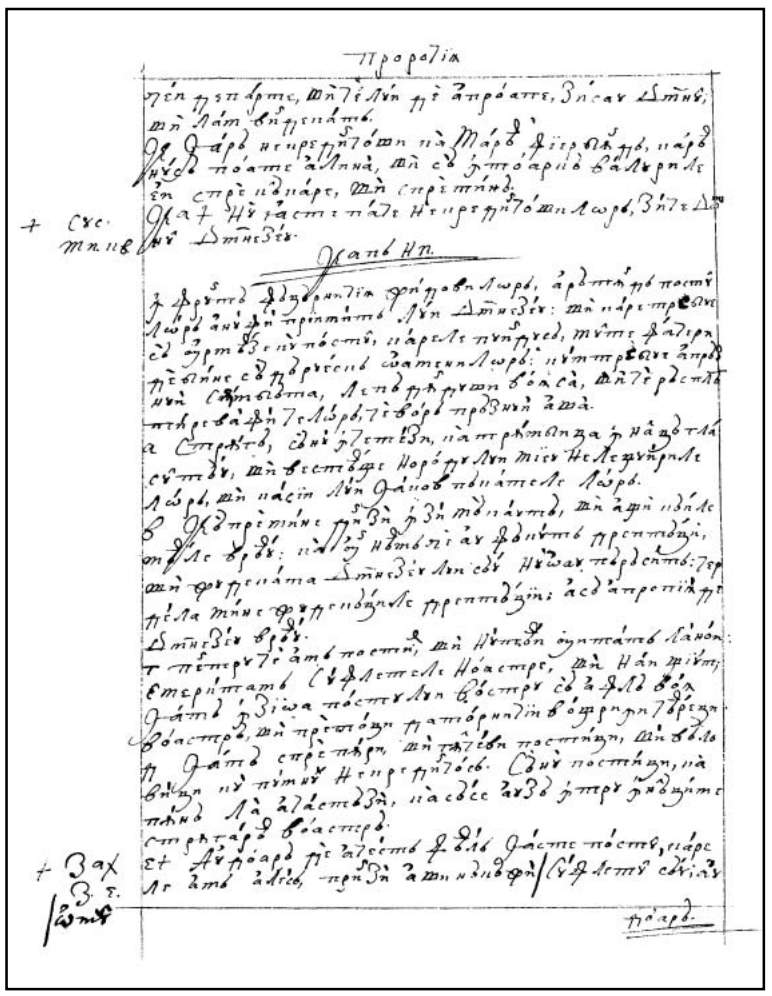

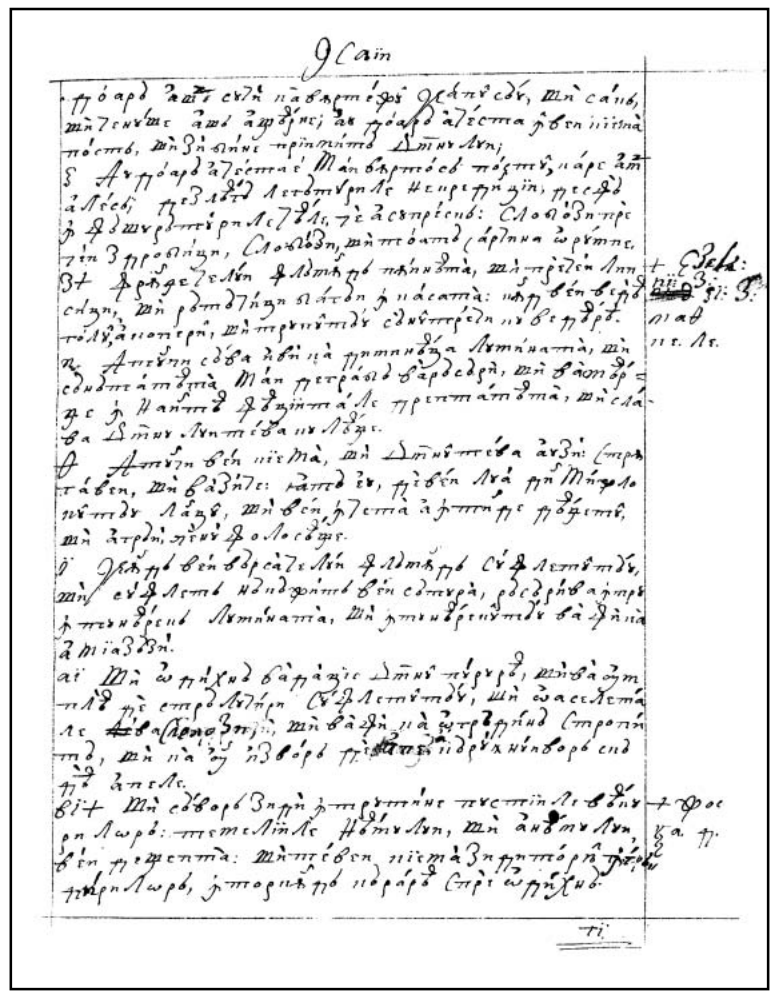

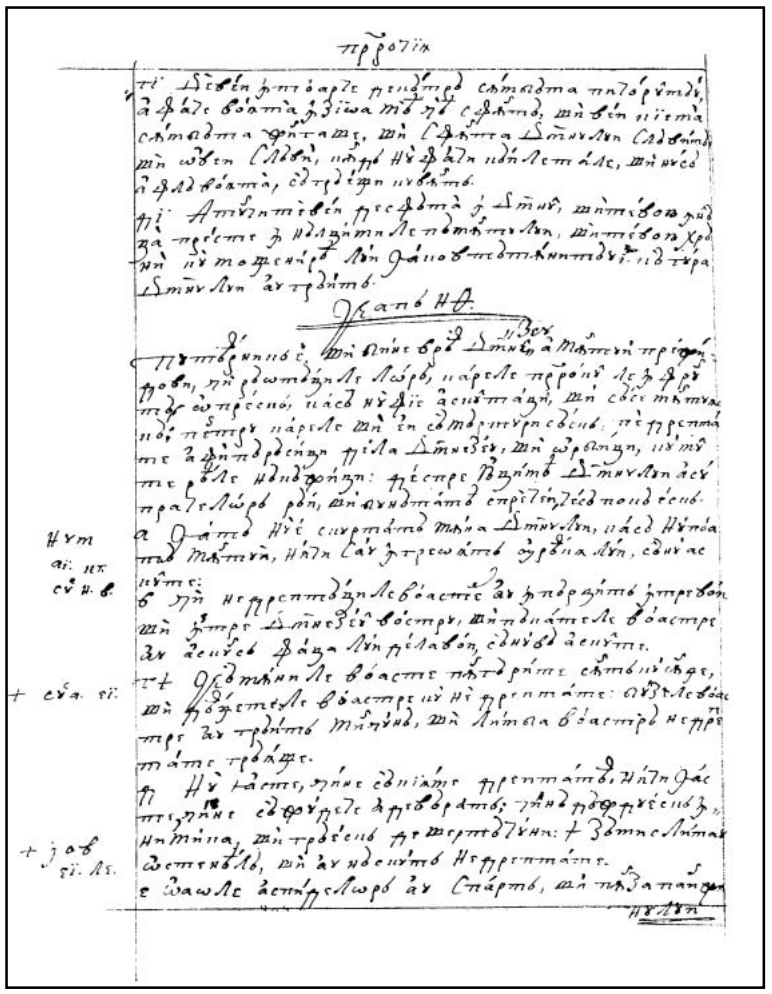

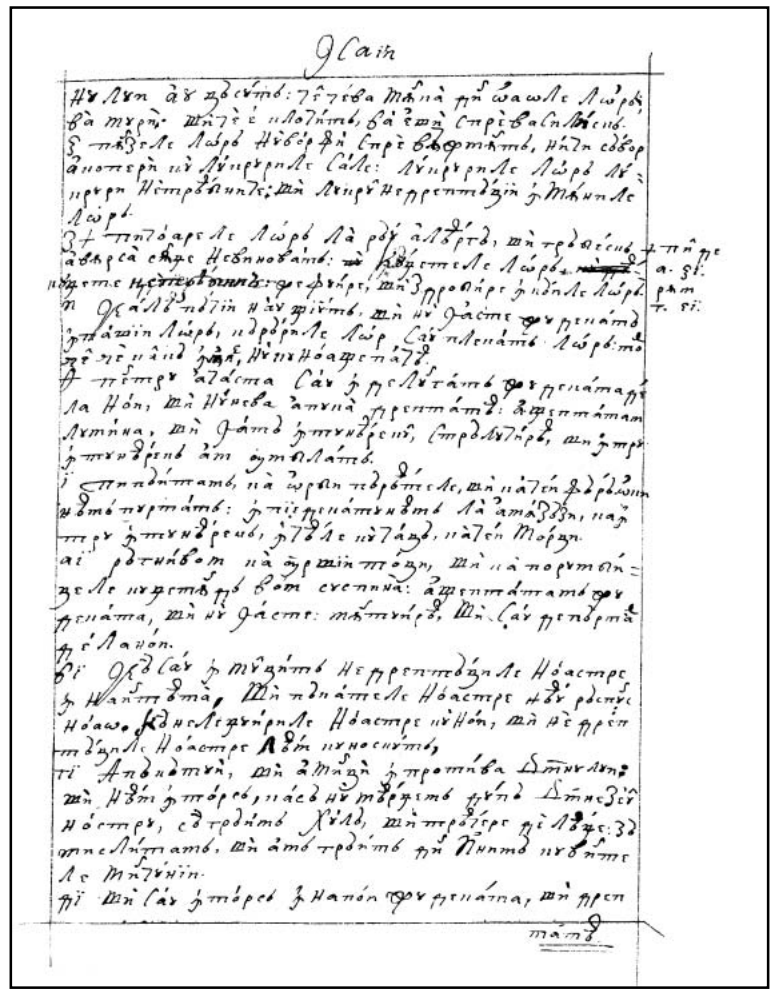

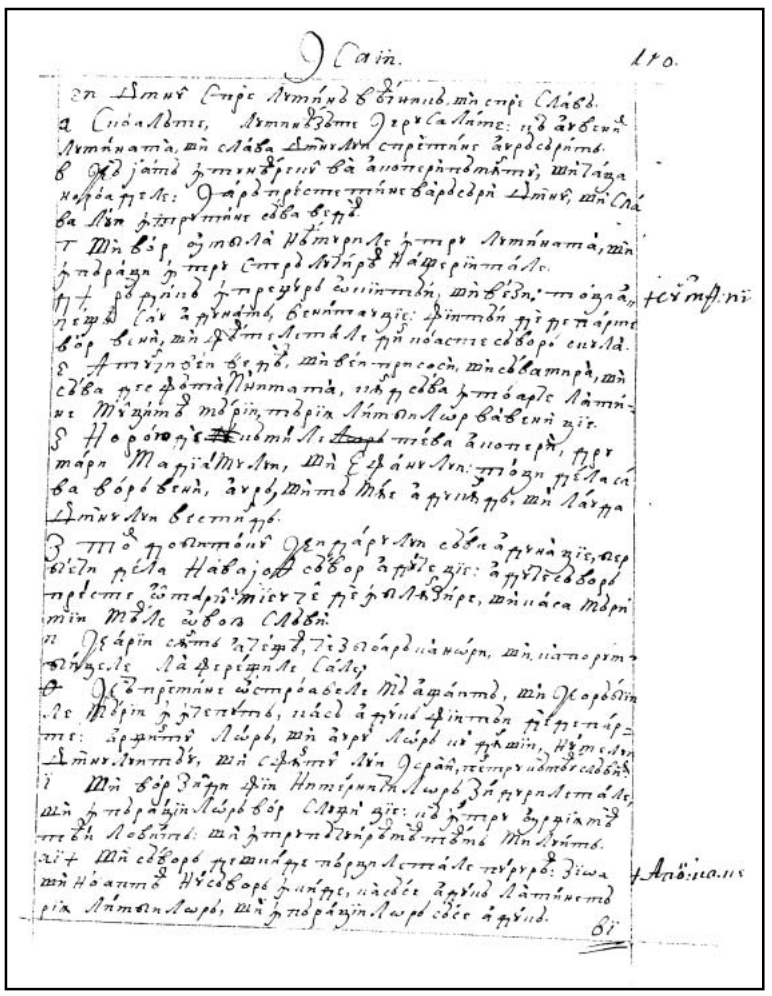

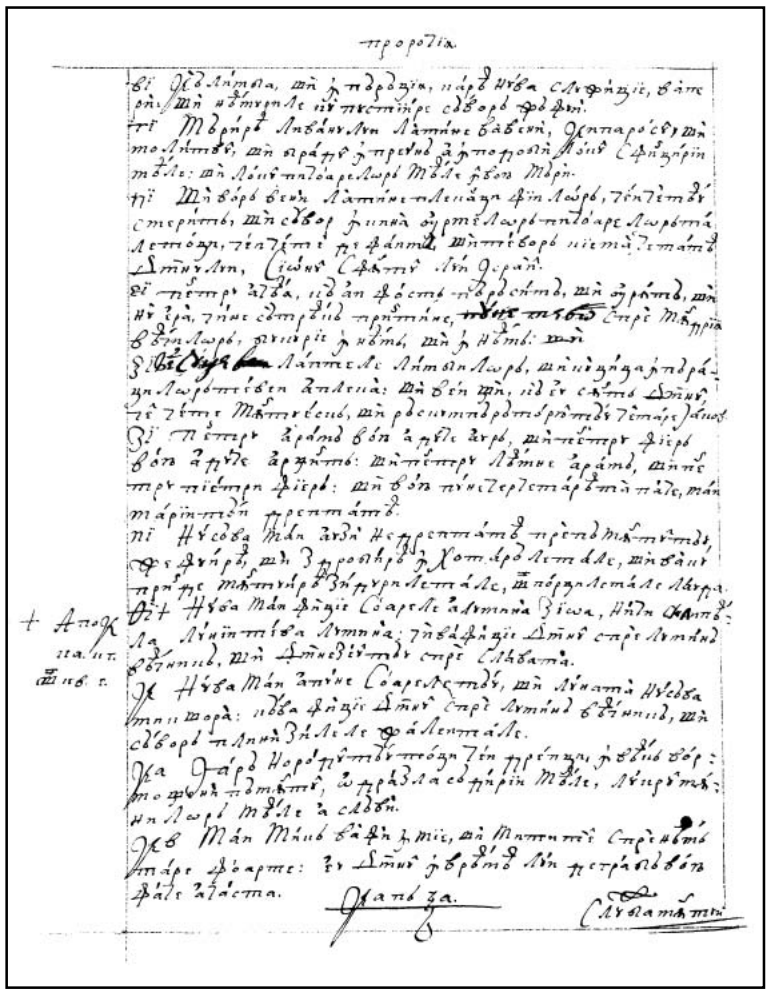

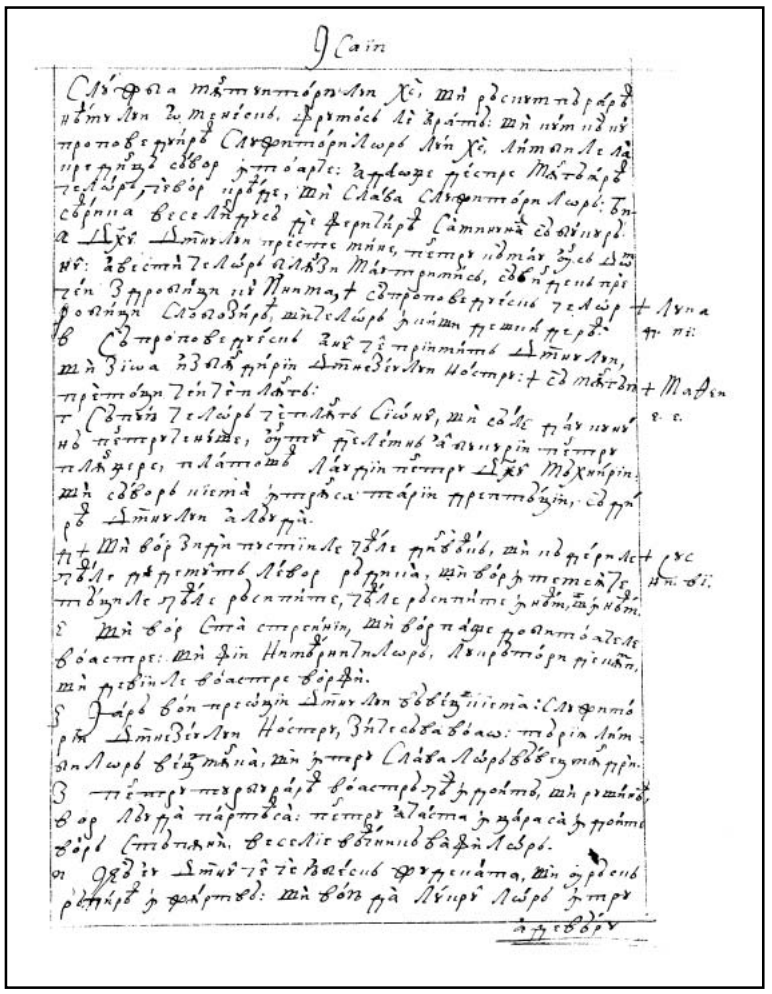

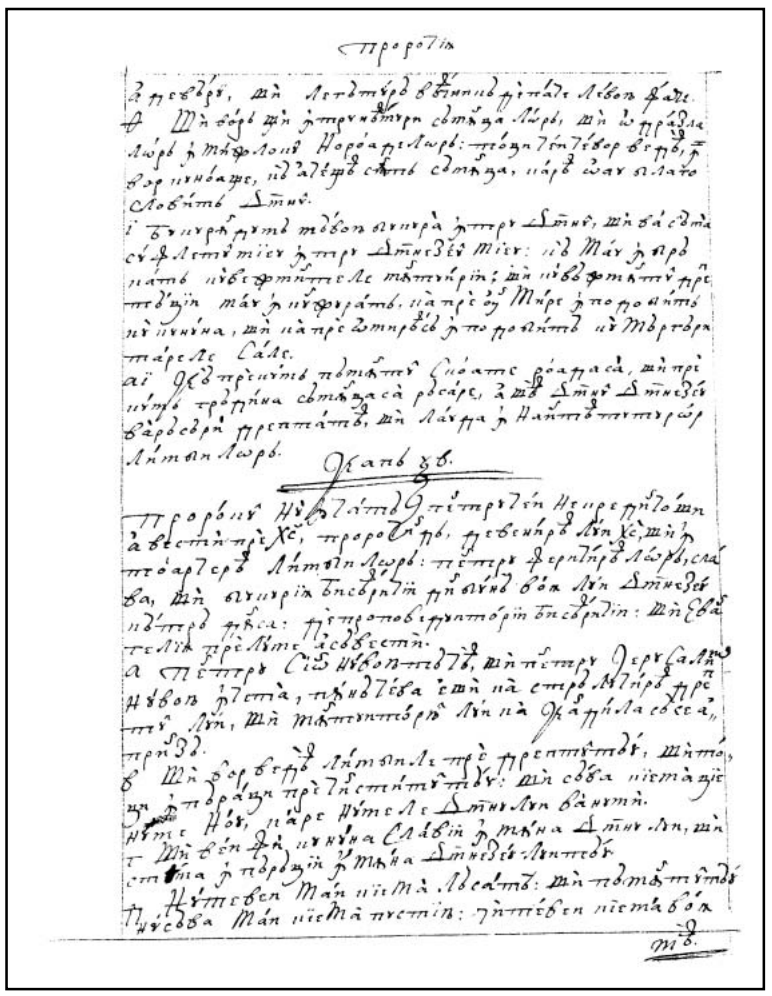

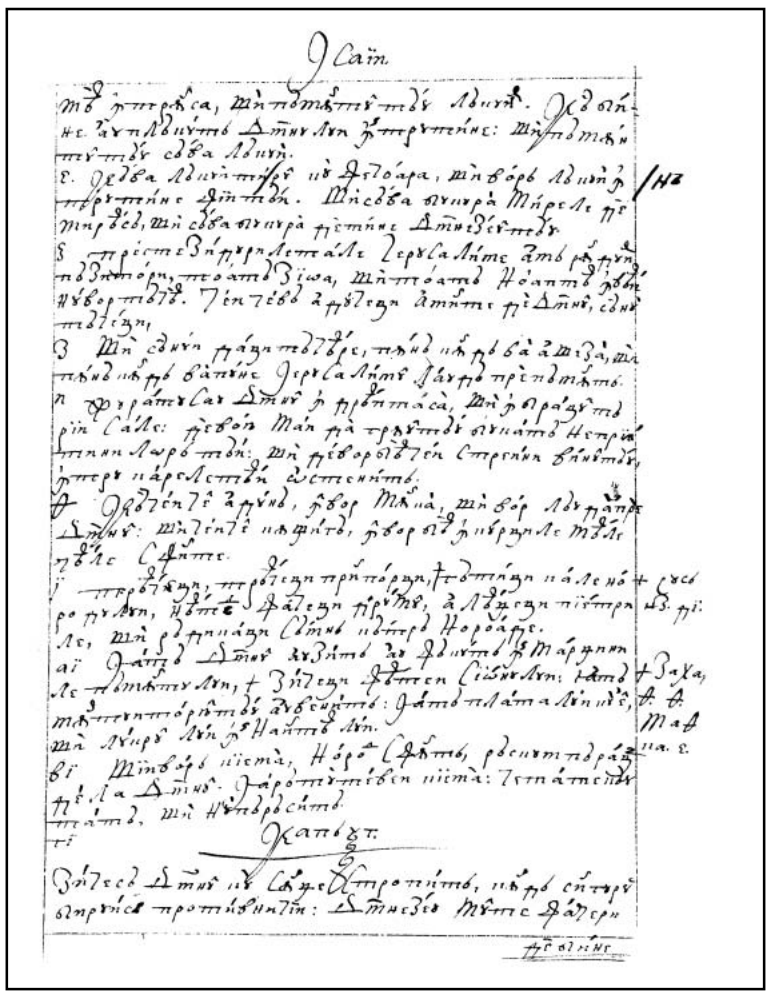

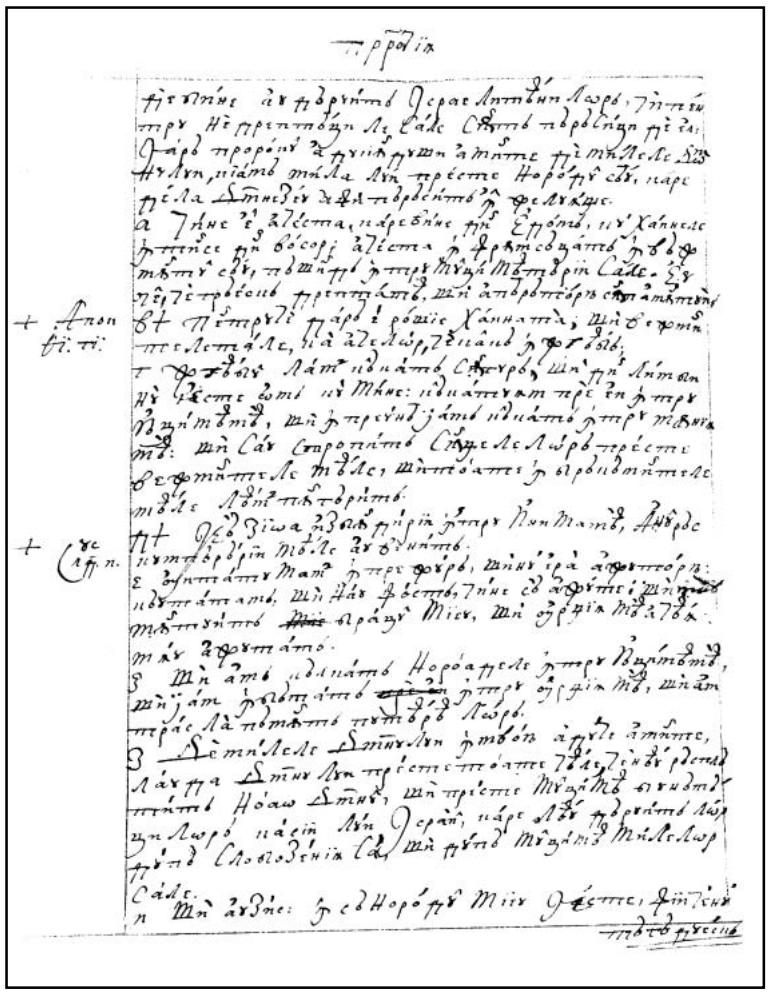

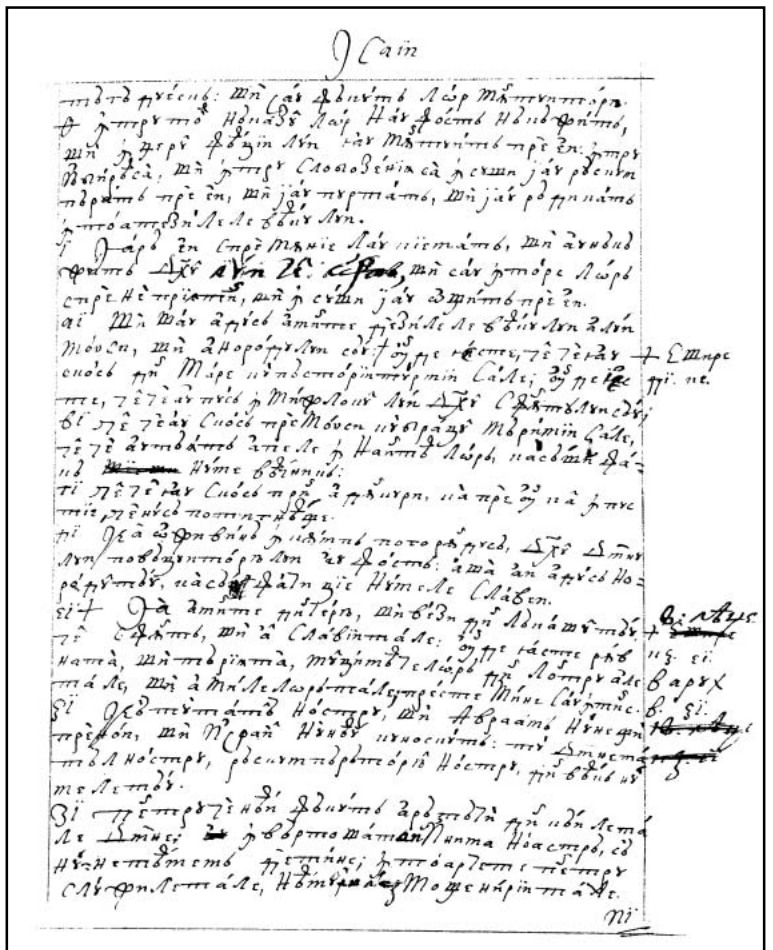

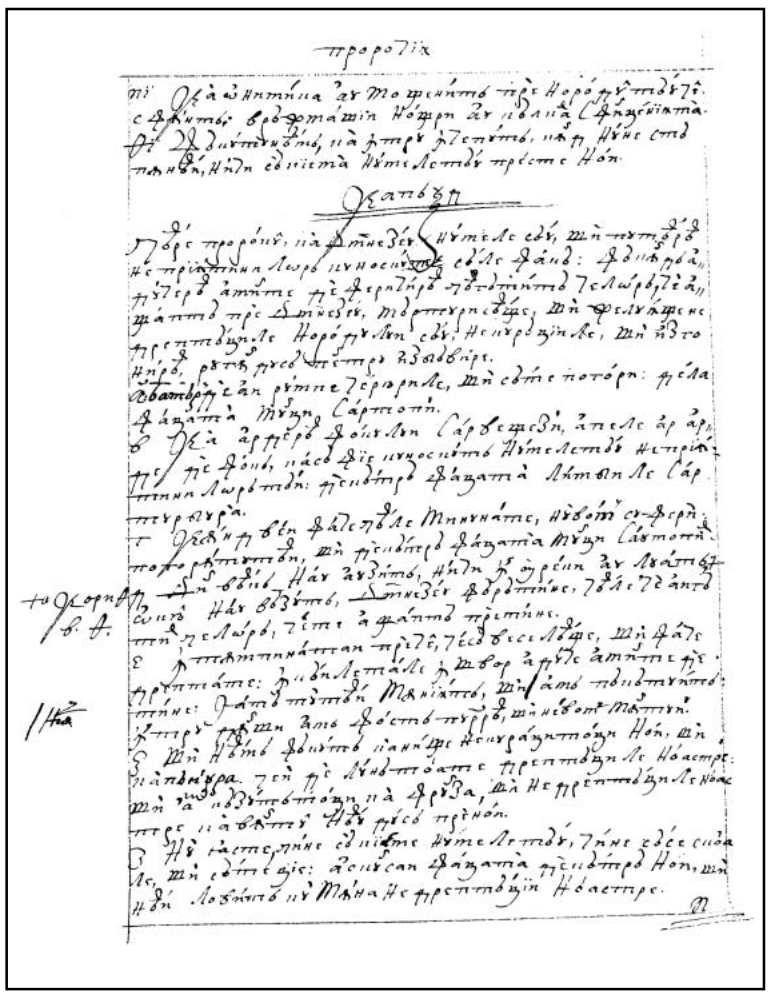

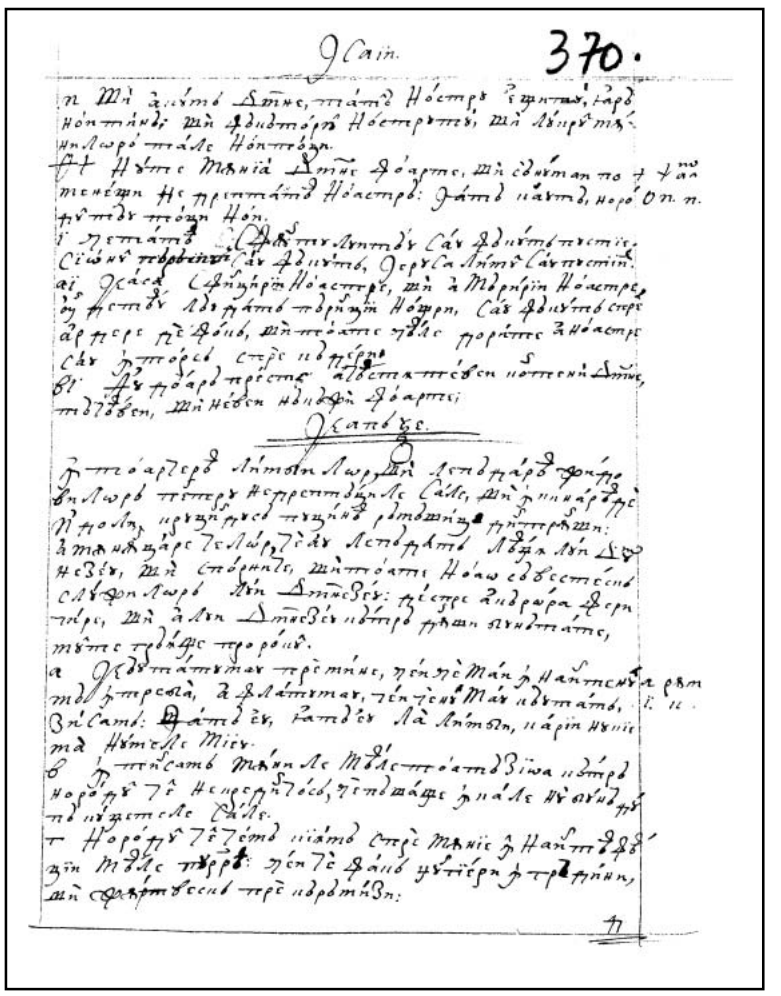

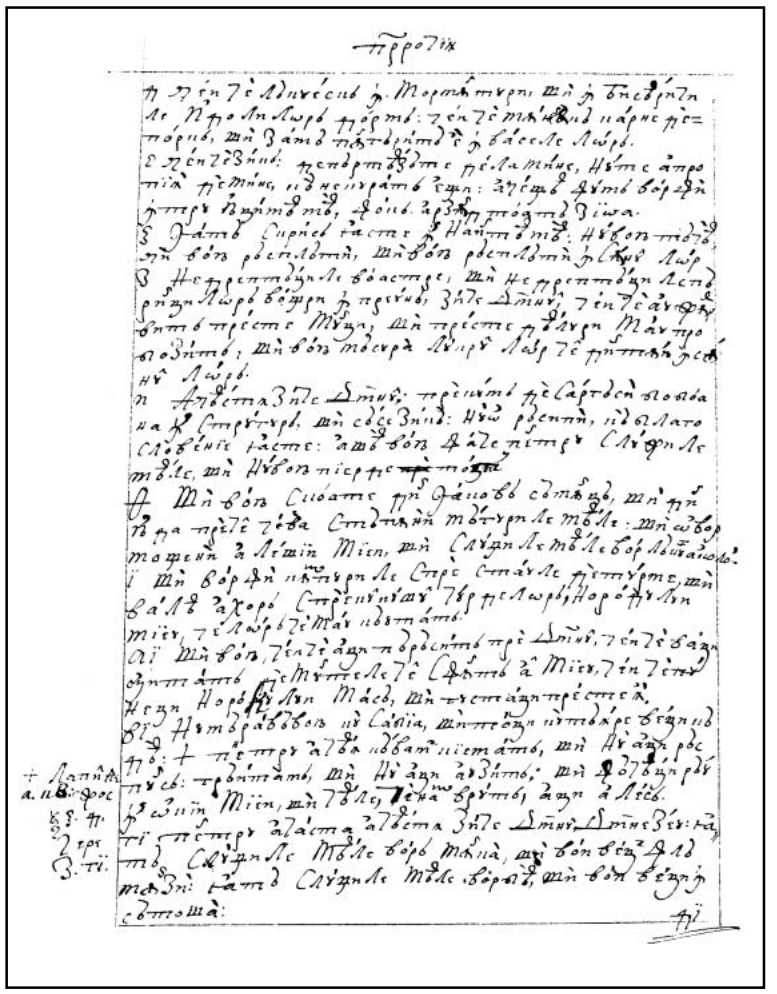

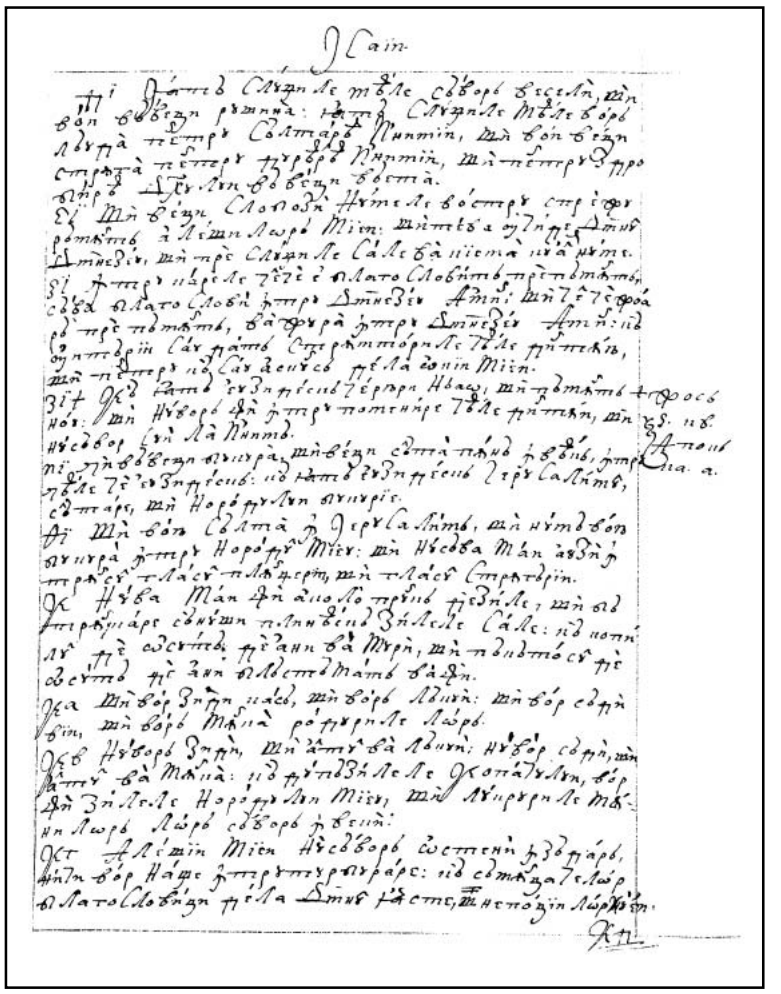

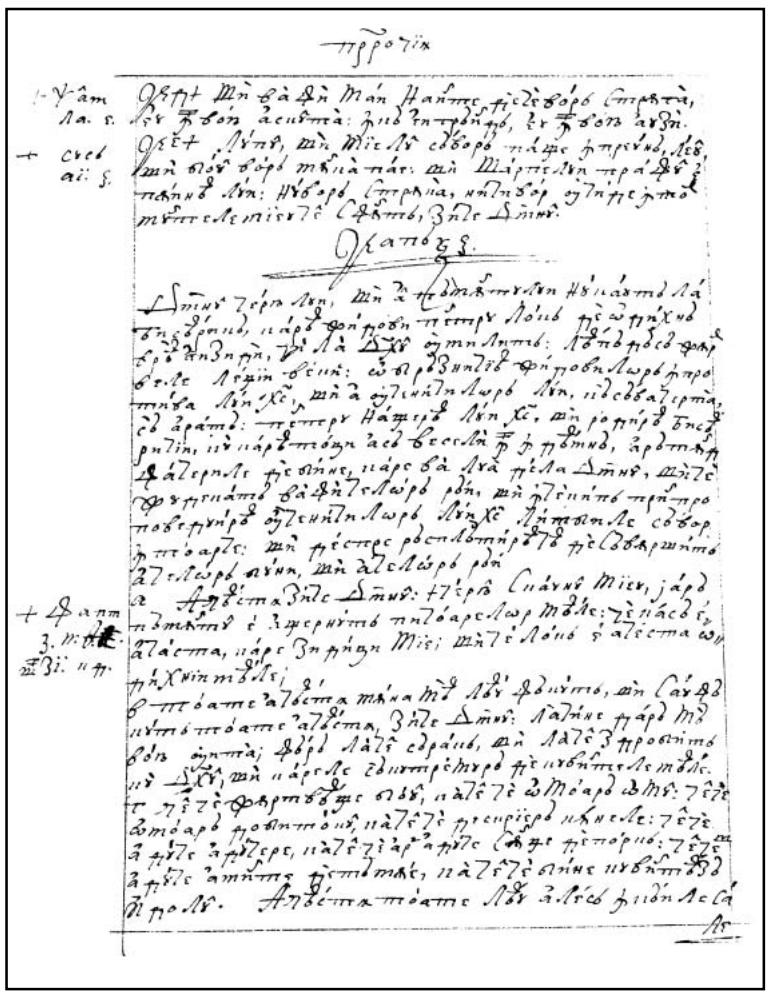

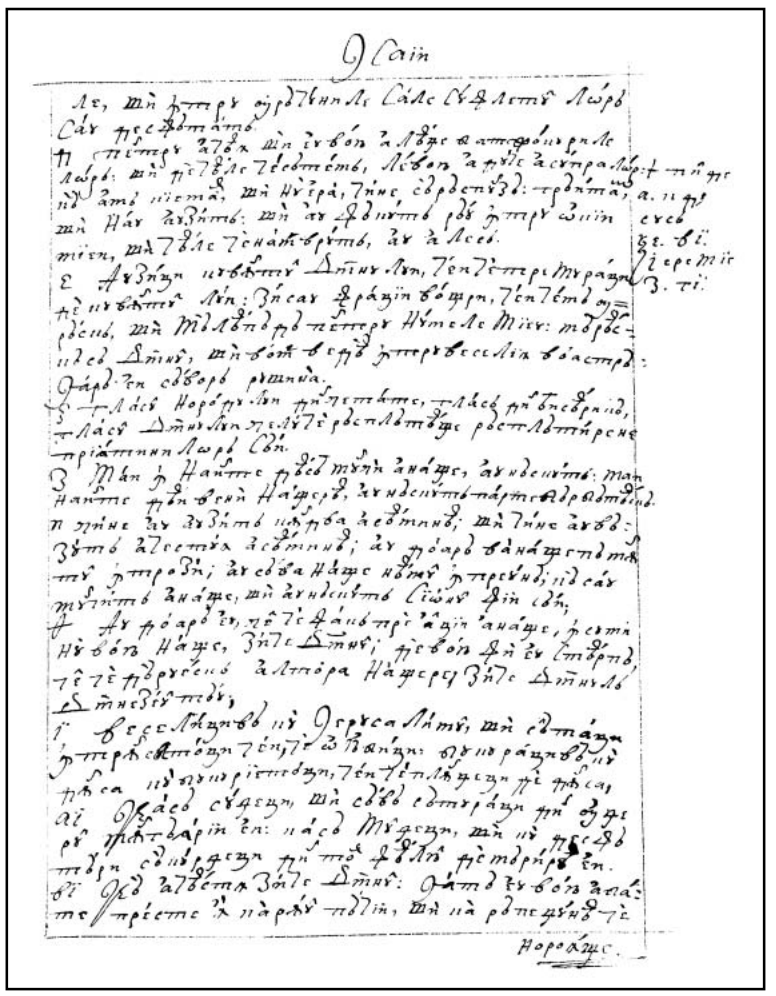

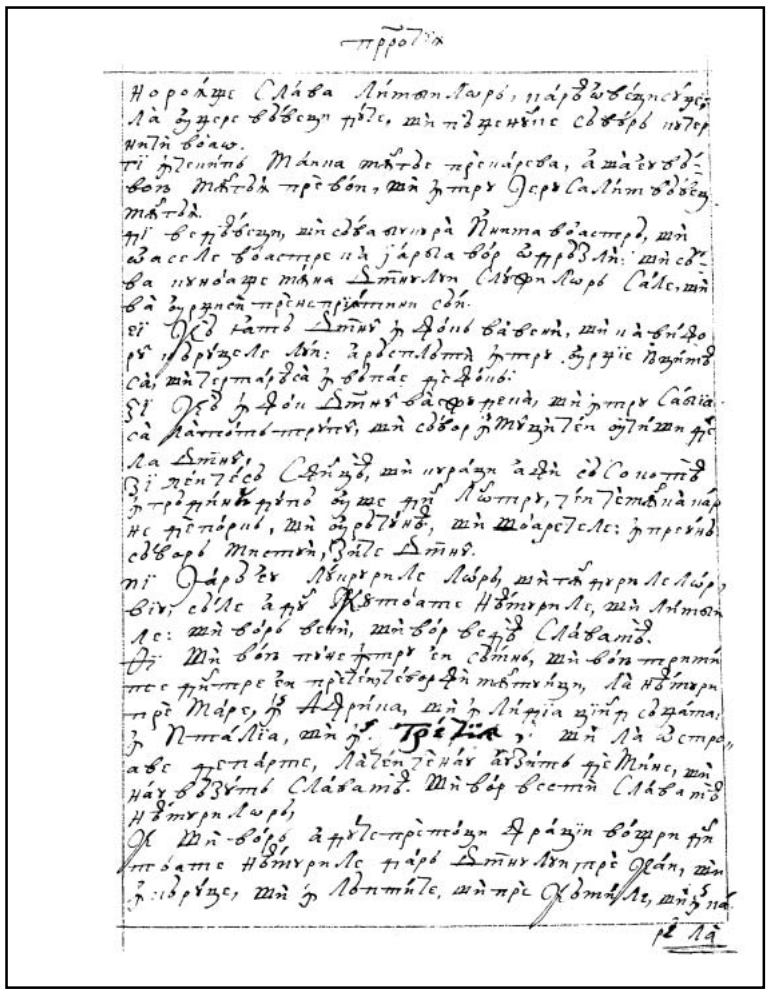

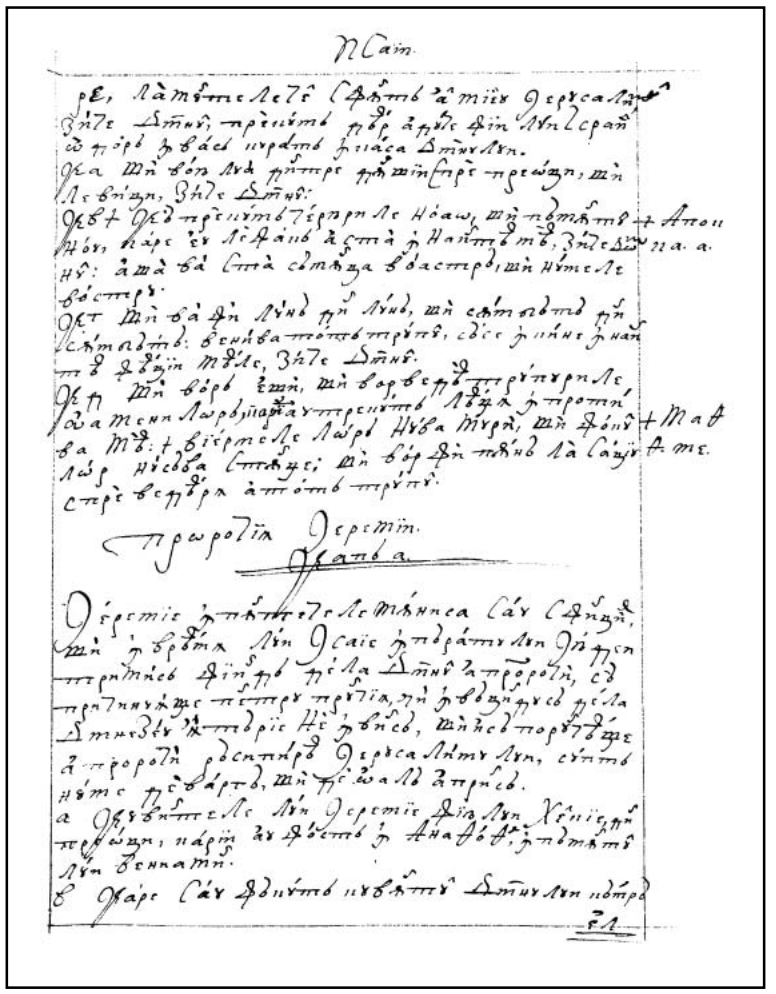

PROROCIIA IEREMIII

Cap 1

Ieremie în pântecele mâni-sa s-au sfinţit şi în vreamea lui Isaie, împăratului Iiudei, trimis fiind de la Domnul a proroci, să pricinuiaşte pentru prunciia, ci învăţindu-să de la Dumnezeu, ia tărie neînvinsă şi i să porunceaşte a proroci răsipirea Ierusalimului, supt nume de vargă şi de oală aprinsă.

1. Cuvintele lui Ieremie, fiiului Helchie, din preoţii carii au fost în Anathoth, în pământul lui Veniamin,
384v 2. Care s-au făcut cuvântul Domnului către | el, în zilele lui Iosie, fiiului Amon, împăratului Iiuda, în al triisprăzeacele an al împărăţiii lui.
3. Şi au fost în zilele lui Ioachim, fiiul lui Iosie, împăratului Iudii, până la plinirea a unsprăzeacelui an a lui Sedechie, fiiului Iosie, împăratului Iiudei, până la robimea Ierusalimului, în luna a cincea.
4. Şi au fost cuvântul Domnului către mine, zicând:
5. „Mai nainte de-a te închipui în pântece, te-am cunoscut. Şi mai nainte de ce-ai ieşit din zgău te-am sfinţit şi proroc în neamuri te-am dat”.
6. Şi am zis: „A, a, a, Doamne Dumnezeu, iată, nu ştiu grăi, că prunc sânt eu”.
7. Şi au zis Domnul către mine: „Să nu zici: «Prunc sânt», că la toate care te voiu trimite, vei mearge şi toate oricare voiu porunci ţie, vei grăi.
8. Să nu te temi de către faţa lor, că cu tine Eu sânt, ca să te scoţu”, zice Domnul.
9. Şi au trimis Domnul mâna Sa şi au atins gura mea. Şi au zis Domnul către mine: „Iată, am dat cuvintele Meale în gura ta.
10. Iată, te-am rânduit astăzi preste neamuri şi preste împărăţii, *ca să zmulgi şi să strâci şi să pierzi şi să răsipeşti şi să zideşti şi să sădeşti”. *Jos 18, 7.
11. Şi au fost cuvântul Domnului către mine, zicând: „Ce vezi tu, Ieremie?” Şi am zis: „O vargă priveghind văzu eu”.
12. Şi au zis Domnul către mine: „Bine ai văzut, că voiu priveghea Eu preste cuvântul Mieu, ca să-l fac”.
13. Şi au fost cuvântul Domnului a doao către mine, zicând: „Ce vezi tu?” Şi am zis: „O
385r || oală aprinsă văzu eu, şi faţa ei de către faţa criveţului”.
14. Şi au zis Domnul către mine: *„De la criveţu să va desface răotatea preste toţi lăcuitorii pământului. *Jos 4, 6.
15. Că iată, Eu împreună voiu chema toate rudeniile împărăţiilor criveţului – zice Domnul – şi vor veni şi va pune fieştecarele scaunul său întru întrarea porţilor Ierusalimului şi preste toate zidurile ei, prinprejur, şi preste toate cetăţile Iudei.
16. Şi voiu grăi judecăţile Meale cu ei, preste toată răotatea celor ce M-au părăsit şi au jârthuit dumnezeilor streini şi s-au închinat lucrului mânilor sale.

17. Deci tu încinge-ţi coapsele şi te scoală şi grăiaşte cătră ei toate care Eu poruncesc ţie. Să nu te înfricoşezi de faţa lor, că nici te voiu face a te teame de faţa lor.
*Jos 6, 27. 18. *Că Eu te-am dat astăzi spre cetate întărită şi spre stâlp de fier şi spre zid de aramă, preste tot pământul împăraţilor Iudei, căpeteniilor ei şi preoţilor şi norodului pământului.
19. Şi vor războiu asupra ta şi nu vor birui, că Eu cu tine sânt – zice Domnul – ca să te izbăvesc".

Cap 2

Greu mustră Domnul pre fiii lui Israil şi a Iudei, mai vârtos pre păstori şi pre proroci, că neuitându-să la atâtea faceri de bine, de la Dumnezeu luate, pre El, care e izvorul apei vieţii, | părăsându-L, s-au 385v
închinat idolilor de la carii nimic de bine putea aştepta; ci încă fiind cu toţii întru închinarea de idoli, în răpiri şi în nemilostivire, pre sâneşi drepţi a fi să văznăsea. Şi pentru aceaea îi vesteaşte că să vor jefui.

1. Şi au fost cuvântul Domnului cătră mine, zicând:
2. „Mergi şi strâgă în urechile Ierusalimului, zicând: «Aceastea zice Domnul: 'Adusu-mi-am aminte de tine, fiindu-mi milă de tinereaţele tale şi de dragostea logodirii tale, când ai urmat după Mine în pustie, în pământul cel ce nu să samănă.
3. Sfânt e Israil Domnului, pârga roadelor Lui. Toţi carii îl îmbucă greşesc, reale vor veni preste ei'»", zice Domnul.
4. Auziţi cuvântul Domnului, casa lui Iacov şi toate rudeniile casii lui Israil!
*Mih. 6, 3. 5. Aceastea zice Domnul: *„Ce nedreptate au aflat părinţii voştri întru Mine, că s-au depărtat de la Mine şi au umblat după deşertăciuni şi deşerţi s-au făcut?
6. Şi n-au zis: «Unde e Domnul, Cel ce ne-au suit din pământul Eghiptului, Cel ce ne-au trecut prin pustie, prin pământ nelăcuit şi neumblat, prin pământul seatii şi umbra morţii, prin pământul pre carele n-au mai umblat om, nici au lăcuit cineva?»
7. Şi v-am băgat la pământul Carmilului, să mâncaţi roada lui şi ceale mai bune ale lui. Şi, întrând, aţi spurcat pământul Mieu şi moştenirea Mea o aţi pus spre urăciune.
8. Preoţii n-au zis: «Unde iaste Domnul?» Şi, ţiind leagea, nu M-au ştiut; şi păstorii au trecut || leagea împrotiva Mea şi prorocii au prorocit întru Vaal şi au urmat după idoli. 386r
9. Pentru aceaea încă cu judecată Mă voiu certa cu voi – zice Domnul – şi cu fiii voştri Mă voiu prigoni.
10. Treaceţi la ostroavele Chethim şi vedeţi; şi în Chidar tremiteţi şi socotiţi foarte şi vedeţi de s-au făcut aseaminea,
11. De ş-au schimbat neamul dumnezeii săi, şi adevărat aceia nu sânt dumnezei, iară norodul Mieu au mutat slava sa în idol.
12. Spăimântaţi-vă, ceriuri, de aceasta, şi porţile ei vă pustiiţi foarte, zice Domnul;
13. Că doao reale au făcut norodul Mieu: pre Mine M-au părăsit, izvorul apei vie, şi ş-au săpat jgheaburi răsipite, carele nu pot ţinea apele.
14. Au doară slugă e Israil au casnic? Căci dară s-au făcut spre pradă?
15. Preste el au răgnit leii şi au dat glasul său; pus-au pământul lui spre pustiire, cetăţile lui s-au ars şi nu iaste cine să lăcuiască într-însăle,
16. Şi fiii lui Mefsos şi Tafnes au făcut amestecare de sânge cu tine, până la creaştet.
17. Au doară nu ţi s-au făcut aceasta pentru că ai părăsit pre Domnul, Dumnezeul tău, într-acea vreame când te povăţuia pre cale?
18. Şi acum ce vreai în calea Eghiptului, să beai apă turbure? Şi ce vreai cu calea assiriilor, să beai apă de Râu?
19. Vădi-te-va pre tine răotatea ta şi dosirea ta te va certa. Să ştii şi să vezi că rău şi amar iaste ţie a fi părăsit pre Domnul, Dumnezeul tău, şi a nu fi frica Mea la tine, | zice Domnul, 386v
Dumnezeul oastelor.
*Jos 3, 6. 20. Din veac ai frământ jugul Mieu, rupt-ai legăturile Meale şi ai zis: «Nu voiu sluji, *că în toată măgura înaltă şi supt tot copaciul umbros tu te aşterni curvă».
*Isaie 5, 1. 21. *Iară Eu te-am sădit pre tine vie aleasă, toată sămânţa adevărată. În ce chip dară
Math. 21, 33. te-ai întors Mie spre răzvrătire, vie streină?
22. De te vei spăla cu silitru şi-ţ vei înmulţi iarba vorifthului, întinată eşti întru nedreptatea ta înaintea Mea, zice Domnul Dumnezeu.
23. Cum zici: «Nu sânt pângărită, după Vaalin n-am umblat»? Vezi căile tale între văi, ştii ce ai făcut, alergătoriu uşor, ce-şi descâlceaşte căile sale!

24. Onagrul obicinuit în pustie întru dorul sufletului său au tras vântul dragostii sale. Nime nu o va întoarce; toţi cei ce o caută nu vor scădea, în ceale ale lunii sale o vor afla.
25. Opreaşte piciorul tău de goliciune şi gâtlejul tău de seate! Şi ai zis: «Deznădăjduit-am, nicidecum nu voiu face. Că am iubit pre cei streini şi după ei voiu îmbla».
26. Precum să ruşinează furul când să află, aşa s-au ruşinat casa lui Israil, ei şi împăraţii lor, căpeteniile şi preoţii şi prorocii lor,
27. Zicând lemnului: «Tatăl mieu eşti tu!» şi pietrii: «Tu m-ai născut!» *Întors-au către Mine dosul, şi nu faţa; şi în vreamea năcazului său vor zice: «Scoală-Te şi ne izbăveaşte!» *Jos 32, 33.
28. Unde sânt dumnezeii tăi, carii ţ-ai făcut? Scoale şi te izbăvească în vreamea năcazului
387r tău! || *Că după numărul cetăţilor tale era dumnezeii tăi, Iudo! *Jos 11, 13.
29. Ce vreaţi cu Mine a vă certa cu judecata? Toţi M-aţi părăsit, zice Domnul.
30. În zădar am lovit fiii voştri; învăţătura nu o au priimit, îmbucat-au sabia voastră pre prorocii voştri, ca un leu ce jefuiaşte
31. Neamul vostru". Vedeţi cuvântul Domnului: „Au doară pustiire M-am făcut lui Israil au pământ târziu? Pentru ce, dară, au zis norodul Mieu: «Depărtatu-ne-am, nu vom mai veni la Tine»?
32. Au doară să va uita fecioara de podoaba sa au miriiasa de înfăşurarea pieptariului său? Iară norodul Mieu s-au uitat de mine în zile nenumărate.
33. Ce te sârguieşti bună a-ţi arăta calea ta, a cerca iubirea carea încă şi răotăţile tale ai învăţat căile tale.
34. Şi în arepile tale s-au aflat sânge de sufletele săracilor şi a nevinovaţilor. Nu în gropi i-am aflat, ci întru toate care am numărat din sus.
35. Şi ai zis: «Fără păcat şi nevinovată sânt eu; şi pentru aceaea întoarcă-să iuţimea Ta de la mine». Iată, Eu cu judecată te voiu mustra, pentru căci ai zis: «N-am păcătuit».
36. Cât de necinstită te-ai făcut foarte, procitind căile tale! Şi de la Eghipt te vei ruşina, precum te-ai ruşinat de la Assur.
387v 37. Că şi dintr-acesta vei ieşi, şi mânile tale vor fi preste capul tău; că au zdrobit | Domnul nădăjduirea ta şi nimică spornică nu vei avea într-însa.

Cap 3

Dumnezeu cu neasămănată milostivire cheamă norodul Său de la închinarea de idoli, întru care Iuda şi pre Israil au trecut, făgăduindu-să că-i va lua spre fii şi adevăraţi păstori le va da, ca în Ierusalim în pace să cinstească pre Domnul. Despre cea viitoare slava şi înălţarea Ierusalimului şi adunarea neamurilor la dânsa şi despre pocăinţa norodului.

1. n obşte să zice: De va slobozi bărbatul muierea sa şi, depărtându-să de la el, va lua altul, au doară să va mai întoarce la ea? Au doară nu va fi pângărită şi spurcată muiarea aceaea? Iară tu ai curvit cu iubiţii tăi. Însă întoarce-te la Mine – zice Domnul – şi Eu te voiu priimi.
2. Rădică ochii tăi spre drept şi vezi unde nu te-ai aşternut. În căli şedeai aşteptându-i ca tâlhariul în pustie şi ai pângărit pământul întru curviile tale şi întru răotăţile tale.
3. Pentru aceaea s-au oprit picăturile ploilor şi ploaie târzie n-au fost. Fruntea muierii curve s-au făcut ţie, n-ai vrut a te ruşina.
4. Deci încai de acum chiiamă-Mă: «Tatăl mieu, povăţuitoriul fecioriii meale Tu eşti!»
5. Au doară te vei mâniia în veac? Au vei rămânea până în sfârşit? Iată, ai grăit şi ai făcut reale şi ai putut".
6. Şi au zis Domnul către mine în zilele lui Iosie împăratului: *„Au doară ai văzut ceale *Sus 2, 20.
388r ce au || făcut doznica lui Israil? Dusu-s-au luişi preste muntele înalt şi supt tot lemnul umbros şi au curvit acolo.
7. Şi am zis, deacă făcuse aceastea toate: «Întoarce-te la Mine!» Şi nu s-au întors. Şi au văzut călcătoarea de leage, sora ei, Iuda,
8. Că pentru aceaea, căci au curvit dosnica Israil, o slobozisăm şi-i dedeasăm carte de slobozenie. Şi nu s-au temut călcătoarea de leage Iuda, sora ei, ci s-au dus şi au curvit şi dânsa.
9. Şi cu îndeletniciia curviii sale au spurcat pământul şi au precurvit cu piatră şi cu lemn.
10. Şi întru toate aceastea nu s-au întors la Mine nelegiuitoarea, sora ei Iuda, în toată inima sa, ci în minciună", zice Domnul.
11. Şi au zis Domnul către mine: „Îndreptatu-ş-au sufletul său dosnica Israil cu asămănarea nelegiuitei Iudei.

12. Mergi şi strâgă cuvintele aceastea spre criveţu şi zi: «Întoarce-te, dosnica Israil – zice Domnul – şi nu voiu întoarce faţa Mea de cătră voi. Că sfânt Eu sânt – zice Domnul – şi nu Mă voiu mănîia în veac.

13. Însă cunoaşte nedreptatea ta, că împrotiva Domnului, Dumnezeului tău, ai nelegiuit şi ai răsipit căile tale celor streini supt tot lemnul umbros, şi glasul Mieu nu l-ai auzit – zice Domnul.

14. Întoarceţi-vă, fiilor, întorcându-vă, – zice Domnul – că Eu, bărbatul vostru şi vă voiu priimi, unul din cetate şi doi din rudenie, şi vă voiu duce în Sion.

15. Şi vă voiu da păstori după inima Mea şi vă vor paşte cu ştiinţa şi cu învăţătura.

16. Şi, deacă vă veţi înmulţi şi veţi creaşte pre pământ în zilele acealea, – zice Domnul – nu vor mai zice: „Sicriiul legii Domnului", nici să va sui la inimă, nici îş vor aduce aminte de el, nici să va cerceta, nici va mai fi.

17. În vreamea aceaea vor chema Ierusalimul „Scaunul | Domnului" şi să vor aduna 388v
la el toate neamurile în numele Domnului, în Ierusalim, şi nu vor umbla după răzvrătirea inimii sale ceii reale.

18. În zilele acealea să va duce casa Iudei la casa lui Israil şi vor veni împreună de la pământul criveţului la pământul care l-am dat părinţilor voştri».

19. Iară eu am zis: «Cum Te voiu pune spre fii şi-ţ voiu dărui pământul cel dorit, moştenirea cea luminată a oastelor neamurilor?» Şi am zis: «Tată mă vei chema şi după Mine a întra nu vei înceta,

20. Ci, precum când urgiseaşte muiarea pre iubitoriul său, aşa M-ai urgisit, casa lui Israil»", zice Domnul.

21. Glas încă li s-au auzit, tânguirile şi vaietile fiilor lui Israil; că nedreaptă au făcut calea sa, uitatu-s-au de Domnul, Dumnezeul său.

22. "Întoarceţi-vă, fiilor, întorcându-vă şi voiu vindeca dosirile voastre!". Iată, noi am venit la Tine, că Tu eşti Domnul, Dumnezeul nostru.

23. Adevărat, mincinoasă era măgurile şi mulţimea munţilor adevărat; în Domnul, Dumnezeul nostru, mântuirea lui Israil.

24. Ruşinea au mâncat osteneala părinţilor noştri, din tinereaţele noastre, turmele lor şi ciurdele lor, fiii lor şi featele lor.

25. Dormi-vom în ruşinea noastră şi ne va acoperi ocara noastră, că Domnului, Dumnezeului nostru, am păcătuit noi şi părinţii noştri, din tinereaţele noastre până la această zi şi n-am auzit glasul Domnului, Dumnezeului nostru.

Cap 4

Făgăduiaşte Domnul iertare de să vor întoarce cu adevărat şi cu inimile să vor tăia împregiur, || amânănţindu-le greale reale de vor rămânea în răotăţi. Pentru aceaea să tânguiaşte prorocul, văzând că să va jefui ţara şi să va pustii, însă aşea, ca să nu fie săvârşirea. 389r

1. „De te vei întoarce, Israile – zice Domnul – la Mine te întoarce; de vei lua smintealele tale de la faţa Mea, nu te vei clăti

2 Şi vei jura: «Viu e Domnul întru adevăr şi în judecată şi în dreptate. Şi bine Îl vor cuvânta neamurile şi-L vor lăuda».

*Osee. 10, 12. 3. Că aceastea zice Domnul omului Iudii şi a Ierusalimului: *«Înoiţi-vă voao înoitură, şi să nu sămânaţi preste spini!

4. Tăiaţi-vă împrejur Domnului şi depărtaţi mădulariul inimilor voastre, bărbaţii Iudii şi lăcuitorii Ierusalimului, ca nu cumva să iasă ca focul urgiia Mea şi să să aprinză şi să nu fie cine să stângă, pentru răotatea gândurilor voastre.

5. Vestiţi în Iuda şi în Ierusalim auzit faceţi: 'Grăiţi şi cântaţi cu trâmbiţa pre pământ!' Strâgaţi tare şi ziceţi: 'Adunaţi-vă şi să întrăm în cetăţile ceale întărite!'

*Sus 2, 14. 6. Rădicaţi sămn în Sion, întăriţi-vă, să nu staţi, *că rău aduc Eu despre criveţu şi zdrobire mare.

7. Suitu-s-au leul din culcuşul său, şi tâlhariul neamurilor s-au rădicat, ieşit-au din locul său să puie pământul tău spre pustiire. Cetăţile tale să vor jefui, rămâind fără lăcuitori.

8. Preste aceasta, încingeţi-vă cu tărsâne, plângeţi şi vă văietaţi, că nu s-au întors mâniia iuţimii Domnului de la voi.

9. Şi va fi în zioa aceaea – zice Domnul – peri-va inima împăratului şi inima căpeteniilor. Şi să vor buigui preoţii şi prorocii să vor spăimânta".

10. Şi am zis: „Hei, hei, hei, Doamne Dumnezeule, au doară ai înceluit norodul acesta
389v şi Ierusalimul, | zicând: «Pace va fi voao»? Şi iată, au sosit sabiia până la suflet”.
11. În vreamea aceaea să va zice norodului acestuia şi Ierusalimului: „Vântul arzând în căile care sânt în pustie, căile featii norodului Mieu, nu a vântura şi a curăţi,
12. Duh plin dintr-aceastea va veni Mie. Şi acum Eu voiu grăi judecăţile Meale cu ei.
13. Iată, ca norul să va sui şi ca viforul căruţa lui; mai iuţi decât pajerile caii lui. «Amar noao, că sântem jefuiţi!»
14. „Spală de răotate inima ta, Ierusalime, ca să te mântuieşti. Până când vor petreace întru tine cugete păgubitoare?
15. Că glasul celui ce vesteaşte de la Dan şi cunoscut face idolul din muntele Efrem.
16. Ziceţi neamurilor: «Iată, s-au auzit în Ierusalim a veni păzitorii din pământ departe şi a da preste cetăţile Iudei glasul său!»
17. Ca păzitorii ţarinelor s-au făcut preste ea împregiur. Că pre Mine spre mânie M-au întărâtat, zice Domnul.
18. *Căile tale şi gândurile tale au făcut aceastea ţie. Aceasta răotatea ta, că-i amară, *Sus 1, 3, 5.
că au atins inima ta!”
19. Pântecele mieu, pântecele mieu bănuiesc; simţirile inimii meale s-au turburat întru mine. Nu voiu tăcea, că glas de bucin au auzit sufletul mieu, strâgare de războiu.
20. Zdrobire preste zdrobire s-au chemat şi s-au jefuit tot pământul; degrabă s-au jefuit corturile meale, îndată pieile meale.
21. Până când voiu vedea pre cel ce fuge, voiu auzi glasul bucinului?
22. „Că nebunul, norodul Mieu, pre Mine nu M-au cunoscut. Fii neînţelepţi sânt şi
390r trândoşi. Înţelepţi || sânt a face reale, iară bine a face n-au ştiut”.
23. Uitatu-m-am pre pământ şi, iată, era deşert şi de nimica; şi spre ceriuri, şi nu era lumină într-însele.
24. Văzut-am munţi şi, iată, să clătea. Şi toate măgurile s-au turburat.
25. Uitatu-m-am şi nu era om. Şi tot zburătoriul ceriului s-au depărtat.
26. Privit-am şi, iată, Carmilul pustiiu; şi toate cetăţile lui strâcate sânt la faţa Domnului şi de faţa mâniii iuţimii Lui.
27. Că aceastea zice Domnul: „Pustiiu va fi tot pământul şi macar că săvârşire nu voiu face,
28. Tângui-să-va pământul şi să vor spăimânta ceriurile de sus; pentru căci am grăit, gândit-am şi nu M-am căit, nici M-am întors de cătră dânsul”.
29. De glasul călăraşului şi a celui ce aruncă săgeata au fugit toată cetatea. Întrat-au întru ceale greale şi s-au suit preste râpi. Toate cetăţile s-au lăsat şi nu lăcuiaşte întru eale om.
30. „Iară tu, jefuită, ce vei face când te vei îmbrăca cu mohorât, când vei fi împodobită cu baier de aur şi vei zugrăvi cu ştiviiu ochii tăi? În zădar te vei împodobi. Te-au urgisit iubitorii tăi, sufletul tău îl vor căuta.
31. Că glas ca a ceii ce naşte am auzit, strâmtori ca a ceii ce naşte prunc. Glasul featei Sionului ce moare şi-ş întinde mânile sale: «Amar mie, că au slăbit sufletul mieu pentru cei ucişi».

Cap 5

Domnul caută în Ierusalim om drept, ca să-l miluiască. Ci şi gloata şi cei mai mari întru răzvrătirile sale şi întru închinarea de idoli sânt împietriţi şi vărsaţi. Pentru aceaea le amănânţă prada de la norodul strein, pentru că orbi şi surzi s-au făcut, însă nu până la săvârşire. |

390v 1. Încungiuraţi căile Ierusalimului şi vă uitaţi şi socotiţi şi căutaţi în uliţele ei, de veţi afla om ce face judecată şi caută credinţa, şi milostiv voiu fi lui.
2. De va fi, «Viu e Domnul» zice. Şi cu această înşelăciune vor jura?”
3. Doamne, ochii Tăi privesc la credinţă. Lovitu-i-ai şi nu ş-au bănuit; zdrobitu-i-ai şi n-au vrut a lua învăţătura. Învârtoşat-au faţa sa mai vârtos decât piatra şi n-au vrut a să întoarce.
4. Iară eu am zis: „Doară sânt săraci şi bolunzi, neştiind calea Domnului, judecata Dumnezeului său.
5. Duce-mă-voiu direpţ aceaea la cei mari şi le voiu grăi, că ei au cunoscut calea Domnului, judecata Dumnezeului său”. Şi iată, mai vârtos aceştia împreună au sfărmat jugul, rupt-au legăturile.

6. Pentru aceaea i-au lovit leul din pădure, lupul sara i-au jefuit, pardosul priveghind preste cetăţile lor. Tot cel ce va ieşi dintr-însele să va prinde, că s-au înmulţit nelegiuirile lor, întăritu-s-au dosirile lor.

7. „Spre cine voiu putea fi acolo blând? Fiii tăi M-au părăsit şi au jurat întru cei ce nu sânt dumnezei. Săturatu-i-am şi au preacurvit şi în casa curvii să desfrâna.

*Ezec. 22, 11 8. Cai iubitori şi armăsari s-au făcut. *Fieştecarele către muiarea aproapelui său rânteza.

9. Au doară preste aceştia nu voiu cerceta? – zice Domnul – şi întru neam ca acesta nu va izbândi din sufletul Mieu?

10. Suiţi-vă preste zidurile ei şi o răsipiţi, iară săvârşire să nu faceţi. Luaţi odraslele ei, că nu sânt ale Domnului.

11. Că cu nelegiuire au nelegiuit împrotiva Mea casa lui Israil şi casa Iudii, zice Domnul.

12. Tăgăduit-au pre Domnul şi au zis: «Nu iaste acesta, nici va veni asupra noastră răul, sabie şi foamete nu vom vedea. ||

13. Prorocii au grăit în vânt şi răspuns n-au fost întru ei». Aceastea dară li să vor întâmpla lor!" 391r

14. Aceastea zice Domnul, Dumnezeul oastelor: „Pentru că aţi grăit cuvântul acesta, iată, Eu dau cuvintele Meale în gura ta spre foc şi norodul acesta în limbă şi-i va mistui.

15. Iată, Eu voiu aduce asupra voastră neam de departe, casa lui Israil – zice Domnul – neam vârtos, neam vechiu, neam a căruia nu vei cunoaşte limba, nici vei înţeleage ce grăiaşte.

16. Tulba lui, ca mormântul deşchis, toţi tari.

17. Şi va mânca holdele tale şi pâinea ta, îmbuca-va pre fiii tăi şi featele tale, mânca-va turma ta şi ciurdele tale, mânca-va viia ta şi zmochinul tău. Şi va sfărma cetăţile tale ceale întărite, întru carele tu ai nădejdea, cu sabie.

18. Însă în zilele acealea – zice Domnul – nu vă voiu face spre săvârşire.

*Jos 16, 10. 19. *Iară de veţi zice: «Pentru ce ne-au făcut noao Domnul, Dumnezeul nostru, aceastea toate?», vei zice către dânşii: «Precum M-aţi părăsit şi aţi slujit dumnezeului strein în pământul vostru, aşa veţi sluji streinilor în pământul nu al vostru».

20. Vestiţi aceasta casii Iacov şi auzit faceţi în Iuda, zice Domnul.

21. Auzi, norodule nebune, care n-ai inimă! Cei ce având ochi, nu vedeţi, şi urechi, şi nu auziţi.

22. De Mine, dară, nu vă veţi teame?, zice Domnul. Şi de la faţa Mea nu vă va durea, Cel ce am pus năsipul hotar mării, poruncă veacinică, carea nu va treace? Şi să vor clăti şi nu vor putea; şi să vor unfla valurile ei şi nu vor treace.

23. Iară norodului acestuia s-au făcut inima necredincioasă şi aspră; depărtatu-s-au şi s-au dus.

24. Şi n-au zis întru inima sa: «Să ne teamem de | Domnul, Dumnezeul nostru, Cel ce ne 391v
dă ploaie timpurie şi târzie în vreamea sa, plinirea săcerişului de peste an rânduindu-ne noao».

25. Nedreptăţile voastre s-au abătut de la aceastea şi păcatele voastre au oprit vinele de la voi.

26. Că s-au aflat întru norodul Mieu necredincioşi, pândind ca vânătorii de paseri, laţuri puind şi piedeci a prinde oameni.

27. Ca o cursă plină de paseri, aşa casa lor plină de idol. Pentru aceaea s-au mărit şi s-au îmbogăţit.

*Isaia 1, 23. 28. Îngroşatu-s-au şi s-au îngrăşat şi au trecut cuvintele Meale rău. *Pricina văduvei nu
Zah. 7, 10. o au judecat, pricina săracului nu o au îndreptat şi judecata săracilor nu o au judecat.

29. Au doară preste aceastea nu voiu cerceta?, zice Domnul. Au preste acest feal de neam au nu va izbândi sufletul Mieu?

30. Spaimă şi minunate s-au făcut pre pământ:

31. Prorocii prorocea minciună şi preoţii plesnea cu mânile sale, şi norodul Mieu au iubit unele ca acealea. Ce dară va fi în cea mai de pre urmă a lui?"

Cap 6

Să vesteaşte viitoarea ticăloşie şi jefuirea Ierusalimului de la assirii, pentru că au urgisit leagea Domnului, nici au vrut a asculta certările. Ci toţi, şi mai vârtos cei mari, prorocii şi preoţii, lăcomiei şi vicleşugului s-au dedat. Pentru aceaea, şi pre ei şi jârtvele lor Dumnezeu le-au lepădat. Porunceaşte, direpţ aceaea, prorocul a-i tângui, căci cu suflarea a să curăţi n-au putut.

1. Întăriţi-vă, fiii lui Veniamin, în mijlocul Ierusalimului şi în Thecua răsunaţi cu trâmbiţa şi preste Vethacarâm rădicaţi steagul, că rău s-au văzut de către criveţu şi sfărmare mare. ||

2. Ceii înfrâmsăţate şi jingaşe am asămănat fata Sionului, 392r

3. La ea vor veni păstorii şi turmele lor. Înfipt-au într-însa şetri prinprejur. Paşte-i-va fieştecarele dintre cei de supt mâna sa.
4. Sfinţiţi preste ea război, sculaţi-vă şi să ne suim la amiazăzi! Amar noao, că s-au abătut zioa, că s-au făcut umbrele mai lungi sara!
5. Sculaţi-vă şi să ne suim noaptea şi să răsipim casele ei!
6. Că aceastea zice Domnul oastelor: „Tăiaţi lemnul ei şi vărsaţi împrejurul Ierusalimului şanţu! Aceasta e cetatea cercetării, toată hula în mijlocul ei.
7. Precum jgheabul reace au făcut apa sa, aşa reace au făcut răotatea sa. Nedreptatea şi jefuirea să va auzi într-însa, înaintea Mea pururea slăbiciunea şi rana.
8. Învaţă-te, Ierusalime, ca nu cumva să să depărtează sufletul Mieu de la tine, nu cumva să te puiu pustie, pământ nelăcuit".
9. Aceastea zice Domnul oastelor: „Până la un strugure vor culeage ca în vie rămăşiţele lui Israil. Întoarce mâna ta ca culegătoriul la coşariu".
10. Cui voiu grăi şi cui voiu mărturisi să auză? Iată, netăiate împrejur urechile lor şi nu pot auzi. Iată, cuvântul Domnului s-au făcut lor spre ocară şi nu-l vor priimi!
11. Pentru aceaea, de iuţimea Domnului plin sânt, ostenitu-m-am suferind. Varsă preste cel mic afară şi preste sfatul celor tineri împreună, că bărbatul cu muierea să va prinde, bătrânul cu cel plin de zile;
12. Şi vor treace casăle lor la alţii, ţarinile şi muierile aşijderea. „Că voiu întinde mâna Mea preste lăcuitorii pământului – zice Domnul – , |
392v 13. *Că de la cel mai mic până la cel mai mare, toţ spre lăcomie să sârguiesc; şi de la prorocu până la preot, toţi fac vicleşug. *Isaie 56, 11. Jos 8, 10.
14. Şi grijiia zdrobirea featei norodului Mieu cu ocară, zicând: «Pace, pace!», şi nu era pace.
15. Ruşinatu-s-au, căci au făcut urăciune? Încă mai vârtos cu ruşinea nu s-au ruşinat, şi a să ruşina n-au ştiut. Pentru aceaea vor cădea între cei ce cad. În vreamea cercetării sale vor cădea", zice Domnul.
16. Aceastea zice Domnul: „Staţi preste căli şi vedeţi şi întrebaţi de cărările ceale vechi, carea iaste cale bună, şi umblaţi într-însa *şi veţi afla răpaos sufletelor voastre". Şi au zis: „Nu vom umbla!" *Math. 11, 29.
17. Şi am rânduit preste ei străjari: „Auziţi glasul trâmbiţii!" Şi au zis: „Nu vom auzi!"
18. „Pentru aceaea auziţi, neamuri, şi cunoaşte, adunare, câte Eu voiu face lor.
19. Auzi, pământule! Iată, Eu voiu aduce reale preste pământul acesta, rodul cugetului său. Că cuvintele Meale nu le-au auzit şi leagea Mea o au lepădat.
20. *La ce Îmi aduceţi tămâie din Sava şi trestiia bine mirositoare din ţară departe? Arderile voastre nu sânt priimite şi jârtvele voastre nu Mi-au plăcut". *Isaie 1, 11.
21. Pentru aceaea, aceastea zice Domnul: „Iată, Eu voiu da spre norodul acesta căderi şi vor cădea întru dânşii părinţii şi fiii împreună, vecinul şi cel de aproape vor peri".
22. Aceastea zice Domnul: „Iată, norod vine din pământul crivăţului şi neam mare să va scula de la marginile pământului,
23. Săgeata şi pavăza va apuca; nemilostiv iaste şi nu să va milostivi. Glasul lui ca marea
393r va suna şi pre cai vor încăleca, gătiţi ca băr||batul la război, asupra ta, fata Sionului".
24. Auzit-am veastea lui, slăbit-au mânile noastre. Năcazul ne-au cuprins, dureri ca pre ceaea ce naşte.
25. „Să nu ieşiţi la câmpuri şi în cale să nu umblaţi. Că sabiia nepriiatinului spaimă prinprejur.
26. Fata norodului mieu, încinge-te cu tărsână şi te prasără cu cenuşe. Fă-ţi jealea celui întâi născut mângăiare amară, că de năpraznă va veni jefuitoriul preste noi!"
27. „Ispititoriu te-am dat norodului Mieu vârtos; şi vei şti şi vei cerca calea lor.
28. Toţi aceştia căpetenii abătându-să, umblând viclenească, aramă şi fier; toţi strâcaţi sânt.
29. Scăzut-au foiul, în foc s-au mistuit plumbul, în zădar au suflat suflătoriu lui că răotăţile lor nu s-au săvârşit.
30. «Argint lepădat» îi chemaţi pre ei, că Domnul i-au lepădat".

Cap 7

Că în zădar nădăjduiesc în bisearică, reale făcând şi pre proroci neascultând, ca şi părinţii lor. Pentru aceaea vesteaşte că bisearica să va lepăda şi pământul Iudii să va pustii; nici le va folosi

rugăciunea lui Ieremie pentru ei, nici jârtvele lor pentru ceale înalte a lui Tofeth în Valea fiiului Ennon; şi pentru multe răotăţile lor.

1. uvântul ce au fost cătră Ieremie de la Domnul, zicând:
2. „Stăi în poarta casii Domnului şi propoveduiaşte acolo cuvântul acesta şi zi: «Auziţi cuvântul Domnului, tot Iuda, cei ce întraţi pre porţile aceastea, să vă închinaţi Domnului!»”
*Jos 26, 13. 3. Aceastea zice Domnul oastelor, Dumnezeul lui | Israil: „*Bune faceţi căile voastre şi 393v
cugetele voastre şi voiu lăcui cu voi în locul acesta!
4. Să nu vă nădăjduiţi în cuvinte de minciună, zicând: «Bisearica Domnului, bisearica Domnului, bisearica Domnului iaste!»
5. Că de veţi dereage bine căile voastre şi cugetele voastre, de veţi face judecată între om şi între aproapele lui,
6. Streinului şi săracului şi văduvei nu veţi face năpaste, nici veţi vărsa sânge nevinovat în locul acesta, şi după dumnezei streini nu veţi umbla, spre răul vostru,
7. Voiu lăcui cu voi pre pământul care l-am dat părinţilor voştri din veac şi până în veac.
8. Iată, voi vă nădăjduiţi în cuvinte de minciună, care nu vă vor folosi:
9. A fura, a ucide, a preacurvi, a jura strâmb, a jârtvi lui Vaalim şi a vă duce după dumnezei streini, carii nu-i cunoaşteţi,
10. Şi aţi venit şi aţi stătut înaintea Mea în casa aceasta, întru carea s-au chemat numele Mieu, şi aţi zis: «Izbăvitu-ne-am, căci că am făcut toate urăciunile aceastea».
*Math. 21, 13. 11. *Deci au doară peşteră tâlharilor s-au făcut casa aceasta, întru carea s-au chemat
Marc. 11, 17. numele Mieu în ochii voştri? Eu, Eu sânt. Eu am văzut, zice Domnul.
Luca 19, 46. 12. Duceţi-vă la locul Mieu în Siloe, unde au lăcuit numele Mieu din ceput şi vedeţi ceale ce i-am făcut pentru răotatea norodului lui Israil.
13. Şi acum, pentru că aţi făcut toate lucrurile aceastea – zice Domnul – şi am grăit cătră voiu dimineaţa, sculându-mă şi grăind, şi n-aţi auzit şi v-am chemat şi n-aţi răspuns, ||
*Pild. 1, 24. 14. *Face-voiu casii aceştiia, întru carea s-au chemat numele Mieu şi întru care voi aveţi 394r
Isaie 65, 12. nădejde, şi locului care l-am dat voao şi părinţilor voştri, precum am făcut în Siloe,
1 Împăr. 4, 12. 15. Şi vă voiu lepăda de la faţa Mea, precum am lepădat pre toţi, fraţii voştri, toată sămânţa lui Efrem.
*Jos 11, 14 16. *Tu, dară, să nu te rogi pentru norodul acesta, nici lua întru dânşii laudă şi rugăciune
şi 14, 11. şi nu-m sta împrotivă, că nu te voiu asculta.
17. Au nu vezi ce fac aceştia în cetăţile Iudei şi în uliţele Ierusalimului?
18. Fiii culeg leamne şi părinţii aprind foc şi muierile stropesc grăsime, să facă plăcinte împărăteasii ceriului şi să jârtvească dumnezeilor streini şi să Mă chiiame spre mânie.
19. Au doară pre Mine spre mânie Mă cheamă?, zice Domnul. Au nu pre sâne însuşi, spre ruşinarea feaţii sale?”
20. Pentru aceaea, aceastea zice Domnul Dumnezeu: „Iată, iuţimea Mea şi urgiia Mea să aţiţă asupra locului acestuia, asupra oamenilor şi asupra dobitoacelor şi asupra lemnului ţânutului şi asupra roadelor pământului, şi să vor aprinde şi nu să vor stânge”.
21. Aceastea zice Domnul oastelor, Dumnezeul lui Israil: „Arderile de tot ale voastre adaogeţi jungherilor voastre şi mâncaţi cărnurile.
22. Că n-am grăit cu părinţii voştri şi nu le-am poruncit, în zioa carea am scos din pământul Eghiptului, de cuvântul arderilor şi a jârtvelor,
23. Ci acest cuvânt le-am poruncit, zicând: «Asculaţi glasul Mieu şi vă voiu fi Dumnezeu, şi voi Îm veţ fi Mie norod. Şi umblaţi în | toată calea carea v-am poruncit, ca să vă fie bine!» 394v
24. Şi n-au auzit, nici au plecat ureachea sa, ci s-au dus întru vrerile şi răzvrătirea inimii sale ceii reale. Şi s-au făcut îndărăpt, iară nu înainte,
25. Din zioa carea au ieşit părinţii lor din pământul Eghiptului, până la zioa aceasta. Şi am trimis la voi toate slugile Meale, prorocii, zioa sculându-Mă de dimineaţa şi trimiţându-i.
*Jos 16, 12. 26. Şi nu M-au auzit, nici au plecat ureachea sa, ci ş-au împietrit cerbicea sa *şi mai rău au lucrat decât părinţii lor.
27. Şi vei grăi cătră dânşii toate cuvintele aceastea, şi nu te vor auzi; şi vei chema, şi nu-ţ vor răspunde.
28. Şi vei zice cătră dânşii: «Acesta e neamul cel ce n-au auzit glasul Domnului, Dumnezeului său, nici au priimit învăţătura. Perit-au credinţa şi s-au luat din gura lor».
29. Rade părul tău şi leapădă şi ia întru drept tânguire, că au lepădat Domnul şi au lăsat neamul urgiii sale,

30. Că au făcut fiii Iudii rău în ochii Miei, zice Domnul. Pus-au smintealele tale în casa în carea s-au chemat numele Mieu, ca să o pângărească.
31. Şi au zidit ceale înalte lui Tofeth, care iaste în Valea fiiului Ennon, să aprinză pre fiii săi şi featele sale cu foc; care n-am poruncit, nici am gândit în inima Mea.
32. Pentru aceaea, iată, zile vor veni – zice Domnul – şi nu să va mai zice „Tofeth" şi „Valea fiiului Ennon", ci „Valea uciderii". Şi vor îngropa în Tofeth, căci că nu e loc. ||
395r 33. Şi va fi stârvul norodului acestuia spre hrană paserilor ceriului şi fiarălor pământului, şi nu va fi cine să apere.
34. *Şi a să odihni voiu face, din cetăţile Iudii şi din uliţele Ierusalimului, glasul bucuriii şi glasul veseliei, glasul mirelui şi glasul mireasii, că spre pustiire va fi pământul. *Ezechiil 26, 13.

Cap 8

Pentru că şi împăraţii, mai-marii, preoţii şi prorocii şi celaalalt norod la închinarea de idoli s-au întors şi, nesocotind judecata Domnului, părăsând adevărul, toţi au cugetat spre lăcomie şi spre închinarea de idoli şi, pre Domnul întărâtându-L, n-au vrut să înţeleagă, pentru aceaea de vrăjmaşi nemilostivi să vor năcăji.

1. În vreamea aceaea – zice Domnul – vor scoate oasele împăraţilor Iudei şi oasele căpeteniilor lui şi oasele preoţilor şi oasele prorocilor şi oasele celor ce au lăcuit în Ierusalim, din mormânturile sale.
2. Şi le vor întinde la soare şi la lună şi la toată oastea ceriului, carea o au iubit şi cărora au slujit şi după carea au umblat şi carea au căutat şi li s-au închinat. Nu să vor strânge şi nu să vor îngropa. Spre gunoiu preste faţa pământului vor fi.
3. Şi vor aleage mai mult moartea decât viaţa toţi carii vor fi rămaşi din rudeniia aceasta rea în toate locurile care s-au părăsit, la care i-am lepădat, zice Domnul oastelor. |
395v 4. Şi vei zice către dânşii: «Aceastea zice Domnul: 'Au doară cel ce cade nu să va scula? Şi cel ce au dosit nu să va întoarce?
5. Căci, dară, s-au dosit norodul acesta în Ierusalim cu dosire gâlcevitoare? Apucat-au minciuna şi n-au vrut a să întoarce.
6. Luat-am aminte şi am ascultat. Nime ce e bun grăiaşte, nici unul iaste care să se pocăiască de păcatul său, zicând: 'Ce am făcut?' Toţi s-au întors la alergarea sa, ca calul ce năvăleaşte la războiu.
7. Vulturul în ceriu au cunoscut vreamea sa, turturele şi rândureaoa şi ţiconia au păzit vreamea venirii sale, iară norodul Mieu n-au cunoscut judecata Domnului.
8. Cum ziceţi: 'Înţelepţi sântem noi şi leagea Domnului cu noi iaste?' Adevărat, minciună au lucrat pana cea minciunoasă a scriitorilor.
9. Ruşinatu-s-au cei înţelepţi; înfricoşaţi şi prinşi sânt, căci cuvântul Domnului l-au lepădat şi nici o înţelepciune iaste întru dânşii.
10. Pentru aceaea voiu da muierile lor streinilor, câmpurile lor, moşteanilor. Că de la cel mai mic* până la cel mai mare, toţi după lăcomie urmează; de la proroc până la preot, toţi fac minciună. *Isaie 56, 11. Sus 6, 13.
11. Şi vindeca zdrobirea featei norodului Mieu spre ocară, zicând: 'Pace, pace!', nefiind pace.
12. Ruşinatu-s-au, căci că urăciune au făcut, ci încă cu ruşine nu s-au ruşinat şi n-au ştiut a să ruşina. Pentru aceaea vor cădea între cei ce cad dinpreună; în zioa cercetării tale vor
396r || cădea, zice Domnul.
13. Adunând îi voiu aduna – zice Domnul – nu iaste strugure în viţă şi nu sânt smochine în zmochin, frunza au căzut. Şi le-am dat lor ceale ce au întrecut'»".
14. Pentru ce şedem? Împreunaţi-vă şi să întrăm în cetatea cea întărită şi să tăcem acolo. Că Domnul, Dumnezeul nostru, ne-au făcut a tăcea şi beutură ne-au dat apă de fiere, *că am păcătuit Domnului. *Jos 9, 15.
15. *Aşteptat-am pacea, şi nu era bine; vreamea de leac, şi iată groază. *Jos 4, 19.
16. „De la Dan s-au auzit răsunarea cailor lui, de glasul rântezărilor ostaşilor lui s-au clătit tot pământul şi au venit şi au îmbucat pământul şi plinirea lui, cetatea şi lăcuitorii ei.
17. „Că iată, Eu vă voiu tremite şerpi, vasilişchi şi cărora nu iaste descântare şi vă vor muşca, zice Domnul.
18. Durearea Mea preste dureare, întru Mine inima Mea mâhnită.

19. Iată glasul strâgării featei norodului Mieu, din ţară departe: «Au doară Domnul nu e în Sion? Au împăratul ei nu-i într-însa?» Pentru ce dară pre Mine spre mânie M-au întărâtat întru necurăţiile sale şi întru deşertăciuni streine?"

20. Trecut-au săcerişul, sfârşitu-s-au vara, şi noi nu ne-am mântuit.

21. „Pentru înfrângerea featei norodului Mieu m-am înfrământ şi M-am întristat, spaimă M-au luat.

22. Au doară răşină nu e în Galaad? Au doftor nu iaste acolo? Pentru ce, dară, nu s-au acoperit locul ranei featei norodului Mieu?

Cap 9

Tânguiaşte prorocul pre cei ce să vor ucide din Iuda. În nici unul, zice, că trebuie a nădăjdui, căci toţi | vicleneaşte umblă. Şi pentru că Iudea să va jefui, voiaşte ca toţi să jelească. În sângur Dumnezeu şi întru cunoştinţa Lui a să făli; Carele va certa şi pre păgâni, şi pre fiii lui Israil cei netăiaţi împrejur la inimă. 396v

1. Cine va da capului Mieu apă şi ochilor Miei izvor de lacrămi? Şi voiu plânge zioa şi noaptea pre ucişii featii norodului Mieu.

2. Cine-M va da în pustie casă de oaspeţi călătorilor? Şi voiu părăsi pre norodul Mieu şi Mă voiu depărta de cătră dânşii. Că toţi preacurvari sânt, ceata nelegiuitorilor.

3. Şi au încordat limba sa ca arcul minciunii şi nu al adevărului. Întăritu-s-au pre pământ, că din rău la rău au ieşit şi pre Mine nu M-au cunoscut, zice Domnul.

4. Fieştecarele să se păzească de aproapele său şi întru tot fratele său nu aibă nădeajde. Că tot fratele înşelând va înşela, şi tot priiatinul vicleneaşte va umbla.

5. Şi omul pre fratele său îl va batjocori şi adevărul nu va grăi. Că ş-au învăţat limba sa a grăi minciună; ca să facă nedrept s-au ostenit.

6. Lăcaşul tău în mijlocul înşălăciunii. În vicleşug n-au vrut a Mă cunoaşte", zice Domnul.

7. Pentru aceaea, aceastea zice Domnul oastelor: „Iată, Eu îi voiu lămuri şi-i voiu ispiti. Că ce altă voiu face de cătră faţa featei norodului Mieu?

*Psalm 27, 33. 8. *Săgeată rănind e limba lor, vicleşug au grăit. În gura sa pace cu priiatinul grăiaşte, şi într-ascuns îi pune cursă.

9. Au doară preste aceştia nu voiu cerceta? – zice Domnul –; au într-acest fel de neam nu va izbândi sufletul Mieu?

10. Preste munţi voiu lua plângere şi tânguire || şi preste ceale frumoase ale pustiii, jeale, 397r
că s-au aprins, căci că nu e om ce treace şi n-au auzit glasul stăpânului; de la paserea ceriului până la dobitoace au trecut şi s-au depărtat.

11. Şi voiu da Ierusalimul spre hâlmuri de năsip şi spre culcuşuri de zmei şi cetăţile Iudei le voiu da spre pustiire, căci că nu e lăcuitoriu".

12. Cine e om înţelept, care să înţeleagă aceasta şi cătră carele cuvântul gurii Domnului să fie, ca să vestească aceasta, pentru ce au perit pământul şi aproape e ca pustiiul, căci că nu e cine să treacă?

13. Şi au zis Domnul: „Pentru că au părăsit leagea Mea, carea le-am dat, şi n-au ascultat glasul Mieu şi n-au umblat într-însul,

14. Şi s-au dus după îndărătniciia inimii sale şi după Vaalim, care au învăţat de la părinţii săi".

*Jos 23, 15. 15. Pentru aceea, aceasta zice Domnul oastelor, Dumnezeul lui Israil: *„Iată, Eu voiu hrăni pre norodul acesta cu pelin şi beutură le voiu da apă de fiere

16. Şi-i voiu împărţi între neamurile care nu le-au cunoscut ei şi părinţii lor şi voiu trimite după ei sabiia, până ce să vor săvârşi".

17. Aceastea zice Domnul oastelor, Dumnezeul lui Israil: „Luaţi aminte şi chemaţi tânguitoare şi să vie; şi la ceale înţeleapte tremiteţi şi grăbească.

18. Pripească şi iaie preste noi tânguirea! Verse ochii noştri lacrămi şi geanele noastre curgă ape!

19. Că glas de tânguire s-au auzit din Sion: «În ce chip sântem jefuiţi şi ruşinaţi foarte? Pentru că am părăsit pământul, căci că s-au oborât corturile noastre!»".

20. Auziţi dară, muieri, cuvântul Domnului şi să | priimească urechile voastre graiul 397v
gurii Lui. Şi învăţaţi pre featele voastre tânguirea şi fieştecare pre cea de aproape a sa plângerea,

21. Că s-au suit moartea prin ferestile voastre, întrat-au în casele voastre a pierde pre cei mici din afară şi pre cei tineri de pre uliţă.

22. Grăieşti: „Aceastea zice Domnul: «Şi va cădea stârvul omului ca gunoiul pre faţa pământului şi ca iarba după dosul celui ce seaceră, şi nu e cine să strângă»”.
23. Aceastea zice Domnul: *„Să nu să laude cel înţelept întru înţelepciunea sa şi să nu se laude cel tare întru tăria sa şi să nu să laude cel bogat întru bogăţia sa, *1 Cor. 1, 31. 2 Cor. 10, 17.
24. Ci întru aceasta să se laude cel ce să laudă a şti şi a Mă cunoaşte, că Eu sânt Domnul, Cel ce fac milă şi judecată şi dreptate pre pământ. Că aceastea Îmi plac, zice Domnul.
25. Iată, zile vin – zice Domnul – şi voiu cerceta preste tot cel ce are tăiat împrejuru mădulariu,
26. Preste Eghipt şi preste Iuda şi preste Edom şi preste fiii Ammon şi preste Moav şi preste toţi cei tunşi în coamă, cei ce lăcuiesc în pustie. Că toate neamurile au mădulariul, iară toată casa lui Israil e netăiată împrejur cu inima”.

Cap 10

Nu trebuie a să teame de stealele ceriului, nici de deşerţii şi neputincioşii idoli, ci de Dumnezeu, Carele sângur e Dumnezeu, ziditoriu şi stăpânitoriu a toate, Cel ce au bătut pre păcătoşii pământului. Plânge răul său Ierusalimul, şi nefiind omului a-şi îndrepta căile sale, să roagă lui Dumnezeu ca pre cei ce-L cunosc să nu-i ştargă până la mistuirea de tot, ci mai vârtos
398r *preste vrăj||maşii jidovilor să vearse iuţimea sa.*

1. Auziţi cuvântul care au grăit Domnul preste voi, casa lui Israil!
2. Aceastea zice Domnul: „Pre lângă căile păgânilor să nu învăţaţi şi de seamnele ceriului să nu vă teameţ, de carele să tem păgânii;
3. Că legile noroadelor deşarte sânt, *că lemnul din dumbravă îl taie, lucru de mâna meaşterului cu firezu, *Sus 13, 11 şi 14, 18.
4. Cu argint şi cu aur l-au împodobit, cu cuie şi cu maie l-au încheiat, ca să nu să desfacă.
5. Întru asămănarea de finic s-au cioplit şi nu vor grăi, purtate să vor duce, că a umbla nu pot. Nu vă teameţi, dară, de eale, că nici rău pot face, nici bine”.
6. *„Nu iaste aseaminea Ta, Doamne! Mare eşti Tu şi mare e numele Tău întru tărie! *Mih. 7, 8.
7. Cine nu să va teame de Tine, o, Împărate al neamurilor? Că aşa iaste cuviinţa, între toţi înţelepţii neamurilor şi întru toate împărăţiile lor nime nu e aseaminea Ţie! Apoc. 15, 4.
8. Aşijderea neînţelepţii şi nebunii să vor afla. Învăţătura deşertăciunilor lemn iaste,
9. Argintul învăluit din Tharsis să aduce, şi aurul din Ofaz; lucru de meaşter şi mâna lucrătoriului cu aramă; hiachinth şi urşinic, îmbrăcămintea lor. Lucru de meaşteri toate aceastea”.
10. Iară Domnul Dumnezeu adevărat e. Acela, Dumnezeu viu şi împărat veacinic; de urgiia Lui să va clăti pământul şi nu vor suferi neamurile amânânţarea Lui.
11. Aşadară, le veţi zice: „Dumnezeii carii ceriurile şi pământul n-au făcut piară de pre pământ şi din ceale ce sânt supt ceriu!” |
398v 12. *Cel ce face pământul cu puterea Sa găteaşte lumea cu înţelepciunea Sa şi cu priceaperea Sa întinde ceriurile. *Facere 1, 1 Jos 51, 15.
13. La glasul Său dă mulţime de ape în ceriu şi rădică negurile de la marginile pământului, *fulgerele spre ploaie le face şi scoate vântul din vistieriile Sale. *Psalm 134, 7.
14. Bolund s-au făcut tot omul de ştiinţă, ruşinatu-s-au tot meaşterul întru cel cioplit, că minciunos e cel ce au vărsat şi nu iaste duh într-înşii. Jos 51, 16
15. Deşarte sânt şi lucru vreadnic de râs; în vreamea cercetării sale vor peri.
16. Nu e aseaminea acestora partea lui Iacov, că Cel ce au închipuit toate, Acela iaste; şi Israil, toiagul moştenirii Lui; Domnul oastelor, numele lui.
17. Adună de pre pământ ruşinea ta, ceaea ce lăcuieşti în conăcire.
18. Că aceastea zice Domnul: „Iată, Eu departe voiu arunca lăcuitorii pământului într-această dată şi-i voiu năcăji aşa ca să se afle”.
19. Amar mie pentru sfărâmarea mea, rana mea cea rea. Iară eu am zis: „Togma aceasta e neputinţa mea şi o voiu purta.
20. Cortul mieu s-au jefuit, toate funişoarele meale s-au rupt, fiii miei au ieşit de la mine şi nu stau. Nu iaste cine să-m mai întinză şatra mea şi să rădice pieile meale.
21. Că bolunzeaşte au lucrat păstorii şi pre Domnul nu L-au căutat; pentru aceaea n-au înţeles şi toată turma lor s-au răsipit.
22. Glasul auzirii iată, vine, şi clătire mare din pământul criveţului, să puie cetăţile Iudei pustie şi lăcaşu bălaurilor. ||

23. Ştiu, Doamne, că nu e în putearea omului calea lui, nici într-a omului să umble şi 399r
să-şi îndreptează paşii săi.
*Psalm 6, 2 24. *Ceartă-mă, Doamne, însă întru judecată şi nu întru iuţimea Ta, ca nu cumva de
nemica să mă faci.
*Psalm 78, 6. 25. *Varsă urgia Ta preste neamurile care nu Te-au cunoscut şi preste împărăţiile care
numele Tău nu l-au chemat, că au mâncat pre Iacov şi l-au îmbucat şi l-au mistuit şi cuviinţa
lui o au răsipit".

Cap 11

Pentru că să blastămă cel ce nu ascultă, nici ţâne aşezământul Domnului, ce au dat părinţilor, pentru aceaea să porunceaşte prorocului ca să-l propoveduiască a-l ţinea jidovilor, ci în zădar, urmând ei mai vârtos nelegiuirile părinţilor săi şi închinarea de idoli. Pentru aceaea va aduce Domnul asupra lor neocolite răotăţi; nici le vor folosi idolii sau rugăciunile drepţilor, nici căci întâi au fost iubiţii lui Dumnezeu. Spune cugetele jidovilor ceale îndărătnice, pentru şteargerea lui de pre pământ, ci vor peri cei ce nu vreau a auzi pre proroc în numele Domnului.

1. Cuvântul care au fost de la Domnul către Ieremie, zicând:
2. „Auziţi cuvintele aşezământului acestuia şi grăiţi către oamenii Iudei şi lăcuitorii Ierusalimului.
3. Şi vei zice către dânşii: «Aceastea zice Domnul, Dumnezeul lui Israil: 'Blăstămat e omul cel ce nu va auzi cuvintele aşezământului acestuia,
4. Care am poruncit părinţilor voştri | în zioa în carea i-am scos din pământul Eghiptului, 399v
din cuptoriul cel de foc, zicând: 'Auziţi glasul Mieu şi faceţi toate care vă poruncesc voao şi-m veţ fi Mie spre norod şi voiu fi voao întru Dumnezeu,
5. Ca să deştept jurământul ce am făcut părinţilor voştri, că le voiu da pământul ce curge cu lapte şi cu miere, precum e zioa aceasta!'»" Şi am răspuns şi am zis: „Amin, Doamne!"
6. Şi au zis Domnul către mine: „Glăsuiaşte toate cuvintele aceastea în cetăţile Iudii şi în târgurile Ierusalimului, zicând: «Auziţi cuvintele aşezământului acestuia şi le faceţi!
7. Că jurând am jurat pre părinţii voştri în zioa în carea i-am scos din pământul Eghiptului, până la zioa aceasta; dimineaţa sculându-mă i-am jurat şi am zis: 'Auziţi glasul Mieu!'
8. Şi n-au auzit, nici au plecat ureachea sa, ci s-au dus fieştecarele întru îndărătniciia inimii sale ceii reale. Şi am adus asupra lor toate cuvintele legăturii aceştiia, carea le-am poruncit a o face, şi nu o au făcut»".
9. Şi au zis Domnul către mine: „Aflatu-s-au jurare împreună între oamenii Iudei şi între lăcuitorii Ierusalimului.
10. Întorsu-s-au la nedreptăţile părinţilor săi celor dintâi, carii n-au vrut a auzi cuvintele Meale. Şi aceştia, dară, s-au dus după dumnezei streini să le slujască; deşartă au făcut casa lui Israil şi casa Iudii, aşezământul Mieu, care am făcut cu părinţii lor".
11. Pentru aceaea, aceastea zice Domnul: „Iată, Eu voiu aduce preste voi reale, din carele nu veţi putea ieşi. Şi vor strâga către Mine şi nu-i voiu asculta.
12. Şi să vor duce cetăţile Iudei şi lăcuitorii Ierusalimului, şi vor strâga către dumnezeii cărora le-au jârtvit şi nu-i vor mântui în vreamea năca||zului lor. 400r
*Sus 2, 28. 13. *Că după numărul cetăţilor tale era dumnezeii tăi, Iudo, şi după numărul căilor Ierusalimului ai pus oltarele ruşinii, oltare a jârtvi lui Vaalim.
*Sus 7, 16. 14. *Tu, dară, să nu te rogi pentru norodul acesta şi să nu iei pentru dânşii laudă şi
Jos 14, 11. rugăciune, că nu-i voiu auzi în vreamea strâgării lor către Mine, în vreamea năcazului lor.
15. Ce iaste că iubitul Mieu în casa Mea au făcut nelegiuiri multe? Au doară trupurile ceale sfinte vor lua de la tine răotăţile tale, întru carele te-ai făcut?
16. «Maslin prisositoriu, frumos, roditoriu, înfrâmsăţat» au chemat Domnul numele tău. Către glasul graiului tare foc s-au aprins într-însa şi au ars grâul ei.
17. Şi Domnul oastelor, Cel ce te-au sădit, au grăit preste tine rău, pentru răotăţile casii lui Israil şi casei Iudei, care ş-au făcut a Mă întărâta, jârtvind lui Vaalim".
18. Iară Tu, Doamne, mi-ai arătat şi am cunoscut. Atunci mi-ai arătat cugetele lor.
19. Şi eu, ca un miel blând ce să duce spre junghiere; şi n-am cunoscut că au cugetat asupra mea sfaturi, zicând: „Să trimitem lemn în pâinea lui şi să-l radem de pre pământul celor vii, şi numele lui să nu să mai pomenească!"
*Jos 17, 10 şi 20, 12. 20. *Iară Tu, Doamne Savaoth, Cel ce judeci drept şi cercetezi rărunchii şi inimile, să văz izbânda Ta dintr-înşii, că Ţie am descoperit pricina mea.

21. Pentru aceaea, aceastea zice Domnul cătră bărbaţii lui Anathoth, cei ce caută sufletul tău şi zic: „Nu vei proroci în numele Domnului şi nu vei muri în mânile noastre!” |

400v 22. Pentru aceaea, aceastea zice Domnul oastelor: „Iată, Eu voiu cerceta preste dânşii. Tinerii vor muri în sabie, fiii lor şi featele lor vor muri de foame.

23. Şi rămăşită nu vor fi dintr-înşii, că voiu aduce răotate preste oamenii lui Anathoth, anul cercetării lor”.

Cap 12

Să miră prorocul de sporirea răotăţilor, însă carii să gătesc spre zioa uciderii şi sânt pământului pricina plângerii. Moştenirea s-au împrotivit stăpânului său şi păstorii au jefuit via Domnului; pentru aceaea să dă spre răsipire, căriia iarăş să milostiveaşte Domnul, bătând pre nepriiatinii ei.

1. Drept adecă Tu eşti, Doamne, de mă voiu întreba cu Tine. Însă ceale dreapte voiu grăi cătră Tine: *„Pentru ce calea necredincioşilor sporeaşte? Bine iaste tuturor celor ce nelegiuiesc şi nedrept lucrează. *Iov 21, 7. Havacuc 1, 13.

2. Săditu-i-ai şi au slobozit rădăcini, sporesc şi fac rod. Aproape eşti Tu de gura lor, şi departe de rărunchii lor.

3. Şi Tu, Doamne, m-ai cunoscut, văzutu-m-ai şi ai cercat inima mea cu Tine. Adună-i ca pre o turmă spre jârtvire şi-i sfinţeaşte în zioa uciderii!

4. Până când va jelui pământul şi iarba a tot ţinutul să va usca pentru răotatea celor ce lăcuiesc într-însul? Mistuitu-s-au jivina şi cea zburătoare, că au zis: «Nu va vedea ceale mai de pre urmă ale noastre»”.

5. De te-ai ostenit alergând cu pedestraşii, cum te vei putea certa cu caii? Iară, de vei urma în pământul păcii, ce vei face întru mândria Iordanului?

401r 6. Că şi fraţii tăi şi casa tătâni-tău şi aceia || au oştit asupra ta şi au strâgat după tine cu glas plin. Nu creade lor când vor grăi ţie ceale bune.

7. Părăsit-am casa mea, slobozit-am moşiia mea, dat-am sufletul mieu cel iubit în mâna nepriiatinilor lui.

8. Făcutu-s-au mie moştenirea mea ca leul în pădure; dat-au împrotiva mea glas, pentru aceaea o am urât.

9. Au doară paserea pestriţă, moştenirea mea, mie? Au doară pasărea întinsă preste tot? Veniţi, adunaţi-vă toate hiarăle pământului, grăbiţi a o mânca.

10. Păstori mulţi au jefuit viia mea şi au călcat partea mea; dat-au partea Mea cea dorită spre pustiia pustiirii.

11. Pusu-o-au spre răsipire şi au plâns preste mine. Cu pustiire s-au pustiit tot pământul, că nici unul iaste cine să gândească cu inima.

12. Preste toate căile pustiii au venit jefuitorii, că sabia Domnului va îmbuca de la marginea pământului până la marginea lui. Nu iaste pace a tot trupul.

13. Sămănat-au grâu, şi spini au săcerat; moştenirea au luat, şi nu le va folosi. Ruşina-vă-veţi în rodurile voastre, pentru iuţimea mâniii Domnului!

14. Aceastea zice Domnul asupra tuturor vecinilor miei celor răi: „Cei ce ating moşiia care o am împărţit norodului Mieu, Israil, iată, Eu îi voiu zmulge din pământul său şi casa Iudei o voiu zmulge din mijlocul lor.

15. Şi, deacă îi voiu zmulge, Mă voiu întoarce şi-i voiu milui şi-i voiu aduce îndărăpt, omul la moştenirea sa şi omul la locul său. |

401v 16. Şi va fi, de vor învăţa cei deprinşi căile norodului Mieu, să joare în numele Mieu: «Viu e Domnul!», precum au învăţat ei pre norodul Mieu a jura în Vaal. Să vor zidi în mijlocul norodului Mieu.

17. Iară de nu vor auzi, zmulge-voiu neamul acela cu zmulgere şi cu piiardere”, zice Domnul.

Cap 13

Precum şolovarii lui Ieremie ascunşi în Eufrate au putrezit, aşa jidovimea întâi de Domnul lipindu-să, pentru mândria şi închinarea de idoli de la Dânsul să leapădă şi toţi să vor răsipi. Însă de prorocul să cheamă la pocăinţă, ca să scape de reale. Într-alt chip să va lua pentru

nedreptăţile sale, carele la pocăinţă nu să poate aduce, pentru învechitul întru răotăţi obiceaiu; mijloceaşte şi mila prorocului.

1. ceastea zice Domnul cătră mine: „Mergi şi ia ţie şolovari de in, şi-i vei pune pe coapsele tale, şi în apă nu-i vei băga”.
2. Şi mi-am luat şolovari după cuvântul Domnului şi i-am pus pre coapsele meale.
3. Şi au fost cuvântul Domnului cătră mine a doao, zicând:
4. „Ia şolovarii carii i-ai avut, carii sânt înprejurul coapselor tale şi, sculându-te, mergi la Efrat şi-i ascunde acolo, în gaura pietrii”.
5. Şi m-am dus şi i-am ascuns în Evfrath, precum mi-au poruncit Domnul.
6. Şi au fost după multe zile, au zis Domnul cătră mine: „Scoală, mergi la Evfrath şi ia de acolo şolovarii carii ţ-am poruncit să-i ascunzi acolo”. ||
7. Şi m-am dus la Evfrath şi am săpat şi am scos şolovarii din locul unde-i ascunseasem. 402r
Şi iată, putrăzise şolovarii aşa cât nici de o slujbă era.
8. Şi au fost cuvântul Domnului cătră mine, zicând:
9. „Aceastea zice Domnul: «Aşa voiu face a putrezi mândriia Iudei şi mândriia Ierusalimului cea multă.
10. Norodul acest rău, carii nu vreau a auzi cuvintele Meale şi umblă întru schimbarea inimii sale şi s-au dus după dumnezei streini, să le slujască şi să li să închine. Şi vor fi ca şolovarii aceştia, carii de nici o slujbă sânt.
11. Că, precum să lipesc şolovarii de coapsele omului, aşa am cleit Mie toată casa lui Israil şi toată casa Iudei – zice Domnul – ca să-M fie spre norod şi spre nume şi spre laudă şi spre slavă; şi n-au auzit».
12. Zice-vei, dară, cătră dânşii cuvântul acesta: «Aceastea zice Domnul, Dumnezeul lui Israil: ‘Toată plosculiţa să va umplea de vin’». Şi vor zice cătră tine: «Au doară nu ştim că toată plosculiţa să va umplea de vin?»
13. Şi vei zice cătră dânşii: «Aceastea zice Domnul: ‘Iată, Eu voiu umplea pre toţi lăcuitorii pământului acestuia şi împăraţii carii şed din rădăcina lui David pre scaunul lui, şi preoţii şi prorocii şi pre toţi lăcuitorii Ierusalimului, de beţie.
14. Şi-i voi răsipi pre om de cătră fratele său, şi pre părinţi şi pre fii aşijderea – zice Domnul –, nu voiu ierta şi nu voiu îngădui, nici Mă voiu milostivi a nu-i răsipi’». |
15. Auziţi şi în urechi luaţi! Să nu vă înălţaţi, că Domnul au grăit: 402v
16. «Daţi Domnului, Dumnezeului vostru, slavă, mai înainte de-a întuneca şi mai înainte de-a să potigni picioarele voastre la munţii cei cu ceaţă. Aştepta-va lumina şi o va pune spre umbra morţii şi spre ceaţă»”.
Tânguir. 1, 2. 17. Iară de nu veţ auzi aceasta, într-ascuns va plânge sufletul mieu de cătră faţa mândriii; plângând va plânge şi va izvorî ochiul mieu lacrămi, că s-au prins turma Domnului.
18. „Zi împăratului şi stăpânitoarii: «Smeriţi-vă, şedeţi, că s-au pogorât despre capul vostru cununa slavii voastre!»
19. Cetăţile austrului închise sânt şi nu este cine să deşchiză. Dusu-s-au tot Iuda cu robie desăvârşit.
20. Rădicaţi ochii voştri şi vedeţi cei ce vin de cătră criveţu! Unde e turma carea s-au dat ţie, dobitocul tău cel cinstit?
21. Ce vei zice când te va cerceta, că tu i-ai învăţat împrotiva ta şi i-ai deprins asupra capului tău? Au nu te vor apuca dureri ca pre muierea ce naşte?
*Jos 30, 14 22. Iară de vei zice întru inima ta: «Pentru ce mi-au venit aceastea?» *Pentru mulţimea nedreptăţilor tale s-au dezvălit ceale mai de ruşine ale tale, pângăritu-s-au tălpile tale.
23. De va putea ethiopul a schimba piealea sa sau pardul pestriţiile sale, şi voi veţi putea bine a face, deacă aţi învăţat răul. ||
24. Şi voiu împrăştia ca pozderia carea de vânt să răpeaşte în pustie. 403r
25. Aceasta e soartea ta şi partea măsurii tale de la Mine – zice Domnul – că te-ai uitat de Mine şi ai nădăjduit întru minciună.
26. Pentru aceaea şi Eu am golit coapsele tale înaintea feaţii tale şi s-au arătat ocara ta,
27. Preacurviile tale şi rânchezarea ta, nelijuirea preacurviii tale. Preste măguri, în câmp, am văzut urăciunile tale. Amar ţie, Ierusalime, nu te vei curăţi după Mine! Până când încă?”

Cap 14

Seaceta mare în pământul Iudei, pentru păcatele norodului. Şi, rugându-să prorocul pentru izbăvirea ei, şi mila să opreaşte de la Domnul a să ruga pentru dânşii. Nici priimeaşte Dumnezeu posturile lor şi jârtvele, ci şi prorocii carii le făgăduiesc negrijea, cu dânşii vor peri. Plânge Ieremie pre cei morţi de sabie şi de foame şi, mărturisind păcatele norodului, să roagă pentru milă.

1. Are au fost cuvântul Domnului către Ieremie despre cuvintele seacetei:
2. „Jeluit-au Iuda şi porţile ei au căzut şi s-au întunecat în pământ, şi strâgarea Ierusalimului s-au suit.
3. Cei mai mari au trimis mai micii săi la apă; venit-au a scoate, n-au aflat apă, dus-au îndărăpt vasele sale goale; turburaţi au fost şi năcăjiţi şi au acoperit capetele sale. |
403v 4. Pentru certarea pământului, că n-au venit ploaie pre pământ, turburatu-s-au lucrătorii de câmp, acoperit-au capetele sale.
5. Că şi cerbiţa în câmp au fătat şi au lăsat, că nu era iarbă.
6. Şi măgarii sălbateci au stătut în râpi, tras-au vânt ca zmeii, scăzut-au ochii lor, că nu era iarbă".
7. De vor răspunde noao nedreptăţile noastre, Doamne, fă pentru numele Tău, că multe sânt dosirile noastre, Ţie am păcătuit.
8. Aşteptarea lui Israil, mântuitoriul lui în vreame de năcazu; căci ca un lucrătoriu de câmp vei să fii pre pământ şi ca un călătoriu ce abate a rămânea.
9. Căci vreai a fi ca un om ce rătăceaşte, ca un tare ce nu poate mântui? Iară Tu întru noi eşti, Doamne, şi numele Tău s-au chemat preste noi; nu ne părăsi!
10. Aceastea zice Domnul norodului acestuia: „Cel ce au iubit a clăti picioarele sale şi nu s-au odihnit, şi Domnului n-au plăcut, acum îş va aduce aminte de nedreptăţile lor şi va cerceta păcatele lor".
11. Şi au zis Domnul către mine: *„Să nu te rogi pentru norodul acesta spre bine! *Sus 7, 16
12. Când vor posti, nu voiu asculta cearerile lor; şi de vor aduce arderi de tot şi jârtve, şi 11, 14.
nu le voiu priimi, că cu sabie şi cu foamete şi cu ciumă îi voiu mistui".
13. Şi am zis: „A, a, a, Doamne, Dumnezeule! Prorocii le zic lor: *«Nu veţi vedea sabia *Sus 5, 12.
şi foamete nu va fi întru voi, ci pace adevărată vă va da în locul acesta»". || Jos 23, 17.
404r 14. Şi au zis Domnul către mine: *„Minciunos prorocesc întru numele Mieu. Nu i-am *Jos 29, 9.
trimis şi nu le-am poruncit, nici am grăit către dânşii. Vedeare mincinoasă şi vrăjitorie şi înşelăciune şi amăgirea inimii sale prorocesc voao.
15. Pentru aceaea, aceastea zice Domnul: „Despre prorocii carii prorocesc în numele Mieu, carii Eu nu i-am trimis. Zicând: «Sabie şi foamete nu va fi pe pământul acesta», de sabie şi de foamete să vor săvârşi prorocii aceia.
16. Şi noroadele cărora prorocesc vor fi lepădate în căile Ierusalimului de foamete şi de sabie şi nu va fi cine să-i îngroape, ei şi muierile lor, feciorii şi featele lor, şi voiu vărsa preste dânşii răotatea sa.
17. Şi vei zice cătră dânşii cuvântul acesta: *«Izvorească ochii miei lacrămi noaptea şi zioa, *Tânguiri 1, 16
şi nu tacă, că cu mare înfrângere s-au înfrământ fecioara, fata norodului Mieu, cu rană rea foarte». şi 2, 18.
18. De voiu ieşi la câmpuri, iată cei ucişi de sabie! Şi de voiu întra în cetate, iată cei supţiaţi de foame! Ci şi prorocul şi preotul s-au dus la pământul care nu-l ştiia".
19. Au doară aruncând ai lepădat pre Iuda? Au pre Sion l-au urât sufletul Tău? Pentru ce dară ne-ai lovit, aşa cât nici o vindecare iaste? *Aşteptat-am pace, şi nu e bine; şi *Sus 8, 15.
vreamea de lăcuire, şi iată, turburare!
20. Cunoscut-am, Doamne, necredinţele noastre, nedreptăţile părinţilor noştri, că am păcătuit Ţie.
21. Nu ne da spre ocară pentru numele Tău, nici ne face ruşinea scaunului slavii Tale!
404v Adu-Ţi | aminte, să nu faci deşert aşezământul Tău de leage cu noi!
22. Au doară sânt întru ceale cioplite a limbilor carii să ploaie? Au ceriurile pot da ploi? Au nu Tu eşti Domnul, Dumnezeul nostru, pre care l-am aşteptat? Că Tu ai făcut toate aceastea!

Cap 15

Că nici cu rugăciunile lui Moisi, nici cu a lui Samuil să va pleca, zice Domnul, ca să nu dea norodul Ierusalimului foametei, sabiei, ciumei şi robiei, că, certat fiind, n-au vrut să înţeleagă. Să jeluiaşte prorocul că au fost pricina neînţeleagerii şi iarăşi, că, vestind cuvântul lui

Dumnezeu, au răbdat ocară, căruia Domnul făgăduiaşte ajutoriu, cu certarea jidovilor. Făgăduiaşte, afară de aceaea, şi tărie şi izbăvire şi milă celor ce să vor întoarce către Dânsul.

1. Şi au zis Domnul către mine: „De va sta Moisi şi Samuil înaintea Mea, nu iaste sufletul Mieu către norodul acesta. Leapădă-i de la faţa Mea şi să iasă!
2. Iară, de vor zice către tine: «Încătro vom ieşi?», vei zice către dânşii: «Aceastea
*Zah. 11, 9. zice Domnul: *‘Carii la moarte, la moarte; carii la sabie, la sabie; şi carii la foamete, la foamete; şi carii la robie, la robie!
3. Şi voiu cerceta preste dânşii patru fealiuri, zice Domnul: sabiia spre ucidere şi cânii spre rumpere şi paserile ceriului şi fiarăle pământului spre mâncare şi răsipire.
*4 Împăr. 21, 2, 11. 4. Şi îi voiu da spre înfierbântarea tuturor împărăţiilor pământului, *pentru Manasie, fiiul Ezechiii, împăratului Iuda, preste toate care au făcut în Ierusalim. ||
5. Că cine să va milostivi spre tine, Ierusalime? Au cine să va întrista pentru tine? Au cine 405r
să va duce a să ruga pentru pacea ta?
6. Tu M-ai părăsit – zice Domnul – îndărăpt te-ai dus; şi voiu întinde mâna Mea preste tine şi te voiu omorî. Ostenit-am rugându-Mă.
7. Şi-i voiu împrăştiia cu vânturătoarea în porţile pământului. Omorât-am şi am pierdut pre norodul Mieu şi măcar că de la căile sale nu s-au întors,
8. Înmulţitu-s-au mie văduvele lui preste năsipul mării; Adusu-le-am lor, preste maica tinărului, jefuitoriu amiazăzi; trimis-am preste cetate de năpraznă groază.
*1 Împăr. 2, 5. 9. *Slăbit-au ceaea ce au născut şeapte, scăzut-au sufletul ei, **apus-au ei soarele, încă
**Amos 8, 9. fiind zio; turburatu-s-au şi s-au ruşinat. Şi rămăşiţele ei spre sabie le voiu da înaintea nepriiatinilor lor’»”, zice Domnul.
10. Amar mie, maica mea, căci m-ai născut om de gâlceavă, om de neînţeleagere întru tot pământul! N-am cămătărit, nici mi-au cămătărit cineva; toţi mă blastămă.
11. Zice Domnul: „De nu rămăşiţele tale spre bine, de nu te-am întimpinat în vreame de năcazu şi în vreame de supărare asupra nepriiatinului,
12. Au doară să va păciui fierul cu fierul de la criveţu şi arama?
13. Bogăţiile tale şi comoarăle tale spre jefuire le voiu da în dar, întru toate păcatele tale şi întru toate hotarele tale.
14. Şi voiu aduce nepriiatinii tăi din pământul care nu-l ştii; că foc s-au aprins întru iuţimea Mea, preste voi va arde”.
15. Tu ştii, Doamne, adu-Ţi aminte de mine şi | mă cercetează şi mă apără de către cei 405v
ce mă gonesc; să nu mă iai întru răbdarea Ta. Ştii că am răbdat pentru Tine ocară.
16. Aflatu-s-au cuvintele Tale şi le-am mâncat; şi s-au făcut mie cuvântul Tău spre bucurie şi spre veseliia inimii meale, că s-au chemat numele Tău preste mine, Doamne, Dumnezeul oastelor.
*Psalm 2, 1 şi 15, 4. 17. *N-am şezut în sfatul celor ce să juca şi m-am fălit de către faţa mâniii Tale; sângur şedeam, că cu amânănţare m-ai umilit.
*Jos 30, 15. 18. *Căci s-au făcut durearea mea depururea şi rana mea dejnădăjduit n-au vrut a să vindeca? Făcutu-s-au mie ca minciuna apelor celor necredincioase?
19. Pentru aceasta, aceastea zice Domnul: „De te vei întoarce, te voiu întoarce şi înaintea feaţii Meale vei sta. Şi, de vei deschilini cel scump de cel slab, ca gura Mea vei fi. Întoarce-să-vor ei la tine, şi tu nu te vei întoarce la ei.
20. Şi te vei da norodului acestuia spre zid de aramă tare. Tăbări-vor asupta ta şi nu vor birui, că Eu cu Tine sânt, să te mântuiesc şi să te scoţu, zice Domnul.
21. Şi te voiu izbăvi din mâna celor răi şi te voiu răscumpăra din mâna celor tari”.

Cap 16

Opreaşte Domnul să nu să însoare prorocul, vestind că jidovii cu multe fealiuri de morţi vor peri, aşa cât morţii nu să vor îngropa, nici să vor plânge de cei vii, pentru închinarea de idoli a părinţilor şi a fiilor şi pentru părăsita leagea Domnului. Ci după aceaea, prin pescari şi vânători îi va întoarce Domnul la pământul său, întru carele ei, împreună cu neamurile, îş vor mărturisi Dom | | nului păcatele sale. 406r

1. Şi au fost cuvântul Domnului către mine, zicând:
2. „Nu vei lua muiare şi nu vor fi ţie fii şi feate în locul acesta”.
3. Că aceastea zice Domnul preste fii şi preste feate carii să nasc în locul acesta şi preste maicele lor care i-au născut şi preste părinţii lor dintr-a cărora rudă s-au născut în pământul acesta:

4. „Cu morţi de bolnăviri vor muri, nu să vor plânge şi nu să vor îngropa, spre gunoiu preste faţa pământului vor fi. Şi cu sabie şi cu foamete să vor mistui şi va fi trupul lor spre hrană paserilor ceriului şi hiarălor pământului”.

5. Că aceastea zice Domnul: „Să nu întri în casă de oaspeţi, nici mergi a plânge, nici îi mângâia, că am luat pacea Mea de la norodul acesta – zice Domnul – mila şi îndurerile.

6. Şi vor muri cei mari şi cei mici în pământul acesta. Nu să vor îngropa, nici să vor plânge, nici să vor străpunge, nici pleşuvire va fi pentru dânşii;

7. Nici vor frânge pentru dânşii jealnicului pâine, a-l mângâia pentru cel mort, şi nu le vor da păhar de beutură, a-i mângâia pentru tatăl său şi muma.

8. Şi în casă de ospăţu nu întra să şezi cu ei şi să mânci şi să beai”.

9. Că aceastea zice Domnul oastelor, Dumnezeul lui Israil: „Iată, Eu voiu lua din locul acesta, în ochii voştri şi în zilele voastre, glasul bucuriii şi glasul veseliii, glasul mirelui şi glasul mireasii.

10. Şi, deacă vei vesti norodului acestuia toate cuvintele aceastea şi-ţ vor zice ţie: *«Căci *Sus 5, 19.
406v au grăit Domnul asupra noastră tot răul acest | mare? Ce e nedreptatea noastră şi care păcatul nostru, care am păcătuit Domnului, Dumnezeului nostru?»,

11. Vei zice cătră dânşii: «Că M-au părăsit părinţii voştri – zice Domnul – şi s-au dus după dumnezei streini, şi au slujit lor şi s-au închinat lor, şi pre Mine M-au părăsit şi leagea Mea nu o au păzit.

12. *Ci şi voi mai rău aţi lucrat decât părinţii voştri; că iată, umblă fieştecare după *Sus 7, 26.
îndărătnicia inimii sale ceii reale, ca să nu Mă auză.

13. Şi vă voiu lepăda de pre pământul acesta pre pământul care nu l-aţi cunoscut voi şi părinţii voştri. Şi veţi sluji acolo dumnezeilor streini zioa şi noaptea, carii nu vă vor da odihnă.

14. Pentru acæaea, iată, zile vin – zice Domnul – şi nu să va mai zice: ‘Viu e Domnul, Cel ce au scos fiii lui Israil din pământul Eghiptului’,

15. Ci: ‘Viu e Domnul, Cel ce au scos fiii lui Israil din pământul criveţului şi din toate pământurile la care i-am lepădaţ. Şi-i voiu întoarce la pământul său, care l-am dat părinţilor lor.

16. Iată, Eu voiu trimite pescari mulţi – zice Domnul – şi-i vor pescui. Şi, după aceastea, le voiu trimite mulţi vânători şi-i vor vâna din tot muntele şi din toată măgura şi din crepăturile pietrilor.

17. Că ochii Miei, preste toate căile lor; nu s-au ascuns de la faţa Mea şi nu s-au pitulat nedreptatea lor de la ochii Miei.

18. Şi voiu răsplăti întâi îndoitele nedreptăţi şi păcatele lor, că au spurcat pământul Mieu în mortăciunile idolilor săi; cu urăciunile sale au umplut moştenirea Mea»”.

19. Doamne, tăria mea şi vârtutea mea şi scăparea mea în zi de năcaz, cătră Tine limbile
407r vor | | veni de la marginile pământului şi vor zice: „Adevărat, minciună au moştenit părinţii noştri şi deşertăciune, carea nu le-au folosit.

20. Au doară va face şieşi omul dumnezei, şi aceia nu sânt dumnezei?”

21. „Pentru aceaea, iată, Eu voiu arăta lor această dată, arăta-voiu lor mâna Mea şi putearea Mea. Şi vor şti că numele Îmi iaste Domnul!”

Cap 17

Jidovii în păcat împietriţi, şi pentru aceaea să vestesc că să vor certa. Blăstămat e cel ce să nădăjduiaşte în om şi blagoslovit e cel ce să nădăjduiaşte întru Dumnezeu. Sângur Dumnezeu ispiteaşte inimile şi fieştecăruia răsplăteaşte după calea sa. Ceare prorocul de la Dumnezeu, întru Carele au avut nădeajde, a să izbăvi şi pre nepriiatini a-i ruşina. Porunceaşte Dumnezeu a păzi sâmbăta, ca toate să fie Ierusalimului spornice, care, într-alt chip, cu foc să va mistui.

1 . ăcatul Iudei scris iaste cu panachidă de fier, în unghe de diamant însămnat preste lăţimea inimii lor şi în cornurile oltarelor lor.

2 . Când îşi vor aduce aminte fiii lor de oltarele sale şi de grâncii săi şi de copacii umbroşi, în munţii cei înalţi,

3. Jârtvind în câmp. Tăria ta şi toate comoarăle tale spre răsipire le voiu da, ceale înalte ale tale pentru păcate în toate hotarele tale.

4. Şi vei fi sângură lăsată de la moştenirea ta, carea o am dat ţie. Şi te voiu face a sluji
407v nepriiatinilor tăi în pământul care nu-l | cunoşti; că foc ai aprins întru iuţimea Mea, până în veac va arde”.

*Isaie 30, 2 şi 31, 1. 5. *Aceastea zice Domnul: „Blăstămat e omul care nădăjduieşte întru om şi pune trupul braţul său şi de la Domnul să departă inima lui.

Jos 48, 7. *Jos 48, 6. 6. *Că va fi ca miriştele în pustie şi nu va vedea când va veni binele, ci va lăcui în seacetă în pustie, în pământ sărat şi nelăcuit.

7. Blagoslovit e omul cel ce nădăjduieşte întru Domnul şi va fi Domnul nădeajdea lui.

*Psalm 1, 3. 8. *Şi va fi ca un pom răsădit lângă ape, care la umezală sloboade rădăcinile sale şi nu să va teame când va veni zăduhul; şi va fi frunza lui vearde şi în vreamea de seacetă nu să va griji, nici va înceta cândva a face rod.

9. Îndărătnică e inima tuturor şi necercetată. Cine o va cunoaşte?

*1 Împăr. 16, 7. Psalm 7, 10 Apoc. 2, 23. 10. *Eu, Domnul, Cel ce ispitesc inima şi cercetezu rărunchii, Care dau fieştecăruia după calea sa şi după rodul meşteşugirilor sale.

11. Potârnichea au clocit ceale ce n-au ouat; făcut-au bogăţii, şi nu întru judecată. Întru jumătăţarea zilelor sale le va părăsi şi în cea mai de pe urmă a sa va fi neînţelept”.

12. Scaunul slavii înălţimii de început, locul sfinţirii noastre.

13. Aşteptarea lui Israil, Doamne, toţi cei ce Te părăsesc să vor ruşina. Depărtându-să de la Tine, în pământ să vor scrie, că au părăsit vâna apelor celor vii, pre Domnul.

14. Vindecă-mă, Doamne, şi mă voiu vindeca, mântuieşte-mă şi mântuit voiu fi, că lauda mea Tu eşti.

15. Iată, aceia zic cătră mine: „Unde e cuvântul Domnului? Vie!” ||

16. Şi eu nu sânt turburat, pre Tine, păstoriul, urmându-Te, şi zioa omului nu o am dorit, Tu ştii. Ce au ieşit din buzele meale drept înaintea Ta au fost. 408r

17. Nu fi Tu mie spre înfricoşare, nădeajdea mea Tu eşti în zi de năcazu.

18. Ruşineaze-să cei ce mă gonesc şi să nu mă ruşinezu eu; adă preste dânşii zi de năcazu şi cu îndoită zdrobire îi zdrobeaşte!

19. Aceastea zice Domnul cătră mine: „Mergi şi stăi în poarta fiilor norodului, prin carea întră împăraţii Iudei şi ies, şi întru toate porţile Ierusalimului.

20. Şi vei zice cătră dânşii: «Auziţi cuvântul Domnului, împăraţii Iudei şi tot Iuda şi toţi lăcuitorii Ierusalimului, cei ce întraţi prin porţile aceastea!»”

21. Aceastea zice Domnul: „Păziţi sufletele voastre şi să nu purtaţi povară în zioa sâmbetei, nici să băgaţi prin porţile Ierusalimului.

22. Şi să nu lepădaţi povarăle din casele voastre în zioa sâmbetei şi tot lucru nu veţi face; sfinţiţi zioa sâmbetei, precum am poruncit părinţilor voştri.

23. Şi n-au auzit, nici au plecat ureachea sa, ci au învârtoşat cerbicea sa, ca să nu Mă auză şi să nu ia învăţătura.

24. Şi va fi, de Mă veţi auzi – zice Domnul – ca să nu duceţi povară prin porţile aceastea în zioa sâmbetei. Şi de veţi sfinţi zioa sâmbetei, să nu faceţi într-însa tot lucrul.

25. Vor întra prin porţile cetăţii aceştiia împăraţi şi căpetenii, şezind pre scaunul lui David şi suindu-să în căruţe şi în cai, ei şi căpeteniile lor, oamenii Iudei şi lăcuitorii Ierusalimului; şi va fi lăcuită cetatea aceasta în veac. |

26. Şi vor veni din cetăţile Iudei şi dinprejurul Ierusalimului şi din pământul lui Veniamin şi din câmpii şi din munţi şi de la austru, aducând arderi de tot şi junghiere şi jârtvă şi tămâie. Şi vor băga aducere în casa Domnului. 408v

27. Iară, de nu Mă veţi auzi să sfinţiţi zioa sâmbetei şi să nu aduceţi povară şi să nu băgaţi prin porţile Ierusalimului în zioa sâmbetei, aprinde-voiu foc în porţile ei şi va mistui casele Ierusalimului şi nu să va stânge”.

Cap 18

Cu pilda olariului arată Domnul în mâna Sa a fi casa lui Israil, ca după vredniciia lor să le facă lor, macar deşi mainte altăceva a face au zis. Pentru împietrita jidovilor răotate li să vesteaşte perirea. Răscoala jidovilor împrotiva lui Ieremie şi tânguirea lui cătră Dumnezeu şi vestirea pedeapselor celor ce vor urma pre cei protivnici.

1. uvântul care au fost cătră Ieremie de la Domnul, zicând:
2. „Scoală-te şi te pogoară în casa olariului, şi acolo vei auzi cuvintele Meale”.
3. Şi m-am pogorât în casa olariului şi, iată, acela făcea lucrul pe roată.

4. Şi s-au spart vasul care el făcea din tină cu mânile sale; şi, întorcându-să, au făcut din el alt vas, precum plăcuse în ochii lui a face.

5. Şi au fost cuvântul Domnului cătră mine, zicând:

409r 6. *„Au doară ca olariul acesta nu voiu putea fa| |ce voao, casa lui Israil? – zice Domnul. *Isaie 45, 9.
Iată, precum lutul în mâna olariului, aşa sânteţi voi în mâna Mea, casa lui Israil. Râm. 9, 8.
7. Fără veaste voiu grăi asupra neamului şi asupra împărăţiii, *ca să o zmulg, să o strâc *Sus 1, 5.
şi să o răsipesc.
8. De să va pocăi neamul acesta de răotatea sa, pentru că am grăit împrotiva lui, voiu face şi Eu pocăinţă preste răul ce am gândit a-i face.
9. Şi îndată voiu grăi despre neam şi despre împărăţie, ca să o zidesc şi să o sădesc.
10. De va face rău în ochii Miei, să nu auză glasul Mieu, voiu face pocăinţă spre binele care am grăit a-i face.
11. Acum, dară, zi bărbatului Iudei şi celor ce lăcuiesc în Ierusalim, zicând: «Aceastea zice Domnul: 'Iată, Eu închipuiesc împrotiva voastră răotate şi gândesc împrotiva voastră
gândire: *întoarcă-să fieştecarele de la calea sa cea rea şi îndreptaţi căile voastre şi cugetele *4 Împăr. 17, 13.
voastre!'» Jos 25, 5 şi
12. Carii au zis: «Dăznădăjduit-am, că după gândirile noastre ne vom duce, şi fieştecarele 35, 15.
îndărătniciia inimii sale ceii reale vom face»". Ioan 3, 9.
13. Pentru aceaea, aceastea zice Domnul: „Întrebaţi neamurile cine au auzit îngroziri ca acealea care au făcut foarte fecioara lui Israil?
14. Au doară va scădea de pre piatra câmpului neaoa Livanului? Au potu-să zmulge apele ce izvorăsc răci şi curg?
15. Că s-au uitat de Mine norodul Mieu, zaluda jârthuind şi împiedecându-să în căile sale în cărările veacului, ca să umble printr-însăle prin cale nebătută.
409v 16. *Să fie pământul lor spre pustiire şi spre | şuierare veacinică; tot cine va treace *Jos 19, 8
printr-însul să va minuna şi va clăti cu capul său. şi 49, 13
17. Ca vântul ce arde îi voiu împărţi înaintea nepriiatinului; dosul, iară nu faţa voiu arăta şi 50, 13.
lor în zioa peririi lor".
18. Şi au zis: „Veniţi şi să gândim împrotiva lui Ieremie gânduri; că nu va peri leagea de la preot, nici sfatul de la cel înţelept, nici cuvântul de la proroc. Veniţi şi să-l lovim cu limba şi să nu ne uităm la toate cuvintele lui!"
19. Ia aminte, Doamne, spre mine şi auzi glasul protivnicilor miei.
20. Au doară să răsplăteşti pentru bine rău, că au săpat groapă sufletului mieu? Adu-Ţi aminte că am stătut înaintea Ta ca să grăiesc pentru dânşii bine şi să întorc urgia Ta de la dânşii.
21. Pentru aceaea, dă fiii lor spre foamete şi-i dă în mânile sabiii! Fie muierile lor fără fii şi văduve, şi bărbaţii să se omoară cu moarte, tinerii lor să se pătrunză cu sabiia în războiu.
22. Auză-să strâgarea din casele lor! Că vei aduce preste dânşii tâlhari de năpraznă; că au săpat groapă să mă prinză şi cursă au ascuns picioarelor meale.
23. Iară Tu, Doamne, ştii tot sfatul lor asupra mea spre moarte. Să nu Te îmblânzeaşti spre nedreptatea lor şi păcatul lor de la faţa Ta să nu să ştargă. Fie căzând înaintea Ta, în vreamea urgiii Tale; rău îi slujaşte!

Cap 19

Ieremie, prin plosculiţa de pământ carea o au spart, arată că norodul lui Israil va peri de sabie şi de foamete, în conăcirea în carea părinţii pre fii vor mânca, pentru multa lor închinare de idoli şi urgisirea cuvintelor lui Dumnezeu.

1. Aceastea zice Domnul: „Mergi şi ia plosculiţa olariului cea de pământ de la bătrânii norodului şi de la bătrânii preoţilor, ||
410r 2. Şi ieşi la Valea fiilor Ennon, carea iaste lângă întrarea porţii ceii de pământ, şi vei propovedui acolo cuvintele care Eu voiu grăi cătră tine.
3. Şi vei zice: «Auziţi cuvântul Domnului, împăraţii Iudei şi lăcuitorii Ierusalimului! Aceastea zice Domnul oastelor, Dumnezeul lui Israil: 'Iată, Eu voiu aduce năcazu preste locul acesta, aşa cât tot cel ce va auzi îi vor ţiui urechile,
4. Pentru că M-au părăsit şi strein au făcut locul acesta. Şi au jârtvit într-însul dumnezeilor streini, pre carii nu i-au ştiut ei şi părinţii lor şi împăraţii Iudei, şi au umplut locul acesta cu sângele celor nevinovaţi.
5. Şi au zidit ceale înalte lui Vaalim, a-şi arde pruncii săi cu foc spre jârtvă lui Vaalim, care n-am poruncit, nici am grăit, nici s-au suit în inima Mea.
6. Pentru aceaea, iată, zile vin – zice Domnul – şi nu să va mai chema locul acesta Tofeth şi „Valea fiilor Ennon", ci „Valea uciderii".

7. Şi voiu răsipi sfatul Iudei şi al Ierusalimului în locul acesta şi voiu surpa cu sabie înaintea
nepriiatinilor lor şi în mâna celor ce caută sufletele lor şi voiu da trupurile lor mâncare
paserilor ceriului şi fiarălor pământului.
*Sus 18, 16. 8. *Şi voiu pune cetatea aceasta spre mirare şi spre şuierare; tot cel ce va treace printr-însa
Jos 49, 13 să va mira şi va şuiera preste toată rana ei.
şi 50, 13. 9. Şi-i voiu hrăni cu cărnurile fiilor săi şi cu cărnurile featelor sale. Şi fieştecarele trupul
priiatinului său va mânca în conocirea şi strâmtoarea întru carea îi vor închide nepriiatinii
lor şi cei ce caută sufletele lor'».
10. Şi vei frânge ploscuţa în ochii oamenilor carii să vor duce cu tine,
11. Şi vei zice cătră dânşii: «Aceastea zice Domnul oastelor: 'Aşa voiu zdrobi norodul
acesta şi cetatea aceasta, precum să zdrobeaşte vasul olariului, care nu să mai poate
întemeia. Şi în Tofeth să vor | îngropa, căci că nu e alt loc spre îngropare. 410v
12. Aşea voiu face locului acestuia – zice Domnul – şi lăcuitorilor lui. Şi voiu pune cetatea
aceasta ca Tofeth,
13. Şi vor fi casele Ierusalimului şi casele împăraţilor Iudei ca locul Tofeth, necurate; toate
casăle într-a cărora poduri au jârtvit a toată oastea cerească şi au gustat gustările dumnezeilor
streini'»".
14. Şi au venit Ieremie din Tofeth, unde-l trimisease Domnul a proroci, şi au stătut în
pridvorul casei Domnului şi au zis cătră norod:
15. „Aceastea zice Domnul oastelor, Dumnezeul lui Israil: «Iată, Eu voiu aduce preste
cetatea aceasta şi preste toate oraşele ei toate realele care am grăit împrotiva ei, că au întărit
cerbicea sa ca să nu auză cuvintele Meale»".

Cap 20

Bătut, Ieremie să trimite de Fasur în temniţă şi, dintr-aceaea scos, proroceaşte, ca un proroc minciunos, şi tuturor priiatinilor lui şi a toată Iudeia robiia Vavilonului. Să jeluiaşte, căci să râde şi rabdă ocară şi izgonire pentru cuvântul Domnului şi bleastămă zioa naşterii sale.

1. Şi au auzit Fasur, fiiul lui Emmear preotul, care era rânduit căpetenie în casa
Domnului, pre Ieremie prorocind cuvintele aceastea.
2. Şi au bătut Fasur pre Ieremie prorocul şi l-au trimis în temniţa carea era în
poarta lui Veniamin, cea din sus, în casa Domnului.
3. Şi, luminând a doao zi, au scos Fasur pre Ieremie din temniţă şi au zis cătră el Ieremie:
„Nu Fasur au chemat Domnul numele tău, ci Spaimă de pretutinderi.
4. Că aceastea zice Domnul: «Iată, Eu te voiu da spre spaimă pre tine şi pre toţi priiatinii
tăi. Şi vor cădea de sabiia nepriiatinilor săi, şi ochii tăi vor vedea; şi pre tot Iuda îl voiu da
în mâna || împăratului Vavilonului; şi va duce în Vavilon şi-i va lovi cu sabiia. 411r
5. Şi voi da toată avearea cetăţii aceştiia şi toată osteneala ei şi tot preţul şi toate vistieriile
împăraţilor Iuda le voi da în mâna nepriiatinilor lor. Şi îi vor răpi şi-i vor lua şi-i vor duce
în Vavilon.
6. Iară tu, Fasur, şi toţi lăcuitorii casii tale vă veţi duce în robie şi în Vavilon vei
veni şi acolo vei muri şi acolo te vei îngropa tu şi toţi prietenii tăi cărora ai prorocit
minciuna»".
7. Înceluitu-m-ai, Doamne, şi am fost înceluit. Mai tare decât mine ai fost şi m-ai biruit,
făcutu-m-am spre râs toată zioa, toţi mă batjocoriia.
8. Că încă oarecând grăiesc, glăsuind nedreptatea şi jefuirea neîncetat strâg. Şi s-au făcut
mie cuvântul Domnului spre ocară şi spre batjocură toată zioa.
9. Şi am zis: „Nu-mi voiu aduce aminte de El, nici voiu mai grăi întru numele Lui". Şi
s-au făcut întru inima mea ca focul arzând şi închis în oasele meale. Şi am scăzut, neputând
răbda.
10. Şi am auzit păcatele multora şi groază prinprejur: „Goniţi-l şi să-l gonim!" De la toţi
oamenii carii era păciuiţii miei şi păzitorii coastelor meale: „De cumva s-ar înşela şi să
biruim asupra lui şi să luăm izbândă dintr-însul!"
11. Iară Domnul cu mine iaste ca un oştitoriu tare. Pentru aceaea, cei ce mă gonesc vor
*Jos 23, 40. cădea şi neputincioşi vor fi. Ruşina-să-vor foarte, *că n-au cunoscut ocara cea veacinică,
carea niceaodată nu să va şterge.
*Sus 11, 20 12. *Şi Tu, Domnul oastelor, cercetătoriul celui drept, cel ce vezi rărunchii şi inima, să
şi 17, 10. văzu, rogu-mă, izbânda Ta dintr-înşii, că Ţie am des|coperit pricina mea. 411v

13. Cântaţi Domnului, lăudaţi pre Domnul, că au izbăvit sufletul sâracului din mâna celor răi.
14. *Blăstămată e zioa în carea m-am născut; zioa în carea m-au născut maică-mea nu fie blagoslovită! *Iov 3, 2.
15. Blăstămat e omul cel ce au vestit tătâne-mieu, zicând: „Născutu-s-au ţie feciorașu!” şi ca cu o bucurie l-au veselit.
16. Fie omul acela precum sânt cetăţile care le-au surpat Domnul şi nu s-au căit, auză strâgarea dimineaţa şi vaietul în vreamea de amiazăzi,
17. Cel ce nu m-au ucis din zgău, să-m fie maică-mea mormânt şi zgăul ei zămislire veacinică!
18. Pentru ce din zgău am ieşit, ca să văd osteneală şi dureare şi să se sfârşască întru ruşine zilele meale?

Cap 21

Răspunde Ieremie trimişilor lui Sedechie împăratului despre conocirea împăratului Navohodonozor, că Iuda să va pedepsi de ciumă, de sabie, de foamete şi de robie şi numai aceia vor rămânea carii vor fugi la haldei. Şi îndeamnă a face judecată, ca nu cumva urgia Domnului de tot să-i mistuiască.

1. Cuvântul care au fost către Ieremie de la Domnul, când au trimis la el împăratul Sedechie pre Fasur, fiiul lui Melchie, şi pre Sofonie, fiiul Maasiii preotul, zicând:
2. „Întreabă pentru noi pre Domnul, că Navohodonozor, împăratul Vavilonului, oşteaşte asupra noastră, de cumva va face Domnul cu noi după toate ceale minunate ale Sale şi să se depărtează de la noi”.
3. Şi au zis Ieremie către dânşii: „Aşa veţi zice lui Sedechie:
4. «Aceastea zice Domnul, Dumnezeul lui Israil: ‘Iată, Eu voiu întoarce vasele războiului
412r care sânt în || mânile voastre şi cu care voi oştiţi împrotiva împăratului Vavilonului şi a haldeilor carii vă conocesc împrejurul zidurilor; şi le voiu aduna în mijlocul cetăţii aceştiia.
5. Şi vă voiu bate Eu pre voi cu mână întinsă şi cu braţ tare şi cu iuţime şi cu urgie şi cu mânie mare.
6. Şi voiu lovi pre lăcuitorii cetăţii aceştiia; oamenii şi hierile de ciumă mare vor muri’.
7. Şi după aceastea, zice Domnul: ‘Da-voiu pre Sedechie, împăratul Iudei, şi pre slujile lui şi norodul lui şi pre cei rămaşi într-această cetate, de ciumă şi de sabie şi de foame, în mâna lui Navohodonozor, împăratul Vavilonului, şi în mâna celor ce caută sufletul lor, şi-i vor lovi în ascuţitul sabiei şi nu să va pleca, nici va ierta, nici să va milostivi’».
8. Şi către norodul acesta vei zice: «Aceastea zice Domnul: ‘Iată, Eu dau înaintea voastră calea vieţii şi calea morţii.
9. *Cine va lăcui în cetatea aceasta va muri de sabie, de foamete şi de ciumă; iară cine *Jos 38, 2.
va ieşi şi va fugi la haldei, carii vă conocesc, va trăi şi-i va fi sufletul său ca un jaf.
10. Că am pus faţa Mea pre cetatea aceasta spre rău, şi nu spre bine – zice Domnul – în mâna împăratului Vavilonului să va da şi o va arde cu foc’.
11. Şi casei împăratului Iuda: «Auziţi cuvântul Domnului!
12. Casa lui David, aceastea zice Domnul: *‘Judecaţi dimineaţă judecata şi scoateţi pre *Jos 22, 3.
cel asuprit din mâna năpăstuitoriului, ca nu cumva să iasă ca focul urgiia Mea şi să se aprinză şi să nu fie cine stânge, pentru răotatea cugetelor voastre.
13. Iată, Eu la tine, lăcuitoarea vălii ceii întregi şi de câmp – zice Domnul – cei ce ziceţi: ‘Cine ne va lovi pre noi şi cine va întra în căsile noastre?’
412v 14. Şi voiu cerceta preste voi după rodul cugete|lor voastre – zice Domnul – şi voiu aprinde foc în dumbrava ei şi va îmbuca toate împrejurul ei!’»”

Cap 22

Îndeamnă pre împăratul Iudei şi norodul lui să facă judecată şi dreptate, ca toate să le sporească, într-alt chip toţi vor fi spre răpire. Şi cum că Sellum, adecă Ioachim, fiiul lui Iosie, împăratul Iudei, nu să va mai întoarce în Ierusalim. Ceartă pre cei ce zidesc din nedreptate,

făgăduindu-şi loruşi fericirea părinţilor celor drepţi. Proroceaşte împrotiva necredinciosului Ioachim, fiiul lui Iosie, că nu va avea îngropăciune, şi fiiul acestuia, necredinciosul Iehonie, cu mumă-sa să va duce în Vavilon şi acolo va muri.

1. Aceastea zice Domnul: „Pogoară-te în casa împăratului Iudei şi vei grăi acolo cuvântul acesta,
2. Şi vei zice: «Auzi cuvântul Domnului, împăratul Iudei, cel ce şezi pre scaunul lui David, tu şi slujile tale şi norodul tău, cei ce întraţi prin porţile aceastea!
*Sus 21, 12. 3. Aceastea zice Domnul: *'Faceţi giudecată şi dreptate şi izbăviţi pre cel asuprit din mâna năpăstuitoriului; şi nimearnicul şi săracul şi văduva să nu-i întristaţi, nici să-i asupriţi nedrept; şi sânge nevinovat să nu vărsaţi în locul acesta.
4. Că făcând, de veţi face cuvântul acesta, vor întra prin porţile casii aceştiia împăraţi şezând, din viţa lui David, pre scaunul lui şi suindu-să pre căruţe şi pre cai, ei şi slugile şi norodul lor.
5. Iară de nu veţi auzi cuvintele aceastea, în Mine Însum M-am jurat – zice Domnul – că spre pustiire va fi casa aceasta'.
6. Că aceastea zice Domnul preste casa împăratului Iudei: 'Galaad, tu, Mie cap Livanului; de nu, te voiu pune pustie, cetăţi nelăcuite,
7. Şi voiu sfinţi preste tine pre omul ucigătoriu şi armele lui. Şi vor aprinde chedrii tăi cei aleşi şi-i vor prăpădi în foc ||
8. Şi vor treace noroade multe prin cetatea aceasta. Şi va zice fieştecare aproapelui său: 413r
*Ieşire 29, 24. *'Căci au făcut Domnul aşa cetăţii aceştii mari?'
3 Împăr. 9, 8. 9. Şi vor răspunde: 'Pentru că au părăsit legătura Domnului, Dumnezeului său, şi s-au închinat dumnezeilor streini şi au slujit lor'.
10. Să nu plângeţi mortul, nici vă jeluiţi pentru el cu plângere; plângeţi pre cel ce iasă, că nu să va mai întoarce, nici va vedea pământul naşterii sale.
11. Că aceastea zice Domnul către Sellum, fiiul lui Iosue, împăratul Iudei, cel ce au împărăţit pentru Iosue, fratele său, cel ce au ieşit din locul acesta: 'Nu să va mai întoarce aicea,
12. Ci în locul la care l-am mutat; acolo va muri şi pământul acesta nu va mai vedea.
13. Amar celui ce zideaşte casa sa întru nedreptate şi sălaşele sale nu în judecată! Pre prietinul său îl va asupri în zădar şi plata lui nu o va da.
14. Care zice: 'Zidi-voiu mie casă lată şi sălaşe desfătate', cel ce-şi deşchide fereştile şi face curse de chedru şi le zugrăveaşte cu crită roşie,
15. Au doară vei împărăţi căci că te asameni chedrului, tată-tău? Au doară nu mâncă şi bea, şi au făcut judecată şi dreptate atunci când îi era bine?
16. Judecat-au cauza săracului şi a celui lipsit spre binele său. Au doară nu pentru aceaea că L-au cunoscut?' – zice Domnul.
17. Iară ai tăi ochi şi inima la lăcomie şi a vărsa sânge nevinovat şi la năpaste şi la alergarea lucrului rău.
18. Pentru aceaea, aceastea zice Domnul către Ioachim, fiiul lui Iosie, împăratul Iudei: 'Nu vor plânge: 'Vai, frate!' şi 'Vai, soră!' Nu vor hohoti lui: | 'Vai, Doamne!' şi 'Vai, cinstite!' 413v
19. Cu îngroparea asinului să va îngropa, putrezit şi lepădat afară de porţile Ierusalimului'.
20. Suie-te la Livan şi strâgă şi în Vasan dă glasul tău şi strâgă către cei ce trec, că s-au zdrobit toţi iubitorii tăi.
21. Grăit-am către tine întru prisosirea ta şi am zis: 'Nu voiu auzi!' Aceasta e calea ta, din tinereaţele tale, că n-ai auzit glasul Mieu.
22. Pre toţi păstorii tăi îi va paşte vântul, şi iubitorii tăi în robie vor mearge. Şi atunci te vei turbura şi te vei ruşina de toată răotatea ta.
23. Ceea ce şezi în Livan şi faci cuiburi în chedri, cum ai suspinat când ţ-au venit dureri ca durerile ceii ce naşte!
24. Viu sânt Eu – zice Domnul – că de va fi Iehonie, fiiul lui Ioachim, împăratului Iudei, inel în mâna Mea cea dreaptă, de acolo îl voiu zmulge.
25. Şi te voiu da în mâna celor ce caută sufletul tău şi în mâna de a cărora faţă te înfricoşezi, şi în mâna lui Navohodonosor, împăratului Vavilonului, şi în mâna haldeilor.
26. Şi te voiu trimite pre tine şi pre maică-ta carea te-au născut la pământ strein, întru carele nu v-aţi născut, şi acolo veţi muri.
27. Şi la pământul către carele însuşi rădică sufletul său să se întoarcă acolo, nu să vor întoarce'».

28. Au nu vas de pământ e şi zdrobit omul acesta, Iehonie? Au nu vas fără nice o dulceaţă, pentru ce sânt lepădaţi, acela şi sămânţa lui, şi aruncaţi la pământul care nu
415r* l-au cu||noscut?
29. Pământule, pământule, pământule, auzi cuvântul Domnului!
30. Aceastea zice Domnul: „Scrie pre omul acest Sterp". pre omul carele în zilele sale nu va spori, că nu va fi din sămânţa lui bărbat care să şază pre scaunul lui David şi să mai aibă puteare în Iuda.

Cap 23

Amânănţă Domnu păstorilor carii răsipesc turma şi o rump, făgăduindu-să că va aduce rămăşiţele turmei la locul său şi va deştepta păstorii şi odrazlă lui David, dreaptă, supt carea, cu mare fericire, să vor desfăta. Proroceaşte şi prorocilor celor mincinoşi veacinica ocară, carii înşală pre norod, vrând ca să se uite de numele Domnului. Şi prorocesc, fără voia lui Dumnezeu, cuvântul Domnului povară chemându-l.

1 Amar păstorilor carii pierd şi rump turma păşunii Meale", zice Domnul. Ezechil 13, 3
2 Pentru aceaea, aceastea zice Domnul, Dumnezeul lui Israil, cătră şi 34, 2.
păstorii carii pasc pre norodul mieu: „Voi aţi răsipit turma Mea şi i-aţi lepădat şi nu i-aţi cercetat. Iată, Eu voiu cerceta preste voi răotatea cugetelor voastre, zice Domnul.
3. Şi eu voiu aduna rămăşiţele turmei Meale din toate locurile la care îi voiu lepăda acolo şi voiu întoarce la ţarinile sale; şi vor creaşte şi să vor înmulţi.
4. *Şi voiu deştepta preste ei păstoriu şi-i vor paşte. Nu să vor mai înfricoşa şi nu să vor *Sus 3, 15.
415v spăimânta şi nici unul nu va lipsi din număr, | zice Domnul.
5. *Iată, zile vin – zice Domnul – şi voiu deştepta lui David odrazlă dreaptă şi va împărăţi *Isaie 4, 2
împărat şi înţelept va fi şi va face judecată şi dreptate pre pământ. şi 40, 11
6. În zilele acelea să va mântui Iuda *şi Israil va lăcui fără grije. Şi acesta e numele care şi 45, 8.
îl vor chema: „Domnul cel drept al nostru". *Jos 33, 14.
7. Pentru aceasta, iată, zile vin – zice Domnul – şi nu vor mai zice: «Viu e Domnul, Cel Iezechil 34, 12.
ce au scos pre fiii lui Israil din pământul Eghiptului», Danil 9, 24.
8. *Ci: «Viu e Domnul, Cel ce au scos şi au adus sămânţa casii lui Israil din pământul *Ioan 1, 45.
criveţului şi din toate locurile la care îi lepădasem acolo şi vor lăcui pre pământul său»". 2 Leage 33, 28.
9. Cătră proroci: „Frâmtă e inima mea în mijlocul mieu, cutremuratu-s-au toate oasele *Sus 16, 14.
meale, făcutu-m-am ca omul beat şi ca omul umed de vin, de la faţa Domnului şi de la faţa cuvintelor Lui celor sfinte.
10. Că de preacurvari s-au umplut pământul, că de la faţa blăstămului au jelit pământul, uscatu-s-au miriştile pustii. Făcutu-s-au alergarea lor rea şi tăria lor neasămănată".
11. „Că prorocul şi preotul s-au pângărit şi în casa Mea am aflat răotatea lor, zice Domnul.
12. Pentru aceaea, calea lor va fi ca lunecarea întru întunearec; că să vor goni şi vor cădea într-însa; că voiu aduce preste ei reale, anul cercetărilor, zice Domnul.
13. Şi între prorocii Samariii am văzut nebunie; prorocea în Vaal şi înceluia pre norodul Mieu, Israil. ||
416r 14. Şi în prorocii Ierusalimului am văzut asămănare de precurvari şi calea minciunii. Şi au întărit mânile celor răi, ca să nu să întoarcă fieştecarele de la răotatea sa. Făcutu-s-au Mie toţi ca Sodoma, şi lăcuitorii ei ca Gomorul!"
15. Pentru aceaea, aceastea zice Domnul oastelor cătră proroci: *„Iată, voiu hrăni pre *Sus 9, 15.
ei cu pelin şi-i voiu adăpa cu fiiare, că de la prorocii Ierusalimului au ieşit pângărirea preste tot pământul".
16. Aceastea zice Domnul oastelor: *„Să nu auziţi cuvintele prorocilor carii vă prorocesc *Jos 27, 9
şi vă înceluiesc; vedearea inimii sale grăiesc, nu din gura Domnului. şi 29, 8.
17. Zic celor ce Mă blastămă: «Grăit-au Domnul: 'Pace va fi voao!'» şi a tot celui ce umblă *Sus 5, 12
întru îndărătniciia inimii sale zis-au: «Nu va veni asupra voastră răul!»" şi 14, 13.
18. Că cine au fost în sfatul Domnului şi au văzut şi au auzit cuvântul Lui? Cine au socotit cuvântul Lui şi L-au auzit?
19. *Iată, volbura dumnezeieştii urgii va ieşi şi viforul, rumpând preste capul necredincioşilor, *Jos 30, 14.
va veni.
20. Nu să va întoarce iuţimea Domnului până când va face şi până când va plini gândul inimii Sale. În zilele ceale mai de pre urmă veţi înţeleage sfatul Lui.

*Jos 27, 15 şi 29, 9.

21. *„Nu trimiteam prorocii, şi ei alerga; nu grăiam către dânşii, şi aceia prorocea.
22. De ar fi stătut în sfatul Mieu şi cunoscute de ar fi făcut cuvintele Meale norodului Mieu, i-aş fi ferit adevărat de la calea sa cea rea şi de la cujetele sale ceale reale.
23. Au gândeşti că Dumnezeu de aproape sânt Eu – | zice Domnul – şi nu Dumnezeu 416v
de departe?
24. De să va pitula omul într-ascunsuri şi Eu nu-l voiu vedea?, zice Domnul. Au nu ceriul şi pământul umplu Eu?, zice Domnul.
25. Auzit-am ce au zis prorocii prorocind întru numele Mieu minciună şi zicând: «Visat-am, visat-am»
26. Până când e aceasta în inima prorocilor ce prorocesc minciună şi prorocesc înşelăciunile inimii sale,
27. Carii vreau a face să se uite norodul Mieu de numele Mieu pentru visurile lor, care spune fieştecare către aproapele său, precum s-au uitat părinţii lor de numele Mieu, pentru Vaal?
28. Prorocul ce are vis, spuie visul, şi cel ce are cuvântul Mieu grăiască cuvântul Mieu adevărat! Pentru ce cu paie la grâu?, zice Domnul.
29. Au doară cuvintele Meale nu sânt ca focul – zice Domnul – şi ca maiul ce zdrobeaşte piatra?
30. Pentru aceaea, iată, Eu către prorocii – zice Domnul –, cei ce fură cuvintele Meale, fieştecare de la aproapele său.
31. Iată, Eu către prorocii – zice Domnul – carii iau limbile sale şi zic: «Zice Domnul».
32. Iată, Eu către prorocii ce visază minciuna – zice Domnul –, cei ce au spus acealea şi au înceluit norodul Mieu întru minciuna sa şi întru minunile sale, când Eu nu-i trimiseasem, nici le poruncisem, carea nimic au folosit norodului acestuia –, zice Domnul.
33. Deci, de te va întreba norodul acesta sau prorocul, sau preotul, zicând: «Ce e povara Domnului?», vei zice către dânşii: «Voi sânteţi povară», că vă voiu lepăda, zice Domnul.
34. Şi prorocul şi preotul şi norodul care zice «Povara Domnului», cerceta-voiu preste omul acela şi preste casa lui. ||
35. Aceastea veţ zice fieştecarele către aproapele şi către fratele său: «Ce au răspuns 417r
Domnul?» şi «Ce au grăit Domnul?»
36. Şi «Povara Domnului» nu să va mai pomeni, că povară va fi fieştecăruia cuvântul său. Şi aţi întors cuvintele Dumnezeului Celui viu, a Domnului oastelor, Dumnezeului nostru.
37. Aceastea vei zice către prorocul: «Ce ţ-au răspuns Domnul?» şi: «Ce au grăit Domnul?»
38. Iară de veţi zice «Povara Domnului», pentru aceasta, aceastea zice Domnul: Căci că ai zis cuvântul acesta, «Povara Domnului»; şi am trimis la voi, zicând: «Să nu ziceţi 'Povara Domnului'».
39. Pentru aceaea, iată, Eu vă voiu lua purtând şi vă voiu lăsa, şi cetatea care v-am dat voao şi părinţilor voştri, de la faţa Mea.

*Sus 20, 11.

40. *Şi vă voiu da spre ocară veacinică şi spre defăimare veacinică, carea niciodată cu uitarea să va ştearge".

Cap 24

Coşniţa de bune zmochine însămnează pre robiţii în Vavilon jidovi, pre carii zice Domnul că-i va aduce la pământul său, carii cu toată inima către Dânsul să vor întoarce. Iară coşniţa realelor zmochine însămnează pre cei ce rămăsease în Ierusalim şi după aceaea fugise în Eghipt, pre carii zice că-i va da spre ocară şi blăstăm.

1. rătatu-mi-au Domnul şi iată, doao coşniţe pline de zmochine, puse înaintea bisericii Domnului, după ce au dus Navohodonosor, împăratul Vavilonului, pre Iehonie, fiiul lui Ioachim, împăratului Iudei, şi pre căpeteniile lui şi faurul şi închizătoriul din Ierusalim şi i-au dus în Vavilon. |
2. O coşniţă avea bune zmochine foarte, precum sânt zmochinele ceale dintâie vreame, 417v
iară o coşniţă avea zmochine reale foarte, care nu să putea mânca, căci că reale era.
3. Şi au zis Domnul către mine: „Ce vezi tu, Ieremie?" Şi am zis: „Zmochine, zmochine bune, bune foarte şi reale, reale foarte, care nu să pot mânca, căci că sânt reale".
4. Şi au fost cuvântul Domnului către mine, zicând:
5. „Aceastea zice Domnul, Dumnezeul lui Israil: «Ca zmochinele aceaste bune, aşa voiu cunoaşte treacerea Iudei carea o am trimis din pământul acesta la pământul haldeilor, spre bine.

6. Şi voiu pune ochii Miei preste dânşii spre mângăiare şi-i voiu întoarce la pământul acesta; şi-l voiu zidi şi nu-i voiu strâca, şi-i voiu sădi şi nu-i voiu zmulge.
7. Şi le voiu da inimă să Mă cunoască, că Eu sânt Domnul; *şi vor fi Mie spre norod şi Eu le voiu fi spre Dumnezeu, că să vor întoarce la Mine în toată inima sa. *Sus 7, 23. Jos 31, 33.
8. *Şi ca zmochinele ceale reale, care nu să pot mânca, căci că sânt reale – aceastea zice Domnul – aşa voiu da spre Sedechie, împăratul Iudei, şi căpeteniile lui, şi pre ceiaalalţi din Ierusalim, carii au rămas în cetatea aceasta şi carii lăcuiesc în pământul Eghiptului. *Jos 29, 17.
9. Şi-i voiu da spre pedepsire şi spre năcăjire tuturor împăraţilor pământului, spre ocară şi parimie şi spre pildă şi spre blăstăm în toate locurile la care i-am lepădat.
10. Şi voiu trimite întru ei sabie, foamete şi ciumă, până când să vor săvârşi de pre pământul care l-am dat lor şi părinţilor lor». ||

418r

Cap 25

Pentru că n-au vrut a auzi pre Ieremie, nici pre ceiaalalţi proroci ce-i îndemna spre pocăinţă, vesteaşte răsipirea Ierusalimului şi robie de şeaptezeaci de ani, şi după aceaea perirea împăraţilor ce-i ţinea robi. Pentru aceea să porunceaşte lui Ieremie a închina păharul iuţimii Domnului cetăţilor Iudei şi celoralalţi împăraţilor locurilor. Văietarea încă vesteaşte păstorilor şi celor mai mari.

1. Cuvântul ce au fost către Ieremie din tot norodul Iudei, în anul al patrulea a lui Ioachim, fiiul lui Iosie, împăratului Iudei (acela e anul dintâi a lui Navohodonozor, împăratului Vavilonului).
2. Care au grăit Ieremie prorocul către tot norodul Iudei şi către toţi lăcuitorii Ierusalimului, zicând:
3. „De la anul al triisprăzeacelea a lui Iosie, fiiul lui Ammon, împăratului Iudei, până la zioa aceasta, acesta e al doaozeaci şi triilea an; fost-au cuvântul Domnului către mine şi am grăit către voi, de noapte sculându-mă şi grăind, şi n-aţi auzit.
4. Şi au trimis Domnul către voi toate slujile Sale, prorocii, sculându-să de demineaţa şi trimiţind; şi n-aţi auzit, nici aţi plecat urechile voastre să auziţ,
5. Când zicea: *«Întoarceţi-vă fieştecare de la calea sa cea rea şi de la cugetele voastre ceale reale şi veţi lăcui pre pământul care l-au dat Domnul voao şi părinţilor voştri, din veac şi până în veac. *4 Împăr. 17, 13. Sus 18, 11. Jos 35, 15.
6. Şi să nu vă duceţi după dumnezei streini, să slujiţi lor şi să vă închinaţi lor, nici pre Mine spre mânie să Mă chemaţi întru lucrurile mânilor voastre, şi nu vă voiu năcăji.
7. Şi nu M-aţi auzit – zice Domnul – ca să Mă chemaţi spre mânie, în lucrurile mânilor voastre, spre răul vostru». |

418v 8. Pentru aceaea, aceastea zice Domnul oastelor: „Pentru căci că n-aţi auzit cuvintele Meale,
9. Iată, Eu voiu trimite şi voiu lua toate gândurile criveţului – zice Domnul – şi pre Navohodonozor, împăratul Vavilonului, sluga Mea. Şi-i voiu aduce preste pământul acesta şi preste lăcuitorii lui şi preste toate neamurile care sânt împrejurul lui. Şi-i voiu ucide şi-i voiu pune spre mirare şi spre şuierare şi spre pustiiri veacinice.
10. Şi voiu pierde dintr-înşii glasul bucuriii şi glasul veseliii, glasul mirelui şi glasul mireasii, glasul morii şi lumina candelei.
11. *Şi va fi tot pământul acesta spre pustiire şi spre mirare. Şi vor sluji toate neamurile aceastea împăratului Vavilonului ani şeaptezeaci. *2 Paral. 36, 22. 1 Iezdre. 1, 1.
12. Şi, deacă să vor plini ani şeaptezeaci, voiu cerceta preste împăratul Vavilonului şi preste neamul acela – zice Domnul – nedreptatea lor şi preste pământul haldeilor şi-l voiu pune spre pustiiri veacinice. Jos 26, 6 şi 29, 10. Danil. 9, 2.
13. Şi voiu aduce preste pământul acela toate cuvintele Meale care am grăit împrotiva lui, tot ce e scris în cartea aceasta, oricare au prorocit Ieremie împrotiva a toate neamurile,
14. Că au slujit lor, fiind neamuri multe şi împăraţi mari. Şi le voiu răsplăti după lucrurile lor şi după faptele mânilor sale”.
15. Că aceastea zice Domnul oastelor, Dumnezeul lui Israil: „Ia păharul de vinul iuţimii aceştiia din mâna Mea şi vei închina dintr-însul tuturor neamurilor către care Eu te voiu trimite.
16. Şi vor bea şi să vor turbura şi să vor nebuni de către faţa sabiii carea Eu o voiu trimite între dânşii”.
17. Şi am luat păharul din mâna Domnului şi am închinat tuturor neamurilor la carii m-au trimis Domnul: ||

18. Ierusalimului şi cetăţilor Iudei şi împăraţilor ei şi căpeteniilor ei, ca să-i dau spre 419r
pustiire şi spre mirare şi spre şuierare şi spre blăstăm, precum e zioa aceasta;
19. Lui faraon, împăratului Eghiptului, şi slujilor lui şi căpeteniilor lui şi a tot norodului lui;
20. Şi tuturor pretutindini, tuturor împăraţilor pământului celor streini de fel şi tuturor împăraţilor pământului filisteilor şi Ascalonului şi Gazii şi Acaronului şi rămăşiţelor lui Azot;
21. Şi Idumeii şi Moav şi fiilor Ammon
22. Şi tuturor împăraţilor Tirului şi tuturor împăraţilor Sidonului şi împăraţilor pământului ostroavelor, carii sânt preste mare;
23. Şi lui Dedan şi Theman şi Vuzu şi tuturor celor tunşi în coamă
24. Şi tuturor împăraţilor Araviei şi tuturor împăraţilor apusului, carii lăcuiesc în pustie
25. Şi tuturor împăraţilor Zamvriii şi tuturor împăraţilor Elam şi tuturor împăraţilor meadilor
26. Şi tuturor împăraţilor criveţului de aproape şi de departe, fieştecăruia împrotiva fratelui său, şi tuturor împăraţilor pământului, care sânt pre faţa lui. Şi împăratul Sesac va bea după ei.
27. „Şi vei zice către dânşii: «Aceastea zice Domnul oastelor, Dumnezeul lui Israil: 'Beaţi şi vă îmbătaţi şi borâţi! Şi cădeţi, nici vă sculaţi de la faţa sabiei care Eu voiu trimite între voi!'»
28. Şi, de n-or vrea a lua păhar din mâna ta să bea, vei zice către dânşii: «Aceastea zice Domnul oastelor: 'Bând, veţi bea!'» |
*1 Petru 4, 17. 29. *Că iată, în cetatea în carea s-au chemat numele Mieu, Eu voiu începe a năcăji; şi 419v
voi ca nişte nevinovaţi şi mântuiţi veţ fi? Nu veţi fi mântuiţi, că sabie Eu chem preste toţi lăcuitorii pământului", zice Domnul oastelor.
*Ioil 3, 16. 30. Şi tu vei proroci către dânşii toate cuvintele aceastea şi vei zice către dânşii: *«Domnul
Amos 1, 2. dintru înălţime va răgni şi din lăcaşul cel sfânt va da glasul Său; rugind va rugi preste podoaba Sa; chiuire ca a celor ce calcă să va togmi asupra tuturor lăcuitorilor pământului.
31. Ajuns-au sunetul până la marginile pământului, că judecată e Domnului cu neamurile. Judecă-să Însuşi cu tot trupul; pre cei necredincioşi i-am dat sabiii», zice Domnul.
32. Aceastea zice Domnul oastelor: «Iată, năcazul va ieşi din neam în neam şi volbură mare va ieşi din vârfurile pământului.
33. Şi vor fi ucişii Domnului în zioa aceaea, de la marginea pământului până la marginea lui; nu să vor plânge, nici să vor strânge, nici să vor îngropa, spre gunoiu preste faţa pământului vor zăcea.
34. Văietaţi-vă, păstorilor, şi strâgaţi şi vă prăsăraţi cu cenuşe, voi, cei mai mari ai turmei, că s-au plinit zilele voastre, să vă omorâţi, şi răsipirile voastre, şi veţi cădea ca nişte vase scumpe.
35. Şi va peri fuga de la păstoriu şi mântuirea de la mai-marii turmei.
36. Glasul strâgării păstorilor şi urlatul mai-marilor turmei, că au jefuit Domnul păşunile lor.
37. Şi au tăcut miriştile păcii de către faţa mâniii iuţimii Domnului. ||
38. Lăsat-au ca leul umbrariul său, că s-au făcut pământul lor spre pustiire de către faţa 420r
mâniii porumbiţei şi de către faţa mâniii iuţimei Domnului»".

Cap 26

Prorocind Ieremie tăiarea Ierusalimului de nu să vor întoarce, să prinde de la preoţi şi de la proroci, ci să izbăveaşte prin căpetenii, să nu să ucigă, aducând pildele lui Mihei şi a lui Urie, prorocilor.

1. Întru începutul împărăţiii lui Ioachim, fiiului Iosie, împăratului Iudei, fost-au cuvântul acesta de la Domnul, zicând:
2. „Aceastea zice Domnul: «Stăi în pridvorul casii Domnului şi vei grăi către toate cetăţile Iudei, din carii vin să se închine în casa Domnului, toate cuvintele care Eu ţ-am poruncit să grăieşti către dânşii, să nu scazi vrun cuvânt.
3. De cumva vor auzi şi să se întoarcă fieştecarele de la calea sa cea rea, şi să Mă căiesc de răul ce gândesc a le face pentru răotatea cugetelor lor».
4. Şi vei zice către dânşii: «Aceastea zice Domnul: 'De nu Mă veţi auzi, să umblaţi în leagea Mea, carea v-am dat,
5. Să auziţi cuvintele slugilor Meale, prorocilor, pre carii Eu i-am trimis la voiu, de noapte sculându-Mă şi îndreptând, şi n-aţi auzit.
*1 Împăr. 4, 12. 6. *Da-voiu casa aceasta ca pre Siloe, şi cetatea aceasta o voiu da spre blăstăm tuturor noroadelor pământului'»".

7. Şi au auzit preoţii şi prorocii şi tot norodul pre Ieremie grăind cuvintele aceastea în casa Domnului.

420v 8. Şi, deacă au plinit Ieremie, grăind toate ca|re poruncise lui Domnul să grăiască cătră tot norodul, l-au apucat preoţii şi prorocii şi tot norodul, zicând: „Cu moarte să moară,

9. Căci au prorocit întru numele Domnului, zicând: «Ca Siloe va fi casa aceasta, şi cetatea aceasta să va pustii, căci că nu e lăcuitoriu»”. Şi s-au adunat tot norodul asupra lui Ieremie în casa Domnului.

10. Şi au auzit căpeteniile Iudei cuvintele aceastea şi s-au suit din casa împăratului în casa Domnului şi au şezut întru întrarea porţii casii Domnului ceii noao.

11. Şi au grăit preoţii şi prorocii cătră căpetenii şi cătră tot norodul, zicând: „Judecata morţii iaste omului acestuia, că au prorocit împrotiva cetăţii aceştiia, precum aţi auzit cu urechile voastre”.

12. Şi au zis Ieremie cătră toate căpeteniile şi cătră tot norodul, zicând: *„Domnul m-au trimis să prorocesc la casa aceasta toate cuvintele aceastea care aţi auzit. *Sus 25, 13.

13. *Acum, dară, bune faceţi căile voastre şi cugetele voastre şi auziţi glasul Domnului, Dumnezeului vostru şi să va căi Domnul de răul ce au grăit asupra voastră. *Sus 7, 3.

14. Iară eu, iată, în mânile voastre sânt. Faceţi ce e bun şi drept în ochii voştri.

15. Însă să ştiţi şi să cunoaşteţi că, de mă veţi ucide, sânge nevinovat veţi da împrotiva voastră şi împrotiva cetăţii aceştiia şi a lăcuitorilor ei, că întru adevăr m-au tremis Domnul la voi, să grăiesc în urechile voastre toate cuvintele aceastea”.

16. Şi au zis căpeteniile şi tot norodul cătră preoţi şi proroci: „Nu este omului acestuia
421r judecata morţii, că în numele Domnului, Dumne||zeului nostru, au grăit cătră noi”.

17. Şi s-au sculat oameni dintre bătrânii locului şi au zis cătră toată ceata norodului, grăind:

18. „Mihei din Morasthi au fost proroc în zilele lui Ezechie, împăratului Iudei, şi au zis cătră tot norodul Iudei, zicând: «Aceastea zice Domnul oastelor: *‘Sionul ca ţarina să va ara şi Ierusalimul spre hâlmă de pietri va fi; şi muntele casei, spre ceale înalte a pădurilor’». *Mih. 3, 12.

19. Au doară cu moarte l-au osândit Ezechie, împăratul Iudei, şi tot Iuda? Au doară nu s-au temut de Domnul şi s-au rugat feaţii Domnului şi s-au căit Domnul de răul ce grăise asupra lor? Direpт aceaea noi facem rău mare împrotiva sufletelor noastre”.

20. Şi au fost om prorocind întru numele Domnului, Urie, fiiul lui Semei din Cariath-iarim; şi au prorocit asupra cetăţii aceştiia şi asupra pământului acestuia, după toate cuvintele lui Ieremie.

21. Şi au auzit împăratul Ioachim şi toţi putearnicii şi căpeteniile lui cuvintele aceastea. Şi l-au căutat împăratul a-l ucide. Şi au auzit Urie şi s-au temut şi au fugit şi au întrat în Eghipt.

22. Şi au trimis împăratul Ioachim oameni în Eghipt, pre Elnathin, fiiul lui Ahovor, şi bărbaţi cu el în Eghipt.

23. Şi au scos pre Urie din Eghipt şi l-au adus la împăratul Ioachim şi l-au lovit cu sabiia. Şi au lepădat trupul lui în mormânturile obştii ceii necinstite.

24. Deci mâna lui Ahicam, fiiului Safan, au fost cu Ieremie, ca să nu să dea în mâna norodului şi să-l omoară. |

421v

Cap 27

După ce trimite legături la mulţi împăraţi, le zice că, de vor vrea a sluji împăratului Vavilonului şi următorilor lui, vor rămânea în ţara sa; într-alt chip, vor peri de sabie, de foamete şi de ciumă. Năvălind asupra prorocilor celor minciunoşi, carii altă prorocesc, înşelând norodul, vesteaşte cum că şi sfintele vase ce au mai rămas să vor duce în Vavilon, şi mai apoi să vor întoarce în Ierusalim.

1. În începutul împărăţiii lui Ioachim, fiiul lui Iosie, împăratului Iudei, fost-au cuvântul acesta cătră Ieremie de la Domnul, zicând;

2. Aceastea zice Domnul cătră mine: „Fă-ţi legături şi lanţuri şi le vei pune în grumazul tău.

3. Şi le vei trimite la împăratul Edomului şi la împăratul Moav şi la împăratul fiilor Ammon şi la împăratul Tirului şi la împăratul Sidonului, prin mâna solilor carii au venit în Ierusalim la Sedechie, împăratul Iudei.

4. Şi le vei porunci să grăiască cătră domnii săi: «Aceastea zice Domnul oastelor, Dumnezeul lui Israil! Aceastea veţi zice cătră domnii voştri:

5. ‘Eu am făcut pământul şi oamenii şi dobitoacele care sânt pre faţa pământului, întru putearea Mea cea mare şi întru braţul Mieu cel întins, şi l-am dat celui ce au plăcut întru ochii Miei.
6. Şi acum, dară, Eu am dat toate ţările aceastea în mâna lui Navohodonozor, împăratului Vavilonului, slugii Meale. Încă şi fiarele câmpului le-am dat lui să-i slujască.
7. Şi vor sluji lui toate neamurile şi fiiului lui şi fiiului fiiului lui, până când va veni vreamea pământului lui şi a luiş. Şi vor sluji || lui neamuri multe şi împăraţi mari. 422r
8. Iară neamul şi împărăţiia carea nu va sluji lui Navohodonozor, împăratului Vavilonului, şi care nu-ş va pleca grumazul supt jugul împăratului Vavilonului, în sabie şi în foamete şi în ciumă voiu cerceta preste neamul acela – zice Domnul – până când îi voiu săvârşi în mânile lui.
*Sus 23, 16. Jos 29, 8. 9. *Voi, dară, să nu auziţi prorocii voştri, vrăjitorii şi văzătorii de visuri şi gâcitorii şi fărmecătorii, carii vă zic voao: ‘Nu veţi sluji împăratului Vavilonului!’
10. Că minciună vă prorocesc, ca să vă depărteaze de la pământul vostru şi să vă leapede şi să periţi.
11. Iară neamul care-ş va supune cerbicea supt jugul împăratului Vavilonului şi va sluji lui, îl voiu slobozi la pământul său – zice Domnul – şi-l voiu chivernisi şi va lăcui într-însul’»”.
12. Şi către Sedechie, împăratul Iudei, am grăit după toate cuvintele aceastea, zicând: „Supuneţi-vă grumazii supt jugul împăratului Vavilonului şi slujiţi lui şi norodului lui şi veţi trăi.
13. Căci să muriţi, tu şi norodul tău, de sabie şi de foame şi de ciumă, precum au grăit Domnul către neamul ce nu va vrea a sluji împăratului Vavilonului?
14. Să nu auziţi cuvintele prorocilor celor ce vă zic: «Nu veţi sluji împăratului Vavilonului!», că minciună grăiesc ei voao.
*Sus 14, 14 şi 23, 21. Jos 29, 9. 15. *«Că nu i-am tremis – zice Domnul – şi ei prorocesc întru numele Mieu mincinoase, ca să vă scoată şi să periţi şi voi, şi prorocii carii vă prorocesc»”.
16. Şi către preoţi şi către norodul aceasta am grăit, zicând: „Aceastea zice Domnul: «Să nu auziţi cuvintele prorocilor voştri carii vă prorocesc, zicând: ‘Iată, vasele Domnului să vor întoarce din Vavilon acum degrabă’», că minciună prorocesc voao. |
17. Deci, dară, să nu-i auziţi, ci slujiţi împăratului Vavilonului, să trăiţi, căci să dă această 422v cetate spre pustiire.
18. Şi, de sânt proroci şi de este cuvântul Domnului într-înşii, întâmpine pre Domnul oastelor, să nu vie vasele ce au rămas în casa Domnului şi în casa împăratului Iudei şi în Ierusalim, în Vavilon”.
*4 Împăr. 25, 13. 19. Că aceastea zice Domnul oastelor *către stâlpi, către mare, către temeiuri şi către cealeaalalte vase ce au rămas în cetatea aceasta,
20. Ceale ce n-au luat Navohodonozor, împăratul Vavilonului, când au dus pre Ehonie, fiiul lui Ioachim, împăratul Iudei, din Ierusalim în Vavilon, şi pre toţi mai-marii Iudei şi a Ierusalimului,
21. Că aceasta zice Domnul oastelor, Dumnezeu lui Israil, către vasele ce s-au lăsat în casa Domnului şi în casa împăratului Iudei şi a Ierusalimului:
22. „În Vavilon să vor duce şi acolo vor fi până la zioa cercetării sale – zice Domnul – şi voiu face a le aduce şi a le întoarce la locul său”.

Cap 28

Ananie, mincinosul proroc, luând din grumazul lui Ieremie lanţurile, proroceaşte că sfintele vase, cu împăratul şi cu robitul norod, după doi ani să vor întoarce. Ci să porunceaşte lui Ieremie împrotivă a proroci şi moarte lui a vesti, carea, după cuvântul lui Ieremie, într-acela an au urmat.

1. Şi au fost în anul acela, în începutul împărăţiii lui Sedechie, împăratului Iudei, în anul al patrulea, în luna a cincea; zis-au către mine Ananie, fiiul lui Azur, prorocul din Gavaon, în casa Domnului, înaintea preoţilor şi a tot norodului, zicând: ||
2. „Aceastea zice Domnul oastelor, Dumnezeul lui Israil: «Zdrobit-am jugul împăratului 423r Vavilonului!
3. Încă doi ani de zile, şi Eu voiu face a să întoarce la locul acesta toate vasele casii Domnului, care au luat Navohodonozor, împăratul Vavilonului, din locul acesta şi le-au dus în Vavilon.

4. Şi pre Iehonie, fiiul lui Ioachim, împăratul Iudei, şi toată robimea Iudei, carii au întrat în Vavilon, Eu îi voiu întoarce la locul acesta – zice Domnul –, că voiu zdrobi jugul împăratului Vavilonului»".

5. Şi au zis Ieremie prorocul către Ananie prorocul, în ochii preoţilor şi în ochii a tot norodului ce sta în casa Domnului.

6. Şi au zis Ieremie prorocul: „Amin, aşa facă Domnul! Deşteapte Domnul cuvintele tale care ai prorocit, ca să se întoarcă vasele în casa Domnului şi toată robimea din Vavilon în locul acesta.

7. Însă auzi cuvântul acesta, care eu grăiesc în urechile tale şi în urechile a tot norodului:

8. «Prorocii carii au fost mai înainte de mine şi mai înainte decât tine şi au prorocit preste pământuri multe şi preste împărăţii mari, de războiu şi de năcaz şi de foamete,

9. Prorocul care au prorocit pacea, deacă va veni cuvântul lui, să va cunoaşte prorocul care l-au trimis Domnul în adevăr»".

10. Şi au luat Ananie prorocul lanţul din grumazul lui Ieremie proroculuı şi l-au frământ.

11. Şi au zis Ananie în vedearea a tot norodului, zicând: „Aceastea zice Domnul: «Aşa voiu frânge jugul lui Navohodonozor, împăratului Vavilonului, după doi ani de zile, din grumazul tuturor neamurilor»". |

423v 12. Şi s-au dus Ieremie prorocul în calea sa. Şi au fost cuvântul Domnului către Ieremie, după ce au frământ Ananie prorocul lanţul din grumazul lui Ieremie proroculuı, zicând:

13. „Mergi şi vei zice lui Ananie: «Aceastea zice Domnul: 'Lanţurile ceale de lemn le-ai zdrobit şi vei face pentru eale lanţuri de fier'».

14. Că aceastea zice Domnul oastelor, Dumnezeul lui Israil: 'Jug de fier am pus pe grumazul tuturor neamurilor acestora, să slujască lui Navohodonozor împăratului Vavilonului, şi vor sluji lui; încă şi hiarăle pământului am dat lui'»".

15. Şi au zis Ieremie prorocul către Ananie prorocul: „Auzi, Ananie! Nu te-au trimis Domnul, şi tu a nădăjdui ai făcut pre norodul acesta în minciună.

16. Pentru aceaea, aceastea zice Domnul: «Iată, Eu te voiu trimite de pe faţa pământului. Într-acest an vei muri, că împrotiva Domnului ai grăit»".

17. Şi au murit Ananie prorocul în anul acela, în luna a şeaptea.

Cap 29

Cum că robiţii jidovi ani şeaptezeaci în Vavilon vor rămânea proroceaşte şi îi îndeamnă să se sârguiască acolo a să înmulţi şi după aceaea să vor întoarce. Iară cei ce au rămas în Ierusalim, de sabie, de foame şi de ciumă zice că să vor sfârşi. Apoi reale proroceaşte împrotiva lui Ahav, a lui Sedechie şi Semeie, mincinoşilor proroci ce înşela norodul robiii.

1. Şi aceastea sânt cuvintele cărţii carea o au trimis Ieremie prorocul, din Ierusalim la rămăşiţele bătrânilor robiii şi la preoţi şi la proroci şi la tot norodul care-l trecuse Navohodonozor din Ierusalim în Vavilon. ||

424r 2. După ce au ieşit Iehonie împăratul şi doamna şi famenii şi căpeteniile Iudei şi a Ierusalimului şi faurul şi încuietoriul din Ierusalim,

3. În mâna lui Elasa, fiiului Safan, şi a lui Gamarie, fiiului Helchie, pre carii i-au trimis Sedechie, împăratul Iudei, la Navohodonozor, împăratul Vavilonului, în Vavilon, zicând:

4. „Aceastea zice Domnul oastelor, Dumnezeul lui Israil, a toată robimea, carea o au trecut din Ierusalim în Vavilon:

5. «Ziditi case şi lăcuiţi, şi sădiţi grădini şi mâncaţi rodul lor.

6. Luaţi muieri şi naşteţi feciori şi feate şi daţ feciorilor voştri muieri, şi featele voastre le daţi bărbaţilor şi nască feciori şi feate. Şi vă înmulţiţi acolo şi să nu fiţi puţâni cu numărul.

7. Şi căutaţi pacea cetăţii la carea v-am făcut a treace; şi vă rugaţi pentru ea către Domnul, că în pacea ei va fi pacea voao».

8. Că aceastea zice Domnul oastelor, Dumnezeul lui Israil: *«Să nu vă înşeale prorocii voştri, carii sânt în mijlocul vostru, şi vrăjitorii voştri; şi să nu luaţi aminte la visurile voastre, care voi visaţ. *Sus 14, 13 şi 23, 16, 26 şi 17, 15.

9. Că minciunos ei vă prorocesc în numele Mieu; şi nu i-am trimis», zice Domnul.

10. *Că aceastea zice Domnul: «Deacă vor înceape a să plini în Vavilon ani şeaptezeaci, vă voiu cerceta şi voiu deştepta preste voi cuvântul Mieu cel bun, să vă întorc la locul acesta. *2 Împăr. 36, 21. 1 Ezdra 1, 1.

11. Că Eu ştiu gândurile care Eu gândesc despre voi – zice Domnul – gânduri de pace, iară nu de năcazu, să vă dau sfârşit şi răbdare. | Sus 25, 12. Danil. 9, 2.

12. Şi Mă veţi chema şi vă veţi duce; şi Mă veţi ruga şi Eu vă voiu auzi. 424v
13. Căuta-Mă-veţi şi Mă veţi afla, dacă Mă veţi căuta în toată inima voastră.
14. Şi Mă voiu afla de voi – zice Domnul – şi voiu întoarce robiia voastră şi vă voiu aduna din toate neamurile şi din toate locurile la care v-am gonit – zice Domnul – şi vă voiu face a vă întoarce din locul la care v-am făcut a treace.
15. Că aţi zis: 'Deşteptatu-ne-au noao Domnul proroci în Vavilon'».
16. Că aceastea zice Domnul către împăratul care şade pre scaunul lui David şi către tot norodul, lăcuitoriul cetăţii aceştiia, către fraţii voştri carii n-au ieşit cu voi la robiia.
*Sus 24, 19. 17. Aceastea zice Domnul oastelor: *«Iată, voiu trimite asupra lor sabie şi foamete şi ciumă, şi-i voiu pune ca nişte smochine reale, ce nu să pot mânca, căci că reale sânt.
18. Şi-i voiu goni în sabie, în foamete şi în ciumă. Şi-i voiu da spre năcazuri tuturor împărăţiilor pământului, spre blăstăm şi spre mirare şi spre şuierare şi spre ocară tuturor neamurilor la care Eu i-am lepădat,
19. Pentru că n-au auzit cuvintele Meale – zice Domnul – care le-am trimis prin slujile Meale, prorocii, de noapte sculându-Mă şi trimiţând. Şi n-aţi auzit, zice Domnul.
20. Voi, dară, auziţi cuvântul Domnului, toată robimea carea o am trimis din Ierusalim în Vavilon».
21. Aceastea zice Domnul oastelor, Dumnezeul lui Israil, către Ahav, fiiul lui Colie, şi către Sedechie, fiiul Maasiii, carii prorocesc || voao în numele Mieu, minciunos: «Iată, Eu îi voiu 425r
da în mâna lui Navohodonozor, împăratului Vavilonului, şi-i vor lovi în ochii voştri.
22. Şi să va lua dintre dânşii blăstămul a toată robimea Iudei, care iaste în Vavilon, a celor ce zic: 'Puie-te Domnul ca pre Sedechie şi ca pre Ahav, pre carii i-au prăjit împăratul Vavilonului în foc!'
23. Căci că au făcut nebunie în Israil şi au preacurvit cu muierile priiatinilor săi; şi au grăit cuvânt, în numele Mieu, minţind, care nu l-am poruncit lor; Eu sânt judecătoriu şi martor, zice Domnul».
24. Şi către Semeie Nehelamiteanul vei zice:
25. «Aceastea zice Domnul oastelor, Dumnezeul lui Israil: 'Pentru că ai trimis în numele tău cărţi la tot norodul care iaste în Ierusalim'. Şi la Sofonie, fiiul Maasiii preotul, şi la toţi preoţii, zicând:
26. 'Domnul te-au dat preot pentru Ioiada preotul, să fii povăţuitoriu în casa Domnului, preste tot bărbatul ce e rănit şi proroceaşte; să-l trimiţi în prinsoare şi în temniţă.
27. Şi acum, căci n-ai certat pre Ieremie Anathotiteanul, cel ce vă proroceaşte?
28. Că despre aceasta au trimis în Vavilon la noi, zicând: 'Lung iaste! Zidiţi case şi lăcuiţi, şi sădiţi gredini şi mâncaţi rodurile lor'»".
29. Şi au cetit Sofonie preotul cartea aceastea în urechile lui Ieremie prorocul.
30. Şi au fost cuvântul Domnului către Ieremie, zicând:
31. „Trimite la toată robimea, zicând: «Aceastea zice Domnul către Semeia Nehelamiteanul: 'Pentru că au prorocit voao Semeie şi Eu nu l-am trimis, şi v-au făcut a nădăjdui în minciună, |
32. Pentru aceaea, aceastea zice Domnul: 'Iată, Eu voiu cerceta preste Semeia 425v
Nehelamiteanul şi preste sămânţa lui. Nu va fi lui bărbat şezând în mijlocul norodului acestuia şi nu va vedea binele care Eu voiu face norodului Mieu – zice Domnul – că nelegiuire au grăit asupra Domnului'»".

Cap 30

Proroceaşte jidovilor şi fiilor Israil întoarcerea din robia cea grea în carea, pentru păcatele sale, să ţinea; şi cum că, după întoarcere, vor sluji lui Dumnezeu şi lui David împăratului, pre care El îl va deştepta lor întru prisosinţă şi negrije mare, bătând pre nepriiatinii lor.

1. Acest cuvânt ce au fost către Ieremie de la Domnul, zicând:
2. „Aceastea zice Domnul, Dumnezeul lui Israil, zicând: «Scrie ţie toate cuvintele care am grăit către tine, în carte.
3. Că, iată, zile vin – zice Domnul – şi voiu întoarce întoarcerea norodului Mieu Israil şi Iuda – zice Domnul – şi-i voiu întoarce la pământul care l-am dat părinţilor lor şi-l vor moşteni»".
4. Şi aceaste cuvinte care au grăit Domnul către Israil şi către Iuda,
5. Că aceastea zice Domnul: „Glasul groazei am auzit, înfricoşare, şi nu este pace.
6. Întrebaţi şi vedeţi de naşte parte bărbătească, căci dară am văzut mâna a tot bărbatul preste coapsele sale, ca a ceii ce naşte, şi s-au întors toate feţele spre gălbenire.

7. *Amar, că mare e zioa aceaea, nici iaste aseaminea ei. Şi vreamea năcazului iaste *Ioil 2, 2, 11.
426r lui || Iacov şi dintr-însul să va mântui. Amos 5, 18.
8. Şi va fi în zioa aceaea – zice Domnul oastelor – frânje-voiu jugul lui din grumazul tău Sof. 1, 15.
şi legăturile lui le voiu rumpe şi nu-l vor mai stăpâni streinii,
9. Ci vor sluji Domnului, Dumnezeului său, şi lui David, împăratului său, care-l voiu deştepta lor.
10. *Tu, dară, nu te teame, sluga Mea, Iacov – zice Domnul – nici te spăimânta, Israil, că, *Isaie 43, 1
iată, Eu te voiu mântui din pământ departe, şi sămânţa ta din pământul robiilor. Şi să va şi 44, 2.
întoarce Iacov şi să va odihni, şi cu tot binele va curge şi nu va fi cine să se înfricoşeaze. Luca 1, 70.
11. Că Eu sânt cu tine – zice Domnul – să te mântuiesc pre tine. Că voiu face săvârşire
întru toate neamurile întru carele te-am împărţit. Iară pre tine nu te voiu face spre săvârşire,
ci te voiu certa întru judecată, ca să nu ţi să pară a fi nevinovat".
12. Că aceastea zice Domnul: „Nevindecată iaste rumperea ta, rea foarte rana ta.
13. Nu iaste cine să judece judecata ta spre legare; folos de leacuri nu iaste ţie.
14. Toţi iubitorii te-au uitat şi nu te vor cauta. *Că bătaia nepriiatinului te-au lovit cu *Sus 23, 19.
certare cumplită, pentru mulţimea nedreptăţii tale. Vârtoasă s-au făcut păcatele tale.
15. Ce strâgi pentru zdrobirea ta? Nevindecată e dorirea ta. Pentru mulţimea nedreptăţii
tale şi pentru vârtoasele tale păcate ţ-am făcut aceastea.
16. Pentru aceaea, toţi cei ce te mâncă să vor îmbuca, şi toţi protivnicii tăi în robie să
426v vor duce; şi cei ce te jefuiesc să vor jefui, şi pre toţ | prădătorii tăi îi voiu da spre pradă.
17. Că-ţ voiu astupa urma ranei şi de ranele tale te voiu vindeca, zice Domnul. Că
„Lepădată", Sioane, te-au chemat. Aceasta e care nu avea cine să o caute".
18. Aceastea zice Domnul: „Iată, Eu voiu întoarce întoarcerea corturilor Iacov, şi de
acoperişurile lui îm va fi milă; şi să va zidi cetatea întru nălţimea sa, şi bisearica după rândul
său să va întemeia.
19. Şi va ieşi dintr-înşii laudă şi glas de jucători; şi-i voiu înmulţi şi nu să vor împuţâna;
şi-i voiu slăvi şi nu să vor supţiia.
20. Şi vor fi fiii lui ca dintâiu, şi ceata lui înaintea Mea va rămânea. Şi voiu cerceta asupra
tuturor carii îl năcăjesc.
21. Şi va fi povăţuitoriul lui dintr-însul şi căpetenie din mijlocul lui să va scoate. Şi-l voiu
lipi şi să va apropiia de Mine; că cine e acesta care să-şi lipească inima sa, să să apropie
de Mine?, zice Domnul.
22. Şi veţi fi Mie spre norod şi Eu voiu fi voao spre Dumnezeu.
23. Iată, volbura Domnului, iuţimea ieşind, viforul căzind, spre capul necredincioşilor
să va odihni.
24. Nu va întoarce mâniia urgiii Domnului până când va face şi va umplea gândirea
inimii sale; în zilele ceale mai de pre urmă le veţi înţeleage".

Cap 31

Zice Domnul că va întoarce pre norodul său Israil din robie, ca întru curgerea bunătăţilor să slujască Domnului. Pentru aceaea, Rahailii să porunceaşte să nu-şi mai plângă fiii. Israil să
427r *cunoaşte a fi după vrednicie certat şi pentru aceaea să po||căiaşte; despre lucrul nou cu care muiarea va încungiura pre bărbat. Păzi-va Domnul a întoarce pre Israil. Despre strugurele acru. Despre noao legătură carea va face Domnul cu casa lui Israil, nici va lepăda cândva toată sămânţa lui.*

1. „În vreamea aceaea, zice Domnul, fi-voiu Dumnezeu tuturor rudeniilor Israil şi ei Mie vor fi spre norod".
2. Aceastea zice Domnul: „Aflat-au har în pustie norodul cel ce rămăsease de sabie. Mearge-va la odihna sa Israil".
3. Departe Domnul s-au arătat mie: „Şi întru dragoste veacinică te-am iubit; pentru aceaea te-am tras, fiindu-Mi milă.
4. Şi iară te voiu zidi şi te vei zidi, fecioară Israil. Încă te vei împodobi cu tâmpenele tale, şi vei ieşi în hora jucătorilor.
5. Încă vei sădi vii în munţii Samariii; sădi-vor săditorii şi, până va veni vreamea, nu vor culeage.
6. Că va fi zioa în carea vor strâga păzitorii în muntele Efrem: *«Sculaţi-vă şi să ne suim *Isaie 2, 3
în Sion, la Domnul, Dumnezeul nostru!» şi Mihee 4, 2.

7. Că aceastea zice Domnul: «Săltaţi întru veselie, Iacov, şi rântezaţi împrotiva capului limbilor! Răsunaţi şi cântaţi şi ziceţi: 'Mântuiaşte, Doamne, norodul Tău, rămăşiţele lui Israil!'
8. Iată, Eu îi voiu aduce din pământul criveţului şi-i voiu aduna de la marginile pământului; între carii vor fi orbi şi ştopi, povarnică, şi împreună ceaea ce naşte, ceată mare de cei ce să vor întoarce aici.
9. În plângere vor veni şi întru milă îi voiu întoarce şi-i voiu aduce prin răpejunile apelor pre cale dreaptă; şi nu să vor potigni într-însa; că | M-am făcut lui Israil Tată, şi Efrem întâiul 427v
născutul Mieu iaste».
10. Auziţi cuvântul Domnului, neamuri, şi vestiţi prin ostroavele ceale departe şi ziceţi: «Cel ce au împărţit pre Israil îl va aduna şi-l va păzi, ca păstoriul turma sa».
11. Că au răscumpărat Domnul pre Iacov şi l-au slobozit din mâna celui mai putearnic.
12. Şi vor veni şi vor lăuda în muntele Sionului; şi vor curge la bunătăţile Domnului, preste grâu şi vin şi untdelemn şi fătarea turmelor şi a ciurdelor. Şi va fi sufletul lor ca o grădină stropită şi nu vor mai flămânzi.
13. Atunci să va veseli fecioara în horă, tinerii şi bătrânii împreună. Şi voiu întoarce jealea lor spre bucurie şi-i voiu mângâia şi-i voiu veseli de durearea sa.
14. Şi voiu îmbăta sufletul preoţilor de grăsime; şi norodul Mieu să va umplea de bunătăţile Meale", zice Domnul.
*Math. 2, 18. 15. Aceastea zice Domnul: *„Glas întru înălţime de tânguire s-au auzit, jeale şi plângerea Rahilei, ce-şi plânge fiii săi, şi nu vrea a să mângâia despre dânşii că nu sânt".
16. Aceastea zice Domnul: „Înceate glasul tău de plâns şi ochii tăi de lacrămi! Că iaste plată lucrului tău – zice Domnul – şi să vor întoarce din pământul nepriiatinului,
17. Şi iaste nădeajde celor mai de pre urmă ai tăi – zice Domnul – şi să vor întoarce fiii la hotarele sale.
18. Auzind, am auzit pre Efrem robitul: «Certatu-m-ai şi m-am deprins ca un junc neînvăţat. Întoarce-mă şi mă voiu întoarce, că Tu eşti Domnul, Dumnezeul mieu.
19. Că, după ce m-ai întors, am făcut po||căinţă. Şi, după ce mi-ai arătat, mi-am lovit 428r
şalele. Turburatu-m-am şi m-am ruşinat că am suferit ocara tinereaţelor meale».
20. De e fiiu cinstit Mie, Efrem, de e prunc jingaş, că de când am grăit de el, încă Îm voiu aduce aminte de el; pentru aceaea s-au turburat ceale dinlăuntrul Mieu pentru dânsul şi, luând, îl voiu milui – zice Domnul.
21. Aşază-ţi nădejdioară, pune-ţi amărăciune. Îndreptează inima ta spre cale dreaptă, în carea ai umblat. Întoarce-te, fecioară Israil, şi te întoarce la cetăţile tale aceastea.
22. Până când cu desfătări te slăveşti, fată rătăcită?" Că au zidit Dumnezeu nou pre pământ: muiarea va încunjura pre bărbat.
23. Aceastea zice Domnul oastelor, Dumnezeul lui Israil: „Încă vor zice cuvântul acesta în pământul Iudei şi în cetăţile lui, deacă voiu întoarce robiia lor: «Blagoslovească-te Domnul, frumuseaţea dreptăţii, muntele cel sfânt!»
24. Şi vor lăcui într-însul Iuda şi toate cetăţile lui împreună, lucrătorii de câmp şi păzitorii turmelor,
25. Că am îmbătat sufletul cel obosit şi tot sufletul flământ l-am săturat!"
26. Pentru aceaea, ca din somn m-au trezvit şi am văzut, şi somnul mieu dulce mie.
27. „Iată, zile vin – zice Domnul – şi voiu sămăna casa lui Israil şi casa Iudei cu sămânţă omenească şi cu sămânţă dobitocească.
28. Şi precum am păzit preste ei, ca să-i smulg şi să-i mistuiesc şi să-i răsipesc şi să-i pierzu şi să-i năcăjesc, aşa voiu păzi | preste ei, ca să-i zidesc şi să-i sădesc – zice Domnul. 428v
*Iezec. 18, 2. 29. În zilele acealea nu vor mai zice: *«Părinţii au mâncat strugur acru, şi dinţii fiilor au strepezit»,
30. Ci fieştecarele întru nedreptatea sa va muri; tot omul ce va mânca strugur acru, strepezi-vor dinţii lui.
*Ovreai 8, 8. 31. *Iată, zile vor veni – zice Domnul – şi voiu lovi casii lui Israil şi casii Iudii aşezământ de leage nou,
32. Nu după legătura care am făcut cu părinţii lor în zioa în carea am apucat mâna lor, să-i scoţ din pământul Eghiptului, legătura carea deşartă o au făcut, şi Eu i-am stăpânit, zice Domnul;
33. Ci aceasta va fi legătura carea voiu lovi cu casa lui Israil, după zilele acealea, zice
*Ovreai 10, 16. Domnul. *Da-voiu leagea Mea întru ceale dinlăuntrul lor, şi întru inima lor o voiu scrii. Şi le voiu fi spre Dumnezeu, şi ei vor fi Mie spre norod.
34. Şi nu va mai învăţa om pre aproapele său şi om pre fratele său, zicând: «Cunoaşte pre Domnul!», că toţi Mă vor cunoaşte, de la cel mai mic până la cel mai mare, zice

Domnul. *Că Mă voiu îmblânzi nedreptăţii lor, şi de păcatul lor nu-Mi voiu mai aduce aminte". *Fapt. 10, 43.

35. Aceastea zice Domnul, Cel ce dă soarele în lumina zilii, rânduiala lunii şi a stealelor, lumina nopţii, Cel ce turbură marea şi sună valurile ei; Domnul Oastelor numele Lui:

36. „De vor scădea legile aceastea înaintea Mea – zice Domnul – atunci şi sămânţa lui Israil va scădea, ca să nu fie neam înaintea Mea în toate zilele".

37. Aceastea zice Domnul: „De să vor putea măsura ceriurile sus şi a să cerceta temeliile
429r || pământului jos, şi Eu voiu lepăda toată sămânţa lui Israil, pentru toate care au făcut, zice Domnul.

38. Iată, zile vin – zice Domnul – şi să va zidi cetatea Domnului, de la turnul Hananiil până la poarta unghiului.

39. Şi va ieşi mai încolo îndreptariul măsurii înaintea ei preste dealul Garib şi va încungiura Goatha,

40. Şi toată Valea trupurilor şi a cenuşii şi tot ţânutul morţii, până la răpejunea Chidronului şi până la unghiul porţii cailor despre răsărit, sfântul Domnului. Şi să va zmulge şi nu să va mai strâca în veac".

Cap 32

Conocind Navohodonozor Ierusalimul, Ieremie, în curtea temniţii pus, ţarina în Anathoth, din porunca Domnului o cumpără de la unchiu-său şi porunceaşte a să ţinea cartea cumpărării. Aduce înaintea Domnului facerile de bine lui Israil dăruite. Domnul zice că va da cetatea cu norodul împăratului Vavilonului, pentru închinarea lor de idoli, ci apoi îi va chema în Ierusalim şi va lovi cu ei nou aşezământ de leage, ca să-i slujască din toată inima.

1. Cuvântul ce au fost de la Domnul către Ieremie în anul al zeacelea a lui Sedechie, împăratul Iudii; acela e anul al unsprăzeacelea a lui Navohodonzor.

2. Atunci oastea împăratului Vavilonului conocea Ierusalimul. Şi Ieremie prorocul era închis în curtea temniţii, carea era în casa împăratului Iudei.

3. Că-l închisease Sedechie, împăratul Iudei, zicând: „Căci proroceşti, zicând: «Aceastea
429v zice Domnul: 'Iată, | Eu voiu da cetatea aceasta în mâna împăratului Vavilonului şi o va prinde,

4. Şi Sedechie, împăratul Iudei, nu va scăpa din mâna haldeilor, ci să va da în mâna împăratului Vavilonului şi va grăi gura lui cu gura lui, şi ochii lui, ochii lui vor vedea,

5. Şi în Vavilon va duce pre Sedechie şi acolo va fi până când îl voiu cerceta'? zice Domnul» Iară de veţi dimica împrotiva haldeilor, nimic sporiu nu veţi avea".

6. Şi au zis Ieremie: „Fost-au cuvântul Domnului către mine, zicând:

7. «Iată, Hananeil, fiiul lui Sellum, unchiul tău, va veni la tine zicând: 'Cumpără ţie ţarina mea, carea iaste în Anathoth; că ţie să cuvine din rudenie a o cumpăra'».

8. Şi au venit la mine Hananeil, fiiul unchiului mieu, după cuvântul Domnului, la uşa temniţii, şi au zis către mine: «Stăpâneaşte ţarina mea, carea iaste în Anathoth, în pământul lui Veniamin, că ţie să cuvine moşia şi tu eşti aproape a o moşteni». Şi am înţeles că cuvântul Domnului iaste,

9. Şi am luat ţarina de la Hananeil, fiiul unchiu-mieu, carea iaste în Anathoth, şi i-am numărat argint şeapte statire şi zeace arginţi.

10. Şi am scris în carte şi am însămnat şi am pus martori; şi am pus argintul în cumpănă.

11. Şi am luat cartea moşiei însămnate şi togmelele şi aşezământurile şi seamne dinnafară.

12. Şi am dat cartea moşiei lui Varuh, fiiul lui Neri, fiiului Maasie, în ochii lui Hananeil, unchiului mieu, în ochii martorilor carii era scrişi în cartea cumpărării şi în ochii tuturor jidovilor carii şedea în curtea temniţii. ||

430r 13. Şi am poruncit lui Varuh înaintea lor, zicând:

14. «Aceastea zice Domnul oastelor, Dumnezeul lui Israil: 'Ia cărţile aceastea, cartea cumpărării această însămnată, şi cartea aceasta, care-i deşchisă; şi le pune într-un vas de lut, să poată rămânea multe zile'».

15. Că aceastea zice Domnul oastelor, Dumnezeul lui Israil: «Încă să vor moşteni casele şi ţarinele şi viile în pământul acesta».

16. Şi m-am rugat către Domnul, după ce i-am dat cartea moşiei lui Varuh, fiiului Nerii, zicând:

17. «Hei, hei, hei, Doamne Dumnezeule! Iată, Tu ai făcut ceriul şi pământul, cu tăria Ta cea mare şi cu braţul Tău cel întins. Şi nu va fi Ţie greu tot cuvântul;

*Ieşire 34, 7.

18. *Ce faci milă în mii şi răsplăteşti nedreptatea părinţilor lor după ei, Preatare, Mare şi Putearnice, Domnul oastelor numele Ţie!

19. Cel mare cu sfatul şi necuprins cu gândul, a Căruia ochi sânt deşchişi preste toate căile fiilor lui Adam, să răsplăteşti fieştecăruia după căile sale şi după rodul meşteşugirilor lui;

20. Cel ce ai pus seamne şi minunate în pământul Eghiptului până la zioa aceasta şi în Israil, şi în oameni, şi Ţ-ai făcut nume, precum iaste zioa aceasta,

21. Şi ai scos norodul Tău, Israil, din pământul Eghiptului, cu seamne şi cu minuni şi cu mână vârtoasă şi cu braţu întins şi cu groază mare,

22. Şi le-ai dat pământul acesta, care Te-ai jurat părinţilor lor să le dai pământul ce curge lapte şi miere.

23. Şi au întrat şi l-au moştenit şi n-au ascultat de glasul Tău şi în leagea Ta n-au | umblat. Toate care le-ai poruncit să facă n-au făcut; şi li s-au întâmplat toate realele 430v
aceastea.

24. Iată, tării s-au rădicat asupra cetăţii, să să prinză. Şi cetatea s-au dat în mânile haldeilor, carii războiesc asupra ei de către faţa sabiei şi a foametei şi a ciumei. Şi oricare ai grăit, s-au întâmplat precum Tu însuţi vezi.

25. Şi Tu zici mie, Doamne Dumnezeule: «Cumpără ţarina cu argint şi pune martori», deacă s-au dat cetatea în mânile haldeilor?".

26. Şi au fost cuvântul Domnului către Ieremie, zicând:

27. „Iată, Eu, Domnul Dumnezeul a tot trupul; au doară Mie greu va fi tot cuvântul?"

28. Pentru aceaea aceastea zice Domnul: „Iată, Eu voiu da cetatea aceasta în mâna haldeilor şi în mânile împăratului Vavilonului şi o vor prinde.

29. Şi vor veni haldeii războind asupra cetăţii aceştiia şi o vor arde, şi casele într-a cărora poduri jârtvea lui Vaal şi gusta dumnezeilor streini gustări am întărâtat,

30. Că era fiii lui Israil şi fiii Iudei necurmat făcând rău în ochii Miei, din pruncia sa; fiii lui Israil, carii până acum Mă întărâta cu lucrul mânilor sale, zice Domnul,

31. Că în iuţimea şi întru urgiia Mea s-au făcut Mie cetatea aceasta, din zioa în carea o au zidit, până la zioa aceasta, carea să va lua dinnaintea Mea,

32. Pentru răotatea fiilor Israil şi a fiilor Iudei, carii au făcut chemându-Mă spre mânie, ei şi împăraţii lor, căpeteniile lor şi preoţii lor şi prorocii lor, oamenii Iudei şi lăcuitorii Ierusalimului. ||

33. Şi au întors către Mine dosurile, iară nu feaţele, când îi învăţam dimineaţa şi-i 431r
deprindeam şi nu vrea a auzi să priimească învăţătura.

*4 Împăr. 21, 4.

34. *Şi au pus idolii săi în casa în carea s-au chemat numele Mieu, să o pângărească.

35. Şi au zidit ceale înnalte lui Vaal, care sânt în Valea fiiului Ennon, ca să jârtvească pre fiii săi şi featele sale lui Moloh; carea nu le-am poruncit, nici s-au suit în inima Mea să facă urăciunea aceasta şi spre păcat să ducă pre Iuda".

36. Şi, acum, pentru aceastea, aceastea zice Domnul, Dumnezeul lui Israil, către cetatea aceasta, de carea voi ziceţi că să va da în mânile împăratului Vavilonului în sabie şi în foamete şi în ciumă:

37. „Iată, Eu îi voiu aduna din toate locurile la care i-am lepădat întru iuţimea Mea şi întru mânia Mea şi întru urgiia mare; şi-i voiu întoarce în locul acesta şi-i voiu face a lăcui fără grije.

38. Şi vor fi Mie spre norod, şi le voiu fi spre Dumnezeu.

39. Şi le voiu da o inimă şi o cale, să să teamă de Mine în toate zilele şi bine să le fie lor şi fiilor lor după ei.

40. Şi voiu lovi cu dânşii lovitură veacinică şi nu voiu înceta bine a le face; şi frica Mea voiu da în inima lor, să nu să deperteaze de la Mine.

41. Şi Mă voiu veseli de ei când le voiu face bine; şi-i voiu sădi pre pământul acesta întru adevăr, în toată inima şi în tot sufletul Mieu".

42. Că aceastea zice Domnul: „Precum am adus preste norodul acesta toată răotatea această mare, aşa voiu aduce preste ei tot binele | carele Eu grăiesc către ei. 431v

43. Şi să vor stăpâni ţarinele în pământul acesta, care voiu ziceţi a fi pustiiu, căci că n-au rămas om şi dobitoc şi s-au dat în mânile haldeilor.

44. Ţarinele să vor cumpăra cu bani şi să vor scrie în carte şi să va pune peceate şi martor să va adaoge în pământul lui Veniamin şi împrejurul Ierusalimului, în cetăţile Iudii şi în cetăţile munteneşti şi în cetăţile câmpeneşti şi în cetăţile despre austru; că voiu întoarce robia lor" – zice Domnul.

Cap 33

Făgăduiaşte Domnul că va ierta păcatele norodului Său şi din robie îi va întoarce, multe faceri de bine urmând. Odrăzli-va lui David odrazla dreptăţii, făcând dreptate şi judecată pre pământ, şi tare e legătura Domnului cu David şi cu sămânţa lui Iacov a o înmulţi foarte.

1. Şi au fost cuvântul Domnului către Ieremie a doao, încă fiind închis în curtea temniţii, zicând:
2. „Aceastea zice Domnul, Cel ce va face şi va închipui acel lucru şi-l va găti, Domnul numele Lui:
3. «Strâgă către Mine, şi te voiu auzi şi voiu vesti ţie lucruri mari şi tari, care nu ştii»”.
4. Că aceastea zice Domnul, Dumnezeul lui Israil, către casele cetăţii aceştiia şi către căsile
432r împăratului Iudei, ceale strâcate, şi că| |tră întăriri şi către sabie:
5. „Celor ce vin să dimice cu haldeii şi să le umple cu trupuri omeneşti carii am ucis în iuţimea Mea şi întru urgiia Mea, ascunzând faţa Mea de către cetatea aceasta, pentru toată răotatea lor,
6. Iată, Eu le voiu aduce urma ranii şi sănătate şi-i voiu vindeca şi le voiu descoperi calea păcii şi a adevărului.
7. Şi voiu întoarce întoarcerea Iudii şi întoarcerea Ierusalimului; şi-i voiu zidi ca din început,
8. Şi-i voiu curăţi de toată nedreptatea sa în carea Mi-au păcătuit. Şi Mă voiu îmblânzi spre toate nedreptăţile lor în care Mi-au greşit şi M-au urgisit.
9. Şi va fi Mie spre nume şi spre bucurie şi spre laudă şi spre săltare tuturor neamurilor pământului, care vor auzi toate bunătăţile care Eu voiu face lor. Şi să vor spăimânta şi să vor turbura de toate bunătăţile şi de toată pacea carea Eu le voiu face”.
10. Aceastea zice Domnul: „Încă să va auzi în locul acesta (care voi ziceţi a fi pustiiu, căci că nu e om, nici dobitoc în cetăţile Iudei şi afară de Ierusalim, care s-au pustiit fără om şi fără lăcuitoriu şi fără dobitoc),
11. Glasul bucuriii şi glasul veseliii, glasul mirelui şi glasul mireasii, glasul celor ce zic: «Mărturisiţi-vă Domnului oastelor, că bun e Domnul, că în veac e mila Lui!» şi a celor ce poartă făgăduinţele în casa Domnului, că voiu întoarce întoarcerea pământului ca şi din început”, zice Domnul. |
432v 12. Aceastea zice Domnul oastelor: „Încă va fi în locul acest pustiiu, fără om şi fără dobitoc; şi în toate cetăţile lui, lăcaşu de păstoriu ce-ş culcă turmele.
13. În cetăţile cele din munţi şi în cetăţile cele din câmpii şi în cetăţile ceale de către austru şi în pământul lui Veniamin şi împrejurul Ierusalimului şi în cetăţile Iudei, încă vor treace turmele la mâna numărătoriului, zice Domnul.
14. Iată, zile vin – zice Domnul – şi voiu deştepta cuvânt bun, până n-am grăit către casa lui Israil şi către casa Iudei.
15. În zilele acealea şi în vreamea aceaea voiu face a odrăzli lui David odrazla dreptăţii. Şi va face judecată şi dreptate pre pământ.
16. În zilele acealea să va mântui Iuda, şi Ierusalimul va lăcui fără grije. Şi acesta e numele care vor chema, Domnul nostru cel direpţ”.
17. Că aceastea zice Domnul: „Nu va peri din David om care să şază pre scaunul casii lui Israil.
18. Şi din preoţi şi din leviţi nu va peri om de la faţa Mea, care să aducă arderi de tot şi să aprinză jârtvă şi să taie jungheri în toate zilele”.
19. Şi au fost cuvântul Domnului către Ieremie, zicând:
20. „Aceastea zice Domnul: «De poate fi deşartă rugăciunea Mea cu zioa şi legătura Mea cu noaptea, să nu fie zi şi noapte în vreamea sa.
433r 21. Şi legătura Mea deşartă poate fi cu David, sluga Mea, să nu fie dintr-însul fiiu | | care să împărăţască în scaunul lui, şi leviţii şi preoţii, slujitorii Miei.
22. Precum nu să pot număra stealele ceriului şi a măsura năsipul mării, aşa voiu înmulţi sămânţa lui David, slugii Meale, şi pre leviţi, slujitorii Miei”.
23. Şi au fost cuvântul Domnului către Ieremie, zicând:
24. „Au n-ai văzut ce au grăit norodul acesta, zicând: «Doao rudenii, care alesease Domnul, lepădate sânt?» Şi pre norodul Mieu l-au urgisit, căci că nu mai iaste neam înaintea lor”.
25. Aceastea zice Domnul: „De n-am pus legătura Mea între zi şi între noapte şi legi ceriului şi pământului,

26. Şi sămânţa lui Iacov, adecă, şi a lui David, slujii Meale, o voiu lepăda, să nu iau din sămânţa lui căpetenii sămînţiii lui Avraam şi a lui Isaac şi a lui Iacov, că voiu întoarce întoarcerea lor şi-i voiu milui".

Cap 34

Vesteaşte Domnul că va da pre împăratul Sedechie în mânile împăratului Vavilonului, împreună cu Ierusalimul, care cu foc îl vor arde, pentru că n-au păzit legătura înaintea Domnului făcută, a lăsa slobozi pre cei ce dintre ovreai spre robie supusease.

1. uvântul care au fost către Ieremie de la Domnul când Navohodonozor, împăratulu Vavilonului, şi toată oastea lui şi toate împărăţiile pământului care era | supt putearea mânii lui şi toate noroadele tăbărâia împrotiva 433v
Ierusalimului şi împrotiva tuturor cetăţilor lui, zicând:

2. „Aceastea zice Domnul, Dumnezeul lui Israil: «Mergi şi grăiaşte către Sedechie, împăratul Iudii, şi vei zice către el: 'Aceastea zice Domnul: 'Iată, Eu voiu da cetatea aceasta în mânile împăratului şi o vor aprinde cu foc.

3. Şi tu nu vei scăpa din mânile lui, ci cu prindere te vei prinde şi în mânile lui vei fi dat. Şi ochii tăi ochii împăratului Vavilonului vor vedea, şi gura lui cu gura ta va grăi şi în Vavilon vei întra'.

4. Însă auzi cuvântul Domnului, Sedechie, împăratul Iudei! Aceastea zice Domnul către tine: 'Nu vei muri în sabie,

5. Ci în pace vei muri, şi după arderile părinţilor tăi, împăraţilor celor mai înainte de tine, aşa te vor arde. Şi 'Vai, Doamne!' te vor plânge; că cuvântul Eu am grăit'»", zice Domnul.

6. Şi au grăit Ieremie prorocul către Sedechie, împăratul Iudei, toate cuvintele aceastea în Ierusalim.

7. Şi oastea împăratului Vavilonului tăbărea împrotiva Ierusalimului şi împrotiva tuturor cetăţilor Iuda, care rămăsease, împrotiva Lahis şi împrotiva Azeca, că aceastea rămăsease, dintre cetăţile Iudei, cetăţi întărite.

8. Cuvântul care au fost către Ieremie de la Domnul, după ce au lovit împăratul Sedechie aşe| |zământ de leage cu tot norodul în Ierusalim, propoveduind: 434r

9. „Să sloboază fieştecarele sluga sa şi fieştecarele slujnica sa, ovreaul şi ovreaia, slobozi; şi nicidecum să-i stăpânească, adecă, pre jidov şi fratele său".

10. Auzit-au dară toate căpeteniile şi tot norodul carii au fost făcut legătură să sloboază fieştecarele sluga sa şi fieştecare slujnica sa slobozi şi să nu-i mai stăpânească. Auzit-au, dară, şi i-au slobozit.

11. Şi s-au întors după aceaea şi au tras îndărăpt slujile şi slujnicele sale, pre carii slobozise slobozi, şi i-au înjugat spre sluji şi slujnice.

12. Şi au fost cuvântul Domnului către Ieremie, de la Domnul, zicând:

13. „Aceastea zice Domnul, Dumnezeul lui Israil: «Eu am lovit legătură cu părinţii voştri în zioa în carea i-am scos din pământul Eghiptului, din casa robiii, zicând:

*Ieşire 21, 2. 14. *'Dacă să vor umplea şeapte ani, sloboază fieştecare pre fratele său, ovreaul, care i
2 Leage 15, 12. s-au vândut, şi va sluji ţie şase ani; şi-l vei slobozi de la tine slobod'. Şi nu M-au auzit părinţii voştri, nici au plecat ureachea sa.

15. Şi v-aţi întors voi astăzi şi aţi făcut ce e drept în ochii Miei, ca să vestiţi slobozenia fieştecarele către priiatinul său. Şi aţi făcut legătură înaintea Mea, în casa în carea s-au chemat numele Mieu preste ea.

16. Şi v-aţi întors şi aţi întinat numele Mieu | şi aţi întors fieştecarele sluga sa şi fieştecarele 434v
slujnica sa, pre carii i-aţi fost slobozit să fie slobozi şi în putearea sa; şi i-aţi supus, să vă fie sluji şi slujnice».

17. Pentru aceaea, aceastea zice Domnul: «Voi nu M-aţi auzit, ca să vestiţi slobozenia, fieştecarele fratelui său şi fieştecarele priiatinului său. Iată, Eu vestesc voao slobozenie – zice Domnul – la sabie, la ciumă şi la foamete, şi vă voiu da spre clătire tuturor împărăţiilor pământului.

18. Şi voiu da bărbaţii carii trec aşezământul Mieu şi n-au ţinut cuvintele aşezământului de leage, cărora s-au odihnit înaintea Mea şi viţel au tăiat în doao părţi şi au trecut între despărţirile lui,

Facere 15, 10. 19. Căpeteniile Iudei şi căpeteniile Ierusalimului, famenii şi preoţii şi tot norodul pământului, carii au trecut între despărţirile viţelului.

20. Şi-i voiu da în mânile neprietinilor săi şi în mânile celor ce caută sufletul lor. Şi va fi stârvul lor spre mâncare paserilor ceriului şi fiarălor pământului.
21. Şi pre Sedechie, împăratul Iudii, şi căpeteniile lui îi voiu da în mânile nepriiatinilor săi şi în mânile celor ce caută sufletele lor, şi în mânile oastelor împăratului Vavilonului, carii s-au depărtat de voi.
22. Iată, Eu poruncesc– zice Domnul – şi-i voiu întoarce în cetatea aceasta şi vor războiI
435r împrotiva ei şi o vor prinde şi o vor aprinde || cu foc. Şi cetăţile Iudei le voiu da spre pustiire, căci că nu iaste lăcuitoriu»".

Cap 35

Cu pilda ascultării rehaviteanilor, ce ţinea poruncile tătâni-său, macar greale, mustră Domnul neascultarea jidovilor împrotiva poruncilor Sale. Pentru aceaea, cestora Domnul vesteaşte ceale reale, iară celora, ceale bune.

1. Cuvântul care au fost cătră Ieremie de la Domnul, în zilele lui Ioachim, fiiul lui Iosue, împăratului Iudei, zicând:
2. „Mergi la casa rehaviteanilor şi le grăiaşte; şi-i vei băga în casa Domnului, într-o cămară a vistieriilor, şi le vei da a bea vin".
3. Şi am luat pre Iezonie, fiiul lui Ieremie, fiiului Hapsanie, şi pre fraţii lui şi pre toţi fiii lui şi toată casa rehaviteanilor,
4. Şi i-am băgat în casa Domnului, la vistieriia fiilor Hanan, a featei Ieghedelie, omului lui Dumnezeu, care era lângă vistieriia căpeteniilor, preste comoara lui Maasie, fiiului Sellum, care era păzitoriul uşii.
5. Şi am pus înaintea fiilor casii rehaviteanilor păhară pline cu vin şi cănceaie; şi am zis cătră dânşii: „Beaţi vin!"
6. Carii au răspuns: „Nu vom bea vin, că Ionadav, fiiul lui Rehav, tatăl nostru, ne-au poruncit zicând: «Nu veţi bea vin, voi şi fiii voştri, până în veac.
435v 7. Şi case nu veţi zidi şi sămânţă nu veţi | sămăna şi vii nu veţi sădi, nici veţi avea; ci în corturi veţi lăcui în toate zilele voastre, ca să trăiţi zile multe pre faţa pământului, în carele voi nemerniciţi».
8. Ascultat-am dară glasul lui Ioanadav, fiiului Rehav, tatălui nostru, întru toate care ne-au poruncit; aşea, ca să nu bem vin în toate zilele noastre, noi şi muierile noastre şi fiii şi featele noastre,
9. Şi să nu zidim case a lăcui; şi vie şi ţarină şi sămânţă n-am avut,
10. Ci am lăcuit în corturi şi am fost ascultători, după toate care ne-au poruncit Ionadav, tatăl nostru.
11. Iară deacă s-au suit Navohodonozor, împăratul Vavilonului, la pământul nostru, am zis: «Veniţi şi să întrăm în Ierusalim de cătră faţa oastei haldeilor şi de cătră faţa oastei Siriii. Şi am rămas în Ierusalim»".
12. Şi au fost cuvântul Domnului cătră Ieremie, zicând:
13. „Aceastea zice Domnul oastelor, Dumnezeul lui Israil: «Mergi şi zi oamenilor Iudei şi lăcuitorilor Ierusalimului: 'Au nu veţi priimi învăţătura, să ascultaţi de cuvintele Meale?', zice Domnul.
14. Biruit-au cuvintele lui Ionadav, fiiul lui Rehav, care au poruncit fiilor săi să nu bea vin; şi n-au beut până la zioa aceasta, că au ascultat de porunca tătâni-său. Iară Eu am grăit cătră voi, de dimineaţă sculându-Mă şi grăind, şi n-aţi ascultat de Mine. ||
436r 15. Şi am trimis cătră voi toate slujile Meale, prorocii, sculându-Mă dimineaţă şi trimiţându-i şi zicând: *'Întoarceţi-vă fieştecare din calea sa cea rea şi bune faceţi cugetele voastre; şi să nu urmaţi după dumnezei streini, nici să-i cinstiţi. Şi veţi lăcui pre pământul care l-am dat voao şi părinţilor voştri'. Şi n-aţi plecat ureachea voastră, nici M-aţi auzit. *Sus 18, 11 şi 25, 5.
16. Întărit-au drept aceaea fiii lui Ionadav, fiiului Rehav, porunca tătâni-său, carea le poruncise. Iară norodul acesta n-au ascultat de Mine».
17. Pentru aceaea, aceastea zice Domnul oastelor, Dumnezeul lui Israil: «Iată, Eu voiu aduce preste Iuda şi preste toţi lăcuitorii Ierusalimului tot năcazul care am grăit împrotiva lor; căci că am grăit cătră dânşii şi nu M-au auzit, chematu-i-am şi nu Mi-au răspuns»".
18. Iară casii rehaviteanilor au zis Ieremie: „Aceastea zice Domnul oastelor, Dumnezeul lui Israil: « Pentru că aţi ascultat de porunca lui Ionadav, tatălui vostru, şi aţi păzit toate poruncile lui şi aţi făcut toate care v-au poruncit,

19. Pentru aceaea, aceastea zice Domnul oastelor, Dumnezeul lui Israil: ‘Nu va scădea om din ruda lui Ionadav, fiiului Rehav, stând înaintea Mea în toate zilele’»”.

Cap 36

Din porunca Domnului trimite Ieremie, închis în temniţă, pre Varuh, cartea amănănţărilor, să o ceteascâ tot norodul, ca să să întoarcă; iară | împăratul Ioachim în foc o arde, poruncind a prinde 436v
pre Ieremie şi pre Varuh, carii era ascunşi. Iară Ieremie, din porunca Domnului, porunceaşte lui Varuh a scrie alta şi cum că Ioachim şi sământa lui împreună cu Ierusalimul vor peri, vesteaşte.

1. Şi au fost în anul al patrulea a lui Ioachim, fiiul lui Iosie, împăratului Iudii. Fost-au cuvântul acesta cătră Ieremie de la Domnul, zicând:
2. „Ia valul cărţii şi vei scrii într-însul toate cuvintele care am grăit ţie asupra lui Israil şi a Iudei şi asupra tuturor neamurilor, din zioa în carea am grăit cătră tine, din zilele lui Iosie până la zioa aceasta.
3. De cumva auzind casa Iudii toate realele care Eu gândesc a le face, să va întoarce fieştecarele din calea sa cea rea. Şi Mă voiu îmblânzi spre nedreptatea şi păcatul lor”.
4. Chemat-au dară Ieremie pre Varuh, fiiul Nerii; şi au scris Varuh din gura lui Ieremie toate cuvintele Domnului, care au grăit cătră el, în valul cărţii.
5. Şi au poruncit Ieremie lui Varuh, zicând: „Eu sânt închis, nici pociu întra în casa Domnului.
6. Întră dară tu şi ceteaşte din valul în care ai scris din gura mea cuvântul Domnului, auzând norodul în casa Domnului în zi de post. Încă şi tot Iuda auzând, carii vin din cetăţile sale, le vei ceti,
7. De cumva va cădea rugăciunea lor înaintea Domnului şi să se întoarcă fieştecarele de la calea sa cea rea; mare urgie şi iuţime iaste care au grăit Domnul asupra norodului acestuia”.
8. Şi au făcut Varuh, fiiul Nerii, după toate || care îi poruncise Ieremie prorocul, cetind 437r
din carte cuvintele Domnului, în casa Domnului.
9. Şi au fost în anul al cincilea a lui Ioachim, fiiul lui Iosie, împăratului Iudei, în luna a noua, au propoveduit postul înaintea Domnului tot norodu lui în Ierusalim şi a toată mulţimea carea cursease din cetăţile Iudei în Ierusalim.
10. Şi au cetit Varuh din carte cuvintele lui Ieremie în casa Domnului, în vistieriia Gamariei, fiiului Safan scriitoriului, în uşa cea mai din sus, la întrarea porţii ceii noao a casii Domnului, auzind tot norodul.
11. Şi auzind Mihei, fiiul Gamariei, fiiului Safan, toate cuvintele Domnului, din carte,
12. S-au pogorât în casa împăratului, la vistieriia scriitoriului, şi iată acolo toate căpeteniile şedea: Elisama scriitoriul şi Dalasa, fiiul lui Semeiu şi Elnathan, fiiul lui Ahovor şi Gammarie, fiiul lui Safan şi Sedechie, fiiul Hananiei, şi toate căpeteniile.
13. Şi le-au vestit Mihei toate cuvintele care au auzit cetind Varuh din carte în urechile norodului.
14. Şi au trimis toate căpeteniile la Varuh pre Iudi, fiiul Nathaniei, fiiul lui Selemie, fiiului Husi, zicând: „Cartea din care ai cetit auzind norodul, ia-o în mâna ta şi vino!” Şi au luat Varuh, fiiul Nerii, cartea în mâna sa şi au venit la ei.
15. Şi au zis cătră el: „Şezi şi ceteaşte aceastea în urechile noastre!” Şi au cetit Varuh în urechile lor.
16. Deci, deacă au auzit toate cuvintele, s-au mirat fieştecarele cătră aproapele său şi au zis cătră Varuh: „Trebuie să vestim împăratului toate cuvintele aceastea!”
17. Şi l-au întrebat zicând: „Spune-ne cum ai scris toate cuvintele aceastea din gura lui”.
18. Şi le-au zis Varuh: „Din gura sa grăia ca cetind cătră mine toate cuvintele aceastea; şi eu | scriiam în carte cu cerneală”. 437v
19. Şi au zis căpeteniile cătră Varuh: „Mergi şi te ascunde tu şi Ieremie şi nime să ştie unde sânteţi!”
20. Şi au întrat la împăratul în pridvor; iară cartea o au încredinţat în vistierie lui Elisam scriitoriului. Şi au vestit, auzând, împăratului toate cuvintele.
21. Şi au trimis împăratul pre Iudi să ia cartea carea, luându-o din vistieriia Elisamei scriitoriului, o au cetit auzând împăratul şi toate căpeteniile carii sta împrejurul împăratului.
22. Iară împăratul şedea în casa cea de iarnă în luna a noua. Şi era pusă o crătiţă înaintea lui, plină de cărbuni.

23. Şi deacă cetisă Iudi trei foişoare sau patru, o au tăiat cu cuţitaşul scriitoriului şi o au aruncat în focul care era pe crătiţă, până ce s-au mistuit toată cartea de focul ce era în cratiţă.
24. Şi nu s-au temut, nici ş-au tăiat vejmintele sale, împăratul şi toţi slujitorii lui, carii au auzit toate cuvintele aceastea.
25. Însă Eliathan şi Dalaie şi Gamarie au zis împrotivă împăratului, să nu arză cartea; şi nu i-au ascultat.
26. Şi au poruncit împăratul lui Ieremeil, fiiului Ameleh, şi Saraie, fiiului Edriil, şi lui Selemie, fiiului Avdeil, să prinză pre Varuh scriitoriul şi pre Ieremie prorocul; iară i-au ascuns Domnul.
27. Şi au fost cuvântul Domnului cătră Ieremie prorocul, după ce arsease împăratul cartea şi cuvintele care scrisease Varuh din gura lui Ieremie, zicând:
28. „Iarăş ia altă carte şi scrie într-însa toate cuvintele ceale dintâi, carele era în cartea cea dintâi, carea o au ars Ioachim, împăratul Iudei.
29. Şi cătră Ioachim, împăratul Iudei, vei zice: «Aceastea zice Domnul: 'Tu ai ars cartea
438r aceasta, zicând: Căci ai scris într-însa vestind: 'De nă| |praznă va veni împăratul Vavilonului şi va jefui locul acesta şi va face a înceta dintr-însul omul şi dobitocul?'
30. Pentru aceaea, aceastea zice Domnul cătră Ioachim, împăratul Iudii: 'Nu va fi dintr-însul cine să şază pre scaunul lui David; şi trupul lui să va arunca la zăduf zioa şi la îngheţu noaptea.
31. Şi voiu cerceta împrotiva lui şi împrotiva seminţiii lui şi împrotiva slujitorilor lui, nedreptăţile sale. Şi voiu aduce preste ei şi preste lăcuitorii Ierusalimului şi preste oamenii Iudii tot răul care am grăit cătră dânşii şi n-au auzit'»".
32. Iară Ieremie au luat altă cartea şi o au dat lui Varuh, fiiului Nerii scriitoriului, care au scris într-însa, din gura lui Ieremie, toate cuvintele cărţii care arsease Ioachim, împăratul Iudii, în foc. Şi încă s-au mai adaos cuvinte cu mult mai multe decât fusease dintâi.

Cap 37

Sedechie lui Iehonie urmând, ceare să să roage pentru sine Ieremie; carele, lăsindu-să de haldei Ierusalimul pentru venirea oasteai lui faraon, prorocească că să vor întoarce haldeii şi vor arde Ierusalimul; şi Ieremie din cetate ieşind, bătut în temniţă să împinge; de unde, de Sedechie scoţându-să, să ţine în pridvorul temniţii, însămnându-i-să prin zile o turtă de pâine.

1. Şi au împărăţit împăratul Sedechie, fiiul lui Iosue, în locul lui Iehonie, fiiului Ioachim, pre care l-au rânduit împărat Navohodonozor, împăratul Vavilonului, împăratul Iudei.
2. Şi n-au ascultat el şi slujile lui şi norodul locului de cuvintele Domnului, care au grăit prin mâna lui Ieremie proroculuі.
438v 3. Şi au trimis împăratul Sedechie pre Iuhal, fiiul | lui Selemie, şi pre Sofonie, fiiul lui Manasie preotul, la Ieremie prorocul, zicând: „Roagă pentru noi pre Domnul, Dumnezeul nostru!"
4. Iară Ieremie slobod umbla în mijlocul norodului, că nu-l trimisease în paza temniţii. Deci oastea lui Faraon au ieşit din Eghipt. Şi auzind haldeii carii conocea Ierusalimul veastea aceasta, s-au depărtat de Ierusalim.
5. Şi au fost cuvântul Domnului cătră Ieremie prorocul, zicând:
6. „Aceastea zice Domnul, Dumnezeul lui Israil: «Aşa veţi zice împăratului Iudii, care v-au trimis a Mă întreba: 'Iată, oastea lui Faraon, carea au ieşit spre ajutoriu voao, să va întoarce în pământul său, în Eghipt.
7. Şi să vor întoarce haldeii şi vor tăbărî împrotiva cetăţii aceştiia; şi o vor prinde şi o vor aprinde cu foc'».
8. Aceastea zice Domnul: »Să nu vă înşelaţi sufletele voastre zicând: 'Ducându-să, să vor duce şi să vor depărta de la noi haldeii!', că nu să vor duce!
9. Şi de veţi şi lovi toată oastea haldeilor carea tăbăreaşte asupra voastră şi vor fi rămaşi dintr-înşii cariva răniţi, fieştecarii din şatra sa să vor scula şi vor aprinde cetatea aceasta cu foc»".
10. Deci, deacă să depărtase oastea haldeilor de la Ierusalim pentru oastea lui Faraon,
11. Ieşit-a Ieremie din Ierusalim, să meargă la pământul lui Veniamin şi să împarţă acolo moşiia înaintea cetăţeanilor.
12. Şi, ajungând la poarta lui Veniamin, era acolo păzitoriul porţii pre rând, pe nume Ierie, fiiul Selemiei, fiiul lui Hananie; şi au apucat pre Ieremie prorocul, zicând: „La haldei fugi?"

13. Şi au răspuns Ieremie: „Nu-i adevărat, nu fug la haldei!” Şi nu l-au auzit, ci au apucat Ierie pre Ieremie şi l-au adus la căpetenii.

14. Pentru aceaea, mâniindu-să căpeteniile împrotiva lui Ieremie, bătut l-au trimis în temniţă, || care era în casa lui Ionathan scriitoriului; că el era mai-mare preste temniţă. 439r

15. Întrat-au direpţ aceaea Ieremie în casa temniţii şi în închisoare. Şi au şezut Ieremie zile multe.

16. Şi trimiţind Sedechie împăratul, l-au dus şi l-au întrebat în casa sa în taină; şi au zis: „Gândeşti că e cuvântul de la Domnul?” Şi au zis Ieremie: „Iaste”. Şi au zis: „În mânile împăratului Vavilonului te vei da”.

17. Şi au zis Ieremie către împăratul Sedechie: „Ce am păcătuit ţie şi slugilor tale, de m-ai trimis în casa temniţii?

18. Unde sânt prorocii voştri, carii vă prorocea şi zicea: «Nu va veni împăratul Vavilonului preste voi şi preste locul acesta»?

19. Acum, dară, auzi, rogu-mă, Domnul mieu, împărate: fie priimită rugăciunea mea înaintea ta şi nu mă trimite în casa lui Ionathan scriitoriului, să nu moriu acolo!”

20. Poruncit-au dară împăratul Sedechie să să dea Ieremie în pridvorul temniţii şi să i să dea pe zi o turtă de pâine, fără fiertură, până să vor sfârşi toate pâinile din cetate. Şi au rămas Ieremie în uşa temniţii.

Cap 38

Ieremie, dându-să căpeteniilor de la împăratul, să trimite într-un loc tinos, de unde prin Avdimelec scoţindu-să în pridvorul temniţii, îndeamnă pre împăratul să iasă la haldei, că într-alt chip nici el va scăpa de dânşii, şi cetatea cu foc să va aprinde. Şi porunceaşte împăratul lui Ieremie ca să ţie vorba aceasta în taină.

1. Şi au auzit Safatie, fiiul lui Mathan, şi Ghedelie, fiiul lui Fasur, şi Iuhal, fiiul Semelii, şi Fasur, fiiul Melhiii, cuvintele care Ieremia grăiia | către tot norodul, 439v zicând:

*Sus 21, 9. 2. „Aceastea zice Domnul: *«Oricine va rămânea în cetatea aceasta va muri de sabie şi de foame şi de ciumă; iară cine va fugi la haldei va trăi şi va fi sufletul lui sănătos şi viu».

3. Aceastea zice Domnul: «Dând să va da cetatea aceasta în mâna oastei împăratului Vavilonului şi o va prinde»”.

4. Şi au zis căpeteniile împăratului: „Rugămu-ne să să ucigă omul acesta, că deadins slăbeaşte mânile bărbaţilor ostaşi, carii au rămas în cetatea aceasta, şi mânile a tot norodul, grăind către ei după cuvintele aceastea. Că omul acesta nu caută pacea norodului acestuia, ci răul!”

5. Şi au zis împăratul Sedechie: „Iată, el în mânile voastre iaste. Că nici e slobod împăratului a vă tăgădui ceva”.

6. Luat-au dară pre Ieremie şi l-au aruncat în lacul Melhiii, fiiului Amalic, care era înaintea temniţii. Şi au slobozit pre Ieremie cu funile în lac, în care nu era apă, ci tină; şi s-au pogorât Ieremie în noroiu.

7. Şi au auzit Avdimelec ethiopeanul, om famen, care era în casa împăratului, că trimisease pre Ieremie în lac. Iară împăratul şedea în poarta lui Veniamin.

8. Şi au ieşit Avdimelec din casa împăratului şi au grăit către împăratul, zicând:

9. „Domnul mieu, împărate, rău au făcut oamenii aceştia toate, oricarii au lucrat împrotiva lui Ieremie prorocul, trimiţindu-l în lac, să moară acolo de foame; că nu mai sânt pâini în cetate”.

10. Şi au poruncit împăratul lui Avdimelec ethtiopianului, zicând: „Ia cu tine de aici triizeaci de bărbaţi şi rădică pre Ieremie prorocul din || lac, mai înainte de-a muri!” 440r

11. Şi luând Avdimelec cu sâne bărbaţi, au întrat în casa împăratului, carea era supt pivniţă, şi au luat de-acolo postavuri vechi şi de demult, care putrezise, şi le-au slobozit la Ieremie cu funile, în groapă.

12. Şi au zis Avdimelec ethiopianul către Ieremie: „Pune hainele ceaste vechi şi aceaste tăiate şi putrăde supt cotul mânilor tale şi preste funi!” Şi au făcut Ieremie aşa.

13. Şi au tras pre Ieremie cu funile şi l-au scos din lac. Şi au rămas Ieremie în pridvorul temniţii.

14. Şi au trimis împăratul Sedechie şi au adus la sâne pre Ieremie prorocul, la a triia uşe carea era în casa Domnului. Şi au zis împăratul către Ieremie: „Întrebu-te eu un cuvânt, să nu ascunzi de la mine ceva!”

15. Şi au zis Ieremie cătră Sedechie: „De voiu vesti ţie, au nu mă vei ucide? Şi de-ţi voiu da sfat, nu mă vei auzi”.

16. Şi s-au jurat împăratul Sedechie lui Ieremie în taină, zicând: „Viu e Domnul care ne-au făcut sufletul acesta, de te voiu ucide şi de te voiu da în mânile bărbaţilor acestora, carii caută sufletul tău!”

17. Şi au zis Ieremie cătră Sedechie: „Aceastea zice Domnul oastelor, Dumnezeul lui Israil: «Purcezând de vei ieşi la căpeteniile împăratului Vavilonului, viu va fi sufletul tău şi cetatea aceasta nu să va aprinde cu foc; şi te vei mântui tu şi casa ta.

18. Iară de nu vei ieşi la căpeteniile împăratului Vavilonului, să va da cetatea aceasta în mânile haldeilor şi o vor aprinde cu foc, şi tu nu vei scăpa din mâna lor»”. |

440v 19. Şi au zis împăratul Sedechie cătră Ieremie: „Grije am pentru jidovii carii au trecut la haldei, să nu mă dau în mânile lor şi să mă bajocorească”.

20. Şi au răspuns Ieremie: „Nu te vor da! Ascultă, rogu-mă, glasul Domnului, care eu grăiesc cătră tine, şi bine va fi ţie şi viu va fi sufletul tău!

21. Iară de nu vei vrea a ieşi, acesta e cuvântul care mi-au arătat Domnul:

22. «Iată, toate muierile care au rămas în casa împăratului Iudii să vor scoate la căpeteniile împăratului Vavilonului. Şi eale vor zice: ‘Înceluitu-te-au şi te-au biruit oamenii tăi ce păciuţi; îneacat-au în noroiu şi în lunecare picioarele tale şi s-au depărtat de la tine’.

23. Şi toate muierile tale şi fiii tăi să vor scoate la haldei, şi nu vei scăpa din mânile lor, ci în mâna împăratului Vavilonului te vei prinde, şi cetatea aceasta o va arde cu foc»”.

24. Şi au zis Sedechie cătră Ieremie: „Nime să ştie cuvintele aceastea, şi nu vei muri.

25. Iară de vor auzi căpeteniile că am grăit cu tine şi vor veni la tine şi vor zice ţie: «Spune noao, ce ai grăit cu împăratul? Nu ne tăinui, şi nu te vom ucide! Şi ce au grăit cu tine împăratul?»,

26. Vei zice cătră dânşii: «Aşternut-am eu rugăciunile meale înaintea împăratului, să nu poruncească a mă ucide în casa lui Ionathan şi acolo să moriu»”.

27. Şi au venit toate căpeteniile la Ieremie şi l-au întrebat. Şi le-au grăit lor după toate cuvintele care poruncise lui împăratul; şi au încetat de cătră el, că nimică nu să auzise.

28. Şi au rămas Ieremie în pridvorul temniţii până la zioa în carea s-au prins Ierusalimul. Şi au fost de s-au prins Ierusalimul.

Cap 39

441r *Ierusalimul prinzindu-să de împăratul Vavilonului, || împăratul Sedechie fugând, să prinde cu căpeteniile împreună, a căruia fii înaintea lui să omoară cu cei cinstiţi, şi lui i să scot ochii şi, legat, în Vavilon să duce. Iară după ce s-au răsipit zidul Ierusalimului şi celee alalte căsi cu foc aprinse, o parte a obştii să duce în Vavilon şi o parte în Ierusalim să lasă, iară Ieremie din pridvorul temniţii să scoate.*

1 În anul al noaolea a lui Sedechie, împăratului Iudei, în luna a zeacea, venit-au Navohodonozor, împăratul Vavilonului, şi toată oastea lui la Ierusalim şi o conocea. 4 Împăr. 25, 1. Jos 52, 4.

2. Iară în anul al unsprăzeacelea a lui Sedechie, în luna a patra, în a cincea a lunii, s-au deşchis cetatea,

3. Şi au întrat toţi voivozii împăratului Vavilonului şi au şezut în poarta din mijloc Nereghel, Seresel, Semegarnav, Sarsahim, Ravsares, Nereghil, Sereser, Revmag şi toţi ceialalţi voivozii împăratului Vavilonului.

4. Şi dacă i-au văzut Sedechie, împăratul Iudei, şi toţi bărbaţii ostaşi, au fugit şi au ieşit noaptea din cetate, prin calea grădinii împăratului şi prin poarta carea era între doao ziduri şi au ieşit la calea pustiii.

5. Şi i-au gonit oastea haldeilor şi au prins pre Sedechie în câmpul pustiii Ierihonului şi prins l-au adus la Navohodonozor, împăratul Vavilonului, în Revlatha, carea iaste în pământul Emath. Şi au grăit cătră el judecăţi.

6. Şi au ucis împăratul Vavilonului fiii lui Sedechie în Revlatha, în ochii lui. Şi pre toţi cinstiţii Iudei i-au ucis împăratul Vavilonului.

7. Şi ochii lui Sedechie i-au scos şi l-au legat cu peante, să-l ducă în Vavilon.

441v 8. Şi casa împăratului şi casa obştii le-au | aprins haldeii cu foc, şi zidul Ierusalimului l-au surpat.

9. Şi rămăşiţele norodului carii rămăsease în cetate şi pribeagii carii fugise la el şi cei de rând ai obştii, carii rămăsease, i-au trecut Navuzardan, voivodul ostaşilor, în Vavilon.

10. Şi din gloata săracilor, carii togma nimic nu avea, au slobozit Navuzardan, voievodul ostaşilor, în pământul Iudii şi le-au dat vii şi jgheaburi în zioa aceaea.
11. Şi poruncise Navuhodonozor, împăratul Vavilonului, pentru Ieremie, lui Navuzardan, voievodului ostaşilor, zicând:
12. „Ia-l şi pune preste el ochii tăi şi nimica rău să-i faci; ci, precum va vrea, aşa să-i faci!"
13. Şi au trimis Navuzardan, voievodul oastei, şi Navusezvan şi Ravsares şi Nereghil şi Seresir şi Revmag şi toţi mai-marii împăratului Vavilonului,
14. Au trimis şi au adus pre Ieremie din tărnaţul temniţii şi l-au dat lui Godolie, fiiului Ahicam, fiiului Safam, să între în casă şi să lăcuiască întru norod.
15. Iară către Ieremie au fost cuvântul Domnului, când era închis în pridvorul temniţii, zicând:
16. „Mergi şi zi lui Avdimelec ethiopianului, zicând: «Aceastea zice Domnul oastelor, Dumnezeul lui Israil: 'Iată, Eu voiu aduce cuvintele Meale preste cetatea aceasta spre rău, şi nu spre bine; şi vor fi înaintea ta în zioa aceaea.
17. Şi te voiu slobozi în zioa aceaea – zice Domnul – şi nu te vei da în mânile oamenilor răi, de carii te înfricoşezi.
18. Ci scoţind te voiu mântui, şi de sabie nu vei cădea, ci va fi ţie sufletul tău spre mântuire, || că întru Mine ai avut nădeajde'»", zice Domnul. 442r

Cap 40

Ieremie să lasă slobod a lăcui oriunde va vrea, carele împreună cu jidovii cei răsipiţi au venit la Godolia, cel mai mare preste rămăşiţele jidovilor. Care Godolie n-au vrut a auzi pre Iohanan, care-l dojenea pentru Izmail, ce-i cerca moarte.

1 . Cuvântul care au fost către Ieremie de la Domnul, după ce s-au slobozit de la Navuzardan, voievodul oastei din Rama, când l-au dus, legat cu lanţuri, în mijlocul tuturor carii trecea din Ierusalim şi din Iudeia şi să ducea în Vavilon.
2. Şi, luând voievodul oastei pre Ieremia, au zis către el: „Domnul, Dumnezeul tău, au grăit răul acesta preste locul acesta,
3. Şi au adus şi au făcut Domnul precum au grăit, că aţi păcătuit Domnului şi n-aţi auzit glasul Lui, şi s-au făcut voao cuvântul acesta.
4. Şi acum, iată, te-am dezlegat astăzi din lanţuri care sânt în mânile tale. De-ţi place să vii cu mine în Vavilon, vino, şi voiu pune ochii miei preste tine. Iară de nu-ţi place a veni cu mine în Vavilon, rămâi! Iată, tot pământul înaintea ta iaste; care vei aleage şi încătro va plăcea ţie să mergi, acolo mergi,
5. Şi cu mine nu veni, ci lăcuiaşte la Godolie, fiiul lui Ahicam, fiiului Safan, pre care l-au pus mai-mare împăratul Vavilonului preste cetăţile Iudii. Lăcuiaşte, dară, cu el în mijlocul norodului, sau oriîncătro va plăcea ţie a mearge, mergi!". Şi i-au dat voievodul oastei bucate şi daruri şi l-au slobozit.
6. Şi au venit Ieremie la Godolie, fiiul lui Ahicam, în Masfath, şi au lăcuit cu el în mijlocul norodului care rămăsease pre pământ.
7. Şi auzind toţi voievozii oastelor, carii | era răsipiţi prin ţări, ei şi soţii lor, că pusease 442v
împăratul Vavilonului mai-mare pre Godolie, fiiul lui Ahicam, preste pământ, şi cum că-i încredinţase bărbaţii şi muierile şi pruncii şi din săracii pământului, carii nu fusease duşi în Vavilon,
8. Au venit la Godolie, în Masfath, şi Ismail, fiiul lui Nathanie, şi Iahanan şi Ionathan, fiii lui Carei, şi Sarei, fiiul Thanehumeth, şi fiii lui Ofi, carii era din Netofati, şi Iezonie, fiiul Maahatii, ei şi oamenii lor.
9. *Şi s-au jurat lor Godolie, fiiul lui Ahicam, fiiului Safan, şi soţiilor lor, zicând: „Să nu vă teameţi a sluji haldeilor; lăcuiţi pre pământ şi slujiţi împăratului Vavilonului şi bine vă va fi.
10. Iată, eu lăcuiesc în Masfath, să răspunzu poruncii haldeilor carii să trimit la noi. Iară voi strângeţi culesul şi săcerişul şi untul de lemn şi le ascundeţi în vasele voastre şi rămâneţi în cetăţile voastre, care le ţineţi".
11. Ci şi toţi jidovii carii era în Moav şi între fiii Ammon şi în Idumeea şi în toate ţărâle, auzând că dedease împăratul Vavilonului rămăşiţe în Iudeea şi că pusease preste ei mai-mare pre Godolie, fiiul lui Ahicam, fiiul lui Safan,
12. S-au întors, am zis, toţi jidovii din toate locurile din care fujise şi au venit în pământul Iudei, la Godolie, în Masfath, şi au cules vin şi săcerişu mult foarte.

*4 Împăraţi 25, 24.

13. Iară Iohanan, fiiul Cariii, şi toţi voievozii oastei, carii fusease răsipiţi prin ţări, au venit la Godolie, în Masfath,

14. Şi au zis lui: „Să ştii că Vaalis, împăratul fiilor Ammon, au trimis pre Ismail, fiiul Nathamiii, a lovi sufletul tău”. Şi n-au crezut lor Godolie, fiiul lui Ahicam.

443r 15. Iară Iohanan, fiiul Cariii, au zis cătră Godolie, || deosebi în Masfath, grăind: „Duce-mă-voiu şi voiu lovi pre Ismail, fiiul Nathaniii, nimene ştiind, să nu ucigă sufletul tău şi să să răsipească toţi jidovii carii s-au adunat la tine, şi vor peri rămăşiţele Iudei”.

16. Şi au zis Godolie, fiiul lui Ahicam, cătră Iohanan, fiiul Cariii: „Să nu faci cuvântul acesta, că minciună grăieşti tu pentru Ismail!”

Cap 41

Ismail cu vicleşug ucide pre Godolie, mai-marele, cu jidovii şi cu haldeii carii cu el era în Masfath; şi pre alţi optzeaci omorând, au iertat zeace, carii zicea că au comoară. Şi, temându-să, Iohanan şi voievozii ostaşilor au fugit cu opt bărbaţi, slobozind norodul pre care prinsease rob; şi toţi cei ce au rămas socotesc a fugi în Eghipt de cătră faţa haldeilor.

1. Şi au fost în luna a şeaptea; venit-au Ismail, fiiul Nathaniii, fiiul lui Elisama, din sămânţă împărătească, şi mai-marii împăratului şi zeace bărbaţi cu el, la Godolie, fiiul lui Ahicam, în Masfath. Şi au mâncat acolo pâini împreună, în Masfath.

2. Şi s-au sculat Ismail, fiiul Nathaniii, şi zeace bărbaţi ce era cu el, şi au lovit pre Godolie, fiiul lui Ahicam, fiiului Safan, cu sabie, şi l-au omorât, pre care-l făcuse împăratul Vavilonului mai-mare preste loc,

3. Şi pre toţi iudeii carii era cu Godolie în Masfath, şi pre haldeii carii s-au aflat acolo, şi pre bărbaţii ostaşi i-au lovit Ismail.

4. Iară a doao zi după ce ucisease pre Godolie, nime încă ştiind,

5. Au venit oameni din Sihim şi din Silo şi din Samaria, bărbaţi optzeaci, cu barba raşi şi cu hainele tăiate şi lâncezi. Şi daruri şi tămâie avea în mână, ca să aducă în casa Domnului.

443v 6. Şi, ieşind Ismail, fiiul Nathaniii, întru întâm|pinarea lor din Masfath, mergând şi plângând să ducea. Iară deacă i-au întâmpinat, au zis cătră ei: „Veniţi la Godolie, fiiul Aficam!”

7. Carii venind la mijlocul cetăţii, i-au ucis Ismail, fiiul Nathaniei, pe mijlocul lacului, el şi oamenii carii era cu el.

8. Iară zeace bărbaţi s-au aflat între ei, carii au zis cătră Ismail: „Să nu ne ucizi, că avem comoară în ţarină, de grâu, de orzu, de untdelemn şi de miere!” Şi au încetat şi nu i-au omorât cu fraţii săi.

9. Iară lacul în care aruncase Ismail toate trupurile oamenilor carii i-au lovit pentru Godolie, acela iaste care l-au făcut împăratul Asa pentru Vaasa, împăratul lui Israil. Acela l-au umplut Ismail, fiiul Nathaniii, cu cei ucişi.

10. Şi robi au dus Ismail toate rămăşiţele norodului carii era în Masfath: featele împăratului şi tot norodul care rămăsease în Masfath, carii încredinţase Navuzardan, voievodul oastei lui Godolie, fiiului Ahicam. Şi i-au prins Ismail, fiiul Nathaniii, şi s-au dus să treacă la fiii lui Ammon.

11. Şi au auzit Iohanan, fiiul Cariii, şi toţi voievozii ostaşilor carii era cu el, toată răotatea carea făcuse Ismail, fiiul Nathaniii.

12. Şi, luând toţi bărbaţii, au purces să tăbărască împrotiva lui Ismail, fiiului Nathaniii, şi l-au aflat la ape multe, care sânt în Gavaon.

13. Şi deacă au văzut tot norodul care era cu Ismail pre Iohanan, fiiul Cariii, şi pre toţi voivozii ostaşilor, carii era cu el, s-au veselit.

14. Şi s-au întors tot norodul care prinsease Ismail în Masfath; şi, întorcându-să, s-au dus la Iohanan, fiiul Cariii.

15. Iară Ismail, fiiul Nathaniii, au fugit cu optzeaci de bărbaţi de la faţa lui Iohanan şi s-au dus la fiii lui Ammon. ||

444r 16. Şi au luat Iohanan, fiiul Cariii, şi toţi voievozii ostaşilor, carii era cu el, toate rămăşiţele obştii care le întorsease de la Ismail, fiiul Nathaniii din Masfath, după ce au lovit pre Godolie, fiiul lui Ahicam, bărbaţi tari la războiu, şi muierile şi pruncii şi famenii, pre carii îi întorsease din Gavaon.

17. Şi s-au dus şi au şezut nimernicind în Hamaam, care iaste lângă Vifleim, să meargă şi să între în Eghipt,
18. De către faţa haldeilor; că să temea de ei, căci că lovise Ismail, fiiul Nathaniii, pre Godolie, fiiul Ahicam, pre care pusease împăratul Vavilonului mai-mare împăratul Iudei.

Cap 42

Trimis fiind Ieremie a să ruga şi a întreba pre Domnul pentru rămăşiţele jidovilor, răspunde că să vor mântui de vor rămânea în Iudeia; iară de vor fugi în Eghipt, toţi de sabie, de foame şi de ciumă vor peri.

1. Şi s-au apropiat toţi voievozii ostaşilor, şi Iohanan, fiiul Cariii, şi Iezonie, fiiul Osaii, şi ceeaalaltă obşte, de la mic până la mare,
2. Şi au zis către Ieremie prorocul: „Să cază rugăciunea noastră înaintea ta şi te roagă pentru noi către Domnul, Dumnezeul tău, pentru toate rămăşiţele aceastea. Că am rămas puţini din mulţi, precum ochii tăi ne văd.
3. Şi să ne vestească Domnul, Dumnezeul tău, calea prin carea să meargem şi cuvântul care să-l facem".
4. Şi au zis către dânşii Ieremie prorocul: „Auzit-am. Iată, eu mă rog către Domnul, Dumnezeul vostru, după cuvintele voastre; tot cuvântul, orice-m va răspunde, vi l-oi spune, nici voiu tăinui de voi ceva". |
5. Şi ei au zis către Ieremie: „Fie Domnul între noi martor adevărului şi a credinţii, de 444v
nu vom face după tot cuvântul întru carele te-au tremis la noi Domnul, Dumnezeul tău, aşa vom face.
6. Acar bun e, acar rău glasul Domnului, Dumnezeului nostru, la Carele te trimitem, vom asculta, ca să ne fie bine când vom auzi glasul Domnului, Dumnezeului nostru".
7. Şi deacă s-au umplut zeace zile, fost-au cuvântul Domnului către Ieremie.
8. Şi au chemat pre Iohanan, fiiul Cariii, şi toţi voievozii ostaşilor carii era cu el, şi tot norodul, de la cel mai mic până la cel mai mare,
9. Şi au zis către dânşii: „Aceastea zice Domnul, Dumnezeul lui Israil, la Carele m-aţi trimis să aştern rugăciunile voastre înaintea Lui:
10. «De veţi rămânea aşezaţi în locul acesta, vă voiu zidi şi nu vă voiu strâca; vă voiu sădi şi nu vă voiu zmulge, că acum M-am mângâiat preste răul ce v-am făcut.
11. Să nu vă teameţi de către faţa împăratului Vavilonului, de carele voi spăimântaţi vă înfricoşaţi! Să nu vă teameţi de el – zice Domnul – că cu voi sânt Eu, ca să vă mântuiesc şi să vă scoţu din mânile lui.
12. Şi vă voiu da mile şi vă voiu milui şi vă voiu face a lăcui în pământul vostru».
13. Iară de veţi zice voi: «Nu vom lăcui în locul acesta, nici vom auzi glasul Domnului, Dumnezeului nostru,
14. Zicând: Nicidecum, ci la pământul Eghiptului vom merge, unde nu vom vedea războiu, şi răsunare de trâmbiţă nu vom auzi, şi foame nu vom răbda, şi acolo vom lăcui», ||
15. Pentru aceasta acum auziţi cuvântul Domnului, rămăşiţele Iudei! Aceastea zice 445r
Domnul oastelor, Dumnezeul lui Israil: «De veţi pune faţa voastră să întraţi în Eghipt şi veţi întra să lăcuiţi acolo,
16. Sabiia de carea vă înfricoşaţi acolo vă va apuca, în pământul Eghiptului, şi foametea de carea vă grijiţi să va lipi de voi în Eghipt şi acolo veţi muri.
17. Şi toţi oamenii carii ş-au pus faţa să între în Eghipt să lăcuiască acolo, vor muri de sabie, de foame şi de ciumă; nici unul dintr-înşii va rămânea, nici va scăpa de către faţa răului ce voiu aduce Eu preste ei».
18. Că aceastea zice Domnul oastelor, Dumnezeul lui Israil: «Precum s-au pornit iuţimea Mea şi urgiia Mea preste lăcuitorii Ierusalimului, aşa să va porni urgiia Mea preste voi, deacă veţi întra în Eghipt şi veţ fi spre jurământ şi spre mirare şi spre blăstăm şi spre ocară şi nicidecum mai mult veţi vedea locul acesta».
19. Cuvântul Domnului preste voi, rămăşiţele Iudei: «Să nu întraţi în Eghipt! Ştiind, veţi şti că v-am mărturisit astăzi,
20. Că v-aţi înceluit sufletele voastre; că voi m-aţi trimis la Domnul, Dumnezeul vostru, zicând: 'Roagă-te pentru noi către Domnul, Dumnezeul nostru, şi după toate, oricare va zice ţie Domnul, Dumnezeul nostru, aşa ne vesteaşte şi vom face'».

21. Şi v-am vestit astăzi, şi n-aţi auzit glasul Domnului, Dumnezeului vostru, despre toate pentru carele m-au trimis la voi.
22. Acum, dară, ştiind veţi şti că de sabie, de foame şi de ciumă veţi muri, în locul la care aţi vrut a întra să lăcuiţi acolo".

Cap 43 |

445v *Rămăşiţele jidovilor, neauzând porunca Domnului, carea le spusease Ieremie, purced împreună cu Ieremie şi cu Varuh în Eghipt, unde aşezat, Ieremie proroceaşte că împăratul Vavilonului va jefui pământul cu idolii săi şi-l va stăpâni.*

1. Şi au fost deacă au plinit Ieremie, grăind către norod, toate cuvintele Domnului, Dumnezeului lor, pentru carele îl trimisease Domnul, Dumnezeul lor, la ei, toate cuvintele aceastea,
2. Au zis Azarie, fiiul Osaii, Iohanan, fiiul Cariii, şi toţi oamenii cei mândreţi, zicând către Ieremie: „Minciună tu grăieşti! Nu te-au trimis Dumnezeul nostru, zicând: «Să nu întraţi în Eghipt să lăcuiţi acolo»,
3. Ci Varuh, fiiul Nerii, te îndeamnă asupra noastră, ca să ne dea în mânile haldeilor, să ne ucigă şi să ne treacă în Vavilon!"
4. Şi n-au auzit Iohanan, fiiul Cariii, şi toţi voievozii ostaşilor şi tot norodul glasul Domnului, să rămâie în pământul Iudei,
5. Ci, luând Iohanan, fiiul Cariii, şi toţi voievozii ostaşilor pre toate rămăşiţele Iudei, carii să întorsease dinspre toate neamurile la carele mainte fusease răsipiţi, să lăcuiască în pământul Iudei,
6. Pre bărbaţii, muierile şi pruncii şi featele împăratului şi tot sufletul care lăsase Navuzardan, voievodul oastei, cu Godolie, fiiul lui Ahicam, fiiului Safan, şi pe Ieremie prorocul şi pre Varuh, fiiul Nerii,
7. Şi au întrat în pământul Eghiptului, că n-au ascultat de glasul Domnului. Şi au venit până la Tafni.
8. Şi au fost cuvântul Domnului către Ieremie în Tafni, zicând:
9. „Ia pietri mari în mâna ta şi le ascunde în groapa carea iaste supt zidul cel din coaste, în poarta casii lui Faraon, în Tafni, văzând oamenii jidovi. ||
446r 10. Şi vei zice către dânşii: «Aceastea zice Domnul oastelor, Dumnezeul lui Israil: Iată, Eu voiu trimite şi voiu lua pre Navohodonozor, împăratul Vavilonului, sluga Mea. Şi voiu pune scaunul lui preste pietrele aceastea ce am ascuns şi va togmi scaunul său preste eale;
11. Şi, venind, va lovi pământul Eghiptului: pre carii în moarte, în moarte, şi pre carii în robie, în robie, şi carii în sabie, în sabie!
12. Şi va aprinde foc în bisearicile idolilor în Eghipt şi le vor arde şi-i va duce robi şi să va acoperi pământul Eghiptului precum să acopere păstoriul cu plaşca sa. Şi va ieşi de-acolo în pace.
13. Şi va sfărma ceale cioplite ale casii Soarelui, care sânt în pământul Eghiptului. Şi bisearicile dumnezeilor Eghiptului le va arde cu foc»".

Cap 44

Jidovii, în Eghipt certaţi de Ieremie pentru închinarea de idoli, împietrit răspund împreună cu muierile lor că vor rămânea întru închinarea de idoli cea învechită; pre carii Ieremie îi vesteaşte că toţi de sabie şi de foame să vor mistui, şi împăratul Eghiptului să va da în mânile nepriiatinilor săi, şi pământul Eghiptului cu totul să va jefui.

1. Cuvântul care au fost prin Ieremie către toţi jidovii carii lăcuia în pământul Eghiptului, ce lăcuia în Magdal şi în Tafnis şi în Nemfis şi în pământul Fatures, zicând:
2. „Aceastea zice Domnul oastelor, Dumnezeul lui Israil: «Voi aţi văzut tot răul acesta ce am adus preste Ierusalim şi preste toate cetăţile Iudei. Iată, s-au pustiit astăzi şi nu este într-însele lăcuitoriu,
3. Pentru răotatea carea făcuse de M-au chemat spre mânie şi s-au dus să jârtvească şi să cinstească pre dumnezei streini, carii nu-i ştiia şi ei şi voi şi părinţii voştri.

4. Şi am trimis la voi pre toate slujile Meale, prorocii, de noapte sculându-Mă, trimiţându-i şi zicând: | ‘Să nu faceţi cuvântul urăciunii aceştiia, care am urât!’ 446v

5. Şi n-au auzit, nici au plecat ureachea sa să se întoarcă de la răotăţile sale şi să nu slujască dumnezeilor streini.

6. Şi s-au aţiţat urgiia Mea şi iuţimea Mea şi s-au aprins în cetatea Iudei şi în uliţele Ierusalimului; şi s-au întors spre pustiire şi spre jefuire după zioa aceasta».

7. Şi acum aceastea zice Domnul oastelor, Dumnezeul lui Israil: «Căci voi faceţi această mare răotate împrotiva sufletelor voastre, ca să piară dintre voi bărbatul şi muiarea, pruncul şi sugătoriul din mijlocul Iudei, nici să să lasă voao ceva rămăşiţe,

8. Întărâtându-Mă cu lucrurile mânilor voastre, jârtvind dumnezeilor streini în pământul Eghiptului, întru carele aţi întrat să lăcuiţi acolo şi să periţi şi să fiţi spre blăstăm şi spre ocară tuturor limbilor pământului.

9. Au doară aţi uitat răotăţile părinţilor voştri şi răotăţile împăraţilor Iudei şi răotăţile muierilor ei şi răotăţile voastre şi răotăţile muierilor voastre, care au făcut în pământul Iudei şi în ţânuturile Ierusalimului?

10. Nu s-au curăţit până la zioa aceasta şi nu s-au temut şi n-au umblat în leagea Domnului şi întru poruncile Lui, care le-am dat înaintea voastră şi înaintea părinţilor voştri».

*Amos 9, 4. 11. Pentru aceaea, aceastea zice Domnul oastelor, Dumnezeul lui Israil: *«Iată, Eu voiu pune faţa Mea între voi spre rău şi voiu pierde pre tot Iuda.

12. Şi voiu lua rămăşiţele Iudei, carii au pus feaţele sale să între în Eghipt şi să lăcuiască acolo; şi să vor săvârşi toţi în pământul Eghiptului. Cădea-vor de sabie şi de foame şi să vor mistui; de la cel mai mic până la cel mai mare de sabie şi de foame vor muri. Şi vor fi spre jurământ şi spre minune şi spre blăstăm şi spre ocară.

13. Şi voiu cerceta preste lăcuitorii pământului Eghiptului, precum am cercetat preste Ierusalim, || în sabie şi în foamete şi-n ciumă. 447r

14. Şi nu va fi cine să scape şi să fie rămas din rămăşiţele jidovilor carii merg să nimernicească în pământul Eghiptului şi să să întoarcă în pământul Iudei, la care ei rădică inimile sale, ca să să întoarcă şi să lăcuiască acolo. Nu să vor întoarce, fără carii vor fugi»”.

15. Şi au răspuns lui Ieremie toţi oamenii, ştiind că jârtvesc muierile lor dumnezeilor streini şi toate muierile a cărora sta mulţime multă, şi tot norodul lăcuitorilor în pământul Eghiptului, în Fatures, zicând:

16. „Cuvântul care ai grăit cătră noi în numele Domnului nu l-om auzi din tine,

17. Ci, făcând vom face toţi cuvântul care va ieşi din gura noastră, să jârtvim împărăteasii ceriului şi să-i gustăm gustări, precum am făcut noi şi părinţii noştri, împăraţii noştri şi căpeteniile noastre, în cetăţile Iudei şi în uliţele Ierusalimului. Şi ne-am săturat de pâni, şi bine era noao, şi rău n-am văzut.

18. Iară din vreamea aceaea, de când am început a sluji împărăteasii ceriului şi a-i gusta gustări, ne lipsim de toate şi de foame ne-am mistuit.

19. Iară de jertvim noi împărăteasii ceriului şi-i gustăm gustările, au doară fără bărbaţii noştri i-am făcut plăcinte a o cinsti şi a-i gusta gustări?”

20. Şi au zis Ieremie cătră tot norodul împrotiva bărbaţilor şi împrotiva muierilor şi împrotiva a toată gloata, carii răspunsease lui cuvânt, zicând:

21. „Au nu jirtva carea aţi jirtvit în cetăţile Iudei, voi şi părinţii voştri, împăraţii voştri şi căpeteniile voastre şi norodul pământului, de aceştia şi-au adus aminte Domnul şi s-au suit preste inima lui?

22. Şi nu va mai putea Domnul suferi pentru răotatea cugetelor voastre şi pentru urăciunile care aţi făcut. Şi s-au făcut pământul vostru spre pustiire şi spre mirare şi spre blăstăm, căci că nu e lăcuitoriu precum iaste zioa aceasta.

23. Pentru aceaea, că aţi jârtvit idolilor şi aţi păcătuit Domnului şi n-aţi auzit glasul Domnului, şi în leagea şi în poruncile şi în mărturiile Lui | n-aţi umblat, pentru aceaea v-au venit realele aceastea, precum iaste zioa aceasta!” 447v

24. Şi au zis Ieremie cătră tot norodul şi cătră toate muierile: „Auziţi cuvântul Domnului, tot Iuda carii sânteţi în pământul Eghiptului!

25. Aceastea zice Domnul oastelor, Dumnezeul lui Israil, zicând: «Voi şi muierile voastre aţi grăit cu gura voastră şi cu mânile voastre aţi plinit, zicând: ‘Să facem făgăduinţele noastre care am făgăduit, să jirtvim împărătesii ceriului şi să gustăm gustări!’ Plinit-aţi făgăduinţele voastre şi cu fapta le-aţi făcut».

26. Pentru aceaea, auziţi cuvântul Domnului tot Iuda, cei ce lăcuiţi în pământul Eghiptului: «Iată, Eu M-am jurat în numele Mieu cel mare – zice Domnul – că nicidecum mai mult să

va chema numele Mieu din gura a tot omul jidov, ce zice: 'Viu e Domnul Dumnezeu!' în tot pământul Eghiptului.

27. Iată, Eu voiu priveghiia preste dânşii spre rău, şi nu spre bine. Şi să vor sfârşi toţi oamenii Iudei, carii sânt în pământul Eghiptului, de sabie, de foame, până de tot să vor mistui.

28. Şi cei ce vor fugi de sabie să vor întoarce din pământul Eghiptului în pământul Iudei, puţâni oameni; şi vor şti toate rămăşiţele Iudei, a celor ce întră în pământul Eghiptului să lăcuiască acolo, a cui cuvânt să plineaşte, al Mieu sau al lor.

29. Şi acesta voao sămn – zice Domnul – că cercetez Eu preste voi în locul acesta. Să ştiţi că adevărat să vor plini cuvintele Meale împrotiva voastră spre rău».

30. Aceastea zice Domnul: «Iată, Eu voiu da pre Faraon Efree, împăratul Eghiptului, în mâna nepriiatinilor lui şi în mâna celor ce cearcă sufletul lui, precum am dat pre Sedechie, împăratul Iudei, în mâna lui Navohodonozor, împăratului Vavilonului, nepriiatinului său şi a celui ce cerca sufletul lui»".

Cap 45

Dumnezeu, prin Ieremia, mustră pre Varuh, căci să jeluiaşte a avea dureare şi nu odihnă, însă în jefuirea celoralalţi lui i să făgăduiaşte mântuire. ||

448r 1 Cuvântul care au grăit Ieremie prorocul cătră Varuh, fiiul Nerii, deacă au scris cuvintele aceastea în carte din gura lui Ieremie în anul al patrulea a lui Ioachim, fiiul lui Iosie, împăratului Iudei, zicând:

2. „Aceastea zice Domnul, Dumnezeul lui Israil, cătră Varuh:

3. «Zis-ai: 'Amar mie, mişelului, că au adaos Domnul dureare durerii meale! Ostenitu-m-am întru suspinul mieu şi odihnă n-am aflat!'»

4. Aceastea zice Domnul: «Aşa vei zice cătră el: 'Iată, pre carii i-am zidit, Eu îi strâc; şi pre carii i-am sădit, Eu îi zmulg, şi tot pământul acesta.

5. Şi tu cauţi ţie lucruri mari? Să nu cauţi! Că iată, Eu voiu aduce răotate preste tot pământul – zice Domnul – şi voiu da ţie sufletul tău spre mântuire întru toate lucrurile, ori la care vei mearge'»".

Cap 46

Domnul, prin Ieremie, lui Faraon şi Eghiptului vesteaşte pustiirea carea o va aduce Navohodonozor. Iară jidovilor şi fiilor lui Israil, mângăiare, apoi şi slobozenie; şi tuturor limbilor cătră carele Dumnezeu îi lepădase, jefuire.

1 Are au fost cuvântul Domnului cătră Ieremie prorocul împrotiva neamurilor;
2 cătră Eghipt asupra oastei lui Faraon Nehaon, împăratului Eghiptului, care era lângă râul Eufrathului, în Harcan, pre care l-au lovit Navohodonozor, împăratul Vavilonului, în al patrulea an al lu Ioachim, fiiului Iosie, împăratului Iudei:

3. „Gătiţi pavăza şi hasta şi purceadeţi la războiu!

4. Înhămaţi caii şi încălecaţi călăraşii! Staţi în coifuri, neteziţi lăncile, îmbrăcaţi-vă cu platoşe!

5. Ce dară? Văzutu-i-am spăimântaţi şi întorcând dosul; pre cei tari ai lor tăiaţi. Fugit-au degrabă, nici s-au uitat îndărăpt; groază de pretutindini" zice Domnul.

6. „Nu fugă cel iute, nici gândească că să va mântui cel tare! La criveţu, lângă râul
448v Eufrathului, învinşi | au fost şi au căzut.

7. Cine e acesta ce să suie ca un râu şi ca a râurilor să umflă valurile lui?

8. Eghiptul ca râul să suie şi ca râurile să vor clăti valurile lui şi va zice: «Suindu-mă, voiu acoperi pământul; pierde-voiu cetatea şi lăcuitorii ei!»

9. Încălecaţi pe cai şi săltaţi în căruţe şi purcează cei tari, Ethiopia şi lidiii ţiind pavăza şi lidiii apucând şi aruncând săgeţile!"

10. Iară zioa aceaea a Domnului, Dumnezeului oastelor, zioa izbândirii, să ia izbândă de neprietinii Săi; îmbuca-i-va sabia şi să va sătura şi să va îmbăta de sângele lor. Că jirtva Domnului, Dumnezeului oastelor, în pământul criveţului, lângă râul Eufrathului.

11. „Suie-te în Galaad şi ia răşină, fecioară, fata Eghiptului; în zădar înmulţeşti leacurile, vindecare nu va fi ţie.

12. Auzit-au neamurile năpăstuirea ta şi urlarea ta au umplut pământul; că cel tare s-au lovit în cel tare, şi amândoi aşijderea au căzut".

13. Cuvântul care au grăit Domnul către Ieremie prorocul despre aceaea că va veni Navohodonozor, împăratul Vavilonului, şi va lovi pământul Eghiptului:
14. „Vestiţi Eghiptului şi auzită faceţi în Magdal şi să răsune în Memfis şi în Tafnis, ziceţi: «Stăi şi te găteaşte, că va îmbuca sabiia ceale ce sânt împrejurul tău».
15. Căci s-au putrăzit cel tare al tău? N-au stătut, că Domnul l-au surpat.
16. Înmulţit-au pre cei ce cădea şi au căzut omul către aproapele său. Şi vor zice: «Scoală şi să ne întoarcem la norodul nostru şi la pământul naşterii noastre, de către faţa sabiii porumbiţei!»
17. Chemaţi numele lui Faraon, împăratului Eghiptului: «Gâlceavă au adus vreamea».
18. Viu sânt Eu (zice Împăratul, Domnul oastelor numele Lui) că, precum Thavorul în munţii şi ca Carmilul în mare, va veni. ||
19. Vase de mutare fă-ţi ţie, lăcuitoare, fata Eghiptului; că Menfis spre pustiire va fi şi să va părăsi şi nelăcuit va fi. 449r
20. Junincea aleasă şi înfrâmsăşată, Eghiptul; împungătoriu de la criveţu va veni ei.
21. Şi slujile ei, carii petrecea în mijlocul ei, ca nişte viţei îngrăşaţi s-au întors şi au fugit împreună, nici au putut sta; că zioa uciderii au venit preste ei, vreamea cercetării lor.
22. Glasul lui ca de aramă va suna; că cu oastea vor grăbi şi cu săcuri vor veni, ca cum ar tăia leamne.
23. Tăiat-au dumbrava ei – zice Domnul – carea nu să poate număra; înmulţitu-s-au mai mult decât lăcustele şi nu iaste lor număr.
24. Turburatu-s-au fata Eghiptului şi s-au dat în mânile norodului criveţului".
25. Zis-au Domnul oastelor, Dumnezeul lui Israil: „Iată, Eu voiu cerceta preste gâlceava Alexandriei şi preste Faraon şi preste Eghipt şi preste dumnezeii lui şi preste împăraţii lui şi preste Faraon şi preste cei ce nădăjduiesc într-însul.
26. Şi-i voiu da în mânile celor ce caută sufletul lor şi în mânile lui Navohodonozor, împăratului Vavilonului, şi în mâna slujilor lui. Şi după aceastea să va lăcui ca în zilele dintâiu – zice Domnul.
*Isaie 43, 1 44, 2. 27. *Şi tu nu te teame, sluga Mea, Iacov, şi nu te spăimânta, Israile! Că iată, Eu te voiu mântui de departe şi sămânţa ta din pământul robiii tale; şi să va întoarce Iacov şi să va odihni şi va spori. Şi nu va fi cine să-l înfricoşaze.
28. Şi tu să nu te temi, sluga Mea, Iacov – zice Domnul – că Eu sânt cu tine, că Eu voiu mistui toate limbile către carele te-am lepădat. Iară pre tine nu te voiu mistui, ci te voiu certa întru judecată, nici ca unui nevinovat voiu ierta ţie".

Cap 47

Jefuirea Palistinii, a Tirului, a Sidonului, a Gazei şi a Aşcalomului să vesteaşte. |

1. Care au fost cuvântul Domnului către Ieremie prorocul împrotiva palestineanilor, mai 449v
înainte de-a bate Faraon pre Gaza.
2. Aceastea zice Domnul: „Iată, ape să suie de la criveţ şi vor fi ca răpejunea ce să varsă; şi vor acoperi pământul şi plinirea lui, cetatea şi lăcuitorii ei. Strâga-vor oamenii şi vor urla toţi lăcuitorii pământului,
3. De către sunetul pompei armelor şi a ostaşilor ei, de către clătirea căruţelor ei şi de mulţimea roatelor ei. Nu s-au uitat părinţii la fii, cu mânile slăbănogite,
4. Pentru venirea zilii în carea să vor jefui toţi filisteii şi să va răsipi Tirul şi Sidonul, cu toţi ceialalţi ajutorii săi, că au jefuit Domnul pre filistei, rămăşiţele ostrovului de la Capadochia.
5. Venit-au pleşuire preste Gaza, tăcut-au Ascalomul şi rămăşiţele văliilor. Până când te vei tăia?
6. «O, sabia Domnului, până când nu încetezi? Întră în teaca ta, stâmpără-te şi taci!»
7. Cum va înceta, deacă Domnul i-au poruncit asupra Ascalomului şi asupra ţinuturilor lui de către mare, şi acolo i-au vestit?"

Cap 48

Vesteaşte Domnul jefuirea Moavului şi a tuturor cetăţilor lui, ci mai pre urmă robiia lor o va uşura. Blăstămat să zice cel ce face lucrul Domnului vicleneaşte şi sabia sa de sânge opreaşte.

1. Către Moav aceastea zice Domnul oastelor, Dumnezeul lui Israil: „Vai preste Navo, că s-au jefuit şi s-au turburat; prinsu-s-au Cariathaim, turburatu-s-au cea tare şi au tremurat.

2. Nu mai iaste bucurie în Moav, împrotiva lui Hesevon. Gândit-au rău: «Veniţi să o pierdem din neam!» Tăcând, dară, vei tăcea şi va urma după tine sabia. ||
450r 3. Glasul strâgării din Oronaim, jefuire şi zdrobire mare!
4. Zdrobitu-s-au Moav, vestiţi strâgare pruncilor ei.
5. Că prin suişul Luithului plângând să va sui întru plângere. Că în pogorâşul Oronaim vrăjmaşii au auzit urlatul sfărmării:
6. «Fugiţi, mântuiţi sufletele voastre; *şi veţi fi ca miriţele în pustie!» *Sus 17, 6.
7. Că pentru aceaea, că ai avut nădeajdea în tăriile tale şi în vistieriile tale, şi tu te vei prinde. Şi să va duce Hamos în robie, preoţii lui şi căpeteniile lui împreună.
8. Şi va veni prădătoriul la toate cetăţile şi nici o cetate să va mântui. Şi vor peri văile şi să vor răsipi câmpiile, că au zis Domnul.
9. Daţi floarea lui Moav, că înflurind va ieşi şi cetăţile lui pustie vor fi şi nelăcuite.
10. Blăstămat e cel ce face lucrul Domnului vicleneaşte şi blăstămat e cel ce opreaşte sabia sa de sânge.
11. Roditoriu au fost Moav din tinereaţele sale şi s-au odihnit în drojdiile sale; nici s-au vărsat dintr-un vas într-altul, şi în robie nu s-au dus. Pentru aceaea au rămas gustul lui într-însul, şi mirosul lui nu s-au schimbat.
12. Pentru aceaea, iată zile vin – zice Domnul – şi voiu trimite lui rânduitoriu şi aşternători de plosculiţă, şi-l vor aştearne, şi vasele lui le vor deşerta, şi plosculiţele lor le vor zdrobi.
13. Şi să va turbura Moav de Hamos, *precum s-au turburat casa lui Israil de Veathil, *3 Împăr. 12, 29.
în carea avea nădeajde.
14. Cum ziceţi: «Tari sântem şi bărbaţi vârtoşi la războiu?»
15. Jefuitu-s-au Moav şi cetăţile ei le-au tăiat. Şi aleşii, tinerii ei, s-au pogorât spre ucidere, zice Împăratul, Domnul oastelor e numele Lui.
16. Aproape iaste perirea lui Moav să vie. Şi răul lui degrabă foarte va alerga. |
450v 17. Mângăiaţi-l toţi carii sânteţi împrejurul lui, şi toţi cei ce ştiţi numele lui ziceţi: «Cum s-au frământ varga cea mare, toiagul cel slăvit!»
18. Pogoară-te din slavă şi şezi în seate, lăcaşul featei lui Divon; că jefuitoriul Moav s-au suit la tine, răsipit-au tăriile tale.
19. În cale stăi şi priveaşte lăcaşul lui Aroer; întreabă pre cel ce fuge, şi celui ce au scăpat zi: «Ce s-au întâmplat?»
20. Turburatu-s-au Moav, că e legat. Urlaţi şi strâgaţi, vestiţi în Arnon că s-au jefuit Moav.
21. Şi judecată au venit la pământul câmpiii, preste Helon şi preste Iasa şi preste Mefaath,
22. Şi preste Divon şi preste Navon şi preste casa Devlathaim,
23. Şi preste Cariathaim şi preste Vethgamul şi preste Vethmaon,
24. Şi preste Carioth şi preste Vosra şi preste toate cetăţile pământului Moav, care departe şi care aproape sânt.
25. Tăiatu-s-au cornul lui Moav, şi braţul lui s-au zdrobit, zice Domnul.
26. Îmbătaţi-l, că împrotiva Domnului s-au rădicat, şi va izbi mâna lui Moav în borâtul său şi va fi spre bajocură şi el.
27. Că au fost spre bajocură ţie, Israil, ca când între furi l-ai fi aflat. Deci pentru cuvintele tale, care ai grăit împrotiva lui, rob te vei duce.
28. Lăsaţi cetăţile şi lăcuiţi în piatră, lăcuitorii lui Moav! Şi fiţi ca porumbiţa ce face cuib în fundul gurii gaurii.
29. *Auzit-am mândriia lui Moav; mândru e foarte, înălţimea lui şi trufiia şi mândriia şi *Isaie 16, 6.
înălţimea inimii lui.
30. Eu ştiu – zice Domnul – făliia lui şi cum că nu e după ea putearea ei, nici după cât putea s-au silit a face. ||
451r 31. Pentru aceaea, preste Moav va urla şi la tot Moavul voiu strâga cătră oamenii zidului de pământ ce să tânguiesc.
32. De plângerea lui Iazer voiu plânge ţie, viia Savama; odrazlele tale au trecut mare, până la mare Iazăr au ajuns. Preste săcerişul tău şi culesul tău tâlhariul au năvălit.
33. *Luatu-s-au veselia şi bucuriia din Carmil şi din pământul Moav, şi vinul din teascuri *Isaie 16, 10.
l-am luat. Nicidecum călcătoriul de struguri va cânta obicinuita chiuire.
34. Din strâgarea lui Hezevon până la Eleale şi Iasa, dat-au glasul său, din Segor până la Oronaim giunincea tretină. Şi apele Nemrimului reale vor fi foarte.
35. Şi voiu lua din Moav – zice Domnul – pre cel ce aduce întru ceale înalte şi pre cel ce jârtveaşte dumnezeilor lui.

36. Pentru aceaea, inima Mea cătră Moav ca fluierele va răsuna, şi inima Mea cătră oamenii zidului de pământ va da sunetul fluierelor, că mai mult au făcut decât au putut, pentru aceaea au perit.

*Isaie 15, 2. Ezec. 7, 18.

37. *Că tot capul pleşug şi toată barba rasă va fi. În toate mânile legătură şi preste tot dosul târsină.

38. Preste toate acoperişele lui Moav şi în uliţele ei, toată plângerea; că am sfărmat pre Moav ca pre un vas netrebnic, zice Domnul.

39. Cum e biruit şi s-au văietat! Cum au lepădat cerbicea Moav şi s-au ruşinat, şi va fi Moav spre ocară şi spre pildă tuturor împrejurul său.

40. Aceastea zice Domnul: «Iată, ca pajura va zbura şi va întinde arepile sale cătră Moav.

41. Prinsu-s-au Carioth şi tăriile s-au apucat. Şi va fi inima celor tari a lui Moav în zioa aceaea ca inima muierii ce naşte. |

42. Şi va înceta Moav a fi norod; că împrotiva Domnului s-au făcut. 451v

43. Spaimă şi groapă şi cursă preste tine, o, lăcuitoriul lui Moav, zice Domnul.

*Isaie 24, 18.

44. *Cine va fugi de cătră faţa spaimii va cădea în groapă; şi cine să va sui din groapă, să va prinde de cursă. Că voiu aduce preste Moav anul cercetării lor, zice Domnul.

45. În umbra lui Hesevon au stătut, din cursă fugând. Că foc au ieşit din Hesevon şi văpaie din mijlocul Sionului; şi va îmbuca partea lui Moav şi creaştetul fiilor gâlceava.

46. Amar ţie, Moav, perit-ai, norodule Hamos! Că s-au prins fiii tăi şi featele tale spre robie.

47. Şi voiu întoarce robiia lui Moav în zilele ceale mai de pre urmă»", zice Domnul. Până aici judecăţile lui Moav.

Cap 49

Pustiirea lui Ammon, Idumeii, a Damascului, Chidariului şi a împărăţiilor Asur şi Elam să vesteaşte. Iară robiia fiilor Ammon şi Elam mai pre urmă să va slobozi.

1. ătră fiii lui Ammon aceastea zice Domnul: „Au nu sânt fiii lui Israil, au moştean nu e lui? Pentru ce, dară, cu moştenire au stăpânit Melhom pre Gad, şi norodul lui în cetăţile lui au lăcuit?

2. Pentru aceaea, iată, zile vin – zice Domnul – şi auzit voiu face preste Ravathul fiilor lui Ammon sunetul războiului; şi va fi spre gâlceavă răsipită, şi featele ei cu foc să vor aprinde. Şi va stăpâni Israil pre stăpânitorii săi, zice Domnul.

3. Urlă Hesevon că s-au jefuit Hai. Strâgaţ, featele Ravathului, încingeţi-vă cu târsine, plângeţi şi încungiuraţi prin garduri! Că Melhom spre robie să va duce; preoţii ei şi căpeteniile ei împreună. ||

4. Ce te făleşti în văli? Curs-au valea ta, fată jingaşe, carea nădăjduiai în comoarăle tale 452r şi ziceai: «Cine va veni la mine?»

5. Iată, Eu voiu aduce asupra ta groază – zice Domnul, Dumnezeul oastelor – de la toţi carii sânt împrejurul tău. Şi vă veţi răsipi fieştecarii de la vedearea voastră; nici va fi cine să adune pre cei ce fug.

6. Şi după aceastea voiu face a să înturna robii fiilor Ammon", zice Domnul.

7. Cătră Idumeea, aceastea zice Domnul oastelor: „Au nu mai iaste înţelepciune în Theman, perit-au sfatul de la fii, netreabnică s-au făcut înţelepciunea lor?

8. Fugiţi şi întoarceţi dosul, pogorâţi-vă în peşteră, lăcuitorii lui Dedan; că perirea lui Isav am adus preste el, vreamea cercetării lui.

9. De-ar fi venit culegătorii preste tine, n-ar fi lăsat un strugure; furii de noaptea de ar fi răpit, cât le-ar fi destul.

10. Iară Eu am deascoperit pre Esav, dezvălit-am ascunsele lui şi nu să va putea tăinui. Jefuitu-s-au sămânţa lui şi fraţii lui şi vecinii lui, şi nu va fi.

11. Lasă săracii tăi. Eu îi voiu face a trăi, şi văduvele tale în Mine vor nădăjdui".

12. Că aceastea zice Domnul: „Iată, cărora nu era judecata, să bea păharul, bând l-or bea. Şi tu ca o vinovată te vei lăsa. Nu vei fi nevinovată, ci bând vei bea.

13. Cătră Mine însumi M-am jurat – zice Domnul – că spre pustiire şi spre ocară şi spre batjocură şi spre blăstăm va fi Vosra. Şi toate cetăţile ei vor fi spre pustiiri veacinice".

*Avdie 1, 1.

14. *Auzit-am auzit de la Domnul şi sol cătră limbi s-au trimis: „Adunaţi-vă şi veniţi | împrotiva ei, şi să ne sculăm spre război! 452v

15. Că iată, mititel te-am dat în neamuri, nesocotit între oameni.

16. Trufiia ta te-au înşelat şi mândriia inimii tale, cel ce lăcuieşti în crepături de piatră şi te sileşti a apuca nălţimea dealului. *Dacă vei înălţa ca pajora cuibul tău, de acolo te voiu trage, zice Domnul. *Avdie 1, 4.
17. Şi va fi Idumeea pustie; tot care va treace printr-însa să va mira şi va şuiera preste toate ranele ei.
18. *Precum s-au surpat Sodomul şi Gomorul şi vecinile lui – zice Domnul – nu va lăcui acolo om şi nu va moşteni într-însa fiiu omenesc. *Facere 19, 24.
19. *Iată, ca leul să va sui din mândriia Iordanului la frumseaţea cea vârtoasă. Că degrabă l-oiu face a alerga la ea. Şi cine va fi alesul pre carele să-l pui preste ea? Că cine e aseaminea Mie şi cine Mă va suferi? *Şi cine e păstoriul acesta, carele să stea împrotiva feaţii Meale?" *Jos 50, 44. *Iov 41, 1.
20. Pentru aceaea auziţi sfatul Domnului, care au făcut despre Edom, şi gândurile lui, care au gândit despre lăcuitorii Theman: „De nu-i vor oborî cei mici ai turmei, de nu vor răsipi cu ei lăcaşul lor,
21. De glasul căderii lor s-au clătit pământul. Strâgarea glasului ei s-au auzit în Marea Roşie.
22. Iată, ca pajora să va sui şi va zbura, întinde-va arepile sale preste Vosran. Şi va fi inima celor tari ai Idumeii în zioa aceaea ca inima muierii ce naşte".
23. Cătră Damasc: „Turburatu-s-au Emath şi Arfad, că auzire rea foarte au auzit; turburatu-s-au în mare. Pentru grijea nu s-au putut odihni.
24. Slăbit-au Damascul, întorsu-s-au spre fugă, groaza l-au cuprins. Strâmtoare şi dureri
453r || l-au ţinut ca pre ceea ce naşte.
25. Cum au părăsit cetatea cea lăudată, cetatea cea de veselie!
26. Pentru aceaea vor cădea tinerii ei în uliţele ei; toţi bărbaţii ostaşi vor tăcea în zioa aceaea, zice Domnul oastelor.
27. „Şi voiu aprinde foc în zidul Damascului şi va îmbuca şanţurile lui Venadad".
28. Cătră Chidar şi cătră împărăţiile lui Asur, care le-au bătut Navohodonozor, împăratul Vavilonului, aceastea zice Domnul: „Sculaţi-vă şi vă suiţi la Chidar şi jefuiţi pre fiii răsăritului!
29. Şi corturile lor şi turmele lor le vor prinde, pieile lor şi toate vasele lor şi cămilele lor le vor lua loruşi; şi vor chema preste ei groază prinprejur.
30. Fugiţi, duceţi-vă sârguind, în peşteri şedeţi, cei ce lăcuiţi în Asur – zice Domnul – că au făcut sfat asupra voastră Navohodonozor, împăratul Vavilonului, şi au gândit asupra voastră gânduri.
31. Sculaţi-vă, suiţi-vă la neam aşezat şi care lăcuiaşte fără grije – zice Domnul – nici uşi, nici încuietori au; sânguri lăcuiesc.
32. Şi vor fi cămilele lor spre răpire şi mulţimea dobitoacelor spre pradă. Şi voiu răsipi întru tot vântul carii sânt tunşi în coamă şi din tot hotarul lor voiu aduce perire preste ei, zice Domnul.
33. Şi va fi Asur spre lăcuirea bălaurilor, pustie până în veac; nu va rămânea acolo om, nici o va stăpâni fiiul omului".
34. Care au fost cuvântul Domnului cătră Ieremie prorocul asupra lui Elam, în începutul împărăţiii lui Sedechie, împăratului Iudei, zicând:
35. „«Aceastea zice Domnul oastelor: „Iată, Eu voiu frânge arcul lui Elam şi voi lua tăriia lor
453v 36. Şi voi duce asupra lui Elam patru vânturi de la | patru bătăile ceriului; şi-i voiu vântura spre toate vânturile aceastea. Şi nu va fi neam la care să vie pribegii lui Elam.
37. Şi a să spăimânta voiu face pre Elam înaintea nepriiatinilor săi şi întru vederea celor ce caută sufletul lor. Şi voiu aduce preste ei rău, în mânia iuţimii Meale – zice Domnul – şi voiu trimite după ei sabie, până când îi voiu sfărşi.
38. Şi voiu pune scaunul Mieu în Elam şi voiu pierde de acolo împăraţii şi căpeteniile, – zice Domnul.
39. Iară în zilele ceale mai de pre urmă voiu face a să întoarce robii lui Elam»", zice Domnul.

Cap 50

Vavilonul care năcăjaşte în robie fiii lui Israil, aceştia în pământul său fericit întorcându-să, de tot să va jefui de la împăraţii criveţului.

1. Cuvântul care au grăit Domnul despre Vavilon şi despre pământul haldeilor, prin mâna lui Ieremie prorocul:
2. „Vestiţi între neamuri şi auzit faceţi! Luaţi sămn, propoveduiţi şi să nu tăinuiţi, ziceţi: «Prinsu-s-au Vavilonul, turburatu-s-au Vil, vinsu-s-au Merodah, ruşinatu-s-au ceale cioplite ale lui, biruitu-s-au idolii lor».

3. Că s-au suit împrotiva lui neam de la criveţ, care va pune pământul lui spre pustiire. Şi nu va fi cine să lăcuiască într-însul, de la om până la dobitoc. Şi s-au clătit şi s-au dus.

4. În zilele acealea şi în vreamea aceaea – zis-au Domnul – veni-vor fiii lui Israil, ei şi fiii Iudei împreună. Umblând şi plângând vor sârgui şi pre Domnul Dumnezeul său vor căuta.

5. În Sion vor întreba calea, aici faţa lor, veni-vor şi să vor adaoge la Domnul cu legătură veacinică, carea cu nice o uitare să va ştearge. ||

6. Turmă pierdută s-au făcut norodul Mieu. Păstorii lor i-au înşelat pre ei şi i-au făcut a rătăci în munţi; din munte în măgură au trecut, uitatu-s-au de culcuşul său. 454r

7. Toţi carii i-au aflat i-au mâncat şi vrăjmaşii lor au zis: «N-am păcătuit pentru ceia ce au păcătuit Domnului podoabei dreptăţii şi aşteptării părinţilor lor Domnului».

8. Depărtaţi-vă din mijlocul Vavilonului şi din pământul haldeilor ieşiţi şi fiţi ca iezii înaintea turmei.

9. Că, iată, Eu deştept şi voiu aduce în Vavilon adunarea neamurilor celor mari din pământul criveţului. Şi să vor găti împrotiva lui şi de acolo să va prinde; săgeata lui, ca a omului tare ucigătoriu, nu să va întoarce deşartă.

10. Şi va fi Haldeea spre pradă; toţi cei ce o vor jefui să vor umplea, zice Domnul.

11. Căci că aţi săltat şi mari lucruri grăiţi, răvnind moştenirea Mea. Căci că v-aţ vărsat ca viţeii preste iarbă şi aţi mugit ca taurii.

12. Ruşinatu-s-au foarte maica voastră şi s-au asămănat prafului carea v-au născut. Iată, mai pre urmă va fi între neamuri pustie şi neumblată şi uscându-să.

13. De la mânia Domnului nu să va lăcui, însă va întoarce toată spre pustiire. Tot care va treace din Vavilon să va mira şi va şuiera preste toate ranele ei.

14. Gătiţi-vă împrotiva Vavilonului prinprejur toţi cei ce încordaţi arcul. Tăbărâţi-o, nu îngăduiţi săgeţilor, că Domnului au păcătuit.

15. Strâgaţi asupra ei, pretutindini am dat mână, căzut-au temeliile ei. Strâcatu-s-au zidurile ei, căci că îzbânda Domnului iaste. Izbândă luaţi dintr-însa; precum au făcut, | faceţi ei. 454v

16. Pierdeţi săditoriul din Vavilon şi pre cel ce ţine seacere în vreamea săcerişului. De cătră faţa sabiii porumbiţii fieştecarele la norodul său să va întoarce şi fieştecarii la pământul său vor fugi.

17. Turmă răsipită Israil, leii l-au lepădat. Întâiu l-au mâncat împăratul Assur. Acesta mai pre urmă l-au ciogolit de oase, Navohodonozor, împăratul Vavilonului".

18. Pentru aceaea, aceastea zice Domnul oastelor, Dumnezeul lui Israil: „Iată, Eu voiu cerceta pre împăratul Vavilonului şi pământul lui, precum am cercetat pre împăratul Assur.

19. Şi voiu întoarce pre Israil la lăcaşul său şi să va paşte Carmilul şi Vasanul şi în muntele Efrem şi Galaad să va sătura sufletul lui.

20. În zilele acealea şi în vreamea aceaea – zice Domnul – căuta-să-va nedreptatea lui Israil, şi nu va fi; şi păcatul Iudei, şi nu să va afla. Că Mă voiu îmblânzi preste cei ce voiu lăsa.

21. Pre pământul celor ce stăpânesc te suie şi preste lăcuitorii lui cercetează, răsipeaşte şi ucide ceale ce sânt după ei – zice Domnul – şi fă după toate care ţ-am poruncit!"

22. Glas de războiu pre pământ şi zdrobire mare!

23. Cum s-au frământ şi s-au zdrobit maiul a tot pământul! Cum s-au întors spre pustiire Vavilonul în neamuri!

24. Încursatu-te-am şi eşti prinsă, Vaviloane, şi nu ştiiai; aflată eşti şi apucată, că pre Domnul L-ai întărâtat.

25. Deşchis-au Domnul comoara Sa şi au scos vasele măniii Sale; că trăbuiesc Domnului, Dumnezeului oastelor, în pământul haldeilor.

26. Veniţi la ea de la marginile hotarelor, deşchideţi să iasă cei ce să o calce! Luaţi din cale || pietrile şi le adunaţi în grămăzi şi o omorâţi, nici fie ceva rămăşiţe! 455r

27. Răsipiţi pre toţi tarii ei, pogoară-să spre ucidere! Amar lor, că au venit zioa lor, vreamea cercetării lor!

28. Glasul celor ce fug şi al celor ce au scăpat din pământul Vavilonului, ca să vestească în Sion izbândirea Domnului, Dumnezeului nostru, izbândirea bisericii Lui:

29. „Vestiţi în Vavilon la mulţi, tuturor carii încoardă arcul! Staţi împrotiva ei prinprejur, şi nici unul să scape! Răsplătiţi-i după lucrul său! *După toate care au făcut faceţi ei! Că împrotiva Domnului s-au rădicat, împrotiva sfântului Israil. *Jos 51, 49.

30. Pentru aceaea vor cădea tinerii ei în uliţele ei şi toţi bărbaţii, ostaşii ei, vor amuţi în zioa aceaea, zice Domnul.

31. „Iată, Eu la tine, mândrule – zice Domnul, Dumnezeul oastelor – că au venit zioa ta, vreamea cercetării tale.
32. Şi va cădea cel măreţu şi va cădea împreună. Şi nu va fi cine să-l scoale. Şi voiu aprinde foc în cetăţile lui şi va îmbuca toate împrejurul lui".
33. Aceastea zice Domnul oastelor: „Defăimare rabdă fiii lui Israil şi fiii Iudei împreună. Toţi cei ce i-au prins îi ţin, nu vreau a-i slobozi.
34. Răscumpărătoriul lor e tare, Domnul oastelor numele Lui; cu judecată va apăra pricina lor, ca să înfricoşaze pământul şi să clătească pre lăcuitorii Vavilonului.
35. Sabiia la haldei – zice Domnul – şi la lăcuitorii Vavilonului şi la căpeteniile şi la înţelepţii ei.
455v 36. Sabie la vrăjitorii ei, carii or fi bo|lunzi. Sabie la tarii ei, carii să vor teame.
37. Sabie la caii ei şi la căruţele ei şi la toată obştea carea iaste în mijlocul ei. Şi vor fi ca nişte muieri. Sabie la vistieriile ei, care să vor răpi.
38. Seacetă preste apele ei va fi şi să vor săca; că pământul celor cioplite iaste şi întru ceale de mirare să fălesc.
39. Pentru aceaea vor lăcui bălauri cu cei şugubeţi, de pădure dumnezei. Şi vor lăcui într-însa strutii. Şi nu va mai fi lăcuită până în veac, nici să va zidi până la neam şi neam.
40. *Precum au surpat Domnul Sodomul şi Gomorul şi cetăţile lui – zice Domnul – nu va lăcui acolo om şi nu va moşteni fiiu de om. *Facere 19, 24.
41. Iată, norod vine de la criveţu şi neam mare şi împărăţii multe să vor scula de la marginile pământului.
42. Arcul şi pavăza vor apuca; tirani sânt şi nemilostivi; glasul lor ca marea va suna şi pre cai vor încăleca, ca omul gata la războiu împrotiva ta, fata Vavilonului.
43. Auzit-au împăratul Vavilonului veastea lor şi s-au slăbănogit mânile lui. Strâmtoare l-au cuprins, dureare ca pre ceaea ce naşte.
44. *Iată, ca leul să va sui din mândriia Iordanului la frumseaţea cea tare. Că degrabă a alerga la ea îl voiu face. Şi cine va fi cel ales, pre carele să-l rânduiesc preste ea? Că cine e aseaminea Mie? Şi cine Mă va răbda? **Cine e păstoriul acesta carele să stea împrotiva feaţii Meale?" *Sus 49, 19. **Iov 41, 1.
45. Pentru aceaea, auziţi sfatul Domnului, care cu mintea l-au socotit împrotiva Vavilonului, şi gândurile Lui, care au gândit preste pământul haldeilor. De nu-i vor trage pre dânşii jos cei mici ai turmei, de nu să va răsipi cu dânşii lăcaşul lor!
456r 46. De glasul robiei Vavilonului s-au clătit || pământul şi strâgare între neamuri s-au auzit.

Cap 51

Realele ce să apropie Vavilonului de la împăraţii meadilor să vestesc.

1. Aceastea zice Domnul: „Iată, Eu voiu deştepta preste Vavilon şi preste lăcuitorii ei, cei ce ş-au rădicat inima împrotiva Mea, ca pre un vânt ciumatec.
2. Şi voiu trimite în Vavilon vânturători şi o vor vântura şi vor prăpădi pământul ei, că au venit preste ea de pretutindini în zioa năcazului ei.
3. Nu încordeaze cei ce încordează arcul său şi să nu să suie cel cu platoşa, să nu îngăduiţi tinerilor ei, omorâţi toată oastea ei!
4. Şi vor cădea cei omorâţi în pământul haldeilor şi cei răniţi în ţinuturile ei".
5. Că n-au fost văduvit Israil şi Iuda de cătră Dumnezeul său, Domnul oastelor. Iară pământul lor s-au umplut de greşală de la Sfântul lui Israil.
6. Fugiţi din mijlocul Vavilonului şi-şi mântuiască fieştecarele sufletul! Să nu tăceţi preste nedreptatea ei, căci că vreamea izbândirii este de la Domnul, întru mutarea Însuş îi va răsplăti.
7. Păhară de aur Vavilonul în mâna Domnului, îmbătând tot pământul. Din vinul ei au beut neamurile şi pentru aceaea s-au clătit.
8. *Degrabă au căzut Vavilonul şi s-au zdrobit. Urlaţi preste ea, luaţi răşină la durearea ei, de cumva s-ar vindeca. *Isaie 21, 9. Apoc. 14, 8.
9. Lecuit-am Vavilonul şi nu s-au vindecat. Să o lăsăm şi să ne ducem fieştecarele la pământul său; că au ajuns până la ceriuri judecata ei şi s-au rădicat până la nori.
10. Scos-au Domnul dreptăţile noastre: Veniţi şi să vestim în Sion lucrul Domnului, Dumnezeului nostru!

11. Ascuţiţi săgeţile! Umpleţi tulbele! Deşteptat-au Domnul duhul împăraţilor meadenilor. Şi | împrotiva Vavilonului e mintea Lui, ca să o piarză, că izbândirea Domnului iaste 456v
izbândirea bisericii Sale.

12. Preste zidurile Vavilonului rădicaţi sămn, sporiţi paza! Rădicaţi păzitori, gătiţi leşuiri! Că au gândit Domnul şi au făcut oricare au grăit împrotiva lăcuitorilor Vavilonului.

13. Ceaea ce lăcuieşti preste ape multe, bogată întru vistierii, venit-au sfârşitul tău, al tăierii tale de pă picioare

*Amos 6, 8. 14. *Juratu-s-au Domnul oastelor pre sufletul Său că: „Te voiu umplea de oameni ca de gândaci şi preste tine să va cânta chiuirea”.

*Facere 1, 1. 15. *Cel ce au făcut pământul întru tăria Sa gătit-au lumea întru înţelepciunea Sa şi cu priceaperea Sa au întins ceriurile.

16. Dând El glas, să înmulţesc apele în ceriu. Cel ce rădică nori de la marginile pământului, fulgerile spre ploaie le-au făcut şi au scos vântul din vistieriile Sale.

17. Bolund s-au făcut tot omul de cătră ştiinţă. Ruşinatu-s-au tot vărsătoriul întru cel cioplit, că minciunoasă e vărsarea lor, nici iaste duh într-înşii.

18. Deşarte sânt lucrurile şi vreadnice de râs; în vreamea cercetării sale vor peri.

19. Nu ca aceasta, partea lui Iacov. Că Cel ce au făcut toate Acela iaste, şi Israil, steama moştenirii lui. Domnul oastelor, numele Lui.

20. „Tu zdrobeşti Mie vase de războiu şi Eu voiu zdrobi în tine neamuri şi voiu pierde întru tine împărăţiile.

21. Şi voiu sfărma întru tine calul şi călăraşul lui şi voiu sfărma întru tine căruţa şi pre cel ce să suie într-însa.

22. Şi voiu sfărma întru tine bărbatul şi muiarea; şi voiu sfârma întru tine pre cel bătrân şi pre prunc. Şi voiu sfărma întru tine pre cel tânăr şi fecioara. ||

23. Şi voiu sfărma întru tine păstoriul şi turma lui; şi voiu sfărma întru tine plugariul şi 457r
boii lui, şi voiu sfărma întru tine povăţuitorii şi sfetnicii.

24. Şi voiu răsplăti Vavilonului şi tuturor lăcuitorilor Haldeii tot răul său ce au făcut în Sion întru ochii voştri, zice Domnul.

25. Iată, Eu cătră tine, munte ciumat – zice Domnul – carele strâci în tot pământul. Întinde-voiu mâna Mea preste tine şi te voiu dezvăli din pietri şi te voiu da spre munte de ardere.

26. Şi nu vor lua din tine piatră spre unghеţu şi piatră spre temeiu, ci pierdut în veac vei fi, zice Domnul.

27. Rădicaţi sămn pre pământ, răsunaţi cu bucinul întru neamuri, sfinţiţi preste ea limbi, vestiţi împrotiva ei împăraţilor Ararat, Meni şi Aschenis, număraţi împrotiva ei Tafsar, aduceţi cai ca gândacii cei ascuţiţi.

28. Sfinţiţi împrotiva ei neamuri, împăraţii Mediei, povăţuitorii ei şi pre toţi sfetnicii ei şi tot pământul biruinţei ei”.

29. Şi să va clăti pământul şi să va turbura, că va privi preste Vavilon gândirea Domnului, ca să puie pământul Vavilonului pustiiu şi nelăcuit.

30. Încetat-au cei tari ai Vavilonului de la războiu, lăcuit-au întru tării, îmbucatu-s-au vărtutea lor şi s-au făcut ca muierile, aprinsu-s-au corturile ei, zdrobitu-s-au încuietorile ei.

31. Alergând spre întâmpinarea celui ce aleargă, va veni şi solul, întâmpinând pre cel ce vesteaşte, ca să vestească împăratului Vavilonului că s-au prins cetatea lui din cap până în cap.

32. Şi vadurile s-au cuprins şi mocirlele s-au aprins cu foc şi bărbaţii ostaşi s-au turburat. |

33. Că aceastea zice Domnul oastelor, Dumnezeul lui Israil: „Fata Vavilonului, ca o arie 457v
vreamea îmblătiturii ei; încă puţin şi va veni vreamea săcerişului ei”.

34. Mâncatu-m-au, îmbucatu-m-au Navohodonozor, împăratul Vavilonului. Făcutu-m-au ca un vas deşert, sorbitu-m-au ca un bălaur, împlutu-ş-au pântecele din jingăşiia mea şi m-au lepădat.

35. „Nedreptate asupra mea şi trupul mieu preste Vavilon!”, zice lăcaşul Sionului, şi „Sângele mieu preste lăcuitorii haldeilor!”, zice Ierusalimul.

36. Pentru aceaea aceastea zice Domnul: „Iată, Eu voiu judeca pricina ta şi voiu izbândi izbânda ta; pustie voiu face marea lui şi voiu săca vâna lui.

37. Şi va fi Vavilonul spre hâlmuri, lăcaşu bălaurilor, mirare şi şuierare, căci că nu va fi lăcuitoriu.

38. Împreună ca leii vor răgni, scutura-vor coamele ca puii de leu.

39. În căldura lor voiu pune beutura lor şi-i voiu îmbăta, să adoarmă şi să doarmă somn veacinic şi să nu să mai scoale, zice Domnul.

40. Duce-i-voiu ca mieii la junghiere şi ca berbecii cu iezii.
41. Cum s-au prins Sesac şi s-au cuprins cea cinstită a tot pământul? Cum s-au făcut spre mirare Vavilon între neamuri?
42. Suitu-s-au preste Vavilon marea, cu mulţimea valurilor ei s-au acoperit.
43. Făcutu-s-au cetăţile ei spre mirare, pământ nelăcuit şi pustiiu, pământ în care nime să lăcuiască, nici să treacă printr-însul fiiu omenesc.
44. Şi voiu cerceta preste Vil în Vavilon şi voiu lepăda ce înghiţise, din gura lui, şi nu vor mai curge la el limbile, că şi zidul Vavilonului va cădea.
45. Ieşiţi din mijlocul ei, norodul Mieu, să mântuiască fieştecine sufletul său de cătră mânia iuţimii Domnului.
46. Şi nu cumva să să moaie inima voastră şi să vă teameţi de auzul ce să aude pre
458r pământ. Şi va veni || în an auzirea, şi după acest an auzirea, şi dreptatea pre pământ şi stăpânitoriu preste stăpânitoriu.
47. Pentru aceaea, iată, zile vin şi voiu cerceta preste ceale cioplite ale Vavilonului. Şi tot pământul ei să va turbura şi toţi ucişii ei vor cădea în mijlocul ei.
48. Şi vor lăuda preste Vavilon ceriurile şi pământul şi toate ceale ce sânt într-însele. Că de la criveţu îi vor veni tâlhari, zice Domnul.
49. Şi precum au făcut Vavilonul să cază cei ucişi în Israil, aşa din Vavilon vor cădea cei uciş preste tot pământul.
50. Cei ce aţi fugit de sabie, veniţi, nu stareţi! Aduceţi-vă aminte departe de Domnul, şi Ierusalimul să să suie la inima voastră!"
51. Turburatu-ne-am, căci că am auzit ocara. Acoperit-au năpastea feaţele noastre, că au venit cei streini preste sfinţirea casii Domnului.
52. „Pentru aceaea, iată, zile vin – zice Domnul – şi voiu cerceta preste ceale cioplite ale ei şi preste tot pământul ei va mugi cel rănit.
53. De să va sui Vavilonul în ceriu şi va întări întru înălţime vârtutea sa, de la Mine vor veni jefuitorii ei", zice Domnul.
54. Glasul strâgării din Vavilon şi zdrobire mare din pământul haldeilor,
55. Căci că au jefuit Domnul Vavilonul şi au pierdut dintr-însa glasul cel mare. Şi vor suna valurile lor ca ape multe, dat-au sunet glasul lor.
56. Că au venit preste ea, adecă preste Vavilon, tâlhariul şi s-au apucat cei tari ai ei şi s-au veştezit arcul lor, că Izbânditoriul cel tare, Domnul, răsplătind va răsplăti.
57. „Şi voiu îmbăta căpeteniile ei şi înţelepţii şi povăţuitorii ei şi sfetnicii ei şi pre cei tari ai ei. Şi vor dormi somnul cel veacinic şi nu să vor deştepta", zice Împăratul, Domnul |
458v oastelor numele Lui.
58. Aceastea zice Domnul oastelor: „Zidul Vavilonului, acest lat foarte, cu surpare să va surpa, şi porţile ei ceale înalte cu foc să vor arde; şi ostenealele noroadelor spre nimica, şi a neamurilor spre foc vor fi şi vor peri".
59. Cuvântul ce au poruncit Ieremie prorocul lui Saraii, fiiului Nerii, fiiului Maasie, când au mers cu Sedechie împăratul în Vavilon, în anul al patrulea a împărăţiii lui, iară Saraie era căpetenia prorociii,
60. Şi au scris Ieremie tot răul ce era a veni preste Vavilon într-o carte, toate cuvintele aceastea care sânt scrise împrotiva Vavilonului.
61. Şi a zis Ieremie cătră Saraie: „Dacă vei veni în Vavilon şi vei vedea şi vei ceti toate cuvintele aceastea,
62. Vei zice: «Doamne, Tu ai grăit împrotiva locului acestuia, să-l pierzi, să nu fie cine să lăcuiască într-însul, de la om până la dobitoc, şi să fie veacinica pustie!»
63. Şi, deacă vei plini a ceti cartea aceasta, vei lega piatră de ea şi o vei arunca în mijlocul Eufrathului.
64. Şi vei zice: «Aşa să va îneca Vavilonul şi nu să va scula de cătră faţa năcazului care Eu îl aduc preste ea, şi să va răsipi»". Până aici, cuvintele lui Ieremie.

Cap 52

Procitirea celor mai din sus, adecă că Ierusalimul, de la Navohodonozor conocită, după doi ani să prinde. Şi Sedechie, împăratul Iudei, fugând să întoarce. Şi, ucigându-să fiii lui înaintea lui, cu căpeteniile Iudei, scoţindu-i-să ochii şi legat să duce în Vavilon. Şi, aprinzindu-să bisearica şi polata şi cealeaalalte case, să duc toţi robi în Vavilon, fără puţini lucrători de vii şi de câmpuri.
459r *Aşijderea şi vasele bisearicii, între carele să însămnează doi stâlpi de aramă. || Şi numărul*

jidovilor celor trecuţi în multe rânduri în Vavilon, unde împăratul Ioachim, după ani treizeaci şi şeapte din temniţă scos, să înalţă.

4 Împăr. 24, 18. 2 Parali. 36, 11.
1. Fiiu de ani doaozeaci şi unul era Sedechie când începuse a împărăţi; şi ani unsprăzeace au împărăţit în Ierusalim. Şi numele maicii lui, Amital, fata lui Ieremie din Lovna.

2. Şi au făcut rău în ochii Domnului, după toate care făcuse Ioachim.

3. Că iuţimea Domnului era în Ierusalim şi în Iuda, până când i-au lepădat de la faţa Sa. Şi s-au depărtat Sedechie de cătră împăratul Vavilonului.

*4 Împăr. 25, 1. Sus 39, 1.
4. *Şi au fost în anul împărăţiii lui al noaolea, în luna a zeacea, în zeace a lunii. Venit-au Navohodonozor, împăratul Vavilonului, el şi toată oastea lui, asupra Ierusalimului şi o au conăcit şi au zidit împrotiva ei tării prinprejur.

5. Şi au fost cetatea conocită până la anul împăratului Sedechie al unsprăzeacelea.

6. Iară în luna a patra, în a noua a lunii, au cuprins foametea cetatea. Şi nu era hrană norodului locului.

7. Şi s-au rupt cetatea şi toţi bărbaţii ei ostaşi au fugit şi au ieşit din cetate noaptea, prin calea porţii, carea iaste între doao ziduri şi duce la grădina împăratului (conocind haldeii cetatea prinprejur) şi s-au dus pre calea ce duce în pustie.

8. Şi au gonit oastea haldeilor pre împăratul şi au apucat pre Sedechie în pustiia carea iaste lângă Ierihon. Şi toate soţiile lui au fugit de la el.

9. Şi, apucând pre împăratul, l-au adus la împăratul Vavilonului, în Revlatha, carea iaste în pământul Emathului şi au grăit cătră el judecăţi.

10. Şi au sugrumat împăratul Vavilonului pre | fiii lui Sedechie în ochii lui, ci şi pre toate 459v
căpeteniile Iudei i-au ucis în Revlatha.

11. Şi ochii lui Sedechie i-au scos şi l-au legat cu peante; şi l-au adus împăratul Vavilonului în Vavilon şi l-au pus în casa temniţii până la zioa morţii lui.

12. Iară în luna a cincea, în a cincea a lunii, acesta iaste anul al lui Navohodonozor, împăratului Vavilonului, al noaosprăzeacelea, venit-au Navuzardan, voievodul oastei, şi sta înaintea împăratului Vavilonului, în Ierusalim.

13. Şi au aprins casa Domnului şi casa împăratului şi toate casele Ierusalimului şi toată casa mare cu foc o au aprins.

14. Şi tot zidul Ierusalimului prinprejur l-au strâcat toată oastea haldeilor, care era cu voievodul oastei.

15. Iară dintre săracii norodului şi de ceaealaltă obşte, ce rămăsease în cetate, şi dintre pribegii carii fugise la împăratul Vavilonului şi pre ceialalţi din mulţimea i-au dus Navuzardan, căpeteniia oastei.

16. Iară dintre săracii locului au lăsat Navuzardan, căpeteniia oastei, lucrători de vii şi de câmpuri.

17. Şi stâlpii de aramă carii era în casa Domnului, şi temeliile, marea cel de aramă care era în casa Domnului, le-au sfărmat haldeii şi au dus toată arama lor în Vavilon.

18. Şi tigăile şi cratiţele şi psalteriile şi păhărealele şi mojerele şi toate vasele ceale de aramă, care fusease spre slujbă, le-au dus; şi

19. Veadrele şi cădealniţele şi urcioarele şi tipsiile şi sfeşnicele şi mojarele şi cănceaiele, oricare de aur, de aur, şi oricare de argint, de argint, le-au dus voivodul oastei

20. Şi doi stâlpi şi un mare şi viţei doisprăzeace de aramă, carii era supt temeliile care le făcuse împăratul Solomon în casa Domnului. Nu era măsură de aramă tuturor vaselor acestora. ||

21. Iară din stâlpi, optsprăzeace coţi înalt era un stâlp, şi o funişoară de doisprăzeace coţi 460r
îl încunjura. Iară grosimea ei de patru deagete şi înlăuntru era scobită.

22. Şi căpeţealele preste amândoi, de aramă. Înălţimea unui căpeţel, de cinci coţi. Şi mrejuţele şi poamele grănate preste cunună prinprejur, toate de aramă; aşijderea ale stâlpului al doilea şi poamele grănate.

23. Şi au fost poame grănate noaozeaci şi şase spânzurând; şi toate poamele grănate cu o sută de mrejuţe să încungiura.

24. Şi au luat voievodul oastei pre Saraia, întâiul preot, şi Sofonie, preotul al doilea, şi trii păzitori pridvorului,

25. Şi din cetate au luat un famen, care era pus preste bărbaţii ostaşi şi şapte bărbaţi din cei ce vedea faţa împăratului, carii s-au aflat în cetate, şi pre scriitoriul, căpeteniia ostaşilor,

care alegea ostaşii cei noi şi şasăzeaci de bărbaţi din norodul locului, carii s-au aflat în mijlocul cetăţii.

26. Şi i-au luat Navuzardan, voievodul oastei, şi i-au dus la împăratul Vavilonului, în Revlatha.

27. Şi i-au lovit împăratul Vavilonului şi i-au omorât în Revlatha, în pământul Emathului şi s-au mutat Iuda din pământul său.

28. Acesta e norodul care l-au dus Navohodonozor: în anul al şeaptelea, jidovi trii mii şi doaozeaci şi trii;

29. În anul lui Navohodonozor al optsprăzeacelea, din Ierusalim, suflete opt sute treizeaci şi doao;

30. În anul lui Navohodonozor al doaozeaci şi treilea, au petrecut Navuzardan, voievodul oastelor, suflete de jidov şeapte sute patruzeaci şi cinci. Toate dară sufletele, patru mii şase sute. |

460v 31. Şi au fost în anul robiii lui Ioachim, împăratului Iudei, al triizeaci şi şeaptelea, în luna a doaosprăzeacea, în doaozeaci şi cinci a lunii, au rădicat Evilmarodah, împăratul Vavilonului, în anul împărăţiii sale, capul lui Ioachim, împăratului Iudei, şi l-au scos din casa temniţii.

32. Şi au grăit cu el bune şi au pus scaunul lui preste scaunul împăraţilor carii era după sine în Vavilon.

33. Şi au schimbat vejmintele lui ceale de temniţă şi mânca pâine în preajma lui pururea, în toate zilele vieţii sale.

34. Şi bucatele lui, bucate pururea să da lui de la împăratul Vavilonului, rânduit pre toate zilele, până la zioa morţii sale, în toate zilele vieţii lui.

A

A: interj.
a: 1,6; 14,13

(a se) ABATE: v. III
(s-)au abătut: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,25
(s-)au abătut: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,4
abătându(-să): *gerunziu* 6,28
abate: *ind. prez. 3.sg.* 14,8

ACAR: adv. (Înv. şi reg.) „măcar”
acar... acar: (corelativ cu el însuşi) 42,6

ACOLO: adv.
acolo: 3,6; 5,7; 7,2; 8,14, 22; 13,4, 6; 16,13; 18,2; 19,2; 20,6; rezum. cap.22; 22,1, 12, 24, 26, 27; 23,3, 8; 27,22; rezum. cap.29; 29,6; 32,5; 36,12; 37,11, 12, 19; 38,9, 26; 40,4; 41,1, 3; 42,14, 15, 16, 17, 22; 43,2; 44,8, 12, 14, 28; 47,7; 49,16, 18, 33, 38; 50,9, 40

(a se) ACOPERI: v. IV
va acoperi: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,25
(s-)au acoperit: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,22; 51,42
au acoperit: *ind. pf.c. 3.pl.* 14,3
acoperit-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 14,4; 51,51
(să) va acoperi: *ind. viit.I. 3.sg.* 43,12
(să) acopere: *ind. prez. 3.sg.* 43,12
voiu acoperi: *ind. viit.I. 1.sg.* 46.8
vor acoperi: *ind. viit.I. 3.pl.* 47,2

ACOPERIŞ: s.n.
acoperişurile: *pl. ac.* 30,18
acoperişele: *pl. ac.* 48,38

ACRU, -Ă: adj.
acru: *m. sg. ac.* rezum. cap.31; 31,29, 30;

ACUM: adv.
acum: 2,18; 3,4; 4,12; 7,13; 14,10; 18,11; 27,6, 16; 29,27; 32,30, 36; 37,19; 40,4; 42,10, 15, 22; 44,7

(a) ADĂPA: v. I
voiu adăpa: *ind. viit.I. 1.sg.* 23,15

(a se) ADĂUGA: v. I; var. **(a se) ADAOGE:** v. III „a mai pune ceva lângă cele ce sunt”; „a continua să”
adaogeţi: *imperativ 2.pl.* 7,21
(să) va adaoge: *ind. viit.I. 3.sg.* 32,44
(s-)au adaos: *ind. pf.c. 3.pl.* 36,32
au adaos: *ind. pf.c. 3.sg.* 45,3
(să) vor adaoge: *ind. viit.I. 3.pl.* 50,5

ADEVĂR: s.n.
adevăr: *sg. ac.* 4,2
adevărul: *sg. ac.* rezum. cap.8; 9,5
adevărului: *sg. gen.* 9,3; 33,6
adevăr: *sg. ac., în loc. adv.* ***întru adevăr*** „cu adevărat” 26,15; 32,41
adevăr: *sg. ac., în loc. adv.* ***în adevăr*** „cu adevărat” 28,9
adevărului: *sg. dat. adn.* 42,5

ADEVĂRAT, -Ă: adj./adv.
adevărat: *adv.* 2, 11; 3,23; 8,8; 16, 19; 23,22; 44,29
adevărat: *adv. în loc. adv.* ***cu adevărat*** „într-adevăr” rezum. cap.4
adevărată: *adj. f. sg. nom./ac.* 2,21; 14,13
adevăraţi: *adj. m. pl. ac.* rezum. cap.3
adevărat: *adj. m./n. sg. nom./ac.* 10,10; 23,28
adevărat: *adv.* 37,13

ADICĂ: adv.
adecă: 12,1; rezum. cap.22; 33,26; 34,9; 51,56; rezum. cap.52

(a) ADORMI: v. IV
să adoarmă: *conj. prez. 3.pl.* 51,39

(a se/-şi) ADUCE: v. III
adusu(-mi)-am: *ind. pf.c. 1.sg., în loc. v.* ***adusu-mi-am aminte*** „amintitu-mi-am” 2,2
(îş/îşi) vor aduce: *ind. viit.I. 3.pl., în loc. v.* ***îş/îşi vor aduce aminte*** 3,16; 17,2
aduc: *ind. prez. 1.sg.* 4,6; 51,64
voiu aduce: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,15; 6,19; 11,11, 23; 12,15; 15,14; 19,3, 15; 23,12; 25,9, 13; 31,8, 9; 32,42; 33,6; 35,17; 36,31; 39,16; 42,17; 45,5; 48,44; 49,5, 32, 37; 50,9
aduceţi: *ind. prez. 2.pl.* 6,20
(să) aduce: *ind. prez. 3.sg.* 10,9
va aduce: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.11; rezum. cap.23; rezum. cap.24; rezum. cap.46
am adus: *ind. pf.c. 1.sg.* 11,8; 32,42; 44,2; 49,8
(să) aduce: *inf. prez. fără* ***a*** rezum. cap.13
(îş) va aduce: *ind. viit.I. 3.sg., în loc. v.* ***îş va aduce aminte*** 14,10
vor aduce: *ind. viit.I. 3.pl.* 14,12
adu(-Ţi): *imperativ 2.sg., în loc. v.* ***adu-Ţi aminte*** 14,21; 15,15; 18,20
adusu(-)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 15,8
adă: *imperativ 2.sg.* 17,18
aducând: *gerunziu* 17,26; rezum. cap.26
să aduceţi: *conj. prez. 2.pl.* 17,27
vei aduce: *ind. viit.I. 2.sg.* 18,22
(-mi) voiu aduce: *ind. viit.I. 1.sg., în loc. v.* ***-mi/Mi voiu aduce aminte*** 20,9
au adus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 23,8; 26,23; 37,13; 31,34; 38,14; 39,5, 14; 40,3; 46,17; 52,9, 11
a aduce: *inf. prez.* 27,22
(Îm) voiu aduce: *ind. viit.I. 1.sg., în loc. v.* ***Îm voiu aduce aminte*** 31,20
aduce: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.32; 48,35
să aducă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 33,18; 41,5
(şi-) au adus: *ind. pf.c. 3.sg., în loc. v.* ***şi-au adus aminte*** 44,21
aduceţi: *imperativ 2.pl.* 51,27
aduceţi(-vă): *imperativ 2.pl., în loc. v.* ***aduceţi-vă aminte*** 51,50

ADUCERE: s.f. „jertfă”
aducere: *sg. ac.* 17,26

(a se) ADUNA: v. I
(să) vor aduna: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,17
adunând: *gerunziu* 8,13
voiu aduna: *ind. viit.I. 1.sg.* 8,13; 21,4; 23,3; 29,14; 31,8; 32,37
adună: *imperativ 2.sg.* 10,17; 12,3
adunaţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 4,5; 12,9; 49,14
(s-)au adunat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 26,9; 40,15
va aduna: *ind. viit.I. 3.sg.* 31,10
să adune: *conj. prez. 3.sg.* 49,5
adunaţi: *imperativ 2.pl.* 50,26

ADUNARE: s.f.
adunarea: *sg. ac.* rezum. cap.3; 50,9
adunare: *sg. voc.* 6,18

AFARĂ: adv.
afară: *adv.* 6,11; 22,19
afară: *adv. în loc. adv.* ***din afară*** „din exterior” 9,21
afară: *adv. în loc. prep.* ***afară de*** rezum. cap.15; 33,10

(a se) AFLA: v. I
au aflat: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,5; 14,3; 41,12; 50,7
vor afla: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,24
(să) află: *ind. prez. 3.sg.* 2,26
(s-)au aflat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,34; 5,26; 41,3, 8; 52,25

am aflat: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,34; 23,11; 45,3
veţi afla: *ind. viit.I. 2.pl.* 5,1; 6,16; 29,13
(să) vor afla: *ind. viit.I. 3.pl.* 10,8
să (se) afle: *conj. prez. 3.pl.* 10,18
aflatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,9
(Mă) voiu afla: *ind. viit.I. 1.sg.* 29,14
aflat-au: *ind. pf.c.3.sg.* 31,2
ai fi aflat: *cond. pf. 2.sg.* 48,27
(să) va afla: *ind. viit.I. 3.sg.* 50,20
aflată eşti: *pasiv ind. prez. 2.sg.* 50,24

AICI: adv.; var. **AICEA**
aicea: 22,11
aici: 31,8; 38,10; 48,47; 50,5; 51,64

(a) AJUNGE: v. III
ajuns-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 25,31
ajungând: *gerunziu* 37,12
au ajuns: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 48,32; 51,9

AJUTOR: s.n./s.m.
ajutoriu: *s.n. sg. ac.* rezum. cap.15; 37,6
ajutorii: *s.m. pl. ac.* 47,4

(a) ALEGE: v. III
vor aleage: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,3
alesease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 33,24
vei aleage: *ind. viit.I. 2.sg.* 40,4
alegea: *ind. imp. 3.sg.* 52,25

(a) ALERGA: v. I
alergând: *gerunziu* 12,5; 51,31
alerga: *ind. imp. 3.pl.* 23,21
va alerga: *ind. viit.I. 3.sg.* 48,16
a alerga: *inf. prez.* 49,19; 50,44
aleargă: *ind. prez. 3.sg.* 51,31

ALERGARE: s.f.
alergarea: *sg. nom./ac.* 8,6; 22,17; 23,10

ALERGĂTOR, -TOARE: s.m./f.
alergătoriu: *s.m. sg. voc., în sintagma* ***alergătoriu uşor*** 2,23

ALES, ALEASĂ: adj./s.
aleasă: *adj. f. sg. nom.* 2,21; 46,20
aleşi: *adj. m. pl. ac.* 22,7
aleşii: *s.m. pl. nom.* 48,15
alesul: *s.m. sg. nom.* 49,19
(cel) ales: *s.m. sg. nom.* 50,44

AMAR, -Ă: adj./s.
amar: *s.n. sg. nom.* 2,19
amar: *s.n.* (+ dat.) *sg. nom.* „vai" 4,13, 31; 6,4; 10,19; 13,27; 15,10; 22,13; 23,1; 30,7; 45,3; 48,46; 50,27
amară: *adj. f. sg. nom.* 4,18; 6,26

AMĂGIRE: s.f.
amăgirea: *sg. ac.* 14,14

AMĂRĂCIUNE: s.f.
amărăciune: *sg. ac.* 31,21

(a) AMENINŢA: v. I; var. **(a) AMÂNĂNŢA**
amânănţindu-: *gerunziu* rezum. cap.4
amănânţă: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.5

AMENINŢARE: s.f.; var. **AMÂNĂNŢARE**
amânânţarea: *sg. ac.* 10,10
amânănţare: *sg. ac.* 15,17
amănănţărilor: *pl. gen.* rezum. cap.36

AMESTECARE: s.f.
amestecare: *sg. ac., în sintagma* ***au făcut amestecare de sânge*** „au necinstit" (cf. lat. *constupraverunt*; *constuprō* „a viola", „a necinsti" 2,16

AMIAZĂ: s.f./adv.; var. (Reg.) **AMIAZĂZI** „sud"; „la amiază"
amiazăzi: *s.f. sg. ac.* 6,4
amiazăzi: *adv.* „la amiază" 15,8
amiazăzi: *sg. ac., în sintagma* ***vremea de amiazăzi*** „vremea prânzului" 20,16

AMIN: interj.
amin: 11,5; 28,6

AMINTE: adv.
aminte: *adv. în loc. v.* ***a-şi aduce aminte/a lua aminte***; vezi **(a se/-şi) ADUCE** şi **(a) LUA**

(a) AMUŢI: v. IV
vor amuţi: *ind. viit.I. 3.pl.* 50,30

AN: s.m.
an: *sg. nom./ac./gen.* 1,2, 3; 25,3; rezum. cap.28; 28,16; 46,2; 51,46
an: *sg. ac., în loc. adj.* ***de peste an*** „din cursul anului" 5,24
anul: *sg. nom./ac.* 11,23; 23,12; 25,1, 3; 28,1, 17; 32,1; 36,1, 9; 39,1, 2; 45,1; 48,44; 51,59; 52,4, 5, 12, 28, 29, 30, 31
ani: *pl. nom./ac.* rezum. cap.25; 25,11, 12; rezum. cap.28; 28,3, 11; rezum. cap.29; 29,10; 34,14; rezum. cap.52; 52,1

ANATHOTITEAN: s.m. „locuitor al cetăţii Anatot"
Anathotiteanul: *sg. nom.* 29,27

APĂ: s.f.
apei: *sg. gen.* rezum. cap.2; 2,13
apele: *pl. nom./ac.* 2,13; 18,14; 48,34; 50,38; 51,16
apă: *sg. nom./ac.* 2,18; 9,1; 13,1; 14,3; 38,6
apa: *sg. ac.* 6,7
apă: *sg. ac., în sintagma* ***apă de fiere*** „venin" (cf. lat. *aquam fellis*) 8,14; 9,15
ape: *pl. nom./ac.* 9,18; 10,13; 17,8; 41,12; 47,2; 51,13, 55
apelor: *pl. gen.* 15,18; 17,13; 31,9

(a) APĂRA: v. I
să apere: *conj. prez. 3.sg.* 7,33
apără: *imperativ 2.sg.* 15,15
va apăra: *ind. viit.I. 3.sg.* 50,34

APOI: adv.
apoi: *adv. în loc. adv.* ***mai apoi*** „mai târziu" rezum. cap.27
apoi: rezum. cap.29; rezum. cap.32; rezum. cap.46

(a se) APRINDE: v. III
să (să) aprinză: *conj. prez. 3.sg.* 4,4
aprind: *ind. prez. 3.pl.* 7,18
(să) vor aprinde: *ind. viit.I. 3.pl.* 7,20; 49,2
să aprinză: *conj. prez. 3.sg./pl.* 7,31; 33,18
(s-)au aprins: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 9,10; 11,16; 15,14; 44,6; 51,32
ai aprins: *ind. pf.c. 2.sg.* 17,4
aprinde-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 17,27
să (se) aprinză: *conj. prez. 3.sg.* 21,12
voiu aprinde: *ind. viit.I. 1.sg.* 21,14; 49,27; 50,32
vor aprinde: *ind. viit.I. 3.pl.* 22,7; 34,2, 22; 37,7, 9; 38,18
(să) va aprinde: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.38; 38,17
au aprins: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 39,8; 52,13
va aprinde: *ind. viit.I. 3.sg.* 43,12
aprinsu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 51,30
aprinzindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.52

APRINS, -Ă: adj.
aprinsă: *f. sg. ac.* rezum. cap.1; 1,13
aprinse: *f. pl. nom.* rezum. cap.39

APROAPE: adv./s.
aproapelui: *s.m. sg. gen./dat.* 5,8; 22,8
(cel de) aproape: *s.m. sg. nom.* 6,21
(cea de) aproape: *s.f. sg. ac.* 9,20
aproapele: *s.m. sg. ac.* 7,5; 9,4; 23,27, 30, 35; 31,34; 36,16; 46,16
aproape: *adv.* 9,12; 12,2; 23,23; 25,26; 32,8; 48,16, 24

(a se) APROPIA: v. I
(să) va apropiia: *ind. viit.I. 3.sg.* 30,21
să (să) apropie: *conj. prez. 3.sg.* 30,21
(s-)au apropiat: *ind. pf.c. 3.pl.* 42,1
(să) apropie: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.51

(a se) APUCA: v. I
va apuca: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,23; 42,16
apucat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,5
vor apuca: *ind. viit.I. 3.pl.* 13,21; 50,42
au apucat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 26,8; 37,12, 13; 52,8
apucând: *gerunziu* 46,9; 52,9
(s-)au apucat: *ind. pf.c. 3.pl.* 48,41; 51,56
a apuca: *inf. prez.* 49,16
[eşti] apucată: *pasiv ind. prez. 2.sg.* 50,24

(a) APUNE: v. III
apus-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,9

APUS: s.n. „vest"
apusului: *sg. gen.* 25,24

(a se) ARA: v. I
(să) va ara: *ind. viit.I. 3.sg.* 26,18

ARAMĂ: s.f.
aramă: *sg. nom./ac.* 1,18; 6,28; 10,9; 15,20; 46,22; rezum. cap.52; 52,17, 18, 20, 22
arama: *sg. ac.* 15,12; 52,17

(a se) ARĂTA: v. I
a arăta: *inf. prez.* 2,33
ai arătat: *ind. pf.c. 2.sg.* 11,18; 31,19
(s-)au arătat: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,26; 31,3
voiu arăta: *ind. viit.I. 1.sg.* 16,21; 18,17
arăta-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 16,21
arată: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.18; rezum. cap.19
arătatu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 24,1
au arătat: *ind. pf.c. 3.sg.* 38,21

ARC: s.n.
arcul: *sg. nom./ac.* 9,3; 49,35; 50,14, 29, 42; 51,3, 56

(a se) ARDE: v. III
(s-)au ars: *ind. pf.c. 3.pl.* 2, 15
arzând: *gerunziu* 4,11; 20,9
au ars: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,16; 36,28
va arde: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,14; 17,4; 21,10; 38,23; 43,13
arde: *ind. prez. 3.sg.* 18,17; rezum. cap.36
a arde: *inf. prez.* 19,5
vor arde: *ind. viit.I. 3.pl.* 32,29; rezum. cap.34; 34,5; rezum. cap.37; 43,12
să arză: *conj. prez. 3.sg.* 36,25
arsease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 36,27, 32
ai ars: *ind. pf.c. 2.sg.* 36,29
(să) vor arde: *ind. viit.I. 3.pl.* 51,58

ARDERE: s.f.
arderile: *pl. nom./ac.* 6,20; 34,5
arderilor: *pl. gen.* 7,22
arderile: *pl. nom., în sintagma* ***arderile de tot*** „jertfele" 7,21
arderi: *pl. ac., în sintagma* ***arderi de tot*** 14,12; 17,26; 33,18
ardere: *sg. ac.* 51,25

ARGINT: s.n./s.m.
argint: *sg. ac.* 6,30; 10,4; 32,9, 25; 52,19
argintul: *sg. nom., în sintagma argintul învăluit* „foiță de argint făcută sul" 10,9
arginţi: *pl. ac.* 32,9
argintul: *sg. ac.* 32,10

ARIE: s.f.
arie: *sg. ac.* 51,33

ARIPĂ: s.f.; var. (Înv.) **AREPĂ**
arepile: *pl. ac.* 2,34; 48,40; 49,22

ARMĂ: s.f.
armele: *pl. ac.* 22,7
armelor: *pl. gen.* 47,3

ARMĂSAR: s.m.
armăsari: *pl. nom.* 5,8

(a se) ARUNCA: v. I
aruncă: *ind. prez. 3.sg.* 4,29
voiu arunca: *ind. viit.I. 1.sg.* 10,18
aruncând: *gerunziu* 14,19; 46,9
(sânt) aruncaţi *pasiv ind. prez. 3.pl.* 22,28
au aruncat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 36,23; 38,6
(să) va arunca: *ind. viit.I. 3.sg.* 36,30
aruncase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 41,9
vei arunca: *ind. viit.I. 2.sg.* 51,63

(a) ASCULTA: v. I
a asculta: *inf. prez.* rezum. cap.6
voiu asculta: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,16; 11,11; 14,12
ascultaţi: *imperativ 2.pl.* 7,23
am ascultat: *ind. pf.c. 1.sg.* 8,6
au ascultat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 9,13; 32,23; 35,14, 16; 36,25; 37,2; 43,7
ascultă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.11
ascultat-am: *ind. pf.c. 1.pl.* 35,8
să ascultaţi: *conj. prez. 2.pl.* 35,13
aţi ascultat: *ind. pf.c. 2.pl.* 35,14, 18
ascultă: *imperativ 2.sg.* 38,20
vom asculta: *ind. viit.I. 1.pl.* 42,6
neascultând: *gerunziu* rezum. cap.7

ASCULTARE: s.f.
ascultării: *sg. gen.* rezum. cap.35

ASCULTĂTOR, -TOARE: adj.
ascultători: *m. pl. nom.* 35,10

(a se) ASCUNDE: v. III
ascunde: *imperativ 2.sg.* 13,4; 43,9
am ascuns: *ind. pf.c. 1.sg.* 13,5; 43,10
să ascunzi: *conj. prez. 2.sg.* 13,6; 38,14
ascunseasem: *ind. m.m.c.pf. 1.sg.* 13,7
(s-)au ascuns: *ind. pf.c. 3.pl.* 16,17
au ascuns: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 18,22; 36,26
ascunzând: *gerunziu* 33,5
(te) ascunde: *imperativ 2.sg.* 36,19
ascundeţi: *imperativ 2.pl.* 40,10

ASCUNS, -Ă: adj./s.
ascunşi: *adj. m. pl. nom.* rezum. cap.13; rezum. cap.36
ascunsele: *s.n. pl. ac.* 49,10

(a) ASCUŢI: v. IV
ascuţiţi: *imperativ 2.pl.* 51,11

ASCUŢIT: adj.
ascuţiţi: *m. pl. ac.* 51,27

ASCUŢIT: s.n. (Înv.; ccr.) „tăiş”
ascuţitul: *sg. ac.* 21,7

(a se) ASEMĂNA: v. I; var. (Înv.) **(a se) ASEMĂNA**
am asămănat: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,2
(te) asameni: *ind. prez. 2.sg.* 22,15
(s-)au asămănat: *ind. pf.c. 3.sg.* 50,12

ASEMĂNARE: s.f.; var. (Înv.) **ASĂMĂNARE**
asămănarea: *sg. ac.* 3,11; 10,5
asămănare: *sg. ac.* 23,14

ASEMENEA: adv./prep.; var. (Înv.) **ASEAMINEA**
aseaminea: *adv.* 2,10
aseaminea: *prep.* 10,6, 7, 16; 30,7; 49,19; 50,44

ASIN: s.m.
asinului: *sg. gen.* 22,19

ASIR: s.m. (cf. **Indice** Is)
assiriilor: *pl. gen.* 2,18
assirii: *pl. ac.* rezum. cap.6

ASPRU, -Ă: adj.
aspră: *f. sg. nom.* 5,23

ASTĂZI: adv.
astăzi 1,10, 18; 34,15; 40,4; 42,19, 21; 44,2

(a se) ASTÂMPĂRA: v. I; var. **(a se) STÂMPĂRA**
stâmpără(-te): *imperativ 2.sg.* 47,6

(a) ASUPRI: v. IV
să asupriţi: *conj. prez. 2.pl.* 22,3
va asupri: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,13

ASUPRIT, -Ă: s.
(cel) asuprit: *s.m. sg. ac.* 21,12; 22,3

AŞA: adv.; var. (Înv. şi reg.) **AŞEA**
aşa: 2,26; 3,20; 5,19, 27; 6,7; 10,7, 18; rezum. cap.13; 13,7, 9, 11; 14,19; rezum. cap.16; 18,6; 19,3, 11; 22,8; 24,5, 8; 28,6, 11; 31,28; 32,42; 33,22; 34,5; 37,6; 38,12; 39,12; 42,5, 18, 20; 51,49
aşea: rezum. cap.4; 19,12; 35,8

(a) AŞEZA: v. I
aşază: *imperativ 2.sg.* 31,21

AŞEZAT, -Ă: adj.
aşezaţi: *m. pl. nom.* 42,10
aşezat: *m./n. sg. nom./ac.* rezum. cap.43; 49,31

AŞEZĂMÂNT: s.n. „legământ”
aşezământul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.11; 11,10; 14,21; 34,18
aşezământului: *sg. gen.* 11,2, 3, 6
aşezământ: *sg. nom./ac., în sintagma* ***aşezământ de leage*** „legământ” 31,31; rezum. cap.32; 34,8
aşezământurile: *pl. ac.* 32,11
aşezământului: *sg. gen., în sintagma* ***aşezământului de leage*** 34,18

AŞIJDEREA: adv.
aşijderea: 6,12; 10,8; 13,14; 46,12; rezum. cap.52; 52,22

(a) AŞTEPTA: v. I
aştepta: *inf. prez. fără* ***a*** rezum. cap.2
aşteptându-: *gerunziu* 3,2
aşteptat-am: *ind. pf.c. 1.pl.* 8,15; 14,19
aştepta-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,16
am aşteptat: *ind. pf.c. 1.pl.* 14,22

AŞTEPTARE: s.f.
aşteptarea: *sg. nom.* 14,8; 17,13
aşteptării: *sg. dat.* 50,7

AŞTERNĂTOR, -TOARE: s.m./f.
aşternători: *pl. ac., în sintagma* ***aşternători de plosculiţă*** (lat. *stratores laguncularum*) (aici) „pritocitori” 48,12

(a se) AŞTERNE: v. III „a se desfrâna”; „a aşeza”, „a pune înainte”
(te) aştemi: *ind. prez. 2.sg.* 2,20
(te-)ai aşternut: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,2
aşternut-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 38,26
să aştern: *conj. prez. 1.sg.* 42,9
vor aştearne: *ind. viit.I. 3.pl.* 48,12

(a) ATINGE: v. III
au atins: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,9; 4,18
ating: *ind. prez. 3.pl.* 12, 14

ATUNCI: adv.
atunci: 11,18; 22,15, 22; 31,13, 36; 32,2

(a se) AŢÂŢA: v. I; var. (Înv.) **(a) AŢIŢA**
(să) aţiţă: *ind. prez. 3.pl.* 7,20
(s-)au aţiţat: *ind. pf.c. 3.pl.* 44,6

AUR: s.n.
aur: *sg. ac.* 4,30; 10,4; 51,7; 52,19
aurul: *sg. nom.* 10,9

AUSTRU: s.m. „sud”
austrului: *sg. gen.* 13,19
austru: *sg. ac.* 17,26; 32,44; 33,13

AUZ: s.n. (Înv.; prin ext.) „veste”; „zvon”
auzul: *sg. ac.* 51,46

(a se) AUZI: v. IV
auziţi: *imperativ 2.pl.* 2,4; 6,17, 18; 7,2; 9,20; 10,1; 11,2, 4, 6; 13,15; 17,20; 19,3; 21,11; 26,13; 29,20; 31,10; 42,15; 44,24, 26; 49,20; 50,45
ai auzit: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,13; 22,21
(s-)au auzit: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,21; 4,16; 8,16; 9,19; 31,15; 49,21; 50,46
am auzit: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 3,25; 4,31; 20,10; 30,5; 31,18; 51,51
au auzit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,19; 6,19; 7,24, 26, 28; 9,10; 11,8; 13,11; 17,23; 18,13; 20,1; 23,18; 26,7, 10, 21; 29,19; 34,14; 35,17; 36,13, 16, 24, 31; 37,13; 38,1, 7; 41,11; 43,4; 44,5; 48,5; 49,21
voiu auzi: *ind. viit.I. 1.sg.* 4,21; 11,14; 22,21; 29,12; 33,3
auzi: *imperativ 2.sg.* 5,21; 6,19; 18,19; 22,2, 29; 28,7, 15; 34,4; 37,19
auziţi: *ind. prez. 2.pl.* 5,21
(să) va auzi: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,7
să auză: *conj. prez. 3.sg./pl.* 6,10; 16,12; 17,23; 18,10; 19,15
auzi: *inf. prez. fără* ***a*** 6,10
vom auzi: *ind. viit.I. 1.pl.* 6,17; 42,6, 13,14
aţi auzit: *ind. viit.I. 2.pl.* 7,13; 25,3, 4, 7, 8; 26,5, 11, 12; 29,19; 34,17; 35,15; 40,3; 42,21; 44,23
vor auzi: *ind. viit.I. 3.pl.* 7,27; 12,17; 26,3; 33,9; 38,25
a auzi: *inf. prez.* rezum. cap.11; 11,10; 13,10; rezum. cap.25; 32,33; rezum. cap.40
va auzi: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,3; 19,3; 33,10
veţ auzi: *ind. viit.I. 2.pl.* 13, 17
veţi auzi: *ind. viit.I. 2.pl.* 17,24, 27; 22,5; 26,4
vei auzi: *ind. viit.I. 2.sg.* 18,2; 38,15
auză(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 18,22
auză: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 20,16

să auziţi: *conj. prez. 2.pl.* 23,16
auzit-am: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 6,24; 23,25; 42,4; 48,29; 49,14
să auziţ: *conj. prez. 2.pl.* 25,4
să auziţi: *conj. prez. 2.pl.* 26,5; 27,9, 14, 16, 17
auzind: *gerunziu* 31,18; 36,3, 10, 11, 14; 37,4; 40,7
auzit-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 34,10; 46,12; 50,43
auzând: *gerunziu* 36,6, 20, 21; 40,11
(să) auzise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 38,27
om auzi: *ind. viit.I. 1.pl.* 44,16
(să) aude: *ind. prez. 3.sg.* 51,46
neauzând: *gerunziu* rezum. cap.43

AUZIRE: s.f. (Înv.; prin ext.) „veste"; „zvon"
auzirii: *sg. gen.* 10,22
auzire: *sg. ac.* 49,23
auzirea: *sg. nom.* 51,46

AUZIT, -Ă: adj.
auzit: *n. sg. ac.* 4,5; 5,20; 49,2; 50,2
auzită: *adj. f. sg. ac.* 46,14

AUZIT: s.n. „veste", „zvon"
auzit: *sg. ac.* 49,14

(a) AVEA: v. II
ai: *ind. prez. 2.sg.* 5,17
aibă: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 9,4
să aibă: *conj. prez. 3.sg.* 22,30
are: *ind. prez. 3.sg.* 9,25; 23,28
au: *ind. prez. 3.pl.* 9,26
vei avea: *ind. viit.I. 2.sg.* 2,37
având: *gerunziu* 5,21
aveţi: *ind. prez. 2.pl.* 7,14
ai avut: *ind. pf.c. 2.sg.* 13,4; 39,18; 48,7
au avut: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.17
va avea: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.22
avea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 24,2; 30,17; 39, 10; 41,5; 48,13
veţi avea: *ind. imp. 2.pl.* 32,5; 35,7
am avut: *ind. pf.c. 1.pl.* 35,9
avem: *ind. prez. 1.pl.* 41,8
a avea: *inf. prez.* rezum. cap.45
avea: *ind. imp. 3.sg., în loc. v.* ***avea nădeajde*** 48,13

AVERE: s.f.
avearea: *sg. ac.* 20,5

B

BAIERĂ: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **BAIER:** s.n. (Trans.) „salbă de bani"; „colier"
baier: *sg. ac., în sintagma* ***baier de aur*** 4,30

BALAUR: s.m.; var. (Înv. şi pop.) **BĂLAUR**
bălaurilor: *pl. gen.* 10,22; 49,33; 51,37
bălauri: *pl. nom.* 50,39
bălaur: *sg. ac.* 51,34

BAN: s.m.
bani: *pl. ac.* 32,44

BANTĂ: s.f.; var. **PEANTĂ** (Înv. şi reg. , la pl.) „cătuşe" (cf. **Indice** 2Sm)
peante: *pl. ac.* 39,7; 52,11

BARBĂ: s.f.
barba: *sg. ac., în sintagma* ***bărbaţi cu barba raş*** (cf. lat. *viri rasi barbam*) 41,5
barba: *sg. nom.* 48,37

(a) BATE: v. III
voiu bate: *ind. viit.I. 1.sg.* 21,5
a bate: *inf. prez.* 47,1
au bătut: *ind. pf. 3.sg.* rezum. cap.10; 20,2; 49,28
bătând: *gerunziu* rezum. cap.12; rezum. cap.30

(a) BATJOCORI: v. IV
va batjocori: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,5
batjocoriia: *ind. imp. 3.pl.* 20,7
să bajocorească: *conj. prez. 3.pl.* 38,19

BATJOCURĂ: s.f.
batjocură: *sg. ac.* 20,8; 49,13
bajocură: *sg. ac. în expr.* ***va fi spre bajocură*** „se va face de râs" 48,26
bajocură: *sg. ac.* 48,27

(a) BĂGA: v. I
am băgat: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,7; 35,4
vei băga: *ind. viit.I. 2.sg.* 13,1; 35,2
să băgaţi: *conj. prez. 2.pl.* 17,21, 27
vor băga: *ind. viit.I. 3.pl.* 17,26

(a-şi) BĂNUI: v. IV (Reg.) „a mustra"; (Reg.) „a regreta"; „a se căi"
bănuiesc: *ind. prez. 3.pl.* 4, 19
(şi-)au bănuit: *ind. prez. 3.pl.* 5,3

BĂRBAT: s.m.
bărbatul: *sg. nom./ac.* 3,1, 14; 6,11, 23; 29,26; 44,7; 51,22
bărbaţii: *pl. nom./ac* 11,21; 18,21; 34,18; 39,4; 40,7; 41,3, 12; 43,6; 44,19; 49,26; 50,30; 51,32; 52,7, 25
bărbaţii: *pl. voc., în sintagma* ***bărbaţii ludii*** 4,4
bărbatului: *sg. dat.* 18,11
bărbat: *sg. nom./ac.* 22,30; 29,32; rezum. cap.31; 31,22
bărbaţi: *pl. nom./ac.* 26,22; 38,10, 11; rezum. cap.41; 41,1, 2, 5, 8, 15, 16; 48,14; 52,25
bărbaţilor: *pl. gen./dat.* 29,6; 38,4, 16; 44,20
bărbatul: *sg. gen. (cu prep.* ***a + tot****)* 30,6

BĂRBĂTESC, -EASCĂ: adj.
bărbătească: *f. sg. ac., în loc. s.* (Pop.) ***parte bărbătească*** „fiinţă de sex bărbătesc" 30,6

BĂTAIE: s.f.
bătaia: *sg. nom.* 30,14
bătăile: *pl. ac., în sintagma* ***de la patru bătăile cerului***; cf. lat. *a quattor plagis caeli*; în lat. *plāga, -ae* înseamnă: „lovitură, rană", deci, legat de *bătaie*, iar *plaga, ae* „regiune", „zonă", „ţinut". Aşa se explică echivalarea făcută de traducătorii români, acolo unde, evident, e vorba despre *cele patru margini ale cerului* 49,36

BĂTUT, -Ă: adj.
bătut: *m. sg. nom./ac.* rezum. cap.37; 37,14

BĂTRÂN: s.m.
bătrânul: *sg. nom.* 6, 11
bătrânii: *pl. nom./ac.* 19, 1; 26,17; 31,13
bătrânilor: *pl. gen.* 29,1
(cel) bătrân: *sg. ac.* 51,22

BĂUTURĂ: s.f.; var. **BEUTURĂ**
beutură: *sg. ac.* 8,14; 9,15; 16,7
beutura: *sg. ac.* 51,39

(a se) BÂIGUI: v. IV; var. **(a se) BUIGUI**
(să) vor buigui: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,9

(a) BEA: v. II
să beai: *conj. prez. 2.sg.* 2,18; 16,8

bea: *ind. prez. 3.sg.* 22,15
vor bea: *ind. viit.I. 3.pl.* 25,16
va bea: *ind. viit.I. 3.sg.* 25,26
beaţi: *ind. prez. 2.pl.* 25,27
să bea: *conj. prez. 3.pl.* 25,28; 35,14; 49,12
veţi bea: *ind. viit.I. 2.pl.* 25,28; 35,6
a bea: *inf. prez.* 35,2
vom bea: *ind. viit.I. 1.pl.* 35,6
să bem: *conj. prez. 1.pl.* 35,8
beaţi: *imperativ 2.pl.* 35,5
au beut: *ind. pf.c. 3.pl.* 35,14; 51,7
or bea: *ind. viit.I. 3.pl.* 49,12
vei bea: *ind. viit.I. 2.sg.* 49,12
bând: *gerunziu* 25,28; 49,12

BEAT, -Ă: adj.
beat: *m. sg. ac.* 23,9

BERBEC: s.m.
berbecii: *pl. ac.* 51,40

BEŢIE: s.f.
beţie: *sg. ac.* 13,13

BINE: adv./s.
bine: *s.n. sg. ac., în sintagma* ***faceri de bine/facerile de bine*** rezum. cap.2; rezum. cap.32; rezum. cap.33
bine: *adv. în loc. adj.* ***de bine*** „bun” rezum. cap.2
bine: *adv. în structura verbală dislocată* ***bine vor cuvânta*** 4,2
bine: *adv.* 1,12; 6,20; 7,5, 23; 8,15; 12,1; 14,19; 22,15; 32,39, 41; 38,20; 40,9; 42,6; 44,17
bine: *s.n. sg. ac.* 4,22; 10,5; 13,23; 14,11; 15,11; 18,20; 21,10; 24,5; 32,40, 41; 39,16; 44,27
binele: *s.n. nom./ac.* 17,6; 18,10; 22,16; 29,32; 30,10; 32,42

(a se) BIRUI: v. IV
vor birui: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,19; 15,20
ai biruit: *ind. pf.c. 2.sg.* 20,7
să biruim: *conj. prez. 1.pl.* 20,10
biruit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 35,14
au biruit: *ind. pf.c. 3.pl.* 38,22
e biruit: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 48,39
biruitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 50,2

BIRUINŢĂ: s.f.
biruinţei: *sg. gen.* 51,28

BISERICĂ: s.f.; var. (Înv.) **BISEARICĂ**
bisearică: *sg. ac.* rezum. cap.7
bisearica: *sg. nom.* rezum. cap.7; 7,4; 30,18; rezum. cap.52
bisearicii: *sg. gen.* 24,1; 50,28; 51,11; rezum. cap.52
bisearicile: *pl. ac.* 43,12, 13

(a) BLAGOSLOVI: v. IV
blagoslovit e: *pasiv ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.17; 17,7
fie blagoslovită: *pasiv conj. prez. 3.sg.* 20,14
blagoslovească: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 31,23

BLÂND, -Ă: adj.
blând: *m. sg. nom./ac.* 5,7; 11,19

BLESTEM: s.n.; var. **BLĂSTĂM**
blăstămului: *sg. gen.* 23,10
blăstăm: *sg. ac.* rezum. cap.24; 24,9; 25,18; 26,6; 29,18; 42,18; 44,8, 12, 22; 49,13
blăstămul: *sg. nom.* 29,22

(a se) BLESTEMA: v. I; var. **(a se) BLĂSTĂMA**
(să) blastămă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.11
blastămă: *ind. prez. 3.pl.* 15, 10; 23,17
blăstămat e: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 11,3; rezum. cap.17; 17,5; 20,15; 48,10
bleastămă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.20
blăstămată e: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 20,14

BLESTEMAT, -Ă: adj.
blăstămat: *m. sg. nom.* rezum. cap.48

BOGAT, -Ă: adj./s.
(cel) bogat: *s.m. sg. nom.* 9,23
bogată: *adj. f. sg. nom.* 51,13

BOGĂŢIE: s.f.
bogăţia: *sg. ac.* 9,23
bogăţiile: *pl. ac.* 15,13
bogăţii: *pl. ac.* 17,11

BOLÂND: adj.; var. **BOLUND** (Trans. Ban) „nebun”
bolunzi: *m. pl. nom.* 5,4; 50,36
bolund: *m. sg. nom.* 10,14; 51,17

BOLÂNZEŞTE: adv.; var. **BOLUNZEAŞTE** (cf. **Indice** Iov)
bolunzeaşte: 10,21

BOLNĂVIRE: s.f.; aici prima atestare a cuvântului; cf. DA, unde prima atestare este la Chir Chesarie, episcopul Rîmnicului, *Mineiul*, luna lui octombrie, care s-au tipărit întîiu rumâneşte..., 1776
bolnăviri: *pl. ac.* 16,4

BORÂT: s.n.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Lesicon romanesc-latinesc-unguresc-nemţesc...*, Buda, 1825.
borâtul: *sg. ac.* 48,26

(a) BORÎ: v. IV
borâţi: *ind. prez. 2.pl.* 25,27

BOU: s.m.
boii: *pl. ac.* 51, 23

BRAŢ: s.n.
braţul: *sg. nom./ac.* 17,5 (aici) „sprijin”; 27,5; 32,17; 48,25
braţ: *sg. ac.* 21,5
braţu: *sg. ac.* 32,21

BUCATĂ: s.f. (mai ales la pl.) „hrană”; „fel de mâncare”
bucate: *pl. nom./ac.* 40,5; 52,34
bucatele: *pl. nom.* 52,34

BUCIUM: s.n.; var. **BUCIN**
bucin: *sg. ac.* 4,19
bucinului: *sg. gen.* 4,21
bucinul: *sg. ac.* 51,27

BUCURIE: s.f.
bucuriii: *sg. gen.* 7,34; 16,9; 25,10; 33,11
bucurie: *sg. nom./ac.* 15,16; 20,15; 31,13; 33,9; 48,2
bucuriia: *pl. nom.* 48,33

BUN, -Ă: adj./s.
(ceale mai) bune: *s.f. pl. ac.* 2,7
(ceale) bune: *s.f. pl. ac.* 12,6; rezum. cap.35
bune: *s.f. pl. ac.* 35,15
bune: *s.f. pl. ac.* 52,32
bună: *adj. f. sg. nom./ac.* 2,33; 6,16
bun: *adj. m./n. sg. nom./ac.* 8,6; 26,14; 29,10; 33,11, 14; 42,6
bune: *adj. f. pl. ac.* 7,3; rezum. cap.24; 24,2, 3, 5; 26,13
bune (foarte): *adj. f. pl. ac.* 24,3

BUNĂTATE: s.f.
bunătăţilor: *pl. gen.* rezum. cap.31
bunătăţile: *pl. ac.* 31,12, 14; 33,9

BUZĂ: s.f.
buzele: *pl. ac.* 17,16

C

CAL: s.m.
caii: *pl. nom./ac.* 4,13; 12,5; 46,4; 50,37
cai: *pl. nom./ac.* 5,8; 6,23; 17,25; 22,4; 46,9; 50,42; 51,27
calul: *sg. ac.* 8,6; 51,21
cailor: *pl. gen.* 8,16; 31,40

CALE: s.f.
cale: *sg. nom./ac.* 2,17; 6,16, 25; 18,15; 31,9, 21; 32,39; 48,19; 50,26
calea: *sg. nom./ac.* 2,18, 33; 3,21; 5,4, 5; 6,27; 7,23; 10,23; 12,1; rezum. cap.17; 17,10; 18,11; 21,8; 22,21; 23,12, 14, 22; 25,5; 26,3; 28,12; 33,6; 35,15; 36,3, 7; 39,4; 42,3; 50,5; 52,7
căile: *pl.ac.* 2,23, 33, 36; 3,13; 4,11, 18; 5,1; 7,3, 5; rezum. cap.10; 12,12, 16; 14,16; 15,7; 16,17; 18,11, 15; 26,13; 32, 19
căli: *pl. ac.* 3,2; 6,16
căilor: *pl. gen.* 11,13

CANCIOC: s.n.; var. **CANCEU** „cană mare" (aici şi) „cupă", „pocal" (cf. **Indice** Ezr)
cănceaie: *pl. ac.* 35,5
cănceaiele: *pl. ac.* 52,19

CANDELĂ: s.f.
candelei: *sg. gen.* 25,10

CAP: s.n.
capul: *sg. nom./ac.* 2,37; 13,18; 18,16; 23,19; 30,23; 48,37; 52,31
capului: *sg. gen./dat.* 9,1; 13,21; 31,7
capetele: *pl. ac.* 14,3, 4
cap: *sg. nom.* 22,6
cap: *sg. ac., în loc. adv.* ***din cap până în cap*** „de la un capăt la altul" 51,31

CARNE: s.f.
cărnurile: *pl. ac.* 7,21; 19,9

CARTE: s.f.
carte: *sg. ac., în sintagma* ***carte de slobozenie*** „carte de despărţire", „act de divorţ" 3,8
cartea: *sg. nom./ac.* 25,13; 29,29; 32,11, 12, 14, 16; rezum. cap.36; 36,14, 20, 21, 23, 25, 27, 28, 29, 32; 51,63
carte: *sg. ac.* 30,2; 32,10, 44; 36,8, 10, 11, 13; 36,18, 28; 45,1; 51,60
cartea: *sg. nom./ac., în sintagma* ***cartea cumpărării*** „act de vânzare-cumpărare" rezum. cap.32; 32,12, 14
cărţii: *sg. gen.* 29,1; 36,2, 4, 32
cărţi: *pl. ac.* 29,25
cărţile: *pl. ac.* 32,14

CASĂ: s.f.
casa: *sg. voc.* 2,4; 3,20; 5,15; 10,1; 18,6
casii: *sg. gen./dat.* 2,4; 5,20; 7,2, 14; 11,17; 20,6; 22,4; 23,8; 31,31; 33,17; 35,5, 18; 43,9
casa: *sg. nom./ac.* 2,26; 3,18; 5,11, 27; 7,10, 11, 30; 9,26; 11,10, 15; 12,6, 7, 14; 13,11; rezum. cap.18; 18,2, 3; 21,12; 22,1, 5, 6, 13; 23,11, 34; 26,6, 9, 10, 12; 27,18, 21; rezum. cap.31; 31,27, 33; 32,2; 33,14; 34,13, 15; 35,2, 3; 36,3, 12, 22; 37,14, 16, 19; 38,7, 8, 11, 17, 22, 26; 39,8; 48,13, 22; 52,13
casa: *sg. ac., în sintagma* ***casa curviii*** „casă de prostituţie", „bordel"5,7
casele: *pl. nom./ac.* 6,5; 9,21; 17,22, 27; 18,22; 19,13; 32,15, 29; 33,4; 52,13
casăle: *pl. nom.* 6,12; 19,13
casă: *sg. ac., în sintagma* ***casă de oaspeţi*** 9,2; 16,5
casei: *sg. gen./dat.* 11,17; 21,11; 26,18
casă: *sg. ac., în sintagma* ***casă de ospăţu*** 16,8
casa: *sg. ac., în sintagma* ***casa Domnului*** 17,26; 20,1, 2; 26,2, 7, 9, 10; 27,18, 21; 28,1, 5, 6; 29,26; 33,11; 35,2, 4; 36,5, 6, 8, 10; 38,14; 41,5; 52,13, 17, 20
casei: *sg. gen., în sintagma* ***casei Domnului*** 19,14
casă: *sg. ac.* 22,14; 39,14
casii: *sg. gen., în sintagma* ***casii Domnului*** 26,2, 10; 28,3; 36,10; 51,51
case: *pl. nom./ac.* 29,5, 28; 35,7, 9; rezum. cap.52
casa: *sg. ac., în sintagma* ***casa temniţii*** 37,15, 17; 52,11, 31
casii: *sg. gen., în sintagma* ***casii Soarelui*** „templului soarelui" 43,13
căsile: *pl. ac.* 21,13; 33,4

CASNIC: s.m. „fiu de rob născut în casă"
casnic: *sg. nom.* 2,14

CAUZĂ: s.f.
cauza: *sg. ac.* 22,16

(a) CĂDEA: v. II
cad: *ind. prez. 3.pl.* 6,15; 8,12
cade: *ind. prez. 3.sg.* 8,4
să cază: *conj. prez. 3.sg./pl.* 42,2; 51,49
vor cădea: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,15, 21; 8,12; 20,4, 11; 23,12; 49,26; 50,30; 51,4, 47, 49
au căzut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,13; 14,2; 46,6, 12, 16; 51,8
va cădea: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,22; 36,7; 48,44; 50,32; 51,44
căzând: *gerunziu* 18,23
căderi: *imperativ 2.pl.* 25,27
veţi cădea: *ind. viit.I. 2.pl.* 25,34
căzind: *gerunziu* 30,23
vei cădea: *ind. viit.I. 2.sg.* 39,18
cădea-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 44,12
cădea: *ind. imp. 3.pl.* 46,16
căzut-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 50,15

CĂDELNIŢĂ: s.f.; var. (Înv.) **CĂDEALNIŢĂ**
cădealniţele: *pl. ac.* 52,19

CĂDERE: s.f.
căderi: *pl. ac.* 6,21
căderii: *sg. gen.* 49,21

(a se) CĂI: v. IV
(M-)am căit: *ind. pf.c. 1.sg.* 4,28
(s-)au căit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 20,16; 26,19
să (Mă) căiesc: *conj. prez. 1.sg.* 26,3
(să) va căi: *ind. viit.I: 3.sg.* 26,13

CĂLĂRAŞ: s.m. „călăreţ"
călăraşului: *sg. gen.* 4,29
călăraşii: *pl. voc.* 46,4
călăraşul: *sg. ac.* 51,21

CĂLĂTOR, -TOARE: s.m./f.
călătorilor: *s.m. pl. dat.* 9,2
călătoriu: *s.m. sg. ac.* 14,8

(a) CĂLCA: v. I
calcă: *ind. prez. 3.pl.* 25,30
să calce: *conj. prez. 3.pl.* 50,26
au călcat: *ind. pf.c. 3.pl.* 12,10

CĂLCĂTOR, -TOARE: s.m./f. „cel care calcă"; (Înv.) „persoană care încalcă un jurământ, o lege, o poruncă"
călcătoarea: *sg. nom., în sintagma* ***călcătoarea de leage*** 3,7, 8
călcătoriul: *sg. nom., în sintagma* ***călcătoriul de struguri*** 48,33

CĂLDURĂ: s.f.
căldura: *sg. ac.* 51,39

CĂMARĂ: s.f.
cămară: *sg. ac.* 35,2

(a) CĂMĂTĂRI: v. IV; aceasta este prima atestare a cuvântului; cf. DA, unde se înregistrează, din texte realizate înainte de 1760, forme precum: *a cămăta, a cămătui, a cămătnici*.
am cămătărit: *ind. pf.c. 1.sg.* 15,10
au cămătărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,10

CĂMILĂ: s.f.
cămilele: *pl. nom./ac.* 49,29, 32

CĂPETENIE: s.f.
căpeteniilor: *pl. gen./dat.* 1,18; 4,9; 8,1; 25,18, 19; 35,4; rezum. cap.38
căpeteniile: *pl. nom./ac.* 2,26; 17,25; 24,1, 8; 26,10, 12, 16, 21; 29,2; 32,32; 34,10, 19, 21; 36,12, 14, 19, 21; 37,14; 38,4, 17, 18, 22, 25, 27; rezum. cap.39; 44,17, 21; 48,7; 49,3, 38; 50,35; 51,57; rezum. cap.52; 52,10
căpeteniî: *pl. nom./ac.* 6,28; 17,25; rezum. cap.26; 26,11; 33,26; 37,13
căpetenie: *sg. nom.* 20,1; 30,21
căpetenia: *sg. nom.* 51,59
căpeteniia: *sg. nom.* 52,15, 16, 25

CĂPEŢEL: s.n. „capitel”
căpeţealele: *pl. nom.* 52,22
căpeţel: *sg. gen.* 52,22

CĂRARE: s.f.
cărările: *pl. ac.* 6, 16; 18,15

CĂRBUNE: s.m.
cărbuni: *pl. ac.* 36,22

CĂRUŢĂ: s.f.
căruţa: *sg. nom./ac.* 4,13; 51,21
căruţe: *pl. ac.* 17,25; 22,4; 46,9
căruţelor: *pl. gen.* 47,3
căruţele: *pl. ac.* 50,37

(a) CĂUTA: v. I
caută: *ind. prez. 3.sg./pl.* 2,24; rezum. cap.5; 5,1; 11,21; 19,7, 9; 21,7; 22,25; 34,20, 21; 38,4, 16; 46,26; 49,37
să caute: *conj. prez. 3.sg.* 30,17
cauţi: *ind. prez. 2.pl.* 45,5
să cauţi: *conj. prez. 2.sg.* 45,5
vor căuta: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,30; 50,4
căutaţi: *imperativ 2.pl.* 5, 1; 29,7
au căutat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,2; 10,21; 26,21
căuta(-)-veţi: *ind. viit.I. 2.pl.* 29,13
veţi căuta: *ind. viit.I. 2.pl.* 29,13
vor cauta: *ind. viit. I 3.pl.* 30,14
căuta(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 50,20

CÂINE: s.m.; var. (Reg.) **CÂNE**
cânii: *pl. nom.* 15,3

CÂMP: s.n.
câmpuri *pl. ac.* 6,25; 14,18; rezum. cap.52; 52,16
câmpurile: *pl. ac.* 8,10
câmp: *sg. ac.* 13,27; 14,4, 5, 8; 17,3; 21,13; 31,24
câmpului *sg. gen.* 18,14; 27,6
câmpul: *sg. ac.* 39,5

CÂMPENESC, -EASCĂ: adj.; aici prima atestare a cuvântului; cf. DA, unde prima atestare este la Paharnicu Simeon Marcovici, *Datoriile omului creştin. Intemeiate pe învăţăturile Sfintei Scripturi*, Bucureşti, 1839.
câmpeneşti: *f. pl. ac., în sintagma* ***cetăţile câmpeneşti*** 32,44

CÂMPIE: s.f.
câmpii: *pl. ac.* 17,26; 33,13
câmpiile: *pl. nom.* 48,8
câmpiii: *sg. gen.* 48,21

(a se) CÂNTA: v. I
cântaţi: *imperativ 2.pl.* 4,5; 20,13; 31,7
va cânta: *ind. viit.I. 3.sg.* 48,33
(să) va cânta: *ind. viit.I. 3.sg.* 51,14

CEATĂ:s.f.
ceata: *sg. nom./ac.* 9,2; 26,17; 30,20
ceată: *sg. nom.* 31,8

CEAŢĂ: s.f.
ceaţă: *sg. ac.* 13,16

CENUŞĂ: s.f.; var. **CENUŞE**
cenuşe: *sg. ac.* 6,26; 25,34
cenuşii: *sg. gen., în sintagma* ***Valea trupurilor şi a cenuşii*** 31,40

CER: s.n.; var. **CERIU**
ceriuri: *pl. ac.* 4,23; 51,9
ceriului: *sg. gen./dat.* 4,25; 7,18, 33; 8,2; 9,10; rezum. cap.10; 10,2; 15,3; 16,4; 19,7; 33,22, 25; 34,20; 44,17, 18, 19, 25; 49,36
ceriurile: *pl. nom./ac.* 4,28; 10,11, 12; 14,22; 31,37; 51,15, 48
ceriu: *sg. ac.* 8,7; 10,11, 13; 51,16, 53
ceriul: *sg. ac.* 23,24; 32,17

CERBICE: s.f.
cerbicea: *sg. ac.* 7,26; 17,23; 19,15; 27,11; 48,39

CERBIŢĂ: s.f.; cuvântul nu este înregistrat în DA.
cerbiţa: *sg. nom.* 14,5

(a) CERCA: v. I
a cerca: *inf. prez.* 2,33
vei cerca: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,27
ai cercat: *ind. pf.c. 2.sg.* 12,3
cerca: *ind. imp. 3.sg.* rezum. cap.40; 44,30
cearcă: *ind. prez. 3.pl.* 44,30

(a se) CERCETA: v. I
(să) va cerceta: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,16
voiu cerceta: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,9, 29; 9,9, 25; 11,22; 15,3; 21,14; 23,2; 25,12; 27,8; 29,10, 32; 30,20; 32,5; 36,31; 44,13; 46,25; 50,18; 51,44, 47, 52
cercetezi: *ind. prez. 2.sg.* 11,20
va cerceta: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,21; 14,10
cercetează: *imperativ 2.sg.* 15,15; 50,21
cercetezu: *ind. prez. 1.sg.* 17,10
aţi cercetat: *ind. pf.c. 2.pl.* 23,2
cerceta-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 23,34
a (să) cerceta: *inf. prez.* 32,37
am cercetat: *ind. pf.c. 1.sg.* 44,13; 50,18
cercetez: *ind. prez. 1.sg.* 44,29

CERCETARE: s.f. „punere la încercare”; „pedepsire”
cercetării *sg. gen.* 6,6, 15; 8,12; 10,15; 11,23; 27,22; 46,21; 48,44; 49,8; 50,27, 31; 51,18
cercetărilor: *pl. gen.* 23,12

CERCETĂTOR, -TOARE: s.m./f. „cel care pune la încercare”
cercetătoriul: *sg. nom.* 20,12

(a) CERE: v. III
cearе: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.17; rezum. cap.37

CERERE: s.f.
cearerile: *pl. ac.* 14,12

CERESC, -EASCĂ: adj.
cerească: *f. sg. gen.* (după s. *oastea* în gen. cu prep. ***a + toată***) 19,13

CERNEALĂ: s.f.
cerneală: *sg. ac.* 36,18

(a se) CERTA: v. I
a (vă) certa: *inf. prez.* 2,29
va certa: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.9
(te) certa: *inf. prez. fără* ***a*** 12,5
certat fiind: *pasiv gerunziu* rezum. cap.15
(să) vor certa: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.17
ceartă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.22
ai certat: *ind. pf.c. 2.sg.* 29,27
certatu(-)-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 31,18
voiu certa: *ind. viit.I. 1.sg.* 30,11; 46,28
a fi certat: *pasiv inf. prez.* rezum. cap.31

CERTARE: s.f.
certările: *pl. ac.* rezum. cap.6
certarea: *sg. ac.* 14,4; rezum. cap.15
certare: *sg. ac.* 30,14

CERTAT, -Ă: adj.
certaţi: *m. pl. nom.* rezum. cap.44

CETATE: s.f.
cetăţilor: *pl. gen./dat.* 2,28; 11,13; rezum. cap.25; 25,18; 34,1, 7; rezum. cap.48
cetate: *sg. nom./ac.* 3,14; 14,18; 15,8; 21,7; 27,17; rezum. cap.37; 37,20; 38,9; 39,4, 9; 48,8; 52,7, 15, 25
cetăţile: *pl. nom./ac.* 4,5, 7, 16, 26, 29; 5,6, 17; 7,17, 34; 9,11; 10,22; 11,6, 12; 13,19; 17,26; 20,16; 26,2; 31,21, 23, 24; 32,44; 33,10, 12, 13; 34,7, 22; 36,6, 9; 40,5, 10; 44,2, 17, 21; 48,8, 9, 15, 24, 28; 49,1, 13; 50,32, 40; 51,43
cetatea: *sg. nom./ac.* 4,29; 6,6; 8,14, 16; 17,25; 19,8, 11, 12, 15; 21,9, 10; 22,8; 23,39; 24,8; 25,29; 26,6, 9; 27,19; 30,18; 31,38; rezum. cap.32 , 32,3, 24, 25, 28, 31, 36; 33,5; 34,2, 22; 37,9; rezum. cap.38; 38,2, 3, 4, 17, 18, 23; 39,2, 16; 44,6; 46,8; 47,2; 49,25; 51,31; 52,5, 6, 7
cetăţii: *sg. gen./dat.* 17,25; 20,5; 21,4, 6; 22,8; 26,11, 15, 20; 29,7, 16; 32,24, 29; 33,4; 37,7; 41,7; 52,25
cetăţi: *pl. nom./ac.* 22,6; 34,7

CETĂŢEAN: s.m.
cetăţeanilor: *pl. gen.* 37,11

CHEDRU: s.m. (cf. **Indice** Iov)
chedrii: *pl. ac.* 22,7
chedru: *sg. ac.* 22,14
chedrului: *sg. dat.* 22,15
chedri: *pl. ac.* 22.23

(a se) CHEMA: v. I
voiu chema: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,15
cheamă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3; 7,19
chiiamă: *imperativ 2.sg.* 3,4
vor chema: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,17; 23,6; 33,16; 49,29
vei chema: *ind. viit.I. 2.sg.* 3, 19; 7,27
(s-)au chemat: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,20; 7,10, 11, 14, 30; 14,9; 15,16; 25,29; 32,34; 34, 15
chemaţi: *ind. prez. 2.pl.* 6,30
am chemat: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,13
să chiiame: *conj. prez. 3.pl.* 7,18
chemaţi: *imperativ 2.pl.* 9,17; 46,17
au chemat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 10,25; 11,16; 20,3; 30,17; 42,8; 44,3
(să) cheamă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.13
(să) va chema: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,6; 44,26
chemându-: *gerunziu* rezum. cap.23; 32,32
să chemaţi: *conj. prez. 2.pl.* 25,6, 7
chem: *ind. prez. 1.sg.* 25,29
veţi chema: *ind. viit.I. 2.pl.* 29,12
va chema: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.32
chematu(-)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 35,17
chemat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 36,4

CHIP: s.n.
chip: *sg. ac., în loc. adv.* ***în ce chip*** „cum" 2,21; 9,19
chip: *sg. ac., în loc. adv.* ***într-alt chip*** „altfel" rezum. cap.13; rezum. cap.17; rezum. cap.22; rezum. cap.27; rezum. cap.38

CHIUIRE: s.f.
chiuire: *sg. nom./ac.* 25,30; 48,33
chiuirea: *sg. nom.* 51,14

(a) CHIVERNISI: v. IV
voiu chivernisi: *ind. viit.I: 1.sg.* 27,11

(a) CINSTI: v. IV
să cinstească: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.3; 44,3
să cinstiţi: *conj. prez. 2.pl.* 35,15
a cinsti: *inf. prez.* 44,19

CINSTIT, -Ă: adj./s.
cinstit: *adj. m./n. sg. nom.* 13,20; 31,20
cinstite: *s.m. sg. voc.* 22,18
(cei) cinstiţi: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.39
cinstiţii: *s.m. pl. ac.* 39,6
(cea) cinstită: *s.f. sg. nom.* 51,41

(a se) CIOPLI: v. IV
(s-)au cioplit: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,5

CIOPLIT: s.n. „idol"
(cel) cioplit: *sg. ac.* 10,14; 51,17
(ceale) cioplite: *sg. nom./ac.* 14,22; 43,13; 50,2; 51,47, 52
(celor) cioplite: *pl. gen.* 50,38

(a) CITI: v. IV
au cetit: *ind. pf.c. 3.sg.* 29,29; 36,10, 15, 21
să cetească: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.36
ceteaşte: *imperativ 2.sg.* 36,6, 15
vei ceti: *ind. viit.I. 2.sg.* 36,6; 51,61
cetind: *gerunziu* 36,8, 13, 18
ai cetit: *ind. pf.c. 2.sg.* 36,14
cetisă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 36,23
a ceti: *inf. prez.* 51,63

(a) CIUGULI: v. IV; var. **(a) CIOGOLI**
au ciogolit: *ind. pf.c. 3.sg.* 50,17

CIUMAT, -Ă: adj. (aici) „nimicitor"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde se propune prima atestare la Gh. Şincai, *Hronica românilor şi a mai multor neamuri* (...) [I], [Tom] I–III, Iaşi, 1853–1854 (aşadar, înainte de atestarea propusă de H. Tiktin, DRG., s.v. – 1881).
ciumat: *m. sg. voc., în sintagma* ***munte ciumat*** (cf lat. *mons pestifer*; *pestifer* (fig.) „care aduce nenorocire" 51,25

CIUMATIC, -Ă: adj. „nimicitor", „care aduce nenorociri"; cuvântul nu este înregistrat în DA.
ciumatec: *n. sg. ac., în sintagma vânt ciumatec* (cf. lat. *ventum pestilentem*; *pestilens, -ntis* (fig.) „aducător de nenorocire" 51,1

CIUMĂ: s.f.
ciumă: *sg. ac.* 14,12; rezum. cap.21; 21,6, 7, 9; 24,10; rezum. cap.27; 27,8, 13; rezum. cap.29; 29,17, 18; 32,36; 34,17; 38,2; rezum. cap.42; 42,17, 22; 44,13
ciumei: *sg. gen./dat.* rezum. cap.15; 32,24

CIURDĂ: s.f.
ciurdele: *pl. nom./ac.* 3,24; 5,17
ciurdelor: *pl. gen.* 31,12

(a se) CLĂTI: v. I
(te) vei clăti: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,1
(să) clătea: *ind. imp. 3.pl.* 4,24
(să) vor clăti: *ind. viit.I: 3.pl.* 5,22; 46,8
(s-)au clătit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,16; 49,21; 50,3, 46; 51,7
(să) va clăti: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,10; 51,29
a clăti: *inf. prez.* 14,10
va clăti: *ind. viit.I. 3.sg., în expr.* ***va clăti cu capul*** „va da din cap" 18,16
să clătească: *conj. prez. 3.sg.* 50,34

CLĂTIRE: s.f.
clătire: *sg. nom./ac.* 10,22; 34,17
clătirea: *sg. ac.* 47,3

(a) CLEI: v. IV (Înv.) „a lipi", „a încleia"
am cleit: *ind. pf.c. 1.sg.* 13,11

(a) CLOCI: v. IV
au clocit: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,11

COAMĂ: s.f.
coamă: *sg. ac., în sintagma* ***tunși în coamă*** 9,26; 25,23; 49,32
coamele: *pl. ac.* 51,38

COAPSĂ: s.f.
coapsele: *pl. ac.* 1,17; 13,1, 2, 11, 26; 30,6
coapselor: *pl. gen.* 13,4

COASTĂ: s.f.
coastelor: *pl. gen.* 20,10
coaste: *f. pl. ac., în sintagma* ***supt zidul celdin coaste*** (cf. lat. *sub muro latericio*; soluția traducătorului este urmarea unei confuzii: *laterīcius* „de cărămidă" a fost interpretat drept „lateral" – lat. *lateralis*) 43,9

COBORÂȘ: s.n.; var. (Înv.) **POGORÂȘ**
pogorâșul: *sg. ac.* 48,5

(a se) COBORÎ v. IV; var. (Înv.) **(a se) POGORÎ**
(s-)au pogorât: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 13,18; 36,12; 38,6; 48,15
(te) pogoară: *imperativ 2.sg.* 18,2
(m-)am pogorât: *ind. pf.c. 1.sg.* 18,3
pogoară(-te): *imperativ 2.sg.* 22,1; 48,18
pogorâți(-vă): *imperativ 2.pl.* 49,8
pogoară(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 50,27

COIF: s.n.
coifuri: *pl. ac.* 46,4

COMOARĂ: s.f.
comoarăle: *pl. ac.* 15, 13; 17,3; 49,4
comoara: *sg. ac.* 35,4; 50,25
comoară: *sg. ac.* rezum. cap.41; 41,8

(a) CONĂCI: v. IV; var. **(a) CONOCI** „a îmbresura", „a asedia" (cf. **Indice** Jd)
conocesc: *ind. prez. 3.pl.* 21,4, 9
conocea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 32,2; 37,4; 39,1
au conăcit: *ind. pf.c. 3.pl.* 52,4
au fost conocită: *pasiv ind. pf.c. 3.sg.* 52,5

CONĂCIRE: s.f.; var. **CONOCIRE** „strâmtoarare", „asediere" aici prima atestare; cf. MDA, unde prima atestare este la Ion Costinescu, *Vocabular româno-francesu*, București, 1870.
conăcire: *sg. ac.* 10,17
conăcirea: *sg. ac.* rezum. cap.19
conocirea: *sg. ac.* 19,9; rezum. cap.21

CONĂCIT, -Ă: adj.; var. **CONOCIT, -Ă**; (cf. **Indice** Jos)
conocită: *f. sg. nom.* rezum. cap.52

COPAC: s.m.; var. (Reg.) **COPACI**
copaciul: *sg. ac.* 2,20
copacii: *pl. ac.* 17,2

CORN: s.m.
cornurile: *pl. ac.* 17,1
cornul: *sg. nom.* 48,25

CORT: s.n.
corturile: *pl. nom./ac.* 4,20; 9,19; 49,29; 51,30
cortul: *sg. nom.* 10,20
corturilor: *pl. gen.* 30,18
corturi: *pl. ac.* 35,7, 10

COȘAR: s.n.; var. **COȘARIU** „coș"
coșariu: *sg. ac.* 6,9

COȘNIȚĂ: s.f.
coșnița: *sg. nom.* rezum. cap.24
coșnițe: *pl. ac.* 24,1
coșniță: *sg. nom.* 24,2

COT: s.n./s.m.
cotul: *sg. ac.* 38,12
coți: *pl. ac.* 52,21, 22

CRATIȚĂ: s.f.; var. **CRĂTIȚĂ**; aici prima atestare; cf. MDA, unde prima atestare este în *Lesicon romanesc-latinesc-unguresc-nemțesc...*, Buda, 1825.
crătiță: *sg. nom./ac.* 36,22, 23
cratiță: *sg. ac.* 36,23
cratițele: *pl. ac.* 52,18

CRĂPĂTURĂ: s.f.; var. **CREPĂTURĂ**
crepăturile: *pl. ac.* 16,16
crepături: *pl. ac.* 49,16

CRÂNG: s.n.; var. **GRÂNC:** s.m.
grâncii: *pl. ac.* 17,2

(a) CREDE: v. III
(nu) creade: *imperativ prohib. 2.sg.* 12,6
au crezut: *ind. pf.c. 3.sg.* 40,14

CREDINȚĂ: s.f.
credința: *sg. nom./ac.* 5,1; 7,28
credință: *sg. ac.* 5,3
credinții: *sg. gen.* 42,5

(a) CREȘTE: v. III
veți creaște: *ind. viit.I. 2.sg.* 3,16
vor creaște: *ind. viit.I. 3.pl.* 23,3

CREȘTET: s.n.
creștet: *sg. ac.* 2,16
creaștetul: *sg. ac.* 48,45

CRETĂ: s.f.; var. (Reg.) **CRITĂ**; aici prima atestare; cf. MDA, unde prima atestare propusă este în *Calendariu ce slujjește pre*

100 de ani, începînd de la anul 1814 pînă în anul 1914. Acum întîi românește alcătuit... La Buda, 1814.
crită: *sg. ac.* 22,14

CRIVĂŢ: s.n. „miazănoapte", „nord"
criveţului: *sg. gen.* 1,13, 15; 3,18; 10,22; 16,15; 23,8; 25,9, 26; 31,8; 46,10, 24; rezum. cap.50; 50,9
criveţ: *sg. ac.* 47,2; 50,3
criveţu: *sg. ac.* 1,14; 3,12; 4,6; 6,1, 22; 13,20; 15,12; 46,6, 20; 50,41; 51,48
crivăţului: *sg. gen.* 6,22

CUGET: s.n.
cugete: *sg. voc.* 4, 14
cugetului: *sg. gen.* 6,19
cugetele: *pl. ac.* 7,3, 5; rezum. cap.11; 11,18; 18,11; 25,5; 26,13; 35,15
cugetelor: *pl. gen.* 21,12, 14; 23,2; 26,3; 44,22
cujetele: *pl. ac.* 23,22

(a) CUGETA: v. I
au cugetat: *ind. pf.c. 3.pl.* rezum. cap.8; 11,19

CUI: s.n.
cuie: *pl. ac.* 10,4

CUIB: s.n.
cuiburi: *pl. ac.* 22,23
cuib: *sg. ac.* 48,28
cuibul: *sg. ac.* 49,16

(a) CULCA: v. I
culcă: *ind. prez. 3.sg.* 33,12

CULCUŞ: s.n.
culcuşul: *sg. ac.* 4,7; 50,6
culcuşuri: *pl. ac.* 9,11

CULEGĂTOR, -TOARE: s.m./f.
culegătoriul: *s.m. sg. ac.* 6,9
culegătorii: *s.m. pl. nom.* 49,9

(a) CULEGE: v. III
vor culeage: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,9; 31,5
culeg: *ind. prez. 3.pl.* 7, 18
au cules: *ind. pf.c. 3.pl.* 40,12

CULES: s.n.
culesul: *sg. ac.* 40,10; 48,32

CUMPĂNĂ: s.f. „balanţă"
cumpănă: *sg. ac.* 32,10

(a se) CUMPĂRA: v. I
cumpără: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.32
cumpără: *imperativ 2.sg.* 32,7, 25
a cumpăra: *inf. prez.* 32,7
(să) vor cumpăra: *ind. viit.I. 3.pl.* 32,44

CUMPĂRARE: s.f.
cumpărării: *sg. gen., în sintagma* ***cartea cumpărării*** „act de vânzare-cumpărare" rezum. cap.32; 32,12, 14

CUMPLIT, -Ă: adj.
cumplită: *f. sg. ac.* 30,14

(a) CUNOAŞTE: v. III
am cunoscut: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,5; 11,18, 19
cunoaşte: *imperativ 2.sg.* 3,13; 6,18; 31,34
au cunoscut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,22; 5,5; 8,7; 9,3, 16; 10,25; 20,11; 22,16, 28
vei cunoaşte: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,15
cunoaşteţi: *ind. prez. 2.pl.* 7,9
a cunoaşte: *inf. prez.* 9,6, 24
cunosc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.10
ai cunoscut: *ind. pf.c. 2.sg.* 12,3
cunoscut-am: *ind. pf.c. 1.pl.* 14,20
aţi cunoscut: *ind. pf.c. 2.pl.* 16,13
cunoşti: *ind. prez. 2.sg.* 17,4
va cunoaşte: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,9
voiu cunoaşte: *ind. viit.I. 1.sg.* 24,5
să cunoască: *conj. prey. 3.pl.* 24,7
să cunoaşteţi: *conj. prez. 2.pl.* 26,15
(să) va cunoaşte: *conj. prez. 3.sg.* 28,9
(să) cunoaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.31
vor cunoaşte: *ind. viit.I. 3.pl.* 31,34

CUNOSCUT, -Ă: adj.
cunoscut: *m. sg. ac.* 4,15
cunoscute: *n. pl. ac.* 23,22

CUNOŞTINŢĂ: s.f. „cunoaştere"
cunoştinţa: *sg. ac.* rezum. cap.9

CUNUNĂ: s.f.
cununa: *sg. nom.* 13,18
cunună: *sg. ac.* 52,22

(a se) CUPRINDE: v. III
au cuprins: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,24; 49,24; 50,43; 52,6
(s-)au cuprins: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 51,32, 41

CUPTOR: s.n.
cuptoriul: *sg. ac., în sintagma* ***cuptoriul cel de foc*** „deşertul egiptean" 11,4

(a se) CURĂŢA: v. I; var. **(a se) CURĂŢI**
a curăţi: *inf. prez.* 4,11
a (să) curăţi: *inf. prez.* rezum. cap.6
(te) vei curăţi: *ind. viit.I. 2.sg.* 13,27
voiu curăţi: *ind. viit.I. 1.sg.* 33,8
(s-)au curăţit: *ind. pf.c. 3.pl.* 44,10

(a) CURGE: v. III
curgă: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 9,18
curge: *ind. prez. 3.sg.* 11,5; 32,22
curg: *ind. prez. 3.pl.* 18,14
va curge: *ind. viit.I. 3.sg.* 30,10
vor curge: *ind. viit.I. 3.pl.* 31,12; 51,44
cursease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 36,9
curs-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 49,4

CURGERE: s.f.
curgerea: *sg. ac.* rezum. cap.31

CURSĂ: s.f.
cursă: *sg. nom./ac.* 5,27; 18,22; 48,43, 44, 45
cursă: *sg. ac., în expr.* ***pune cursă*** „ademenește spre a pune în dificultate" 9,8
curse: *pl. ac.* 22,14

CURTE: s.f.
curtea: *sg. ac.* rezum. cap.32; 32,2, 12, 33,1

CURVĂ: s.f./adj.
curvă: *sg. nom.* 2,20
curve: *f. sg. gen.* 3,3
curvii: *sg. gen.* 5,7

(a) CURVI: v. IV
ai curvit: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,1
au curvit: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,6, 8

CURVIE: s.f.
curviile: *sg. ac.* 3,2
curviii: *sg. gen.* 3,9

(a se) CUTREMURA: v. I
cutremuratu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 23,9

CUŢITAŞ: s.n.
cuţitaşul: *sg. ac.* 36,23

CUVÂNT: s.n.
cuvintele: *pl. nom./ac.* 1,1, 9; 3,12; 5,14, 28; 6,19; 7,27; 11,2, 3, 6, 8, 10; 13,10; 14,1; 15,16; 16,10; 18,2, 18; 19,2, 15; 20,1; 22,5; 23,16, 22, 29, 30, 36; 25,8, 13, 30; 26,2, 5, 7, 10, 12, 15, 20, 21; 27,12, 14, 16; 28,6; 29,1, 19; 30,2; 34,6, 18; 35,13, 14; 36,2, 10, 11, 13, 16, 17, 18, 20; 36,24, 27, 28, 32; 37,2; 38,1, 4, 24, 27; 39,16; 42,4; 43,1; 44,29; 45,1; 48,27; 51,60, 61, 64
cuvintele: *pl. ac., în sintagma* ***cuvintele Domnului*** 36,4, 8, 11; 37,2; 43,1
cuvântul: *sg. nom./ac., în sintagmele* ***cuvântul Domnului/ cuvântul gurii Domnului/cuvântul lui Dumnezeu*** 1,2, 4, 11, 13; 2,1, 4, 31; 6,10; 7,2; 8,9; 9,12, 20; 13,2, 3, 8; 14,1; rezum. cap.15; 16,1; 17,15, 20; 18,5; 19,3; rezum. cap.20; 20,8; 21,11; 22,2, 29; rezum. cap.23; 24,4; 25,3; 27,18; 28,12; 29,20, 30; 31,10; 32,6, 8, 26; 33,1, 19, 23; 34,4, 12; 35,12; 36,6, 27; 37,5; 39,15; 42,7, 15, 19; 43,8; 44,24, 26; 46,1; 47,1; 49,34
cuvântul: *sg. nom./ac.* 1,12,; 5,14; 7,1, 2, 22; 10,1; 11,1; 13,12; 14,17; 15,16; 18,1, 18; 21,1; 22,1, 4; 23,18, 28, 36, 38; 25,1; 26,1; 27,1; rezum. cap.28; 28,7, 9; 29,10; 31,23; 32,1, 17, 27; 34,1, 5, 8; 35,1; 36,1; 37,16; 38,21; 40,1, 3, 16; 42,3, 4, 5; 44,1, 4, 16, 17; 45,1; 46,13; 50,1; 51,59
cuvinte: *pl. nom./ac.* 7,4, 8; 30,4; 36,32
cuvânt: *sg. nom./ac.* 7,23; 26,2; 29,23; 30,1; 33,14; 38,14; 44,20, 28
cuvintelor: *pl. gen.* rezum. cap.19; 23,9

(a) CUVÂNTA: v. I
vor cuvânta: *ind. viit.I. 3.pl., în structura v. dislocată* ***bine vor cuvânta*** 4,2

(a se) CUVENI: v. IV
(să) cuvine: *ind. prez. 3.sg.* 32,7, 8

CUVIINŢĂ: s.f.
cuviinţa: *sg. nom./ac.* 10,7, 25

D

(a se) DA: v. I
am dat: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,5, 9, 18; 3,18; 6,27; 7,7, 14; 8,13; 9,13; 16,15; 17,4; 23,39; 24,10; 25,31; 26,4; 27,5, 6; 28,14; 30,3; 32,12, 16; 35,15; 44,10, 30; 49,15; 50,15
au dat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,15; 8,14; rezum. cap.11; 25,5; 29,26; 36,32; 39,10, 14; 40,5
(s-)au dat: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,20; 32,24, 25, 43; 46,24
va da: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.3; 9,1, 2; 14,13; 22,13; rezum. cap.24; 25,30; rezum. cap.32; rezum. cap.34; 48,36
(să) va da: *ind. viit.I. 3.sg* 21,10; 32,4, 36; 38,3, 18; rezum. cap.44
voiu da: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,15; 6,21; 8,10; 9,11; 11,5; 15,4, 9, 13; 19,7; 20,4; 22,25; 23,40; 24,7, 8, 9; 26,6; 29,18, 21; 30,16; 32,3, 28, 39, 40; 34,2, 17, 18, 20, 21, 22; 38,15, 16; 42,12; 44,30; 45,5; 46,26; 51,25
voi da: *ind. viit.I. 1.sg.* 20,5
a da: *inf. prez.* 4,16
dau: *ind. prez. 1.sg.* 5,14; 17,10; 21,8
să dau: *conj. prez. 1.sg.* 25,18; 29,11
să (mă) dau: *conj. prez. 1.sg.* 38,19
dat-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 12,7
dat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,8, 10; 48,34; 51,55
daţi: *imperativ 2.pl.* 13,16; 29,6; 48,9
daţ: *imperativ 2.pl.* 29,6
(nu) da: *imperativ prohib. 2.sg.* 14,21
da: *inf. prez. fără* ***a*** 14,22
(te) vei da: *ind. viit.I. 2.sg.* 15,20; 37,16; 39,17
vor da: *ind. viit.I. 3.pl.* 16,7, 13; 38,20
da-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 21,7; 26,6; 31,33
veţi da: *ind. viit.I. 2.pl.* 26,15
ai dat: *ind. pf.c. 2.sg.* 32,22
să dai: *conj. prez. 2.sg.* 32,22
vei fi dat: *pasiv ind. viit.I. 2.sg.* 34,3
vei da: *ind. viit.I. 2.sg.* 35,2
(să) da: *ind. imp. 3.pl.* 52,34
dă: *ind. prez. 3.sg.* 5,24; 10,13; 18,21; 31,35
(să) dă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.12; 27,17
dă: *imperativ 2.sg.* 22,20
dându(-să): *gerunziu* rezum. cap.38
dând: *gerunziu* 38,3; 51,16
dedeasăm: *ind. m.m.c.pf. 1.sg.* 3,8
să dea: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.15; 43,3
să (să) dea: *conj. prez. 3.sg.* 26,24; 37,20
dedease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 40,11

DAR: s.n.
dar: *sg. ac., în loc. adv.* ***în dar*** „gratis” 15,13
daruri: *pl. ac.* 40,5; 41,5

DATĂ: s.f.
dată: *sg. ac., în loc. adv.* ***într-această dată*** „acum” 10,18
dată: *sg. ac., în loc. adv.* ***această dată*** „acum” 16,21

(a) DĂRUI: v. IV
voiu dărui: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,19

DĂRUIT, -Ă: adj.
dăruite: *f. pl. nom.* rezum. cap.32

DEAL: s.n.
dealul: *sg. ac.* 31,39
dealului: *sg. gen.* 49,16

(a se) DEDA: v. I
(s-)au dedat: *ind. pf.c. 3.pl.* rezum.cap.6

DEFĂIMARE: s.f.
defăimare: *sg. ac.* 23,40; 50,33

DEGET: s.n.
deagete: *pl. ac.* 52,21

DEGRABĂ: adv.
degrabă: 4,20; 27,16; 46,5; 49,19; 50,44
degrabă (foarte): 48,16

DEMULT: adv.
demult: *adv. în forma* ***de demult*** „din trecut” 38,11

DEOSEBI: adv. (aici) „în taină”
deosebi: 40,15

DEPARTE: adv.
departe: 4,16; 6,20; 8,19; 10,18; 12,2; 30,10; 31,3, 10; 48,24; 51,50

departe: *adv. în forma* ***de departe*** „de la mare distanță” 5,15; 23,23; 25,26; 46,27

(a se) DEPĂRTA: v. I
(s-)au depărtat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,5; 4,25; 9,10; 34,21; 37,4; 38,22; 52,3
depărtatu(-ne)-am: *ind. pf.c. 1.pl.* 2,31
depărtându(-să): *gerunziu* 3,1; 17,13
depărtați: *imperativ 2.pl.* 4,4
depărtatu(s-)au: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,23
să (să) depărtează: *conj. prez. 3.sg.* 6,8
(Mă) voiu depărta: *ind. viit.I. 1.sg.* 9,2
să departă: *conj. prez. 3.sg.* 17,5
să (se) depărtează: *conj. prez. 3.sg.* 21,2
să depărteaze: *conj. prez. 3.pl.* 27,10
să (să) deperteaze: *conj. prez. 3.pl.* 32,40
(să) vor depărta: *ind. viit.I. 3.pl.* 37,8
(să) depărtase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 37,10
depărtați(-vă): *imperativ 2.pl.* 50,8

(a se) DEPRINDE: v. III
ai deprins: *ind. pf.c. 2.sg.* 13,21
(m-)am deprins: *ind. pf.c. 1.sg.* 31,18
deprindeam: *ind. imp. 1.sg.* 32,33

DEPRINS, -Ă: s.
(cei) deprinși: *m. pl. nom.* 12,16

DESĂVÂRȘIT: adv.
desăvârșit: 13,19

(a) DESCÂLCI: v. IV
descâlcește: *ind. prez. 3.sg.* 2,23

DESCÂNTARE: s.f.
descântare: *sg. nom.* 8,17

(a) DESCHIDE: v. III; var. **(a) DEȘCHIDE**
să deșchiză: *conj. prez. 3.sg.* 13,19
deșchide: *ind. prez. 3.sg.* 22,14
(s-)au deșchis: *ind. pf.c. 3.sg.* 39,2
deșchis-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 50,25
deșchideți: *imperativ 2.pl.* 50,26

(a) DESCHILINI: v. IV „a deosebi” (cf. **Indice** Iș)
vei deschilini: *ind. viit.I. 2.sg.* 15,19

DESCHIS, -Ă: adj.
deșchis: *n. sg. ac.* 5,16
deșchisă: *f. sg. nom.* 32,14
deșchiși: *m. pl. nom.* 32,19

(a) DESCOPERI: v. IV „a face cunoscut”
am descoperit: *ind. pf.c. 1.sg.* 11,20; 20,12
voiu descoperi: *ind. viit.I. 1.sg.* 33,6
am deascoperit: *ind. pf.c. 1.sg.* 49,10

(a se) DESFACE: v. III
(să) va desface: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,14
să (să) desfacă: *conj. prez. 3.sg.* 10,4

(a se) DESFĂTA: v. I
(să) vor desfăta: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.23

DESFĂTARE: s.f.
desfătări: *pl. ac.* 31,22

DESFĂTAT, -Ă: adj. (Înv.) „extins”, „spațios”, „încăpător”
desfătate: *n. pl. ac.* 22,14

(a se) DESFRÂNA: v. I
(să) desfrâna: *ind. imp. 3.pl.* 5,7

DESPĂRȚIRE: s.f. „parte”, „jumătate”
despărțirile: *pl. ac.* 34,18, 19

DESTUL: adv.
destul: 49,9

DEȘERT, DEȘARTĂ: adj.
deșerți: *m. pl. nom.* 2,5
deșert: *n. sg. nom./ac.* 4,23; 14,21; 51,34
deșerții: *adj. antep. m. pl. ac.* rezum. cap.10
deșarte: *f./n. pl. nom.* 10,3, 15; 51,18
deșartă: *f. sg. ac.* 11,10
deșartă: *f. sg. nom./ac.* 31,32; 33,20, 21; 50,9
deșarte: *n. pl. nom.* 51,18

(a) DEȘERTA: v. I
vor deșerta: *ind. viit.I. 3.pl.* 48,12

DEȘERTĂCIUNE: s.f.
deșertăciuni: *pl. ac.* 2,5; 8,19
deșertăciunilor: *pl. gen.* 10,8
deșertăciune: *sg. ac.* 16,19

(a se) DEȘTEPTA: v. I
să deștept: *conj. prez. 1.sg.* 11,5
va deștepta: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.23; rezum. cap.30
voiu deștepta: *ind. viit.I. 1.sg.* 23,4, 5; 29,10; 30,9; 33,14; 51,1
deșteapte: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 28,6
deșteptatu(-)au: *ind. pf.c. 3.sg.* 29,15
deștept: *ind. prez. 1.sg.* 50,9
deșteptat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 51,11
(să) vor deștepta: *ind. viit.I. 3.pl.* 51,57

(a) DEZLEGA: v. I
am dezlegat: *ind. pf.c. 1.sg.* 40,4

(a) DEZNĂDĂJDUI: v. IV
deznădăjduit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,25
dăznădăjduit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 18, 12

DEZNĂDĂJDUIT: adv.
dejnădăjduit: 15,18

(a se) DEZVELI: v. IV „a descoperi”
(s-)au dezvălit: *ind. pf.c. 3.pl.* 13,22
dezvălit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 49,10
voiu dezvăli: *ind. viit.I. 1.sg.* 51,25

DIAMANT: s.n.
diamant: *sg.ac.* 17,1

DIMNEAȚĂ: s./adv.; var. (Înv. și reg.) **DEMINEAȚĂ**
dimineață: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***de dimineață [de] dimineață*** 21,12; 35,14, 15
demineața: *adv., în loc. adv.* ***de demineața*** „foarte de vreme” 25,4
dimineața: *adv., în loc. adv.* ***de dimineața*** 7,25
dimineața: *adv.* 7,13; 11,7; 20,16; 32,33

DIMPREJURUL: prep.; var. **DINPREJURUL**
dinprejurul: 17,26

DIMPREUNĂ: adv.; var. **DINPREUNĂ**
dinpreună: 8,12

DINAFARĂ: adv.
dinnafară: 32,11

DINAINTEA: prep.
dinnaintea: 32,31

DINĂUNTRUL: prep.; var **DINLĂUNTRUL**
dinlăuntrul: 31,20, 33

DINTE: s.m.
dinții: *pl. nom.* 31,29, 30

DOAMNĂ: s.f.
doamna: *sg. nom.* 29,2

DOBITOC: s.n.
dobitoacelor: *pl. gen.* 7,20; 49,32
dobitoace: *pl. ac.* 9,10
dobitocul: *sg. nom.* 13,20; 36,29
dobitoacele: *pl. ac.* 27,5
dobitoc: *sg. nom./ac.* 32,43; 33,10, 12; 50,3; 51,62

DOBITOCESC, -EASCĂ: adj.
dobitocească: *f. sg. ac.* 31,27

(a se) DOBORÎ: v. IV; var. (Înv.) **(a se) OBORÎ**
(s-)au oborât: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,19
vor oborî: *ind. viit.I. 3.pl.* 49,20

DOCTOR: s.m.; var. (Pop.) **DOFTOR**
doftor: *sg. nom.* 8,22

(a) DOJENI: v. IV
dojenea: *ind. imp. 3.sg.* rezum. cap.40

DOMN: s.m.
Domnul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,7, 8, 9, 12, 14, 15, 19; rezum. cap.2; 2,2, 3, 5, 6, 8, 9, 12, 17, 19, 22, 29, 37; rezum. cap.3; 3,1, 6, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 20, 21, 22, 23; rezum. cap.4; 4,1, 2, 3, 9, 17, 27; 5,2, 9, 11, 12, 14, 15, 18, 19, 20, 22, 24, 29; 6,12, 15, 16, 21, 22, 30; 7,1, 11, 13, 19, 20; rezum. cap.8; 8,1, 4, 12, 13, 14, 17, 19; 9,3, 6, 9, 13, 22, 23, 24, 25; 10,1, 2, 10, 18, 21; rezum. cap.11; 11,1, 3, 6, 9, 11, 16, 21; rezum. cap.12; 12,14, 16, 17; rezum. cap.13; 13,1, 5, 6, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 25; rezum. cap.14; 14,10, 11, 14, 15, 22; rezum. cap.15; 15,1, 2, 3, 6, 9, 11, 19, 20; rezum. cap.16; 16,3, 5, 10, 11, 14, 15, 16, 21; 17,5, 7, 10, 13, 19, 21, 24; rezum. cap.18; 18,1, 6, 11, 13; 19, 6, 12, 14; 20,3, 4, 11, 13, 16; 21, 1, 2, 4, 7, 8, 10, 12, 13, 14; 22,1, 3, 5, 6, 8, 11, 16, 18, 24, 30; 23,1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 11, 12, 17, 23, 24, 28, 29, 30, 31, 32, 35, 37, 38; rezum. cap.24; 24,1, 3, 5, 7, 8; 25,4, 5, 7, 9, 12, 17, 30, 31, 36; 26,1, 2, 4, 8, 12, 13, 15, 19; 27,1, 2, 8, 11, 13, 15, 16, 22; 28,4, 6, 9, 11, 13, 15, 16; 29,7, 9, 10, 11, 14, 15, 16, 19, 22, 23, 26, 31, 32; 30,1, 2, 3, 4, 5, 10, 11, 12, 17, 18, 21; rezum. cap.31; 31,1, 2, 3, 6, 7, 11, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 27, 28, 31, 32, 33, 34, 36, 37, 38; rezum. cap.32; 32,1, 3, 5, 16, 27, 28, 30, 36, 42, 44; rezum. cap.33; 33,2, 4, 10, 11, 13, 14, 16, 17, 20, 24, 25; rezum. cap.34; 34,1, 2, 4, 5, 8, 12, 13, 17, 22; rezum. cap.35; 35,1; 36,1, 7, 26, 29, 30; 37,3, 6, 8, 16; 38,2, 3, 16, 21; 39, 17, 18; 40,1, 3; rezum. cap.42; 42,2, 3, 4, 5, 9, 11, 20; 43,1; 44,21, 22, 26, 29, 30; 45,2, 3, 4, 5; 46,5, 13, 15, 23, 26, 28; 47,2, 4, 7; rezum. cap.48; 48,8, 12, 25, 30, 35, 38, 40, 43, 44, 47; 49,1, 2, 5, 6, 12, 13, 14, 16, 18, 28, 30, 31, 32, 37, 38, 39; 50,1, 4, 10, 20, 21, 24, 25, 30, 31, 35, 40; 51,1, 6, 10, 11, 12, 24, 25, 26, 36, 39, 48, 50, 52, 53, 55, 56
Domnul: *sg. nom., în sintagma* ***Domnul oastelor*** 6,6, 9; 7,3, 21; 8,3; 9,7, 15, 17; 10,16; 11,17, 22; 16,9; 19,3, 11, 15; 20,12; 23,15, 16; 25,8, 15, 27, 28, 29, 32; 26,18; 27,4, 18, 19, 21; 28,2, 14; 29,4, 8, 17, 21, 25; 30,8; 31,23, 35; 32,14, 15, 18; 33,12; 35,13, 17, 18, 19; 38,17; 39,16; 42,15, 18; 43,10; 44,2, 7, 11, 25; 46,18, 25; 48,1, 15; 49,7, 26, 35; 50,18, 33, 34; 51,5, 14, 19, 33, 57, 58
Domnului: *sg. gen./dat.* 2,3; 3,13, 17, 25; 4,4, 8, 26; 5,4, 5, 10; 6,11; 7,2, 4, 28, 29, 30, 32; rezum. cap.8; 8,7, 8, 14; 11,21; rezum. cap.12; 12,12, 13; 13,16, 17; 14,10; 16,10; 19,1, 14; 20,13; rezum. cap.21; rezum. cap.23; 23,9, 16, 18, 20; 24,1; rezum. cap.25; 25,17, 31, 33, 37, 38; 26,9, 13, 16, 19, 20; 27,16; 28,16; 29,32; 30,9, 23, 24; rezum. cap.31; 31,12, 38, 40; rezum. cap.32; rezum. cap.34; rezum. cap.36; 36, 7, 9; 38,20; 40,3; 42,6, 13, 21, rezum. cap.43; 43,1, 4, 7; 44,16, 23; 46,10; 47,6; rezum. cap.48; 48,10, 26, 42; 49,20; 50,7, 13, 14, 15, 25, 28, 29, 45; 51,7, 10, 11, 29, 45; 52,2, 3
Domnului: *sg. gen./dat., în sintagmele* ***cuvântul Domnului/cuvintele Domnului/cuvântul gurii Domnului/sicriiul legii Domnului/leagea Domnului/casa Domnului/casii Domnului/casei Domnului aşezământul Domnului/legătura Domnului/povara Domnului*** 1,2, 4, 11, 13; 2,1, 4, 31; 3,16; rezum. cap.6; 6,10; 7,2; 8,8, 9; 9,12, 20; rezum. cap.11; 13,2, 3, 8; 14,1; rezum. cap.16; 16,1; 17,15, 20, 26; 18,5, 14; 19,3; rezum. cap.20; 20,1, 2, 8; 21,11; 22,2, 9, 29; rezum. cap.23; 23,33, 34, 36, 38; 24,4; 25,3; 26,2, 7, 9, 10; 27,18, 21; 28,1, 3, 5, 6, 12; 29,20, 26, 30; 31,10; 32,6, 8, 26; rezum. cap.33; 33,1, 11, 19, 23; 34,4, 12; 35,2, 4, 12; 36,4, 5, 6, 8, 10, 11, 27; 37,2, 5; 38,14; 39,15; 41,5; 42,7, 15, 19; 43,1, 8; 44,10, 24, 26; 46,1; 47,1; 49,34; 51,51; 52,13, 17, 20
Domnului: *sg. gen./dat., în sintagma* ***Domnului oastelor*** 23,36; 33,11
Doamne: *sg. voc.* 1,6; 4,10; 5,3; 10,6, 23, 24; 11,5, 18, 20; 12,1, 3; 14,7, 9, 13, 20; 15,15, 16; 16,19; 17,13, 14; 18,19, 23; 20,7; 22,18; 31,7; 32,17, 25; 34,5; 51,62
Domnu: *sg. nom.* rezum. cap.23
Domnul: *sg. voc.* 37,19
Domnul: *sg. dat. (cu prep.* ***la****) 50*,5

DOMN: s.m.
domnii: *pl. ac.* 27,4
domnul: *sg. voc.* 38,9

DOR: s.n.
dorul: *sg. ac.* 2,24

(a) DORI: v. IV
am dorit: *ind. pf.c. 1.sg.* 17,16

DORIRE: s.f.
dorirea: *sg. nom.* 30,15

DORIT, -Ă: adj.
dorit: *n. sg. ac.* 3,19
dorită: *f. sg. ac.* 12,10

(a) DORMI: v. IV
dormi-vom: *ind. viit.I. 1.pl.* 3,25
să doarmă: *conj. prez. 3.pl., în loc. v.* ***să doarmă somn veacinic*** „să moară” 51,39
vor dormi: *ind. viit.I. 3.pl., în loc. v.* ***vor dormi somnul cel veacinic*** 51,57

DOS: s.n.
dosul: *sg. ac.* 2,27; 9,22; 18,17; 46,5; 48,37; 49,8
dosurile: *pl. ac.* 32,33

(a se) DOSI: v. IV „a fugi din calea cuiva și a se ascunde”; „a deveni ostil”
au dosit: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,4
(s-)au dosit: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,5

DOSIRE: s.f. (aici) „lepădare a credinței”
dosirea: *sg. nom.* 2,19
dosirile: *pl. nom./ac.* 3,22; 5,6; 14,7
dosire: *sg. ac.* 8,5

DOSNIC, -Ă: adj./s.
doznica: *s.f. sg. nom.* 3,6
dosnica: *adj. antep. f. sg. nom./voc.* (acordat cu s. *țară* subînțeles în sintagma *dosnica Israil*) 3,8, 11, 12

DRAGOSTE: s.f.
dragostea: *sg. ac.* 2,2
dragostii: *sg. gen.* 2,24
dragoste: *sg. ac.* 31,3

(a) DREGE: v. III
veţi dereage: *ind. viit.I. 2.pl.* 7,5

DREPT, DREAPTĂ: adj./adv./s./prep.; var. **DIREPT, DIREAPTĂ**
direpţ: *prep. în loc. adv.* ***direpţ aceaea*** „aşadar", „prin urmare" 5,5; rezum. cap.6; 26,19; 37,15
drept: *prep. în loc. adv.* ***drept aceaea*** 35,16
direpţ: *adj. m. sg. nom.* 33,16
drepţi: *adj. m. pl. nom.* rezum. cap.2
drept: *adj. m./n. sg. nom./ac.* rezum. cap.5; 12,1; 17,16; 23,6; 26,14; 34,15
dreaptă: *adj. f. sg. ac.* 22,24; rezum. cap.23; 23,5; 31,9, 21
drept: *s.m. sg. ac.* 3,2; 7,29
drepţilor: *s.m. pl. gen.* rezum. cap.11
(ceale) dreapte: *s.f. pl. ac.* 12,1
(celui) drept: *s.m. sg. gen.* 20,12
(celor) drepţi: *s.m. sg. gen.* rezum. cap.22
drept: *adv.* 11,20

DREPTATE: s.f.
dreptate: *sg. ac.* 4,2; 9,24; rezum. cap.22; 22,3, 15; 23,5; rezum. cap.33; 33,15
dreptăţii: *sg. gen.* 31,23; rezum. cap.33; 33,15; 50,7
dreptăţile: *pl. ac.* 51,10
dreptatea: *sg. nom.* 51,46

DROJDIE: s.f.
drojdiile: *pl. ac.* 48,11

(a se) DUCE: v. III
dusu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,6; 13,19
(s-)au dus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,8; 5,23; 7,24; 9,14; 11,8, 10; 13,10; 14,18; 16,11; 28,12; 41,10, 14, 15, 17; 44,3; 48,11; 50,3; 52,7
voiu duce: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,14
(să) va duce: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,18; 15,5; rezum. cap.22; 48,7; 49,3
duce(-mă)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,5
a (vă) duce: *inf. prez.* 7,9
duceţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 7,12; 49,30
(să) vor duce: *ind. viit.I. 3.pl.* 10,5; 11,12; 19,10; rezum. cap.27; 27,22; 30,16; 37,8
(să) duce: *ind. prez. 3.sg.* 11,19; rezum. cap.39; rezum. cap.52
(m-)am dus: *ind. pf.c. 1.sg.* 13,5, 7
dus-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 14,3
(te-)ai dus: *ind. pf.c. 2.sg.* 15,6
să duceţi: *conj. prez. 2.pl.* 17,24
(ne) vom duce: *ind. viit.I. 1.pl.* 18,12
va duce: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,4; 32,5; 43,12
vor duce: *ind. viit.I. 3.pl.* 20,5
(vă) veţi duce: *ind. viit.I. 2.pl.* 20,6; 29,12
au dus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 24,1; 27,20; 28,3; 37,16; 40,1; 41,10; 52,15, 17, 18, 19, 26, 28
să (vă) duceţi: *conj. prez. 2.pl.* 25,6
să ducă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 32,35; 39,7
ducându(-să): *gerunziu* 37,8
(să) ducea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 40,1; 41,6
fusease duşi: *pasiv ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 40,7
duce(-mă)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 40,15
(te) vei duce: *ind. viit.I. 2.sg.* 48,27
voi duce: *ind. viit.I. 1.sg.* 49,36
să (ne) ducem: *conj. prez. 1.pl.* 51,9
duce(-)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 51,40
(să) duc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.52
duce: *ind. prez. 3.sg.* 52,7

DUH: s.n.
duh: *sg. nom.* 4,12; 10,14; 51,17
duhul: *sg. ac.* 51,11

DULCE: adj.
dulce: *n. sg. nom.* 31,26

DULCEAŢĂ: s.f.
dulceaţă: *sg. ac.* 22,28

DUMBRAVĂ: s.f.
dumbravă: *sg. ac.* 10,3
dumbrava: *sg. ac.* 21,14; 46,23

DUMNEZEIESC, -IASCĂ: adj.
dumnezeieştii: *f. sg. gen.* 23,19

DUMNEZEU: s.m.
Dumnezeu: *sg. nom./ac./gen./dat.* rezum. cap.1; rezum. cap.2; 2,22; rezum. cap.3; rezum. cap.6; 7,20, 23; rezum. cap.9; rezum. cap.10; 10,10; rezum. cap.11; 11,4; rezum. cap.14; rezum. cap.15; rezum. cap.17, rezum. cap.18; rezum. cap.19; rezum. cap.23; 23,23; 24,7, 21; rezum. cap.30; 30,22; 31,1, 22, 33; 32,38; 35,4; 44,26; rezum. cap.46
Dumnezeu: *sg. voc., în sintagma* ***Doamne Dumnezeu*** 1,6
Dumnezeul: *sg. nom.* 2,17; 3,21, 22, 23; 5,19, 24; 7,3, 21; 8,14; 9,15, 17; 11,3; 13,12; 14,22; 16,9; 19,3, 15; 21,4; 23,2; 24,5; 25,15, 27; 27,4, 21; 28,2, 14; 29,4, 8, 21, 25; 30,2; 31,6, 18, 23; 32,14, 15, 27, 36; 33,4; 34,2, 13; 35,13, 17, 18, 19; 37,3, 6; 38,17; 39,16; 40,2; 42,2, 3, 4, 5, 9, 15, 18, 20; 43,1, 2, 10; 44,2, 7, 11, 25; 45,2; 46,25; 48,1; 49,5; 50,4, 18; 51,5, 33
Dumnezeul: *sg. nom., în sintagma* ***Dumnezeul oastelor*** 2,19; 5,14; 49,5; 50,31
Dumnezeul: *sg. voc., în sitnagma* ***Dumnezeul oastelor*** 15,16
Dumnezeului: *sg. gen./dat.* 3,13, 25; 5,4, 5; 7,28; 13,16; 16,10; 22,9; 23,36; 24,5; 26,13, 16; 30,9; 42,6, 13, 21; 43,1; 46,10; 50,28; 51,10
Dumnezeu: *sg. gen., în sintagma* ***cuvântul lui Dumnezeu*** rezum. cap.15
Dumnezeului: *sg. gen./dat., în sintagma* ***Dumnezeului oastelor*** 46,10; 50,25
Dumnezeule: *sg. voc.* 4,10; 14,13; 32,17, 25

DUMNEZEU: s.m.
dumnezeilor: *pl. gen./dat.* 1,16; 7,18; 16,13; 19,4, 13; 22,9; 32,29; 43,13; 44,5, 8, 15; 48,35
dumnezeii: *pl. nom./ac.* 2,11, 28; 10,11; 11,12, 13; 46,25
dumnezei: *pl. nom./ac.* 2,11; 5,7; 7,6, 9; 11,10; 13,10; 16,11, 20; 25,6; 35,15; 44,3; 50,39
dumnezeului: *sg. dat.* 5,19

(a) DUMICA: v. I; var. (Înv. şi reg.) **(a) DIMICA** (înv. şi reg.) „a omorî pe câmpul de luptă"
veţi dimica: *ind. viit.I. 2.pl.* 32,5
să dimice: *conj. prez. 3.pl.* 33,5

(a) DUREA: v. II
va durea: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,22

DURERE: s.f.
dureri: *pl. nom.* 6,24; 13,21; 22,23; 49,24
durearea: *sg. nom./ac.* 8,18; 15,18; 31,13; 51,8
dureare: *sg. nom./ac.* 8,18; 20,18; rezum. cap.45; 45,3; 50,43
durerile: *pl. ac.* 22,23
durerii: *sg. dat.* 45,3

E

ETHIOP: s.m. (Înv.) „etiopian"
ethiopul: *sg. nom.* 13,23

ETIOPIAN: s.m.
ethiopeanul: *sg. nom.* 38,7
ethiopianului: *sg. dat.* 38,10; 39,16
ethiopianul: *sg. nom.* 38,12

F

(a se) FACE: v. III
să fac: *conj. prez. 1.sg.* 1,12
voiu face: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,17; 2,25; 4,27; 6,18; 7,34; 9,7; 13,9; 17,4; 19,12; 27,22; 28,3; 29,14, 32; 32,37; 33,9, 15; 42,12; 49,2, 6, 11, 37, 39; 50,44; 51,36
faceţi: *imperativ 2.pl.* 4,5; 5,20; 7,3; 11,4, 6; 26,13, 14; 35,15; 46,14; 50,2, 15, 29
face: *ind. prez. 3.sg.* 4,15; 5,1; 10,12, 13; 22,14; rezum. cap.48; 48,10, 28
a face: *inf. prez.* 4,22; 11,8; 13,23; 17,8; rezum. cap.18; 18,4, 8, 10; rezum. cap.21; 23,27; 26,3; 32,40; 36,3; 48,30
vei face: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,30; 12,5; 28,13
să faceţi: *conj. prez. 2.pl.* 5,10
voiu face: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,18; 18,8, 10; 30,11; 32,41
fac: *ind. prez. 3.pl.* 6,13; 7,17; 8,10; 12,2
veţi face: *ind. viit.I. 2.pl.* 7,5, 6; 17,22; 22,4
face-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,14
să facă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 7,18; 9,5; rezum. cap.18; rezum. cap.22; 32,23, 35
fac: *ind. prez. 1.sg.* 9,24
face: *inf. prez. fără* **a** 10,5; 18,6
să faci: *conj. prez. 2.sg* 10,24; 14,21; 39,12; 40,16
(nici) face: *imperativ prohib. 2.sg.* 14,21
va face: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,20; 18,10; 21,2; 23,5, 20; 30,24; rezum. cap.31; 33,2, 15; 36,29
să faceţi: *conj. prez. 2.pl.* 17,24; 44,4
vom face: *ind. viit.I. 1.pl.* 18,12; 42,5, 20; 44,17
faci *ind. prez. 2.sg.* 22,23; 32,18
facem: *ind. prez. 1.pl.* 26,19
facă: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 28,6
să facem: *conj. prez. 1.pl.* 42,3; 44,25
faceţi: *ind. prez. 2.pl.* 44,7
oiu face: *ind. viit.I. 1.sg.* 49,19
(s-)au făcut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,2; 2,5, 10, 14, 17; 3,3; 4,17; rezum. cap.5; 5,8, 23, 30; 6,4, 10; 7,11, 24; 10,14; 15,16, 18; 20,8, 9; 25,38; 30,14; 32,31; 40,3; 44,22; 49,7; 50,6; 51,17, 30, 41
au făcut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,13; 3,6, 21; 4,18; 5,19; 6,7, 15; 7,30; 8,12, 14; 10,11; 11,8, 10, 15, 17; 15,4; 18,4, 13; 19,4; 22,8, 15; 29,23, 31; 31,32, 37; 32,23, 32; 36,8; 38,9, 12, 16; 40,3; 41,9; 44,9; 48,36; 49,20, 30; 50,6, 15, 29; 51,12, 15, 16, 19, 24; 51,12, 15, 16, 19, 24, 49; 52,2
au făcut: *ind. pf.c. 3.pl., în sintagma* ***au făcut ames tecare de sânge*** „au necinstit” (cf. lat. *constupraverunt*; *constuprō* „a viola”, „a necinsti” 2,16
ai făcut: *ind. pf.c. 2.sg.* 2,23, 28; 3,5; 14,22; 28,15; 32,17, 20
(M-)am făcut: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,31; 31,9
(te-)ai făcut: *ind. pf.c. 2.sg.* 2,36
făcuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 3,7; 41,2, 11; 44,3; 52,2, 20
fă: *imperativ 2.sg.* 6,26; 14,7; 46,19; 50,21
făcând: *gerunziu* rezum. cap.7; 22,4; 32,30; rezum. cap.33; 44,17
am făcut: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 7,10, 12, 14; 8,6; 11,5, 10; 27,5; 29,7, 14; 30,15; 31,19, 32; 42,10; 44,17, 19
aţi făcut: *ind. pf.c. 2.pl.* 7,13; 34, 15; 35,18; 44,22
făcutu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,8; 15,18; 23,10, 14; 51,43
făcut-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 17, 11
făcea: *ind. imp. 3.sg.* 18,3, 4
făcutu(-m)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 20,7; 23,9
ar fi făcut: *cond. pf. 3.pl.* 23,22
au fost făcut: *ind. m.m.c.pf.perifr. 3.pl* 34,10
aţi făcut: *ind. pf.c. 2.pl.* 34, 15; 44,25
făcutu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 51,34

FACERE: s.f.
faceri: *pl. nom./ac., în sintagma* ***faceri de bine*** rezum. cap.2; rezum. cap.33
facerile: *pl. ac. în sintagma* ***facerile de bine*** rezum. cap.32

FAMEN: s.m.
famenii: *pl. nom./ac.* 29,2; 34,19; 41,16
famen: *sg. nom./ac.* 38,7; 52,25

FAPTĂ: s.f.
faptele: *pl. ac.* 25,14
fapta: *sg. ac.* 44,25

FATĂ: s.f.
fata: *sg. nom./ac.* 6,2, 23; 14,17; 46,11, 24; 52,1
fata: *sg. voc., în sintagmele* ***fata norodului mieu/fata Vavilonului/ fata Eghiptului*** 6,26; 46,19; 50,42
fată: *sg. voc.* 31,22; 49,4
featele: *pl. nom./ac.* 3,24; 5,17; 7,31; 9,20; 11,22; 14,16; 29,6; 32,35; 35,8; 41,10; 43,6; 48,46; 49,2
featii: *sg. gen.* 4,11; 9,1
feateai: *sg. gen.* 4,31; 8,11
featei: *sg. gen.* 6,14; 8,19, 21, 22; 9,7; 35,4; 48,18
feate: *pl. nom./ac.* 16,2, 3; 29,6
featelor: *pl. gen.* 19,9
featele: *pl. voc.* 49,3

FAŢĂ: s.f.
faţa: *sg. ac., în loc. prep.* (În v.) ***de cătră faţa/de la faţa*** „(de) dinaintea” 1,8, 13; 4,1; 5,22; 7,15; 9,7; 13,17; 15,1, 17; 16,17; 18,23; 23,9, 10, 39; 25,16, 27, 37, 38; 32,24; 33,18; 35,11; rezum. cap.41; 41,15, 18; 42,11, 17; 46,16; 48,44; 50,16; 51,64; 52,3
faţa: *sg. nom./ac.* 1,13, 17; 2,27; 3,12; 4,26; 5,3; 18,17; 21,10; 25,26; 33,5; 42,15, 17; 44,11; 50,5; 52,25
faţa: *sg. ac., în loc. s.* ***(pre) faţa pământului*** „(în) lume” 8,2; 9,22; 16,4; 25,33; 27,5; 28,16; 35,7
faţă: *sg. ac.* 22,25
feaţii: *sg. gen./dat.* 7,19; 13,26; 15,19; 26,19; 49,19; 50,44
feaţele: *pl. nom./ac.* 30,6; 32,33; 44,12; 51,51

FAUR: s.m.
faurul: *sg. nom./ac.* 24,1; 29,2

FĂCUT, -Ă: adj.
făcută: *f. sg. ac.* rezum. cap.34

(a se) FĂGĂDUI: v. IV
făgăduindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.3; rezum. cap.23
făgăduiesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.14
făgăduiaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.15
făgăduindu-: *gerunziu* rezum. cap.22
am făgăduit: *ind. pf.c. 1.pl.* 44,25
(să) făgăduiaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.45

FĂGĂDUINŢĂ: s.f.
făgăduinţele: *pl. ac.* 33,11; 44,25

(a se) FĂLI: v. IV
a (să) făli: *inf. prez.* rezum. cap.9
(te-)ai fălit: *ind. pf.c. 2.sg.* 11,15
(m-) am fălit: *ind. pf.c. 1.sg.* 15,17
(s-)au fălit: *ind. pf.c. 3.sg.* 48,42
(te) făleşti: *ind. prez. 2.sg.* 49,4
(să) fălesc: *ind. prez. 3.pl.* 50,38

FĂLIE: s.f. (Trans., Ban.; înv.) „trufie”, „mândrie”
făliia: *sg. ac.* 48,30

(a) FĂTA: v. I
au fătat: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,5

FĂTARE: s.f.
fătarea: *sg. ac.* 31,12

FECIOARĂ: s.f.
fecioara: *sg. nom./ac.* 2,32; 14,17; 18,13; 31,13; 51,22
fecioară: *sg. voc.* 31,4, 21; 46,11

FECIOR: s.m.
feciorii: *pl. nom.* 14,16
feciori: *pl. ac.* 29,6
feciorilor: *pl. dat.* 29,6

FECIORAŞ: s.m.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Gh. Şincai, *Hronica românilor şi a mai multor neamuri* (...) [II], [Tom] I–III, Iaşi, 1853–1854.
feciorașu: *sg. nom.* 20,15

FECIORIE: s.f.
fecioriii: *sg. gen.* 3,4

FEL: s.n.
feal: *sg. ac.* 5,29
fel: *sg. ac.* 9,9; 25,20
fealiuri: *pl. ac.* 15,3; rezum. cap.16

FEREASTRĂ: s.f.; var. **FEREASTĂ**
ferestile: *pl. ac.* 9,21
fereştile: *pl. ac.* 22,14

(a) FERI: v. IV
aş fi ferit: *cond. pf. 1.sg.* 23,22

FERICIRE: s.f.
fericirea: *sg. ac.* rezum. cap.22
fericire: *sg. ac.* rezum. cap.23

FERICIT, -Ă: adj.
fericit: *n. sg. ac.* rezum. cap.50

FERMECĂTOR: s.m.; var. (Pop.) **FĂRMĂCĂTOR** „vrăjitor”
fărmecătorii: *pl. ac.* 27,9

(a) FI: v. IV
fiind: *gerunziu* rezum. cap.2; 15,9; 25,14
a fi: *inf. prez.* rezum. cap.2; 2,19; 14,9; rezum. cap.18; 30,11; 32,43; 33,10; 48,42
fiindu-: *gerunziu* 2,2; 31,3
vor fi: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,37; 8,2, 3; 11,23; 13,10; 16,2, 4; 19,13; 20,11; rezum. cap.22; 24,7; 25,33; 27,22; 30,20; 31,1, 8, 33; 32,38; 37,9; 39,16; 44,12; 47,2; 48,9, 34; 49,13, 32; 50,37; 51,58
va fi: *ind. viit.I. impers./3.sg.* 3,1, 16; 4,9, 10, 27; 5,2, 31; 7,33, 34; 12,16; 14,13, 15, 16; 16,4, 6; 17,6, 7, 8, 11, 24; 21,9; 22,5, 24, 30; 23,5, 12, 17, 36; 25,11; 26,9, 18; 29,7, 32; 30,8, 10, 18, 21; 31,6, 12, 33; 32,5, 17, 27; 33,9, 12; 34,20, 36,30; 38,2, 17, 20; 39,18; 40,9; 44,14; 46,11, 19, 27; 48,26, 37, 39, 41; 49,2, 5, 10, 13, 17, 19, 22, 33, 36; 50,3, 10, 12, 20, 32, 38, 44; 51,37
să fie: *conj. prez. impers./3.sg.* rezum. cap.4; 4,4; 7,23; 9,12; 13,11; rezum. cap.17; 18,16; 20,17; 21,12; 31,36; 32,39; 33,20, 21; 34,16; 42,6; 51,62
voiu fi: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,1; 7,23; 11,4; 24,7; 30,22; 31,33; 32,38
fi: *inf. prez. fără* ***a*** 5,7; 33,20, 21
veţi fi: *ind. viit.I. 2.pl.* 7,23; 11,4; 42,18
vei să fii: *ind. viit.I. 2.sg.* (cf. lat. *futurus, -es* „ai de gând să fii” 14,8
să fii: *conj. prez. 2.sg.* 29,26
vei fi: *ind. viit.I. 2.sg.* 15,19; 49,12; 51,26
(nu) fi: *imperativ prohib. 2.sg.* 17, 17
fie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg./pl.* 18,21, 23; 20,16; 42,5; 50,26
să fiţi: *conj. prez. 2.pl.* 29,6; 44,8
veţi fi: *ind. viit.I. 2.pl.* 30,22; 48,6
fi-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 31,1
fiţi: *imperativ 2.pl.* 48,28; 50,8
ar fi: *cond. prez. impres.* 49,9
or fi: *ind. viit.I. 3.pl.* 50,36
era: *ind. imp. impers.//3.sg./pl.* 2,28; 3,23; 4,23, 25; 6,14; 8,15; 11,13; 13,7; 14,5, 6; 20,2, 10; 22,15; 24,2; 32,2, 30; 34,1; 35,4; rezum. cap.36; 36,23, 28; 37,12, 14; 38,6, 7, 11, 14; 39,4; 40,7, 8, 11; rezum. cap.41; 41,2, 3, 7, 10, 11, 13, 16; 42,8; 44,17; 46,2; 49,12; 51,59, 60; 52,1, 3, 6, 14, 17, 20, 21, 32
este: *ind. prez. 3.sg.* 13,19; 26,16; 27,18; 30,5; 44,2; 51,6
eşti: *ind. prez. 2.sg.* 2,22, 27; 3,4, 22; 10,6; 12,1, 2; 14,9, 22; 17,14, 17; 31,18; 32,8
e: *ind. prez. impers./3.sg.* rezum. cap.2; 2,3, 6, 14; 4,2; 5,2; 6,6; 7,28, 32; 8,6, 19, 22; 9,8, 10, 11, 12, 22, 26; rezum. cap.10; 10,6, 7, 14, 16, 19, 23; 11,5; 12,16; 13,20, 25; 14,19; 16,10, 14, 15; 17,9, 15; 19,11; 22,21; 23,6, 7, 8, 9, 26, 33; 25,1, 3, 18, 31; 26,9, 14; 30,7, 15, 17, 21; 31,20; 32,1; rezum. cap.33; 33,10, 11, 16; 34,15; 37,16; 38,5; 16, 21; 44,22, 26; 46,7; 48,15, 29, 30; 49,1, 19; 50,34, 44; 51,11, 17; 52,28
-i: *ind. prez. 3.sg.* 4,18; 8,19; 17,15
iaste: *ind. prez. impers./3.sg.* 2,8, 15, 19; 5,12; 6,16, 23; 7,4, 31; 8,6, 8, 9, 13, 17, 22; 10,6, 7, 8, 14, 16, 20; 11,15; 12,1, 11, 12; 14,19; 15,1; 16,21; 17,1; 19,2; 20,11; 26,11; 29,22, 25, 28; 30,7, 12, 13; 31,9, 16, 17; 32,7, 8, 9, 20; 33,24; 34,22; 36,7; 37,16; 38,5; 39,5; 40,4; 41,9, 17; 43,9; 44,22, 23; 46,23; 48,2, 16; 49,7; 50,15, 37, 38; 51,11, 17, 19; 52,7, 8, 9, 12
sânt: *ind. prez. 1.sg.* 1,6, 7, 8, 19; 2,23, 35; 3,12; 6,11; 7,11; 9,24; 15,20; 17,16; 22,24; 23,23; 24,7; 26,14; 29,23; 30,11; 42,11; 46,18, 28
sânt: *ind. prez. 3.pl.* 2,11, 28; 4,11, 22; rezum. cap.5; 5,4, 7, 10; 6,28; 8,13; 9,2; 10,3, 11, 15; rezum. cap.12; 13,4, 10; 14,7, 22; 16,20; 20,16; 21,4; 23,29; 24,2, 3, 8; 25,9, 22, 26; 27,5, 18; 29,1, 8, 17; 31,15; 32,19, 35; 37,18; 38,9; 40,4; 41,12; 43,13; 44,27; 46,14; 48,24;49,1, 5, 32; 50,21, 42; 51,18, 48
sântem: *ind. prez. 1.pl.* 8,8; 48,14
sânteţi: *ind. prez. 2.pl.* 18,6; 23,33; 36,19; 44,24; 48,17
fusease: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 36,32; 52,18
au fost: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,1, 3, 4, 11, 13; 2,1; 3,3; 5,13; 7,1; rezum. cap.11; 11,1; 13,3, 6, 8; 14,1, 3; rezum. cap.15; 16,1; 17,16; 18,1, 5; 21,1; 23,18; 24,4; 25,1; 26,18; 20, 24; 28,1, 8, 12; 29,30; 30,1; 32,1, 26; 33,1, 19, 23; 34,1, 8, 12; 35,1, 12; 36,1, 9, 27; 37,5; 38,28; 39,15; 40,1; 41,1; 43,1, 8; 44,1; 46,1; 47,1; 48,11, 27; 49,34; 52,4, 23, 31
ai fost: *ind. pf.c. 2.sg.* 20,7
fost-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 25,3; 26,1; 27,1; 32,6; 36,1; 42,7
am fost: *ind. pf.c. 1.pl.* 35,10
nefiind: *gerunziu* 8,11; rezum. cap.10

FIARĂ: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **HIARĂ**
fiarălor: *pl. dat.* 7,33; 19,7; 34,20
fiarăle: *pl. nom.* 15,3
fiarele: *pl. ac.* 27,6
hiarăle: *pl. nom./ac.* 12,9; 28,14
hiarălor: *pl. dat.* 16,4
hierile: *pl. nom.* 21,6

FIER: s.n.
fier: *sg. nom./ac.* 1,18; 6,28; 17,1; 28,13, 14
fierul: *sg. nom/ac.* 15,12, 12

FIERE: s.f.
fiere: *sg. ac., în sintagma* ***apă de fiere*** „venin” 8,14; 9,15
fiiare: *sg. ac.* 23,15

FIERTURĂ: s.f. „mâncare preparată prin fierbere”
fiertură: *sg. ac.* 37,20

FILISTEU: s.m. (cf. **Indice** Fc)
filisteilor: *pl. gen.* 25,20
filisteii: *pl. nom.* 47,4
filistei: *pl. ac.* 47,4

FINIC: s.m. (Înv.) „curmal", „palmier"
finic: *sg. ac.* 10,5

FIRIZ: s.n.; var. **FIREZ** (Reg.; mgm.) „ferăstrău de mână"
firezu: *sg. ac.* 10,3

FIU: s.m.
fiiului: *sg. gen./dat.* 1,1, 2, 3; 26,1, 24; 27,7; 29,3; 32,12, 16; 35,4, 6, 8, 19; 36,10, 11, 14, 26, 32; 38,6; 39,14; 40,5, 9; 41,2, 10, 12; 43,6; 46,2; 51,59
fiiul: *sg. nom.* 1,3; 15,4; 20,1; 21,1; rezum. cap.22; 22,11, 18, 24; 24,1; 25,1, 3; 26,20, 22; 27,1, 20; 28,1, 4; 29,21, 25; 32,7, 8, 9; 35,1, 3, 14; 36,1, 4, 8, 9, 11, 12, 14; 37,1, 3, 12; 38,1; 40,5, 6, 7, 8, 9, 11, 13; 41,6, 7, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 18; 42,1, 8; 43,2, 3, 4, 5, 6; 45,1; 49,33
fiii: *pl. nom./ac.* rezum. cap.2; 2,9, 16, 30; 3,24; 5,7, 17; 6,21; 7,18, 30, 31; rezum. cap.9; 9,26; 10,20; 11,22; 16,14, 15; 17,2; 18,21; 23,7; 30,20; rezum. cap.31; 31,15, 17; 32,30, 35; 35,3, 6, 8, 16; 38,23; 39,6; 40,8, 11, 14, 15, 16; 41,1, 2, 10, 15; 48,46; 49,1, 28; rezum. cap.50; 50,4, 33; rezum. cap.52; 52,10
fiiului: *sg. gen., în sintagma* ***Valea fiiului Ennon*** rezum. cap. 7; 7, 31, 32; 32,35
fii: *pl. nom./ac.* rezum. cap.3; 3,19; 4,22; 13,14; 16,2, 3; rezum. cap.19; rezum. cap.39; 47,3; 49,7
fiilor: *pl. voc.* 3,14, 22
fiilor: *pl. gen./dat.* 3,21; rezum. cap.16; 17,19; 19,9; 25,21; 27,3; rezum. cap.30; 31,29; 32,19, 32, 39; 35,4, 5, 14; 36,10, 26; 37,1; 40,14; rezum. cap.46; 48,45; rezum. cap.49; 49,2, 6
fii: *pl. voc.* 6,1
fiu: *sg. nom.* 31,20; 33,21; 35,3; 49,18; 50,40; 51,43; 52,1
fiilor: *pl. gen., în sintagma* ***Valea fiilor Ennon*** 19,2, 6

FLĂMÂND, -Ă: adj.
flământ: *n. sg. ac.* 31,25

(a) FLĂMÂNZI: v. IV
vor flămânzi: *ind. viit.I. 3.pl.* 31,12

FLOARE: s.f.
floarea: *sg. ac.* 48,9

FLUIER: s.n.
fluierele: *pl. ac.* 48,36
fluierelor: *pl. gen.* 48,36

FOALE: s.n.; var. **FOI:** s.n.
foiul: *sg. nom.* 6,29

FOAME: s.f.
foame: *sg. ac.* 11,22; rezum. cap.14; 14,18; 21,7; 27,13; rezum. cap.29; 38,2, 9; rezum. cap.42; 42,14, 17, 22; rezum. cap.44; 44,12, 18, 27

FOAMETE: s.f.
foamete: *sg. nom./ac.* 5,12; 14,12, 13, 15, 16; 15,2; 16,4; 18,21; rezum.cap.19; rezum. cap.21; 21,9; 24,10; rezum. cap.27; 27,8; 28,8; 29,17, 18; 32,36; 34,17; 44,13
foametei: *sg. gen./dat.* rezum. cap.15; 32,24
foametea: *sg. nom.* 42,16; 52,6

FOC: s.n.
focul: *sg. ac.* 4,4; 20,9; 21,12; 23,29; 36,23
foc: *sg. nom./ac.* 5,14; 6,29; 7,18, 31; 11,4, 16; 15,14; rezum. cap.17; 17,4, 27; 19,5; 21,10, 14; 22,7; 29,22; rezum. cap.34; 34,2, 22; rezum. cap.36; 36,32; 37,7, 9; rezum. cap.38; 38,17, 18, 23; rezum. cap.39; 39,8; 43,12, 13; 48,45; 49,2, 27; 50,32; 51,32, 58; 52,13

FOLOS: s.n.
folos: *sg. nom.* 30,13

FOIȘOARĂ: s.f. (cf. **Indice** Iș)
foișoare: *pl. ac.* 36,23

(a) FOLOSI: v. IV
va folosi: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.7; 12,13
vor folosi: *ind. viit.I. 3.pl.* 7,8; rezum. cap.11
au folosit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 16,19; 23,32

FRATE: s.m.
frații: *pl. nom./ac.* 7,15; 12,6; 29,16; 35,3; 41,8; 49,10
fratele: *sg. nom./ac.* 9,4, 5; 13,14; 22,11; 23,35; 31,34; 34,9, 14
frate: *sg. voc.* 22,18
fratelui: *sg. gen./dat.* 25,26; 34,17

(a se) FRÂNGE: v. III
ai frământ: *ind. pf.c. 2.sg.* 2,20
vor frânge: *ind. viit.I. 3.pl.* 16,7
vei frânge: *ind. viit.I. 2.sg.* 19,10
au frământ: *ind. pf.c. 3.sg.* 28,10, 12
voiu frânge: *ind. viit.I. 1.sg.* 28,11; 49,35
frânje-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 30,8
(s-)au frământ: *ind. pf.c. 3.sg.* 48,17; 50,23

FRÂNT, -Ă: adj.; var. (Înv.) **FRÂMT**
frământă *f. sg. nom.* 23,9

FRICĂ: s.f.
frica: *sg. nom./ac.* 2,19; 32,40

FRUMOS, -OASĂ: adj./s.
(ceale) frumoase: *s.f. pl. ac.* 9,10
frumos: *adj. m. sg. ac.* 11,16

FRUMUSEȚE: s.f.
frumuseațea: *sg. voc., în sintagma* ***frumuseațea dreptății*** 31,23
frumseațea: *sg. ac.* 49,19; 50,44

FRUNTE: s.f.
fruntea: *sg. nom.* 3,3

FRUNZĂ: s.f.
frunza: *sg. nom.* 8,13; 17,8

FUGĂ: s.f.
fuga: *sg. nom.* 25,35
fugă: *sg. ac.* 49,24

(a) FUGI: v. IV
fuge: *ind. prez. 3.sg.* 4,21; 48,19
au fugit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,29; 26,21; 39,4; rezum. cap.41; 41,15; 46,21; 52,7, 8
vor fugi *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.21; rezum. cap.42; 44,14, 28; 50,16
va fugi: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,9; 38,2; 48,44
fugise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* rezum. cap.24; 39,9; 52,15
fugi: *ind. prez. 2.sg.* 37,12
fug: *ind. prez. 1.sg.* 37,13
fugând: *gerunziu* rezum. cap.39; 48,45; rezum. cap.52
fujise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 40,12
a fugi: *inf. prez.* rezum. cap.41
fugit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 46,5
fugă: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 46,6
fug: *ind. prez. 3.pl.* 49,5; 50,28
fugiți: *imperativ 2.pl.* 48,6; 49,8, 30; 51,6
ați fugit: *ind. pf.c. 2.pl.* 51,50

FULGER: s.n.
fulgerele: *pl. ac.* 10, 13
fulgerile: *pl. ac.* 51,16

FUND: s.n.
fundul: *sg. ac., în loc. prep.* ***în fundul*** 48,28

FUNIE: s.f.; var. (Înv.) **FUNE**
funile: *pl. ac.* 38,6, 11, 13
funi: *pl. ac.* 38,12

FUNIŞOARĂ: s.f.
funişoarele: *pl. nom.* 10,20
funişoară: *sg. nom.* 52,21

FUR: s.m. (Înv.) „hoţ"
furul: *sg. nom.* 2,26
furi: *pl. ac.* 48,27
furii: *pl. nom.* 49,9

(a) FURA: v. I
a fura: *inf. prez.* 7,9
fură: *ind. prez. 3.pl.* 23,30

G

GARD: s.n.
garduri: *pl. ac.* 49,3

GATA: adj.
gata: *adj. inv.* 50,42

GAURĂ: s.f. „crăpătură", „deschizătură"
gaura: *sg. ac.* 13,4
gaurii: *sg. gen.* 48,28

GĂLBENIRE: s.f.
gălbenire: *sg. ac.* 30,6

(a se) GĂTI: v. IV
găteaşte: *ind. prez. 3.sg.* 10,12
(să) gătesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.12
va găti: *ind. viit.I. 3.sg.* 33,2
(te) găteaşte: *imperativ 2.sg.* 46,14
(să) vor găti: *ind. viit.I. 3.pl.* 50,9
gătiţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 50,14
gătiţi: *imperativ 2.pl.* 46,3; 51,12
gătit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 51,15

GĂTIT, -Ă: adj.
gătiţi: *m. pl. ac. nom.* 6,23

GÂLCEAVĂ: s.f.
gâlceavă: *sg. ac.* 15,10; 46,17; 49,2
gâlceava: *sg. nom./ac.* 46,25; 48,45

GÂLCEVITOR, -TOARE: adj.
gâlcevitoare: *f. sg. ac.* 8,5

GÂND: s.n.
gândurilor: *pl. gen.* 4,4
gândurile: *pl. nom./ac.* 4,18; 25,9; 29,11; 49,20; 50,45
gânduri: *pl. nom./ac.* 18, 18; 29,11; 49,30
gândul: *sg. ac.* 23,20
gândul: *sg. ac., în sintagma* ***necuprins cu gândul*** 32, 19

GÂNDAC: s.m.
gândaci: *pl. ac.* 51,14
gândacii: *pl. ac.* 51,27

(a) GÂNDI: v. IV
gândit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 4,28
am gândit: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,31; 18,8
să gândească: *conj. prez. 3.sg.* 12,11
gândesc: *ind. prez. 1.sg.* 18,11; 26,3; 29,11; 36,3
să gândim: *conj. prez. 1.pl.* 18,18
gândeşti: *ind. prez. 2.sg.* 23,23; 37,16
gândească: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 46,6
gândit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 48,2
au gândit: *ind. pf.c. 3.sg.* 49,20, 30; 50,45; 51,12

GÂNDIRE: s.f.
gândire: *sg. ac.* 18,11
gândirile: *pl. ac.* 18,12
gândirea: *sg. nom./ac.* 30,24; 51,29

GÂTLEJ: s.n.
gâtlejul: *sg. ac.* 2,25

GEANĂ: s.f.
geanele: *pl. nom.* 9,18

GHICITOR, -TOARE: s.m./f.
gâcitorii: *s.m. pl. ac.* 27,9

GINGAŞ, -Ă: adj./s.
(ceii) jingaşe: *s.f. sg. dat.* 6,2
jingaş: *adj. m. sg. nom.* 31,20
jingaşe: *adj. f. sg. voc.* 49,4

GINGĂŞIE: s.f.
jingăşiia: *sg. ac.* 51,34

GLAS: s.n.
glasul: *sg. nom./ac.* 2,15; 3,13, 25; 4,15, 16, 21, 29, 31; 6,17, 23; 7,23, 28, 34; 8,16, 19; 9,10, 13; 10,13, 22; 11,4, 7, 16; 16,9; 18,10, 19; 22,20, 21; 25,10, 30, 36; 26,13; 30,5; 31,16; 32,23; 33,11; 35,8; 38,20; 40,3; 42,6, 13, 21; 43,4, 7; 44,23; 46,22; 48,3, 34; 49,21; 50,28, 42, 46; 51,54, 55
glas: *sg. nom./ac.* 3,21; 4,19, 31; 9,15, 19; 12,6, 8; 30,19; 50,22; 51,16
glasului: *sg. gen.* 49,21

(a) GLĂSUI: v. IV
glăsuiaşte: *imperativ 2.sg.* 11,6
glăsuind: *gerunziu* 20,8

GLOATĂ: s.f.
gloata: *sg. nom./ac.* rezum. cap.5; 39,10
gloata: *sg. gen (cu prep.* ***a + toată****)* 44,20

GOL, GOALĂ: adj.
goale: *n. pl. ac.* 14,3

(a) GOLI: v. IV
am golit: *ind. pf.c. 1.sg.* 13,26

GOLICIUNE: s.f.
goliciune: *sg. ac.* 2,25

(a se) GONI: v. IV
gonesc: *ind. prez. 3.pl.* 15,15; 17,18; 20,11
goniţi: *imperativ 2.pl.* 20,10
să gonim: *conj. prez. 1.pl.* 20,10
(să) vor goni: *ind. viit.I. 3.pl.* 23,12
am gonit: *ind. pf.c. 1.sg.* 29,14
voiu goni: *ind. viit.I. 1.sg.* 29,18
au gonit: *ind. pf.c. 3.sg.* 39,5; 52,8

GRAI: s.n.
graiul: *sg. ac.* 9,20
graiului: *sg. gen.* 11,16

GRANAT: s.n.; var. **GRĂNAT** (Pop.) „rodie”
grănate: *adj. f. pl. nom., în sintagma* ***poamele grănate/poame grănate*** 52,22, 23

(a) GRĂBI: v. IV
grăbească: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 9,17
grăbiți: *imperativ 2.pl.* 12,9
vor grăbi: *ind. viit.I. 3.pl.* 46,22

GRĂDINĂ: s.f.
grădini: *pl. ac.* 29,5
gredini: *pl. ac.* 29,28
grădină: *sg. ac.* 31,12
grădinii: *sg. gen.* 39,4
grădina: *sg. ac.* 52,7

(a) GRĂI: v. IV
grăi: *inf. prez. fără* ***a*** 1,6
vei grăi: *ind. viit.I. 2.sg.* 1,7; 7,27; 22,1; 26,2
voiu grăi: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,16; 4,12; 5,5; 6,10; 12,1; 18,7, 9; 19,2; 20,9
grăiaște: *imperativ 2.sg.* 1,17; 34,2; 35,2
ai grăit: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,5; 28,16; 32,24; 38,25; 44,16; 48,27; 51,62
am grăit: *ind. pf.c. 1.sg.* 4,28; 7,13, 22; 14, 14; 18,8, 10; 19,5, 15; 25,3, 13; 27,12, 16; 30,2; 31,20; 33,14; 34,5; 35,14, 17; 36,2, 31; 38,25
au grăit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,13; 9,8; 10,1; 11,17; 13,15; 16,10; 23,35, 37; 25,3; 26,11, 13, 16; 27,13; 29,23, 32; 30,4; 33,24; 34,6; 36,4, 7; 37,2; 38,8, 25, 27; 39,5; 40,2, 3; 45, 1; 46,13; 50,1; 51,12; 52,9, 32
ați grăit: *ind. pf.c. 2.pl.* 5,14; 44,25
grăiaște: *ind. prez. 3.sg.* 5,15; 8,6; 9,8
grăind: *gerunziu* 7,13; 25,3; 26,7, 8, 17; 35,14; 38,4; 40,15; 43,1
va grăi: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,5; 32,4; 34,3
a grăi: *inf. prez.* 9,5
grăiești: *ind. prez. 2.sg.* 9,22; 40,16; 43,2
vor grăi: *ind. viit.I. 3.pl.* 10,5; 12,6
grăiți: *imperativ 2.pl.* 4,5; 11,2
să grăiesc: *conj. prez. 1.sg.* 18,20; 26,15
grăiesc: *ind. prez. 1.sg.* 20,8; 28,7; 32,42; 38,20
grăit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 22,21
grăiesc: *ind. prez. 3.pl.* 23,16; 27,14
grăit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 23,17
grăiam: *ind. imp. 1.sg.* 23,21
grăiască: *conj. prez. fără* ***să*** 23,28
să grăiești: *conj. prez. 2.sg.* 26,2
să grăiască: *conj. prez. 3.sg./pl.* 26,8; 27,4
grăise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 26,19
grăia: *ind. imp. 3.sg.* 36,18
grăiia: *ind. imp. 3.sg.* 38,1
grăiți: *ind. prez. 2.pl.* 50,11

GRĂMADĂ: s.f.
grămăzi: *pl. ac.* 50,26

GRĂSIME: s.f.
grăsime: *sg. ac.* 7, 18; 31,14

GRÂNC: s.m.; vezi **CRÂNG**

GRÂU: s.m.
grâul: *sg. ac.* 11,16
grâu: *sg. ac.* 12, 13; 23,28; 31,12; 41,8

GREȘEALĂ: s.f.; var. (Iuz.) **GREȘALĂ**
greșală: *sg. ac.* 51,5

(a) GREȘI: v. IV
greșesc: *ind. prez. 3.pl.* 2,3
au greșit: *ind. pf.c. 3.pl.* 33,8

GREU, GREA: adj./s.
greale: *adj. f./n. pl. nom./ac.* rezum. cap.4; rezum. cap.35
grea: *adj. f. sg. ac.* rezum. cap.30
greu: *adj. n. sg. nom.* 32,17, 27
(ceale) greale: *s.f. pl. ac.* 4,29

GRIJĂ: s.f.; var. **GRIJE**
grije: *sg. ac., în loc. adv.* ***fără grije*** „fără gând neliniștitor” 23,6; 32,37; 33,16; 38,19; 49,31
grijea: *sg. ac.* 49,23

(a se) GRIJI: v. IV
grijiia: *ind. imp. 3.sg.* 6,14
(să) va griji: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,8
(vă) grijiți: *ind. prez. 2.pl.* 42,16

GROAPĂ: s.f.
gropi: *pl. ac.* 2,34
groapă: *sg. nom./ac.* 18,20, 22; 38, 12; 48,43, 44
groapa: *sg. ac.* 43,9

GROAZĂ: s.f.
groază: *sg. nom./ac.* 8,15; 15,8; 20,10; 32,21; 46,5; 49,5, 29
groazei: *sg. gen.* 30,5
groaza: *sg. nom.* 49,24

GROSIME: s.f.
grosimea: *sg. nom.* 52,21

GRUMAZ: s.m.
grumazul: *sg. ac.* 27,2, 8; rezum. cap.28; 28,10, 11, 12, 14; 30,8
grumazii: *pl. ac.* 27,12

GUNOI: s.n.
gunoiu: *sg. ac.* 8,2; 16,4; 25,33
gunoiul: *sg. ac.* 9,22

GURĂ: s.f.
gura: *sg. nom./ac.* 1,9; 5,14; 7,28; 9,8; 12,2; 15,19; 23,16; 32,4; 34,3; 36,4, 6, 17, 18, 27, 32; 44,17, 25, 26; 45, 1; 51,44
gurii: *sg. gen.* 9,12, 20; 48,28

GUST: s.n.
gustul: *sg. nom.* 48,11

(a) GUSTA: v. I
au gustat: *ind. pf.c. 3.pl.* 19,13
gusta: *ind. imp. 3.pl.* 32,29
să gustăm: *conj. prez. 1.pl.* 44,17, 25
a gusta: *inf. prez.* 44,18, 19
gustăm: *ind. prez. 1.pl.* 44,19

GUSTARE: s.f.
gustările: *pl. ac.* 19,13; 44,19
gustări: *pl. ac.* 32,29; 44,17, 18, 19, 25

H

HAINĂ: s.f.
hainele: *pl. ac.* 38,12; 41,5

HALDEU: s.m. „caldeean”
haldei: *pl. ac.* rezum. cap.21; 21,9; rezum. cap.37; 37,12, 13; rezum. cap.38; 38,2, 19, 23; 50,35
haldeilor: *pl. gen./dat.* 21,4; 22,25; 24,5; 25,12; 32,4, 5, 24, 25, 28, 43; 35,11; 37,9, 10; 38,18; 39,5; 40,9, 10; rezum. cap.41; 41,18; 43,3; 50,1, 8, 25, 45; 51,4, 35, 54; 52,8, 14

haldeii: *pl. nom./ac.* 32,29; 33,5; rezum. cap.37; 37,4, 7, 8; 39,8; rezum. cap.41; 41,3; 52,7, 17

HAR: s.n.
har: *sg. ac.* 31,2

HASTĂ: s.f. (cf. lat. *hasta, -ae* „suliță"); substantivul nu este înregistrat în MDA, în schimb, apare adj. *hastat* (Bot.; despre frunze) „în formă de lance".
hasta: *sg. ac.* 46,3

HEI: interj.
hei: 4,10; 32,17

HIACINT: s.n.; var. **HIACHINT** (cf. **Indice** Iș)
hiachinth: *sg. nom.* 10,9

HOLDĂ: s.f.
holdele: *pl. ac.* 5,17

(a) HOHOTI: v. IV
vor hohoti: *ind. viit.I. 3.pl.* 22,18

HOLM: s.n.; var. (Trans.) **HÂLM** „movilă"
hâlmuri: *pl. ac.* 9,11; 51,37
hâlmă: *sg. ac.* 26,18

HORĂ: s.f.
hora: *sg. ac.* 31,4
horă: *sg. ac.* 31,13

HOTAR: s.n.
hotar: *sg. ac.* 5,22
hotarele: *pl. ac.* 15,13; 17,3; 31,17
hotarul: *sg. ac.* 49,32
hotarelor: *pl. gen.* 50,26

HRANĂ: s.f.
hrană: *sg. ac.* 7,33; 16,4; 52,6

(a) HRĂNI: v. IV
voiu hrăni: *ind. viit.I. 1.sg.* 9,15; 19,9; 23,15

HULĂ: s.f.
hula: *sg. nom.* 6,6

I

IAR: adv.; var. **IARĂ**
iară: 31,4

IARĂȘI: adv.
iarăș: rezum. cap.12; 36,28
iarăși: rezum. cap.15

IARBĂ: s.f.
iarba: *sg. ac., în sintagma* ***iarba vorifthului*** „extract vegetal din care se prepară leșia pentru spălarea rufelor" (cf. lat. *herbam borith* 2,22
iarba: *sg. ac.* 9,22; 12,4
iarbă: *sg. nom./ac.* 14,5, 6; 50,11

IARNĂ: s.f.
iarnă: *sg. ac.* 36,22

IATĂ: interj.
iată: 1,6, 9, 10, 15; 2,35; 3,5, 22; 4,10, 13, 16, 23, 24, 26; 5,5, 14, 15; 6,10, 19, 21, 22; 7,8, 20, 32; 8,15, 17, 19; 9,7, 15, 25; 10,18, 22; 11,11; 12,14; 13,7, 13; 14,18, 19; 16,9, 12, 14, 16, 21; 17,15; 18,3, 6; 19,3, 6; 20,4; 21,13; 23,2, 5, 7, 15, 19, 30, 31, 32, 39; 24,1; 25,9, 29, 32; 26,14; 28,16; 29,17, 21, 32; 30,3, 10, 18, 23; 31,8, 27, 31, 38; 32,3, 7, 17, 24, 28, 37; 33,6, 14; 34,2, 17, 22; 36,12; 37,6; 40,4, 10; 42,4; 43,10; 44,2, 27; 45,5; 46,27; 48,12, 40; 49,2, 5, 15., 22; 50,9, 12, 31, 41; 51,25, 47, 52

IDOL: s.m.
idolilor: *pl. gen./dat.* rezum. cap.2; 16,18; 43,12; 44,23
idoli: *pl. ac., în sintagma* ***închinare de idoli/închinarea de idoli*** „idolatrie" rezum. cap.2; rezum. cap.3; rezum. cap.5; rezum. cap.8; rezum. cap.11; rezum. cap.13; rezum. cap.16; rezum. cap.19; rezum. cap.32; rezum. cap.44
idoli: *pl. ac.* 2,8; rezum. cap.10
idol: *sg. ac.* 2,11; 5,27
idolul: *sg. ac.* 4,15
idolii: *pl. nom./ac.* rezum. cap.11; 32,34; rezum. cap.43; 50,2

IED: s.m.
iezii: *pl.ac.* 50,8; 51,40

(a) IERTA: v. I
voiu ierta: *ind. viit.I. 1.sg.* 13,14; 46,28
va ierta: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,7; rezum. cap.33
au iertat: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum.cap.41

IERTARE: s.f.
iertare: *sg. ac.* rezum. cap.4

(a) IEȘI: v. IV
să iasă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 4,4; 15,1; 21,12; rezum.cap.38; 50,26
iasă: *ind. prez. 3.sg.* 22,10
ai ieșit: *ind. pf.c. 2.sg.* 1,5
vei ieși: *ind. viit.I. 2.sg.* 2,37; 31,4; 38,17, 18
ieșit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,7
va ieși *ind. viit.I. 3.sg.* 5,6; 21,9; 23,19; 25,32; 30,19; 31,39; 43,12; 44,17; 48,9
să ieșiți: *conj. prez. 2.pl.* 6,25
au ieșit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,25; 9,3; 10,20; 17,16; 22,11; 23,15; 29,2, 16; 37,4, 6; 38,8; 39,4; 48,45; 52,7
ieși *inf. prez. fără* **a** 11,11
voiu ieși: *ind. viit.I. 1.sg.* 14,18
vom ieși: *ind. viit.I. 1.pl.* 15,2
ies: *ind. prez. 3.pl.* 17,19
ieși: *imperativ 2.sg.* 19,2
am ieșit: *ind. pf.c. 1.sg.* 20,18
ieșind: *gerunziu* 30,23; rezum. cap.37; 41,6
ieșit-a: *ind. pf.c. 3.sg.* 37,11
a ieși: *inf. prez.* 38,21
ieșiți: *imperativ 2.pl.* 50,8; 51,45

IN: s.m.
in: *sg. ac.* 13,1

INEL: s.n.
inel: *sg. nom.* 22,24

INIMĂ: s.f.
inima: *sg. nom./ac.* 3,10, 15; 4,9, 14, 18; 5,23, 24; 7,31; 8,18; 9,26; 12,3, 11; 13,22; 17,5, 9, 10; 19,5; 20,9, 12; 22,17; 23,9, 26; rezum. cap.24; 24,7; 29,13; 30,21; 31,21, 33; rezum. cap.32; 32,35, 40, 41; 44,21; 48,36, 41; 49,22; 51,1, 46, 50
inimă: *sg. ac.* 3,16; 5,21; rezum. cap.9; 24,7; 32,39
inimii: *sg. gen.* 3,17; 4,19; 7,24; 9,14; 11,8; 13,10; 14,14; 15,16; 16,12; 17,1; 18,12; 23,17, 20, 26; 30,24; 48,29; 49, 16
inimile: *pl. ac.* rezum. cap.4; 11,20; rezum. cap.17; 44,14
inimilor: *pl. gen.* 4,4

(a) INTRA: v. I; var. (Pop.) **(a) ÎNTRA**
întrând: *gerunziu* 2,7
a întra: *inf. prez.* 3,19; 42,22
să întrăm: *conj. prez. 1.pl.* 4,5; 8,14; 35,11
întrat-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,29; 9,21; 37,15
întraţi: *ind. prez. 2.pl.* 7,2; 17,20; 22,2
voiu întra: *ind. viit.I. 1.sg.* 14,18
să întri: *conj. prez. 2.sg.* 16,5
(nu) întra: *imperativ prohib. 2.sg.* 16,8
întră: *ind. prez. 3.pl.* 17,19; 44,28
vor întra: *ind. viit.I. 3.pl.* 17,25; 22,4
va întra: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,13
au întrat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 26,21; 28,4; 32,23; 36,20; 38,11; 39,3; 43,7
vei întra: *ind. viit.I. 2.sg.* 34,3
întra: *inf. prez. fără* ***a*** 36,5
întră: *imperativ 2.sg.* 36,6; 47,6
să între: *conj. prez. 3.sg./pl.* 39,14; 41,17; 42,17; 44,12
să întraţi: *conj. prez. 2.pl.* 42,15, 19; 43,2
veţi întra: *ind. viit.I. 2.pl.* 42,15, 18
aţi întrat: *ind. pf.c. 2.pl.* 44,8

INTRARE: s.f.; var. (În v. şi rar.) **ÎNTRARE**
întrarea: *sg. ac.* 1,15; 19,2; 26,10; 36,10

(a) ISPITI: v. IV
voiu ispiti: *ind. viit.I. 1.sg.* 9,7
ispiteaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.17
ispitesc: *ind. prez. 1.sg.* 17,10

ISPITITOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Înv.) **ISPITITORIU**
ispititoriu: *s.m. sg. ac.* 6,27

(a) IUBI: v. IV
am iubit: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,25; 31,3
au iubit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,31; 8,2; 14,10

IUBIRE: s.f.
iubirea: *sg. ac.* 2,33

IUBIT, -Ă: adj./s.
iubiţii: *s.m. pl. nom./ac.* 3,1; rezum. cap.11
iubitul: *s.m. sg. nom.* 11,15
iubit: *adj. n. sg. ac.* 12,7

IUBITOR, -TOARE: adj./s.
iubitoriul: *s.m. sg. ac.* 3,20
iubitorii: *s.m. pl. nom.* 4,30; 22,20, 22; 30,14
iubitori: *adj. m. pl. nom.* 5,8

IUDEU: s.m.
iudeii: *pl. ac.* 41,3

IUTE, -E: adj./s.
(mai) iuţi: *adj. m. pl. nom.* 4,13
(cel) iute: *s.m. sg. nom.* 46,6

IUŢIME: s.f. „mânie", „urgie"
iuţimea: *sg. nom./ac.* 2,35; 6,11; 7,20; rezum. cap.10; 10,24; 12,13; 15,14; 17,4; 23,20; 30,23; 32,31, 37; 33,5; 42,18; 44,6; 52,3
iuţimii: *sg. gen.* 4,8, 26; rezum. cap.25; 25,15, 37; 49,37; 51,45
iuţime: *sg. nom./ac.* 21,5; 36,7
iuţimei: *sg. gen.* 25,38

(a se) IZBĂVI: v. IV
să izbăvesc: *conj. prez. 1.sg.* 1,19
izbăveaşte: *imperativ 2.sg.* 2,27
izbăvească: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 2,28
izbăvitu(-ne)-am: *ind. pf.c. 1.pl.* 7,10
voiu izbăvi: *ind. viit.I. 1.sg.* 15,21
a (să) izbăvi: *inf. prez.* rezum. cap.17
au izbăvit: *ind. pf.c. 3.sg.* 20,13
izbăviţi: *imperativ 2.pl.* 22,3
(să) izbăveaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.26

IZBĂVIRE: s.f.
izbăvirea: *sg. ac.* rezum. cap.14
izbăvire: *sg. ac.* rezum. cap.15

IZBÂNDĂ: s.f. (Înv. şi rar) „răzbunare"
izbânda: *sg. ac.* 11,20; 20,12; 51,36
izbândă: *sg. ac.* 20,10; 46,10; 50,15

(a) IZBÂNDI: v. IV (Înv.) „a (se) răzbuna"
va izbândi: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,9, 29; 9,9
voiu izbândi: *ind. viit.I. 1.sg.* 51,36

IZBÂNDIRE: s.f. (În v.) „răzbunare"; „răsplată"
izbândirii: *sg. gen.* 46,10; 51,6
izbândirea: *sg. nom./ac.* 50,28; 51,11

IZBÂNDITOR, -TOARE: s.m./f. (Neob.) „persoană care se răzbună"
Izbânditoriul: *s.m. sg. nom.* 51,56

(a) IZBI: v. IV
va izbi: *ind. viit.I. 3.sg.* 48,26

IZGONIRE: s.f.
izgonire: *sg. ac.* rezum. cap.20

IZVOR: s.n.
izvorul: *sg. nom.* rezum. cap.2; 2,13
izvor: *sg. ac.* 9,1

(a) IZVORÎ: v. IV
va izvorî: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,17
izvorăsc: *ind. prez. 3.pl.* 18,14
izvorească: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 14,17

Î

(a se) ÎMBĂTA: v. I
(vă) îmbătaţi: *imperativ 2.pl.* 25,27
voiu îmbăta: *ind. viit.I. 1.sg.* 31,14; 51,39, 57
am îmbătat: *ind. pf.c. 1.sg.* 31,25
(să) va îmbăta: *ind. viit.I. 3.sg.* 46,10
îmbătaţi: *imperativ 2.pl.* 48,26
îmbătând: *gerunziu* 51,7

(a) ÎMBLA: v. I; vezi **(a) UMBLA**

ÎMBLĂTITURĂ: s.f. „batere a cerealelor sau a plantelor cu păstăi, cu îmblăciul, pentru a obţine seminţe"; neînregistrat în această formă în DA.
îmblătiturii: *sg. gen.* 51, 33

(a se) ÎMBLÂNZI: v. IV
să (Te) îmblânzească: *conj. prez. 2.sg.* 18,23
(Mă) voiu îmblânzi: *ind. viit.I. 1.sg.* 31,34; 33,8; 36,3; 50,20

(a se) ÎMBOGĂŢI: v. IV
(s-)au îmbogăţit: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,27

(a se) ÎMBRĂCA: v. I
(te) vei îmbrăca: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,30
îmbrăcaţi-(vă): *imperativ 2.pl.* 46,4

ÎMBRĂCĂMINTE: s.f.
îmbrăcămintea: *sg. nom.* 10,9

(a se) ÎMBUCA: v. I
îmbucă: *ind. prez. 3.pl.* 2,3
îmbucat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,30
îmbuca-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,17
au îmbucat: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,16; 10,25
va îmbuca: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,12; 21,14; 46,14; 48,45; 49,27; 50,32
(să) vor îmbuca: *ind. viit.I. 3.pl.* 30,16
îmbuca(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 46,10
îmbucatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 51,30
îmbucatu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 51,34

ÎMPĂRAT: s.m.
împăratului: *sg. gen./dat.* rezum. cap.1; 1,2, 3; 3,6; 4,9; 13,18; 15,4; 20,4; rezum. cap.21; 21,4, 10, 11; 22,1, 6, 24, 25; 24,1; 25,1, 3, 11, 19; 26,1, 10, 18; rezum. cap.27; 27,1, 6, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 17, 18, 21; 28,1, 2, 4, 11, 14; 29,21; rezum. cap.30; 30,9; rezum. cap.32; 32,2, 3, 4, 28, 36; 33,4; rezum. cap.34; 34,1, 2, 3, 21; 35,1; 36,1, 9, 12, 16, 20, 21, 25; 37, 6, 16; 38,3, 4, 5, 7, 8, 11, 17, 18, 22, 23, 26; 39,1, 3, 4, 8, 13; 40,9; 41,1; 41,10; 42,11; 43,6; 44,30; 45,1; 46,2, 17, 26; 49,34; 51,31; 52,5, 7, 12, 13, 25, 31
împăratul/Împăratul: *sg. nom./ac.* 8,19; 21,1, 2, 7; rezum. cap.22; 22,2, 11, 18; 24,1, 8; 25,9, 12, 26; 26,19, 21, 22, 23; 27,3, 12, 20; rezum. cap.28; 28,3, 4; 29,2, 3, 16, 22; 32,1, 3, 4; rezum. cap.34; 34,2, 4, 6, 7, 8, 21; 35,11; rezum. cap.36; 36,20, 21, 22, 24, 26, 27, 28, 29, 30, 32; 37,1, 3, 16, 17, 18, 20; rezum. cap.38; 38,5, 7, 8, 10, 14, 16, 19, 25, 27; rezum. cap.39; 39,1, 4, 5, 6, 11; 40,5, 7, 11, 14; 41,2, 9, 18; rezum. cap.43; 43,10; rezum. cap.44; 44,30; 46,2, 13, 18; 48,15; 49,28, 30; 50,17, 18, 43; 51,34, 57, 59; rezum. cap.52; 52,3, 4, 8, 9, 10, 11, 15, 20, 26, 27, 31, 34
împăraților: *pl. gen./dat.* 1,18; 8,1; 19,13; 20,5; 24,9; rezum. cap.25; 25,18, 20, 22, 24, 25, 26; 34,5; 44,9; 51,11, 27; 52,32
împărații: *pl. nom./ac.* 2,26; rezum. cap.8; 13,13; 17,19; 19,4; 32,32; 44,17, 21; 46,25; 49,38; rezum. cap.50; rezum. cap.51; 51,28
Împărate/împărate: *sg. voc.* 10,7; 37,19; 38,9
împărat: *sg. nom./ac.* 10,10; 23,5; 37,1
împărați: *pl. nom.* 17,25; 22,4; 25,14; 27,7
împărații: *pl. voc., în sintagma* ***împărații Iudii*** 17,20; 19,3
împărați: *sg. dat. (cu prep.* ***la****)* rezum. cap.27
împăratul: *sg. dat. (cu prep.* ***la****)* 27,3

ÎMPĂRĂTEASĂ: s.f.
împărăteasii: *sg. dat.* 7,18; 44,17, 18, 19, 25

ÎMPĂRĂTESC, -EASCĂ: adj.
împărătească: *f. sg. ac.* 41,1

ÎMPĂRĂȚIE: s.f.
împărăției: *sg. gen.* 1,2; 18,7; 26,1; 27,1; 28,1; 49,34; 51,59; 52,4, 31
împărății: *pl. nom./ac.* 1,10; 28,8; 50,41
împărățiilor: *pl. gen./dat.* 1,15; 15,4; 29,18; 34,17; rezum. cap.49
împărățiile: *pl. nom./ac.* 10,7, 25; 34,1; 49,28; 51,20
împărăție: *sg. ac.* 18,9
împărăția: *sg. nom.* 27,8

(a) ÎMPĂRĂȚI: v.IV
au împărățit: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,11; 37,1; 52,1
vei împărăți: *ind. viit.I. 2.sg.* 22,15
va împărăți: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,5
să împărățască: *conj. prez. 3.sg.* 33,21
a împărăți: *inf. prez.* 52,1

(a) ÎMPĂRȚI: v. IV
voiu împărți: *ind. viit.I. 1.sg.* 9,16; 18,17
am împărțit: *ind. pf.c. 1.sg.* 12,14; 30,11
au împărțit: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,10
să împarță: *conj. prez. 3.sg.* 37,11

(a se) ÎMPIEDICA: v. I; var. **(a se) ÎMPIEDECA**
împiedecându(-să): *gerunziu* 18,15

(a) ÎMPIETRI: v. IV
au împietrit: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,26

ÎMPIETRIT, -Ă: adj./adv.
împietriți: *adj. m. pl. nom.* rezum.cap.5; rezum. cap.17
împietrita: *adj. antep. f. sg. ac.* rezum.cap.18
împietrit: *adv.* rezum. cap.44

(a se) ÎMPINGE: v. III
(să) împinge: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.37

(a) ÎMPLE: v. III; vezi **(a) UMPLE**

(a se) ÎMPODOBI: v. IV
vei fi împodobită: *pasiv ind. viit.I. 2.sg.* 4,30
(te) vei împodobi: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,30; 31,4
au împodobit: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,4

ÎMPOTRIVĂ: adv./prep.; var. (Înv. și pop.) **ÎMPROTIVĂ**
împrotiva: *prep.* 2,8; 3,13; 5,11; 12,8; 13,21; rezum. cap.18; 18,8, 11, 18; 19,15; 21,4; rezum. cap.22; 25,13, 26; 26,11, 15, 19; 28,16; rezum. cap.29; 31,7; 32,5; 34,1, 7, 22; rezum. cap.35; 35,17; 36,31; 37,7, 14; 38,9; 41,12; 44,7, 20, 29; 46,1; 47,1; 48,2, 26, 27, 42; 49,14, 19; 50,3, 9, 14, 29, 42, 44, 45; 51,1, 11, 12, 27, 28, 60, 62; 52,4
împotivă: *adv.* 7,16; rezum. cap.28; 36,25

(a se) ÎMPOTRIVI: v. IV; var. (Înv. și pop.) **(a se) ÎMPROTIVI**
(s-)au împrotivit: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.12

(a) ÎMPRĂȘTIA: v. I
voiu împrăștia: *ind. viit.I. 1.sg.* 13,24
voiu împrăștiia: *ind. viit.I. 1.sg.* 15,7

ÎMPREJUR: adv./prep.; var. (Înv.) **ÎMPREGIUR**
împregiur: *adv. în loc. v.* ***să vor tăia împregiur*** „se vor circumcide” rezum. cap.4
împrejur: *adv. în loc. v.* ***tăiați-vă împrejur/****în loc. adj.* ***netăiată/netăiate/netăiați împrejur*** 4,4; 6,10; rezum. cap.9; 9,26;
împregiur: *adv.* 4,17
împrejuru: *adv. în loc. adj.* ***tăiat împrejuru*** 9,25
împrejurul: *prep.* 6,6; 21,4, 14; 25,9; 32,44; 33,13; 36,21; 46,14; 48,17, 39; 49,5; 50,32
înprejurul: *prep.* 13,4

(a se) ÎMPREUNA: v. I (aici) „a se aduna”
împreunați(-vă): *imperativ 2.pl.* (cf. lat. *convenite* „adunați-vă”) 8,14

ÎMPREUNĂ: adv.
împreună: 1,15; 3,18; 5,5; 6,11, 21; rezum. cap.16; 31,8, 13, 24; rezum. cap.34; rezum. cap.36; rezum. cap.39; rezum. cap.40; 41,1; rezum. cap.43; rezum. cap.44; 46,21; 48,7; 49,3; 50,4, 32, 33; 51,38

ÎMPUNGĂTOR, -TOARE: s.m./f.
împungătoriu: *sg. nom.* 46,20

(a se) ÎMPUȚINA: v. I
(să) vor împuțâna: *ind. viit.I. 3.pl.* 30,19

ÎNAINTE: adv./prep.; var. (Înv. și reg.) **MAINTE**
înaintea: *prep.* 2,22; 6,7; 7,10; 13,26; 15,1, 9, 19; 17,16; 18,17, 20, 23; 19,7; 21,8; 24,1; 28,1; 30,20; 31,36, 39; rezum. cap.32; 32,13; 33,24; rezum. cap.34; 34,15, 18; 35,5, 19; 36,7, 9, 22;

37,11, 19; 38,6, 26; rezum. cap.39; 39,16; 40,4; 42,2, 9; 44,10; 49,37; 50,8; rezum. cap.52; 52,12
înainte: *adv.* 7,24
înainte: *adv. în loc. adv.* ***mai înainte*** 13,16; 28,8; 34,5; 38,10; 47,1
nainte: *adv. în loc. adv.* ***mai nainte*** 1,5
mainte: *adv.* rezum. cap.18; 43,5

ÎNALT, -Ă: adj./s.
înaltă: *adj. f. sg. ac.* 2,20
înalt: *adj. m./n. sg. nom./ac.* 3,6; 52,21
înalţi: *adj. m. pl. ac.* 17,2
înalte: *adj. f. pl. nom.* 51,58
(ceale) înalte: *s.n. pl. ac.* rezum. cap.7; 7,31; 17,3; 19,5; 26,18; 48,35
(ceale) înnalte: *s.n. pl. ac.* 32,35

(a se) ÎNĂLŢA: v. I
să (vă) înălţaţi: *conj. prez. 2.pl.* 13,15
vei înălţa: *ind. viit.I. 2.sg.* 49,16
(să) înalţă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.52

ÎNĂLŢARE: s.f.
înălţarea: *sg. ac.* rezum. cap.3

ÎNĂLŢIME: s.f.
înălţimii: *sg. gen.* 17,12
înălţime: *sg. ac.* 25,30; 31,15; 51,53
înălţimea: *sg. nom./ac.* 48,29; 52,22
nălţimea: *sg. ac.* 30,18; 49,16

ÎNĂUNTRU: adv.; var. (Înv.) **ÎNLĂUNTRU**
înlăuntru: 52,21

ÎNCAI: adv.
încai: 3,4

(a) ÎNCĂLECA: v. I
vor încăleca: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,23; 50,42
încălecaţi: *imperativ 2.pl.* 46,4, 9

(a se) ÎNCELUI: v. IV (Înv.) „a înșela”
ai înceluit: *ind. pf.c. 2.sg.* 4,10
înceluitu(-)-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 20,7
am fost înceluit: *pasiv ind. pf.c. 1.sg.* 20,7
înceluia: *ind. imp. 3.pl.* 23,13
înceluiesc: *ind. prez. 3.pl.* 23,16
au înceluit: *ind. pf.c. 3.pl.* 23,32
înceluitu(-)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 38,22
(v-)aţi înceluit *ind. pf.c. 2.pl.* 42,20

(a) ÎNCEPE: v. III
voiu înceape: *ind. viit.I. 1.sg.* 25,29
vor înceape: *ind. viit.I. 3.pl.* 29,10
am început: *ind. pf.c. 1pl.* 44,18
începuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 52,1

ÎNCEPUT: s.n.; var. (Înv.) **CEPUT**
început: *sg. ac., în loc. adv.* ***de/din început*** „din momentul inițial” 17,12; 33,7, 11
începutul: *sg. ac.* 26,1; 27,1; 49,34
ceput: *sg. ac. în loc. adv.* ***din ceput*** 7,12

(a) ÎNCETA: v. I
vei înceta: *ind. viit.I. 2.sg.* 3,19
va înceta: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,8; 47,7; 48,42
înceate: *imperativ 2.sg.* 31,16
voiu înceta: *ind. viit.I. 1.sg.* 32,40
a înceta: *inf. prez.* 36,29
au încetat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 38,27; 41,8
încetezi: *ind. prez. 2.sg.* 47,6
încetat-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 51,30

(a) ÎNCHEIA: v. I
au încheiat: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,4

(a) ÎNCHIDE: v. III
închise sânt: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 13,19
vor închide: *ind. viit.I. 3.pl.* 19,9
era închis: *pasiv ind. imp. 3.sg.* 32,2; 39,15
închisease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 32,3
fiind închis: *pasiv gerunziu* 33,1
sânt închis: *pasiv ind. prez. 1.sg.* 36,5

(a se) ÎNCHINA: v. I
(s-)au închinat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,16; rezum. cap.2; 8,2; 16,11; 22,9
să (vă) închinaţi: *conj. prez. 2.pl.* 7,2; 25,6
să (să) închine: *conj. prez. 3.sg.* 13,10
a închina: *inf. prez.* rezum. cap.25
vei închina: *ind. viit.I. 2.sg.* 25,15
am închinat: *ind. pf.c. 1.sg.* 25,17
să (se) închine: *conj. prez. 3.pl.* 26,2

ÎNCHINARE: s.f.
închinarea: *sg. ac., în sintagma* ***închinarea*** „idolatria” rezum. cap.2; rezum. cap.3; rezum. cap.5; rezum. cap.8; rezum. cap.11; rezum. cap.13; rezum. cap.16; rezum. cap.32; rezum. cap.44
închinare: *sg. ac., în sintagma* ***închinare de idoli*** rezum. cap.19

ÎNCHIS, -Ă: adj.
închis: *m./n. sg. nom./ac.* 20,9; rezum. cap.36

ÎNCHISOARE: s.f.
închisoare: *sg. ac.* 37,15

(a se) ÎNCHIPUI: v. IV (aici) „a se zămisli”, „a face”
a (te) închipui: *inf. prez.* 1,5
au închipuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,16
închipuiesc: *ind. prez. 1.sg.* 18,11
va închipui: *ind. viit.I. 3.sg.* 33,2

ÎNCHIZĂTOR, -TOARE: s.m./f.
închizătoriul: *sg. ac.* 24,1

(a se) ÎNCINGE: v. III
încinge: *imperativ 2.sg.* 1,17
încingeţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 4,8; 49,3
încinge(-te): *imperativ* 6,26

ÎNCOLO: adv.
(mai) încolo: 31,39

(a) ÎNCONJURA: v. I; var. (Reg.) **(a) ÎNCUNJURA**
va încungiura: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.31; 31,39
va încunjura: *ind. viit.I. 3.sg.* 31,22
încungiuraţi: *imperativ 2.pl.* 5,1; 49,3
încunjura: *ind. imp. 3.sg.* 52,21
(să) încungiura: *ind. imp. 3.pl.* 52,23

(a) ÎNCORDA: v. I
au încordat: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,3
încordaţi: *ind. prez. 2.pl.* 50,14
încoardă: *ind. prez. 3.pl.* 50,29
încordează: *ind. prez. 3.pl.* 51,3
încordeaze: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 51,3

ÎNCOTRO: adv.; var. (Înv.) **ÎNCĂTRO**
încătro: 15,2; 40,4

(a) ÎNCREDINŢA: v. I
au încredinţat: *ind. pf.c. 3.pl.* 36,20
încredinţase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 40,7; 41,10

ÎNCUIETOR, -TOARE: s.m./f.
încuietoriul: *s.m. sg. nom.* 29,2 (echivalează, ca şi ***închizătoriul*** 24,1, acelaşi cuvânt latinesc – *inclusor/inclusorem*; în alte traduceri româneşti este ***lemnarul***; în B1795 este: ***cei legaţi*** 24,1; ***legatul*** 29,2, aşadar, „cei închişi")
încuietori: *s.f. pl. nom.* 49,31
încuietorile: *s.f. pl. nom.* 51,30

(a) ÎNCURSA: v. I „a întinde cursă"; în MDA este înregistrat cuvântul *încursă* „năvălire", atestat la P. Maior, *Istoria pentru începutul românilor în Dachia*,, Buda, 1834, pus în legătură cu *încurge* (despre cai) „a se încurca"; cuvântul nu este înregistrat nici în DA.
încurstu(-)-am: *ind. pf.c. I.sg.* 50,24

ÎNDATĂ: adv.
îndată: 4,20; 18,9

ÎNDĂRĂT: adv.
îndărăpt: 7,24; 12,15; 14,3; 15,6; 34,11; 46,5

ÎNDĂRĂTNIC, -Ă: adj.
îndărătnice: *n. pl. ac.* rezum. cap.11
îndărătnică: *f. pl. nom.* 17,9

ÎNDĂRĂTNICIE: s.f.
îndărătniciia: *sg. ac.* 9,14; 11,8; 18,12; 23, 17
îndărătnicia: *sg. ac.* 16,12

ÎNDELETNICIE: s.f.
îndeletniciia: *sg. ac.* 3,9

(a) ÎNDEMNA: v. I
îndeamnă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.21; rezum. cap.29; rezum. cap.38; 43,3
îndemna: *ind. imp. 3.pl.* rezum. cap.25

ÎNDOIT, -Ă: adj.
îndoitele: *adj. antep. f. pl. ac.* 16,18
îndoită: *f. sg. ac.* 17,18

(a) ÎNDREPTA: v. I
îndreptatu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,11
au îndreptat: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,28
a îndrepta: *inf. prez.* rezum. cap.10
să îndreptează: *conj. prez. 3.sg.* 10,23
îndreptaţi: *imperativ 2.pl.* 18,11
îndreptând: *gerunziu* 26,5
îndreptează: *imperativ 2.sg.* 31,21

ÎNDREPTAR: s.n.; cuvântul echivalează s. *norma* 1 „riglă, măsurătoare"; 2 „regulă, normă"
îndreptariul: *sg. nom.* 31,39

ÎNDURARE: s.f.
îndurerile: *sg. ac.* 16,5

(a se) ÎNECA: v. I
înecat-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 38,22
(să) va îneca: *ind. viit.I. 3.sg.* 51,64

ÎNFĂŞURARE: s.f. „brâu" (cf. lat. *fasciae*)
înfăşurarea: *sg. ac.* 2,32

ÎNFIERBÂNTARE: s.f.
înfierbântarea: *sg. ac.* 15,4

(a) ÎNFIGE: v. III
înfipt-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,3

(a) ÎNFLORI: v. IV; var. (Înv.; Ban.) **(a) ÎNFLURI**
înflurind: *gerunziu* 48,9

(a se) ÎNFRÂNGE: v. III
(m-)am înfrânt: *ind. pf.c. 1.sg.* 8,21
(s-)au înfrânt: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,17

ÎNFRÂNGERE: s.f.
înfrângerea: *sg. ac.* 8,21
înfrângere: *sg. ac.* 14,17

(a se) ÎNFRICOŞA: v. I
să (te) înfricoşezi: *conj. prez. 2.sg.* 1,17
(te) înfricoşezi: *ind. prez. 2.sg.* 22,25; 39,17
(să) vor înfricoşa: *ind. viit.I. 3.pl.* 23,4
să (se) înfricoşeaze: *conj. prez. 3.sg.* 30,10
(vă) înfricoşaţi: *ind. prez. 2.pl.* 42,11, 16
să înfricoşaze: *conj. prez. 3.sg.* 46,27; 50,34

ÎNFRICOŞARE: s.f.
înfricoşare: *sg. ac.* 17,17; 30,5

ÎNFRICOŞAT, -Ă: adj.
înfricoşaţi: *m. pl. nom.* 8,9

ÎNFRUMUSEŢAT, -Ă: adj./s.; var. **ÎNFRÂMSĂŢAT, -Ă**
(ceii) înfrâmsăţate: *s.f. sg. dat.* 6,2
înfrâmsăţat: *adj. m. sg. nom.* 11,16
înfrâmsăţată: *adj. f. sg. nom.* 46,20

(a) ÎNGĂDUI: v. IV
voiu îngădui: *ind. viit.I. 1.sg.* 13,14
(nu) îngăduiţi: *imperativ prohib. 2.pl.* 50,14
să îngăduiţi: *conj. prez. 2.pl.* 51,3

ÎNGHEŢ: s.n.
îngheţu: *sg. ac.* 36,30

(a) ÎNGHIŢI: v. IV
înghiţise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 51,44

(a se) ÎNGRĂŞA: v. I
(s-)au îngrăşat: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,28

ÎNGRĂŞAT, -Ă: adj.
îngrăşaţi: *m. pl. ac.* 46,21

(a se) ÎNGROPA: v. I
vor îngropa: *ind. viit.I. 3.pl.* 7,32
(să) vor îngropa: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,2; rezum. cap.16; 16,4, 6; 19,11; 25,33
să îngroape: *conj. prez. 3.sg.* 14,16
(te) vei îngropa: *ind. viit.I. 2.sg.* 20,6
(să) va îngropa: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,19

ÎNGROPARE: s.f.
îngropare: *sg. ac.* 19,11
îngroparea: *sg. ac.* 22,19

ÎNGROPĂCIUNE: s.f.
îngropăciune: *sg. ac.* rezum. cap.22

(a se) ÎNGROŞA: v. I
îngroşatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,28

ÎNGROZIRE: s.f.
îngroziri: *pl. ac.* 18, 13

(a) ÎNHĂMA: v. I
înhămaţi: *imperativ 2.pl.* 46,4

(a) ÎNJUGA: v. I „a supune", „a subjuga"
au înjugat: *ind. pf.c. 3.pl.* 34,11

(a se) ÎNMULŢI: v. IV
vei înmulţi: *ind. viit.I. 2.sg.* 2,22
(vă) veţi înmulţi: *ind. viit.I. 2.pl.* 3,16
(s-)au înmulţit: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,6
înmulţitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 15,8; 46,23
(să) vor înmulţi: *ind. viit.I. 3.pl.* 23,3
a (să) înmulţi: *inf. prez.* rezum. cap.29
(vă) înmulţiţi: *imperativ 2.pl.* 29,6
voiu înmulţi: *ind. viit.I. 1.sg.* 30,19; 33,22
a înmulţi: *inf. prez.* rezum. cap.33
înmulţeşti: *ind. prez. 2.sg.* 46,11
înmulţit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 46,16
(să) înmulţesc: *ind. prez. 3.pl.* 51,16

(a) ÎNNOI: v. IV; var. (În v.) **(a) ÎNOI**
înoiţi: *imperativ 2.sg., în sintagma* ***înoiţi-vă voao înoitură*** „araţi-vă din nou ogorul" (cf. lat. *novate vobis novale*) 4,3

ÎNNOITURĂ: s.f.; var. (Reg.) **(a) ÎNOI** (aici) „ogor"
înoitură: *sg. ac.* (cf. **a ÎNNOI**; sintagma românească ***înoiţi-vă voao înoitură*** este rezultatul legăturii stabilite de traducător între cele două cuvinte coradicale: verbul *novō* („a înnoi" „a ara din nou") şi substantivul *novāle, -is* („ogor"); aceeaşi sintagmă lat. *innovate vobis novale* este tradusă prin ***înoiţi-vă ogorul*** în Prorociia lui Osie 10, 12; cf. **Indice** Os) 4,3

(a) ÎNSEMNA: v. I; var. (Reg.) **(a) ÎNSĂMNA**
(ia ste) însămnat: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 17,1
însămnează: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.24
am însămnat: *ind. pf.c. 1.sg.* 32,10
însămnându(-)(-să): *gerunziu* rezum. cap.37
(să) însămnează: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.52

ÎNSEMNAT, -Ă: adj.; var. (Reg.) **ÎNSĂMNAT, -Ă**
însămnate: *f. sg. gen.* 32,11
însămnată: *f. sg. nom.* 32,14

(a se) ÎNSURA: v. I
să (să) însoare: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.16

(a se) ÎNŞELA: v. I
înşelând: *gerunziu* 9,4; rezum. cap.27
va înşela: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,4
(s-)ar înşela: *cond. prez. 3.sg.* 20,10
înşală: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.23
înşela: *ind. imp. 3.pl.* rezum. cap.29
să înşeale: *conj. prez. 3.pl.* 29,8
să (vă) înşelaţi: *conj. prez. 2.pl.* 37,8
au înşelat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 49,16; 50,6

ÎNŞELĂCIUNE: s.f.
înşelăciune: *sg. ac.* 5,2; 14,14
înşălăciunii: *sg. gen.* 9,6
înşelăciunile: *pl. ac.* 23,26

(a) ÎNTĂRÂTA: v. I
au întărâtat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,17; 8,19
întărâtându(-): *gerunziu* rezum. cap.8; 44,8
a întărâta: *inf. prez.* 11,17
am întărâtat: *ind. pf.c. 1.sg.* 32,29
întărâta: *ind. imp. 3.pl.* 32,30
ai întărâtat: *ind. pf.c. 2.sg.* 50,24

(a se) ÎNTĂRI: v. IV
întăriţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 4,6; 6,1
întăritu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,6; 9,3
au întărit: *ind. pf.c. 3.pl.* 19,15; 23,14
întărit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 35,16
va întări: *ind. viit.I. 3.sg.* 51,53

ÎNTĂRIRE: s.f.
întăriri: *pl. ac.* 33,4

ÎNTĂRIT, -Ă: adj.
întărită: *f. sg. ac.* 1,18; 8,14
întărite: *f. pl. nom./ac.* 4,5; 5,17; 34,7

(a) ÎNTÂMPINA: v. I
am întimpinat: *ind. pf.c. 1.sg.* 15,11
întâmpine: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 27,18
au întâmpinat: *ind. pf.c. 3.sg.* 41,6
întâmpinând: *gerunziu* 51,31

ÎNTÂMPINARE: s.f.
întâmpinarea: *sg. ac.* 41,6; 51,31

(a se) ÎNTÂMPLA: v. I
(să) vor întâmpla: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,13
(s-)au întâmplat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 32,23, 24; 48,19

ÎNTÂI: num. ord./adj./adv.
întâi: *adj. inv. în sintagma* **(celui) întâi născut:** *s.m. sg. gen.* 6,26
întâiul: *adj. m. sg. nom. în sintagma* ***întâiul născutul*** 31,9
întâiul: *num. ord. cu val. adj. m. sg. nom.* 52,24
întâi: *adv.* rezum. cap.11; rezum. cap.13; 16,18; 50,17

(a) ÎNTEMEIA: v. I
întemeia: *inf. prez. fără* ***a*** 19, 11
(să) va întemeia: *ind. viit.I. 3.sg.* 30,18

(a) ÎNTINA: v. I
aţi întinat: *ind. pf.c. 2.pl.* 34,16

ÎNTINAT,-Ă: adj.
întinată: *f. sg. nom.* 2,22

(a) ÎNTINDE: v. III
întinde: *ind. prez. 3.sg.* 4,31; 10,12
voiu întinde: *ind. viit.I. 1.sg.* 6,12; 15,6
vor întinde: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,2
să întinză: *conj. prez. 3.sg.* 10,20
va întinde: *ind. viit.I. 2.sg.* 48,40
întinde-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 49,22
au întins: *ind. pf.c. 3.sg.* 51,15
întinde-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 51,25

ÎNTINS, -Ă: adj.
întinsă: *f. sg. nom./ac.* 12,9; 21,5
întins: *n. sg. ac.* 27,5; 32,17, 21

(a se) ÎNTOARCE: v. III
(te-)ai întors: *ind. pf.c. 2.sg.* 2,21
va întoarce: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,24; rezum. cap.16; 30,24; rezum. cap.31; rezum. cap.33; 50,13
întoarcă(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 2,35; 18,11
(să) va întoarce: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,1; 8,4; rezum. cap.22; 22,10, 11; 23,20; 30,10; 36,3; 37,6; 46,27; 50,9, 16
întoarce(-te): *imperativ 2.sg.* 3,1, 7, 12; 31,21
(s-)au întors: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,7, 10; 4,8; rezum. cap.8; 8,6; 15,7; 30,6; 34,11; 40,12; 41,14; 44,6; 46,21; 50,23
voiu întoarce: *ind. viit.I. 1.sg.* 3, 12
întoarceţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 3, 14, 22; 25,5; 35,15
întorcându(-vă): *gerunziu* 3,14, 22
(să) vor întoarce: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.4; rezum. cap.15; 22,27; rezum. cap.24; 24,7; rezum. cap.26; rezum. cap.27; 27,16; rezum. cap.28; rezum. cap.29; 31,8, 16, 17; rezum. cap.37; 37,7; 44,14, 28
(te) vei întoarce: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,1; 15,19
(te) întoarce: *imperativ 2.sg.* 4,1; 31,21
(M-)am întors: *ind. pf.c. 1.sg.* 4,28
a (să) întoarce: *inf. prez.* 5,3; 8,5; 28,3; 49,39
întoarce: *imperativ 2.sg.* 6,9; 31,18
întorsu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 11,10; 49,24
(Mă/mă) voiu întoarce: *ind. viit.I. 1.sg.* 12,15; 31,18
voiu întoarce: *ind. viit.I. 1.sg.* 15,19; 16,15; 21,4; 23,3; 24,6; 28,4; 29,14; 30,3, 18; 31,9, 13, 23; 32,37, 44; 33,7, 11, 26; 34,22; 48,47; 50,19

întoarce(-să)-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 15,19
întorcându(-să): *gerunziu* 18,4; 41,14; rezum. cap.50
să întorc: *conj. prez. 1.sg.* 18,20; 29,10
să (se) întoarcă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 22,27; 26,3; 28,6; 36,7; 44,5
să (să) întoarcă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 23,14; rezum. cap.36; 44,14
aţi întors: *ind. pf.c. 2.pl.* 23,36; 34,16
a întoarce: *inf. prez.* 27,22; rezum. cap.31
a (vă) întoarce: *inf. prez.* 29,14
ai întors: *ind. pf.c. 2.sg.* 31,19
au întors: *ind. pf.c. 3.pl.* 32,33
(v-)aţi întors: *ind. pf.c. 2.pl.* 34,15, 16
întorsease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 41,16
(să) întorsease: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 43,5
întorcând: *gerunziu* 46,5
să (ne) întoarcem: *conj. prez. 1.pl.* 46,16
întoarceţi: *imperativ 2.pl.* 49,8
(să) întoarce: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.52

ÎNTOARCERE: s.f.
întoarcerea: *sg. ac.* rezum. cap.30; 30,3, 18; 33,7, 11, 26
întoarcere: *sg. ac.* rezum. cap.30

(a) ÎNTRA: v. I; vezi **(a) INTRA**

ÎNTRARE: s.f.; vezi **INTRARE**

(a se) ÎNTREBA: v. I
întrebaţi: *imperativ 2.pl.* 6,16; 18,13; 30,6
(mă) voiu întreba: *ind. viit.I. 1.sg.* 12,1
va întreba: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,33
au întrebat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 36,17; 37,16; 38,27
a întreba: *inf. prez.* 37,6; rezum. cap.42
întreabă: *imperativ 2.sg.* 21,2; 48,19
întrebu-: *ind. prez. 1.sg.* 38,14
vor întreba: *ind. viit.I. 3.pl.* 50,5

(a) ÎNTRECE: v. III
au întrecut: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,13

ÎNTREG, ÎNTREAGĂ: adj.
întregi: *f. sg. gen.* 21,13

(a se) ÎNTRISTA: v. I
(M-)am întristat: *ind. pf.c. 1.sg.* 8,21
(să) va întrista: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,5
să întristaţi: *conj. prez. 2.pl.* 22,3

(a se) ÎNTUNECA: v. I
a întuneca: *inf. prez.* 13,16
(s-)au întunecat: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,2

ÎNTUNERIC: s.n.; var. (Înv.) **ÎNTUNEAREC**
întunearec: *sg. ac.* 23,12

(a se) ÎNTURNA: v. I
a (să) întorna: *inf. prez.* 49,6

(a) ÎNŢELEGE: v. III
vei înţeleage: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,15
să înţeleagă: *conj. prez. 3.sg./pl.* rezum. cap.8; 9,12; rezum. cap.15
au înţeles: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,21
veţi înţeleage: *ind. viit.I. 2.pl.* 23,20; 30,24
am înţeles: *ind. pf.c. 1.sg.* 32,8

ÎNŢELEPCIUNE: s.f.
înţelepciune: *sg. nom.* 8,9; 49,7
înţelepciunea: *sg. nom./ac.* 9,23; 10,12; 49,7; 51,15

ÎNŢELEPT, ÎNŢELEAPTĂ: adj./s.
înţelepţi: *adj. m. pl. nom.* 8,8; 4,22
înţelept: *adj. m. sg. nom.* 9,12; 23,5
(cei) înţelepţi: *s.m. pl. nom.* 8,9
(ceale) înţeleapte: *s.f. pl. ac.* 9,17
(cel) înţelept: *s.m. sg. nom./ac.* 9,23; 18,18
înţelepţii: *pl. ac.* 10,7; 50,35; 51,57

ÎNVĂLUIT, -Ă: adj. (aici) „făcut sul”, „val”
învăluit: *n. sg. nom., în sintagma argintul învăluit* „foiţă de argint făcută sul” 10,9

(a se) ÎNVĂŢA: v. I
învăţându(-să): *gerunziu* rezum. cap.1
ai învăţat: *ind. pf.c. 2.sg.* 2,33; 13,21
învaţă(-te): *imperativ 2.sg.* 6,8
au învăţat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 9,5, 14; 12,16
învăţaţi: *imperativ 2.pl.* 9,20
să învăţaţi: *conj. prez. 2.pl.* 10,2
vor învăţa: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,16
aţi învăţat: *ind. pf.c. 2.pl.* 13,23
va învăţa: *ind. viit.I. 3.sg.* 31,34
învăţam: *ind. imp. 1.sg.* 32,33

ÎNVĂŢĂTURĂ: s.f.
învăţătura: *sg. nom./ac.* 2,30; 3,15; 5,3; 7,28; 10,8; 17,23; 32,33; 35,13

(a) ÎNVÂRTOŞA: v. I
învârtoşat-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,3
au învârtoşat: *ind. pf.c. 3.pl.* 17,23

ÎNVECHIT, -Ă: adj.
învechitul: *adj. antep. n. sg. ac.* rezum. cap.13
învechită: *f. sg. ac.* rezum. cap.44

(a) ÎNVINGE: v. III
învinşi au fost: *pasiv ind. pf.c. 3.pl.* 46,6

J

JAF: s.n.
jaf: *sg. ac.* 21,9

JALE: s.f.
jealea: *sg. ac.* 6,26; 31,13
jeale: *sg. nom./ac.* 9,10; 31,15

JALNIC, -Ă: s.m./f.
jealniculu: *sg. dat.* 16,7

(a se) JEFUI: v. IV
(să) vor jefui: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.2; 30,16
jefuiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 2,30
(să) va jefui: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.4; rezum. cap.9; rezum. cap.44; rezum. cap.50
(să) vor jefui: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,7; 47,4
sântem jefuiţi: *pasiv ind. prez. 1.pl.* 4,13; 9,19
(s-)au jefuit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,20, 20; 10,20; 48,1, 20; 49,3
au jefuit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,6; rezum. cap.12; 12,10; 25,36; 47,4; 51,55
jefuiesc: *ind. prez. 3.pl.* 30,16
va jefui: *ind. viit.I. 3.sg.* 36,29; rezum. cap.43
jefuitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 48,15; 49,10
jefuiţi: *imperativ 2.pl.* 49,28
vor jefui: *ind. viit.I. 3.pl.* 50,10

JEFUIRE: s.f.
jefuirea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.6; 6,7; 20,8; rezum. cap.45; rezum. cap.48
jefuire: *sg. nom./ac.* 15,13; 44,6; rezum. cap.46; 48,3

JEFUIT, -Ă: adj.
jefuită: *f. sg. nom.* 4,30

JEFUITOR, -TOARE: s.m./f.
jefuitoriul: *sg. nom.* 6,26; 48,18
jefuitorii: *pl. nom.* 12,12; 51,53
jefuitoriu: *sg. ac.* 15,8

(a) JELI: v. IV
să jelească: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.9

(a se) JELUI: v. IV
va jelui: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,4
jeluit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,2
(să) jeluiască: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.15; rezum. cap.20; rezum. cap.45
(vă) jeluiţi: *ind. prez. 2.pl.* 22,10
au jelit: *ind. pf.c. 3.sg.* 23,10

JERTFĂ: s.f.; var. **JÂRTVĂ, JIRTVĂ**
jârtvele: *pl. nom./ac.* rezum. cap.6; 6,20; rezum. cap.7; rezum. cap.14
jârtvelor: *pl. gen.* 7,22
jârtve: *pl. ac.* 14,12
jârtvă: *sg. ac.* 17,26; 19,5; 33,18
jirtva: *sg. nom./ac.* 44,21; 46,10

(a) JERTFI: v. IV; var. **(a) JÂRTVI, (a) JIRTVI**
a jârtvi: *inf. prez.* 7,9
să jârtvească: *conj. prez. 3.pl.* 7,18; 32,35; 44,3
au jârtvit: *ind. pf.c. 3.pl.* 11,12; 19,4, 13
jârtvind: *gerunziu* 11,17; 17,3; 44,8
jârtvea: *ind. imp. 3.pl.* 32,29
jârtvesc: *ind. prez. 3.pl.* 44, 15
să jârtvim: *conj. prez. 1.pl.* 44,17
aţi jârtvit: *ind. pf.c. 2.pl.* 44,23
jârtveaşte: *ind. prez. 3.sg.* 48,35
jertvim: *ind. prez. 1.pl.* 44,19
aţi jirtvit: *ind. pf.c. 2.pl.* 44,21
să jirtvim: *conj. prez. 1.pl.* 44,25

JERTFIRE: s.f.; var. **JIRTVIRE**
jârtvire: *sg. ac.* 12,3

(a) JERTFUI: v. IV; var. **(a) JÂRTHUI**
au jârthuit: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,16
jârthuind: *gerunziu* 18,15

JGHEAB: s.n.
jgheaburi: *pl. ac.* 2,13; 39,10
jgheabul: *sg. nom.* 6,7

JIDOV: s.m.
jidovilor: *pl. gen./dat.* rezum. cap.10; rezum. cap.11; rezum. cap.15; rezum. cap.18; rezum. cap.30; 32,12; rezum. cap.35; rezum. cap.40; rezum. cap.42; rezum. cap.43; 44,14; rezum. cap.46; rezum. cap.52
jidovii: *pl. nom./ac.* rezum. cap.16; 38,19; rezum. cap.40; 40,11, 12, 15; rezum. cap.41; 44,1
jidovi: *pl. nom./ac.* rezum. cap.24; rezum. cap.29; 43,9; 52,28
jidov: *sg. nom./ac.* 34,9; 44,26; 52,30

JIDOVIME: s.f.
jidovimea: *sg. nom.* rezum. cap.13

JIVINĂ: s.f.
jivina: *sg. nom.* 12,4

JOS: adv.
jos: 31,37; 50,45

(a se) JUCA: v. I
(să) juca: *ind. imp. 3.pl.* 15,17

JUCĂTOR, -TOARE: s.m./f.
jucători: *s.m. pl. ac.* 30,19
jucătorilor: *s.m. pl. gen.* 31,4

(a se) JUDECA: v. I
au judecat: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,28
judeci: *ind. prez. 2.sg.* 11,20
judecaţi: *imperativ 2.pl.* 21,12
judecat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,16
judecă(-să): *ind. prez. 3.sg.* 25,31
să judece: *conj. prez. 3.sg.* 30,13
voiu judeca: *ind. viit.I. 1.sg.* 51,36

JUDECATĂ: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **GIUDECATĂ**
giudecată: *sg. ac.* 22,3
judecăţile: *pl. nom./ac.* 1,16; 4,12; 48,47
judecată: *sg. nom./ac.* 2,9, 35; 4,2; 5,1; 7,5; 9,24; 10,24; 17,11; rezum. cap.21; rezum. cap.22; 22,13, 15; 23,5; 25,31; 30,11; rezum. cap.33; 33,15; 46,28; 48,21; 50,34
judecata: *sg. nom./ac.* 2,29; 5,4, 5, 28; rezum. cap.8; 8,7; 21,12; 26,11, 16; 30,13; 49,12; 51,9
judecăţi: *pl. ac.* 39,5; 52,9

JUDECĂTOR: s.m.; var. (Înv.) **JUDECĂTORIU**
judecătoriu: *sg. nom.* 29,23

JUG: s.n.
jugul: *sg. ac.* 2,20; 5,5; 27,8, 11, 12; 28,2, 4, 11; 30,8
jug: *sg. ac.* 28,14

JUMĂTĂŢIRE: s.f.; var. **JUMĂTĂŢARE**
jumătăţarea: *sg. ac.* 17,11

JUNC: s.m.
junc: *sg. ac.* 31,18

JUNGHIERE: s.f.
jungherilor: *pl. dat.* 7,21
junghiere: *sg. ac.* 11,19; 17,26; 51,40
jungheri: *pl. ac.* 33,18

JUNINCĂ: s.f. (cf. **Indice** 2Lg)
giunincea: *sg. nom.* 48,34
junincea: *sg. nom.* 46,20

(a) JURA: v. I
să joare: *conj. prez. 3.pl.* 12,16
vei jura: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,2
vor jura: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,2
au jurat: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,7
a jura: *inf. prez.* 7,9; 12,16
jurând: *gerunziu* 11,7
am jurat: *ind. pf.c. 1.sg.* 11,7
(M-)am jurat: *ind. pf.c. 1.sg.* 22,5; 44,26; 49,13
(te-)ai jurat: *ind. pf.c. 2.sg.* 32,22
(s-)au jurat: *ind. pf.c. 3.sg.* 38,16; 40,9
juratu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 51,14

JURARE: s.f.
jurare: *sg. nom., în sintagma* ***jurare împreună*** „complot” (cf. lat. *coniuratio* „complot”, „conspiraţie”) 11,9

JURĂMÂNT: s.n.
jurământul: *sg. ac.* 11,5
jurământ: *sg. ac.* 42,18; 44,12

L

LAC: s.n.
lacul: *sg. nom./ac.* 38,6; 41,9
lac: *sg. ac.* 38,6, 7, 9, 10, 13
lacului: *sg. gen.* 41,7

LACRIMĂ: s.f.; var. (Înv. și reg.) **LACRĂMĂ**
lacrămi: *pl. ac.* 9,1, 18; 13,17; 14,17; 31,16

LANCE: s.f.
lăncile: *pl. ac.* 46,4

LANȚ: s.n.
lanțuri: *pl. ac.* 27,2; 28,13; 40,1, 4
lanțurile: *pl. ac.* rezum. cap.28; 28,13
lanțul: *sg. ac.* 28,10, 12

LAPTE: s.n.
lapte: *sg. ac.* 11,5; 32,22

LAT, -Ă: adj.
lată: *f. sg. ac.* 22,14

LAȚ: s.n.
lațuri: *pl. ac.* 5,26

LAUDĂ: s.f.
laudă: *sg. ac.* 7,16; 11,14; 13,11; 30,19; 33,9
lauda: *sg. nom.* 17,14

LĂCAȘ: s.n.; vezi **LOCAȘ**

(a) LĂCUI: v. IV; vezi **(a) LOCUI**

LĂCUIRE: s.f.; vezi **LOCUIRE**

LĂCUITOR, -TOARE: s.m./f.; vezi **LOCUITOR, -TOARE**

LĂCOMIE: s.f.
lăcomiei: *sg. dat.* rezum. cap.6
lăcomie: *sg. ac.* 6, 13; rezum. cap.8; 8,10; 22,17

LĂCUSTĂ: s.f.
lăcustele: *pl. ac.* 46,23

(a) LĂMURI: v. IV
voiu lămuri: *ind. viit.I. 1.sg.* 9,7

(a se) LĂSA: v. I
(să) lasă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.39; rezum. cap.40
să (să) lasă: *conj. prez. 3.pl.* 44,7
lasă: *imperativ 2.sg.* 49,11
(s-)au lăsat: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,29; 27,21
au lăsat: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,29; 14,5; 52,16
vei fi lăsată: *pasiv ind. viit.I. 2.sg.* 17,4
voiu lăsa: *ind. viit.I. 1.sg.* 23,39; 50,20
lăsat-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 25,38
a lăsa: *inf. prez.* rezum. cap.34
lăsându(-să): *gerunziu* rezum. cap.37
lăsase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 43,6
lăsați: *imperativ 2.pl.* 48,28
ar fi lăsat: *cond. pf.c. 3.pl.* 49,9
(te) vei lăsa: *ind. viit.I. 2.sg.* 49,12
să lăsăm: *conj. prez. 1.pl.* 51,9

LĂȚIME: s.f.
lățimea: *sg. ac.* 17,1

(a se) LĂUDA: v. I.
să (să) laude: *conj. prez. 3.sg.* 9,23
să (se) laude: *conj. prez. 3.sg.* 9,24
(să) laudă: *ind. prez. 3.sg.* 9,24
vor lăuda: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,2; 31,12; 51,48
lăudați: *imperativ 2.pl.* 20,13

LĂUDAT, -Ă: adj.
lăudată: *f. sg. ac.* 49,25

LÂNCED, -Ă: adj. (Înv.; despre oameni) „slăbit de boală"; „suferind"
lâncezi: *m. pl. nom.* 41,5

LEAC: s.n.
leac: *sg. ac.* 8,15
leacuri: *pl. ac.* 30,13
leacurile: *pl. ac.* 46,11

(a) LECUI: v. IV
lecuit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 51,9

(a) LEGA: v. I
au legat: *ind. pf.c. 3.sg.* 39,7; 52,11
e legat: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 48,20
vei lega: *ind. viit.I. 2.sg.* 51,63

LEGARE: s.f. „pansare", „oblojire a unei răni"
legare: *sg. ac.* 30,13

LEGAT, -Ă: adj.
legat: *m. sg. nom./ac.* rezum. cap.39; 40,1; rezum. cap.52

LEGĂTURĂ: s.f. (mai ales la pl.) „cătușe"; (Înv.) „legământ"
legăturile: *pl. ac.* 2,20; 5,5; 30,8
legăturii: *sg. gen* 11,8
legătura: *sg. nom./ac.* 22,9; 31,32, 33; rezum. cap.33; 33,20, 21, 25; rezum. cap.34
legături: *pl. ac.* rezum. cap.27; 27,2
legătură: *sg. nom./ac.* rezum. cap.31; 34,10, 13, 15; 48,37; 50,5

LEGE: s.f.
leagea: *sg. nom./ac.* 2,8; rezum. cap.6; 6,19; 8,8; 9,13; rezum. cap.16; 16,11; 18,18; 26,4; 31,33; 32,23; 44,10, 23
leage: *sg. ac, în sintagma* ***călcătoarea de leage***; cf. lat. *praevāricātor, -ōris* „trădător al unei cauze în folosul adversarului"; în altă parte același cuvânt e tradus prin ***nelegiuitoare*** – 3,10) 3,7, 8
leage: *sg. ac., în sintagma* ***așezământul/așezământ/așezământului de leage***, lat. *foedus, -eris* „tratat de alianță, pact, convenție" 14,21; 31,31; rezum. cap.32; 34,8, 18
legii: *sg. gen., în sintagma* ***sicriiul legii Domnului*** 3,16
legile: *pl. nom.* 10,3; 31,36
legi: *pl. ac.* 33,25

LEMN: s.n.
lemnului: *sg. gen./dat.* 2,27; 7,20
lemnul: *sg. ac.* 3,6, 13; 6,6; 10,3
lemn: *sg. nom./ac.* 3,9; 10,8; 11,19; 28, 13
leamne: *pl. ac.* 7, 18; 46,22

(a se) LEPĂDA: v. I
au lepădat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* rezum. cap.6; 6,19, 30; 7,29; 8,9; 26,23; 48,39; 50,17; 51,34; 52,3
(să) va lepăda: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.7
voiu lepăda: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,15; 16,13; 23,3, 33; 31,37; 33,26; 51,44
am lepădat: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,15; 8,3; 16,15; 24,9; 29,18; 32,37; 46,28
leapădă: *imperativ 2.sg.* 7,29; 15,1
(să) leapădă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.13
vor fi lepădate: *pasiv ind. viit.I. 3.pl.* 14,16
ai lepădat: *ind. pf.c. 2.sg.* 14,19

să lepădaţi: *conj. prez. 2.pl.* 17,22
sânt lepădaţi: *pasiv ind prez. 3.pl.* 22,28
aţi lepădat: *ind. pf.c. 2.pl.* 23,2
lepădasem: *ind. m.m.c.pf. 1.sg.* 23,8
să leapede: *conj. prez. 3.sg.* 27,10
va lepăda: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.31
lepădate sânt: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 33,24
lepădase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* rezum. cap.46

LEPĂDAT, -Ă: adj.
lepădat: *m./n. sg. nom./ac.* 6,30; 22,19
lepădată: *f. sg. nom.* 30,17

LEŞUIRE: s.f. (Înv. şi reg.) „pândă", „pândire"
leşuiri: *pl. ac.* 51, 12

LEU: s.m.
lei: *pl. nom./ac.* 2,15; 50,17; 51,38
leu: *sg. ac.* 2,30; 51,38
leul: *sg. nom./ac.* 4,7; 5,6; 12,8; 25,38; 49,19; 50,44

LEVIT: s.m. „evreu din neamul lui Levi, destinat serviciului religios de la templu"; „preot la vechii evrei"
leviţi: *pl. ac.* 33,18, 22
leviţii: *pl. nom.* 33,21

LIDIU: s.m. (Înv. şi reg.) „lidian; persoană care făcea parte din populaţia de bază a Lidiei antice sau era originară de acolo"
lidiii: *pl. nom.* 46,9

LIMBĂ: s.f.
limbă: *sg. ac.* 5,14
limba: *sg. nom./ac.* 5,15; 9,3, 5, 8; 18,18
limbilor: *pl. gen./dat.* 14,22; 31,7; 44,8; rezum. cap.46
limbile: *pl. nom./ac.* 16,19; 23,31; 46,28; 51,44
limbi: *pl. ac.* 49,14; 51,27

(a se) LIPI: v. IV
lipindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.13
(să) lipesc: *ind. prez. 3.pl.* 13,11
voiu lipi: *ind. viit.I. 1.sg.* 30,21
să lipească: *conj. prez. 3.sg.* 30,21
(să) va lipi: *ind. viit.I. 3.sg.* 42,16

(a se) LIPSI: v. IV
va lipsi: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,4
(ne) lipsim: *ind. prez. 1.pl.* 44,18

LIPSIT, -Ă: s.
(celui) lipsit: *s.m. sg. gen.* 22,16

LOC: s.n.
locul: *sg. nom./ac.* 4,7; 7,3, 6, 12; 8,22; 12,15; 13,7; 14,13; 16,2, 3, 9; 17,12; 19,3, 4, 6, 7, 13; 22,3, 11, 12; rezum. cap.23; 27,22; 28,3, 4, 6; 29,10, 14; 32,37; 33,10, 12; 36,29; 37,18; 40,2; 42,10, 13, 18, 22; 44,29
locului: *sg. gen./dat.* 7,14, 20; 19,12; 26,17; 37,2; 51,62; 52,6, 16, 25
loc: *sg. nom./ac.* 7,32; 19,11; rezum. cap.38; 41,2
locurile: *pl. ac.* 8,3; 23,3, 8; 24,9; 29,14; 32,37; 40,12
locurilor: *pl. gen.* rezum. cap.25
locul: *sg. ac., în loc. prep.* ***în locul*** 37,1

LOCAŞ: s.n.; var. (Reg.) **LĂCAŞ**
lăcaşul: *sg. nom./ac.* 9,6; 25,30; 48,19; 49,20; 50,19, 45; 51,35
lăcaşu: *sg. nom./ac.* 10,22; 33,12; 51,37
lăcaşul: *sg. voc., în sintagma* ***lăcaşul featei lui Divon*** 48,18

(a) LOCUI: v. IV; var. (Înv.) **(a) LĂCUI**
au lăcuit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,6; 7,12; 8,1; 40,6; 49,1
să lăcuiască: *conj. prez. 3.sg./pl.* 2,15; 39,14; 42,17; 43,5; 44,12, 14, 28; 50,3; 51,43, 62
lăcuieşte: *ind. prez. 3.sg.* 4,29; 49,31
voiu lăcui: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,3, 7
lăcuiesc: *ind. prez. 3.pl.* 9,26; 12,4; 18,11; 24,8; 25,24
lăcuieşti: *ind. prez. 2.sg.* 10,17; 49,16; 51,13
va lăcui: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,6; 21,9; 23,6; 27,11; 33,16; 49,18; 50,40
va fi lăcuită: *pasiv ind. viit.I. 3.sg.* 17,25; 50,39
vor lăcui: *ind. viit.I. 3.pl.* 23,8; 31,24; 50,39
veţi lăcui: *ind. viit.I. 2.pl.* 25,5; 35,7, 15
lăcuiţi: *imperativ 2.pl.* 29,5, 28; 40,9; 48,28
a lăcui: *inf. prez.* 32,37; 35,9; rezum. cap.40; 42,12
am lăcuit: *ind. pf.c. 1.pl.* 35,10
lăcuieşte: *imperativ 2.sg.* 40,5
lăcuiesc: *ind. prez. 1.sg.* 40,10; 49,31
vom lăcui: *ind. viit.I. 1.pl.* 42,13, 14
să lăcuiţi: *conj. prez. 2.pl.* 42,15, 22; 43,2; 44,8
lăcuia: *ind. imp. 3.pl.* 44,1
lăcuiţi: *ind. prez. 2.pl.* 44,26; 49,30
(să) va lăcui: *ind. viit.I. 3.sg.* 46,26; 50,13
lăcuit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 51,30

LOCUIRE: s.f.; var. (Înv.) **LĂCUIRE**
lăcuire: *sg. ac.* 14,19
lăcuirea: *sg. ac.* 49,33

LOCUITOR, -TOARE: s.m./f.; var. **LĂCUITOR, -TOARE**
lăcuitorii: *pl. nom./ac.* 1,14; 6,12; 8,16; 10,18; 11,2, 9, 12; 13,13; 17,25; 20,6; 21,6; 23,14; 25,2, 9, 29; 32,32; 35,17; 36,31; 42,18; 44,13; 46,8; 47,2; 49,20; 50,21, 34, 35; 51,1, 35
lăcuitorii: *pl. voc., în sintagmele* ***lăcuitorii Ierusalimului/lăcuitorii lui Moav/lăcuitorii lui Dedan*** 4,4; 17,20; 19,3; 48,28; 49,8
lăcuitori: *pl. ac.* 4,7
lăcuitoriu: *sg. nom./ac.* 9,11; 26,9; 33,10; 34,22; 44,2, 22; 51,37
lăcuitorilor: *pl. gen./dat.* 19,12; 25,30; 26,15; 35,13; 44,15; 51,12, 24
lăcuitoriul: *sg. nom., în sintagma* ***lăcuitoriul lui Moav*** 29,16
lăcuitoarea: *sg. nom.*. 21,13
lăcuitoare: *sg. voc.* 46,19
lăcuitoriul: *sg. voc.* 48,43

LOGODIRE: s.f.
logodirii: *sg. gen.* 2,2

(a se) LOVI: v. IV
am lovit: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,30; 31,19; 34,13
lovitu(-)-ai *ind. pf.c. 2.sg.* 5,3
au lovit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,6; 26,23; 30,14; 34,8; 41,2, 3, 9, 16; 46,2; 52,27
ai lovit *ind. pf.c. 2.sg.* 14,19
să lovim: *conj. prez. 1.pl.* 18,18
va lovi: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,4; 21,13; rezum. cap.32; 43,11; 46,13
voiu lovi: *ind. viit.I. 1.sg.* 21,6; 31,31, 33; 32,40; 40,15
vor lovi: *ind. viit.I. 3.pl.* 21,7; 29,21
veţi lovi: *ind. viit.I. 2.pl.* 37,9
a lovi: *inf. prez.* 40,14
lovise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 41,18
(s-)au lovit: *ind. pf.c. 3.sg.* 46,12

LOVITURĂ: s.f. (aici) „legământ", „pact"
lovitură: *sg. ac.* 32,40

(a se) LUA: v. I
ia: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1
ia: *imperativ 2.sg.* 7,29; 13,4, 6; 19,1; 36,2, 14, 28; 38,10; 39,12; 43,9; 46,11
iaie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 9,18
să iai: *conj. prez. 2.sg.* 15,15
să ia: *conj. prez. 3.sg./pl.* 17,23; 36,21; 46,10

ia: *imperativ 2.sg., în loc. v.* ***ia aminte*** „bagă de seamă” 18,19
iau: *ind. prez. 3.pl.* 23,31
să iau: *conj. prez. 1.sg.* 33,26
să iei: *conj. prez. 2.sg.* 11,14
va lua: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.3; 3,1
vei lua: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,1; 16,2
a lua: *inf. prez.* 5,3; 25,28
luaţi: *imperativ 2.pl.* 5,10; 13,15; 29,6; 50,2, 15, 26; 51,8
(nici) lua: *imperativ prohib. 2.sg.* 7, 16
(s-)au luat: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,28
luat-am: *ind. pf.c. 1.sg., în loc. v.* ***luat-am aminte*** 8,6
au luat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,21; 12,13; 27,20; 28,3, 10; 36,14, 32; 38,11; 41,16; 52,24, 24, 26
voiu lua: *ind. viit.I. 1.sg.* 9,10; 16,9; 23,39; 25,9; 43,10; 44,12; 48,35
luaţi: *imperativ 2.pl., în loc. v.* ***luaţi aminte*** 9,17
voi lua: *ind. viit.I. 1.sg.* 49,35
vor lua: *ind. viit.I. 3.pl.* 11,15; 20,5; 49,29; 51,26
(să) va lua: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.13; 29,22; 32,31
am luat: *ind. pf.c. 1.sg.* 13,2; 16,5; 25,17; 32,9, 11; 35,3; 48,33
să luăm: *conj. prez. 1.pl.* 20,10
luând: *gerunziu* rezum. cap.28; 31,20; 38,11; 40,2; 41,12; 43,5
să luaţi: *conj. prez. 2.pl.,* în loc. v. ***să luaţi aminte*** 29,8
luându-: *gerunziu* 36,21
luat-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 38,6
luatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 48,33

LUAT, -Ă: adj.
luate: *f. pl. nom.* rezum. cap.2

(a) LUCRA: v. I
au lucrat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,26; 8,8; 10,21; 38,9
lucrează: *ind. prez. 2.pl.* 12,1
aţi lucrat: *ind. pf.c. 2.pl.* 16, 12

LUCRĂTOR, -TOARE: s.
lucrătoriului: *sg. gen.* 10,9
lucrătorii: *pl. nom., în sintagma* ***lucrătorii de câmp***; lat. *agricolae* „agricultor, plugar” 14,4; 31,24
lucrătoriu: *sg. ac.* (în sintagma *lucrătoriu de câmp*; lat. *colonus* „cultivator de pământ, plugar”) 14,8
lucrători: *pl. ac.,* în sintagma ***lucrători de vii şi de câmpuri***; lat. *vinitores, agricolas* rezum. cap.52; 52,16

LUCRU: s.n.
lucrului: *sg. gen./dat.* 1,16; 22,17; 31,16; 44,8
lucrurile: *pl. nom./ac.* 7,13; 25,6, 7, 14; 45,5; 51,18
lucru: *sg. nom./ac.* 10,3, 9, 15; 17,22; 33,2
lucrul: *sg. ac.* 17,24; 18,3; rezum. cap.31; 32,30; rezum. cap.48; 48,10; 50,29; 51,10
lucruri: *pl. ac.* 30,13; 33,3; 45,5; 50,11

LUME: s.f.
lumea: *sg. ac.* 10,12; 51,15

(a) LUMINA: v. I
luminând: *gerunziu* 20,3

LUMINAT, -Ă: adj.
luminată: *f. sg. ac.* 3,19

LUMINĂ: s.f.
lumină: *sg. nom.* 4,23
lumina: *sg. ac.* 13,16; 25,10; 31,35

LUNĂ: s.f.
luna: *sg. ac.* 1,3; 28,1, 17; 36,9, 22; 39,1, 2; 41,1; 52,4, 6, 12, 31
lunii: *sg. gen.* 2,24; 31,35; 39,2; 52,4, 6, 12, 31
lună: *sg. ac.* 8,2

LUNECARE: s.f.
lunecarea: *sg. ac.* 23,12
lunecare: *sg. ac.* 38,22

LUNG, -Ă: adj.
(mai) lungi: *f. pl. nom.* 6,4
lung: *n. sg. nom.* 29,28

LUP: s.m.
lupul: *sg. nom.* 5,6

LUT: s.n.
lutul: *sg. nom.* 18,6
lut: *sg. ac.* 32,14

M

MAI: s.n. „ciocan”
maie: *pl. ac.* 10,4
maiul: *sg. nom./ac.* 23,29; 50,23

MAICĂ: s.f.
maica: *sg. nom./ac.* 15,8; 50,12
maica: *sg. voc.* 15,10
maicele: *pl. ac.* 16,3
maică-mea: *sg. nom.* 20,14, 17
maică-ta: *sg. ac.* 22,26
maicii: *sg. gen.* 52,1

MAI-MARE: s.m. „căpetenie”
mai-marii: *pl. nom./ac.* rezum. cap.8; 25,35; 27,20; 39,13; 41,1
mai-marilor: *pl. gen.* 25,36
mai-mare: *sg. nom./ac.* 37,14; 40,5, 7, 11; 41,2
mai-marele: *sg. nom.* rezum. cap.41
mai-mare: *sg. ac.* 41,18

MAMĂ: s.f.; var. (În v. şi pop.) **MUMĂ**
muma: *sg. ac.* 16,7
mumă-sa: *sg. ac.* rezum. cap.22

MARE: adj./s.
mare: *adj. m./f./n. sg. nom./ac.* 4,6; 6,1, 22; 10,6, 22; rezum. cap.14; 14,17; 16,10; 21,5, 6; rezum. cap.23; 25,32; 26,19; 27,5; rezum. cap.30; 30,7; 31,8; 32,17, 21, 37, 42; 36,7; 44,7, 26; 48,3, 17; 50,22, 41; 51,54, 55; 52,13
mari: *adj. f. sg. dat.* 22,8
mari: *adj. m./f./n. pl. nom./ac./gen.* 25,14; 27,7; 28,8; 33,3; 43,9; 45,5; 50,9, 11
mare: *adj.m. sg., în sintagma* ***mare cu sfatul*** 32,19
(cei mai) mari: *s.m. pl. nom.* rezum. cap.5; 14,3; 25,34
(cei) mari: *s.m. pl. nom./ac.* 5,5; rezum. cap.6; 16,6
(cel mai) mare: *s.m. pl. ac.* 6,13; 8,10; 31,34; rezum. cap.40; 42,8; 44,12
(celor mai) mari: *s.m. pl. dat.* rezum. cap.25
mare: *s.m. sg. voc., în sintagma* ***Preatare, Mare şi Puteamice*** (aici atributele Divinităţii ţin locul s. în voc.) 32,18
mare: *s.m. sg. ac.* 42,1

MARE: s.f.
marea: *sg. nom./ac.* 6,23; 31,35; 50,42; 51,36, 42
marea: *sg. ac., în sintagma* ***marea cel de aramă*** 52,17
mare: *sg. ac.* 25,22; 27,19; 46,18; 47,7; 48,32; 49,23
mare: *sg. ac.* ***un mare*** 52,20
marea: *sg. ac., în s. propr.* ***Marea Roşie*** 49,21
mării: *sg. gen./dat.* 5,22; 15,8; 33,22

MARGINE: s.f.
marginile: *pl. ac.* 6,22; 10,13; 16,19; 25,31; 31,8; 50,26, 41; 51,16
marginea: *sg. ac.* 12,12; 25,33

MARTOR: s.m.
martor: *sg. nom.* 29,23; 32,44; 42,5
martori: *pl. ac.* 32,10, 25
martorilor: *pl. gen.* 32,12

MĂCAR: adv.
macar: *adv. în loc. conj.* ***macar că*** 4,27
macar: *adv. în loc. conj. neobișnuită* ***macar deși***, în loc de ***macar că*** rezum. cap.18
macar: *adv.* rezum. cap.35
măcar: *adv. în loc. conj.* ***măcar că*** 15,7

MĂDULAR: s.n. „prepuț"; (fig.) „necurăție" (cf. lat. *praeputium, -ii* „prepuț"; (fig.) „necurățenie"
mădulariul: *sg. ac.* 4,4; 9,26
mădulariu: *sg. ac.* 9,25

MĂGAR: s.m.
măgarii: *pl. nom., în sintagma* ***măgarii sălbateci*** (cf. lat. *onager, -gri* „măgar sălbatic"; în alte locuri, traducătorii au împrumutat cuvântul ca atare; vezi **ONAGRU**) 14,6

MĂGURĂ: s.f.
măgura: *sg. ac.* 2,20; 16,16
măgurile: *pl. nom.* 3,23; 4,24
măguri: *pl. ac.* 13,27
măgură: *sg. ac.* 50,6

MĂREȚ, -EAȚĂ: adj./s.
(cel) măreț: *s.m. sg. nom.* 50,32

(a se) MĂRI: v. IV
(s-)au mărit: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,27

MĂRTURIE: s.f.
mărturiile: *pl. ac.* 44,23

(a) MĂRTURISI: v. IV
voiu mărturisi: *ind. viit.I. 1.sg.* 6,10
mărturisind: *gerunziu* rezum. cap.14
vor mărturisi: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.16
mărturisiți(-vă): *imperativ 2.pl.* 33,11
am mărturisit: *ind. pf.c. 1.sg.* 42,19

MĂSLIN: s.m.; var. (Înv. și reg.) **MASLIN**
maslin: *sg. nom.* 11,16

(a se) MĂSURA: v. I
măsura: *inf. prez. fără* ***a*** 31,37
a măsura: *inf. prez.* 33,22

MĂSURĂ: s.f.
măsurii: *sg. gen.* 13,25; 31,39
măsură: *sg. nom.* 52,20

MÂHNIT, -Ă: adj.;
mâhnită: *f. sg. nom.* 8,18

MÂNĂ: s.f.
mânile: *pl. nom./ac.* 2,37; 4,31; 5,31; 6,24; 11,21; 18,4, 21; 21,4; 23,14; 26,14; 27,8; 32,24, 25, 28, 36, 43; rezum. cap.34; 34,2, 3, 20, 21; 37,16; 38,4, 5, 16, 18, 19, 23; 39,17; 40,4; 42,11; 43,3; rezum. cap.44; 44,25; 46,24, 26; 47,3; 48,37; 50,43
mâna: *sg. nom./ac.* 6,3, 9, 12; 10,3, 9; 12,7; 15,6, 21; 16,21; rezum. cap.18; 18,6; 19,7; 20,4, 5, 13; 21,7, 10, 12; 22,3, 24, 25; 25,15, 17, 28; 26,24; 27,3, 6; 29,3, 21; 30,6; 31,11, 32; 32,3, 4, 28; 33,13; 36,14; 37,2; 38,3, 18, 23; 43,9; 44,30; 46,26; 48,26; 50,1; 51,7, 25
mână: *sg. ac.* 21,5; 32,21; 41,5; 50,15
mânilor: *pl. gen.* 25,6, 7, 14; 32,30; 38,12; 44,8
mânii: *sg. gen.* 34,1

(a se) MÂNCA: v. I
au mâncat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,24; 10,25; 31,29; 41,1; 50,7, 17
va mânca: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,17; 19,9; 31,30
mânca-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,17
mâncați: *imperativ 2.pl.* 7,21; 29,5, 28
a mânca: *inf. prez.* 12,9
am mâncat: *ind. pf.c. 1.sg.* 15,16
să mânci: *conj. prez. 2.sg.* 16,8
vor mânca: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.19
mâncă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 22,15; 30,16
(să) mânca: *inf. prez. fără* ***a*** 24,2, 3, 8; 29,17
mâncatu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 51,34
mânca: *ind. imp. 3.sg.* 52,33

MÂNCARE: s.f.
mâncare: *sg. ac.* 15,3; 19,7; 34,20

MÂNDREȚ, -EAȚĂ: adj. (Înv.) „frumos ca aspect"; „splendid"; „strălucitor"; „trufaș"
mândreți: *m. pl. nom.* 43,2

MÂNDRIE: s.f.
mândria: *sg. ac.* 12,5; rezum. cap.13
mândriia: *sg. nom./ac.* 13,9; 48,29; 49,16, 19; 50,44
mândriii: *gen. sg.* 13, 17

MÂNDRU, -Ă: adj./s.
mândru: *adj. m. sg. nom.* 48,29
mândrule: *s.m. sg. voc.* 50,31

(a) MÂNGÂIA: v. I; var. (Înv. și rar) **(a) MÂNGĂIA**
(nici) mângâia: *imperativ prohib. 2.sg.* 16,5
a mângâia: *inf. prez.* 16,7
voiu mângâia: *ind. viit.I. 1.sg.* 31,13
a (să) mângâia: *inf. prez.* 31,15
(M-)am mângâiat: *ind. pf.c. 1.sg.* 42,10
mângâiați: *imperativ 2.pl.* 48,17

MÂNGÂIERE: s.f.; var. (Înv.) **MÂNGĂIARE**
mângâiare: *sg. nom./ac.* 6,26; 24,6; rezum. cap.46

(a se) MÂNIA: v. I; var. (Înv. și reg.) **(a se) MÂNIA**
(Mă) voiu mâniia: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,12
(te) vei mâniia: *ind. viit.I. 2.sg.* 3,5
mâniindu(-să): *gerunziu* 37,14

MÂNIE: s.f.; var. (Înv. și rar.) **MÂNIE**
mâniii: *sg. gen.* 50,25
mâniia: *sg. nom./ac.* 4,8; 30,24
mânie: *sg. ac.* 4,17; 7,18, 19; 8,19; 21,5; 25,6, 7; 32,32; 44,3
mâniii: *sg. gen.* 4,26; 12,13; 15,17; 25,37, 38
mânia: *sg. ac.* 32,37; 49,37; 50,13; 51,45

(a se) MÂNTUI: v. IV
să (te) mântuiești: *conj. prez. 2.sg.* 4,14
(ne-)am mântuit: *ind. pf.c. 1.pl.* 8,20
vor mântui: *ind. viit.I. 3.pl.* 11,12
mântui: *inf. prez.* 14,9
să mântuiesc: *conj. prez. 1.sg.* 15,20; 30,11; 42,11
mântuiaște: *imperativ 2.sg.* 17,14; 31,7
mântuit voiu fi: *pasiv ind. viit.I. 1.sg.* 17,14
(să) va mântui: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,6; 30,7; 33,16; 46,6; 48,8
mântuiți veți fi: *pasiv ind. viit.I. 2.pl.* 25,29
voiu mântui: *ind. viit.I. 1.sg.* 30,10; 39,18; 46,27
(te) vei mântui: *ind. viit.I. 2.sg.* 38,17
(să) vor mântui: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.42
mântuiți: *imperativ 2.pl.* 48,6

mântuiască: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 51,6
să mântuiască: *conj. prez. 3.sg.* 51,45

MÂNTUIRE: s.f.
mântuirea: *sg. nom.* 3,23; 25,35
mântuire: *sg. nom./ac.* 39,18; rezum. cap.45; 45,5

MÂNTUITOR: s.m.
mântuitoriul: *sg. nom.* 14,8

MED: s.m. „locuitor al Mediei”
meadilor: *pl. gen.* 25,25 (*tuturor împăraților meadilor* lat. *cunctis regibus Medorum*); rezum. cap.51

MEDEAN: s.m. „locuitor al Mediei”
meadenilor: *pl. gen.* 51,11

(a) MERGE: v. III
vei merge: *ind. viit.I. 2.sg.* 1,7; 45,5
mergi: *imperativ 2.sg.* 2,2; 3,12; 13,1, 4, 6; 17,19; 19,1; 28,13; 34,2; 35,2, 13; 36,19; 39,16; 40,4, 5
mergi: *conj. prez. fără* ***să*** *2.sg.* 16,5
vor merge: *ind. viit.I. 3.pl.* 22,22
merge-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 31,2
să meargă: *conj. prez. 3.sg.* 37,11; 41,17
să mergi: *conj. prez. 2.sg.* 40,4
a merge: *inf. prez.* 40,5
mergând: *gerunziu* 41,6
să meargem: *conj. prez. 1.pl.* 42,3
vom merge: *ind. viit.I. 1.pl.* 42,14
merg: *ind. prez. 3.pl.* 44,14
au mers: *ind. pf.c. 3.sg.* 51,59

MEȘTER: s.m.
meașterului: *sg. gen.* 10,3
meașter: *sg. ac.* 10,9
meașteri: *pl. ac.* 10,9
meașterul: *sg. nom.* 10,14

MEȘTEȘUGIRE: s.f.
meșteșugirilor: *pl. gen.* 17,10; 32,19

MIC, -Ă: adj./s.
(cel) mic: *s.m. sg. ac.* 6,11
(cel mai) mic: *s.m. sg. ac.* 6,13; 8,10; 31,34; 42,8; 44,12
(cei) mici: *s.m. pl. nom./ac.* 9,21; 16,6; 49,20; 50,45
(mai) micii: *s.m. pl. ac.* 14,3
mic: *s.m. sg. ac.* 42,1

MIEL: s.m.
miel: *sg. ac.* 11,19
mieii: *pl. ac.* 51,40

MIERE: s.f.
miere: *sg. ac.* 11,5; 32,22; 41,8

MIJLOC: s.n.
mijlocul: *sg. ac., în loc. prep.* ***în mijlocul/din mijlocul/la mijlocul/ pe mijlocul*** 6,1, 6; 9,6; 12,14, 16; 21,4; 23,9; 29,8, 32; 30,21; 37,4; 40,1, 5, 6; 41,7; 44,7; 46,21; 48,45; 50,8, 37; 51,6, 45, 47, 63; 52,25
mijloc: *sg. ac., în loc. adj.* ***din mijloc*** 39,3

(a) MIJLOCI: v. IV
mijlocește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.13

MILĂ: s.f.
milă: *sg. nom./ac.* 2,2; 9,24; rezum. cap.14; rezum. cap.15; 30,18; 31,3, 9; 32,18
mila: *sg. nom./ac.* rezum. cap.14; 16,5; 33,11
mile: *pl. ac.* 42,12

MILOSTIV, -Ă: adj.
milostiv: *m. sg. nom.* 5,1

(a se) MILOSTIVI: v. IV
(să) va milostivi *ind. viit.I. 3.sg.* 6,23; 15,5; 21,7
(să) milostivească-te: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.12
(Mă) voiu milostivi: *ind. viit.I. 1.sg.* 13,14

MILOSTIVIRE: s.f.
milostivire: *sg. ac.* rezum. cap.3

(a) MILUI: v. IV
să miluiască: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.5
voiu milui: *ind. viit.I. 1.sg.* 12,15; 31,20; 33,26; 42,12

MINCINOS, -OASĂ: adj./s./adv.; var. (Înv. și reg.) **MINCIUNOS, -OASĂ**
mincinoasă: *adj. f. pl. (cu des.* ***-ă****) nom.* 3,23
minciunoasă: *adj. f. sg. nom./ac.* 8,8; 14,14; 51,17
minciunos: *adj. m. sg. nom./ac.* 10,14; rezum. cap.20
mincinoasă: *adj. f. sg. ac.* 14,14
mincinoși: *adj. m. pl. dat.* rezum. cap.23
minciunoși: *adj. m. pl. gen.* rezum. cap.27
mincinosul: *adj. antep. m. sg. nom.* rezum. cap.28
mincinoșilor: *adj. antep. m. pl. gen.* rezum. cap.29
mincinoase: *s.f. pl. ac.* 27,15
minciunos: *adv.* 14,14; 29,9, 21

MINCIUNĂ: s.f.
minciună: *sg. ac.* 3, 10; 5,31; 7,4, 8; 8,5, 8, 10; 9,5; 13,25; 16,19; 23,25, 26, 32; 27,10, 14, 16; 28,15; 29,31; 40,16; 43,2
minciunii: *sg. gen.* 9,3; 23,14
minciuna: *sg. ac.* 15,18; 20,6

MINTE: s.f.
mintea: *sg. nom./ac.* 50,45; 51,11

(a) MINȚI: v. IV
mințind: *gerunziu* 29,23

(a se) MINUNA: v. I
(să) va minuna: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,16

MINUNATĂ: s.f. (Bis.; înv.) „minune”
minunate: *pl. nom./ac.* 5,30; 21,2; 32,20

MINUNE: s.f.
minunile: *pl. ac.* 23,32
minuni: *pl. ac.* 32,21
minune: *sg. ac.* 44,12

(a se) MIRA: v. I
(să) miră: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.12
(să) va mira: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,8; 49,17; 50,13
(s-)au mirat: *ind. pf.c. 3.sg.* 36,16

MIRARE: s.f.
mirare: *sg. nom./ac.* 19,8; 25,9, 11, 18; 29,18; 42,18; 44,22; 50,38; 51,37, 41, 43

MIRE: s.m.
mirelui: *sg. gen.* 7,34; 16,9; 25,10; 33,11

MIREASĂ: s.f.
miriiasa: *sg. nom.* 2,32
mireasii: *sg. gen.* 7,34; 16,9; 25,10; 33,11

MIRIȘTE: s.f.
miriștile: *pl. nom.* 23,10; 25,37

MIRIŢĂ: s.f. (cf. lat. *myrīcē, -ēs* „tamarix", „cătină" – arbust exotic din familia leguminoaselor); cuvântul nu este înregistrat în DLR.
miriţele: *pl. ac.* 17,6; 48,6

MIROS: s.n.
mirosul: *sg. nom.* 48,11

MIROSITOR, -TOARE: adj.
mirositoare: *f. sg. ac.* 6,20

(a) MISTUI: v. IV
va mistui: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,14; 17,27
(s-)au mistuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,29; 36,23
au mistuit: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,25
mistuitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 12,4
voiu mistui: *ind. viit.I. 1.sg.* 14,12; 46,28
(să) vor mistui: *ind. viit.I. 3.pl.* 16,4; rezum. cap.44; 44,12, 27
(să) va mistui: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.17
să mistuiască: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.21
să mistuiesc: *conj. prez. 1.sg.* 31,28
(ne-)am mistuit: *ind. pf.c. 1.pl.* 44,18

MISTUIRE: s.f.
mistuirea: *sg. ac.* rezum. cap.10

MIŞEL: s.m.
mişelului: *sg. dat.* 45,3

MITITEL, -EA: adj.
mititel: *m. sg. ac.* 49,15

MOARĂ: s.f.
morii: *sg. gen.* 25,10

MOARTE: s.f.
morţii: *sg. gen.* 2,6; 13,16; 21,8; 26,11, 16; 31,40; 52,11, 34
moartea: *sg. nom./ac.* 8,3; 9,21
moarte: *sg. ac.* 15,2; 18,21, 23; 26,8, 19; rezum. cap.28; rezum. cap.40; 43,11
morţi: *pl. ac.* rezum. cap.16; 16,4

MOCIRLĂ: s.f.
mocirlele: *pl. nom.* 51,32

MOHORÂT: s.n. (Înv. şi reg.) „stofă purpurie"
mohorât: *sg. ac.* 4,30

MOJAR: s.n. (cf. **Indice** Iş)
mojerele: *pl. ac.* 52,18
mojarele: *pl. ac.* 52,19

MORMÂNT: s.n.
mormântul: *sg. ac.* 5, 16
mormânturile: *pl. ac.* 8, 1; 26,23
mormânt: *sg. nom.* 20,17

MORT, MOARTĂ: adj./s.
(cei) morţi: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.14
morţii: *s.m. pl. nom.* rezum. cap.16
(cel) mort: *s.m. sg. ac.* 16,7
mortul: *sg. ac.* 22,10

MORTĂCIUNE: s.f.
mortăciunile: *pl. ac.* 16,18

MOŞIE: s.f.
moşiia: *sg. ac.* 12,7, 14; 37,11
moşia: *sg. nom.* 32,8
moşiei: *sg. gen.* 32,11, 12, 16

MOŞTEAN: s.m.
moşteanilor: *pl. dat.* 8,10
moştean: *sg. nom.* 49,1

(a se) MOŞTENI: v. IV
au moştenit: *ind. pf.c. 3.pl.* 16,19; 32,23
vor moşteni: *ind. viit.I. 3.pl.* 30,3
a moşteni: *inf. prez.* 32,8
(să) vor moşteni: *ind. viit.I. 3.pl.* 32,15
va moşteni: *ind. viit.I. 3.sg.* 49,18; 50,40

MOŞTENIRE: s.f.
moştenirea: *sg. nom./ac.* 2,7; 3,19; rezum. cap.12; 12,8, 9, 13, 15; 16,18; 17,4; 50,11
moşteniri: *sg. gen.* 10,16; 51,19
moştenire: *sg. ac.* 49,1

MREJUŢĂ: s.f. (cf. **Indice** Iş)
mrejuţele: *pl. nom.* 52,22
mrejuţe: *pl. ac.* 52,23

(a) MUGI: v. IV
aţi mugit: *ind. pf.c. 2.pl.* 50,11
va mugi: *ind. viit.I. 3.sg.* 51,52

(a se) MUIA: v. I
să (să) moaie: *conj. prez. 3.sg.* 51,46

MUIERE: s.f.; var. (Înv.) **MUIARE**
muierea: *sg. ac.* 3,1; 6,11; 13,21
muiarea: *sg. nom./ac.* 3,1, 20; 5,8; rezum. cap.31; 31,22; 44,7; 51,22
muieri: *sg. gen.* 3,3; 48,41; 49,22
muierile: *pl. nom./ac.* 6,12; 7,18; 8,10; 14,16; 18,21; 29,23; 35,8; 38,22, 23; 40,7; 41,16; 43,6; rezum. cap.44; 44,15, 24, 25; 51,30
muieri: *pl. voc.* 9,20
muiare: *sg. ac.* 16,2
muieri: *pl. ac.* 29,6; 50,37
muierilor: *pl. gen.* 44,9, 20

MULT, -Ă: adj./adv./pron. nehot.
multe: *adj. f./n. pl. nom./ac.* rezum. cap.7; 11,15; 13,6; 14,7; rezum. cap.16; 22,8; 25,14; 27,7; 28,8; 32,14; rezum. cap.33; 35,7; 37,15; 41,12; 50,41; 51,13, 55; rezum. cap.52
mulţi: *adj. m. pl. nom./ac./dat.* (*cu prep.* ***la***) 12,10; 16,16; rezum. cap.27
multă: *adj. f. sg. nom.* 13,9; 44,15
multa: *adj. antep. f. sg. ac.* rezum. cap.19
(mai) multe: *adj. n. pl. nom.* 36,32
mult (foarte) *adj. n. sg. ac.* 40,12
(mai) mult: *adv.* 8,3; 42,18; 44,26; 46,23; 48,36
mult: *adv.* 36,32
multora: *pron. nehot. pl. gen.* 20,10
mulţi: *pron. nehot. m. pl. ac.* 42,2
mulţi: *pron. nehot. m. pl. dat. (cu prep.* ***la****)* 50,29

MULŢIME: s.f.
mulţimea: *sg. nom./ac.* 3,23; 13,22; 30,14, 15; 47,3; 49,32; 51,42; 52,15
mulţime: *sg. nom.* 10,13; 44,15
mulţimea: *sg. gen. (cu prep.* ***a + toată****)* 36,9

MUMĂ: s.f.; vezi **MAMĂ**

MUNTE: s.m.
muntele: *sg. nom./ac.* 3,6; 4,15; 16,16; 26,18; 31,6, 12; 50,19
munţilor: *pl. gen.* 3,23
munţi: *pl. ac.* 4,24; 9,10; 17,26; 33,13; 50,6

munţii: *pl. ac.* 13,16; 17,2; 31,5; 46, 18
munte: *sg. ac.* 50,6; 51,25
munte: *sg. voc.* 51,25
muntele: *sg. voc., în sintagma* ***muntele cel sfânt*** 31,23

MUNTENESC, -EASCĂ: adj.
munteneşti: *f. pl.ac.* 32,44

(a) MURI: v. IV
moare: *ind. prez. 3.sg.* 4,31
să moară: *conj. prez. 3.sg.* 26,8; 38,9
să moriu: *conj. prez. 1.sg.* 37,19; 38,26
vei muri: *ind. viit.I. 2.sg.* 11,21; 20,6; 28,16; 34,4, 5; 38,24
vor muri: *ind. viit.I. 3.pl.* 11,22; 16,4, 6; 21,6; 42,17; 44,12
va muri: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,9; rezum. cap.22; 22,12; 31,30; 38,2
veţi muri: *ind. viit.I: 2.pl.* 22,26; 42,16, 22
să muriţi: *conj. prez. 2.pl.* 27,13
au murit: *ind. pf.c. 3.sg.* 28,17
a muri: *inf. prez.* 38,10

(a) MUSTRA: v. I
mustră: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2; rezum. cap.35; rezum. cap.45
voiu mustra: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,35

(a) MUŞCA: v. I
vor muşca: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,17

(a se) MUTA: v. I
au mutat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,11
am mutat: *ind. pf.c. 1.sg.* 22,12
(s-)au mutat: *ind. pf.c. 3.sg.* 52,27

MUTARE: s.f.
mutare: *sg. ac.* 46,19
mutarea: *sg. ac.* 51,6

N

(a se) NAŞTE: v. III
naşte: *ind. prez. 3.sg.* 4,31; 6,24; 13,21; 22,23; 30,6; 31,8; 48,41; 49,22, 24; 50,43
(să) nasc: *ind. prez. 3.pl.* 16,3
naşteţi: *imperativ 2.pl.* 29,6
nască: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 29,6
ai născut: *ind. pf.c. 2.sg.* 2,27; 15,10
au născut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 15,9; 16,3; 20,14; 22,26; 50,12
(s-)au născut: *ind. pf.c. 3.pl.* 16,3
(m-)am născut: *ind. pf.c. 1.sg.* 20,14
născutu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 20,15
(v-)aţi născut: *ind. pf.c. 2.pl.* 22,26

NAŞTERE: s.f.
naşteri: *sg. gen.* rezum. cap.20; 22,10; 46,16

(a se) NĂDĂJDUI: v. IV
nădăjduiesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.7; 46,25
să (vă) nădăjduiţi: *conj. prez. 2.pl.* 7,4
(vă) nădăjduiţi: *ind. prez. 2.pl.* 7,8
a nădădjdui: *inf. prez.* rezum. cap.9; 28,15; 29,31
ai nădăjduit: *ind. pf.c. 2.sg.* 13,25
(să) nădăjduiaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.17
nădăjduiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 17,5, 7
nădăjduia: *ind. imp. 2.sg.* 49,4
vor nădăjdui: *ind. viit.I. 3.pl.* 49,11

NĂDĂJDUIRE: s.f.
nădăjduirea: *sg. ac.* 2,37

NĂDEJDE: s.f.
nădejdea: *sg. ac.* 5,17
nădejde: *sg. ac.* 7,14
nădeajde: *sg. nom./ac.* 9,4; rezum. cap.17; 31,17; 39,18; 48,13
nădeajdea: *sg. nom.* 17,7, 17; 48,7

NĂDEJDIOARĂ: s.f. (lat. *specula* înseamnă „speranţă mică" şi „post de observaţie pe înălţime"; e vorba despre semne pentru orientarea la întoarcere; traducătorii au optat însă pentru primul sens; cuvântul nu este înregistrat în DLR.
nădejdioară: *sg. ac.* 31,21

NĂPASTĂ: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **NĂPASTE**
năpaste: *sg. ac.* 7,6; 22,17
năpastea: *sg. nom.* 51,51

NĂPĂSTUIRE: s.f.
năpăstuirea: *sg. ac.* 46,12

NĂPĂSTUITOR, -TOARE: s.m./f.
năpăstuitoriului: *s.m. sg. gen.* 21,12; 22,3

NĂPRASNĂ: s.f.
năpraznă: *sg. ac., în loc. adv.* ***de năpraznă*** „pe neaşteptate" 6,26; 15,8; 18,22; 36,29

NĂSCUT: s.m.
născut:. *s.m. sg. gen., în sintagma* ***celui întâi născut*** 6,26
născutul: *sg. nom., în sintagma* ***întâiul născutul*** 31,9

(a) NĂVĂLI: v. IV
năvăleaşte: *ind. prez. 3.sg.* 8,6
năvălind: *gerunziu* rezum. cap.27
au năvălit: *ind. pf.c. 3.sg.* 48,32

NEA: s.f.
neaoa: *sg. nom.* 18,14

NEAM: s.n.
neamuri: *pl. nom./ac.* 1,5, 10; 25,14; 27,7; 49,15; 50,2, 12, 23, 46; 51,20, 27, 28, 41
neamul: *sg. nom./ac.* 2,11, 31; 7,28, 29; 12,17; 18,8; 25,12; 27,8, 11, 13
neamurilor: *pl. gen./dat.* rezum. cap.3; 3,19; 4,7, 16; 10,7; 25,15, 17; 28,11, 14; 29,18; 33,9; 36,2; 46,1; 50,9; 51,58
neamurile: *pl. nom./ac.* 3,17; 4,2; 9,16, 26; 10,10, 25; rezum. cap.16; 18,13; 25,9, 11, 31; 27,7; 29,14; 30,11; 43,5; 46,12; 51,7
neam: *sg. nom./ac.* 5,9, 15, 29; 6,22; 9,9; 18,9; 25,32; 31,36; 33,24; 48,2; 49,31, 36; 50,3, 41
neamuri: *pl. voc.* 6,18; 31,10
neamului: *sg. gen.* 18,7
neamurile: *sg. gen. (cu prep.* ***a + toate****)* 25,13
neam: *sg. ac., în loc. adv.* ***până la neam şi neam*** „în veci" 50,39

NEASCULTARE: s.f.
neascultarea: *sg. ac.* rezum. cap.35

NEASEMĂNAT, -Ă: adj.
neasămănată: *f. sg. nom./ac.* rezum. cap.3; 23,10

NEBĂTUT, -Ă: adj.
nebătută: *f. sg. ac.* 18, 15

NEBUN, -Ă: adj./s.
nebunul: *s.m. sg. nom.* 4,22
nebunii: *s.m. pl. nom.* 10,8
nebune: *adj. n. sg. voc.* 5,21

(a se) NEBUNI: v. IV
(să) vor nebuni: *ind. viit.I. 3.pl.* 25,16

NEBUNIE: s.f.
nebunie: *sg. ac.* 23,13; 29,23

NECAZ: s.n.; var. (Reg.) **NĂCAZ**
năcazului: *sg. gen.* 2,27, 28; 11,12, 14; 30,7; 51,2, 64
năcazul: *sg. nom./ac.* 6,24; 25,32; 35,17
năcazu: *sg. ac.* 14,8; 15,11; 17,17, 18; 19,3; 29,11
năcaz: *sg. ac.* 16,19; 28,8
năcazuri: *pl. ac.* 29,18

(a se) NECĂJI: v. IV; var. (Pop.) **(a se) NĂCĂJI**
(să) vor năcăji: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.8
voiu năcăji: *ind. viit.I. 1.sg.* 10,18; 25,6
a năcăji: *inf. prez.* 25,29
năcăjesc: *ind. prez. 3.pl.* 30,20
să năcăjesc: *conj. prez. 1.sg.* 31,28
năcăjaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.50

NECĂJIRE: s.f.; var. (Pop.) **NĂCĂJIRE**
năcăjire: *sg. ac.* 24,9

NECĂJIT, -Ă: adj.
necăjiţi: *m. pl. nom.* 14,3

NECERCETAT, -Ă: adj.
necercetată: *f. sg. nom.* 17,9

NECINSTIT, -Ă: adj.
necinstită: *f. sg. nom.* 2,36
necinstite: *f. sg. gen., în sintagma* ***obştii ceii necinstite*** „de rând" (cf. lat. *vulgi ignobilis*) 26,23

NECREDINCIOS, -OASĂ: adj./s
necredincioasă: *adj. f. sg. nom.* 5,23
necredincioase: *adj. f. pl. gen.* 15,18
necredinciosului: *adj. antep. m. sg. gen.* rezum. cap.22
necredinciosul: *adj. antep. m. sg. nom.* rezum. cap.22
necredincioşi: *s.m. pl. nom.* 5,26
necredincioşilor: *s.m. pl. gen.* 12,1; 23,19; 30,23
(cei) necredincioşi: *s.m. pl. ac.* 25,31

NECREDINŢĂ: s.f.
necredinţele: *pl. ac.* 14,20

NECUPRINS, -Ă: adj./s.
necuprins: *adj. sg. nom., în sintagma* ***necuprins cu gândul*** 32,19

NECURAT, -Ă: adj.
necurate: *f. pl. nom.* 19,13

NECURĂŢIE: s.f.
necurăţiile: *pl. ac.* 8,19

NECURMAT: adv.
necurmat: *adv.* 32,30

NEDREPT, NEDREAPTĂ: adj./adv.
nedreaptă: *f. sg. ac.* 3,21
nedrept: *adv.* 9,5; 12,1; 22,3

NEDREPTATE: s.f.
nedreptate: *sg. nom./ac.* 2,5; rezum. cap.22; 22,13; 51,35
nedreptatea: *sg. nom./ac.* 2,22; 3,13; 6,7; 16,10, 17; 18,23; 20,8; 25,12; 31,30; 32,18; 33,8; 36,3; 50,20; 51,6
nedreptăţile: *pl. nom./ac.* 5,25; 11,10; rezum. cap.13; 14,7, 10, 20; 33,8; 36,31
nedreptăţilor: *pl. gen.* 13,22
nedreptăţi: *pl. ac.* 16,18
nedreptăţii: *sg. gen./dat.* 30,14, 15; 31,34

NEGRIJĂ: s.f.
negrijea: *sg. ac.* rezum. cap.14
negrije: *sg. ac.* rezum. cap.30

NEGURĂ: s.f.
negurile: *pl. ac.* 10,13

NEHELAMITEAN: s.m. „cel care descinde din populaţia Elamului"
Nehelamiteanul: *sg. nom.* 29,24, 31, 32

NEÎNCETAT: adv.
neîncetat: *adv.* 20,8

NEÎNŢELEGERE: s.f.
neînţeleagerii: *sg. gen.* rezum. cap.15
neînţeleagere: *sg. ac.* 15,10

NEÎNŢELEPT, -EAPTĂ: adj./s.
neînţelepţi: *adj. m. pl. nom.* 4,22
neînţelept: *adj. m. sg. nom.* 17,11
neînţelepţii: *s.m. pl. nom.* 10,8

NEÎNVĂŢAT, -Ă: adj.
neînvăţat: *sg. ac.* 31,18

NEÎNVINS, -Ă: s.f.
neînvinsă: *f. sg. ac.* rezum. cap.1

(a) NELEGIUI: v. IV
ai nelegiuit: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,13
au nelegiuit: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,11
nelegiuiesc: *ind. prez. 3.pl.* 12,1

NELEGIUIRE: s.f.
nelegiuirile: *pl. nom./ac.* 5,6; rezum. cap.11
nelegiuire: *sg. ac.* 5,11; 29,32
nelegiuiri: *pl. ac.* 11,15
nelijuirea: *sg. nom.* 13,27

NELEGIUIT, -Ă: adj.
nelegiuiţi: *adj. antep. f. sg. gen.* 3,11

NELEGIUTOR, -TOARE: s.m./f.
nelegiutoarea: *s.f. sg. nom.* 3,10
nelegiutorilor: *s.m. pl. gen.* 9,2

NELOCUIT, -Ă: adj.
nelăcuit: *n. sg. nom./ac.* 2,6; 6,8; 17,6; 46,19; 51,29, 43
nelăcuite: *f. pl. nom./ac.* 22,6; 48,9

NEMERNIC: s.m.; var. (Înv. şi reg.) **NIMERNIC**
nimearnicul: *sg. ac.* 22,3

(a) NEMERNICI: v. IV; var. (Înv.) **(a) NIMERNICI**
nemerniciţi: *ind. pre.z. 2.pl.* 35,7
nimernicind: *gerunziu* 41,17
să nimernicească: *conj. prez. 3.pl.* 44,14

NEMILOSTIV, -Ă: adj.
nemilostiv: *n. sg. nom.* 6,23
nemilostivi: *m. sg. nom./ac.* rezum. cap.8; 50,42

NEMILOSTIVIRE: s.f.
nemilostivire: *sg. ac.* rezum. cap.2

NENUMĂRAT, -Ă: adj.
nenumărate: *f. pl. ac.* 2,32

NEOCOLIT, -Ă: adj.
neocolite: *f. pl. ac.* rezum. cap.11

NEPRIETEN: s.m.; var. (Înv.) **NEPRIIATIN** (Înv. și reg.) **NEPRIETIN**
nepriiatinului: *sg. gen.* 6,25; 15,11; 18,17; 30,14; 31,16; 44,30
nepriiatinii: *pl. nom./ac.* rezum. cap.12; 15,14; 19,9; rezum. cap.30
nepriiatinilor: *pl. gen./dat.* 12,7; 15,9; 17,4; 19,7; 20,4, 5; 34,21; rezum. cap.44; 44,30; 49,37
nepriiatini: *pl. ac.* rezum. cap.17
neprietinilor: *pl. gen.* 34,20
neprietinii: *pl. ac.* 46,10

NEPUTINCIOS, -OASĂ: adj.
neputincioșii: *adj. antep. m. pl. ac.* rezum. cap.10
neputincioșii: *m. pl. nom.* 20,11

NEPUTINȚĂ: s.f.
neputința: *sg. nom.* 10,19

NESOCOTIT, -Ă: adj. „dispreţuit”
nesocotit: *m. sg. ac.* 49,15

NETĂIAT, -Ă: adj.
netăiate: *f. sg. nom., în loc. adj.* ***netăiate împrejur*** „necircumcise” 6,10
netăiați: *m. pl. ac., în loc. adj.* ***netăiați împrejur*** rezum. cap.9

(a) NETEZI: v. IV
neteziți: *imperativ 2.sg.* 46,4

NETREBNIC, -Ă: adj. (Înv.) „nefolositor”
netrebnic: *n. sg. ac.* 48,38
netreabnică: *f. sg. nom.* 49,7

NEUMBLAT, -Ă: adj.
neumblat: *n. sg. ac.* 2,6
neumblată: *f. sg. nom.* 50,12

NEVINDECAT, -Ă: adj.
nevindecată: *f. sg. nom.* 30,12, 15

NEVINOVAT, -Ă: adj./s.
nevinovaților: *s.m. pl. gen.* 2,34
(celor) nevinovați: *s.m. pl. gen.* 19,4
(niște) nevinovați: *s.m. pl. ac.* 25,29
(unui) nevinovat: *s.m. sg. dat.* 46,28
nevinovată: *adj. f. sg. nom.* 2,35; 49,12
nevinovat: *adj. m./n. sg. nom./ac.* 7,6; 22,3, 17; 26,15; 30,11

NISIP: s.n.; var. (Înv.) **NĂSIP**
năsipul: *sg. ac.* 5,22; 15,8; 33,22
năsip: *sg. ac.* 9,11

NOAPTE: s.f./adv.
noaptea: *adv.* 6,5; 36,30; 39,4; 52,7
noaptea: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***zioa și noaptea/ noaptea și zioa*** „continuu” 9,1; 14,17; 16,13
noapte: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***de noapte*** „foarte devreme” 25,3; 26,5; 29,19; 44,4
noapte: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***zi și noapte*** „continuu” 33,20
nopții: *s.sg. gen.* 31,35
noaptea: *s. sg. ac.* 33,20; 49,9
noapte: *s. sg. ac.* 33,25

NOR: s.m.
norul: *sg. ac.* 4,13
norii: *pl. ac.* 51,9, 16

NOROD: s.n.
norodului: *sg. gen./dat.* 1,18; rezum. cap.3; 4,11; 5,23; 6,14, 26, 27; 7,12, 33; 8,11, 19, 21, 22; 9,1, 7; 12,14, 16; rezum. cap.14; 14,10, 17; 15,20; 16,10; 17,19; 19,1; 23,22, 32; 26,17, 24; 27,12; 29,32; 30,3; rezum. cap.33; 36,7, 13; 37,4; 38,4; 39,9; 40,5, 6; 41,10; 46,24; 52,6, 15
norodul: *sg. nom./ac.* 2,11, 13, 31, 32; rezum. cap.3; 4,10, 22; rezum. cap.5; 5,14, 26, 31; 6,21; 7,16; 8,5, 7; 9,2, 15; 11,14; 12,16; 13,10; 14,11; rezum. cap.15; 15,1, 7; 16,5; 18,15; rezum. cap.19; 19,11; 21,7, 8; rezum. cap.22; 22,2, 4; 23,2, 13, 27, 32, 33, 34; 25,1, 2; 26,7, 8, 9, 11,12, 16, 18; rezum. cap.27; 27,13, 16; 28,15; rezum. cap.29; 29,16; rezum. cap.31; 31,2, 7, 14; rezum. cap.32; 32,21, 42; 33,24; 34,8, 10, 19; 35,16; rezum. cap.36; 36,6, 10, 14; 37,2; 38,1; rezum. cap.41; 41,10, 13, 14; 42,8; 43,4; 44,15, 20, 21, 24; 46,16; 49,1; 50,6, 16; 52,25, 28
norodule: *sg. voc.* 5,21; 48,46
norod: *sg. nom./ac.* 6,22; 7,23; rezum. cap.8; 11,4; 13,11; 19,14; rezum. cap.23; 24,7; rezum. cap.28; 30,22; 31,1, 33; 32,38; 39,14; 43,1;48,42; 50,41
noroadelor: *pl. gen./dat.* 10,3; 26,6; 51,58
noroadele: *pl. nom.* 14,16; 34,1
noroade: *pl. nom.* 22,8
norodului: *sg. gen. (cu prep.* ***a + tot***; sensul de gen./dat. exprimat redundant) 25,19; 28,1, 5, 7, 11
norodul: *sg. dat. (cu prep.* ***la****)* 29,1, 25
norodul: *sg. gen. (cu prep.* ***a + tot****)* 38,4
norodu: *sg. nom.* 36,9
norodul: *sg. voc.* 51,45

NOROI: s.n.
noroiu: *sg. ac.* 38,6, 22

NOU, NOUĂ: adj./s.
noao: *adj. f. sg. ac./gen.* 26,10; rezum. cap.31; 36,10
nou: *adj. n. sg. ac.* rezum. cap.31; 31,31; rezum. cap.32
noi: *adj. m. pl. ac.* 52,25
nou: *s.n. sg. ac.* 31,22

NUMĂR: s.n.
numărul: *sg. nom./ac.* 2,28; 11,13; 29,6; rezum. cap.52
număr: *sg. nom./ac.* 23,4; 46,23

(a se) NUMĂRA: v. I
am numărat: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,34; 32,9
(să) număra: *inf. prez. fără* ***a*** 33,22; 46,23
numărați: *imperativ 2.pl.* 51,27

NUMĂRĂTOR, -TOARE: s.m./f.
numărătoriului: *s.m. sg. gen.* 33,13

NUME: s.n.
nume: *sg. ac.* rezum. cap.1; 13,11; 32,20; 33,9; 37,12
numele: *sg. nom./ac.* 7,10, 11, 12, 14; 7,30; 10,6, 16, 25; 11,16, 19; 14,7, 9, 21; 15,16; 16,21; 20,3; rezum. cap.23; 23,6, 27; 25,29; 31,35; 32,18, 34; 33,2, 16; 34,15, 16; 46,17, 18; 48,15, 17; 50,34; 51,19, 57; 52,1
numele: *s. în loc. adv.* ***întru/în numele Domnului/Mieu/Lui*** „invocând numele lui Dumnezeu”, „în locul lui Dumnezeu” 3,17; rezum. cap.11; 11,21; 12,16; 14,14, 15; 20,9; 23,25; 26,9, 16, 20; 27,15; 29,9, 21, 23, 25; 44,16, 26

O

O: interj.
o: 10,7; 47,6; 48,3

OALĂ: s.f.
oală: *sg. ac.* rezum. cap.1; 1,13

OASPETE: s.m.
oaspeți *pl. ac., în sintagma* ***casă de oaspeți*** 9,2; 16,5

OASTE: s.f.
oastelor: *pl. gen./dat.* 3,19; 34,21; 52,30

Domnul: *sg. nom., în sintagmele* ***Domnul oastelor/Domnului oastelor/Dumenzeul oastelor/Dumnezeului oastelor*** 2,19; 5,14; 6,6, 9; 7,3, 21; 8,3; 9,7, 15, 17; 10,16; 11,17, 22; 15,16; 16,9; 19,3, 11, 15; 20,12; 23,15, 16, 36; 25,8, 15, 27, 28, 29, 32; 26,18; 27,4, 18, 19, 21; 28,2, 14; 29,4, 8, 17, 21, 25; 30,8; 31,23, 35; 32,14, 15, 18; 33,11, 12; 35,13, 17, 18, 19; 38,17; 39,16; 42,15, 18; 43,10; 44,2, 7, 11, 25; 46,10, 18, 25; 48,1, 15; 49,5, 7, 26, 35; 50,18, 25, 31, 33, 34; 51,5, 14, 19, 33, 57, 58
oastea: *dat. (cu prep.* ***a + toată)*** 19,13
oastea: *sg. nom./ac.* 8,2; 32,2; 34,1, 7; 37,4, 6, 9, 10; 39,1, 5; 46,22; 51,3; 52,4, 8, 14
oastei: *sg. gen.* 35,11; 38,3; 39,13; 40,1, 2, 5, 13; 41,10; 43,6; 46,2; 52, 12, 14, 15, 16, 19, 24, 26
oasteai: *sg. gen.* rezum. cap.37

OBICEI: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **OBICEAIU**
obiceaiu: *sg. ac.* rezum. cap.13

OBIŞNUIT, -Ă: adj.; var. (Înv.) **OBICINUIT**
obicinuit: *m. sg. nom.* 2,24
obicinuita: *f. sg. ac.* 48,33

OBOSIT, -Ă: adj.
obosit: *n. sg. ac.* 31,25

(a se) OBORÎ: v. IV; vezi **(a se) DOBORÎ**

OBŞTE: s.f.
obşte: *sg. nom./ac.* 3,1; 42,1; 52,15
obştii: *sg. gen.* 26,23; rezum. cap.39; 39,8, 9; 41,16
obştea: *sg. ac.* 50,37

OCARĂ: s.f.
ocara: *sg. nom./ac.* 3,25; 13,26; 20,11; 31,19; 51,51
ocară: *sg. ac.* 6,10, 14; 8,11; 14,21; rezum. cap.15; 15,15; rezum. cap.20; 20,8; rezum. cap.23; 23,40; rezum. cap.24; 24,9; 29,18; 42,18; 44,8, 12; 48,39; 49,13

OCHI: s.m.
ochii: *pl. nom./ac.* 3,2; 4,30; 5,3; 7,11, 30; 9,18; 13,20; 14,6, 17; 16,9, 17; 18,4, 10; 19,10; 20,4; 24,6; 26,14; 27,5; 28,5; 29,21; 31,16; 32,4, 12, 30; 34,3, 15; rezum. cap.39; 39,6, 7, 12; 40,4; 42,2; 51,24; rezum. cap.52; 52,2, 10, 11
ochi: *pl. nom./ac.* 5,21; 22,17; 32,19
ochilor: *pl. dat.* 9, 1
ochiul: *sg. nom.* 13,17

ODIHNĂ: s.f.
odihnă: *sg. ac.* 16,13; rezum. cap.45; 45,3
odihna: *sg. ac.* 31,2

(a se) ODIHNI: v. IV
a (să) odihni: *inf. prez.* 7,34
(s-)au odihnit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 14,10; 34, 18; 48,11
(să) va odihni: *ind. viit.I. 3.sg.* 30,10, 23; 46,27
(s-) odihni: *inf. prez. fără* ***a*** 49,23

ODRASLĂ: s.f.
odraslele: *pl. ac.* 5,10
odrazlă: *sg. ac.* rezum. cap.23; 23,5
odrazla: *sg. nom.* rezum. cap.33; 33,15
odrazlele: *pl. nom.* 48,32

(a) ODRĂSLI: v. IV
odrăzli-va: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.33
a odrăzli: *inf. prez.* 33,15

OLAR: s.m.; var. (Înv.) **OLARIU**
olariului: *sg. gen.* rezum. cap.18; 18,2, 3, 6; 19,1, 11
olariul: *sg. ac.* 18,6

OLTAR: s.n.
oltarele: *pl. ac.* 11,13; 17,2
oltare: *pl. nom.* 11,13
oltarelor: *pl. gen.* 17,1

OM: s.m.
oamenii: *pl. nom./ac.* 11,2, 9, 23; 17,25; 20,10; 21,6; 27,5; 32,32; 36,31; 38,9, 22; 40,8; 41,7; 42,17; 43,2, 9; 44,15, 27; 47,2; 48,31, 36
oamenilor: *pl. gen./dat.* 7,20; 19,10; 35,13; 39,17; 41,9
oameni: *pl. nom./ac.* 5,26; 26,17, 22; 32,20; 41,5; 44,28; 49,15; 51,14
om: *sg. nom./ac.* 2,6; 4,25, 29; rezum. cap.5; 5,1; 7,5; 9,10, 12; 13,14; 14,9; 15,10; rezum. cap.17; 17,5; 26,20; 31,34; 32,43; 33,10, 12, 17, 18; 35,19; 38,7; 49,18, 33; 50,3, 40; 51,62
omului: *sg. gen./dat.* 4,3; 9,22; rezum. cap.10; 10,23; 13,11; 17,16; 26,11, 16; 35,4; 49,33; 50,9
omul: *sg. nom./ac.* 9,5; 10,14; 11,3; 12,15; 16,20; 17,5, 7; 20,15, 16; 22,7, 28, 30; 23,9, 24, 34; 31,30; 36,29; 38,4; 46,16; 50,42; 51,17
omul: *sg. gen. (cu prep.* ***a + tot****)* 44,26

OMENESC, -EASCĂ: adj.
omenească: *f. sg. ac.* 31,27
omeneşti: *n. pl. ac.* 33,5
omenesc: *m. sg. nom.* 49,18; 51,43

(a se) OMORÎ: v. IV
voiu omorî: *ind. viit.I. 1.sg.* 15,6
omorât-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 15,7
să (se) omoară: *conj. prez. 3.pl.* 18,21
să (vă) omorâţi: *conj. prez. 2.pl.* 25,34
să omoară: *conj. prez. 3.sg.* 26,24
(să) omoară: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.39
omorând: *gerunziu* rezum. cap.41
au omorât: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 41,2, 8; 52,27
omorâţi: *imperativ 2.pl.* 50,26; 51,3

OMORÂT, -Ă: s.
(cei) omorâţi: *s.m. pl. nom.* 51,4

ONAGRU: s.m. „măgar sălbatic” (lat. ***onager, -gri*** „măgar sălbatic”; în alte locuri, traducătorii au folosit sintagma ***măgar sălbatec***; cf. **MĂGAR**)
onagrul: *sg. nom.* 2,24

(a se) OPRI: v. IV
opreaşte: *imperativ 2.sg.* 2,25
(s-)au oprit: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,3
au oprit: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,25
(să) opreaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.14
opreaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.48; 48,10

ORAŞ: s.n.
oraşele: *pl. ac.* 19,15

ORB, OARBĂ: adj./s.
orbi: *m. pl. nom.* rezum. cap.5
orbi: *s.m. pl. nom.* 31,8

ORZ: s.n.
orzu: *sg. ac.* 41,8

OS: s.n.
oasele: *pl. nom./ac.* 8,1; 20,9; 23,9
oase: *pl. ac.* 50,17

(a) OSÂNDI: v. IV
au osândit: *ind. pf.c. 3.sg.* 26,19

OSPĂŢ: s.n.
ospăţu: *sg. ac., în sintagma* ***casă de ospăţu*** *(cf. lat. domum convivii)* 16,8

OSTAŞ: s.m.
ostaşilor: *pl. gen.* 8,16; 39,9, 10, 11; rezum. cap.41; 41,11, 13, 16; 42,1, 8; 43,4, 5; 47,3; 52,25
ostaşi: *pl. nom.* 38,4; 39,4; 41,3; 49,26; 51,32; 52,7, 25
ostaşii: *pl. nom./ac.* 50,30; 52,25

OSTENEALĂ: s.f.
osteneala: *sg. ac.* 3,24; 20,5
osteneală: *sg. ac.* 20,18
ostenealele: *pl. nom.* 51,58

(a se) OSTENI: v. IV
ostenitu(-m)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,11; 45,3
(s-)au ostenit: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,5
(te-)ai ostenit: *ind. pf.c. 2.sg.* 12,5
ostenit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 15,6

OSTROV: s.n.
ostroavele: *pl. ac.* 2,10; 31,10
ostroavelor: *pl. gen.* 25,22
ostrovului: *sg. gen.* 47,4

(a) OŞTI: v. IV
au oştit: *ind. pf.c. 3.pl.* 12,6
oşteaşte: *ind. prez. 3.sg.* 21,2
oştiţi: *ind. prez. 2.pl.* 21,4

OŞTITOR: S.M.
oştitoriu: *sg. ac.* 20,11

(a) OUA: v. I
au ouat: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,11

OVREI: s.m.; var. (Reg.) **OVREU**
ovrei: *pl. ac.* rezum. cap.34
ovreul: *sg. nom.* 34,9, 14

OVREIE: s.f.; cuvântul nu este înregistrat în DLR.
ovreaia: *sg. nom.* 34,9

P

PACE: s.f.
pace: *sg. nom./ac.* rezum. cap.3; 4,10; 6,14; 8,11; 9,8; 12,12; 14,13, 19; 23,17; 29,11; 30,5; 34,5; 43,12
pacea: *sg. ac.* 8, 15; 15,5; 16,5; 28,9; 29,7; 33,9; 38,4
păcii: *sg. gen.* 12,5; 25,37; 33,6

PAHAR: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **PĂHAR**
păhar: *sg. ac.* 16,7; 25,28
păharul: *sg. ac.* rezum. cap.25; 25,15, 17; 49,12
păhară: *pl. nom./ac.* 35,5; 51,7

PAI: s.n.
paie: *pl. ac.* 23,28

PAJURĂ: s.f.; var. (Reg.) **PAJERE, PAJORĂ**
pajerile: *pl. ac.* 4,13
pajura: *sg. ac.* 48,40
pajora: *sg. ac.* 49,16, 22

PALESTINIAN: s.m.
palestineanilor: *pl. gen.* 47,1

PANACHIDĂ: s.f. „tăbliţă sau plăcuţă de metal, lemn etc., pe care şcolarii învăţau în trecut scrierea alfabetului”
panachidă: *sg. ac.* 17,1

PANĂ: s.f.
pana: *sg. nom.* 8,8

PARD: s.m.
pardul: *sg. nom.* 13,23

PARDOS: s.m. (Înv.) „panteră”
pardosul: *sg. nom.* 5,6

PARIMIE: s.f. „pildă” (în textul lat. este ***in parabolam*** pentru „spre parimie” şi ***in proverbium*** pentru „spre pildă”; cf. **PILDĂ** 24,9)
parimie: *sg. ac.* 24,9

PARTE: s.f.
partea: *sg. nom./ac.* 10,16; 12,10; 13,25; 48,45; 51,19
parte: *sg. ac., în loc. s.* (Pop.) ***parte bărbătească*** 30,6
parte: *sg. nom.* rezum. cap.39
părţi: *pl. ac.* 34,18

PAS: s.n.
paşii: *pl. ac.* 10,23

PASĂRE: s.f.; var. (Înv. şi pop.) **PASERE**
paseri: *pl. ac.* 5,26, 27
paserilor: *pl. gen./dat.* 7,33, 16,4; 19,7; 34,20
paserea: *sg. nom./ac.* 9,10; 12,9
pasărea: *sg. nom.* 12,9
paserile: *pl. nom.* 15,3

(a se) PAŞTE: v. III
vor paşte: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,15; 23,4
paşte(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,3
va paşte: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,22
pasc: *ind. prez. 3.pl.* 23,2
(să) va paşte: *ind. viit.I. 3.sg.* 50,19

PAVĂZĂ: s.f.
pavăza: *sg. ac.* 6,23; 46,3, 9; 50,42

PAZĂ: s.f.
paza: *sg. ac.* 37,4; 51,12

PĂCAT: s.n.
păcat: *sg. ac.* 2,35; rezum. cap.17; 32,35
păcatele: *pl. nom./ac.* 5,25; rezum. cap.14; 14,10; 15,13; rezum. cap.16; 16,18; 20,10; rezum. cap.30; 30,14; rezum. cap.33
păcatul: *sg. nom./ac.* 8,6; 16,10; 17,1; 18,23; 31,34; 36,3; 50,20
păcate: *pl. ac.* 17,3; 30,15

PĂCĂTOS: s.m.
păcătoşii: *pl. ac.* rezum. cap.10

(a) PĂCĂTUI: v. IV
am păcătuit: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 2,35; 3,25; 8,14; 14,7, 20; 16,10; 37,17; 50,7
au păcătuit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 33,8; 50,14
aţi păcătuit: *ind. pf.c. 2.pl.* 40,3; 44,23

(a se) PĂCIUI: v. IV
(să) va păciui: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,12

PĂCIUIT, -Ă: adj./s.
păciuiţii: *s.m. pl. nom.* 20,10
păciuiţi: *adj. m. pl. nom.* 38,22

PĂDURE: s.f.
pădure: *sg. ac.* 5,6; 12,8; 50,39
pădurilor: *pl. gen.* 26,18

PĂGÂN: s.m.
păgâni: *pl. ac.* rezum. cap.9
păgânilor: *pl. gen.* 10,2
păgânii: *pl. nom.* 10,2

PĂGUBITOR, -TOARE: adj.
păgubitoare: *n. sg. voc.* 4, 14

PĂHĂREL: s.n.
păhărealele: *pl. ac.* 52,18

PĂMÂNT: s.n.
pământul: *sg. nom./ac.* 1,1, 18; 2,2, 6, 7, 15; 3,2, 9, 18, 19; 4,7, 20, 27, 28; 5,19; 6,19, 22; rezum. cap.7; 7,7, 22, 25, 34; 8,16; 9,12, 19; 10,10, 11, 12, 22; 11,4, 5, 7, 19; 12,4, 5, 11, 14; rezum. cap.14; 14,15, 18; 15,10, 14; rezum. cap.16; 16,3, 6, 13, 14, 15, 18; 17,4, 26; 18,16; 22,10, 12, 27, 28; 23,7, 8, 10, 15, 24; rezum. cap.24; 24,5, 6, 8, 10; 25,5, 9, 11, 12, 13, 38; 27,5, 10, 11; 30,3, 10; 31,8, 16, 23, 32; 32,8, 15, 17, 20, 21, 22, 41, 43, 44; 33,13; 34,13; 35,11, 15; 37,6, 11; 39,5, 10; 40,4, 12; 42,12, 14, 16; rezum. cap.43; 43,4, 5, 7, 11, 12, 13; rezum. cap.44; 44,1, 8, 9, 12, 14, 15, 22, 24, 26, 27, 28; 45,4, 5; 46,8, 10, 12, 13, 16, 27; 47,2; 48,21, 33; 49,21; rezum. cap.50; 50,1, 3, 8, 9, 16, 18, 21, 25, 28, 34, 38, 45, 46; 51,2, 4, 5, 7, 9, 15, 25, 28, 29, 47, 48, 49, 52, 54; 52,9, 27
pământului: *sg. gen./dat.* 1,14, 18; 6,12, 22; 7,20, 33; 8,2; 9,22; rezum. cap.10; 10,13, 18; rezum. cap. 12; 12,9, 12; 13,13; 14,4; 15,3, 4, 7; 16,4, 19; 19,7; 24,9; 25,20, 22, 26, 29, 30, 31, 32, 33; 26,6, 20; 27,5, 7; 28,14, 16; 29,18; 31,8, 37; 33,9, 11, 25; 34,1, 17, 19, 20; 35,7; 40,7; 44,8, 13, 21; 47,2; 48,24; 50,41; 51,16
pământ: *sg. nom./ac.* 2,6, 31; 3,16; 4,5, 16, 23; 5,30; 6,8; 9,3, 24; 10,11, 17; rezum. cap.11; 14,2, 4, 8; 17,6, 13; rezum. cap.19; 19,1, 2; 22,26, 28; 23,5; 30,10; 31,22; rezum. cap.33; 33,15; 40,6, 7, 9; 48,31, 36; 50,22; 51,27, 43, 46
pământule: *sg. voc.* 6,19; 22,29
pământurile: *pl. ac.* 16,15
pământuri: *pl. ac.* 28,8
pământul: *sg. gen. (cu prep.* ***a + tot****)* 50,23; 51,41

PĂR: s.m.
părul: *sg. nom.* 7,29

(a se) PĂRĂSI: v. IV
au părăsit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,16; 2,13; 5,7; 9,13; 16,11; 17,13; 19,4; 22,9; 49,25
părăsându-: *gerunziu* rezum. cap.2
ai părăsit: *ind. pf.c. 2.sg.* 2,17; 15,6
a fi părăsit: *inf. pf.* 2,19
ați părăsit: *ind. pf.c. 2.pl.* 2,29; 5,19
părăsând: *gerunziu* rezum. cap.8
(s-)au părăsit: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,3
voiu părăsi: *ind. viit.I. 1.sg.* 9,2
am părăsit: *ind. pf.c. 1.pl.* 9,19
părăsit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 12,7
(nu) părăsi: *imperativ prohib. 2.sg.* 14,9
va părăsi: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,11
părăsesc: *ind. prez. 3.pl.* 17,13
(să) va părăsi: *ind. viit.I. 3.sg.* 46,19

PĂRĂSIT, -Ă: adj.
părăsita: *adj. antep. f. sg. ac.* rezum. cap.16

(a se) PĂREA: v. II
să (să) pară: *conj. prez. 3.sg.* 30,11

PĂRINTE: s.m.
părinții: *pl. nom./ac.* 2,5; 3,25; 6,21; rezum. cap.7; 7,18, 22, 25, 26; 9,14, 16; 11,7, 10; 16,3, 12, 13, 19; rezum. cap.19; 19,4; 23,27; 31,29, 32; 34,13, 14; 44,3, 17, 21; 47,3
părinților: *pl. gen./dat.* 3,18, 24; 7,7, 14; rezum. cap.11; 11,4, 5, 10; 14,20; rezum. cap.16; 16,15; 17,22; rezum. cap.22; 23,39; 24,10; 25,5; 30,3; 32,18, 22; 34,5; 35,15; 44,9, 10; 50,7
părinți: *pl. ac.* 13,14

PĂSTOR: s.m.
păstori: *pl. nom./ac.* rezum. cap.2; rezum. cap.3; 3,15; 12,10
păstorii: *pl. nom./ac.* 2,8; 6,3; 10,21; rezum. cap.12; 22,22; rezum. cap.23; 23,2; 50,6
păstoriul: *sg. nom./ac.* 17,16; 31,10; 43,12; 49,19; 50,44; 51,23
păstorilor: *pl. dat.* rezum. cap.23; 23,1; rezum. cap.25; 25,36
păstoriu: *sg. ac.* 23,4; 25,35; 33,12
păstorilor: *pl. voc.* 25,34

PĂȘUNE: s.f.
pășunii: *sg. gen.* 23,2
pășunile: *pl. ac.* 25,36

(a se) PĂTRUNDE: v. III
să (se) pătrundă: *conj. prez. 3.pl.* 18,21

(a se) PĂZI: v. IV
au păzit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,7; 16,11; rezum. cap.34
să (se) păzească: *conj. prez. 3.sg.* 9,4
a păzi: *inf. prez.* rezum. cap.17
păziți: *imperativ 2.pl.* 17,21
păzi-va: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.31
va păzi: *ind. viit.I. 3.sg.* 31,10
am păzit: *ind. pf.c. 1.sg.* 31,28
voiu păzi: *ind. viit.I. 1.sg.* 31,28
ați păzit: *ind. pf.c. 2.pl.* 35,18

PĂZITOR: s.m.
păzitorii: *pl. nom./ac.* 4,16, 17; 20,10; 31,6, 24
păzitoriul: *sg. nom.* 35,4; 37,12
păzitori: *pl. nom./ac.* 51,12; 52,24

PÂINE: s.f.
pâinea: *sg. ac.* 5,17; 11,19
pâine: *sg. ac.* 16,7; rezum. cap.37; 37,20; 52,33
pâinile: *pl. nom.* 37,20
pâini: *pl. nom./ac.* 38,9; 41,1
pâni: *pl. ac.* 44,17

(a) PÂNDI: v. IV
pândind: *gerunziu* 5,26

(a se) PÂNGĂRI: v. IV
ai pângărit: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,2
să pângărească: *conj. prez. 3.sg./pl.* 7,30; 32,34
pângăritu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 13,22
(s-)au pângărit: *ind. pf.c. 3.pl.* 23,11

PÂNGĂRIRE: s.f.
pângărirea: *sg. nom.*23,15

PÂNGĂRIT, -Ă: adj.
pângărită: *f. sg. nom.* 2,23; 3,1

PÂNTECE: s.n.
pântecele: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 4,19; 51,34
pântece: *sg. ac.* 1,5

PÂRGĂ: s.f.
pârga: *sg. nom.* 2,3

PEANTĂ: s.f.; vezi **BANTĂ**

PECETE: s.f.
peceate: *sg. nom.* 32,44

PEDEAPSĂ: s.f.
pedeapselor: *pl. gen.* rezum. cap.18

(a se) PEDEPSI: v. IV
(să) va pedepsi: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.21

PEDEPSIRE: s.f.
pedepsire: *sg. ac.* 24,9

PEDESTRAŞ: s.m.
pedestraşii: *pl. ac.* 12,5

PELIN: s.m.
pelin: *sg. ac.* 9,15; 23,15

PESCAR: s.m.
pescarii: *pl. ac.* rezum. cap.16; 16,16

(a) PESCUI: v. IV
vor pescui: *ind. viit.I. 3.pl.* 16,16

PESTRIŢ, -Ă: adj.
pestriţă: *f. sg. nom.* 12,9

PESTRIŢIE: s.f.
pestriţiile: *pl. ac.* 13,23

PEŞTERĂ: s.f.
peşteră: *sg. nom./ac.* 7,11; 49,8
peşteri: *pl. ac.* 49,30

(a) PETRECE: v. III
vor petreace: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,14
petrecea: *ind. imp. 3.pl.* 46,21
au petrecut: *ind. pf.c. 3.pl.* 52,30

PIATRĂ: s.f. „rocă"; „stâncă"
pietrii: *sg. gen./dat.* 2,27; 13,4
piatră: *sg. ac.* 3,9; 48,28; 49,16; 51,26; 51,63
piatra: *sg. ac.* 5,3; 18,14; 23,29
pietrilor: *pl. gen.* 16,16
pietri: *pl. ac.* 26,18; 43,9; 51,25
pietrele: *pl. ac.* 43,10
pietrile: *pl. ac.* 50,26

PICĂTURĂ: s.f.
picăturile: *pl. nom.* 3,3

PICIOR: s.n.
piciorul: *sg. ac.* 2,25
picioarele: *pl. nom./ac.* 13,16; 14,10; 38,22
picioarelor: *pl. dat.* 18,22
picioare: *pl. ac.* 51,13

PIEDICĂ: s.f.
piedici: *pl. ac.* 5,26

PIEIRE: s.f.; var. **PIERIRE**
perirea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.18; rezum. cap.25; 48,16; 49,8
periri: *sg. gen.* 18,17
perire: *sg. ac.* 49,32

PIELE: s.f.
pieile: *pl. nom./ac.* 4,20; 10,20; 49,29
piealea: *sg. ac.* 13,23

PIEPTAR: s.n.
pieptariului: *sg. gen.* 2,32

(a) PIERDE: v. III
să pierzi: *conj. prez. 2.sg.* 1,10; 51,62
a pierde: *inf. prez.* 9,21
am pierdut: *ind. pf.c. 1.sg.* 15,7
pierd: *ind. prez. 3.pl.* 23,1
voiu pierde: *ind. viit.I. 1.sg.* 25,10; 44,11; 49,38; 51,20
să pierzu: *conj. prez. 1.sg.* 31,28
pierde-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 46,8
să pierdem: *conj. prez. 1.pl.* 48,2
pierdeţi: *imperativ 2.pl.* 50,16
să piarză: *conj. prez. 3.sg.* 51,11
au pierdut: *ind. pf.c. 3.sg.* 51,55

PIERDERE: s.f.
piiardere: *sg. ac.* 12,17

PIERDUT, -Ă: adj.
pierdută: *f. sg. nom.* 50,6
pierdut: *m. sg. nom.* 51,26

(a) PIERI: v. IV
peri-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,9
vor peri: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,21; 10,15; rezum. cap.11; rezum. cap.14; rezum. cap.16; rezum. cap.27; rezum. cap.36; 40,15; rezum. cap.42; 48,8; 51,18, 58
perit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,28; 49,7
au perit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 9,12; 48,36
va peri: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,18; rezum. cap.19; 25,35; 33,17, 18
să periţi: *conj. prez. 2.pl.* 27,10, 15; 44,8
perit-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 48,46
piară: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 10,11
să piară: *conj. prez. 3.sg.* 44,7

PILDĂ: s.f.
pilda: *sg. ac.* rezum. cap.18; rezum. cap.35
pildă: *sg. ac.* 24,9; 48,39
pildele: *pl. ac.* rezum. cap.26

(a se) PITULA: v. I
(s-)au pitulat: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,17
(să) va pitula: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,24

PIVNIŢĂ: s.f.
pivniţă: *sg. ac.* 38,11

PLAŞCĂ: s.f. (Înv. „pelerină lungă")
plaşca: *sg. ac.* 43,12

PLATĂ: s.f.
plata: *sg. ac.* 22,13
plată: *sg. nom.* 31,16

PLATOŞĂ: s.f.
platoşe: *pl. ac.* 46,4
platoşa: *sg. ac.* 51,3

(a) PLĂCEA: v. II
au plăcut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,20; 14,10; 27,5
plac: *ind. prez. 3.pl.* 9,24
plăcuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 18,4
place: *ind. prez. 3.sg.* 40,4
va plăcea: *ind. viit.I. 3.sg.* 40,4, 5

PLĂCINTĂ: s.f.
plăcinte: *pl. ac.* 7,18; 44,19

(a se) PLÂNGE: v. III
plângeţi: *imperativ 2.pl.* 4,8; 22,10; 49,3
voiu plânge: *ind. viit.I. 1.sg.* 9,1; 48,32
plânge: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.10; rezum. cap.14; 31,15
au plâns: *ind. pf.c. 3.pl.* 12,11
va plânge: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,17
plângând: *gerunziu* 13,17; 48,5; 50,4
(să) vor plânge: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.16; 16,4, 6; 25,33
a plânge: *inf. prez.* 16,5
să plângeţi: *conj. prez. 2.pl.* 22,10
vor plânge: *ind. viit.I. 3.pl.* 22,18; 34,5
să plângă: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.31
plângând: *gerunziu* 41,6

PLÂNGERE: s.f.
plângere: *sg. ac.* 9,10; 22,10; 31,9; 48,5
plângerea: *sg. nom./ac.* 9,20; 31,15; 48,32, 38
plângerii: *sg. gen.* rezum. cap.12

PLÂNS: s.n.
plâns: *sg. ac.* 31,16

(a se) PLECA: v. I
au plecat: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,24, 26; 11,8; 17,23; 34,14; 44,5
(să) va pleca: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.15; 21,7
aţi plecat: *ind. pf.c. 2.pl.* 25,4; 35,15
va pleca: *ind. viit.I. 3.sg.* 27,8

(a) PLESNI: v. IV
plesnea: *ind. imp. 3.pl.* 5,31

PLEŞUIRE: s.f. „pleşuvire"; cuvântul nu este înregistrat în MDA.
pleşuire: *sg. nom.* 47,5

PLEŞUV, -Ă: adj.; var. (Înv. şi reg.) **PLEŞUG**
pleşug: *n. sg. nom.* 48,37

PLEŞUVIRE: s.f.
pleşuvire: *sg. nom.* 16,6

PLIN, -Ă: adj./s.
plin: *m./n. sg. nom.* 4,12; 6,11; 12,6
plină: *f. sg. nom./ac.* 5,27; 36,22
pline: *f./n. pl. ac.* 24,1; 35,5
(cel) plin: *m. sg. ac., în sintagma* ***cel plin de zile*** 6, 11

(a se) PLINI: v. IV
va plini: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,20
(să) vor plini: *ind. viit.I. 3.pl.* 25,12; 44,29
(s-)au plinit: *ind. pf.c. 3.pl.* 25,34
au plinit: *ind. pf.c. 3.sg.* 26,8; 43,1
a (să) plini: *inf. prez.* 29,10
aţi plinit: *ind. pf.c. 2.pl.* 44,25
plinit-aţi: *ind. pf.c. 2.pl.* 44,25
(să) plineaşte: *ind. prez. 3.sg.* 44,28
vei plini: *ind. viit.I. 2.sg.* 51,63

PLINIRE: s.f.
plinirea: *sg. ac.* 1,3; 5,24; 8,16; 47,2

PLOAIE: s.f.
ploilor: *pl. gen.* 3,3
ploaie: *sg. nom./ac.* 3,3; 5,24; 10,13; 14,4; 51,16
ploi: *pl. ac.* 14,22

PLOSCULIŢĂ: s.f.
plosculiţa: *sg. nom./ac.* 13,12; rezum. cap.19; 19,1
plosculiţă: *sg. ac. ., în sintagma* ***aşternători de plosculiţă*** (lat. *stratores laguncularum*) (aici) „pritocitori" 48,12
plosculiţele: *pl. ac.* 48,12

PLOSCUŢĂ: s.f.
ploscuţa: *sg. ac.* 19,10

(a) PLOUA: v. I
să ploaie: *conj. prez. 3.pl.* 14,22

PLUGAR: s.m.
plugariul: *sg. ac.* 51,23

PLUMB: s.n.
plumbul: *sg. nom.* 6,29

POAMĂ: s.f.
poamele: *pl. nom.* 52,22, 23
poame: *pl. nom.* 52,23

POARTĂ: s.f.
porţilor: *pl. gen.* 1,15
porţile: *pl. voc.* 2,12
poarta: *sg. ac.* 7,2; 17,19; 20,2; 31,38; 37,12; 38,7; 39,3, 4; 43,9
porţile: *pl. nom./ac.* 7,2; 14,2; 15,7; 17,19, 20, 21; 17,24, 25, 27; 22,2, 4, 19; 51,58
porţii: *sg. gen.* 19,2; 26,10; 31,40; 36,10; 37,12; 52,7

(a se) POCĂI: v. IV
să (se) pocăiască: *conj. prez. 3.sg.* 8,6
(să) va pocăi: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,8
(să) pocăieşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.31

POCĂINŢĂ: s.f.
pocăinţa: *sg. ac.* rezum. cap.3
pocăinţă: *sg. ac.* rezum. cap.13; 18,8, 10; rezum. cap.25; 31,19

POD: s.n.
poduri: *pl. ac.* 19,13; 32,29

PODOABĂ: s.f.
podoaba: *sg. ac.* 2,32; 25,30
podoabei: *sg. gen.* 50,7

(a se) POGORÎ: v. IV; vezi **(a se) COBORÎ**

POGORÂŞ: s.n.; vezi **COBORÂŞ**

POLATĂ: s.f. (Înv. şi reg.) „palat domnesc"
polata: *sg. nom.* rezum. cap.52

POM: s.m.
pom: *sg. ac.* 17,8

(a se) POMENI: v. IV
să (să) pomenească: *conj. prez. 3.sg.* 11,19
(să) va pomeni: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,36

POMPĂ: s.f. „alai"
pompei: *sg. gen.* 47,3

(a se) PORNI: v. IV
(s-)au pornit: *ind. pf.c. 3.sg.* 42,18
(să) va porni: *ind. viit.I. 3.sg.* 42,18

PORUMBIŢĂ: s.f.
porumbiţei: *sg. gen.* 25,38; 46,16
porumbiţa: *sg. ac.* 48,28
porumbiţii: *sg. gen.* 50,16

PORUNCĂ: s.f.
poruncă: *sg. ac.* 5,22
porunca: *sg. ac.* rezum. cap.32; 35,14, 16, 18; rezum. cap.36; rezum. cap.43
poruncile: *pl. ac.* rezum. cap.35; 35,18; 44,10, 23
poruncilor: *pl. gen.* rezum. cap.35
poruncii: *sg. dat.* 40,10

(a se) PORUNCI: v. IV
(să) porunceaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1; rezum. cap.11; rezum. cap.25; rezum. cap.28; rezum. cap.31
voiu porunci: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,7
poruncesc: *ind. prez. 1.sg.* 1,17; 11,4; 34,22
porunceaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.6; rezum.cap.17; rezum. cap.36; rezum. cap.38
am poruncit: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,22, 23, 31; 11,4, 8; 13,6; 14,14; 17,22; 19,5; 26,2; 29,23; 32,13, 35; 50,21
au poruncit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 13,5; 35,6, 8, 10, 14, 18; 36,5, 26; 38,10; 47,7; 51,59
poruncisem: *ind. m.m.c.pf. 1.sg.* 23,32
poruncise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 26,8; 35,16; 36,8; 38,27; 39,11
vei porunci: *ind. viit.I. 2.sg.* 27,4
ai poruncit: *ind. pf.c. 2.sg.* 32,23
poruncind: *gerunziu* rezum. cap.36
poruncit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 37,20
să poruncească: *conj. prez. 3.sg.* 38,26

POST: s.n.
posturile: *pl. ac.* rezum. cap.14
post: *sg. ac.* 36,6
postul: *sg. ac.* 36,9

POSTAV: s.n.
postavuri: *pl. ac.* 38,11

(a) POSTI: v. IV
vor posti: *ind. viit.I. 3.pl.* 14,12

POTÂRNICHE: s.f.
potârnichea: *sg. nom.* 17,11

(a se) POTICNI: v. IV
a (să) potigni: *inf. prez.* 13,16
(să) vor potigni: *ind. viit.I. 3.pl.* 31,9

POTRIVNIC, -Ă: s.m./f.; var. (Înv. şi reg.) **PROTIVNIC**
(cei) protivnici: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.18
protivnicilor: *s.m. pl. gen.* 18,19
protivnicii: *pl. nom.* 30,16

POVARĂ: s.f.
povară: *sg. nom./ac.* 17,21, 24, 27; rezum. cap.23; 23,33, 36
poverile: *pl. ac.* 17,22
povara: *sg. nom./ac., în sintagma* ***povara Domnului*** 23,33, 34, 36, 38

POVARNICĂ: s.f. (aici) „femeie însărcinată”
povarnică: *sg. nom.* 31,8

(a) POVĂŢUI: v. IV
povăţuia: *ind. imp. 3.sg.* 2,17

POVĂŢUITOR: s.m.
povăţuitoriul: *sg. nom.* 3,4; 30,21
povăţuitoriu: *sg. nom.* 29,26
povăţuitorii: *pl. ac.* 51,23; 51,28, 57

PRADĂ: s.f.
pradă: *sg. ac.* 2,14; 30,16; 49,32; 50,10
prada: *sg. ac.* rezum. cap.5

PRAF: s.n.
prafului: *sg. dat.* 50,12

PRĂDĂTOR: s.m.
prădătorii: *pl. ac.* 30,16
prădătoriul: *sg. nom.* 48,8

(a) PRĂJI: v. IV
au prăjit: *ind. pf.c. 3.sg.* 29,22

(a) PRĂPĂDI: v. IV
vor prăpădi: *ind. viit.I. 3.pl.* 22,7; 51,2

PREACURVAR: s.m.
preacurvari: *pl. nom./ac.* 9,2; 23,10
precurvari: *pl. ac.* 23,14

(a) PREACURVI: v. IV
au precurvit: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,9
au preacurvit: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,7; 29,23
a preacurvi: *inf. prez.* 7,9

PREACURVIE: s.f.
preacurviile: *pl. nom.* 13,27
preacurviii: *sg. gen.* 13,27

PREAJMĂ: s.f.
preajma: *sg. ac., în loc. prep.* ***în preajma*** 52,33

PREATARE: s.m.
Preatare: *s.m. sg. voc., în sintagma* ***Preatare, Mare şi Putearnice*** (aici, atributele Divinităţii ţin locul s. în voc.) 32,18

PREOT: s.m.
preoţii: *pl. nom./ac.* 1,1; 2,8, 26; 4,9; 5,31; rezum. cap.6; rezum. cap.8; 13,13; 26,7, 8, 11; 32,32; 33,21; 34,19; 48,7; 49,3
preoţilor: *pl. gen.* 1,18; 8,1; 19,1; 28,1, 5; 31,14
preot: *sg. nom./ac.* 6,13; 8,10; 18,18; 29,26; 52,24
preotul: *sg. nom.* 14,18; 20,1; 21,1; 23,11, 33, 34; 29,25, 26, 29; 37,3; 52,24
preoţi: *pl. ac.* rezum. cap.26; 26,16; 27,16; 33,18
preoţi: *pl. dat. (cu prep.* ***la****)* 29,1
preoţii: *pl. dat. (cu prep.* ***la****)* 29,25

(a se) PRESĂRA: v. I
(te) prasară: *imperativ 2.sg.* 6,26
(vă) prăsăraţi: *imperativ 2.pl.* 25,34

PRETUTINDENI: adv.; var. (Înv. şi rar) **PRETUTINDINI, PRETUTINDERI**
pretutinderi: 20,3
pretutindini: 25,20; 46,5; 50,15; 51,2

PREŢ: s.n.
preţul: *sg. ac.* 20,5

PRIBEAG, -Ă: s.
pribeagii: *pl. ac.* 39,9
pribegii: *pl. nom./ac.* 49,36; 52,15

PRICEPERE: s.f.
priceaperea: *sg. ac.* 10,12; 51,15

PRICINĂ: s.f.
pricina: *sg. nom./ac.* 5,28; 11,20; rezum. cap.12; rezum. cap.15; 20,12; 50,34; 51,36

(a se) PRICINUI: v. IV
(să) pricinuiaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1

PRIDVOR: s.n.
pridvorul: *sg. ac.* 19,14; 26,2; rezum. cap.37; 37,20; rezum. cap.38; 38,13, 28; rezum. cap.39; 39,15
pridvor: *sg. ac.* 36,20
pridvorului: *sg. dat.* 52,24

PRIETEN: s.m.; var. (Înv.) **PRIIATIN**; (Înv. şi reg.) **PRIETIN**
priiatinul: *sg. nom./ac.* 9,4, 8; 34,15
priiatinului: *sg. gen./dat.* 19,9; 34,17
priiatinilor: *pl. dat.* rezum. cap.20; 29,23
priiatinii: *pl. ac.* 20,4
prietenii: *pl. nom.* 20,6
prietinul: *sg. ac.* 22,13

(a se) PRIGONI: v. IV
(Mă) voiu prigoni: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,9

(a) PRIMI: v. IV
au priimit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,30; 7,28
voiu priimi: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,1, 14; 14,12
vor priimi: *ind. viit.I. 3.pl.* 6, 10
sânt priimite: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 6,20
să priimească: *conj. prez. 3.pl.* 9,20; 32,33
priimeaşte: *ind. prez. 2.sg.* rezum. cap.14
veţi priimi: *ind. viit.I. 2.pl.* 35,13
fie priimită: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 37,19

PRIMPREJUR: adv.; var. **PRINPREJUR**
prinprejur: *adv.* 1,15; 6,3, 25; 20,10; 49,29; 50,14, 29; 52,4, 7, 14, 22

(a se) PRINDE: v. III
(să) va prinde: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,6; 6, 11; 48,44; 50,9
a prinde: *inf. prez.* 5,26; rezum.cap.36
prinşi sânt: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 8,9
(s-)au prins: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 13,17; 38,28; 48,46; 51,31, 41
să prinză: *conj. prez. 3.sg./pl.* 18,22; 36,26
(să) prinde: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.26; rezum. cap.39; rezum. cap.52
va prinde: *ind. viit. I.sg.* 32,3; 38,3
să (să) prinză: *conj. prez. 3.sg.* 32,24
vor prinde: *ind. viit.I. 3.pl.* 32,28; 34,22; 37,7; 49,29
(te) vei prinde: *ind. viit.I. 2.sg.* 34,3; 38,23; 48,7
prinzindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.39
au prins: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 39,5; 41,10; 50,33
prinsease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* rezum. cap.41; 41,14
prinsu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 48,1, 41; 50,2
eşti prinsă: *ind. prez. 2.sg.* 50,24

PRINDERE: s.f.
prindere: *sg. ac.* 34,3

PRINS, -Ă: adj.
prins: *m. sg. ac.* 39,5

PRINSOARE: s.f. (Învechit şi pop.) „stare de captivitate"; ccr. „închisoare"
prinsoare: *sg. ac.* 29,26

(a) PRIPI: v. IV
pripească: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 9,18

PRISOSINŢĂ: s.f.
prisosinţă: *sg. ac.* rezum. cap.30

PRISOSIRE: s.f.
prisosirea: *sg. ac.* 22,21

PRISOSITOR, -TOARE: adj.
prisositoriu: *m. sg. ac.* 11,16

(a) PRIVEGHEA: v. I
priveghind: *gerunziu* 1,11; 5,6
voiu priveghea: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,12
voiu priveghiia: *ind. viit.I. 1.sg.* 44,27

(a) PRIVI: v. IV
privit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 4,26
privesc: *ind. prez. 3.pl.* 5,3
priveaşte: *imperativ 2.sg.* 48,19
va privi: *ind. viit.I. 3.sg.* 51,29

(a) PROCITI: v. IV
procitind: *gerunziu* 2,36

(a) PROPOVĂDUI: v. IV; var. (Înv.) **(a) PROPOVEDUI**
propoveduiaşte: *imperativ 2.sg.* 7,2
să propoveduiască: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.11
vei propovedui: *ind. viit.I. 2.sg.* 19,2
propoveduind: *gerunziu* 34,8
au propoveduit: *ind. pf.c. 3.sg.* 36,9
propoveduiţi: *imperativ 2.pl.* 50,2

PROROC: s.m.
proroc: *sg. nom./ac.* 1,5; 8,10; rezum. cap.11; 18,18; rezum. cap.20; 26,18; rezum. cap.28
prooroci: *pl. nom./ac./gen.* rezum. cap.2; rezum. cap.7; 23,9, 15; rezum. cap.25; rezum. cap.26; 26,16; 27,18; rezum.cap.29; 29,1, 15
prorocii: *pl. nom./ac.* 2,8, 26, 30; 4,9; 5,13, 31; rezum. cap.6; 7,25; rezum. cap.8; 13,13; rezum. cap.14; 14,13, 15; 23,13, 14, 15,21, 25, 30, 31, 32; 25,4; 26,7, 8, 11; 27,9, 15; 28,8; 29,8, 19; 32,32; 35,15; 37,18; 44,4
prorocul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.4; rezum. cap.6; rezum. cap.9; rezum. cap.12; rezum. cap.13; rezum. cap.14; 14,18; rezum. cap.15; rezum. cap.16; rezum. cap.17; 20,2; 23,11, 28, 33, 34, 37; 25,2; 28,1, 5, 6, 9, 10, 12, 15, 17; 29,1, 29; 32,2; 34,6; 36,8, 26, 27; 37,3, 5, 12; 38,9, 10, 14; 42,2, 4; 43,6; 45,1; 46,1, 13; 47,1; 49,34; 50,1; 51,59
prorocu: *sg. ac.* 6,13
prorocilor: *pl. gen./dat.* 8,1; rezum. cap.23; 23,16, 26; rezum. cap.26; 26,5; rezum. cap.27; 27,14, 16
proroculuı: *sg. gen./dat.* rezum. cap.11; rezum. cap.13; 28,10, 12; 37,2

(a) PROROCI: v. IV
a prooroci: *inf. prez.* rezum. cap.1; 19,14; rezum. cap.28
au prorocit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,8; 25,13; 26,9, 11, 20; 28,8, 9; 29,31
prorocea: *ind. imp.. 3.pl.* 5,31; 23, 13, 21; 37,18
vei prooroci: *ind. viit.I. 2.sg.* 11,21; 25,30
prorocesc: *ind. prez. 3.pl.* 14,14, 15, 16; rezum. cap.23; 23,16, 26; rezum. cap.27; 27,10, 15, 16; 29,9, 21
prorocează: *ind. prez. 3.sg.* rezum.cap.20; rezum. cap.22; rezum. cap.23; rezum. cap.28; rezum. cap.29; 29,26, 27; rezum. cap.37; rezum. cap.43
prorocind: *gerunziu* 20,1; 23,25; 26,20
ai prorocit: *ind. pf.c. 2.sg.* 20,6; 28,6
să prorocesc: *conj. prez. 1.sg.* 26,12
proroceşti: *ind. prez. 2.sg.* 32,3

PROROCIE: s.f.
prooroctii: *sg. gen.* 51,59

PRUNC: s.m.
prunc: *sg. nom./ac.* 1,6, 7; 4,31; 31,20; 51,22
pruncii: *pl. ac.* 19,5; 40,7; 41,16; 43,6
pruncul: *sg. nom.* 44,7
pruncilor: *pl. dat.* 48,4

PRUNCIE: s.f.
prunciia: *sg. ac.* rezum. cap.1
pruncia: *sg. ac.* 32,30

PSALTERIU: s.n. „isntrument muzical cu coarde"
psalteriile: *pl. ac.* 52,18

PUI: s.m.
puii: *pl. ac.* 51,38

(a) PUNE: v. III
va pune: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,15; 13,16; 50,3
aţi pus: *ind. pf.c. 2.pl.* 2,7
pus-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2, 15; 7,30
voiu pune: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,19; 19,8, 12; 22,6; 24,6; 25,9, 12; 29,17; 40,4; 43,10; 44,11; 49,38; 51,39
să puie: *conj. prez. 3.sg./pl.* 4,7; 10,22; 51,29
am pus: *ind. pf.c. 1.sg.* 5,22; 13,2; 21,10; 28,14; 32,10; 33,25; 35,5
puind: *gerunziu* 5,26
să puiu: *conj. prez. 1.sg.* 6,8
pune: *ind. prez. 3.sg.* 9,8; 17,5
ai pus: *ind. pf.c. 2.sg.* 11,13; 32,20
pusu(-)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 12,11
vei pune: *ind. viit.I. 2.sg.* 13,1; 27,2
puie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 29,22
pune: *imperativ 2.sg.* 31,21; 32,14, 25; 38,12; 39,12
au pus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 32,34; 40,5; 42,17; 44,12; 52,11, 32
(să) va pune: *ind. viit.I. 3.sg.* 32,44
era pusă: *pasiv ind. imp. 3.sg.* 36,22
pusease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 40,7, 11; 41,18
veţi pune: *ind. viit.I. 2.pl.* 42,15
să pui: *conj. prez. 2.sg.* 49,19
era pus: *pasiv ind. imp. 3.sg.* 52,25

(a) PURCEDE: v. III
purcezând: *gerunziu* 38,17
au purces: *ind. pf.c. 3.pl.* 41,12
purced: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.43
purceadeţi: *imperativ 2.pl.* 46,3
purcează: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 46,9

(a) PURTA: v. I
poartă: *ind. prez. 3.pl.* 33,11
voiu purta: *ind. viit.I. 1.sg.* 10,19
să purtaţi: *conj. prez. 2.pl.* 17,21
purtând: *gerunziu* 23,39

PURTAT, -Ă: adj.
purtate: *n. pl. nom.* 10,5

PURUREA: adv.; var. **PURUREA**
pururea: *adv. în loc. adv.* ***de-a pururea****, în forma* ***depururea*** „veşnic”, „pentru totdeauna” 15,18
pururea: 6,7; 52,33, 34

PUS, -Ă: adj.
puse: *n. pl. ac.* 24,1
pus: *m. sg. nom.* rezum. cap.32

(a se) PUSTII: v. IV
(vă) pustiiţi: *imperativ 2.pl.* 2,12
(să) va pustii: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.4; rezum. cap.7; 26,9
(s-)au pustiit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 12,11; 33,10; 44,2

PUSTIIRE: s.f.
pustiire: *sg. nom./ac.* 2,15, 31; 4,7; 7,34; 9,11; 12,11; 18,16; 22,5; 25,11, 18, 38; 27,17; 34,22; 44,6, 22; 46,19; 49,13; 50,3, 13, 23
pustiirii: *sg. gen.* 12,10
pustiiri: *pl. ac.* 25,9, 12; 49,13
pustiirea: *sg. ac.* rezum. cap.46

PUSTIU, -IE: adj./s.n.; var. **PUSTIE:** s.f.
pustie: *s.f. sg. ac.* 2,2, 6, 24; 3,2; 4,11; 6,8; 9,2, 26; 10,22; 13,24; 17,6; 22,6; 25,24; 31,2; 48,6; 51,62; 52,7
pustii: *s.f. sg. gen.* 9,10; 12,12; 39,4, 5
pustiiul: *s.n. sg. ac.* 9,12
pustiia: *s.f. sg. ac.* 12,10; 52,8
pustiiu: *adj. m./n. sg. nom./ac.* 4,26, 27; 32,43; 33,10, 12; 51,29, 43
pustii: *adj. f. pl. nom.* 23,10
pustie: *adj. f. sg./pl. nom.* 48,9; 49,17, 33; 50,12; 51,36

(a) PUTEA: v. II
pot: *ind. prez. 3.pl.* 2,13; 6,10; 10,5; 14,22; 24,3, 8; 29,17; 33,22
poate: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.13; 14,9; 19,11; 33,20, 21; 46,23
potu-: *ind. prez. 3.pl.* 18,14
să poată: *conj. prez. 3.pl.* 32,14
pociu: *ind. prez. 1.sg.* 36,5
putea: *ind. imp. 3.pl.* rezum. cap.2
ai putut: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,5
voiu putea: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,7; 18,6
vor putea: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,22; 31,37
au putut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* rezum. cap.6; 46,21; 48,36; 49,23
veţi putea: *ind. viit.I. 2.pl.* 11,11; 13,23
vei putea: *ind. viit.I. 2.sg.* 12,5
va putea: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,23; 44,22; 49,10
putea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 24,2; 48,30
neputând: *gerunziu* 20,9

PUTERE: s.f.
puterea: *sg. ac.* 10,12
putearea: *sg. nom./ac.* 10,23; 16,21; 27,5; 34,1, 16; 48,30
puteare: *sg. ac.* 22,30

PUTERNIC, -Ă: s.
putearnicii: *s.m. pl. nom.* 26,21
(celui mai) putearnic: *s.m. sg. gen.* 31,11
Putearnice: *s.m. sg. voc., în sintagma* ***Preatare, Mare şi Putearnice*** (aici atributele Divinităţii ţin locul s. în voc.) 32,18

PUTRED, -Ă: adj.
putrăde: *f. pl. ac.* 38,12

(a se) PUTREZI: v. IV
au putrezit: *ind. pf.c. 3.pl.* rezum. cap.13
putrăzise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 13,7
a putrezi: *inf. prez.* 13,9
putrezise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 38,11
(s-)au putrăzit: *ind. pf.c. 3.sg.* 46,15

PUTREZIT, -Ă: adj.
putrezit: *m. sg. nom.* 22,19

PUZDERIE: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **POZDERIE**
pozderia: *sg. ac.* 13,24

R

(a) RADE: v. III
rade: *imperativ 2.sg.* 7,29
să radem: *conj. prez. 1.pl.* 11,19

RANĂ: s.f.
rana: *sg. nom.* 6,7; 10,19; 15,18; 19,8; 30,12
ranei: *sg. gen.* 8,22; 30,17
rană: *sg. ac.* 14,17
ranele: *pl. ac.* 30,17; 49,17; 50,13
ranii: *sg. gen.* 33,6

RAS, -Ă: adj.
raşi: *m. pl. nom.* 41,5
rasă: *f. sg. nom.* 48,37

(a) RĂBDA: v. I
rabdă: *ind. prez. 3.sg./pl.* rezum. cap.20; 50,33
au răbdat: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.15
am răbdat: *ind. pf.c. 1.sg.* 15,15
răbda: *inf. prez. fără* ***a*** 20,9
vom răbda: *ind. viit.I. 1.pl.* 42,14
va răbda: *ind. viit.I. 3.sg.* 50,44

RĂBDARE: s.f.
răbdarea: *sg. ac.* 15,15
răbdare: *sg. ac.* 29,11

(a) RĂCNI: v. IV; var. (Pop.) **(a) RĂGNI**
au răgnit: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,15
va răgni: *ind. viit.I. 3.sg.* 25,30
vor răgni: *ind. viit.I. 3.pl.* 51,38

RĂDĂCINĂ: s.f.
rădăcini: *pl. ac.* 12,2
rădăcina: *sg. ac.* 13,13
rădăcinile: *pl. ac.* 17,8

(a) RĂDICA: v. I; vezi **(a) RIDICA**

RĂMAS, -Ă: adj./s.
rămaşi: *adj. masc. pl. nom.* 8,3; 37,9
(cei) rămaşi: *s.m. pl. ac.* 21,7

RĂMĂŞIŢĂ: s.f.
rămăşiţele: *pl. nom./ac.* 6,9; 15,9, 11; rezum. cap.23; 23,3; 31,7; 39,9; rezum. cap.40; 40,15; 41,10, 16; rezum. cap.42; 42,2; 43,5; 44,12, 14, 28; 47,4, 5
rămăşiţă: *pl. (cu des. -ă) nom.* 11,23
rămăşiţelor: *pl. dat.* 25,20
rămăşiţele: *pl. dat. (cu prep. **la**)* 29,1
rămăşite: *pl. nom./ac.* 40,11; 44,7; 50,26
rămăşiţele: *pl. voc., în sintagma **rămăşiţele Iudei*** 42,15, 19

(a) RĂMÂNE: v. III; var. **(a) RĂMÂNEA:** v. II
vei rămânea: *ind. viit.I. 2.sg.* 3,5
vor rămânea: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.4; rezum. cap.21; rezum. cap.27; rezum. cap.29; rezum. cap.42; rezum. cap.44
rămâind: *gerunziu* 4,7
a rămânea: *inf. prez.* 14,8
rămăsease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* rezum. cap.24; 31,2; 34,7; 39,9; 40,6; 41,10; 52,15
au rămas: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 24,8; rezum. cap.27; 27,18, 19; rezum. cap.29; 32,43; 37,20; 38,4, 13, 22, 28; rezum. cap.41; 48,11
va rămânea: *ind. viit.I. 3.sg.* 30,20; 38,2; 42, 17; 49,33
rămânea: *inf. prez. fără **a*** 32,14
am rămas: *ind. pf.c. 1.pl.* 35,11; 42,2
rămâi: *imperativ 2.sg.* 40,4
rămâneţi: *imperativ 2.pl.* 40,10
veţi rămânea: *ind. viit.I. 2.pl.* 42,10
să rămâie: *conj. prez. 3.pl.* 43,4
să fie rămas: *conj. pf. 3.sg.* 44, 14

(a) RĂNI: v. IV
rănind: *gerunziu* 9,8
e rănit: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 29,26

RĂNIT, -Ă: adj./s.
răniţi: *adj. m. pl. nom.* 37,9
(cei) răniţi: *s.m. pl. nom.* 51,4
(cel) rănit: *s.m. sg. nom.* 51,52

(a se) RĂPI: v. IV
(să) răpească: *ind. prez. 3.sg.* 13,24
vor răpi: *ind. viit.I. 3.pl.* 20,5
ar fi răpit: *cond. pf.c. 3.pl.* 49,9
(să) vor răpi: *ind. viit.I. 3.pl.* 50,37

RĂPIRE: s.f.
răpiri: *pl. ac.* rezum. cap.2
răpire: *sg. ac.* rezum. cap.22; 49,32

RĂRUNCHI: s.m.
rărunchii: *pl. ac.* 11,20; 12,2; 17,10; 20,12

RĂSĂDIT, -Ă: adj.
răsădit: *m. pl. nom.* 17,8

RĂSĂRIT: s.n.
răsărit: *sg. ac.* 31,40
răsăritului: *sg. gen.* 49,28

RĂSCOALĂ: s.f.
răscoala: *sg. nom.* rezum. cap.18

(a) RĂSCUMPĂRA: v. I
voiu răscumpăra: *ind. viit.I. 1.sg.* 15,21
au răscumpărat: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,11

RĂSCUMPĂRĂTOR: s.m.; var. **RĂSCUMPĂRĂTORIU**
răscumpărătoriul: *sg. nom.* 50,34

(a) RĂSIPI: v. IV; vezi **(a se) RISIPI**

RĂSIPIRE: s.f.; vezi **RISIPIRE**

RĂSIPIT, -Ă: adj.; vezi **RĂSIPIT, -Ă**

(a) RĂSPLĂTI: v. IV
voiu răsplăti: *ind. viit.I. 1.sg.* 16,18; 25,14; 51,24
răsplăteaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.17
să răsplăteşti: *conj. prez. 2.sg.* 18,20; 32,19
răsplăteşti: *ind. prez. 2.sg.* 32,18
răsplătiţi: *imperativ 2.pl.* 50,29
va răsplăti: *ind. viit.I. 3.sg.* 51,6, 56
răsplătind: *gerunziu* 51,56

(a) RĂSPUNDE: v. III
aţi răspuns: *ind. pf.c. 2.pl.* 7, 13
vor răspunde: *ind. viit.I. 3.pl.* 7,27; 14,7; 22,9
am răspuns: *ind. pf.c. 1.sg.* 11,5
au răspuns: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 23,35, 37; 35,6, 17; 37,13; 38,20; 44,15
să răspunzu: *conj. prez. 1.sg.* 40,10
răspunde: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.42
va răspunde: *ind. viit.I. 3.sg.* 42,4
răspund: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.44
răspunsease: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 44,20

RĂSPUNS: s.n.
răspuns: *sg. nom.* 5, 13

(a) RĂSUNA: v. I
răsunaţi: *imperativ 2.pl.* 6,1; 31,7; 51,27
să răsune: *conj. prez. 3.sg.* 46,14
va răsuna: *ind. viit.I. 3.sg.* 48,36

RĂSUNARE: s.f.
răsunarea: *sg. nom.* 8,16
răsunare: *sg. ac.* 42,14

RĂŞINĂ: s.f.
răşină: *sg. nom./ac.* 8,22; 46,11; 51,8

(a) RĂTĂCI: v. IV
rătăceaşte: *ind. prez. 3.sg.* 14,9
a rătăci: *inf. prez.* 50,6

RĂTĂCIT, -Ă: adj.
rătăcită: *f. sg. voc.* 31,22

RĂU, REA: adj./adv./s.
rău: *adv.* 5,28; 18,23; 38,9; 48,2
(mai) rău: *adv.* 7,26; 16,12
rău: *s.n. sg. nom./ac.* 2,19; 4,6; 6,1; 7,30; 9,3; 10,5; 11,17; 18,10, 20; 21,10; 26,19; 32,30; 39,16; 44,11, 17, 27, 29; 49,37; 52,2

răul: *s.n. sg. nom./ac.* 5,12; 7,6; rezum. cap.10; 13,23; 16,10; 18,8; 23,17; 25,7; 26,3, 13, 19; 36,31; 38,4; 40,2; 42,10; 44,2; 48,16; 51,24, 60
(celor) răi: *s.m. pl. gen.* 15,21; 20,13; 23,14
răului: *s.n. sg. gen.* 42,17
reale: *s.f./n. pl. ac.* 2,3, 13; 3,5; rezum. cap.4; 4,22; 6,19; rezum. cap.7; 11,11; rezum. cap.13; 23,12; rezum. cap.29
realele: *s.f./n. pl. nom./ac.* 19,15; 32,23; 36,3; 44,23
(ceale) reale: *s.n. pl. ac.* rezum. cap.35
răi: *adj. m. pl. gen.* 12, 14; 39,17
rău: *adj. m./n. sg. nom./ac./gen.* 13,10; 22, 17; 39, 12; 42,6
reale: *adj. f. sg. gen.* 3,17; 7,24; 11,8; 16,12; 18,12
reale: *adj. f./n. pl. nom./ac.* 23,22; 24,2, 3, 8; 25,5; 29,17; 48,34
rea: *adj. f. sg. nom./ac.* 8,3; 10,19; 14,17; 18, 11; 23,10, 22; 25,5; 26,3; 35,15; 36,3, 7
realelor: *adj. antep. f. pl. gen.* rezum. cap.24
reale (foarte): *adj. f. pl. nom./ac.* 24,2, 3
rea (foarte): *adj. f. sg. nom./ac.* 30,12; 49,23

RĂUTATE: s.f.; var. (Înv.) **RĂOTATE**
răotatea: *sg. nom./ac.* 1,14, 16; 2,19; 4,4, 18; 6,7; 7,12; 12,4; 14,16; 18,8; 21,12; 22,22; 23,2, 11, 14; 26,3; 32,32, 42; 33,5; 41,11; 44,3, 22
răotăţile: *pl. nom./ac.* 2,33; 3,2; 6,29; rezum. cap.7; 11,15, 17; 44,5, 9
răotăţi: *pl. ac.* rezum. cap.4; rezum. cap.11; rezum.cap.13
răotate: *sg. ac.* 4,14; 11,23; rezum. cap.18; 18, 11; 44,7; 45,5
răotăţilor: *pl. gen.* rezum. cap.12

RĂZBOI: s.n.
războiu: *sg. ac.* 4,19; 6,4, 23; 8,6; 18,21; 28,8; 41,16; 42,14; 46,3; 48,14; 49, 14; 50,22, 42; 51,20, 30
războiului: *sg. gen.* 21,4; 49,2

(a) RĂZBOI: v. IV
vor războiu: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,19; 34,22
războiesc: *ind. prez. 3.pl.* 32,24
războind: *gerunziu* 32,29

RĂZVRĂTIRE: s.f.
răzvrătire: *sg. ac.* 2,21
răzvrătirea: *sg. ac.* 3,17; 7,24
răzvrătirile: *pl. ac.* rezum. cap.5

(a se) RÂDE: v. III
(să) râde: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.20

(a) RÂNCHEZA: v. I
rânteza: *ind. imp. 3.sg.* 5,8
rântezaţi: *imperativ 2.pl.* 31,7

RÂNCHEZARE: s.f.
rântezărilor: *pl. gen.* 8,16
rânchezarea: *sg. nom.* 13,27

RÂND: s.n.
rândul: *sg. ac.* 30,18
rând: *sg. ac.* 37,12
rând: *sg. ac., în loc. adj.* ***de rând*** „simplu, obişnuit” 39,9
rânduri: *pl. ac.* rezum. cap.52

(a) RÂNDUI: v. IV
am rânduit: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,10
rânduindu-: *gerunziu* 5,24
am rânduit: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,17
era rânduit: *pasiv ind. imp. 3.sg.* 20,1
au rânduit: *ind. pf.c. 3.sg.* 37,1
să rânduiesc: *conj. prez. 1.sg.* 50,44

RÂNDUIALĂ: s.f.
rânduiala: *sg. ac.* 31,35

RÂNDUIT: adv.
rânduit: 52,34

RÂNDUITOR: s.m
rânduitoriu: *sg. ac.* 48,12

RÂNDUNICĂ: s.f.; var. (Înv.) **RÂNDUREA**
rândureaoa: *sg. nom.* 8,7

RÂPĂ: s.f.
râpi: *pl. ac.* 4,29; 14,6

RÂS: s.n.
râs: *sg. ac.* 10,15; 20,7; 51,18

RÂU: s.n.
Râu: *sg. ac., în sintagma* ***apă de Râu*** „apă de Nil” 2, 18
râul: *sg. ac.* 46,2, 6, 8, 10
râurilor: *pl. gen.* 46,7
râu: *sg. ac.* 46,7
râurile: *pl. ac.* 46,8

(a) RÂVNI: v. IV; var. (Înv. şi reg.) **(a) RĂVNI**
răvnind: *gerunziu* 50,11

RECE: adj.
răci: *f. pl. nom.* 18,14
reace: *n. sg. ac.* 6,7

REHAVITEAN: s.m. „urmaş al lui Recab; persoană care face parte din neamul recabiţilor, un neam nomad, care evita orice semn de civilizaţie agricolă stabilă: case, semănături, cultivarea viţei etc. Acest neam ducea o viaţă comparabilă cu cea dusă în pustie de Israel, în vremea când umbla prin credinţă cu Dumnezeu”
rehaviteanilor: *pl. gen.* rezum. cap.35; 35,2, 3, 5, 18

REPAUS: s.n.; var. (Înv. şi pop.) **RĂPAOS**
răpaos: *sg. ac.* 6,16

REPEJUNE: s.f.
răpejunile: *pl. ac.* 31,9
răpejunea: *sg. ac.* 31,40; 47,2

(a se) RIDICA: v. I; var. (Înv. şi pop.) **(a) RĂDICA**
rădică: *imperativ 2.sg.* 3,2; 38,10
rădicaţi: *imperativ 2.pl.* 4,6; 6,1; 13,20; 51,12, 27
(s-)au rădicat: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,7; 32,24; 48,26; 50,29; 51,9
rădică: *ind. prez. 3.sg./pl.* 10,13; 22,27; 44,14; 51,16
să rădice: *conj. prez. 3.sg.* 10,20
au rădicat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 51,1; 52,31

(a se) RISIPI: v. IV; var. (Înv. şi rar) **(a se) RĂSIPI**
să răsipeşti: *conj. prez. 2.sg.* 1,10
ai răsipit: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,13
răsipiţi: *imperativ 2.pl.* 5, 10; 50,27
să răsipim: *conj. prez. 1.pl.* 6,5
(s-)au răsipit: *ind. prez. 3.sg.* 10,21; rezum. cap.39
au răsipit: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,25
(să) vor răsipi: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum.cap.13; 48,8
voi răsipi: *ind. viit.I. 1.sg.* 13,14
a răsipi: *inf. prez.* 13,14
să răsipesc: *conj. prez. 1.sg.* 18,7; 31,28
voiu răsipi: *ind. viit.I. 1.sg.* 19,7; 49,32
răsipesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum.cap.23
aţi răsipit: *ind. pf.c. 2.pl.* 23,2
fusease răsipiţi: *pasiv ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 40,13; 43,5
să (să) răsipească: *conj. prez. 3.pl.* 40,15
(să) va răsipi: *conj. prez. 3.sg.* 47,4; 50,45; 51,64
răsipit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 48,18
va fi răsipită: *pasiv ind. viit.I. 3.sg.* 49,2
(vă) veţi răsipi: *ind. viit.I. 2.pl.* 49,5
vor răsipi: *ind. viit.I. 3.pl.* 49,20
răsipeaşte: *imperativ 2.sg.* 50,21

RISIPIRE: s.f.; var. **RĂSIPIRE**
răsipirea: *sg. ac.* rezum. cap.1; rezum. cap.25
răsipire: *sg. ac.* rezum. cap.12; 12,11; 15,3; 17,3
răsipirile: *pl. nom.* 25,34

RISIPIT, -Ă: adj.; var. **RĂSIPIT, -Ă**
răsipite: *n. pl. ac.* 2,13
răsipiți: *m. pl. nom./ac.* rezum. cap.40; 40,7
răsipită: *f. sg. nom.* 50,17

ROADĂ: s.f.; vezi **ROD**

ROATĂ: s.f.
roată: *sg. ac.* 18,3
roatelor: *pl. gen.* 47,3

ROB: s.m.
robi: *pl. nom./ac.* rezum. cap.25; 41,10; 43,12; rezum. cap.52
rob: *sg. ac.* rezum. cap.41; 48,27
robii: *pl. nom.* 49,6, 39

ROBIE: s.f.
robie: *sg. ac.* 13,19; 15,2; 20,6; rezum. cap.21; 22,22; rezum. cap.25; 30,16; rezum. cap.31; rezum. cap.33; rezum. cap.34; 43,11; 48,7, 11, 46; 49,3; rezum. cap.50
robiei: *sg. gen./dat.* rezum. cap.15; 50,46
robiia: *sg. nom./ac.* rezum. cap.20; 29,14, 16; 31,23; rezum. cap.48; 48,47; rezum. cap.49
robiii: *sg. gen.* rezum. cap.29; 29,1; 34,13; 46,27; 52,31
robia: *sg. ac.* rezum. cap.30; 32,44
robiilor: *pl. gen.* 30,10

ROBIME: s.f.
robimea: *sg. nom./ac.* 1,3; 28,4, 6; 29,20
robimea: *sg. gen./dat. (cu prep. **a + toată**)* 29,4, 22
robimea: *sg. dat. (cu prep. **la**)* 29,31

ROBIT, -Ă: adj.
robiții: *adj. antep. m. pl. nom./ac.* rezum. cap.24; rezum. cap.29
robitul: *adj. m./n. sg. ac.* rezum. cap.28; 31,18

ROD: s.n.; var. **ROADĂ:** s.f.
rodul: *s.n. sg. nom./ac.* 6,19; 17,10; 21,14; 29,5; 32,19
rod: *s.n. sg. ac.* 12,2; 17,8
rodurile: *s.n. pl. ac.* 12,13; 29,28
roadelor: *s.f. pl. gen.* 2,3; 7,20
roada: *s.f. sg. ac.* 2,7

RODITOR, -TOARE: adj.
roditoriu: *m. sg. nom.* 11,16; 48,11

ROȘU, ROȘIE: adj.
roșie: *f. sg. ac.* 22,14
Roșie: *f. sg. ac., în s. propr. **Marea Roșie*** 49,21

RUDĂ: s.f.
rudă: *sg. nom.* 16,3
ruda: *sg. ac.* 35,19

RUDENIE: s.f.
rudeniile: *pl. ac.* 1,15
rudeniile: *pl. voc.* 2,4
rudenie: *sg. ac.* 3,14; 32,7
rudeniia: *sg. ac.* 8,3
rudeniilor: *pl. dat.* 31,1
rudenii: *pl. nom.* 33,24

(a se) RUGA: v. I
să (te) rogi: *conj. prez. 2.sg.* 7,1611,14; 14, 11
(să) roagă: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.10; rezum. cap.14
rogu(-mă): *ind. prez. 1.sg.* 20,12; 37,19; 38,20
să (să) roage: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.37
(te) roagă: *imperativ 2.sg.* 42,2
(mă) rog: *ind. prez. 1.sg.* 42,4
roagă(-te): *imperativ 2.sg.* 42,20
rugându(-să): *gerunziu* rezum. cap.14
a (să) ruga: *inf. prez.* rezum.c ap.14; 15,5; rezum. cap.42
rugându(-Mă): *gerunziu* 15,6
(s-)au rugat: *ind. pf.c. 3.sg.* 26,19
(vă) rugați: *imperativ 2.pl.* 29,7
veți ruga: *ind. viit.I. 2.pl.* 29,12
(m-)am rugat: *ind. pf.c. 1.sg.* 32,16
roagă: *imperativ 2.sg.* 37,3
rugămu(-ne): *ind. prez. 1.pl.* 38,4

RUGĂCIUNE: s.f.
rugăciunea: *sg. nom.* rezum. cap.7; 33,20; 36,7; 37,19; 42,2
rugăciune: *sg. ac.* 7, 16; 11,14
rugăciunile: *pl. nom./ac.* rezum. cap.11; rezum.cap.15; 38,26; 42,9

(a) RUGI: v. IV; (Înv. și reg.; despre animale) „a rage”
rugind: *gerunziu* 25,30
va rugi: *ind. viit.I. 3.sg.* 25,30

(a se) RUPE: v. III; var. (Înv. și reg.) **(a se) RUMPE**
rupt-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 2,20
rupt-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,5
(s-)au rupt: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 10,20; 52,7
rump: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.23; 23,1
rumpând: *gerunziu* 23,19
voiu rumpe: *ind. viit.I. 1.sg.* 30,8

RUPERE: s.f.; var. (Înv.) **RUMPERE**
rumpere: *sg. ac.* 15,3
rumperea: *sg. nom.* 30,12

(a se) RUȘINA: v. I
(să) rușinează: *ind. prez. 3.sg.* 2,26
(s-)au rușinat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,26; 6,15; 8,12; 15,9; 48,39
(te) vei rușina: *ind. viit.I. 2.sg.* 2,36; 22,22
(te-)ai rușinat: *ind. pf.c. 2.sg.* 2,36
a (te) rușina: *inf. prez.* 3,3
rușinatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,15; 8,9, 12; 10,14; 50,2, 12; 51,17
a (să) rușina: *inf. prez.* 6, 15; 8,12
rușina(-vă)-veți: *ind. viit.I. 2.pl.* 12,13
a rușina: *inf. prez.* rezum. cap.17
(să) vor rușina: *ind. viit.I. 3.pl.* 17,13
rușineaze(-să): *conj. prez. fără **să** 3.pl.* 17,18
să (mă) rușinezu: *conj. prez. 1.sg.* 17,18
rușina(-să)-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 20,11
(m-)am rușinat: *ind. pf.c. 1.sg.* 31,19

RUȘINARE: s.f.
rușinarea: *sg. ac.* 7, 19

RUȘINAT, -Ă: adj.
rușinați (foarte): *m. pl. nom.* 9, 19

RUȘINE: s.f.
rușinea: *sg. nom./ac.* 3,24, 25; 6,15; 10,17; 14,21
rușine: *sg. ac.* 8,12; 13,22; 20,18
rușinii: *sg. gen.* 11,13

S

SABIE: s.f.
sabia: *sg. nom./ac.* 2,30; 12,12; 14,13; 46,10; rezum. cap.48; 48,2, 10

sabiia: *sg. nom./ac.* 4,10; 6,25; 9,16; 15,3; 18,21; 20,4; 26,23; 42,16; 46,14; 50,35
sabie: *sg. nom./ac.* 5,12, 17; 11,22; rezum. cap.14; 14,12, 15, 16, 18; 15,2, 9; 16,4; rezum. cap.19; 19,7; rezum. cap.21; 21,7, 9; 24,10; 25,29; rezum. cap.27; 27,8, 13; rezum. cap.29; 29,17, 18; 31,2; 32,36; 33,4; 34,4, 17; 38,2; 39,18; 41,2; rezum. cap.42; 42,17, 22; 43,11; rezum. cap.44; 44,12, 13, 27, 28; 49,37; 50,36, 37; 51,50
sabiei: *sg. gen./dat.* rezum. cap.15; 21,7; 25,27; 32,24
sabiii: *sg. gen.* 18,21; 25,16, 31; 46,16; 50,16
sabia: *sg. voc., în sintagma* ***sabia Domnului*** 47,6

(a) SĂDI: v. IV
am sădit: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,21; 45,4
au sădit: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,17
săditu(-)-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 12,2
să sădesc: *conj. prez. 1.sg.* 18,9; 31,28
voiu sădi: *ind. viit.I. 1.sg.* 24,6; 32,41; 42,10
săditi: *imperativ 2.pl.* 29,5, 28
vei sădi: *ind. viit.I. 2.sg.* 31,5
sădi-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 31,5
veţi sădi: *ind. viit.I. 2.pl.* 35,7

SĂDITOR, -TOARE: s.
săditorii: *s.m. pl. nom.* 31,5
săditoriul: *sg. ac.* 50,16

SĂGEATĂ: s.f.
săgeata: *sg. nom./ac.* 4,29; 6,23; 50,9
săgeată: *sg. nom.* 9,8
săgeţile: *pl. ac.* 46,9; 51,11
săgeţilor: *pl. dat.* 50,14

SĂLAŞ: s.n.
sălaşele: *pl. ac.* 22,13
sălaşe: *pl. ac.* 22,14

SĂLBATIC, -Ă: adj.; var. **SĂLBATEC**
sălbateci: *m. pl. nom.* 14,6

(a) SĂLTA: v. I „a se bucura”
săltaţi: *imperativ 2.pl.* 31,7; 46,9
aţi săltat: *ind. pf.c. 2.pl.* 50,11

SĂLTARE: s.f. „bucurie”
săltare: *sg. ac.* 33,9

SĂMÂNŢĂ: s.f.
sămânţa: *sg. nom./ac.* 2,21; 7,15; 22,28, 30; 23,8; 29,32; 30,10; rezum. cap.31; 31,36, 37; rezum. cap.33; 33,22, 26; rezum. cap.36; 46,27; 49,10
sămânţă: *sg. ac.* 31,27; 35,7, 9; 41,1

SĂNĂTATE: s.f.
sănătate: *sg. ac.* 33,6

SĂNĂTOS, -OASĂ: adj.
sănătos: *n. sg. nom.* 38,2

(a) SĂPA: v. I
au săpat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,13; 18,20, 22
am săpat: *ind. pf.c. 1.sg.* 13,7

SĂRAC, -Ă: adj./s.
săracilor: *s.m. sg. gen.* 2,34; 5,28; 39,10
săracului: *s.m. sg. gen./dat.* 5,28; 7,6; 22,16
săracul: *s.m. sg. ac.* 22,3
săraci: *s.m. pl. ac.* 40,7; 49,11; 52,15, 16
sâraculu: *sg. gen.* 20,13
săraci: *adj. m. pl. nom.* 5,4

SĂRAT, -Ă: adj.
sărat: *n. sg. ac.* 17,6

(a se) SĂTURA: v. I
săturatu(-)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 5,7
am săturat: *ind. pf.c. 1.sg.* 31,25
(ne-)am săturat: *ind. pf.c. 1.sg.* 44, 17
(să) va sătura: *ind. viit.I. 3.sg.* 46,10; 50,19

(a se) SĂVÂRŞI: v. IV
(s-)au săvârşit: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,29
(să) vor săvârşi: *ind. viit.I. 3.pl.* 9,16; 14,15; 24,10; 44,12
voiu săvârşi: *ind. viit.I. 1.sg.* 27,8

SĂVÂRŞIRE: s.f.
săvârşirea: *sg. nom.* rezum. cap.4
săvârşire: *sg. ac.* 4,27; rezum. cap.5; 5,10, 18; 30,11

SÂMBĂTĂ: s.f. „ziua de odihnă la mozaici”; reprezintă echivalarea cuvântului *sabat*, „ziua a şaptea a săptămânii, în care orice activitate trebuia întreruptă, după cum însuşi Dumnezeu se odihnise în această zi, după încheierea actului creaţiei”
sâmbăta: *sg. ac.* rezum. cap.17
sâmbetei: *sg. gen.* 17,21, 22, 24, 27

SÂNGE: s.n.
sânge: *sg. nom./ac.* 2,16; 2,34; 7,6; 22,3, 17; 26,15; rezum. cap.48; 48,10
sângele: *sg. nom./ac.* 19,4; 46,10; 51,35

(a se) SÂRGUI: v. IV
(te) sârguieşti: *ind. prez. 2.sg.* 2,33
(să) sârguiesc: *ind. prez. 3.pl.* 6,13
să (se) sârguiască: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.29
sârguind: *gerunziu* 49,30
vor sârgui: *ind. viit.I. 3.pl.* 50,4

SCAUN: s.n.
scaunul: *sg. nom./ac.* 1,15; 13,13; 17,12, 25; 22,2, 4, 30; 29,16; 33,17, 21; 36,30; 43,10; 49,38; 52,32
Scaunul: *sg. ac., în sintagma* ***Scaunul Domnului*** „Ierusalimul” 3,17
scaunului: *sg. gen.* 14,21

(a) SCĂDEA: v. II
vor scădea: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,24; 31,36
scăzut-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,29; 14,6; 15,9
va scădea: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,14; 31,36; 35,19
am scăzut: *ind. pf.c. 1.sg.* 20,9
să scazi: *conj. prez. 2.sg.* 26,2

(a) SCĂPA: v. I
să scape: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.13; 44, 14; 50,29
va scăpa: *ind. viit.I. 3.sg.* 32,4; rezum. cap.38; 42,17
vei scăpa: *ind. viit.I. 2.sg.* 34,3; 38,18, 23
au scăpat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 48,19; 50,28

SCĂPARE: s.f.
scăparea: *sg. voc., în sintagma* ***scăparea mea*** 16,19

(a) SCHIMBA: v. I
au schimbat: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,11; 52,33
a schimba: *inf. prez.* 13,23
(s-)au schimbat: *ind. pf.c. 3.sg.* 48,11

SCHIMBARE: s.f.
schimbarea: *sg. ac.* 13,10

(a) SCOBI: v. IV
era scobită: *pasiv ind. imp. 3.sg.* 52,21

(a se) SCOATE: v. III
să scoţu: *conj. prez. 1.sg.* 1,8; 15,20; 42,11
am scos: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,22; 11,4, 7; 13,7; 34,13
vor scoate: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,1
scoate: *ind. prez. 3.sg.* 10,13
a scoate: *inf. prez.* 14,3
au scos: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 16,14, 15; 20,3; 23,7, 8; 26,23; 38,13; 39,7; 50,25; 51,16; 52,11, 31
scoateţi: *imperativ 2.pl.* 21,12
să scoată: *conj. prez. 3.pl.* 27,15
(să) va scoate: *ind. viit.I. 3.sg.* 30,21
să scoţ: *conj. prez. 1.sg.* 31,32
ai scos: *ind. pf.c. 2.sg.* 32,21
scoţându(-să): *gerunziu* rezum. cap.37
scoţindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.38
(să) vor scoate: *ind. viit.I. 3.pl.* 38,22, 23
(să) scot: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.39
(să) scoate: *ind. pez. 3.sg.* rezum. cap.39
scoţind: *gerunziu* 39,18
scos-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 51,10
scoţindu-: *gerunziu* rezum. cap.52

SCOS, SCOASĂ: adj.
scos: *m. sg. nom.* rezum. cap.20; rezum. cap.52

(a se) SCRIE: v. III
scris iaste: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 17,1
(să) vor scrie: *ind. viit.I. 3.pl.* 17,13; 32,44
scrie: *imperativ 2.sg.* 22,30; 30,2; 36,28
e scris: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 25,13
voiu scrii: *ind. viit.I. 1.sg.* 31,33
am scris: *ind. pf.c. 1.sg.* 32,10
era scrişi: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 32,12
a scrie: *inf. prez.* rezum. cap.36
vei scrii: *ind. viit.I. 2.sg.* 36,2
au scris: *ind. pf.c. 3.sg.* 36,4, 32; 45,1; 51,60
ai scris: *ind. pf.c. 2.sg.* 36,6, 17, 29
scriiam: *ind. imp. 1.sg.* 36,18
scrisease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 36,27
sânt scrise: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 51,60

SCRIITOR: s.m.
scriitorilor: *pl. gen.* 8,8
scriitoriului: *sg. gen.* 36,10, 12, 20, 21, 23, 32; 37,14, 19
scriitoriul: *sg. nom./ac.* 36,12, 26; 52,25

(a se) SCULA: v. I
(te) scoală: *imperativ 2.sg.* 1,17
scoală(-Te/-te): *imperativ 2.sg.* 2,27; 18,2
scoale: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 2,28
sculaţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 6,4, 5; 31,6; 49,28, 31
(să) va scula: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,22; 8,4; 51,64
sculându(-mă/-Mă): *gerunziu* 7,13, 25; 11,7; 25,3; 26,5; 29,19; 35,14, 15; 44,4
sculându(-te): *gerunziu* 13,4
scoală: *imperativ 2.sg.* 13,6
sculându(-să): *gerunziu* 25,4
(nici vă) sculaţi: *imperativ prohib. 2.pl.* 25,27
(s-)au sculat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 26,17; 41,2
(să) vor scula: *ind. viit.I. 3.pl.* 37,9; 50,41
să (ne) sculăm: *conj. prez. 1.pl.* 49,14
să scoale: *conj. prez. 3.sg.* 50,32
să (să) scoale: *conj. prez. 3.pl.* 51,39

SCUMP, -Ă: adj./s.
(cel) scump: *s.m. sg. ac.* 15,19
scumpe: *adj. n. pl. ac.* 25,34

(a) SCUTURA: v. I
scutura-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 51,38

SEARĂ: adv.; var. (Pop.) **SARĂ**
sara: *adv.* 5,6; 6,4

(a se) SECA: v. I; var. (Înv. şi reg.) **(a) SĂCA**
(să) vor săca: *ind. viit.I. 3.pl.* 50,38
voiu săca: *ind. viit.I. 1.sg.* 51,36

(a) SECERA: v. I; var. (Înv. şi reg.) **(a) SĂCERA**
au săcerat: *ind. pf.c. 3.pl.* 12,13
seaceră: *ind. prez. 3.sg.* 9,22

SECERĂ: s.f.; var. (Înv. şi pop.) **SECERE**
seacere: *sg. ac.* 50,16

SECERIŞ: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **SĂCERIŞ**
săcerişului: *sg. gen.* 5,24; 51,33
săcerişul: *sg. nom./ac.* 8,20; 40,10; 48,32
săcerişu: *sg. ac.* 40,12
săcerişului: *sg. gen.* 50,16

SECETĂ: s.f.
seacetei: *sg. gen.* 14,1
seacetă: *sg. nom./ac.* 17,6, 8; 50,38

SECURE: s.f.; var. (Pop.) **SĂCURE**
săcuri: *pl. ac.* 46,22

(a se) SEMĂNA: v. I; var. (Pop.) **(a) SĂMĂNA**
(să) samănă: *ind. prez. 3.sg.* 2,2
să sămânaţi: *conj. prez. 2.pl.* 4,3
sămănat-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 12,13
voiu sămăna: *ind. viit.I. 1.sg.* 31,27
veţi sămăna: *ind. viit.I. 2.pl.* 35,7

SEMINŢIE: s.f.; var. (Înv.) **SĂMINŢIE**
săminţii: *sg. gen.* 33,26
seminţii: *sg. gen.* 36,31

SEMN: s.n.; var. (Înv. şi pop.) **SĂMN**
sămn: *sg. nom./ac.* 4,6; 44,29; 50,2; 51,12, 27
seamnele: *pl. ac.* 10,2
seamne: *pl. ac.* 32,11, 20, 21

SETE: s.f.
seatii: *sg. gen.* 2,6
seate: *sg. ac.* 2,25; 48,18

SFAT: s.n.
sfatul: *sg. nom./ac.* 6,11; 15,17; 18,18, 23; 19,7; 23,18, 20, 22; 49,7, 20; 50,45
sfaturi: *pl. ac.* 11,19
sfatul: *sg. ac., în sintagma* ***mare cu sfatul*** 32,19
sfat: *sg. ac.* 38,15

(a) SFĂRÂMA: v. I; var. (Înv.) **(a) SFĂRMA**
au sfărmat: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,5; 52,17
va sfărma: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,17; 43,13
am sfărmat: *ind. pf.c. 1.sg.* 48,38
voiu sfărma: *ind. viit.I. 1.sg.* 51,21, 22, 23

SFĂRÂMARE: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **SFĂRMARE**
sfărmare: *sg. nom.*. 6,1
sfărâmarea: *sg. ac.* 10,19
sfărmării: *sg. gen.* 48,5

SFÂNT, -Ă: adj./s.
sfânt: *adj. m./n. sg. nom./ac./voc.* 2,3; 3,12; 25,30; 31,23
sfinte: *adj. n. pl. nom./gen.* 11,15; 23,9
sfintele: *adj. antep. n. pl. nom.* rezum. cap.27; rezum. cap.28
sfântului: *adj. antep. m. sg. gen.* 50,29
Sfântul: *s.m. sg. ac.* 51,5
sfântul: *s.m. sg. nom.* 31,40

(a se) SFÂRŞI: v. IV
sfârşitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,20
să (se) sfârşască: *conj. prez. 3.pl.* 20,18
(să) vor sfârşi: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.29; 37,20; 44,27
voiu sfărşi: *ind. viit.I. 1.sg.* 49,37

SFÂRŞIT: s.n.
sfârşit: *sg. ac.* 3,5; 29,11
sfârşitul: *sg. nom.* 51,13

SFEŞNIC: s.n.
sfeşnicele: *pl. ac.* 52,19

SFETNIC: s.m.
sfetnicii: *pl. ac.* 51,23, 28, 57

(a se) SFINŢI: v. IV
(s-)au sfinţit: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.1
am sfinţit: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,5
sfinţiţi: *imperativ 2.pl.* 6,4; 17,22; 51,27, 28
sfinţeaşte: *imperativ 2.sg.* 12,3
veţi sfinţi: *ind. viit.I. 2.pl.* 17,24
să sfinţiţi: *conj. prez. 2.pl.* 17,27
voiu sfinţi: *ind. viit.I. 1.sg.* 22,7

SFINŢIRE: s.f.
sfinţirii: *sg. gen.* 17,12
sfinţirea: *sg. ac.* 51,51

SICRIU: s.n. „chivot”
sicriiul: *sg. ac., în sintagma* ***sicriiul legii Domnului*** 3,16

(a se) SILI: v. IV
(s-)au silit: *ind. pf.c. 3.sg.* 48,30
(te) sileşti: *ind. prez. 2.sg.* 49,16

SILITRĂ: s.f.; var. **SILITRU:** s.n.
silitru: *sg. ac.* 2,22

SIMŢIRE: s.f.
simţirile: *pl. nom.* 4,19

SLAB, -Ă: s.
(cel) slab: *sg. ac.* 15,19

SLAVĂ: s.f.
slava: *sg. ac.* 2,11; rezum. cap.3
slavă: *sg. ac.* 13,11, 16; 48,18
slavii: *sg. gen.* 13,18; 14,21; 17,12

(a se) SLĂBĂNOGI: v. IV
(s-)au slăbănogit: *ind. pf.c. 3.pl.* 50,43

SLĂBĂNOGIT, -Ă: adj.
slăbănogite: *f. pl. ac.* 47,3

(a) SLĂBI: v. IV
au slăbit: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,31
slăbit-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,24; 15,9; 49,24
slăbeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 38,4

SLĂBICIUNE: s.f.
slăbiciunea: *sg. nom.* 6,7

(a se) SLĂVI: v. IV
voiu slăvi: *ind. viit.I. 1.sg.* 30,19
(te) slăveşti: *ind. prez. 2.sg.* 31,22

SLĂVIT, -Ă: adj.
slăvit: *n. sg. nom.* 48,17

SLOBOD, -Ă: adj.
slobozi: *m. pl. ac.* rezum. cap.34; 34,9, 10, 11, 16
slobod: *m. sg. nom./ac.* 34,14; 37,4; 38,5; rezum. cap.40

SLOBOZENIE: s.f.
slobozenie: *sg. ac., în sintagma* ***carte de slobozenie*** 3,8
slobozenie: *sg. ac.* 34,18; rezum. cap.46
slobozenia: *sg. ac.* 34,15, 17

(a se) SLOBOZI: v. IV
va slobozi: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,1
slobozisăm: *ind. m.m.c.pf. 1.sg.* 3,8
au slobozit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 12,2; 31,11; 34,10; 38,6, 11; 39,10; 40,5
slobozit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 12,7
sloboade: *ind. prez. 3.sg.* 17,8
voiu slobozi: *ind. viit.I. 1.sg.* 27,11; 39,17
să sloboază: *conj. prez. 3.sg.* 34,9, 10
slobozise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 34,11
sloboază: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 34,14
vei slobozi: *ind. viit.I. 2.sg.* 34,14
aţi fost slobozit: *ind. m.m.c.pf.perifr. 2.pl.* 34,16
(s-)au slobozit: *ind. pf.c. 3.sg.* 40,1
slobozind: *gerunziu* rezum. cap.41
(să) va slobozi: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.49
a slobozi: *inf. prez.* 50,33

SLUGĂ: s.f.
slugă: *sg. nom.* 2,14
slugile: *pl. nom./ac.* 7,25; 22,4
slujile: *pl. nom./ac.* 21,7; 22,2; 25,4; 29,19; 34,11; 35,15; 37,2; 44,4; 46,21
sluga: *sg. nom./ac.* 25,9; 33,21; 34,9, 10, 16; 43,10
slujilor: *pl. gen./dat.* 25,19; 46,26
slugilor: *pl. gen./dat.* 26,5; 37,17
slugii: *sg. gen.* 27,6; 33,22
sluga: *sg. voc., în sintagma* ***sluga Mea*** 30,10; 46,27, 28
slujii: *sg. gen.* 33,26
sluji: *pl. nom./ac.* 34,11, 16

SLUJBĂ: s.f.
slujbă: *sg. ac.* 13,7, 10
slujbă: *sg. ac.* 52,18

(a) SLUJI: v. IV
voiu sluji: *ind. viit.I. 1.sg.* 2.20
aţi slujit: *ind. pf.c. 2.pl.* 5,19
veţi sluji: *ind. viit.I. 2.pl.* 5,19; 16,13; 27,9, 14
au slujit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,2; 16,11; 22,9; 25,14
să slujască: *conj. prez. 3.sg./pl.* 11,10; 13,10; 27,6; 28,14; rezum. cap.31; rezum. cap.32; 44,5
a sluji: *inf. prez.* 17,4; rezum. cap.27; 27,13; 40,9; 44,18
slujaşte: *ind. prez. 2.sg.* 18,23
să slujiţi: *conj. prez. 2.pl.* 25,6
vor sluji: *ind. viit.I. 3.pl.* 25,11; 27,7; 28,14; rezum. cap.30; 30,9
va sluji: *ind. viit.I. 3.sg.* 27,8, 11; 34,14
slujiţi: *imperativ 2.pl.* 27,12, 17; 40,9

SLUJITOR: s.m.
slujitorii: *pl. nom.* 33,21, 22; 36,24
slujitorilor: *pl. gen.* 36,31

SLUJNICĂ: s.f.
slujnica: *sg. ac.* 34,9, 10, 16
slujnicele: *pl. ac.* 34,11
slujnice: *pl. nom./ac.* 34,11, 16

(a se) SMERI: v. IV
smeriţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 13,18

SMINTEALĂ: s.f.
sminteale: *pl. ac.* 4,1; 7,30

SMOCHIN: s.m.; var. (Înv.) **ZMOCHIN**
zmochinul: *sg. ac.* 5,17
zmochin: *sg. ac.* 8,13

SMOCHINĂ: s.f.; var. (Înv.) **ZMOCHINĂ**
smochine: *pl. nom./ac.* 8,13; 29,17
zmochine: *pl. ac./gen.* rezum. cap.24; 24,1, 2, 3
zmochinele: *pl. nom./ac.* 24,2, 5, 8

(a) SMULGE: v. III; var. **(a) ZMULGE**
să smulg: *conj. prez. 1.sg.* 31,28
să zmulgi: *conj. prez. 2.sg.* 1,10
voiu zmulge: *ind. viit.I. 1.sg.* 12,14, 15; 22,24; 24,6; 42,10
zmulge-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 12,17
să zmulg: *conj. prez. 1.sg.* 18,7
(să) zmulge: *inf. prez. fără* ***a*** 18,14
(să) va zmulge: *ind. viit.I. 3.sg.* 31,40
zmulg: *ind. prez. 1.sg.* 45,4

SMULGERE: s.f.; var. **ZMULGERE**
zmulgere: *sg. ac.* 12, 17

SOARE: s.m.
soare: *sg. ac.* 8,2
soarele: *sg. nom./ac.* 15,9; 31,35
Soarelui: *sg. gen.* 43,13

SOARTĂ: s.f.
soartea: *sg. nom.* 13,25

(a) SOCOTI: v. IV
socotiţi: *imperativ 2.pl.* 2,10; 5,1
au socotit: *ind. pf.c. 3.sg.* 23,18; 50,45
socotesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.41
nesocotind: *gerunziu* rezum. cap.8

SOL: s.m.
solilor: *pl. gen.* 27,3
sol: *sg. nom.* 49,14
solul: *sg. nom.* 51,31

SOMN: s.n.
somn: *sg. ac.* 31,26; 51,39
somnul: *sg. nom./ac.* 31,26; 51,57

(a) SOSI: v. IV
au sosit: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,10

SORĂ: s.f.
sora: *sg. nom.* 3,7, 8, 10
soră: *sg. voc.* 22,18

(a) SORBI: v. IV
sorbitu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 51,34

SOŢ: s.m. „tovarăş"
soţii: *pl. nom.* 40,7
soţiile: *pl. nom.* 52,8

SOŢIE: s.f. „tovarăş"
soţiilor: *pl. dat.* 40,9

SPAIMĂ: s.f.
spaimă/Spaimă: *sg. nom./ac.* 5,30; 6,25; 8,21; 20,3, 4; 48,43
spaimii: *sg. gen.* 48,44

(a se) SPARGE: v. III
(s-)au spart: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,4
au spart: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.19

(a se) SPĂIMÂNTA: v. I
spăimântaţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 2,12
(să) vor spăimânta: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,9, 28; 23,4; 33,9
(nici te) spăimânta: *imperativ prohib. 2.sg.* 30,10
(nu te) spăimânta: *imperativ prohib. 2.sg.* 46,27
a (să) spăimânta: *inf. prez.* 49,37

SPĂIMÂNTAT, -Ă: adj.
spăimântaţi: *m. pl. nom./ac.* 42,11; 46,5

(a se) SPĂLA: v. I
spală: *imperativ 2.sg.* 4,14
(te) vei spăla: *ind. viit.I. 2.sg.* 2,22

(a) SPÂNZURA: v. I
spânzurând: *gerunziu* 52,23

SPIN: s.m.
spini: *pl. ac.* 4,3; 12,13

SPOR: s.n.
sporiu: *sg. ac.* 32,5

(a) SPORI: v. IV
sporeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 12,1
sporesc: *ind. prez. 3.pl.* 12,2
să sporească: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.22
va spori: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,30; 46,27
sporiţi: *imperativ 2.pl.* 51,12

SPORIRE: s.f.
sporirea: *sg. ac.* rezum. cap.12

SPORNIC, -Ă: adj.
spornică: *f. sg. ac.* 2,37
spornice: *n. pl. nom.* rezum. cap.17

(a) SPUNE: v. III
spune: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.11; 23,27
spuie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 23,28
au spus: *ind. pf.c. 3.pl.* 23,32
spune: *imperativ 2.sg.* 36,17
oi spune: *ind. viit.I. 1.sg.* 42,4
spusease: *ind. m.m.c.pf.3.sg.* rezum. cap.43

(a) SPURCA: v. I
au spurcat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,9; 16,18

SPURCAT, -Ă: adj.
spurcată: *f. sg. nom.* 3,1

(a) STA: v. I
să staţi: *conj. prez. 2.pl.* 4,6
aţi stătut: *ind. pf.c. 2.pl.* 7,10
(nu) sta: *imperativ 2.sg.* 7,16
stau: *ind. prez. 3.pl.* 10,20
au stătut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 14,6; 19,14; 46,15; 48,45
va sta: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,1
vei sta: *ind. viit.I. 2.sg.* 15,19
stăi: *imperativ 2.sg.* 7,2; 17,19; 26,2; 48,19
am stătut: *ind. pf.c. 1.sg.* 18,20
ar fi stătut: *cond. pf. 3.pl.* 23,22
sta: *ind. imp. 3.sg./pl.* 28,5; 36,21; 44,15; 52,12
stând: *gerunziu* 35,19
staţi: *imperativ 2.pl.* 6,16; 46,4; 50,29

sta: *inf. prez. fără* ***a*** 46,21
să stea: *conj. prez. 3.sg.* 49,19; 50,44
(nu) stareţi: *imperativ prohib. 2.pl.* 51,50

STATER: s.m.; var. **STATIR:** s.n. „veche monedă grecească sau macedoneană de aur ori de argint, a cărei valoare varia între 2 şi 20 de drahme"
statire: *pl. ac.* 32,9

STĂPÂN: s.m.
stăpânului: *sg. gen./dat.* 9,10; rezum. cap.12

(a) STĂPÂNI: v. IV
vor stăpâni: *ind. viit.I. 3.pl.* 30,8; 32,43
am stăpânit: *ind. pf.c. 1.sg.* 31,32
stăpâneaşte: *imperativ 2.sg.* 32,8
să stăpânească: *conj. prez. 3.sg./pl.* 34,9, 10
va stăpâni: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.43; 49,2, 33
au stăpânit: *ind. pf.c. 3.sg.* 49,1
stăpânesc: *ind. prez. 3.pl.* 50,21

STĂPÂNITOR, -TOARE: s.
stăpânitoriu: *s.m. sg. nom./ac.* rezum. cap.10; 51,46
stăpânitoarii: *s.f. sg. dat.* 13,18
stăpânitorii: *pl. ac.* 49,2

STÂLP: s.n.
stâlp: *sg. nom./ac.* 1,18; 52,21
stâlpi: *pl. nom./ac.* 27, 19; rezum. cap52; 52,20, 21
stâlpii: *pl. ac.* 52,17
stâlpului: *sg. gen.* 52,22

(a se) STÂMPĂRA: v. I; vezi **(a se) ASTÂMPĂRA**

STÂRV: s.n.
stârvul: *sg. nom.* 7,33; 9,22; 34,20

STEA: s.f.
stealele: *pl. nom./ac.* rezum. cap.10; 33,22
stealelor: *pl. gen.* 31,35

STEAG: s.n.
steagul: *sg. ac.* 6, 1

STEMĂ: s.f.
steama: *sg. nom.* 51,19

STERP, STEARPĂ: adj.
sterp: *m. sg. ac.* 22,30

STIBIU: s.n.; var. **ŞTIVIU** „antimoniu"; aici cu sensul: „preparat cosmetic din antimoniu şi gogoşi de ristic cu care se vopseau pleoapele şi sprâncenele"; lat. *stibium*; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în T. Stamati, *Disionăraş românesc de cuvinte tehnice şi altele greu de înţeles*, Iaşi, 1851.
ştiviiu: *sg. ac.* 4,30

(a) STINGE: v. III
să stângă: *conj. prez. 3.sg.* 4,4
(să) vor stânge: *ind. viit.I. 3.pl.* 7,20
(să) va stânge: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,27
stânge: *inf. prez. fără* ***a*** 21,12

STRĂIN, -Ă: adj./s.
streini: *adj. m. pl. ac./gen./dat.* 1,16; 7,6, 9, 18; 11,10; 13,10; 16,11, 13; 19,4, 13; 22,9; 25,6, 20; 32,29; 35,15; 44,3, 5, 8, 15
streină: *adj. f. sg. voc.* 2,21
strein: *adj. m./n. sg. ac./dat.* rezum. cap.5; 5,19; 19,4; 22,26
streine: *adj. f. pl. ac.* 8,19
(cei) streini: *s.m. pl. nom./ac.* 2,25; 51,51
(celor) streini: *s.m. pl. dat.* 3,13
streinilor: *s.m. pl. dat.* 5,19; 8,10
streinului: *s.m. sg. dat.* 7,6
streinii: *s.m. pl. nom.* 30,8

STRĂJER: s.m.; var. (Înv. şi pop.) **STRĂJAR**
străjari: *pl. ac.* 6,17

(a se) STRĂPUNGE: v. III
(să) vor străpunge: *ind. viit.I. 3.pl.* 16,6

STRÂMB: adv.
strâmb: 7,9

STRÂMTOARE: s.f.
strâmtori: *pl. nom.* 4,31
strâmtoarea: *sg. ac.* 19,9
strâmtoare: *sg. nom.* 49,24; 50,43

(a se) STRÂNGE: v. III
(să) vor strânge: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,2; 25,33
să strângă: *conj. prez. 3.sg.* 9,22
strângeţi: *imperativ 2.pl.* 40,10

(a) STREPEZI: v. IV
au strepezit: *ind. pf.c. 3.pl.* 31,29
strepezi-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 31,30

(a se) STRICA: v. I
să strâci: *conj. prez. 2.sg.* 1,10
să strâc: *conj. prez. 1.sg.* 18,7
voiu strâca: *ind. viit.I. 1.sg.* 24,6; 42,10
(să) va strâca: *ind. viit.I. 3.sg.* 31,40
strâc: *ind. prez. 1.sg.* 45,4
strâcatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 50,15
strâci: *ind. prez. 2.sg.* 51,25
au strâcat: *ind. pf.c. 3.sg.* 52,14

STRICAT, -Ă: adj.
strâcate: *f. pl. nom./ac.* 4,26; 33,4
strâcaţi: *m. pl. nom.* 6,28

(a) STRIGA: v. I
strâgă: *imperatv 2.sg.* 2,2; 3,12; 22,20; 33,3
strâgaţi: *imperativ 2.pl.* 4,5; 25,34; 48,20; 50,15
vor strâga: *ind. viit.I. 3.pl.* 11,11, 12; 31,6
au strâgat: *ind. pf.c. 3.pl.* 12,6
strâg: *ind. prez. 1.sg.* 20,8
strâgi: *ind. prez. 3.sg.* 30,15
strâga-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 47,2
voiu strâga: *ind. viit.I. 1.sg.* 48,31
strâgaţ: *imperativ 2.pl.* 49,3

STRIGARE: s.f.
strâgare: *sg. nom./ac.* 4,19; 48,4; 50,46
strâgării: *sg. gen.* 8,19
strâgării: *sg. gen.* 11,14; 25,36; 48,3; 51,54
strâgarea: *sg. nom./ac.* 14,2; 18,22; 20,16; 48,34; 49,21

(a) STROPI: v. IV
stropesc: *ind. prez. 3.pl.* 7,18

STROPIT, -Ă: adj.
stropită: *sg. ac.* 31,12

STRUGURE: s.m.; var. (Înv. şi pop.) **STRUGUR**
strugure: *sg. nom./ac.* 6,9; 8,13; 49,9
strugurele: *sg. ac.* rezum. cap.31
strugur: *sg. ac.* 31,29, 30
struguri: *pl. ac.* 48,33

STRUŢ: s.n.; var. **STRUTIE:** s.f. (cf. **Indice** Is)
strutii: *s.f. pl. nom.* 50,39

(a se) SUBŢIA: v. I; var. (Înv. şi pop.) **(a se) SUPŢIA**
(să) vor supţiia: *ind. viit.I. 3.pl.* 30,19

SUBŢIAT, -Ă: s.m./f.; var. (Înv. şi pop.) **SUPŢIAT, -Ă**
(cei) supţiaţi: *s.m. pl. ac.* 14, 18

(a) SUFERI: v. IV
suferind: *gerunziu* 6,11
vor suferi: *ind. viit.I. 3.pl.* 10, 10
am suferit: *ind. pf.c. 1.sg.* 31,19
suferi: *inf. prez. fără* ***a*** 44,22
va suferi: *ind. viit.I. 3.sg.* 49,19

(a) SUFLA: v. I
au suflat: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,29

SUFLARE: s.f.
suflarea: *sg. ac.* rezum. cap.6

SUFLĂTOR: s.m.
suflătoriu: *sg. nom.* 6,29

SUFLET: s.n.
sufletului: *sg. gen./dat.* 2,24; 18,20
sufletele: *pl. nom./ac.* 2,34; 17,21; 19,7, 9; 34,21; 37,8; 42,20; 48,6; 52,30
sufletul: *sg. nom./ac.* 3,11; 4,19, 30, 31; 5,9, 29; 6,8; 9,9; 11,21; 12,7; 13,17; 14,19; 15,1, 9; 20,13; 21,7, 9; 22,25, 27; 31,12, 14, 25; 32,41; 34,20; 38,2, 16, 17, 20; 39,18; 40,14, 15; 43,6; 44,30; 45,5; 46,26; 49,37; 50,19; 51,6, 14, 45
suflet: *sg. ac.* 4, 10
sufletelor: *pl. gen./dat.* 6,16; 26,19; 44,7
suflete: *pl. nom./ac.* 52,29, 30

SUGĂTOR: s.m.
sugătoriul: *sg. nom.* 44,7

(a) SUGRUMA: v. I
au sugrumat: *ind. pf.c. 3.sg.* 52,10

(a se) SUI: v. IV
au suit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,6
(să) va sui: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,16; 4,13; 48,5, 44; 49,19, 22; 50,44; 51,53
suitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,7; 51,42
(s-)au suit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,29; 9,21; 14,2; 19,5; 26,10; 32,35; 35,11; 44,21; 48,18; 50,3
suiţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 5,10; 49,31
să (ne) suim: *conj. prez. 1.pl.* 6,4, 5; 31,6
suindu(-să): *gerunziu* 17,25; 22,4
suie(-te): *imperativ 2.sg.* 22,20; 46,11
(să) suie: *ind. prez. 3.sg./pl.* 46,7, 8; 47,2; 51,21
suindu(-mă): *gerunziu* 46,8
(vă) suiţi: *imperativ 2.pl.* 49,28
(te) suie: *imperativ 2.sg.* 50,21
să (să) suie: *conj. prez. 3.sg.* 51,3, 50

SUIŞ: s.n.
suişul: *sg. ac.* 48,5

(a) SUNA: v. I
va suna: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,23; 46,22; 50,42
sună: *ind. prez. 3.pl.* 31,35
vor suna: *ind. viit.I. 3.pl.* 51,55

SUNET: s.n.
sunetul: *sg. nom./ac.* 25,31; 47,3; 48,36; 49,2
sunet: *sg. ac.* 51,55

SUPĂRARE: s.f.
supărare: *sg. ac.* 15,11

(a) SUPUNE: v. III
va supune: *ind. viit.I. 3.sg.* 27,11
supuneţi: *imperativ 2.pl.* 27,12
supusease: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* rezum.cap.34
aţi supus: *ind. pf.c. 2.pl.* 34,16

SURD, -Ă: adj.
surzi: *m. pl. nom.* rezum. cap.5

(a se) SURPA: v. I
voiu surpa: *ind. viit.I. 1.sg.* 19,7
au surpat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 20,16; 39,8; 46,15; 50,40
(s-)au surpat: *ind. pf.c. 3.pl.* 49,18
(să) va surpa: *ind. viit.I. 3.sg.* 51,58

SURPARE: s.f.
surpare: *sg. ac.* 51,58

SUS: adv.
sus: 2,34; 31,37
sus: *adv. în loc. adj.* ***de/din sus*** „de deasupra" 4,28; 20,2
sus: *adv. în loc. adj.* ***cea mai din sus*** 36,10
sus: *adv. în loc. adj.* ***celor mai din sus*** rezum. cap.52

SUSPIN: s.n.
suspinul: *sg. ac.* 45,3

(a) SUSPINA: v. I
ai suspinat: *ind. pf.c. 2.sg.* 22,23

Ş

ŞA: s.f. (la pl. cu val. de sg.) „parte a spinării din jurul regiunii lombare la om"
şalele: *pl. ac.* 31,19

ŞANŢ: s.n.
şanţul: *sg. ac.* 6,6
şanţurile: *pl. ac.* 49,27

ŞARPE: s.m.
şerpi: *pl. ac.* 8,17

ŞATRĂ: s.f.
şatra: *sg. ac.* 10,20; 37,9
şetri: *pl. ac.* 6,3

ŞCHIOP: s.m.
ştopi: *pl. nom.* 31,8

(a) ŞEDEA: v. II
să şază: *ind. prez. 3.sg.* 22,30; 33,17; 36,30
şade: *ind. prez. 3.sg.* 29,16
şedeai: *ind. imp. 2.sg.* 3,2
şedem: *ind. prez. 1.pl.* 8,14
şed: *ind. prez. 3.pl.* 13,13
şedeţi: *imperativ 2.pl.* 13,18; 49,30
am şezut: *ind. pf.c. 1.sg.* 15,17
şedeam: *ind. imp. 1.sg.* 15,17
să şezi: *conj. prez. 2.sg.* 16,8
şezind: *gerunziu* 17,25
şezi: *ind. prez. 2.sg.* 22,2, 23
şezând: *gerunziu* 22,4; 29,32
au şezut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 26,10; 37,15; 39,3; 41,17
şedea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 32,12; 36,12, 22; 38,7
şezi: *imperativ 2.sg.* 36,15; 48,18

ŞOLOVAR: s.m. (mg m.; Trans.; mai ales la pl.) „ciorap gros de lână"; (Reg. la pl. cu val. de sg.) „pantaloni strâmți de pânză sau de lână"; aici prima atestare a cuv.; cf. MDA, unde prima atestare este la Samuelis Klein, *Dictionarium Valachico-Latinum*, editat de Gáldi László, în 1944, la Budapesta.
şolovarii: *pl. nom./ac.* rezum. cap.13; 13,4, 6, 7, 10, 11
şolovari: *pl. ac.* 13,1, 2

(a se) ŞTERGE: v. III (Bis.; eufem.) „a nimici"; (despre păcate) „a ierta"; „a uita"
să ştargă: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.10
să (să) ştargă: *conj. prez. 3.sg.* 18,23
(să) va şteargе: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,11; 23,40; 50,5

ŞTERGERE: s.f.
şteargerea: *sg. ac.* rezum. cap.11

(a) ŞTI: v. IV
ştiu: *ind. prez. 1.sg.* 1,6; 10,23; 29,11; 48,30
au ştiut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,8; 4,22; 6,15; 8,12; 19,4
să ştii: *conj. prez. 2.sg.* 2,19; 40,14
ştii: *ind. prez. 2.sg.* 2,23; 15,14, 15; 17,16; 18,23; 33,3
vei şti: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,27
a şti: *inf. prez.* 9,24
ştim: *ind. prez. 1.pl.* 13,12
ştiia: *ind. imp. 3.pl.* 14,18; 44,3
vor şti: *ind. viit.I. 3.pl.* 16,21; 44,28
să ştiți: *conj. prez. 2.pl.* 26,15; 44,29
să ştie: *conj. prez. 3.sg.* 36,19; 38,24
ştiind: *gerunziu* 40,15; 41,4; 42,19, 22; 44,15
veți şti: *ind. viit.I. 2.pl.* 42,19, 22
ştiți: *ind. prez. 2.pl.* 48,17
ştiiai: *ind. imp. 2.sg.* 50,24
neştiind: *gerunziu* 5,4

ŞTIINŢĂ: s.f.
ştiința: *sg. ac.* 3,15
ştiinţă: *sg. ac.* 10,14; 51,17

ŞTIVIU: s.n.; vezi **STIBIU**

ŞUGUBĂŢ: s.m. (Înv.) „periculos"
(cei) şugubeți: *pl. ac.* 50,39

(a) ŞUIERA: v. I
va şuiera: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,8; 49,17; 50,13

ŞUIERARE: s.f.
şuierare: *sg. nom./ac.* 18,16; 19,8; 25,9, 18; 29,18; 51,37

T

TAINĂ: s.f.
tainã: *sg. ac., în loc. adv.* ***în tainã*** „pe ascuns" „secret" 37,16; rezum. cap.38; 38,16

TALPĂ: s.f.
tălpile: *pl. nom.* 13,22

TARE: adj./s./adv.
(cel) tare: *s.m. sg. nom.* 9,23; 46,6, 12, 15
(un) tare: *s.m. sg. ac.* 14,9
(celor) tari: *s.m. pl. gen.* 15,21; 48,41; 49,22
(cei) tari: *s.m. pl. nom./ac.* 46,5, 9; 51,30, 56, 57
(cea) tare: *s.f. sg. nom.* 48,1
tarii: *s.m. pl. ac.* 50,27, 36
tare: *adv.* 4,5
tari: *adj. m./n. pl. nom./ac.* 5,16; 33,3; 41,16; 48,14
tare: *adj. m./f./n. sg. nom./ac./gen.* 11,16; 15,20; 20,11; 21,5; rezum. cap.33; 50,9, 34; 50,44; 51,56
(mai) tare: *adj. m. sg. nom.* 20,7

TATĂ: s.m.; var. (Înv. şi pop.) **TĂTÂNE**
Tată: *sg. nom./ac.* 3,19; 31,9
tatăl: *sg. nom./ac.* 2,27; 3,4; 16,7; 35,6, 10
tată-tău: *sg. nom.* 22,15
tatălui: *sg. gen.* 35,8, 18
tătâni-tău: *sg. gen.* 12,6
tătâne-mieu: *sg. dat.* 20,15
tătâni-său: *sg. gen.* rezum.cap.35; 35,14, 16

TAUR: s.m.
taurii: *pl. ac.* 50,11

(a) TĂBĂRÎ: v. IV
tăbări-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 15,20
tăbărâia: *ind. imp. 3.pl.* 34,1
tăbărea: *ind. imp. 3.sg.* 34,7
vor tăbărî: *ind. viit.I. 3.pl.* 37,7
tăbărește: *ind. prez. 3.sg.* 37,9
să tăbărască: *conj. prez. 3.pl.* 41,12
tăbărâți(-): *imperativ 2.pl.* 50,14

(a) TĂCEA: v. II
tacă: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 14,17
taci: *imperativ 2.sg.* 47,6
voiu tăcea: *ind. viit.I. 1.sg.* 4,19
să tăcem: *conj. prez. 1.pl.* 8,14
a tăcea: *inf. prez.* 8,14
au tăcut: *ind. pf.c. 3.pl.* 25,37
tăcut-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 47,5
tăcând: *gerunziu* 48,2
vei tăcea: *ind. viit.I. 2.sg.* 48,2
vor tăcea: *ind. viit.I. 3.pl.* 49,26
să tăceți: *conj. prez. 2.pl.* 51,6

(a) TĂGĂDUI: v. IV
tăgăduit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,12
a tăgădui: *inf. prez.* 38,5

(a se) TĂIA: v. I
taie: *ind. prez. 3.pl.* 10,3
să taie: *conj. prez. 3.sg.* 33,18
tăiați: *imperativ 2.pl.* 6,6
au tăiat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 34,18; 36,23, 24; 48,15
ar tăia: *cond. prez. 3.pl.* 46,22
tăiat-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 46,23
vei tăia: *ind. viit.I. 2.sg.* 47,5
tăiatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 48,25
tăiați-vă: *imperativ 2.pl., în loc. v.* ***tăiați-vă împrejur*** 4,4
(să) vor tăia: *ind. viit.I. 3.pl., în loc. v.* ***să vor tăia împregiur*** rezum. cap.4
e netăiată: *pasiv ind. prez. 3.sg., în loc. v.* **e netăiată împrejur** 9,26

TĂIAT, -Ă: adj.
tăiat: *n. sg. ac., în loc. adj.* ***tăiat împrejuru*** 9,25
tăiate: *f. pl. ac.* 38,12; 41,5
tăiați: *m. pl. ac.* 46,5

TĂIERE: s.f.; var. (Înv.) **TĂIARE**
tăiarea: *sg. ac.* rezum. cap.26
tăieri: *sg. gen.* 51,13

(a se) TĂINUI: v. IV
(nu) tăinui: *imperativ prohib. 2.sg.* 38,25
voiu tăinui: *ind. viit.I. 1.sg.* 42,4

(să) tăinui: *inf. prez. fără* ***a*** 49,10
să tăinuiţi: *conj. prez. 2.pl.* 50,2

TĂMÂIE: s.f.
tămâie: *sg. ac.* 6,20; 17,26; 41,5

TĂRIE: s.f.
tărie: *sg. ac.* rezum. cap.1; 10,6; rezum. cap.15
tăria: *sg.nom./ac.* 9,23; 17,3; 23,10; 32,17; 51,15
tăria: *sg. voc., în sintagma* ***tăria mea*** 16,19
tării: *pl. nom./ac.* 32,24; 51,30; 52,4
tăriile: *pl. ac.* 48,7, 18, 41
tăriia: *sg. ac.* 49,35

TĂTÂNE: s.m.; vezi **TATĂ**

TÂLHAR: s.m.; var. (Înv.) **TÂLHARIU**
tâlhariul: *sg. nom./ac.* 3,2; 4,7; 48,32; 51,56
tâlharilor: *pl. dat.* 7,11
tâlhari: *pl. nom./ac.* 18,22; 51,48

TÂMPINĂ: s.f.; var. (Înv.) **TÂMPĂNĂ**
tâmpenele: *pl. ac.* 31,4

TÂNĂR, -Ă: s.m./f.
(cel) tânăr: *s.m. sg. ac.* 51,22
(celor) tineri: *s.m. pl. gen.* 6,11
(cei) tineri: *s.m. pl. ac.* 9,21
tinerii: *s.m. pl. nom.* 11,22; 18,21; 31,13; 48,15; 49,26; 50,30
tinărului: *s.m. sg. gen.* 15,8
tinerilor: *s.m. pl. dat.* 51,3

(a se) TÂNGUI: v. IV
(să) tânguiaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4
tângui(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,28
a tângui: *inf. prez.* rezum. cap.6
(să) tânguiesc: *ind. prez. 3.pl.* 48,31

TÂNGUIRE: s.f.
tânguirile: *pl. nom.* 3,21
tânguire: *sg. ac.* 7,29; 9,10, 19; 31,15
tânguirea: *sg. nom./ac.* 9,18, 20; rezum. cap.18

TÂNGUITOARE: s.f. „bocitoare”
tânguitoare: *sg. ac.* 9, 17

TÂRG: s.n.
târgurile: *pl. ac.* 11,6

TÂRNAŢ: s.n. „intrare”, „pridvor”
târnaţul: *sg. ac., în sintagma* ***târnaţul templului*** 39,14

TÂRSÂNĂ: s.f. (Înv.) „ţesătură aspră din păr de capră, purtată de asceţi sau de călugări direct pe piele”; „ţesătură groasă (ca pânza de sac)”
târsâne: *pl. ac.* 4,8
târsână: *sg. ac.* 6,26
târsină: *sg. nom.* 48,37
târsine: *pl. ac.* 49,3

TÂRZIU, -IE: adj.
târziu: *n. sg. nom.* 2,31
târzie: *f. sg. nom./ac.* 3,3; 5,24

TEACĂ: s.f.
teaca: *sg. ac.* 47,6

TEASC: s.n.
teascuri: *pl. ac.* 48,33

(a se) TEME: v. III
(te) temi: *ind. prez. 2.sg.* 1,8
a (te) teame: *inf. prez.* 1,17
(s-)au temut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,8; 26,19, 21; 36,24; 44,10
(vă) veţi teame: *ind. viit.I. 2.pl.* 5,22
să (ne) teamem: *conj. prez. 1.pl.* 5,24
a (să) teame: *inf. prez.* rezum. cap.10
să (vă) teameţi: *conj. prez. 2.pl.* 10,2
(să) tem: *ind. prez. 3.pl.* 10,2
(nu vă) teameţi: *imperativ prohib. 2.pl.* 10,5
(să) va teame: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,7; 17,8
(nu te) teame: *imperativ prohib. 2.sg.* 30,10; 46,27
să (să) teamă: *conj. prez. 3.pl.* 32,39
să (vă) teameţi: *conj. prez. 2.pl.* 40,9; 42,11; 51,46
temându(-să): *gerunziu* rezum. cap.41
(să) temea: *ind. imp. 3.pl.* 41,18
să (te) temi: *conj. prez. 2.sg.* 46,28
(să) vor teame: *ind. viit.I. 3.pl.* 50,36

TEMEI: s.n.
temeiuri: *pl. ac.* 27,19
temeiu: *sg. ac.* 51,26

TEMELIE: s.f.
temeliile: *pl. nom./ac.* 31,37; 50,15; 52,17, 20

TEMNIŢĂ: s.f.
temniţă: *sg. ac.* rezum. cap.20; 20,2, 3; 29,26; rezum. cap.36; rezum. cap.37; 37,14; rezum. cap.52; 52,33
temniţii: *sg. gen.* rezum. cap.32; 32,2, 8, 12; 33,1; rezum. cap.37; 37,4, 15, 17, 20; rezum. cap.38; 38,6, 13, 28; rezum. cap.39; 39,14, 15; 52,11, 31

TICĂLOŞIE: s.f.
ticăloşie: *sg. nom.* rezum. cap.6

TIGAIE: s.f.
tigăile: *pl. ac.* 52,18

TIMPURIU, -IE: adj.
timpurie: *f. sg. ac.* 5,24

TINĂ: s.f.
tină: *sg. nom./ac.* 18,4; 38,6

TINEREŢE: s.f.
tinereaţele: *pl. ac.* 2,2; 3,24, 25; 22,21; 48,11
tinereaţelor: *pl. gen.* 31,19

TINOS, -OASĂ: adj.
tinos: *sg. ac.* rezum. cap.38

TIPSIE: s.f.
tipsiile: *pl. ac.* 52,19

TIRAN, -Ă: adj.
tirani: *m. pl. nom.* 50,42

TOCMAI: adv.; var. (Reg.) **TOGMA**
togma: 10,19; 39,10

TOCMEALĂ: s.f.; var. (Reg.) **TOGMEALĂ**
togmelele: *pl. ac.* 32,11

(a se) TOCMI: v. IV; var. (Reg.) **a se TOGMI**
(să) va togmi: *ind. viit.I. 3.sg.* 25,30
va togmi: *ind. viit.I. 3.sg.* 43,10

TOIAG: s.n.
toiagul: *sg. nom.* 10,16; 48,17

TOLBĂ: s.f.; var. (Înv.) **TULBĂ**
tulba: *sg. nom.* 5,16
tulbele: *pl. ac.* 51,11

(a) TRAGE: v. III
au tras: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,24; 34,11; 38,13
tras-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 14,6
am tras: *ind. pf.c. 1.sg.* 31,3
voiu trage: *ind. viit.I. 1.sg.* 49,16
vor trage: *ind. viit.I. 3.pl.* 50,45

(a) TRĂI: v. IV
va trăi: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,9; 38,2
veţi trăi: *ind. viit.I. 2.pl.* 27,12
să trăiţi: *conj. prez. 2.pl.* 27,17; 35,7
a trăi: *inf. prez.* 49,11

TRÂMBIŢĂ: s.f.
trâmbiţa: *sg. ac.* 4,5; 6,1
trâmbiţii: *sg. gen.* 6,17
trâmbiţă: *sg. ac.* 42,14

TRÂNDOS, -OASĂ: adj. „trândav"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Lesicon romanesc-latinesc-unguresc-nemţesc...*, Buda, 1825.
trândoşi: *m. pl. nom.* 4,22

(a) TREBUI: v. IV; var. (Reg.) **(a) TRĂBUI**
trebuie: *ind. prez. impers.* rezum. cap.9; rezum. cap.10; 36,16
trăbuiesc: *ind. prez. 3.pl.* 50,25

(a) TRECE: v. III
au trecut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,6, 8; rezum. cap.3; 5,28; 9,10; 29,4; 34,18, 19; 38,19; 39,9; 48,32; 50,6
treaceţi: *imperativ 2.pl.* 2,10
va treace: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,22; 18,16; 19,8; 49,17; 50,13
vor treace: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,22; 6,12; 22,8; 33,13
trecut-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,20
treace: *ind. prez. 3.sg.* 9,10
să treacă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 9,12; 41,10; 43,3; 51,43
trec: *ind. prez. 3.pl.* 22,20; 34,18
trecuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 29,1
a treace: *inf. prez.* 29,7, 14
trecea: *ind. imp. 3.pl.* 40,1

TRECERE: s.f.
treacerea: *sg. ac.* 24,5

TRECUT, -Ă: adj.
trecuţi: *m. pl. gen.* rezum. cap.52

(a) TREMURA: v. I
au tremurat: *ind. pf.c. 3.sg.* 48,1

TRESTIE: s.f.
trestiia: *sg. ac.* 6,20

TRETIN, -Ă: adj.
tretină: *f. sg. nom.* 48,34

(a) TREZI: v. IV; var. (Înv. şi reg.) **(a) TREZVI**
au trezvit: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,26

TRIMIS, -Ă: s.m./f.
trimişilor: *s.m. pl. dat.* rezum. cap.21

(a se) TRIMITE: v. III; var. (Înv.) **(a) TREMITE**
trimis fiind: *pasiv gerunziu* rezum.cap.1
voiu trimite: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,7; 9,16; 16,16; 22,26; 24,10; 25,9, 15, 16, 27; 28,16; 29,17; 43,10; 48,12; 49,37; 51,2
au trimis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,9; 14,3; 20,2; 21,1; 25,4, 17; 26,12, 22; 28,9, 15; 29,1, 3, 28; 36,14, 21; 37,3, 6, 14; 38,14; 39,13, 14; 40,14; 42,21; 43,2
tremiteţi: *imperativ 2.pl.* 2,10; 9,17
am trimis: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,25; 14,14, 15; 23,38; 24,5; 26,5; 29,9, 19, 20, 31; 35,15; 44,4
trimiţindu-: *gerunziu* 7,25; 38,9; 44,4
voiu tremite: *ind. viit.I. 1.sg.* 8,17
să trimitem: *conj. prez. 1.pl.* 11,19
trimis-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 15,8
trimisease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 19,14; 37,4; 38,7; 43,1
(să) trimite: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.20; rezum. cap.38
trimiteam: *ind. imp. 1.sg.* 23,21
trimiseasem: *ind. m.m.c.pf. 1.sg.* 23,32
trimiţând: *gerunziu* 25,4; 29,19; 37,16
au tremis: *ind. pf.c. 3.sg.* 26,15; 42,5
trimite: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.27; rezum. cap.36
vei trimite: *ind. viit.I. 2.sg.* 27,3
am tremis: *ind. pf.c. 1.sg.* 27,15
ai trimis: *ind. pf.c. 2.sg.* 29,25; 37,17
să trimiţi: *conj. prez. 2.sg.* 29,26
trimite: *imperativ 2.sg.* 29,31
trimiţându-: *gerunziu* 35,15
(nu) trimite: *imperativ prohib. 2.sg.* 37,19
(să) trimit: *ind. prez. 3.pl.* 40,10
trimitem: *ind. prez. 1.pl.* 42,6
aţi trimis: *ind. pf.c. 2.pl.* 42,9, 20
(s-)au trimis: *ind. pf.c. 3.sg.* 49,14

TRUFIE: s.f.
trufiia: *sg. nom./ac.* 48,29; 49,16

TRUP: s.n.
trupurile: *pl. nom./ac.* 11,15; 19,7; 41,9
trupul: *sg. gen./dat. (cu prep. **a + tot**)* 12,12; 32,27
trupul: *sg. nom./ac.* 16,4; 17,5; 19,9; 25,31; 26,23; 36,30; 51,35
trupurilor: *pl. gen., în sintagma **Valea trupurilor şi a cenuşii*** 31,40
trupuri: *pl. ac.* 33,5

(a se) TULBURA: v. I; var. (Înv.) **(a se) TURBURA**
(s-)au turburat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,19, 24; 31,20; 48,1, 13; 51,32
turburatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 14,4; 15,9; 46,24; 48,1, 20; 49,23; 50,2
(te) vei turbura: *ind. viit.I. 2.sg.* 22,22
(să) vor turbura: *ind. viit.I. 3.pl.* 25,16; 33,9
turburatu(-m)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 31,19
turbură: *ind. prez. 3.sg.* 31,35
(să) va turbura: *ind. viit.I. 3.sg.* 48,13; 51,29, 47
turburatu(-ne)-am: *ind. pf.c. 1.pl.* 51,51

TULBURARE: s.f.; var. (Înv.) **TURBURARE**
turburare: *sg. ac.* 14,19

TULBURAT, -Ă: adj.; var. (Înv.) **TURBURAT, -Ă**
turburaţi: *m. pl. nom.* 14,3
turburat: *m. sg. nom.* 17,16

TULBURE: adj.; var. (Înv.) **TURBURE**
turbure: *f. sg. ac.* 2,18

TUNS, -Ă: adj./s.
(cei) tunşi: *s.m. pl. ac.* 9,26
(celor) tunşi: *s.m. pl. dat* 25,23
tunşi: *adj. m. pl. nom.* 49,32

TURMĂ: s.f.
turmele: *pl. nom./ac.* 3,24; 6,3; 33,12, 13; 49,29
turma: *sg. nom./ac.* 5, 17; 10,21; 13,17, 20; rezum. cap.23; 23,1, 2; 31,10; 51,23
turmă: *sg. nom./ac.* 12,3; 50,6, 17

turmei: *sg. gen.* rezum. cap.23; 23,3; 25,34, 35, 36; 49,20; 50,8, 45
turmelor: *pl. gen.* 31,12, 24

TURN: s.n.
turnul: *sg. ac.* 31,38

TURTĂ: s.f.
turtă: *sg. nom.* rezum. cap.37; 37,20

TURTUREA: s.f.; var. (Reg.) **TURTURE:** s.m.
turturele: *sg. nom.* 8,7

Ţ

ŢARĂ: s.f.
ţara: *sg. nom./ac.* rezum. cap.4; rezum. cap.27
ţară: *sg. ac.* 6,20; 8,19
ţărâle: *pl. ac.* 27,6; 40,11
ţări: *pl. ac.* 40,7, 13

ŢARINĂ: s.f.
ţarinelor: *pl. gen.* 4,17
ţarinile: *pl. nom.* 6,12; 23,3
ţarina: *sg. ac.* 26,18; rezum. cap.32; 32,7, 8, 9, 25
ţarinele: *pl. nom.* 32,15, 43, 44
ţarină: *sg. ac.* 35,9; 41,8

ŢICONIE: s.f. (cf. lat. *cicōnia, -ae* „cocostârc"); cuvântul nu e înregistrat în MDA
ţiconia: *sg. nom.* 8,7

(a) ŢINE: v. III
ţâne: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.11
ţiind: *gerunziu* 2,8; 46,9
ţinea: *inf. prez. fără* ***a*** 2,13
a ţinea: *inf. prez.* rezum. cap.11
ţinea: *ind. imp. 3.sg./pl.* rezum. cap.25; rezum. cap.35
(să) ţinea: *ind. imp. 3.pl.* rezum. cap.30
a (să) ţinea: *inf. prez.* rezum. cap.32
au ţinut: *ind. pf.c. 3.pl.* 34,18; 49,24
(să) ţine: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.37
să ţie: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.38
ţineţi: *ind. prez. 2.pl.* 40,10
ţine: *ind. prez. 3.sg.* 50,16
ţin: *ind. prez. 3.pl.* 50,33

ŢINUT: s.n.
ţânutului: *sg. gen.* 7,20
ţânutul: *sg. ac.* 31,40
ţânuturile: *pl. ac.* 44,9
ţinutul: *sg. gen. (cu prep.* ***a + tot****)* 12,4
ţinuturilor: *pl. gen.* 47,7
ţinuturile: *pl. ac.* 51,4

(a) ŢIUI: v. IV
vor ţiui: *ind. viit.I. 3.pl.* 19,3

U

(a se) UCIDE: v. III
a ucide: *inf. prez.* 7,9; 26,21; 38,26
(să) vor ucide: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.9
au ucis: *ind. pf.c. 3.sg.* 20,17; 39,6; 41,7; 52,10
voiu ucide: *ind. viit.I. 1.sg.* 25,9; 38,16
să (să) ucigă: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.26; 38,4
veţi ucide: *ind. viit.I. 2.pl.* 26,15
am ucis: *ind. pf.c. 1.sg.* 33,5
vei ucide: *ind. viit.I. 2.sg.* 38,15
vom ucide: *ind. viit.I. 1.pl.* 38,25
să ucigă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 40,15; 43,3
ucide: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.41
ucisease: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 41,4
să ucizi: *conj. prez. 2.sg.* 41,8
ucide: *imperativ 2.sg.* 50,21
ucigându(-să): *gerunziu* rezum. cap.52

UCIDERE: s.f.
uciderii: *sg. gen., în sintagma* ***Valea uciderii*** 7,32; 19,6
uciderii: *sg. gen.* rezum.cap.12; 12,3; 19,6; 46,21
ucidere: *sg. ac.* 15,3; 48,15; 50,27

UCIGĂTOR, -TOARE: adj.
ucigătoriu: *m. sg. ac./gen.* 22,7; 50,9

UCIS, -Ă: s.m./f.
(cei) uciși: *s.m. pl. nom./ac.* 4,31; 14,18; 41,9; 51,49
ucişii: *s.m. pl. nom./ac.* 9,1; 25,33; 51,47

(a se) UITA: v. I
(să) va uita: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,32
(s-)au uitat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,32; 18,15; 23,27; 46,5; 47,3
uitatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,21; 50,6
uitatu(-m)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 4, 23, 25
(vă) uitaţi: *imperativ 2.pl.* 5,1
(te-)ai uitat: *ind. pf.c. 2.sg.* 13,25
să (ne) uităm: *conj. prez. 1.pl.* 18,18
să (se) uite: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.23; 23,27
au uitat: *ind. pf.c. 3.pl.* 30,14
aţi uitat: *ind. pf.c. 2.pl.* 44,9
neuitându(-să): *gerunziu* rezum. cap.2

UITARE: s.f.
uitarea: *sg. ac.* 23,40
uitare: *sg. ac.* 50,5

ULIŢĂ: s.f.
uliţele: *pl. ac.* 5,1; 7,17, 34; 44,6, 17; 48,38; 49,26; 50,30
uliţă: *sg. ac.* 9,21

(a) UMILI: v. IV
ai umilit: *ind. pf.c. 2.sg.* 15,17

(a) UMBLA: v. I; var. (În v. şi reg.) **(a) ÎMBLA**
au umblat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,5, 6; 8,2; 9,13; 32,23; 44,10
am umblat: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,23
vor umbla: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,17
umblaţi: *imperativ 2.pl.* 6,16; 7,23
vom umbla: *ind. viit.I. 1.pl.* 6,16
să umblaţi: *conj. prez. 2.pl.* 6,25; 26,4
umblând: *gerunziu* 6,28; 50,4
veţi umbla: *ind. viit.I. 2.pl.* 7,6
umblă: *ind. prez. 3.sg./pl.* rezum. cap.9; 13,10; 16,12; 23,17
va umbla: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,4
a umbla: *inf. prez.* 10,5
să umble: *conj. prez. 3.sg.* 10,23; 18,15
ai umblat: *ind. pf.c. 2.sg.* 31,21
umbla: *ind. imp. 3.sg.* 37,4
aţi umblat: *ind. pf.c. 2.pl.* 44,23
voiu îmbla: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,25

UMBRAR: s.n.
umbrariul: *sg. ac.* 25,38

UMBRĂ: s.f.
umbra: *sg. ac.* 2,6; 13,16; 48,45
umbrele: *pl. nom.* 6,4

UMBROS, -OASĂ: adj.
umbros: *m./n. sg. ac.* 2,20; 3,6, 13
umbroşi: *m. pl. ac.* 17,2

UMED, -Ă: adj. (aici) „beat" (cf. lat. *madidus* „umed", „îmbibat"; fig. „beat"
umed: *m. sg. ac.* 23,9

UMEZEALĂ: s.f.
umezală: *sg. ac.* 17,8

(a se) UMFLA: v. I
(să) umflă: *ind. prez. 3.pl.* 46,7
(să) vor unfla: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,22

(a se) UMPLE: v. III; var. (Înv. şi pop.) **(a se) UMPLEA:** v. II; **(a se) ÎMPLE**
(să) va umplea: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,12; 31,14
voiu umplea: *ind. viit.I. 1.sg.* 13,13; 51,14
au umplut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 16,18; 19,4; 41,9; 46,12
(s-)au umplut *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 23,10; 42,7; 51,5
umplu: *ind. prez. 1.sg.* 23,24
va umplea: *ind. viit.I. 3.sg.* 30,24
să umple: *conj. prez. 3.pl.* 33,5
(să) vor umplea: *ind. viit.I. 3.pl.* 34,14; 50,10
umpleţi: *imperativ 2.pl.* 51,11
împlutu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 51,34

UNCHI: s.m.
unchiu-său: *sg. ac.* rezum. cap.32
unchiul: *sg. nom.* 32,7
unchiului: *sg. gen.* 32,8, 12
unchiu-mieu: *sg. gen.* 32,9

UNGHEŢ: s.n.
ungheţu: *sg. ac.* 51,26

UNGHI: s.n.
unghiului: *sg. gen.* 31,38
unghiul: *sg. ac.* 31,40

UNGHIE: s.f.
unghe: *sg. ac.* 17,1

UNTDELEMN: s.n.
untdelemn: *sg. ac.* 31,12; 41,8
untul-de-lemn: *sg. ac.* 40,10

URÂCIUNE: s.f.; var. (În v. şi reg.) **URĂCIUNE**
urăciune: *sg. ac.* 2,7; 6,15; 8,12
urăciunile: *pl. ac.* 7,10; 13,27; 16,18; 44,22
urăciunea: *sg. ac.* 32,35
urăciunii: *sg. gen.* 44,4

URCIOR: s.n.
urcioarele: *pl. ac.* 52,19

URECHE: s.f.
urechile: *pl. nom./ac.* 2,2; 6,10; 9,20; 19,3; 25,4; 26,11, 15; 28,7; 29,29; 36,13, 15
urechi: *pl. ac.* 5,21; 13,15
ureachea: *sg. ac.* 7,24, 26; 11,8; 17,23; 34,14; 35,15; 44,5

URGIE: s.f.
urgiia: *sg. nom./ac.* 4,4; 7,20; 10,10; 21,12; 32,31, 37; 33,5; 42,18; 44,6
urgiii: *sg. gen.* 7,29; 18,23; 30,24
urgia: *sg. nom./ac.* 10,25; 18,20; rezum. cap.21
urgie: *sg. nom./ac.* 21,5; 36,7
urgii: *sg. gen.* 23,19

(a) URGISI: v. IV
urgiseaşte: *ind. prez. 3.sg.* 3,20
ai urgisit: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,20
au urgisit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,30; rezum. cap.6; 33,8, 24

URGISIRE: s.f.
urgisirea: *sg. ac.* rezum. cap.19

(a) URÎ: v. IV
am urât: *ind. pf.c. 1.sg.* 12,8; 44,4
au urât: *ind. pf.c. 3.pl.* 14,19

(a) URLA: v. I
vor urla: *ind. viit.I. 3.pl.* 47,2
urlaţi: *imperativ 2.pl.* 48,20; 51,8
va urla: *ind. viit.I. 3.sg.* 48,31
urlă: *ind. prez. 3.sg.* 49,3

URLARE: s.f.
urlarea: *sg. nom.* 46,12

URLAT: s.n. „urlare"; (Rar) „urlet"
urlatul: *sg. nom./ac.* 25,36; 48,5

(a) URMA: v. I
ai urmat: *ind. pf.c. 2.sg.* 2,2
au urmat: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,8; rezum. cap.28
urmează: *ind. prez. 3.pl.* 8,10
urmând: *gerunziu* rezum. cap.11; rezum. cap.33; rezum. cap.37
vei urma: *ind. viit.I. 2.sg.* 12,5
urmându-: *gerunziu* 17,16
vor urma: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.18
să urmaţi: *conj. prez. 2.pl.* 35,15
va urma: *ind. viit.I. 3.sg.* 48,2

URMĂ: s.f.
urmă: *sg. ac., în loc. adv.* ***cea de pre urmă*** „la sfârşit" 5,31; 17,11
urmă: *sg. ac., în loc. s./adj.* ***ceale/celor mai de pre urmă*** 12,4; 23,20; 30,24; 31,17; 48,47; 49,39
urmă: *sg. ac., în loc. adv.* ***mai pre urmă*** „mai târziu" rezum. cap.48; rezum. cap.49; 50,12, 17
urma: *sg. ac.* 30,17; 33,6

URMĂTOR: s.m. „urmaş la domnie" „succesor"
următorilor: *pl. dat.* rezum. cap.27

URŞINIC: s.n. (Înv.) „ţesătură scumpă"; „catifea"; „pur purpură"
urşinic: *sg. nom.* 10,9

(a se) USCA: v. I
(să) va usca: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,4
uscatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 23,10
uscându(-să): *gerunziu* 50,12

UŞĂ: s.f.
uşa: *sg. ac.* 32,8; 36,10; 37,20
uşii: *sg. gen.* 35,4
uşe: *sg. ac.* 38,14
uşi: *pl. ac.* 49,31

UŞOR, UŞOARĂ: adj.
uşor: *m. sg. voc., în sintagma* ***alergătoriu uşor*** 2,23

(a) UŞURA: v. I
va uşura: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.48

V

VAD: s.n.
vadurile: *pl. nom.* 51,32

VADRĂ: s.f.
veadrele: *pl. ac.* 52,

VAI: interj.
vai: 22,18; 34,5; 48,1

VAIET: s.n.
vaietile: *pl. nom.* 3,21
vaietul: *sg. ac.* 20,16

VAL: s.n.
valurile: *pl. nom.* 5,22; 31,35; 46,7, 8; 51,55
valul: *sg. ac., în sintagma* ***valul cărții*** (cf. lat. *volumine libri*; *volumen* „sul de foi", „carte", „volum" 36,2, 4, 6
valurilor: *pl. gen.* 51,42

VALE: s.f.
valea: *sg. nom./ac.* 49,4
Valea: *sg. nom., în sintagmele* ***Valea fiiului Ennon/Valea uciderii/ Valea fiilor Ennon/Valea trupurilor și a cenușii*** rezum. cap. 7; 7,31, 32; 19,2,6; 31,40; 32,35
văi: *pl. ac.* 2,23
vălii: *sg. gen.* 21,13
văliilor: *pl. gen.* 47,5
văile: *pl. nom.* 48,8
văli: *pl. ac.* 49,4

VARĂ: s.f.
vara: *sg. nom.* 8,20

VARGĂ: s.f.
vargă: *sg. ac.* rezum. cap.1; 1,11
varga: *sg. nom.* 48,17

VAS: s.n.; „vas"; „bagaje"
vasele: *pl. nom./ac.* 14,3; 21,4; 27,16, 18, 21; 28,3, 6; 40,10; 48,12; 49,29; 50,25; rezum. cap.52; 52,18
vasul: *sg. nom.* 18,4; 19,11
vas: *sg. nom./ac.* 18,4; 22,28; 32,14; 48,11, 38; 51,34
vase: *pl. nom./ac.* 25,34; rezum. cap.27; 27,19; rezum. cap.28; 51,20
vase: *pl. ac.* 46,19, *în sintagma* ***vase de mutare*** (cf. lat. *vasa transmigrationis*; *vās, vāsis* „vas"; pl. *vāsa, -ōrum* „bagaje")
vaselor: *pl. dat.* 52,20

VASILISC: s.m. „reptilă fabuloasă căreia i se atribuia puterea de a ucide cu privirea"
vasilișchi: *pl. ac.* 8,17

(a) VĂDI: v. IV
vădi(-)va: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,19

VĂDUVĂ: s.f.
văduvei: *sg. gen.* 5,28; 7,6
văduvele: *pl. nom.* 15,8; 49,11
văduve: *pl. nom.* 18,21
văduva: *sg. ac.* 22,3

(a) VĂDUVI: v. IV
au fost văduvit: *pasiv ind. pf.c. 3.sg.* 51,5

(a se) VĂITA: v. IV
(vă) văietați: *ind. prez. 2.pl.* 4,8
văietați(-vă): *imperativ 2.pl.* 25,34
(s-)au văietat: *ind. pf.c. 3.sg.* 48,39

VĂPAIE: s.f.
văpaie: *sg. nom.* 48,45

(a se) VĂRSA: v. I
varsă: *ind. prez. 3.sg.* 6,11
(să) varsă: *ind. prez. 3.sg.* 47,2
vărsați: *imperativ 2.pl.* 6,6
veți vărsa: *ind. viit.I. 2.pl.* 7,6
au vărsat: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,14
voiu vărsa: *ind. viit.I. 1.sg.* 14,16
să vărsați: *conj. prez. 2.pl.* 22,3
a vărsa: *inf. prez.* 22,17
(s-)au vărsat: *ind. pf.c. 3.sg.* 48,11
(v-)ați vărsat: *ind. pf.c. 2.pl.* 50,11
verse: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 9,18
să vearse: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.10

VĂRSARE: s.f.
vărsarea: *sg. nom.* 51,17

VĂRSAT, -Ă: adj.
vărsați: *m. pl. nom.* rezum. cap.5

VĂRSĂTOR: s.m.
vărsătoriul: *sg. nom.* 51,17

VĂZĂTOR: s.m.
văzătorii: *pl. ac., în sintagma* ***văzătorii de vise*** „persoane care au avut în vis revelații divine" 27,9

(a se) VĂZNESI: v. IV (Înv.) – în textele bisericești – „a se înălța la cer"; „a preamări; „a se semeți"
să văznăsea: *ind. imp. 3.pl.* rezum. cap.2

(a) VÂNA: v. I
vor vâna: *ind. viit.I. 3.pl.* 16,16

VÂNĂ: s.f.
vâna *sg. ac.* 17,13; 51,36
vinele: *pl. ac.* 5,25

VÂNĂTOR: s.m.
vânătorii: *pl. ac.* 5,26
vânătorii: *pl. ac.* rezum. cap.16; 16,16

VÂNT: s.n.
vântul: *sg. nom./ac.* 2,24; 4,11; 10,13; 18,17; 22,22; 49,32; 51,16
vânt: *sg. ac., în loc. adv.* ***în vânt*** „în zadar" 5,13
vânt: *sg. ac.* 13,24; 14,6; 51,1
vâturi: *pl. ac.* 49,36
vânturile: *pl. ac.* 49,36

(a) VÂNTURA: v. I
a vântura: *inf. prez.* 4,11
voiu vântura: *ind. viit.I. 1.sg.* 49,36
vor vântura: *ind. viit.I. 3.pl.* 51,2

VÂNTURĂTOR, -TOARE: s.m./f.
vânturătoarea: *s.f. sg. ac.* 15,7
vânturători: *s.m. pl. ac.* 51,2

VÂRF: s.n.
vârfurile: *pl. ac.* 25,32

VÂRTOS: adj./adv.
(mai) vârtos: *adv.* rezum. cap.2; 5,3, 5; rezum. cap.6; 6,15; rezum. cap.10; rezum. cap.11
vârtos: *adj. n. sg. nom./dat.* 5,15; 6,27
vârtoasă: *adj. n. pl. (cu des.* ***-ă****) nom.* 30,14
vârtoasele: *adj. antep. n. pl. ac.* 30,15
vârtoasă: *adj. f. sg. ac.* 32,21; 49,19
vârtoși: *adj. m. pl. nom.* 48,14

VÂRTUTE: s.f.
vărtutea: *sg. nom.* 51,30
vârtutea: *sg. voc., în sintagma* ***vârtutea mea*** 16,19
vârtutea: *sg. ac.* 51,53

VEAC: s.n.
veac: *sg. ac., în loc. adv.* ***din veac*** „din cele mai vechi timpuri” 2,20
veac: *sg. ac., în loc. adv.* ***(până) în veac*** „pentru totdeauna”; (în c. neg.) „niciodată” 3,5, 12; 17,4, 25; 31,40; 33,11; 35,6; 49,33; 50,39; 51,26
veac: *sg. ac.* 7,7; 25,5
veacului: *sg. gen.* 18,15

VECHI, VECHE: adj.
vechiu: *n. sg. nom.* 5,15
vechi: *f./n. pl. ac.* 6,16; 38,11, 12

VECIN, -Ă: s.
vecinul: *s.m. sg. nom.* 6,21
vecinilor: *s.m. pl. gen.* 12,14
vecinii: *s.m. pl. nom.* 49,10
vecinile: *s.f. pl. nom.* 49,18

(a se) VEDEA: v. II
văzu: *ind. prez. 1.sg.* 1,11, 13
ai văzut: *ind. pf.c. 2.sg.* 1,12; 3,6; 33,24
au văzut: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,7; 23,18; 39,4; 41,13
văzând: *gerunziu* rezum. cap.4; 43,9
văzut-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 4,24
(s-)au văzut: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,1
am văzut: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 7,11; 13,27; 23,13, 14; 30,6; 31,26; 44,17
să văz: *conj. prez.* 11,20
văzutu(-)-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 12,3
să văzu: *conj. prez. 1.sg.* 20,12
să văd: *conj. prez. 1. Sg.* 20,18
văd: *ind. prez. 3.pl.* 42,2
aţi văzut: *ind. pf.c. 2.pl.* 44,2
văzutu(-)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 46,5
vezi: *ind. prez. 2.sg.* 1,11, 13; 2,23; 7,17; 20,12; 32,24
vedeţi: *imperativ 2.pl.* 2,10, 31; 6,16; 7,12; 13,20; 30,6
să vezi: *conj. prez. 2.sg.* 2,19
vezi: *imperativ 2.sg.* 3,2
voiu vedea: *ind. viit.I. 1.sg.* 4,21; 23,24
vom vedea: *ind. viit.I. 1.pl.* 5,12; 42,14
vedeţi: *ind. prez. 2.pl.* 5,21
va vedea: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,4; 17,6; 22,10, 12; 29,32
veţi vedea: *ind. viit.I. 2.pl.* 14,13; 42,18
vor vedea: *ind. viit.I. 3.pl.* 20,4; 32,4; 34,3
vei vedea: *ind. viit.I. 2.sg.* 51,61
vedea: *ind. imp. 3.pl.* 52,25

VEDERE: s.f.
vedeare: *sg. ac.* 14,14
vedearea: *sg. ac.* 23,16; 28,11; 49,5
vederea: *sg. ac.* 49,37

(a) VENI: v. IV
vor veni: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,15; 2,3; 3,18; 6,3; 7,32; 16,19; 17,26; 31,9, 12; 31,31; 32,29; 38,25; 46,22; 51,48, 53
vom veni: *ind. viit.I. 1.pl.* 2,31
am venit: *ind. pf.c. 1.pl.* 3,22
va veni: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,12; 5,12; 6,26; 17,6, 8; 23,17, 19; 27,7; 28,9; 31,5; 32,7; 36,29; 37,18; 46,13, 18, 20; 48,8; 49,4; 51,31, 33, 46
a veni: *inf. prez.* 4,16; 40,4; 51,60
aţi venit: *ind. pf.c. 2.pl.* 7,10
au venit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,16; 12,12; 13,22; 14,4; 19,14; 22,23; 27,3; 32,8; 36,14; 38,27; rezum. cap.40; 40,6, 8, 12, 13; 41,5; 43,7; 44,23; 46,21; 48,21; 50,27, 31; 51,2, 51, 56
veniţi: *imperativ 2.pl.* 12,9; 18,18; 35,11; 48,2; 49,14; 50,26; 51,10, 50
venit-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 14,3; 39,1; 41,1; 47,5; 51,13; 52,4, 12
vei veni: *ind. viit.I. 2.sg.* 20,6; 51,61
(nu) veni: *imperativ prohib. 2.sg.* 40,5
venind: *gerunziu* 41,7; 43,11
ar fi venit: *cond. pf. 3.pl.* 49,9
veni-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 50,4, 5
vine: *ind. prez. 3.sg.* 6,22; 10,22; 50,41
să vie: *conj. prez. 3.pl.* 9,17; 27,18; 48,16; 49,36
vin: *ind. prez. 3.pl.* 9,25; 13,20; 16,14; 19,6; 23,5, 7; 26,2; 30,3; 31,27, 38; 33,5, 14; 36,6; 48,12; 49,2; 51,47, 52
vie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 17,15
vino: *imperativ 2.sg.* 36,14; 40,4
să vii: *conj. prez. 2.sg.* 40,4

VENIRE: s.f.
venirii: *sg. gen.* 8,7
venirea: *sg. ac.* rezum. cap.37; 47,4

VERDE: adj.
vearde: *f. sg. nom.* 17,8

(a se) VESELI: v. IV
au veselit: *ind. pf.c. 3.sg.* 20,15
(să) va veseli: *ind. viit.I. 3.sg.* 31,13
voiu veseli: *ind. viit.I. 1.sg.* 31,13
(Mă) voiu veseli *ind. viit.I. 1.sg.* 32,41
(s-)au veselit: *ind. pf.c. 3.pl.* 41,13

VESELIE: s.f.
veseliei: *sg. gen.* 7,34
veseliia: *sg. ac.* 15,16
veseliii: *sg. gen.* 16,9; 25,10; 33,11
veselie: *sg. ac.* 31,7; 49,25
veselia: *sg. nom.* 48,33

VESTE: s.f.
veastea: *sg. ac.* 6,24; 37,4; 50,43
veaste: *sg. ac., în loc. adv.* ***fără veaste*** „pe neașteptate” 18,7

(a se) VESTI: v. IV
vesteaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2; 4,15; rezum. cap.7; rezum. cap.25; rezum. cap.27; rezum. cap.35; rezum. cap.36; 42,20; rezum. cap.44; rezum. cap.46; 51,31
vestiţi: *imperativ 2.pl.* 4,5; 5,20; 31,10; 46,14; 48,4, 20; 50,2, 29; 51,27
(să) vesteaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.6; rezum. cap.18; rezum. cap.47; rezum. cap.49
să vestească: *conj. prez. 3.sg./pl.* 9,12; 42,3; 50,28; 51,31
vestind: *gerunziu* rezum. cap.15; rezum. cap.16; 36,29
vei vesti: *ind. viit.I. 2.sg.* 16,10
(să) vestesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.17; rezum. cap.51
au vestit: *ind. pf.c. 3.sg.* 20,15; 36,13, 20; 47,7
a vesti: *inf. prez.* rezum. cap.28
voiu vesti: *ind. viit.I. 1.sg.* 33,3; 38,15
să vestiţi: *conj. prez. 2.pl.* 34,15, 17
vestesc: *ind. prez. 1.sg.* 34,17
să vestim: *conj. prez. 1.pl.* 36,16; 51,10
am vestit: *ind. pf.c. 1.sg.* 42,21

VESTIRE: s.f.
vestirea: *sg. nom.* rezum. cap.18

VEŞMÂNT: s.n.; var.
vejmintele: *pl. ac.* 36,24; 52,33

VEŞNIC, -Ă: adj.; var. (Înv. şi pop.) **VECINIC, -Ă**; (Înv. şi rar) **VEACINIC, -Ă**
veacinică: *f. sg. nom./ac.* 5,22; 18,16; 20,11, 17; 23,40; 31,3; 32,40; 50,5
veacinic: *m./n. sg. nom./ac.* 10,10; 51,39, 57
veacinica: *adj. antep. f. sg. nom./ac.* rezum.cap.23; 51,62
veacinice: *f. pl. ac.* 25,9, 12; 49,13

(a se) VEŞTEJI: v. IV; var. (În v. şi pop.) **(a se) VEŞTEZI**
(s-)au veştezit: *ind. pf.c. 3.sg.* 51,56

VIAŢĂ: s.f.
vieţii: *sg. gen.* rezum. cap.2; 21,8; 52,33, 34
viaţa: *sg. ac.* 8,3

VICLENEŞTE: adv.
vicleneşte: 6,28; rezum. cap.9; 9,4; rezum. cap.48; 48,10

VICLEŞUG: s.n.
vicleşugului: *sg. dat.* rezum. cap.6
vicleşug: *sg. ac.* 6,13; 9,6, 8; rezum. cap.41

VIE: s.f.
vie: *sg. ac.* 2,21; 6,9; 35,9
vie: *sg. voc.* 2,21
viia: *sg. nom./ac.* 5,17; 12,10; 48,32
via: *sg. ac.* rezum. cap.12
vii: *pl. ac.* 31,5; 35,7; 39,10; rezum. cap.52; 52,16
viile: *pl. nom.* 32,15

VIFOR: s.n.
viforul: *sg. nom./ac.* 4, 13; 23,19; 30,23

VIITOR, -TOARE: adj.
viitoare: *f. sg. ac.* rezum. cap.3
viitoarea: *adj. antep. f. sg. nom.* rezum. cap.6

VIN: s.n.
vin: *sg. ac.* 13,12; 23,9; 31,12; 35,2; 35,5, 6, 8, 14; 40,12
vinul: *sg. ac.* 25,15; 48,33; 51,7

(a se) VINCE: v. III (Înv.) „a învinge”
vinsu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 50,2

(a se) VINDE: v. III
(s-)au vândut: *ind. pf.c. 3.sg.* 34,14

(a se) VINDECA: v. I
voiu vindeca: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,22; 30,17; 33,6
vindeca: *ind. imp. 3.pl.* 8,11
a (să) vindeca: *inf. prez.* 15,18
vindecă: *imperativ 2.sg.* 17, 14
(mă) voiu vindeca: *ind. viit.I. 1.sg.* 17,14
(s-)ar vindeca: *cond. pf. 3.sg.* 51,8
(s-)au vindecat: *ind. pf.c. 3.sg.* 51,9

VINDECARE: s.f.
vindecare: *sg. nom.* 14,19; 46,11

VINOVAT, -Ă: s.
vinovată: *sg. ac.* 49,12

VIS: s.n.
visurile: *pl. ac.* 23,27; 29,8
vis: *sg. ac.* 23,28
visul: *sg. ac.* 23,28
visuri: *pl. ac.* 27,9

(a) VISA: v. I
visat-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 23,25
visază: *ind. prez. 3.pl.* 23,32
visaţ: *ind. prez. 2.pl.* 29,8

VISTIERIE: s.f.
vistieriile: *pl. ac.* 10,13; 20,5; 48,7; 50,37; 51,16
vistieriilor: *pl. gen.* 35,2
vistieriia: *sg. ac.* 35,4; 36,10, 12; 36,21
vistierie: *sg. ac.* 36,20
vistierii: *pl. ac.* 51,13

VIŢĂ: s.f.
viţă: *sg. ac.* 8,13
viţa: *sg. ac.* 22,4

VIŢEL: s.m.
viţel: *sg. ac.* 34,18
viţelului: *sg. gen.* 34,19
viţei: *pl. ac.* 46,21; 52,20
viţeii: *pl. ac.* 50,11

VIU, VIE: adj./s.
vie: *adj. f. sg. gen. (cu des. -**e**) 2*,13
viu: *adj. m./n. sg. nom./gen.* 4,2; 5,2; 10,10; 12,16; 16,14, 15; 22,24; 23,7, 8, 36; 38,2, 16, 17, 20; 46,18
vii: *adj. f. pl. gen.* 17,13
(celor) vii: *s.m. pl. gen.* 11,19
(cei) vii: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.16

(a) VOI: v. IV
voiaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.9

VOIE: s.f.
voia: *sg. ac., în loc. adv.* ***fără voia (lui Dumnezeu)*** „împotriva voinţei (lui Dumnezeu)” rezum. cap.23

VOIEVOD: s.m.; var. (În v. şi pop.) **VOIVOD**
voivozii: *pl. nom.* 39,3; 41,13
voivodul: *sg. nom.* 39,9; 52,19
voievodul: *sg. nom./ac.* 39,10, 13; 40,1, 2, 5; 41,10; 43,6; 52,12, 14, 24, 26, 30
voievodului: *sg. dat.* 39,11
voievozii: *pl. nom./ac.* 40,7, 13; rezum. cap.41; 41,11, 16; 42,1, 8; 43,4, 5

VOLBURĂ: s.f.
volbura: *sg. nom./ac.* 23,19; 30,23
volbură: *sg. nom.* 25,32

VORBĂ: s.f.
vorba: *sg. ac.* rezum. cap.38

VORIFTH: s.m. (cf. supra **IARBĂ**)
vorifthului: *sg. gen., în sintagma* ***iarba vorifthului*** 2,22

VRĂJITOR, -TOARE: s.m./f.
vrăjitorii: *s.m. pl. nom./ac.* 27,9; 29,8; 50,36

VRĂJITORIE: s.f.
vrăjitorie: *sg. ac.* 14, 14

VRĂJMAŞ: s.m.
vrăjmaşi: *pl. ac.* rezum. cap.8
vrăjmaşii: *pl. nom./ac.* rezum. cap.10; 48,5; 50,7

(a) VREA: v. II
vreai: *ind. prez. 2.sg.* 2,18; 14,9
vreaţi: *ind. prez. 2.pl.* 2,29
ai vrut: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,3
au vrut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,3; rezum. cap.6; rezum. cap.8; 8,5; 9,6; 11,10; rezum. cap.15; 15,18; rezum. cap.25; rezum. cap.40
vreau: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.11; 13,10; 23,27; 50,33
vrând: *gerunziu* rezum.cap.23
or vrea: *ind. viit.I. 3.pl.* 25,28
vor vrea: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.27
va vrea: *ind. viit.I. 3.sg.* 27,13; 39,12; rezum. cap.40
vrea: *ind. prez. 3.sg./pl.* 31,15; 32,33
vei vrea: *ind. viit.I. 2.g.* 38,21
aţi vrut: *ind. pf.c. 2.pl.* 42,22

VREDNIC, -Ă: adj.
vreadnic: *n. sg. nom.* 10,15
vreadnice: *n. pl. nom.* 51,18

VREDNICIE: s.f. (Înv.) „merit”
vredniciia: *sg. ac.* rezum. cap.18
vrednicie: *sg. ac.* rezum. cap.31

VREME: s.f.
vreamea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 2,27, 28; 3,17; 4,11; 6,15; 8,1, 7, 15; 10,15; 11,12, 14; 14,19; 17,8; 18,23; 20,16; 27,7; 30,7; 31,1, 5; 33,15; 44,18; 46,17, 21; 49,8; 50,4, 16, 20, 27, 31; 51,6, 18, 33
vreame: *sg. ac.* 2,17; 14,8; 15, 11;
vreame: *sg. ac., în sintagma* ***zmochinele cele dintâie vreame*** „primele smochine”, „smochine timpurii” 24,2
vreamea: *sg. ac., în loc. adv.* ***în vreamea sa*** „la timp”, „în momentul optim” 5,24; 33,20

VRERE: s.f.
vrerile: *pl. ac., în loc. adv.* ***întru vrerile (sale)*** „după propria dorință” 7,24

VULTUR: s.m.
vulturul: *sg. nom.* 8,7

Z

ZADAR: s.n.
zădar: *sg. ac., în loc. adv.* ***în zădar*** „zadarnic”, „degeaba” (cf. lat. *frustra*) 2,30; 4,30; 6,29; rezum. cap.7; rezum. cap.11; 22,13; 46,11

ZALUDA: adv.
zaluda: (cf. lat. ***frustra*** „în zadar”) 18,15

(a) ZĂCEA: v. II
vor zăcea: *ind. pf.c. 3.pl.* 25,33

ZĂDUF: s.n.; var. (Înv. și reg.) **ZĂDUH**
zăduhul: *sg. nom.* 17,8
zăduf: *sg. ac.* 36,30

ZĂMISLIRE: s.f.
zămislire: *sg. nom.* 20,17

(a) ZBURA: v. I
va zbura: *ind. viit.I. 3.sg.* 48,40; 49,22

ZBURĂTOR, -TOARE: adj./s.
zburătoriul: *s.m. sg. nom.* 4,25
(cea) zburătoare: *s.f. sg. nom.* 12,4

(a) ZDROBI: v. IV
au zdrobit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,37
zdrobitu(-)-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 5,3
zdrobească: *imperativ 2.sg.* 17,18
voiu zdrobi *ind. viit.I. 1.sg.* 19,11; 28,4; 51,20
(să) zdrobească: *ind. prez. 3.sg.* 19, 11
(s-)au zdrobit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 22,20; 48,25; 50,23; 51,8
zdrobească: *ind. prez. 3.sg.* 23,29
zdrobit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 28,2
ai zdrobit: *ind. pf.c. 2.sg.* 28,13
zdrobitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 48,4; 51,30
vor zdrobi: *ind. viit.I. 3.pl.* 48,12
zdrobești: *ind. prez. 2.sg.* 51,20

ZDROBIRE: s.f.
zdrobire: *sg. nom./ac.* 4,6, 20; 17,18; 48,3; 50,22; 51,54
zdrobirea: *sg. ac.* 6,14; 8,11; 30,15

ZDROBIT, -Ă: adj.
zdrobit *m. sg. nom.* 22,28

ZGĂU: s.n.
zgău: *sg. ac.* 1,5; 20,17, 18
zgăul: *sg. nom.* 20,17

ZI: s.f./adv.
zilele: *s. pl. ac.* 1,2, 3; 3,6, 16, 18; 5,18; 16,9; 20,18; 22,30; 23,6, 20; 25,34; 26,18; 30,24; 31,29, 33; 33,15, 16; 35,1; 36,2; 46,26; 48,47; 49,39; 50,4, 20
zile: *s. pl. nom./ac.* 2,32; 6,11; 7,32; 9,25; 13,6; 16,14; 19,6; 23,5, 7; 28,3, 11; 30,3; 31,27, 31, 38; 32,14; 33,14; 35,7; rezum. cap.37, 37,15; 42,7; 48,12; 49,2; 51,47, 52
zi: *s. sg. nom./ac.* 3,25; 16,19; 17,17, 18; 20,3; 33,20, 25; 36,6; 41,4
zioa: *s. sg. nom./ac.* 4,9; 6,4; 7,22, 25; 8,12; 11,4, 5, 7, rezum. cap.12; 12,3; 17,16, 21, 22, 24, 27; 18,17; rezum. cap.20; 20,7, 8, 14; 25,3, 18, 33; 27,22; 30,7, 8; 31,6, 32; 32,20, 31; 33,20; 34,13; 35,14; 36,2; 38,28; 39,10, 16, 17; 44,6, 10, 22, 23; 46,10, 21; 48,41; 49,22, 26; 50,27, 30, 31; 51,2; 52,11, 34
zioa: *s. sg. ac., în loc. adv.* ***zioa și noaptea/nopatea și zioa*** „continuu” 9,1; 14,17; 16,13
zio: *s. sg. nom.* 15,9
zilelor: *s. pl. gen.* 17,11
zilii: *s. sg. gen.* 31,35; 47,4
zilele: *s. pl. ac., în loc. adv.* ***în toate zilele*** „foarte des”, „mereu” 31,36; 32,39; 33,18; 35,7, 8, 19; 52,33, 34
zi: *s. sg. ac., în loc. adv.* ***pe zi*** „zilnic” 37,20
zilele: *s. pl. ac., în loc. adv.* ***pre toate zilele*** „zilnic” 52,34
zioa: *adv.* 7,25; 36,30

(a se) ZICE: v. III
zicând: *gerunziu* 1,4, 11, 13; 2,1, 2, 27; 4,10; 6,14; 7,1, 4, 23; 8,6, 11; 11,1, 4, 6, 19; 13,3, 8; 14,15; 16,1; 18,1, 5, 11; 20,15; 21,1; 23,25, 33, 38; 24,4; 25,2; 26,1, 8, 9, 11, 12, 18; 27,1, 12, 16; 28,1, 11, 12; 29,3, 25, 28, 30, 31; 30,1, 2; 31,34; 32,3, 6, 7, 13, 16, 26; 33,1, 19, 23, 24; 34,1, 12, 13; 35,1, 6, 12, 15; 36,1, 5, 14, 17, 27, 29; 37,3, 5, 8, 12; 38,1, 8, 10, 16; 39,11, 15, 16; 40,9; 42,14, 20; 43,2, 8; 44,1, 4, 15, 20, 25; 45,1; 49,34
am zis: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 1,6, 11, 13; 3,7, 19; 4,10; 5,4; 10,19; 11,5, 7; 14,13; 20,9; 22,21; 24,3; 35,5, 11; 40,12
au zis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,7, 9, 12, 14; 2,6, 8, 31; 3,6, 11; 5,12, 24; 6,16, 17; 9,13; 11,6, 9; 12,4; 13,6; 14,11, 14; 15,1; rezum. cap.18; 18,12, 18; 19,14; 20,3; 21,3; 23,25; 24,3; 26,12, 16, 17; 26,18; 28,5, 6, 11, 15; 32,6, 8; 35,18; 36,15, 16, 18, 19, 25; 37,16, 17; 38,4, 5, 12, 14, 15, 19, 24; 40,2, 14, 15, 16; 41,6, 8; 42,2, 4, 5, 9; 43,2; 44,20, 24; 48,8; 50,7; 51,61
să zici: *conj. prez. 2.sg.* 1,7
zice: *ind. prez. 3.sg.* 1,8, 15, 19; 2,2, 3, 5, 9, 12, 19, 22, 29; 3,1, 10, 12, 13, 14, 16, 20; 4,1, 3, 9, 17, 27; 5,2, 9, 11, 14, 15, 18, 20, 22, 29; 6,6, 9, 12, 15, 16, 21, 22; 7,3, 11, 13, 19, 20, 21, 30, 32; 8,1, 3, 4, 12, 13, 17; rezum. cap.9; 9,3, 6, 7, 9, 15, 17, 22, 23, 24, 25; 10,2, 18; 11,3, 11, 21, 22; 12,14, 17; 13,1, 9, 11, 12, 13, 14, 25; 14,10, 15; rezum. cap.15; 15,2, 3, 6, 9, 11, 19, 20; 16,3, 5, 9, 11; 16,14, 16; 17,5, 19, 21, 24; 18,6, 11, 13; 19,1, 3, 6, 11, 12, 15; 20,4; 21,4, 7, 8, 10, 12, 13, 14; 22,1, 3, 5, 6, 11, 14, 16, 18, 24, 30; 23,1, 2, 4, 5, 7, 11, 12, 15, 16, 23, 24, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 38; rezum. cap.24; 24,5, 8; 25,7, 8, 9, 12, 15, 27, 28, 29, 31, 32; 26,2, 4, 18; rezum. cap.27; 27,2, 4, 8, 11, 15, 16, 19, 21, 22; 28,2, 4, 11, 13, 14, 16; rezum. cap.29; 29,4, 8, 9, 10, 11, 14, 16, 17, 19, 21, 23, 25, 31, 32; 30,2, 3, 5, 8, 10, 11, 12, 17, 18, 21; 31,1, 2, 7, 14, 15, 16, 17, 20, 23, 27, 28, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38 rezum. cap.32; 32,3, 5, 14, 15, 28, 30, 36, 42, 44; 33,2, 4, 10, 11, 12, 13, 14, 17, 20, 25; 34,2, 4, 5, 13, 17, 22; 35,13, 17, 18; 36,29, 30; 37,6, 8; 38,2, 3, 17; 39,16, 17, 18; 42,9, 11, 15, 18; 43,10; 44,2, 7, 11, 25, 26, 29, 30; 45,2, 4, 5; 46,5, 23, 26, 28; 47,2; 48,1, 12, 15, 25, 30, 35, 38, 40, 43, 44, 47; 49,1, 2, 5, 6, 7, 12, 13, 16, 18, 26, 28, 30, 31, 32, 35, 37, 38, 39; 50,10, 18, 20, 21, 30, 31, 33, 35, 40; 51,1, 24, 25, 26, 33, 35, 36, 39, 48, 52, 53, 57, 58

ai zis: *ind. pf.c. 2.sg.* 2,20, 25, 35; 23,38
zici: *ind. prez. 2.sg.* 2,23; 32,25
vor zice: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,27; 3,16; 13,12; 15,2; 16,10, 19; 23,7; 31,23, 29; 38,22, 25; 46,16
(să) zice: *ind. prez. 3.sg.* 3,1; rezum. cap.48
zi: *imperativ 2.sg.* 3,12; 7,2; 13,18; 18,11; 35,13; 39, 16; 48,19
ziceţi: *imperativ 2.pl.* 4,5, 16; 31,7, 10; 46,14; 48,17; 50,2
va zice: *ind. viit.I. 3.sg.* 4, 11; 22,8; 42,20; 46,8
veţi zice: *ind. viit.I. 2.pl.* 5,19; 10,11; 21,3; 23,38; 27,4; 37,6; 42,13
vei zice: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,19; 7,28; 8,4; 11,3; 13,13, 21, 22; 14,17; 15,2; 16,11; 17,20; 19,3, 11; 21,8; 22,2; 23,33, 37; 25,27, 28, 30; 26,4; 28,13; 29,24; 34,2; 36,29; 38,26; 43,10; 45,4; 51,62, 64
aţi zis: *ind. pf.c. 2.pl.* 7,10; 29,15
ziceţi: *ind. prez. 2.pl.* 8,8; 21,13; 32,36, 43; 33,10; 48,14
zic: *ind. prez. 1.sg.* 11,21; 23,17; 27,14
zice-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 13,12
zic: *ind. prez. 3.pl.* 14,13; 17,15; 23,31; 27,9; 29,22; 33,11
(să) va zice: *ind. viit.I. impers.* 16,14
zis-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 23,17; 28,1; 46,25; 50,4
veţ zice: *ind. viit.I. 2.pl.* 23,35
să ziceţi: *conj. prez. 2.pl.* 23,38
zicea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 25,5; 37, 18; rezum. cap.41
zis-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 45,3
ziceai: *ind. imp. 2.sg.* 49,4

ZID: s.n.
zidurile: *pl. nom./ac.* 1,15; 5,10; 50,15; 51,12
zid: *sg. ac.* 1,18; 15,20
zidurilor: *pl. gen.* 21,4
zidul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.39; 39,8; 43,9; 49,27; 51,44; 52,14
ziduri: *pl. ac.* 39,4; 52,7
zidului: *sg. gen.* 48,31, 36

(a) ZIDI: v. IV
să zideşti: *conj. prez. 2.sg.* 1,10
au zidit: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,31; 19,5; 31,22; 32,31, 35; 52,4
vor zidi: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,16
să zidesc: *conj. prez. 1.sg.* 18,9; 31,28
zidesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.22
zideaşte: *ind. prez. 3.sg.* 22,13
zidi-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 22,14
voiu zidi: *ind. viit.I. 1.sg.* 24,6; 31,4; 33,7; 42,10
zidiţi: *imperativ 2.pl.* 29,5, 28
(să) va zidi: *ind. viit.I 3.sg.* 30,18; 31,38; 50,39
vei zidi: *ind. viit.I. 2.sg.* 31,4
veţi zidi: *ind. viit.I. 2.pl.* 35,7
să zidim: *conj. prez. 1.pl.* 35,9
am zidit: *ind. pf.c. 1.sg.* 45,4

ZIDITOR: s.m.
ziditoriu: *sg. nom.* rezu, cap.10

ZMEU: s.m.
zmei: *pl. ac.* 9,11
zmeii: *pl. ac.* 14,6

ZMOCHIN: s.m.; vezi **SMOCHIN**

ZMOCHINĂ: s.f.; vezi **SMOCHINĂ**

(a) ZMULGE: v. III; vezi **(a) SMULGE**

ZMULGERE: s.f.; vezi **SMULGERE**

(a) ZUGRĂVI: v. IV
vei zugrăvi: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,30
zugrăveaşte: *ind. prez. 3.sg.* 22,14

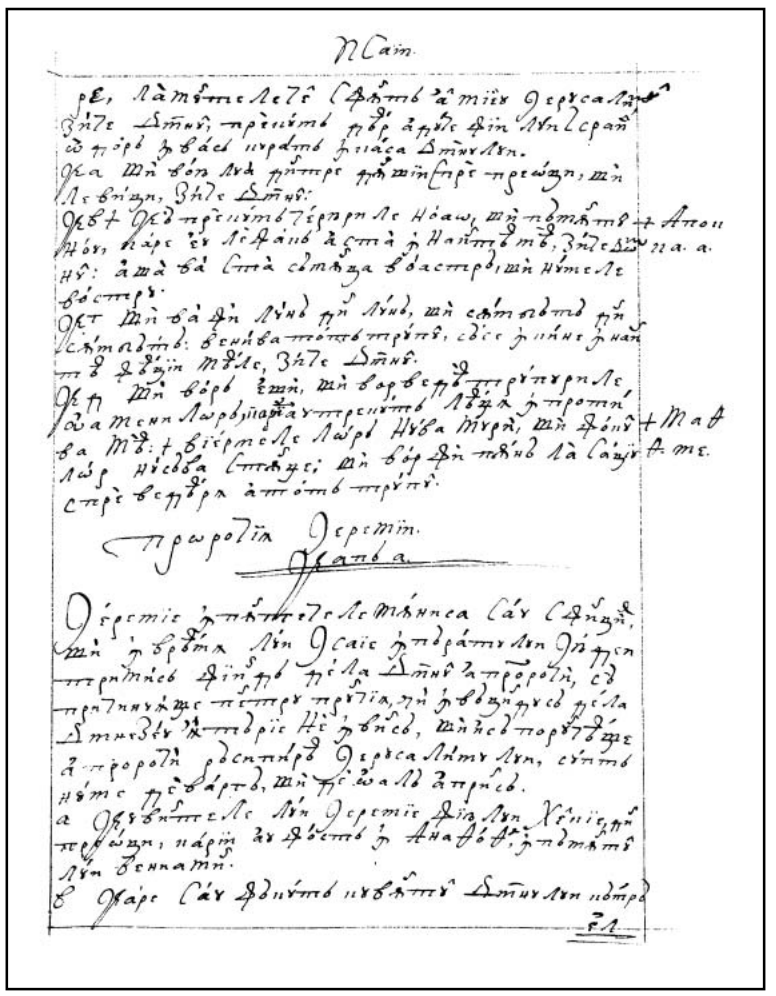

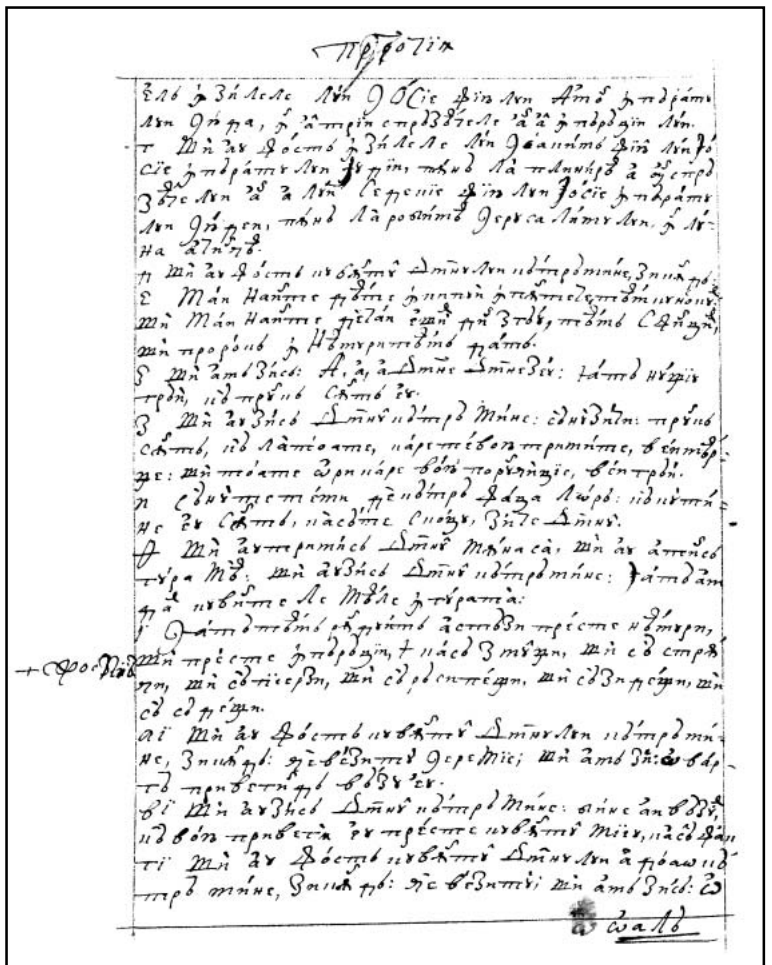

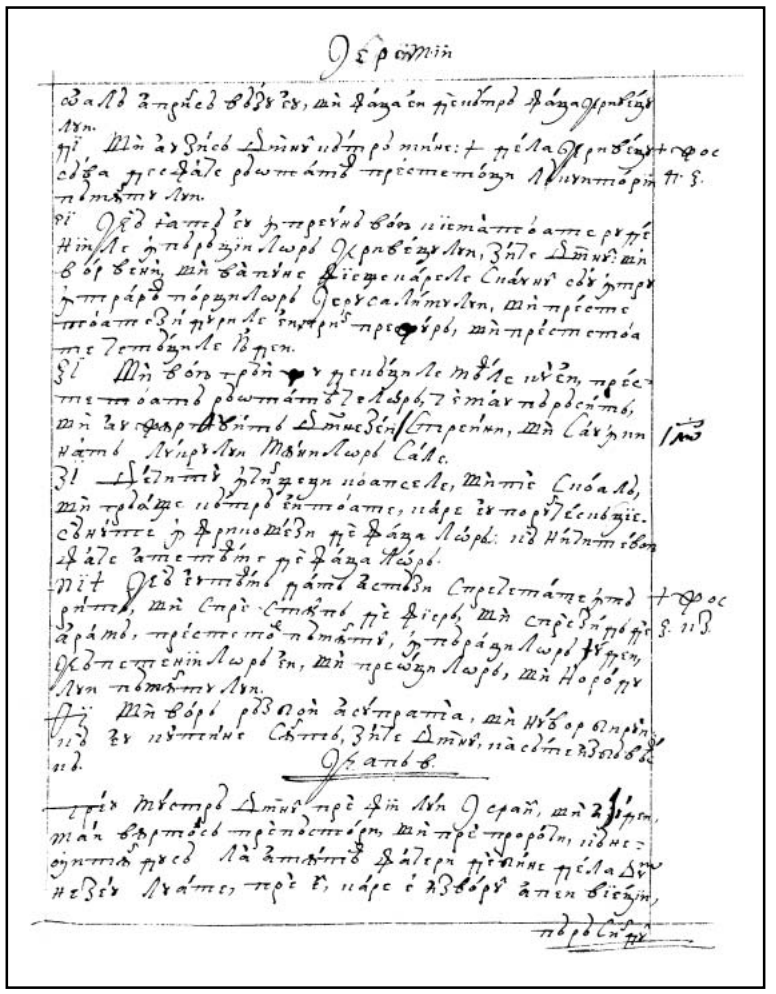

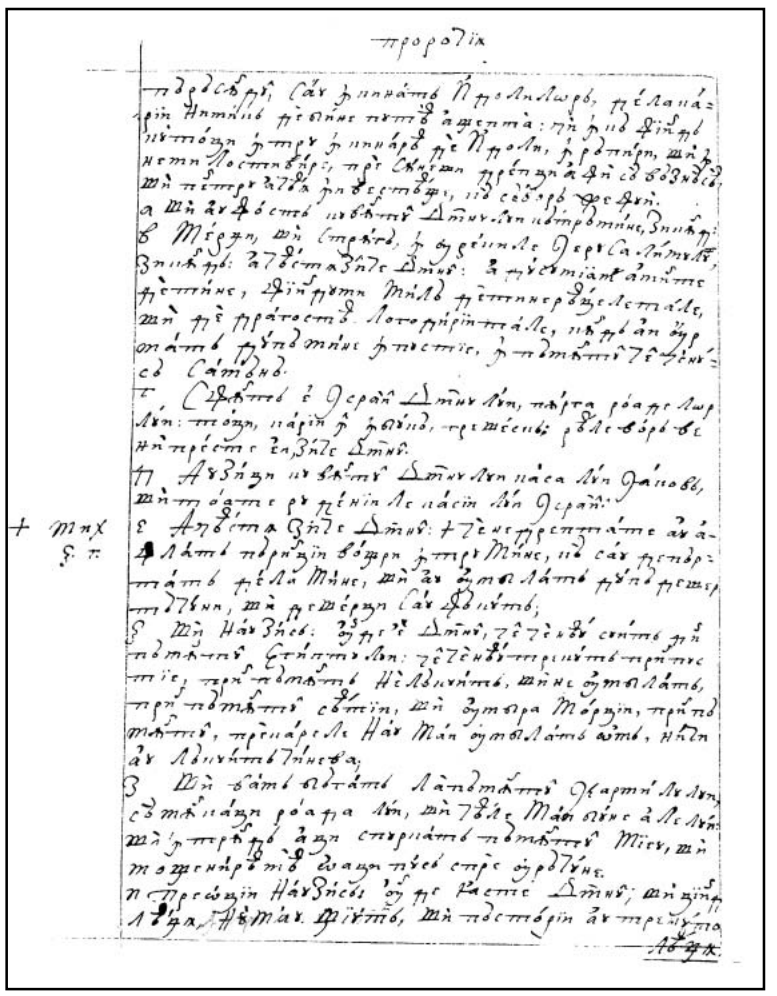

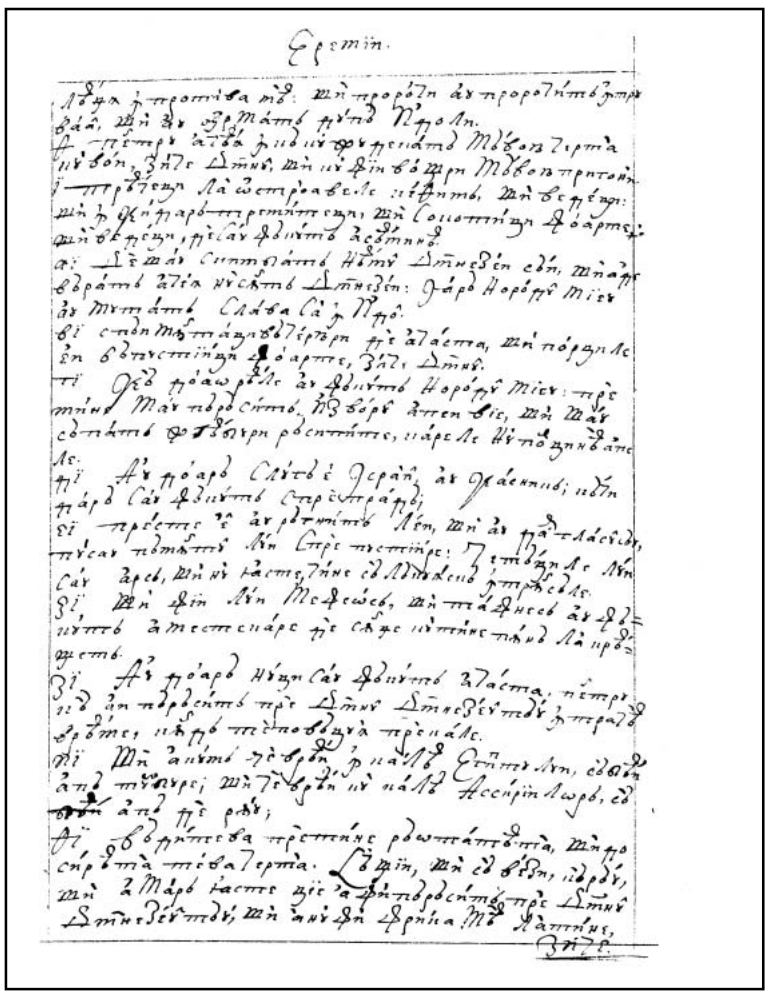

385v 386r

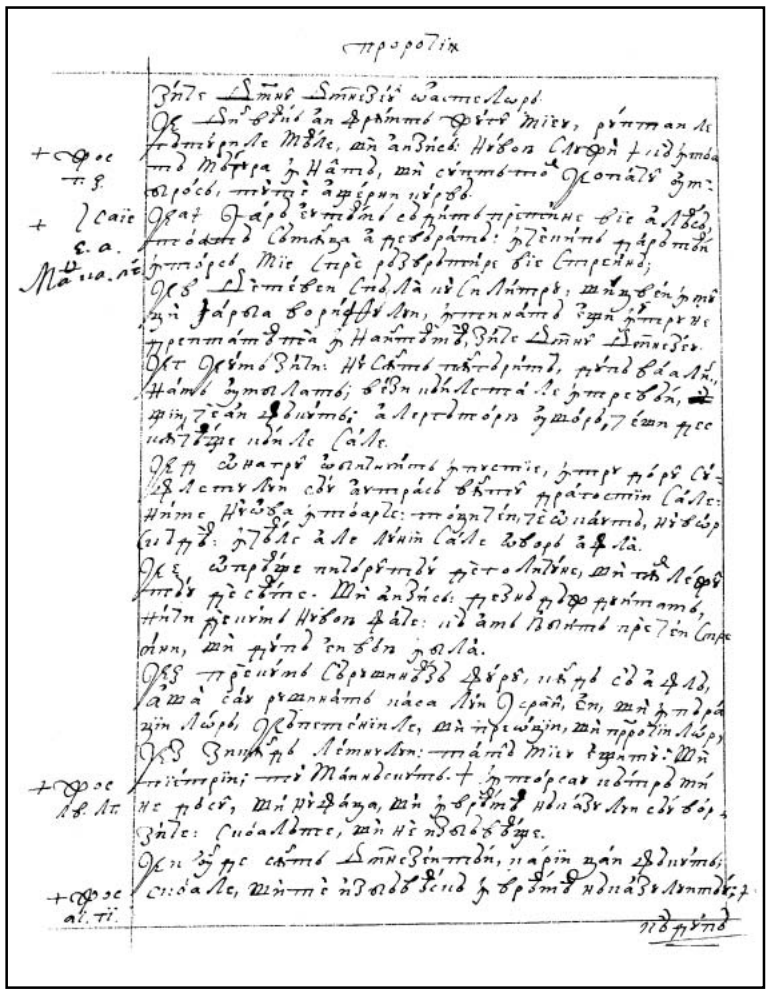

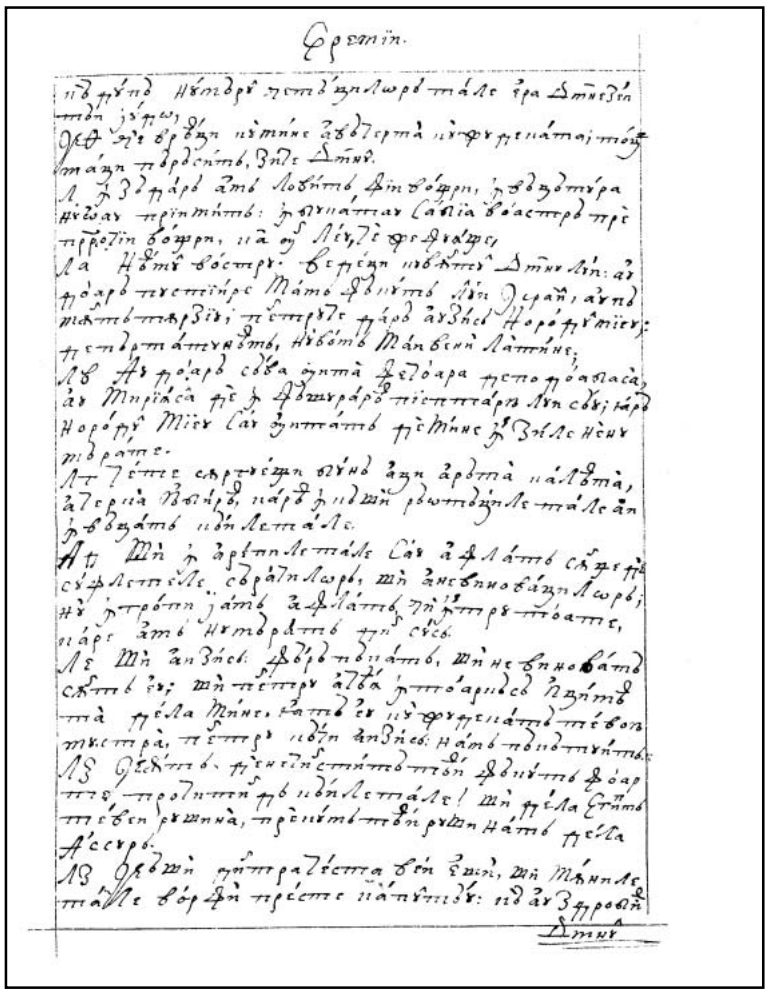

386v 387r

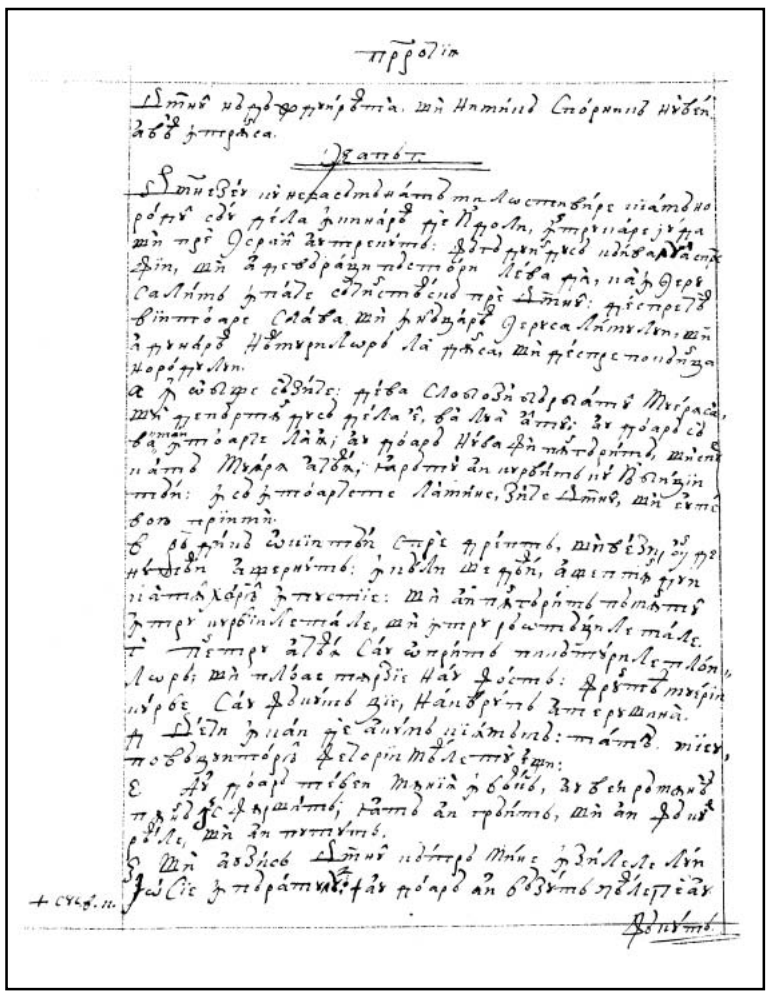

387v

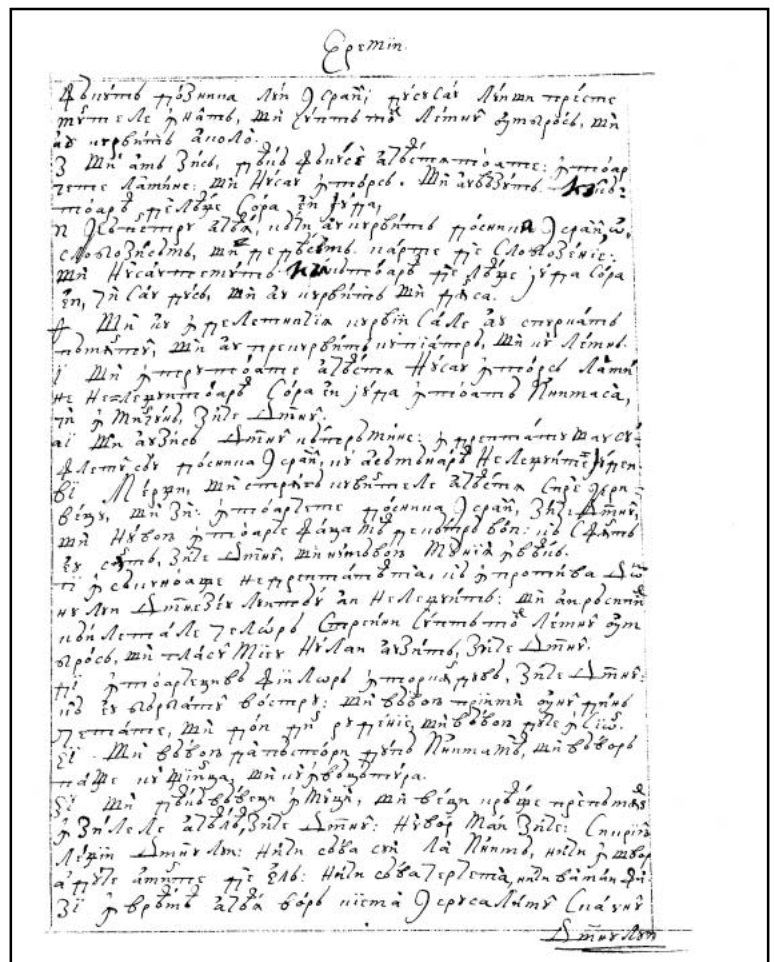

388r

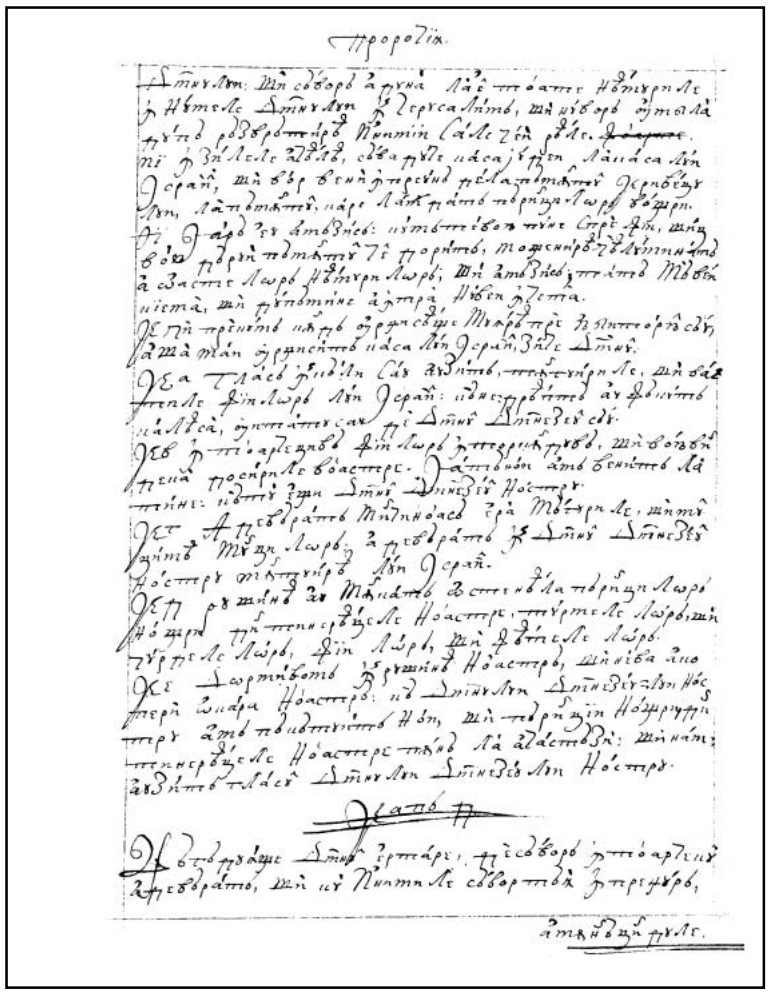

388v

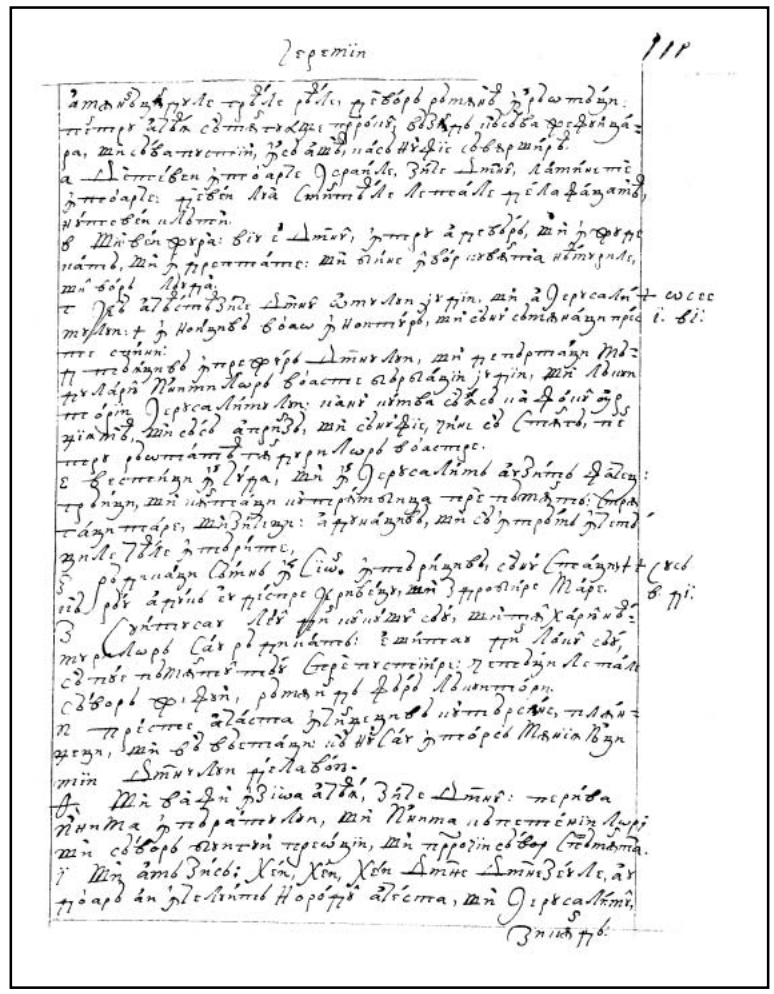

389r

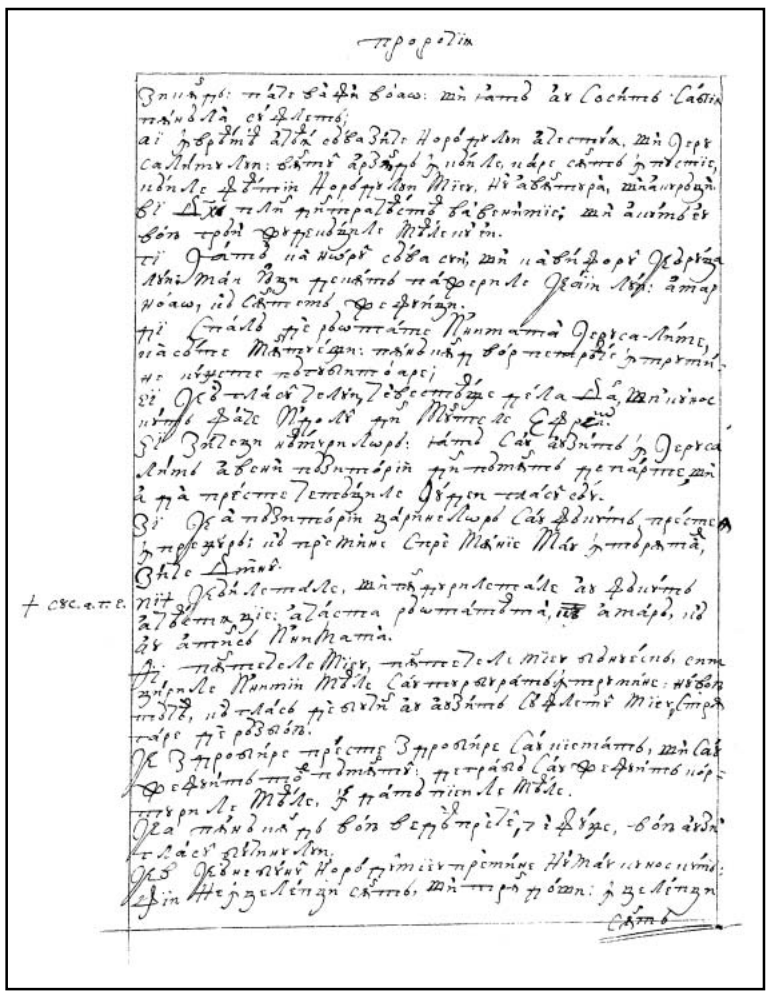

προροδιν

Ζπιπρ: πλδε δλφν δοαω: πη ταπο λν Cοcπιπ· Cαδιν
πλνδλ cν ψλεπιπ;
αϊ ηοβρπιδ λδδν cδδαζλδε Ηορόπρλπν λδεcπρλ, πη Θερε
Cαλπηλπν: cδπιπ· λρζδηρδ ηιδπλε, ιλάρε cπιπ· ηπνεπιε,
ιδπλε ψδπιπ Ηορόπρλπν Μιεν. Η· λδδπιπρλ, πλληροδη
δϊ Δχδ πλν ηπηραλδεπιπ· δλβνπιπιε; πη λιαπιδ cν
βόν τροπ· φηρεπδηρλε Μδεπιν.
τϊ Φλπιπ· ιλ Ηωρ· cδδα cνπ, πη ιλδπ φορ· Θεδρλζ
λδηιΜλν ηδη πρειπιπ· πλφερηλε Θεαιν λην: λπαρ
ηοαω, ιδ Cπιπ· φεφνλζη.
πϊ Cπαλδ ηρε ρδωπλπε Μηπηαπλ Θερεα-λπηε,
ιλcδπε Μπηχεζαν: πληδιπλη δορ πεπρδε ηπρπηη-
ηε ιδηγεπε πδπδηπλαρε;
νϊ Θεδ πλάν δελδν, δδεcπδδε ρέλα Δλ Μπ'ιηηος
ιπηπδ φλδε Μρολ ηη Μπηε λε Εφρεϊ.
ξϊ Ζαλεζη ηπηγρηλωρδ: ταπο Cάν λδηπο δ Θερεα
λπηε ζαδοπ πδπηπόρϊη ηη πδπδπο ρεπαρπες, πη
λ ηλ πρέcπε δεπδηηλε Θγηρη πλάν εδν.
ξϊ Θε λ πδπηπόρϊη ζάρηηελωρ Cάν φδιπτιδ, πρέcπε
η πρεχγρδ: ιδ πρε πιηηε Cηρε Μληϊε Μάν ηπεβρπηλ,
Ζηλε Δηηδ.
+ cεc.απε. Θδλε λεπιπλε, πη δη ηγρηλεπλλε ζν φδιπτιδ
πϊϊ Θδλε λεπιπλε, πλληρδλε ζν φδιπτιδ ηϊϊ ζηλε
ζλδεπλ ηχϊε: ζλάcπλ ρδωπλπδπλ, ϊϊϊ λπάρ, ιδ
ζλδεπλ ηχϊε Μπηλπλ.
ζν λπηεδ Μπηλπλ.
ϊϊ: πλπεδελε Μιχν, πλπεδελε Μιεν πδηνέcηδ, επη
ηλρελε Μπηηϊη Μδλε Cάν πηχρνράπδψπηπάηε: ηδδδη
χηρηλε Μπηηϊη Μδλε Cάν πηχρνράπδψπηπάηε: ηδδδη
πηδδζ, ιδ πλάεδ ρέ δηδη ζν ζδζλπδ Cδφλεπϊ Μιεψπηρ
πάρε ρέ ρδζδδη.
Δε Βηρδδηάρε ρρέcπε Βηρδδηάρε Cάν ηιεπάπδ, πη Cάν
Φεφνλπδ πηρ φλδηπηδ; ηεπρλρδ Cάν Φεφνλπδ ηρρ-
φεφνλπδ πηρ φλδηπηδ; ηεπρλρδ Cάν Φεφνλπδ ηρρ-
ηχρηλε Μδλε, χ ηράπδ ηϊηλε Μδλε.
Θζλ πληδ ηλ χρ δδη δερδ ηρέζε, ζ δχρε, -δδη ζνδ
ελάεδ χδηηνελη.
ϊϊ Θδηε ζνδη Ηορόπρϊηεν ηρέπηηε Η·Μάν ιεηοεηνπδ:
χδη Ηερζελέηχη cπιπδ, πη ηρ η δπη: χ χελέηχη
cπιπδ

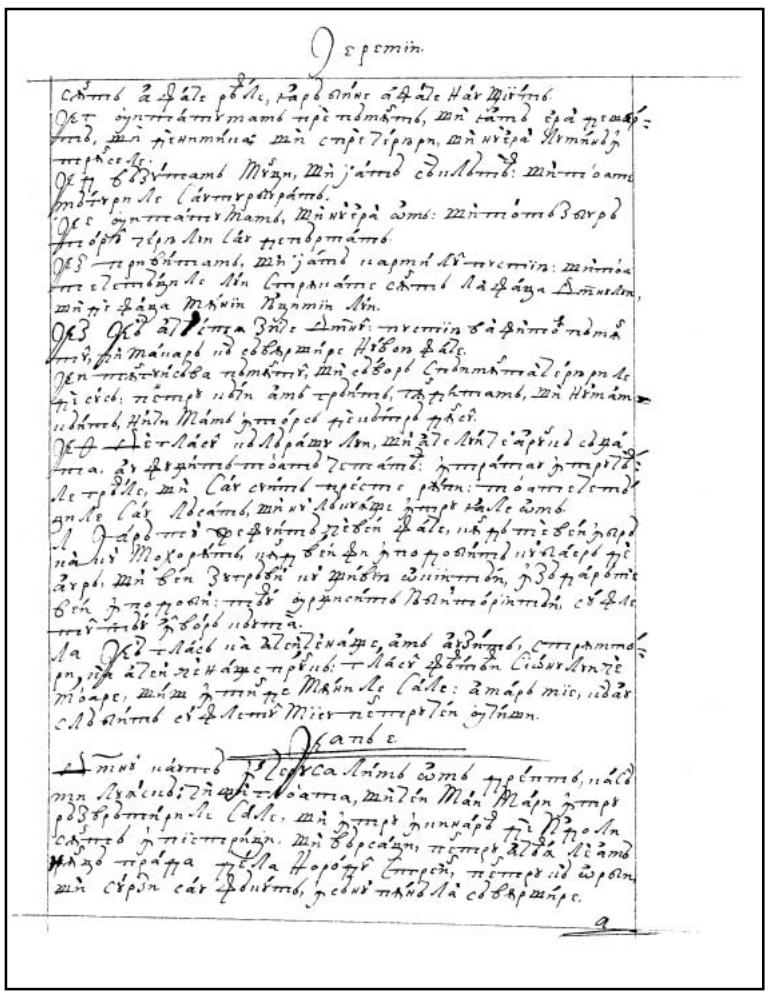

Ζρεπϊη.

cπιπδ ζ φλδε ρδλε, ηλρδ δπηε ά φλδε Η·ν Μϊϊπδ.
Θετ ονηπλάνγπαπδ πρε πδπηπδ, πη ηλπδ εχλ ηχαφ-
φπδ, πη ρεηπηηλαε πη cηρε Ζρηχρη, πη ηνέχλ Ηπηνδχ
ηρρεcλε:
Θε η δδνηπαπδ Μνχη, πη χάπδ cδηλδπδ: πη ηδαπε
ηδδνρη ηε Cάνηηχρδηράπδ.
Θε ονηπλάνγπαπδ, πη νέχλ ωπδ: πη ηδπδάπδ ζνχρδ
ηϊδρη ηέρη λιν Cάν ηρεδρομάπδ.
Θεζ ηρηδήπαπδ, πη χάπδ ιαρηϊ Δν ηνεπϊϊν: πη ηδάα
ηε εδεπδχη ηε λιν Cηρηιλάηε cδπιπ· λλφλχα Δηηδλν,
πη ρϊ φλχα Μλϊϊη Νχηηϊη λιν.
Θεζ Θδ δλϊϊηα ζλδε Δηηδ· ηνεπϊϊν δλφηπδ ηδηδ
ηϊ, ρη Μάιαρδ ιδ εδνρηάρε Η·δδη φλδε.
Θεη ηπδνπάδδα ηδηδπϊϊ, πη εδζορ Cηδηπλάηε λδέρηρη ηε
ηϊ εδδ: ηεπρη ιδπη ά ηδ εηρδηπδ, πχ ρηπαπδ, πη Η·ηάη-
ιδδπδ, Η·ηδη Μάηδ χηεόρεδ ρέιδνηρη ρηδεϊ.
Θεζ Δεννλάεδ ιδλδράχν λδν, πη ζλδε λϊηζ εάρϊιδ εζχά-
ηηα. ζν φνχρηπδ ηδαπε ζεηηάηδ: χηρράηηαν χηρρλε-
ρδλε, πη Cάν ενηπδ ηρέδη: ηδάηηελεηδ
λε ρδλε, πη Cάν λδεάηδ, πηνν λδνχλρε χηρρ χάλε ζηηδ.
Η ζάρδ ηϊ φεφνλπδ ζνέδη φλδε, ικ ρδ ηε δδη ζλδρ
Μοχορϊηδ, ηχρ δδη φν χηαρροδηπδ ηνν λδεάρεδ ρε
ζάρδ, πη δη ζάνρδδη ιν ηνδδηπδ ϊϊν λδεάρεδ ρε
δδη χ ηαρροδη: ηδδ ονρηεηπδ Νλδηπδόνχηδη, εδφλε
ηϊ ηδ χδδδη ιδηηχα.
Λα Θδ ηλδεδ ιλ ζλδηλέηάε, ζηηδ ζδηνϊϊη, ενηρηηηδ-
ρη, ηχ ζλδη ζεηάηε ρρϊηδ. ηλεϊ φδηηδν Cδδνληνζε
ρη, ηχ ζλδη ζεηάηε ρρϊηδ. ηλεϊ φδηηδν Cδδνληνζε
ηόαρε, πηη χ ηηη χε Μληη χε Cάλε: ζηαρδ ηϊε, ιδζν
ελδζηηδ εφλεηϊ Μϊεν ηεηρρδόη ονηηη.

Χαπδ ε.

Δηηδ ηάηηδ Ηερζελέηδ ωηδ χρεηηδ, ηάζδ
ηϊη λχλεηδζλ ηδδαηηα, πηλδη Μάη Μάρη χηρρ
ζζδρδηηάρηλε Cδλε, πη χηρρ χηηηνάρδ χλ Ηορόλ
εφηδδ χηϊεηρόχη. πη δδρεαχη, ηεηρρ ζλδα λζηηδ
ηηλζδ ηρέχα Ηορόπρ Cηρρεη, ηεηρρ ιδ ωρδη,
πη εδρη εάρ φνιπδ, χ εδν ηλήδλά εδδλρηάρε.

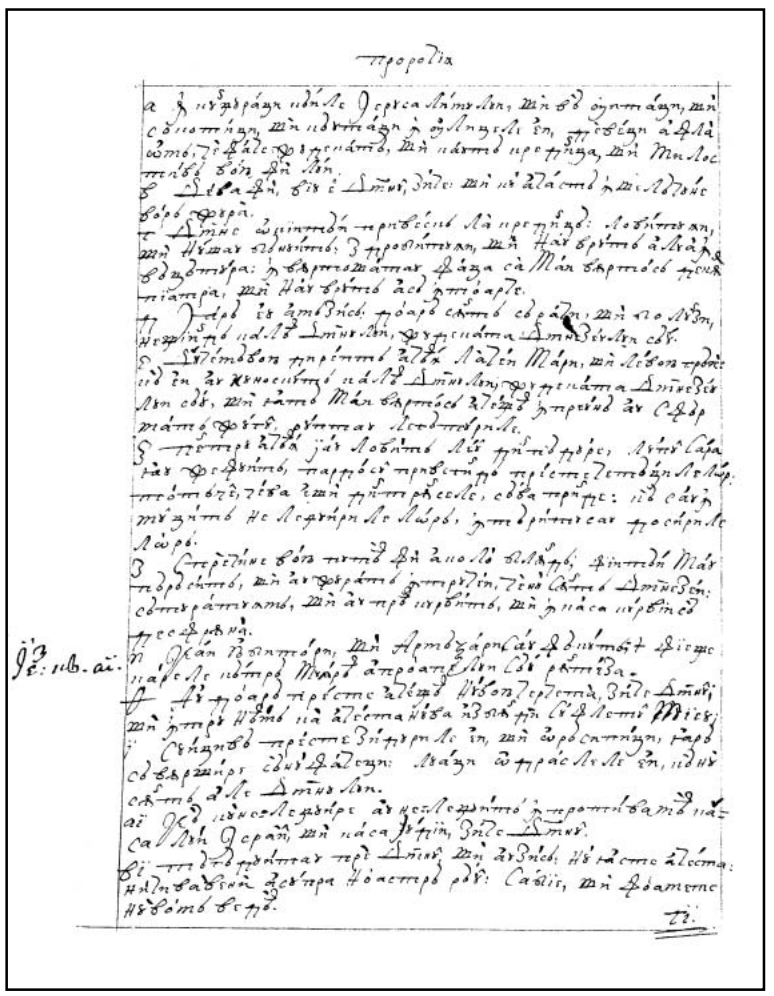

προροδιν

α χ ηνζφρδχη ηδηλε Θερεα-λπηε, πη δδ ονηπλάνγη, πη
cδηιοπάνγη, πη ιδνπλάνγη χ ονλπγελί εη, χρδδάχη ά φλά
ωπδ, ζ δλδε φνχρηπδ, πη ιδπηδ ηρονηηχα, πη Μηλος
ηπδδ δδη δη λδη.
Θ Δδδα δλ, δίχ ε Δηηδ, ζηδε: πη ιδ ά λάεπδ χ ηϊε λδδηε
δδνό φερά.
τ Δηηε ωχηηπδδη ηρηδεϊϊε λά ηρεηηχδ: λοδίηηελαη,
πη Η·ναν εηηνίηπδ; ζ ηρροδηηναη, πη Η·ν δρηηδ ά λνχ χ
δδχδηηρα: χ δλρηηαηαη, φάχα εά Μάν δλρηηδεδ χδηδ
ηϊαηρα, πη Η·ν δλρηηδ χεδ ηηδαρε.
Θ Δηρδ εχ ληζδεδ: ηόαρδ εηηδ εδρά χη; πη ηδ Νδη,
ηεφηηηηδ ιδ λδδ Δηηδνδν, φχηχεηάηα Δηηδνέν χη εδν.
Θ Δδδηόδδη ηρηέηηηδ χλδα Νλδεη Μάρη, πη λεδαη ηρδδ:
εδδ ζη χν Κηδεϊηηδ ιδ λδ Δηηδνδν, φχηχεηάηα Δηηδνέν
δη εδν, πη ζηηδ Μάν δλρηηδεδ χδηδδ χηρέηηδ χν Cάρ
ηιάηδ φάχε, ονηηαν λεδεηηρηλε.
Θ Ζηηρηρ χδηα χηηνχρηλωρδ: ηάηδ Cάν λδηηδ δ Θερεα
λπηε ζαδοπ πδπηπόρϊη ηη πδπδπο ρεπαρπες, πη
χ η χ πρέcπε δεπδηηλε Θγηρη ηλάεν εάν.
Θϊ Θε χ πδπηπόρϊη χάρηηελωρ Cάν φδιπτιδ, πρέcπε
η πρεχγρδ; ιδ πρε πιηηε Cηρε Μληϊε Μάν χηεόρεδ,
Ζηλε Δηηδ.
+ cεc.απε. Θδλε λεπιπλε, πη δη ηγρηλεπλλε χν φδιπτιδ
πϊϊ Θδλε λεπιπλε, πλληρδλε ζν φδιπτιδ ηϊϊ ζηλε
ζλδεπλ ηχϊε: ζλάcπλ ρδωπλπδπλ, ϊϊϊ χάρ η
ζν λπηεδ Μπηλπλ.
ϊϊ: πλπεδελε Μιχν, πλπεδελε Μιεν πδηνέcηδ, επη
ηλρελε Μπηηϊη Μδλε Cάν πηχρνράπδψπηπάηε: ηδδδη
χηρηλε Μπηηϊη Μδλε Cάν πηχρνράπδψπηπάηε: ηδδδη
πηδδζ, ιδ πλάεδ ρέ δηδη ζν ζδζλπδ Cδφλεπϊ Μιεψπηρ
πάρε ρέ ρδζδδη.
Δε Βηρδδηάρε ρρέcπε Βηρδδηάρε Cάν ηιεπάπδ, πη Cάν
Φεφνλπδ πηρ φλδηπηδ; ηεπρλρδ Cάν Φεφνλπδ ηρρ-
φεφνλπδ πηρ φλδηπηδ; ηεπρλρδ Cάν Φεφνλπδ ηρρ-
ηχρηλε Μδλε, χ ηράπδ ηϊηλε Μδλε.
Θζλ πληδ ηλ χρ δδη δερδ ηρέζε, ζ δχρε, -δδη ζνδ
ελάεδ χδηηνελη.
ϊϊ Θδηε ζνδη Ηορόπρϊηεν ηρέπηηε Η·Μάν ιεηοεηνπδ:
χδη Ηερζελέηχη cπιπδ, πη ηρ η δπη: χ χελέηχη
cπιπδ

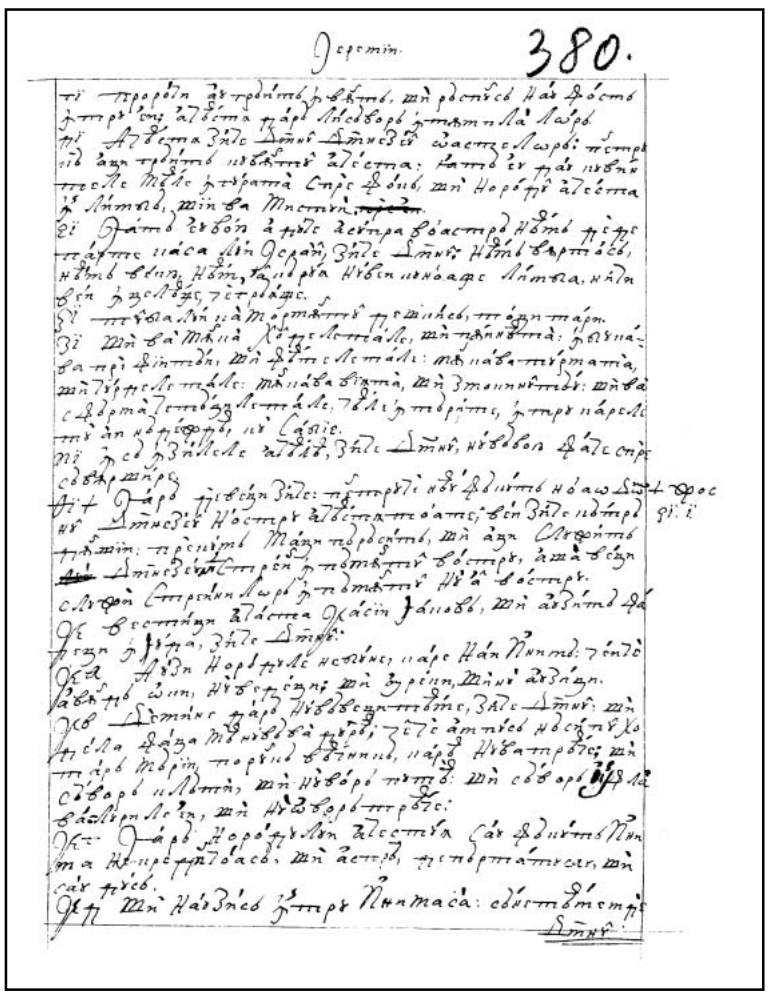

Ζρεπϊη. 380.

τϊ προροδιν δτρδηπδ χ δχπδ, πη ρδοπδδ Η·ν φόοπδ
χηρρ ονηπλάνγη δλδδηα ηάρϊ Η·δδνρ χηαπηηλα Λωρϊ
ρϊ Δρδδηα ζλδε Δηηδ· Δηηδνδν ωαεηρε Λωρϊ: πεηρρ
εϊδ ζαν τρδηπδ ηνδδηπδ ζλδεηηα: Η·ηπδ εν η·ν ηνδν
ηπδδε Μδλε χ τράηπα Cηρε φόνδ, πη Ηορόπρ ζλδεηηα
χ Η·ηπδ, πϊη δα Μηεηηϊη.
ϊϊ Φάπδ δνδδη ά ηλδε δεδηρα φόαεηρε Η·δπδ χεηρε
ηάρηηε ηάεα λϊη Θερά η, ζηλδε Δηηδ· Η·πδ δλρηηδεδ,
η·δπδ φδηη, Η·δπ, ηα ιρρα Η·δδη ηηνόαρδε Η·ηπδα, η·λδη
δέη χ ηζελέηχη, τ ετρδάρε.
ϊϊ ηηνδδα Η·ν ηά Μορηηδηηνδ χρεηηηελεδ, ηη όχη ηάρη.
Βϊ Μπ δα Μλϊα Χόχρε Ηεηηα Η·λε, πη η·δπηηδηηα: χ δδηά-
δα-χρϊ φϊηηηδηϊ, πη χ χηηε Η·ηε ηηδηά: πη ηάδα ηηγρηαηα,
πη ζγρρηε Η·ηε ηάλε: πη ηάδα δϊηχηα, πη ζηαηηηδηηδν: πη δα
ε χδρηα Ζεηηδζγλε ηάλε, ζδλε χ η δρηηδ, χ ηηρρ ηάρε Η·λε
πη ά η ά χδρηδ, ιδ Cάδϊε.
πϊϊ χ εδ ζϊηλε Η·ηε ηδδδ, ζηλε Δηηδ, η·δδδη χλδε εηρρ
εδδηρ χ
ϊϊ + Θάρδ χϊδδη ζηλε: ηεηρρδ ηδν χλδηπδ η·δ ω Δϊϊ + φος
η·ν Δηηδνδν Η·ηεηρρ χδδεηα ηδ ω ηε, δδη ζηλε ιδ ηρρ χϊ. ϊ
ηηϊηη: χδϊηηδ Μάχη ηδφεηηδ, πη χχη Cδεφόηηδ
Δηηδνδν ε η ηηδηηδ η·δ χ η·ηρρ, χ ω δδχη
Cάνφόη χδηηδ

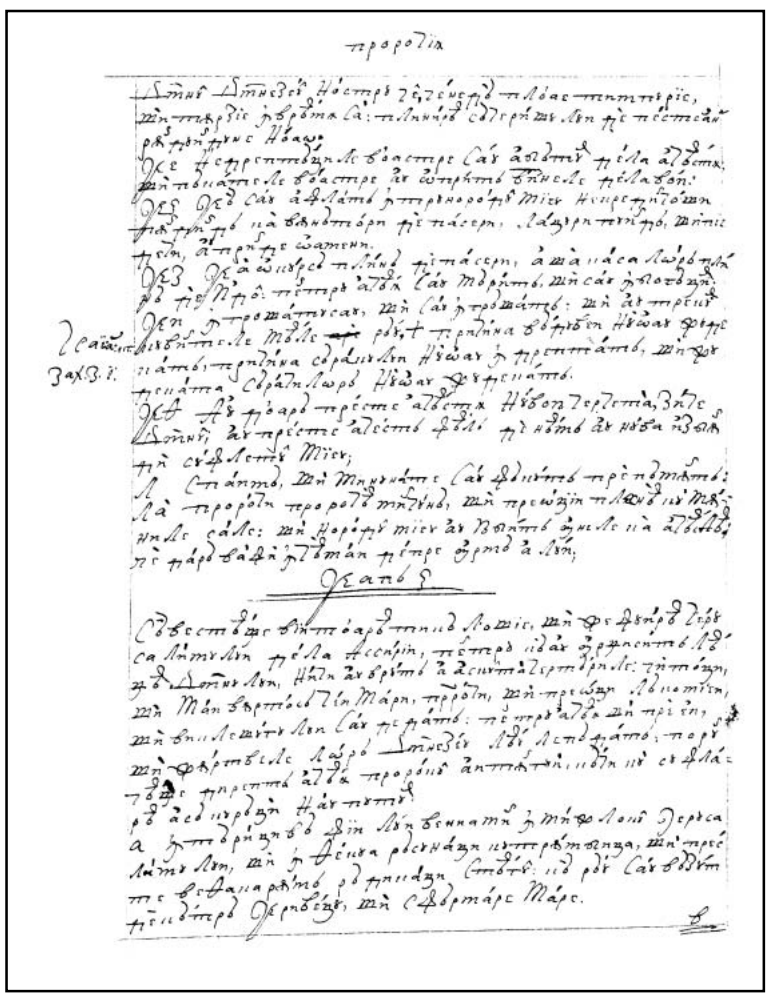

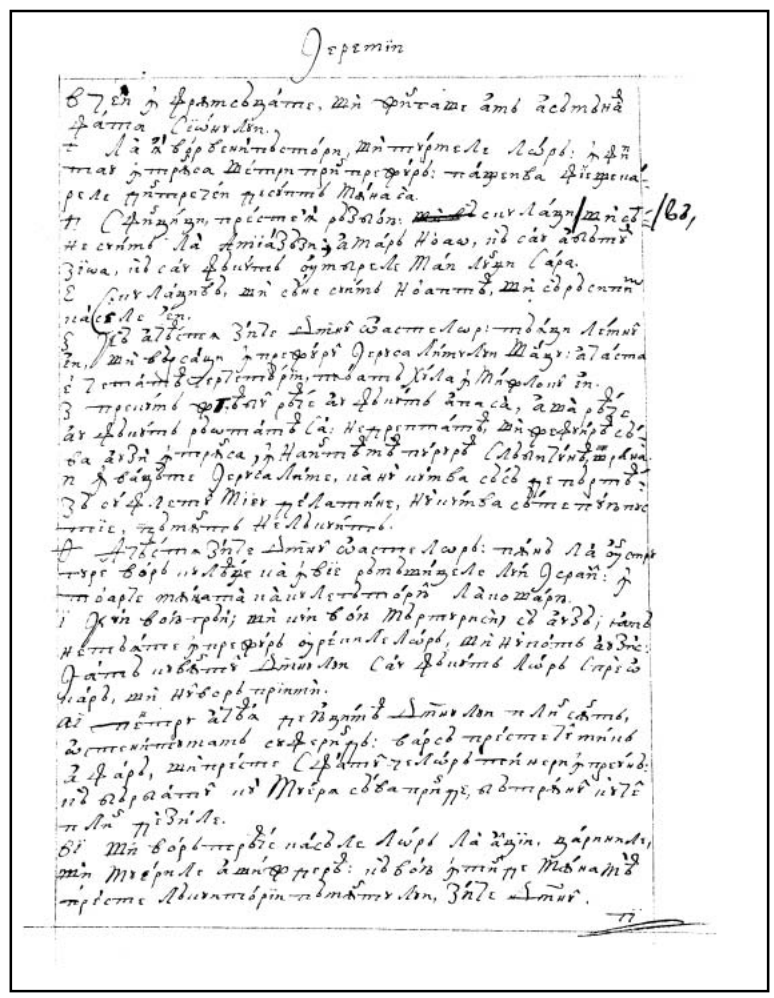

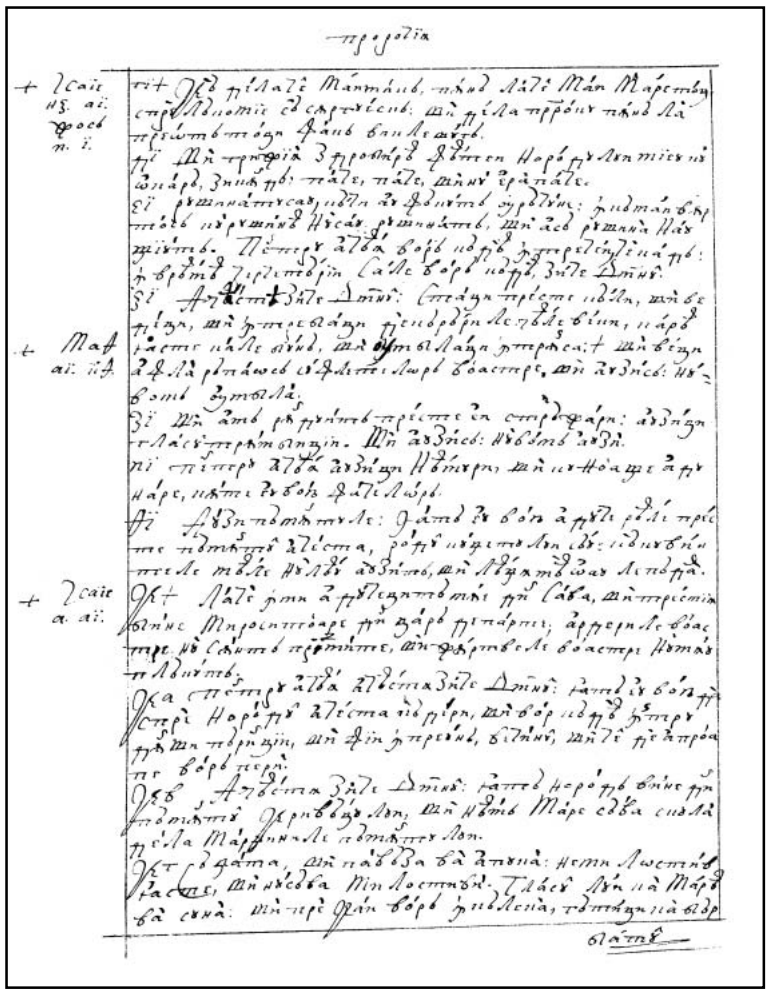

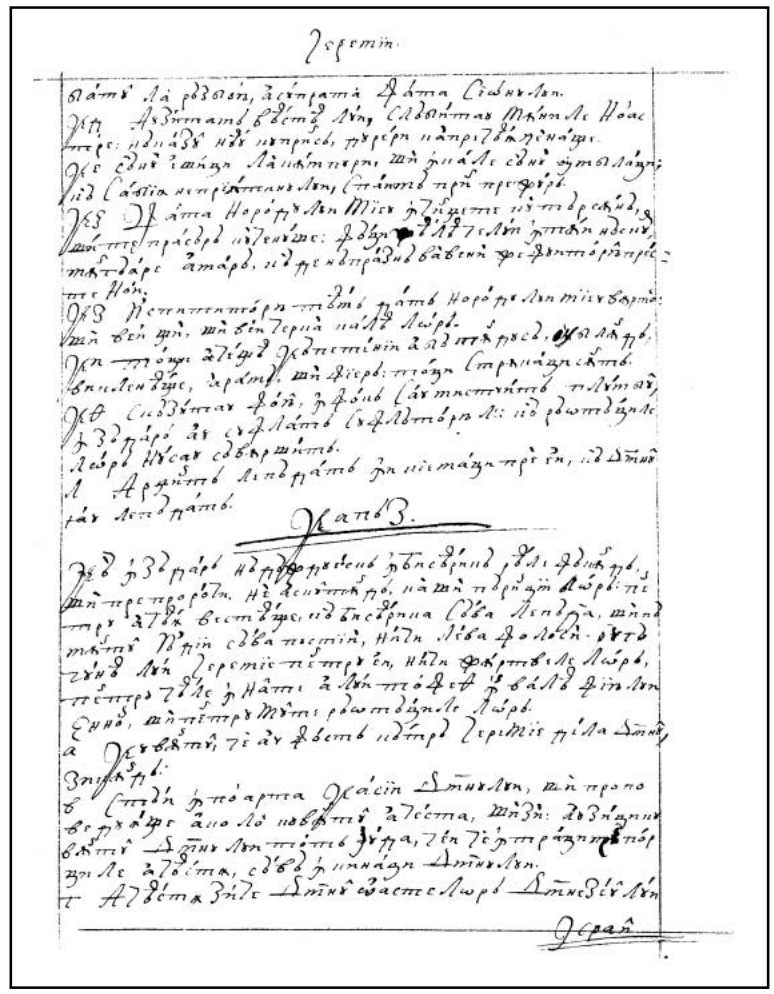

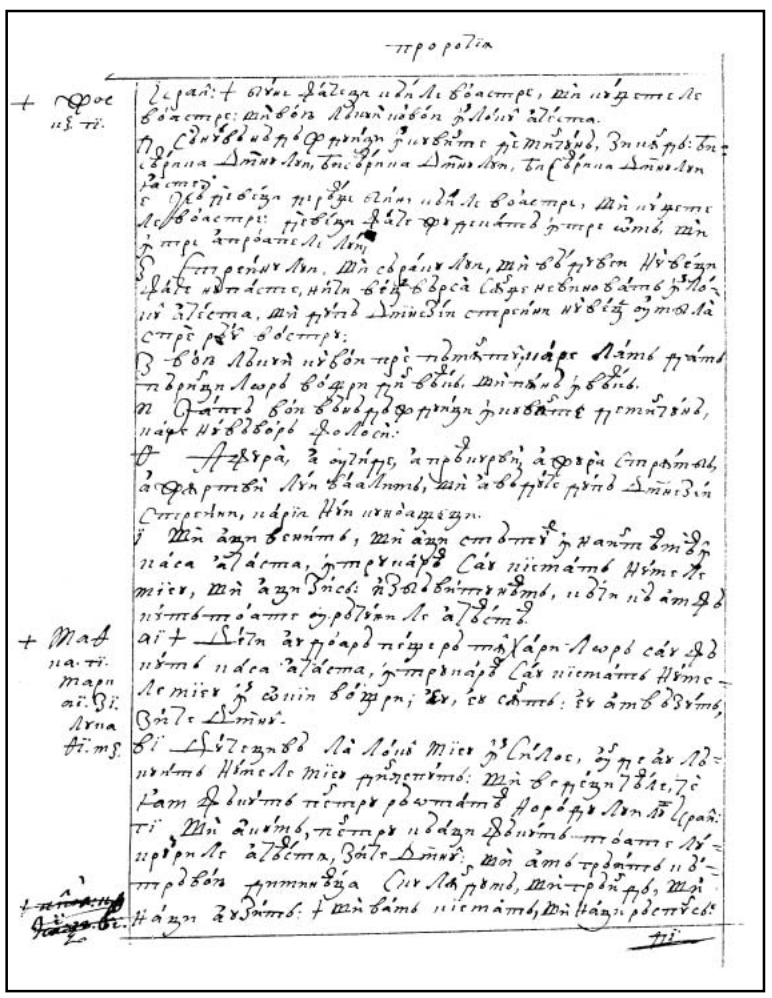

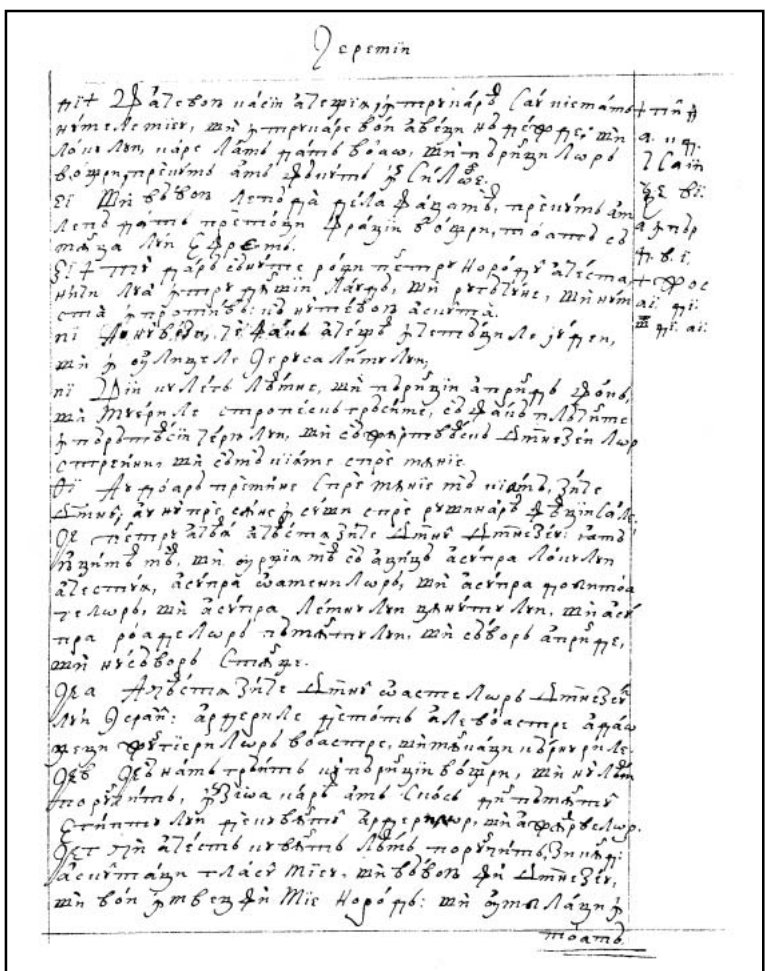

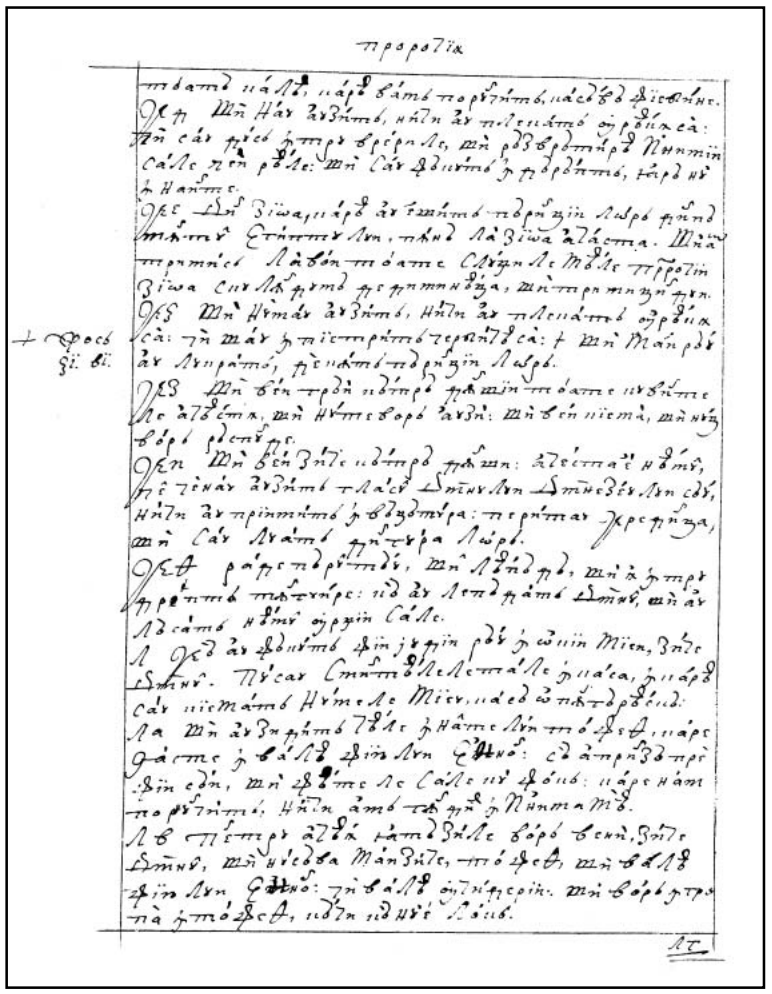

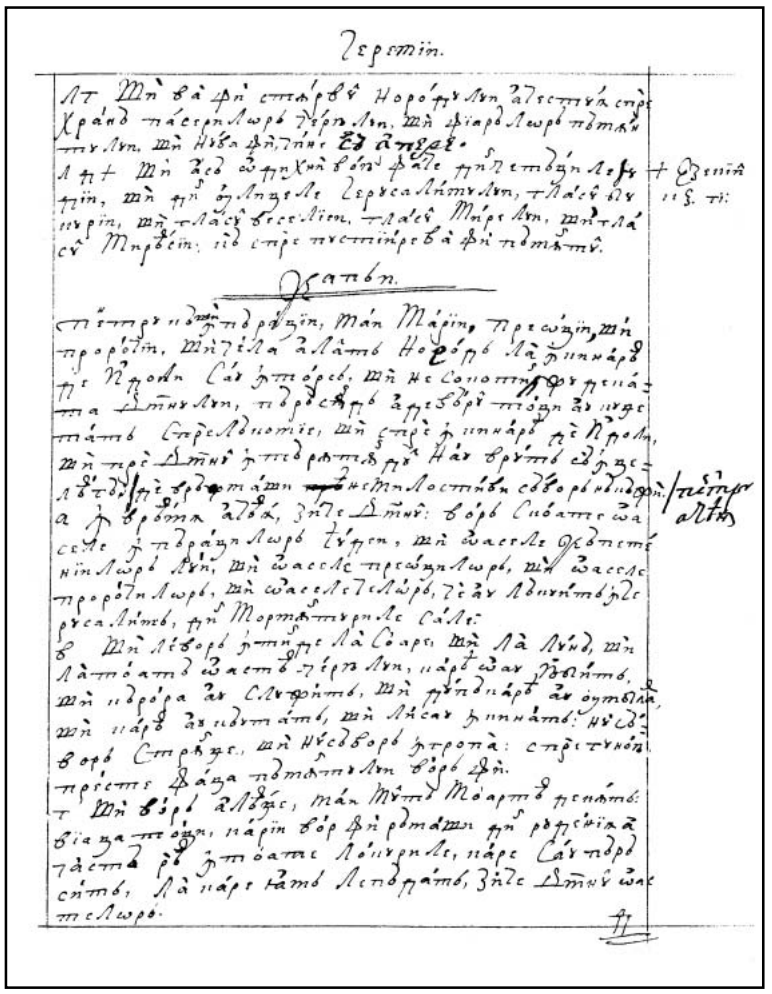

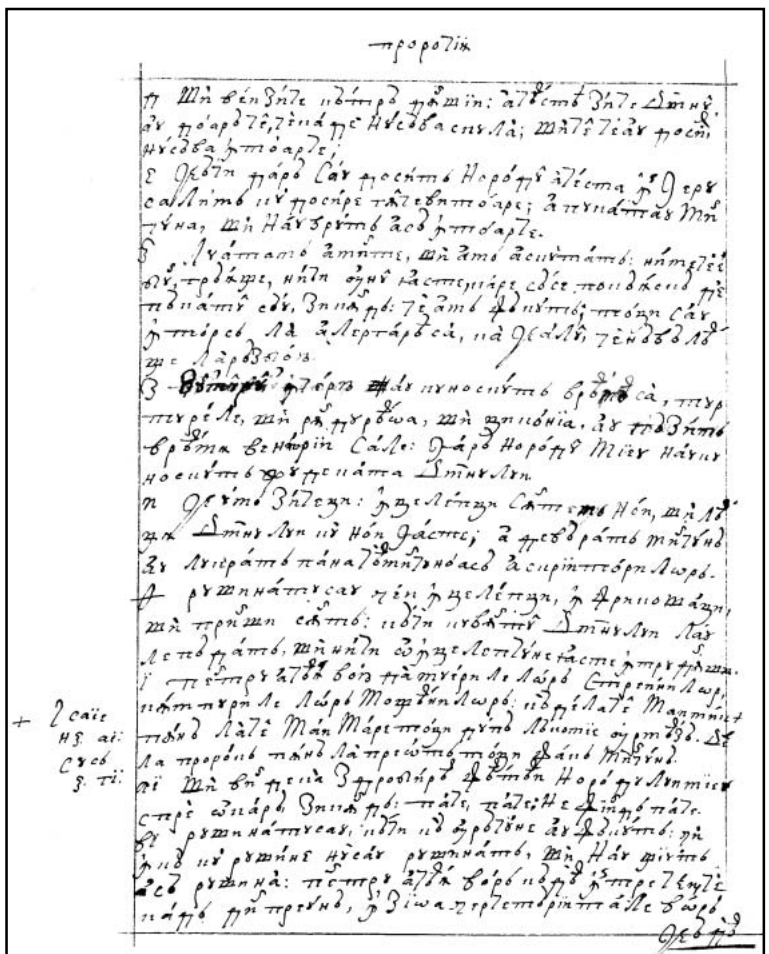

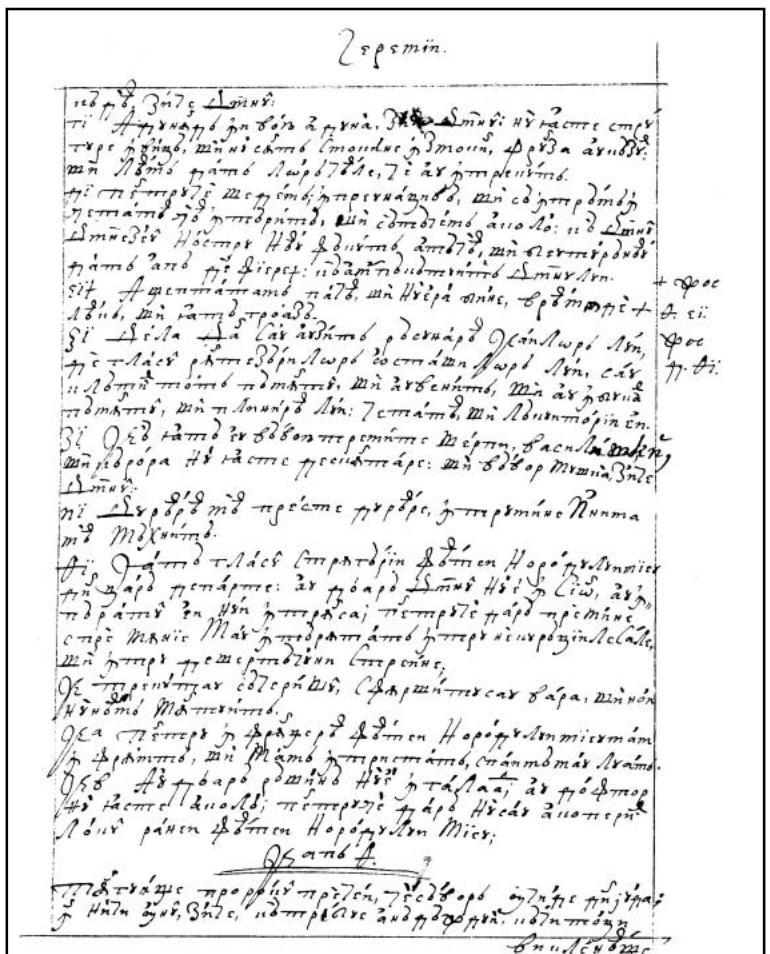

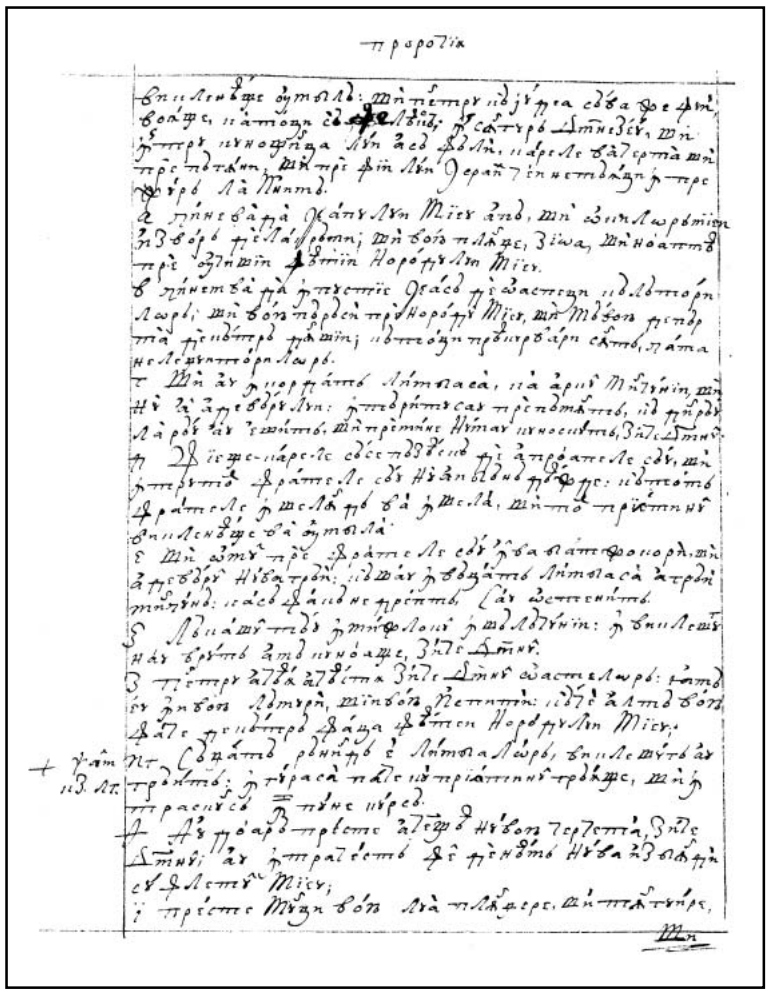

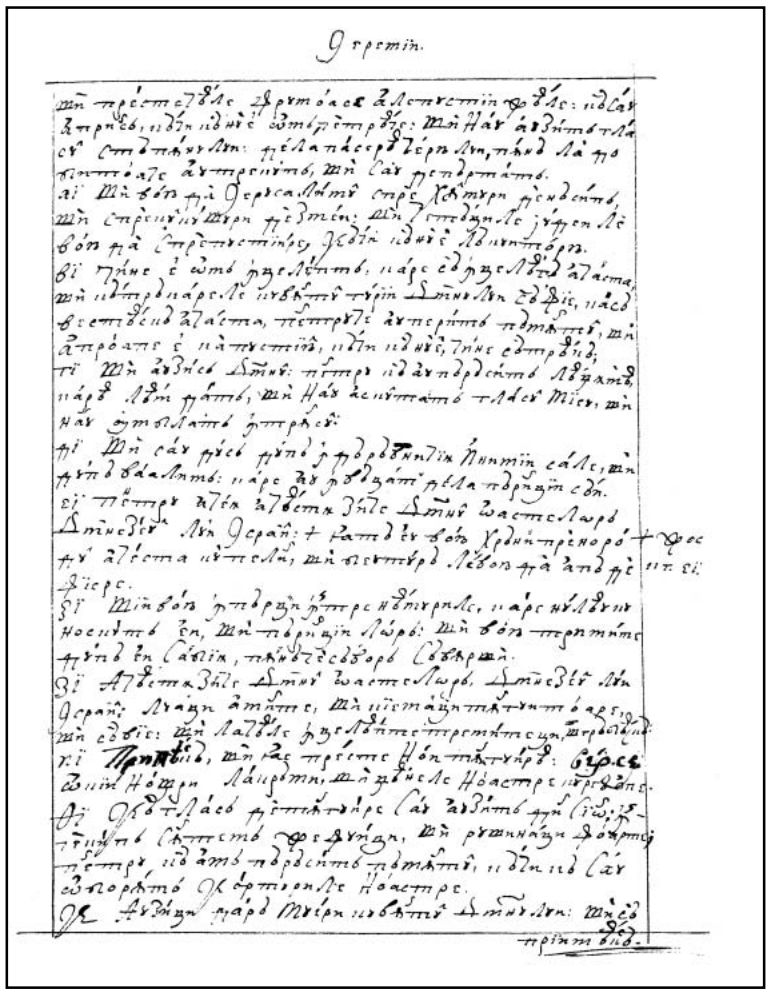

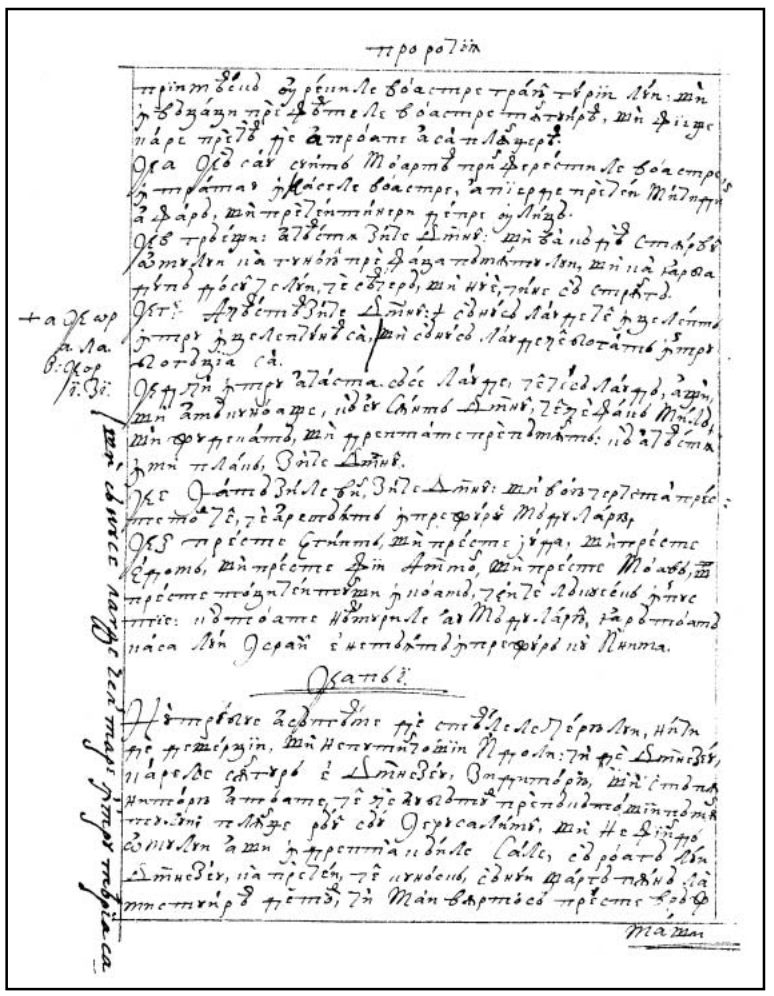

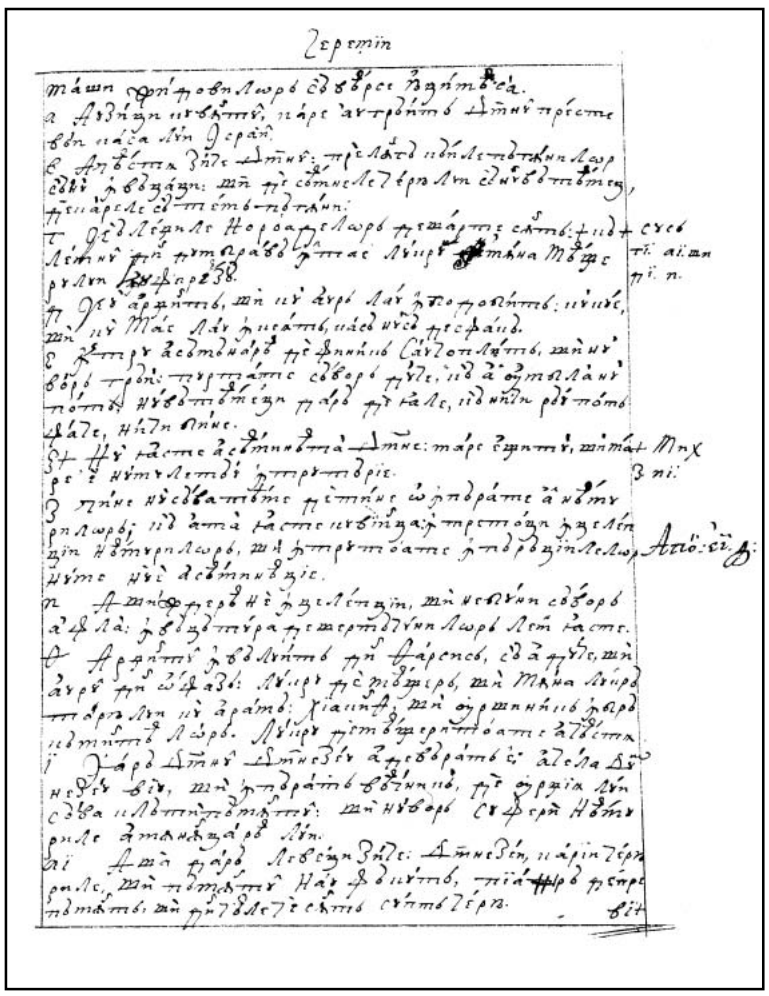

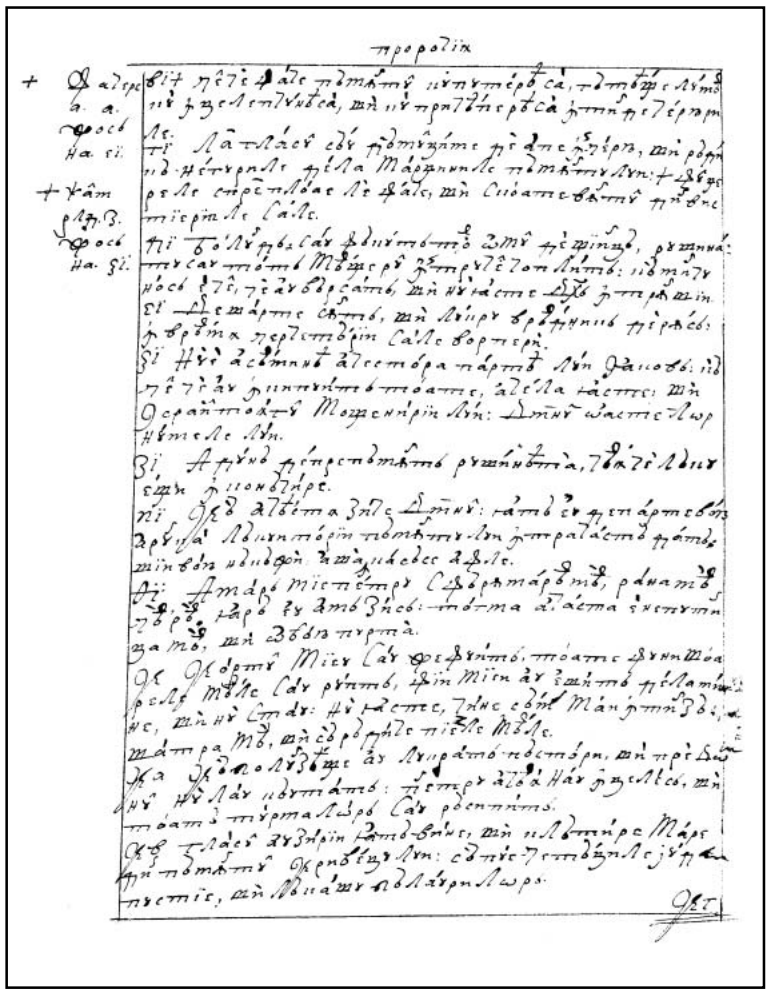

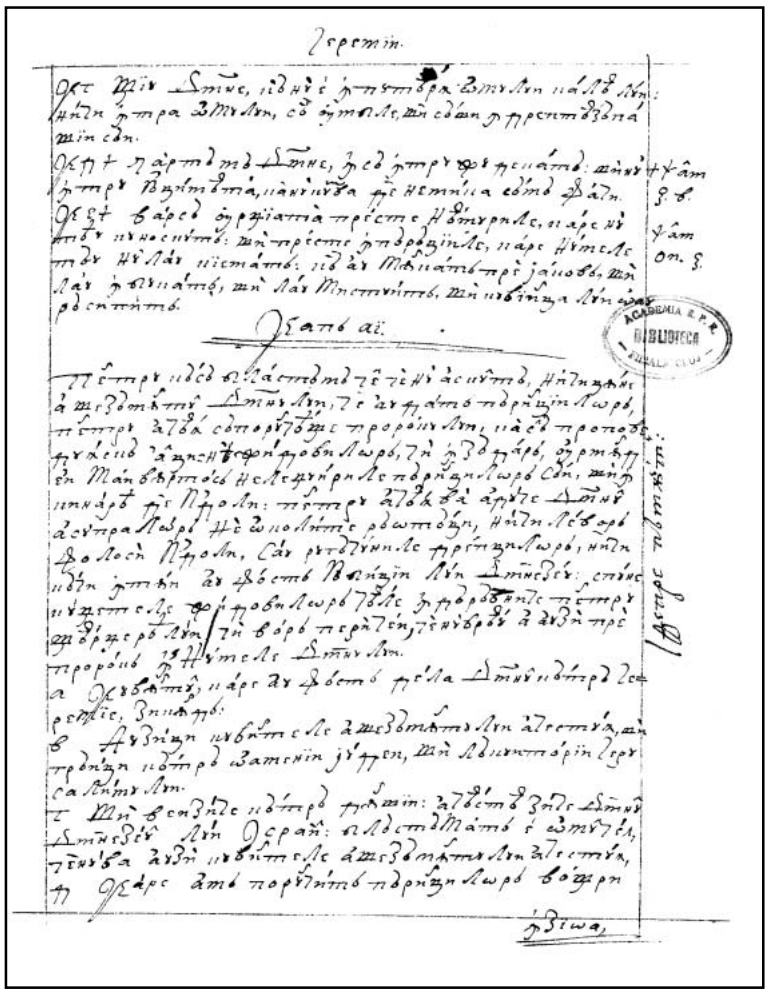

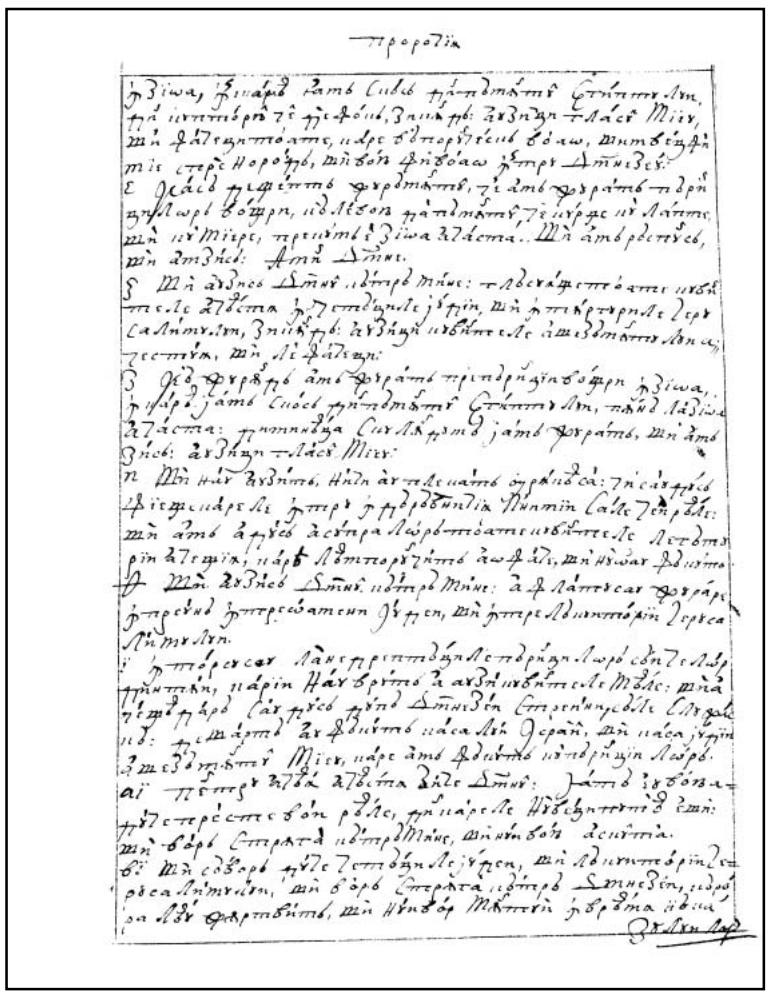

399v

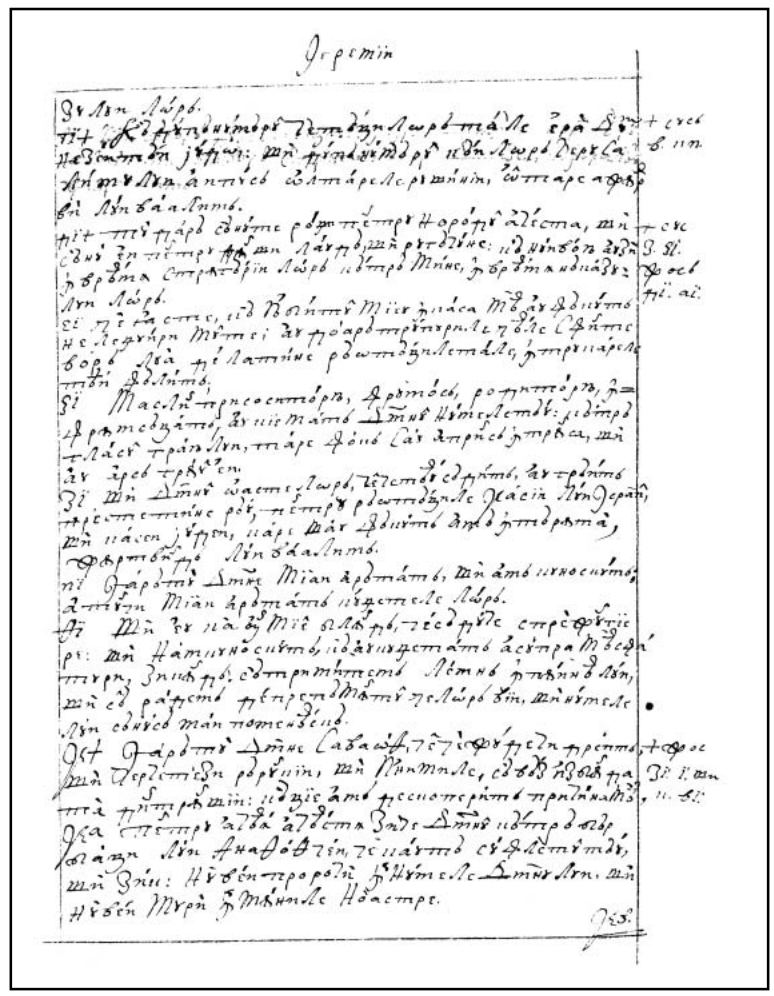

400r

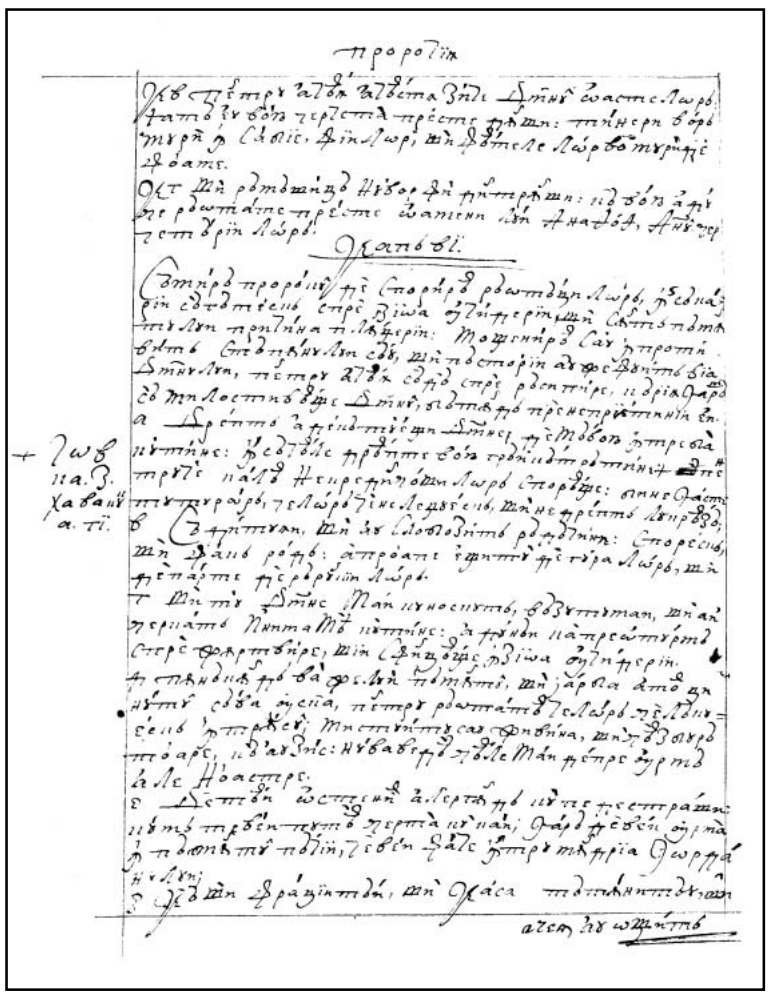

400v

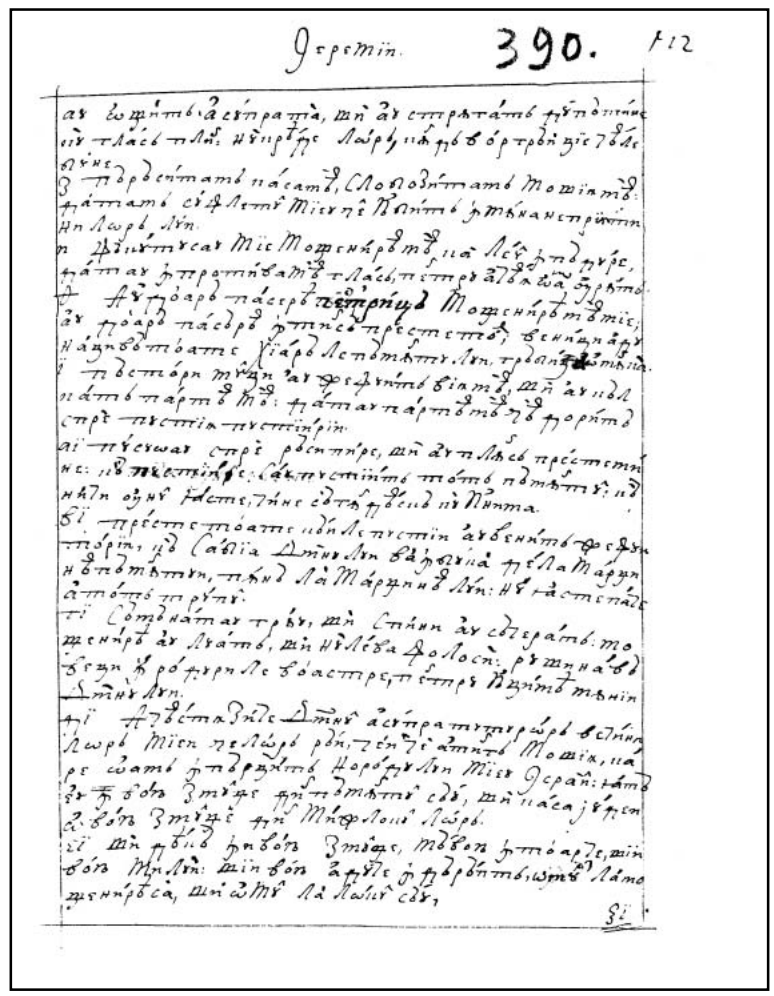

401r

401v

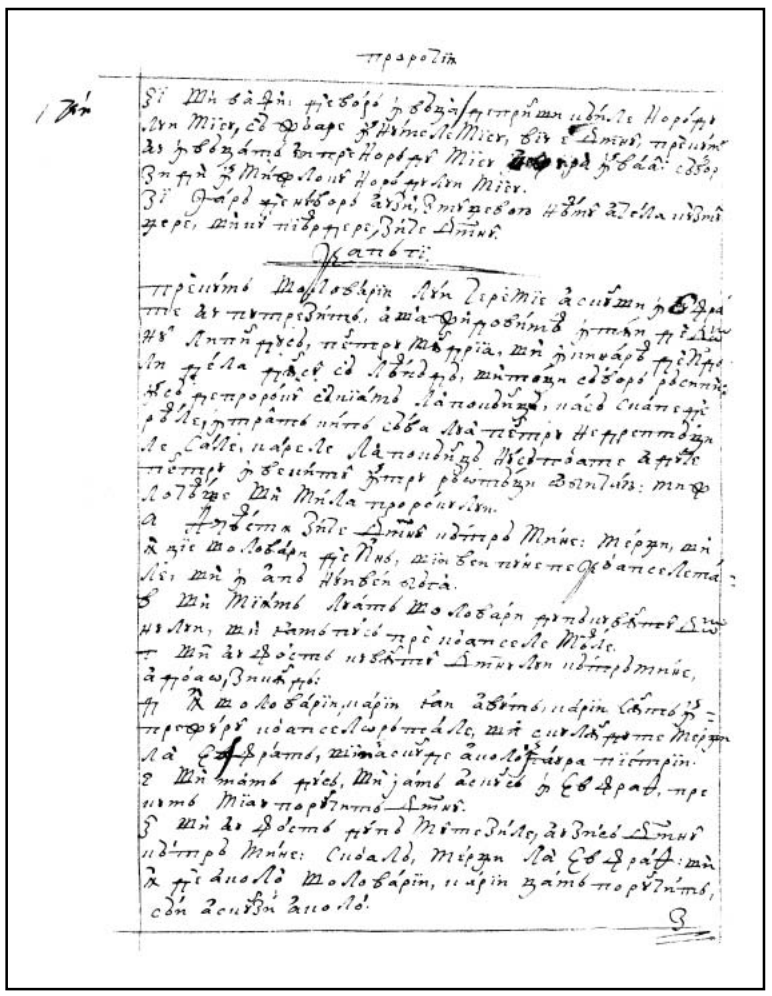

402r

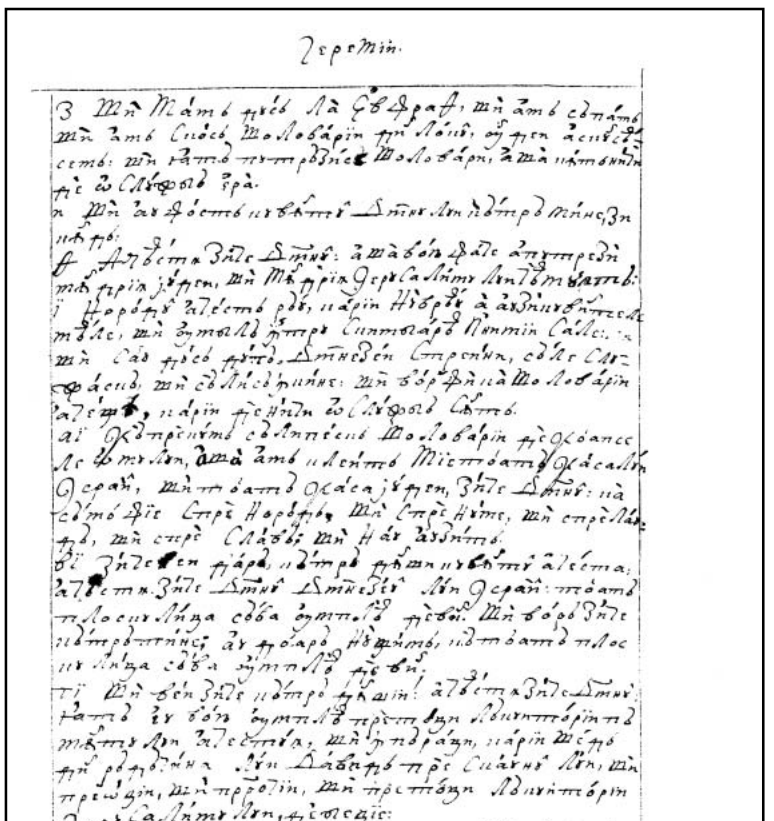

402v

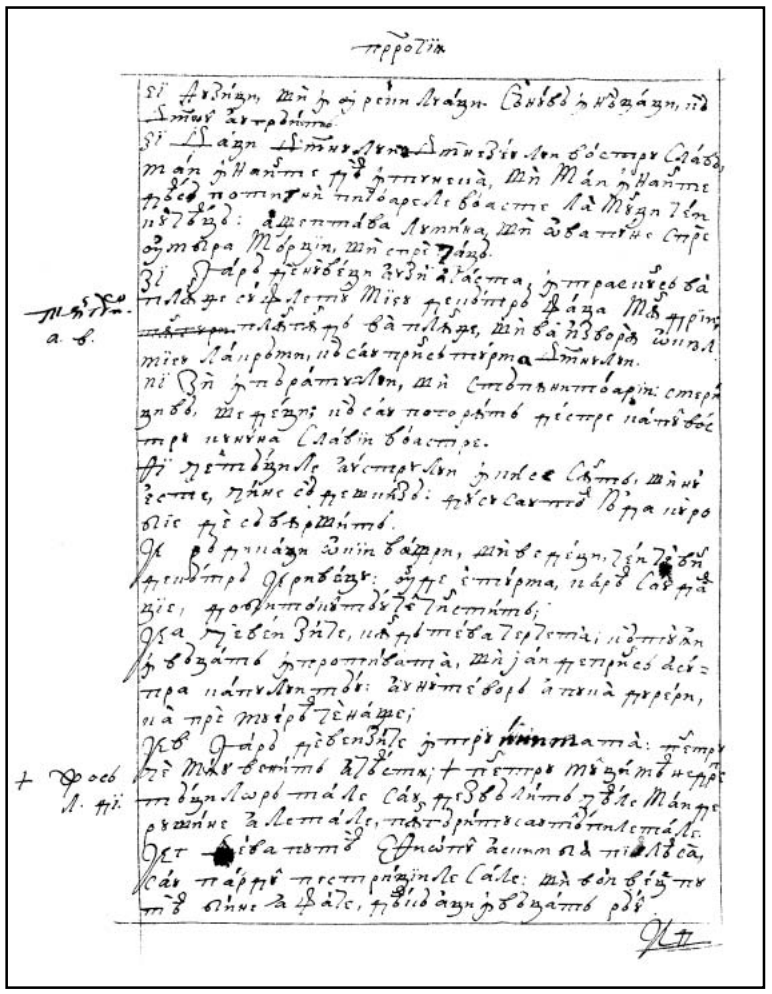

403r

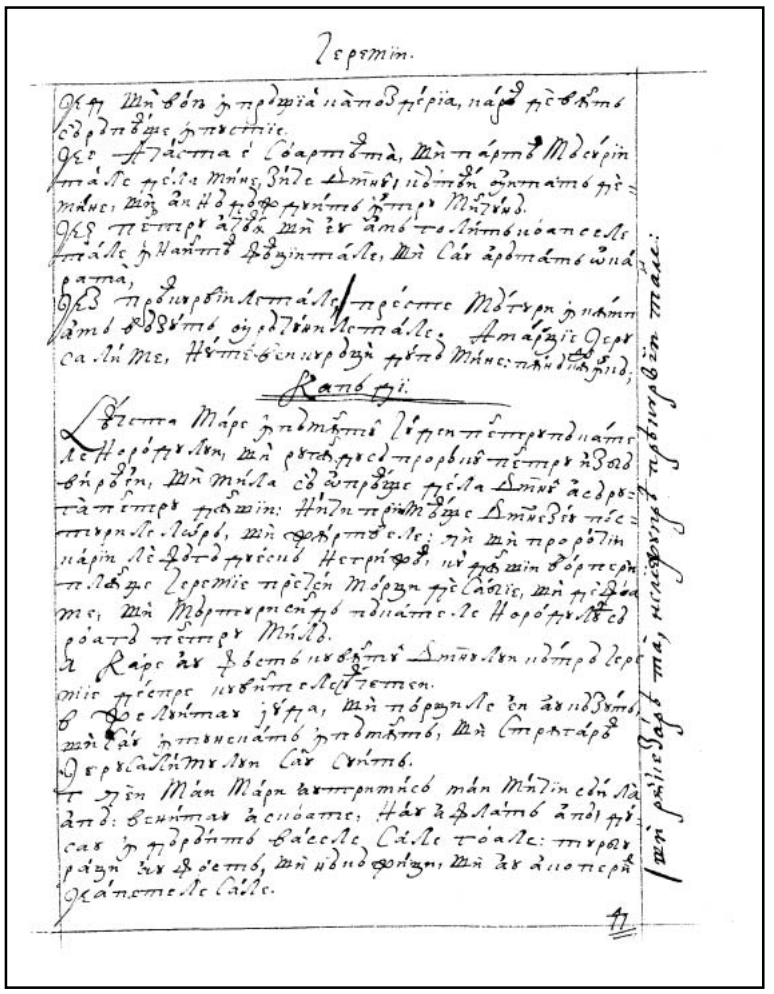

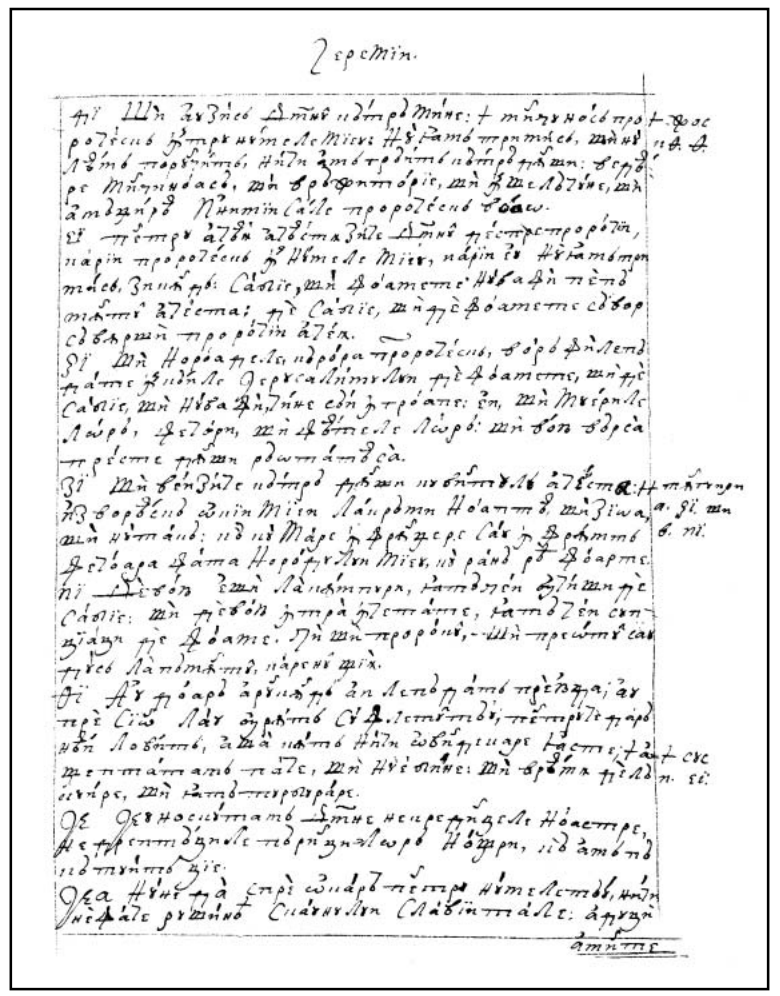

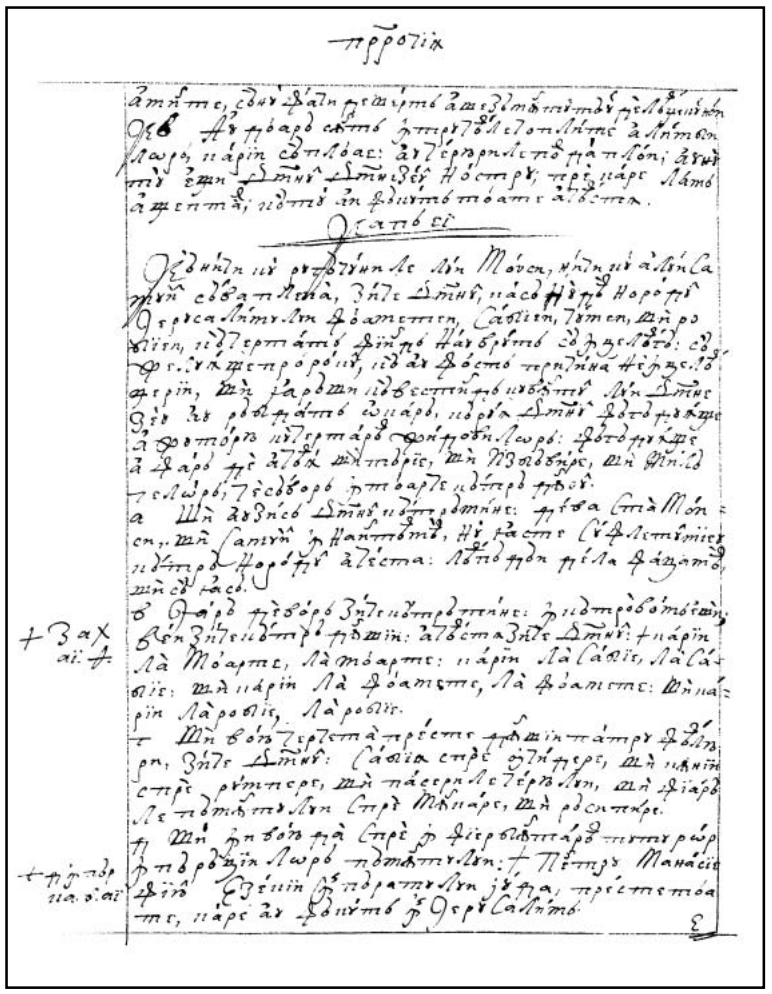

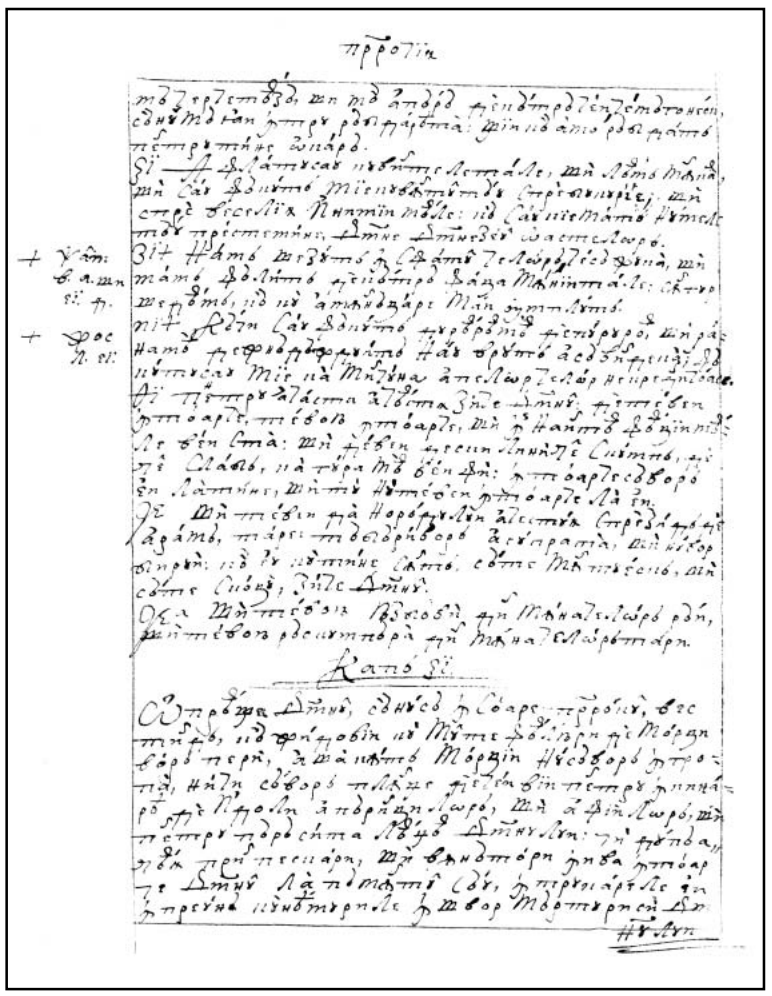

405v

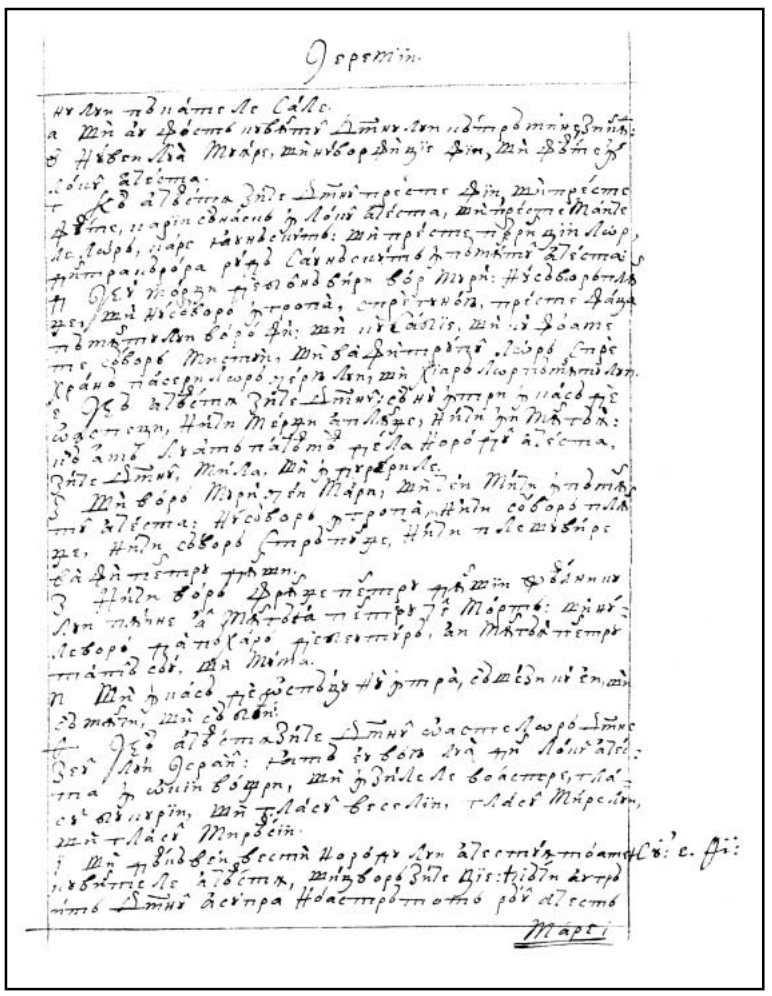

406r

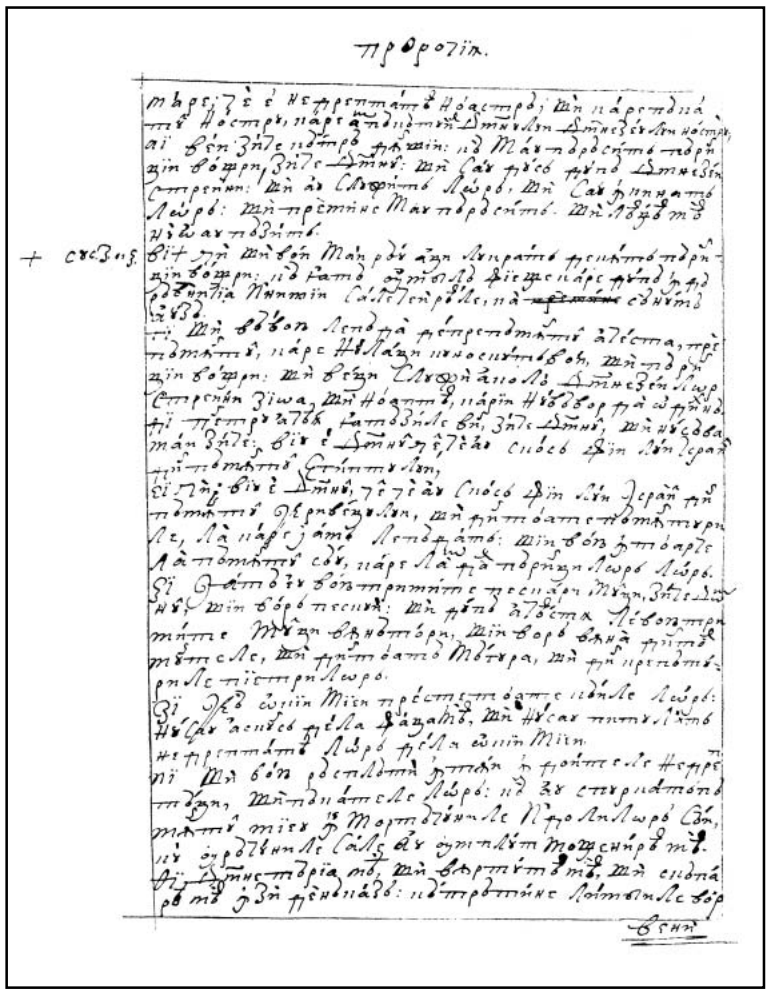

406v

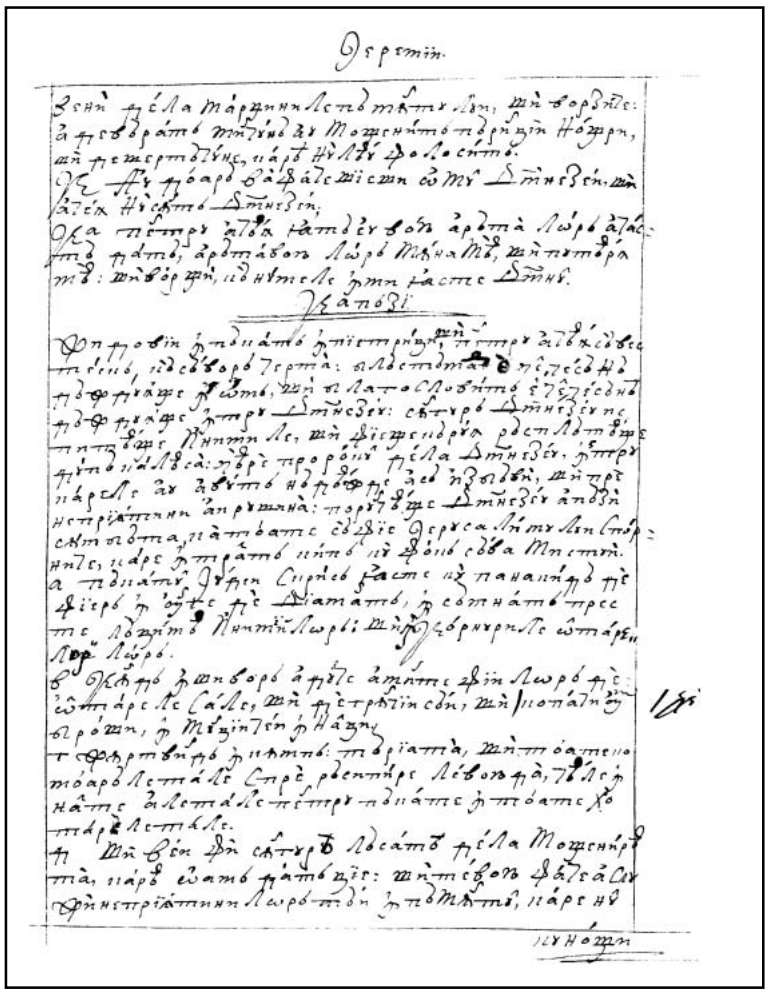

407r

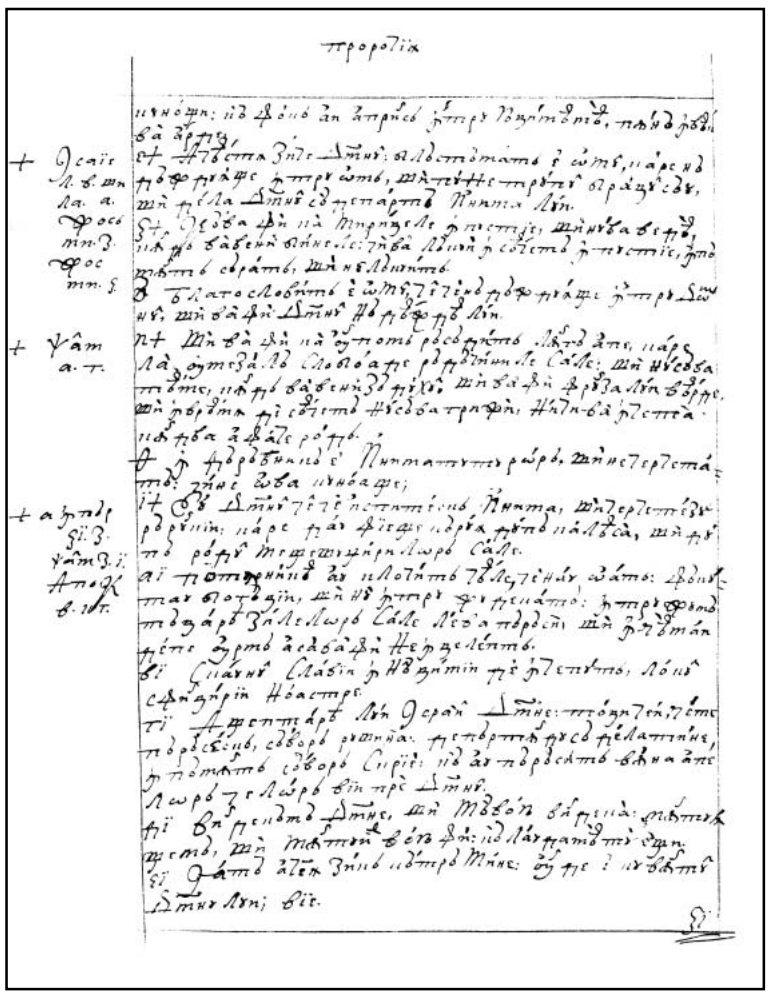

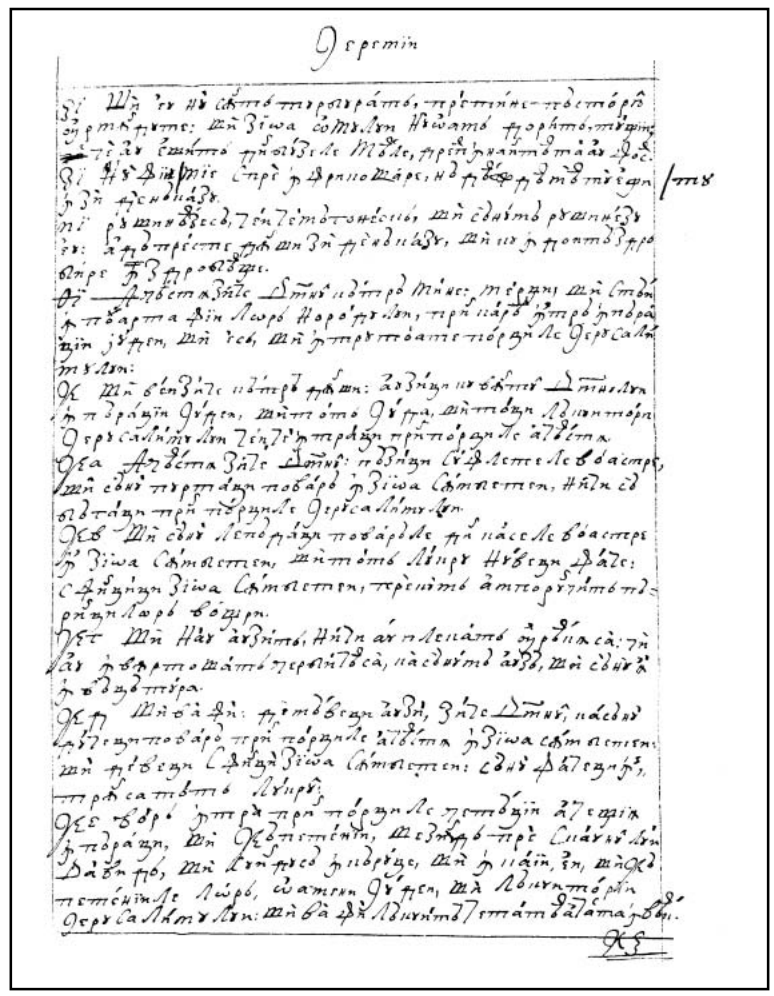

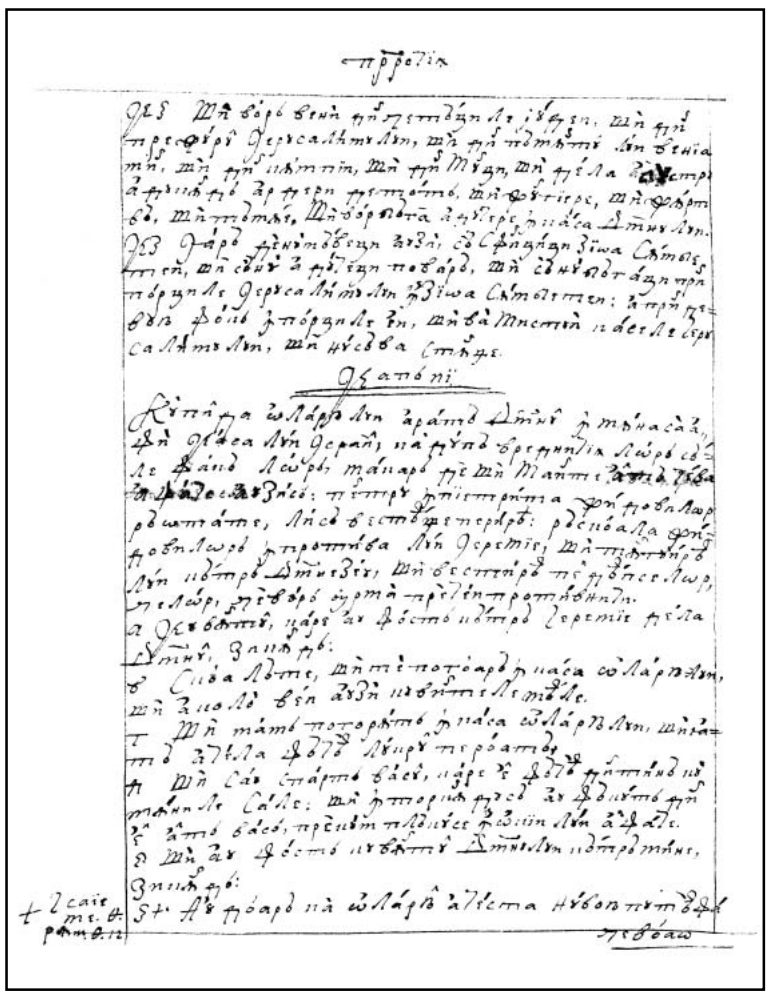

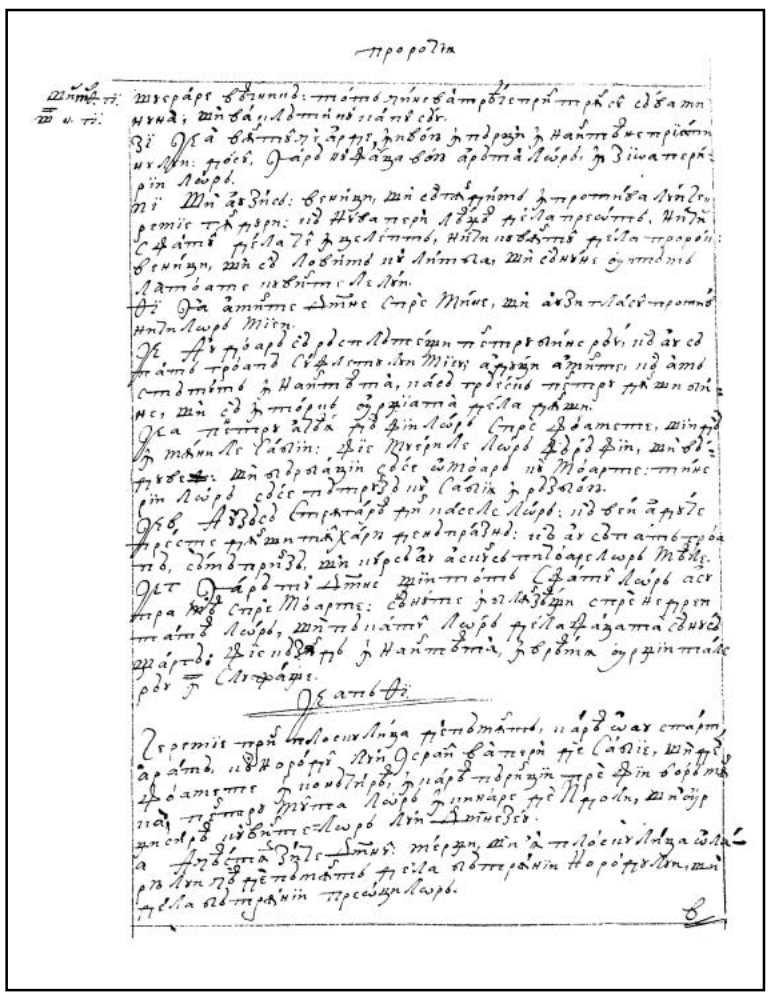

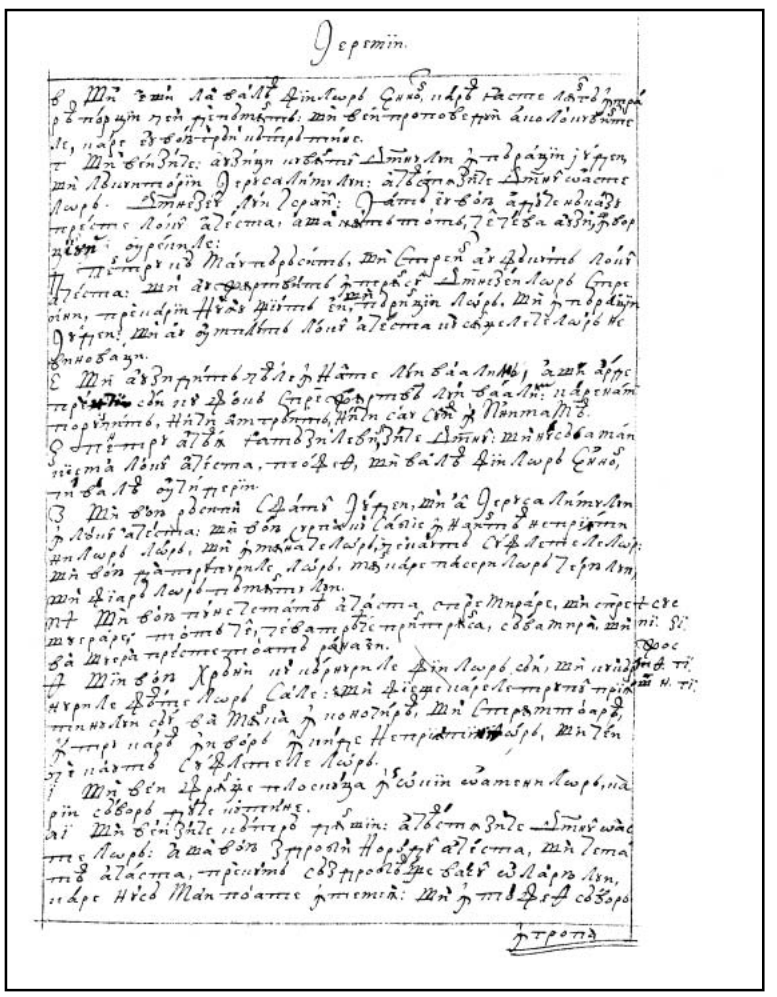

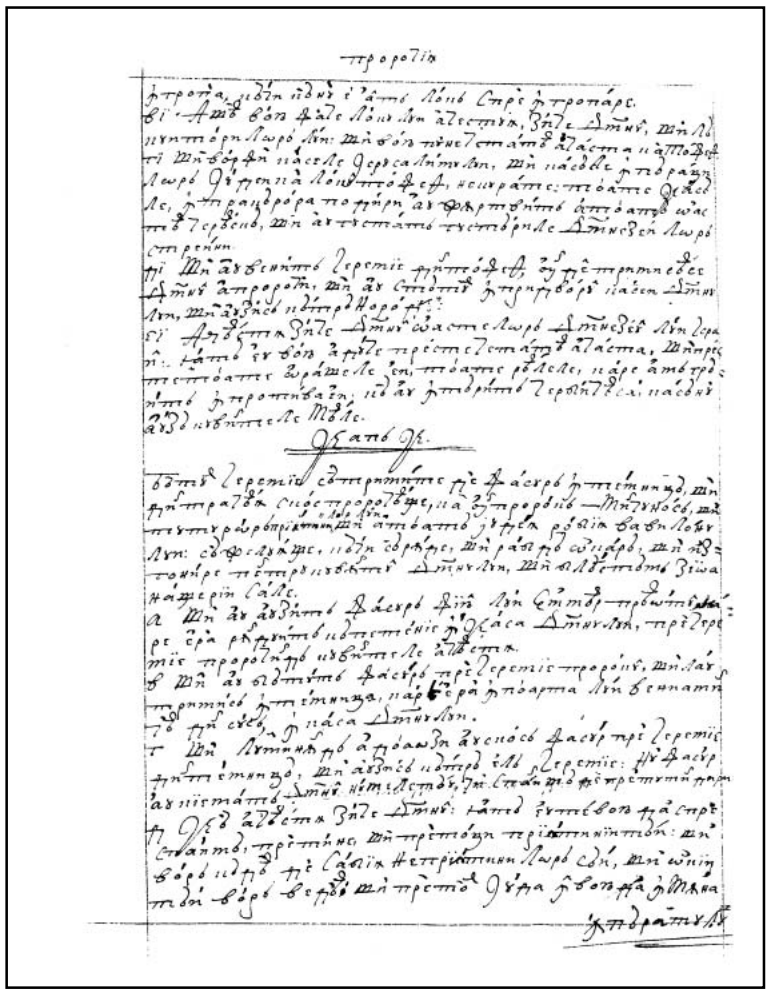

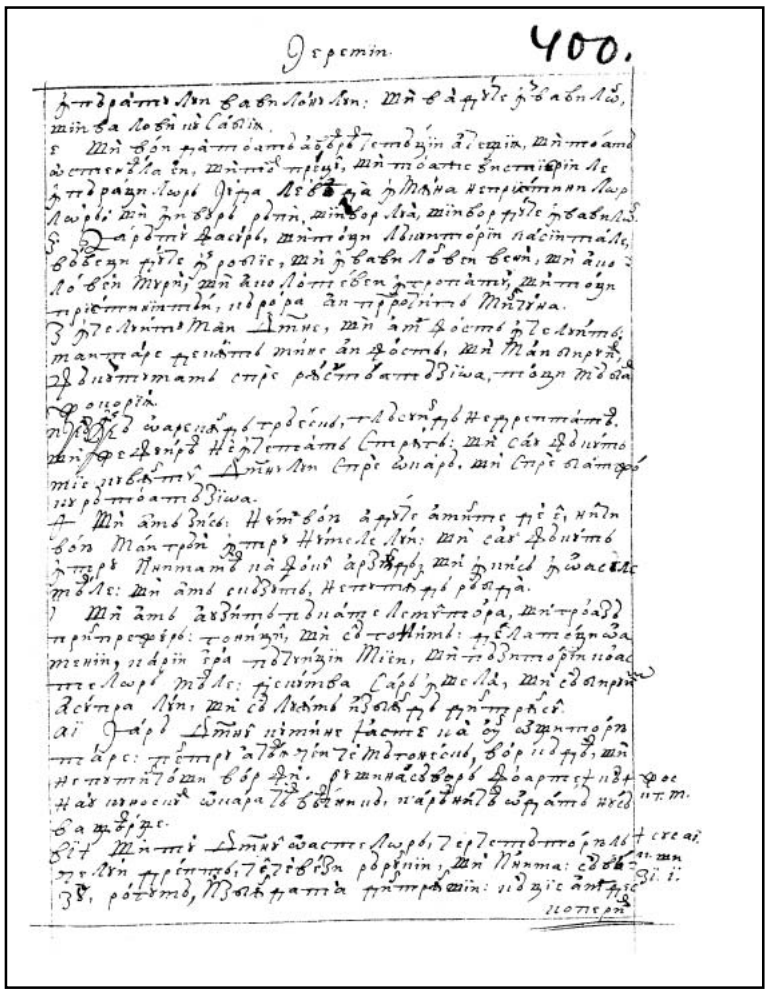

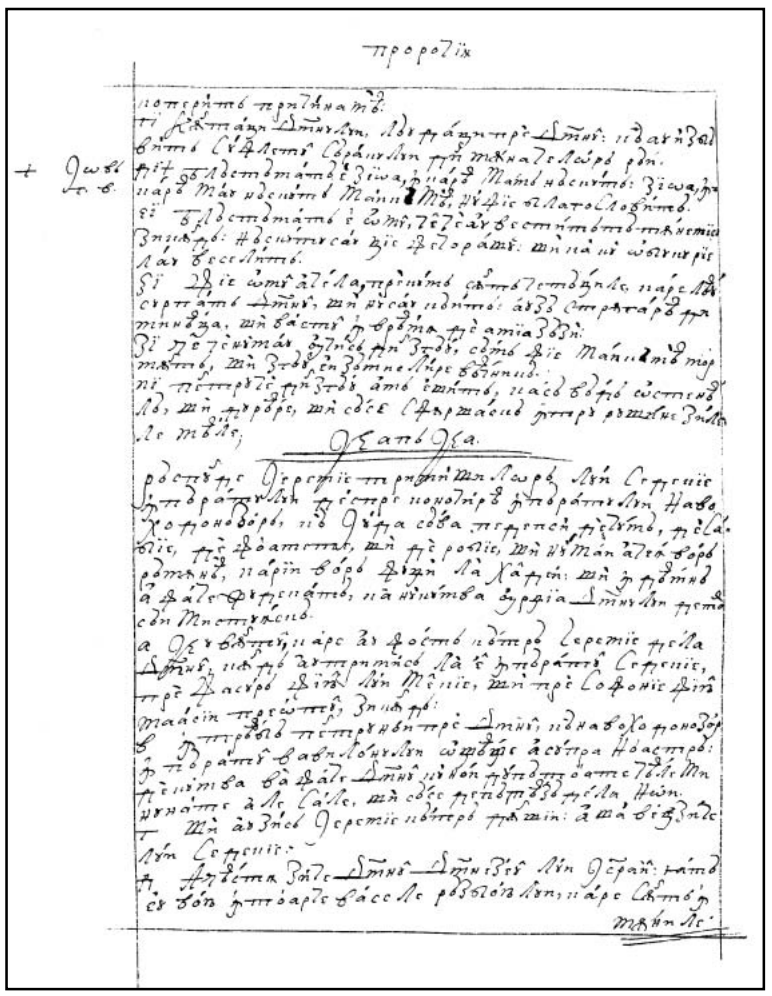

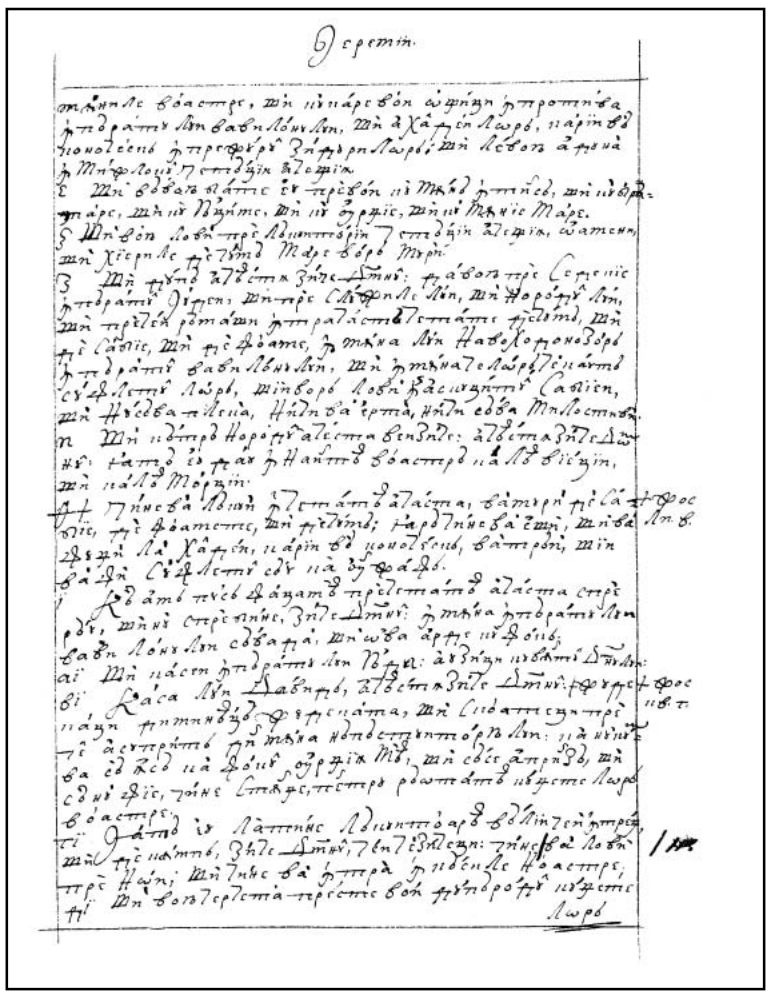

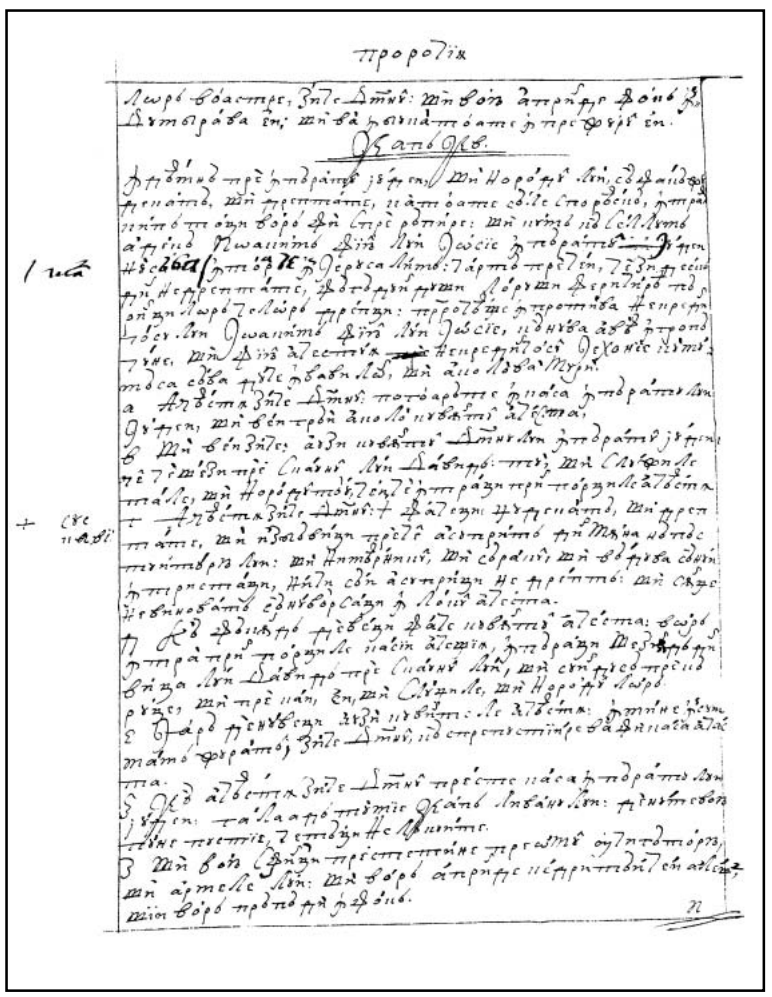

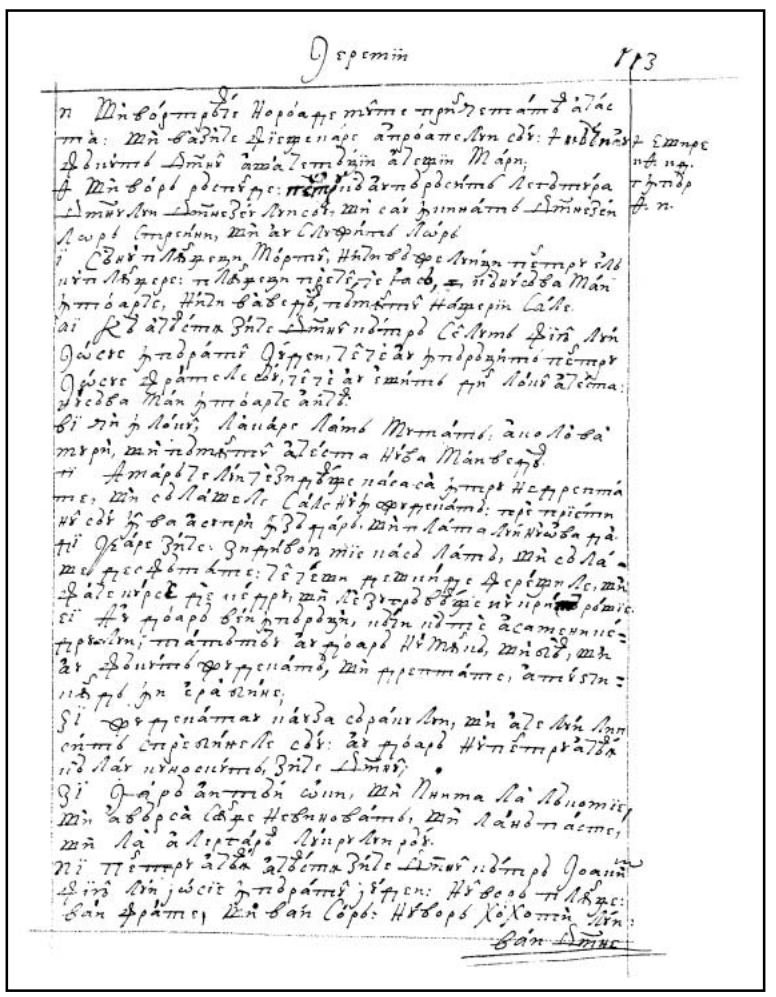

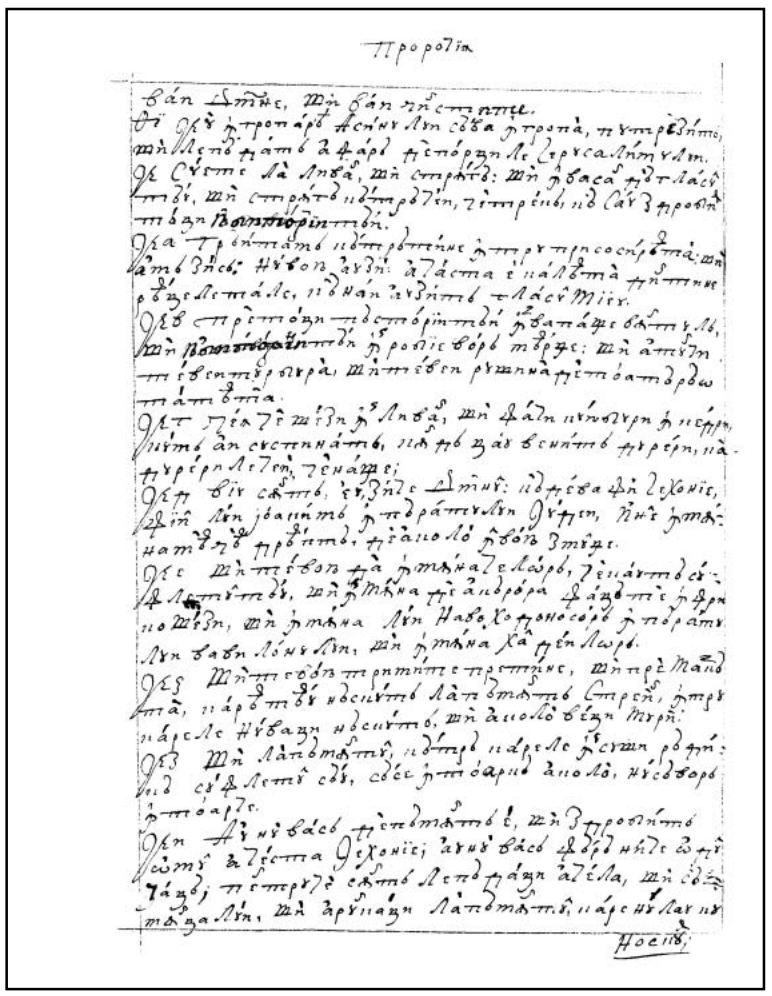

413v

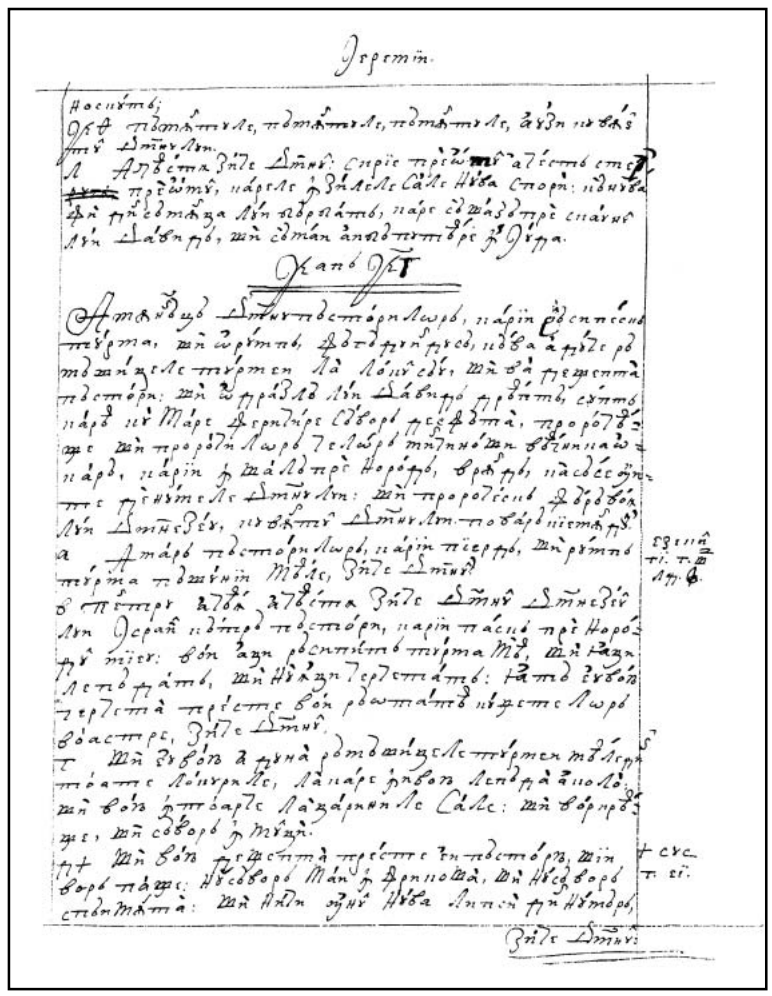

415r*

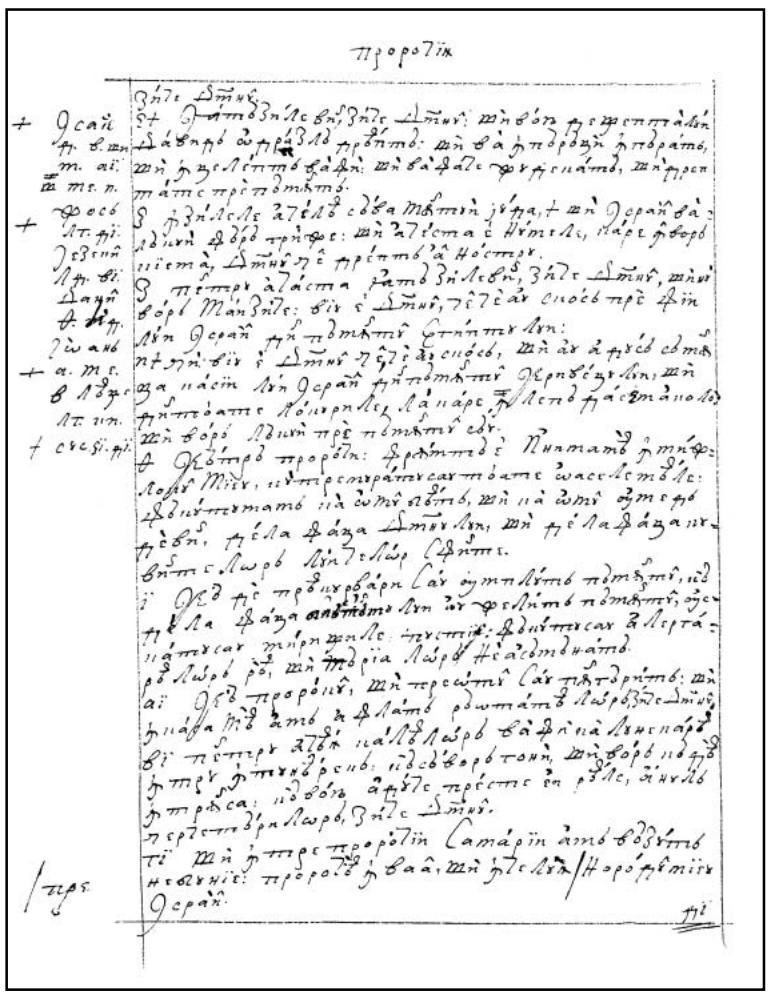

415v

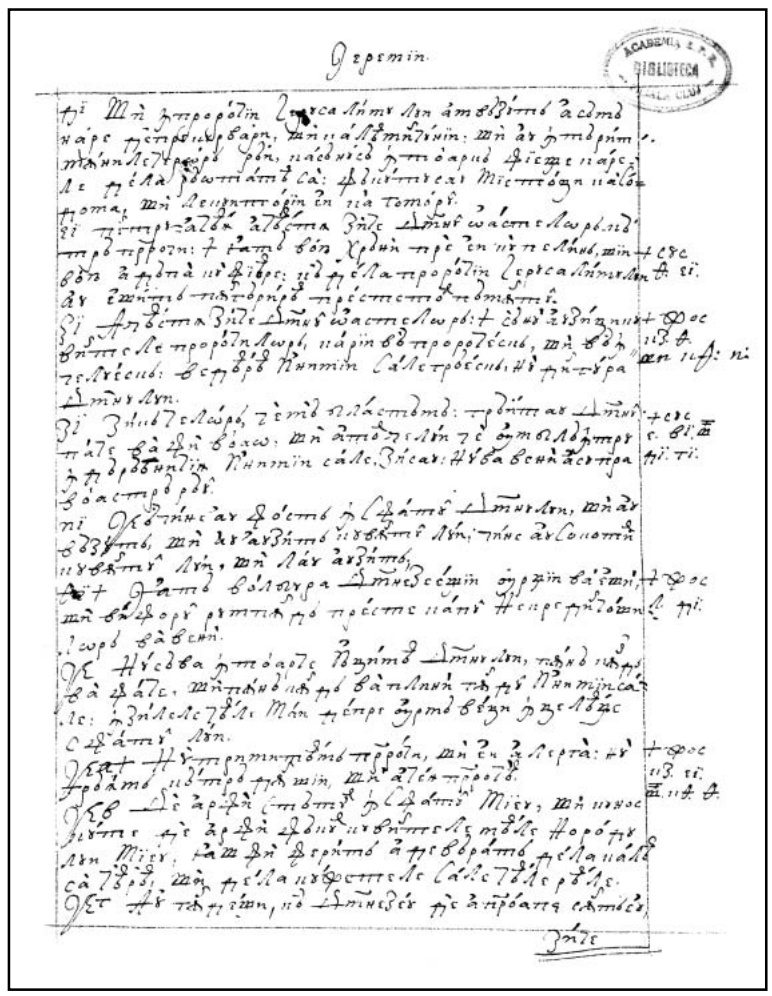

416r

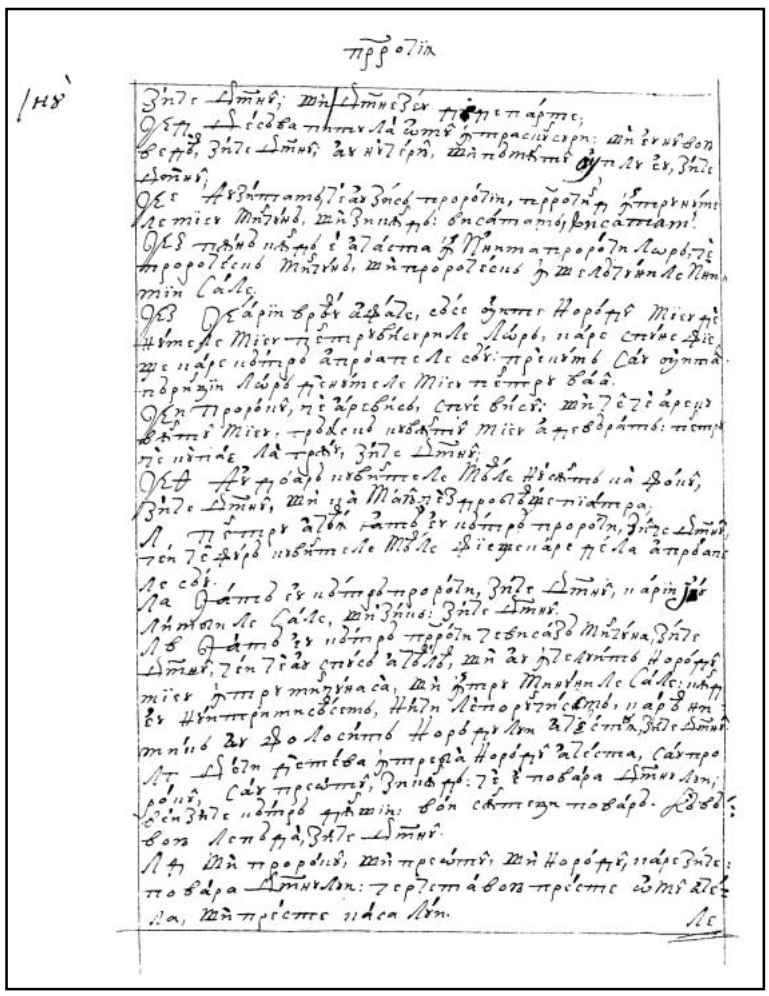

416v

417r

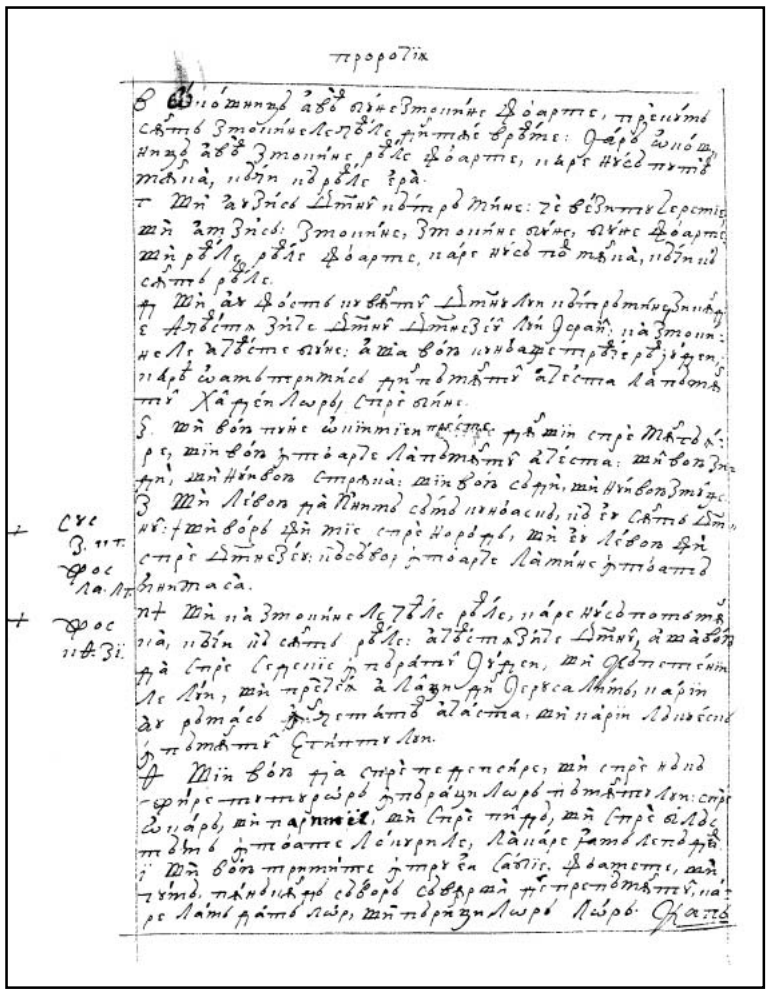

417v

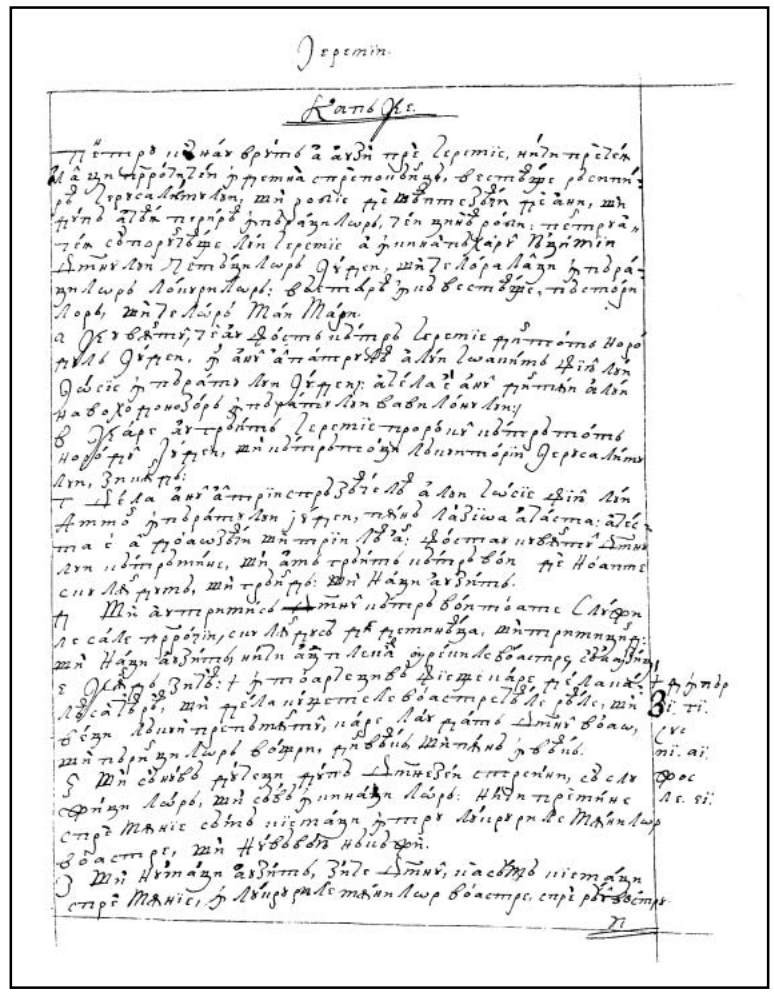

418r

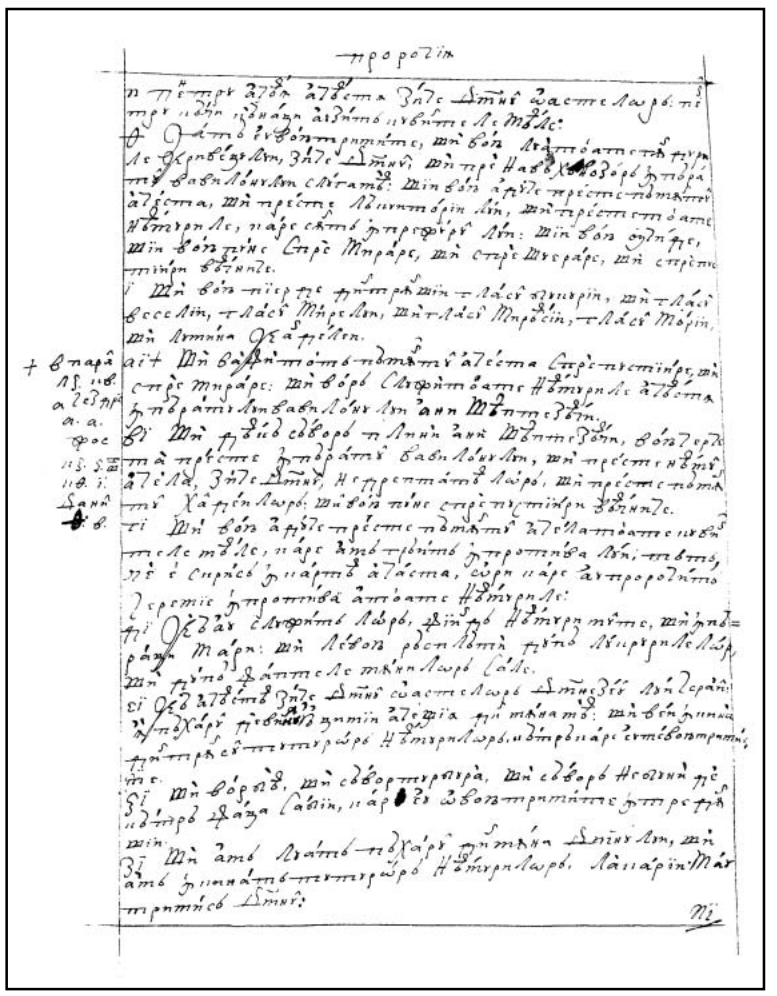

418v

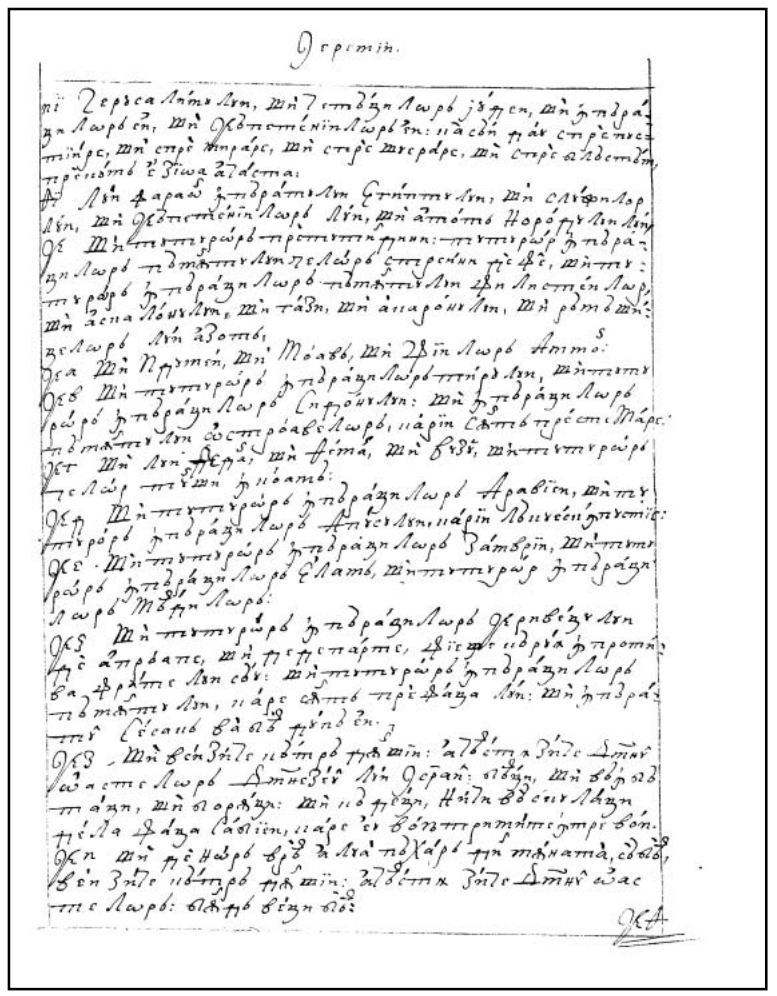

419r

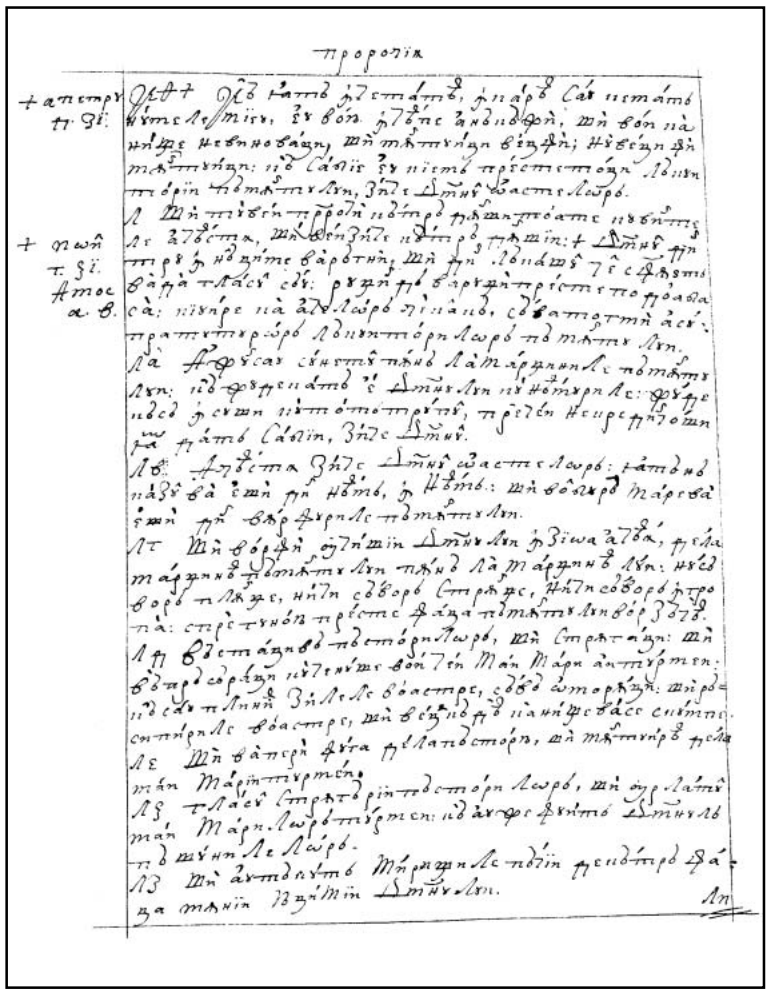

419v

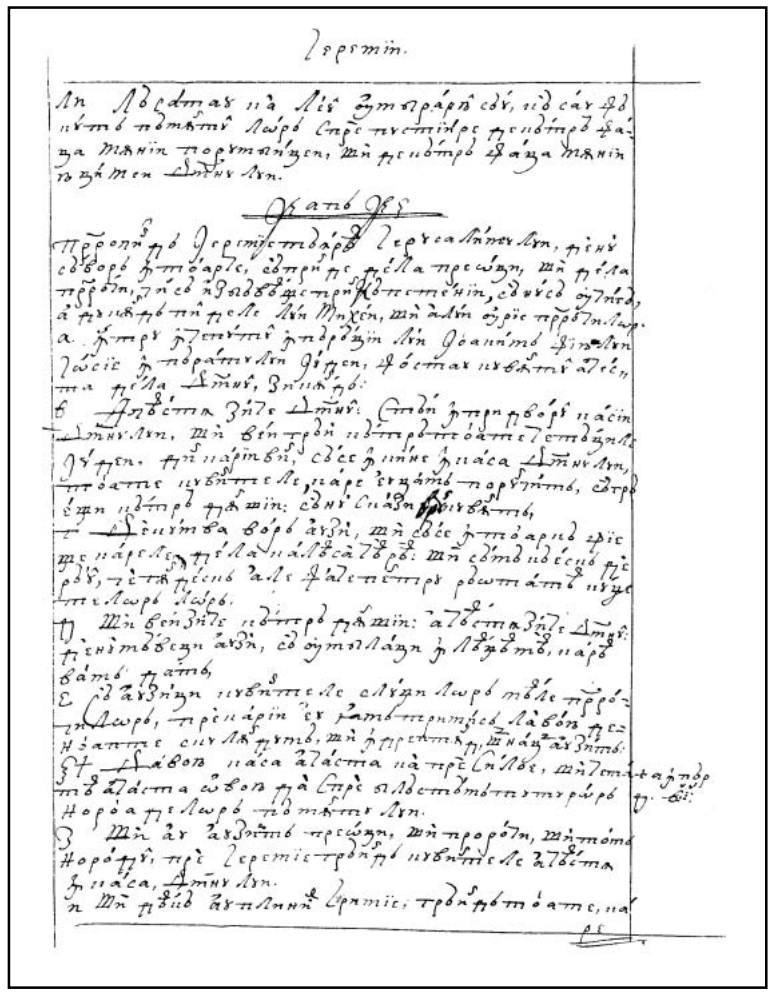

420r

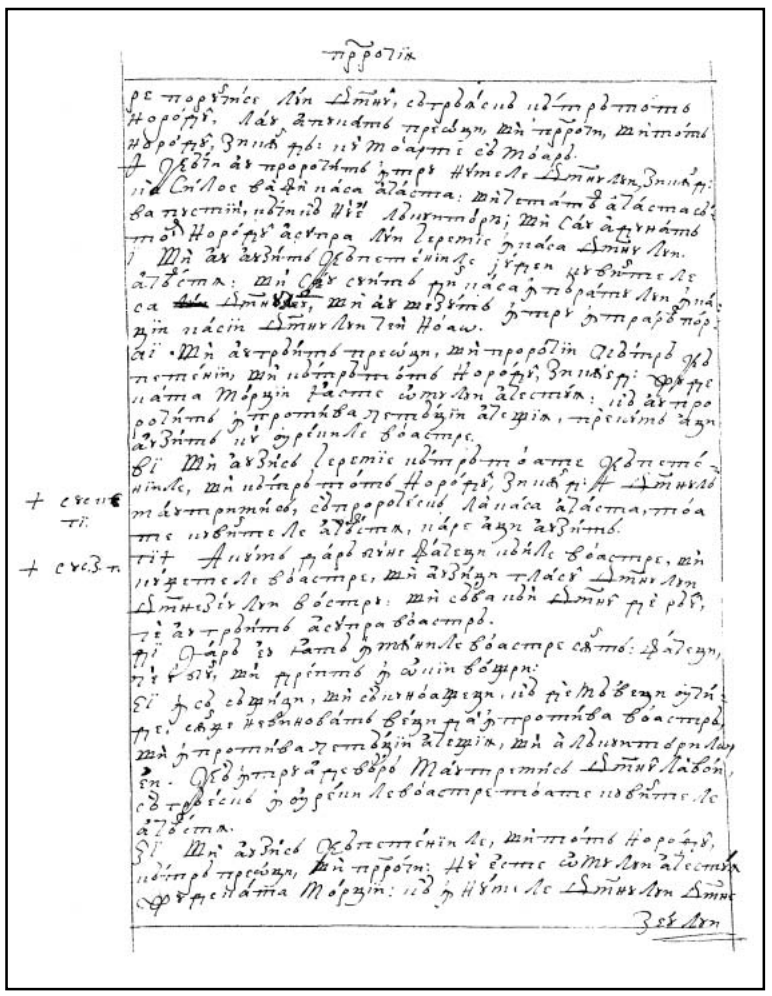

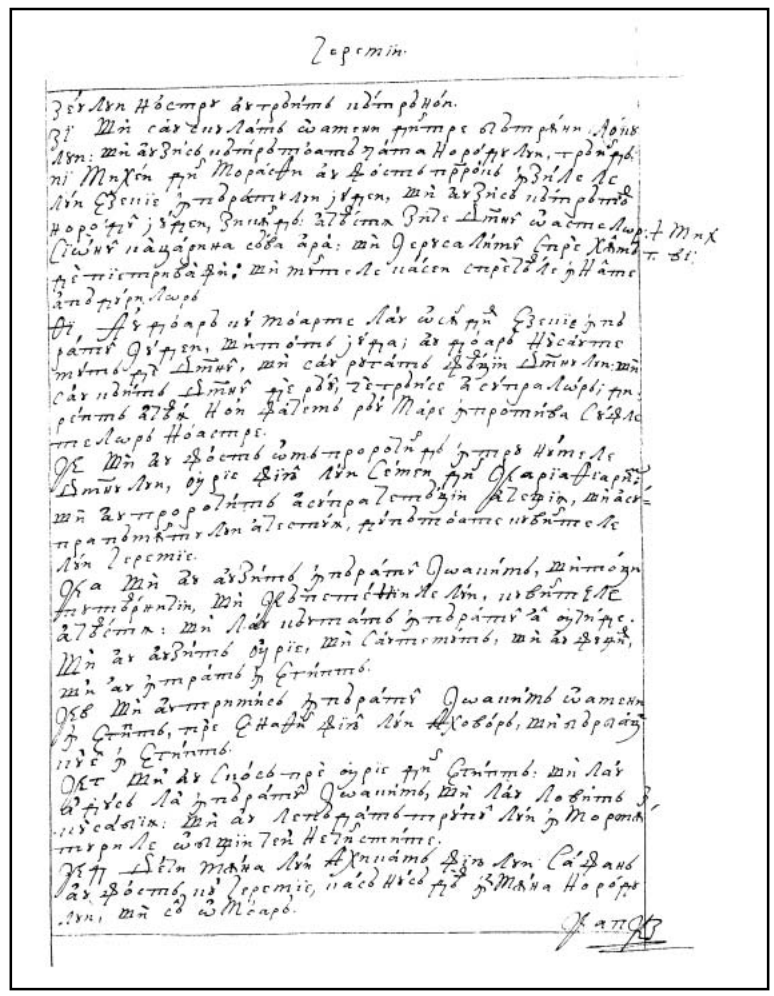

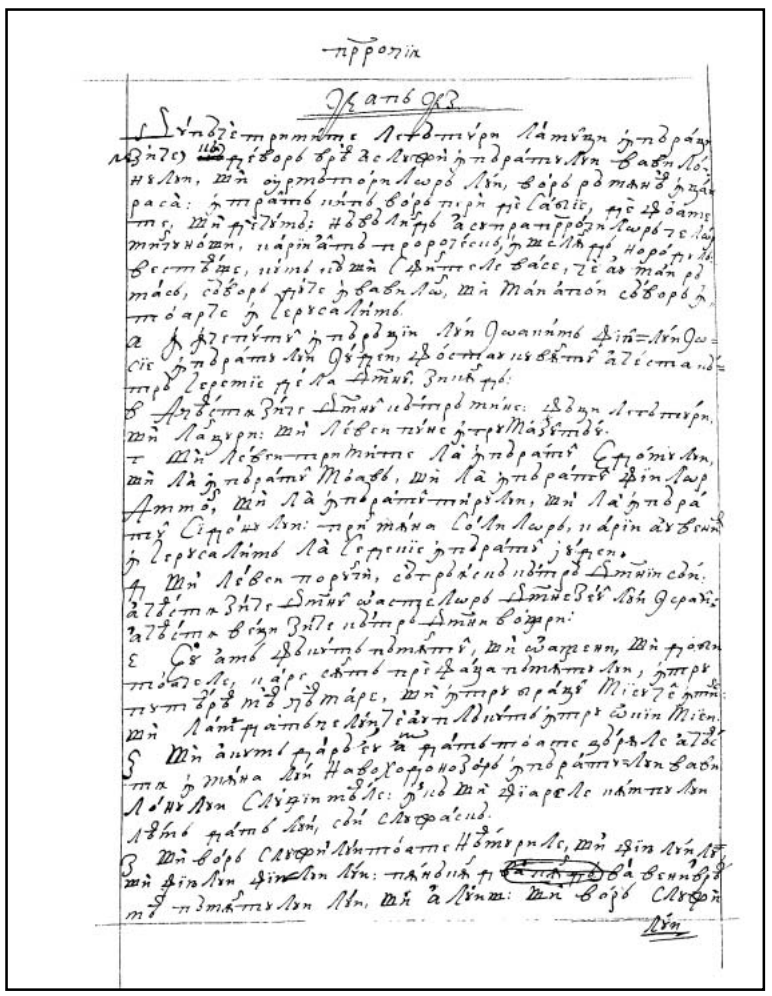

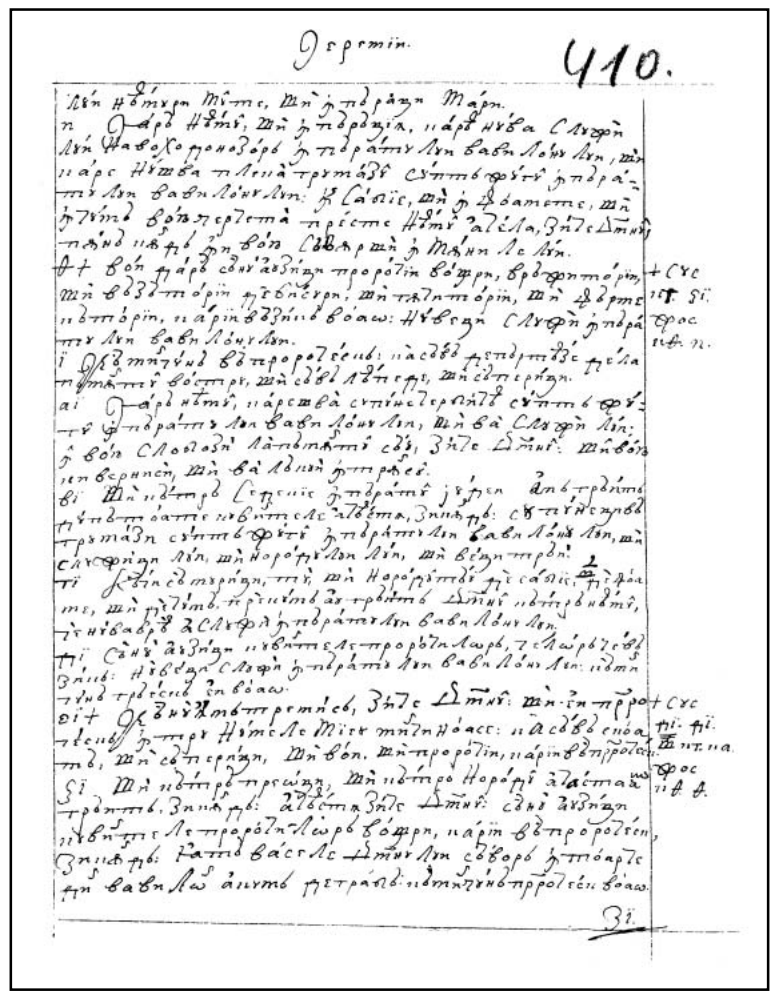

422v

423r

423v

424r

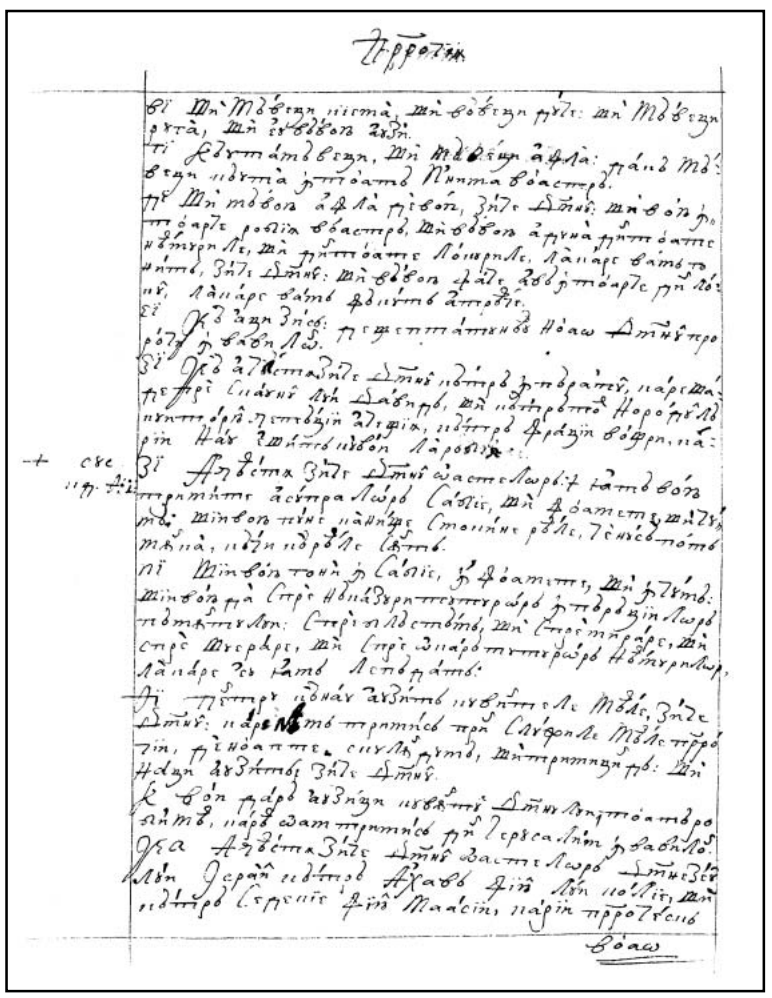

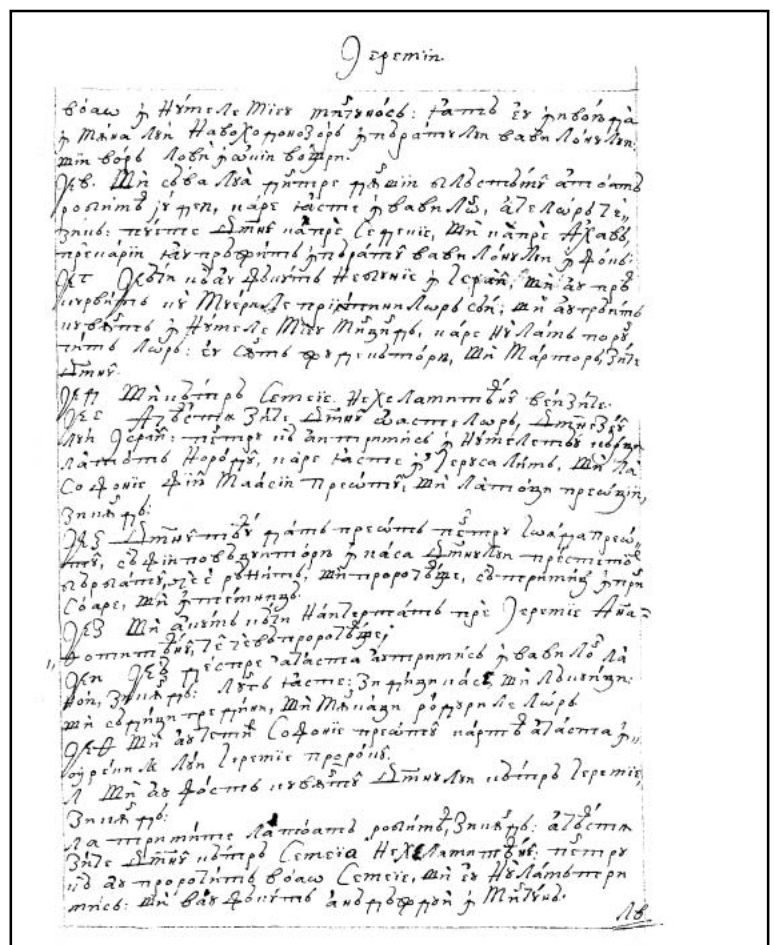

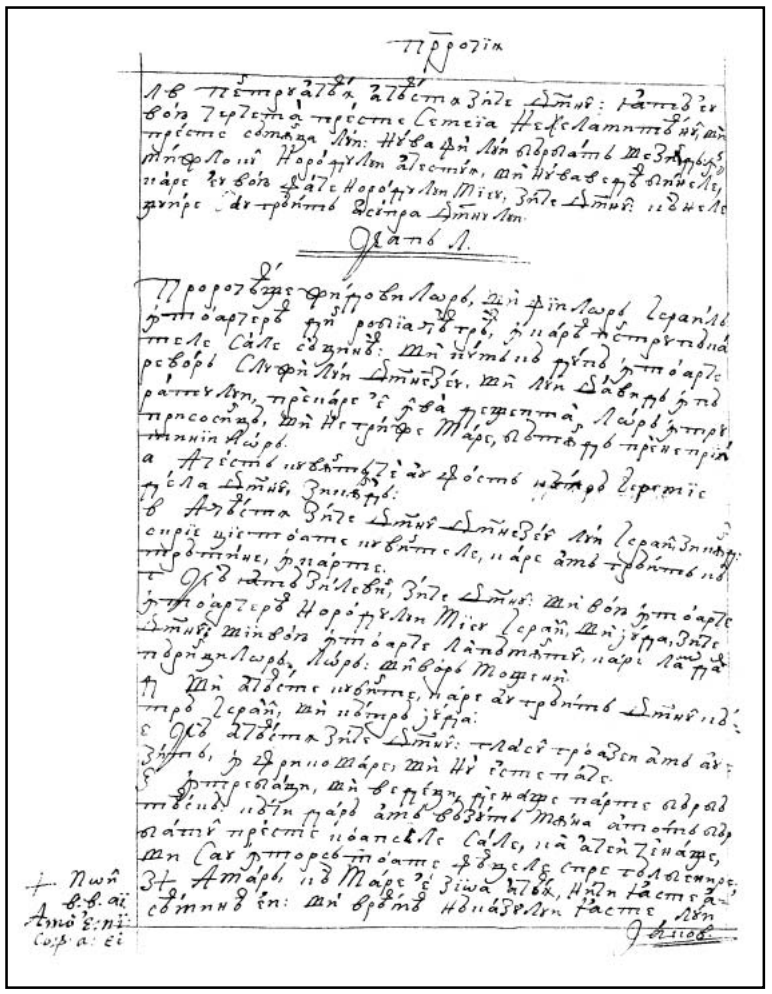

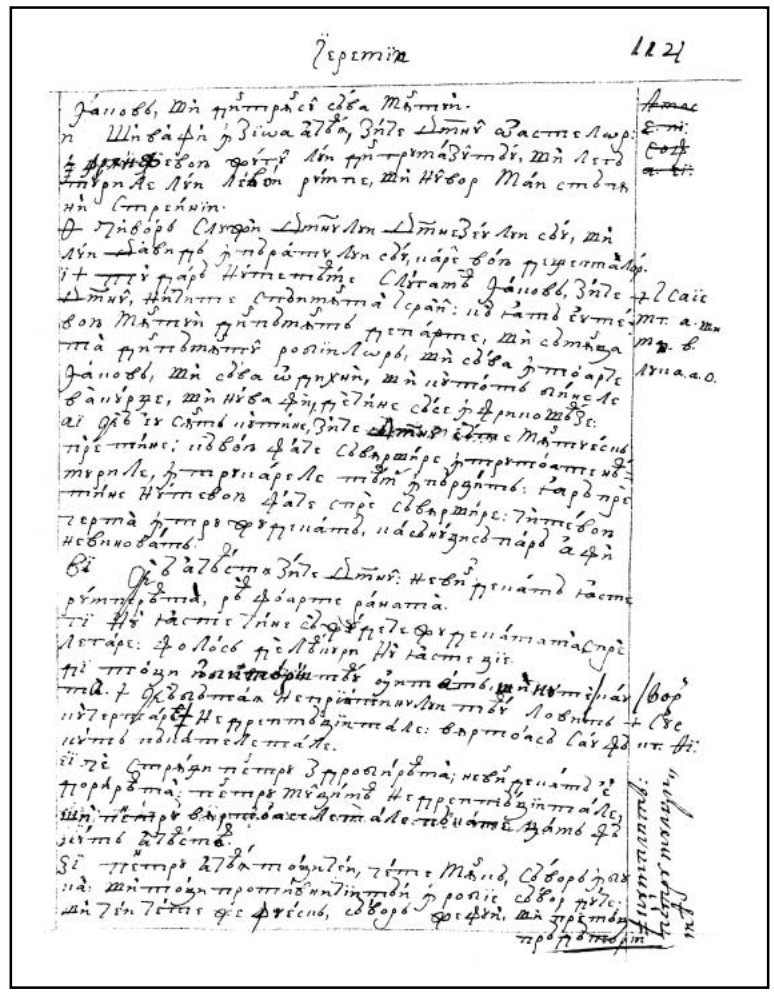

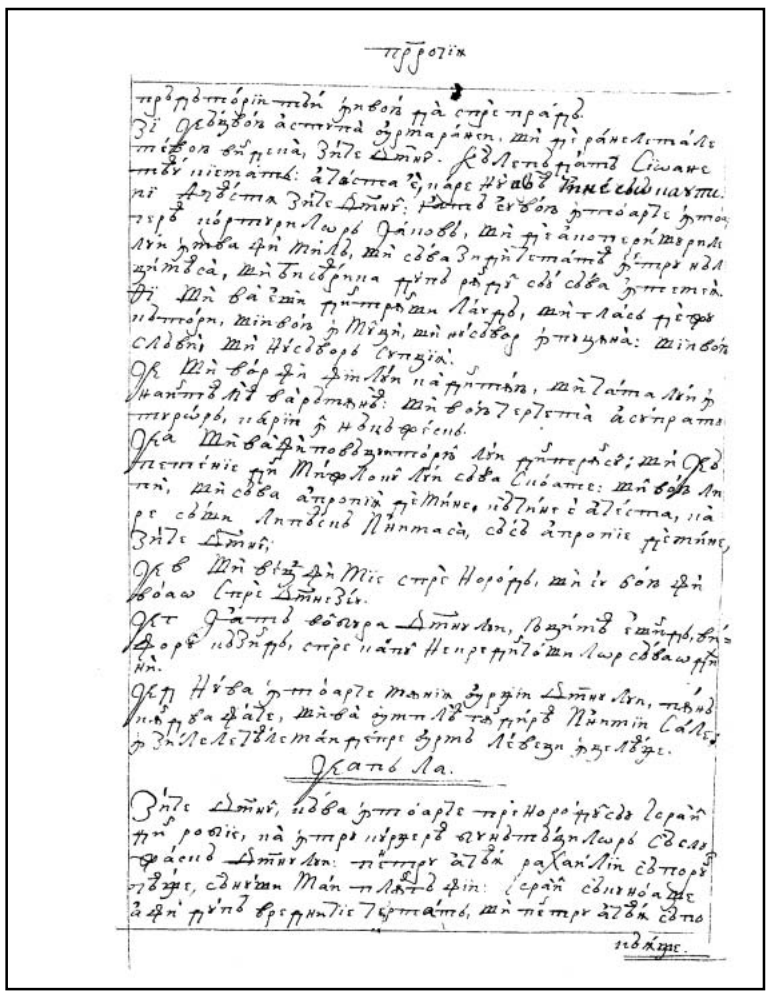

426v

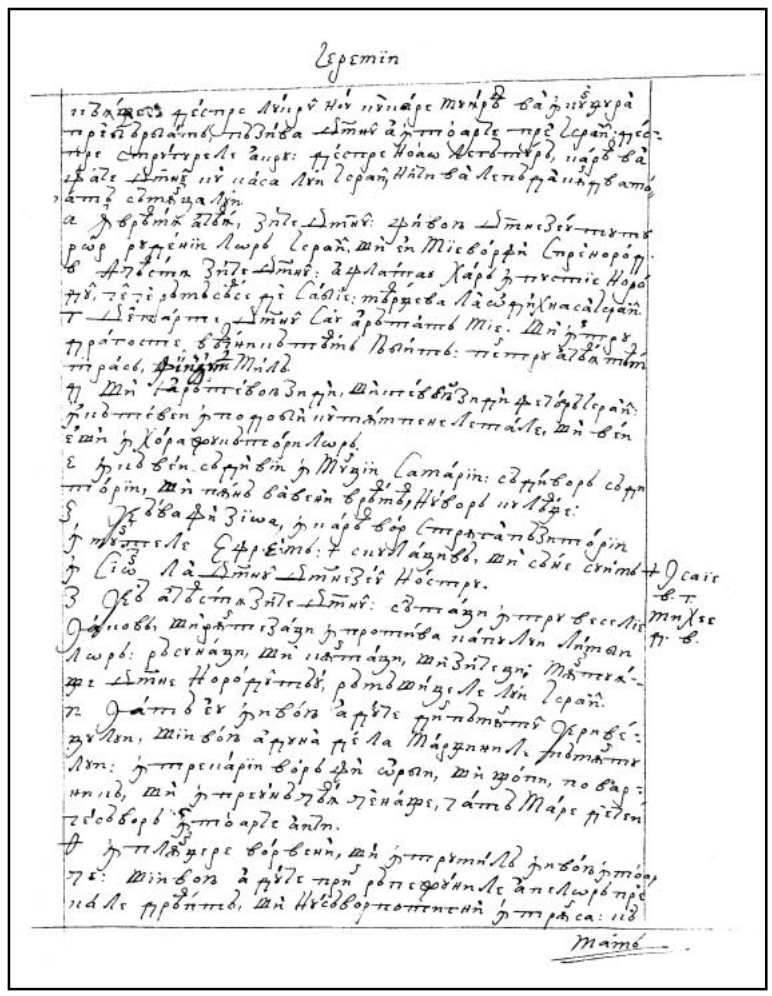

427r

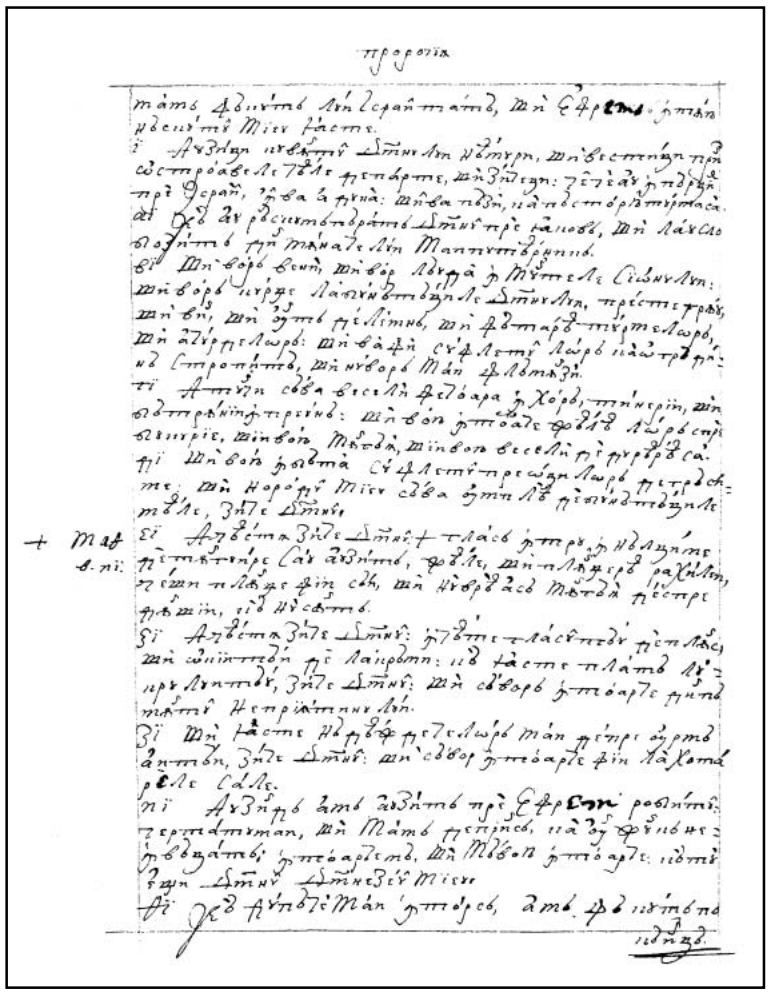

427v

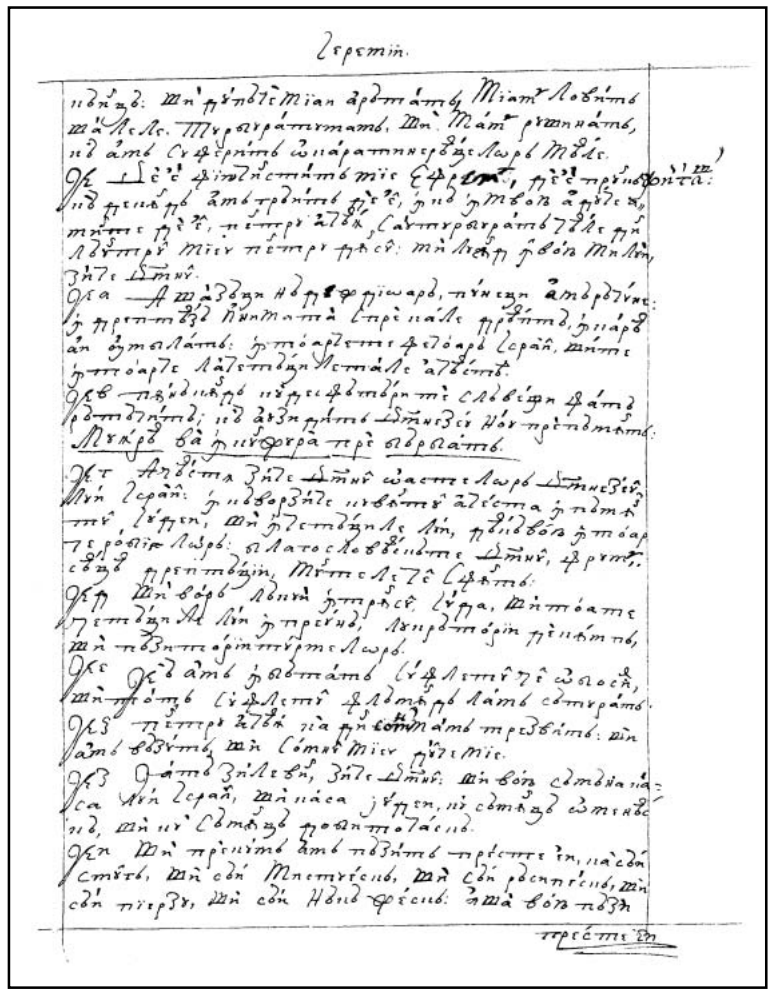

428r

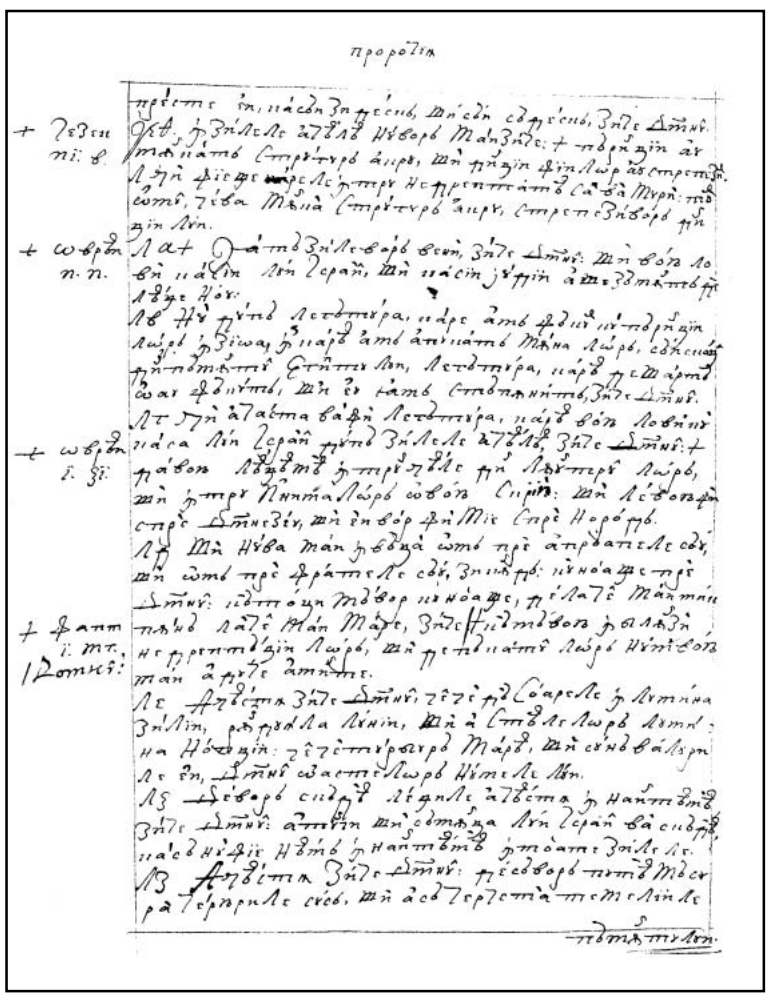

428v

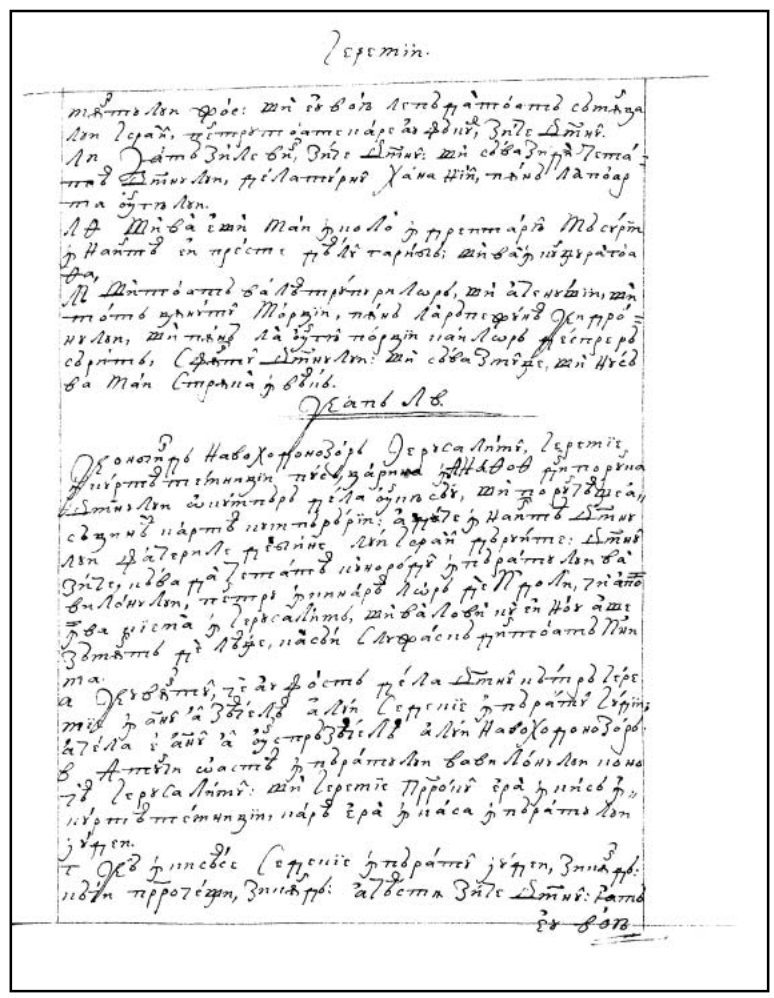

429r

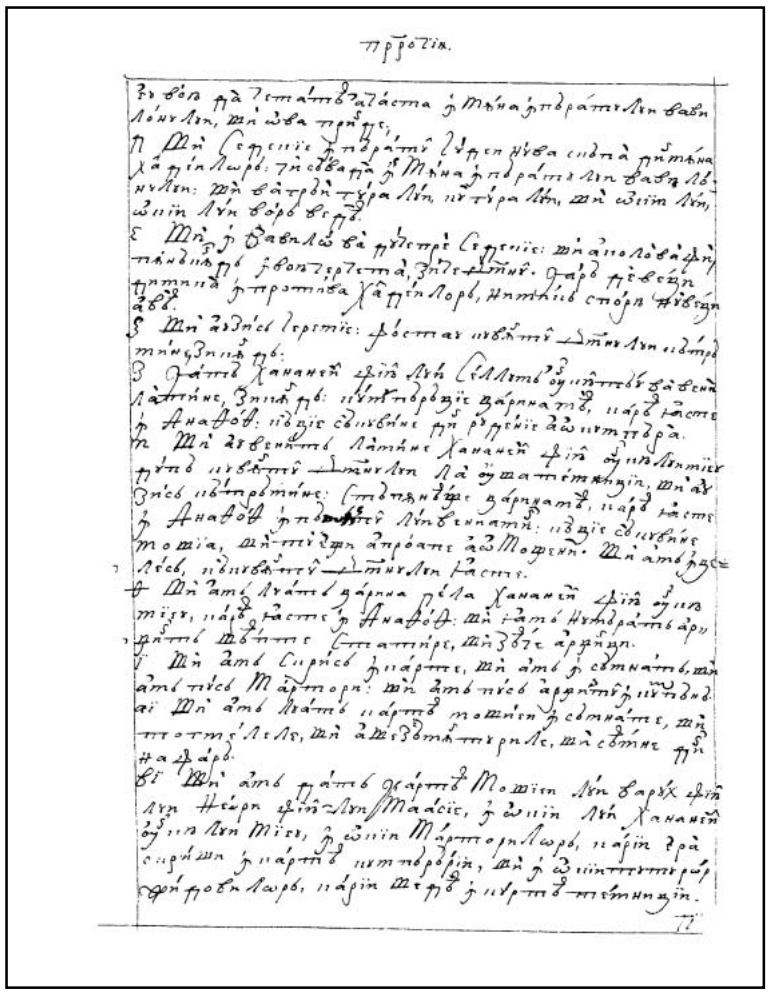

429v

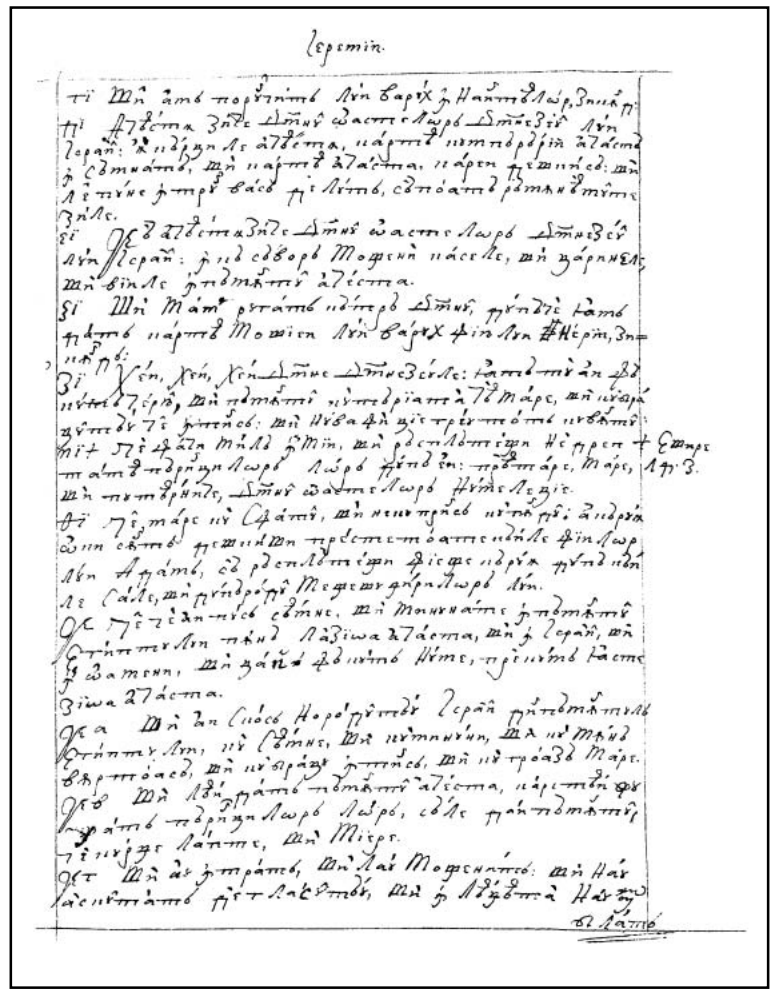

430r

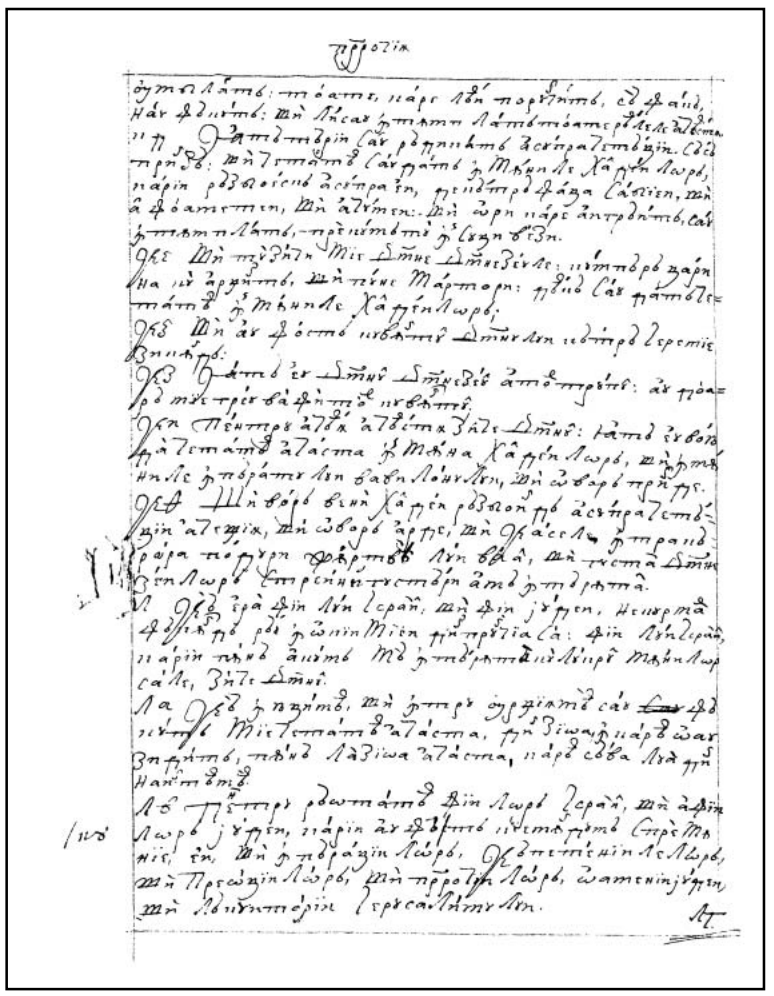

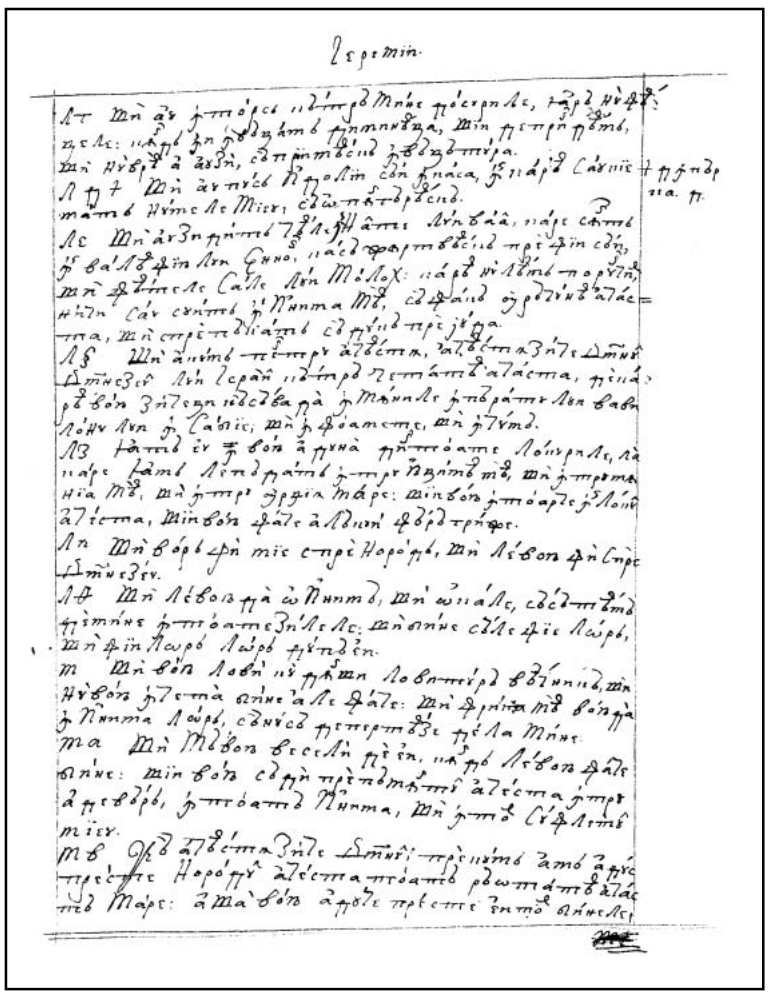

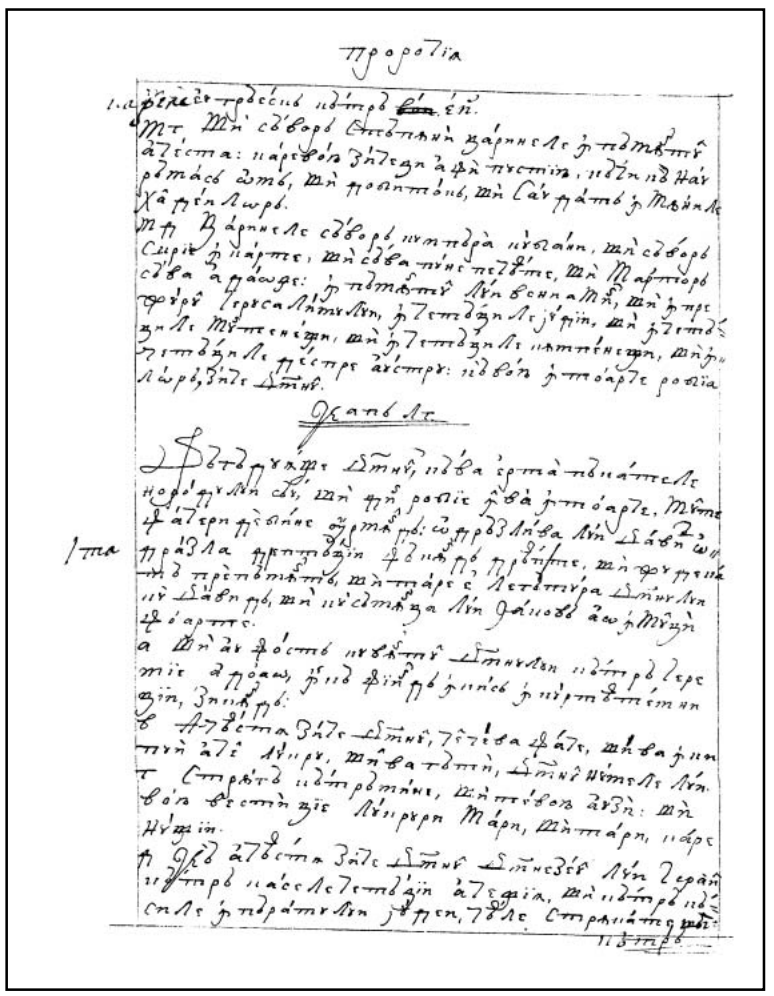

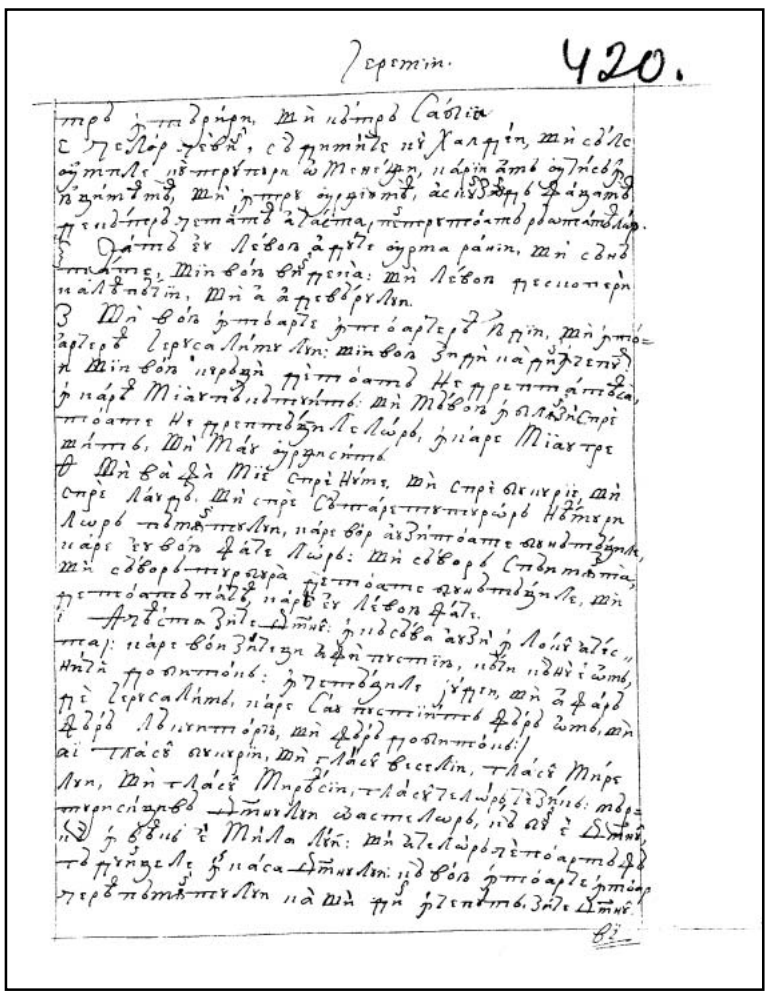

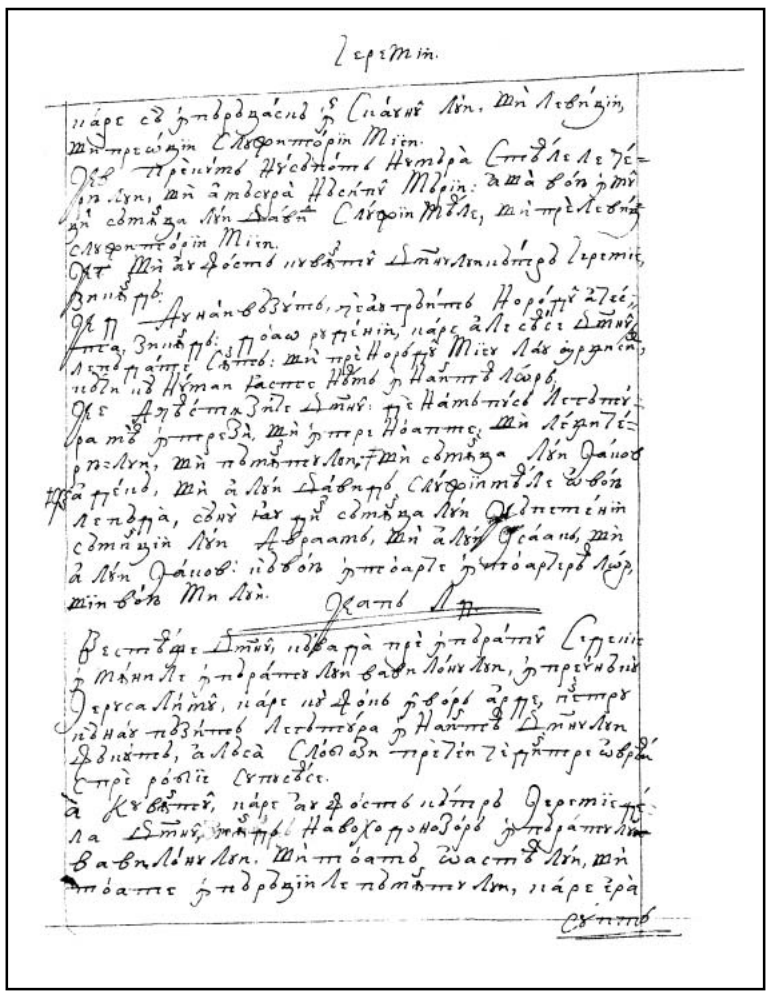

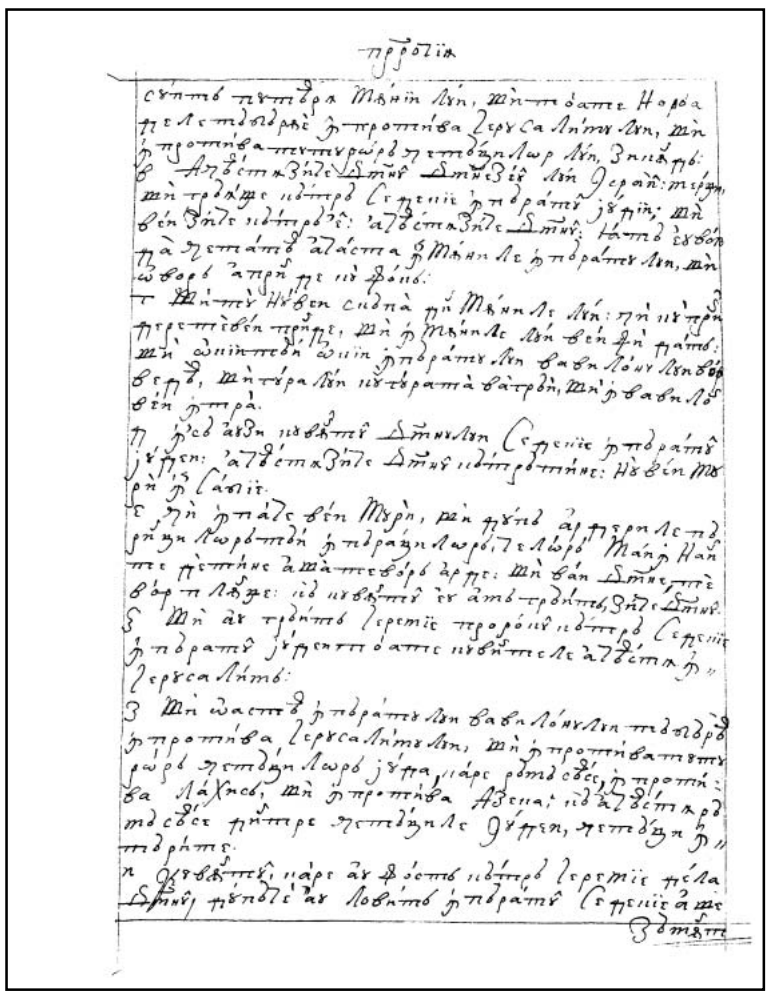

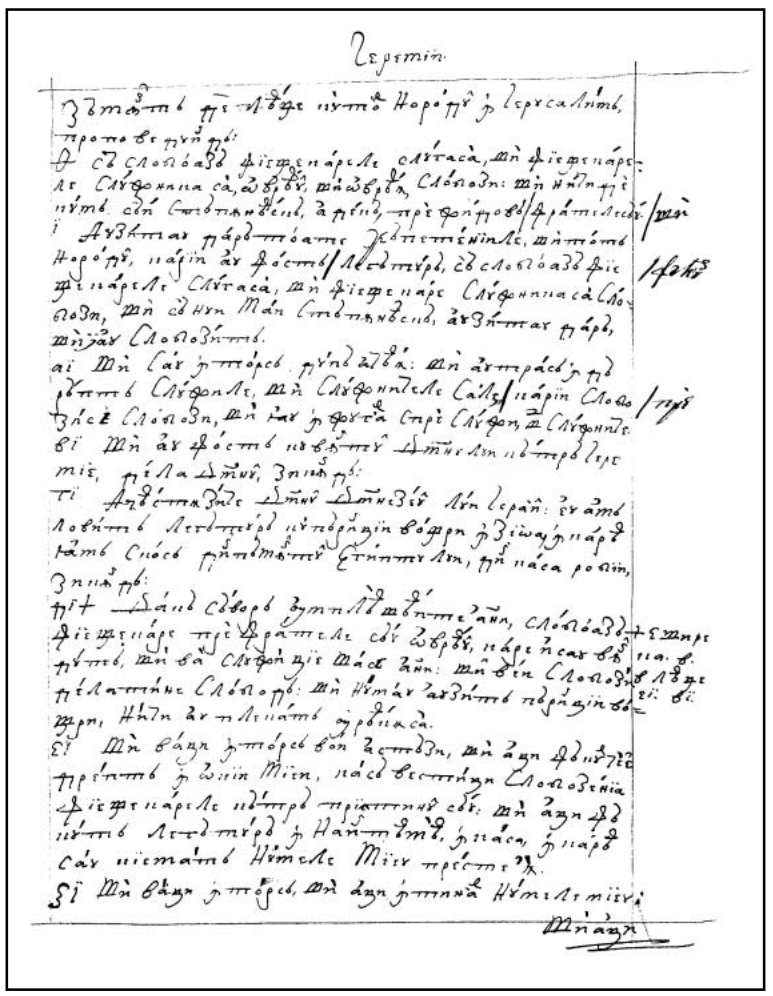

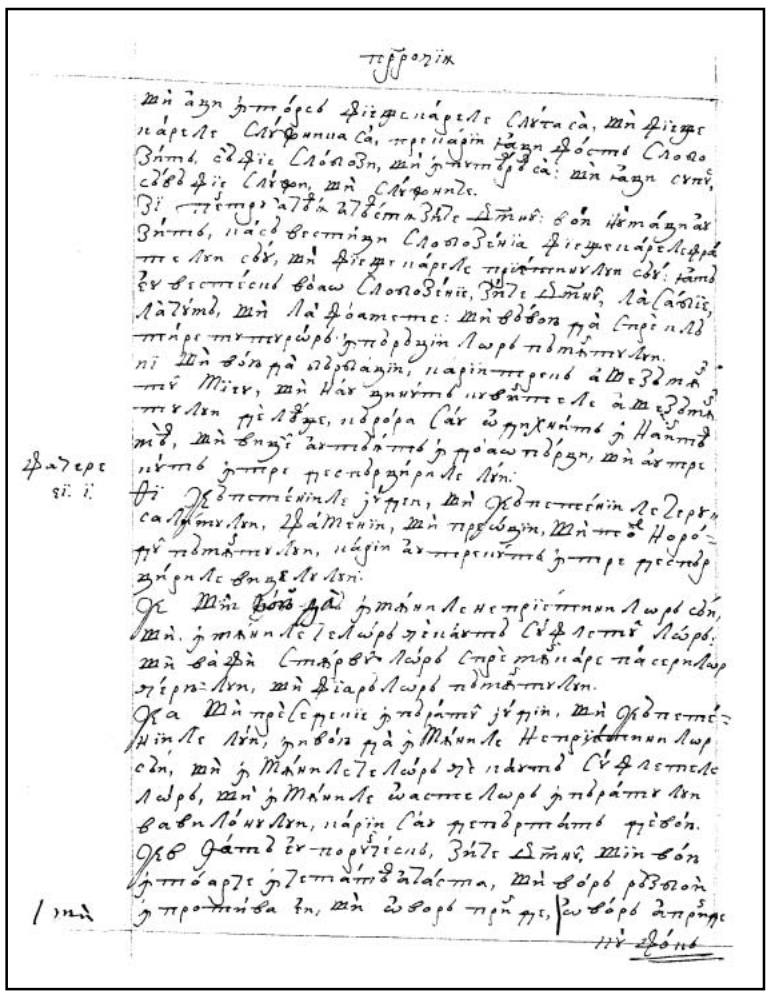

434v

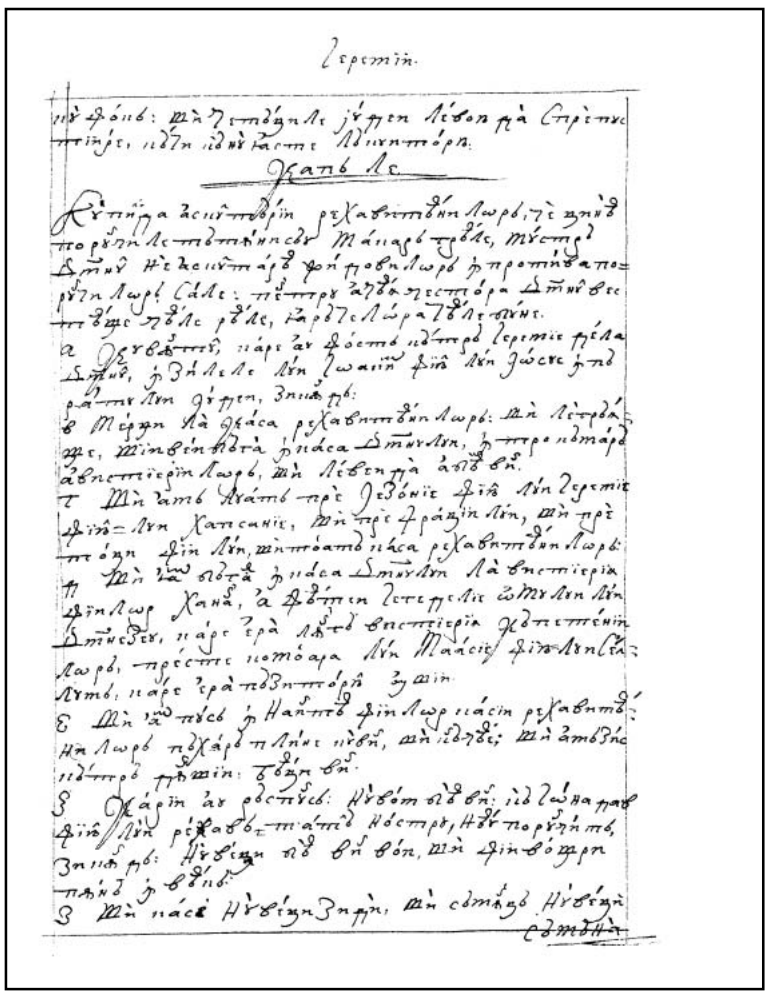

435r

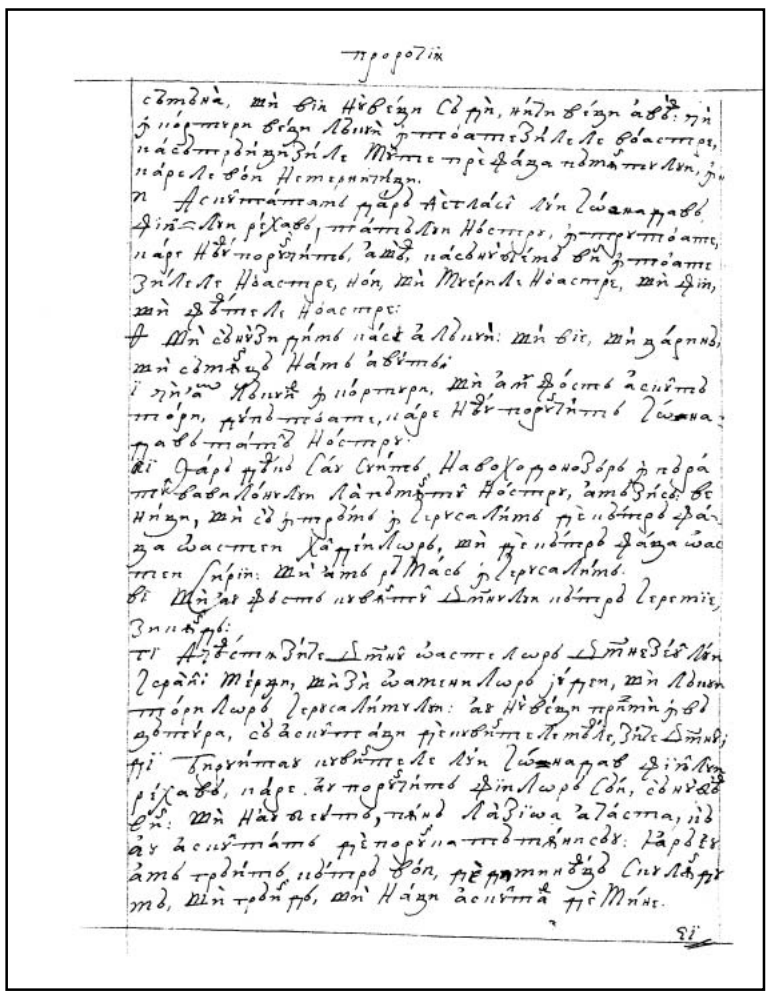

435v

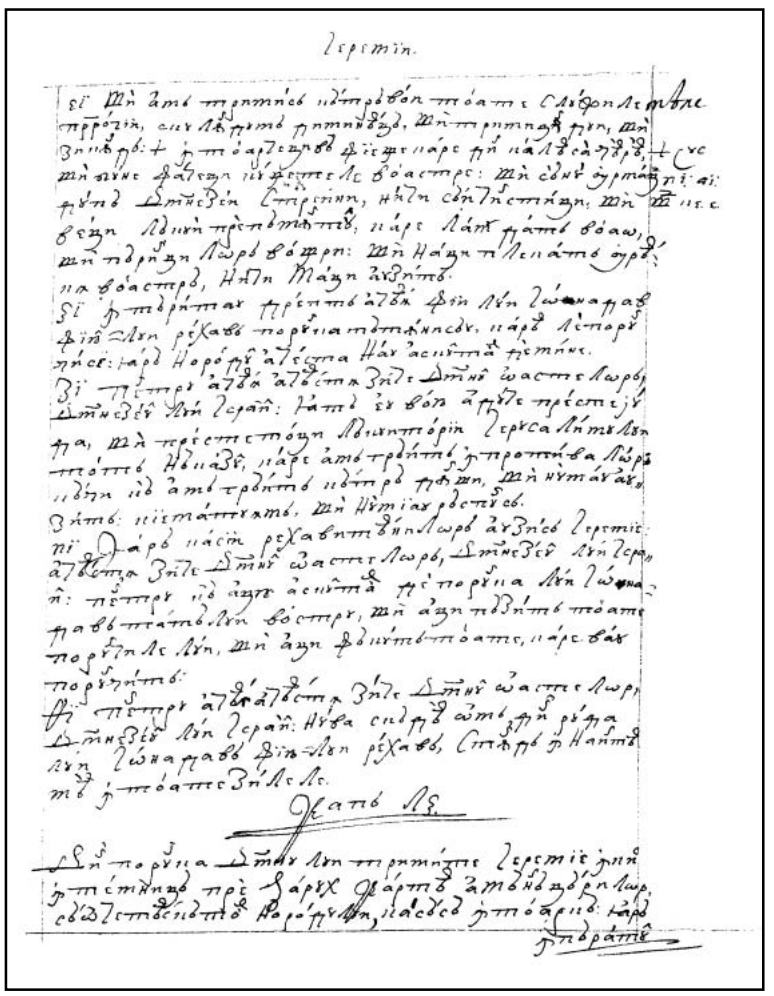

436r

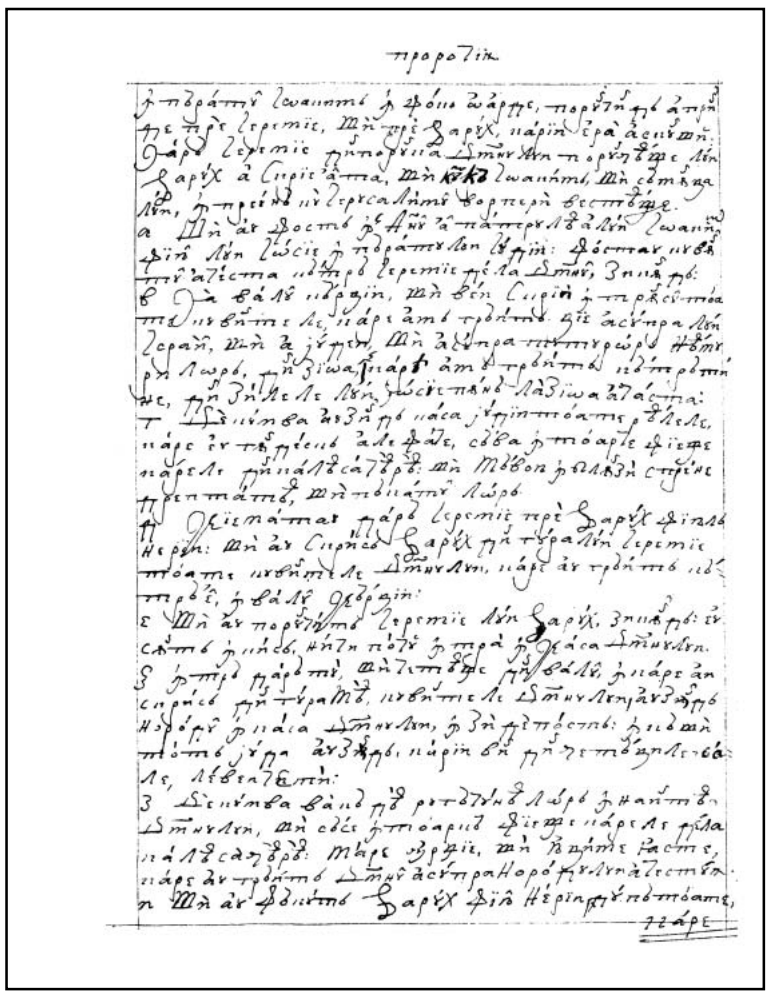

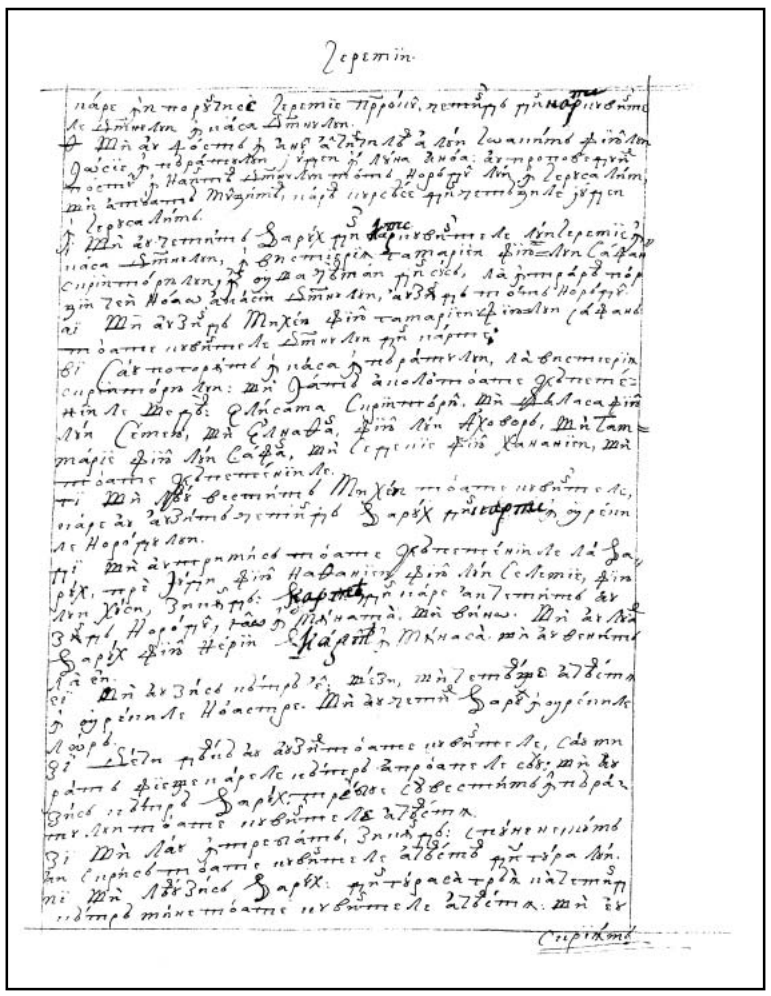

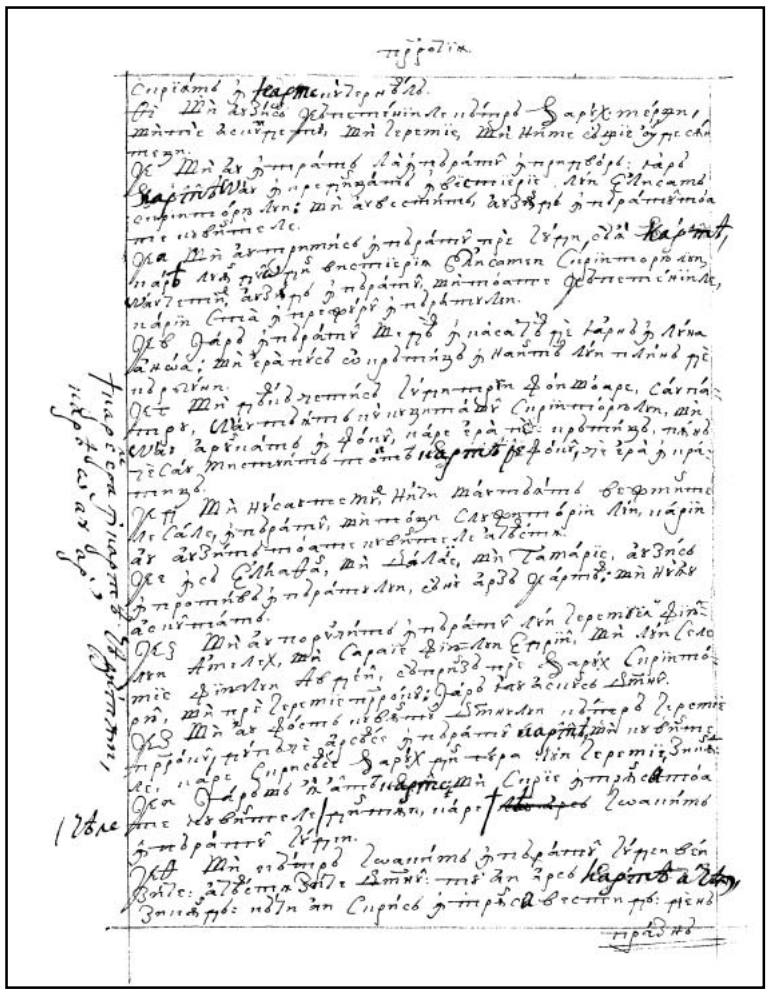

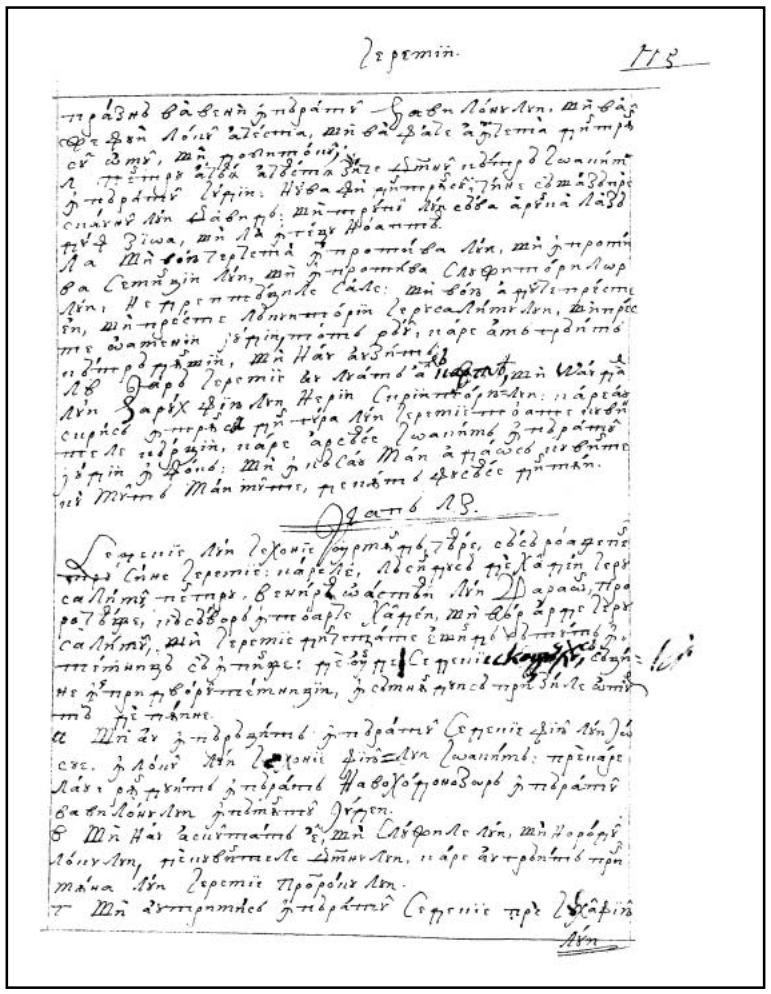

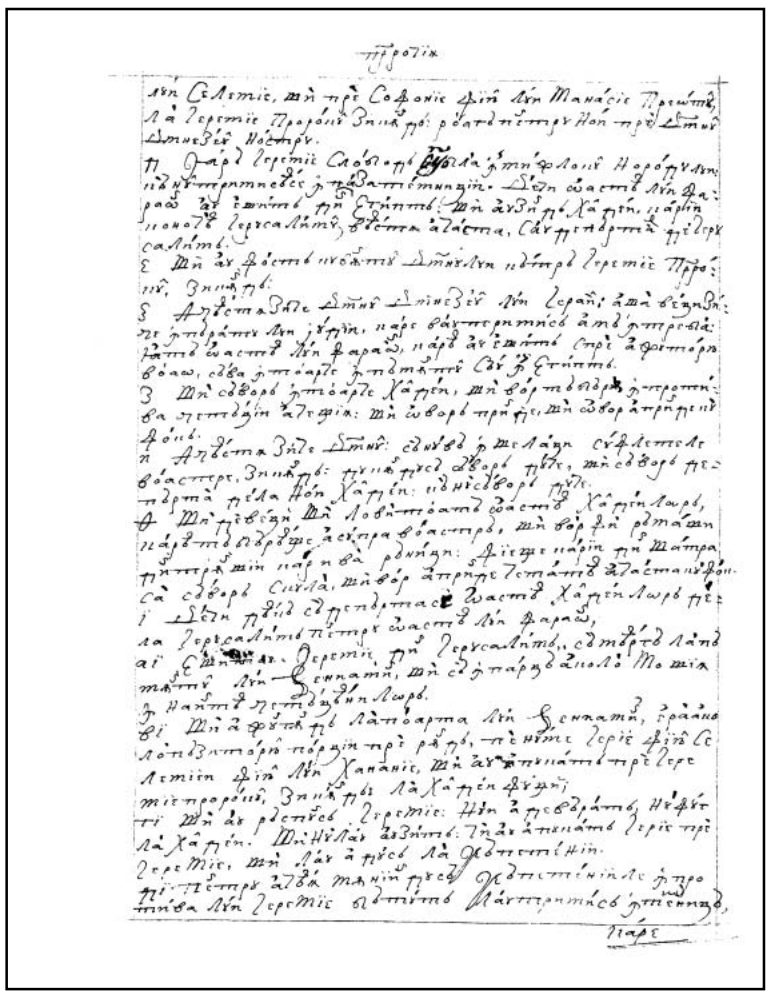

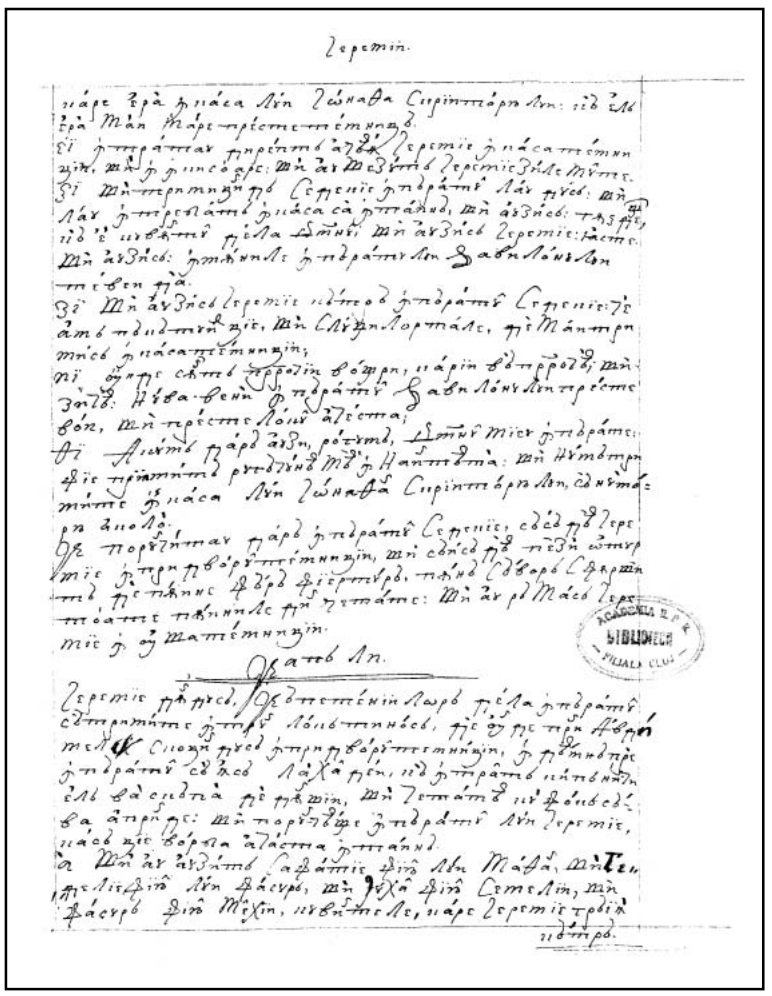

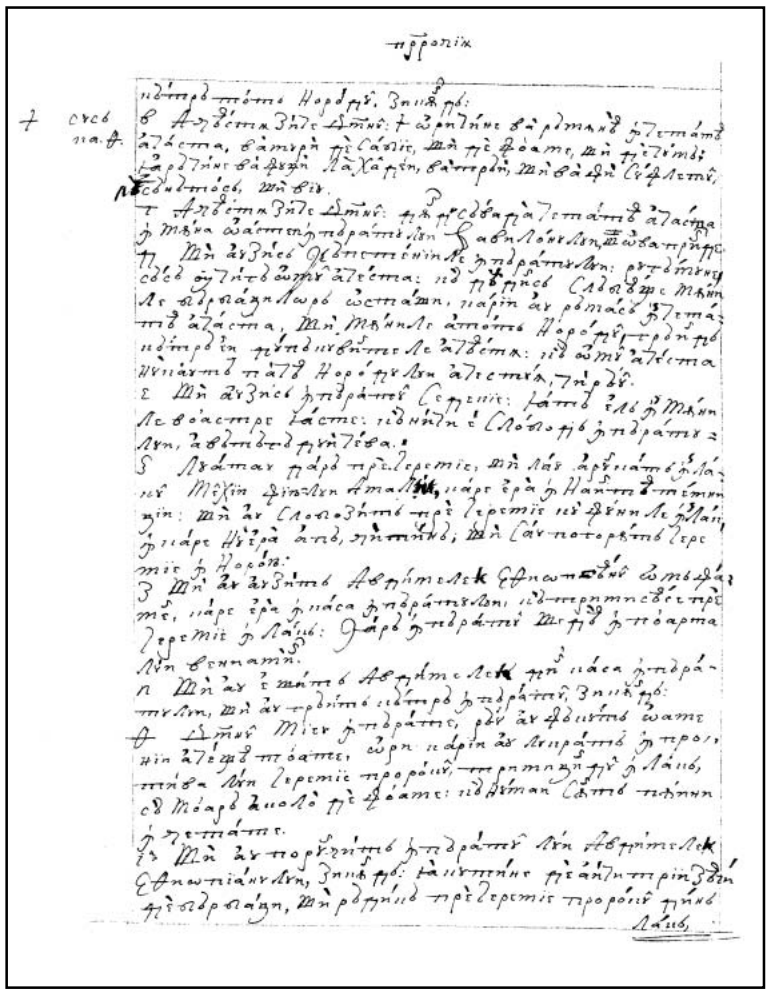

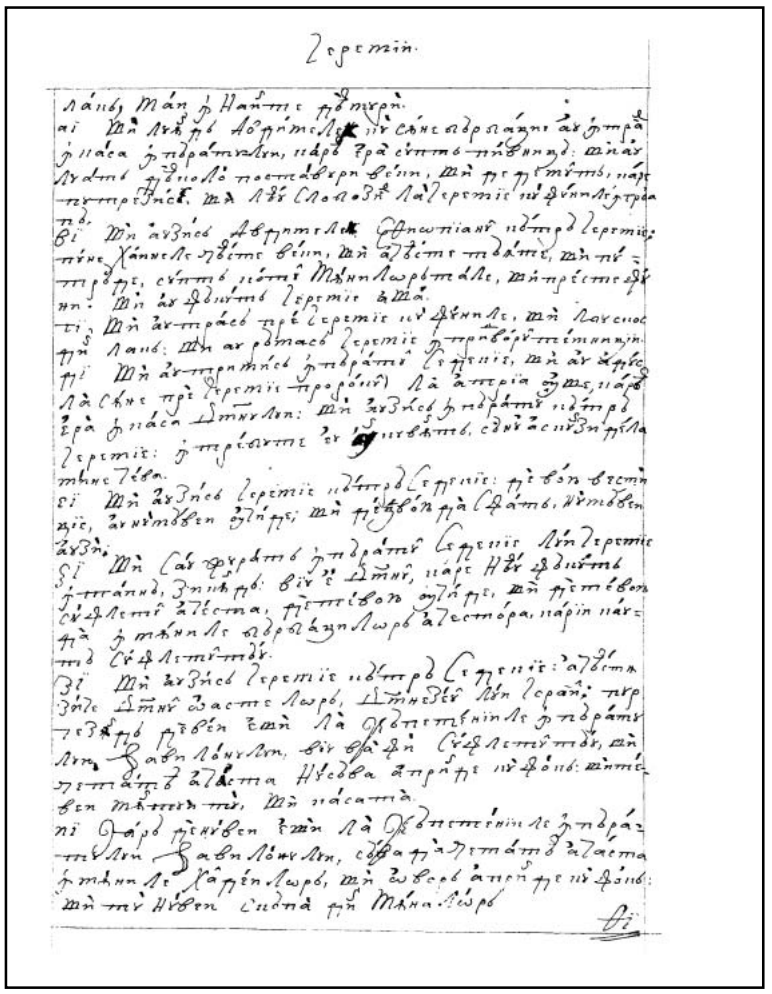

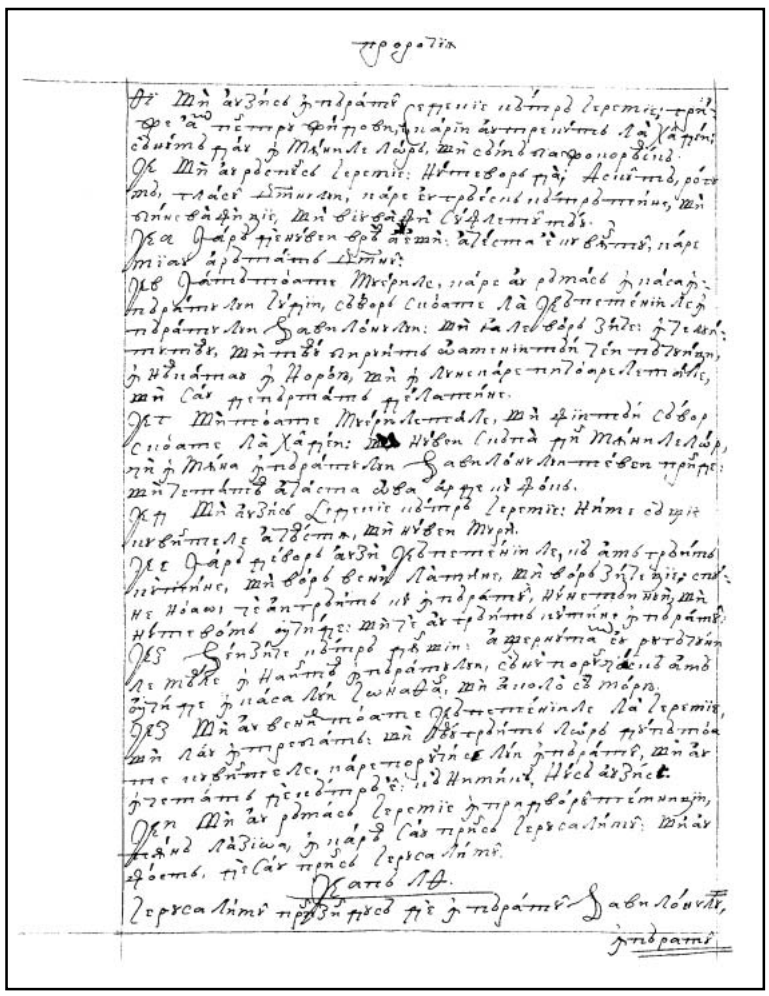

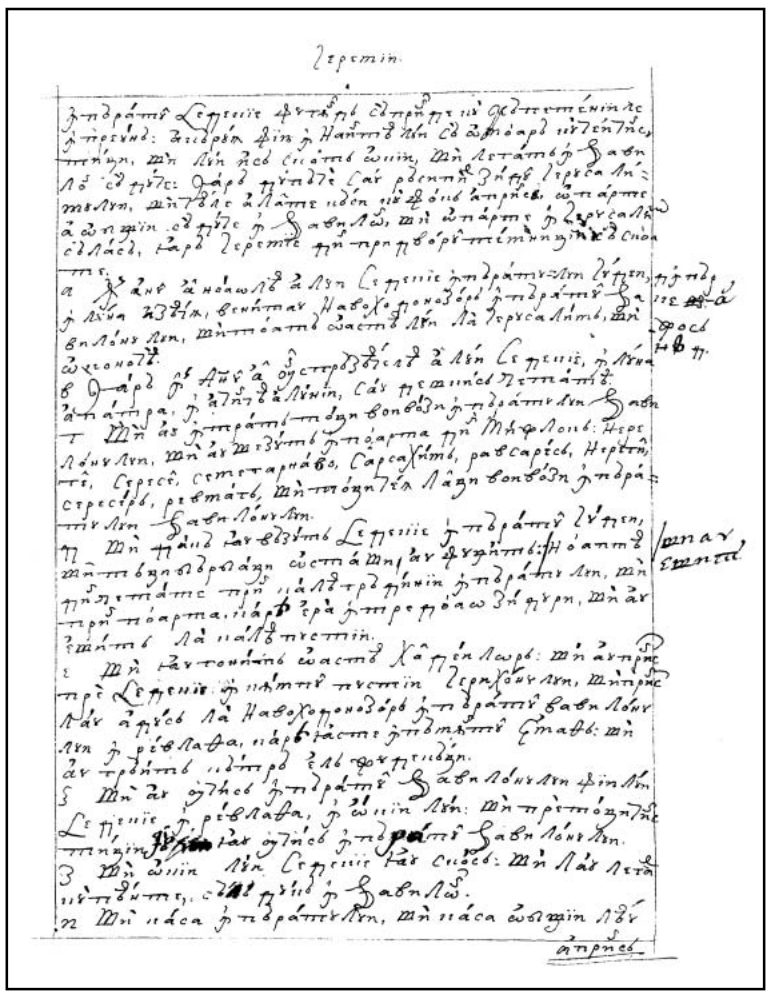

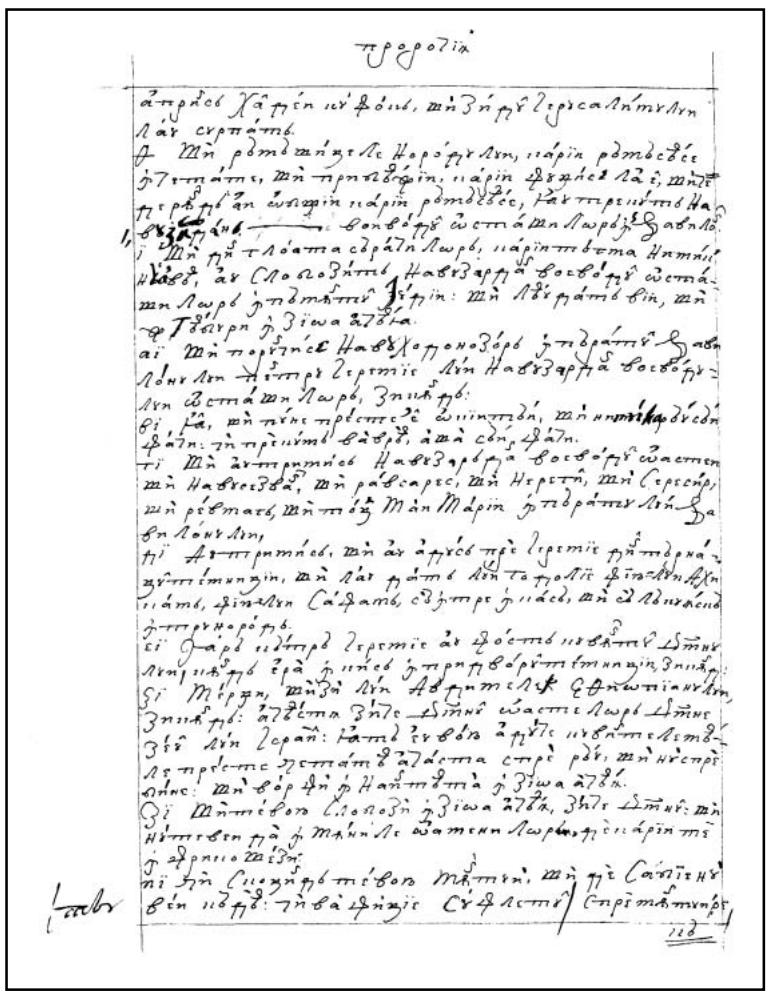

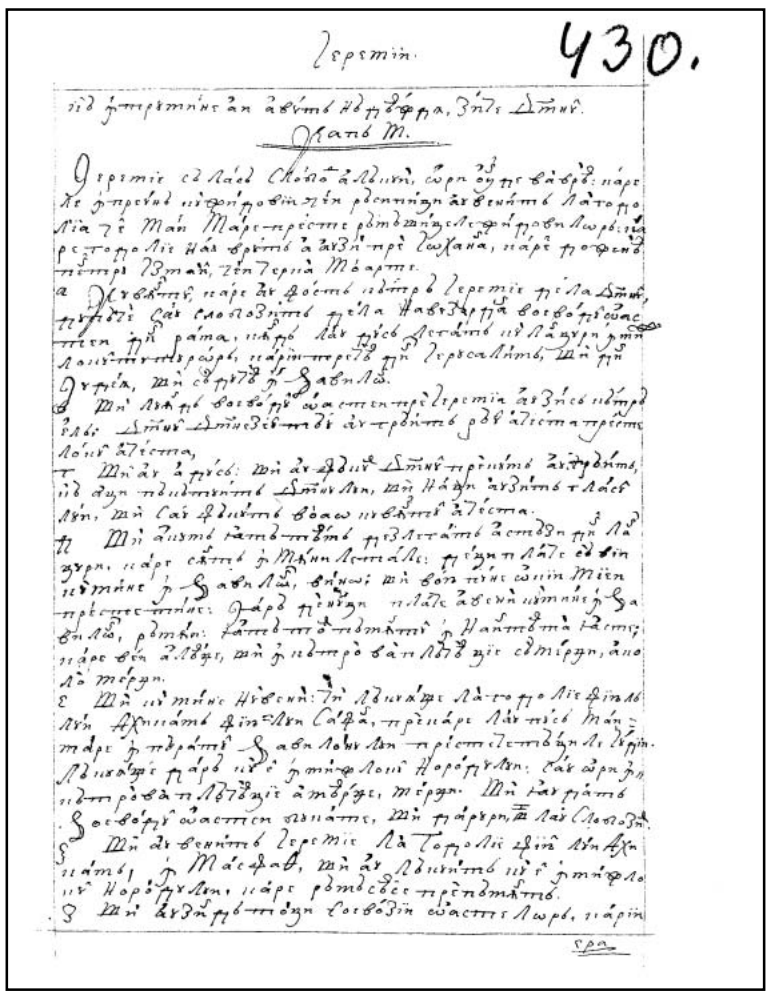

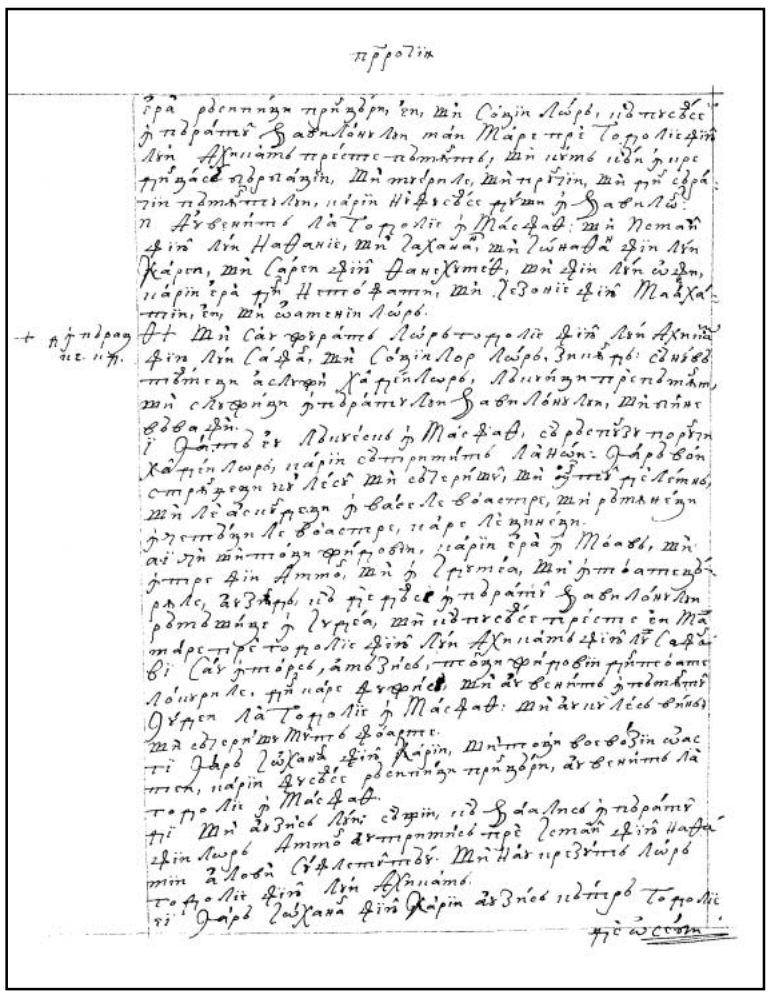

442v

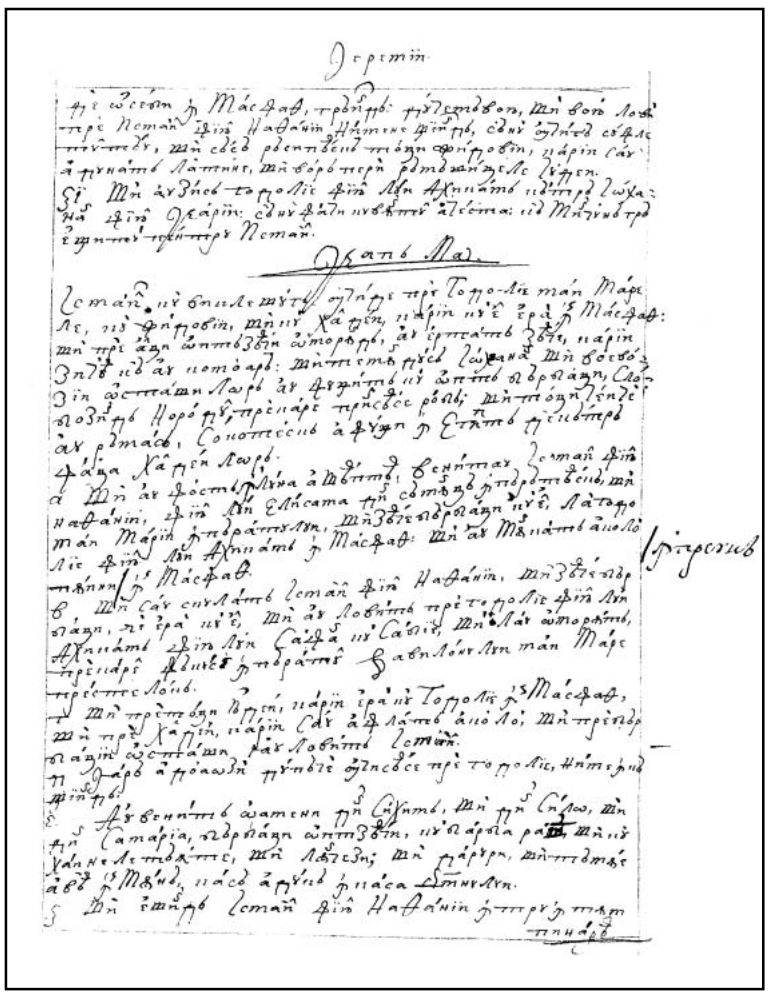

443r

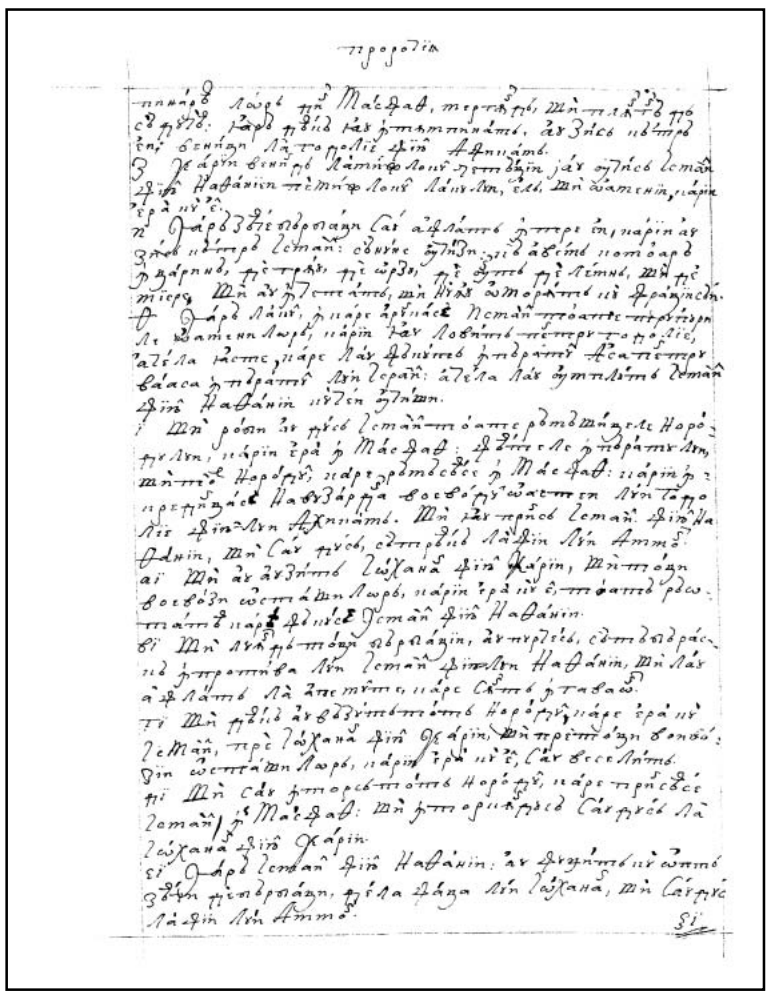

443v

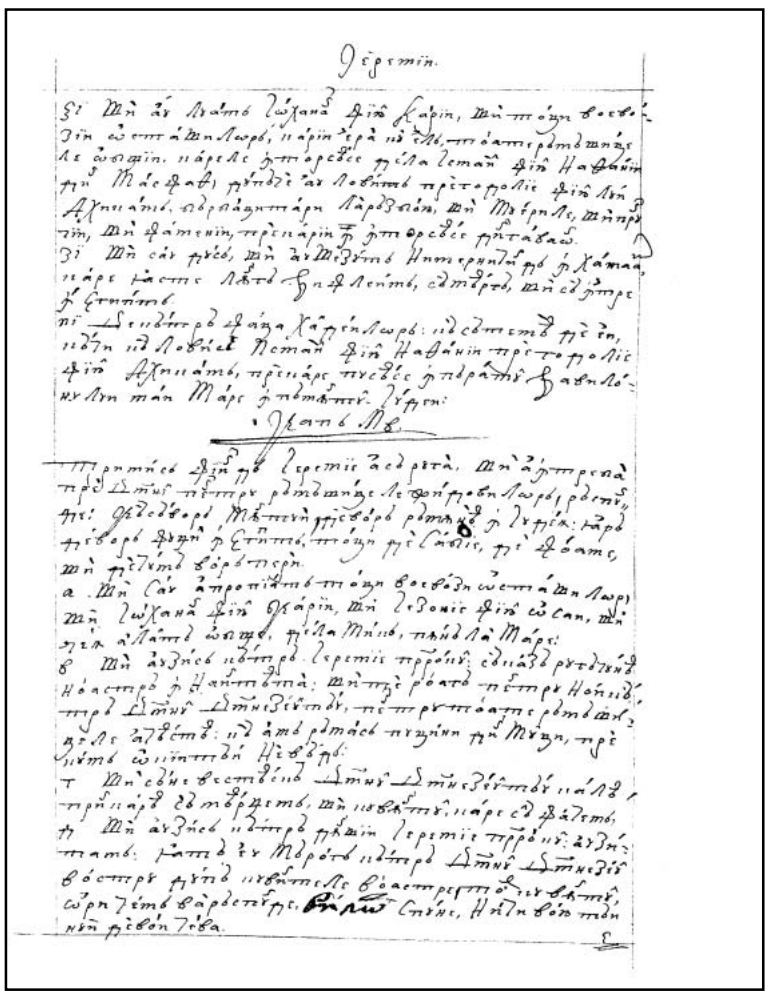

444r

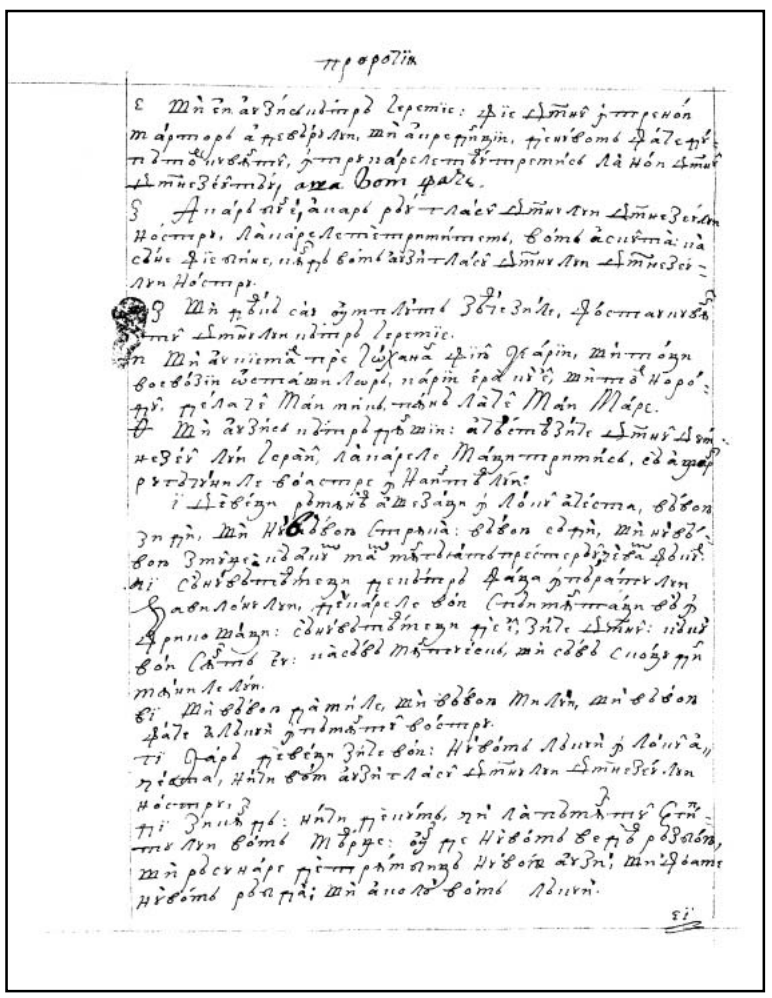

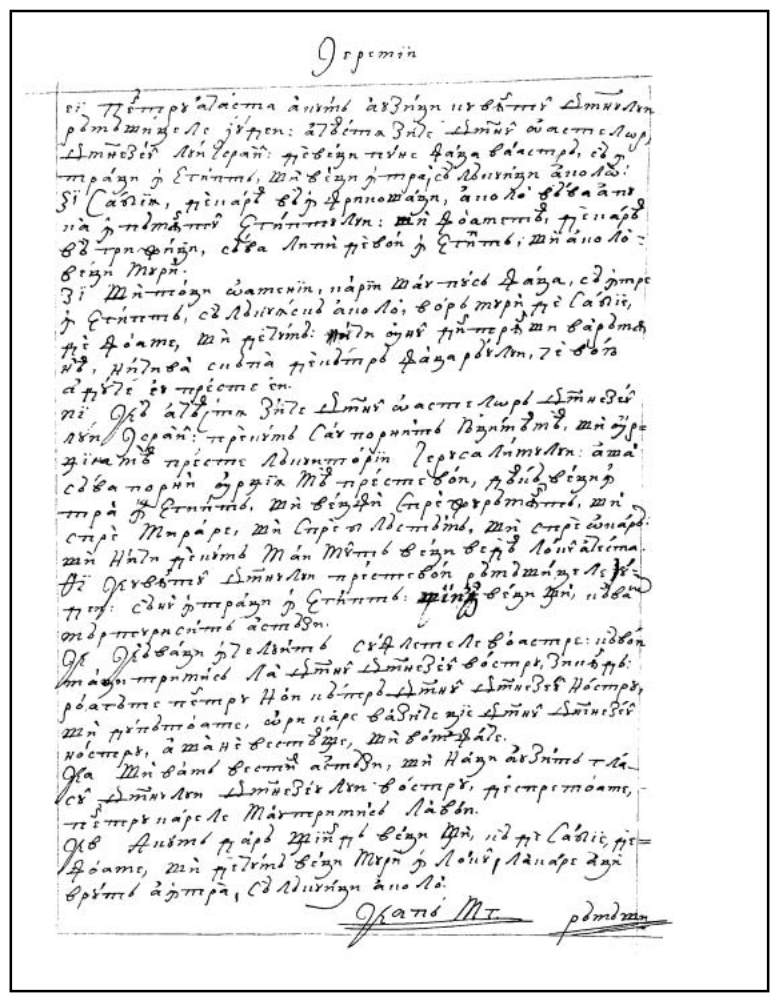

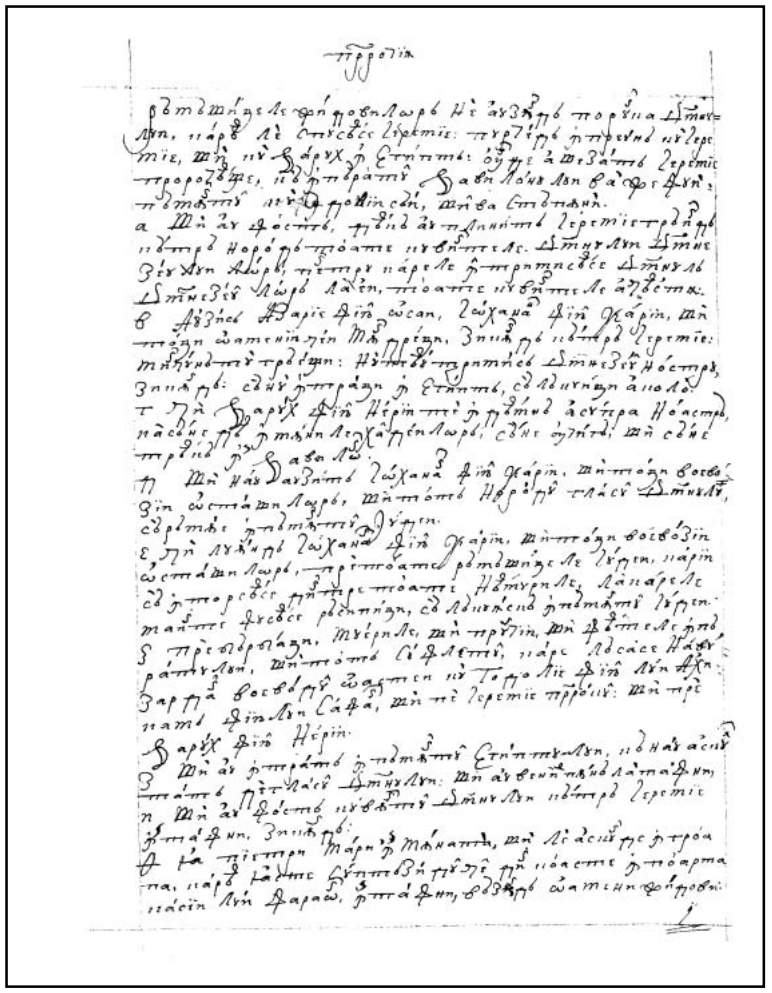

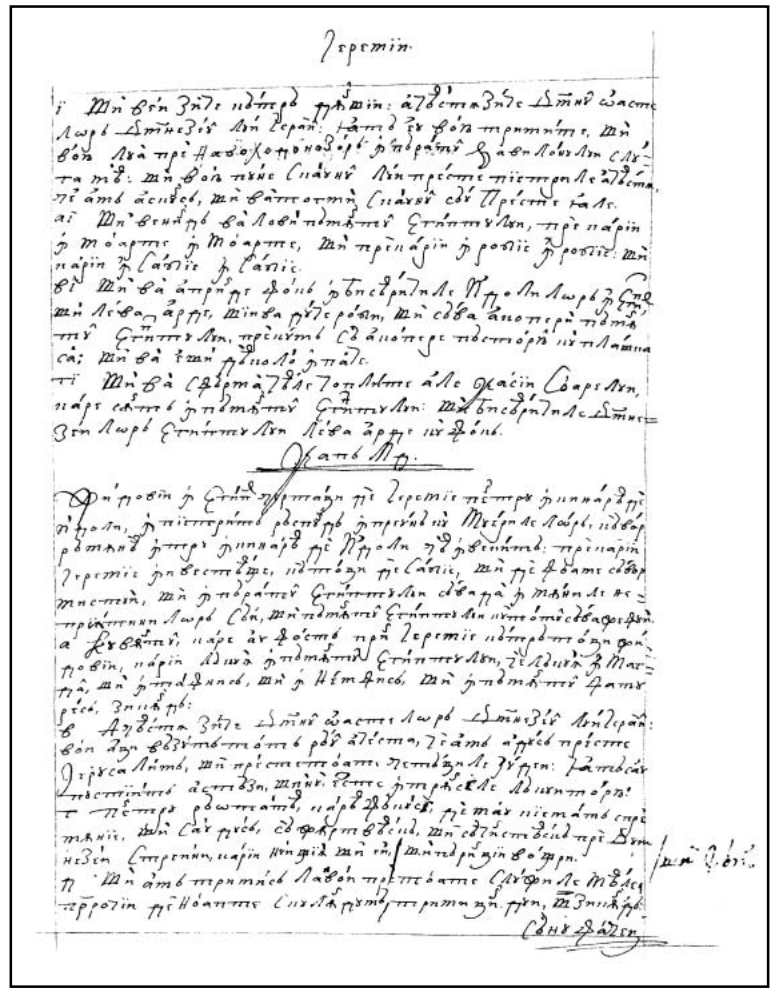

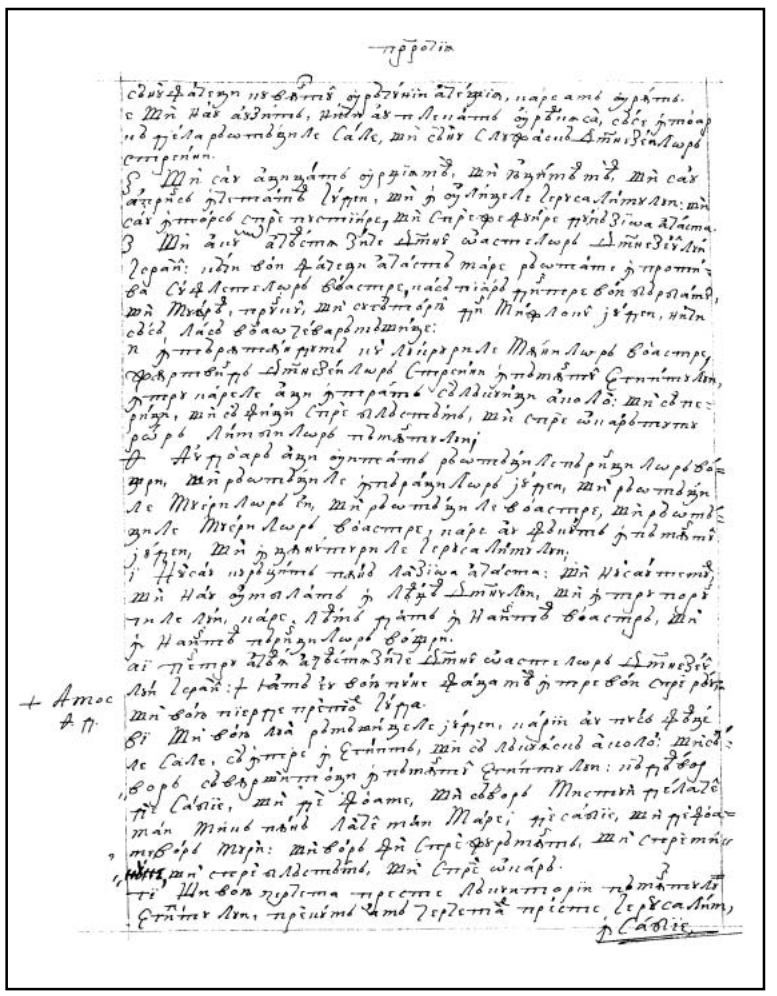

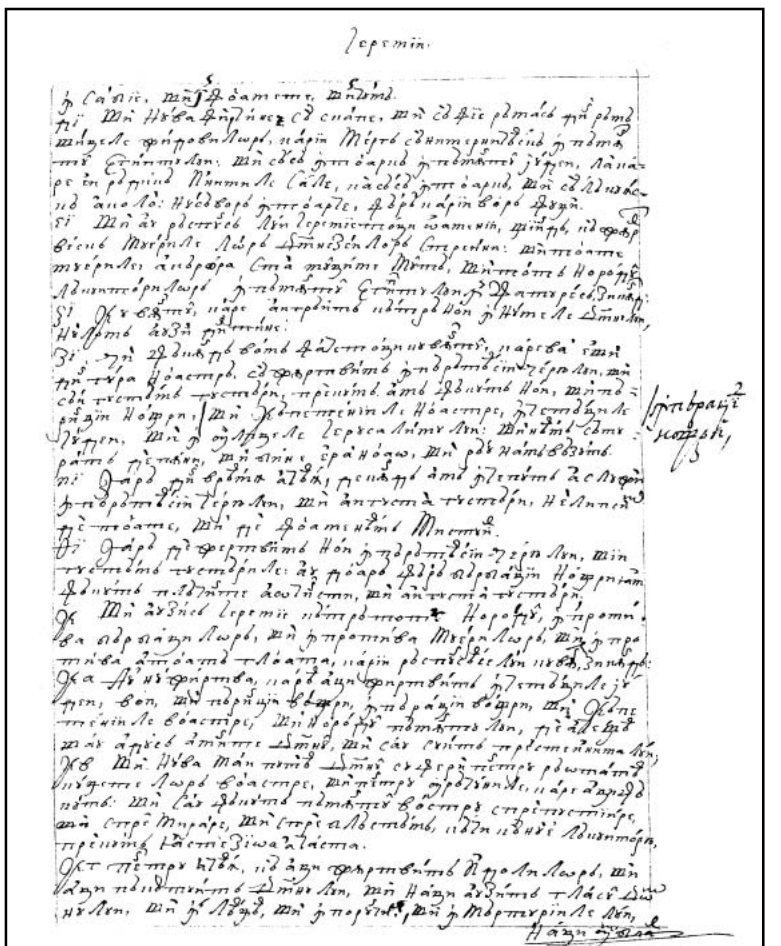

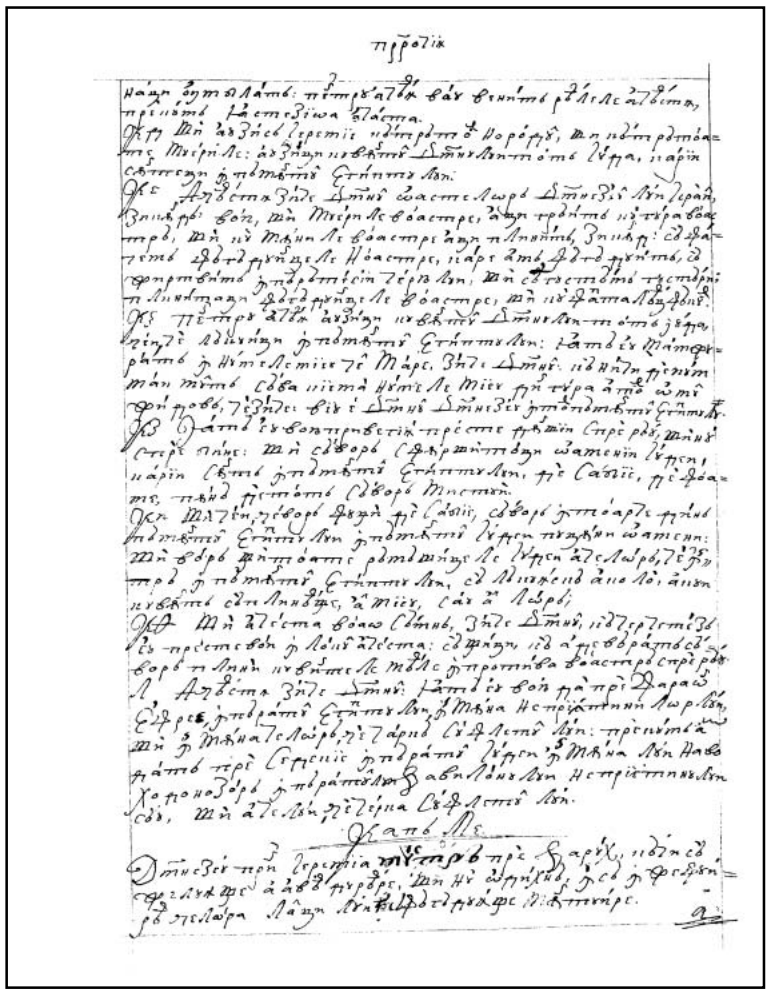

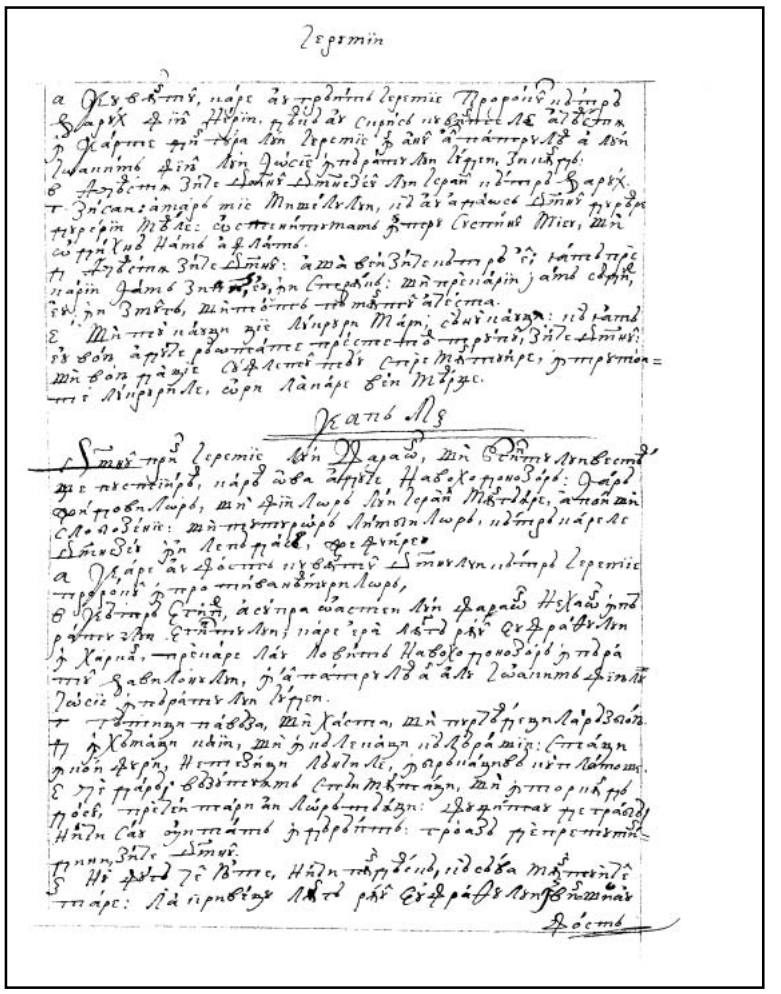

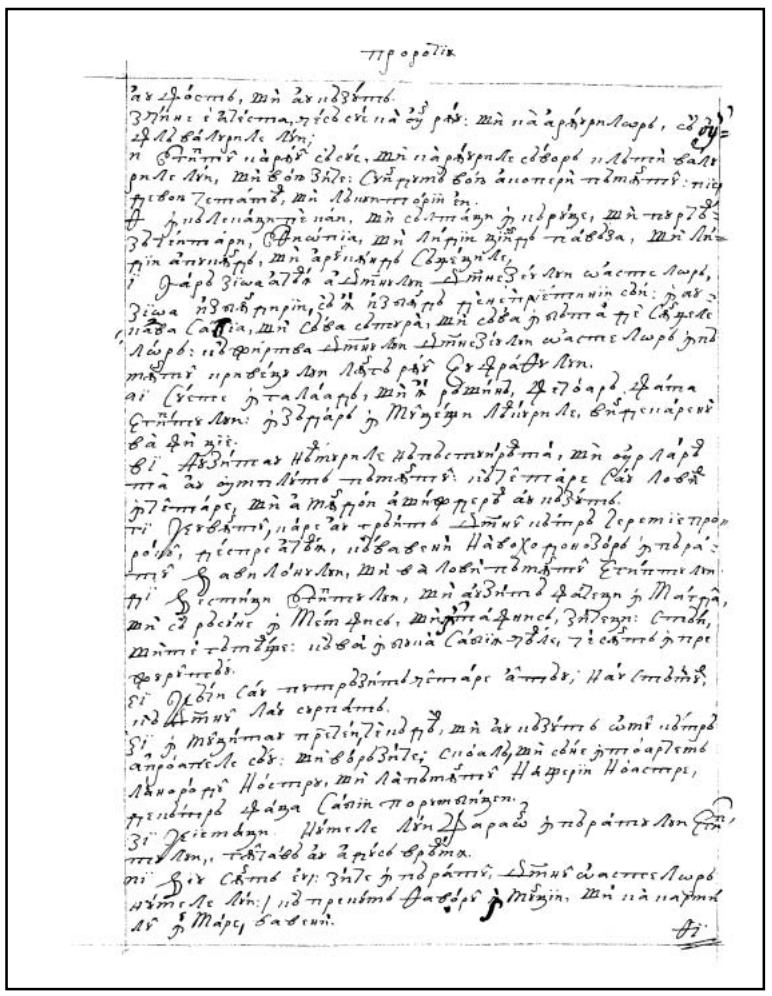

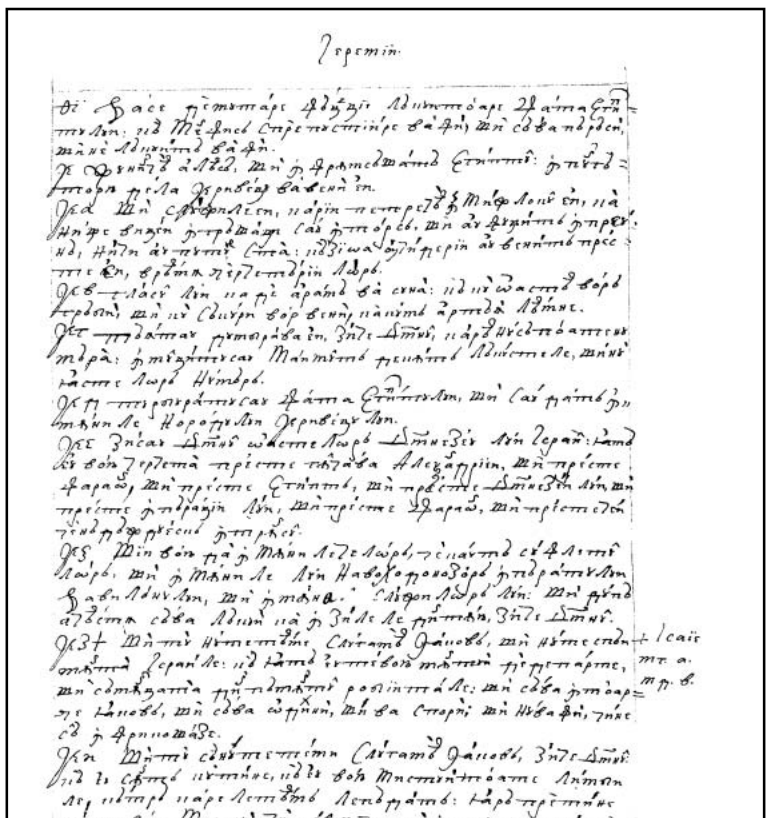

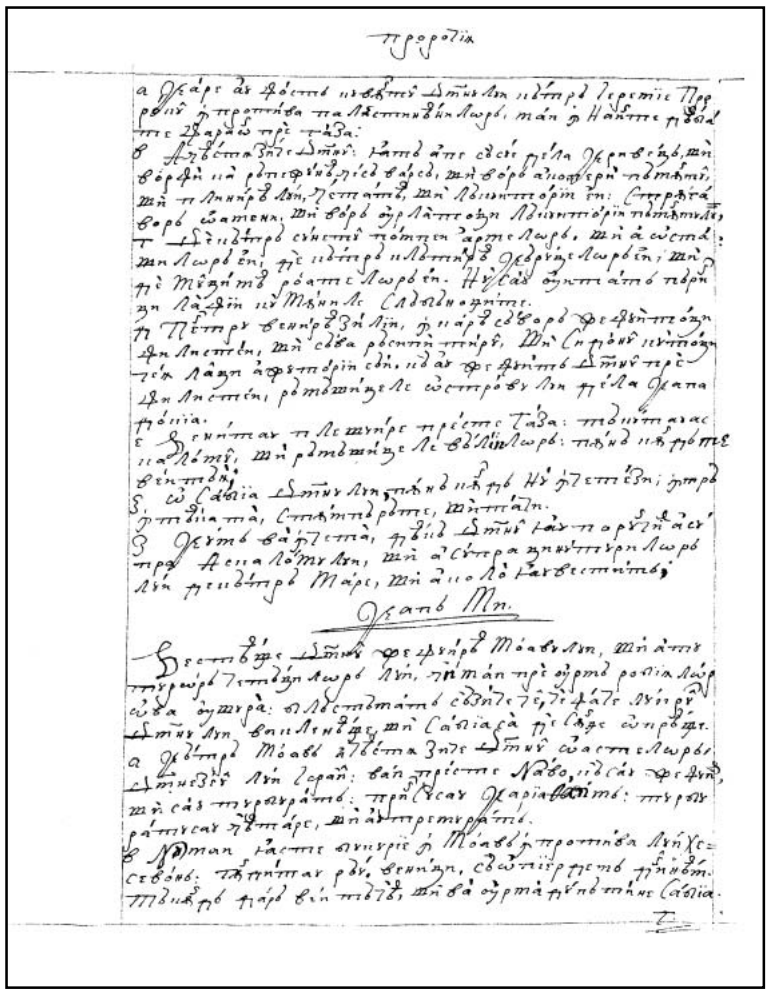

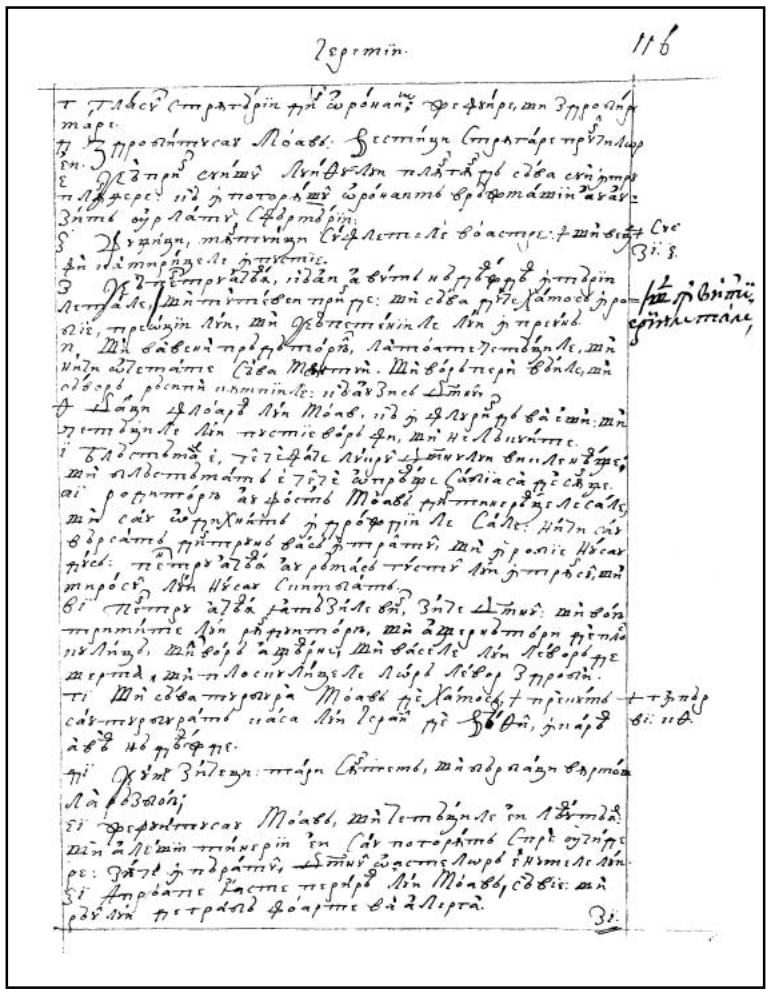

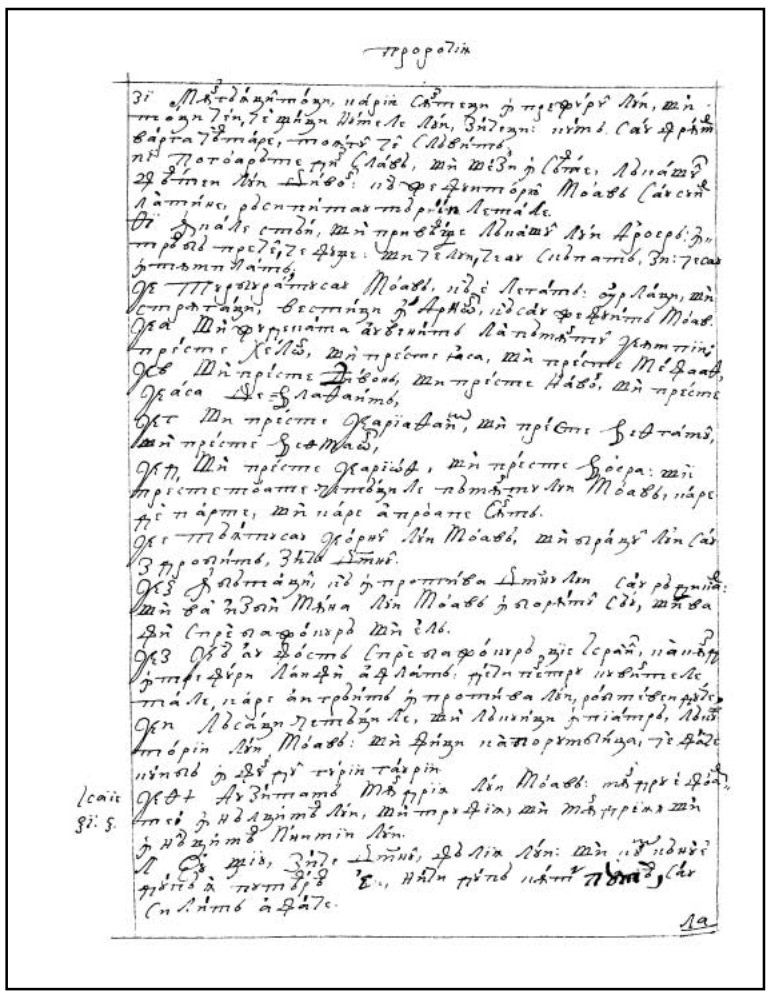

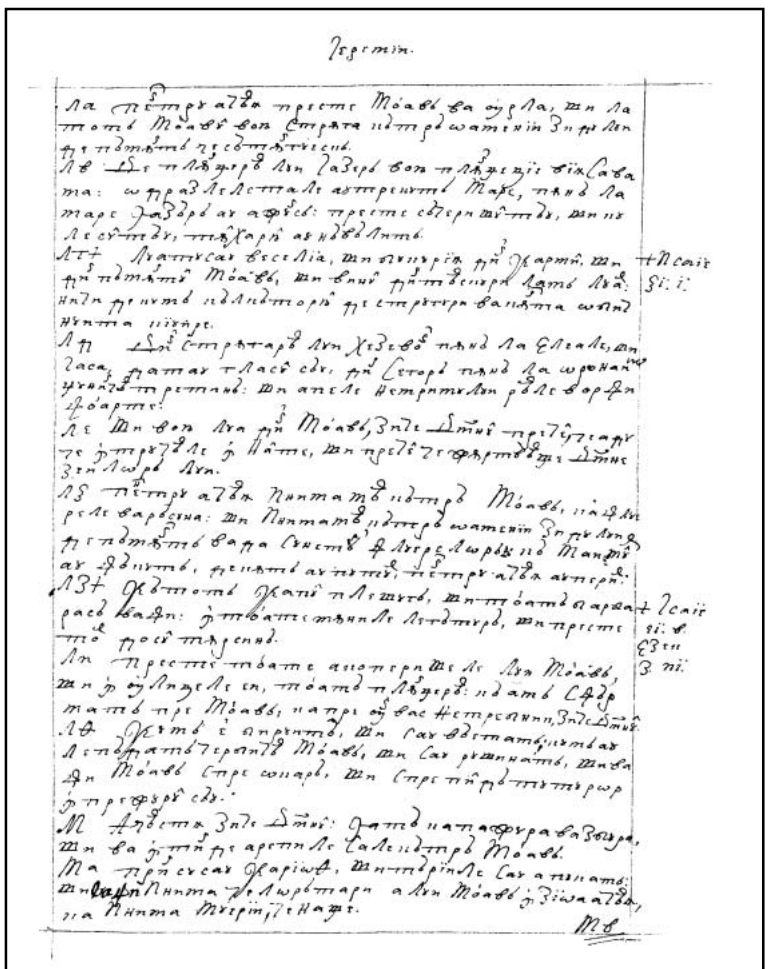

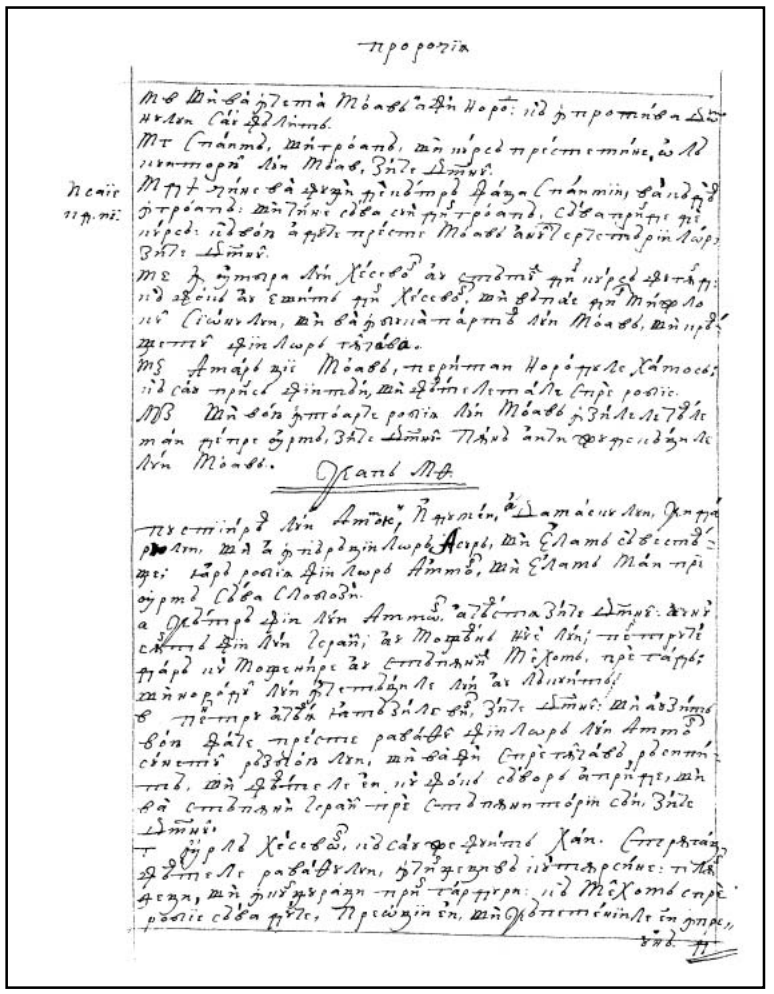

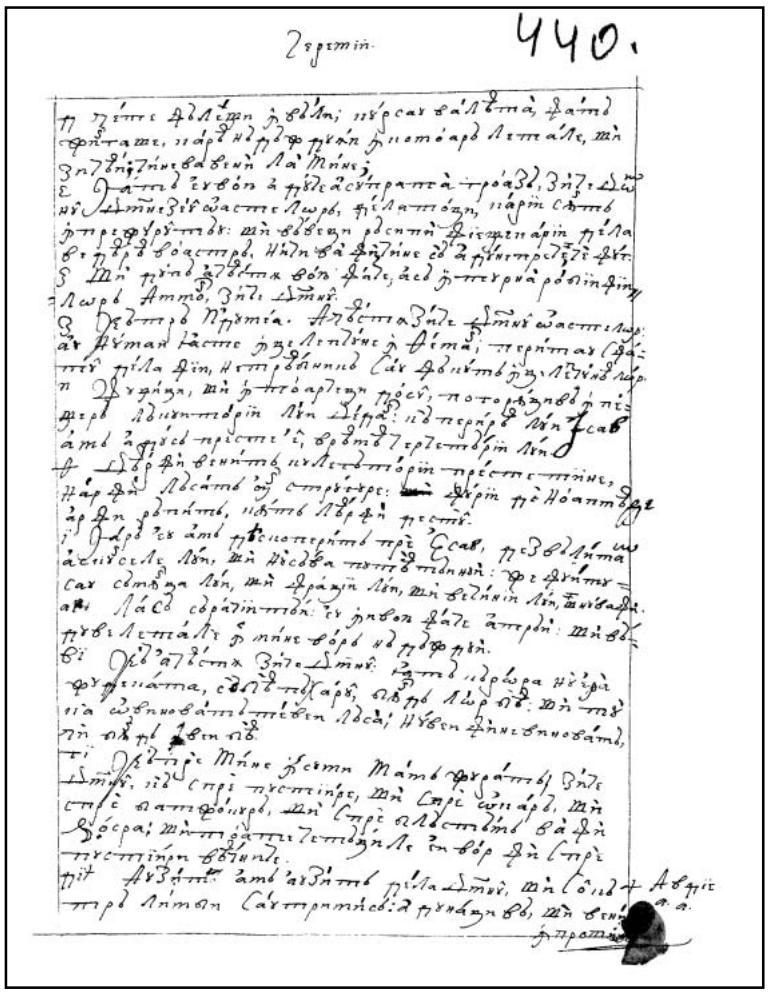

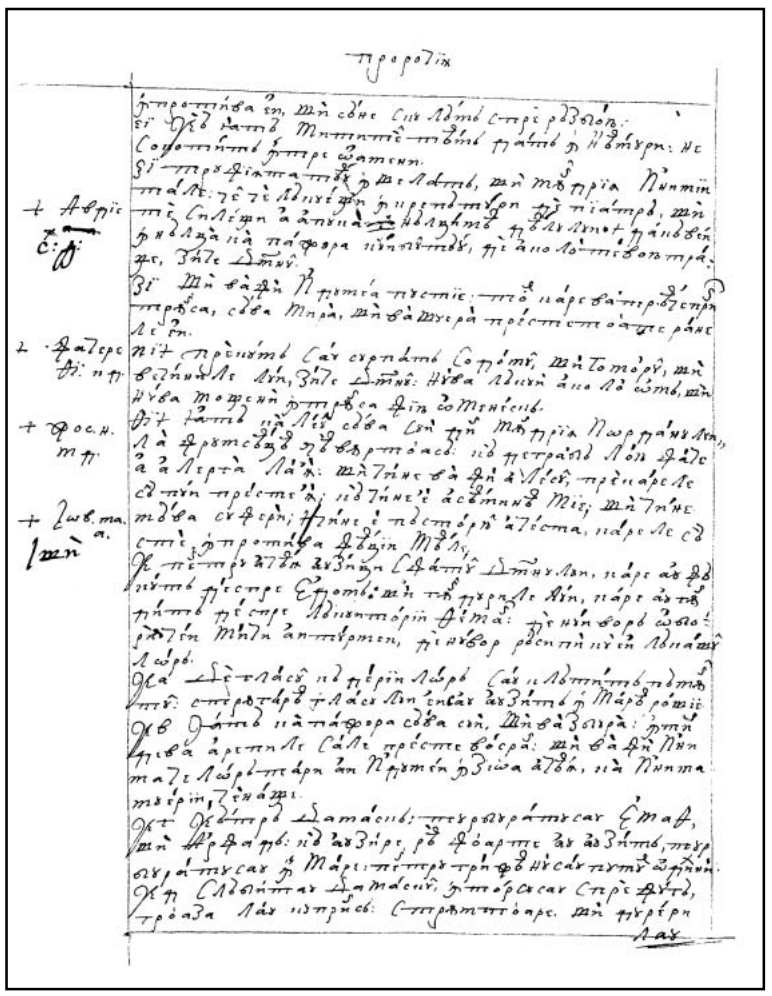

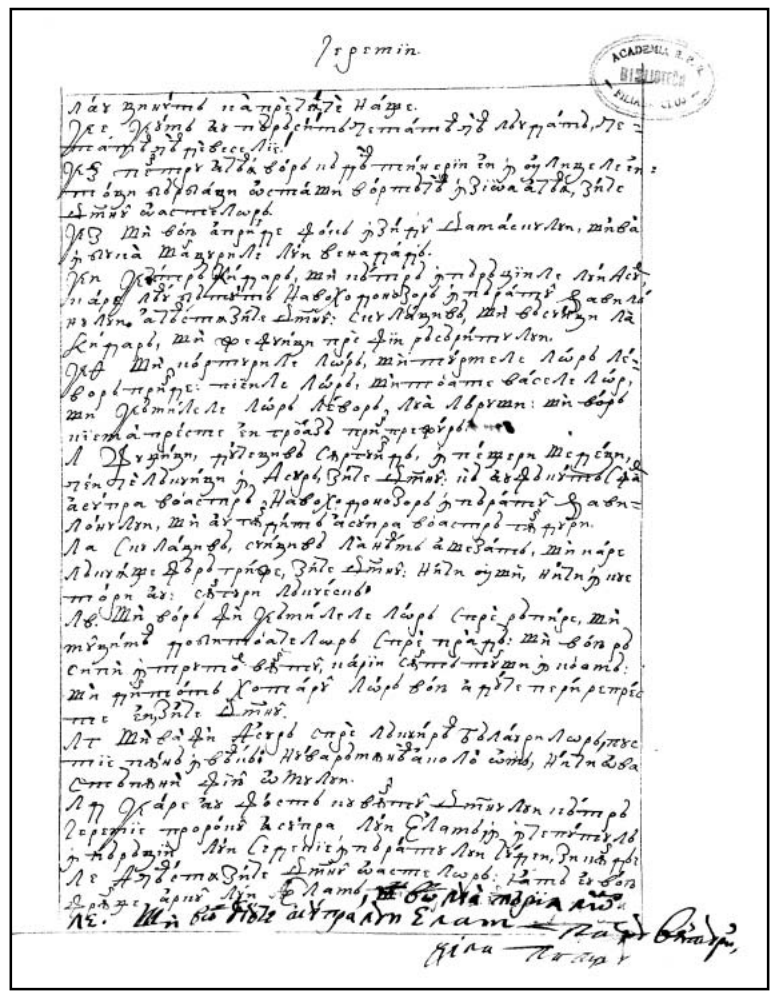

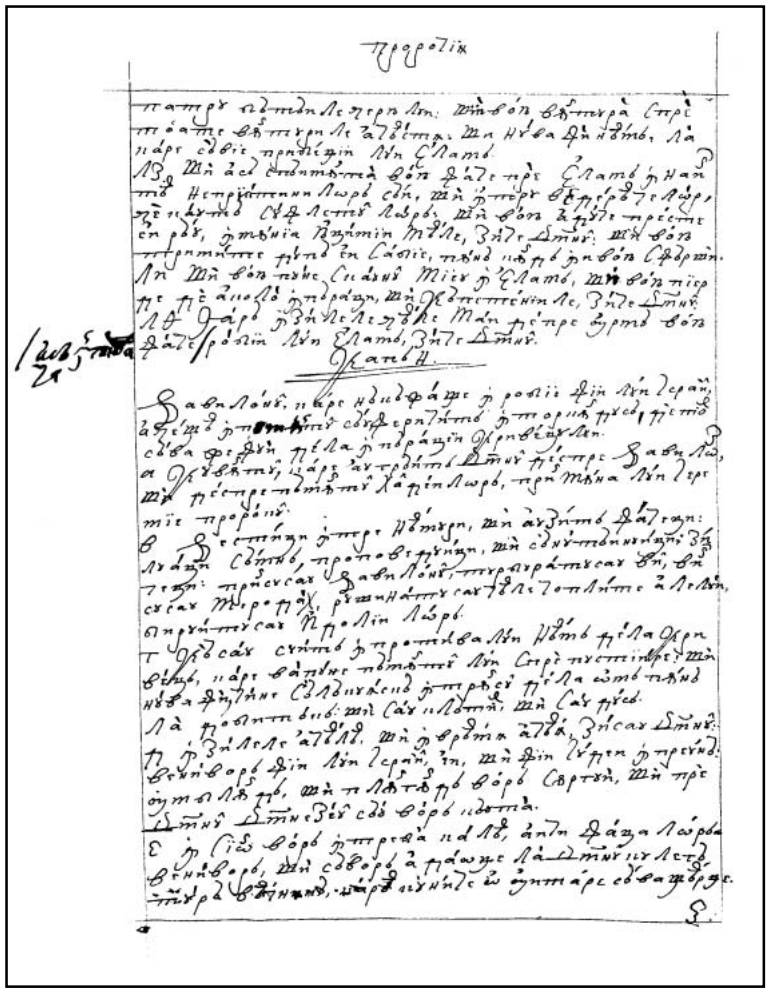

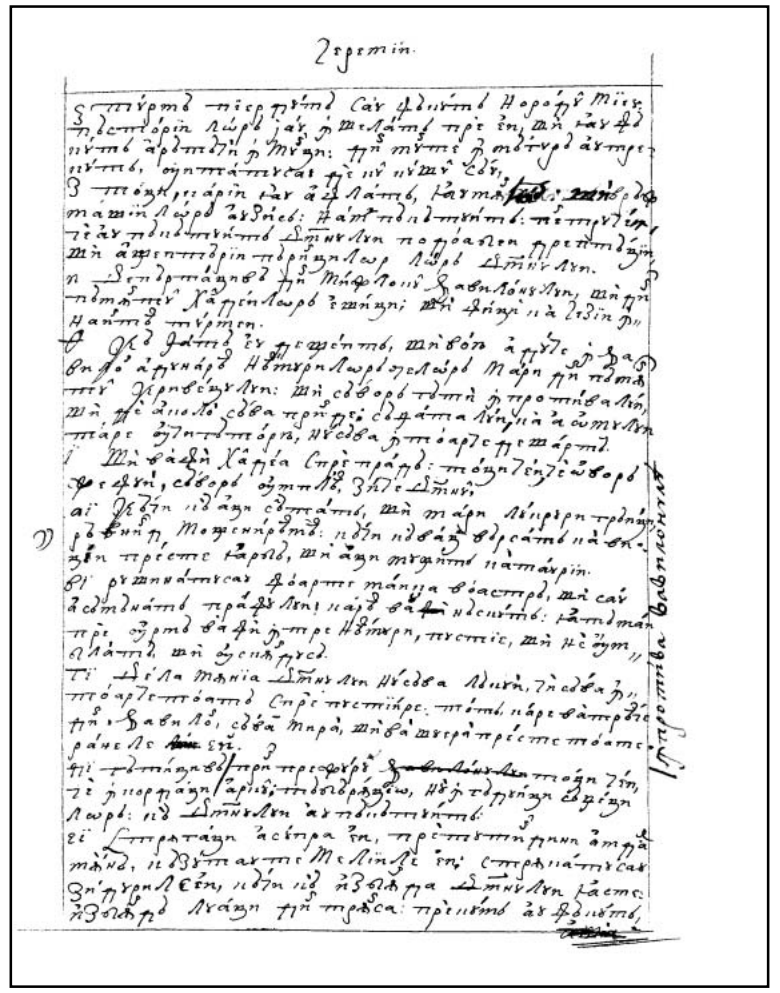

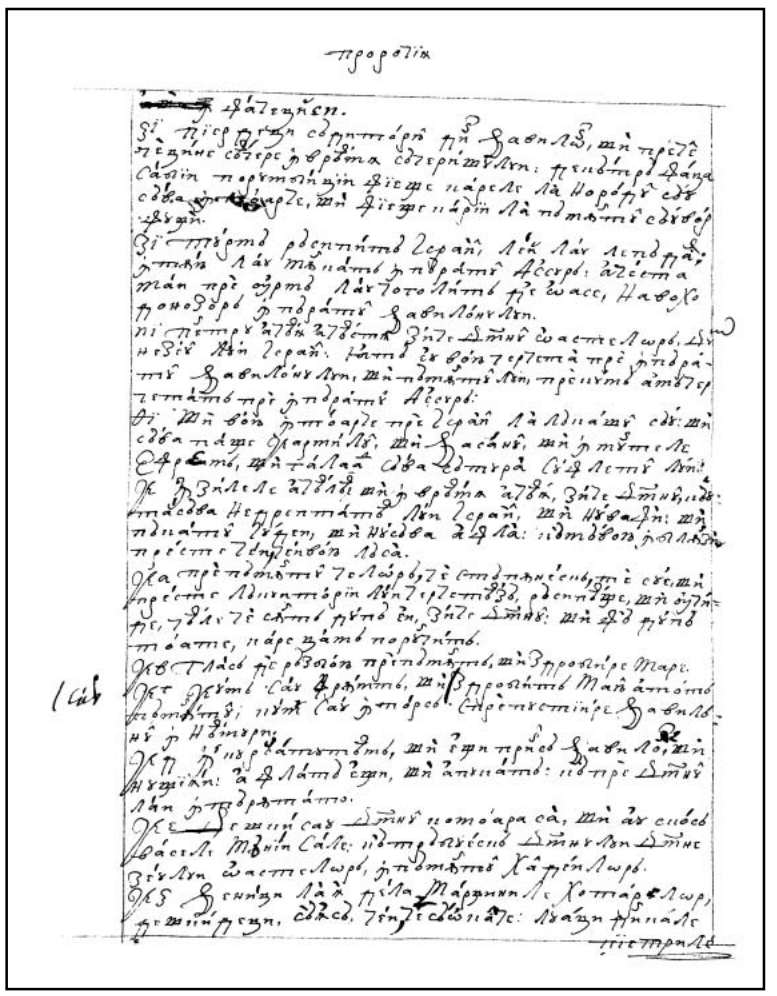

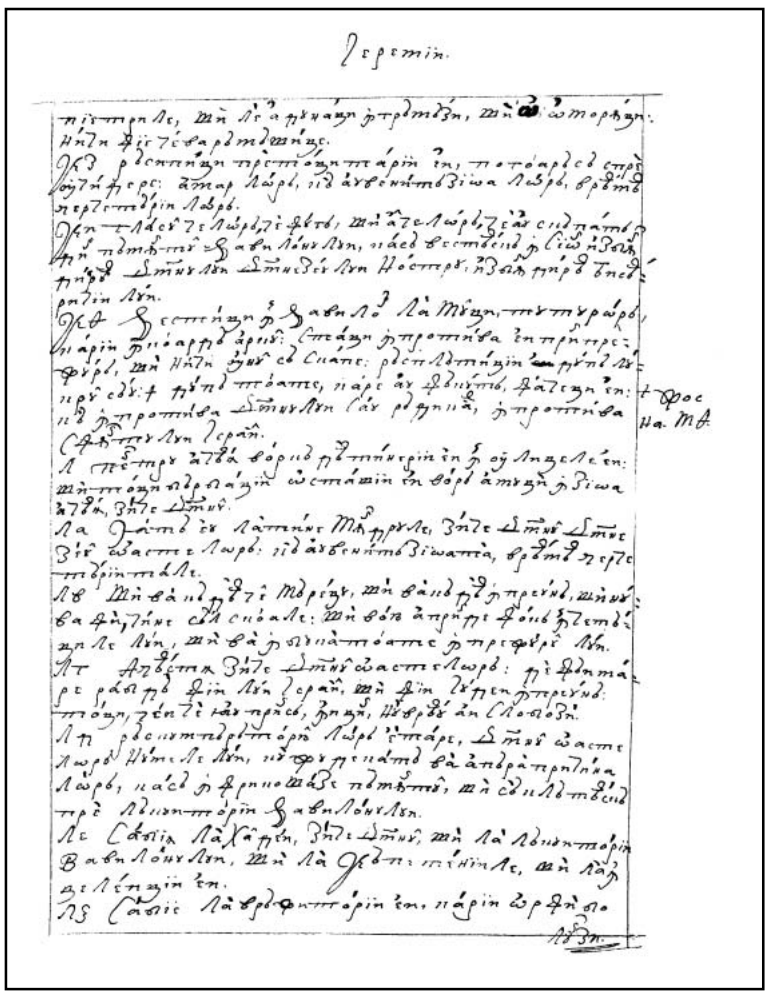

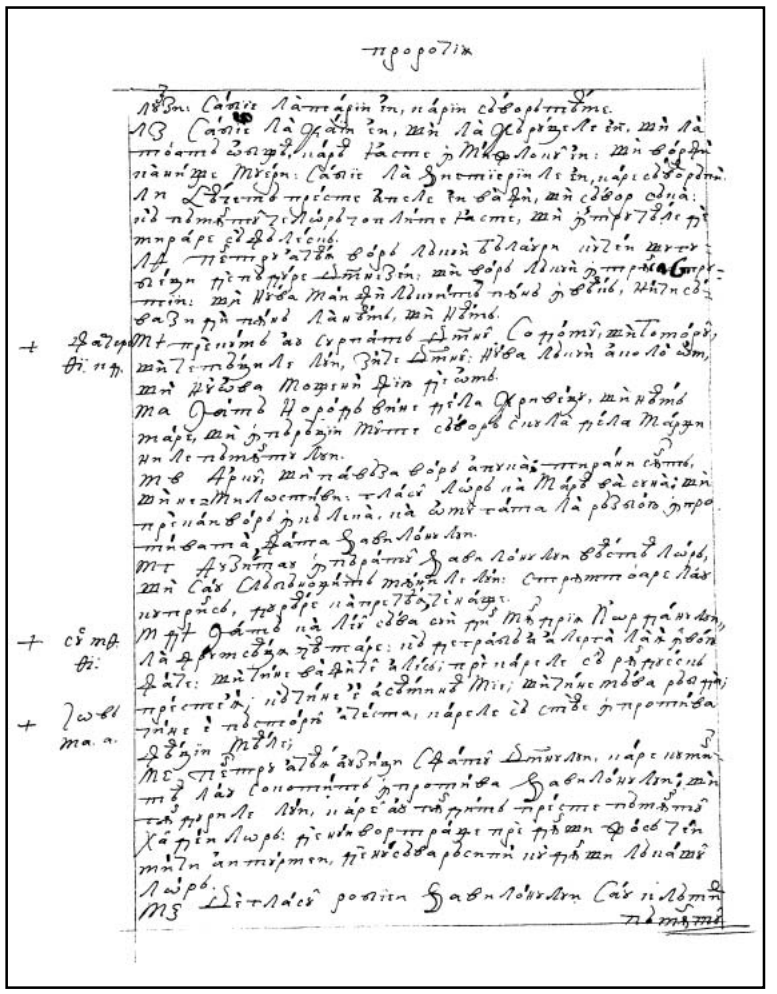

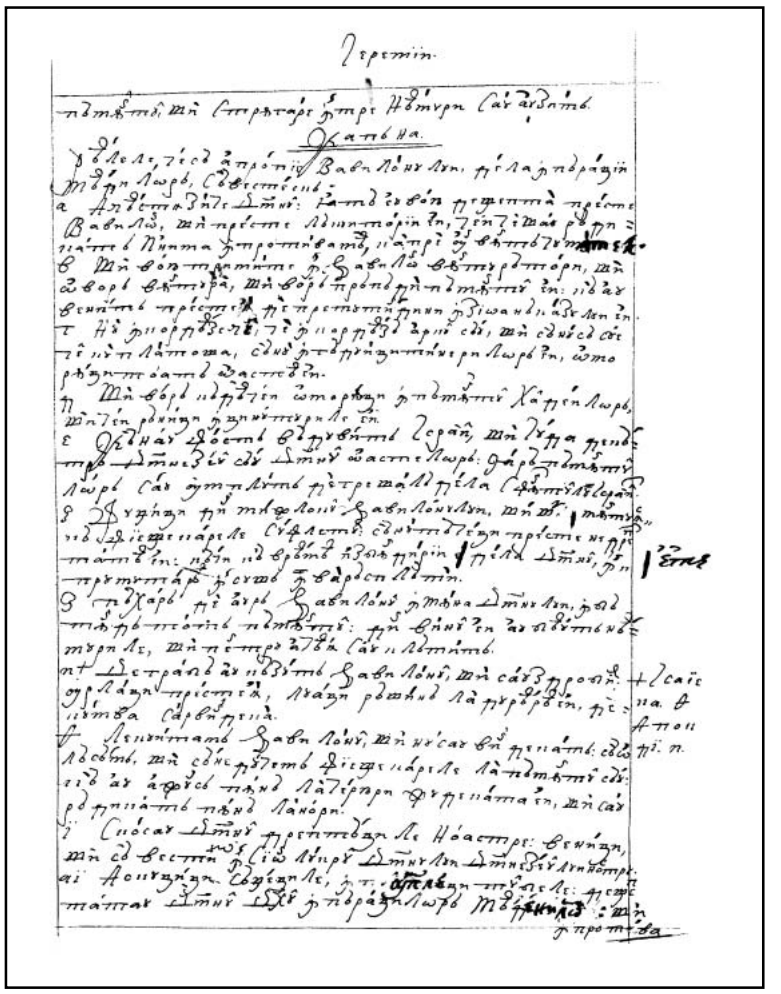

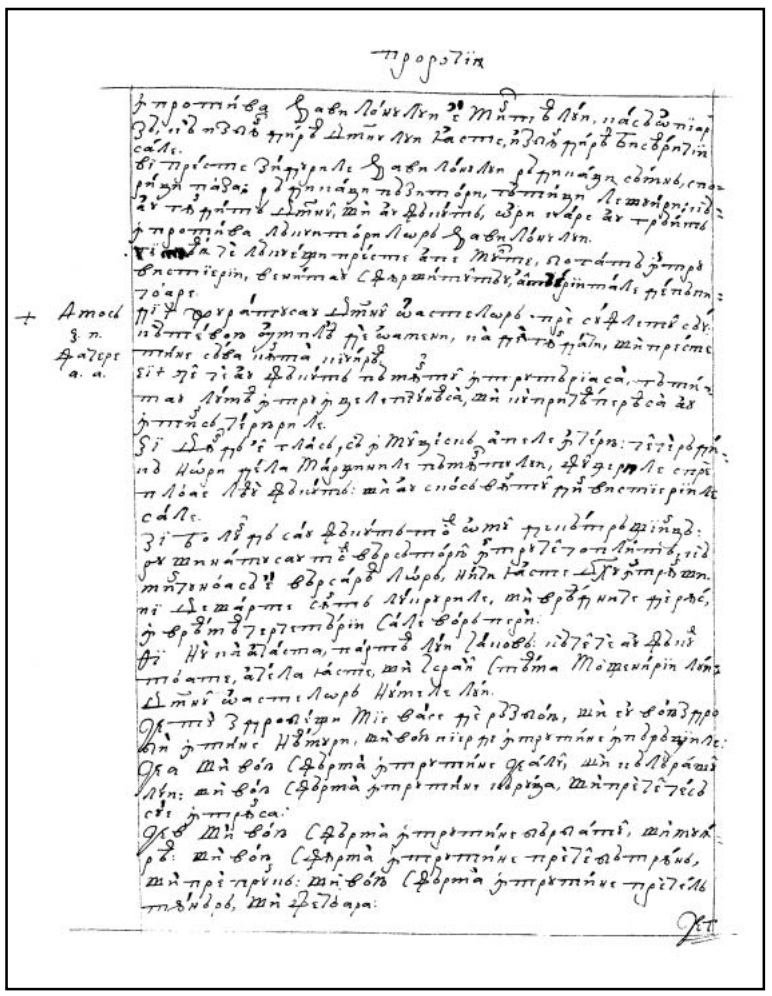

456v

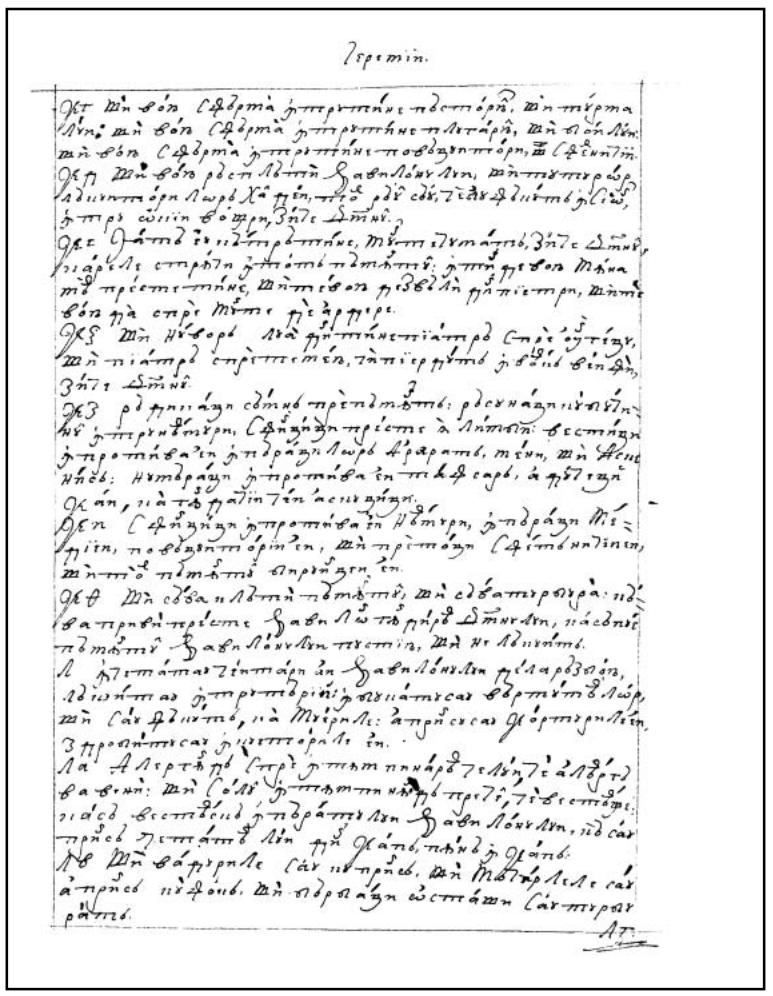

457r

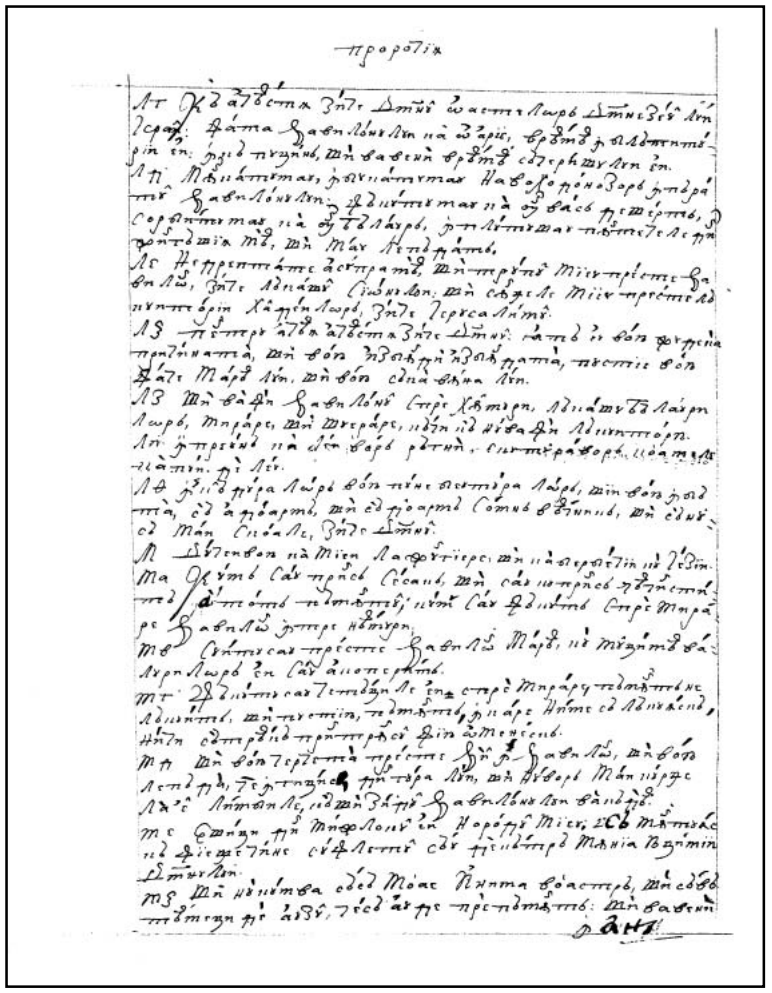

457v

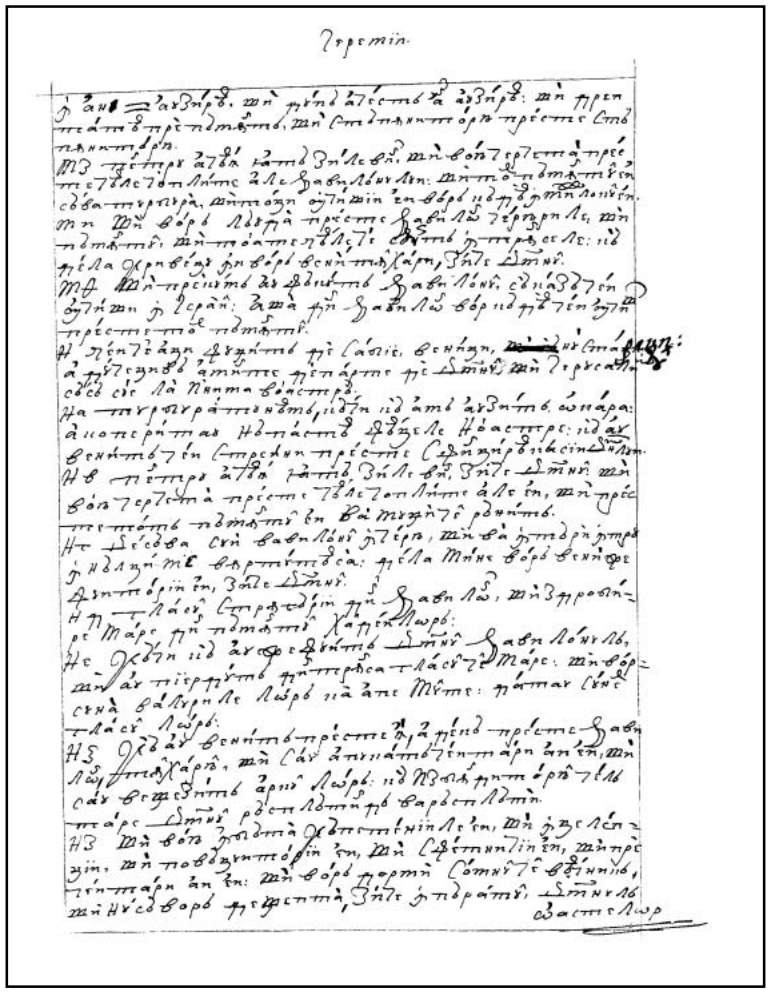

458r

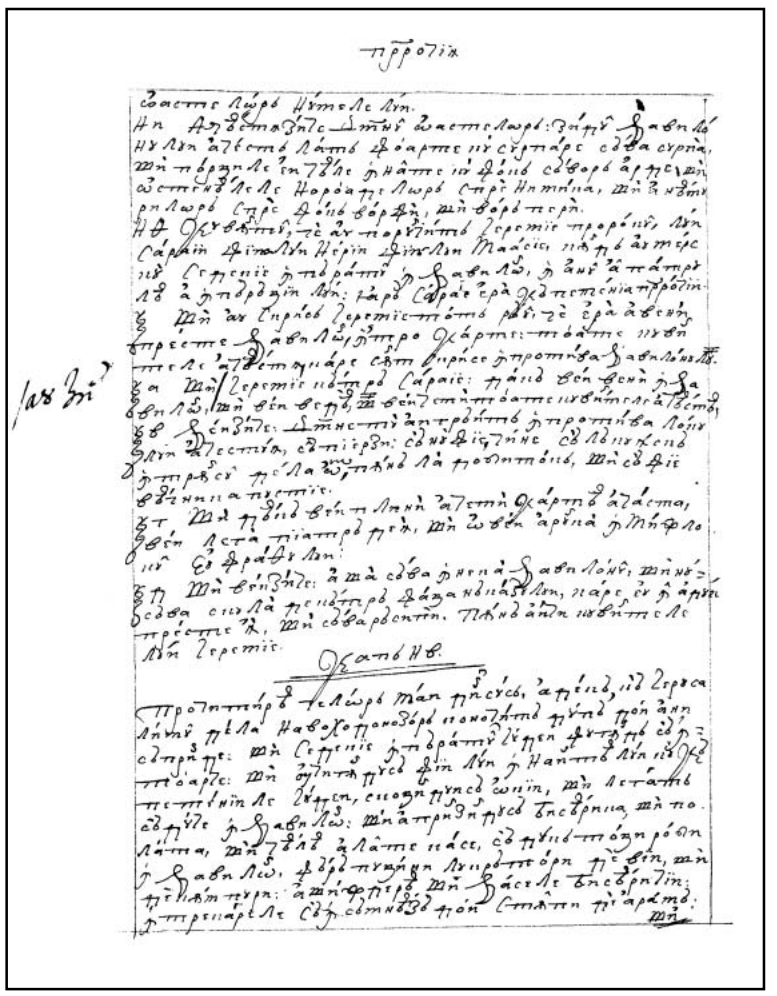

458v

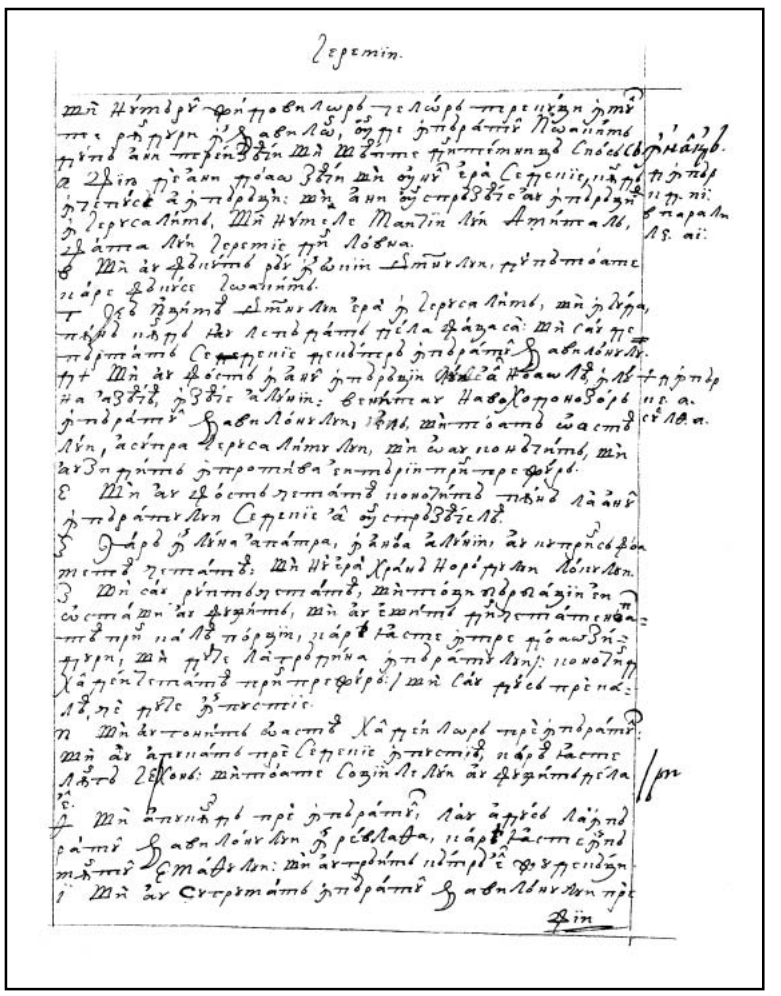

459r

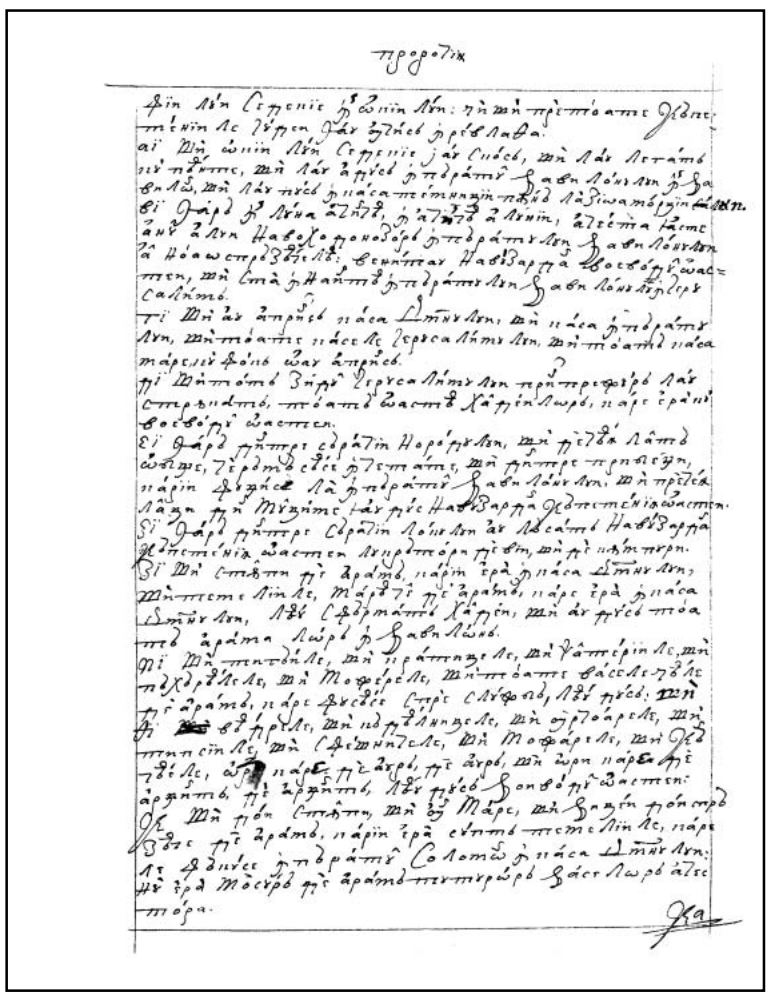

459v

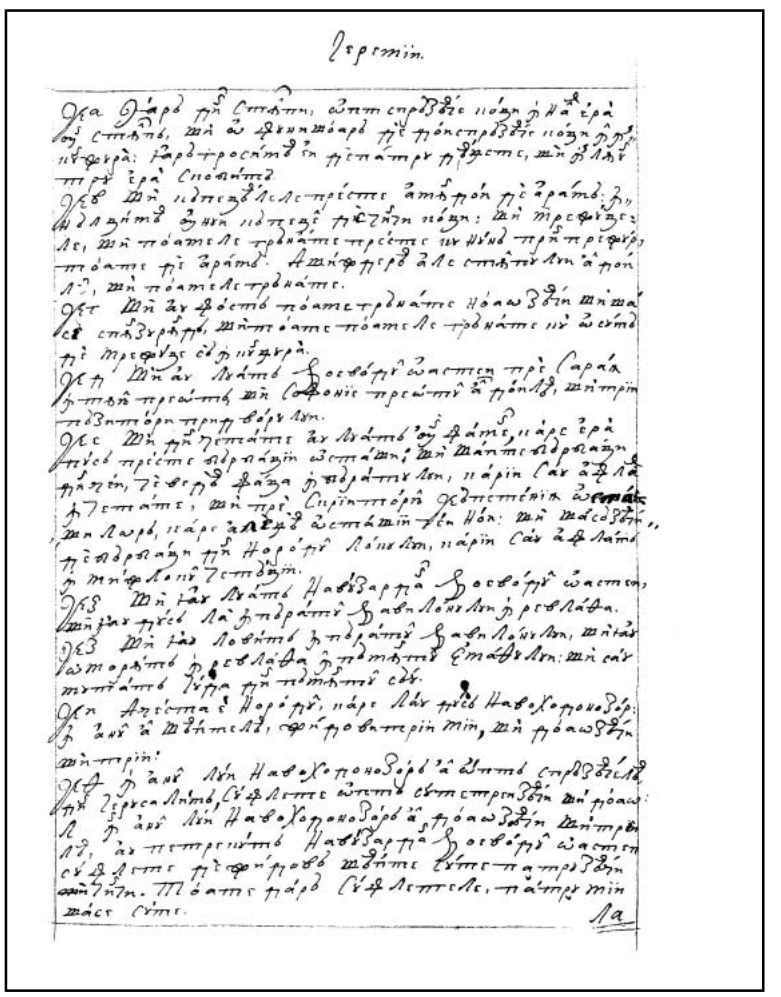

460r

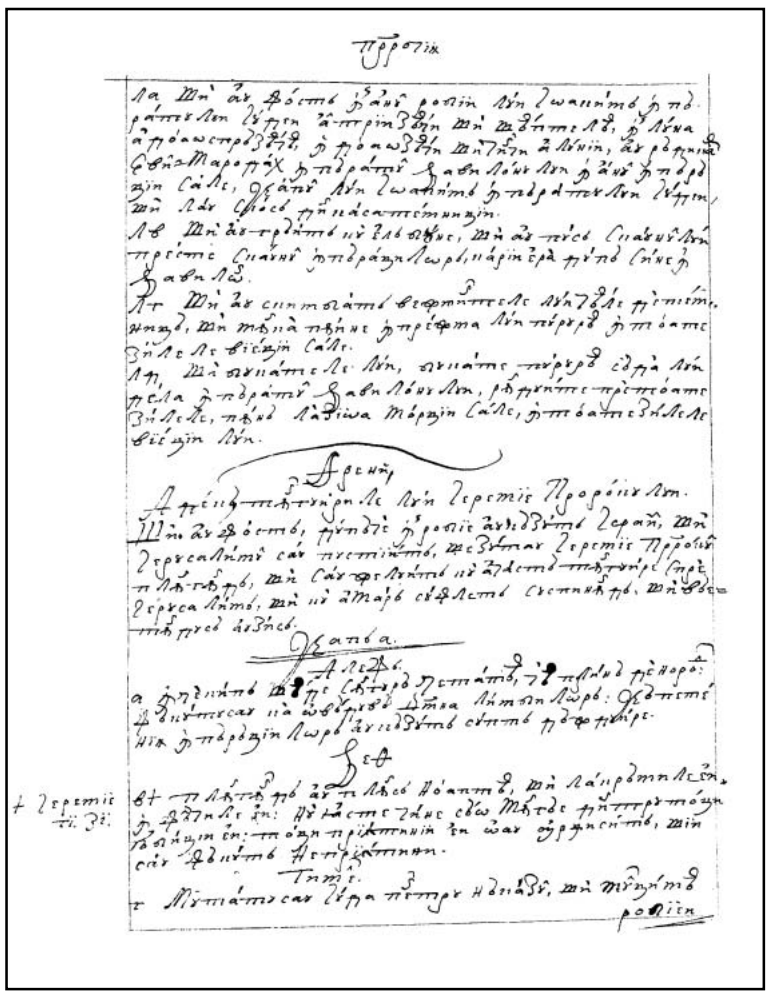

THRENI

Adecă tânguirile lui Ieremie proorocului.
Şi au fost după ce în robie au căzut Israil şi Ierusalimul s-au pustiit. Şezut-au Ieremie proorocul plângând şi s-au jeluit cu această tânguire spre Ierusalim şi, cu amar suflet suspinând şi văietându-să, au zis:

Cap 1

Alef

1. n ce chip şeade sângură cetatea cea plină de norod! Făcutu-s-au ca o văduvă doamna limbilor; căpeteniia împărăţiilor au căzut supt dăjduire.

Veth

2. *Plângând au plâns noaptea şi lacrămile ei în fălcile ei. Nu iaste cine să o mângăie dintru toţi iubiţii ei. Toţi priiatinii ei o au urgisit şi i s-au făcut nepriiatini. *Ieremie. 13, 17.

Ghimel

461r 3. Mutatu-s-au Iuda pentru năcazul şi mulţimea || robiei. Lăcuit-au între limbi, nici au aflat odihnă. Toţi cei ce o gonea o au apucat între strâmturi.

Doleath

4. Uliţele Sionului să jeluiesc, căci că nu sânt carii să vie la praznic. Toate porţile ei sânt strâcate, preoţii ei suspinând, fecioarele ei ponosite şi ea-i împresorată de amărăciune.

He

5. Făcutu-s-au vrăjmaşii ei în cap, nepriiatinii ei s-au îmbogăţit, că Domnul au grăit asupra ei pentru mulţimea nedreptăţilor ei. Mititeii ei s-au dus spre robie înaintea feaţii celui ce-i năcăjiia.

Vau

6. Şi au ieşit de la fata Sionului toată podoaba ei. Făcutu-s-au căpeteniile ei ca berbecii ce nu află păşune şi s-au dus fără tărie înaintea feaţii celui ce-i urma.

Zain

7. Adusu-ş-au aminte Ierusalimul de zilele năcazului său şi de nelegiuirea tuturor celor dorite ale sale, care avusease din vechile zile, când cădea norodul ei în mâna vrăjmaşului şi nu era ajutoriu. Văzutu-o-au vrăjmaşii şi au batjocorit sâmbetele ei.

Heth

8. Păcat au păcătuit Ierusalimul, pentru aceaea nestatornică s-au făcut. Toţi cei ce o slăviia o au urgisit, căci că au văzut ocara ei. Iară ea suspinând s-au întors îndărăpt.

Theeth

9. Gunoaiele ei în picioarele ei, nici ş-au adus aminte de sfârşitul său. Pusu-s-au jos foarte, neavând mângăietoriu: „Vezi, Doamne, năcazul mieu, că s-au rădicat neprietinul!”

Iod

10. Mâna sa o au tremis vrăjmaşul la toate ceale dorite ale ei. Că au văzut limbile întrate
461v în sfinţitoriul său, de carele porunci|seşi să nu între în bisearica Ta.

Caf

11. Tot norodul ei suspinând şi căutând pâine. Dat-au toate ceale scumpe pe bucate, a-şi stâmpăra sufletul. Vezi, Doamne, şi socoteaşte, că m-am făcut ticăloasă!

Lamed

12. O, voi toţi carii treaceţi pre cale, luaţi aminte şi vedeţi de iaste dureare ca durearea mea; căci că m-au cules precum au grăit Domnul în zioa mâniii iuţimei Sale.

Mem

13. Dintru înălţime au tremis foc în oasele meale şi m-au deprins. Întins-au cursă picioarelor meale, întorsu-m-au îndărăpt. Pusu-m-au pustiită, toată zioa de măhnire împilată.

Nun

14. Priveghiiat-au jugul nedreptăţilor meale. În mânile lui s-au învăluit şi s-au pus în grumazul mieu. Slăbit-au putearea mea, datu-m-au Domnul în mâna din carea nu mă voiu putea scula.

Sameh

15. Depărtat-au pre toţi măriţii miei Domnul, din mijlocul mieu. Chemat-au asupra mea vreame, ca să zdrobească pre aleşii miei. Teasc au călcat Domnul fecioarei featei Iudei.

Ain

*Ieremie 14, 17. 16. *Pentru aceaea, eu plângând şi ochiului mieu izvorând ape. Că s-au depărtat de la mine măngăietoriul, care ar întoarce sufletul mieu. Făcutu-s-au fiii miei pierduţi, căci că m-au biruit nepriiatinul.

Fe

17. Întins-au Sionul mânile sale, nu e cine să o mângăie. Poruncit-au Domnul asupra lui Iacov; împrejurul lui, vrăjmaşii lui. Făcutu-s-au Ierusalimul ca cea pângărită de ale lunii || între dânşii. Ms 20 1r

Sade

18. Drept e Domnul, că gura Lui spre mânie o am chemat. Auziţi, rogu-vă, toate noroadele, şi vedeţi durearea mea: fecioarele meale şi tinerii miei s-au dus spre robie!

Cof

19. Chemat-am priiatinii miei, şi aceia m-au înceluit. Preoţii miei şi bătrânii miei în cetate s-au sfârşit, că au cercat şieş bucată, să stămpere sufletul său.

Res

20. Vezi, Doamne, că mă năcăjesc! Turburatu-s-au pântecele mieu, surpatu-s-au inima mea întru mine însămi, că de amărăciune sânt plină. Afară m-au omorât sabiia, şi în casă moartea aseaminea iaste.

Sin

21. Auzit-au că eu suspin şi nu iaste cine să mă mângăie. Toţi nepriiatinii miei au auzit răul mieu, veselitu-s-au, căci că Tu ai făcut. Adus-ai zioa mângăierii şi vor fi aseaminea mie.

Thau

22. Să între toată răotatea lor înaintea Ta şi-i culeage pre dânşii precum m-ai cules pre mine pentru toate nedreptăţile meale. Că multe sânt suspinurile meale şi inima mea măhnită.

Cap 2

Alef

1. In ce chip au acoperit cu ceaţă, întru iuţimea Sa, Domnul fata Sionului! Lepădat-au din ceriu pre pământ cinstita lui Israil şi nu Ş-au adus aminte de aşternutul picioarelor Sale în zioa iuţimii Sale.

Veth

2. Surupat-au Domnul, nici au iertat, toate ceale înfrâmsăţate a lui Iacov. Strâcat-au întru iuţimea Sa tăriile featei Iudei şi le-au oborât pre pământ. Pângărit-au împărăţia şi căpeteniile ei.

Ghimel

3. Frânt-au întru mâniia iuţimii Sale tot norodul lui Israil. Întors-au îndărăpt dreapta Sa de cătră | faţa nepriiatinului. Şi au aprins în Iacov ca o pară de foc ce mistuiaşte prinprejur. 1v

Daleth

4. Încordat-au arcul Său ca neprietinul, întărit-au dreapta Sa ca vrăjmaşul şi au ucis tot ce era frumos a să vedea în cortul featii Sionului, vărsat-au ca focul urgia Sa.

He

5. Făcutu-s-au Domnul ca un neprietin, surpat-au pre Israil, surpat-au toate şanţurile ei, răsipit-au întăririle ei şi au plinit în fata Iudii pre cel smerit şi pre cea smerită.

Vau

6. Şi au răsipit ca o gredină şatra sa, prăpădit-au cortul său. Uitării au dat Domnul în Sion praznicul şi sâmbăta şi spre ocară şi spre urgiia iuţimii Sale, pre împăratul şi preotul.

Zai

7. Lepădat-au Domnul oltariul Său, blăstemat-au sfinţeniia Sa; dat-au în mâna nepriiatinului zidurile turnurilor ei. Glas au dat în casa Domnului, ca în zioa de praznic.

Heth

8. Gândit-au Domnul a răsipi zidul featii Sionului. Întins-au funea Sa şi n-au întors mâna Sa de cătră pierdere. Şi s-au jelit zidul dinnafară şi zidul aşijderea s-au răsipit.

Theth

9. Împilate sânt la pământ porţile ei, pierdut-au şi au zdrobit răteazele ei, pre împăratul ei şi căpeteniile ei întru neamuri. Nu e leage şi prorocii ei n-au aflat vedenie de la Domnul.

Iod

10. Şezut-au pre pământ, tăcut-au ceale bătrâne featele Sionului. Prăsărat-au cu cenuşe capetele sale, încinsu-s-au cu tărsini, plecat-au la pământ capetele sale fecioarele Ierusalimului.

Caf

11. Scăzut-au de lacrămi ochii miei, turburatu-s-au ceale dinlăuntru ale meale. Vărsatu-s-au pre pământ hicatul mieu, pentru zdrobirea featii norodului mieu, când scădea pruncul şi cel ce suge în uliţele târgului.

Lamed

12. Maicelor sale au zis: „Unde e grâul şi vinul?" când slăbea ca nişte răniţi în uliţele
2r cetăţii, când || îşi aburea sufletele sale în sânul maicelor sale.

Mem

13. Cui te voiu asămăna sau cui te voiu închipui, fata Ierusalimului? Cu cine te voiu măsura şi te voiu mângăia, fecioară, fata Sionului? Că mare e ca marea zdrobirea ta. Cine te va vindeca?

Nun

14. Prorocii tăi au văzut ţie cele mincinoase şi bolunde, nici descoperea nedreptatea ta, ca să te cheme la pocăinţă. Şi ţ-au văzut ţie priimiri mincinoase şi lepădări.

Sameh

15. Plesnit-au ţie cu mânile toţi cei ce trecea pre cale. Şuierat-au şi au clătit cu capul său de faţa Ierusalimului, zicând: „Au aceasta e cetatea podoabei cei desăvârşit, bucuriia a tot pământul?"

Fe

16. Deşchis-au asupra ta gura sa toţi neprietenii tăi. Şuierat-au şi au scrăşnit cu dinţii şi au zis: „Îmbuca-o-vom. Iată, aceasta e zioa carea o aşteptam; aflatu-o-am, văzutu-o-am".

Ain

17. *Făcut-au Domnul ceale ce au gândit, plinit-au cuvântul Său, care-l poruncise din zilele de demult. Strâcat-au şi n-au iertat şi au veselit de tine pre nepriiatinul şi au înălţat cornul vrăjmaşilor tăi.

*Preoţi 26, 14. 2 Leage 28, 15.

Sade

*Ierem. 14, 17. Sus 1, 16.

18. Strâgat-au inima lor cătră Domnul, preste zidurile featii Sionului: *„Scoate, ca o răpejune lacrămi, zioa şi noaptea! Nu-ţi da odihnă, nici tacă geana ochiului tău!”

Cof

19. Scoală, laudă noaptea în începutul străjilor, varsă ca apa inima ta întru vedearea Domnului. Rădică cătră El mânile tale pentru sufletul mâtiteilor tăi, carii n-au slăbit de foame în capul tuturor uliţelor.

Reas

20. Vezi, Doamne, şi socoteaşte pre cine ai cules aşea! Au doară vor mânca muierile rodul său, pre cei mititei de căte o palmă? Deacă să ucide în jârtvelnicul Domnului preotul şi prorocul?

Sin

21. Zăcut-au pre pământ afară pruncul şi bătrânul. Fecioarele meale şi tinerii miei au căzut de sabie. Omorâtu-i-ai în zioa iuţimii Tale. Lovit-ai şi n-ai miluit. |

Thau 2v

22. Chemat-ai ca la zi de praznic pre cei ce m-ar înfricoşa dinprejur şi n-au fost în zioa iuţimii Domnului cine să scape şi să să lase. Pre carii i-am crescut şi i-am hrănit, nepriiatinul mieu i-au mistuit.

Cap 3

Alef

1. u, omul cel ce văz sărăciia mea în varga urgiii lui.

Alef

2. Pre mine m-au mânat şi m-au adus întru întunearec, şi nu în lumină.

Alef

3. Numai în mine au întors şi iară au întors mâna Sa toată zioa.

Veth

4. Veache ai făcut piialea şi trupul mieu l-au zdrobit cu oasele meale.

Veth

5. Zidit-au împrejurul mieu şi m-au încunjurat cu fiare şi cu osteaneală.

Veth

6. În ceale întunecoase m-au aşezat ca pre morţii veacului.

Ghimel

7. Zidit-au împrejur asupra mea, să nu ies. Îngreoiat-au obezile meale.

Ghimel

8. Ci şi când voiu chema şi mă voiu ruga, lepădat-au rugăciunea mea.

Ghimel

9. Închis-au căile meale cu pietri cioplite; cărările meale le-au răsturnat.

Daleth

10. Urs ce pândeaşte s-au făcut mie, leu într-ascunsuri.

Daleth

11. Cărările meale le-au răsturnat şi pre mine m-au frământ; pusu-m-au pustiită.

Daleth

12. Încordat-au arcul său şi m-au pus ca un sămn la săgeată.

He
13. Trimis-au în rărunchii miei pre featele tulbei Sale.

He
14. Făcutu-m-am de râs a tot norodului mieu, cântecul lor toată zioa.

He
15. Împlutu-m-au de amărăciune şi m-au îmbătat cu pelin.

Vau
16. Şi mi-au frânt la număr dinţii, hrănitu-m-au cu cenuşe.

Vau
17. Şi s-au lepădat de cătră pace sufletul mieu, uitatu-m-am de ceale bune.

Vau
18. Şi am zis: „Perit-au sfârşitul mieu şi nădeajdea mea de la Domnul”. ||

3r Zain
19. Adu-ţi aminte de sărăciia şi de treacerea mea, de pelin şi de fiere.

Zain
20. Cu mintea îm voiu aduce aminte şi va slăbi întru mine duhul mieu.

Zain
21. Aceastea socotindu-le întru inima mea, pentru aceaea voiu nădăjdui.

Heth
22. Milele Domnului, că nu ne-am sfârşit, că n-au scăzut milele Lui.

Heth
23. Cunoscut-am dimineaţă, multă e credinţa ta.

Heth
24. „Partea mea e Domnul – zis-au sufletul mieu –, pentru aceaea îl voiu aştepta”.

Theth
25. Bun e Domnul celor ce nădăjduiesc într-însul, sufletului celui ce-L caută.

Theth
26. Bine e a aştepta cu tăceare mântuirea lui Dumnezeu.

Theth
27. Bine e omului când va purta jugul din tinereaţele sale.

Iod
28. Şedea-va sângur şi va tăcea, că au rădicat preste sine.

Iod
29. Pune-va în pulbere gura sa, de cumva va fi nădeajde.

Iod
30. Da-va celui ce-l loveaşte falca, sătura-să-va de ocări.

Caf
31. Că nu va goni în veac Domnul.

Caf
32. Că de au lepădat, va şi milui după mulţimea milelor Sale.

Caf
33. Că n-au smerit din inimă şi au lepădat pre fiii omeneşti,

Lamed
34. Ca să zdrobească supt picioarele Sale pre toţi legaţii pământului,

Lamed
35. Să să abată de judecata omului în vedearea feaţii Celui Preaînalt.

Lamed
36. Să răzvrătească pre om întru judecata sa, Domnul n-au cunoscut.

Mem
*Amos 3, 6. 37. *Cine iaste acesta, care au zis: „Fie!”, neporuncind Domnul? |

Mem 3v
38. Din gura Celui Preaînalt nu vor ieşi nici reale, nici bune.

Mem
39. Ce au murmurat omul trăind, bărbatul pentru păcatele sale?

Nun
40. Să cercetăm căile noastre şi să căutăm şi să ne întoarcem la Domnul!

Nun
41. Să rădicăm inimile noastre cu mânile cătră Domnul, spre ceriuri!

Nun
42. Noi nedrept am lucrat şi spre mânie Te-am chemat. Pentru aceaea nu Te putem ruga.

Sameh
43. Acoperit-ai întru iuţime şi ne-ai lovit. Ucis-ai, nici iertat.

Sameh
44. Pus-ai nor Ţie, să nu treacă rugăciunea.

Sameh
45. Dezrădăcinare şi lepădare m-ai pus în mijlocul noroadelor.

Fe
46. Deşchis-au asupra noastră gura sa toţi neprietinii.

Fe
47. Înfricoşare şi cursă făcutu-s-au noao prorociia şi zdrobirea.

Fe
48. Împărţiri de apă au scos ochiul mieu, întru zdrobirea featii norodului mieu.

Ain
49. Ochiul mieu s-au năcăjit, nici au tăcut, căci că nu era odihnă,

Ain
50. Până ce s-au uitat şi au văzut Domnul din ceriuri.

Ain
51. Ochiul au prădat pre sufletul mieu întru toate featele cetăţii meale.

Sade
52. Cu vânatul m-au prins ca pre o pasere nepriiatinii miei în zaludu.

Sade
53. Căzut-au în lac viaţa mea şi au pus piatră preste mine.

Sade
54. Vărsatu-s-au ape preste capul mieu. Zis-am: „Perit-am!”

Cof
55. Chemat-am numele Tău, Doamne, din lacul cel mai de pre urmă. ||

4r Cof
56. Glasul mieu ai auzit. Nu întoarce ureachea Ta de cătră suspinul mieu şi de câtră strigări!

Cof
57. Apropiiatu-Te-ai în zi, când Te-am chemat. Zis-ai: „Nu te teame!”

Res
58. Judecat-ai, Doamne, pricina inimii meale, răscumpărătoriul vieţii meale.

Res
59. Văzut-ai, Doamne, nedreptatea lor asupra mea. Judecă judecata mea!

Res
60. Văzut-ai toată iuţimea, toate cugetele lor asupra mea.

Sin
61. Auzit-ai ocara lor, Doamne, toate gândurile lor asupra mea.

Sin
62. Buzele celor ce să scoală asupra mea şi cugetele lor asupra mea toată zioa.

Sin
63. Vezi şedearea lor şi scularea lor, eu sânt psalmul lor.

Thau
64. Răsplăti-vei lui împrumutul, Doamne, după lucrul mânilor sale.

Thau
65. Da-vei lor pavăza inimii, osteneala Ta.

Thau
66. Goni-i-vei în iuţime şi-i vei zdrobi supt ceriuri, Doamne.

Cap 4

Alef
1. um s-au întunecat aurul, schimbatu-s-au faţa cea bună, răsipitu-s-au pietrile jirtvealnicului în capul a toată uliţa.

Veth
2. Fiii Sionului cei cinstiţi şi împodobiţi cu aur ales, cum s-au socotit, între vase de lut, lucru de mânile olariului?

Ghimel
3. Ci şi dracii golit-au ţâţa, aplecat-au căţăii săi; fata norodului mieu cea nemilostivă, ca o strutie în pustie.

Daleth
4. Lipitu-s-au limba sugătoriului de gâtlegiul lui întru seate; pruncii au cerut pâine şi nu era cine să le frângă. |

He 4v

5. Cei ce să hrănea desfătat au perit în ulițe; cei ce să doiciia în urşinice au îmbrățișat gunoaiele.

Vau

6. Şi mai mare s-au făcut nedreptatea featii norodului mieu decât păcatul sodomleanilor,
*Facer. 19, 24. *carea s-au surpat într-o cirtă şi n-au prins într-însa mânile.

Zain

7. Mai albi sânt nazarineanii ei decât neaoa, mai neatezi decât laptele, mai rumeni decât osul vechiul de elefant, decât zanfirul mai frumoşi.

Heth

8. Negritu-s-au mai presus decât cărbunii fața lor şi n-au fost cunoscuți în ulițe. Lipitu-s-au pielea lor de oase, uscată e şi făcută ca lemnul.

Theth

9. Mai bine au fost celor ucişi de sabie decât celor omorâți de foame, că aceştia s-au veştezit mistuiți de nerodirea pământului.

Iod

10. Mânile muierilor celor miloase au copt pre fiii săi. Făcutu-s-au mâncarea lor întru zdrobirea featii norodului mieu.

Caf

11. Plinit-au Domnul iuțimea Sa, vărsat-au mâniia urgiii Sale şi au aprins foc în Sion şi au îmbucat temeliile ei.

Lamed

12. N-au crezut împărații pământului şi toți lăcuitorii lumii că va întra vrăjmaşul şi neprietinul prin porțile Ierusalimului,

Mem

13. Pentru păcatele prorocilor ei şi nedreptățile preoților ei, carii au vărsat în mijlocul ei sângele celor drepți.

Nun

14. Rătăcit-au orbii în ulițe, pângăritu-s-au în sânge, şi când nu putea au ținut primurile sale.

Sameh

15. „Depărtați-vă cei pângăriți!", au strâgat lor. „Depărtați-vă, duceți-vă, să nu atingeți, că au fost ocărâți!" Şi, clătindu-să, au zis între neamuri: „Nu va mai || adaoge a lăcui 5r
întru dânşii!"

Fe

16. Fața Domnului i-au despărțit, nu va adaoge a să uita la ei. De feațele preoților nu s-au ruşinat, nici le-au fost milă de cei bătrâni.

Ain

17. Când încă stam, scăzut-au ochii noştri spre ajutoriul nostru cel deşert, când priviam uitându-ne la neamul care nu putea mântui.

Sad

18. Lunecat-au urmele noastre în calea ulițelor noastre, apropiiatu-s-au sfârşitul nostru, plinitu-s-au zilele noastre, că au venit sfârşitul nostru.

Cof

19. Mai iuți au fost gonitorii noştri decât pajorile ceriului, preste munți ne-au gonit şi prin pustie ne-au leşuit.

Res

20. Duhul gurii noastre cel uns, Domnul s-au prins în ulițele noastre; căruia am zis: „Supt umbra ta vom trăi în neamuri”.

Sin

21. Bucură-te şi te veseleaşte, fata Edomului, carea lăcuieşti în pământul Hus! Şi la tine va agiunge păharul, îmbăta-te-vei şi te vei goli.

Thau

22. Plinitu-s-au nedreptatea ta, fata Sionului, nu va mai adaoge a te muta. Cercetat-au nedreptatea ta, fata lui Edom, descoperit-au păcatele tale.

RUGĂCIUNILE LUI IEREMIE PROROCULUI

Cap 5

1. Adu-Ţi aminte, Doamne, ce ni s-au întâmplat, uită-te şi vezi ocara noastră!
2. Moştenirea noastră s-au întors la streini, casele noastre la cei de airi.
3. Săraci ne-am făcut fără tată, maicele noastre ca nişte văduve.
4. Apa noastră cu bani o am beut, leamnele noastre cu preţu le-am căştigat.
5. Cerbicelor noastre amănânțat, obosiți fiind, nu ni să da odihnă. |
5v 6. Eghiptului am dat mâna şi asirilor, ca să ne săturăm de pâine.
7. Părinții noştri au păcătuit şi nu sânt; şi noi nedreptatea lor o am purtat.
8. Slujile ne-au stăpânit. N-au fost cine să răscumpere din mâna lor.
9. În sufletele noastre ne aduceam pâinea de cătră faţa sabiei în pustie.
10. Pielea noastră ca cuptoriul s-au uscat de cătră faţa vifoarelor foametei.
11. Muierile în Sion le-au smerit, şi fecioarele, în cetăţile Iudei.
12. Căpeteniile cu mâna s-au spânzurat; de faţa bătrânilor nu s-au ruşinat.
13. Cu tinerii fără ruşine rău s-au slujit, şi pruncii în lemn au căzut.
14. Cei bătrâni au slăbit din porți, tinerii din hora cântăreţilor.
15. Scăzut-au bucuria inimii noastre, întorsu-s-au spre jale hora noastră.
16. Căzut-au cununa capului nostru; amar noao, că am păcătuit!
17. Pentru aceaea s-au mâhnit inima noastră, pentru aceaea s-au întunecat ochii noştri,
18. Pentru muntele Sionului, că au perit, vulpile au umblat într-însul.
19. Iară Tu, Doamne, în veac vei rămânea, scaunul Tău în neam şi în neam.
20. Căci în veac Te vei uita de noi? Părăsi-ne-vei pre noi întru lungime de zile?
21. Întoarce-ne pre noi, Doamne, cătră Tine, şi ne vom întoarce! Înnoiaşte zilele noastre ca din început!
22. Ci, lepădându-ne, ne-ai depărtat, mâniiatu-Te-ai foarte împrotiva noastră!

A

(a să) ABATE: v. III
să (să) abată: *conj. prez. 3.sg.* 3,35

(a) ABURI: v. IV
aburea: *ind. imp. 3.pl.* 2,12

(a) ACOPERI: v. IV
au acoperit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,1
acoperit-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,43

(a) ADĂUGA: v. I; var. **(a) ADAOGE**
va adaoge: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,15, 16, 22

(a-şi) ADUCE: v. III
adusu(-ş)-au: *ind. pf.c. 3.sg., în loc. v.* ***adusu-ş-au aminte*** 1,7
(ş-/Ş-)au adus: *ind. pf.c. 3.sg., în loc. v.* ***ş-au adus aminte*** 1,9; 2,1
adus-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 1,21
au adus: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,2
adu(-Ţi): *imperativ 2.sg., în loc. v.* ***adu-Ţi aminte*** 3,19; 5,1
(îm) voiu aduce: *ind. viit.I. 1.sg., în loc.v.* ***îm voiu aduce aminte*** 3,20
aduceam: *ind. imp. 1.pl.* 5,9

AFARĂ: adv.
afară: 1,20; 2,21

(a) AFLA: v. I
au aflat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,3; 2,9
află: *ind. prez. 3.pl.* 1,6
aflatu(-)-am: *ind. prez. 1.pl.* 2,16

AIUREA: adv.; var. **AIRE**
airi: *adv. în expr.* ***de airi*** „din altă parte” 5,2

(a) AJUNGE: v. III; var. (Reg.) **(a) AGIUNGE**
va agiunge: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,21

AJUTOR: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **AJUTORIU**
ajutoriu: *sg. nom.* 1,7
ajutoriul: *sg. ac.* 4,17

ALB, -Ă: adj.
albi: *m. pl. nom.* 4,7

ALES, ALEASĂ: adj./s.
aleşii: *s.m. pl. ac.* 1,15
ales: *adj. n. sg. ac.* 4,2

AMAR, -Ă: adj./s.
amar: *adj. n. sg. ac* rezum. la cartea *Threni*
amar: *s.n.* (+ dat.) *sg. nom.* „vai” 5,16

AMĂRĂCIUNE: s.f.
amărăciune: *sg. ac.* 1,4, 20; 3,15

AMENINŢAT: adv.; var. **AMĂNÂNŢAT**
amănânţat: 5,5

AMINTE: adv.
aminte: *adv. în loc. v.* ***a-şi aduce aminte/a lua aminte***; vezi **(a-şi) ADUCE/(a) LUA**

APĂ: s.f.
ape: *pl. nom.* 1,16; 3,54
apa: *sg. ac.* 2,19; 5,4
apă: *sg. ac.* 3,48

(a) APLECA: v. I „a alăpta”, „a da să sugă”
aplecat-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,3

(a) APRINDE: v. III
au aprins: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,3; 4,11

(a se) APROPIA: v. I
apropiiatu(-Te)-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,57
apropiiatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,18

(a) APUCA: v. I „a prinde”
au apucat: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,3

ARC: s.n.
arcul: *sg. ac.* 2,4; 3,12

(a) ASEMĂNA: v. I; var. (Înv.) **(a) ASĂMĂNA** „a asemui”; „a compara”
voiu asămăna: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,13

ASEMENEA: adv./prep.; var. (Înv.) **ASEAMINEA**
aseaminea: *adv.* 1,20
aseaminea: *prep.* 1,21

ASIR: s.m. (etnonim) „asirian”; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde se propune prima atestare la M. Eminescu, *Poesii*, 1895, considerându-se o creaţie personală a poetului.
asirilor: *pl. dat.* 5,6;

(a) ASTÂMPĂRA: v. I; var. **(a) STÂMPĂRA**
a stâmpăra: *inf. prez.* 1,11
să stămpere: *conj. prez. 3.pl.* 1,19

AŞA: adv.; var. (Înv. şi reg.) **AŞEA**
aşea: 2,20

(a) AŞEZA: v. I
au aşezat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,6

AŞIJDEREA: adv.
aşijderea: 2,8

(a) AŞTEPTA: v. I
aşteptam: *ind. imp. 1.pl.* 2,16
voiu aştepta: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,24
a aştepta: *inf. prez.* 3,26

AŞTERNUT: s.n.
aşternutul: *sg. ac.* 2,1

(a) ATINGE: v. III
să atingeţi: *conj. prez. 2.pl.* 4,15

AUR: s.n.
aurul: *sg. nom.* 4,1
aur: *sg. ac.* 4,2

(a) AUZI: v. IV
auziţi: *imperativ 2.pl.* 1,18
auzit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,21
au auzit: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,21
ai auzit: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,56
auzit-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,61

(a) AVEA: v. II
avusease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 1,7
neavând: *gerunziu* 1,9

B

BAN: s.m.
bani: *pl. ac.* 5,4

(a) BATJOCORI: v. IV
au batjocorit: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,7

BĂRBAT: s.m.
bărbatul: *sg. nom.* 3,39

BĂTRÂN, -Ă: adj./s.
bătrâne: *adj. f. pl. nom.* 2,10
bătrânii: *s.m. pl. nom.* 1,19
bătrânul: *s.m. sg. nom.* 2,21
(cei) bătrâni: *s.m. pl. nom./ac.* 4,16; 5,14
bătrânilor: *s.m. pl. gen.* 5,12

(a) BEA: v. II
am beut: *ind. pf.c. 1.pl.* 5,4

BERBEC: s.m
berbecii: *pl. nom.* 1,6

BINE: adv.
bine: 3,26, 27
(mai) bine: 4,9

BISERICĂ: s.f.; var. (Înv.) **BISEARICĂ**
bisearica: *sg. ac.* 1,10

(a) BIRUI: v. IV
au biruit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,16

(a) BLESTEMA: v. I; var. **(a) BLĂSTEMA**
blăstemat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,7

BOLUND, -Ă: s.m./f. (mgm.; Trans., Banat) „nebun”
(cele) bolunde: *s.f. pl. ac.* 2,14

BUCATĂ: s.f. (mai ales la pl.) „hrană”; „fel de mâncare”
bucate: *pl. ac.* 1,11
bucată: *sg. ac.* 1,19

(a se) BUCURA: v. I
bucură(-te): *imperativ 2.sg.* 4,21

BUCURIE: s.f.
bucuriia: *sg. nom.* 2,15
bucuria: *sg. nom.* 5,15

BUN, -Ă: adj./s.
(ceale) bune: *s.f. pl. ac.* 3,17
bune: *s.f. pl. nom.* 3,38
bun: *adj. m. sg. nom.* 3,25
bună: *adj. f. sg. nom.* 4,1

BUZĂ: s.f.
buzele: *pl. nom.* 3,62

C

CALE: s.f.
cale: *sg. ac.* 1,12; 2,15
calea: *sg. fem.* 4,18
căile: *pl. ac.* 3,9, 40

CAP: s.n.
cap: *sg. ac.* 1,5
capetele: *pl. ac.* 2,10
capul: *sg. ac.* 2,15
capul: *sg. ac.* 2, 19; 3,54; 4,1
capului: *sg. gen.* 5,16

CASĂ: s.f.
casă: *sg. ac.* 1,20
casa: *sg. ac., în sintagma* ***casa Domnului*** 2,7
casele: *pl. nom.* 5,2

(a) CĂDEA: v. II
au căzut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* rezum. la cartea *Threni*; 1,1; 2,21; 5,13
cădea: *ind. imp. 3.sg.* 1,7
căzut-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,53; 5,16

(a) CĂLCA: v. I
au călcat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,15

CĂPETENIE: s.f.
căpeteniia: *sg. nom.* 1,1
căpeteniile: *pl. nom./ac.* 1,6; 2,2, 9; 5,12

CĂRBUNE: s.m.
cărbunii: *pl. ac.* 4,8

CĂRARE: s.f.
cărările: *pl. ac.* 3,9, 11

CĂŢEL: s.m.
căţăii: *pl. ac.* 4,3

(a) CĂUTA: v. I; var. **(a) CĂTA**
caută: *ind. prez. 3.sg.* 3,25
căutând: *gerunziu* 1,11
să căutăm: *conj. prez. 1.pl.* 3,40

CÂNTĂREŢ: s.m.
cântăreţilor: *pl. gen.* 5,14

CÂNTEC: s.n.
cântecul: *sg. nom.* 3,14

(a) CÂŞTIGA: v. I
am câştigat: *ind. pf.c. 1.pl.* 5,4

CEAŢĂ: s.f.
ceaţă: *sg. ac.* 2,1

CENUŞĂ: s.f.; var. **CENUŞE**
cenuşe: *sg. ac.* 2,10; 3,16

CER: s.n.;var. **CERIU**
ceriu: *sg. ac.* 2,1
ceriuri: *pl. ac.* 3,41, 50, 66
ceriului: *sg. gen.* 4,19

CERBICE: s.f.
cerbicelor: *pl. dat.* 5,5

(a) CERCA: v. I „a căuta”
au cercat: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,19

(a) CERCETA: v. I „a căuta”; (Înv.) „a pedepsi”
să cercetăm: *conj. prez. 1.pl.* 3,40
cercetat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,22

(a) CERE: v. III
au cerut: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,4

CETATE: s.f.
cetate: *sg. ac.* 1,19
cetăţii: *sg. gen.* 2,12; 3,51
cetatea: *sg. nom.* 1,1; 2,15
cetăţile: *pl. ac.* 5,11

(a) CHEMA: v. I
chemat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,15
am chemat: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 1,18; 3,42, 57
chemat-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,19; 3,55
să cheme: *conj. prez. 3.pl.* 2, 14
chemat-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 2,22
voiu chema: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,8

CHIP: s.n.
chip: *sg. ac., în loc. adv.* ***în ce chip*** „cum" 1,1; 2,1

CINSTIT, -Ă: adj./s.
cinstita: *s.f. sg. ac.* 2,1
cinstiţi: *adj. m. pl. nom.* 4,2

CIOPLIT, -Ă: adj.
cioplite: *f. pl. ac.* 3,9

CIRTĂ: (Înv. şi pop.) „interval de timp foarte scurt"; „clipă", „clipită"
cirtă: *sg. ac., în loc. adv.* ***într-o cirtă*** „într-o clipită", „imediat" 4,6

(a se) CLĂTI: v. IV „a clătina"
au clătit: *ind. pf.c. 3.pl.* 2, 15
clătindu(-să): *gerunziu* 4,15

(a) COACE: v. III
au copt: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,10

CORN: s.n.
cornul: *sg. ac.* 2,17

CORT: s.n.
cortul: *sg. ac.* 2,4, 6

(a) CREDE: v. III
au crezut: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,12

CREDINŢĂ: s.f.
credinţa: *sg. nom.* 3,23

(a) CREŞTE: v. III
am crescut: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,22

CUGET: s.n.
cugetele: *pl. nom.* 3,60, 62

(a) CULEGE: v. III
au cules: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,12
culeage: *imperativ 2.sg.* 1,22
ai cules: *ind. pf.c. 2.sg./pl.* 1,22; 2,20

(a) CUNOAŞTE: v. III
cunoscut-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,23
au cunoscut: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,36
au fost cunoscuţi: *pasiv 3.pl.* 4,8

CUNUNĂ: s.f.
cununa: *sg. nom.* 5,16

CUPTOR: s.n.
cuptoriul: *sg. ac.* 5,10

CURSĂ: s.f.
cursă: *sg. ac.* 1,13
cursă: *sg. nom.* 3,47

CUVÂNT: s.n.
cuvântul: *sg. ac.* 2,17

D

(a) DA: v. I
dat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,11; 2,7
datu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,14
au dat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,6, 7
(nu) da: *imperativ prohib. 2.sg.* 2,18
(să) da: *ind. imp. 3.sg.* 5,5
da-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,30
da-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 3,65
am dat: *ind. pf.c. 1.pl., în expr.* ***am dat mâna*** „ne-am unit"; „am făcut alianţă" (cf. lat. *dedimus manum*) 5,6

DĂJDUIRE: s.f. „plătire de tribut"
dăjduire: *sg. ac.* 1,1

DESFĂTAT: adv.
desfătat: 4,5

DEMULT: adv.
demult: *adv. în forma* ***de demult*** „din trecut, de altădată" 2,17

(a se) DEPĂRTA: v. I
depărtat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,15
(s-)au depărtat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,16
depărtaţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 4,15
ai depărtat: *ind. pf.c. 2.sg.* 5,22

(a) DEPRINDE: v. III
au deprins: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,13

DESĂVÂRŞIT, -Ă: adj.
desăvârşit: *m. sg. gen.* (un dezacord, sintagma fiind: ***podoabei cei desăvârşit*** **–** de fapt, ****celei desăvârşite*** –, unde adjectivul se acordă numai în gen cu articolul demonstrativ în forma ***cei*** **–** forma etimologigică de gen./dat. f. sg. –, confundată probabil cu masculinul) 2,15

(a) DESCHIDE: v. III
deşchis-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,16; 3,46

(a) DESCOPERI: v. IV
descoperea: *ind. imp. 3.pl.* 2,14
descoperit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,22

(a) DESPĂRŢI: v. IV
au despărţit: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,16

DEŞERT: adj. „zadarnic"
deşert: *n. sg. ac.* 4,17

DEZRĂDĂCINARE: s.f. (Fig.) „distrugere"
dezrădăcinare: *sg. ac.* 3,45

DIMINEAŢĂ: adv.
dimineaţă: 3,23

DIMPREJUR: adv.; var. **DINPREJUR**
dinprejur: 2,22

DINAFARĂ: adv.
dinnafară: 2,8

DINĂUNTRU: adv.; var. **DINLĂUNTRU**
dinlăuntru: *adv. în sintagma* ***ceale dinlăuntru*** „mărunţaie" 2,11

DINTE: s.m.
dinţii: *pl. ac.* 2,16; 3,16

DOAMNĂ: s.f.
doamna: *sg. nom.* 1,1

(a) DOBORÎ: v. IV; var. (Înv.) **(a) OBORÎ** „a culca la pământ”, „a distruge”
au oborât: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,2

DOMN: s.m. (s. propriu) „Dumnezeu”
Domnul: *sg. nom./ac.* 1,5, 12, 14, 15, 17, 18; 2,1, 2, 5, 6, 7, 8, 9, 17, 18; 3,18, 24, 25, 31, 36, 37, 40, 41, 50; 4,11, 20
Doamne: *sg. voc.* 1,9, 11, 20; 2,20; 3,55, 58, 59, 61, 64, 66; 5,1, 19, 21
Domnului: *sg. gen., în sintagma* ***casa Domnului*** 2,7
Domnului: *sg. gen.* 2,19, 20, 22; 3,22; 4, 16

(a se) DOICI: v. IV (Înv. și reg.) „a alăpta un copil străin”; (Înv. și pop) „a îngriji” (cf. **Indice** Iș)
(să) doiciia: *ind. imp. 3.pl.* 4,5

DORIT, -Ă: adj.
dorite: *f. pl. gen./dat.* 1,7, 10

DRAC: s.m.
dracii: *pl. nom.* 4,3

DREPT, DREAPTĂ: adj./s.
drept: *adj. m. sg. nom.* 1,18
(celor) drepți: *s.m. pl. gen.* 4,13
dreapta: *s.f. sg. ac.* 2,3, 4

(a se) DUCE: v. III
(s-)au dus: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,5, 6, 18
duceți(-vă): *imperativ 2.pl.* 4,15

DUH: s.n.
duhul: *sg. nom.* 3,20; 4,20

DURERE: s.f.
durearе: *sg. nom.* 1,12
durearea: *sg. ac.* 1,12, 18

E

ELEFANT: s.m.
elefant: *sg. ac., în sintagma* ***osul de elefant*** „fildeșul” 4,7

F

(a se) FACE: v. III
făcutu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,1, 5, 6, 16, 17; 2,5; 3,47; 4,10
(s-)au făcut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,2, 8; 3,10; 4,6
(m-)am făcut: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,11
ai făcut: *ind. pf.c. 2.sg.* 1,21; 3,4
făcut-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,17
făcutu(-m)-am: *ind. pf.c. 1.sg., în expr.* ***făcutu-m-am de râs*** 3,14
(ne-)am făcut: *ind. pf.c. 1.pl.* 5,3

FALCĂ: s.f.
falca: *sg. ac.* 3,30
fălcile: *pl. ac.* 1,2

FATĂ: s.f.
fata: *sg. nom./ac.* 1,6; 2,1, 5; 4,3
fata: *sg. voc.* 2,13; 4,21, 22
feței: *sg. gen.* 1,15; 2,2
fețele: *pl. nom./ac.* 2,10; 3,13, 51
feții: *sg. gen.* 2, 4, 8, 11, 18; 3,48; 4,6, 10

FAȚĂ: s.f.
fața: *sg. nom./ac.* 2,3, 15; 4,1, 8, 16; 5,9, 10, 12
feții: *sg. gen.* 1,5, 6; 3,35
fețele: *pl. ac.* 4,16

FĂCUT, -Ă: adj.
făcută: *f. sg. nom.* 4,8

FECIOARĂ: s.f.
fecioarele: *sg. nom./ac.* 1,4, 18; 2,10, 21; 5,11
fecioarei: *sg. dat.* 1,15
fecioară: *sg. voc.* 2,13

(a) FI: v. IV
era: *ind. imp. 3.sg.* 1,7; 2,4; 3,49; 4,4
vor fi: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,21
va fi: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,29
fie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 3,37
fiind: *gerunziu* 5,5
au fost: *ind. pf.c. impers./3.sg./pl.* rezum. la cartea *Threni*; 2,22; 4,9, 16, 19; 5,8
iaste: *ind. prez. 3.sg.* 1,2, 12, 20, 21; 3,37
sânt: *ind. prez. 3.pl.* 1,4, 22; 4,7; 5,7
sânt: *ind. prez. 1.sg.* 1,20; 3,63
e: *ind. prez. 3.sg.* 1,17, 18; 2,9, 12, 15, 16; 3,23, 24, 25, 26, 27; 4,8

FICAT: s.m.
hicatul: *sg. nom.* 2,11

FIERE: s.f. (Fig.) „amărăciune”; „necaz”
fiare: *sg. ac.* 3,5
fiere: *sg. ac.* 3,19

FIU: s.m.
fiii: *pl. nom./ac.* 1,16; 3,33; 4,2, 10

FOAME: s.f.
foame: *sg. ac.* 2,19; 4,9

FOAMETE: s.f.
foametei: *sg. gen.* 5,10

FOC: s.n.
foc: *sg. ac.* 1,13; 4,11
foc: *sg. ac., în sintagma* ***pară de foc*** 2,3
focul: *sg. ac.* 2,4

(a) FRÂNGE: v. III
frânt-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,3
au frământ: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,11
au frânt: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,16
să frângă: *conj. prez. 3.sg.* 4,4

FRUMOS, FRUMOASĂ: adj.
frumos: *m. sg. ac.* 2,4
(mai) frumoși: *m. pl. nom.* 4,7

FUNIE: s.f.; var. (Înv.) **FUNE**
funea: *sg. ac.* 2,8

G

GÂND: s.n.
gândurile: *pl. nom.* 3,61

(a) GÂNDI: v. IV
gândit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,8
au gândit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,17

GÂTLEJ: s.n.
gâtlegiul: *sg. ac.* 4,4

GEANĂ: s.f.
geana: *sg. nom.* 2, 18

GLAS: s.n.
glas: *sg. ac.* 2,7
glasul: *sg. ac.* 3,56

(a se) GOLI: v. IV (Înv.) „a (se) dezbrăca de tot"; „a bea tot conținutul dintr-un recipient"
golit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,3
(te) vei goli: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,21

(a) GONI: v. IV
gonea: *ind. imp. 3.pl.* 1,3
va goni: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,31
goni(-)-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 3,66
au gonit: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,19

GONITOR: s.m.
gonitorii: *pl. masc.* 4,19

GRĂDINĂ: s.f.
gredină: *sg. ac.* 2,6

(a) GRĂI: v. IV
au grăit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,5, 12

GRÂU: s.m.
grâul: *sg. nom.* 2,12

GRUMAZ: s.m.
grumazul: *sg. ac.* 1,14

GUNOI: s.n.
gunoaiele: *pl. nom./ac.* 1,9; 4,5

GURĂ: s.f.
gura: *sg. ac.* 1,18; 2,16; 3,29; 3,38, 46
gurii: *sg. gen.* 4,20

H

HORĂ: s.f.
hora: *sg. ac., în sintagma* ***hora cântăreților*** (cf. lat. *choro psallentium*) 5,14
hora: *sg. nom.* 5,15

(a se) HRĂNI: v. IV
am hrănit: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,22
hrănitu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,16
(să) hrănea: *ind. imp. 3.pl.* 4,5

I

IARĂ: adv.
iară: 3,3

IATĂ: interj.
iată: 2,16

(a) IERTA: v. I
au iertat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,2, 17
[ai] iertat: *ind. pf.c. 2.sg., cu aux.* ***ai*** *subînțeles* 3,43

(a) IEȘI: v. IV
au ieșit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,6
să ies: *conj. prez. 1.sg.* 3,7
vor ieși: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,38

INIMĂ: s.f.
inima: *sg. nom./ac.* 1,20, 22; 2,18, 19; 3,21; 5,17
inimă: *sg. ac., în loc. adv.* ***din inimă*** „fără reținere" 3,33
inimile: *pl. ac.* 3,41
inimii: *sg. gen.* 3,58, 65; 5,15

(a) INTRA: v. I; var. (Pop.) **(a) ÎNTRA**
să între: *conj. prez. 3.sg./pl.* 1,10, 22
va întra: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,12

INTRAT, -Ă: adj.; var. (Pop.) **ÎNTRAT, -Ă**
întrate: *f. pl. ac.* 1,10

IUBIT, -Ă: s.m./s.f.
iubiții: *pl. ac.* 1,2

IUTE: adj.
(mai) iuți: *m. pl. nom.* 4,19

IUȚIME: s.f. „asuprire"; „urgie"
iuțimei: *sg. gen.* 1,12
iuțimea: *sg. ac.* 2,1, 2; 3,60; 4,11
iuțimii: *sg. gen.* 2,1, 3, 6, 21, 22
iuțime: *sg. ac.* 3,43, 66

(a) IZVORÎ: v. IV
izvorând: *gerunziu* 1,16

Î

(a se) ÎMBĂTA: v. I
au îmbătat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,15
îmbăta(-te)-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,21

(a se) ÎMBOGĂȚI: v. IV
(s-)au îmbogățit: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,5

(a) ÎMBRĂȚIȘA: v. I
au îmbrățișat: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,5

(a) ÎMBUCA: v. I „a înghiți"; (despre foc) „a mistui"
îmbuca(-)-vom: *ind. viit.I. 1.pl.* 2,16
au îmbucat: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,11

ÎMPĂRAT: s.m.
împăratul: *sg. ac.* 2,6, 9
împărații: *pl. nom.* 4,12

ÎMPĂRĂȚIE: s.f.
împărățiilor: *pl. gen.* 1,1
împărăția: *sg. ac.* 2,2

ÎMPĂRȚIRE: s.f. (aici) „șuvoi"
împărțiri: *pl. ac., în sintagma* ***împărțiri de ape*** „șuvoaie de ape" 3,48

(a) ÎMPILA: v. I „a face să se aplece spre pământ", „a cufunda" (lat. *dēfigō, -ere* „a înfige")
împilate sânt: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 2,9

ÎMPILAT, -Ă: adj. „apăsat"; „distrus"
împilată: *f. sg. nom.* 1,13

ÎMPODOBIT: adj.
împodobiți: *m. pl. nom.* 4,2

ÎMPOTRIVĂ: prep.; var. (În v. și pop.) **ÎMPROTIVĂ**
împrotiva: 5,22

(a) ÎMPLE: v. III; vezi **(a) UMPLE**

ÎMPREJUR: adv./prep.
împrejurul: *prep.* 1,17; 3,5
împrejur: *adv.* 3,7

(a) ÎMPRESURA: v. I
-i împresorată: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 1,4

ÎMPRUMUT: s.n.
împrumutul: *sg. ac.* 3,64

ÎNAINTE: prep.
înaintea: *prep.* 1,5, 6, 22

(a) ÎNĂLȚA: v. I
au înălțat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,17

ÎNĂLȚIME: s.f.
înălțime: *sg. ac.* 1,13

(a) ÎNCELUI: v. IV „a înșela”
au înceluit: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,19

ÎNCEPUT: s.n.
începutul: *sg. ac.* 2,19
început: *sg. ac., în loc. adv.* ***din început*** „din (în) momentul inițial” 5,21

(a) ÎNCHIDE: v. III
închis-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,9

(a) ÎNCHIPUI: v. IV „a compara cu cineva sau cu ceva”; (Înv.) „a (se) asemăna”
voiu închipui: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,13

(a) ÎNCINGE: v. III „a (se) înfășura (aici, cu pânză aspră ca de sac)”
încinsu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,10

(a) ÎNCONJURA: v. I
au încunjurat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,5

(a) ÎNCORDA: v. I
încordat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,4; 3,12

ÎNDĂRĂT: adv. (Înv. și reg.) **ÎNDĂRĂPT**
îndărăpt: 1,8, 13; 2,3

(a) ÎNFRICOȘA: v. I
ar înfricoșa: *cond. prez. 3.pl.* 2,22

ÎNFRICOȘARE: s.f.
înfricoșare: *sg. nom.* 3,47

ÎNFRUMUSEȚAT, -Ă: adj.; var. (Înv.) **ÎNFRÂMSĂȚAT, -Ă**
înfrâmsățate: *f. pl. ac.* 2,2

(a) ÎNGREUIA: v. I
îngreoiat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,7

(a) ÎNNOI: v. IV
înnoiaște: *imperativ 2.sg.* 5,21

(a) ÎNTĂRI: v. IV
întărit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,4

ÎNTĂRIRE: s.f. (ccr.) „fortificație”, „întăritură”
întăririle: *pl. ac.* 2,5

(a se) ÎNTÂMPLA: v. I
(s-)au întâmplat: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,1

(a) ÎNTINDE: v. III
întins-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,13, 17; 2,8

(a se) ÎNTOARCE: v. III
(s-)au întors: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,8; 5,2
întorsu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,13
ar întoarce: *cond. prez. 3.sg.* 1,16
întors-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,3
au întors: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,8; 3,3
să (ne) întoarcem: *conj. prez. 1.pl.* 3,40
(nu) întoarce: *imperativ prohib. 2.sg.* 3,56
întorsu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,15
întoarce: *imperativ 2.sg.* 5,21
(ne) vom întoarce: *ind. viit.I. 1.pl.* 5,21

(a) ÎNTRA: v. I; vezi **(a) INTRA**

ÎNTRAT, -Ă: adj.; vezi **INTRAT, -Ă**

(a se) ÎNTUNECA: v. I „a căpăta o nuanță mai închisă”; a (se) înnegri”; „a lua o înfățișare tristă”; a (se) posomorî”
(s-)au întunecat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,1; 5,17

ÎNTUNECOS, -OASĂ: s.
(ceale) întunecoase: *s.n. pl. ac.* 3,6

ÎNTUNERIC: s.n.; var. (Înv.) **ÎNTUNEAREC**
întunearec: *sg. ac.* 3,2

(a se) ÎNVĂLUI: v. IV (Înv.) „a se încolăci în jurul unui obiect”
(s-)au învăluit: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,14

J

JALE: s.f.
jale: *sg. ac.* 5,15

(a se) JELI: v. IV
(s-)au jelit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,8

(a se) JELUI: v. IV
(s-)au jeluit: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. la cartea *Threni*
(să) jeluiesc: *ind. prez. 3.pl.* 1,4

JERTFELNIC: s.n.
jârtvelnicul: *sg. ac.* 2,20
jirtvealnicului: *sg. gen.* 4,1

JOS: adv.
jos (foarte): 1,9

(a) JUDECA: v. I
judecat-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,58
judecă: *imperativ 2.sg.* 3,59

JUDECATĂ: s.f.
judecata: *sg. ac.* 3,35, 36, 59

JUG: s.n.
jugul: *sg. ac.* 1,14; 3,27

L

LAC: s.n.
lac: *sg. ac.* 3,53
lacul: *sg. ac.* 3,55

LACRIMĂ: s.f.
lacrămile: *pl. nom.* 1,2
lacrămi: *pl. ac.* 2,11, 18

LAPTE: s.n.
laptele: *sg. ac.* 4,7

(a) LĂCUI: v. IV; vezi **(a) LOCUI**

LĂCUITOR: s.m.; vezi **LOCUITOR**

(a se) LĂSA: v. I
să (să) lase: *conj. prez. 3.sg.* 2,22

(a) LĂUDA: v. I
laudă: *imperativ 2.sg.* 2,19

LEGAT: s.m. „prizonier"; „întemnițat"
legații: *pl. ac.* 3,34

LEGE: s.f.
leage: *sg. nom.* 2,9

LEMN: s.n. „bucată ruptă sau tăiată din trunchiul sau ramurile unui arbore sau arbust"
lemnul: *sg. ac.* 4,8
leamnele: *pl. ac.* 5,4
lemn: *sg. ac.* 5,13

(a) LEPĂDA: v. I „a arunca"; „a alunga"; „a respinge"
lepădat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,1, 7; 3,8
(s-)au lepădat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,17
au lepădat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,32, 33
lepădându-: *gerunziu* 5,22

LEPĂDARE: s.f. „alungare", „izgonire"; „înjosire", „umilință"
lepădări: *pl. ac.* 2,14
lepădare: *sg. ac.* 3,45

LEU: s.m.
leu: *sg. nom.* 3,10

(a) LEȘUI: v. IV
au leșuit: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,19

LIMBĂ: s.f. „organ musculos situat în cavitatea bucală"; „neam", „popor"
limbilor: *pl. gen.* 1,1
limbi: *pl. ac.* 1,3
limbile: *pl. ac.* 1,10
limba: *sg. nom.* 4,4

(a se) LIPI: v. IV
lipitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,4, 8

(a) LOCUI: v. IV; var. (Înv.) **(a) LĂCUI**
lăcuit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,3
a lăcui: *inf. prez.* 4,15
lăcuiești: *ind. prez. 2.sg.* 4,21

LOCUITOR: s.m.; var. (Înv.) **LĂCUITOR**
lăcuitorii: *pl. nom.* 4,12

(a) LOVI: v. IV
lovit-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 2,21
lovește: *ind. prez. 3.sg.* 3,30
ai lovit: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,43

(a) LUA: v. I
luați: *imperativ 2.pl., în loc.v.* ***luați aminte*** „băgați de seamă", „fiți atenți" 1,12

(a) LUCRA: v. I
am lucrat: *ind. pf.c. 1.pl.* 3,42

LUCRU: s.n.
lucrul: *sg. ac.* 3,64
lucru: *sg. nom.* 4,2

LUME: s.f.
lumii: *sg. gen.* 4,12

LUMINĂ: s.f.
lumină: *sg. ac.* 3,2

LUNĂ: s.f.
lunii: *sg. gen., în sintagma eufem.* ***ale lunii*** „menstruație" 1,17

(a) LUNECA: v. I
lunecat-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,18

LUNGIME: s.f.
lungime: *sg. ac., în sintagma* ***(întru) lungime de zile*** „zile nesfârșite", „mult timp" 5,20

LUT: s.n.
lut: *sg. ac., în sintagma* ***vase de lut*** 4,2

M

MAICĂ: s.f.
maicelor: *pl. gen./dat.* 2,12, 12
maicele: *pl. nom.* 5,3

MARE: adj.
mare: *f. sg. nom.* 2,13
(mai) mare: *f. sg. nom.* 4,6

MARE: s.f.
marea: *sg. ac.* 2,13

MĂRIT, -Ă: s.m./f. „vestit"
măriții: *s.m. pl. ac.* 1,15

(a) MĂSURA: v. I
voiu măsura: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,13

(a se) MÂHNI: v. IV
(s-)au mâhnit: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,17

MÂHNIRE: s.f.
mâhnire: *sg. ac.* 1,13

MÂHNIT: adj.
mâhnită: *f. sg. nom.* 1,22

(a) MÂNA: v. I
au mânat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,2

MÂNĂ: s.f.
mâna: *sg. nom./ac.* 1,7, 10, 14; 2,7, 8; 3,3; 5,8, 12
mânile: *pl. nom./ac.* 1,14, 17; 2,15, 19; 3,41; 4,2, 6, 10
mânilor: *pl. gen.* 3,64
mâna: *sg. ac., în expr.* ***am dat mâna*** (vezi **a DA)** 5,6

(a) MÂNCA: v. I
vor mânca: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,20

MÂNCARE: s.f.
mâncarea: *sg. nom.* 4,10

(a) MÂNGÂIA: v. I
să mângăie: *conj. prez. 3.sg.* 1,2, 17, 21
voiu mângăia: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,13

MÂNGÂIERE: s.f.
mângăierii: *sg. gen.* 1,21

MÂNGÂIETOR: s.m.
mângăietoriul: *sg. nom.* 1,16
mângăietoriu: *sg. ac.* 1,9

(a se) MÂNIA: v. I
mâniiatu(-Te)-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 5,22

MÂNIE: s.f.
mâniii: *sg. gen.* 1,12
mânie: *sg. ac.* 1,18; 3,42
mâniia: *sg. ac.* 2,3; 4,11

(a) MÂNTUI: v. IV
mântui: *inf. prez.* 4,17

MÂNTUIRE: s.f.
mântuirea: *sg. ac.* 3,26

MIJLOC: s.n.
mijlocul: *sg. ac., în loc. prep.* ***din mijlocul*** 1,15
mijlocul: *sg. ac., în loc. prep.* ***în mijlocul*** 3,45; 4,13

MILĂ: s.f. „îndurare", „compătimire"
milele: *pl. nom.* 3,22
milelor: *pl. gen.* 3,32
milă: *sg. nom.* 4,16

MILOS, -OASĂ: adj.
miloase: *pl. gen.* 4,10

(a) MILUI: v. IV „a (se) îndura"; „a avea milă"
ai miluit: *ind. pf.c. 2.sg.* 2,21
va milui: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,32

MINCINOS, -OASE: adj./s.
(cele) mincinoase: *s.f. pl. ac.* 2,14
mincinoase: *adj. f. pl. ac.* 2,14

MINTE: s.f.
mintea: *sg. ac.* 3,20

(a) MISTUI: v. IV „a distruge", „a nimici"
mistuiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 2,3
au mistuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,22

MISTUIT, -Ă: adj. „nimicit"
mistuiţi: *m. pl. nom.* 4,9

MITITEL: s.m.
mâtiteilor: *pl. gen.* 2,19
mititeii: *pl. nom.* 1,5
(cei) mititei: *pl. ac.* 2,20

MOARTE: s.f.
moartea: *sg. nom.* 1,20

MORT, MOARTĂ: s.f.
morţii: *pl. ac.* 3,6

MOŞTENIRE: s.f.
moştenirea: *sg. nom.* 5,2

MUIERE: s.f.; var. (Înv.) **MUIARE**
muierile: *pl. nom./ac.* 2,20; 5,11
muierilor: *pl. gen.* 4,10

MULT, -Ă: adj.
multe: *n. pl. nom.* 1,22
multă: *f. sg. nom.* 3,23

MULŢIME: s.f.
mulţimea: *sg. ac.* 1,3, 5; 3,32

MUNTE: s.m.
munţi: *pl. ac.* 4,19
muntele: *sg. ac.* 5,18

(a) MURMURA: v. I „a (se) plânge"; (Înv.) „a cârti"
au murmurat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,39

(a se) MUTA: v. I
mutatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,3
a (te) muta: *inf. prez.* 4,22

N

NAZARINEAN: s.m. „nazireii erau un fel de călugări ai Vechiului Testament, care depuneau voturi de abstinenţă pentru un anumit timp, cum a fost, de pildă, Samson (Jd 13,5, 7; 16,17)" (Anania 2001, p.1042).
nazarineanii: *pl. nom.* 4,7

(a) NĂDĂJDUI: v. IV
voiu nădăjdui: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,21
nădăjduiesc: *ind. prez. 3.pl.* 3,25

NĂDEJDE: s.f.
nădeajdea: *sg. nom.* 3,18
nădeajde: *sg. nom.* 3,29

NEA: s.f.
neaoa: *sg. ac.* 4,7

NEAM: s.n.
neamuri: *pl. ac.* 2,9; 4,15, 20
neamul: *sg. ac.* 4,17
neam: *sg. ac., în loc. adv.* (Înv.) ***în neam şi în neam*** „veşnic" 5,19

NECAZ: s.n.; var. (Reg.) **NĂCAZ**
năcazul: *sg. ac.* 1,3, 9
năcazului: *sg. gen.* 1,7

(a se) NECĂJI: v. IV; var. (Pop.) **(a se) NĂCĂJI**
năcăjiia: *ind. imp. 3.sg.* 1,5
(mă) năcăjesc: *ind. prez. 1.sg.* 1,20
(s-)au năcăjit: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,49

NEDREPT: adv.
nedrept: 3,42

NEDREPTATE: s.f.
nedreptăţilor: *pl. gen.* 1,5, 14
nedreptăţile: *pl. ac.* 1,22; 4,13
nedreptatea: *sg. nom./ac.* 2,14; 3,59; 4,6, 22; 5,7

(a se) NEGRI: v. IV
negritu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,8

NELEGIUIRE: s.f.
nelegiuirea: *sg. ac.* 1,7

NEMILOSTIV, -Ă: adj.
nemilostivă: *f. sg. nom.* 4,3

NEPRIETEN: s.m.; var. (Înv.) **NEPRIIATIN;** (Înv. şi reg.) **NEPRIETIN**
nepriiatini: *pl. nom.* 1,2

nepriiatinii: *pl. nom.* 1,5, 21; 3,52
neprietinul: *sg. nom./ac.* 1,9; 2,4; 4,12
nepriiatinul: *sg. nom./ac.* 1,16; 2,17, 22
nepriiatinului: *sg. gen.* 2,3, 7
neprietin: *sg. ac.* 2,5
neprietenii: *pl. nom.* 2,16
neprietinii: *pl. nom.* 3,46

NERODIRE: s.f. „lipsă de roade"
nerodirea: *sg. ac.* 4,9

NESTATORNIC, -Ă: adj.
nestatornică: *f. sg. nom.* 1,8

NETED: adj. (Înv.) „strălucitor"; în textul lat. este *nitidiores*; *nitidus* „strălucitor", „lucios"
(mai) neatezi: *m. pl. nom.* 4,7

NOAPTE: s.f./adv.
noaptea: *adv.* 1,2
noaptea: *s. sg. ac., în loc. adv.* ***zioa și noaptea*** „continuu" 2,18
noaptea: *s. sg. ac.* 2,19

NOR: s.m.
nor: *sg. ac.* 3,44

NOROD: s.n.
norod: *sg. ac.* 1,1
norodul: *sg. nom./ac.* 1,7, 11; 2,3
noroadele: *pl. ac.* 1,18
norodului: *sg. gen.* 2,11; 3,48; 4,3, 6, 10
norodului: *sg. dat.* (cu ***a + toi***) 3,14
noroadelor: *pl. gen.* 3,45

NUMĂR: s.n.
număr: *sg. ac., în sintagma* ***la număr*** (după expr. lat. ***ad numerum*** „în numărul cuvenit") 3,16

NUME: s.n.
numele: *sg. ac.* 3,55

O

OBADĂ: s.f. „butuc", „gros"; (Prin ext.) „cătușe"
obezile: *pl. ac.* 3,7

(a) OBORÎ: v. IV; vezi **(a) DOBORÎ**

OBOSIT, -Ă: adj.
obosiți: *m. pl. nom.* 5,5

OCARĂ: s.f.
ocara: *sg. ac.* 1,8; 3,61; 5,1
ocară: *sg. ac.* 2,6
ocări: *pl. ac.* 3,30

(a) OCĂRÎ: v. IV
au fost ocărâți: *pasiv ind. pf.c. 3.pl.* 4,15

OCHI: s.m.
ochiului: *sg. gen./dat.* 1,16; 2,18
ochii: *pl. nom.* 2,11; 4,17; 5,17
ochiul: *sg. nom.* 3,48, 49, 51

ODIHNĂ: s.f.
odihnă: *sg. nom./ac.* 1,3; 2,18; 3,49; 5,5

OLAR: s.m.
olariului: *sg. gen.* 4,2

OLTAR: s.n.; var. (Înv. și reg.) **OLTARIU**
oltariul: *sg. ac.* 2,7

OM: s.m.
omul: *sg. nom.* 3,1, 39
omului: *sg. gen./dat.* 3,27, 35
om: *sg. ac.* 3,36

OMENESC, -EASCĂ: adj.
omenești: *m. pl. ac.* 3,33

(a) OMORÎ: v. IV
au omorât: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,20
omorâtu(-)ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 2,21

OMORÂT, -Ă: s.
(celor) omorâți: *s.m. pl. dat.* 4,9

ORB, OARBĂ: s.m./f.
orbii: *pl. nom.* 4,14

OS: s.n.
oasele: *pl. ac.* 1,13; 3,4
oase: *pl. ac.* 4,8
osul: *sg. ac., în sintagma* ***osul de elefant*** „fildeșul" 4,7

OSTENEALĂ: s.f.
osteneală: *sg. ac.* 3,5
osteneala: *sg. nom.* 3,65

P

PACE: s.f.
pace: *sg. ac.* 3,17

PAHAR: s.n.; var. (Înv. și reg.) **PĂHAR**
păharul: *sg. nom.* 4,21

PAJURĂ: s.f.; var. (Reg.) **PAJORĂ**
pajorile: *pl. ac.* 4,19

PALMĂ: s.f.
palmă: *sg. ac.* 2,20

PARĂ: s.f.
pară: *sg. ac., în sintagma* ***pară de foc*** 2,3

PARTE: s.f.
partea: *sg. nom.* 3,24

PASĂRE: s.f.; var. (Înv. și pop.) **PASERE**
pasere: *sg. ac.* 3,52

PAVĂZĂ: s.f.
pavăza: *sg. ac.* 3,65

PĂCAT: s.n.
păcat: *sg. ac.* 1,8
păcatele: *pl. ac.* 3,39; 4,13, 22
păcatul: *sg. ac.* 4,6

(a) PĂCĂTUI: v. IV
au păcătuit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,8; 5,7
am păcătuit: *ind. pf.c. 1.pl.* 5,16

PĂMÂNT: s.n.
pământ: *sg. ac.* 2,1, 2, 9, 10, 11, 21
pământul: *sg. gen.* (cu prep. ***a + toi***) 2,15
pământului: *sg. gen.* 3,34; 4,9, 12
pământul: *sg. ac.* 4,21

(a) PĂRĂSI: v. IV
părăsi(-)-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,20

PĂRINTE: s.m.
părinţii: *pl. nom.* 5,7

PĂŞUNE: s.f.
păşune: *sg. ac.* 1,6

PÂINE: s.f.
pâine: *sg. ac.* 1,11; 4,4; 5,6
pâinea: *sg. ac.* 5,9

(a) PÂNDI: v. IV
pândeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 3,10

(a se) PÂNGĂRI: v. IV
pângărit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,2
pângăritu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,14

PÂNGĂRIT, -Ă: s.
(cea) pângărită: *s.f. sg. ac.* 1,17
(cei) pângăriţi: *s.m. sg. nom.* 4,15

PÂNTECE: s.n.
pântecele: *sg. nom.* 1,20

PELIN: s.m. „plantă cu gust amar"; (Fig.) „amărăciune"; „durere"; „necaz"
pelin: *sg. ac.* 3,15, 19

PIATRĂ: s.f.
pietri: *pl. ac.* 3,9
piatră: *sg. ac.* 3,53
pietrile: *pl. nom.* 4,1

PICIOR: s.n.
picioarele: *pl. ac.* 1,9; 3,34
picioarelor: *pl. gen./dat.* 1,13; 2,1

PIELE: s.f.
piialea: *sg. ac.* 3,4
pialea: *sg. nom.* 4,8; 5,10

(a) PIERDE: v. III (Înv. şi pop.) „a distruge"
pierdut-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,9

PIERDERE: s.f. (euf.) „nimicire"
pierdere: *sg. ac.* 2,8

PIERDUT: adj. „distrus", „nenorocit"
pierduţi: *m. pl. nom.* 1,16

(a) PIERI: v. IV
perit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,18
perit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,54
au perit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,5; 5,18

(a) PLÂNGE: v. III
plângând: *gerunziu* rezum. la cartea *Threni*; 1,2, 16
au plâns: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,2

(a) PLECA: v. I „a apleca"
plecat-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,10

(a) PLESNI: v. IV „a bate (din palme)"
plesnit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,15

PLIN, -Ă: adj.
plină: *f. sg. nom.* 1,1, 20

(a se) PLINI: v. IV
au plinit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,5
plinit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,17; 4,11
plinitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,18, 22

POARTĂ: s.f.
porţile: *pl. nom./ac.* 1,4; 2,9; 4,12
porţi: *pl. ac.* 5,14

POCĂINŢĂ: s.f.
pocăinţă: *sg. ac.* 2,14

PODOABĂ: s.f.
podoaba: *sg. nom.* 1,6
podoabei: *sg. gen.* 2,15

PONOSIT, -Ă: adj. (Înv.) „mâhnit", „supărat"; „îndoliat"
ponosite: *f. pl. nom.* 1,4

(a) PORUNCI: v. IV
porunciseşi: *ind. m.m.c.pf. 2.sg.* 1,10
poruncit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,17
poruncise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 2,17
neporuncind: *gerunziu* 3,37

PRAZNIC: s.n. „zi de sărbătoare religioasă sau de odihnă"; „bună dispoziţie specifică zilelor de sărbătoare"
praznic: *sg. ac.* 1,4; 2,7, 22
praznicul: *sg. ac.* 2,6

(a) PRĂDA: v. I
au prădat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,51

(a) PRĂPĂDI: v. IV „a distruge"
prăpădit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,6

PREAÎNALT: s.m.
(Celui) Preaînalt: *sg. gen.* 3,35, 38

PREOT: s.m.
preoţii: *pl. nom.* 1,4, 19
preotul: *sg. nom./ac.* 2,6, 20
preoţilor: *pl. gen.* 4,13, 16

(a) PRESĂRA: v. I
prăsărat-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,10

PREŢ: s.n.
preţu: *sg. ac.* 5,4

PRICINĂ: s.f.
pricina: *sg. ac.* 3,58

PRIETEN: s.m.; var. (Înv.) **PRIIATIN**
priiatinii: *pl. nom./ac.* 1,2, 19

PRIMIRE: s.f.
priimiri: *pl. ac.* 2,14

PRIM: s.f.; var. (Trans.) **PRIMURĂ** (Reg.) „bandă dintr-o ţesătură frumos lucrată sau din broderie, cu care se ornamentează unele veşminte pe margini"
primurile: *pl. ac.* 4,14

PRIMPREJUR: adv.; var. **PRINPREJUR**
prinprejur: 2,3

(a se) PRINDE: v. III
au prins: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,52; 4,6
(s-)au prins: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,20

(a) PRIVEGHEA: v. I
priveghiiat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,14

(a) PRIVI: v. IV
priviam: *ind. imp. 1.pl.* 4,17

PROROC: s.m.
proroculuI: *sg. gen.* rezum. la cartea *Threni*; în titlul cap. 5: *Rugăciunile lui Ieremie proroculuI*
prorocul: *sg. nom.* rezum. la cartea *Threni*; 2,20
prorocii: *pl. nom.* 2,9, 14
prorocilor: *pl. gen.* 4,13

PROROCIE: s.f. (Astăzi rar) „prorocire”
prorociia: *sg. nom.* 3,47

PRUNC: s.m.
pruncul: *sg. nom.* 2,11, 21
pruncii: *pl. nom.* 4,4; 5,13

PSALM: s.n.
psalmul: *sg. nom.* 3,63

PULBERE: s.f.
pulbere: *sg. ac.* 3,29

(a se) PUNE: v. III
pusu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,9
pusu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,13; 3,11
(s-)au pus: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,14
au pus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,12, 53
pune-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,29
pus-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,44
ai pus: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,45

(a) PURTA: v. I
va purta: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,27
am purtat: *ind. pf.c. 1.pl.* 5,7

PUSTIU: s.n.; var. **PUSTIE:** s.f.
pustie: *sg. ac.* 4,3, 19; 5,9

(a se) PUSTII: v. IV
(s-)au pustiit: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. la cartea *Threni*

PUSTIIT, -Ă: adj.
pustiită: *f. sg. ac.* 1,13; 3,11

(a) PUTEA: v. II
voiu putea: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,14
putem: *ind. prez. 1.pl.* 3,42
putea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 4,14, 17

PUTERE: s.f.
putearea: *sg. ac.* 1,14

R

(a) RĂMÂNE: v. III; var. **(a) RĂMÂNEA:** v. II „a dăinui”
vei rămânea: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,19

RĂNIT, -Ă: s.
răniți: *pl. ac.* 2,12

RĂRUNCHI: s.m.
rărunchii: *pl. ac.* 3,13

(a) RĂSCUMPĂRA: v. I „a mântui”
să răscumpere: *conj. prez. 3.sg.* 5,8

RĂSCUMPĂRĂTOR: s.m.; var. **RĂSCUMPĂRĂTORIU** (Înv.) „Mântuitor”
răscumpărătoriul: *sg. nom.* 3,58

(a) RĂSPLĂTI: v. IV
răsplăti-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 3,64

(a) RĂSTURNA: v. I (Fig.) „a distruge”
au răsturnat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,9, 11

(a) RĂTĂCI: v. IV
rătăcit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 4, 14

RĂTEZ: s.n.; (aici) „drug folosit ca zăvor”
rățeazele: *pl. ac.* 2,9

RĂU, -REA: s./adv.
răul: *s.n. sg. ac.* 1,21
reale: *s.f. pl. nom.* 3,38
rău: *adv.* 5,13

RĂUTATE: s.f.
răotatea: *sg. nom.* 1,22

(a) RĂZVRĂTI: v. IV
să răzvrătească: *conj. prez. 3.sg.* 3,36

RÂS: s.n.
râs: *sg. ac., în expr.* ***făcutu-m-am de râs*** „m-am făcut de ocară” 3,14

REPEJUNE: s.f.
răpejune: *sg. ac.* 2,18

(a) RIDICA: v. I; var. (În v. și pop.) **(a) RĂDICA**
(s-)au rădicat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,9
rădică: *imperativ 2.sg.* 2, 19
au rădicat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,28
să rădicăm: *conj. prez. 1.pl.* 3,41

(a se) RISIPI: v. IV; var. (În v. și reg.) **(a) RĂSIPI**
răsipit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,5
au răsipit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,6
(a) răsipi: *inf. prez.* 2,8
(s-)au răsipit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,8
răsipitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,1

ROBIE: s.f.
robie: *sg. ac.* în rezum. la cartea *Threni*; 1,5, 18
robiei: *sg. gen.* 1,3

ROD: s.n.
rodul: *sg. ac.* 2,20

(a) RUGA: v. I
rogu-: *ind. prez. 1.sg.* 1,18
(mă) voiu ruga: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,8
ruga: *inf. prez. fără* ***a*** 3,42

RUGĂCIUNE: s.f.
rugăciunea: *sg. nom./ac.* 3,8, 44

RUMEN: adj.
(mai) rumeni: *m. pl. nom.* 4,7

(a se) RUȘINA: v. I
(s-)au rușinat: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,16; 5,12

RUȘINE: s.f.
rușine: *sg. ac., în loc. adv.* ***fără rușine*** „nerușinat” 5,13

S

SABIE: s.f.
sabiia: *sg. nom.* 1,20
sabie: *sg. ac.* 2,21; 4,9
sabiei: *sg. gen.* 5,9

SAFIR: s.n; var. (Pop.) **ZANFIR**
zanfirul: *sg. ac.* 4,7

SĂGEATĂ: s.f.
săgeată: *sg. ac.* 3,12

SĂRAC, -Ă: adj.
săraci: *m. pl. nom.* 5,3

SĂRĂCIE: s.f.
sărăciia: *sg. ac.* 3,1, 19

(a se) SĂTURA: v. I
sătura(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,30
să (ne) săturăm: *conj. prez. 1.pl.* 5,6

SÂMBĂTĂ: s.f. „ziua de odihnă la mozaici"; reprezintă echivalarea cuvântului *sabat*, „ziua a șaptea a săptămânii, în care orice activitate trebuia întreruptă, după cum însuși Dumnezeu se odihnise în această zi, după încheierea actului creației"
sâmbetele: *pl. ac.* 1,7
sâmbăta: *sg. ac.* 2,6

SÂN: s.n.
sânul: *sg. ac.* 2,12

SÂNGE: s.n.
sângele: *sg. ac.* 4,13
sânge: *sg. ac.* 4,14

SCAUN: s.n.
scaunul: *sg. nom.* 5,19

(a) SCĂDEA: v. II „a se micșora"; (În v. și reg.) „a slăbi", „a (se) slei de puteri"; „a (se) stinge (despre ochi)"
scăzut-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,11; 4,17; 5,15
scădea: *ind. imp. 3.sg.* 2,11
au scăzut: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,22

(a) SCĂPA: v. I „a (se) salva"
să scape: *conj. prez. 3.sg.* 2,22

(a se) SCHIMBA: v. I
schimbatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,1

(a) SCRÂȘNI: v. Iv
au scrâșnit: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,16

(a) SCOATE: v. III
scoate: *imperativ 2.sg.* 2,18
au scos: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,48

(a se) SCULA: v. I
scula: *inf. prez. fără* ***a*** 1,14
scoală: *imperativ 2.sg.* 2,19
(să) scoală: *ind. prez. 3.pl.* 3,62

SCULARE: s.f.
scularea: *sg. ac.* 3,63

SCUMP, -Ă: s. „lucruri de preț"
(ceale) scumpe: *s.n. pl. ac.* 1,11

SEMN: s.n. (Înv. și pop.) **SĂMN**
sămn: *sg. ac.* 3,12

SETE: s.f.
seate: *sg. ac.* 4,4

(a se) SFÂRȘI: v. IV „a muri"
(s-)au sfârșit: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,19
(ne-)am sfârșit: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,22

SFÂRȘIT: s.n. „capăt"; „moarte"
sfârșitul: *sg. nom./ac.* 1,9; 3,18
sfârșitul: *sg. nom.* 4,18

SFINȚENIE: s.f.
sfinţeniia: *sg. ac.* 2,7

SFINȚITOR: s.m.
sfinţitoriul: *sg. ac.* 1,10

SINGUR, -Ă: adj.
sângură: *f. sg. nom.* 1,1
sângur: *m. sg. nom.* 3,28

(a) SLĂBI: v. IV
slăbit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,14
slăbea: *ind. imp. 3.pl.* 2,12
au slăbit: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,19; 5,14
va slăbi: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,20

(a) SLĂVI: v. IV
slăviia: *ind. imp. 3.pl.* 1,8

SLUGĂ: s.f.
slujile: *pl. nom.* 5,8

(a se) SLUJI: v. IV
(s-)au slujit: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,13

(a) SMERI: v. IV „a necinsti (o femeie)"
au smerit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,33; 5,11

SMERIT, -Ă: s.m./f.
(cel) smerit: *s.m. sg. ac.* 2,5
(cea) smerită: *s.f. sg. ac.* 2,5

(a se) SOCOTI: v. IV
socotește: *imperativ 2.sg.* 1,11; 2,20
socotindu-: *gerunziu* 3,21
(s-)au socotit: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,2

SODOMLEAN: s.m.
sodomleanilor: *pl. gen.* 4,6

(a se) SPÂNZURA: v. I
(s-)au spânzurat: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,12

(a) STA: v. I
stam: *ind. imp. 1.pl.* 4,17

(a) STĂPÂNI: v. IV
au stăpânit: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,8

(a) STÂMPĂRA: v. I; vezi **(a) ASTÂMPĂRA**

STRAJĂ: s.f.
străjilor: *pl. gen.* 2,19

STRĂIN, -Ă: s.
streini: *s.m. pl. ac.* 5,2

STRÂMTURĂ: s.f. (Înv. și pop.) „strâmtoare"
strâmturi: *pl. ac.* 1,3

(a) STRICA: v. I
strâcat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,2, 17

STRICAT, -Ă: adj.
strâcate: *f. pl. nom.* 1,4

(a) STRIGA: v. I
strâgat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,18
au strâgat: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,15

STRIGARE: s.f.
strigări: *pl. ac.* 3,56

STRUTIE: s.f. „struț"; neînregistrat în această formă în MDA; este o încercare de a adapta lat. *strūtiō, -ōnis* (în formă de feminin datorită, probabil, contextului: acordul cu *fata*).
strutie: *sg. ac.* 4,3

SUFLET: s.n.
suflet: *sg. ac.* rezum. la cartea *Threni*
sufletul: *sg. ac.* 1,11, 16, 19; 2,19; 3,17, 24, 51
sufletele: *pl. ac.* 2,12; 5,9
sufletului: *sg. gen.* 3,25

SUGĂTOR: s.m. (Înv. și pop.) „sugar"
sugătoriului: *sg. gen.* 4,4

(a) SUGE: v. III
suge: *ind. prez. 3.sg.* 2,11

(a) SURPA: v. I; var. (Înv. și reg.) **(a) SURUPA** „a distruge", „a nimici"; „a dărâma"
surpatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,20
surupat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,2
surupat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,5
(s-)au surpat: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,6

SUSPIN: s.n.
suspinurile: *pl. nom.* 1,22
suspinul: *sg. ac.* 3,56

(a) SUSPINA: v. I
suspinând: *gerunziu* rezum. la cartea *Threni*; 1,4, 8, 11
suspin: *ind. prez. 1.sg.* 1,21

Ş

ŞANŢ: s.n. (Înv.) „săpătură lungă și adâncă, adesea fortificată sau umplută cu apă, care se făcea în jurul unei cetăți, al unui castel etc., în scopuri de apărare
șanțurile: *pl. ac.* 2,5

ŞATRĂ: s.f. (Înv. și reg.) „cort de tabără"
șatra: *sg. ac.* 2,6

(a) ŞEDEA: v. II
șezut-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* rezum. la cartea *Threni*; 2,10
șeade: *ind. prez. 3.sg.* 1,1
ședea-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,28

ŞEDERE: s.f.
șederea: *sg. ac.* 3,63

(a) ŞUIERA: v. I
șuierat-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,15, 16

T

TATĂ: s.m.
tată: *sg. ac.* 5,3

(a) TĂCEA: v. II
tacă: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 2,18
tăcut-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,10
va tăcea: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,28
au tăcut: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,49

TĂCERE: s.f.
tăceare: *sg. ac.* 3,26

TĂRIE: s.f. „putere"; „fortificație"
tărie: *sg. ac., în loc. adj.* ***fără tărie*** „neputincios" 1,6
tăriile: *pl. ac.* 2,2

TÂNĂR, -Ă: s.m./f.
tinerii: *s.m. pl. nom./ac.* 1,18; 2,21; 5,13, 14

TÂNGUIRE: s.f.
tânguirile: *pl. nom.* rezum. la cartea *Threni*
tânguire: *sg. ac.* rezum. la cartea *Threni*

TÂRG: s.n.
târgului: *sg. gen.* 2,11

TÂRSÂNĂ: s.f. (Înv.) „țesătură aspră din păr de capră, purtată de asceți sau de călugări direct pe piele"; „țesătură groasă (ca pânza de sac)"
tărsini: *pl. ac.* 2,10

TEASC: s.n.
teasc: *sg. ac.* 1,15

(a se) TEME: v. III
(nu te) teame: *imperativ prohib. 2.sg.* 3,57

TEMELIE: s.f.
temeliile: *pl. ac.* 4,11

THRENI: s.
Threni: *s. nead.* titlul cărții (după greacă), reluat apozițional: *Adecă tânguirile lui Ieremie proorocului.*

TICĂLOS, -OASĂ: adj.
ticăloasă: *f. sg. nom.* 1,11

TINEREŢE: s.f.
tinereațele: *pl. ac.* 3,27

TOLBĂ: s.f.; var. (Înv.) **TULBĂ** „geantă care se poartă la șold și în care se poartă diferite obiecte: săgeți, merinde vânat etc."
tulbei: *sg. gen.* 3,13

(a) TRĂI: v. IV
trăind: *gerunziu* 3,39
vom trăi: *ind. viit.I. 1.pl.* 4,20

(a) TRECE: v. III
treceți: *ind. prez. 2.pl.* 1,12
trecea: *ind. imp. 3.pl.* 2,15
să treacă: *conj. prez. 3.sg.* 3,44

TRECERE: s.f.
treacerea: *sg. ac.* 3,19

(a) TRIMITE: v. III
au tremis: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,10, 13
trimis-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,13

TRUP: s.n.
trupul: *sg. ac.* 3,4

(a se) TULBURA: v. I; var. (Înv.) **(a se) TURBURA** „a se răscoli"
turburatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,20; 2,11

TURN: s.n.
turnurilor: *pl. gen.* 2,7

Ţ

ŢÂŢĂ: s.f.
ţâţa: *sg. ac.* 4,3

(a) ŢINE: v. III
au ţinut: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,14

U

(a) UCIDE: v. III
au ucis: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,4
(să) ucide: *ind. prez. 3.sg.* 2,20
ucis-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,43

UCIS, -Ă: s.
(celor) ucişi: *s.m. pl. dat.* 4,9

(a se) UITA: v. I
uitatu(-m)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,17
(s-)au uitat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,50
a (să) uita: *inf. prez.* 4,16
uitându(-ne): *gerunziu* 4,17
uită(-te): *imperativ 2.sg.* 5,1
(Te) vei uita: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,20

UITARE: s.f.
uitării: *sg. dat.* 2,6

ULIŢĂ: s.f.
uliţele: *pl. nom./ac.* 1,4; 2,11, 12; 4,20
uliţelor: *pl. gen.* 2,19; 4,18
uliţa: *sg. gen.* (cu prep. ***a + toată***) 4,1
uliţe: *pl. ac.* 4,5, 8, 14

(a) UMBLA: v. I
au umblat: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,18

UMBRĂ: s.f.
umbra: *sg. ac.* 4,20

(a) UMPLE: v. III
împlutu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,15

UNS, -Ă: adj.
uns: *n. sg. nom.* 4,20

URECHE: s.f.
ureachea: *sg. ac.* 3,56

URGIE: s.f.
urgia: *sg. ac.* 2,4
urgiia: *sg. ac.* 2,6
urgiii: *sg. gen.* 3,1; 4,11

(a) URGISI: v. IV
au urgisit: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,2, 8

(a) URMA: v. I
urma: *ind. imp. 3.sg.* 1,6

URMĂ: s.f.
urmă: *sg. ac., în loc. adj.* ***cel mai de pre urmă*** „ultimul" 3,55
urmele: *pl. nom.* 4,18

URS: s.m.
urs: *sg. nom.* 3,10

URŞINIC: s.n. (Înv.) „purpură"; „ţesătură scumpă"; „haine făcute dintr-o astfel de ţesătură"
urşinice: *pl. ac.* 4,5

(a se) USCA: v. I
(s-)au uscat: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,10

USCAT, -Ă: adj.
uscată: *f. sg. nom.* 4,8

V

VAS: s.n.
vase: *pl. ac., în sintagma* ***vase de lut*** 4,2

VARGĂ: s.f.
varga: *sg. ac.* 3,1

(a) VĂRSA: v. I
varsă: *imperativ 2.sg.* 2,19

VĂDUVĂ: s.f.
văduvă: *sg. ac.* 1,1
văduve: *pl. ac.* 5,3

(a se) VĂITA: v. I
văietându(-să): *gerunziu* rezum. la cartea *Threni*

(a se) VĂRSA: v. I
vărsat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,4; 4,11
vărsatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,11; 3,54
au vărsat: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,13
varsă: *imperativ 2.sg.* 2,19

VÂNAT: s.n.
vânatul: *sg. ac.* 3,52

VEAC: s.n.
veacului: *sg. gen.* 3,6
veac: *sg. ac., în loc. adv.* ***în veac*** „pentru totdeauna", „veşnic" 3,31; 5,19, 20

VECHI, VECHE: adj.
vechile: *adj. antep. f. pl. ac.* 1,7
veache: *f. sg. ac.* 3,4
vechiul: *n. sg. ac.* 4,7

(a se) VEDEA: v. II
văzutu(-)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,7
au văzut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,8, 10; 2,14; 3,50
văzutu(-)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,16
văz: *ind. prez. 1.sg.* 3,1
văzut-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,59, 60
vezi: *imperativ 2.sg.* 1,9, 11, 20; 2,20; 3,63; 5,1
vedeţi: *imperativ 2.pl.* 1,12, 18
a (să) vedea: *inf. prez.* 2,4

VEDENIE: s.f.
vedenie: *sg. ac.* 2,9

VEDERE: s.f.; var. (Înv.) **VEDEARE**
vedearea: *sg. ac., în loc. prep.* ***în/întru vedearea*** „în faţa (cuiva)" 2,19; 3,35

(a) VENI: v. IV
au venit: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,18
să vie: *conj. prez. 3.pl.* 1,4

(a se) VESELI: v. IV
veselitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,21
au veselit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,17
(te) veseleaşte: *imperativ 2.sg.* 4,21

(a se) VEŞTEJI: v. IV
(s-)au veştezit: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,9

VIAŢĂ: s.f.
viaţa: *sg. nom.* 3, 53
vieţii: *sg. gen.* 3,58

VIFOR: s.n.
vifoarelor: *pl. gen.* 5,10

VIN: s.n.
vinul: *sg. nom.* 2,12

(a) VINDECA: v. I
va vindeca: *ind. viit.I. 3.sg.* 2, 13

VRĂJMAŞ: s.m.
vrăjmaşii: *pl. nom.* 1,5, 7, 17
vrăjmaşului: *sg. gen.* 1,7
vrăjmaşul: *sg. nom./ac.* 1,10; 2,4; 4,12
vrăjmaşilor: *pl. gen.* 2,17

VREME: s.f.
vreame: *sg. ac.* 1,15

VULPE: s.f.
vulpile: *pl. nom.* 5,18

Z

ZALUD: adv.
zaludu: *adv. în expr.* ***în zaludu*** „degeaba”, „fără motiv” (cf. lat. *grātis)* 3,52

ZANFIR: s.n.; vezi **SAFIR**

(a) ZĂCEA: v. II
zăcut-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,21

(a) ZDROBI: v. IV „a distruge”, „a nimici”; „a sfărâma”
să zdrobească: *conj. prez. 3.sg.* 1,15; 3,34
au zdrobit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,9; 3,4
vei zdrobi: *ind. viit.I. 2.sg.* 3,66

ZDROBIRE: s.f. „nimicire”; „prăpădire”
zdrobirea: *sg. nom./ac.* 2,11, 13; 3,47, 48; 4,10

ZI: s.f.
zilele: *pl. nom./ac.* 1,7; 2,17; 4,18; 5,21
zile: *pl. ac.* 1,7
zioa: *sg. nom./ac.* 1,12, 13, 21; 2,1, 7, 16, 21, 22; 3,3, 14, 62
zioa: *sg. ac., în loc. adv.* ***zioa şi noaptea*** „continuu” 2,18
zi: *sg. ac.* 2,22; 3,57
zile: *pl. ac., în sintagma* ***(întru) lungime de zile*** „zile nesfârşite”, „mult timp” (lat. ***in longitudinem dierum***) 5,20

(a) ZICE: v. III
au zis: *ind. pf.c. 3sg./pl.* rezum. la cartea *Threni*; 2,12, 16; 3,37; 4,15
zicând: *gerunziu* 2,15
am zis: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,18; 4,20
zis-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,24
zis-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,54
zis-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,57

ZID: s.n.
zidurile: *pl. ac.* 2,7, 18
zidul: *sg. nom./ac.* 2,8, 8

(a) ZIDI: v. IV
zidit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,5, 7

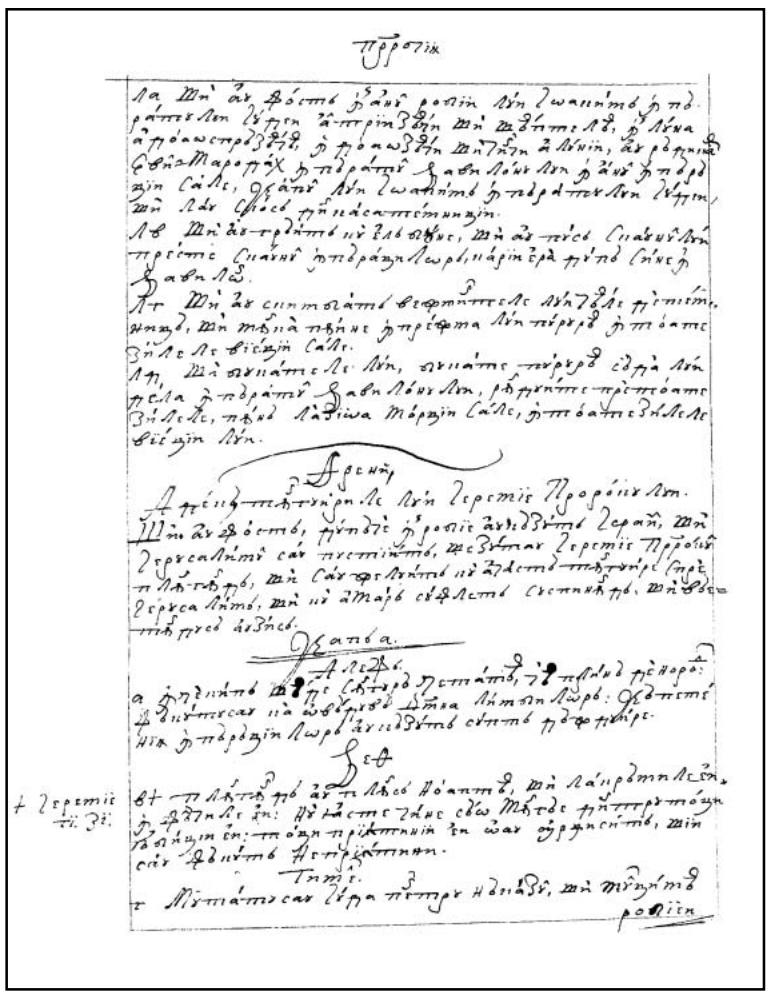

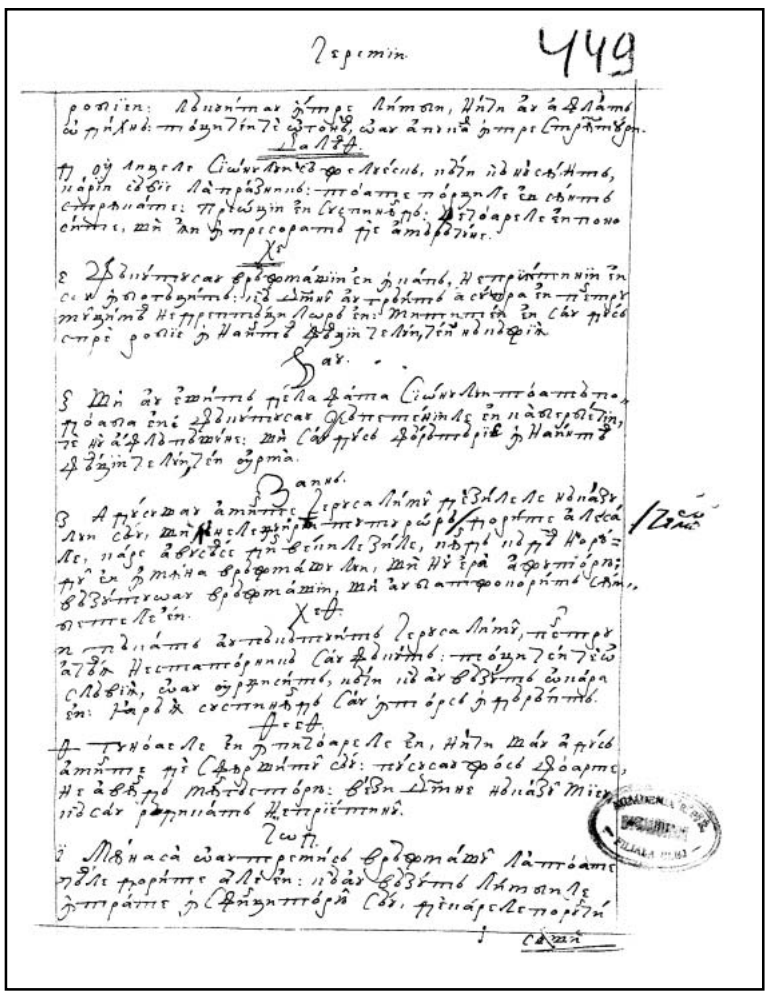

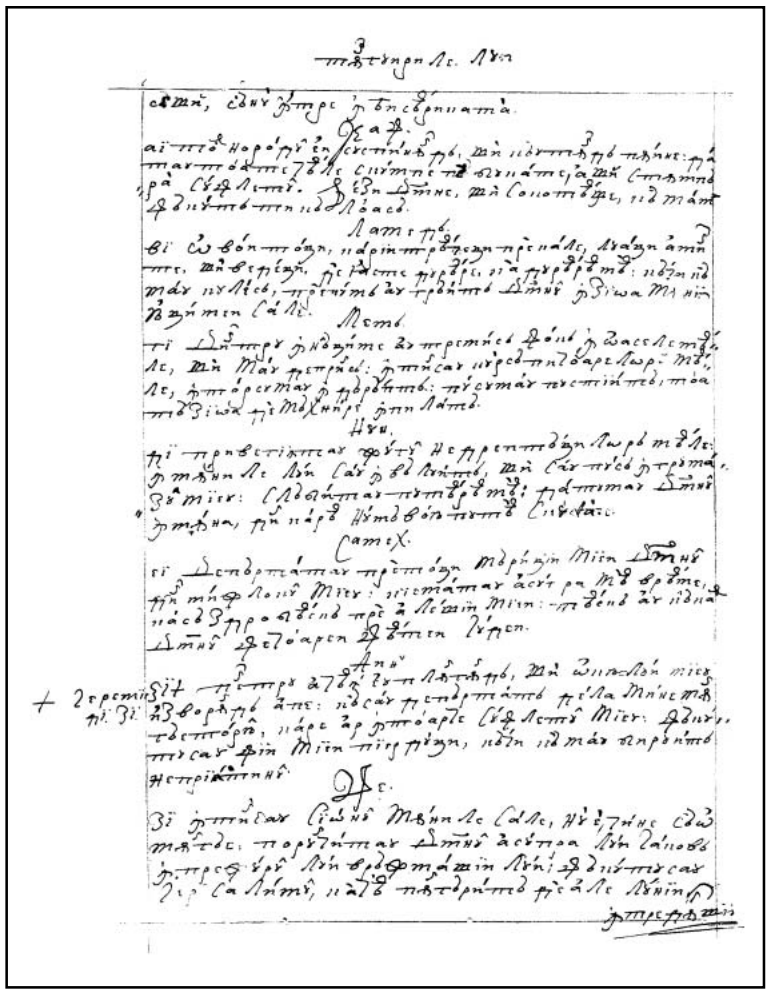

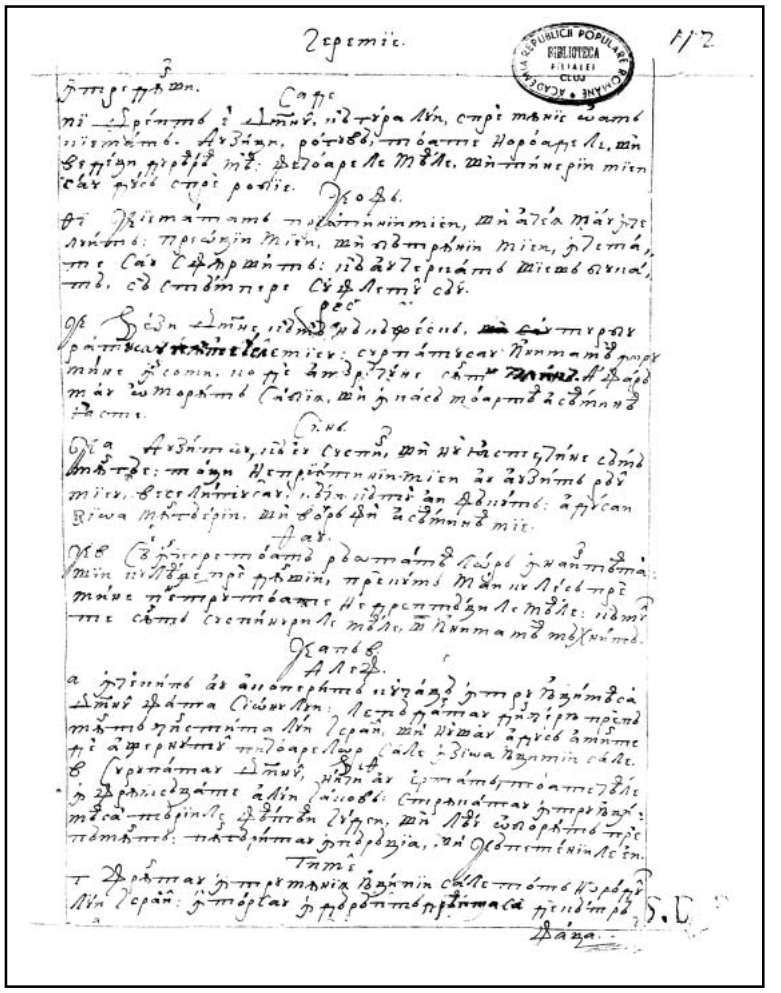

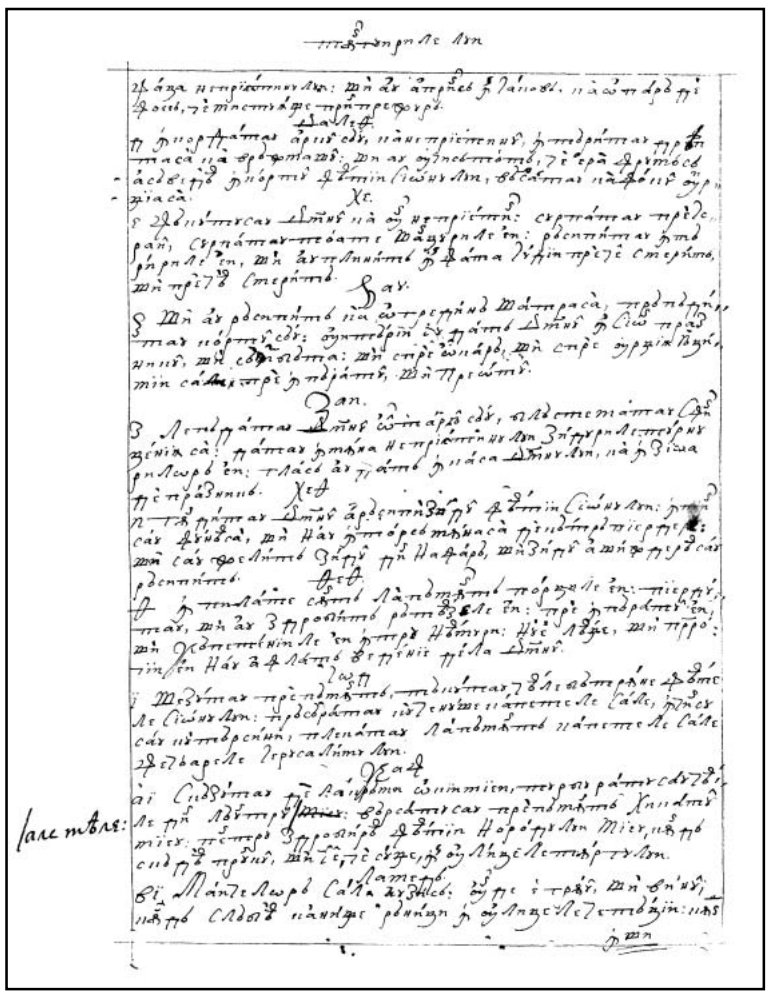

1v

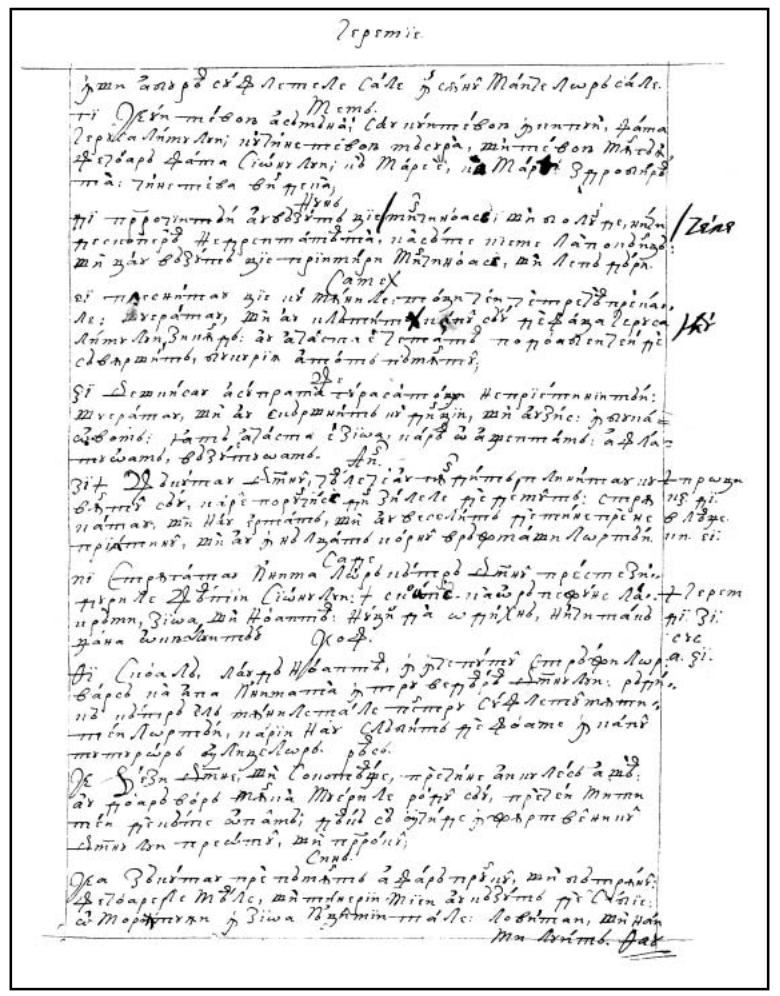

2r

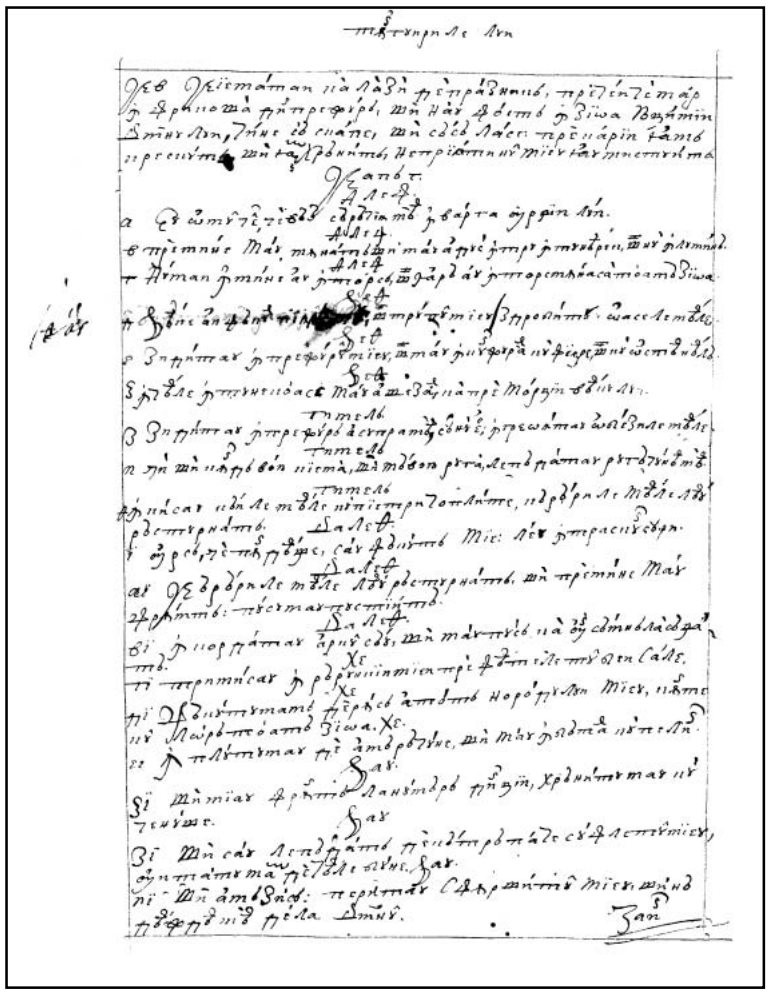

2v

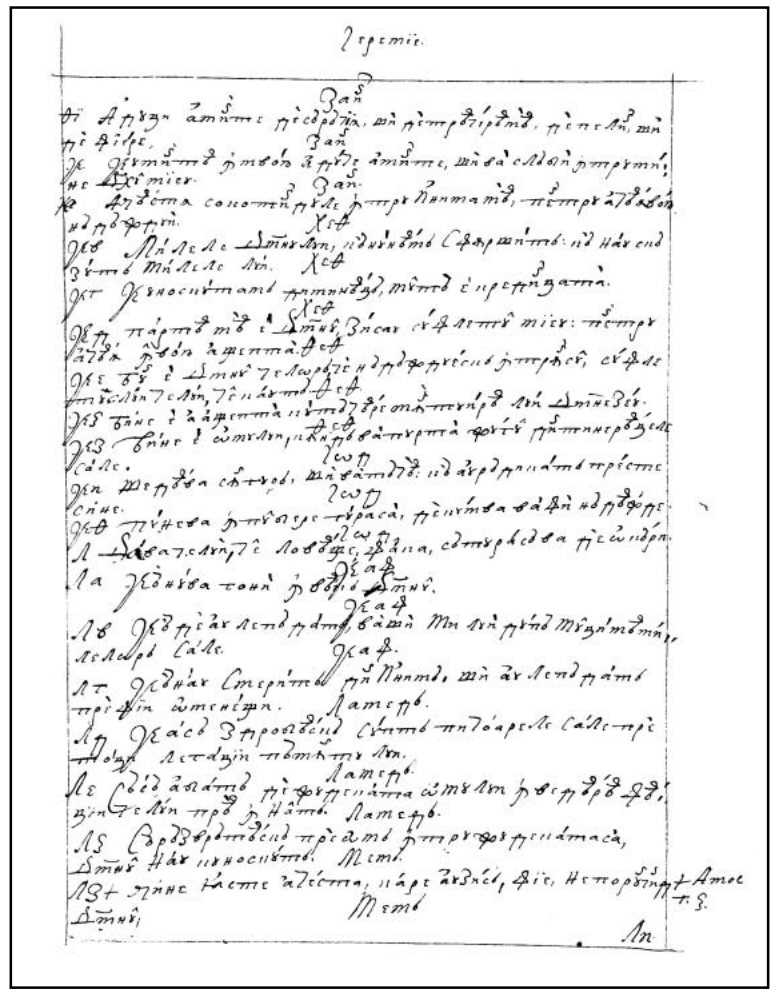

3r

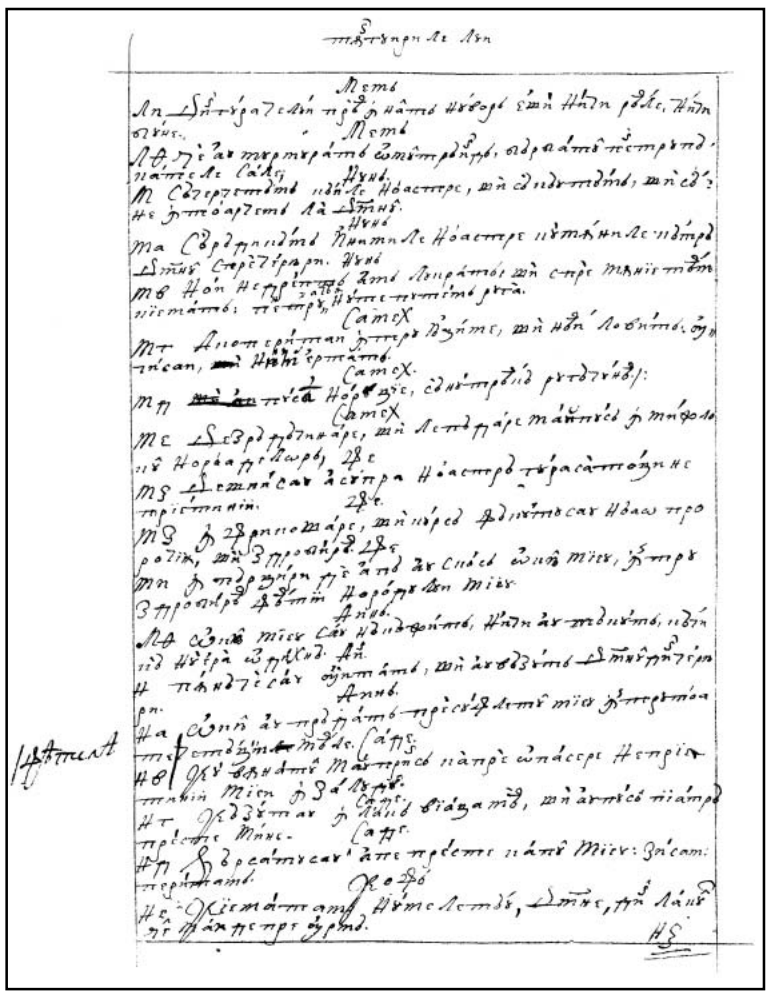

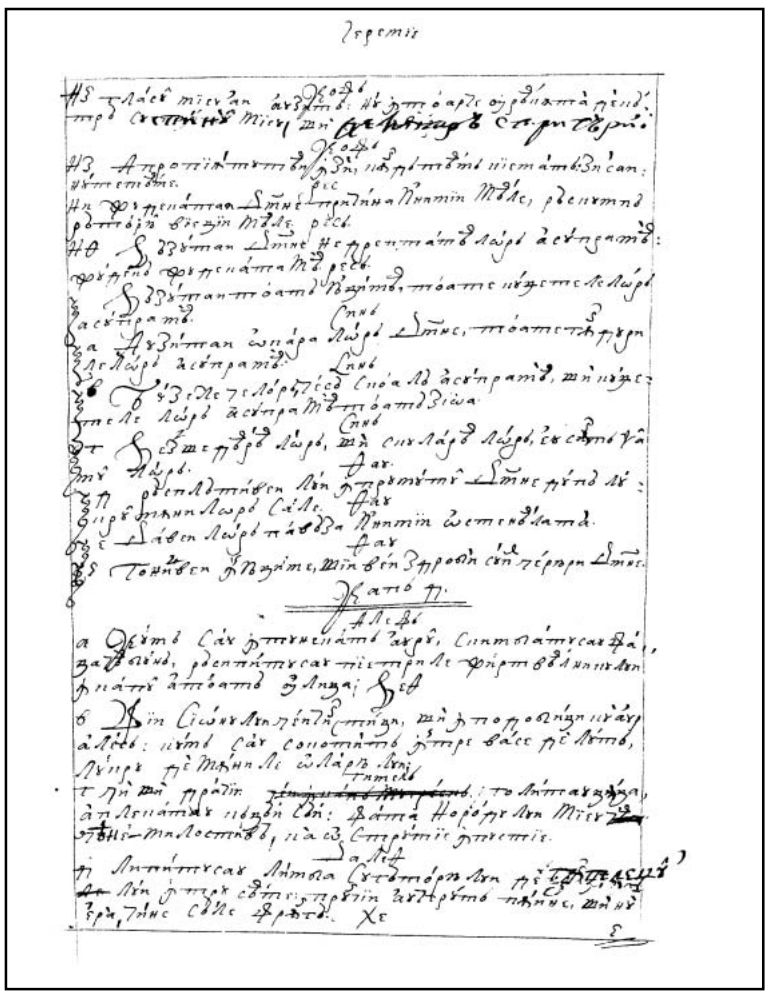

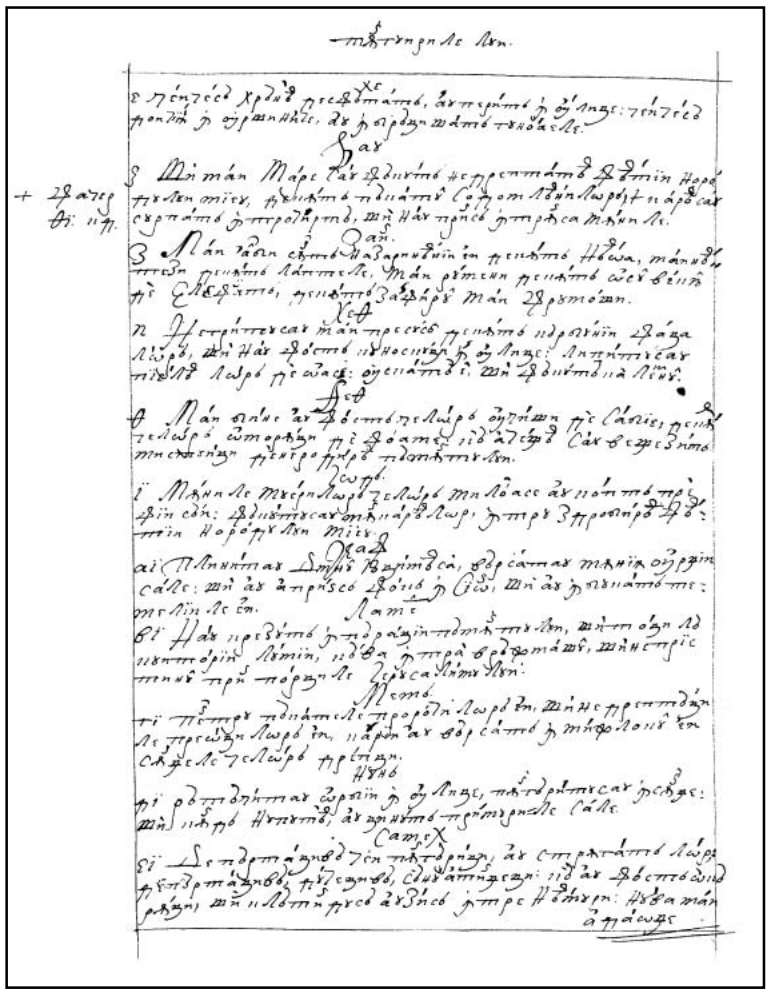

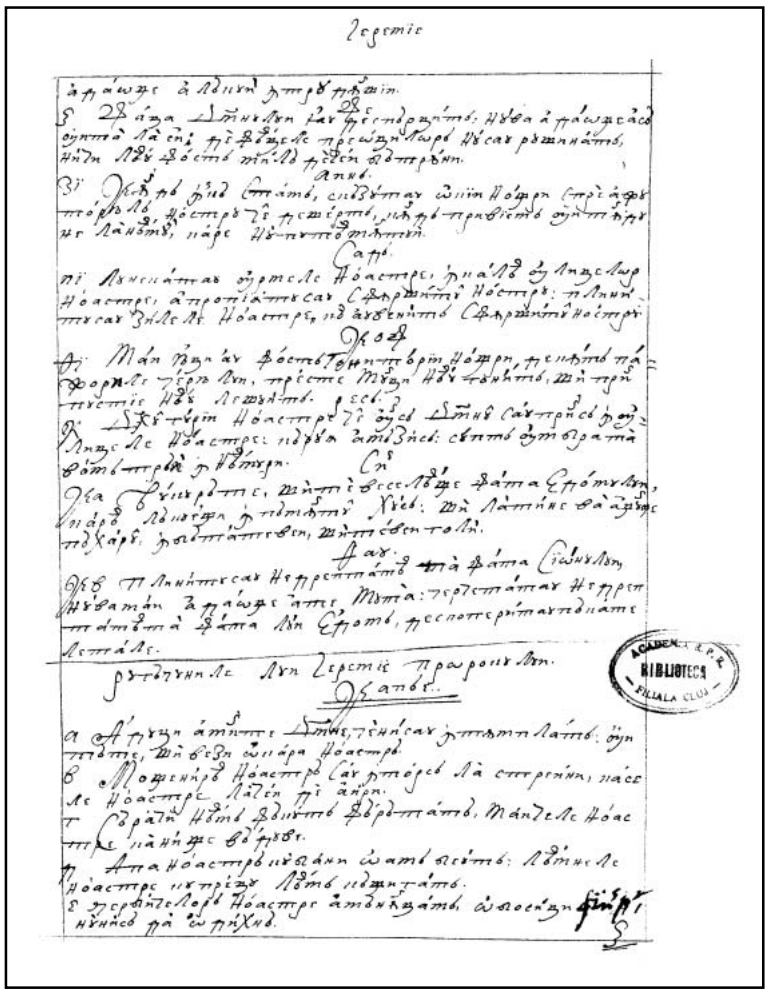

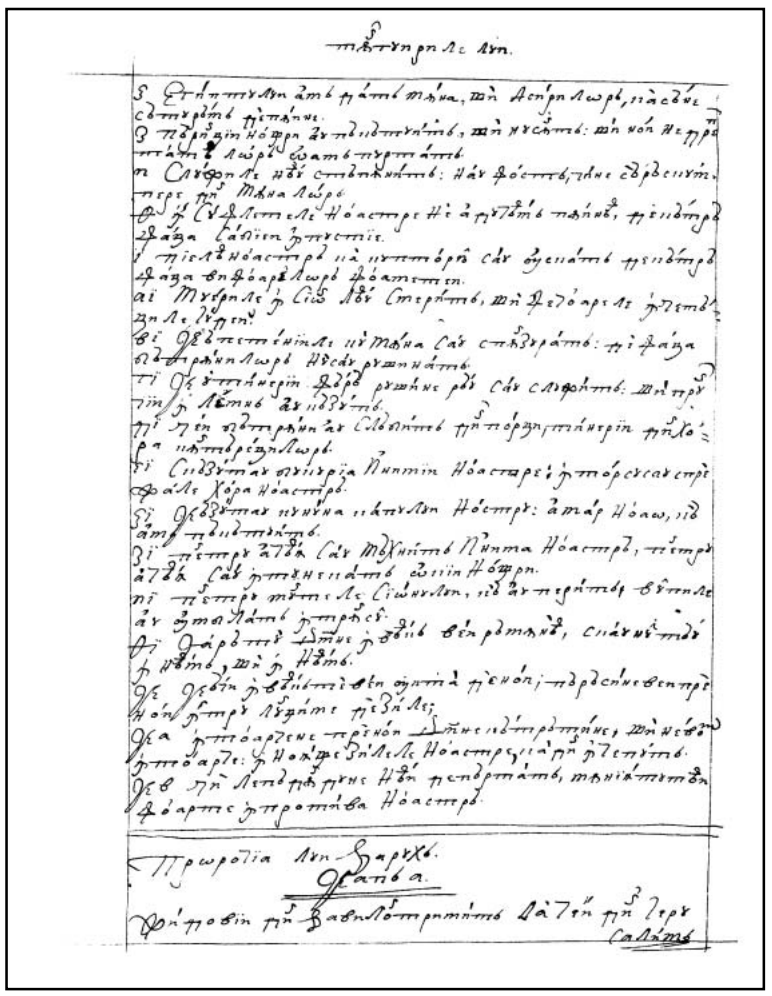

5v

PROROCIIA LUI VARUH

Cap 1

6r *Jidovii din Vavilon trimit la cei din Ieru||salim carte lui Varuh cu banii cei strânşi ca, aducând jârtve, să să roage pentru dânşii şi pentru Navohodonosor şi pentru fiiul lui, Valtasar, şi mărturisesc păcatele sale.*

1 . Şi aceastea sânt cuvintele cărţii care le-au scris Varuh, fiiul Nerii, fiiul lui Maasii, fiiului Sedechiii, fiiului Helchie, în Vavilon,

2 . În anul al cincilea, în zioa a lunii a şeaptea, în vreamea când au prins haldeii Ierusalimul şi l-au ars cu foc.

3. Şi au cetit Varuh cuvintele cărţii aceştiia la urechile lui Iehonie, fiiului Ioachim, împăratului Iudei, şi la urechile a tot norodului celui ce vinea la carte

4. Şi la urechile putearnicilor, fiilor împăraţilor şi la urechile bătrânilor şi la urechile norodului, de la cel mai mic al lor până la cel mai mare, tuturor carii lăcuia în Vavilon, la râul Sodii,

5. Carii auzând, plângea şi postea şi să ruga înaintea Domnului.

6. Şi au adunat bani, după cât au putut mâna fieştecăruia;

7. Şi au trimis în Ierusalim la Ioachim, fiiul Helchiii, fiiului Salom preotul, şi la preoţi şi la tot norodul carii s-au aflat cu el în Ierusalim.

8. Când lua vasele bisericii Domnului, care să luase din bisearică, a-i chema îndărăpt, la pământul Iudii, în zioa lunii sivan a zeacea, vasele ceale de argint, care au făcut Sedechie, fiiul Iosiii, împăratul Iudei,

9. După ce prinsease Navohodonosor, împăratul Vavilonului, pre Iehonie şi pre căpetenii şi pre toţi cei putearnici şi norodul locului, din Ierusalim, şi i-au dus legaţi în Vavilon.

10. Şi au zis: „Iată, am trimis la voi bani din carii luaţi jârtve şi tămâie şi faceţi mană şi aduceţi pentru păcat la jârtvealnicul Domnului, Dumnezeului nostru,

11. Şi vă rugaţi pentru viaţa lui Navohodonosor, împăratului Vavilonului, şi pentru viaţa
6v lui Valtasar, fiiului lui, să fie zilele lor ca zile|le ceriului pre pământ.

12. Şi să ne dea Domnul puteare şi să lumineaze ochii noştri, ca să trăim supt umbra lui Navohodonosor, împăratului Vavilonului, şi supt umbra lui Valtasar, fiiului lui, şi să slujim lor multe zile şi să aflăm har înaintea lor.

13. Şi pentru noi însăşi vă rugaţi Domnului, Dumnezeului nostru, că am păcătuit Domnului, Dumnezeului nostru, şi nu s-au întors iuţimea Lui de la noi până într-această zi.

14. Şi cetiţi cartea aceasta, carea o am trimis la voi a o prociti în bisearica Domnului, în zi de praznic şi în zi de îndăleate.

15. Şi veţi zice: *«Domnului, Dumnezeului nostru, dreptatea, iară noao, ruşinea obrazul<ui> nostru, precum e zioa aceasta a tot Iuda şi celor ce lăcuiesc în Israil, *Jos 2, 6.

16. Împăraţilor noştri şi căpeteniilor noastre şi preoţilor noştri şi prorocilor noştri şi părinţilor noştri
*Danil 9, 5. 17. *Păcătuit-am înaintea Domnului, Dumnezeului nostru, şi n-am crezut, nenădăjduind spre Dânsul.
18. Şi n-am fost supuitori Lui şi n-am auzit glasul Domnului, Dumnezeului nostru, ca să umblăm întru poruncile Lui, care ne-au dat noao.
19. Din zioa care au scos părinţii noştri din pământul Eghiptului până la zioa aceasta eram necredincioşi către Domnul, Dumnezeul nostru, şi răsipiţi ne-am depărtat, ca să nu auzim glasul Domnului.
*2 Leage 28, 15. 20. *Şi s-au lipit de noi multe reale şi blăstămuri, care au rânduit Domnul lui Moisi, slugii Sale, cel ce au scos părinţii noştri din pământul Eghiptului, a ne da pământul cel ce curge lapte şi miere, ca în zioa de astăzi.
21. Şi n-am auzit glasul Domnului, Dumnezeului nostru, după toate cuvintele prorocilor pre carii i-au trimis la noi.
22. Şi ne-am dus fieştecarii spre voia inimii noastre ceii reale, a sluji dumnezeilor streini, făcând reale înaintea ochilor Domnului, Dumnezeului nostru. ||

Cap 2

7r

Jidovii în robie mărturisesc că pentru păcatele sale li s-au întâmplat realele care Dumnezeu, prin prorocii Săi, le amânănţase. Deci, vărsând rugăciuni, cer mila carea prin Moisi o făgăduise celor ce să vor întoarce a o da.

1. Pentru carea au rânduit Domnul, Dumnezeul nostru, cuvântul Său, care au grăit către noi şi către judecătorii noştri şi către împăraţii noştri şi către căpeteniile noastre şi către tot Israilul şi Iuda,
2. Ca să aducă Domnul preste noi reale mari, care nu s-au făcut supt ceriu, precum s-au
*2 Leage 28, 53. făcut în Ierusalim, *după ceale ce sânt scrise în leagea lui Moisi,
3. Ca să mânce omul cărnurile fiiului său şi cărnurile featii sale,
4. Şi i-au dat supt mâna tuturor împăraţilor carii sânt împrejurul nostru, spre probozire şi spre pustiire, întru toate noroadele întru carele ne-au răsipit Domnul;
5. Şi ne-am făcut dedesupt, şi nu deasupra, că am păcătuit Domnului, Dumnezeului nostru, neascultând glasul Lui.
*Sus 1, 15. 6. *Domnului, Dumnezeului nostru, dreptatea, iară noao şi părinţilor noştri, ruşinea obrazului, ca zioa aceasta.
7. Că au grăit Domnul asupra noastră toate realele aceastea carea au venit preste noi.
8. Şi nu ne-am rugat feaţii Domnului, Dumnezeului nostru, ca să ne întoarcem fieştecarele din căile noastre ceale reale.
9. Şi au priveghiiat Domnul cu reale şi le-au adus preste noi, că drept e Domnul întru toate lucrurile Sale care ne-au poruncit noao.
10. Şi n-am auzit glasul Lui, ca să umblăm | întru poruncile Domnului, care ne-au dat 7v
înaintea feaţii noastre.
*Danil 9, 15. 11. *Şi acum, Doamne, Dumnezeul lui Israil, Cel ce ai scos norodul Tău din pământul Eghiptului în mână putearnică şi în seamne şi în minuni şi întru putearea Ta cea mare şi în braţu înnalt, şi Ţ-ai făcut nume, precum e zioa aceasta,
12. Păcătuit-am, nelegiuit-am, nedrept ne-am purtat, Doamne, Dumnezeul nostru, întru toate îndreptările Tale.
13. Întoarcă-să mâna Ta de către noi, că am rămas pustii între neamuri, unde ne-ai răsipit.
14. Ascultă, Doamne, rugăciunile noastre şi rugările noastre, şi ne scoate pentru Tine, şi ne dă a afla har înaintea feaţii celor ce ne-au dus pre noi,
15. Să ştie tot pământul că Tu eşti Domnul, Dumnezeul nostru, şi cum că numele Tău s-au chemat preste Israil şi preste neamul lui.
*2 leage 26, 15. 16. *Uită-Te, Doamne, din sfânta casa Ta spre noi şi pleacă ureachiia Ta şi ne ascultă.
Isaie 63, 15. 17. *Deşchide ochii Tăi şi vezi că nu cei morţi, carii sânt în iad, al cărora duh s-au luat
*Isaie 37, 17 din ceale dinlăuntru ale sale, vor da cinste şi îndreptare Domnului,
şi 46, 9. 18. Ci sufletul care e întristat dă mărimea răului şi umblă plecat şi neputincios, şi ochii
Psalm 113, 17. cei slăbănogiţi şi sufletul cel flămând dă Ţie slavă şi dreptate Domnului.
19. Că nu după dreptăţile părinţilor noştri noi vărsăm rugăciuni şi cearem milă înaintea Ta, Doamne, Dumnezeul nostru,

20. Ci pentru că ai trimis mânia Ta şi iuţimea Ta preste noi, precum ai grăit prin mâna slujilor Tale, prorocilor, zicând:
21. 'Aşa zice Domnul: Plecaţi umărul vostru şi cerbicea voastră şi lucruri faceţi împăratului Vavilonului; şi veţi şedea pre pământul care l-am dat părinţilor voştri,
8r 22. Iară de nu veţi auzi glasul Domnului, Dumnezeului | vostru, a lucra împăratului Vavilonului, sfârşirea voastră voiu face din cetăţile Iudei şi din târgurile Ierusalimului.
23. Şi voiu lua de la voi glasul veseliii şi glasul bucuriii şi glasul mirelui şi glasul mireasii şi va fi tot pământul fără urmă de la cei ce lăcuiesc într-însul'.
24. Şi n-au auzit glasul Tău, ca să lucre împăratului Vavilonului. Şi ai aşezat cuvintele Tale,care ai grăit în numele slugilor Tale prorocilor, să se mute oasele împăraţilor noştri şi oasele părinţilor noştri din locul său.
25. Şi iată, s-au lepădat în căldura soarelui şi în îngheţul nopţii. Şi au murit în dureri reale, în foame şi în sabie şi în scoatere.
26. Şi au pus biserica în carea s-au chemat numele Tău într-însa, ca zioa aceasta, pentru nedreptatea casii lui Israil şi a casii Iudei.
27. Şi ai făcut întru noi, Doamne, Dumnezeul nostru, după toată bunătatea Ta şi după toată mila Ta cea mare,
28. Precum ai grăit în mâna slugii tale, Moisi, în zioa în carea i-ai poruncit a scrii leagea Ta înaintea fiilor lui Israil,
29. Zicând: *'De nu veţi auzi glasul Mieu, mulţimea această mare să va întoarce spre cea mai mică între neamuri, încătro Eu îi voiu răsipi. *Preoţie 26, 14. 2 Leage 28, 15.
30. Că ştiu că pre Mine nu Mă va auzi norodul, că norodul e cu cerbicea vârtoasă. Şi să va întoarce la inima sa, în pământul robiii sale.
31. Şi vor şti că eu sânt Domnul, Dumnezeul lor; şi le voiu da inimă şi vor înţeleage; urechi, şi vor auzi.
32. Şi Mă vor lăuda în pământul robiii sale şi-şi vor aduce aminte de numele Mieu.
33. Şi să vor întoarce de cătră dosul său cel vârtos şi de cătră cei răi ai săi, că-şi vor aduce
8v aminte de calea părinţilor săi, carii au păcătuit | împrotiva Mea.
34. Şi iară îi voiu chema la pământul care l-am jurat părinţilor lor, lui Avraam, Isaac şi Iacov, şi-l vor stăpâni. Şi-i voiu înmulţi şi nu să vor împuţina.
35. Şi le voiu aşeza altă legătură veacinică, să le fiu spre Dumnezeu, şi ei vor fi Mie spre norod. Şi nu voiu clăti mai mult norodul Mieu, pre fiii lui Israil, de la pământul care l-am dat lor'.

Cap 3

Nu înceată a mărturisi păcatele sale şi ale părinţilor săi, rugând pre Dumnezeu pentru mila. Israil spre robie s-au dus, pentru că au lăsat calea înţelepciunii, carea nu să află de la cei putearnici, de la bogaţi sau de la uriiaşi. Ci norodului Israil să dedease de la Dumnezeu, de Carele toate zidirile Sale ascultă. Şi să adaoge despre venirea lui Hristos în trup.

1. Şi acum, Doamne Atotputearnice, Dumnezeul lui Israil, sufletul întru strâmtori şi duhul buiguit strâgă cătră Tine.
2. Auzi, Doamne, şi Te milostiveaşte, că Dumnezeu milostiv eşti, şi ne miluiaşte, că am păcătuit înaintea Ta.
3. Că Tu şezi în veac, şi noi vom peri în veac.
4. Doamne Atotputearnice, Dumnezeul lui Israil, auzi acum rugăciunea morţilor lui Israil şi a fiilor lor, carii au păcătuit înaintea Ta şi n-au auzit glasul Domnului, Dumnezeului său, şi s-au cleit de noi realele.
5. Să nu pomeneşti nedreptăţile părinţilor noştri, ci-Ţi fie aminte de mâna Ta şi de numele Tău în vreamea aceasta.
6. Că Tu eşti Domnul, Dumnezeul nostru, şi Te vom lăuda, Doamne.
7. Că pentru aceasta ai dat frica Ta în inima noastră, şi să chemăm numele Tău şi să
9r Te lău||dăm în robiia noastră, că ne întoarcem de cătră nedreptatea părinţilor noştri, carii au păcătuit înaintea Ta.
8. Şi iată, noi în robiia noastră sântem astăzi, cu carea ne-ai răsipit spre probozire şi spre blăstăm şi spre păcat, după toate nedreptăţile părinţilor noştri, carii s-au depărtat de la Tine, Doamne, Dumnezeul nostru.
9. Auzi, Israil, poruncile vieţii; ia în urechi, să faci priceapere.

10. Ce e, Israile, că eşti în pământul nepriiatinilor?
11. Învechitu-te-ai în pământ strein, întinatu-te-ai cu morţii, socotitu-te-ai cu cei ce să pogoară în iad.
12. Părăsit-ai izvorul înţelepciunii.
13. Că de ai fi umblat în calea lui Dumnezeu, ai fi lăcuit adecă în pacea veacinică.
14. Învaţă unde e priceperea, unde e putearea, unde e înţelesul, ca să ştii împreună unde e lungimea vieţii şi a traiului, unde e lumina ochilor şi pacea.
15. Cine au aflat locul lui? Şi cine au întrat în vistieriile lui?
16. Unde sânt căpeteniile neamurilor şi cei ce stăpânesc preste fieri care sânt pre pământ?
17. Cei ce să joacă cu paserile ceriului,
18. Cei ce agonisesc argint şi aur, întru care nădăjduiesc oamenii, şi nu e sfârşitul căştigării lor? Carii lucrează argintul şi să grijesc, nici iaste aflarea lucrurilor lor?
19. Prăpăditu-s-au şi la iad s-au pogorât, şi alţii în locul lor s-au sculat.
20. Tinerii au văzut lumină şi au lăcuit pre pământ, iară calea învăţăturii n-au cunoscut,
21. Nici au înţeles cărările ei, nici fiii lor o au priimit; de cătră faţa lor s-au depărtat.
22. Nu s-au auzit în pământul Hanaan, nici s-au văzut în Theman;
23. Şi fiii lui Agar, carii caută priceaperea cea de pre pământ, neguţătorii Mirhei şi a lui Theman şi beznitorii şi căutătorii de priceapere şi de înţelepciune; iară calea înţelepciunii n-au ştiut, nici au pomenit cărările ei. |
24. O, Israile, câtu-i de mare casa lui Dumnezeu şi foarte locul moştenirii Lui! 9v
25. Mare e şi n-are sfârşit, înalt şi nemăsurat!
26. Acolo au fost urieşii cei vestiţi, carii au fost din început, cu statul mare, ştiind războiul.
27. Nu pre aceştia au ales Domnul, nici calea învăţăturii au aflat; pentru aceaea au perit.
28. Şi căci că n-au avut înţelepciune, au perit pentru neînţelepciunea sa.
29. Cine s-au suit în ceriu şi o au luat şi o au scos din nori?
30. Cine au vânzlat marea şi o au aflat şi o au adus mai presus decât aurul cel ales?
31. Nu e cine să poată şti căile ei, nici cine să caute cărările ei,
32. Ci Cel ce şti toate o au cunoscut şi o au aflat priceaperea Sa, Cel ce au gătit pământul în vreame veacinică şi l-au umplut de dobitoace şi de ceale cu patru picioare,
33. Cel ce trimite lumina şi mearge; şi o au chemat şi au ascultat de El în cutremurare.
34. Iară stealele au dat lumină în străjile sale şi s-au veselit.
35. Chematu-s-au şi au zis: 'Iată, noi'. Şi au luminat cu veselie Celui ce le-au făcut.
36. Acesta e Dumnezeul nostru şi nu să va cinsti altul împrotiva Lui.
37. Acesta au aflat toată calea învăţăturii şi o au dat lui Iacov, slugii Sale, şi lui Israil, alesului Său.
38. După aceastea pre pământ s-au văzut şi cu oamenii au petrecut»".

Cap 4

Ierusalimul jeleaşte pustiirea sa şi îndeamnă fiii săi să fie tari cu sufletul, că, precum pentru păcatele lor, Dumnezeu i-au dat protivnicilor, aşa, pre ei izbăvindu-i, va certa pre vrăjmaşii lor.

1. Aceasta carte a poruncilor lui Dumnezeu şi leagea carea iaste în veac, toţi carii o ţin vor || ajunge la viaţă, iară cei ce o au părăsit, la moarte. 10r
2. Întoarce-te, Iacove, şi o apucă, umblă pre cale la strălucirea ei, în prejma luminii ei.
3. Nu da altuia slava ta şi vrednicia ta neamului strein.
4. Fericiţi sântem, Israile, că ceale ce lui Dumnezeu plac s-au arătat noao!
5. Cu inimă mai tare fii, norodul lui Dumnezeu, vrednicule de pomenire, Israile!
6. Vânduţi sânteţi limbilor, nu spre pierdere, ci căci că întru mânie spre mânie ai chemat pre Dumnezeu, daţi sânteţi vrăjmaşilor,
7. Că aţi întărâtat pre Cel ce v-au făcut, pre veacinicul Dumnezeu, jirtvind dimonilor, şi nu lui Dumnezeu.
8. Că v-aţi uitat de Dumnezeu, Cel ce v-au hrănit, şi aţi întristat pre doica voastră, Ierusalimul.
9. Că au văzut mânia de la Dumnezeu viind voao şi au zis: „Auziţi, hotarăle Sionului, că mi-au adus Dumnezeu jale mare;
10. Că am văzut robia norodului mieu, a fiilor miei şi a featelor, carea o au adus lor Cel Veacinic.
11. Că i-am hrănit cu veselie şi i-am slobozit cu plângere şi cu jeale.

12. Nime nu să bucure de mine, văduva şi pustiita. De la mulţi m-am părăsit pentru păcatele fiilor miei, că s-au abătut de la leagea lui Dumnezeu.
13. Iară dreptăţile Lui nu le-au ştiut, nici au umblat prin căile poruncilor lui Dumnezeu, nici prin cărările adevărului Lui cu dreptate au întrat.
14. Vie hotarele Sionului şi pomenească robia fiilor şi a featelor meale, carea o au adus lor Cel Veacinic,
15. Că au adus preste ei neam de departe, neam îndărăvnic şi de altă limbă,
16. Carii n-au cinstit pre cel bătrân, nici de prunci le-au fost milă; şi au dus pre iubiţii văduvei, şi de fii pre una o au pustiit.
17. Iară eu în ce vă pociu ajuta? |
10v 18. Că Cel ce au adus preste voi reale, Acela vă va răpi din mâna nepriiatinilor voştri.
19. Umblaţi, fiilor, umblaţi, că eu sângură am rămas.
20. Dezbrăcatu-m-am de văjmântul păcii şi m-am îmbrăcat cu sacul rugăciunii şi voiu strâga cătră Cel Preaînalt în zilele meale.
21. Mai tari cu inima fiţi, fiilor, strâgaţi cătră Domnul şi vă va scoate din mâna căpeteniilor celor nepriiatini.
22. Că eu am nădăjduit în veac mântuirea voastră. Şi mi-au venit bucurie de la Cel Sfânt despre mila carea va veni voao de la veacinica mângăiarea noastră.
23. Că v-am slobozit cu geale şi cu plângere, iară vă va întoarce mie Domnul cu bucurie şi cu veselie în veac.
24. Că precum au văzut vecinele Sionului robia voastră de la Dumnezeu, aşa vor vedea şi întru grăbire mântuirea voastră de la Dumnezeu, carea va veni voao cu cinste mare şi cu strălucire veacinică.
25. Fiilor, răbdând, suferiţi mânia carea au venit preste voi. Că te-au gonit nepriiatinul tău, ci degrabă vei vedea perirea lui şi preste cerbicea lui vei încăleca.
26. Jingaşii miei au umblat prin căi aspre, că au fost duşi ca o turmă răpită de vrăjmaşi.
27. Mai tari cu inima fiţi, fiilor, şi strâgaţi cătră Domnul, că va fi pomenirea voastră de la Cel ce v-au dus.
28. Că precum au fost simţirea voastră să rătăciţi de la Dumnezeu, de zeace ori atâta întorcându-vă, iarăşi Îl veţi căuta pre El.
29. Că Cel ce v-au adus reale, Acela iarăşi vă va aduce veacinica veselie cu mântuirea voastră.
30. Mai tare cu inima fii, Ierusalime, că te îndeamnă Cel ce te-au numit.
31. Vătămătorii vor peri, cei ce te-au năcăjit şi cei ce s-au bucurat de căderea ta să vor certa.
32. Cetăţile cărora au slujit fiii tăi să vor certa, şi ceale ce au luat pre fiii tăi.
33. Că precum s-au bucurat de surparea ta şi s-au veselit întru cădearea ta, aşa să va
11r întrista || întru a sa pustiire.
34. Şi să va ciunta săltarea mulţimei ei, şi bucuriia va fi spre jale.
35. Că foc va veni asupra ei din veac, întru lungime de zile şi va fi lăcuită de dimoni multă vreame.
36. *Uită-te împrejur, Ierusalime, cătră răsărit şi vezi veselia ce-ţi vine de la Dumnezeu! *Jos 5, 5.
37. Că iată, vin fiii tăi carii i-ai slobozit răsipiţ, vin adunaţi de la răsărit până la apus, în cuvântul Celui Sfânt, bucurându-să spre cinstea lui Dumnezeu.

Cap 5

Să porunceaşte Ierusalimului a dezbrăca jealea, căci că fiii ei, cei cu ocară duşi spre robie, cu slavă să vor întoarce la ea.

1. Dezbracă-te, Ierusalime, de haina cea de jale şi de năcăzuirea ta şi te îmbracă cu podoabă şi cu cinstea veacinicii măriri, carea ţie de la Dumnezeu iaste, a veacinicii slave.
2. Încunjura-te-va Dumnezeu cu văjmântul dreptăţii şi-ţi va pune mitra cea de veacinica cinste pre cap,
3. Că Dumnezeu va arăta strălucirea Sa preste tine, a tot ce e supt ceriu.
4. Că să va numi ţie numele tău de la Dumnezeu în veaci „Pacea dreptăţii" şi „Cinstea creştinătăţii".
5. Scoală-te, Ierusalime, şi stăi întru înălţime *şi te uită împrejur spre răsărit şi vezi pre fiii tăi adunaţi de la răsăritul soarelui până la apus, întru cuvântul Celui Sfânt, bucurându-să de pomenirea lui Dumnezeu. *Sus 4, 36.

6. Că au ieşit de la tine, pe jos duşi de nepriiatini. Iară îi va aduce Domnul la tine, purtaţi întru cinste, ca pre fiii împărăţiii.
7. Că au rânduit Domnul a smeri pre tot muntele înalt şi râpele ceale de mulţi ani, şi văile a le umplea spre asămănarea pământului Lui, ca să umble Israil cu deadinsul spre cinstea lui Dumnezeu.
8. Şi au umbrit şi pădurile şi tot lemnul dulceţii pre Israil, din porunca lui Dumnezeu.
9. Că va aduce Dumnezeu pre Israil cu veselie întru lumina mărimii Sale, cu milă şi cu dreptate, carea iaste dintr-Însul. |

Cap 6

11v

Prorocească Ieremie că jidovii, din robia Vavilonului, după şapte neamuri să vor slobozi şi-i îndeamnă să se păzască de închinarea lor de idoli, arătând din multe fapte, de nice un folos a fi idolii şi a fi lipsiţi de toată simţirea şi deşerţi. Paria cărţii carea o au trimis Ieremie spre ducerea robilor în Vavilon, de la împăratul vaviloneanilor, ca să le vestească după cum s-au fost poruncit lui de la Dumnezeu.

*Ieremie 25, 9. 1. *Pentru păcatele care aţi păcătuit înaintea lui Dumnezeu veţi fi duşi în Vavilon, robi de Navohodonosor, împăratul Vavilonului.
2. Întrând, dară, în Vavilon, veţi fi acolo ani mulţi şi vremi multe, până la şeapte neamuri, iară după aceasta vă voiu întoarce de-acolo cu pace.
*Isaie 44, 10. 3. *Iară acum veţi vedea în Vavilon dumnezei de aur şi de argint şi de piatră şi de lemn, purtaţi pre umere, arătând frică neamurilor.
4. Vedeţi dară ca nu şi voi aseaminea să vă faceţi faptelor streine şi să vă teameţi şi frica să vă prinză într-înşii.
5. Văzând, drept aceaea, gloata dindărăpt şi dinnainte închinându-să, ziceţi în inimile voastre: «Ţie trăbuie a ne închina, Doamne!».
6. Că îngerul Mieu cu voi iaste şi Însumi voiu căuta sufletele voastre.
7. Că limba lor e pilită de faur şi ei, auriţi şi arginţiţi, mincinoşi sânt şi nu pot grăi.
8. Şi, precum podoabele iubitoarei fecioare, aşa din aur s-au făcut;
9. Cununi adevărat de aur au pre capetele sale dumnezeii lor. Pentru aceaea trag preoţii de la dânşii aurul şi argintul şi-l ţin loruşi
10. Şi dau dintr-însul celor în bordeiu daţi şi pre curve le împodobesc. Şi iarăşi, dacă-l iau de la curve, îşi împodobesc dumnezeii.
11. Şi aceştia nu să mântuiesc de rugină şi de molie.
12. Iară, acoperindu-i cu haină de vison, le şterg faţa pentru praful casii, care iaste mult între dânşii. ||
13. Şi steamă are ca omul, ca giudecătoriul ţinutului carele pre cel ce păcătuiaşte împrotiva 12r
sa nu-l omoară.
14. Are şi în mână sabie şi săcure, iară pre sine de războiu şi de lotri nu să izbăveaşte. Pentru aceaea, voao ştiut să fie că nu sânt dumnezei.
15. Nu vă teameţi, dară, de ei, că precum vasul omului cel zdrobit de nice o treabă să face, aşa sânt şi dumnezeii lor.
16. Dacă să pun în casă, ochii lor sânt plini de praf din picioarele celor ce întră.
17. Şi, precum careva carii l-au vătămat pre împăratul i să îngrădesc uşile au precum aduc mortul la mormânt, aşa le apără preoţii uşile cu încuietori şi cu zaruri, să nu să jefuiască de tâlhari.
18. Candele aprind lor, şi încă multe, din carele nice una pot vedea, ci sânt ca nişte grinzi în casă.
19. Iară inimile lor zic a le linge şerpii carii din pământ sânt, când îi mâncă şi văjmântul lor, şi nu sâmt.
20. Neagre sânt feaţele lor de fumul cel din casă.
21. Preste trupul lor şi preste capul lor zboară liliecii şi rândunealele şi paserile, aşijderea şi căţăluşele.
22. Pentru aceaea, să ştiţi că nu sânt dumnezei; nu vă teameţi, dară, de ei!
23. Şi aurul ce au la vedeare iaste. De nu-i va şteargе cineva zmoala, nu vor sclipi; că, nici când să vărsa, simţea.
24. Din tot preţul s-au cumpărat, în carii duh nu iaste într-înşii.
*Isaie 46, 7. 25. *Fără picioare, pre umere să poartă, arătând necinstea sa oamenilor. Ruşineaze-se şi cei ce-i cinstesc.

26. Pentru aceaea, de vor cădea pre pământ, de sâneşi nu să scoală. Nici de-l va pune cineva drept, singur însuşi va putea sta, ci precum morţilor odoarăle lor le vor pune înainte.

27. Jârtvele lor le vând preoţii lor şi rău să slujesc. Aşijderea şi muierile lor rumpând,
12v nici beteagului, nici cerşitoriului | ceva împart.

28. Din jirtvele lor, ceale ce nasc şi ceale lunatece să ating. Ştiind, dară, dintr-aceastea că nu sânt dumnezei, nu vă teameţi de ei.

29. Că de unde să cheamă dumnezei? Că muierile pun dumnezeii lor de aur şi de argint şi de lemn.

30. Şi în casele lor preoţii şed, având îmbrăcăminte tăiate şi capetele şi barba rasă, a cărora capete goale sânt.

31. Şi răgnesc strâgând cătră dumnezeii săi, ca în cina mortului.

32. Vejmintele lor le duc preoţii şi îmbracă muierile sale şi feciorii săi.

33. Nici de pătimesc ceva rău de la cineva, nici ceva bine, pot răsplăti. Nici împărat pot rândui, nici a-l lua.

34. Aşijderea, nici pot da bogăţii, nici rău a răsplăti. De le-au făgăduit cineva făgăduinţă şi n-au răsplătit, nici aceasta caută.

35. Pre om de moarte nu izbăvesc, nici pre cel slab scot de la cel mai tare.

36. Pre omul orb la vedeare nu-l întorc, de lipsă pre om nu-l vor izbăvi.

37. De văduvă nu le va fi milă, nici săracilor bine vor face.

38. Pietrilor de munte aseamenea sânt dumnezeii lor, de lemn, de piatră şi de aur şi de argint. Iară cei ce-i cinstesc să vor ruşina.

39. Cum, dară, să va socoti sau să va zice că sânt dumnezei?

40. Că încă însuşi haldeii necinstindu-i, carii, dacă îi vor auzi mutul a nu putea grăi, îl duc la Vil, cerând de la el a grăi.

41. Ca când ar putea sâmţi cei ce n-au mişcare, şi ei, dacă vor înţeleage, îi vor lăsa, că sâmţire n-au acei dumnezei ai lor.

42. Iară muierile împrejurate cu funi în uliţe şed, aprinzând oase de maslin.

43. Iară, când careva dintr-însele, trasă de oarecarele ce treace, va dormi cu el, pre cea de
13r aproa| |pe a sa o probozeaşte, că ea nu s-au aflat vreadnică ca dânsa, nici funea ei s-au rupt.

44. Iară toate ce li să fac mincinoasă sânt; cum să va socoti sau să va zice aceia a fi dumnezei?

45. Iară de fauri şi de meaşteri de aur s-au făcut. Nimic altceva vor fi, fără numai ceea ce vor vrea preoţii a fi.

46. Şi însuşi meaşterii carii i-au făcut nu sânt de multă vreame. Au, doară, dară ceale făcute de ei vor putea fi dumnezei?

47. Şi au lăsat ceale mincinoasă şi ocară celor viitori.

48. Că de le va veni războiu şi reale, gândesc preoţii întru sâneşi, unde să vor ascunde cu ei?

49. Cum, dară, trebuie să simţească cum că sânt dumnezei cei ce nici de războiu să izbăveasc, nici de reale să scot?

50. Că fiind de lemn, auriţi şi arginţiţi, să va şti după aceaea că sânt mincinoşi, de toate neamurile şi de împăraţi, carii chiar sânt, cum că nu sânt dumnezei, ci lucruri de mâni omeneşti, şi nici un lucru a lui Dumnezeu cu ei.

51. Direpţ aceaea, dară, cunoscut e că nu sânt dumnezei, ci lucruri de mâni omeneşti, şi nici un lucru a lui Dumnezeu într-înşii iaste.

52. Pre împăratul ţinutului nu-l deştaptă, nici ploaie oamenilor vor da.

53. Şi judecată nu vor aleage, nici vor izbăvi ţinuturile de nedreptate. Că nimica pot, ca ceucele între ceriu şi între pământ.

54. Căci, când va cădea foc în casa dumnezeilor celor de lemn, de argint şi de aur, preoţii lor adecă vor fuji şi să vor izbăvi, iară ei ca nişte bârne în mijloc vor arde.

55. Iară împăratului şi războiului nu vor sta împrotivă. Cum, dară, să va socoti au să va priimi că sânt dumnezei?

56. Nu de furi, nici de tâlhari să vor mântui dumnezeii cei de lemn, de piatră, şi arginţiţi şi auriţi. Căror aceşti ce sânt mai tari? |

13v 57. Aurul şi argintul şi văjmântul cu care sânt acoperiţi le vor lua de la dânşii şi să vor duce, nici-ş vor aduce ajutoriu.

58. Direpţ aceaea mai bine e a fi împărat ce-şi arată putearea sa sau vas în casă de treabă, cu carele să va lăuda cel ce-l stăpâneaşte, sau uşe în casă, carea păzeaşte ceale ce sânt într-însa, decât dumnezei mincinoşi.

59. Soarele adecă, şi luna şi stealele, fiind strălucitoare şi trimise spre folosuri, ascultă.
60. Aseamenea şi fulgerul, deacă să va arăta, văzut iaste; aceaeaş şi duhul în tot ţânutul suflă;
61. Şi norii, cărora fiindu-le poruncit de la Dumnezeu a umbla toată lumea, isprăvesc ce le iaste poruncit.
62. Şi focul încă, trimis de sus să mistuiască munţi şi păduri, face cei-i poruncit. Iară aceştia nici cu fealiul, nici cu puterile sânt aseaminea acestora.
63. De unde nici e a socoti, nici a zice că aceia sânt dumnezei, când nu pot nici judecata a judeca, nici ceva a face oamenilor.
64. Ştiind, dară, că nu sânt dumnezei, nu vă teameţi, dară, de dânşii,
65. Că nici vor blăstăma pre împăraţi, nici îi vor blagoslovi,
66. Şi seamne în ceriu limbilor nu le arată, nici ca soarele vor sclipi, nici vor lumina ca luna.
67. Fiarăle mai bune sânt decât ei, carele pot scăpa supt acoperişu şi-ş pot folosi şieşi.
68. Nici într-un chip, dară, arătat e voao că sânt dumnezei, pentru carea nu vă teameţi de ei,
69. Că precum în pepinişte frica nimic nu păzeaşte, aşa sânt dumnezeii lor cei de lemn şi arginţiţi şi auriţi.
70. Într-acelaş chip şi în grădină spinele cel alb, pre carele toată paserea şade. Aşijderea şi mortului celui aruncat întru întunearec, aseaminea sânt dumnezeii lor cei de lemn şi auriţi şi arginţiţi.
71. Şi de la urşinic şi vison, care preste ei le mâncă moliile, veţi şti, dară, că nu sânt dumnezei. Şi ei încă mai apoi să mâncă şi vor fi ocară în ţinut. ||
72. Mai bun e omul drept, carele nu are bozi, că va fi departe de ocări”. 14r

A

(a se) ABATE: v. III
(s-)au abătut: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,12

ACOLO: adv.
acolo: 3,26; 6,2

(a) ACOPERI: v. IV
acoperindu-: *gerunziu* 6,12
sânt acoperiți: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 6,57

ACOPERIȘ: s.n.
acoperișu: *sg. ac.* 6,67

ACUM: adv.
acum: 2,11; 3,1, 4; 6,3

(a se) ADĂUGA: v. I; var. **(a se) ADAOGE:** v. III „a mai pune ceva lângă cele ce sunt"; „a continua să"
să adaoge: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.3

ADEVĂR: s.n.
adevărului: *sg. gen.* 4,13

ADEVĂRAT: adv.
adevărat: 6,9

(a) ADUCE: v. III
aducând: *gerunziu* rezum. cap.1
aduceți: *imperativ 2.pl.* 1,10
să aducă: *conj. prez. 3.sg.* 2,2
au adus: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,9; 3,30; 4,9, 10, 14, 15, 18, 29
(-și) vor aduce: *ind. viit.I. 3.pl., în loc. v. **-și vor aduce aminte*** 2,32, 33
va aduce: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,29; 5,6, 9
aduc: *ind. prez. 3.pl.* 6,17
vor aduce: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,57

(a) ADUNA: v. I
au adunat: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,6

ADUNAT, -Ă: adj.
adunați: *m. pl. nom./ac.* 4,37; 5,5

(a se) AFLA: v. I
(s-)au aflat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,7; 6,43
să aflăm: *conj. prez. 1.pl.* 1,12
a afla: *inf. prez.* 2,14
(să) află: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3
au aflat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,15, 27, 30, 32, 37

AFLARE: s.f.
aflarea: *sg. nom.* 3,18

(a) AGONISI: v. IV
agonisesc: *ind. prez. 3.pl.* 3,18

(a) AJUNGE: v. III
vor ajunge: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.4

(a) AJUTA: v. I
ajuta: *inf. prez. fără **a*** 4,17

AJUTOR; s.n.; var. (Înv. și reg.) **AJUTORIU**
ajutoriu: *sg. ac.* 6,57

ALB, -Ă: adj.
alb: *m. sg. nom.* 6,70

(a) ALEGE: v. III
au ales: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,27
vor aleage: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,50

ALES, ALEASĂ: adj./s.
ales: *adj. n. sg. ac.* 3,30
alesului: *s.m. sg. dat.* 3,37

(a) AMENINȚA: v. I; var. **(a) AMÂNĂNȚA**
amânănțase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* rezum. cap.2

AMINTE: adv.
aminte: *adv. în loc. v. **a-și aduce aminte***; vezi **(a se/-și) ADUCE**
aminte: *adv. în expresia **fie aminte*** 3,5

AN: s.n.
anul: *sg. ac.* 1,2
ani: *pl. ac., în sintagma **de mulți ani*** 5,7
ani: *pl. ac.* 6,2

(a) APĂRA: v. I
apără: *ind. rpez. 3.pl.* 6,17

APOI: adv.
apoi: *adv. în loc. adv. **mai apoi*** 6,71

(a) APRINDE: v. III
aprind: *ind. prez. 3.pl.* 6,18
aprinzând: *gerunziu* 6,42

APROAPE: s.
(cea de) aproape: *s.f. sg. ac.* 6,43

(a) APUCA: v. I
apucă: *imperativ 2.sg.* 4,2

APUS: s.n. „vest"; „scăpătatul soarelui"
apus: *sg. ac.* 4,37
apus: *sg. ac., în loc adv. **de la răsăritul soarelui până la apus*** „"de pretutindeni" 5,5

(a se) ARĂTA: v. I
(s-)au arătat: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,4
va arăta: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,3
arătând: *gerunziu* rezum. cap.6; 6,3, 25
arată: *ind. prez. 3.sg./pl.* 6,58, 66
(să) va arăta: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,60

ARĂTAT: adv. „dovedit"
arătat: 6,68

(a) ARDE: v. III
au ars: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,2
vor arde: 6,54

ARGINT: s.n.
argint: *sg. ac.* 1,8; 3,18; 6,3, 29, 38, 54
argintul: *sg. ac.* 3,18; 6,9, 57

ARGINTAT, -Ă: var. (Rar) **ARGINȚIT, -Ă**
arginții: *m. pl. nom.* 6,7, 50, 56, 69, 70

ARUNCAT, -Ă: adj.
aruncat: *m. sg. dat.* 6,70

(a) ASCULTA: v. I
ascultă: *imperativ 2.sg.* 2,14, 16
ascultă: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.3; 6,59
au ascultat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,33
neascultând: *gerunziu* 2,5

(a se) ASCUNDE: v. III
(să) vor ascunde: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,48

ASEMĂNARE: s.f.; var. (Înv.) **ASĂMĂNARE** „nivelare”
asămănarea: *sg. ac.* 5,7

ASEMENEA: adv./prep.; var. (Înv.) **ASEAMINEA, ASEAMENEA**
aseaminea: *prep.* 6,4, 62
aseamenea: *prep.* 6,38
aseamenea: *adv.* 6,60
aseaminea: *adv.* 6, 70

ASPRU, -Ă: adj.
aspre: *f. pl. ac.* 4,26

ASTĂZI: adv.
astăzi: *adv. în loc. adv.* ***ca în zioa de astăzi*** 1,20
astăzi: 3,8

AŞA: adv.
aşa: 2,21; rezum. cap.4; 4,24, 33; 6,8, 15, 17, 69

(a) AŞEZA: v. I
ai aşezat: *ind. pf.c. 2.sg.* 2,24
voiu aşeza: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,35

AŞIJDEREA: adv.
aşijderea: 6,21, 27, 34, 70

(a se) ATINGE: v. III
(să) ating: *ind. prez. 3.pl.* 6,28

ATOTPUTERNIC, -Ă: adj.
Atotputearnice: *m. sg. voc., în sintagma* ***Doamne Atotputearnice*** 3,1, 4

AUR: s.n.
aur: *sg. ac.* 3,18; 6,3, 8, 9, 29, 38, 45, 54
aurul: *sg. nom./ac.* 3,30; 6,9, 23, 57

AURIT, -Ă: adj.
auriţi: *m. pl. nom.* 6,7, 50, 56, 69, 70

(a se) AUZI: v. IV
auzând: *gerunziu* 1,5
am auzit: *ind. pf.c. 1.pl.* 1,18, 21; 2,10
să auzim: *conj. prez. 1.pl.* 1,19
veţi auzi: *ind. viit.I. 2.pl.* 2,22, 29
au auzit: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,24; 3,4
va auzi: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,30
vor auzi: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,31; 6,40
auzi: *imperativ 2.sg.* 3,2, 4, 9
(s-)au auzit: *ind. pf.c. 3.impers.* 3,22
auziţi: *imperativ 2.pl.* 4,9

(a) AVEA: v. II
au avut: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,28
au: *ind. prez. 3.pl.* 6,9, 23, 41
are: *ind. prez. 3.sg.* 6,13, 14, 72
având: *gerunziu* 6,30

B

BABILONEAN: s.m.; var. (Înv.) **VAVILONEAN**
vaviloneanilor: *pl. gen.* rezum. cap.6

BAN: s.m.
banii: *pl. ac.* rezum. cap.1
bani: *pl. ac.* 1,6, 10

BARBĂ: s.f.
barba: *sg. ac.* 6,30

BĂTRÂN, -Ă: s.m./f.
bătrânilor: *s.m. pl. gen.* 1,4
(cel) bătrân: *s.m. sg. ac.* 4,16

BÂIGUIT, -Ă: adj.; var. (Înv. şi reg.) **BUIGUIT, -Ă**
buiguit: *n. sg. nom.* 3,1

BÂRNĂ: s.f.
bârne: *pl. ac.* 6,54

BETEAG, -Ă: s.m./f.
beteagului: *s.m. sg. dat.* 6,27

BEZNITOR, -TOARE: s.m./f. „povestitor” (cf. *băsnitor* „persoană care băsneşte; care spune sau inventează poveşti”)
beznitorii: *s.m. pl. nom.* 3,23

BINE: adv./s.
bine: *s.n. sg. ac.* 6,33, 37
(mai) bine: *adv.* 6,58

BISERICĂ: s.f.; var. (Înv.) **BISEARICĂ**
biseariciі: *sg. gen.* 1,8
biseарică: *sg. ac.* 1,8
bisearica: *sg. ac.* 1,14; 2,26

(a) BLAGOSLOVI: v. IV
vor blagoslovi: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,65

BLESTEM: s.n.; var. **BLĂSTĂM**
blăstămuri: *pl. nom.* 1,20
blăstăm: *sg. ac.* 3,8

(a) BLESTEMA: v. I; var. **(a) BLĂSTĂMA**
vor blăstăma: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,65

BOGAT, -Ă: s.m./f.
bogaţi: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.3

BOGĂŢIE: s.f.
bogăţii: *pl. ac.* 6,34

BORDEI: s.n. (cf. **Indice** 2Lg)
bordeiu: *sg. ac.* 6,10

BOZ: s.m.
bozi: *pl. ac.* 6,72

BRAŢ: s.n.
braţu: *sg. ac.* 2,11

(a se) BUCURA: v. I
(să) bucure: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 4,12
(s-)au bucurat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,31, 33
bucurându(-să): *gerunziu* 4,37; 5,5

BUCURIE: s.f.
bucuriii: *sg. gen.* 2,23
bucurie: *sg. nom.* 4,22, 23
bucuriia: *sg. nom.* 4,34

BUN, -Ă: adj.
(mai) bune: *f. pl. nom.* 6,67
(mai) bun: *m. sg. nom.* 6,72

BUNĂTATE: s.f.
bunătatea: *sg. ac.* 2,27

C

CALE: s.f.
căile: *pl. ac.* 2,8; 3,31; 4,13
calea: *sg. ac.* 2,33; rezum. cap.3; 3,13, 20, 23, 27, 37
cale: *sg. ac.* 4,2
căi: *pl. ac.* 4,26

CANDELĂ: s.f.
candele: *pl. ac.* 6,18

CAP: s.n.
cap: *sg. ac.* 5,2
capetele: *pl. ac.* 6,9, 30
capul: *sg. ac.* 6,21
capete: *pl. nom.* 6,30

CARNE: s.f.
cărnurile: *pl. ac.* 2,3

CARTE: s.f.
carte: *sg. ac.* rezum. cap.1; 1,3; 4,1
cărţii: *sg. gen.* 1,1, 3; rezum. cap.6
cartea: *sg. ac.* 1,14

CASĂ: s.f.
casa: *sg. nom./ac., în sintagmele* ***sfânta casa Ta/ casa lui Dumnezeu*** 2,16; 3,24
casii: *sg. gen.* 2,26; 6,12
casă: *sg. ac.* 6,16, 20, 58
casele: *pl. ac.* 6,30
casa: *sg. ac., în sintagma* ***casa dumnezeilor celor de lemn, de argint şi de aur*** 6,54

(a) CĂDEA: v. II
vor cădea: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,26
va cădea: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,54

CĂDERE: s.f.
cădearea: *sg. ac.* 4,31, 33

CĂLDURĂ: s.f.
căldura: *sg. ac., în sintagma* ***căldura soarelui*** 2,25

CĂPETENIE: s.f.
căpetenii: *pl. ac.* 1,9
căpeteniilor: *pl. gen./dat.* 1,16; 4,21
căpeteniile: *pl. nom./ac.* 2,1; 3,16

CĂRARE: s.f.
cărările: *pl. ac.* 3,21, 23, 31; 4,13

CĂŢELUŞĂ: s.f.; var. **CĂŢĂLUŞĂ**
căţălueşle: *pl. nom.* 6,21

(a) CĂUTA: v. I
caută: *ind. prez. 3.pl.* 3,23; 6,34
să caute: *conj. prez. 3.sg.* 3,31
veţi căuta: *ind. viit.I. 2.pl.* 4,28
voiu căuta: *ind. viit.I. 1.sg.* 6,6

CĂUTĂTOR, -TOARE: s.m./f.
căutătorii: *s.m. pl. nom., în sintagma* ***căutătorii de priceapere şi de înţelepciune*** 3,23

CÂŞTIGARE: s.f.; var. (Reg.) **CĂŞTIGARE**
căştigării: *sg. gen.* 3,18

CER: s.n.; var. **CERIU**
ceriului: *sg. gen.* 1,11; 3,17
ceriu: *sg. ac.* 2,2; 3,29; 5,3; 6,53, 66

CERBICE: s.f.
cerbicea: *sg. ac.* 2,21, 30; 4,25

(a) CERE: v. III
cer: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.2
cerem: *ind. prez. 1.pl.* 2,19
cerând: *gerunziu* 6,40

CERŞETOR, -TOARE: s.m./f.; var. **CERŞITOR, -TOARE**
cerşitoriului: *s.m. sg. dat.* 6,27

(a se) CERTA: v. I
va certa: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.4
(să) vor certa: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,31, 32

CETATE: s.f.
cetăţile: *pl. nom. ac.* 2,22; 4,32

CEUCĂ: s.f. „cioară”
ceucele: *pl. ac.* 6,53

(a se) CHEMA: v. I
a chema: *inf. prez.* 1,8
(s-au) chemat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,15; 2,26
voiu chema: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,34
să chemăm: *conj. prez. 1.pl.* 3,7
au chemat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,33
chematu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,35
ai chemat: *ind. pf.c. 2.sg.* 4,6
(să) cheamă: *ind. prez. 3.pl.* 6,29

CHIAR: adv. „evident”
chiar: 6,50

CHIP: s.n.
chip: *sg. ac., în loc. adv.* ***nici într-un chip/ într-acelaş chip*** 6,68, 70

CINĂ: s.f.
cina: *sg. ac., în sintagma* ***cina mortului*** 6,31

CINSTE: s.f.
cinste: *sg. ac.* 2,17; 4,24; 5,2, 6
cinstea/Cinstea: *sg. nom./ac., în sintagmele* ***cinstea lui Dumnezeu/cinstea veacinicii măriri/Cinstea creştinătăţii*** 4,37; 5,1, 4, 7

(a se) CINSTI: v. IV
(să) va cinsti: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,36
au cinstit: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,16
cinstesc: *ind. prez. 3.pl.* 6,25, 38

(a) CITI: v. IV; var. (Înv. şi reg.) **(a) CETI**
au cetit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,3
cetiţi: *imperativ 2.pl.* 1,14

(a se) CIUNTA: v. I „a se ciunti”; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Mir on Pompiliu, *Balade populare române*, adunate de... Iaşi, 1870.
(să) va ciunta: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,34

(a) CLĂTI: v. IV „a mişca”
voiu clăti: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,35

(a se) CLEI: v. IV (Înv.) „a se încleia”, „a se lipi”
(s-)au cleit: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,4

(a se) COBORÎ: var. (Înv.) **(a se) POGORÎ**
(să) pogoară: *ind. prez. 3.pl.* 3,11
(s-)au pogorât: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,19

(a) CREDE: v. III
am crezut: *ind. pf.c. 1.pl.* 1,17

CREŞTINĂTATE: s.f.
creştinătăţii: *sg. gen., în sintagma* ***cinstea creştinătăţii*** 5,4

(a se) CUMPĂRA: v. I
(s-)au cumpărat: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,24

(a) CUNOAŞTE: v. III
au cunoscut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,20, 32
cunoscut e: *pasiv ind. prez. impers.* 6,51

CUNUNĂ: s.f.
cununi: *pl. ac.* 6,9

(a) CURGE: v. III
curge: *ind. prez.*1,20

CURVĂ: s.f.
curve: *pl. ac.* 6,10

CUTREMURARE: s.f.
cutremurare: *sg. ac.* 3,33

CUVÂNT: s.n.
cuvintele: *pl. nom./ac.* 1,1, 3, 21; 2,24
cuvântul: *sg. ac.* 2,1
cuvântul: *sg. ac., în sintagma* ***cuvântul Celui Sfânt*** 4,37; 5,5

D

(a se) DA: v. I
să dea: *conj. prez. 3.sg.* 1,12
au dat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,18; 2,4, 10; 3,34, 37; rezum. cap.4
a da: *inf. prez.* 1,20; rezum. cap.2
dă: *imperativ 2.sg.* 2,14
vor da: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,17; 6,52
dă: *ind. prez. 3.sg., în loc. v.* ***dă slavă*** 2,18
am dat: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,21, 35
voiu da: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,31
(se) dedease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* rezum. cap.3
ai dat: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,7
(nu) da: *imperativ prohib. 2.sg., în loc. v.* ***nu da slava*** 4,3
daţi sânteţi: *pasiv ind. prez. 2.pl.* 4,6
dau: *ind. prez. 3.pl.* 6,10
da: *inf. prez. fără* ***a*** 6,34

DAT, -Ă: s.m./f.
(celor) daţi: *m. pl. dat.* 6,10

DEASUPRA: adv. (aici) „situaţia celui care e stăpân”
deasupra: 2,5

DEDESUBT: adv.; var. **DEDESUPT** (aici) „situaţia celui care e supus”
dedesupt: 2,5

DEGRABĂ: adv.
degrabă: 4,25

DEMON: s.m.; var. (Înv. şi reg.) **DIMON**
dimonilor: *pl. dat.* 4,7
dimoni: *pl. ac.* 4,35

DEPARTE: adv.
departe: *adv. în c.* ***de departe*** 4,15
departe: *adv. în loc. prep.* ***departe de*** 6,72

(a se) DEPĂRTA: v. I
(ne-)am depărtat: *ind. pf.c. 1.pl.* 1,19
(s-)au depărtat: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,8, 21

(a) DESCHIDE: v. III; var. **(a) DEŞCHIDE**
deşchide: *imperativ 2.pl.* 2,17

DEŞERT, DEŞARTĂ: adj.
deşerţi: *m. pl. nom.* rezum. cap.6

(a) DEŞTEPTA: v. I
deştaptă: *ind. prez. 3.pl.* 6,52

(a se) DEZBRĂCA: v. I
dezbrăcatu(-m)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 4,20
a dezbrăca: *inf. prez.* rezum. cap.5
dezbracă(-te): *imperativ 2.sg.* 5,1

DINAINTE: adv.
dinnainte: 6,5

DINĂUNTRU: adv.; var. **DINLĂUNTRU**
dinlăuntru: *adv. în sintagma* ***ceale dinlăuntru*** (aici) „măruntaie” 2,17

DINDĂRĂT: adv.
dindărăpt: 6,5

DOBITOC: s.n.
dobitoace: *sg. ac.* 3,32

DOICĂ: s.f.
doica: *sg. ac.* 4,8

DOMN: s.m. (s. propriu) „Dumnezeu”
Domnului: *sg. gen./dat.* 1,5, 8, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 21, 22; 2,5, 6, 8, 10, 17, 18, 22; 3,4
Domnului: *sg. gen., în sintagma* ***jârtvealnicul Domnului*** 1,10
Domnul: *sg. nom./ac.* 1,12, 19, 20; 2,1, 2, 4, 7, 9, 15, 21, 31; 3,6, 27; 4,21, 23, 27; 5,6, 7
Doamne: *sg. voc.* 2,11, 12, 14, 16, 19, 27; 3,2, 6, 8; 6,5
Doamne: *sg. voc., în sintagma* ***Doamne atotputearnice*** 3,1, 4

(a) DORMI: v. IV
va dormi: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,43

DOS: s.n.
dosul: *sg. ac.* 2,33

DREPT, DREAPTĂ: adj./prep.; var. **DIREPT, DIREAPTĂ**
drept: *adj. m. sg. nom./ac.* 2,9; 6,26, 72
drept: *prep. în loc. adv.* ***drept aceaea*** 6,5
direpţ: *prep. în loc. adv.* ***direpţ aceaea*** 6,51, 58

DREPTATE: s.f.
dreptatea: *sg. nom.* 1,15; 2,6
dreptate: *sg. ac.* 2,18; 4,13; 5,9
dreptăţile: *pl. ac.* 2,19; 4,13
dreptăţii: *sg. gen., în sintagmele* ***văjmântul dreptăţii/Pacea dreptăţii*** 5,2, 4

(a se) DUCE: v. III
au dus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,9; 2,14; 4,16, 27
(ne-)am dus: *ind. pf.c. 1.pl.* 1,22
(s-)au dus: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.3
au fost duşi: *pasiv ind. pf.c. 3.pl.* 4,26
veţi fi duşi: *pasiv ind. viit.I. 2.pl.* 6,1
duc: *ind. prez. 3.pl.* 6,32, 40
(să) vor duce: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,57

DUCERE: s.f.
ducerea: *sg. ac.* rezum. cap.6

DUH: s.n.
duh: *sg. nom.* 2,17; 6,24
duhul: *sg. nom.* 3,1; 6,60

DULCEAŢĂ: s.f.
dulceţii: *sg. gen., în sintagma* ***lemnul dulceţii*** 5,8

DUMNEZEU: s.m. „Divinitatea"
Dumnezeului: *sg. gen./dat.* 1,10, 13, 15, 17, 18, 21, 22; 2,5, 6, 8, 22; 3,4
Dumnezeul: *sg. nom.* 1,19; 2,1, 15, 31; 3,6, 36
Dumnezeu: *sg. nom./ac./gen.* rezum. cap.2; 2,35; rezum. cap.3; 3,2, 13; rezum. cap.4; 4,1, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 13, 24, 28, 36; 5,1, 2, 3, 4, 5, 8, 9; rezum. cap.6; 6,1, 50, 51, 61
Dumnezeul: *sg. voc., în sintagmele* ***Dumnezeul lui Israil/ Dumnezeul nostru*** 2,11, 12, 19, 27; 3,1, 4, 8
Dumnezeu: *sg. gen., în sintagmele* ***casa lui Dumnezeu/leagea lui Dumnezeu/cinstea lui Dumnezeu*** 3,24; 4,12; 4,37; 5,7
Dumnezeu: *sg. ac., în sintagma* ***veacinicul Dumnezeu*** 4,7

DUMNEZEU: s.m. „zeu"; „idol"
dumnezeilor: *pl. dat.* 1,22
dumnezei: *pl. nom./ac.* 6,3, 14, 22, 28, 29, 39, 41, 44, 46, 49, 50, 51, 55, 58, 63, 64, 68, 71
dumnezeii: *pl. nom./ac.* 6,9, 10, 15, 29, 31, 38, 56, 69, 70
dumnezeilor: *pl. gen., în sintagma* ***casa dumnezeilor celor de lemn, de argint şi de aur*** 6,54

DURERE: s.f.
dureri: *pl. ac.* 2,25

DUS, -Ă: adj.
duşi: *m. pl. nom.* rezum. cap.5; 5,6

F

(a se) FACE: v. III
au făcut: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,8; 4,7
faceţi: *imperativ 2.pl.* 1,10; 2,21
făcând: *gerunziu* 1,22
(s-)au făcut: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,2; 6,8, 45
(ne-)am făcut: *ind. pf.c. 1.pl.* 2,5
ai făcut: *ind. pf.c. 2.sg.* 2,11, 27
voiu face: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,22
să faci: *conj. prez. 2.sg.* 3,9
au făcut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,35; 6,46
să (vă) faceţi *conj. prez. 2.pl.* 6,4
(să) face: *ind. prez. 3.sg.* 6,15
vor face: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,37
(să) fac: *ind. prez. 3.pl.* 6,44
face: *ind. prez. 3.sg.* 6,62
a face: *inf. prez.* 6,63

FAPTĂ: s.f.
fapte: *pl. ac.* rezum. cap.6
faptelor: *pl. dat.* 6,4

FATĂ: s.f.
featii: *sg. gen.* 2,3
featelor: *pl. gen.* 4, 10, 14

FAŢĂ: s.f.
feaţii: *sg. dat.* 2,8
feaţii: *sg. gen., în loc. prep.* (Înv.) ***înaintea feaţii*** „dinaintea", „în faţa" 2,10, 14
faţa: *sg. ac., în loc. prep.* (Înv.) ***de către faţa*** „(de) dinaintea" 3,21
faţa: *sg. ac.* 6,12
feaţele: *pl. nom.* 6,20

FAUR: s.m.
faur: *sg. ac.* 6,7
fauri: *pl. ac.* 6,45

FĂCUT, -Ă: s.
(ceale) făcute: *s.n. pl. nom.* 6,46

(a) FĂGĂDUI: v. IV
făgăduise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* rezum. cap.2
au făgăduit: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,34

FĂGĂDUINŢĂ: s.f.
făgăduinţă: *sg. ac.* 6,34

FECIOARĂ: s.f.
fecioare: *sg. gen.* 6,8

FECIOR: s.m.
feciorii *pl. ac.* 6,32

FEL: s.n.; var. (Înv.) **FEALIU**
fealiul: *sg. ac.* 6,62

FERICIT, -Ă: adj.
fericiţi *m. pl. nom.* 4,4

(a) FI: v. IV
e: *ind. prez. impers./3.sg.* 1,15; 2,9, 11, 18, 30; 3,10, 14, 18, 25, 31, 36; 5,3; 6,58, 63, 68, 72
eram: *ind. imp. 1.pl.* 1,19
eşti: *ind. prez. 2.sg.* 2,15; 3,2, 6, 10
să fie: *conj. prez. 3.pl.* 1,11; rezum. cap.4
am fost: *ind. pf.c. 1.pl.* 1,18
va fi: *ind. viit.I. impers./3.sg.* 2,23; 4,27, 34; 6,37, 72
să fiu: *conj. prez. 1.sg.* 2,35
vor fi: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,35; 6,45, 71
fie: *conj. prez. fără* ***să,*** *în . în expresia* ***fie aminte*** 3,5
au fost: *ind. pf.c. impers./3.pl.* 3,26; 4,16, 28
fii: *imperativ 2.sg.* 4,5, 30
fiţi: *imperativ 2.pl.* 4,21, 27
a fi: *inf. prez.* rezum. cap.6; 6,44, 45, 58
veţi fi: *ind. viit.I. 2.pl.* 6,2
fi: *inf. prez. fără* ***a*** 6,46
fiind: *gerunziu* 6,50, 59
iaste: *ind. prez. 3.sg.* 3,18; 4,1; 5,1, 9; 6,6, 12, 23, 24, 51
-i: *ind. prez. 3.sg.* 3,24
sânt: *ind. prez. 3.pl.* 1,1; 2,4, 17
sânt: *ind. prez. 1.sg.* 2,31; 3,16; 6,7, 14, 15, 16, 18, 19, 20, 22, 28, 30, 38, 39, 44, 46, 49, 50, 51, 55, 56, 58, 62, 63, 64, 67, 68, 69, 70, 71
sântem: *ind. prez. 1.pl.* 3,8; 4,4

FIARĂ: s.f.
fieri: *pl. ac.* 3,16
fiarăle: *pl. nom.* 6,67

FIU: s.m.
fiiul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,1, 7
fiiu: *sg. nom.* 1,1, 7
fiiului: *sg. gen.* 1,1, 3, 8, 11, 12; 2,3
fiilor: *pl. gen.* 1,4; 2,28; 3,4; 4,10, 12, 14
fii: *pl. nom./ac.* 2,35; 3,21, 23; rezum. cap.4; 4,32, 37; rezum. cap.5; 5,5, 6
fii: *pl. ac.* 4,16
fiilor: *pl. voc.* 4,19, 21, 25, 27

FLĂMÂND, -Ă: adj.
flămând: *n. sg. nom.* 2,18

FOAME: s.f.
foame: *sg. ac.* 2,25

FOC: s.n.
foc: *sg. nom./ac.* 1,2; 4,35; 6,54
focul: *sg. nom.* 6,62

FOLOS: s.n.
folos: *sg. ac.* rezum. cap.6
folosuri: *pl. ac.* 6,59

(a) FOLOSI: v. IV
folosi: *inf. prez. fără* ***a*** 6,67

FRICĂ: s.f.
frica: *sg. nom./ac.* 3,7; 6,4, 69
frică: *sg. ac.* 6,3

(a) FUGI: v. IV
vor fuji: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,54

FULGER: s.n.
fulgerul: *sg. nom.* 6,60

FUM: s.n.
fumul: *sg. ac.* 6,20

FUNIE: s.f.; var. (Înv.) **FUNE**; aici *funia* (cu care erau încinse femeile) este semnul disponibilității erotice (cf. Anania 2001, p.1249).
funi: *pl. ac.* 6,42
funea: *sg. nom.* 6,43

FUR: s.m.
furi: *pl. ac.* 6,56

G

(a) GĂTI: v. IV
au gătit: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,32

(a) GÂNDI: v. IV
gândesc: *ind. prez. 3.pl.* 6,48

GINGAȘ, -Ă: s.m./f. „copil răsfățat”
jingașii: *s.m. pl. nom.* 4,26

GLAS: s.n.
glasul: *sg. ac.* 1,18, 19, 21; 2,5, 10, 22, 23, 24, 29; 3,4

GLOATĂ: s.f.
gloata: *sg. ac.* 6,5

GOL, GOALĂ: adj.
goale: *n. pl. nom.* 6,30

(a) GONI: v. IV
au gonit: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,25

GRĂBIRE: s.f.
grăbire: *sg. ac.* 4,24

GRĂDINĂ: s.f.
grădină: *sg. ac.* 6,70

(a) GRĂI: v. IV
au grăit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,1, 7
ai grăit: *ind. pf.c. 2.sg.* 2,20, 24, 28
grăi: *inf. prez. fără* ***a*** 6,7, 40
a grăi: *inf. prez.* 6,40

(a se) GRIJI: v. IV
(să) grijesc: *ind. prez. 3.pl.* 3,18

GRINDĂ: s.f.
grinzi: *pl. ac.* 6,18

H

HAINĂ: s.f.
haina: *sg. ac.* 5,1
haină: *sg. ac.* 6,12

HALDEU: s.m. (cf. **Indice** Ir)
haldeii: *pl. nom./ac.* 1,2; 6,40

HAR: s.n.
har: *sg. ac.* 1,12; 2,14

HOTAR: s.n.
hotarăle: *pl. voc., în sintagma* ***hotarăle Sionului*** 4,9
hotarele: *pl. nom.* 4,14

(a) HRĂNI: v. IV
au hrănit: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,8
am hrănit: *ind. pf.c. 1.sg.* 4,11

I

IAD: s.n.
iad: *sg. ac.* 2,17; 3,11, 19

IAR: adv.; var. **IARĂ**
iară: 2,34

IARĂȘI: adv.
iarăși: 4,28, 29; 6,10

IATĂ: interj.
iată: 1,10; 2,25; 3,8, 35; 4,37

IDOL: s.m.
idoli: *pl. ac., în sintagma* ***închinarea de idoli*** rezum. cap.6
idolii: *pl. nom.* rezum. cap.6

(a) IEȘI: v. IV
au ieșit: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,6

INIMĂ: s.f.
inimii: *sg. gen.* 1,22
inima: *sg. ac.* 2,30; 3,7; 4,21, 27, 30
inimă: *sg. ac.* 2,31; 4,5
inimile: *pl. ac.* 6,5, 19

(a) INTRA: v. I; var. (Pop.) **(a) ÎNTRA**
au întrat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,15; 4,13
întrând: *gerunziu* 6,2
întră: *ind. prez. 3.pl.* 6,16

(a) ISPRĂVI: v. IV
isprăvesc: *ind. prez. 3.pl.* 6,61

IUBIT, -Ă: s.m./f.
iubiții: *s.m. pl. ac.* 4,16

IUBITOR, -TOARE: adj.
iubitoarei: *adj. antep. f. sg. gen.* 6,8

IUŢIME: s.f. „mânie”, „urgie”
iuţimea: *sg. nom./ac.* 1,13; 2,20

(a se) IZBĂVI: v. IV
izbăvindu-: *gerunziu* rezum. cap.4
(să) izbăveaşte: *ind. prez. 3.sg.* 6,14
izbăvesc: *ind. prez. 3.pl.* 6,35
vor izbăvi: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,36, 53
(să) izbăveasc: *ind. prez. 3.pl.* 6,49
(să) vor izbăvi: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,54

IZVOR: s.n.
izvorul: *sg. ac.* 3,12

Î

(a se) ÎMBRĂCA: v. I
(m-)am îmbrăcat: *ind. pf.c. 1.sg.* 4,20
(te) îmbracă: *imperativ 2.sg.* 5,1
îmbracă: *ind. prez. 3.pl.* 6,32

ÎMBRĂCĂMINTE: s.f.
îmbrăcăminte: *pl. ac.* 6,30

ÎMPĂRAT: s.m.
împăratului: *sg. gen./dat.* 1,3, 11, 12; 2,21, 22, 24; 6,55
împăraţilor: *pl. gen./dat.* 1,4, 16; 2,4, 24
împăratul: *sg. nom./ac.* 1,8, 9; rezum. cap.6; 6,1, 17, 52
împăraţii: *pl. ac.* 2,1
împărat: *sg. ac.* 6,33, 58
împăraţi: *pl. ac.* 6,50, 65

ÎMPĂRĂŢIE: s.f.
împărăţiii: *sg. gen.* 5,6

(a) ÎMPĂRŢI: v. IV
împart: *ind. prez. 3.pl.* 6,27

(a) ÎMPODOBI: v. IV
împodobesc: *ind. prez. 3.pl.* 6,10

ÎMPOTRIVĂ: adv./prep.; var. (Înv. şi pop.) **ÎMPROTIVĂ**
împrotiva: *prep.* 2,33; 3,36; 6,13
împrotivă: *adv.* 6,55

ÎMPREJUR: adv./prep.
împrejurul: *prep.* 2,4
împrejur: *adv.* 4,36; 5,5

ÎMPREJURAT, -Ă: adj. „înfăşurat”
împrejurate: *f. pl. nom.* 6,42

ÎMPREUNĂ: adv.
împreună: 3,14

(a se) ÎMPUŢINA: v. I
(să) vor împuţina: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,34

ÎNAINTE: adv. /rep.
înaintea: *prep.* 1,5, 12, 17, 22; 2,10, 14, 19, 28; 3,2, 4, 7; 6,1
înainte: *adv.* 6,26

ÎNALT, -Ă: adj.
înnalt: *n. sg. ac.* 2,11
înalt: *m./n. sg. nom./ac.* 3,25; 5,7

ÎNĂLŢIME: s.f.
înălţime: *sg. ac.* 5,5

(a) ÎNCĂLECA: v. I
vei încăleca: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,25

ÎNCEPUT: s.n.
început: *sg. ac., în loc. adv.* ***din început*** 3,26

(a) ÎNCETA: v. I
înceată: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.3

(a se) ÎNCHINA: v. I
închinându(-să): *gerunziu* 6,5
a (ne) închina: *inf. prez.* 6,5

ÎNCHINARE: s.f.
închinarea: *sg. ac., în sintagma* ***închinarea de idoli*** rezum. cap.6

(a) ÎNCONJURA: v. I; var. (Reg.) **(a) ÎNCUNJURA**
încunjura(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,2

ÎNCOTRO: adv.; var. (Înv.) **ÎNCĂTRO**
încătro: 2,29

ÎNCUIETOARE: s.f.
încuietori: *pl. ac.* 6,17

ÎNDĂRĂT: adv.
îndărăpt: 1,8

ÎNDĂRĂTNIC, -Ă: adj.
îndărăvnic: *n. sg. nom.* 4,15

ÎNDELETE: s.n. (Înv.) „răgaz”
îndăleate: *sg. ac., în sintagma* ***zi de îndăleate*** 1,14

(a) ÎNDEMNA: v. I
îndeamnă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4; 4,30; rezum. cap.6

ÎNDREPTARE: s.f.
îndreptările: *pl. ac.* 2,12
îndreptare: *sg. ac.* 2,17

ÎNGER: s.m.
îngerul: *sg. nom.* 6,6

ÎNGHEŢ: s.n.
îngheţul: *sg. ac.* 2,25

(a se) ÎNGRĂDI: v. IV
(să) îngrădesc: *ind. prez. 3.pl.* 6,17

(a) ÎNMULŢI: v. IV
voiu înmulţi: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,34

(a) ÎNTĂRÂTA: v. I
aţi întărâtat: *ind. pf.c. 2.pl.* 4,7

(a se) ÎNTÂMPLA: v. I
(s-)au întâmplat: *ind. pf.c. 3.pl.* rezum. cap.2

(a se) ÎNTINA: v. I
întinatu(-te)-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,11

(a se) ÎNTOARCE: v. III
(s-)au întors: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,13
(să) vor întoarce: *ind. viit.I. 3.pl.*rezum. cap.2; 2,33; rezum. cap.5
să (ne) întoarcem: *conj. prez. 1.pl.* 2,8
întoarcă(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 2,13
(să) va întoarce: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,29, 30
(ne) întoarcem: *ind. prez. 1.pl.* 3,7

întoarce(-te): *imperativ 2.sg.* 4,2
va întoarce: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,23
întorcându(-vă): *gerunziu* 4,28
voiu întoarce: *ind. viit.I. 1.sg.* 6,2
întorc: *ind. prez. 3. pl.* 6,36

(a) ÎNTRA: v. I; vezi **(a) INTRA**

(a se) ÎNTRISTA: v. I
aţi întristat: *ind. pf.c. 2.pl.* 4,8
(să) va întrista: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,33

ÎNTRISTAT, -Ă: adj.
întristat: *n. sg. nom.* 2,18

ÎNTUNERIC: s.n.; var. (Înv.) **ÎNTUNEAREC**
întunearec: *sg. ac.* 6,70

(a) ÎNŢELEGE: v. III
vor înţeleage: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,31; 6,41
au înţeles: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,21

ÎNŢELEPCIUNE: s.f.
înţelepciunii: *sg. gen.* rezum. cap.3; 3,12, 23
înţelepciune: *sg. ac.* 3,23, 28

ÎNŢELES: s.n.
înţelesul: *sg. nom.* 3,14

(a) ÎNVĂŢA: v. I
învaţă: *imperativ 2.sg.* 3,14

ÎNVĂŢĂTURĂ: s.f.
învăţăturii: *sg. gen.* 3,20, 27, 37

(a se) ÎNVECHI: v. IV
învechitu(-te)-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,11

J

JALE: s.f.
gele: *sg. ac.* 4,23
jale: *sg. ac.* 4,9, 34; 5,1
jeale: *sg. ac.* 4,11
jealea: *sg. ac.* rezum. cap.5

(a se) JEFUI: v. IV
să (să) jefuiască: *conj. prez. 3.pl.* 6,17

(a) JELI: v. IV
jeleaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4

JERTFĂ: s.f.; var. **JÂRTVĂ, JIRTVĂ**
jârtve: *pl. ac.* rezum. cap.1; 1,10
jârtvele: *pl. ac.* 6,27
jirtvele: *pl. ac.* 6,28

JERTFELNIC: s.n.; var. **JÂRTVELNIC**
jârtvealnicul: *sg. ac.* 1,10

(a) JERTFI: v. IV; var. **(a) JIRTVI**
jirtvind: *gerunziu* 4,7

JIDOV: s.m.
jidovii: *pl. nom.* rezum. cap.1; rezum. cap.2; rezum. cap.6

JOS: adv.
jos: *adv. în loc. adv.* ***pe jos*** 5,6

(a se) JUCA: v. I
(să) joacă: *ind. prez. 3.pl.* 3,17

(a) JUDECA: v. I
a judeca: *inf. prez.* 6,63

JUDECATĂ: s.f.
judecată: *sg. ac.* 6,53
judecata: *sg. ac.* 6,63

JUDECĂTOR: s.m.; var. (Reg.) **GIUDECĂTORIU**
giudecătoriul: *sg. ac.* 6,13
judecătorii: *pl. ac.* 2,1

(a) JURA: v. I
am jurat: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,34

L

LAPTE: s.n.
lapte: *sg. ac.* 1,20

(a) LĂCUI: v. IV; vezi **(a) LOCUI**

(a) LĂSA: v. I
au lăsat: *ind. pf.c. 3.pl.* rezum. cap.3; 6,47
vor lăsa: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,41

(a se) LĂUDA: v. I
vor lăuda: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,32
vom lăuda: *ind. viit.I. 1.pl.* 3,6
să lăudam: *conj. prez. 1.pl.* 3,7
(să) va lăuda: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,58

LEGAT, -Ă: adj.
legaţi: *m. pl. ac.* 1,9

LEGĂTURĂ: s.f. „legământ”
legătură: *sg. ac., în sintagma* ***legătură vecinică*** 2,35

LEGE: s.f.
leagea: *sg. ac.* 2,28; 4,1
leagea: *sg. ac., în sintagmele* ***leagea lui Moisi/leagea lui Dumnezeu*** 4,12

LEMN: s.n. (Înv. şi rar) „pom”; „tulpina şi ramurile unui arbore tăiat, servind ca material de construcţii, drept combustibil etc.”
lemnul: *sg. nom., în sintagma* ***lemnul dulceţii*** 5,8
lemn: *sg. ac.* 6,3, 29, 38, 50, 54, 56, 69, 70

(a se) LEPĂDA: v. I
(s-)au lepădat: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,25

LILIAC: s.m. „animal insectivor asemănător cu şoarecele, care se deplasează în zbor, cu ajutorul aripilor”
liliecii: *pl. nom.* 6,21

LIMBĂ: s.f.
limbilor: *pl. dat.* 4,6; 6,66
limbă: *sg. ac.* 4,15
limba: *sg. nom.* 6,7

(a) LINGE: v. III
a linge: *inf. prez.* 6,19

(a se) LIPI: v. IV
(s-)au lipit: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,20

LIPSĂ: s.f. „nevoie”, „necaz”
lipsă: *sg. ac.* 6,36

LIPSIT, -Ă: adj.
lipsiţi: *m. pl. nom.* rezum. cap.6

LOC: s.n.
locului: *sg. gen.* 1,9
locul: *sg. nom./ac.* 2,24; 3,15, 24
locul: *sg. ac., în loc. prep.* ***în locul*** 3,19

(a) LOCUI: v. IV; var. (Înv.) **(a) LĂCUI**
lăcuia: *ind. imp. 3.pl.* 1,4
lăcuiesc: *ind. prez. 3.pl.* 1,15; 2,23
ai fi lăcuit: *cond. pf. 2.sg.* 3,13
au lăcuit: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,20
va fi lăcuită: *pasiv ind. viit.I. 3.sg.* 4,35

LOTRU: s.m.
lotri: *pl. ac.* 6,14

(a se) LUA: v. I
ia: *imperativ 2.sg.* 3,9
iau: *ind. prez. 3.pl.* 6,10
lua: *ind. imp. 3.sg.* 1,8
(să) luase: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 1,8
luați: *imperativ 2.pl.* 1,10
(s-)au luat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,17
voiu lua: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,23
au luat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,29; 4,32
a lua: *inf. prez.* 6,33
vor lua: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,57

(a) LUCRA: v. I
a lucra: *inf. prez.* 2,22
să lucre: *conj. prez. 3.pl.* 2,24
lucrează: *ind. prez. 3.pl.* 3,18

LUCRU: s.n.
lucrurile: *pl. ac.* 2,9
lucruri: *pl. nom./ac.* 2,21; 6,50, 51
lucrurilor: *pl. gen.* 3,18
lucru: *sg. nom./ac.* 6,50, 51

LUME: s.f.
lumea: *sg. ac.* 6,61

(a) LUMINA: v. I
să lumineaze: *conj. prez. 3.sg.* 1,12
au luminat: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,35
vor lumina: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,66

LUMINĂ: s.f.
lumina: *sg. nom., în sintagma* ***lumina ochilor*** 3,14
lumină: *sg. ac.* 3,20, 34
lumina: *sg. ac.* 3,33; 5,9
luminii: *sg. gen.* 4,2

LUNATIC, -Ă: adj.; var. (Înv.) **LUNATEC, -Ă**
(ceale) lunatece: *s.m. pl. nom.* (eufem.) „femeie aflată în perioada menstruației" 6,28

LUNĂ: s.f.
lunii: *sg. gen.* 1,2, 8
luna: *sg. nom./ac.* 6,59, 66

LUNGIME: s.f.
lungimea: *sg. nom.* 3,14
lungime: *sg. ac., în sintagma* ***întru lungime de zile*** „de-a lungul multor zile" 4,35

M

MANĂ: s.f.
mană: *sg. ac.* 1,10

MARE: adj./s.
(cel mai) mare: *s.m. sg. ac.* 1,4
mari: *adj. n. pl. ac.* 2,2
mare: *adj. f./n. sg. nom./ac.* 2,11, 27, 29; 3,24, 25, 26; 4,9, 24

MARE: s.f.
marea: *sg. ac.* 3,30

MĂRIME: s.f.
mărimea: *sg. ac.* 2,18
mărimii: *sg. gen.* 5,9

MĂRIRE: s.f.
măriri: *sg. gen.* 5,1

(a) MĂRTURISI: v. IV
mărturisesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.1; rezum. cap.2
a mărturisi: *inf. prez.* rezum. cap.3

MĂSLIN: s.m.; var. (Înv. și reg.) **MASLIN**
maslin: *sg. ac., în sintagma* ***oase de maslin*** (cf. lat. *ossa olivarum* „sâmburi de măsline") 6,42

MÂNĂ: s.f.
mâna: *sg. nom./ac.* 1,6; 2,4, 13, 20, 28; 3,5; 4,18, 21
mână: *sg. ac.* 2,11; 6,14
mâni: *pl. ac.* 6,50, 51

(a se) MÂNCA: v. I
să mânce: *conj. prez. 3.sg.* 2,3
mâncă: *ind. prez. 3.pl.* 6,19, 71
(să) mâncă: *ind. prez. 3.pl.* 6,71

MÂNGÂIERE: s.f.; var. (Înv.) **MÂNGĂIARE**
mângăiarea: *sg. ac.* 4,22

MÂNIE: s.f.
mânia: *sg. ac.* 2,20; 4,9, 25
mânie: *sg. ac.* 4,6

(a se) MÂNTUI: v. IV
(să) mântuiesc: *ind. prez. 3.pl.* 6,11
(să) vor mântui: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,56

MÂNTUIRE: s.f.
mântuirea: *sg. ac.* 4,22, 24, 29

(a) MERGE: v. III
mearge: *ind. prez. 3.sg.* 3,33

MEȘTER: s.m.
meașteri: *pl. ac.* 6,45
meașterii: *pl. nom.* 6,46

MIC, -Ă: adj./s.
(cel mai) mic: *s.m. sg. ac.* 1,4
(cea mai) mică: *adj. f. sg. ac.* 2,29

MIERE: s.f.
miere: *sg. ac.* 1,20

MIJLOC: s.n.
mijloc: *sg. ac., în loc. adv.* ***în mijloc*** 6,54

MILĂ: s.f.
mila: *sg. ac.* rezum. cap.2; 2,27; rezum. cap.3; 4,22
milă: *sg. nom./ac.* 2,19; 4,16; 5,9; 6,37

MILOSTIV, -Ă: adj.
milostiv: *m. sg. nom.* 3,2

(a se) MILOSTIVI: v. IV
(Te) milostiveaşte: *imperativ 2.sg.* 3,2

(a) MILUI: v. IV
miluiaşte: *imperativ 2.sg.* 3,2

MINCINOS, -OASĂ: adj./s.
mincinoşi: *m. pl. nom./ac.* 6,7, 50, 58
mincinoasă: *n. pl.* (*cu des. -ă*) *nom.* 6,44
(ceale) mincinoasă: *s.n. pl.*(*cu des. -ă*) *ac.* 6,47

MINUNE: s.f.
minuni: *pl. ac.* 2,11

MIRE: s.m.
mirelui: *sg. gen.* 2,23

MIREASĂ: s.f.
mireasii: *sg. gen.* 2,23

(a) MISTUI: v. IV
să mistuiască: *conj. prez. 3.sg.* 6,62

MIŞCARE: s.f.
mişcare: *sg. ac.* 6,41

MITRĂ: s.f.
mitra: *sg. ac.* 5,2

MOARTE: s.f.
moarte: *sg. ac.* 4,1; 6,35

MOLIE: s.f.
molie: *sg. ac.* 6,11
moliile: *pl. nom.* 6,71

MORMÂNT: s.n.
mormânt: *sg. ac.* 6,17

MORT, MOARTĂ: s.m./f.
(cei) morţi: *s.m. pl. nom.* 2,17
morţilor: *s.m. pl. gen./dat.* 3,4; 6,26
morţii: *s.m. pl. ac.* 3,11
mortul: *s.m. sg. ac.* 6,17
mortului: *s.m. sg. gen., în sintagma* ***cina mortului*** 6,31
mortului: *s.m. sg. dat.* 6,70

MOŞTENIRE: s.f.
moştenirii: *sg. gen.* 3,24

MUIERE: s.f.
muierile: *pl. nom./ac.* 6,27, 29, 32, 42

MULT, -Ă: adj./adv./pron. nehot.
multe: *adj. f./n. pl. nom./ac.* 1,12, 20; rezum. cap.6; 6,2, 18
multă: *adj. f. sg. ac.* 4,35; 6,46
mulţi: *adj. m. pl. ac., în sintagma* ***de mulţi ani*** 5,7
mulţi: *adj. m. pl. ac.* 6,2
mult: *adj. n. sg. nom.* 6,12
(mai) mult: *adv.* 2,35
mulţi: *pron nehot. m. pl. ac.* 4,12

MULŢIME: s.f.
mulţimea: *sg. nom.* 2,29
mulţimei: *sg. gen.* 4,34

MUNTE: s.m.
muntele: *sg. ac.* 5,7
munte: *sg. ac.* 6,38
munţi: *pl. ac.* 6,62

(a) MURI: v. IV
au murit: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,25

MUT, -Ă: s.m./f.
mutul: *s.m. sg. ac.* 6,40

(a se) MUTA: v. I
să (se) mute: *conj. prez. 3.pl.* 2,24

N

(a) NAŞTE: v. III
nasc: *ind. prez. 3.pl.* 6,28

(a) NĂDĂJDUI: v. IV
nenădăjduind: *gerunziu* 1,17
nădăjduiesc: *ind. prez. 3.pl.* 3,18
am nădăjduit: *ind. pf.c. 1.sg.* 4,22

NEAM: s.n.
neamuri: *pl. ac.* 2,13, 29; rezum. cap.6; 6,2
neamul: *sg. ac.* 2,15
neamurilor: *pl. gen./dat.* 3,16; 6,3
neamului: *sg. dat.* 4,3
neam: *sg. nom./ac.* 4,15, 15
neamurile: *pl. ac.* 6,50

(a) NECĂJI: v. IV; var. (Pop.) **(a) NĂCĂJI**
au năcăjit: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,31

NECĂZUIRE: s.f.; var. (Reg) **NĂCĂZUIRE** „necaz"; cuvântul nu este înregistrat în DA.
năcăzuirea: *sg. ac.* 5,1

NECINSTE: s.f.
necinstea: *sg. ac.* 6,25

(a) NECINSTI: v. IV
necinstindu-: *gerunziu* 6,40

NECREDINCIOS, -OASĂ: adj.
necredincioşi *m. pl. nom.* 1,19

NEDREPT: adv.
nedrept: 2,12

NEDREPTATE: s.f.
nedreptatea: *sg. ac.* 2,26; 3,7
nedreptăţile: *pl. ac.* 3,5, 8
nedreptate: *sg. ac.* 6,53

NEGRU, NEAGRĂ: adj.
neagre: *f. pl. nom.* 6,20

NEGUŢĂTOR: s.m.
neguţătorii: *pl. nom.* 3,23

NEÎNŢELEPCIUNE: s.f.
neînţelepciunea: *sg. ac.* 3,28

(a) NELEGIUI: v. IV
nelegiuit-am: *ind. pf.c. 1.pl.* 2,12

NEMĂSURAT, -Ă: adj.
nemăsurat: *n. sg. nom.* 3,25

NEPRIETEN: s.m.; var. (În v.) **NEPRIIATIN**
nepriiatinilor: *pl. gen.* 3,10; 4,18

nepriiatini: *pl. ac./gen.* 4,21; 5,6
nepriiatinul: *sg. nom.* 4,25

NEPUTINCIOS, -OASĂ: adj.
neputincios: *n. sg. nom.* 2,18

NOAPTE: s.f.
nopții: *sg. gen., în sintagma* ***înghețul nopții*** 2,25

NOR: s.n.
nori: *pl. ac.* 3,29
norii: *pl. nom.* 6,61

NOROD: s.n.
norodului: *sg. gen.* (*redundant, cu art. hot. și cu prep.* ***a + tot***) 1,3
norodului: *sg. gen./dat.* 1,4; rezum. cap.3; 4,10
norodul: *sg. dat.* (*cu prep.* ***la***) 1,7
norodul: *sg. nom./ac.* 1,9; 2,11, 30, 35
noroadele: *pl. ac.* 2,4
norod: *sg. ac.* 2,35
norodul: *sg. voc., în sintagma* ***norodul lui Dumnezeu*** 4,5

NUME: s.n.
nume: *sg. ac.* 2,11
numele: *sg. nom./ac.* 2,15, 26, 32; 3,5, 7; 5,4
numele: *sg. ac., în loc. adv.* ***în numele*** în vocând numele cuiva", „în locul cuiva" 2,24

(a se) NUMI: v. IV
au numit: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,30
(să) va numi: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,4

O

O: interj.
o: 3,24

OBRAZ: s.m.
obrazul<ui>: *sg. gen.* 1,15; 2,6

OCARĂ: s.f.
ocară: *sg. nom./ac.* rezum. cap.5; 6,47, 71
ocări: *pl. ac.* 6,72

OCHI: s.m.
ochii: *pl. nom./ac.* 1,12; 2,17, 18; 6,16
ochilor: *pl. gen.* 1,22
ochilor: *pl. gen., în sintagma* ***lumina ochilor*** 3,14

ODOR: s.n.
odoarăle: *pl. ac.* 6,26

OM: s.m.
omul: *sg. nom./ac.* 2,3; 6,13, 36, 72
oamenii: *pl. nom./ac.* 3,18, 38
omului: *sg. gen.* 6,15
oamneilor: *pl. dat.* 6,25, 52, 63
om: *sg. ac.* 6,35, 36

OMENESC, -EASCĂ: adj.
omenești: *f. pl. ac.* 6,50, 51

(a) OMORÎ: v. IV
omoară: *ind. prez. 3.sg.* 6,13

ORB, OARBĂ: adj.
orb: *m. sg. ac., în sintagma* ***orb la vedeare*** 6,36

OS: s.n.
oasele: *pl. nom.* 2,24
oase: *pl. ac., în sintagma* ***oase de maslin*** (cf. lat. *ossa olivarum* „sâmburi de măsline") 6,42

P

PACE: s.f.
pacea/Pacea: *sg. ac., în sintagmele* ***pacea veacinică/Pacea dreptății*** 3,13; 5,4
pacea: *sg. nom.* 3, 14; 5,4
păcii: *sg. gen., în sintagma* ***vălmântul păcii*** 4,20
pace: *sg. ac.* 6,2

PARIE: s.f. (Înv.) „copie după un act"
paria: *sg. nom.* rezum. cap.6

PASĂRE: s.f.; var. (În v. și pop.) **PASERE**
paserile: *pl. nom./ac.* 3,17; 6,21
paserea: *sg. nom.* 6,70

PĂCAT: s.n.
păcatele: *pl. ac.* rezum. cap.1; rezum. cap.2; rezum. cap.3; rezum. cap.4; 4,12; 6,1
păcat: *sg. ac.* 1,10; 3,8

(a) PĂCĂTUI: v. IV
am păcătuit: *ind. pf.c. 1.pl.* 1,13; 2,5; 3,2
păcătuit-am: *ind. pf.c. 1.pl.* 1,17; 2,12
au păcătuit: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,33; 3,4, 7
ați păcătuit: *ind. pf.c. 2.pl.* 6,1
păcătuiește: *ind. prez. 3.sg.* 6, 13

PĂDURE: s.f.
pădurile: *pl. nom.* 5,8
păduri: *pl. ac.* 6,62

PĂMÂNT: s.n.
pământul: *sg. nom./ac.* 1,8, 19, 20; 2,11, 15, 21, 23, 30, 32, 34, 35; 3,10, 22, 32
pământ: *sg. ac.* 1,11; 3,11, 16, 20, 23, 38; 6,19, 26, 53
pământului: *sg. gen.* 5,7

(a se) PĂRĂSI: v. IV
părăsit-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,12
au părăsit: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,1
(m-)am părăsit: *ind. pf.c. 1.sg.* 4,12

PĂRINTE: s.m.
părinților: *pl. gen./dat.* 1,16; 2,6, 19, 21, 24, 33, 34; rezum. cap.3; 3,5, 7, 8
părinții: *pl. ac.* 1,19, 20

(a) PĂTIMI: v. IV
pătimesc: *ind. prez. 3.pl.* 6,33

(a se) PĂZI: v. IV
să (se) păzască: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.6
păzește: *ind. prez. 3.sg.* 6,58, 69

PEPENIȘTE: s.f.; var. (Reg.) **PEPINIȘTE**; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Dicționariu rumanesc, latinesc și unguresc*. Din orenduiala excelenții sale preasfințitul Ioann Bobb... în două tomuri. Cluj, Tom I: A – L, 1822; tom II: M – Z, 1823.
pepiniște: *sg. ac.* 6,69

(a) PETRECE: v. III
au petrecut: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,38

PICIOR: s.n.
picioare: *pl. ac., în sintagma* ***ceale cu patru picioare*** „patrupede” 3,32
picioarele: *pl. ac.* 6,16
picioare: *pl. ac.* 6,25

PIEIRE: s.f.; var. **PIERIRE**
perirea: *sg. ac.* 4,25

PIATRĂ: s.f.
piatră: *sg. ac.* 6,3, 38, 56
pietrilor: *pl. dat.* 6,38

PIERDERE: s.f.
pierdere: *sg. ac.* 4,6

(a) PIERI: v. IV
vom peri: *ind. viit.I. 1.pl.* 3,3
au perit: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,27, 28
vor peri: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,31

(a) PILI: v. IV
e pilită: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 6,7

(a) PLĂCEA: v. II
plac: *ind. prez. 3.pl.* 4,4

(a) PLÂNGE: v. III
plângea: *ind. imp. 3.pl.* 1,5

PLÂNGERE: s.f.
plângere: *sg. ac.* 4,11, 23

(a) PLECA: v. I
pleacă: *imperativ 2.sg.* 2,16
plecaţi: *imperativ 2.pl.* 2,21

PLECAT, -Ă: adj.
plecat: *n. sg. nom.* 2,18

PLIN, -Ă: adj.
plini: *m. pl. nom.* 6,16

PLOAIE: s.f.
ploaie: *sg. ac.* 6,52

PODOABĂ: s.f.
podoabă: *sg. ac.* 5,1
podoabele: *pl. nom.* 6,8

(a se) POGORÎ: v. IV; vezi **(a se) COBORÎ**

(a) POMENI: v. IV
să pomeneşti: *conj. prez. 2.sg.* 3,5
au pomenit: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,23
pomenească: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 4,14

POMENIRE: s.f.
pomenire: *sg. ac.* 4,5
pomenirea: *sg. nom./ac.* 4,27; 5,5

PORUNCĂ: s.f.
poruncile: *pl. ac.* 1,18; 2,10; 3,9
poruncilor: *pl. gen.* 4,1; 4,13
porunca: *sg. ac.* 5,8

(a se) PORUNCI: v. IV
au poruncit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,9
ai poruncit: *ind. pf.c. 2.sg.* 2,28
(să) porunceaşte: *ind. prez. impers.* rezum. cap.5
(s-)au fost poruncit: *ind. m.m.c.pf. perifr. impers.* rezum. cap.6
fiindu(-) poruncit: *pasiv gerunziu* 6,61
iaste poruncit: *pasiv ind. prez. impers.* 6,61
-i poruncit: *pasiv ind. prez. impers.* 6,62

(a) POSTI: v. IV
postea: *ind. imp. 3.pl.* 1,5

POTRIVNIC, -Ă: s.m./f.; var. (Înv.) **PROTIVNIC, -Ă**
protivnicilor: *s.m. pl. dat.* rezum. cap.4

PRAF: s.n.
praful: *sg. ac.* 6,12
praf: *sg. ac.* 6,16

PRAZNIC: s.n.
praznic: *sg. ac., în sintagma* ***zi de praznic*** 1,14

(a se) PRĂPĂDI: v. IV
prăpăditu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,19

PREAÎNALT: s.m.
(Cel) Preaînalt: *s.m. sg. ac.* 4,20

PREAJMĂ: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **PREJMĂ**
prejma: *sg. ac., în loc. prep.* ***în prejma*** 4,2

PREOT: s.m.
preotul: *sg. nom.* 1,7
preoţi: *sg. dat.* (*cu prep.* ***la***) 1,7
preoţilor: *pl. dat.* 1,16
preoţii: *pl. nom.* 6,9, 17, 27, 30, 32, 45, 48, 54

PRESUS: adv.
(mai) presus: 3,30

PREŢ: s.n.
preţul: *sg. ac.* 6,24

PRICEPERE: s.f.
priceapere: *sg. ac.* 3,9, 23
priceaperea: *sg. nom./ac.* 3,14, 23, 32

(a se) PRIMI: v. IV
au priimit: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,21
(să) va priimi: *ind. viit.I. impers.* 6,55

(a) PRINDE: v. III
au prins: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,2
prinsease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 1,9
să prinză: *conj. prez. 3.sg.* 6,4

(a) PRIVEGHEA: v. I
au priveghiiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,9

(a) PROBOZI: v. IV
probozeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 6,43

PROBOZIRE: s.f.
probozire: *sg. ac.* 2,4; 3,8

(a) PROCITI: v. IV
a prociti: *inf. prez.* 1,14

PROROC: s.m.
prorocilor: *pl. gen./dat.* 1,16, 21; 2,20, 24
prorocii: *pl. ac.* rezum. cap.2

(a) PROROCI: v. IV
proroceaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.6

PROROCIE: s.f.
prorocia: *sg. nom.* în titlu: *Prorocia lui Varuh*

PRUNC: s.m.
prunci: *pl. ac.* 4,16

(a se) PUNE: v. III
au pus: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,26
va pune: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,2; 6,26
(să) pun: *ind. prez. 3.pl.* 6,16
vor pune: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,26
pun: *ind. rpez. 3.pl.* 6,29

(a se) PURTA: v. I
(ne-)am purtat: *ind. pf.c. 1.pl.* 2,12
(să) poartă: *ind. prez. 3.pl.* 6,25

PURTAT, -Ă: adj.
purtați: *m. pl. ac.* 5,6; 6,3

(a) PUSTII: v. IV
au pustiit: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,16

PUSTIIRE: s.f.
pustiire: *sg. ac.* 2,4; 4,33
pustiirea: *sg. ac.* rezum. cap.4

PUSTIIT, -Ă: s.m./f.
pustiita: *s.f. sg. nom.* 4,12

PUSTIU, -IE: adj.
pustii: *m. pl. nom.* 2,13

(a) PUTEA: v. II
au putut: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,6
să poată: *conj. prez. 3.sg.* 3,31
pociu: *ind. prez. 1.sg.* 4,17
pot: *ind. prez. 3.pl.* 6,7, 18, 33, 34, 53, 63, 67
va putea: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,26
a putea: *inf. prez.* 6,40
ar putea: *cond. prez. 3.pl.* 6,41
vor putea: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,46

PUTERE: s.f.
puteare: *sg. ac.* 1,12
putearea: *sg. nom./ac.* 2,11; 3,14; 6,58
puterile: *pl. ac.* 6.62

PUTERNIC, -Ă: adj./s.
putearnicilor: *s.m. pl. gen.* 1,4
(cei) putearnici: *s.m. pl. ac.* 1,9; rezum. cap.3
putearnică: *adj. f. sg. ac.* 2,11

R

RAS, -Ă: adj.
rasă: *f. sg. ac.* 6,30

(a) RĂBDA: v. I
răbdând: *gerunziu* 4,25

(a) RĂCNI: v. IV; var. (Pop.) **(a) RĂGNI**
răgnesc: *ind. prez. 3.pl.* 6,31

(a) RĂMÂNE: v. III
am rămas: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 2,13; 4,19

(a) RĂPI: v. IV
va răpi: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,18

RĂPIT, -Ă: adj.
răpită: *f. sg. ac.* 4,26

RĂSĂRIT: s.n.
răsărit: *sg. ac.* 4,36, 37; 5,5
răsăritul: *sg. ac., în loc adv.* ***de la răsăritul soarelui până la apus*** „de pretutindeni” 5,5

(a) RĂSIPI: v. IV; vezi **(a) RISIPI**

RĂSIPIT, -Ă: adj.; vezi **RISIPIT, -Ă**

(a) RĂSPLĂTI: v. IV
răsplăti: *inf. prez. fără* ***a*** 6,33
a răsplăti: *inf. prez.* 6,34
au răsplătit: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,34

(a) RĂTĂCI: v. IV
să rătăciți: *conj. prez. 2.pl.* 4,28

RĂU, REA: adj./s./adv.
reale: *s.n. pl. nom./ac.* 1,20, 22; 2,2, 9; 4,18, 29; 6,48, 49
realele: *s.n. pl. nom./ac.* rezum. cap.2; 2,7; 3,4
răului: *s.n. sg. gen.* 2,18
(cei) răi: *s.m. pl. ac.* 2,33
rău: *s.n. sg. ac.* 6,33, 34
reale: *adj. f. sg. gen.* 1,22
reale: *adj. f. pl. ac.* 2,8, 25
rău: *adv.* 6,27

RĂZBOI: s.n.
războiul: *sg. ac.* 3,26
războiu: *sg. nom./ac.* 6,14, 48, 49
războiului: *sg. dat.* 6,55

(a) RÂNDUI: v. IV
au rânduit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,20; 2,1; 5,7
rândui: *inf. prez. fără* ***a*** 6,33

RÂNDUNICĂ: s.f.; var. **RÂNDUNEA**
rândunealele: *pl. nom.* 6,21

RÂPĂ: s.f.
râpele: *pl. ac.* 5,7

RÂU: s.n.
râul: *sg. ac.* 1,4

(a) RISIPI: v. IV; var. (Înv. și rar) **(a) RĂSIPI**
au răsipit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,4
ai răsipit: *ind. pf.c. 2.sg.* 2,13; 3,8
voiu răsipi: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,29

RISIPIT, -Ă: adj.; var. (Înv. și rar) **RĂSIPIT, -Ă**
răsipiți: *m. pl. nom.* 1,19
răsipiț: *m. pl. ac.* 4,37

ROB: s.m.
robilor: *pl. gen.* rezum. cap.6
robi: *pl. nom.* 6,1

ROBIE: s.f.
robie: *sg. ac.* rezum. cap.2; rezum. cap.3; rezum. cap.5
robiii: *sg. gen.* 2,30, 32
robiia: *sg. ac.* 3,7, 8
robia: *sg. ac.* 4,10, 14, 24; rezum. cap.6

(a se) RUGA: v. I
să (să) roage: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.1
(să) ruga: *ind. imp. 3.pl.* 1,5
(vă) rugați: *imperativ 2.pl.* 1,11, 13
(ne-)am rugat: *ind. pf.c. 1.pl.* 2,8
rugând: *gerunziu* rezum. cap.3

RUGARE: s.f. (Reg.) „cerere”
rugările: *pl. ac.* 2,14

RUGĂCIUNE: s.f.
rugăciuni: *pl. ac.* rezum. cap.2; 2,19
rugăciunile: *pl. ac.* 2,14
rugăciunea: *sg. ac.* 3,4
rugăciunii: *sg. gen., în sintagma* ***sacul rugăciunii*** (vezi **SAC**) 4,20

RUGINĂ: s.f.
rugină: *sg. ac.* 6,11

(a se) RUPE: v. III; var. (Înv. și reg.) **(a se) RUMPE**
rumpând: *gerunziu* 6,27
(s-)au rupt: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,43

(a se) RUȘINA: v. I
rușineaze(-se): *conj. prez. fără* ***să*** 6,25
(să) vor rușina: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,38

RUȘINE: s.f.
rușinea: *sg. nom.* 1,15; 2,6

S

SABIE: s.f.
sabie: *sg. ac.* 2,25; 6,14

SAC: s.n. (Înv.) „îmbrăcăminte făcută din sac (pânză de fuior de câlți sau de buci din care se fac sacii) care se purta în semn de doliu sau de pocăință ori de către cei săraci”
sacul: *sg. ac., în sintagma* ***sacul rugăciunii*** 4,20

SĂLTARE: s.f. „bbucurie”
săltarea: *sg. nom.* 4,34

SĂRAC, -Ă: s.m./f.
săracilor: *s.m. pl. dat.* 6,37

(a) SCĂPA: v. I
scăpa: *inf. prez. fără* ***a*** 6,67

(a) SCLIPI: v. IV
vor sclipi: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,23

(a se) SCOATE: v. III
au scos: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,19, 20; 3,29
ai scos: *ind. pf.c. 2.sg.* 2,11
scoate: *imperativ 2.sg.* 2,14
va scoate: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,21
scot: *ind. prez. 3.pl.* 6,35
(să) scot: *ind. prez. 3.pl.* 6,49

SCOATERE: s.f.
scoatere: *sg. ac.* 2,25

(a) SCLIPI: v. IV
vor sclipi: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,66

(a) SCRIE: v. III; var. (Pop.) **(a) SCRI**; (Neob.) **(a) SCRIA**
au scris: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,1
sânt scrise: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 2,2
a scrii: *inf. prez.* 2,28

(a se) SCULA: v. I
(s-)au sculat: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,19
scoală(-te): *imperativ 2.sg.* 5,5
(să) scoală: *ind. prez. 3.pl.* 6,26

SECURE: s.f.; var. (Pop.) **SĂCURE**
săcure: *sg. ac.* 6,14

SEMN: s.n.
seamne: *pl. ac.* 2,11; 6,66

SFÂNT, -Ă: adj./s.
sfânta: *adj. antep. f. sg. ac.* 2,16
(Cel) Sfânt: *s.m. sg. ac.* 4,22
(Celui) Sfânt: *s.m. sg. gen.* 4,37; 5,5

SFÂRȘIRE: s.f.
sfârșirea: *sg. ac.* 2,22

SFÂRȘIT: s.n.
sfârșitul: *sg. nom.* 3,18
sfârșit: *sg. ac.* 3,25

(a) SIMȚI: v. IV
sâmt: *ind. prez. 3.pl.* 6,19
simțea: *ind. imp. 3.pl.* 6,23
sâmți: *inf. prez. fără* ***a*** 6,41
să simțească: *conj. prez. 3.pl.* 6,49

SIMȚIRE: s.f.
simțirea: *sg. nom./ac.* 4,28; rezum. cap.6
sâmțire: *sg. ac.* 6,41

SINGUR, -Ă: adj.
sângură: *f. sg. nom.* 4,19
singur: *m. sg. nom.* 6,26

SLAB, -Ă: s.m./f.
(cel) slab: *s.m. sg. ac.* 6,35

SLAVĂ: s.f.
slavă: *sg. ac., în loc. v.* ***dă slavă*** 2,18
slava: *sg. ac., în loc. v.* ***nu da slava*** 4,3
slavă: *sg. ac.* rezum. cap.5
slave: *sg. gen.* 5,1

SLĂBĂNOGIT, -Ă: adj.
slăbănogiți: *m. pl. nom.* 2,18

(a se) SLOBOZI: v. IV
am slobozit: *ind. pf.c. 1.sg.* 4,11, 23
ai slobozit: *ind. pf.c. 2.sg.* 4,37
(să) vor slobozi: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.6

SLUGĂ: s.f.
slugii: *sg. gen./dat.* 1,20; 2,28; 3,37
slujilor: *pl. gen.* 2,20
slugilor: *pl. gen.* 2,24

(a se) SLUJI: v. IV
să slujim: *conj. prez. 1.pl.* 1,12
a sluji: *inf. prez.* 1,22
au slujit: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,32
(să) slujesc: *ind. prez. 3.pl.* 6,27

(a) SMERI: v. IV
a smeri: *inf. prez.* 5,7

SMOALĂ: s.f.; var. (Înv. și pop.) **ZMOALĂ** (Reg.) „murdărie”
zmoala: *sg. ac.* 6,23

SOARE: s.m.
soarelui: *sg. gen.* 2,25
soarelui: *sg. gen., în loc. adv.* ***de la răsăritul soarelui până la apus*** „de pretutindeni” 5,5
soarele: *sg. nom./ac.* 6,59, 66

(a se) SOCOTI: v. IV
socotitu(-te)-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,11
(să) va socoti: *ind. viit.I. impers.* 6,39, 44, 55
a socoti: *inf. prez.* 6,63

SPIN: s.m.; var. (Înv. și reg.) **SPINE**
spinele: *sg. nom.* 6,70

(a) STA: v. I
stăi: *imperativ 2.sg.* 5,5
sta: *inf. prez. fără* ***a*** 6,26
vor sta: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,55

STAT: s.n. (În v. și pop.) „statură”
statul: *sg. ac.* 3,26

(a) STĂPÂNI: v. IV
vor stăpâni: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,34
stăpânesc: *ind. prez. 3.pl.* 3,16
stăpânește: *ind. prez. 3.sg.* 6,58

STEA: s.f.
stealele: *pl. nom.* 3,34; 6,59

STEMĂ: s.f.
steamă: *sg. ac.* 6,13

STRAJĂ: s.f.
străjile: *pl. ac.* 3,34

STRĂIN, -Ă: adj.; var. (Înv. și pop.) **STREIN, -Ă**
streini: *m. pl. dat.* 1,22
strein: *n. sg. ac./dat.* 3,11; 4,3
streine: *f. pl. dat.* 6,4

STRĂLUCIRE: s.f.
strălucirea: *sg. ac.* 4,2; 5,3
strălucire: *sg. ac.* 4,24

STRĂLUCITOR, -TOARE: adj.
strălucitoare: *f. pl. nom.* 6,59

STRÂMTOARE: s.f. „necaz”, „supărare”
strâmtori: *pl. ac.* 3,1

STRÂNS, -Ă: adj.
strânși: *m. pl. ac.* rezum. cap.1

(a) STRIGA: v. I
strâgă: *ind. prez. 3.pl.* 3,1
voiu strâga: *ind. viit.I. 1.sg.* 4,20
strâgați: *imperativ 2.pl.* 4,21, 27
strâgând: *gerunziu* 6,31

(a) SUFERI: v. IV
suferiți: *imperativ 2.pl.* 4,25

(a) SUFLA: v. I
suflă: *ind. prez. 3.sg.* 6,60

SUFLET: s.n.
sufletul: *sg. nom./ac.* 2,18; 3,1; rezum. cap.4
sufletele: *pl. ac.* 6,6

(a se) SUI: v. IV
(s-)au suit: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,29

SUPUITOR, -TOARE: s.m./f. „cel care se supune”
supuitori: *s.m. pl. nom.* 1,18

SURPARE: s.f. „cădere”
surparea: *sg. ac.* 4,33

SUS: adv.
sus: *adv. în loc. adv.* ***de sus*** 6,62

Ș

ȘARPE: s.m.
șerpii: *pl. nom.* 6,19

(a) ȘEDEA: v. II
veți ședea: *ind. viit.I. 2.pl.* 2,21
șezi: *ind. prez. 2.sg.* 3,3
șed: *ind. prez. 3.pl.* 6,30, 42
șade: *ind. prez. 3.sg.* 6,70

(a) ȘTERGE: v. III
șterg: *ind. prez. 3.pl.* 6,12
va ștearge: *ind. viit.I.* 6,23

(a) ȘTI: v. IV
să știe: *conj. prez. 3.sg.* 2,15
știu: *ind. prez. 1.sg.* 2,30
vor ști: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,31
să știi: *conj. prez. 2.sg.* 3,14
au știut: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,23; 4,13
știind: *gerunziu* 3,26; 6,28, 64
ști: *inf. prez. fără* ***a*** 3,31
ști: *ind. prez. 3.sg.* 3,32
știut să fie: *pasiv ind. prez. impers.* 6,14
să știți: *conj. prez. 2.pl.* 6,22
va ști: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,50
veți ști: *ind. viit.I. 2.pl.* 6,71

T

TARE: adj./s.
tari: *adj. m. pl. nom.* rezum. cap.4
(mai) tare: *adj. m./f. sg. nom.* 4,5, 30
(mai) tari: *adj. m. pl. nom.* 4,21, 27; 6,56
(cel mai) tare: *s.m. sg. ac.* 6,35

TĂIAT, -Ă: adj.
tăiate: *f. sg. ac.* 6,30

TĂMÂIE: s.f.
tămâie: *sg. ac.* 1,10

TÂLHAR: s.m.
tâlhari: *pl. ac.* 6,17, 56

TÂNĂR: s.m./f.
tinerii: *s.m. pl. nom.* 3,20

TÂRG: s.n.
târgurile: *pl. ac.* 2,22

(a se) TEME: v. III
să (vă) temeți: *conj. prez. 2.pl.* 6,4
(nu vă) temeți: *imperativ prohib. 2.pl.* 6,15, 22, 28, 64, 68

(a) TRAGE: v. III
trag: *ind. prez. 3.pl.* 6,9

TRAI: s.n.
traiului: *sg. gen.* 3,14

TRAS, -Ă: adj. „agățat”
trasă: *f. sg. nom.* 6,43

(a) TRĂI: v. IV
să trăim: *conj. prez. 1.pl.* 1,12

TREABĂ: s.f. „trebuință”
treabă: *sg. ac.* 6,15, 58

(a) TREBUI: v. IV; var. (Reg.) **(a) TRĂBUI**
trăbuie: *ind. prez. impers.* 6,5
trebuie: *ind. prez. impers.* 6,49

(a) TRECE: v. III
treace: *ind. prez. 3.sg.* 6,43

(a) TRIMITE: v. III
trimit: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.1
au trimis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,7, 21; rezum. cap.6
am trimis: *ind. pf.c. 1.pl.* 1,10, 14
ai trimis: *ind. pf.c. 2.sg.* 2,20
trimite: *ind. prez. 3.sg.* 3,33
[fiind] trimise: *pasiv gerunziu* 6,59
[fiind] trimis: *pasiv gerunziu* 6,62

TRUP: s.n.
trup: *sg. ac.* rezum. cap.3
trupul: *sg. ac.* 6,21

TURMĂ: s.f.
turmă: *sg. ac.* 4,26

Ţ

(a) ŢINE: v. III
ţin: *ind. prez. 3.pl.* 4,1; 6,9

ŢINUT: s.n.
ţinutului: *sg. gen.* 6,13, 52
ţinuturile: *pl. ac.* 6,53
ţânutul: *sg. ac.* 6,60
ţinut: *sg. ac.* 6,71

U

(a se) UITA: v. I
uită(-Te): *imperativ 2.sg.* 2,16; 4,36
aţi uitat: *ind. pf.c. 2.pl.* 4,8
(te) uită: *imperativ 2.sg.* 5,5

ULIŢĂ: s.f.
uliţe: *pl. ac.* 6,42

UMĂR: s.n.
umărul: *sg. ac.* 2,21
umere: *pl. ac.* 6,3, 25

UMBRĂ: s.f.
umbra: *sg. ac.* 1,12

(a) UMBLA: v. I
să umblăm: *conj. prez. 1.pl.* 1,18; 2,10
umblă: *ind. prez. 3.sg.* 2,18
ai fi umblat: *cond. pf. 2.sg.* 3,13
umblă: *imperativ 2.sg.* 4,2
au umblat: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,13, 26
umblaţi: *imperativ 2.pl.* 4,19
să umble: *conj. prez. 3.sg.* 5,7
a umbla: *inf. prez.* 6,61

(a) UMBRI: v. IV
au umbrit: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,8

(a) UMPLE: v. III; var. (Înv. şi pop.) **(a) UMPLEA:** v. II
au umplut: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,32
a umplea: *inf. prez.* 5,7

URECHE: s.f.
urechile: *pl. ac.* 1,3, 4
ureachiia: *sg. ac.* 2,16
urechi: *pl. ac.* 2,31; 3,9

URIAŞ, -Ă: s.m./f.
uriaşi: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.3
urieşii: *s.m. pl. nom.* 3,26

URMĂ: s.f.
urmă: *sg. ac.* 2,23

URŞINIC: s.n. (Înv.) „purpură”
urşinic: *sg. ac.* 6,71

UŞĂ: s.f.; var. **UŞE**
uşile: *pl. nom./ac.* 6,17, 17
uşe: *sg. nom.* 6,58

V

VALE: s.f.
văile: *pl. ac.* 5,7

VAS: s.n.
vasele: *pl. ac.* (aici) „obiectele din templu” 1,8, 8
vasul: *sg. nom.* 6,15
vas: *sg. nom.* 6,58

VAVILONEAN: s.m.; vezi **BABILONEAN**

VĂDUVĂ: s.f.
văduva: *sg. nom.* 4,12
văduvei: *sg. gen.* 4,16
văduvă: *sg. ac.* 6,37

(a se) VĂRSA: v. I „a se revărsa”; „a turna (într-o formă pentru a modela)”
vărsând: *gerunziu* rezum. cap.2
vărsăm: *ind. prez. 1.pl.* 2,19
(să) vărsa: *ind. imp. 3.pl.* 6,23

(a) VĂTĂMA: v. I
au vătămat: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,17

VĂTĂMĂTOR, -TOARE: s.m./f.
vătămătorii: *s.m. pl. nom.* 4,31

(a) VÂSLI: v. IV; var. (Înv. şi reg.) **(a) VÂNSLA:** v. I
au vânzlat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,30

VÂRTOS, -OASĂ: adj.
vârtoasă: *f. sg. ac.* 2,30
vârtos: *n. sg. ac.* 2,33

VEAC: s.n./s.m.
veac: *sg. ac., în loc. adv.* ***în veac/din veac*** 3,3; 4,1, 22, 23, 35
veaci: *s.m. pl. ac., în loc. adv.* ***în veaci*** 5,4

VECIN, -Ă: s.m./f.
vecinele: *s.f. pl. nom.* 4,24

(a se) VEDEA: v. II
vezi: *imperativ 2.sg.* 2,17; 4,36; 5,5
au văzut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,20; 4,9, 24
(s-)au văzut: *ind. pf.c. impers./3.sg.* 3,22, 38
am văzut: *ind. pf.c. 1.sg.* 4,10
vor vedea: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,24
va veni: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,24; 6,48
vei vedea: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,25
veţi vedea: *ind. viit.I. 2.pl.* 6,3
vedeţi: *imperativ 2.pl.* 6,4
văzând: *gerunziu* 6,5
vedea: *inf. prez. fără* ***a*** 6,18
văzut iaste: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 6,60

VEDERE: s.f.; var. (În v.) **VEDEARE**
vedeare: *sg. ac., în loc. adv.* ***la vedeare*** 6,23
vedeare: *sg. ac., în sintagma* ***orb la vedeare*** 6,36

(a) VENI: v. IV
vinea: *ind. prez. 3.sg.* 1,3
au venit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,7; 4,22, 25
viind: *gerunziu* 4,9
vie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 4,14
va veni: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,22, 35
vine: *ind. prez. 3.sg.* 4,36
vin: *ind. prez. 3.pl.* 4,37

VENIRE: s.f.
venirea: *sg. ac.* rezum. cap.3

(a se) VESELI: v. IV
(s-)au veselit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,34; 4,33

VESELIE: s.f.
veseliii: *sg. gen.* 2,23
veselie: *sg. ac.* 3,35; 4,11, 23, 29; 5,9
veselia: *sg. ac.* 4,36

(a) VESTI: v. IV
să vestească: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.6

VESTIT, -Ă: adj.
vestiţi: *m. pl. nom.* 3,26

VEŞMÂNT: s.n.;var. (Reg.) **VĂJMÂNT**
văjmântul: *sg. ac., în sintagmele* ***văjmântul păcii/ văjmântul dreptăţii*** 4,20; 5,2
văjmântul: *sg. ac.* 6,19, 57
vejmintele: *pl. ac.* 6,32

VEŞNIC, -Ă: adj./s.; var. (În v. şi rar) **VEACINIC, -Ă**
veacinică: *adj. f. sg. ac., în sintagmele* ***legătură veacinică/pacea veacinică/vreame veacinică*** 2,35; 3,13, 32
veacinicul: *adj. antep. m. sg. ac., în sintagma* ***veacinicul Dumnezeu*** 4,7
veacinica: *adj. antep. f. sg. ac.* 4,22, 29; 5,2
veacinică: *adj. f. sg. ac.* 4,24
veacinicii: *adj. antep. f. sg. gen.* 5,1
(Cel) Veacinic: *s.m. sg. nom.* 4, 10, 14

VIAŢĂ: s.f.
viaţa: *sg. ac.* 1,11
vieţii: *sg. gen.* 3,9, 14
viaţă: *sg. ac.* 4,1

VIITOR, -TOARE: s.m./f.
(celor) viitori: *s.m. pl. dat. adn.* 6,47

(a) VINDE: v. III
vânduţi sânteţi: *pasiv ind. prez. 2.pl.* 4,6
vând: *ind. prez. 3.pl.* 6,27

VISON: s.n. (Înv.) „ţesătură fină de in”
vison: *sg. ac.* 6,12, 71

VISTIERIE: s.f.
vistieriile: *pl. ac.* 3,15

VOIE: s.f.
voia: *sg. ac.* 1,22

VRĂJMAŞ, -Ă: s.m./f.
vrăjmaşii: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.4
vrăjmaşilor: *s.m. pl. dat.* 4,6
vrăjmaşi: *s.m. pl. ac.* 4,26

(a) VREA: v. II
vor vrea: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,45

VREDNIC, -Ă: adj./s.
vrednicule: *s.m. sg. voc., în sintagma* ***vrednicule de pomenire*** 4,5
vreadnică: *adj. f. sg. nom.* 6,43

VREDNICIE: s.f.
vrednicia: *sg. ac.* 4,3

VREME: s.f.
vreamea: *sg. ac.* 1,2; 3,5
vreame: *sg. ac., în sintagma* ***vreame veacinică*** 3,32
vreame: *sg. ac.* 4,35; 6,46
vremi: *pl. ac., în sintagma* ***vremi multe*** „timp îndelungat” 6,2

Z

ZAR: s.n. (Pop.) „mecanism montat la uşă, la poartă etc. pentru a o închide”; „zăvor” (cf. **Indice** 2Lg)
zaruri: *pl. ac.* 6,17

(a) ZBURA: v. I
zboară: *ind. prez. 3.pl.* 6,21

ZDROBIT, -Ă: adj.
zdrobit *n. sg. nom.* 6,15

ZI: s.f.
zioa: *sg. nom./ac.* 1,2, 8, 15, 19, 20; 2,6, 11, 26, 28
zilele: *pl. nom./ac.* 1,11; 4,20
zile: *pl. ac.* 1,12
zi: *sg. ac.* 1,13
zi: *sg. ac., în sintagmele* ***zi de praznic/zi de îndăleate*** 1,14
zile: *pl. ac., în sintagma* ***lungime de zile*** 4,35

(a se) ZICE: v. III
au zis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,10; 3,35; 4,9
veţi zice: *ind. viit.I. 2.pl.* 1,15
zicând: *gerunziu* 2,20, 29
zice: *ind. prez. 3.sg.* 2,21
ziceţi: *imperativ 2.pl.* 6,5
zic: *ind. prez. 3.pl.* 6,19
(să) va zice: *ind. viit.I. impers.* 6,39, 44
a zice: *inf. prez.* 6,63

ZIDIRE: s.f.
zidirile: *pl. nom.* (aici) „tot ceea ce reprezintă creaţie a lui Dumnezeu” rezum. cap.3

ZMOALĂ: s.f.; vezi **SMOALĂ**

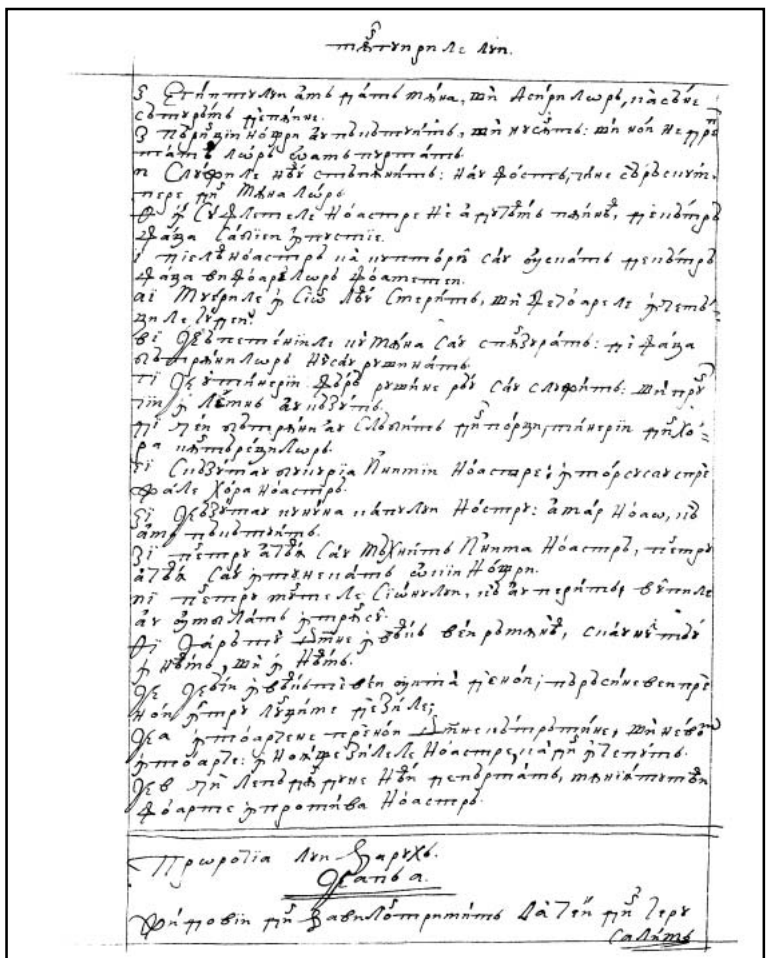

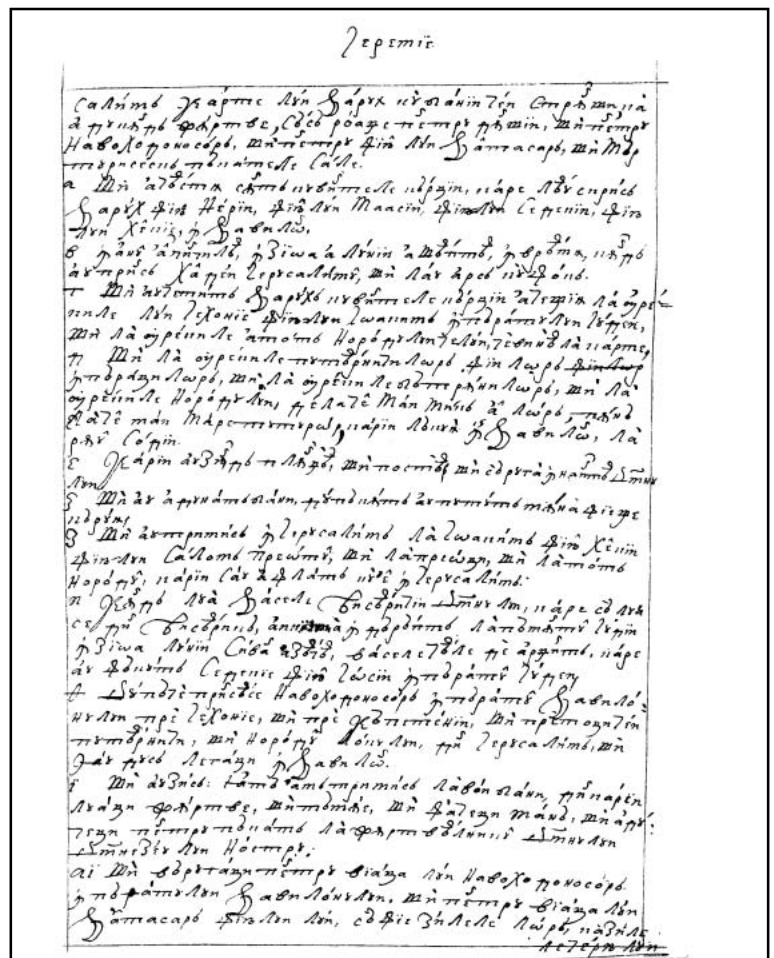

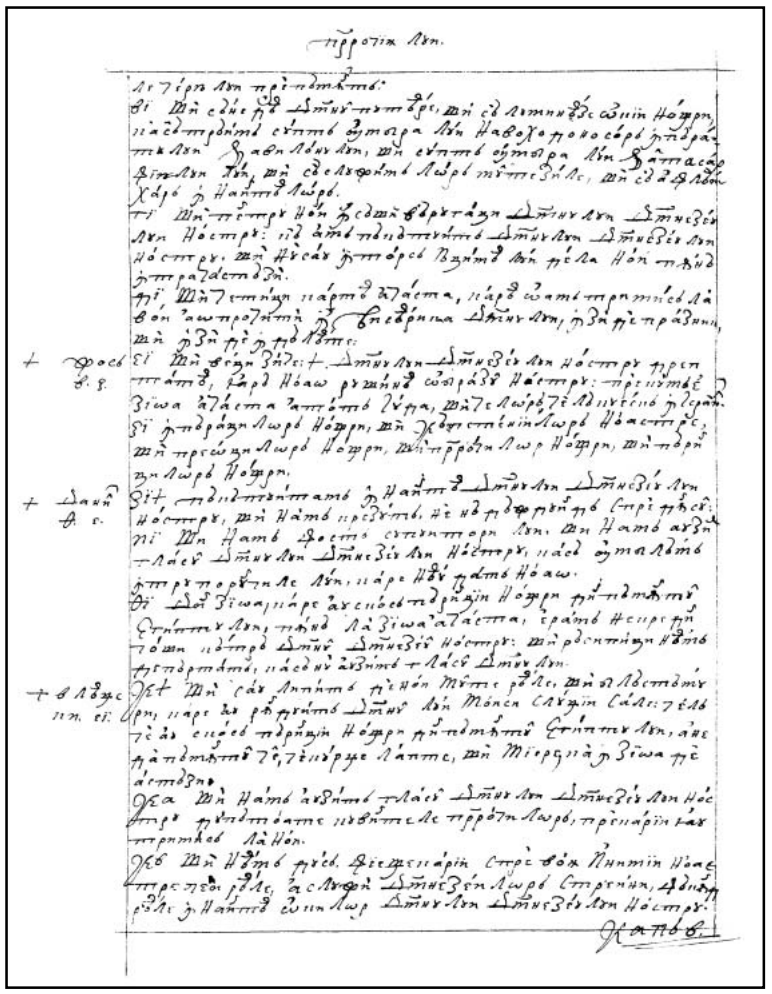

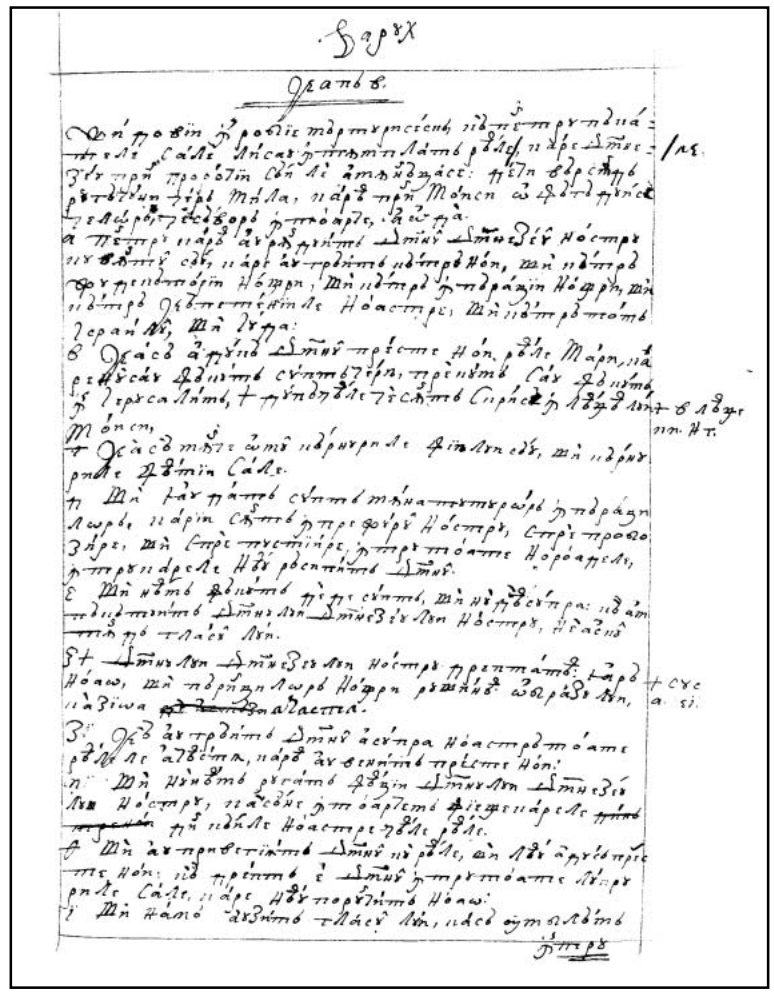

FACSIMILE

PROROCIIA LUI VARUH

7v

8r

8v

9r

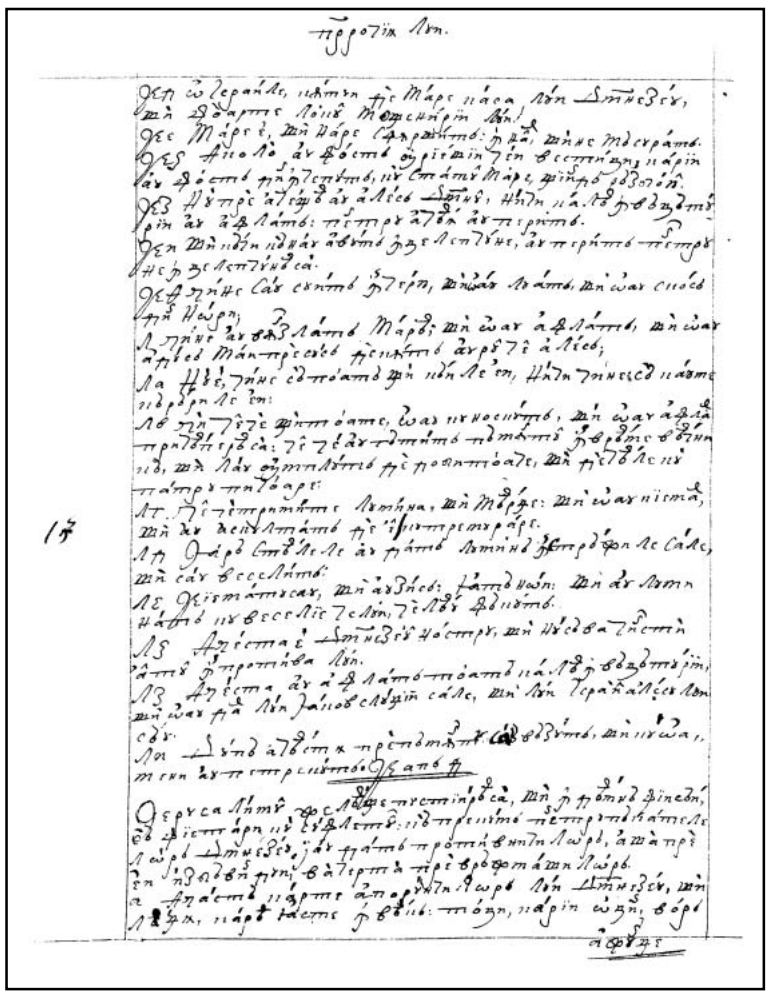

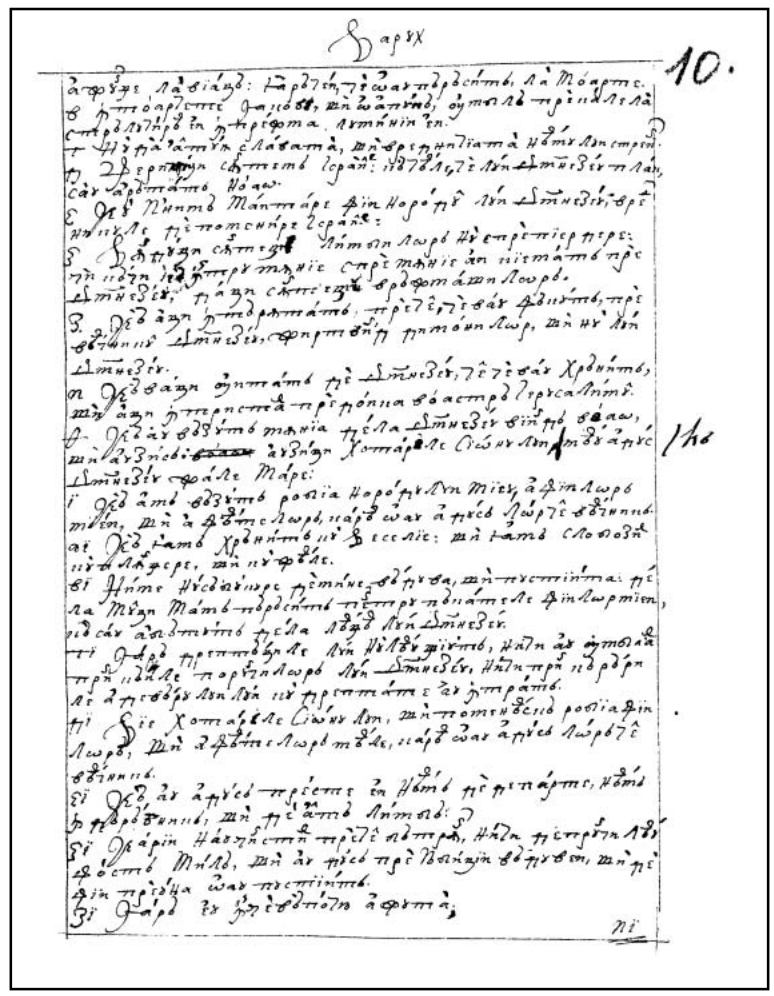

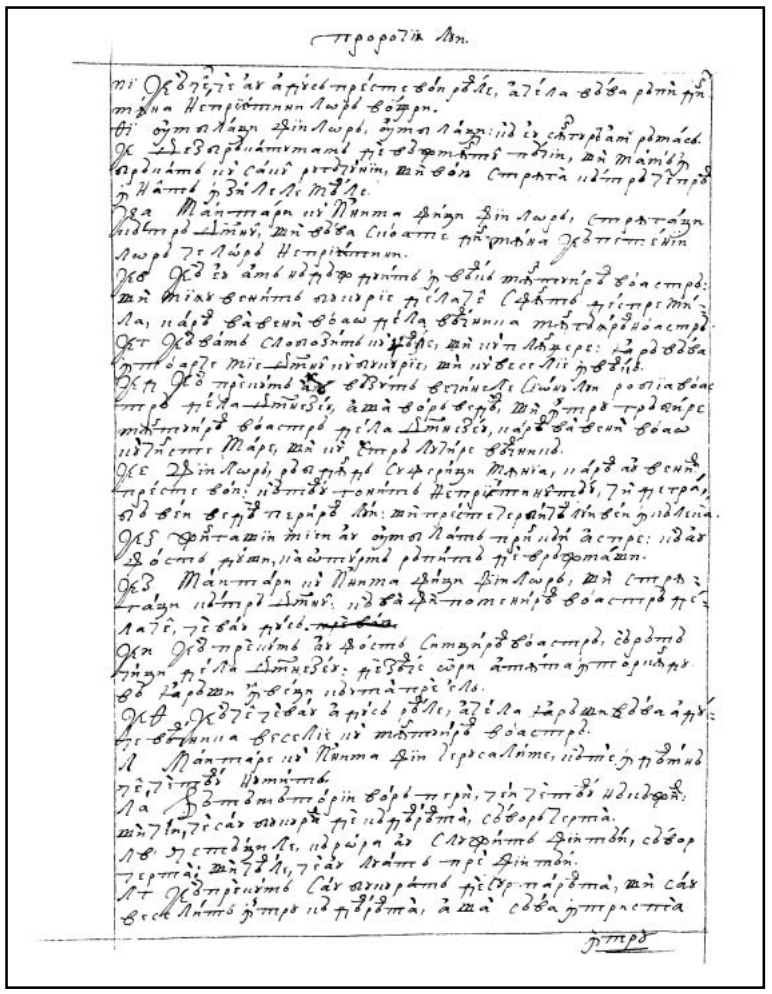

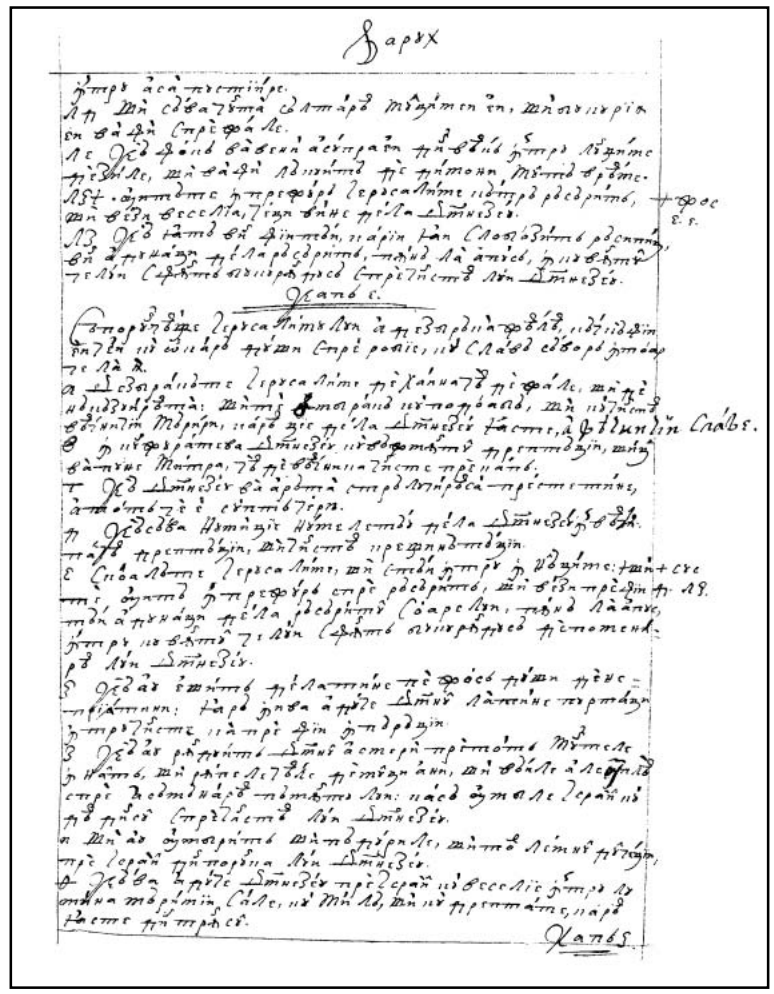

FACSIMILE

PROROCIIA LUI VARUH

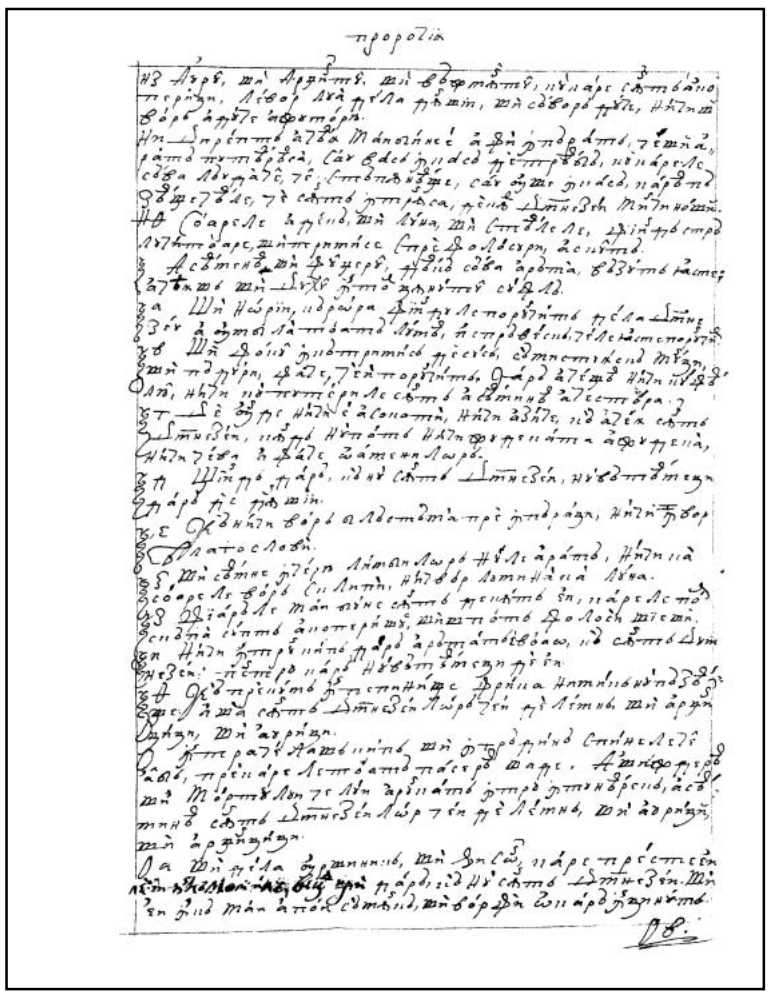

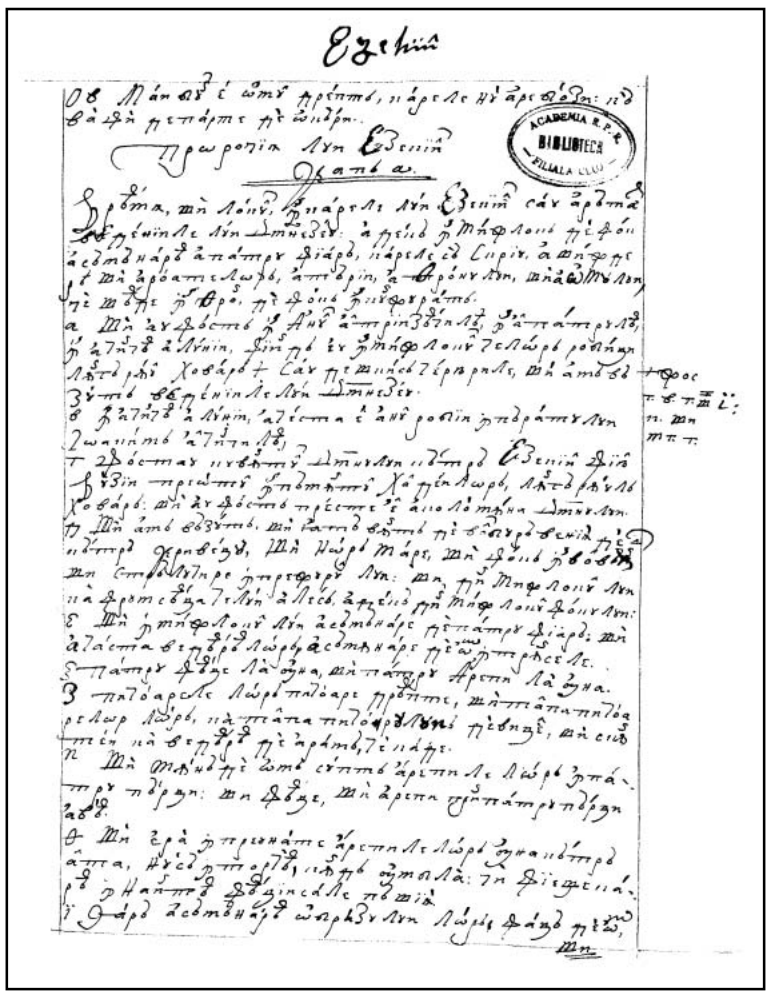

PROROCIIA LUI IEZECHIIL

Cap 1

Vreamea şi locul în carele lui Iezechiil s-au arătat vedeniile lui Dumnezeu, adecă în mijloc de foc, asămănarea a patru fiară, carele să scriu. Aşijderea şi a roatelor, a mării, a thronului şi a omului ce şeade în thron, de foc încunjurat.

1. Şi au fost în anul al triizeacilea, în al patrulea, în a cincea a lunii, fiind eu în mijlocul celor robiţi, lângă râul Hovar; *s-au deşchis ceriurile şi am văzut vedeniile lui Dumnezeu. *Jos 3, 23 şi 10, 8 şi 43, 3.
2. În a cincea a lunii, acesta e anul robiii împăratului Ioachim al cincilea,
3. Fost-au cuvântul Domnului cătră Iezechiil, fiiul Buzii preotul în pământul haldeilor, lângă râul Hovar; şi au fost preste el acolo mâna Domnului.
4. Şi am văzut; şi, iată, vânt de volbură veniia de cătră criveţu şi nor mare şi foc învolvând şi strălucire împrejurul lui, şi din mijlocul lui ca frumseaţa celui ales, adecă din mijlocul focului,
5. Şi în mijlocul lui, asămănare de patru fiară; şi aceasta veadearea lor, asămânare de om într-însele.
6. Patru feaţe la una şi patru arepi la una.
7. Picioarele lor, picioare dreapte, şi talpa picioarelor lor, ca talpa piciorului de viţel, şi scântei ca vedearea de aramă ce cade.
8. Şi mână de om supt arepile lor, în patru părţi. Şi feaţe şi arepi prin patru părţi avea.
9. Şi era împreunate arepile lor una cătră alta; nu să întorcea când umbla, ci fieştecarea înaintea feaţii sale păşiia.
14v 10. Iară asămănarea obrazului lor, faţă de om | şi faţă de leu de-a direapta acelor patru şi faţă de bou de-a stânga acelor patru şi faţă de pajoră deasupra acelor patru.
11. Feaţele lor şi arepile lor întinse deasupra; doao arepi fieştecăriia să împreuna, iară doao acoperiia trupurile lor.
12. Şi fieştecarea dintr-însele înaintea feaţii sale umbla; unde era repezirea duhului, acolo păşea, nici să întorcea când umbla.
13. Şi asămănarea fiarălor, vedearea lor, ca a cărbunilor de foc aprinşi şi ca vedearea fălinarelor. Aceasta era vedearea, alergând prin mijlocul fiarelor, strălucire de foc, şi din foc fulger ieşind.
14. Şi fiarele să ducea şi să înturna spre asămănarea fulgerului ce sclipeaşte.
15. Şi când mă uitam la fiară, s-au arătat o roată pre pământ lângă fiară, având patru feaţe.
16. Şi vedearea roatelor şi lucrul lor, ca vedearea mării; şi o asămănare a celor patru şi vedearea lor şi lucrurile, ca cum ar fi roată în mijlocul roţii.
17. Prin patru părţile lor mergând să ducea şi nu să întorcea când umbla.

*Jos 10, 12. 18. Şi stat era roatelor şi înnălţime; şi groaznică vedeare: *şi tot trupul plin de ochi prinprejurul acelor patru.

19. Şi, când umbla fiarele, umbla aşijderea şi roatele lângă eale şi, când să rădica fiarele de pre pământ, să râdica împreună şi roatele.

20. Oriîncătro să ducea duhul, într-acolo ducându-să duhul; şi roatele aşijderea să râdica, urmând după el, că duhul vieţii era în roate.

21. Ducându-să fiarele, să ducea şi, cu eale stând, sta; şi cu eale rădicate de pre pământ, aşij||derea să rădica şi roatele, urmând după eale, că duhul vieţii era în roate. 15r

22. Şi asămănarea tăriii preste capetele fiarelor, tăriii, ca vedearea de cristal groaznic şi întinsă preste capetele lor deasupra.

23. Iară supt tărie, arepile lor dreapte a uniia către alta; fieştecarea cu doao areapi acoperea trupul său, şi ceaealaltă aseaminea să coperea.

24. Şi auziiam sunetul aripilor, ca sunet de ape multe, ca sunetul lui Dumnezeu celui prea înalt; când umbla, era ca sunet de mulţime, ca sunetul taberilor, şi când sta, să sloboziia jos aripile lor.

25. Căci când era glas preste tăriia carea era preste capul lor, sta şi sloboziia arepile sale.

26. Şi preste tăriia carea era aproape de capetele lor, ca vedearea pietrii de samfir, asămănarea thronului; şi preste asămănarea thronului, asămănare ca vedearea de om deasupra.

27. Şi am văzut ca frumseaţea celui ales, ca vedearea de foc înlăuntrul lui prinprejur; de la coapsele lui şi mai sus şi de la coapsele lui până jos am văzut ca o faţă de foc strălucind prinprejur.

28. Ca vedearea curcubeului când va fi în nor în zi de ploaie, aceasta era vedearea strălucirii prinprejur.

Cap 2

Prorocul înfricoşat fiind, să întăreaşte, ca, fără teamere, să vădească pre fiii lui Israil, cei împrotivă războitori, ca de cumva din vechile păcate să se întoarcă. Şi i să porunceaşte a mânca cartea cea scrisă din lăuntru şi din afară, în carea era tânguiri şi viers şi amar.

1 Aceasta e vedearea de asămănarea slavei Domnului; şi am văzut şi am căzut pre faţa mea şi am auzit glasul celui ce grăia. Şi au zis către mine: „Fiiul omului, stăi pă picioarele tale şi voiu grăi cu tine!”

2. Şi au întrat întru mine Duhul, după ce mi-au grăit | şi m-au pus pre picioarele meale, 15v şi L-am auzit grăind către mine

3. Şi zicând: „Fiiul omului, Eu te trimiţu la fiii lui Israil, la neamuri lepădate de leage, care s-au depărtat de la Mine; ei şi părinţii lor au trecut legătura Mea până la zioa aceasta.

4. Şi fii cu faţă vârtoasă sânt şi cu neîndomeasticită inimă, la carii Eu te trimiţu şi vei zice către dânşii: «Aceastea zice Domnul Dumnezeu,

5. De cumva încai ei să auză şi doară să să aşaze, că casă întărâtătoare iaste, şi vor şti că proroc au fost în mijlocul lor.

6. Tu, dară, fiiul omului, nu te teame de ei, nici de cuvintele lor te stidi, căci necredincioşi şi răzvrătitori sânt cu tine şi cu scorpiile lăcuieşti; de cuvintele lor să nu te teami şi de obrazul lor să nu te îngrozeşti, căci casă întărâtătoare iaste.

7. Grăi-vei, dară, cuvintele Meale către ei, de cumva vor auzi şi să vor aşeza, că îndărăvnici sânt.

8. Iară tu, fiiul omului, auzi oricare grăiesc către tine şi să nu fi întărâtând, ca casa cea întărâtătoare; deşchide gura ta şi mâncă oricare Eu dau ţie»”.

9. Şi am văzut; şi, iată, o mână tremisă la mine, în carea era învăluită cartea. Şi o au *Apoc. 5, 1. deşchis înaintea mea, *carea era scrisă înlăuntru şi din afară: şi era scrise într-însa tânguiri şi viers şi vaiete.

Cap 3

După ce au mâncat cartea, să dă prorocului faţă de ademant, ca fără teamere să vădească pre împietriţii fiii lui Israil, cei puşi în nelejuire. Şi, trimiţindu-să, să rânduiaşte străjariu carele văzând răul apropiindu-să, de nu-l va vesti celui ce va peri, vinovat va fi; iară de va vesti,

sufletul său izbăveaşte, măcar altul va peri. Apoi, întrând în câmp şi văzând acolo slava Domnului, i să porunceaşte în casa sa a să închide, ca un legat şi mut.

1. i au zis cătră mine: „Fiiul omului, orice veri afla, mâncă; mâncă cartea aceasta şi, mergând, grăiaşte cătră fiii lui Israil!” ||
16r 2. Şi am deşchis gura mea şi m-au hrănit cu cartea aceaea.
3. Şi au zis cătră mine: „Fiiul omului, pântecele tău va mânca şi ceale dinlăuntru ale tale să vor umplea de cartea aceasta, carea Eu dau ţie”. *Şi o am mâncat şi s-au făcut în gura mea dulce ca miiarea. *Apoc. 10, 9, 10.
4. Şi au zis cătră mine: „Fiiul omului, meargi la casa lui Israil şi grăiaşte cuvintele Meale cătră ei.
5. Că nu te trimiţu cătră norod de cuvânt adânc şi de limbă necunoscută, cătră casa lui Israil,
6. Nici cătră noroade multe, de cuvânt adânc şi de limbă necunoscută, a cărora să nu poţi auzi cuvintele; şi de te-ai trimite la ei, aceia te-ar auzi.
7. Iară casa lui Israil nu vrea a te auzi, că nu vreau a Mă auzi pre Mine; că toată casa lui Israil cu fruntea zdrobită iaste şi cu inimă vârtoasă.
8. Iată, am dat faţa ta mai putearnică decât feaţele lor şi fruntea ta mai vârtoasă decât frunţile lor.
9. Ca adimantul şi ca creaminea am dat faţa ta; nu te teame de ei, nici te stidi de faţa lor, căci casă întărâtătoare iaste”.
10. Şi au zis cătră mine: „Fiiul omului, toate cuvintele meale, care Eu grăiesc cătră tine, ia-l în inima ta şi cu urechile tale auzi.
11. Şi meargi, întră la robie, la fiii norodului tău, şi vei grăi cătră dânşii şi le vei zice: «Aceastea zice Domnul Dumnezeu»; de cumva vor auzi şi să vor aşeza”.
12. Şi m-au luat Duhul şi am auzit după mine glas de clătire mare: „Bine e cuvântată slava Domnului din locul Său!”
13. Şi glasul arepilor fiarelor, ce bătea una cătră alta, şi glasul roatelor, ce urma după fiară, şi glas de clătire mare.
14. Şi Duhul m-au rădicat şi m-au luat şi m-am dus amărât întru urgiia duhului mieu, că mânile Domnului era cu mine, întărindu-mă.
15. Şi am venit la robie, la grămada cea de roduri noao, la cei ce lăcuia lângă râul Hovar, şi am şezut unde şedea ei şi am rămas acolo şeapte zile mâhnit, în mijlocul lor. |
16v 16. Iară, deacă au trecut şeapte zile, au fost cuvântul Domnului cătră mine, zicând:
17. *„Fiiul omului, străjariu te-am dat casii lui Israil; şi vei auzi din gura Mea cuvânt şi le vei vesti din Mine, *Jos 33, 7.
18. Zicând Eu cătră cel necredincios: «Cu moarte vei muri!» De nu vei vesti lui, nici vei grăi să se întoarcă de la calea sa cea necredincioasă şi să fie viu, acel necredincios întru nedreptatea sa va peri, iară sângele lui din mâna ta îl voiu căuta.
19. Iară, de vei vesti tu celui necredincios şi el nu să va întoarce de la necredinţa sa şi de la calea sa cea necredincioasă, acela adecă întru nedreptatea sa va muri, iară tu sufletul tău l-ai mântuit.
20. Ci de să va şi întoarce cel drept de la dreptatea sa şi va face nedreptate, pune-voiu sminteală înaintea lui, acela va muri, că n-ai vestit lui; în păcatul său va muri şi nu vor fi întru pomenire dreptăţile lui, care au făcut, iară sângele lui din mâna ta îl voiu căuta.
21. Iară, de vei vesti tu celui drept să nu păcătuiască dreptul şi el nu va păcătui, trăind va trăi, căci că i-ai vestit, şi tu sufletul tău l-ai mântuit”.
22. Şi au fost preste mine mâna Domnului şi au zis cătră mine: „Sculându-te, ieşi la câmp şi acolo voiu grăi cu tine”.
23. Şi, sculându-mă, am ieşit la câmp şi, iată, acolo slava Domnului sta, ca slava *carea am văzut lângă râul Hovar; şi am căzut pre faţa mea. *Sus 1, 3.
24. Şi au întrat întru mine Duhul şi m-au pus pre picioarele meale şi mi-au grăit şi mi-au zis: „Întră şi te închide în mijlocul casii tale!
25. Şi tu, fiiul omului, iată, s-au dat preste tine legături şi te vor lega cu eale şi nu vei ieşi din mijlocul lor.
26. Şi limba ta o voiu face a să lipi de gâtlanul tău şi vei fi mut, nici ca un om dojenind, că casă întărâtătoare iaste.
17r 27. Iară, deacă voiu grăi ţie, voiu deşchide gura || ta şi vei zice cătră ei: «Aceastea zice Domnul Dumnezeu: ‘Cel ce aude să audză, şi cel ce să odihneaşte odihnească-să, căci casă întărâtătoare iaste’».

Cap 4

Să porunceaşte proorocului a închipui conocirea Ierusalimului şi a dormi pe coasta stângă zile trii sute noaozeci, iară pre dreapta patruzeaci; şi hrană proastă şi urât păzit să-şi gătească, prin care însămnează dosada fiilor Israil, conocirea şi năcazul celor ce lăcuiesc în Ierusalim.

1. Şi tu, fiiul omului, ia-ţi o cărămidă şi o pune înaintea ta şi însămnează într-însa, cetatea Ierusalimului.
2. Şi vei rândui asupra ei conocire şi vei zidi întăriri şi vei grămădi şanţu şi vei da împrotiva ei tabăra şi vei pune berbeci prinprejur.
3. Şi tu ia ţie o tigaie de fier şi o vei pune în zid de fier între tine şi între cetate; şi vei întări faţa ta cătră ea şi va fi spre conocire şi o vei încunjura. Sămn e casii lui Israil.
4. Şi tu vei dormi pre coasta ta cea stângă şi vei pune <ne>dreptăţile casii lui Israil preste dânsa, cu numărul zilelor în care vei dormi preste ea şi vei lua nedreptatea lor.
5. Iară eu ţ-am dat anii nedreptăţilor cu numărul zilelor, trii sute şi noaozeci de zile; şi vei purta nedreptatea casii lui Israil.
*Num. 14, 34. 6. Şi, deacă vei plini aceastea, vei dormi pre coasta ta cea dreaptă a doao oară *şi vei lua nedreptatea casii Iudei, patruzeaci de zile, zioa pentru ani. Zioa – am zis – pentru an am dat ţie.
7. Şi la conocirea Ierusalimului vei întoarce faţa ta şi braţul tău va fi întins şi vei proroci asupra ei.
8. Iată, te-am încunjurat cu legături şi nu te vei întoarce de la coasta ta spre ceaealaltă, până vei plini zilele conocirii tale.
9. Şi tu îţi ia grâu şi orz şi bob şi linte şi mălaiu şi odos şi le vei pune într-un vas şi-ţ vei face pâini după numărul zilelor în care vei dormi pre coasta ta; trei sute şi noaozeci de zile îl vei mânca |
10. Iară bucata ta, cu carea vei trăi, va fi în cumpănă de doaozeci de drahme pe zi; de 17v
la vreame până la vreame o vei mânca.
11. Şi apă în măsură vei bea, a şasa parte de hin; de la vreame până la vreame o vei bea.
12. Şi ca o pâine de orz, supt cărbuni, o vei mânca şi cu gunoiu, ce va ieşi din om, o vei acoperi în ochii lor".
*Osie. 9, 4. 13. Şi au zis Domnul: „Aşa vor mânca fiii lui Israil *pâinea sa pângărită, între limbi; la ape îi voiu lepăda".
14. Şi am zis: „A, a, a, Doamne Dumnezeule, iată, sufletul mieu nu-i pângărit; şi mortăciune şi rupt de fieri n-am mâncat din pruncia mea până acum şi n-au întrat în gura mea toată carnea necurată".
15. Şi au zis cătră mine: „Iată, ţ-am dat gunoiu de boi, pentru gunoaie de oameni, şi vei face pânea ta într-însul".
*Jos 5, 16 şi 14, 13. 16. Şi au zis cătră mine: „Fiiul omului, *iată, Eu voiu zdrobi toiagul pâinii în Ierusalim şi vor mânca pâine în măsură şi în sângurătate, şi apa în măsură şi în strâmtoare vor bea
17. Ca, scăzând pâinea şi apa, să cază fieştecarele cătră fratele său şi să să veştezască întru nedreptăţile sale.

Cap 5

Prin raşii perii capului şi a barbii proorocului, din porunca Domnului, şi în multe chipuri mistuiţi, să însămnează jidovii pentru păcatele sale, de foame şi de sabie a să mistui, aşa cum părinţii pre fii şi fiii pre părinţi să-i mânce. Iară ceialalţi în robie să vor duce, să fie ocară şi mirare limbilor, a cărora au petrecut răotăţile.

1. Şi tu, fiiul omului, ia-ţi ţie briciu ascuţit, care rade perii; şi-l vei lua şi-l vei duce pre capul tău şi pre barba ta; şi-ţi vei lua cumpâna măsurii şi vei împărţi:
2. A tria parte în foc o vei arde în mijlocul cetăţii, după plinirea zilelor conăcirii; şi vei lua a triia parte şi o vei tăia cu briciul împrejurul ei; iară ceaeaalaltă parte a tria o vei răsipi în vânt; şi sabia voiu goli după ei.
3. Şi vei lua de acolo puţin număr şi vei || lega în tivitura plaştii tale. 18r
4. Şi dintr-înşii iarăşi vei lua şi-i vei arunca în mijlocul focului şi-i vei arde cu foc; şi dintr-aceaea va ieşi foc în toată casa lui Israil.
5. «Aceastea zice Domnul Dumnezeu: 'Acesta e Ierusalimul. În mijlocul limbilor l-am pus, şi împrejurul lui, locurile.

6. Şi au urgisit judecăţile Meale, cât mai necredincioasă au fost decât limbile, şi poruncile Meale mai mult decât ţinuturile care sânt împrejur, că judecăţile Meale le-au lepădat şi întru poruncile Meale n-au umblat'.

7. Pentru aceaea, aceastea zice Domnul Dumnezeul: 'Pentru că aţi întrecut limbile care sânt împrejurul vostru şi în poruncile Meale n-aţi umblat şi judecăţile Meale n-aţi făcut şi după judecăţile limbilor care sânt împrejurul vostru n-aţi lucrat',

8. Pentru aceaea, aceastea zice Domnul Dumnezeu: 'Iată, Eu, la tine şi însumi Eu voiu face în mijlocul tău judecăţi în ochii limbilor.

9. Şi voiu face întru tine ce n-am făcut şi cărora aseamenea nu voiu mai face, pentru toate urăciunile tale.

10. Pentru aceaea, părinţii vor mânca pre fii în mijlocul tău, şi fiii vor mânca pre părinţii săi; şi voiu face întru tine judecăţi şi voiu vântura toate rămăşiţele tale întru tot vântul.

11. Pentru aceaea, viu sânt Eu – zice Domnul Dumnezeu – fără numai că sfântul Mieu l-ai spurcat întru toate vătămările tale şi întru toate urăciunile tale, şi Eu te voiu frânge şi nu va îngădui ochiul Mieu şi nu va fi milă.

12. A triia partea ta de ciumă va muri şi de foame să va sfârşi în mijlocul tău; şi a triia partea ta de sabie va cădea împrejurul tău; iară a triia partea ta spre tot vântul o voiu răsipi; şi sabiia o voiu scoate după ei. |

18v 13. Şi voiu umplea iuţimea Mea şi voiu face a să odihni urgia Mea într-înşii şi voiu mângâia şi vor şti că Eu, Domnul, am grăit în râvna Mea, deacă voiu umplea urgiia Mea într-înşii.

14. Şi te voiu da spre pustie şi spre ocară limbilor, care sânt împrejurul tău, întru vedearea a tot celui ce treace.

15. Şi vei fi ocară şi blăstăm şi pildă şi mirare în limbile care sânt împrejurul tău, dacă voiu face întru tine judecăţi în iuţime şi întru urgie şi întru certările măniii.

16. Eu, Domnul, am grăit. Când voiu trimite săgeţile foametei ceale reale spre dânşii, care vor fi ucigătoare, şi care voiu trimite, să vă răsipesc; şi foamete voiu grămădi asupra voastră *şi voiu zdrobi întru voi toiagul pâinii. *Sus 4, 16.

17. Şi voiu trimite preste voi foamete şi fieri reale până la moarte, şi ciumă şi sângele Jos 14, 13.
vor treace prin tine, şi sabie voiu aduce asupra ta. Eu, Domnul, am grăit'»".

Cap 6

Pentru mulţimea închinării de idoli a fiilor Israil, să vesteaşte că să vor râsipi cetăţile lor şi ceale înnalte; şi cei ce vor scăpa de ciumă, de sabie şi de foame să vor râsipi între neamuri, unde, de reale însărcinaţi, să vor întoarce către Domnul.

1. Şi au fost cuvântul Domnului către mine, zicând:
2. „Fiiul omului, pune faţa ta către munţii lui Israil şi vei proroci către dânşii.
3. Şi vei zice: *«Munţii lui Israil, auziţi cuvântul Domnului Dumnezeu! Aceastea *Jos 36, 1.
zice Domnul Dumnezeu munţilor şi măgurilor şi râpilor şi văilor: 'Iată, Eu voiu aduce preste voi sabie şi voiu râsipi ceale înalte ale voastre. ||

19r 4. Şi voiu prăpădi oltarele voastre şi să vor frânge bozii voştri şi voiu lepăda omorâţii voştri înaintea idolilor voştri.

5. Şi voiu da stârvurile fiilor lui Israil înaintea feaţii bozilor voştri şi voiu râsipi oasele voastre împregiurul jârtvelnicilor voastre.

6. În toate lăcaşurile voastre, cetăţile pustii vor fi şi ceale înalte să vor prăda şi să vor râsipi; şi vor peri jârtvelnicile voastre şi să vor sfărâma; şi vor înceta idolii voştri şi să vor zdrobi bozii voştri, şi să vor ştearge lucrurile voastre.

7. Şi va cădea cel ucis în mijlocul vostru; şi veţ cunoaşte că Eu sânt Domnul.

8. Şi voiu lăsa între voi pre cei ce vor scăpa de sabie în neamuri, când vă voiu râsipi în locuri.

9. Şi-ş vor aduce aminte cei izbăviţi ai voştri în neamurile la care robi s-au dus că am zdrobit inima lor cea preacurvă şi carea să depărta de la Mine, şi ochii lor curvind după idolii săi; şi nu-ş vor plăcea loruşi pentru realele care au făcut întru toate urăciunile sale.

10. Şi vor cunoaşte că Eu, Domnul, nu în zădar am grăit, ca să le fac răul acesta'.

11. Aceastea zice Domnul Dumnezeu: 'Loveaşte mâna ta şi loveaşte piciorul tău şi zi: hei! spre toate urăciunile realelor casii Israil, că de sabie, de foame şi de ciumă vor cădea.

12. Cel ce e departe de ciumă va muri, iară care e aproape de sabie va cădea; şi care va fi rămas şi conocit de foame va muri. Şi voiu umplea urgiia mea întru dânşii.

13. Şi veţi şti că Eu, Domnul, când vor fi omorâţii voştri în mijlocul idolilor voştri împrejurul jârtvelnicilor voastre în toată măgura înaltă şi întru toate vârfurile munţilor şi supt tot copaciul umbros şi supt tot stejariul frunzos, locul unde au aprins tă|mâi 19v
mirositoare tuturor idolilor săi.
14. Şi voiu întinde mâna mea preste ei şi voiu face pământul pustiu şi părăsit de la pustia Devlathii, întru toate lăcaşele lor; şi vor şti că Eu, Domnul'»".

Cap 7

Vesteaşte prorocul a tot pământul Iudei cea mai desăvârşit şi nescăpată jefuire a fi, aproape pentru răotatea lor.

1. Şi au fost cuvântul Domnului către mine, zicând:
2. „Şi tu, fiiul omului! «Aceastea zice Domnul, Dumnezeul pământului lui Israil: 'Sfârşitul au venit, venit-au sfârşitul preste patru bătăi ale pământului.
3. Acum, sfârşitul preste tine; şi voiu trimite iuţimea Mea preste tine şi te voiu judeca după căile tale şi voiu pune împrotiva ta toate urăciunile tale.
4. Şi nu va îngădui ochiul Mieu preste tine şi nu te voiu milui, ci căile tale le voiu pune preste tine şi urăciunile tale în mijlocul tău vor fi; şi veţ şti că Eu, Domnul'.
5. Aceastea zice Domnul Dumnezeu: 'Năcazu unul, năcazul, iată, vine!
6. Sfârşitul vine, vine sfârşitul! Priveghiiat-au asupra ta, iată vine!
7. Venit-au zdrobirea asupra ta, cela ce lăcuieşti pre pământ; venit-au vreamea, aproape e zioa uciderii, şi nu a slavei măgurelor.
8. Acum de aproape voiu vărsa mânia Mea preste tine şi voiu plini iuţimea Mea întru tine şi te voiu judeca după căile tale şi-ţi voiu pune înainte toate fărădelegile tale.
9. Şi nu va îngădui ochiul Mieu, nici Îm va fi milă, ci căile tale le voiu pune ţie şi urăciunile tale în mijlocul tău vor fi; şi veţ şti că Eu sânt Domnul cel ce bat.
10. Iată zioa, iată, vine! Ieşit-au zdrobirea, înflorit-au varga, odrăzlit-au sumeţia.
11. Nedreptatea s-au sculat în varga necredin||ţii, nu dintr-înşii şi nu din norod, nici 20r
din sunetul lor; şi nu va fi odihnă întru dânşii.
12. Venit-au vreamea, apropiiatu-s-au zioa. Cel ce cumpără nu să veselească, şi cel ce vinde nu să jelească, că mânie, preste tot norodul lui.
13. Că cel ce vinde la ceaia ce au vândut nu să va întoarce, şi încă întru cei vii viaţa lor. Că vedenia la toată mulţimea lui nu să va întoarce şi omul întru nedreptatea vieţii sale nu să va întări.
14. Cântaţi cu trâmbiţa, gătească-să toţi şi nu e cine să meargă la războiu, că mânia Mea, preste tot norodul lui.
15. Sabie mare şi ciumă şi foamete dinlăuntru; cel ce e în câmp de sabie va muri, şi cel ce e în cetate de ciumă şi de foame să vor mistui.
16. Şi să vor mântui cei ce vor fugi dintr-înşii şi vor fi prin munţi ca porumbiţele văilor, toţi tremurând, fieştecarele întru nedreptatea sa.
17. Toate mânile să vor slăbănogi şi toate genunchele vor curge ape.
*Isaie 15, 2. 18. *Şi să vor încinge cu tărsine şi-i vor acoperi groaza; şi în toată faţa ruşinea, şi în toate
Ieremie 48, 37. capetele lor pleşuirea.
*Pilde 11, 4. 19. Argintul lor afară să va lepăda şi aurul lor în gunoiu va fi. *Argintul lor şi aurul lor
Sof. 1, 18. nu-i va putea izbăvi în zioa iuţimii Domnului. Sufletul său nu-l vor sătura şi pântecele lor
Ecli. 5, 10. nu să vor umplea, că zminteală nedreptăţii lor s-au făcut.
20. Şi podoaba baierelor sale spre mândrie au pus şi chipurile urăciunilor sale şi a bozilor au făcut dintr-însul; pentru aceaea l-am dat lor spre necurăţie.
21. Şi-l voiu da în mânile streinilor spre răpire şi necredincioşilor pământului spre pradă; şi-l vor spurca.
22. Şi voiu întoarce faţa Mea de către ei; şi vor vătăma taina Mea şi vor întra într-însul cei trimişi şi-l vor spurca.
23. Fă închidere, că pământul e plin de judecata sângiurilor şi cetatea e plină de ne|dreptate. 20v
24. Şi voiu aduce pre cei mai răi din limbi şi vor moşteni casele lor; şi voiu face a înceta sumeţia putearnicilor şi vor moşteni jirtvelnicile lor.
25. Venind strâmtoarea, vor căuta pacea, şi nu va fi.
26. Turburare preste turburare va veni şi auzit preste auzit; şi vor căuta videnii din proroc, şi leagea va peri de la preot şi sfatul de la bătrân.

27. Împăratul va jeli şi căpeteniia să va îmbrăca cu măhnire şi mânile norodului pământului să vor turbura; după calea lor le voiu face şi după judecăţile lor îi voiu judeca; şi vor şti că Eu sânt Domnul'»".

Cap 8

Iezechiil, după ce au văzut asămănarea lui Dumnezeu, cu Duhul răpit în Ierusalim, veade urâtele jidovilor închinări de idoli, supt multe figuri. Pentru aceaea, zice Domnul, că nu le va ierta, nici cu rugăciunea îi va asculta.

1. Şi au fost în anul al şaselea, în luna a şasa, în a cincea a lunii; eu şedeam în casa mea, şi bătrânii Iudii, şedea în prejma mea. Şi au căzut acolo preste mine mâna Domnului Dumnezeu.
2. Şi am văzut; şi iată o asămănare ca vedearea de foc: de la vedearea coapselor ei şi în jos, foc, şi de la coapsele ei şi în sus, ca vederea strălucirii, ca videnia celui ales.
3. *Şi, slobozând asămănarea mâna, m-au apucat de tica capului mieu şi m-au râdicat Duhul între pământ şi între ceriu şi m-au adus în Ierusalim, în vedenia lui Dumnezeu, lângă uşa întrării carea să uita spre crivęţu, unde era pus idolul râvnii, spre chemarea râvnii. *Danil. 14, 35.
4. Şi iată acolo slava Dumnezeului lui Israil, după videniia ce văzuse în câmp. ||
21r 5. Şi au zis cătră mine: „Fiiul omului, râdică ochii tăi cătră calea crivęţului!" Şi am râdicat ochii miei cătră calea crivęţului şi, iată, de cătră crivęţu, porţile oltariului, idolul râvnii, într-aceea întrare.
6. Şi au zis cătră mine: „Fiiul omului, gândeşti că vezi tu ce fac aceştia? Urâciuni mari, care face aici casa lui Israil, ca să mă depart de jârtvelnicul Mieu. Şi, încă întorcându-te, vei vedea urăciuni mai mari".
7. Şi m-au dus la uşa târnaţului şi am văzut; şi iată o gaură în păreate.
8. Şi au zis cătră mine: „Fiiul omului, sapă păreatele!" Şi, deacă am săpat păreatele, s-au ivit o uşe.
9. Şi au zis cătră mine: „Întră şi vezi urăciunile ceale reale ce fac aici aceştia".
10. Şi, întrând, am văzut; şi iată toată asămănarea de ceale zburătoare şi de jigănii, urăciunea, şi toţi idolii casii lui Israil zugrăviţi era pre păreate, preste tot împrejur.
11. Şi şeaptezeci de bărbaţi din bătrânii casii lui Israil şi Iezonie, fiiul lui Safan, sta în mijlocul celor ce sta înaintea zugrăviturilor; şi fieştecarele avea cădealniţă în mâna sa şi abur de nor din tămâie să suia.
12. Şi au zis cătră mine: „Adevărat vezi, fiiul omului, ceale ce fac bătrânii casii lui Israil? Întru întunearec, fieştecarele în ascunsul cămării sale, că zic: «Nu ne veade Domnul, părăsit-au Domnul locul»".
13. Şi au zis cătră mine: „Încă întorcându-te, vei vedea urăciuni mai mari care fac aceştia".
14. Şi m-au băgat prin uşa porţii casii Domnului, carea priviia spre crivęţu, şi, iată, acolo muierile şedea plângând pre Adonide.
15. Şi au zis cătră mine: „Adevărat ai văzut, fiiul omului? Încă întorcându-te vei vedea urăciuni mai mari decât aceastea".
21v 16. Şi m-au băgat în pridvorul casii Domnului din|lăuntru şi, iată, în uşa bisericii Domnului, între pridvor şi între oltariu, ca doaozeci şi cinci de bărbaţi, având dosul cătră bisearica Domnului şi feaţele spre răsărit; şi să închina la răsăritul soarelui".
17. Şi au zis cătră mine: „Adevărat vezi, fiiul omului, au doară uşor iaste aceasta casii Iudii, să facă urăciunile aceastea care au făcut aceştia? Că, plinind pământul de nedreptate, s-au întors a Mă întărâta; şi, iată, lipesc ramul de nările sale.
18. Aşa dară şi Eu voiu face întru iuţime, nu va îngădui ochiul Mieu, nici Îm va fi milă; şi, când vor strâga cătră urechile Meale cu glas mare, nu-i voiu asculta".

Cap 9

Arătându-să şasă bărbaţi, li să porunceaşte a ucide pre toţi în Ierusalim carii de la bărbatul cel cu veşminte de in îmbrăcaţi nu sânt însămnaţi cu thau. Carea făcându-să, Domnul răspunde prorocului, ce strâga: „Aceasta va fi pentru nelejuirile lor".

1. Şi au strâgat în urechile meale cu glas mare, zicând: „Apropiiatu-s-au cercetările cetăţii şi fieştecarele are vasul uciderii în mâna sa.
2. Şi, iată, şase bărbaţi vinea din calea porţii cei din sus, carea priveaşte spre crivęţu, şi al fieştecăruia vasul peririi în mâna lui. Şi un bărbat în mijlocul lor era îmbrăcat

cu haine de in şi călămariu de scriitoriu la coapsele lui. Şi au întrat şi au stătut lângă oltariul cel de aramă.

3. Şi slava Domnului lui Israil s-au luat din heruv, carea era preste el la pragul casii. Şi au chemat pre bărbatul cel îmbrăcat cu de in şi călămariu de scriitoriu având în coapsele sale.

*Ieşire. 12, 7. Apoc. 7, 3.

4. Şi au zis Domnul către el: „Treci prin mijlocul cetăţii în mijlocul Ierusalimului* || şi însămnează thau preste fruntea oamenilor celor ce suspină şi le pare rău de toate urăciunile care să fac în mijlocul ei”. 22r

5. Şi celora le-au zis, auziţi-mă: „Treaceţi prin cetate urmând după el şi loviţi, nu îngăduiască ochiul vostru, nici să vă fie milă!

6. Bătrânul, tinerelul şi fecioara, mititelul şi muierile ucideţi-i până la moarte, iară tot pre care veţi vedea thau să nu-l ucideţi; şi de la jârtvelnicul Mieu începeţ”. Început-au, dară, de la oamenii cei bătrâni, carii era înaintea feaţii casii.

7. Şi au zis către ei: „Spurcaţi casa şi umpleţi tărnaţele de cei ucişi! Ieşiţi!” Şi au ieşit şi lovea pre cei din cetate.

8. Şi, plinindu-să tăiarea, am rămas eu şi am căzut pre faţa mea şi, strâgând, ziceam: „Hei, hei, hei, Doamne, Dumnezeule, au doară vei pierde toate rămăşiţele lui Israil, vărsând iuţimea preste Ierusalim?”

9. Şi au zis către mine: „Nedreptatea casii lui Israil şi a Iudii mare e foarte, foarte şi s-au umplut pământul de sângiuri şi cetatea s-au umplut de dosire, că au zis: «Părăsit-au Domnul pământul şi Domnul nu veade!»

10. Drept aceaea, şi ochiul Mieu nu va îngădui, nici Îmi va fi milă; calea lor preste capul lor o voiu răsplăti”.

11. Şi, iată, bărbatul care era îmbrăcat cu de in, cel ce avea călămariu în dosul său, au răspuns cuvinte, zicând: „Făcut-am precum mi-ai poruncit”.

Cap 10

Să porunceaşte bărbatului celui cu de in îmbrăcat a lua cărbuni de foc din mijlocul roatelor, care sânt supt heruvimi, şi a-i vărsa preste cetate. Însămnează-se vedenia Domnului, a heruvimilor şi a patru roate.

1. Şi am văzut; şi, iată, întru tăriia carea era pre capul heruvimului, ca o piatră de samfir, | ca vedearea asămănării soarelui, s-au arătat preste el. 22v

2. Şi au zis către omul cel îmbrăcat cu in, zicând: „Întră în mijlocul roatelor care sânt supt heruvim şi umple mâna ta de cărbuni de foc, carii sânt între heruvim, şi varsă preste cetate”. Şi au întrat întru vedearea mea.

3. Iară hieruvimii sta de-a dreapta casii când întra omul şi nor au umplut pridvorul dinlăuntru.

4. Şi s-au rădicat slava Domnului de pre heruvim la pragul casii şi s-au umplut casa de nor şi pridvorul s-au umplut de strălucirea slavei Domnului.

5. Şi sunetul aripilor heruvimilor să auziia până la pridvorul cel din afară, ca glasul lui Dumnezeu Atotputearnicului ce grăia.

6. Şi, deacă poruncisă omului celui cu de in îmbrăcat, zicând: „Ia foc din mijlocul roatelor care sânt între heruvimi!”, întrând, acela au stătut lângă roată.

7. Şi au întins un heruvim mâna din mijlocul heruvimilor la focul ce era între heruvimi şi au luat şi au dat în mânile celui îmbrăcat cu de in, care luând, au ieşit.

8. Şi s-au arătat între heruvimi o asămănare de mână de om supt arepile lor.

9. Şi am văzut; şi iată patru roate lângă heruvimi, o roată lângă un heruvim, şi altă roată lângă alt heruvim, iară vedearea roatelor era ca vedearea pietrii de hrisoliv.

10. Şi vederea lor, o asămănare de patru, ca cum ar fi roată în mijlocul roatei.

11. Şi, când umbla, în patru părţi păşea şi nu să întoarcea umblând, ci la locul la carele a mearge pleca, carea dintâiu era, urma şi cealealalte, nici să întoarcea.

12. Şi tot trupul lor şi grumazii şi mânile şi aripile şi verigile pline era de ochi împregiurul a patru roate. ||

13. Şi roatele aceastea le-au chemat zburătoare, auzind eu. 23r

14. Iară patru feaţe avea unul: o faţă, faţă de heruvim şi faţa a doao, faţă de om şi în al treilea, faţă de leu şi în al patrulea, faţă de pajoră.

15. Şi s-au înălţat heruvimu; aceaea iaste fiara, carea am văzut lângă râul Hovar.

16. Şi când mergea heruvimii, aşijderea să ducea şi roatele după ei; şi când rădica heruvimii aripile sale să se înalţe de pre pământ, nu rămânea roatele, ci şi eale împreună era.

17. Stând aceaia, sta şi râdicându-să, să râdica, că duhul vieţii era într-însele.
18. Şi au ieşit glasul Domnului de la pragul bisericii şi au stătut preste heruvimi.
19. Şi, râdicând heruvimii aripile sale, s-au înălţat de pre pământ înnaintea mea; şi aceia ieşind, şi roatele au urmat. Şi au stătut întru întrarea porţii casii Domnului despre răsărit şi slava Dumnezeului lui Israil era preste eale.
20. Aceaea e fiara carea am văzut supt Dumnezeul lui Israil, lângă râul Hovar şi am înţeles că sânt heruvimi. Sus 1, 1, 3.
21. Patru obraze, unul şi patru aripi, unul; şi asămănare de mână de om supt aripile lor.
22. Şi asămănarea obrazelor lor, aceale obraze ce văzusem lângă râul Hovar, şi vedearea lor şi pornirea fieştecăruia a întra înaintea feaţii sale.

Cap 11

Împrotiva lui Iezonie şi a Feltii, carii zicea cu rău sfat: „Au nu de demult zidite sânt casele? Aceasta e căldarea, iară noi, cărnurile". Proroceaşte că aceia şi oricâţi nu vreau a să pocăi să vor certa. Şi prorocind Iezechiil, au murit Feltie. Iară rămăşiţele lui Israil zice că le va întoarce la pământul lor şi le va da inimă de carne, să cinstească şi să se teamă de Domnul.

1. Şi m-au rădicat Duhul şi m-au dus la poarta casii Domnului despre răsărit, carea priveaşte la răsăritul soarelui. Şi, iată, întru întrarea porţii, doaozeci şi cinci de bărbaţi; şi am văzut în mijlocul lor pre Iezonie, fiiul lui Azur, şi Feltie,
23v fiiul Vanai, | căpeteniile norodului.
2. Şi au zis cătră mine: „Fiiul omului, aceştia sânt bărbaţii carii gândesc nedreptate şi ţin sfat rău în cetatea aceasta,
3. Zicând: «Au nu demult zidite sânt casele? Aceasta e căldarea, iară noi, cărnurile».
4. Pentru aceaea, proroceaşte despre ei, proroceaşte, fiiul omului!"
5. Şi au căzut preste mine Duhul Domnului şi au zis cătră mine: „Grăiaşte: «Aceastea zice Domnul: 'Aşa aţi grăit, casa lui Israil, şi gândurile inimii voastre Eu le-am cunoscut.
6. Mulţi aţi ucis în cetatea aceasta şi aţi umplut uliţele ei de cei omorâţi'.
7. Pentru aceaea, aceastea zice Domnul Dumnezeu: 'Omorâţii voştri pre carii i-aţi pus în mijlocul ei, aceştia sânt cărnurile şi aceasta e căldarea; şi vă voiu scoate din mijlocul ei.
8. De sabie v-aţi temut şi sabie voiu aduce asupra voastră, zice Domnul Dumnezeu.
9. Şi vă voiu lepăda din mijlocul ei şi vă voiu da în mâna vrăjmaşilor şi voiu face între voi judecăţi.
10. De sabie veţi cădea, în hotarele lui Israil vă voiu judeca; şi veţi şti că Eu sânt Domnul.
11. Aceasta nu va fi voao spre căldare şi voi nu veţ fi în mijlocul ei spre cărnuri; în hotarele lui Israil vă voiu judeca.
12 Şi veţi şti că Eu sânt Domnul. Că întru poruncile Meale n-aţi umblat şi judecăţile Meale n-aţi făcut, ci după judecăţile limbilor care sânt împrejurul vostru aţi lucrat'»".
13. Şi au fost când proroceam, Feltie, fiiul Vanai, au murit. Şi am căzut pre faţa mea, strâgând cu glas mare, şi am zis: „Hei, hei, hei, Doamne Dumnezeu, sfârşire faci Tu rămăşiţelor lui Israil?"
14. Şi au fost cuvântul Domnului cătră mine, zicând:
15. „Fiiul omului, fraţii tăi, fraţii tăi, bărbaţii rudele tale şi toată casa lui Israil, toţi cărora
24r le-au zis lăcuitorii Ierusalimului: «Departe vă depăr||taţi de la Domnul! Noao s-au dat pământul spre moştenire!»
16. Pentru aceaea, aceastea zice Domnul Dumnezeu: «Căci că i-am depărtat pre ei între limbi şi căci că i-am râsipit prin locuri, voiu fi lor spre sfinţenie puţină în locurile la care au venit».
17. Pentru aceaea, grăiaşte: «Aceastea zice Domnul Dumnezeu: 'Aduna-vă-voiu din noroade şi vă voiu aduna de prin locurile prin care sânteţi râsipiţi şi vă voiu da pământul lui Israil.
18. Şi vor întra acolo şi vor lua toate vătămările şi toate urăciunile ei dintr-însa.
19. *Şi le voiu da o inimă şi duh nou le voiu dărui în ceale dinlăuntrul lor şi voiu lua inima cea de piatră din trupul lor şi le voiu da inimă de carne, *Ieremie 31, 33. Jos 36, 26.
20. Ca să umble întru poruncile Meale şi judecăţile Meale să păzască şi să le facă; şi să-M fie spre norod, şi Eu să le fiu spre Dumnezeu.
21. A cărora inimă după vătămări şi după urăciunile sale umblă, calea acestora în capul său o voiu pune'»", zice Domnul Dumnezeu.
22. Şi au râdicat heruvimii aripile sale şi roatele cu ei; şi slava Dumnezeului lui Israil era preste dânşii.

23. Şi s-au suit slava Domnului din mijlocul cetăţii şi au stătut pre măgura carea iaste despre răsăritul cetăţii.
24. Şi Duhul m-au râdicat şi m-au adus în Haldeea la robime, în vedenie, în Duhul lui Dumnezeu; şi s-au luat de la mine videniia carea văzusem.
25. Şi am grăit către robime toate cuvintele Domnului care îmi arătase.

Cap 12

Iezechiil, cu faptele sale, însămnează viitoarea robia Ierusalimului şi a împăratului ei, ceiaalalţi de sabie, de ciumă, şi de foame în Ierusalim sfârşindu-să; şi arată că vedenia prorocilor nu va fi deşartă, nici mult zăbavnică. |

1. Şi au fost cuvântul Domnului către mine, zicând: 24v
2. „Fiiul omului, în mijloc de casă întărâtoare tu lăcuieşti, carii ochi au a vedea şi nu văd, şi urechi a auzi şi nu aud, căci casă e întărâtătoare.
3. Tu, dară, fiiul omului, fă-ţi vase de mutare şi te vei muta zioa, înnaintea lor, şi te vei muta din locul tău la alt loc, în videarea lor, de cumva să vor uita, căci că casă întărâtătoare e.
4. Şi vei scoate afară vasele tale, ca vasele celui ce să mută zioa în vedearea lor precum iase cel ce să mută.
5. Înnaintea ochilor lor, sapă ţie păreatele şi vei ieşi printr-însul.
6. În vedearea lor, pre umere te vei purta, în ceaţă te vei lua; faţa ta o vei acoperi şi nu vei vedea pământul; că arătare te-am dat casii lui Israil”.
7. Făcut-am, dară, precum îm poruncise Domnul: vasele meale le-am scos ca vasele celui ce să mută zioa şi sara mi-am săpat păreatele cu mâna şi în ceaţă am ieşit, pre umere purtat, în vederea lor.
8. Şi au fost cuvântul Domnului către mine, zicând:
9. „Fiiul omului, au n-au zis către tine casa lui Israil, casa cea întărâtătoare: «Ce faci tu?»
10. Zi către ei: «Aceastea zice Domnul Dumnezeu: preste povăţuitoriul, povara aceasta, carea iaste în Ierusalim, şi preste toată casa lui Israil, carea iaste în mijlocul lor».
11. Zi: «Eu, arătarea voastră; precum am făcut, aşa va fi acelora, spre mutare şi spre robie să vor duce.
12. Şi povăţuitoriul, care iaste în mijlocul lor, pre umere să va purta, în ceaţă va ieşi; păreatele vor săpa, ca să-l scoaţă; faţa lui să va acoperi, să nu vază cu ochiul pământul.
*Jos 17, 20. 13. *Şi voiu întinde mreajea Mea preste el şi să va prinde în năvodul Mieu şi-l voiu aduce în Vavilon, la pământul haldeilor; şi acela nu va vedea şi acolo va muri.
14. Şi toţi carii sânt împrejurul lui, sprijinitoriu lui, şi turmele lui, îi voiu râsipi spre tot || vântul şi sabia voi lucii după dânşii. 25r
15. Şi vor şti că Eu sânt Domnul, când îi voiu râsipi între neamuri şi-i voiu sămăna prin locuri.
16. Şi voiu lăsa dintr-înşii oameni puţini, de sabie, de foame, şi de ciumă, ca să povestească toate nelegiuirile lor între neamurile la care vor întra; şi vor şti că Eu sânt Domnul»”.
17. Şi au fost cuvântul Domnului către mine, zicând:
18. „Fiiul omului, pâinea ta întru turburare mâncă, ci şi apa ta în sârguire şi în mâhnire bea.
19. Şi vei zice către norodul pământului: «Aceastea zice Domnul Dumnezeu către cei ce lăcuiesc în pământul lui Israil: ‘Pâinea sa întru grije vor mânca şi apa sa întru pustiire vor bea, să se pustiiască pământul de mulţimea sa, pentru nedreptatea tuturor celor ce lăcuiesc într-însul.
20. Şi cetăţile care acum să lăcuiesc să vor pustii şi pământul să va pustii; şi veţi şti că Eu, Domnul’»”.
21. Şi au fost cuvântul Domnului către mine, zicând:
22. „Fiiul omului, ce pildă e voao aceasta, în pământul lui Israil, a celor ce zic: «În luni să vor îndelunga zilele şi va peri toată videniia?»
23. Pentru aceaea, zi către ei: «Aceastea zice Domnul Dumnezeu: ‘Face-voiu a înceta pilda aceasta, nici obştii să va mai zice în Israil’». Şi grăiaşte către ei că s-au apropiiat zilele şi cuvântul a toată vedeniia.
24. Că nu va mai fi toată vedeniia deşartă, nici prorociia neadeverită în mijlocul fiilor lui Israil.
25. Că Eu, Domnul, voiu grăi şi orice cuvânt voiu grăi va fi şi nu să va mai îndelunga, ci în zilele voastre, casă întărâtătoare, voiu grăi cuvânt şi voiu face, zice Domnul Dumnezeu”.
26. Şi au fost cuvântul Domnului către mine, zicând:

27. „Fiiul omului, iată casa lui Israil, a celor ce zic: «Vedeniia carea acesta veade, spre zile multe şi spre vremi lungi, acesta proroceaşte».

28. Pentru aceaea, zi cătră ei: «Aceastea zice Domnul Dumnezeu: 'Nu să va mai delunga tot cuvântul Mieu, cuvântul care voiu grăi să va plini', zice Domnul»".

Cap 13

25v *Amânânţă Domnul mincinoşilor proroci, ce pro|rocesc din crierii săi şi desmântă norodul, mincinoase, făgăduindu-i pace, şi păreatele cu tină, fără pleave lipind; aseamenea şi featelor lui Israil, ce prorocesc din inima sa şi cos perine supt tot cotul.*

1. Şi au fost cuvântul Domnului cătră mine, zicând:
2. „Fiiul omului, proroceaşte cătră prorocii lui Israil, cel ce prorocesc şi vei zice celor ce prorocesc din inima sa: «Auziţi cuvântul Domnului!
3. *Aceastea zice Domnul Dumnezeu: 'Amar, neînţelepţilor proroci, carii urmează după lucrul său şi nimica văd. *Irim. 23, 1. Jos 14, 9 şi 34, 2.
4. Ca vulpile în pustiiu prorocii tăi, Israile, era.
5. Nu v-aţi suit dinprotivă, nici aţi pus zid întru casa lui Israil, ca să staţi în războiu în zioa Domnului.
6. Văd ceale deşarte şi prorocesc minciuna, zicând: 'Zice Domnul'. Deacă Domnul nu i-au trimis şi au rămas ei, întăritând cuvântul.
7. Au vedeare deşartă aţi văzut? Şi prorocie mincinoasă aţi grăit? Şi ziceţi: 'Zice Domnul'. Când eu n-am grăit!'
8. Pentru aceaea, aceastea zice Domnul Dumnezeu: 'Pentru că aţi grăit ceale deşarte şi aţi văzut minciuna, pentru aceaea, iată, Eu, cătră voi, zice Domnul Dumnezeu.
9. Şi va fi mâna Mea preste prorocii carii văd ceale deşarte şi prorocesc minciuna. În sfatul norodului Mieu nu vor fi şi întru scrisoarea casii lui Israil nu să vor scrii, nici în pământul lui Israil vor întra; şi veţi cunoaşte că Eu, Domnul Dumnezeu.
10. Pentru că au înşelat pre norodul Mieu, zicând: 'Pace!' Şi nu iaste pace. Şi cela zidea păreatele, iară ceia îl lipiia cu tină fără pleave'.
11. Zi cătră cei ce lipesc fără mestecare că va cădea, că va fi ploaie povoind şi voiu da pietri mari, de sus căzând şi vânt de vifor râsipind.
12. Pentru că, iată, au căzut păreatele, au nu să va zice voao: 'Unde iaste lipitura care aţi lipit?' ||
26r 13. Lor pentru aceaea, aceastea zice Domnul Dumnezeu: 'Şi voiu face a să rumpe duhul vihoarălor întru urgiia Mea şi ploaie, vărsând iuţimea Mea, va fi şi pietri mari în mânie spre săvârşire.
14. Şi voiu strâca păreatele care l-aţi lipit fără mestecare şi-l voiu asămăna pământului şi să va dezvăli temeliia lui şi va cădea şi să va mistui în mijlocul lui; şi veţi şti că Eu sânt Domnul.
15. Şi voiu plini urgiia Mea în păreate şi întru cei ce-l mistuiesc fără amestecare şi voiu zice voao: 'Nu iaste păreatele şi nu sânt cei ce-l mistuiesc:
16. Prorocii lui Israil, carii prorocesc cătră Ierusalim şi văd vedenii de pace; nu iaste pace, zice Domnul Dumnezeu'».
17. Şi tu, fiiul omului, pune faţa ta împrotiva featelor norodului tău, carii prorocesc din inima sa, şi proroceaşte preste eale.
18. Şi zi: «Aceastea zice Domnul Dumnezeu: 'Amar celor ce cos perine supt tot cotul mânii şi fac căpătăie supt capul a toată vârsta, aprinde sufletele şi, când prindea sufletele norodului mieu, veselea sufletele acelora.
19. Şi Mă vătăma cătră norodul Mieu, pentru un pumnişor de orzu şi o fărâmă de pâine, ca să ucigă sufletele ce nu mor şi vii să facă sufletele ceale ce nu sânt vii, minţind norodului Mieu, celui ce îngăduiaşte minciunilor'.
20. Pentru aceasta, aceastea zice Domnul Dumnezeu: 'Iată, Eu la perinele voastre cu carele voi prindeţi sufletele ce zboară şi le voiu rumpe din braţele voastre şi voiu slobozi sufletele care voi le prindeţi, suflete a zbura.
21. Şi voiu rumpe căpătâiele voastre şi voiu izbăvi norodul Mieu din mâna voastră, nici
26v vor | mai fi în mânile voastre a prăda; şi veţi şti că Eu, Domnul.
22. Pentru aceaea ce aţi făcut a să măhni inima celui drept, minţind, pre care Eu nu l-am trimis şi aţi întărit mânile celui necredincios, ca să nu să întoarcă de la calea sa cea rea şi să fie viu,

23. Pentru aceaea, ceale deşarte nu le veţi vedea şi prorocii nu veţi mai proroci. Şi voiu scoate norodul Mieu din mâna voastră; şi veţi şti că Eu, Domnul'»".

Cap 14

Amânânţă Domnul închinătorilor de idoli, carii vin la proroci să întreabe prin-trânşii pre Domnul, zicând că-i va pierde, şi pre proroci va înşela; să răspunză după nedreptăţile lor. Iară Noe, Daniil şi Iov, cu dreptatea sa, să vor mântui pre sine numai, iară nu pre cei necredincioşi; de foamete, de reale fiare, de sabie şi de ciumă, carea spre norodul cel păcătos va trimite Domnul; adaoge-să şi mângăiarea rămăşiţelor lui Israil.

1. Şi au venit la mine oamenii bătrânilor lui Israil şi au şezut în prejma mea.
2. Şi au fost cuvântul Domnului cătră mine, zicând:
3. „Fiiul omului, oamenii aceştiia au pus necurăţiile sale întru inimile sale şi sminteala nedreptăţii sale o au aşezat împrotiva feaţii sale; au doară întrebat fiind, le voiu răspunde?
4. Pentru aceasta le grăiaşte şi vei zice cătră dânşii: «Aceastea zice Domnul Dumnezeu: 'Omul, omul din casa lui Israil, care va pune necurăţiile sale întru inima sa şi sminteala nedreptăţii sale va aşeza înnaintea feaţii sale şi va veni la proroc, întrăbându-mă prin-trânsul, Eu, Domnul, voiu răspunde lui întru mulţimea necurăţiilor sale,
5. Să se prinză casa lui Israil întru inima sa, în carea s-au depărtat de la Mine întru toţi idolii săi'».
6. Pentru aceea, zi cătră casa lui Israil: «Aceastea zice Domnul Dumnezeu: 'Întoarceţi-vă şi vă depăr||taţi de la idolii voştri şi de la toate spurcăciunile voastre, întoarceţi feaţele 27r
voastre.
7. Că omul, omul din casa lui Israil şi, dintre cei veniţi, oricarele va fi nimearnic în Israil, de să va înstreina şi va pune idolii săi întru inima sa şi sminteala nedreptăţii sale va aşeza împrotiva feaţii sale şi va veni la proroc să mă întreabe prin-trânsul, Eu, Domnul, voi răspunde lui prin mine.
8. Şi voiu pune faţa Mea preste omul acela şi-l voiu face spre pildă şi spre parimie şi-l voiu pierde din mijlocul norodului mieu; şi veţi şti că Eu, Domnul.
*Sus 13, 3. 9. *Şi prorocul, când va rătăci şi va grăi cuvânt, Eu, Domnul, am înşelat pre prorocul acela şi voiu întinde mâna Mea preste el şi-l voiu ştearge din mijlocul norodului Mieu, Israil.
10. Şi vor purta nedreptatea sa după nedreptatea celui ce întreabă, aşa nedreptatea prorocului va fi,
11. Ca să nu mai rătăcească casa lui Israil de la Mine, nici să să pângărească întru toate nelegiuirile sale, ci să-m fie spre norod, şi Eu să le fiu spre Dumnezeu, zice Domnul oastelor'»".
12. Şi au fost cuvântul Domnului cătră mine, zicând:
13. „Fiiul omului, pământul când va păcătui Mie să nelegiuiască nelegiuind, voiu întinde
*Sus 4, 16 mâna Mea preste el *şi voiu zdrobi varga pâinii lui şi voiu trimite preste el foamete şi voiu
şi 5, 16. omorî din-trânsul pre om şi pre dobitoc.
14. Şi de vor fi aceşti trei bărbaţi în mijlocul lui, Noe, Daniil, şi Iov, aceştia cu dreptatea sa vor izbăvi sufletele sale, zice Domnul oastelor.
15. Şi, de voiu aduce preste pământ fiare reale să-l jefuiască şi va fi neîmblat, pentru că nu va fi cine să treacă pentru fiare,
16. Aceşti trei bărbaţi de vor fi într-însa, viu sânt Eu – zice Domnul Dumnezeu – că nici pre fii, nici pre feate le vor izbăvi, ci ei sânguri să vor mântui, iară pământul să va pustii.
17. Au, de voiu aduce sabie preste pământul acela şi voiu zice sabiii: «Treci prin pământ!», şi voiu ucide | de pre el omul şi dobitocul, 27v
18. Şi aceşti trei bărbaţi vor fi în mijlocul lui, viu sânt Eu – zice Domnul Dumnezeu – nu vor izbăvi pre fii, nici pre feate, ci ei sânguri să vor izbăvi.
19. Iară şi ciumă de voiu trimite preste pământul acela şi voiu vărsa urgiia mea preste el întru sânge, ca să iau de pre el pre om şi pre dobitoc:
20. Şi Noe şi Daniil şi Iov vor fi în mijlocul lui, viu sânt Eu – zice Domnul Dumnezeu – că pre fiiu şi pre fată nu vor izbăvi, ci ei cu dreptatea sa vor izbăvi sufletele sale.
21. Că aceastea – zice Domnul Dumnezeu – că: «De voiu şi trimite patru judecăţile meale ceale reale, sabiia şi foametea şi fiare reale şi ciuma preste Ierusalim, ca să ucigă dintr-însa omul şi dobitocul,

22. Încă să va lăsa într-însa mântuirea celor ce vor scoate fiii şi featele; iată, aceştia vor întra la voi şi veţi vedea calea lor şi meaşteşugirile lor şi vă veţi mângăia pentru răul ce am adus preste Ierusalim, întru toate care am adus preste ea.

23. Şi vă vor mângăia când veţi vedea calea lor şi meaşteşugirile lor şi veţi cunoaşte că nu în zădar am făcut toate care am făcut într-însa, zice Domnul»".

Cap 15

Precum viţa tăiată numai focului slujaşte, aşa jidovii pentru învechitele păcate cu Ierusalimul vesteaşte că să vor arde.

1. Şi au fost cuvântul Domnului către mine, zicând:
2. „Fiiul omului, ce va fi de lemnul viţii din toate leamnele tufelor care sânt între leamnele pădurilor?
3. Au doară să va lua dintr-însa lemn de lucru sau să va face dintr-însa cuieriu, să spânzure dintr-însul acar ce vas?
4. Iată, focului s-au dat spre hrană; amândoao părţile ei le-au mistuit focul şi jumătate de ea s-au întors în scânteaie; au doară va fi de folos spre lucru? ||
28r 5. Şi când era întreg, nu era delnic de lucru; cu cât mai vârtos deacă l-au îmbucat focul şi l-au ars nici un lucru dintr-însul va fi.
6. Pentru aceaea, aceastea zice Domnul Dumnezeu: «Precum lemnul viţii între leamnele pădurilor care l-am dat focului să îmbuce, aşa voiu da pre lăcuitorii Ierusalimului.
7. Şi voiu pune faţa Mea preste ei; din foc vor ieşi, şi focul îi va mistui; şi veţi şti că Eu, Domnul, când voiu pune faţa Mea spre ei.
8. Şi voiu da pământul neumblat şi pustiiu, căci că nelegiuitori s-au arătat»", zice Domnul Dumnezeu.

Cap 16

Ierusalimul întăi lepădat, minunat de la Dumnezeu înălţindu-să, arată nemulţămirea cu multe fealiuri de închinări de idoli, cu carea şi pre Samariia şi pre Sodoma au întrecut; pentru aceaea o va da Domnul spre jefuire şi spre ocară tuturor limbilor. Însă va ţinea legătura rămăşiţelor sale.

1. Şi au fost cuvântul Domnului către mine, zicând:
2. „Fiiul omului, cunoscute fă Ierusalimului urăciunile sale.
3. Şi vei zice: «Aceastea zice Domnul Dumnezeul Ierusalimului: 'Rădăcina ta şi naşterea ta, din pământul Hanaan, tatăl tău, amorreul şi muma ta, getheea.
4. Şi când te-ai născut, în zioa naşterii tale, nu s-au tăiat buricul tău şi cu apă nu te-ai spălat, spre spăsănie, nici cu sare sărată, nici înfăşată cu scutece.
5. N-au îngăduit preste tine ochiu să facă ţie oarecarea dintr-aceastea, fiindu-i milă de tine, ci ai fost lepădată preste faţa pământului, întru lepădarea sufletului tău, în zioa în carea te-ai născut.
6. Iară trecând prin tine, te-am văzut călcându-te în sângele tău şi ţ-am zis când erai în sângele tău: 'Trăiaşte!', am zis. Zic ţie: 'În sângele tău, trăiaşte'.
7. Înmulţită ca iarba câmpului te-am dat; şi te-ai înmulţit şi mare te-ai făcut şi ai ieşit şi ai ajuns la veşminte de muiare; ugerele tale s-au umflat şi părul tău au odrăzlit şi erai goală
28v | şi de ruşine plină.
8. Şi am trecut prin tine şi te-am văzut şi iată vreamea ta, vreamea iubitorilor. Şi am întins plaşca Mea preste tine şi am acoperit ocara ta şi ţ-am jurat şi am tras legătură cu tine – zice Domnul Dumnezeu – şi te-ai făcut Mie.
9. Şi te-am spălat cu apă şi am curăţit sângele tău din tine şi te-am uns cu untdelemn;
10. Şi te-am îmbrăcat cu haine pestriţe şi te-am încălţat cu ianthin şi te-am încins cu vison şi te-am îmbrăcat cu supţiri;
11. Şi te-am împodobit cu podoabă şi ţ-am dat covrigi în mânile tale şi lanţu de aur împrejurul grumazului tău;
12. Şi am dat cercel spre gura ta şi cercei urechilor tale şi cununa podoabei în capul tău.
13. Şi te-ai împodobit cu aur şi cu argint şi te-ai îmbrăcat cu vison şi cu polimit şi cu pestriţă; făină şi miiare şi untdelemn ai mâncat şi înfrâmsăţată te-ai făcut tare foarte; şi ai sporit spre împărăţie.

14. Şi au ieşit numele tău între neamuri pentru frumseaţea ta, că desăvârşit erai întru podoaba mea, carea puseasem preste tine, zice Domnul Dumnezeu.
15. Şi, având nădeajde întru frumseaţea ta, ai curvit întru numele tău şi ai întins curvia ta înaintea a tot ce treace, ca să fii a lui.
16. Şi, luând din vejmintele tale, ţ-ai făcut de ceale înalte pe ici, pe ci cusute şi ai curvit preste eale, precum n-au fost, nici va fi.
17. Şi ai luat vasele podoabei tale din aurul Mieu şi din argintul Mieu, care ţ-am dat ţie şi ţ-ai făcut chipuri bărbăteşti şi ai curvit într-însele.
18. Şi ai luat vejmintele tale ceale pestriţe şi le-ai acoperit şi untul Mieu de lemn şi tămâia Mea ai pus înaintea lor.
19. Şi pâinea Mea, carea ţ-am dat ţie, făina şi untul-de-lemn şi miiarea cu carea te-am hrănit, le-ai pus înaintea lor spre miros de bună mireazmă; || şi au fost, zice Domnul 29r
Dumnezeu.
20. Şi ai luat fiii tăi şi featele tale care Mi-ai născut şi i-ai jârtvit lor spre mâncare; au doară mică e curviia ta?
21. Jârthuit-ai pre fiii Miei şi i-ai dat, jârtvindu-i, lor.
22. Şi, după toate urăciunile tale şi curviile, nu ţ-ai adus aminte de zilele tinereaţelor tale, când erai goală şi de ruşine plină, călcată în sângele tău.
23. Şi s-au întâmplat după toată răotatea ta. Vai, vai ţie! – zice Domnul Dumnezeu.
24. Şi ţ-ai zidit bordeiu şi ţ-ai făcut loc de ruşine în toate uliţele.
25. La tot capul uliţii ai zidit sămnul descoperirii tale şi urâtă ai făcut podoaba ta şi ai desfăcut picioarele tale a tot cel ce treacea şi-ai înmulţit curviia ta.
26. Şi ai curvit cu fiii Eghiptului, cu vecinii tăi cei de trupuri mari, şi ai înmulţit curviia ta, a Mă întărâta.
27. Iată, Eu voiu întinde mâna Mea preste tine şi voiu lua sfinţeniia ta şi te voiu da în mâna celor ce te urăsc, featelor palistineanghelor, care să ruşinează în calea ta cea fără de leage.
28. Şi ai curvit cu fiii asirilor, căci că nu te-ai fost încă împlută; şi după ce ai curvit, nici aşa nu te-ai săturat.
29. Şi ai înmulţit curvia ta în pământul Hanaan cu haldei şi nici aşa nu te-ai săturat.
30. În ce voiu curăţi inima ta – zice Domnul Dumnezeu – când faci toate lucrurile aceastea a muierii curve şi obraznice.
31. Că ai zidit bordeiul tău în capul a toată uliţa, şi cel înalt al tău l-ai făcut în toată uliţa; nici te-ai făcut ca o curvă, carea pentru urârea sporeaşte preţul,
32. Ci ca o muiare preacurvă, carea preste bărbatul său duce pre cei streini.
33. Tuturor curvelor li să dă plata, iară tu ai dat plată tuturor iubitorilor tăi şi daruri le dăruiai, ca să între la tine de pretutindini, a curvi cu tine.
34. Şi au fost întru tine, împrotiva obiceaiului muieresc, întru curviile tale, şi după tine nu va fi curvie, că întru aceaea că ai dat plată şi plată | n-ai luat, s-au făcut întru tine împrotivirea. 29v
35. Pentru aceaea, curvă, auzi cuvântul Domnului!'
36. Aceastea zice Domnul Dumnezeu: 'Că s-au vărsat banii tăi şi s-au descoperit ocara ta întru curviile tale, preste iubitorii tăi şi preste idolii urăciunilor tale, în sângele fiilor tăi, carii i-ai dat lor,
37. Iată, Eu voiu aduna pre toţi iubitorii tăi cu carii te-ai mestecat şi pre toţi carii i-ai iubit, cu toţi cărora te închini; şi-i voiu aduna preste tine de pretutindiri şi voiu goli ocara
*Jos 23,8. ta înaintea lor *şi vor vedea toată urăciunea ta.
38. Şi te voiu judeca cu judecăţile preacurvarilor şi a celor ce varsă sânge şi te voiu da spre sângele iuţimii şi a râvnii.
39. Şi te voiu da în mâna lor şi vor strâca bordeiul tău şi vor prăpădi locul tău cel de ruşine şi te vor goli de veşmintele tale şi vor duce vasăle podoabei tale şi te vor lăsa goală şi plină de ocară.
40. Şi vor aduce asupra ta mulţime şi te vor ucide cu pietri şi te vor omorî cu sabiile sale.
*4 Impăraţ. 23,9. 41. *Şi vor arde casele tale cu foc şi vor face întru tine judecăţi în ochii a multor muieri; şi vei înceta a curvi şi plată mai mult nu vei da.
42. Şi să va odihni urjiia Mea întru tine şi să va lua râvna Mea de cătră tine şi Mă voiu odihni, nici Mă voiu mai mănііa.
43. Căci că nu ţ-ai adus aminte de zilele tinereaţelor tale şi M-ai întărâtat întru toate aceastea; pentru aceaea şi Eu căile tale în capul tău le-am dat – zice Domnul Dumnezeu – şi n-am făcut după fărădelegile tale, întru toate urăciunile tale'.
44. Iată, tot cel ce zice obştii pildă spre tine o va lua, zicând: 'Precum muma, aşa-i şi fata ei!

45. Fata maicii tale eşti, carea au lepădat pre bărbatul său şi pre fiii săi şi sora surorilor tale eşti tu, carele au lepădat pre bărbaţii săi şi pre fiii săi; maica voastră, chefteia şi ||
30r tatăl vostru, amoreul.

46. Şi sora ta cea mai mare, Samariia, aceaea şi featele ei, care lăcuiesc de-a stânga ta, iară sora ta cea mai mică, carea lăcuiaşte de-a dreapta ta, Sodomul, şi featele ei.

47. Ci nice în căile lor ai umblat, nici după fărădelegile lor ai făcut ceva şi mai puţin, ci mai grozave decât eale ai făcut întru toate căile tale.

48. Viu sânt Eu – zice Domnul Dumnezeu – că n-au făcut Sodomul, sora ta, aceaea şi featele ei, precum ai făcut tu şi featele tale.

49. *Iată, aceasta au făcut nedreptatea Sodomului surorii tale, mândriia, saţiul de pâine şi prisosirea şi lenevirea ei şi a featelor ei, şi mâna celui lipsit şi săracului nu deşchidea. *Facere 19,24.

50. Şi s-au rădicat şi au făcut urăciuni înaintea Mea; şi le-am luat, precum ai văzut,

51. Şi Samariia jumătate de păcatele tale n-au păcătuit, ci le-ai învins cu fărădelegile tale şi ai îndreptat pre surorile tale întru toate urăciunile tale care ai lucrat.

52. Aşa, dară, şi tu poartă ruşinea ta, carea ai învins pre surorile tale cu păcatele tale, mai fără de leage lucrând decât eale, că s-au îndreptat de către tine; aşa, dară, şi tu te ruşinează şi poartă urăciunea ta, carea ai îndreptat pre surorile tale.

53. Şi le voiu întoarce întorcându-le întoarcerea sodomleanilor cu featele sale şi cu întoarcerea Samariii şi a featelor ei şi voiu întoarce dosirea ta în mijlocul lor,

54. Ca să porţi ocara ta şi să te ruşinezi întru toate care ai făcut, mângăindu-le.

55. Şi sora ta, Sodomul, şi featele ei să vor întoarce la ceale vechi ale sale, şi Samaria şi featele ei să vor întoarce la ceale vechi ale sale, şi tu şi featele tale vă veţi întoarce la statul vostru cel vechiu.

56. Şi n-au fost Sodomul, sora ta, auzită în gura ta, în zioa mândriii tale.

30v 57. Mai nainte de-a să dezvăli răotatea ta, precum | într-această vreame, spre ocara featelor Siriii şi a tuturor împrejurul tău, featelor palestineancelor, care te încunjură prinprejur.

58. Fărădeleagea ta şi ocara ta tu o ai purtat', zice Domnul Dumnezeu.

59. Că aceastea zice Domnul Dumnezeu: 'Şi voiu face ţie precum ai lepădat jurământul, ca deşert să faci aşezământul de leage.

60. Şi-M voiu aduce Eu aminte de legătura Mea cu tine în zilele prunciii tale şi-ţi voiu deştepta legătură veacinică.

61. Şi-ţi vei aduce aminte de căile tale şi te vei ruşina când vei priimi pre surorile tale ceale mai mari decât tine cu ceale mai mici ale tale, şi voiu da pre acealea ţie spre feate, ci nu din legătura ta.

62. Şi voiu deştepta Eu legătura Mea cu tine şi vei şti că Eu, Domnul,

63. Ca să-ţi aduci aminte şi să te ruşinezi şi să mai fie ţie a deşchide gura ta pentru ruşinea ta, deacă Mă voiu îmblânzi spre tine întru toate care ai făcut', zice Domnul Dumnezeu»".

Cap 17

Prin pilda de doao pajore şi de viia cea sădită ce creaşte, carea nu va spori, să vădeaşte că împăratul Vavilonului, purtând pre Ioachim împăratul în Vavilon, va rândui pentru el pre împăratul Sedechie carele, rumpând legătura de pace, cea cu Navohodonosor făcută, au fugit la împăratul Eghiptului. Pentru aceaea, de la Domnul să va da în mânile lui Navohodonosor şi, deacă să va duce în Vavilon, va muri. Iară Domnul, smerind pre cel înalt, va înălţa pre cel smerit.

1. Şi au fost cuvântul Domnului către mine, zicând:
2. „Fiiul omului, pune ciumilitura şi spune pilda către casa lui Israil.
3. Şi vei zice: «Aceastea zice Domnul Dumnezeu: 'Pajora mare, cu mari aripi, cu
31r trupul lung, plină de || peane şi de învârstare, au venit la Livan şi au luat măduha chedrului.

4. Vârful frunzelor lui le-au zmult şi l-au mutat în pământul lui Hanaan, în cetatea neguţătorilor o au pus.

5. Şi au luat din sămânţa locului şi o au pus în pământ pentru sămânţă, ca să întemeiaze rădăcină preste ape multe, în faţa pământului o au pus.

6. Şi deacă odrăzlise, au crescut spre vie mai latăcu stat smerin, privind ramurile ei spre ea, şi rădăcina ei era supt dânsa. Făcutu-s-au, dară, viia şi au rodit spre mlădiţă şi au trimis odrasle.

7. Şi au fost altă pajoră mare, cu arepi mari şi cu multe peane; şi, iată, viia aceasta ca când ar trimite rădăcinile sale la dânsa, mlădiţele sale au întins către dânsa, ca să o stropească din curticealele odrazlei sale.

8. În pământ bun preste ape multe s-au sădit, ca să facă frunză şi să aducă roadă, să fie spre vie mare'».

9. Zi: «Aceastea zice Domnul Dumnezeu: 'Au doară să va spori? Au doară rădăcinile ei le va zmulge şi rodurile ei le va strâmtori şi va săca toate mlădiţele odrăslirii ei şi să va usca? Şi nu în braţu mare, nici întru norod mult, să o zmulgă din rădăcină.

10. Iată, s-au sădit; au, doară, va spori? Au nu să va usca când o va ajunge vânt cu zăduh? Şi în vatra odraslii sale să va usca'»".

11. Şi au fost cuvântul Domnului cătră mine, zicând:

12. „Zi cătră casa cea întărâtătoare: «Nu ştiţi ce arată aceastea?» Zi: «Iată, vine împăratul Vavilonului în Ierusalim şi va lua pre împăratul şi pre căpeteniile lui şi-i va duce la sineşi în Vavilon.

13. Şi va lua din sămânţa împărăţiii şi va lovi cu el legătură şi va lua de la el jurământ; ci şi pre cei tari ai locului îi va duce,

14. Ca să fie împărăţiia smerită şi să nu să râdice, | ci să păzască legătura lui şi să o ţie». 31v

15. Carele depărtându-să de la el au trimis soli la Eghipt, ca să-i dea cai şi norod mult. Au doară va spori sau va dobândi mântuire cel ce au făcut aceastea? Şi cel ce au dezlegat legătura au doară va scăpa?

16. «Viu sânt E–, zice Domnul Dumnezeu – că în locul împăratului care l-au rânduit pre el împărat, a căruia jurământ zădarnic l-au făcut şi au dezlegat legătura ca rea avea cu dânsul, în mijlocul Vavilonului va muri.

17. Şi nu în oaste mare, nici întru norod mult va face împrotiva lui Faraon războiu, întru aruncarea şanţului şi întru facerea gropilor, ca să omoară suflete multe.

18. Că urgisise jurământul ca să dezleage legătura şi, iată, au dat mâna sa şi, deacă va face toate aceastea, nu va scăpa».

19. Pentru aceaea, aceastea zice Domnul Dumnezeu: «Viu sânt Eu, căci că jurământul care au lepădat şi aşezământul care l-au călcat îl voi pune în capul lui.

*Sus 12, 13. Jos 32,3. 20. * Şi voiu întinde preste el mreajea Mea şi să va prinde în năvodul Mieu; şi-l voiu aduce în Vavilon şi-l voiu judeca acolo întru nelegiuirea cu carea M-au urgisit,

21. Şi toţi pribeagii lui cu tot şireagul lui de sabie vor cădea, iară rămăşiţele întru tot vântul să vor răsipi; şi veţi şti că Eu, Domnul, am grăit».

22. Aceastea zice Domnul Dumnezeu: «Şi voiu da Eu din măduha chedrului nalt şi voiu pune, din creaştetul ramurilor lui cel mai tinăr voiu frânge şi voiu sădi spre munte înnalt şi rădicat.

23. În muntele cel înalt al lui Israil îl voiu sădi şi va încolţi spre odraslă şi va face rod şi va fi spre chedru mare; lăcui-vor supt el toate paserile şi toate ceale zburătoare supt umbra frunzelor lui vor face cuiburi.

24. Şi vor şti toate leamnele ţinutului că Eu, Domnul, am smerit lemnul cel înnalt şi am înălţat lemnul cel smerit şi am săcat lemnul cel vearde şi a înfrunzi am făcut lemnul || cel uscat. Eu, Domnul, am grăit şi am făcut»". 32r

Cap 18

Lepădând pilda jidovilor, zice că fiiul nu va purta nedreptatea tătâni-său, nici iarăşi, ci fieştecarele va purta a sa; şi, de să va pocăi cel necredincios, să va mântui, iară cel drept, de-ş va părăsi dreptatea, să va osindi. Îndeamnă drept aceaea Domnul spre pocăinţă şi spre înoirea inimii.

1. Şi au fost cuvântul Domnului cătră mine, zicând:

2. „Ce iaste, că între voi întoarceţi pilda spre această zicere, în pământul lui Israil, zicând: *«Părinţii au mâncat strugur acru şi dinţii fiilor au strepezit?» *Ieremie 31,29.

3. Viu sânt Eu – zice Domnul – de va mai fi voao pilda aceasta spre asămănare în Israil.

4. Iată, toate sufletele a meale sânt; precum sufletul tatălui, aşa sufletul fiiului al mieu iaste; sufletul care va păcătui, acela va muri.

5. Şi omul, de va fi drept, şi va face judecată şi dreptate,

6. În măguri de nu va mânca şi ochii săi nu-i va rădica spre idolii casii lui Israil şi muiarea aproapelui său nu o va întina şi la muiarea ce pate de lună nu să va apropiia,

7. Şi pre om nu-l va întrista, zălogul datornicului îl va întoarce, cu putearea nimica nu va răpi, *pâinea sa celui flămând va da şi pre cel gol îl va îmbrăca cu văjmânt, *Isaie 58,7.

8. Spre camătă nu va împrumuta şi mai mult nu va lua, de la nedreptate va întoarce mâna sa şi judecată dreaptă va face între om şi între om, Math. 25, 35.

9. Întru poruncile Meale va umbla şi judecăţile Meale va păzi, să facă adevărul. Acesta drept e, cu viaţă va trăi, zice Domnul Dumnezeu.

10. Şi de va naşte fiiu tâlhariu, vărsătoriu de sânge şi va face careva dintr-aceastea.
11. Şi aceastea, adecă toate, nu pre cel ce face, ci pre cel ce în munţi mâncă şi muiarea
32v aproapelui său | o spurcă,
12. Pre cel lipsit şi sărac întristează, răpeaşte răpiri, zălogul nu-l întoarce şi către idoli îş râdică ochii, urăciune face,
13. Spre camătă dă şi mai mult ia, au doară va trăi? Nu va trăi; când toate aceaste necurate va face, cu moarte va muri, sângele lui într-însul va fi.
14. Iară de va naşte fiiu, carele văzând toate păcatele tătâni-său ceale ce au făcut, să va teame şi nu va face aseaminea lor.
15. Spre măguri nu va mânca şi ochii săi nu-i va râdica spre idolii casii lui Israil şi muiarea vecinului său nu o va pângări
16. Şi pre om nu-l va întrista, zălogul nu-l va ţinea şi răpire nu va răpi, pâinea sa celui flămând va da şi pre cel gol îl va acoperi cu văjmânt,
17. De la asuprirea săracului va întoarce mâna sa, camătă şi preste soarte nu va lua, judecăţile Meale va face şi întru poruncile Meale va umbla, acesta nu va muri întru nedreptăţile tătâni-său, ci cu viaţă va fi viu.
18. Tatăl lui, căci că au hulit şi silnicie au făcut fratelui şi răotate au lucrat în mijlocul norodului său, iată, au murit întru nedreptatea sa.
19. Şi ziceţi: «Căci n-au purtat fiiul nedreptatea tătâni-său?» Pentru că fiiul judecat şi dreptate au lucrat, toate poruncile Meale au păzit şi le-au făcut, va trăi cu viaţă.
20. *Sufletul care va păcătui, acela va muri; fiiul nu va purta nedreptatea tătâni-său şi tatăl nu va purta nedreptatea fiiului; dreptatea dreptului preste el va fi şi nedreptatea celui necredincios va fi preste el. *2 Leage 24,16. 4 Împăr. 14,6. 2Para. 25,4.
21. Iară de să va pocăi cel necredincios de păcatele sale care au făcut şi va păzi toate poruncile Meale şi va face judecată şi dreptate, viu va fi şi nu va muri.
22. De toate păcatele lui care au făcut nu-m voiu aduce aminte; întru dreptatea sa carea au lucrat va fi viu.
33r 23. *Au doară a vrerii Meale e moartea celui necre | |dincios – zice Domnul Dumnezeu – şi nu ca să se întoarcă de la căile sale şi să fie viu? *Jos 21,32 şi 33,11.
24. Iară de să va întoarce cel drept de la dreptatea sa şi va face nedreptate după toate urăciunile care s-au obicinuit a le face cel necredincios, au doară va fi viu? Toate dreptăţile lui care făcuse nu să vor pomeni, întru nelegiuirea în carea au nelegiuit şi întru păcatul său care au păcătuit, întru acelea va muri. 2 Petru 3,9.
25. Şi aţi zis: *«Nu e dreaptă calea Domnului». Auziţi, dară, casa lui Israil: Au doară calea mea nu e dreaptă şi nu mai vârtos căile voastre sânt îndărăvnice? *Jos 33, 20.
26. Că deacă să va întoarce cel drept de la dreptatea sa şi va face nedreptate, va muri într-însele, în dreptatea carea au făcut va muri.
27. Şi deacă să va întoarce cel necredincios de la necredinţa sa carea au făcut şi va face judecată şi dreptate, acela sufletul său va face viu.
28. Că socotind şi întorcându-să de către toate nedreptăţile sale carele au lucrat, viu va fi şi nu va muri.
29. Şi zic fiii lui Israil: «Nu e dreaptă calea Domnului». Au doară căile Meale nu sint dreapte, casa lui Israil, şi nu mai vârtos, căile voastre îndărăvnice?
30. Pentru aceaea, pre fieştecarele după căile sale îl voiu judeca, casa lui Israil, zice Domnul Dumnezeu. *Întoarceţi-vă şi vă pocăiţi de toate nedreptăţile voastre şi nu vă va fi voao spre cădeare nedreptatea. *Math. 3,2. Luca 3,3.
31. Lepădaţi de la voi toate nelejuirile voastre întru carele aţi nelegiuit şi vă faceţi inimă noao şi duhu nou; şi căci să muriţi, casa lui Israil?
32. *Că nu voiesc moartea celui ce moare – zice Domnul Dumnezeu – întoarceţi-vă şi fiţi vii. *Sus 20,3. Jos. 33,11. 2 Petru 2,9.

Cap 19

Pilda leiţii şi a puilor de lei însămnează robia împăraţilor Ioahaz, şi Ioachim. Şi cea trecută a
33v *cetăţii Ierusalimului fericire o scrie | şi cea de acum supărare, supt pilda viei.*

1 Şi tu ia plângerea preste căpeteniile lui Israil
2 Şi vei zice: «Căci maica ta, leiţa, între lei s-au culcat, în mijloc de leuţi au hrănit puii săi.

3. Şi au scos unul din leuţii săi şi s-au făcut leu şi s-au învăţat a prinde pradă şi pre om a-l mânca.
4. Şi au auzit de el limbile; şi nu fără ranele sale l-au prins şi l-au adus în laţuri în pământul Eghiptului.
5. Care, văzând că au slăbit şi au perit nădeajdea ei, au luat unul din leuţii săi, leu l-au rănduit.
6. Carele umbla între lei şi s-au făcut leu şi s-au învăţat a prinde pradă şi a mânca oameni.
7. Învăţatu-s-au a face văduve şi cetăţile lor spre pustiire a le aduce; şi s-au pustiit pământul şi plinirea lui de glasul rugitului lui.
8. Şi s-au adunat asupra lui neamurile de pretutindiri, din ţări, şi au tins preste el mreaja sa; întru ranele lor s-au prins.
9. Şi l-au trimis în culivină, în lanţuri l-au dus la împăratul Vavilonului şi l-au trimis în temniţă, ca să nu să mai audă glasul lui preste munţii lui Israil.
10. Maica ta, ca o vie în sângele tău, preste apă s-au sădit, rodul ei şi ramurile ei au crescut din ape multe.
11. Şi i s-au făcut ei toiage vârtoase spre steme de stăpânitori şi s-au înălţat statul ei între ramuri şi au văzut înălţimea sa întru mulţimea mlădiţelor sale.
*Ozie 13,15. 12. Şi s-au zmult întru mânie şi pre pământ s-au lepădat *şi vântul arzând i-au săcat rodul ei. Veştezitu-s-au şi s-au uscat toiagele vârtutei ei; focul o au mâncat,
13. Şi acum s-au mutat în pustie, în pământ neumblat şi sătios.
14. Şi au ieşit foc din varga ramurilor ei, carele au mâncat rodul ei şi nu au fost într-însa vargă tare, steama stăpânitorilor. Plângere iaste şi va fi spre plângere»". ||

Cap 20

34r

Domnul zice că nu va răspunde fiilor lui Israil, că şi în Eghipt şi în pustie şi în Pământul Făgăduinţii au nelegiuit în poruncile Lui şi idoli au cinstit; cărora de multe ori le-au amânănţat reale, ci le-au iertat, ca numele Lui să nu să blasteme între limbi. Iară acum, după toate aceastea, zice că-i va chema la pământul Său în care să-I slujască şi porunceaşte să prorocească împrotiva dumbrăvii de amiiazăzi.

1. i au fost în anul al şeaptelea, în a cincea, în zeace a lunii; venit-au oameni din bătrânii lui Israil să întreabe pre Domnul şi au şezut în preajma mea.
2. Şi au fost cuvântul Domnului către mine, zicând:
3. „Fiiul omului, grăiaşte bătrânilor lui Israil şi vei zice către dânşii: «Aceastea zice Domnul Dumnezeu: 'Au doară a Mă întreba aţi venit? Viu sânt Eu, că nu vă voiu răspunde', zice Domnul Dumnezeu».
4. De-i judeci, de-i judeci, fiiul omului, urăciunile părinţilor lor le arată.
5. Şi vei zice către dânşii: «Aceastea zice Domnul Dumnezeu: 'În zioa în carea am ales pre Israil şi am râdicat mâna Mea pentru ruda casii lui Iacov şi M-am arătat lor în pământul Eghiptului şi am râdicat mâna Mea pentru ei, zicând: 'Eu, Domnul, Dumnezeul vostru',
6. În zioa aceaea am râdicat mâna Mea pentru ei, ca să-i scoţu din pământul Eghiptului la pământul care-l rânduisem lor, ce curge lapte şi miiare, carele iaste ales între toate pământurile.
7. Şi am zis către dânşii: 'Leapede fieştecare smintealele ochilor săi şi cu idolii Eghiptului să nu vă pângăriţi. Eu, Domnul, Dumnezeul vostru'.
8. Şi M-au întărâtat şi n-au vrut a Mă auzi; nice unul urăciunile ochilor săi au lepădat, nici idolii Eghiptului au părăsit. Şi am zis ca să vărs urgiia Mea preste dânşii şi să umplu | mâniia Mea între dânşii, în mijlocul pământului Eghiptului. 34v
9. Şi am făcut, pentru numele Mieu, să nu să vatăme înaintea limbilor, într-a cărora mijloc era şi între carele M-am arătat lor, ca să-i scoţu din pământul Eghiptului.
10. Scosu-i-am, dară, din pământul Eghiptului şi i-am dus în pustie.
*Preoţie 18,5. Râmlean 10,5. 11. *Şi le-am dat poruncile Meale şi judecăţile Meale le-am arătat, care făcându-le omul, viu va fi într-însele.
*Ieşire 20,8 şi 31,13. 12. *Încă şi sâmbetele Meale le-am dat *lor, să fie sămn între Mine şi între ei şi să ştie că Eu sânt Domnul, Cel ce-i sfinţesc.
2 Leage 5,12. 13. Şi m-au întărâtat casa lui Israil în pustie, întru poruncile Meale n-au umblat şi judecăţile Meale le-au lepădat, care făcându-le omul, viu va fi într-însele. Şi sâmbetele Meale le-au lăpădat foarte şi am zis să vârs mâniia Mea preste dânşii în pustie şi să-i mistuiesc.

14. Şi am făcut pentru numele Mieu, să nu să vatăme înaintea limbilor, dintre carele i-am scos înaintea acelora.
15. Deci Eu am râdicat mâna Mea preste dânşii în pustie, ca să nu-i duc la pământul care l-am dat lor, ce curge lapte şi miiare, cel mai ales dintre toate pământurile,
16. Că judecăţile Meale le-au lepădat şi întru poruncile Meale n-au umblat şi sâmbetele Meale au vătămat, că după idoli inimile lor păşea.
17. Şi le-au îngăduit ochiul Mieu ca să nu-i omor, nici i-am mistuit în pustie.
18. Şi am zis către fiii lor în pustie: 'În poruncile părinţilor voştri să nu umblaţi, nici judecăţile lor să le păziţi, nici întru idolii lor să vă pângăriţi.
19. Eu, Domnul, Dumnezeul vostru. În poruncile Meale să umblaţi, judecăţile Meale păziţi şi le faceţi.
20. Şi sâmbetele Meale sfinţiţi, să fie sămn între Mine şi între voi şi să ştiţi că Eu sânt Domnul, Dumnezeul vostru'. ||
35r 21. Şi M-au întărâtat fiii; întru poruncile meale n-au umblat şi judecăţile Meale n-au păzit să le facă, care, făcându-le omul, viu va fi într-însele; şi sâmbetele Meale au vătămat şi le-am amânănţat, ca să vărs iuţimea Mea preste dânşii şi să plinesc mâna Mea într-înşii în pustie.
22. Şi am întors mâna Mea şi am făcut pentru numele Mieu, să nu să vatăme înaintea limbilor dintre care i-am scos în ochii acelora.
23. Iară am rădicat mâna Mea asupra lor în pustie, ca să-i râsipesc în neamuri şi să-i vântur prin locuri,
24. Căci că judecăţile Meale nu făcuse şi poruncile Meale lepădase şi sâmbetele Meale vătămase şi după idolii părinţilor săi fusease ochii lor.
25. Şi Eu, dară, le-am dat porunci nu bune şi judecăţi în carele nu vor fi vii.
26. Şi i-am pângărit întru darurile sale, când aducea tot ce deşchide pântecele, pentru greşalele sale. Şi vor şti că Eu sânt Domnul».
27. Pentru aceaea, grăiaşte către casa lui Israil, fiiul omului, şi vei zice către dânşii: «Aceastea zice Domnul Dumnezeu: 'Încă şi într-aceasta M-au blăstămat părinţii voştri, când M-au trecut cu vedearea, urgisindu-Mă'.
28. Şi i-am dus la pământul pre care am râdicat mâna Mea, să-l dau lor. Văzut-au toată măgura înaltă şi tot copaciul frunzos şi au jârtvit acolo jungherile sale şi au dat acolo întărâtarea aducerii sale şi au pus acolo mirosul dulceţii sale şi au gustat gustările sale.
29. Şi am zis către ei: 'Ce e cel înalt, la care voi întraţi?' Şi s-au chemat numele lui până la această zi'».
30. Pentru aceaea, zi către casa lui Israil: «Aceastea zice Domnul Dumnezeu: 'Adevărat, în calea părinţilor voştri voi vă pângăriţi şi după smintealele lor voi curviţi,
35v 31. Şi întru aducerea darurilor voastre, | când treaceţi fiii voştri prin foc, voi vă pângăriţi întru toţi idolii voştri până astăzi, şi Eu vă voiu răspunde, casa lui Israil? Viu sânt Eu – zice Domnul Dumnezeu – că nu vă voiu răspunde'.
32. Nici gândirea minţii voastre va fi a celor ce zic: 'Fi-vom ca limbile şi ca rudeniile pământului, să cinstim leamnele şi pietrile'.
33. Viu sânt Eu – zice Domnul Dumnezeu – că în mână tare şi în braţu întins şi întru iuţime vărsat voiu împărăţi preste voi.
34. Şi vă voiu scoate dintre noroade şi vă voiu aduna din locurile prin care sânteţi răsipiţi în mână tare şi în braţu întins şi întru iuţime vărsat voiu împărăţi preste voi.
35. Şi vă voiu aduce în pustiia noroadelor şi mă voiu judeca cu voi acolo faţă către faţă.
36. Precum cu judecată am certat împrotiva părinţilor voştri în pustiia pământului Eghiptului, aşa vă voiu judeca, zice Domnul Dumnezeu,
37. Şi vă voiu supune steamii Meale şi vă voiu duce în legături de pace.
38. Şi voiu aleage dintre voi pre cei nelegiuitori şi necredincioşi şi din pământul nemernicii lor îi voiu scoate, şi în pământul lui Israil nu vor întra. Şi veţi şti că Eu sânt Domnul'.
39. Şi voi, casa lui Israil, aceastea zice Domnul Dumnezeu: 'Fieştecarii după idolii voştri umblaţi şi le slujiţi, iară şi într-aceasta de nu mă veţ auzi şi numele Mieu cel sfânt îl veţi mai pângări, în darurile voastre şi întru idolii voştri,
40. În muntele Mieu cel sfânt, în muntele lui Israil cel înalt – zice Domnul Dumnezeu – acolo va sluji Mie toată casa lui Israil, toţi, am zis, în pământul în care îm vor plăcea; şi acolo voiu căuta pârghele voastre şi începutul zeciuirilor voastre, întru toate sfinţeniile voastre, ||
36r 41. Spre miros de bună mireazmă vă voiu priimi când vă voiu scoate dintre noroade şi vă voiu aduna de prin locurile prin care sânteţi râsipiţi şi mă voiu proslăvi între voi înaintea limbilor.

42. Şi veţi şti că Eu, Domnul, când vă voiu duce la pământul lui Israil, la pământul pentru care am râdicat mâna Mea, ca să-l dau părinţilor voştri.
43. Şi vă veţ aduce aminte acolo de căile voastre şi de toate nelegiuirile voastre cu care v-aţi pângărit într-însele; şi vă veţi scârbi de voi înaintea voastră, întru toate răotăţile voastre care aţi făcut.
44. Şi veţi şti că Eu sânt Domnul, când bine voiu face voao pentru numele Mieu şi nu după căile voastre ceale reale, nici după nelegiuirile voastre ceale reale foarte, casa lui Israil', zice Domnul Dumnezeu»".
45. Şi au fost cuvântul Domnului cătră mine, zicând:
46. „Fiiul omului, pune faţa ta cătră calea austrului şi picătureaşte spre afric şi proroceaşte spre dumbrava ţarinii despre amiazăzi.
47. Şi vei zice dumbrăvii de amiiazezi: «Auzi cuvântul Domnului. Aceastea zice Domnul Dumnezeu: 'Iată, Eu voi aprinde întru tine foc şi voi arde întru tine tot lemnul vearde şi tot lemnul uscat; şi nu să va stânge flacăra aprinderii şi să va mistui într-însa toată faţa, de la austru până la crivеţu.
48. Şi va vedea tot trupul că Eu, Domnul, o am aprins, nici să va stânge'»".
49. Şi am zis: „A! A! A! Doamne Dumnezeule! Aceia zic de mine: «Au doară prin pilde grăiaşte acesta?»"

Cap 21

Proroceaşte că groaznică şi mult fealiu de sabie | va veni preste Ierusalim şi preste fiii lui Ammos de la împăratul Vavilonului, carele mai apoi în ţara sa să va judeca şi cu totul să vă râsipi. 36v

1. Şi au fost cuvântul Domnului cătră mine, zicând:
2. „Fiiul omului, pune faţa ta cătră Ierusalim şi picătoreaşte pre jârtvelnice şi proroceaşte împrotiva locului lui Israil.
3. Şi vei zice cătră pământul lui Israil: «Aceastea zice Domnul Dumnezeu: 'Iată, Eu cătră tine şi voiu scoate sabia mea din teaca sa şi voiu ucide întru tine pre cel drept şi pre cel necredincios.
4. Iară pentru aceaea, că am ucis întru tine pre cel drept şi pre cel necredincios, pentru aceaea va ieşi sabia Mea din teaca sa cătră tot trupul, de la austru până la crivеţu,
5. Ca să ştie tot trupul că Eu, Domnul, am scos sabia mea din teaca sa neopritã'».
6. Şi tu, fiiul omului, suspină întru zdrobirea coapselor şi întru amărăciuni, suspină înaintea lor.
7. Şi deacă vor zice cătră tine: «Căci tu suspini?», vei zice: «Pentru auzirea că vine şi să va lâncezi toată inima şi să vor slăbănoji toate mânile şi să va slăbi tot duhul şi prin toate genunchele vor treace ape. Iată, vine şi va fi, zice Domnul Dumnezeu»".
8. Şi au fost cuvântul Domnului cătră mine, zicând:
9. „Fiiul omului, proroceaşte şi vei zice: «Aceastea zice Domnul Dumnezeu». Grăiaşte: «Sabiia, sabia s-au ascuţit şi s-au luciit,
10. Să taie jungheri; s-au ascuţit să sclipească, s-au luciit. Cel ce clăteşti steama fiiului Mieu tăiat-ai tot lemnul.
11. Şi l-am dat a-l netezi, ca să să ţie cu mâna. Aceasta s-au ascuţit sabia şi aceasta s-au luciit, să fie în mâna ucigătoriului». ||
12. Strâgă şi te vaietă, fiiul omului, că aceasta s-au făcut în norodul Mieu, aceasta întru toţi povăţuitorii lui Israil, carii fugise. Sabiii s-au dat cu norodul Mieu; pentru aceasta plesneşte-ţi şealele, 37r
13. Că s-au ales; şi aceasta deacă va răsipi steama, şi nu va fi, zice Domnul Dumnezeu.
14. Tu, dară, fiiul omului, proroceaşte şi loveaşte cu mâna cătră mână şi să se îndoiască sabia şi să se întriiască sabia celor omorâţi; aceasta e sabiia de mare ucidere, carea îi face a să buigui,
15. Şi a să lâncezi cu inima; şi sporeaşte căderile în toate porţile lor; am dat turburarea sabiii ceii ascuţite şi luciite a sclipi, îmbrăcate spre ucidere.
16. Ascuţă-te, mergi spre dreapta sau spre stânga, ori încătro iaste pofta feaţii tale.
17. Încă şi Eu voiu plini cu mâna şi voiu umplea urgiia Mea; Eu, Domnul, am grăit".
18. Şi au fost cuvântul Domnului cătră mine, zicând:
19. „Şi tu, fiiul omului, pune ţie doao căli, să vie sabiia împăratului Vavilonului; din pământul tău vor ieşi amândoao şi cu mâna va lua gâcirea, în capul uliţii cetăţii va gâci.

20. Cale vei pune să vie sabiia la Ravathul fiilor Amon şi la Iuda în Ierusalimul cel întărit.
21. Că au stătut împăratul Vavilonului între căi, în capul a doao ulițe, gâcitură căutând, mestecând săgeţile; întrebat-au idolii, afară au sfătuit.
22. La dreapta lui s-au făcut gâcitura preste Ierusalim, să puie berbeci, ca să-i deascopere în tăiare, să râdice glas în urlare, să puie berbeci în preajma porților, să aducă şanţu şi să zidească tărie.
37v 23. Şi va fi ca cel ce sfătuiaşte în zădaru bozul în ochii | lor, şi odihna sâmbetelor urmează; iară acela îş va aduce aminte de nedreptate a prinde.
24. Pentru aceaea, aceastea zice Domnul Dumnezeu: «Pentru căci că v-aţi adus aminte de nedreptăţile voastre şi aţi deascoperit nelegiuirile voastre şi s-au arătat păcatele voastre întru toate gândurile voastre, pentru aceaea – zic – că v-aţi adus aminte, cu mâna vă veţi prinde.
25. Iară tu, pângărite, necredinciosule, povăţuitoriul lui Israil, a căruia au venit zioa cea mai nainte gătită în vreamea nedreptăţii,
26. Aceastea zice Domnul Dumnezeu: 'Du chidarim, ia corona; au nu e aceasta carea au înălţat pre cel smearin şi pre cel înalt l-au smerit?
27. Nedreptate, nedreptate, nedreptate, o voiu pune, şi aceasta nu s-au făcut, până ce ar veni a căruia iaste judecata şi o voi da lui'».
28. Şi tu, fiiul omului, proroceaşte şi zi: «Aceastea zice Domnul Dumnezeu cătră fiii lui Ammon şi cătră ocara lor». Şi vei zice: «Sabie, sabie, goleaşte-te spre ucidere, luciia-te să omor şi să sclipeşti,
29. Când ţi să vedea ceale deşarte şi să prorocea minciunile, ca să te dai preste grumazii răniţilor celor necredincioşi, a cărora zioao cea mai înainte rânduită în vreamea nedreptăţii au venit.
30. Întoarce-te la teaca ta, în locul în care te-ai zidit, în pământul naşterii tale te voiu judeca.
31. Şi voiu vărsa preste tine urgiia Mea, în focul iuţimii Meale voiu sufla întru tine şi te voi da în mânile oamenilor celor neînţelepţi şi a celor ce lucrează perirea.
32. Focului vei fi hrană, sângele tău va fi în mijlocul pământului, uitării te vei da»; că Eu, Domnul, am grăit".

Cap 22

38r *Multe nelegiuiri în Ierusalim făcute poves||teaşte, pentru carele zice că va vărsa preste dânşii urgiia sa. Şi povesteaşte nelegiuirile preoţilor, a căpeteniilor şi a mincinoşilor proroci şi a norodului pământului, ca nime să să afle cine să să puie întru întoarcerea măniii Domnului.*

1. Şi au fost cuvântul Domnului cătră mine, zicând:
2. „Şi tu, fiiul omului, au nu judeci, au nu judeci cetatea sângiurilor?
3. Şi vei arăta ei toate urăciunile sale şi vei zice: «Aceastea zice Domnul Dumnezeu: 'Cetatea ce varsă sânge în mijlocul său, să vie vreamea ei şi carea au făcut idoli împrotiva sa, ca să să pângărească.
4. În sângele tău care de tine s-au vărsat, ai greşit: şi întru idolii tăi, carii ai făcut, te-ai pângărit şi ai făcut a să apropia zilele tale, şi ai adus vreamea anilor tăi; pentru aceaea te-am dat ocară limbilor şi batjocură tuturor locurilor,
5. Care sânt aproape şi care-s departe de tine vor lua biruinţă de tine, întinată, ostilă, cea mare cu perirea.
6. Iată, căpeteniile lui Israil, fieştecarii cu braţul său au fost întru tine, a vărsa sânge.
7. Pre tatăl şi pre mumă i-au batjocorit întru tine, pre cel strein l-au năpăstuit în mijlocul tău, săracul şi văduva i-au întristat la tine.
8. Jirtvelnicele meale le-ai trecut cu vedearea şi sâmbetele meale le-ai pângărit.
9. Oameni hulitori au fost întru tine a vârsa sânge; şi preste măguri au mâncat întru tine, nelegiuire au lucrat în mijlocul tău.
10. Ceale mai de ruşine ale tătâni-său le-au deascoperit întru tine, necurăţia ceii lunatece o au smerit întru tine.
11. *Şi fieştecarele spre muiarea aproapelui său au lucrat urăciune şi socrul pe noru-sa *Ierem. 5,7.
38v o au pângărit negrăit, fratele pre soru-sa, fata tătâni-său o a | smerit întru tine.
12. Daruri au luat întru tine, a vărsa sânge, camătă şi pe deasupra ai luat şi cu lăcomie pre cei de aproape ai tăi năpăstuiai şi de Mine te-ai uitat, zice Domnul Dumnezeu.
13. Iată, am pleznit mânile Meale preste lăcomiia ta carea ai făcut şi preste sângele care s-au vărsat în mijlocul tău.

14. Au doară va suferi inima ta? Au vor birui mânile tale în zilele care Eu voiu face ţie? Eu, Domnul, am grăit şi voiu face ţie.
15. Şi te voiu râsipi prin neamuri şi te voiu vântura prin locuri şi voiu face a scădea necurăţia ta de la tine.
16. Şi te voiu moşteni întru vedearea limbilor şi vei şti că Eu, Domnul'»".
17. Şi au fost cuvântul Domnului cătră mine, zicând:
18. „Fiiul omului, întorsu-s-au Mie casa lui Israil spre curvă; toţi aceştia, aramă şi cositoriu şi fier şi plumb în mijloc de cuptoriu; curvă de argint s-au făcut.
19. Pentru aceaea, aceastea zice Domnul Dumnezeu: «Pentru că v-aţi întors toţi spre curvă, pentru aceaea, iată, Eu vă voi aduna în mijlocul Ierusalimului,
20. Cu adunare de argint şi de aramă şi de cositoriu şi de fier şi de plumb în mijlocul cuptoriului şi voiu aprinde într-însul foc spre vărsare, aşa-i voiu aduna întru iuţimea Mea şi întru mâniia Mea şi Mă voiu odihni şi-i voiu vărsa.
21. Şi vă voiu aduna şi vă voiu aprinde în focul iuţimii Meale şi vă veţi vărsa în mijlocul ei.
22. Precum să varsă argintul în mijlocul cuptoriului, aşa veţi fi în mijlocul ei; şi veţi şti că Eu, Domnul, deacă voiu vărsa urgiia Mea preste voi»".
23. Şi au fost cuvântul Domnului cătră Mine, zicând:
24. „Fiiul omului, zi ei: «Tu eşti pământ necurat şi nepluat în zioa iuţimii.
25. Giurarea prorocilor împreună, în mijlocul ei, ca leul ce răgneaşte şi apucă pradă, sufletele le-au || mâncat, averile şi preţul au luat, văduvele ei le-au înmulţit în mijlocul ei. 39r
26. Preoţii ei au urgisit leagea Mea şi au pângărit jârtvenicele Meale, între cel sfinţit şi între cel pângărit n-au avut despărţire şi între cel pângărit şi între cel curat n-au înţeles şi de la sâmbetele Meale ş-au întors ochii şi Mă întinam în mijlocul lor.
*Mih. 3,11. Sof. 3,3. 27. *Căpeteniile ei în mijlocul ei ca lupii ce răpesc prada, a vărsa sânge şi a pierde sufletele şi cu lăcomie a urma dobânzile.
28. Iară prorocii lor în lucie fără amestecare, văzând ceale deşarte, şi prorocindu-le minciuni, zicând: 'Aceastea zice Domnul Dumnezeu', când Domnul n-au grăit.
29. Norodul pământului năpăstuia năpăstuire şi răpea cu sâlnicie pre cel lipsit şi pre săracul necăjea şi pre cel nimernic îl apăsa cu năpaste fără judecată.
30. Şi am cercat dintre ei om, carele s-ar pune păreate şi ar sta împrotiva Mea pentru loc, ca să nu-l râsipesc, şi n-am aflat.
31. Şi am vărsat preste ei urgiia Mea, în focul mâniii Meale i-am mistuit. Calea lor spre capul lor o am răsplătit, zice Domnul Dumnezeu»".

Cap 23

Supt chipul a multor precurvii, a doao curve, Oollei şi Oolliviii, şi a certării lor arată Domnul multe fealiuri de închinare de idoli a Samariii şi a Ierusalimului, pentru carea să vor da spre ocară limbilor, a cărora închinarea de idoli au urmat.

1. Şi au fost cuvântul Domnului cătră mine, zicând:
2. „Fiiul omului, doao muieri featele unii mume au fost.
3. Şi au curvit în Eghipt, în tinereaţele sale | au curvit; acolo s-au supus ugerele 39v lor şi s-au frământ ţiţele prunciii lor.
4. Iară numele lor, Oolla, cea mai mare, şi Oolliva, sora ei cea mai mică. Şi le-am avut şi au născut feciori şi feate; iară numele lor, Samaria, Oolla şi Ierusalimul, Oolliva.
5. Şi au curvit asupra Mea Oolla şi au nebunit, spre iubitorii săi, spre asiri apropiindu-să,
6. Spre cei îmbrăcaţi cu mohorât, spre căpetenii şi legiuitori, spre cei tineri de poftă, spre toţi călăreţii şi încălecătorii de cai.
7. Şi au dat curviile sale preste cei aleşi, preste toţi fiii asirilor şi întru toţi spre carii au nebunit, întru necurăţiile lor s-au pângărit.
8. Încă şi curviile sale care avusease în Eghipt nu le-au părăsit, că şi aceia au dormit cu dânsa în tinereaţele ei, şi aceia au frământ ugerele prunciii ei şi au vărsat curvia sa preste dânsa.
9. Pentru aceaea o au dat în mânile iubitorilor săi, în mânile fiilor Assur, preste a cărora poftă au nebunit.
*Sus 17, 37. 10. *Aceia au descoperit ocara ei, pre fiii şi pre featele ei i-au dus, şi pre ea o au ucis cu sabia; şi s-au făcut muieri vestite şi judecăţi au lucrat într-însa.
11. Carea văzând sora ei, Oolliva, mai mult decât aceaea au nebunit de poftă şi curviia sa preste curviia surorii sale.

12. La fiii asirilor s-au dat fără ruşine, povăţuitoriilor şi legiuitorilor celor ce vinea la sine, îmbrăcaţi cu haină de multe fealiuri, călăraşiilor ce să purta cu cai şi celor tineri cu chipul tuturor aleasă.

13. Şi am văzut că s-au pângărit o cale amândurora.

40r 14. Şi au sporit curviile sale; şi, văzând băr||baţi zugrăviţi în păreate, chipurile haldeilor cu văpseale însămnate,

15. Şi pre cei încinşi cu brâne ţintate şi cu mitre în capetele lor zugrăvite, chipul tuturor povăţuitorilor, asămănarea fiilor Vavilonului şi a pământului haldeilor în care au răsădit,

16. Nebunit-au preste ei pofta ochilor săi şi au trimis soli de la ei în Haldeea.

17. Şi deacă au venit la ea fiii Vavilonului, la culcuşul ţiţelor o au pângărit cu curviile sale; şi s-au pângărit de la dânşii şi s-au săturat sufletul ei de la aceia.

18. Şi au golit curviile sale şi au descoperit ocara sa; şi s-au depărtat sufletul Mieu de la ea, precum să depărta sufletul Mieu de la sora ei.

19. Că au înmulţit curviile sale, aducându-şi aminte de zilele tinereaţelor sale, întru care le-au curvit în pământul Eghiptului.

20. Şi au nebunit cu poftă spre împreunarea lor, a cărora trupuri sânt ca trupurile asinilor şi ca curgerea cailor, curgerea lor.

21. Şi ai cercetat nelegiuirea tinereaţelor tale, când s-au supus în Eghipt ugerele tale şi s-au frământ ţiţele prunciii tale.

22. Pentru aceaea, Oolliva, aceastea zice Domnul Dumnezeu: «Iată, Eu voi deştepta pre toţi iubitorii tăi împrotiva ta, de carii s-au săturat sufletul tău, şi-i voiu aduna asupra ta prinprejur,

23. Pre fiii Vavilonului şi toţi haldeii, pre cei cinstiţi şi tiranii şi căpeteniile, toţi fiii asirilor, pre cei tineri cu chip ales, povăţuitori şi legiuitori toţi, pre căpeteniile căpeteniilor şi pre cei vestiţi călăraşi de cai.

24. Şi vor veni preste tine gătiţi cu căruţe şi cu roate mulţime de noroade, cu platoşe şi
40v cu pavăze şi cu coif să vor întrarma împro|tiva ta de pretutindini; şi voiu da înaintea lor judecată şi te vor judeca cu judecăţile sale.

25. Şi voiu pune râvna Mea întru tine, carea o lucrează cu tine în iuţime; nasul tău şi urechile tale le voiu tăia, şi ceale ce vor rămânea cu sabie le vor dimica; aceia pre fiii tăi şi featele tale vor prinde, şi cel mai de pre urmă al tău să va mistui de foc.

26. Şi te vor goli de veşmintele tale şi vor lua vasele slavei tale.

27. Şi voiu face a odihni nelegiuirea ta de tine şi curviia ta de pământul Eghiptului; nici vei râdica ochii tăi cătră dânşii, şi nu-ţ vei mai aduce aminte de Eghipt».

28. Că aceastea zice Domnul Dumnezeu: «Iată, Eu te voiu da în mânile acelora pre carii i-ai urât, în mânile de carii s-au săturat sufletul tău.

29. Şi vor lucra cu tine în urâre şi vor lua toate ostenealele tale şi te vor lăsa goală şi plină de ocară şi să va descoperi ocara curviilor tale, nelegiuirea ta şi curviile tale.

30. Făcut-au aceaştea ţie, că ai curvit după neamuri, între carele te-ai pângărit cu idolii lor.

31. În calea iuţimii tale ai umblat; şi voiu da păharul ei în mâna ta».

32. Aceastea zice Domnul Dumnezeu: «Păharul surorii tale vei bea cel adânc şi lat, fi-vei spre râs şi spre batjocura cea mai prisositoare.

33. De beţie şi de dureare te vei umplea, de păharul măhnirii şi al întristării, de păharul surorii tale, Samariii.

34. Şi-l vei bea şi-l vei stoarce până la drojdii şi sfărmiturile lui le vei mânca şi ugerele
41r tale le vei rumpe, că Eu am grăit», zice Domnul || Dumnezeu.

35. Pentru aceaea, aceastea zice Domnul Dumnezeu: «Pentru că te-ai uitat de Mine şi M-ai lăpădat după trupul tău, poartă şi tu nelegiuirea ta şi curviile tale»".

36. Şi au zis Domnul cătră mine, zicând: „Fiiul omului, au doară judeci pre Oolla şi Oolliva şi le vesteşti nelegiuirile lor?

37. Că au preacurvit şi sânge e în mânile lor, şi cu idolii săi au curvit, încă şi pre fii săi care născuse Mie i-au dus lor spre mâncare.

38. Ci şi aceasta le-au făcut: pângărit-au jârtvelnicul Mieu în zioa aceaea şi sâmbetele Meale le-au întinat.

39. Şi când jârtvea pre fiii săi idolilor săi şi întra la jârtvelnicul Mieu în zioa aceaea, ca să-l pângărească, şi aceastea au făcut în mijlocul casii Meale.

40. Trimis-au la oamenii ce vinea de departe, la carii solie trimisease şi, iată, au venit cărora te-ai spălat şi ai uns prinprejur ochii tăi cu văpseale şi te-ai împodobit cu haină muierească.

41. Şezut-ai în pat frumos şi masa s-au împodobit înaintea ta; tămâia Mea şi ungerea Mea o ai pus pre dânsa.

42. Şi glas de mulţime ce dănţuia era într-însa şi în bărbaţii cei ce să aducea din mulţimea oamenilor şi vinea din pustie; au pus covrigi în mânile lor şi cununi scumpe în capetele lor.
43. Şi i-am zis: «Ceaea ce eşti zdrobită întru preacurvii, acum va curvi întru curvia sa şi aceasta?»
44. Şi au întrat la ea ca la o muiare curvă, aşa întra la Oolla şi Oolliva, muierile acealea de ruşine.
45. Bărbaţii, dară, drepţi sânt, aceştia le vor judeca cu judecata preacurvelor şi cu judecata vărsătorilor de sânge, căci că preacurve sânt | şi sânge în mânile lor. 41v
46. Că aceastea zice Domnul Dumnezeu: «Adă la eale mulţimea şi le dă spre gâlceavă şi spre răpire.
47. Şi să se împroaşte cu pietrile norodului şi să se pătrunză cu sabiile lor, pre fiii şi pre featele lor îi vor ucide şi casele lor cu foc le vor aprinde.
48. Şi voiu lua nelegiuirea de pre pământ şi să vor învăţa toate muierile a nu face după nelegiuirea acelora.
49. Şi vor da nelegiuirea voastră preste voi şi păcatele idolilor voştri le veţ purta şi veţi cunoaşte că Eu sânt Domnul Dumnezeu»".

Cap 24

Supt chipul oalei ceii pline de carne şi de oase mai aleasă şi la foc pusă şi supt chipul morţii muierii lui Iezechiil, pentru carea i s-au poruncit nici o jeale a face, arată Domnul că să va da spre perire casa lui Israil şi fiii ei să vor omorî, nici o jale urmând pentru buiguirea sufletului.

1. Şi au fost cuvântul Domnului cătră mine, în anul al noaolea, în luna a zecea, în zioa lunii a zecea, zicând:
2. „Fiiul omului, scrie ţie numele zilii aceştiia, întru carea s-au întărit împăratul Vavilonului asupra Ierusalimului astăzi.
3. Şi vei zice prin pildă cătră casa cea întărâtătoare o asămănare şi vei grăi cătră dânşii: «Aceastea zice Domnul Dumnezeu: 'Pune oala, cum am zis, şi bagă într-însa apă,
4. Strânge dăraburile ei într-însa, toată partea bună, şealele şi armul, ceale alease şi pline de oase.
5. Gras dobitoc ia şi împreună strângerea oaselor supt dânsa, clocotit-au fiertura ei şi s-au fiert oasele ei în mijlocul ei.
6. Pentru aceaea, aceastea zice Domnul Dumnezeu: 'Amar cetăţii sângiurilor, oalei a căriia rugină într-însa iaste şi ruginile ei n-au ieşit dintr-însa. Prin părţi şi prin părţile sale o scoate, n-au căzut preste ea soarte. ||
7. Că sângele ei în mijlocul ei iaste, preste piatră limpede l-au vărsat, nu l-au vărsat pre 42r pământ, să se poată acoperi cu prav.
8. Ca să aduc preste ea urgia Mea şi cu izbândă să izbândesc dat-am sângele ei pre pământ limpede, ca să nu să acopere'.
*Nah. 3,1. Hav. 2,12. 9. Pentru aceaea, aceastea zice Domnul Dumnezeu: *'Amar cetăţii sângiurilor, a căriia Eu mare voiu face hălmul.
10. Strânge oasele care le voiu arde cu foc şi mistuiască-să cărnurile şi să va coace toată amestecarea şi oasăle să vor lâncezi.
11. Şi o pune pre cărbuni goală, să se încălzască şi să se topească arama ei şi să se arză în mijlocul ei întinăciunea ei şi să să mistuiască scrumul ei.
12. Cu multă osteneală s-au asudat şi n-au ieşit dintr-însa cea foarte rugina ei, nici prin foc.
13. Necurăţia ta urgisită e, că am vrut a te curăţi şi nu te-ai curăţit de gunoaiele tale, ci nici te vei curăţi mai nainte, până când voiu face a să odihni urgiia Mea întru tine.
14. Eu, Domnul, am grăit: Veni-va şi voiu face, nu voiu treace, nici voiu îngădui, nici Mă voiu mâlcomi; după căile tale şi după meaşteşugirile tale te voiu giudeca', zice Domnul»".
15. Şi au fost cuvântul Domnului cătră mine, zicând:
16. „Fiiul omului, iată, Eu iau de la tine cel dorit al ochilor tăi în rană; şi nu vei plânge, nici te vei văieta, nici vor cură lacrămile tale.
17. Suspină tăcând, jeale din morţi nu vei face, cununa ta legată împrejur fie ţie şi încălţămintele tale vor fi în picioarele tale, nici cu plaşca vei astupa gurile, nici bucate jealnice vei mânca".
18. Grăit-am eu cătră norod dimineaţă şi au murit muiarea mea sara; şi am făcut dimineaţa precum poruncise mie.

19. Şi au zis cătră mine norodul: „Căci nu ne spui ce însămnează aceastea care tu faci?”
42v 20. Şi am zis cătră ei: „Cuvântul Domnului au | fost cătră mine, zicând:
21. «Grăiaşte casii lui Israil: ‘Aceastea zice Domnul Dumnezeu: ‘Iată, Eu voiu pângări jirtvealnicul Mieu, mândriia împărăţiii voastre şi dorirea ochilor voştri şi de care să spăimântează sufletul vostru. Fiii voştri şi featele voastre, care le-aţ lăsat, de sabie vor cădea.
22. Şi veţ face precum am făcut; gurile cu plaşca nu veţi acoperi şi bucatele de jeale nu veţ mânca.
23. Cununi veţ avea în capetele voastre şi încălţăminte în picioare; nu vă veţ văieta, nici veţi plânge, ci vă veţ veştezi întru nedreptăţile voastre şi fieştecarele va suspina cătră fratele său.
24. Şi va fi Iezechiil voao spre minune, după toate care au făcut, veţi face când va veni aceasta; şi veţ şti că Eu sânt Domnul Dumnezeu’».
25. Şi tu, fiiul omului, iată, în zioa în carea voiu lua de la ei tăria lor şi bucuriia vredniciii şi pofta ochilor lor, pre carea odihnesc sufletele lor, pre fiii şi pre featele lor,
26. În zioa aceaea când va veni cel ce fuge la tine să-ţi vestească,
27. În zioa, am zis, aceaea să va deşchide gura ta cu cel ce au fugit şi vei grăi şi nu voiu mai tăcea; şi le vei fi spre mirare şi veţi şti că Eu sânt Domnul”.

Cap 25

Ţinuturilor Ammon, Moav, Idumeii şi Palestinii, amânănţă Domnul perirea, pentru că au năcăjit pre fiii lui Israil şi de năcazul lor s-au bucurat.

1. Şi au fost cuvântul Domnului cătră mine, zicând:
2. „Fiiul omului, pune faţa împrotiva fiilor Ammon şi vei proroci despre ei.
3. Şi vei zice fiilor Ammon: «Auziţi cuvântul Domnului Dumnezeu! Aceastea zice Domnul Dumnezeu: ‘Pentru căci că aţi zis: ‘Bine e, bine e, despre jertvenicul mieu, că s-au pângărit, şi despre pământul lui Israil, că s-au pustiit, şi despre casa Iudii, că s-au dus în robie,
43r 4. Pentru aceaea, Eu te voiu da fiilor răsăriteani| |lor spre moştenire şi vor pune staulele sale întru tine şi vor pune întru tine corturile sale; aceia vor mânca rodurile tale şi aceia vor bea laptele tău.
5. Şi voiu da pre Ravath spre lăcaşul cămilelor şi pre fiii lui Ammon spre culcuşul dobitoacelor; şi veţi şti că Eu, Domnul’.
6. Că aceastea zice Domnul Dumnezeu: ‘Pentru căci că ai plesnit cu mâna şi ai lovit cu piciorul şi te-ai bucurat din toată voia de pământul lui Israil,
7. Pentru aceaea, iată, Eu voiu întinde mâna Mea preste tine şi te voiu da spre răpirea neamurilor şi te voiu omorî dintre noroade şi te voiu pierde de pre pământuri şi te voiu zdrobi; şi vei şti că Eu, Domnul’.
8. Aceastea zice Domnul Dumnezeu: ‘Pentru căci că au zis Moav şi Seir: ‘Iată, ca toate limbile casa Iudii’.
9. Pentru aceaea, iată, Eu voiu deşchide umărul lui Moav din cetăţi, din cetăţile lui, am zis, şi din hotarele lui, pre ceale alease ale pământului Vethiesimoth şi Veelmeon şi Cariathaim,
10. Fiilor răsăritului, cu fiii Ammon, şi o voiu da spre moştenire ca să nu mai fie pomenirea fiilor Ammon în neamuri,
11. Şi în Moav voiu face judecăţi; şi vor şti că Eu, Domnul’.
12. Aceastea zice Domnul Dumnezeu: ‘Pentru căci că au făcut Idumeea izbândire să să izbândească de fiii Iudii şi au păcătuit greşind şi răsplătirea au cerut pentru dânşii,
13. Pentru aceaea, aceastea zice Domnul Dumnezeu: Întinde-voiu mâna Mea preste Idumeea şi voiu lua dintr-însa omul şi dobitocul şi o voiu face pustie de cătră austru şi cei ce sânt în Dedan de sabie vor cădea.
14. Şi voiu da izbândirea Mea preste Idumeea prin mânile norodului Mieu, Israil, şi vor face în Edom după mânia Mea şi după iuţimea Mea şi vor cunoaşte izbânda Mea’, zice Domnul Dumnezeu.
15. Aceastea zice Domnul Dumnezeu: ‘Pentru căci că au făcut palestinii izbândire şi au
43v izbândit | din tot sufletul, omorând şi plinind toate neprietiniile ceale vechi,
16. Pentru aceaea, aceastea zice Domnul Dumnezeu: Iată, Eu voiu întinde mâna Mea preste palestineani şi voiu omorî pre ucigaşi şi voiu pierde rămăşiţele ţinutului de pre mare.
17. Şi voiu face întru ei mari izbândiri vădind în urgie şi vor şti că Eu, Domnul, când voiu da izbândirea Mea preste ei.

Cap 26

Vesteaşte Domnul răsipirea Tirului, cetăţii ceii alease, pentru că s-au bucurat de jefuirea Ierusalimului.

1. Şi au fost în anul al unsprăzeacelea, întâie a lunii, s-au făcut cuvântul Domnului
către mine, zicând:
2. „Fiiul omului, pentru căci că au zis Tirul despre Ierusalim: «Bine e, frâmtu-s-au
porţile noroadelor, întorsu-s-au la Mine: umplea-mă-voiu, pustie iaste».
3. Pentru aceaea, aceastea zice Domnul Dumnezeu: «Iată, Eu preste tine, Tirule, şi voiu
face a să apropiia de tine neamuri multe, precum să suie marea cea cu valuri.
4. Şi vor râsipi zidurile Tirului şi vor strâca turnurile ei şi voiu rade pravul ei de pre ea
şi o voiu da spre piatră limpede.
5. Uscarea năvoadelor va fi în mijlocul mării, că Eu am grăit – zice Domnul Dumnezeu
– şi va fi spre răsipirea limbilor.
6. Şi featele ei, care sânt în câmp, cu sabie să vor omorî; şi vor şti că Eu, Domnul».
7. Că aceastea zice Domnul Dumnezeu: «Iată, Eu voiu aduce la Tir pre Navohodonosor,
împăratul Vavilonului de la crivaţ, împăratul împăraţilor, cu cai şi cu căruţe şi cu călăraşi
şi cu ceată şi cu norod mare.
8. Pre featele tale, care sânt în câmp, cu sabie le va omorî; şi te va încunjura cu tării şi
va aduce şanţu prinprejur şi va râdica asupra ta pavăza. ||
9. Şi vii şi berbeci va mesteca spre zidurile tale, şi turnurile tale le va strâca cu armele sale. 44r
10. Cu noroirea cailor lui te va acoperi praful lor, de cătră sunetul cailor şi a roatelor şi a
căruţelor să vor clăti zidurile tale când va întra prin porţile tale ca prin întrarea cetăţii răsipite.
11. Cu copitele cailor săi vor călca toate uliţele tale, norodul tău cu sabiia l-or tăia şi stâlpii
tăi cei cinstiţi pre pământ vor cădea.
12. Jefui-vor averile tale, răpi-vor negoţurile tale şi vor strâca zidurile tale şi casele tale
ceale prea luminate le vor surpa, şi pietrile tale şi leamnele tale şi praful tău în mijlocul
apelor le vor pune.
*Ieremie 7, 34. 13. *Şi voiu face a înceta mulţimea cântecelor tale, şi sunetul lăutelor tale nu să va mai auzi.
14. Şi te voiu da spre piatră limpede, uscarea năvoadelor vei fi, nici te vei mai zidi; că
Eu am grăit», zice Domnul Dumnezeu.
15. Aceastea zice Domnul Dumnezeu Tirului: «Au doară nu de sunetul căderii tale şi
de suspinul omorâţilor tăi, când să vor ucide în mijlocul tău, să vor clăti ostroavele?
16. Şi să vor pogorî de pre scaunele sale toate căpeteniile mării şi vor duce prăzile sale
şi vejmintele sale ceale de multe fealiuri le vor lepăda şi să vor îmbrăca cu ameţire; pe
pământ vor şedea, şi ameţiţi preste cădearea ta cea de năpraznă să vor mira.
17. Şi, luând preste tine tânguire, vor zice ţie: ‘Cum ai perit, ceaea ce lăcuieşti în mare,
cetate cinstită, carea ai fost tare în mare, cu lăcuitorii tăi de carii toţi să îngrozea?’
18. Acum să vor ameţi corăbiile în zioa spaimii tale şi să vor turbura ostroavele în mare,
| căci că nici unul iase din tine»”. 44v
19. Că aceastea zice Domnul Dumnezeu: „Când te voiu da cetate pustiită, ca cetăţile
ceale nelăcuite, şi voiu aduce preste tine adâncul şi te vor acoperi ape multe,
20. Şi te voiu trage cu cei ce să pogoară în lac, la norodul cel veacinic, şi te voiu aşeza
întru ceale mai de pre urmă, ca sângurătăţile ceale vechi, cu cei ce să duc în lac, să nu fii
lăcuită; iară deacă voiu da slavă în pământul celor vii,
21. De nimica te voiu face şi nu vei fi şi, căutată fiind, nu te vei mai afla în veac”, zice
Domnul Dumnezeu.

Cap 27

Cădearea Tirului, cetăţii ceii de lângă mare şi găzdace, să plânge povestindu-să neguţătoriile ce să poartă la ea din toate ţinuturile.

1. Şi au fost cuvântul Domnului către mine, zicând:
2. „Tu, dară, fiiul omului, ia preste Tir tânguire;
3. Şi vei zice Tirului, carea lăcuiaşte întru întrarea mării, neguţătorii noroadelor
spre ostroave multe: «Aceastea zice Domnul Dumnezeu: ‘O, Tirule, tu ai zis: ‘De podoabă
desăvârşit sânt eu!’

4. Şi în inima mării sădită, hotarâşii tăi, cei ce te-au zidit, au umplut podoaba ta;
5. Cu brazi din Sanir te-au încheiat cu toate podoabele mării: chedru din Livan au adus, ca să-ţi facă rău.
6. Ştăjari din Vasan au cioplit pre coapsele tale şi scândurile tale au făcut ţie din os de elefant de Indiia şi divanurile din ostroavele Italiii.
7. Mătasă de multe fealiuri de Eghipt s-au ţăsut ţie spre învălitoare, să să puie întru răotate; hiaţintul şi mohorâtul din ostroavele Elisa s-au făcut acoperemântul tău.
45r 8. Lăcuitorii Sidonului şi a Aradiii au fost vâslătorii tăi; înţelepţii tăi, Tirule, s-au || făcut stăpânitorii tăi.
9. Bătrânii Ghivliii şi precepuţii ei au avut corăbiiari spre slujba celor multe uneltelor tale: toate corăbiile mării şi corăbierii lor au fost întru norodul neguţătoriii tale.
10. Persii şi lidiii şi livi ii era în oastea ta; bărbaţii, ostaşii tăi; pavăza şi coiful au spânzurat întru tine spre podoaba ta.
11. Fiii Aradiii cu oastea ta era preste zidurile tale înprejuru; ci şi piticii carii era în turnurile tale tulbele sale ş-au acăţat în zidurile tale prinprejur: aceia au plinit frumseaţea ta.
12. Carthaghineanii, neguţătorii tăi, de mulţimea tuturor bogăţiilor tale de argint, fier, cositoru şi de plumb au împlut târgurile tale.
13. Greciia, Thuval şi Mosoh, aceia neguţătorii tăi; robi şi vase de aramă au adus norodului tău.
14. Din casa Thogormii cai şi călăraşi şi cămile au adus la târgul tău.
15. Fiii lui Dedan, neguţătorii tăi: ostroave multe, neguţătoriia mânii tale: dinţi de elefant şi de evan din India au schimbat întru preţul tău.
16. Sirul, neguţătoriul tău, pentru mulţimea lucrurilor tale, piatră scumpă şi urşinic şi pestriţu şi vison şi mătasă şi hodcod au pus întru neguţătoriia ta.
17. Iuda şi pământul lui Israil, aceia neguţătorii tăi; în grâul cel dintâiu, valsamon şi miere şi untdelemn şi răşină au pus în târgurile tale.
18. Damaschinul, neguţătoriul tău întru mulţimea lucrurilor tale, întru mulţimea a multe averi, în vin gras, în lâni de bună faţă;
19. Dan şi Greciia şi Mosil în târgurile tale au pus fier lucrat; ceară, tirh şi trestie în neguţătoriia ta. |
45v 20. Dedan, neguţătorii tăi în covoară spre şedeare.
21. Aravia şi toate căpeteniile lui Chidar, aceia neguţătorii mânii tale; cu miei şi cu berbeci şi cu iezi au venit la tine neguţătorii tăi.
22. Vânzătorii Savei şi Rima, aceia neguţătorii tăi, cu toate miereazmele ceale dintâi şi cu piatră scumpă şi cu aur, care au pus în neguţătoriia ta.
23. Haran şi Heni şi Edem, neguţătorii tăi; Sava, Asur şi Helmad, vânzătorii tăi.
24. Aceia neguţătorii tăi de multe fealiuri, cu învălitori de hiachinth şi pestriţe şi de scumpe bogăţii, care învălite şi strânse era cu funi; şi chedri avea în neguţătoriile tale.
25. Corăbiile mării, căpeteniile tale întru neguţătoriia ta; şi te-ai umplut şi te-ai mărit foarte în inima mării.
26. În ape multe te-au adus vânslătorii tăi; vântul de la austru te-au zdrobit în inima mării.
27. Bogăţiile tale şi vistieriile tale şi unealtele tale ceale multe, corăbiiarii tăi şi stăpânitorii tăi carii ţinea averile tale şi era preste norodu tău, şi oamenii tăi cei de războiu carii era întru tine, cu toată mulţimea ta carea iaste în mijlocul tău cădea-vor în inima mării, în zioa căderii tale.
28. De sunetul strâgării îndreptătorilor tăi să vor turbura ceatele corăbiilor.
29. Şi să vor pogorî din corăbiile sale toţi cei ce ţinea vânsla; corăbierii şi toţi îndreptătorii mării pre pământ vor sta.
30. Şi să vor văieta pentru tine cu glas mare şi vor strâga cu amar; şi vor arunca pulbere pre capetele sale şi cu cenuşe să vor prăsăra.
31. Şi vor rade pentru tine pleaşa şi să vor încinge cu târsâni; şi vor plânge pentru tine, întru amărăciunea sufletului, cu plângere amară. ||
46r 32. Şi vor lua spre tine verşu de jeale şi te vor plânge: 'Care iaste ca Tirul, carea au amuţit în mijlocul mării?
33. Carea întru ieşirea neguţătoriilor tale din mare ai umplut noroade multe, întru mulţimea bogăţiilor tale şi a noroadelor tale ai îmbogăţit împăraţii pământului.
34. Acum te-ai zdrobit de mare; în adâncurile apelor, averile tale şi toată mulţimea ta, carea era în mijlocul tău, au căzut.

35. Toţi lăcuitorii ostroavelor au ameţit pentru tine şi împăraţii acelora, toţi, de vifor loviţi, ş-au schimbat feaţele.
36. Neguţătorii noroadelor au şuierat preste tine, de nimica te-ai făcut şi nu vei fi până în veac'»".

Cap 28

Cădearea împăratului Tirului, celui cu mare slavă înnainte înălţat, pentru foarte-a lui mândrie şi alte nedreptăţi; aseaminea, şi jefuirea Sidonului şi întoarcerea fiilor Israil la pământul său, bătându-să nepriiatinii lor.

1. Şi au fost cuvântul Domnului către mine, zicând:
2. „Fiiul omului, zi căpeteniii Tirului: «Aceastea zice Domnul Dumnezeu: 'Pentru că s-au înălţat inima ta şi ai zis: 'Dumnezeu sânt eu şi în cathedra lui Dumnezeu am şezut în inima mării', fiind tu om, şi nu Dumnezeu, şi ai dat inima ta ca inima lui Dumnezeu,
3. Iată, mai înţelept eşti tu decât Danil? Toată taina nu e ascunsă de tine?
4. Întru înţelepciunea ta şi priceaperea ta ţ-ai făcut tărie şi ai căştigat aur şi argint în vistieriile tale? |
5. Întru mulţimea înţelepciunii tale şi întru neguţătoria ta ţ-ai înmulţit tăriia? Şi s-au 46v
râdicat inima ta întru vârtutea ta'.
6. Pentru aceaea, aceastea zice Domnul Dumnezeu: 'Pentru că s-au înălţat inima ta ca inima lui Dumnezeu,
7. Pentru aceaea, iată, Eu voiu aduce asupra ta streinii şi pre cei tari ai neamurilor; şi vor goli sabiile sale asupra frumseaţii înţelepciunii tale şi vor pângări podoaba ta.
8. Omorâ-te-vor şi jos te vor trage; şi vei muri întru perirea ucişilor, în inima mării.
9. Au doară, zâcând vei grăi: 'Dumnezeu sânt Eu', înnaintea celor ce te ucig? Fiind tu om, şi nu Dumnezeu, în mâna celor ce te ucig,
10. Cu moartea celor netăiaţi împrejur vei muri, în mâna celor streini, căci că Eu am grăit'», zice Domnul Dumnezeu".
11. Şi au fost cuvântul Domnului către mine, zicând: „Fiiul omului, râdică plângere preste împăratul Tirului,
12. Şi vei zice lui: «Aceastea zice Domnul Dumnezeu: 'Tu, peceatea asămănării, cel plin de înţelepciune şi desăvârşit cu podoaba,
13. În desfătările raiului lui Dumnezeu ai fost, toată piatra scumpă, acoperemântul tău: sardiul, topazionul, iaspisul, hrizolitul şi onixul şi verilul şi samfirul şi cărvuncul şi zmăragdul; aurul, lucrul podoabei tale. Şi găurile tale, în zioa în carea te-ai zidit, s-au gătit.
14. Tu, heruvim întins şi acoperind; şi te-am pus în muntele lui Dumnezeu cel sfânt, în mijlocul pietrilor de foc ai umblat.
15. Desăvârşit în căile tale, din zioa zidirii tale până când s-au aflat nedreptate întru tine. ||
16. Întru mulţimea neguţătoriii tale s-au umplut ceale dinlăuntru ale tale de nedreptate 47r
şi ai păcătuit; şi te-ai scos din casa lui Dumnezeu şi te-am pierdut, oh, heruv ce acoperi din mijlocul pietrilor celor de foc.
17. Şi s-au râdicat inima ta întru podoaba ta; pierdut-ai înţelepciunea ta întru podoaba ta, pre pământ te-am lepădat, înnaintea feaţii împăraţilor te-am dat, să te vază.
18. Întru mulţimea nedreptăţilor tale şi întru nedreptatea neguţătoriii tale ai pângărit sfinţeniia ta; scoate-voiu dară foc din mijlocul tău, care să te mânce, şi te voiu da spre cenuşe pre pământ, înaintea tuturor celor ce te văd.
19. Toţi cei ce te vor vedea între neamuri vor ameţi preste tine; de nemica te-ai făcut şi nu vei fi în veac'»".
20. Şi au fost cuvântul Domnului către mine, zicând:
21. „Fiiul omului, pune faţa ta împrotiva Sidonului şi vei proroci întru el
22. Şi vei zice: «Aceastea zice Domnul Dumnezeu: 'Iată, Eu către tine, Sidonule, şi Mă voi slăvi în mijlocul tău; şi vor şti că Eu, Domnul, deacă voiu face într-însul judecăţi şi Mă voiu sfinţi într-însul.
23. Şi voiu trimite ciumă şi sânge în uliţele lui şi vor cădea cei ucişi în mijlocul lui de sabie prinprejur; şi vor şti că Eu, Domnul.
24. Şi nu va mai fi casii lui Israil sminteala amărăciunii şi spini dureare aducând de pretutindini prin mijlocul celor ce să împrotivesc lor; şi vor şti că Eu, Domnul Dumnezeu'.

25. Aceastea zice Domnul Dumnezeu: ‘Când voiu aduna casa lui Israil din noroadele
între care sânt răsipiţi, Mă voiu sfinţi într-înşii înaintea limbilor şi vor lăcui în pământul
său, care l-am dat slugii Meale, Iacov.
47v 26. Şi vor lăcui într-însul fără grije şi vor zidi case şi vor sădi vii şi vor lăcui cute|zând,
dacă voiu face giudecăţi întru toţ cei ce să împrotivesc lor prinprejur: şi vor şti că Eu,
Domnul, Dumnezeul lor’»”.

Cap 29

Împrotiva împăratului Eghiptului, şi împărăţiia lui să va pustii. Iară după patruzeaci de ani să va mai deştepta, măcar nu la slava cea dintâiu. Pământul Eghiptului să dă lui Navohodonosor, pentru că cu osteneala sa s-au ostenit jefuind pre Tirul.

1. În anul al zeacelea, în luna a zecea, în unsprăzeacea zi a lunii, fost-au cuvântul
Domnului cătră mine, zicând:
2. „Fiiul omului, pune faţa ta împrotiva lui Faraon, împăratul Eghiptului, şi vei
proroci despre el şi despre tot Eghiptul.
3. Grăiaşte şi vei zice: «Aceastea zice Domnul Dumnezeu: ‘Iată, Eu cătră tine, împăratul
Eghiptului, bălaure mare, carele te culci în mijlocul râurilor tale şi zici: ‘Al mieu e râul şi
eu m-am făcut pre mine însumi’.
4. Şi voiu pune frâu în fălcile tale şi voiu clei peştii râurilor tale cu solzii tăi şi te voiu scoate
din mijlocul râurilor tale şi toţ peştii tăi să vor lipi de solzii tăi.
5. Şi te voiu lepăda în pustie, şi pre toţi peştii râului tău; pre faţa pământului vei cădea, nu
te vei culeage, nici te vei aduna; fiarălor pământului şi paserilor cerului te-am dat a te îmbuca.
6. Şi vor şti toţi lăcuitorii Eghiptului că Eu, Domnul, *pentru căci că ai fost toiag de trestie *Isaie 36, 6.
casii lui Israil,
7. Când te-au apucat cu mâna şi te-ai rupt şi ai rupt tot umărul lor şi, răzimându-să ei
spre tine, te-ai sfărmat şi ai slăbănojit toţi rărunchii lor.
8. Pentru aceaea, aceastea zice Domnul Dumnezeu: ‘Iată, Eu voiu aduce asupra ta sabiia
şi voiu omorî din tine omul şi dobitocul.
48r 9. Şi va fi pământul Eghiptului spre părăsire şi || spre pustiire şi vor şti că Eu, Domnul,
pentru că ai zis: ‘Râul mieu iaste şi eu l-am făcut’.
10. Pentru aceaea, iată, Eu cătră tine şi cătră râurile tale; şi voiu da pământul Eghiptului
spre pustiiri, cu sabiia răsipit, de la turnul Sienie până la hotarele Ethiopiii.
11. Nu va treace prin ea picior de om, nici picior de dobitoc va păşi printr-însa şi nu va
fi lăcuită ani patruzeaci.
12. Şi voiu da pământul Eghiptului pustiiu în mijlocul pământurilor celor pustii şi cetăţile
ei, în mijlocul cetăţilor celor surpate şi vor fi pustiite ani patruzeaci; şi voiu râsipi pre
eghipteani între limbi şi-i voiu vântura pre locuri’.
13. Că aceastea zice Domnul Dumnezeu: ‘După sfârşitul a patruzeci de ani, voiu aduna
eghipteanii din noroadele între carii au fost râsipiţi.
14. Şi voiu întoarce robiia Eghiptului şi-i voiu aşeza în pământul Fathures, în pământul
naşterii sale; şi vor fi acolo spre împărăţie mică.
15. Între cealeaalalte împărăţii va fi mai smerită şi nu să va mai înălţa preste neamuri
şi-i voiu împuţina, ca să nu poruncească limbilor.
16. Nici vor mai fi casii lui Israil spre nădeajde, învăţându-i nedreptate, să fugă şi să
urmeaze după ei; şi vor şti că Eu, Domnul Dumnezeu’»”.
17. Şi au fost în anul al doaozeci şi şeaptelea, întâie, întru una a lunii: fost-au cuvântul
Domnului cătră mine, zicând:
[18]. „Fiiul omului, Navohodonosor, împăratul Vavilonului, au făcut a sluji oastea sa
cu mare slujbă asupra Tirului; tot capul s-au copoşit şi tot umărul s-au ros şi plată nu i
s-au dat, nici oastei lui din Tiru, pentru slujba cu carea au slujit Mie asupra ei.
19. Pentru aceaea, aceastea zice Domnul Dumnezeu: «Iată, Eu voiu da pre Navohodonosor,
împăratul Vavilonului, în pământul Eghiptului; şi va lua mulţimea lui şi va prăda mânunchele
48v lui şi va râsipi jafuri|le lui şi va fi plata oastei lui,
20. Şi lucru lui, cu carele au slujit împrotiva lui; datu-i-am lui pământul Eghiptului, pentru
căci mi-au lucrat Mie, zice Domnul.
21. În zioa aceaea va odrăzli cornul casii lui Israil şi ţie voiu da gura deşchisă în mijlocul
lor; şi vor şti că Eu, Domnul»”.

Cap 30

Toate cetăţile Eghiptului prin împăratul Vavilonului să vor jefui.

1 Şi au fost cuvântul Domnului către mine, zicând:
2 „Fiiul omului, proroceaşte şi zi: «Acestea zice Domnul Dumnezeu: ‘Văietaţi-vă ‘Vai, vai zilei!’
3. Că aproape e zioa şi s-au apropiat zioa Domnului, zioa norului, vreamea limbilor va fi.
4. Şi va veni sabiia în Eghipt şi va fi spaimă în Ethiopiia, când vor cădea cei răniţi în Eghipt şi să va lua mulţimea ei şi să vor strâca temeliile ei.
5. Ethiopiia şi Liviia şi lidii şi toată ceeaalaltă obşte şi Huv şi fiii pământului celui de o legătură cu aceia de sabie vor cădea.
6. Aceastea zice Domnul Dumnezeu: Şi vor cădea împreună cei ce proptesc Eghiptul şi să va strâca mândriia împărăţiii lui; de la turnul Sienes de sabie vor cădea într-însa, zice Domnul, Dumnezeul oastelor.
7. Şi să vor râsipi prin mijlocul pământurilor celor pustii, şi cetăţile ei în mijlocul cetăţilor celor pustiite vor fi.
8. Şi vor şti că Eu sânt Domnul, când voiu da foc în Eghipt şi să vor zdrobi toţi ajutătorii lui.
9. În zioa aceaea vor ieşi soli de la faţa Mea în corăbii, a zdrobi nădeajdea Ethiopiii; şi va fi spaimă într-înşii în zioa Eghiptului, că fără îndoială va veni’.
10. Aceastea zice Domnul Dumnezeu: ‘A înceta voiu face mulţimea Eghiptului în mâna lui Navoho||donosor, împăratului Vavilonului. 49r
11. Acela şi norodul lui cu el, cei mai tari din limbi, să vor aduce a râsipi pământul; şi vor lucii sabiile sale preste Eghipt şi vor umplea pământul de cei omorâţi.
12. Şi voiu face uscate matcele râurilor şi voiu da pământul în mânile celor răi şi voiu râsipi pământul şi plinirea lui cu mâna streinilor; Eu, Domnul, am grăit’.
*Zah. 13, 2. 13. *Aceastea zice Domnul Dumnezeu: ‘Şi voiu pierde bozii şi a înceta voiu face idolii din Memfis; şi povăţuitoriu din pământul Eghiptului nu va mai fi, şi voiu da cutremur în pământul Eghiptului.
14. Şi voiu pierde pământul Fathuris şi voiu da foc în Tafnis şi voiu face judecăţi în Alixandriia.
15. Şi voiu vărsa urgiia Mea preste Pelusion, vârtutea Eghiptului, şi voiu omorî mulţimea Alixandriei,
16. Şi voiu da foc în Eghipt; ca ceaea ce naşte să va chinui Pelusion, şi Alixandria va fi răsipită, şi în Memfis strâmturi de toate zilele.
17. Tinerii Hiliopolului şi a Vuvastului de sabie vor cădea şi aceale prinse să vor duce.
18. Şi în Tafnis să va întuneca zioa când voiu zdrobi acolo steamele Eghiptului şi va scădea într-însa mândriia puterii ei; pre dânsa norul o va acoperi, iară featele ei în robie să vor duce.
19. Şi judecăţi voiu face în Eghipt şi vor şti că Eu, Domnul’»”.
20. Şi au fost în anul al unsprăzecelea, în luna dintâiu, în a şeaptea a lunii; fost-au cuvântul Domnului către mine, zicând:
21. „Fiiul omului, braţul lui Faraon, împăratului Eghiptului, l-am frământ; şi, iată, nu s-au învăluit ca să i să întoarcă sănătatea, să se leage cu peatece şi să se înfaşe cu pânzătureale, ca, luund vărtute, să poată ţinea sabiia.
22. Pentru aceaea, aceastea zice Domnul Dumnezeu: «Iată, | Eu către Faraon, 49v
împăratul Eghiptului, şi voiu sfărâma braţul lui cel tare, iară frământ, şi voiu lepăda sabiia din mâna lui.
23. Şi voiu râsipi Eghiptul între neamuri şi-i voiu vântura prin locuri.
24. Şi voiu întări braţul împăratului Vavilonului şi voiu da sabiia mea în mâna lui şi voiu zdrobi braţele lui Faraon; şi vor suspina cu suspinuri cei omorâţi înnaintea feaţii lui.
25. Şi voiu întări braţele împăratului Vavilonului, şi braţele lui Faraon vor cădea. Şi vor şti că Eu, Domnul, deacă voiu da sabiia mea în mâna împăratului Vavilonului şi o va întinde preste pământul Eghiptului,
26. Şi voiu râsipi Eghiptul prin limbi şi-i voiu vântura prin locuri şi vor şti că Eu, Domnul»”.

Cap 31

Înălţarea împăratului Vavilonului cu Asur o asamănă şi amânduror aseaminea le vesteaşte perirea.

1. Şi au fost în anul al unsprăzeacele, în luna a treia, întru una a lunii, fost-au cuvântul Domnului cătră mine, zicând:
2. „Fiiul omului, zi lui Faraon, împăratului Eghiptului, şi norodului lui: «Căruia te-ai făcut aseaminea întru mărimea ta?
3. Iată, Assur, ca un chedru în Livan, frumos cu ramurile şi cu crengile tufos şi râdicat cu înălţimea şi între dease crengi s-au râdicat vârful lui;
4. Apele l-au hrănit, adâncul l-au înălţat, râurile lui curg împrejurul rădăcinilor lui, şi păraiele sale l-au trimis la toate leamnele ţânutului.
5. Pentru aceaea s-au râdicat înălţimea lui preste toate leamnele ţânutului şi s-au înmulţit tufele lui şi s-au înălţat ramurile pentru ape multe.
6. Şi deacă ş-au întins umbra, în ramurile lui au făcut cuiburi toate paserile ceriului şi supt crângii lui au fătat toate fiarele dumbrăvilor şi supt umbrariul lui lăcuia ceată de multe limbi.
50r 7. Şi era frumos foarte întru mărimea sa şi întru || lăţimea tufelor sale, că era rădăcina lui lângă ape multe.
8. Chedri n-au fost mai nalţi decât el în raiul lui Dumnezeu, brazii nu au asămănat vârful lui şi platanii n-au fost aseaminea lui cu ramurile; tot lemnul din raiul lui Dumnezeu nu s-au asămănat lui şi frumseaţii lui.
9. Că frumos l-am făcut şi cu multe şi dease crengi şi au răvnit lui toate leamnele dumbrăvii, care era în raiul lui Dumnezeu,
10. Pentru aceaea, aceastea zice Domnul Dumnezeu: 'Pentru căci că s-au râdicat spre înălţime şi au dat vârful său vearde şi îndesat şi s-au râdicat inima lui întru înălţimea sa,
11. L-am dat în mâna celui mai tare dintre limbi, făcând îi va face; după necredinţa lui l-am lepădat.
12. Şi-l vor tăia cei streini şi mai nemilostivi dintre neamuri şi-l vor arunca preste măguri; între toate văile vor cădea ramurile lui şi să vor frânge tufele lui întru toate râpele pământului şi să vor depărta de la umbrariul lui toate noroadele pământului şi-l vor lăsa.
13. Întru răsipirea lui au lăcuit toate paserile ceriului şi întru ramurile lui au fost toate fiarăle pământului.
14. Pentru aceaea nu să vor râdica întru nălţimea sa toate leamnele apelor, nici vor pune nălţimea sa între ceale crânguroase şi tufoase, nici vor sta întru nălţimea sa toate ceale ce să adapă cu ape; că toţi s-au dat spre moarte la pământul cel mai de pre urmă, în mijlocul fiilor oamenilor, cătră cei ce să pogor în lac'.
15. Aceastea zice Domnul Dumnezeu: 'În zioa când s-au pogorât la iad am adus jale, acoperitu-l-am cu adâncul şi am oprit râurile lui şi am contenit ape multe; întristatu-s-au pentru el Livanul şi toate leamnele câmpului s-au scuturat.
16. De sunetul căderii lui am clătit limbile, când îl duceam la iad cu cei ce să pogorea în lac; şi s-au mângăiat în pământul cel mai de jos toate leamnele desfătării ceale alease şi vestite în Livan, toate care să răora cu ape. |
50v 17. Că şi aceia cu el să vor pogorî la iad, la cei omorâţi de sabie; şi braţul fieştecăruia va şedea supt umbrariul lui, în mijlocul neamurilor.
18. Cui te-ai asămănat, o, cinstite, şi înalte între leamnele desfătării? Iată, te-ai dus cu leamnele desfătării la pământul cel mai de pre urmă, în mijlocul celor netăiaţi împrejur, vei dormi cu cei ce s-au omorât de sabie; acesta e Faraon şi toată mulţimea lui', zice Domnul Dumnezeu»".

Cap 32

Faraon, macar înnalt, să va zdrobi de împăratul Vavilonului, de a căruia prăpădire mulţi împăraţi vor ameţi şi mai multe neamuri cu el să vor traje întru adânc.

1. Şi au fost în anul al doisprăzeacelea, în luna a doaosprăzeacea, într-una a lunii, fost-au cuvântul Domnului cătră mine, zicând:
2. „Fiiul omului, ia tânguire preste Faraon, împăratul Eghiptului, şi vei zice cătră el: «Leului limbilor te-ai asămănat şi bălaurului ce iaste în mare; şi vânturai cu cornul întru râurile tale şi călcai râurile lui.

*Sus 12, 13 și 17, 20.

3. Pentru aceaea, aceastea zice Domnul Dumnezeu: *'Desface-voiu preste tine mreaja Mea întru mulțimea a multe noroade și te voiu trage în năvodul Mieu.

4. Și te voiu arunca pre pământ, preste fața câmpului te voi lepăda; și voiu face a lăcui preste tine toate paserile ceriului și voiu sătura de tine fiarăle a tot pământul.

5. Și voiu da cărnurile tale preste munți și voi umplea măgurile tale de scârnăviile tale.

6. Și voiu stropi pământul cu putoarea sângelui tău preste munți, și văile să vor umplea din tine.

*Isaie 13, 10. Ioil 2, 10 și 3, 15. Math. 24, 29.

7. *Și voiu acoperi, deacă te vei stânge, ceriul, și voiu face a să întuneca fața stealelor lui; soarele cu || nor îl voiu acoperi, și luna nu va da lumina sa. 51r

8. Toate luminările ceriului le voiu face a să măhni pentru tine și voiu da întunearec preste pământul tău – zice Domnul Dumnezeu – când vor cădea răniții tăi în mjilocul pământului, zice Domnul Dumnezeu.

9. Și voiu întărâta inima a noroade multe deacă voiu aduce zdrobirea ta între neamuri, prin locurile care nu știi.

10. Și voiu face a să ameți pentru tine noroade multe și împărații lor cu groază foarte să vor înfricoșa pentru tine când va începe a zbura sabiia Mea preste fața lor; și vor ameți fieștecarele pentru sufletul său, în zioa căderii tale'.

11. Că aceastea zice Domnul Dumnezeu: 'Sabiia împăratului Vavilonului va veni ție.

12. Cu sabiile celor tari voiu oborî mulțimea ta, neînvinse sânt toate limbile aceastea; și vor jefui mândriia Eghiptului și să va râsipi mulțimea lui.

13. Și voiu pierde toate dobitoacele lui care era preste ape multe și nu le va mai turbura picior de om, nici copite de dobitoace le va mai turbura.

14. Atunci curate voiu face apele lor și râurile lor ca untul-de-lemn îl voi aduce, zice Domnul Dumnezeu.

15. Când voiu da pământul Eghiptului pustiiu; și să va pustii pământul de plinirea sa când voiu lovi toți lăcuitorii lui; și vor ști că Eu, Domnul.

16. Plângere iaste și-l vor plânge, featele limbilor îl vor plânge, pentru Eghipt și pentru mulțimea lui îl vor plânge'»", zice Domnul Dumnezeu.

17. Și au fost în anul al doisprăzeacelea, în a cinsprăzeacea a lunii, fost-au cuvântul Domnului cătră mine, zicând:

18. „Fiiul omului, cântă jealnic preste mulțimea Eghiptului și-l trage pre el și pre featele limbilor celor vârtoase la pământul cel mai de pre urmă, | cu cei ce să pogor în lac; 51v

19. Decât cine ești mai frumos? Pogoară-te și dormi cu cei netăiați înprejur.

20. În mijlocul celor omorâți de sabie vor cădea, sabiia s-au dat, trasu-l-au pre el și toate noroadele lui.

21. Grăi-vor lui cei mai putearnici dintre cei vârtoși din mijlocul iadului, carii cu ajutătorii lui s-au pogorât și au dormit netăiați împrejur, omorâți de sabie.

22. Acolo, Assur și toată mulțimea lui; împrejurul lui, mormânturile lui: toți cei omorâți și carii au căzut de sabie,

23. A cărora mormânturi s-au dat în ceale mai de pre urmă a lacului. Și s-au făcut mulțimea lui prinprejurul mormântului lui, toți cei omorâți și carii au căzut de sabie, carii dedease cândva groază pre pământul celor vii.

24. Acolo Ellam și toată mulțimea lui prinprejurul mormântului său, toți cei omorâți și carii au căzut de sabie, cei ce s-au pogorât netăiați împrejur la pământul cel mai de pre urmă, carii au pus groaza sa pre pământul celor vii și au purtat ocara sa cu cei ce să pogoară în lac.

25. În mijlocul celor omorâți au pus lăcașul lui, întru toate noroadele lui; înprejurul lui, mormântul lui, toți cei netăiați împrejur și omorâți de sabie. Că au dat groaza sa pre pământul celor vii și au purtat ocara sa cu cei ce să pogor în lac, în mijlocul celor omorâți s-au pus.

26. Acolo Mosoh și Toval și toată mulțimea lui împrejurul lui, mormânturile lui, toți cei netăiați împrejur și omorâți și căzuți de sabie, că au dat groaza sa în pământul celor vii.

27. Și nu vor dormi cu cei tari și cu cei ce cad și netăiați împrejur, carii s-au pogorât la iad cu armele sale și au pus sabiile sale supt ca||petele sale și au fost nedreptățile lor în 52r oasele lor; că groaza celor tari s-au făcut pre pământul celor vii.

28. Și tu, dară, în mijlocul netăiaților împrejur te vei zdrobi și vei dormi cu cei omorâți de sabie.

29. Acolo Idumeea și împărații ei și toți boierinii ei, carii s-au dat cu oastea sa, cu cei omorâți de sabie, și carii cu cei netăiați împrejur au dormit și cu cei ce s-au pogorât în lac.

30. Acolo căpeteniile crivețului toate și toți vânătorii carii s-au dus cu cei omorâți, spăimântați și întru tăriia sa turburați, carii au adormit netăiați împrejur, cu cei omorâți de sabie, și au purtat ruşinea sa cu cei ce să pogor în lac.

31. Văzutu-i-au Faraon și s-au mângăiat pentru toată mulțimea sa, carea e omorâtă de sabie, Faraon și toată oastea lui, zice Domnul Dumnezeu;

32. Că am dat groaza Mea pre pământul celor vii și au adormit în mijlocul netăiaților împrejur, cu cei omorâți de sabie: Faraon, și toată mulțimea lui", zice Domnul Dumnezeu.

Cap 33

Străjariul, văzând răotatea apropiindu-să, de nu o va vesti, vinovat va fi celor periți; iară de o va vesti, sângur cel ce nu să fereaşte va fi vinovat. Aşa şi dreptul, de va părăsi dreptatea sa, să va osindi; şi cel necredincios, de să va întoarce, să va mântui; nici să să nădăjduiască despre pământul cel şieşi dat spre moştenire, căci că pentru nedreptăţile sale să vor pierde, şi pământul spre pustiire să va întoarce.

1. Şi au fost cuvântul Domnului cătră mine, zicând:

2. „Fiiul omului, grăiaşte cătră fiii norodului tău şi vei zice cătră dânşii: «Pământul, dacă voiu aduce preste el sabiia şi va lua norodul pământului un om din cei
52v mai de pre urmă ai săi şi-l va rândui preste si|neşi străjariu,

3. Şi el va vedea sabia venind preste pământ şi va cânta cu bucinul şi va vesti norodului,

4. Iară cel ce aude, oricine e acela, sunetul bucinului şi nu să va păzi şi va veni sabiia şi-l va lua, sângele lui preste capul lui va fi.

5. Sunetul bucinului au auzit şi nu s-au păzit, sângele lui într-însul va fi; iară de să va păzi, sufletul şi-l va mântui.

6. Iară de va vedea străjariul viind sabiia şi nu va suna cu bucinul, şi norodul nu să va păzi, şi va veni sabiia şi va lua dintr-înşii sufletul, el adecă întru nedreptatea sa s-au prins, iară sângele lui din mâna străjariului îl voiu căuta».

7. *Şi tu, fiiul omului, străjariu te-am dat casii lui Israil; auzând dară din gura Mea cuvântul, vei vesti lor din Mine. *Sus 3, 17.

8. Când zic eu cătră cel necredincios: «Necredinciosule, cu moarte vei muri», de nu vei grăi să să păzască cel necredincios de cătră calea sa, acel necredincios întru nedreptatea sa va muri, iară sângele lui din mâna ta îl voiu căuta.

9. Iară vestind tu cătră cel necredincios să să întoarcă cătră căile sale, de nu să va întoarce de la calea sa, acela întru nedreptatea sa va muri, iară tu sufletul tău l-ai mântuit.

10. Tu, dară, fiiul omului, zi cătră casa lui Israil: «Aşa aţi grăit, zicând: 'Nedreptăţile noastre şi păcatele noastre preste noi sânt şi într-însele noi ne veştezim; cum, dară, vom putea fi vii?'»

11. *Zi cătră dânşii: «Viu sânt Eu – zice Domnul Dumnezeu – nu voiesc moartea necredinciosului, ci să să întoarcă necredinciosul de la calea sa şi să fie viu. Întoarceţi-vă, întoarceţi-vă de cătră căile voastre ceale reale! Şi pentru ce să muriţi, casa lui Israil?» *Sus 18,23, 32.

12. Tu, dară, fiiul omului, zi cătră fiii norodului tău: «Dreptatea celui drept nu-l va mântui
53r pre el, ori în ce zi va păcătui, şi nedreptatea celui necredincios || nu-i va strâca lui, ori în ce zi să va întoarce de cătră necredinţa sa; şi cel drept nu va putea fi viu întru dreptatea sa, ori în ce zi va păcătui.

13. De voiu şi zice celui drept că e viu şi, turburându-să, întru dreptatea sa va face nedreptate, moarte dreptăţile lui, uitării să vor da; şi întru nedreptatea sa carea au lucrat, întru aceaea va muri.

14. Iară de voiu zice celui necredincios: 'Cu moarte vei muri', şi să va pocăi de păcatul său şi va face judecată şi dreptate;

15. Şi zălogul de-l va întoarce cel necredincios şi răpirea o va răsplăti, în poruncile vieţii va umbla, nici va face ceva nedrept; viu va fi şi nu va muri.

16. Toate păcatele lui, care au păcătuit, nu i să vor socoti; judecată şi dreptate au făcut, viu va fi».

17. Şi au zis fiii norodului tău: «Nu e de drept cântariu calea Domnului». Şi calea lor nedreaptă iaste.

18. Că, deacă să va depărta cel drept de la dreptatea sa şi va face nedreptăţi, va muri într-însele.

19. Şi, deacă să va depărta cel necredincios de la necredinţa sa şi va face judecată şi dreptate, viu va fi într-însele.

*Sus 18, 25. 20. *Şi ziceţi: «Nu e dreaptă calea Domnulu!» Pre fieştecarele dintre voi după căile sale îl voiu judeca, casa lui Israil”.

21. Şi au fost în anul al doisprăzeacelea, în luna a zeacea, în a cincea a lunii mutării noastre; au venit la mine care fujise din Ierusalim, zicând: „Jefuitu-s-au cetatea”.

22. Iară mâna Domnului au fost preste mine sara, mai înainte până a veni cel ce fugise; şi au deşchis gura mea, până când au venit la mine dimineaţa; şi, deşchizându-să gura mea, n-am mai tăcut.

23. Şi au fost cuvântul Domnului cătră mine, zicând:

24. „Fiiul omului, cei ce lăcuiesc în surpăturile acealea pre pământul lui Israil grăind zic: «Unul era Avraam, şi cu moştenire au stăpânit pământul; iară noi | mulţi sântem, noao 53v
s-au dat pământul spre moştenire».

25. Pentru aceaea, vei zice cătră dânşii: „Aceastea zice Domnul Dumnezeu: ‘Cei ce mâncaţi cu sânge şi ochii voştri îi râdicaţi la necurăţiile voastre, şi sânge vărsaţi, au doară pământul cu stăpânire îl veţi moşteni?

26. Stătut-aţi în sabiile voastre, făcut-aţi urăciuni, şi fieştecare muiarea aproapelui său o au pângărit şi pământul cu moştenire veţi stăpâni?’»

27. Aceastea vei zice cătră ei: «Aşa zice Domnul Dumnezeu: ‘Viu sânt Eu, că cei ce lăcuiesc în ceale surpate de sabie vor cădea, şi cel ce e în câmp fiarelor a-l îmbuca să va da, iară cei ce sânt în cetăţi şi în peşteri de ciumă vor muri.

28. Şi voiu da pământul spre singurătate şi spre pustiire şi va scădea cea mândră a lui tărie şi să vor pustii munţii lui Israil, căci că nice unul va fi care să treacă prin ei’».

29. Şi vor şti că Eu, Domnul, când voiu da pământul lor pustiit şi părăsit pentru toate urăciunile sale care au lucrat.

30. Şi tu, fiiul omului, fiii norodului tău cei ce grăiesc de tine lângă ziduri şi în uşile căsilor şi zic unul cătră altul, omul cătră vecinul său grăind: «Veniţi şi să auzim ce cuvânt este ieşind de la Domnul!»

31. Şi vin la tine ca când ar întra norodul şi şed în prejma ta, norodul mieu, şi aud cuvintele tale şi nu le fac, că spre cântecul gurii sale le întorc şi după lăcumiia sa urmează inima lor.

32. Şi eşti lor ca un viers musecesc ce să cântă cu blând şi dulce sunet; şi aud cuvintele tale şi le fac.

33. Şi deacă va veni ce s-au prorocit (că, iată, vine), atunci vor şti că proroc au fost între dânşii”.

Cap 34

Din mânile păstorilor carii, părăsind turma, ale sale caută, zice Domnul că va izbăvi oile || Sale şi le va paşte cu judecată, deşteptând preste eale pre sluga Sa, David, supt carele întru 54r
toată prisosinţa pământului, fără grije să vor paşte. Şi va arăta turma sa a fi norodul lui Israil şi pre Sine, Dumnezeul lor.

1. Şi au fost cuvântul Domnului cătră mine, zicând:

2. „Fiiul omului, proroceaşte despre păstorii lui Israil, proroceaşte şi vei zice păstorilor: «Aceastea zice Domnul Dumnezeu: *‘Amar păstorilor lui Israil, carii
*Ierem. 23, 1. Sus 13, 3. să păştea pre sine; au nu turmele de la păstori să pasc?

3. Laptele mâncaţi şi cu lâna vă acoperiţi şi ce era gras ucideaţi, iară turma Mea nu o păşteaţi.

4. Ce au fost neputincios n-aţi întărit şi pre cel bolnav n-aţi vindecat, pre cel frânt n-aţi legat şi pre cel lepădat nu l-aţi scos şi pre cel ce perise nu l-aţi căutat, ci cu asprire le porunceaţi şi cu puternicie.

5. Şi s-au râsipit oile Meale, căci că nu era păstoriu, şi s-au făcut spre mâncarea tuturor fiarălor câmpului şi s-au râsipit.

6. Rătăcit-au turmele Meale întru toţi munţii şi întru toată măgura înnaltă şi preste toată faţa pământului s-au râsipit turmele Meale şi nu era cine să le caute. Nu era, am zis, cine să le caute.

7. Pentru aceaea, păstorilor, auziţi cuvântul Domnului:

8. „Viu sânt Eu – zice Domnul Dumnezeu – că pentru aceaea că s-au făcut turmele Meale spre răpire şi oile Meale spre mâncarea tuturor fiarălor pământului, căci că nu era păstoriu, că n-au căutat păstorii Miei turma Mea, ci să păştea păstorii pre sineşi, şi turmele Meale nu le păştea.

9. Pentru aceaea, păstorilor, auziţi cuvântul Domnului:

10. «Aceastea zice Domnul Dumnezeu: ‘Iată, Eu însumi preste păstori voiu căuta turma Mea din mâna lor şi-i voiu face a înceta, să nu mai pască turma, nici să se mai pască
54v păstorii pre sâneşi şi | voiu slobozi turma mea din gura lor şi nu le va mai fi spre hrană’.
11. Că aceastea zice Domnul Dumnezeu: ‘Iată, Eu însumi voiu căuta oile Meale şi le voiu cerceta.
12. Precum cercetează păstoriul turma sa în zioa când va fi în mijlocul oilor sale celor râsipite, aşa voiu cerceta oile Meale şi le voiu slobozi prin toate locurile prin carele fusease râsipite în zioa cea de nor şi de ceaţă.
13. Şi le voiu scoate din noroade şi le voiu aduna de prin locuri şi le voiu duce la pământul său şi le voiu paşte în munţii lui Israil, în păraie şi întru toate scaunele pământului.
14. În păşuni lăptoase le voiu paşte şi în munţii cei înnalţi a lui Israil vor fi păşunile lor; acolo să vor odihni în ierburi verzi şi în păşuni grase să vor paşte preste munţii lui Israil.
15. Eu voiu paşte oile Meale şi Eu le voiu face a să culca, zice Domnul Dumnezeu.
16. Cel ce perise îl voiu căuta şi cel ce era lepădat îl voiu întoarce şi cel ce era frământ îl voiu lega şi cel ce era neputincios îl voiu întări şi cel gras şi tare îl voiu păzi; şi le voiu paşte întru judecată.
17. Iară voi, turmele Meale – aceastea zice Domnul Dumnezeu – iată, Eu judecată între dobitocul şi dobitocul, berbecilor şi al ţapilor.
18. Au nu destul vă era cu păşune bună a vă paşte, ci şi rămăşiţele păşunilor voastre le-aţi călcat cu picioarele voastre? Şi când beţi apă limpede, ceeaalaltă cu picioarele voastre o turburaţi?
19. Şi oile Meale cu ceale ce era călcate cu picioarele voastre să păştea şi carele turbura picioarele voastre acealea bea’.
20. Pentru aceaea, aceastea zice Domnul Dumnezeu către voi: ‘Iată, Eu însumi judec între dobitocul cel gras şi macru, ||
55r 21. Pentru aceaea că cu coastele şi cu umerele împingeţi şi cu coarnele voastre împungeţi toate dobitoacele ceale slabe, până ce s-au râsipit afară.
22. Mântui-voiu turma Mea şi nu va mai fi spre răpire şi voi judeca între dobitoc şi dobitoc.
23. Şi voiu deştepta preste eale un păstoriu *care să le pască, pre sluga Mea, David, acela le va paşte şi acela le va fi spre păstoriu. *Isaie 40, 11. Ose. 3, 5.
24. Iară Eu, Domnul, le voiu fi spre Dumnezeu, şi sluga mea, David, căpetenie în mijlocul lor; Eu, Domnul, am grăit. Ioan 1, 45 şi 10,11, 14.
25. Şi voiu face cu ei legătură de pace şi voiu face a înceta fiarăle ceale reale de pre pământ: şi cei ce lăcuiesc în pustie fără grije vor dormi în dumbrăvi.
26. Şi-i voiu pune împrejurul măgurii Meale blagoslovenie şi voiu pogorî ploaie în vreamea sa, ploile blagosloveniii vor fi.
27. Şi va da pomul ţarinii rodul său şi pământul va da odrasla sa şi vor fi pre pământul său fără frică şi vor şti că Eu, Domnul, deacă voiu zdrobi laţurile jugului lor şi-i voiu scoate din mânile celor ce le poruncesc.
28. Şi nu vor mai fi spre răpire între noroade, nici fiarăle pământului îi vor îmbuca, ci vor lăcui cutezând fără nici o groază.
29. Şi le voiu deştepta odrazlă vestită şi nu să vor mai împuţina de foame pre pământ, nici vor mai purta ocara limbilor.
30. Şi vor şti că Eu, Domnul Dumnezeu, cu ei, şi ei norodul Mieu, casa lui Israil, zice Domnul Dumnezeu.
31. *Iară voi, turmele Meale, turmele păşunii Meale, oameni sânteţi, şi Eu, Domnul, Dumnezeul vostru, zice Domnul Dumnezeu’»”. *Ioan 10, 11.

Cap 35

55v *A muntelui Seir sau al idumeilor viitoarea prăpădire, pentru căci că au năcăjit pre no|rodul lui Dumnezeu.*

1 Şi au fost cuvântul Domnului către mine, zicând:
2 „Fiiul omului, pune faţa ta împrotiva muntelui Seir şi vei proroci despre el şi vei zice:
3. «Aceastea zice Domnul Dumnezeu: ‘Iată, Eu către tine, muntele Seir, şi voi întinde mâna Mea preste tine şi te voiu da pustiiu şi părăsit.

4. Cetăţile tale le voiu prăda şi tu vei fi pustiiu şi vei şti că Eu, Domnul.
5. Pentru că ai fost neprietin veacinic şi ai închis pre fiii lui Israil în mânile sabiii în vreamea năcazului lor, în vreamea nedreptăţii ceii mai de pre urmă.
6. Pentru aceaea, viu sânt Eu – zice Domnul Dumnezeu – că sângelui te voiu da şi sângele te va goni şi, deacă ai urât sângele, sângele te va goni.
7. Şi voiu da muntele Seir pustiiu şi părăsit şi voiu lua de la el pre cel ce să duce şi pre cel ce să întoarce.
8. Şi voiu umplea muntele lui de ucişii săi; în măgurile tale şi în răpejuni cei omorâţi de sabie vor cădea.
9. Spre sângurătăţi veacinice te voiu da şi cetăţile tale nu vor fi lăcuite; şi veţ şti că Eu, Domnul Dumnezeu.
10. Pentru căci că ai zis: 'Doao limbi şi doao pământuri ale meale vor fi şi cu moştenire le voiu stăpâni, când Domnul era acolo'.
11. Pentru aceaea, viu sânt Eu – zice Domnul Dumnezeu – că voiu face după mâniia ta şi după râvna ta carea ai făcut, urând pre aceea; şi cunoscut Mă voiu face printr-înşii când te voiu judeca.
12. Şi vei şti că Eu, Domnul, am auzit toate ocărâle tale carele ai grăit despre munţii lui Israil, zicând: 'Pustii noao spre mâncare s-au dat'.
13. Şi v-aţi sculat asupra Mea cu gura voastră şi aţi micşorat asupra Mea cuvintele voastre; Eu am auzit'.
14. Aceastea zice Domnul Dumnezeu: 'Veselindu-să tot pământul, spre pustiire te voiu întoarce. ||
15. Precum te-ai bucurat de moştenirea casii lui Israil căci că au fost râsipită, aşa voiu 56r
face ţie: râsipit vei fi, muntele Seir, şi toată Iudeia, şi veţi şti că Eu, Domnul'».

Cap 36

Pentru că norodul lui Dumnezeu era spre ocară limbilor, că pentru păcatele sale era râsipiţi spre robie – zice Domnul – că nu pentru El, ci pentru sâne îl va întoarce la pământul său; şi cum că preste el va vărsa apă curată, făcându-l a umbla în poruncile Sale şi în mare fericire a să desfăta.

*Sus 6, 3. 1. Iară tu, fiiul omului, proroceaşte preste munţii lui Israil şi vei zice: *«Munţii lui Israil, auziţi cuvântul Domnului.
2. Aceasta zice Domnul Dumnezeu: 'Pentru că au zis neprietinul despre voi: 'Bine e, înnălţimile ceale veacinice spre moştenire s-au dat noao!'»
3. Pentru aceaea, proroceaşte şi zi: «Aceastea zice Domnul Dumnezeu: 'Pentru că sânteţi pustiiţi şi călcaţi prinprejur şi făcuţi spre moştenirea celoralalte limbi şi v-aţi suit preste buza limbii şi ocara norodului,
4. Pentru aceaea, munţii lui Israil, auziţi cuvântul Domnului Dumnezeu! Aceastea zice Domnul Dumnezeu munţilor şi măgurilor, răpegiunilor şi văilor şi pustiilor, părereţilor surpaţi şi cetăţilor celor pustiite care s-au prădat şi s-au batjocorit de la cealeaalalte limbi prinprejur.
5. Pentru aceaea, aceastea zice Domnul Dumnezeu: 'Pentru că în focul râvnii Meale am grăit despre acealeaalalte limbi şi de toată Idumeea, care au dat pământul Mieu şieşi spre moştenire cu bucurie din toată inima şi din suflet | şi l-au scos ca să-l jefuiască, 56v
6. Pentru aceaea, proroceaşte preste pământul lui Israil; şi vei zice munţilor şi măgurilor, coastelor şi văilor: «Aceastea zice Domnul Dumnezeu: 'Iată, Eu în râvna Mea şi întru iuţimea mea am grăit, că ruşinea limbilor aţi suferit.
7. Pentru aceaea, aceastea zice Domnul Dumnezeu: Eu am rădicat mâna Mea ca limbile ceale ce sânt împrejurul vostru, acealea să poarte ruşinea sa.
8. Iară voi, munţii lui Israil, ramurile voastre odrăzliţi şi rodul vostru aduceţi norodului Mieu, Israil, că aproape iaste să vie.
9. Că, iată, Eu cătră voi; şi mă voiu întoarce la voi şi vă veţi ara şi veţi primi sămânţa.
10. Şi voiu înmulţi în voi oamenii şi toată casa lui Israil; şi să vor lăcui cetăţile, şi ceale surpate să vor întemeia.
11. Şi vă voiu umplea de oameni şi de dobitoace şi să vor înmulţi şi vor creaşte; şi vă voiu face a lăcui ca din început şi vă voiu dărui cu bunătăţi mai mari decât aţi avut din început; şi veţi şti că Eu, Domnul.

12. Şi voiu aduce preste voi oameni spre norodul mieu, Israil, şi cu moştenire te vor stăpâni; şi le vei fi spre moştenire şi nu vei mai adaoge a fi făr-de ei.
13. Aceastea zice Domnul Dumnezeu: 'Pentru căci că zic despre voi: rozătoare de oameni eşti şi carea sugrumi neamul tău'.
14. Pentru aceaea, oameni nu vei mai mânca şi neamul tău nu-l vei mai sugruma, zice Domnul Dumnezeu;
15. Nici voiu mai face întru tine auzită ruşinarea neamurilor, şi ocara noroadelor nicidecum vei purta şi neamul tău nu-l vei mai pierde', zice Domnul Dumnezeu»".
16. Şi au fost cuvântul Domnului cătră mine, zicând: ||
57r 17. „Fiiul omului, casa lui Israil au lăcuit în pământul său şi o au pângărit în căile sale şi în cugetele sale; după necurăţiia ceii de lună s-au făcut calea lor înaintea Mea.
18. Şi am vărsat urgiia Mea preste ei pentru sângele care l-au vărsat pre pământ şi întru idolii săi l-au pângărit.
19. Şi i-am râsipit prin limbi şi s-au vânturat prin locuri; după căile lor şi meşteşugirile lor i-am judecat.
20. Şi au întrat la limbi, la care s-au dus, *şi au pângărit numele Mieu cel sfânt când să zicea de ei: «Norodul Domnului iaste acesta şi din pământul lui au ieşit». *Isaie 52, 5. Râm.2, 24.
21. Şi am îngăduit numelui Mieu celui sfânt, care-l pângărise casa lui Israil în neamurile la care întrase.
22. Pentru aceaea vei zice casii lui Israil: «Aceastea zice Domnul Dumnezeu: 'Nu pentru voi Eu voiu face casa lui Israil, ci pentru numele Mieu cel sfânt, care l-aţi pângărit între neamurile la care aţi întrat.
23. Şi voiu sfinţi numele Mieu cel mare, care s-au pângărit între limbi, care l-aţi pângărit în milocul lor, ca să ştie limbile că Eu, Domnul – zice Domnul oastelor – deacă Mă voiu sfinţi între voi, înaintea lor.
24. Că vă voiu lua dintre limbi şi vă voiu aduna din toate locurile şi vă voiu aduce la pământul vostru.
25. Şi voiu turna preste voi apă curată şi vă veţi curăţi de toate nedreptăţile voastre şi de toţi idolii voştri vă voiu curăţi.
26. *Şi vă voiu da inimă noao şi duh nou voiu pune în mijlocul vostru; şi voiu lua inima *Sus 11, 19.
57v cea de piatră din mijlocul vostru şi vă | voiu da inimă de carne.
27. Şi Duhul Mieu voiu pune în mijlocul vostru şi voiu face ca să umblaţi întru poruncile Meale şi judecăţile Meale să păziţi şi să le faceţi.
28. Şi veţi lăcui pre pământul care l-am dat părinţilor voştri şi veţi fi Mie spre norod şi Eu voao spre Dumnezeu.
29. Şi vă voiu mântui dintru toate închinăciunile voastre şi voiu chema grâul şi-l voiu înmulţi şi nu vă voiu pune foame.
30. Şi voiu înmulţi rodul pomului şi roadele ţarinii, ca să nu mai purtaţi ocara foametei întru limbi.
31. Şi vă veţi aduce aminte de căile voastre ceale reale şi de cugetele ceale nebune; şi vă veţi scârbi de nedreptăţile voastre şi de nelegiuirile voastre.
32. Nu pentru voi Eu voiu face – zice Domnul Dumnezeu – cunoscut fie voao. Turburaţi-vă şi vă ruşinaţi pentru căile voastre, casa lui Israil!'».
33. Aceastea zice Domnul Dumnezeu: «În zioa în carea vă voiu curăţi de toate nedreptăţile voastre şi a lăcui voiu face cetăţile şi voiu întemeia ceale surpate,
34. Şi pământul cel pustiiu să va chivernisi, care cândva era pustiit în ochii călătoriului,
35. Vor zice: 'Pământul cel nelucrat s-au făcut grădina desfătării şi cetăţile ceale părăsite şi urgisite şi săpate s-au făcut întărite.
36. Şi vor şti limbile, oricare să vor lăsa prinprejurul vostru, că Eu, Domnul, am zidit ceale râsipite şi am sădit ceale nelucrate. Eu, Domnul, am grăit şi am făcut'.
37. Aceastea zice Domnul Dumnezeu: 'Încă întru aceasta Mă vor afla casa lui Israil ca
58r să le fac. || Înmulţi-voiu ca pre o turmă de oameni,
38. Ca pre o turmă sfântă, ca turma Ierusalimului în praznicele lui, aşa vor fi cetăţile ceale pustiite, pline de turme omeneşti; şi vor şti că Eu, Domnul'»".

Cap 37

Supt chipul oaselor celor uscate ce înviază însămnează pre fiii lui Israil, carii de tot sporiul deznădăjduiesc că să vor întoarce la pământul său; şi prin doao leamne închiete sămnează că o

împărăţie va fi Iuda şi Israil, carii supt un împărat şi păstoriu, David, vor păzi poruncile Domnului, Care cu dânşii va lovi legătură de pace.

1 Fost-au preste mine mâna Domnului şi m-au scos cu duhul Domnului; şi m-au slobozit în mijlocul cânpului, care era plin de oase.
2 Şi m-au dus preste el prinprejur. Şi era multe foarte preste faţa pământului, şi uscate foarte.
3. Şi au zis cătră mine: „Fiiul omului, gândeşti că vor învia oasele aceastea?" Şi am zis: „Doamne Dumnezeule, Tu ştii!"
4. Şi au zis cătră mine: „Proroceaşte despre oasele aceastea! Şi le vei zice: «Oase uscate, auziţi cuvântul Domnului!
5. Aceastea zice Domnul Dumnezeu oaselor acestora: 'Iată, Eu voiu slobozi preste voi duhul şi veţi învia.
6. Şi voiu da preste voi vine şi voiu face a creaşte preste voi cărnuri şi voiu întinde preste voi piiale şi vă voi da duh şi veţi fi vii şi veţi cunoaşte că Eu, Domnul'»".
7. Şi am prorocit precum îmi poruncise. Şi s-au făcut sunet, prorocind eu. Şi iată, cutremur; şi s-au apropiat oase la oase, fieştecarele | la închietura sa. 58v
8. Şi am văzut; şi, iată, preste eale vine şi carne s-au suit. Şi s-au întins piiale preste eale, şi duh nu avea.
9. Şi au zis cătră mine: „Proroceaşte cătră duh, proroceaşte, fiiul omului, şi vei zice cătră duh: «Aceastea zice Domnul Dumnezeu: 'De la patru vânturi vino, duhule, şi suflă preste omorâţii aceştia, şi să înviiaze!'»"
10. Şi am prorocit precum mi-au poruncit. Şi au întrat într-însele duhul şi au înviiat; şi au stătut pă picioarele sale, oaste mare foarte, foarte.
11. Şi au zis cătră mine: „Fiiul omului, oasele aceastea toate casa lui Israil iaste. Aceia zic: «Uscatu-s-au oasele noastre şi au perit nădeajdea noastră, şi sântem tăiaţi».
12. Pentru aceaea, proroceaşte şi vei zice cătră dânşii: «Aceastea zice Domnul Dumnezeu: 'Iată, Eu voiu deşchide hâlmurile voastre şi vă voi scoate din mormânturile voastre, norodul Mieu, şi vă voi duce la pământul lui Israil.
13. Şi veţ şti că Eu, Domnul, când voiu deşchide mormânturile voastre şi vă voiu scoate din hâlmurile voastre, norodul Mieu,
14. Şi voiu da duhul Mieu în voi şi veţi trăi; şi vă voiu face a vă odihni pre pământul vostru şi veţi cunoaşte că Eu, Domnul, am grăit şi am făcut'»", zice Domnul Dumnezeu.
15. Şi au fost cuvântul Domnului cătră mine, zicând:
16. „Şi tu, fiiul omului, ia-ţi un lemn şi scrie pre el: «A Iudii şi a fiilor lui Israil, soţiilor lui». Şi ia alt lemn şi scrie preste el: «Iosif», lemnul lui Efrem şi a toată casa lui Israil şi a soţiilor ei,
17. Şi le împreună unul cătră altul ţie, într-un lemn; || şi vor fi spre unire în mâna ta. 59r
18. Iară deacă vor zice cătră tine fiii norodului tău, grăind: «Au nu ne vei spune ce vreai cu aceastea?»
19. Vei grăi cătră dânşii: «Aceasta zice Domnul Dumnezeu: 'Iată, Eu voiu lua toiagul lui Iosif, care iaste în mâna lui Efrem, şi neamurile lui Israil, care sânt lui împreunate, şi le voiu pune împreună cu toiagul Iudii şi le voiu face într-un toiag; şi vor fi unul în mâna lui'».
20. Şi vor fi leamnele, pre care vei scrii cu mâna ta, în ochii lor.
21. Şi vei zice cătră dânşii: «Aceastea zice Domnul Dumnezeu: 'Iată, Eu voiu lua fiii lui Israil din mijlocul neamurilor la care s-au dus; şi-i voiu aduna de pretutindini şi-i voiu aduce la pământul său.
*Ioan 10, 16. 22. * Şi-i voiu face într-un neam pre pământ, în munţii lui Israil, şi un împărat va fi tuturor poruncind; şi nu vor mai fi doao neamuri, nici să vor mai împărţi în doao împărăţii,
23. Nici să vor mai pângări cu idolii săi şi cu urăciunile sale şi cu toate nedreptăţile sale; şi-i voiu mântui din toate scaunele, întru carele au păcătuit, şi-i voiu curăţi; şi vor fi Mie
*Isaie 40, 11. norod, şi Eu voiu fi lor Dumnezeu.
Ieremie 53, 5. 24. *Şi sluga Mea David, împărat preste ei şi păstoriu unul va fi lor tuturor; în judecăţile
Sus 34, 53. Meale vor umbla, şi poruncile Meale vor păzi şi le vor face.
Danil 9, 29. 25. Şi vor lăcui pre pământul care l-am dat slugii meale Iacov, în care au lăcuit părinţii
Ioan 1, 45. voştri. Şi vor lăcui preste el ei şi fiii lor, şi fiii fiilor lor, până în veac; şi David, sluga mea,
*Psalm. 109, 4 căpeteniia lor în veac.
şi 116, 2. 26. *Şi voiu lovi cu ei aşezământ de pace, legă|tură veacinică va fi lor. Şi-i voiu întemeia 59v
Ioan 12, 34. şi-i voiu înmulţi şi voiu da sfinţeniia Mea în mijlocul lor în veac.

27. Şi va fi cortul Mieu între ei; şi le voiu fi Dumnezeu, şi aceia vor fi Mie norod.
28. Şi vor cunoaşte limbile că Eu, Domnul, sfinţitorul lui Israil, când va fi sfinţeniia Mea în mijlocul lor, în veac'»"

Cap 38

Lăcuind, după întoarcerea din robie, fără grije fiii lui Israil în oraşele sale, va aduce Domnul în zilele ceale mai de pre urmă pre Gog, cu oaste mare foarte asupra lor; ci şi pre acesta, cu oastea sa, cu multe rane după aceaea îl va mistui.

1. Şi au fost cuvântul Domnului către mine, zicând:
2. *„Fiiul omului, pune faţa ta împrotiva lui Gog, pământul lui Magog, căpetenia capului Mosoh şi Thuval: şi proroceaşte despre el. *Jos. 39, 1. Apoc. 20, 7.
3. Şi vei zice către el: «Aceastea zice Domnul Dumnezeu: 'Iată, Eu către tine, Gog, căpeteniia capului Mosoh şi Thuval,
4. Şi te voiu încungiura şi voiu pune frâu în fălcile tale; şi te voiu scoate pre tine şi toată oastea ta, cai şi căpeteniile voastre, cei cu platoşe, toţi mulţime mare, de cei ce poartă sulițe şi paveze şi sabie,
5. Pearsii şi arapii şi levii cu ei, toţi cu paveze şi cu coifuri,
6. Gomor şi toate şireagurile lui, casa lui Thogorma, coastele criveţului şi toată vârtutea lui, şi noroade multe cu tine.
7. Găteaşte-te şi te deprinde, şi toată mulţimea ta, carea s-au grămădit la tine; şi le fii spre poruncă. ||
60r 8. După zile multe te vei cerceta în anii cei mai de pre urmă, vei veni la pământul ce s-au întors de la sabie; şi s-au adunat de prin noroade multe la munţii lui Israil, carii au fost pururea pustii. Acesta dintre noroade s-au adus, şi vor lăcui într-însul, cutezând toţi.
9. Iară suindu-te, ca un vifor vei veni şi ca un nor, ca să acoperi pământul, tu şi toate şireagurile tale, şi noroade multe cu tine'.
10. Aceastea zice Domnul Dumnezeu: 'În zioa aceaea să vor sui cuvinte preste inima ta şi vei gândi gândire rea,
11. Şi vei zice: 'Sui-mă-voiu la pământul cel fără zid; veni-voiu la cei ce să odihnesc şi lăcuiesc fără grije. Aceştia toţi lăcuiesc fără zid, încuietori, şi porţi nu sânt lor,
12. Ca să răpeşti jafuri şi să năvăleşti spre pradă, să duci mâna ta preste cei ce fusease părăsiţi şi după aceaea întorşi, şi preste norodul cel adunat din limbi, care au început a moşteni şi a fi lăcuitori buricului pământului'.
13. Sava şi Dedan şi neguţătorii Tharsului şi toţi leii lui vor zice ţie: 'Au doară a lua jafuri tu vii? Iată a răpi pradă ai adunat mulţimea ta, să iai argintul şi aurul şi să duci sculele şi averile şi să apuci mânunche nenumărate?'
14. Pentru aceaea proroceaşte, fiiul omului, şi vei zice către Gog: «Aceastea zice Domnul Dumnezeu: 'Au doară nu în zioa aceaea, când va lăcui norodul Mieu Israil, cutezând, vei cunoaşte?
15. Şi vei veni din locul tău, din coastele criveţului, şi noroade multe cu tine, toţi încălecători de cai, ceată mare şi oaste foarte. |
60v 16. Şi te vei sui preste norodul Mieu Israil, ca un nor să acoperi pământul. În zilele ceale mai de pre urmă vei fi şi te voiu aduce preste pământul Mieu, ca să Mă cunoască limbile, când Mă voiu proslăvi întru tine, în ochii lor, o, Gog!'
17. Aceastea zice Domnul Dumnezeu: 'Tu, dară, acela eşti de carele am grăit în zilele ceale vechi, prin mâna slugilor Meale, prorocilor Israil, carii au prorocit în zilele vremilor acelora, ca să te duc preste ei.
18. Şi va fi în zioa aceaea, în zioa venirii lui Gog preste pământul Israil – zice Domnul Dumnezeu – sui-să-va urgiia Mea întru iuţimea Mea.
19. Şi întru râvna Mea, în focul mâniii Meale, am grăit că în zioa aceaea va fi cutremur mare pre pământul lui Israil.
20. *Şi să vor cutremura de către faţa Mea peştii mării şi paserile ceriului şi fiarăle câmpului şi tot ce să târâiaşte şi să mişcă pre pământ, şi toţi oamenii carii sânt pre faţa pământului; şi să vor răsturna munţii şi vor cădea gardurile, şi tot zădul să va surpa pre pământ. *Math. 24, 29. Luca 21, 25.
21. Şi voiu chema asupra lui, întru toţi munţii Miei, sabie – zice Domnul Dumnezeu – sabiia fieştecăruia spre frate-său să va îndrepta.

22. Şi-l voiu judeca cu ciumă şi cu sânge şi cu ploaie foarte, şi cu pietri nemăsurate; foc şi piatră pucioasă voiu ploua preste el şi preste oastea lui şi preste noroade multe, care sânt cu el.
23. Şi Mă voiu mări şi Mă voiu proslăvi; şi cunoscut voiu fi în ochii a multor neamuri, şi vor cunoaşte că Eu, Domnul.

Cap 39

Aduce-va Domnul pre Gog împrotiva lui Israil, || ci pre acela, cu toată oastea lui, acolo îl va pierde; întru a căruia îngropare şeapte luni să vor cuprinde a curăţi pământul. Domnul pre fiii lui Israil pentru păcatele lor i-au dat spre robie, ci îi va întoarce la pământul său, la slăvirea numelui său. 61r

1. Iară tu, fiiul omului, proroceaşte asupra lui Gog şi vei zice: «Acestea zice Domnul Dumnezeu: 'Iată, Eu preste tine, Gog, căpeteniia capului Mosoh şi Thuval.
2. Şi te voiu încungiura şi te voiu aduce şi te voiu face a te sui din coastele criveţului; şi te voiu aduce preste munţii lui Israil.
3. Şi voiu lovi arcul tău în mâna ta cea stângă, şi săgeţile tale din mâna ta cea dreaptă le voiu oborî.
4. Preste munţii lui Israil vei cădea tu şi toate şireagurile tale şi noroadele tale, care sânt cu tine; fiarălor, paserilor şi a tot ce zboară şi fiarălor pământului te-am dat spre mâncare.
5. Pre faţa câmpului vei cădea; că Eu am grăit, zice Domnul Dumnezeu.
6. Şi voiu trimite foc spre Magog şi întru cei ce lăcuiesc în ostroave cutezând; şi vor şti că Eu, Domnul.
7. Şi în numele Mieu cel sfânt cunoscut l-oiu face în mijlocul norodului mieu Israil, şi nu voiu mai pângări numele mieu cel sfânt; şi vor şti limbile că Eu, Domnul, Sfântul lui Israil.
8. Iată vine, şi au fost, zice Domnul Dumnezeu; aceasta e zioa de carea am grăit.
9. Şi vor ieşi lăcuitorii din cetăţile lui Israil şi-i vor aprinde şi vor arde armele, pavăza şi suliţa, arcul şi săgeţile şi toiagele mânilor şi cârligele; şi le vor aprinde cu foc şeapte ani.
10. Şi nu vor purta leamne de prin ţânuturi, nici vor tăia din dumbravă; că armele le vor arde cu foc şi vor prăda pre ceia cărora le fusease prăzi; şi vor răpi | pre jefuitorii săi, 61v
zice Domnul Dumnezeu.
11. Şi va fi în zioa aceaea, voiu da lui Gog loc vestit, mormânt în Israil, valea călătorilor spre răsăritul mării, carea va face a să ameţi cei ce trec; şi vor îngropa acolo pre Gog şi toată mulţimea lui, şi să va chema „Valea mulţimii lui Gog".
12. Şi-i va îngropa casa lui Israil, ca să curăţască pământul în şeapte luni.
13. Şi-l va îngropa tot norodul pământului, şi le va fi vestită zioa în carea M-am proslăvit, zice Domnul Dumnezeu.
14. Şi oameni necurmat vor rândui cercetând pământul carii să-i îngroape, şi să caute pre cei ce rămăsease pre faţa pământului, ca să o curăţe; şi după şeapte luni vor înceape a căuta.
15. Şi vor încungiura străbătând pământul. Şi deacă vor vedea gură de om, vor râdica lângă ea stâlp, până când îl vor îngropa îngropătorii, în „Valea mulţimii Gog".
16. Iară numele cetăţii, Amona, şi vor curăţi pământul'».
17. Tu, dară, fiiul omului, aceastea zice Domnul Dumnezeu: «Zi a tot zburătoriul şi tuturor paserilor şi tuturor fiarălor câmpului: 'Adunaţi-vă, grăbiţi şi alergaţi de pretutindini la junghiiarea Mea, carea eu jârtvesc voao, jârtvă mare preste munţii lui Israil; să mâncaţi carne şi să beţi sânge.
18. Cărnurile celor tari veţi mânca şi sângele căpeteniilor pământului veţi bea: al berbecilor şi al mieilor şi al ţapilor şi al taurilor şi al paserilor şi al tuturor celor grase.
19. Şi veţi mânca grăsimea întru saţiu şi veţ bea sânge spre beţie din junghiiarea carea Eu voiu jirtvi voao;
20. Şi vă veţi sătura, la masa Mea, de cal şi de călăraş mare şi de toţi bărbaţii ostaşi, zice Domnul Dumnezeu.
21. Şi voiu pune slava Mea între limbi. Şi vor vedea toate limbile judecata Mea, carea am făcut, || şi mâna Mea, carea am pus preste ei. 62r
22. Şi va şti casa lui Israil că Eu, Domnul, Dumnezeul lor, din zioa aceaea şi apoi.
23. Şi vor cunoaşte limbile că întru nedreptatea sa s-au prins casa lui Israil, pentru că M-au părăsit, şi am ascuns faţa Mea de cătră dânşii; şi i-am dat în mânile vrăjmaşilor şi au căzut de sabie toţi.

24. După necurăţiia lor şi nelegiuirea le-am făcut lor, şi am ascuns faţa Mea de către dânşii'.
25. Pentru aceaea, aceastea zice Domnul Dumnezeu: «Acum voiu întoarce robiia lui Iacov şi voiu milui toată casa lui Israil; şi voiu lua râvnă pentru numele Mieu cel sfânt.
26. Şi vor purta ruşinea sa şi toată nelegiuirea cu carea au nelegiuit împrotiva Mea, că vor lăcui în pământul său cutezând, de nimene înfricoşindu-să.
27. Şi-i voiu întoarce din noroade şi-i voiu aduna de prin locurile nepriiatinilor săi; şi Mă voiu proslăvi întru dânşii, în ochii a multor neamuri.
28. *Şi vor şti că Eu, Domnul Dumnezeul lor, pentru că i-am mutat între neamuri şi i-am adunat la pământul său şi n-am lăsat pre nice unul dintre ei acolo. *Sus 26, 23.
29. Şi nu voiu ascunde mai mult faţa Mea de către dânşii, pentru că am vărsat Duhul Mieu preste toată casa lui Israil», zice Domnul Dumnezeu".

Cap 40

Prorocului să arată viitoarea cetăţii întemeiare, cu măsură în lung, lat şi înalt a fieştecăriia casă, porţi, cămări, a feaţelor de casă, fereştilor, pridvoarălor, culcuşelor şi a treaptelor şi măsurarea a patru mease spre jirtvuire; şi iarăşi vistieria cântăreţilor şi a preoţilor, şi pridvoarăle bisericii. |

62v 1. În anul mutării noastre al doaozeaci şi cincilea, în începutul anului, în a zeacea a lunii, în anul al patrusprezeacelea, după ce s-au bătut cetatea, întru aceasta zi au fost preste mine mâna Domnului şi m-au adus acolo.
2. Întru vedeniile lui Dumnezeu m-au adus la pământul lui Israil şi m-au slobozit preste munte înalt foarte, preste carele era ca zidirea cetăţii întoarsă spre austru.
3. Şi m-au dus acolo. Şi iată un om, a căruia faţă era ca faţa aramei, şi fune de in în mâna lui, şi trestie de măsură în mâna lui; şi sta în poartă.
4. Şi au grăit către mine omul acela: „Fiiul omului, vezi cu ochii tăi, şi cu urechile tale auzi şi pune inima ta spre toate care voiu arăta ţie, căci ca să se areate ţie te-ai adus aici; vesteaşte toate carele tu vezi casii lui Israil".
5. Şi iată, zidu din afară împrejurul casii pretutindini, şi în mâna omului trestiia măsurii de şase coţi şi o palmă; şi au măsurat lăţimea zidirii cu o trestie, şi înălţimea cu o trestie.
6. Şi au venit la poarta carea privea spre uliţa cea despre răsărit şi s-au suit pre treaptele ei. Şi au măsurat pragul porţii cu o trestie latul, adecă un prag cu o trestie în lăţime,
7. Şi cămara cu o trestie în lungime şi cu o trestie în lat; şi între cămări, cinci coţi;
8. Şi pragul porţii lângă pridvorul porţii dinlăuntru, cu o trestie.
9. Şi au măsurat pridvorul porţii de opt coţi, şi fruntea lui de doi coţi; iară pridvorul porţii era dinlăuntru.
10. Iară cămările porţii spre uliţa cea către răsărit, trei dincoace şi trei dincolea: măsura una a tustreale, şi măsura una a fruntelor, de-amândoao părţile.
63r 11. Şi au măsurat piatra pragului porţii, de zea||ce coţi; şi lungimea porţii, de triisprăzeace coţi:
12. Şi marginea înaintea cămărilor, de un cot; şi un cot sfârşitul de-amândoao părţile, iară cămările era de şase coţi, dincoace şi dincolea.
13. Şi au măsurat poarta de la acoperişul cămării până la acoperişul ei, lăţime de doaozeci şi cinci de coţi: uşe în prejma uşii.
14. Şi au făcut frunţile prin coţi şasezeci, şi la fruntea pridvorului porţii, pretutindini prinprejur;
15. Şi înaintea feaţii porţii carea ajunge până la faţa târnaţului porţii dinlontru, de coţi cinzeci;
16. Şi fereşti strâmbe în cămări şi în frunţile lor, care era înlontrul porţii pretutindini prinprejur; şi aseaminea era şi în târnaţele fereştii prinprejur dinlontru; şi dinnaintea frunţilor, zugrăvirea finicilor.
17. Şi m-au dus la curtea din afară şi, iată, vistieriile şi podealele aşternute cu pietri în curte, prinprejur: treizeci de vistierii împrejurul podirii.
18. Şi podirea în fruntea porţilor, după lungimea porţilor, era din jos.
19. Şi au măsurat lăţimea de la faţa porţii din jos, până la fruntea târnaţului dinlăuntru din afară, coţi o sută spre răsărit şi spre crivaţu.
20. Şi poarta carea priveaşte spre uliţa crivaţului curţii din afară, o au măsurat şi în lungime şi în lăţime.

21. Şi cămările ei, trei dincoace, trii dincolea; şi fruntea ei şi târnaţul ei pă măsura porţii dintâi, de coţi cinzeci lungimea ei, şi lăţimea de coţi doaozeci şi cinci.
22. Iară fereştile ei şi târnaţul şi ciopliturile, după măsura porţii carea priveaşte spre răsărit; şi de şapte treapte era suirea ei, şi târnaţe înaintea ei. |
23. Şi poarta curţii dinlontru, în preajma porţii criveţului şi a răsăritului; şi au măsurat 63v
de la poartă până la poartă o sută de coţi.
24. Şi m-au scos la uliţa austrului, şi iată poarta carea privea spre austru; şi au măsurat fruntea ei şi pridvorul ei după măsurile din sus.
25. Şi fereştile ei şi pridvoarele prinprejur, ca şi fereştile cealeaalalte: de coţi cinzeaci în lungime, şi în lăţime de coţi doaozeci şi cinci.
26. Şi prin şeapte treapte să suia la ea; şi pridvorul înaintea uşii ei, şi finici scobiţi era, unul dincoace şi altul dincolo, în fruntea ei.
27. Şi poarta curţii dinlontru, în uliţa de cătră austru; şi au măsurat de la poartă până la poartă, în uliţa de cătră austru, coţi o sută.
28. Şi m-au băgat în curtea dinlăuntru, la poarta de cătră austru, şi au măsurat poarta după măsurile din sus.
29. Cămara ei şi fruntea ei şi pridvorul ei, cu acealeaşi măsuri; şi fereştile ei şi pridvorul ei prinprejur, lunjimea de coţi cinzeaci, şi lăţimea de coţi doaozeci şi cinci.
30. Şi pridvorul prinprejur în lungime de coţi doaozeci şi cinci, şi în lăţime de cinci coţi.
31. Şi pridvorul ei la curtea din afară, şi finicii ei în frunte; şi opt treapte era, prin carele să suia la ea.
32. Şi m-au băgat în curtea dinlăuntru prin uliţa despre răsărit; şi au măsurat poarta după măsurile din sus.
33. Cămara ei şi fruntea ei şi pridvorul ei, ca din sus; şi fereştile ei şi pridvoarăle ei prinprejur, în lungime de cinzeci de coţi, şi în lăţime de coţi doaozeci şi cinci.
34. Şi pridvorul ei, adecă a porţii ceii din afară; || şi finici scobiţi, în fruntea ei, dincoace 64r
şi dincolo, şi prin opt treapte suişul ei.
35. Şi m-au dus la poarta ce priveaşte spre criveţu şi au măsurat după măsurile ceale din sus.
36. Cămara ei şi fruntea ei şi pridvorul ei şi fereştile ei prinprejur, în lungime de coţi cinzeci, şi în lăţime de coţi doaozeci şi cinci.
37. Şi pridvorul ei privea spre curtea din afară; şi scobitura finicilor, în fruntea ei, dincoace şi dincolo; şi prin opt treapte suişul ei.
38. Şi prin fieştecarea vistierie, uşe în frunţile porţilor; acolo spăla arderea de tot.
39. Şi în pridvorul porţii, doao mease dincoace şi doao mease dincolo, ca să se jârthuiască pre eale arderea de tot, şi pentru păcat, şi pentru greşală.
40. Şi la coastele din afară, ce să suia la uşa porţii carea mearge spre criveţu, doao mease, şi de ceealaltă parte, dinnaintea pridvorului porţii, doao mease.
41. Patru mease dincoace şi patru mease dincolo; prin coastele porţii opt mease era, pre carele jirtvea.
42. Iară patru mease spre ardere de tot, şi pietri în patru dungi făcute, în lungime de un cot şi jumătate, şi în lăţime de un cot şi jumătate, şi înalte de un cot, pre care să puie vasăle întru carele să jirtveaşte arderea-de-tot şi junghierea.
43. Şi usnele lor de o palmă, răvărsate dinlăuntru prinprejur, iară pă mease cărnurile aducerii-înainte.
44. Şi afară de poarta cea dinlăuntru, vistieriile cântăreţilor în curtea cea dinlăuntru, carea era în coastea porţii ce priveaşte spre criveţu; şi feaţele lor în prejma uliţii despre austru, una din coastele porţii despre răsărit, carea privea la uliţa criveţului. |
45. Şi au zis cătră mine: „Aceasta e vistieriia carea priveaşte spre uliţa cea de-amiiazăzi; 64v
a preoţilor va fi, carii străjuiesc în pazele bisearecii;
46. Iară visteriia carea priveaşte spre uliţa criveţului a preoţilor va fi, carii străjuiesc la slujba jirtvelnicului. Aceştia sânt fiii lui Sadoc, carii să apropie din fiii Levi cătră Domnul, să-i slujască”.
47. Şi au măsurat curtea lungă de coţi o sută şi lată de coţi o sută în patru unghiuri, şi oltariul înaintea feţii bisearicii.
48. Şi m-au dus în pridvorul bisearicii şi au măsurat pridvorul, cinci coţi dincoace şi cinci coţi dincolo, şi latul porţii de trii coţi dincoace şi de trei coţi dincolo.
49. Iară lungimea pridvorului de coţi doaozeci, şi lăţimea coţi unsprăzeace; şi prin opt treapte să suia la ea. Şi stâlp era în frunţi: unul dincoace şi altul dincolo.

Cap 41

Rânduiala zidirii bisericii după fieştecarea parte.

1. Şi m-au dus în bisearică şi au măsurat frunţile: în lăţime şase coţi dincoace şi şase coţi dincolo, lăţimea cortului.
2. Şi lăţimea porţii de zeace coţi era; şi coastele porţii, cinci coţi dincoace şi cinci coţi dincolo. Şi au măsurat lungimea ei de coţi patruzeci, şi lăţimea de coţi doaozeci.
3. Şi, întrând înlăuntru, au măsurat fruntea porţii, doi coţi; şi poarta de şase coţi, şi latul porţii de şeapte coţi.
4. Şi au măsurat lungimea ei de doaozeaci de coţi, şi lăţimea ei de coţi doaozeaci, înaintea feaţii biseariicii, şi au zis cătră mine: „Aceasta e sfânta sfintelor”. ||
65r 5. Şi au măsurat păreatele casii de şase coţi, şi lăţimea coastelor de patru coţi pretutindini împrejurul căsii.
6. Iară coastele, coastă cătră coastă, de doao ori treizeci şi trei. Şi era înalte, care întra prin păreatele căsii, în coaste prinprejur, să să ţie şi să nu atingă păreatele bisearicii.
7. Şi uliţă era în rătund, suindu-să sus prin cigă, şi în trepezarea bisearicii aducerea prinprejur. Pentru aceaea mai lată era bisearica în ceale din sus; şi aşa din ceale din jos să suia la ceale din sus, în mijloc.
8. Şi am văzut în casă nălţime prinprejur, întemeiate coastele la măsura unii trestii de şase coţi de loc.
9. Şi lăţimea prin păreatele coastei din afară, de cinci coţi; şi era casă dinlăuntru, în coastele casii.
10. Şi între vistierii lăţime de coţi doaozeci, împrejurul casii, pretutindini.
11. Şi uşa coastei spre rugăciune: o uşe spre uliţa criveţului, şi altă uşe spre uliţa austrului; şi lăţimea locului la rugăciune, de cinci coţi prinprejur.
12. Şi zidirea, ce era usebită şi întoarsă spre uliţa ce priveaşte la mare, de lată coţi şeaptezeaci. Iară păreatele zidirii, de cinci coţi lat prinprejur, şi lungimea ei de coţi noaozeaci.
13. Şi au măsurat lungimea căsii, de coţi o sută, şi care era usebită zidirea şi păreţii ei, lungă de coţi o sută:
14. Iară lăţimea dinnaintea feaţii casii şi a ceii usebite spre răsărit, de coţi o sută.
15. Şi au măsurat lungimea zidirii în prejma feaţii ceii usebite din dos: ceale rămase de amândoao părţile, de coţi o sută, şi bisearica dinlăuntru şi tărnaţele curţii.
16. Podirile şi fereştile ceale strâmbe şi ceale mrejuite prinprejur, prin trii părţi, în prejma
65v fieştecăruia prag şi aşternutului cu lemn | prinpregiur, iară pământul până la fereşti, şi fereştile închise preste uşi.
17. Şi până la casa cea dinlăuntru şi din afară prin tot păreatele prinprejur, dinlăuntru şi din afară, la măsură.
18. Şi ceale de meaşteri făcute, hieruvimi şi finici; şi finicul între hieruvimi şi hieruvim, şi doao feaţe avea hieruvimul.
19. Faţă de om lângă finic, din ceasta parte, şi faţă de leu lângă finic, de ceea parte, săpată prin toată casa împrejur.
20. De la pământ până deasupra porţii, hieruvimi şi finici scobiţi era în păreatele bisearicii.
21. Pragul în patru unghiuri, şi faţa jertvelnicului, vedeare în prejma vederii
22. Oltarului celui de lemn, nălţime de trii coţi, şi lungimea lui de doi coţi; şi cornurile lui şi lungimea lui şi păreţii lui de lemn. Şi au grăit cătră mine: „Aceasta e masa înaintea Domnului”.
23. Şi doao uşi era în bisearică şi în jirtvelnic.
24. Şi în doao uşi dintr-amândoao părţile căte doao uşiţe era, carele să încleşta între sâneşi, că doao uşi era de-amândoao părţile uşilor.
25. Şi era scobiţi în uşile bisearicii hieruvimi, şi ciopliţi finicii, precum şi în păreţi era săpaţi. Pentru aceaea, şi mai groase era leamnele în fruntea pridvorului din afară.
26. Preste carele fereşti strâmbe şi asămănarea finicilor dincoace şi dincolo, în umerele pridvorului, după coastele căsii şi lăţimea păreţilor.

Cap 42

Despre vistierii şi cealeaalalte care sânt de slujba sfintelor a să zidi.

1. Şi m-au scos la curtea cea din afară, pre calea ce duce către crivețu, şi m-au băgat în vistieriia carea era în prejma zidirii ceii usebite, || şi în prejma casii 66r
ce să întorcea spre crivețu.
2. În faţă, de lungă coţi o sută a uşii despre crivețu, şi de lată cincizeaci de coţi.
3. În prejma a doaozeci de coţi a curţii dinlăuntru şi în prejma podirii cu pietri aşternute a curţii dinafară, unde era târnaţu împreunate cu întreit târnaţu.
4. Şi dinnaintea vistieriilor prinblare lată de zeace coţi, la ceale dinlăuntru privind călii de un cot, şi uşile lor spre crivețu,
5. Unde era vistieriile în ceale mai din sus, mai smearine, că sprijinea târnaţele care dintr-însele să râdica din ceale din jos şi din ceale din mijlocul zidirii.
6. Că de trei podituri era şi nu avea stâlpi precum era stâlpii curţilor; pentru aceaea să râdica din ceale din jos şi din ceale din mijloc de la pământ, coţi cinzeci.
7. Şi zăbreaoa din afară după vistierii, carea era în calea curţii ceii din afară, dinnaintea vistieriii, lungimea ei de coţi cinzeci.
8. Că lungimea vistieriilor era a curţii din afară, de coţi cinzeci, şi lungimea dinnaintea feaţii bisearicii, de coţi o sută.
9. Şi era supt vistieriile aceastea întrare despre răsărit, a celor ce întra într-însele din curtea cea din afară,
10. În lăţimea zăbrealii curţii carea era în prejma uliţii despre răsărit, în faţa zidirii ceii usebite, şi era dinnaintea zidirii vistieriile.
11. Şi uliţa înaintea feaţii lor, după asămănarea vistieriilor carea era în uliţa crivețului; după lungimea lor, aşa şi lăţimea lor şi toată întrarea lor şi asămănările şi uşile lor.
12. După uşile vistieriilor carea era în uliţa ce priveaşte spre amiazăzi, uşe în capul | uliţii; 66v
carea uliţă era în prejma pridvorului celui usebit celor ce întră prin uliţa cea despre răsărit.
13. Şi au zis către mine: „Vistieriile crivețului şi vistieriile austrului, care sânt în prejma zidirii ceii usebite, aceastea sânt vistierii sfinte, întru carele mâncă preoţii carii să apropie către Domnul în sfânta sfintelor. Acolo vor pune sfintele sfinţilor şi aducere pentru păcate şi pentru greşală; că loc sfânt iaste.
14. Iară când vor întra preoţii, nu vor ieşi din ceale sfinte în curtea cea din afară; şi acolo vor pune vejmintele sale, întru carele slujesc, că sfinte sânt; şi să vor îmbrăca cu alte vejminte, şi aşa vor purceade către norod".
15. Şi deacă au plinit măsurile casii dinlăuntru, m-au scos prin calea porţii carea duce la uliţa despre răsărit şi o au măsurat pretutindini prinprejur.
16. Şi o au măsurat în prejma vântului despre răsărit cu trestia măsurii, trestii cinci sute în trestiia măsurii prinprejur.
17. Şi au măsurat în prejma vântului de către crivețu, trestii cinci sute în trestiia măsurii prinprejur.
18. Şi spre vântul austrului au măsurat cinci sute de trestii, în trestiia măsurii prinprejur.
19. Şi spre vântul apusului au măsurat cinci sute de trestii, în trestiia măsurii; prin patru vânturi au măsurat zidul ei, pretutindini prinprejur, lungimea de coţi cinci sute şi lăţimea de coţi cinci sute, împărţind între jirtvealnic şi între locul obştii.

Cap 43

Slava Domnului arătându-să, aude prorocul cum că fiii lui Israil nu vor mai pângări numele Domnului, şi care sânt măsurile oltariului şi jârtvele, a-l curăţi în şapte zile. ||

1. Şi m-au dus la poarta ce privea spre uliţa răsăritului. 67r
2. Şi, iată, slava Dumnezeului lui Israil întra prin uliţa răsăritului; şi glas era ei ca glasul de ape multe, şi pământul sclipea de mărimea ei.
*Sus 9,1. Sus 1,1. 3. *Şi am văzut vedeare după faţa ce văzusem când au venit să piarză cetatea, şi faţa după vedearea carea văzusem lângă râul Hovar; şi am căzut pre faţa mea.
4. Şi mărimea Domnului au întrat în bisearică prin calea porţii carea privea spre răsărit.
5. Şi m-au râdicat Duhul şi m-au dus la curtea cea dinlăuntru; şi, iată, plină era de slava Domnului casa.

6. Şi am auzit vorbind către mine din casă; şi omul care sta lângă mine
7. Au zis către mine: „Fiiul omului, locul scaunului Mieu şi locul urmelor picioarelor Meale, acolo lăcuiesc în mijlocul fiilor lui Israil în veac. Şi nu va mai pângări casa lui Israil numele Mieu cel sfânt, aceia şi împăraţii lor întru curviile sale şi în căderile împăraţilor săi şi în ceale înalte,
8. Cei ce au făcut pragul său lângă pragul Mieu şi uşoarele sale lângă uşoarele Meale; şi zid era între Mine şi între dânşii. Şi au pângărit numele Mieu cel sfânt întru urăciunile care au făcut; pentru carea i-am mistuit întru mâniia Mea.
9. Acum, dară, leapede departe curviia sa şi căderile împăraţilor săi de la Mine şi voiu lăcui în mijlocul lor pururea.
10. Iară tu, fiiul omului, arată casii lui Israil bisearica; şi să se ruşineaze de nedreptăţile sale, şi să măsură ziditura.
11. Şi să se ruşineaze din toate care au făcut chipul casii şi ieşirea zidirii ei şi întrarea şi toată însămnarea ei şi toate ceale poruncite ale ei; şi toate legile ei le arată lor, şi vei scrii în ochii lor ca să păzască toate însămnările ei şi poruncile ei, şi să le facă. |
67v 12. Aceasta e leagea casii în vârful muntelui: tot hotarul ei prinprejur sfântul sfinţilor iaste: aceasta e, dară, leagea casii".
13. Iară aceastea măsuri ale oltariului, în cot adevărat, care avea un cot şi-o palmă; în sinul lui era un cot, şi un cot în lăţime, şi marginea lui până la usna lui şi prinprejur o palmă. Şi aceasta era groapa oltariului.
14. Şi din sânul pământului până la groapa cea mai de pre urmă doi coţi, şi lăţimea de un cot; şi de la groapa cea mai mică până la groapa cea mai mare patru coţi, şi lăţimea de un cot.
15. Iară însuşi Ariil de patru coţi; şi de la Ariil până sus, coarne patru.
16. Şi Ariil de doisprăzeace coţi în lungime, prin doisprăzeace coţi de lăţime; în patru unghiuri, cu aseaminea coastei.
17. Şi gropila de patrusprăzeace coţi lungă, lată de patrusprezeace coţi, în patru unghiurile ei; şi cununa prinprejurul ei de un jumătate de cot, şi sinul ei de un cot prinprejur, iară treaptele ei întoarse spre răsărit.
18. Şi au zis către mine: „Fiiul omului, aceastea zice Domnul Dumnezeu: «Aceastea sânt legile jirtvealnicului, ori în ce zi să va zidi; să să aducă preste el ardere de tot şi să se toarne sângele.
19. Şi vei da preoţilor şi leviţilor carii sânt din sămânţa lui Sadoc, cei ce să apropie de Mine – zice Domnul Dumnezeu – să-Mi aducă un viţel din ciurdă, pentru păcat.
20. Şi luund din sângele lui, vei pune preste patru cornurile lui şi preste patru unghiurile gropilii şi preste cunună împrejur; şi-l vei curăţi şi-l vei sfinţi. ||
68r 21. Şi vei lua viţelul care va fi adus pentru păcat şi-l vei arde într-un loc al casii usebit, afară de jirtvealnic.
22. Şi în zioa a doao vei aduce un ţap din capre neîntinat, pentru păcat; şi vor curăţi oltariul, precum l-au curăţit cu viţelul.
23. Şi deacă vei găti a-l curăţi, vei aduce un viţel din ciurdă neîntinat şi un areate din turmă neîntinat.
24. Şi vei aduce înaintea Domnului; şi vor pune preoţii preste el sare şi vor aduce ardere Domnului.
25. În şapte zile vei face ţapul pentru păcat, în toate zile; şi viţelul din ciurdă şi areatele din dobitoace neîntinaţi îi vor aduce.
26. În şeapte zile vor ştearge oltariul şi-l vor curăţi şi vor împlea mâna lui.
27. Iară plinindu-să zilele, în zioa a opta şi după aceaea vor face preoţii pre oltariu arderile voastre şi ceale ce aduc pentru pace; şi Mă voi îmblânzi preste voi», zice Domnul Dumnezeu".

Cap 44

Poarta jârtvelnicului încuiată, prin carea sângur Dumnezeul întră. Cei netăiaţi împrejur cu trupul şi cu inima nu vor întra în jârtvealnic, nici leviţii, cei ce au urmat după idoli; ci aceştia slujitorii casii vor fi, iară fiii lui Sadoc, preoţii, vor întra, şi acestora legile să pun.

1. Şi m-au întors la calea porţii jirtvealnicului din afară, cea despre răsărit; şi era încuiată.
2. Şi au zis Domnul către mine: „Poarta aceasta încuiată va fi şi nu să va deşchide
68v | şi om nu va întra printr-însa, căci că Domnul Dumnezeul lui Israil au întrat printr-însa şi va fi închisă.

3. Căpetenii, însuşi căpeteniia va şedea într-însa să mânce pâine înaintea Domnului; prin calea porţii pridvorului va întra şi prin calea ei va ieşi".

4. Şi m-au adus prin calea porţii crivețului, în prejma casii; şi am văzut şi, iată, s-au umplut de slava Domnului casa Domnului, şi am căzut pre faţa mea.

5. Şi au zis cătră mine Domnul: „Fiiul omului, pune inima ta şi vezi cu ochii tăi, şi cu urechile tale auzi toate ceale ce Eu grăiesc cătră tine despre toate ţeremoniile casii Domnului şi despre toate legile Lui; şi vei pune inima ta în căile bisericii, prin toate ieşirile jirtvealnicului.

6. Şi vei zice cătră ceaea ce mă întărâtă, casa lui Israil: «Aceastea zice Domnul Dumnezeu: 'Ajungă-vă toate nelegiuirile voastre, casa lui Israil,

7. Pentru că aduceţi fii streini, netăiaţi împrejur cu inima şi netăiaţi împrejur cu trupul, ca să fie în jirtvealnicul Mieu şi să pângărească casa Mea; şi aduceţi pânile Meale şi grăsimea şi sângele şi dezlegaţi legătura Mea întru toate nelegiuirile voastre.

8. Şi n-aţi ţinut poruncile jertvealnicului Mieu şi aţi pus slujitori slujbelor Meale în jirtvealnicul Mieu, voao înşivă'.

9. Aceastea zice Domnul Dumnezeu: 'Tot cel de alt neam, netăiat împrejur cu inima, netăiat împrejur cu trupul, nu va întra în jirtvealnicul Mieu, tot fiiul strein care iaste în mijlocul fiilor Israil.

10. Ci şi leviţii carii s-au depărtat de la Mine în rătăcirea fiilor Israil şi au rătăcit de la Mine după idolii săi şi au purtat nedreptatea sa,

11. Vor fi în jirtvealnicul Mieu ţircovnici şi portari porţiilor casii şi slujitorii casii. Aceia vor ucide arderile de tot şi junghierile norodului, şi ei vor sta în prejma lor ca să le slujască. ||

12. Pentru că le-au slujit înaintea idolilor săi şi s-au făcut casii lui Israil spre sminteala nedreptăţii, pentru aceaea am râdicat mâna mea preste ei – zice Domnul Dumnezeu – şi vor purta nedreptatea sa, 69r

13. Şi nu să vor apropiia de Mine să-Mi slujască cu preoţiia, nici să vor apropiia la tot jirtvealnicul Mieu, după sfintele sfintelor, ci vor purta ruşinea sa şi nelegiuirile sale care au făcut.

14. Şi-i voiu da portari casii întru toată slujba ei şi întru toate care să vor face într-însa.

15. Iară preoţii şi leviţii, fiii lui Sadoc, carii au păzit ţeremoniile jertvealnicului Mieu când au rătăcit fiii lui Israil de la Mine, aceia să vor apropiia cătră Mine să Mă slujască şi vor sta înaintea Mea să-M aducă grăsime şi sânge, zice Domnul Dumnezeu.

16. Aceia vor întra în jirtvealnicul Mieu şi aceia să vor apropiia cătră masa Mea să-Mi slujască şi să păzască ţeremoniile Meale.

17. Şi deacă vor întra prin porţiile curţii dinlontru, cu vejminte de in să vor îmbrăca, nici să va pune pre dânşii ceva de lână când slujesc în porţile curţii şi dinlăuntru.

18. Titii de in vor fi în capetele lor, şi rotii de in vor fi în coapsele lor, şi nu să vor încinge întru sudoare.

19. Şi când vor ieşi în curtea cea din afară, la norod, să vor dezbrăca de vejmintele sale în care au slujit şi le vor pune în vistieriia jirtvealnicului şi să vor îmbrăca cu alte vejminte, şi nu vor sfinţi norodul în vejmintele sale.

20. Iară capul său nu vor rade, nici tică vor ţinea, ci tunzind vor tunde capetele sale.

21. Şi vin nu va bea tot preotul când va întra în curte dinlontru.

*Preoţie 21, 14. 22. *Şi văduvă şi lăsată nu-ş vor lua muiere, ci vergure din sămânţa casii lui Israil, ci şi văduvă carea va fi văduvă de preot vor lua. |

23. Şi pre norodul Mieu vor învăţa ce iaste între cel sfânt şi între cel pângărit, şi între cel curat şi necurat vor arăta lor. 69v

24. Şi când va fi prigonire vor sta în judecăţile Meale şi vor judeca legile Meale, şi poruncile Meale întru toate praznicele Meale vor ţinea şi sâmbetele Meale vor sfinţi.

25. Şi la om mort nu vor întra, ca să nu să pângărească, fără numai la tată şi la mumă şi la fiiu şi la fată şi la frate şi la sor care alt bărbat n-au avut, întru carii să vor spurca.

26. Şi după ce să va curăţi, şeapte zile i să vor număra.

27. Şi în zioa întrării sale în jirtvealnic la curte dinlăuntru să-M slujască în jirtvealnic, vor aduce pentru păcatul său, zice Domnul Dumnezeu.

*Numere 18, 20. 28. *Şi nu va fi lor moştenire, Eu sânt moştenirea lor; şi moşie nu le veţi da în Israil, că
2 Leage 18, 1. Eu sânt moşiia lor.

29. Junghiarea, şi pentru păcat şi pentru greşală, aceaea vor mânca; şi toată făgăduinţa în Israil acelora va fi.

30. *Şi pârghele tuturor născuţilor dintâi şi toate gustările din toate care să aduc a preoţilor vor fi; şi pârga bucatelor voastre le-ţi da preotului, ca să dea blagoslovenie casii tale. *Ieşire 29.
31. *Mortăciunea şi ce-i prins de fiară, de paseri şi de dobitoace nu vor mânca preoţii. *Preoţ. 22, 8.

Cap 45

La împărţirea pământului, usebindu-să Domnului pârghele, s-au însămnat preoţilor o parte, leviţilor, cetăţii şi căpeteniii; şi a să ţinea dreptatea în cumpene, în măsuri, în pârghe şi în jârtve, care jârtve să aduc în zioa dintâi şi a şeaptea a lunii dintâi şi în praznicele Paştilor şi a Corturilor. ||

70r 1. Şi când veţi începe a împărţi pământul cu sorţi, usebiţi pârghele Domnului, ce e sfinţit din pământ în lungime mii doaozeci şi cinci şi în lăţime zeace mii; sfinţit va fi în tot hotarul lui prinprejur.
2. Şi va fi, din toată partea, sfinţit cinci sute prin cinci sute, în patru părţi prinprejur şi cinzeci de coţi în oşteazele lui prinprejur.
3. Şi cu măsura aceasta vei măsura lungimea doaozeci şi cinci de mii şi lăţimea zeace mii, şi într-însul va fi bisereca şi sfânta sfintelor.
4. Sfinţit din pământ va fi preoţilor, slujitorilor jirtvealnicului, carii să apropie către slujba Domnului; şi va fi lor loc de case şi de jirtvealnicul sfinţeniii.
5. Şi doaozeci şi cinci de mii lungimea şi zeace mii lăţimea vor fi leviţilor carii slujesc casii; aceia vor moşteni doaozeci de vistierii.
6. Şi moştenirea cetăţii veţi da cinci mii de lată şi de lungă doaozeci şi cinci de mii, după usebirea jirtvealnicului a toată casa lui Israil.
7. Şi căpeteniii dincoace şi dincolo spre usebirea jirtvealnicului şi spre moşiia cetăţii, în prejma feaţii usebirii jirtvealnicului şi în prejma feaţii moşiii cetăţii; de la coastele mării până la mare şi de la coastele răsăritului până la răsărit, iară lungimea după fieştecarea parte de la hotarul despre apus până la hotarul despre răsărit.
8. Din pământ va fi lor moşie în Israil şi nu vor mai prăda căpeteniile pre norodul Mieu, ci pământul îl vor da casii lui Israil, după neamurile lor'.
9. Aceastea zice Domnul Dumnezeu: 'Ajungă-vă voao, căpeteniile lui Israil! Nedreptatea şi răpirile părăsiţi-le, şi judecată şi dreptate faceţi, usebiţi hotarele voastre de către norodul Mieu», zice Domnul Dumnezeu:.
10. «Cântariu drept şi mirţă dreaptă şi măsură dreaptă va fi voao.
11. Mirţa şi măsura aseaminea şi de o măsură vor fi, să cuprinză a zeacea parte de corivat
70v şi a | zeacea parte de coriefi; după măsura corii va fi dreaptă cumpăna lor.
12. *Iară siclul doaozeci de ovuli va avea; iară doaozeci de sicli şi doaozeci şi cinci de sicli o mna fac. *Ieşire 30, 13. Preoţ. 27, 25.
13. Şi aceastea sânt pârghele care le veţi lua: a şasa parte de efi dintr-un car de grâu şi a şasa parte de efi dintr-un car de orzu. Num. 3, 47.
14. Şi măsura untului-de-lemn, un vatos de untdelemn a zeacea parte dintr-un cori iaste, şi zeace vati un cori fac; că zeace vati umplu corul.
15. Şi un areate din turmă de doao sute şi din ceale ce hrăneaşte Israil, spre jirtvă şi spre ardere şi spre păciuiri şi spre curăţire pentre ei, zice Domnul Dumnezeu.
16. Tot norodul pământului va fi datoriu cu aceste pârghe căpeteniii în Israil.
17. Şi preste căpetenie vor fi arderile de tot şi jârtva şi gustările, în praznice şi în luni noao şi în sâmbete şi întru toate prăznuirile casii lui Israil. Acela va face, pentru păcat, jârtvă şi ardere şi ceale de pace, spre curăţire pentru casa lui Israil'.
18. Aceastea zice Domnul Dumnezeu: 'În luna dintâi, într-una a lunii, vei lua un viţel din ciurdă, neîntinat, şi vei curăţi jertvealnicul.
19. Şi va lua preotul din sângele care va fi pentru păcat şi va pune în uşorii casii şi în patru unghiurile groapii oltariului şi în uşorii porţii curţii dinlăuntru.
20. Şi aşa vei face într-a şeaptea a lunii, pentru fieştecarele care n-au ştiut şi cu greşală s-au înşelat, şi vei curăţi pentru casă.
21. În luna dintâi, în zioa lunii a patrasprăzeacea, va fi voao praznicul Paştilor: şeapte zile azime să vor mânca.
22. Şi va face căpeteniia în zioa aceaea, pentru sine şi pentru tot norodul pământului, un viţel pentru păcat.
23. Şi în praznicul cel de şeapte zile va face ardere de tot Domnului, şapte viţei şi şapte
71r areţi neîn| |tinaţi, în toată zioa din şeapte zile, şi pentru păcat un ţap din capre, în toate zilele.

24. Şi jârtvă de un efi lângă viţel şi de un efi lângă areate va face; şi de untdelemn, un hin prin fieştecare efi.
25. În luna a şaptea, în zioa lunii a cinsprăzeacea, în praznic va face, precum mai sus au zis, în şeapte zile, şi pentru păcat şi pentru ardere şi în jârtvă şi în untdelemn'.

Cap 46

Poarta numai sâmbăta şi în lună noao a să deşchide, şi ce arderi într-aceastea zile va aduce căpeteniia sau prin care poartă el au norodul va întra în bisearică sau va ieşi; despre cea de bunăvoie şi de toate zilele arderea de tot a căpeteniii; despre darul aceluia fiilor au slugilor dat; locurile în care preoţii să fiarbă jârtvele, şi slujitorii junghierile norodului.

1. ceastea zice Domnul Dumnezeu: 'Poarta curţii dinlăuntru, carea priveaşte spre răsărit, va fi închisă şasă zile, în carele să lucră; iară sâmbăta să va deşchide, ci şi în luni noao să va deşchide,
2. Şi va întra căpetenia prin calea pridvorului porţii din afară şi va sta în pragul porţii, şi vor face preoţii arderea lui de tot şi păciuirile lui; şi să va închina spre pragul porţii şi va ieşi, iară poarta nu să va închide până sara.
3. Şi să va închina norodul pământului la uşa porţii aceiia, şi în luni noao înaintea Domnului.
4. Iară jârtva aceasta să va aduce căpeteniii Domnului în zioa sâmbetei, şase miei neîntinaţi şi un areate neîntinat.
5. Şi jârtvă de un efi lângă un areate, iară în miei jârtva ce va da mâna lui; şi de untdelemn, un hin prin fieştecare efi.
6. Iară în zioa lunii noao, un viţel din ciurdă neîntinat; şi şase miei şi berbeci neîntinaţi vor fi.
7. Şi un efi lângă viţel şi un efi lângă areate va | face jârtvă, iară de miei, precum va 71v
afla mâna lui; şi un hin de untdelemn lângă fieştecarele efi.
8. Şi când va vrea a întra căpeteniia, între prin calea pridvorului porţii şi pre aceaeaşi cale iasă.
9. Şi deacă va întra norodul pământului înaintea Domnului, în praznice, care întră prin poarta criveţului să se închine, iasă prin calea porţii despre amiazăzi, iară care întră prin calea porţii despre amiazăzi iasă prin calea porţii criveţului; nu să va întoarce prin calea porţii prin carea au întrat, ci din preajma ei va întra.
10. Iară căpeteniia, în mijlocul lor, cu cei ce întră va întra şi cu cei ce ies va ieşi.
11. Şi în târguri şi în praznice va fi jârtvă de un efi lângă viţel şi de un efi lângă areate; iară mieilor va fi jârtva precum va afla mâna lui; şi un hin de untdelemn prin fieştecare efi.
12. Iară când va face căpeteniia arderea cea de bunăvoie sau ceale de pace de bunăvreare Domnului, să va deşchide lui poarta carea priveaşte spre răsărit şi va face arderea sa de tot şi ceale de pace ale sale, precum să face în zioa sâmbetei; şi va ieşi şi să va închide poarta după ce va ieşi.
13. Şi un miel aceluiaşi an neîntinat va face ardere în toate zilele Domnului: pururea dimineaţa o va face.
14. Şi va face jârtvă preste ardere dimineaţa a şasa parte de efi, şi din untdelemn a triia parte de hin, să să meastece cu făină: jârtvă Domnului legiuită, de pururea şi veacinică.
15. Face-va mielul şi jârtva şi untul-de-lemn dimineaţa de demineaţă: jârtvă veacinică'.
16. Aceastea zice Domnul Dumnezeu: 'De va da căpeteniia dare cuiva dintre fiii săi, moştenirea lui a fiilor săi va fi; ca moştenirea o vor stăpâni.
17. Iară de va da diiată din moştenirea sa căruiva din slugile sale, va fi a lui până la anul slobo||zirii şi să va întoarce la căpetenie, iară moştenirea lui fiilor lui va fi. 72r
18. Şi nu va lua căpeteniia din moştenirea norodului cu sila şi din moşiia lor, ci din moşiia sa moştenire va da fiilor săi, ca să nu să râsipească norodul Mieu fieştecarele de la moşiia sa'»".
19. Şi m-au dus prin întrarea carea era din coastele porţii, în vistieriile jârtvealnicului, către preoţi, carea privea spre criveţu; şi era acolo locul plecat spre apus.
20. Şi au zis către mine: „Acesta e locul unde vor fierbe preoţii pentru păcat şi pentru greşală; unde vor fierbe jârtva, să nu o scoată în curtea din afară şi să să sfinţească norodul".
21. Şi m-au scos în curtea din afară şi m-au dus împregiur prin patru unghiurile curţii; şi, iată, o curtiţă în unghiul curţii, curtiţă fieştecare prin unghiurile curţii.

22. În patru unghiurile curţii rânduite curtiţe, în lung de coţi patruzeaci, şi în lat de treizeci; de o măsură tuspatru era.

23. Şi păreate prinprejur, cuprinzind patru curtiţe; şi bucătării făcute era supt târnaţe prinprejur.

24. Şi au zis cătră mine: „Aceasta e casa bucătăriilor, în carea vor fiarbe slujitorii casii Domnului junghierile norodului”.

Cap 47

Ape de supt pragul casii ieşind şi în coasta biseariicii cea dreaptă pogorându-să, fac o răpegiune, prin carea apoi nu să poate treace şi vindecă toate de care să va atinge, având peşti şi pomi roditori. Hotarele pământului celui sfânt, care a doaosprăzeace neamuri a lui Israil şi nimearnicilor trebuie să să împarţă.

1. Şi m-au întors la poarta casii şi, iată, apă ieşea de supt pragul casii, spre răsărit,
72v că | faţa casii privea spre răsărit, iară apele să pogoriia spre coasta biseariicii cea dreaptă, spre amiazăzi despre oltariu.

2. Şi m-au scos prin calea porţii criveţului şi m-au întors spre calea porţii din afară, la calea ce privea spre răsărit; şi, iată, apele vărsându-să din coasta dreaptă.

3. Când ieşea un om spre răsărit, care avea fune în mâna sa, şi au măsurat o mie de coţi; şi m-au dus prin ape până în glezne.

4. Şi iarăşi au măsurat o mie şi m-au trecut prin ape până la genunche.

5. Şi au măsurat o mie şi m-au trecut prin apă până la coapse; şi au măsurat o mie, răpegiunea carea nu o am putut treace, că să umflase apele adâncului răpegiunii, carea nu să putea treace în vad.

6. Şi au zis cătră mine: „Adevărat ai văzut, fiiul omului!” Şi m-au scos şi m-au întors la ţărmurele repegiunii.

7. Şi dacă m-am întors, iată, în ţermurele repegiunii pomi mulţi foarte, de-amândoao părţile.

8. Şi au zis cătră mine: „Apele aceastea, care ies spre hâlmurile prundului despre răsărit şi să pogor la şesurile pustii, vor întra în mare şi vor ieşi, şi să vor vindeca apele.

9. Şi tot sufletul viu, care să târâiaşte ori încătro va mearge răpegiunea, va fi viu; şi vor fi peşti mulţi destui după ce vor veni acolo apele aceastea, şi să vor vindeca şi vor trăi toate la care va veni răpegiunea.

10. Şi vor sta preste eale pescari de la Engaddi până la Engallim, uscăciunea de năvoade va fi; multe fealuri de peşti vor fi, ca peştii Mării Mari şi de mulţime foarte.

11. Iară în ţărmurele ei şi în mocirle nu să vor vindeca, că spre sărătură să vor da.

12. Şi preste răpegiune va răsări în râpele ei, de-amândoao părţile, tot lemnul roditoriu.
73r Nu va cădea || frunza dintr-însul şi nu va scădea rodul lui; prin fieştecare luni va aduce pârghele, că apele lui din jârtvealnic vor ieşi; şi vor fi rodurile lui spre mâncare şi frunzele lui spre leac”.

13. Aceastea zice Domnul Dumnezeu: „Acesta e hotarul în care veţi stăpâni pământul în doaosprăzeace neamuri ale lui Israil, că Iosif îndoită fune are.

14. Şi-l veţi stăpâni fieştecarii aseaminea ca fratele său; preste care am râdicat mâna Mea, să-l dau părinţilor voştri. Şi vă va cădea pământul acesta spre moştenire.

15. Iară acesta e hotarul pământului spre partea de amiiazăzi, de la Marea Mare, calea Hethalonului, celor ce vin la Sedada:

16. Emath, Verotha, Savarim, carea iaste între hotarul Damascului, şi hotarul Emath, casa Tihonului, carea iaste lângă hotarul Avran.

17. Şi va fi hotarul de la mare până la curtea Enon, hotarul Damascului, şi de la criveţu până la criveţu hotarul Emathului, partea despre amiazănoapte.

18. Iară partea despre răsărit, din mijlocul lui Avran şi din mijlocul Damascului şi din mijlocul Galaad şi din mijlocul pământului Israil, Iordanul hotărând spre marea răsăritului, măsura-veţi şi partea răsăritului.

19. Iară partea austrului de-amiazăzi, de la Thamar până la apele împrotivirii Cadis; şi răpegiunea până la Marea Mare. Şi aceasta e partea austrului despre amiazăzi.

20. Şi partea Mării, Marea cea Mare în hotar prin drept, până ce vii la Emath; aceasta e partea mării.

21. Şi vă veţi împărţi pământul acesta prin neamurile lui Israil;

22. Şi-l veţi pune spre moştenire voao şi nimernicilor carii să vor apropiia cătră voi, carii | vor naşte fii în mijlocul vostru şi vă vor fi ca nişte moşteani între fiii lui Israil; cu voi vor 73v
împărţi moşiia în mijlocul neamurilor Israil.
23. Iară ori în care neam va fi nimearnicul, acolo îi veţi da moşie", zice Domnul.

Cap 48

Împărţirea pământului celui sfânt spre doaoăsprăzeace neamuri, unde să fie pârghele şi jârtvealnicul. Locul preoţilor şi al leviţilor. Măsura cetăţii în patru unghiuri, cu oşteazele. Moşiia căpeteniii şi doaosprăzeace porţi ale cetăţii după doaosprăzeace neamuri.

1. „Şi aceastea numele neamurilor de la marginile criveţului până la calea Hethalonului, mergând cătră Emath, curtea lui Enan, hotarul Damascului spre criveţu, lângă calea Emathului. Şi va fi partea despre răsărit marea Dan, una.
2. Preste hotarul lui Dan, despre partea răsăritului până la partea mării, Asir, una;
3. Şi preste hotarul Asirului, de la partea despre răsărit până la partea mării, Nethali, una.
4. Şi preste hotarul Nethali, de la partea despre răsărit până la partea mării, Manasie, una.
5. Şi preste hotarul lui Manasie, de la partea despre răsărit până la partea mării, Efrem ,una.
6. Şi preste hotarul lui Efrem, de la partea despre răsărit până la partea mării, Ruvin, una.
7. Şi preste hotarul lui Ruvin, de la partea despre răsărit până la partea mării, Iuda, una
8. Şi preste hotarul Iudii, de la partea despre răsărit până la partea mării, vor fi pârghele care le veţi usebi, de mii doaozeci şi cinci în lat, şi în lung ca fieştecare părţi de la partea despre răsărit până la partea mării; şi va fi jârtvealnicul în mijlocul ei.
9. Pârghele care le veţi usebi Domnului: în lung, de mii || doaozeci şi cinci, şi în lat de 74r
zeace mii.
10. Iară aceastea vor fi pârghele jârtvealnicului preoţilor: spre criveţ, în lung, de mii doaozeci şi cinci, şi spre mare, în lat, zeace mii, ci şi spre răsărit, în lat zeace mii, şi spre amiazăzi, în lung, mii doaozeci şi cinci; şi va fi jârtvealnicul Domnului în mijlocul ei.
11. Preoţilor jârtvealnicul va fi din fiii lui Sadoc, carii au păzit ţeremoniile Meale şi n-au rătăcit când rătăcea fiii lui Israil, precum au rătăcit leviţii.
12. Şi le va fi pârghele din pârghele pământului, sfânta sfintelor, lângă hotarul leviţilor.
13. Ci şi leviţilor, aseaminea lângă marginile preoţilor, în lung mii doaozeaci şi cinci, şi în lat zeace mii. Toată lungimea de mii doaozeci şi cinci, şi lăţimea de zeace mii.
14. Şi nu vor vinde dintr-însul, nici vor schimba, nici să vor treace pârghele pământului, că sânt sfinţite Domnului.
15. Iară cinci mii, ce prisosesc în lat prin doaozeci şi cinci de mii, de obşte vor fi cetăţii spre lăcuire şi spre oşteaze; şi va fi cetatea în mijlocul ei.
16. Şi aceastea măsurile ei: spre partea despre miazănoapte cinci sute şi patru mii, şi spre partea de amiazăzi cinci sute şi patru mii, şi spre partea despre răsărit cinci sute şi patru mii, şi spre partea de cătră apus cinci sute şi patru mii.
17. Şi vor fi oşteazele cetăţii spre criveţ doao sute cinzeci, şi spre amiazăzi doao sute cinzăci, şi spre răsărit doao sute cinzeci, şi spre mare doao sute cinzeci.
18. Iară ce va rămânea în lungime după pârghele jârtvealnicului, zeace mii spre răsărit, şi zeace mii spre apus, vor fi ca pârghele jârtvealnicului; şi vor fi rodurile lui spre pâni celor ce slujesc cetăţii.
19. Iară cei ce slujesc cetăţii vor lucra | din toate neamurile lui Israil. 74v
20. Toate pârghele de mii doaozeci şi cinci, prin doaozeci şi cinci de mii, în patru unghiuri, să vor usebi spre pârghele jârtvelnicului şi spre moşiia cetăţii.
21. Iară ce va mai rămânea a căpeteniii va fi din toată partea pârghelor jârtvealnicului şi a moşiii cetăţii din prejma pârghelor a doaozeci şi cinci de mii, până la hotarul despre răsărit; ci şi la mare, din prejma a doaozeci şi cinci de mii, până la hotarul mării, aseaminea în părţile căpeteniii va fi; şi vor fi pârghele jârtvealnicului, şi jârtvealnicul bisearicii în mijlocul lui.
22. Iară din moşiia leviţilor şi din moşia cetăţii în mijlocul părţilor căpeteniii, va fi între hotarul Iudii şi între hotarul lui Veniamin, şi va fi al căpeteniii.
23. Şi celoraalalte neamuri: de la partea despre răsărit până la partea despre apus, Veniamin, una.
24. Şi în preajma hotarului Veniamin, de la partea despre răsărit până la partea despre apus, Simion, una.

25. Şi preste hotarul lui Simion, de la partea despre răsărit până la partea despre apus, Isahar, una.
26. Şi preste hotarul lui Isahar, de la partea despre răsărit până la partea despre apus, Zavolon, una.
27. Şi preste hotarul lui Zavolon, de la partea despre răsărit până la partea despre apus, Gad, una.
28. Şi preste hotarul lui Gad, către partea despre austru la amiazăzi; şi va fi marginea din Thamar până la apele împrotivirii Cadis, moştenire în prejma Mării ceii Mari.
29. Acesta e pământul care îl veţi trimite în soartea neamurilor Israil; şi aceastea, părţile lor, zice Domnul Dumnezeu.
30. Şi aceaştea sânt ieşirile cetăţii: de la partea despre miazănoapte cincisute şi patru mii vei măsura. ||
75r 31. Şi porţile cetăţii din numele neamurilor Israil, porţi trei: despre miazănoapte, poarta Ruvim, una, poarta Iuda, una, poarta Levi, una.
32. Şi spre partea de către răsărit cinci sute şi patru mii şi porţi trei: poarta lui Iosif, una, poarta lui Veniamin, una, şi poarta lui Dan, una.
33. Şi spre partea despre amiazăzi, cinci sute şi patru mii vei măsura şi porţi trei: poarta lui Simion, una, poarta Isahar, una, poarta Zavolon, una.
34. Şi la partea despre apus, cinci sute şi patru mii, şi porţile lor trei: poarta Gad, una, poarta Asir, una, poarta Nethali, una.
35. Prinprejur, optsprăzeace mii şi numele cetăţii, dintr-aceea zi, «Domnul acolo»".

A

A: interj.
a: 4,14; 20,49

ABUR: s.n.
abur: *sg. nom., în sintagma* ***abur de nor*** „fum" 8,11

ACAR: adv.
acar + *pron. rel* **ce** 15,3

ACOLO: adv.
acolo: 1,3, 12; rezum. cap.3; 3,15, 22, 23; 5,3; 8,1, 4, 14; 11,18; 12,13; 17,20; 20,28, 35, 40, 43; 23,3; 29,14; 30,18; 32,22, 24, 26, 29, 30; 34,14; 35,10; rezum. cap.39; 39,11, 28; 40,1, 3, 38; 42,13, 14; 43,7; 46,19; 47,9, 23; 48,35

ACOPERĂMÂNT: s.n.; var. **ACOPEREMÂNT**
acoperemântul: *sg. nom.* 27,7; 28,13

(a se) ACOPERI: v. IV; var. **(a se) COPERI**
acoperiia: *ind. imp. 3.pl.* 1,11
acoperea: *ind. imp. 3.pl.* 1,23
vei acoperi: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,12; 12,6
vor acoperi: *ind. viit.I. 3.pl.* 7,18; 26,19
(să) va acoperi: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,12
am acoperit: *ind. pf.c. 1.sg.* 16,8
ai acoperit: *ind. pf.c. 2.sg.* 16,18
va acoperi: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,16; 26,10; 30,18
(se) acoperi: *inf. prez. fără* ***a*** 24,7
să (să) acopere: *conj. prez. 3.sg.* 24,8
veți acoperi: *ind. viit.I. 2.pl.* 24,22
acoperind: *gerunziu* 28,14
acoperi: *ind. prez. 2.sg.* 28,16
acoperitu(-)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 31,15
voiu acoperi: *ind. viit.I. 1.sg.* 32,7
(vă) acoperiți: *ind. prez. 2.pl.* 34,3
să acoperi: *conj. prez. 2.sg.* 38,9, 16
(să) coperea: *ind. imp. 3.sg.* 1,23

ACOPERIȘ: s.n.
acoperișul: *sg. ac.* 40,13

ACRU, -Ă: adj.
acru: *m. sg. ac.* 18,2

ACUM: adv.
acum: 4, 14; 7,3, 8; 12,20; rezum. cap.19; 19,13; rezum. cap.20; 23,43; 26,18; 27,34; 39,25; 43,9

(a se) ADĂPA: v. I
(să) adapă: *ind. prez. 3.sg.* 31,14

(a se) ADĂUGA: v. I; (Înv.) **(a se) ADAOGE:** v. III "a continua să"; "a mai pune ceva lângă cele ce sunt"
adaoge(-să): *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.14
vei adaoge: *ind. viit.I. 2.sg.* 36,12

ADÂNC, -Ă: adj./s.
adânc: *adj. n. sg. ac., în sintagma* ***cuvânt adânc*** „cuvânt greu de înțeles" 3,5, 6
adânc: *adj. n. sg. ac.* 23,32
adâncul: *s.n. sg. nom./ac.* 26,19; 31,4, 15
adâncurile: *s.n. pl. ac.* 27,34
adânc: *s.n. sg. ac.* rezum. cap.32
adâncului: *sg. gen.* 47,5

ADEVĂR: s.n.
adevărul: *sg. ac.* 18,9

ADEVĂRAT, -Ă: adj./adv.
adevărat: *adv.* 8,12, 15, 17; 20,30; 47,6
adevărat: *adj. m. sg. ac.* 43,13

ADIMANT: s.n.; var. **ADEMANT** „oțel"; (traducătorul a încercat să adapteze lat. *adamă, -antis* „fier tare", „oțel"; (rar.) „diamant"
ademant: *sg. ac.* rezum. cap.3
adimantul: *sg. ac.* 3,9

(a) ADORMI: v. IV
au adormit: *ind. pf.c. 3.pl.* 32,30, 32

(a se/-și) ADUCE: v. III
voiu aduce: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,17; 6,3; 7,24; 11,8; 12,13; 14,15, 17; 17,20; 20,35; 26,7, 19; 28,7; 29,8; 32,9; 33,2; 36,12, 24; 37,21; 38,16; 39,2
(-ș) vor aduce: *ind. viit.I. 3.pl., în loc. v.* ***-ș vor aduce aminte*** 6,9
au adus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,3; 11,24; 19,4; 27,5, 13, 14, 26; 40,1, 2; 44,4
am adus: *ind. pf.c. 1.sg.* 14,22; 31,15
(ț-)ai adus: *ind. pf.c. 2.sg., în loc. v.* ***ț-ai adus aminte*** 16,22, 43
vor aduce: *ind. viit.I. 3.pl.* 16,40; 43,24, 25; 44,27
(-M) voiu aduce: *ind. viit.I. 1.sg., în loc. v.* ***–M/-m voiu aduce aminte*** 16,60; 18,22
(-ți/-ț) vei aduce: *ind. viit.I. 2.sg., în loc. v.* ***–ți/-ț vei aduce aminte*** 16,61; 23,27
să (-ți) aduci: *conj. prez. 2.sg., în loc. v.* ***să-ți aduci aminte*** 16,63
să aducă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 17,8; 21,22; 43,19; 44,15
a aduce: *inf. prez.* 19,7
aducea: *ind. imp. 3.pl.* (aici) „jertfeau (pruncii)" 20,26
(vă) veț/veți aduce: *ind. viit.I. 2.pl., în loc. v.* ***vă veț/veți aduce aminte*** 20,43; 36,31
(îș) va aduce: *ind. viit.I. 3.sg., în loc. v.* ***îș va aduce aminte*** 21,23
(v-)ați adus: *ind. pf.c. 2.pl., în loc. v.* ***v-ați adus aminte*** 21,24
ai adus: *ind. pf.c. 2.sg.* 22,4
aducându(-și): *gerunziu în loc. v.* ***aducându-și aminte*** 23,19
(să) aducea: *ind. imp. 3.pl.* 23,42
să aduc: *conj. prez. 1.sg.* 24,8
va aduce: *ind. viit.I. 3.sg.* 26,8; rezum. cap.38; rezum. cap.46; 47,12
aducând: *gerunziu* 28,24
voi aduce: *ind. viit.I. 1.sg.* 32,14
(să) vor aduce: *ind. viit.I. 3.pl.* 30,11
aduceți: *imperativ 2.pl.* 36,8
(s-)au adus: *ind. pf.c. 3.sg.* 38,8
aduce-va: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.39
(te-)ai adus: *ind. pf.c. 2.sg.* 40,4
să (să) aducă: *conj. prez. 3.sg.* 43,18
va fi adus: *pasiv ind. viit.I. 3.sg.* 43,21
vei aduce: *ind. viit.I. 2.sg.* 43,22, 23, 24
aduc: *ind. prez. 3.pl.* 43,27
aduceți: *ind. prez. 2.pl.* 44,7
(să) aduc: *ind. prez. 3.pl.* 44,30; rezum. cap.45
(să) va aduce: *ind. viit.I. 3.sg.* 46,4
adă: *imperativ 2.sg.* 20,46; 23,46

ADUCERE: s.f. (Înv.) „ofrandă", „jertfă"; „ducere"; „mișcare"
aducerii: *sg. gen.* 20,28
aducerea: *sg. ac.* 20,31
aducerii: *sg. gen., în sintagma* ***aducerii-înainte*** 40,43
aducerea: *sg. nom., în sintagma* ***aducerea prinprejur*** „ocolirea" 41,7
aducere: *sg. ac.* 42,13

(a se) ADUNA: v. I
voiu aduna: *ind. viit.I. 1.sg.* 11,17; 16,37; 20,34, 41; 22,20, 21; 23,22; 28,25; 29,13; 34,13; 36,24; 37,21; 39,27
(s-)au adunat: *ind. pf.c. 3.pl.* 19,8; 38,8
voi aduna: *ind. viit.I. 1.sg.* 22,19

(te) vei aduna: *ind. viit.I. 2.sg.* 29,5
ai adunat: *ind. pf.c. 2.sg.* 38,13
adunaţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 39,17
am adunat: *ind. pf.c. 1.sg.* 39,28
aduna(-)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 11,17

ADUNARE: s.f.
adunare: *sg. ac.* 22,20

ADUNAT, -Ă: adj.
adunat: *n. sg. ac.* 38,12

AFARĂ: adv.
afară: *adv. în loc. adv./loc. adj.* ***din afară*** rezum. cap.2; 2,9; 10,5; 40,5, 17, 19, 20, 31, 34, 37, 40; 41,9, 17, 25; 42,1, 3, 7, 8, 9, 14; 44,1, 19; 46,2, 20, 21; 47,2
afară: 7,19; 12,4; 21,21; 34,21
afară: *adv. în loc. prep.* ***afară de*** 40,44; 43,21

(a se) AFLA: v. I „a se găsi”
veri afla: *ind. viit.I. 2.sg.* 3,1
să (să) afle: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.22
am aflat: *ind. pf.c. 1.sg.* 22,30
(te) vei afla: *ind. viit.I. 2.sg.* 26,21
(s-)au aflat: *ind. pf.c. 3.sg.* 28,15
vor afla: *ind. viit.I. 3.pl.* 36,37
va afla: *ind. viit.I. 3.sg.* 46,7, 11

AFRIC: s.n. (reprezintă încercarea traducătorului de a adapta lat. *africus, -ī,* subînţeles *ventus* „vântul african de sud-vest, aducător de ploaie”);cuvântul nu este înregistrat în DA.
afric: *sg. ac.* 20,46

(a) AGĂŢA: v. I; var. (înv.) **(a) ACĂŢA**
au acăţat: *ind. pf.c. 3.pl.* 27,11

AICI: adv.
aici: 8,6, 9; 40,4

(a) AJUNGE: v. III
ai ajuns: *ind. pf.c. 2.sg.* 16,7
va ajunge: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,10
ajunge: *ind. prez. 3.sg.* 40,15
ajungă: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 44,6; 45,9

AJUTĂTOR, -TOARE: s.m./f. „persoană care este de ajutor”
ajutătorii: *s.m. pl. nom./ac.* 30,8; 32,21

(a se) ALEGE: v. III
am ales: *ind. pf.c. 1.sg.* 20,5
iaste ales: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 20,6
voiu aleage: *ind. viit.I. 1.sg.* 20,38
(s-)au ales: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,13

(a) ALERGA: v. I
alergând: *gerunziu* 1,13
alergaţi: *imperativ 2.pl.* 39,17

ALES, ALEASĂ: adj./s.
(celui) ales: *s.m. sg. gen.* 1,4, 27; 8,2
(cei) aleşi: *s.m. pl. ac.* 23,7
(cel mai) ales: *adj. n. sg. nom.* 20,16
aleasă: *adj. f. sg. nom.* 23,12
ales: *adj. n. sg. ac.* 23,23
(mai) aleasă: *adj. n. pl.* (*cu des. -ă*) *ac.* rezum. cap.24
alease: *adj. f./n. pl. nom./ac.* 24,4; 25,9; 31,16
alease: *adj. f. sg. gen.* rezum. cap.26

AMAR: s./adj.
amar: *s.n. sg. nom.* rezum. cap.2
amar: *s.n.* (+ *dat.*) *sg. nom.* 13,3, 18; 24,6
amar: *s.n. sg. ac., în loc. adv.* ***cu amar*** 27,30
amară: *adj. f. sg. ac., în sintagma* ***plângere amară*** 27,31

AMĂRĂCIUNE: s.f.
amărăciuni: *pl. ac.* 21,6
amărăciunea: *sg. ac.* 27,31
amărăciunii: *sg. gen.* 28,24

AMĂRÂT, -Ă: adj.
amărât: *m. sg. nom.* 3,14

(a) AMENINŢA: v. I; var. (Înv.) **(a) AMÂNĂNŢA**
amânânţă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.13; rezum. cap.14
au amânănţat: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.20
am amânănţat: *ind. pf.c. 1.sg.* 20,21
amânănţă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.25

(a se) AMESTECA: v. I; var. **(a se) MESTECA**
(te-)ai mestecat: *ind. pf.c. 2.sg.* (aici) „ai întreţinut relaţii sexuale” 16,37
mestecând: *gerunziu* 21,21
va mesteca: *ind. viit.I. 3.sg.* 26,9
să (să) meastece: *conj. prez. 3.pl.* 46,14

AMESTECARE: s.f.; var. **MESTECARE**
amestecare: *sg. ac.* 13,15; 22,28
amestecarea: *sg. nom.* 24,10
mestecare: *sg. ac.* 13,11, 14

(a se) AMEŢI: v. IV
(să) vor ameţi: *ind. viit.I. 3.pl.* 26,18
au ameţit: *ind. pf.c. 3.pl.* 27,35
vor ameţi: *ind. viit.I. 3.pl.* 28,19; rezum. cap.32; 32,10
a (să) ameţi: *inf. prez.* 32,10; 39,11

AMEŢIRE: s.f.
ameţire: *sg. ac.* 26,16

AMEŢIT, -Ă: adj.
ameţiţi: *m. pl. nom.* 26,16

AMIAZĂ: s.f.; var. (Reg.) **AMIAZĂZI** „sud”
amiazăzi: *sg. ac.* 20,46; 42,12; 46,9; 47,1, 19; 48,10, 16, 17, 28, 33
amiiazăzi: *sg. ac.* rezum. cap.20; 47,15; 40,45
amiiazezi: *sg. ac.* 20,47

AMIAZĂNOAPTE: s.f. „nord”
amiazănoapte: *sg. ac.* 47,17

AMINTE: adv.
aminte: *adv. în loc. v.* ***a-şi aduce aminte***; vezi **(a-şi) ADUCE**

AMOREU: s.m. (cf. **Indice** Fc)
amorreul: *sg. nom.* 16,3
amoreul: *sg. nom.* 16,45

(a) AMUŢI: v. IV
au amuţit: *ind. pf.c. 3.sg.* 27,32

AN: s.m.
anul: *sg. ac.* 1,1, 2; 8,1; 20,1; 24,1; 26,1; 29,1, 17; 30,20; 31,1; 32,1, 17; 33,21; 40,1
anii: *pl. ac.* 4,5; 38,8
ani: *pl. ac.* 4,6; rezum. cap.29; 29,11, 12, 13; 39,9
an: *sg. ac./gen.* 4,6; 46,13
anilor: *pl. gen.* 22,4
anului: *sg. gen.* 40,1
anul: *sg. ac., în sintagma* ***anul slobozirii*** 46,17

APĂ: s.f.
ape: *pl. nom./ac.* 1,24; 4,13; 7,17; 17,8; 21,7; 26,19; 27,26; 31,5, 7, 14, 15, 16; 32,13; 43,2; rezum. cap.47; 47,3, 4

apă: *sg. ac.* 4,11; 16,4, 9; 17,5; 19,10; 24,3; 34,18; rezum. cap.36; 36,25; 47,1, 5
apa: *sg. nom./ac.* 4,16, 17; 12,18, 19; 19,10
apelor: *pl. gen.* 26,12; 27,34; 31,14
apele: *pl. nom./ac.* 31,4; 32,14; 47,1, 2, 5, 8, 9, 12, 19
Apele: *pl. ac., în s. propr.* ***Apele Împotrivirii*** 47,19; 48,28

(a) APĂSA: v. I
apăsa: *ind. imp. 3.sg.* 22,29

APOI: adv.
apoi: rezum. cap.3; 39,22; rezum. cap.47
apoi: *adv. în loc. adv.* ***mai apoi*** rezum. cap.21

(a) APRINDE: v. III
au aprins: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,13
voi aprinde: *ind. viit.I. 1.sg.* 20,47
am aprins: *ind. pf.c. 1.sg.* 20,48
voiu aprinde: *ind. viit.I. 1.sg.* 22,20, 21
vor aprinde: *ind. viit.I. 3.pl.* 23,47; 39,9

APRINDERE: s.f.
aprinderi: *sg. gen.* 20,47

APRINS, -Ă: adj.
aprinşi: *m. pl. gen.* 1,13

APROAPE: adv./s.m.
aproape: *adv.* 1,26; 6,12; rezum. cap.7; 7,7, 8; 22,5; 30,3; 36,8
aproapelui: *s.m. sg. gen.* 18,6, 11; 22,11; 33,26
(cei) de aproape: *s.m. pl. ac.* 22,12

(a se) APROPIA: v. I
apropiindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.3; 23,5; rezum. cap.33
apropiiatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,12; 9,1
(s-)au apropiiat: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,23
(să) va apropiia: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,6
a (să) apropia: *inf. prez.* 22,4
a (să) apropiia: *inf. prez.* 26,3
(s-)au apropiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 30,3; 37,7
(să) apropie: *ind. prez. 3.pl.* 40,44; 43,19; 45,4
(să) apropie: *ind. prez. 3.pl.* 42,13
(să) vor apropiia: *ind. viit.I. 3.pl.* 44,13, 15,16; 47,22

(a) APUCA: v. I
au apucat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,3; 29,7
apucă: *ind. prez. 3.sg.* 22,25
să apuci: *conj. prez. 2.sg.* 38,13

APUS: s.n.
apusului: *sg. gen.* 42,19
apus: *sg. ac.* 45,7; 46,19; 48,16, 18, 23, 24, 25, 26, 27, 34

(a se) ARA: v. I
(vă) veţi ara: *ind. viit.I. 2.pl.* 36,9

ARAMĂ: s.f.
aramă: *sg. nom./ac.* 1,7; 9,2; 22,18, 20; 27,13
arama: *sg. nom.* 24,11
aramei: *sg. gen.* 40,3

ARAP: s.m. (Înv. şi pop.) „arab”
arapii: *pl. nom.* 38,5

(a se) ARĂTA: v. I
(s-)au arătat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* rezum. cap.1; 1,15; 10,1, 8; 15,8; 21,24
arătându(-să): *gerunziu* rezum. cap.9; rezum. cap.43
arătase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 11,25
arată: *ind. prez. 3.sg./pl.* rezum. cap.12; rezum. cap.16; 17,12; rezum. cap.23; rezum. cap.24
arată: *imperativ 2.sg.* 20,4; 43,10, 11
(M-)am arătat: *ind. pf.c. 1.sg.* 20,5, 9
am arătat: *ind. pf.c. 1.sg.* 20,11
vei arăta: *ind. viit.I. 2.sg.* 22,3
va arăta: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.34
(să) arată: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.40
voiu arăta: *ind. viit.I. 1.sg.* 40,4
să (se) areate: *conj. prez. impers.* 40,4
vor arăta: *ind. viit.I. 3.pl.* 44,23

ARĂTARE: s.f. (Înv.) „semn (rău) prevestitor”
arătare: *sg. ac.* 12,6
arătarea: *sg. nom.* 12,11

ARC: s.n.
arcul: *sg. nom./ac.* 39,3, 9

(a se) ARDE: v. III
vei arde: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,2, 4; 43,21
(să) vor arde: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.15
au ars: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,5
vor arde: *ind. viit.I. 3.pl.* 16,41; 39,9, 10
arzând: *gerunziu* 19,12
voi arde: *ind. viit.I. 1.sg.* 20,47
voiu arde: *ind. viit.I. 1.sg.* 24,10
să (să) arză: *conj. prez. 3.sg.* 24,11

ARDERE: s.f. „jertfă”
arderea: *sg. nom./ac., în sintagmel* ***arderea de tot/arderea cea de bunăvoie/cea de bunăvoie şi cea de toate zilele arderea*** 40,38, 39, 42; rezum. cap.46; 46,2, 12
ardere: *sg. nom./ac., în sintagma* ***aerdere de tot*** 40,42; 43,18; 45,23
ardere: *sg. ac.* 43,24; 45,15, 17, 25; 46,13, 14
arderile: *pl. ac.* 43,27
arderile: *pl. nom./ac., în sintagma* ***arderile de tot*** 44,11; 45,17
arderi: *pl. ac.* rezum. cap.46

ARETE: s.m.; var. (Înv.) **AREATE**
areate: *sg. nom./ac.* 43,23; 45,15, 24; 46,4, 5, 7, 11
areatele: *sg. ac.* 43,25
areţi: *pl. nom.* 45,23

ARGINT: s.n.
argintul: *sg. nom./ac.* 7,19; 16,17; 22,22; 38,13
argint: *sg. ac.* 16,13; 22,18, 20; 27,12; 28,4

ARIPĂ: s.f.; var. (Înv.) **AREPĂ; AREAPĂ**
arepi: *pl. nom./ac.* 1,6, 8, 11; 17,7
arepile: *pl. nom./ac.* 1,8, 9, 11, 23, 25; 10,8
areapi: *pl. nom.* 1,23
aripilor: *pl. gen.* 1,24
aripile: *pl. nom./ac.* 1,24; 10,12, 16, 19, 21; 11,22
arepilor: *pl. gen.* 3,13; 10,5
aripi: *pl. ac.* 10,21; 17,3

ARM: s.n. „şold”
armul: *sg. nom.* 24,4

ARMĂ: s.f.
armele: *pl. ac.* 26,9; 32,27; 39,9, 10

(a) ARUNCA: v. I
vei arunca: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,4
vor arunca: *ind. viit.I. 3.pl.* 27,30; 31,12
voiu arunca: *ind. viit.I. 1.sg.* 32,4

ARUNCARE: s.f.
aruncarea: *sg. ac.* 17,17

(a) ASCULTA: v. I
va asculta: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.8
voiu asculta: *ind. viit.I. 1.sg.* 8,18

(a) ASCUNDE: v. III
am ascuns: *ind. pf.c. 1.sg.* 39,23, 24
voiu ascunde: *ind. viit.I. 1.sg.* 39,29

ASCUNS, -Ă: adj.
ascunsă: *f. sg. nom.* 28,3

ASCUNS: s.n. „ascunzătoare", „loc de taină"
ascunsul: *sg. ac.* 8,12

(a se) ASCUŢI: v. IV
(s-)au ascuţit: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,9, 10, 11
ascuţă(-te): *imperativ 2.sg.* 21,16

ASCUŢIT, -Ă: adj.
ascuţit: *n. sg. ac.* 5,1
ascuţite: *f. sg. gen.* 21,15

(a se) ASEMĂNA: v. I; var. (Înv.) **(a se) ASĂMĂNA** „a nivela", „ a ajunge la acelaşi nivel"; „a asemui"
voiu asămăna: *ind. viit.I. 1.sg., în sintagma* ***voiu asămăna pământului*** „voi face una cu pământul" 13,14
asamănă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.31
au asămănat: *ind. pf.c. 3.pl.* 31,8
(s-)au asămănat: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,8
(te-)ai asămănat: *ind. pf.c. 2.sg.* 31,18; 32,2

ASEMĂNARE: s.f.; var. (Înv.) **ASĂMĂNARE;** (Reg.) **ASĂMÂNARE** (Înv.; ccr.) „chip", „înfăţişare"
asămănarea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,10, 13, 14, 22, 26; 2, 1; rezum. cap.8; 8,3, 10; 10,22; 23,15; 41,26; 42,11
asămănare: *sg. nom./ac.* 1,5, 16, 26; 8,2; 10,8, 10, 21; 18,3; 24,3
asămânare: *sg. nom.* 1,5
asămănării: *sg. gen.* 10,1; 28,12
asămănările: *pl. nom.* 42,11

ASEMENEA: adv./prep./adj. inv.; var. (Înv.) **ASEAMENEA; ASEAMINEA**
aseaminea: *adv.* 1,23; rezum. cap.31; 40,16; 43,16; 47,14; 48,13, 21
aseamenea: *adv.* 5,9; rezum. cap.13
aseaminea: *prep.* 18,14; 31,8
aseaminea: *adj. inv.* rezum. cap.28; 31,2; 45,11

ASIN: s.m.
asinilor: *pl. gen.* 23,20

ASIR: s.m. (La pl.) "locuitor al Asiriei"
asirilor: *pl. gen.* 16,28; 23,7, 12, 23
asiri: *pl. ac.* 23,5

ASPRIRE: s.f. (Înv.) „asprime", „severitate"
asprire: *sg. ac.* 34,4

ASTĂZI: adv.
astăzi *adv. în loc. adv.* ***până astăzi*** 20,31
astăzi 24,2

(a) ASTUPA: v. I
vei astupa: *ind. viit.I. 2.sg.* 24, 17

(a se) ASUDA: v. I
(s-)au asudat: *ind. pf.c. 3.sg.* 24,14

ASUPRIRE: s.f.
asuprirea: *sg. ac.* 18,17

AŞA: adv.
aşa: 4,13; rezum. cap.5; 8,18; 11,5; 12,11; 14,10; rezum. cap.15; 15,6; 16,28, 29, 44, 52; 18,4; 20,36; 22,20, 22; 23,44; rezum. cap.33; 33,10, 27; 34,12; 35,15; 36,38; 41,7; 42,11, 14; 45,20

(a se) AŞEZA: v. I
să (să) aşaze: *conj. prez. 3.pl.* 2,5
(să) vor aşeza: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,7; 3,11
au aşezat: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,3
va aşeza: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,4, 7
voiu aşeza: *ind. viit.I. 1.sg.* 26,20; 29,14

AŞEZĂMÂNT: s.n. „legământ"
aşezământul: *sg. ac., în sintagma* ***aşezământul de leage*** 16,59
aşezământul: *sg. ac.* 17,19
aşezământ: *sg. ac., în sintagma* ***aşezământ de pace*** 37,26

AŞIJDEREA: adv.
aşijderea: rezum. cap.1; 1,19, 21; 10,16

AŞTERNUT: s.n.
aşternutului: *sg. gen.* 41,16

AŞTERNUT, -Ă: adj.
aşternute: *f. pl. nom./ac.* 40,17; 42,3

(a se) ATINGE: v. III
să atingă: *conj. prez. 3.pl.* 41,6
(să) va atinge: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.47

ATOTPUTERNIC: s.m.
Atotputernicului: *sg. gen.* 10,5

ATUNCI: adv.
atunci 32,14; 33,33

AUR: s.n.
aurul: *sg. nom./ac.* 7,19; 16,17; 28,13; 38,13
aur: *sg. ac.* 16,11, 13; 27,22; 28,4

AUSTRU: s.n.
austrului: *sg. gen.* 20,46; 40,24; 41,11; 42,13, 18; 47,19
austru: *sg. ac.* 20,47; 21,4; 25,13; 27,26; 40,2, 24, 27, 28; 40,44; 48,28

(a se) AUZI: v. IV
auziiam: *ind. imp. 1.sg.* 1,24
am auzit: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,1, 2; 3,12; 35,12, 13; 43,6
să auză: *conj. prez. 3.sg./pl.* 2,5; 3,27
vor auzi: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,7
auzi: *imperativ 2.sg.* 2,8; 3,10; 16,35; 20,47; 40,4; 44,5
auzi: *inf. prez. fără* ***a*** 3,6
ar auzi: *cond. prez. 3.pl.* 3,6
a auzi: *inf. prez.* 3,7; 12,2; 20,8
vor auzi: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,11
vei auzi: *ind. viit.I. 2.sg.* 3,17
aude: *ind. prez. 3.sg.* 3,27; 33,4; rezum. cap.43
auziţi: *imperativ 2.pl.* 6,3; 9,5; 13,2; 18,25; 25,3; 34,7, 9; 36,1, 4; 37,4
(să) auziia: *ind. imp. 3.sg.* 10,5
auzind: *gerunziu* 10,13
aud: *ind. prez. 3.pl.* 12,2
au fost auzită: *pasiv ind. pf.c. 3.sg.* 16,56
au auzit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 19,4; 33,5
să (să) auză: *conj. prez. 3.sg.* 19,9
veţ auzi: *ind. viit.I. 2.pl.* 20,39
(să) va auzi: *ind. viit.I. 3.sg.* 26,13
auzând: *gerunziu* 33,7

să auzâm: *conj. prez. 1.pl.* 33,30
aud: *ind. prez. 1.sg.* 33,31, 32

AUZIRE: s.f.
auzirea: *sg. ac.* 21,7

AUZIT: s.n. „zvon", „veste"
auzit: *sg. nom./ac.* 7,26, 26

AUZIT, -Ă: adj.
auzită: *f. sg. ac.* 36,15

(a) AVEA: v. II
avea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 1,8; 8,11; 9,11; 10,14; 17,16; 27,24; 37,8; 41,18; 42,6; 43,13; 47,3
având: *gerunziu* 1,15; 8,16; 9,3; 16,15; rezum. cap.47
are: *ind. prez. 3.sg.* 9,1; 47,13
au avut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 22,26; 27,9; 44,25
am avut: *ind. pf.c. 1.sg.* 23,4
avusease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 23,8
veţ avea: *ind. viit.I. 2.pl.* 24,23
aţi avut: *ind. pf.c. 2.pl.* 36,11
va avea: *ind. viit.I. 3.sg.* 45,12

AVERE: s.f.
averile: *pl. nom./ac.* 22,25; 26,12; 27,27, 34; 38,13
averi: *sg. gen.* (*cu prep.* ***a + multe***) 27,18

AZIMĂ: s.f.
azime: *pl. nom.* 45,21

B

BAIERĂ: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **BAIER:** s.n. (Trans.) "salbă de bani"; "colier"
baierelor: *pl. gen.* 7,20

BALAUR: s.m.; var. (Înv. şi pop.) **BĂLAUR**
bălaure: *sg. voc., în sintagma* ***bălaure mare*** 29,3
bălaurului: *sg. dat.* 32,2

BALSAM: s.n.; var. **VALSAMON**
valsamon: *sg. ac.* 27,17

BAN: s.m.
banii: *pl. nom.* 16,36

BARBĂ: s.f.
barbii: *sg. gen.* rezum. cap.5
barba: *sg. ac.* 5,1

(a se) BATE: v. III
bătea: *ind. imp. 3.pl.* 3,13
bat: *ind. prez. 1.sg.* 7,9
bătându(-să): *gerunziu* rezum. cap.28
(s-)au bătut: *ind. pf.c. 3.sg.* 40,1

(a se) BATJOCORI: v. IV
au batjocorit: *ind. pf.c. 3.pl.* 22,7
(s-)au batjocorit: *ind. pf.c. 3.pl.* 36,4

BATJOCURĂ: s.f.
batjocură: *sg. ac.* 22,4
batjocura: *sg. ac.* 23,32

(a) BĂGA: v. I
au băgat: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,14, 16; 40,28, 32; 42,1
bagă: *imperativ 2.sg.* 24,3

BĂRBAT: s.m.
bărbaţi: *pl. nom./ac.* 8,11, 16; rezum. cap.9; 9,2; 11,1; 14,14, 16, 18; 23,14
bărbatul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.9; 9,3, 11; 16,32, 45
bărbat: *sg. nom./ac.* 9,2; 44,25
bărbatului: *sg. dat.* rezum. cap.10
bărbaţii: *pl. nom./ac.*11,2, 15; 16,45; 23,42, 45; 27,10; 39,20

BĂRBĂTESC, -EASCĂ: adj.
bărbăteşti: *n. pl. ac.* 16,17

BĂTAIE: s.f.
bătăi: *pl. ac., în sintagma* ***preste patru bătăi ale pământului*** (cf. **Indice** Ir – **BĂTAIE**) 7,2

BĂTRÂN, -Ă: s./adj.
bătrân: *s.m. sg. ac.* 7,26
bătrânii: *s.m. pl. nom./ac.* 8,1, 11, 12; 20,1; 27,9
bătrânul: *sg. ac.* 9,6
bătrâni: *adj. m. pl. ac.* 9,6
bătrânilor: *pl. gen./dat.* 14,1; 20,3

(a se) BÂIGUI: v. IV; var. **(a se) BUIGUI**
a (să) buigui: *inf. prez.* 21,14

BÂIGUIRE: s.f.; var. **BUIGUIRE**
buiguirea: *sg. ac.* rezum. cap.24

(a) BEA: v. II
vei bea: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,11; 23,32, 34
vor bea: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,16; 12,19; 25,4
bea: *imperativ 2.sg.* 12,18
beţi: *ind. prez. 2.pl.* 34,18
bea: *ind. imp. 3.pl.* 34,19
să beţi: *conj. prez. 2.pl.* 39,17
veţi bea: *ind. viit.I. 2.pl.* 39,18
veţ bea: *ind. viit.I. 2.pl.* 39,19
va bea: *ind. viit.I. 3.sg.* 44,21

BERBEC: s.m. „mascul al oii"; „maşină de război folosită pentru spargerea zidurilor sau a porţilor unei cetăţi asediate"
berbeci: *pl. nom./ac.* 4,2; 21,22; 26,9; 27,21; 46,6
berbecilor: *pl. gen.* 34,17; 39,18

BEŢIE: s.f.
beţie: *sg. ac.* 23,33; 39,19

BINE: adv./s.
bine: *s.n. sg. ac.* 20,44
bine: *adv.* 25,3; 26,2; 36,2
bine: *adv. în structura v. dislocată* ***bine e cuvântată*** 3,12

(a) BINECUVÂNTA: v. I
bine e cuvântată: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 3,12

(a) BIRUI: v. IV
vor birui: *ind. viit.I. 3.pl.* 22,14

BIRUINŢĂ: s.f.
biruinţă: *sg. ac.* 22,5

BISERICĂ: s.f.; var. (Înv.) **BISEARICĂ**
bisericii: *sg. gen.* 8,16; 10,18; rezum. cap.40; 40,47, 48; rezum. cap.41; 41,4, 6, 7, 20; 42,8; 44,5; rezum. cap.47; 47,1; 48,21
bisearica: *sg. nom./ac.* 8,16; 41,7, 15; 43,10
bisearecii: *sg. gen.* 40,45; 41,25
bisearică: *sg. ac.* 41,1, 23; 43,4; rezum. cap.46
biseareca: *sg. nom.* 45,3

BLAGOSLOVENIE: s.f.
blagoslovenie: *sg. ac.* 34,26; 44,30
blagosloveniii: *sg. gen.* 34,26

BLÂND, -Ă: adj.
bând: *n. sg. ac.* 33,32

BLESTEM: s.n.; var. **BLĂSTĂM**
blăstăm: *sg. nom.* 5, 15

(a se) BLESTEMA: v. I; var. **(a se) BLĂSTĂMA**
să (să) blasteme: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.20
au blăstămat: *ind. pf.c. 3.pl.* 20,27

BOB: s.m.
bob: *sg. ac.* 4,9

BOGĂŢIE: s.f.
bogăţiilor: *pl. gen.* 27,12, 33
bogăţii: *pl. ac.* 27,24
bogăţiile: *pl. nom.* 27,27

BOIER: s.m.; var. (Înv. şi pop.) **BOIARIN**
boierinii: *pl. nom.* 32,29

BOLNAV, -Ă: s.m./f.
(cel) bolnav: *s.m. sg. ac.* 34,4

BORDEI: s.n. (aici) "casă în care se practică prostituţia", "lupanar" (cf. **Indice** Pr; 2Lg; Nm; 2Mac)
bordeiu: *sg. ac.* 16,24
bordeiul: *sg. ac.* 16,31, 39

BOU: s.m.
bou: *sg. ac.* 1,11
boi: *pl. ac., în sintagma* ***gunoiu de boi*** „balegă de boi" 4,15

BOZ: s.m.
bozii: *pl. nom./ac.* 6,4, 6; 30,13
bozilor: *pl. gen.* 6,5; 7,20
bozul: *sg. ac.* 21,23

BRAD: s.m.
brazi: *pl. ac.* 27,5
brazii: *pl. nom.* 31,8

BRAŢ: s.n.
braţul: *sg. nom./ac.* 4,7; 22,6; 30,21, 22, 24; 31,17
braţele: *pl. ac.* 13,20; 30,24, 25
braţu: *sg. ac.* 17,9; 20,33, 34

BRÂNĂ: s.f. (Înv.) „brâu"
brâne: *pl. ac.* 23,15

BRICI: s.n.
briciu: *sg. ac.* 5, 1
briciul: *sg. ac.* 5,2

BUCATĂ: s.f. „hrană"; (la pl.) „feluri de mâncare"
bucata: *sg. nom.* 4,10
bucate: *pl. ac.* 24,17
bucatele: *pl. ac.* 24,22
bucatelor: *pl. gen.* 44,30

BUCĂTĂRIE: s.f.
bucătării: *pl. nom.* 46,23
bucătăriii: *sg. gen., în sintagma* ***casa bucătăriii*** 46,24

BUCIUM: s.n.; var. **BUCIN**
bucinul: *sg. ac.* 33,3, 6
bucinului: *sg. gen.* 33,4, 5

(a se) BUCURA: v. I
(s-)au bucurat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* rezum. cap.25; rezum. cap.26
(te-)ai bucurat: *ind. pf.c. 2.sg.* 25,6; 35,15

BUCURIE: s.f.
bucuriia: *sg. ac.* 24,25
bucurie: *sg. ac.* 36,5

BUN, -Ă: adj.
bună: *f. sg. ac., în sintagmele* ***miros de bună mireazmă/lâni de bună faţă*** „lână cea mai albă") 16,19; 20,41; 27,18
bun: *n. sg. ac.* 17,8
bune: *f. pl. ac., în sintagma* ***porunci nu bune*** 20,25
bună: *f.sg. ac.* 24,4; 34,18
bună: *f.sg. ac., în c.* ***bună-vreare*** 46,12

BUNĂTATE: s.f.
bunătăţi: *pl. ac.* 36,11

BUNĂVOIE: s.f.
bunăvoie: *sg. ac., în sintagmele* ***cea de bunăvoie [arderea]/ arderea cea de bunăvoie*** rezum. cap.46; 46,12

BURIC: s.n.
buricul: *sg. ac.* 16,4
buricului: *sg. dat. adn., în sintagma* ***buricului pământului*** 38,12

BUZĂ: s.f.
buza: *sg. ac.* 36,3

C

CAL: s.m.
cai: *pl. ac.* 17, 15; 23,6, 12, 23; 26,7; 27,14
cailor: *pl. gen., în sintagma* ***curgerea cailor*** (cf. infra – **CURGERE**) 23,20
cailor: *pl. gen.* 26,10, 11
caii: *pl. ac.* 38,4
cai: *pl. ac., în sintagma* ***încălecătorii de cai*** 38,17
cal: *sg. ac.* 39,20

CALE: s.f.
calea: *sg. nom./ac.* 3,18, 19; 7,27; 8,5; 9,2, 10; 13,22; 14,22, 23; 16,27; 18,25; 20,30, 46; 22,31; 23,31; 33,8, 9, 11, 17; 36,17; 42,1, 7, 15; 43,4; 44,1, 3, 4; 46,2, 8, 9; 47,2, 15; 48,1
căile: *pl. nom./ac.* 7,3, 4, 8, 9; 16,43, 47, 61; 18,23, 25, 29, 30; 20,43, 44; 24,14; 28,15; 33,9, 11, 20; 36,17, 19, 31, 32; 44,5
calea: *sg. nom., în sintagma* ***calea Domnului*** 18,25, 29; 33,17, 20
căli: *pl. ac.* 21,19
cale: *sg. nom./ac.* 21,20; 23,13; 46,8
căi: *pl. ac.* 21,21
călii: *sg. dat.* 42,4

CAMĂTĂ: s.f.
camătă: *sg. ac.* 18,8, 13, 17; 22,12

CAP: s.n.
capetele: *pl. ac.* 1,22, 26; 7,18; 23,15, 42; 24,23; 27,30; 32,27; 44,18, 20
capul: *sg. nom./ac.* 1,25; 5,1; 9,10; 10,1; 11,21; 13,18; 16,12, 25, 31, 43; 17,19; 21,19, 21; 22,31; 29,18; 33,4; 42,12; 44,20
capului: *sg. gen.* rezum. cap.5; 38,2, 3; 39,1
capului: *sg. gen., în sintagma* ***tica capului*** 8,3

CAPRĂ: s.f.
capre: *pl. ac., în sintagma* ***ţap din capre*** 43,22; 45,23

CAR: s.n.
car: *sg. ac.* 45,13

CARBUNCUL: s.n. var. **CĂRVUNCUL** (cf. **Indice** Iş)
cărvuncul: *sg. nom.* 28,13

CARNE: s.f.
carnea: *sg. nom.* 4,14
cărnurile: *pl. nom./ac.* rezum. cap.11; 11,3, 7; 24,10; 32,5; 39,18; 40,43
carne: *sg. ac., în sintagma* ***inimă de carne*** rezum. cap.11; 11,19; 36,26
cărnuri *pl. nom./ac.* 11,11; 37,6
carne: *sg. nom./ac.* rezum. cap.24; 37,8; 39,17

CARTAGINEAN: s.m.; var. **CARTHAGHINEAN** (cf. lat. *Carthaginiensēs*); cuvântul nu este înregistrat în DA.
carthaghineanii: *pl. nom.* 27,12

CARTE: s.f.
cartea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.2; 2,9; rezum. cap.3; 3,1, 2, 3

CASĂ: s.f.
casă: *sg. nom., în sintagmele* ***casă întărâtătoare/întărâtoare*** 2,5, 6; 3,9, 26, 27; 12,2, 3
casa: *sg. nom./ac., în sintagma* ***casa cea întărâtătoare*** 2,8; 12,9; 17,12; 24,3
casa: *sg. nom./ac.* rezum. cap.3; 3,4, 5, 7; 5,4; 8,1, 6; 9,7; 10,4; 11,15; 12,9, 27; 13,5; 14,4, 5, 6, 7; 17,2; 20,13, 27, 30, 40; 22,18; rezum. cap.24; 25,3, 8; 27,14; 28,25; 33,10, 11; 34,30; 36,10, 17, 21, 22, 37; 37,11, 16; 38,6; 39,12, 22, 23, 25, 29; 41,17, 19; 43,5, 7; 44,6, 7; 45,17; 47,16
casii: *sg. gen./dat.* 3, 17, 24; 4,4, 5, 6; 6,11; 8,10, 11, 12, 17; 9,3, 6, 9; 10,3, 4; 12,6; 13,9; 18,6, 15; 20,5; 23,39; 24,21; 28,24; 29,6, 16, 21; 33,7; 35,15; 36,22; 40,4, 5; 41,5, 9, 10, 14; 42,1, 15; 43,10, 11, 12, 21; rezum. cap.44; 44,4, 11, 12, 22, 30; 45,5, 8, 17, 19; rezum. cap.47; 47,1
casii: *sg. dat. adn.* 4,3; 44,14
casele: *pl. nom./ac.* 7,24; rezum. cap.11; 11,3; 16,41; 23,47; 26,12
casii: *sg. gen., în sintagma* ***casii Domnului*** 8,12, 16; 10,19; 11,1; 44,5; 46,24
casa: *sg. voc., în sintagma* ***casa lui Israil*** 11,5; 12,10; 18,25, 29, 30, 31; 20,31, 39, 44; 33,20; 36,32; 44,6
casă: *sg. voc., în sintagma* ***casă întărâtătoare*** 12,25
casa: *sg. nom./ac., în sintagma* ***casa lui Dumnezeu/casa Domnului*** 28,16; 44,4
case: *pl. ac.* 28,26; 45,4
căsii: *sg. gen.* 33,30; 41,5, 6, 13, 26
casă: *sg. gen.* (*cu des.* ***-ă***) rezum. cap.40
casă: *sg. nom./ac.* rezum. cap.40; 41,8, 9; 43,6; 45,20
casa: *sg. gen.* (*cu prep.* ***a + toată***) 45,6
casa: *sg. nom., în sintagma* ***casa bucătăriilor*** 46,24

CATEDRĂ: s.f.; var. **CATHEDRA** (formă mai apropiată de lat. *cathedra* "scaun") (Neob.) "jeţ"
cathedra: *sg. ac., în sintagma* ***cathedra lui Dumnezeu*** 28,2

(a) CĂDEA: v. II
cade: *ind. prez. 3.sg.* 1,7
am căzut: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,1; 3,23; 9,8; 11,13; 43,3; 44,4
să cază: *conj. prez. 3.sg.* 4,17
va cădea: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,12; 6,7, 12; 13,11, 14; 47,12, 14
vor cădea: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,11; 17,21; 24,21; 25,13; 26,11; 28,23; 30,4, 5, 6; 17; 25; 31,12; 32,8, 20; 33,27; 35,8; 38,20
au căzut: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,1; 11,5; 13,12; 24,6; 27,34; 32,22, 23, 24; 39,23
veţi cădea: *ind. viit.I. 2.sg.* 11,10
căzând: *gerunziu* 13,11
cădea-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 27,27
vei cădea: *ind. viit.I. 2.sg.* 29,5; 39,4, 5
cad: *ind. prez. 3.pl.* 32,27

CĂDELNIŢĂ: s.f.; var. (înv.) **CĂDEALNIŢĂ**
cădealniţă: *sg. ac.* 8,11

CĂDERE: s.f.
căderea: *sg. ac.* 18,30
căderile: *pl. ac.* 21,15; 43,7, 9
căderii: *sg. gen.* 26,15; 27,27; 31,16; 32,10
cădearea: *sg. nom./ac.* 26,16; rezum. cap.27; rezum. cap.28

CĂLĂRAŞ: s.m.
călăraşilor: *pl. dat.* 23,12
călăraşi: *pl. ac.* 23,23; 26,7; 27,14
călăraş: *sg. ac.* 39,20

CĂLĂREŢ: s.m.
călăreţii: *pl. ac.* 23,6

CĂLĂTOR, TOARE: s.m./f.
călătoriului: *s.m. sg. gen.* 36,34
călătorilor: *pl. gen.* 39,11

(a se) CĂLCA: v. I
călcându(-te): *gerunziu* 16,6
[erai] călcată: *pasiv ind. imp. 2.sg.* 16,22
au călcat: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,19
vor călca: *ind. viit.I. 3.pl.* 26,11
călcai: *ind. imp. 2.sg.* 32,2
aţi călcat: *ind. pf.c. 2.pl.* 34,18
era călcate: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 34,19
călcaţi: *ind. prez. 2.pl.* 36,3

CĂLDARE: s.f.
căladarea: *sg. nom.* rezum. cap.11; 11,3, 7
căldare: *sg. ac.* 11,11

CĂLIMARĂ: s.f.; var. **CĂLĂMARIU**
călămariu: *sg. ac.* 9,2, 3, 11

CĂMARĂ: s.f. (Înv.) „cameră", „odaie"
cămării: *sg. gen.* 8,12; 40,13
cămări: *sg. gen.* rezum. cap.40
cămări: *pl. ac.* 40,7, 16
cămara: *sg. nom.* 40,7, 29, 33, 36
cămările: *pl. nom.* 40,10, 12, 21
cămărilor: *pl. gen.* 40,12

CĂMILĂ: s.f.
cămilelor: *pl. gen.* 25,5
cămile: *pl. ac.* 27,14

CĂPĂTÂI: s.n.
căpătâi: *pl. ac.* 13,18
căpătâiele: *pl. ac.* 13,21

CĂPETENIE: s.f.
căpeteniia: *sg. nom.* 7,27; 37,25; 38,3; 39,1; 44,3; 45,22; rezum. cap.46; 46,8, 10, 12, 16, 18
căpeteniile: *sg. nom./ac.* 1,1; 17,12; 19,1; 22,6, 27; 23,23; 26,16; 27,21, 25; 32,30; 38,4
căpeteniilor: *pl. gen.* rezum. cap.22; 23,23; 39,18
căpetenii: *pl. nom./ac.* 23,6; 44,3
căpeteniii: *sg. gen./dat.* 28,2; rezum. cap.45; 45,7, 16; rezum. cap.46; rezum. cap.48; 48,21, 22
căpetenie: *sg. nom./ac.* 34,24; 45,17; 46,17
căpetenia: *sg. nom.* 38,2; 46,2
căpeteniile: *pl. voc., în sintagma* ***căpeteniile lui Israil*** 45,9
căpeteniii: *sg, dat., în sintagma* ***căpeteniii Domnului*** 46,4

CĂRĂMIDĂ: s.f.
cărămidă: *sg. ac.* 4,1

CĂRBUNE: s.m.
cărbunilor: *pl. gen.* 1,13
cărbuni: *pl. nom./ac.* 4,12; rezum. cap.10; 10,2; 24,11

CĂRUŢĂ: s.f.
căruţe: *pl. ac.* 23,24; 26,7
căruţelor: *pl. gen.* 26,10

(a) CĂUTA: v. I
voiu căuta: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,18, 20; 20,40; 33,6, 8; 34,10, 11, 16
vor căuta: *ind. viit.I. 3.pl.* 7,25, 26
căutând: *gerunziu* 21,21
căutată fiind: *gerunziu* 26,21
caută: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.34
aţi căutat: *ind. pf.c. 2.pl.* 34,4
să caute: *conj. prez. 3.sg.* 34,6; 39,14
au căutat: *ind. pf.c. 3.pl.* 34,8
a căuta: *inf. prez.* 39,14

CĂZUT, -Ă: s.m./f.
[cei] căzuţi: *s.m. pl. nom., în sintagma* ***cei căzuţi de sabie*** „răpuşi de sabie" 32,26

CÂMP: s.n.
câmp: *sg. ac.* rezum. cap.3; 3,22, 23; 7,15; 8,4; 26,6, 8; 33,27
câmpului *sg. gen.* 16,7; 31,15; 32,4; 34,5; 38,20; 39,5, 17
cânpului: *sg. gen.* 37,1

(a se) CÂNTA: v. I
cântaţi: *imperativ 2.pl.* 7,14
va cânta: *ind. viit.I. 3.sg.* 33,3
(să) cântă: *ind. prez. 3.sg.* 33,32

CÂNTAR: s.n.; var. **CĂNTAR**
cântariu: *sg. nom.* 33,17
cântariu: *sg. nom.* 45,10

CÂNTĂREŢ: s.m.
cântăreţilor: *pl. gen.* rezum. cap.40; 40,44

CÂNTEC: s.n.
cântecelor: *pl. gen.* 26,13
cântecul: *sg. ac.* 33,31

CÂRLIG: s.n.
cârligele: *pl. ac.* 39,9

(a) CÂŞTIGA: v. I; var. **(a) CĂŞTIGA**
ai căştigat: *ind. pf.c. 2.sg.* 28,4

CEARĂ: s.f.
ceară: *sg. ac.* 27,19

CEATĂ: s.f.
ceată: *sg. nom./ac.* 26,7; 31,6; 38,15
ceatele: *pl. nom.* 27,28

CEAŢĂ: s.f.
ceaţă: *sg. ac.* 12,6, 7, 12; 34,12

CENUŞĂ: s.f.; var. **CENUŞE**
cenuşe: *sg. ac.* 27,30; 28,18

CER: s.n.; var. **CERIU**
ceriurile: *pl. nom.* 1,1
ceriu: *sg. ac.* 8,3
ceriului: *sg. gen.* 29,5; 31,6, 13; 32,4, 8; 38,20
ceriul: *sg. ac.* 32,7

(a) CERCA: v. I
am cercat: *ind. pf.c. 1.sg.* 22,30

CERCEL: s.n.
cercel: *sg. ac.* (aici) „inel cu toarte trecute prin nas" (cf. lat. *inauris, -is*) 16,12
cercei: *pl. ac.* 16,12

(a) CERCETA: v. I
ai cercetat: *ind. pf.c. 2.sg.* 23,21
voiu cerceta: *ind. viit.I. 1.sg.* 34,11, 12
cercetează: *ind. prez. 3.sg.* 34,12
cercetând: *gerunziu* 39,14

CERCETARE: s.f. „pedepsire"
cercetările: *pl. nom.* 9,1

(a) CERE: v. III
au cerut: *ind. pf.c. 3.sg.* 25,12

CEREMONIE: s.f.; var. (Înv.) **ŢEREMONIE**
ţeremoniile: *pl. ac.* 44,5, 15, 16; 48,11

(a se) CERTA: v. I „a (se) pedepsi"
(să) vor certa: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.11
am certat: *ind. pf.c. 1.sg.* 20,36
(te) vei cerceta: *ind. viit.I. 2.sg.* 38,8

CERTARE: s.f. „pedeapsă"
certările: *pl. ac.* 5,15
certării: *sg. gen.* rezum. cap.23

CETATE: s.f.
cetatea: *sg. nom./ac.* 4,1; 7,23; 9,9; 11,2, 6; 17,4; 22,3; 33,21; 40,1; 43,3; 48,15
cetate: *sg. ac.* 4,3; 7,15; 9,5, 7; rezum. cap.10; 10,2; 26,19
cetăţii: *sg. gen./dat.* 5,2; 9,1, 4; 11,23; rezum. cap.19; 21,19; rezum. cap.26; 26,10; rezum. cap.27; 39,16; rezum. cap.40; 40,2; rezum. cap.45; 45,6, 7; rezum. cap.48; 48,15, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 30, 31, 35
cetăţile: *pl. nom./ac.* rezum. cap.6; 6,6; 12,20; 19,7; 25,9; 26,19; 29,12; rezum. cap.30; 30,7; 35,4, 9; 36,10, 33, 35, 38; 39,9
ceatatea: *sg. ac., în sintagma* ***cetatea sângiurilor*** 22,2
cetăţii: *pl. dat., în sintagma* ***cetăţii sângiurilor*** 24,6, 9
cetăţi: *pl. ac.* 25,9; 33,27
cetate: *sg. voc., în sintagma* ***cetate cinstită*** 26,17
cetăţilor: *pl. gen./dat.* 29,12; 30,7; 36,4

CHEDRU: s.m. (Înv. şi pop.) "cedru"
chedrului: *sg. gen.* 17,3, 22
chedru: *sg. ac.* 17,23; 27,5; 31,3
chedri: *pl. ac.* 27,24
chedrii: *pl. nom.* 31,8

CHEFTEIE: s.f. „femeie hitită" (cuvântul este rezultatul adaptării lat. *Cetthea*)
chefteia: *sg. nom.* 16,45

(a se) CHEMA: v. I
au chemat: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,3; 10,13
va chema: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.20
(s-)au chemat: *ind. pf.c. 3.sg.* 20,29
voiu chema: *ind. viit.I. 1.sg.* 36,29; 38,21
(să) va chema: *ind. viit.I. 3.sg.* 39,11

CHEMARE: s.f.
chemarea: *sg. ac.* 8,3

CHIDARIM: s.n. (cf. **Indice** Iş)
chidarim: *sg. ac.* 21,26

CHICĂ: s.f.
tica: *sg, ac., în sintagma* ***tica capului*** 8,3
tică: *sg. ac.* 44,20

(a se) CHINUI: v. IV
(să) va chinui: *ind. viit.I. 3.sg.* 30,16

CHIP: s.n.
chipuri: *pl. ac.* rezum. cap.5; 16, 17
chipurile: *pl. nom./ac.* 7,20; 23,14
chipul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.23; 23,12, 15; rezum. cap.24; rezum. cap.37; 43,11
chip: *sg. ac.* 23,23

(a se) CHIVERNISI: v. IV
(să) va chivernisi: *ind. viit.I. 3.sg.* 36,34

CIGĂ: s.f. (cf. **Indice** 3Împ)
cigă: *sg. ac.* 41,7

CIMILITURĂ: s.f.; var. **CIUMILITURĂ**
ciumilitura: *sg. ac.* 17,2

(a) CINSTI: v. IV
să cinstească: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.11
au cinstit: *ind. pf.c. 3.pl.* rezum. cap.20
să cinstim: *conj. prez. 1.pl.* 20,32

CINSTIT, -Ă: adj./s.
(cei) cinstiți: *s.m. pl. ac.* 23,23
cinstite: *s.n. sg. voc.* „slăvitule" 31,18
cinstiți: *adj. m. pl. nom.* 26,11

(a) CIOPLI: v. IV
au cioplit: *ind. pf.c. 3.pl.* 27,6
[era] cioplit: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 41,25

CIOPLITURĂ: s.f. (aici) „sculptură"
cioplîturile: *pl. nom.* 40,21

CIUMĂ: s.f.
ciumă: *sg. nom./ac.* 5,12, 17; rezum. cap.6; 6,11, 12; 7,15; rezum. cap.12; 12,16; rezum. cap.14; 14,19; 28,23; 33,27; 38,22
ciuma: *sg. nom.* 14,21

CIURDĂ: s.f.
ciurdă: *sg. ac.* 43,19, 23, 25; 45,18; 46,6

(a se) CLĂTI: v. IV
clătești: *ind. prez. 2.sg.* 21,10
(să) vor clăti: *ind. viit.I. 3.pl.* 26,10, 15
am clătit: *ind. pf.c. 1.sg.* 31,16

CLĂTIRE: s.f. „cutremur"
clătire: *sg. ac.* 3,12, 13

(a) CLEI: v. IV (Înv.) „a încleia"
voiu clei: *ind. viit.I. 1.sg.* 29,3

(a) CLOCOTI: v. IV
clocotit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 24,5

(a se) COACE: v. III
(să) va coace: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,10

COAPSĂ: s.f.
coapsele: *pl. ac.* 1,27; 8,2; 9,2, 3; 27,6; 44,18
coapselor: *pl. gen.* 8,2; 21,6
coapse: *pl. ac.* 47,5

(a) COASE: v. III
cos: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.13; 13,18

COASTĂ: s.f. „partea laterală a corpului omenesc"; „parte"; „pantă"; (Iuz.) „odaie laterală"; „țărm (al unei mări)"
coasta: *sg. ac.* rezum. cap.4; 4,4, 6, 8, 9; rezum. cap.47; 47,1, 2
coastele: *pl. ac.* 34,21; 38,6, 15; 39,2; 40,40, 41, 44; 41,2, 8, 9, 26; 45,7, 8; 46,19
coastelor: *pl. gen./dat.* 36,6; 41,5
coastea: *sg. ac.* 40,44
coastă: *sg. nom./ac., în sintagma* ***coastă către coastă*** „odaie peste odaie" 41,6
coaste: *pl. ac.* 41,6
coastei: *sg. gen.* 41,9, 11; 43,16

(a se) COBORÎ: v. IV; var. (Înv.) **(a se) POGORÎ**
(să) vor pogorî: *ind. viit.I. 3.pl.* 26,16; 27,29; 31,17
(să) pogoară: *ind. prez. 3.pl.* 26,20; 32,24
(să) pogor: *ind. prez. 3.pl.* 31,14; 32,18, 25, 30; 47,8
(s-)au pogorât: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 31,15; 32,21, 24, 27, 29
(să) pogorea: *ind. imp. 3.pl.* 31,16
pogoară(-te): *imperativ 2.sg.* 32,19
voiu pogorî: *ind. viit.I. 1.sg.* 34,26
pogorându(-să): *gerunziu* rezum. cap.47
(să) pogoriia: *ind. imp. 3.pl.* 47,1

COIF: s.n.
coif: *sg. ac.* 23,24
coiful: *sg. nom.* 27,10
coifuri: *pl. ac.* 38,5

COLIVIE: s.f.; var. (Neob.) **CULIVINĂ** „cușcă"
culivină: *sg. ac.* 19,9

(a) CONĂCI: v. IV; var. **(a) CONOCI**
[va fi] conocit: *pasiv ind. viit.I. 3.sg.* 6,12

CONĂCIRE: s.f.; var. **CONOCIRE** „așezare", „împresurare"
conocirea: *sg. ac.* rezum. cap.4; 4,2, 7
conocire: *sg. ac.* 4,3
conocirii: *sg. gen.* 4,8
conăcirii: *sg. gen.* 5,2

(a) CONTENI: v. IV
am contenit: *ind. pf.c. 1.sg.* 31,15

COPAC: s.m.; var. (Reg.) **COPACI**
copaciul: *sg. ac.* 6,13; 20,28

(a se) COPERI: v. IV; vezi **(a se) ACOPERI**

COPITĂ: s.f.
copitele: *pl. ac.* 26,11
copite: *pl. nom.* 32,13

(a) COPOȘI: v. IV (Trans.) "a tunde chel" (cf. **Indice** 1Par9
(s-)au copoșit: *ind. pf.c. 3.sg.* 29,18

COR: s.m.; var. **CORI** „măsură pentru capacitate"
corii: *sg. gen.* 45,11
cori: *sg. ac.* 45,14
corul: *sg. ac.* 45,14

CORABIE: s.f.
corăbiile: *pl. nom./ac.* 26,18; 27,9, 25, 29
corăbiilor: *pl. gen.* 27,28
corăbii: *pl. ac.* 30,9

CORĂBIER: s.m.; var. (Înv.) **CORĂBIIAR**
corăbiiari: *pl. nom./ac.* 27,9, 27
corăbierii: *pl. nom.* 27,9, 29

CORIEFĂ: s.f. „unitate de măsură pentru capacitate; cuvântul este rezultatul contopirii a două cuvinte din textul latinesc: *chori oephi*"
coriefi: *formă. nead.* 45,11

CORIVAT: s.m. „unitate de măsură pentru capacitate; cuvântul este rezultatul contopirii a două cuvinte din textul latinesc: *chori batus*"
corivat: *sg. ac.* 45,11

CORN: s.n./s.m.
cornul: *sg. nom./ac.* 29,21; 32,2
coarnele: *s.n. pl. ac.* 34,21
cornurile: *s.m. pl. nom./ac.* 41,22; 43,20
coarne: *s.n. pl. nom.* 43,15

COROANĂ: s.f.
coroana: *sg. ac.* 21,26

CORT: s.n.
corturile: *pl. ac.* 25,4
cortul: *sg. nom.* 37,27
cortului: *sg. gen.* 41,1
corturilor: *pl. gen., în sintagma* ***[praznicele] corturilor*** (cf. **Indice** 2Lg – **CORT**) rezum. cap.45

COSITOR: s.n.
cositoriu: *sg. nom./ac.* 22,18, 20
cositoru: *sg. ac.* 27,12

COT: s.n./s.m.
cotul: *s.n. sg. ac.* rezum. cap.13; 13,18
coți: *s.m. pl. nom./ac.* 40,5, 7, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 19, 21, 23, 25, 27, 29, 30, 33, 36, 47, 48, 49; 41,1, 2, 3, 4, 5, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 22; 42,2, 3, 4, 6, 7, 8, 19; 43,14, 15, 16, 17; 45,2; 46,22; 47,3
cot: *s.m. sg. ac.* 40,12, 42; 42,4; 43,13, 14, 17

COVOR: s.n.
covoară: *pl. ac., în sintagma* ***covoară spre ședeare*** 27,20

COVRIG: s.m. (aici) „brățară" (cf. Maior, *ILV/Lexicon*, I, unde lat. *armilla* „covrig de aur")
covrigi: *pl. ac.* 16,11; 23,42

CRÂNG: s.n./(neob.) s.m.
crângii: *s.m. pl. ac.* 31,6

CREANGĂ: s.f.
creangile: *pl. ac.* 31,3
creangi: *pl. ac.* 31,3
crengi: *pl. ac.* 31,9

CREIER: s.m.; var. **CRIER**
crierii: *pl. ac.* rezum. cap.13

CREMENE: s.f.; var. **CREMINE**
creaminea: *sg. ac.* 3,9

CRENGUROS, -OASĂ: adj..; var. **CRÂNGUROS, -OASĂ**
(ceale) crânguroase: *s.n. pl. ac.* 31,14

(a) CREȘTE: v. III
creaște: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.17
au crescut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 17,6; 19,10
vor creaște: *ind. viit.I. 3.pl.* 36,11
a creaște: *inf. prez.* 37,6

CREȘTET: s.n.
creaștetul: *sg. ac.* 17,22

CRISOLIT: s.n.; var. **HRISOLIT** „piatră prețioasă verde-gălbuie cu luciu sticlos, măsliniu"; cuvântul nu e înregistrat în DA, în schimb, DÎLR îl înregistrează cu prima atestare în *Palia de la Orăștie.*
hrisoliv: *sg. ac., în sintagma* ***pietrii de hrisoliv*** 10,9
hrizolitul: *sg. nom.* 28,13

CRISTAL: s.n.; var. (Înv.) **CRIȘTAL**
crișta: *sg. ac.* 1,22

CRIVĂȚ: s.n.; var. (Reg.) **CRIVEȚ**
crivețu: *sg. ac.* 1,4; 8,3, 5, 14; 9,2; 20,47; 21,4; 26,7; 40,19, 35, 40, 44; 42,1, 2, 4, 17; 46,19; 47,17; 48,1
crivețului: *sg. gen.* 8,5; 32,30; 38,6, 15; 39,2; 40,20, 23, 44, 46; 41,11; 42,11, 13; 44,4; 46,9; 47,2; 48,1
criveț: *sg. ac.* 48,10, 17

CUGET: s.n.
cugetele: *pl. ac.* 36,17, 31

CUIB: s.n.
cuiburi: *pl. ac.* 17,23; 31,6

CUIER: s.n. "stâlp"; "par"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Lesicon romanesc-latinesc-unguresc-nemțesc...*, Buda, 1825.
cuieriu: *sg. nom.* 15,1

(a se) CULCA: v. I
(s-)au culcat: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,2
(te) culci: *ind. prez. 2.sg.* 29,3
a (să) culca: *inf. prez.* 34,15

CULCUȘ: s.n.
culcușul: *sg. ac., în sintagma* ***culcușul țițelor*** 23,17
culcușul: *sg. ac.* 25,5
culcușelor: *pl. gen.* „camerelor de locuit" rezum. cap.40

(a se) CULEGE: v. III
(te) vei culeage: *ind. viit.I. 2.sg.* 29,5

CULIVINĂ: s.f.; vezi **COLIVIE**

CUMPĂNĂ: s.f. „balanță"; (Înv.) „greutate"
cumpănă: *sg. ac.* 4,10
cumpâna: *sg. nom./ac.* 5,1; 45,11
cumpene: *pl. ac.* rezum. cap.45

(a) CUMPĂRA: v. I
cumpără: *ind. prez. 3.sg.* 7,12

(a) CUNOAȘTE: v. III
veț cunoaște: *ind. viit.I. 2.pl.* 6,7
vor cunoaște: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,10; 25,14; 37,27; 38,23; 39,23
am cunoscut: *ind. pf.c. 1.sg.* 11,5
veți cunoaște: *ind. viit.I. 2.pl.* 13,9; 14,23; 23,49; 37,6, 14
cunoscut fie: *pasiv conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 36,32
vei cunoaște: *ind. viit.I. 2.sg.* 38,14
să cunoască: *conj. prez. 3.pl.* 38,16
cunoscut voiu fi: *pasiv ind. viit.I. 1.sg.* 38,23

CUNOSCUT, -Ă: adj.
cunoscute: *f. pl. ac.* 16,2
cunoscut: *m./n. sg. nom./ac.* 35,11; 39,7

CUNUNĂ: s.f.
cununa: *sg. nom./ac.* 16,12; 24,17; 43,17
cununi: *pl. ac.* 23,42; 24,23
cunună: *sg. ac.* 43,20

(a se) CUPRINDE: v. III
(să) vor cuprinde: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.39
să cuprinză: *conj. prez. 3.pl.* 45,11
cuprinzind: *gerunziu* 46,23

CUPTOR: s.n.
cuptoriu: *sg. ac.* 22,18
cuptoriului: *sg. gen.* 22,20, 22

(a) CURA: v. I (Reg.) „a curge”
vor curã: *ind. viit.I. 3.pl.* 24,16

CURAT, -Ă: adj./s.
curat: *adj. n. sg. ac.* 22,26
curate: *adj. f. pl. ac.* 32,14
curată: *adj. f. sg. ac.* rezum. cap.36; 36,25
(cel) curat: *s.n. sg. ac.* 44,23

(a se) CURĂŢI: v. IV
am curăţit: *ind. pf.c. 1.sg.* 16,9
voiu curăţi: *ind. viit.I. 1.sg.* 16,30; 36,25, 33; 37,23
a (te) curăţi: *inf. prez.* 24,13
(te-)ai curăţit: *ind. imp. 2.sg.* 24,13
(te) vei curăţi: *ind. viit.I. 2.sg.* 24,13
(vă) veţi curăţi: *ind. viit.I. 2.pl.* 36,25
a curăţi: *inf. prez.* rezum. cap.39; rezum. cap.43; 43,23
să curăţască: *conj. prez. 3.pl.* 39,12
să curăţe: *conj. prez. 3.pl.* 39,14
vor curăţi: *ind. viit.I. 3.pl.* 39,16; 43,22, 26
vei curăţi: *ind. viit.I. 2.sg.* 43,20; 45,18, 20
au curăţit: *ind. pf.c. 3.pl.* 43,22
(să) va curăţi: *ind. viit.I. 3.sg.* 44,26

CURĂŢIRE: s.f.
curăţire: *sg. ac.* 45,15, 17

CURCUBEU: s.n.
curcubeului: *sg. gen.* 1,28

(a) CURGE: v. III
vor curge: *ind. viit.I. 3.pl.* 7,17
curge: *ind. prez. 3.sg.* 20,6; 15
curg: *ind. prez. 3.pl.* 31,4

CURGERE: s.f.
curgerea: *sg. nom./ac., în sintagma* ***curgerea cailor*** „aici” „dorinţa exagerată de satisfacere a instinctului sexual” 23,20, 20

CURTE: s.f.
curtea: *sg. ac.* 40,17, 28, 31, 32, 37, 44, 47; 42,1, 9, 14; 43,5; 44,19; 46,20, 21; 47,17; 48,1
curte: *sg. ac.* 40,17; 44,21, 27
curţii: *sg. gen.* 40,20, 23, 27; 41,15; 42,3, 7, 8, 10; 44,17; 45,19; 46,1, 21, 22
curţilor: *pl. gen.* 42,6

CURTICEA: s.f. “curte mică”; “răzor” (cf. **Indice** Cânt)
curticealele: *pl. ac.* 17,7

CURTIŢĂ: s.f.
curtiţă: *sg. nom.*. 46,21
curtiţe: *pl. nom./ac.* 46,22, 23

CURVĂ: adj./s.
curve: *adj. f. sg. gen.* 16,30
curvă: *adj. f. sg. ac.* 23,44
curvă: *s.f. sg. nom./ac.* 16,31; 22,18, 19
curvelor: *s.f. pl. dat.* 16,33
curvă: *s.f. sg. voc.* 16,35
curve: *s.f. pl. gen.* (*cu prep.* ***a + num. card.***) rezum. cap.23

(a) CURVI: v. IV
curvind: *gerunziu* 6,9
ai curvit: *ind. pf.c. 2.sg.* 16,15, 16, 17, 26, 28; 23,30
a curvi: *inf. prez.* 16,33, 41
curviţi: *ind. prez. 2.pl.* 20,30
au curvit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 23,3, 5, 19, 37
va curvi: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,43

CURVIE: s.f.
curvia: *sg. ac.* 16,15, 29; 23,8, 43
curviia: *sg. nom.* 16,20
curviile: *pl. nom./ac.* 16,22, 34, 36; 23,7, 8, 14, 17, 18, 19, 29, 35, 37; 43,7
curviia: *sg. nom./ac.* 16,25, 26; 23,11, 27; 43,9
curvie: *sg. ac.* 16,34
curviilor: *pl. gen.* 23,29

CUSUT, -Ă: adj.
cusute: *n. pl. ac.* 16,16

(a) CUTEZA: v. I
cutezând: *gerunziu* 28,26
cutezând: *gerunziu* 34,28; 38,8, 14; 39,6, 26

CUTREMUR: s.n.
cutremur: *sg. nom./ac.* 30,13; 37,7; 38,19

(a se) CUTREMURA: v. I
(să) vor cutremura: *ind. viit.I. 3.pl.* 38,20

CUVÂNT: s.n.
cuvântul: *sg. nom./ac., în sintagma* ***cuvântul Domnului*** 1,3; 3,16; 6,1, 3; 7,1; 11,14; 12,1, 8, 17, 21, 26; 13,1, 2; 14,2, 12; 15,1; 16,1, 35; 17,1, 11; 18,1; 20,2, 45, 47; 21,1, 8, 18; 22,1, 17, 23; 23,1; 24,1, 15, 20; 25,1, 3; 26,1; 27,1; 28,1, 11, 20; 29,1, 17; 30,1, 20; 31,1; 32,1, 17; 33,1, 23; 34,1, 7, 9; 35,1; 36,1, 4, 17; 37,4, 15; 38,1
cuvintele: *pl. ac.* 2,6, 7; 3,4, 6, 10; 33,31, 32; 35,13
cuvânt: *sg. ac. în sintagma* ***cuvânt adânc*** „cuvânt greu de înţeles” 3,5, 6
cuvânt: *sg. nom./ac.* 3,17; 12,25; 14,9; 33,30
cuvinte: *pl. nom./ac.* 9,11; 38,10
cuvintele: *pl. ac., în sintagma* ***cuvintele Domnului*** 11,25
cuvântul: *sg. nom./ac.* 12,23, 28; 13,6; 33,7

(a) CUVÂNTA: v. I
e cuvântată: *pasiv ind. prez. 3.sg., în structura v. dislocată* ***bine e cuvântată*** 3,12

D

(a se) DA: v. I
dau: *ind. prez. 1.sg.* 2,8; 3,3
(să) dă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3; 16,33; rezum. cap.29
am dat: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,8, 9, 17; 4,5, 6, 15; 7,20; 12,6; 15,6; 16,7, 11, 12, 17, 19, 43; 20,11, 12, 15, 25; 21,11, 15; 22,4; 28,17, 25; 29,5; 31,11; 32,32; 33,7; 36,28; 37,25; 39,4, 23
(s-)au dat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,25; 11,15; 15,4; 21,12; 23,12; 29,18; 31,14; 32,23, 29; 33,24; 35,12; 36,2
vei da: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,2; 16,41; 21,32; 43,19
voiu da: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,14; 6,5; 7,21; 11,9, 17, 19; 13,11; 15,6, 8; 16,27, 38, 39, 61; 17,22; 23,24, 28, 31; 25,4, 5, 7, 10, 14, 17; 26,4, 14, 19; 28,18; 29,10, 12, 19, 21; 30,8, 12, 13, 14, 16, 24, 25; 32,5, 8, 15; 33,28, 29; 35,3, 6, 7, 9; 36,26; 37,6, 14, 26; 39,11
au dat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 10,7; 17,18; 20,28; 23,7, 9; 31,10; 32,25, 26; 36,5; rezum. cap.39
va da: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.11; rezum. cap.16; 18,7, 16; 32,7; 34,27; 46,5, 16, 17, 18
ai dat: *ind. pf.c. 2.sg.* 16,21, 33, 34, 36; 28,2
voi da: *ind. viit.I. 1.sg.* 21,27, 31; 37,6

(să) va da: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.17; rezum. cap.24; 33,27
să dea: *conj. prez. 3.sg.* 17,15; 44,30
dă: *ind. prez. 3.sg.* 18,13
să dau: *conj. prez. 1.sg.* 20,28, 42; 47,14
să (te) dai: *conj. prez. 2.sg.* 21,29
(să) vor da: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.23; 33,13; 47,11
dă: *imperativ 2.sg.* 23,46
vor da: *ind. viit.I. 3.pl.* 23,49; 45,8
dat-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 24,8
voiu da: *ind. viit.I. 1.sg., în loc. v.* ***voiu da slavă*** 26,20
datu(-)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 29,20
dedease: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 32,23
veţi da: *ind. viit.I. 2.pl.* 44,28; 45,6; 47,23
-ţi da: *ind. viit.I. 2.pl.* 44,30

DAR: s.n.
daruri: *pl. ac.* 16,33; 22,12
darurile: *pl. ac.* 20,26, 39
darurilor: *pl. gen.* 20,31
darul: *sg. ac.* rezum. cap.46

DARE: s.f.
dare: *sg. ac.* 46,16

DAT, -Ă: adj.
dat: *n. sg. ac.* rezum. cap.33; rezum. cap.46

DATOR, -TOARE: adj.; var. (Înv.) **DATORIU**
datoriu: *n. sg. nom.* 45,16

DATORNIC, -Ă: s.m./f.
datornicului: *s.m. sg. gen.* 18,7

(a) DĂNŢUI: v. IV (cf. **Indice** Is)
dănţuia: *ind. imp. 3.sg.* 23,42

DĂRAB: s. n. (Reg.) "bucată"
dăraburile: *pl. ac.* 24,4

(a) DĂRUI: v. IV
voiu dărui: *ind. viit.I. 1.sg.* 11,19; 36,11
dăruiai: *ind. imp. 2.sg.* 16,33

DEASUPRA: adv./prep.
deasupra: *adv.* 1,10, 11, 22, 26
deasupra: *adv. în loc. adv.* ***pe deasupra*** 22,12
deasupra: *prep.* 41,20

DELNIC, -Ă: adj. „potrivit", „bun"
delnic: *m. sg. nom.* 15,5

(a se) DELUNGA: v. I; vezi **(a se) ÎNDELUNGA**

DEMULT: adv.
demult: *în forma* ***de demult*** rezum. cap.11
demult: 11,3

DEPARTE: adv.
departe: 6,12; 11,15; 43,9
departe: *adv. în loc. prep.* ***departe de*** 22,5
departe: *în forma* ***de departe*** 23,40

(a se) DEPĂRTA: v. I
(s-)au depărtat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,3; 14,5; 23,18; 44,10
(să) depărta: *ind. imp. 3.sg.* 6,9; 23,18
să (mă) depart: *conj. prez. 1.sg.* 8,6
(vă) depărtaţi: *imperativ 2.pl.* 11,15; 14,6
am depărtat: *ind. pf.c. 1.sg.* 11,16
depărtându(-să): *gerunziu* 17,15
(să) vor depărta: *ind. viit.I. 3.pl.* 31,12
(să) va depărta: *ind. viit.I. 3.sg.* 33,18, 19

(a se) DEPRINDE: v. III
(te) deprinde: *imperativ 2.sg.* 28,7

DES, DEASĂ: adj.
dease: *f. pl. ac.* 31,3, 9

DESĂVÂRŞIT, -Ă: adj.
(cea mai) desăvârşit: *f. sg. nom.* rezum. cap.7
desăvârşită: *f. sg. nom.* 16,14
desăvârşit: *m. sg. nom.* 27,3; 28,15
desăvârşit: *m. sg. nom., în sintagma* ***desăvârşit cu podoaba*** „desăvârşit în frumuseţe" 28,12

(a se) DESCHIDE: v. III; var. **(a se) DEŞCHIDE**
(s-)au deşchis: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,1
deşchide: *imperativ 2.sg.* 2,8
au deşchis: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,9; 33,22
am deşchis: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,2
voiu deşchide: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,27; 25,9; 37,13
deşchidea: *ind. imp. 3.sg.* 16,49
a deşchide: *inf. prez.* 16,63
deşchide: *ind. prez. 3.sg., în structura* ***tot ce deşchide pântecele*** „fiecare întâi născut" 20,26
(să) va deşchide: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,27; 44,2; 46,1
deşchizându(-să): *gerunziu* 33,22
voiu deşchide: *ind. viit.I. 1.sg.* 37,12
a (să) deşchide: *inf. prez.* rezum. cap.46

DESCHIS, -Ă: adj.; var. **DEŞCHIS, -Ă**
deşchisă: *f. sg. ac.* 29,21

(a se) DESCOPERI: v. IV
(s-)au descoperit: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,36
să deascopere: *conj. prez. 3.sg.* 21,22
aţi deascoperit: *ind. pf.c. 2.pl.* 21,24
au deascoperit: *ind. pf.c. 3.pl.* 22,10; 23,10
au descoperit: *ind. pf.c. 3.sg.* 23,18
(să) va descoperi: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,29

DESCOPERIRE: s.f.
descoperirii: *sg. gen., în sintagma* ***sămnul descoperirii*** „semnul desfrânării" 16,25

(a) DESFACE: v. III
ai desfăcut: *ind. pf.c. 2.sg.* 16,25
desface-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 32,3

(a se) DESFĂTA: v. I
a (să) desfăta: *inf. prez.* rezum. cap.36

DESFĂTARE: s.f.
desfătările: *pl. ac.* 28,13
desfătării: *sg. gen., în sintagmele* ***leamnele desfătării/grădina desfătării*** 31,16, 18; 36,35

DESPĂRŢIRE: s.f.
despărţire: *sg. ac.* 22,26

DESTUL, -Ă: adj./adv.
destul: *adv.* 34,18
destui: *adj. m. pl. nom.* 47,9

DEŞERT, DEŞARTĂ: adj./s.
deşartă: *adj. f. sg. nom./ac.* rezum. cap.12; 12,24; 13,7
deşert: *adj. n. sg. ac.* 16,59
(ceale) deşarte: *s.f. pl. nom./ac.* 13,6, 8, 9, 23; 21,29; 22,28

(a se) DEŞTEPTA: v. I
voiu deştepta: *ind. viit.I. 1.sg.* 16,60, 62; 34,22, 29
voi deştepta: *ind. viit.I. 1.sg.* 23,22

(să) va deştepta: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.29
deştep tând: *gerunziu* rezum. cap.34

(a se) DEZBRĂCA: v. I
(să) vor dezbrăca: *ind. viit.I. 3.pl.* 44,19

(a) DEZLEGA: v. I
au dezlegat: *ind. pf.c. 3.sg.* 17, 15, 16
să dezleage: *conj. prez. 3.sg.* 17,18
dezlegaţi: *ind. prez. 2.pl.* 44,7

(a) DEZMÂNTA: v. I; var. **(a) DESMÂNTA** (Înv.) „a păcăli"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Ioan Molnar, *Retorică, adecă învăţătura şi întocmirea frumoasei cuvîntări*, Buda, 1798.
desmântă: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.13

(a) DEZNĂDĂJDUI: v. IV
deznădăjduiesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.37

(a se) DEZVELI: v. IV; var. (Înv.) **(a se) DEZVĂLI**
(să) va dezvăli: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,14
a (să) dezvăli: *inf. prez.* 16,57

DIATĂ: s.f. „testament"
diiată: *sg. ac.* 46,17

DIMINEATĂ: s./adv.
dimineaţă: *adv.* „dimineaţa" 24,18
dimineaţa: *adv.* 24, 18; 33,22; 46,13, 14, 15
dimineaţa: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***dimineaţa de dimineaţă*** „dimineaţă de dimineaţă", „în fiecare dimineaţă" 46,15
dimineaţă: *sg. ac., în loc. adv.* ***dimineaţa de dimineaţă*** 46,15

DIMPOTRIVĂ: adv.; var. (Înv. şi reg.) **DINPROTIVĂ**
dinprotivă: 13,5

DINAINTEA: prep.
dinnaintea: 40,16, 40; 41,14; 42,4, 7, 8, 10

DINĂUNTRU: adv./prep.; var. **DINLĂUNTRU; DINLONTRU**
dinlăuntru: *adv.* rezum. cap.2; 7,15; 8,16; 10,3; 40,8, 9, 19, 28, 32, 43, 44; 41,9, 15, 17; 42,3, 4, 15; 43,5; 44,17, 27; 45,19; 46,1
dinlăuntru: *adv. în sintagma* ***ceale dinlăuntru*** „mărunţaiele"; „părţile interioare" (cf. lat. *viscera; interiora, -um*) 3,3; 28,16
dinlontru: *adv.* 40,15, 16, 23, 27; 44,17, 21
dinlăuntrul: *prep.* 11,19

DINCOACE: adv.
dincoace: 40,10, 12, 21, 26, 34, 37, 39, 41, 48, 49; 41,1, 2, 26; 45,7

DINCOLEA: adv.
dincolea: 40,10, 12, 21

DINCOLO: adv.
dincolo: 40,26, 34, 37, 39, 41, 48, 49; 41,1, 2, 26; 45,7

DINTE: s.m.
dinţi: *pl. nom.* 18,2
dinţi: *pl. nom., în sintagma* ***dinţi de elefant*** „fildeşi" 27,15

DIVAN: s.n.
divanurile: *pl. nom.* 27,6

DOBÂNDĂ: s.f.
dobânzile: *pl. ac.* 22,27

(a) DOBÂNDI: v. IV
va dobândi: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,15

DOBITOC: s.n.
dobitoc: *sg. ac.* 14,13, 19; 24,5; 29,11; 34,22
dobitocul: *sg. ac.* 14,17, 21; 25,13; 29,8; 34,17, 20
dobitoacelor: *pl. gen.* 25,5
dobitoacele: *pl. ac.* 32,13; 34,21
dobitoace: *pl. ac.* 32,13; 36,11; 43,25; 44,31

(a) DOBORÎ: v. IV; var. (Înv.) **(a) OBORÎ**
voiu oborî: *ind. viit.I. 1.sg.* 32,12; 39,3

(a) DOJENI: v. IV
dojenind: *gerunziu* 3,26

DOMN: (s. propriu) "Dumnezeu"
Domnului: *sg. gen., în sintagmele* ***cuvântul Domnului/mâna Domnului/mânile Domnului/slava Domnului/slavei Domnului/porunca Domnului/poruncile Domnului/zioa iuţimii Domnului/casa Domnului/casii Domnului/Duhul Domnului/cuvintele Domnului/zioa Domnului/calea Domnului/măniii Domnului/norodul Domnului/numele Domnului/mărimea Domnului/pârghele Domnului/slujba Domnului/căpeteniii Domnului/jârtvealnicul Domnului*** 1,3; 2,1; rezum. cap.3; 3,12, 14, 16, 22, 23; rezum. cap.5; 6,1, 3; 7,1, 19; 8,1, 14, 16; 9,3; rezum. cap.10; 10,4, 18, 19; 11,1, 5, 14, 23, 25; 12,1, 8, 17, 21, 26; 13,1, 2, 5; 14,2, 12; 15,1; 16,1, 35; 17,1, 11; 18,1, 25, 29; 20,2, 3, 45, 47; 21,1, 8, 18; rezum. cap.22; 22,1, 17, 23; 23,1; 24,1, 15, 20; 25,1, 3; 26,1; 27,1; 28,1, 11, 20; 29,1, 17; 30,1, 3, 20; 31,1; 32,1, 17; 33,1, 17, 20, 22, 23; 34,1, 7, 9; 35,1; 36,1, 4, 16, 20; rezum. cap.37; 37,1, 4, 15; 38,1; 40,1; rezum. cap.43; 43,4, 5; 44,4, 5; 45,1, 4; 46,4, 24; 48,10
Domnul: *sg. nom./ac.* 2,4; 3,11, 27; 4,13; 5,5, 7, 8, 11, 13, 16, 17; rezum. cap.6; 6,3, 7, 10, 11, 13, 14; 7,2, 4, 5, 9, 27; rezum. cap.8; 8,12, 16; rezum. cap.9; 9,4, 9; rezum. cap.11; 11,5, 7, 8, 10, 12, 15, 16, 17, 21; 12,7, 10, 15, 16, 19, 20, 23, 25, 28; rezum. cap.13; 13,3, 6, 7, 8, 9, 13, 14, 16, 18, 20, 21, 23; rezum. cap.14; 14,4, 6, 7, 8, 9, 16, 18, 20, 21, 23; 15,6, 7, 8; rezum. cap.16; 16,3, 8, 14, 19, 23, 30, 36, 43, 48, 58, 59, 62, 63; rezum. cap.17; 17,3, 9, 16, 19, 21, 22, 24; rezum. cap.18; 18,3, 9, 23, 30, 32; rezum. cap.20; 20,1, 5, 7, 12, 19, 20, 26, 27, 30, 31, 33, 36, 38, 39, 40, 42, 44, 47, 48; 21,5, 7, 9, 13, 17, 24, 26, 28, 32; 22,3, 12, 14, 16, 19, 22, 28, 31; rezum. cap.23; 23,22, 28, 32, 34, 35, 36, 46, 49; rezum. cap.24; 24,3, 6, 9, 14, 21, 24, 27; rezum. cap.25; 25,3, 5, 6, 7, 8, 11, 12, 14, 15, 16, 17; rezum. cap.26; 26,3, 5, 6, 7, 14, 15, 19, 21; 27,3; 28,2, 6, 10, 12, 22, 23, 24, 25, 26; 29,3, 6, 8, 9, 13, 16, 19, 20, 21; 30,2, 6, 8, 10, 12, 13, 19, 22, 25, 26; 31,10, 15, 18; 32,3, 8, 11, 14, 15, 16, 31, 32; 33,11, 25, 27, 29, 30; rezum. cap.34; 34,2, 8, 10, 11, 15, 17, 20, 24, 27, 30, 31; 35,3, 4, 6, 9, 10, 11, 12, 14, 15; rezum. cap.36; 36,2, 3, 4, 5, 6, 7, 11, 13, 14, 15, 22, 23, 32, 33, 36, 37, 38; 37,5, 6, 9, 12, 13, 14, 19, 21, 27; rezum. cap.38; 38,3, 10, 14, 17, 18, 21, 23; rezum. cap.39; 39,1, 5, 6, 7, 8, 10, 13, 17, 20, 22, 25, 28, 29; 40,46; 42,13; 43,18, 19, 24, 27; 44,2, 5, 6, 9, 12, 15, 27; 45,9, 15, 18; 46,1, 16; 47,13, 23; 48,29, 35
Doamne: *sg. voc.* 4,14; 9,8; 20,49; 21,3, 13; 37,3
Doamne: *sg. voc., în sintagma* ***Doamne Dumenzeu*** 11,13
Domnul: *sg. nom., în sintagma* ***Domnul oastelor*** 14,11, 14
Domnului: *sg. gen./dat.* 41,20; 43,24; 44,3; rezum. cap.45; 45,23; 46,3, 9, 12, 13, 14; 48,9, 14

DORIRE: s.f.
dorirea: *sg. nom.* 24,21

DORIT, -Ă: s.m./f.
(cel) dorit: *s.m. sg. ac.* 24,16

(a) DORMI: v. IV „a se afla în stare de somn"; „a întreţine relaţii sexuale"
a dormi: *inf. prez.* rezum. cap.4
vei dormi: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,4, 6, 9; 31,18; 32,28
au dormit: *ind. pf.c. 3.pl.* 23,8; 32,21, 29

dormi: *imperativ 2.sg.* 32,19
vor dormi: *ind. viit.I. 3.pl.* 32,27; 34,25

DOS: s.n.
dosul: *sg. ac.* 8,16; 9,11
dos: *sg. ac., în loc. adv.* ***din dos*** 41,15

DOSADĂ: s.f.
dosada: *sg. ac.* rezum. cap.4

DOSIRE: s.f. (aici) „ostilitate"; „nedreptate"; „reîntoarcere (din drum)", „revenire"
dosire: *sg. ac.* 9,9
dosirea: *sg. ac.* 16,53

DRAHMĂ: s.f.
drahme: *pl. ac.* 4,10

DREPT, DREAPTĂ: adj./s./prep.; var. **DIREPT, DIREAPTĂ**
dreapte: *adj. f./n. pl. nom.* 1,7, 23; 18,29
dreaptă: *adj. f. sg. nom./ac.* 4,6; 18,8, 25, 29; 33,20; 39,3; 45,10, 11; rezum. cap.47; 47,1, 2
drept: *adj. m./n. sg. nom./ac.* 18,5, 9; 33,17; 45,10
drepţi: *adj. m. pl. nom.* 23,45
direapta: *s.f. sg. ac., în loc. prep.* ***de-a direapta*** 1,10
(cel) drept: *s.m. sg. nom./ac.* 3,20; rezum. cap.18; 18,24, 26; 21,3, 4; 33,12, 18
(celui) drept: *s.m. sg. gen./dat.* 3,21; 13,22; 33,12, 13
dreptul: *s.m. sg. nom.* 3,21; rezum. cap.33
dreapta: *s.f. sg. ac.* „partea dreaptă" rezum. cap.4
dreapta: *s.f. sg. ac., în loc. prep.* ***de-a dreapta/la dreapta*** 10,3; 16,46; 21,22
dreptului: *s.m. sg. gen.* 18,20
dreapta: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***spre dreapta sau spre stânga*** 21,16
drept: *s.n. sg. ac., în loc. adv.* ***prin drept*** „de-a dreptul" 47,20
drept: *prep. în loc. adv.* ***drept aceaea*** 9, 10; rezum. cap.18

DREPTATE: s.f.
dreptatea: *sg. nom./ac.* 3,20; rezum. cap.14; 14,14, 20; rezum. cap.18; 18,20, 22, 24, 26; rezum. cap.33; 33,12, 13, 18; rezum. cap.45
dreptăţile: *pl. nom./ac.* 3,20; 18,24; 33,13
dreptate: *sg. ac.* 18,5, 19, 21, 27; 33,14, 16, 19; 45,9

DROJDIE: s.f.
drojdii: *pl. ac.* 23,34

(a se) DUCE: v. III
(să) ducea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 1,14, 17, 18, 21; 10,16
ducându(-să): *gerunziu* 1,20, 21
(m-)am dus: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,14
(să) vor duce: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.5; 12,11; 30,17, 18
vei duce: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,1
(s-)au dus: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,9; 25,3; 32,20, 30; 36,20; 37,21
au dus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,6; 11,1; 19,9; 23,10, 37; 37,2; 40,3, 17, 35, 48; 41,1; 43,1, 5; 46,19, 21; 47,3
duce: *ind. prez. 3.sg.* 16,32; 42,1, 15
vor duce: *ind. viit.I. 3.pl.* 16,39; 26,16
(să) va duce: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.17
va duce: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,12, 13
am dus: *ind. pf.c. 1.sg.* 20,10, 28
să duc: *conj. prez. 1.sg.* 20,15; 38,17
voiu duce: *ind. viit.I. 1.sg.* 20,37, 42; 34,13
du: *imperativ 2.sg.* 21,26
(să) duc: *ind. prez. 3.pl.* 26,20
duceam: *ind. imp. 1.sg.* 31,16
(te-)ai dus: *ind. pf.c. 2.sg.* 31,18
(să) duce: *ind. prez. 3.sg.* 35,7
voi duce: *ind. viit.I. 1.sg.* 37, 12
să duci: *conj. prez. 2.sg.* 38,12, 13

DUH: s.n.
duhului: *sg. gen.* 1,12; 3,14
duhul/Duhul: *sg. nom./ac.* 1,20; 2,2; 3,12, 14, 24; rezum. cap.8; 8,3; 11,1, 24; 21,7; 36,27; 37,5, 10, 14; 39,29; 43,5
duhul: *sg. nom., în sintagmele* ***duhul vieţii/duhul vihoarălor*** 1,21; 10,17; 13,13
Duhul: *sg. nom., în sintagmele* ***Duhul Domnului/Duhul lui Dumnezeu*** 11,5, 24; 37,1
duh: *sg. ac.* 11,19; 37,6, 8, 9
duhu: *sg. ac., în sintagma* ***duhu nou*** 18,31
duh: *sg. ac., în sintagma* ***duh nou*** 36,26
duhule: *sg. voc.* 37,9

DULCE: adj.
dulce: *f./n. sg. nom./ac.* 3,3; 33,32

DULCEAŢĂ: s.f.
dulceţii: *sg. gen.* 20,28

DUMBRAVĂ: s.f.
dumbrăvii: *sg. gen.* rezum. cap.20; 20,47; 31,9
dumbrava: *sg. ac.* 20,46
dumbrăvilor: *pl. gen.* 31,6
dumbrăvi: *pl. ac.* 34,25
dumbravă: *sg. ac.* 39,10

(a) DUMICA: v. I; var. (Înv. şi reg.) **(a) DIMICA**
vor dimica: *ind. viit.I. 3.pl.* 23,25

DUMNEZEU: s.m. "Divinitatea"
Dumnezeu: *sg. gen., în sintagmele* ***vedeniile lui Dumnezeu/vedenia lui Dumnezeu//sunetul lui Dumnezeu/asămănarea lui Dumnezeu/glasul lui Dumnezeu/cathedra lui Dumnezeu/inima lui Dumnezeu/raiul lui Dumnezeu/raiului lui Dumnezeu/muntele lui Dumnezeu cel sfânt/casa lui Dumnezeu/norodul lui Dumnezeu*** rezum. cap.1; 1,1, 24; rezum. cap.8; 8,3; 10,5; 28,2, 28,6, 13, 14, 16; 31,8, 9; rezum. cap.35; rezum. cap.36; 40,2
Dumnezeu: *sg. nom./ac./gen.* 2,4; 3,11, 27; 5,5, 7, 8, 11; 6,3, 11; 7,2, 5; 8,1; 11,7, 8, 16, 17, 20, 21; 12,10, 19, 23, 25, 28; 13,3, 8, 9, 13, 16, 18, 20; 14,4, 6, 11, 16, 18, 20, 21; 15,6, 8; rezum. cap.16; 16,8, 14, 19, 23, 30, 36, 43, 48, 58, 59, 63; 17,3, 9, 16, 19, 22; 18,9, 23, 30, 32; 20,3, 5, 19, 27, 30, 31, 33, 36, 39, 40, 44, 47; 21,3, 7, 9, 13, 24, 26, 28; 22,3, 12, 19, 28, 31; 23,22, 28, 32, 34, 35, 46, 49; 24,3, 6, 9, 21, 24; 25,3, 6, 8, 12, 13, 14, 15, 16; 26,3, 5, 7, 14, 15, 19, 21; 27,3; 28,2, 6, 9, 10, 12, 22, 24, 25; 29,3, 8, 13, 16, 19; 30,2, 6, 10, 13, 22; 31,10, 15, 18; 32,3, 8, 11, 14, 16, 31, 32; 33,11, 25, 27; 34,2, 8, 10, 11, 15, 17, 20, 24, 30, 31; 35,3, 6, 9, 11, 14; 36,2, 3, 4, 5, 6, 7, 13, 14, 15, 22, 28, 32, 33, 37; 37,5, 9, 12, 14, 19, 21, 23, 27; 38,3, 10, 14, 17, 18, 21; 39,1, 5, 8, 10, 13, 17, 20, 25, 28, 29; 43,18, 19, 27; 44,6, 9, 12, 15, 27; 45,9, 15, 18; 46,1, 16; 47,13; 48,29
Dumnezeule: *sg. voc.* 4,14; 9,8; 20,49; 37,3
Dumnezeului: *sg. gen., în sintagma* ***slava Dumnezeului*** 8,4; 10,19; 11,22; 43,2
Dumnezeul: *sg. nom./ac.* 10,20; 16,3; 20,7, 20; 28,26; rezum. cap.34; 34,31; 39,22; rezum. cap.44; 44,2
Dumnezeu: *sg. voc., în sintagma* ***Doamne Dumnezeu*** 11,13
Dumnezeul: *sg. nom., în sintagma* ***Dumnezeul oastelor*** 30,6

DUNGĂ: s.f. „muchie"
dungi: *pl. ac., în sintagma* ***în patru dungi*** „pătrat" 40,42

DURERE: s.f.
durearе: *sg. ac.* 23,33; 28,24

E

EFĂ: s.f.
efi: *formă nead.* 45,13, 24; 46,5, 7, 11, 14

EGHIPTEAN: s.m.; var. (Înv.) **EGHIPTEAN**
eghipteani: *pl. ac.* 29,12
eghipteanii: *pl. ac.* 29,13

ELEFANT: s.m.
elefant: *sg. ac., în sintagmele* ***os de elefant/dinți de elefant*** „fildeș" 27,6, 15

EVAN: s.n. „abanos", „lemn de abanos" (cf. lat. *ebenus, -i*); cuvântul nu este înregistrat în MDA.
evan: *sg. ac.* 27,15

F

(a se) FACE: v. III
(s-)au făcut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,3; 7,19; 16,34; 19,3, 6, 11; 21,12, 22, 27; 22,18; 23,10; 26,1; 27,7, 8; 32,23, 27; 34,5, 8; 36,17, 35; 37,7; 44,12
va face: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,20; 17,17, 18, 23; 18,5, 8, 10, 13, 14, 17, 21, 24, 26, 27; 31,11; 33,13, 14, 15, 18, 19; 39,11; 45,17, 22, 23, 24, 25; 46,7, 12, 13, 14
au făcut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,20; 6,9; 7,20; 8,17; 16,48, 49, 50; 17,15, 16; 18,14, 18, 19, 21, 22, 26, 27; 22,3; 23,38, 39; 24,24; 25,12, 15; 27,6; 29,18; 31,6; 33,16; 40,14; 43,8, 11; 44,13
voiu face: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,26; 5,8, 9, 10, 13, 15; 6,14; 7,24, 27; 8,18; 11,9; 12,25; 13,13; 14,8; 16,59; 20,44; 22,14, 15; 23,27; 24,9, 13, 14; 25,11, 13, 17; 26,3, 13, 21; 28,22, 26; 30,10, 12, 13, 14, 19; 32,4, 7, 8, 10, 14; 34,10, 15, 25; 35,11, 15; 36,11, 15, 22, 27, 32, 33; 37,6, 14, 19, 22; 39,2
vei face: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,9, 15; 24,17; 43,25; 45,20
ați făcut: *ind. pf.c. 2.pl.* 5,7; 11,12; 13,22; 20,43
am făcut: *ind. pf.c. 1.sg.* 5,9; 12,11; 14,23; 16,43; 17,24; 20,9, 14, 22; 24,18, 22; 29,9; 31,9; 36,36; 37,14; 39,21, 24
să fac: *conj. prez. 1.sg.* 6,10; 36,37
fă: *imperativ 2.sg.* 7,23; 12,3; 16,2
fac: *ind. prez. 3.pl.* 8,6, 9, 12, 13; 13,18; 33,31, 32; 45,12, 14; rezum. cap.47
face: *ind. prez. 3.sg.* 8,6; 18,11, 12; 21,14
să facă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 8,17; 11,20; 13,19; 16,5; 17,8; 18,9; 20,21; 27,5; 43,11
făcându(-să): *gerunziu* rezum. cap.9
(să) fac: *ind. prez. 3.pl.* 9,4
făcut-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 9,11; 12,7
faci: *ind. prez. 2.sg.* 11,13; 12,9; 16,30; 24,18
face-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 12,23
(să) va face: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,3
(te-)ai făcut: *ind. pf.c. 2.sg.* 16,7, 8, 13, 31; 27,36; 28,19; 31,2
ai făcut: *ind. pf.c. 2.sg.* 16,16, 17, 24, 25, 31, 47, 48; 16,54, 63; 22,4, 13; 28,4; 35,11
vor face: *ind. viit.I. 3.pl.* 16,41; 17,23; 25,14; 37,24; 43,27; 46,2
să faci *conj. prez. 2.sg.* 16,59
făcutu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,6
a face: *inf. prez.* 18,24; 19,7; 23,48; rezum. cap.24
făcuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 18,24; 20,24
faceți: *imperativ 2.pl.* 18,31; 20,19; 45,9
făcându-: *gerunziu* 20,11, 13, 21; rezum. cap.36
făcut-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 23,30
veț face: *ind. viit.I. 2.pl.* 24,22, 24
(m-)am făcut: *ind. pf.c. 1.sg.* 29,3
făcând: *gerunziu* 31,11
făcut-ați: *ind. pf.c. 2.pl.* 33,26
(Mă) voiu face: *ind. viit.I. 1.sg.* 35,11
[sânteți] făcuți: *pasiv ind. prez. 2.pl.* 36,3
să faceți: *conj. prez. 2.pl.* 36,27
-oiu face: *ind. viit.I. 1.sg.* 39,7
(să) vor face: *ind. viit.I. 3.pl.* 44,14
(să) face: *ind. prez. impers.* 46,12
face-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 46,15

FACERE: s.f.
facerea: *sg. ac.* 17,17

FALCĂ: s.f.
fălcile: *pl. ac.* 29,4; 38,4

FAPTĂ: s.f.
faptele: *pl. ac.* rezum. cap.12

FATĂ: s.f.
featelor: *pl. gen./dat.* rezum. cap.13; 13,17; 16,27, 49, 53, 57
feate: *pl. ac.* 14,16, 18; 16,61; 23,4
fată: *sg. ac.* 14,20; 44,25
featele: *pl. nom./ac.* 14,22; 16,20, 46, 48, 53, 55; 23,2, 10, 25, 47; 24,21, 25; 26,6, 8; 30,18; 32,16, 18
fata: *sg. nom.* 16,44, 45; 22,11

FAȚĂ: s.f.
feațe: *pl. nom./ac.* 1,6, 8, 15; 10,14; 41,18
feații: *sg. gen., în loc. adv.* (Înv.) ***înaintea feații*** „înainte", în față" 1,9, 12
față: *sg. nom./ac.* 1,10, 28; 2,4; rezum. cap.3; 3,23; 10,14; 40,3; 41,19
feațele: *pl. nom./ac.* 1,11; 3,8; 8,16; 14,6; 27,35; 40,44
fața: *nom./sg. ac.* 2,1; 3,8, 9; 4,3, 7; 6,2; 7,18, 22; 9,8; 11,13; 12,6, 12; 13,17; 14,8; 15,7; 20,46, 47; 21,2; 25,2; 28,20; 29,2; 32,4, 7, 10; 35,2; 38,2; 39,5, 23, 24, 29; 40,3, 15; 41,21; 43,3; 44,4; 47,1
feații: *sg. ac., în loc. prep.* (Înv.) ***înaintea feații/înnaintea feații/împrotiva feații*** „dinaintea" 6,5; 9,6; 10,22; 14,3, 4, 7; 28,17; 30,24; 40,15; 41,4; 42,11
fața: *sg. ac., în sintagma* ***fața pământului*** 16,5; 17,5; 29,5; 34,6; 37,2; 38,20; 39,14
față: *sg. ac., în loc. adv.* (Înv.) ***față către față*** 20,35
feații: *sg. gen.* 21,15; 41,14, 15; 42,8; 45,7
față: *sg. ac., în sintagma* ***lâni de bună față*** „lâna cea mai albă" 27,18
fața: *sg. ac., în loc prep.* (Înv.) ***de la fața/de către fața/în fața*** 30,9; 38,20; 40,19; 42,10
feațelor: *pl. gen.* rezum. cap.40
feții: *sg. ac., în loc. prep.* ***înaintea feții*** „dinaintea" 40,47
față: *sg. ac., în loc. adv.* ***în față*** 42,2

FĂCUT, -Ă: adj./s.
făcută: *f. sg. ac.* rezum. cap.17
făcute: *f. pl. nom./ac.* rezum. cap.22; 40,42; 46,23
(ceale) făcute: *s.n. pl. nom.* 41,18

(a) FĂGĂDUI: v. IV
făgăduindu-: *gerunziu* rezum. cap.13

FĂGĂDUINȚĂ: s.f.
Făgăduinții: *sg. gen., în sintagma* ***Pământul Făgăduinții*** rezum. cap.20
făgăduința: *sg. nom.* 44,29

FĂINĂ: s.f.
făină: *sg. ac.* 16,13; 46,14
făina: *sg. ac.* 16,19

FĂRĂDELEGE: s.f.
fărădelegile: *pl. ac.* 7,8; 16,43, 47, 51
fărădeleagea: *sg. ac.* 16,58

FĂRÂMĂ: s.f.
fărâmă: *sg. ac.* 13,19

(a) FĂTA: v. I
au fătat: *ind. pf.c. 3.pl.* 31,6

FECIOARĂ: s.f.
fecioara: *sg. ac.* 9,6

FECIOR: s.m.
feciori *pl. ac.* 23,4

FEL: s.n.; var. (Înv.) **FEALIU**
fealiuri: *pl. ac.* rezum. cap.16; rezum. cap.23; 23,12; 26,16; 27,7, 24
fealiu: *sg. nom.* rezum. cap.21
fealuri: *pl. nom./ac.* 47,10

FELINAR: s.n.; var. **FĂLINAR**
fălinarelor: *pl. gen.* 1,13

FEREASTRĂ: s.f.; var. **FEREASTĂ**
ferestilor: *pl. gen.* rezum. cap.40
ferești: *pl. nom./ac.* 40,16; 41,16, 26
ferestii: *sg. gen.* 40,16
ferestile: *pl. nom.* 40,22, 25, 29, 33, 36; 41,16

(a se) FERI: v. IV
(să) fereaște: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.33

FERICIRE: s.f.
fericire: *sg. ac.* rezum. cap.19; rezum. cap.36

(a) FI: v. IV
e: *ind. prez. 3.sg.* 1,2; 2,1; 4,3; 5,5; 6,12; 7,7, 14, 15, 23; 9,9; 10,20; rezum. cap.11; 11,3, 7; 12,2, 3, 22; 16,20; 18,9, 23, 25, 29; 20,29; 21,14, 26; 23,37; 25,3; 26,2; 29,3; 30,3; 31,18; 33,4, 13, 17, 20, 27; 36,2; 39,8; 40,45; 41,4, 22; 43,12; 46,20, 24; 47,13, 15, 19, 20; 48,29
era: *ind. imp. impers./3.sg./pl.* 1,9, 12, 13, 18, 20, 21, 24, 25, 26, 28; rezum. cap.2; 3,14; 9,2, 3, 6, 11; 10,1, 7, 9, 11, 12, 16, 17, 19; 11,22; 13,4; 15,5; 17,6; 20,9; 23,42; 27,10, 11, 27, 34; 31,7, 9; 32,13; 33,24; 34,3, 5, 6, 8, 16, 18; 35,10; rezum cap.36; 36,34; 37,1, 2; 40,2, 9, 12, 16, 18, 22, 31, 41, 44, 49; 41,2, 6, 7, 9, 20, 23, 24, 25; 42,1, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12; 43,2, 5, 8, 13; 44,1; 46,19, 22, 23
erai: *ind. imp. 2.sg.* 16,6, 7, 14, 22
ești: *ind. prez. 2.sg.* 16,45; 22,24; 28,3; 32,19; 33,32; 36,13; 38,17
-i: *ind. prez. 3.sg.* 4,14; 16,44
-s: *ind. prez. 3.pl.* 22,5
iaste: *ind. prez. 3.sg.* 2,5, 6; 3,9, 26, 27; 8,17; 10,15; 11,23; 12,10, 12; 13,10, 12, 15, 16; 18,2, 4; 19,14; 20,6; 21,16, 27; 24,6, 7; 26,2, 18; 27,27, 32; 29,9; 30,2; 32,16; 33,17; 36,8, 20; 37,11, 19; 42,13; 43,12; 44,9, 23; 45,14; 47,16
sânt: *ind. prez. 3.pl.* 2,4, 6, 7; 5,6, 7, 14, 15; rezum. cap.10; 10,2, 6, 20; 11,2, 7, 12; 12,14; 13,15, 19; 15,2; 18,4, 25; 22,5; 23,20, 45; 25,13; 26,6, 8; 32,12; 33,10, 27; 36,7; 37,19; 38,11, 20, 22; 39,4; 40,46; rezum. cap.42; 42,13, 14; rezum. cap.43; 43,18, 19; 48,30
sânt: *ind. prez. 1.sg.* 5,11; 6,7; 7,9, 27; 11,10, 12; 12,15, 16; 13,14; 14,16, 18, 20; 16,48; 17,16, 19; 18,3; 20,3, 12, 20, 26, 31, 33, 38, 44; 23,49; 24,24, 27; 27,3; 28,2, 9; 30,8; 33,11, 27; 34,8; 35,6, 11; 44,28; 45,13
sint: *ind. prez. 3.pl.* 18,29
sânteți: *ind. prez. 2.pl.* 34,31
sântem: *ind. prez. 1.pl.* 33,24
au fost: *ind. pf.c. impers./3.sg./pl.* 1,1, 3; 2,5; 3,16, 22; 5,6; 6,1; 7,1; 8,1; 11,13, 14; 12,1, 8; 17, 21, 26; 13,1; 14,2, 12; 15,1; 16,1, 16, 19, 34, 56; 17,1, 7, 11; 18,1; 19,14; 20,1, 2, 45; 21,1, 8, 18; 22,1, 6, 9, 17, 23; 23,1, 2; 24,1, 15, 20; 25,1; 26,1; 27,1, 8, 9; 28,1, 11, 20; 29,17; 30,1, 20; 31,1, 8, 13; 32,1, 17, 27; 33,1, 21, 22, 23, 33; 34,1, 4; 35,1; 36,16; 37,15; 38,1, 8; 39,8; 40,1
fiind: *gerunziu* rezum. cap.1; 28,2, 9
fost-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,3; 29,1, 17; 30,20; 31,1; 32,1, 17; 37,1
ar fi: *cond. prez. 3.sg.* 1,16; 10,10
va fi: *ind. viit.I. impers./3.sg.* 1,28; rezum. cap.3; 4,3, 7, 10; 5,11; 7,9, 11, 19, 25; 8,18; rezum. cap.9; 9,10; 11,9; rezum. cap.12; 12,11, 24, 25; 13,9, 11, 13; 14,7, 10, 15; 15,2, 4, 7; 16,16, 34; 17,23; 18,3, 5, 13, 17, 20, 21, 22, 24, 28, 30; 19,14; 20,11, 13, 21, 32; 21,7, 13, 23, 32; 24,24; 26,5; 28,24; 29,9, 15, 19; 30,3, 4, 9, 13; rezum. cap.33; 33,4, 5, 15, 16, 19, 28; 34,10, 12, 22, 23; rezum. cap.37; 37,22, 24, 26, 27; 38,18, 19; 39,11; 40,45, 46; 44,22, 24, 29; 45,3, 4, 8, 10, 11, 16, 19, 21; 46,11, 16, 17; 47,9, 10, 17, 23; 48,1, 8, 10, 11, 12, 15, 21, 22, 28
să fie: *conj. prez. 3.sg./pl.* 3,18; rezum. cap.5; 9,5; 11,20; 13,22; 14,11; 16,63; 17,8; 18,23; 20,12, 20; 21,11; 33,11; 44,7; rezum. cap.48
vor fi: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,20; 5,16; 6,6, 13; 7,4, 9, 16; 13,9, 21; 14,14, 16, 18, 20; 20,25; 24,17; 29,14, 16; 30,7; 34,14, 26, 27, 28; 35,10; 36,38; 37,17, 19, 20, 22, 23, 27; rezum. cap.44; 44,11, 18, 28, 30; 45,5, 11, 17; 46,6; 47,9, 10, 12, 22; 48,8, 10, 15, 17, 18, 21
vei fi: *ind. viit.I. 2.sg.* 3,26; 5,15; 21,32; 24,27; 26,14, 21; 27,36; 28,19; 35,4; 36,12; 38,16
a fi: *inf. prez.* rezum. cap.7; rezum. cap.34; 36,12; 38,12
veți fi: *ind. viit.I. 2.pl.* 11,11
voiu fi: *ind. viit.I. 1.sg.* 11,16; 34,24; 37,23, 27
să fiu: *conj. prez. 1.sg.* 11,20; 14,11
fiindu-: *gerunziu* 16,5
să fii: *conj. prez. 2.sg.* 16,15
fiți: *imperativ 2.pl.* 18,32
fusease: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 20,24; 39,10
fivom: *ind. viit.I. 1.pl.* 20,32
veți fi: *ind. viit.I. 2.pl.* 22,22; 36,28; 37,6
fivei: *ind. viit.I. 2.sg.* 23,32
ai fost: *ind. pf.c. 2.sg.* 26,17; 28,13; 29,6; 35,5
fi: *inf. prez. fără* **a** 33,10, 12
fii: *imperativ 2.sg.* 38,7

FIARĂ: s.f.
fiară: *pl.* (*cu des.* **-ă**) *gen.* (*cu prep.* ***a + num. card.***) rezum. cap.1
fiară: *pl.* (*cu des.* **-ă**) *ac.* 1,5, 15; 3,13
fiarălor: *pl. gen./dat.* 1,13; 29,5; 34,5, 8; 39,4, 17
fiarelor: *pl. gen./dat.* 1,13, 22; 3,13; 33,27
fiarele: *pl. nom.* 1,14, 19, 21; 31,6
fieri: *pl. ac.* 4, 14; 5,17
fiara: *sg. nom.* 10,15, 20
fiare: *pl. ac.* rezum. cap.14; 14,15, 21
fiarăle: *pl. nom./ac.* 31,13; 32,4; 34,25, 28; 38,20
fiară: *sg. ac.* 44,31

FIER: s.n.
fier: *sg. nom./ac.* 4,3; 22,18, 20; 27,12, 19

(a se) FIERBE: v. III
(s-)au fiert: *ind. pf.c. 3.pl.* 24,5
să fiarbă: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.46
vor fierbe: *ind. viit.I. 3.pl.* 46,20
vor fiarbe: *ind. viit.I. 3.pl.* 46,24

FIERTURĂ: s.f.
fiertura: *sg. nom.* 24,5

FIGURĂ: s.f.
figuri: *pl. ac.* rezum. cap.8

FINIC: s.m. (Înv.) "curmal", "palmier"
finicilor: *pl. gen.* 40,16, 37; 41,26
finici: *pl. nom., în sintagma* ***finici scobiți*** „finici sculptați" 40,26, 34; 41,20
finicii: *pl. nom.* 40,31; 41,25
finici: *pl. nom.* 41,18
finicul: *sg. nom.* 41,18
finic: *sg. ac.* 41,19

FIU: s.m.
fiiul: *sg. nom.* 1,3; 8,11; 11,1, 13; rezum. cap.18; 18,19, 20; 44,9
fiii: *pl. nom./ac.* rezum. cap.2; 2,3; rezum. cap.3; 3,1, 11; 4,13; rezum. cap.5; 5,10; 14,22; 16,20, 21, 26, 28, 45; 18,29; 20,18, 21, 31; rezum. cap.21; 21,28; 23,7, 10, 17, 23, 25, 37, 39, 47;

rezum. cap.24; 24,21, 25; rezum. cap.25; 25,5, 10, 12; 27,11, 15; 30,5; 33,2, 12, 17, 30; 35,5; rezum. cap.37; 37,18, 21, 25; rezum. cap.38; rezum. cap.39; 40,46; rezum. cap.43; rezum. cap.44; 44,15; 46,16; 47,22; 48,11
fii: *pl. nom./ac.* 2,4; rezum. cap.5; 5,10; 14,16, 18, 20; 44,7; 47,22
fiiul: *sg. voc., în sintagma* ***fiiul omului*** 2,1, 3, 6, 8; 3,1, 3, 4, 10, 17, 25; 4,1, 16; 5,1; 6,2; 7,2; 8,5, 6, 8, 12, 15, 17; 11,2, 4, 15; 12,2, 3, 9, 18, 22, 27; 13,2, 17; 14,3, 13; 15,2; 16,2; 17,2; 20,3, 4, 27, 46; 21,2, 6, 9, 12, 14, 19, 28; 22,2, 18, 24; 23,2, 36; 24,2, 16, 25; 25,2; 26,2; 27,2; 28,2, 11, 20; 29,2, 18; 30,2, 21; 31,2; 32,2, 18; 33,2, 7, 10, 12, 24, 30; 34,2; 35,2; 36,1, 17; 37,3, 9, 11, 16; 38,2, 14; 39,1, 17; 40,4; 43,7, 10, 18; 44,5; 47,6
fiilor: *pl. gen./dat.* rezum. cap.4; rezum. cap.6; 6,5; 12,24; 16,34; 18,2; rezum. cap.20; 21,20; 23,9, 15; 25,2, 3, 4, 10; rezum. cap.28; 31,14; 37,16, 25; 43,7; 44,9, 10; rezum. cap.46; 46,16, 18
fiiului: *sg. gen.* 18,4, 20; 21,10
fiiu: *sg. ac.* 18,10, 14; 44,25
fiii: *pl. dat.* (*cu prep.* ***la***) 23,12

FLACĂRĂ: s.f.
flacăra: *sg. nom.* 20,47

FLĂMÂND, -Ă: s.m./f.
(celui) flămând: *s.m. sg. dat.* 18,7, 16

FOAME: s.f.
foame: *sg. ac.* rezum. cap.5; 5,12; rezum. cap.6; 6,11, 12; 7,15; rezum. cap.12; 12,16; 34,29; 36,29

FOAMETE: s.f.
foametei: *sg. gen.* 5,16; 36,30
foamete: *sg. nom./ac.* 5,16, 17; 7,15; rezum. cap.14; 14,13
foametea: *sg. nom.* 14,21

FOC: s.n.
foc: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,4, 13, 27; 5,2, 4; 8,2; rezum. cap.10; 10,2, 6; 15,7; 16,41; 19,14; 20,31, 47; 22,20; 23,25, 47; rezum. cap.24; 24,10, 12; 28,14, 16, 18; 30,8, 14, 16; 38,22; 39,6, 9, 10
focului: *sg. gen./dat.* 1,4; 5,4; rezum. cap.15; 15,4, 6; 21,32
focul: *sg. nom./ac.* 10,7; 15,4, 5, 7; 19,12; 21,31; 22,21, 31; 36,5; 38,19

FOLOS: s.n.
folos: *sg. ac., în loc. adj.* ***de folos*** 15,4

FRATE: s.m.
fratele: *sg. nom./ac.* 4,17; 22,11; 24,23; 47,14
fraţii: *pl. nom.* 11,15
fratelui: *sg. dat.* 18,18
frate-său: *sg. ac.* 38,21
frate: *sg. ac.* 44,25

(a se) FRÂNGE: v. III
voiu frânge: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,11; 17,18
(să) vor frânge: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,4; 31,12
(s-)au frământ: *ind. pf.c. 3.pl., în contextul mai amplu* ***s-au frământ ţiţele prunciii*** „s-a pierdut fecioriia” 23,3, 21
au frământ: *ind. pf.c. 3.pl., în contextul mai amplu* ***au frământ ugerele prunciii*** „au stricat fecioriia” 23,8
frământu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 26,2
am frământ: *ind. pf.c. 1.sg.* 30,21

FRÂNT, -Ă: adj./s.; var. (Înv.) **FRÂMT, -Ă**
frământ: *adj. m./n. sg. nom./ac.* 30,22; 34,16
(cel) frânt: *s.m. sg. ac.* 34,4

FRÂU: s.n.
frâu: *sg. ac.* 29,4; 38,4

FRICĂ: s.f.
frică: *sg. ac., în loc. adj.* ***fără frică*** 34,27

FRUMOS, -OASĂ: adj.
frumos: *m./n. sg. nom./ac.* 23,41; 31,3, 9
frumos (foarte): *m. sg. nom.* 31,7
(mai) frumos: *m. sg. nom.* 32,19

FRUMUSEŢE: s.f.; var. (Pop.) **FRUMSEŢE;** (Reg.) **FRUMSEŢĂ**
frumseaţa: *sg. ac.* 1,4
frumseaţea: *sg. ac.* 1,27; 16,14, 15; 27,11
frumseaţii: *sg. gen./dat.* 28,7; 31,8

FRUNTE: s.f.
fruntea: *sg. nom./ac.* 3,7, 8; 9,4; 40,9, 14, 18, 19, 21, 24, 26, 29, 33, 34, 36, 37; 41,3, 25
frunţile: *pl. ac.* 3,8; 40,14, 16, 38; 41,1
fruntelor: *pl. gen.* 40,10
frunţilor: *pl. gen.* 40,16
frunte: *sg. ac.* 40,31
frunţi: *pl. ac.* 40,49

FRUNZĂ: s.f.
frunzelor: *pl. gen.* 17,4, 23
frunză: *sg. ac.* 17,8
frunza: *sg. nom.* 47,12
frunzele: *pl. nom.* 47,12

FRUNZOS, -OASĂ: adj.
frunzos: *m. pl. ac.* 6,13; 20,28

(a) FUGI: v. IV
vor fugi: *ind. viit.I. 3.pl.* 7,16
au fugit: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.17; 24,27
fugise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 21,12; 33,22
fuge: *ind. prez. 3.sg.* 24,26
să fugă: *conj. prez. 3.pl.* 29,16
fujise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 33,21

FULGER: s.n.
fulger: *sg. nom.* 1,13
fulgerului: *sg. gen.* 1,14

FUNIE: s.f.; var. (Înv.) **FUNE**
funi: *pl. ac.* 27,24
fune: *sg. ac.* 40,3; 47,3, 13

G

GARD: s.n.
gardurile: *pl. nom.* 38,20

GAURĂ: s.f.
gaură: *sg. ac.* 8,7
găurile: *pl. nom.* 28,13

(a se) GĂTI: v. IV
să gătească: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.4
gătească(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 7,14
(s-)au gătit: *ind. pf.c. 3.pl.* 28,13
găteaşte(-te): *imperativ 2.sg.* 38,7
vei găti: *ind. viit.I. 2.sg.* „vei termina” 43,23

GĂTIT, -Ă: adj.
gătită: *f. sg. nom.* 21,25
gătiţi: *m. pl. nom.* 23,24

GĂZDAC, -Ă: adj. „bogat”
găzdace: *f. sg. gen.* rezum. cap.27

GÂLCEAVĂ: s.f.
gâlceavă: *sg. ac.* 23,46

GÂND: s.n.
gândurile: *pl. ac.* 11,5; 21,24

(a) GÂNDI: v. IV
gândeşti: *ind. prez. 2.sg.* 8,6; 37,3
gândesc: *ind. prez. 3.pl.* 11,2
vei gândi: *ind. viit.I. 2.sg.* 38,10

GÂNDIRE: s.f.
gândirea: *sg. nom.* 20,32
gândire: *sg. ac., în sintagma* ***gândire rea*** „gânduri rele”, „planuri necurate” 38,10

GÂTLAN: s.n
gâtlanul: *sg. ac.* 3,26

GENUNCHI: s.m.; var. (Iuz) **GENUNCHE:** s.n.
genunchele: *s.n. pl. nom./ac.* 7,17; 21,7
genunche: *s.n. pl. ac.* 47,4

GETHEE: s.f. „femeie hitită” (cuvântul este rezultatul adaptării lat. *Cetthea*) (cf. supra **CHEFTEIE**)
getheea: *sg. nom.* 16,3

(a) GHICI: v. IV; var. (Mold.; Trans.) **(a) GÂCI**
va gâci: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,19

GHICIRE: s.f.; var. (Mold.; Trans.) **GÂCIRE**
gâcirea: *sg. ac.* 21,19

GHICITURĂ: s.f.; var. (Mold.; Trans.) **GÂCITURĂ**
gâcitură: *sg. ac.* 21,21
gâcitura: *sg. nom.* 21,22

GLAS: s.n.
glas: *sg. nom./ac.* 1,25; 3,12, 13; 8,18; 9,1; 11,13; 21,22; 23,42; 27,30; 43,2
glasul: *sg. nom./ac.* 2,1; 3,13; 10,5, 18; 19,7, 9; 43,2

GLEZNĂ: s.f.
glezne: *pl. ac.* 47,3

GOL, GOALĂ: adj./s.
goală: *adj. f. sg. nom./ac.* 16,7, 22, 39; 23,29; 24,11
(cel) gol: *s.m. sg. ac.* 18,7, 16

(a se) GOLI: v. IV
voiu goli: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,2; 16,37
vor goli: *ind. viit.I. 3.pl.* 16,39; 23,26; 28,7
goleaşte(-te): *imperativ 2.sg.* 21,28
au golit: *ind. pf.c. 3.sg.* 23,18

(a) GONI: v. IV
va goni: *ind. viit.I. 3.sg.* 35,6

GRAS, -Ă: adj./s.
gras: *adj. n. sg. nom./ac.* 24,5; 34,3, 20
gras: *adj. n. sg. ac., în sintagma* ***vin gras*** (cf. lat. *vino pinguī*) 27,18
grase: *adj. f. pl. ac., în sintagma* ***păşuni grase*** 34, 14
(cel) gras: *s.n. sg. ac.* 34,16
(celor) grase: *s.n. pl. ac.* 39,18

(a) GRĂBI: v. IV
grăbiţi: *imperativ 2.pl.* 39,17

GRĂDINĂ: s.f.
grădina: *sg. nom., în sintagma* ***grădina desfătării*** 36,35

(a) GRĂI: v. IV
grăia: *ind. imp. 3.sg.* 2,1; 10,5
voiu grăi: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,1; 3,22, 27; 12,25, 28
au grăit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,2; 3,24; 22,27; 40,4; 41,22
grăind: *gerunziu* 2,2; 33,24, 30; 37,18
grăi-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 2,7
grăiesc: *ind. prez. 1.sg.* 2,8, 44,5
grăiaşte: *imperativ 2.sg.* 3,1, 4; 11,5, 17; 12,23; 14,4; 20,3, 27; 21,9; 24,21; 29,3; 33,2
grăiesc: *ind. prez. 1.sg.* 3,10
vei grăi: *ind. viit.I. 2.sg.* 3,11, 18; 24,3, 27; 28,9; 33,8; 37,19
am grăit: *ind. pf.c. 1.sg.* 5,13, 16, 17; 6,10; 11,25; 13,7, 8; 17,21, 24; 21,17, 32; 22,14; 23,34; 24,14; 26,5, 14; 28,10; 30,12; 34,24; 36,5, 6, 36; 37,14; 38,17, 19; 39,5, 8
aţi grăit: *ind. pf.c. 2.pl.* 11,5; 13,7; 33,10
va grăi: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,9
grăiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 20,49
grăit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 24,18
grăi-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 32,21
grăiesc: *ind. prez. 3.pl.* 33,30
ai grăit: *ind. pf.c. 2.sg.* 35,12

GRĂMADĂ: s.f.
grămada: *sg. ac.* 3,15

(a se) GRĂMĂDI: v. IV
vei grămădi: *ind. viit.I. 2.sg., în sintagma* ***vei grămădi şanţul*** „vei şănţui”, „vei înconjura cu şanţ de apărare” 4,2
voiu grămădi: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,16
(s-)au grămădit: *ind. pf.c. 3.sg.* 38,7

GRĂSIME: s.f.
grăsimea: *sg. ac.* 39,19; 44,7
grăsime: *sg. ac.* 44,15

GRÂU: s.m.
grâu: *sg. ac.* 4,9; 45,13
grâul: *sg. ac., în sintagma* ***grâul cel dintâiu*** 27,17
grâul: *sg. ac.* 36,29

GREŞEALĂ: s.f.; var. (Îuz.) **GREŞALĂ**
greşalele: *pl. ac.* 20,26
greşală: *sg. ac.* 40,39; 42,13; 44,29; 45,20; 46,20

(a) GREŞI: v. IV
ai greşit: *ind. pf.c. 2.sg.* 22,4
greşind: *gerunziu* 25,12

GRIJĂ: s.f.
grije: *sg. ac.* 12,19
grije: *sg. ac., în loc. adv.* ***fără grije*** 28,26; rezum. cap.34; 34,25; rezum. cap.38; 38,11

GROAPĂ: s.f.
gropilor: *pl. gen.* 17,17
groapa: *sg. nom./ac.* 43,13, 14
groapii: *sg. gen.* 45,19

GROAZĂ: s.f.
groaza: *sg. nom./ac.* 7,18; 32,24, 25, 26, 27, 32
groază: *sg. ac.* 32,10, 23; 34,28

GROAZNIC, -Ă: adj.
groaznică: *f. sg. nom.* 1,18; rezum. cap.21
groaznic: *n. sg. ac.* 1,22

GROPILĂ: s.f. (Înv.) „adâncitură (mică)”; aici echivalează lat. *crepīdō, -inis* „(un fel de) pervaz”
gropilă: *sg. nom.* 43,17
gropili: *sg. gen.* 43,20

GROS, GROASĂ: adj.
(mai) groase: *n. pl. nom.* 41,25

GROZAV, -Ă: adj.
(mai) grozave: *f. pl. ac.* 16,47

GRUMAZ: s.m.
grumazii: *pl. ac.* 10,12; 21,29
grumazului: *sg. gen.* 16,11

GUNOI: s.n.
gunoiu: *sg. ac.* 4,12; 7,19
gunoiu: *sg. ac., în sintagma* ***gunoiu de boi*** „balegă de boi” 4,15
gunoaie: *pl. ac., în sintagma* ***gunoaie de oameni*** „excremente de om” 4,15
gunoaiele: *pl. ac.* 24,13

GURĂ: s.f.
gura: *sg. nom./ac.* 2,8; 3,2, 3, 17, 27; 4,14; 16,12, 56, 63; 24,27; 29,21; 33,7, 22; 34,10; 35,13
gurile: *pl. ac.* 24,17, 22
gurii: *sg. gen.* 33,31
gură: *sg. ac., în sintagma* ***gură de om*** (de fapt, este vorba despre osemintele unui om; traducerea în acest fel a sintagmei lat. *os hominis* este rezultatul unei confuzii generate de omonimia dintre cuvintele *ōs, ōris* „gură” și *os, ossis* „os”, „ciolan”) 39,15

(a) GUSTA: v. I
au gustat: *ind. pf.c. 3.pl.* 20,28

GUSTARE: s.f.
gustările: *pl. nom./ac.* 20,28; 44,30; 45,17

H

HAINĂ: s.f.
haine: *pl. ac.* 9,2; 16,10
haină: *sg. ac.* 23,12, 40

HALDEU: s.m. “caldeean”
haldeilor: *pl. gen.* 1,3; 12,13; 23,14, 15
haldei: *pl. ac.* 16,29
haldeii: *pl. ac.* 23,23

HEI: interj.
hei: 6,11; 9,9; 11,13

HERUV: s.m. „heruvim”
heruv: *sg. ac.* 9,3
heruv: *sg. voc.* 28,16

HERUVIM: s.m.
heruvimi: *pl. nom./ac.* rezum. cap.10; 10,6, 7, 8, 9, 18, 20
heruvimilor: *pl. gen.* rezum. cap.10; 10,5, 7
heruvimului: *sg. gen.* 10,1
heruvim: *sg. nom./ac.* 10,2, 4, 7, 9, 14; 28,14
heruvimu: *sg. nom.* 10,15
hieruvimii: *pl. nom.* 10,3
heruvimii: *pl. nom.* 10,16, 19; 11,22
hieruvimi: *pl. nom./ac.* 41,18, 18, 20, 25
hieruvim: *pl. nom.* 41,18
hieruvimul: *pl. nom.* 41,18

HIACHINTH: s.n. (cf. **Indice** Iș)
hiațintul: *sg. nom.* 27,7
hiachinth: *sg. ac.* 27,24

HIN: s.m. „măsură pentru capacitate”
hin: *sg. nom./ac.* 4,11; 45,24; 46,5, 7, 11, 14

HODCOD: s.n. „hârciog” (cf. lat. *chodchod*)
hodcod: *sg. ac.* 27,16

HOLM: s.n.; var. (Trans.) **HÂLM**
hălmul: *sg. ac.* (aici) „rug” (traducătorul echivalează lat. *pyra, -ae*) 24,9
hâlmurile: *pl. ac.* „colină”; „mormânt” (cf. lat. *tumulus, -i*) 37,12, 13; 47,8

HOTAR: s.n.
hotarele: *pl. nom./ac.* 11,10, 11; 25,9; 29,10; 45,9; rezum. cap.47
hotarul: *sg. nom./ac.* 43,12; rezum. cap.45; 45,7; 47,13, 15, 16, 17; 48,1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 12, 21, 22, 25, 26, 27, 28
hotar: *sg. ac.* 47,20
hotarului: *sg. gen.* 48,24

HOTĂRÂȘ, -Ă: s.m./f.; var. **HOTARÂȘ, -Ă** „vecin”; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Lesicon romanesc-latinesc-unguresc-nemțesc...*, Buda, 1825.
hotarâșii: *pl. nom.* 27,4

(a) HOTĂRÎ: v. IV (Înv.) „a hotărnici”
hotărând: *gerunziu* 47,18

HRANĂ: s.f.
hrană: *sg. nom./ac.* rezum. cap.4; 15,4; 21,32; 34,10

(a) HRĂNI: v. IV
au hrănit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,2; 19,2; 31,4
am hrănit: *ind. pf.c. 1.sg.* 16,19
hrănească: *ind. prez. 3.sg.* 45,15

HRISOLIT: s.n.; vezi **CRISOLIT**

(a) HULI: v. IV
au hulit: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,18

HULITOR, -TOARE: adj.
hulitori: *m. pl. nom.* 22,9

I

IAD: s.n.
iad: *sg. ac.* 31,15, 16, 17; 32,27
iadului: *sg. gen.* 32,21

IANTIN: s.n. (aici) „piele vopsită violet” (cf. lat. *ianthina, -ōrum* „haine sau stofe de culoare violetă”); cuvântul nu este înregistrat în DA.
ianthin: *sg. ac.* 16,10

IARĂȘI: adv.
iarăși: 5,4; rezum. cap.18; rezum. cap.40; 47,4

IARBĂ: s.f.
iarba: *sg. ac.* 16,7
ierburi: *pl. ac.* 34,14

IASPIS: s.n. (Înv.) „jasp”
iaspisul: *sg. nom.* 28,13

IATĂ: interj.
iată: 1,4; 2,9; 3,8, 23, 25; 4,8, 14; 5,8, 16; 6,3; 7,5, 6, 10; 8,2, 4, 5, 7, 10, 14, 16, 17; 9,2, 11; 10,1, 9; 11,1; 12,27; 13,8, 12, 20; 14,22; 15,4; 16,8, 27, 37, 44, 49; 17,7, 10, 12, 18; 18,4, 18; 20,47; 21,3, 7; 22,6, 13, 19; 23,22, 28, 40; 24,16, 21, 25; 25,7, 8, 9, 16; 26,3, 7; 28,3, 7, 22; 29,3, 8, 10, 19; 30,21, 22; 31,3, 18; 33,33; 34,10, 11, 17, 20; 35,3; 36,6, 9; 37,5, 7, 8, 12,

19, 21; 38,3, 13; 39,1, 8; 40,3, 5, 17, 24; 43,2, 5; 44,4; 46,21; 47,1, 2, 7

ICI: adv.
ici: 16,16

IDOL: s.m.
idoli: *pl. ac., în sintagmele* ***închinării de idoli/închinări de idoli/ închinare de idoli/închinarea de idoli/închinătorilor de idoli*** rezum. cap.6; rezum. cap.8; rezum. cap.14; rezum. cap.16 rezum. cap.23
idolilor: *pl. gen./dat.* 6,4, 13; 23,39, 49; 44,12
idolii: *pl. nom./ac.* 6,6, 9; 8,10; 14,5, 6, 7; 16,36; 18,6, 15; 20,7, 8, 18, 24, 31, 39; 21,21; 22,4; 23,30, 37; 30,13; 36,18, 25; 37,23; 44,10
idolul: *sg. nom., în sintagma* ***idolul râvnii*** „idolul geloziei" 8,3, 5
idoli: *pl. ac* 18,12; rezum. cap.20; 20,16; 22,3; rezum. cap.44

IDUMEU: s.m. (cf. **Indice** Fc)
idumeilor: *pl. gen.* rezum. cap.35

IED: s.m.
iezi: *pl. ac.* 27,21

(a) IERTA: v. I
va ierta: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.8
au iertat: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.20

(a) IEŞI: v. IV
ieşind: *gerunziu* 1,13; 10,19; rezum. cap.47
ieşi: *imperativ 2.sg.* 3,22
am ieşit: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,23; 12,7
vei ieşi: *ind. viit.I. 2.sg.* 3,25; 12,5
va ieşi: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,12; 5,4; 12,12; 21,4; 44,3; rezum. cap.46; 46,2, 10, 12
ieşit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,10
ieşiţi: *imperativ 2.pl.* 9,7
au ieşit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 9,7; 10,7, 18; 16,14; 19,14; 24,6, 12; 36,20
iase: *ind. prez. 3.sg.* 12,4; 26,18
vor ieşi: *ind. viit.I. 3.pl.* 15,7; 21,19; 30,9; 39,9; 42,14; 44,19; 47,8, 12
ai ieşit: *ind. pf.c. 2.sg.* 16,7
este ieşind: *ind. prez. perif. 3.sg.* 33,30
iasă: *conj. prez. 3.sg.* 46,8, 9
ies: *ind. prez. 3.pl.* 46,10; 47,8
ieşea: *ind. imp. 3.sg.* 47,1, 3

IEŞIRE: s.f.
ieşirea: *sg. ac.* 27,33; 43,11
ieşirile: *pl. nom./ac.* 44,5; 48,30

IN: s.n.
in: *sg. ac.* 9,2, 3, 11; rezum. cap.10; 10,2, 6, 7; 40,3; 44,17, 18

INIMĂ: s.f.
inimă: *sg. ac., în sintagmele* ***neîndomeasticită inimă*** „inimă neîmblânzită" (cf. lat. *indomabili corde*)/ ***inimă vârtoasă*** (cf. lat. *duro corde*)/ ***inimă de carne/inimă noao*** 2,4; 3,7; rezum. cap.11; 11,19; 18,31; 36,26
inima: *sg. nom./ac.* 3,10; 6,8; rezum. cap.13; 13,2, 17, 22; 14,4, 5, 7; 16,30; 21,7, 15; 22,14; 28,2, 5, 6, 17; 31,10; 32,9; 33,31; 38,10; 40,4; 44,5
inimii: *sg. gen.* 11,5
inimă: *sg. nom./ac.* 11,19, 21
inima: *sg. ac., în sintagmele* ***inima cea de piatră/inima mării/ inima lui Dumnezeu/cei netăiaţi împrejur cu trupul şi cu inima/ netăiaţi împrejur cu inima/netăiat împrejur cu inima*** 11,19; 27,4, 25, 26, 27; 28,2, 6, 8; 36,26; rezum. cap.44; 44,7, 9
inimile: *pl. nom./ac.* 14,3; 20,16
inimii: *sg. gen., în sintagma* ***înnoirea inimii*** rezum. cap.18
inima: *sg. ac., în loc. adv.* ***din toată inima*** 36,5

(a) INTRA: v. I; var. (Pop.) **(a) ÎNTRA**
au întrat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,2; 3,24; 4,14; 9,2; 10,2; 23,44; 36,20; 37,10; 43,4; 44,3; 46,9
întrând: *gerunziu* rezum. cap.3; 8,10; 10,6; 41,3
întră: *imperativ 2.sg.* 3,11, 24; 8,9; 10,2
vor întra: *ind. viit.I. 3.pl.* 7,22; 11,18; 12,16; 13,9; 14,22; 20,38; 42,14; rezum. cap.44; 44,16, 17, 25; 47,8
întra: *ind. imp. 3.sg./pl.* 10,3; 23,39, 44; 41,6; 42,9; 43,2
a întra: *inf. prez.* 10,22; 46,8
să între: *conj. prez. 3.pl.* 16,33
întraţi: *ind. prez. 2.pl.* 20,29
va întra: *ind. viit.I. 3.sg.* 26,10; 44,2, 3, 9, 21; rezum. cap.46; 46,2, 9, 10
ar întra: *cond. prez. 3.sg.* 33,31
întrase: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 36,21
aţi întrat: *ind. pf.c. 2.pl.* 36,22
întră: *ind. prez. 3.sg./pl.* 42,12; rezum. cap.44; 46,9, 10
între: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 46,8

INTRARE: s.f.; var. (Înv. şi rar) **ÎNTRARE**
întrării: *sg. gen.* 8,3; 44,27
întrare: *sg. nom./ac.* 8,5; 42,9
întrarea: *sg. nom./ac.* 10,19; 11,1; 26,10; 27,3; 42,11; 43,11; 46,19

(a) IUBI: v. IV
ai iubit: *ind. pf.c. 2.sg.* 16,37

IUBITOR, -TOARE: s.m./f. „iubvnic, -ă"
iubitorilor: *s.m. pl. gen./dat.* 16,8, 33; 23,9
iubitorii: *s.m. pl. ac.* 16,36, 37; 23,5, 22

IUŢIME: s.f. „mânie"
iuţimea: *sg. ac.* 5,13; 7,3, 8; 9,8; 13,13; 20,21; 22,20; 25,14; 36,6; 38,18
iuţime: *sg. ac.* 5,15; 8,18; 20,33, 34; 23,25
iuţimii: *sg. gen., în sintagmele* ***zioa iuţimii Domnului/zioa iuţimii*** 7,19; 22,24
iuţimii: *sg. gen.* 16,38; 21,31; 22,21; 23,31

(a se) IVI: v. IV
(s-)au ivit: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,8

(a se) IZBĂVI: v. IV
izbăveaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3
izbăvi: *inf. prez. fără* ***a*** 7,19
voiu izbăvi: *ind. viit.I. 1.sg.* 13,21
vor izbăvi: *ind. viit.I. 3.pl.* 14,14, 16, 18, 20
(să) vor izbăvi: *ind. viit.I. 3.pl.* 14,18
va izbăvi: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.34

IZBĂVIT, -Ă: s.m./f.
(cei) izbăviţi: *s.m. pl. nom.* 6,9

IZBÂNDĂ: s.f. (Înv. şi rar) „răzbunare"
izbândă: *sg. ac.* 24,8
izbânda: *sg. ac.* 25,14

(a se) IZBÂNDI: v. IV (Înv.) „a (se) răzbuna"
să izbândesc: *conj. prez. 1.sg.* 24,8
să (să) izbândească: *conj. prez. 3.sg.* 25,12
au izbândit: *ind. pf.c. 3.pl.* 25,15

IZBÂNDIRE: s.f. (Înv.) „răzbunare"
izbândire: *sg. ac.* 25,12, 15
izbândirea: *sg. ac.* 25,14, 17
izbândiri: *pl. ac.* 25,17

Î

(a se) ÎMBLÂNZI: v. IV
(Mă) voiu îmblânzi: *ind. viit.I. 1.sg.* 16,63; 43,27

(a) ÎMBOGĂŢI: v. IV
ai îmbogăţit: *ind. pf.c. 2.sg.* 27,33

(a se) ÎMBRĂCA: v. I
(să) va îmbrăca: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,27
am îmbrăcat: *ind. pf.c. 1.sg.* 16,10
(te-)ai îmbrăcat: *ind. pf.c. 2.sg.* 16,13
va îmbrăca: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,7
(să) vor îmbrăca: *ind. viit.I. 3.pl.* 26,16; 42,14; 44,17, 19

ÎMBRĂCAT, -Ă: adj./s.
îmbrăcaţi: *adj. m. pl. nom.* rezum. cap.9; 23,12
îmbrăcat: *adj. m. sg. nom./ac./dat.* 9,2, 3, 11; rezum. cap.10; 10,2, 6
îmbrăcate: *adj. f. sg. gen.* 21,15
(celui) îmbrăcat: *s.m. sg. dat.* 10,7
(cei) îmbrăcaţi: *s.m. pl. ac.* 23,6

(a) ÎMBUCA: v. I
au îmbucat: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,5
să îmbuce: *conj. prez. 3.sg.* 15,6
a îmbuca: *inf. prez.* 29,5; 33,27
vor îmbuca: *ind. viit.I. 3.pl.* 34,28

ÎMPĂRAT: s.m.
împăratului: *sg. gen.* 1,2; rezum. cap.12; 17,16; 21,19; rezum. cap.28; rezum. cap.29; 30,21, 24, 25; rezum. cap.31; 31,2; 32,11
împăratul: *sg. nom./ac.* 7,27; rezum. cap.17; 17,12; 19,9; rezum. cap.21; 21,21; 24,2; 26,7; 28,11; 29,2, 3, 18, 19; rezum. cap.30; 30,10, 22; rezum. cap.32; 32,2
împărat: *sg. nom./ac.* 17,16; rezum. cap.37; 37,22, 24
împăraţilor: *pl. gen.* rezum. cap.19; 28,17; 43,7, 9
împăratul: *sg. nom., în gen. superl.* ***împăratul împăraţilor*** 26,7
împăraţilor: *pl. gen., în gen. superl.* ***împăraul împăraţilor*** 26,7
împăraţii: *pl. nom./ac.* 27,33, 35; 32,10, 29; 43,7
împăraţi: *pl. nom.* rezum. cap.32

(a) ÎMPĂRĂŢI: v. IV
voiu împărăţi: *ind. viit.I. 1.sg.* 20,33, 34

ÎMPĂRĂŢIE: s.f.
împărăţie: *sg. nom./ac.* 16,13; 29,14; rezum. cap.37
împărăţii: *sg. gen.* 17,13; 24,21; 30,6
împărăţiia: *sg. nom./ac.* 17,14; rezum. cap.29
împărăţii: *pl. ac.* 29,15; 37,22

(a se) ÎMPĂRŢI: v. IV
vei împărţi: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,1
(să) vor împărţi *ind. viit.I. 3.pl.* 37,22
împărţind: *gerunziu* 42,19
a împărţi: *inf. prez.* 45,1
să (să) împarţă: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.47
veţi împărţi: *ind. viit.I. 2.pl.* 47,21
vor împărţi *ind. viit.I. 3.pl.* 47,22

ÎMPĂRŢIRE: s.f.
împărţirea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.45; rezum. cap.48

ÎMPIETRIT, -Ă: adj.
împietriţii: *adj. antep. m. pl. ac.* rezum. cap.3

(a) ÎMPINGE: v. III
împingeţi: *ind. prez. 2.pl.* 34,21

(a) se ÎMPLE: v. III; vezi **(a se) UMPLE**

(a se) ÎMPODOBI: v. IV
am împodobit: *ind. pf.c. 1.sg.* 16,11
(te-)ai împodobit: *ind. pf.c. 2.sg.* 16,13; 23,40
(s-)au împodobit *ind. pf.c. 3.sg.* 23,41

ÎMPOTRIVĂ: adv./prep.; var. (Înv. şi pop.) **ÎMPROTIVĂ**
împrotivă: *adv. în sintagma* ***împrotivă războitori*** „răzvrătiţi" rezum. cap.2
împrotiva: *prep.* 4,2; 7,3; rezum. cap.11; 13,17; 14,3, 7; 16,34; 17,17; rezum. cap.20; 20,36; 21,2; 22,3, 30; 23,22, 24; 25,2; 28,20; rezum. cap.29; 29,2, 20; 35,2; 38,2; rezum. cap.39; 39,26

(a se) ÎMPOTRIVI: v. IV; var. (Înv. şi pop.) **(a se) ÎMPROTIVI**
(să) împrotivesc: *ind. prez. 3.pl.* 28,24, 26

ÎMPOTRIVIRE: s.f.; var. (Înv. şi pop.) **ÎMPROTIVIRE**
împrotivirea: *sg. nom.* 16,34
Împrotivirii *sg. gen. în s. propr.* ***Apele Împrotivirii*** 47,19; 48,28

ÎMPREJUR: adv./prep.; var. (Înv.) **ÎMPREGIUR**
împrejurul: *prep.* 1,4; 5,2, 5, 7, 12, 14, 15; 6,13; 11,12; 12,14; 16,11, 57; 31,4; 32,22, 26; 34,26; 36,7; 40,5, 17; 41,5, 10
împregiurul: *prep.* 6,5; 10,12
înprejurul: *prep.* 32,25
împrejur: *adv.* 5,6; 8,10; 24,17; 41,19; 43,20
înprejuru: *adv.* 27,11
împrejur: *adv. în loc. s.* ***celor netăiaţi împrejur/cei netăiaţi împrejur/netăiaţilor împrejur*** *în loc. adj.* ***netăiaţi împrejur*** 28,10; 31,18; 32,21, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 32
înprejur: *adv. în loc. s.* ***cei netăiaţi înprejur*** 32,19
împrejur: *adv. în sintagmele* ***cei netăiaţi împrejur cu trupul şi cu inima/netăiaţi împrejur cu inima/netăiaţi împrejur cu trupul/netăiat împrejur cu inima/netăiat împrejur cu trupul*** rezum. cap.44; 44,7, 9
împregiur: *adv.* 46,21

(a se) ÎMPREUNA: v. I
(să) împreuna: *ind. imp. 3.pl.* 1,11
împreună: *imperativ 2.sg.* 24,5; 37,17

ÎMPREUNARE: s.f. (Înv.) „contact sexual"
împreunarea: *sg. ac.* 23,20

ÎMPREUNAT, -Ă: adj.
împreunate: *f./n. pl. nom.* 1,4; 37,19; 42,3

ÎMPREUNĂ: adv.
împreună: 1,19; 10,16; 30,6; 37,19
împreună: *adv. în sintagma* ***giurarea împreună*** (cf. lat. *coniūrātiō, -ōnis*) 22,25

(a se) ÎMPROŞCA: v. I
să (se) împroaşte: *conj. prez. 3.pl.* 23,47

(a) ÎMPRUMUTA: v. I
va împrumuta: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,8

(a) ÎMPUNGE: v. III
împungeţi: *ind. prez. 2.pl.* 34,21

(a se) ÎMPUŢINA: v. I
voiu împuţina: *ind. viit.I. 1.sg.* 29,15
(să) vor împuţina: *ind. viit.I. 3.pl.* 34,29

ÎNAINTE: adv./prep.; var. (Reg.) **NAINTE**
înaintea: *prep.* 1,9, 12; 2,9; 3,20; 4,1; 6,4, 5; 8,11; 9,6; 10,22; 16,15, 18, 19, 37, 50; 20,9, 14, 22, 41, 43; 21,6; 23,24, 41; 28,18, 25; 36,17, 23; 40,12, 15, 22, 26, 47; 41,4, 22; 42,11; 43,24; 44,3, 12, 15; 46,3, 9
înnaintea: *prep.* 10,19; 12,3, 5; 14,4; 28,9, 17; 30,24
înainte: *adv.* 7,8

înainte: *adv. în loc. adv.* ***mai înainte*** 21,30; 33,22
înnainte: *adv.* rezum. cap.28
naint e: *adv. în loc. adv.* ***mai nainte*** 16,57; 21,25; 24,13

ÎNALT, -Ă: adj./s.; var. (Înv.)**NALT, -Ă**
(prea) înalt: *adj. m. sg. gen.* 1,24
înaltă: *adj. f. sg. ac.* 6, 13; 20,28
înalt: *adj. m./n. sg. ac.* 17,23; 20,40
înnalt: *adj. m./n. sg. nom.* rezum. cap.32
înnaltă: *adj. f. sg. ac.* 34,6
înnalţi: *adj. m. pl. ac.* 34,14
înalt (foarte): *adj. m. sg. ac.* 40,2
înalte: *adj. f. pl. nom.* 40,42; 41,6
nalt: *adj. m. sg. gen.* 17,22
(mai) nalţi: *adj. m. pl. nom.* 31,8
(ceale înnalte: *s.f. pl. ac.* rezum. cap.6
(ceale) înalte: *s.f. pl. nom./ac.* 6,3, 6; 16,16; 43,7
(cel) înalt: *s.m./n. sg. nom./ac.* „loc înalt", „înălţime"; „cel semeţ" 16,31; rezum. cap.17; 20,29; 21,26
înalte: *s.n. sg. voc.* 31,18
înalt: *s.n. sg. ac.* „înălţime" rezum. cap.40

(a se) ÎNĂLŢA: v. I
(s-)au înălţat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 10,15; 10,19; 19,11; 28,2, 6; 31,5
să (se) înalţe: *conj. prez. 3.pl.* 10,16
înălţindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.16
va înălţa: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.17
am înălţat: *ind. pf.c. 1.sg.* 17,24
au înălţat: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,26; 31,4
(să) va înălţa: *ind. viit.I. 3.sg.* 29,15

ÎNĂLŢARE: s.f.
înălţarea: *sg. nom.* rezum. cap.31

ÎNĂLŢAT, -Ă: adj.
înălţat: *m. sg. gen.* rezum. cap.28

ÎNĂLŢIME: s.f.; var. (Înv.) **ÎNNĂLŢIME;** (Înv. şi rar.) **NĂLŢIME**
înnălţime: *sg. nom./ac.* 1,18; 31,10
înălţimea: *sg. nom./ac.* 19,11; 31,3, 5, 10; 40,5
înnălţimile: *pl. nom.* 36,2
nălţimea: *sg. ac.* 31,14
nălţime: *sg. nom./ac.* 41,8, 22

ÎNĂUNTRU: adv./prep.; var. (Înv) **ÎNLĂUNTRU**
înlăuntrul: *prep.* 1,27
înlontrul: *prep.* 40,16
înlăuntru: *adv.* 2,9; 41,3

ÎNCAI: adv. (Reg.) „cel puţin", „măcar"
încai: 2,5

ÎNCĂLECĂTOR, -TOARE: s.m./f.
încălecătorii: *s.m. pl. ac., în sintagma* ***încălecătorii de cai*** „călăreţii" 23,6
încălecători: *s.m. pl. nom., în sintagma* ***încălecători de cai*** 38,15

(a) ÎNCĂLŢA: v. I
am încălţat: *ind. pf.c. 1.sg.* 16,10

ÎNCĂLŢĂMINTE: s.f.
încălţămintele: *pl. nom.* 24,17
încălţăminte: *pl. ac.* 24,23

(a se) ÎNCĂLZI: v. IV
să (să) încălzască: *conj. prez. 3.sg.* 24,11

(a) ÎNCEPE: v. III
începeţ: *imperativ 2.pl.* 9,6
început-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,6
va începe: *ind. viit.I. 3.sg.* 32,10
au început: *ind. pf.c. 3.pl.* 38,12
vor începe: *ind. viit.I. 3.pl.* 39,14
veţi începe: *ind. viit.I. 2.pl.* 45,1

ÎNCEPUT: s.n.
începutul: *sg. ac.* 20,40; 40,1
început: *sg. ac., în loc. adv.* ***din început*** 36,11

(a) ÎNCETA: v. I
vor înceta: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,6
a înceta: *inf. prez.* 7,24; 12,23; 26,13; 30,10, 13; 34,10, 25
vei înceta: *ind. viit.I. 2.sg.* 16,41

(a) ÎNCHEIA: v. I (Înv.) „a zidi"
au încheiat: *ind. pf.c. 3.pl.* 27,5

ÎNCHEIAT, -Ă: adj.; var. (În v. şi reg.) **ÎNCHIET**
închiete: *n. pl. ac.* rezum. cap.37

ÎNCHEIETURĂ: s.f.; var. (În v. şi reg.) **ÎNCHIETURĂ**
închietura: *sg. ac.* 37,7

(a se) ÎNCHIDE: v. III
a (să) închide: *inf. prez.* rezum. cap.3
(te) închide: *imperativ 2.sg.* 3,24
ai închis: *ind. pf.c. 2.sg.* 35,5
va fi închisă: *pasiv ind. viit.I. 3.sg.* 44,2; 46,1
(să) va închide: *ind. viit.I. 3.sg.* 46,2, 12

ÎNCHIDERE: s.f. „încercuire", „blocadă"
închidere: *sg. ac.* 7,23

(a se) ÎNCHINA: v. I
(să) închina: *ind. imp. 3.pl.* 8,16
(te) închini: *ind. prez. 2.sg.* 16,37
(să) va închina: *ind. viit.I. 3.sg.* 46,2, 3
să (se) închine: *conj. prez. 3.sg.* 46,9

ÎNCHINARE: s.f.
închinării: *sg. gen., în sintagma* ***închinării de idoli*** rezum. cap.6
închinări: *pl. ac., în sintagma* ***închinări de idoli*** rezum. cap.8; rezum. cap.16
închinare: *sg. ac., în sintagma* ***închinare de idoli*** rezum. cap.23
închinarea: *sg. ac., în sintagma* ***închinarea de idoli*** rezum. cap.23

ÎNCHINĂTOR, -TOARE: s.m./f.
închinătorilor: *s.m. pl. dat., în sintagma* ***închinătorilor de idoli*** rezum. cap.14

(a) ÎNCHIPUI: v. IV
a închipui: *inf. prez.* rezum. cap.4

ÎNCHIS, -Ă: adj.
închise: *f. pl. nom.* 41,16

(a se) ÎNCINGE: v. III „a se înfăşura peste mijloc sau peste altă parte a corpului cu un brîu, o cingătoare etc."
(să) vor încinge: *ind. viit.I. 3.pl.* 7,18; 27,31; 44,18
am încins: *ind. pf.c. 1.sg.* 16,10

ÎNCINS, -Ă: s.m./f.
(cei) încinşi: *s.m. pl. ac.* 23,15

(a se) ÎNCLEŞTA: v. I
(să) încleşta: *ind. imp. 3.pl.* 41,24

(a) ÎNCOLŢI: v. IV
va încolţi: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,23

(a) ÎNCONJURA: v. I; var. (Reg.) **(a) ÎNCUNJURA**
vei încunjura: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,3

am încunjurat: *ind. pf.c. 1.sg.* 4,8
încunjură: *ind. prez. 3.pl.* 16,57
va încunjura: *ind. viit.I. 3.sg.* 26,8
voiu încungiura: *ind. viit.I. 1.sg.* 38,4; 39,2
vor încungiura: *ind. viit.I. 3.pl.* 39,15

ÎNCONJURAT, -Ă: adj.; var. (Reg.) **ÎNCUNJURAT, -Ă**
încunjurat: *m. sg. nom.* rezum. cap.1

(a) ÎNCUIA: v. I
era încuiată: *pasiv ind. imp. 3.sg.* 44,1
încuiată va fi: *pasiv ind. viit.I. 3.sg.* 44.2

ÎNCUIAT, -Ă: adj.
încuiată: *rezum. cap.44*rezum. cap.44

ÎNCUIETOARE: s.f.
încuietori: *pl. ac.* 38,11

ÎNDĂRĂTNIC, -Ă: adj.
îndărăvnici: *m. pl. nom.* 2,7
îndărăvnice: *f. pl. nom.* 18,25, 29

(a se) ÎNDELUNGA: v. I; var. **(a se) DELUNGA** (Înv.) „a se amâna"; „a se lungi"
(să) va delunga: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,28
(să) vor îndelunga: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,22
(să) va îndelunga: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,25

(a) ÎNDEMNA: v. I
îndeamnă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.18

ÎNDESAT, -Ă: adj.
îndesat: *n. sg. ac.* 31,10

(a se) ÎNDOI: v. IV
să (să) îndoiască: *conj. prez. 3.sg.* „să fie de două ori mai puternică" 21,14

ÎNDOIT, -Ă: adj.
îndoită: *f. sg. ac., în sintagma* ***îndoită fune*** „două părți de moșie" 47,13

ÎNDOIALĂ: s.f.
îndoială: *sg. ac., în loc. adv.* ***fără îndoială*** 30,9

(a se) ÎNDREPTA: v. I
ai îndreptat: *ind. pf.c. 2.sg.* 16,51, 52
(s-)au îndreptat: *ind. pf.c. 3.pl.* 16,52
(să) va îndrepta: *ind. viit.I. 3.sg.* 38,21

ÎNDREPTĂTOR, -TOARE: s.m./f. „cârmaci"; „conducător"
îndreptătorilor: *s.m. pl. gen.* 27,28
îndreptătorii: *s.m. pl. nom., în sintagma* ***îndreptătorii mării*** 27,29

(a se) ÎNFĂȘA: v. I
[ai fost] înfășată: *pasiv ind. pf.c.2.sg.* 16,4
să (se) înfașe: *conj. prez. 3.sg.* 30,21

(a) ÎNFLORI: v. IV
înflorit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,10

(a se) ÎNFRICOȘA: v. I
(să) vor înfricoșa: *ind. viit.I. 3.pl.* 32,10
înfricoșindu(-să): *gerunziu* 39,26

ÎNFRICOȘAT, -Ă: adj.
înfricoșat: *m. sg. nom.* rezum. cap.2

ÎNFRUMUSEȚAT, -Ă: adj.; var. (Înv.) **ÎNFRÂMSĂȚAT, -Ă**
înfrâmsățată: *f. sg. nom.* 16,13

(a) ÎNFRUNZI: v. IV
a înfrunzi: *inf. prez.* 17,24

(a) ÎNGĂDUI: v. IV
va îngădui: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,11; 7,4, 9; 8,18; 9,10
îngăduiască: *conj. prez. fără* ***să*** 9,5
îngăduiește: *ind. prez. 3.sg.* 13,19
au îngăduit: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,5; 20,17
voiu îngădui: *ind. viit.I. 1.sg.* 24,14
am îngăduit: *ind. pf.c. 1.sg.* 36,21

(a) ÎNGROPA: v. I
vor îngropa: *ind. viit.I. 3.pl.* 39,11
va îngropa: *ind. viit.I. 3.sg.* 39,12, 13
să îngroape: *conj. prez. 3.sg.* 39,14
vor îngropa: *ind. viit.I. 3.pl.* 39,15

ÎNGROPARE: s.f.
îngropare: *sg. ac.* rezum. cap.39

ÎNGROPĂTOR: s.m. „gropar"
îngropătorii: *pl. nom.* 39,15

(a se) ÎNGROZI: v. IV
să (te) îngrozești: *conj. prez. 2.sg.* 2,6
(să) îngrozea: *ind. imp. 3.pl.* 26,17

(a se) ÎNMULȚI: v. IV
(te-)ai înmulțit: *ind. pf.c. 2.sg.* 16,7
ai înmulțit: *ind. pf.c. 2.sg.* 16,25, 26, 29; 28,5
au înmulțit: *ind. pf.c. 3.pl.* 22,25; 23,19
(s-)au înmulțit: *ind. pf.c. 3.pl.* 31,5
voiu înmulți: *ind. viit.I. 1.sg.* 36,10, 29, 30; 37,26
(să) vor înmulți: *ind. viit.I. 3.pl.* 36,11
înmulți-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 36,37

ÎNMULȚIT, -Ă: adj.
înmulțită: *f. sg. ac.* 16,7

ÎNNOIRE: s.f.; var. (Înv.) **ÎNOIRE**
înoirea: *sg. ac., în sintagma* ***înoirea inimii*** rezum. cap.18

ÎNSĂRCINAT, -Ă: adj. (Înv. și rar) „împovărat"
însărcinați: *m. pl. nom.* rezum. cap.6

(a se) ÎNSEMNA: v. I; var. (Reg.) **(a se) ÎNSĂMNA**
însămnează: *ind. prez. 3.sg.*rezum. cap.4; rezum. cap.12; rezum. cap.19; 24,19; rezum. cap.37
însămnează: *imperativ 2.sg.* 4,1; 9,4
(să) însămnează: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.5
sânt însămnați: *pasiv ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.9
însămnează(-se): *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.10
(s-)au însămnat: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.45

ÎNSEMNARE: s.f.; var. (Reg.) **ÎNSĂMNARE**
însămnarea: *sg. ac.* 43,11
însămnările: *pl. ac.* 43,11

ÎNSEMNAT, -Ă: adj.; var. (Reg.) **ÎNSĂMNAT, -Ă**
însămnate: *n. pl. ac.* 23,14

(a se) ÎNSTRĂINA: v. I; var. **(a se) ÎNSTREINA**
(să) va înstreina: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,7

(a se) ÎNȘELA: v. I
au înșelat: *ind. pf.c. 3.pl.* 13,10
va înșela: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.14

am înşelat: *ind. pf.c. 1.sg.* 14,9
(s-)au înşelat: *ind. pf.c. 3.sg.* 45,20

(a) ÎNTĂRÂTA: v. I
să fii întărâtând: *conj. prez.* (*cu grunziul*) *2.sg.* 2,8
a întărâta: *inf. prez.* 8,17; 16,26
întărâtând: *gerunziu* 13,6
ai întărâtat: *ind. pf.c. 2.sg.* 16,43
au întărâtat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 20,8, 13, 21
voiu întărâta: *ind. viit.I. 1.sg.* 32,9
întărâtă: *ind. prez. 3.pl.* 44,6

ÎNTĂRÂTARE: s.f.
întărâtarea: *sg. ac.* 20,28

ÎNTĂRÂTĂTOR, -TOARE: adj. (Înv.) „provocator”
întărâtătoare: *f. sg. nom./ac./voc., în sintagmele* ***casă întărâtătoare/casa cea întărâtătoare*** 2,5, 6, 8; 3,9, 26, 27; 12,2, 3, 9, 25; 17,12; 24,3
întărâtoare: *f. sg. ac., în sintagma* ***casă întărâtoare*** 12,2

(a se) ÎNTĂRI: v. IV
(să) întărească: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2
întărindu-: *gerunziu* 3,14
vei întări: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,3
(să) va întări: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,13
aţi întărit: *ind. pf.c. 2.pl.* 13,22; 34,4
(s-)au întărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 24,2
voiu întări: *ind. viit.I. 1.sg.* 30,24, 25; 34,16

ÎNTĂRIRE: s.f.
întăriri: *pl. ac.* 4,2

ÎNTĂRIT, -Ă: adj.
întărit: *m. sg. ac.* 21,20
întărite: *f. pl. nom.* 36,35

ÎNTÂI, -A: adv./s.
întâi: *adv.* rezum. cap.16
întâie: *s.f. sg. ac.* „ziua întâi” 26,1; 29,17

(a se) ÎNTÂMPLA: v. I
(s-)au întâmplat: *ind. pf.c. impers.* 16,23

(a se) ÎNTEMEIA: v. I
să întemeiaze: *conj. prez. 3.sg.* 17,5
(să) vor întemeia: *ind. viit.I. 3.pl.* 36,10
voiu întemeia: *ind. viit.I. 1.sg.* 36,33; 37,26

ÎNTEMEIAT, -Ă: adj.
întemeiate: *f. pl. nom.* 41,8

ÎNTEMEIERE: s.f.
întemeiare: *sg. nom.* rezum. cap.40

(a se) ÎNTINA: v. I
va întina: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,6
(Mă) întinam: *ind. imp. 1.sg.* 22,26
au întinat: *ind. pf.c. 3.pl.* 23,38

ÎNTINAT, -Ă: adj.
întinată: *f. sg. nom.* 22,5

ÎNTINĂCIUNE: s.f.
întinăciunea: *sg. nom.* 24,11
închinăciunile: *pl. ac.* (cf. lat *inquinamentis*) 36,29

(a se) ÎNTINDE: v. III
voiu întinde: *ind. viit.I. 1.sg.* 6,14; 12,13; 14,9, 10; 16,27; 17,20; 25,7, 16; 37,6
au întins: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 10,7; 17,7; 31,6
am intins: *ind. pf.c. 1.sg.* 16,8
ai întins: *ind. pf.c. 2.sg.* 16,15
întinde-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 25,13
va întinde: *ind. viit.I. 1.sg.* 30,25
voi întinde: *ind. viit.I. 1.sg.* 35,3
(s-)au întins: *ind. pf.c. 3.sg.* 37,8

ÎNTINS, -Ă: adj.
întinse: *f. pl. nom.* 1,11
întinsă: *f. sg. ac.* 1,22
intins: *m./n. sg. nom./ac.* 4,7; 20,33, 34; 28,14

(a se) ÎNTOARCE: v. III
(să) întorcea: *ind. imp. 3.pl.* 1,9, 12, 17; 42,1
să (să) întoarcă: *conj. prez. 3.sg./pl.* rezum. cap.2; 13,22; 30,21; 33,9, 11
să (se) întoarcă: *conj. prez. 3.sg.* 3,18; 18,23
(să) va întoarce: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,19, 20; 7,13; 18,24, 26, 27; rezum. cap.33; 33,9, 12; 46,9, 17
vei întoarce: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,7
(te) vei întoarce: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,8
(să) vor întoarce: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.6; 16,55; rezum. cap.37
voiu întoarce: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,22; 16,53; 29,14; 34,16; 35,14; 39,25, 27
întorcându(-te): *gerunziu* 8,6, 13, 15
(s-)au întors: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,17; 15,4; 38,8
(să) întoarcea: *ind. imp. 3.pl.* 10,11
va întoarce: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.11; 18,7, 8, 17; 33,15; rezum. cap.36; rezum. cap.39
întoarceţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 14,6; 18,30, 32; 33,11
întoarceţi: *imperativ 2.pl.* 14,6
întorcându-: *gerunziu* 16,53
(vă) veţi întoarce: *ind. viit.I. 2.pl.* 16,55
întoarceţi: *ind. prez. 2.pl.* 18,2
întoarce: *ind. prez. 3.sg.* 18,12
întorcându(-să): *gerunziu* 18,28
am întors: *ind. pf.c. 1.sg.* 20,22
întoarce(-te): *imperativ 2.sg.* 21,30
întorsu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,18; 26,2
(v-)aţi întors: *ind. pf.c. 2.pl.* 22,19
au întors: *ind. pf.c. 3.pl.* 22,26; 44,1; 47,1, 2, 6
întorc: *ind. prez. 3.pl.* 33,31
(să) întoarce: *ind. prez. 3.sg.* 35,7
(mă) voiu întoarce: *ind. viit.I. 1.sg.* 36,9
[fusease] întorşi: *pasiv ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 38,12
(m-)am întors: *ind. pf.c. 1.sg.* 47,7

ÎNTOARCERE: s.f.
întoarcerea: *sg. nom./ac.* 16,53; rezum. cap.22; rezum. cap.28; rezum. cap.38

ÎNTORS, -OARSĂ: adj.
întoarsă: *f. sg. nom.* 40,2; 41,12
întoarse: *f. pl. nom.* 43,17

(a) ÎNTRA: v. I; vezi **(a) INTRA**

ÎNTRARE: s.f.; vezi **INTRARE**

(a se) ÎNTRARMA: v. I (Înv. şi pop.) „a se înarma”
(să) vor întrarma: *ind. viit.I. 3.pl.* 23,24

(a) ÎNTREBA: v. I; var. (Reg.) **(a) ÎNTRĂBA**
să întreabe: *conj. prez. 3.sg./pl.* rezum. cap.14; 14,7; 20,1
întrebat fiind: *pasiv gerunziu* 14,3
întrăbându-: *gerunziu* 14,4
întreabă: *ind. prez. 3.sg.* 14,10
a întreba: *inf. prez.* 20,3
întrebat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,21

(a) ÎNTRECE: v. III
aţi întrecut: *ind. pf.c. 2.pl.* 5,7
au întrecut: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.16

ÎNTREG, -EAGĂ: adj.
întreg: *n. sg. nom.* 15,5

(a se) ÎNTREI: v. IV; var. (Reg.) **(a se) ÎNTRII**
să (să) întriiască: *conj. prez. 3.sg.* 21,14

ÎNTREIT, -Ă: adj. (În v.) „care este compus din trei părţi de acelaşi fel”
întreit: *n. sg. ac.* 42,3

(a se) ÎNTRISTA: v. I
va întrista: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,7, 16
întristează: *ind. prez. 3.sg.* 18,12
au întristat: *ind. pf.c. 3.pl.* 22,7
întristatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 31,15

ÎNTRISTARE: s.f.
întristării: *sg. gen.* 23,33

(a se) ÎNTUNECA: v. I
(să) va întuneca: *ind. viit.I. 3.sg.* 30,18
a (să) întuneca: *inf. prez.* 32,7

ÎNTUNERIC: s.n.; var. (În v.) **ÎNTUNEAREC**
întunearec: *sg. ac.* 8,12; 32,8

(a se) ÎNTURNA: v. I
(să) înturna: *ind. imp. 3.pl.* 1,14

(a) ÎNŢELEGE: v. III
am înţeles: *ind. pf.c. 1.sg.* 10,20
au înţeles: *ind. pf.c. 3.pl.* 22,26

ÎNŢELEPCIUNEA: s.f.
înţelepciunea: *sg. ac.* 28,4, 17
înţelepciunii: *sg. gen.* 28,5, 7
înţelepciune: *sg. ac.* 28,12

ÎNŢELEPT, -EAPTĂ: adj./s.
înţelepţii: *s.m. pl. nom.* 27,8
(mai) înţelept: *adj. m. sg. nom.* 28,3

(a se) ÎNVĂLUI: v. IV „a face sul”; „a înfăşura”
era învăluită: *pasiv ind. imp. 3.sg.* . 2,9
(s-)au învăluit: *ind. pf.c. 3.sg.* 30,21

(a se) ÎNVĂŢA: v. I
(s-)au învăţat: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,3, 6
învăţatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,7
(să) vor învăţa: *ind. viit.I. 3.pl.* 23,48
învăţându-: *gerunziu* 29,16
vor învăţa: *ind. viit.I. 3.pl.* 44,23

ÎNVECHIT, -Ă: adj.
învechitele: *adj. antep. n. pl. ac.* rezum. cap.15

(a) ÎNVELI: v. IV; var. **(a) ÎNVĂLI**
învălite [era]: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 27,24

ÎNVELITOARE: s.f.; var. (Înv.) **ÎNVĂLITOARE**
învălitoare: *sg. ac.* 27,7
învălitori: *pl. ac.* 27,24

(a) ÎNVIA: v. I
înviază: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.37
vor învia: *ind. viit.I. 3.pl.* 37,3
veţi învia: *ind. viit.I. 2.pl.* 37,5
să înviiaze: *conj. prez. 3.pl.* 37,9
au înviiat: *ind. pf.c. 3.pl.* 37,10

(a) ÎNVINGE: v. III
ai învins: *ind. pf.c. 2.sg.* 16,51, 52

(a) ÎNVOALBE: v. III; var. **(a) ÎNVOLVA:** v. I „a (se) învolbura”
învolvând: *gerunziu* 1,4

ÎNVRÂSTARE: s.f.; var. **ÎNVÂRSTARE**
învârstare: *sg. ac.* 17,3

J

JAF: s.n.
jafurile: *pl. ac.* 29,19
jafuri: *pl. ac.* 38,12, 13

JALE: s.f.; var. **JEALE**
jeale: *sg. ac.* rezum. cap.24; 24,17, 22; 27,32
jale: *sg. ac.* rezum. cap.24; 31,15

JALNIC, -Ă: adj./adv.
jealnice: *adj. f. pl. ac.* 24,17
jealnic: *adv.* 32,18

(a se) JEFUI: v. IV
să jefuiască: *conj. prez. 3.pl.* 14,15; 36,5
jefui-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 26,12
jefuind: *gerunziu* rezum. cap.29
(să) vor jefui: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.30
vor jefui: *ind. viit.I. 3.pl.* 32,12
jefuitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 33,21

JEFUIRE: s.f.
jefuire: *sg. nom.* rezum. cap.7; rezum. cap.16
jefuirea: *sg. nom./ac.* reum. cap.26; rezum. cap.28

JEFUITOR, -TOARE: s.m./f.
jefuitorii: *s.m. pl. ac.* 39,10

(a se) JELI: v. IV
(să) jelească: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 7,12
va jeli: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,27

JERTFĂ: s.f.; var. **JÂRTVĂ; JIRTVĂ**
jârtvă: *sg. nom./ac.* 39,17; 45,24; 46,11, 14
jârtvele: *pl. nom./ac.* rezum. cap.43; rezum. cap.46
jârtve: *pl. nom./ac.* rezum. cap.45
jirtvă: *sg. nom./ac.* 45,15, 17; 46,5, 7
jârtva: *sg. nom.* 45,17; 46,4, 5, 11, 15, 20
jârtvă: *sg. nom., în sintagma* ***jârtvă veacinică*** 46,15

JERTFELNIC: s.n.; var. **JÂRTVELNIC; JIRTVELNIC; JERTVENIC**
jârtvelnicilor: *pl. gen.* 6,5, 13
jârtvelnicile: *pl. nom./ac.* 6,6
jirtvelnicile: *pl. ac.* 7,24
jârtvelnicul: *sg. ac.* 8,6; 9,6; 23,38, 39
jârtvelnice: *pl. ac.* 21,2
jirtvelnicele: *pl. ac.* 22,8
jârtvenicele: *pl. ac.* 22,26
jirtvealnicul: *sg. ac.* 24,21; 44,7, 8, 9, 11, 13, 16; 45,4
jertvenicul: *sg. ac.* 25,3
jirtvelniculuı: *sg. gen.* 40,46
jertvelniculuı: *sg. gen.* 41,21
jirtvelnic: *sg. ac.* 41,23
jirtvealnic: *sg. ac.* 42,19; 43,21; 44,27
jirtvealniculuı: *sg. gen.* 43,18; 44,1, 5, 19; 45,4, 6, 7
jârtvelniculuı: *sg. gen.* rezum. cap.44

jârtvealnic: *sg. ac.* rezum. cap.44; 47,12
jertvealniculuı: *sg. gen.* 44,8, 15
jârtvealnicul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.48; 48,8, 11, 21
jertvealnicul: *sg. ac.* 45,18
jârtvealniculuı: *sg. gen.* 46,19; 48,10, 18, 21
jârtvealnicul: *sg. nom., în sintagma* ***jârtvealnicul Domnului*** 48,10
jârtvelniculuı: *sg. gen.* 48,20

(a se) JERTFI: v. IV; var. **(a se) JÂRTVI; (a se) JIRTVI**
ai jârtvit: *ind. pf.c. 2.sg.* 16,20
jârtvindu-: *gerunziu* 16,21
au jârtvit: *ind. pf.c. 3.pl.* 20,28
jârtvea: *ind. imp. 3.pl.* 23,39
jârtvesc: *ind. prez. 1.sg.* 39,17
voiu jirtvi: *ind. viit.I. 1.sg.* 39,19
jirtvea: *ind. imp. 3.pl.* 40,41
(se) jirtveaşte: *ind. prez. 3.sg.* 40,42

(a) JERTFUI: v. IV; var. **(a) JÂRTHUI**
jârthuit-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 16,21
să (se) jârthuiască: *conj. prez. 3.sg.* 40,39

JERFUIRE: s.f.; var. **JIRTVUIRE**
jirtvuire: *sg. ac.* rezum. cap.40

JIDOV: s.m.
jidovii: *pl. nom.* rezum. cap.5; rezum. cap.15
jidovilor: *pl. gen.* rezum. cap.8; rezum. cap.18

JIGANIE: s.f.
jigănii: *pl. ac.* 8,10

JOS: adv.
jos: 1,24, 27; 28,8
jos: *adv. în loc. adv.* ***în jos/din jos*** 8,2; 40,18, 19
jos: *adv. în loc. adj.* ***cel mai de jos/din jos*** 31,16; 41,7; 42,5, 6

(a se) JUDECA: v. I
voiu judeca: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,3, 8, 27; 11,10, 11; 16,38; 17,20; 18,30; 20,35, 36; 21,30; 33,20; 35,11; 38,22
judecı: *ind. prez. 2.sg.* 20,4; 22,2; 23,36
(să) va jdueca: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.21
voi judeca: *ind. viit.I. 1.sg.* 34,22
vor judeca: *ind. viit.I. 3.pl.* 23,24, 45; 44,24
voiu giudeca: *ind. viit.I. 1.sg.* 24,14
juec: *ind. prez. 1.sg.* 34,20
am judecat: *ind. pf.c. 1.sg.* 36,19

JUDECATĂ: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **GIUDECATĂ**
judecăţile: *pl. ac.* 5,6, 7; 7,27; 11,12, 20; 14,21; 16,38; 18,9, 17; 20,11, 13, 16, 18, 19, 21, 24; 23,24; 36,27; 37,24; 44,24
judecăţi: *pl. ac.* 5,8, 10, 15; 11,9; 16,41; 20,25; 23,10; 25,11; 28,22; 30,14, 19
judecata: *sg. ac., în sintagma* ***judecata sângiurilor*** 7,23
judecată: *sg. ac.* 18,5, 8, 21, 27; 20,36; 22,29; 23,24; 33,14, 16, 19; rezum. cap.34; 34,16, 17; 45,9
judecata: *sg. nom./ac.* 21,27; 23,45; 39,21
giudecăţi: *pl. ac.* 28,26

JUDECAT: adv. „chibzuit”
judecat: 18,19

JUG: s.n.
jugului: *sg. gen.* 34,27

JUMĂTATE: s.f.
jumătate: *sg. nom./ac.* 15,4; 16,51; 40,42; 43,17

JUNGHIERE: s.f. (Pop.) „înjunghiere”; „animalul adus ca jertfă”
junghierile: *pl. ac.* 44,11; rezum. cap.46; 46,24
jungherı: *pl. ac.* 21,10
jungherile: *pl. ac.* 20,28
junghiiarea: *sg. ac.* 39,17, 19
junghiarea: *sg. ac.* 44,29
junghierea: *sg. nom.* 40,42

(a) JURA: v. I
am jurat: *ind. pf.c. 1.sg.* 16,8

JURARE: s.f.
giurarea: *sg. nom., în sintagma* ***giurarea împreună*** (cf. lat. *coniūrātiō, -ōnis*) 22,25

JURĂMÂNT: s.n.
jurământul: *sg. ac.* 16,59; 17,18, 19
jurământ: *sg. ac.* 17,13, 16

L

LAC: s.n. (aici) „groapă”
lac: *sg. ac.* 26,20; 31,14, 16; 32,18, 24, 25, 29, 30
lacului: *sg. gen.* 32,23

LACRIMĂ: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **LACRĂMĂ**
lacrămile: *pl. nom.* 24,16

LANŢ: s.n.
lanţu: *sg. ac., în sintagma* ***lanţu de aur*** 16,11
lanţuri: *pl. ac.* 19,9

LAPTE: s.n.
lapte: *sg. ac.* 20,6, 15
laptele: *sg. ac.* 25,4; 34,3

LAT, -Ă: adj./s.
(mai) lată: *adj. f. sg. nom.* 17,6; 41,7
lat: *adj. n. sg. nom./ac.* 23,32; 41,12
lată: *adj. f. sg. nom./ac.* 40,47; 41,12; 42,2, 4; 43,17; 45,6
latul: *s.n. sg. nom./ac.* „lăţimea” 40,6, 48; 41,3
lat: *s.n. sg. ac.* „lăţime” 40,7; 46,22; 48,8, 9, 10, 13, 15

LAŢ: s.n.
laţuri: *pl. ac.* 19,4
laţurile: *pl. ac.* 34,27

LĂCAŞ: s.n.; vezi **LOCAŞ**

LĂCOMIE: s.f.
lăcomie: *sg. ac.* 22,12, 27
lăcomiia: *sg. ac.* 22,13
lăcumiia: *sg. ac.* 33,31

(a) LĂCUI: v. IV; vezi **(a) LOCUI**

LĂCUIRE: s.f.; vezi **LOCUIRE**

LĂCUITOR: s.m.; vezi **LOCUITOR**

LĂPTOS, -OASĂ: adj.
lăptoase: *f. pl. ac., în sintagma* ***păşuni lăptoase*** „păşuni bogate, cu iarbă grasă” 34,14

(a se) LĂSA: v. I
voiu lăsa: *ind. viit.I. 1.sg.* 6,8; 12,16
(să) va lăsa: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,22
vor lăsa: *ind. viit.I. 3.pl.* 16,39; 23,29; 31,12
aţ lăsat: *ind. pf.c. 2.pl.* 24,21
(să) vor lăsa: *ind. viit.I. 3.pl.* 36,36
am lăsat: *ind. pf.c. 1.sg.* 39,28

LĂSAT, -Ă: s.m./f.
lăsată: *s.f. sg. ac.* „femeie lăsată de bărbat” 44,22

LĂŢIME: s.f.
lăţimea: *sg. nom./ac.* 31,7; 40,5, 19, 21, 29, 49; 41,1, 2, 4, 5, 9, 11, 14, 26; 42,10, 11, 19; 43,14; 45,3, 5; 48,13
lăţime: *sg. ac.* 40,6, 13, 25, 30, 33, 36, 42; 41,1, 10; 43,13, 16; 45,1
lăţime: *sg. ac., în loc. adv.* ***în lungime şi în lăţime*** 40,20

LĂUTĂ: s.f.
lăutelor: *pl. gen.* 26,13

LÂNĂ: s.f.
lâni: *pl. ac., în sintagma în sintagma* ***lâni de bună faţă*** „lâna cea mai albă” 27,18
lâna: *sg. ac.* 34,3
lână: *sg. ac.* 44,17

(a se) LÂNCEZI: v. IV
(să) va lâncezi: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,7
a (să) lâncezi: *inf. prez.* 21,15
(să) vor lâncezi *ind. viit.I. 3.pl.* 24,10

LEAC: s.n.
leac: *sg. ac.* 47,12

(a se) LEGA: v. I
vor lega: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,25
vei lega: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,3
legată fie: *pasiv conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 24,17
să (se) leage: *conj. prez. 3.sg.* 30,21
aţi legat: *ind. pf.c. 2.pl.* 34,4
voiu lega: *ind. viit.I. 1.sg.* 34,16

LEGAT, -Ă: s.m./f. „cel întemniţat”
legat: *s.m. sg. ac.* rezum. cap.3

LEGĂTURĂ: s.f. „legământ”; (mai ales la pl.) „funie, lanţ sau alt obiect folosit la imobilizarea unui captiv”
legătura: *sg. ac.* 2,3; rezum. cap.16; 16,60, 61, 62; 17, 14, 15, 16, 18; 44,7
legături: *pl. nom./ac.* 3,25; 4,8
legătură: *sg. ac.* 16,8; 17,13; 30,5
legătură: *sg. nom./ac., în sintagma* ***legătură veacinică*** 16,60; 37,26
legătura: *sg. ac., în sintagma* ***legătura de pace*** rezum. cap.17
legături: *pl. ac., în sintagma* ***legături de pace*** 20,37
legătură: *sg. ac., în sintagma* ***legătură de pace*** 34,25; rezum. cap.37

LEGE: s.f.
leage: *sg. ac., în sintagmele* ***lepădate de leage*** „apostate”/ ***aşezământul de leage*** 2,3; 16,59
leagea: *sg. nom./ac.* 7,26; 22,26; 43,12
leage: *sg. ac., în loc. adj.* (Pop.) ***fără de leage*** „nelegiută” 16,27
leage: *sg. ac., în loc adv.* ***mai fără de leage*** „mai nelegiuit”, „mai ticălos” 16,52
legile: *pl. nom./ac.* 43,11, 18; rezum. cap.44; 44,5, 24

LEGIUT, -Ă: adj.
legiuită: *f. sg. nom.* 46,14

LEGIUITOR, -TOARE: s.m./f.
legiuitori: *s.m. pl. nom./ac.* 23,6, 23
legiuitorilor: *s.m. pl. dat.* 23,12

LEIŢĂ: s.f.
leiţii: *sg. gen.* rezum. cap.19
leiţa: *sg. nom.* 19,2

LEMN: s.n. “tulpina şi ramurile unui arbore tăiat, servind ca material de construcţii, drept combustibil etc.”; “copac”, “pom”
lemnul: *sg. nom./ac.* 15,2, 6; 17,24; 20,47; 21,10; 31,8; 37,16; 47,12
leamnele: *pl. nom./ac.* 15,2, 6; 17,24; 20,32; 26,12; 31,4, 5, 9, 14, 15; 37,20; 41,25
lemn: *sg. nom./ac.* 15,3; 37,16, 17; 41,16, 22
leamnele: *pl. nom./ac., în sintagma* ***leamnele desfătării*** 31,16, 18
leamne: *pl. ac.* rezum. cap.37; 39,10

LENEVIRE: s.f.
lenevirea: *sg. nom.* 16,49

(a se) LEPĂDA: v. I; var. (Pop.) **(a) LĂPĂDA**
voiu lepăda: *ind. viit.I. 1.sg.* 4,13; 6,4; 11,9; 29,5; 30,22
au lepădat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,6; 16,45; 17,19; 20,8, 13, 16
(să) va lepăda: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,19
ai fost lepădată: *pasiv ind. pf.c. 2.sg.* 16,5
ai lepădat: *ind. pf.c. 2.sg.* 16,59
lepădând: *gerunziu* rezum. cap.18
lepădaţi: *imperativ 2.pl.* 18,31
(s-)au lepădat: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,12
leapede: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 20,7; 43,9
au lăpădat: *ind. pf.c. 3.pl.* 20,13
lepădase: *ind. m.m.c-pf- 3.pl.* 20,24
ai lăpădat: *ind. pf.c. 2.sg.* 23,35
vor lepăda: *ind. viit.I. 3.pl.* 26,16
am lepădat: *ind. pf.c. 1.sg.* 28,17; 31,11
voi lepăda: *ind. viit.I. 1.sg.* 32,4
era lepădat: *pasiv ind. imp. 3.sg.* 34,16

LEPĂDARE: s.f.
lepădarea: *sg. ac.* 16,5

LEPĂDAT, -Ă: adj./s.
lepădate: *adj. n. pl. ac., în sintagma* ***lepădate de leage*** „apostate” 2,3
lepădat: *adj. m. sg. nom.* rezum cap.16
(cel) lepădat: *s.m. sg. ac.* 34,4

LEU: s.m.
leu: *sg. nom./ac.* 1,10; 10,14; 19,3, 5, 6; 41,19
lei: *pl. ac.* rezum. cap.19; 19,2, 6
leul: *sg. ac.* 22,25
leului: *sg. dat.* 32,2
leii: *pl. nom.* 38,13

LEUŢ: s.m.
leuţi: *pl. ac.* 19,2
leuţii: *pl. ac.* 19,3, 5

LEVIT: s.m. (cf. **Indice** 2Lg)
leviţilor: *pl. gen./dat.* 43,19; rezum. cap.45; 45,5; rezum. cap.48; 48,13, 22
leviţii: *pl. nom.* rezum. cap.44; 44,10, 15; 48,11

LIDIU: s.m. (Înv. şi reg.) “lidian; persoană care făcea parte din populaţia de bază a Lidiei antice sau era originară de acolo”
lidiii: *pl. nom.* 27,10; 30,5

LIMBĂ: s.f.
limbă: *sg. ac.* 3,5, 6
limba: *sg. ac.* 3,26
limbi: *pl. nom./ac./gen.* 4,13; 7,24; 11,16; rezum. cap.20; 29,12; 30,11, 26; 31,6, 11; 35,10; 36,3, 4, 5, 19, 20, 23, 24, 30; 38,12; 39,21
limbilor: *pl. gen./dat.* rezum. cap.5; 5,5, 7, 8, 14; 11,12; rezum. cap.16; 20,9, 14, 22, 41; 22,4, 16; rezum. cap.23; 26,5; 28,25; 29,15; 30,3; 32,2, 16, 18; 34,29; rezum. cap.36; 36,6
limbile: *pl. nom./ac.* 5,6, 7, 15; 19,4; 20,32; 25,8; 31,16; 32,12; 36,7, 23, 36; 37,27; 38,16; 39,7, 21, 23
limbii: *sg. gen.* 36,3

LIMPEDE: adj.
limpede: *f./n. sg. ac., în sintagmele* ***piatră limpede*** „piatră netedă”/ ***pământ limpede*** „pământ neted”/ ***apă limpede*** 24,7, 8; 26,4, 14; 34,18

LINTE: s.f.
linte: *sg. ac.* 4,9

(a se) LIPI: v. IV
a (să) lipi: *inf. prez.* 3,26
lipesc: *ind. prez. 3.pl.* 8,17; 13,11
lipind: *gerunziu* rezum. cap.13
lipiia: *ind. imp. 3.pl.* 13,10
aţi lipit: *ind. pf.c. 2.pl.* 13,12, 14
(să) vor lipi: *ind. viit.I. 3.pl.* 29,4

LIPITURĂ: s.f.
lipitura: *sg. nom.* 13,12

LIPSIT, -Ă: s.m./f.
(celui) lipsit: *s.m. sg. dat.* 16,49
(cel) lipsit: *s.m. sg. ac.* 18,12; 22,29

LIVIU: s.m. „libian” (cf. supra **LIDIU** „lidian”)
liviii: *pl. nom.* 27,10
leviii: *pl. nom.* 38,5

LOC: s.n.
locul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 3,12; 6,13; 8,12; 10,11; 12,3; 17,16; 21,30; 38,15; 42,19; 43,7; 46,19, 20; rezum. cap.48
locurile: *pl. nom./ac.* 5,5; 11,16, 17; 20,34, 41; 32,9; 34,12; 36,24; 39,27; rezum. cap.46
locuri: *pl. ac.* 6,8; 11,16; 12,15; 20,23; 22,15; 29,12; 30,23, 26; 34,13; 36,19
loc: *sg. nom./ac.* 12,3; 22,30; 39,11; 41,8; 43,21; 45,4
loc: *sg. ac., în sintagma* ***loc de ruşine*** (cf. lat. *prostibulum, -i*) 16,24
locul: *sg. ac., în sintagma* ***locul cel de ruşine*** 16,39
locului: *sg. gen.* 17,5, 13; 21,2; 41,11
locurilor: *pl. dat.* 22,4
loc: *sg. nom., în sintagma* ***loc sfânt*** 42,13

LOCAŞ: s.n.; var. (Reg.) **LĂCAŞ**
lăcaşurile: *pl. ac.* 6,6
lăcaşele: *pl. ac.* 6,14
lăcaşul: *sg. ac.* 25,5; 32,25

(a se) LOCUI: v. IV; var. (În v.) **(a se) LĂCUI**
lăcuieşti: *ind. prez. 2.sg.* 2,6; 7,7; 12,2; 26,17
lăcuia: *ind. imp. 3.pl.* 3,15; 31,6
lăcuiesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.4; 12,19; 16,46; 33,24, 27; 38,11; 39,6
(să) lăcuiesc: *ind. prez. 3.pl.* 12,20
lăcuiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 16,46; 27,3
lăcui-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 17,23
să fii lăcuită: *pasiv conj. prez. 2.sg.* 26,20
vor lăcui: *ind. viit.I. 3.pl.* 28,25, 26; 34,27, 28; 37,25; 38,8; 39,26
va fi lăcuită: *pasiv ind. viit.I. 3.sg.* 29,11
au lăcuit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 31,13; 36,17; 37,25
a lăcui: *inf. prez.* 32,4; 36,11, 33
vor fi lăcuite: *pasiv ind. viit.I. 3.pl.* 35,9
(să) vor lăcui: *ind. viit.I. 3.pl.* 36,10
veţi lăcui: *ind. viit.I. 2.pl.* 36,28
lăcuind: *gerunziu* rezum. cap.38
va lăcui: *ind. viit.I. 3.sg.* 38,14
lăcuiesc: *ind. prez. 1.sg.* 43,7
voiu lăcui: *ind. viit.I. 1.sg.* 43,9

LOCUIRE: s.f.; var. (În v.) **LĂCUIRE**
lăcuire: *sg. ac.* 48,15

LOCUITOR: s.m.; var. (Înv.) **LĂCUITOR**
lăcuitorii: *pl. nom./ac.* 11,15; 15,6; 26,17; 27,8, 35; 29,6; 32,15; 39,9
lăcuitori: *pl. nom.* 38,12

(a) LOVI: v. IV
loveaşte: *imperativ 2.sg.* 6,11; 21,14
loviţi: *imperativ 2.pl.* 9.5
lovea: *ind. imp. 3.pl.* 9,7
va lovi: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,13; rezum. cap.37
ai lovit: *ind. pf.c. 2.sg.* 25,6
voiu lovi: *ind. viit.I. 1.sg.* 32,15; 37,26; 39,3

LOVIT, -Ă: adj.
loviţi: *m. pl. nom.* 27,35

(a se) LUA: v. I
ia: *imperativ 2.sg.* 3,10; 4,1, 3, 9; 5,1; 19,1; 21,26; 24,5; 27,2; 32,2; 37,16
să iau: *conj. prez. 1.sg.* 14,19
ia: *ind. prez. 3.sg.* 18,13
iau: *ind. prez. 1.sg.* 24,16
să iai: *conj. prez. 2.sg.* 38,13
au luat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,12, 14; 10,7; 17,3, 5; 19,5; 22,12, 25
vei lua: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,4, 6; 5,1, 2, 3, 4; 43,21; 45,18
(s-)au luat: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,3; 11,24
a lua: *inf. prez.* rezum. cap.10; 38,13
luând: *gerunziu* 10,7; 16,16; 26,17
vor lua: *ind. viit.I. 3.pl.* 11,18; 22,5; 23,26, 29; 27,32; 44,22
voiu lua: *ind. viit.I. 1.sg.* 11,19; 16,27; 23,45; 24,25; 25,13; 35,7; 36,24, 26; 37,19, 21; 39,25
(te) vei lua: *ind. viit.I. 2.sg.* 12,6
(să) va lua: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,3; 16,42; 30,4
ai luat: *ind. pf.c. 2.sg.* 16,17, 18, 20, 34; 22,12
va lua: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,44; 17,12, 13; 18,8, 17; 21,19; 29,19; 33,2, 4, 6; 45,19; 46,18
am luat: *ind. pf.c. 1.sg.* 16,50
luund: *gerunziu* 30,21; 43,20
veţi lua: *ind. viit.I. 2.pl.* 45,13

(a se) LUCI: v. I
voi lucii: *ind. viit.I. 1.sg.* 12,14
(s-)au luciit: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,9, 10, 11
luciia(-te): *imperativ 2.sg.* 21,28
vor lucii: *ind. viit.I. 3.pl.* 30,11

LUCIE: s.f. „spoială”
lucie: *sg. ac.* 22,28

LUCIT, -Ă: adj.
luciite: *f. sg. gen.* 21,15

(a se) LUCRA: v. I
aţi lucrat: *ind. pf.c. 2.pl.* 5,7; 11,12
ai lucrat: *ind. pf.c. 2.sg.* 16,51
lucrând: *gerunziu* 16,52
au lucrat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 18,18, 19, 22, 28; 22,9, 11; 23,10; 29,20; 33,13, 29
lucrează: *ind. prez. 3.sg.* 21,31; 23,25
vor lucra: *ind. viit.I. 3.pl.* 23,29; 48,19
(să) lucră: *ind. prez. impers.* 46,1

LUCRAT, -Ă: adj.
lucrat: *n. sg. ac.* 27,19

LUCRU: s.n.
lucrul: *sg. nom./ac.* 1,16; 13,3; 28,13
lucrurile: *pl. nom./ac.* 1,16; 6,6; 16,30
lucru: *sg. nom./ac.* 15,3, 4, 5; 29,20
lucrurilor: *pl. gen.* 27,16, 18

LUMINARE: s.f. (aici) „astru” (cf. lat. *lūmināre, -is*)
luminările: *pl. nom., în sintagma* ***luminările ceriului*** 32,8

LUMINĂ: s.f.
lumina: *sg. ac.* 32,7

LUMINAT, -Ă: adj.
(prea) luminate: *f. pl. ac.* 26,12

LUNATIC, -Ă: s.m./f.
(ceii) lunatece: *s.f. sg. gen., în sintagma* ***necurăţiia ceii lunatece*** „necurăția femeii în zilele menstruației” 22,10

LUNĂ: s.f.
lunii: *sg. gen.* 1,1, 2; 8,1; 20,1; 24,1; 26,1; 29,1, 17; 30,20; 31,1; 32,1, 17; 33,21; 40,1; rezum. cap.45; 45,18, 20, 21, 25; 46,6
luna: *sg. nom./ac.* 8,1; 24,1; 29,1; 30,20; 31,1; 32,1, 7; 33,21; 45,18, 21, 25
luni: *pl. ac.* 12,22; rezum. cap.39; 39,12, 14; 45,9; 46,1, 3; 47,12
lună: *sg. ac., în contextele mai ample* ***muiarea ce pate de lună*** „femeia în timpul menstruației”/***necurăţiia ceii de lună*** „necurăția femeii în zilele menstruației” 18,6; 36,17
lună: *sg. ac.* rezum. cap.46

LUNG, -Ă: adj./s.
lungi: *adj. f. pl. ac.* 12,27
lung: *adj. n. sg. ac.* 17,3
lungă: *adj. f. sg. ac.* 40,47; 41,13; 42,2; 43,17; 45,6
lung: *s.n. sg. ac.* „lungime” rezum. cap.40; 46,22; 48,8, 9, 10, 13

LUNGIME: s.f.
lungime: *sg. nom./ac.* 40,7, 25, 30, 33, 36, 42; 43,16; 45,1; 48,18
lungimea: *sg. nom./ac.* 40,11, 18, 21, 49; 41,2, 4, 12, 13, 15, 22; 42,7, 8, 11, 19; 45,3, 5, 7; 48,13
lungime: *sg. ac., în loc. adv.* ***în lungime şi în lăţime*** 40,20
lunjimea: *sg. nom.* 40,29

LUP: s.m.
lupii: *pl. ac.* 22,27

M

MACRU, -Ă: adj. „slab”, „sfrijit” (cf. lat *macilentus*)
macru: *n. sg. ac.* 34,20

MAICĂ: s.f.
maicii: *sg. gen.* 16,45
maica: *sg. nom.* 16,45; 19,2, 10

MAMĂ: s.f.; var. (Înv. şi pop.) **MUMĂ**
muma: *sg. nom./ac.* 16,3, 44
mumă: *sg. ac.* 22,7; 44,25
mume: *sg. gen.* 23,2

MARE: adj./s.
mare: *m./f./n. sg. nom./ac.* 1,4; 3,12, 13; 7,15; 8,18; 9,1; 11,13; 16,7; 17,3, 7, 8, 9, 17, 23; 21,14; 24,10; 26,7; 27,30; rezum. cap.28; 29,3, 18; rezum. cap.36; 36,23; 38,4, 15, 19; 39,17, 20
mari: *m./f. pl. nom./ac.* 8,6; 13,11, 13; 16,26; 17,3, 7; 25,17
(mai) mari: *f. pl. ac.* 8,6, 13, 15; 36,11
mare (foarte, foarte): *f. sg. nom.* 9,9; 37,10
(cea mai) mare: *f. sg. nom.* 16,46; 23,4; 43,14
(ceale mai) mari: *adj. f. pl. ac.* 16,61
mare (foarte): *f. sg. ac.* rezum. cap.38
Mari: *f. sg. gen., în s. propr.* ***Mării Mari/Mării ceii Mari*** „Mării Mediterane” 47,10; 48,28
Mare: *f. sg. nom./ac., în s. propr.* ***Marea Mare/Marea cea Mare*** 47,15, 19, 20
mare: *f. sg. nom., în sintagma* ***mare cu perirea*** „mare în fărădelegi” 22,5

MARE: s.f.
mării: *sg. gen.* rezum. cap.1; 1,16; 26,5, 16; 27,3, 4, 9, 25, 26, 27, 29, 32; 28,2, 8; 38,20; 39,11; 45,7; 47,20; 48,2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 21
mare: *sg. ac.* 25,16; 26,17, 18; rezum. cap.27; 27,32, 34; 32,2; 41,12; 45,7; 47,8, 17; 48,10, 17, 21
marea: *sg. nom./ac.* 26,3; 47,18; 48,1
Mării: *sg. gen., în s. propr.* ***Mării Mari/Mării ceii Mari*** „Mării Mediterane”/***Mării*** 47,10, 20; 48,28
Marea: *sg. nom./ac., în s. propr.* ***Marea Mare/Marea cea Mare*** 47,15, 19, 20

MARGINE: s.f.
marginea: *sg. nom.* 40,12; 43,13; 48,28
marginile: *pl. ac.* 48,1, 13

MASĂ: s.f.
masa: *sg. nom./ac.* 23,41; 39,20; 41,22; 44,16
mease: *pl. gen.* (*cu prep.* ***a + num. card.***) rezum. cap.40
mease: *pl. nom./ac.* 40,39, 40, 41, 42, 43

MATCĂ: s.f.
matcele: *sg. ac., în sintagma* ***matcele râurilor*** 30,12

MĂCAR: adv.; var. (Înv. şi reg.) **MACAR**
măcar: rezum. cap.3; rezum. cap.29
macar: rezum. cap.32

MĂDUVĂ: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **MĂDUHĂ**
măduha: *sg. ac.* 17,3, 22

MĂGURĂ: s.f.
măgurilor: *pl. dat.* 6,3; 36,4, 6
măgura: *sg. ac.* 6,13; 11,23; 20,28; 34,6
măgurelor: *pl. gen.* 7,7
măguri: *pl. ac.* 18,6, 15; 22,9; 31,12
măgurile: *pl. ac.* 32,5; 35,8
măgurii: *sg. gen.* 34,26

MĂLAI: s.n. „mei” (cf. lat. *milium, -ii*)
mălaiu: *sg. ac.* 4,9

MĂNUNCHI: s.n.; var. (Reg.) **MÂNUNCHI**
mânunchele: *pl. ac.* 29,19
mânunche: *pl. ac.* 38,13

(a se) MĂRI: v. IV
(te-)ai mărit: *ind. pf.c. 2.sg.* 27,25
(Mă) voiu mări: *ind. viit.I. 1.sg.* 38,23

MĂRIME: s.f.
mărimea: *sg. ac.* 31,2, 7; 43,2
mărimea: *sg. nom., în sintagma* ***mărimea Domnnului*** „măreția, slava Domnului”43,4

(a se) MĂSURA: v. I
au măsurat: *ind. pf.c. 3.sg.* 40,5, 6, 9, 11, 13, 19, 20, 23, 24, 27, 28, 32, 35, 47, 48; 41,1, 2, 3, 4, 5, 13, 15; 42,15, 16, 17, 18, 19; 47,3, 4, 5
(să) măsură: *conj. prez. 3.sg.* 43,10
vei măsura: *ind. viit.I. 2.sg.* 45,3; 48,30, 33
măsura-veţi: *ind. viit.I. 2.pl.* 47,18

MĂSURARE: s.f.
măsurarea: *sg. nom.* rezum. cap.40

MĂSURĂ: s.f.
măsură: *sg. ac., în sintagma* ***în măsură*** „măsurat” 4,11, 16

măsurii: *sg. gen.* 5,1
măsură: *sg. ac.* rezum. cap.40; 41,17; 45.10
măsură: *sg. ac., în sintagma* ***trestie de măsură*** „prăjină de măsurat" (cf. la *calamus, -î* „prăjină de măsurat") 40,3
măsurii: *sg. gen., în sintagma* ***trestiia măsurii/trestia măsurii*** 40,5; 42,16, 17, 18, 19
măsura: *sg. nom./ac.* 40,10, 21, 22; 41,8; 45,3, 11, 14; rezum. cap.48
măsurile: *pl. nom./ac.* 40,24, 28, 32, 35; 42,15; rezum. cap.43; 48,16
măsuri: *pl. nom./ac.* 40,29; 43,13; rezum. cap.45
măsură: *sg. ac., în loc. adj.* ***de o măsură*** 45,11; 46,22

MĂTASE: s.f.
mătasă: *sg. nom./ac.* 27,7, 16

(a se) MÂHNI: v. IV
a (să) mâhni: *inf. prez.* 13,22; 32,8

MÂHNIRE: s.f.
mâhnire: *sg. ac.* 7,27; 12,18
mâhnirii: *sg. gen.* 23,33

MÂHNIT, -Ă: adj.
mâhnit: *f. sg. nom.* 3, 15

MÂNĂ: s.f.
mâna: *sg. nom., în sintagma* ***mâna Domnului*** 1,3; 3,22; 8,1; 33,22; 37,1; 40,1
mână: *sg. nom./ac.* 1,8; 2,9; 10,8, 21; 20,33, 34; 21,14
mânile: *pl. nom., în sintagma* ***mânile Domnului*** 3,14
mâna: *sg. nom./ac.* 3,18, 20; 6,11, 14; 8,3, 11; 9,1, 2; 10,2, 7; 11,9; 12,7; 13,9, 21, 23; 14,9, 13; 16,27, 39, 49; 17,18; 18,8, 17; 20,5, 6, 15, 21, 22, 23, 28, 42; 21,11, 14, 17, 19, 24; 23,31; 25,6, 7, 13, 16; 28,9, 10; 29,7; 30,10, 12, 22, 24, 25; 31,11; 33,6, 8; 34,10; 35,3; 36,7; 37,17, 19, 20; 38,12, 17; 39,3, 21; 40,3, 5; 43,26; 44,12; 46,5, 7, 11; 47,3, 14
mânile: *pl. nom./ac.* 7,17, 21, 27; 10,7, 12; 13,21, 22; 16,11; rezum. cap.17; 21,8, 31; 22,13, 14; 23,9, 28, 37, 42, 45; 25,14; 30,12; rezum. cap.34; 34,27; 35,5; 39,23
mânii: *sg. gen.* 13,18; 27,15, 21
mânilor: *pl. gen.* 39,9

(a se) MÂNCA: v. I
a mânca: *inf. prez.* rezum. cap.2; 19,3, 6
mâncă: *imperativ 2.sg.* 2,8; 3,1; 12,18
au mâncat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* rezum. cap.3; 18,2; 19,12, 14; 22,9, 25
va mânca: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,3; 18,6, 15
am mâncat: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,3; 4,14
vei mânca: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,9, 10, 12; 23,34; 24,17; 36,14
vor mânca: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,13, 16; 5,10; 12,19; 25,4; 44,29, 31
să mânce: *conj. prez. 3.sg./pl.* rezum. cap.5; 28,8; 44,3
ai mâncat: *ind. pf.c. 2.sg.* 16,13
mâncă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 18,11; 42,13
veţ mânca: *ind. viit.I. 2.pl.* 24,22
mâncaţi: *ind. prez. 2.pl.* 33,25; 34,3
să mâncaţi: *conj. prez. 2.pl.* 39,17
veţi mânca: *ind. viit.I. 2.pl.* 39,18, 19
(să) vor mânca: *ind. viit.I. 3.pl.* 45,21

MÂNCARE: s.f.
mâncare: *sg. ac.* 16,20; 23,37; 35,12; 39,4; 47,12
mâncarea: *sg. ac.* 34,5, 8

MÂNDRIE: s.f.
mândrie: *sg. ac.* 7,20; rezum. cap.28
mândriia: *sg. nom./ac.* 16,49; 24,21; 30,6, 18; 32,12
mândriii: *sg. gen.* 16,56

MÂNDRU, -Ă: adj.
mândră: *f. sg. nom.* 33,28

(a se) MÂNGÂIA: v. I; var. (Înv. şi rar) **(a se) MÂNGĂIA**
voiu mângâia: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,13
(vă) veţi mângâia: *ind. viit.I. 2.pl.* 14,22
vor mângâia: *ind. viit.I. 3.pl.* 14,23
mângâindu-: *gerunziu* 16,54
(s-)au mângâiat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 31,16; 32,31

MÂNGÂIERE: s.f.; var. (Înv.) **MÂNGĂIARE**
mângâierea: *sg. nom.* rezum. cap.14

(a se) MÂNIA: v. I; var. (Înv. şi reg.) **(a se) MĂNIA**
(Mă) voiu mâniia: *ind. viit.I. 1.sg.* 16,42

MÂNIE: s.f.; var. (Înv. şi rar) **MĂNIE**
mâniii: *sg. gen.* 5,15; 22,31; 38,19
mânia: *sg. nom./ac.* 7,8, 14; 25,14
mânie: *sg. nom./ac.* 7,12; 13,13; 19,12
mâniia: *sg. ac.* 20,8, 13; 22,20; 35,11; 43,8
mâniii: *sg. gen., în sintagma* ***mâniii Domnului*** rezum. cap.22

(a se) MÂNTUI: v. IV
ai mântuit: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,19, 21; 33,9
(să) vor mântui: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.14; 14,16
(să) va mântui: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.18; rezum. cap.33
va mântui: *ind. viit.I. 3.sg.* 33,5, 12
mântui-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 34,22
voiu mântui: *ind. viit.I. 1.sg.* 36,29; 37,23

MÂNTUIRE: s.f.
mântuirea: *sg. nom.* 14,22
mântuire: *sg. ac.* 17,15

(a) MERGE: v. III
mergând: *gerunziu* 1,17; rezum. cap.3; 48,1
meargi: *imperativ 2.sg.* 3,4, 11
să meargă: *conj. prez. 3.sg.* 7,14
a mearge: *inf. prez.* 10,11
mergea: *ind. imp. 3.pl.* 10,16
mergi: *imperativ 2.sg.* 21,16
mearge: *ind. prez. 3.sg.* 40,40
va mearge: *ind. viit.I. 3.sg.* 47,9

(a se) MESTECA: v. I; vezi **(a se) AMESTECA**

MESTECARE: s.f.; vezi **AMESTECARE**

MEŞTEŞUGIRE: s.f.
meaşteşugirile: *pl. ac.* 14,22, 23; 24,14
meşteşugirile: *pl. ac.* 36,19

MEŞTER: s.m.
meaşteri: *pl. ac.* 41,18

MIAZĂNOAPTE: s.f.
miazănoapte: *sg. ac.* 48,16, 30, 31

MIC, -Ă: adj.
mică: *f. sg. nom./ac.* 16,20; 29,14
(cea mai) mică: *f. sg. nom.* 16,46; 23,4; 43,14
(ceale mai) mici: *f. pl. ac.* 16,61

(a) MICŞORA: v. I
aţi micşorat: *ind. pf.c. 2.pl.* 35,13

MIEL: s.m.
miei: *pl. nom./ac.* 27,21; 46,4, 5, 6, 7
mieilor: *pl. gen./dat.* 39,18; 46,11
miel: *sg. ac.* 46,13
mielul: *sg. ac.* 46,15

MIERE: s.f.
miiarea: *sg. ac.* 3,3; 16,19
miiare: *sg. ac.* 16,13; 20,6, 15
miere: *sg. ac.* 27,17

MIERŢĂ: s.f.; var. **MIRŢĂ**
mirţă: *sg. nom.* 45,10, 12

MIJLOC: s.n.
mijloc: *sg. ac., în loc. prep.* (În v.) ***în mijloc de*** rezum. cap.1; 12,2; 19,2; 22,18
mijlocul: *sg. ac., în loc. prep.* ***în mijlocul/din mijlocul/prin mijlocul*** 1,1, 4, 5, 13, 16; 2,5; 3,15, 24, 25; 5,2, 4, 5, 8, 10, 12; 6,7, 13; 7,4, 9; 8,11; 9,2, 4, 5; rezum. cap.10; 10,2, 6, 7, 10; 11,1, 7, 9, 11, 23; 12,10, 12, 24; 13,14; 14,8, 9, 14, 18, 20; 16,53; 17,16; 18,18; 20,8; 21,32; 22,3, 7, 9, 13, 19, 20, 21, 22, 25, 26, 27; 23,39; 24,5, 7, 11; 26,5, 12, 15; 27,27, 32, 34; 28,14, 16, 18, 22, 23, 24; 29,3, 4, 12, 21; 30,7; 31,14, 17, 18; 32,8, 20, 21, 25, 28, 32; 34,12, 24; 36,23, 26, 27; 37,1, 21, 26, 27; 39,7; 42,5; 43,7, 9; 44,9; 46,10; 47,18, 22; 48,8, 10, 15, 21, 22
mijloc: *sg. ac.* 20,9
mijloc: *sg. ac., în loc. adv.* ***în mijloc/din mijloc*** 41,7; 42,6

MILĂ: s.f.
milă: *sg, nom.* 5,11; 7,9; 8,18; 9,10; 16,5

(a) MILUI: v. IV
voiu milui: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,4; 39,25

MINCINOS, -OASĂ: adj./s.
mincinoşilor: *adj. antep. m. pl. gen./dat.* rezum. cap.13; rezum. cap.22
mincinoasă: *adj. f. sg. ac.* 13,7
mincinoase: *s.f. pl. ac.* rezum. cap.13

MINCIUNĂ: s.f.
minciuna: *sg. ac.* 13,6, 8, 9
minciunilor: *pl. dat.* 13,19
minciunile: *pl. nom.* 21,29
minciuni: *pl. ac.* 22,28

MINUNE: s.f.
minune: *sg. ac.* 24,24

MINTE: s.f.
minţii: *sg. gen.* 20,32

(a) MINŢI: v. IV
minţind: *gerunziu* 13,19, 22

MINUNAT, -Ă: adj.
minunat: *m. sg. nom.* rezum. cap.16

(a se) MIRA: v. I
(să) vor mira: *ind. viit.I. 3.pl.* 26,16

MIRARE: s.f.
mirare: *sg. nom./ac.* rezum. cap.5; 5,15; 24,27

MIREASMĂ: s.f.; var. **MIREAZMĂ**
mireazmă: *sg. ac., în sintagma* ***miros de bună mireazmă*** 16,19; 20,41
mireazmele: *pl. ac.* 27,22

MIROS: s.n.
miros: *sg. ac., în sintagma* ***miros de bună mireazmă*** 16,19; 20,41
mirosul: *sg. ac.* 20,28

MIROSITOR, -TOARE: adj.
mirositoare: *f. pl. ac., în sintagma* ***tămâi mirositoare*** 6,13

(a se) MISTUI: v. IV
a (să) mistui: *inf. prez.* rezum. cap.5
(să) vor mistui: *ind. viit.I. 3.pl.* 7,15, 16
(să) va mistui: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,14; 20,47; 23,25
mistuiesc: *ind. prez. 3.pl.* 13,15
au mistuit: *ind. prez. 3.sg.* 15,4
va mistui: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,7; rezum. cap.38
să mistuiesc: *conj. prez. 1.sg.* 20,13
am mistuit: *ind. pf.c. 1.sg.* 20,17; 22,31; 43,8
mistuiască(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 24,10
să (să) mistuiască: *conj. prez. 3.sg.* 24,11

MISTUIT, -Ă: adj.
mistuiţi: *m. pl. nom.* rezum. cap.5

(a se) MIŞCA: v. I
(să) mişcă: *ind. prez. 3.sg.* 38,20

MITITEL, -EA: s.m./f.
mititelul: *s.m. sg. ac.* 9,6

MITRĂ: s.f.
mitre: *pl. ac.* 23,15

MLĂDIŢĂ: s.f.
mlădiţă: *sg. ac.* 17,6
mlădiţele: *pl. ac.* 17,7, 9
mlădiţelor: *pl. gen.* 19,11

MNA: s.f. „mină" „veche monedă grecească de aur sau de argint egală cu 100 de drahme"; „măsură de greutate la vechii greci"
mna: *sg. ac.* 45,12

MOARTE: s.f.
moarte: *sg. ac.* 3,18; 5,17; 9,6; 18,13; 31,14; 33,8, 13, 14
moartea: *sg. nom./ac.* 18,23, 32; 28,10; 33,11
morţii: *sg. gen.* rezum. cap.24

MOCIRLĂ: s.f.
mocirle: *pl. ac.* 47, 11

MOHORÂT: s.n. (Înv. şi rar.) „stofă purpurie" (cf. lat. *purpura, -ae*)
mohorât: *sg. ac.* (Neob.) "stofă vopsită în albastru" (traducătorul a echivalat astfel lat. *hyacintho*) 23,6
mohorâtul: *sg. nom.* 27,7

(a se) MOLCOMI: v. IV; var. **(a se) MÂLCOMI**
(Mă) voiu mâlcomi: *ind. viit.I. 1.sg.* 24,14

MORMÂNT: s.n.
mormânturile: *pl. nom./ac.* 32,22, 26; 37,12, 13
mormânturi: *pl. nom.* 32,23
mormântului: *sg. gen.* 32,23, 24
mormântul: *sg. nom.* 32,25
mormânt: *sg. nom.* 39,11

MORT, MOARTĂ: adj./s.
morţi: *s.m. pl. ac.* 24,17
mort: *adj. m. sg. ac.* 44,25

MORTĂCIUNE: s.f.
mortăciune: *sg. ac.* 4,14
mortăciunea: *sg. ac.* 44,31

MOŞIE: s.f.
moşie: *sg. nom./ac.* 44,28; 45,8; 47,23
moşiia: *sg. nom./ac.* 44,28; 45,7; 46,18; 47,22; rezum. cap.48; 48,20, 22
moşiii: *sg. gen.* 45,7; 48,21
moşia: *sg. ac.* 48,22

MOŞTEAN: s.m.
moşteani: *pl. ac.* 47,22

(a) MOŞTENI: v. IV
vor moşteni: *ind. viit.I. 3.pl.* 7,24; 45,5
voiu moşteni: *ind. viit.I. 1.sg.* 22,16
veţi moşteni: *ind. viit.I. 2.pl.* 33,25
a moşteni: *inf. prez.* 38,12

MOŞTENIRE: s.f.
moştenire: *sg. nom./ac.* 11,15; 25,4, 10; rezum. cap.33; 33,24, 26; 34,10; 36,2, 5, 12; 44,28; 46, 18; 47,14, 22; 48,28
moştenirea: *sg. nom./ac.* 35,15; 36,3; 44,28; 45,6; 46,16, 17, 18

MREAJĂ: s.f.
mreajea: *sg. ac.* 11,13; 17,20
mreaja: *sg. ac.* 19,8; 32,3

MREJUIT, -Ă: adj.
mrejuite: *f. pl. nom.* 41,16

MUIERE: s.f.; var. (Înv.) **MUIARE**
muierile: *pl. nom./ac.* 8,14; 9,6; 23,44, 48
muiare: *sg. ac.* 16,7, 32; 23,44
muierii: *sg. gen.* 16,30; rezum. cap.24
muieri: *pl. gen.* (*cu prep.* ***a + multor***) 16,41
muiarea: *sg. nom./ac.* 18,6, 11, 15; 22,11; 24,18; 33,26
muieri: *pl. nom.* 23,2, 10
muiere: *sg. ac.* 44,22

MUIERESC, -EASCĂ: adj.
muieresc: *n. sg. gen.* 16,34
muierească: *f. sg. ac., în sintagma* ***haină muierească*** 23,40

MULT, -Ă: adj./adv./pron. nehot.
multe: *adj. f./n. pl. nom./ac.* 1,24; 3,6; rezum. cap.5; rezum. cap.8; 12,27; rezum. cap.16; 17,5, 7, 8, 17; 19,10; rezum. cap.22; rezum. cap.23; 23,12; 26,3, 16, 19; 27,3, 7, 9, 15, 18, 24, 26, 27, 33; 31,5, 6, 7, 9, 15; 32,3, 9, 10, 13; rezum. cap.38; 38,6, 8, 9, 13, 15, 22; 43,2; 47,10
multor: *adj. f. pl. gen.* 16,41; rezum. cap.23; 38,23; 39,27
mult: *adj. n. sg. ac.* 17,9, 15, 17; rezum. cap.21
multe: *adj. f. pl. ac., în loc. adv.* ***de multe ori*** rezum. cap.20
multă: *adj. f. sg. ac.* 24,12
mulţi: *adj. m. pl. nom.* rezum. cap.32; 33,24; 47,9
(mai) multe: *adj. n. pl. nom.* rezum. cap.32
multe (foarte): *adj. n. pl. nom.* 37,2
mulţi (foarte): *adj. m. pl. nom.* 47,7
(mai) mult: *adv.* 5,6; 16,41; 18,8; 23,11; 39,29
mult: *adv.* rezum. cap.12
mulţi: *pron. nehot. m. pl. ac.* 11,6
(mai) mult: *pron. nehot.* 18,13

MULŢIME: s.f.
mulţime: *sg. nom./ac.* 1,24; 16,40; 23,24, 42; 38,4; 47,10
mulţimea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.6; 7,13; 12,19; 14,4; 19,11; 23,42, 46; 26,13; 27,12, 16, 18, 27, 33, 34; 28,5, 16, 18; 29,18; 30,4, 10, 15; 31,18; 32,3, 12, 16, 18, 22, 23, 24, 26, 31, 32; 38,7, 13; 39,11
mulţimii: *sg. gen., în sintagma* ***Valea mulţimii lui Gog/Valea mulţimii Gog*** 39,11, 15

MUMĂ: s.f.; vezi **MAMĂ**

MUNTE: s.f.
munţii: *pl. nom./ac.* 6,2; 19,9; 33,28; 34,6, 13, 14; 35,12; 36,1; 37,22; 38,8, 20, 21; 39,2, 4, 17
munţii: *pl. voc., în sintagma* ***munţii lui Israil*** 6,3; 36,1, 4, 8
munţilor: *pl. gen./dat.* 6,3, 13; 36,4, 6
munţi: *pl. ac.* 7,16; 18,11; 32,5, 6
munte: *sg. ac.* 17,22; 40,2
muntele: *sg. ac.* 17,23; 20,40; 28,14; 35,7, 8
muntelui: *sg. gen.* rezum. cap.35; 35,2; 43,12
muntele: *sg. voc., în sintagma* ***muntele Seir*** 35,3, 15

(a) MURI: v. IV
vei muri: *ind. viit.I. 2.sg.* 3,18; 28,8, 10; 33,8, 14
va muri: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,19, 20; 5,12; 6,12; 7,15; 12,13; rezum. cap.17; 17,16; 18,4, 13, 17, 20, 21, 24, 26, 28; 33,8, 9, 13, 15, 18
au murit: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.11; 11,13; 18,18; 24,18
mor: *ind. prez. 3.pl.* 13,19
să muriţi: *conj. prez. 2.pl.* 18,31
moare: *ind. prez. 3.sg.* 18,32
să muriţi: *conj. prez. 2.pl.* 33,11
vor muri: *ind. viit.I. 3.pl.* 33,27

(a se) MUTA: v. I „a (se) duce în altă parte” ; „a emigra”
(te) vei muta: *ind. viit.I. 2.sg.* 12,3
(să) mută: *ind. prez. 3.sg.* 12,4, 7
au mutat: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,4
(s-)au mutat: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,13
am mutat: *ind. pf.c. 1.sg.* 39,27

MUTARE: s.f.
mutare: *sg, ac., în sintagma* ***vase de mutare*** „bagaje pentru emigrare” (cf. lat *vasa transmigrationis*) 12,3
mutare: *sg. ac.* 12,11
mutării: *sg. gen.* 33,21; 40,1

MUT, -Ă: adj./s.
mut: *s.m. sg. ac.* rezum. cap.3
mut: *adj. m. sg. nom.* 3,26

MUZICESC, -EASCĂ: adj. (cf. **Indice** Is)
musecesc: *n. sg. ac., în sintagma* ***viers musecesc*** 33,32

N

NARĂ: s.f.
nările: *pl. ac.* 8,17

NAS: s.n.
nasul: *sg. ac.* 23,25

(a se) NAŞTE: v. III
(te-)ai născut: *ind. pf.c. 2.sg.* 16,4, 5
ai născut: *ind. pf.c. 2.sg.* 16,20
va naşte: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,10, 14
au născut: *ind. pf.c. 3.pl.* 23,4
născuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 23,37
naşte: *ind. prez. 3.sg.* 30,16
vor naşte: *ind. viit.I. 3.pl.* 47,22

NAŞTERE: s.f.
naşterea: *sg. nom.* 16,3
naşterii: *sg. gen.* 16,4; 21,30; 29,14

(a se) NĂDĂJDUI: v. IV
să (să) nădăjduiască: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.33

NĂDEJDE: s.f.
nădeajde: *sg. ac.* 16,15; 29,16
nădeajdea: *sg. nom./ac.* 19,5; 30,3; 37,11

NĂPASTĂ: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **NĂPASTE**
năpaste: *sg. ac.* 22,29

(a) NĂPĂSTUI: v. IV
au năpăstuit *ind. pf.c. 3.pl.* 22,7
năpăstuiai: *ind. imp. 2.sg.* 22,12
năpăstuia: *ind. imp. 3.sg.* 22,29

NĂPĂSTUIRE: s.f.
năpăstuire: *sg. ac.* 22,29

NĂPRASNĂ: s.f.; var. **NĂPRAZNĂ**
năpraznă: *sg. ac., în loc adj.* ***de năpraznă*** 26,16

NĂSCUT, -Ă: s.m./f.
născuților: *s.m. pl. gen., în sintagma* ***născuților dintâi*** 44,30

(a) NĂVĂLI: v. IV
să năvălești: *conj. prez. 2.sg.* 38,12

NĂVOD: s.n.
năvodul: *sg. ac.* 12,13; 17,20; 32,3
năvoadelor: *pl. gen.* 26,5, 14
năvoade: *pl. ac.* 47,10

NEADEVERIT, -Ă: adj.
neadevărită: *f. sg. nom.* 12,24

NEAM: s.n.
neamuri: *pl. nom./ac./dat.* 2,3; rezum. cap.6; 6,8; 12,15; 16,14; 20,23; 22,15; 23,30; 25,10; 26,3; 28,19; 29,15; 30,23; 31,12; rezum. cap.32; 32,9; 37,22; 39,28; 47,13; rezum. cap.48; 48,23
neamurile: *pl. nom./ac.* 6,9; 12,16; 19,8; 36,21, 22; 37,19; 45,8; 47,21; 48,19
neamurilor: *pl. gen.* 25,7; 28,7; 31,17; 36,15; 37,21; 47,22; 48,1, 29, 31
neamul: *sg. ac.* 36,13, 14, 15
neam: *sg. ac.* 37,22; 44,9; 47,23
neamuri: *pl. gen.* (*cu prep.* ***a + multe***; *redundant, cu prep.* ***a + multor***) 38,23; 39,27
neamuri: *pl. dat.* (*cu prep.* ***a + num. card.***) rezum. cap.47

NEBUN, -Ă: adj.
nebune: *n. pl. ac.* 36,21

(a) NEBUNI: v. IV (aici) „a se aprinde de dragoste”
au nebunit: *ind. pf.c. 3.sg.* 23,5, 7, 9, 11
nebunit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 23,16, 20

NECAZ: s.n.; var. (Reg.) **NĂCAZ**
năcazul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.4; 7,5; rezum. cap.25
năcazu: *sg. nom.* 7,5
năcazului: *sg. gen.* 35,5

(a) NECĂJI: v. IV; var. (Pop.) **(a) NĂCĂJI**
necăjea: *ind. imp. 3.sg.* 22,29
au năcăjit: *ind. pf.c. 3.pl.* rezum. cap.25; rezum. cap.35

NECREDINCIOS, -OASĂ: adj./s.
necredincioși *adj. m. pl. nom./gen.* 2,6; 21,29
necredincioasă: *adj. f. sg. ac.* 3,18, 19
necredincios: *adj. m. sg. nom.* 3,18; 33,8
(mai) necredincioasă: *adj. f. sg. nom.* 5,6
(cel) necredincios: *s.m. sg. nom./ac.* 3,18; rezum. cap.18; 18,21, 24, 27; 21,3, 4; rezum. cap.33; 33,8, 9, 15, 19
(celui) necredincios: *s.m. sg. gen./dat.* 3,19; 13,22; 18,20, 23; 33,12, 14
necredincioșilor: *s.m. pl. dat.* 7,21
(cei) necredincioși: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.14
[cei] necredincioși: *s.m. pl. ac.* 20,38
necredinciosule: *s.m. sg. voc.* 21,25; 33,8
necredinciosului: *s.m. sg. gen.* 33,11
necredinciosul: *s.m. sg. nom.* 33,11

NECREDINȚĂ: s.f.
necredința: *sg. ac.* 3,19; 18,27; 31,11; 33,12, 19
necredinții: *sg. gen., în sintagma* ***varga necredinții*** 7,11

NECUNOSCUT, -Ă: adj.
necunoscută: *f. sg. ac.* 3,5, 6

NECURAT, -Ă: adj./s.
necurată: *adj. f. sg. nom.* 4,14
necurate: *adj. f. pl. ac.* 18,13
necurat: *adj. n. sg. ac.* 22,24
[cel] necurat: *s.n. sg. ac.* 44,23

NECURĂȚIE: s.f. „fărădelege”; (ccr.) „menstruație”; (ccr.) „idol”
necurăție: *sg. ac.* 7,20
necurățiile: *pl. ac.* 14,3, 4; 23,7; 33,25
necurățiilor: *pl. gen.* 14,4
necurăția: *sg. nom./ac.* 22,10, 15; 24,13
necurăția: *sg. ac., în sintagma* ***necurăția ceii de lună*** „necurăția femeii în zilele menstruației” 36,17
necurățiia: *sg. ac.* 39,24

NECURMAT: adv.
necurmat: 39,14

NEDREPT, -EAPTĂ: adj.
nedrept: *n. sg. ac.* 33,15
nedreaptă: *f. sg. nom.* 33,17

NEDREPTATE: s.f.
nedreptatea: *sg. nom./ac.* 3,18, 19; 4,4, 5, 6; 7,11, 13, 16; 9,9; 12,19; 14,10; 16,49; rezum. cap.18; 18,18, 19, 20, 30; 28,18; 33,6, 8, 9, 12; 44,10, 12; 45,9
nedreptate: *sg. nom./ac.* 3,20; 7,23; 8,17; 11,2; 18,8, 24, 26; 21,23, 27; 28,15, 16; 29,16; 33,13; 39,23
nedreptăților: *pl. gen.* 4,5; 28,18
nedreptățile: *pl. nom./ac.* 4,17; rezum. cap.14; 18,17, 28, 30; 21,24; 24,23; 32,27; rezum. cap.33; 33,10; 36,25, 31, 33; 37,23; 43,10
<ne>dreptățile: *sg. ac.* 4,4
nedreptății: *sg. dat. adn.* 7,19
nedreptății: *sg. gen.* 14,3, 4, 7; 21,25, 29; 35,5; 44,12
nedreptăți *pl. ac.* rezum. cap.28; 33,18

NEGOȚ: s.n.
negoțurile: *pl. ac.* 26,12

NEGRĂIT: adv.
negrăit: 22,11

NEGUȚĂTOR: s.m.; var. (Înv.) **NEGUȚĂTORIU**
negutătorilor: *pl. gen.* 17,4
negutători: *pl. nom.* 27,3, 12, 13, 15, 17, 20, 21, 22, 23, 24, 36; 38,13
negutătoriul: *sg. nom.* 27,16, 18

NEGUȚĂTORIE: s.f.
negutătoriile: *pl. nom./ac.* rezum. cap.27; 27,24
negutătoriii: *sg. gen.* 27,9; 28,16, 18
negutătoriia: *sg. nom./ac.* 27,15, 16, 19, 22, 25
negutătoriilor: *pl. gen.* 27,33
negutătoria: *sg. ac.* 28,5

NEÎNDOMESTICIT, -Ă: adj. „neîmblânzit”; este în mod cert o creație personală a traducătorului.
neîndomeasticită: *f. sg. ac., în sintagma* ***neîndomeasticită inimă*** „inimă neîmblânzită” (cf. lat. *indomabili corde*) 2,4

NEÎNTINAT, -Ă: adj.
neîntinat: *m. sg. nom./ac.* 43,22, 23; 45,18; 46,4, 6, 13
neîntinați: *m. pl. nom./ac.* 43,25; 45,22; 46,4, 6

NEÎNŢELEPT, -EAPTĂ: adj.
neînţelepţilor: *adj. antep. m. pl. dat.* 13,3
neînţelepţi: *m. pl. gen.* 21,31

NEÎNVINS, -Ă: adj.
neînvinse: *f. pl. nom.* 32,13

(a) NELEGIUI: v. IV
să nelegiuiască: *conj. prez. 3.sg.* 14, 13
nelegiuind: *gerunziu* 14,13
au nelegiuit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 18,24; rezum. cap.20; 39,26
aţi nelegiuit: *ind. pf.c. 2.pl.* 18,31

NELEGIUIRE: s.f.
nelejuire: *sg. ac.* rezum. cap.3
nelejuirile: *pl. ac.* rezum. cap.9
nelegiuirile: *pl. nom./ac.* 12,16; 14,11; 18,31; 20,43, 44; 21,24; rezum. cap.22; 23,36; 36,31; 44,6, 7, 13
nelegiuirea: *sg. nom./ac.* 17,20; 18,24; 23,21, 27, 29, 35, 48, 49; 39,24, 26
nelegiuiri: *pl. ac.* rezum. cap.22
nelegiuire: *pl. ac.* 22,9

NELEGIUITOR, -TOARE: adj./s.
nelegiuitori: *adj. m. pl. nom.* 15,8
(cei) nelegiuitori: *s.m. pl. ac.* 20,38

NELOCUIT, -Ă: adj: var. (Înv.) **NELĂCUIT, -Ă**
nelăcuite: *f. pl. ac.* 26,19

NELUCRAT, -Ă: adj./s.
nelucrat: *adj. n. sg. nom.* 36,35
(ceale) nelucrate: *s.n. pl. ac.* 36,36

NEMĂSURAT, -Ă: adj.
nemăsurate: *f. pl. ac.* 38,22

NEMERNIC, -Ă: adj./s.; var. (Înv. şi reg.) **NIMERNIC, -Ă**
nimearnic: *adj. m. sg. nom.* 14,7
(cel) nimernic: *s.m. sg. ac.* 22,29
nimearnicilor: *s.m. pl. dat.* 47,22
nimearnicul: *s.m. sg. nom.* 47,23

NEMERNICIE: s.f.
nemerniciii: *sg. gen.* 20,38

NEMILOSTIV, -Ă: s.m./f.
([cei] mai) nemilostivi: *s.m. pl. nom.* 31,12

NEMULŢUMIRE: s.f.; var. (Înv. şi pop.) **NEMULŢĂMIRE**
nemulţămirea: *sg. ac.* rezum. cap.16

NENUMĂRAT, -Ă: adj.
nenumărate: *n. pl. ac.* 38,13

NEOPRIT, -Ă: adj.
neoprită: *f. sg. ac.* 21,5

NEPLOUAT, -Ă: adj.
nepluat: *n. sg. nom.* 22,24

NEPRIETEN: s.m.; var. (Înv.) **NEPRIIATIN;** (Înv. şi reg.) **NEPRIETIN**
nepriiatinii: *pl. nom.* rezum. cap.28
neprietin: *sg. nom.* 35,5
neprietinul: *sg. nom.* 36,2
nepriiatinilor: *pl. gen.* 39,27

NEPRIETENIE: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **NEPRIETINIE**
neprietiniile: *pl. ac.* 25,15

NEPUTINCIOS, -OASĂ: adj.
neputincios: *n. sg. nom.* 34,4, 16

NESCĂPAT, -Ă: adj.
[cea mai] nescăpată: *f. sg. nom.* rezum. cap.16

NETĂIAT, -Ă: adj./s.
(celor) netăiaţi: *s.m. pl. gen., în loc. s.* ***celor netăiaţi împrejur*** 28,10; 31,18
(cei) netăiaţi: *s.m. pl. ac., în loc. s.* ***cei netăiaţi împrejur***;*şi în sintagma* ***cei netăiaţi împrejur cu trupul şi cu inima*** 32,19, 25, 26; 32,29; rezum. cap.44
[cei] netăiaţi: *s.m. pl. ac., în loc. s.* ***[cei] netăiaţi împrejur*** 32,27
netăiaţilor: *s.m. pl. gen., în loc. s.* ***netăiaţilor împrejur*** 32,28, 32
netăiaţi: *adj. m. pl. nom., în loc. adj.* ***netăiaţi împrejur***; *şi în sintagmele* ***netăiaţi împrejur cu trupul/netăiaţi împrejur cu inima*** 32,21, 24, 25, 30; 44,7
netăiat: *adj. m. sg. nom., în loc. adj.* ***netăiat împrejur,*** *în sintagmele* ***netăiat împrejur cu inima/netăiat împrejur cu trupul*** 44,9

(a) NETEZI: v. IV
a netezi: *inf. prez.* 21,11

NEUMBLAT, -Ă: adj.; var. (Înv.) **NEÎMBLAT, -Ă**
neîmblat: *n. sg. nom.* 14, 15
neumblat: *n. sg. ac.* 15,8; 19,13

NOR: s.n.
nor: *sg. nom./ac.* 1,4, 28; 8,11; 10,3, 4; 32,7; 34,12; 38,9, 16
norului: *sg. gen.* 39,3
norul: *sg. nom.* 30,18

NORĂ: s.f.
noru-sa: *sg. ac.* 22,11

NOROD: s.n.
norod: *sg. nom./ac.* 3,5; 7,11; 11,20; 14,11; 17,9, 15, 17; 24,18; 26,7; 36,28; 37,23, 27; 42,14; 44,19
noroade: *pl. nom./ac.* 3,6; 11,17; 20,34, 41; 23,24; 25,7; 27,33; 32,10; 34,13, 28; 38,6, 8, 9, 15, 22; 39,27
norodului: *sg. gen./dat.* 3,11; 7,27; 11,1; 13,9, 17, 18, 19; 14,8, 9; 18,18; rezum. cap.22; 23,47; 25,14; 27,13; 31,3; 33,2, 3, 12, 17, 30; 36,3, 8; 37,18; 39,7; 44,11; rezum. cap.46; 46,18, 24
norodul: *sg. nom./ac.* 7,12, 14; 12,19; rezum. cap.13; 13,10, 19, 21, 23; rezum. cap.14; 21,12; 22,29; 24,19; 26,11, 20; 27,9, 27; 30,11; 33,2, 6, 31; rezum. cap.34; 34,30; rezum. cap.35; 36,12, 20; 38,12, 14, 16; 39,13; 44,19, 23; 45,8, 9, 16, 22; rezum. cap.46; 46,3, 9, 18, 20
noroadelor: *pl. gen.* 20,35; 26,2; 27,3, 33, 36; 36,15
noroadele: *pl. nom./ac.* 28,25; 29,13; 31,12; 32,20, 25; 39,4
noroade: *pl. gen.* (*cu prep.* ***a + multe***) 32,3, 9
norodul: *sg. nom., în sintagmele* ***norodul lui Dumnezeu/norodul Domnului*** rezum. cap.36; 36,20
norodul: *sg. voc., în sintagma* ***norodul Mieu*** 37,12, 13

NOROIRE: s.f. (aici) „revărsare a unei mulţimi”
noroirea: *sg. ac., în sintagma* ***noroirea cailor*** „revărsarea mulţimii de cai” (cf. lat. *inundatione equorum*) 26,10

NOU, NOUĂ: adj.
noao: *f./n. pl. ac./gen.* 3,15; 45,17; rezum. cap.46; 46,2, 3, 6
nou: *n. sg. ac.* 11,19
noao: *f. sg. ac., în sintagma* ***inimă noao*** 18,31; 36,26
nou: *n. sg. ac., în sintagma* ***duhu nou*** 18,31; 36,26

NUMĂR: s.n.
numărul: *sg. ac.* 4,4, 5, 9
număr: *sg. ac.* 5,3

(a se) NUMĂRA: v. I
(să) vor număra: *ind. viit.I. 3.pl.* 44,26

NUME: s.f.
numele: *sg. nom./ac.* 16,14; rezum. cap.20; 20,9, 14, 22, 29, 39, 44; 24,2; 36,20, 22, 23; 39,7, 16, 25; 43,7, 8; 48,35
numele/în numele: *sg. ac., în loc. adv.* ***întru numele*** „invocând numele cuiva" 16,15; 39,7
numele: *pl. nom.* 23,4; 48,1, 31
numelui: *sg. gen./dat.* 36,21; rezum. cap.39
numele: *sg. ac.* 43,14

O

O: interj.
o: 27,3; 31,18; 38,16

OAIE: s.f.
oile: *pl. nom./ac.* rezum. cap.34; 34,5, 8, 11, 12, 15, 19
oilor: *pl. gen.* 34,12

OALĂ: s.f.
oalei: *sg. gen./dat.* rezum. cap.24; 24,6
oala: *sg. ac.* 24,3

OASTE: s.f.
oastelor: *sg. gen., în sintagma* ***Domnul oastelor*** 14,11,14; 30,6; 36,23
oaste: *sg. nom./ac.* 17,17; 37,10; rezum. cap.38; 38,15
oastea: *sg. nom./ac.* 27,10, 11; 29,18; 32,29, 31; rezum. cap.38; 38,4, 22; rezum. cap.39
oastei: *sg. gen./dat.* 29,18, 19

OBICEI: s.n.
obiceiului: *sg. gen.* 16,34

(a se) OBIȘNUI: v. IV; var. (Înv.) **(a se) OBICINUI**
(s-)au obicinuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,24

OBOL: s.m.; var. **OVUL** „obol": „monedă grecească"; „măsură pentru greutate"; cuvântul este o încercare a traducătorului de a adapta lat. *obolus, -ī*.
ovuli: *pl. ac.* 45,12

(a) OBORÎ: v. IV; vezi **(a) DOBORÎ**

OBRAZ: s.m./s.n.
obrazului: *sg. gen.* 1,10
obrazul: *sg. ac.* 2,6
obraze: *s.n. pl. nom./ac.* 10,21, 22
obrazelor: *s.n. pl. gen.* 10,22

OBRAZNIC, -Ă: adj.
obraznice: *f. sg. gen.* 16,30

OBȘTE: s.f.
obștii: *sg. gen./dat.* 12,23; 16,44; 42,19
obștea: *sg. nom.* 30,5
obște: *sg. ac., în loc. adj.* ***de obște*** 48,15

OCARĂ: s.f. „defăimare", „batjocură"; (ccr.) „golicune", „părțile cele mai intime ale trupului"
ocară: *sg. nom./ac.* rezum. cap.5; 5,14, 15; rezum. cap.16; 16,39, 54, 57, 58; 22,4; rezum. cap.23; 23,29; rezum. cap.36
ocara: *sg. nom./ac.* 16,8, 36, 37; 21,28; 23,10, 18, 29; 32,24, 25; 34,29; 36,3, 15, 30
ocărâle: *pl. ac.* 35,12

OCHI: s.m.
ochi: *pl. ac.* 1,18; 10,12; 12,2
ochii: *pl. nom./ac.* 4,12; 5,8; 6,9; 8,5; 16,41; 18,6, 12, 15; 20,22, 24; 21,23; 22,26; 23,27, 40; 33,25; 36,34; 37,20; 38,16, 23; 39,27; 40,4; 43,11; 44,5
ochiul: *sg. nom.* 5,11; 7,4, 9; 8,18; 9,5, 10; 20,17
ochilor: *pl. gen.* 12,5; 20,7, 8; 23,16; 24,16, 21, 25
ochiul: *sg. ac.* 12,12
ochiu: *sg. ac.* 16,5

ODIHNĂ: s.f.
odihnă: *sg. nom.* 7,11
odihna: *sg. nom.* 21,23

(a se) ODIHNI: v. IV
(să) odihnească: *ind. prez. 3.sg.* 3,27
odihnească(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 3,27
a (să) odihni: *inf. prez.* 5,13; 24,13
(să) va odihni: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,42
(Mă) voiu odihni: *ind. viit.I. 1.sg.* 16,42; 22,20
a odihni: *inf. prez.* 23,27
odihnesc: *ind. prez. 3.pl.* 24,25
(să) vor odihni: *ind. viit.I. 3.pl.* 34,14
a (vă) odihni: *inf. prez.* 37,14
(să) odihnesc: *ind. prez. 3.pl.* 38,11

ODOS: s.n. (cf. **Indice** Is)
odos: *sg. ac.* 4,9

ODRASLĂ: s.f.; var. **ODRAZLĂ**
odrasle: *pl. ac.* 17,6
odrazlei: *sg. gen.* 17,7
odraslii: *sg. gen.* 17,10
odraslă: *sg. ac.* 17,23
odrasla: *sg. ac.* 34,27
odrazlă: *sg. ac.* 34,29

(a) ODRĂSLI: v. IV; var. **(a) ODRĂZLI**
odrăzlit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,10
au odrăzlit: *ind. pf.c. 3.pl.* 16,7
odrăzlise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 17,6
va odrăzli: *ind. viit.I. 3.sg.* 29,21
odrăzliți: *imperativ 2.pl.* 36,8

ODRĂSLIRE: s.f.
odrăslirii: *sg. gen.* 17,9

OH: interj.
oh: 28,16

OLTAR: s.n.; var. (Înv. și reg.) **OLTARIU**
oltarele: *pl. ac.* 6,4
oltariului: *sg. gen./dat.* 8,5; 41,22; rezum. cap.43; 43,13; 45,19
oltariu: *sg. ac.* 8,16; 43,27; 47,1
oltariul: *sg. ac.* 9,2; 40,47; 43,22, 26

OM: s.m.
omului: *sg. gen./dat.* rezum. cap.1; 10,6; 24,16; 40,5
om: *sg. nom./ac.* 1,5, 8, 10, 26; 3,26; 4,12; 10,8, 14, 21; 14,13, 19; 18,7, 8, 16; 19,3; 22,30; 28,2, 9; 29,11; 32,13; 33,2; 39,15; 40,3; 41,19; 44,2, 25; 47,3
omului: *sg. gen., în sintagma* ***fiiul omului*** 2,1, 3, 6, 8; 3,1, 3, 4, 10, 17, 25; 4,1, 16; 5,1; 6,2; 7,2; 8,5, 6, 8, 12, 15, 17; 11,2, 4, 15; 12,2, 3, 9, 18, 22, 27; 13,2, 17; 14,3, 13; 15,2; 16,2; 17,2; 20,3, 4, 27, 46; 21,2, 6, 9, 12, 14, 19, 28; 22,2, 18, 24; 23,2, 36; 24,2, 25; 25,2; 26,2; 27,2; 28,2, 11, 20; 29,2, 18; 30,2, 21; 31,2; 32,2, 18; 33,2, 7, 10, 12, 24, 30; 34,2; 35,2; 36,1, 17; 37,3, 9, 11, 16; 38,2, 14; 39,1, 17; 40,4; 43,7, 10, 18; 44,5; 47,6
oameni: *pl. nom./ac.* 4,15; 12,16; 19,6; 20,1; 22,9; 34,31; 36,11, 12, 13, 14, 37; 39,14
omul: *sg. nom./ac.* 7,13; 10,2, 3; 14,4, 7, 8, 17, 21; 18,5; 20,11, 13, 21; 25,13; 29,8; 33,30; 40,4; 43,6
oamenilor: *pl. gen.* 9,4; 21,31; 23,42; 31,14
oamenii: *pl. nom./ac.* 9,6; 14,1, 3; 27,27; 36,10; 38,29
oamenii: *pl. dat.* (*cu prep.* ***la***) 23,40

OMENESC, -EASCĂ: adj.
omeneşti: *f. pl. ac., în sintagma* ***turme omeneşti*** 36,38

OMORÂT, -Ă: adj./s.
omorâţi: *s.m. pl. nom./ac.* 6,4, 13; 11,7; 37,9
(cei) omorâţi: *s.m. pl. nom./ac.* 11,6; 30,11, 24; 31,17; 32,22, 23, 24, 28, 29, 30, 32; 35,8
(celor) omorâţi: *s.m. pl. gen.* 21,14; 32,20, 24, 25
omorâţilor: *s.m. pl. gen.* 26,15
[cei] omorâţi: *s.m. pl. nom.* 32,25, 26
omorâţi: *adj. m. pl. nom.* 32,21

(a se) OMORÎ: v. IV
voiu omorî: *ind. viit.I. 1.sg.* 14,13; 25,7, 16; 29,8; 30,15
vor omorî: *ind. viit.I. 3.pl.* 16,40
să omoară: *conj. prez. 3.sg.* 17,17
să omor: *conj. prez. 1.sg.* 20,17; 21,28
(să) vor omorî: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.24; 26,6
omorând: *gerunziu* 25,15
va omorî: *ind. viit.I. 3.sg.* 26,8
omorî(-)-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 28,8
(s-)au omorât: *ind. pf.c. 3.pl.* 31,18
e omorâtă: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 32,31

ONIX: s.n.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la V. Alecsandri, *Teatru* [II]. Cu o introducere de G. Orzea şi F. I. Bociort, Bucureşti, [vol. I] 1952, [vol. II] 1953.
onixul: *sg. nom.* 28,13

(a) OPRI: v. IV
am oprit: *ind. pf.c. 1.sg.* 31,15

ORAŞ: s.n.
oraşele: *pl. ac.* rezum. cap.38

ORZ: s.n.
orz: *sg. ac.* 4,9, 12
orzu: *sg. ac.* 13,19; 45,13

OS: s.n.
oasele: *pl. nom./ac.* 6,5; 24,5, 10; 32,27; 37,3, 4, 11
oase: *pl. ac.* rezum. cap.24; 24,4; 37,1
oaselor: *pl. gen.* 24,5; rezum. cap.37; 37,5
oasăle: *pl. nom.* 24,10
os: *sg. ac., în sintagma* ***os de elefant*** (cf. supra **ELEFANT**) 27,6
oase: *pl. voc., în sintagma* ***oase uscate*** 37,4
oase: *pl. ac., în sintagma* ***oase la oase*** „os lângă os” 37,7

(a se) OSÂNDI: v. IV
(să) va osindi: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.18; rezum. cap.33

(a se) OSEBI: v. IV; var. (Reg.) **(a se) USEBI** (Pop.) „a pune deoparte”
usebindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.45
usebiţi: *imperativ 2.pl.* 45,1, 9
veţi usebi: *ind. viit.I. 2.pl.* 48,8, 9
(să) vor usebi: *ind. viit.I. 3.pl.* 48,20

OSEBIRE: s.f.; var. (Înv.) **USEBIRE** „separare”, „punere deoparte”
usebirea: *sg. ac.* 45,6, 7
usebirii: *sg. gen.* 45,7

OSEBIT, -Ă: adj./s.; var. (Înv. şi reg.) **USEBIT, -Ă** „separat”
usebită: *adj. f. sg. nom.* 41,12, 13
usebite: *adj. f. sg. gen.* 42,1, 10, 13
usebit: *adj. n. sg. ac./gen.* 42,12; 43,21
(ceii) usebite: *s.f. sg. gen.* 41,14
(cei) usebite: *s.f. sg. gen.* 41,15

OSTAŞ: s.m.
ostaşii: *pl. nom.* 27,10
ostaşi: *pl. ac.* 39,20

OSTENEALĂ: s.f.
ostenealele: *pl. ac.* 23,29
osteneală: *sg. ac.* 24,12
osteneala: *sg. ac.* rezum. cap.29

(a se) OSTENI: v. IV
(s-)au ostenit: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.29

OSTIL, -Ă: adj.; aici prima atestare a cuvântului; cf. DLR, unde prima atestare este la Iuliu Barasch, *Cursul de igienă populară*. Seria I, partea generală, cuprinde 12 lecţiuni, Bucureşti, 1857.
ostilă: *f. sg. nom.* 22,5

OSTROV: s.n.
ostroavele: *pl. nom.* 26,15, 18; 27,6, 7
ostroave: *pl. nom./ac.* 27,3, 15; 39,6
ostroavelor: *pl. gen.* 27,35

OŞTEAZĂ: s.f. (cf. **Indice** 2Lg)
oşteazele: *pl. nom./ac.* 45,2; rezum. cap.48; 48,17
oşteaze: *pl. ac.* 48,15

P

PACE: s.f.
pacea: *sg. ac.* 7,25
pace: *sg. nom./ac.* rezum. cap.13; 13,10, 16; 43,27; 45,17; 46,12
pace: *sg. ac., în sintagmele* ***vedenii de pace/legătura de pace/legături de pace/legătură de pace/aşezământ de pace*** 13,16; rezum. cap.17; 20,37; 34,25; rezum. cap.37; 37,26

PAHAR: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **PĂHAR**
păharul: *sg. ac.* 23,31, 32, 33

PAJURĂ: s.f.; var. (Reg.) **PAJORĂ**
pajoră: *sg. nom./ac.* 1,10; 10,14; 17,7
pajore: *pl. ac.* rezum. cap.17
pajora: *sg. nom.* 17,3

PALESTINIAN: s.m.; var. **PALESTINEAN; PALESTIN**
palestinii: *pl. nom.* 25,15
palestineanı: *pl. ac.* 25,16

PALESTINIANCĂ: s.f.; var. **PALESTINEANCĂ**
palistineanghelor: *pl. gen.* 16,27
palestineancelor: *pl. gen.* 16,57

PALMĂ: s.f.
palmă: *sg. nom./ac.* 40,5, 43; 43,13

PANĂ: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **PEANĂ**
peane: *pl. ac.* 17,3, 7

PARIMIE: s.f.
parimie: *sg. ac.* 14,8

PARTE: s.f.
părţi: *pl. ac.* 1,8; 10,11; 24,6; 41,16; 45,2; 48,8
părţile: *pl. nom./ac.* 1,17; 15,4; 24,6; 40,10, 13; 41,15, 24; 47,7, 12; 48,21, 29
parte: *sg. ac., în num. fracţ.* ***a şasa parte/a tria parte/a triia parte/parte a tria/a triia partea/a zeacea parte*** 4,11; 5,2, 12; 45,11, 13, 14; 46,14
partea: *sg. nom./ac.* 24,4; 45,2; 47,15, 17, 18, 19, 20; 48,1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 16, 21, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 30, 32, 33, 34

parte: *sg. nom./ac.* 40,40; rezum. cap.41; 41,19; rezum. cap.45; 45,7
părţilor: *pl. gen.* 48,22

PASĂRE: s.f.; var. (Înv. şi pop.) **PASERE**
paserile: *pl. nom.* 17,23; 31,6, 13; 32,4; 38,20
paserilor: *pl. gen./dat.* 29,5; 39,4, 17, 18
paseri: *pl. ac.* 44,31

(a se) PAŞTE: v. III
va paşte: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.34; 34,23
(să) vor paşte: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.34; 34,14
(să) păştea: *ind. imp. 3.pl.* 34,2, 8, 19
(să) pasc: *ind. prez. 3.pl.* 34,2
păşteaţi: *ind. imp. 2.pl.* 34,3
păştea: *ind. imp. 3.pl.* 34,8
să pască: *conj. prez. 3.sg./pl.* 34,10, 23
să (se) pască: *conj. prez. 3.pl.* 34, 10
voiu paşte: *ind. viit.I. 1.sg.* 34,13, 14, 15, 16
a (vă) paşte: *inf. prez.* 34,18

PAŞTI: s.m.
Paştilor: *pl. gen., în sintagmele* ***praznicele Paştilor şi a Corturilor/ praznicul Paştilor*** (cf. **Indice** Iş – **FASĂ**) rezum. cap.45; 45,21

PAT: s.n.
pat: *sg. ac.* 23,41

PAVĂZĂ: s.f.
pavăze: *pl. ac.* 23,24
pavăza: *sg. nom./ac.* 26,8; 27,10; 39,9
paveze: *pl. ac.* 38,4, 5

PAZĂ: s.f.
pazele: *pl. ac.* 40,45

PĂCAT: s.n.
păcate: *pl. ac.* rezum. cap.2; rezum. cap.15; 42,13
păcatul: *sg. ac.* 3,20; 18,24; 33,14; 44,27
păcatele: *pl. nom./ac.* rezum. cap.5; 16,51, 52; 18,14, 21, 22; 21,24; 23,49; 33,10, 16; rezum. cap.36; rezum. cap.39
păcat: *sg. ac.* 40,39; 43,19, 21, 22, 25; 44,29; 45,17, 19, 22, 23, 25; 46,20

PĂCĂTOS, -OASĂ: adj.
păcătos: *n. sg. ac.* rezum. cap.14

(a) PĂCĂTUI: v. IV
să păcătuiască: *conj. prez. 3.sg.* 3,21
va păcătui: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,21; 14,13; 18,4, 20; 33,12
au păcătuit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 16,51; 18,24; 25,12; 33,16; 37,23
ai păcătuit: *ind. pf.c. 2.sg.* 28,16

PĂCIUIRE: s.f.
păciuiri: *pl. ac.* 45,15
păciuirile: *pl. ac.* 46,2

PĂDURE: s.f.
păduri: *sg. gen.* 15,2
pădurilor: *pl. gen.* 15,6

PĂMÂNT: s.n.
pământul: *sg. nom./ac.* 1,3; 6,14; 7,23; 8,17; 9,9; rezum. cap.11; 11,12, 17; 12,6, 12, 13, 19, 20, 22; 13,9; 14,13, 16, 17, 19; 15,8; 16,3, 29; 17,4; 18,2; 19,4, 7; rezum. cap.20; 20,5, 6, 9, 10, 15, 28, 38, 40, 42; 21,3, 9, 19, 30; 23,19, 27; 25,6; 26,20; 27,17; rezum. cap.28; 28,25; rezum. cap.29; 29,9, 10, 12, 14, 19, 20; 30,11, 12, 13, 14, 25; 31,14, 16, 18; 32,6, 8, 15, 18, 23, 24, 25, 26, 27, 32; rezum. cap.33; 33,2, 24, 25, 26, 28, 29; 34,13, 27; 35,14; rezum. cap.36; 36,5, 6, 17, 20, 24, 28, 34, 35; rezum. cap.37; 37,12, 14, 21, 25; 38,2, 8, 9, 11, 16, 18, 19; rezum. cap.39; 39,12, 14, 15, 16, 26, 28; 40,2; 41,16; 43,2; 45,1, 8; 47,13, 14, 21; 48,29
pământ: *sg. nom./ac.* 1,15, 19, 21; 7,7; 8,3; 10,16, 19; 14,15, 17; 17,8; 19,12, 13; 22,24; 23,48; 24,7; 25,3; 26,11, 16; 27,29; 28,17, 18; 32,4; 33,3; 34,25, 29; 36,18; 37,22; 38,20; 41,20; 42,6; 45,1, 4, 8
pământul: *sg. gen./dat.* (*cu prep.* ***a + tot***) rezum. cap.7; 32,4
pământului: *sg. gen/dat.* 7,2, 21, 27; 12,19; 13,14; 16,5; 17,5; 20,8, 32, 36; 21,32; rezum. cap.22; 22,29; 23,15; 25,9; 27,33; 29,5; 30,5; 31,12, 13; 32,8; 33,2; rezum. cap.34; 34,6, 8, 13, 28; 37,2; 38,12, 20; 39,4, 13, 14, 18; 43,14; rezum. cap.45; 45,16, 22; 46,3, 9; rezum. cap.47; 47,15, 18; rezum. cap.48; 48,12, 14
pământului: *sg. gen., în sintagmele* ***preste patru bătăi ale pământului*** (cf. **Indice** Ir – **BĂTAIE**) 7,2
pământ: *sg. ac., în sintagmele* ***pământ pentru sămânţă*** „pământ roditor”/***pământ limpede*** (cf. supra **LIMPEDE**) 17,5; 24,8
Pământul: *sg. ac., în sintagma* ***Pământul Făgăduinţii*** rezum. cap.20
pământurile: *pl. ac.* 20,6, 15
pământuri: *pl. nom./ac.* 25,7; 35,10
pământurilor: *pl. gen.* 29,12; 30,7

PĂR: s.m.
perii: *pl. ac.* rezum. cap.5; 5,1
părul: *sg. nom.* 16,7

(a) PĂRĂSI: v. IV
părăsit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,12; 9,9
va părăsi: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.18; rezum. cap.33
au părăsit: *ind. pf.c. 3.pl.* 20,8; 23,8; 39,23
părăsind: *gerunziu* rezum. cap.34
fusease părăsiţi: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 38,12
părăsiţi: *imperativ 2.pl.* 45,9

PĂRĂSIRE: s.f.
părăsire: *sg. ac.* 29,9

PĂRĂSIT, -Ă: adj.
părăsit: *m./n. sg. nom./ac.* 6,14; 33,29; 35,3, 7
părăsite: *f. pl. nom.* 36,35

(a) PĂREA: v. II
pare: *ind. prez. impers.* 9,4

PĂRINTE: s.m.
părinţii: *pl. nom.* 2,3; rezum. cap.5; 5,10; 18,2; 20,27; 37,25
părinţi: *pl. ac.* rezum. cap.5
părinţilor: *pl. gen./dat.* 20,4, 18, 24, 30, 36, 42; 36,28; 47,14

PĂSTOR: s.m.; var. (Înv.) **PĂSTORIU**
păstorilor: *pl. gen./dat.* rezum. cap.34; 34,2
păstorii: *pl. nom./ac.* 34,2, 8, 10
păstori: *pl. nom./ac.* 34,2, 8, 10
păstoriu: *sg. nom./ac.* 34,5, 23; rezum. cap.37; 37,24
păstorilor: *sg. voc.* 34,7, 9
păstoriul: *sg. nom.* 34,12

(a) PĂŞI: v. IV
păşiia: *ind. imp. 3.sg.* 1,9
păşea: *ind. imp. 3.pl.* 1,12; 10,11; 20,16
va păşi: *ind. viit.I. 3.sg.* 29,11

PĂŞUNE: s.f.
păşuni: *pl. ac., în sintagma* ***păşuni lăptoase/păşuni grase*** „păşuni bogate, cu iarbă grasă” 34,14
păşunile: *pl. nom.* 34,14
păşune: *sg. ac., în sintagma* ***păşunea bună*** 34,18
păşunilor: *pl. gen.* 34,18
păşunii: *sg. gen.* 34,31

(a se) PĂTRUNDE: v. III
să (se) pătrundă: *conj. prez. 3.pl.* 23,47

(a) PĂŢI: v. IV (Înv. şi pop.) „a suferi chinuri fizice sau morale”
pate: *ind. prez. 3.sg., în sintagma* ***muiarea ce pate de lună*** „femeia în timpul menstruaţiei” 18,6

(a se) PĂZI: v. IV
să păzască: *conj. prez. 3.sg.,./pl.* 11,20; 17,14; 43,11; 44,16
va păzi: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,9, 21
au păzit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 18,19; 20,21; 44,15; 48,11
să păziţi: *conj. prez. 2.pl.* 20,18; 36,27
păziţi: *imperativ 2.pl.* 20,19
(să) va păzi: *ind. viit.I. 3.sg.* 33,4, 5, 6
(s-)au păzit: *ind. pf.c. 3.sg.* 33,5
să (să) păzască: *conj. prez. 3.sg.* 33,8
voiu păzi: *ind. viit.I. 1.sg.* 34,16
vor păzi: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.37; 37,24

PÂINE: s.f.; var. (Reg.) **PÂNE**
pâini: *pl. ac.* 4,9
pâine: *sg. ac.* 4,12, 16; 13,19; 16,49; 44,3
pâinea: *sg. nom./ac.* 4,13, 17; 12,18, 19; 16,19; 18,7, 16
pânea: *sg. ac.* 4, 15
pâinii: *sg. gen., în sintagmele* ***toiagul pâinii/varga pâinii*** (cf. **Indice** Pr – **TOIAG**) 4,16; 5,16; 14,13
pânile: *pl. ac.* 44,7
pâni: *pl. ac.* 48,18

(a se) PÂNGĂRI: v. IV
să (să) pângărească: *conj. prez. 3.sg./pl.* 14,11; 22,3; 44,25
va pângări: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,15
să (vă) pângăriţi: *conj. prez. 2.pl.* 20,7, 18
am pângărit: *ind. pf.c. 1.sg.* 20,26
(vă) pângăriţi: *ind. prez. 2.pl.* 20,30, 31
veţi pângări: *ind. viit.I. 2.pl.* 20,39
(v-)aţi pângărit: *ind. pf.c. 2.pl.* 20,43
(te-)ai pângărit: *ind. pf.c. 2.sg.* 22,4; 23,30
ai pângărit: *ind. pf.c. 2.sg.* 22,8; 28,18
au pângărit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 22,11, 26; 23,17; 33,26; 36,17, 18, 20; 43,8
(s-)au pângărit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 23,7, 13, 17; 25,3; 36,23
pângărit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 23,38
să pângărească: *conj. prez. 3.pl.* 23,39; 44,7
voiu pângări: *ind. viit.I. 1.sg.* 24,21; 39,7
vor pângări: *ind. viit.I. 3.pl.* 28,7; rezum. cap.43
pângărise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 36,21
aţi pângărit: *ind. pf.c. 2.pl.* 36,22, 23
(să) vor pângări: *ind. viit.I: 3.pl.* 37,23
(să) va pângări: *ind. viit.I. 3.sg.* 43,7

PÂNGĂRIT, -Ă: adj./s.
pângărită: *adj. f. sg. ac.* 4,13
pângărit: *adj. n. sg. nom./ac.* 4,14; 22,26
pângărite: *s.m. sg. voc.* „păgânule” 21,25
(cel) pângărit: *s.n. sg. ac.* 44,23

PÂNTECE: s.n.
pântecele: *sg. nom.* 3,3; 7,19
pântecele: *sg. ac., în structura* ***tot ce deşchide pântecele*** „fiecare întâi născut” 20,26

PÂNZĂTUREA: s.f. „fâşii de pânză”
pânzătureale: *sg. ac.* 30,21

PÂRÂU: s.n.; var. (Înv. şi rar) **PĂRĂU**
părăiele: *pl. nom.* 31,4
părăie: *pl. ac.* 34,13

PÂRGĂ: s.f.
pârghele: *pl. nom./ac.* 20,40; 44,30; rezum. cap.45; 45,1, 11; 47,12; rezum. cap.48; 48,8, 9, 10, 12, 14, 18, 20, 21
pârga: *sg. ac.* 44,30
pârghe: *pl. ac.* rezum. cap.45; 45,16
pârghelor: *pl. gen.* 48,21

PECETE: s.f.
peceatea: *sg. voc., în sintagma* ***peceatea asămănării***; fiecare om (inclusiv regele Tirului) este descendentul lui Adam, omul arhetipal, creat de Dumnezeu ca imagine văzută a Sa (cf. Anania 2001, p.1078) 28,12

PERETE: s.m.; var. (Înv. şi pop.) **PĂRETE**
păreate: *sg. nom./ac.* 8,7, 10; 13,15; 22,30; 23,14; 46,23
păreatele: *sg. nom./ac.* 8,8; 12,5, 7, 12; rezum. cap.13; 13,10, 12, 14, 15; 41,5, 6, 9, 12, 17, 20
păreţilor: *pl. gen./dat.* 36,4; 41,26
păreţii: *pl. nom.* 41,13, 22
părei: *pl. ac.* 41,25

PERNĂ: s.f.; var. (Pop.) **PERINĂ**
perine: *pl. ac., în sintagma* ***perine supt tot cotul/perine supt tot cotul mânii***; sintagma este greu de decodat; ar putea fi vorba despre unele practici magice care ne-au rămas necunoscute (cf. Anania 2001, p.1058) rezum. cap.13; 13,18
perinele: *pl. ac.* 13,20

PERS: s.m. (la pl.; înv.) “persan”
persii: *pl. nom.* 27,10
pearsii: *pl. nom.* 38,5

PESCAR: s.m.
pescari: *pl. nom.* 47,10

PESTRIŢ, -Ă: adj./s.
pestriţe: *adj. f. pl. ac.* 16,10, 18; 27,24
pestriţă: *s.f. sg. ac.* „haină pestriţă” 16,13
pestriţu: *s.n. sg. ac.* „ţesătură pestriţă” 27,16

PEŞTE: s.m.
peştii: *pl. nom./ac.* 29,4, 5; 38,20; 47,10
peşti: *pl. nom./ac.* rezum. cap.47; 47,9, 10

PEŞTERĂ: s.f.
peşteri: *pl. ac.* 33,27

PETIC: s.n.; var. **PETEC**
peatece: *pl. ac.* 30,21

(a) PETRECE: v. III „a urma”
au petrecut: *ind. pf.c. 3.pl.* rezum. cap.5

PIATRĂ: s.f. “rocă”; “mineral cristalizat cu aspect frumos, cu culori variate, cu duritate mare, care se foloseşte, de obicei, la confecţionarea bijuteriilor”; “gheaţă”, “gindină”; “substanţă chimică”
pietrii: *sg. gen., în sintagma* ***pietrii de samfir/pietrii de hrisoliv*** 1,26; 10,9
piatră: *sg. nom./ac., în sintagmele* ***piatră de samfir/piatră limpede*** (cf. supra **LIMPEDE**)/***piatră scumpă/piatră pucioasă*** 10,1; 24,7; 26,4, 14; 27,16, 22; 38,22
piatră: *sg. ac., în sintagma* ***inima cea de piatră*** 11,19; 36,26
pietri: *pl. nom./ac.* 13,11, 13; 16,40; 38,22; 40,17, 42; 42,3
pietrile: *pl. ac.* 20,32; 23,47; 26,12
piatra: *sg. nom., în sintagma* ***piatra scumpă*** 28,13
pietrilor: *pl. gen., în sintagmele* ***pietrilor de foc/pietrilor celor de foc*** 28,14, 16
piatra: *sg. ac.* 40,11

(a) PICĂTURI: v. IV (aici, fig.) „a vorbi” (cf. **Indice** Iş)
picătureaşte: *imperativ 2.sg.* 20,46
picătoreaşte: *imperativ 2.sg.* 21,2

PICIOR: s.n.
picioarele: *pl. nom./ac.* 1,7; 2,1, 2; 3,24; 16,25; 24,17; 34,18, 19; 37,10
picioare: *pl. nom./ac.* 1,7; 24,23
picioarelor: *pl. gen.* 1,7
piciorului: *sg. gen.* 1,7
piciorul: *sg. ac.* 6,11; 25,6
picior: *sg. nom.* 29,11; 32,13
picioarelor: *pl. gen.* 43,7

PIEIRE: s.f.; var. **PIERIRE**
peririi: *sg. gen.* 9,2
perirea: *sg. ac.* 21,31; rezum. cap.25; 28,8; rezum. cap.31
perirea: *sg. ac. în sintagma* ***mare cu perirea*** „mare în fărădelegi" 22,5
perire: *sg. ac.* rezum. cap.24

PIELE: s.f.
piiale: *sg. ac.* 37,6, 8

(a se) PIERDE: v. III
vei pierde: *ind. viit.I. 2.sg.* 9,8; 36,15
va pierde: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.14; rezum. cap.39
voiu pierde: *ind. viit.I. 1.sg.* 14,8
a pierde: *inf. prez.* 22,27
voiu pierde: *ind. viit.I. 1.sg.* 25,7, 16; 30,13, 14; 32,13
am pierdut: *ind. pf.c. 1.sg.* 28,16
pierdut-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 28,17
(să) vor pierde: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.33
să piarză: *conj. prez. 3.sg.* 43,3

(a) PIERI: v. IV
va peri: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,3, 18; 7,26; 12,22
vor pieri: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,6
au perit: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,5; 37,11
ai perit: *ind. pf.c. 2.sg.* 26,17
perise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 34,4, 16

PIERIT, -Ă: s.m./f.
(celor) periţi: *s.m. pl. dat.* rezum. cap.33

PILDĂ: s.f.
pildă: *sg. nom./ac.* 5,15; 12,22; 14,8; 16,44; 24,3
pilda: *sg. nom./ac.* 12,23; rezum. cap.17; 17,2; rezum. cap.18; 18,2, 3; rezum. cap.19
pilde: *pl. ac.* 20,49

PITIC, -Ă: s.m./f. „pigmeu"
piticii: *s.m. pl. nom.* 27,11

PLAŞCĂ: s.f. (Înv.) „pelerină lungă"
plaştii: *f. sg. gen.* 5,3
plaşca: *sg. ac.* 16,8; 24,17, 22

PLATAN: s.m.
platanii: *pl. nom.* 31,8

PLATĂ: s.f.
plata: *sg. nom./ac.* 16,33; 29,18
plată: *sg. nom./ac.* 16,33, 34, 41; 29,19

PLATOŞĂ: s.f.
platoşe: *pl. ac.* 23,24; 38,4

(a) PLĂCEA: v. II
vor plăcea: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,9; 20,40

(a se) PLÂNGE: v. III
plângând: *gerunziu* 8,14
vei plânge: *ind. viit.I. 2.sg.* 24,16
veţi plânge: *ind. viit.I. 2.pl.* 24,23
(să) plânge: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.27
vor plânge: *ind. viit.I. 3.pl.* 27,31, 32; 32,16

PLÂNGERE: s.f.
plângerea: *sg. nom./ac.* 19,1, 16
plângere: *sg. ac., în sintagma* ***plângere amară*** 27,31
plângere: *sg. nom./ac.* 28,11; 32,16

PLEAŞĂ: s.f. (Înv. şi reg.) „chelie"
pleaşa: *sg. ac.* 27,31

(a) PLECA: v. I
pleca: *ind. imp. 3.pl.* 10,11

PLECAT, -Ă: adj. „orientat"
plecat: *n. sg. nom.* 46,19

PLEAVĂ: s.f.
pleave: *pl. ac.* rezum. cap.13; 13,10

(a) PLESNI: v. IV
plesneaşte: *imperativ 2.sg.* 21,12
am pleznit: *ind. pf.c. 1.sg.* 22,13
ai plesnit: *ind. pf.c. 2.sg.* 25,6

PLEŞUIRE: s.f. „chelire"
pleşuirea: *sg. nom.* 7,19

PLIMBARE: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **PRINBLARE** (Înv.; ccr.) „loc de trecere"
prinblare: *sg. nom.* 42,4

PLIN, -Ă: adj.
plin: *n. sg. nom.* 1,18; 7,23; 37,1
plină: *f. sg. nom./ac.* 7,23; 16,7, 22, 39; 17,3; 23,29; 43,5
pline: *f. pl. nom.* 10,12; 24,4; 36,38
pline: *f. sg. gen.* rezum. cap.24
plin: *m. sg. nom., în sintagma* ***plin de înţelepciune*** 28,12

(a se) PLINI: v. IV
vei plini: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,6, 8
voiu plini: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,8; 13,15; 21,17
plinind: *gerunziu* 8,17; 25,15
plinindu(-să): *gerunziu* 9,8; 43,27
(să) va plini: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,28
să plinesc: *conj. prez. 1.sg.* 20,21
au plinit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 27,11; 42,15

PLINIRE: s.f.
plinirea: *sg. nom./ac.* 5,2; 19,7; 30,12; 32,15

PLOAIE: s.f.
ploaie: *sg. nom./ac.* 1,28; 13,11, 13; 34,26; 38,22
ploile: *pl. nom.* 34,26

(a) PLOUA: v. I
voiu ploua: *ind. viit.I. 1.sg.* 38,22

PLUMB: s.n.
plumb: *sg. nom./ac.* 22,18, 20; 27,12

POARTĂ: s.f.
porţile: *pl. nom./ac.* 8,5; 21,15; 26,2, 10; 44,17; 48,31, 34
porţii: *sg. gen.* 8,14; 9,2; 10,19; 11,1; 40,6, 8, 9, 10, 11, 14, 15, 16, 21, 22, 23, 34, 39, 40, 41, 44, 48; 41,2, 3, 20; 42,15; 43,4; 44,1, 3, 4; 45,19; 46,2, 3, 8, 9, 19; 47,2
poarta: *sg. nom./ac.* 11,1; 40,6, 13, 20, 23, 24, 27, 28, 32, 35, 44; 41,3; 43,1; rezum. cap.44; 44,2; rezum. cap.46; 46,1, 2, 9, 12; 47,1; 48,31, 32, 33, 34

porţilor: *pl. gen.* 21,22; 40,18, 38
porţi: *pl. nom./ac.* 38,11; 40,19, 40; rezum. cap.48; 48,31, 32, 33
porţi: *sg. gen.* rezum. cap.40
poartă: *sg. ac.* 40,3, 23, 27; rezum. cap.46
porţilor: *pl. dat. adn.* 44,11

(a se) POCĂI: v. IV
a (să) pocăi: *inf. prez.* rezum. cap.11
(să) va pocăi: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.18; 18,21; 33,14
(vă) pocăiţi: *imperativ 2.pl.* 18,30

POCĂINŢĂ: s.f.
pocăinţă: *sg. ac.* rezum. cap.18

PODEA: s.f.
podealele: *pl. nom.* 40,17

PODIRE: s.f.
podiri: *sg. gen.* 40,17; 42,3
podirea: *sg. nom.* 40,18
podirile: *pl. nom.* 41,16

PODITURĂ: s.f.
podituri: *pl. ac.* 42,6

PODOABĂ: s.f.
podoaba: *sg. ac.* 7,20; 16,14, 25; 27,4, 10; 28,7, 17
podoabă: *sg. ac.* 16,11; 27,3
podoabei: *sg. gen.* 16,12, 17, 39; 28,13
podoabele: *pl. ac.* 27,5
podoaba: *sg. ac., în sintagma* ***desăvârşit cu podoaba*** „desăvârşit în frumuseţe" 28,12

POFTĂ: s.f.
pofta: *sg. nom./ac.* 21,16; 23,16; 24,25
poftă: *sg. ac., în sintagma* ***tineri de poftă*** „tineri avizi de plăceri" 23,6
poftă: *sg. ac.* 23,9, 11, 20

(a se) POGORÎ: v. IV; vezi **(a se) COBORÎ**

POLEMIT: s.n. (după lat. *polymitus*) „ţesut cu fire de diferite culori"
polimit: *sg. ac.* 16,13

POM: s.m.
pomul: *sg. nom.* 34,27
pomului: *sg. gen.* 36,30
pomi: *pl. ac., în sintagma* ***pomi roditori*** rezum. cap.47
pomi: *pl. nom.* 47,7

(a se) POMENI: v. IV
(să) vor pomeni: *ind. viit.I. 3.pl.* 18,24

POMENIRE: s.f.
pomenire: *sg. ac.* 3,20
pomenirea: *sg. nom.* 25,10

PORNIRE: s.f.
pornirea: *sg. nom.* 10,22

PORTAR: s.m.
portari: *pl. nom./nom.* 44,11, 14

PORUMBIŢĂ: s.f.
porumbiţele: *pl. ac.* 7,16

PORUNCĂ: s.f.
porunca: *sg. ac., în sintagma* ***porunca Domnului*** rezum. cap.5
poruncile: *pl. ac.* 5,6, 7; 11,12, 20; 18,9, 17, 19, 21; rezum. cap.20; 20,11, 13, 16, 18, 19, 21, 24; 33,11; rezum. cap.36; 36,27; 37,24; 43,11; 44,8, 24
porunci: *pl. ac.* 20,25
poruncile: *pl. ac., în sintagma* ***poruncile Domnului*** rezum. cap.37
poruncă: *sg. ac.* 38,7

(a se) PORUNCI: v. IV
(să) porunceşte: *ind. prez. impers.* rezum. cap.2; rezum. cap.3; rezum. cap.4; rezum. cap.9; rezum. cap.10
ai poruncit: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,11
poruncisă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 10,6
poruncise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 12,7; 24,18; 37,7
porunceşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.20
(s-)au poruncit: *ind. pf.c. impers.* rezum. cap.24
să poruncească: *conj. prez. 3.pl.* 29,15
porunceaţi: *ind. imp. 2.pl.* 34,4
poruncesc: *ind. prez. 3.pl.* 34,27
au poruncit: *ind. pf.c. 3.sg.* 37,10
poruncind: *gerunziu* 37,22

PORUNCIT, -Ă: s.m./f.
(ceale) poruncite: *s.f. pl. ac.* 43,11

POVARĂ: s.f.
poavara: *sg. nom.* 12,10

POVĂŢUITOR, -TOARE: s.m./f.; var. **POVĂŢUITORIU**
povăţuitoriul: *s.m. sg. nom./ac.* 12,10, 12
povăţuitorii: *s.m. pl. ac.* 21,12
povăţuitoriul: *s.m. sg. voc., în sintagma* ***povăţuitoriul lui Israil*** 21,25
povăţuitoriilor: *s.m. pl. dat.* 23,12
povăţuitorilor: *s.m. pl. gen.* 23,15
povăţuitori: *s.m. pl. nom.* 23,23
povăţuitoriu: *s.m. sg. nom.* 30,13

(a se) POVESTI: v. IV
să povestească: *conj. prez. 3.pl.* 12,16
povesteaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.22
povestindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.27

PRADĂ: s.f.
pradă: *sg. ac.* 7,21; 19,3, 6; 22,25; 38,12, 13
prada: *sg. ac.* 22,27
prăzile: *pl. ac.* 26,16
prăzi: *pl. nom.* 39,10

PRAF: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **PRAV**
prav: *sg. ac.* 24,7
pravul: *sg. ac.* 26,4
praful: *sg. nom./ac.* 26,10, 12

PRAG: s.n.
pragul: *sg. nom./ac.* 9,3; 10,4, 18; 40,6, 8; 41,21; 43,8; 46,2; rezum. cap.47; 47,1
prag: *sg. nom./gen.* 40,6; 41,16
pragului: *sg. gen.* 40,11

PRAZNIC: s.n.
praznicele: *pl. ac.* 36,38; 44,24
praznicele: *pl. ac., în sintagma* ***praznicele Paştilor şi a Corturilor*** rezum. cap.45
praznice: *pl. ac.* 45,17; 46,9, 11
praznicul: *sg. nom., în sintagmele* ***praznicul Paştilor/praznicul cel de şeapte zile*** 45,21, 22
praznic: *sg. ac.* 45,25

(a se) PRĂDA: v. I
(să) vor prăda: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,6

a prăda: *inf. prez.* 13,21
va prăda: *ind. viit.I. 3.pl.* 29,19
voiu prăda: *ind. viit.I. 1.sg.* 35,4
(s-)au prădat: *ind. pf.c. 3.pl.*
vor prăda: *ind. viit.I. 3.pl.* 39,10; 45,8

(a) PRĂPĂDI: v. IV
voiu prăpădi: *ind. viit.I. 1.sg.* 6,4
vor prăpădi: *ind. viit.I. 3.pl.* 16,39

PRĂPĂDIRE: s.f.
prăpădire: *sg. nom./ac.* rezum. cap.32; rezum. cap.35

PRĂZNUIRE: s.f.
prăznuirile: *pl. ac.* 45,17

PREACURVAR, -Ă: s.m./f.
preacurvarilor: *s.m. pl. gen.* 16,38

PREACURVĂ: s./adj.
preacurvă: *adj. f. sg. ac.* 6,9; 16,32
preacurve: *adj. f. pl. nom.* 23,45
preacurvelor: *s.f. pl. gen.* 23,45

(a) PREACURVI: v. IV
au preacurvit: *ind. pf.c. 3.pl.* 23,37

PREACURVIE: s.f.; var. **PRECURVIE**
precurvii: *pl. gen.* (*cu prep.* ***a + multor***) rezum. cap.23
preacurvii: *pl. ac.* 23,43

PREAJMĂ: s.f.; var. (Înv. și reg.) **PREJMĂ**
prejma: *sg. ac., în loc. prep.* ***în prejma/din prejma*** 8,1; 14,1; 33,31; 40,13, 44; 41,15, 16, 21; 42,1, 3, 10, 12, 13, 16, 17; 44,4, 11; 45,7; 48,21, 28
preajma: *sg. ac., în loc. prep.* ***în preajma/din preajma*** 20,1; 21,22; 40,23; 46,9; 48,24

PREOT: s.m.
preotul: *sg. nom.* 1,3; 44,21; 45,19
preot: *sg. ac.* 7,26; 44,22; 46,19
preoților: *pl. gen./dat.* rezum. cap.22; rezum. cap.40; 40,45, 46; 43,19; 44,30; rezum. cap.45; 45,4; rezum. cap.48; 48,10, 11, 13
preoții: *pl. nom.* 22,26; 42,13, 14; 43,24, 27; rezum. cap.44; 44,15, 31; rezum. cap.46; 46,2, 20
preotului: *sg. dat.* 44,30

PREOȚIE: s.f.
preoția: *sg. ac.* 44,13

(a se) PRESĂRA: v. I; var. (Înv.) **(a se) PRĂSĂRA**
(să) vor prăsăra: *ind. viit.I. 3.pl.* 27,30

PRETUTINDENI: adv.; var. (Înv. și rar) **PRETUTINDINI; PRETUTINDIRI**
pretutindini: 16,33; 23,24; 28,24; 37,21; 39,17; 40,5, 14, 16; 41,5, 10; 42,15, 19
pretutindiri: 16,37; 19,8

PREȚ: s.n.
prețul: *sg. ac.* 16,31; 22,25< 27,5

PRIBEAG, -Ă: s.m./f.
pribeagii: *s.m. pl. nom.* 17,21

PRICEPERE: s.f.
priceaperea: *sg. ac.* 28,4

PRICEPUT, -Ă: s.m./f.; var. **PRECEPUT, -Ă**
precepuții: *s.m. pl. nom.* 27,9

PRIDVOR: s.n.
pridvorul: *sg. nom./ac.* 8,16; 10,3, 4, 5; 40,8, 9, 24, 26, 29, 30, 31, 33, 36, 37, 39, 48
pridvor: *sg. ac.* 8, 16
pridvoarălor: *pl. gen.* rezum. cap.40
pridvorului: *sg. gen.* 40,14, 40, 49; 41,25, 26; 42,12; 44,3; 46,2, 8
pridvoarele: *pl. nom.* 40,25
pridvoarăle: *pl. nom.* 40,33

PRIGONIRE: s.f.
prigonire: *sg. nom.* 44,24

(a) PRIMI: v. IV
vei priimi: *ind. viit.I. 2.sg.* 16,61
voiu priimi: *ind. viit.I. 1.sg.* 20,41
veți primi: *ind. viit.I. 2.pl.* 36,9

PRIMPREJUR: adv./prep.; var. **PRINPREJUR**
prinprejurul: *prep.* 1,18; 32,23, 24; 36,36; 43,17
prinprejur: *adv.* 1,27, 28; 4,2; 16,57; 23,22, 40; 26,8; 27,11; 28,23, 26; 36,3, 4; 37,3; 40,14, 16, 17, 25, 29, 30, 33, 36, 43; 41,6, 7, 8, 11, 12, 16, 17; 42,15, 16, 17, 18, 19; 43,12, 13, 17; 45,1, 2; 46,23; 48,35

(a se) PRINDE: v. III „a apuca", „a înșfăca"; „a abate (de la drumul drept, de la credință)", „a înșela"
va prinde: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,13
a prinde: *inf. prez.* 13,18; 19,3, 6; 21,23
prindea: *ind. imp. 3.pl.* 13,18
prindeți: *ind. prez. 2.pl.* 13,20
să (se) prindă: *conj. prez. 3.sg.* 14,5
(să) va prinde: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,20
au prins: *ind. pf.c. 3.pl.* 19,4
(s-)au prins: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,8; 33,6; 39,23
(vă) veți prinde: *ind. viit.I. 2.pl.* 21,24
vor prinde: *ind. viit.I. 3.pl.* 23,25
-i prins: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 44,31

PRINS, -Ă: adj.
prinse: *f. pl. nom.* 30,17

(a) PRISOSI: v. IV
prisosesc: *ind. prez. 3.pl.* 48,15

PRISOSINȚĂ: s.f.
prisosința: *sg. ac.* rezum. cap.34

PRISOSIRE: s.f.
prisosirea: *sg. nom.* 16,49

PRISOSITOR, -TOARE: adj.
prisositoare: *f. sg. ac.* 23,32

(a) PRIVI: v. IV (Despre clădiri) „a fi cu fațada spre"
priviia: *ind. imp. 3.sg.* 8,14
privește: *ind. prez. 3.sg.* 9,2; 11,1; 40,20, 22, 35, 44, 45, 46; 41,12; 42,12; 46,1, 12
privind: *gerunziu* 17,6; 42,4
privea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 40,6, 24, 37, 44; 43,1, 4; 46,19; 47,1, 2

(a) PRIVEGHEA: v. I
priveghiiat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,6

(a) PROPTI: v. IV
proptesc: *ind. prez. 3.pl.* 30,6

PROROC: s.m.
prorocul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.2; rezum. cap.7; 14,9; rezum. cap.43
proroc: *sg. nom./ac.* 2,5; 7,26; 14,4, 7; 33,33

proroculuĭ *sg. gen./dat.* rezum. cap.3; rezum. cap.4; rezum. cap.5; rezum. cap.9; 14,10; rezum. cap.40
prorocilor: *pl. gen.* rezum. cap.12; 22,25; 38,17
proroci *pl. ac./gen./dat.* rezum. cap.13; 13,3; rezum. cap.14; rezum. cap.22
prorocii *pl. nom./ac.* 13,2, 4, 9, 16; 22,28

(a se) PROROCI: v. IV
vei proroci: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,7; 6,2; 25,2; 28,20; 29,2; 35,2
proroceaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.11; 12,27; rezum. cap.21
prorocind: *gerunziu* rezum. cap.11; 37,7
proroceaşte: *imperativ 2.sg.* 11,4; 13,2, 17; 20,46; 21,2, 14, 28; 30,2; 34,2; 36,1, 3, 6; 37,4, 9, 12; 38,2, 14; 39,1
proroceam: *ind. imp. 1.sg.* 11,13
prorocesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.13; 13,2, 6, 9, 16, 17
veţi proroci: *ind. viit.I. 2.pl.* 13,23
să prorocească: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.20
(să) prorocea: *ind. imp. 3.pl.* 21,29
prorocindu-: *gerunziu* 22,28
(s-)au prorocit: *ind. pf.c. 3.sg.* 33,33
am prorocit: *ind. pf.c. 1.sg.* 37,7, 10
au prorocit: *ind. pf.c. 3.pl.* 38,17

PROROCIE: s.f.
prorociia: *sg. nom.* în titlu: *Prorociia lui Iezechiil*; 12,24
prorocie: *sg. ac.* 13,7
prorocii: *pl. ac.* 13,23

(a se) PROSLĂVI: v. IV
(mă/Mă) voiu proslăvi: *ind. viit.I. 1.sg.* 20,41; 38,16, 23; 39,27
(M-)am proslăvit: *ind. pf.c. 1.sg.* 39,13

PROST, PROASTĂ: adj.
proastă: *f. sg. ac.* rezum. cap.4

PRUNCIE: s.f.
pruncia: *sg. ac.* 4, 14
prunciĭ: *sg. gen.* 16,60
perunciĭ: *sg. gen., în contextele mai ample* ***s-au frâmt ţiţele prunciĭ*** „s-a pierdut fecioriia”/ ***au frâmt ugerele prunciĭ*** „au stricat fecioriia”23,3, 8, 21

PRUND: s.n.
prundului: *sg. gen.* 47,8

PUCIOS, -OASĂ: adj.
pucioasă: *f. sg. ac., în sintagma* ***piatră pucioasă*** 38,22

(a) PUHOI: v. IV; var. (În v.) **(a) POVOI** (cf. **Indice** Is)
povoind: *gerunziu* 13,11

PUI: s.m.
puilor: *pl. gen.* rezum. cap.19
puiĭ: *pl. ac.* 19,2

PULBERE: s.f.
pulbere: *sg. ac.* 27,30

PUMNIŞOR: s.m.
pumnişor: *sg. ac.* 13,19

(a se) PUNE: v. III
au pus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,2; 3,24; 7,20; 14,3; 17,4, 5; 20,28; 23,41, 42; 27,16, 17, 19, 22; 32,24, 25, 27
pune-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,20
pune: *imperativ 2.sg.* 4, 1; 6,2; 13,17; 17,2; 20,46; 21,2, 19; 24,3; 25,2; 28,20; 29,2; 35,2; 38,2; 40,4; 44,5
vei pune: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,2, 3, 4, 9; 21,20; 43,20; 44,5
am pus: *ind. pf.c. 1.sg.* 5,5; 28,14; 39,21
voiu pune: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,3, 4, 8, 9; 11,21; 14,8; 15,7; 17,22; 21,27; 23,25; 29,4; 34,26; 36,26, 27, 29; 37,19; 38,4; 39,21
era pus: *pasiv ind. imp. 3.sg.* 8,3
aţi pus: *ind. pf.c. 2.pl.* 11,7; 13,5; 44,8
va pune: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,4, 7; 45,19
puseasem: *ind. m.m.c.pf. 1.sg.* 16,14
ai pus: *ind. pf.c. 2.sg.* 16,18, 19
voi pune: *ind. viit.I. 1.sg.* 17,19
să puie: *conj. prez. 3.sg./pl.* 21,22; 40,42
să (să) puie: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.22; 27,7
(s-)ar pune: *cond. prez. 3.sg.* 22,30
pune: *ind. prez. 3.sg.* 24,11
vor pune: *ind. viit.I. 3.pl.* 25,4; 26,12; 31,14; 42,13, 14; 43,24; 44,19
(s-)au pus: *ind. pf.c. 3.pl.* 32,25
(să) pun: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.44
(să) va pune: *ind. viit.I. 3.sg.* 44,17
veţi pune: *ind. viit.I. 2.pl.* 47,22

(a) PURCEDE: v. III
vor purceade: *ind. viit.I. 3.pl.* 42,14

(a se) PURTA: v. I
vei purta: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,5; 12,6; 36,15
(să) va purta: *ind. viit.I. 3.sg.* „va purta, va duce (pe umăr)” 12,12
vor purta: *ind. viit.I. 3.pl.* 14,10; 34,29; 39,10, 26; 44,12, 13
poartă: *imperativ 2.sg.* 16,52; 23,35
să porţi: *conj. prez. 2.sg.* 16,54
ai purtat: *ind. pf.c. 2.sg.* 16,58
purtând: *gerunziu* rezum. cap.17
va purta: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.18; 18,20
au purtat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 18,19; 32,24, 25, 30; 44,10
(să) purta: *ind. imp. 3.pl.* 23,12
veţ purta: *ind. viit.I. 2.pl.* 23,49
(să) poartă: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.27
să poarte: *conj. prez. 3.pl.* 36,7
să purtaţi: *conj. prez. 2.pl.* 36,30
poartă: *ind. prez. 3.pl.* 38,4

PURTAT, -Ă: adj.
purtat: *m. sg. ac.* „purtând (pe umăr bagajul)” 12,7

PURURI: adv.; var. **PURUREA**
pururea: 38,8; 43,9; 46,13
pururea: *adv. în loc. adv.* ***de pururea*** 46,14

PUS, -Ă: adj.
puşi: *m. pl. nom.* rezum. cap.3
pusă: *f. sg. nom.* rezum. cap.24

(a se) PUSTII: v. IV
să (se) pustiiască: *conj. prez. 3.sg.* 12,19
(să) vor pustii: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,20; 33,28
(să) va pustii: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,20; 14,16; rezum. cap.29; 32,15
(s-)au pustiit: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,7; 25,3
vor fi pustiite: *pasiv ind. viit.I. 3.pl.* 29,12
sânteţi pustiiţi: *pasiv ind. prez. 2.pl.*

PUSTIIRE: s.f.
pustiire: *sg. ac.* 12,19; 19,7; 29,9; rezum. cap.33; 33,28; 35,14
pustiiri: *pl. ac.* 29,10

PUSTIIT, -Ă: adj.
pustiită: *f. sg. ac.* 26,19
pustiite: *f. pl. nom./gen.* 30,7; 36,4, 38
pustiit: *n. sg. nom./ac.* 33,29; 36,34

PUSTIU, -IE: adj./s.n.; var. **PUSTIE:** s.f.
pustie: *s.f. sg. ac.* 5,14; 19,13; rezum. cap.20; 20,10, 13, 15, 17, 18, 21, 23; 23,42; 29,5; 34,25
pustia: *s.f. sg. ac.* 6,14

pustiiu: *s.n. sg. ac.* 13,4
pustiia: *s.f. sg. ac.* 20,35, 36
pustiilor: *s.f. pl. dat.*
pustii: *adj. m./f./n. pl. nom./ac./gen.* 6,6; 29,12; 30,7; 35,12; 38,8; 47,8
pustiu: *adj. n. sg. ac.* 6,14
pustiiu: *adj. m./n. sg. nom./ac.* 15,8; 29,12; 32,15; 35,3, 4, 7; 36,34
pustie: *adj. f. sg. nom./ac.* 25,13; 26,2

(a) PUTEA: v. II
să poţi: *conj. prez. 2.sg.* 3,6
va putea: *ind. viit.I. 3.sg.* 7, 19; 33,12
să poată: *conj. prez. 3.sg.* 24,7; 30,21
vom putea: *ind. viit.I. 1.pl.* 33,10
poate: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.47
am putut: *ind. pf.c. 1.sg.* 47,5
putea: *ind. imp. 3.sg.* 47,5

PUTERE: s.f.
putearea: *sg. ac.* 18,7
puterii: *sg. gen.* 30,18

PUTERNIC, -Ă: adj./s.
(ma) putearnică: *adj. f. sg. ac.* 3,8
putearnicilor: *s.m. pl. gen.* 7,24
(cei mai) putearnici: *s.m. pl. nom.* 32,21

PUTERNICIE: s.f.
puternicie: *sg. ac.* 34,4

PUTOARE: s.f. (aici) „excremente” (cf. Anania 2001, p.1082)
putoarea: *sg. ac.* 32,6

PUŢIN, -Ă: adj.
puţin: *n. sg. ac.* 5,3
puţină: *f. sg. ac.* 11,16
puţini: *m. pl. ac.* 12,16
(mai) puţin: *n. sg. ac.* 16,47

R

(a) RADE: v. III
rade: *ind. prez. 3.sg.* 5,1
voiu rade: *ind. viit.I. 1.sg.* 26,4
vor rade: *ind. viit.I. 3.pl.* 27,31; 44,20

RAI: s.n.
raiului: *sg. gen., în sintagma* ***raiului lui Dumnezeu*** 28,13
raiul: *sg. ac., în sintagma* ***raiul lui Dumnezeu*** 31,8, 9

RAM: s.n.
ramul: *sg. ac.* 8,18

RAMURĂ: s.f.
ramurile: *pl. nom./ac.* 17,6; 19,10; 31,3, 5, 6, 8, 12, 13; 36,8
ramurilor: *pl. gen.* 17,22; 19,14
ramuri: *pl. ac.* 19,11

RANĂ: s.f.
ranele: *pl. ac.* 19,4, 8
rană: *sg. ac.* 24,16
rane: *pl. ac.* rezum. cap.38

RAS, -Ă: adj.
raşii: *adj. antep. m. pl. ac.* rezum. cap.5

(a) RĂCNI: v. IV; var. (Pop.) **(a) RĂGNI**
răgneaşte: *ind. prez. 3.sg.* 22,25

RĂDĂCINĂ: s.f.
rădăcina: *sg. nom./ac.* 16,3; 17,6, 9; 31,7
rădăcină: *sg. ac.* 17,5
rădăcinile: *pl. ac.* 17,7, 9
rădăcinilor: *pl. gen.* 31,4

(a se) RĂDICA: v. I; vezi **(a se) RIDICA**

RĂDICAT, -Ă: adj.; vezi **RĂDICAT, -Ă**

RĂMAS, -Ă: s.m./f. (aici) „clădirile separate”
(ceale) rămase: *s.f. pl. nom.* 41,15

RĂMĂŞIŢĂ: s.f. „ceea ce rămâne dintr-un tot sau dintr-o cantitate oarecare, după ce partea cea mai mare a dispărut”; „urmaş”
rămăşiţele: *pl. nom./ac.* 5,10; 9,8; rezum. cap.11; 17,21; 25,16; 34,18
rămăşiţelor: *pl. gen./dat.* 11,13; rezum. cap.14; rezum. cap.16

(a) RĂMÂNE: v. III
am rămas: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,15; 9,8
va fi rămas: *ind. viit. ant. 3.sg.* 6,12
rămânea: *ind. imp. 3.pl.* 10,16; 23,25
au rămas: *ind. pf.c. 3.pl.* 13,6
rămăsease: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 39,14
va rămânea: *ind. viit.I. 3.sg.* 48,18, 21

RĂNIT, -Ă: s.m./f.
răniţilor: *s.m. pl. gen.* 41,29
(cei) răniţi: *s.m. pl. nom.* 30,4
răniţii: *s.m. pl. nom.* 32,8

(a) RĂPI: v. IV
va răpi: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,7, 16
răpeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 18,12
răpesc: *ind. prez. 3.pl.* 22,27
răpea: *ind. imp. 3.sg.* 22,29
răpi-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 26,12
să răpeşti: *conj. prez. 2.sg.* 38,12
a răpi: *inf. prez.* 38,13
vor răpi: *ind. viit.I. 3.pl.* 39,10

RĂPIRE: s.f.
răpire: *sg. ac.* 7,21; 18,16; 23,46; 34,8, 22, 28
răpiri: *pl. ac.* 18,12
răpirea: *sg. ac.* 25,7; 33,15
răpirile: *pl. ac.* 45,9

RĂPIT, -Ă: adj.
răpit: *m. sg. nom.* rezum. cap.8

RĂRUNCHI: s.m.
rărunchii: *pl. ac.* 29,7

(a) RĂSĂDI: v. IV
au răsădit: *ind. pf.c. 3.pl.* 23,15

(a) RĂSĂRI: v. IV
va răsări: *ind. viit.I. 3.sg.* 47,12

RĂSĂRIT: s.n.
răsărit: *sg. ac.* 8,16; 10,19; 11,1; 40,6, 10, 19, 22, 32, 44; 41,14; 42,9, 10, 12, 15, 16; 43,4, 17; 44,1; 45,7; 46,1, 12; 47,1, 2, 3, 8, 18; 48,1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 16, 17, 18, 21, 23, 24, 25, 26, 27, 32
răsăritul: *sg. ac., în sintagma* ***răsăritul soarelui*** 8,16; 11,1
răsăritul: *sg. ac.* 11,23; 39,11
răsăritului: *sg. gen.* 25,10; 40,23; 43,1, 2; 45,7; 47,18; 48,2

RĂSĂRITEAN, -Ă: s.m./f.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la I. Kaidanov, *Istoria imperiii*

rosiene. Tradusă de aga Gheorghe Asachi, mădular Academiii de Roma. Partea I. Ieşi, 1832.
răsăriteanilor: *s.m. pl. gen.* 25,4

(a) RĂSIPI: v. IV; vezi **(a) RISIPI**

RĂSIPIRE: s.f.; vezi **RISIPIRE**

RĂSIPIT, -Ă: adj.; vezi **RISIPIT, -Ă**

(a) RĂSPLĂTI: v. IV
voiu răsplăti: *ind. viit.I. 1.sg.* 9,10
au răsplătit: *ind. pf.c. 1.sg.* 22,31
va răsplăti: *ind. viit.I. 3.sg.* 33,15

RĂSPLĂTIRE: s.f.
răsplătirea: *sg. ac.* 25,12

(a) RĂSPUNDE: v. III
răspunde: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.9
au răspuns: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,11
să răspunză: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.14
voiu răspunde: *ind. viit.I. 1.sg.* 14,3, 4, 7; 20,3, 31
va răspunde: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.20

(a) RĂSPUNDE: v. III
va rătăci: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,9

(a se) RĂSTURNA: v. I
(să) vor răsturna: *ind. viit.I. 3.pl.* 38,20

RĂŞINĂ: s.f.
răşină: *sg. ac.* 27, 17

(a) RĂTĂCI: v. IV
să rătăcească: *conj. prez. 3.sg.* 14,11
rătăcit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 34,6
au rătăcit: *ind. pf.c. 3.pl.* 44,10, 15; 48,11
rătăcea: *ind. imp. 3.pl.* 48,11

RĂTĂCIRE: s.f.
rătăcirea: *sg. ac.* 44,10

RĂU: adj./s./adv.
răul: *s.n. sg. nom./ac.* rezum. cap.3; 6,10; 14,22
reale: *s.n. pl. ac.* rezum. cap.6; rezum. cap.20
realele: *s.n. pl. nom.* 6,9
realelor: *s.n. pl. gen.* 6,11
(cei mai) răi: *s.m. pl. ac.* 7,24
rău: *s.n. sg. ac.* 27,5
(celor) răi: *s.m. pl. gen.* 30,12
reale: *adj. f. pl. ac.* 5,16, 17; 8,9; rezum. cap.14; 14,15, 21; 20,44; 33,11; 34,25; 36,31
rău: *adj. n. sg. ac.* rezum. cap.11; 11,2
rea: *adj. f. sg. ac.* 13,22; 38,10
rău: *adv.* 9,4

RĂUTATE: s.f.; var. (Înv.) **RĂOTATE**
răotăţile: *pl. ac.* rezum. cap.5; 20,43
răotatea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.7; 16,23, 57; rezum. cap.33
răotate: *sg. ac.* 18,18; 27,7

RĂZBOI: s.n.
războiu: *sg. ac.* 7, 14, 17; 13,5; 27,27

RĂZBOITOR, -TOARE: adj.
războitorĭ: *m. pl. nom., în sintagma* ***împrotivă războitori*** „răzvrătiţi" rezum. cap.2

RĂZVRĂTITOR, -TOARE: adj.
răzvrătitori: *m. pl. nom.* 2,6

(a se) RÂNDUI: v. IV
(să) rânduiaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3
vei rândui: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,2
va rândui: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.17; 33,2
au rânduit: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,16
au rănduit: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,5
rânduisem: *ind. m.m.c.pf. 1.sg.* 20,6
vor rândui: *ind. viit.I. 3.pl.* 39,14
[sânt] rânduite: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 46,22

RÂNDUIALĂ: s.f.
rânduiala: *sg. nom.* rezum. cap.41

RÂNDUIT, -Ă: adj.
rânduită: *f. sg. nom.* 21,29

RÂPĂ: s.f.
râpilor: *pl. dat.* 6,3
râpele: *pl. ac.* 31,12; 47,12

RÂS: s.n.
râs: *sg. ac.* 23,32

RÂU: s.n.
râul: *sg. nom./ac.* 1,1, 3; 3,15, 23; 10, 15, 20, 22; 29,3, 9; 43,3
râurilor: *pl. gen* 29,3, 4; 30,12
râului: *sg. gen.* 29,5
râurile: *pl. nom./ac.* 29,10; 31,4, 15; 32,2, 14

(a se) RÂURA: v. I; var. (Înv) **(a se) RĂURA** (cf. **Indice** Is)
(să) răora: *ind. imp. 3.pl.* 31,16

RÂVNĂ: s.f.
râvna: *sg. nom./ac.* 5,13; 16,42; 23,25; 35,11; 36,6; 38,19
râvnii: *sg. gen.* 8,3, 5; 16,38; 36,5
râvnă: *sg. ac.* 39,25

(a) RÂVNI: v. IV
au răvnit: *ind. pf.c. 3.pl.* 31,9

REPEJUNE: s.f.
răpejuni *pl. ac.* 35,8
răpegiunilor: *pl. dat.* 36,4
răpegiune: *sg. ac.* rezum. cap.47; 47,12
răpegiunea: *sg. nom./ac.* 47,5, 9, 19
răpegiunii: *sg. gen.* 47,5, 6, 7

REPEZIRE: s.f.
repezirea: *sg. nom., în sintagma* ***repezirea duhului*** cf. lat. *impetus spiritus* 1,12

REVĂRSAT, -Ă: adj.; var. (Pop.) **RĂVĂRSAT, -Ă** (aici) „răsfrânt"
răvărsate: *f. pl. nom.* 40,43

(a se) REZEMA: v. I; var. **(a se) RĂZIMA**
răzimându(-să): *gerunziu* 29,7

(a se) RIDICA: v. I; var. (Înv. şi pop.) **(a se) RĂDICA**
(să) rădica: *ind. imp. 3.pl.* 1,19, 21
(să) rădica: *ind. imp. 3.pl.* 1,19, 20; 10,17; 42,5, 6
au rădicat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,14; 11,1
au rădicat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,3; 11,22, 24; 43,5
rădică: *imperativ 2.sg.* 8,5; 28,11
am rădicat: *ind. pf.c. 1.sg.* 8,5; 20,5, 6, 15, 28, 42; 36,7; 44,12; 47,14
(s-)au rădicat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 10,4; 28,5, 17; 31,3, 5, 10
rădica: *ind. imp. 3.pl.* 10,16
rădicându(-să): *gerunziu* 10, 17
rădicând: *gerunziu* 10, 19

(s-)au rădicat: *ind. pf.c. 3.pl.* 16,50
să (să) rădice: *conj. prez. 3.sg.* 17,14
va rădica: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,6
rădică: *ind. prez. 3.sg.* 18,12
va rădica: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,15; 26,8
am rădicat: *ind. pf.c. 1.sg.* 20,23
să rădice: *conj. prez. 3.sg.* 41,22
vei rădica: *ind. viit.I. 2.sg.* 23,27
(să) vor rădica: *ind. viit.I. 3.pl.* 31,14
rădicaţi: *ind. prez. 2.pl.* 33,25
vor rădica: *ind. viit.I. 3.pl.* 39,15

RIDICAT, -Ă: adj.; var. (Înv.) **RĂDICAT, -Ă**
rădicate: *f. pl. ac.* 1,21
rădicat: *m. sg. ac.* 17,22
rădicat: *m. sg. nom., în sintagma* ***rădicat cu înălţimea*** „de statură înaltă” 31,3

(a se) RISIPI: v. IV; var. (Înv.) **(a se) RĂSIPI**
vei răsipi: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,2
voiu răsipi: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,12
să răsipesc: *conj. prez. 1.sg.* 5,16
(să) vor râsipi: *ind. viit.I. 1.pl.* rezum. cap.6; 6,6; 30,7
voiu râsipi: *ind. viit.I. 1.sg.* 6,3, 5, 8; 12,14, 15; 22,15; 29,12; 30,12, 23, 26
am râsipit: *ind. pf.c. 1.sg.* 11,16; 36,19
sânteţi râsipiţi: *pasiv ind. prez. 2.pl.* 11,17; 20, 41
râsipind: *gerunziu* 13,11
(să) vor răsipi: *ind. viit.I. 3.pl.* 17,21
să râsipesc: *conj. prez. 1.sg.* 20,23; 22,30
sânteţi răsipiţi: *pasiv ind. prez. 2.pl.* 20,34
(să) va râsipi: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.21; 32,12
va răsipi: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,13
vor râsipi: *ind. viit.I. 1.pl.* 26,4
sânt răsipiţi: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 28,25
au fost râsipiţi: *pasiv ind. pf.c. 3.pl.* 29,13
va râsipi: *ind. viit.I. 3.sg.* 29,19
(a) râsipi: *inf. prez.* 30,11
va fi răsipită: *pasiv ind. viit.I. 3.sg.* 30,16
(s-)au râsipit: *ind. pf.c. 3.pl.* 34,5, 6, 21
fusease râsipite: *pasiv ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 34,12
au fost râsipită: *pasiv ind. pf.c. 3.sg.* 35,15
râsipit vei fi: *pasiv ind. viit.I. 2.sg.* 35,15
era râsipiţi: *pasiv ind. imp. 3.pl.* rezum. cap.36
să (să) râsipească: *conj. prez. 3.sg.* 46,18

RISIPIRE: s.f.; var. (Înv.) **RĂSIPIRE**
răsipirea: *sg. ac.* rezum. cap.26; 26,5; 31,13

RISIPIT, -Ă: adj./s.; var. (Înv. şi rar) **RĂSIPIT, -Ă**
răsipite: *adj. f. sg. gen.* 26,10
răsipit: *adj. n. sg. ac.* 29,10
râsipite: *adj. f. pl. gen.* 34,12
(ceale) râsipite: *s.f. pl. ac.* 36,36

(a se) ROADE: v. III (despre piele) „a se jupui”
(s-)au ros: *ind. pf.c. 3.sg.* 29,18

ROATĂ: s.f.
roatelor: *pl. gen.* rezum. cap.1; 1,16, 18; 3,13; rezum. cap.10; 10,2, 6, 9; 26,10
roată: *sg. nom./ac.* 1,15, 16; 10,6, 9, 10
roţii: *sg. gen.* 1,16
roatele: *pl. nom./ac.* 1,19, 20, 21; 10,13, 16, 19; 11,22
roate: *pl. ac.* 1,20, 21; 10,9; 23,24
roate: *pl. gen.* (*cu prep.* ***a + num. card.***) rezum. cap.10; 10,12
roatei: *sg. gen.* 10,10

ROB, ROABĂ: s.m./f.
robi *s.m. pl. nom./ac.* 6,9; 27,13

ROBIE: s.f.
robii: *sg. gen.* 1,2
robie: *sg. ac.* 3,11, 15; rezum. cap.5; 12,11; 25,3; 30,18; rezum. cap.36; rezum. cap.38; rezum. cap.39
robia: *sg. nom./ac.* rezum. cap.12; rezum. cap.19
robiia: *sg. ac.* 29,14; 39,25

ROBIME: s.f.
robime: *sg. ac.* 11,24, 25

ROBIT, -Ă: adj.
(celor) robiţi: *pl. gen.* 1,1

ROCHIE: s.f.
rotii: *pl. nom., în sintagma* ***rotii de in*** 44,18

ROD: s.n.; var. **ROADĂ:** s.f.
rod: *s.n. pl. ac.* 3,15; 17,23
roadă: *s.f. sg. ac.* 17,8
rodurile: *s.n. pl. nom./ac.* 17,9; 25,4; 47,12; 48,18
rodul: *s.n. sg. nom./ac.* 19,10, 12, 14; 34,27; 36,8, 30; 47,12
roadele: *s.f. pl. ac.* 36,30

(a) RODI: v. IV
au rodit: *ind. pf.c. 2.sg.* 17,6

RODITOR, -TOARE: adj.
roditori: *m. pl. ac.* rezum. cap.47
roditoriu: *n. sg. nom.* 47,12

ROTUND: adv.; var. (Înv. şi reg.) **RĂTUND**
rătund: *sg. ac., în sintagma* ***în rătund*** „de jur împrejur” 41,7

ROZĂTOR, -TOARE: s.m./f.
rozătoare: *s.f. sg. nom.* 36,13

RUDĂ: s.f.
rudele: *pl. nom.* 11,15
ruda: *sg. ac.* 20,5

RUDENIE: s.f.
rudeniile: *pl. ac.* 20,32

RUGĂCIUNE: s.f.
rugăciunea: *sg. ac.* rezum. cap.8
rugăciune: *sg. ac.* 41,11

RUGINĂ: s.f.
rugină: *sg. nom.* 24,6
ruginile: *pl. nom.* 24,6
rugina: *sg. nom.* 24,12

RUGIT: s.n. „răget”
rugitului: *sg. gen.* 19,7

(a se) RUPE: v. III; var. (Înv. şi reg.) **(a se) RUMPE**
a (să) rumpe: *inf. prez.* 13,13
voiu rumpe: *ind. viit.I. 1.sg.* 13,20, 21
rumpând: *gerunziu* rezum. cap.17
vei rumpe: *ind. viit.I. 2.sg.* 23,34
(te-)ai rupt: *ind. pf.c. 2.sg.* 29,7
ai rupt: *ind. pf.c. 2.sg.* 29,7

RUPT, -Ă: s.m./f./n.
rupt: *s.n. sg. ac.* (aici) „dobitoc sfâşiat de fiare” 4,14

(a se) RUŞINA: v. I
(să) ruşinează: *ind. prez. 3.pl.* 16,27
(te) ruşinează: *imperativ 2.sg.* 16,52
să (te) ruşinez: *conj. prez. 2.sg.* 16,54, 63
(te) vei ruşina: *ind. viit.I. 2.sg.* 16,61

(vă) ruşinaţi: *imperativ 2.pl.* 36,32
să (să) ruşineaze: *conj. prez. 3.sg.* 43,10, 11

RUŞINARE: s.f.
ruşinarea: *sg. ac.* 36,15

RUŞINE: s.f.
ruşinea: *sg. nom./ac.* 7,18; 16,52, 63; 32,30; 36,6, 7; 39,26; 44,13
ruşine: *sg. ac.* 16,7, 22, 24, 39; 23,44
ruşine: *sg. ac., în sintagma* ***ceale mai de ruşine*** „goliciunea" 22,10
ruşine: *sg. ac., în loc. adv.* ***fără ruşine*** 23,12

S

SABIE: s.f.
sabie: *sg. nom./ac.* rezum. cap.5; 5,12, 17; rezum. cap.6; 6,3, 8, 11, 12; 7,15; 11,8, 10; rezum. cap.12; 12,16; rezum. cap.14; 14,17; 17,21; rezum. cap.21; 23,25; 24,21; 25,13; 26,6, 8; 28,23; 30,5, 6, 17; 31,17, 18; 32,20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 28, 29, 30, 31, 32; 33,27; 35,8; 38,4, 8, 21; 39,23
sabia: *sg. nom./ac.* 5,2; 12,14; 21,3, 4, 5, 9, 11, 14; 23,10; 33,3
sabiia: *sg. nom./ac.* 5,12; 14,21; 21,9, 14, 19, 20; 26,11; 29,8, 10; 30,4, 21, 22, 24, 25; 32,10, 20; 33,2, 4, 6, 11; 38,21
sabiii: *sg. gen./dat.* 14,17; 21,12, 15; 35,5
sabiile: *pl. nom./ac.* 16,40; 23,47; 28,7; 30,11; 32,12, 27; 33,26
sabie: *sg. voc.*; reluat pentru insistenţă: ***sabie, sabie*** 21,28

SAFIR: s.n.; var. (Înv.) **SAMFIR**
samfir: *sg. ac.* 1,26; 10,1
samfirul: *sg. nom.* 28,13

SARDIU: s.n.
sardiul: *sg. nom.* 28,13

SARE: s.f.
sare: *sg. ac.* 16,4; 43,24

SAŢ: s.n.; var. (Înv. şi pop.) **SAŢIU**
saţiul: *sg. nom.* 16,49
saţiu: *sg. ac.* 39,19

(a se) SĂDI: v. IV
(s-)au sădit: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,8, 10; 19,10
voiu sădi: *ind. viit.I. 1.sg.* 17,22, 23
[eşti] sădită: *pasiv ind. prez. 2.sg.* 27,4
vor sădi: *ind. viit.I. 3.pl.* 28,26
am sădit: *ind. pf.c. 1.sg.* 36,36

SĂDIT, -Ă: adj.
sădită: *f. sg. ac.* rezum. cap.17

SĂGEATĂ: s.f.
săgeţile: *pl. nom./ac.* 5,16; 21,21; 39,3, 9

SĂMÂNŢĂ: s.f.
sămânţa: *sg. ac.* 17,5, 13; 36,9; 43,19; 44,22
sămânţă: *sg. ac.* 17,5

SĂNĂTATE: s.f.
sănătatea: *sg. nom.* 30,21

(a) SĂPA: v. I
sapă: *imperativ 2.sg.* 8,8; 12,5
am săpat: *ind. pf.c. 1.sg.* 8,8; 12,7
vor săpa: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,12
era săpaţi: *pasiv ind. imp. 3.pl.* (aici) „erau sculptaţi" 41,25

SĂPAT, -Ă: adj.
săpate: *f. pl. nom.* (aici) „dărâmat" 36,35
săpată: *f. sg. nom.* (aici) „sculptată" 41,19

(a) SĂRA: v. I
[ai fost] sărată: *pasiv ind. pf.c. 3.sg.* 16,4

SĂRAC, -Ă: s.m./f.
săracului: *sg. gen./dat.* 16,49; 18,17
[cel] sărac: *s.m. sg. ac.* 18,12
săracul: *s.m. sg. ac.* 22,7, 29

SĂRĂTURĂ: s.f.
sărătură: *sg. ac.* 47,11

(a se) SĂTURA: v. I
vor sătura: *ind. viit.I. 3.pl.* 7,19
(te-)ai săturat: *ind. pf.c. 2.sg.* 16,28, 29
(s-)au săturat: *ind. pf.c. 3.sg.* 23,17, 22, 28
voiu sătura: *ind. viit.I. 1.sg.* 32,4
(vă) veţi sătura: *ind. viit.I. 2.pl.* 39,20

SĂVÂRŞIRE: s.f.
săvârşire: *sg. ac.* 13,13

SÂMBĂTĂ: s./adv. "ziua de odihnă la mozaici"; reprezintă echivalarea cuvântului *sabat*, "ziua a şaptea a săptămânii, în care orice activitate trebuia întreruptă, după cum însuşi Dumnezeu se odihnise în această zi, după încheierea actului creaţiei"
sâmbetele: *s.f. pl. ac.* 20,12, 13, 16, 20, 21, 24; 22,8, 26; 23,38; 44,24
sâmbetelor: *s.f. pl. gen.* 21,23
sâmbete: *s.f. pl. ac.* 45,17
sâmbetei: *sg. gen.* 46,4, 12
sâmbăta: *adv.* rezum. cap.46; 46,1

SÂN: s.n.; var. (Înv.) **SIN**
sinul: *sg. ac.* (aici) „circumferinţă" 43,13, 17
sânul: *sg. ac., în sintagma* ***sânul pământului*** (aici) „adâncitură în pământ" 43, 14

SÂNGE: s.n.; (pl.; înv. şi pop.) **SÂNGIURI**
sângele: *sg. nom./ac.* 3,18, 20; 5,17; 16,5, 9, 22, 36, 38; 18,13; 19,10; 21,32; 22,4, 6, 13; 24,7, 8; 33,4, 5, 6, 8; 35,6; 36,18; 39,18; 43,18, 20; 44,7; 45,19
sângiurilor: *pl. gen.* 7,23; 22,2; 24,6, 9
sângiuri: *pl. ac.* 9,9
sânge: *sg. ac.* 14,19; 16,38; 18,10; 22,3, 9, 12, 27; 23,37, 45; 28,23; 33,25; 38,22; 39,17, 19; 44,15
sângelui: *sg. gen./dat.* 32,6; 35,6

SÂRGUIRE: s.f.
sârguire: *sg. ac.* 12,18

SCAUN: s.n. „tron"; „loc de aşezare" (cf. lat. *sēdēs, -is* „scaun", dar şi „loc de aşezare")
scaunele: *pl. ac.* 26,16; 34,13; 37,23
scaunului: *sg. gen.* 43,7

(a) SCĂDEA: v. II
scăzând: *gerunziu* 4,17
a scădea: *inf. prez.* 22,15
va scădea: *ind. viit.I. 3.sg.* 30,18; 33,28; 47,12

(a) SCĂPA: v. I
vor scăpa: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.6; 6,8
va scăpa: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,15, 18

SCÂNDURĂ: s.f.
scândurile: *pl. ac.* 27,6

SCÂNTEIE: s.f.
scânteI: *pl. nom.* 1,7
scânteaie: *sg. ac.* 15,4

(a se) SCÂRBI: v. IV
(vă) veţi scârbi: *ind. viit.I. 2.pl.* 20,43; 36,31

SCÂRNĂVIE: s.f.
scârnăviile: *pl. ac.* 32,5

(a) SCHIMBA: v. I
au schimbat: *ind. pf.c. 3.pl.* 27,15, 35
vor schimba: *ind. viit.I. 3.pl.* 48,14

(a) SCLIPI: v. IV
sclipeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 1,14
să sclipească: *conj. prez. 3.sg.* 21,10
a sclipI: *inf. prez.* 21,15
să sclipeştI: *conj. prez. 2.sg.* 21,28
sclipea: *ind. imp. 3.sg.* 43,2

(a se) SCOATE: v. III
voiu scoate: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,12; 11,7; 13,23; 20,34, 38, 41; 21,3; 29,4; 34,13, 27; 37,13; 38,4
vei scoate: *ind. viit.I. 2.sg.* 12,4
am scos: *ind. pf.c. 1.sg.* 12,7; 20,14, 22; 21,5
să scoaţă: *conj. prez. 3.pl.* 12,12
vor scoate: *ind. viit.I. 3.pl.* 14,22
au scos: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 19,2; 36,5; 37,1; 40,24; 42,1, 15; 46,21; 47,2, 6
să scoţu: *conj. prez. 1.sg.* 20,6, 9
scosu(-)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 20,10
scoate: *imperativ 2.sg.* 24,6
(te-)ai scos: *ind. pf.c. 2.sg.* 28,16
scoate-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 28,18
aţi scos: *ind. pf.c. 2.pl.* 34,4
voi scoate: *ind. viit.I: 1.sg.* 37,12
să scoată: *conj. prez. 3.pl.* 46,20

(a) SCOBI: v. IV (aici) „a sculpta"
era scobiţi: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 41,25

SCOBIT, -Ă: adj. (aici) „sculptat"
scobiţi: *m. pl. nom.* 40,26, 34; 41,20

SCOBITURĂ: s.f. (aici) „sculptură"
scobitura: *sg. nom.* 40,37

SCORPIE: s.f.
scorpiile: *pl. ac.* 2,6

(a se) SCRIE: v. III
(să) scriu: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.1
era scrisă: *pasiv ind. imp. 3.sg.* 2,9
era scrise: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 2,9
(să) vor scrii: *ind. viit.I. 3.pl.* 13,9
scrie: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.19
scrie: *imperativ 2.sg.* 24,2; 37,16
vei scrii: *ind. viit.I. 2.sg.* 37,20; 43,11

SCRIITOR: s.m.
scriitoriu: *sg. ac.* 9,2, 3

SCRIS, -Ă: adj.
scrisă: *f. sg. ac.* rezum. cap.2

SCRISOARE: s.f.
scrisoarea: *sg. ac.* 13,9

SCRUM: s.n.
scrumul: *sg. nom.* 24,11

(a se) SCULA: v. I
sulându(-te): *gerunziu* 3,22
sculându(-mă): *gerunziu* 3,23
(s-)au sculat: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,11
(v-)aţi sculat: *ind. pf.c. 2.pl.* 35,13

SCULĂ: s.f. (aici) „obiecte de gospodărie"
sculele: *pl. ac.* 38,13

SCUMP, -Ă: adj.
scumpe: *f. pl. ac.* 23,42; 27,24
scumpă: *f. sg. nom./ac., în sintagma* ***piatră scumpă/piatra scumpă*** 27,16, 22; 28,13

SCUTEC: s.n.
scutece: *pl. ac.* 16,4

(a se) SCUTURA: v. I
(s-)au scuturat: *ind. pf.c. 3.pl.* 31,15

SEARĂ: adv.; var. (Pop.) **SARĂ**
sara: *adv.* 12,7; 24,18; 33,22
sara: *adv. în loc. adv.* ***până sara*** 46,2

(a) SECA: v. I; var. (Înv. şi reg.) **(a) SĂCA**
va săca: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,9
am săcat: *ind. pf.c. 1.sg.* 17,24
au săcat: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,12

(a) SEMĂNA: v. I; var. (Pop.) **(a) SĂMĂNA** (aici) „a împrăştia"
voiu sămâna: *ind. viit.I. 1.sg.* 12,15

SEMEŢIE: s.f.; var. (Pop.) **SUMEŢIE**
sumeţia: *sg. nom.* 7,10, 24

SEMN: s.n.; var. (Înv. şi pop.) **SĂMN**
sămn: *sg. nom.* 4,3; 20,12, 20
sămnul: *sg. ac., în sintagma* ***sămnul descoperirii*** „semnul desfrânării" 16,25

(a) SEMNA: v. I; var. (Înv.) **(a) SĂMNA** (Înv.) „a însemna", „a semnifica"
sămnează: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.37

SETOS, -OASĂ: var. (Reg.) **SETIOS, -OASĂ** (Înv. şi rar) „secetos"
sătios: *n. sg. ac.* 19,13

SFAT: s.n.
sfatul: *sg. nom./ac.* 7,26; 13,9
sfat: *sg. ac., în sintagma* ***rău sfat/sfat rău*** rezum. cap.11; 11,2

(a se) SFĂRÂMA: v. I; var. (Înv.) **(a se) SFĂRMA**
(să) vor sfărâma: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,6
(te-)ai sfărmat: *ind. pf.c. 2.sg.* 29,7
voiu sfărâma: *ind. viit.I. 1.sg.* 30,22

SFĂRÂMĂTURĂ: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **SFĂRMITURĂ**
sfărmiturile: *pl. ac.* 23,34

(a) SFĂTUI: v. IV
au sfătuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,21
sfătuiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 21,23

SFÂNT, -Ă: adj./s.
sfântul: *s.n. sg. ac.* „locul sfânt", „sfântul lăcaş" 5,11
Sfântul: *s.m. sg. nom.* 39,7
sfânta: *s.f. sg. nom./ac., în gen. superl.* ***sfânta sfintelor*** „partea cea mai tainică a templului"; „o parte a pământului considerată cea mai sfântă" 41,4; 42,13; 45,3; 48,12

sfintelor: *s.f. pl. gen., în în gen. superl.* ***sfânta sfintelor/sfintele sfintelor*** 41,4; 42,13; 44,13; 45,3; 48,12
sfintelor: *s.f. pl. gen.* rezum. cap.42
sfintele: *s.n. pl. ac., în gen. superl.* ***sfintele sfinţilor/sfintele sfintelor*** „lucrurile preasfinte” 42,13; 44,13
sfinţilor: *s.m. pl. gen., în gen. superl.* ***sfintele sfinţilor*** „lucrurile preasfinte”***/sfântul sfinţilor*** “locul preasfânt” 42,13; 43,12
(ceale) sfinte: *s.n. pl. ac.* 42,13
sfântul: *s.m. sg. nom, în gen. superl.* ***sfântul sfinţilor*** „locul preasfânt” 43,12
(cel) sfânt: *s.n. sg. ac.* 44,23
sfânt: *adj. m./n. sg. nom./ac./gen./dat.* 20,39, 40; 28,14; 36,20, 21, 22; 39,7, 25; 42,13; 43,7, 8; rezum. cap.47; reyum. cap.48
sfântă: *adj. f. sg. ac.* 36,38
sfinte: *adj. f./n. pl. nom.* 42,13, 14

(a se) SFÂRŞI: v. IV
(să) va sfârşi: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,12
sfârşindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.12

SFÂRŞIRE: s.f.
sfârşire: *sg. ac.* 11,13

SFÂRŞIT: s.n.
sfârşitul: *sg. nom./ac.* 7,2, 3, 6; 29,13; 40,12

SFINŢENIE: s.f.
sfinţenie: *sg. ac.* 11,16
sfinţniia: *sg. nom./ac.* 16,27; 28,18; 37,26, 27
sfinţeniile: *pl. ac.* 20,40
sfinţeniii: *sg. gen.* 45,4

(a se) SFINŢI: v. IV
sfinţesc: *ind. prez. 1.sg.* 20,12
sfinţiţi: *imperativ 2.pl.* 20,20
(Mă) voiu sfinţi: *ind. viit.I. 1.sg.* 28,22, 25; 36,23
voiu sfinţi: *ind. viit.I. 1.sg.* 36,23
vei sfinţi: *ind. viit.I. 2.sg.* 43,20
vor sfinţi: *ind. viit.I. 3.pl.* 44,19, 24
e sfinţit: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 45,1
sfinţit va fi/va fi sfinţit: *pasiv ind. viit.I. 3.sg.* 45,1, 2, 4
să (să) sfinţască: *conj. prez. 3.sg.* 46,20
sânt sfinţite: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 48,14

SFINŢIT, -Ă: s.m./f.
(cel) sfinţit: *s.n. sg. ac.* 22,26

SFINŢITOR, -TOARE: s.m./f.
sfinţitorul: *s.m. sg. nom.* 37,27

SICLU: s.m.
siclul: *sg. nom.* 45,12
sicli: *pl. ac.* 45,12

SILĂ: s.f.
sila: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu sila*** 46,18

SILNICIE: s.f.; var. (Înv.) **SÂLNICIE**
silnicie: *sg. ac.* 18,18
sâlnicie: *sg. ac., în loc. adv.* (Înv.) ***cu sâlnicie*** 22,29

SINGUR, -Ă: adj.
sânguri: *m. pl. nom.* 14,16, 18
sângur: *m. sg. nom.* rezum. cap.33; rezum. cap.44

SINGURĂTATE: s.f.
sângurătate: *sg. ac.* 4,16; 33,28
sângurătăţile: *pl. ac.* 26,20
sângurătăţi: *pl. ac.* 35,9

SIR: s.m. (cf. **Indice** 1Par)
sirul: *sg. nom.* 27,16

SLAB, -Ă: adj.
slabe: *n. pl. ac.* 34,21

SLAVĂ: s.f.
slavei: *sg. gen., în sintagma* ***slavei Domnului*** 2,1; 10,4
slava: *sg. nom./ac., în sintagmele* ***slava Domnului/slava Dumnezeului*** rezum. cap.3; 3,12, 23; 8,4; 9,3; 10,4, 19; 11,22, 23; rezum. cap.43; 43,2, 5; 44,4
slava: *sg. ac.* 3,23; rezum. cap.29; 39,21
slavei: *sg. gen.* 7,7; 23,26
slavă: *sg. ac.* 26,20; rezum. cap.28

(a se) SLĂBĂNOGI: v. IV
(să) vor slăbănogi: *ind. viit.I. 3.pl.* 7,17
(să) vor slăbănoji: *ind. viit.I. 3.pl.* 21,7
ai slăbănojit: *ind. pf.c. 2.sg.* 29,7

(a se) SLĂBI: v. IV
au slăbit: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,5
(să) va slăbi: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,7

(a se) SLĂVI: v. IV
(Mă) voi slăvi: *ind. viit.I. 1.sg.* 28,22

SLĂVIRE: s.f.
slăvirea: *sg. ac.* rezum. cap.39

(a se) SLOBOZI: v. IV
(să) sloboziia: *ind. imp. 3.pl.* 1,24
sloboziia: *ind. imp.* 3.pl. 1,25
slobozând: *gerunziu* 8,3
voiu slobozi: *ind. viit.I. 1.sg.* 13,20; 34,10, 12; 37,5
au slobozit: *ind. pf.c. 1.sg.* 37,1; 40,2

SLOBOZIRE: s.f.
slobozirii: *sg. gen., în sintagma* ***anul slobozirii*** 46,17

SLUGĂ: s.f.
slugii: *sg. dat.* 28,25; 37,25
sluga: *sg. nom./ac.* rezum. cap.34; 34,23, 24; 37,24, 25
slugilor: *pl. gen./dat.* 38,17; rezum. cap.46
slugile: *pl. ac.* 46,17

SLUJBĂ: s.f.
slujba: *sg. ac.* 27,9; 29,18; 40,46; rezum. cap.42; 44,14
slujbă: *sg. ac.* 29,18
slujbelor: *pl. dat. adn.* 44,8
slujba: *sg. ac., în sintagma* ***slujba Domnului*** 45,4

(a) SLUJI: v. IV
slujaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.15
să slujascâ: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.20; 40,46; 44,11, 13, 15, 16, 27
slujiţi: *imperativ 2.pl.* 20,39
va sluji: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,40
a slujit: *inf. prez.* 29,18
au slujit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 29,18, 20; 44,12, 19
slujesc: *ind. prez. 3.pl.* 42,14; 44,17; 45,5; 48,18, 19

SLUJITOR, -TOARE: s.m./f.
slujitorii: *s.m. pl. nom.* rezum. cap.44; rezum. cap.46; 46,24
slujitori: *s.m. pl. nom./ac.* 44,8, 11
slujitorilor: *s.m. pl. dat.* 45,4

SMARALD: s.n.; var. **ZMĂRAGD**
zmăragdul: *sg. nom.* 28,13

(a) SMERI: v. IV
smerind: *gerunziu* rezum. cap.17

să fie smerită: *pasiv conj. prez. 3.sg.* 17,14
am smerit: *ind. pf.c. 1.sg.* 17,24
au smerit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 21,26; 22,10
a smerit: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,11

SMERIN, -Ă: adj./s.
smerin: *adj. n. sg. ac.*, *în sintagma* ***stat smerin*** „de statură mică", „firavă" 17,6
(mai) smearine: *adj. f. pl. ac.* (aici) „mai scunde" (cf. lat. *humiliora*) 42,5
(cel) smearin: *s.m. sg. ac.* 21,26

SMERIT, -Ă: adj./s.
(cel) smerit: *s.m. sg. ac.* rezum. cap.17
smerit: *adj. n. sg. ac.* 17,24
(mai) smerită: *adj. f. sg. nom.* 29,15

SMINTEALĂ: s.f.; var. **ZMINTEALĂ**
sminteală: *sg. ac.* 3,20
sminteala: *sg. nom./ac.* 14,3, 4, 7; 28,24; 44,12
smintealele: *pl. ac.* 20,7, 30
zminteală: *sg. nom.* 7,19

(a se) SMULGE: v. III; var. **(a se) ZMULGE**
au zmult: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,4
va zmulge: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,9
să zmulgă: *conj. prez. 3.sg.* 17,9
(s-)au zmult: *ind. pf.c. 3.pl.* 19,12

SOARE: s.m.
soarelui: *sg. gen.* 8,16; 10,1; 11,1
soarele: *sg. ac.* 32,7

SOARTĂ: s.f.; var. (Înv. și pop.) **SOARTE**
soarte: *sg. nom./ac.* 18,17; 24,6
sorți: *pl. ac.* 45,1
soartea: *sg. ac.* 48,29

(a se) SOCOTI: v. IV
socotind: *gerunziu* 18,28
(să) vor socoti: *ind. viit.I. 3.pl.* 33,16

SOCRU: s.m.
socrul: *sg. nom.* 22,11

SODOMLEAN: s.m. „persoană care face parte din populația Sodomei sau este originară de acolo"
sodomleanilor: *s.m. pl. gen.* 16,53

SOL: s.m.
soli: *pl. nom./ac.* 17,15; 23,16; 30,9

SOLIE: s.f.
solie: *sg. ac.* 23,40

SOLZ: s.m.
solzii: *pl. ac.* 29,4

SORĂ: s.f.; var. (Înv. și reg.) **SOR**
sora: *sg. nom./ac.* 16,45, 46, 48, 55, 56; 23,4, 11, 18
surorilor: *pl. gen.* 16,45
surorii: *sg. gen.* 16,49; 23,11, 32, 33
surorile: *pl. ac.* 16,51, 52, 61
sor u-sa: *sg. ac.* 22,11
sor: *sg. ac.* 44,25

SOȚIE: s.f. (Înv.) „tovarăș"
soțiilor: *pl. gen.* 37,16

SPAIMĂ: s.f.
spaimii: *sg. gen., în sintagma* ***zioa spaimii*** 26,18
spaimă: *sg. nom.* 30,4, 9

(a se) SPĂIMÂNTA: v. I
(să) spăimântează: *ind. prez. 3.sg.* 24,21

SPĂIMÂNTAT, -Ă: adj.
spăimântați: *m. pl. nom.* 32,30

(a se) SPĂLA: v. I
(te-ai) spălat: *ind. pf.c. 2.sg.* 16,4; 23,40
am spălat: *ind. pf.c. 1.sg.* 16,9
spăla: *ind. imp. 3.pl.* 40,38

SPĂSENIE: s.f. (Înv.; Bis.) „mântuire"
spăsănie: *sg. ac.* 16,4

(a) SPÂNZURA: v. I
să spânzurea: *conj. prez. 3.sg.* 15,3
au spânzurat: *ind. pf.c. 3.pl.* 27, 10

SPIN: s.m.
spini: *pl. nom.* 28,24

SPOR: s.n.
sporiul: *sg. ac.* rezum. cap.37

(a se) SPORI: v. IV
ai sporit: *ind. pf.c. 2.sg.* 16,13
sporește: *ind. prez. 3.sg.* 16,31
va spori: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.17; 17,10, 15
(să) va spori: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,9
sporește: *imperativ 2.sg.* 21,15
au sporit: *ind. pf.c. 3.pl.* 23,14

(a) SPRIJINI: v. IV
sprijinea: *ind. imp. 3.pl.* 42,5

SPRIJINITOR, -TOARE: s.m./f.
sprijinitoriu: *s.m. sg. nom.* 12,14

(a) SPUNE: v. III
spune: *imperativ 2.sg.* 17,2
spui: *ind. prez. 2.sg.* 24,19
vei spune: *ind. viit.I. 2.sg.* 37,18

(a se) SPURCA: v. I
ai spurcat: *ind. pf.c. 2.sg.* 5,11
vor spurca: *ind. viit.I. 3.pl.* 7,21, 22
spurcați: *imperativ 2.pl.* 9,7
spurcă: *ind. prez. 3.sg.* 18,11
(să) vor spurca: *ind. viit.I. 3.pl.* 44,25

SPURCĂCIUNE: s.f.
spurcăciunile: *pl. ac.* 14,6

(a) STA: v. I
stând: *gerunziu* 1,21; 10,17
sta: *ind. imp. 3.sg./pl.* 1,21, 24, 25; 3,23; 8,11; 10,3, 17; 40,3; 43,6
stăi: *imperativ 2.sg.* 2,1
au stătut: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,2; 10,6, 18, 19; 11,23; 21,21; 37,10
stați: *ind. prez. 2.pl.* 13,5
ar sta: *cond. prez. 3.sg.* 20,30
vor sta: *ind. viit.I. 3.pl.* 27,29; 31,14; 44,11, 15, 24; 47,10
stătut-ați: *ind. pf.c. 2.pl.* 33,26
va sta: *ind. viit.I. 3.sg.* 46,2

STAT: s.n. „stare", „situație"; (Înv. și pop.) „statură"
stat: *sg. nom./ac.* 1,18
statul: *sg. ac.* 16,55; 19,11
stat: *sg. ac., în sintagma* ***stat smerin*** „de statură mică", „firavă" 17,6

STAUL: s.n.
staulele: *pl. ac.* 25,4

(a) STĂPÂNI: v. IV
au stăpânit: *ind. pf.c. 3.sg.* 33,24
veţi stăpâni: *ind. viit.I. 2.pl.* 33,26; 47,13, 14
voiu stăpâni: *ind. viit.I. 1.sg.* 35,10
vor stăpâni: *ind. viit.I. 3.pl.* 36,12; 46,16

STĂPÂNIRE: s.f.
stăpânire: *sg. ac.* 33,25

STĂPÂNITOR, -TOARE: s.m./f.
stăpânitori: *s.m. pl. ac.* 19,11
stăpânitorilor: *s.m. pl. gen.* 19,14
stăpânitorii: *s.m. pl. nom.* 27,8, 27

STÂLP: s.m.
stâlpii: *pl. nom.* 26,11; 42,6
stâlp: *sg. ac.* 39,15; 40,49
stâlpi: *pl. ac.* 42,6

STÂNG, -Ă: adj./s.
stânga: *s.f. sg. ac., în loc. prep.* ***de-a stânga*** 1,10; 16,46
stânga: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***spre dreapta sau spre stânga*** 21,16
stângă: *adj. f. sg. ac.* rezum. cap.4; 4,4; 39,3

STÂRV: s.n.
stârvurile: *pl. ac.* 6,5

STEA: s.f.
stealelor: *pl. gen.* 32,7

STEJAR: s.m.; var. (Reg.) **ŞTĂJAR**
stejariul: *sg. ac.* 6,13
ştăjari: *pl. ac.* 27,6

STEMĂ: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **STEAMĂ**
steme: *pl. ac.* 19,11
steama: *sg. nom./ac.* 19,14; 21,10, 13
steamii: *sg. dat.* 20,37
steamele: *pl. ac.* 30,18

(a se) STIDI: v. IV
(nici te) stidi: *imperativ prohib. 2.sg.* 2,6; 3,9

(a se) STINGE: v. III
(să) va stânge: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,47, 48
(te) vei stânge: *ind. viit.I. 2.sg.* 32,7

(a) STOARCE: v. III
vei stoarce: *ind. viit.I. 2.sg.* 23,34

(a) STRĂBATE: v. III
străbătând: *gerunziu* 39,15

STRĂIN, -Ă: adj./s.; var. (Înv. şi pop.) **STREIN, -Ă**
streinilor: *s.m. pl. gen.* 7,21; 30,12
(cei) streini: *s.m. pl. ac.* 16,32; 31,12
(cel) strein: *s.m. sg. ac.* 22,7
streinii: *s.m. pl. ac.* 28,7
(celor) streini: *s.m. pl. gen.* 28,10
streini: *adj. m. pl. ac.* 44,7
strein: *adj. m. sg. nom.* 44,9

STRĂJER: s.m.; var. (Înv. şi pop.) **STRĂJAR**
străjariu: *sg. ac.* rezum. cap.3; 3,17; 33,2, 7
străjariul: *sg. nom.* rezum. cap.33; 33,6
străjariului: *sg. gen.* 33,6

(a) STRĂJUI: v. IV
străjuia: *ind. imp. 3.pl.* 40,45
străjuiesc: *ind. prez. 3.pl.* 40,46

(a) STRĂLUCI: v. IV
strălucind: *gerunziu* 1,27

STRĂLUCIRE: s.f.
strălucire: *sg. nom.* 1,4, 13
strălucirii *sg. ac.* 1,28; 8,2
strălucirea: *sg. ac.* 10,4

STRÂMB, -Ă: adj. (aici) „lateral" (cf. lat. *obliquus* „oblic", „lateral")
strâmbe: *f. pl. nom., în sintagmele* ***ferești strâmbe/ferestile ceale strâmbe*** 40,16; 41,16, 26

STRÂMTOARE: s.f. „stare a celui care are de îndurat greutăți, necazuri, care se află într-o situație foarte grea"
strâmtoare: *sg. ac.* 4,16
strâmtoarea: *sg. nom.* 7,25

(a) STRÂMTORA: v. IV; var. (Înv. şi pop.) **(a) STRÂMTORI**
va strâmtori: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,9

STRÂMTURĂ: s.f. (cf. supra **STRÂMTOARE**)
strâmturi: *pl. nom.* 30,16

(a) STRÂNGE: v. III
strânge: *imperativ 2.sg.* 24,4, 10
strânse era: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 27,24

STRÂNGERE: s.f.
strângerea: *sg. ac.* 24,5

(a) STREPEZI: v. IV
au strepezit: *ind. pf.c. 3.pl.* 18,2

(a se) STRICA: v. I
voiu strâca: *ind. viit.I. 1.sg.* 13, 14
vor strâca: *ind. viit.I. 3.pl.* 16,39; 26,4, 12
va strâca: *ind. viit.I. 3.sg.* 26,9; 33,12
(să) vor strâca: *ind. viit.I. 3.pl.* 30,4
(să) va strâca: *ind. viit.I. 3.sg.* 30,6

(a) STRIGA: v. I
vor strâga: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,18; 27,30
strâga: *ind. imp. 3.sg.* rezum. cap.9
au strâgat: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,1
strâgând: *gerunziu* 9,8; 11,12
strâgă: *imperativ 2.sg.* 21,12

STRIGARE: s.f.
strâgări: *sg. gen.* 27,28

(a) STROPI: v. IV
să stropească: *conj. prez. 3.pl.* 17,7
voiu stropi: *ind. viit.I. 1.sg.* 32,6

STRUGURE: s.m.; var. (Înv. şi pop.) **STRUGUR**
strugur: *sg. ac.* 18,2

SUBŢIRE: s.m./f. (aici) „haină confecționată din material foarte fin"
supţiri: *s.f. pl. ac.* 16,10

SUDOARE: s.f.
sudoare: *sg. ac.* 44,18

(a) SUFERI: v. IV
va suferi: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,14
aţi suferit: *ind. pf.c. 2.pl.* 36,6

(a) SUFLA: v. I
voiu sufla: *ind. viit.I. 1.sg.* 21,31
suflă: *imperativ 2.sg.* 37,9

SUFLET: s.n.
sufletul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.3; 3,19, 21; 4,14; 7,19; 18,4, 20, 27; 23,17, 18, 22, 28; 24,21; 32,10; 33,5, 6, 9; 47,9
sufletele: *pl. nom./ac.* 13,18, 19, 20; 14,14; 18,4; 22,25, 27; 24,25
suflete: *pl. ac.* 13,20; 14,20; 17,17
sufletului: *sg. gen.* 16,5; rezum. cap.24; 27,31
sufletul: *sg. ac., în loc. adv.* ***din tot susfletul*** 25,15
suflet: *sg. ac.* 36,5

(a) SUGRUMA: v. I
sugrumi: *ind. prez. 2.sg.* 36,13
vei sugruma: *ind. viit.I. 2.sg.* 36,14

(a se) SUI: v. IV
(să) suia: *ind. imp. impers./3.sg.* 8,11; 40,26, 31, 40, 49; 41,7
(s-)au suit: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,23; 37,8; 40,6
(v-)aţi suit: *ind. pf.c. 2.pl.* 13,5; 36,3
(să) suie: *ind. prez. 3.sg.* 26,3
suindu(-te): *gerunziu* 38,9
(să) vor sui: *ind. viit.I. 3.pl.* 38,10
sui(-mă)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 38,11
(te) vei sui: *ind. viit.I. 2.sg.* 38,16
sui(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 38,18
a (te) sui: *inf. prez.* 39,2
suindu(-să): *gerunziu* 41,7

SUIRE: s.f.
suirea: *sg. nom.* 40,22

SUIŞ: s.n.
suişul: *sg. nom.* 40,34, 37

SULIŢĂ: s.f.
sulițe: *pl. ac.* 38,4
sulița: *sg. nom.* 39,9

(a) SUNA: v. I
va suna: *ind. viit.I. 3.sg.* 33,6

SUNET: s.n.
sunetul: *sg. nom./ac.* 1,24; 7,11; 10,5; 26,10, 13, 15; 27,28; 31,15; 33,4, 5
sunet: *sg. nom./ac.* 1,24; 33,32; 37,7

SUPĂRARE: s.f.
supărare: *sg. ac.* rezum. cap.19

(a se) SUPUNE: v. III
voiu supune: *ind. viit.I. 1.sg.* 20,37
(s-)au supus: *ind. pf.c. 3.pl.* 23,3, 21

(a se) SURPA: v. I
vor surpa: *ind. viit.I. 3.pl.* 26,12
(să) va surpa: *ind. viit.I. 3.sg.* 38,20

SURPAT, -Ă: adj./s.
surpate: *adj. f. pl. gen.* 29,12
surpaţi: *adj. m. pl. dat.* 36,4
(ceale) surpate: *s.f. pl. nom./ac.* 33,27; 36,10, 33

SURPĂTURĂ: s.f.
surpăturile: *pl. ac.* 33,24

SUS: adv.
(mai) sus: 1,27; 45,25
sus: *adv. în loc. adv.* ***în sus/de sus/până sus;*** *loc. adj.* ***din sus/mai din sus*** 8,2; 9,2; 13,11; 40,24, 28, 32, 33, 35; 41,7; 42,5; 43,15
sus: 41,7

SUSPIN: s.n.
suspinul: *sg. ac.* 26,15
suspinuri: *pl. ac.* 30,24

(a) SUSPINA: v. I
suspină: *ind. prez. 3.pl.* 9,4
suspină: *imperativ 2.sg.* 21,6; 24,17
suspini: *ind. prez. 2.sg.* 21,7
va suspina: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,23
vor suspina: *ind. viit.I. 3.pl.* 30,24

Ş

ŞA: s.f. (la pl. cu val. de sg.) "parte a spinării din jurul regiunii lombare la om"; „șold"
şealele: *pl. nom./ac.* 21,12; 24,4

ŞANŢ: s.n.
şanţu: *sg. ac.* (aici) „șanț de apărare" 4,2; 21,22; 26,8
şanţului: *sg. gen.* 17,17

(a) ŞEDEA: v. II
şeade: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1
am şezut: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,15; 28,2
şedea: *ind. imp. 3.pl.* 3,15; 8,1, 14
şedeam: *ind. imp. 1.sg.* 8,1
au şezut: *ind. pf.c. 3.pl.* 14,1; 20,1
şezut-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 23,41
vor şedea: *ind. viit.I. 3.pl.* 26,16
va şedea: *ind. viit.I. 3.sg.* 31,17; 44,3
şed: *ind. prez. 3.pl.* 33,31

ŞEDERE: s.f.
şedeare: *sg. ac.* 27,20

ŞES: s.n.
şesurile: *pl. ac.* 47,8

ŞIRAG: s.n.; var. (Reg.) **ŞIREAG** (Înv.) "linie de bătaie"; (Pop) "rând de ostași"; "coloană de ostași"
şireagul: *sg. ac.* 17,21
şireagurile: *pl. nom.* 38,6, 9; 39,4

ŞTĂJAR: s.m.; vezi **STEJAR**

(a se) ŞTERGE: v. III „a distruge"; „a nimici"; „a curăți (de pângărire)"
(să) vor şteargе: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,6
voiu şteargе: *ind. viit.I. 1.sg.* 14,9
vor şteargе: *ind. viit.I. 3.pl.* 43,26

(a) ŞTI: v. IV
vor şti: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,5; 5,13; 6,14; 7,27; 12,15, 16; 17,24; 20,26; 25,11, 17; 26,6; 28,22, 23, 24, 26; 29,6, 9, 16, 21; 30,8, 19, 25, 26; 32,15; 33,29, 33; 34,27, 30; 36,36, 38; 39,6, 7, 28
veţi şti: *ind. viit.I. 2.pl.* 6,13; 11,10, 12; 12,20; 13,14, 21, 23; 14,8; 15,7; 17,21; 20,38, 42, 44; 22,22; 24,27; 25,5; 35,15; 36,11
veţ şti: *ind. viit.I. 2.pl.* 7,4, 9; 24,24; 35,9; 37,13
vei şti: *ind. viit.I. 2.sg.* 16,62; 22,16; 25,7; 35,4, 12
ştiţi: *ind. prez. 2.pl.* 17,12
să ştie: *conj. prez. 3.sg./pl.* 20,12; 21,5; 36,23
să ştiţi: *conj. prez. 2.pl.* 20,20

ştii: *ind. prez. 2.sg.* 32,9; 37,3
va şti: *ind. viit.I. 3.sg.* 39,22
au ştiut: *ind. pf.c. 3.sg.* 45,20

(a) ŞUIERA: v. I
au şuierat: *ind. pf.c. 3.pl.* 27,36

T

TABĂRĂ: s.f. „tabără militară”
taberilor: *pl. gen.* 1,24
tabăra: *sg. ac.* 4,2

TAINĂ: s.f.
taina: *sg. nom./ac.* 7,22; 28,3

TALPĂ: s.f.
talpa: *sg. nom./ac.* 1,7, 7

TARE: adj./s.
tare: *adj. f. sg. nom./ac.* 16,13; 19,14; 20,33, 34; 26,17; 30,22
(cei) tari: *s.m. pl. ac.* 17,13; 28,7; 32,27
(cei mai) tari: *s.m. pl. nom.* 30,11
(celui mai) tare: *s.m. sg. gen.* 31,11
(celor) tari: *s.m. pl. gen.* 32,12, 27; 39,18
[cel] tare: *s.m. pl. ac.* 34,16

TATĂ: s.m.; var. (În v. şi pop.) **TĂTÂNE**
tatăl: *sg. nom./ac.* 16,3, 45; 18,18, 20; 22,7
tătâni-său: *sg. gen.* rezum. cap.18; 18,14, 17, 19, 20; 22,10, 11
tatălui: *sg. gen.* 18,4
tată: *sg. ac.* 44,25

TAUR: s.m.
taurilor: *pl. gen.* 39,18

(a) TĂCEA: v. II
tăcând: *gerunziu* 24,17
voiu tăcea: *ind. viit.I. 1.sg.* 24,27
am tăcut: *ind. pf.c. 1.sg.* 33,22

(a se) TĂIA: v. I
vei tăia: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,2
(s-)au tăiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,4
să taie: *conj. prez. 3.sg.* 21,10
tăiat-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 21,10
voiu tăia: *ind. viit.I. 1.sg.* 23,25
or tăia: *ind. viit.I. 3.pl.* 26,11
vor tăia: *ind. viit.I. 3.pl.* 31,12; 39,10
sântem tăiaţi: *pasiv ind. prez. 1.pl.* 37,11

TĂIAT, -Ă: adj.
tăiată: *f. sg. nom.* rezum. cap.15

TĂIERE: s.f.
tăierea: *sg. nom.* 9,8
tăiare: *sg. ac.* 21,22

TĂMÂIE: s.f.
tămâi: *pl. ac., în sintagma* ***tămâi mirositoare*** 6, 13
tămâie: *sg. ac.* 8,11
tămâia: *sg. ac.* 16,18; 23,41

TĂRIE: s.f. „firmament”, „boltă cerească”; „întăritură”; „forţă (fizică)”; „curaj”
tăriii: *sg. gen.* 1,22
tărie: *sg. nom./ac.* 1,23; 21,22; 28,4; 33,28
tăriia: *sg. ac.* 1,25, 26; 10,1; 28,5; 32,30
tăria: *sg. ac.* 24,25
tării: *pl. ac.* 26,8

TĂTÂNE: s.m.; vezi **TATĂ**

TÂLHAR: s.m.; var. (Înv.) **TÂLHARIU**
tâlhariu: *sg. nom.* 18,10

TÂNĂR, -Ă: s.m./f.; var. (În v. şi reg.) **TINĂR, -Ă**
(cel mai) tinăr: *s.n. sg. ac.* „vlăstarul cel mai fraged” 17,22
(cei) tineri: *s.m. pl. ac.* 23,6, 23
(celor) tineri: *s.m. pl. dat.* 23,12
tinerii: *s.m. pl. nom.* 30,17

TÂNGUIRE: s.f.
tânguiri: *pl. nom.* rezum. cap.2; 2,9
tânguire: *sg. ac.* 26,17; 27,2; 32,2

(a se) TÂRÂI: v. IV; var. (Înv. şi reg.) **(a se) TÂRĂI**
(să) târâiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 38,20; 47,9

TÂRG: s.n.
târgurile: *pl. ac.* 27,12, 17, 19
târgul: *sg. ac.* 27,14
târguri: *pl. ac.* 46,11

TÂRNAŢ: s.n.; var. (Reg.) **TĂRNAŢ** „foişor”, „pridvor”
târnaţului: *sg. gen.* 8,7; 40,15, 19
târnaţele: *pl. ac.* 9,7; 41,15
târnaţele: *pl. ac.* 40,16; 42,5
târnaţul: *sg. nom.* 40,21, 22
târnaţe: *pl. nom./ac.* 40,22; 46,23
târnaţu: *sg. nom./ac.* 42,3, 3

TÂRSÂNĂ: s.f.; var. (În v.) **TĂRSINĂ**
tărsine: *pl. ac.* 7,18
târsâni *pl. ac.* 27,31

TEACĂ: s.f.
teaca: *sg. ac.* 21,3, 4, 5, 30

(a se) TEME: v. III
(nu te) teame: *imperativ prohib. 2.sg.* 2,6; 3,9
să (te) teami: *conj. prez. 2.sg.* 2,6
să (se) teamă: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.11
(v-)aţi temut: *ind. pf.c. 2.pl.* 11,8
(să) va teame: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,14

TEMELIE: s.f.
temeliia: *sg. nom.* 13,14
temeliile: *pl. nom.* 30,4

TEMERE: s.f.
teamere: *sg. ac.* rezum. cap.2; rezum. cap.3

TEMNIŢĂ: s.f.
temniţă: *sg. ac.* 19,9

THAU: s.n. „semn; în ebraică «semn» e numele ultimei litere, în formă de cruce, a alfabetului”
thau: *sg. ac.* rezum. cap.9; 9,4, 6

TICHIE: s.f.
titii: *pl. nom., în sintagma* ***titii de in*** 44,18

TIGAIE: s.f.
tigaie: *sg. ac.* 4,3

TINĂ: s.f.
tină: *sg. ac.* rezum. cap.13; 13,10

(a) TINDE: v. III
au tins: *ind. pf.c. 3.pl.* 19,8

TINEREL, -EA: s.m./f.
tinerelului: *s.m. sg. ac.* 9,6

TINEREŢE: s.f.
tinereaţelor: *pl. gen.* 16,22, 43; 23,19, 21
tinereaţele: *pl. ac.* 23,3, 8

TIRAN: s.m.
tiranii: *pl. ac.* 23,23

TIRH: s.n. (probabil) „smirnă”
tirh: *sg. ac.* 27,19

TIVITURĂ: s.f.
tivitura: *sg. ac.* 5,3

TOIAG: s.n.
toiagul: *sg. ac., în sintagma* ***toiagul pâinii*** (cf. **Indice** Pr – **TOIAG**) 4,16; 5,16
toiage: *pl. nom.* 19,11
toiagele: *pl. nom.* 19,12
toiag: *sg. nom.* 29,6; 37,19
toiagul: *sg. ac.* 37,19
toiagele: *pl. nom.* 39,9

TOLBĂ: s.f.; var. (Înv.) **TULBĂ**
tulbele: *pl. ac.* 27,11

TOPAZ: s.n.; var. (Înv.) **TOPAZION**
topazionul: *sg. nom.* 28,13

(a se) TOPI: v. IV
să (să) topească: *conj. prez. 3.sg.* 24,11

(a se) TRAGE: v. III (în sintagmă cu „legătură”) „a face (un legământ)”; „a duce cu sine”, „a conduce”
am tras: *ind. pf.c. 1.sg.* 16,8
voiu trage: *ind. viit.I. 1.sg.* 26,20; 32,3
vor trage: *ind. viit.I. 3.pl.* 28,8
(să) vor traje: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.32
trage: *imperativ 2.sg.* 32,18
trasu(-)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 32,20

TRAPEZARE: s.f.; var. (Înv.) **TREPEZARE** “sală de mese într-o mănăstire, într-un castel”; “odaie situată la etaj sau la mansardă”, “foişor”
trepezarea: *sg. ac.* 41,7

(a) TRĂI: v. IV
trăind: *gerunziu* 3,21
va trăi: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,21; 18,9, 13, 19
vei trăi: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,10
trăiaşte: *imperativ 2.sg.* 16,6
veţi trăi: *ind. viit.I. 2.pl.* 37, 14
vor trăi: *ind. viit.I. 3.pl.* 47,9

TRÂMBIŢĂ: s.f.
trâmbiţa: *sg. ac.* 7,14

TREAPTĂ: s.f.
treaptelor: *pl. gen.* rezum. cap.40
treaptele: *pl. nom./ac.* 40,6; 43,17
treapte: *pl. nom./ac.* 40,22, 26, 31, 34, 37, 49

(a) TREBUI: v. IV
trebuie: *ind. prez. impers.* rezum. cap.47

(a se) TRECE: v. III „a străbate (de-a curmezişul)”; „a depăşi un obstacol”; „a încălca”; „a nu lua în seamă”
au trecut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,3; 3,16; 20,27; 47,4, 5
treace: *ind. prez. 3.sg.* 5,14; 16,15
vor treace: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,17; 21,7
treci: *imperativ 2.sg.* 9,4; 14,17
treaceţi: *imperativ 2.pl.* 9,5
să treacă: *conj. prez. 3.sg.* 14,15; 33,28
trecând: *gerunziu* 16,6
am trecut: *ind. pf.c. 1.sg.* 16,8
treacea: *ind. imp. 3.sg.* 16,25
treaceţi: *ind. prez. 2.pl.* 20,31
ai trecut: *ind. pf.c. 2.sg.* 22,8
voiu treace: *ind. viit.I. 1.sg.* 24,14
va treace: *ind. viit.I. 3.sg.* 29,11
trec: *ind. prez. 3.pl.* 39,11
(să) treace: *inf. prez. fără* ***a*** rezum. cap.47; 47,5
treace: *inf. prez. fără* ***a*** 47,5
(să) vor treace: *ind. viit.I. 3.pl.* 48,14

TRECUT, -Ă: adj.
trecută: *f. sg. ac.* rezum. cap.19

(a) TREMURA: v. I
tremurând: *gerunziu* 7,16

TRESTIE: s.f. „plantă erbacee din familia gramineeleor, cu tulpina foarte înaltă şi rigidă”; „prăjină de măsurat” (cf. la *calamus, -î* „trestie”; (fig.) „prăjină de măsurat”)
trestie: *sg. ac.* 27,19; 29,6; 40,5, 6, 7, 8
trestie: *sg. nom., în sintagma* ***trestie de măsură*** „prăjină de măsurat” 40,3
trestiia: *sg. nom./ac., în sintagma* ***trestiia măsurii*** 40,5; 42,16, 17, 18, 19
trestii: *sg. gen.* 41,8
trestia: *sg. ac., în sintagma* ***trestia măsurii*** 42,16
trestii: *pl. ac.* 42,16, 17, 18, 19

TRIMIS, -Ă: adj./s.; var. (Înv.) **TREMIS, -Ă**
tremisă: *adj. f. sg. ac.* 2,9
(cei) trimişi: *s.m. pl. nom.* 7,22

(a se) TRIMITE: v. III
trimiţu: *ind. prez. 1.sg.* 2,3, 4; 3,5
trimiţându(-să): *gerunziu* rezum. cap.3
(te)-ai trimite: *cond. prez. 2.sg.* 3,6
voiu trimite: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,16, 17; 7,3; 14,13 ,19, 21; 28,23; 39,6
au trimis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 13,6; 17,6, 15; 19,9; 23,16; 31,4
am trimis: *ind. pf.c. 1.sg.* 13,22
va trimite: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.14
ar trimite: *cond. prez. 3.sg.* 17,7
trimis-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 23,40
trimisease: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 23,40
veţi trimite: *ind. viit.I. 2.pl.* 48,29

TRON: s.n.; var. **THRON** (cf. lat. *thronus, -i*)
thronului: *sg. gen.* rezum. cap.1; 1,26
thron: *sg. ac.* rezum. cap.1

TRUP: s.n.
trupurile: *pl. ac.* 1,11; 23,20
trupul: *sg. nom./ac.* 1,18, 23; 10,12; 11,19; 17,3; 20,48; 21,4, 5; 23,35
trupuri: *sg. nom./ac.* 16,26; 23,20
trupul: *sg. ac., în sintagmele* ***cei netăiaţi împrejur cu trupul şi cu inima/netăiaţi împrejur cu trupul/netăiat împrejur cu trupul*** rezum. cap.44; 44,7, 9

TUFĂ: s.f.
tufelor: *pl. gen.* 15,2; 31,7
tufele: *pl. nom.* 31,5, 12

TUFOS, -OASĂ: adj./s.
tufos: *m. sg. nom.* 31,3
]ceale] tufoase: *s.n. pl. ac.* 31,14

(a se) TULBURA: v. I; var. (Înv.) **(a se) TURBURA**
(să) vor turbura: *ind. viit. 3.pl.* 7,27; 26,18; 27,28
va turbura: *ind. viit.I. 3.sg.* 32,13
turburându(-să): *gerunziu* 33,13
turburaţi: *ind. prez. 2.pl.* 34, 18
turbura: *ind. imp. 3.pl.* 34,19
turburaţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 36,32

TULBURARE: s.f.; var. (Înv.) **TURBURARE**
turburare: *sg. nom./ac.* 7,26; 12, 18
turburarea: *sg. ac.* 21,15

TULBURAT, -Ă: adj.; var. (Înv.) **TURBURAT, -Ă**
turburaţi: *m. pl. nom.* 32,30

(a) TUNDE: v. III
tunzind: *gerunziu* 44,20
vor tunde: *ind. viit.I. 3.pl.* 44,20

TURMĂ: s.f.
turmele: *pl. nom./ac.* 12,14; 34,2, 6, 8
turma: *sg. ac.* rezum. cap.34; 34,3, 8, 10, 12, 22; 36,38
turmele: *pl. voc., în sintagmele* ***turmele Meale/turmele păşunii Meale*** 34, 17, 22
turmă: *sg. ac.* 36,37, 38; 43,23; 45,15
turme: *pl. ac.* 36,38

TURN: s.n.
turnurile: *pl. ac.* 26,4, 9; 27,11
turnul: *sg. ac.* 29,10; 30,6

(a se) TURNA: v. I
voiu turna: *ind. viit.I. 1.sg.* 36,25
să (se) toarne: *conj. prez. 3.sg.* 43,18

Ţ

ŢAP: s.m.
ţapilor: *pl. gen.* 34,17; 39,18
ţap: *sg. nom./ac.* 43,22; 45,23
ţapul: *sg. ac.* 43,25

ŢARĂ: s.f.
ţări: *pl. ac.* 19,8
ţara: *sg. ac.* rezum. cap.21

ŢARINĂ: s.f.
ţarinii: *sg. gen.* 20,46; 34,27; 36,30

ŢĂRM: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **ŢĂRMURE;** (Înv.) **ŢERMURE**
ţărmurele: *sg. ac.* 47,6, 11
ţermurele: *sg. ac.* 47,7

ŢÂRCOVNIC: s.m.; var. (Înv.) **ŢIRCOVNIC**
ţircovnici: *pl. nom.* 44,11

ŢÂŢĂ: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **ŢIŢĂ**
ţiţele: *pl. ac.* 23,3, 21
ţiţelor: *pl. gen., în sintagma* ***culcuşul ţiţelor*** 23,17

ŢEREMONIE: s.f.; vezi **CEREMONIE**

(a se) ŢESE: v. III
(s-)au ţăsut: *ind. pf.c. 3.sg.* 27,7

(a se) ŢINE: v. III; var. **(a se) ŢINEA:** v. II
ţin: *ind. prez. 3.pl.* 11,2
va ţinea: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.16; 18,16
să ţie: *conj. prez. 3.sg.* 17,14
să (să) ţie: *conj. prez. 3.sg./pl.* 21,11; 41,6
ţinea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 27,27, 29
ţinea: *inf. prez. fără* **a** 30,21
aţi ţinut: *ind. pf.c. 2.pl.* 44,8
vor ţinea: *ind. viit.I. 3.pl.* 44,20, 24
a (să) ţinea: *inf. prez.* rezum. cap.45

ŢINTAT, -Ă: adj.
ţintate: *n. pl. ac.* 23,15

ŢINUT: s.n.
ţinuturilor: *pl. dat.* rezum. cap.25
ţinuturile: *pl. ac.* 5,6; rezum. cap.27
ţinutului: *sg. gen.* 17,24; 25,16
ţânutului: *sg. gen.* 31,4, 5
ţânuturi: *pl. ac.* 39,10

U

(a se) UCIDE: v. III
a ucide: *inf. prez.* rezum. cap.9
ucideţi: *imperativ 2.pl.* 9,6
să ucideţi: *conj. prez. 2.pl.* 9,6
aţi ucis: *ind. pf.c. 2.pl.* 11,6
să ucigă: *conj. prez. 3.pl.* 13,19; 14,21
voiu ucide: *ind. viit.I. 1.sg.* 14,17; 21,3
vor ucide: *ind. viit.I. 3.pl.* 16,40; 23,47; 44,11
am ucis: *ind. pf.c. 1.sg.* 21,4
au ucis: *ind. pf.c. 3.pl.* 23,10
(să) vor ucide: *ind. viit.I. 3.pl.* 26,15
ucig: *ind. prez. 3.pl.* 28,9
ucideaţi: *ind. imp. 2.pl.* 34,3

UCIDERE: s.f.
uciderii: *sg. gen.* 7,7; 9,1
ucidere: *sg. ac.* 21,14, 15, 28

UCIGAŞ, -Ă: s.m./f.
ucigaşi: *s.m. pl. ac.* 25,14

UCIGĂTOR, -TOARE: adj./s.
ucigătoare: *adj. f. pl. nom.* 5,16
ucigătoriului: *s.m. sg. gen.* 21,11

UCIS, -Ă: s.m./f.
(cel) ucis: *s.m. sg. nom.* 6,7
(cei) ucişi: *s.m. pl. nom./ac.* 9,7; 28,23
ucişilor: *s.m. pl. gen.* 28,8
ucişii: *s.m. pl. ac.* 35,8

UGER: s.n.
ugerele: *pl. nom./ac.* 16,7; 23,3, 8, 21, 34

(a se) UITA: v. I „a privi"; „a fi orientat spre"
(mă) uitam: *ind. imp. 1.sg.* 1,15
(să) uita: *ind. imp. 3.sg.* 8,3
(să) vor uita: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,3
(te-)ai uitat: *ind. pf.c. 2.sg.* 22,12; 23,35

UITARE: s.f.
uitării: *sg. gen.* 21,32; 33,13

ULIŢĂ: s.f.
uliţele: *pl. ac.* 11,6; 16,24; 26,11; 28,23
uliţii: *sg. gen.* 16,25; 21,19; 40,44; 42,10, 12

uliţa: *sg. gen.* (*cu prep.* ***a + toată***) 16,31
uliţa: *sg. nom./ac.* 16,31; 40,6, 10, 20, 24, 27, 32, 44, 45, 46; 41,11, 12; 42,11, 12, 15; 43,1, 2
uliţe: *pl. gen.* (*cu prep.* ***a + num. card.***) 21,21
uliţă: *sg. nom.* 41,7; 42,12

UMĂR: s.m./s.n.
umere: *s.n. pl. ac.* 12,6, 7, 12
umărul: *sg. nom./ac.* 25,9; 29,7, 18
umerele: *pl. ac.* 34,21; 41,26

(a) UMBLA: v. I
umbla: *ind. imp. 3.sg./pl.* 1,9, 12, 17, 19, 24; 10,11; 19,6
au umblat: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,6; 20,13, 16, 21
aţi umblat: *ind. pf.c. 2.pl.* 5,7; 11,12
umblând: *gerunziu* 10,11
să umble: *conj. prez. 3.pl.* 11,20
umblă: *ind. prez. 3.sg.* 11,21
ai umblat: *ind. pf.c. 2.sg.* 16,47; 23,31; 28,14
va umba: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,9, 17; 33,15
să umblaţi: *conj. prez. 2.pl.* 20,18, 19; 36,27
umblaţi: *imperativ 2.pl.* 20,39
a umbla: *inf. prez.* rezum. cap.36
vor umbla: *ind. viit.I. 3.pl.* 37,24

UMBRAR: s.n.
umbrariul: *sg. ac.* 31,6, 12, 17

UMBRĂ: s.f.
umbra: *sg. ac.* 17,23; 31,6

UMBROS, -OASĂ: adj.
umbros: *m. sg. ac.* 6,13

(a se) UMFLA: v. I
(s-)au umflat: *ind. pf.c. 3.pl.* 16,7
(să) umflase: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 47,5

(a se) UMPLE: v. III; var. (Înv. şi pop.) **(a se) UMPLEA:** v. II; **(a se) ÎMPLE**
(te-)ai fost împlută: *ind. m.m.c.pf. perifr.* (*cu part. acordat*) *2.sg.* 16,28
vor împlea: *ind. viit.I. 3.pl.* 43,24
(să) vor umplea: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,3; 7,19
voiu umplea: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,13; 6,12; 21,17; 35,8; 36,11
umpleţi: *imperativ 2.pl.* 9,7
(s-)au umplut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 9,9; 10,4; 28,16; 44,4
umple: *imperativ 2.sg.* 10,2
au umplut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 10,3; 27,4
aţi umplut: *ind. pf.c. 2.pl.* 11,6
să umplu: *conj. prez. 1.sg.* 20,8
(te) vei umplea: *ind. viit.I. 2.sg.* 23,33
umplea(-mă)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 26,2
au împlut: *ind. pf.c. 3.pl.* 27,12
(te-)ai umplut: *ind. pf.c. 2.sg.* 27,25
ai umplut: *ind. pf.c. 2.sg.* 27,33
vor umplea: *ind. viit.I. 3.pl.* 30,11
voi umplea: *ind. viit.I. 1.sg.* 32,5
(să) vor umplea: *ind. viit.I. 3.pl.* 32,6

UNEALTĂ: s.f. (Înv.; la pl.) „avere mobilă”, „bunuri”
unealtelor: *pl. gen.* 27,9
unealtele: *pl. nom.* 27,27

(a) UNGE: v. III
am uns: *ind. pf.c. 1.sg.* 16,9
ai uns: *ind. pf.c. 2.sg.* 23,40

UNGERE: s.f. „untdelemn”
ungerea: *sg. ac.* 23,41

UNGHI: s.n.
unghiuri: *pl. ac.* 40,47; 41,21; 43,16; rezum. cap.48; 48,20
unghiurile: *pl. ac.* 43,17, 20; 45,19; 46,21, 22
unghiul: *sg. ac.* 46,21

UNIRE: s.f. „unitate”, „întreg”
unire: *sg. ac.* 37,17

UNTDELEMN: s.n.
untdelemn: *sg. ac.* 16,9, 13; 27,17; 45,14, 24, 25; 46,5, 7, 11, 14
untul de lemn: *sg. ac.* 16,18
untul-de-lemn: *sg. ac.* 16,19; 32,14; 46,15
untului-de-lemn: *sg. gen.* 45,14

URÂCIUNE: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **URĂCIUNE**
urăciunile: *pl. nom./ac.* 5,9, 11; 6,9, 11; 7,3, 4, 9; 8,9, 17; 9,4; 11,18, 21; 16,2, 22, 43, 51; 18,24; 20,4, 8; 22,3; 33,29; 37,23; 43,8
urăciunilor: *pl. gen.* 7,20; 16,36
urâciuni: *pl. nom.* 8,6
urăciuni: *pl. ac.* 8,6, 13, 15; 16,50; 33,26
urăciunea: *sg. nom./ac.* 8,10; 16,37, 52
urăciune: *sg. ac.* 18,12; 22,11

URÂRE: s.f.
urârea: *sg. ac.* 16,31
urâre: *sg. ac.* 23,29

URÂT, -Ă: adj.
urât: *n. sg. ac.* rezum. cap.4
urâtele: *adj. antep. f. pl. ac.* rezum. cap.8
urâtă: *f. sg. ac.* 16,25

URECHE: s.f.
urechile: *pl. ac.* 3,10; 8,18; 9,1; 23,25; 40,4; 44,5
urechi: *pl. ac.* 12,2
urechilor: *pl. dat.* 16,12

URGIE: s.f.
urgiia: *sg. nom./ac.* 3,14; 5,13; 6,12; 13,13, 15; 14,19; 20,8; 21,17, 31; rezum. cap.22; 22,22, 31; 24,13; 30,15; 36,18; 38,18
urgia: *sg. nom./ac.* 5,13; 24,8
urgie: *sg. ac.* 5,15; 25,17
urjiia: *sg. nom.* 16,42

(a) URGISI: v. IV
au urgisit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,6; 17,20; 22,26
urgisise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 17,18
urgisindu-: *gerunziu* 20,27
urgisită e: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 24,13

URGISIT, -Ă: adj.
urgisite: *f. pl. nom.* 36,35

(a) URÎ: v. IV
urăsc: *ind. prez. 3.pl.* 16,27
ai urât: *ind. pf.c. 2.sg.* 23,28; 35,6
urând: *gerunziu* 35,11

URLARE: s.f.
urlare: *sg. ac.* 21,22

(a) URMA: v. I
urmând: *gerunziu* 1,20, 21; 9,5; rezum. cap.24
urma: *ind. imp. 3.pl.* 3,13; 10,11
au urmat: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,19; rezum. cap.23; rezum. cap.44
urmează: *ind. prez. 3.sg./pl.* 13,3; 21,23; 33,31
a urma: *inf. prez.* 22,27
să urmeaze: *conj. prez. 3.pl.* 29,16

URMĂ: s.f.
urmă: *sg. ac., în loc. adj.* ***cel mai de pre urmă/ceale mai de pre urmă/cei mai de pre urmă/ceii mai de pre urmă/cea mai de***

pre urmă 23,25; 26,20; 31,l4, 18; 32,18, 23, 24; 33,2; 35,5; rezum. cap.38; 38,8, 16; 43,14
urmelor: *pl. gen.* 43,7

URŞINIC: s.n. „purpură”
urşinic: *sg. ac.* 27,16

(a se) USCA: v. I
(să) va usca: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,9, 10
(s-)au uscat: *ind. pf.c. 3.pl.* 19,12
uscatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 37,11

USCARE: s.f.
uscarea: *sg. nom.* 26,5, 14

USCAT, -Ă: adj.
uscat: *n. sg. ac.* 17,24; 20,47
uscate: *f./n. pl. ac./gen./voc.* 30,12; rezum. cap.37; 37,4
uscate (foarte): *n. pl. nom.* 37,2

USCĂCIUNE: s.f.
uscăciunea: *sg. nom.* 47,10

(a) USEBI: v. IV; vezi **(a) OSEBI**

USEBIT, -Ă: adj.; vezi **OSEBIT, -Ă**

USNĂ: s.f. (aici) „margine”, „pervaz”
usnele: *pl. nom.* 40,43
usna: *sg. ac.* 43,13

UŞĂ: s.f.
uşa: *sg. nom./ac.* 8,3, 7, 14, 16; 40,40; 41,11; 46,3
uşe: *sg. nom./ac.* 8,8; 40,13, 38; 41,11; 42,12
uşile: *pl. nom./ac.* 33,30; 41,25; 42,4, 11, 12
uşii: *sg. gen.* 40,13, 26; 42,2
uşi: *pl. nom./ac.* 41,16, 23, 24
uşilor: *pl. gen.* 41,24

UŞIŢĂ: s.f.
uşiţe: *pl. nom.* 41,24

UŞOR: adv.
uşor: 8,17

UŞOR: s.m./(Reg.) s.n.
uşoarele: *s.n. pl. ac.* 43,8
uşorii: *s.m. pl. ac.* 45,19

V

VAD: s.n.
vad: *sg. ac.* 47,5

VAI: interj.
vai: 16,23; 30,2

VAIET: s.n.
vaiete: *pl. nom.* 2,9

VAL: s.n.
valuri: *pl. ac.* 26,3

VALE: s.f.
văilor: *pl. gen./dat.* 6,3; 7,16; 36,4, 6
văile: *pl. nom./ac.* 31,12; 32,6
Valea: *sg. nom./ac., în sintagma* ***Valea mulţimii lui Gog/Valea mulţimii Gog*** 39,11, 15

VALSAMON: s.n.; vezi **BALSAM**

VARGĂ: s.f.
varga: *sg. nom./ac.* 7,10, 11; 19,14
varga: *sg. ac., în sintagma* ***varga pâinii*** (cf. **Indice** Pr – **TOIAG**) 14,13
vargă: *sg. nom.* 19,14

VAS: s.n. „recipient”; (Înv.) „unealtă”; „bagaj”
vas: *sg. ac.* 4,9; 15,3
vasul: *sg. nom./ac., în sintagmele* ***vasul uciderii/vasul peririi*** 9,1, 2
vase: *pl. ac., în sintagma* ***vase de mutare*** „bagaje pentru emigrare” (cf. lat *vasa transmigrationis*) 12,3
vasele: *pl. ac.* 12,4, 7; 16,17
vasăle: *pl. ac., în sintagma* ***vasăle podoabei*** „obiectele de podoabă” 16,39
vasele: *pl. ac., în sintagma* ***vasele slavei*** „obiectele de podoabă” 23,26
vase: *pl. ac.* 27,13
vasăle: *pl. ac.* 40,42

VAT: s.m.; var. **VATOS** “măsură pentru lichide la evrei” (cf. **Indice** 3Împ)
vatos: *sg. nom.* 45,14
vati: *pl. nom.* 45,14

VATRĂ: s.f.
vatra: *sg. ac.* 17,10

(a) VĂDI: v. IV
să vădească: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.2; rezum. cap.3
(să) vădeaşte: *ind. prez. impers.* rezum. cap.17
vădind: *gerunziu* 25,17

VĂDUVĂ: s.f.
văduve: *sg. ac.* 19,7
văduva: *sg. ac.* 22,7
văduvele: *pl. ac.* 22,25
văduvă: *sg. nom./ac.* 44,22, 22

(a se) VĂITA: v. I; var. **(a se) VĂIETA**
(te) vaietă: *imperativ 2.sg.* 21,12
(te) vei văieta: *ind. viit.I. 2.sg.* 24,16
(vă) veţ văieta: *ind. viit.I. 2.pl.* 24,23
(să) vor văieta: *ind. viit.I. 3.pl.* 27,30
văietaţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 30,2

(a se) VĂRSA: v. I
voiu vărsa: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,8; 14,19; 21,31; 22,20, 22; 30,15
vărsând: *gerunziu* 9,8; 13,13
a vărsa: *inf. prez.* rezum. cap.10; 22,6, 12, 27
var să: *imperativ 2.sg.* 10,2
(s-)au vărsat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 16,36; 22,4, 13
var să: *ind. prez. 3.sg./pl.* 16,38; 22,3
să vărs: *conj. prez. 1.sg.* 20,8, 21
să vârs: *conj. prez. 1.sg.* 20,13
va vărsa: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.22; rezum. cap.36
a vârsa: *inf. prez.* 22,9
(vă) veţi vărsa: *ind. viit.I. 2.pl.* 22,21
(să) var să: *ind. prez. 3.sg.* 22,22
am vărsat: *ind. pf.c. 1.sg.* 22,31; 36,18; 39,29
au vărsat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 23,8; 24,7
vărsaţi: *ind. prez. 2.pl..* 33,25
vărsându(-să): *gerunziu* 47,2

VĂRSARE: s.f. (aici) „topire”
vărsare: *sg. ac.* 22,20

VĂRSAT, -Ă: adj.
vărsat: *m. sg. nom., în sintagma* ***întru iuţime vărsat*** „cu mânia revărsată” 20,33, 34

VĂRSĂTOR, -TOARE: s./adj.
vărsătoriu: *adj. m. sg. ac., în sintagma* ***vărsătoriu de sânge*** „ucigaș" 18,10
vărsătorilor: *s.m. pl. gen., în sintagma* ***vărsătorilor de sânge*** 23,45

(a se) VĂTĂMA: v. I
vor vătăma: *ind. viit.I. 3.pl.* 7,22
vătăma: *ind. imp. 3.pl.* 13,19
să (să) vatăme: *conj. prez. 3.sg.* 20,9, 14, 22
au vătămat: *ind. pf.c. 3.pl.* 20,16, 21
vătămase: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 20,24

VĂTĂMARE: s.f.
vătămările: *pl. ac.* 5,11; 11,18
vătămări: *pl. ac.* 11,21

VÂNĂ: s.f.
vine: *pl. ac.* 37,6, 8

VÂNĂTOR: s.m.
vânătorii: *pl. nom.* 32,30

VÂNT: s.n.
vânt: *sg. nom., în sintagmele* ***vânt de volbură/vânt de vifor*** „vârtej" 1,4; 13,11
vânt: *sg. nom./ac.* 5,2; 17,10
vântul: *sg. nom./ac.* 5,10, 12; 12,14; 17,21; 19,12; 27,26; 42,18, 19
vânturi: *pl. ac.* 37,9; 42,19
vântului: *sg. gen.* 42,16, 17

(a se) VÂNTURA: v. I „a risipi"
voiu vântura: *ind. viit.I. 1.sg.* 5, 10; 22,15; 29,12; 30,23, 26
să vântur: *conj. prez. 1.sg.* 20,23
vânturai: *ind. imp. 2.sg.* 32,2
(s-)au vânturat: *ind. pf.c. 3.pl.* 36,19

VÂNZĂTOR, -TOARE: s.m./f.
vânzătorii: *s.m. pl. nom.* 27,22, 23

VÂRF: s.n.
vârfurile: *pl. ac.* 6,13
vârful: *sg. nom./ac.* 17,4; 31,3, 8, 10; 43,12

VÂRSTĂ: s.f.
vârsta: *sg. gen.* (*cu prep.* ***a + toată***) 13,18

VÂRTOS, -OASĂ: adj./adv./s.
vârtoasă: *adj. f. sg. ac.* 2,4; 3,7
(mai) vârtoasă: *adj. f. sg. nom.* 3,8
vârtoase: *adj. f./n. pl. nom./gen.* 19, 11; 32,18
(mai) vârtos: *adv.* 15,5; 18,25, 29
(cei) vârtoși: *s.m. pl. ac.* 32,21

VÂRTUTE: s.f.
vârtutei: *sg. gen.* 19,12
vârtutea: *sg. nom./ac.* 28,5; 30,15; 38,6
vărtute: *sg. ac.* 30,21

VÂSLĂ: s.f.; var. (Înv.) **VÂNSLĂ**
vânsla: *sg. ac.* 27,29

VÂSLITOR: s.m.; var. (Înv.) **VÂNSLĂTOR; VÂSLĂTOR**
vâslătorii: *pl. nom.* 27,8
vânslătorii: *pl. nom.* 27,26

VEAC: s.n.
veac: *sg. ac., în loc. adv.* ***în veac/până în veac*** 26,20; 27,36; 28,19; 37,25, 26, 27; 43,7

VECHI, VECHE: adj./s.
vechile: *adj. antep. n. pl. ac.* rezum. cap.2
vechiu: *adj. n. sg. ac.* 16,55
vechi: *adj. f. pl. ac.* 25,15; 26,20; 38,17
(ceale) vechi: *s.n. pl. ac.* (aici) „starea de la început" 16,55

VECIN, -Ă: s.m./f.
vecinii: *s.m. pl. ac.* 16,26
vecinului: *sg. gen.* 18,15
vecinul: *sg. ac.* 33,30

(a se) VEDEA: v. II
am văzut: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,1, 4, 27; 2,1, 9; 3,23; 8,2, 7, 10; 10,1, 9, 15, 20; 11,1; 16,6, 8; 23,13; 37,8; 41,8; 43,3; 44,4
văzând: *gerunziu* rezum. cap.3; 18,14; 19,5; 22,28; 23,11,14; rezum. cap.33
au văzut: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.8; 19,11
veade: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.8; 8,12; 9,9; 12,27
văzuse: *ind. m.mc.pf. 3.sg.* 8,4
vezi: *ind. prez. 2.sg.* 8,6, 12, 17; 40,4
vei vedea: *ind. viit.I. 2.sg.* 8,6, 13, 15; 12,6
vezi: *imperativ 2.sg.* 8,9; 40,4; 44,5
ai văzut: *ind. pf.c. 2.sg.* 8,15; 16,50; 47,6
veți vedea: *ind. viit.I. 2.pl.* 9,6; 13,23; 14,22, 23
văzusem: *ind. m.m.c.pf. 1.sg.* 10,22; 11,24; 43,3
a vedea: *inf. prez.* 12,2
văd: *ind. prez. 3.pl.* 12,2; 13,3, 6, 9, 16; 28,18
să vază: *conj. prez. 3.sg.* 12,12; 28,17
va vedea: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,13; 20,48; 33,3, 6
ați văzut: *ind. pf.c. 2.pl.* 13,7, 8
vor vedea: *ind. viit.I. 3.pl.* 16,37; 28,19; 39,15, 21
văzut-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 20,28
(să) vedea: *ind. imp. 3.pl.* 21,29
văzutu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 32,31

VEDENIE: s.f.; var. (Înv. și reg.) **VIDENIE**
vedeniile: *pl. nom./ac., în sintagma* ***vedeniile lui Dumnezeu*** „vedenii dumnezeiești" rezum. cap.1; 1,1; 40,2
vedenia: *sg. nom./ac.* 7,13; 8,3; rezum. cap.12
videnii: *pl. ac.* 7,26
videnia: *sg. ac.* 8,2
vedenia: *sg. nom., în sintagma* ***vedenia Domnului*** „vedenia dumnezeiască" rezum. cap.10
vedenie: *sg. ac.* 11,24
videniia: *sg. nom./ac.* 8,4; 11,24; 12,22
vedeniia: *sg. gen.* (*cu prep.* ***a + toată***) 12,23
vedeniia: *sg. nom./ac.* 12,24, 27
vedenii: *pl. ac., în sintagma* ***vedenii de pace*** 13,16

VEDERE: s.f.; var. (Înv) **VEDEARE** „înfățișare"; „față"; „privire"
veadearea: *sg. nom.* 1,5
vedearea: *sg. nom./ac.* 1,7, 13, 16, 22, 26, 27, 28; 2,1; 5,14; 8,2; 10,1, 2, 9, 10, 22; 12,4, 6; 20,27; 22,8, 16; 43,3
vedeare: *sg. nom./ac.* 1,18; 13,7; 41,21; 43,3
vederea: *sg. ac.* 8,2; 12,7
videarea: *sg. ac.* 12,3
vederii: *sg. gen.* 41,21

(a) VENI: v. IV
veniia: *ind. imp. 3.sg.* 1,4
am venit: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,15
au venit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,2; 11,16; 33,21, 22
venit-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,2, 7, 12; 20,1
vine: *ind. prez. 3.sg.* 7,5, 6, 10; 17,12; 21,7; 33,33; 39,8
venind: *gerunziu* 7,25; 33,3
va veni: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,26; 14,4, 7; rezum. cap.21; 24,24, 26; 30,4, 9; 32,11; 33,4, 6, 33; 47,9
vinea: *ind. imp. 3.pl.* 9,2; 23,12, 40, 42
vin: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.14; 33,31; 47,15
au venit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 14,1; 17,3; 21,25, 29; 23,17, 40; 27,21; 40,6; 43,3
ați venit: *ind. pf.c. 2.pl.* 20,3
să vie: *conj. prez. 3.sg.* 21,19, 20; 22,3; 36,8

ar veni: *cond. prez. 3.sg.* 21,27
vor veni: *ind. viit.I. 3.pl.* 23,24; 47,9
veni-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,16
viind: *gerunziu* 33,6
a veni: *inf. prez.* 33,22
veniţi: *imperativ 2.pl.* 33,30
vino: *imperativ 2.sg.* 37,9
vei veni: *ind. viit.I. 2.sg.* 38,8, 9, 15
veni-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 38,11
vii: *ind. prez. 2.sg.* 38,13; 47,20

VENIRE: s.f.
veniri: *sg. gen.* 38,18

VENIT, -Ă: s.m./f.
(cei) veniţi: *s.m. pl. ac.* 14,7

VERDE: adj. (despre plante) „plin de sevă"; „înfrunzit"
vearde: *n. sg. ac.* 17,24; 20,47; 31,10
verzi: *f. pl. ac.* 34,14

VERGURĂ: s.f.
vergure: *pl. ac.* 44,22

VERIGĂ: s.f.
verigile: *pl. nom.* 10,12

VERIL: s.n. „smarald" (cf. **Indice** Iş)
verilul: *sg. nom.* 28,13

VERS: s.n.; var. **VERŞ**
verşu: *sg. ac., în sintagma* ***verşu de jale*** „cântec de jale" 27,32

(a se) VESELI: v. IV
(să) veselească: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 7,12
veselea: *ind. imp. 3.pl.* 13,18
veselindu(-să): *gerunziu* 35,14

(a se) VESTI: v. IV
va vesti: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.3; rezum. cap.33; 33,3
vei vesti: *ind. viit.I. 2.sg.* 3,17, 18, 19, 21; 33,7
ai vestit: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,20, 21
(să) vesteaşte: *ind. prez. impers.* rezum. cap.6
vesteaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.7; rezum. cap.15; rezum. cap.26; rezum. cap.31
vesteşti: *ind. prez. 2.sg.* 23,36
să vestească: *conj. prez. 3.sg.* 24,26
vestind: *gerunziu* 33,9
vesteaşte: *imperativ 2.sg.* 40,4

VESTIT, -Ă: adj.
vestite: *f. pl. nom.* 23,10; 31,16
vestiţi: *m. pl. ac.* 23,23
vestită: *f. sg. nom./ac.* 34,29; 39,13
vestit: *n. sg. ac.* 39,11

VEŞMÂNT: s.n.; var. **VĂJMÂNT**
veşminte: *pl. ac.* rezum. cap.9; 16,7
vejmintele: *pl. ac.* 16, 16, 18; 26,16; 42,14; 44,19
veşmintele: *pl. ac.* 16,39; 23,26
văjmânt: *sg. ac.* 18,7, 16
vejminte: *pl. ac.* 42,14; 44,17, 19

VEŞNIC, -Ă: adj.; var. (În v. şi rar) **VEACINIC, -Ă**
veacinică: *f. sg. nom./ac., în sintagmele* ***legătură veacinică/jârtvă veacinică*** 16,60; 37,26; 46,14, 15
veacinic: *n. sg. nom./ac.* 26,20; 35,5
veacinice: *f. pl. nom./ac.* 35,9; 36,2

(a se) VEŞTEJI: v. IV; var. (În v. şi pop.) **(a se) VEŞTEZI**
să (să) veştezască: *conj. prez. 3.sg.* 4,17
veştezitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 19,12
(vă) veţ veşteji: *ind. viit.I. 2.pl.* 24,23
(ne) veştezim: *ind. prez. 1.pl.* 33,10

VIAŢĂ: s.f.
vieţii: *sg. gen., în sintagma* ***duhul vieţii*** 1,20, 21; 10,17
viaţa: *sg. nom.* 7,13
vieţii: *sg. gen.* 7,13; 33,15
viaţă: *sg. ac.* 18,9, 17, 19

VIE: s.f. „viţă de vie"
viia: *sg. nom./ac.* rezum. cap.17; 17,6, 7
vie: *sg. ac.* 17,6, 8; 19,10
viei: *sg. gen.* rezum. cap.19
vii: *pl. ac.* 28,26

VIE: s.n. „baracă militară pe roţi sau tăvălugi, ca o galerie mobilă, care, împinsă spre zidurile duşmanului, îi apără pe soldaţi" (cf. lat. *vīnea* „viţă de vie", dar şi „baracă militară....")
vii: *pl. ac.* (aici) 26,9

VIERS: s.n.
viers: *sg. nom.* rezum. cap.2; 2,9
viers: *sg. ac., în sintagma* ***viers musecesc*** 33,32

VIFOR: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **VIHOR**
vifor: *sg. ac., în sintagma* ***vânt de vifor*** 13,11
vihoarălor: *pl. gen.* 13,13
vifor: *sg. ac.* 27,35; 38,9

VIITOR, -TOARE: adj.
viitoarea: *adj. antep. f. sg. nom./ac.* rezum. cap.12; rezum. cap.35; rezum. cap.40

VIN: s.n.
vin: *sg. ac., în sintagma* ***vin gras*** (cf. lat. *vino pingui*) 27,18
vin: *sg. ac.* 44,21

(a) VINDE: v. II
vinde: *ind. prez. 3.sg.* 7,12, 13
au vândut: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,13
vor vinde: *ind. viit.I. 3.pl.* 48,14

(a se) VINDECA: v. IV
aţi vindecat: *ind. pf.c. 2.pl.* 34,4
vindecă: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.47
vor vindeca: *ind. viit.I. 3.pl.* 47,8
(să) vor vindeca: *ind. viit.I. 3.pl.* 47,9, 11

VINOVAT, -Ă: adj.
vinovat: *m. sg. nom.* rezum. cap.3; rezum. cap.33

VISON: s.n. (Înv.) „ţesătură fină de in"; (Prin ext.) „obiect de vestimentaţie confecţionat din vison"
vison: *sg. ac.* 16,10, 13; 27,16

VISTIERIE: s.f.
vistieriile: *pl. nom./ac.* 27,27; 28,4; 40,17, 44; 42,5, 9, 10, 13; 46,19
vistieria: *sg. ac.* rezum. cap.40
vistierii: *pl. nom./ac.* 40,17; 41,10; rezum. cap.42; 42,7, 13; 45,5
vistierie: *sg. ac.* 40,38
vistieriia: *sg. nom./ac.* 40,45, 46; 42,1; 44,19
vistieriilor: *pl. gen.* 42,4, 8, 10, 12
vistieriii: *sg. gen.* 42,7

VIŢĂ: s.f.
viţa: *sg. nom.* rezum. cap.15
viţii: *sg. gen.* 15,2, 6

VIŢEL: s.m.
viţel: *sg. nom./ac.* 1,7; 43,19, 23; 45,18, 22, 24; 46,6, 7, 11

viţelul: *sg. ac.* 43,21, 22, 25
viţei: *pl. nom.* 45,23

VIU, VIE: adj./s.
viu: *adj. m./n. sg. nom.* 3,18; 5,11; 13,22; 14,16, 18, 20; 16,48; 17,16, 19; 18,3, 17, 21, 22, 23, 24, 27, 28; 20,3, 11, 13, 21, 31, 33; 33,11, 12, 13, 15, 16, 19, 27; 34,8; 35,6, 11; 47,9
vii: *adj. m./n. pl. nom./ac.* 13,19; 18,32; 20,25; 33,10; 37,6
(cei) vii: *s.m. pl. ac.* 7,13
(celor) vii: *s.m. pl. gen.* 26,20; 32,23, 24, 25, 26, 27, 32

(a) VOI: v. IV
voiesc: *ind. prez. 1.sg.* 18,32; 33,11

VOIE: s.f.
voia: *sg. ac., în loc. adv.* ***din toată voia*** „după bunul plac" 25,6

VOLBURĂ: s.f.
volbură: *sg. ac., în sintagma* ***vânt de volbură*** „vârtej" 1,4

VOPSEA: s.f.; var. (Înv. şi pop.) **VĂPSEA**
văpseale: *pl. ac.* 23,14, 40

(a) VORBI: v. IV
vorbind: *gerunziu* 43,6

VRĂJMAŞ, -Ă: s.m./f.
vrăjmaşilor: *s.m. pl. gen.* 11,9; 39,23

(a) VREA: v. II
vrea: *ind. prez. 3.sg.* 3,7
vreau: *ind. prez. 3.pl.* „vor" 3,7; rezum. cap.11
au vrut: *ind. pf.c. 3.pl.* 20,8
am vrut: *ind. pf.c. 1.sg.* 24,13
vrea: *ind. prez. 2.sg.* 37,18
va vrea: *ind. viit.I. 3.sg.* 46,8

VREDNICIE: s.f.
vredniciii: *sg. gen.* 24,25

VREME: s.f.
vreame: *sg. ac., în sintagmele* ***de la o vreame până la o vreame/ de la vreame până la vreame*** „din când în când", „din vreme în vreme" 4,10, 11
vreamea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 7,7, 12; 16,8; 21,25, 29; 22,3, 4; 30,3; 35,5
vremi: *pl. ac.* 12,27
vreame: *sg. ac.* 16,57
vreamea: *sg. ac., în loc. adv.* ***în vreamea sa*** „la momentul optim" 34,26
vremilor: *pl. gen.* 38,17

VRERE: s.f.
vrerii: *sg. gen.* 18,23

VULPE: s.f.
vulpile: *pl. ac.* 13,4

Z

ZADAR: s.n.; var. **ZĂDAR**
zădar: *sg. ac., în loc. adv.* ***în zădar*** 6,10; 14,23
zădaru: *sg. ac., în loc. adv.* ***în zădaru*** 21,23

ZADARNIC, -Ă: adj.; var. **ZĂDARNIC, -Ă**
zădarnic: *n. sg. nom.* 17,16

ZĂBAVNIC, -Ă: adj.
zăbavnică: *f. sg. nom.* rezum. cap.12

ZĂBREA: s.f. (aici) „(un fel de) zid despărţitior" (cf. lat. *peribolus, -ī* „galerie exterioară")
zăbreaoa: *sg. nom.* 42,7
zăbrealii: *sg. gen.* 42,10

ZĂDUF: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **ZĂDUH**
zăduh: *sg. ac.* 17,10

ZĂLOG: s.n.
zălogul: *sg. ac.* 18,7, 12, 16; 33,15

(a) ZBURA: v. I
zboară: *ind. prez. 3.sg./pl.* 13,20; 39,4
a zbura: *inf. prez.* 13,20; 32,10

ZBURĂTOR, -TOARE: adj./s.
(ceale) zburătoare: *s.f. pl. nom./ac.* 8,10; 17,23
zburătoriul: *s.m. sg. dat.* (*cu prep.* ***a + tot***) 39,17
zburătoare: *adj. f. pl. ac.* 10,13

(a se) ZDROBI: v. IV
voiu zdrobi: *ind. viit.I. 1.sg.* 4,16; 5,16; 14,13; 25,7; 30,18, 24; 34,27
(să) vor zdrobi: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,6; 30,8
am zdrobit: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,9
au zdrobit *ind. pf.c. 3.sg.* 27,26
(te-)ai zdrobit: *ind. pf.c. 2.sg.* 27,34
a zdrobi *inf. prez.* 30,9
(să) va zdrobi: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.32
(te) vei zdrobi *ind. viit.I. 2.sg.* 32,28

ZDROBIRE: s.f.
zdrobirea: *sg. nom./ac.* 7,7, 10; 21,6; 32,9

ZDROBIT, -Ă: adj.
zdrobită: *f. sg. nom./ac.* 3,7; 23,43

ZECIUIRE: s.f.
zeciuirilor: *pl. gen.* 20,40

ZI: s./adv.
zi: *s.f. sg. ac.* 1,28; 4,10; 20,29; 29,1; 33,12; 40,1; 43,18; 47,35
zioa: *s.f. sg. nom./ac.* 2,3; 4,6; 7,7, 10, 12, 19; 16,4, 5, 56; 20,5, 6; 21,25, 29; 22,24; 23,38, 39; 24,1, 25, 26, 27; 26,18; 27,27; 28,13, 15; 29,21; 30,3, 9, 18; 31,15; 32,10; 34,12; 36,33; 38,10, 14, 18, 19; 39,8, 11, 13, 22; 43,22, 27; 44,27; rezum. cap.45; 45,21, 22, 25; 46,4, 6, 12
zile: *s.f. pl. nom./ac.* 3,15, 16; rezum. cap.4; 4,5, 6, 9; 12,27; 38,8; rezum. cap.43; 43,25, 26; 44,26; 45,21, 23, 25; rezum. cap.46; 46,1
zilelor: *s.f. pl. gen.* 4,4, 5, 9; 5,2
zilele: *s.f. pl. nom./ac.* 4,8; 12,22, 23, 25; 16,22, 43, 50; 22,4, 14; 23,19; rezum. cap.38; 38,16, 17; 43,27; 46,13
zioa: *s.f. sg. nom./ac., în sintagma* ***zioa Domnului*** 13,5; 30,3
zilii: *s.f. sg. gen.* 24,2
zilei: *s.f. sg. dat.* 30,2
zilele: *s.f. pl. ac., în loc. adj.* ***de toate zilele/*** *loc. adv.* ***în toate zilele*** 30,16; 45,23; rezum. cap.46
zile: *s.f. pl. ac., în loc. adv.* ***în toate zile*** 43,25
zioa: *sf. sg. ac., în loc. adv.* ***în toată zioa*** 45,23
zioa: *adv.* 12,3, 4, 7

(a se) ZICE: v. III
au zis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,1; 3,1, 3, 4, 10, 22, 24; 4,13, 15, 16; 8,5, 6, 8, 9, 12, 13, 15, 17; 9,4, 5, 7, 9; 10,2; 11,2, 5, 15; 12,9; 23,36; 24,19; 25,8; 26,2; 33,17; 36,2; 37,3, 4, 9, 11; 40,45; 41,4; 42,13; 43,7, 18; 44,2, 5; 45,25; 46,20, 24; 47,6, 8
zicând: *gerunziu* 2,3; 3,16, 18; 6,1; 7,1; 9,1, 11; 10,2, 6; 11,3, 14; 12,1, 8, 17, 21, 26; 13,1, 6, 10; rezum. cap.14; 14,2, 12; 15,1; 16,1, 44; 17,1, 11; 18,1, 2; 20,2, 5, 45; 21,1, 8, 18; 22,1, 17, 23, 28; 23,1, 36; 24,1, 15, 20; 25,1; 26,1; 27,1; 28,1, 11, 20; 29,1,

17; 30,1, 20; 31,1; 32,1, 17; 33,1, 10, 21, 23; 34,1; 35,1, 12; 36,16; 37,15; 38,1
vei zice: *ind. viit.I. 2.sg.* 2,4; 3,11, 27; 6,3; 12,19; 13,2; 14,4; 16,3; 17,3; 19,2; 20,3, 5, 27, 47; 21,3, 7, 9, 28; 22,3; 24,2; 25,3; 27,3; 28,12, 22; 29,3; 32,2; 33,2, 25, 27; 34,2; 35,2; 36,1, 6, 22; 37,4, 9, 12, 21; 38,3, 11, 14; 39,1; 44,6
zice: *ind. prez. 3.sg.* 2,4; 3,11, 27; 5,5, 7, 8, 11; 6,3, 11; 7,2, 5; rezum. cap.8; rezum. cap.11; 11,5, 7, 8, 16, 17, 21; 12,10, 19, 23, 25, 28; 13,3, 6, 7, 8, 13, 16, 18, 20; 14,4, 6, 11, 14, 16, 18, 20, 21, 23; 15,6, 8; 16,3, 8, 14, 19, 23, 30, 36, 43, 44, 48, 58, 59, 63; 17,3, 9, 16, 19, 22; rezum. cap.18; 18,3, 9, 23, 30, 32; rezum. cap.20; 20,3, 5, 27, 30, 31, 33, 36, 39, 40, 44, 47; 21,3, 7, 9, 13, 24, 26, 28; rezum. cap.22; 22,3, 12, 19, 28, 31; 23,22, 28, 32, 34, 35, 46; 24,3, 6, 9, 14, 21; 25,3, 6, 8, 12, 13, 14, 15, 16; 26,3, 5, 7, 14, 15, 19, 21; 27,3; 28,2, 6, 10, 12, 22, 25; 29,3, 8, 13, 19, 20; 30,2, 6, 10, 13, 22; 31,10, 15, 18; 32,3, 8, 11, 14, 16, 31, 32; 33,11, 25, 27; rezum. cap.34; 34,2, 8, 10, 11, 15, 17, 20, 30, 31; 35,3, 6, 11, 14; rezum. cap.36; 36,2, 3, 4, 5, 6, 7, 13, 14, 15, 22, 23, 32, 33, 37; 37,5, 9, 12, 14, 19, 21; 38,3, 10, 14, 17, 18, 21; 39,1, 5, 8, 10, 13, 17, 20, 25, 29; 43,18, 19, 27; 44,6, 9, 12, 15, 27; 45,9, 15, 18; 46,1, 16; 47,13, 23; 48,29
am zis: *ind. pf.c. 1.sg.* 4,6, 14; 11,13; 16,6; 20,7, 8, 13, 18, 29, 40, 49; 23,43; 24,3, 20, 27; 25,9; 34,6; 37,3
zi: *imperativ 2.sg.* 6,11; 12,10, 11, 23, 28; 13,11, 18; 14,6; 17,9, 12; 20,30; 21,28; 22,24; 28,2; 30,2; 31,2; 33,10, 11, 12; 36,3; 39,17
zic: *ind. prez. 3.pl.* 8,12; 12,22, 27; 18,29; 20,32, 49; 33,24, 30; 37,11
ziceam: *ind. imp. 1.sg.* 9,8
zicea: *ind. imp. 3.pl.* rezum. cap.11
(să) va zice: *ind. viit.I. impers.* 12,23; 13,12
ziceţi: *ind. prez. 2.pl.* 13,7; 18,19; 33,20
voiu zice: *ind. viit.I. 1.sg.* 13,15; 14,17; 33,13, 14
zic: *ind. prez. 1.sg.* 16,6; 21,24; 33,8; 36,13
aţi zis: *ind. pf.c. 2.pl.* 18,25; 25,3
vor zice: *ind. pf.c. 3.pl.* 21,7; 26,17; 36,35; 37,18; 38,13
ai zis: *ind. pf.c. 2.sg.* 27,3; 28,2; 29,9; 35,10
zâcând: *gerunziu* 28,9
zici: *ind. prez. 2.sg.* 29,3
(să) zicea: *ind. imp. impers.* 36,20

ZICERE: s.f.
zicere: *sg. ac.* 18,2

ZID: s.n.
zid: *sg. ac.* 4,3; 13,5; 38,11; 43,8
zidurile: *pl. nom./ac.* 26,4, 9, 10, 12; 27,11
ziduri: *pl. ac.* 33,30
zâdul: *sg. nom.* 38,20
zidu: *sg. nom.* 40,5
zidul: *sg. ac.* 42,19

(a se) ZIDI: v. IV
vei zidi: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,2
zidite sânt: *pasiv ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.11; 11,3
zidea: *ind. imp. 3.sg.* 13,10
ai zidit: *ind. pf.c. 2.sg.* 16,24, 25, 31
să zidească: *conj. prez. 3.pl.* 21,22
(te-)ai zidit: *ind. pf.c. 2.sg.* 21,30; 28,13
(te) vei zidi: *ind. viit.I. 2.sg.* 26,14
au zidit: *ind. pf.c. 3.pl.* 27,4
vor zidi: *ind. viit.I. 3.pl.* 28,26
am zidit: *ind. pf.c. 1.sg.* 36,36
a (să) zidi: *inf. prez.* rezum. cap.42
(să) va zidi: *ind. viit.I. 3.sg.* 43,18

ZIDIRE: s.f.
zidirii: *sg. gen.* 28,15; 40,5; rezum. cap.41; 41,12, 15; 42,1, 5, 10, 13; 43,11
zidirea: *sg. nom./ac.* 40,2, 16; 41,12, 13

ZIDITURĂ: s.f.
ziditura: *sg. nom.* 43,10

ZMĂRAGD: s.n.; vezi **SMARALD**

ZMINTEALĂ: s.f.; vezi **SMINTEALĂ**

(a) ZMULGE: v. III; vezi **(a) SMULGE**

(a) ZUGRĂVI: v. IV
zugrăviţi era: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 8,10

ZUGRĂVIT, -Ă: adj.
zugrăviţi: *m. pl. ac.* 23,14
zugrăvite: *f. pl. ac.* 23,15

ZUGRĂVITURĂ: s.f.
zugrăviturilor: *pl. gen.* 8,11

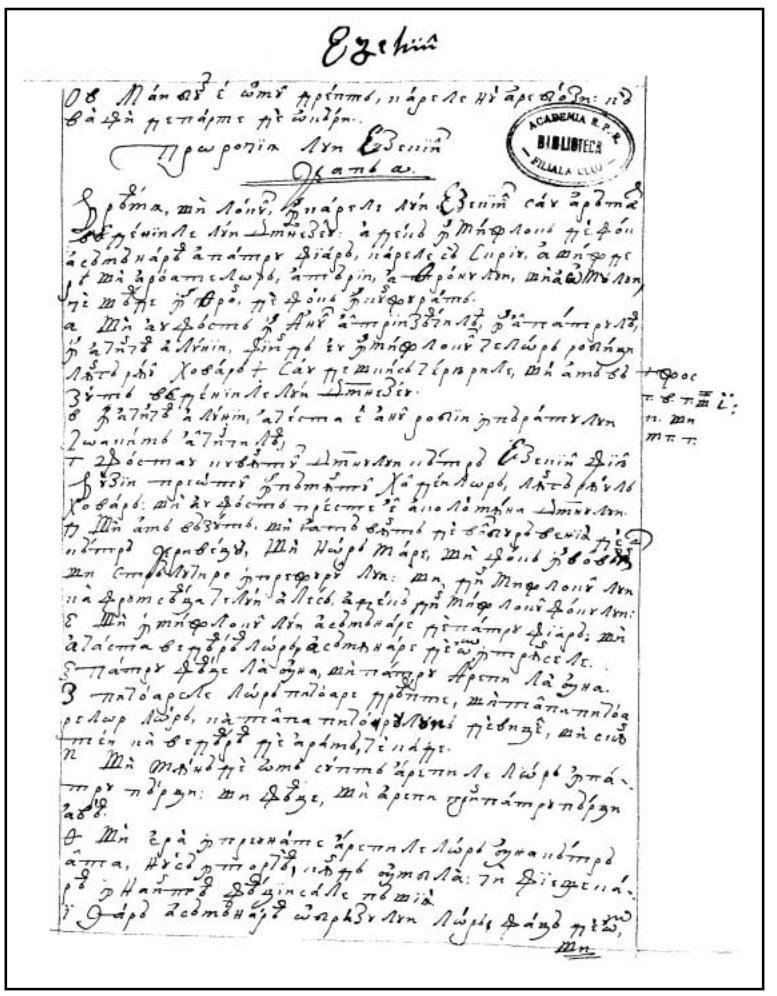

14r

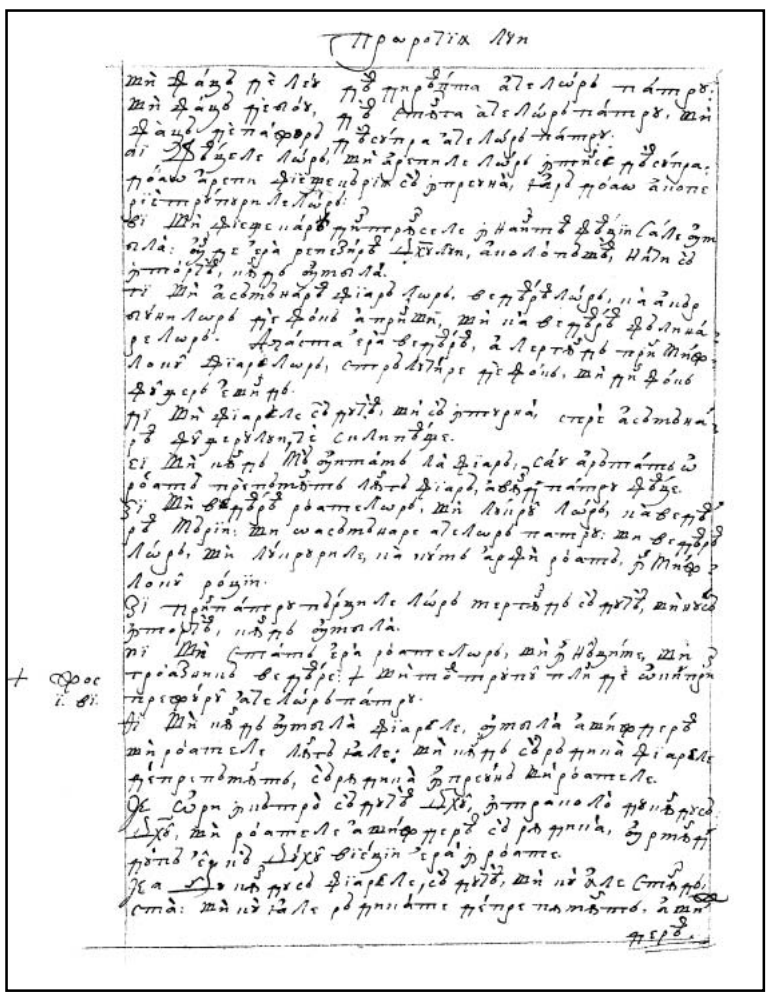

14v

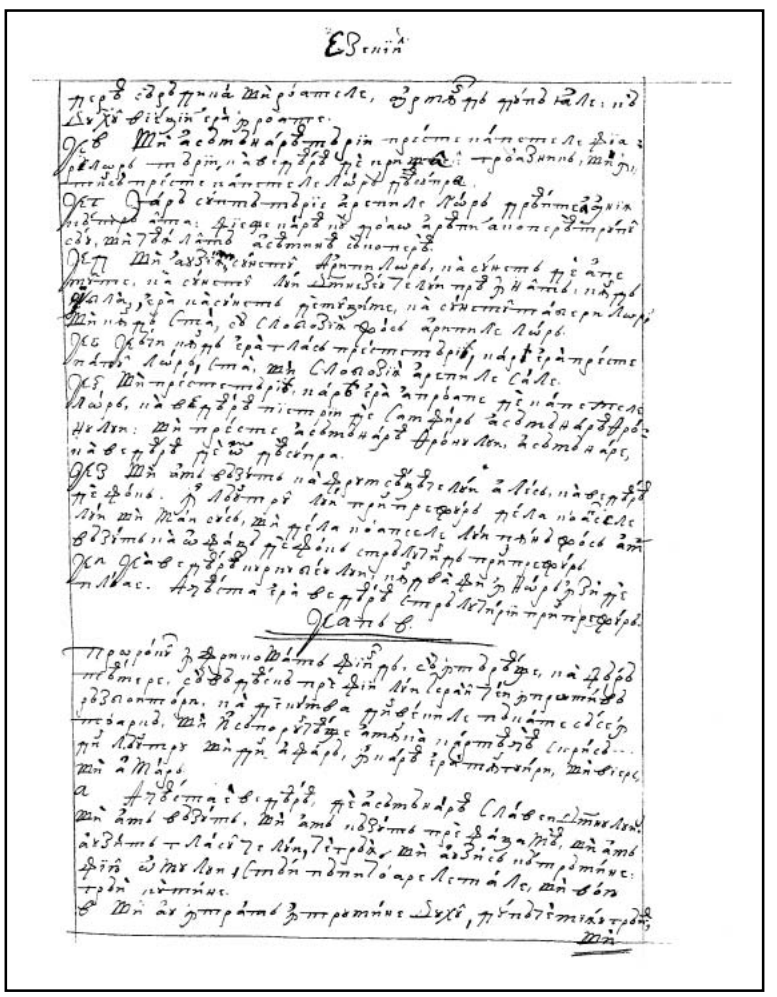

15r

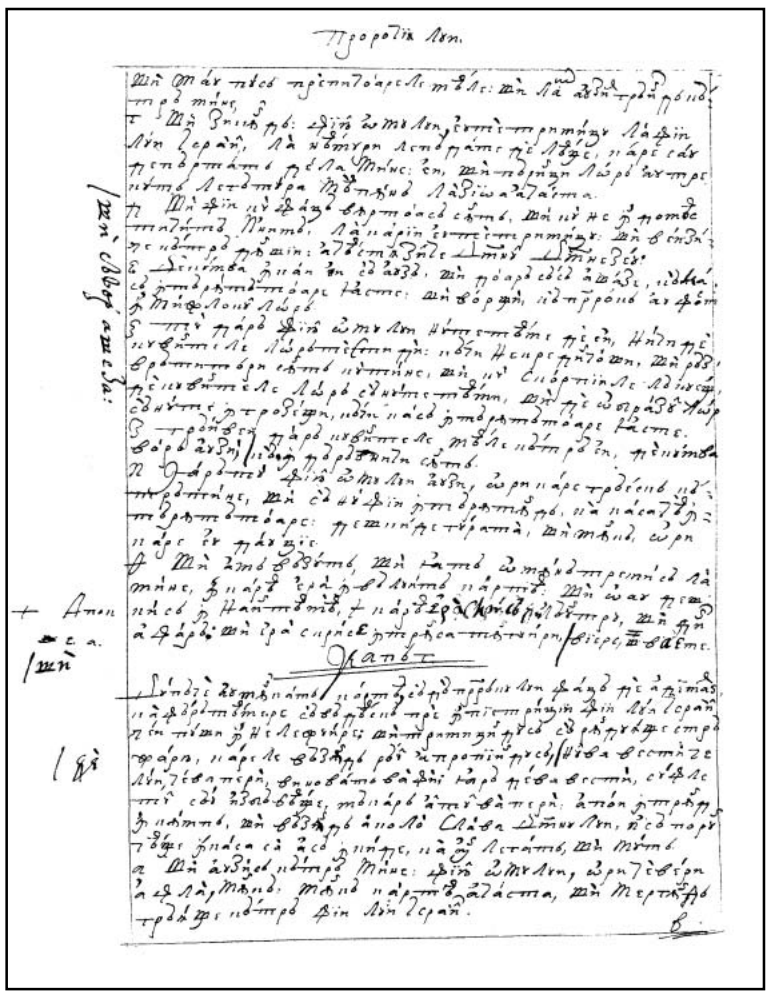

15v

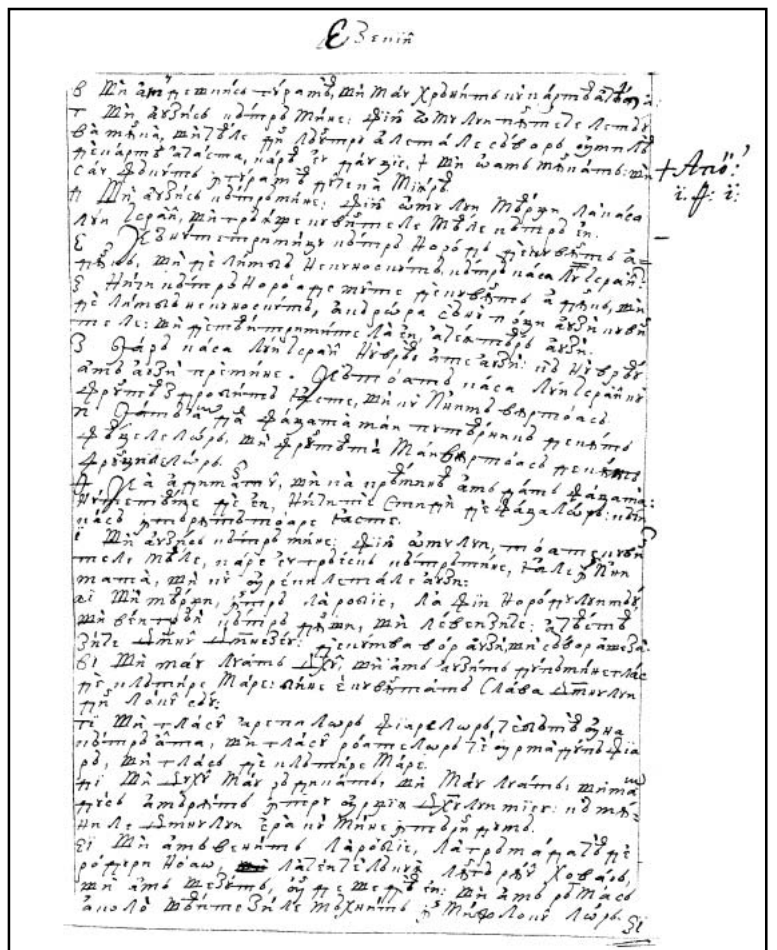

16r

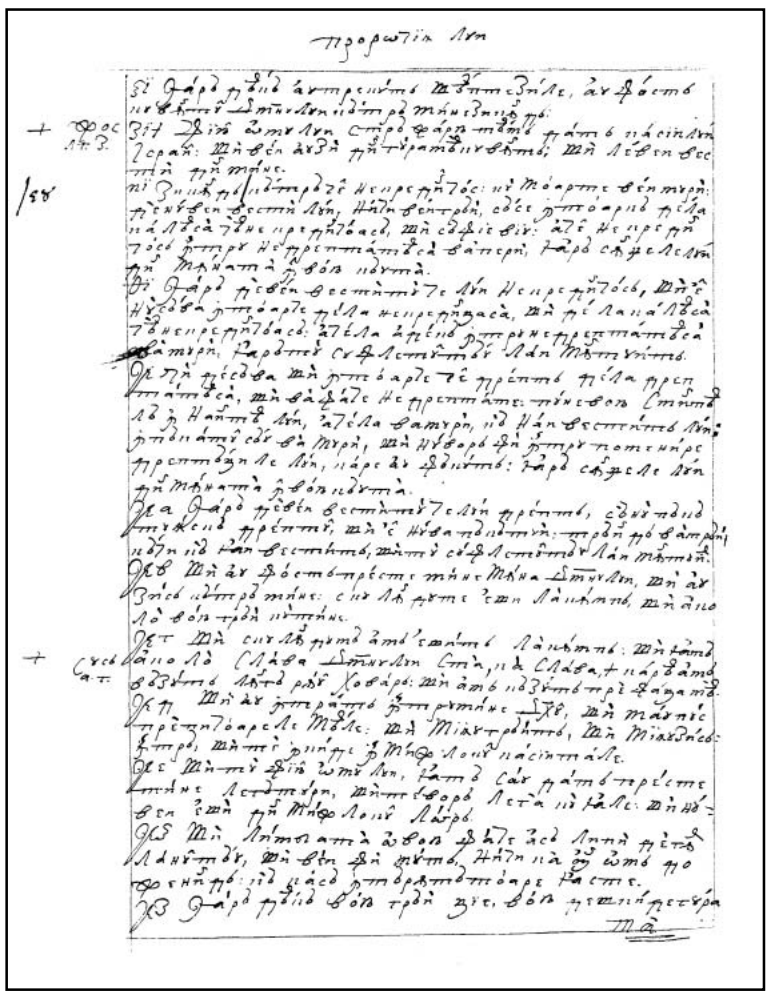

16v

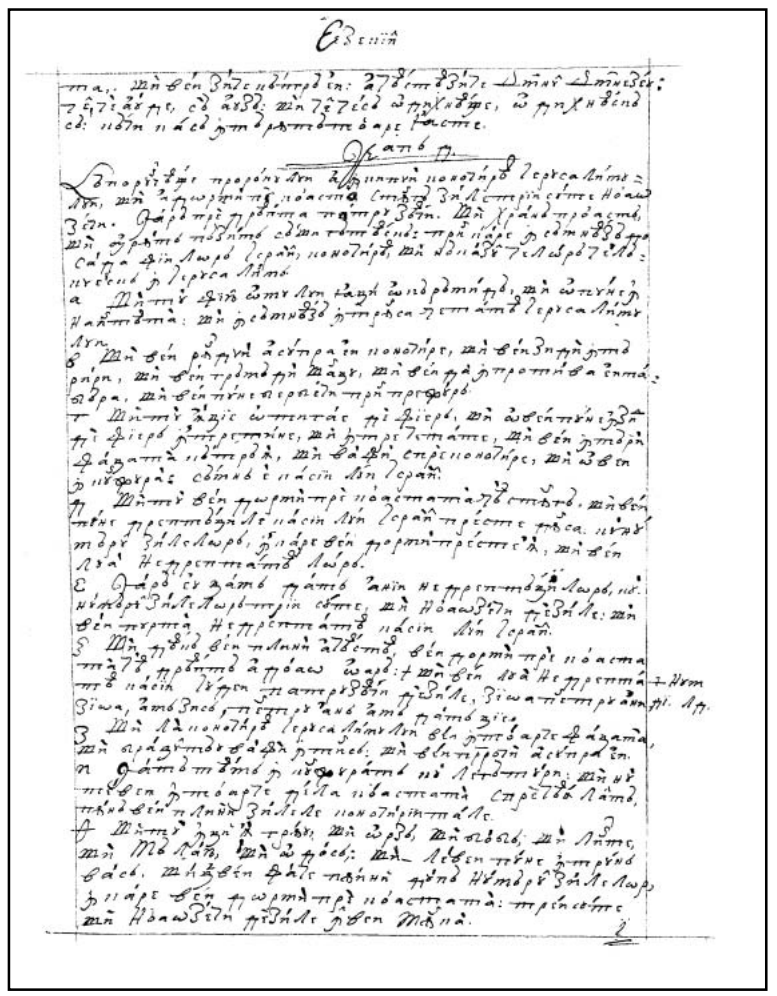

17r

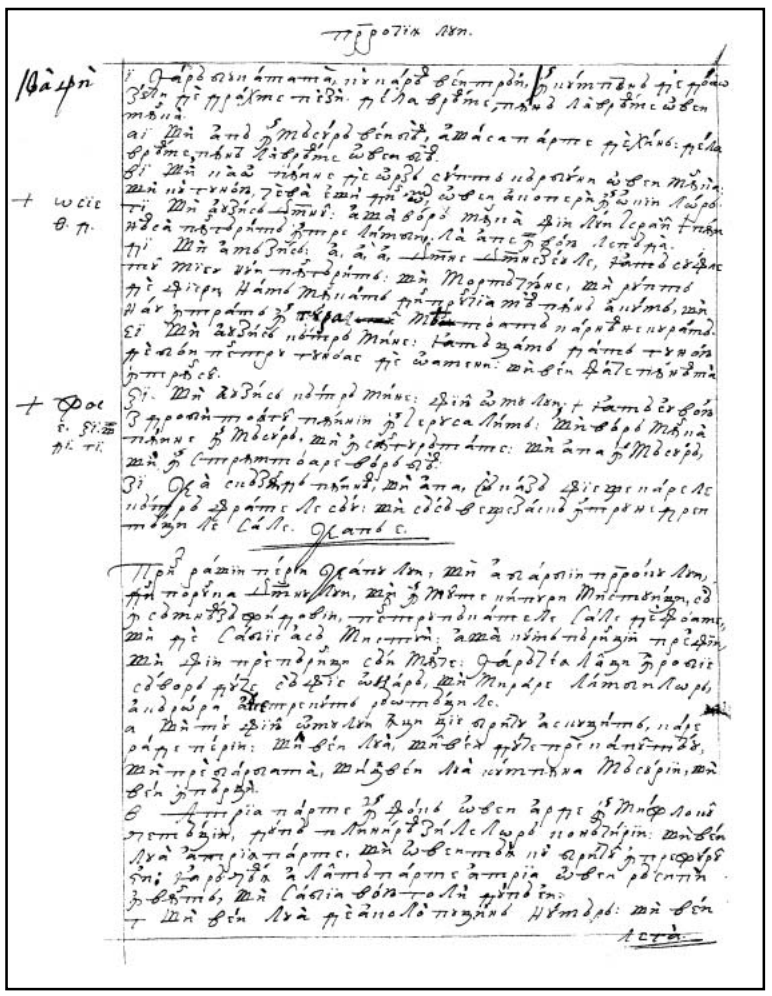

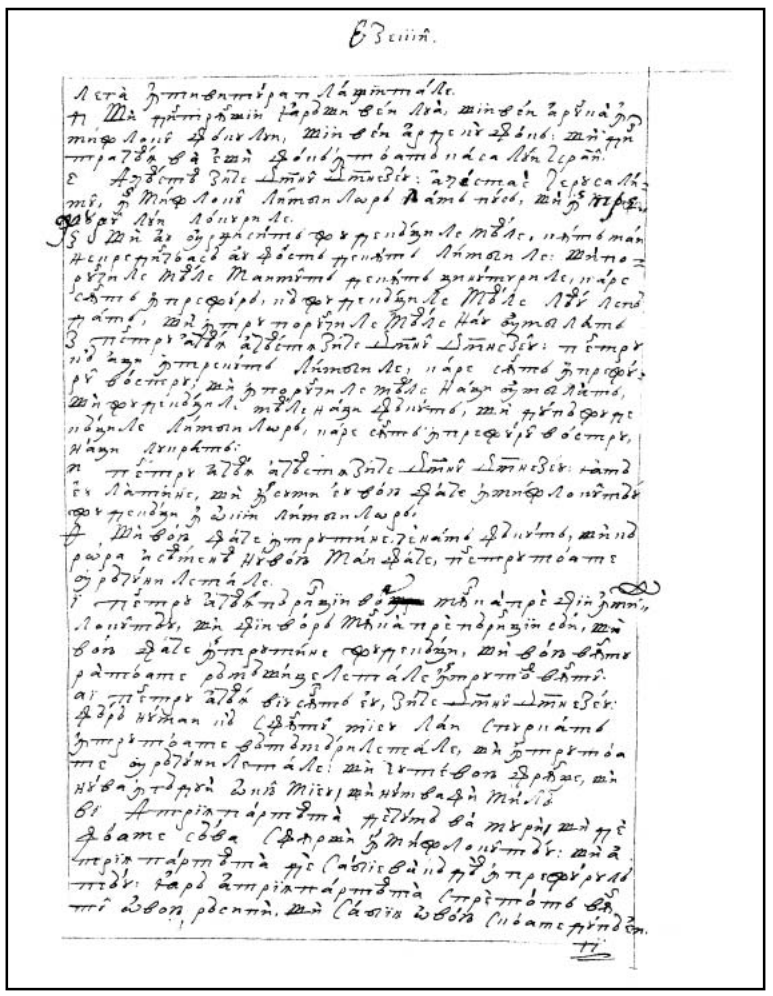

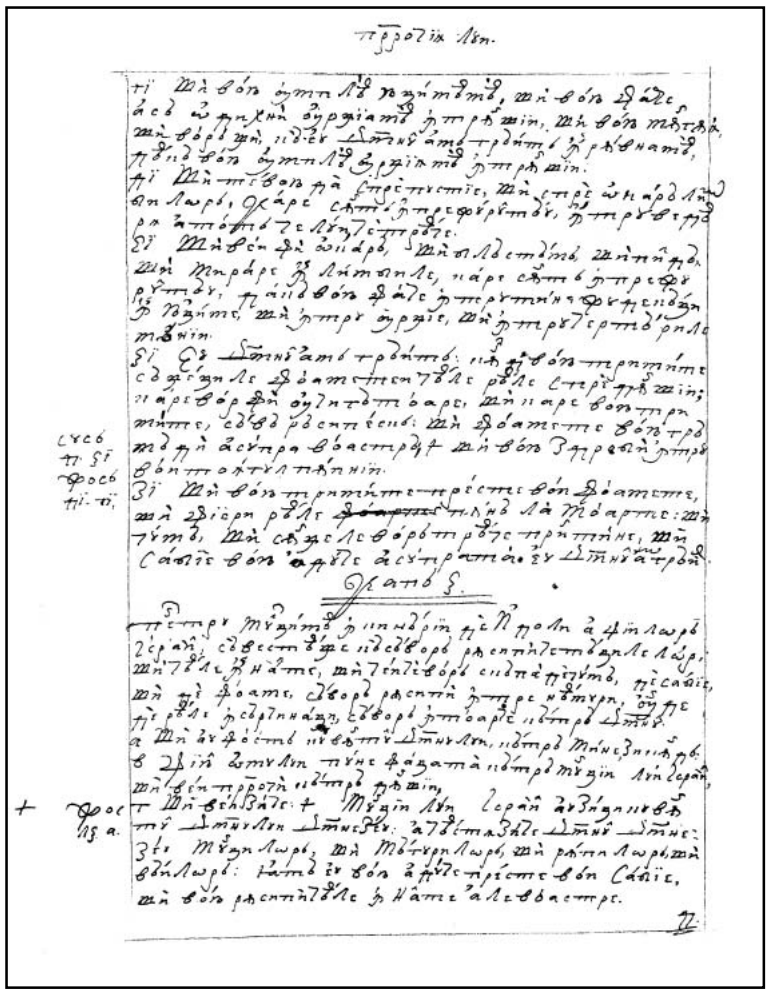

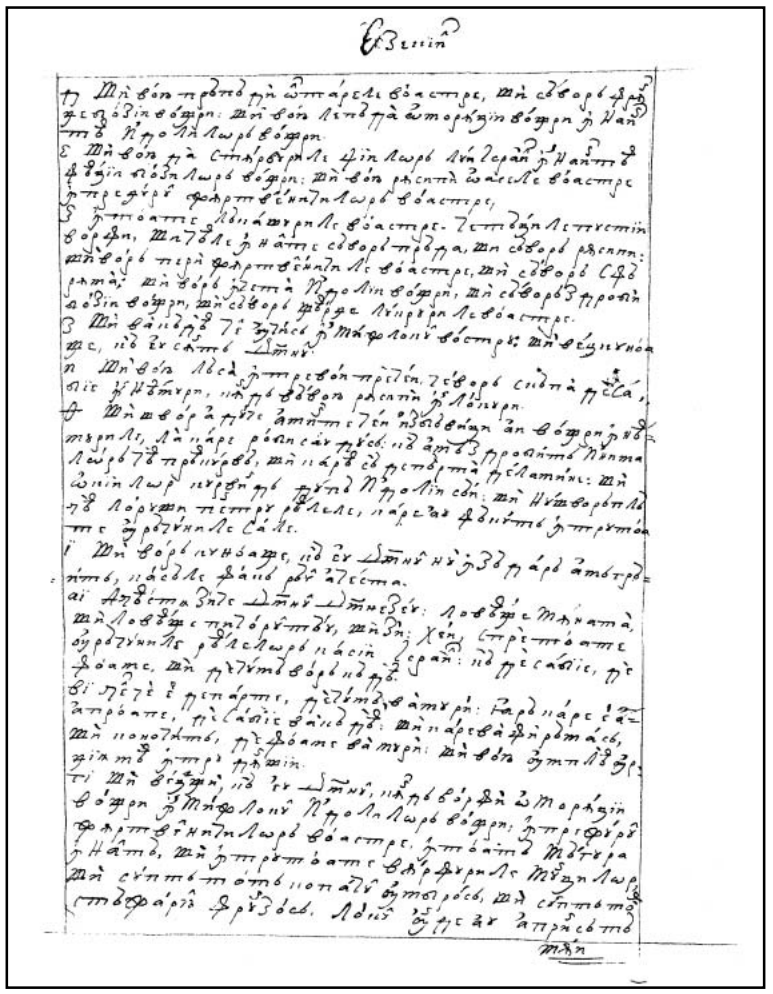

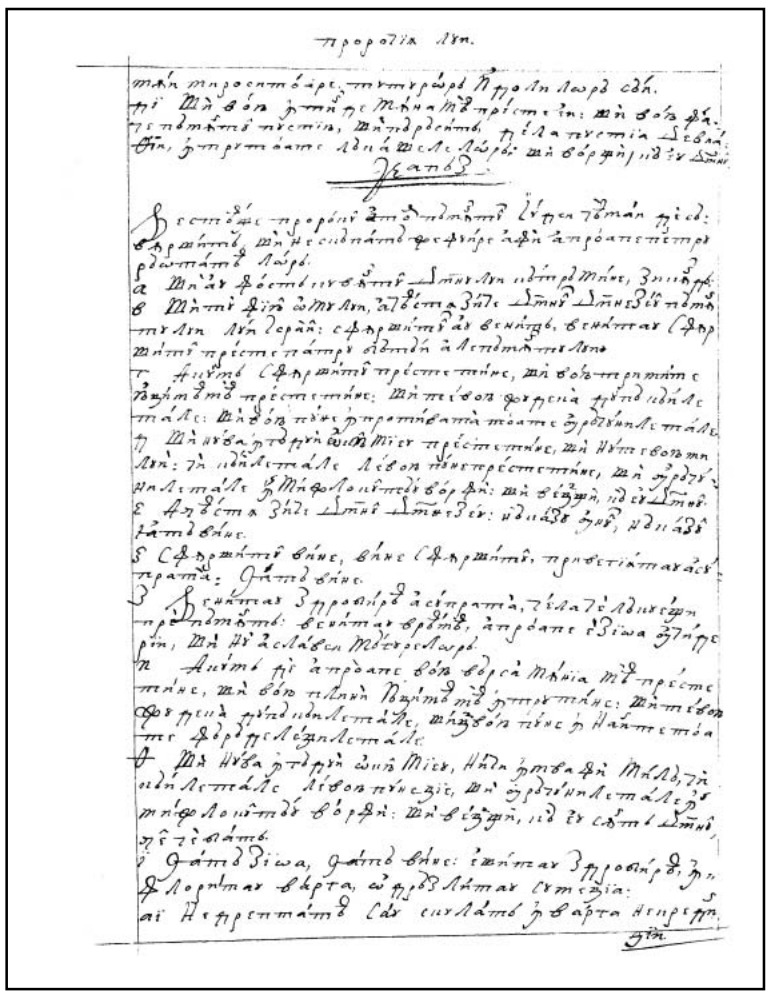

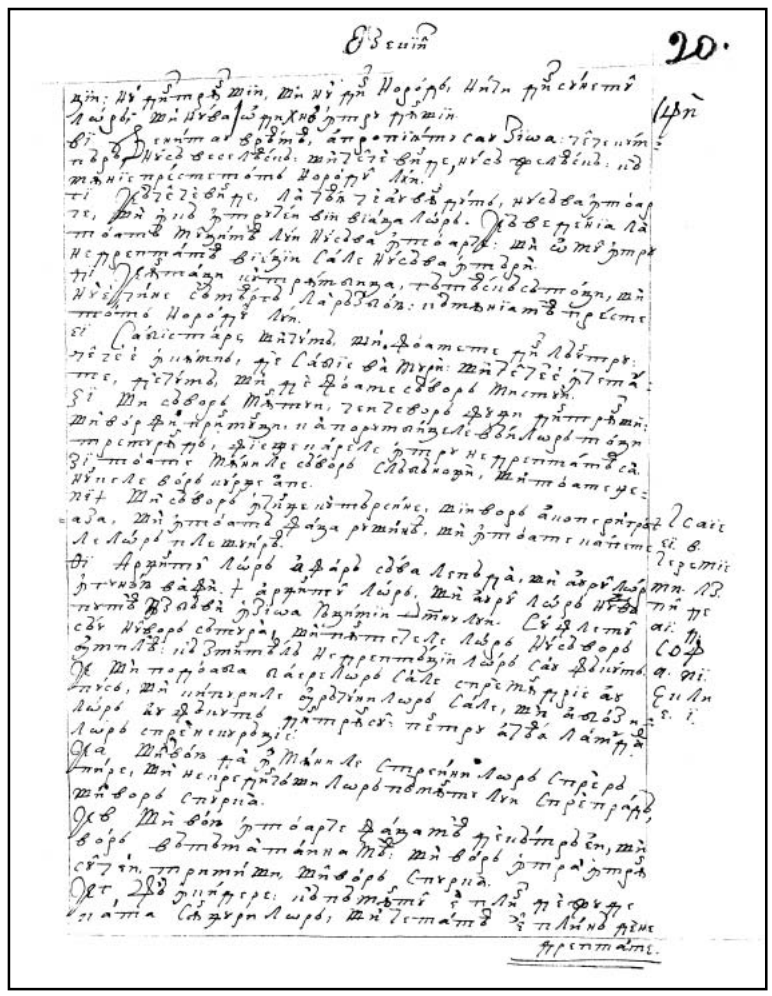

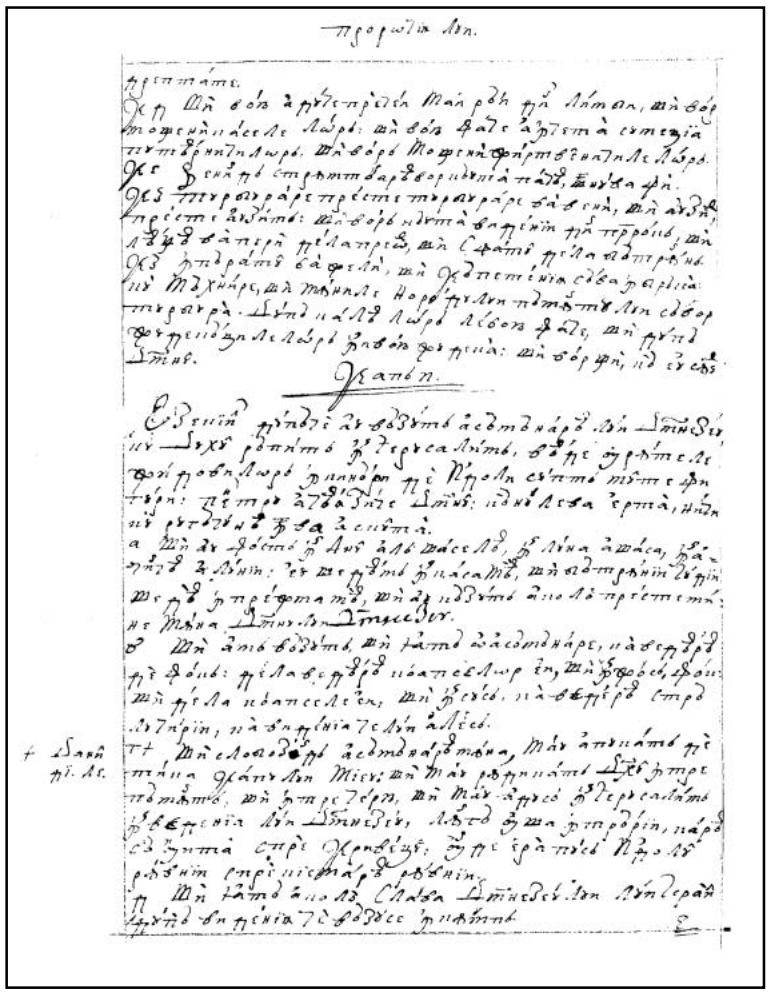

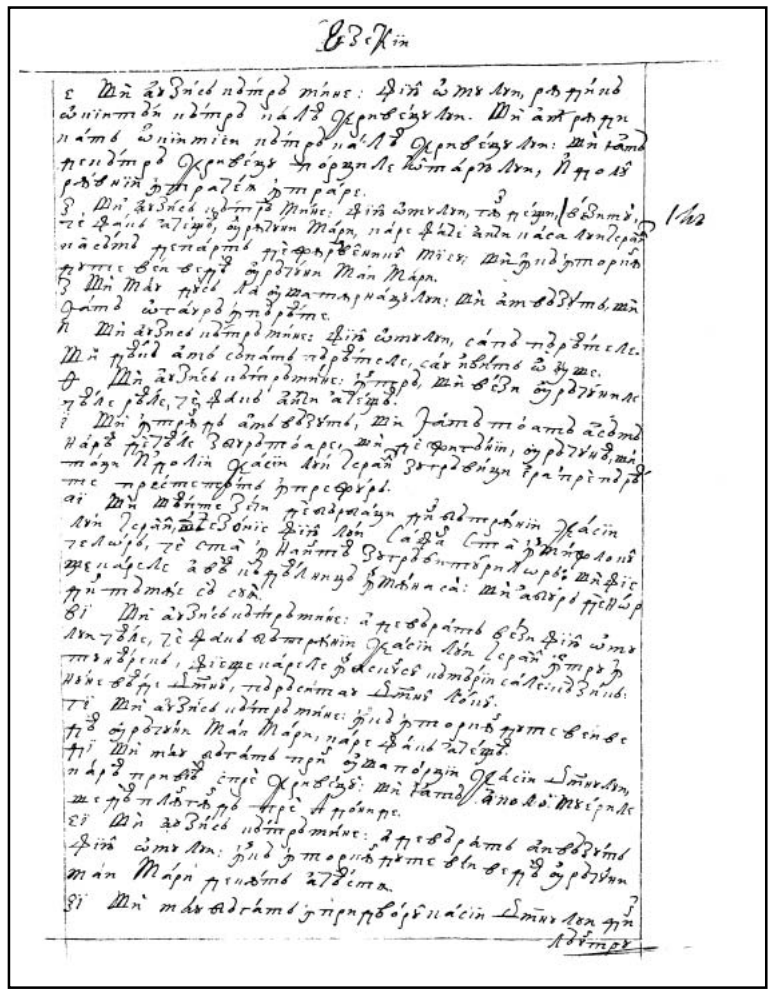

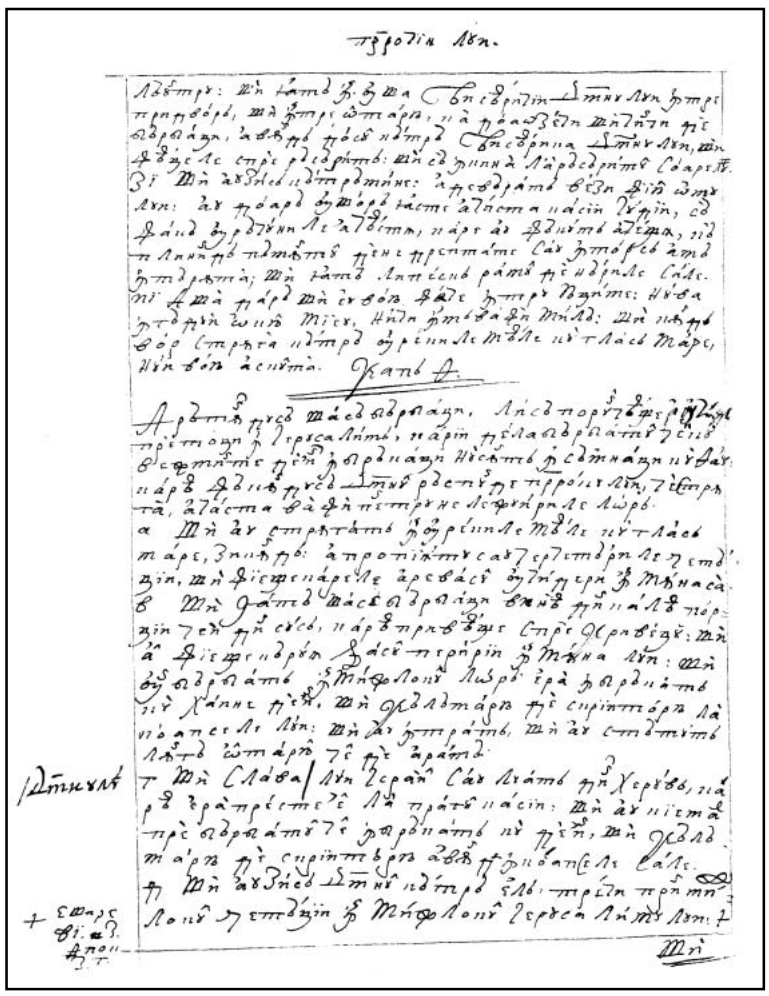

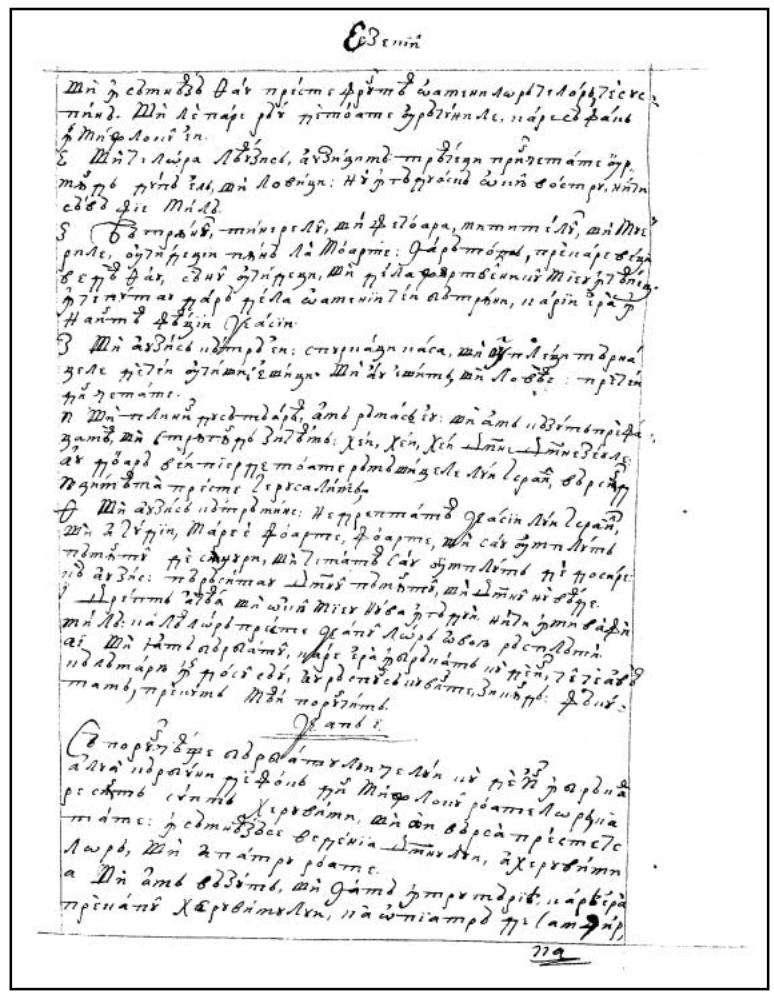

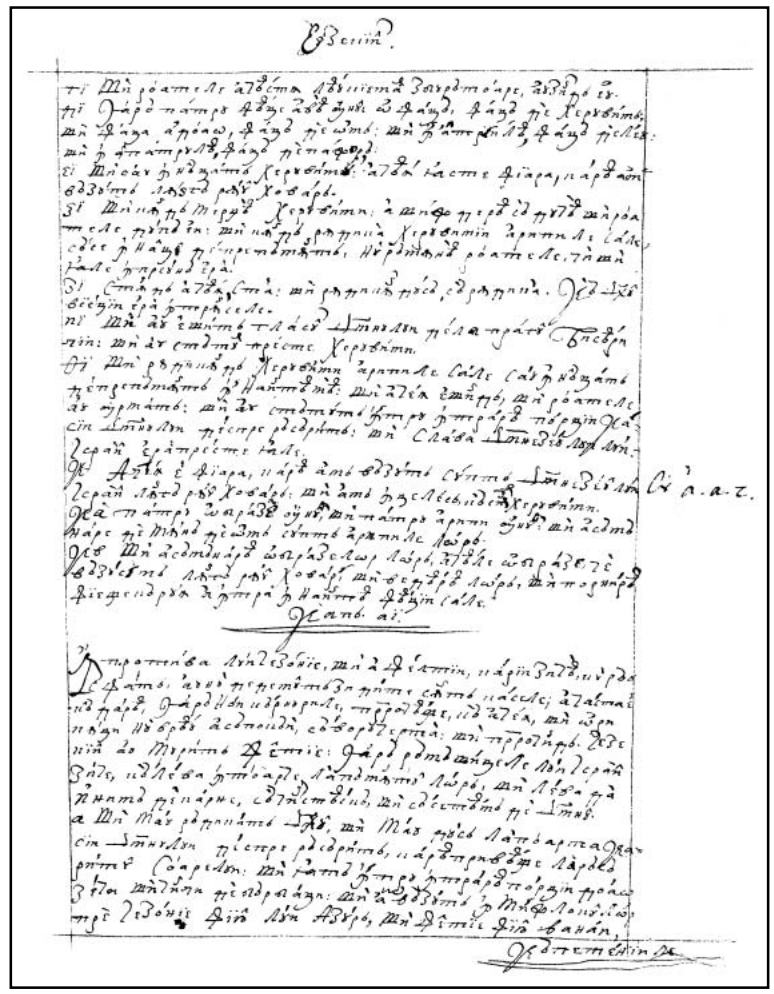

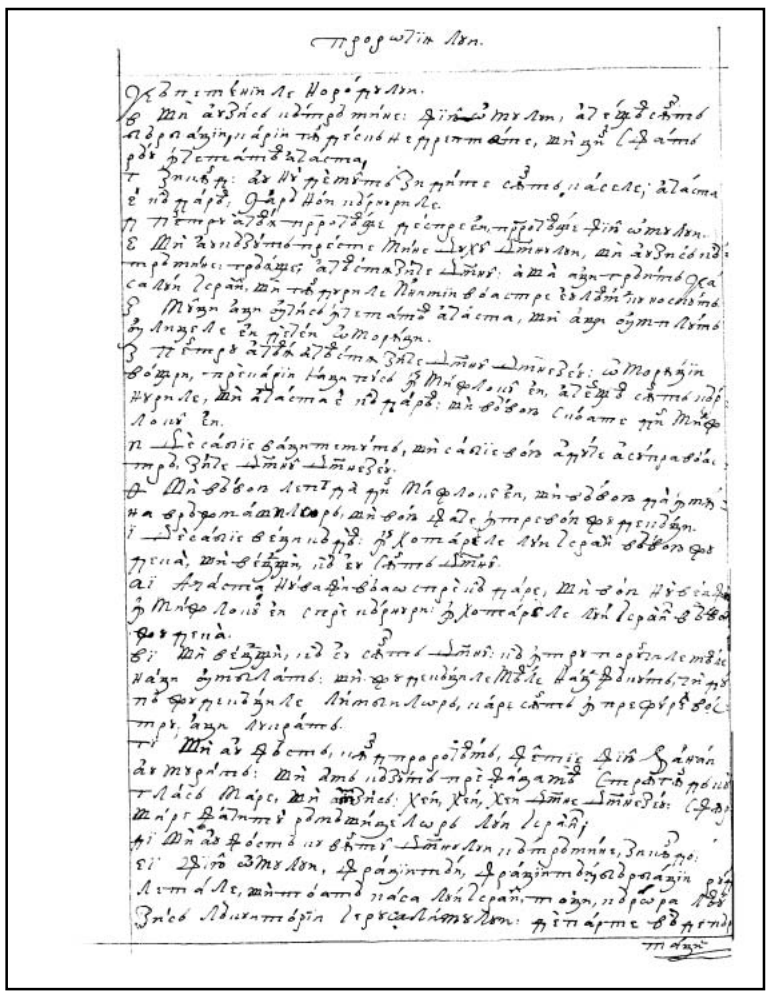

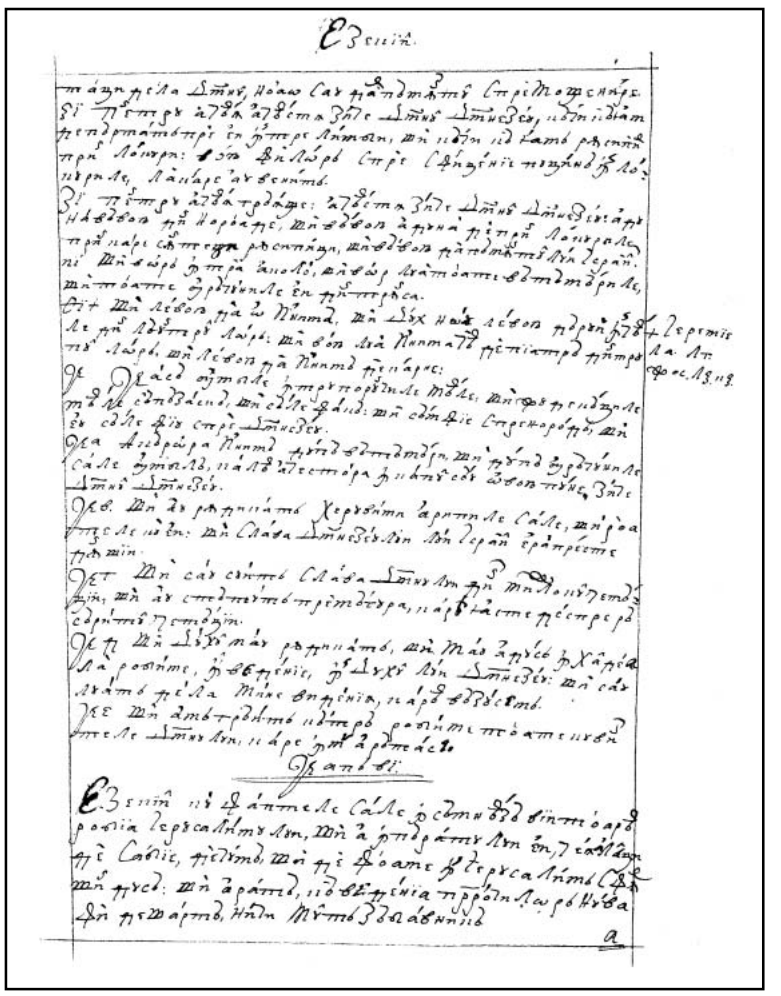

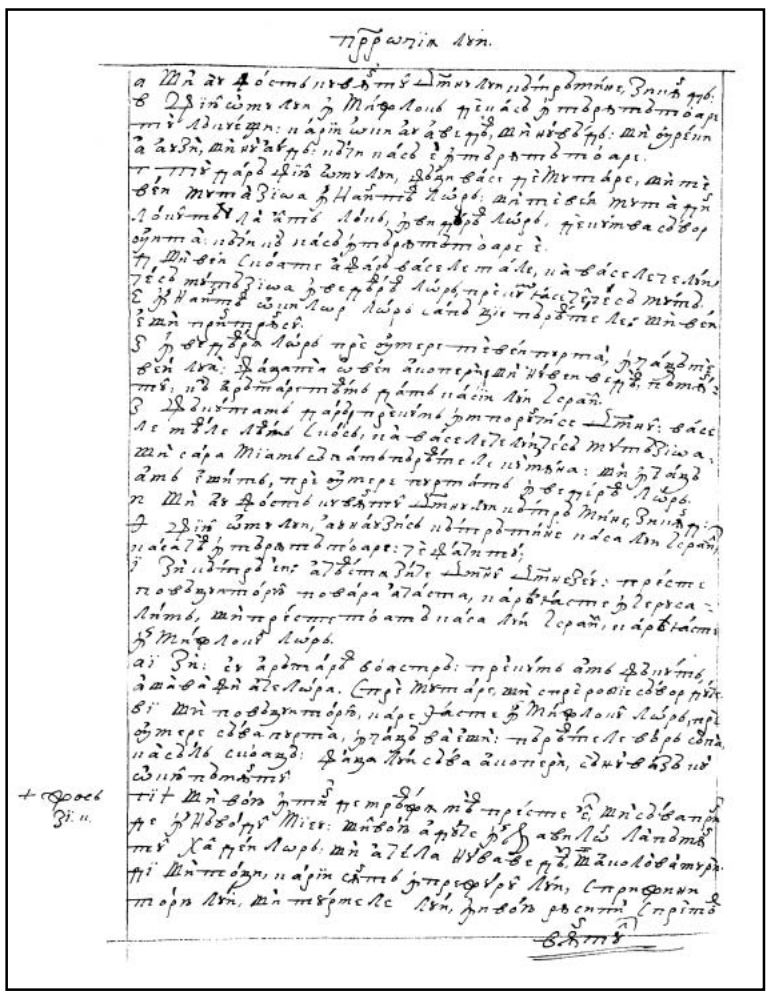

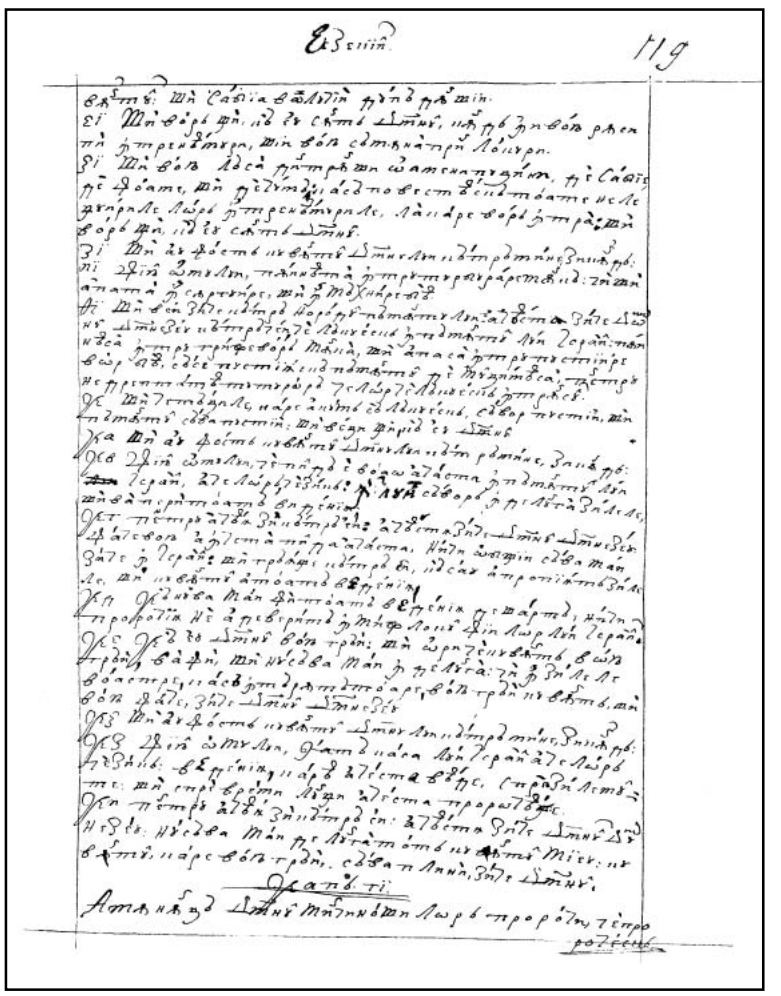

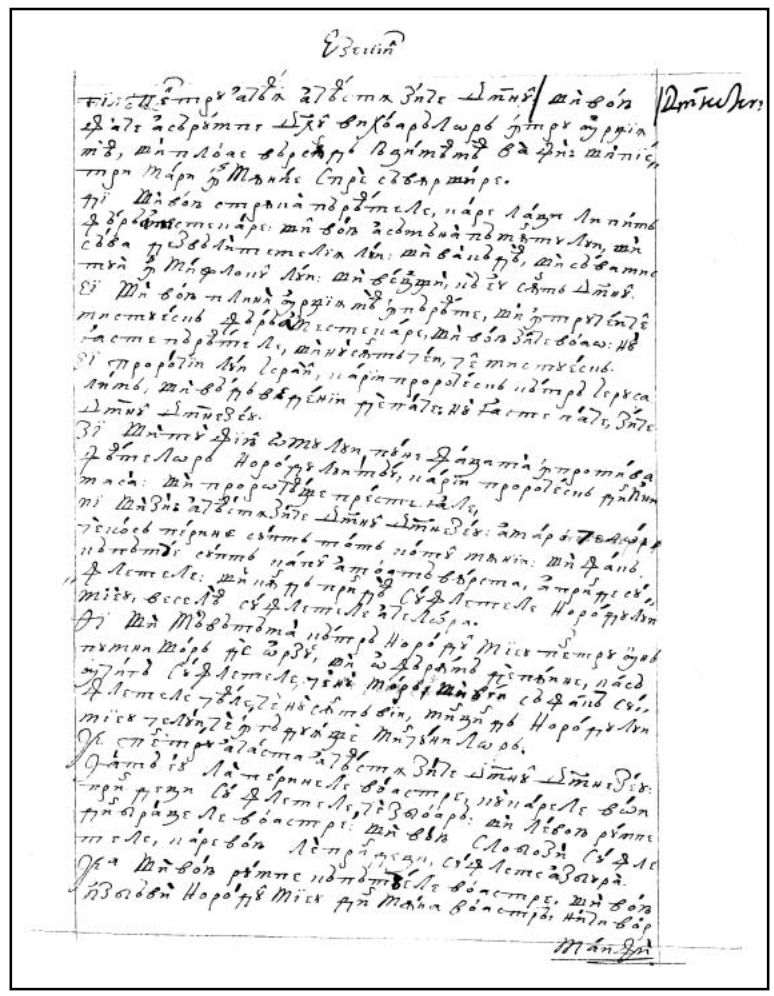

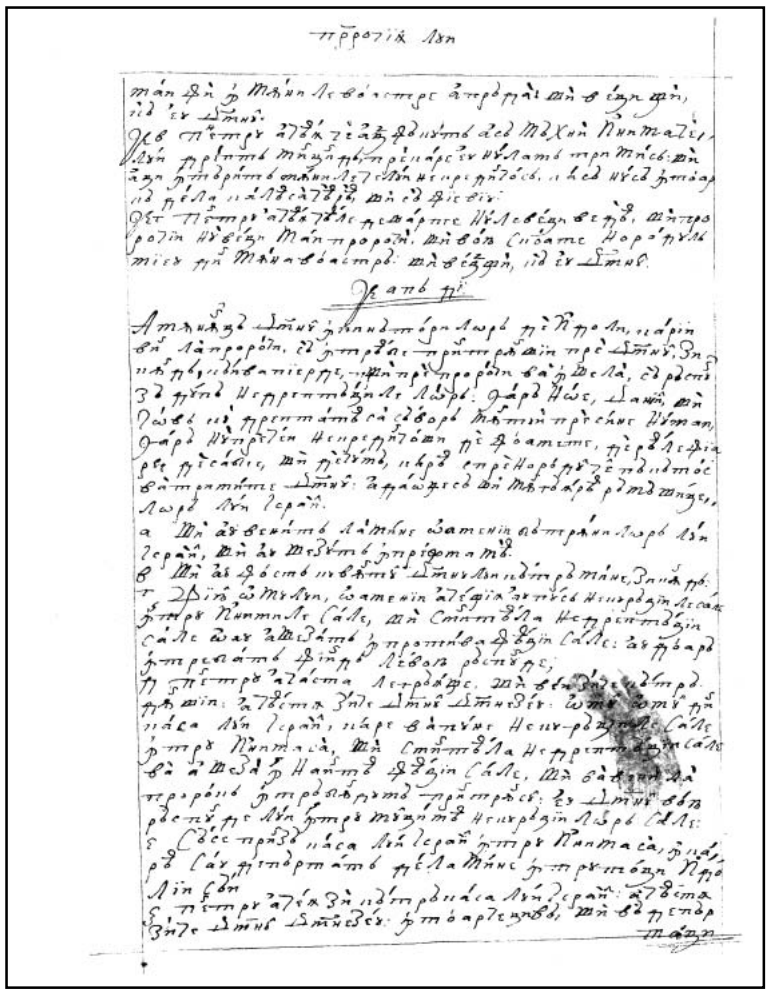

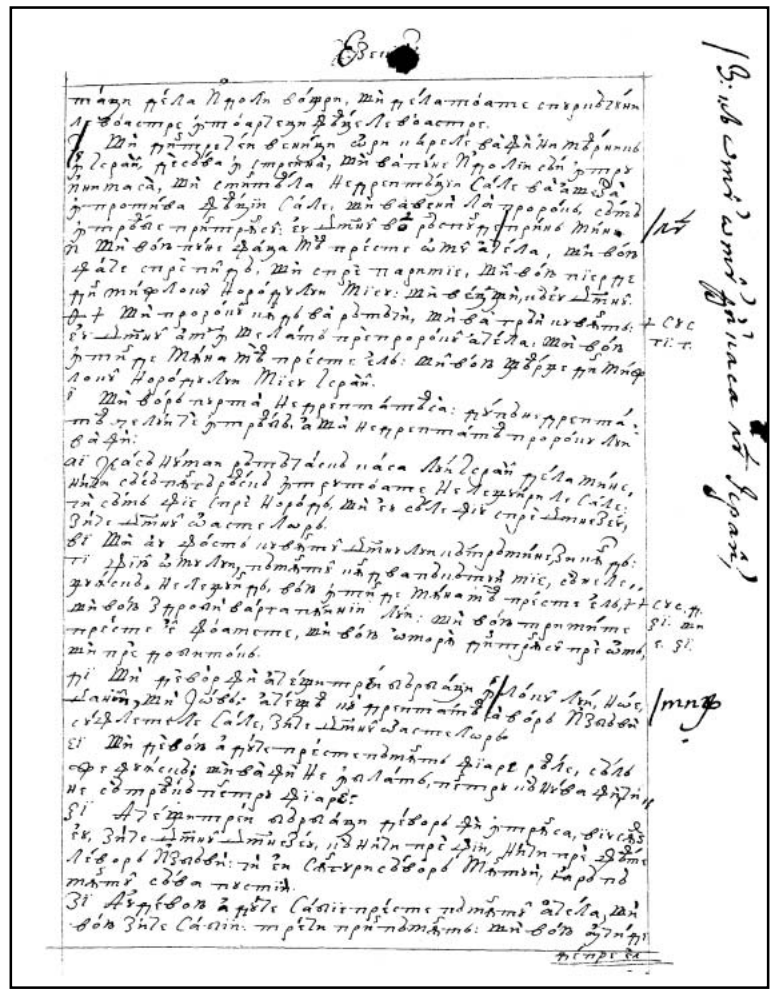

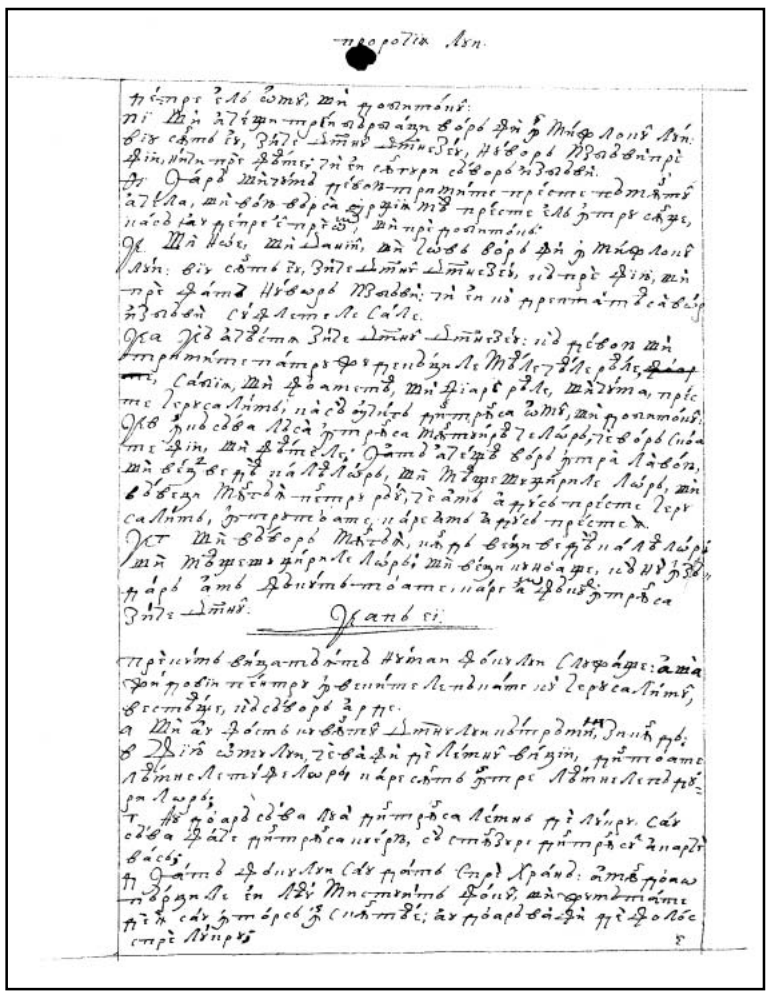

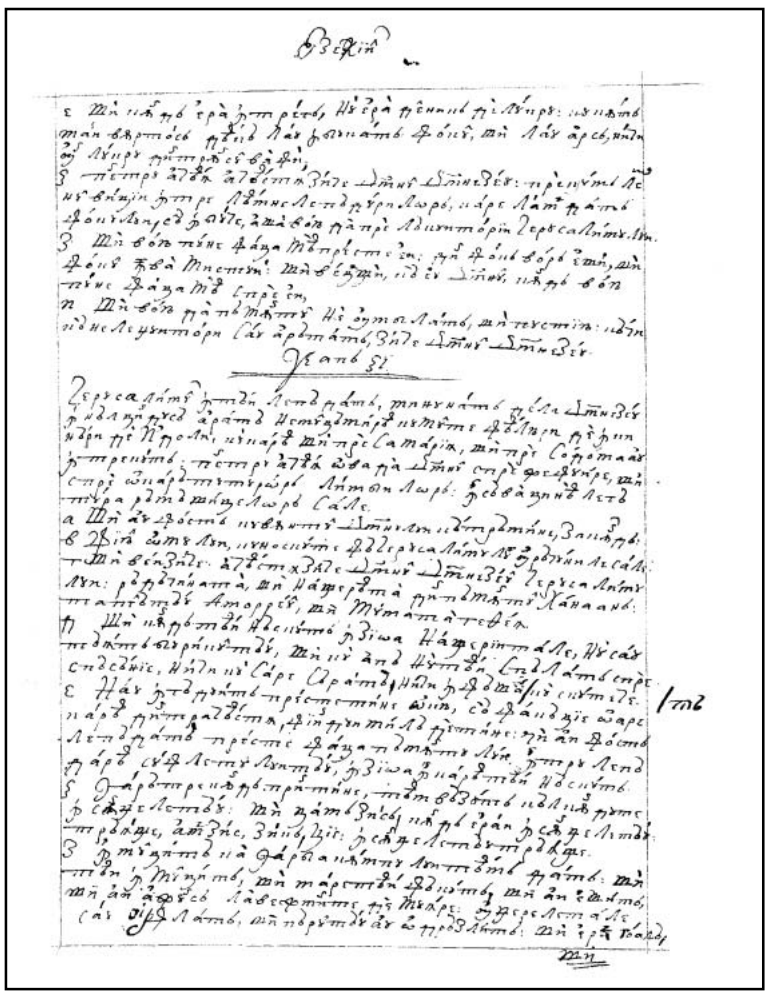

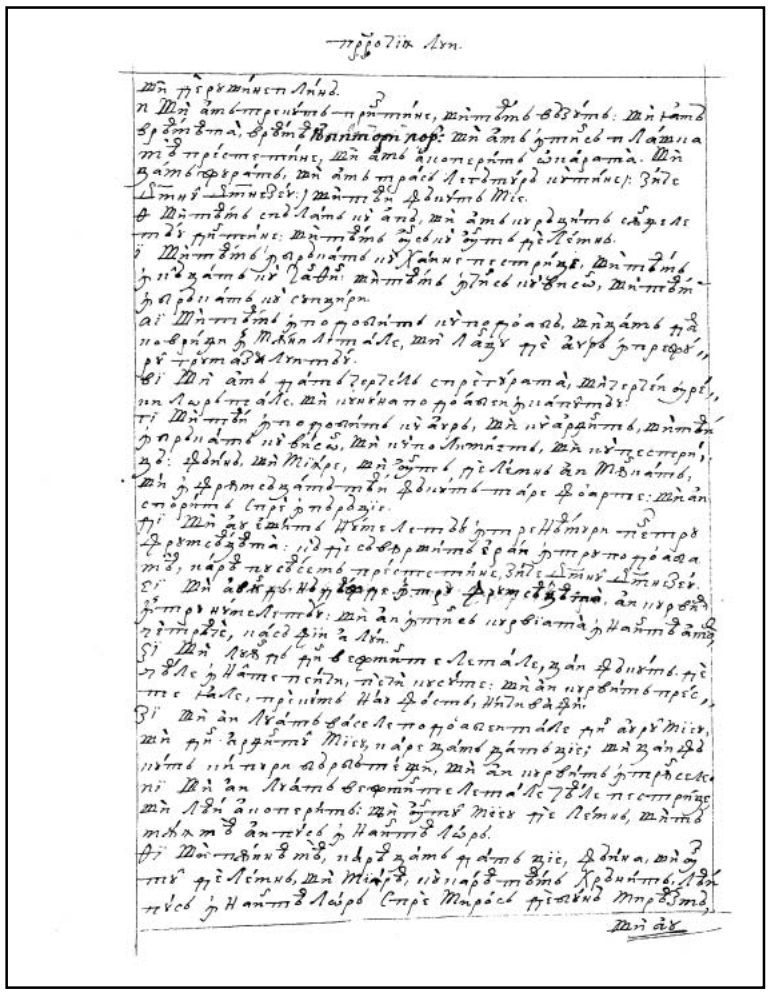

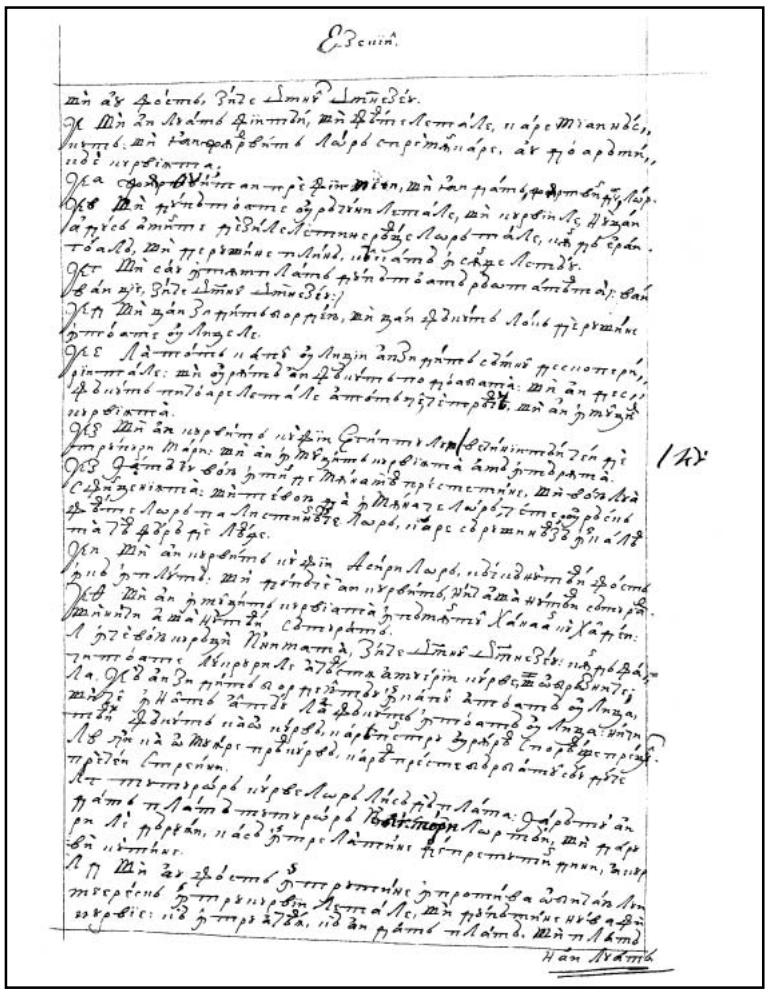

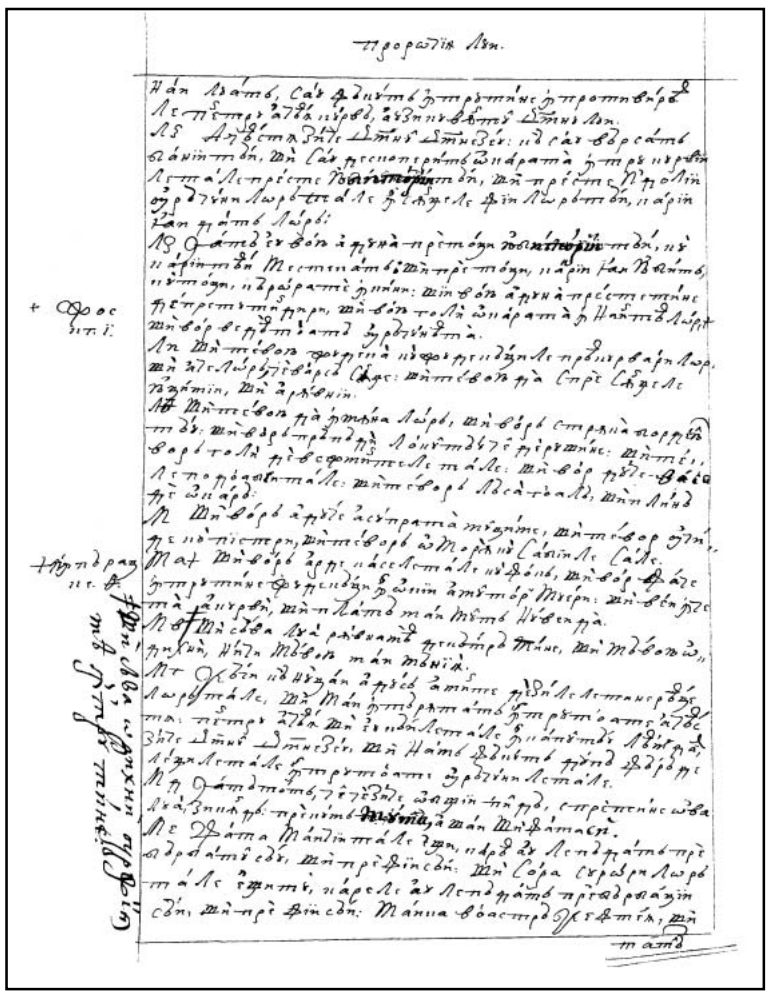

29v

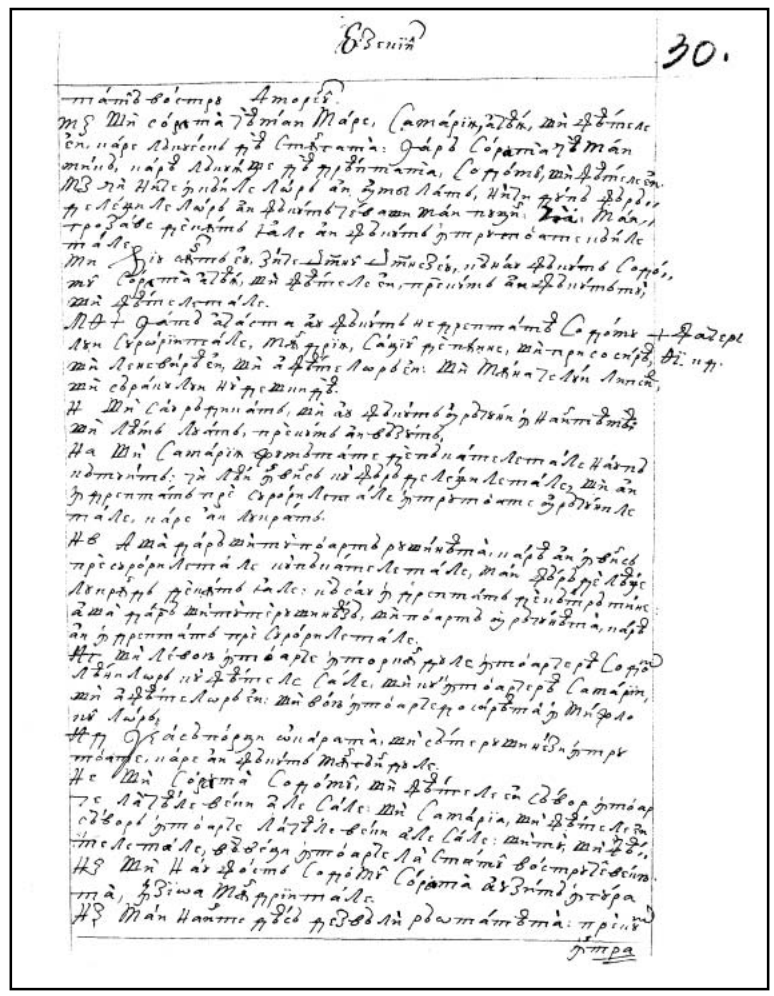

30r

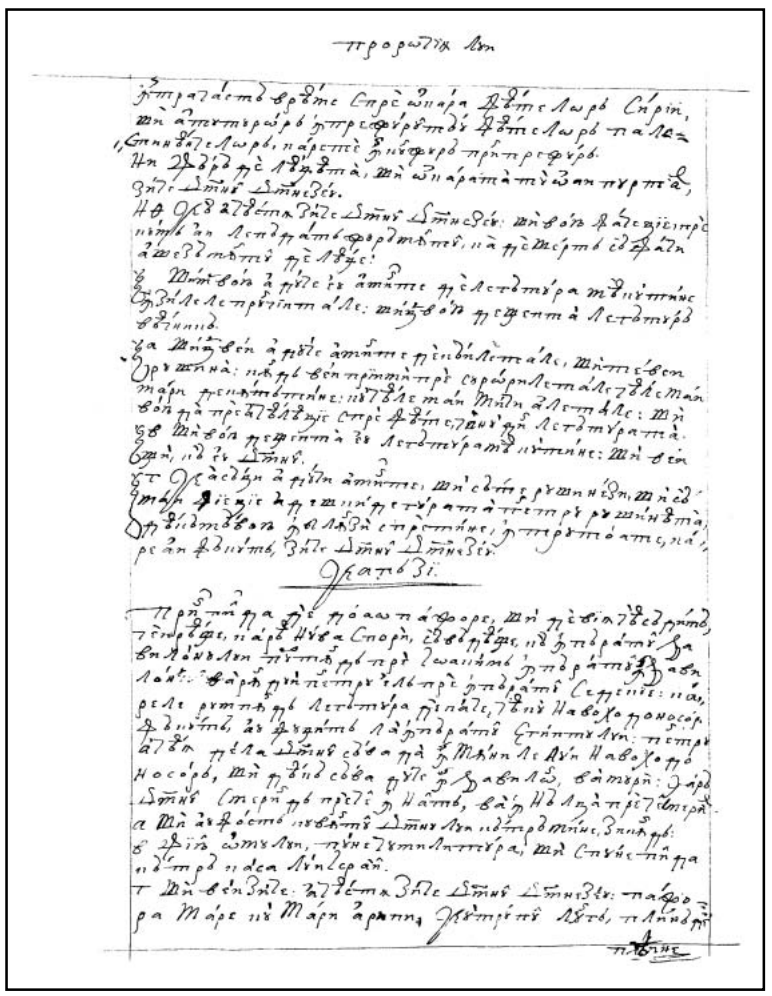

30v

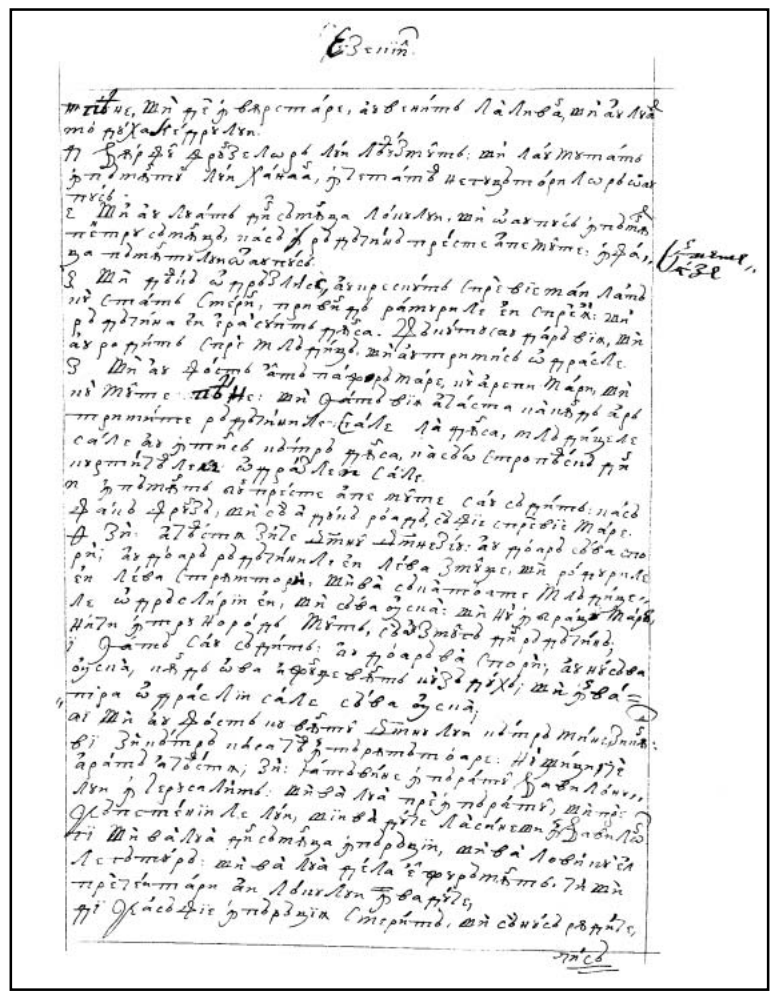

31r

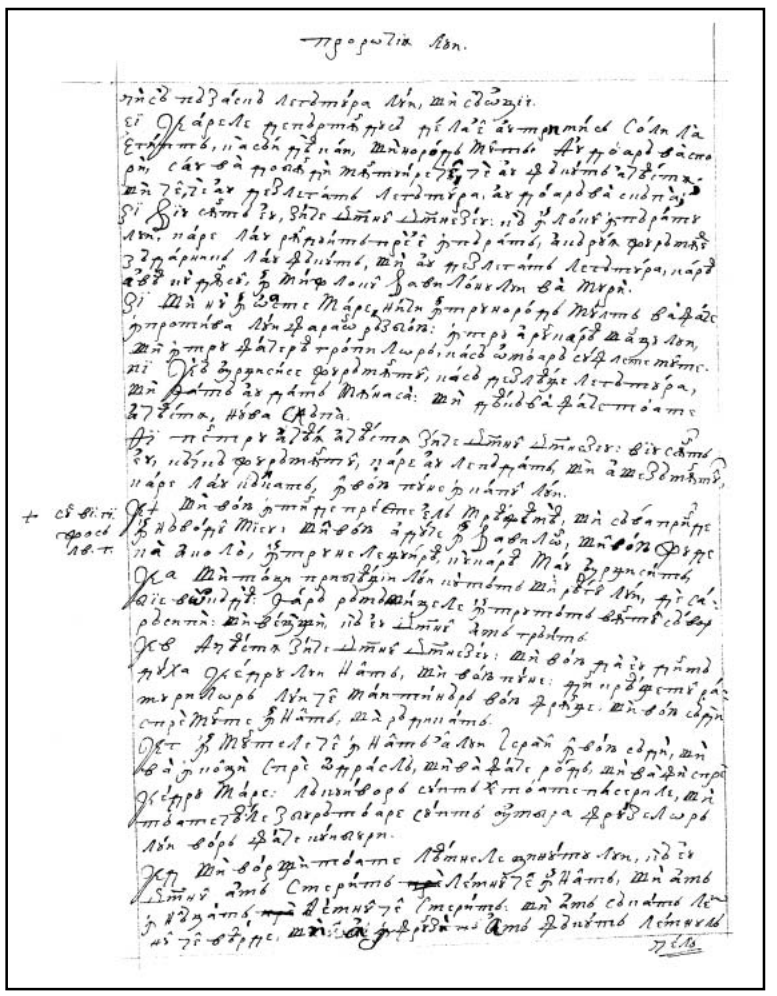

31v

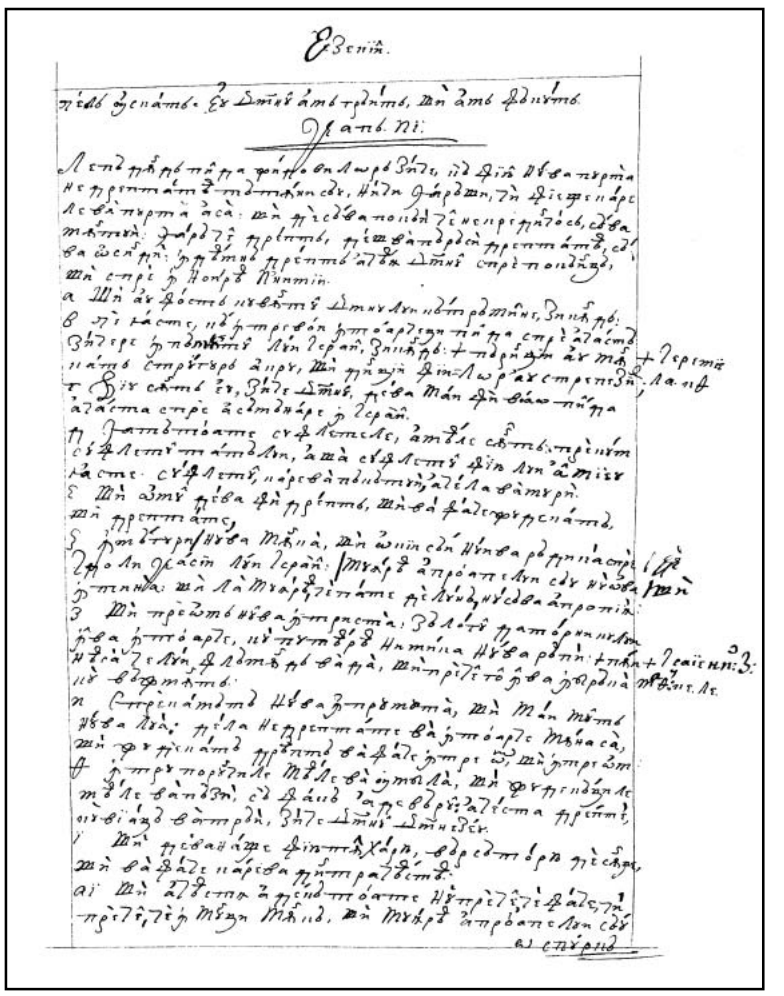

32r

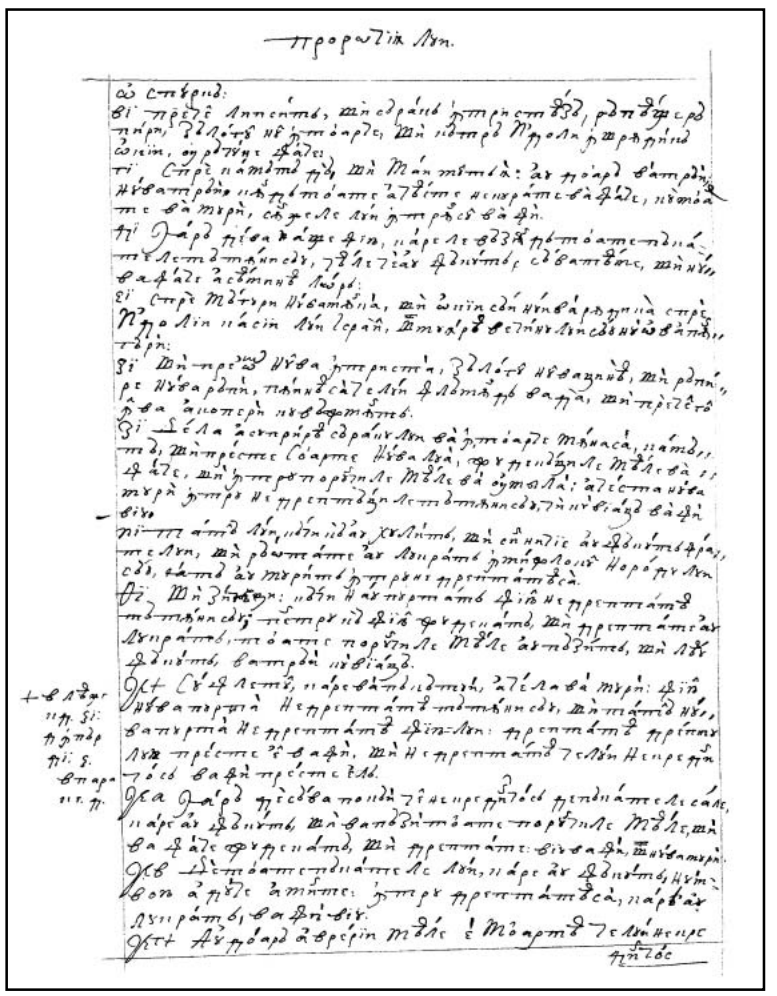

32v

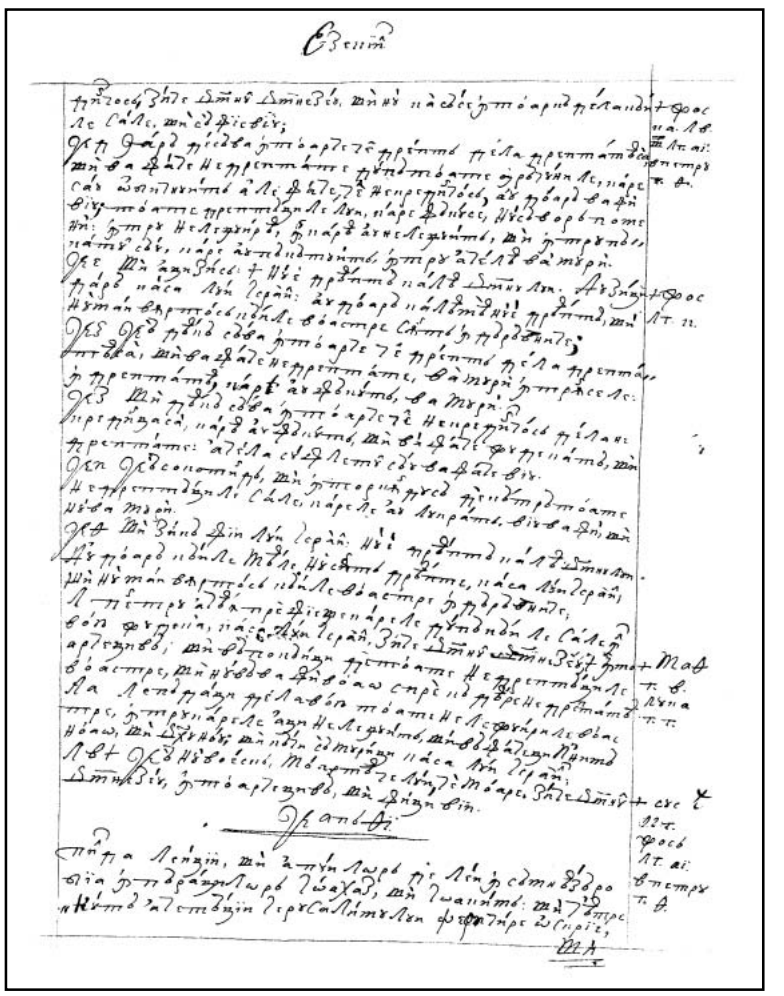

33r

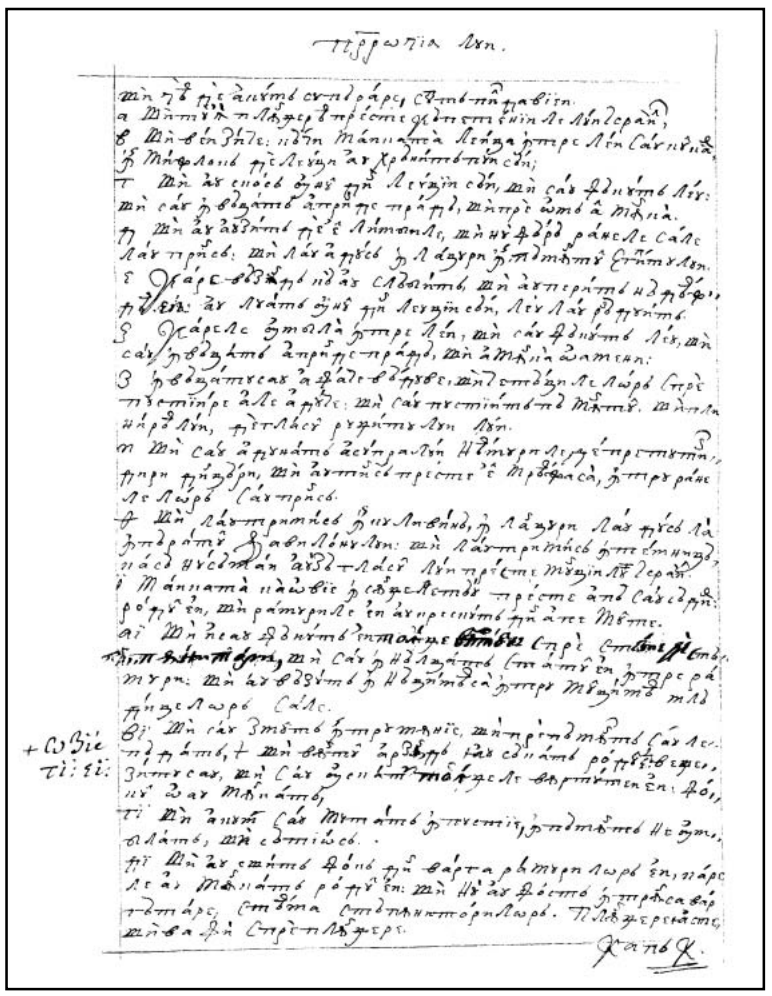

33v

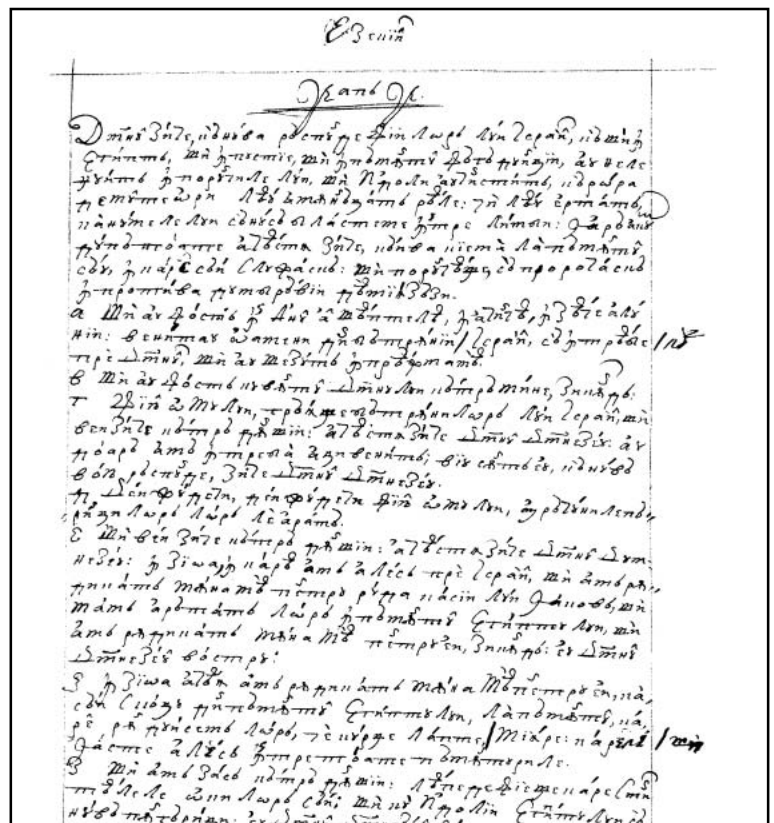

34r

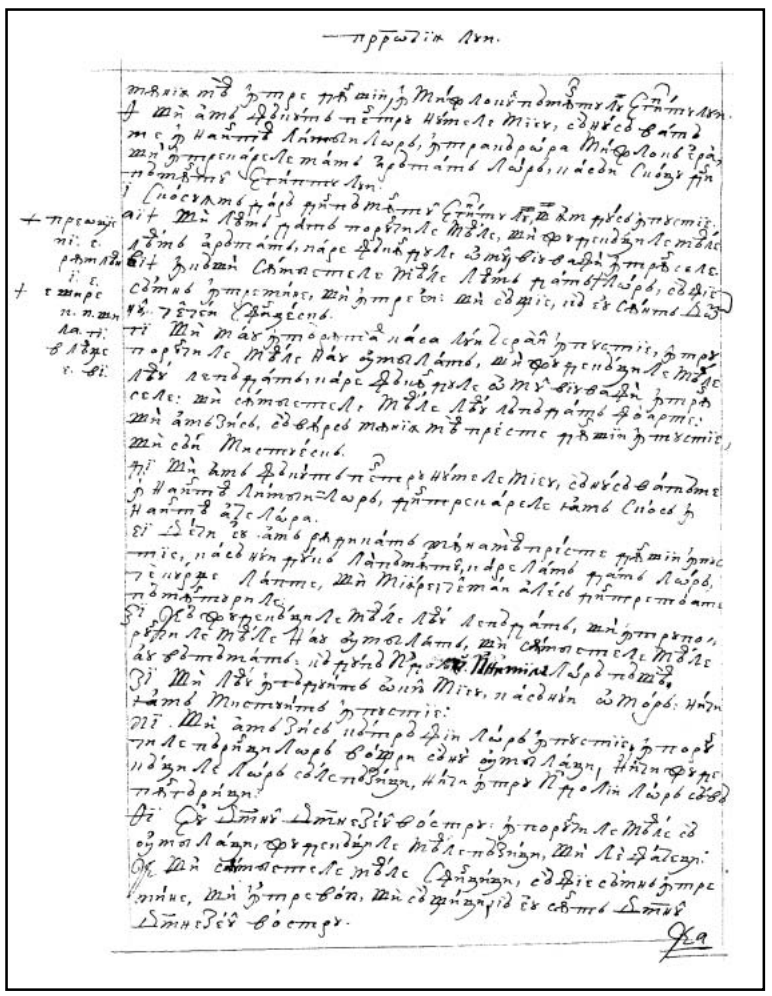

34v

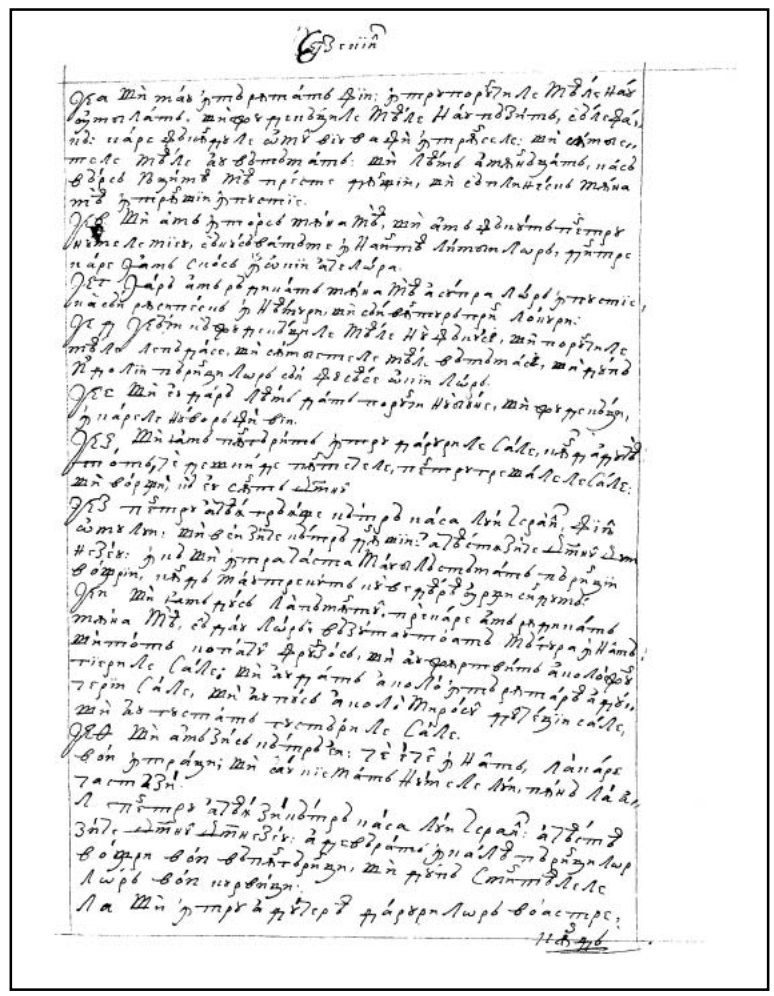

35r

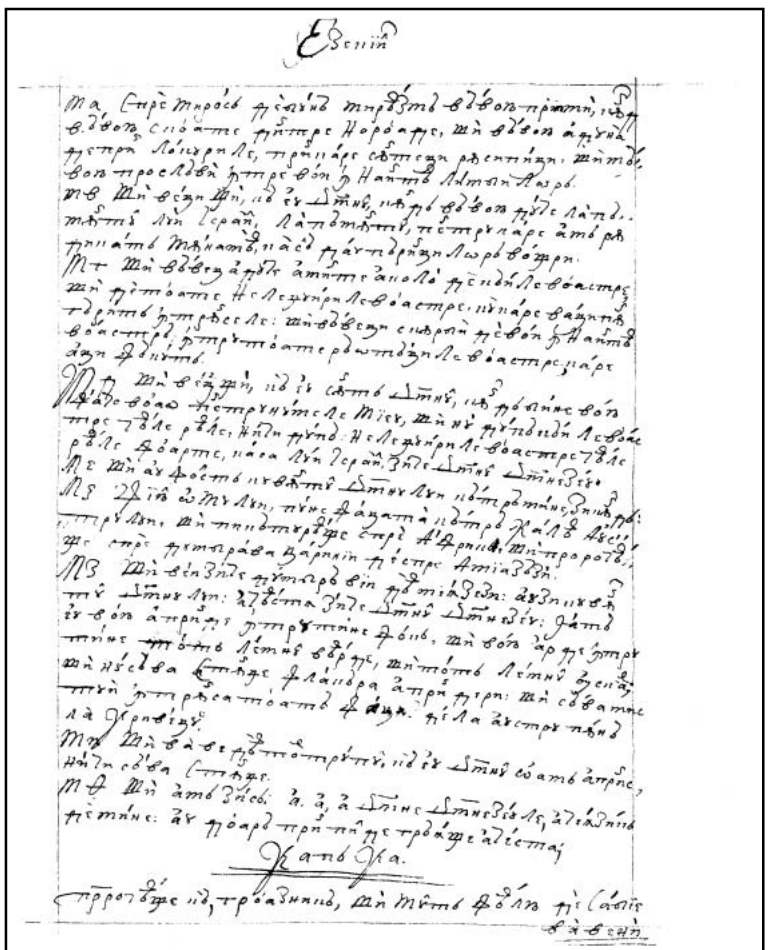

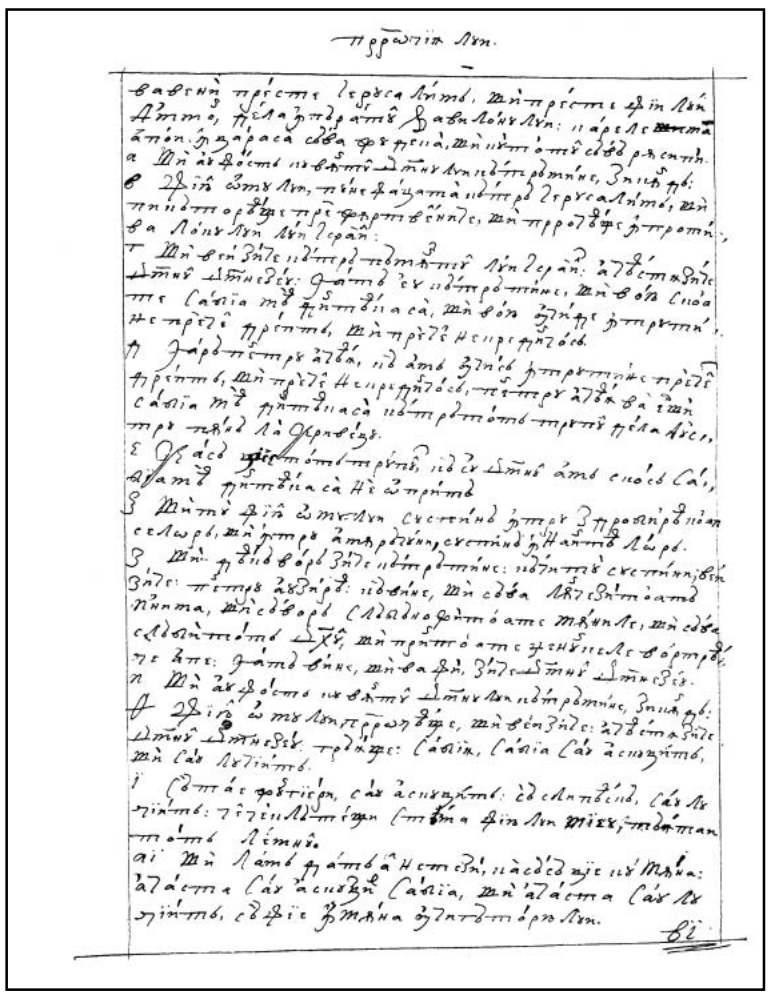

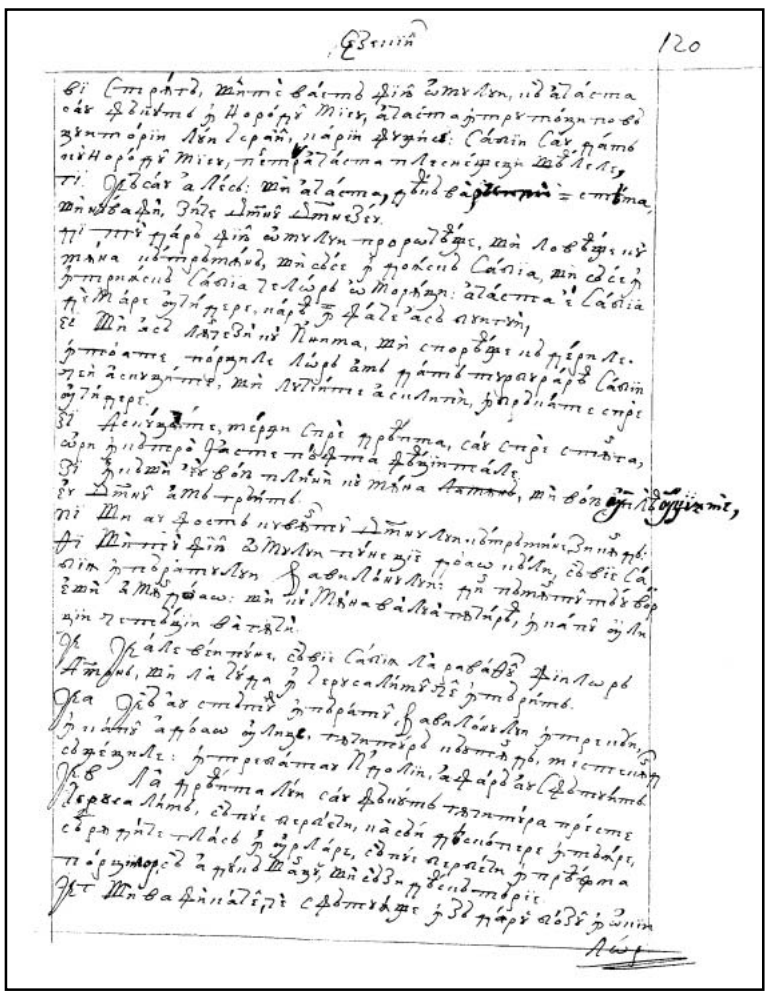

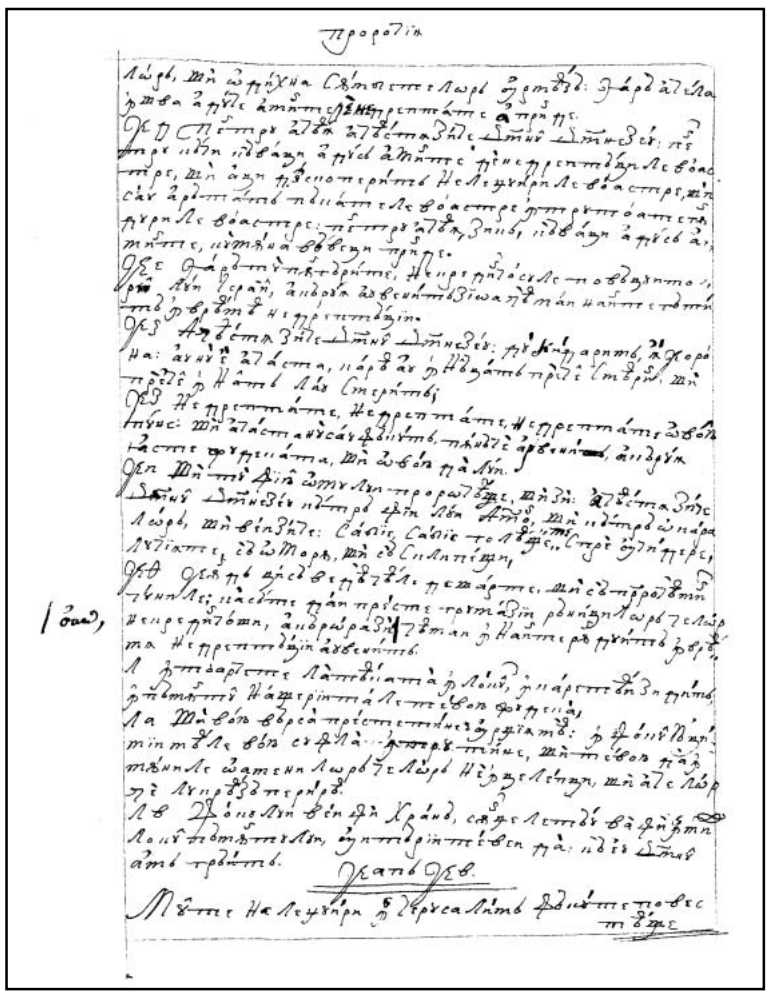

37v

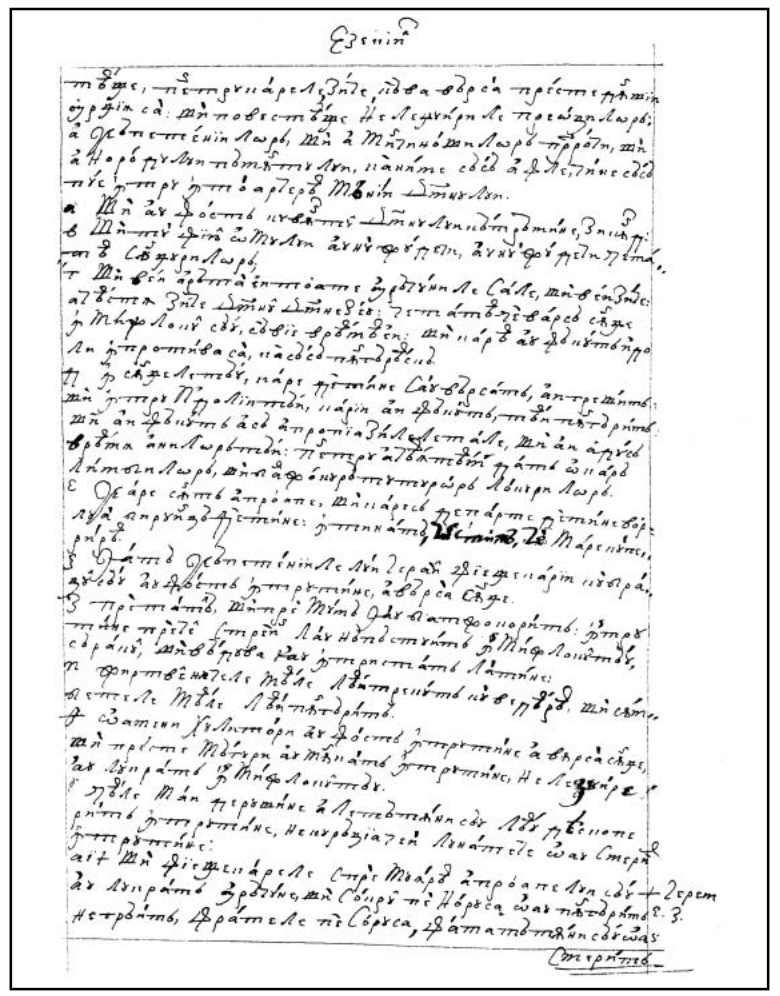

38r

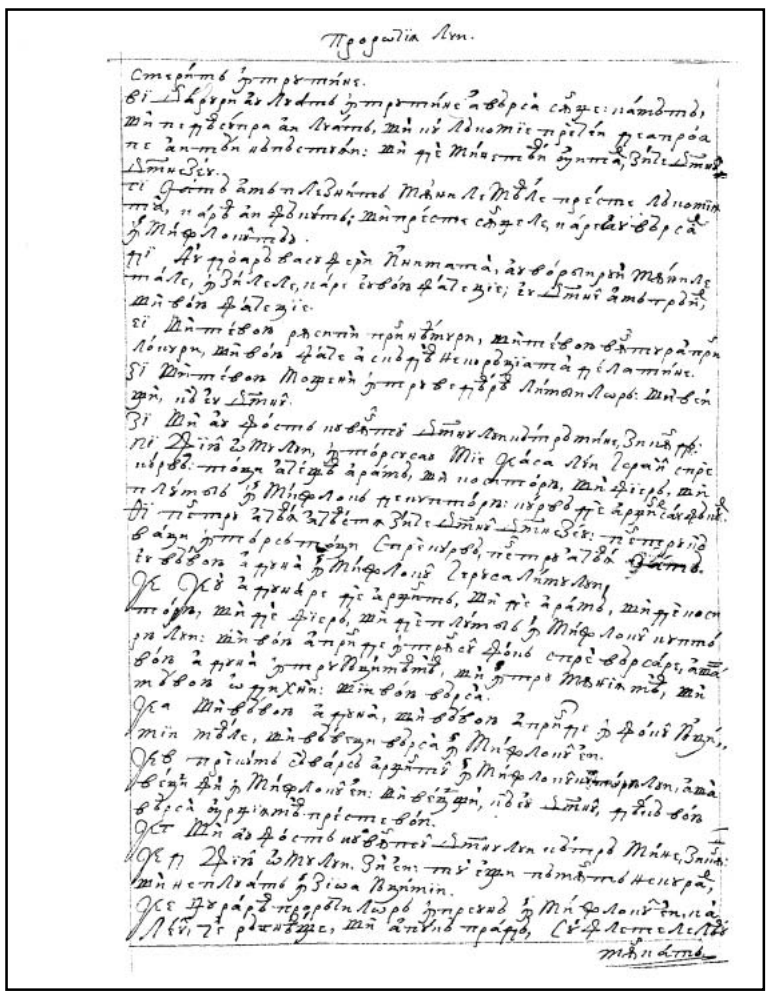

38v

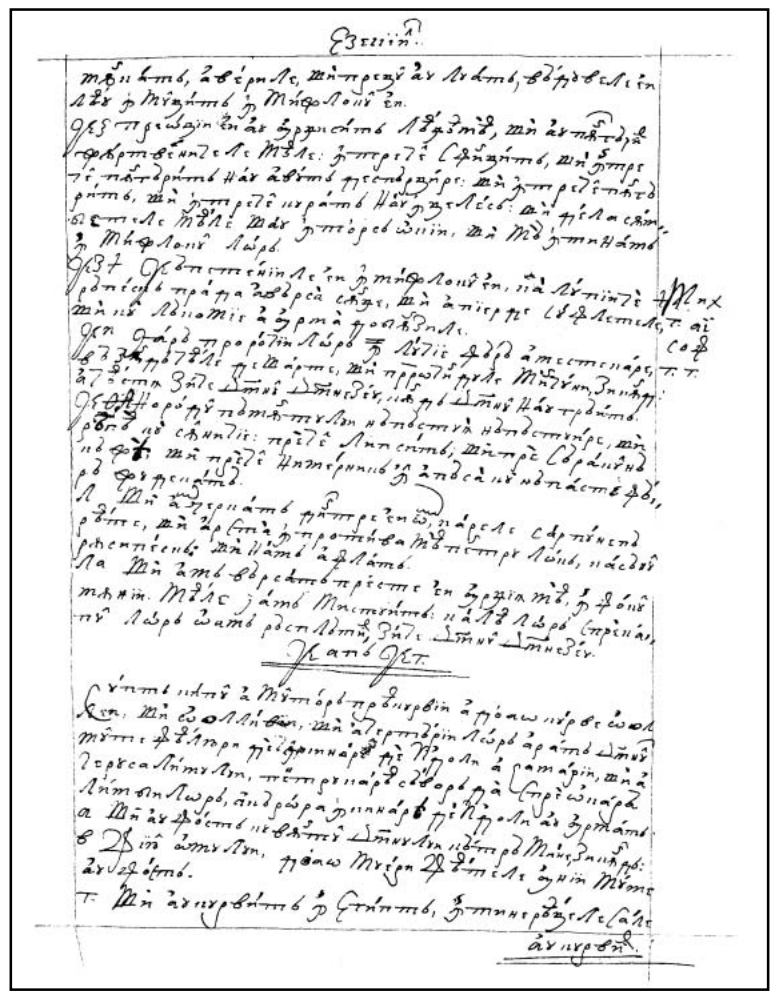

39r

39v

40r

40v

41r

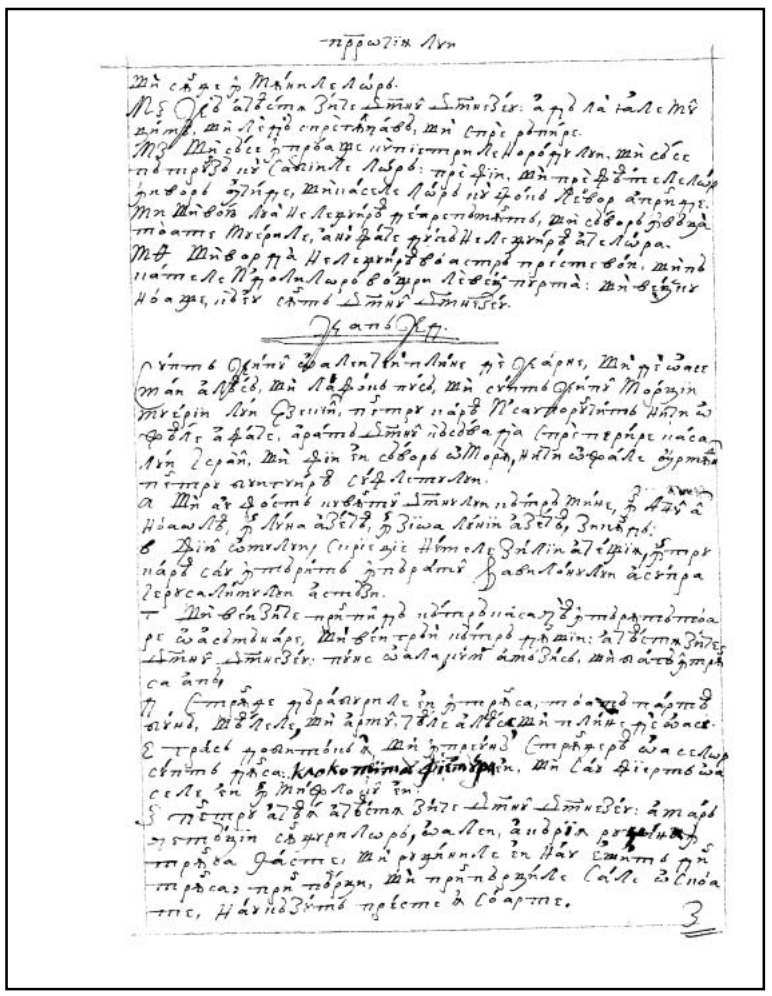

41v

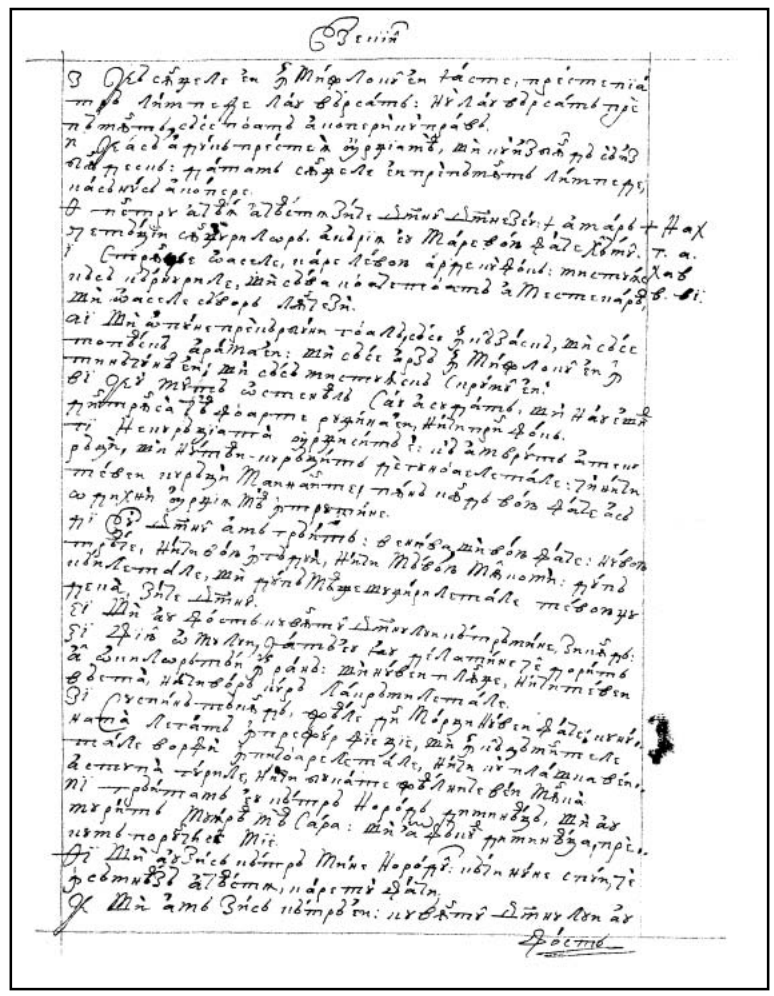

42r

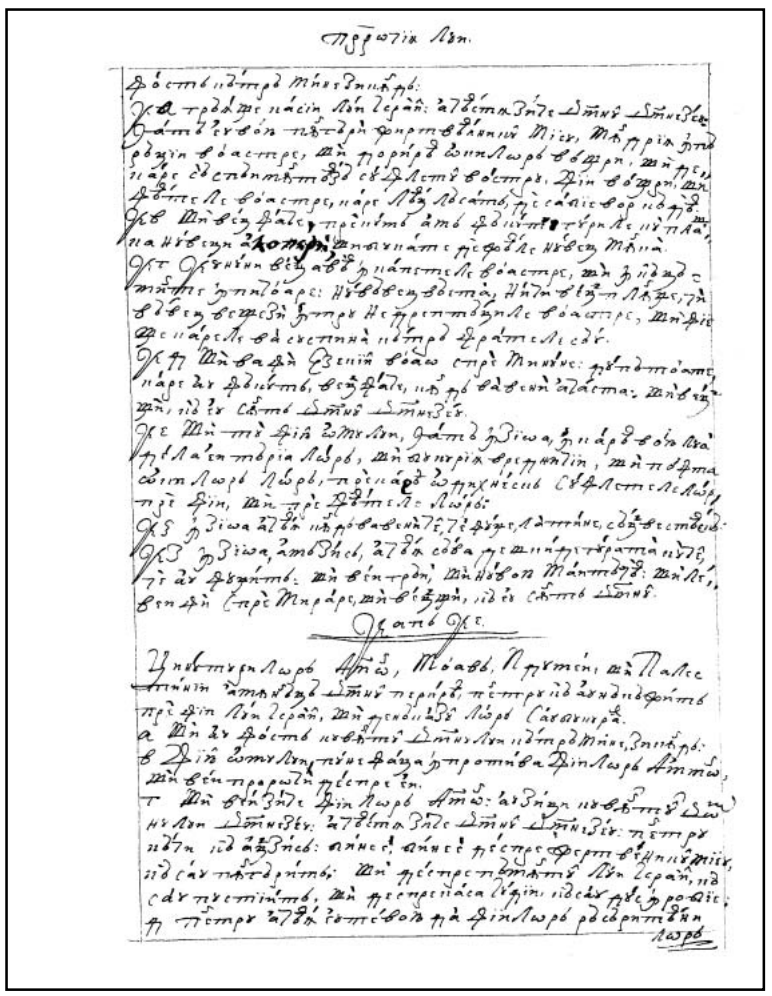

42v

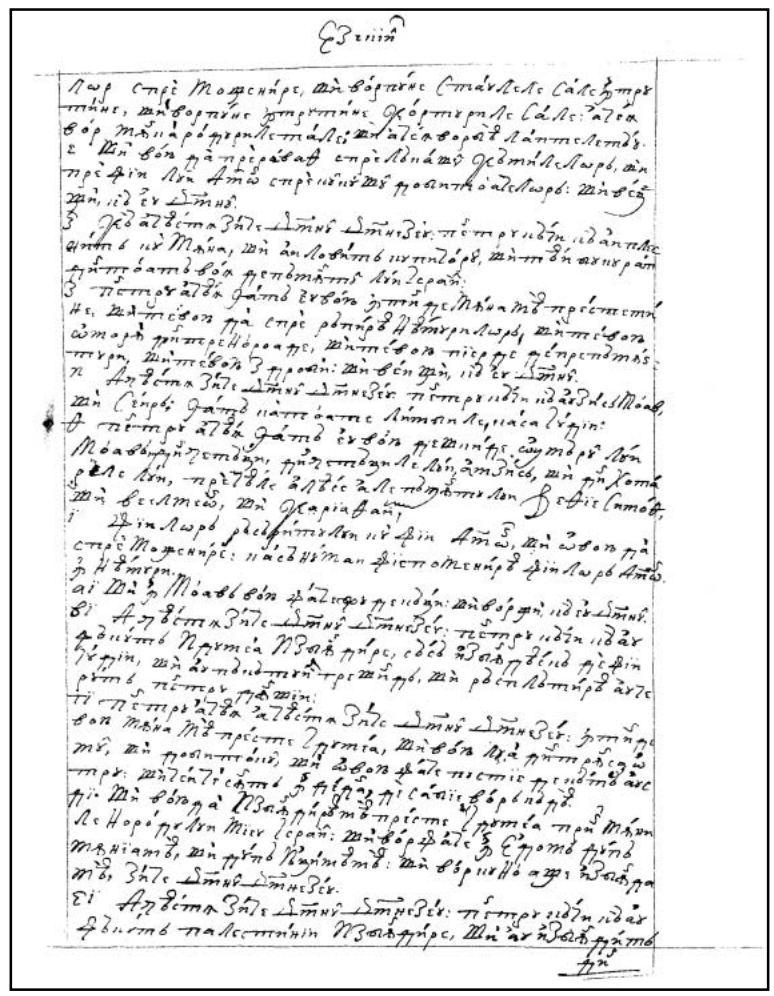

43r

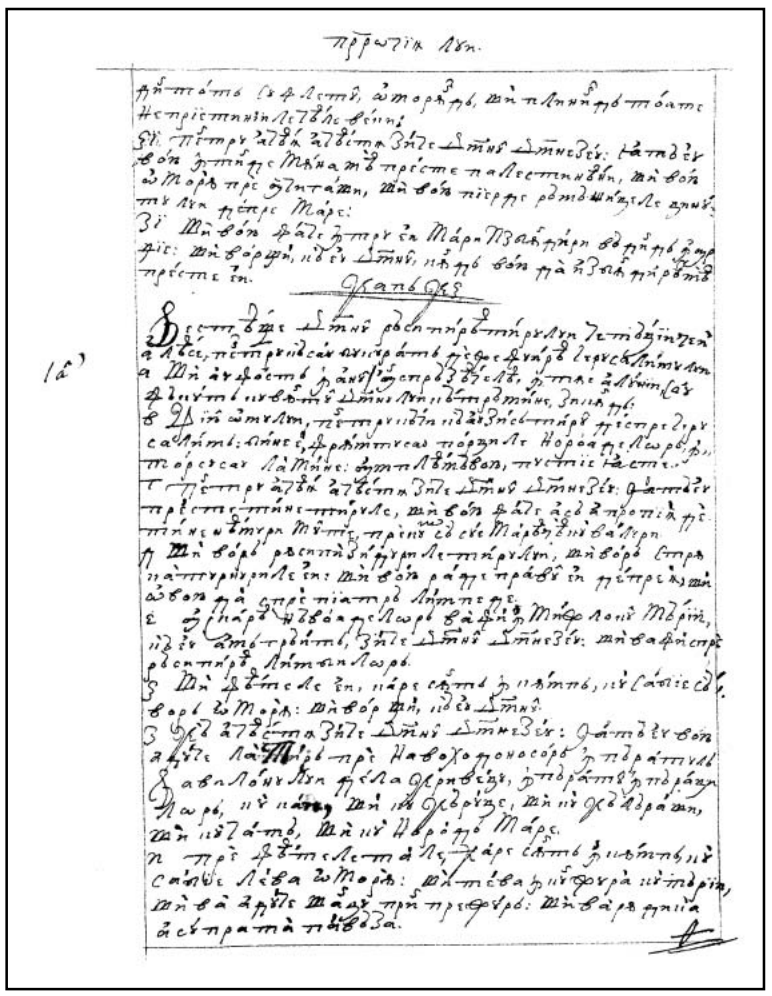

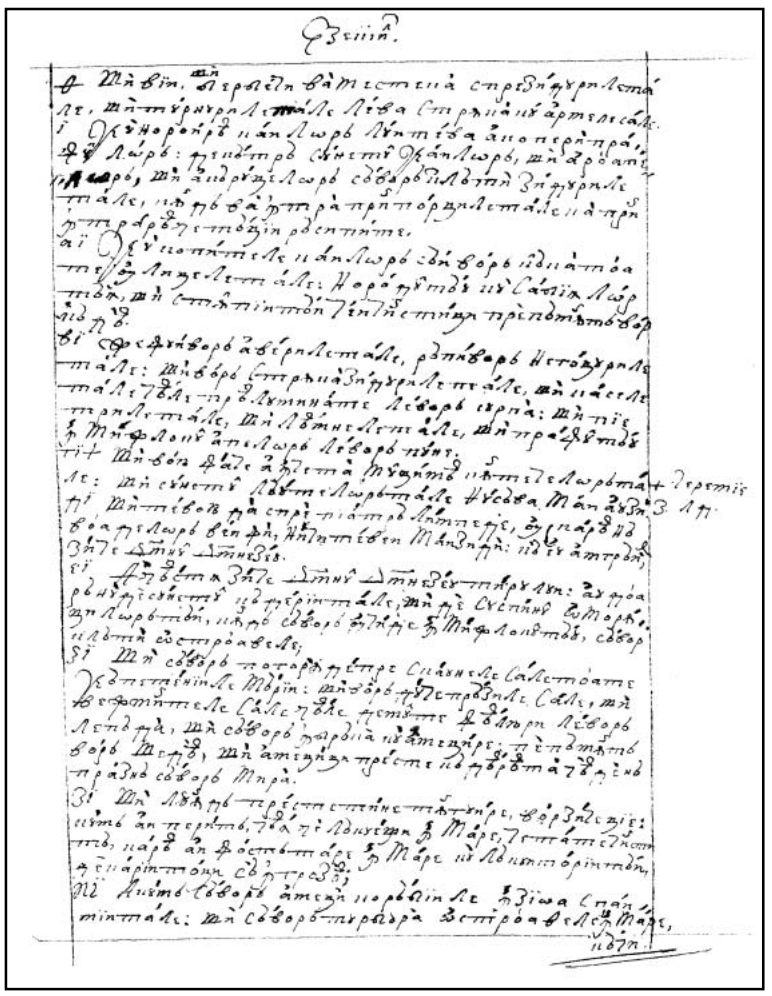

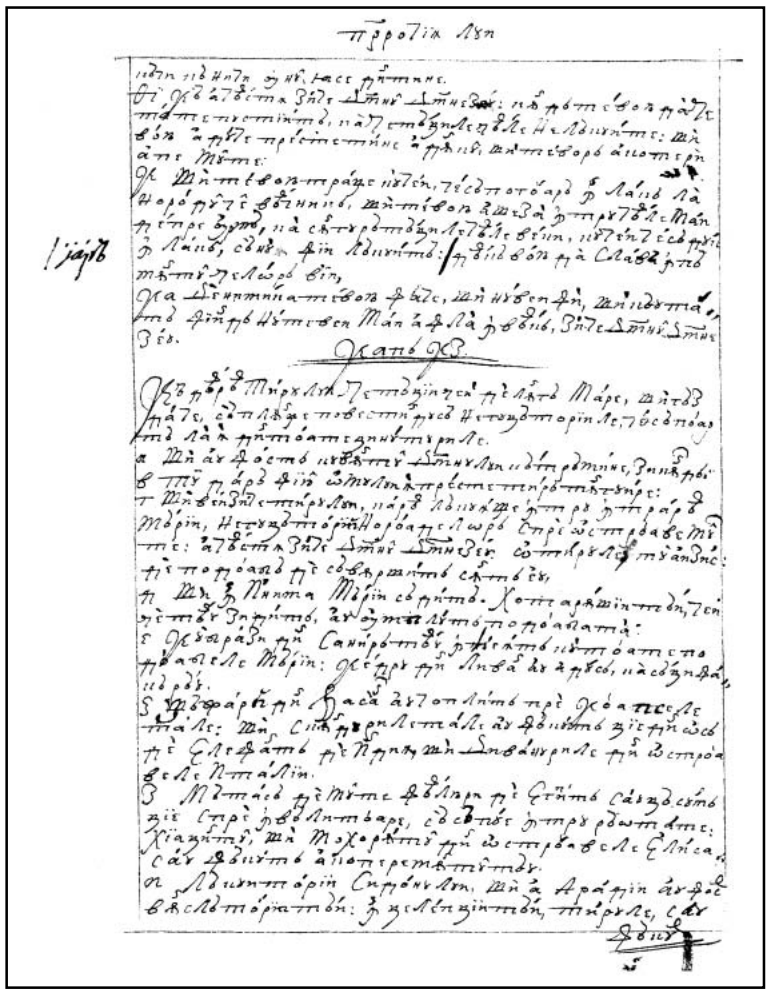

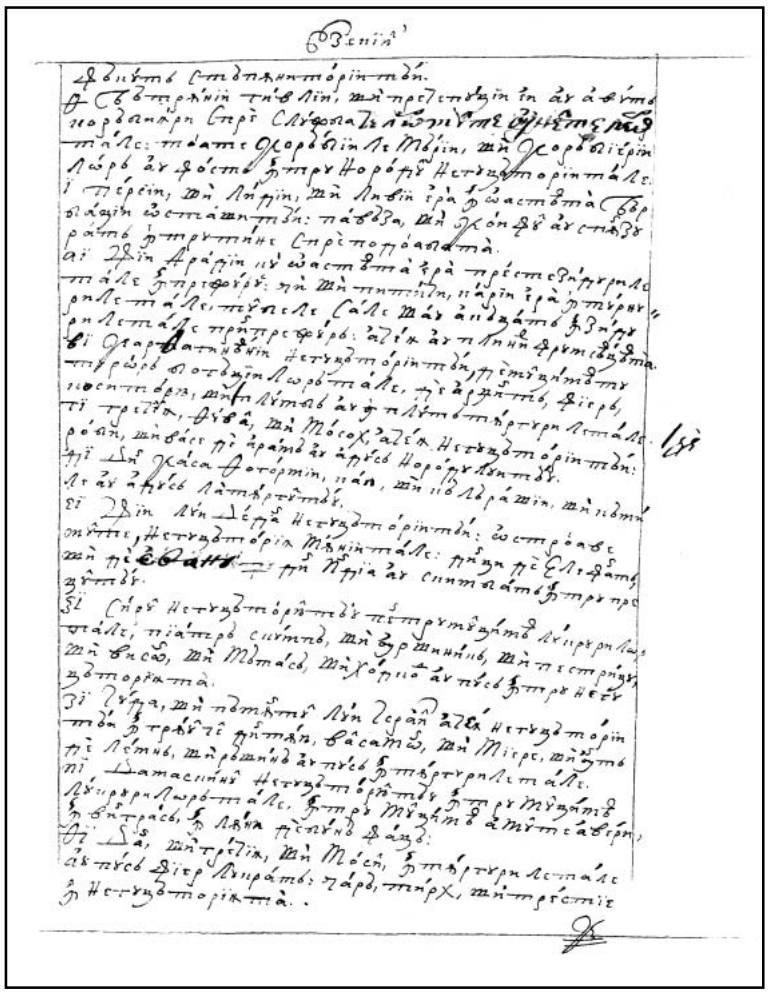

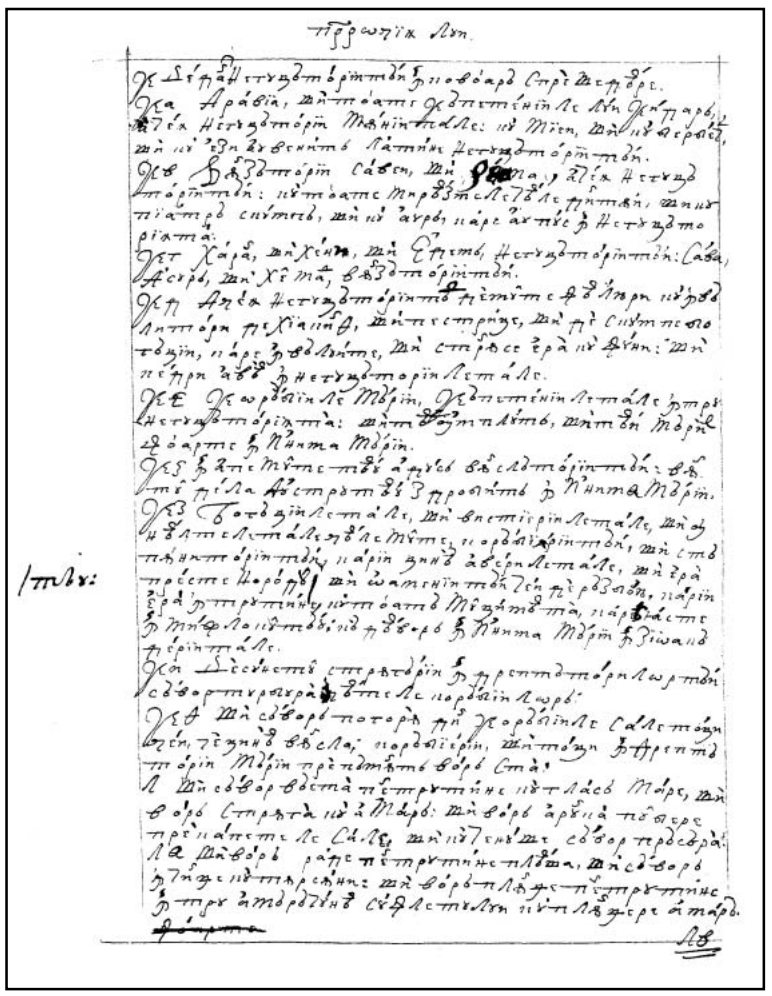

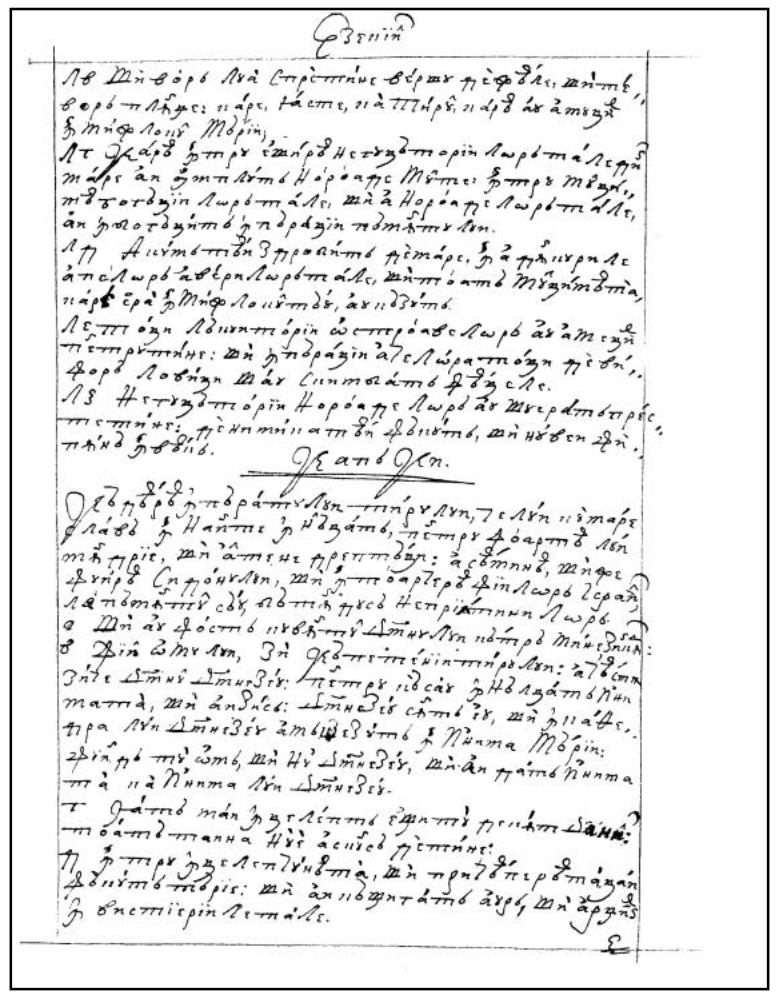

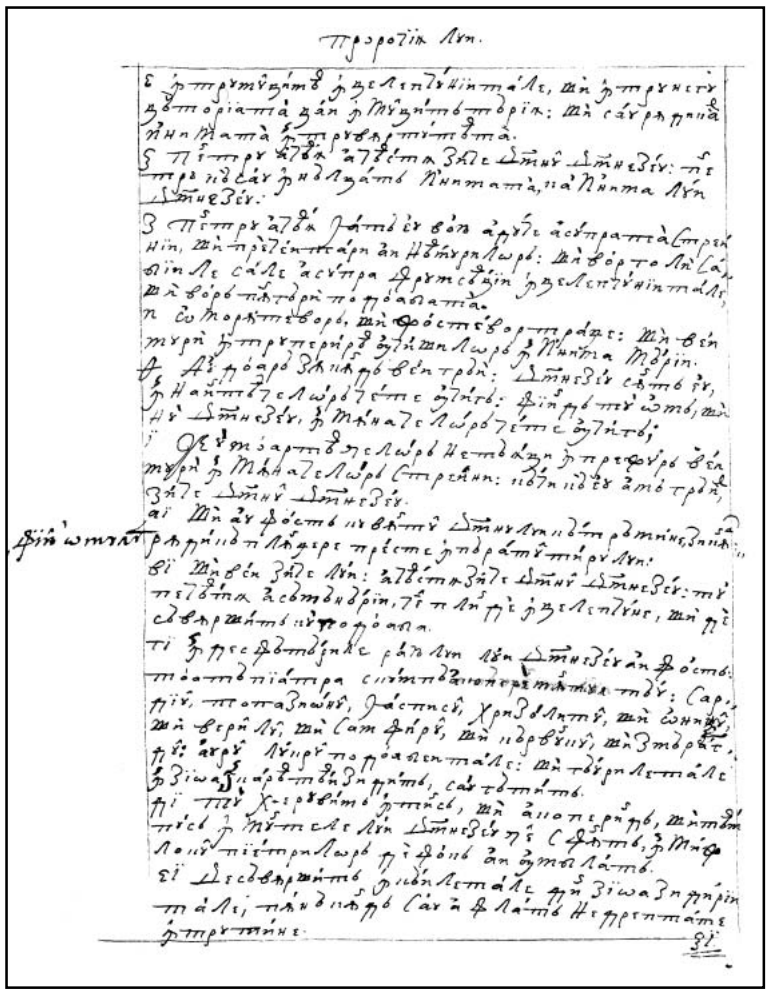

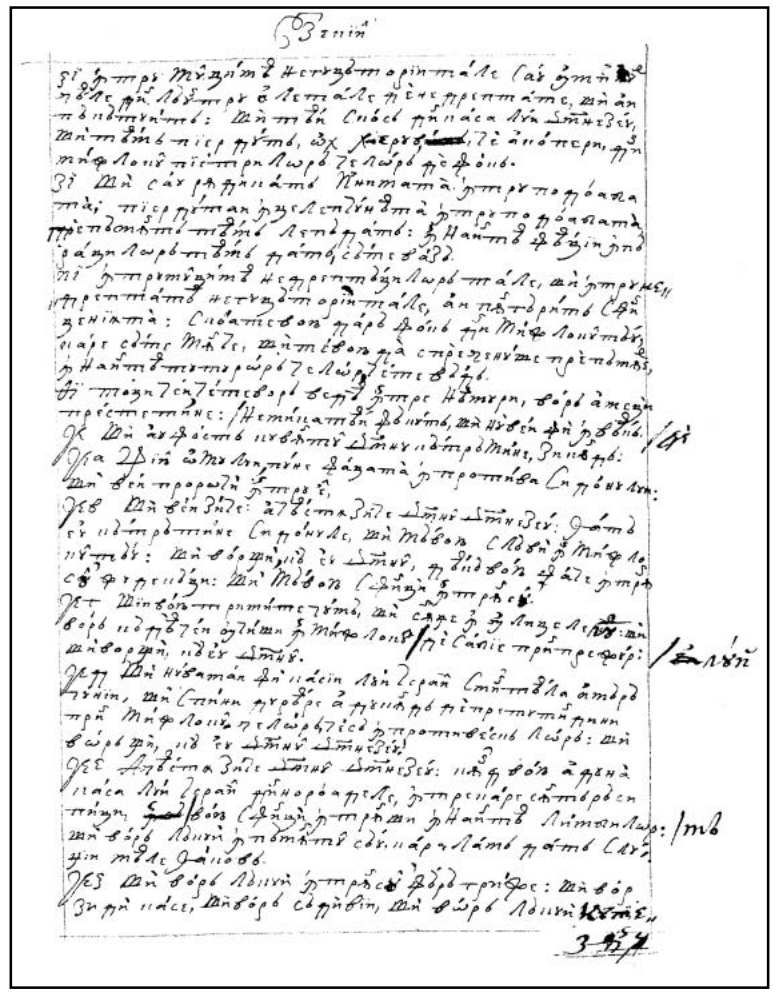

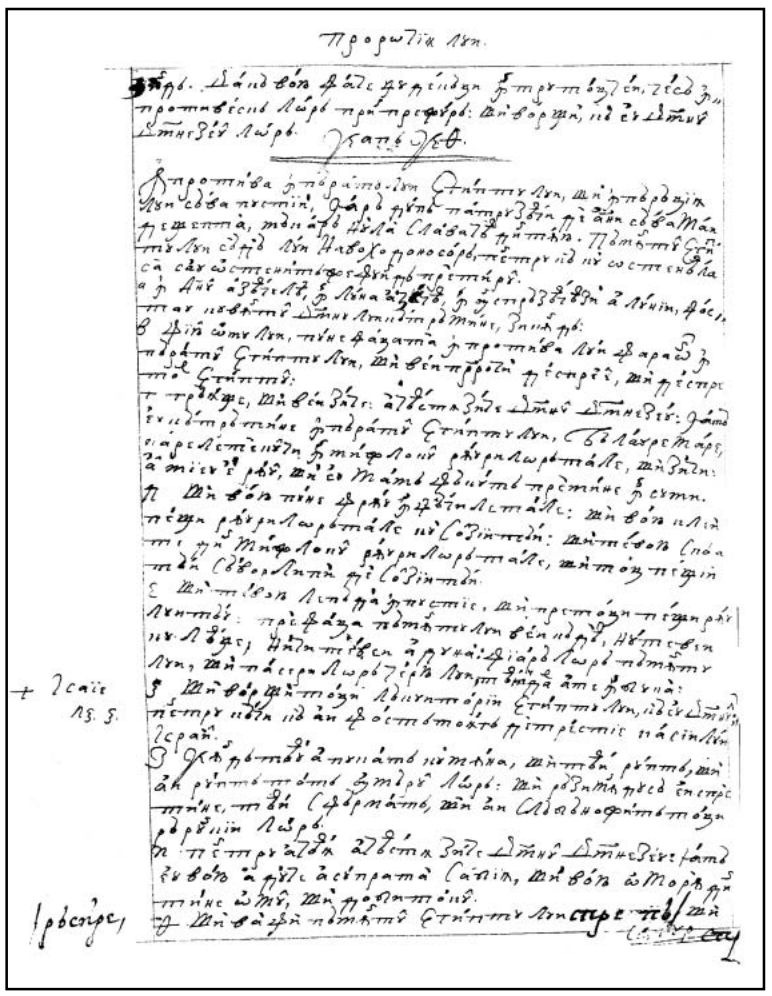

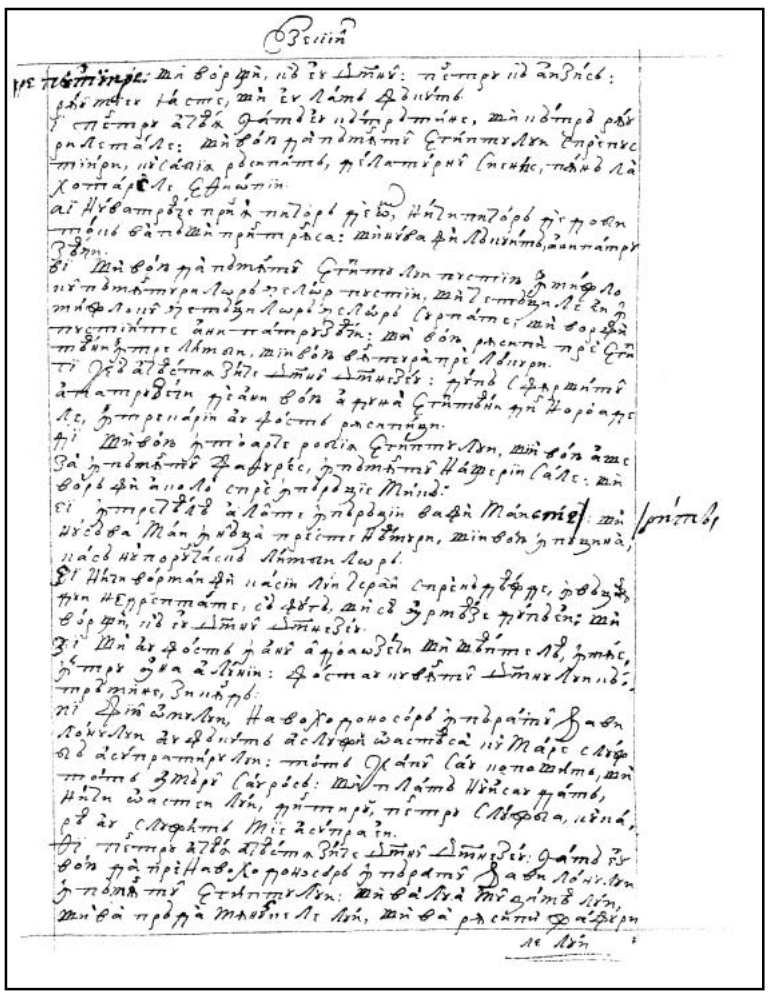

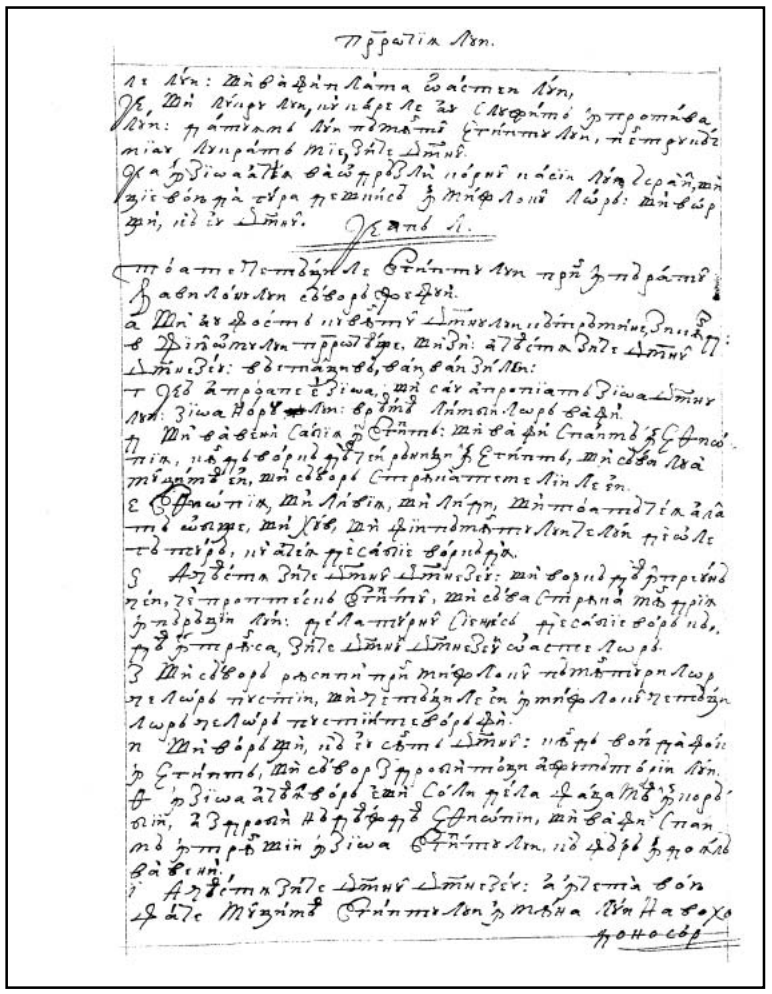

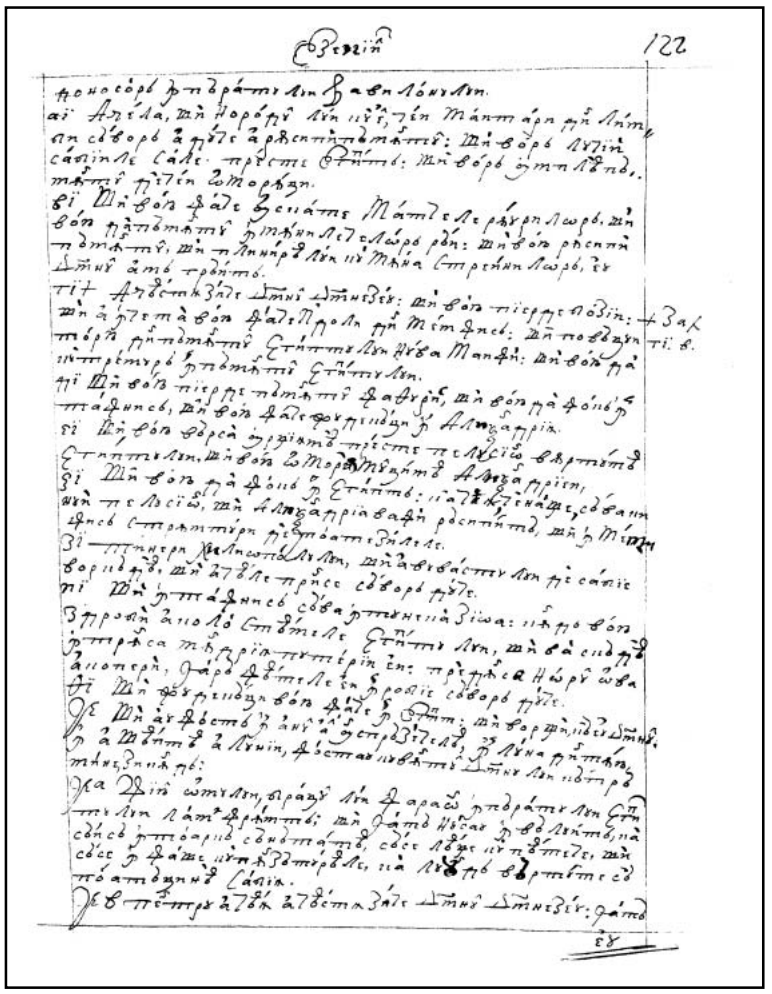

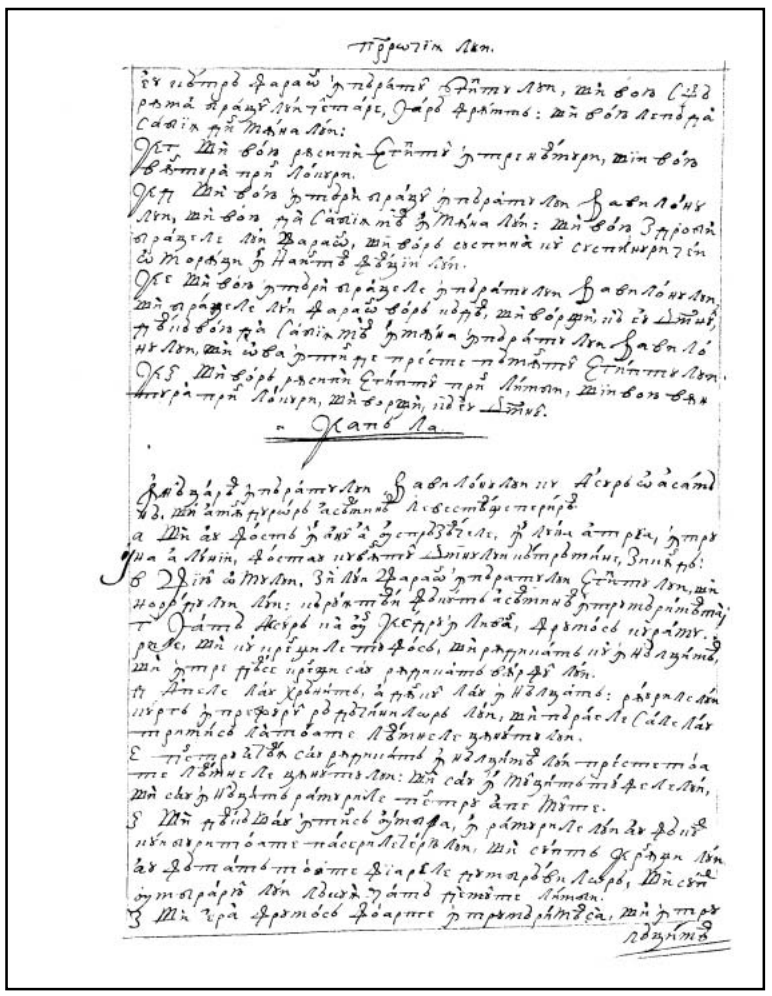

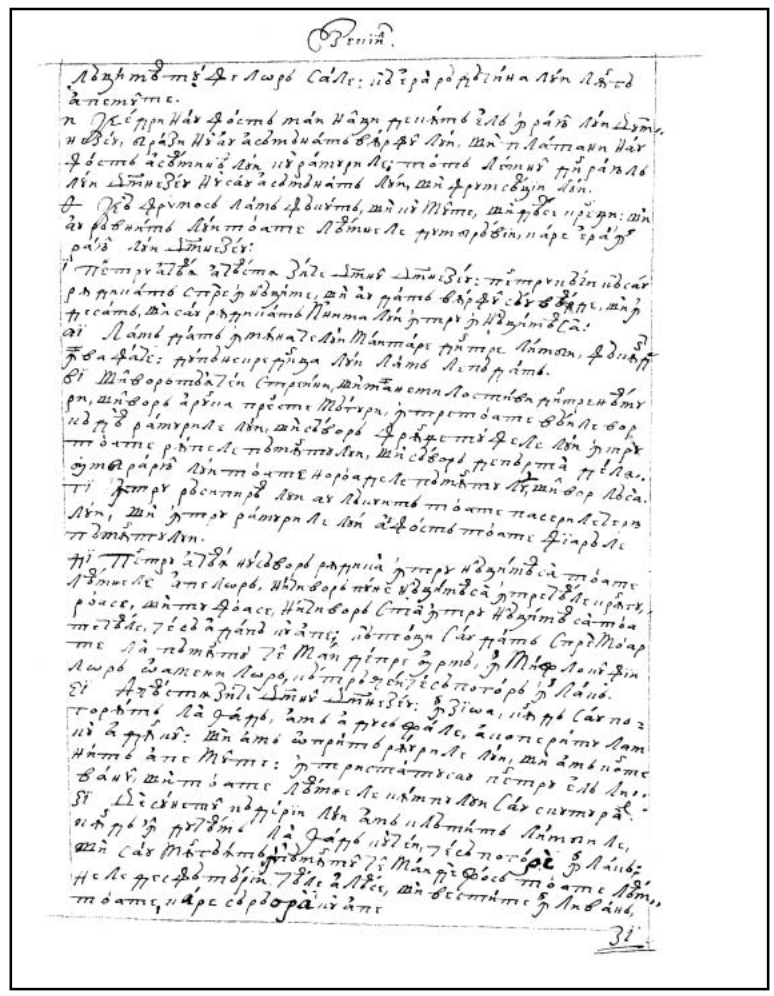

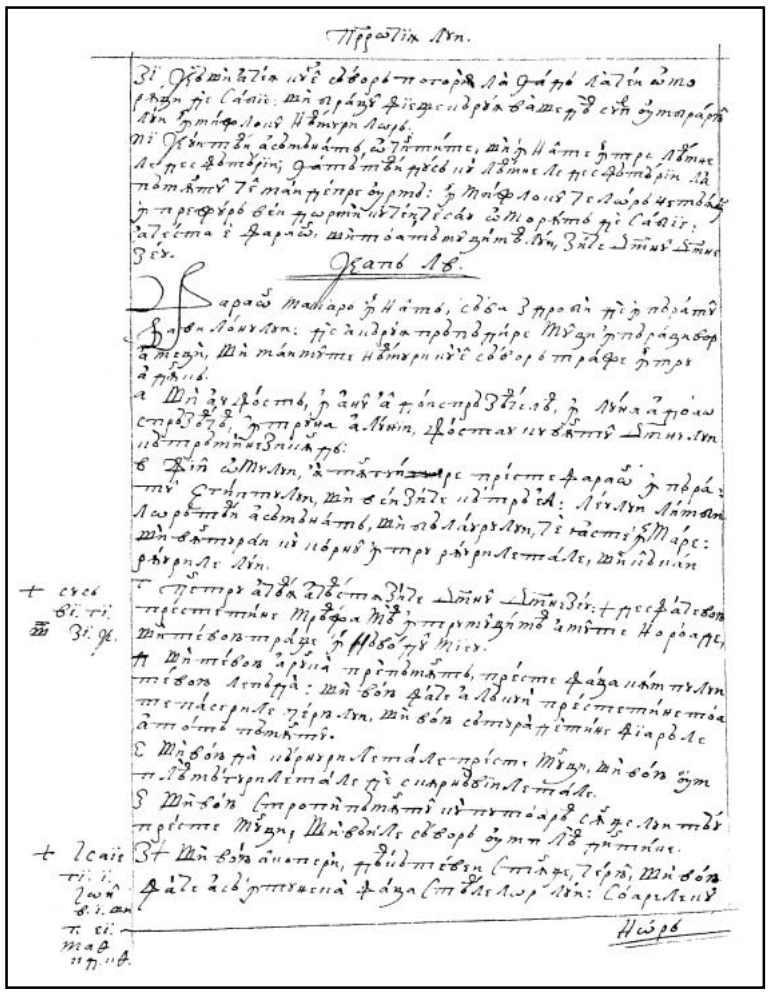

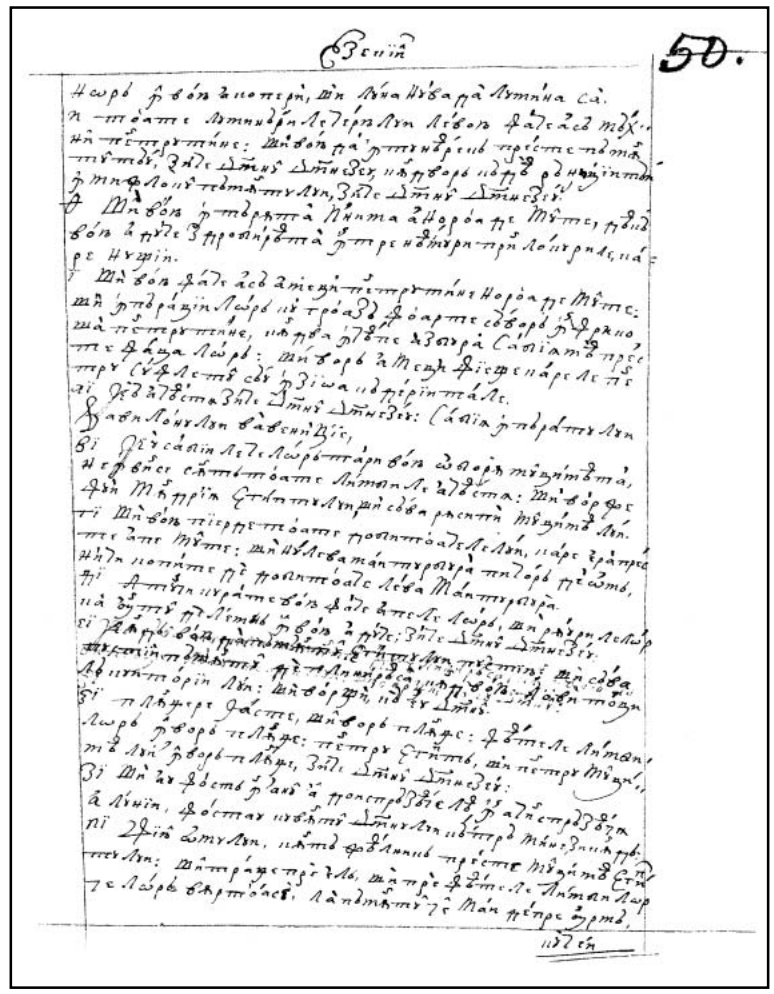

51v

52r

52v

53r

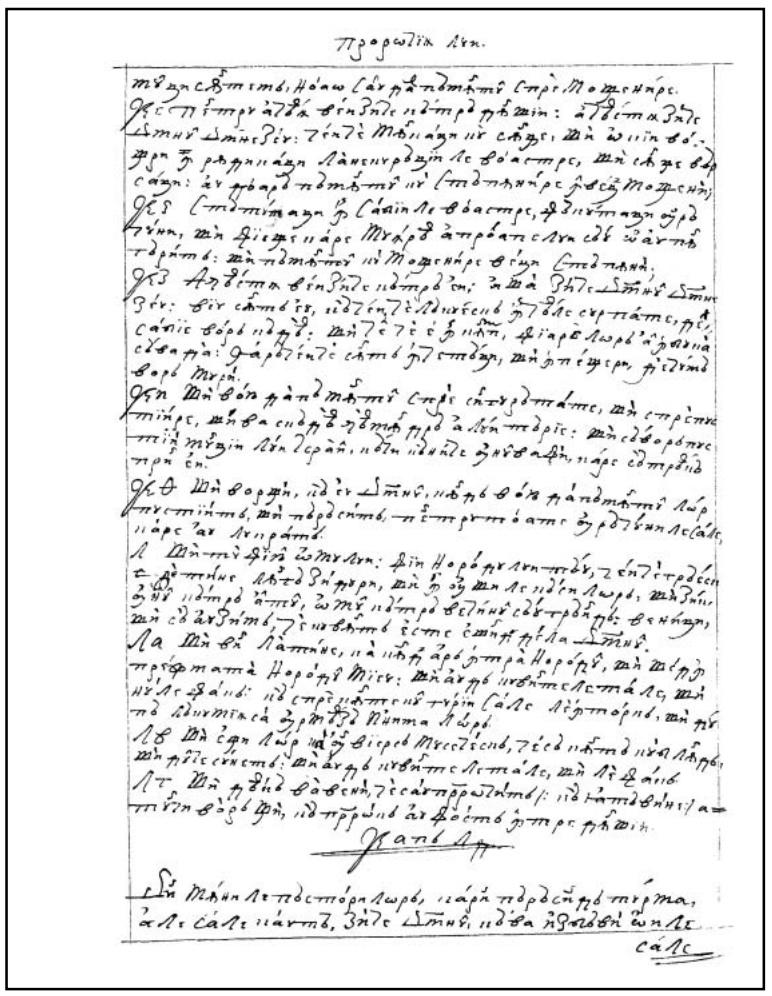

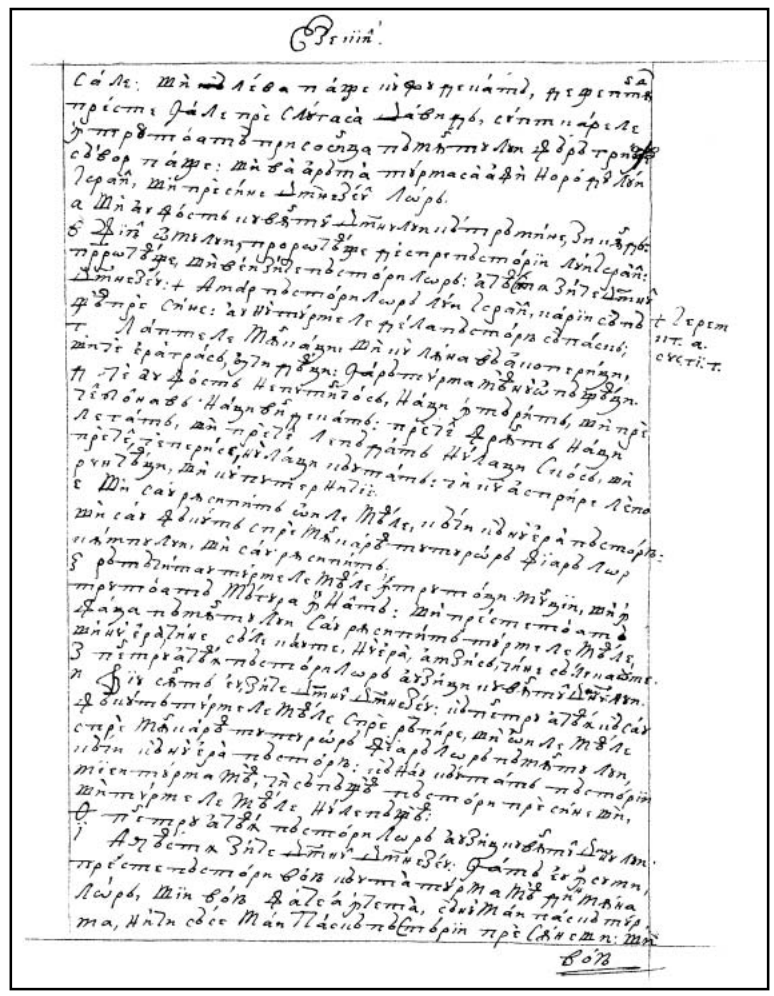

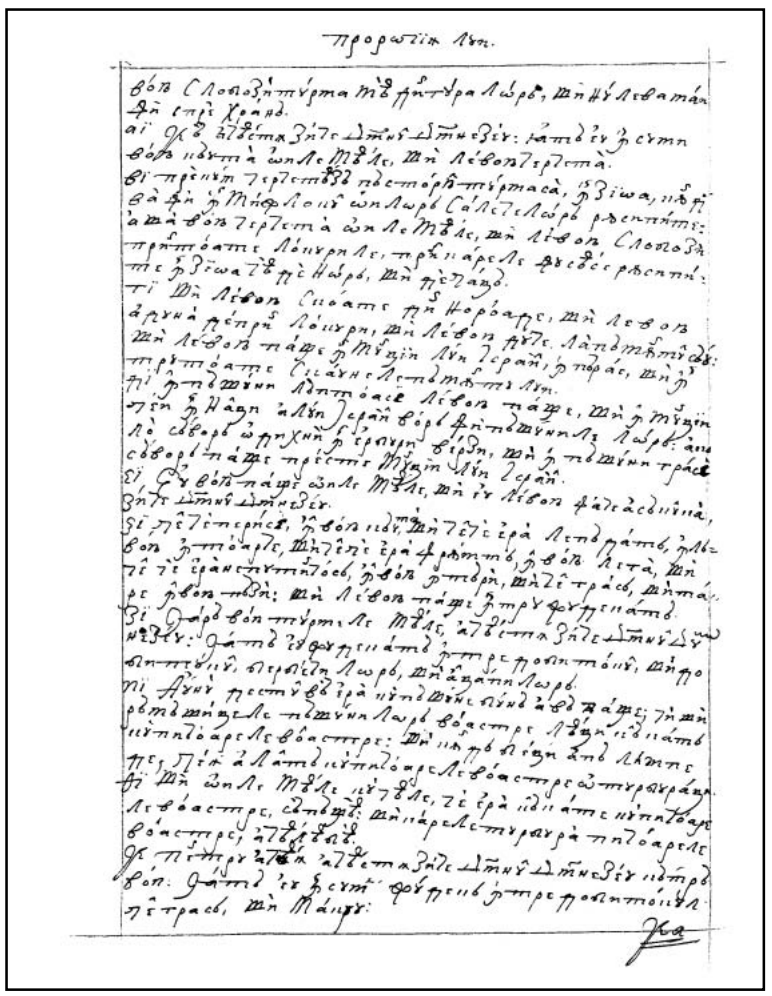

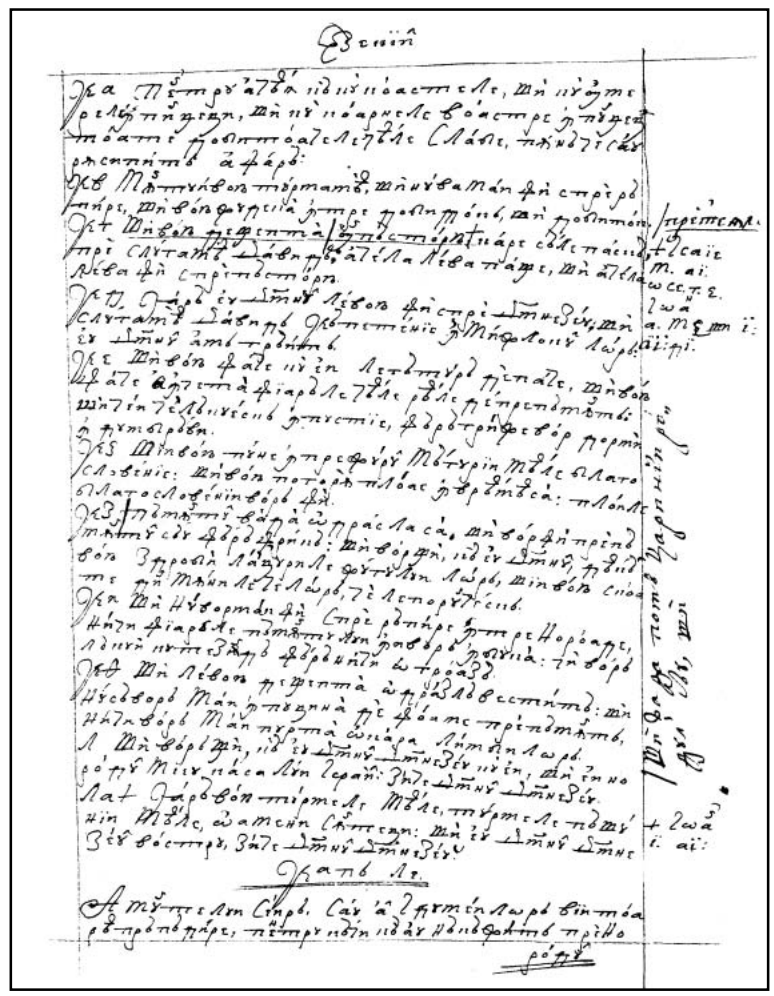

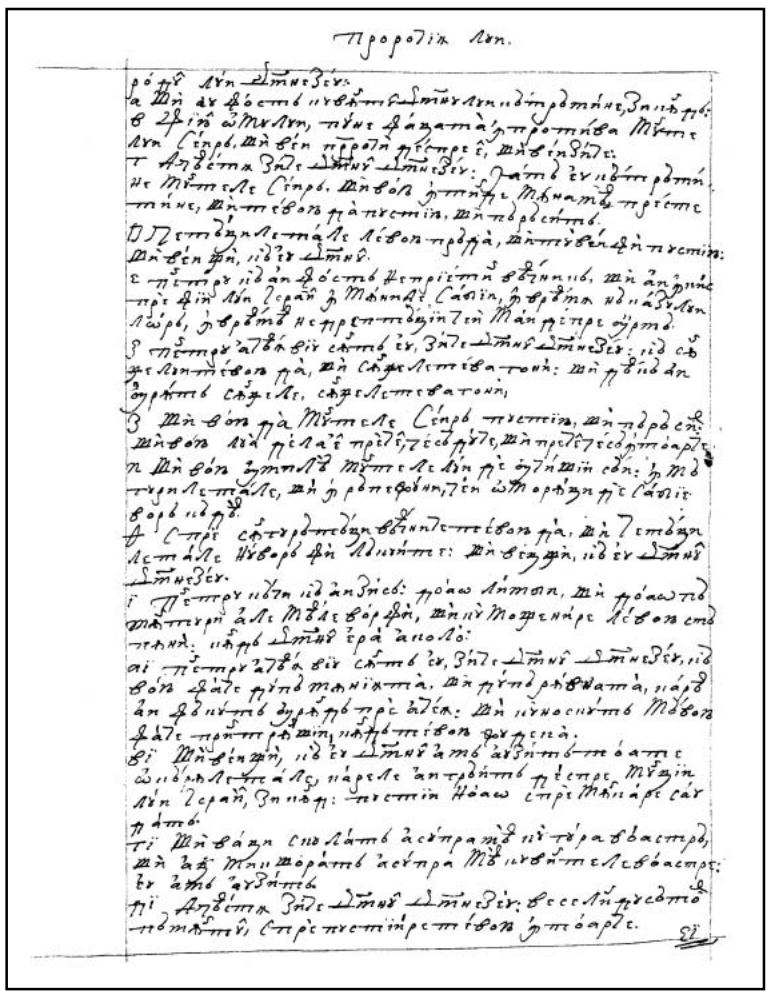

55v

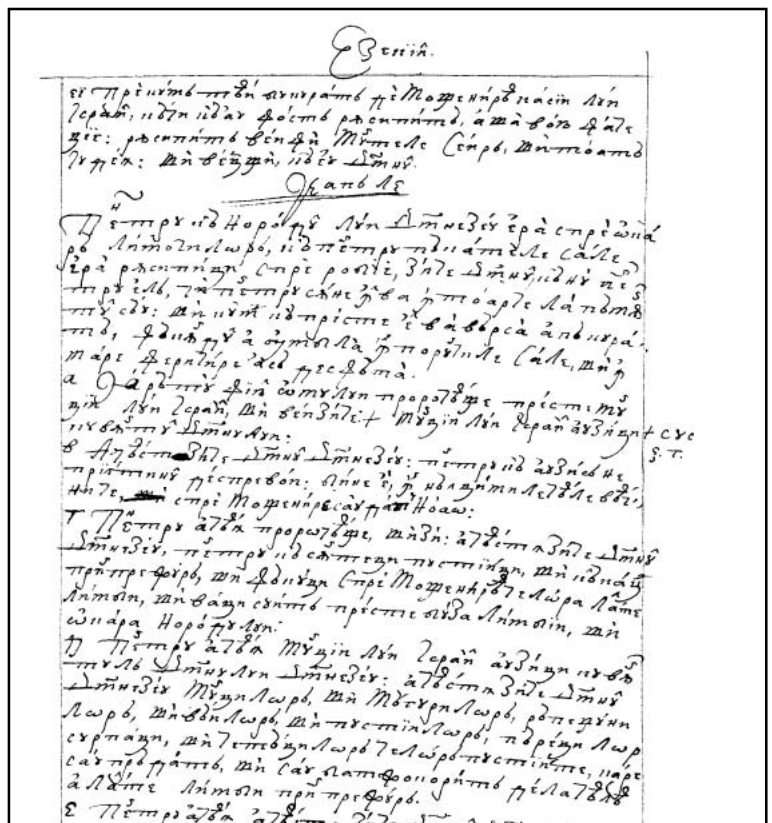

56r

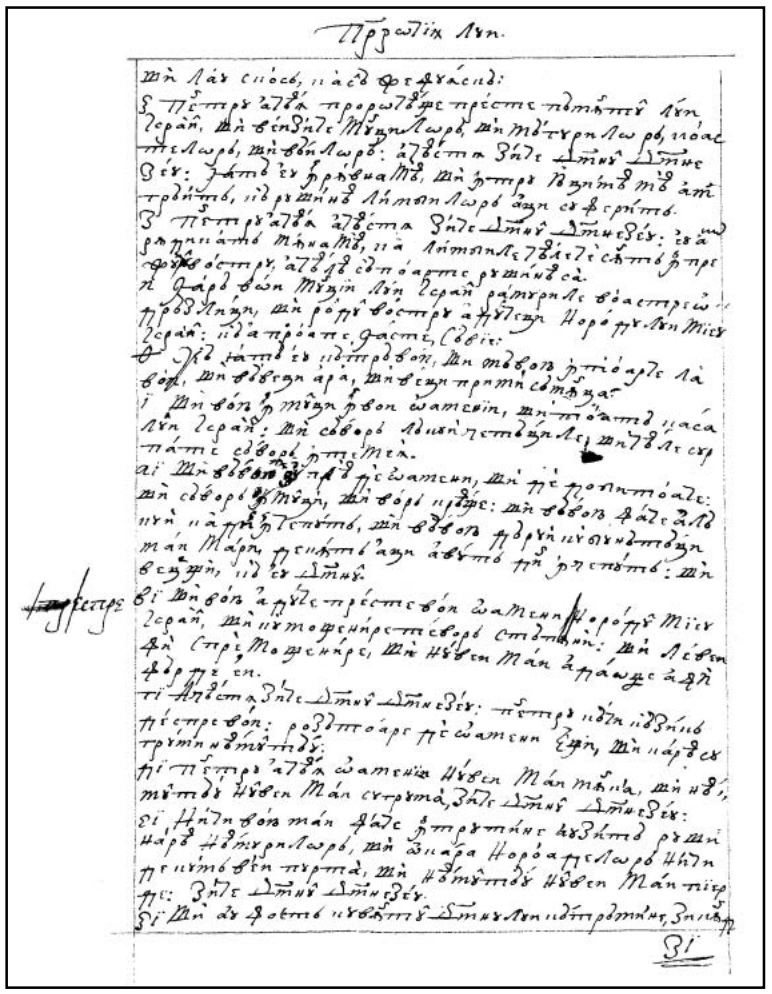

56v

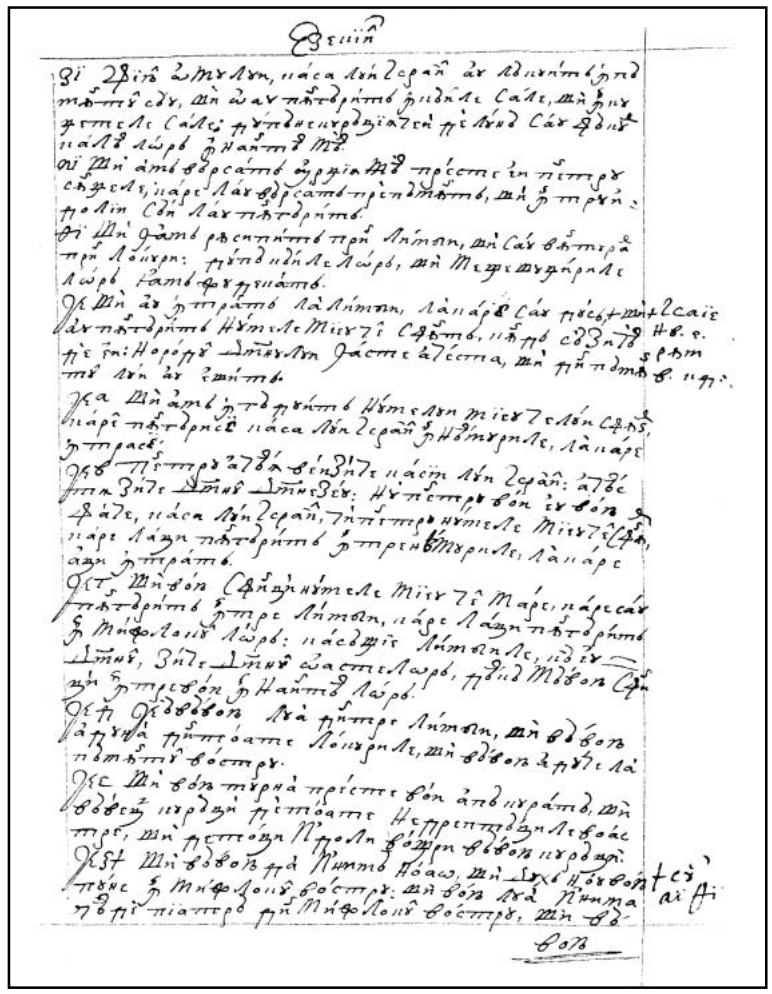

57r

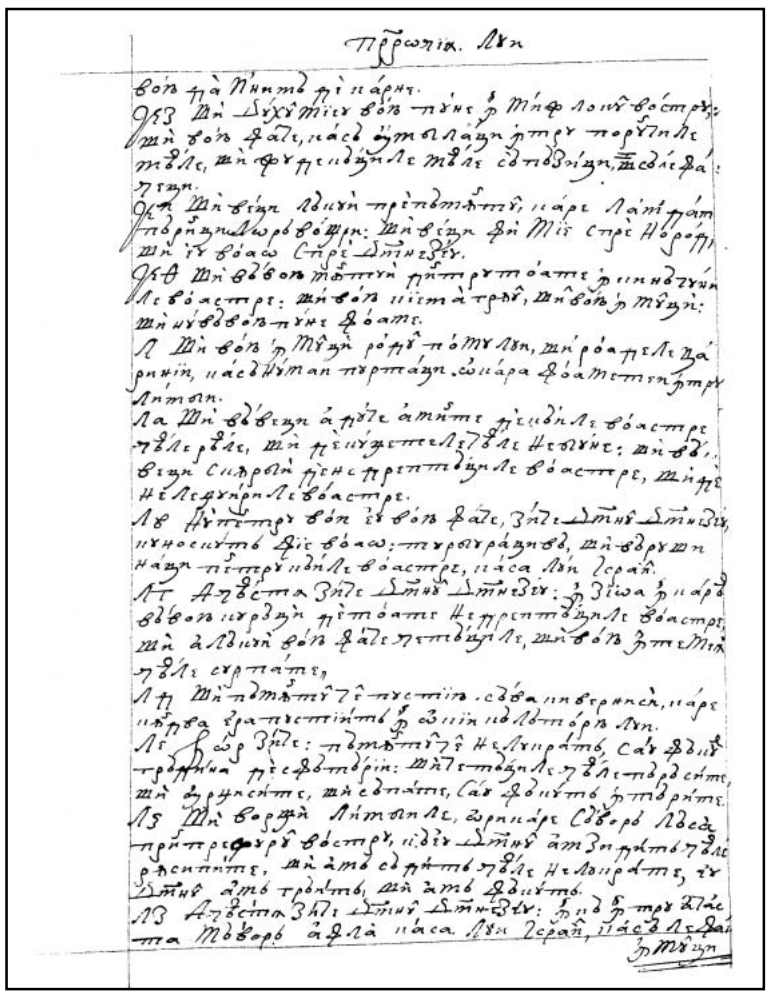

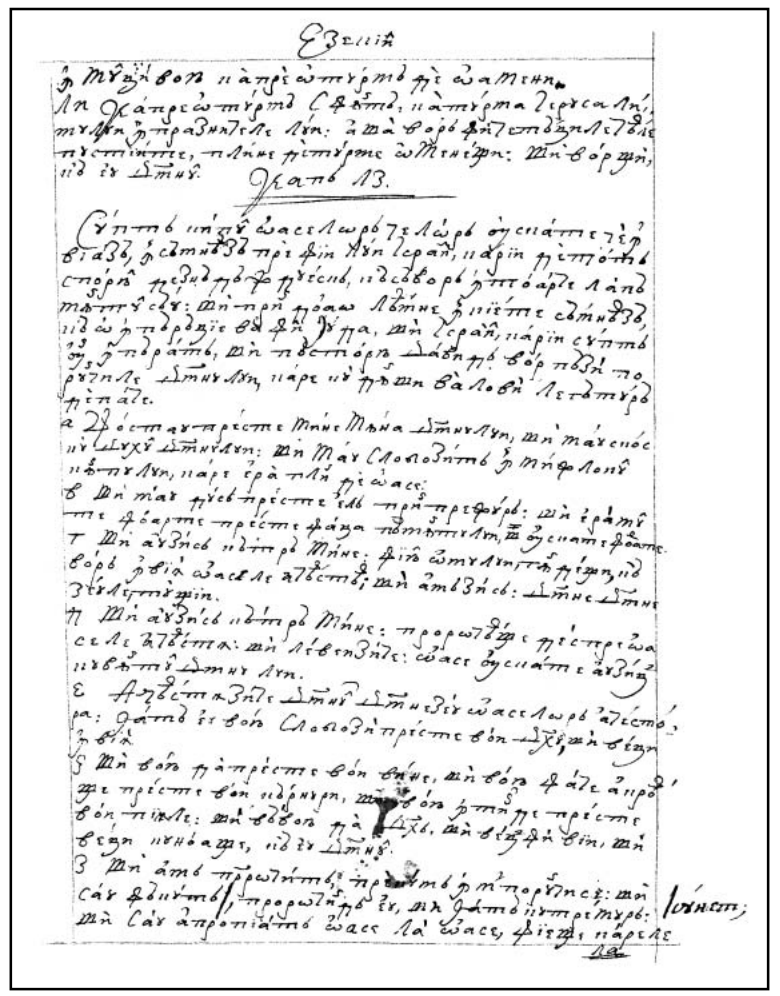

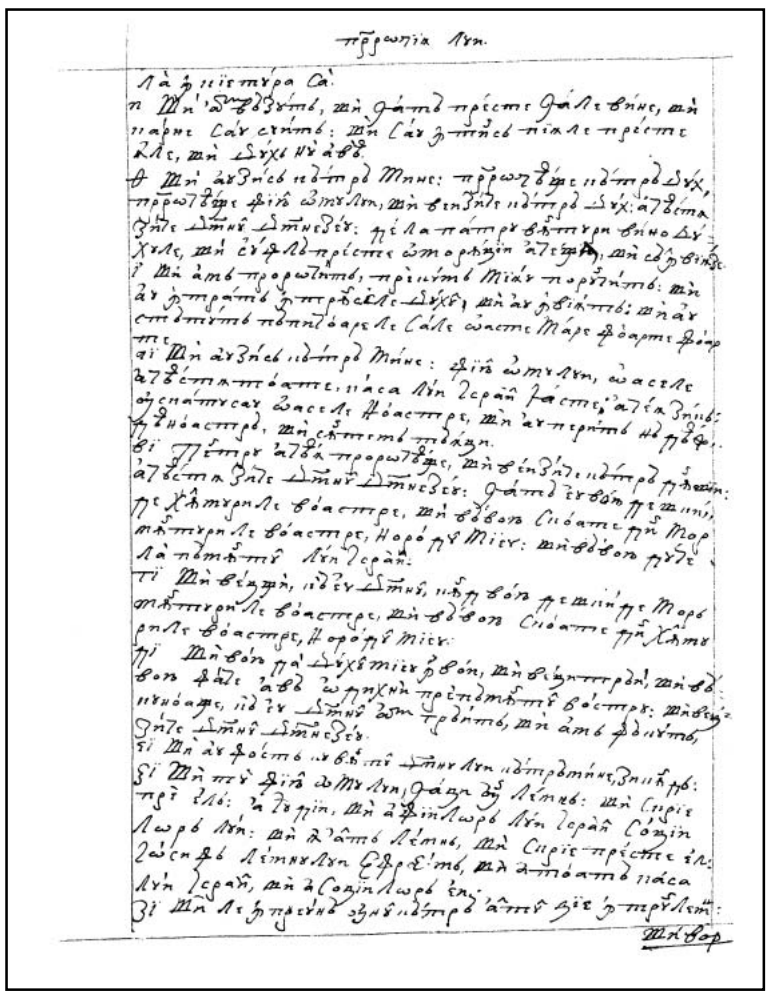

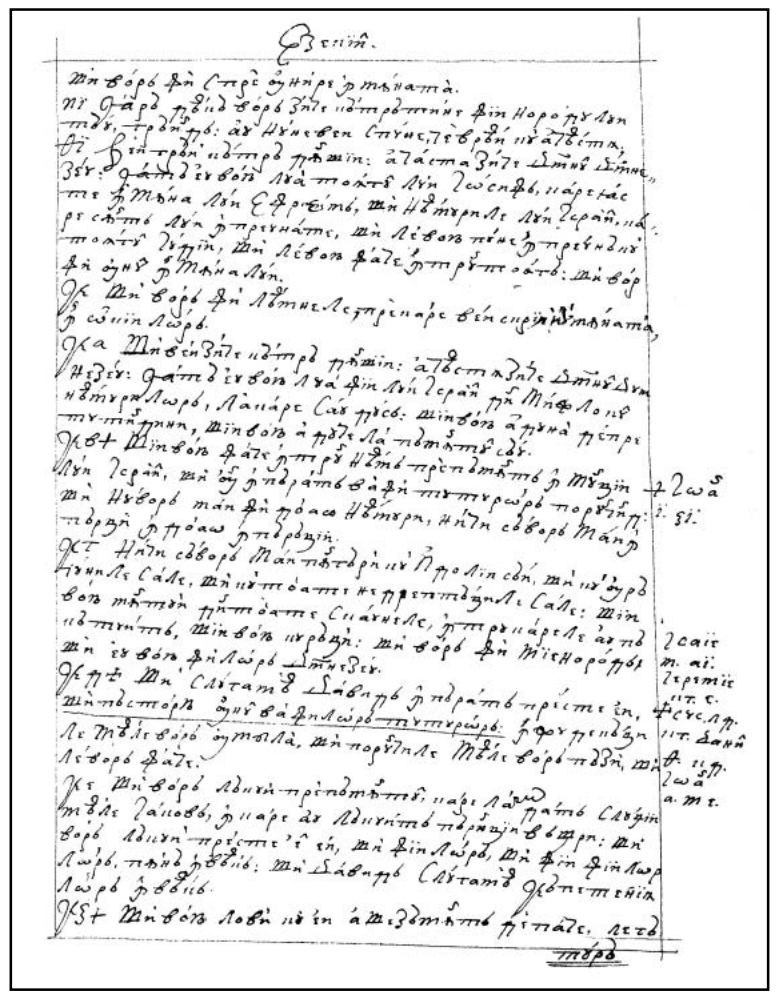

59v

60r

60v

61r

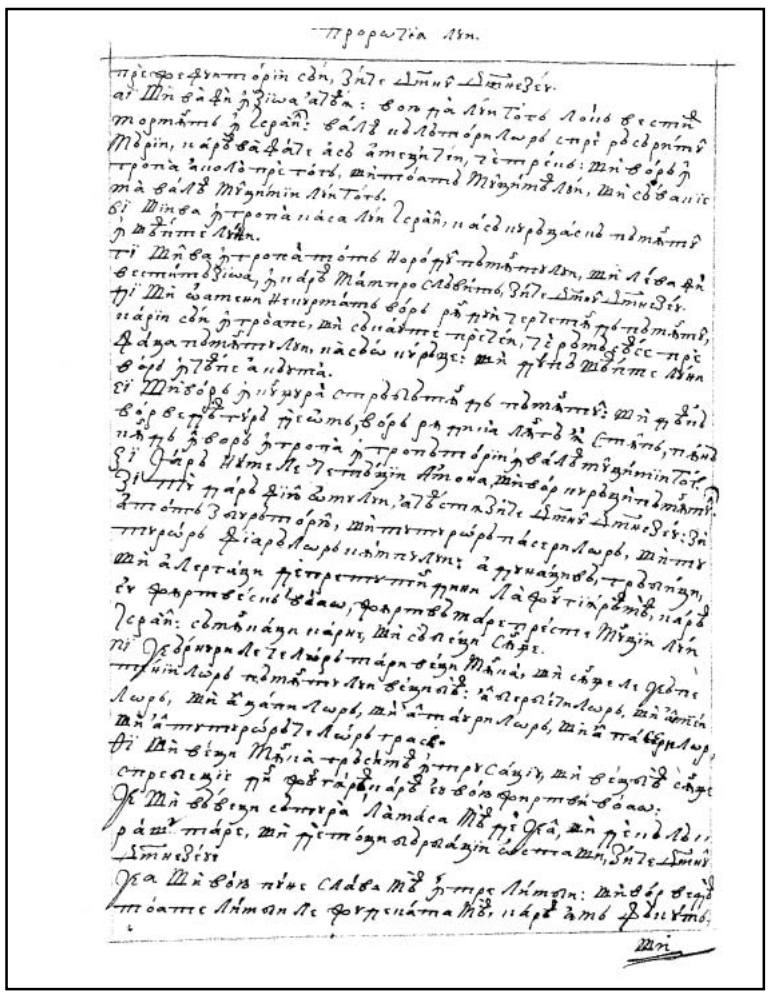

61v

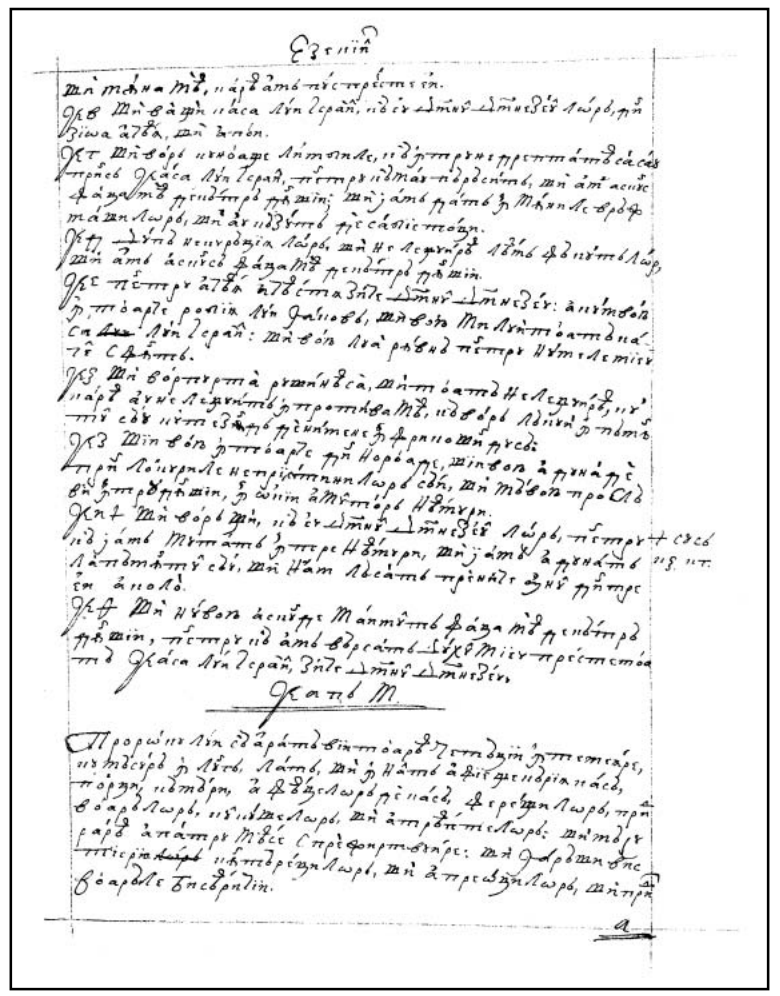

62r

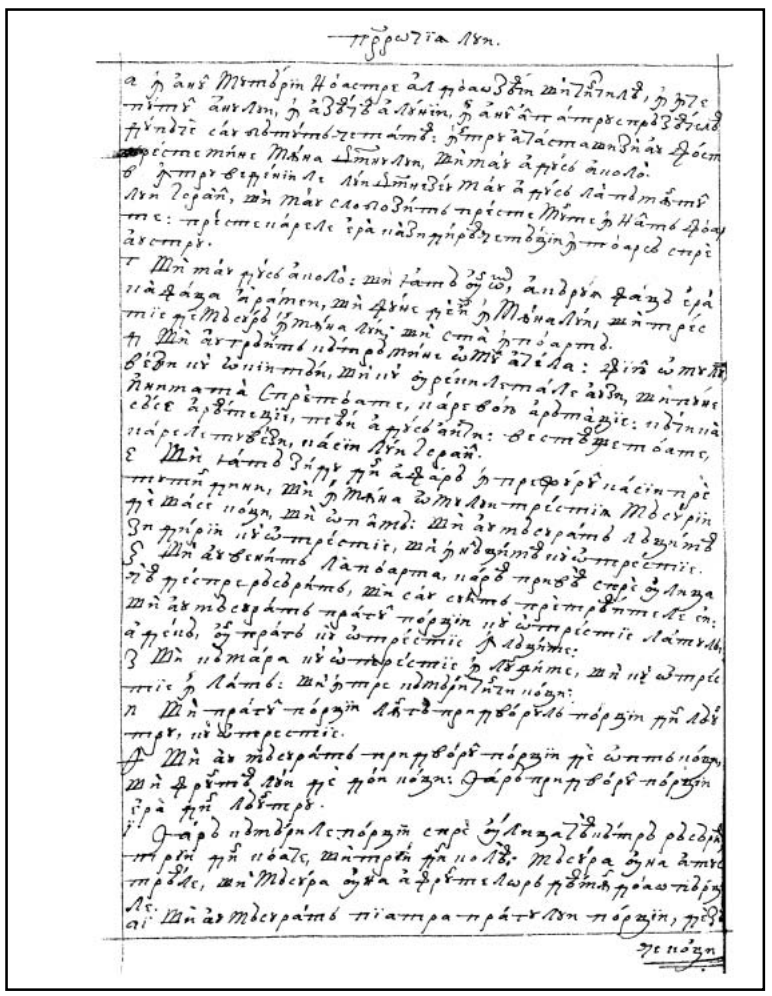

62v

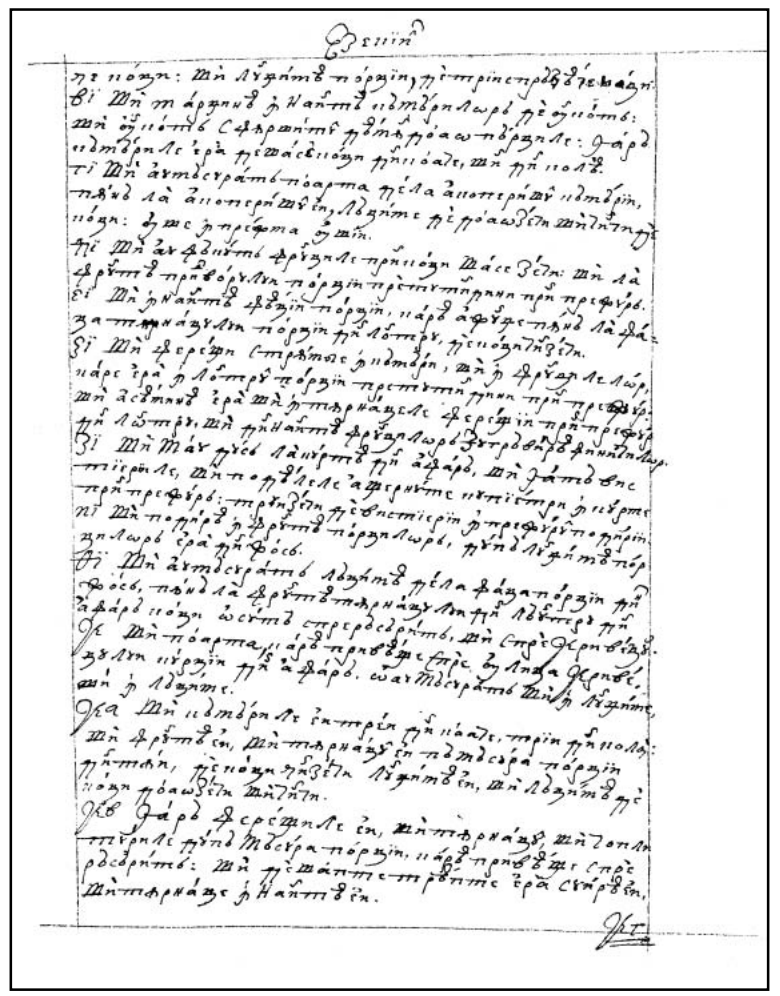

63r

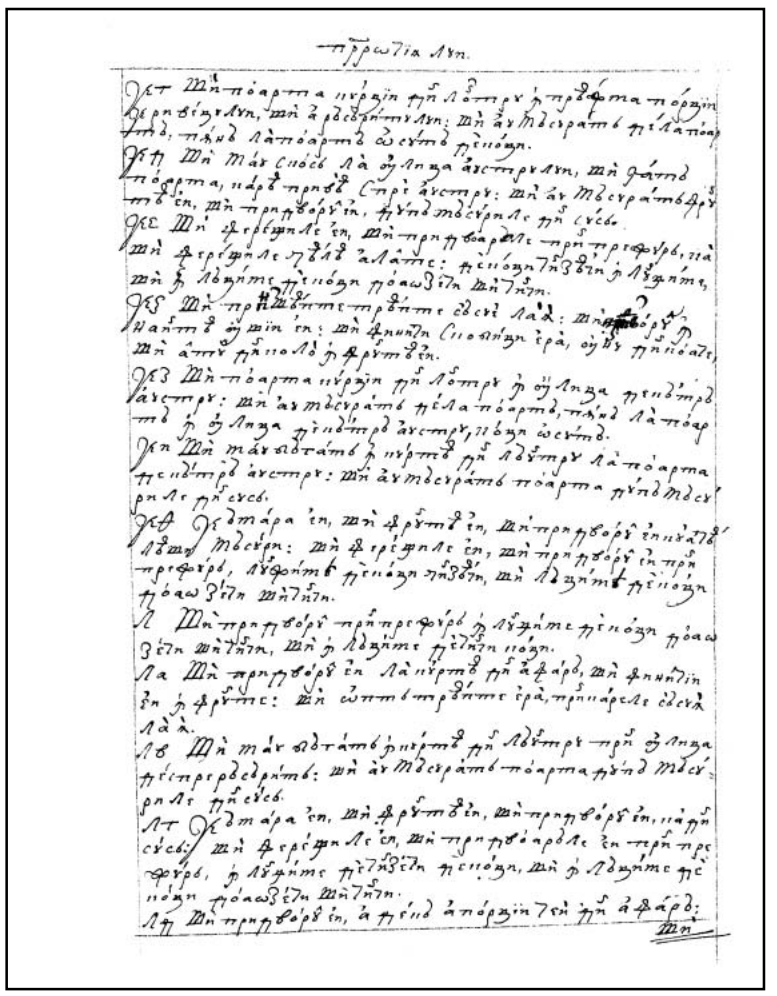

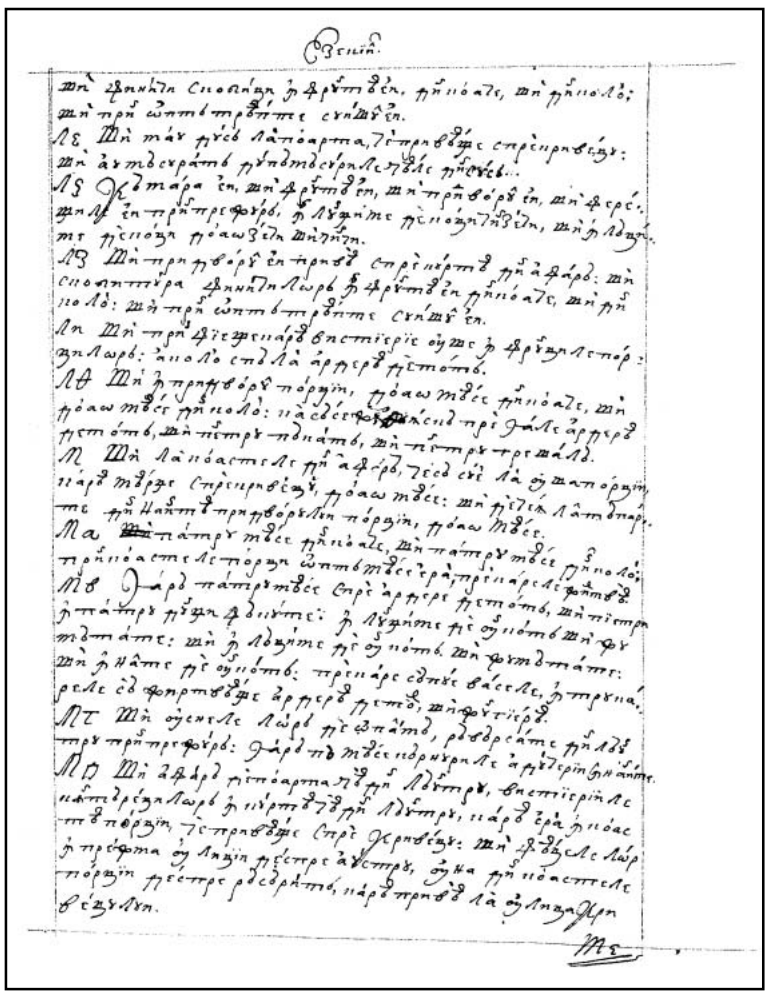

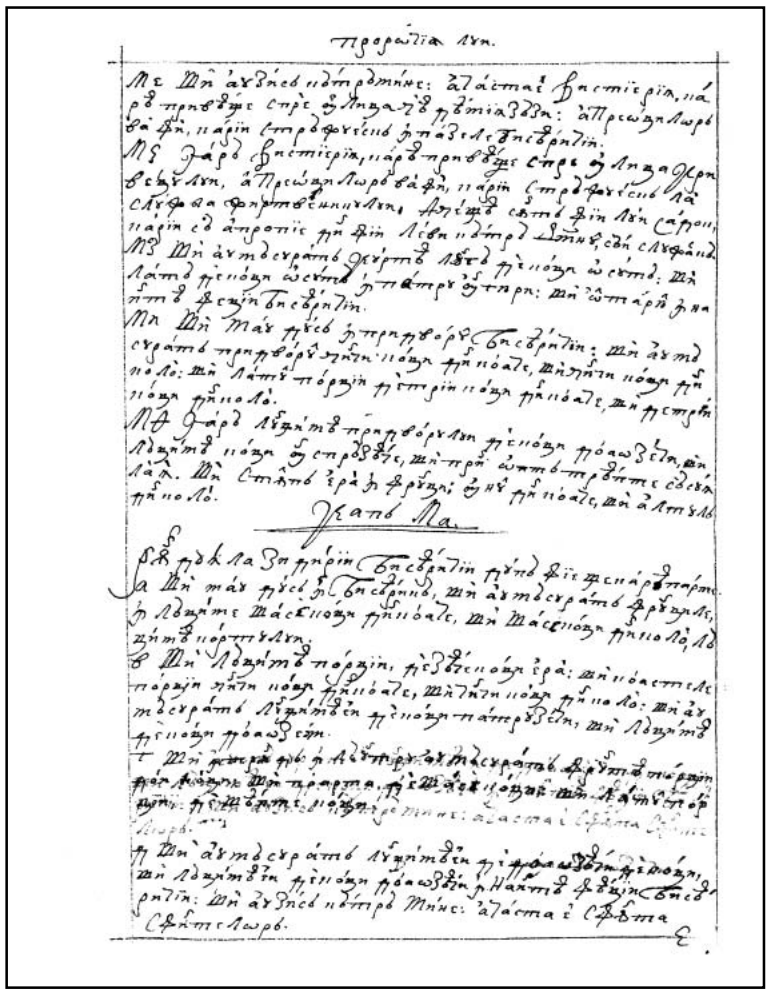

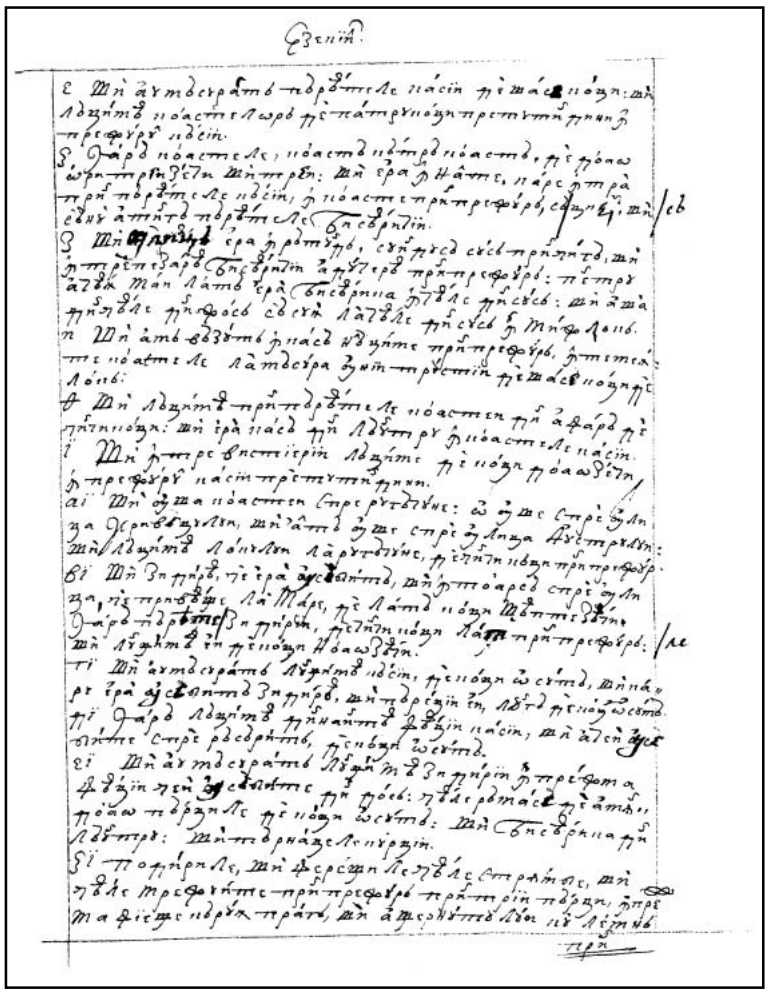

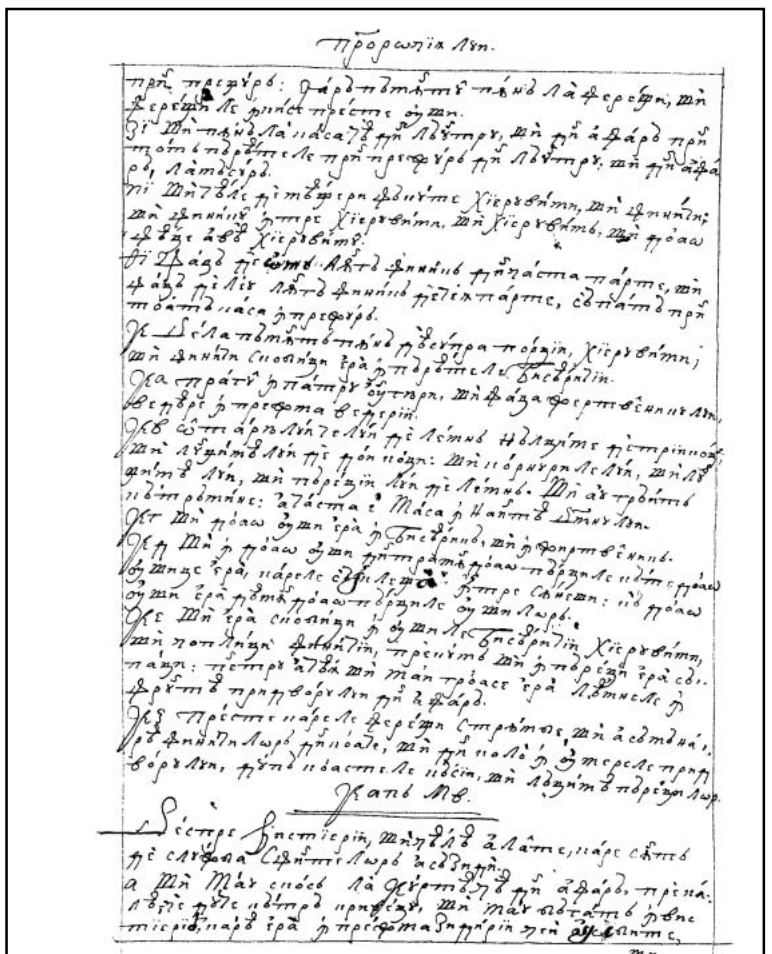

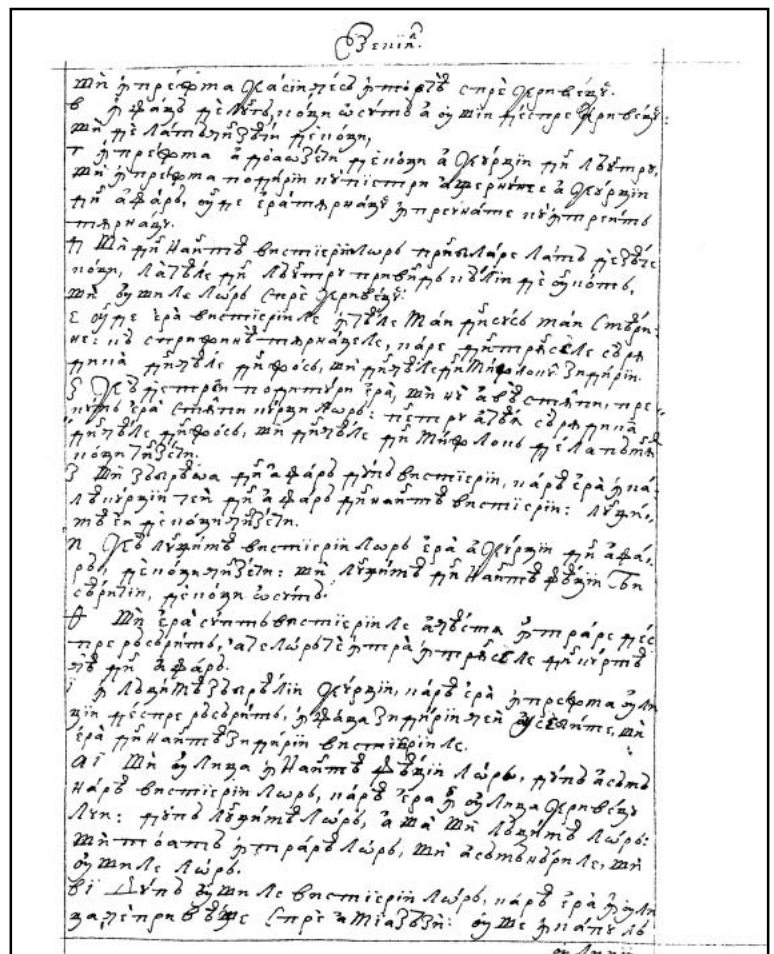

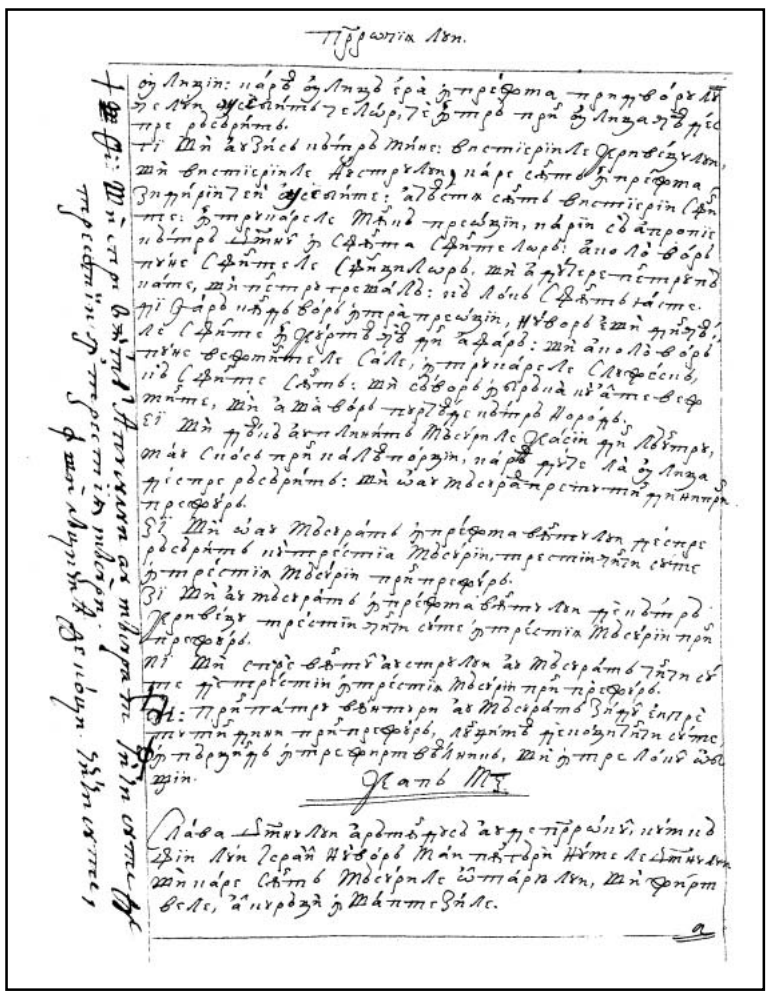

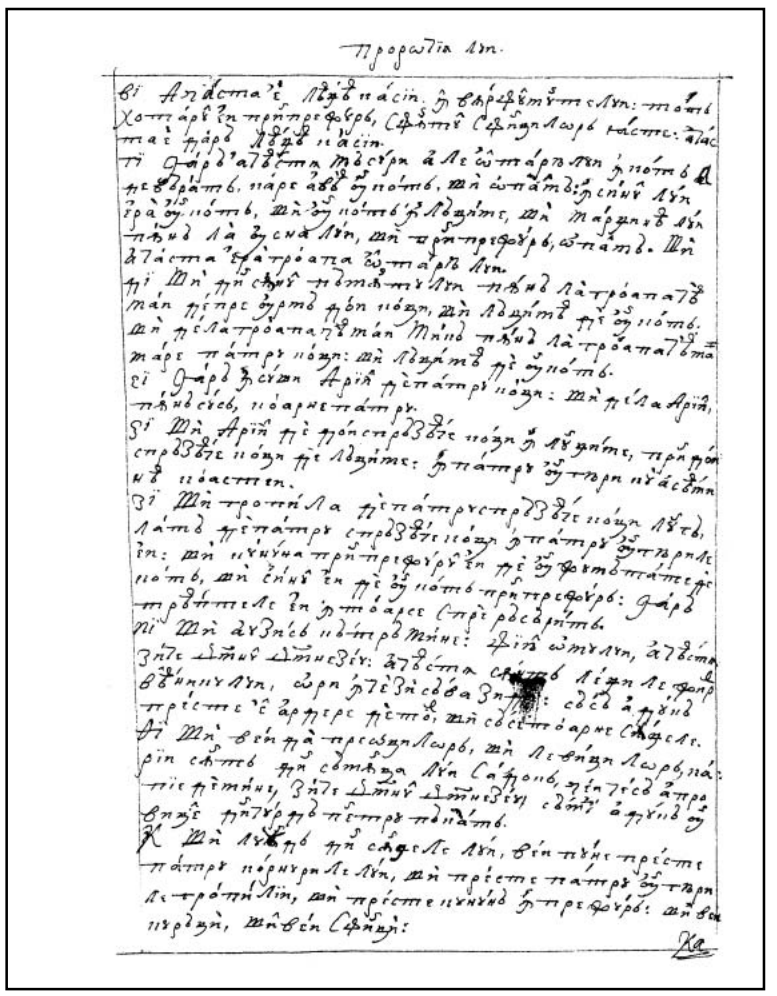

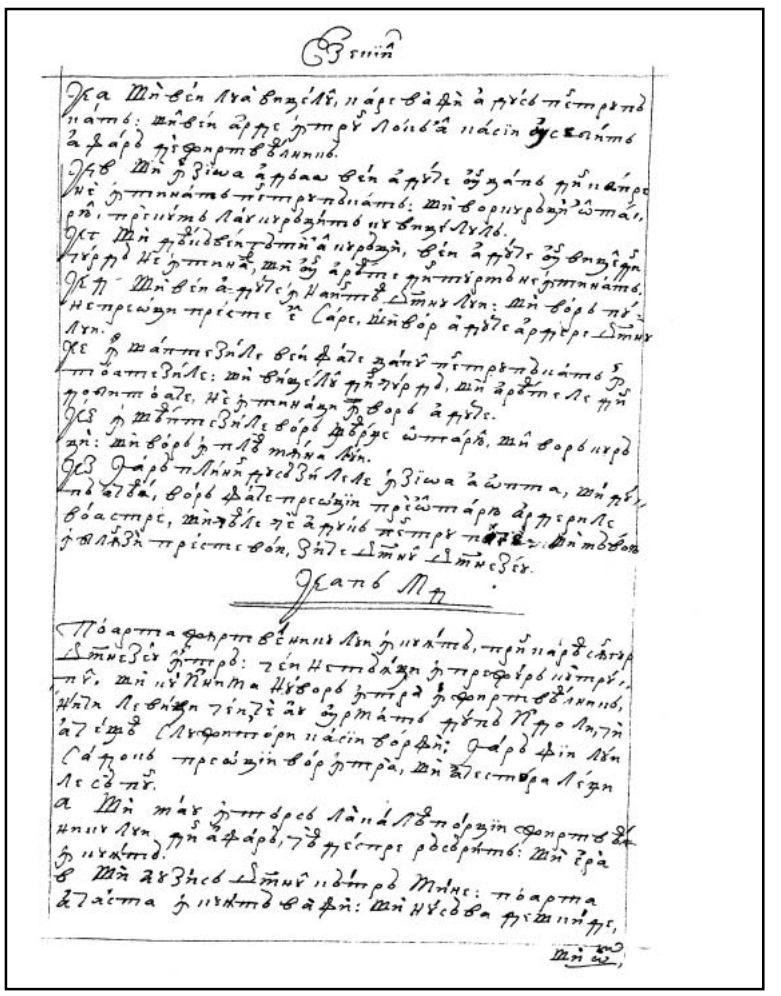

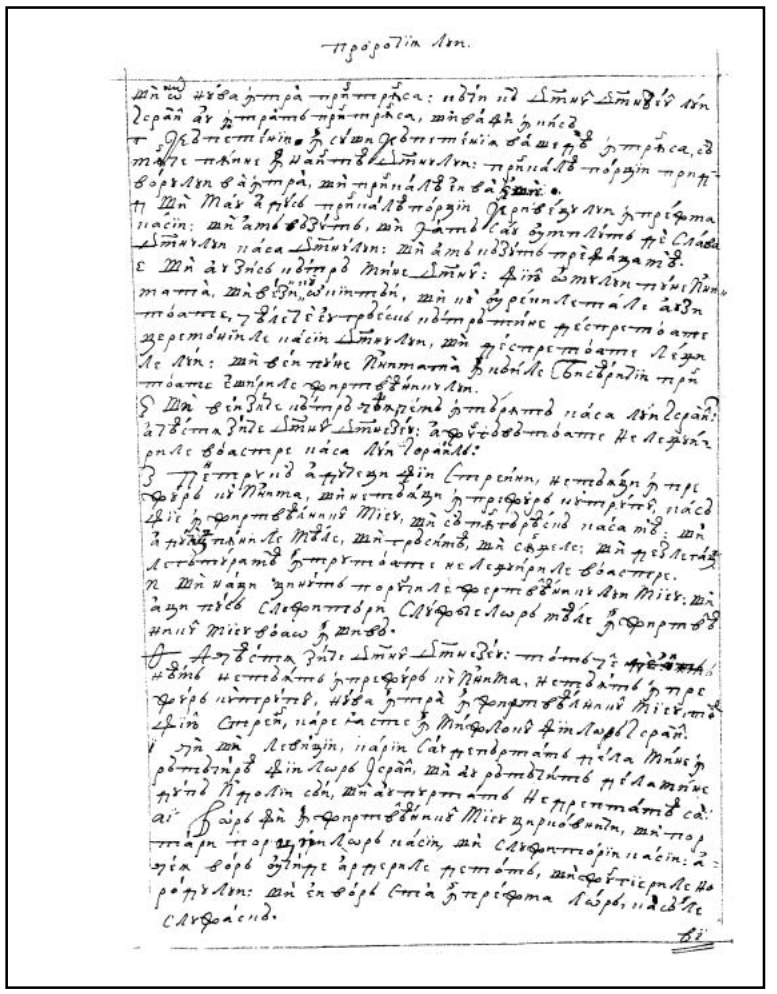

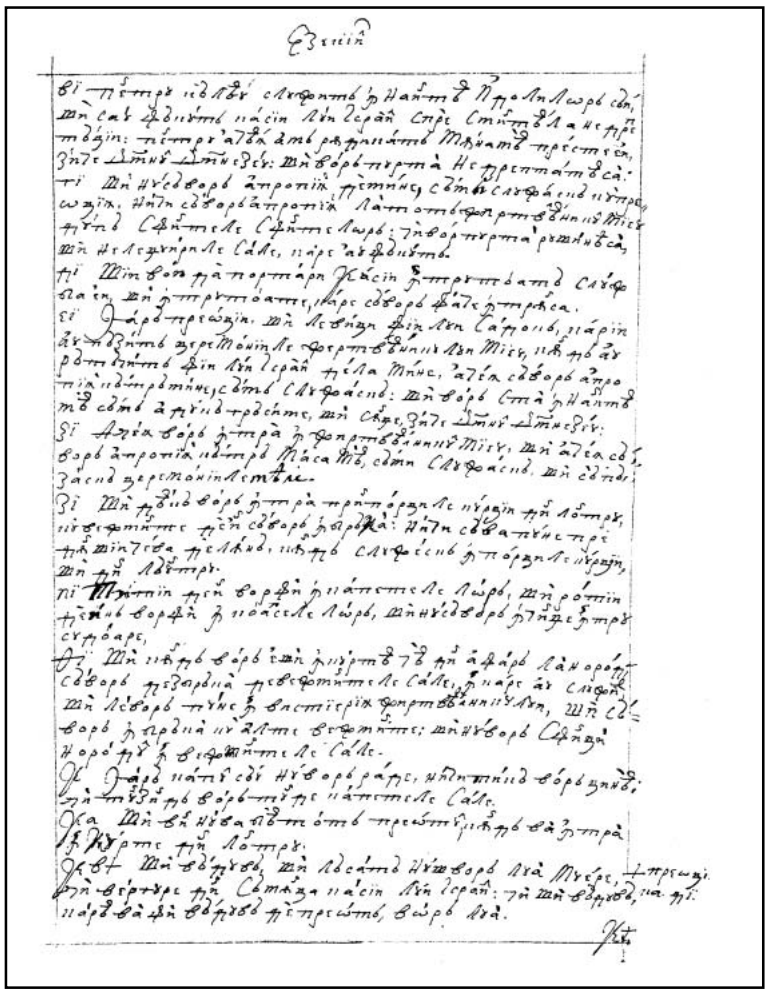

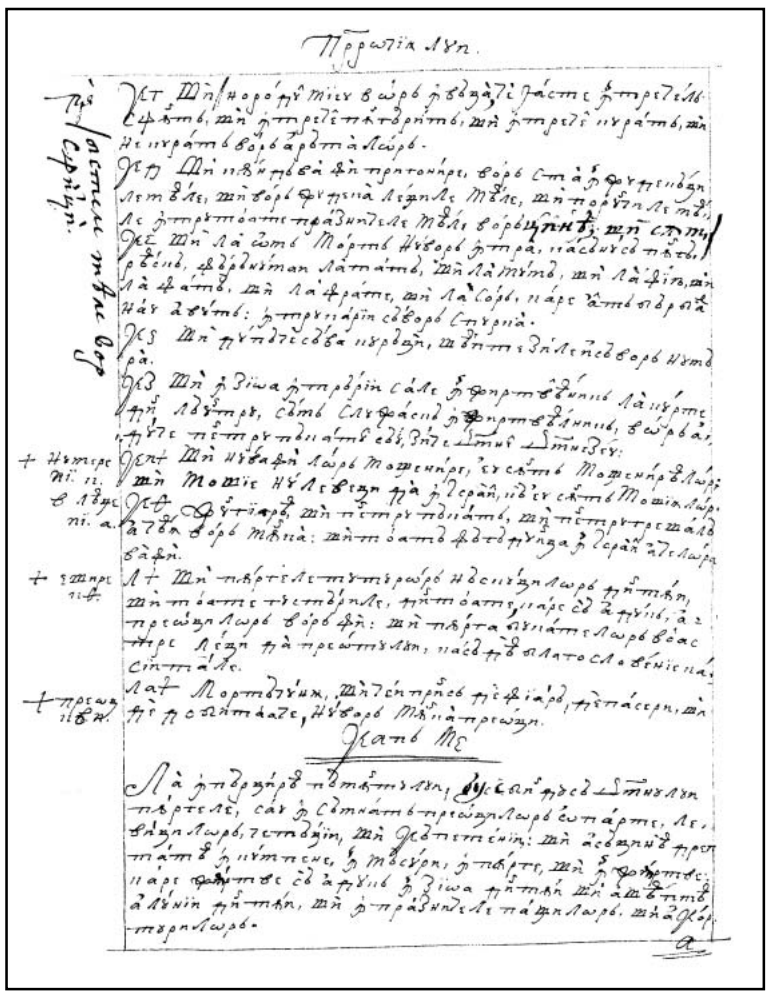

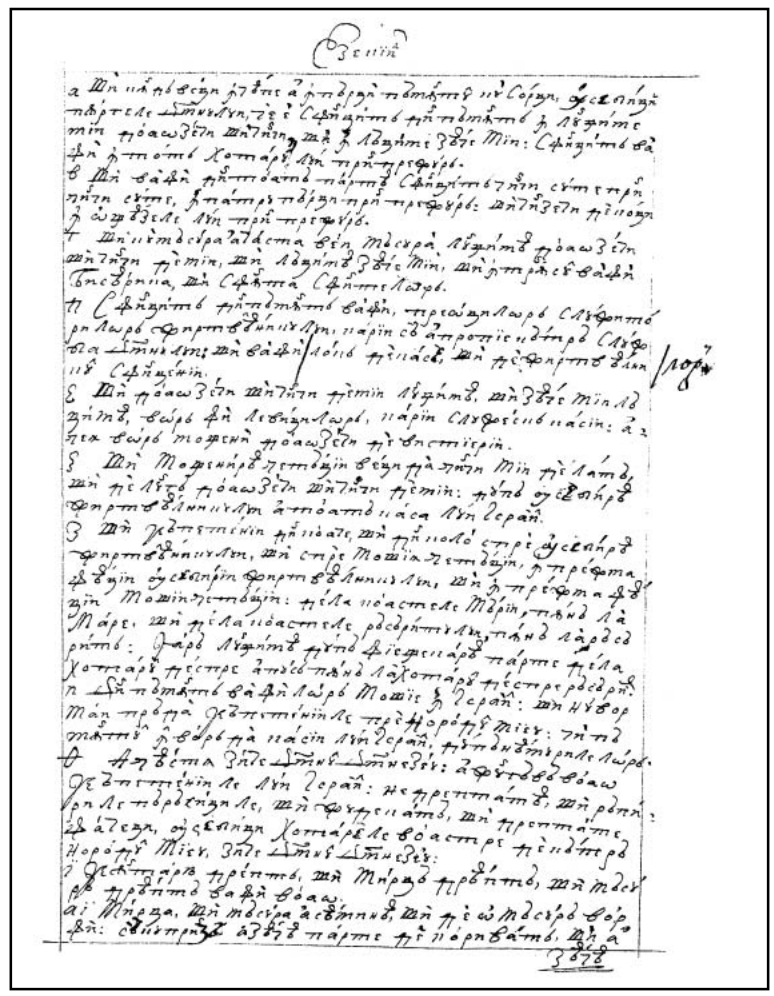

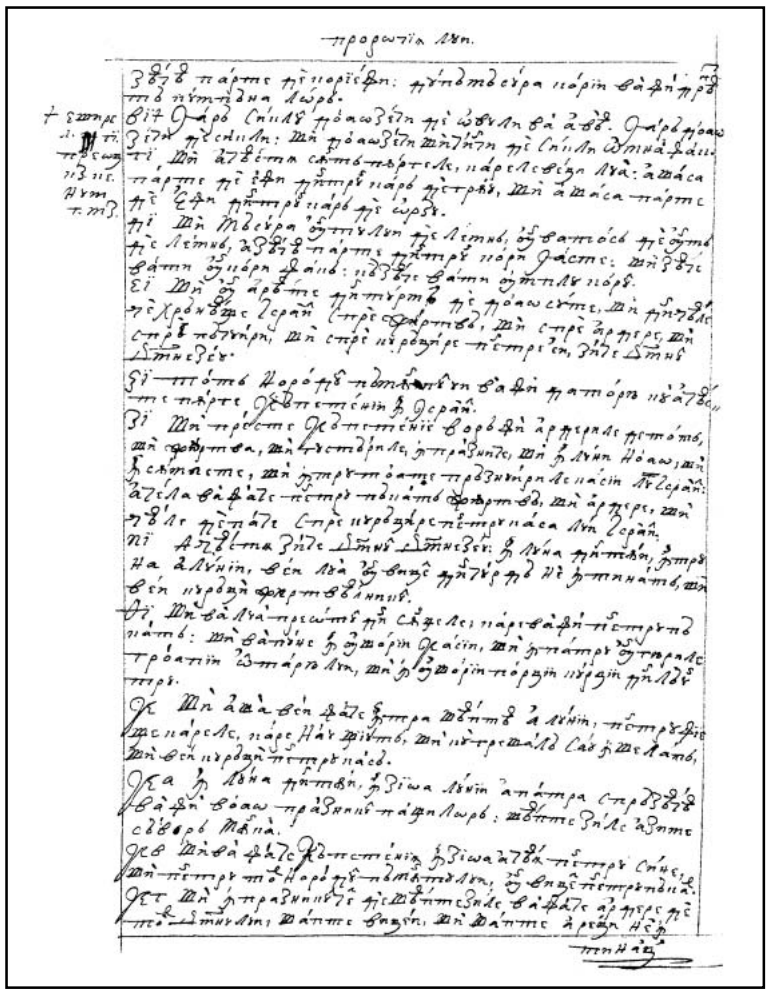

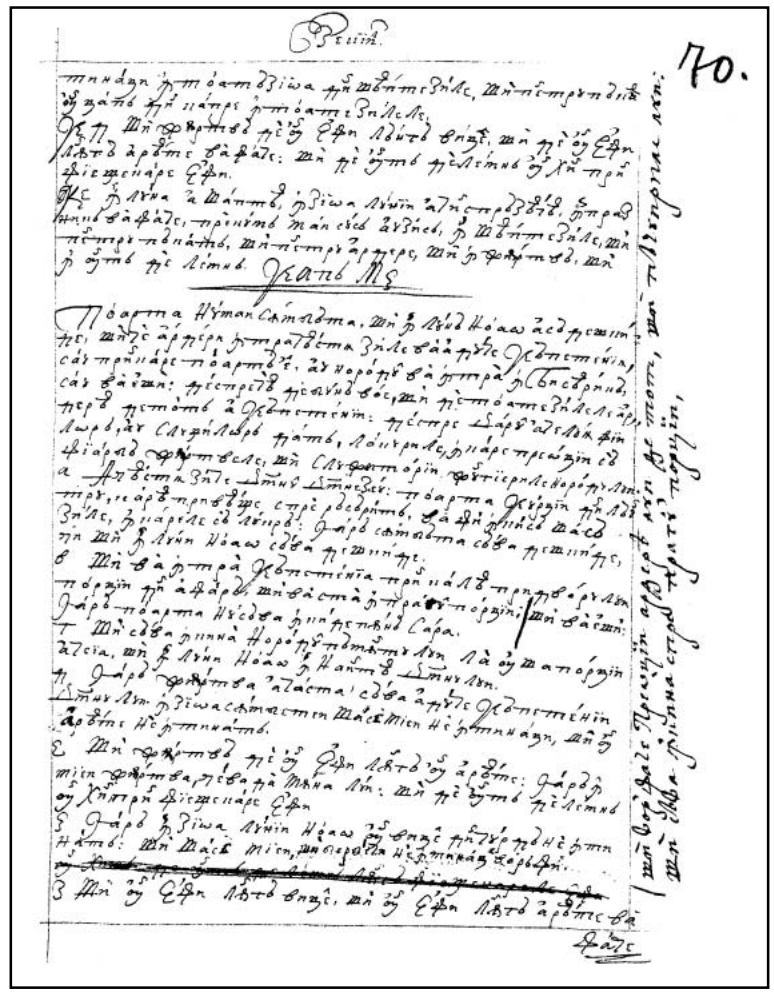

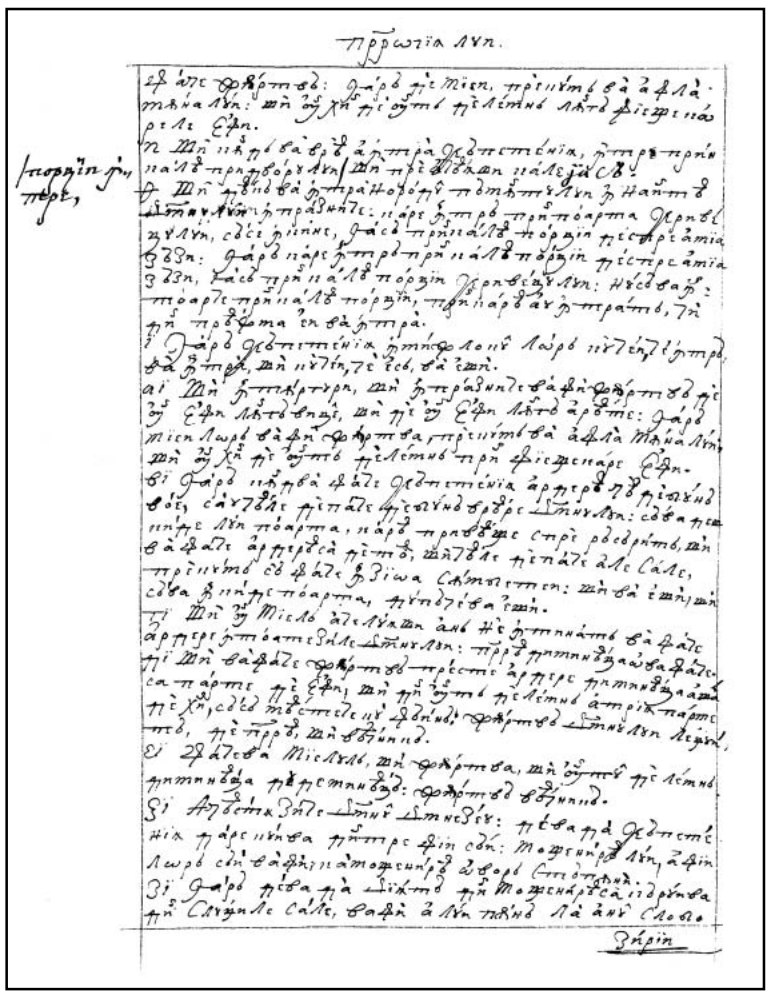

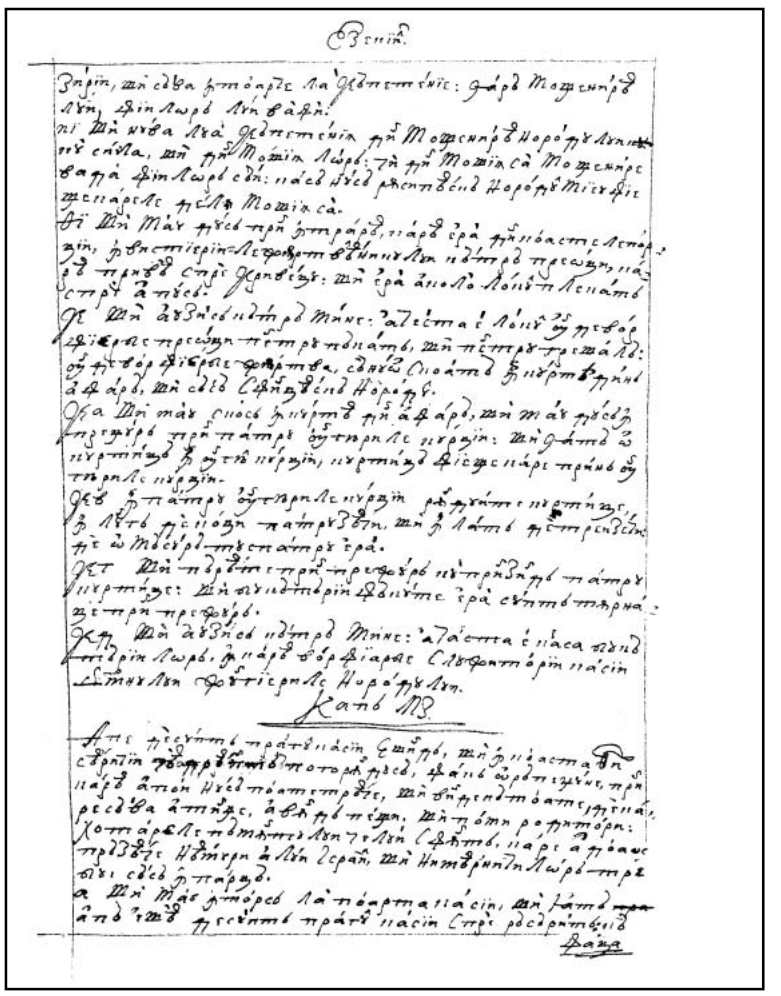

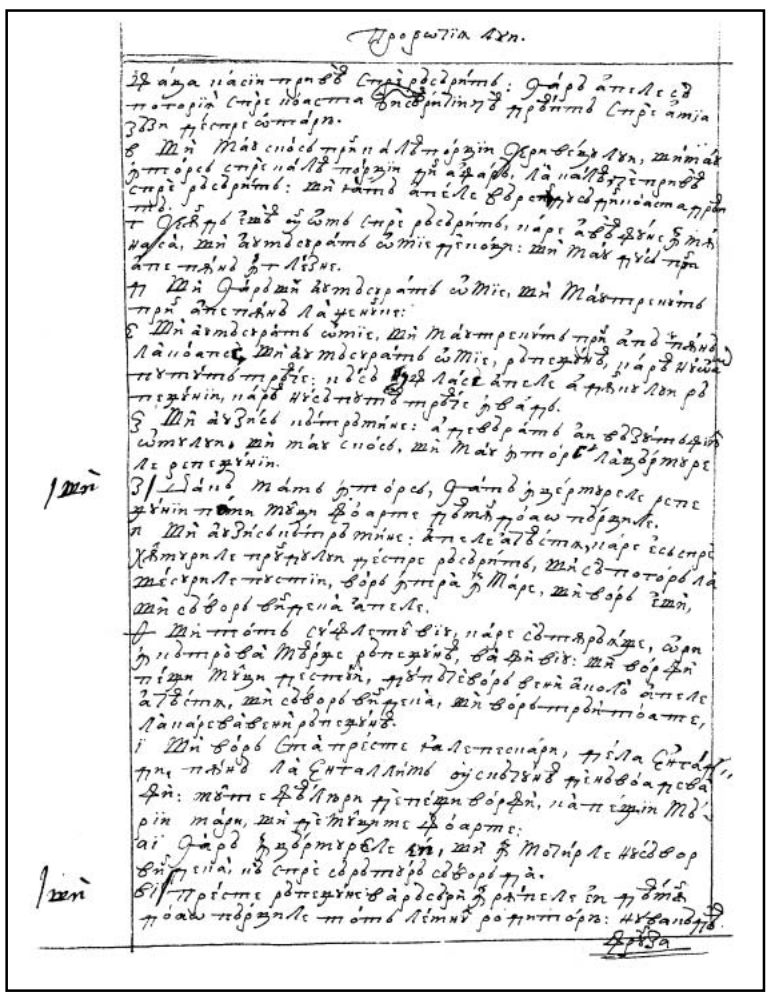

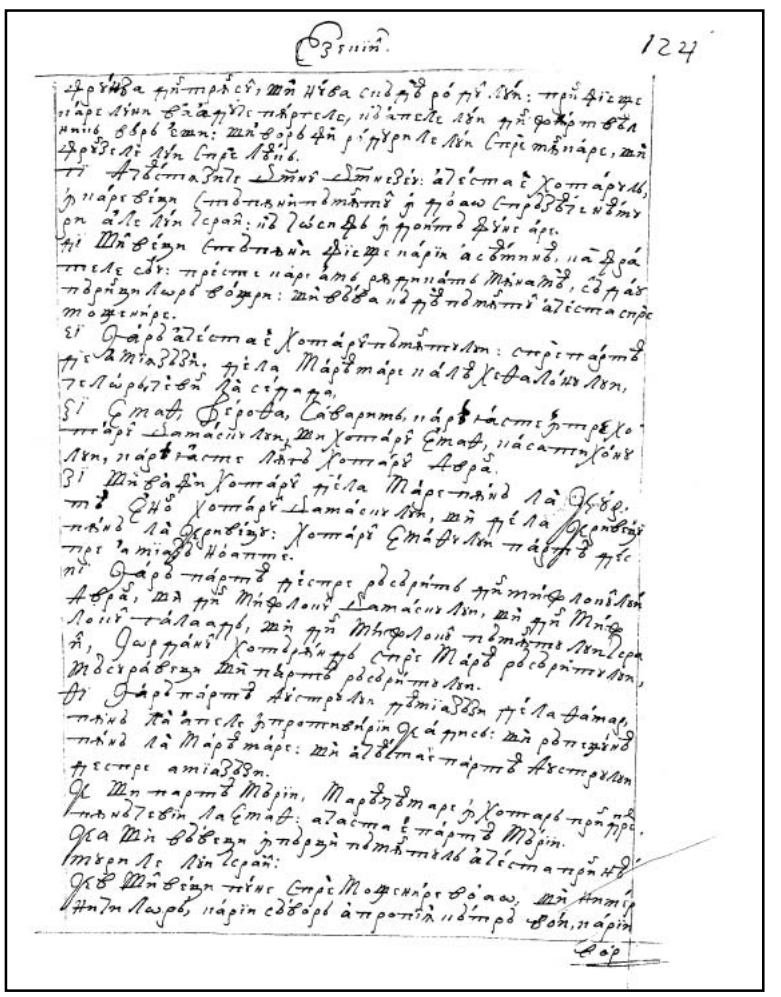

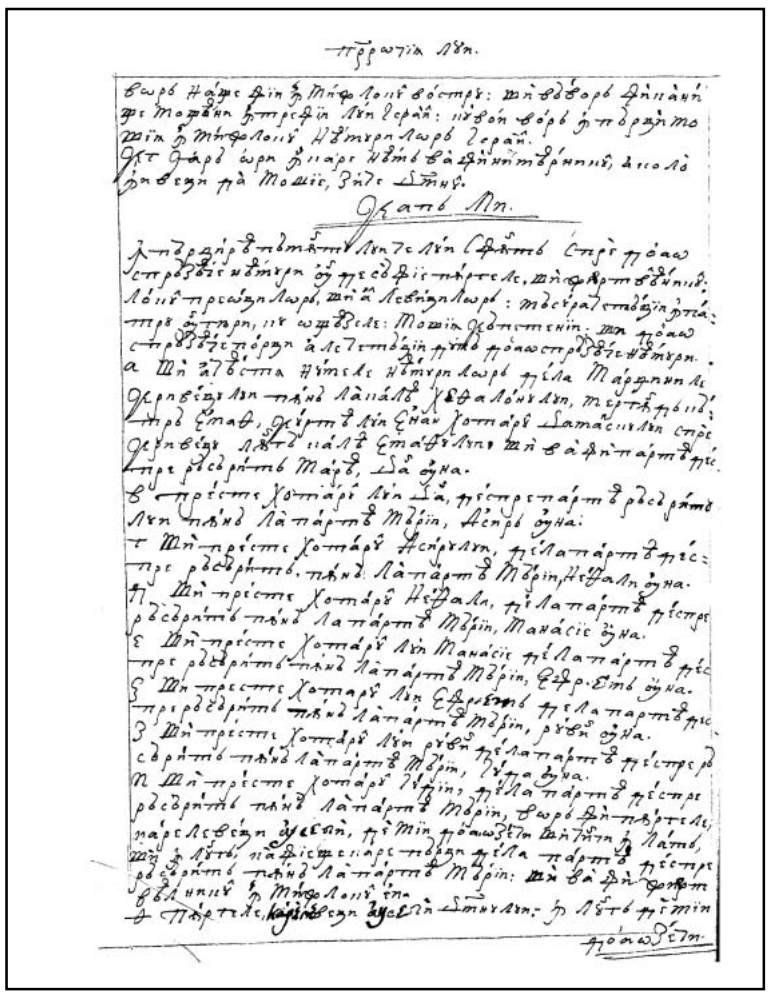

73v

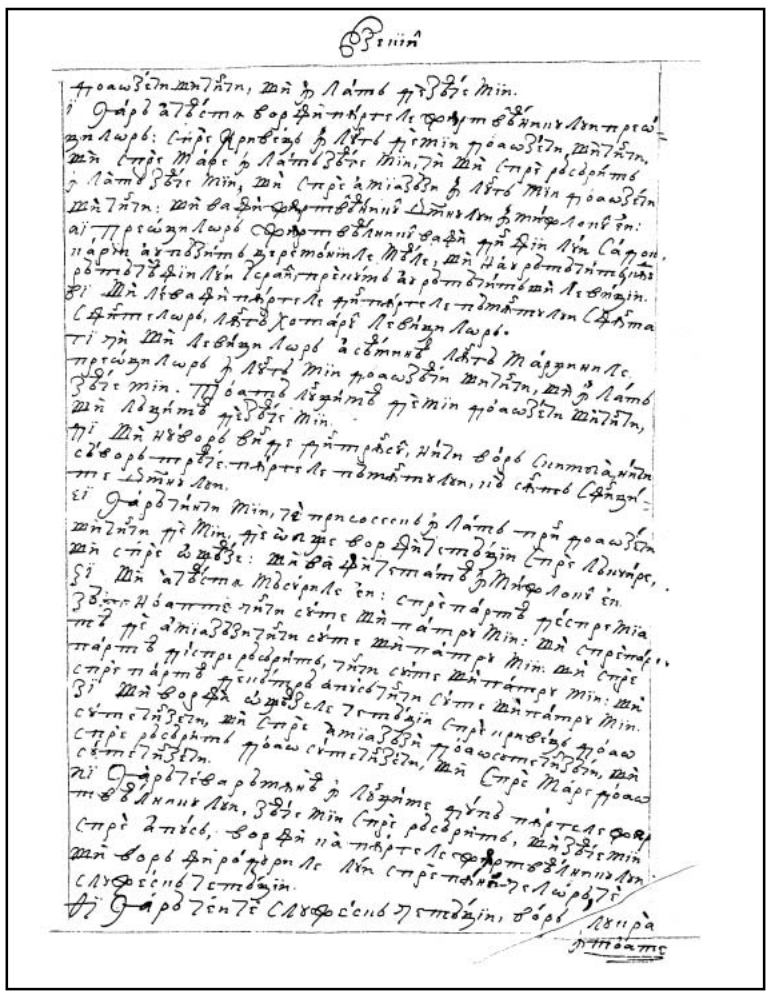

74r

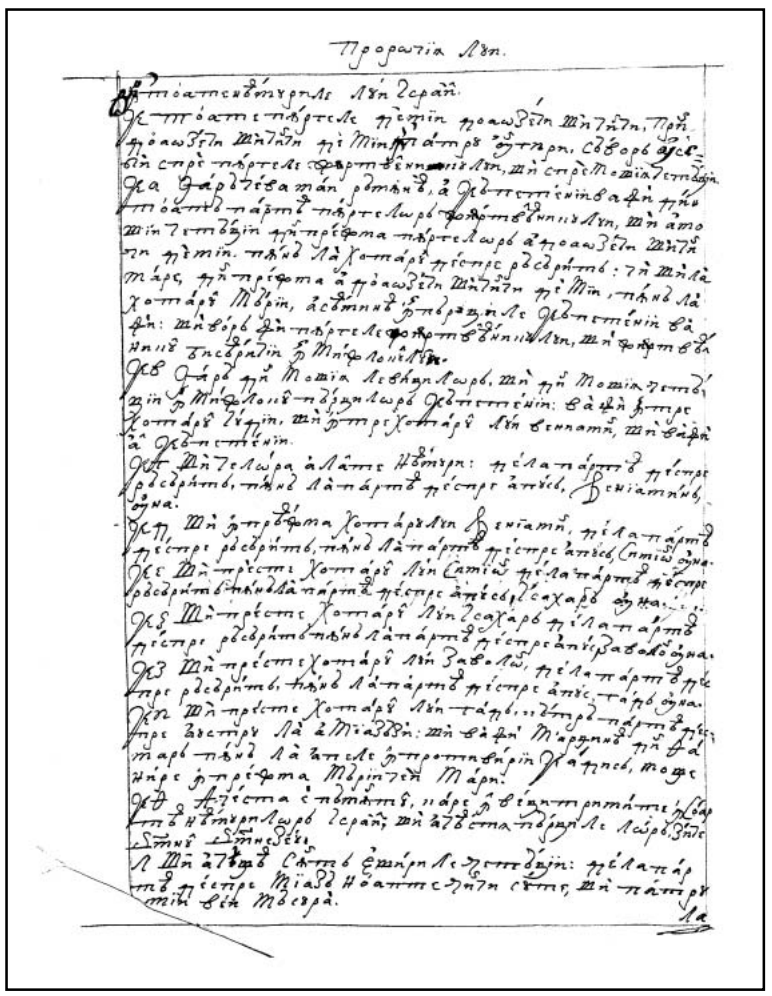

74v

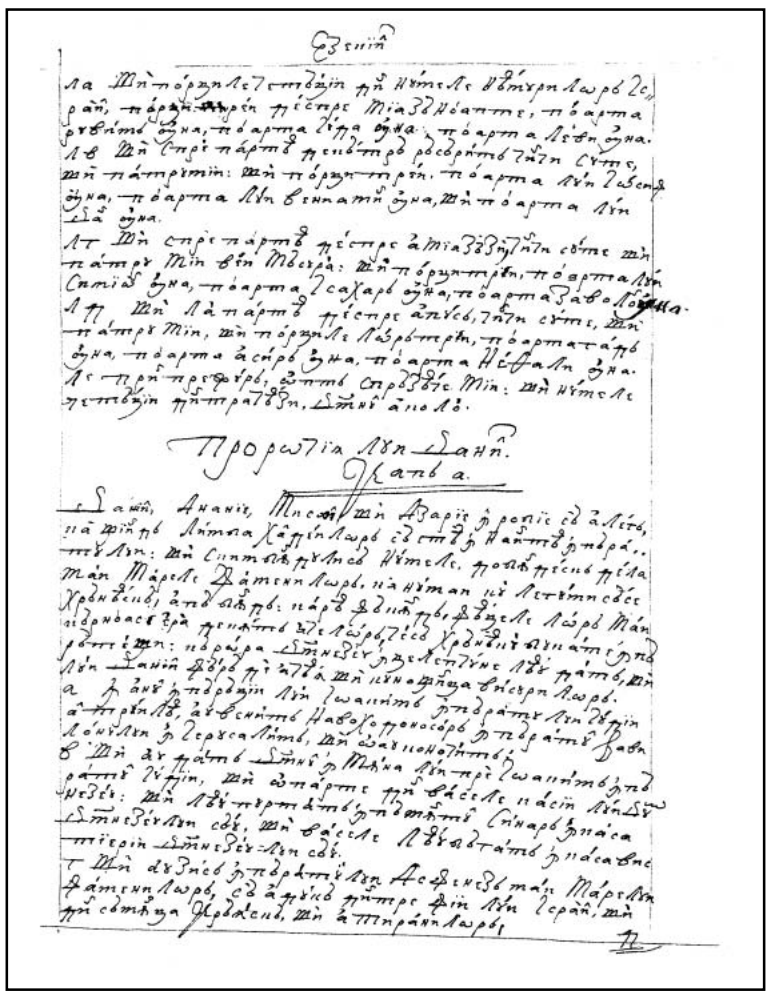

75r

PROROCIIA LUI DANIIL

Cap 1

Daniil, Ananie, Misail şi Azarie în robie să aleg, ca ştiind limba haldeilor să stea înaintea împăratului. Şi schimbându-li-să numele, dobândesc de la mai-marele famenilor ca numai cu legumi să se hrănească, apă bând. Carea făcând, feaţele lor mai cărnoase era decât a celor ce să hrănea cu bucate împărăteşti. Cărora Dumnezeu înţelepciune le-au dat, şi lui Daniil, fără de aceaea, şi cunoştinţa visurilor.

1. În anul împărăţiii lui Ioachim, împăratului Iudii al treilea, au venit Navohodonosor, împăratul Vavilonului, în Ierusalim şi o au conocit.
2. Şi au dat Domnul în mâna lui pre Ioachim, împăratul Iudii, şi o parte din vasele casii lui Dumnezeu. Şi le-au purtat în pământul Sinar în casa dumnezeului său şi vasele le-au băgat în casa vistieriii dumnezeului său.
3. Şi au zis împăratu lui Asfenez, mai-marelui famenilor, să aducă dintre fiii lui Israil şi din sămânţa crăiască şi a tiranilor |
75v 4. Copii, întru carii nu iaste vro mache, înfrumsăţaţi la faţă şi învăţaţi întru toată înţelepciunea, grijnici cu ştiinţa şi deprinşi cu învăţătura şi carii să poată sta în polata împăratului, să-i înveaţe scriptura şi limba haldeilor.
5. Şi le-au rânduit împăratul hrană pe fieştecarea zi din bucatele sale şi din vinul din carea bea el, ca, hrănindu-să în trei ani, apoi să stea înaintea împăratului.
6. Fost-au, dară, dintre dânşii fiii Iudii, Daniil, Ananie, Misail şi Azarie.
7. Şi le-au pus mai-marele famenilor nume, lui Daniil Valtasar, lui Ananie Sidrah, lui Misail Misah şi lui Azarie Avdenago.
8. Şi au pus Daniil în inima sa să nu să pângărească din masa împăratului, nici din vinul beuturii lui, şi au rugat pre mai-marele famenilor ca să nu să spurce.
9. Şi au dat Dumnezeu lui Daniil har şi milă înaintea căpeteniii famenilor.
10. Şi au zis căpeteniia famenilor cătră Daniil: „Eu mă tem de domnul mieu, împăratul, care v-au rânduit bucate şi beutură, carele, de va vedea feaţele voastre mai veaştede decât a celoraalalţi tineri, vârsnicii voştri, veţi osândi capul mieu împăratului".
11. Şi au zis Daniil cătră Malasar, pre care-l rânduise căpetenia famenilor preste Daniil, Ananie, Misail şi Azarie:
12. „Cearcă-ne, rogu-te, pre slugile tale zeace zile şi să ni să dea legumi a mânca şi apă a bea.
13. Şi te uită la feaţele noastre şi la feaţele copiilor carii să hrănesc cu bucată împărătească şi, precum ţi să va vedea, vei face cu slugile tale".
14. Carele, auzind acest cuvânt, i-au ispitit zeace zile.
76r 15. Iară după zeace zile, s-au arătat feaţele lor mai bune şi mai cărnoase decât a tu| |turor copiilor carii să hrănea cu bucată împărătească.

16. Iară Malasar lua bucatele şi vinul beuturii lor şi le da lor legumi.
17. Iară copiilor acelora le-au dat Dumnezeu cunoştinţă şi deprindere în toată cartea şi înţelepciunea, iară lui Daniil, cunoştinţa tuturor vedeniilor şi a visurilor.
18. Plinindu-să, dară, zilele după care zisease împăratul să să ducă înlăuntru, i-au dus căpetenia famenilor înaintea lui Navohodonosor.
19. Şi, grăindu-le lor împăratul, nu s-au aflat aseaminea dintre toţi ca Daniil, Ananie, Misail şi Azarie şi au stătut înaintea împăratului.
20. Şi tot cuvântul înţelepciunii şi al înţeleagerii, care au întrebat de la dânşii împăratul, l-au aflat într-înşii zăciuit preste toţi gâcitorii şi vrăjitorii carii era întru toată împărăţiia lui.
*Gios. 6, 28. 21. *Şi au fost Daniil până la anul dintâi al împăratului Chirului.

Cap 2

Neputând înţelepţii haldeilor descoperi visul lui Navohodonosor şi poruncindu-să a-i ucide, lui Daniil, ce să ruga, Dumnezeu le-au descoperit taina. Carele împăratului dezvoalbe visul despre un mare chip şi tâlcuirea lui despre patru părţi. Carea fiind Navohodonosor, lui Daniil să închină şi jârtve şi tămâie au poruncit a-i aduce, mărturisind pre Domnul Dumnezeu şi înălţind pre Daniil.

1. În anul al doilea împărăţiii lui Navohodonosor au văzut Navohodonosor vis şi s-au cutremurat duhul lui şi somnul lui au fugit de la el.
2. Şi au poruncit împăratul ca să să cheme gâcitorii şi vrăjitorii şi fermecătorii şi haldeii, ca să spuie împăratului visurile sale. Carii vinind, au stătut înaintea împăratului. |
3. Şi au zis cătră dânşii împăratul: „Văzut-am vis, şi, cu mintea turburându-mă, nu ştiu 76v
ce am văzut”.
4. Şi au răspuns haldeii împăratului sirieneaşte: „Împărate, în veac să trăieşti! Spune visul slugilor tale şi tâlcuirea lui o vom spune”.
5. Şi, răspunzând împăratul, au zis haldeilor: „Cuvântul s-au depărtat de la mine. De nu-mi veţi spune visul şi părerea lui, veţi peri voiu şi casele voastre să vor face de obşte.
6. Iară de veţi vesti visul şi părerea lui, platâ şi daruri şi cinste multă veţi lua de la mine. Visul, dară, şi tâlcuirea lui îm vestiţi”.
7. Răspuns-au a doua oară şi au zis: „Împăratul spuie visul slugilor sale şi tâlcuirea lui o vom spune”.
8. Răspuns-au împăratul şi au zis: „Adevărat am cunoscut că răscumpăraţi vreamea, ştiind că s-au depărtat de la mine cuvântul.
9. De nu-m veţi spune, dară, visul, o judecată iaste de voiu, că şi tâlcuirea vicleană şi plină de înşelăciune aţi alcătuit, ca să-m grăiţi până va treace vreamea. Deci visul îm spuneţi ca să ştiu că şi tâlcuirea lui adevărat veţi grăi”.
10. Şi răspunzând haldeii înaintea împăratului, au zis: „Nu e om pre pământ care să poată plini cuvântul tău, o împărate. Ci nici cineva dintre împăraţii cei mari şi putearnici întreabă acest fealiu de cuvânt de la careva gâcitoriu şi vrăjitoriu şi haldeu”.
11. Căci că cuvântul carele tu cauţi, o împărate, greu iaste. Nici să va găsi cineva care să-l poată spune înaintea împăratului, afară de dumnezei a cărora petreacere nu e cu oamenii”.
12. Carea auzind împăratul, în iuţime şi-ntru mânie mare, au poruncit să piară toţi înţelepţii Vavilonului.
13. Şi, ieşind judecata, înţelepţii să omorâia || şi să căuta Daniil şi soţii lui, să piară. 77r
14. Atunci, Daniil au cercetat despre leage şi despre judecată de la Arioh, căpetenia oastei împăratului, care ieşise a omorî pre înţelepţii Vavilonului.
15. Şi au întrebat pre cel ce luase putearea de la împăratul pentru ce pricină aşa nemilostivă judecată au ieşit de la faţa împăratului. Şi spuind Arioh lui Daniil lucrul,
16. Daniil, întrând, au rugat pre împăratul să i să dea vreame a spune împăratului dezlegarea.
17. Şi au întrat în casa sa şi lui Ananie şi Misail şi Azarie, soţiilor sale, le-au spus lucrul,
18. Ca să caute milă de la faţa Dumnezeului ceriului despre taina aceasta şi să nu piară Daniil şi soţii lui cu ceialalţi înţelepţii Vavilonului.
19. Atunci, lui Daniil, prin vedenie, noaptea s-au descoperit taina şi bine au cuvântat Daniil pre Dumnezeul ceriului.
20. Şi, grăind, au zis: „Fie numele Domnului binecuvântat din veac şi până în veac, că înţelepciunea şi tăriia Lui sânt,

21. Şi el schimbă vremile şi vremile vieţii, şi mută împărăţiile şi le rânduieşte, dă înţelepciune înţelepţilor şi cunoştinţă celor ce înţeleg învăţătura.

22. Acela descopere ceale adânce şi ascunse şi cunoaşte ceale ce sânt întru întunearec şi lumina cu El iaste.

23. Ţie, Dumnezeul părinţilor noştri, mă mărturisesc şi pre Tine te laud, că înţelepciune şi tărie mi-ai dat, şi acum mi-ai arătat de care Te-am rugat, că cuvântul împăratului mi l-ai deşchis".

24. După aceastea, Daniil, întrând la Arioh, pre care rânduise împăratul să piarză înţelepţii
77v | Vavilonului, aşea i-au grăit: „Pre înţelepţii Vavilonului nu-i pierde. Du-mă pre mine înaintea împăratului şi dezlegarea voiu vesti împăratului".

25. Atunci Arioh, grăbind, au dus pre Daniil la împăratul şi au zis lui: „Aflat-am om din fiii mutării Iudii, care va vesti împăratului dezlegarea".

26. Şi au răspuns împăratul şi au zis lui Daniil, a căruia nume era Valtasar: „Gândeşti adevărat că-m vei putea spune visul care am văzut şi tâlcuirea lui?"

27. Şi, răspunzând Daniil înaintea împăratului, au zis: „Taina carea împăratul întreabă, înţelepţii, gâcitorii, vrăjitorii şi fermecătorii nu o au putut spune împăratului.

28. Ci iaste Dumnezeu în ceriu, Care dezvăleaşte tainele, Cel ce au spus ţie, împărate Navohodonosor, ceale ce vor să fie în vremile ceale mai de-apoi. Visul tău şi vedeniile capului tău în culcuşul tău aceastea sânt:

29. Tu, împărate, ai început a gândi în aşternutul tău ce va fi după aceastea şi Cel ce dezvăleaşte tainele ţ-au arătat ţie ceale viitoare.

30. Şi mie, nu întru înţelepciunea carea iaste întru mine mai mult decât întru toţi cei vii, taina aceasta s-au descoperit, ci ca să se areate împăratului tâlcuirea şi gândurile minţii tale să le ştii.

31. Tu, împărate, vedeai şi, iată, ca un chip mare. Chipul acel mare şi înalt sta înaintea ta şi vedearea lui era groaznică.

32. Capul acestui chip era de aur bun, iară pieptul şi braţele de argint, iară pântecele şi coapsele de aramă.

33. Iară fluierele de fier a picioarelor, o parte era de fier, iară alta de lut. ||
78r 34. Vedeai aşa până ce s-au tăiat o piatră din munte fără mâni. Şi au lovit chipul în picioarele lui ceale de fier şi de lut şi le-au sfărâmat.

35. Atunci s-au zdrobit aseamenea fierul, lutul, arama, argintul şi aurul, s-au făcut ca pleava ariii de vara, carea s-au răpit de vânt; nici loc s-au aflat lor. Iară piatra carea lovise chipul s-au făcut munte mare şi au umplut tot pământul.

36. Acesta e visul, şi tâlcuirea lui vom spune înaintea ta, împărate:

37. Tu împăratul împăraţilor eşti; şi Dumnezeul ceriului împărăţiia şi tăriia şi stăpânirea şi slava ţ-au dat.

38. Şi toate în care lăcuiesc fiii omeneşti şi fiarăle câmpului şi paserile ceriului le-au dat în mâna ta şi supt stăpânirea ta toate le-au rânduit. Tu, dară, eşti capul cel de aur.

39. Şi după tine să va scula altă împărăţie, mai mică decât tine, de argint şi a triia, altă împărăţie, de aramă, carea va porunci tot pământului

40. Şi a patra împărăţie va fi ca fierul; precum fierul sfărâmă şi le moaie toate, aşa va sfărma şi va zdrobi toate aceastea.

41. Iară căci că ai văzut o parte a picioarelor şi a deagetelor de vasul olariului, şi o parte de fier, împărăţiia va fi despărţită, carea va răsări din rădăcina fierului, precum ai văzut fierul mestecat cu vasul de lut.

42. Şi deagetele picioarelor de o parte de fier şi de o parte de lut, de o parte împărăţiia va fi întreagă şi de altă parte, zdrobită.

43. Iară că ai văzut fierul mestecat cu vasul de lut, să vor mesteca, adecă cu sământa omenească, ci nu să vor lipi împreună, precum fierul nu să poate mesteca cu vasul de lut. |
78v 44. Iară în zilele acelor împărăţii, va deştepta Dumnezeul ceriului împărăţie carea în veac nu să va râsipi, şi împărăţiia ei altui norod nu să va da. Şi va sfărâma şi va mistui toate împărăţiile aceastea, şi aceaea va sta în veac.

45. Precum ai văzut că din munte s-au tăiat piatra fără mâni şi au sfărâmat vasul de lut şi fierul şi arama şi argintul şi aurul, Dumnezeul cel mare au arătat împăratului ceale ce vor fi după aceaea. Şi adevărat e visul şi crednicioasă tâlcuirea lui".

46. Atunci împăratul Navohodonosor au căzut pre faţa sa şi s-au închinat lui Daniil şi jirtve şi tămâie au poruncit să-i jârtvuiască.

47. Şi grăind împăratul, au zis lui Daniil: „Adevărat Dumnezeul vostru Dumnezeul dumnezeilor iaste şi Domnul împăraţilor şi Cel ce descopere tainele, că tu ai putut deşchide această taină”.

48. Atunci împăratul au rădicat pre Daniil întru înălţime şi daruri multe şi mari i-au dăruit şi l-au rânduit căpetenie preste toate ţinuturile Vavilonului şi mai mare legiuitorilor, preste toţi împăraţii Vavilonului.

49. Iară Daniil au poftit de la împăratul şi au rânduit preste lucrurile ţinutului Vavilonului pre Sidrah, Misah şi Avdenago, iară însuşi Daniil era în uşile împăratului.

Cap 3

Ananie, Misail şi Azarie nevrând a să închina chipului ce rădicase împăratul Navohodonosor, legaţi să trimit în cuptoriul ce ardea cu foc, în carele nevătămaţi rămâind, să mărturisesc Domnului că pentru păcatele neamului său pă||timesc năcazuri. Şi, cerând mila Lui, îndeamnă pre toată zidirea a 79r
binecuvânta pre Domnul. Carea socotind Navohodonosor, au ameţit şi, ieşind ei din cuptoriu, binecuvântează pre Dumnezeul lor, poruncind să se ucigă oricine L-ar blăstăma.

1. Navohodonosor, împăratul Vavilonului, au făcut un chip de aur lung de coţi şasăzeaci, lat de coţi şasă, şi l-au aşezat în câmpul Deirii, în ţinutul Vavilonului.
2. Deci, Navohodonosor împăratul au tremis să adune vătavii, boiarii, şi judecătorii, voivozii, şi tiranii, şi ispravnicii şi pre toate căpeteniile ţânuturilor, ca să să adune la înoirea chipului care rădicase Navohodonosor împărat.

3. Atunci s-au adunat vătavi, boiari, şi judecătorii, voivozi, şi tirani, şi cei mari carii era rânduiţi ispravnici şi toate căpeteniile ţinuturilor, ca să să împreune la înoirea chipului care rădicase Navohodonosor împăratul; şi sta înaintea chipului ce pusease Navohodonosor împăratul.

4. Şi pristavul strâga cu tărie: „Voao să zice, noroadelor, neamurilor şi limbilor:

5. În ceasul în care veţi auzi sunetul trâmbiţii şi al surlei şi al alăutei şi al canonului şi al organului şi al viersurilor şi al tot fealiul de musică, căzând vă închinaţi chipului celui de aur care l-au rânduit Navohodonosor împăratul.

6. Iară cel ce nu va cădea să se închine într-acel ceas să va trimite în cuptoriul ce arde cu foc”.

7. După aceastea, dară, îndată cât au auzit toate noroadele sunetul trâmbiţii, al surlei şi al alăutei, al canonului şi al organului | şi al viersurilor şi al tot feliul de musică, căzând 79v
toate noroadele, neamurile şi limbile, s-au închinat chipului celui de aur, care-l făcuse Navohodonosor împăratul.

8. Şi îndată, într-acea vreame apropiindu-să neşte oameni haldei, au pârât pre jidovi.

9. Şi au zis: „Navohodonosor, împărate, în veac să trăieşti!

10. Tu, împărate, ai pus poruncă ca tot omul care va auzi sunetul trâmbiţii, al surlei, şi al alăutei, al canonului, şi al organului, şi al viersurilor, şi a tot fealiul de musică să cază şi să să închine chipului celui de aur.

11. Iară carele nu va cădea să se închine să să trimiţă în cuptoriul ce arde cu foc.

12. Deci sânt neşte bărbaţi jidovi pre carii i-ai rânduit preste lucrurile ţânutului Vavilonului, Sidrah, Misah şi Avdenago. Bărbaţii aceştia au urgisit, împărate, porunca ta. Pre dumnezeii tăi nu-i cinstesc şi chipului celui de aur, care ai rădicat, nu să închină”.

13. Atunci Navohodonosor, cu iuţime şi cu mânie, au poruncit să se aducă Sidrah, Misah şi Avdenago; carii de sârg s-au adus înaintea împăratului.

14. Şi grăind Navohodonosor împăratul, au zis lor: „Adevărat, Sidrah, Misah şi Avdenago, pre dumnezeii miei nu cinstiţi şi chipului de aur care am rădicat nu vă închinaţi?

15. Acum, dară, de sânteţi gata, ori în ce ceas veţi auzi sunetul trâmbiţii, al surlei, şi al alăutei, al canonului, şi al organului, şi al viersurilor, şi al tot fealiul de musică căderi şi vă închinaţi chipului care am făcut. Iară de nu vă veţi închina, într-acelaşi ceas vă veţi trimite în cuptoriul ce arde cu || foc. Şi cine e Dumnezeu care să vă scoaţă din mânile meale?” 80r

16. Răspunzind Sidrah, Misah şi Avdenago, au zis împăratului Navohodonosor: „Nu-i lipsă să răspundem despre aceasta ţie,

17. Că iată, Dumnezeul nostru, pre Carele cinstim, ne poate scoate din cuptoriul ce arde cu foc, şi din mânile tale, o împărate, a ne slobozi.

18. Iară de nu va vrea, să ştii, împărate, că dumnezeii tăi nu-i cinstim şi chipului de aur, care ai rădicat, nu ne închinăm”.

19. Atunci Navohodonosor s-au umplut de iuţime şi vedearea feaţii lui s-au schimbat preste Sidrah, Misah şi Avdenago şi au poruncit să se aprinză cuptoriul de şapte ori mai mult decât să obicinuise a să aprinde.

20. Şi unor oameni mari din oastea sa le-au poruncit ca, cu picioarele legate, pre Sidrah, Misah şi Avdenago să-i arunce în cuptoriul ce ardea cu foc.

21. Şi îndată, bărbaţii aceia legaţi, cu nădragii săi şi cu tiverele şi cu încălţămintele şi cu vejmintele s-au aruncat în mijlocul cuptoriului ce ardea cu foc,

22. Căci că porunca împăratului stăjiia. Iară cuptoriul era aprins foarte şi pre bărbaţii aceia, carii îi aruncase pre Sidrah, Misah şi Avdenago, i-au omorât para focului.

23. Iară aceşti trei bărbaţi, adecă Sidrah, Misah şi Avdenago au căzut în mijlocul cuptoriului ce ardea cu foc, legaţi.

Aceaste ce urmează nu să află în cărţile ovreieşti.

24. Şi, umblând prin mijlocul văpăii, lăudând pre Dumnezeu şi binecuvântând pre Domnul,

25. Şi, stând, Azarie s-au rugat aşea şi, deşchizând gura sa în mijlocul focului, au zis:

26. „Bine eşti cuvântat, Doamne, Dumnezeul părinţilor noştri, şi lăudat şi proslăvit e | numele Tău în veaci. 80v

27. Că drept eşti întru toate care ai făcut noao şi toate lucrurile Tale, adevărate şi căile Tale, dreapte şi toate judecăţile Tale, adevărate.

28. Că judecăţi direapte ai făcut, după toate care ai adus asupra noastră şi a sfintii cetăţi a părinţilor noştri, Ierusalimul. Că întru adevăr şi judecată ai adus toate aceastea pentru păcatele noastre.

29. Că am păcătuit şi nedrept am lucrat depărtându-ne de la Tine şi am greşit întru toate.

30. Şi poruncile Tale nu le-am auzit, nici le-am ţânut, nici am făcut precum poruncisă şi noao, ca bine să ne fie.

31. Toate, dară, care ai adus asupra noastră şi toate care ai făcut noao în dreaptă judecată le-ai făcut.

32. Şi ne-ai dat în mânile nepriiatinilor noştri, celor nedrepţi şi răi şi nelegiuitori, şi împăratului celui nedrept şi mai rău preste tot pământul.

33. Şi acum nu putem a deşchide gura. Ruşine şi ocară ne-am făcut slugilor Tale şi celor ce Te cinstesc.

34. Să nu ne dai, rugămu-ne, în veac pentru numele Tău şi să nu râsipeşti testamântul Tău.

35. Nici să iai mila Ta de la noi, pentru Avraam, iubitul Tău, şi Isaac, sluga Ta, şi Israil, sfântul Tău,

36. Cărora le-ai grăit, făgăduind că vei înmulţi sămânţa lor ca stealele ceriului şi ca năsipul care iaste în ţărmurile mării.

37. Pentru că, Doamne, ne-am împuţinat mai mult decât toate neamurile şi sântem smeriţi întru tot pământul astăzi pentru păcatele noastre.

38. Şi nu iaste în vreamea aceasta căpetenie şi povăţuitoriu, proroc, nici ardere de tot, nici jârtvă, nici aducere-înainte, nici tămâie, nici || loc de pârgă înaintea Ta, 81r
39. Ca să putem afla mila Ta, ci în suflet zdrobit şi în duh smerit să fim priimiţi.
40. Ca într-o ardere de berbeci şi de tauri şi ca în mii de miei graşi, aşa să fie jârtva noastră înaintea Ta astăzi, ca să-Ţi placă, că nu e ruşine celor ce să mărturisesc întru Tine.
41. Şi acum urmăm după Tine şi ne teamem de Tine şi căutăm faţa Ta.
42. Să nu ne ruşinezi, ci fă cu noi după blândeaţele Tale şi după mulţimea milii Tale.
43. Şi ne scoate cu minunile Tale şi dă slavă numelui Tău, Doamne.
44. Şi să se ruşineaze toţi cei ce arată slujilor Tale ceale reale, ruşineaze-se în toată putearea Ta, şi vârtutea lor să se zdrobească.
45. Şi să ştie că Tu eşti Domnul Dumnezeu, sângur şi slăvit preste toată lumea".
46. Şi nu înceta cei ce-i aruncase, slujitorii împăratului, a aprinde cuptoriul cu cătran şi cu câlţi şi cu răşină şi cu viţe.
47. Şi să vărsa para peste cuptoriu, coţi patruzeci şi noao.
48. Şi au rupt şi au aprins pre carii au aflat lângă cuptoriu dintre haldei.
49. Iară îngerul Domnului s-au pogorât cu Azarie şi cu soţii lui în cuptoriu şi au scuturat para focului din cuptoriu.
50. Şi au făcut mijlocul cuptoriului ca vântul ce suflă afară şi nu i-au atins nicidecum focul, nici i-au întristat, nici ceva greotate le-au adus.
51. Atunci aceşti trei ca dintr-o gură lăuda şi slăvea şi binecuvânta pre Domnul în cuptoriu, zicând:
52. „Bine eşti cuvântat, Doamne, Dumnezeul părin|ţilor noştri, şi lăudat şi slăvit şi pururea 81v
înălţat în veac şi bine e cuvântat numele slavii Tale cel sfânt şi lăudat şi preaînălăţat întru toţi veacii.
53. Bine eşti cuvântat în bisearica slavii Tale cea sfântă, şi prealăudat şi preaslăvit în veaci!
54. Bine eşti cuvântat pre scaunul împărăţiii Tale şi prealăudat şi preaînălţat în veaci!
55. Bine eşti cuvântat cel ce priveşti adâncurile şi şezi preste hieruvimi şi lăudat şi preaînălţat în veaci.
56. Bine eşti cuvântat întru tăriia ceriului şi prealăudat şi preaslăvit în veaci.
57. Binecuvântaţi, toate lucrurile Domnului, pre Domnul! Lăudaţi-L şi-L preaînălţaţi în veaci.
58. Binecuvântaţi, îngerii Domnului, pre Domnul! Lăudaţi-L şi-L preaînălţaţi în veaci.
*Psalm. 148, 3. 59. *Binecuvântaţi, ceriuri, pre Domnul! Lăudaţi-L şi-L înălţaţi în veaci!
60. Binecuvântaţi, toate apele care sânt preste ceriuri, pre Domnul! Lăudaţi-L şi-L preaînălţaţi în veaci!
61. Binecuvântaţi, toate puterile Domnului, pre Domnul! Lăudaţi-L şi-L preaînălţaţi în veaci!
62. Binecuvântaţi, soarele şi luna, pre Domnul! Lăudaţi-L şi-L preaînălţaţi în veaci!
63. Binecuvântaţi, stealele ceriului, pre Domnul! Lăudaţi-L şi-L preaînălţaţi în veaci!
64. Binecuvântaţi, toată ploaia şi roao, pre Domnul! Lăudaţi-L şi-L preaînălţaţi în veaci!
65. Binecuvântaţi, toate duhurile lui Dumnezeu, pre Domnul! Lăudaţi-L şi-L preaînălţaţi în veaci!
66. Binecuvântaţi, focul şi zăduhul, pre Domnul! Lăudaţi-L şi-L preaînălţaţi în veaci!
67. Binecuvântaţi, frigul şi căldura, pre Domnul! Lăudaţi-L şi-L preaînălţaţi în veaci! ||
68. Binecuvântaţi, roaole şi bruma, pre Domnul! Lăudaţi-L şi-L preaînălţaţi în veaci! 82r
69. Binecuvântaţi, gerul şi frigul, pre Domnul! Lăudaţi-L şi-L preaînălţaţi în veaci!
70. Binecuvântaţi, gheţile şi zăpăzile, pre Domnul! Lăudaţi-L şi-L preaînălţaţi în veaci!
71. Binecuvântaţi, nopţi şi zile, pre Domnul! Lăudaţi-L şi-L preaînălţaţi în veaci!
72. Binecuvântaţi, lumina şi întunearecul, pre Domnul! Lăudaţi-L şi-L preaînălţaţi în veaci!
73. Binecuvântaţi, fulgere şi nori, pre Domnul! Lăudaţi-L şi-L preaînălţaţi în veaci!
74. Binecuvânteaze pământul pre Domnul! Să-L laude şi să-L preaînalţe în veaci!
75. Binecuvântaţi, munţi şi măguri, pre Domnul! Lăudaţi-L şi-L preaînălţaţi în veaci!
76. Binecuvântaţi,, toate ceale ce răsăriţi pre pământ, pre Domnul! Lăudaţi-L şi-L preaînălţaţi în veaci!
77. Binecuvântaţi, izvoarăle, pre Domnul! Lăudaţi-L şi-L preaînălţaţi în veaci!
78. Binecuvântaţi, mări şi râuri, pre Domnul! Lăudaţi-L şi-L preaînălţaţi în veaci!
79. Binecuvântaţi, chitii şi toate ceale ce să clătesc în ape, pre Domnul! Lăudaţi-L şi-L preaînălţaţi în veaci!
80. Binecuvântaţi, toate paserile ceriului, pre Domnul! Lăudaţi-L şi-L preaînălţaţi în veaci!
81. Binecuvântaţi, toate hiarăle şi dobitoacele, pre Domnul! Lăudaţi-L şi-L preaînălţaţi în veaci!
82. Binecuvântaţi, fiii oamenilor, pre Domnul! Lăudaţi-L şi-L preaînălţaţi în veaci! |

82v 83. Binecuvânteaze Israil pre Domnul! Laude-L şi-L preaînalţe în veaci!
84. Binecuvântaţi, preoţii Domnului, pre Domnul! Lăudaţi-L şi-L preaînălţaţi în veaci!
85. Binecuvântaţi, slugile Domnului, pre Domnul! Lăudaţi-L şi-L preaînălţaţi în veaci!
86. Binecuvântaţi, duhuri şi sufletele drepţilor, pre Domnul! Lăudaţi-L şi-L preaînălţaţi în veaci!
87. Binecuvântaţi, cei sfinţi şi smeriţi cu inima, pre Domnul! Lăudaţi-L şi-L preaînălţaţi în veaci!
88. Binecuvântaţi, Ananie, Azarie, Misail, pre Domnul! Lăudaţi-L şi-L preaînălţaţi în veaci, că ne-au scos din iad şi ne-au mântuit din mâna morţii şi ne-au izbăvit din mijlocul văpăii ce arde şi din mijlocul focului ne-au scos!
89. Mărturisiţi-vă Domnului că e bun, că în veac e mila Lui.
90. Binecuvântaţi, toţi cei temători de Dumnezeu, pre Domnul, Dumnezeul dumnezeilor! Lăudaţi-L şi vă mărturisiţi Lui, că în toţi veacii e mila Lui!

Până aici în cel ovreiesc nu iaste, şi ceale ce am pus din tiparnica lui Theodotion s-au prefăcut.

91. Atunci Navohodonosor împăratul au ameţit şi s-au sculat de pripă şi au zis celor mari ai săi: „Au nu trei bărbaţi am trimis în mijlocul focului ferecaţi?" Carii răspunzind împăratului, au zis: „Adevărat, împărate!"
92. Răspuns-au şi au zis: „Iată, eu văzu patru bărbaţi slobozi şi îmblând în mijlocul focului şi nici o strâcare iaste într-înşii, şi faţa a patrului, aseaminea fiiului lui Dumnezeu".
93. Atunci s-au apropiiat Navohodonosor la uşea cuptoriului ce ardea cu foc şi au zis:
83r „Sidrah, Misah şi Avdenago, slugile Dumnezeului celui || înalt, ieşiţi şi veniţi". Şi îndată au ieşit Sidrah, Misah şi Avdenago din mijlocul focului.
94. Şi adunându-să vătavii şi boiarii şi judecătorii şi putearnicii împăratului, să uita la bărbaţii aceia, că nici o puteare au avut focul în trupurile lor şi un păr din capul lor nu era ars şi hainele lor nu să schimbase şi mirosul focului nu trecuse printr-înşii.
95. Şi începând Navohodonosor, au zis: „Bine e cuvântat Dumnezeul lor, a lui Sidrah, Misah şi Avdenago, Care au trimis îngerul Său şi au scos slugile Sale, cei ce au crezut într-Însul. Şi cuvântul împăratului l-au schimbat şi au dat trupurile sale, ca să nu slujască şi să nu să închine a tot dumnezeul, afară de Dumnezeul său.
96. De la mine, dară, s-au pus această poruncă: la tot norodul, neamul şi limba, oricare va grăi blăstăm împrotiva Dumnezeului lui Sidrah, Misah şi Avdenago să piară şi casa lui să se jefuiască, că nu iaste alt Dumnezeu care să poată aşa mântui".
97. Atunci împăratul au rânduit pre Sidrah, Misah şi Avdenago în ţânutul Vavilonului.
98. Navohodonosor împăratul: „Tuturor noroadelor, neamurilor şi limbilor carii lăcuiesc pre tot pământul, pace voao să se înmulţască!
99. Seamne şi minuni au făcut la mine Dumnezeul cel înalt. Plăcutu-mi-au, dară, a propovedui
100. Seamnele Lui, că mari sânt, şi minunile Lui, că tari sânt, şi împărăţiia Lui, împărăţie veacinică şi putearea Lui, *în neam şi în neam. *Gios. 4, 31 şi 7, 14.

Cap 4

Visul lui Navohodonosor de copaciul cel înalt tăiat, sângur Daniil îl tâlcuiaşte că el, din |
83v *împărăţie izgonindu-să, în şapte ani cu fiarăle va petreace. Îndeamnă-l, direpţ aceaea, ca cu milosteniile să-şi răscumpere păcatele. Ci măcar că să plineaşte visul pentru mândriia lui, până când au cunoscut pre Dumnezeul ceriului, şi atunci întru împărăţiia sa să întoarce.*

1. „Eu Navohodonosor aşezat eram în casa mea şi înflurind în polata mea.
2. Vis am văzut, carele m-au înfricoşat, şi gândurile meale în aşternutul mieu şi vedeniile capului mieu m-au turburat.
3. Şi prin mine s-au dat poruncă să se aducă înaintea mea toţi înţelepţii Vavilonului şi să-mi spuie dezlegarea visului.
4. Atunci întra găcitorii, vrăjitorii, haldeii şi fermecătorii, şi visul l-am povestit înnaintea lor. Şi dezlegarea lui nu mi-au spus.
5. Până când soţul au întrat înaintea mea, Daniil, căruia numele Valtasar, după numele dumnezeului mieu, carele avea Duhul Dumnezeilor celor sfinţi în sâneşi, şi visul înaintea lui l-am grăit.

6. «Valtasar, căpetenia gâcitorilor, pentru că eu ştiu cum că Duhul Dumnezeilor celor sfinţi ai întru tine şi toată taina nu iaste cu neputinţă ţie, vedeniile visurilor meale care am văzut şi dezlegarea lor vesteaşte!

7. Vedenia capului mieu în culcuşul mieu vedeam şi, iată, un copaciu în mijlocul pământului, şi înălţimea lui foarte.

8. Mare copaciu şi tare şi înălţimea lui atingea ceriul. Vedearea lui era până la marginile a tot pământul.

9. Frunzele lui frumoasă foarte şi rodul lui foarte şi hrana tuturor într-însul. Supt || dânsul 84r
lăcuia jivinii şi fiară, şi în ramurile lui petreacea paserile ceriului, şi dintr-însa să hrănea tot trupul.

10. Vedeam întru vedeniia capului mieu preste aşternutul mieu, şi straje şi Cel Sfânt din ceriu s-au pogorât.

11. Strâgat-au cu tărie şi aşa au zis: 'Tăiaţi copaciul şi dărâmaţi ramurile lui, scuturaţi frunzele lui şi râsipiţi rodurile lui! Fugă fiarăle ce sânt supt el şi paserile din ramurile lui!

12. Însă odrasla rădăcinilor lui în pământ lăsaţi şi să se leage cu legătură de fier şi de aramă, în buruianele ce sânt afară, şi cu roua ceriului să se ude, şi cu fiarăle partea lui în buruianele pământului.

13. Inima lui de la cea de om să se schimbe şi inimă de fiară să i să dea şi şeapte vremi să se schimbe preste el.

14. În judecata străjarilor s-au judecat şi cuvântul sfinţilor şi cearerea, până când vor cunoaşte cei vii că stăpâneaşte Cel Înalt întru împărăţiia oamenilor şi oricui va vrea o va da, şi pre cel mai smearin dintre oameni va rândui preste ea'.

15. Acest vis am văzut eu, Navohodonosor împăratul. Tu, dară, tâlcuirea spune-mi degrabă, că toţi înţelepţii împărăţiii meale nu-mi pot spune dezlegarea, iară tu poţi, că Duhul Dumnezeilor celor sfinţi iaste în tine»".

16. Atunci Daniil, căruia numele Valtasar, au început între sine tăcut a gândi ca într-un ceas şi gândurile lui îl turbura pre el. Şi răspunzând împăratul, au zis: „Valtasar, visul şi tâlcuirea lui să nu te turbure". Răspun|s-au Valtasar şi au zis: „Domnul mieu, somnul celor 84v
ce te urăsc şi tâlcuirea lui vrăjmaşilor tăi să fie.

17. Copaciul care ai văzut, înalt şi gros, a căruia înălţime agiungea la ceriu şi vedearea lui, preste tot pământul,

18. Şi ramii lui frumoşi foarte, şi rodul lui foarte, şi hrana tuturor într-însul, supt dânsul lăcuind fiarăle câmpului şi în ramurile lui zăbovind paserile ceriului,

19. Tu eşti, împărate, care te-ai mărit şi te-ai puternicit, şi mărirea ta au crescut şi au sosit până la ceriu şi putearea ta la marginile a tot pământul.

20. Iară că au văzut împăratul straja şi pre Cel Sfânt pogorându-să din ceriu şi zicând: «Tăiaţi copaciul şi-l râsipiţi, însă odrasla rădăcinilor lui în pământ lăsaţi, şi să se leage cu fier şi cu aramă în ierburi afară, şi cu roaoa ceriului să se stropească, şi cu fiarăle să fie hrana lui, până când şapte vremi să vor schimba preste el»,

21. Aceasta e tâlcuirea judecăţii Celui Preaînalt, carea au venit preste domnul mieu împăratul:

*Jos 5, 21. 22. Te vor lepăda dintre oameni şi cu fierile şi cu dobitoacele va fi lăcaşul tău, *şi fân ca boul vei mânca, şi cu roaoa ceriului te vei stropi, şi şeapte vremi să vor schimba preste tine, până când vei cunoaşte că stăpâneaşte Cel Preaînalt preste împărăţiia oamenilor şi oricui vrea o dă.

23. Iară că au poruncit să să lase odrazla || rădăcinilor lui, adecă a copaciului, împărăţiia 85r
ta ţie va rămânea, după ce vei cunoaşte a fi putearea cerească.

*Ecli. 3, 33. 24. Pentru aceaea, împărate, sfatul mieu placă ţie *şi păcatele tale cu milostenii le răscumpără şi nedreptăţile tale cu mila săracilor, ca doară va ierta greşalele tale".

25. Toate aceastea au venit preste Navohodonosor împăratul.

26. După sfârşitul a doaosprăzeace luni, în curtea Vavilonului să primbla.

27. Şi au răspuns împăratul şi au zis: „Au nu acesta e Vavilonul cel mare, care eu l-am zidit spre casa împărăţiii, în vârtutea puterii meale şi întru slava podoabii meale?"

28. Şi încă cuvântul fiind în gura împăratului, glas din ceriu au fost: „Ţie să zice, Navohodonosor împărate: împărăţiia ta va treace de la tine.

29. Şi dintre oameni te vor lepăda şi cu fierile şi cu dobitoacele va fi lăcaşul tău, fân ca boul vei mânca, şi şeapte vremi să vor schimba preste tine până când vei şti că stăpâneaşte Cel Preaînalt întru împărăţiia oamenilor şi oricui va vrea o dă".

30. Într-acelaşi ceas s-au plinit cuvântul preste Navohodonosor şi dintre oameni s-au lepădat, şi fân ca boul au mâncat, şi cu roaoa ceriului trupul lui s-au întinat, până când perii lui ca asămănarea pajurilor au crescut şi unghile lui, ca a paserilor.

31. „Deci, după sfârşitul zilelor, eu, Navohodonosor, ochii miei la ceriu i-am râdicat şi simţirea mea mi s-au întors. Şi bine am cuvântat pre Cel Înalt şi pre Cel Viu în veac L-am lăudat şi L-am slăvit, *Că putearea lui e puteare veacinică şi împărăţiia Lui în neam şi în neam. *Sus 3, 100. Jos 7, 24.

85v 32. Şi toţi lăcuitorii pământului la El spre | nimica s-au socotit, că după vrearea Sa face şi întru puterile ceriului, şi în lăcuitorii pământului. Şi nu iaste cine să steaie împrotiva mâniii Lui şi să-I zică: «Căci ai făcut?»

33. Într-aceaea vreame sâmţirea mea s-au întors la mine şi la cinstea împărăţiii meale şi la podoabă am ajuns şi chipul mieu s-au întors la mine. Şi cei mari ai miei şi boiarii miei m-au căutat şi întru împărăţiia mea m-am întors; şi mărime mai mare mi s-au adaos.

34. Acum, dară, eu, Navohodonosor, laud şi măresc şi slăvesc pre Împăratul ceriului, că toate lucrurile Lui sânt dreapte, şi căile Lui, judecăţi; şi pre cei ce umblă întru mândrie îi poate smeri".

Cap 5

După ce Valtasar în ospăţ bea cu ai săi din vasele bisericii Domnului, lăudând idolii săi, au văzut deagete în păreate scriind. Care scrisoare sângur Daniil o au putut ceti şi tălcui, pentru că urmând adecă lui Navohodonosor, îşi râdicase inima împrotiva lui Dumnezeu, lăudând idolii, aseaminea i să va lua împărăţiia. Deci cinstindu-să Daniil şi împăratul într-aceaeaşi noapte omorât fiind, au urmat Darie Medianul.

1. Valtasar împăratul au făcut uspăţu mare celor mari ai săi o mie şi fieştecarele după a sa vârstă bea.

2. Poruncit-au, dară, ameţit de vin, să se aducă vasele ceale de aur şi de argint, care le adusease Navohodonosor, tatăl lui, din bisearica carea au fost în Ierusalim, ca să bea cu eale împăratul şi cei mari ai lui şi muierile lui şi ţiitoarele.

3. Atunci s-au adus vasele ceale de aur şi de argint, care le adusease din bisearica ce fusease
86r în Ierusalim şi au beut cu eale împăratul şi cei | | mari ai lui şi muierile şi ţiitoarele lui.

4. Bea vinul şi lăuda pre dumnezeii săi cei de aur şi de argint, de aramă, de fier şi de lemn şi de piatră.

5. Într-acelaş ceas s-au arătat deagete ca o mână de om scriind pe păreate în preajma sfeacinicului, în faţa păreatelui polăţii împărăteşti. Şi împăratul vedea deagetele mânii ce scriia.

6. Atunci faţa împăratului s-au schimbat şi gândurile lui îl turbura şi închieturile rărunchilor lui să slăbănogea şi jenunchele lui împreună să lovea.

7. Strâgat-au drept aceaea împăratul foarte, să aducă pre vrăjitori, haldei şi fermecătorii. Şi, grăind împăratul, au zis înţelepţilor Vavilonului: „Oricare va ceti scriptura aceasta şi tâlcuirea ei şi o va vădi cu urşinic să va îmbrăca şi lanţu de aur va avea în grumazi şi al treilea întru împărăţia mea va fi".

8. Atunci, întrând toţi înţelepţii împăratului, n-au putut nici scriptura a o ceti, nici tâlcuirea a o spune împăratului.

9. De unde împăratul Valtasar destul s-au turburat şi faţa lui s-au schimbat, ci şi cei mari ai lui să turbura.

10. Iară împărăteasa, pentru lucrul ce să întâmplase împăratului şi celor mari ai lui, în casa uspăţului au întrat. Şi grăind au zis: „Împărate, în veac să trăieşti! Nu te turbure gândurile tale, nici faţa ta să se schimbe!

11. Iaste om întru împărăţiia ta, care Duhul Dumnezeilor celor sfinţi are întru sine. Şi în
86v zilele tătâni-tău ştiind, şi înţelepciune s-au a|flat într-însul. Că şi împăratul Navohodonosor, tatăl tău, căpeteniia vrăjitorilor, descântătorilor, haldeilor şi fermecătorilor l-au rânduit; tată-tău, am zis, o împărate!

12. Că duh mai mare şi priceapere şi înţeleagere şi tâlcuirea visurilor şi arătarea celor tăinuite şi dezlegarea celor legate s-au aflat într-însul, adecă în Daniil, căruia împăratul i-au pus nume Valtasar. Acum, dară, Daniil să se chiiame şi tâlcuirea o va spune".

13. Deci s-au adus Daniil înaintea împăratului, către carele, grăind împăratul, au zis: „Tu eşti Daniil, din fiii robiii Iudii, pre carele l-au adus tatâl mieu împăratul din Iudeia?"

14. Auzit-am de tine că Duhul Dumnezeilor ai şi ştiinţa şi înţeleagerea şi înţelepciunea mai de prisosit s-au aflat în tine.

15. Şi acum au întrat înaintea mea înţelepţii, vrăjitorii, ca să citească scrisoarea aceasta şi să-m spuie tâlcuirea ei, şi n-au putut spune înţeleagerea acestui cuvânt.

16. Iară eu am auzit de tine că poţi tâlcui ceale întunecoase şi a dezlega ceale legate. De poţi, dară, citi scriptura şi tâlcuirea ei a mi-o spune, cu urşinic te voiu îmbrăca şi lanţu de aur împrejurul grumazului tău vei avea şi al triilea întru împărăţiia mea căpetenie vei fi”.

17. La carele răspunzind Daniil, au zis înaintea împăratului: „Darurile tale fie ţie şi cinstele casii tale altuia le dă, iară scrisoarea o voiu ceti ţie, împărate, şi tâlcuirea ei voiu arăta ţie.

18. O, împărate, Dumnezeul cel preaînalt împărăţie || şi mărire şi slavă şi cinste au dat 87r
lui Navohodonosor, tătâni-tău.

19. Şi pentru mărimea carea îi dedease, toate noroadele, neamurile şi limbile să cutremura şi să temea de el; pre carii vrea îi bătea, şi pre carii vrea îi omorea, şi pre carii vrea îi înălţa, şi pre carii vrea îi smerea.

20. Iară când s-au înălţat inima lui şi duhul lui s-au întărit spre mândrie, s-au pus jos din scaunul împărăţiii sale şi slava lui s-au luat.

*Sus 4, 22. 21. *Şi dintre fiii oamenilor s-au lepădat, ci şi inima lui cu fierile s-au pus, şi cu asinii sălbateci era lăcaşul lui, şi fân ca boul mânca, şi cu roaoa ceriului trupul lui s-au întinat, până când au cunoscut că puteare are Cel Preaînalt întru împărăţiia oamenilor şi ori pre care va vrea îl va deştepta preste ea.

22. Şi tu, fiiul lui, Valtasar, n-ai smerit inima ta, ştiind toate aceastea.

23. Ci asupra Stăpânitoriului ceriului te-ai rădicat, şi vasele casii Lui s-au adus înaintea ta, şi tu şi cei mari ai tăi şi muierile tale şi ţiitoarele tale vin aţi beut cu iale. Şi dumnezeii cei de argint şi de aur şi de aramă, de fier şi de lemn şi de piatră, carii nu văd, nici aud, nici sâmţesc, i-ai lăudat. Iară pre Dumnezeul, Cel ce are suflarea ta în mâna Sa şi toate căile tale, nu l-ai slăvit.

24. Pentru aceaea, de la El s-au trimis deagetul mânii care au scris aceasta, ce s-au însămnat.

25. Şi aceasta e scrisoarea carea s-au scris: Mane, Thechil, Fares.

26. Şi aceasta e tâlcuirea cuvântului: Mane | „numărat-au Dumnezeu împărăţiia ta şi 87v
o au plinit”;

27. Thechil „pusu-te-ai în cumpănă şi te-ai aflat mai puţin având”;

28. Fares „împărţitu-s-au împărăţiia ta şi s-au dat medeanilor şi perseanilor”.

29. Atunci poruncind împăratul, s-au îmbrăcat Daniil cu urşinic şi s-au dat lanţu de aur în grumazii lui şi s-au vestit despre el că are puteare al treilea întru împărăţiia sa.

30. Într-aceaea noapte ucis au fost Valtasar, împăratul haldeilor.

31. Şi Darie Medeanul au urmat întru împărăţie, de ani şasăzeci şi doi fiind.

Cap 6

Daniil preste vătavii împărăţiii să rânduiaşte şi pârât fiind că porunca împăratului nu ţinuse, căci că Dumnezeului ceriului să ruga, s-au trimis în lacul leilor. Şi a doao zi nevătămat s-au scos, trimiţându-să şi îndată rumpându-să pârâşii lui. De care lucru îndemnat fiind împăratul, în ţinuturile sale, de Dumnezeul lui a să teame au poruncit.

1. Făcut-au lui Darie şi au rânduit preste împărăţia sa vătavi o sută şi doaozeci, ca să fie întru toată împărăţia sa.

2. Şi preste aceia trei căpetenii, dintre carii Daniil unul era, ca vătavii să dea lor samă, şi împăratul să nu sprijinească greotatea.

3. Deci, Daniil întrecea pre toate căpeteniile şi vătavii, că Duhul lui Dumnezeu mai mare era într-însul.

4. Iară împăratul cugeta a-l rândui preste toată împărăţiia. Pentru aceaea, căpeteniile şi vătavii căuta prilej să afle vină lui Daniil, din coastele împăratului. Şi nici o || pricină 88r
şi prepus au putut afla, căci că era credincios şi toată vina şi prepusul nu să afla într-ănsul.

5. Şi au zis oamenii aceia: „Nu vom afla lui Daniil acestuia ceva pricină, de nu cumva în leagea Dumnezeului său”.

6. Atunci căpeteniile şi vătavii au înşelat pre împăratul şi aşa au grăit lui: „Darie împărate, în veac să trăieşti!

7. Sfat au făcut toate căpeteniile împărăţiii tale, boierimea şi vătavii, bătrânii şi judecătorii, să iasă poruncă împărătească şi vestire ca tot cine va ceare ceva cearere de la oricare dumnezeu şi de la om, până la treizeci de zile, fără numai de la tine, împărate, să se trimiţă în lacul leilor.

8. Şi acum, dară, împărate, întăreaşte sfatul şi iscăleaşte porunca, ca să nu să schimbe ce s-au aşezat de medeani şi de perseani, nici să o cuteaze cineva treace”.

9. Iară împăratul Darie au pus înainte porunca şi o au aşezat.
10. Carea înţelegând Daniil, adecă, rânduita leage, au întrat în casa sa. Şi cu fereştile deşchise în cămara sa, în preajma Ierusalimului, de trei ori în zi pleca genunchele sale şi să închina şi să mărturisea înaintea Dumnezeului său, precum mai înainte a face să obicinuise.
11. Deci, oamenii aceia mai cu de-adinsul căutând, au aflat pre Daniil rugându-să şi foarte ceind de la Dumnezeul său.
12. Şi, apropiindu-să, au grăit împăratului despre poruncă: „Împărate, au n-ai rânduit ca tot omul care va ceare de la oarecare dintre dumnezei şi dintre oameni, până la treizeci de zile, fără de la tine, împărate, să se trimiţă în lacul leilor?" Cătră carii, răspunzând împăratul, au zis: „Adevărat e cuvântul, după judecata medeanilor şi a perseanilor, carea a o treace nu-i slobod". |
88v 13. Atunci, răspunzând, au zis înaintea împăratului: „Daniil dintre fiii robiii Iudei n-au grijit de leagea ta şi de porunca ce ai aşezat, ci de trii ori în zi să roagă cu cearerea sa".
14. Care cuvânt auzându-l împăratul, destul s-au turburat. Şi pentru Daniil au pus inima să-l sloboază, şi până la apunerea soarelui să ostenea a-l scoate.
15. Iară oamenii aceia înţelegând pre împăratul, i-au zis: „Să ştii, împărate, că leagea medeanilor şi a perseanilor iaste ca toată judecata ce au rânduit împăratul să nu fie slobod a să schimba".
16. Atunci împăratul au poruncit şi au adus pre Daniil şi l-au aruncat în lacul leilor. Şi au zis împăratul lui Daniil: „Dumnezeul tău, pre Carele pururea cinsteşti, Acela te va izbăvi".
17. Şi s-au adus o piatră şi s-au pus pre gura lacului, carea o au pecetluit împăratul cu inelul său şi cu inealele celor mari ai săi, ca nu ceva să se facă împrotiva lui Daniil.
18. Şi s-au dus împăratul în casa sa şi au dormit necinat şi bucate nu s-au adus înaintea lui, ci şi somnul s-au depărtat de la dânsul.
19. Atunci împăratul dimineaţă sculându-să, degrabă au mers la lacul leilor.
20. Şi, apropiindu-să de lac, pre Daniil cu glas de lacrimi l-au strâgat şi au grăit cătră el: „Daniil, sluga lui Dumnezeu celui viu, Dumnezeul tău, Căruia tu slujeşti pururea, gândeşti că te-au putut izbăvi de lei?"
21. Şi Daniil împăratului răspunzând, au zis: „Împărate, în veac să trăieşti!
22. *„Dumnezeul mieu au trimis pre îngerul Său şi au închis gurile leilor şi nu m-au *1 Maca. 2, 60.
89r vătămat, că înaintea Lui dreptate s-au aflat în||tru mine, ci şi înaintea ta, împărate, greşală n-am făcut".
23. Atunci împăratul foarte s-au bucurat pentru dânsul şi pre Daniil au poruncit a-l scoate din lac. Şi s-au scos Daniil din lac şi nici o vătămare s-au aflat într-însul, căci că au crezut Dumnezeului său.
24. Iară poruncind împăratul, s-au adus oamenii aceia carii pârâse pre Daniil şi în lacul leilor s-au aruncat, ei şi fiii lor şi muerile lor. Şi n-au ajuns până la faţa lacului până când i-au apucat leii şi toate oasele lor le-au sfărâmat.
25. Atunci Darie împărat au scris tuturor noroadelor, neamurilor şi limbilor, celor ce lăcuia peste tot pământul: „Pace voao să să înmulţască!
26. De la mine s-au rânduit porunca, ca întru toată împărăţiia şi biruinţa mea să se cutremure şi să să spăimânteză de Dumnezeul lui Daniil, că Acela iaste Dumnezeu viu şi veacinic în veaci, şi împărăţiia Lui nu să va râsipi şi putearea Lui până în veac.
27. Acela e izbăvitoriul şi mântuitor, care face seamne şi minuni în ceriu şi pre pământ, Cel ce-au izbăvit pre Daniil din lacul leilor".
28. *Iară Daniil au rămas până la împărăţiia lui Darie şi până la împărăţia lui Chir Perseanul. *Sus 1, 21.

Cap 7

Vedenia lui Daniil despre patru fiară, ce însămna patru împărăţii. De Cel Vechiu de Zile şi de împărăţia Lui şi de slujitori, carele judecând au perit fiarăle. De Acesta apropiindu-să Fiiul Omenesc, ia putearea veacinică şi nestrâcăcioasă împărăţie. Să dovedesc împărăţiile ceale prin fiară însămnate şi mai vârtos ceaea ce prin a patra fiară şi prin coarnele ei să însămnează,
89v *carea va împărăţi până la | vreame şi la vremi şi la mijlocul vremilor.*

1. n anul dintâiu a lui Valtasar, împăratului Vavilonului, Daniil vis au văzut. Iară vedeniia capului lui în culcuşul său. Şi visul, cu cuvânt scurt scriind, îl cuprinde şi, la puţine strângându-l, zice:

2. „Vedeam întru vedenia mea noaptea şi, iată, patru vânturile ceriului oştea în marea cea mare.

3. Şi patru fieri mari să suia din mare osebite între sine.

4. Cea dintâi, ca leiţa şi arepi avea de pajură. Mă uitam până când s-au zmult arepile ei şi s-au luat de pre pâmânt şi pre picioare ca omul au stătut şi inimă de om i s-au dat.

5. Şi, iată, altă fiară, aseaminea ursului, de o parte au stătut. Şi trei rânduri era în gura ei şi în dinţii ei, şi aşea îi zicea: «Scoală, mâncă cărnuri multe!»

6. După aceastea mă uitam, şi, iată, alta ca pardosul, şi arepi avea ca paserea, patru preste sine, şi patru capete era în fiară, şi puteare i s-au dat.

7. După aceasta mă uitam în vedeniia nopţii, şi, iată, a patra fiară groaznică şi minunată şi tare foarte, dinţi de fier avea mari, mâncând şi sfărâmând, şi cealeaalalte cu picioarele călcând. Şi nu era aseaminea celoralalte fiară, care văzusem mai înainte de ea, şi avea zeace coarne.

8. Mă uitam la coarne, şi, iată, un corn altul, mititel, au răsărit din mijlocul acelora; şi trei din coarnele dintâi s-au zmult de la faţa ei. Şi, iată, ochi ca ochi de om era în cornul acesta şi gură grăind lucruri mari.

9. Priveam până când scaunele s-au pus şi Cel Vechiu de Zile au şezut. Văjmântul Lui alb ca zăpada şi perii capului Lui ca lâna cea curată. Thronul Lui, văpaie de foc; roatele lui, foc aprins. ||

*Apoc. 5, 11. 10. Râu de foc şi reapede ieşiia de la faţa Lui. *Mii de mii slujiia Lui şi de zeace ori căte 90r
o mie sute de mii sta înaintea Lui. Judecata au şezut şi cărţile s-au deşchis.

11. Priveam pentru glasul cuvintelor celor mari, care cornul acela grăia. Văzut-am că să omorâse fiara şi perise, trupul ei şi să dedease a să arde cu foc.

12. Şi a celoraalalte fieri să luase putearea şi vremile vieţii rânduite era lor, până la vreame şi la vreame.

13. Priveam, dară, în videniia nopţii, şi, iată, cu norii ceriului ca Fiiul Omului vinea şi până la Cel Vechiu de Zile au agiuns şi înaintea Lui l-au adus.

*Sus 3, 100 şi 4, 21. 14. Şi i-au dat puteare şi cinste şi împărăţie; toate noroadele şi neamurile, şi limbile Aceluia vor sluji. *Putearea Lui, puteare veacinică, carea nu să va lua, şi împărăţiia Lui, carea nu să va strâca.

Mihei 4, 7. Luca 1, 32. 15. Îngrozitu-s-au duhul mieu, eu, Daniil, m-am înfricoşat de aceastea, şi vedeniile capului mieu m-au turburat.

16. Apropiatu-m-am cătră unul dintre cei ce sta înainte şi adevărul cercam de la el despre toate aceastea. Care mi-au spus tâlcuirea cuvintelor şi m-au învăţat.

17. «Aceaste patru fiară mari, patru sânt împărăţii, care să vor scula de pre pământ.

18. Şi vor priimi împărăţiia lui Dumnezeu celui preaînalt şi vor dobândi împărăţie până în veac şi în veacul veacilor».

19. După aceasta am vrut cu de-adinsul a şti despre faţa a patra, carea foarte neaseaminea era de cătră toate şi groaznică foarte; dinţii şi unghiile ei de fier mânca şi sfărâma, şi cealeaalalte cu picioarele sale călca.

20. Şi din zeace coarne, carea avea în cap, şi dintr-altul, ce răsărise mai înainte de ce
90v căzuse trei coarne | şi din cornul cel ce avea ochi şi gură grăind lucruri mari, şi era mai mare decât cealealalte.

21. Priveam, şi, iată, cornul acela făcea războiu asupra sfinţilor şi-i biruia,

22. Până când au venit Cel Vechiu de Zile şi judecată au dat sfinţilor Celui Preaînalt; şi vreamea au sosit şi împărăţiia au dobândit sfinţii.

23. Şi aşa au zis: «Fiara a patra, împărăţia a patra va fi pre pământ, carea mai mare va fi decât toate împărăţiile şi va îmbuca tot pământul şi-l va călca şi-l va sfărâma.

24. Iară zeace coarne a ceii împărăţii zeace împăraţi vor fi. Şi altul să va scula după ei, şi acela mai putearnic va fi decât cei dintâi şi pre trei împăraţi îi va smeri.

25. Şi cuvinte împrotiva Celui Preaînalt va grăi şi pre sfinţii Celui Preaînalt va zdrobi. Şi va gândi că poate schimba vremile şi legile şi să vor da în mâna lui până la vreame şi la vremi şi la mijlocul vremii.

26. Şi judecata va şedea, ca să se ia putearea şi să se zdrobească şi să piară până în sfârşit.

27. Iară împărăţiia şi putearea şi mărimea împărăţiii, carea iaste supt tot ceriul, să se dea norodului sfinţilor Acelui Preaînalt, a Căruia împărăţie, împărăţie veacinică iaste; şi toţi vor sluji Lui şi vor asculta de El»".

28. Până aici sfârşitul cuvântului. „Eu, Daniil, mult mă turburam cu gândurile meale şi faţa mea s-au schimbat întru mine, iară cuvântul în inima mea l-am ţânut.

Cap 8

Vedeniia de areatele cel cu doao coarne şi de ţapul cu unul, şi după aceaea cu patru coarne, care
91r *|| au învins pre areate. A cărora cela pre împăratul medeanilor şi a perseanilor însămnează, iară acesta, pre împăratul grecilor. Adauge-să prorocia de împăratul cel neruşinat şi de tiräniia lui, de vicleşug şi de mândrie, carele fără mână să va zdrobi.*

1 În anul al treilea al împărăţiii lui Valtasar împăratului, vedenie s-au arătat mie, eu, Daniil, după ceea ce văzusăm în început.

2 Văzut-am în vedenia mea, fiind în coşteiul Susi, care iaste în ţinutul Elam. Şi am văzut în vedenie a fi eu pre poarta Ulaii.

3. Şi am râdicat ochii miei şi am văzut şi, iată, un areate sta înaintea mocirlii, având coarne înalte, şi unul mai înalt decât altul, şi crescând după aceaea.

4. Am văzut areatele cu coarnele vânturând spre apus şi spre criveţu şi spre miazăzi, şi toate fiarăle nu-i putea sta împrotivă, nici a să izbăvi din mâna lui. Şi au făcut după vrearea sa şi s-au mărit.

5. Şi eu înţelegeam. Şi, iată, un ţap de capre vinea de cătră apus pre faţa a tot pământul şi nu atingea pământul, iară ţapul avea un corn mare între ochii săi.

6. Şi au venit până la areatele cel cornut care văzusem stând înaintea porţii şi au alergat cătră el în răpegiunea täriii sale.

7. Şi, apropiindu-să de areate, s-au sălbătăcit asupra lui şi au lovit pre areate şi i-au sfărâmat doao coarne; şi nu putea areatele a-i sta împrotivă şi, izbindu-l pre pământ, l-au călcat şi nime nu putea slobozi areatele din mâna lui.

8. Iară ţapul caprelor mare s-au făcut foarte. Şi, crescând, s-au făcut corn mare şi au |
91v răsărit patru coarne supt acela, prin patru vânturile ceriului.

9. Iară dintr-unul de-acealea au ieşit un corn mititel şi s-au făcut mare spre amiazăzi şi spre răsărit şi spre tărie.

10. Şi s-au mărit până la täriia ceriului şi au oborât din tărie şi din steale şi le-au călcat.

11. Şi până la căpeteniia täriii s-au mărit. Şi de la acela au luat jârtvă pururea şi i-au oborât locul sfinţirii lui.

12. Şi tărie au dat lui spre jârtva cea de pururea pentru păcate. Şi să va aştearne adevărul pre pământ şi va face şi va spori.

13. Şi am auzit pre unul din sfinţi grăind. Şi au zis un sfânt altuia, nu ştiu căruia, grăind: «Până când vedeniia, şi jârtva de pururea, şi păcatul pustiirii care s-au făcut, şi jârtvealnicul, şi täria să va călca?»

14. Şi au zis lui: «Până la sara şi dimineaţa, zile doao mii trei sute, şi să va schimba jârtvealnicul».

15. Şi au fost, când vedeam eu, Daniil, vedeniia şi căutam înţeleagerea. Iată, au stătut înaintea mea ca o faţă de om.

16. Şi am auzit glas de om între Ulaii. Şi au strâgat şi au zis: «Gavriile, fă să înţeleagă acesta vedeniia!».
17. Şi au venit şi au stătut aproape unde eu stam. Şi deacă venise, spăimântându-mă, am căzut pre faţa mea. Şi au zis cătră mine: «Înţeleage, fiiul omului, că în vreamea sfârşitului să va plini vedenia».
18. Şi, grăind cătră mine, am căzut cu faţa la pământ. Şi m-au atins şi m-au pus în treapta mea. ||
19. Şi mi-au zis: «Eu voiu arăta ţie ceale ce vor fi în acea mai de pre urmă a blăstămului, 92r
căci că era vreamea sfârşitului său.
20. Areatele, care l-ai văzut având coarne, împăratul medeanilor iaste şi al perseanilor.
21. Iară ţapul caprelor împăratul grecilor iaste, şi cornul cel mare, ce era între ochii lui, acela e împăratul dintâi.
22. Iară pentru că, frângându-să acela, s-au sculat patru pentru el, patru împăraţi din neamul lui să vor scula, ci nu întru tăriia lui.
23. Şi după împărăţiia lor, crescând nedreptăţile, să va scula un împărat neruşinat cu faţa şi înţelegând întrebările.
24. Şi să va învârtoşa tăria lui, iară nu întru puterile sale. Şi mai mult de-a să putea creade, toate le va jefui şi va spori şi va face, şi va omorî pre cei tari şi pre norodul sfinţilor,
25. După vrearea sa. Şi să va îndrepta vicleşugul în mâna lui şi inima să va mări, şi în prisosirea a toate lucrurile va ucide pre mulţi. Şi împrotiva căpeteniii căpeteniilor să va scula şi fără mână să va zdrobi.
26. Şi vedenia sara şi dimineaţa carea s-au zis adevărată e. Tu, dară, însămnează vedeniia, că după multe zile va fi».
27. Şi eu, Daniil, m-am slăbănogit şi am bolit câteva zile. Şi dacă m-am sculat, făceam lucrurile împăratului şi mă ameţeam despre vedenie şi nu era cine să o tâlcuiască".

Cap 9

*După rugăciunea lui Daniil, cu carea mărturiseaşte cum că jidovii, pentru ale sale şi ale părinţilor păcate, au venit spre mare năcăji |re, cerând mila lui Dumnezeu cătră norodul său, 92v
i să face descoperirea a şeaptezeci de săptămâni până la ungerea Sfântului Sfinţilor; şi de moartea Domnului Hristos, şi de norodul Lui ce are a peri, şi despre urăciunea pustiirii în bisearică.*

1. În anul dintâi a lui Darie, fiiului Asferi, din sămânţa medeanilor, care au poruncit preste împărăţiia haldeilor.
*Ierim. 25, 11 şi 29, 10. 2. „În anul întâi al împărăţiii lui, eu, Daniil, am înţeles în cărţi *numărul anilor, despre carea s-au făcut cuvântul Domnului cătră Ieremie prorocul, ca să se plinească a pustiirii Ierusalimului şeaptezeci de ani.
3. Şi am pus faţa cătră Domnul, Dumnezeul mieu, a mă ruga şi a-L ceare în posturi, în sac şi în cenuşe.
*2 Ezdra 5. 4. Şi m-am rugat Domnului, Dumnezeului mieu, şi m-am mărturisit şi am zis: *Rogu-mă, Doamne, Dumnezeule cel mare şi groaznic, Cel ce păzeşti aşezământul şi mila celor ce Te iubeasc şi păzesc poruncile Tale,
*Var. 1, 17. 5. *Păcătuit-am, nedreptate am făcut, necredincios am lucrat, şi ne-am depărtat şi ne-am abătut de la căile Tale şi de la judecăţi.
6. N-am ascultat de slugile Tale, prorocii, carii au grăit întru numele Tău împăraţilor noştri, căpeteniilor noastre, părinţilor noştri şi a tot norodul pământului.
7. Ţie, Doamne, dreptatea, iară noao, ruşinea feaţii, precum iaste astăzi bărbatului Iudei şi lăcuitorilor Ierusalimului şi a tot Israilul, celor ce sânt aproape şi celor ce-s departe, întru toate locurile la carele i-ai lepădat pentru nedreptăţile lor, cu carele au păcătuit împrotiva Ta.
8. Doamne, noao ruşinea obrazului înpăraţilor noştri, căpeteniilor noastre şi părinţilor || noştri, carii au păcătuit. 93r
9. Iară Ţie, Doamne, Dumnezeului nostru, mila şi îmblânzirea, că ne-am depărtat de la Tine.
10. Şi n-am auzit glasul Domnului, Dumnezeului nostru, ca să umblăm în leagea Lui, carea ne-au pus noao prin slugile sale, prorocii.
11. Şi tot Israilul au trecut leagea Ta şi s-au abătut, ca să nu auză glasul Tău, şi s-au
*2 Leage 27, 14. strecurat preste noi blăstămul şi urârea, *carea s-au scris în cartea lui Moisi, slujii lui Dumnezeu, că am păcătuit.

12. Şi au aşezat cuvintele sale care au grăit preste noi şi preste căpeteniile noastre, carii ne-au judecat, ca să aducă preste noi mare rău, care n-au mai fost supt tot ceriul precum s-au făcut în Ierusalim.

13. Precum iaste scris în leagea lui Moisi, tot răul acesta au venit preste noi şi nu ne-am rugat feaţii Tale, Doamne, Dumnezeul nostru, ca să ne întoarcem de cătră nedreptăţile noastre şi să gândim de adevărul Tău.

14. Şi s-au deşteptat Domnul preste răotate şi o au adus preste noi. Drept e Domnul, Dumnezeul nostru, întru toate lucrurile Lui care au făcut, că n-am auzit glasul Lui.

15. *Şi acum, Doamne, Dumnezeul nostru, Cel ce ai scos pre norodul Tău din pământul Eghiptului întru mână tare şi Ţ-ai făcut nume ca zioa aceasta, păcătuit-am, nedreptate am făcut. *Var. 2, 11. Ieşir. 14, 22.

16. Doamne, întru toată dreptatea Ta, întoarcă-să, rogu-mă, mânia Ta şi iuţimea Ta de la cetatea Ta, Ierusalimul, şi de la muntele Tău cel sfânt, că, pentru păcatele noastre şi nedreptăţile părinţilor noştri, Ierusalimul şi norodul Tău spre ocară sânt tuturor prinprejurul nostru. |

93v 17. Acum, dară, auzi, Dumnezeul nostru, rugăciunea slugii Tale şi cearerile lui şi arată faţa Ta preste jârtvealnicul Tău cel pustiiu, pentru Tine însuţi.

18. Pleacă, Dumnezeul mieu, ureachea Ta şi auzi, deşchide ochii Tăi şi vezi pustiirea noastră şi cetatea preste carea s-au chemat numele Tău, că nu întru îndreptările noastre aşternem rugăciunile înaintea feaţii Tale, ci întru milele Tale ceale multe.

19. Ascultă, Doamne! Îmblânzeaşte-Te, Doamne! Ia aminte şi fă! Nu zăbovi pentru Tine însuţi, Dumnezeul mieu, că numele Tău s-au chemat preste cetatea şi preste norodul Tău!

20. Şi încă eu grăind şi rugându-mă mărturisindu-mi păcatele meale şi păcatele norodului mieu, Israil, şi aşternându-mi rugăciunile înaintea Dumnezeului mieu, pentru muntele Dumnezeului mieu cel sfânt,

21. Încă grăind eu în rugăciune, iată, bărbatul Gavriil, pre carele văzusem întru vedenie din ceput, degrabă zburând, m-au atins în vreamea jârtvii de sara.

22. Şi m-au învăţat şi mi-au grăit şi au zis: «Daniil, acum am ieşit să te învăţu şi să înţelegi.

23. Din începutul rugăciunilor tale au ieşit cuvântul, iară eu am venit să-ţi spuiu că bărbatul dorirelor eşti. Tu, dară, ia aminte cuvântul şi înţeleage vedeniia.

24. *Şeaptezeci de săptămâni s-au scurtat preste norodul tău şi preste cetatea ta cea sfântă, ca să se sfârşască nelegiuirea şi sfârşit să ia păcatul, şi să se şteargă nedreptatea cea veacinică, şi să se plinească vedeniia şi prorocia, şi să să ungă Sfântul Sfinţilor. *Ioan 1, 45.

25. Să ştii, dară, şi ia aminte: De la ieşirea cuvântului ca iarăşi să să zidească Ierusalimul până la Hristos povăţuitoriul, săptămâni şeapte, şi săptămâni şasăzăci şi doao vor fi. Şi iarăşi să va zidi uliţa şi zidurile întru strâmtoarea vreamilor. ||

94r 26. Şi după săptămâni şasăzeaci şi doao să va ucide Hristos şi nu va fi norodul Lui care-L va tăgădui. Şi cetatea şi jârtvealnicul îl va râsipi norodul cu viitoriul povăţuitoriu. Şi sfârşitul ei, jefuirea, şi după sfârşitul războiului, pustiirea.

27. Şi va întări legătura multora o săptămână şi în mijlocul săptămânii va scădea junghiiarea şi jârtva. Şi *va fi în bisearică urăciunea pustiirii şi până la mântuire şi la sfârşit va rămânea pustiirea»”. *Math. 24, 15.

Cap 10

După ce să năcăjise Daniil, veade un bărbat cu de in îmbrăcat, carele aici să scrie, şi, înfricoşându-să şi tremurând, să întăreaşte o dată şi iarăşi. Despre împrotivitoriul căpeteniia perseanilor, despre căpeteniia grecilor şi despre Mihail, căpeteniia jidovilor, carele sângură le ajută.

1. În anul al treilea al Chirului, împăratului pearsilor, cuvânt s-au descoperit lui Daniil, cu policra Valtasar; şi cuvânt adevărat şi mărie mare şi au înţeles cuvântul, că înţeleagerea e de lipsă în vedenie.

2. „În zilele acealea, eu, Daniil, jeleam trei săptămâni,

3. Şi pâine dorită n-am mâncat, şi carne şi vin n-au întrat în gura mea, ci nici cu ungere m-am uns până când s-au împlut zilele a trei săptămâni.

4. Iară în zioa lunii dintâi a doaozeci şi patru eram lângă râul cel mare, care e Tigris.

5. Şi am râdicat ochii miei şi am văzut. Şi, iată, un bărbat cu de in îmbrăcat şi coapsele lui încinsă cu aur curat.

6. Şi trupul lui ca hrisolithul, şi faţa lui ca faţa fulgerului, şi ochii lui ca fălinariul ce arde, şi nădrajii lui şi ceale din jos până la picioare ca faţa aramei ce arde, şi glasul cuvintelor lui, | ca glasul mulţimei. 94v

7. Şi am văzut eu, Daniil, sângur vedeniia, iară bărbaţii carii era cu mine nu o au văzut, ci groază mare au căzut preste dânşii şi au fugit la ascunsă.

8. Iară eu sângur lăsat fiind, am văzut această mare vedenie şi n-au rămas întru mine puteare, ci şi faţa mea s-au schimbat întru mine şi m-am veştezit, nici am avut ceva puteare.

9. Şi am auzit glasul cuvintelor lui şi, auzând, zăceam aşternut pre faţa mea şi obrazul mieu zăcea pre pământ.

10. Şi, iată, o mână m-au apucat şi m-au râdicat pre jenunchele meale şi pre deagetele mânilor meale.

11. Şi au zis cătră mine: «Daniil, bărbatul doririlor, înţeleage cuvintele care Eu grăiesc cătră tine şi stăi în treapta ta, că acum sânt trimis la tine». Şi deacă-m zisease cuvântul acesta, am stătut tremurând.

12. Şi au zis cătră mine: «Să nu te temi, Daniil, că din zioa dintâi, din carea ai pus inima ta a înţeleage, ca să te năcăjeşti înaintea Dumnezeului tău, auzitu-s-au cuvintele tale şi eu am venit pentru cuvintele tale.

13. Iară căpeteniia împărăţiii perseanilor mi-au stat împrotivă doaozeci şi cinci de zile. Şi, iată, Mihail, unul dintre căpeteniile ceale dintâi, au venit spre ajutoriul Mieu, şi Eu am rămas acolo lângă împăratul perseanilor.

14. Şi am venit ca să te învăţu ceale ce vor fi norodului tău în zilele ceale mai de pre urmă; că încă vedeniia în zile».

15. Şi grăindu-mi cu aceaste cuvinte, am plecat obrazul mieu la pământ şi am tăcut.

16. Şi, iată, ca o asămănare de fiiul omului || au atins buzele meale şi, deşchizând gura mea, am grăit şi am zis cătră Cel ce sta în prejma mea: «Domnul mieu, întru vedearea Ta s-au slobozit închieturile meale şi nici o puteare au rămas în mine. 95r

17. Şi cum va putea sluga Domnului mieu a grăi cu Domnul mieu? Că nici o puteare au rămas întru mine, ci şi aburul mieu să închide».

18. Şi iarăşi m-au atins ca o vedeare de om şi m-au întărit.

19. Şi au zis: «Să nu te temi, bărbatul doririlor, pace ţie! Întăreaşte-te şi fii vârtos!». Şi grăind cu mine, m-am întărit şi am zis: Grăiaşte, domnul mieu, că m-ai întărit.

20. Şi au zis «Au doară ştii pentru ce am venit la tine? Şi acum mă voiu întoarce, să oştesc împrotiva căpeteniii perseanilor". Şi, când eu ieşeam, s-au arătat căpeteniia grecilor venind.

21. Însă voiu vesti ţie ce s-au însămnat în scrisoarea adevărului şi nime nu e ajutoriul mieu întru toate aceastea, fără numai Mihail, căpeteniia voastră.

Cap 11

Prorociia de împăraţii perseanilor şi de împăratul grecilor. De războaie şi de leşuiri între împăraţii austrului şi a criveţului; şi de împăratul carele pre Dumnezeul dumnezeilor nu-L va socoti, ci multe împrotiva Lui va grăi. Şi care ţinuturi vor scăpa de el şi pre care va stăpâni.

1. Iară eu de la anul dintâi a lui Darie Medeanul stam, ca să se întărească şi să se învârtoşaze.

2. Şi acum adevărul voiu vesti ţie. Iată, încă trei împăraţi vor sta în Pearsia, şi al patrulea să va îmbogăţi cu multe averi preste toţi; şi deacă va birui cu bogăţiile sale, va învita pre toţi asupra împărăţiii grecilor.

3. Iară să va scula împărat tare şi va stăpâni cu puteare multă şi va face ce-i va plăcea.

4. Şi când va sta, să va zdrobi împărăţiia lui şi | să va împărţi în patru vânturile ceriului, ci nu în rămăşiţele lui, nici după putearea lui cu carea au stăpânit, că să va rumpe împărăţiia lui şi spre cei din afară, afară de aceştea. 95v

5. Şi să va întări împăratul austrului, şi din căpeteniile lui va birui preste el şi va domni cu stăpânire, că mare e domniia lui.

6. Şi după sfârşitul anilor să vor împreuna. Şi fata împăratului de la austru va veni la împăratul criveţului a face prietenie şi nu va dobândi tărie braţului, nici va sta sămânţa ei; şi să va da aceaea şi cei ce o au adus, tinerii ei, şi cei ce o întărea în vremi.

7. Şi va sta din odrasla rădăcinilor ei sad. Şi va veni cu oaste şi va întra în ţinutul împăratului criveţului şi rău să va sluji cu dânşii şi-i va dobândi.
8. Încă şi pre dumnezeii lor şi ceale cioplite, şi vasele ceale scumpe de argint şi de aur, roabe, le va duce în Eghipt. Acela va birui pre împăratul criveţului.
9. Şi va întra spre împărăţie împăratul austrului şi să va întoarce la pământul său.
10. Iară fiii lui să vor chema şi vor aduna mulţime de oaste multe. Şi va veni grăbind şi noroând şi să va întoarce şi să va întărâta şi să va lovi cu vârtutea lui.
11. Şi chemat fiind împăratul austrului, va ieşi şi va oşti asupra împăratului criveţului şi va găti mulţime foarte şi să va da mulţime în mâna lui.
12. Şi va prinde mulţimea şi să va înălţa inima lui şi va oborî multe mii, ci nu va birui.
13. Că să va întoarce împăratul criveţului şi va goni mulţime cu mult mai mare decât
96r dintâi şi, întru sfârşitul vreamilor şi al anilor, va veni grăbind cu oaste mare şi cu || averi foarte.
14. *Şi în vremile acealea mulţi să vor scula asupra împăratului de la austru, şi fiii celor nelegiuiţi ai norodului tău să vor râdica ca să plinească vedenia şi vor cădea. *Isaie 19, 16.
15. Şi va veni împăratul criveţului şi va aduna şanţul şi va prinde cetăţile ceale întărite. Şi braţele austrului nu vor suferi şi să vor scula aleşii lui a sta împrotivă şi nu va fi puteare.
16. Şi va face venind preste ea după plăcearea sa şi nu va fi cine să stea împrotiva feaţii lui; şi va sta pre pământul cel cinstit şi să va sfârşi în mâna lui.
17. Şi va pune faţa sa, să vie a prinde toată împărăţia lui; şi dreapte va face cu el şi pre fata muierilor o va da lui, ca să o surpe; şi nu va sta, nici a lui va fi.
18. Şi va întoarce faţa sa spre ostroave şi va prinde multe şi a înceta va face pre căpetenia ocărâi sale, şi ocara lui să va întoarce spre el.
19. Şi va întoarce faţa sa la împărăţia pământului său şi să va poticni şi va cădea şi nu să va afla.
20. Şi va sta în locul lui cel mai urgisit şi nevreadnic de podoaba împărătească; şi între puţine zile să va zdrobi, nu întru iuţime, nici în războiu.
21. Şi va sta în locul lui urgisit şi nu i să va da cinste împărătească; şi va veni în taină şi va dobândi împărăţiia cu înşelăciune.
22. Şi braţele luptătoriului să vor birui de cătră faţa lui şi să vor întoarce, încă şi povăţuitoriul legăturii.
23. Şi, după prietenie, va face cu el vicleşug şi să va sui şi va birui cu puţin norod.
24. Şi în cetăţi avute şi mănoasă va întra şi va face ceale ce nu făcuse părinţii lui şi
96v părin|ţii părinţilor lui: răpiri şi prăzi şi bogăţiile lor le va râsipi; şi împrotiva gândurilor celor tari să va duce, şi aceasta până la vreame.
25. Şi să va întărâta tăria lui şi inima lui asupra împăratului de la austru cu oaste mare; şi împăratul austrului să va chema la războiu cu mult agiutoriu şi tare foarte, şi nu vor sta, că vor face împrotiva lui sfaturi.
26. Şi, mâncând pâine cu el, îl vor zdrobi, şi oastea lui să va supune şi vor cădea mulţi omorâţi.
27. Şi a doi împăraţi inima va fi a face rău şi la o masă vor grăi minciună şi nu vor spori, că încă sfârşitul e spre altă vreame.
28. Şi să va întoarce la pământul său cu averi, şi inima lui, asupra sfântului aşezământ; şi va face şi să va întoarce la pământul său.
29. În vreamea rânduită să va întoarce şi va veni la austru; şi nu va fi celui dintâiu, aseaminea cel mai de pre urmă.
30. Şi vor veni asupra lui corăbii şi râmleani. Şi să va lovi şi să va întoarce şi să va aprinde asupra aşezământului jertvealnicului şi va face; şi să vor întoarce şi va gândi asupra celor ce au părăsit aşezemântul jirtvealnicului.
31. Şi braţe dintr-însul vor sta şi vor pângări jirtvealnicul tăriii şi vor depărta jârtva cea de pururea şi vor da urăciunea spre pustiire.
32. Şi cei necredincioşi vor făţărnici cu vicleşug, iară norodul, ştiind pre Dumnezeul său, va dobândi şi va face.
33. Şi cei învăţaţi în norodu vor învăţa pre mulţi, şi vor cădea de sabie şi flacără şi de robie şi de răpirea zilelor.
34. Şi, deacă vor cădea, să vor râdica cu agiutoriu puţin şi să vor lipi de ei mulţi cu vicleşug.

35. Şi din cei învăţaţi vor cădea, ca să se lămurească şi să se aleagă şi să se albească până la vreamea rân||duită, că încă altă vreame va fi. 97r

36. Şi va face după vrearea sa împăratul şi să va înălţa şi să va mări asupra a tot dumnezeul şi asupra Dumnezeului dumnezeilor, va grăi mari şi să va îndrepta până să va plini mânia; că s-au făcut sfârşirea.

37. Şi pre Dumnezeul părinţilor săi nu-L va socoti; şi va fi întru poftele femeilor, nici unul dintre dumnezei va griji, că împrotiva a toate să va scula.

38. Iară pre dumnezeu Mauzim în locul său îl va cinsti; iară pre dumnezeul pre care nu l-au ştiut părinţii lui va cinsti cu aur şi cu argint şi cu piatră scumpă şi cu lucruri scumpe.

39. Şi va face să întărească pre Mauzim cu dumnezeul cel strein, pre care l-au cunoscut, şi va înmulţi slava şi le va da puteare întru multe şi pământul va împărţi în dar.

40. Şi în vreamea rânduită va războiu împrotiva lui împăratul austrului, şi ca un povoiu va veni asupra lui împăratul criveţului, cu căruţă şi cu călăraşi şi cu ceată mare şi va întra pre pământuri şi va zdrobi şi va treace.

41. Şi va întra pre pământul cel mărit şi multe vor cădea; şi sângure aceastea să vor mântui din mâna lui Edom şi Moav şi începutul fiilor Ammon.

42. Şi va trimite mâna sa preste pământuri, şi pământul Eghiptului nu va scăpa.

43. Şi va stăpâni comori de aur şi de argint şi toate ceale scumpe ale Eghiptului; şi prin Livia şi prin Ethiopia va treace.

44. Şi-l va turbura veastea de la răsărit şi de la criveţu; şi va veni cu mulţime mare, ca să zdrobească şi să omoară pre mulţi.

45. Şi va înfinge cortul său Apadnului între mări, preste muntele cel cinstit şi sfânt; | şi va veni până la vârful lui şi nime nu-i va agiuta. 97v

Cap 12

După mare năcăjire apoi să vor mântui rămăşiţele jidovilor şi, dintre morţi, cariiva vor învia la viaţă şi cariiva la ocară. Iară cei învăţaţi şi învăţători vor străluci. Despre doi ce stau la ţărmurii râului şi de bărbatul, cu de in îmbrăcat, care deşchide aşezământul vremii, şi de plinirea aceştii prorocii după vreamea rânduită.

1. Iară în vreamea aceaea să va scula Mihail, căpeteniia cea mare, care stă pentru fiii norodului tău; şi va veni vreamea carea n-au fost de-atunci, de când limbile au început a fi, până la vreamea aceaea; şi în vreamea aceaea să va mântui norodul tău tot, care să va afla scris în carte.

*Math. 25, 45. 2. Şi mulţi din cei ce dorm în praful pământului să vor trezvi, *alţii spre viaţa veacinică, iară alţii spre ocară, ca să vază pururea.

*Sus 3, 6. 3. Iară cei ce vor fi învăţaţi *vor sclipi ca strălucirea tăriii; şi cei ce învaţă spre dreptate pre mulţi, ca stealele în veacii veacilor.

4. Iară tu, Daniil, închide cuvintele şi pecetluiaşte cartea până la vreamea rânduită. Mulţi vor treace şi de multe fealiuri va fi ştiinţa».

5. Şi am văzut eu, Daniil, şi, iată, ca doi alţi sta, unul dincoace pre ţărmurele râului şi altul dincolea, în celalalt ţărmurele râului.

6. Şi am zis bărbatului celui îmbrăcat cu de in, care sta pre apele râului: «Până când sfârşitul acestor minunate?» ||

*Apoc. 10, 5. 7. Şi am auzit pre bărbatul cel îmbrăcat cu de in, care sta pre apele râului, *deacă-şi 98r rădicase dreapta şi stânga sa spre ceriu, şi să jurase pre Cel Viu în veac, că spre vreame şi vremi şi mijlocul vremii. Şi deacă să va plini râsipirea mâniii norodului celui sfânt, să vor plini toate aceastea.

8. Şi eu am auzit şi n-am înţeles şi am zis: «Domnul mieu, ce va fi după aceastea?»

9. Şi au zis: «Mergi, Daniile, că s-au închis şi s-au pecetluit cuvintele până la vreamea cea rânduită.

10. Aleage-să-vor şi să vor nălbi şi ca focul să vor lămuri mulţi; şi necredincios vor lucra cei necredincioşi, nici vor înţeleage toţi necredincioşii, iară cei învăţaţi vor înţeleage.

11. Şi de la vreamea când să va lua jârtva cea de pururea şi să va pune urăciunea spre pustiire, zile o mie doao sute noaozeci.

12. Fericit care aşteaptă şi au ajuns până la zile trei sute treizeci şi cinci.

13. Iară tu mergi la Cel Rânduit şi te vei odihni şi vei sta în soartea ta în sfârşitul zilelor»".

Până aici cetit pre Daniil în izvodul ovreiesc. Ceale ce urmează până la sfârşitul cărţii, din tipărita lui Theodotion s-au scos.

Cap 13

Pre curata Susana, neruşinaţii bătrâni, neputându-să dezmierda cu împreunarea ei, mincinos
98v *de precurvie o pârăsc. Ci la moar|te ducându-să şi rugându-să, o au auzit Dumnezeu. Şi prin copilul Daniil, din gura sa învinşi fiind bătrânii, cu judecata împrumutării norodul îi ucide.*

1. Şi era un om lăcuind în Vavilon şi numele lui, Ioachim.
2. Şi au luat muiare pre nume Susana, fata lui Helchie, frumoasă foarte şi temătoare de Dumnezeu.
3. Că părinţii ei, fiind drepţi, au învăţat fata sa leagea lui Moisii.
4. Şi era Ioachim bogat foarte şi era lui pomet aproape de casa sa. Şi la dânsul curgea jidovii, căci că era mai cinstit decât toţi.
5. Şi s-au rânduit din norod doi bătrâni judecători în anul acela, despre carii au grăit Domnul că au ieşit nedreptatea din Vavilon de la bătrânii judecători, carii să vedea a îndrepta norodul.
6. Aceştia des umbla la Ioachim; şi vinea la ei toţi cei ce avea judecăţi.
7. Şi întorcându-să norodul de amiazăzi, întra Susana şi să preaumbla în pometul bărbatului său.
8. Şi o vedea bătrânii în toate zile întrând şi preaumblându-să şi s-au aprins spre pofta ei.
9. Şi au întors sâmţirea sa şi au plecat ochii săi, să nu vază ceriul, nici să-şi aducă aminte de judecăţile dreptţilor.
10. Şi era amândoi răniţi de dragostea ei, nici ş-au spus unul altuia durearea sa.
11. Că să ruşina a-şi spune pofta sa, vrând a să culca cu dânsa.
12. Şi lua aminte în toate zilele mai cu de-adinsul a o vedea. Şi au zis unul către altul: ||
99r 13. „Să ne ducem acasă, că ceasul prânzului iaste”. Şi, ieşind, s-au depărtat de la sâneşi.
14. Şi deacă s-au întors, s-au împreunat. Şi întrebând unul de la altul pricina, ş-au mărturisit pofta sa. Şi atunci împreună au rânduit vreame când o ar putea afla sângură.
15. Şi au fost luându-i aminte zi de prilej, au întrat ea oarecând, ca ieri şi alaltăieri, mai cu doao feate şi au vrut a să spăla în pomet, că era zăduh.
16. Şi nu era acolo cineva, fără cei doi bătrâni ascunşi şi privind la dânsa.
17. Şi au zis featelor: „Aduceţi-m untdelemn şi săpun, şi uşa pometului încuiaţi, să mă spăl”.
18. Şi au făcut precum poruncise. Şi au încuiat uşa pometului şi au ieşit prin prilaz, să aducă ceale ce poruncise. Şi nu ştiia pre bătrâni înlontru a fi ascunşi.
19. Iară, deacă au ieşit featele, s-au sculat cei doi bătrâni şi au alergat la ea şi au zis:
20. „Iată, uşile pometului închise sânt şi nime nu ne veade, şi noi întru pofta ta sântem. Pentru aceaea fă-ne voia şi te meastecă cu noi.

21. Iară de nu vei vrea, vom zice împrotiva ta mărturie că au fost cu tine un tânăr şi pentru această pricină ai mânat featele de la tine.
22. Suspinat-au Susanna şi au zis: „Strâmtoare-m iaste de pretutindini, că, de voiu face aceasta, moartea mie iaste, iară de nu voiu face, nu voiu scăpa de mânile voastre.
23. Ci mai bine e mie fără lucrare a cădea în mânile voastre decât a păcătui înaintea Domnului”.
24. Şi au strâgat cu glas mare Susanna. Şi au strâgat şi bătrânii asupra ei.
25. Şi au alergat unul la uşile pometului şi le-au deşchis. |
26. Şi, auzând strâgarea slugile casii în pomet, au năvălit prin prilazu să vază ce iaste. 99v
27. Iară după ce au grăit bătrânii, s-au ruşinat slugile foarte, că niceodată nu să zisease cuvânt de acest fealiu despre Susanna. Şi s-au făcut zioa de mâne.
28. Şi deacă au venit norodul la Ioachim, bărbatul ei, au venit şi cei doi bătrâni plini de nedreaptă gândire asupra Susannii, ca să o omoară.
29. Şi au zis înaintea norodului: „Trimiteţi la Susanna, fata lui Helchie, muiarea lui Ioachim”. Şi îndată au trimis.
30. Şi au venit cu părinţii şi cu fiii şi cu toate rudeniile sale.
31. Iară Susanna era jingaşe foarte şi frumoasă cu vedearea.
32. Iară nedrepţii aceia au poruncit să o deascopere (că era acoperită) ca încai aşa să să sature de frumseaţea ei.
33. Şi plângea ai săi şi toţi cei ce o cunoscuse.
34. Şi sculându-să doi bătrâni în mijlocul norodului, au pus mânile sale preste capul ei,
35. Carea plângând s-au uitat spre ceriu, că era inima ei nădeajde având întru Domnul.
36. Şi au zis bătrânii: „Umblând noi în pomet sânguri, au întrat aceasta cu doao feate şi au încuiat uşile pometului şi au trimis featele de la sâne.
37. Şi au venit la ea un tinăr, ce era ascuns, şi s-au culcat cu ea.
38. Iară noi fiind în ungheţul pometului, văzând nedreptatea, am alergat la ei şi i-am văzut împreună mestecându-să.
39. Şi pre el adecă nu l-am putut prinde, că mai tare decât noi era şi, deşchi| |zând uşea, 100r
au sărit.
40. Iară pre aceasta apucând-o, o am întrebat ce tinăr ar fi şi n-au vrut a ne spune. Acestui lucru martori sântem”.
41. Crezut-au lor mulţimea ca bătrânilor şi judecătorilor norodului şi o au osândit spre moarte.
42. Şi au strâgat cu glas mare Susanna şi au zis: „Dumnezeule cel veacinic, cunoscătoriul celor ascunse, cel ce ştii toate mai înainte de-a fi,
43. Tu ştii că mincinoasă mărturie au adus asupra mea. Şi, iată, moriu, nimică de aceastea făcând, care aceştia cu răotate au alcătuit asupra mea!”
44. Şi au auzit Domnul glasul ei.
45. Şi când o ducea la moarte, au deşteptat Domnul Duhul cel Sfânt a pruncului celui mai tinăr, a căruia nume, Daniil.
46. Şi au strâgat cu glas mare: „Curat sânt eu de sângele aceştiia”.
47. Şi, întorcându-să tot norodul cătră el, au zis: „Ce cuvânt e acesta, care tu grăieşti?”
48. Carele, stând în mijlocul lor, au zis: „Aşa, nebunilor, fiii lui Israil, nejudecând, nici ce e adevărat cunoscând, aţi osândit pre fata lui Israil!
49. Întoarceţi-vă la judecată, că mincinoasă mărturie au grăit asupra ei”.
50. Şi s-au întors norodul cu graba şi au zis lui bătrânii: „Vino şi şezi în mijlocul nostru şi ne spune, că ţie Dumnezeu ţ-au dat cinstea bătrâneaţelor”.
51. Şi au zis cătră ei Daniil: „Despărţiţi-i unul de cătră altul departe şi-i voiu judeca”.
52. Şi deacă s-au despărţit unul de cătră altul, au chemat pre unul dintre ei şi au zis cătră | el: „Cel ce eşti învechit de zile reale, acum au venit păcatele tale care lucrai mai înainte, 100v
53. Judecând judecăţi nedreapte, asuprind pre cei nevinovaţi şi slobozând pre cei vinovaţi,
*Ieşir. 26, 7. zicând Domnul: *«Pre cel nevinovat şi direpţ nu-l vei ucide».
54. Acum, dară, deacă o ai văzut, spune supt ce copaciu i-ai văzut împreună vorbind”. Carele au zis: „Supt schin”.
55. Şi au zis Daniil: „Drept ai minţit în capul tău, că, iată, îngerul lui Dumnezeu, luând de la El judecată, va tăia capul tău pe mijloc”.
56. Şi depărtând pre acela, au poruncit a veni celaalalt şi au zis lui: „Sământa lui Hanaan, şi nu a Iudei, frâmseaţea te-au înceluit şi pofta au întors inima ta.
57. Aşa făceai featelor lui Israil, şi eale temându-să grăia voao, iară fata Iudei n-au suferit nedreptatea voastră.

58. Acum, dară, spune-mi supt ce copaciu i-ai aflat vorbind împreună?" Carele au zis: „Supt prin".

59. Şi i-au zis lui Daniil: „Drept ai minţit şi tu în capul tău, că rămâne îngerul Domnului, sabie având, să te taie pe mijloc şi să vă omoară".

60. Şi au strâgat toată ceata cu glas mare şi bine au cuvântat pre Dumnezeu, Cel ce mântuiaşte pre cei ce să nădăjduiesc într-Însul.

61. *Şi s-au sculat împreună asupra celor doi bătrâni (că-i învinsease Daniil, din gura sa mărturie mincinoasă a fi zis) şi le-au făcut, precum rău lucrase asupra aproapelui, *2 Leage 19; 18, 19.

62. Să facă după leagea lui Moisi. Şi i-au omorât, şi s-au mântuit sângele cel nevinovat în zioa aceaea. ||

101r 63. Iară Helchie şi muiarea lui au lăudat pre Dumnezeu pentru fata sa, Susanna, cu Ioachim, bărbatul ei, şi cu toate rudeniile, că nu s-au aflat într-însa lucru urât.

64. Iară Daniil s-au făcut mare înaintea norodului din zioa aceaea şi după aceaea.

65. Şi împăratul Astiaghis s-au pus la părinţii săi şi au luat Chirul Persanul împărăţia lui.

Cap 14

Vicleniile preoţilor idolului Vil, carii bucatele ce i să punea într-ascuns le ducea, împăratului prin Daniil s-au deascoperit. Şi aceia ucigându-să, idolul cu bisearica sa s-au râsipit. Aseamenea şi bălaurul pre care-l cinstea vaviloneanii, aruncându-i în gură o mestecătură din răşină, untură şi din peri făcută, Daniil l-au omorât. Pentru aceaea, după pofta vaviloneanilor, s-au trimis în lacul leilor, nevătămat ţiindu-să şi aducându-să, prin prorocul Avacuc din Iudeea, prânz. Carea văzând împăratul, protivnicii lui îndată de lei îmbucaţi fiind, porunceaşte tuturor să se teamă de Dumnezeul lui Daniil.

1. i era Daniil oaspăţul împăratului şi cinstit preste toţi priiatinii lui.

2. Şi era un idol la vaviloneani, pre nume Vil. Şi să da pre sama lui în toate zilele măsuri de făină doaosprăzeace şi oi patruzeci şi şase veadre de vin.

3. Şi împăratul îl cinstea şi să ducea în toate zilele a i să închina, iară Daniil să închina Dumnezeului său. Şi i-au zis împăratul: „Căci nu te închini lui Vil?" |

101v 4. Carele răspunzând, au zis: „Că nu mă închin idolilor celor de mână făcuţi, ci lui Dumnezeu celui viu, Care au zidit ceriul şi pământul şi are putearea a tot trupul".

5. Şi au zis împăratul cătră dânsul: „Au nu să pare ţie Vil a fi dumnezeu viu? Au nu vezi căte mâncă şi bea în toate zilele?"

6. Şi au zis Daniil râzând: „Nu rătăci, împărate, că acesta dinlontru de pământ iaste, şi din afară de aramă, nici au mâncat cândva".

7. Şi, mâniindu-să împăratul, au chemat preoţii lui şi le-au zis: „De nu-m veţi spune cine iaste care mâncă cheltuialele aceastea, veţi muri.

8. Iară de veţi arăta cum că Vil mâncă aceastea, va muri Daniil, căci că au blăstămat spre Vil". Şi au zis Daniil împăratului: „Fie după cuvântul tău".

9. Şi era preoţii lui Vil şaptezeaci, afară de muieri şi de prunci şi de fii. Şi au venit împăratul cu Daniil în bisearica lui Vil.

10. Şi au zis preoţii lui Vil: „Iată, noi ieşim afară, şi tu, împărate, pune bucatele şi vinul meastecă, şi încuie uşa şi o pecetluiaşte cu inelul tău.

11. Şi când vei întra dimineaţa, de nu vei găsi toate mâncate de Vil, cu moarte vom muri; sau Daniil, cel ce au minţit împrotiva noastră".

12. Şi nu băga în samă căci că făcuse pe supt masă întrare ascunsă şi prin aceaea întra pururea şi le îmbuca.

13. Şi au fost, după ce au ieşit ei, împăratul au pus bucatele înaintea lui Vil. Daniil au poruncit slugilor sale şi au adus cenuşe şi au cernut prin toată bisearica înaintea împăratului. Şi ieşind, au închis uşa şi, pecetluindu-o cu inelul împăratului, s-au dus. ||

102r 14. Iară preoţii au întrat noaptea, după rânduiala sa, şi muierile şi fiii lor şi au mâncat şi au beut.

15. Şi s-au sculat împăratul dimineaţă şi Daniil cu el.

16. Şi au zis împăratul: „Întregi sânt peceţile, Daniil?" Care au răspuns: „Întregi, împărate".

17. Şi îndată, deacă au deşchis uşa, văzând împăratul masa, au strâgat cu glas mare: „Mare iaste Vil şi nu iaste la tine ceva vicleşug".

18. Şi au râs Daniil şi au ţinut pre împăratul să nu între înlăuntru. Şi au zis: „Iată faţa bisericii, ia aminte a cui urme sânt aceastea”.
19. Şi au zis împăratul: „Văz urme de bărbaţi, de muieri şi de copilaşi”. Şi s-au mâniiat împăratul.
20. Atunci au apucat pre preoţi şi muierile şi fiii lor şi i-au arătat uşiţele ceale ascunse, prin carele întra şi mistuia ceale de pe masă.
21. Ucisu-i-au, dară, împăratul, şi pre Vil l-au dat în putearea lui Daniil, care l-au surpat pre el şi bisearica lui.
22. Şi era un bălaur mare în locul acela şi-l cinstea vaviloneanii.
23. Şi au zis împăratul lui Daniil: „Iată, acum nu poţi zice că acesta nu iaste dumnezeu viu. Închină-te, dară, lui”.
24. Şi au zis Daniil: „Domnului, Dumnezeului mieu mă închin, că Acela e Dumnezeu viu, iară acesta nu e Dumnezeu viu.
25. Iară tu, împărate, dă-mi puteare şi voiu omorî bălaurul fără sabie şi fără toiag”. Şi au zis împăratul: „Îţi dau”.
26. Şi au luat Daniil răşină şi untură | şi peri şi le-au fiert împreună. Şi au făcut 102v
frământătură şi au dat în gura bălaurului şi s-au rupt bălaurul. Şi au zis: „Iată pre care cinsteaţi”.
27. Carea auzând vaviloneanii, s-au aprins foarte şi, adunându-să asupra împăratului, au zis: „Jidov s-au făcut împăratul. Pre Vil l-au strâcat, bălaurul l-au omorât şi pre preoţi i-au ucis”.
28. Şi au zis, deacă au venit la împăratul: „Dă-ne pre Daniil, într-alt chip te vom omorî pre tine şi casa ta!”
29. Şi au văzut împăratul că năvălesc spre el foarte şi de sâlă le-au dat pre Daniil.
30. Carii l-au trimis în lacul leilor; şi era acolo şase zile.
31. Iară în lac era şeapte lei şi li să da doao trupuri în toate zilele şi doao oi, şi atunci nu li s-au dat, ca să îmbuce pre Daniil.
32. Şi era Avacum prorocul în Iudeea, şi acela fiersease mâncare şi demicase pâine în troculiţă şi să ducea la câmp, să ducă săcerătorilor.
33. Şi au zis îngerul Domnului cătră Avacum: „Du prânzul ce-l ai lui Daniil în Vavilon, care e în lacul leilor”.
34. Şi au zis Avacum: „Doamne, Vavilonul nu l-am văzut şi lacul nu-l ştiu”.
*Ezechiil 8, 3. 35. *Şi l-au apucat îngerul Domnului de creaştetul lui şi l-au purtat de părul capului său şi l-au pus în Vavilon lângă lac, în răpejunea duhului său.
36. Şi au strâgat Avacum, zicând: „Daniil, sluga lui Dumnezeu, ia prânzul care Dumnezeu ţ-au trimis!”
37. Şi au zis Daniil: „Adusu-Ţ-ai aminte de mine, Dumnezeule, şi n-ai părăsit pre cei ce Te iubesc”. ||
38. Şi sculându-să Daniil, au mâncat, iară îngerul Domnului au întors pre Avacum la 103r
locul său numaidecât.
39. Şi au venit împăratul în zioa a şeaptea, ca să plângă pre Daniil. Şi au venit la lac şi s-au uitat înlăuntru, şi iată Daniil şezând în mijlocul leilor.
40. Şi au strâgat cu glas mare împăratul, zâcând: „Mare eşti, Doamne, Dumnezeul lui Daniil!” Şi l-au tras afară din lacul leilor.
41. Iară pre cei ce fusease pricina peririi lui i-au aruncat în lac şi s-au îmbucat într-o cirtă înaintea lui.
42. Atunci împăratul au zis: „Să se spăimintează toţi lăcuitorii întru tot pământul de Dumnezeul lui Daniil, căci că El e mântuitoriu, Cel ce face seamne şi minuni pre pământ, Cel ce au izbăvit pre Daniil din lacul leilor”.

A

(a se) ABATE: v. III
(ne-)am abătut: *ind. pf.c. 1.pl.* 9,5
(s-)au abătut: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,11

ABUR: s.n. „suflare”
aburul: *sg. nom.* 10,17

ACASĂ: adv.
acasă: 13,13

ACOLO: adv.
acolo: 10,13; 13, 16; 14,30

ACOPERIT, -Ă: adj.
aoperită: *f. sg. nom.* 13,32

ACUM: adv.
acum: 2,23; 3,15, 33, 41; 4,34; 5,12, 15; 6,8; 9,15, 17, 22; 10,11, 20; 11,2; 13,52, 54, 58; 14,23

(a se) ADĂUGA: v. I; var. **(a se) ADAOGE:** v. III
(s-)au adaos: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,33
adauge(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* rezum. cap.8

ADÂNC, -Ă: s.
(ceale) adânce: *s.n. pl. ac.* 2,22
adâncurile: *s.n. pl. ac.* 3,55

ADEVĂR: adv./s.
adevăr: *adv.* (Înv.) *cu prep.* ***întru***: ***întru adevăr*** „într-adevăr” 3,28
adevărul: *s.n. sg. nom./ac.* 7,16; 8,12; 9,13; 11,2
adevărului: *s.n./sg. gen.* 10,21

ADEVĂRAT, -Ă: adj./adv.
adevărat: *adv.* 2,8, 9, 26, 47; 3,14, 91
adevărat: *adj. n. sg. nom.* 2,45; 6,12; 10,1; 13,48
adevărate: *adj. f./n. pl. nom.* 3,27
adevărată: *adj. f. sg. nom.* 8,26

(a se/-şi) ADUCE: v. III
să aducă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 1,3; 5,7; 9,12; 13,18
a aduce: *inf. prez.* rezum. cap.2
să (se) aducă: *conj. prez. 3.pl.* 3,13; 4,3; 5,2
(s-)au adus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,13; 5,3, 13, 23; 6,17, 18, 24
ai adus: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,28, 31
au adus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,50; 5,13; 6,16; 7,13; 9,14; 11,6; 13,43; 14,13
adusease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 5,2, 3
să(-şi) aducă: *conj. prez. 3.sg., în loc. v.* ***să-şi aducă aminte*** 13,9
aduceţi: *imperativ 2.pl.* 13,17
aducându(-să): *gerunziu* rezum. cap.14
adusu(-Ţ)-ai: *ind. pf.c. 2.sg., în loc. v.* ***adusu-Ţ-ai aminte*** 14,37

ADUCERE: s.f.
aducere: *sg. nom., în sintagma* ***aducere-înainte*** „ofrandă” 3,38

(a se) ADUNA: v. I
să adune: *conj. prez. 3.sg.* 3,2
să (să) adune: *conj. prez. 3.pl.* 3,2
(s-)au adunat: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,3
adunându(-să): *gerunziu* 3,94; 14,27
vor aduna: *ind. viit.I. 3.pl.* 11,10
va aduna: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,15

AFARĂ: adv.
afară: *adv. în loc. prep.* ***afară de*** „cu excepţia”; „pe lângă” 2,11; 3,95; 11,4; 14,9
afară: 3,50; 4,12, 20; 14,10, 40
afară: *adv. în loc. adv.* ***din afară*** „din exterior” 11,4; 14,6

(a se) AFLA: V. i
(s-)au aflat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,19; 2,35; 5,12, 14; 6,22, 23; 13,63
au aflat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,20; 3,48; 6,11
aflat-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,25
(să) află: *ind. prez. 3.pl.* explicaţie cap.3, după vs. 23
afla: *inf. prez. fără* ***a*** 3,39; 6,4; 13,14
(te-)ai aflat: *ind. pf.c. 2.sg.* 5,27
să afle: *conj. prez. 3.pl.* 6,4
(să) afla: *ind. imp. 3.sg.* 6,4
vom afla: *ind. viit.I. 1.pl.* 6,5
(să) va afla: *ind. viit.I. impers./3.sg.* 11,19; 12,1
ai aflat: *ind. pf.c. 2.sg.* 13,58

AICI: adv.
aici: explicaţie cap.3, după vs.90; 7,28; rezum. cap.10; explicaţie înainte de cap.13

(a) AJUNGE: v. III; var. (reg.) **(a) AGIUNGE**
agiungea: *ind. imp. 3.sg.* 4,17
au agiuns: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,13
am ajuns: *ind. pf.c. 1.sg.* 4,33
au ajuns: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,24; 12,12

(a) AJUTA: v. I; var. (Reg.) **(a) AGIUTA**
va agiuta: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,45
ajută: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.10

AJUTOR: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **AGIUTORIU**
agiutoriu: *sg. ac.* 11,25, 34
ajutoriul: *sg. nom./ac.* 10,13, 21

ALALTĂIERI: adv.
alaltăieri: 13,15

ALĂUTĂ: s.f.; vezi **LĂUTĂ**

ALB, -Ă: adj.
alb: *n. sg. nom.* 7,9

(a se) ALBI: v. IV
să (se) albească: *conj. prez. 3.pl.* 11,35

(a) ALCĂTUI: v. IV
aţi alcătuit: *ind. pf.c. 2.pl.* 2,9
au alcătuit: *ind. pf.c. 3.pl.* 13,43

(a se) ALEGE: v. III
(să) aleg: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.1
să (se) aleagă: *conj. prez. 3.pl.* 11,35
aleage(-să)-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 12, 10

(a) ALERGA: v. I
au alergat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,6; 13, 19, 25
am alergat: *ind. pf.c. 1.pl.* 13,38

ALES, ALEASĂ: s.m./f.
aleşii: *s.m. pl. nom.* 11,15

(a se) AMESTECA: v. I; var. **(a se) MESTECA** „a (se) pune la un loc”; (Eufem.) „a întreţine relaţii sexuale”
(să) vor mesteca: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,43
(să) mesteca: *inf. prez.* 2,43
(te) meastecă: *imperativ 2.sg.* 13,20
mestecându(-să): *gerunziu, în sintagma* ***împreună mestecându(-să)*** „întreţinând relaţii sexuale” 13,38
meastecă: *imperativ 2.sg.* 14,10

AMESTECAT, -Ă: adj.; var. **MESTECAT, -Ă**
mestecat: *n. sg. ac.* 2,41, 43

AMESTECĂTURĂ: s.f.; var. **MESTECĂTURĂ**
mestecătură: *sg. ac.* rezum. cap.14

(a se) AMEŢI: v. IV
au ameţit: *ind. pf.c. 3.sg..* rezum. cap.3; 3,91
(mă) ameţeam: *ind. pf.c. 1.sg.* 8,27

AMEŢIT, -Ă: adj.
ameţit: *m. sg. nom.* 5,2

AMIAZĂZI: s.f./adv. „timpul de la mijlocul zilei"; „miazăzi", „sud"
amiazăzi: *s.f. sg. ac.* 8,9
amiazăzi: *adv. în loc. adv.* (Pop.) ***de amiazăzi*** „în jurul amiezii" 13,7

AMINTE: adv.
aminte: *adv. în loc. v.* ***a-şi aduce aminte/a lua aminte***; vezi **(a se/-şi) ADUCE/(a) LUA**

AN: s.m.
anul: *sg. ac.* 1,1, 2 1; 2,1; 7,1; 8,1; 9,1, 2; 10,1; 11,1; 13,5
ani: *pl. ac.* 1,5; rezum. cap.4; 5,31; 9,2
anilor: *pl. gen.* 9,2; 11,6, 13

APĂ: s.f.
apă: *sg. ac.* rezum. cap.1; 1,12
apele: *pl. ac.* 3,60; 12,6, 7
ape: *pl. ac.* 3,79

APOI: adv.
apoi: 1,5; rezum. cap.12
apoi: *adv. în loc. adv.* ***mai de-apoi*** „mai târziu", „care urmează" 2,28

(a se) APRINDE: v. III „a face să înceapă să ardă"; „a se înfuria foarte tare"; (Înv.) „a râvni"
să (se) aprinză: *conj. prez. 3.sg.* 3,19
a (să) aprinde: *inf. prez.* 3,19
a aprinde: *inf. prez.* 3,46
au aprins: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,48
(să) va aprinde: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,30
(s-)au aprins: *ind. pf.c. 3.pl.* 13,8; 14,27

APRINS, -Ă: adj.
aprins (foarte): *n. sg. nom.* 3,22
aprins: *n. sg. nom.* 7,9

APROAPE: adv./s.
aproape: *adv.* 8,17; 9,7; 13,4
aproapelui: *s.m. sg. gen.* 13,61

(a se) APROPIA: v. I
apropiindu(-să): *gerunziu* 3,8; 6,12, 20; rezum. cap.7; 8,7
(s-)au apropiiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,93
apropiatu(-m)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 7, 16

(a) APUCA: v. I
au apucat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,24; 10,10; 14,20, 35
apucând: *gerunziu* 13,40

APUNERE: s.f. „asfinţit"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la P. Maior, *Istoria pentru începutul românilor în Dachia (...)*, Buda, 1834.
apunerea: *sg. ac.* 6,14

APUS: s.n. „asfinţit"
apus: *sg. ac.* 8,4, 5

ARAMĂ: s.f.
aramă: *sg. ac.* 2,32, 39; 4,12, 20; 5,4, 23; 14,6
arama: *sg. nom./ac.* 2,35, 45
aramei: *sg. gen.* 10,6

(a se) ARĂTA: v. I
(s-)au arătat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,15; 5,5; 8,1; 10,20
ai arătat: *ind. pf.c. 2.sg.* 2,23
au arătat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,29, 45; 14,20
să (se) areate: *conj. prez. 3.sg.* 2,30
arată: *ind. prez. 3.pl.* 3,44
voiu arăta: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,17; 8,19
arată: *imperativ 2.sg.* 9,17
veţi arăta: *ind. viit.I. 2.pl.* 14,8

ARĂTARE: s.f.
arătarea: *sg. nom.* 5,12

(a se) ARDE: v. III
ardea: *ind. imp. 3.sg.* rezum. cap.3; 3,20, 21, 23, 93
arde: *ind. prez. 3.sg.* 3,6, 11, 15, 17, 88; 10,6
era ars: *pasiv ind. imp. 3.sg.* 3,94
a (să) arde: *inf. prez.* 7,11

ARDERE: s.f.
ardere: *sg. nom., în sintagma* ***ardere de tot*** „jertfă" 3,38
ardere: *sg. ac.* 3,40

ARETE: s.m.; var. (Înv.) **AREATE** (Înv.; Trans.; Ban.; Olt.) „berbec lăsat de prăsilă"; „berbec mare şi frumos de doi ani"
areatele: *sg. nom./ac.* rezum. cap.8; 8,4, 6, 7, 20
areate: *sg. nom./ac.* rezum. cap.8; 8,3, 7

ARGINT: s.n.
argint: *sg. ac.* 2,32, 39; 5,2, 3, 4, 23; 11,8, 38, 43
argintul: *sg. nom./ac.* 2,35, 45

ARIE: s.f.
ariii: *sg. gen.* 2,35

ARIPĂ: s.f.; var. (Înv.) **AREPĂ**
arepi: *pl. ac.* 7,4, 6
arepile: *pl. nom.* 7,4

(a se) ARUNCA: v. I
să arunce: *conj. prez. 3.pl.* 3,20
(s-)au aruncat: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,21; 6,24
aruncase: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 3,22, 46
au aruncat: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,16; 14,41
aruncându-: *gerunziu* rezum. cap.14

(a) ASCULTA: v. I
vor asculta: *ind. viit.I. 3.pl.* 7,27
am ascultat: *ind. pf.c. 1.pl.* 9,6
ascultă: *imperativ 2.sg.* 9,19

ASCUNS: s.n.
ascuns: *sg. ac., în loc. adv.* ***într-ascuns*** rezum. cap.14

ASCUNS, -Ă: adj./s.
[ceale] ascunse: *s.n. pl. ac.* 2,22
ascunsă: *s.f. sg. ac.* 10,7
(celor) ascunse: *s.n. pl. gen.* 13,42
ascunşi: *adj. m. pl. nom./ac.* 13,16, 18
ascuns: *adj. m. sg. nom.* 13,37
ascunsă: *adj. f. sg. ac.* 14,12
ascunse: *adj. f. pl. ac.* 14,20

ASEMĂNARE: s.f.; var. (Înv.) **ASĂMĂNARE** „faptul de a semăna cu cineva"; (Înv.; ccr.) „chip", „înfăţişare"

asămănarea: *sg. ac.* 4,30
asămănare: *sg. ac.* 10,16

ASEMENEA: adv./prep.; var. (Înv.) **ASEAMINEA**
aseaminea: *adv.* 1,19; rezum. cap.5; 11,29
aseamenea: *adv.* 2,35; rezum. cap.14
aseaminea: *prep.* 3,92; 7,5, 7

ASIN: s.m.
asinii: *pl. ac., în sintagma* ***asinii sălbateci*** 5,21

ASTĂZI: adv.
astăzi 3,37, 40; 9,7

(a) ASUPRI: v. IV
asuprind: *gerunziu* 13,53

AȘA: adv.; var. (Înv. și reg.) **AȘEA**
așa: 2,15, 34, 40; 3,40, 96; 4,11; 6,6; 7,23; 13,32, 48, 57
așea: 2,24; 3,25; 7,5

(a se) AȘEZA: v. I
au așezat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,1; 6,9; 9,12
(s-)au așezat: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,8
ai așezat: *ind. pf.c. 2.sg.* 6,13

AȘEZAT, -Ă: adj.
așezat: *m. sg. nom.* 4,1

AȘEZĂMÂNT: s.n. „legământ”
așezământul: *sg. ac.* 9,4; rezum. cap.12
așezământ: *sg. gen.* 11,28
așezământului: *sg. gen.* 11,30
așezemântul: *sg. ac.* 11,30

(a) AȘTEPTA: v. I
așteaptă: *ind. prez. 3.sg.* 12,12

(a se) AȘTERNE: v. III
(să) va așternearne: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,12
așternem: *ind. prez. 1.pl.* 9,18
așternându-: *gerunziu* 9,20

AȘTERNUT: s.n.
așternutul: *sg. ac.* 2,29; 4,2, 10

AȘTERNUT, -Ă: adj. „întins”
așternut: *m. sg. nom.* 10,9

(a) ATINGE: v. III
au atins: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,50; 8,18; 9,21; 10,16, 18
atingea: *ind. imp. 3.sg.* 4,8; 8,5

ATUNCI: adv.
atunci: 2,14, 19, 25, 35, 46, 48; 3,3, 13, 19, 51, 91, 93, 97; rezum. cap.4; 4,4, 16; 5,3, 6, 8, 29; 6,6, 13, 16, 19, 23, 25; 13,14; 14,20, 31, 42

AUR: s.n.
aur: *sg. ac.* 2,32, 38; 3,1, 5, 7, 10, 12, 14, 18; 5,2, 3, 4, 7, 23, 29; 10,5; 11,8, 38, 43
aurul: *sg. nom./ac.* 2,35, 45

AUSTRU: s.n.
austrului: *sg. gen.* rezum. cap.11; 11,5, 9, 11, 15, 25, 40
austru: *sg. ac.* 11,6, 14, 25, 29

(a se) AUZI: v. IV
auzind: *gerunziu* 1,14; 2,12
veți auzi: *ind. viit.I. 2.pl.* 3,5, 15
au auzit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,7; rezum. cap.13; 13,44
va auzi: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,10
am auzit: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 3,30; 5,16; 8,13, 16; 9,10, 14; 10,9; 12,7, 8
auzit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 5,14
aud: *ind. prez. 3.pl.* 5,23
auzându-: *gerunziu* 6,14
să audă: *conj. prez. 3.sg.* 9,11
auzi: *imperativ 2.sg.* 9,17, 18
auzând: *gerunziu* 10,9; 13,26; 14,27
auzitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,12

(a) AVEA: v. II
ai: *ind. prez. 2.sg.* 14,33
are: *ind. prez. 3.sg.* 5,11, 21, 23, 29; 14,4
au avut: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,94
avea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 4,5; 7,4, 6, 7, 20; 8,5; 13,6
va avea: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,7
vei avea: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,16
având: *gerunziu* 5,27; 8,3, 20; 13,35, 59
am avut: *ind. pf.c. 1.sg.* 10,8

AVERE: s.f.
averi: *pl. ac.* 11,2, 13, 28

AVUT, -Ă: adj. „bogat”
avute: *f. pl. ac.* 11,24

B

BABILONEAN: s.m.; var. **VAVILONEAN** (la pl.) „populație semitică ce atrăit în Babilon în mileniile 2 –1 a.C.”
vaviloneanii: *pl. nom.* rezum. cap.14; 14,22, 27
vaviloneanilor: *pl. gen.* rezum. cap.14
vaviloneani: *pl. ac.* 14,2

BALAUR: s.m.; var. (Înv. și pop.) **BĂLAUR**
bălaurul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.14; 14,25, 26, 27
bălaur: *sg. nom.* 14,22
bălaurului: *sg. gen.* 14,26

(a) BATE: v. III
bătea: *ind. imp. 3.sg.* 5,19

(a) BĂGA: v. I
au băgat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,2
băga: *ind. imp. 3.sg.* 14,12

BĂRBAT: s.m.
bărbați: *pl. nom./ac.* 3,12, 23, 91, 92; 14,19
bărbații: *pl. nom./ac.* 3,12, 21, 22, 94; 10,7
bărbatului *sg. gen./dat.* 9,7; 12,6; 13,7
bărbatul: *sg. nom./ac.* 9,21; rezum. cap.12; 12,7; 13,28, 63
bărbatul: *sg. nom., în sintagma* ***bărbatul doririlor*** „iubit (de Dumnezeu)” (cf. Anania 2001, p.1120) 9,23
bărbat: *sg. ac.* rezum. cap.10; 10,5
bărbatul: *sg. voc., în sintagma* ***bărbatul doririlor*** 10,11, 19

BĂTRÂN, -Ă: s.m./f.
bătrânii: *s.m. pl. nom./ac.* 6,7; rezum. cap.13; 13,5, 8, 24, 27, 36, 50
bătrâni: *s.m. pl. nom./ac./gen.* rezum. cap.13; 13,5, 16, 18, 19, 28, 34, 61
bătrânilor: *s.m. pl. dat.* 13,41

BĂTRÂNEȚE: s.f.
bătrâneații: *pl. gen.* 13,50

BĂUTURĂ: s.f.; var. **BEUTURĂ**
beuturii: *sg. gen.* 1,8, 16
beutură: *sg. ac.* 1,10

(a) BEA: v. II
bând: *gerunziu* rezum. cap.1
bea: *ind. imp. 3.sg.* 1,5
a bea: *inf. prez.* 1,12
bea: *ind. prez. 3.sg./pl.* rezum. cap.5; 5,1, 4; 14,5
să bea: *conj. prez. 3.pl.* 5,2
au beut: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,3; 14,14
aţi beut: *ind. pf.c. 2.pl.* 5,23

BERBEC: s.m.
berbeci: *pl. ac.* 3,40

BINE: adv.
bine: *adv. în structura v. dislocată* ***bine au cuvântat/bine eşti cuvântaţ/bine e cuvântat/bine am cuvântat*** 2,19; 3,26, 52, 53, 54, 55, 56, 95; 4,31; 13,60
bine: 3,30
(mai) bine: 13,23

(a) BINECUVÂNTA: v. I
bine au cuvântat: *structură v. dislocată ind. pf.c. 3.sg.* 2,19; 13,60
fie binecuvântat: *pasiv conj. prez. fără* ***să*** 2,20
a binecuvânta: *inf. prez.* rezum. cap.3
binecuvântează: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.3
binecuvântând: *gerunziu* 3,24
bine eşti cuvântat: *pasiv ind. prez. 2.sg.* 3,26, 52, 53, 54, 55, 56
binecuvânta: *ind. imp. 3.pl.* 3,51
bine e cuvântat: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 3,52, 95
binecuvântaţi: *imperativ 2.pl.* 3,57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 84, 85, 86, 87, 88, 90
binecuvânteaze: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 3,74, 83
bine am cuvântat: *ind. pf.c. 1.sg.* 4,31

(a se) BIRUI: v. IV
biruia: *ind. imp. 3.sg.* 7,21
va birui: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,2, 5, 8, 12, 23
(să) vor birui: *ind. viit.I. 3.pl.* 11,22

BIRUINŢĂ: s.f.
biruinţa: *sg. ac.* 6,26

BISERICĂ: s.f.; var. (Înv.) **BISEARICĂ**
bisearica: *sg. ac.* 3,53; 5,2, 3; rezum. cap.14; 14,9, 13, 21
biserarii: *sg. gen.* rezum. cap.5
biserică: *sg. ac.* rezum. cap.9; 9,27
biserarii: *sg. gen.* 14,18

BLÂNDEŢE: s.f.
blândeaţele: *pl. ac.* 3,42

BLESTEM: s.n.; var. **BLĂSTĂM**
blăstăm: *sg. ac.* 3,96
blăstămului: *sg. gen.* 8,19
blăstămul: *sg. nom.* 9,11

(a) BLESTEMA: v. I; var. **(a) BLĂSTĂMA**
ar blăstăma: *cond. prez. 3.sg.* rezum. cap.3
au blăstămat: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,8

BOGAT, -Ă: adj.
bogat (foarte): *m. sg. nom.* 13,4

BOGĂŢIE: s.f.
bogăţiile: *pl. ac.* 11,2, 24

BOIER: s.m.; var. (Înv. şi pop.) **BOIAR**
boiarii: *pl. nom./ac.* 3,2, 94; 4,33
boiari: *pl. nom.* 3,3

BOIERIME: s.f.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la I. Gherasim Gorjan, *Halima sau povestiri mitologhicești arăbești, pline de băgări de seamă și de întâmplări foarte frumoase și de mirare...* [Vol.] I – IV, București, tom. I: 1835.
boierimea: *sg. nom.* 6,7

(a) BOLI: v. IV
am bolit: *ind. pf.c. 1.sg.* 8,27

BOU: s.m.
boul: *sg. ac.* 4,22, 29, 30; 5,21

BRAŢ: s.n.
braţele: *pl. nom.* 2,32; 11,15, 22
braţului: *sg. dat.* 11,6
braţe: *sg. nom.* 11,31

BRUMĂ: s.f.
bruma: *sg. voc., în sintagma* ***roaole şi bruma*** 3,68

BUCATĂ: s.f. (mai ales la pl.) „hrană”
bucate: *pl. ac.* rezum. cap.1
bucatele: *pl. ac.* 1,5, 16; rezum. cap.14; 14,10, 13
bucate: *pl. nom./ac.* 1,10; 6,18
bucată: *sg. ac., în sintagma* ***bucată împărătească*** „hrană împărătească” (cf. lat. *cibo regio*; *cibus, -i* „mâncare”) 1,13, 15

(a se) BUCURA: v. I
(s-)au bucurat: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,23

BUN, -Ă: adj.
(mai) bune: *f. pl. nom.* 1,15
bun: *m./n. sg. nom./ac.* 2,23; 3,89

BURUIANĂ: s.f.
buruianele: *pl. ac.* 4,12

BUZĂ: s.f.
buzele: *pl. ac.* 10,16

C

CALE: s.f.
căile: *pl. nom./ac.* 3,27; 4,34; 5,23; 9,5

CANON: s.n. „instrument muzical de origine orientală, format dintr-o ladă sonoră de formă trapezoidală, cu coarde puse în vibrație cu amândouă mâinile”
canonului: *sg. gen.* 3,5, 7, 10, 15

CAP: s.n.
capul: *sg. nom./ac.* 1,10; 2,32, 38; 3,94; 13,34, 55, 59
capului: *sg. gen.* 2,28; 4,2, 7, 10; 7,1, 9, 15; 14,35
capete: *pl. ac.* 7,6
cap: *sg. ac.* 7,20

CAPRĂ: s.f.
capre: *pl. ac., în sintagma* ***ţap de capre*** (cf. lat. *hircus caprarum*) 8,5
caprelor: *pl. gen., în sintagma* ***ţapul caprelor*** (cf. lat. *hircus caprarum*) 8,8, 21

CARNE: s.f.
carne: *sg. nom.* 10,3
cărnuri *pl. ac.* 7,5

CARTE: s.f.
cartea: *sg. ac.* 1,17; 9,11; 12,4
carte: *sg. ac.* 12, 1
cărţile: *pl. nom./ac.* explicaţie cap.3, înainte de vs.24; 7,10
cărţi: *pl. ac.* 9,2
cărţii: *sg. gen.* explicaţie înainte de cap.13

CASĂ: s.f.
casii: *sg. gen., în sintagma* ***casii lui Dumnezeu*** 1,2
casa: *sg. ac., în sintagmele* ***casa dumnezeului/casa vistieriii*** (cf. lat. *domum thesauri*)/***casa împărăţiii/casa uspăţului*** 1,2; 4,27; 5, 10
casele: *pl. nom.* 2,5
casa: *sg. nom./ac.* 2,17; 3,96; 4,1; 6,10, 18; 13,4; 14,28
casii: *sg. gen.* 5,17, 23; 13,26

CATRAN: s.n.; var. **CĂTRAN**
cătran: *sg. ac.* 3,46

(a) CĂDEA: v. II
să cază: *conj. prez. 3.sg.* 3,10
au căzut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,46; 3,23; 10,7
căzând: *gerunziu* 3,5, 7
va cădea: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,11; 11,19
cădeţi: *imperativ 2.pl.* 3,15
căzuse: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 7,20
am căzut: *ind. pf.c. 1.sg.* 8,17, 18
vor cădea: *ind. viit.I. 3.pl.* 11,14, 26, 33, 34, 35, 41
a cădea: *inf. prez.* 13,23

CĂLĂRAŞ: s.m. „călăreţ”
călăraşi: *pl. ac.* 11,40

(a se) CĂLCA: v. I
călcând: *gerunziu* 7,7
călca: *ind. imp. 3.sg.* 7, 19
va călca: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,23
au călcat: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,7, 10
(să) va călca: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,13

CĂLDURĂ: s.f.
căldura: *sg. voc., în sintagma* ***frigul şi căldura*** 3,67

CĂMARĂ: s.f. (Înv.) „cameră”, „odaie”
cămara: *sg. ac.* 6,10

CĂPETENIE: s.f.
căpeteniii: *sg. gen.* 1,9; 10,20
căpeteniia: *sg. nom./ac.* 1,10; 5,11; 8,11; rezum. cap.10; 10,13, 20, 21; 12,1
căpetenia: *sg. nom./ac.* 1,11, 18; 2,14; 11,18
căpetenie: *sg. nom./ac.* 2,48; 3,38; 5,16
căpeteniile: *pl. nom./ac.* 3,2, 3; 6,3, 4, 6, 7; 9,12; 10,13; 11,5
căpetenia: *sg. voc., în sitnagma* ***căpetenia gâcitorilor*** 4,6
căpetenii: *pl. ac.* 6,2
căpeteniii: *sg. gen., în gen. superl.* ***căpeteniii căpeteniilor*** 8,25
căpeteniilor: *pl. gen., în gen. superl.* ***căpeteniii căpeteniilor*** 8,25
căpeteniilor: *pl. gen./dat.* 9,6, 8

CĂRNOS, -OASĂ: adj.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la C. Negruzzi, *Scrierile lui...* Volumul I: *Păcatele tinereţelor*, Bucureşti, 1872.
(mai) cărnoase: *f. pl. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,15

CĂRUŢĂ: s.f.
căruţă: *sg. ac.* 11,40

(a se) CĂUTA: v. I
cauţi: *ind. prez. 2.sg.* 2,11
să cauţe: *conj. prez. 3.pl.* 2,18
(să) căuta: *ind. imp. 3.pl.* 2,13
căutăm: *ind. prez. 1.pl.* 3,41
au căutat: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,33
căuta: *ind. imp. 3.pl.* 6,4
căutând: *gerunziu* 6,11
căutam: *ind. imp. 1.sg.* 8,15

CÂLŢI: s.m.
câlţi: *pl. ac.* 3,46

CÂMP: s.n.
câmpului *sg. gen.* 2,38; 4,18
câmpul: *sg. ac.* 3,1
câmp: *sg. ac.* 14,32

CEAS: s.n.
ceasul: *sg. ac., în loc. adv.* ***în ceasul în care*** „când” 3,5
ceas: *sg. ac., în loc. adv.* ***într-acel ceas/ ori în ce ceas/într-acelaşi ceas/într-acelaş ceas*** 3,6, 15; 4,30; 5,5
ceas: *sg. ac.* 4,16
ceasul: *sg. nom.* 13,13

CEATĂ: s.f.
ceată: *sg. ac.* 11,40
ceata:*sg. nom.* 13,60

CENUŞĂ: s.f.; var. **CENUŞE**
cenuşe: *sg. ac.* 9,3; 14,13

(a) CERCA: v. I
cearcă: *imperativ 2.sg.* 1,12
cercam: *ind. imp. 1.sg.* 7,16

(a) CERCETA: v. I
au cercetat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,14

CER: s.n.; var. **CERIU**
ceriului: *sg. gen., în sintagmele* ***Dumnezeului ceriului/Dumnezeul ceriului/puterile ceriului/Împăratul ceriului/Stăpânitoriului ceriului*** 2,18, 19, 37, 44; rezum. cap.4; 4,32, 34; 5,23; rezum. cap.6; 11,4
ceriu: *sg. ac.* 2,28; 4,10, 17, 19, 20, 28, 31; 6,27; 12,7; 13,35
ceriului: *sg. gen.* 2,38; 3,36, 56, 63, 80; 4,9, 12, 18, 20, 22, 30; 5,21; 7,2, 13; 8,8, 10
ceriuri: *pl. voc.* 3,59
ceriuri: *pl. ac.* 3,60
ceriul: *sg. nom./ac.* 4,8; 7,27; 9,12; 13,9; 14,4

(a) CERE: v. III
cerând: *gerunziu* rezum. cap.3; rezum. cap.9
va ceare: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,7, 12
ceind: *gerunziu* 6,11
a cearе: *inf. prez.* 9,3

CERERE: s.f.
cererea: *sg. nom./ac.* 4,14; 6,13
cererе: *sg. ac.* 6,7
cererile: *pl. ac.* 9,17

CERESC, -EASCĂ: adj.
cereasc: *f. sg. nom., în sintagma* ***puterea cerească*** 4,23

(a) CERNE: v. III
au cernut: *ind. pf.c. 3.pl.* 14,13

CETATE: s.f.
cetăţi: *sg. gen.* 3,28
cetatea: *sg. ac.* 9,16, 18, 19, 24, 26
cetăţile: *pl. ac.* 11,15
cetăţi: *pl. ac.* 11,24

CHELTUIALĂ: s.f. (la pl.) „merinde”, „alimente”
cheltuialele: *pl. ac.* 14,7

(a se) CHEMA: v. I
să (să) cheme: *conj. prez. 3.pl.* 2,2
să (se) chiiame: *conj. prez. 3.sg.* 5,12
(s-)au chemat: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,19
(să) vor chema: *ind. viit.I. 3.pl.* 11,10
chemat fiind: *pasiv gerunziu* 11,11
(să) va chema: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,25
au chemat: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,52; 14,7

CHIP: s.n.
chip: *sg. ac./gen.* rezum. cap.2; 2,31, 32; 3,1
chipul: *sg. nom./ac.* 2,31, 34, 35; 4,33
chipului: *sg. gen./dat.* rezum. cap.3; 3,2, 3, 5, 7, 10, 12, 14, 15, 18
chip: *sg. ac., în loc. adv.* ***într-alt chip*** 14,28

CHIT: s.m. (Înv.) „balenă”
chitii: *pl. voc.* 3,79

CHIVĂRĂ: s.f. „turban”
tiverele: *pl. ac.* 3,21

CINSTE: s.f.
cinste: *sg. ac.* 2,6; 5,18; 7,14; 11,21
cinstea: *sg. ac.* 4,33; 13,50
cinstele: *pl. ac.* 5,17

(a se) CINSTI: v. IV
cinstesc: *ind. prez. 3.pl.* 3, 12, 33
cinstiți: *ind. prez. 2.pl.* 3,14
cinstim: *ind. prez. 1.pl.* 3,17, 18
cinstindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.5
cinstești: *ind. prez. 2.sg.* 6, 16
va cinsti: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,38
cinstea: *ind. imp. 3.sg./pl.* rezum. cap.14; 14,3, 22
era cinstit: *pasiv ind. imp. 3.sg.* 14,1
cinsteați: *ind. imp. 2.pl.* 14,26

CINSTIT, -Ă: adj.
cinstit: *m./n. sg. ac.* 11,16, 45
(mai) cinstit: *m. sg. nom.* 13,4

CIOPLIT, -Ă: s.
(ceale) cioplite: *s.n. pl. ac.* „chipurile cioplite” 11,8

CIRTĂ: s.f. „clipă”
cirtă: *sg. ac., în loc. adv.* ***într-o cirtă*** „imediat”, „pe loc” 14,41

(a) CITI: v. IV; var. (Înv. și reg.) **(a) CETI**
ceti: *inf. prez. fără* ***a*** rezum. cap.5
va ceti: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,7
a ceti: *inf. prez.* 5,8
voiu ceti: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,17
să citească: *conj. prez. 3.pl.* 5,15
citi: *inf. prez. fără* ***a*** 5,16

CITIT, -Ă: adj.; var. **CETIT, -Ă**
cetit: *n. sg. nom.* explicație înainte de cap.13

(a se) CLĂTI: v. IV
(să) clătesc: *ind. prez. 3.pl.* 3,79

COAPSĂ: s.f.
coapsele: *pl. nom.* 2,32; 10,5

COASTĂ: s.f.
coastele: *pl. ac., în sintagma* ***coastele împăratului*** (sintagma reprezintă traducerea eronată a lat. *latere regni*, literal „coastele împărăției”; de fapt, sensul este „întru cele legate de împărăție” 6,4

(a se) COBORÎ: v. IV; var. (Înv.) **(a se) POGORÎ**
(s-)au pogorât: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,49; 4,10
pogorându(-să): *gerunziu* 4,20

COMOARĂ: s.f.
comori: *pl. ac.* 11,43

(a) CONĂCI: v. IV; var. **(a) CONOCI** „a împresura”, „a asedia”
au conocit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,1

COPAC: s.m.; var. (Reg.) **COPACI**
copaciul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.4; 4,11, 17, 20
copaciu: *sg. nom./ac.* 4,7, 8; 13,54, 58
copaciului: *sg. gen.* 4,23

COPIL: s.m.
copii: *pl. ac.* 1,4
copiilor: *pl. gen./dat.* 1,13, 15, 17
copilul: *sg. ac.* rezum. cap.13

COPILAȘ: s.m.
copilași: *pl. ac.* 14,19

CORABIE: s.f.
corăbii: *pl. nom.* 11,30

CORN: s.n.
coarnele: *pl. ac.* rezum. cap.7; 7,8; 8,4
coarne: *pl. nom./ac.* 7,7, 8, 20, 24; rezum. cap.8; 8,3, 7, 8, 20
corn: *sg. nom./ac.* 7,8; 8,5, 8, 9
cornul: *sg. nom./ac.* 7,8, 11, 20, 21; 8,21

CORNUT, -Ă: adj.
cornut: *m. sg. ac.* 8,6

CORT: s.n.
cortul: *sg. ac.* 11,45

COȘTEI: s.n. (mgm. înv.) „cetate”
coșteiul: *sg. ac.* 8,2

COT: s.m. „veche unitate de măsură a lungimii”
coți: *pl. ac.* 3,1, 47

CRĂIESC, -EASCĂ: adj.
crăiască: *f. sg. ac.* 1,3

(a) CREDE: v. III
au crezut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,95; 6,23
(să) creade: *inf. prez. fără* ***a*** 8,24
crezut-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,41

CREDINCIOS, -OASĂ: adj. „fidel”; „sigur”, „neîndoielnic”
crednicioasă: *f. sg. nom.* 2,45
credincios: *m. sg. nom.* 6,4

(a) CREȘTE: v. III
au crescut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,19, 30
crescând: *gerunziu* 8,3, 8, 23

CREȘTET: s.n.
creștetul: *sg. ac.* 14,35

CRISOLIT: s.n.; var. **HRISOLIT** „piatră prețioasă de culoare verde-gălbuie, cu luciu sticlos, măsliniu” (cf. **Indice** Iz)
hrisolithul: *sg. ac.* 10,6

CRIVĂȚ: s.n.; var. (Mold.) **CRIVEȚ** (Fig.) „nord”
crivețu: *sg. ac.* 8,4; 11,44
crivețului: *sg. gen.* rezum. cap.11; 11,6, 7, 8, 11, 13, 15, 40

(a) CUGETA: v. I
cugeta: *ind. imp. 3.sg.* 6,4

(a se) CULCA: v. I (Eufem.) „a avea relații sexuale cu cineva”
a (să) culca: *inf. prez.* 13,11
(s-)au culcat: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,37

CULCUȘ: s.n. (aici) „așternut”, „pat”
culcușul: *sg. ac.* 2,28; 4,7; 7,1

CUMPĂNĂ: s.f.
cumpănă: *sg. ac.* 5,27

(a) CUNOAȘTE: v. III
am cunoscut: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,8
cunoaște: *ind. prez. 3.sg.* 2,22
au cunoscut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* rezum. cap.4; 5,21; 11,39
vor cunoaște: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,14
vei cunoaște: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,22, 23
cunoscuse: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 13,33
cunoscând: *gerunziu* 13,48

CUNOSCĂTOR, -TOARE: s.m./f.
cunoscătoriul: *s.m. sg. voc., în sintagma* ***cunoscătoriul celor ascunse*** 13,42

CUNOȘTINȚĂ: s.f.
cunoștința: *sg. ac.* rezum. cap.1; 1,17
cunoștință: *sg. ac.* 1,17; 2,21

(a) CUPRINDE: v. III
cuprinde: *ind. prez. 3.sg.* 7, 1

CUPTOR: s.n.
cuptoriul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.3; 3,6, 11, 15, 17, 19, 20, 22, 46
cuptoriu: *sg. ac.* rezum. cap.3; 3,47, 48, 49, 51
cuptoriului: *sg. gen.* 3,21, 23, 50, 93

CURAT, -Ă: adj.
curată: *f. sg. ac.* 7,9
curat: *m./n. sg. nom./ac.* 10,5; 13,46
curata: *adj. antep. f. sg. ac.* rezum. cap.13

(a) CURGE: v. III (aici) „a veni (în număr mare)”
curgea: *ind. imp. 3.pl.* 13,4

CURTE: s.f. „palat de reședință al unui suveran”
curtea: *sg. ac.* 4,26

(a) CUTEZA: v. I
să cutezе: *conj. prez. 3.sg.* 6,8

(a se) CUTREMURA: v. I
(s-)au cutremurat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,1
(să) cutremura: *ind. imp. 3.pl.* 5,19
să (se) cutremure: *conj. prez. 3.sg.* 6,26

CUVÂNT: s.n.
cuvânt: *sg. nom./ac./gen.* 1,14; 2,10; 5,15; 6,14; 7,1; 10,1; 13,27, 47
cuvântul: *sg. nom./ac.* 1,20; 2,5, 8, 10, 11, 23; 3,95; 4,14, 28, 30; 6,12; 7,28; 9,23; 10,1, 11; 14,8
cuvântului: *sg. gen.* 5,26; 7,28; 9,25
cuvintelor: *pl. gen.* 7,11, 16; 10,6, 9
cuvinte: *pl. ac.* 7,25; 10,15
cuvântul: *sg. nom., în sintagma* ***cuvântul Domnului*** 9,2
cuvintele: *pl. nom./ac.* 9,12; 10,11, 12; 12,4, 9

(a) CUVÂNTA: v. I
au cuvântat: *ind. pf.c. 3.sg., în structura v. dislocată* ***bine au cuvântat*** 2,19; 13,60
ești cuvântat: *pasiv ind. prez. 2.sg., în structura v. dislocată* ***bine ești cuvântat*** 3,26, 52, 53, 54, 55, 56
e cuvântat: *pasiv ind. prez. 3.sg., în structura v. dislocată* ***bine e cuvântat*** 3,52, 95
am cuvântat: *ind. pf.c. 1.sg., în structura v. dislocată* ***bine am cuvântat*** 4,31

D

(a se) DA: v. I
au dat: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.1; 1,2, 9, 17; 2,37, 38; 3,95; 5,18; 7,14, 22; 8,12; 13,50; 14,21, 26, 29
da: *ind. imp. 3.sg.* 1,16
ai dat: *ind. pf.c. 2.sg.* 2,23; 3,32
(să) va da: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,44; 11,6, 11, 21
să dai: *conj. prez. 2.sg.* 3,34
(s-)au dat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,3; 5,28, 29; 7,4, 6; 14,31
va da: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,14; 11,17, 39
(să) vor da: *ind. viit.I. 3.pl.* 7,25
vor da: *ind. viit.I. 3.pl.* 11,31
(să) da: *ind. imp. 3.pl.* 14,2, 31
dau: *ind. prez. 1.sg.* 14,25
dă: *ind. prez. 3.sg.* 2,21; 4,22, 29
dă: *imperativ 2.sg.* 3,43; 5,17; 14,25, 28
să (să) dea: *conj. prez. 3.sg./pl.* 1,12; 2,16; 4,13
dedease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 5,19
să dea: *conj. prez. 3.pl.* 6,2
(să) dedease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 7,11
să (se) dea: *conj. prez. 3.sg.* 7,27

DAR: s.n.
daruri: *pl. ac.* 2,6, 48
darurile: *pl. nom.* 5, 17
dar: *sg. ac., în loc. adv.* ***în dar*** 11,39

(a) DĂRÂMA: v. I
dărămați: *imperativ 2.pl.* 4,11

(a) DĂRUI: v. IV
au daruit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,48

DEGET: s.n.
deagetelor: *pl. gen.* 2,41
deagetele: *pl. nom./ac.* 2,42; 5,5; 10,10
deagete: *pl. nom./ac.* rezum. cap.5; 5,5
deagetul: *sg. ac.* 5,24

DEGRABĂ: adv.
degrabă: 4,15; 6,19; 9,21

DEPARTE: adv.
departe: 9,7; 13,51

(a se) DEPĂRTA: v. I
(s-)au depărtat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,5, 8; 6,18; 13,13
depărtându(-ne): *gerunziu* 3,29
(ne-)am depărtat: *ind. pf.c. 1.pl.* 9,5, 9
vor depărta: *ind. viit.I. 3.pl.* 11,31
depărtând: *gerunziu* 13,56

DEPRINDERE: s.f.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Serdarul Simeon Marcovici, *Culegere din cele mai frumoase nopți ale lui Yung.* Adoua ediție..., București, 1835.
deprindere: *sg. ac.* 1,17

DEPRINS, -Ă: adj.
deprinși: *m. pl. ac.* 1,4

DES: adv.
des: 13,6

DESCÂNTĂTOR, -TOARE: s.m./f.
descântătorilor: *s.m. pl. gen.* 5,11

(a se) DESCHIDE: v. III; var. **(a se) DEȘCHIDE**
ai deșchis: *ind. pf.c. 2.sg.* 2,23
deșchide: *inf. prez. fără* ***să*** 2,47
deșchizând: *gerunziu* 3,25; 10,16; 13,39
a deșchide: *inf. prez.* 3,33
(s-)au deșchis: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,10
deșchide: *imperativ 2.sg.* 9,18
deșchide: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.12
au deșchis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 13,25; 14,17

DESCHIS, -Ă: adj.
deșchise: *f. pl. ac.* 6,10

(a se) DESCOPERI: v. IV (Despre vise) „a interpreta", „a tâlcui"; „a (se) dezvălui"; „a ridica vălul (de pe față)"
descoperi: *inf. prez. fără* ***a*** rezum. cap.2
au descoperit: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.2
(s-)au descoperit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,19, 30; 10,1
descopere: *ind. prez. 3.sg.* 2,22, 47
să deascopere: *conj. prez. 3.sg.* 13,32
(s-)au deascoperit: *ind. pf.c. 3.pl.* rezum. cap.14

DESCOPERIRE: s.f.
descoperirea: *sg. nom.* rezum. cap.9

(a se) DESPĂRȚI: v. IV
va fi despărțită: *pasiv ind. viit.I. 3.sg.* 2,41
(s-)au despărțit: *ind. pf.c. 3.pl.* 13,52
despărțiți: *imperativ 2.pl.* 13,51

DESTUL: adv.
destul: 5,9; 6,14

(a se) DEȘTEPTA: v. I
va deștepta: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,44; 5,21
(s-)au deșteptat: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,14
au deșteptat: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,45

(a) DEZLEGA: v. I
a dezlega: *inf. prez.* 5, 16

DEZLEGARE: s.f. (Despre vise) „tâlcuire"
dezlegarea: *sg. nom./ac.* 2,16, 24, 25; 4,3, 4, 6, 15; 5,12

(a) DEZVELI: v. IV; var. (Înv.) **(a) DEZVĂLI** (Despre taine) „a dezvălui"
dezvăleaște: *ind. prez. 3.sg.* 2,28, 29

(a se) DEZMIERDA: v. I (Înv. și pop.) „a avea relații sexuale cu cineva"
(se) dezmierda: *gerunziu* rezum. cap.13

(a) DEZVOLBI: v. IV (Despre vise) „a interpreta", „a tâlcui"; cuvântul nu este înregistrat în MDA.
dezvoalbe: *ind. prez. 3.sg.* rezum cap.2

DIMINEAȚĂ: adv.
dimineață: 6,19; 14,15
dimineața: 8,14, 26; 14,11

DINĂUNTRU: adv.; var. **DINLONTRU**
dinlontru: 14,6

DINCOACE: adv.
dincoace: 12,5

DINCOLO: adv.
dincolea: 12,5

DINTE: s.m.
dinții: *pl. nom./ac.* 7,5, 19
dinți: *pl. ac.* 7,7

(a) DOBÂNDI: v. IV
dobândesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.1
vor dobândi: *ind. viit.I. 3.pl.* 7,18
au dobândit: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,22
va dobândi: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,6, 7, 21, 32

DOBITOC: s.n.
dobitoacele: *pl. voc., în sintagma* ***hiarăle și dobitoacele*** 3,81
dobitoacele: *pl. ac.* 4,22, 29

(a) DOBORÎ: v. IV; var. (Înv.) **(a) OBORÎ**
au oborât: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,10, 11
va oborî: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,12

DOMN: s.m. (s. propriu) „Dumnezeu"; „Isus Hristos"
Domnul: *sg. nom./ac.* 1,2; rezum. cap.2; 2,47; rezum. cap.3; 3,24, 45, 51, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 90; 9,3, 14; 10,17; 13,5, 35, 44, 45, 53
Domnului: *sg. gen./dat.* 2,20; rezum. cap.3; 3,49, 57, 58, 61, 84, 85, 89; rezum. cap.5; rezum. cap.9; 9,2, 4, 10; 10,17; 13,23, 59; 14,24, 33, 35, 38
Doamne: *sg. voc.* 3,26, 37, 43, 52; 9,4, 7, 8, 9, 13, 15, 16, 19; 14,34, 40
Domnul: *sg. voc., în sintagma* ***Domnul mieu*** 10,16; 12,8

DOMN: s.m. (apelativ) „termen de politețe pentru un bărbat"; (Pop.) „stăpân"
domnul: *sg. ac.* 1,10; 4,21
domnul: *sg. voc., în sintagma* ***domnul mieu*** 4,16; 10,19

(a) DOMNI: v. IV
va domni: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,5

DOMNIE: s.f. „stăpânire", „putere"
domniia: *sg. nom.* 11,5

DORIRE: s.f.
doririlor: *pl. gen., în sintagma* ***bărbatul doririlor*** „iubit (de Dumnezeu)" (cf. Anania 2001, p.1120) 9,23; 10,11, 19

DORIT, -Ă: adj.
dorită: *f. sg. ac.* 10,3

(a) DORMI: v. IV
au dormit: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,18
dorm: *ind. prez. 3.pl.* 12,2

(a se) DOVEDI: v. IV
(să) dovedesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.7

DRAGOSTE: s.f.
dragostea: *sg. ac.* 13, 10

DREPT, DREAPTĂ: adj./adv./s./prep.; var. **DIREPT, DIREAPTĂ**
direapte: *adj. f. pl. ac.* 3,28
direpț: *prep. în loc. adv.* ***direpț aceaea*** rezum. cap.4
[cel] direpț: *s.m. sg. ac.* 13,53
drept: *adj. m. sg. nom.* 3,27; 9,14
dreapte: *adj. f./n. pl. nom.* 3,27; 4,34
dreaptă: *adj. f. sg. ac.* 3,31
drepți: *adj. m. pl. nom.* 13,3
drepților: *s.m. pl. gen.* 3,86; 13,9

drept: *prep. în loc. adv.* ***drept aceaea*** 5,7
dreapte: *s.n. pl. ac.* 11,17
dreapta: *s.f. sg. ac.* 12,7
drept: *adv.* 13,55, 59

DREPTATE: s.f.
dreptate: *sg. nom./ac.* 6,22; 12,3
dreptatea: *sg. nom./ac.* 9,7, 16

(a se) DUCE: v. III
să (să) ducă: *conj. prez. 3.pl.* 1,18
au dus: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,18; 2,25
du: *imperativ 2.sg.* 2,24; 14,33
(s-)au dus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,18; 14,13
va duce: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,8
(să) va duce: *ind. viit.I. 3.* 11,24
ducându(-să): *gerunziu* rezum. cap.13
să (ne) ducem: *conj. prez. 1.pl.* 13,13
ducea: *ind. imp. 3.pl.* 13,45; rezum. cap.14
(să) ducea: *ind. imp. 3.sg.* 14,3, 32
să ducă: *conj. prez. 3.sg.* 14,32

DUH: s.n.
duhul: *sg. nom./ac.* 2,1; 5,20; 7, 15
duh: *sg. nom./ac.* 3,39; 5,12
duhurile: *pl. voc., în sintagma* ***toate duhurile lui Dumnezeu*** 3,65
duhuri: *pl. voc.* 3,86
Duhul: *sg. ac., în sintagmele* ***Duhul Dumnezeilor celor sfinţi/Duhul Dumnezeilor/Duhul lui Dumnezeu/Duhul cel sfânt*** 4,5, 6, 15; 5, 11, 14; 6,3; 13,45
duhului: *sg. gen.* 14,35

(a) DUMICA: v. I; var. (Înv. şi reg.) **(a) DEMICA**
demicase: *ind. m.m.c.pf.. 3.sg.* 14,32

DUMNEZEU: s.m. „Divinitatea”
Dumnezeu: *sg. nom./ac./gen.* rezum. cap.1; 1,9, 17; rezum. cap.2; 2,28; 3,15, 24, 45, 65, 90, 92, 96; rezum. cap.5; 5,26; 6,20, 26; 7, 18; rezum. cap.9; 9,11; rezum. cap.13; 13,2, 50, 55, 60, 63; 14,4, 24, 36
Dumnezeu: *sg. gen., în sintagmele* ***casii lui Dumnezeu/Duhul lui Dumnezeu*** 1,2; 6,3
Dumnezeului: *sg. gen./dat.* 2,18; 3,93, 96; 6,5, 10, 23; 9,4, 9, 10, 20; 10,12; 14,3, 24
Dumnezeul: *sg. nom./ac., în sintagma* ***Dumnezeul ceriului*** 2, 19, 37, 44; rezum. cap.4
Dumnezeul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.3; 3,17, 95; 5,23; rezum. cap.6; 6,11, 16, 20, 22, 26; 9,3, 14; 11,32, 37; rezum. cap.14; 14,42
Dumnezeul: *sg. nom., în sintagmele* ***Dumnezeul cel mare/ Dumnezeul dumnezeilor/Dumnezeul cel înalt/Dumnezeul cel preaînalt*** 2,23, 45, 47; 3,90, 99; 5,18; rezum. cap. 11
Dumnezeilor: *pl. gen., în sintagmele* ***Duhul Dumnezeilor celor sfinţi/Duhul Dumnezeilor*** 4,5, 6, 15; 5,11, 14
Dumnezeului: *sg. gen./dat., în sintagmele* ***Dumnezeului ceriului/ Dumnezeul dumnezeilor*** 2,18; rezum. cap.6; 11,36
Dumnezeule: *sg. voc., în sintagmele* ***Dumnezeule cel mare şi groaznic/Dumnezeule cel veacinic*** 9,4; 13,42
Dumnezeul: *sg. voc., în sintagmele* ***Dumnezeul părinţilor noştri/ Dumnezeul nostru/Dumenzeul mieu/Dumnezeul lui Daniil*** 2,23; 3,26, 52; 9,13, 15, 17, 18, 19; 14,40
Dumnezeule: *sg. voc.* 14,37

DUMNEZEU: s.m. „zeu”; „idol”
dumnezeului: *sg. gen., în sintagma* ***casa dumnezeului*** 1,2
dumnezeului: *sg. gen.* 1,2; 4,5
dumnezei: *pl. ac.* 2,11; 6,12; 11,37
dumnezeilor: *pl. gen., în gen. superl.* ***Dumnezeul dumnezeilor/ Dumnezeului dumnezeilor*** 2,47; 3,90; rezum. cap.11; 11,36
dumnezeii: *pl. nom./ac.* 3,12, 14, 18; 5,4, 23; 11,8
dumnezeul: *sg. gen./dat.* (*cu* ***a + tot***) 3,95; 11,36
dumnezeu: *sg. nom./ac.* 6,7; 11,38; 14,5, 23
dumnezeul: *sg. ac.* 11,38
dumnezeul: *sg. ac., în sintagma* ***dumnezeul cel strein*** 11,39

DURERE: s.f.
durearea: *sg. ac.* 13,10

F

(a se) FACE: v. III
vei face: *ind. viit.I. 2.sg.* 1,13
(să) vor face: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,5
face: *ind. prez. 3.sg.* 4,32; 6,27; 14,42
a face: *inf. prez.* 6,10; 11,6, 27
să (se) facă: *conj. prez. 3.sg.* 6,17
va face: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,12, 24; 11,3, 16, 17, 18, 23, 24, 28, 30, 32, 36, 39
(să) face: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.9
vor face: *ind. viit.I. 3.pl.* 11,25
voiu face: *ind. viit.I. 1.sg.* 13,22
să facă: *conj. prez. 3.sg.* 13,62
făcând: *gerunziu* rezum. cap.1; 13,43
(s-)au făcut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,35; 8,8, 9, 13; 9,2, 12; 11,36; 13,27, 65; 14,27
au făcut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,1, 50, 99; 5, 1; 6,7; 8,4; 9,14; 13,18, 61; 14,26
făcuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 3,7; 11,24; 14,12
am făcut: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 3,15, 30; 6,22; 9,5, 15
ai făcut: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,27, 28, 31; 4,32; 9, 15
(ne-)am făcut: *ind. pf.c. 1.pl.* 3,33
fă: *imperativ 2.sg.* 3,42; 8,16; 9,19; 13,20
făcea: *ind. imp. 3.sg.* 7,21
făceam: *ind. imp. 1.sg.* 8,27
făceai: *ind. imp. 2.sg.* 13,57

FAMEN: s.m.
famenilor: *pl. gen.* rezum. cap.1; 1,3, 7, 8, 9, 10, 11, 18

FARES: (probabil) s. (cf. Anania 2001, p.1114).
fares: *unul dintre cuvintele inscripţionate de mâna lui Dumnezeu în faţa regelui Baltazar* (aici *Valtasar*), tâlcuit de Daniil: „împărţitu-s-au împărăţiia ta şi s au dat medeanilor şi perseanilor” 5,25, 28

FATĂ: s.f.
fata: *sg. nom./ac.* 11,6, 17; 13,2, 3, 29, 48, 57, 63
feate: *pl. ac.* 13,15, 36
featelor: *pl. dat.* 13,17, 57
featele: *pl. nom./ac.* 13,19, 21, 36

FAŢĂ: s.f.
faţă: *sg. ac.* 1,4; 8,15
faţa: *sg. ac., în loc. prep.* (Înv.) ***de la faţa/de cătră faţa*** „(de) dinaintea”/***în faţa*** 2,15, 18; 5,5; 7,8, 10; 11,22
faţa: *sg. nom./ac.* 2,46; 3,41, 92; 5,6, 9, 10; 6,24; 7,19, 28; 8,17, 18; 9,3, 17; 10,6, 8, 9; 11,17, 18, 19; 14,18
faţa: *sg. ac., în loc. s.* ***(pre) faţa a tot pământul*** „în lume” 8,5
faţa: *sg. ac., în sintagma* ***neruşinat cu faţa*** „neruşinat la chip” 8,23
feaţele: *pl. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,10, 13, 15
feaţii: *sg. gen./dat.* 3,19; 9,7, 13, 18; 11,16

FĂCUT, -Ă: adj.
făcută: *f. sg. ac.* rezum. cap.14
făcuţi: *m. pl. dat.* 14,4

(a) FĂGĂDUI: v. IV
făgăduind: *gerunziu* 3,36

FĂINĂ: s.f.
făină: *sg. ac.* 14,2

(a) FĂŢĂRNICI: v. IV
vor făţărnici: *ind. viit.I. 3.pl.* 11,32

FÂN: s.n.
fân: *sg. ac.* 4,22, 29, 30; 5,21

FEL: s.n.; var. (Înv.) **FEALIU**
fealiu: *sg. ac.* 2,10; 13,27
fealiul: *sg. gen.* (*cu prep.* ***a + tot***; la poziţiile 3,5, 15, în mod greşit ***al***) 3,5, 10, 15
feliul: *sg. gen.* (*cu prep.* ***a –*** aici, în mod greşit, ***al + tot***) 3,7
fealiuri: *pl. ac.* 12,4

FELINAR: s.n.; var. (Înv.) **FĂLINARIU**; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Constantin (Dinicu) Golescu, *Însemnare a călătoriei mele, făcută în anul 1824, 1825, 1826*, Tipărită din nou şi însoţită de o introducere de Nerva Hodoş, Bucureşti, 1910.
fălinariul: *sg. ac.* 10,6

FEMEIE: s.f.
femeilor: *pl. gen.* 11,37

FEREASTRĂ: s.f.; var. **FEREASTĂ**
fereştile: *pl. ac.* 6,10

FERECAT, -Ă: adj.
ferecaţi: *m. pl. ac.* 3,91

FERICIT, -Ă: adj.
fericit: *m. sg. nom.* 12,12

FERMECĂTOR, -TOARE: s.m./f.
fermecătorii: *pl. nom./ac.* 2,2, 27; 4,4; 5,7
fermecătorilor: *pl. gen.* 5,11

(a) FI: v. IV
era: *ind. imp. 3.sg./pl.* rezum. cap.1; 1,20; 2,26, 31, 32, 33, 49; 3,22; 4,8; 5,21; 6,2, 3, 4; 7,5, 6, 7, 8, 19, 20; 8,19, 21, 27; 10,7; 13,1, 4, 15, 16, 31, 32, 35, 37, 39; 14,1, 2, 9, 22, 30, 31, 32
e: *ind. prez. 3.sg.* 2, 10, 11, 36, 45; 3,15, 40, 89, 90; 4,21, 27, 31; 5,25, 26; 6,12, 27; 8,21, 26; 9,14; 10,1, 4, 21; 11,5, 27; 13,23, 47, 48; 14,24, 33, 42
eşti: *ind. prez. 2.sg.* 2,37, 38; 3,27, 45; 4,19; 5,13; 9,23; 13,52; 14,40
eram: *ind. imp. 1.sg.* 4,1; 10,4
fiind: *gerunziu* rezum. cap.2; 4,28; 5,31; 8,2; 13,3, 38
vor să fie: *ind. viit. pop. 3.pl.* 2,28
va fi: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,29, 40, 42; 4,22, 29; 5,7; 7,23, 24; 8,26; 9,26, 27; 11,15, 16, 17, 27, 29, 35, 37; 12,4, 8
vor fi: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,45; 7,24; 8,19; 9,25; 10,14; 12,3
să fie: *conj. prez. impers./3.sg.* 3,30, 40; 4,16, 20; 6,1, 15
a fi: *inf. prez.* 4,23; 8,2; 12,1; 13,18, 42; 14,5
vei fi: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,16
fie: *conj. prez. fără* ***să*** *impers./3.pl.* 5,17; 14,8
fii: *imperativ 2.sg.* 10,19
ar fi: *cond. prez. 3.sg.* 13,40
fost-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,6
au fost: *ind. pf.c. impers./3.sg.* 1,21; 4,28; 5,2; 8,15; 9,12; 12,1; 13,21; 14,13
fusease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 5,3; 14,41
iaste: *ind. prez. 3.sg.* 1,4; 2,9, 11, 22, 28, 30, 47; 3,36, 38, explicaţie cap.3, după vs.90, 92, 96; 4,6, 15, 32; 5,11; 6,15, 26; 7,27; 8,2, 20, 21; 9,7, 13; 13,13, 22, 26; 14,6, 7, 17, 23
-i *ind. prez. impers./3.sg.* 3, 16; 6,12
-s: *ind. prez. 3.pl.* 9,7
sânt: *ind. prez. 3.pl.* 2,20, 22, 28; 3,12, 60, 100; 4,11, 12, 34; 7,17; 9,7, 16; 13,20; 14,16, 18
sânteţi: *ind. prez. 2.pl.* 3,15
sântem: *ind. prez. 1.pl.* 13,20, 40
sânt: *ind. prez. 1.sg.* 13,46

FIARĂ: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **HIARĂ**
fiarăle: *pl. nom./ac.* 2,38; rezum. cap.4; 4,11, 12, 18, 20; rezum. cap.7; 8,4
fiară: *pl.* (*cu des.* ***-ă***) *nom./ac./dat.* 4,9; rezum. cap.7; 7,7, 17
fiară: *sg. nom./ac.* 4,13; 7,5, 6, 7
fierile: *pl. ac.* 4,22, 29; 5,21
fieri: *pl. nom./dat.* 7,3, 12
fiara: *sg. nom.* 7,11, 23
hiarăle: *pl. voc., în sintagma* ***toate hiarăle şi dobitoacele*** 3,81

FIER: s.n.
fier: *sg. ac.* 2,33, 34, 41, 42; 4,12, 20; 5,4, 23; 7,7, 19
fierul: *sg. nom./ac.* 2,35, 40, 41, 43, 45
fierului: *sg. gen.* 2,41

(a) FIERBE: v. III
au fiert: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,26
fiersease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 14,32

FIU: s.m.
fii: *pl. nom./ac.* 1,3, 6; 2,25, 38; 5,13, 21; 6,13, 24; 11,10, 14; 12,1; 13,30; 14,14, 20
fii: *pl. voc., în sintagmele* ***fiii oamenilor/fiii lui Israil*** 3,82; 13,48
fiiului: *sg. dat.* 3,92
fiiul: *sg. nom.* 5,22
Fiiul: *sg. nom./ac., în sintagmele* ***Fiiul Omenesc/Fiiul Omului/ fiiul omului*** (cf. Anania 2001, p.1116) rezum. cap.7; 7,13; 10,16
fiiul: *sg. voc., în sintagma* ***fiiul omului*** (cf. Anania 2001, p.1118) 8,17
fiiu: *sg. nom.* 9,1
fiilor: *pl. gen.* 11,41
fii: *pl. ac.* 14,9

FLACĂRĂ: s.f.
flacără: *sg. ac.* 11,33

FLUIER: s.n. (Pop.) „tibia”
fluierele: *pl. nom.* 2,33

FOC: s.n.
foc: *sg. nom./ac.* rezum. cap.3; 3,6, 11, 15, 17, 20, 21, 23, 93; 7,9, 10, 11
focului: *sg. gen.* 3,22, 25, 49, 88, 91, 92, 93, 94
focul: *sg. nom./ac.* 3,50, 94; 12,10
focul: *sg. voc., în sintagma* ***focul şi zăduhul*** 3,66

FRĂMÂNTĂTURĂ: s.f. „amestec obţinut prin frământare”; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este într-un document din 1815, la Theodor Codrescu, *Uricariul cuprinzetoriu* de hrisoave, anafore şi alte acte din suta a XV – XIX, atingătoare de Moldova... [vol. I], Vol. I – XXV, Iaşi 1952 – 1895.
frământătură: *sg. ac.* 14,26

(a se) FRÂNGE: v. III „a (se) sfărâma”
frângându(-să): *gerunziu* 8,22

FRIG: s.n.
frigul: *sg. voc., în sintagmele* ***frigul şi căldura/gerul şi frigul*** 3,67, 69

FRUMOS, -OASĂ: adj.
frumoasă (foarte): *f. pl. nom.* 4,9
frumoşi (foarte): *m. pl. nom.* 4,18

frumoasă (foarte): *f. sg. nom.* 13,2
frumoasă: *f. sg. nom.* 13,31

FRUMUSEŢE: s.f.; var. (Pop.) **FRUMSEŢE;** (Reg.) **FRÂMSEAŢE**
frumseaţea: *sg. ac.* 13,32
frâmseaţea: *sg. nom.* 13,56

FRUNZĂ: s.f.
frunzele: *pl. nom./ac.* 4,9, 11

(a) FUGI: v. IV
au fugit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,1; 10,7
fugă: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 4,11

FULGER: s.n.
fulgere: *pl. voc.* 3,73
fulgerului: *sg. gen.* 10,6

G

GATA: adv.
gata: 3,15

(a se) GĂSI: v. IV
(să) va găsi: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,11
vei găsi: *ind. viit.I. 2.sg.* 14,11

(a) GĂTI: v. IV „a pregăti pentru luptă”
va găti: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,11

GÂND: s.n.
gândurile: *pl. nom./ac.* 2,30; 4,2, 16; 5,6, 10; 7,28
gândurilor: *pl. gen.* 11,24

(a) GÂNDI: v. IV
gândeşti: *ind. prez. 2.sg.* 2,26; 6,20
a gândi: *inf. prez.* 2,29; 4,16
va gândi: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,25; 11,30
să gândim: *conj. prez. 1.pl.* 9,13

GÂNDIRE: s.f.
gândire: *sg. ac.* 13,28

GENUNCHI: s.m.; var. (Iuz.) **GENUNCHE:** s.n.
genunchele: *s.n. pl. ac., în loc. v.* ***pleca genunchele*** 6,10
jenunchele: *s.n. pl. nom./ac.* 5,6; 10,10

GER: s.n.
gerul: *sg. voc., în sintagma* ***gerul şi frigul*** 3,69

GHEAŢĂ: s.f.
gheţile: *pl. voc., în sintagma* ***gheţile şi zăpezile*** 3,70

GHICITOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Mold., Trans.) **GÂCITOR, -TOARE**
găcitorii: *s.m. pl. nom.* 4,4
gâcitorii: *s.m. pl. nom./ac.* 1,20; 2,2, 27
gâcitoriu: *s.m. sg. ac.* 2,10
gâcitorilor: *pl. gen.* 4,6

GINGAŞ, -Ă: adj.
jingaşe (foarte): *f. sg. nom.* 13,31

GLAS: s.n.
glas: *sg. nom./ac.* 4,28; 6,20; 8,16; 13,24, 42, 46, 60; 14,17, 40
glasul: *sg. nom./ac.* 7,11; 9,10, 11, 14; 10,6, 9; 13,44

(a) GONI: v. IV
va goni: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,13

GRABĂ: s.f.
graba: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu graba*** „degrabă”, „repede” 13,50

GRAS, -Ă: adj.
graşi: *m. pl. ac.* 3,40

(a) GRĂBI: v. IV
grăbind: *gerunziu* 2,25; 11,10, 13

(a) GRĂI: v. IV
grăindu-: *gerunziu* 1,19; 10,15
să grăiţi: *conj. prez. 2.pl.* 2,9
veţi grăi: *ind. viit.I. 2.pl.* 2,9
grăind: *gerunziu* 2,20, 47; 3,14; 5,7, 10, 13; 7,8, 20; 8,13, 18; 9,20, 21; 10,19
au grăit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,24; 6,6, 12, 20; 9,6, 12, 22; 13,5, 27, 49
ai grăit: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,36
va grăi: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,96; 7,25; rezum. cap.11; 11,36
am grăit: *ind. pf.c. 1.sg.* 4,5; 10,16
grăia: *ind. imp. 3.sg./pl.* 7,11; 13,57
grăiesc: *ind. prez. 1.sg.* 10,11
a grăi: *inf. prez.* 10,17
grăiaşte: *imperativ 2.sg.* 10,19
vor grăi: *ind. viit.I. 3.pl.* 11,27
grăieşti: *ind. prez. 2.sg.* 13,47

GREC: s.m.
grecilor: *pl. gen.* rezum. cap.8; 8,21; rezum. cap.10; 10,20; rezum. cap.11; 11,2

GREŞEALĂ: s.f.; var. (Iuz) **GREŞALĂ**
greşalele: *pl. ac.* 4,24
greşală: *sg. ac.* 6,22

(a) GREŞI: v. IV
am greşit: *ind. pf.c. 1.pl.* 3,29

GREU, GREA: adj.
greu: *n. sg. nom.* 2,11

GREUTATE: s.f.
greotate: *sg. ac.* 3,50
greotatea: *sg. ac.* 6,2

(a) GRIJI: v. IV
au grijit: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,13
va grij: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,37

GRIJNIC, -Ă: adj. (Înv.) „grijuliu”
grijnici: *m. pl. ac.* 1,4

GROAZĂ: s.f.
groază: *sg. nom.* 10,7

GROAZNIC, -Ă: adj.
groaznică: *f. sg. nom.* 2,31; 7,7
groaznică (foarte): *f. sg. nom.* 7,19
groaznic: *m. sg. voc., în sintagma* ***Dumnezeule cel mare şi groaznic*** 9,4

GROS, GROASĂ: adj.
gros: *m. sg. nom.* 4,17

GRUMAZ: s.m.
grumazi: *pl. ac.* 5,7
grumazului: *sg. gen.* 5,16
grumazii: *pl. ac.* 5,29

GURĂ: s.f.
gura: *sg. ac.* 3,25, 33; 4,28; 6, 17; 7,5; 10,3, 16; rezum. cap.13; 13,61; 14,26

gură: *sg. nom./ac.* 3,51; 7,8, 20; rezum. cap.14
gurile: *pl. ac.* 6,22

H

HAINĂ: s.f.
hainele: *pl. nom.* 3,94

HALDEU: s.m./adj.; „caldeean”
haldeilor: *s.m. pl. gen./dat.* rezum. cap.1; 1,4; rezum. cap.2; 2,5; 5,11, 30; 9,1
haldeii: *s.m. pl. nom.* 2,2, 4, 10; 4,4
haldeu: *s.m. sg. ac.* 2,10
haldei: *s.m. pl. ac.* 3,48; 5,7
haldei: *adj. m. pl. nom.* 3,8

HAR: s.n.
har: *sg. ac.* 1,9

HERUVIM: s.m.
hieruvimi: *pl. ac.* 3,55

HRANĂ: s.f.
hrană: *sg. ac.* 1,5
hrana: *sg. nom.* 4,9, 18; 4,20

(a se) HRĂNI: v. IV
să (se) hrănească: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.1
(să) hrănea: *ind. imp. 3.sg./pl.* rezum. cap.1; 1,15; 4,9
hrănindu(-să): *gerunziu* 1,5
(să) hrănesc: *ind. prez. 3.pl.* 1,13

HRISOLIT: s.n.; vezi **CRISOLIT**

I

IAD: s.n.
iad: *sg. ac.* 3,88

IARĂȘI: adv.
iarăși: 9,25; rezum. cap.10; 10,18

IARBĂ: s.f.
ierburi: *pl. ac.* 4,20

IATĂ: interj.
iată: 2,31; 3,17, 92; 4,7; 7,2, 5, 6, 7, 8, 13, 21; 8,3, 5, 15; 9,21; 10,5, 10, 13, 16; 11,2; 12,5; 13,20, 43, 55; 14,10, 18, 23, 26, 39

IDOL: s.m.
idolii: *pl. ac.* rezum. cap.5
idolului: *sg. gen.* rezum. cap.14
idolul: *sg. nom.* rezum. cap.14
idol: *sg. nom.* 14,2
idolilor: *pl. dat.* 14,4

IERI: adv.
ieri: 13,15

(a) IERTA: v. I
va ierta: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,24

(a) IEȘI: v. IV
să iasă: *conj. prez. 3.sg.* 6,7
ieșind: *gerunziu* 2,13; rezum. cap.3; 13,13; 14,13
ieșise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 2,14
au ieșit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,15; 3,93; 8,9; 9,23; 13,5, 18, 19; 14,13
ieșiți: *imperativ 2.pl.* 3,93
ieșiia: *ind. imp. 3.sg.* 7,10
am ieșit: *ind. pf.c. 1.sg.* 9,22
ieșeam: *ind. imp. 1.sg.* 10,20
va ieși: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,11
ieșim: *ind. prez. 1.pl.* 14,10

IEȘIRE: s.f.
ieșirea: *sg. ac.* 9,25

IN: s.n.
in: *sg. ac., în sintagma* ***cu de in îmbrăcat/îmbrăcat cu de in*** „cu veșminte de in îmbrăcat” rezum. cap.10; 10,5; rezum. cap.12; 12,6, 7

INEL: s.n.
inelul: *sg. ac.* 6,17; 14,10, 13
inealele: *pl. ac.* 6, 17

INIMĂ: s.f.
inima: *sg. nom./ac.* 1,8; 4,13; rezum. cap.5; 5,20, 21, 22; 6,14; 7,28; 8,25; 10,12; 11,12, 25, 27, 28; 13,35, 56
inima: *sg. ac., în sintagma* ***smeriți cu inima*** 3,87
inimă: *sg. nom.* 4,13; 7,4

(a) INTRA: v. I; var. (Pop.) **(a) ÎNTRA**
întrând: *gerunziu* 2, 16, 24; 5,8; 13,8
au întrat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,17; 4,5; 5,10, 15; 6,10; 10,3; 13,15, 36; 14,14
întra: *ind. imp. 3.sg./pl.* 4,4; 13,7; 14,12, 20
va întra: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,7, 9, 24, 40, 41
vei întra: *ind. viit.I. 2.sg.* 14,11
să între: *conj. prez. 3.sg.* 14,18

INTRARE: s.f.; var. (Înv. și rar) **ÎNTRARE**
întrare: *sg. ac.* 14,12

(a) ISCĂLI: v. IV
iscălește: *imperativ 2.sg.* 6,8

(a) ISPITI: v. IV „a pune la încercare”
au ispitit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,14

ISPRAVNIC: s.m.
ispravnicii: *pl. ac.* 3,2
ispravnici: *pl. nom.* 3,3

(a) IUBI: v. IV
iubeasc: *ind. prez. 3.pl.* 9,4
iubesc: *ind. prez. 3.pl.* 14,37

IUBIT, -Ă: s.m./f.
iubitul: *s.m. sg. nom.* 3,35

IUȚIME: s.f. „furie”
iuțime: *sg. ac.* 2,12; 3,13, 19; 11,20
iuțimea: *sg. nom.* 9,16

IZVOD: s.n.
izvodul: *sg. ac., în sintagma* ***izvodul ovreiesc*** explicație înainte de cap.13

Î

(a) ÎMBLA: v. I; vezi **(a) UMBLA**

(a se) ÎMBLÂNZI: v. IV
îmblânzește(-Te): *imperativ 2.sg.* 9,19

ÎMBLÂNZIRE: s.f.
îmblânzirea: *sg. nom.* 9,9

(a se) ÎMBOGĂŢI: v. IV
(să) va îmbogăţi: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,2

(a se) ÎMBRĂCA: v. I
(să) va îmbrăca: *ind, viit.I. 3.sg.* 5,7
voiu îmbrăca: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,16
(s-)au îmbrăcat: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,29

ÎMBRĂCAT, -Ă: adj.
îmbrăcat: *m. sg. nom./ac./dat. în sintagma* ***cu de in îmbrăcat/ îmbrăcat cu de in*** „cu veşminte de in îmbrăcat" rezum. cap.10; 10,5; rezum. cap.12; 12,6, 7

(a se) ÎMBUCA: v. I
va îmbuca: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,23
îmbucaţi fiind: *pasiv gerunziu* rezum. cap.14
îmbuca: *ind. imp. 3.pl.* 14,12
să îmbuce: *conj. prez. 3.pl.* 14,31
(s-)au îmbucat: *ind. pf.c. 3.pl.* 14,41

ÎMPĂRAT: s.m.
împăratului: *sg. gen./dat.* rezum. cap.1; 1,1, 4, 5, 8, 10, 19, 21; rezum. cap.2; 2,2, 4, 10, 11, 14, 15, 16, 23, 24, 25, 27, 30, 45, 49; 3,13, 16, 22, 32, 46, 94, 95; 4,28; 5,6, 8, 10, 13, 17; rezum. cap.6; 6,4, 12, 13, 21; 7,1; 8,1, 27; 10,1; 11,6, 7, 11, 14, 25; rezum. cap.14; 14,1, 8, 13, 27
împăratu: *sg. nom.* 1,3
împăratul: *sg. nom./ac.* 1,1, 2, 5, 10, 18, 19, 20; 2,2, 3, 5, 7, 8, 12, 15, 16, 24, 25, 26, 27, 46, 47, 48, 49; rezum. cap.3; 3,1, 2, 3, 5, 7, 14, 91, 97, 98; 4,15, 16, 20, 21, 25, 27; rezum. cap.5; 5,1, 2, 3, 5, 7, 11, 12, 13, 29, 30; rezum. cap.6; 6,2, 4, 6, 9, 12, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 23, 24; rezum. cap.8; 8,20, 21; 10,13; rezum. cap.11; 11,5, 6, 8, 9, 11, 13, 15, 25, 36, 40; 13,65; rezum. cap.14; 14,3, 5, 9, 13, 15, 16, 17, 18, 19, 21, 23, 25, 27, 28, 29, 39, 40, 42
împărate: *sg. voc.* 2,4, 10, 11, 28, 29, 31, 36; 3,9, 10, 12, 17, 18, 91; 4,19, 24, 28; 5,10, 11, 17, 18; 6,6, 7, 8, 12, 15, 21, 22; 14,6, 10, 16, 25
împăraţii: *pl. ac.* 2,10, 48; rezum. cap.11
împăratul: *sg. nom., în gen. superl.* ***împăratul împăraţilor*** 2,37
împăraţilor: *pl. gen., în gen superl.* ***împăratul împăraţilor*** 2,37
împăraţilor: *pl. gen./dat.* 2,47; 9,6
împărat: *sg. nom.* 3,2; 6,25; 8,23; 11,3
Împăratul: *sg. ac., în sintagma* ***Împăratul ceriului*** 4,34
împăraţi: *pl. nom./ac.* 7,24; 8,22; 11,2
împăraţi: *pl. gen.* (*cu* ***a + num. card.***) 11,27
împăraţilor: *pl. gen.* 9,8

ÎMPĂRĂTEASĂ: s.f.
împărăteasa: *sg. nom.* 5, 10

ÎMPĂRĂTESC, -EASCĂ: adj.
împărăteşti: *f. pl. ac., în sintagma* ***bucate împărăteşti*** rezum. cap.1
împărătească: *f. sg. nom./ac., în sintagmele* ***bucată împărătească/ porunca împărătească/podoaba împărătească/cinste împărătească*** 1,13, 15; 6,7; 11,20, 21
împărăteşti: *f. sg. gen.* 5,5

(a) ÎMPĂRĂŢI: v. IV
va împărăţi *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.7

ÎMPĂRĂŢIE: s.f.
împărăţii: *sg. gen.* 1,1; 2,1; 3,54; 4,15, 27, 33; 5,20; rezum. cap.6; 6,7; 7,27; 8,1; 9,2; 10,13; 11,2
împărăţiia: *sg. nom./ac.* 1,20; 2,37, 41, 42, 44; 3,100; rezum. cap.4; 4, 14, 22, 23, 28, 29, 31, 33; rezum. cap.5; 5,11, 16, 21, 26, 28, 29; 6,4, 26, 28; 7,14, 18, 22, 27; 8,23; 9,1; 11,4, 21
împărăţiile: *pl. nom./ac.* 2,21, 44; rezum. cap.7; 7,23
împărăţie: *sg. nom./ac.* 2,39, 40, 44; 3,100; rezum. cap.4; 5,18; 5,31; rezum. cap.7; 7,14, 18, 27; 11,9
împărăţii: *pl. nom./gen.* 2,44; rezum. cap.7; 7,17
împărăţia: *sg. nom./ac.* 5,7; 6,1, 28; rezum. cap.7; 7,23; 11,17, 19; 13,65
împărăţii: *sg. gen.* 7,24

(a se) ÎMPĂRŢI: v. IV
împărţitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,28
(să) va împărţi *ind. viit.I. 3.sg.* 11,4
va împărţi: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,39

(a se) ÎMPLE: v. III; vezi **(a se) UMPLE**

ÎMPOTRIVĂ: adv./prep.; var. (Înv. şi pop.) **ÎMPROTIVĂ**
împrotiva: *prep.* 3,96; 4,32; rezum. cap.5; 6,17; 7,25; 8,25; 9,7; 10,20; rezum. cap.11; 11,16, 24, 25, 37, 40; 13,21; 14,11
împrotivă: *adv.* 8,4, 7; 10,13; 11,15

ÎMPOTRIVITOR, -TOARE: s.m./f.; var. **ÎMPROTIVITOR, -TOARE**
împrotivitoriul: *s.m. sg. ac.* rezum. cap.10

ÎMPREJURUL: prep.
împrejurul: 5,16

(a se) ÎMPREUNA: v. I „a se aduna la un loc"
să (să) împreune: *conj. prez. 3.pl.* 3,3
(să) vor împreuna: *ind. viit.I. 3.pl.* 11,6
(s-)au împreunat: *ind. pf.c. 3.pl.* 13,14

ÎMPREUNARE: s.f. (Eufem.; înv.) „contact sexual"
împreunarea: *sg. ac.* rezum.c ap.13

ÎMPREUNĂ: adv.
împreună: 2,43; 5,6; 13,14, 54, 58, 61; 14,26
împreună: *adv. în sintagma* ***împreună mestecându(-să)*** (eufem.) „întreţinând relaţii sexuale" 13,38

ÎMPRUMUTARE: s.f.
împrumutării: *sg. gen.* rezum. cp.13

(a se) ÎMPUŢINA: v. I
(ne-)am împuţinat: *ind. pf.c. 1.pl.* 3,37

ÎNAINTE: adv./prep.
înaintea: *prep.* rezum. cap.1; 1,5, 9, 18, 19; 2,2, 10, 11, 24, 27, 31, 36; 3,3, 13, 38, 40; 4,3, 5; 5,13, 15, 17, 23; 6,10, 13, 18, 22; 7,10, 13; 8,3, 6, 15; 9,18, 20; 10,12; 13,23, 29, 64; 14,13, 41
înnaintea: *prep.* 4,4
înainte: *adv. în sintagma* ***aducere-înainte*** „ofrandă" 3,38
înainte: *adv.* 6,9; 7,16
ininte: *adv. în loc. adv.* ***mai înainte*** 6,10; 7,7, 20; 13,42, 52

ÎNALT, -Ă: adj./s.
înalt: *adj. m./n. sg. nom./ac./gen.* 2,31; 3,93, 99; rezum. cap.4; 4, 17
înalte: *n. pl. ac.* 8,3
(mai) înalt: *n. sg. ac.* 8,3
(Cel) Înalt: *s.m. sg. nom./ac.* 4,14, 31

(a se) ÎNĂLBI: v. IV; var. (Înv. şi pop.) **(a se) NĂLBI**
(să) vor nălbi: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,10

(a se) ÎNĂLŢA: v. I
înălţând: *gerunziu* rezum. cap.2
[eşti] înălţat: *pasiv ind. prez. 2.sg.* 3,52
înălţaţi: *imperativ 2.pl.* 3,59
înălţa: *ind. imp. 3.pl.* 5,19

(s-)au înălţat: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,20
(să) va înălţa: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,12, 36

ÎNĂLŢIME: s.f.
înălţime: *sg. nom./ac.* 2,48; 4,17
înălţimea: *sg. nom.* 4,7, 8

ÎNĂUNTRU: adv; var. (Înv.) **ÎNLĂUNTRU; ÎNLONTRU**
înlăuntru: 1,18; 14,39
înlontru: 13,18
înlâuntru: 14,18

ÎNCAI: adv.
încai: 13,32

ÎNCĂLŢĂMINTE: s.f.
încălţămintele: *pl. ac.* 3,21

(a) ÎNCELUI: v. IV (Înv.) „a înşela”
au înceluit: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,56

(a) ÎNCEPE: v. III
ai început: *ind. pf.c. 2.sg.* 2,29
începând: *gerunziu* 3,95
au început: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,16; 12,1

ÎNCEPUT: s.n.; var. (Înv.) **CEPUT**
ceput: *sg. ac., în loc adv.* ***din ceput*** 9,21
început: *sg. ac., în loc. adv.* ***în început*** 8, 1
începutul: *sg. nom./ac.* 9,23; 11,41

(a) ÎNCETA: v. I
înceta: *ind. imp. 3.pl.* 3,46
a înceta: *inf. prez.* 11,18

ÎNCHEIETURĂ: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **ÎNCHIETURĂ**
închieturile: *pl. nom.* 5,6; 10,16

(a se) ÎNCHIDE: v. III
au închis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,22; 14,13
(să) închide: *ind. prez. 3.sg.* 10,17
închide: *imperativ 2.sg.* 12,4
(s-)au închis: *ind. pf.c. 3.pl.* 12,9

(a se) ÎNCHINA: v. I
(să) închină: *ind. prez. 3.sg./pl.* rezum. cap.2; 3,12
(s-)au închinat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,46; 3,7
a (să) închina: *inf. prez.* rezum. cap.3; 14,3
(vă) închinaţi: *conj. prez. fără* ***să*** *2.pl.* 3,5
să (se) închine: *conj. prez. 3.sg.* 3,6, 11
să (să) închine: *conj. prez. 3.sg./pl.* 3,10, 95
(vă) închinaţi: *ind. prez. 2.pl.* 3,14
(vă) închinaţi: *imperativ 2.pl.* 3,15
(vă) veţi închina: *ind. viit.I. 2.pl.* 3,15
(ne) închinăm: *ind. prez. 1.pl.* 3,18
(să) închina: *ind. imp. 3.sg.* 6,10; 14,3
(te) închini: *ind. prez. 2.sg.* 14,3
(mă) închin: *ind. prez. 1.sg.* 14,4, 24
închină(-te): *imperativ 2.sg.* 14,23

ÎNCHIS, -Ă: adj.
închise: *f. pl. nom.* 13,20

ÎNCINS, -Ă: adj.
încinsă: *f. pl.* (*cu des.* **-ă**) *ac.* 10,5

(a) ÎNCUIA: v. I
încuiaţi: *imperativ 2.pl.* 13,17
au încuiat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 13,18, 36
încuie: *imperativ 2.sg.* 14,10

ÎNDATĂ: adv.
îndată: *adv. în loc. cj.* ***îndată cât*** „îndată ce” 3,7
îndată: 3,8, 21, 93; rezum. cap.6; 13,29; rezum. cap.14; 14,17

(a) ÎNDEMNA: v. I
îndeamnă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3; rezum. cap.4
îndemnat fiind: *pasiv gerunziu* rezum. cap.6

(a se) ÎNDREPTA: v. I
(să) va îndrepta: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,25; 11,36
a îndrepta: *inf. prez.* 13,5

ÎNDREPTARE: s.f.
îndreptările: *pl. ac.* 9,18

(a) ÎNFIGE: v. III
va înfinge: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,45

(a) ÎNFLORI: v. IV; var. (Înv.; Ban.) **(a) ÎNFLURI**
înflurind: *gerunziu* 4,1

(a se) ÎNFRICOŞA: v. I
au înfricoşat: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,2
(m-)am înfricoşat: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,15
înfricoşându(-să): *gerunziu*rezum.cap.10

ÎNFRUMUSEŢAT, -Ă: adj.; var. **ÎNFRUMSEŢAT, -Ă**
înfrumsăţaţi *m. pl. ac.* 1,4

ÎNGER: s.m.
îngerul: *sg. nom., în sintagma* ***îngerul Domnului/îngerul lui Dumnezeu*** 3,49; 13,55, 59; 14,33, 35, 38
îngerii: *pl. voc., în sintagma* ***îngerii Domnului*** 3,58
îngerul: *sg. ac.* 3,95; 6,22

(a se) ÎNGROZI: v. IV
îngrozitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 7, 15

(a se) ÎNMULŢI: v. IV
vei înmulţi: *ind. viit.I. 2.sg.* 3,36
să (se) înmulţească: *conj. prez. 3.sg.* 3,98
să (să) înmulţască: *conj. prez. 3.sg.* 6,25
va înmulţi: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,39

ÎNNOIRE: s.f. (Înv.) „sfinţire a unei construcţii”
înoirea: *sg. ac.* 3,2, 3

(a se) ÎNSEMNA: v. I; var. (Reg.) **(a se) ÎNSĂMNA**
(s-)au însămnat: *ind. pf.c. impers./3.pl.* 5,24; 10,21
însămna: *ind. imp. 3.sg.* rezum. cap.7
(să) însămnează: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.7
însămnează: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.8
însămnează: *imperativ 2.sg.* 8,26

ÎNSEMNAT, -Ă: adj.; var. (Reg.) **ÎNSĂMNAT, -Ă**
însămnate: *f. pl. nom.* rezum. cap.7

(a) ÎNŞELA: v. I
au înşelat: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,6

ÎNŞELĂCIUNE: s.f.
înşelăciune: *sg. ac.* 2,9; 11,21

(a se) ÎNTĂRÂTA: v. I
(să) va întărâta: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,10, 25

(a se) ÎNTĂRI: v. IV
(s-)au întărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,20
întăreaşte: *imperativ 2.sg.* 6,8
va întări: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,27
(să) întăreaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.10

au întărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,18
întăreaşte(-te): *imperativ 2.sg.* 10,19
(m-)am întărit: *ind. pf.c. 1.sg.* 10,19
ai întărit: *ind. pf.c. 2.sg.* 10,19
să (se) întărească: *conj. prez. 3.sg.* 11,1
(să) va întări: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,5
întărea: *ind. imp. 3.pl.* 11,6
să întărească: *conj. prez. 3.sg.* 11,39

ÎNTĂRIT, -Ă: adj. „fortificat"
întărite: *f. pl. ac.* 11,15

ÎNTÂI, -A: adj.
întâi: *n. sg. ac.* 9,2

(a se) ÎNTÂMPLA: v. I
(să) întâmplase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 5,10

(a se) ÎNTINA: v. I
(s-)au întinat: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,30; 5,21

(a se) ÎNTOARCE: v. III
(să) întoarce: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.4
(s-)au întors: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,31, 33; 13,14, 50
(m-)am întors: *ind. pf.c. 1.sg.* 4,33
să (ne) întoarcem: *conj. prez. 1.pl.* 9,13
întoarcă(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 9,16
(mă) voiu întoarce: *ind. viit.I. 1.sg.* 10,20
(să) va întoarce: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,9, 10, 13, 18, 28, 29, 30
va întoarce: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,18, 19
(să) vor întoarce: *ind. viit.I. 3.pl.* 11,22, 30
întorcându(-să): *gerunziu* 13,7, 47
au întors: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 13,9, 56; 14,38
întoarceţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 13,49

(a) ÎNTRA: v. I; vezi **(a) INTRA**

ÎNTRARE: s.f.; vezi **ÎNTRARE**

(a) ÎNTREBA: v. I
au întrebat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,20; 2,15
întreabă: *ind. prez. 3.sg../pl.* 2,10, 27
întrebând: *gerunziu* 13,14
am întrebat: *ind. pf.c. 1.pl.* 13,40

ÎNTREBARE: s.f.
întrebările: *pl. ac.* 8,23

(a) ÎNTRECE: v. III
întrecea: *ind. imp. 3.sg.* 6,3

ÎNTREG, -EAGĂ: adj.
întreagă: *f. sg. nom.* 2,42
întregi: *f. pl. nom.* 14,16

(a) ÎNTRISTA: v. I
au întristat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,50

ÎNTUNECOS, -OASĂ: s.
(ceale) întunecoase: *s.n. pl. ac.* „lucruri greu de înţeles, de pătruns" 5, 16

ÎNTUNERIC: s.m.; var. (Înv.) **ÎNTUNEARE C**
întunearec: *sg. ac.* 2,22
întunearecul: *sg. voc., în sintagma* ***lumina şi întunearecul*** 3,72

(a) ÎNŢELEGE: v. III
înţeleg: *ind. prez. 3.pl.* 2,21
înţelegând: *gerunziu* 6,10, 15; 8,23
înţelegeam: *ind. imp. 1.sg.* 8,5
să înţeleagă: *conj. prez. 3.sg.* 8,16
înţeleage: *imperativ 2.sg.* 8,17; 9,23; 10,11
am înţeles: *ind. pf.c. 1.sg.* 9,2; 12,8
să înţelegi: *conj. prez. 2.sg.* 9,22
au înţeles: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,1
a înţeleage: *inf. prez.* 10,12
vor înţeleage: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,10

ÎNŢELEGERE: s.f.
înţeleagerii: *sg. gen.* 1,20
înţeleagere: *sg. nom.* 5,12
înţeleagerea: *sg. nom./ac.* 5, 14, 15; 8,15; 10,1

ÎNŢELEPCIUNE: s.f.
înţelepciune: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 2,21, 23; 5,11
înţelepciunea: *sg. nom./ac.* 1,4, 17; 2,20, 30; 5,14
înţelepciunii: *sg. gen.* 1,20

ÎNŢELEPT, -EAPTĂ: s.m./f.
înţelepţii: *s.m. pl. nom./ac.* rezum. cap.2; 2,12, 13, 14, 18, 24, 27; 4,3, 15; 5,8, 15
înţelepţilor: *pl. dat.* 2,21; 5,7

(a) ÎNVĂŢA: v. I
să înveaţe: *conj. prez. 3.pl.* 1,4
au învăţat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,16; 9,22; 13,3
să învăţu: *conj. prez. 1.sg.* 9,22; 10,14
vor învăţa: *ind. viit.I. 3.pl.* 11,33
învaţă: *ind. prez. 3.pl.* 12,3

ÎNVĂŢAT, -Ă: adj./s.
învăţaţi: *adj. m. pl. nom./ac.* 1,4; 12,3
(cei) învăţaţi: *s.m. pl. nom./ac.* 11,33, 35; rezum. cap.12; 12,10

ÎNVĂŢĂTOR, -TOARE: s.m./f.
[cei] învăţători: *s.m. pl. nom.* rezum. cap.12

ÎNVĂŢĂTURĂ: s.f.
învăţătura: *sg. ac.* 1,4; 2,21

(a se) ÎNVÂRTOŞA: v. I
(să) va învârtoşa: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,24
să (se) învârtoşaze: *conj. prez. 3.sg.* 11,1

ÎNVECHIT, -Ă: adj.
învechit: *m. sg. nom.* 13,52

(a) ÎNVIA: v. I
vor învia: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.12

(a) ÎNVINGE: v. III
au învins: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.8
învinşi fiind: *pasiv gerunziu* rezum. cap.13
învinsease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 13,61

(a) ÎNVITA: v. I „a întărâta", „a provoca"
va învita: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,2

J

(a se) JEFUI: v. IV
să (se) jefuiască: *conj. prez. 3.sg.* 3,96
va jefui: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,24

JEFUIRE: s.f.
jefuirea: *sg. nom.* 9,26

(a) JELI: v. IV
jeleam: *ind. imp. 1.sg.* 10,2

JERTFĂ: s.f.; var. **JÂRTVĂ, JIRTVĂ**
jârtve: *pl. ac.* rezum. cap.2
jirtve: *pl. ac.* 3,46
jârtvă: *sg. nom./ac.* 3,38; 8,11
jârtva: *sg. nom./ac.* 3,40; 8,12, 13; 9,27; 11,31; 12,11
jârtvii: *sg. gen., în sintagma* ***jârtvii de sara*** 9,21

JERTFELNIC: s.n.; var. **JERTVELNIC, JÂRTVELNIC, JIRTVELNIC**
jârtvealnicul: *sg. nom./ac.* 8, 13, 14; 9,17, 26
jertvealniculuĭ: *sg. gen.* 11,30
jirtvealniculuĭ: *sg. gen.* 11,30
jirtvealnicul: *sg. ac.* 11,31

(a) JERTFUI: v. IV; var. **(a) JÂRTVUI**
să jârtvuiască: *conj. prez. 3.pl.* 2,46

JIDOV: s.m.
jidovi: *pl. nom./ac.* 3,8, 12
jidovii: *pl. nom.* rezum. cap.9; 13,4
jidovilor: *pl. gen.* rezum. cap.10; rezum. cap.12
jidov: *sg. nom.* 14,27

JIVINIE: s.f. (Iuz) „jivină" (cf. **Indice** Is)
jivinii: *pl. nom.* 4,9

JOS: adv.
jos: 5,20
jos: *adv. în loc. adv.* ***din jos*** „din partea inferioară" 10,6

(a se) JUDECA: v. I
(s-)au judecat: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,14
judecând: *gerunziu* rezum. cap.7
au judecat: *ind. pf.c. 3.pl.* 9, 12
voiu judeca: *ind. viit.I. 1.sg.* 13,51
judecând: *gerunziu* 13,53
nejudecând: *gerunziu* 13,48

JUDECATĂ: s.f.
judecată: *sg. nom./ac.* 2,9, 14, 15; 3,28, 31; 7,22; 13,49, 55
judecata: *sg. nom./ac.* 2,13; 4,14; 6,12, 15; 7,10, 26; rezum. cap.13
judecățile: *pl. nom./ac.* 3,27; 13,9
judecăți: *pl. nom./ac.* 3,28; 4,34; 9,5; 13,6, 53
judecății: *sg. gen.* 4,21

JUDECĂTOR: s.m.
judecătorii: *pl. nom./ac.* 3,2, 3, 94; 6,7
judecători: *pl. nom.* 13,5
judecătorilor: *pl. dat.* 13,41

JUNGHIERE: s.f. (Pop.) „înjunghiere"
junghiiarea: *sg. nom.* 9,27

(a se) JURA: v. I
(să) jurase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 12,7

L

LAC: s.n.
lacul: *sg. ac., în sintagma* ***lacul leilor*** „groapa cu lei" (cf. lat. *lacum leonum*; *lacus, -ūs* „lac", dar și „groapă (cu diferite destinații)"; în Grigore Maior, *ILV/Lexicon*, I, cuvântul are doar sensurile „tău" și, adăugat de altă mână, „iezer") rezum. cap.6; 6,7, 12, 16, 19, 24, 27; rezum. cap.14; 14,30, 33, 40, 42
lacului: *sg. gen.* 6,17, 24
lac: *sg. ac.* 6,20, 23; 14,31, 35, 39, 41
lacul: *sg. ac.* 14,34

LAC: s.n.
lacrimi: *sg. ac.* 6,20

LANȚ: s.n.
lanțu: *sg. nom./ac.* 5,7, 16, 29

LAT, -Ă: adj.
lat: *n. sg. ac.* 3,1

LĂCAȘ: s.n.; vezi **LOCAȘ**

(a) LĂCUI: v. IV; vezi **(a) LOCUI**

LĂCUITOR: s.m.; vezi **LOCUITOR**

(a se) LĂMURI: v. IV
să (se) lămurească: *conj. prez. 3.pl.* 11,35
(să) vor lămuri: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,10

(a se) LĂSA: v. I
să (să) lase: *conj. prez. 3.sg.* 4,23
lăsați: *imperativ 2.pl.* 4,12, 20
lăsat fiind: *pasiv ger unziu* 10,8

(a) LĂUDA: v. I
laud: *ind. prez. 1.sg.* 2,23; 4,34
să laude: *conj. prez. 3.sg.* 3,74
laude: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 3,84
lăudând: *gerunziu* 3,24; rezum. cap.5
[eşti] lăudat: *pasiv ind. prez. 2.sg.* 3,26, 52, 55
lăuda: *ind. imp. 3.pl.* 3,51; 5,4
[e] lăudat: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 3,51
lăudați: *imperativ 2.pl.* 3,57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 84, 85, 86, 87, 88, 90
am lăudat: *ind. pf.c. 1.sg.* 4,31
ai lăudat: *ind. pf.c. 2.sg.* 5,23
au lăudat: *ind. pf.c. 3.pl.* 13,63

LĂUTĂ: s.f.; var. (Înv. și reg.) **ALĂUTĂ**
alăutei: *sg. gen.* 3,5, 7, 10, 15

LOCAȘ: s.n.; var. (Înv.) **LĂCAȘ**
lăcașul: *sg. nom.* 4,22, 29; 5,21

LÂNĂ: s.f.
lâna: *sg. ac.* 7,9

LEGUMĂ: s.f.
legumi: *pl. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,12, 16

(a se) LEGA: v. I
să (se) leage: *conj. prez. 3.sg.* 4, 12, 20

LEGAT, -Ă: adj./s.
legați: *adj. m. pl. nom.* rezum. cap.3; 3,21, 23
legate: *adj. n. pl. ac.* 3,20
(celor) legate: *s.n. pl. gen.* „lucruri încâlcite, greu de descifrat" 5,12, 16

LEGĂTURĂ: s.f. „legare cu cercuri sau cu obezi de fier a unui obiect pentru a-l face mai rezistent"; „legământ"
legătură: *sg. ac.* 4,12
legătura: *sg. ac.* 9,27
legăturii: *sg. gen.* 11,22

LEGE: s.f.
leage: *sg. ac.* 2,14; 6,10
leagea: *sg. ac., în sintagmele* ***leagea Dumnezeului/leagaea lui Moisi*** 6,5, 13; 13,3, 62
legile: *pl. ac.* 7,25
leagea: *sg.* nom./ac. 6,13, 15; 9,10, 11

LEGIUITOR: s.m.
legiuitorilor: *pl. dat. adn.* 2,40

LEIŢĂ: s.f.
leiţa: *sg. ac.* (cf. Anania 2001, p.1116) 7,4

LEMN: s.n.
lemn: *sg. ac.* 5,4, 23

(a se) LEPĂDA: v. I
vor lepăda: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,22, 29
(s-)au lepădat: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,30; 5,21
ai lepădat: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,7

LEŞUIRE: s.f.
leşuiri: *pl. ac.* rezum. cap.11

LEU: s.m.
leilor: *pl. gen., în sintagma* ***lacul leilor*** rezum. cap.6; 6,7, 12, 16, 19, 24, 27; rezum. cap.14; 14,30, 33, 40, 42
lei: *pl. nom./ac.* 6,20; 14,31
leilor: *pl. gen.* 6,22; 14,39
leii: *pl. nom.* 6,24

LIMBĂ: s.f.
limba: *sg. ac.* rezum. cap.1; 1,4
limbilor: *pl. voc.* 3,4
limbilor: *pl. dat.* 3,98; 6,25
limbile: *pl. nom.* 3,7; 5,19; 7,14; 12,1
limba: *sg. dat.* (*cu* ***la***) 3,96

(a se) LIPI: v. IV
(să) vor lipi: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,43; 11,34

LIPSĂ: s.f. . „ceea ce este necesar" „nevoie", „trebuinţă"
lipsă: *sg. nom.* 3,16
lipsă: *sg. ac., în loc. adj.* ***de lipsă*** 10,1

LOC: s.n.
loc: *sg. nom.* 2,35; 3,38
locul: *sg. ac.* 8,11; 11,20, 21, 38; 14,22, 38
locurile: *pl. ac.* 9,7

(a) LOCUI: v. IV; var. (Înv.) **(a) LĂCUI**
lăcuiesc: *ind. prez. 3.pl.* 2,38; 3,98
lăcuia: *ind. imp. 3.pl.* 4,9; 6,25
lăcuind: *gerunziu* 4,18; 13,1

LOCUITOR: s.m.; var. (Înv.) **LĂCUITOR**
lăcuitorii: *pl. nom./ac.* 4,32, 32; 14,42
lăcuitorilor: *pl. dat.* 9,7

(a se) LOVI: v. IV
au lovit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,34; 8,7
lovise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 2,35
(să) lovea: *ind. imp. 3.pl.* 5,6
(să) va lovi: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,10, 30

(a se) LUA: v. I
să iai: *conj. prez. 2.sg.* 3,35
ia: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.7
să (se) ia: *conj. prez. 3.sg.* 7,26
ia: *imperativ 2.sg., în loc. v.* ***ia aminte*** 9,19, 23, 25; 14,18
să ia: *conj. prez. 3.sg., în loc. v.* ***sfârşit să ia*** 9,24
ia: *imperativ 2.sg.* 14,36
lua: *ind. imp. 3.sg.* 1,16
veţi lua: *ind. viit.I. 2.pl.* 2,6
luase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 2,15
(să) va lua: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.5; 7,14; 12,11
(s-)au luat: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,20; 7,4
(să) luase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 7,12
au luat: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,11; 13,2, 65; 14,26
lua: *ind. imp. 3.pl., în loc. v.* ***lua aminte*** 13,12
au fost luându-: *ind. pf.c.* (*cu gerunziul v. de bază*) *3.pl., în loc. v.* ***au fost luându- aminte*** 13,15
luând: *gerunziu* 13,55

(a) LUCRA: v. I
am lucrat: *ind. pf.c. 1.pl.* 3,29; 9,5
vor lucra: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,10
lucrai: *ind. imp. 2.sg.* 13,52
lucrase: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 13,61

LUCRARE: s.f.
lucrare: *sg. ac.* 13,23

LUCRU: s.n.
lucrul: *sg. ac.* 2,15, 17; 5,10
lucrurile: *pl. nom./ac.* 2,49; 3,12, 27; 4,34; 8,27; 9,14
lucrurile: *pl. voc., în sintagma* ***toate lucrurile Domnului*** 3,57
lucru: *sg. nom./ac./dat.* rezum. cap.6; 13,40, 63
lucruri: *pl. ac.* 7,8, 20; 11,38
lucrurile: *pl. gen.* (*cu* ***a + toate***) 8,25

LUME: s.f.
lumea: *sg. ac.* 3,45

LUMINĂ: s.f.
lumina: *sg. nom.* 2,22
lumina: *sg. voc., în sintagma* ***lumina şi întunearecul*** 3,72

LUNĂ: s.f.
luna: *sg. voc., în sintagma* ***soarele şi luna*** 3,62
luni: *pl. gen.* (*cu* ***a + num. card.***) 4,26
lunii: *sg. gen.* 10,4

LUNG, -Ă: adj.
lung: *n. sg. ac.* 3,1

LUPTĂTOR, -TOARE: s.m./f.
luptătoriului: *s.m. sg. gen.* 11,22

LUT: s.n.
lut: *sg. ac.* 2,33, 34, 41, 42, 43, 45
lutul: *sg. nom.* 2,35

M

MACHE: s.f. „pată"; reprezintă încercarea traducătorilor de a adapta lat. *macula* „pată", „murdărie"). Cuvântul nu este înregistrat în DLR.
mache: *sg. nom.* 1,4

MAI-MARE: s.m. „căpetenie"; „superior"
mai-marele: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,7, 8
mai-marelui: *sg. dat.* 1,3
mai mare: *sg. ac.* 2,48

MANE: (probabil) s. (cf. Anania 2001, p.1114).
mane: *unul dintre cuvintele inscripţionate de mâna lui Dumnezeu în faţa regelui Baltazar* (aici *Valtasar*), tâlcuit de Daniil: „numărat-au Dumnezeu împărăţiia ta şi o au plinit" 5,25, 26

MARE: adj./s.
mare: *adj. m./f./n. sg. nom./ac.* rezum. cap.2; 2,12, 31, 35; 4,8, 27; 5,1; 7,2; 8,5, 8, 9, 21; rezum. cap.9; 9,12; 10,1, 4, 7, 8; 11,5, 13, 25, 40, 44; rezum. cap.12; 12,1; 13,24, 42, 46, 60, 64; 14,17, 22, 40

mari: *adj. m./f./n. pl. nom./ac./gen./dat.* 2,10, 48; 3,20, 91, 100; 7,3, 7, 8, 11, 17, 20
mare: *adj. m. sg. nom./voc., în sintagmele* ***Dumnezeul cel mare/ Dumnezeule cel mare şi groaznic*** 2,45; 9,4
(mai) mare: *adj. f./n. sg. nom./ac.* 4,33; 5,12; 6,3; 7,20, 23; 11,13
mare (foarte): *m. sg. nom.* 8,8
(cei) mari: *s.m. pl. nom.* 3,3; 4,33; 5,2, 3, 9, 23
(celor) mari: *s.m. pl. gen./dat.* 3,91; 5,1, 10; 6,17
mari: *s.f. pl. ac.* „vor be mari" 11,36

MARE: s.f.
marea: *sg. ac.* 7,2
mare: *sg. ac.* 7,3
mării: *sg. gen.* 3,36
mări: *pl. voc.* 3,78
mări: *pl. ac.* 11,45

MARGINE: s.f.
marginile: *pl. ac.* 4,8, 19

MARTOR: s.m.
martori: *pl. nom.* 13,40

MASĂ: s.f. „obiect de mobilier cu diferite destinaţii, printre care pe aceea de obiect pe care se serveşte mâncarea"; (Prin gn.) „hrană"
masa: *sg. ac.* 1,8; 14,17
masă: *sg. ac.* 11,27; 14, 12, 20

MĂCAR: adv.
măcar: rezum. cap.4

MĂGURĂ: s.f.
măguri: *pl. voc.* 3,75

MĂNOS, -OASĂ: adj.
mănoasă: *f. pl.* (*cu des.* **-ă**) *ac.* 11,24

(a se) MĂRI: v. IV
(te-)ai mărit: *ind. pf.c. 2.sg.* 4,19
măresc: *ind. prez. 1.sg.* 4,34
(s-)au mărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,4, 10, 11
(să) va mări: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,25; 11,36

MĂRIE: s.f. (În v. şi rar) „mărire"
mărie: *sg. ac.* 10,1

MĂRIME: s.f. (În v.) „mărire"
mărime: *sg. nom.* 4,33
mărimea: *sg. nom./ac.* 5,19; 7,27

MĂRIRE: s.f.
mărirea: *sg. nom.* 4,19
mărire: *sg. ac.* 5,18

MĂRIT, -Ă: adj.
mărit: *n. sg. ac.* 11,41

MĂRTURIE: s.f.
mărturie: *sg. ac.* 13,21
mărturie: *sg. ac., în sintagma* ***mincinoasă mărturie/mărturie mincinoasă*** 13,43, 49, 61

(a se) MĂRTURISI: v. IV
mărturisind: *gerunziu* rezum. cap.2
(mă) mărturisesc: *ind. prez. 1.sg.* 2,23
(să) mărturisesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.3; 3,40
mărturisiţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 3,89
(vă) mărturisiţi: *imperativ 2.pl.* 3,90
(să) mărturisea: *ind. imp. 3.sg.* 6, 10
mărturiseşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.9
(m-)am mărturisit: *ind. pf.c. 1.sg.* 9,4
mărturisindu-: *gerunziu* 9,20
au mărturisit: *ind. pf.c. 3.pl.* 13, 14

MĂSURĂ: s.f.
măsuri: *pl. nom., în sintagma* ***măsuri de făină*** 14,2

MÂINE: adv.; var. (În v. şi reg.) **MÂNE**
mâne: *în loc. adj.* (precedat de s. ***zioa***) ***de mâne*** 13,27

(a) MÂNA: v. I
ai mânat: *ind. pf.c. 2.sg.* 13,21

MÂNĂ: s.f.
mâna: *sg. ac.* 1,2; 2,38; 3,88; 5,23; 7,25; 8,4, 7, 25; 11,11, 16, 41, 42
mâni: *pl. ac.* 2,34, 45
mânile: *pl. ac.* 3,15, 17, 32; 13,22, 23; 13,34
mână: *sg. nom./ac.* 5,5; rezum. cap.8; 8,25; 9,15; 10,10; 14,4
mânii: *sg. gen.* 5,5, 24
mânilor: *pl. gen.* 10,10

(a) MÂNCA: v. I
a mânca: *inf. prez.* 1,12
vei mânca: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,22, 29
au mâncat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,30; 14,6, 14, 38
mânca: *ind. imp. 3.sg.* 5,21; 7,19
mâncă: *imperativ 2.sg.* 7,5
mâncând: *gerunziu* 7,7; 11,26
am mâncat: *ind. pf.c. 1.sg.* 10,3
mâncă: *ind. prez. 3.sg.* 14,5, 7, 8

MÂNCARE: s.f.
mâncare: *sg. ac.* 14,32

MÂNCAT, -Ă: adj.
mâncate: *n. pl. ac.* 14,11

MÂNDRIE: s.f.
mândriia: *sg. ac.* rezum. cap.4
mândrie: *sg. ac.* 4,34; 5,20; rezum. cap.8

(a se) MÂNIA: v. I; var. (Înv. şi reg.) **(a se) MĂNIA**
(s-)au mâniiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,19
mâniindu(-să): *gerunziu* 14,7

MÂNIE: s.f.; var. (Înv. şi rar) **MĂNIE**
mânie: *sg. ac.* 2,12
mânie: *sg. ac.* 3,13
mâniii: *sg. gen.* 4,32; 12,7
mânia: *sg. nom.* 9,16; 11,36

(a se) MÂNTUI: v. IV
au mântuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,88
mântui: *inf. prez. fără* **a** 3,96
(să) vor mântui: *ind. viit.I. 3.pl.* 11,41; rezum. cap.12
(să) va mântui: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,1
mântuieşte: *ind. prez. 3.sg.* 13,60
(s-)au mântuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,62

MÂNTUIRE: s.f.
mântuire: *sg. ac.* 9,27

MÂNTUITOR: s.m.
mântuitor: *sg. nom.* 6,27
mântuitoriu: *sg. nom.* 14,42

MEDEAN: s.m. (cf. **Indice I**s)
Medianul: *sg. nom.* rezum. cap.5
Medeanul/medeanul: *sg. nom.* 5,31; 11,1
medeani: *pl. ac.* 6,8
medeanilor: *pl. gen.* 6,12, 15; rezum. cap.8; 8,20; 9,1

(a) MERGE: v. III
au mers: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,19
mergi: *imperativ 2.sg.* 12,9
mergi: *ind. prez. 2.sg.* 12,13

(a) MESTECA: v. I; vezi **(a) AMESTECA**

MESTECĂTURĂ: s.f.; vezi **AMESTECĂTURĂ**

MESTECAT, -Ă: adj.; vezi **AMESTECAT, -Ă**

MIAZĂZI: s.f.
miazăzi: *sg. ac.* 8,4

MIC, -Ă: adj.
(mai) mică: *f. sg. nom.* 2,39

MIEL: s.m.
miei: *pl. ac.* 3,40

MIJLOC: s.n.
mijlocul: *sg. ac., în loc. prep.* ***în/prin/din mijlocul*** 3,21, 23, 24, 25, 88, 91, 92, 93; 4,7; 7,8; 9,27; 13,34, 48, 50; 14,39
mijlocul: *sg. ac.* 3,50
mijlocul: *sg. ac., în loc. prep.* ***la mijlocul*** (în expresia ***până la vreame şi la vremi şi la mijlocul vremii***, prin care se exprimă „o perioadă limitată a suferinţei" – cf. Anania 2001, p.1117) rezum. cap.7; 7,25
mijlocul: *sg. ac., în expresia* ***spre vreame şi vremi şi mijlocul vremii*** „o perioadă limitată a suferinţei" (Cf. *Ibidem*) 12,7
mijloc: *sg. ac., în loc. adv.* ***pe mijloc*** 13,55, 59

MILĂ: s.f.
milă: *sg. ac.* 1,9; 2,18
mila: *sg. nom./ac.* rezum. cap.3; 3,35, 39, 89, 90; 4,24; rezum. cap.9; 9,4, 9
milii: *sg. gen.* 3,42
milele: *pl. ac.* 9,18

MILOSTENIE: s.f.
milosteniile: *pl. ac.* rezum. cap.4
milostenii: *pl. ac.* 4,24

MINCINOS, -OASĂ: adj./adv.
mincinos: *adv.* rezum. cap.13
mincinoasă: *adj. f. sg. ac., în sintagmele* ***mincinoasă mărturie/ mărturie mincinoasă*** 13,43, 49, 61

MINCIUNĂ: s.f.
minciună: *sg. ac.* 11,27

MINTE: s.f.
mintea: *sg. ac.* 2,3
minţii: *sg. gen.* 2,30

(a) MINŢI: v. IV
ai minţit: *ind. pf.c. 2.sg.* 13,55, 59
au minţit: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,11

MINUNAT, -Ă: adj./s.
minunată: *adj. f. sg. nom.* 7,7
minunate: *s.f. pl. gen.* (În v.) „minuni" 12,6

MINUNE: s.f.
minunile: *pl. ac.* 3,43, 100
minuni: *pl. ac.* 3,99; 6,27; 14,42

MIROS: s.n.
mirosul: *sg. nom.* 3,94

(a) MISTUI: v. IV
va mistui: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,44
mistuia: *ind. imp. 3.pl.* 14,20

MITITEL, -EA: adj.
mititel: *n. sg. nom.* 7,8; 8,9

MOARTE: s.f.
morţii: *sg. gen.* 3,88
moartea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.9; 13,22
moarte: *sg. ac.* rezum. cap.13; 13,41, 45; 14,11

MOCIRLĂ: s.f.
mocirlii: *sg. gen.* 8,3

MORT, MOARTĂ: s.m./f.
morţi: *pl. ac.* rezum. cap.12

(a) MUIA: v. I
moaie: *ind. prez. 3.sg.* 2,40

MUIERE: s.f.
muierile: *pl. nom./ac.* 5,2, 3, 23; 6,24; 14,14, 20
muierilor: *pl. gen.* 11,17
muiare: *sg. ac.* 13,2
muiarea: *sg. nom.* 13,29, 63
muieri: *pl. ac.* 14,9, 19

MULT, -Ă: adj./adv./pron. nehot.
multă: *adj. f. sg. ac.* 2,6; 11,3
multe: *f./n. pl. ac.* 2,48; 7,5; 8,26; 9,18; 11,2, 10, 12; 12,4
mult: *adj. n. sg. ac.* 11,25
(mai) mult: *adv.* 2,30; 3,19, 37; 8,24
mult: *adv.* 7,28
mult: *adv. în loc. adv.* ***cu mult*** 11,13
mulţi: *pron. nehot. m. pl. nom./ac.* 8,25; 11,14, 26, 33, 34, 44; 12,2, 3, 4, 10
multora: *pron. nehot. m. pl. gen.* 9,27
multe: *pron. nehot. n. pl. nom./ac.* rezum. cap.11; 11,18, 39, 41

MULŢIME: s.f.
mulţimea: *sg. nom./ac.* 3,42; 11,12; 13,41
mulţimei: *sg. gen.* 10,6
mulţime: *sg. ac.* 11,10, 11, 13, 44

MUNTE: s.m.
munte: *sg. nom./ac.* 2,34, 35, 45
munţii: *pl. voc., în sintagma* ***munţii şi măguri*** 3,75
muntele: *sg. ac.* 9,16, 20; 11,45

(a) MURI: v. IV
moriu: *ind. prez. 1.sg.* 13,43
veţi muri: *ind. viit.I. 2.pl.* 14,7
va muri: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,8
vom muri: *ind. viit.I. 1.pl.* 14,11

MUZICĂ: s.f.; var. **MUSICĂ** (cf. lat. ***musica***)
musică: *sg. ac.* 3,5, 7, 10, 15

(a) MUTA: v. I
mută: *ind. prez. 3.sg.* 2,21

MUTARE: s.f. (aici) „robire"
mutării: *sg. gen.* 2,25

N

(a se) NĂDĂJDUI: v. IV
(să) nădăjduiesc: *ind. prez. 3.pl.* 13,60

NĂDEJDE: s.f.
nădeajde: *sg. ac.* 13,35

NĂDRAG: s.m. (mai ales la pl.)
nădragii: *pl. ac.* 3,21
nădrajii: *pl. nom.* 10,6

(a se) NĂLBI: v. IV; vezi **(a se) ÎNĂLBI**

NĂSIP: s.n.; vezi **NISIP**

(a) NĂVĂLI: v. IV
au năvălit: *ind. pf.c. 3.pl.* 13,26
năvălesc: *ind. prez. 3.pl.* 14,29

NEAM: s.n.
neamului: *sg. gen.* rezum. cap.3
neamurilor: *pl. voc.* 3,4
neamurilor: *pl. dat.* 3,98; 6,25
neamurile: *pl. nom./ac.* 3,7, 37; 5,19; 7,14
neamul: *sg. dat.* (*cu* ***la***) 3,96
neam: *sg. ac., în loc. adv.* (Înv.) ***în neam şi în neam*** 3, 100; 4,31
neamul: *sg. ac.* 8,22

NEASEMENEA: adj. inv.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Ioan Tomici, *Scurte învăţături pentru creşterea şi buna purtare a tinerimei române*, Buda, 1827.
neaseaminea: *adj. inv.* 7, 19

NEBUN, -Ă: s.m./f.
nebunilor: *s.m. pl. voc.* 13,48

NECAZ: s.n.; var.
năcazuri: *pl. ac.* rezum. cap.3

(a se) NECĂJI: v. IV; var. (Pop.) **(a se) NĂCĂJI**
(să) năcăjise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* rezum. cap.10
să (te) năcăjeşti: *conj. prez. 2.sg.* 10,12

NECĂJIRE: s.f.; var. (Pop.) **NĂCĂJIRE** (cf. **Indice** Is)
năcăjire: *sg. ac.* rezum. cap.9; rezum. cap.12

NECINAT, -Ă: adj. „nemâncat" (cf. lat. *incenatus*); formaţia prefixată nu este înregistrată în DLR.
necinat: *m. sg. nom.* 6,18

NECREDINCIOS, -OASĂ: adv./s.
necredincios: *adv.* 9,5; 12,10
(cei) necredincioşi: *s.m. pl. nom.* 11,32; 12,10
necredincioşii *s.m. pl. nom.* 12,10

NEDREPT, NEDREAPTĂ: adj./adv./s.
nedrept: *adv.* 3,29
nedrepţi: *adj. m. pl. gen.* 3,32
nedrept: *adj. m. sg. dat.* 3,32
nedreaptă: *adj. f. sg. ac.* 13,28
nedreapte: *adj. f. pl. ac.* 13,53
nedrepţii: *s.m. pl. nom.* 13,32

NEDREPTATE: s.f.
nedreptăţile: *pl. nom./ac.* 4,24; 8,23; 9,7, 13, 16
nedreptate: *sg. ac.* 9,5, 15
nedreptatea: *sg. nom./ac.* 9,24; 13,5, 38, 57

NELEGIUIRE: s.f.
nelegiuirea: *sg. nom.* 9,24

NELEGIUIT, -Ă: s.m./f.
(celor) nelegiuiţi: *s.m. pl. gen.* 11,14

NELEGIUITOR, -TOARE: adj.
nelegiuitori: *m. pl. gen.* 3,32

NEMILOSTIV, -Ă: adj.
nemilostivă: *f. sg. nom.* 2,15

NEPRIETEN: s.m.; var. (Înv.) **NEPRIIATIN**
nepriiatinilor: *pl. gen.* 3,32

NEPUTINŢĂ: s.f.
neputinţă: *sg. ac., în loc. adj.* ***cu neputinţă*** 4,6

NERUŞINAT, -Ă: adj.
neruşinat: *m. sg. nom./ac.* rezum. cap.8; 8,23
neruşinaţii: *adj. antep. m. pl. nom.* rezum. cap.13

NESTRICĂCIOS, -OASĂ: adj.
nestrâcăcioasă: *f. sg. nom.* rezum. cap.7

NEVĂTĂMAT, -Ă: adj.
nevătămaţi: *m. pl. nom.* rezum. cap.3
nevătămat: *m. sg. nom.* rezum. cap.6; rezum. cap.14

NEVINOVAT, -Ă: adj./s.
(cei) nevinovaţi: *s.m. pl. ac.* 13,53
(cel) nevinovat: *s.m. sg. ac.* 13,53
nevinovat: *adj. n. sg. ac.* 13,62

NEVREDNIC, -Ă: s.m./f.
[cel] nevreadnic: *s.m. sg. nom.* 11,20

NISIP: s.n.; var. (Înv.) **NĂSIP**
năsipul: *sg. ac.* 3,36

NOAPTE: s./adv.
noaptea: *adv.* 2,19; 7,2; 14,14
nopţi: *s.f. pl. voc.* 3,71
noapte: *s.f. sg. ac.* rezum. cap.5; 5,30
nopţii: *sg. gen.* 7,7, 13

NOR: s.m.
nori: *pl. voc.* 3,73
norii: *pl. ac.* 7,13

NOROD: s.n.
norod: *sg. ac./dat.* 2,44; 11,23; 13,5
noroadelor: *pl. voc.* 3,4
noroadele: *pl. nom.* 3,7; 5,19; 7,14
norodul: *sg. dat.* (*cu* ***la***) 3,96
noroadelor: *pl. dat.* 3,98; 6,25
norodului: *sg. gen./dat.* 7,27; 9,20; 10,14; 11,14; 12,1, 7; 13,29, 34, 41, 64
norodul: *sg. nom./ac.* 8,24; rezum. cap.9; 9,15, 16, 19, 24, 26; 11,32; 12,1; rezum. cap.13; 13,5, 7, 28, 47, 50
norodul: *sg. dat.* (*cu* ***a + tot***) 9,6
norodu: *sg. ac.* 11,33

(a) NOROI: v. IV „a veni în număr foarte mare" (cf. ***noroi –*** Neob.; fig. – „cantitate mare de oameni, de lucruri, de fapte etc.; vezi **Indice** Is)
noroând: *gerunziu* 11,10

NUMĂR: s.n.
numărul: *sg. ac.* 9,2

(a) NUMĂRA: v. I
numărat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,26

NUME: s.n.
numele: *pl. nom.* rezum. cap.1
nume: *pl. ac.* 1,7; 5,12

numele: *sg. nom./ac.* 2,20; 3,26, 34, 52; 4,5, 16; 9,18, 19; 13,1
nume: *sg. nom./ac.* 2,26; 9,15; 13,2, 45; 14,2
numelui: *sg. dat.* 3,43
numele: *sg. ac., în loc. adv.* ***întru numele*** 9,6

O

OAIE: s.f.
oi: *pl. ac.* 14,2, 31

OASPETE: s.m.; var. (Înv.) **OASPĂT**
oaspăţul: *sg. nom.* 14,1

OASTE: s.f.
oastei: *sg. gen.* 2,14
oastea: *sg. nom./ac.* 3,20; 11,26
oaste: *sg. ac.* 11,7, 10, 13, 25

(a se) OBIŞNUI: v. IV; var. (Înv.) **(a se) OBICINUI**
(să) obicinuise: *ind. m.m.c.pf. impers./3.sg.* 3, 19; 6,10

(a) OBORÎ: v. IV; vezi **(a) DOBORÎ**

OBRAZ: s.m.
obrazului: *sg. gen.* 9,8
obrazul: *sg. nom./ac.* 10,9, 15

OBŞTE: s.f.
obşte: *sg. ac., în loc. adj.* ***de obşte*** 2,5

OCARĂ: s.f.
ocară: *sg. ac.* 3,33; 9,16; rezum. cap.12; 12,2
ocărâi: *sg. gen.* 11,18
ocara: *sg. nom.* 11,18

OCHI: s.m.
ochii: *pl. nom./ac.* 4,31; 8,3, 5, 21; 9,18; 10,5, 6; 13,9
ochi: *pl. nom./ac.* 7,8, 20

(a se) ODIHNI: v. IV
(te) vei odihni: *ind. viit.I. 2.sg.* 12,13

ODRASLĂ: s.f.
odrasla: *sg. ac.* 4,12, 20; 11,7
odrazla: *sg. nom.* 4,23

OLAR: s.m.; var. (Înv.) **OLARIU**
olariului: *sg. gen.* 2,41

OM: s.m.
om: *sg. nom./ac.* 2,10, 25; 4,13; 5,5, 11; 6,7; 7,4, 8; 8,15, 16; 10,18; 13,1
oamenii: *pl. nom./ac.* 2,11; 6,5, 11, 15, 24
oameni: *pl. nom./ac./dat.* 3,8, 20; 4,14, 22, 29, 30; 6,12
omul: *sg. nom./ac.* 3,10; 6,12; 7,4
oamenilor: *pl. gen.* 3,82; 4,14, 22, 29; 5,21
Omului/omului: *sg. gen., în sintagma* ***Fiiul Omului/fiiul omului*** 7,13; 8,17; 10,16

OMENESC, -EASCĂ: adj.
omeneşti: *m. pl. nom.* 2,38
omenească: *f. sg. ac.* 2,43
Omenesc: *m. sg. nom., în sintagma* ***Fiiul Omenesc*** rezum. cap.7

OMORÂT, -Ă: adj.
omorâţi: *m. pl. nom.* 11,26

(a se) OMORÎ: v. IV
(să) omorâia: *ind. imp. 3.pl.* 2,13
a omorî: *inf. prez.* 2,14
au omorât: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,22; 13,62; rezum. cap.14; 14,27
omorât fiind: *gerunziu* rezum. cap.5
omorea: *ind. imp. 3.sg.* 5,19
(să) omorâse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 7,11
va omorî: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,24
să omoară: *conj. prez. 3.sg./pl.* 11,44; 13,28, 59
voiu omorî: *ind. viit.I. 1.sg.* 14,25
vom omorî: *ind. viit.I. 1.pl.* 14,28

ORGAN: s.n. (Înv.) „harfă"
organului: *sg. gen.* 3,5, 7, 10, 15

OS: s.n.
oasele: *pl. ac.* 6,24

(a) OSÂNDI: v. IV
veţi osândi: *ind. viit.I. 2.pl.* 1,10
au osândit: *ind. pf.c. 3.pl.* 13,41
aţi osândit: *ind. pf.c. 2.pl.* 13,48

OSEBIT, -Ă: adj.
osebite: *f. pl. nom.* 7,3

OSPĂŢ: s.n.; var. (Înv. şi pop.) **USPĂŢ**
ospăţ: *sg. ac.* rezum. cap.5
uspăţu: *sg. ac.* 5,1
uspăţului: *sg. gen., în sintagma* ***casa uspăţului*** 5, 10

(a se) OSTENI: v. IV
(să) ostenea: *ind. imp. 3.sg.* 6,14

OSTROV: s.n.
ostroave: *pl. ac.* 11,18

(a) OŞTI: v. IV
oştea: *ind. imp. 3.pl.* 7,2
să oştesc: *conj. prez. 1.sg.* 10,20
va oşti: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,11

OVREIESC, -IASCĂ: adj./s.
ovreieşti: *adj. f. pl. ac.* explicaţie cap.3, după vs. 23
ovreiesc: *adj. n. sg. ac., în sintagma* ***izvodul ovreiesc*** explicaţie înainte de cap.13
(cel) ovreiesc: *s.n. sg. ac.* „izvorul evreiesc" explicaţie cap.3, după vs. 90

P

PACE: s.f.
pace: *sg. nom.* 3,98; 6,25; 10,19

PAJURĂ: s.f.
pajurilor: *pl. gen.* 4,30
pajură: *sg. ac.* 7,4

PARĂ: s.f. „flacără"; „vâlvătaie"
para: *sg. nom./ac.* 3,22, 47, 49

PARDOS: s.m.
pardosul: *sg. ac.* 7,6

PARTE: s.f.
parte: *sg. nom./ac.* 1,2; 2,33, 41
parte: *sg. ac., în loc. adv.* ***de o parte... de o parte/de o parte... de altă parte/de o parte*** 2,42, 42; 7,5
partea: *sg. nom.* 4,12
părţi: *pl. ac.* rezum. cap.2

PASĂRE: s.f.; var. (Înv. şi pop.) **PASERE**
paserile: *pl. nom./ac.* 2,38; 4,9, 11, 18
paserile: *pl. voc., în sintagma* ***toate paserile ceriului*** 3,80
paserilor: *pl. gen.* 4,30
paserea: *sg. ac.* 7,6

PĂCAT: s.n.
păcatele: *pl. nom./ac.* rezum. cap.3; 3,28, 37; rezum. cap.4; 4,24; 9,16, 20; 13,52
păcate: *pl. ac.* 8,12; rezum. cap.9
păcatul: *sg. ac.* 8,13; 9,24

(a) PĂCĂTUI: v. IV
am păcătuit: *ind. pf.c. 1.pl.* 3,29; 9,11
păcătuit-am: *ind. pf.c. 1.pl.* 9,5, 15
au păcătuit: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,7, 8
a păcătui: *inf. prez.* 13,23

PĂMÂNT: s.n
pământul: *sg. nom./ac.* 1,2; 2,35; 3,32, 37, 74, 98; 4,17; 7,23; 8,5; 9,15; 11,9, 16, 28, 39, 41, 42; 14,4, 42
pământ: *sg. ac.* 2,10; 3,76; 4,12, 20; 6,27; 7,17, 23; 8,7, 12, 18; 10,9, 15; 14,6, 42
pământului: *sg. gen./dat.* 2,39; 4,7, 12, 32; 9,6; 11,19; 12,2
pământul: *sg. gen.* (*cu* ***a + tot***) 4,8, 19; 8,5
pământuri: *pl. ac.* 11,40, 42
pâmânt: *sg. ac.* 7,4

PĂR: s.m.
păr: *sg. nom.* 3,94
părul: *sg. ac.* 14,35
perii: *pl. nom.* 4,30; 7,9
peri: *pl. ac.* rezum. cap.14; 14,26

(a) PĂRĂSI: v. IV
au părăsit: *ind. pf.c. 3.pl.* 11,30
ai părăsit: *ind. pf.c. 2.sg.* 14,37

(a se) PĂREA: v. II
(să) pare: *ind. prez. impers.* 14,5

PĂRERE: s.f. (aici) „tâlcuire (a viselor)”
părerea: *sg. ac.* 2,5, 6

PĂRINTE: s.m.
părinţilor: *pl. gen./dat.* 2,23; 3,26, 28, 52; rezum. cap.9; 9,6, 8, 16; 11, 24, 37
părinţii: *pl. nom./ac.* 11,24, 38; 13,3, 30, 65

PÂRLEAZ: s.n.; var. (Reg.) **PRILEAZ** „uşă lăturalnică”
prilaz: *sg. ac.* 13,18
prilazu: *sg. ac.* 13,26

(a) PĂTIMI: v. IV
pătimesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.3

PERETE: s.m.; var. (Înv. şi pop.) **PĂRETE**
păreate: *sg. ac.* rezum. cap.5; 5,5
păreatelui: *sg. gen.* 5,5

(a) PĂZI: v. IV
păzeşti: *ind. prez. 2.sg.* 9,4
păzesc: *ind. prez. 3.pl.* 9,4

PÂINE: s.f.
pâine: *sg. ac.* 10,3; 11,26; 14,32

(a se) PÂNGĂRI: v. IV
să (să) pângărească: *conj. prez. 3.sg.* 1,8
vor pângări: *ind. viit.I. 3.pl.* 11,31

PÂNTECE: s.n.
pântecele: *pl. nom.* 2,32

PÂRÂŞ: s.m.
pârâşii: *pl. ac.* rezum. cap.6

PÂRGĂ: s.f.
pârgă: *sg. ac.* 3,38

(a) PÂRÎ: v. IV
au pârât: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,8
pârât fiind: *pasiv gerunziu* rezum. cap.6
pârâse: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 6,24
pârâsc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.13

PECETE: s.f.
peceţile: *pl. nom.* 14,16

(a se) PECETLUI: v. IV
au pecetluit: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,17
pecetluiaşte: *imperativ 2.sg.* 12,4; 14,10
(s-)au pecetluit: *ind. pf.c. 3.pl.* 12,9
pecetluindu-: *gerunziu* 14,13

PERS: s.m. „persan”
pearsilor: *pl. gen.* 10,1

PERSAN: s.m.
perseanilor: *pl. gen./dat.* 5,28; 6,12, 15; rezum. cap.8; 8,20; rezum. cap.10; 10,13, 20; rezum. cap.11
perseani: *pl. ac.* 6,8
Perseanul: *sg. nom.* 6,28
Persanul: *sg. nom.* 13,65

(a) PETRECE: v. III „a trăi”, „a-şi duce viaţa”
va petreace: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.4
petreacea: *ind. imp. 3.pl.* 4,9

PETRECERE: s.f. (Înv.) „loc sau locuinţă în care îşi duce cineva viaţa”
petreacere: *sg. nom.* 2,11

PIATRĂ: s.f.
piatră: *sg. nom./ac.* 2,34; 5,4, 23; 6,17
piatra: *sg. nom.* 2,35, 45
piatră: *sg. ac., în sintagma* ***piatră scumpă*** 11,38

PICIOR: s.n.
picioarelor: *pl. gen.* 2,33, 41, 42
picioarele: *pl. ac.* 2,34; 3,20; 7,7, 19
picioare: *pl. ac.* 7,4; 10,6

PIEIRE: s.f.; var. **PIERIRE**
peririi: *sg. gen.* 14,41

PIEPT: s.n.
pieptul: *sg. nom.* 2,32

(a) PIERDE: v. III (Eufem.) „a ucide”
să piarză: *conj. prez. 3.sg.* 2,24
(nu) pierde: *imperativ prohib. 2.sg.* 2,24

(a) PIERI: v. IV
are a peri: *ind. viit. pop. 3.sg.* rezum. cap.9
veţi peri: *ind. viit.I. 2.pl.* 2,5
au perit: *ind. pf.c. 3.pl.* rezum. cap.7
perise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 7,11
să piară: *conj. prez. 3.sg./pl.* 2,12, 13, 18; 3,96; 7,26

PLATĂ: s.f.
plată: *sg. ac.* 2,6

(a) PLĂCEA: v. II
să placă: *conj. prez. impers.* 3,40
plăcutu(-)-au: *ind. pf.c. impers.* 3,99
placă: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 4,24
plăcut-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,1
va plăcea: *ind. viit.I. impers.* 11,3

PLĂCERE: s.f.
plăcearea: *sg. ac.* 11,16

(a) PLÂNGE: v. III
plângea: *ind. imp. 3.pl.* 13,33
plângând: *gerunziu* 13,35
să plângă: *conj. prez. 3.sg.* 14,39

PLEAVĂ: s.f.
pleava: *sg. ac.* 2,35

(a) PLECA: v. I
pleca: *ind. imp. 3.sg., în loc. v.* ***pleca genunchele*** 6,10
pleacă: *imperativ 2.sg.* 9,18
am plecat: *ind. pf.c. 1.sg.* 10,15
au plecat: *ind. pf.c. 3.pl.* 13,9

(a se) PLIMBA: v. I; var. (Înv. și reg.) **(a se) PRIMBLA; (a se) PREUAMBLA**
(să) primbla: *ind. imp. 3.sg.* 4,26
(să) preaumbla: *ind. imp. 3.sg.* 13,7
preaumblându(-să): *gerunziu* 13,8

PLIN, -Ă: adj.
plină: *f. sg. ac.* 2,9
plini: *m . pl. nom.* 13,28

(a se) PLINI: v. IV
plinindu(-să): *gerunziu* 1,18
plini: *inf. prez. fără* ***a*** 2,10
(să) plinească: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4
(s-)au plinit: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,30
au plinit: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,26
(să) va plini: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,17; 11,36; 12,7
să (se) plinească: *conj. prez. 3.sg.* 9,2, 24
să plinească: *conj. prez. 3.pl.* 11,14
(să) vor plini: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,7

PLINIRE: s.f.
plinirea: *sg. ac.* rezum. cap.12

PLOAIE: s.f.
ploaia: *sg. voc., în sintagma* ***toată ploaia și roao*** 3,64

POARTĂ: s.f.
poarta: *sg. ac.* 8,2
porții: *sg. gen.* 8,6

PODOABĂ: s.f.
podoabii: *sg. gen.* 4,27
podoabă: *sg. ac.* 4,33
podoaba: *sg. ac.* 11,20

POFTĂ: s.f.
poftele: *pl. ac.* 11,37
pofta: *sg. nom./ac.* 13,8, 11, 14, 20, 56; rezum. cap.14

(a) POFTI: v. IV
au poftit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,49

(a se) POGORÎ: v. IV; vezi **(a se) COBORÎ**

POLATĂ: s.f. (Înv. și reg.) „palat domnesc, împărătesc”
polata: *sg. ac.* 1,4; 4,1
polății: *sg. gen.* 5,5

POMET: s.n. „livadă”
pomet: *sg. nom.* 13,4, 15, 26, 36
pometul: *sg. ac.* 13,7
pometului: *sg. gen.* 13,17, 18, 20, 25, 36, 38

PORECLĂ: s.f.; var. (Reg.) **POLICRĂ**
policra: *sg. ac.* 10,1

PORUNCĂ: s.f.
poruncă: *sg. nom./ac.* 3,10, 96; 4,3; 6,7, 12
porunca: *sg. nom./ac.* 3,12, 22; rezum. cap.6; 6,8, 9, 13, 26
poruncile: *pl. ac.* 3,30; 9,4

(a se) PORUNCI: v. IV
poruncindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.2
au poruncit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* rezum. cap.2; 2,2, 12, 46; 3,13, 19, 20; 4,23; rezum. cap.6; 6,16, 23; 9,1; 13,32, 56; 14,13
va porunci: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,39
poruncind: *gerunziu* rezum. cap.3; 5,29; 6,24
poruncisă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 3,30
poruncit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,2
poruncise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 13,18
poruncește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.14

POST: s.n.
posturi: *pl. ac.* 9,3

(a se) POTICNI: v. IV
(să) va poticni: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,19

POTRIVNIC, -Ă: s.m./f.; var. (Înv. și reg.) **PROTIVNIC, -Ă**
protivnicii: *pl. ac.* rezum. cap.14

POVĂȚUITOR, -TOARE: s.m./f.; var. **POVĂȚUITORIU**
povățuitoriu: *s.m. sg. nom./ac.* 3,38; 9,26
povățuitoriul: *sg. nom., în sintagma* ***Hristos povățuitoriul*** 9,25
povățuitoriul: *sg. nom.* 11,22

(a) POVESTI: v. IV
am povestit: *ind. pf.c. 1.sg.* 4,4

PRADĂ: s.f.
prăzi: *pl. nom.* 11,24

PRAF: s.n.
praful: *sg. ac.* 12,2

PRÂNZ: s.n.
prânzului: *sg. gen.* 13,13
prânz: *sg. nom.* rezum. cap.14
prânzul: *sg. ac.* 14,33, 36

PREACURVIE: s.f.; var. **PRECURVIE**
precurvie: *sg. ac.* rezum. cap.13

PREAÎNALT, -Ă: adj./s.
(Celui) Preaînalt: *s.m. sg. gen.* 4,21; 7,22, 25
(Cel) Preaînalt: *s.m. sg. nom.* 4,22, 29; 5,21
Preaînalt: *s.m. sg. gen.* 7,27
preaînalt: *adj. m. sg. nom./gen., în sintagmele* ***Dumnezeul cel preaînalt/Dumnezău celui preaînalt*** 5,18; 7,18

(a) PREAÎNĂLȚA: v. I (Înv.) „a preamări”
[e] preaînălțat: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 3,52
[ești] preaînălțat: *pasiv ind. prez. 2.sg.* 3,54, 55
preaînălțați: *imperativ 2.pl.* 3,57, 58, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 84, 85, 86, 87, 88
să preaînalțe: *conj. prez. 3.sg.* 3,74
preaînalțe: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 3,83

PREAJMĂ: s.f.
preajma: *sg. ac., în loc. prep.* ***în preajma*** 5,5; 6,10

(a) PREALĂUDA: v. I
[eşti] prealăudat: *pasiv ind. prez. 2.sg.* 3,53, 54, 56

(a) PREASLĂVI: v. IV
[eşti] preaslăvit: *pasiv ind. prez. 2.sg.* 3,53, 56

(a se) PREAUMBLA: v. I; vezi **(a se) PLIMBA**

(a se) PREFACE: v. III (Înv.) „a (se) traduce”
(s-)au prefăcut: explicaţie cap.3, după vs. 90

PREOT: s.m.
preoţii: *pl. voc., în sintagma* ***preoţii Domnului*** 3,84
preoţilor: *pl. gen.* rezum. cap.14
preoţii: *pl. nom./ac.* 14,7, 9, 10, 14
preoţi: *pl. ac.* 14,20, 27

PREPUS: s.n. (Înv. şi pop.) „suspiciune”, „bănuială”
prepus: *sg. ac.* 6,4
prepusul: *sg. nom.* 6,4

PRETUTINDENI: adv.; var. (Înv. şi rar.) **PRETUTINDINI**
pretutindini: 13,22

PRICEPERE: s.f.
priceapere: *sg. nom.* 5,12

PRICINĂ: s.f.
pricină: *sg. ac.* 2,15; 6,4, 5; 13,21
pricina: *sg. nom./ac.* 13,14; 14,41

PRIETEN: s.m.; var. (Înv.) **PRIIATIN**
priiatinii: *pl. ac.* 14,1

PRIETENIE: s.f.
prietenie: *sg. ac.* 11,6, 23

PRILAZ: s.n.; vezi **PÂRLEAZ**

PRILEJ: s.n.
prilej: *sg. ac.* 6,4; 13, 15

(a se) PRIMBLA: v. I; vezi **(a se) PLIMBA**

(a) PRIMI: v. IV
să fim priimiţi: *pasiv conj. prez. 1.pl.* 3,39
vor priimi: *ind. viit.I. 3.pl.* 7,18

PRIMPREJURUL: prep.; var. **PRINPREJURUL**
prinprejurul: 9,16

PRIN: s.m. „gorun”; cuvântul nu este înregistrat în DLR, este împrumut din latină (cf. lat. *prīnus, -i*).
prin: *sg. ac.* 13,58

(a) PRINDE: v. III
va prinde: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,12, 15, 18
a prinde: *inf. prez. fără* ***a*** 11,17
prinde: *inf. prez. fără* ***a*** 13,39

PRIPĂ: s.f.
pripă: *sg. ac., în loc. adv.* ***de pripă*** 3,91

PRISOSIRE: s.f.
prisosirea: *sg. ac.* 8,25

PRISOSIT: s.n. (Înv.) „prisos”
prisosit: *sg. ac., în loc. adj.* ***de prisosit*** 5,14

PRISTAV: s.m.
pristavul: *sg. nom.* 3,4

(a) PRIVI: v. IV
priveşti: *ind. prez. 2.sg.* 3,55
priveam: *ind. imp. 1.sg.* 7,9, 11, 13, 21
privind: *gerunziu* 13,16

(a) PROPOVĂDUI: v. IV; var. (Înv.) **(a) PROPOVEDUI**
a propovedui: *inf. prez.* 3,99

PROROC: s.m.
proroc: *sg. nom.* 3,38
prorocul: *sg. nom./ac.* 9,2; rezum. cap.14; 14,32
prorocii: *pl. nom.* 9,6, 10

PROROCIE: s.f.
Prorociia/prorociia: *sg. nom.* în titlul cărţii: *Prorociia lui Daniil*; rezum. cap.11
prorocia: *sg. nom.* rezum. cap.8; 9,24
prorocii: *sg. gen.* rezum. cap.12

(a) PROSLĂVI: v. IV
proslăvit e: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 3,26

PRUNC: s.m.
pruncului: *sg. gen.* 13,45
prunci: *pl. ac.* 14,9

PUHOI: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **POVOI**
povoiu: *sg. ac.* 11,40

(a se) PUNE: v. III
au pus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,7, 8; 5,12; 6,9, 14; 8,18; 9,10; 13,34; 14,13, 35
pusease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 3,3
ai pus: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,10; 10,12
am pus: *ind. pf.c. 1.sg.* explicaţie cap.3, după vs.90; 9,3
(s-)au pus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,96; 5,20, 21; 6,17; 7,9; 13,65
pusu(-te)-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 5,27
va pune: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,17
(să) va pune: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,11
(să) punea: *ind. imp. 3.pl.* rezum. cap.14
pune: *imperativ 2.sg.* 14,10

(a) PURTA: v. I
au purtat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,2; 14,35

PURURI: adv.; var. **PURUREA**
pururea: 3,52; 6,16, 20; 8,11; 12,2; 14,12
pururea: *adv. în loc. adv./adj.* ***de pururea*** 8,12, 13; 11,31; 12,11

PUSTIIRE: s.f.
pustiirii: *sg. gen.* 8,13; rezum. cap.9; 9,2, 27
pustiirea: *sg. nom./ac.* 9,18, 26, 27
pustiire: *sg. ac.* 11,31; 12,11

PUSTIU, -IE: adj.
pustiiu: *n. sg. ac.* 9,17

(a) PUTEA: v. II
neputând: *gerunziu* rezum. cap.2
neputându-: *gerunziu* rezum. cap.13
să poată: *conj. prez. 3.sg./pl.* 1,4; 2,10, 11; 3,96
poate: *ind. prez. 3.sg.* 2,43; 3,17; 4,34; 7,25
pot: *ind. prez. 3.pl.* 4,15
poţi: *ind. prez. 2.sg.* 4,15; 5,16; 14,23
vei putea: *ind. viit.I. 2.sg.* 2,26
au putut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,27; rezum. cap.5; 5,8, 15; 6,4, 20

ai putut: *ind. pf.c. 2.sg.* 2,47
putem: *ind. prez. 1.pl.* 3,33
să putem: *conj. prez. 1.pl.* 3,39
putea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 8,4, 7
a putea: *inf. prez.* 8,24
va putea: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,17
ar putea: *cond. prez. 3.pl.* 13,14
am putut: *ind. pf.c. 1.pl.* 13,39

PUTERE: s.f.
putearea: *sg. nom./ac.* 2,15; 3,44, 100; 4,19, 23, 31; 6,26; rezum. cap.7; 7,12, 14, 26, 27; 11,4; 14,4, 21
puterile: *pl. voc., în sintagma* ***toate puterile Domnului*** 3,61
puteare: *sg. nom./ac.* 3,94; 4,31; 5,21, 29; 7,6, 14; 10,8, 16, 17; 11,3, 15, 39; 14,25
puterii: *sg. gen.* 4,27
puterile: *pl. ac.* 4,32; 8,24

PUTERNIC, -Ă: adj./s.
putearnici: *adj. m. pl. ac.* 2,10
(mai) putearnic: *adj. m. sg. nom.* 7,24
putearnicii: *s.m. pl. nom.* 3,94

(a se) PUTERNICI: v. IV „a se întări", „a deveni puternic"
(te-)ai puternicit: *ind. pf.c. 2.sg.* 4, 19

PUŢIN: adv./pron. nehot./adj.
(mai) puţin: *adv.* 5,27
puţine: *pron. nehot. n. pl. ac.* 7,1
(pre) puţine: *adj. f. pl. ac.* 11,20
puţin: *adj. n. sg. ac.* 11,23, 34

R

RAM: s.m.
ramii: *pl. nom.* 4,18

RAMURĂ: s.f.
ramurile: *pl. ac.* 4,9, 11, 18

RĂDĂCINĂ: s.f.
rădăcina: *sg. ac.* 2,41
rădăcinilor: *pl. gen.* 4,12, 20, 23; 11,7

(a) RĂDICA: v. I; vezi **(a) RIDICA**

RĂMĂŞIŢĂ: s.f.
rămăşiţele: *pl. nom./ac.* 11,4; rezum. cap.12

(a) RĂMÂNE: v. III; var. **(a) RĂMÂNEA:** v. II
rămâind: *gerunziu* rezum. cap.3
va rămânea: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,23; 9,27
au rămas: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,28; 10,8, 16, 17
am rămas: *ind. pf.c. 1.sg.* 10,13
rămâne: *ind. prez. 3.sg.* 13,59

(a) RĂNI: v. IV
era răniţi: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 13,10

(a se) RĂPI: v. IV
(s-)au răpit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,35

RĂPIRE: s.f.
răpiri: *pl. nom.* 11,24
răpirea: *sg. ac.* 11,33

RĂRUNCHI: s.m.
rărunchilor: *pl. gen.* 5,6

(a) RĂSĂRI: v. IV
va răsări: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,41
răsăriţi: *ind. prez. 2.pl.* 3,76
au răsărit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,8; 8,8
răsărise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 7,20

RĂSĂRIT: s.n.
răsărit: *sg. ac.* 8,9; 11,44

(a) RĂSIPI: v. IV; vezi **(a) RISIPI**

(a) RĂSCUMPĂRA: v. I
răscumpăraţi: *ind. prez. 2.pl.* (aici: despre timp) „a câştiga" 2,8
să răscumpere: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.4
răscumpără: *imperativ 2.sg.* 4,24

(a) RĂSPUNDE: v. III
au răspuns: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,4, 26; 4,27; 14,16
răspunzând: *gerunziu* 2,5, 10, 27; 4,16; 6,12, 13, 21; 14,4
răspuns-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,7, 8; 3,92; 4,16
răspunzind: *gerunziu* 3,16, 91; 5,17
să răspundem: *conj. prez. 1.pl.* 3,16

RĂŞINĂ: s.f.
răşină: *sg. ac.* 3,46; rezum. cap.14; 14,26

(a) RĂTĂCI: v. IV
(nu) rătăci: *imperativ prohib. 2.sg.* 14,6

RĂU, REA: adj./s./adv.
răi: *adj. m. pl. gen.* 3,32
(mai) rău: *adj. m. sg. gen.* 3,32
reale: *adj. f. pl. ac./dat.* 3,44; 13,52
rău: *s.n. sg. ac.* 9,12; 11,27
răul: *s.n. sg. nom.* 9,13
rău: *adv.* 11,7; 13,61

RĂUTATE: s.f.; var. (Înv.) **RĂOTATE**
răotate: *sg. ac.* 9,14; 13,43

RĂZBOI: s.n.
războiu: *sg. ac.* 7,21; 11,20, 25
războiului: *sg. gen.* 9,26
războaie: *pl. ac.* rezum. cap.11

(a) RĂZBOI: v. IV „a purta război"
va război: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,40

(a) RÂDE: v. III
râzând: *gerunziu* 14,6
au râs: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,18

RÂMLEAN: s.m.
râmleani: *pl. nom.* 11,30

RÂND: s.n.
rânduri: *pl. nom.* 7,5

(a se) RÂNDUI: v. IV
au rânduit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,5, 10; 2,38, 48, 49; 3,5, 97; 5,11; 6,1, 15; 13,14
rânduise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 1,11; 2,24
rânduiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 2,21
era rânduiţi: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 3,3
ai rânduit: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,12; 6,12
va rândui: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,14
(să) rânduiaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.6
a rândui: *inf. prez.* 6,4
(s-)au rânduit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,26; 13,5
era rânduite: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 7,12

RÂNDUIALĂ: s.f.
rânduiala: *sg. ac.* 14,14

RÂNDUIT, -Ă: adj./s.
rânduita: *adj. antep. f. sg. ac.* 6,10
rânduită: *adj. f. sg. ac.* 11,29, 35, 40; rezum. cap.12; 12,4, 9
(Cel) Rânduit: *s.m. sg. ac.* 12,13

RÂU: s.n.
râuri: *pl. voc.* 3,78
râu: *sg. nom.* 7,10
râul: *sg. ac.* 10,4
râului: *sg. gen.* rezum. cap.12; 12,5, 6, 7

REPEDE: adv.
reapede: 7,10

REPEJUNE: s.f. (Înv. și pop.) „repeziciune"; „pornire"; „atac"; „năvală"
răpegiunea: *sg. ac.* 8,6
răpejunea: *sg. ac.* 14,35

(a se) RIDICA: v. I; var. (Înv. și pop.) **(a se) RĂDICA**
au râdicat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2.48; 10,10
râdicase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* rezum. cap.3; 3,2, 3; rezum. cap.5; 12,7
ai râdicat: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,12, 18
am râdicat: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,14; 4,31; 8,3; 10,5
(te-)ai rădicat: *ind. pf.c. 2.sg.* 5,23
(să) vor râdica: *ind. viit.I. 3.pl.* 11,14, 34

(a se) RISIPI: v. IV; var. (Înv. și rar.) **(a se) RĂSIPI**
(să) va râsipi: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,44; 6,26
să râsipești: *conj. prez. 2.sg.* 3,34
râsipiți: *imperativ 2.pl.* 4,11, 20
va râsipi: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,26; 11,24
(s-)au râsipit: *ind. pf.c. 3.pl.* rezum. cap.14

RISIPIRE: s.f.; var. **RĂSIPIRE**
râsipirea: *sg. nom.* 12,7

ROATĂ: s.f.
roatele: *pl. nom.* 7,9

ROB, ROABĂ: s.m./f.
roabe: *s.f. pl. ac.* 11,8

ROBIE: s.f.
robii: *sg. gen.* 5,13; 6,13
robie: *sg. ac.* rezum. cap.1; 11,33

ROD: s.n.
rodul: *sg. nom.* 4,9, 18
rodurile: *pl. ac.* 4,11

ROUĂ: s.f.
roao: *sg. voc., în sintagma* ***toată ploaia și roao*** 3,64
roaole: *pl. voc., în sintagma* ***roaole și bruma*** 3,68
roua: *sg. ac.* 4,12
roaoa: *sg. ac.* 4,20, 22, 30; 5,21

RUDENIE: s.f.
rudeniile: *pl. ac.* 13,30, 63

(a se) RUGA: v. I
au rugat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,8; 2,16
rogu: *ind. prez. 1.sg.* 1,12
(să) ruga: *ind. imp. 3.sg.* rezum. cap.2; rezum. cap.6
am rugat *ind. pf.c. 1.sg.* 2,23
(s-)au rugat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,25
rugămu(-ne): *ind. prez. 1.pl.* 3,34
rugându(-să): *gerunziu* 6,11; rezum. cap.13
(să) roagă: *ind. prez. 3.sg.* 6,13
a (mă) ruga: *inf. prez.* 9,3
(m-)am rugat *ind. pf.c. 1.sg.* 9,4
rogu(-mă): *ind. prez. 1.sg.* 9,4, 16
(ne-)am rugat: *ind. pf.c. 1.pl.* 9,13
rugându(-mă): *gerunziu* 9,20

RUGĂCIUNE: s.f.
rugăciunea: *sg. ac.* rezum. cap.9; 9,17
rugăciunile: *pl. ac.* 9,18, 20
rugăciune: *sg. ac.* 9,21
rugăciunilor: *pl. gen.* 9,23

(a se) RUPE: v. III; var. (Înv. și reg.) **(a se) RUMPE**
au rupt: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,48
rumpându(-să): *gerunziu* rezum. cap.6
(să) va rumpe: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,4
(s-)au rupt: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,26

(a se) RUȘINA: v. I
să rușinezi: *conj. prez. 2.sg.* 3,42
să (se) rușineaze: *conj. prez. 3.pl.* 3,44
rușineaze(-se): *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 3,44
(să) rușina: *ind. imp. 3.pl.* 13,11
(s-)au rușinat: *ind. pf.c. 3.pl.* 13,27

RUȘINE: s.f.
rușine: *sg. nom./ac.* 3,33, 40
rușinea: *sg. nom.* 9,7, 8

S

SABIE: s.f.
sabie: *sg. ac.* 11,33; 13,59; 14,25

SAC: s.m. (Înv.) „îmbrăcăminte făcută din sac (pânză de fuior de cânți sau de buci din care se fac sacii) care se purta în semn de doliu sau de pocăință ori de către cei săraci"
sac: *sg. ac.* 9,3

SAD: s.n. „lăstar"
sad: *sg. nom.* 11,7

SĂLBATIC, -Ă: adj.; var. **SĂLBATEC, -Ă**
sălbateci: *m. pl. ac., în sintagma* ***asinii sălbateci*** 5,21

(a se) SĂLBĂTICI: v. IV; var. (Pop.) **(a se) SĂLBĂTĂCI**
(s-)au sălbătăcit: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,7

SĂMÂNȚĂ: s.f.
sămânța: *sg. nom./ac.* 1,3; 2,43; 3,36; 9,1; 11,6
sămânța: *sg. voc., în sintagma* ***sămânța lui Hanaan*** 13,56

SĂPTĂMÂNĂ: s.f.
săptămâni: *pl. nom./ac.* rezum. cap.9; 9,24, 25, 26; 10,2, 3
săptămână: *sg. ac.* 9,27
săptămânii: *sg. gen.* 9,27

SĂPUN: s.n.
săpun: *sg. ac.* 13,17

SĂRAC, -Ă: s.m./f.
săracilor: *s.m. pl. gen.* 4,24

(a) SĂRI: v. IV
au sărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,39

(a se) SĂTURA: v. I
să (să) saturе: *conj. prez. 3.pl.* 13,32

SÂNGE: s.n.
sângele: *sg. nom./ac.* 13,46, 62

SÂRG: s.n.
sârg: *sg. ac., în loc. adv.* ***de sârg*** „în grabă” 3,13

SCAUN: s.n.
scaunul: *sg. ac., în sintagma* ***scaunul împărăţiii*** 3,54; 5,20
scaunele: *pl. nom.* 7,9

(a) SCĂDEA: v. II
va scădea: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,27

(a) SCĂPA: v. I
vor scăpa: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.11
va scăpa: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,42
voiu scăpa: *ind. viit.I. 1.sg.* 13,22

(a se) SCHIMBA: v. I
schimbându(-)(-să): *gerunziu* rezum. cap.1
schimbă: *ind. prez. 3.sg.* 2,21
(s-)au schimbat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,19; 5,6, 9; 7,28; 10,8
(să) schimbase: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 3,94
au schimbat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,95
să (se) schimbe: *conj. prez. 3.sg./pl.* 4,13; 5,10
(să) vor schimba: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,20, 22, 29
să (să) schimbe: *conj. prez. 3.sg.* 6,8
a (să) schimba: *inf. prez.* 6, 15
schimba: *inf. prez. fără* ***a*** 7,25
(să) va schimba: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,14

SCHIN: s.m. „mesteacăn”; cuvântul nu este înregistrat în DLR; este împrumutat de traducător din *Vulgata* (cf. lat. *schinus*).
schin: *sg. ac.* 13,54

(a) SCLIPI: v. IV
vor sclipi: *ind. viit.I: 3.pl.* 12,3

(a se) SCOATE: v. III
să scoaţă: *conj. prez. 3.sg.* 3,15
scoate: *inf. prez. fără* ***a*** 3,17
scoate: *imperativ 2.sg.* 3,43
au scos: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,88, 95
(s-)au scos: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* rezum. cap.6; 6,23; explicaţie înainte de cap.13;
a scoate: *inf. prez.* 6,14, 23
ai scos: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,15

(a se) SCRIE: v. III
scriind: *gerunziu* rezum. cap.5; 5,5; 7,1
scriia: *ind. imp. 3.pl.* 5,5
au scris: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,24; 6,25
(s-)au scris: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,25; 9,11
iaste scris: *pasiv ind. prez. impers.* 9,13
(să) scrie: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.10

SCRIPTURĂ: s.f. (Înv.) „scriere”, „scris”
scriptura: *sg. ac.* 1,4; 5,7, 8, 16

SCRIS, -Ă: adj.
scris: *n. sg. nom.* 12,1

SCRISOARE: s.f. (Înv.) „scriere”, „scris”
scrisoare: *sg. ac.* rezum. cap.5
scrisoarea: *sg. ac.* 5,15, 17, 25; 10,21

(a se) SCULA: v. I
(să) va scula: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,39; 7,24; 8,23, 25; 11,3, 37; 12,1
(s-)au sculat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,91; 8,22; 13,19, 61; 14,15
sculându(-să): *gerunziu* 6,19; 13,34; 14,38
(să) vor scula: *ind. viit.I. 3.pl.* 7,17; 8,22; 11,14, 15
(m-)am sculat: *ind. pf.c. 1.sg.* 8,27

SCUMP, -Ă: adj./s.
scumpe: *adj. n. pl. ac.* 11,8, 38
scumpă: *adj. f. sg. ac., în sintagma* ***piatră scumpă*** 11,38
(ceale) scumpe: *s.n. pl. ac.* 11,43

SCURT, -Ă: adj.
scurt: *n. sg. ac., în sintagma* ***cu cuvânt scurt*** „pe scurt” 7,1

(a se) SCURTA: v. I
(s-)au scurtat: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,24

(a) SCUTURA: v. I
au scuturat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,49
scuturaţi: *imperativ 2.pl.* 4,11

SEAMĂ: s.f.
samă: *sg. ac.* 6,2; 14,12
sama: *sg. ac., în loc. adv.* ***pre sama*** 14,2

SEARĂ: s.f./adv.
sara: *adv.* 8,14, 26
sara: *s.f. sg. ac., în sintagma* ***jârtvii de sara*** 9,21

SECERĂTOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Înv. şi reg.) **SĂCERĂTOR, -TOARE**
săcerătorilor: *s.m. pl. dat.* 14,32

SEMN: s.n.
seamne: *pl. ac.* 3,99; 6,27; 14,42
seamnele: *pl. ac.* 3,100

SFAT: s.n.
sfatul: *sg. nom./ac.* 4,24; 6,8
sfat: *sg. ac.* 6,7
sfaturi: *pl. ac.* 11,25

(a) SFĂRÂMA: v. I; var. (Înv.) **(a) SFĂRMA**
au sfărâmat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,34, 45; 6,24; 8,7
sfărâmă: *ind. prez. 3.sg.* 2,40
va sfărma: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,40
va sfărâma: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,44; 7,23
sfărâmând: *gerunziu* 7,7
sfărâma: *ind. imp. 3.sg.* 7,19

SFÂNT, -Ă: adj./s.
sfintii: *adj. f. sg. gen.* 3,28
sfânt: *adj. m. sg. nom./ac./gen.* 3,52; 9,16, 20; 11,45; 12,7
sfântă: *adj. f. sg. ac.* 3,53; 9,24
sfinţi: *adj. m. pl. gen.* 4,5, 6, 15; 5,11
sfântului: *adj. antep. n. sg. gen., în sintagma* ***sfântului aşezământ*** 11,28
Sfânt: *adj. n. sg. ac., în sintagma* ***Duhul cel Sfânt*** 13,45
sfântul: *s.m. sg. nom.* 3,35
(cei) sfinţi: *s.m. pl. voc., în sintagma* ***cei sfinţi şi smeriţi cu inima*** 3,87
(Cel) Sfânt: *s.m. sg. nom./ac.* 4,10, 20
sfinţilor: *s.m. pl. gen./dat.* 4, 14; 7,21, 22, 27; 8,24
sfinţii: *s.m. pl. nom./ac.* 7,22, 25
sfinţi: *s.m. pl. ac.* 8,13
sfânt: *s.m. sg. nom.* 8,13
Sfântului: *sg. gen., în gen. superl.* ***Sfântului Sfinţilor*** „Isus Hristos” „cf. Anania 2001, p. 1120) rezum. cap.9
Sfinţilor: *s.m. sg. gen., în gen. superl.* ***Sfântului Sfinţilor/Sfântul Sfinţilor*** rezum. cap.9; 9,24
Sfântul: *s.m. sg. nom., în gen. superl.* ***Sfântul Sfinţilor*** 9,24

(a se) SFÂRȘI: v. IV
să (se) sfârșască: *conj. prez. 3.sg.* 9,24
(să) va sfârși: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,16

SFÂRȘIRE: s.f.
sfârșirea: *sg. nom.* 11,36

SFÂRȘIT: s.n.
sfârșitul: *sg. nom./ac.* 4,26, 31; 7,28; 9,26; 11,6, 13, 27; 12,6, 13; explicație înainte de cap.13
sfârșit: *sg. ac., în loc. adv.* ***până în sfârșit*** „pentru totdeauna”; „pe veci” 7,26
sfârșitului: *sg. gen.* 8,17, 19
sfârșit: *sg. ac., în loc. v.* ***sfârșit să ia*** 9,24
sfârșit: *sg. ac., în loc. adv.* ***la sfârșit*** 9,27

SFEȘNIC: s.n.; var. (Înv. și pop.) **SFECINIC**
sfeaciniculu: *sg. gen.* 5,5

SFINȚIRE: s.f.
sfințirii: *sg. gen.* 8,11

SILĂ: s.f.
sâlă: *sg. ac.* 14,29

(a) SIMȚI: v. IV
sâmțesc: *ind. prez. 3.pl.* 5,23

SIMȚIRE: s.f.
sâmțirea: *sg. nom./ac.* 4,33; 13,9
simțirea: *sg. nom.* 4,31

SINGUR, -Ă: adj.
sângur: *m. sg. nom.* 3,45; rezum. cap.4; rezum. cap.5; 10,7, 8
sângură: *f. sg. nom./ac.* rezum. cap.10; 13,14
sângure: *n. pl. nom.* 11,41
sânguri: *m. pl. nom.* 13,36

SIRIENEȘTE: adv. (Înv. și rar.) „în siriacă”
sirieneaște: 2,4

SLAVĂ: s.f.
slava: *sg. nom./ac.* 2,37; 4,27; 5,20; 11,39
slavă: *sg. ac.* 3,43; 5,18
slavii: *sg. gen.* 3,52, 53

(a se) SLĂBĂNOGI: v. IV
(să) slăbănogea: *ind. imp. 3.pl.* 5,6
(m-)am slăbănogit: *ind. pf.c. 1.sg.* 8,27

(a) SLĂVI: v. IV
[ești] slăvit: *pasiv ind. prez. 2.sg.* 3,45, 52
slăvea: *ind. imp. 3.pl.* 3,51
am slăvit: *ind. pf.c. 1.sg.* 4,31
slăvesc: *ind. prez. 1.sg.* 4,34
ai slăvit: *ind. pf.c. 2.sg.* 5,23

SLOBOD, -Ă: adj./adv.
sloboz: *adj. m. pl. ac.* 3,92
slobod: *adv.* 6,12, 15

(a se) SLOBOZI: v. IV
a slobozi: *inf. prez.* 3, 17
să sloboază: *conj. prez. 3.sg.* 6,14
slobozi: *inf. prez. fără* **a** 8,7
(s-)au slobozit: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,16
slobozând: *gerunziu* 13,53

SLUGĂ: s.f.
slugile: *pl. nom./ac.* 1,12, 13; 3,93, 95; 9,6, 10; 13,26, 27
slugilor: *pl. dat.* 2,4, 7; 3,33; 14,13
sluga: *sg. nom.* 3,35; 10,17
slujilor: *pl. dat.* 3,44
slugile: *pl. voc., în sintagma* ***slugile Domnului*** 3,85
sluga: *sg. voc., în sintagmele* ***sluga lui Dumnezeu celui viu/sluga lui Dumnezeu*** 6,20; 14,36
slujii: *sg. gen.* 9,11
slugii: *sg. gen.* 9,17

(a se) SLUJI: v. IV
să slujască: *conj. prez. 3.pl.* 3,95
slujești: *ind. prez. 2.sg.* 6,20
slujiia: *ind. imp. 3.pl.* 7,10
vor sluji: *ind. viit.I. 3.pl.* 7,14, 27
(să) va sluji: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,7

SLUJITOR, -TOARE: s.m./f.
slujitorii: *s.m. pl. nom.* 3,46
slujitori: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.7

SMERIN, -Ă: s.m./f.; var. **SMEARIN, -Ă** „smerit”
(cel mai) smearin: *s.m. sg. ac.* 4, 14

(a) SMERI: v. IV
sântem smeriți: *pasiv ind. prez. 1.pl.* 3,37
smeri: *inf. prez.* 4,34
smerea: *ind. imp. 3.sg.* 5,19
ai smerit: *ind. pf.c. 2.sg.* 5,22
va smeri: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,24

SMERIT, -Ă: adj.
smerit: *n. sg. ac.* 3,39
smeriți: *s.m. pl. voc., în sintagma* **cei** ***sfinți și smeriți cu inima*** 3,87

(a se) SMULGE: v. III; var. **(a se) ZMULGE**
(s-)au zmult: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,4, 8

SOARE: s.m.
soarele: *sg. voc., în sintagma* ***soarele și luna*** 3,62
soarelui: *sg. gen.* 6,14

SOARTĂ: s.f.; var. (Înv. și pop.) **SOARTE**
soartea: *sg. ac.* 12, 13

(a se) SOCOTI: v. IV
socotind: *gerunziu* rezum. cap.3
(s-)au socotit: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,32
va socoti: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.11; 11,37

SOMN: s.n.
somnul: *sg. nom.* 2, 1; 4,16; 6,18

(a) SOSI: v. IV
au sosit: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,19; 7,22

SOȚ: s.m. (Înv. și pop.) „tovarăș”
soții: *pl. nom./ac.* 2,13, 18; 3,49
soțul: *sg. nom.* 4,5

SOȚIE: s.f. (Înv. și pop.) „tovarăș”
soțiilor: *pl. dat.* 2,17

(a se) SPĂIMÂNTA: v. I
să (să) spăimânteză: *conj. prez. 3.sg.* 6,26
spăimântându(-mă): *gerunziu* 8,17
să (se) spăimânteză: *conj. prez. 3.pl.* 14,42

(a se) SPĂLA: v. I
a (să) spăla: *inf. prez.* 13,15
să (mă) spăl: *conj. prez. 1.sg.* 13,17

(a) SPORI: v. IV
va spori: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,12, 24
vor spori *ind. viit.I. 3.pl.* 11,27

(a) SPRIJINI: v. IV
să sprijinească: *conj. prez. 3.sg.* 6,2

(a) SPUNE: v. III
să spuie: *conj. prez. 3.pl.* 2,2; 4,3; 5,15
spune: *imperativ 2.sg.* 2,4; 4,15; 13,50, 54, 58
vom spune: *ind. viit.I. 1.pl.* 2,4, 7, 36
veți spune: *ind. viit.I. 2.pl.* 2,5, 9; 14,7
spuie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 2,7
spuneți: *imperativ 2.pl.* 2,9
spune: *inf. prez. fără* ***a*** 2,11, 26, 27; 4,15; 5,15
spuind: *gerunziu* 2,15
a spune: *inf. prez.* 2,16; 5,8, 16; 13,11, 40
au spus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2, 17, 28; 4,4; 7,16; 13,10
va spune: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,12
să spuiu: *conj. prez. 1.sg.* 9,23

(a se) SPURCA: v. I
să (să) spurce: *conj. prez. 3.sg.* 1,8

(a) STA: v. I
să stea: *conj. prez. 3.sg./pl.* rezum. cap.1; 1,5; 11,16
sta: *inf. prez. fără* ***a*** 1,4; 8,4
au stătut: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,19; 2,2; 7,4, 5; 8,15, 17
sta: *ind. imp. 3.sg./pl.* 2,31; 3,3; 7,10, 16; 8,3; 10,16; 12,5, 6, 7
va sta: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,44; 11,4, 6, 7, 16, 17, 20, 21
stând: *gerunziu* 3,25; 8,6; 13,48
să steaie: *conj. prez. 3.sg.* 4,32
a sta: *inf. prez.* 8,7; 11,15
stam: *ind. imp. 1.sg.* 8,17; 11,1
stăi: *imperativ 2.sg.* 10,11
am stătut: *ind. pf.c. 1.sg.* 10,11
au stat: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,13
vor sta: *ind. viit.I. 3.pl.* 11,2, 25, 31
stau: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.12
stă: *ind. prez. 3.sg.* 12,1
vei sta: *ind. viit.I. 2.sg.* 12,13

(a) STĂPÂNI: v. IV
stăpânească: *ind. prez. 3.sg.* 4,14, 22, 29
va stăpâni: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.11; 11,3, 43
au stăpânit: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,4

STĂPÂNIRE: s.f.
stăpânirea: *sg. ac.* 2,37, 38
stăpânire: *sg. ac.* 11,5

STĂPÂNITOR, -TOARE: s.m./f.
Stăpânitoriului: *s.m. sg. gen.* 5,23

STÂNG, -Ă: s.f./n.
stânga: *s.f. sg. ac.* 12,7

STEA: s.f.
stealele: *pl. ac.* 3,36; 12,3
stealele: *pl. voc., în sintagma* ***stealele ceriului*** 3,63
steale: *pl. ac.* 8,10

(a) STEJI: v. IV; var. (Înv și reg.) **(a) STĂJI** (Înv. și reg.) „a (se) grăbi"; „a impune cuiva să acționeze repede"; „a presa"
stăjiia: *ind. imp. 3.sg.* 3,22

STRAJĂ: s.f.
straje: *sg. nom.* 4,10
straja: *sg. ac.* 4,20

STRĂIN, -Ă: adj.; var. (Înv. și pop.) **STREIN, -Ă**
strein: *m. sg. ac.* 11,39

STRĂJER: s.m.; var. (Înv. și pop.) **STRĂJAR**
străjarilor: *pl. gen.* 4,14

(a) STRĂLUCI: v. IV
vor străluci *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.12

STRĂLUCIRE: s.f.
strălucirea: *sg. ac.* 12,3

STRÂMTOARE: s.f.
strâmtoarea: *sg. ac.* 9,25
strâmtoare: *sg. nom.* 13,22

(a) STRÂNGE: v. III
strângându-: *gerunziu* 7,1

(a se) STRECURA: v. I
(s-)au strecurat: *ind. pf.c. 3.pl.* 9, 11

(a se) STRICA: v. I
(să) va strâca: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,14
au strâcat: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,27

STRICARE: s.f.
strâcare: *sg. nom.* 3,92

(a) STRIGA: v. I; var. (Înv.) **(a) STRÂGA**
strâga: *ind. imp. 3.sg.* 3,4
strâgat-au: *ind. pf. c. 3.sg.* 4,11; 5,7
au strâgat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,20; 8,16; 13,24, 42, 46, 60; 14,17, 36, 40

STRIGARE: s.f.
strâgarea: *sg. ac.* 13,26

(a se) STROPI: v. IV
să (se) stropească: *conj. prez. 3.sg.* 4,20
(te) vei stropi: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,22

(a) SUFERI: v. IV
vor suferi: *ind. viit.I. 3.pl.* 11,15
au suferit: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,57

(a) SUFLA: v. I
suflă: *ind. prez. 3.sg.* 3,50

SUFLARE: s.f.
suflarea: *sg. ac.* 5,23

SUFLET: s.n.
suflet: *sg. ac.* 3,39
sufletele: *pl. voc., în sintagma* ***duhuri și sufletele dreptilor*** 3,86

(a se) SUI: v. IV
(să) suia: *ind. imp. 3.pl.* 7,3
(să) va sui: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,23

SUNET: s.n.
sunetul: *sg. ac.* 3,5, 7, 10, 15

(a se) SUPUNE: v. III
(să) va supune: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,26

SURLĂ: s.f.
surlei: *sg. gen.* 3,5, 7, 10, 15

(a) SURPA: v. I
să surpe: *conj. prez. 3.sg.* 11,17
au surpat: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,21

(a) SUSPINA: v. I
suspinat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,22

Ş

ŞANŢ: s.n. (aici; e vorba despre pământul scos dintr-un şanţ) „săpătură lungă şi adâncă, adesea fortificată sau umplută cu apă, care se făcea în jurul unei cetăţi, al unui castel, în scopuri de apărare"
şanţul: *sg. ac.* 11,15

(a) ŞEDEA: v. II
şezi: *ind. prez. 2.sg.* 3,55
au şezut: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,9, 10
va şedea: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,26
şezi: *imperativ 2.sg.* 13,50
şezând: *gerunziu* 14,39

(a se) ŞTERGE: v. III
să (se) şteargă: *conj. prez. 3.sg.* 9,24

(a) ŞTI: v. IV
ştiind: *gerunziu* rezum. cap.1; 2,8; 5,11, 22; 11,32
ştiu: *ind. prez. 1.sg.* 2,3; 4,6; 8,13; 14,34
să ştiu: *conj. prez. 1.sg.* 2,9
să ştii: *conj. prez. 2.sg.* 2,30; 3,18; 6,15; 9,25
să ştie: *conj. prez. 3.pl.* 3,45
vei şti: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,29
a şti: *inf. prez.* 7,19
ştii: *ind. prez. 2.sg.* 10,20; 13,42, 43
au ştiut: *ind. pf.c. 3.pl.* 11,38
ştiia: *ind. imp. 3.pl.* 13,18

ŞTIINŢĂ: s.f.
ştiinţa: *sg. nom./ac.* 1,4; 5,14; 12,4

T

TAINĂ: s.f.
taina: *sg. nom./ac.* rezum. cap.2; 2,18, 19, 27, 30; 4,6
tainele: *pl. ac.* 2,28, 29, 47
tainã: *sg. ac.* 2,47
tainã: *sg. ac., în loc. adv.* ***în tainã*** 11,21

TARE: adj./s.
tari: *adj. f. pl. nom.* 3,100
tare: *adj. m./f. sg. nom./ac.* 4,8; 9,15; 11,3
tare (foarte): *adj. f./n. sg. nom./ac.* 7,7; 11,25
(mai) tare: *m. sg. nom.* 13,39
(cei) tari: *s.m. pl. ac.* 8,24
(celor) tari: *s.m. pl. gen.* 11,24

TATĂ: s.m.; var. (Înv. şi pop.) **TĂTÂNE**
tatăl: *sg. nom.* 5,2, 11
tatâl: *sg. nom.* 5,13
tată-tău: *sg. nom.* 5,11
tătâni-tău: *sg. gen./dat.* 5,11, 18

TAUR: s.m.
tauri: *pl. ac.* 3,40

(a) TĂCEA: v. II
am tăcut: *ind. pf.c. 1.sg.* 10,15

TĂCUT, -Ă: adj.
tăcut: *m. sg. nom.* 4,16

(a) TĂGĂDUI: v. IV
va tăgădui: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,26

(a se) TĂIA: v. I
să taie: *conj. prez. 3.sg.* 13,59
(s-)au tăiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,34, 45
tăiaţi: *imperativ 2.pl.* 4,11, 20
va tăia: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,55

TĂIAT, -Ă: adj.
tăiat: *m. sg. ac.* rezum. cap.4

TĂINUIT, -Ă: s.
(celor) tăinuite: *s.n. pl. gen.* 5,12

TĂMÂIE: s.f.
tămâie: *sg. nom./ac.* rezum. cap.2; 2,46; 3,38

TĂRIE: s.f.
tăriia: *sg. nom./ac.* 2,20, 37; 3,56; 8,10, 22
tărie: *sg. ac.* 2,23; 8,9, 10, 12; 11,6
tărie: *sg. ac., în loc. adv.* (Pop.) ***cu tărie*** „puternic" 3,4; 4,11
tăriii: *sg. gen.* 8,6, 11; 11,31; 12,3
tăria: *sg. nom.* 8,13, 24; 11,25

TĂTÂNE: s.m; vezi **TATĂ**

(a) TÂLCUI: v. IV
tâlcui: *inf. prez. fără* ***a*** rezum. cap.5
tâlcuieşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4
tâlcui: *inf. prez. fără* ***a*** 5,16
să tâlcuiască: *conj. prez. 3.sg.* 8,27

TÂLCUIRE: s.f.
tâlcuirea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.2; 2,4, 6, 7, 9, 26, 30, 36, 45; 4,15, 16, 21; 5,7, 8, 12, 15, 16, 17, 26; 7,16

TÂNĂR, -Ă: adj./s.
tânăr: *s.m. sg. nom.* 13,21
tineri: *s.m. pl. gen.* 1,10
tinerii: *s.m. pl. nom.* 11,6
tinăr: *s.m. sg. nom.* 13,37, 40
(celui mai) tinăr: *adj. m. sg. gen.* 13,45

TEMĂTOR, TOARE: adj./s.
(cei) temători: *s.m. pl. voc., în sintagma* ***cei temători de Dumnezeu*** 3,90
temătoare: *adj. f. sg. nom., în sintagma* ***temătoare de Dumenzeu*** 13,2

(a se) TEME: v. III
(mă) tem: *ind. prez. 1.sg.* 1,10
(ne) teamem: *ind. prez. 1.pl.* 3,41
(să) temea: *ind. imp. 3.pl.* 5,19
a (să) teame: *inf. prez.* rezum. cap.6
să (te) temi: *conj. prez. 2.sg.* 10,12, 19
temându(-să): *gerunziu* 13,57
să (se) teamă: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.14

TESTAMENT: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **TESTAMÂNT**
testamântul: *sg. ac.* 3,34

THECHIL: (probabil) s. (cf. Anania 2001, p.1114).
thechil: *unul dintre cuvintele inscripţionate de mâna lui Dumnezeu în faţa regelui Baltazar* (aici *Valtasar*), tâlcuit de Daniil: „pusu-te-ai în cumpănă şi te ai aflat mai puţin având" 5,25, 27

TIPARNIC, -Ă: s. (Înv. şi reg.) „text care a fost tipărit"
tiparnica: *sg. ac.* explicaţie cap.3, după vs.90

TIPĂRIT, -Ă: s. (cf. **TIPARNIC**)
tipărita: *s.f. sg. ac.* explicație după cap.12

TIRAN: s.m.
tiranilor: *pl. gen.* 1,3
tirani: *pl. nom./ac.* 3,2, 3

TIRANIE: s.f.; var. (Înv.) **TIRĂNIE**
tirăniia: *sg. ac.* rezum. cap.8

TOIAG: s.n.
toiag: *sg. ac.* 14,25

(a) TRAGE: v. III
au tras: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,40

(a) TRĂI: v. IV
să trăiești: *conj. prez. 2.sg.* 2,4; 3,9; 5,10; 6,6, 21

TRÂMBIȚĂ: s.f.
trâmbiții: *sg. gen.* 3,5, 7, 10, 15

TREAPTĂ: s.f.
treapta: *sg. ac.* 8,18; 10,11

(a) TRECE: v. III
va treace: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,9; 4,28; 11,40, 43
trecuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 3,94
treace: *inf. prez. fără* ***a*** 6,8
a treace: *inf. prez.* 6,12
au trecut: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,11
vor treace: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,4

(a) TREMURA: v. I
tremurând: *gerunziu* rezum. cap.10; 10,11

(a se) TREZI: v. IV; var. (Înv. și reg.) **(a se) TREZVI**
(să) vor trezvi: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,2

(a se) TRIMITE: v. III; var. (Înv.) **(a se) TREMITE**
(să) trimit: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.3
au tremis: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,2
(să) va trimite: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,6
să (să) trimiță: *conj. prez. 3.sg.* 3,11
(vă) veți trimite: *ind. viit.I. 2.pl.* 3,15
am trimis: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,91
au trimis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,95; 6,22; 13,29, 36; 14,30, 36
(s-)au trimis: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,24; rezum. cap.6; rezum. cap.14
trimițându(-să): *gerunziu* rezum. cap.6
să (se) trimiță: *conj. prez. 3.sg.* 6,7, 12
sânt trimis: *pasiv ind. prez. 1.sg.* 10,11
va trimite: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,42
trimiteți: *imperativ 2.pl.* 13,29

TROCULIȚĂ: s.f. „troacă mică"; acest derivat hipocoristic nu este înregistrat în MDA.
troculiță: *sg. ac.* 14,32

TRON: s.n.; var. **THRON** (formă mai apropiată de etimon; cf. lat. *thronus*); aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Samuelis Klein, *Dictionarium Valachico-Latinum*, editat de Gáldi László, în 1944, la Budapesta.
thronul: *sg. nom.* 7,9

TRUP: s.n.
trupurile: *pl. ac.* 3,94, 95
trupul: *sg. nom.* 4,9, 30; 5,21; 7,11; 10,6
trupul: *sg. gen.* (*cu* ***a + tot***) 14,4
trupuri: *pl. nom.* 14,31

(a se) TULBURA: v. I; var. (Înv.) **(a se) TURBURA**
turburându(-mă): *gerunziu* 2,3
au turburat: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,2; 7,15
turbura: *ind. imp. 3.pl.* 4,16; 5,6
să turbure: *conj. prez. 3.pl.* 4,16
(s-)au turburat: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,9; 6,14
(să) turbura: *ind. imp. 3.pl.* 5,9
turbure: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 5, 10
(mă) turburam: *ind. imp. 1.sg.* 7,28
va turbura: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,44

Ț

ȚAP: s.m.
țapul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.8; 8,5, 8
țap: *sg. nom. ., în sintagma* ***țap de capre*** (cf. lat. *hircus caprarum*) 8,5
țapul: *sg. nom. în sintagma* ***țapul caprelor*** (cf. lat. *hircus caprarum*) 8,8, 21

ȚĂRM: s.n.; var. (Înv. și reg.) **ȚĂRMURE**
țărmurile: *pl. ac.* 3,36
țărmurii: *pl. ac.* rezum. cap.12
țărmurele: *sg. ac.* 12,5

ȚIITOARE: s.f. „concubină"
țiitoarele: *pl. nom.* 5,2, 3, 23

(a se) ȚINE: v. III
am ținut: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 3,30; 7,28
ținuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* rezum. cap.6
ținându(-să): *gerunziu* rezum. cap.14
au ținut: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,18

ȚINUT: s.n.
ținuturile: *pl. ac.* 2,48; rezum. cap.6
ținutului: *sg. gen.* 2,49
ținutul: *sg. ac.* 3,1; 8,2; 11,7
țânuturilor: *pl. gen.* 3,2
ținuturilor: *pl. gen.* 3,3
țânutului: *sg. gen.* 3,12
țânutul: *sg. ac.* 3,97
ținuturi: *pl. nom.* rezum. cap.11

U

(a) UCIDE: v. III
a ucide: *inf. prez.* rezum. cap.2
să (se) ucigă: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.3
ucis au fost: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,30
va ucide: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,25
(să) va ucide: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,26
ucide: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.13
vei ucide: *ind. viit.I. 2.sg.* 13,53
ucigându(-să): *gerunziu* rezum. cap.14
ucisu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,21
au ucis: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,27

(a se) UDA: v. I
să (se) ude: *conj. prez. 3.sg.* 4,12

(a se) UITA: v. I
(te) uită: *imperativ 2.sg.* 1,13
(să) uita: *ind. imp. 3.pl.* 3,94
(mă) uitam: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,4, 6, 7, 8
(s-)au uitat: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,35; 14,39

ULIŢĂ: s.f. (în *Vulgata* este *platea* „stradă largă”; „piaţă”; cf. Anania 2001, p.1121).
uliţa: *sg. ac.* 9,25

(a) UMBLA: v. I; var. (Înv. şi reg.) **(a) ÎMBLA**
îmblând: *gerunziu* 3,92
umblând: *gerunziu* 3,24; 13,36
umblă: *ind. prez. 3.pl.* 4,34
să umblăm: *conj. prez. 1.pl.* 9,10
umbla: *ind. imp. 3.pl.* 13,6

(a se) UMPLE: v. III; var. (Înv. şi pop.) **(a se) ÎMPLE**
(s-)au împlut *ind. pf.c. 3.pl.* 10,3
au umplut: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,35
(s-)au umplut: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,19

(a se) UNGE: v. III
să (să) ungă: *conj. prez. 3.sg.* 9,24
(m-)am uns: *ind. pf.c. 1.sg.* 10,3

UNGERE: s.f. „miruire”; (Înv.; ccr.) „ulei”
ungerea: *sg. ac.* rezum. cap.9
ungere: *sg. ac.* 10,3

UNGHEŢ: s.n. (Înv. şi reg.) „ungher”; „colţ”
unghetul: *sg. ac.* 13,38

UNGHIE: s.f.; var. (Înv. şi pop.) **UNGHE**
unghile: *pl. nom.* 4,30
unghiile: *pl. nom.* 7,19

UNTDELEMN: s.n.
untdelemn: *sg. ac.* 13,17

UNTURĂ: s.f.
untură: *sg. ac.* rezum. cap.14; 14,26

URÂCIUNE: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **URĂCIUNE**
urăciunea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.9; 9,27; 11,31; 12,11

URÂRE: s.f.
urârea: *sg. nom.* 9,11

URÂT, -Ă: adj.
urât: *n. sg. nom.* 13,63

URECHE: s.f.
ureachea: *sg. ac.* 9,18

(a) URGISI: v. IV
au urgisit: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,12

URGISIT, -Ă: adj./s.
(cel mai) urgisit: *s.m. sg. nom.* 11,20
urgisit: *adj. m. sg. nom.* 11,21

(a) URÎ: v. IV
urăsc: *ind. prez. 3.pl.* 4,16

(a) URMA: v. I
urmează: *ind. prez. 3.pl.* explicaţie cap.3, după vs.23; explicaţie înainte de cap.13
urmăm: *ind. prez. 1.pl.* 3,41
urmând: *gerunziu* rezum. cap.5
au urmat: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.5; 5,31

URMĂ: s.f.
urmă: *sg. ac., în loc. adj.* ***cel/cea/ceale mai de pre urmă*** 8,19; 10,14; 11,29
urme: *pl. nom./ac.* 14,18, 19

URS: s.m.
ursului: *sg. dat.* 7,5

URŞINIC: s.n. (Înv.) „purpură”
urşinic: *sg. ac.* 5,7, 16, 29

USPĂŢ: s.n.; vezi **OSPĂŢ**

UŞĂ: s.f.
uşile: *pl. nom./ac.* 2,49; 13,20, 25, 36
uşea: *sg. ac.* 3,93; 13,39
uşa: *sg. ac.* 13,17, 18; 14,10, 13, 17

UŞIŢĂ: s.f.
uşiţele: *pl. ac.* 14,20

V

VADRĂ: s.f.
veadre: *pl. nom.* 14,2

VARĂ: s.f.
vara: *sg. ac.* 2,35

VAS: s.n.
vasele: *pl. nom./ac.* (aici) „vase de ritual şi odoare de preţ ale Casei Domnului” 1,2; rezum. cap.5; 5,2, 3, 23; 11,8
vasul: *sg. ac.* 2,41, 43, 45

VAVILONEAN: s.m.; vezi **BABILONEAN**

(a) VĂDI: v. IV
va vădi: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,7

VĂPAIE: s.f.
văpăii: *sg. gen.* 3,24, 88
văpaie: *sg. nom., în sintagma* ***văpaie de foc*** 7,9

(a se) VĂRSA: v. I
(să) vărsa: *ind. imp. 3.sg.* 3,47

VĂTAF: s.m.; var. (Înv. şi reg.) **VĂTAV**
vătavi: *pl. ac.* 3,2, 3; 6,1
vătavii: *pl. nom./ac.* 3,94; rezum. cap.6; 6,2, 3, 4, 6, 7

(a) VĂTĂMA: v. I
au vătămat: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,22

VĂTĂMARE: s.f.
vătămare: *sg. nom.* 6,23

VÂNT: s.n.
vânt: *sg. ac.* 2,35
vântul: *sg. ac.* 3,50
vânturile: *pl. nom./ac.* 7,2; 8,8; 11,4

(a) VÂNTURA: v. I
vânturând: *gerunziu* 8,4

VÂRF: s.n.
vârful: *sg. ac.* 11,45

VÂRSTĂ: s.f.
vârstă: *sg. ac.* 5,1

VÂRSTNIC, -Ă: s.m./f.; var. (Înv. şi reg.) **VÂRSNIC, -Ă** (Înv. şi reg.; despre oameni) „care este de aceeaşi vârstă cu cineva”
vârsnicii: *s.m. pl. nom.* 1,10

VÂRTOS, -OASĂ: adj./adv.
(mai) vârtos: *adv.* rezum. cap.7
vârtos: *adj. m. sg. nom.* 10,19

VÂRTUTE: s.f.
vârtutea: *sg. nom./ac.* 3,44; 4,27; 11,10

VEAC: s.n./s.m.
veac: *sg. ac., în loc. adv.* ***în veac/din veac/până în veac*** 2,4, 20, 44; 3,9, 34, 52, 89; 4,31; 5,10; 6,6, 21, 26; 7,18; 12,7
veaci: *s.m./pl. ac., în loc. adv.* ***în veaci*** 3,26, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88; 6,26
veacii: *s.m./pl. ac., în loc. adv.* ***întru toţi veacii/în toţi veacii/în veacii veacilor*** 3,52, 90; 12,3
veacul: *sg. ac., în loc. adv.* ***în veacul veacilor*** 7,18
veacilor: *s.m./pl. gen., în loc. adv.* ***în veacul veacilor/în veacii veacilor*** 7,18; 12,3

VECHI, VECHE: s.m./f.
(Cel) Vechiu: *s.m. sg. nom./ac., în sintagma* ***Cel Vechiu de Zile*** rezum. cap.7; 7,9, 13, 22

(a) VEDEA: v. II
să vază: *conj. prez. 3.sg./pl.* 12,2; 13,9, 26
au văzut: *ind. pf.c. 3.sg., în loc. v.* (Înv.) ***au văzut vis/vis au văzut*** 2,1; 7,1
văzut-am: *ind. pf.c. 1.sg., în loc. v.* (Înv.) ***văzut-am vis*** 2,3
am văzut: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 2,3, 26; 4,6; 8,2, 3, 4; 10,5, 7, 8; 12,5; 13,38; 14,34
ai văzut: *ind. pf.c. 2.sg.* 2,41, 43, 45; 4,17; 8,20; 13,54
văzu: *ind. prez. 1.sg.* 3,92
am văzut: *ind. pf.c. 1.sg., în loc. v.* (Înv.) ***vis am văzut*** 4,2, 15
au văzut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,20; rezum. cap.5; 10,7; 14,29
văd: *ind. prez. 3.pl.* 5,23
văzusem: *ind. m.m.c.pf. 1.sg.* 7,7; 8,6; 9,21
văzut-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,11; 8,2
văzusăm: *ind. m.m.c.pf. 1.sg.* 8,1
văzând: *gerunziu* 13,38; rezum. cap.14; 14,17
văz: *ind. prez. 1.sg.* 14,19
va vedea: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,10
(să) va vedea: *ind. viit.I. impers.* 1,13
vedeai: *ind. imp. 2.sg.* 2,31, 34
vedeam: *ind. imp. 1.sg.* 4,7, 10; 7,2; 8,15
vedea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 5,5; 13,8
vezi: *imperativ 2.sg.* 9,18
veade: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.10; 13,20
(să) vedea: *ind. imp. 3.pl.* 13,5
a vedea: *inf. prez.* 13,12
vezi: *ind. prez. 2.sg.* 14,5

VEDENIE: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **VIDENIE**
vedeniilor: *pl. gen.* 1,17
vedenie: *sg. nom./ac.* 2,19; 8,1, 2, 27; 9,21; 10,1, 8
vedeniile: *pl. nom./ac.* 2,28; 4,2, 6; 7,15
vedenia: *sg. nom./ac.* 4,7; rezum. cap.7; 7,2; 8,2, 17, 26; 11,14
vedeniia: *sg. nom./ac.* 4,10; 7,1, 7; rezum. cap.8; 8,13, 15, 16, 26; 9,23, 24; 10,7, 14
videniia: *sg. ac.* 7,13

VEDERE: s.f.
vedearea: *sg. nom./ac.* 2,31; 3,19; 4,8, 17; 10,16; 13,31
vedeare: *sg. ac.* 10,18

(a) VENI: v. IV
au venit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,1; 4,21, 25; 7,22; 8,6, 17; rezum. cap.9; 9,13; 10,13; 13,28, 30, 37, 52; 14,9, 28, 39
veniţi: *imperativ 2.pl.* 3,93
venise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 8,17
am venit: *ind. pf.c. 1.sg.* 9,23; 10,12, 14, 20
venind: *gerunziu* 10,20; 11,16
va veni: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,6, 7, 10, 13, 15, 21, 29, 40, 44, 45; 12,1
vor veni: *ind. viit.I. 3.pl.* 11,30
a veni: *inf. prez.* 13,56
vinind: *gerunziu* 2,2
vinea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 7,13; 8,5; 13,6
să vie: *conj. prez. 3.sg.* 11,17
vino: *imperativ 2.sg.* 13,50

VESTE: s.f.
veastea: *sg. nom.* 11,44

(a se) VESTI: v. IV
veţi vesti: *ind. viit.I. 2.pl.* 2,6
vestiţi: *imperativ 2.pl.* 2,6
voiu vesti: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,24; 10,21; 11,2
va vesti: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,25
vesteaşte: *imperativ 2.sg.* 4,6
(s-)au vestit: *ind. pf.c. impers.* 5,29

VESTIRE: s.f.
vestire: *sg. nom.* 6,7

VEŞMÂNT: s.n.; var. (Reg.) **VĂJMÂNT**
văjmântul: *sg. nom.* 7,9
vejmintele: *pl. ac.* 3,21

VEŞNIC, -Ă: adj.; var. (Înv. şi pop.) **VECINIC, -Ă**
veacinică: *f. sg. nom./ac.* 3,100; 4,31; rezum. cap.7; 7,14, 27; 9,24; 12,2
veacinic: *m. sg. nom./voc.* 6,26; 13,42

VEŞTED, -Ă: adj.
(mai) veaştede: *f. pl. ac.* 1,10

(a se) VEŞTEJI: v. IV; var. (Înv. şi pop.) **(a se) VEŞTEZI**
(m-)am veştezit: *ind. pf.c. 1.sg.* 10,8

VIAŢĂ: s.f.
vieţii: *sg. gen.* 2,21; 7,12
viaţă: *sg. ac.* rezum. cap.12
viaţa: *sg. ac., în sintagma* ***viaţa veacinică*** 12,2

VICLEAN, -Ă: adj.
vicleană: *f. sg. ac.* 2,9

VICLENIE: s.f.
vicleniile: *pl. nom.* rezum. cap.14

VICLEŞUG: s.n.
vicleşug: *sg. nom./ac.* rezum. cap.8; 11,23; 14,17
vicleşugul: *sg. nom.* 8,25
vicleşug: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu vicleşug*** 11,32, 34

VIERS: s.n
viersurilor: *pl. gen.* 3,5, 7, 10, 15

VIITOR, VIITOARE: adj./s.
(ceale) viitoare: *s.n. pl. ac.* 2,29
viitoriul: *adj. antep. m. sg. ac.* 9,26

VIN: s.n.
vinul: *sg. ac.* 1,5, 8, 16; 5,4; 14,10
vin: *sg. nom./ac.* 5,2, 23; 10,3; 14,2

VINĂ: s.f.
vină: *sg. ac.* 6,4
vina: *sg. nom.* 6,4

VINOVAT, -Ă: s.m./f.
(cei) vinovaţi: *s.m. pl. ac.* 13,53

VIS: s.n.
visurilor: *pl. gen.* rezum. cap.1; 1,17; 4,6; 5,12
visul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.2; 2,4, 5, 6, 7, 9, 26, 28, 36, 45; rezum. cap.4; 4,4, 5, 16; 7,1
vis: *sg. ac., în loc. v.* (Înv.) ***a vedea vis*** – cf. **(a) VEDEA** – 2,1, 3; 4,2, 15; 7,1
visurile: *pl. ac.* 2,2
visului: *sg. gen.* 4,3

VISTIERIE: s.f.
vistieriii: *sg. gen.* 1,2

VIŢĂ: s.f.
viţe: *pl. ac.* 3,46

VIU, VIE: adj./s.
(cei) vii: *s.m. pl. nom./ac.* 2,30; 4,14
(Cel) Viu: *s.m. sg. ac.* 4,31; 12,7
viu: *adj. m. sg. nom./gen./dat.* 6,20, 26; 14,4, 5, 23, 24

VOIE: s.f.
voia: *sg. ac.* 13,20

VOIEVOD: s.m.; var. (Înv. şi pop.) **VOIVOD**
voivozi: *pl. nom./ac.* 3,2, 3

(a) VORBI: v. IV
vorbind: *gerunziu* 13,54, 58

VRĂJITOR, -TOARE: s.m./f.
vrăjitorii: *pl. nom./ac.* 1,20; 2,2, 27; 4,4; 5,15
vrăjitoriu: *sg. ac.* 2,10
vrăjitori: *pl. ac.* 5,7
vrăjitorilor: *pl. gen.* 5, 11

VRĂJMAŞ, -Ă: s.m./f.
vrăjmaşilor: *pl. dat.* 4,16

(a) VREA: v. II
nevrând: *gerunziu* rezum. cap.3
va vrea: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,18; 4,14, 29; 5,21
vrea: *ind. prez. 3.sg.* 4,22
vrea: *ind. imp. 3.sg.* 5,19
am vrut: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,19
vrând: *gerunziu* 13,11
au vrut: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,15, 20
vei vrea: *ind. viit.I. 2.sg.* 13,21

VREME: s.f.
vreamea: *sg. nom./ac.* 2,8, 9; 3,38; 7,22; 8,17, 19; 9,21; 11,29, 35, 40; rezum. cap.12; 12, 1, 4, 9, 11
vreame: *sg. nom./ac.* 2,16; 3,8; 4,33; 11,27, 35; 13,14
vremile: *pl. ac.* 2,21, 28; 7,25; 11,14
vremile: *sg. ac., în sintagma* ***vremile vieţii*** „durata vieţii" 2,21; 7,12
vremi: *pl. nom., în sintagma* ***şeapte vremi*** (aici, probabil) „ani" (cf. Anania 2001, p.1111) 4,13, 20, 22, 29
vreame: *sg. ac., în sintagma* ***până la vreame/până la vreame şi la vreame*** „pentru un timp oarecare" 7,12; 11,24
vreame: *sg. ac., în expresia* ***până la vreame şi la vremi şi la mijlocul vremilor (vremii)/spre vreame şi vremi şi mijlocul vremii*** – prin care se exprimă „o perioadă limitată a suferinţei" (cf. Anania 2001, p.1117) rezum. cap.7; 7,25; 12,7
vremi: *pl. ac.* (cf. supra ***vreame***) rezum. cap.7; 7,25; 12,7
vremilor: *pl. gen.* (cf. supra ***vreame***) rezum. cap.7
vremii: *sg. gen.* (cf. supra ***vreame***) 7,25; 12,7
vreamilor: *pl. gen.* 9,25; 11,13
vremi: *pl. ac.* 11,6
vremii: *sg. gen., în sintagma* ***aşezământul vremii*** rezum. cap.12

VRERE: s.f.
vrearea: *sg. ac.* 4,32; 8,4, 25; 11,36

Z

(a) ZĂBOVI: v. IV
zăbovind: *gerunziu* 4,18
(nu) zăbovi: *imperativ prohib. 2.sg.* 9,19

(a) ZĂCEA: v. II
zăceam: *ind. imp. 1.sg.* 10,9
zăcea: *ind. imp. 3.sg.* 10,9

ZĂDUF: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **ZĂDUH**
zăduhul: *sg. voc., în sintagma* ***focul şi zăduhul*** 3,66
zăduh: *sg. nom.* 13,15

ZĂPADĂ: s.f.
zăpăzile: *pl. voc., în sintagma* ***gheţile şi zăpăzile*** 3,70
zăpada: *sg. ac.* 7,9

(a) ZBURA: v. I
zburând: *gerunziu* 9,21

(a se) ZDROBI: v. IV
(s-)au zdrobit: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,35
va zdrobi: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,40; 7,25; 11,40
să (se) zdrobească: *conj. prez. 3.sg.* 3,44; 7,26
(să) va zdrobi *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.8; 8,25; 11,4, 20
vor zdrobi: *ind. viit.I. 3.pl.* 11,26
să zdrobească: *conj. pez. 3.sg.* 11,44

ZDROBIT, -Ă: adj.
zdrobită: *f. sg. nom.* 2,42
zdrobit: *n. sg. ac.* 3,39

ZECIUIT: adv. (aici) „înzecit" (cf. lat. *decuplus*)
zăciuit: 1,20

ZI: s.f.
zi: *sg. nom./ac.* 1,5; rezum. cap.6; 6,10, 13
zile: *pl. nom./ac.* 1,12, 14, 15; 6,7, 12; 8,14, 26, 27; 10,13, 14; 11,20; 12,11, 12; 13,52; 14,30
zilele: *pl. nom./ac.* 1,18; 2,44; 5,11; 10,2, 3, 14
zile: *pl. voc., în sintagma* ***nopţi şi zile*** 3,71
zilelor: *pl. gen.* 4,31; 11,33; 12,13
Zile: *pl. ac., în sintagma* ***Cel Vechiu de Zile*** rezum. cap.7; 7,9, 13, 22
zioa: *sg. nom./ac.* 9,15; 10,4, 12; 13,27, 62, 64; 14,39
zile: *pl. ac., în loc. adv.* ***în toate zile*** 13,8
zilele: *pl. ac., în loc. adv.* ***în toate zilele*** 13,12; 14,2, 3, 5, 31

(a se) ZICE: v. III
au zis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,3, 10, 11; 2,3,5, 7, 8, 10, 20, 25, 26, 27, 47; 3,9, 14, 16, 25, 91, 92, 93, 95; 4,11,16, 27; 5,7, 10, 13, 17; 6,5, 12, 13, 15, 16, 21; 7,23; 8,13, 14, 16, 17, 19; 9,22; 10,11, 12, 19, 20; 12,9; 13,12; 13,17, 19, 22, 29, 36, 42, 47, 48, 50, 51, 52, 54, 55, 56, 58, 59; 14,3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 16, 18, 19, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 33, 34, 37, 42
zisease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 1,18; 10,11
(să) zice: *ind. prez. impers.* 3,4; 4,28
zicând: *gerunziu* 3,51; 4,20; 13,53; 14,36
să zică: *conj. prez. 3.sg.* 4,32
am zis: *ind. pf.c. 1.sg.* 5,11; 9,4; 10,16, 19; 12,6, 8
zice: *ind. prez. 3.sg.* 7,1

zicea: *ind. imp. 3.pl.* 7,5
(s-)au zis: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,26
vom zice: *ind. viit.I. 1.pl.* 13,21
(să) zisease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 13,27
a fi zis: *inf. pf.* 13,61
zice: *inf. prez. fără* **a** 14,23
zâcând: *gerunziu* 14,40

ZID: s.n.
zidurile: *pl. nom.* 9.25

(a se) ZIDI: v. IV
am zidit: *ind. pf.c. 1.sg.* 4,27
să (să) zidească: *conj. prez. 3.sg.* 9,25
(să) va zidi: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,25
au zidit: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,4

ZIDIRE: s.f.
zidirea: *sg. ac.* rezum. cap.3

(a se) ZMULGE: v. III; vezi **(a se) SMULGE**

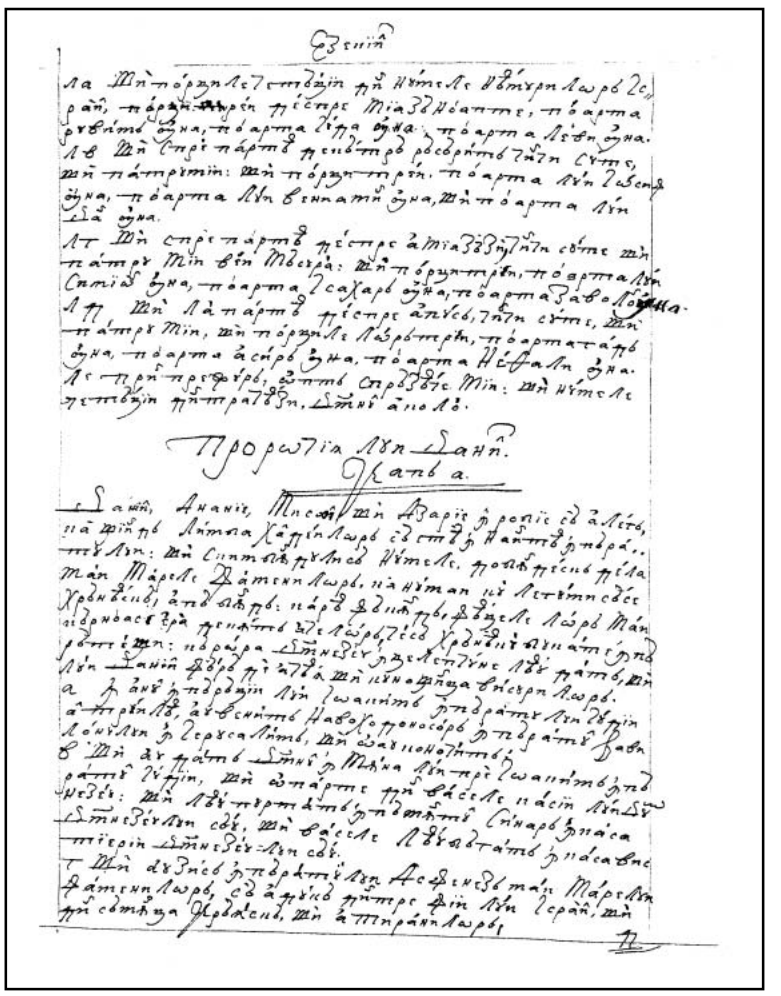

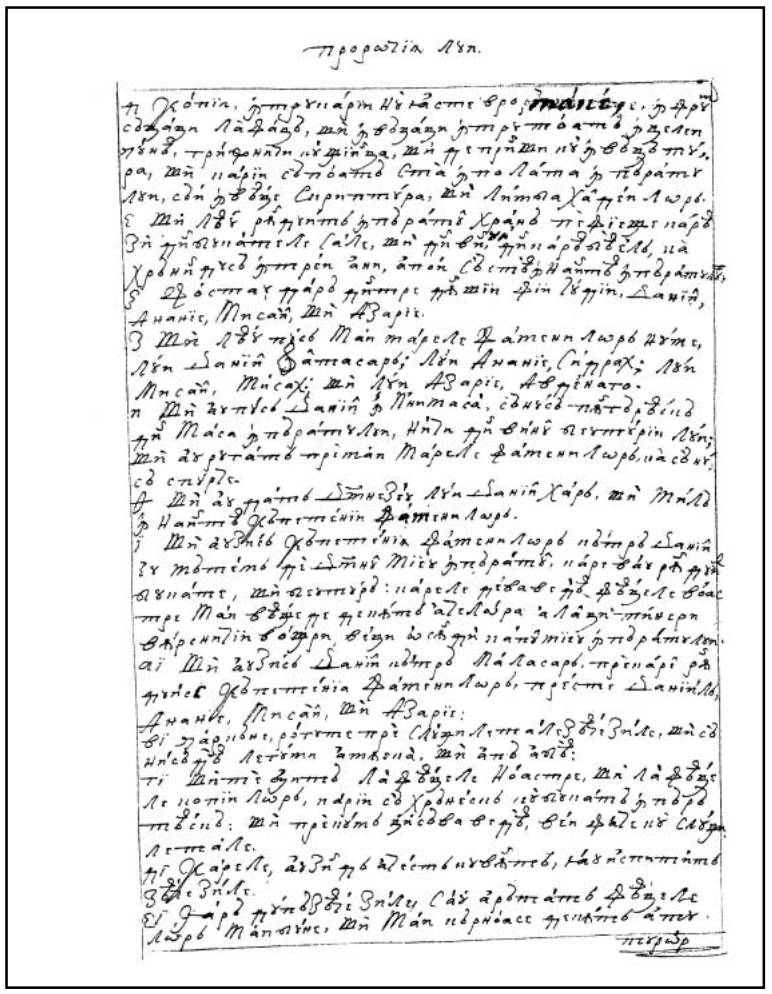

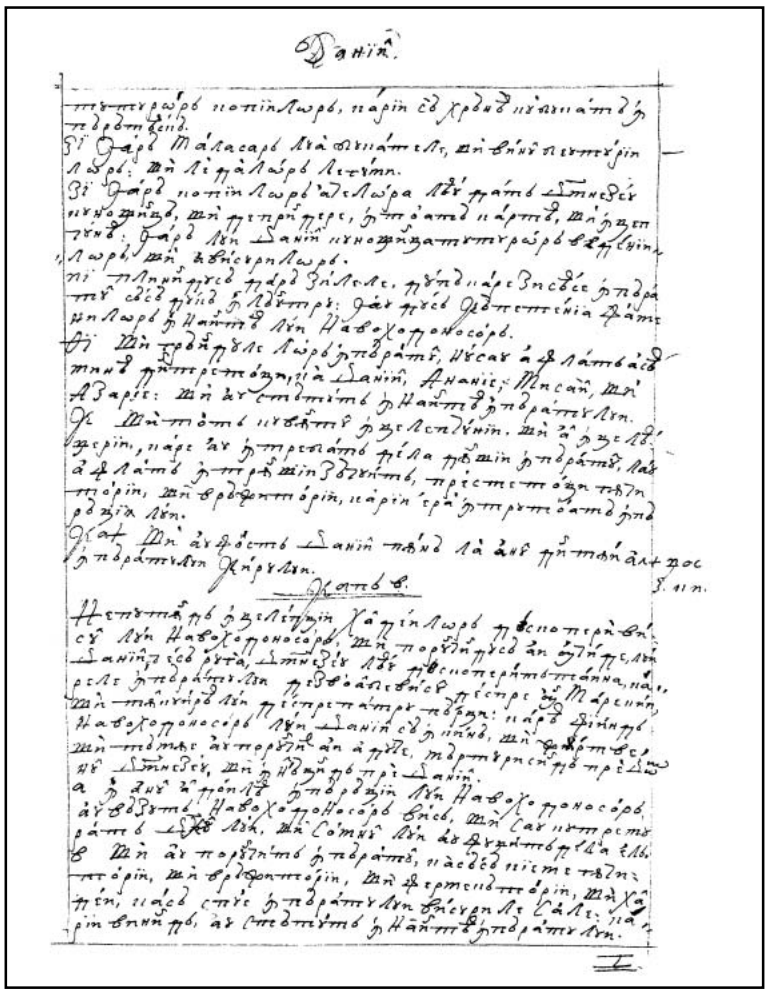

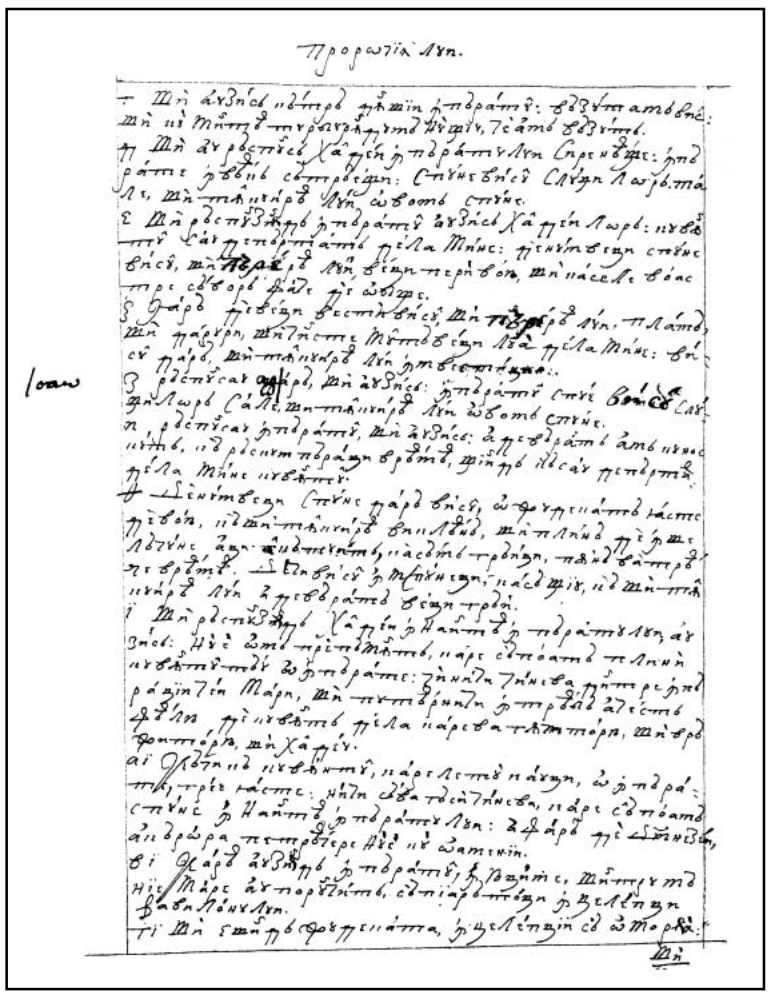

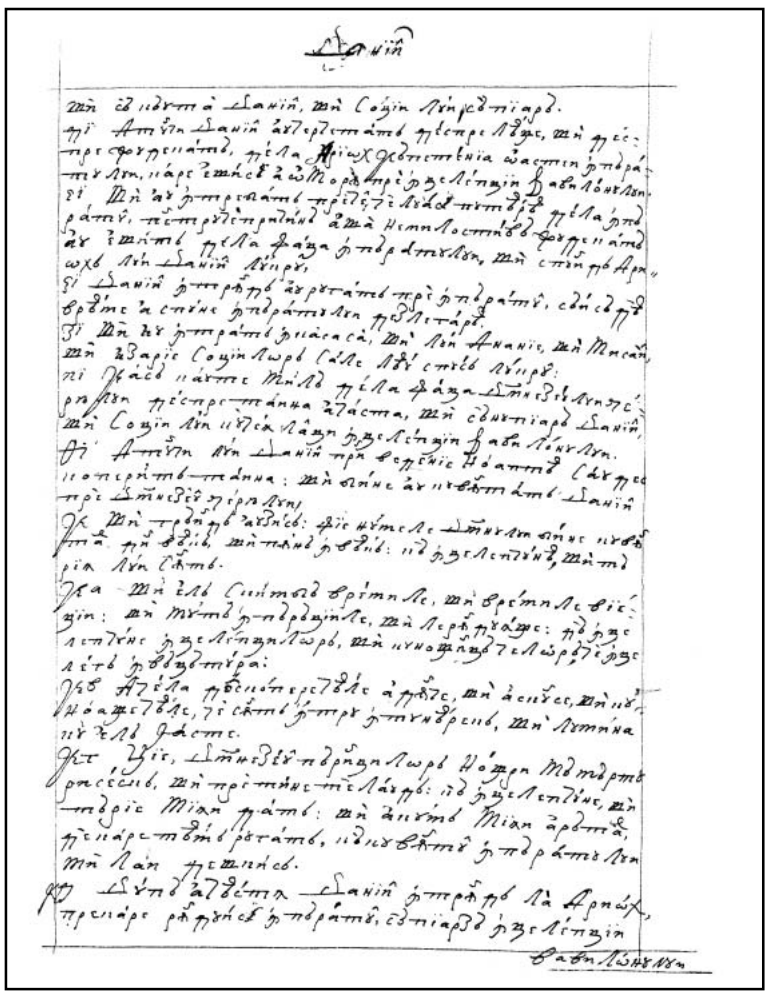

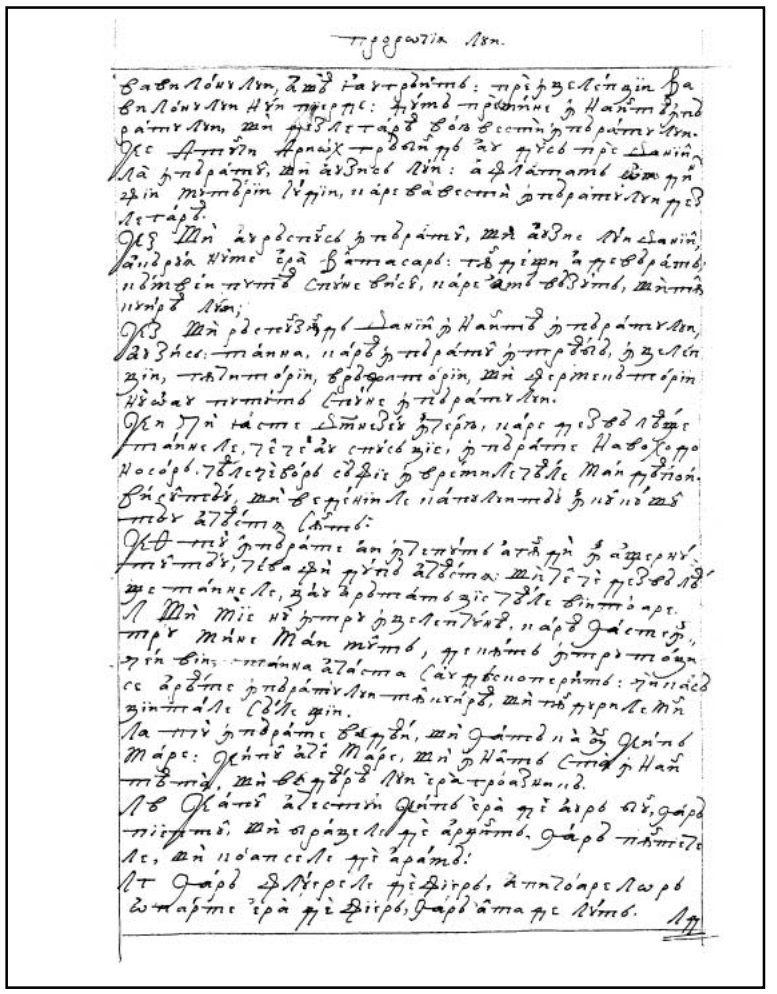

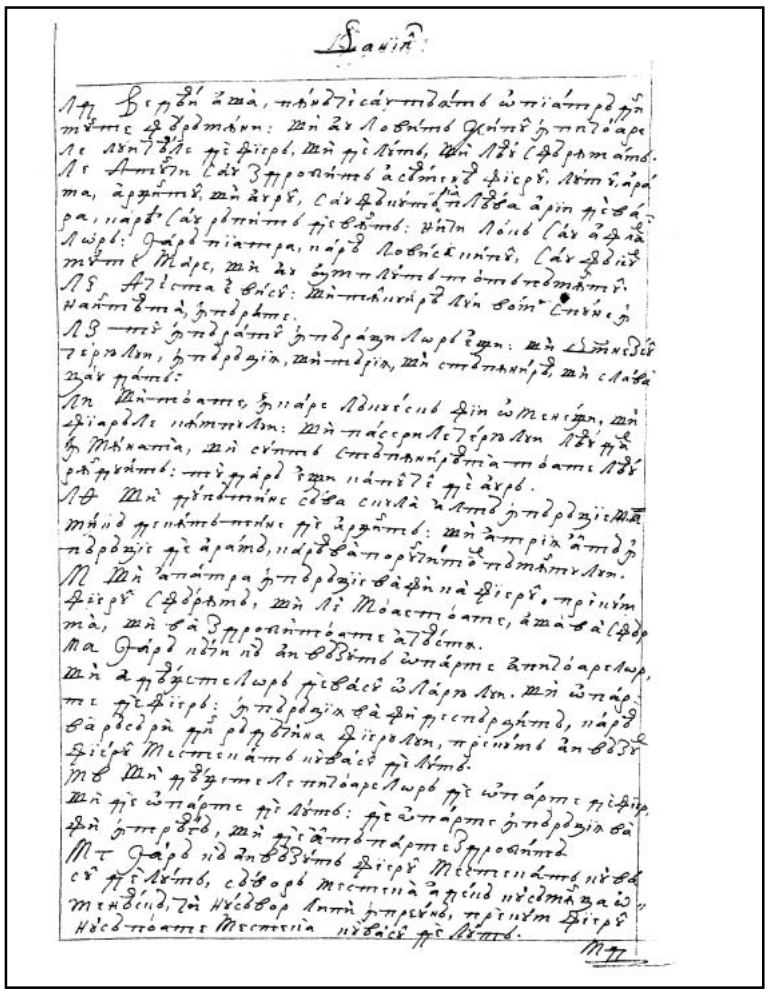

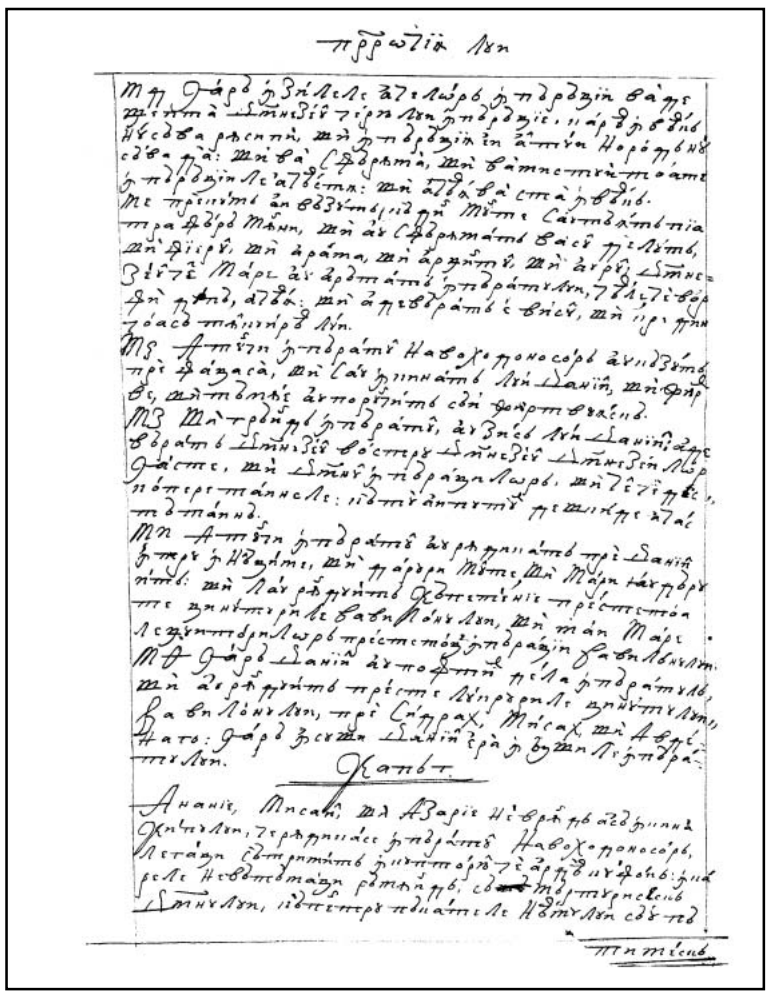

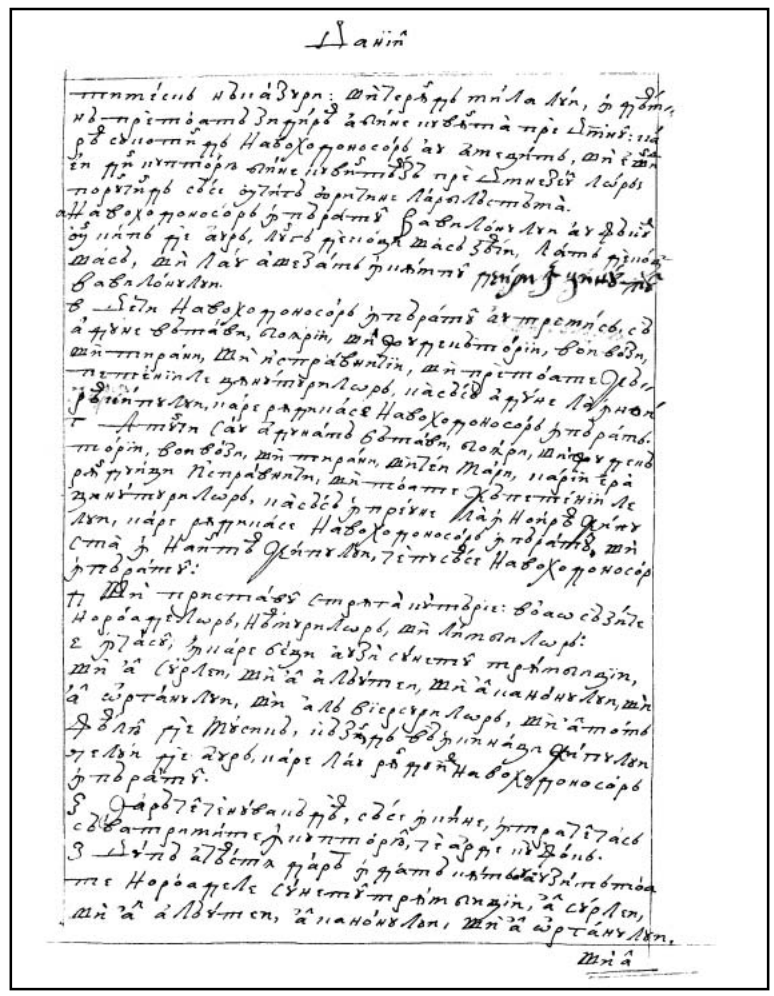

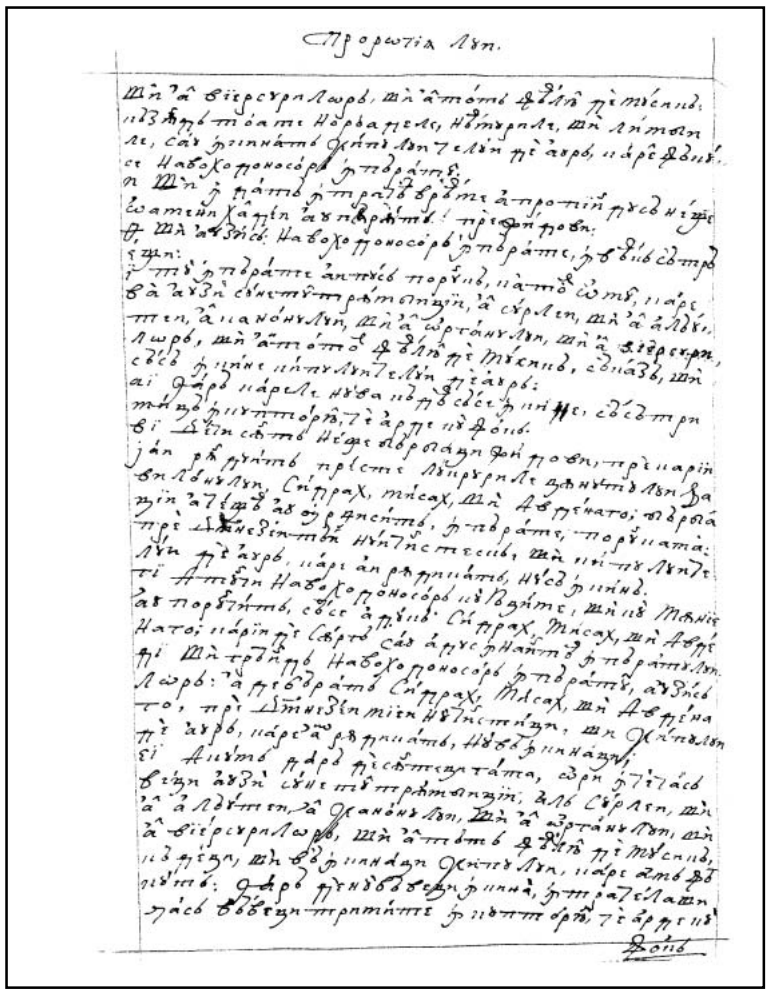

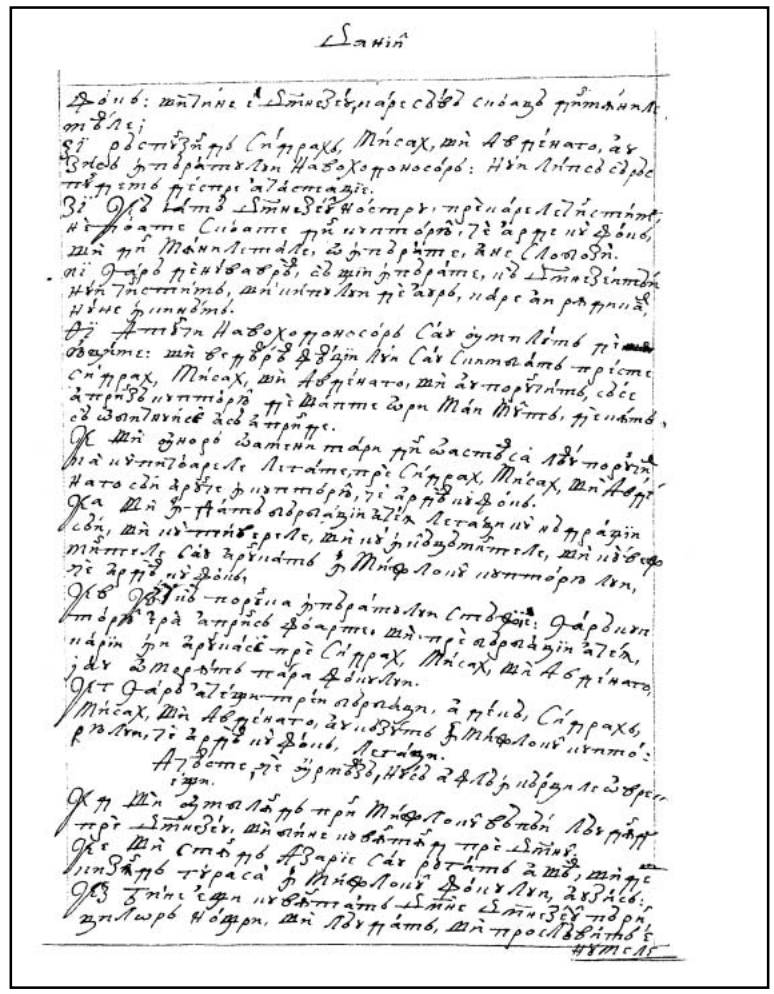

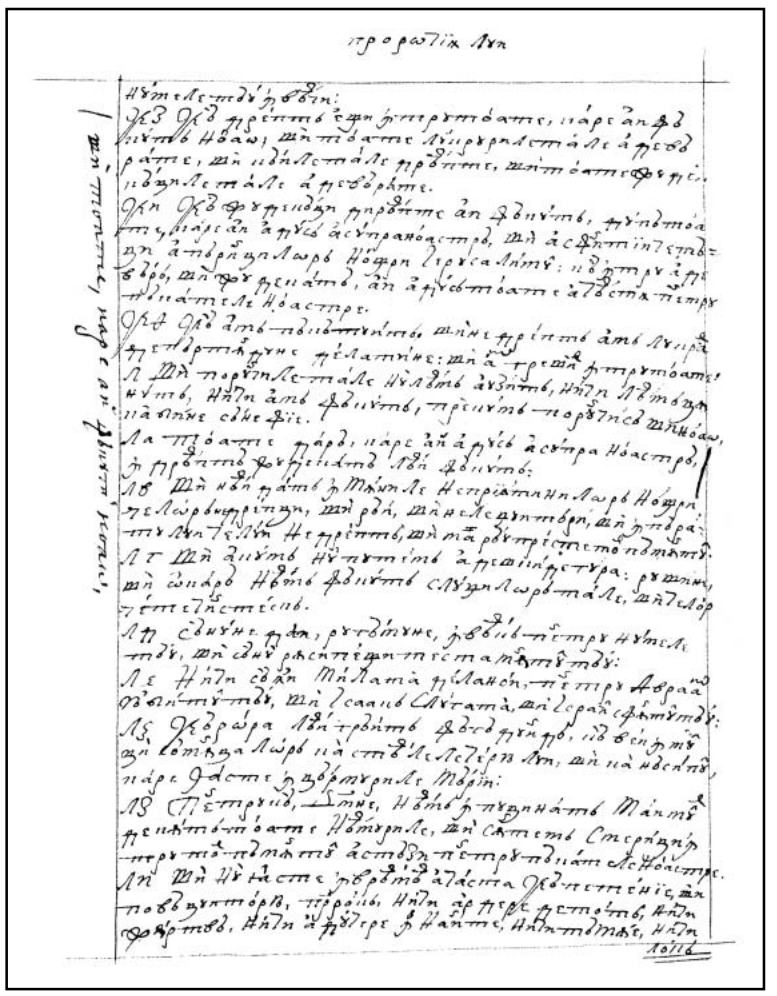

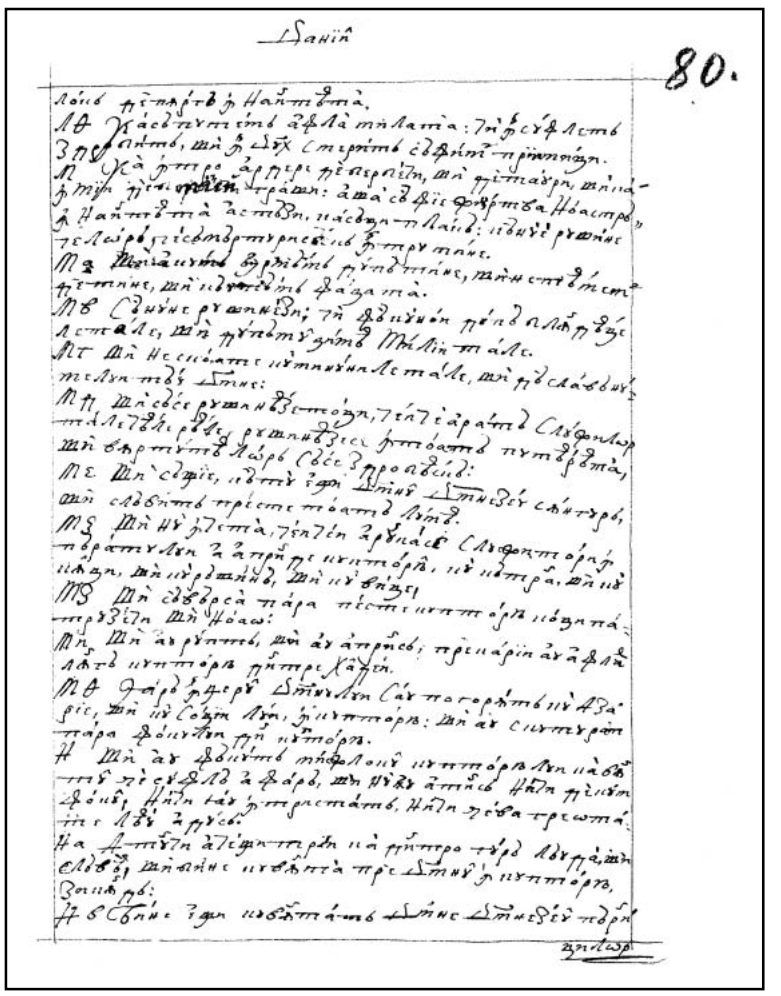

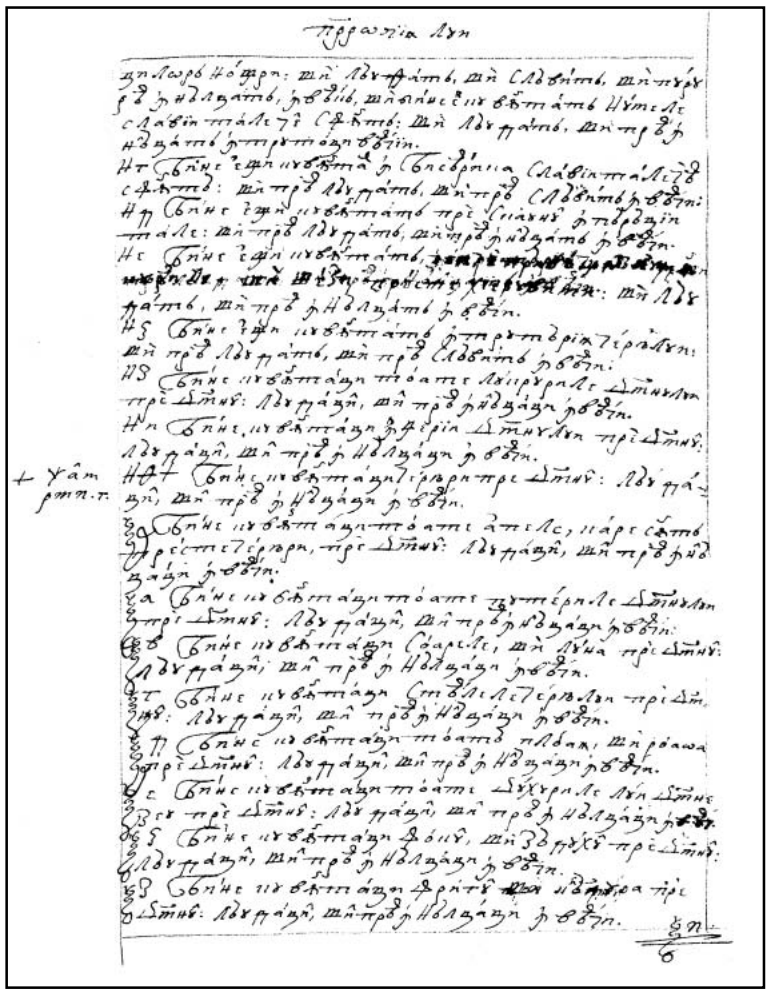

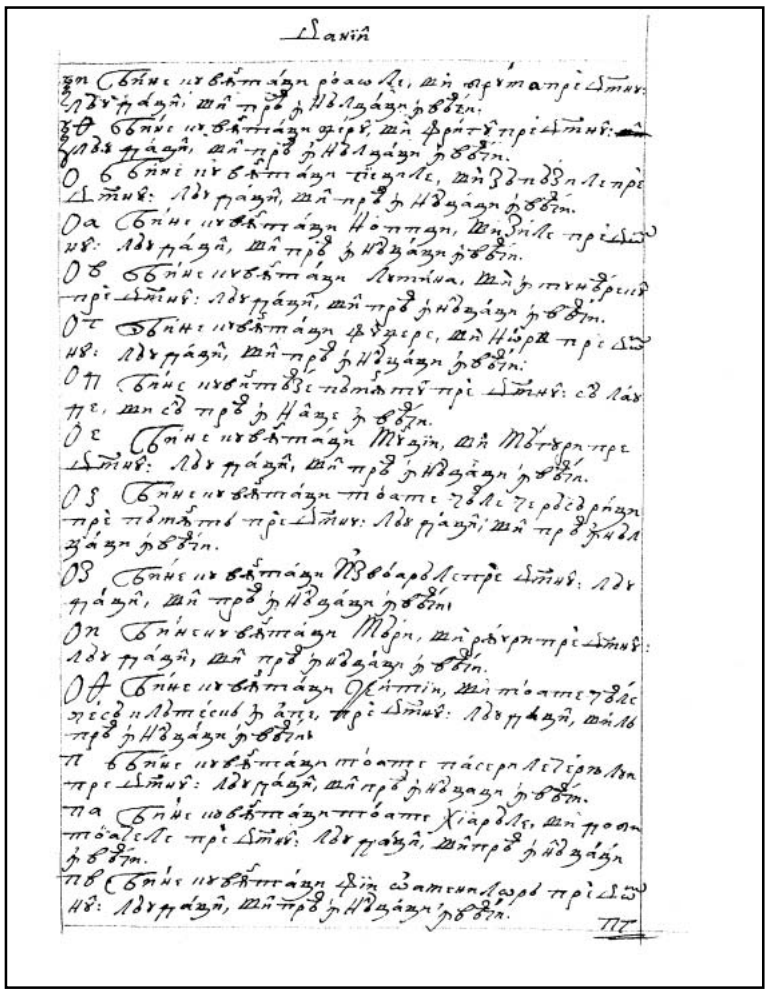

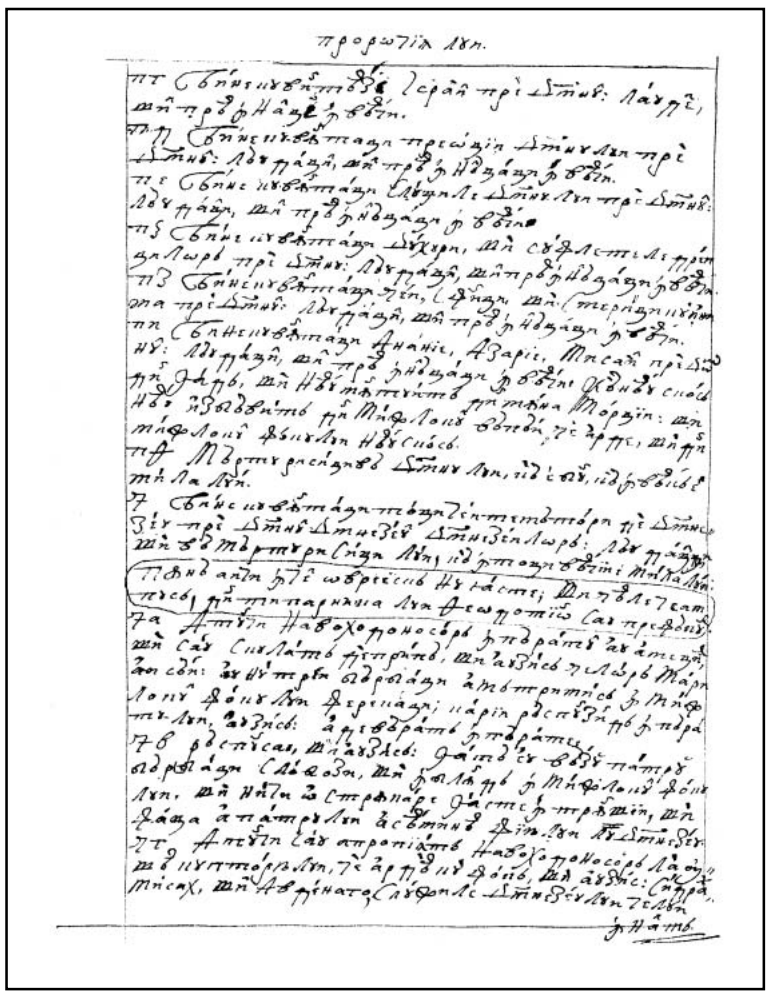

82v

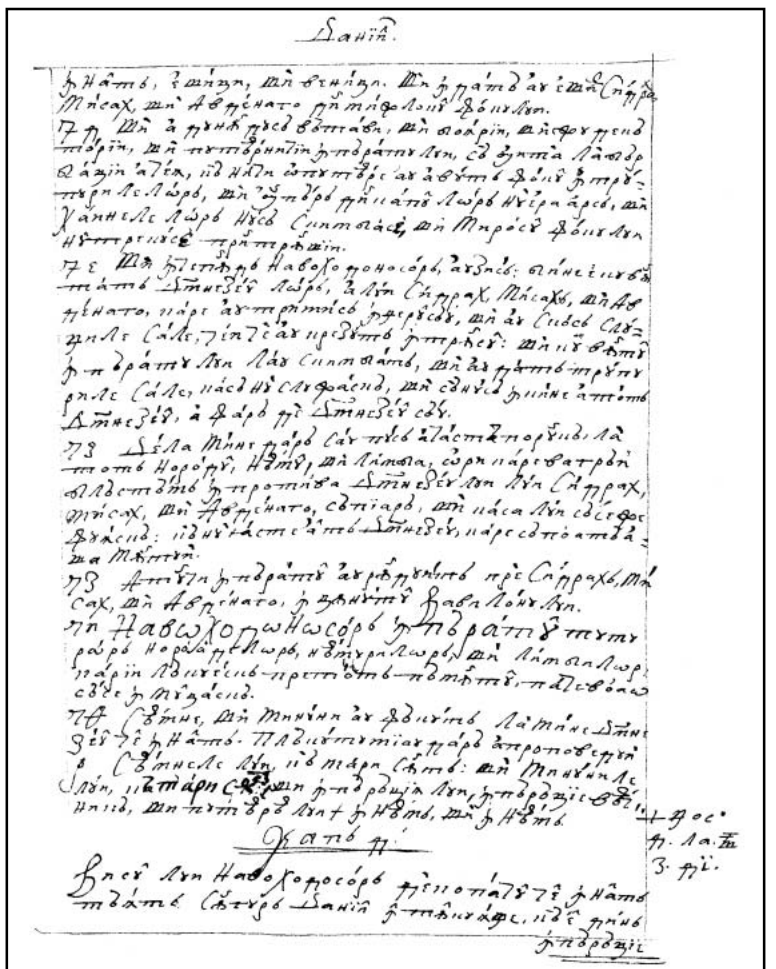

83r

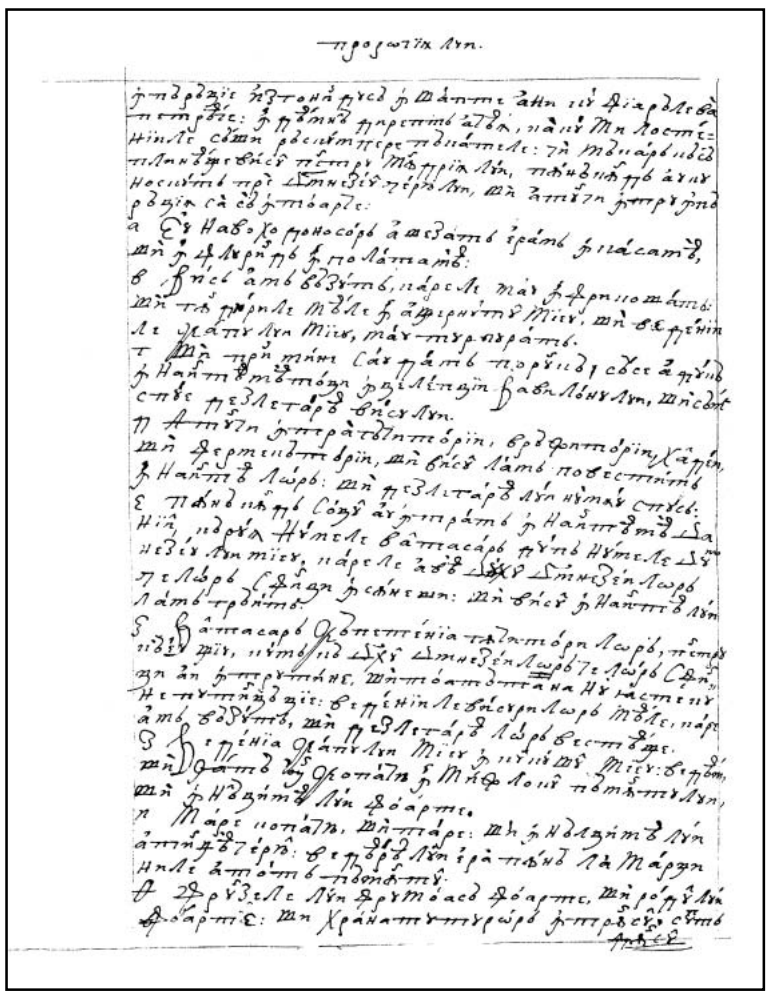

83v

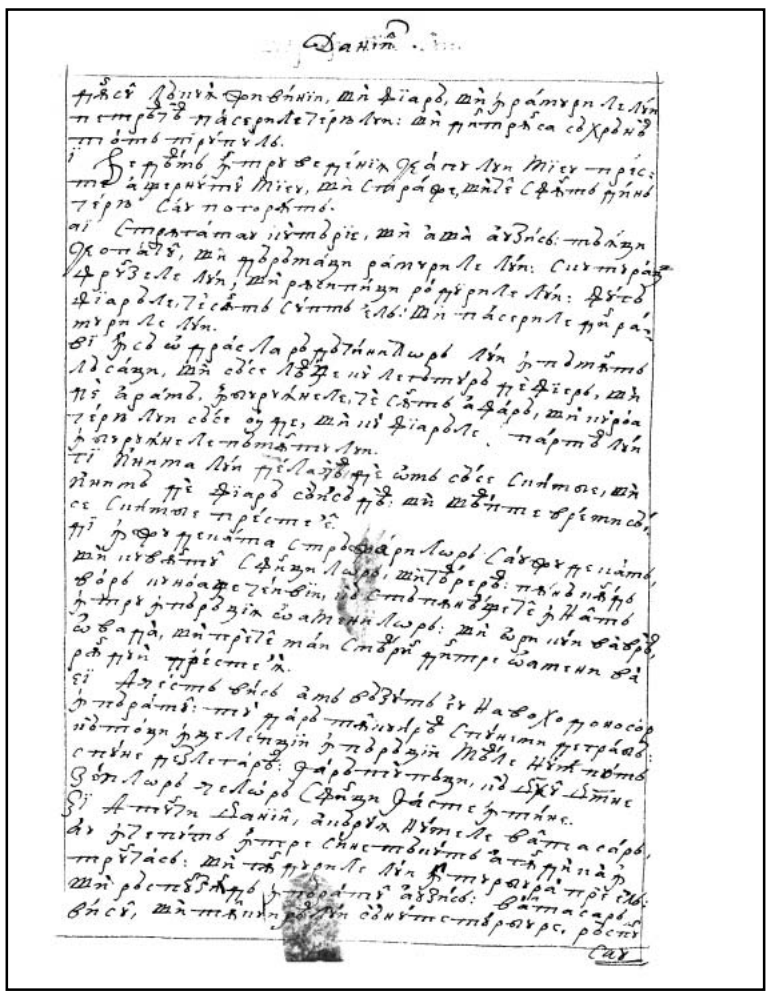

84r

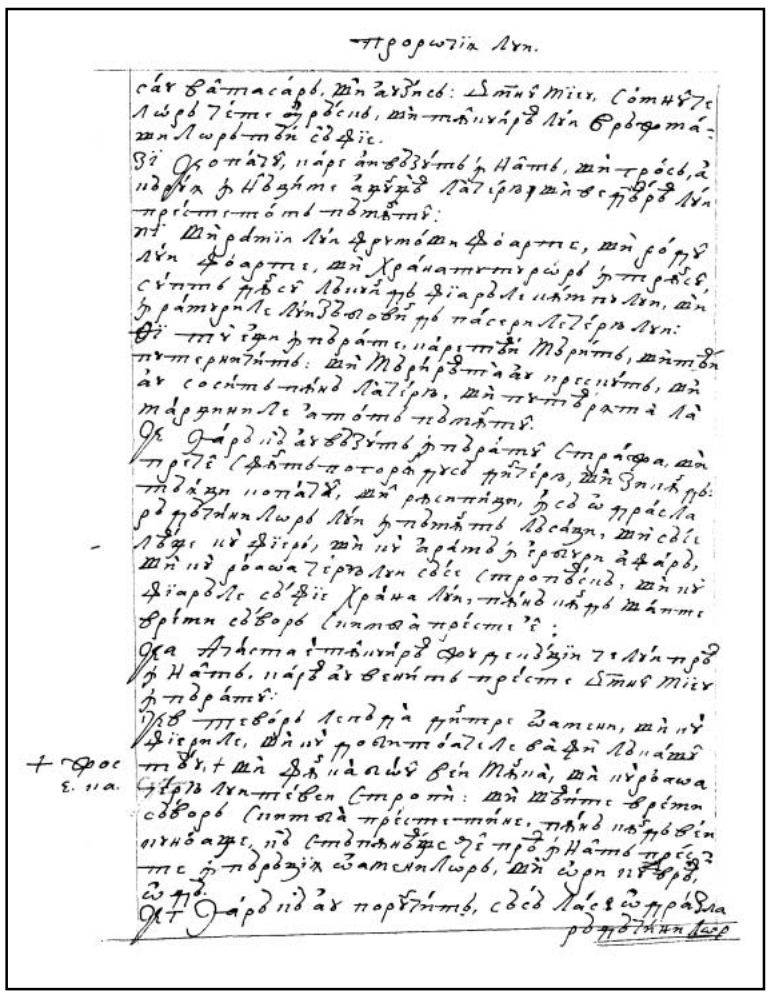

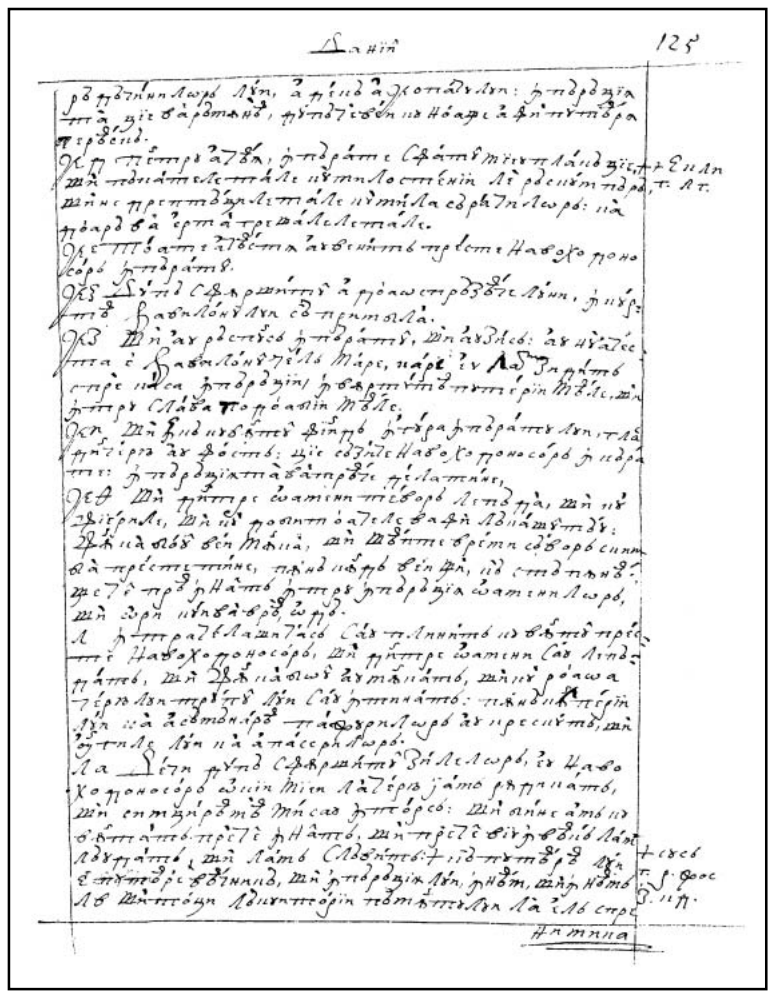

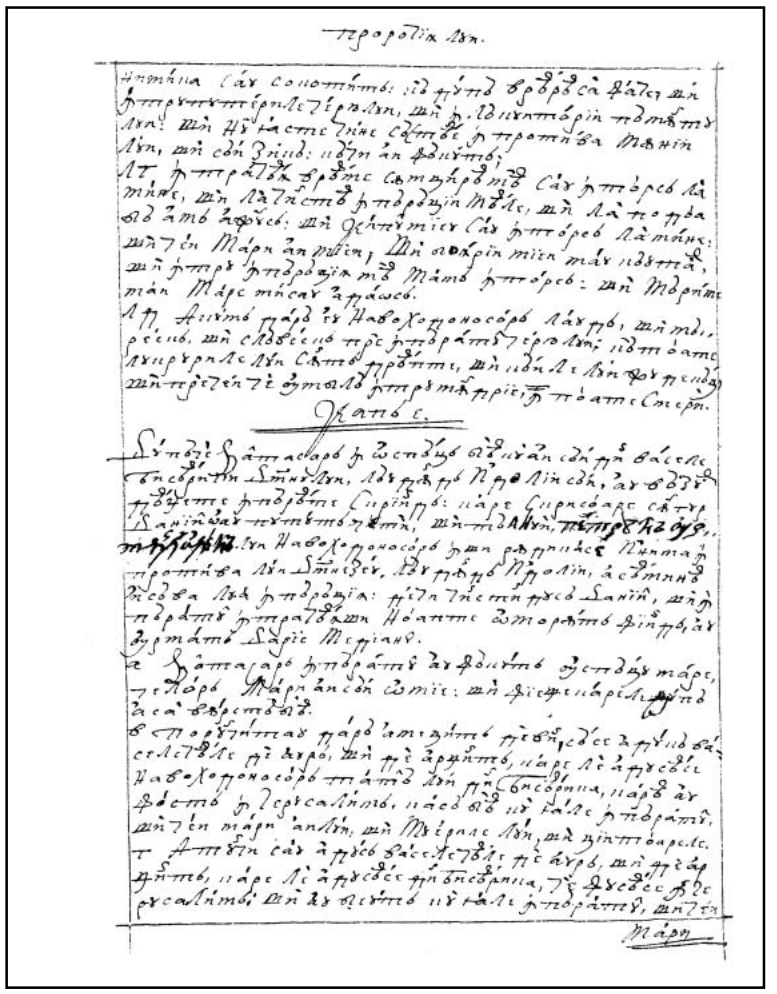

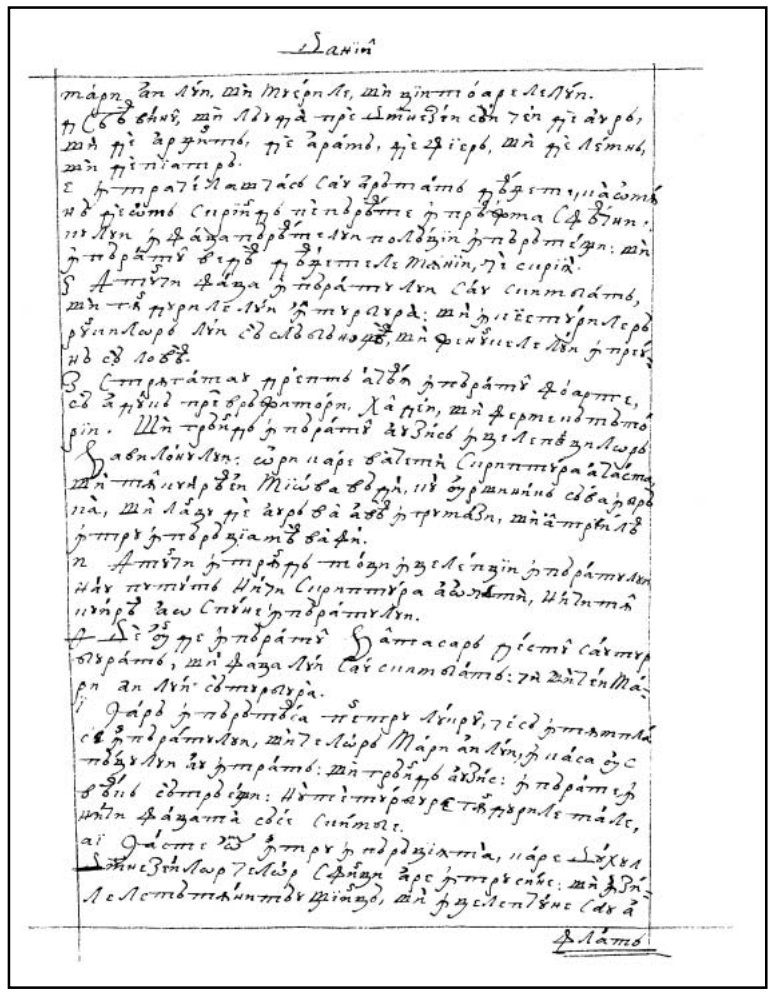

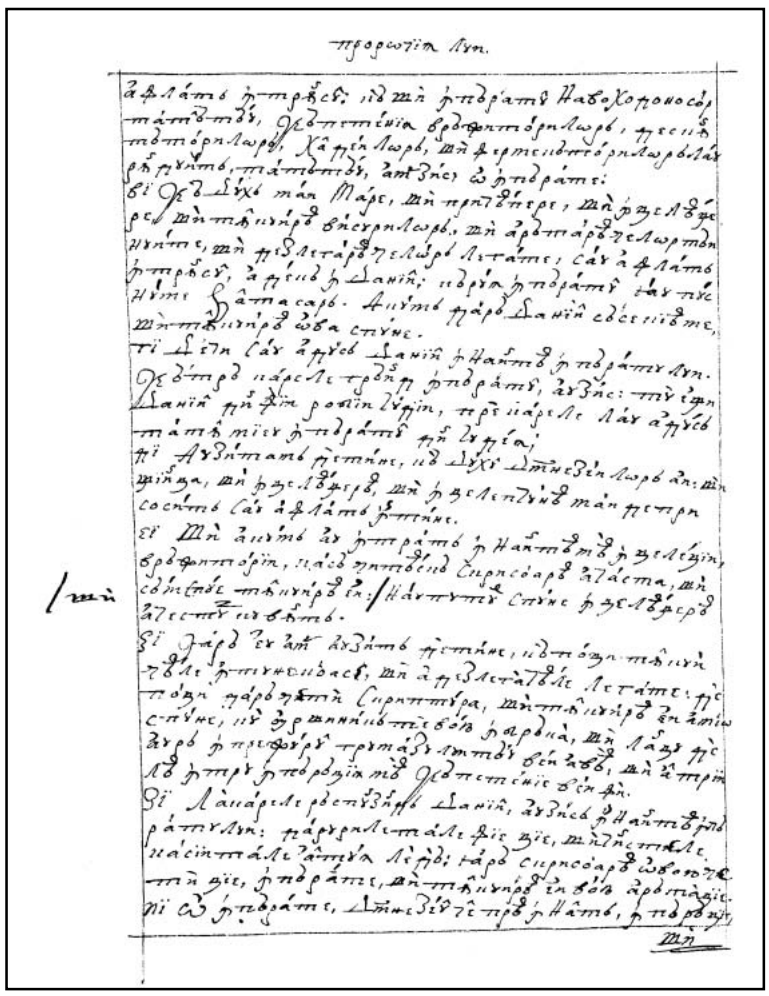

86v

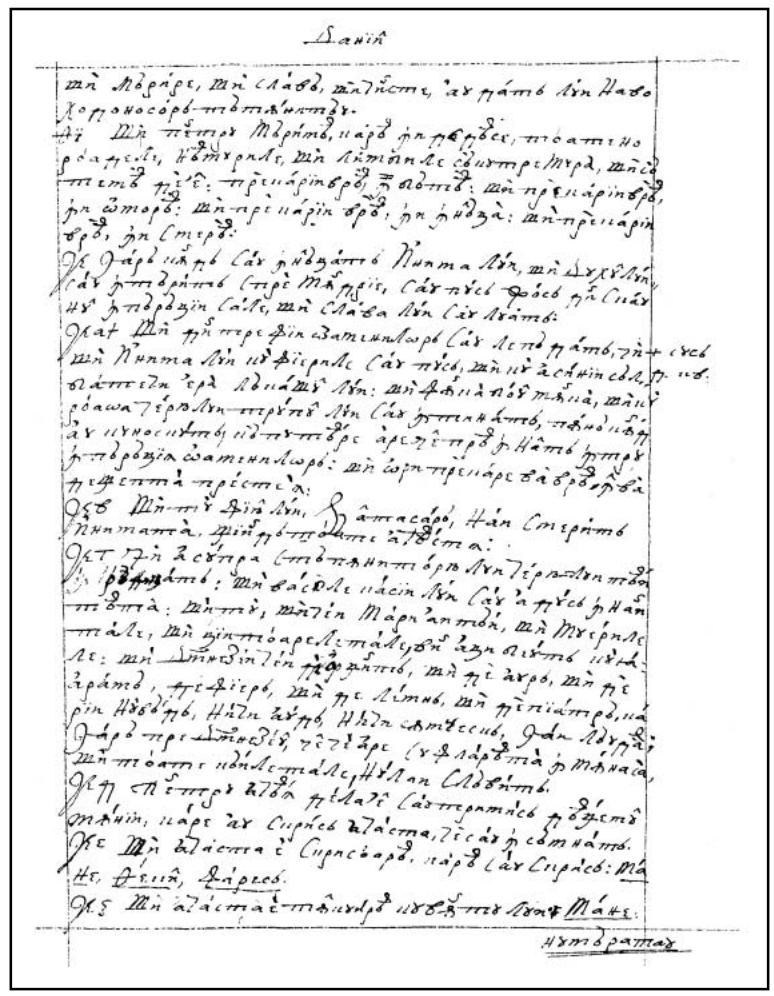

87r

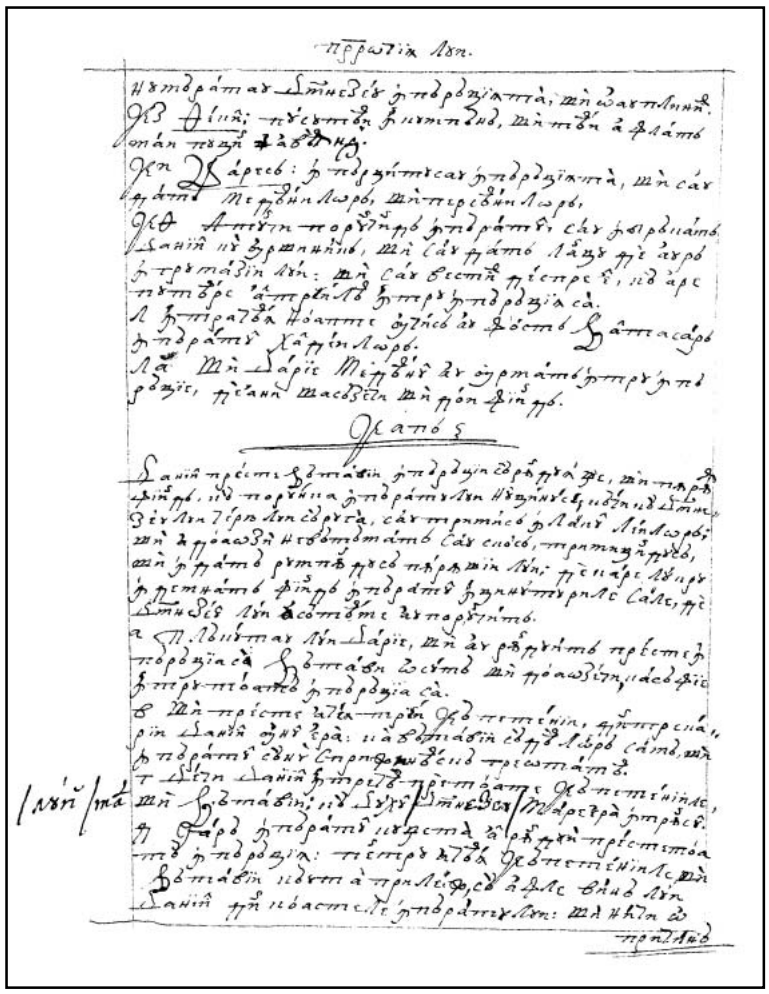

87v

88r

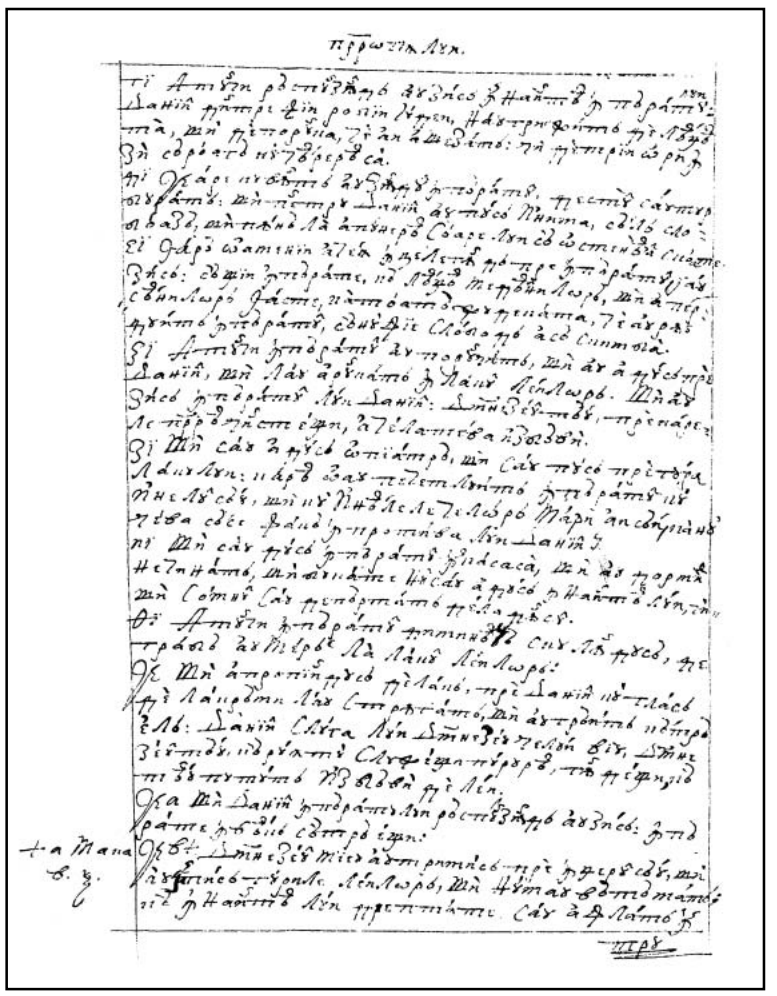

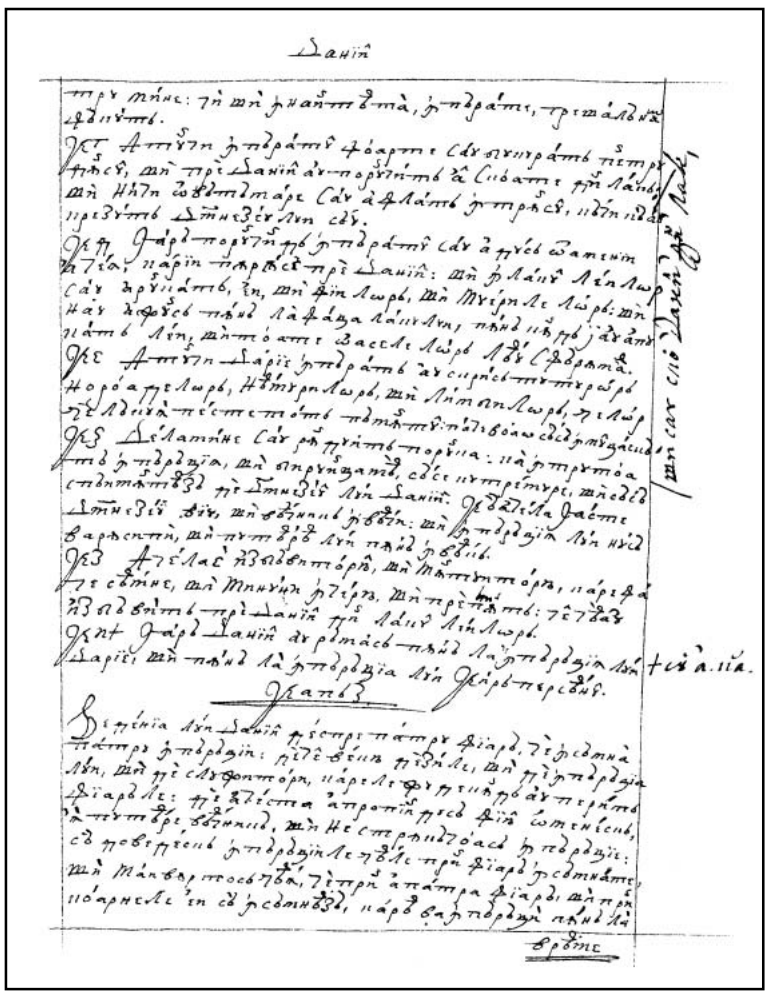

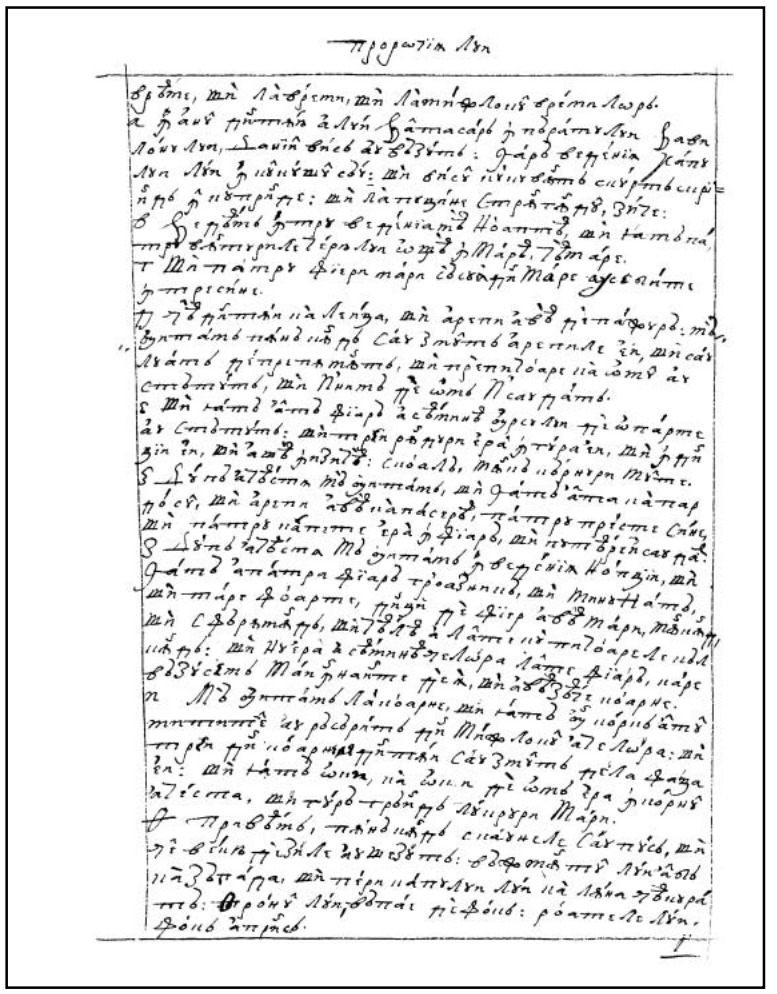

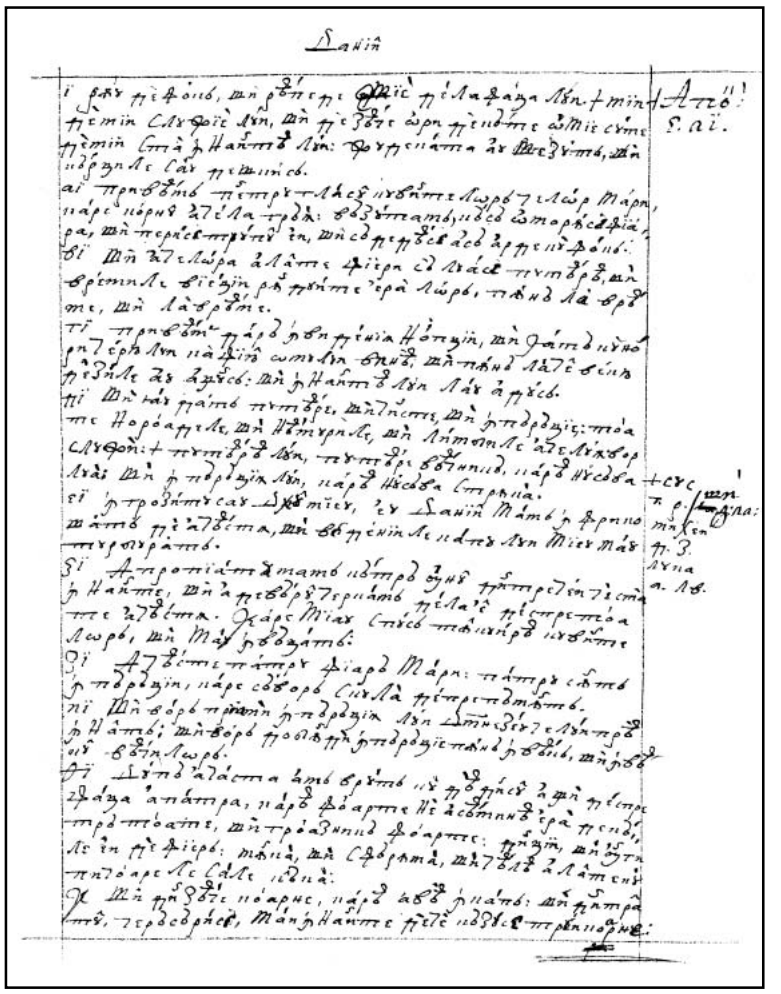

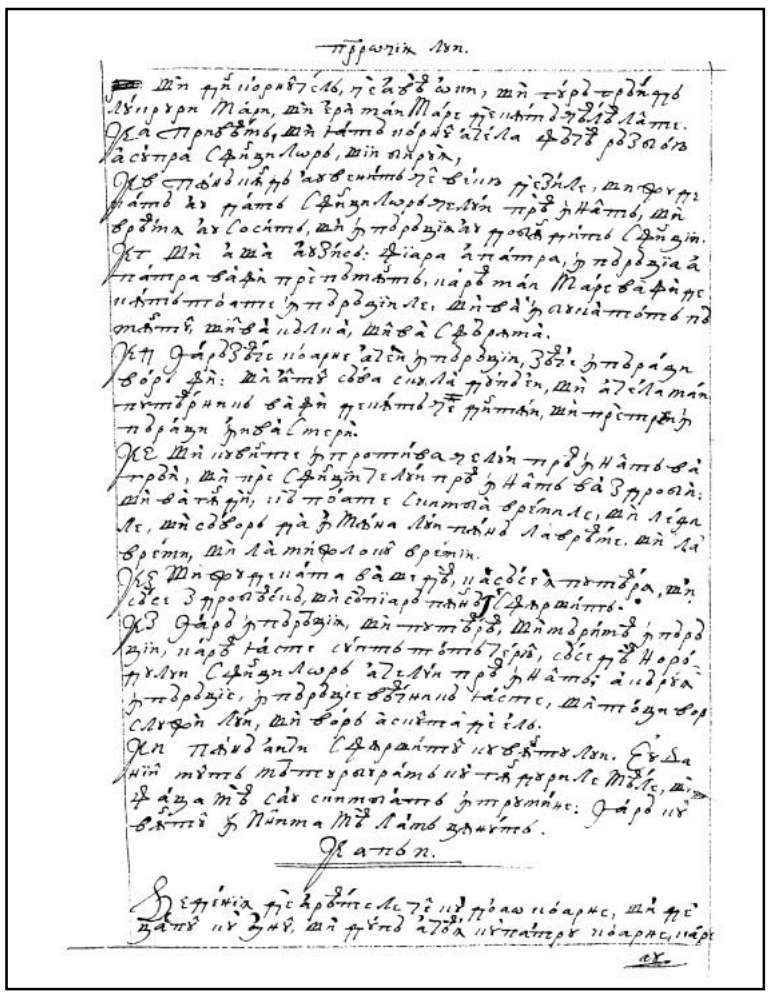

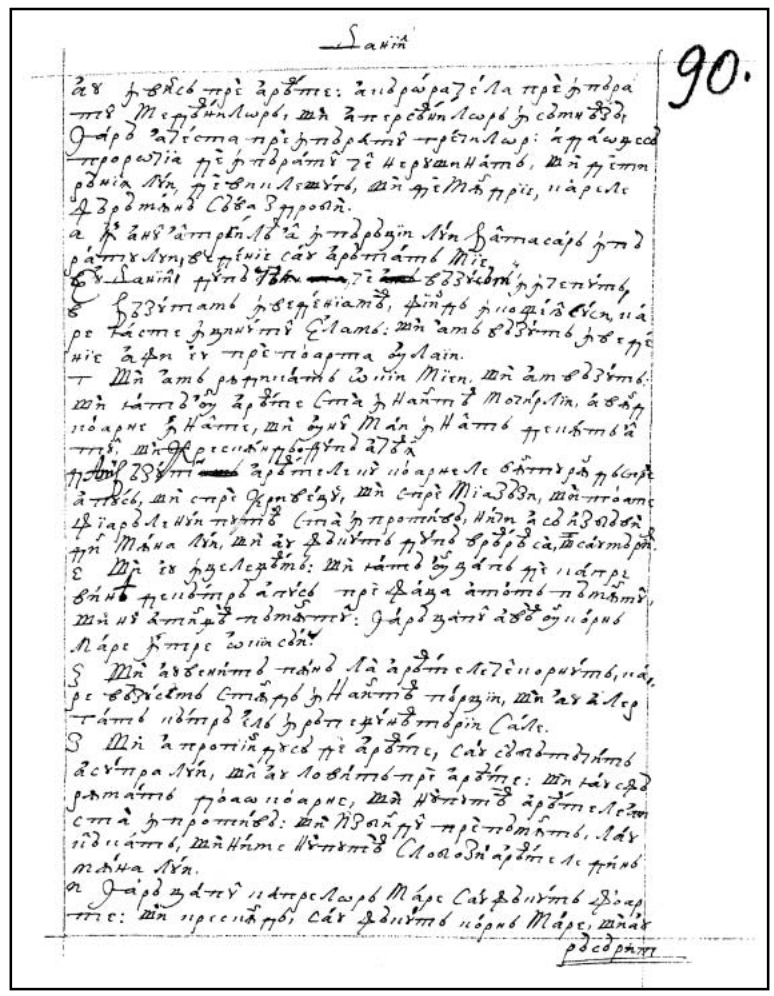

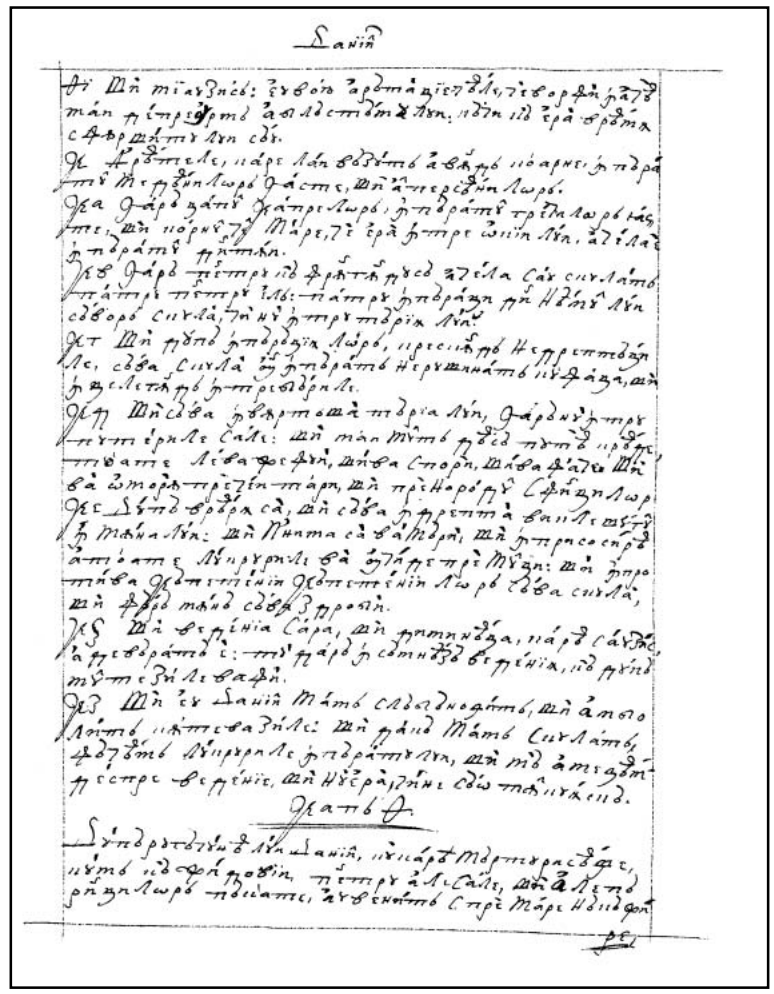

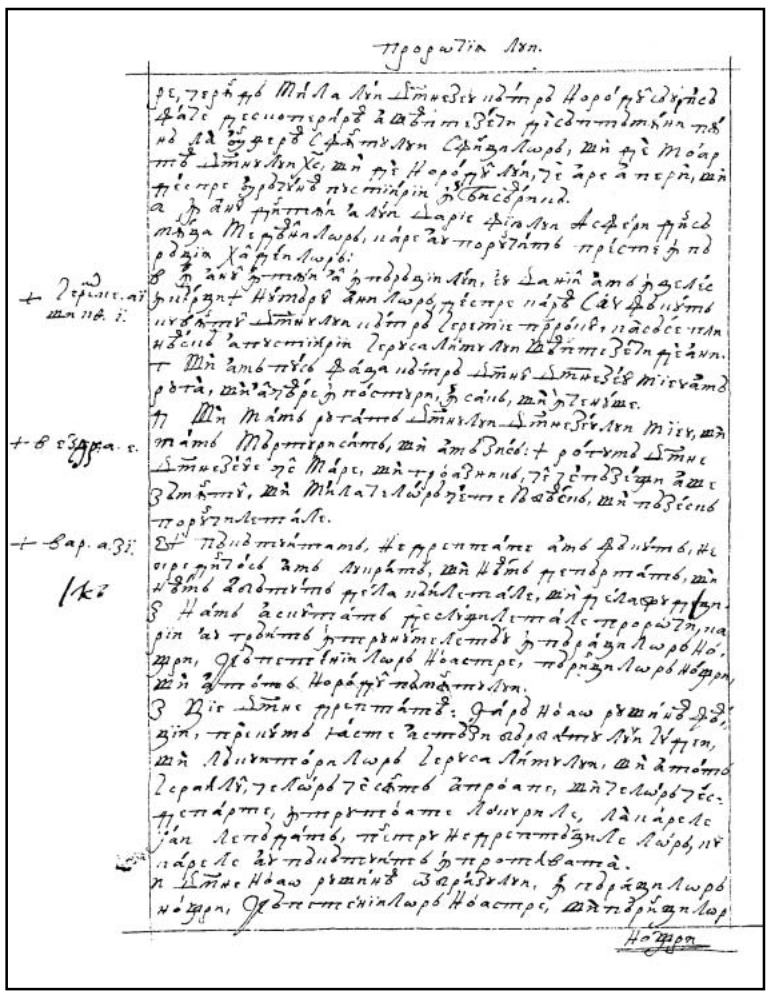

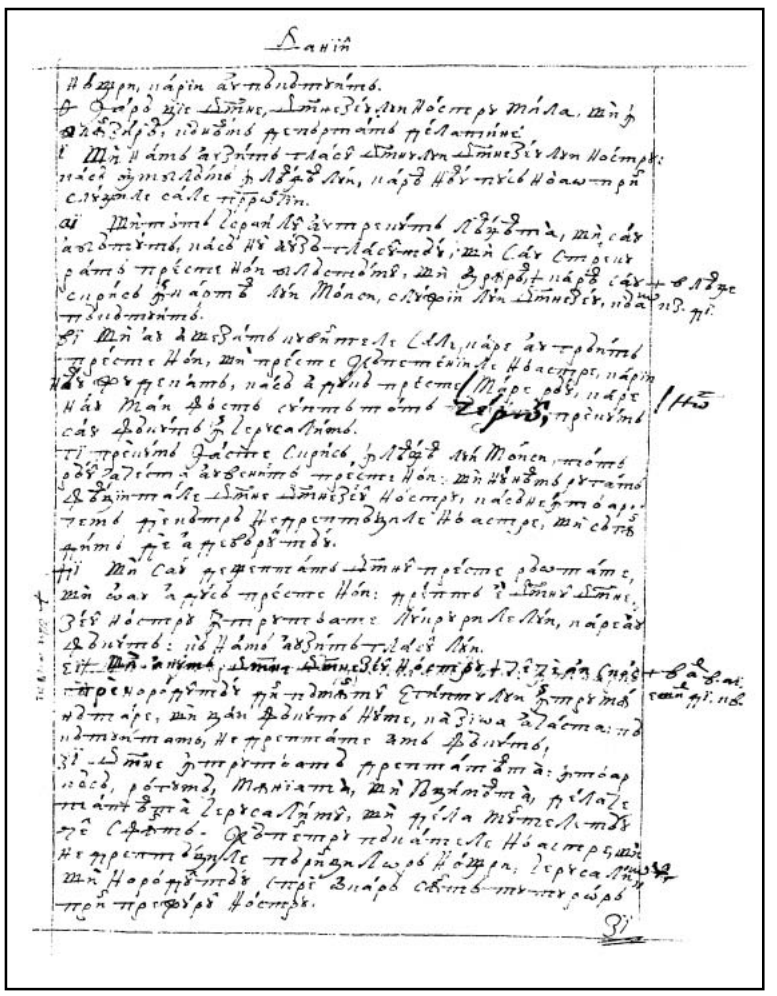

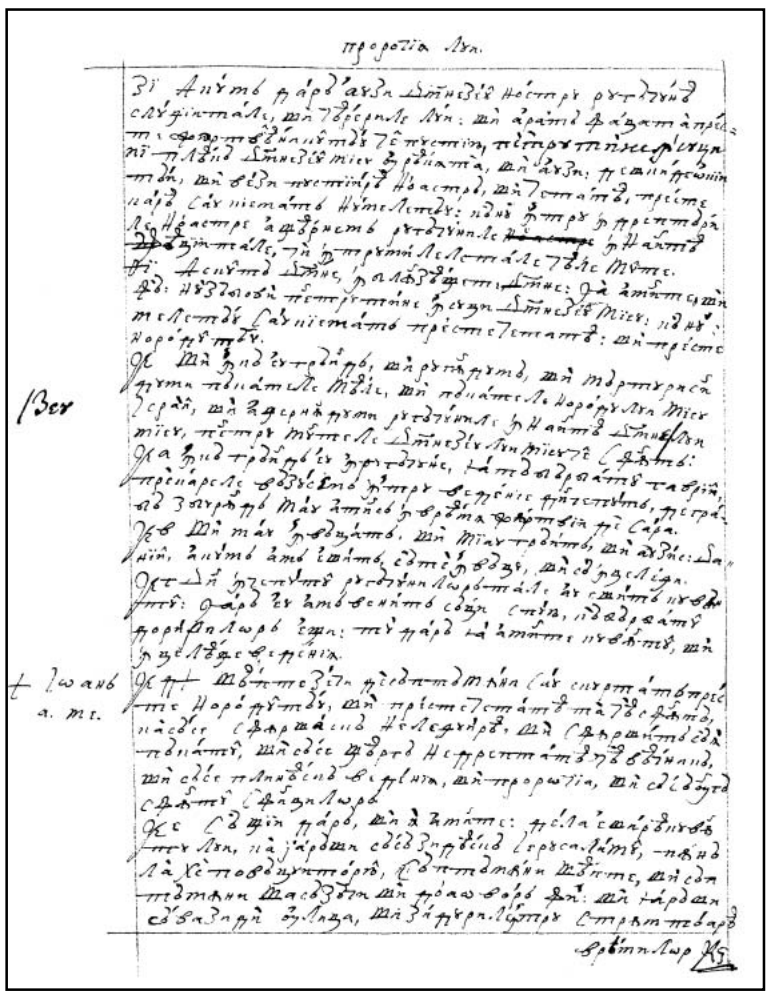

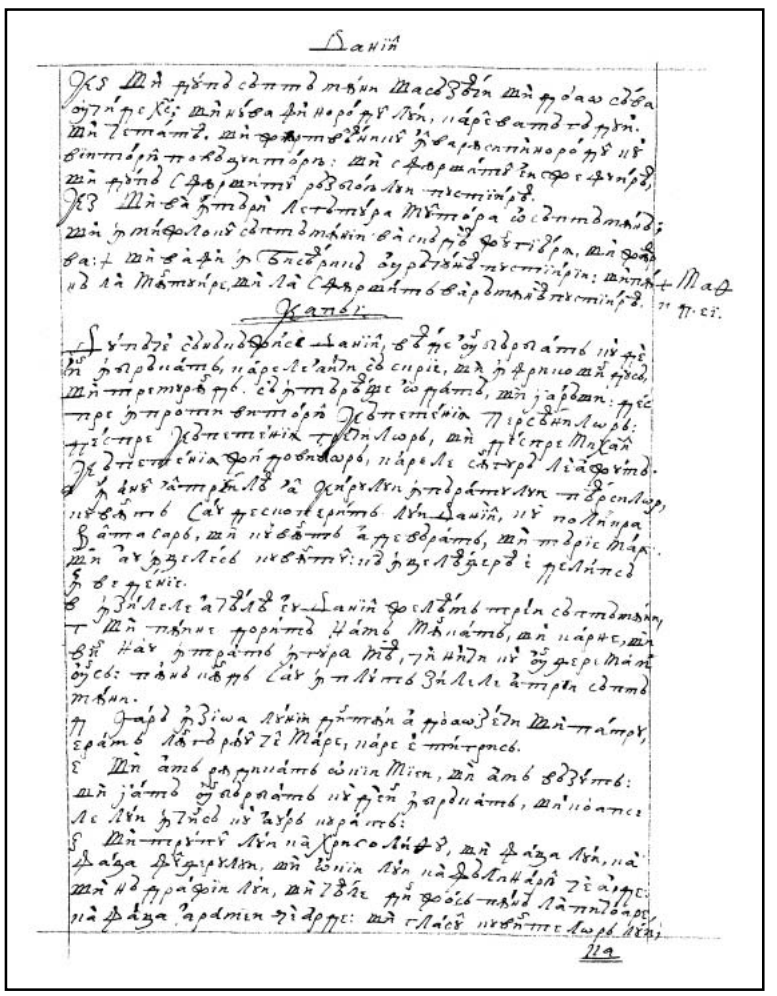

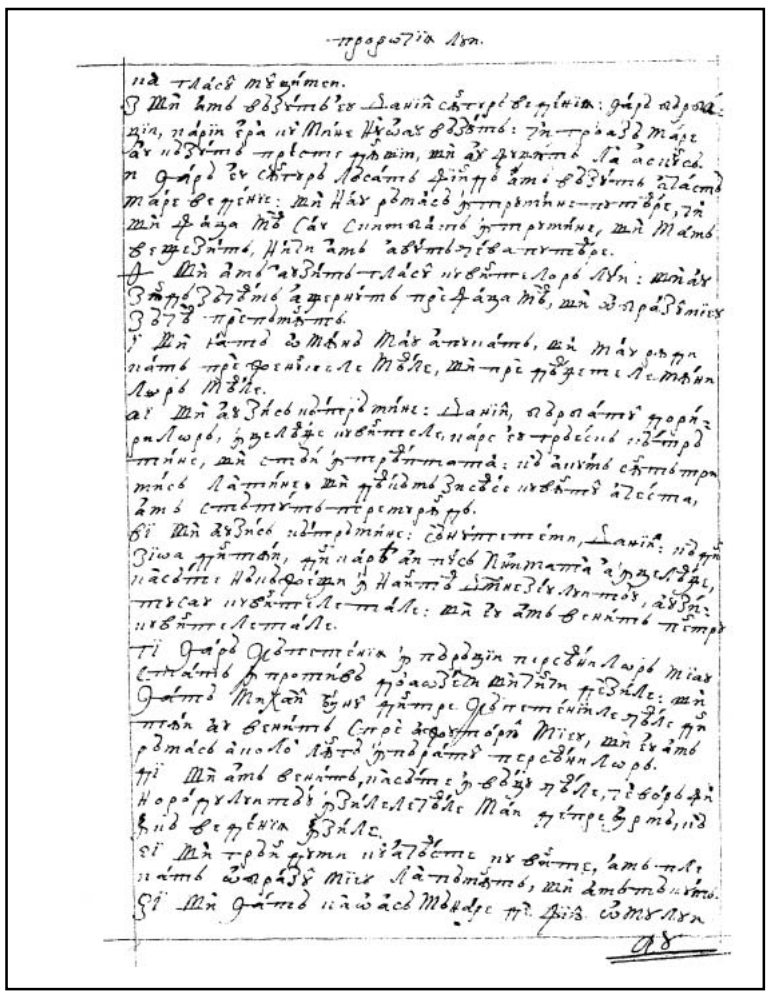

94v

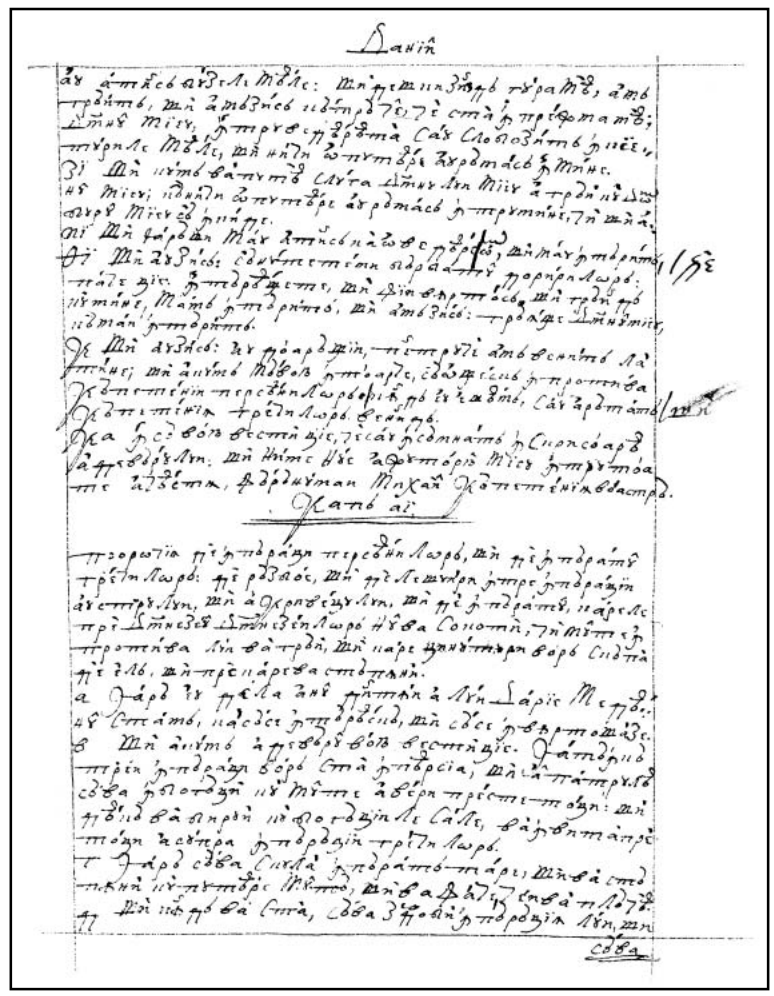

95r

95v

96r

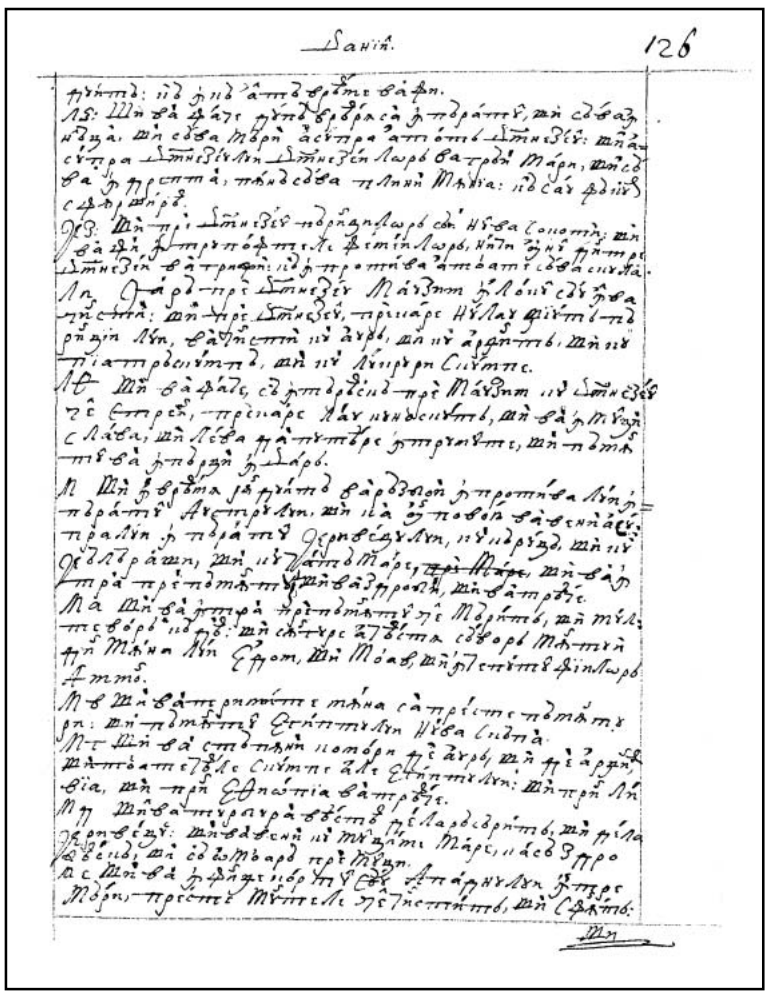

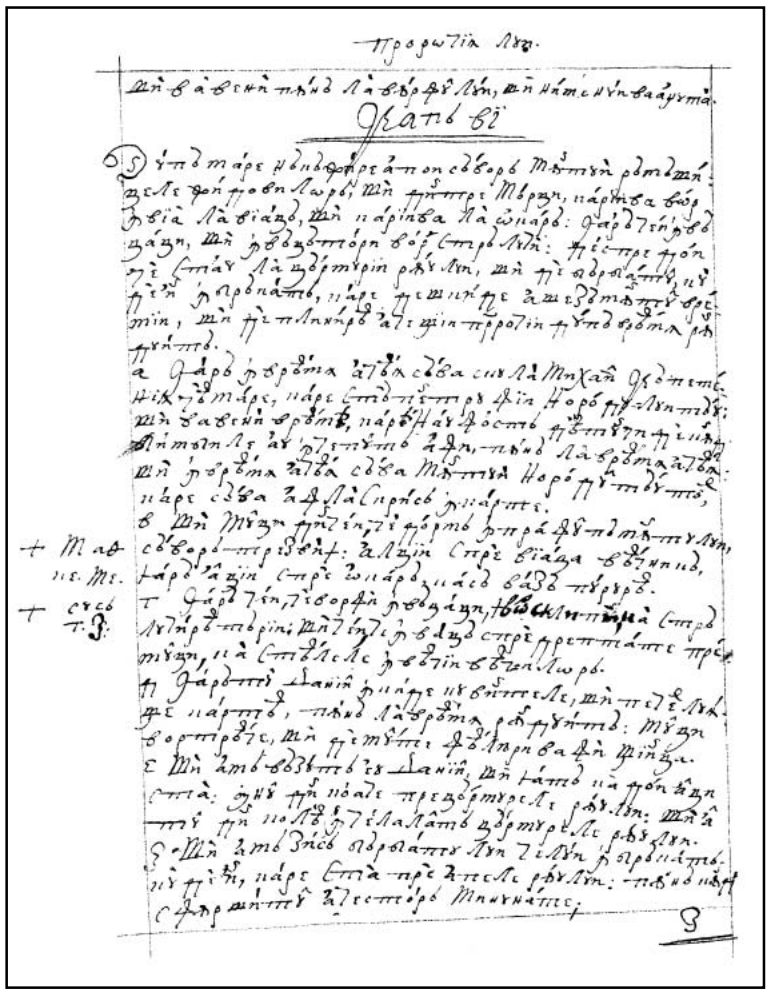

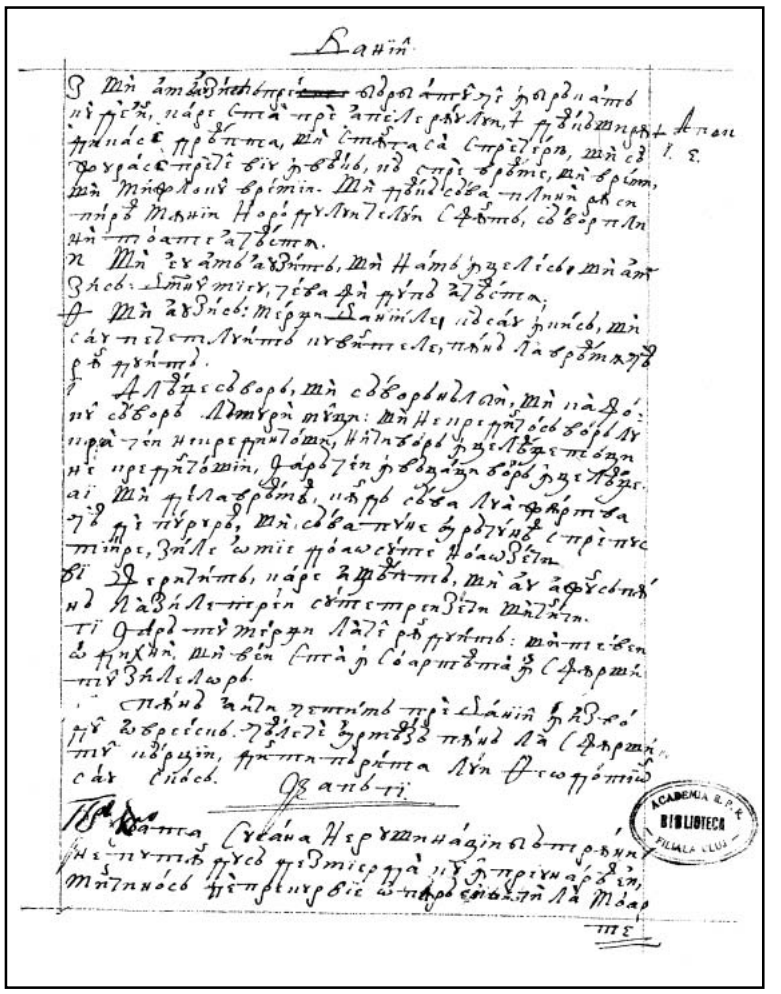

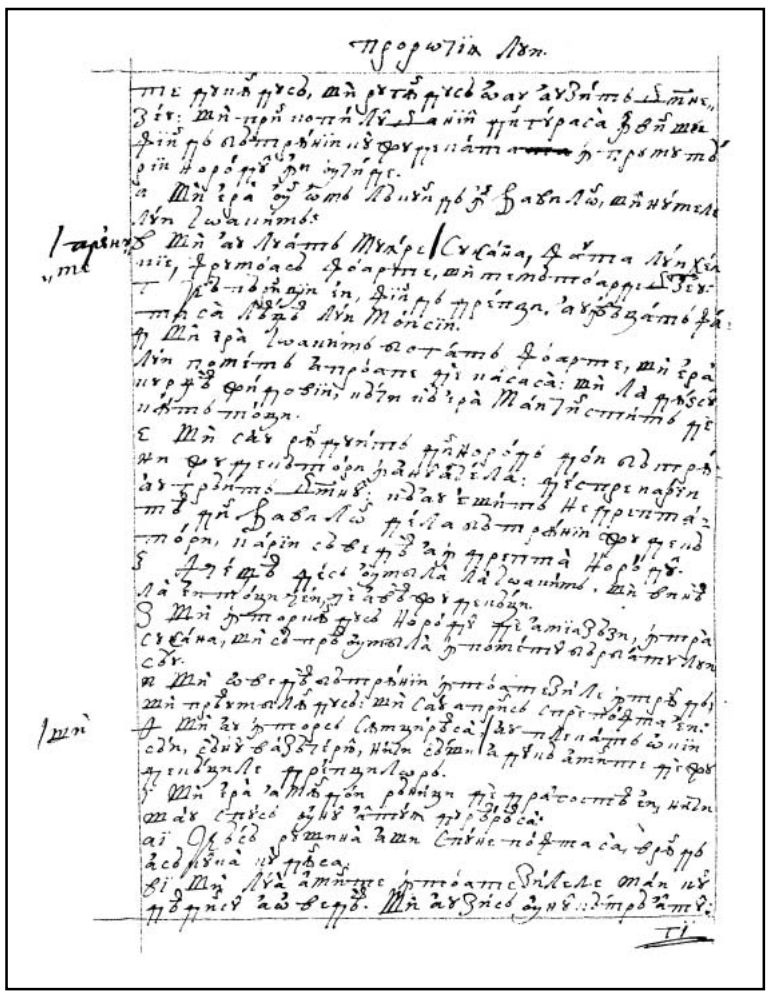

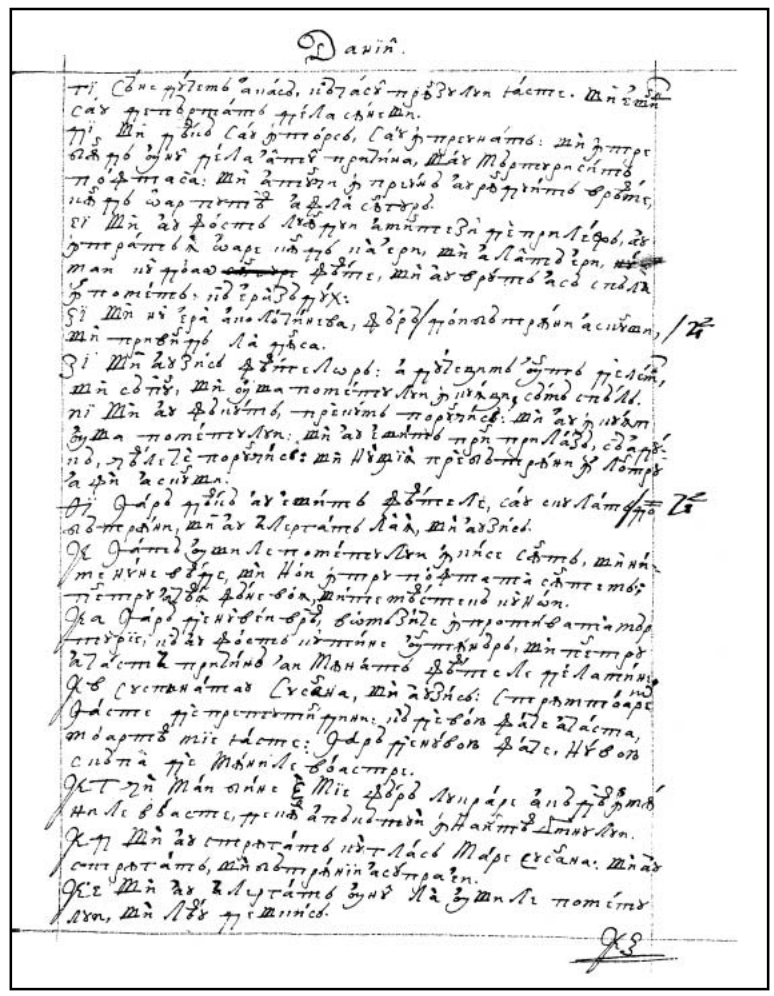

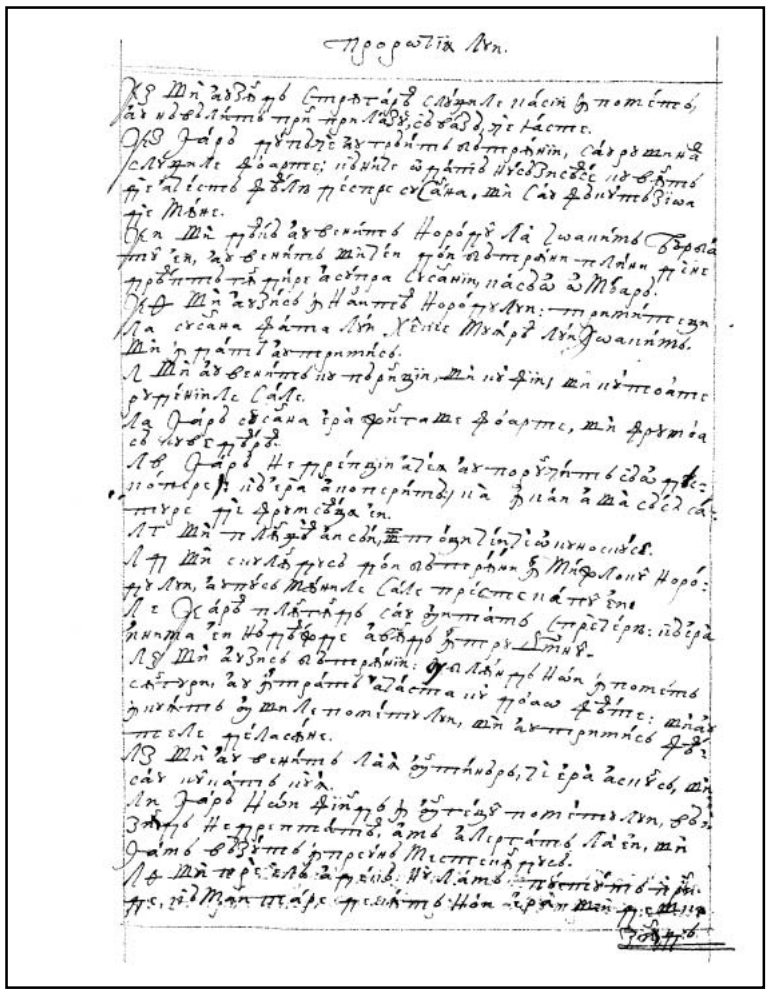

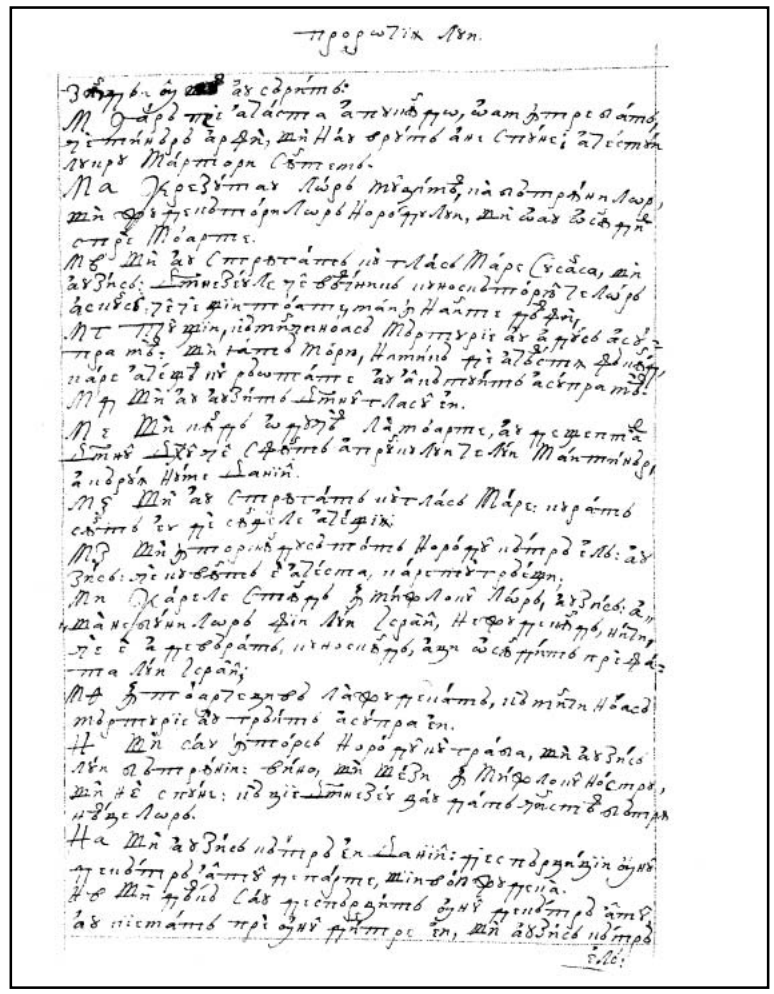

100v

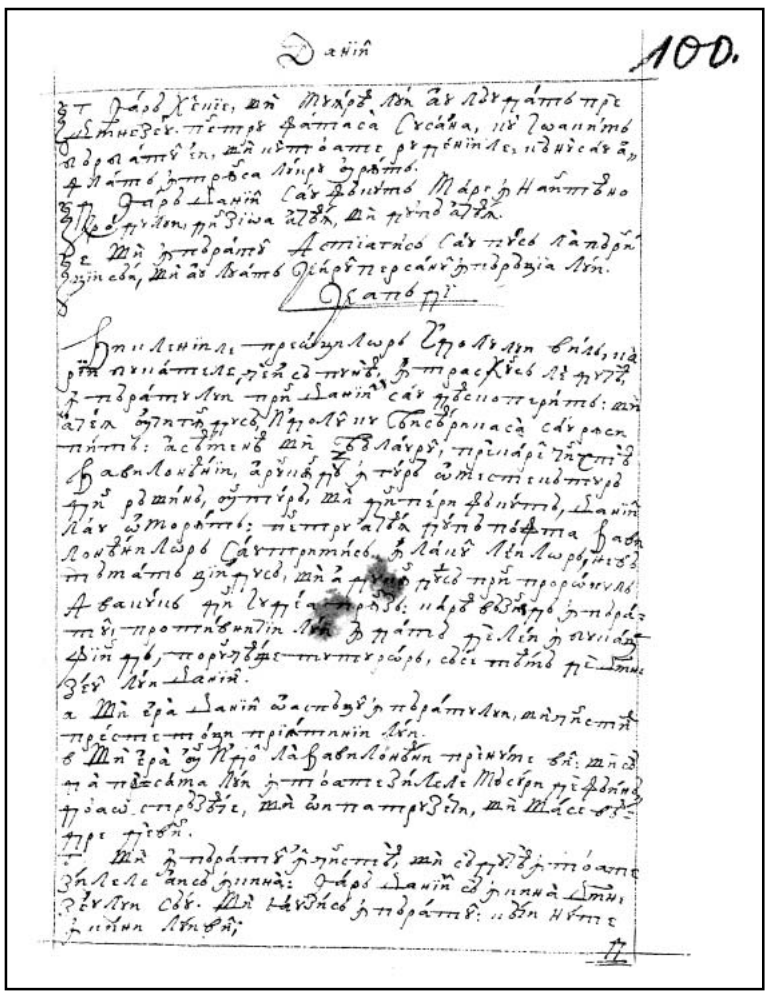

100. 101r

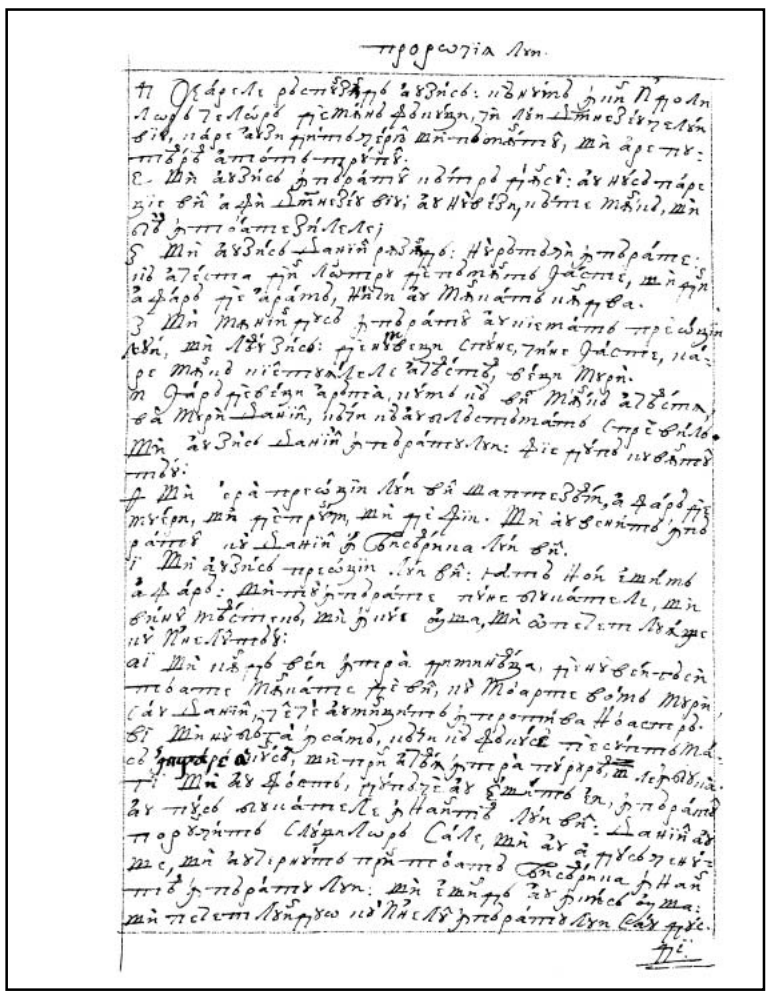

101v

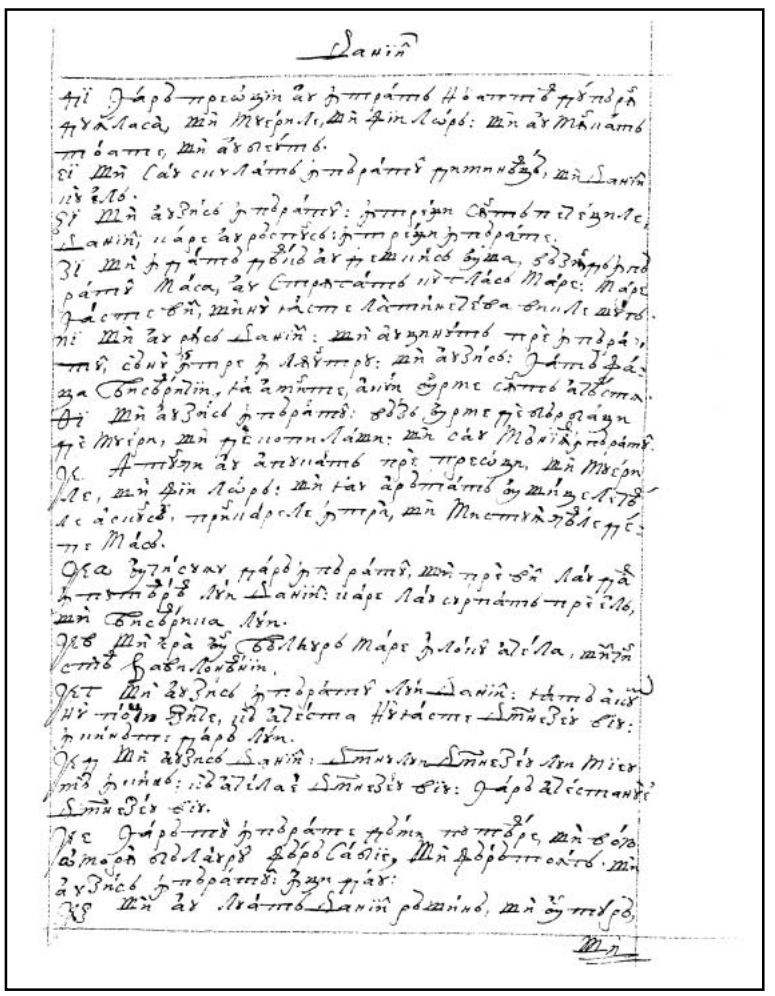

102r

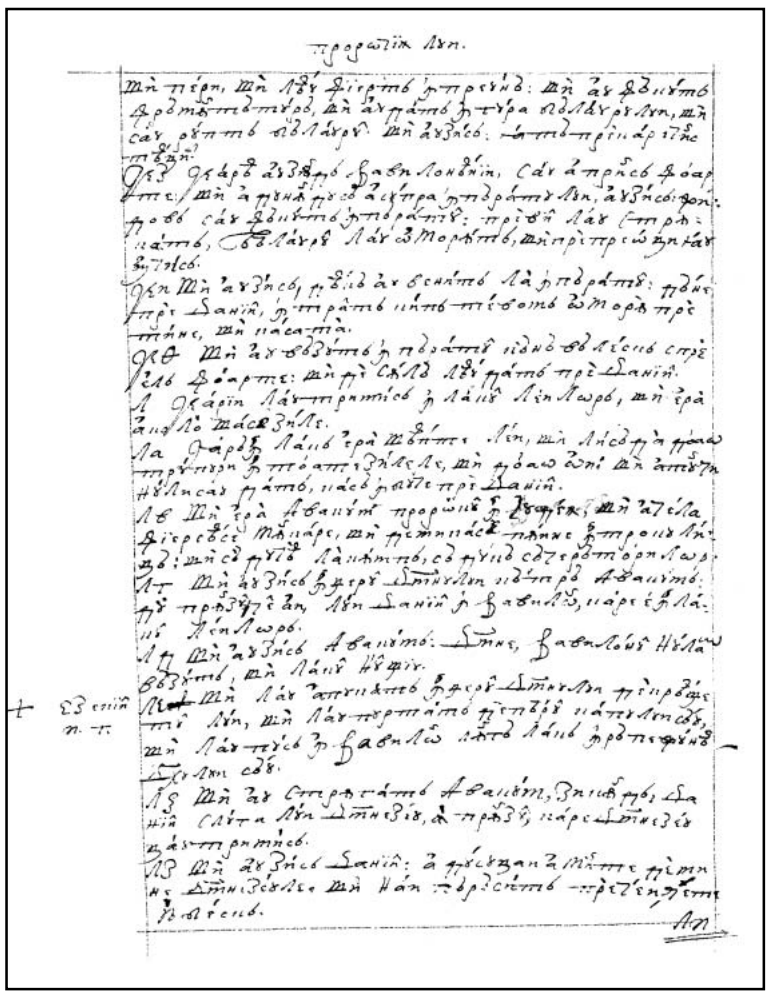

102v

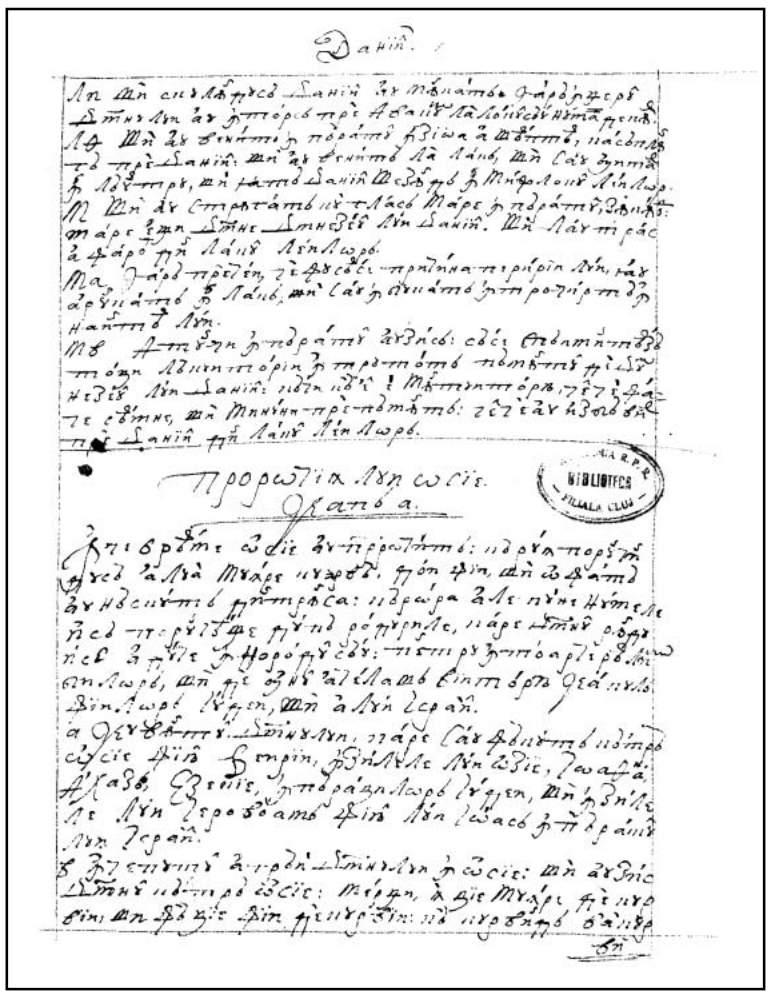

103r

PROROCIIA LUI OSIE

Cap 1

În ce vreame Osie au prorocit. Căruia poruncindu-să a lua muiare curvă, doi fii şi o fată au născut dintr-însa, cărora a le pune numele i să porunceaşte după rodurile care Domnul rânduise a duce în norodul Său. Pentru întoarcerea limbilor şi de unul acelaş viitoriu, capul fiilor Iudei şi a lui Israil.

1 Cuvântul Domnului, care s-au făcut către Osie, fiiul Veirii, în zilele lui Ozie, Ioathan, Ahaz, Ezechie, împăraţilor Iudei, şi în zilele lui Ierovoam, fiiul lui Ioas, împăratul lui Israil.

2. Începutul a grăi Domnului în Osie. Şi au zis Domnul către Osie: „Mergi, ia ţie muiare
103v de curvii şi fă ţie fii de curvii, că curvind va cur|vi pământul de către Domnul”.

3. Şi s-au dus şi au luat pre Gomer, fata lui Develaim, şi au zămislit şi au născut lui fiiu.

4. Şi au zis Domnul către el: „Chiamă numele lui Iezrahil. Încă şi cercetându-se preste casa lui Iehu şi voiu face a înceta împărăţia casii lui Israil.

5. Şi într-aceaea zi voiu zdrobi arcul lui Israil în valea lui Iezrahil”.

6. Şi au mai zămislit şi au născut o fată; şi au zis lui: „Chiamă numele ei Fără-Milă, că nu voiu mai adaoge a milui casa lui Israil, ci cu uitare Mă voiu uita de dânşii.

7. Şi casa Iudii o voiu milui şi-i voiu mântui în Domnul, Dumnezeul său; şi nu-i voiu mântui în arc şi în sabie şi în războiu şi în cai şi în călăreţi”.

8. Şi au înţărcat pre ceaea ce era Fără-Milă. Şi au zămislit şi au născut fiiu.

9. Şi au zis: „Chiamă numele lui Nu-Norodul-Mieu, că voi nu sânteţi norodul Mieu, şi Eu nu voiu fi al vostru.

10. Şi va fi numărul fiilor Israil ca năsipul mării, ce e fără măsură şi nu să va măsura. *Şi va fi în locul unde să va zice lor: «Nu norodul Mieu voiu», să va zice lor: «Fiii Dumnezeului celui viu». *Râm. 9, 26.

11. Şi să vor aduna fiii Iudei şi fiii lui Israil aseaminea şi-şi vor pune şieş un cap şi să vor sui de pre pământ, că mare e zioa lui Iezrail.

Cap 2

Amânănţă Domnul lui Israil ca muierii curve lăsarea şi îngrădeaşte căile ei cu spini, ca să să întoarcă la bărbatul său. Şi, nesocotind de la cine are prisosirea bunătăţilor, zice că va lua de la ea toate în care să desfetează şi că mai apoi la sine o va întoarce şi cu mare fericire o va dărui. Şi despre chemarea limbilor.

1 Iceţi fraţilor voştri: «Norodul Mieu», şi surorii voastre, «Milă ai dobândit».
104r 2 Judecaţi pre muma voastră, judecaţi, că a||ceaea nu-i muiarea Mea, şi Eu nu bărbatul ei. Deperteaze curviile sale de la faţa sa şi preacurviile sale din mijlocul ugerilor sale,

3. Ca nu cumva să o jefuiesc goală şi să o puiu ca în zioa naşterii sale. Şi să o puiu ca o sângurătate şi să o aşezu ca un pământu neumblat şi să o omoru cu seatea.
4. Şi pre fiii ei nu-i voiu milui, că fii de curvii sânt,
5. Că au curvit muma lor, ruşinatu-s-au ceaea ce i-au zămislit. Că au zis: «Mearge-voiu după iubitorii miei, carii îm dau pâini şi apele meale, lâna şi inul mieu, untul-de-lemn al mieu şi beutura mea».
6. Pentru aceasta, iată, Eu voiu îngrădi calea ta cu spini şi o voiu îngrădi cu gard, şi cărările sale nu le va afla.
7. Şi va urma după iubitorii săi şi nu-i va apuca, şi-i va căuta şi nu-i va afla, şi va zice: «Mearge-voiu şi mă voiu întoarce la bărbatul mieu cel dintâiu, că bine era mie atunci, mai vârtos decât acum».
8. Şi aceasta n-au ştiut, că Eu i-am dat grâul şi vinul şi untul-de-lemn, şi argintul i l-am înmulţit şi aurul, din carele au făcut pre Vaal.
9. Pentru aceaea, Mă voiu întoarce şi voiu lua grâul Mieu în vreamea sa şi vinul Mieu în vreamea sa, şi voiu slobozi lâna Mea şi inul Mieu, care acoperiia ocara ei.
10. Şi acum voiu deascoperi bolunzia ei în locul iubitorilor ei şi om nu o va scoate din mâna Mea.
11. Şi voiu face a înceta toată bucuria ei, praznicul ei, înoirile ei, sâmbăta ei şi toate vremile ei ceale de sărbătoare.
12. Şi voiu strâca viia ei şi smochinii ei, despre carii au zis: «Plata mea sânt aceştia, carea mi i-au dat iubitorii miei». Şi o voiu pune spre dumbravă şi o va mânca fiara câmpului.
13. Şi voiu cerceta preste ea zilele lui Vaal, întru carele aprindea tămâie şi să împodobea cu cercelul său şi cu baierul său şi să ducea după iubitorii săi, şi de Mine să uita – zice Domnul.
14. Pentru aceaea, iată, Eu o voiu apleca şi o voiu | duce întru sângurătate şi voiu grăi 104v
cătră inima ei.
15. Şi-i voiu da lucrători de vie dintr-acelaşi loc şi valea lui Ahor, a deşchide nădeajdea. Şi va cânta acolo după zilele tinereaţelor sale şi după zilele suirii sale din pământul Eghiptului.
16. Şi va fi în zioa aceaea – zice Domnul – Mă va chema pre Mine «Bărbatul Mieu» şi nu mă va mai chema «Vaalim».
17. Şi voiu depărta numele lui Vaalim din gura ei, şi nu-ş va mai aduce aminte de numele lor.
18. Şi voiu lovi cu ei aşezământ de leage în zioa aceaea, cu fiara câmpului şi cu paserea ceriului şi cu cel ce să târâiaşte pre pământ. Şi arcul şi sabiia şi războiul voiu zdrobi de pre pământ şi-i voiu face a dormi fără grije.
19. Şi te voiu logodi Mie în veac. Şi te voiu logodi mie întru dreptate şi judecată şi în milă şi întru îndurări.
20. Şi te voiu logodi Mie în credinţă şi vei şti că Eu, Domnul.
21. Şi va fi în zioa aceaea, voiu auzi – zice Domnul – auzi-voiu ceriurile şi acealea vor auzi pământul.
22. Şi pământul va auzi grâul şi vinul şi untul-de-lemn, şi aceastea vor auzi pre Iezrahil.
23. Şi o voiu sămăna Mie pre pământ şi o voiu milui pre ceaea ce au fost Fără-Milă.
*Râm. 9, 25. 1 Petru 2, 10. 24. *„Şi voiu zice Norodului-Mieu: «Norodul Mieu eşti tu». Şi acela va zice: «Dumnezeul mieu eşti Tu»”.

Cap 3

Iarăşi să porunceaşte prorocului a iubi pre preacurvă, însă carea multe zile să-l aşteapte, că fiii lui Israil în multe zile fără împărat şi fără jârtvă şezând, mai pre urmă zice că să vor întoarce cătră Domnul.

1. Şi au zis Domnul cătră mine: „Mergi încă şi iubeaşte muiarea, iubita prietinului şi preacurva, precum iubeaşte Domnul pre fiii lui Israil, şi ei să uită la dumnezei streini şi iubesc sămânţa de struguri”. ||
2. Şi o am săpat mie cu cinsprăzeace arginţi şi cu un cor de orz şi cu un jumătate de cor de orz. 105r
3. Şi am zis cătră ea: „Zile multe mă vei aştepta. Nu vei curvi şi nu vei fi bărbatului, ci şi eu te voiu aştepta”.
4. Că zile multe vor şedea fiii lui Israil fără împărat şi fără căpetenie şi fără jârtvă şi fără therafim.
*Ezechiil 34, 23. 5. *Şi după aceastea, să vor întoarce fiii lui Israil şi vor căuta pre Domnul, Dumnezeul său, şi pre David, împăratul său; şi să vor spăimânta de Domnul şi de binele Lui în zioa cea mai de pre urmă.

Cap 4

Amânânţă pământul lui Israil pentru multe păcatele norodului, carele şi ştiinţa o au lepădat, şi închinării de idoli s-au dat. Zice că va lăsa pre Israil întru păcatele sale, poftind ca să nu-i urmeaze Iuda.

1. Auziţi cuvântul Domnului, fiii lui Israil, că judecată e Domnului cu lăcuitorii pământului, că nu iaste adevăr şi nu iaste milă şi nu iaste ştiinţa lui Dumnezeu pre pământ.
2. Blăstămul şi minciuna şi uciderea şi furtuşagul şi precurviia au noroit, şi sânge pre sânge au atins.
3. Pentru aceasta să va jeli pământul şi să va slăbi tot cel ce lăcuiaşte într-însul, în fiara câmpului şi în paserea ceriului, ci şi peştii mării să vor aduna.
4. Însă fieştecarele nu judece şi nu să vădească omul, că norodul tău, ca cei ce zic împrotivă preotului.
5. Şi vei cădea astăzi, şi va cădea şi prorocul cu tine; noaptea am făcut a tăcea pre maica ta.
6. Tăcut-au norodul Mieu, căci că n-au avut cunoştinţa. Că tu ştiinţa o ai lepădat, lepăda-te-voiu, ca să nu mai slujeşti cu preoţiia; uitatu-te-ai de leagea Dumnezeului tău,
105v uita-Mă-|voiu şi Eu de fiii tăi.
7. După mulţimea lor, aşa mi-au păcătuit. Slava lor întru ocară o voiu schimba.
8. Păcatele norodului Mieu vor mânca şi spre nedreptatea lor vor râdica sufletele lor.
9. *Şi va fi ca norodul, aşa preotul. Şi voiu cerceta preste el căile lui şi gândirile lui voiu răsplăti lui. *Isaie 24, 2.
10. Şi vor mânca şi nu să vor sătura, curvit-au şi n-au încetat, că pre Dumnezeu l-au părăsit întru nepază.
11. Curviia şi vinul şi beţiia iau inima.
12. Norodul Mieu în lemnul său au întrebat şi toiagul lui au vestit lui; că duhul curviilor i-au înşelat şi au curvit de cătră Dumnezeul său.
13. Preste vârfurile munţilor jârtvuia şi preste măguri aprindea tămâie, supt stăjariu şi supt plop şi supt terevinth, că bună era umbra lui. Pentru aceaea vor curvi featele voastre şi logoditele voastre preacurve vor fi.
14. Nu voiu cerceta preste featele voastre când vor curvi şi preste logoditele voastre când vor preacurvi, căci că ei cu curvele petrecea şi cu cei muieratici jârtvea, şi norodul, ce nu înţeleage, să va bate.
15. De curveşti, tu, Israile, nu greşască încai Iuda. Şi să nu întraţi în Galgala şi să nu vă suiţi în Vethavimu, nici să vă juraţi, viu e Domnul.
16. Căci ca o junincă neînfrânată s-au abătut Israil; acum îi va paşte Domnul ca pre un miel întru lăţime.
17. Părtaşul idolilor, Efrem, slobozi-l.
18. Usebitu-s-au ospăţul lor, cu curve i-au curvit; iubit-au a aduce ocară acoperitorii lui.
19. Legatu-l-au duhul în arepile sale şi să vor ruşina de cătră jârtvele sale.

Cap 5

Amânănţă Domnul că va certa pre Israil pentru păcatele sale, aseamenea şi pre Iuda. Nici va
106r *folosi a||jutoriul omenesc când să împrotiveaşte lui Domnul.*

1. Auziţi aceasta, preoţii, şi ia aminte, casa lui Israil, şi casa împăratului, ascultaţi! Că voao iaste judecata, că cursă v-aţi făcut străjuirii şi mreaje întinsă preste Thavor,
2. Şi jârtvele le-aţi abătut spre adânc. Şi Eu învăţătoriul lor, tuturor.
3. Eu ştiu pre Efrem, şi Israil nu s-au ascuns de la Mine, că acum au curvit Efrem, spurcatu-s-au Israil.
4. Nu vor da gândurile sale, ca să se întoarcă cătră Dumnezeul său, că duhul curviilor în mijlocul lor şi pre Domnul nu L-au cunoscut.
5. Şi va răspunde trufiia lui Israil în faţa Lui, şi Israil şi Efrem vor cădea întru nedreptatea sa, cădea-va şi Iuda cu ei.

6. În turmele sale şi în ciurdele sale vor mearge a căuta pre Domnul, şi nu-L vor afla; luatu-S-au de cătră ei.
7. Împrotiva Domnului au nelegiuit, că fii streini au născut. Acum îi va îmbuca luna cu părinţii săi.
8. Răsunaţi bucinul în Gavaa, trâmbiţa în Rama, urlaţi în Vethavim, după dosul tău, Veniamin.
9. Efrem în pustiire va fi în zioa dojenii. În neamurile lui Israil am arătat credinţă.
10. Făcutu-s-au căpeteniile Iudei ca cel ce ia hotarul; preste ei voiu vărsa mâniia Mea.
11. Ocară răbdând Efrem, frământ cu judecata, că au început a să duce după spurcăciuni.
12. Şi Eu ca moliia lui Efrem şi ca putrăgiunea casii Iudei.
13. Şi au văzut Efrem bolnăvirea sa, şi Iuda, legătura sa. Şi s-au dus Efrem la Asur şi au trimis la împăratul cel izbânditoriu. Şi el nu vă va putea vindeca, nici va putea dezlega de la voi legătura.
14. Căci că Eu ca leiţa lui Efrem şi ca un puiu de leu casii Iudei. Eu, Eu voiu prinde şi voiu mearge; | lua-voiu şi nu iaste cine să scoaţă. 106v
15. Mergând Mă voiu întoarce la locul Mieu, până când veţi scădea şi veţi căuta faţa Mea.

Cap 6

Cei întorşi întru năcazu cătră Domnul, cu mare nădeajde mântuire şieşi de la El făgăduiesc. Probozeaşte Domnul pre Israil şi Iuda, căci că nici prin faceri de bine, nici prin amânănţările prorocilor, de la închinare de idoli şi de la alte nedreptăţi au vrut a să întoarce, când mai mult voiaşte mila decât jârtva.

1. În năcazul său, dimineaţă să vor scula cătră Mine: „Veniţi şi să ne întoarcem cătră Domnul,
2. Că Acela au început şi ne va vindeca. Lovi-va şi ne va griji.
*1 Corith. 15, 4. 3. *Înviia-ne-va după doao zile; în zioa a treia ne va deştepta şi vom fi vii înaintea Lui; şi vom şti urma, ca să cunoaştem pre Domnul. Ca dimineaţa s-au gătit ieşirea Lui şi va veni ca o ploaie noao vremealnică şi de sara pământului".
4. Ce voiu face ţie, Efrem? Ce voiu face ţie, Iuda? Mila voastră ca un nor de dimineaţa şi ca roaoa ce treace dimineaţa.
5. Pentru aceasta, am cioplit prin proroci, ucisu-i-am cu cuvintele gurii Meale. Şi judecăţile Meale ca lumina vor ieşi.
*1 Împărat. 15,12. Ecli. 4, 17. 6. *Că mila am vrut, iară nu jârtva, şi cunoştinţa lui Dumnezeu mai mult decât arderile de tot.
Matheiu 9, 13 şi 12, 7. 7. Iară ei ca Adam au trecut legătura; acolo au nelegiuit împrotiva Mea
8. Galaad, cetatea celor ce fac idolul, înşelat cu sânge,
9. Şi ca fălcile oamenilor tâlhari; părtaşe preoţilor, în calea celor ce ucig pre cei ce merg din Sihim, că nelegiuire au lucrat.
10. În casa lui Israil am văzut lucru groaznic:| | acolo curviile lui Efrem; spurcatu-s-au Israil, 107r
11. Ci şi Iuda. Pune săcerişu ţie când voiu întoarce robia norodului Mieu.

Cap 7

Vrând a vindeca Domnul pre Israil, împrotivă au stătut nedreptăţile lor. Că urmând răotatea împăraţilor săi, spre închinarea de idoli toţi foarte s-au aprins. Şi părăsând pre Domnul şi întorcându-să la ajutoriul Eghiptului, mutaţi au fost la asiri.

1. Când Eu a vindeca pre Israil, s-au descoperit nedreptatea lui Efrem şi răotatea Samariii, că au lucrat minciuna, şi furul au întrat jefuind, tâlhărelul din afară.
2. Şi ca nu cumva să zică în inimile lor de toată răotatea lor a-M fi adus aminte; acum i-au încungiurat meşteşugirile sale, înaintea feaţii Meale s-au făcut.
3. Cu răotatea sa au veselit pre împăratul şi cu răotăţile sale, pre căpetenii.
4. Toţi preacurvind, ca cuptoriul aprins de la cel ce coace. Încetat-au cătuşi de cât cetatea de la mestecarea aluatului până când s-au frământat tot.
5. Zilele împăratului nostru, început-au căpeteniile a să iuţi de vin; întins-au mâna sa cu hulitorii.

6. Că ş-au lipit ca cuptoriul inima sa când îi pândea. Toată noaptea au dormit cocându-i, dimineaţa însuşi aprinzându-să ca văpaia de foc.
7. Toţi s-au încălzit ca cuptoriul şi au îmbucat pre judecătorii săi. Toţi împăraţii lor au căzut, nu iaste între dânşii cine să strâge către Mine.
8. Efrem prin noroade însuşi să measteca. Efrem s-au făcut pâine supt cărbuni, carea
107v | nu să întoarce.
9. Mâncat-au streinii vârtutea lui şi el n-au ştiut; ci şi cărunteaţele s-au vărsat într-însul şi el n-au cunoscut.
10. Şi să va smeri sumeţiia lui Israil în faţa lui; nici s-au întors către Domnul, Dumnezeul său, şi nu L-au căutat întru toate aceastea.
11. Şi s-au făcut Efrem ca o porunbiţă înceluită, neavând inimă. Pre Eghipt chema, la asiri s-au dus.
12. Şi când vor mearge, voiu întinde preste ei mreajea Mea; ca pasărea ceriului îi voiu trage, tăia-i-voiu după auzirea ceatei lor.
13. Amar lor, că s-au depărtat de la Mine! Jefui-să-vor, că au nelegiuit împrotiva Mea; şi Eu i-am răscumpărat, şi ei au grăit împrotiva Mea minciună.
14. Şi n-au strâgat către Mine în inima sa, ci urla în culcuşurile sale. Preste grâu şi vin rumega, depărtatu-s-au de către Mine.
15. Şi Eu i-am învăţat şi am întărit braţele lor, şi împrotiva Mea au gândit răotate.
16. Întorsu-s-au ca să fie fără giug. Făcutu-s-au ca un arc viclean. Cădea-vor în sabie căpeteniile lor de iuţimea limbii sale. Aceasta e nebuniia lor în pământul Eghiptului.

Cap 8

Proroceaşte că Samaria cu viţelul său să va strâca prin Navohodonosor, pentru închinarea de idoli, nici jârtvele lor vor fi primite, iară cetăţile Iudei să vor şi arde.

1. În gâtlejul tău fie trâmbiţă, ca pajora preste casa Domnului, pentru că au trecut aşezământul Mieu de leage şi leagea Mea o au călcat.
2. Pre mine Mă vor chema: „Dumnezeul mieu, cunoscutu-te-am pre tine, Israil!” ||
108r 3. Lepădat-au Israil pre cel bun, nepriiatinul îl va goni.
4. Aceia au împărăţit, iară nu din Mine. Căpetenii au stătut şi nu i-am cunoscut. Argintul său şi aurul său şi l-au făcut idoli, ca să piară.
5. Lepădatu-s-au viţelul tău, Samarie, mâniiatu-s-au iuţimea Mea asupra lor. Până când nu să vor putea curăţi?
6. Că din Israil iaste şi el. Meaşterul l-au făcut, şi nu-i Dumnezeu. Că spre pânza painjinilor va fi faţa Samariii.
7. Că vânt vor sămăna şi volbură vor săcera. Grămadă stând nu este într-însul, odrasla nu va face făină; carea de va şi face, streinii o vor mânca.
8. Îmbucatu-s-au Israil; acum s-au făcut între neamuri ca un vas necurat.
9. Că ei s-au suit la Assur, asinul sălbatec sânguratec şieşi. Efrem daruri au dat ibovnicilor,
10. Şi cu plată au năimit neamuri. Acum îi voiu aduna şi să vor odihni cătuşi de cât de greotatea împăratului şi a căpeteniilor.
11. Că au înmulţit Efrem oltarele a păcătui. Făcutu-s-au lui oltarele spre greşală.
12. Scrii-voiu lui legile Meale ceale multe, carele ca nişte streine s-au socotit.
13. Junghieri vor aduce, jârtvui-vor cărnuri şi vor mânca, şi Domnul nu le va priimi. Acum Îş va aduce aminte de strâmbătatea lor şi va cerceta păcatele lor. Aceia în Eghipt să vor întoarce.
14. Şi s-au uitat Israil de Făcătoriul său şi au zidit bisearici idolilor; şi Iuda au înmulţit cetăţi întărite. Şi voiu trimite foc preste cetăţile lui şi va îmbuca casele lui.

Cap 9

108v *Domnul va trimite preste norodul lui Israil foamete şi robie pentru păcatele lui. Nici vor fi | Lui priimite jârtvele lor, şi cei ce rămân în păcate lepădaţi pururea de la Domnul vor fi, rătăciţi între neamuri.*

1. Nu te veseli, Israile, nu sălta ca noroadele, că ai curvit de către Dumnezeul tău, iubit-ai plata preste toate ariile grâului.
2. Ariia şi teascul nu-i va paşte, şi vinul le va minţi.

3. Nu vor lăcui pre pământul Domnului; întorsu-s-au Efrem în Eghipt şi între asiri pângărit au mâncat.

4. Nu vor gusta Domnului vin şi nu vor plăcea Lui; jârtvele lor, ca pâinea celor ce plâng. Toţi carii o vor mânca să vor spurca, că pâinea acelora, sufletul lor; nu va întra în casa Domnului.

5. Ce veţi face în zi de praznic, în zioa sărbătorii Domnului?

6. Că, iată, s-au dus de la jefuire. Eghiptul îi va aduna, Menfis îi va îngropa. Argintul lor cel dorit urzica îl va moşteni; brustur în corturile lor.

7. Venit-au zilele cercetării, venit-au zilele răsplătirii. Să ştiţi, Israile, pre prorocul cel bolund, omul cel nebun sufletesc, pentru mulţimea strâmbătăţii tale şi mulţimea nebuniii.

8. Străjariul Efrem, cu Dumnezeul mieu. Prorocul cursa căderii s-au făcut preste toate căile lui, nebuniia în casa Dumnezeului lui.

*Giudec. 19, 25. 9. *Adânc au păcătuit, ca în zilele lui Gavaa. Aduce-Ş-va aminte de strâmbătatea lor şi va cerceta păcatele lor.

10. Ca strugurii în pustie am aflat pre Israil, ca poamele smochinului ceale dintâi în vârful lui văzut-am pre părinţii lor; iară ei au întrat la Velfegor şi s-au înstreinat spre ruşine şi s-au făcut urâţi ca ceale ce au || iubit. 109r

11. Efrem ca o pasere au zburat; slava lor, de la naştere şi de la pântece şi de la zămislire.

12. Că de vor şi hrăni pre fiii săi, fără fii îi voiu face între oameni, ci şi amar lor, când Mă voiu depărta de la ei.

13. Efrem, precum am văzut, Tirul era întemeiat în frumseaţe. Şi Efrem va scoate către ucigaş pre fiii săi.

14. Dă-le lor, Doamne, ce le vei da? Dă-le zgău fără fii şi ugeri săci.

*1 Împăr. 6, 5. 15. *Toate vicleniile lor în Galgala, că acolo urâţi i-am avut. Pentru răotatea meşteşugirilor lor, din casa Mea îi voiu lepăda; nu voiu adaoge a-i iubi, toate căpeteniile lor depărtându-să.

16. Bătut au fost Efrem, rădăcina lor s-au uscat, rod nicidecum vor face, iară de-l vor şi naşte, voiu omorî ceale mai iubite al pântecelui lor.

17. Lăpăda-i-va Dumnezeul mieu, că nu L-au auzit, şi vor fi rătăciţi prin neamuri.

Cap 10

Pentru închinarea de idoli, Israil să dă asirilor şi căci că, chemaţi fiind de la Domnul la dreptate, mergând a urma căile sale, toate tăriile lor să vor jefui.

1. iţă crengoasă Israil, rodul s-au asămănat ei; după mulţimea rodului său au înmulţit oltarele, după rodirea pământului său au rodit bozii lor.

2. Despărţitu-s-au inima lor, acum vor peri. Acela va frânge bozii lor, jefui-va oltarele lor.

3. Că acum vor zice: „Nu iaste noao împărat, că nu ne teamem de Domnul! Şi împăratul ce ne va face?”

4. Grăiţi cuvintele vedeniii netreabnice şi veţi lovi legătură şi va odrăzli ca amă|răciunea 109v judecata preste brazdele ţarinii.

5. Vacile Vethavii le-au cinstit lăcuitorii Samariii, că au jelit preste el norodul lui, şi casnicii lui au săltat întru slava lui, că s-au mutat de la el.

6. Că şi din Ol s-au dus <în> Asur dar împăratului celui izbânditoriu; ruşinea lui Efrem va prinde şi să va ruşina Israil întru vrearea sa.

7. Făcut-au Samaria pre împăratul său a treace ca spuma preste faţa apei.

8. Şi să vor răsipi înaltele idolului, păcatul lui Israil; brusturul şi mărăciunul să va sui pre
*Isaie 2, 19. oltarele lor şi vor zice munţilor: *„Acoperiţi-ne!” şi măgurelor: „Cădeţi preste noi!”
Luca 23, 30. 9. Din zilele Gavaa, au păcătuit Israil, acolo au stătut; nu-i va prinde în Gavaa războiul
Apoc. 6, 16. preste fiii strâmbătăţii.
Judec. 19, 25. 10. După pofta Mea îi voiu certa. Aduna-să-vor preste ei noroade, când să vor certa pentru doao strâmbătăţile sale.

11. Efrem, junincă învăţată a iubi trierişul; şi Eu am trecut preste frumseaţea grumazului ei. Sui-mă-voiu preste Efrem, ara-va Iuda, frânge-ş-va brazdele Iacov.

*Ieremie 4, 3. 12. *Sămânaţi voao întru dreptate şi *săceraţi în gura milei, înoiţi-vă ogorul. Iată vreamea a căuta pre Domnul, când va veni Cel ce vă va învăţa dreptatea.

13. Arat-aţi necredinţă, săcerat-aţi strâmbătate, mâncat-aţi roada minciunii, că te-ai nădăjduit întru căile tale, întru mulţimea celor tari ai tăi.

14. Scula-să-va gâlceavă în norodul tău şi toate tăriile tale să vor surpa, *precum s-au surpat Salmana de la casa celui ce au judecat pre Vaal în zi de războiu, maica preste fii zdrobindu-să. *Judecă. 8, 12

15. Aşa au făcut voao Vethil, de cătră faţa răotăţii vicleniilor voastre.

Cap 11 ||

110r *Cu faceri de bine să arată Domnul a iubi pre norodul lui Israil. Ci pentru nelegiuirile lui l-au dat asirilor, iară pentru mila Sa îi va întoarce, ca în pământul său să slujască Domnului împreună cu limbile ceale cătră Domnul întoarse.*

1. Precum treace dimineaţa, treace împăratul lui Israil. Că prunc e Israil şi l-am iubit; *din Eghipt am chemat pre fiiul Mieu. *Math. 2, 15.
2. Chematu-i-au, aşea s-au dus de cătră faţa lor. Lui Vaalim junghia şi bozilor jirtvuia.
3. Şi Eu, ca o doică a lui Efrem, îi purtam în braţele Meale şi n-au ştiut că-i grijesc.
4. Cu funile lui Adam îi voiu trage şi cu legăturile dragostii; şi le voiu fi ca cum aş înălţa jugul preste fălcile lor. Şi m-am abătut la el să mânce.
5. Nu să va întoarce la pământul Eghiptului, şi Asur, acela e împăratul lui, căci că n-au vrut a să întoarce.
6. Început-au sabiia în cetăţile lui şi va mistui aleşii lui şi va mânca capetele lor.
7. Şi norodul mieu să va pleca la întoarcerea Mea, iară jugul li să va pune împreună, care nu să va lua.
8. Cum te voiu da, Efrem? Acoperi-te-voiu Israile? *Cum te voiu da ca pre Adama, pune-te-voiu ca pre Sevoim. Întorsu-s-au întru Mine inima Mea, aseamenea s-au turburat căirea Mea. *Facere 19, 24.
9. Nu voiu face iuţimea mâniii Meale, nu Mă voiu întoarce să răsipesc pre Efrem, că Dumnezeu sânt Eu, iară nu om. În mijlocul tău, sfânt, şi nu voiu întra în cetate.
10. După Domnul vor umbla, ca un leu va răgni, că Acela va răgni şi să vor înfricoşa fiii mării.
110v 11. Şi vor zbura ca paserile din Eghipt şi | ca o porumbiţă din pământul asirilor. Şi-i voiu aşeza în căsile sale, zice Domnul.
12. Încungiuratu-M-au în tânguirea lui Efrem şi întru înşelăciunea casii lui Israil, iară Iuda martor s-au pogorât cu Dumnezeu şi cu cei sfinţi credincios.

Cap 12

Deşert nădăjduieşte Israil în Eghipt ca să se izbăvească de Asur, ci şi lui şi Iudii va răsplăti Domnul după vredniciia lor, ci, neaducându-şi aminte de facerile de bine, lui Iacov patriarhului dăruite, s-au abătut spre lăcomie; pre carii măcar că-i îmbie cu pace, probozind mai vârtos închinarea de idoli a lui Galaad.

1. Efrem paşte vântul şi urmează zăduhul; toată zioa minciuna şi răsipirea înmulţeaşte şi legătură cu asirii face, şi untdelemn în Eghipt ducea.
2. Judecata Domnului, dară, cu Iuda şi cercetare preste Iacov; după căile lui şi după meşteşugirile lui va răsplăti lui.
3. *În pântece au înşelat pe fratele său şi întru tăria sa s-au îndreptat cu îngerul. *Facere 25, 25 şi 32, 24.
4. Şi au biruit pre înger şi s-au întărit. Plâns-au şi l-au rugat. În Vethil l-au aflat şi acolo au grăit cu noi.
5. Şi Domnul, Dumnezeul oastelor, Domnul e pomenirea lui.
6. Şi tu cătră Dumnezeul tău te întoarce, mila şi judecata păzeaşte şi nădăjduieşte întru Dumnezeul tău pururea.
7. Hanaan, în mâna lui, cumpănă vicleană; năpăstuirea au iubit.
8. Şi au zis Efrem: „Însă bogat m-am făcut. Aflatu-mi-am idol. Toate ostenealele meale nu-mi vor afla strâmbătatea carea am păcătuit”.
111r 9. Şi Eu, Domnul Dumnezeul tău, din pământul Eghip| |tului, încă a şedea te voiu face în corturi, ca în zile de praznic.
10. Şi am grăit prin proroci; şi Eu vedeniia am înmulţit şi prin mâna prorocilor M-am asămănat.
11. De e lui Galaad idol, deşert, dară, era în Galgala cei ce cu boi jârtvuia, că şi oltarele lor ca şi grămăzile pre brazdele ţarinii.

*Facer. 28, 5. 12. *Fugit-au Iacov în ţânutul Siriii şi au slujit Israil spre muiare, şi spre muiare au ţânut.
*Ieşire 14, 21, 22. 13. *Iară prin proroc au scos Domnul pre Israil din Eghipt, şi prin proroc s-au ţânut. Spre mânie M-au chemat Efrem cu mărimile sale, şi sângele lui preste el va veni şi ocara lui o va întoarce Domnul său.

Cap 13

Arată urăciunile lui Israil, pentru carele îi amânânţă perirea. Domnul să zice pre Sâne sângur a fi Dumnezeu şi Izbăvitoriu, vădind pre Israil de nemulţămire pentru facerile de bine în pustie luate şi grea, pentru aceasta, izbândă le amânânţă, adăogând că-i va izbăvi de moarte, biruind moartea şi iadul.

1. Grăind Efrem, groază au cuprins pre Israil şi au greşit în Vaal şi au murit.
2. Şi acum au adaos a păcătui şi ş-au făcut chip vărsat din argintul său ca o asămănare de idoli, făptură de meşteri tot iaste. Acestora aceaea zic: „Jârtviţi, oameni, viţeilor închinându-vă”.
3. Pentru aceaea vor fi ca negura de dimineaţa şi ca roaoa de dimineaţa ce treace, ca pravul de volbură, răpind din arie şi ca fumul din horn.
*Isaie 43, 11. 4. *Iară Eu, Domnul, Dumnezeul tău din pământul Eghiptului şi dumnezeu afară de Mine nu vei şti, mântuitoriu nu iaste afară de Mine.
5. Eu te-am cunoscut în pustie, în pământul sângurătăţii. |
6. Lângă păşunea sa s-au umilit şi s-au săturat şi au rădicat inima sa şi s-au uitat de Mine. 111v
7. Şi Eu le voiu fi ca leiţa, ca pardosul în calea asirilor.
8. Întâmpina-i-voiu ca ursoaia ce-i răpesc puii, şi voiu rumpe ceale dinlăuntrul ficatului lor şi-i voiu mistui acolo ca leul, fiara câmpului îi va tăia.
9. Pierderea ta, Israile, numai întru Mine, ajutoriul tău.
10. Unde e împăratul tău, mai vârtos acum să te mântuiască întru toate cetăţile tale?
*1 Împăr. 8, 5. Şi judecătorii tăi, despre carii ai zis: *„Dă-m împărat, şi căpetenii!”
11. Da-ţi-voiu împărat întru iuţimea Mea şi-l voiu lua întru urgiia Mea
12. Legatu-s-au strâmbătatea lui Efreim; ascunsu-s-au păcatul lui.
13. Durerile ceii ce naşte vor veni lui. Acela e fiiu nu înţelept, că acum nu va sta întru zdrobirea fiilor.
*1 Corith. 15, 24. 14. Din mâna morţii îi voiu izbăvi, din moarte îi voiu răscumpăra. *Fi-voiu moartea ta,
Ovr. 2, 14. o moarte, muşcarea ta voiu fi, iadule. Mângăiarea s-au ascuns de la oamenii Miei.
Ezechiil 19, 12. 15. Că acela între fraţi va împărăţi. Aduce-va vânt de răs<ăr>it, Domnul din pustie suindu-să şi va săca vinele lui şi va pustii izvorul lui, şi acela va răpi vistieriia a tot vasului celui dorit.

Cap 14

Perire vesteaşte lui Israil, pentru păcatele lui, însă către Sâne îi chiamă, şi celor ce să vor întoarce multe bunătăţi le făgăduiaşte.

1. Iară Samariia, că spre amărăciune au întărâtat pre Domnul său, de sabie să piară, mititeii lor să se zdrobească şi zămisliţii lor să să spintece.
2. Întoarce-te, Israile, către Domnul, Dumnezeul tău, || că ai căzut întru 112r strâmbătatea ta!
3. Luaţi cu voi cuvinte şi vă întoarceţi către Domnul. Şi ziceţi Lui: „Depărtează toată strâmbătatea, ia aminte şi vom răsplăti viţei buzelor noastre.
4. Asur nu ne va mântui, pre cal nu vom încăleca, nici vom mai zice: «Dumnezeii noştri, lucrurile mânilor noastre». Că de cel ce e întru Tine, fără părinţi, îţi va fi milă”.
5. Vindeca-voiu zdrobirea lor, iubi-voiu voind, că s-au întors iuţimea Mea de către dânşii.
6. Fi-voiu ca roaoa, Israil va odrăsli ca crinul şi va răsări rădăcina lui ca a Livanului.
7. Duce-să-vor ramurile lui şi va fi ca maslinul slava lui, şi mirosul lui ca a Livanului.
8. Întoarce-să-vor cei ce şed în umbra lui, trăi-vor cu grâu; şi vor odrăsli ca viia, pomenirea lui ca vinul Livanului.
9. La ce mie mai mult idoli? Eu voiu auzi şi-l voiu îndrepta. Eu, ca un molidv înverzit, dintru Mine rodul tău s-au aflat.
10. Cine-i înţelept şi va înţeleage aceastea? Înţelegând şi va şti aceastea? Că dreapte sânt căile Domnului şi dreptii vor umbla printr-însele, iară nelegiuitorii vor cădea într-însele.

A

(a se) ABATE: v. III
(s-)au abătut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,16; rezum. cap.12
aţi abătut: *ind. pf.c. 2.pl.* 5,2
(m-)am abătut: *ind. pf.c. 1.sg.* 11,4

ACOLO: adv.
acolo: 2,15; 6,7, 10; 9,15; 10,9; 12,4; 13,8

(a) ACOPERI: v. IV
acoperiia: *ind. imp. 3.sg.* 2,9
acoperiţi: *imperativ 2.pl.* 10,8
acoperi(-)voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 11,8

ACOPERITOR, -TOARE: s.m./f. (Înv. şi rar) „ocrotitor”
acoperitorii: *s.m. pl. nom.* 4,18

ACUM: adv.
acum: 2,7, 10; 4,16; 5,3, 7; 7,2; 8,8, 10, 13; 10,2, 3; 13,2, 10, 13

(a se) ADĂUGA: v. I; var. **(a se) ADAOGE:** v. III „a mai pune ceva lângă cele ce sunt”; „a continua să”
voiu adaoge: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,6; 9,15
adăogând: *ger unziu* rezum. cap.13
au adaos: *ind. pf.c. 3.pl.* 13,2

ADÂNC: s.n.
adânc: *sg. ac.* 5,2

ADÂNC: adv.
adânc: 9,9

ADEVĂR: s.n.
adevăr: *sg. nom.* 4,1

(a-şi) ADUCE: v. III
(-şi) va aduce: *ind. viit.I. 3.sg., în loc. v.* ***-şi va aduce aminte*** 2,17
a aduce: *inf. prez.* 4,18
a(-m) fi adus: *inf. pf., în loc. v.* ***a-m fi adus aminte*** 7,2
vor aduce: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,13
(Îş) va aduce: *ind. viit.I. 3.sg., în loc. v.* ***Îş va aduce aminte*** 8,13
aduce(-Ş)-va: *ind. viit.I. 3.sg., în loc. v.* ***aduce-Ş-va aminte*** 9,9
aduce-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,15
neaducându(-şi): *ger unziu, în loc. v.* ***neaducându-şi aminte*** rezum. cap.12

(a se) ADUNA: v. I
(să) vor aduna: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,11; 4,3
voiu aduna: *ind. viit.I. 1.sg.* 8,10
va aduna: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,6
aduna(-să)-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 10,10

AFARĂ: adv.
afară: *adv., în loc. adv.* ***din afară*** 7,1
afară: *adv. în loc. prep.* ***afară de*** 13,4

(a se) AFLA: v. I
va afla: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,6, 7
vor afla: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,6; 12,8
am aflat: *ind. pf.c. 1.sg.* 9,10
au aflat: *ind. pf.c. 3.pl.* 12,4
aflatu(-)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 12,8
(s-)au aflat: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,9

AJUTOR: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **AJUTORIU**
ajutoriul: *sg. nom.* rezum. cap.5; rezum. cap.7; 13,9

ALES, ALEASĂ: s.m./f.
aleşii: *s.m. pl. ac.* 11,6

ALUAT: s.n.
aluatului: *sg. gen.* 7,4

AMAR: s.n.
amar: *s.n.* (+ dat.) *sg. nom.* „vai” 7,13; 9,12

AMĂRĂCIUNE: s.f.
amărăciunea: *sg. ac.* 10,4
amărăciune: *sg. ac.* 14,1

(a) AMENINŢA: v. I; var. **(a) AMÂNĂNŢA**
amânănţă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2; rezum. cap.5
amânânţă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4; rezum. cap.13

AMENINŢARE: s.f.; var. **AMÂNĂNŢARE**
amânănţările *pl. ac.* rezum. cap.6

(a se) AMESTECA: v. I; var. **(a se) MESTECA**
(să) measteca: *ind. imp. 3.sg.* 7,8

AMESTECARE: s.f.; var. **MESTECARE** „frământare”
mestecarea: *sg. ac.* 7,4

AMINTE: adv.
aminte: *adv. în loc. v.* ***a-şi aduce aminte/a lua aminte***, vezi **(a-şi) ADUCE/(a) LUA**

APĂ: s.f.
apele: *pl. ac.* 2,5
apei: *sg. gen.* 10,7

(a) APLECA: v. I (aici) „a înşela”, „a momi” (cf. lat. *lactō* „a momi”, „a înşela”)
voiu apleca: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,14

APOI: adv.
apoi: *adv. în loc. adv.* **mai apoi** rezum. cap.2

(a se) APRINDE: v. III
aprindea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 2,13; 4,13
(s-)au aprins: *ind. pf.c. 3.pl.* rezum. cap.7
aprinzându(-să): *gerunziu* 7,6

APRINS, -Ă: adj.
aprins: *n. sg. ac.* 7,4

(a) APUCA: v. I (aici) „a ajunge din urmă”
va apuca: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,7

(a) ARA: v. I
ara-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,11
arat-aţi: *ind. pf.c. 2.pl.* 10,13

(a se) ARĂTA: v. I
am arătat: *ind. pf.c. 1.sg.* 5,9
(să) arată: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.11
arată: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.13

ARC: s.n.
arcul: *sg. ac.* 1,5; 2,18
arc: *sg. ac.* 1,7; 7,16

(a se) ARDE: v. III
(să) vor arde: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.8

ARDERE: s.f.
arderile: *pl. ac., în sintagma* ***arderile de tot*** 6,6

ARGINT: s.n./s.m.
argintul: *s.n. sg. ac.* 2,8; 8,4; 9,6; 13,2
arginţi: *s.m. pl. ac.* 3,2

ARIE: s.f.
ariile: *pl. ac.* 9,1
ariia: *sg. nom.* 9,2
arie: *sg. ac.* 13,3

ARIPĂ: s.f.; var. (Înv.) **AREPĂ**
arepile: *pl. ac.* 4,19

(a) ASCULTA: v. I
ascultaţi: *imperativ 2.pl.* 5,1

(a se) ASCUNDE: v. III
(s-)au ascuns: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,3; 13,14
ascunsu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,12

(a se) ASEMĂNA: v. I; var. (Înv.) **(a se) ASĂMĂNA**
(s-)au asămănat: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,1
(M-)am asămănat: *ind. pf.c. 1.sg.* 12,10

ASEMĂNARE: s.f.; var. (Înv.) **ASĂMĂNARE** (Înv.; ccr.) „chip”
asămănare: *sg. ac.* 13,2

ASEMENEA: adv.; var. (Înv.) **ASEAMINEA, ASEAMENEA**
aseaminea: 1,11
aseamenea: rezum. cap.5; 11,8

ASIN: s.m.
asinul: *sg. nom., în sintagma* ***asinul sălbatec*** 8,9

ASIR: s.m. (cf. **Indice** Is)
asiri: *pl. ac.* rezum. cap.7; 7,11; 9,3
asirilor: *pl. gen./dat.* rezum. cap.10; rezum. cap.11; 11,11; 13,7
asirii: *pl. ac.* 12,1

ASTĂZI: adv.
astăzi: 4,5

AŞA: adv.; var. (Înv. şi reg.) **AŞEA**
aşa: 4,7, 9; 10,15
aşea: 11,2

(a) AŞEZA: v. I
să aşezu: *conj. prez. 1.sg.* 2,3
voiu aşeza: *ind. viit.I. 1.sg.* 11,11

AŞEZĂMÂNT: s.n.
aşezământ: *sg. ac., în sintagma* ***aşezământ de leage*** 2,18
aşezământul: *sg. ac., în sintagma* ***aşezământul de leage*** 8,1

(a) AŞTEPTA: v. I
să aşteapte: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.3
vei aştepta: *ind. viit.I. 2.sg.* 3,3
voiu aştepta: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,3

(a) ATINGE: v. III
au atins: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,2

ATUNCI: adv.
atunci: 2,7

AUR: s.n.
aurul: *sg. ac.* 2,8; 8,4

(a) AUZI: v. IV
voiu auzi: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,21; 14,9
auziv oiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,21
vor auzi: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,21, 22
va auzi: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,22
auziţi: *imperativ 2.pl.* 4,1; 5,1
au auzit: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,17

AUZIRE: s.f.
auzirea: *sg. ac.* 7,12

(a) AVEA: v. II
are: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2
au avut: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,6
am avut: *ind. pf.c. 1.sg.* 9,15
neavând: *ger unziu* 7,11

B

BAIERĂ: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **BAIER:** s.n. (Trans.) „salbă de bani”; „colier”
baierul: *sg. ac.* 2,13

(a se) BATE: v. III „a lovi”; „a pedepsi”
(să) va bate: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,14
bătut au fost: *pasiv ind. pf.c. 3.sg.* 9,16

BĂRBAT: s.m.
bărbatul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.2; 2,2, 7
bărbatului: *sg. dat.* 3,3
Bărbatul: *sg. ac., în sintagma* ***Bărbatul mieu*** (Israil se va întoarce la Dumnezeu, „Bărbatul” ei cel dintâi, care va lua astfel locul idolului Baal, numit aici, probabil hipocoristic, Baalim – cf. Anania 2001, p.11 28) 2,16

BĂUTURĂ: s.f.; var. **BEUTURĂ**
beutura: *sg. ac.* 2,5

BEŢIE: s.f.
beţiia: *sg. nom.* 4,11

BINE: adv./s.
bine: *adv.* 2,7
binele: *s.n. sg. ac.* 3,5
bine: *s.n. sg. ac., în sintagma* ***faceri de bine/facerile de bine*** rezum. cap.6; rezum. cap.11; rezum. cap.12; rezum. cap.13

(a) BIRUI: v. IV
au biruit: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,4
biruind: *gerunziu* rezum. cap.13

BISERICĂ: s.f.; var. (Înv.) **BISEARICĂ**
bisearică: *pl. ac.* 8,14

BLESTEM: s.n.; var. **BLĂSTĂM**
blăstămul: *sg. nom.* 4,2

BOGAT, -Ă: adj.
bogat: *m. sg. nom.* 12,8

BOLÂND, -Ă: adj.; var. **BOLUND, -Ă**
bolund: *m. sg. ac.* 9,7

BOLÂNZIE: s.f.; var. **BOLUNZIE** (mgm.) „nebunie”; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Simion Florea Marian, *Naşterea la români.* Studiu etnografic, Bucureşti, 1892.
bolunzia: *sg. ac.* 2,10

BOLNĂVIRE: s.f. (cf . **Indice** Ir)
bolnăvirea: *sg. ac.* 5,13

BOU: s.m.
boi: *pl. ac.* 12,11

BOZ: s.m.
bozii: *pl. nom.* 10,1, 2
bozilor: *pl. dat.* 11,2

BRAŢ: s.n.
braţele: *sg. ac.* 7,15; 11,3

BRAZDĂ: s.f.
brazdele: *pl. ac.* 10,4, 11; 12,11

BRUSTURE: s.m.; var. (Reg.) **BRUSTUR**; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Zach. C Panțu, *Plantele cunoscute de poporul român*. Vocabular botanic cuprinzând numirile române, franceze, germane și științifice. Ediția a II-a, București, 1929.
brustur: *sg. nom.* 9,6
brusturul: *sg. nom.* 10,8

BUCIUM: s.n.; var. **BUCIN**
bucinul: *sg. ac.* 5,8

BUCURIE: s.f.
bucuria: *sg. ac.* 2,11

BUN, -Ă: adj./s.
bună: *adj. f. sg. nom.* 4,13
(cel) bun: *s.m. sg. ac.* 8,3

BUNĂTATE: s.f.
bunătăților: *pl. gen.* rezum. cap.2
bunătăți: *pl. nom.* rezum. cap.14

BUZĂ: s.f.
buzelor: *pl. dat.* 14,3

C

CAL: s.m.
cai: *pl. ac.* 1,7
cal: *sg. ac.* 14,4

CALE: s.f.
căile: *pl. ac.* rezum. cap.2; 4,9; 9,8; rezum. cap.10; 10,13; 12,2
calea: *sg. ac.* 2,6; 6,9; 13,7
căile: *pl. nom., în sintagma* ***căile Domnului*** 14,10

CAP: s.n.
capul: *sg. ac.*(aici) „povățuitor", „căpetenie" rezum. cap.1
cap: *sg. ac.* „căpetenie" 1,11
capetele: *pl. ac.* 11,6

CARNE: s.f.
cărnuri: *pl. ac.* 8,13

CASĂ: s.f.
casa: *sg. ac.* 1,4, 6, 7; 6,10; 9,15; 10,14
casii: *sg. gen.* 1,4; 5,12; 11,12
casa: *sg. voc., în sintagmele* ***casa lui Israil/casa împăratului*** 5,1
casii: *sg. dat. adn.* 5,14
casa: *sg. ac., în sintagmele* ***casa Domnului/casa Dumnezeului*** 8,1; 9,4, 8
casele: *pl. ac.* 8,14
căsile: *pl. ac.* 11,11

CASNIC: s.m. (Înv.) „căsean"
casnicii: *pl. nom.* 10,5

(a) CĂDEA: v. II
vei cădea: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,5
va cădea: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,5
vor cădea: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,5; 14,10
cădea-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,5
au căzut: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,7
cădea-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 7,16
ai căzut: *ind. pf.c. 2.sg.* 14,2
cădeți: *imperativ 2.pl.* 10,8

CĂDERE: s.f.
căderii: *sg. gen.* 9,8

CĂIRE: s.f.
căirea: *sg. nom.* 11,8

CĂLĂREȚ: s.m.
călărețI: *pl. ac.* 1,7

(a) CĂLCA: v. I „a încălca (un legământ, o lege etc.)"
au călcat: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,1

CĂPETENIE: s.f.
căpetenie: *sg. ac.* 3,4
căpeteniile: *pl. nom.* 5,10; 7,5, 16; 9,15
căpetenii *pl. nom./ac.* 7,3; 8,4; 13,10
căpeteniilor: *pl. gen.* 8,10

CĂRARE: s.f.
cărările: *pl. ac.* 2,6

CĂRBUNE: s.m.
cărbuni: *pl. ac.* 7,8

CĂRUNTEȚE: s.f.
cărunteațele: *pl. nom.* 7,9

(a) CĂUTA: v. I
va căuta: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,7
vor căuta: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,5
a căuta: *inf. prez.* 5,6; 10,12
veți căuta: *ind. viit.I. 2.pl.* 5,15
au căutat: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,10

CÂMP: s.n.
câmpului: *sg. gen., în sintagma* ***fiara câmpului*** 2,12, 18; 4,3; 13,8

(a) CÂNTA: v. I
va cânta: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,15

CEATĂ: s.f.
ceatei: *sg. gen.* 7,12

CER: s.n.; var. **CERIU**
ceriului: *sg. gen., în sintagmele* ***pasărea ceriului****/pasărea ceriului* 2,18; 4,3; 7,12
ceriurile: *pl. ac.* 2,21

CERCEL: s.m.
cercelul: *sg. ac.* 2,13

(a se) CERCETA: v. I (aici) „a pune la încercare", „a pedepsi" (cf. lat. *vīsitō* „a vedea"; „a vizita"; „a cerceta"; a pune la încercare", „a pedepsi")
cercetându(-se): *ger unziu* 1,4
voiu cerceta: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,13; 4,9, 14
va cerceta: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,13; 9,9

CERCETARE: s.f. „răzbunare", „pedepsire"
cercetării: *sg. gen.* 9,7
cercetare: *sg. nom.* 12,2

(a se) CERTA: v. I (Înv.) „a pedepsi"
voiu certa: *ind. viit.I. 1.sg.* 10,10
(să) vor certa: *ind. viit.I. 3.pl.* 10,10
va certa: *ind. viit. I 3.sg.* rezum. cap. 5

CETATE: s.f.
cetatea: *sg. nom.* 6,8; 7,4

cetăţile: *pl. nom./ac.* rezum. cap.8; 8,14; 11,6; 13,10
cetăţi: *pl. ac.* 8,14
cetate: *sg. ac.* 11,9

(a) CHEMA: v. I „a pune nume", „a numi"; „a striga"
chiamă: *imperativ 2.sg.* 1,4, 6, 9
va chema: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,16
chema: *ind. imp. 3.sg.* 7,11
vor chema: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,2
chemaţi fiind: *pasiv gerunziu* rezum. cap.10
am chemat: *ind. pf.c. 1.sg.* 11,1
chematu(-)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 11,2
au chemat: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,13
chiamă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.14

CHEMARE: s.f.
chemarea: *sg. ac.* rezum. cap.2

CHIP: s.n.
chip: *sg. ac., în sintagma* ***chip vărsat*** 13,2

(a) CINSTI: v. IV
au cinstit: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,5

(a) CIOPLI: v. IV „a tăia" (cf. lat. *dolō* „a ciopli cu barda", „a tăia")
am cioplit: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,5

CIURDĂ: s.f.
ciurdele: *pl. ac.* 5,6

(a) COACE: v. III
coace: *ind. prez. 3.sg.* 7,4
cocându-: *gerunziu* 7,6

(a se) COBORÎ: v. IV; var. (Înv.) **(a se) POGORÎ**
(s-)au pogorât: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,12

COR: s.m. „măsură pentru capacitate (de regulă pentru lichide)"; cuvântul nu este înregistrat în DA.
cor: *sg. ac., în sintagma* ***un cor de orz*** (aici este vorba despre cereale, sintagma românească reproducând *chorο hordei* din *Vulgata*) 3,2

CORT: s.n.
corturile: *pl. ac.* 9,6
corturi *pl. ac.* 12,9

CREDINCIOS, -OASĂ: adj.
credincios: *m. sg. nom.* 11,12

CREDINŢĂ: s.f.
credinţă: *sg. ac.* 2,20; 5,9

CRENGOS, -OASĂ: adj. „rămuros", „stufos"
crengoasă: *f. sg. nom., în sintgma* ***viţă crengoasă*** 10,1

CRIN: s.m.
crinul: *sg. ac.* 14,6

CULCUŞ: s.n.
culcuşurile: *pl. ac.* 7,14

CUMPĂNĂ: s.f.
cumpănă: *sg. nom.* 12,7

(a) CUNOAŞTE: v. III
au cunoscut: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,4; 7,9
să cunoaştem: *conj. prez. 1.pl.* 6,3
cunoscutu(-)-am: *ind. pf.c. I.pl.* 8,2
am cunoscut: *ind. pf.c. 1.sg.* 8,4; 13,5

CUNOŞTINŢĂ: s.f. „cunoaştere"
cunoştinţa: *sg. ac.* 4,6; 6,6

(a) CUPRINDE: v. III
au cuprins: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,1

CUPTOR: s.n.
cuptoriul: *sg. ac.* 7,4, 6, 7

(a se) CURĂŢI: v. IV
(să) curăţi: *inf. prez. fără* ***a*** 8,5

CURSĂ: s.f.
cursă: *sg. nom.* 5,1
cursa: *sg. nom.* 9,8

CURVĂ: s./adj.
curvă: *adj. f. sg. ac.* rezum. cap.1
curve: *adj. f. sg. dat.* rezum. cap.2
curvele: *s.f. pl. ac.* 4,14
curve: *s.f. pl. ac.* 4,18

(a) CURVI: v. IV
curvind: *gerunziu* 1,2
va curvi: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,2
au curvit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,5; 4,12, 18; 5,3
vei curvi: *ind. viit.I. 2.sg.* 3,3
curvit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,10
vor curvi: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,13, 14
curveşti: *ind. prez. 2.sg.* 4, 15
ai curvit: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,1

CURVIE: s.f.
curvii: *pl. ac.* 1,2; 2,4
curviile: *pl. nom./ac.* 2,2; 6,10
curviia: *sg. nom.* 4,11
curviilor: *pl. gen., în sintagma* ***duhul curviilor*** 4,12; 5,4

CUVÂNT: s.n.
cuvântul: *sg. nom., în sintagma* ***cuvântul Domnului*** 1,1; 4,1
cuvintele: *pl. ac.* 6,5; 10,4
cuvinte: *pl. ac.* 14,3

D

(a se) DA: v. I
dau: *ind. prez. 3.pl.* 2,5
am dat: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,8
au dat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,12; 8,9; rezum. cap.11
voiu da: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,15; 11,8
(s-)au dat: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.4
vor da: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,4
dă: *imperativ 2.sg.* 9,14; 13,10
vei da: *ind. viit.I. 2.sg.* 9,14
(să) dă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.10
da(-)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 13,11

DAR: s.n.
daruri *pl. ac.* 8,9
dar: *sg. nom.* 10,6

(a) DĂRUI: v. IV
va dărui: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.2

DĂRUIT, -Ă: adj.
dăruite: *f. pl. ac.* rezum. cap.12

(a se) DEPĂRTA: v. I
depărtează: *imperativ 2.sg.* 2,2
voiu depărta: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,17
(s-)au depărtat: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,13
depărtatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,14

(Mă) voiu depărta: *ind. viit.I. 1.sg.* 9,12
depărtându(-să): *ger unziu* 9,15
depărtează: *imperativ 2.sg.* 14,3

(a) DESCHIDE: v. III; var. **(a) DEŞCHIDE**
a deşchide: *inf. prez.* 2,15

(a se) DESCOPERI: v. IV
voiu deascoperi: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,10
(s-)au descoperit: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,1

(a se) DESFĂTA: v. I
(să) desfetează: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2

(a se) DESPĂRŢI: v. IV
despărţitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,2

DEŞERT: adv. „în zadar", „degeaba"
deşert: rezum. cap.12; 12,11

(a) DEŞTEPTA: v. I
va deştepta: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,3

(a) DEZLEGA: v. I
dezlega: *inf. prez. fără* ***a*** 5,13

DIMINEAŢĂ: s./adv.
dimineaţa: *s.f. sg. nom./ac.* 6,3; 11,1
dimineaţa: *s.f. sg. ac., în loc. adj.* ***de dimineaţa*** 6,4; 13,3
dimineaţa: *adv.* 6,4; 7,6
dimineaţă: *adv.* 6,1

DINĂUNTRUL: prep.; var. **DINLĂUNTRUL**
dinlăuntrul: 13,8

(a) DOBÂNDI: v. IV
ai dobândit: *ind. pf.c. 2.sg.* 2,1

DOICĂ: s.f.
doică: *sg. ac.* 11,3

DOJANĂ: s.f.
dojenii: *sg. gen.* 5,9

DOMN: s.m. (s. propriu) „Dumnezeu"
Domnul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,2, 4, 7; rezum. cap.2; 2,13, 16, 20, 21; rezum. cap.3; 3,1, 5; 4,15, 16; rezum. cap.5; 5,4, 6; rezum. cap.6; 6,1, 3; rezum. cap.7; 7,10; 8,13; rezum. cap.9; rezum. cap.10; 10,3, 12; rezum. cap.11; 11,10, 11; rezum. cap.12; 12,5, 9, 13; rezum. cap.13; 13,4, 15; 14,1, 2, 3
Domnului: *sg. gen., în sintagmele* ***cuvântul Domnului/casa Domnului/pământul Domnului/judecata Domnului/căile Domnului*** 1,1; 4,1; 8,1; 9,3, 4; 12,2; 14,10
Domnului: *sg. gen./dat.* 1,2; 4,1; 5,7; 9,4; rezum. cap.11
Domnului: *sg. gen., în sintagma* ***zioa sărbătorii Domnului*** (aici „sărbătoarea Corturilor"; cf. **Indice** 2L-g) 9,5
Doamne: *sg. voc.* 9,14

DORIT, -Ă: adj.
dorit: *n. sg. ac./gen.* 9,6; 13,15

(a) DORMI: v. IV
a dormi: *inf. prez.* 2,18
au dormit: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,6

DOS: s.n.
dosul: *sg. ac.* 5,8

DRAGOSTE: s.f.
dragostii: *sg. gen., în sintagma* ***legăturile dragostii*** 11,4

DREPT, DREAPTĂ: adj./s.
dreapte: *adj. f. pl. nom.* 14,7
drepţii: *s.m. pl. nom.* 14,10

DREPTATE: s.f.
dreptate: *sg. ac.* 2,19; rezum. cap.10; 10,12
dreptatea: *sg. ac.* 10,12

(a se) DUCE: v. III
a duce: *inf. prez.* rezum. cap.1
(s-)au dus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,3; 5,13; 7,11; 9,6; 10,6; 11,2
(să) ducea: *ind. imp. 3.sg.* 2,13
voiu duce: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,14
a (să) duce: *inf. prez.* 5,11
ducea: *ind. imp. 3.sg.* 12,1
duce(-să)-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 14,7

DUH: s.n.
duhul: *sg. nom., în sintagma* ***duhul curviilor*** 4,12; 5,4
duhul: *sg. nom.* 4,19

DUMBRAVĂ: s.f.
dumbravă: *sg. ac.* 2,12

DUMNEZEU: s.m. „Divinitatea"
Dumnezeul: *sg. nom./ac.* 1,7; 2,24; 3,5; 4,12; 5,4; 7,10; 9,1, 8, 17; 12,6, 9; 13,4; 14,2
Dumnezeului: *sg. gen., în sintagmele* ***fiii Dumnezeului celui viu/leagea Dumnezeului/casa Dumnezeului*** 1,10; 4,6; 9,8
Dumnezeu: *sg. nom./ac./gen.* 4,1, 10; 6,6; 8,6; 11,9, 12; rezum. cap.13
Dumnezeul: *sg. nom., în sintagma* ***Dumnezeul oastelor*** 12,5
Dumnezeul: *sg. voc., în sintagma* ***Dumnezeul mieu*** 8,2

DUMNEZEU: s.m. „zeu"; „idol"
dumnezei: *pl. ac.* 3,1
dumnezeu: *sg. ac.* 13,4
dumnezeii: *pl. voc., în sintagma* ***dumnezeii noştri*** 14,4

DURERE: s.f.
durerile: *pl. nom.* 13,13

F

(a se) FACE: v. III
(s-)au făcut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,1; 7,2, 8, 11; 8,8; 9,8, 10
fă: *imperativ 2.sg.* 1,2
voiu face: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,4; 2,11, 18; 6,4; 9,12; 11,9; 12,9
au făcut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,8; 8,4, 6; 10,15; 13,2
am făcut: *ind. pf.c. 1.sg.* 4,5
(v-)aţi făcut: *ind. pf.c. 2.pl.* 5,1
făcutu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,10; 7,16; 8,11
voiu face: *ind. viit.I. 1.sg.* 6,4
fac: *ind. prez. 3.pl.* 6,8
va face: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,7; 10,3
veţi face: *ind. viit.I. 2.pl.* 9,5
vor face: *ind. viit.I. 3.pl.* 9,16
făcut-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,7
face: *ind. prez. 3.sg.* 12,1
(m-)am făcut: *ind. pf.c. 1.sg.* 12,8

FACERE: s.f.
facerî: *pl. ac., în sintagma* ***faceri de bine*** rezum. cap.6; rezum. cap.11
facerile: *pl. ac., în sintagma* ***facerile de bine*** rezum. cap.12; rezum. cap.13

FALCĂ: s.f.
fălcile: *pl. ac.* 6,9; 11,4

FAŢĂ: s.f.
faţă: *sg. ac.* rezum. cap.1; 1,6
fata: *sg. nom.* 1,3
featele: *pl. nom./ac.* 4,13, 14

FAȚĂ: s.f.
fața: *sg. ac., în loc. prep.* (Înv.) ***de la fața/***(Înv.) ***de către fața/în fața*** 2,2; 5,5; 7,10; 10,15; 11,2
fața: *sg. nom./ac.* 5,15; 8,6; 10,7
feații: *sg. gen., în loc. prep.* (Înv.) ***înaintea feații*** „dinaintea” 7,2

FĂCĂTOR, -TOARE: s.m./f.
Făcătoriul: *s.m. sg. ac.* 8,14

(a) FĂGĂDUI: v. IV
făgăduiesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.6
făgăduiește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.14

FĂINĂ: s.f.
făină: *sg. ac.* 8,7

FĂPTURĂ: s.f.
făptură: *sg. nom.* 13,2

FERICIRE: s.f.
fericire: *sg. ac.* rezum. cap.2

(a) FI: v. IV
era: *ind. imp. impers./3.sg./pl.* 1,8; 2,7; 4,13; 12,11
e: *ind. prez. 3.sg.* 1,10, 11; 4,1, 15; 7,16; 11,1, 5; 12,5, 11; 13,10, 13; 14,4
ești: *ind. prez. 2.sg.* 2,24
este: *ind. prez. 3.sg.* 8,7
-i: *ind. prez. 3.sg.* 2,2; 8,6; 14,10
iaste: *ind. prez. 3.sg.* 4,1; 5,1, 14; 7,7; 8,6; 10,3; 13,2, 4
sânteți: *ind. prez. 2.pl.* 1,9
sânt: *ind. prez. 3.pl.* 2,4, 12; 14,10
sânt: *ind. prez. 1.sg.* 11,9
voiu fi: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,9; 11,4; 13,7, 14
va fi: *ind. viit.I. impers./3.sg.* 1,10; 2,16, 21; 4,9; 5,9; 8,6; 14,4, 7
au fost: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,23
vei fi: *ind. viit.I. 2.sg.* 3,3
vor fi: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,13; 9,17; 13,3
vom fi: *ind. viit.I. 1.pl.* 6,3
să fie: *conj. prez. 3.pl.* 7,16
fie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 8,1
a fi: *inf. prez.* rezum. cap.13
fi-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 13,14; 14,6

FIARĂ: s.f.
fiara: *sg. nom./ac., în sintagma* ***fiara câmpului*** 2,12, 18; 4,3; 13,8

FICAT: s.m.
ficatului: *sg. gen., în sintagma* ***ceale dinlăuntrul ficatului*** „măruntaie” 13,8

FIU: s.m.
fii: *pl. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,2; 2,4; 9,12, 14; 10,14
fiilor: *pl. gen.* rezum. cap.1; 1,10; 13,13
fiiul: *sg. nom./ac.* 1,1; 11,1
fiiu: *sg. nom./ac.* 1,3, 8; 13,13
fiii: *pl. nom./ac.* 1,10, 11; 2,4; rezum. cap.3; 3,1, 4, 5; 4,6; 9,12, 13; 10,9; 11,10
fiii: *pl. voc., în sintagma* ***fiii lui Israil*** 4,1
fii: *pl. ac., în sintagma* ***fii streini*** „bastarzi” 5,7

FOAMETE: s.f.
foamete: *sg. ac.* rezum. cap.9

FOC: s.n.
foc: *sg. ac.* 7,6; 8,14

(a) FOLOSI: v. IV
va folosi: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.5

FRATE: s.m.
fraților: *pl. dat.* 2,1
fratele: *sg. ac.* 12,3
frați: *pl. ac.* 13,15

(a se) FRĂMÂNTA: v. I
(s-)au frământat: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,4

(a) FRÂNGE: v. III
va frânge: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,2
frânge(-)va: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,11

FRÂNT, -Ă: adj.; var. (Înv.) **FRÂMT, -Ă** „zdrobit”
frâmt: *m. sg. nom.* 5,11

FRUMUSEȚE: s.f.; var. (Pop.) **FRUMSEȚE**
frumseațe: *sg. ac.* 9,13
frumseațea: *sg. ac.* 10,11

(a) FUGI: v. IV
fugit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,12

FUM: s.n.
fumul: *sg. ac.* 13,3

FUNIE: s.f.; var. (Înv.) **FUNE**
funile: *pl. ac.* 11,4

FUR: s.m.
furul: *sg. nom.* 7,1

FURTIȘAG: s.n.; var. (Înv.) **FURTUȘAG**
furtușagul: *sg. nom.* 4,2

G

GARD: s.n.
gard: *sg. ac.* 2,6

GÂLCEAVĂ: s.f.
gâlceavă: *sg. nom.* 10,14

GÂND: s.n.
gândurile: *pl. ac.* 5,4

(a) GÂNDI: v. IV
au gândit: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,15

GÂNDIRE: s.f.
gândirile: *pl. ac.* 4,9

(a se) GĂTI: v. IV
(s-)au gătit: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,3

GÂTLEJ: s.n.
gâtlejul: *sg. ac.* 8,1

GOL, GOALĂ: adj.
goală: *f. sg. ac.* 2,3

(a) GONI: v. IV
va goni: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,3

(a) GRĂI: v. IV
a grăi: *inf. prez.* 1,2
voiu grăi: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,14
au grăit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,13; 12,4
grăiți: *imperativ 2.pl.* 10,4
am grăit: *ind. pf.c. 1.sg.* 12,10
grăind: *ger unziu* 13,1

GRĂMADĂ: s.f.
grămadă: *sg. nom.* 8,7
grămăzile: *pl. ac.* 12,11

GRÂU: s.m.
grâul: *sg. ac.* 2,8, 9, 22
grâu: *sg. ac.* 7,14; 14,8
grâului: *sg. gen.* 9,1

GREŞEALĂ: s.f.; var. (Iuz.) **GREŞALĂ**
greşală: *sg. ac.* 8,11

(a) GREŞI: v. IV
greşască: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 4,15
au greşit: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,1

GREA: s.f. (Înv.) „necaz"
grea: *sg. ac.* rezum. cap.13

GREUTATE: s.f.
greotatea: *sg. ac.* 8,10

GRIJĂ: s.f.; var. **GRIJE**
grije: *sg. ac., în loc. adv.* ***fără grije*** 2,18

(a) GRIJI: v. IV
va griji: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,2
grijesc: *ind. prez. 3.pl.* 11,3

GROAZĂ: s.f.
groază: *sg. nom.* 13,1

GROAZNIC, -Ă: adj.
groaznic: *n. sg. ac.* 6,10

GRUMAZ: s.m.
grumazului: *sg. gen.* 10,11

GURĂ: s.f.
gura: *sg. ac.* 2,17; 10,12
gurii: *sg. gen.* 6,5

(a) GUSTA: v. I
vor gusta: *ind. viit.I. 3.pl.* 9,4

H

HORN: s.n.
horn: *sg. ac.* 13,3

HOTAR: s.n.
hotarul: *sg. ac.* 5,10

(a) HRĂNI: v. IV
vor hrăni: *ind. viit.I. 3.pl.* 9,12

HULITOR, -TOARE: s.m./f.
hulitorii: *s.f. pl. ac.* 7,5

I

IAD: s.n.
iadul: *sg. ac.* rezum. cap.13
iadule: *sg. voc.* 13,14

IATĂ: interj.
iată: 2,6, 14; 9,6; 10,12

IBOVNIC, -Ă: s.m./f.
ibovnicilor: *s.m. pl. dat.* 8,9

IDOL: s.m.
idoli: *pl.ac., în sintagmele* ***închinătorii de idoli/închinare de idoli/ închinarea de idoli/asămănare de idoli*** (cf. **ASEMĂNARE**) rezum. cap.4; rezum. cap.6; rezum. cap.7; rezum. cap.8; rezum. cap.10; rezum. cap.12; 13,2
idolilor: *pl. gen./dat.* 4,17; 8,14
idolul: *sg. ac.* 6,8
idoli: *pl. nom./ac.* 8,4; 14,9
idolului: *sg. gen.* 10,8
idol: *sg. nom./ac.* 12,8, 11

(a) IEŞI: v. IV
vor ieşi *ind. viit.I. 3.pl.* 6,5

IEŞIRE: s.f.
ieşirea: *sg. nom.* 6,3

IN: s.n.
inul: *sg. ac.* 2,5, 9

INIMĂ: s.f.
inima: *sg. nom./ac.* 2,14; 4,11; 7,6, 14; 10,2; 11,8; 13,6
inimile: *pl. ac.* 7,2
inimă: *sg. ac.* 7,11

(a) INTRA: v. I; var. (Pop.) **(a) ÎNTRA**
să întraţi: *conj. prez. 2.pl.* 4,15
au întrat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,1; 9,10
va întra: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,4
voiu întra: *ind. viit.I. 1.sg.* 11,9

(a) IUBI: v. IV
a iubi: *inf. prez.* rezum. cap.3; 9,15; 10,11; rezum. cap.11
iubeaşte: *imperativ 2.sg.* 3,1
iubeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 3,1
iubesc: *ind. prez. 3.pl.* 3,1
iubit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,18
iubit-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,1
au iubit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 9,10; 12,7
am iubit: *ind. pf.c. 1.sg.* 11,1
iubi-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 14,5

IUBIT, -Ă: adj./f.
iubita: *adj. f. sg. ac.* 3,1
(ceale mai) iubite: *s.n. pl. ac.* (aici) „ceea ce le este mai drag, rodul pântecelui lor" 9,16

IUBITOR: s.m. „iubit", „amant"
iubitorii: *pl. nom./ac.* 2,5, 7, 12, 13
iubitorilor: *pl. gen.* 2,10

(a se) IUŢI: v. IV „a se mânia"
a (să) iuţi: *inf. prez.* 7,5

IUŢIME: s.f. „furie"
iuţimea: *sg. nom./ac.* 7,16; 8,5; 11,9; 13,11; 14,5

(a se) IZBĂVI: v. IV
să (se) izbăvească: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.12
va izbăvi: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.13
voiu izbăvi: *ind. viit.I. 1.sg.* 13,14

IZBĂVITOR, -TOARE: s.m./f.
Izbăvitoriu: *s.m. sg. nom.* rezum. cap.13

IZBÂNDĂ: s.f. (În v. şi rar) „răzbunare"
izbândă: *sg. ac.* rezum. cap.13

IZBÂNDITOR, -TOARE: adj. (Neob.) „(persoană) care se răzbună"; aici prima atestare a cuvântului; cf. DA, unde prima

atestare este în *Lesicon romanesc-latinesc-unguresc-nemțesc*, Buda, 1825
izbânditoriu: *m. sg. dat.* 5,13; 10,6

IZVOR: s.n.
izvorul: *sg. ac.* 13,15

Î

(a) ÎMBIA: v. I
îmbie: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.12

(a se) ÎMBUCA: v. I
va îmbuca: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,7; 8,14
au îmbucat: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,7
îmbucatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,8

ÎMPĂRAT: s.m.
împăraților: *pl. gen.* 1,1; rezum. cap.7
împăratul: *sg. nom./ac.* 1,1; 3,5; 7,3; 10,3, 7; 11,1, 5; 13,10
împărat: *sg. nom./ac.* rezum. cap.3; 3,4; 10,3; 13,10, 11
împăratului: *sg. gen./dat.* 5,1; 7,5; 8,10; 10,6
împăratul: *sg. dat.* (*cu prep.* ***la***) 5,13
împărații: *pl. nom.* 7,7

(a) ÎMPĂRĂȚI: v. IV
au împărățit: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,4
va împărăți *ind. viit.I. 3.sg.* 13,15

ÎMPĂRĂȚIE: s.f.
împărăția: *sg. nom.* 1,4

(a se) ÎMPODOBI: v. IV
(să) împodobea: *ind. imp. 3.sg.* 2,13

ÎMPOTRIVĂ: adv./prep.; var. (Înv. și pop.) **ÎMPROTIVĂ**
împrotivă: *adv.* 4,4; rezum. cap.7
împrotiva: *prep.* 5,7; 6,7; 7,13, 15

(a se) ÎMPOTRIVI: v. IV; var. (Înv. și pop.) **(a se) ÎMPROTIVI**
(să) împrotivească: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.5

ÎMPREUNĂ: adv.
împreună: rezum. cap.11; 11,7

ÎNAINTEA: prep.
înaintea: 6,3; 7,2

ÎNALT: s.n. „înălțime”
înaltele: *pl. nom.* 10,8

(a) ÎNĂLȚA: v. I
aș înălța: *cond. prez. 1.sg.* 11,4

ÎNCAI: adv. (Reg.) „măcar”
încai: 4,15

(a) ÎNCĂLECA: v. I
vom încăleca: *ind. viit.I. 1.pl.* 14,4

(a se) ÎNCĂLZI: v. IV
(s-)au încălzit: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,7

ÎNCELUIT, -Ă: adj. „înșelat”; aici prima atestare a cuvântului cf. MDA, unde prima atestare este în DA ms.
înceluită: *f. sg. ac.* 7,11

(a) ÎNCEPE: v. III
au început: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,11; 6,2
început-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,5; 11,6

ÎNCEPUT: s.n.
începutul: *sg. nom.* 1,2

(a) ÎNCETA: v. I
a înceta: *inf. prez.* 1,4; 2,11
au încetat: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,10
încetat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,4

(a se) ÎNCHINA: v. I
închinându(-vă): *ger unziu* 13,2

ÎNCHINARE: s.f.
închinării: *sg. dat., în sintagma* ***închinării de idoli*** rezum. cap.4
închinare: *sg. ac., în sintagma* ***închinare de idoli*** rezum. cap.6
închinarea: *sg. ac., în sintagma* ***închinarea de idoli*** rezum. cap.7; rezum. cap.8; rezum. cap.10; rezum. cap.12

(a) ÎNCONJURA: v. I; var. (Reg.) **(a) ÎNCUNJURA**
au încungiurat: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,2
încungiuratu(-)-au: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,12

(a se) ÎNDREPTA: v. I
(s-)au îndreptat: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,3
voiu îndrepta: *ind. viit.I. 1.sg.* 14,9

ÎNDURARE: s.f.
îndurări: *pl. ac.* 2,19

(a se) ÎNFRICOȘA: v. I
(să) vor înfricoșa: *ind. viit.I. 3.pl.* 11,10

ÎNGER: s.m.
îngerul: *sg. ac.* 12,3
înger: *sg. ac.* 12,4

(a) ÎNGRĂDI: v. IV
îngrădește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2
voiu îngrădi: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,6

(a) ÎNGROPA: v. I
va îngropa: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,6

(a) ÎNMULȚI: v. IV
am înmulțit: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,8; 12,10
au înmulțit: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,11, 14; 10,1
înmulțește: *ind. prez. 3.sg.* 12,1

(a) ÎNNOI: v. IV; var. (Înv.) **(a) ÎNOI**
înoiți: *imperativ 2.pl., în sintagma* ***înoiți-vă ogorul*** „arați-vă din nou ogorul” (cf. lat. *innovate vobis novale*; vezi și **Indice** Ir) 10,12

ÎNNOIRE: s.f.; var. **ÎNOIRE** „lună nouă” (cf. lat. *neomēnia, -ae*)
înoirile: *sg. nom.* 2,11

(a se) ÎNSTRĂINA: v. IV; var. **(a se) ÎNSTREINA**
(s-)au înstreinat: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,10

(a) ÎNȘELA: v. I
au înșelat: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,12; 12,3

ÎNȘELAT, -Ă: adj.
înșelat: *n. sg. nom.* 6,8

ÎNȘELĂCIUNE: s.f.
înșelăciunea: *sg. ac.* 11,12

(a) ÎNTĂRÂTA: v. I
au întărâtat: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,1

(a se) ÎNTĂRI: v. IV
am întărit: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,15
(s-)au întărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,4

ÎNTĂRIT, -Ă: adj.
întărite: *f. pl. ac.* 8,14

(a) ÎNTÂMPINA: v. I
întâmpina(-)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 13,8

(a) ÎNTEMEIA: v. I
era întemeiat: *pasiv ind. imp. 3.sg.* 9,13

(a) ÎNTINDE: v. III
întins-au: *ind. pf.c. 3.pl., în sintagma* ***întins-au mâna*** „și-au dat mâna" 7,5
voiu întinde: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,12

ÎNTINS, -Ă: adj.
întinsă: *f. pl.* (*cu des.* **-ă**) *nom.* 5,1

(a se) ÎNTOARCE: v. III
să (să) întoarcă: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.2
va întoarce: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.2; rezum. cap.11; 12,13
(mă/Mă) voiu întoarce: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,7, 9; 5,15; 11,9
(să) vor întoarce: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.3; 3,5; 8,13; rezum. cap.14
să (se) întoarcă: *conj. prez. 3.pl.* 5,4
a (să) întoarce: *inf. prez.* rezum. cap.6; 11,5
să (ne) întoarcem: *conj. prez. 1.pl.* 6,1
voiu întoarce: *ind. viit.I. 1.sg.* 6,11
întorcându(-să): *gerunziu* rezum. cap.7
(să) întoarce: *ind. prez. 3.sg.* 7,8
(s-)au întors: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,10; 14,5
întorsu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,16; 9,3; 11,8
(să) va întoarce: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,5
(te) întoarce: *imperativ 2.sg.* 12,6
întoarce(-te): *imperativ 2.sg.* 14,2
(vă) întoarceți: *imperativ 2.pl.* 14,3
întoarce(-să)-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 14,8

ÎNTOARCERE: s.f.
întoarcerea: *sg. ac.* rezum. cap.1; 11,7

ÎNTORS, -OARSĂ: adj./s.
(cei) întorși: *s.m. pl. nom.* rezum. cap.6
întoarse: *f. pl. ac.* rezum. cap.11

(a) ÎNTRA: v. I; vezi **(a) INTRA**

(a) ÎNTREBA: v. I
au întrebat: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,12

(a) ÎNȚĂRCA: v. I
au înțărcat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,8

(a) ÎNȚELEGE: v. III
înțeleage: *ind. prez. 3.sg.* 4,14
va înțeleage: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,10
înțelegând: *gerunziu* 14,10

ÎNȚELEPT, -EAPTĂ: adj.
(nu) înțelept (sic!)**:** *m. sg. nom.* 13,13
înțelept: *m. sg. nom.* 14,10

(a) ÎNVĂȚA: v. I
am învățat: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,15
va învăța: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,12

ÎNVĂȚAT, -Ă: adj.
învățată: *f. sg. nom.* 10,11

ÎNVĂȚĂTOR, -TOARE: s.m./f. „povățuitor"
învățătoriul: *sg. nom.* 5,2

ÎNVERZIT, -Ă: adj.
înverzit: *m. sg. ac.* 14,9

(a) ÎNVIA: v. I
înviia(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,3

J

(a se) JEFUI: v. IV „a dezbrăca"; „a distruge"
să jefuiesc: *conj. prez. 1.sg.* 2,3
jefuind: *gerunziu* 7,1
jefui(-să)-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 7,13
(să) vor jefui: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.10
jefui-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,2

JEFUIRE: s.f. „distrugere", „pustiire"
jefuire: *sg. ac.* 9,6

(a se) JELI: v. IV
(să) va jeli: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,3
au jelit: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,5

JERTFĂ: s.f.; var. **JÂRTVĂ**
jârtvă: *sg. ac.* rezum. cap.3; 3,4
jârtvele: *pl. nom./ac.* 4,19; 5,2; rezum. cap.8; rezum. cap.9; 9,4
jârtva: *sg. ac.* rezum. cap.6; 6,6

(a) JERTFI: v. IV; var. **(a) JÂRTVI**
jârtvea: *ind. imp. 3.pl.* 4,14
jârtviți: *imperativ 2.pl.* 13,2

(a) JERTFUI: v. IV; var. **(a) JÂRTVUI, (a) JIRTVUI**
jârtvuia: *ind. imp. 3.pl.* 4,13; 12,11
jârtvui-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,13
jirtvuia: *ind. imp. 3.pl.* 11,2

(a) JUDECA: v. I
judecați: *imperativ 2.pl.* 2,2
judece: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 4,4
au judecat: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,14

JUDECATĂ: s.f.
judecată: *sg. nom./ac.* 2,19; 4,1
judecata: *sg. nom./ac.* 5,1, 11; 10,4; 12,2, 6
judecățile: *pl. nom.* 6,5

JUDECĂTOR: s.m.
judecătorii: *pl. nom./ac.* 7,7; 13,10

JUG: s.n.
giug: *sg. ac.* 7,16
jugul: *sg. nom./ac.* 11,4, 7

JUMĂTATE: s.f.
jumătate: *sg. ac., în sintagma* ***un jumătate*** **(sic!)** ***de cor de orz*** (cf. lat. *dimidium,-ii* s.n.); cf. **Indice** 4Ezr – **JUMĂTATE** 3,2

(a) JUNGHIA: v. I
junghia: *ind. imp. 3.pl.* 11,2

JUNGHIERE: s.f. „jertfă"
junghieri: *pl. ac.* 8,13

JUNINCĂ: s.f. (cf. **Indice** Is)
junincă: *sg. nom./ac.* 4,16; 10,11

(a se) JURA: v. I
să (vă) jurați: *conj. prez. 2.pl.* 4,15

L

LĂCOMIE: s.f.
lăcomie: *sg. ac.* rezum. cap.12

(a) LĂCUI: v. IV; v ezi **(a) LOCUI**

LĂCUITOR: s.m.; vezi **LOCUITOR**

(a) LĂSA: v. I
va lăsa: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.4

LĂSARE: s.f.
lăsarea: *sg. ac.* rezum. cap.2

LĂŢIME: s.f.
lăţime: *sg. ac.* 4,16

LÂNĂ: s.f.
lâna: *sg. ac.* 2,5, 9

(a se) LEGA: v. I
legatu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,19
legatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,12

LEGĂTURĂ: s.f. (Înv.; fig.) „robie"; (Înv. şi pop.) „boală (urmarea, de regulă, a unei vrăji)"; „legământ"; „puterea unui sentiment, în mod obişnuit de iubire, care leagă două sau mai multe persoane"
legătura: *sg. ac.* 5,13; 6,7
legătură: *sg. ac.* 10,4; 1 2,1
legăturile: *pl. ac., în sintagma* ***legăturile dragostii*** 11,4

LEGE: s.f.
leage: *sg. ac., în sintagma* ***aşezământ de leage/aşezământul de leage*** 2,18; 8,1
leagea: *sg. ac., în sintagma* ***leagea Dumnezeului/leagea Mea*** 4,6; 8,1
legile: *pl. ac.* 8,12

LEIŢĂ: s.f.
leiţa: *sg. ac.* 5,14; 13,7

LEMN: s.n.
lemnul: *sg. ac.* 4,12

(a se) LEPĂDA: v. I
au lepădat: *ind. pf.c. 3.sg..* rezum. cap.4
ai lepădat: *ind. pf.c. 2.sg.* 4,6
lepăda(-)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 4,6
lepădat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,3
lepădatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,5
lepădaţi vor fi: *pasiv ind. viit.I. 2.pl.* rezum. cap. 9
voiu lepăda: *ind. viit.I. 1.sg.* 9,15
lepăda(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,17

LEU: s.m.
leu: *sg. ac.* 5,14; 11,10
leul: *sg. ac.* 13,8

LIMBĂ: s.f.
limbilor: *pl. gen.* rezum. cap.1; rezum. cap.2
limbii: *sg. gen.* 7,16
limbile: *pl. ac.* rezum. cap.11

(a) LIPI: v. IV
au lipit: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,6

LOC: s.n.
locul: *sg. a.* 1,10; 5,15
locul: *sg. ac., în loc. prep.* ***în locul*** 2,10
loc: *sg. ac.* 2,15

(a) LOCUI: v IV; var. (Înv.) **(a) LĂCUI**
lăcuieşte: *ind. prez. 3.sg.* 4,3
vor lăcui: *ind. viit.I. 3.pl.* 9,3

LOCUITOR: s.m.; var. (Înv.) **LĂCUITOR**
lăcuitorii *pl. nom./ac.* 4, 1; 10,5

(a) LOGODI: v. IV
voiu logodi: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,19, 20

LOGODIT, -Ă: s.m./f.
logoditele: *s.f. pl. nom./ac.* 4,13, 14

(a) LOVI: v. IV (Pop. şi fam.) „a ajunge la o înţelegere"; „a se învoi"; „a bate", „a pedepsi"
voiu lovi: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,18
lovi-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,2
veţi lovi: *ind. viit.I. 2.pl.* 10,4

(a se) LUA: v. I
ia: *imperativ 2.sg.* 1,2
iau: *ind. prez. 3.pl.* 4,11
ia: *imperativ 2.sg., în loc. v.* ***ia aminte*** 5,1; 14,3
ia: *ind. prez. 3.sg.* 5,10
a lua: *inf. prez.* rezum. cap.1
au luat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,3
va lua: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.2
voiu lua: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,9; 13,11
luatu(-S)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,6
lua-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,14
(să) va lua: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,7
luaţi: *imperativ 2.pl.* 14,3

LUAT, -Ă: adj.
luate: *f. pl. ac.* rezum. cap.13

(a) LUCRA: v. I
au lucrat: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,9; 7,1

LUCRĂTOR, -TOARE: s.m./f.
lucrători: *pl. ac., în sintagma* ***lucrători de vie*** (cf. lat. *vinitores*) 2,15

LUCRU: s.n.
lucru: *sg. ac.* 6,10
lucrurile: *pl. nom.* 14,4

LUMINĂ: s.f.
lumina: *sg. ac.* 6,5

LUNĂ: s.f.
luna: *sg. nom.* 5,7

M

MAICĂ: s.f.
maica: *sg. nom./ac.* 4,5; 10,14

MAMĂ: s.f.; var. (Înv. şi pop.) **MUMĂ**
muma: *sg. ac.* 2,2, 5

MARE: adj.
mare: *f. sg. nom.* 1,11; rezum. cap.2; rezum. cap.6

MARE: s.f.
mării: *sg. gen.* 1,10; 4,3; 11,10

MARTOR: s.m.
martor: *sg. nom.* 11,12

MĂCAR: adv.
măcar: *adv. în loc. cj.* ***măcar că*** rezum. cap.12

MĂGURĂ: s.f.
măguri: *pl. ac.* 4,13
măgurelor: *pl. dat.* 10,8

MĂRĂCINE: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **MĂRĂCIUNE**
mărăciunul: *sg. nom.* 10,8

MĂRIME: s.f.
mărimile: *pl. ac.* 12,13

MĂSLIN: s.m.; var. (Înv. şi reg.) **MASLIN**
maslinul: *sg. ac.* 14,7

(a se) MĂSURA: v. I
(să) va măsura: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,10

MĂSURĂ: s.f.
măsură: *sg. ac.* 1,10

MÂNĂ: s.f.
mâna: *sg. ac.* 2,10; 7,5; 12,7, 10; 13,14
mânilor: *pl. gen.* 14,4

(a) MÂNCA: v. I
va mânca: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,12; 11,6
vor mânca: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,8, 10; 8,7, 13; 9,4
mâncat-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,9
au mâncat: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,3
mâncat-aţi: *ind. pf.c. 2.pl.* 10,13
să mânce: *conj. prez. 3.sg.* 11,4

MÂNGÂIERE: s.f.; var. (Înv.) **MÂNGĂIARE**
mângăiarea: *sg. nom.* 13,14

(a se) MÂNIA: v. I
mâniiatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,5

MÂNIE: s.f.
mâniia: *sg. ac.* 5,10
mâniii: *sg. gen.* 11,9
mânie: *sg. ac.* 12,13

(a) MÂNTUI: v. IV „a izbăvi”
voiu mântui: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,7
să mântuiască: *conj. prez. 3.sg.* 13,10
va mântui: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,4

MÂNTUIRE: s.f.
mântuire: *sg. ac.* rezum. cap.6

MÂNTUITOR: s.m.
mântuitoriu: *sg. nom.* 13,4

(a) MERGE: v. III
mergi: *imperativ 2.sg.* 1,2; 3,1
mearge-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,5, 7
vor mearge: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,6; 7,12
voiu mearge: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,14
mergând: *ger unziu* 5,15; rezum. cap.10
merg: *ind. prez. 3.pl.* 6,9

(a se) MESTECA: v. I; vezi **(a se) AMESTECA**

MESTECARE: s.f.; vezi **AMESTECARE**

MEŞTER: s.m.
meaşterul: *sg. nom.* 8,6
meşteri: *pl. ac.* 13,2

MEŞTEŞUGIRE: s.f.
meştesugirile: *nom. ac.* 7,2; 12,2
meşteşugirilor: *pl. gen.* 9,15

MIEL: s.m.
miel: *sg. ac.* 4,16

MIJLOC: s.n.
mijlocul: *sg. ac., în loc prep.* ***din mijlocul/în mijlocul*** 2,2; 5,4; 11,9

MILĂ: s.f.
Milă: *sg. nom./ac., în sintagma* ***Fără-Milă*** (numele fiicei lui Osie, însemnând „Domnul nu va mai milui casa lui Isr ail”) 1,6, 8; 2,23
milă: *sg. nom./ac.* 2,1, 19; 4,1; 14,4
mila: *sg. nom./ac.* rezum. cap.6; 6,4, 6; rezum. cap.11; 12,6
milei: *sg. gen.* 10,12

(a) MILUI: v. IV
a milui: *inf. prez.* 1,6
voiu milui: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,7; 2,4, 23

MINCIUNĂ: s.f.
minciuna: *sg. nom./ac.* 4,2; 7,1; 12,1
minciună: *sg. ac.* 7,13
minciunii: *sg. gen.* 10,13

(a) MINŢI: v. IV
va minţi: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,2

MIROS: s.n.
mirosul: *sg. nom.* 14,7

(a) MISTUI: v. IV
va mistui: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,6
voiu mistui: *ind. viit.I. 1.sg.* 13,8

MITITEL, -EA: s.m./f.
mititeii: *s.m. pl. nom.* 14,1

MOARTE: s.f.
moarte: *sg. ac.* rezum. cap.13; 13,14
moartea: *sg. ac.* rezum. cap.13; 13,14
morţii: *sg. gen.* 13,14
moarte: *sg. voc.* 13,14

MOLIE: s.f.
moliia: *sg. ac.* 5,12

MOLID: s.m.; var. (Reg.) **MOLIDV**
molidv: *sg. ac.* 14,9

(a) MOŞTENI: v. IV
va moşteni: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,6

MREAJĂ: s.f.
mreaje: *pl. nom.* 5,1
mreajea: *sg. ac.* 7,12

MUIERATIC: s.m. (cf. **Indice** Is)
(cei) muieratici: *s.m. pl. nom.* 4,14

MUIERE: s.f.; var. (Înv.) **MUIARE**
muiare: *sg. ac.* rezum. cap.1; 1,2; 12,12
muierii: *sg. dat.* rezum. cap.2
muiarea: *sg. nom./ac.* 2,2; 3,1

MULT, -Ă: adj./adv.
multe: *f. pl. nom./ac.* rezum. cap.3; 3,3, 4; rezum. cap.4; 8,12; rezum. cap.14
(mai) mult: *adv.* rezum. cap.6; 6,6; 14,9

MULŢIME: s.f.
mulţimea: *sg. ac.* 4,7; 9,7; 10,1, 13

MUNTE: s.m.
munților: *pl. gen./dat.* 4,13; 10,8

(a) MURI: v. IV
au murit: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,1

MUȘCARE: s.f. (aici) „chin" (cf. lat. *morsus, -ūs*)
mușcarea: *sg. nom.* 13,14

(a se) MUTA: v. I
mutați au fost: *pasiv ind pf.c. 3.pl.* rezum. cap.7
(s-)au mutat: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,5

N

(a) NAȘTE: v. III
au născut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* rezum. cap.1; 1,3, 6, 8; 5,7
vor naște: *ind. viit.I. 3.pl.* 9,16
naște: *ind. prez. 3.sg.* 13,13

NAȘTERE: s.f.
nașterii: *sg. gen.* 2,3
nașterе: *sg. ac.* 9,11

(a se) NĂDĂJDUI: v. IV
(te-)ai nădăjduit: *ind. pf.c. 2.sg.* 10,13
nădăjduiaște: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.12; 12,6

NĂDEJDE: s.f.
nădeajdea: *sg. ac.* 2,15
nădeajde: *sg. ac.* rezum. cap.6

(a) NĂIMI: v. IV
au năimit: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,10

NĂPĂSTUIRE: s.f.
năpăstuirea: *sg. ac.* 12,7

NĂSIP: s.n.; vezi **NISIP**

NEAM: s.n.
neamurile: *pl. ac.* 5,9
neamuri: *pl. ac.* 8,8, 10; rezum. cap.9; 9,17

NEBUN, -Ă: adj. (aici) „cel aflat sub inspirație divină", „în delir profetic" (cf. lat. ***insanus***, care are, pe lângă sensul propriu, și sensul de mai sus)
nebun: *m. sg. ac., în sintagma* ***omul cel nebun sufletesc*** (cf. Anania 2001, p.1133) 9,7

NEBUNIE: s.f.
nebuniia: *sg. nom.* 7,16; 9,8
nebuniii: *sg. gen.* 9,7

NECAZ: s.n.; var. (Reg.) **NĂCAZ**
năcazu: *sg. ac.* rezum. cap.6
năcazul: *sg. ac.* 6,1

NECREDINȚĂ: s.f.
necredință: *sg. ac.* 10,13

NECURAT, -Ă: adj.
necurat: *n. sg. ac.* 8,8

NEDREPTATE: s.f.
nedreptatea: *sg. ac.* 4,8; 5,5; 7,1
nedreptăți: *pl. ac.* rezum. cap.6
nedreptățile: *pl. nom.* rezum. cap.7

NEGURĂ: s.f.
negura: *sg. ac.* 13,3

NEÎNFRÂNAT, -Ă: adj.
neînfrânată: *f. sg. ac.* 4,16

(a) NELEGIUI: v. IV
au nelegiuit: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,7; 6,7; 7,13

NELEGIUIRE: s.f.
nelegiuire: *sg. ac.* 6,9
nelegiuirile: *pl. ac.* rezum. cap.11

NELEGIUITOR, -TOARE: s.m./f.
nelegiuitorii: *s.m. pl. nom.* 14,10

NEMULȚUMIRE: s.f.; var. (Înv. și pop.) **NEMULȚĂMIRE**
nemulțămire: *sg. ac.* rezum. cap.13

NEPAZĂ: s.f.
nepază: *sg. ac.* 4,10

NEPRIETEN: s.m.; var. (Înv.) **NEPRIIATIN**
nepriiatinul: *sg. nom.* 8,3

NETREBNIC, -Ă: adj.
netreabnice: *f. sg. gen.* 10,4

NEUMBLAT, -Ă: adj.
neumblat: *n. sg. ac.* 2,3

NISIP: s.n.; var. (Înc.) **NĂSIP**
năsipul: *sg. ac.* 1,10

NOAPTEA: s./adv.
noaptea: *adv.* 4,5
noaptea: *s.f. sg. ac.* 7,6

NOR: s.m.
nor: *sg. ac.* 6,4

NOROD: s.n.
norodul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,9, 10; 4,4, 6, 9, 12, 14; rezum. cap.9; 10,5, 14; rezum. cap.11; 11,7
Norodul: *sg. nom./ac., în sintagmele* ***Nu-Norodul-Mieu*** „numele celui de al treilea născut al lui Osie, însemnând «nu sânteți norodul Mieu»"/ **Norodul Mieu** 1,9; 2,1, 24
Norodului: *sg. dat., în sintagma* ***Norodul Mieu*** 2,24
norodului: *sg. gen./dat.* rezum. cap.4; 4,8; 6,11
noroade: *pl. nom./ac.* 7,8; 10,10
noroadele: *pl. ac.* 9,1

(a) NOROI: v. IV (aici) „a veni în număr mare"; „a se revărsa" (cf. **NOROI:** (Neob.; fig.) „cantitate mare de oameni, de lucruri, de fapte etc.", „mulțime")
au noroit: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,2

NUMĂR: s.n.
numărul: *sg. nom.* 1,10

NUME: s.n.
numele: *pl. ac.* rezum. cap.1; 2,17
numele: *sg. ac.* 1,4, 6, 9; 2,17

O

OASTE: s.f.
oastelor: *pl. gen., în sintagma* ***Dumnezeul oastelor*** 12,5

OCARĂ: s.f.
ocara: *sg. ac.* 2,9; 12,13
ocară: *sg. ac.* 4,7, 18; 5,11

(a se) ODIHNI: v. IV
(să) vor odihni: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,10

ODRASLĂ: s.f.
odrasla: *sg. nom.* 8,7

(a) ODRĂSLI: v. IV; var. **(a) ODRĂZLI**
va odrăzli: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,4
va odrăsli: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,6
vor odrăsli: *ind. viit.I. 3.pl.* 14,8

OGOR: s.n.
ogorul: *sg. ac.* 10,12

OLTAR: s.n.
oltarele: *pl. nom./ac.* 8,11; 10,1, 2, 8; 12,11

OM: s.m.
om: *sg. nom.* 2,10; 11,9
omul: *sg. nom./ac.* 4,4; 9,7
oamenilor: *pl. gen.* 6,9
oameni: *pl. ac.* 9,12
oameni: *pl. voc.* 13,2
oamnelii: *pl. ac.* 13,14

OMENESC, -EASCĂ: adj.
omenesc: *n. sg. ac.* rezum. cap.5

(a) OMORÎ: v. IV
să omoru: *conj. prez. 1.sg.* 2,3
voiu omorî: *ind. viit.I. 1.sg.* 9,16

ORZ: s.n.
orz: *sg. ac.* 3,2

(a se) OSEBI: v. IV; var. (Reg.) **(a se) USEBI**
usebitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,18

OSPĂȚ: s.n.
ospățul: *sg. nom.* 4,18

OSTENEALĂ: s.f.
ostenealele: *pl. nom.* 12,8

P

PACE: s.f.
pace: *sg. ac.* rezum. cap.12

PAJURĂ: s.f.; var. (Reg.) **PAJORĂ**
pajora: *sg. ac.* 8,1

PARDOS: s.m. (Înv.) „panteră”
pardosul: *sg. ac.* 13,7

PASĂRE: s.f.; var. (Înv.) **PASERE**
paserea: *sg. ac., în sintagma* ***paserea ceriului*** 2,18; 4,3
pasărea: *sg. ac.* 7,12
pasere: *sg. ac.* 9,11
paserile: *pl. ac.* 11,11

(a) PAȘTE: v. III „a pășuna”; (Prin ext.) „a hrăni”
va paște: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,16; 9,2
paște: *ind. prez. 3.sg.* 12,1

PATRIARH: s.m.
patriarhului: *sg. dat.* rezum. cap.12

PĂCAT: s.n.
păcatele: *pl. nom./ac.* rezum. cap.4; 4,8; rezum. cap.5; 8,13; rezum. cap.9; 9,9; rezum. cap.14
păcate: *pl. ac.* rezum. cap.9
păcatul: *sg. nom.* 10,8; 13,12

(a) PĂCĂTUI: v. IV
au păcătuit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,7; 9,9; 10,9
a păcătui: *inf. prez.* 8,11; 13,2
am păcătuit: *ind. pf.c. 1.sg.* 12,8

PĂIANJEN: s.m.; var. (Reg.) **PAINJIN**
painjinilor: *pl. gen.* 8,6

PĂMÂNT: s.n.
pământul: *sg. nom./ac.* 1,2; 2,15, 21, 22; rezum. cap.4; 4,3; 7,16; 9,3; rezum. cap.11; 11,5, 11; 12,9; 13,4, 5
pământ: *sg. ac.* 1,11; 2,18, 23; 4,1
pământu: *sg. ac.* 2,3
pământului: *sg. gen./dat.* 4,1; 6,3; 10,1

(a) PĂRĂSI: v. IV
au părăsit: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,10
părăsând: *gerunziu* rezum. cap.7

PĂRINTE: s.m.
părinții: *pl. ac.* 5,7; 9,10
părinți: *pl. ac.* 14,4

PĂRTAȘ, -Ă: adj./s.
părtașul: *s.m. sg. ac.* 4,17
părtașe: *adj. f. pl. ac.* 6,9

PĂȘUNE: s.f.
păşunea: *sg. ac.* 13,6

(a) PĂZI: v. IV
păzească: *imperativ 2.sg.* 12,6

PÂINE: s.f.
pâini: *pl. ac.* 2,5
pâine: *sg. nom.* 7,8
pâinea: *sg. nom./ac.* 9,4, 4

PÂNGĂRIT: adv.
pângărit: 9,3

PÂNTECE: s.n.
pântece: *sg. ac.* 9,11; 12,3
pântecelui: *sg. gen.* 9,16

PÂNZĂ: s.f.
pânza: *sg. ac.* 8,6

PEȘTE: s.m.
peștii: *pl. nom., în sintagma* ***peștii mării*** 4,3

(a) PETRECE: v. III
petrecea: *ind. imp. 3.pl.* 4,14

PIEIRE: s.f.; var. **PIERIRE**
perirea: *sg. ac.* rezum. cap.13
perire: *sg. ac.* rezum. cap.14

PIERDERE: s.f.
pierderea: *sg. nom.* 13,9

(a) PIERI: v. IV
să piară: *conj. prez. 3.sg./pl.* 8,4; 14,1
vor peri: *ind. viit.I. 3.pl.* 10,2

PLATĂ: s.f.
plată: *sg. ac.* 8,10
plata: *sg. nom./ac.* 2,12; 9,1

(a) PLĂCEA: v. II
vor plăcea: *ind. viit.I. 3.pl.* 9,4

(a) PLÂNGE: v. III
plâng: *ind. prez. 3.pl.* 9,4
plâns-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,4

(a se) PLECA: v. I
(să) va pleca: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,7

PLOAIE: s.f.
ploaie: *sg. ac.* 6,3

PLOP: s.m.
plop: *sg. ac.* 4,13

POAMĂ: s.f.
poamele: *pl. ac., în sintagma* ***poamele smochinului ceale dintâi*** 9,10

POFTĂ: s.f.
pofta: *sg. ac.* 10,10

(a) POFTI: v. IV
poftind: *gerunziu* rezum. cap.4

(a se) POGORÎ: v. IV; *vezi* **(a se) COBORÎ**

POMENIRE: s.f.
pomenirea: *sg. nom.* 12,5; 14,8

PORUMBIŢĂ: s.f.
porumbiţă: *sg. ac.* 7,11; 11,11
porumbiță: *sg. ac.* 11,11

(a se) PORUNCI: v. IV
poruncindu(-să): *ger unziu* rezum. cap.1
(să) porunceaşte: *ind. prez. impers.* rezum. cap.1; rezum. cap.3

PRAF: s.n.; var. (Înv. și r eg.) **PRAV**
pravul: *sg. ac.* 13,3

PRAZNIC: s.n.
praznicul: *sg. nom.* 2,11
praznic: *sg. ac.* 9,5; 12,9

PREACURVĂ: s.f.
preacurvă: *sg. ac.* rezum. cap.3
preacurva: *sg. ac.* 3,1
preacurve: *pl. nom.* 4,13

(a) PREACURVI: v. IV
vor preacurvi: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,14
preacurvind: *ger unziu* 7,4

PREACURVIE: s.f.; var. **PRECURVIE**
preacurviile: *pl. ac.* 2,2
precurviia: *sg. nom.* 4,2

PREOT: s.m.
preotului: *sg. dat.* 4,4
preotul: *sg. nom.* 4,9
preoţii: *pl. voc.* 5,1
preoţilor: *pl. dat.* 6,9

PREOŢIE: s.f.
preoţiia: *sg. ac.* 4,6

PRIETEN: s.m.; var. (Înv. și reg.) **PRIETIN**
prietinului: *sg. gen.* 3,1

(a) PRIMI: v. IV
vor fi primite: *pasiv ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.8; rezum. cap.9
va priimi: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,13
vor fi priimite: *pasiv ind. viit. I 3 pl.* rezum. cap. 9

(a) PRINDE: v. III
voiu prinde: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,14
va prinde: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,6, 9

PRISOSIRE: s.f.
prisosirea: *sg. ac.* rezum. cap.2

(a) PROBOZI: v. IV
probozăeşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.6
probozind: *gerunziu* rezum. cap.12

PROROC: s.m.
prorocului: *sg. dat.* rezum. cap.3
prorocul: *sg. nom./ac.* 4,5; 9,7, 8
prorocilor: *pl. gen.* rezum. cap.6; 12,10
proroci *pl. ac.* 6,5; 12,10
proroc: *sg. ac.* 12,13

(a) PROROCI: v. IV
au prorocit: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.1
proroceaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.8

PROROCIE: s.f.
Prorociia: *sg. nom.* în titlu: *Prorociia lui Osie*

PRUNC: s.m.
prunc: *sg. nom.* 11,1

PUI: s.m.
puiu: *sg. ac.* 5,14
puii: *pl. ac.* 13,8

(a se) PUNE: v. III
a pune: *inf. prez.* rezum. cap.1
vor pune: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,11
să puiu: *conj. prez. 1.sg.* 2,3
voiu pune: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,12
pune: *imperativ 2.sg.* 6,11
(să) va pune: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,7
pune(-)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 11,8

(a) PURTA: v. I
purtam: *ind. imp. 1.sg.* 11,3

PURURI: adv.; var. **PURUREA**
pururea: rezum. cap.9; 12,6

PUSTIU: s.n.; var. **PUSTIE:** s.f.
pustie: *sg. ac.* 9,10; rezum. cap.13; 13,5, 15

(a) PUSTII: v. IV
va pustii: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,15

PUSTIIRE: s.f.
pustiire: *sg. ac.* 5,9

(a) PUTEA: v. II
va putea: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,13
vor putea: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,5

PUTREJUNE: s.f.; var. (Înv.) **PUTRĂGIUNE**
putrăgiunea: *sg. ac.* 5,12

R

RAMURĂ: s.f.
ramurile: *pl. nom.* 14,7

(a) RĂBDA: v. I
răbdând: *ger unziu* 5,11

(a) RĂCNI: v. IV; var. (Pop.) **(a) RĂGNI**
va răgni: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,10

RĂDĂCINĂ: s.f.
rădăcina: *sg. nom.* 9,16; 14,6

(a) RĂDICA: v. I; vezi **(a) RIDICA**

(a) RĂMÂNE: v. III
rămân: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.9

(a) RĂPI: v. IV
răpind: *ger unziu* 13,3
răpesc: *ind. prez. 3.pl.* 13,8
va răpi: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,15

(a) RĂSĂRI: v. IV
va răsări: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,6

RĂSĂRIT: s.n. „est”
răs<ăr>it: *sg. ac.* 13,15

(a se) RĂSIPI: v. IV; vezi **(a se) RISIPI**

RĂSIPIRE: s.f.; vezi **RISIPIRE**

(a) RĂSCUMPĂRA: v. I
am răscumpărat: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,13
voiu răscumpăra: *ind. viit.I. 1.sg.* 13,14

(a) RĂSPLĂTI: v. IV
voiu răsplăti: *ind. viit.I. 1.sg.* 4,9
va răsplăti: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.12; 12,2
vom răsplăti: *ind. viit.I. 1.pl.* 14,3

RĂSPLĂTIRE: s.f.
răsplătirii: *sg. gen.* 9,7

(a) RĂSPUNDE: v. III
va răspunde: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,5

(a) RĂSUNA: v. I
răsunaţi: *imperativ 2.pl.* 5,8

(a) RĂTĂCI: v. IV
[vor fi] rătăciţi: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.9
vor fi rătăciţi: *ind. viit.I. 3.pl.* 9,17

RĂUTATE: s.f.; var. (Înv.) **RĂOTATE**
răotatea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.7; 7,1, 2, 3; 9,15
răotăţile: *pl. ac.* 7,3
răotate: *sg. ac.* 7,15
răotăţii: *sg. gen.* 10,15

RĂZBOI: s.n.
războiu: *sg. ac.* 1,7; 10,14
războiul: *sg. ac.* 2,18; 10,9

(a) RÂNDUI: v. IV
rânduise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* rezum. cap.1

(a) RIDICA: v. I; var. (Înv. şi pop.) **(a) RĂDICA**
vor rădica: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,8
au rădicat: *ind. pf.c. 3.pl.* 13,6

(a se) RISIPI: v. IV; var. (Înv. şi rar.) **(a se) RĂSIPI**
(să) vor răsipi: *ind. viit.I. 3.pl.* 10,8
să răsipesc: *conj. prez. 1.sg.* 11,9

RISIPIRE: s.f.; var. (Înv. şi rar.) **RĂSIPIRE**
răsipirea: *sg. ac.* 12,1

ROBIE: s.f.
robia: *sg. ac.* 6,11
robie: *sg. ac.* rezum. cap.9

ROD: s.n.; var. **ROADĂ:** s.f.
rodurile: *s.n. pl. ac.* rezum. cap.1
rod: *s.n. sg. ac.* 9,16
rodul: *s.n. sg. nom.* 10,1; 14,9
rodului: *s.n. sg. gen.* 10,1
roada: *s.f. sg. ac.* 10,13

(a) RODI: v. IV
au rodit: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,1

RODIRE: s.f.
rodirea: *sg. ac.* 10,1

ROUĂ: s.f.
roaoa: *sg. ac.* 6,4; 13,3; 14,6

(a) RUGA: v. I
au rugat: *ind. pf.c. 3.pl.* 12,4

(a) RUMEGA: v. I
rumega: *ind. imp. 3.pl.* 7,14

(a) RUPE: v. III; var. (Înv. şi reg.) **(a) RUMPE**
voiu rumpe: *ind. viit.I. 1.sg.* 13,8

(a se) RUŞINA: v. I
ruşinatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,5
(să) vor ruşina: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,19
(să) va ruşina: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,6

RUŞINE: s.f.
ruşine: *sg. ac.* 9,10
ruşinea: *sg. nom.* 10,6

S

SABIE: s.f.
sabie: *sg. ac.* 1,7; 7,16; 14,1
sabiia: *sg. nom.* 2,18; 11,6

SĂLBATIC, -Ă: adj.; var. **SĂLBATEC, -Ă**
sălbatec: *m. sg. nom.* 8,9

(a) SĂLTA: v. I „a se bucura”
(nu) săltaţi: *imperativ prohib. 2.sg.* 9,1
au săltat: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,5

SĂMÂNŢĂ: s.f.
sămânţa: *sg. ac., sg. ac., în sintagma* ***sămânţa de struguri*** 3,1

(a) SĂPA: v. I (aici) „a scoate (la preţ bun)” (cf. lat. *fodiō, -ere* „a săpa”, dar şi a „a scoate”)
am săpat: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,2

(a se) SĂTURA: v. I
(să) vor sătura: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,10

SĂRBĂTOARE: s.f.
sărbătoare: *sg. ac.* 2,11
sărbătorii: *sg. gen., în sintagma* ***zioa sărbătorii Domnului*** „sărbătoarea Corturilor” (cf. Anania 2001, p.1133) 9,5

(a se) SĂTURA: v. I
(s-)au săturat: *ind. viit.I. 3.pl.* 13,6

SÂMBĂTĂ: s.f. „ziua de odihnă la mozaici"; reprezintă echivalarea cuvântului *sabat*, „ziua a șaptea a săptămânii, în care orice activitate trebuia întreruptă, după cum însuși Dumnezeu se odihnise în această zi, după încheierea actului creației"
sâmbăta: *sg. nom.* 2,11

SÂNGE: S.N.
sânge: *sg. nom./ac.* 4,2; 6,8
sângele: *sg. nom.* 12,13

(a) SCĂDEA: v. II
veți scădea: *ind. viit.I. 2.pl.* 5,15

(a) SCHIMBA: v. I
voiu schimba: *ind. viit.I. 1.sg.* 4,7

(a) SCOATE: v. III
va scoate: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,10; 9,13
să scoață: *conj. prez. 3.sg.* 5,14
au scos: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,13

(a) SCRIE: v. III
scriu-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 8,12

(a se) SCULA: v. I
(să) vor scula: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,1
scula(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,14

SEARĂ: s.f.; var. (Pop.) **SARĂ**
sara: *s.f. sg. ac., în loc. adj.* ***de sara****, în sintagma* ***[ploaie] de sara*** „ploaie târzie" (cf. lat. *sērōtinus* „care vine târziu", „care se produce târziu") 6,3

SEC, SEACĂ: adj.; var. (Înv. și reg.) **SĂC, SACĂ**
săci: *m. pl. ac., în sintagma* ***ugeri săci*** 9,14

(a) SECA: v. I; var. (Înv. și reg.) **(a) SĂCA**
va săca: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,15

(a) SECERA: v. I; var. (Înv. și reg.) **(a) SĂCERA**
vor săcera: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,7
săcerat-ați *ind. pf.c. 2.pl.* 10,13
săcerați: *imperativ 2.pl.* 10,12

SECERIȘ: s.n.; var. (Înv. și reg.) **SĂCERIȘ**
săcerișu: *sg. ac.* 6,11

(a) SEMĂNA: v. I; var. (Pop.) **(a) SĂMĂNA** „a însămânța"
voiu sămăna: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,23
vor sămăna: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,7
sămânați: *imperativ 2.pl.* 10,12

SEMEȚIE: s.f.; var. (Pop.) **SUMEȚIE**
sumeției: *sg. nom.* 7,10

SETE: s.f.
seatea: *sg. ac.* 2,3

SFÂNT, -Ă: adj./s.
sfânt: *adj. m. sg. nom.* 11,9
(cei) sfinți: *s.m. pl. ac.* 11,12

SINGUR, -Ă: adj.
sângur: *m. sg. nom.* rezum. cap.13

SINGURATIC, -Ă: adj.; var. **SINGURATEC**; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Ion Budai-Deleanu, *Lexicon românesc-nemțesc și nemțesc-românesc*(...) în patru tomuri [Manuscris din 1818; Bibl. Academiei Române, cotele 3728–3731].
sânguratec: *m. sg. nom.* 8,9

SINGURĂTATE: s.f. „pustietate"
sângurătate: *sg. ac.* 2,3, 14
sângurătății: *sg. gen.* 13,5

SLAVĂ: s.f.
slava: *sg. nom./ac.* 4,7; 9,11; 10,5; 14,7

(a se) SLĂBI: v. IV
(să) va slăbi: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,3

(a) SLOBOZI: v. IV
voiu slobozi: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,9
slobozi: *imperativ 2.sg.* 4,17

(a) SLUJI: v. IV
să slujești: *conj. prez. 2.sg.* 4,6
să slujască: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.11
au slujit: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,12

(a se) SMERI: v. IV
(să) va smeri: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,10

SMOCHIN: s.m.
smochinii: *pl. ac.* 2,12
smochinului: *sg. gen., în sintagma* ***poamele smochinului ceale dintâi*** 9,10

(a se) SOCOTI: v. IV
nesocotind: *gerunziu* rezum. cap.2
(s-)au socotit: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,12

SORĂ: s.f.
surorii *sg. dat.* 2,1

(a se) SPĂIMÂNTA: v. I
(să) vor spăimânta: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,5

SPIN: s.m.
spini: *sg. ac.* rezum. cap.2; 2,6

(a se) SPINTECA: v. I
să (să) spintece: *conj. prez. 3.pl.* 14,1

SPUMĂ: s.f.
spuma: *sg. ac.* 10,7

(a se) SPURCA: v. I
spurcatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,3; 6,10
(să) vor spurca: *ind. viit.I. 3.pl.* 9,4

SPURCĂCIUNE: s.f.
spurcăciuni: *pl. ac.* 5,11

(a) STA: v. I
au stătut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* rezum. cap.7; 8,4; 10,9
stând: *gerunziu* 8,7
va sta: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,13

STEJAR: s.m.; var. (Reg.) **STĂJAR**
stăjariu: *sg. ac.* 4,13

STRĂIN, -Ă: s./adj.; var. (Înv. și pop.) **STREIN, -Ă**
streini *adj. m. pl. ac.* 3,1; 5,7
streinii *s.m. pl. nom.* 7,9; 8,7
(niște) streine: *s.f. pl. ac.* 8,12

STRĂJER: s.m.; var. (Înv. și pop.) **STRĂJAR**
străjariul: *sg. nom.* 9,8

STRĂJUIRE: s.f.
străjuirii: *sg. dat.* 5,1

STRÂMBĂTATE: s.f.
strâmbătatea: *sg. nom./ac.* 8,13; 9,9; 12,8; 13,12; 14,2, 3
strâmbătății: *sg. gen.* 9,7; 10,9
strâmbătățile: *pl. ac.* 10,10
strâmbătate: *sg. ac.* 10,13

(a) STRICA: v. I
voiu strâca: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,12
(să) va strâca: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.8

(a) STRIGA: v. I
să strâge: *conj. prez. 3.sg.* 7,7
au strâgat: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,14

STRUGURE: s.m.
struguri: *pl. ac., în sintagma* ***sămânţa de struguri*** 3,1
strugurii: *pl. ac.* 9,10

SUFLET: s.n.
sufletele: *pl. ac.* 4,8
sufletul: *sg. nom.* 9,4

SUFLETESC, -EASCĂ: adj.
sufletesc: *m. sg. ac., în sintagma* ***omul cel nebun sufletesc*** (cf. Anania 2001, p.1133) 9,7

(a se) SUI: v. IV
(să) vor sui: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,11
să (vă) suiţi: *conj. prez. 2.pl.* 4,15
(s-)au suit: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,9
(să) va sui: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,8
sui(-mă)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 10,11
suindu(-să): *ger unziu* 13,15

SUIRE: s.f.
suirii: *sg. gen.* 2,15

(a se) SURPA: v. I
(să) vor surpa: *ind. viit.I. 3.pl.* 10,14
(s-)au surpat: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,14

Ş

(a) ŞEDEA: v. II
şezând: *ger unziu* rezum. cap.3
vor şedea: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,4
a şedea: *inf. prez.* 12,9
şed: *ind. prez. 3.pl.* 14,8

(a) ŞTI: v. IV
au ştiut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,8; 7,9; 11,3
vei şti: *ind. viit.I. 2.sg.* 2,20
ştiu: *ind. prez. 1.sg.* 5,3
vom şti: *ind. viit.I. 1.pl.* 6,3
să ştiţi: *conj. prez. 2.pl.* 9,7
vei şti: *ind. viit.I. 2.sg.* 13,4
va şti: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,10

ŞTIINŢĂ: s.f.
ştiinţa: *sg. nom./ac.* rezum. cap.4; 4,1, 6

T

TARE: s.m./f.
(celor) tari *s.m. pl. gen.* 10,13

(a) TĂCEA: v. II
a tăcea: *inf. prez.* 4,5
tăcut-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,6

(a) TĂIA: v. I
tăia(-)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,12
va tăia: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,8

TĂMÂIE: s.f.
tămâie: *sg. ac.* 2,13; 4,13

TĂRIE: s.f.
tăriile: *pl. nom.* rezum. cap.10; 10,14
tăria: *sg. ac.* 12,3

TÂLHAR: adj.
tâlhari: *m. pl. gen., în sintagma* ***oamenilor tâlhari*** 6,9

TÂLHĂREL: s.m.; var. (Înv.) **TĂLHĂREL**; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Ion Pop-Reteganul, *Trandafiri şi viorele.* Poesii populare...Ediţiunea II, amplificată. Gherla, „Aurora", 1891.
tâlhărelul: *sg. ac.* 7,1

TÂNGUIRE: s.f.
tânguirea: *sg. ac.* 11,12

(a se) TÂRÂI: v. IV; var. (Înv. şi reg.) **(a se) TÂRĂI**
(să) târâiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 2,18

TEASC: s.n.
teascul: *sg. nom.* 9,2

(a se) TEME: v. III
(ne) teamem: *ind. prez. 1.pl.* 10,3

TEREBINT: s.m.; var. **TEREVINTH**
terevinth: *sg. ac.* 4,13

THERAFIM: s.n. „element cu rol oracular, prin mijlocirea căruia marele preot obţinea răspunsuri dumnezeieşti, prin „da" sau „nu, în împrejurări excepţionale" (cf. Anania 2001, p.109).
therafim: *sg. ac.* 3,4

TINEREŢE: s.f.
tinereaţelor: *pl. gen.* 2,15

TOIAG: s.n.
toiagul: *sg. nom.* 4,12

(a) TRAGE: v. III
voiu trage: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,12; 11,4

(a) TRĂI: v. IV
trăi-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 14,8

TRÂMBIŢĂ: s.f.
trâmbiţa: *sg. ac.* 5,8
trâmbiţă: *sg. nom.* 8,1

(a) TRECE: v. III
treace: *ind. prez. 3.sg.* 6,4; 11,1; 13,3
au trecut: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,7; 8,1
a treace: *inf. prez.* 10,7
am trecut: *ind. pf.c. 1.sg.* 10,11

TREIERIŞ: s.n.; var. (Înv.) **TRIERIŞ**
trierişul: *sg. ac.* 10,11

(a) TRIMITE: v. III
au trimis: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,13
voiu trimite: *ind. viit.I. 1.sg.* 8,14
va trimite: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.9

TRUFIE: s.f.
trufiia: *sg. nom.* 5,5

(a se) TULBURA: v. I; var. (Înv.) **(a se) TURBURA**
(s-)au turburat: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,8

TURMĂ: s.f.
turmele: *pl. ac.* 5,6

Ţ

ŢARINĂ: s.f.
ţarinii: *sg. gen.* 10,4; 12,11

(a se) ŢINE: v. III
au ţânut: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,12
(s-)au ţânut: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,13

ŢINUT: s.n.
ţânutul: *sg. ac.* 12,12

U

(a) UCIDE: v. III
ucisu(-)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,5
ucig: *ind. prez. 3.pl.* 6,9

UCIDERE: s.f.
uciderea: *sg. nom.* 4,2

UCIGAŞ: s.m.
ucigaş: *sg. ac.* 9,13

(a se) UITA: v. I
(Mă) voiu uita: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,6
(să) uita: *ind. imp. 3.sg.* 2,13
(să) uită: *ind. prez. 3.pl.* 3,1
uitatu(-te)-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 4,6
uita(-Mă)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 4,6
(s-)au uitat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,14; 13,6

UITARE: s.f.
uitare: *sg. ac.* 1,6

UGER: s.n.; (Rar) s.m.
ugerilor: *pl. gen.* 2,2
ugeri: *pl. ac.* 9,14

(a) UMBLA: v. I
vor umbla: *ind. viit.I. 3.pl.* 11,10; 14,10

(a se) UMILI: v. IV
(s-)au umilit: *ind. pf.c. 3.pl.* 13,6

UMBRĂ: s.f.
umbra: *sg. nom./ac.* 4,13; 14,8

UNTDELEMN: s.n.; var. **UNT DE LEMN**
untul-de-lemn: *sg. ac.* 2,5, 8, 22
untdelemn: *sg. ac.* 12,1

URÂCIUNE: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **URĂCIUNE**
urăciunile: *pl. ac.* rezum. cap.13

URÂT, -Ă: adj.
urâţi: *m pl. nom./ac.* 9,10, 15

URGIE: s.f.
urgiia: *sg. ac.* 13,11

(a) URLA: v. I
urlaţi *imperativ 2.pl.* 5,8
urla: *ind. imp. 3.pl.* 7,14

(a) URMA: v. I
va urma: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,7
să urmeaze: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.4
urmând: *ger unziu* rezum. cap.7
a urma: *inf. prez.* rezum. cap.10
urmează: *ind. prez. 3.sg.* 12,1

URMĂ: s.f.
urmă: *sg. ac., în loc. adv.* ***mai pre urmă*** rezum. cap.3
urmă: *sg. ac., în loc. adj.* ***cea mai de pre urmă*** 3,5
urma: *sg. ac.* 6,3

URSOAIE: s.f.
ursoaia: *sg. ac.* 13,8

URZICĂ: s.f.
urzica: *sg. nom.* 9,6

(a se) USCA: v. I
(s-)au uscat: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,16

(a se) USEBI: v. IV; vezi **(a se) OSEBI**

V

VACĂ: s.f.
vacile: *pl. ac.* 10,5

VALE: s.f.
valea: *sg. ac.* 1,5; 2,15

VAS: s.n.
vas: *sg. ac.* 8,8
vasului: *sg. gen.* (*marcat redundant cu art. şi cu* ***a + tot***) 13,15

(a se) VĂDI: v. IV
(să) vădească: *conj. prez fără* ***să*** *3.sg.* 4,4
vădind: *gerunziu* rezum. cap.13

VĂPAIE: s.f.
văpaia: *sg. ac., în sintagma* ***văpaia de foc*** 7,6

(a se) VĂRSA: v. I
voiu vărsa: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,10
(s-)au vărsat: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,9

VĂRSAT, -Ă: adj. „turnat”
vărsat: *n. sg. ac., în sintagma* ***chip vărsat*** 13,2

VÂNĂ: s.f.
vinele: *pl. ac.* 13,15

VÂNT: s.n.
vânt: *sg. ac.* 8,7; 13,15
vântul: *sg. ac.* 12,1

VÂRF: s.n.
vârfurile: *pl. ac.* 4,13
vârful: *sg. ac.* 9,10

VÂRTOS, -OASĂ: adj./adv.
(mai) vârtos: *adv.* 2,7; rezum. cap.12
(mai) vârtos: *adj. m. sg. nom.* 13,10

VÂRTUTE: s.f.
vârtutea: *sg. ac.* 7,9

VEAC: s.n.
veac: *sg. ac., în loc. adv.* ***în veac*** 2,19

(a) VEDEA: v. II
au văzut *ind. pf.c. 3.sg.* 5,13

am văzut: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,10; 9,13
văzut-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 9,10

VEDENIE: s.f.
vedeniii: *sg. gen.* 10,4
vedeniia: *sg. ac.* 12,10

(a) VENI: v. IV
va veni: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,3; 10,12; 12,13
venit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,7
vor veni: *ind. viit.I. 3.pl.* 13,13
veniți: *imperativ 2.pl.* 6,1

(a se) VESELI: v. IV
au veselit: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,3
(nu te) veseli: *imperativ prohib. 2.sg.* 9,1

(a) VESTI: v. IV
au vestit: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,12
vestească: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.14

VICLEAN, -Ă: adj.
viclean: *n. sg. ac.* 7,16
vicleană: *f. sg. nom.* 12,7

VICLENIE: s.f.
vicleniile: *pl. nom.* 9,15
vicleniilor: *pl. gen.* 10,15

VIE: s.f.
viia: *sg. ac.* 2,12; 14,8
vie: *sg. ac., în sintagma* ***lucrători de vie*** 2,15

VIITOR, -TOARE: adj.
viitoriu: *n. sg. ac.* rezum. cap.1

VIN: s.n.
vinul: *sg. nom./ac.* 2,8, 9, 22; 4,11; 9,2; 14,8
vin: *sg. ac.* 7,5, 14; 9,4

(a) VINDECA: v. I
vindeca: *inf. prez. fără* ***a*** 5,13
va vindeca: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,2
a vindeca: *inf prez.* rezum. cap.7; 7,1
vindeca-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 14,5

VISTIERIE: s.f.
vistieriia: *sg. ac.* 13,15

VIȚĂ: s.f.
viță: *sg. nom.* 10,1

VIȚEL: s.m.
vițelul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.8; 8,5
viței: *pl. dat.* 13,2

VIU, VIE: adj.
viu: *m. sg. gen., în sintagma* ***Dumnezeului celui viu*** 1,10
viu: *m. sg. nom.* 4,15
vii: *m. pl. nom.* 6,3

(a) VOI: v. IV
voiaște: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.6
voind: *gerunziu cu întrebuințare adv.* (aici) „de bunăvoie" 14,5

VOLBURĂ: s.f. „furtună"
volbură: *sg. ac.* 8,7; 13,3

(a) VREA: v. II
au vrut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* rezum. cap.6; 11,5
am vrut: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,6
vrând: *gerunziu* rezum. cap.7; 7,1

VREDNICIE: s.f.
vredniciia: *sg. ac.* rezum. cap.12

VREME: s.f.
vreame: *sg. ac.* rezum. cap. 1
vreamea: *sg. ac., în loc. adv.* ***în vreamea sa*** „la vreme", „la timp" 2,9
vremile: *pl. nom.* 2,11
vreamea: *sg. ac.* 10,12

VREMELNIC, -Ă: adj.
vremealnică: *f. sg. ac., în sintagma* ***ploaie vremealnică*** „ploaie de primăvară" (cf. lat. *temporăneus* „ploaie de primăvară") 6,3

VRERE: s.f.
vrearea: *sg. ac.* 10,6

Z

ZĂDUF: s.n.; var. (Înv. și reg.) **ZĂDUH**
zăduhul: *sg. ac.* 12,1

(a) ZĂMISLI: v. IV
au zămislit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,3, 6, 8; 2,5

ZĂMISLIT, -Ă: s.m./f.
zămisliții: *s.m. pl. nom.* 14,1

ZĂMISLIRE: s.f.
zămislirea: *sg. ac.* 9,11

(a) ZBURA: v. I
au zburat: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,11
vor zbura: *ind. viit.I. 3.pl.* 11,11

(a se) ZDROBI: v. IV
voiu zdrobi: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,5; 2,18
zdrobindu(-să): *ger unziu* 10,14
să (se) zdrobească: *conj. prez. 3.pl.* 14,1

ZDROBIRE: s.f.
zdrobirea: *sg. ac.* 13,13; 14,5

ZGĂU: s.n. (Înv.) „uter"; (Înv.; prin ext.) „pântece"
zgău: *sg. ac.* 9,14

ZI: s.f.
zilele: *pl. nom./ac.* 1,1; 2,13, 15; 7,5; 9,7, 9; 10,9
zi: *sg. ac.* 1,5; 9,5; 10,14
zioa: *sg. nom./ac.* 1,11; 2,3, 16, 18, 21; 3,5; 5,9; 6,3; 9,5
zile: *pl. ac.* rezum. cap.3; 3,3, 4; 6,3; 12,9
zioa: *sg. ac., în loc. adv.* ***toată zioa*** 12,1

(a se) ZICE: v. III
au zis: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,2, 4, 6, 9; 2,5, 12; 3,1; 12,8
(să) va zice: *ind. viit.I. impers.* 1,10
zice: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2; 2,13, 16, 21; rezum. cap.3; rezum. cap.4; 11,11
ziceți: *imperativ 2.pl.* 2,1; 14,3
va zice: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,7, 24
voiu zice: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,24
am zis: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,3
zic: *ind. prez. 3.pl.* 4,4; 13,2
să zică: *conj. prez. 3.pl.* 7,2
vor zice: *ind. viit.I. 3.pl.* 10,3, 8
(să) zice: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.13
ai zis: *ind. pf.c. 2.sg.* 13,10
vom zice: *ind. viit.I. 1.pl.* 14,4

(a) ZIDI: v. IV
au zidit: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,14

PROROCIIA LUI OSIE

FACSIMILE

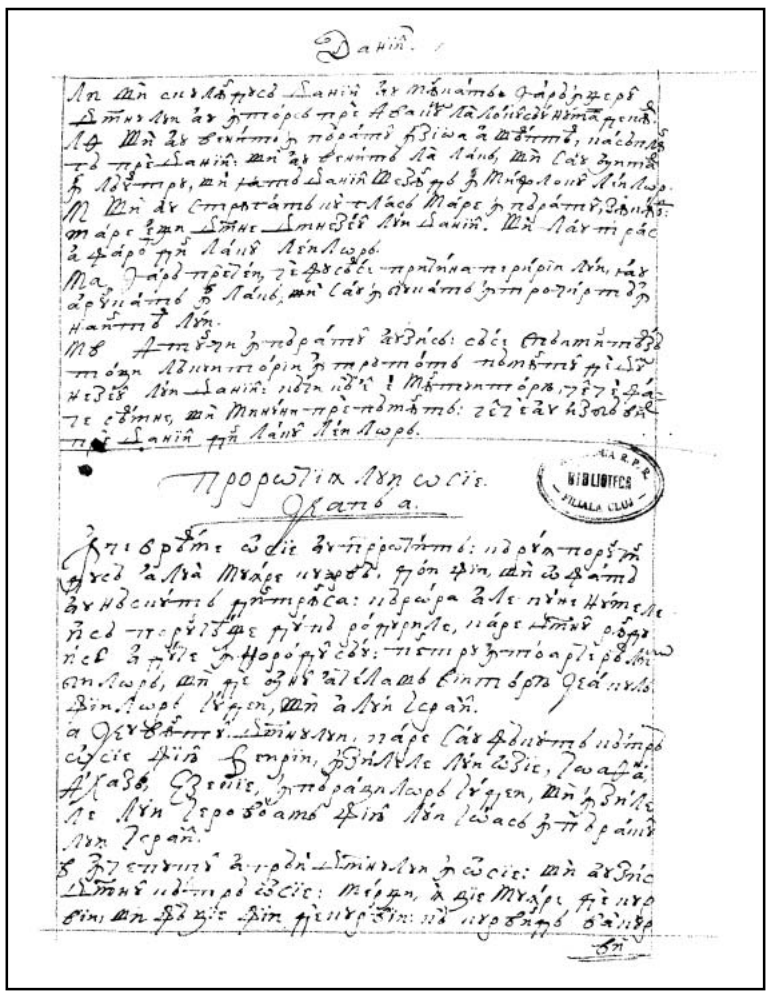

103r

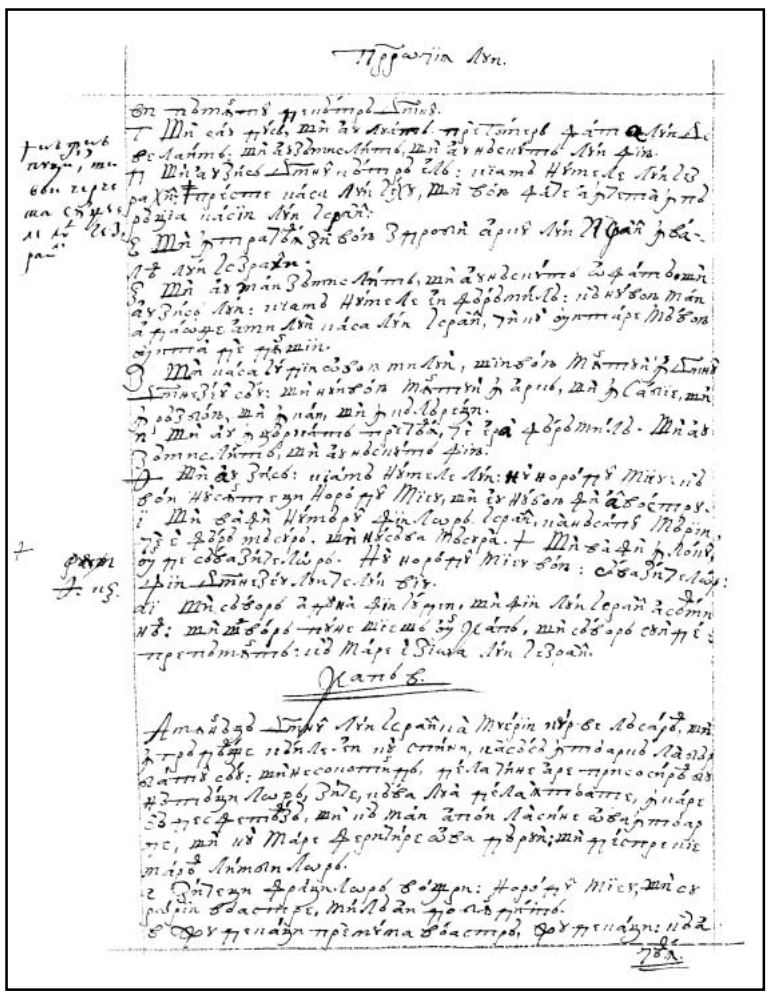

103v

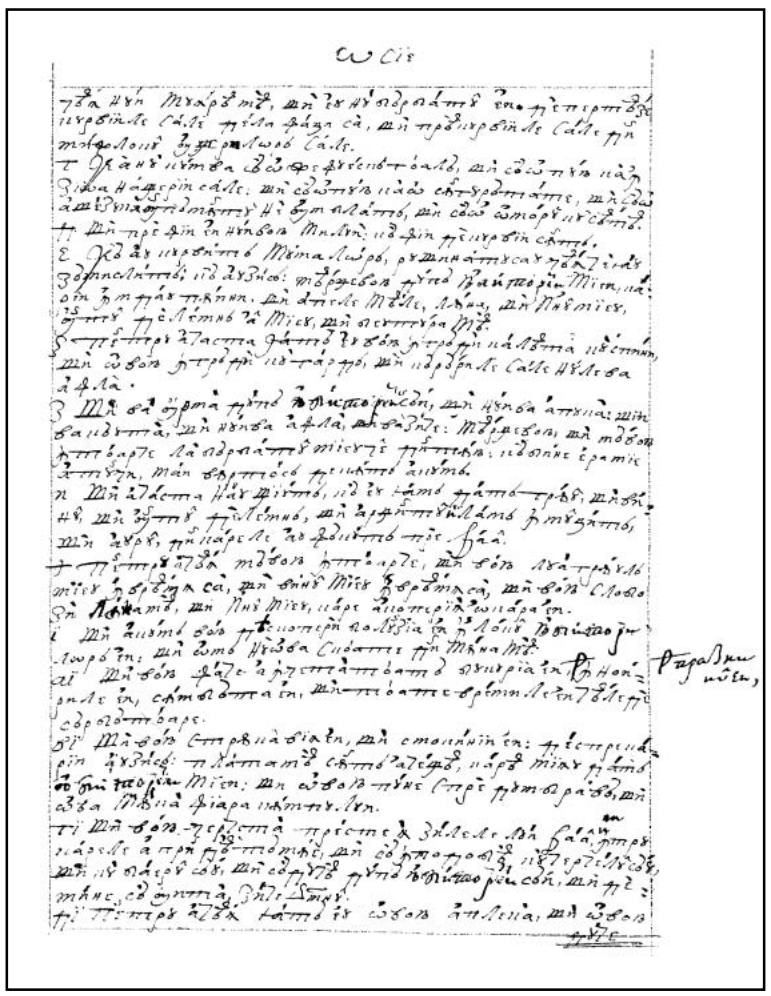

104r

104v

105r

105v

106r

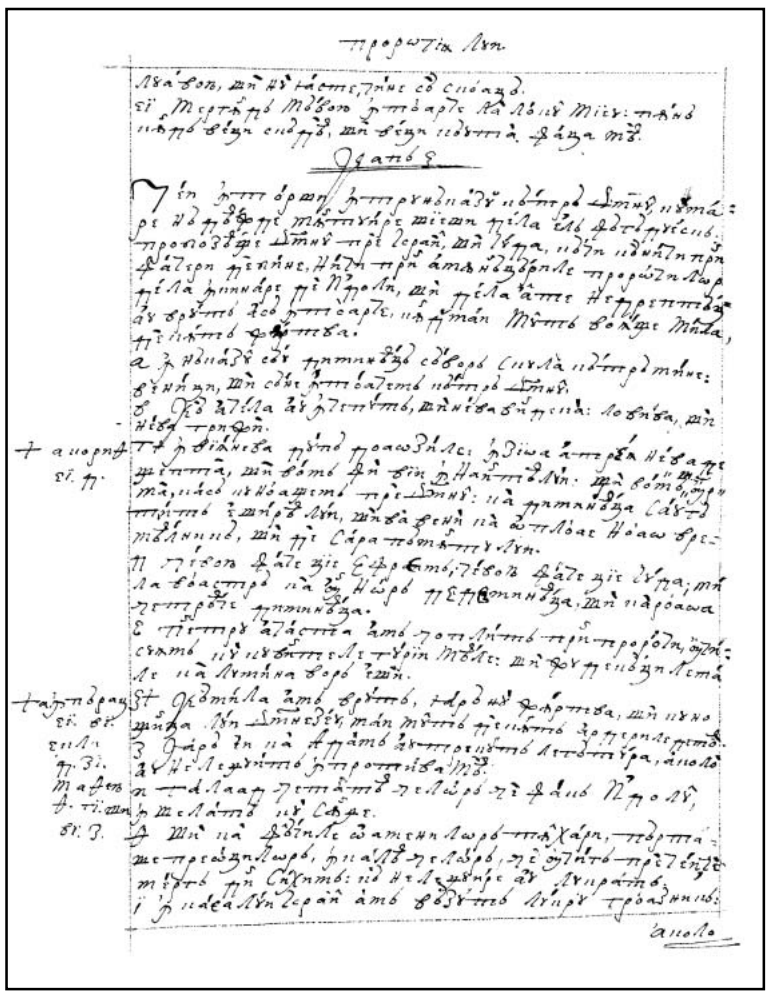

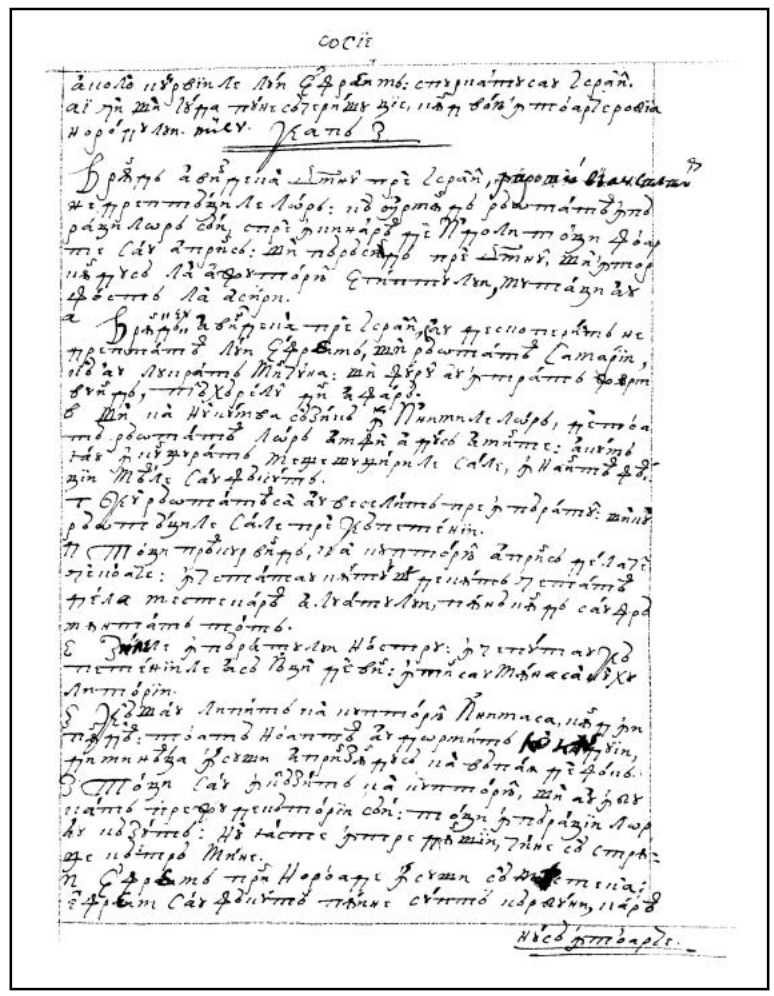

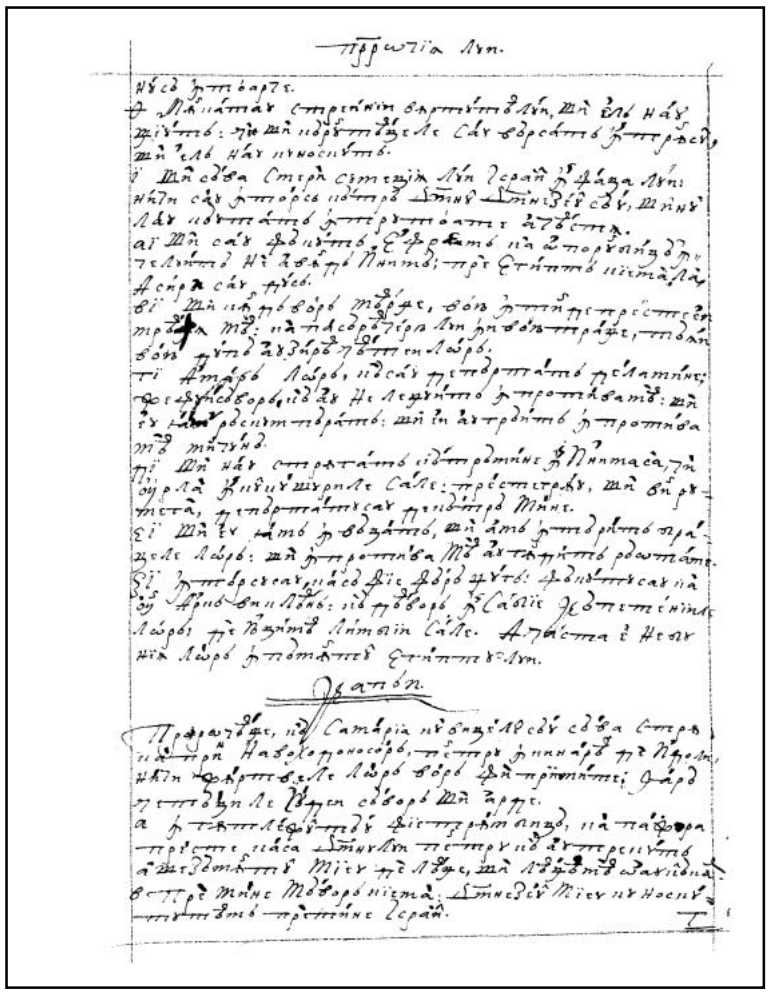

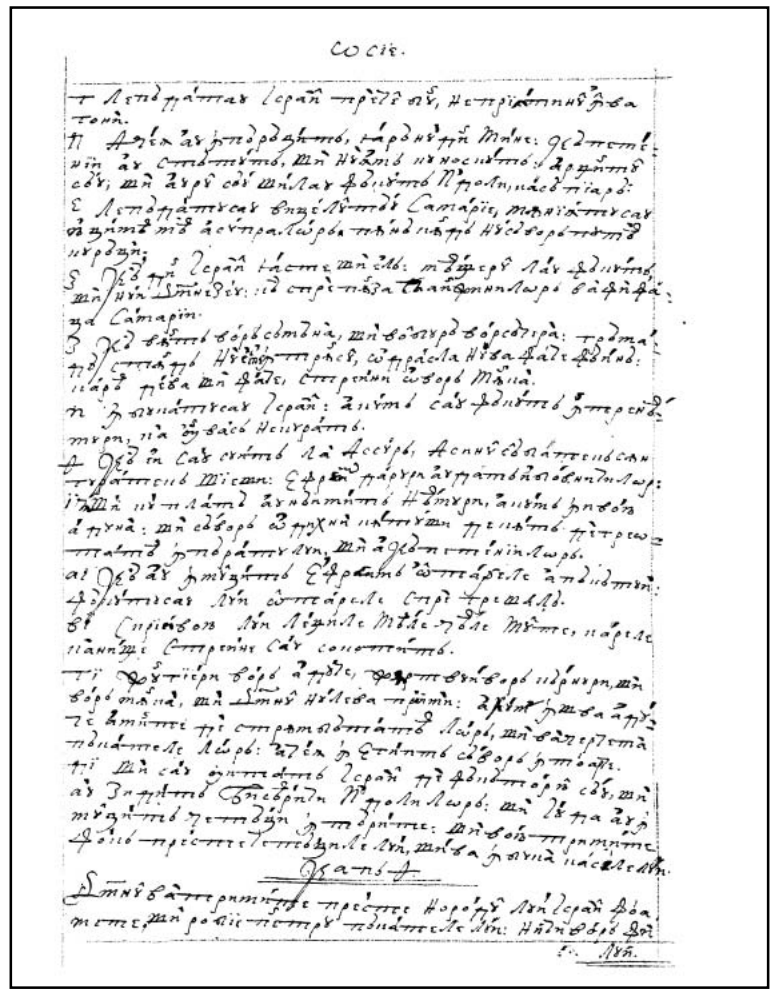

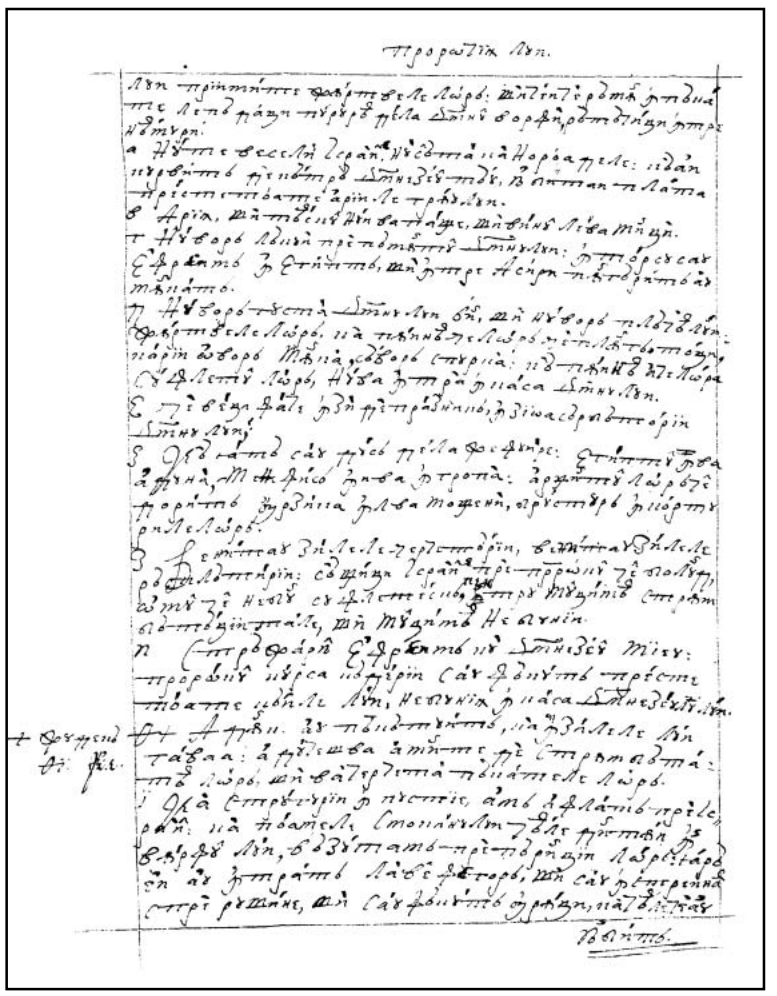

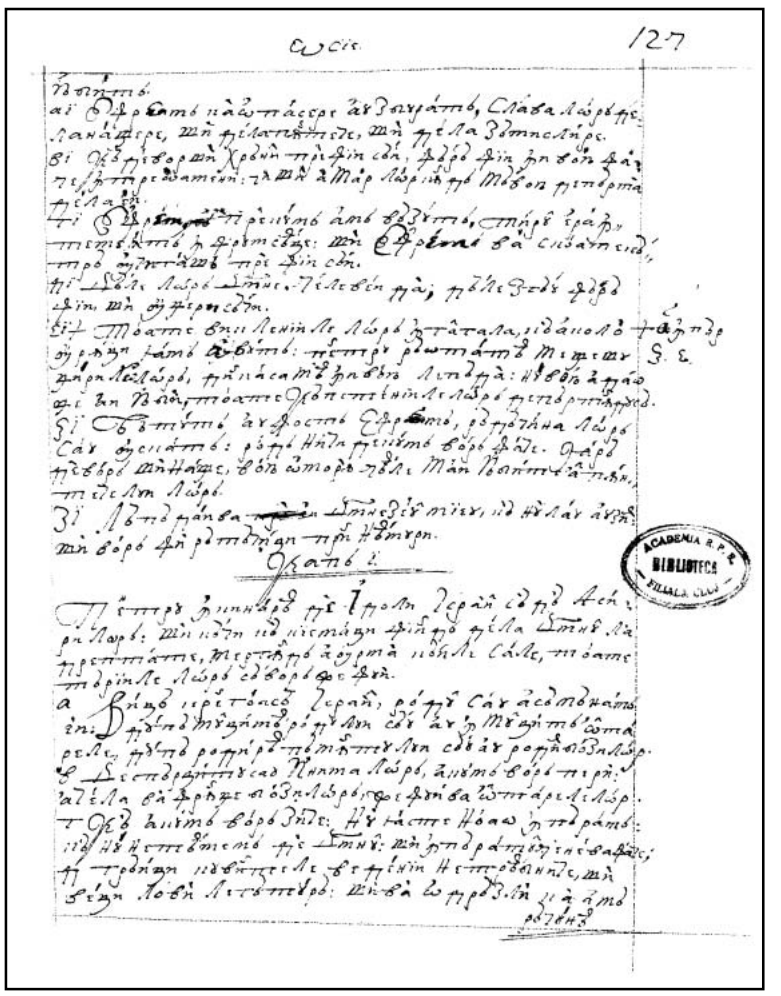

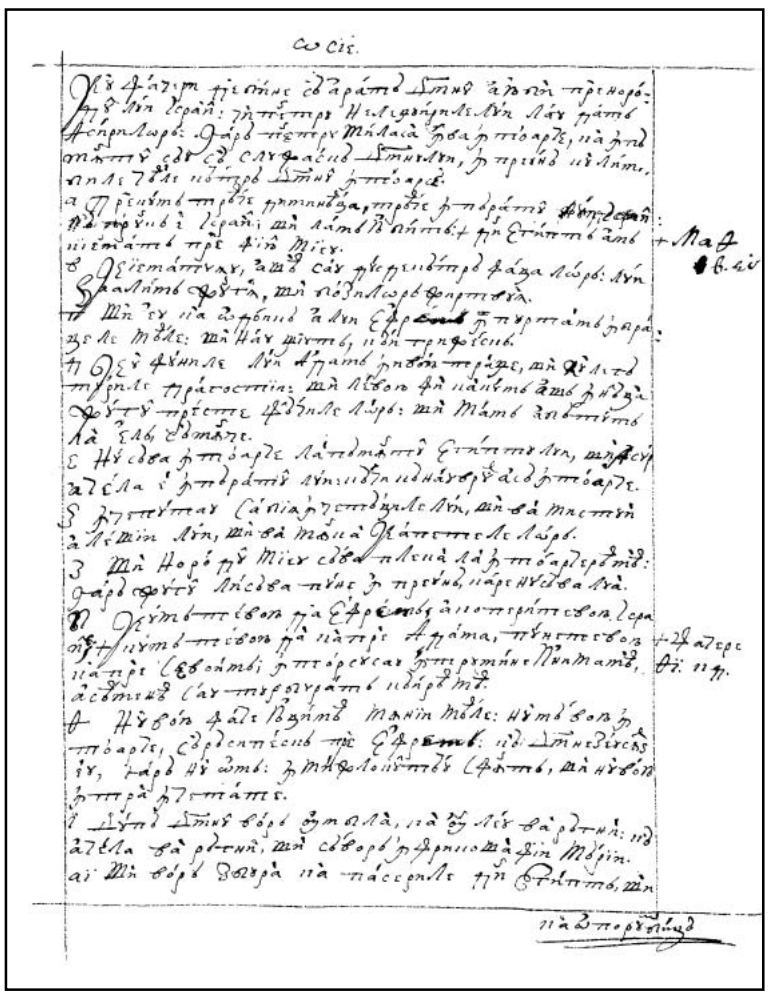

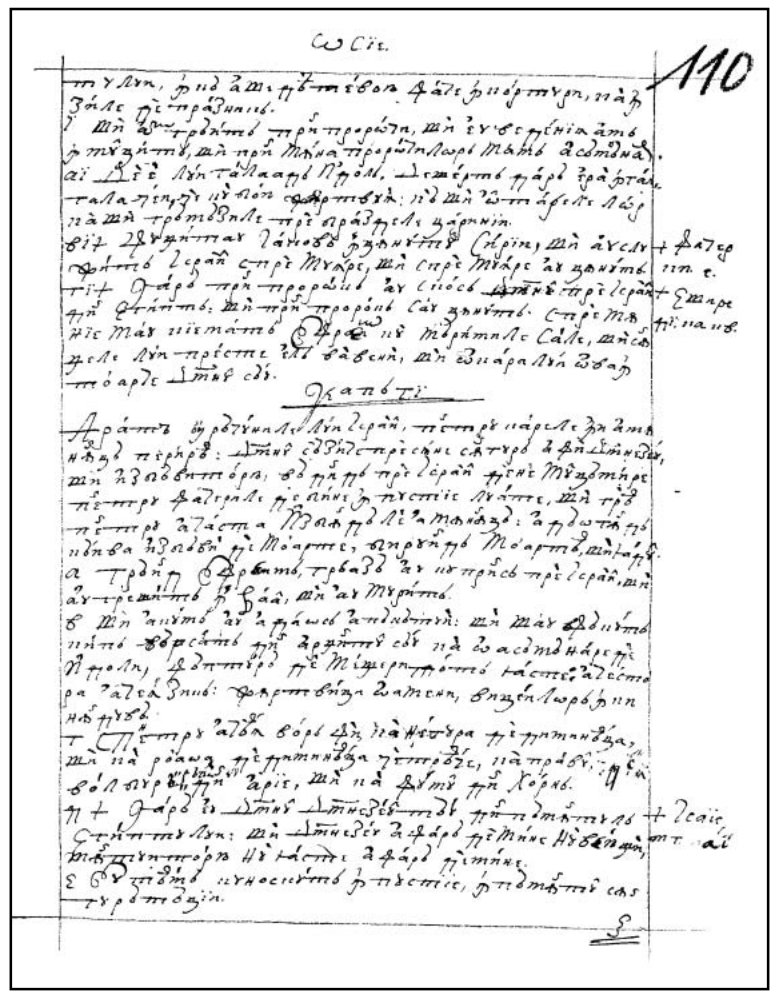

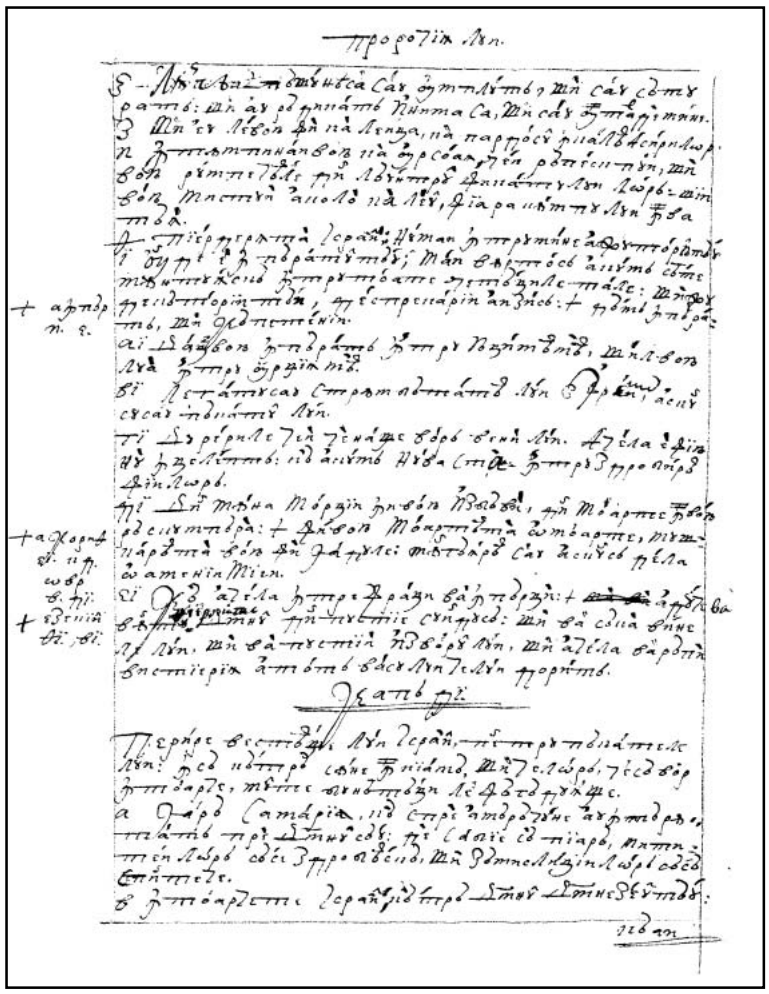

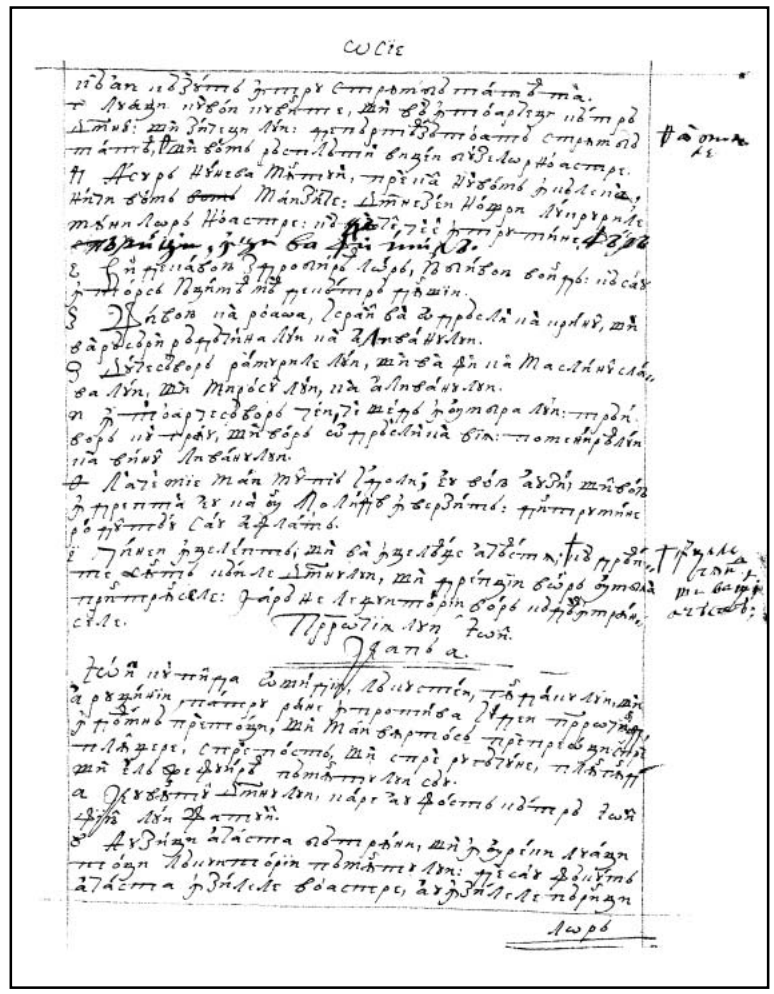

PROROCIIA LUI IOIL

Cap 1

Ioil, cu pilda omidii, lăcustei, gândacului şi a ruginii, patru rane împrotiva Iudei prorocind, îndeamnă pre toţi, şi mai vârtos pre preoţi, spre plângere, spre post şi spre rugăciune, plângând şi el jefuirea pământului său.

1. Cuvântul Domnului, care au fost către Ioil, fiiul lui Fatuil.
2. Auziţi aceasta, bătrâni, şi în urechi luaţi, toţi lăcuitorii pământului, de s-au
112v făcut aceasta în zilele voastre au în zilele părinţi|lor voştri.
3. Despre aceasta fiilor voştri povestiţi, şi fiii voştri fiilor săi şi fiilor neamului altuia.
4. Ce au rămas de molie au mâncat lăcusta, şi rămăşiţa lăcustii o au mâncat gândacul, şi rămăşiţa gândacului o au mâncat rugina.
5. Deşteptaţi-vă, cei beaţi, şi plângeţi şi urlaţi, toţi cei ce beaţi vinul cu dulceaţă, că au perit de la gura voastră.
6. Că neam s-au suit pre pământul Mieu tare şi nenumărat; dinţii lui ca dinţii leului şi măsealele lui ca a puiului de leu.
7. Pus-au viia mea spre pustie şi smochinul mieu l-au belit de coaje. Golindu-mă, m-au jefuit şi m-au lepădat. Airi s-au făcut ramurile lui.
8. Plânge ca o fecioară încinsă cu sac pentru bărbatul tinereaţelor sale.
9. Perit-au jârtva şi gustarea din casa Domnului, jeluit-au preoţii, slujitorii Domnului.
10. Jefuitu-s-au ţinutul, jelit-au pământul, că s-au răsipit grâul, turburatu-s-au vinul, râncezitu-s-au untul-de-lemn.
11. Turburatu-s-au lucrătorii câmpului, urlat-au lucrătorii viilor pentru grâu şi pentru orzu, că au perit săcerişul ţarinii.
12. Viia s-au turburat şi smochinul s-au lâncezit, malogrănatul şi finicul şi mărul şi toţi pomii ţarinii s-au uscat, că s-au turburat bucuriia de către fiii omeneşti.
13. Încingeţi-vă şi plângeţi, preoţi, urlaţi, slujitorii oltariului, întraţi, culcaţi-vă în sac, slujitorii Dumnezeului mieu, că au perit din casa Dumnezeului vostru jârtva şi gustarea.
14. *Sfinţiţi postul, chemaţi ceata, adunaţi-vă bătrâni, toţi lăcuitorii pământului în casa *Jos 2, 15.
113r Dumnezeului vostru şi strâgaţi || către Domnul:
15. „A, a, a zilei, că aproape e zioa Domnului şi ca o jefuire de la Cel Putearnic va veni!”
16. Au, doară, nu înaintea ochilor voştri au perit ceale de hrană din casa Dumnezeului vostru, şi veseliia, şi săltarea?
17. Putrezit-au dobitoacele în gunoiul său, răsipitu-s-au şurile, spartu-s-au cămările, că s-au turburat grâul.

18. Ce au suspinat jivina, mugit-au turmele ciurdei, că nu iaste lor păşune, ci şi turmele dobitoacelor au perit.
19. Şi cătră Tine, Doamne, voiu strâga, că focul au mâncat ceale frumoasă a pustiii şi văpaia au aprins toate leamnele ţinutului.
20. Ci şi fiarele câmpului, ca o arie ce i-i seate de ploaie, au privit spre Tine, că au săcat izvoarăle apelor şi focul au îmbucat ceale frumoase ale pustiii.

Cap 2

Prorocul veasteaşte jidovilor nemilostivirea vrăjmaşilor săi şi cât de groaznică le va fi zioa aceaea. Pentru aceaea îi îndeamnă spre pocăinţă, şi celor ce să vor întoarce mare sporire le făgăduiaşte Domnul, şi că va da Duhul Său preste tot trupul şi mari seamne înaintea zilii Domnului aceii mari şi înfricoşate. Şi să va mântui tot, cine va chema numele Domnului.

1. ântaţi cu trâmbiţă în Sion, urlaţi în muntele Mieu cel sfânt, să să turbure toţi lăcuitorii pământului, că vine zioa Domnului. Că aproape iaste
2. Zioa întunearecului şi a ceţii, zioa norului şi a volburii. Ca dimineaţa întinsă preste munţi, norod mult şi tare; aseaminea lui n-au fost din-ceput, şi după el nu va fi până în anii neamului şi neamului.
3. Înaintea feaţii lui, foc îmbucând şi după | el, văpaie arzând. Ca grădina desfătării, 113v
pământul înaintea lui şi după el, sângurătatea pustiii, nici iaste cine să scape de el.
4. Ca vedearea cailor, vedearea lor şi ca călăraşii, aşa vor alerga.
5. Ca sunetul căruţelor preste vârful munţilor vor sălta, ca sunetul văpăii de foc, ce arde pozderâia, ca norodul tare gătit la războiu.
6. De cătră faţa lui să vor chinui noroadele, toate obrazele să vor întoarce în oală.
Isaie 13, 10. 7. Ca cei tari vor alerga, ca bărbaţii ostaş să vor sui pre zid, oamenii în căile sale vor
Ezechiil 32, 7. mearge şi nu să vor abate de la cărările sale.
Jos la 3, 15. 8. Fieştecarele pre fratele său nu-l va îngreca, fieştecarii în calea sa vor umbla; ci şi prin fereşti vor cădea şi nu să vor răsipi.
9. În cetate vor întra, în zid vor alerga, pre căsi să vor sui, prin fereşti vor întra ca furul.
Math. 24, 29. 10. De cătră faţa lui s-au cutremurat pământul, clătitu-s-au ceriurile, *soarele şi luna s-au
Marc. 13, 24. întunecat şi stealele ş-au tras strălucirea sa.
*Luca 21, 25. 11. Şi Domnul au dat glasul Său înaintea feaţii oastei Sale, că multe sânt foarte taberile
*Ieremie 30, 7. Lui, că tari şi ceale ce fac cuvântul Lui, *că mare e zioa Domnului şi înfricoşată foarte, şi
Amos 5, 18. cine o va suferi?
Sof. 1, 15. 12. Acum, dară, zice Domnul: „Întoarceţi-vă cătră Mine în toată inima voastră, în post şi în plângere şi în vaiete”.
13. Şi vă tăiaţi inimile voastre, iară nu vejmintele voastre. Şi vă întoarceţi cătră Domnul,
*Psalm. 75, 5. Dumnezeul vostru, *că îndurat şi milostiv e, răbdătoriu şi mult milostiv şi îndurătoriu preste răotate.
*Iona 4, 2. 14. *Cine şti de să va întoarce şi să ierte şi || să lase după sâne blagoslovenie, jârtvă şi 114r
Iona 3, 9. gustare Domnului, Dumnezeului vostru?
*Sus 1, 14. 15. Cântaţi cu trâmbiţa în Sion, *sfinţiţi postul, chemaţi ceata!
16. Adunaţi norodul, sfinţiţi bisearica, adunaţi bătrânii, strângeţi mititeii şi sugătorii de ţâţe! Să iasă mirele din culcuşul său şi mireasa din cămara sa!
17. Între pridvor şi oltariu vor plânge preoţii, slujitorii Domnului, şi vor zice: „Iartă, Doamne, iartă norodul Tău şi nu da moştenirea Ta spre ocară, ca să-i stăpânească limbile. Căci zic între noroade: «Unde iaste Dumnezeul lor?»”
18. Răvnit-au Domnul pentru pământul Său şi au iertat norodului Său.
19. Şi au răspuns Domnul şi au zis norodului Său: „Iată, Eu vă voiu trimite grâu şi vin şi untdelemn şi vă veţi umplea de eale; şi nu vă voiu mai da ocară între limbi.
20. Şi pre cel de la crivetu îl voiu depărta de la voi şi-l voiu goni la pământ neumblat şi pustiiu, faţa lui spre marea răsăritului şi sfârşitul lui la marea cea mai de pre urmă; şi să va înălţa putoarea lui şi să va sui putrăgiunea lui, că trufaşu s-au purtat.
21. Să nu te temi, pământule, saltă şi te veseleaşte, că au mărit Domnul a face!
22. Să nu vă teameţi, jiviniile ţânutului, că au odrăslit ceale frumoase ale pustiii, că pomul au adus rodul său, smochinul şi viia au dat vârtutea sa.
23. Şi, fiii Sionului, săltaţi şi vă veseliţi în Domnul, Dumnezeul vostru, că v-au dat podoaba dreptăţii şi va face a să pogorî la voi | ploaia de dimineaţa şi de sara, ca la început. 114v
24. Şi să vor umplea ariile de grâu şi să vor vărsa teascurile de vin şi de untdelemn.

25. Şi Eu voiu întoarce anii carii i-au mâncat lăcusta, gândacul şi rugina şi omida, tăriia Mea cea mare, carea am trimis preste voi.
26. Şi veţi mânca hrănindu-vă şi vă veţi sătura şi veţi lăuda numele Domnului, Dumnezeului vostru, Cel ce au făcut minunate cu voi. Şi nu să va ruşina norodul Mieu în veac.
27. Şi veţi şti că în mijlocul lui Israil Eu sânt, şi Eu, Domnul, Dumnezeul vostru, şi nu mai iaste. Şi nu să va ruşina norodul Mieu în veac.
28. Şi va fi după aceastea, *vărsa-voiu Duhul Mieu preste tot trupul; şi vor proroci fiii voştri şi featele voastre, bătrânii voştri visuri vor visa, şi tinerii voştri vedenii vor vedea. *Isaie 44, 3. Fap. 2, 17.
29. Ci şi preste slugile Meale şi preste slujnice în zilele acealea voiu vărsa Duhul Mieu.
30. Şi voiu da minuni în ceriu şi pre pământ, sânge şi foc şi abur de fum".
31. *Soarele să va întoarce întru întunearec şi luna în sânge mai înainte până ce va veni zioa Domnului cea mare şi groaznică. *Sus 2, 10. Math. 24, 29.
32. Şi va fi *tot care va chema numele Domnului să va mântui, că în muntele Sionului şi în Ierusalim va fi mântuirea, precum au zis Domnul, şi în cei rămaşi, pre carii va chema Domnul. *Luca 21, 25. Râm. 10, 13. Fapt. 2, 20.

Cap 3

Amânănţă Domnul năcaz mare limbilor care au năcăjit pre norodul Său şi cum că pre toţi va judeca în
115r *valea lui Iosafat. || Izvor din casa Domnului va ieşi, şi Iudeea în veaci să va lăcui, curăţindu-să sângele ei.*

1. Că, iată, în zilele acealea şi în vreamea aceaea, când voiu întoarce robiia Iudei şi a Ierusalimului,
2. Aduna-voiu toate limbile şi le voiu duce în valea lui Iosafat şi Mă voiu prigoni cu eale acolo pentru norodul Mieu şi moştenirea mea, Israil, pre carii i-au râsipit prin neamuri, şi pământul Mieu l-au împărţit.
3. Şi preste norodul Mieu au aruncat soarte şi au pus pruncul în bordeiu şi fata o au vândut pre vin, să bea.
4. Însă ce e Mie şi voao, Tirule şi Sidonule şi tot hotarul palestinilor? Au doară, izbândire veţi da voi Mie? Şi de izbândiţi voi împrotiva Mea? Curând, degrabă vă voiu răsplăti răsplătire preste capul vostru.
5. Că argintul Mieu şi aurul aţi luat, şi ceale dorite ale Meale şi frumoase le-aţi băgat în bisericile idolilor voştri.
6. Şi fiii Iudei şi fiii Ierusalimului i-aţi vândut fiilor grecilor, ca să-i depărtaţi din hotarele sale.
7. Iată, Eu îi voiu deştepta din locul în care i-aţi vândut şi voiu întoarce răsplătirea voastă în capul vostru.
8. Şi voiu vinde fiii voştri şi featele voastre în mânile fiilor Iudei, şi îi vor vinde saveilor, neamului departe, că Domnul au grăit.
115v 9. Strâgaţi aceasta între neamuri, sfinţiţi războiu, deşteptaţi pre cei vârtoşi, | să se apropie şi să se suie toţi bărbaţii cei de războiu!
10. Tăiaţi plugurile voastre spre sabii, şi sapele voastre spre lânci! Cel neputincios zică: „Că tare sânt eu!"
11. Rumpeţi şi veniţi, toate neamurile de prinprejur, şi vă adunaţi. Acolo a cădea va face Domnul pre vârtoşii tăi.
12. Scoale-să şi să se suie limbile la valea lui Iosafat, că acolo voiu şedea, să judec toate limbile prinpregiur.
13. *Trimiteţi seaceri, că s-au copt săcerişul, veniţi şi vă pogorâţi că e plin teascul, prisosesc teascurile, că s-au înmulţit răotatea lor. *Apoc. 14, 15.
14. Noroade, noroade în Valea Tăierii, că aproape e zioa Domnului în Valea Tăierii.
15. *Soarele şi luna s-au întunecat, şi stealele ş-au tras strălucirea sa. *Sus 12, 31.
16. *Şi Domnul din Sion va răgni şi din Ierusalim va da glasul Său; şi să vor clăti ceriurile şi pământul. Şi Domnul e nădeajdea norodului Său şi tăria fiilor lui Israil. *Ieremie 25, 30. Amos 1, 2.
17. Şi veţi şti că Eu, Domnul, Dumnezeul vostru, Cel ce lăcuiesc în Sion, în muntele Mieu cel sfânt. Şi va fi Ierusalimul sfânt, şi streini nu vor mai treace printr-însul.
18. *Şi va fi în zioa aceaea: picături-vor munţii dulceaţă şi dealurile vor cură lapte şi prin toate păraiele Iudei vor treace ape. Şi izvor din casa Domnului va ieşi şi va uda răpejunea spinilor. *Amos 9, 13.
19. Eghiptul spre pustiire va fi şi Idumeea spre pustiia pierderii, căci că strâmb au lucrat împrotiva fiilor Iudei şi au vărsat sânge nevinovat pre pământul său.
116r 20. Şi Iudeea în veac va fi lăcuită, şi Ierusali||mul în neam şi în neam.
21. Şi voiu curăţi sângele lor, care nu-l curăţisem, şi Domnul va petreace în Sion.

A

A: interj. „ah!”, „vai”
a: în contextul *A, a, a zilei!* (Variantele de *Vulgata* au aici fie *A, a, a diei*!, cum este cazul variantei urmate de traducătorii textului de la 1760, fie *Heu diei!*) 1,15

(a se) ABATE: v. III
(să) vor abate: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,7

ABUR: s.n.
abur: *sg. ac.* 2,30

ACOLO: adv.
acolo: 3,2, 11, 12

ACUM: adv.
acum: 2,12

(a) ADUCE: v. III
au adus: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,22

(a se) ADUNA: v. I
adunați(-vă): *imperativ 2.pl.* 1,14
adunați: *imperativ 2.pl.* 2,16
aduna-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,2
(vă) adunați: *imperativ 2.pl.* 3,11

AIRI: adv.
airi: 1,7

(a) ALERGA: v. I
vor alerga: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,4, 7, 9

(a) AMENINȚA: v. I; var. **(a) AMÂNĂNȚA**
amânănță: *ind. prez. 3 sg.* rezum. cap. 3

AN: s.m.
anii: *pl. ac.* 2,2, 25

APĂ: s.f.
apelor: *pl. gen.* 1,20
ape: *pl. nom.* 3,18

(a) APRINDE: v. III
au aprins: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,19

APROAPE: adv.
aproape: 1,15; 2,1; 3,14

(a se) APROPIA: v. I
să (se) apropie: *conj. prez. 3.pl.* 3,9

(a) ARDE: v. III
arzând: *gerunziu* 2,3
arde: *ind. prez. 3.sg.* 2,5

ARGINT: s.n.
argintul: *sg. ac.* 3,5

ARIE: s.f.
arie: *sg. ac.* 1,20
ariile: *pl. nom.* 2,24

(a) ARUNCA: v. I
au aruncat: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,3

ASEMENEA: prep.; var. (Înv.) **ASEAMINEA**
aseaminea: 2,2

AȘA: adv.
așa: 2,4

AUR: s.n.
aurul: *sg. ac.* 3,5

(a) AUZI: v. IV
auziți: *imperativ 2.pl.* 1,2

B

(a) BĂGA: v. I
ați băgat: *ind. pf.c. 2.pl.* 3,5

BĂRBAT: s.m.
bărbatul: *sg. ac.* 1,8
bărbații: *pl. nom./ac.* 2,7; 3,9

BĂTRÂN, -Ă: s.m./f.
bătrâni: *s.m. pl. voc.* 1,2
bătrâni: *s.m. pl. ac.* 1,14
bătrânii: *s.m. pl. nom./ac.* 2,16, 28

(a) BEA: v. II
beați: *ind. prez. 2.pl.* 1,5
să bea: *conj. prez. 3.pl.* 3,3

BEAT, -Ă: s.m./f.
(cei) beați: *s.m. pl. voc.* 1,5

(a) BELI: v. IV
au belit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,7

BISERICĂ: s.f.; var. (Înv.) **BISEARICĂ**
bisearica: *sg. ac.* 2,16
bisearicile: *pl. ac.* 3,5

BLAGOSLOVENIE: s.f.
blagoslovenie: *sg. ac.* 2,14

BORDEI: s.n. (cf. **Indice** 2Lg; în *Vulgata – prostibulum* „bordel”)
bordeiu: *sg. ac.* 3,3

BUCURIE: s.f.
bucuriia: *sg. nom.* 1,12

C

CAL: s.m.
cailor: *pl. gen.* 2,4

CALE: s.f.
căile: *pl. ac.* 2,7
calea: *sg. ac.* 2,8

CAP: s.n.
capul: *sg. ac.* 3,4, 7

CASĂ: s.f.
casa: *sg. ac., în sintagmele* ***casa Domnului/casa Dumnezeului*** 1,9, 13, 14, 16; rezum. cap.3; 3,18
căsi: *pl. ac.* 2,9

(a) CĂDEA: v. II
vor cădea: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,8
a cădea: *inf. prez.* 3,11

CĂLĂRAȘ: s.m. „călăreț”
călărașii: *pl. ac.* 2,4

CĂMARĂ: s.f.
cămările: *pl. nom.* „cămară pentru provizii” (cf. lat. *apothēca,-ae*) 1,17
cămara: *sg. ac.* „cameră de locuit”, „dormitor”; „pat nupțial” (cf. lat. *thalamus,-ī*) 2,16

CĂRARE: s.f.
cărările: *pl. ac.* 2,7

CĂRUŢĂ: s.f.
căruțelor: *pl. gen.* 2,5

CÂMP: s.n.
câmpului: *sg. gen.* 1,11, 20

(a) CÂNTA: v. I
cântați: *imperativ 2.pl.* 2,1, 15

CEATĂ: s.f. (aici) „adunare de sărbataore” (cf. lat. *coetus, -ūs*, „adunare”, „întrunire”)
ceata: *sg. ac.* 1,14; 2,15

CEAŢĂ: s.f.
ceții: *sg. gen.* 2,2

CER: s.n.; var. **CERIU**
ceriurile: *pl. nom.* 2,10; 3,16
ceriu: *sg. ac.* 2,30

CETATE: s.f.
cetate: *sg. ac.* 2,9

(a) CHEMA: v. I
chemați: *imperativ 2.pl.* 1,14; 2,15
va chema: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.2; 2,32

(a se) CHINUI: v. IV
(să) vor chinui: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,6

CIURDĂ: s.f.
ciurdei: *sg. gen.* 1,18

(a se) CLĂTI: v. IV
clătitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,10
(să) vor clăti: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,16

(a se) COACE: v. III
(s-)au copt: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,13

COAJĂ: s.f.; var. **COAJE**
coaje: *sg. ac.* 1,7

(a se) COBORÎ: v. IV; var. (Înv.) **(a se) POGORÎ**
a (se) pogorî: *inf. prez.* 2,23
(vă) pogorâți: *imperativ 2.pl.* 3,13

CRIVĂŢ: s.n.; var. (Reg.) **CRIVEŢ** „miazănoapte”
crivețu: *sg. ac.* 2,20

(a se) CULCA: v. I
culcați(-vă): *imperativ 2.pl.* 1,13

CULCUŞ: s.n.
culcușul: *sg. ac.* 2,16

(a) CURA: v. I (Reg.) „a curge”
vor cură: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,18

(a se) CURĂŢA: v. I; var. **(a se) CURĂȚI**
curățindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.3
voiu curăți: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,21
curățisem: *ind. m.m.c.pf. 1.sg.* 3,21

CURÂND: adv.
curând: 3,4

(a se) CUTREMURA: v. I
(s-)au cutremurat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,10

CUVÂNT: s.n.
cuvântul: *sg. nom./ac., în sintagmele* ***cuvântul Domnului/cuvântul Lui*** 1,1; 2,11

D

(a) DA: v. I
va da: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.2; 3,16
au dat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,11, 22, 23
(nu) da: *imperativ prohib. 2.sg.* 2,17
voiu da: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,19, 30
veți da: *ind. viit.I. 2.pl.* 3,4

DEAL: s.n.
dealurile: *pl. nom.* 3,18

DEGRABĂ: s.f.
degrabă: 3,4

DEPARTE: adv.
departe: 3,8

(a) DEPĂRTA: v. I
voiu depărta: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,20
să depărtați: *conj. prez. 2.pl.* 3,6

DESFĂTARE: s.f.
desfătării: *sg. gen., în sintagma* ***grădina desfătării*** 2,3

(a se) DEŞTEPTA: v. I
deșteptați(-vă): *imperativ 2.pl.* 1,5
voiu deștepta: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,7
deșteptați: *imperativ 2.pl.* 3,9

DIMINEAŢĂ: s.f.
dimineața: *sg. ac.* 2,2, 23

DINTE: s.m.
dinții: *pl. nom./ac.* 1,6, 6

DOBITOC: s.n.
dobitoacele: *pl. nom.* 1,17
dobitoacelor: *pl. gen.* 1,18

DOMN: s.m. (s. propriu) „Dumnezeu”
Domnului: *sg. gen., în sintagmele* ***cuvântul Domnului/casa Domnului/zioa Domnului/zilii Domnului/numele Domnului*** 1,1, 9, 15; rezum. cap.2; 2,1, 11, 26, 31, 32; rezum. cap.3; 3,14
Domnului: *sg. gen./dat.* 1,9; 2,14, 17
Domnul: *sg. nom./ac.* 1,14; rezum. cap.2; 2,11, 12, 13, 18, 19, 21, 23, 27, 32; rezum. cap.3; 3,8, 11, 16, 17
Doamne: *sg. voc.* 1,19; 2,17

DORIT, -Ă: s.
(ceale) dorite: *s.n. pl. ac.* 3,5

DREPTATE: s.f.
dreptății: *sg. gen.* 2,23

(a) DUCE: v. III
voiu duce: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,2

DUH: s.n.
Duhul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.2; 2,28, 29

DULCEAŢĂ: s.f. (aici) „cu referire la dulceața vinului” (cf. Anania 2001, p.1165).
dulceață: *sg. ac.* 1,5; 3,18

DUMNEZEU: s.m.
Dumnezeului: *sg. gen./dat.* 1,13; 2,14, 26
Dumnezeului: *sg. gen., în sintagma* ***casa Dumnezeului*** 1,13, 14, 16
Dumnezeul: *sg. nom.* 2,13, 17, 23, 27; 3,17

F

(a se) FACE: v. III
(s-)au făcut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,2, 7
fac: *ind. prez. 3.pl.* 2,11
a face: *inf. prez.* 2,21
va face: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,23; 3,11
au făcut: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,26

FATĂ: s.f.
featele: *pl. nom./ac.* 2,28; 3,8
fata: *sg. ac.* 3,3

FAŢĂ: s.f.
feaţii: *sg. gen., în loc. prep.* ***înaintea feaţii*** „în fața” 2,3, 11
faţa: *sg. ac., în loc. prep.* (Înv.) ***de către faţa*** „(de) dinaintea” 2,6, 10
faţa: *sg. nom.* (aici) „avangarda oștirii” (cf. Anania 2001, p.1163) 2,20

(a) FĂGĂDUI: v. IV
făgăduiaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2

FECIOARĂ: s.f.
fecioară: *sg. ac.* 1,8

FEREASTRĂ: s.f.; var. **FEREASTĂ**
ferești: *pl. ac.* 2,8, 9

(a) FI: v. IV
e: *ind. prez. 3.sg.* 1,15; 2,11, 13; 3,4, 13, 14, 16
-i: *ind. prez. 3.sg.* 1,20
iaste: *ind. prez. 3.sg.* 1,18; 2,1, 3, 27
sânt: *ind. prez. 3.pl.* 2,11
sânt: *ind. prez. 1.sg.* 2,27; 3,10
va fi: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.2; 2,2, 28, 32; 3,17, 18, 19
au fost: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,1; 2,2

FIARĂ: s.f.
fiarăle: *pl. nom.* 1,20

FINIC: s.m. (Înv.) „curmal”, „palmier”
finicul: *sg. nom.* 1,12

FIU: s.m.
fiiul: *sg. nom.* 1,1
fiilor: *pl. gen./dat.* 1,3; 3,6, 8, 16, 19
fiii: *pl. nom./ac.* 1,3, 12; 2,28; 3,6, 8
fiii: *pl. voc., în sintagma* ***fiii Sionului*** 2,23

FOC: s.n.
focul: *sg. nom.* 1,19, 20
foc: *sg. nom./ac.* 2,3, 5, 30

FRATE: s.m.
fratele: *sg. ac.* 2,8

FRUMOS, -OASĂ: s.m./f./n.
(ceale) frumoasă: *s.f. pl. ac.* (aici „oazele deșertului”; cf. Anania 2001, p.1162) 1,19
(ceale) frumoase: *s.f. pl. nom./ac.* (cf. *Ibidem*) 1,20; 2,22
[ceale] frumoase: *s.n. pl. ac.* (aici) „odoare” 3,5

FUM: s.n.
fum: *sg. ac.* 2,30

FUR: s.m.
furul: *sg. ac.* 2,9

G

GĂTIT, -Ă: adj. „pregătit pentru a întreprinde o acțiune”
gătit: *n. sg. ac.* 2,5

GÂNDAC: s.m.
gândacului: *sg. gen.* rezum. cap.1; 1,4
gândacul: *sg. nom.* 1,4; 2,25

GLAS: s.n.
glasul: *sg. ac.* 2,11; 3,16

(a) GOLI: v. IV
golindu-: *gerunziu* 1,7

(a) GONI: v. IV
voiu goni: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,20

GRĂDINĂ: s.f.
grădina: *sg. ac., în sintagma* ***grădina desfătării*** 2,3

(a) GRĂI: v. IV
au grăit: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,8

GRÂU: s.m.
grâul: *sg. nom.* 1,10, 17
grâu: *sg. ac.* 1,11; 2,19, 24

GREC: s.m.
grecilor: *pl. gen.* 3,6

GROAZNIC, -Ă: adj.
groaznică: *f. sg. nom.* rezum. cap.2; 2,31

GUNOI: s.n.
gunoiul: *sg. ac.* 1,17

GURĂ: s.f.
gura: *sg. ac.* 1,5

GUSTARE: s.f. (aici) „libație” (cf. lat. *lībātiō, -ōnis* în *Vulgata*)
gustarea: *sg. nom.* 1,9, 13
gustare: *sg. ac.* 2,14

H

HOTAR: s.n.
hotarul: *sg. voc., în sintagma* ***tot hotarul palestinilor*** 3,4
hotarele: *pl. ac.* 3,6

HRANĂ: s.f.
hrană: *sg. ac.* 1,16

(a se) HRĂNI: v. IV
hrănindu(-vă): *gerunziu* 2,26

I

IATĂ: interj.
iată: 2,19; 3,1, 7

IDOL: s.m.
idolilor: *pl. gen.* 3,5

(a) IERTA: v. I
să ierte: *conj. prez. 3.sg.* 2,14
iartă: *imperativ 2.sg.* 2,17
au iertat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,18

(a) IEȘI: v. IV
să iasă: *conj. prez. 3.sg.* 2,16
va ieși: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.3; 3,18

INIMĂ: s.f.
inima: *sg. ac., în loc. adv.* ***în toată inima*** 2,12
inimile: *pl. ac.* 2,13

(a) INTRA: v. I; var. (Pop.) **(a) ÎNTRA**
întrați: *imperativ 2.pl.* 1,13
vor întra: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,9

(a) IZBÂNDI: v. IV „a răzbuna”
izbândiți: *ind. prez. 2.pl.* 3,4

IZBÂNDIRE: s.f. (Înv.) „răzbunare”
izbândire: *sg. ac.* 3,4

IZVOR: s.n.
izvoarăle: *pl. nom.* 1,20
izvor: *sg. nom.* rezum. cap.3; 3,18

Î

(a) ÎMBUCA: v. I
au îmbucat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,20
îmbucând: *gerunziu* 2,3

(a) ÎMPĂRȚI: v. IV
au împărțit: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,2

ÎMPOTRIVA: prep.; var. (Înv. și pop.) **ÎMPROTIVA**
împrotiva: rezum. cap.1; 3,4, 19

ÎNAINTE: adv./prep.
înaintea: *prep.* 1,16; rezum. cap.2; 2,3
ininte: *adv. în loc. adv.* ***mai înainte*** 2,31

(a se) ÎNĂLȚA: v. I
(să) va înălța: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,20

ÎNCEPUT: s.n.; var. (Înv.) **CEPUT**
-ceput: *sg. ac., în loc adv.* ***din-ceput*** 2,2
început: *sg. ac., în loc. adv.* ***la început*** 2,23

(a se) ÎNCINGE: v. III „a (se) înfășura peste mijloc sau peste altă parte a corpului cu un brâu, o cingătoare etc.”
încingeți(-vă): *imperativ 2.pl.* 1,13

ÎNCINS, -Ă: adj. „înfășurat peste mijloc sau peste altă parte a corpului cu un brâu, o cingătoare etc.”
incinsă: *f. sg. ac.* 1,8

(a) ÎNDEMNA: v. I
îndeamnă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1; rezum. cap.2

ÎNDURAT, -Ă: adj.
îndurat: *m. sg. nom.* 2,13

ÎNDURĂTOR, -TOARE: adj. (Înv.) „răbdător”
îndurătoriu: *m. sg. nom.* 2,13

ÎNFRICOȘAT, -Ă: adj.
înfricoșate: *f. sg. gen.* rezum. cap.2
înfricoșată (foarte): *f. sg. nom.* 2,11

(a) ÎNGRECA: v. I (Înv. și pop.) „a împovăra”
va îngreca: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,8

(a se) ÎNUMLȚI: v. IV
(s-)au înmulțit: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,13

ÎNTINS, -Ă: adj. (aici) „revărsat”
întinsă: *f. sg. ac.* 2,2

(a se) ÎNTOARCE: v. III „a schimba direcția, orientarea inițială”; (Pop.) „a (se) transforma”
(să) vor întoarce: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.2; 2,6
întoarceți(-vă): *imperativ 2.pl.* 2,12
(vă) întoarceți: *imperativ 2.pl.* 2,13
(să) va întoarce: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,14, 31
voiu întoarce: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,25; 3,1, 7

(a) ÎNTRA: v. I; vezi **(a) INTRA**

(a se) ÎNTUNECA: v. I
(s-)au întunecat: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,10; 3,15

ÎNTUNERIC: s.n.; var. (Înv.) **ÎNTUNEAREC**
întunearecului: *sg. gen.* 2,2
întunearec: *sg. ac.* 2,31

J

(a se) JEFUI: v. IV
au jefuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,7
jefuitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,10

JEFUIRE: s.f.
jefuirea: *sg. ac.* rezum. cap.1
jefuire: *sg. ac.* 1,15

(a) JELI: v. IV
jelit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,10

(a) JELUI: v. IV
jeluit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,9

JERTFĂ: s.f.; var. **JÂRTVĂ**
jârtva: *sg. nom.* 1,9, 13
jârtvă: *sg. ac.* 2,14

JIDOV: s.m.
jidovilor: *pl. dat.* rezum. cap.2

JIVINĂ:]s.f.
jivina: *sg. nom.* 1,18

JIVINIE: s.f.; (Iuz.) „jivină”; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la I. Văcărescul, *Colecție din poeziile d-lui marelui logofăt...* București, 1848.
jiviniile: *pl. voc., în sintagma* ***jiviniile ţânutului*** 2,22

(a) JUDECA: v. I
va judeca: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.3
să judec: *conj. prez. 1.sg.* 3,12

L

LANCE: s.f.
lânci: *pl. ac.* 3,10

LAPTE: s.n.
lapte: *sg. ac.* 3,18

(a se) LĂCUI: v. IV; vezi **(a se) LOCUI**

LĂCUITOR: s.-m.; vezi **LOCUITOR**

LĂCUSTĂ: s.f.
lăcustei: *sg. gen.* rezum. cap.1
lăcusta: *sg. nom.* 1,4; 2,25
lăcustii: *sg. gen.* 1,4

(a) LĂSA: v. I
să lase: *conj. prez. 3.sg.* 2,14

(a) LĂUDA: v. I
veţi lăuda: *ind. viit.I. 2.pl.* 2,26

(a se) LÂNCEZI: v. IV
(s-)au lâncezit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,12

LEMN: s.n. (Înv. şi rar.) „arbore"; „copac"
leamnele: *pl. ac.* 1,19

(a) LEPĂDA: v. I
ai lepădat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,7

LEU: s.m.
leului: *sg. gen.* 1,6
leu: *sg. ac.* 1,6

LIMBĂ: s.f.
limbile: *pl. nom./ac.* 2,17; 3,2, 12
limbi: *pl. ac.* 2,19
limbilor: *pl. dat.* rezum. cap.3

LOC: s.n.
locul: *sg. ac.* 3,7

(a se) LOCUI: v. IV; var. (Înv.) **(a se) LĂCUI**
(să) va lăcui: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.3
lăcuiesc: *ind. prez. 1.sg.* 3,17
va fi lăcuită: *pasiv ind. viit.I. 3.sg.* 3,20

LOCUITOR: s.m.; var. (Înv.) **LĂCUITOR**
lăcuitorii: *pl. voc., în sintagma* ***toţi lăcuitorii pământului*** 1,2
lăcuitorii: *s.m. pl. nom./ac.* 1,14; 2,1

LUNĂ: s.f.
luna: *sg. nom.* 2,10, 31; 3,15

(a) LUA: v. I
luaţi: *imperativ 2.pl.* 1,2
aţi luat: *ind. pf.c. 2.pl.* 3,5

(a) LUCRA: v. I
au lucrat: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,19

LUCRĂTOR, -TOARE: s.m./f.
lucrătorii: *s.m. pl. nom., în sintagma* ***lucrătorii câmpului*** (cf. lat *agricola, -ae*)/ ***lucrătorii viilor*** (cf. lat. *vīnitor, -ōris*) 1,11

M

MALOGRANAT: s.m. „rodiu"; cuvântul nu este înregistrat în MDA; este împrumutat de traducători din latină (cf. lat. *mālogrānātum, -i*).
malogrănatul: *sg. nom.* 1,12

MARE: adj.
mare: *f./n. sg. nom./ac.* rezum. cap.2; 2,11, 25; 1,31; rezum. cap.3
mari: *n. pl. ac.* rezum. cap.2
mari: *f. sg. gen.* rezum. cap.2

MARE: s.f.
marea: *sg. ac., în sintagmele* ***marea răsăritului*** „Marea Moartă" (cf. Anania 2001, p.1163)/ ***marea cea mai de pre urmă*** „Marea Mediterană" (cf. *Ibidem*) 2,20

MĂR: s.m.
mărul: *sg. nom.* 1,12

(a) MĂRI: v. IV
au mărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,21

MĂSEA: s.f.
măsealele: *pl. nom.* 1,6

MÂNĂ: s.f.
mânile: *pl. ac.* 3,8

(a) MÂNCA: v. I
au mâncat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,4, 19; 2,25
veţi mânca: *ind. viit.I. 2.pl.* 2,26

(a se) MÂNTUI: v. IV
(să) va mântui: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.2; 2,32

MÂNTUIRE: s.f.
mântuirea: *sg. nom.* 2,32

(a) MERGE: v. III
vor mearge: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,7

MIJLOC: s.n.
mijlocul: *sg. ac., în loc. prep.* ***în mijlocul*** 2,27

MILOSTIV, -Ă: adj.
milostiv: *m. sg. nom.* 2,13

MINUNATĂ: s.f. (Înv.) „minune"
minunate: *pl. ac.* 2,26

MINUNE: s.f.
minuni: *pl. ac.* 2,30

MIRE: s.m.
mirele: *sg. nom.* 2,16

MIREASĂ: s.f.
mireasa: *sg. nom.* 2,16

MITITEL, -EA: s.m./f.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Logofătul Costache Konaki, *Poesii (...)*, Partea I, Iaşi, 1886.
mititeii: *s.m. pl. ac.* 2,16

MOLIE: s.f.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Prof. I. Simionescu, *Fauna României*, Bucureşti, 1938.
molie: *sg. ac.* 1,4

MOŞTENIRE: s.f.
moştenirea: *sg. ac.* 2,17; 3,2

(a) MUGI: v. IV
mugit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,18

MULT, -Ă: adj./adv.
mult: *adj. n. sg. nom.* 2,2
multe (foarte): *adj. f. pl. nom.* 2,11
mult: *adv.* 2,13

MUNTE: s.m.
muntele: *sg. ac.* 2,1, 32; 3,17
munți: *pl. ac.* 2,2
munților: *pl. gen.* 2,5
munții: *pl. nom.* 3,18

N

NĂDEJDE: s.f.
nădeajdea: *sg. nom.* 3,16

NEAM: s.n.
neamului: *sg. gen./dat.* 1,3; 3,8
neam: *sg. nom.* 1,6
neamului: *sg. gen., în sintagma* ***neamului și neamului*** „generațiilor" 2,2
neamuri: *pl. ac.* 3,2, 9
neamurile: *pl. voc., în sintagma* ***toate neamurile de prinprejur*** 3,11
neam: *sg. ac., în loc. adv.* ***în neam și în neam*** 3,20

NECAZ: s.n.; var. (Reg.) **NĂCAZ**
năcaz: *sg. ac.* rezum. cap.3

(a) NECĂJI: v. IV; var. (Pop.) **(a) NĂCĂJI**
au năcăjit: *ind. pf.c. 3.pl.* rezum. cap.3

NEMILOSTIVIRE: s.f.
nemilostivirea: *sg. ac.* rezum. cap.2

NENUMĂRAT, -Ă: adj.
nenumărat: *n. sg. nom.* 1,6

NEPUTINCIOS, -OASĂ: s.m./f.
(cel) neputincios: *s.m. sg. nom.* 3,10

NEUMBLAT, -Ă: adj.
neumblat: *n. sg. ac.* 2,20

NEVINOVAT, -Ă: adj.
nevinovat: *n. sg. ac.* 3,19

NOR: s.n.
norului: *sg. gen.* 2,2

NOROD: s.n.
norod: *sg. nom.* 2,2
norodul: *sg. nom./ac.* 2,5, 16, 17, 26, 27; rezum. cap.3; 3,2, 3
noroadele: *pl. nom.* 2,6
noroade: *pl. ac.* 2,17
norodului: *sg. gen./dat.* 2,18, 19; 3,16
noroade: *pl. nom., în sintagma* ***noroade, noroade*** „grămezi-grămezi" 3,14

NUME: s.n.
numele: *sg. ac., în sintagma* ***numele Domnului*** rezum. cap.2; 2,26, 32

O

OALĂ: s.f.
oală: *sg. ac.* 2,6

OASTE: s.f.
oastei: *sg. gen.* 2,11

OBRAZ: s.n. „chip"
obrazele: *pl. nom.* 2,6

OCARĂ: s.f.
ocară: *sg. ac.* 2,17, 19

OCHI: s.m.
ochilor: *pl. gen.* 1,16

(a) ODRĂSLI: v. IV
au odrăslit: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,22

OLTAR: s.n.; var. (Înv. și reg.) **OLTARIU**
oltariului: *sg. gen.* 1,13
oltariu: *sg. ac.* 2,17

OM: s.m.
oamenii: *pl. nom.* 2,7

OMENESC, -EASCĂ: adj.
omenești: *m. pl. ac.* 1,12

OMIDĂ: s.f.
omidii: *sg. gen.* rezum. cap.1
omida: *sg. nom.* 2,25

ORZ: s.n.
orzu: *sg. ac.* 1,11

OSTAȘ: s.m.
ostași: *pl. (cu desinență ϕ) nom.* 2,7

P

PALESTIN: s.m. „palestinian"; în forma fără sufixul *-ean*, cuvântul nu este înregistrat în MDA.
palestinilor: *pl. gen.* 3,4

PĂMÂNT: s.n.
pământului: *sg. gen.* rezum. cap.1; 1,2, 14; 2,1
pământul: *sg. nom./ac.* 1,6, 10; 2,3, 10, 18; 3,2, 16, 19
pământ: *sg. ac.* 2,20, 30
pământule: *sg. voc.* 2,21

PĂRINTE: s.m.
părinților: *pl. gen.* 1,2

PĂȘUNE: s.f.
păşune: *sg. nom.* 1,18

PÂRÂU: s.n.; var. (Înv. și rar.) **PĂRĂU**
părăiele: *pl. ac.* 3,18

(a) PETRECE: v. III
va petreace: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,21

(a) PICĂTURI: v. IV (Trans.; despre lichide) „a picura"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Lesicon romanesc-latinesc-unguresc-nemțesc...*, Buda, 1825.
picături-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,18

PIERDERE: s.f.
pierderii: *sg. gen.* 3,19

(a) PIERI: v. IV
au perit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,5, 11, 13, 16, 18
perit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,9

PILDĂ: s.f.
pilda: *sg. ac.* rezum. cap.1

(a) PLÂNGE: v. III
plângând: *gerunziu* rezum. cap.1
plângeţi: *imperativ 2.pl.* 1,5, 13
plânge: *ind. prez. 3.sg.* 1,8
vor plânge: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,17

PLÂNGERE: s.f.
plângere: *sg. ac.* rezum. cap.1; 2,12

PLIN, -Ă: adj.
plin: *n. sg. nom.* 3,13

PLOAIE: s.f.
ploaie: *sg. ac.* 1,20
ploaia: *sg. nom.* 2,23

PLUG: s.n.
plugurile: *pl. ac.* 3,10

POCĂINŢĂ: s.f.
pocăinţă: *sg. ac.* rezum. cap.2

PODOABĂ: s.f.
podoaba: *sg. ac.* 2,23

(a se) POGORÎ: v. IV; vezi **(a se) COBORÎ**

POM: s.m.
pomii: *s.m. pl. nom.* 1,12
pomul: *sg. nom.* 2,22

POST: s.n.
post: *sg. ac.* rezum. cap.1; 2,12
postul: *sg. ac.* 1,14; 2,15

(a) POVESTI: v. IV
povestiţi: *imperativ 2.pl.* 1,3

PREOT: s.m.
preoţi: *pl. ac.* rezum. cap.1
preoţii: *pl. nom.* 1,9; 2,17
preoţi: *pl. voc.* 1,13

PRIDVOR: s.n.
pridvor: *sg. ac.* 2,17

(a se) PRIGONI: v. IV
(Mă) voiu prigoni: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,2

PRIMPREJUR: adv.; var. **PRINPREGIUR**
prinprejur: *adv. în loc. adj.* ***de prinprejur*** 3,11
prinpregiur: *adv. în loc. adj.* ***[de] prinpregiur*** 3,12

(a) PRISOSI: v. IV
prisosesc: *ind. prez. 3.pl.* 3,13

(a) PRIVI: v. IV
au privit: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,20

PROROC: s.m.
prorocul: *sg. nom.* rezum. cap.2

(a) PROROCI: v. IV
prorocind: *gerunziu* rezum. cap.1
vor proroci: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,28

PROROCIE: s.f.
prorociia: *sg. nom.* în titlul cărţii *Prorociia lui Ioil*

PRUNC: s.m.
pruncul: *sg. ac.* 3,3

PUI: s.m.
puiului: *sg. gen.* 1,6

(a) PUNE: v. III
pus-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,7
au pus: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,3

(a se) PURTA: v. I
(s-)au purtat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,20

PUSTIIRE: s.f.
pustiire: *sg. ac.* 3,19

PUSTIU, -IE: adj./s.
pustie: *s.f. sg. ac.* 1,7
pustiii: *s.f. sg. gen.* 1,19, 20; 2,3, 22
pustiia: *s.f. sg. ac.* 3,19
pustiiu: *adj. n. sg. ac.* 2,20

PUTERNIC, -Ă: s.m./f.
(Cel) Putearnic: *s.m. sg. nom.* 1,15

PUTOARE: s.f.
putoarea: *sg. nom.* 2,20

PUTREJUNE: s.f.; var. (Înv.) **PUTRĂGIUNE**
putrăgiunea: *sg. nom.* 2,20

(a) PUTREZI: v. IV
putrezit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,17

PUZDERIE: s.f.
puzderâia: *sg. ac.* 2,5

R

RAMURĂ: s.f.
ramurile: *pl. nom.* 1,7

RANĂ: s.f.
rane: *pl. ac.* rezum. cap.1

RĂBDĂTOR, -TOARE: adj.; var. (Înv.) **RĂBDĂTORIU**
răbdătoriu: *m. sg. nom.* 2,13

(a) RĂCNI: v. IV; var. (Pop.) **(a) RĂGNI**
va răgni: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,16

RĂMAS, -Ă: s.m./f.
(cei) rămaşi: *s.m. pl. ac.* 2,32

RĂMĂŞIŢĂ: s.f.
rămăşiţa: *sg. ac.* 1,4

(a) RĂMÂNE: s.f.
au rămas: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,4

RĂSĂRIT: s.n.
răsăritului: *sg. gen. în sintagma* ***marea răsăritului*** „Marea Moartă” (cf. Anania 2001, p.1163) 2,20

(a se) RĂSIPI: v. IV; vezi **(a se) RISIPI**

(a) RĂSPLĂTI: v. IV
voiu răsplăti: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,4

RĂSPLĂTIRE: s.f.
răsplătire: *sg. ac.* 3,4
răsplătirea: *sg. ac.* 3,7

(a) RĂSPUNDE: v. III
au răspuns: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,19

RĂUTATE: s.f.; var. (Înv.) **RĂOTATE**
răotate: *sg. ac.* 2,13
răotatea: *sg. nom.* 3,13

RĂZBOI: s.n.
războiu: *sg. ac.* 2,5; 3,9

(a se) RÂNCEZI: v. IV; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Dicționariu rumanesc, latinesc și unguresc.* Din orenduiala excelenții sale preasfințitul Ioann Bobb... în două tomuri. Cluj, Tom I: A – L, 1822; tom II: M – Z, 1823.
rîncezitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,10

(a) RÂVNI: v. IV; var. (Înv. și reg.) **(a) RĂVNI**
răvnit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,18

REPEJUNE: s.f. „vale" (cf. Anania 2001, p.1165)
răpejunea: *sg. ac.* 3,18

(a se) RISIPI: v. IV; var. (înv. și rar) **(a se) RĂSIPI**
(s-)au răsipit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,10
răsipitu(-s)au: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,17
(să) vor răsipi: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,8
au râsipit: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,2

ROBIE: s.f.
robiia: *sg. ac.* 3,1

ROD: s.n.
rodul: *sg. ac.* 2,22

RUGĂCIUNE: s.f.
rugăciune: *sg. ac.* rezum. cap.1

RUGINĂ: s.f.
ruginii: *sg. gen.* rezum. cap.1
rugina: *sg. nom.* 1,4; 2,25

(a) RUPE: v. III; var. (Înv. și reg.) **(a) RUMPE**
rumpeți: *imperativ 2.pl.* 3,11

(a se) RUȘINA: v. I
(să) va rușina: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,26, 27

S

SABIE: s.f.
sabii: *pl. ac.* 3,10

SAC: s.n. (Înv.) „îmbrăcăminte făcută din sac (pânză de fuior de câlți sau de buci din care se fac sacii) care se purta în semn de doliu sau de pocăință ori de către cei săraci"
sac: *sg. ac.* 1,8, 13

SAPĂ: s.f.
sapele: *pl. ac.* 3,10

SAVEU: s.m.
saveilor: *pl. dat.*(cf. **Indice** Iov) 3,8

(a) SĂLTA: v. I „a simți o mare bucurie"; „a face salturi"
vor sălta: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,5
saltă: *imperativ 2.sg.* 2,21
săltați: *imperativ 2.pl.* 2,23

SĂLTARE: s.f. (Fig.; înv.) „bucurie foarte mare", „trăire intensă"
săltarea: *sg. nom.* 1,16

(a se) SĂTURA: v. I
(vă) veți sătura: *ind. viit.I. 2.pl.* 2,26

SÂNGE: s.n.
sânge: *sg. ac.* 2,30, 31; 3,19
sângele: *sg. nom./ac.* rezum. cap.3; 3,21

(a) SCĂPA: v. I
să scape: *conj. prez. 3.sg.* 2,3

(a se) SCULA: v. I
scoale(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 3,12

SEARĂ: s.f.
sara: *sg. ac., în loc. adj.:* ***de sara*** 2,23

(a) SECA: v. I; var. (Înv. și reg.) **(a) SĂCA**
au săcat: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,20

SECERĂ: s.f.
seaceri: *pl. ac.* 3,13

SECERIȘ: s.n.; var. (Înv. și reg.) **SĂCERIȘ** (Înv. și pop.; ccr.; mai ales la sg.) „cereale coapte care au fost sau urmează să fie secerate"
săcerișul: *sg. nom.* 1,11; 3,13

SEMN: s.n.
seamne: *pl. ac.* rezum. cap.2

SETE: s.f.
seate: *sg. nom.* 1,20

SFÂNT, -Ă: adj.
sfânt: *m. sg. nom./ac.* 2,1; 3,17

SFÂRȘIT: s.n. (aici) „ariergarda oștirii" (cf. Anania 2001, p.1163).
sfârșitul: *sg. nom.* 2,20

(a) SFINȚI: v. IV
sfințiți: *imperativ 2.pl.* 1,14; 2,15, 16; 3,9

SINGURĂTATE: s.f.
sângurătatea: *sg. nom.* 2,3

SLUGĂ: s.f.
slugile: *pl. ac.* 2,29

SLUJITOR, -TOARE: s.m./f.
slujitorii: *pl. nom., în sintagma* ***slujitorii Domnului*** 1,9; 2,17
slujitorii: *pl. voc., în sintagmele* ***slujitorii oltariului/slujitorii Dumnezeului mieu*** 1,13

SLUJNICĂ: s.f.
slujnice: *pl. ac.* 2,29

SMOCHIN: s.m.
smochinul: *sg. nom./ac.* 1,7, 12; 2,22

SOARE: s.m.
soarele: *sg. nom.* 2,10, 31; 3,15

SOARTĂ: s.f.; var. (Înv. și pop.) **SOARTE**
soarte: *sg. ac.* 3,3

(a se) SPARGE: v. III
spartu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,17

SPIN: s.m.
spinilor: *pl. gen.* 3,18

SPORIRE: s.f.
sporire: *sg. ac.* rezum. cap.2

(a) STĂPÂNI: v. IV
să stăpânească: *conj. prez. 3.pl.* 2,17

STEA: s.f.
stealele: *pl. nom.* 2,10; 3,15

STRĂIN, -Ă: s.m./f.; var. (Înv. și pop.) **STREIN**
streini: *s.m. pl. nom.* 3,17

STRĂLUCIRE: s.f.
strălucirea: *pl. ac.* 2,10; 3,15

STRÂMB: adv. „nedrept”
strâmb: 3,19

(a) STRÂNGE: v. III
strângeți: *imperativ 2.pl.* 2,16

(a) STRIGA: v. I
strâgați: *imperativ 2.pl.* 1,14; 3,9
voiu strâga: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,19

(a) SUFERI: v. IV
va suferi: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,11

SUGĂTOR, -TOARE: sm./f.
sugătorii: *pl. ac., în sintagma* ***sugătorii de țâțe*** 2,16

(a se) SUI: v. IV
(s-)au suit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,6
(să) vor sui: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,7, 9
(să) va sui: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,20
să (se) suie: *conj. prez. 3.pl.* 3,9, 12

SUNET: s.n.
sunetul: *sg. ac.* 2,5

(a) SUSPINA: v. I
au suspinat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,18

Ș

(a) ȘEDEA: v. II
voiu ședea: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,12

(a) ȘTI: v. IV
veți ști: *ind. viit.I. 2.pl.* 2,27; 3,17

ȘURĂ: s.f.
șurile: *pl. nom.* 1,17

T

TABĂRĂ: s.f.
taberile: *pl. nom.* 2,11

TARE: adj./s.
tare: *adj. m./n. sg. nom./ac.* 1,6; 2,2, 5; 3,10
tari: *adj. f. pl. nom.* 2,11
(cei) tari: *s.m. pl. ac.* 2,7

(a) TĂIA: v. I
tăiați: *imperativ 2.pl.* 2,13; 3,10

TĂIERE: s.f.
Tăierii: *sg. gen., în s. propr.* ***Valea Tăierii*** 3,14

TĂRIE: s.f.
tăriia: *sg. nom.* 2,25
tăria: *sg. nom.* 3,16

TÂNĂR, -Ă: s.m./f.
tinerii: *s.m. pl. nom.* 2,28

TEASC: s.n.
teascurile: *pl. nom.* 2,24; 3,13
teascul: *pl. nom.* 3,13

(a se) TEME: v. III
să (te) temi: *conj. prez. 2.sg.* 2,21
să (vă) teameți: *conj. prez. 2.pl.* 2,22

TINEREȚE: s.f.
tinereaţelor: *pl. gen.* 1,8

(a) TRAGE: v. III
au tras: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,10; 3,15

TRÂMBIȚĂ: s.f.
trâmbiță: *sg. ac.* 2,1
trâmbița: *sg. ac.* 2,15

(a) TRECE: v. III
vor treace: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,17, 18

(a) TRIMITE: v. III
voiu trimite: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,19
am trimis: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,25
trimiteți: *imperativ 2.pl.* 3,13

TRUFAȘ, -Ă: adj.
trufașu: *m. sg. nom.* 2,20

TRUP: s.n.
trupul: *sg. ac.* rezum. cap.2; 2,28

(a se) TULBURA: v. I; var. (Înv.) **(a se) TURBURA**
turburatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,10, 11
(s-)au turburat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,12, 17
să (să) turbure: *conj. prez. 3.pl.* 2,1

TURMĂ: s.f.
turmele: *pl. nom.* 1,18

Ț

ȚARINĂ: s.f.
țarinii: *sg. gen.* 1,11, 12

ȚÂȚĂ: s.f.
țâțe: *pl. ac., în sintagma* ***sugătorii de țâțe*** 2,16

ȚINUT: s.n.
ținutul: *sg. nom.* 1,10
ținutului: *sg. gen.* 1,19
ținutului: *sg. gen.* 2,22

U

(a) UDA: v. I
va uda: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,18

(a) UMBLA: v. I
vor umbla: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,8

(a se) UMPLE: v. III; var. (Înv. şi pop.) **(a se) UMPLEA**
(vă) veţi umplea: *ind. viit.I. 2.pl.* 2,19
(să) vor umplea: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,24

UNTDELEMN: s.n.; var. **UNT-DE-LEMN**
untul-de-lemn: *sg. nom.* 1,10
untdelemn: *sg. nom./ac.* 2,19, 24

URECHE: s.f.
urechi: *pl. ac.* 1,2

(a) URLA: v. I
urlaţi: *imperativ 2.pl.* 1,5, 13; 2,1
urlat-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,11

URMĂ: s.f.
urmă: *sg. ac., în sintagma* ***marea cea mai de pre urmă*** „Marea Mediterană" (cf. Anania 2001, p.1163) 2,20

(a se) USCA: v. I
(s-)au uscat: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,12

V

VAIET: s.n.
vaiete: *pl. ac.* 2,12

VALE: s.f.
valea: *sg. ac.* rezum. cap.3; 3,2, 12
Valea: *sg. ac., în s. propr.* ***Valea Tăierii*** 3,14

VĂPAIE: s.f.
văpaia: *sg. nom.* 1,19
văpaie: *sg. nom.* 2,3
văpăii: *sg. gen.* 2,5

(a se) VĂRSA: v. I
(să) vor vărsa: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,24
vărsa-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,28
voiu vărsa: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,29
au vărsat: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,19

VÂRF: s.n.
vârful: *sg. ac.* 2,5

VÂRTOS, -OASĂ: adv./s.
(mai) vârtos: *adv.* rezum. cap.1
(cei) vârtoşi: *s.m. pl. ac.* 3,9
vârtoşii: *s.m. pl. ac.* 3,11

VÂRTUTE: s.f.
vârtutea: *sg. ac.* 2,22

VEAC: s.n.
veac: *sg. ac., în lco. adv.* ***în veac*** 2,26, 27; rezum. cap.3; 3,20

(a) VEDEA: v. II
vor vedea: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,28

VEDENIE: s.f.
vedenii: *pl. ac.* 2,28

VEDERE: s.f.
vedearea: *sg. nom./ac.* 2,4, 4

(a) VENI: v. IV
va veni: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,15; 2,31
vine: *ind. prez. 3.sg.* 2,1
veniţi: *imperativ 2.pl.* 3,11, 13

(a se) VESELI: v. IV
(te) veseleşte: *imperativ 2.sg.* 2,21
(vă) veseliţi: *imperativ 2.pl.* 2,23

VESELIE: s.f.
veseliia: *sg. nom.* 1,16

(a) VESTI: v. IV
veasteaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2

VEŞMÂNT: s.n.
vejmintele: *sg. ac.* 2,13

VIE: s.f.
viia: *sg. nom./ac.* 1,7, 12; 2,22
viilor: *pl. gen.* 1,11

VIN: s.n.
vinul: *sg. nom./ac.* 1,5, 10
vin: *sg. ac.* 2,19, 24; 3,3

(a) VINDE: v. III
au vândut: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,3
aţi vândut: *ind. pf.c. 2.pl.* 3,6, 7
voiu vinde: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,8
vor vinde: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,8

VIS: s.n.
visuri: *pl. ac.* 2,28

(a) VISA: v. I
vor visa: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,28

VOLBURĂ: s.f.
volburii: *sg. gen.* 2,2

VRĂJMAŞ: s.m.
vrăjmaşilor: *pl. gen.* rezum. cap.2

VREME: s.f.
vreamea: *sg. ac.* 3,1

Z

ZI: s.f.
zilele: *pl. ac.* 1,2; 2,29; 3,1
zilei: *sg. dat.* 1,15
zioa: *sg. nom., în sintagma* ***zioa Domnului*** 1,15; 2,1, 11, 31; 3,14
zioa: *sg. nom./ac.* rezum. cap.2; 2,2; 3,18
zilii: *sg. gen., în sintagma* ***zilii Domnului*** rezum. cap.2

(a) ZICE: v. III
zice: *ind. prez. 3.sg.* 2, 12
vor zice: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,17
zic: *ind. prez. 3.pl.* 2,17
au zis: *ind. pf.c. 3.sg.* 2, 19, 32
zică: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 3,10

ZID: s.n.
zid: *sg. ac.* 2,7, 9

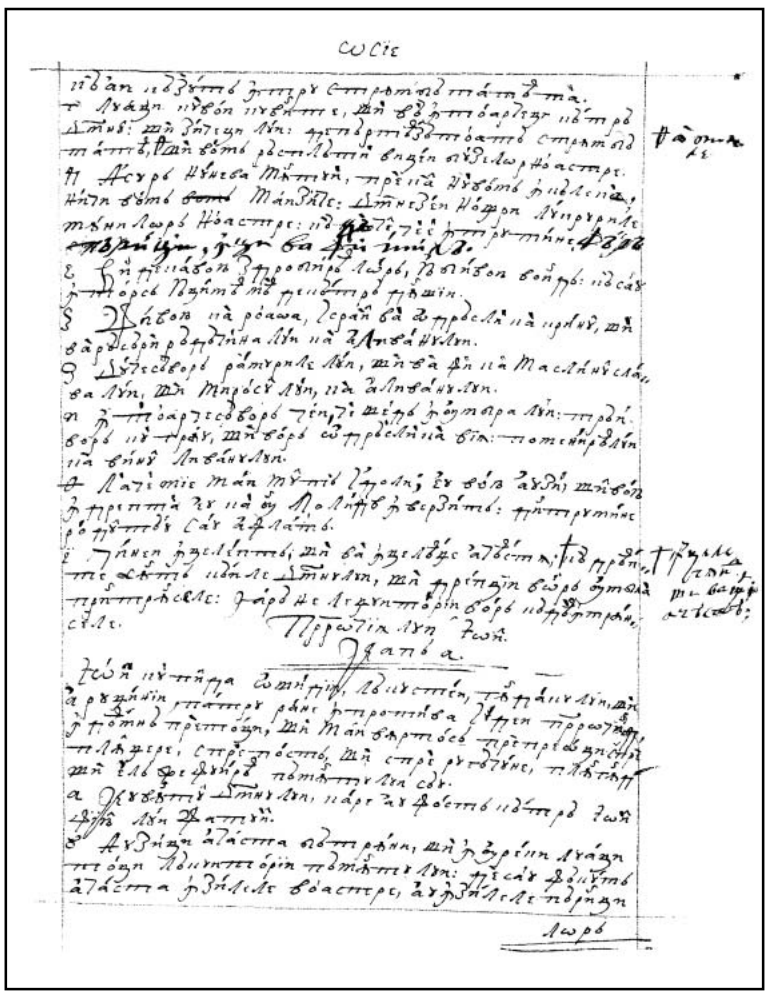

112r

112v

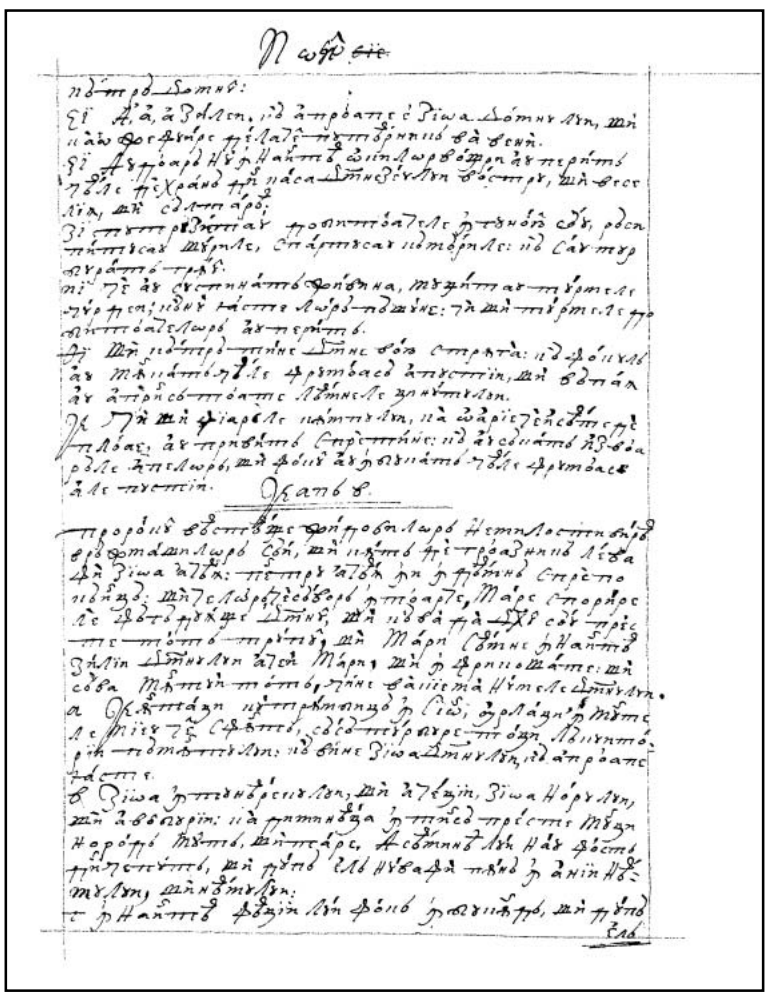

113r

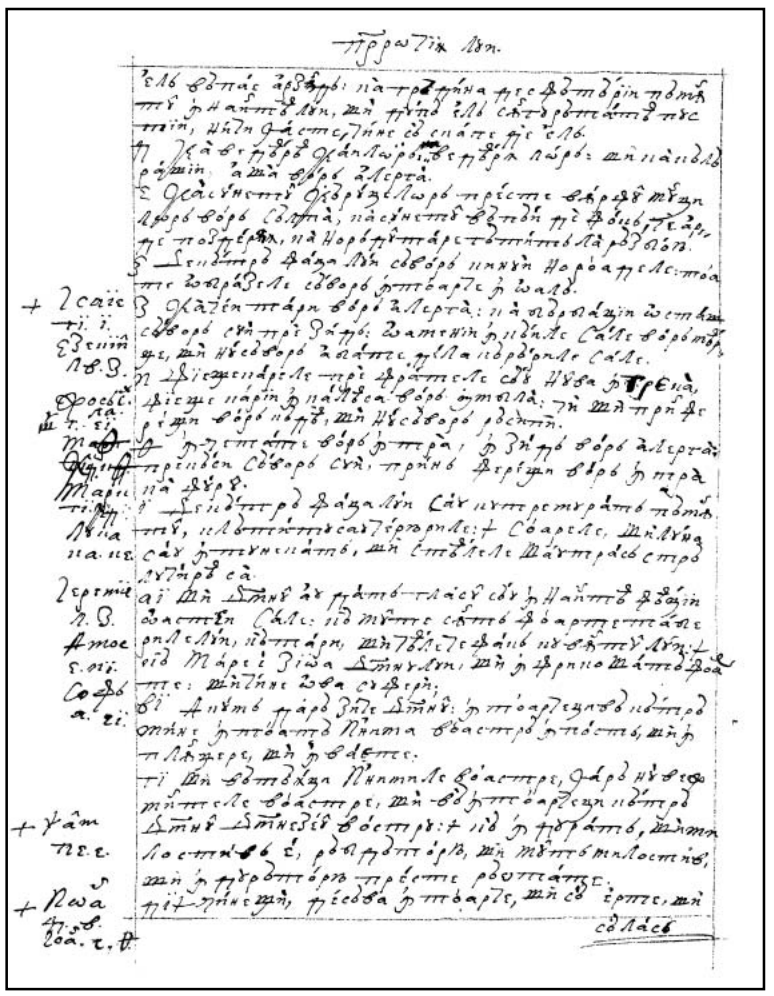

113v

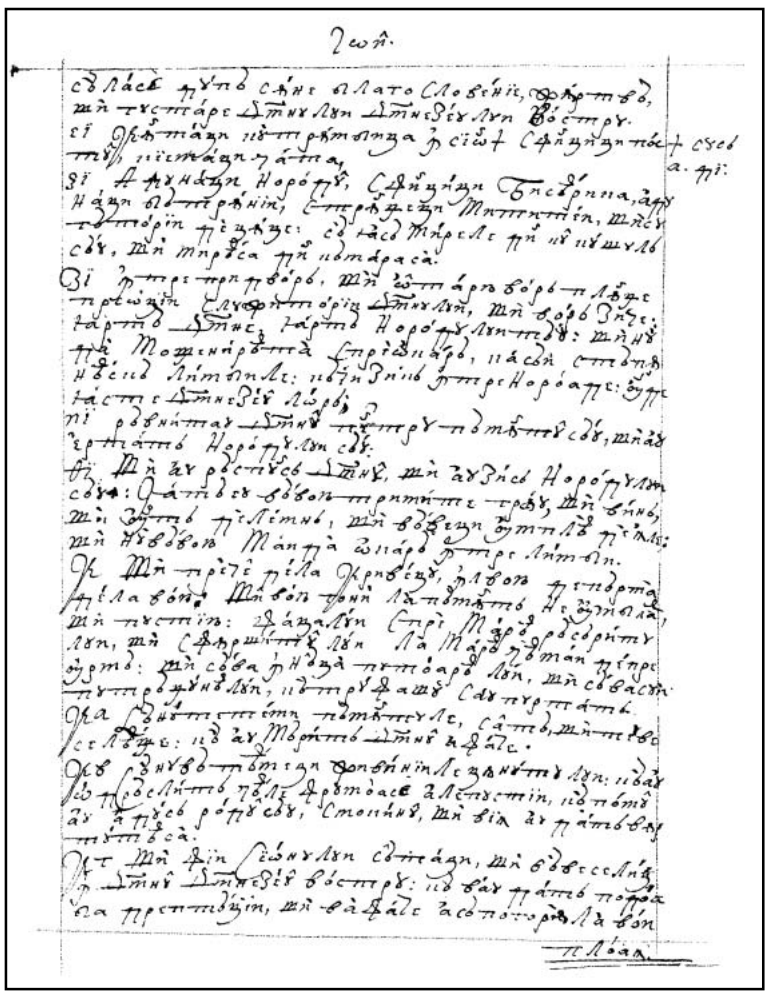

114r

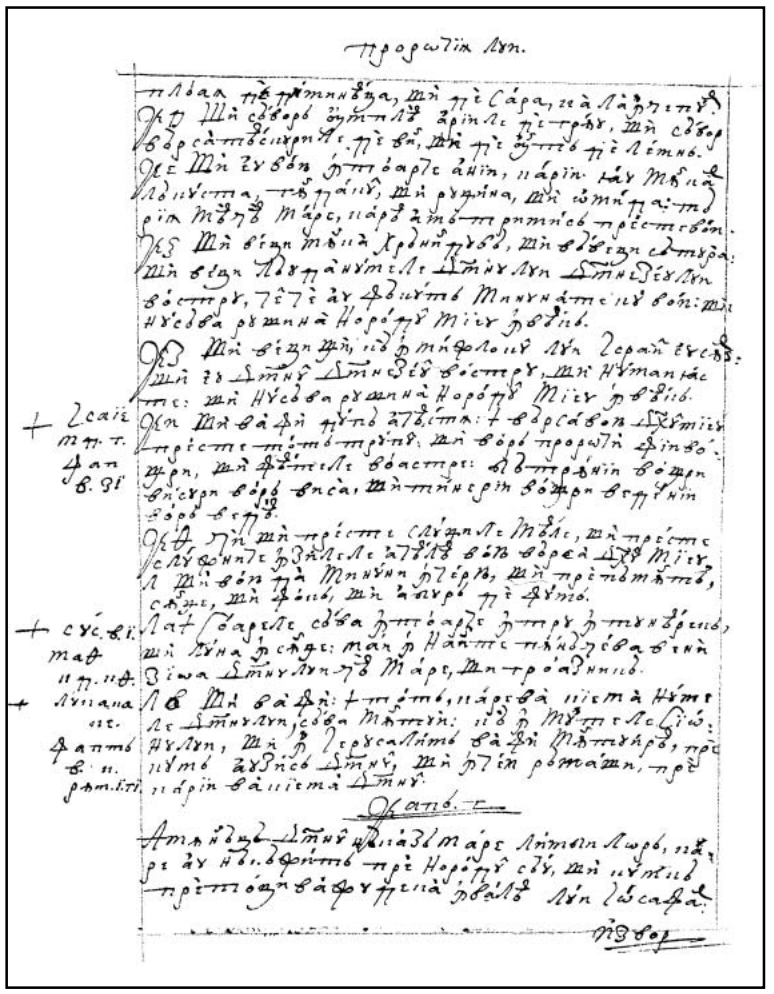

114v

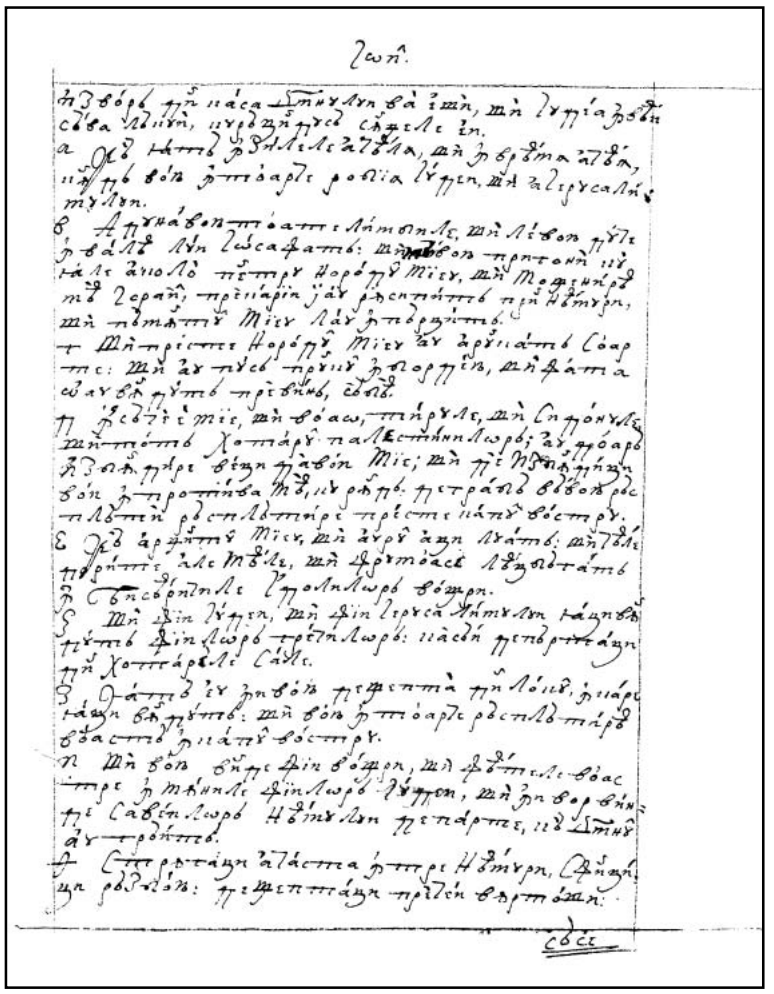

115r

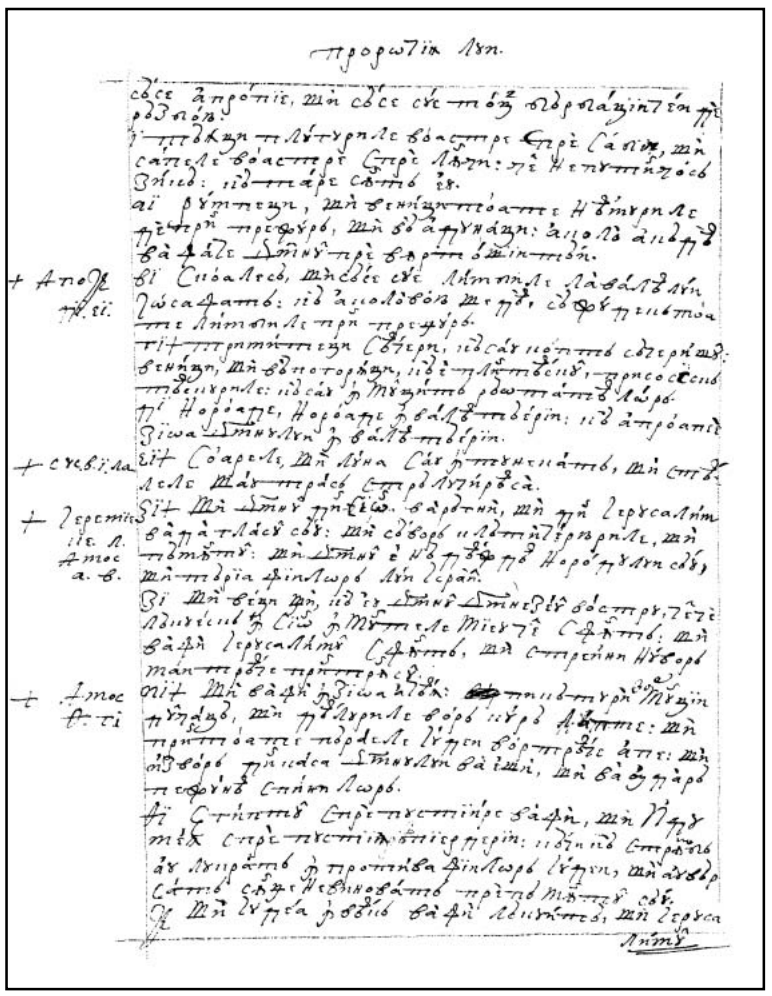

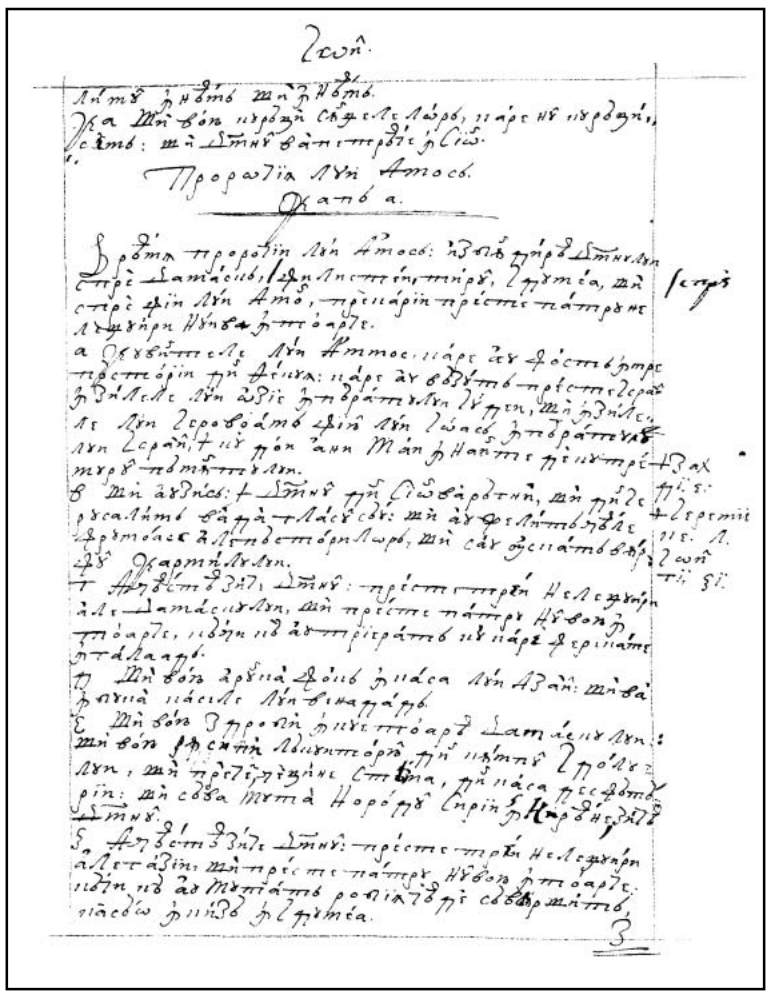

PROROCIIA LUI AMOS

Cap 1

Vreamea prorociii lui Amos. Izbândirea Domnului spre Damasc, spre filistei, Tirul, Idumeea, şi spre fiii lui Amon, pre carii preste patru nelegiuiri nu-i va întoarce.

1. Cuvintele lui Ammos, care au fost între păstorii din Thecuia, care au văzut preste Israil în zilele lui Ozie, împăratului Iudei, şi în zilele lui Ierovoam, fiiul lui Ioas, împăratului lui Israil, *cu doi ani mai înainte de cutremurul pământului. *Zah. 14, 15.
2. Şi au zis: „*Domnul din Sion va răgni şi din Ierusalim va da glasul Său; şi au jelit ceale frumoase ale păstorilor şi s-au uscat vârful Carmilului”. *Ieremie 25, 30. Ioil 13, 16.
3. Aceastea zice Domnul: „Preste trei nelegiuiri ale Damascului şi preste patru nu-l voiu întoarce, căci că au trierat cu care ferecate în Galaad.
4. Şi voiu arunca foc în casa lui Azail şi va îmbuca casele lui Venadad.
5. Şi voiu zdrobi încuietoarea Damascului şi voiu râsipi lăcuitoriul din câmpul idolului, şi pre cel ce ţine steama din casa desfătării; şi să va muta norodul Siriii în Nireane”, zicea Domnul.
6. Aceastea zice Domnul: „Preste trei nelegiuiri ale Gazii şi preste patru nu-l voiu întoarce, căci că au mutat robiia cea desăvârşită, ca să o închiză în Idumeea. |
116v 7. Şi voiu arunca foc în zidul Gazii şi va paşte casele lui.
8. Şi voiu râsipi lăcuitoriul din Azot şi pre cel ce ţine stema din Ascalom şi voiu întoarce mâna Mea preste Acaron şi vor peri ceialalţi ai filisteilor”, zice Domnul Dumnezeu.
9. Aceastea zice Domnul: „Preste trei nelegiuiri ale Tirului şi preste patru nu-l voiu întoarce, pentru că au închis robiia cea desăvârşită în Idumeea şi nu ş-au adus aminte de legătura fraţilor de pace.
10. Şi voiu trimite foc în zidul Tirului şi va paşte casele lui”.
11. Aceastea zice Domnul: „Preste trei nelegiuiri ale Edomului şi preste patru nu-l voiu întoarce, pentru că au gonit cu sabiia pe fratele său şi au vătămat mila lui şi au ţinut mai mult iuţimea sa, şi urgiia sa o au ţinut până în sfârşit.
12. Trimite-voiu foc în Theman şi va paşte casele Vosrei”.
13. Aceastea zice Domnul: „Preste trei nelegiuiri ale fiiului Ammon şi preste patru nu-l voiu întoarce, pentru că au îngrecat în Galaad, a-şi lărgi hotarul său.
14. Şi voiu aprinde foc în zidul Ravvei şi va paşte casele ei în urlare în zioa războiului, şi întru volbură în zioa cutremurului.
15. Şi să va duce Melhom spre robie, el şi căpeteniile lui împreună”, zice Domnul.

Cap 2

Izbândirea Domnului spre Moav, Iuda şi spre Israil; şi acestora le
117r *amânănţă perirea, de ca| |rea nu vor putea scăpa, că pentru luatele*

faceri de bine pururea au fost nemulţămitoriu şi leagea Domnului o au lepădat.

1. Aceastea zice Domnul: „Preste trei nelegiuri ale lui Moav şi preste patru nu-l voiu întoarce, pentru că au aprins oasele împăratului Idumeei până la cenuşe.
2. Şi voiu trimite foc spre Moav şi va îmbuca casele lui Carioth şi va muri în sunetul lui Moav, în răsunarea trâmbiţii.
3. Şi voiu răsăpi pre judecătoriu din mijlocul lui şi pre toate căpeteniile lui îi voiu omorî cu el", zice Domnul.
4. Aceastea zice Domnul: „Preste trei nelegiuriri ale Iudei şi preste patru nu-l voiu întoarce, pentru că au lepădat leagea Domnului şi poruncile Lui nu le-au păzit, că i-au înşelat idolii săi, după carii să dusease părinţii lor.
5. Şi voiu trimite foc în Iuda şi va îmbuca casele Ierusalimului".
6. Şi aceastea zice Domnul: „Preste trei nelegiuiri ale lui Israil şi preste patru nu-l voiu întoarce, pentru că au vândut pentru argint pre cel drept, şi pre cel sărac pentru încălţăminte,
7. Cei ce zdrobesc preste praful pământului capetele săracilor şi de la calea celor smerini să abat; şi fiiul şi tatăl lui s-au dus la fată, să pângărească numele Mieu cel sfânt.
8. Şi preste vejmintele ceale zălojite s-au culcat lângă tot oltariul, | şi vinul celor osândiţi 117v
bea în casa Dumnezeului său.
*Numer. 21, 24. 9. *Iară Eu am râsipit pre Amoreu de cătră faţa lor, a căruia înălţimea, înălţimea chedrilor,
2 Leage 2, 24. şi el tare ca străjeriul; şi am zdrobit rodul lui deasupra şi rădăcinile lui dedesupt.
*Ieşire 14, 21. 10. *Eu sânt Care v-am făcut a vă sui din pământul Eghiptului şi v-am povăţuit în pustie
2 Leage 8, 2. patruzeaci de ani, ca să stăpâniţi pământul Amoreului.
11. Şi am deşteptat dintre fiii voştri spre proroci, şi dintre fiii voştri nazareani. Au doară nu-i aşa, fiii lui Israil?", zice Domnul.
12. „Şi veţi închina nazareailor vin şi prorocilor veţi porunci, zicând: «Să nu proroci!».
13. Iată, Eu voiu scârşni supt voi precum scârneaşte carul încărcat de fân.
14. Şi va peri fuga de la cel iute, şi cel tare nu va dobândi vârtutea sa şi cel vârtos nu-ş va mântui sufletul său.
15. Şi cel ce să teame de arc nu va sta şi cel iutiu cu picioarele sale nu să va mântui şi călăraşul nu-ş va mântui sufletul său.
16. Şi cel vârtos cu inima între cei tari gol va fugi într-acea zi", zice Domnul.

Cap 3

Casa lui Israil, norodul cel sângur când v-a ales, o vădeaşte de multe nelegiuiri. Dintre carii zice că puţini să vor ţânea în năcazul ce le va veni asupră, care l-il amânănţă.

1. Auziţi cuvântul, care au grăit Domnul || preste voi, fiii lui Israil, preste toată 118r
rudeniia carea o am scos din pământul Eghiptului, zicând:
2. „Numai pre voi v-am cunoscut din toate rudeniile pământului; pentru aceaea voiu cerceta preste voi toate strâmbătăţile voastre.
3. Au doară vor umbla doao aseaminea, de nu să vor nărăvi?
4. Au doară va răgni leul în codru, de nu va avea pradă? Au doară va da puiul leului glas din culcuşul său, de nu va apuca ceva?
5. Au cădea-va paserea în laţul pământului fără vânătoriu? Au lua-să-va cursa de pre pământ mai nainte de-a prinde ceva?
6. De va răsuna trâmbiţa în cetate şi norodul nu să va spăimânta? De va fi rău în cetate, care să nu-l fie făcut Domnul?
7. Că nu face Domnul Dumnezeu cuvântul, de nu va deascoperi taina Sa cătră slujile Sale, prorocii!
8. Leul va răgni, cine nu să va teame? Domnul Dumnezeu au grăit, cine nu va proroci?
9. Auzită faceţi în căsile Azotului şi în căsile pământului Eghiptului şi ziceţi: «Adunaţi-vă pre muntele Samariii şi vedeţi multe nebunii în mijlocul ei şi pre cei ce rabdă năpaste în cămările ei».
10. N-au ştiut lucra drept – zice Domnul – agonisind strâmbătăţi şi răpiri în casele sale".
11. Pentru aceaea, aceastea zice Domnul Dumnezeu: „Năcăji-să-va şi să va încungiura pământul şi să va trage din tine tăriia ta şi să vor răpi casele tale". |

118v 12. Aceastea zice Domnul: „Ca cum ar scoate păstoriul din gura leului doao fluiere de picior au o parte de ureachie, aşea să vor scoate fiii lui Israil, carii lăcuiesc în Samaria, în rana pătişorului şi în patul Damascului.

13. Auziţi şi mărturisiţi în casa lui Iacov”, zice Domnul, Dumnezeul oastelor.

14. „Că în zioa când voiu începeape a cerceta nelegiuirile lui Israil, preste dânsul voiu cerceta şi preste hotarele lui Vethil; şi să vor tăia cornurile oltariului şi vor cădea pre pământ.

15. Şi voiu lovi casa cea de iarnă cu casa cea de vară şi vor peri casele ceale de os de elefant şi să vor răsipi case multe”, zice Domnul.

Cap 4

Supt chip de vaci grase năvăleaşte asupra mai-marilor Samariii cei nedrepţi, nebună a fi arătând închinarea lor de idoli. Şi pentru că fiii lui Israil cu multe rane de la păcatele sale nu să vor putea chema, le amânânţă Domnul, aseaminea celor ce mai nainte au pătimit, îndemnându-i să se întoarcă către Dumnezeu Atotputearnicul.

1. Auziţi cuvântul acesta, vaci grase, care sânteţi în munţii Samariii, ceale ce năpăstuiţi pre cei lipsiţi şi frângeţi pre cei săraci, care ziceţi domnilor voştri: „Aduceţi şi vom bea!” Juratu-S-au Domnul Dumnezeu în

2. Sfântul Său că: „Iată, zile vor veni preste voi şi vă vor rădica cu cârlige şi rămăşiţele voastre în oale fierbând. ||

119r 3. Şi prin deşchideri veţi ieşi una împrotiva alţiia şi vă veţi lepăda în Armon”, zice Domnul.

4. Veniţi la Vethil, şi necredincios lucraţi la Galgala şi înmulţiţi nelegiuirea; şi aduceţi dimineaţa junghierile voastre, în trei zile zeciuirile voastre.

5. Jârthuiţi din frământat laudă. Şi chemaţ aducerile ceale de voie şi vestiţi, că aşea aţi vrut, fiii lui Israil”, zice Domnul Dumnezeu.

6. „Pentru aceaea, şi Eu v-am dat strepezirea dinţilor în toate cetăţile voastre şi lipsa pânilor în toate locurile voastre. Şi nu v-aţi întors către Mine”, zice Domnul.

7. „Şi Eu încă am oprit de către voi ploaia, încă trei luni fiind până la săcerişu; şi am ploat preste o cetate, şi preste altă cetate n-am ploat. O parte ploată au fost, şi partea pre carea n-am ploat s-au uscat.

8. Şi au venit doao şi trei cetăţi la o cetate să bea apă, şi nu s-au săturat. Şi nu v-aţi întors către Mine”, zice Domnul.

9. *„Lovitu-v-am cu vânt fierbinte şi cu gâlbănare mulţimea grădinilor voastre şi a viilor voastre; maslinii voştri şi smochinii voştri i-au mâncat omida. Şi nu v-aţi întors la Mine”, zice Domnul. *Aghei 2, 18.

10. „Trimis-am preste voi moarte în calea Eghiptului, lovit-am cu sabie pre tinerii voştri, până la prinsoarea cailor voştri şi am făcut a să sui putrăgiunea taberilor voastre în nările voastre. Şi nu v-aţi întors către Mine”, zice Domnul. |

119v 11. „Răsipitu-v-am *precum au răsipit Domnul Sodomul şi Gomorul, şi v-aţi făcut ca un tare răpit de ardere. Şi nu v-aţi întors către Mine”, zice Domnul. *Facer. 10, 24.

12. „Pentru aceaea, aceastea voiu face ţie, Israile, iară după ce voiu face aceastea, găteaşte-te spre întimpinarea Dumnezeului tău, Israile.

13. Că, iată, Cel ce închipuiaşte munţii şi zideaşte vântul şi vesteaşte omului vorba sa, Cel ce face negura dimineaţa şi păşeaşte pre ceale înalte ale pământului, Domnul, Dumnezeul oastelor, numele Lui”.

Cap 5

Jeleaşte căderea lui Israil prorocul, chemându-l a căuta pre Domnul, ca aşea să poată scăpa de năcazurile ce i să cuvin pentru păcat, pentru carele pretutindini plângere va fi. Ureaşte Domnul praznicele şi jârtvele lor, cărora, pentru închinarea de idoli, le amânânţă robiia.

1. Auziţi cuvântul acesta, că eu rădic preste voi plângere. Casa lui Israil au căzut şi nu va adaoge a să scula.

2. Fecioara Israil aruncată e pre pământul său, nu e cine să o deşteapte.

3. Că aceastea zice Domnul Dumnezeu: „Cetatea din carea ieşiia o mie, să vor lăsa într-însa o sută, şi din carea ieşea o sută, să vor lăsa într-însa zeace în casa lui Israil”.

4. Că aceastea zice Domnul casii lui Israil: „Căutaţi-Mă şi veţi fi vii!
5. Şi să nu căutaţi pre Vethil şi în Galgala să nu întraţi şi în Versaviia nu veţi treace, că Galgala roabă să va duce şi Vethil va fi netrebnic. ||
6. Căutaţi pre Domnul şi veţi fi vii, ca nu cumva să se arză ca focul casa lui Iosiv şi va 120r
îmbuca, şi nu va fi cine să stângă pre Vethil.
7. Cei ce întoarceţi spre pelin judecata şi dreptatea pre pământ lăsaţi.
8. Cel ce face în ceriu Ursoia şi Pişatul Coasei şi întoarce întunearecul spre zori şi zioa
*Jos 9, 6. spre noapte o schimbă, *Cel ce chiamă apele mării şi le varsă preste faţa pământului, Domnul e numele Lui.
9. Cel ce zimbreaşte bătaia preste cel vârtos şi jefuire preste cel putearnic aduce.
10. Urât-au pre cel ce dojenea în poartă, şi pre cel ce grăia desăvârşit cu urăciune l-au urât.
*Sof. 1, 13. 11. Pentru aceea, căci că rumpeţi pre cel sărac şi pradă aleasă luaţi de la el, *casă de piatră în patru dungi veţi zidi şi nu veţi lăcui într-însele, vii veţi sădi iubite şi nu veţi bea vinul lor.
12. Că am cunoscut nelegiuirile voastre ceale multe şi păcatele voastre ceale tari, vrăjmaşi drepţi luând dar şi apăsând pre cei săraci în poartă.
13. Pentru aceaea, cel priceput în vreamea aceaea va tăcea, că vreame rea iaste.
14. Căutaţi binele, iară nu răul, ca să trăiţi; şi va fi Domnul, Dumnezeul oastelor, cu voi, precum aţi zis:
*Psalm 96, 10. 15. *«Urâţi răul şi iubiţi binele». Şi rânduiţi în poartă judecată, ca doară să va milostivi
Râm. 12, 9. Domnul, Dumnezeul oastelor, spre rămăşiţele lui Iosiv”. |
16. Pentru aceea, aceastea zice Domnul, Dumnezeul oastelor, stăpânitoriul: „În toate uliţele 120v
plângere şi întru toate ce sânt afară să va zice: «Vai! Vai!» Şi vor chema pre lucrătoriul de câmp la jale, şi la plâns pre cei ce ştiu plânge.
17. Şi întru toate viile va fi plângere, că voi treace prin mijlocul tău”, zice Domnul.
*Ierem. 30, 7. 18. *„Amar celor ce doresc zioa Domnului. La ce aceaea voao? Zioa Domnului aceasta,
Ioil 2, 11. întunearec, iară nu lumină.
Sof. 1, 15. 19. Precum de ar fugi omul de cătră faţa leului şi să-l întâmpine ursul şi să între în casă şi să se razime cu mâna sa pre păreate şi să-l muşte şearpele.
20. Au doară nu e întunearec zioa Domnului, şi nu lumină; şi ceaţă, iară nu strălucire într-însa?
*Isaie 1, 11. 21. *Urât-am şi am lepădat sărbătorile voastre şi nu voiu prinde mirosul ceatelor voastre.
Ieremie 6, 20. 22. Că de-M veţi aduce arderi de tot, şi darurile voastre nu voiu priimi şi la făgăduinţele
Malh. 1, 12. celor grase a voastre nu Mă voiu uita.
23. Depertează de la Mine gâlceava viersurilor tale şi cântecele cobzei tale nu le voiu auzi.
24. Şi să va deascoperi ca apa judecata şi dreptatea, ca o răpejune tare.
*Fapt. 7, 42. 25. *Au doară junghieri şi jârtvă Mi-aţi adus în pustie patruzeaci de ani, casa lui Israil?
26. Şi aţi purtat cortul Molohului vostru şi chipul idolilor voştri, steaoa dumnezeului vostru, care v-aţi făcut voao?
27. Şi voiu face a vă muta preste Damasc”, zice Domnul, Dumnezeul oastelor, numele Lui. ||

Cap 6

121r

Amânănţă Domnul celor trufaşi şi dezmierdaţi perirea şi mutarea, împreună cu celaalalt norodul lui Israil, a căriia mândrie o urgiseaşte.

Luca 6, 24. 1 mar celor ce sânteţi bogaţi în Sion şi nădăjduiţi în muntele Samariii! Cei mari, capetele norodului, cei ce întraţi cu pompă în casa lui Israil.
2 Treaceţi în Halane şi vedeţi, şi de acolo vă duceţi în Emathul cel mare şi vă pogorâţi în Ghethul palestinilor, şi la fieştecare împărăţiile acestora ceale mai bune, de e mai lat hotarul lor decât hotarul vostru.
3. Carii v-aţi despreunat spre zi rea şi vă apropiaţi de scaunul strâmbătăţii.
4. Cei ce dormiţi în paturi de os de elefant şi vă blăzniţi în aşternuturile voastre, cei ce mâncaţi mielul din turmă şi viţei din mijlocul ciurzii.
5. Cei ce cântaţi la glasul organului ca David s-au gândit a avea unealte de cântare.
6. Bând vinul cu păhăreale şi cu scumpă ungere unşi şi nemică nu le era milă de zdrobirea lui Iosiv.
7. Pentru aceaea, acum să vor muta în capul celor ce să mută şi să va lua socoteala celor neînfrânaţi.

8. *Juratu-S-au Domnul Dumnezeu întru sufletul Său. Zice Domnul, Dumnezeul oastelor: „Urgisesc Eu mândria lui Iacov şi casele lui le-am urât; şi voiu da cetatea cu lăcuitorii săi. *Ierem. 51, 14.
9. Şi, de vor fi ceiaalalţi zeace bărbaţi într-o casă, şi aceia vor muri. |
121v 10. Şi-l va lua aproapele său şi-l va arde, ca să scoată oasele din casă. Şi va zice celui ce-i în cămările casii: «Au doară încă eşti lângă tine?»
11. Şi va răspunde: «Sfârşit iaste». Şi va zice lui: «Taci şi nu-ţi aduce aminte de numele Domnului!»".
12. Că, iată, Domnul va porunci şi va lovi casa cea mai mare cu căderi şi casa cea mai mică cu tăieri.
13. Au doară pot alerga prin pietri cai? Au să poate ara cu bivoli? Că aţi întors spre amărăciune judecata şi rodul dreptăţii spre pelin.
14. Cei ce vă veseliţi întru nimica, cei ce ziceţi: „Au doară nu cu putearea noastră ne-am luat coarne?"
15. „Că, iată, voiu deştepta preste voi casa lui Israil – zice Domnul, Dumnezeul oastelor – cu un neam. Şi vă va zdrobi de la întrarea lui Emath până la răpejunea pustiii".

Cap 7

Să roagă prorocul pentru depărtarea pedeapsii, ce veade apropiindu-să şi Domnul amânănţă robia, carea Amos, supt asămănarea neteziturii zidariului, o proroceaşte. Împrotivindu-să macar Amasie, preotului Vethil, carele pâreaşte pre Amos înaintea împăratului Israil, îndemnând pre Amos să meargă a proroci în pământul Iudei. Ci să arată a fi de la Domnul rânduit să prorocească preste Israil, carele şi lui Amasie şi lui Israil proroceaşte năcazuri.

1. ceastea mi-au arătat Domnul Dumnezeu: şi, iată, închipuitoriul lăcustii în începutul odrăzlirilor a ploii ceii de sara, şi, iată, târziu după tunderea împăratului.
2. Şi au fost, deacă au sfârşit a mânca iarba pământului, au zis: „Doamne Dumnezeule, milostiv fii! Rogu-mă! Cine va deştepta pre Iacov , că e mititel!"
122r 3. Milostivitu-S-au Domnul preste aceasta. „Nu || va fi", zis-au Domnul.
4. Aceastea mi-au arătat Domnul Dumnezeu şi, iată, chema judecata la foc Domnul Dumnezeu; şi au îmbucat adânc mult şi au mâncat împreună şi păreatele.
5. Şi au zis: „Doamne Dumnezeule, înceată! rogu-mă. Cine va deştepta pre Iacov, că e mititel!"
6. Milostivitu-S-au Domnul spre aceasta. „Ci şi aceasta nu va fi", zis-au Domnul Dumnezeu.
7. Aceastea mi-au arătat Domnul: şi, iată, Domnul stând preste zid spoit, şi în mâna Lui netezitoarea zidariului.
8. Şi au zis Domnul cătră mine: „Ce vezi tu, Amos?" Şi am zis: „Netezitoarea zidariului". Şi au zis Domnul: „Iată, Eu voiu pune netezitoarea în mijlocul norodului lui Israil. Nu voiu mai adaoge a-l aduce.
9. Şi să vor prăpădi ceale înalte ale idolului, şi jârtvirile lui Israil să vor pustii şi Mă voiu scula preste casa lui Ierovoam cu sabie".
10. Şi au trimis Amasie preotul, în Vethil, la Ierovoam, împăratul lui Israil, zicând: „Războit-au împrotiva ta Amos în mijlocul casii lui Israil; nu va putea suferi pământul toate cuvintele lui,
11. Că aceastea zice Amos: «De sabie va muri Ierovoam, şi Israil rob se va muta din pământul său»".
12. Şi au zis Amasie cătră Amos: „Cel ce vezi, păşeaşte, fugi în pământul Iudii şi mâncă acolo pâine şi vei proroci acolo!
13. Şi în Vethil nu vei mai adaoge a proroci, că sfinţirea împăratului iaste şi casa împărăţiii".
14. Şi au răspuns Amos şi au zis cătră Amasie: „Nu sânt proroc, şi nu sânt fiiul prorocului, ci ciurdariu sânt eu, scuturând duzii. |
122v 15. Şi m-au luat Domnul când urmam turma. Şi au zis Domnul cătră mine: «Mergi, proroceaşte cătră norodul tău, Israil!»
16. Şi acum, auzi cuvântul Domnului! Tu zici: «Nu vei proroci preste Israil şi nu vei picături preste casa idolului!»
17. Pentru aceasta, aceastea zice Domnul: «Muiarea ta în cetate va curvi şi fiii tăi şi featele tale de sabie vor cădea şi pământul tău cu funea să va măsura şi tu în pământ pângărit vei muri, şi Israil rob să va muta din pământul său»".

Cap 8

Amos, supt pilda cârligului de poame, proroceaşte a să apropia sfârşitul împărăţiii lui Israil, pentru asuprirea săracilor. Şi asprirea viitoarei supărări vădeaşte. Şi sărbătorile lor, zice că să vor întoarce spre jale şi viitoarea cuvântului lui Dumnezeu foamete vesteaşte.

1. Aceastea me-au arătat Domnul Dumnezeu: şi iată un cârlig de poame.
2. Şi au zis: „Ce tu vezi, Amos?" Şi am zis: „Un cârlig de poame". Şi au zis Domnul cătră mine: „Venit-au sfârşitul preste norodul Mieu, Israil. Nu voiu mai adaoge a-l treace.
3. Şi vor scârşni ţâţînile biseariciі în zioa aceaea – zice Domnul Dumnezeu – mulţi vor muri; în tot locul să va lepăda tăcearea".
4. Auziţi aceasta cei ce zdrobiţi pre cel sărac şi faceţi a scădea pre lipsiţii pământului,
5. Zicând: „Când va treace luna şi vom vinde negoţurile? Şi sâmbăta şi vom deşchide grâul? Ca să micşorăm măsura şi să sporim siclul şi să punem cumpene vicleane? ||
6. Ca să stăpânim cu argint pre cei lipsiţi şi pre cei săraci cu încălţămintele şi coadele 123r
grâului să le vindem?"
7. Juratu-S-au Domnul preste mândria lui Iacov: „De voiu uita până în sfârşit toate lucrurile lor!"
8. Au doară pentru aceasta nu să va cutremura pământul şi va plânge tot lăcuitoriul lui? Şi să va sui ca tot râul şi să va lepăda şi va curge ca râul Eghiptului.
9. „Şi va fi în zioa aceaea – zice Domnul Dumnezeu – apune-va soarele la amiazăzi şi voiu face a să întuneca pământul în zi de lumină.

*Tovie 2, 6. 10. *Şi voiu întoarce sărbătorile voastre spre jale şi toate cântecele voastre spre plângere;
1 Maca. 1, 41. şi voiu aduce preste tot dosul vostru sac şi preste tot capul pleşuire. Şi o voiu pune ca jalea celui întâiu născut şi ceale mai de pre urmă a ei ca zioa cea amară.
11. Iată, zile vin – zice Domnul – şi voiu trimite foamete pre pământ, nu foame de pâine, nici seate de apă, ci de auzirea cuvântului Domnului.
12. Şi să vor clăti de la mare până la mare, şi de la crivaţu până la răsărit. Încungiura-vor căutând cuvântul Domnului şi nu-l vor afla.
13. În zioa aceaea vor scădea fecioare frumoase şi tineri de seate.
14. Cei ce să joară în greşala Samariii şi zic: «Viu e Dumnezeul tău, Dan» şi «trăiaşte calea Versaviei», şi vor cădea şi nu să vor mai scula".

Cap 9 |

Zice Domnul că va bate pre cei necredincioşi, aşea ca nime să nu scape, iară, după aceaea, va deştepta cortul lui David, şi robia fiilor lui Israil o va întoarce cu marea lor fericire. 123v

1. Văzut-am pre Domnul stând pre oltariu şi au zis: „Loveaşte ţiţina şi să se clătească pragurile, că lăcomie e în capul tuturor; şi pre cel mai de pre urmă al lor cu sabie îl vor omorî, nu le va fi lor scăpare. Fugi-vor, şi nu să va mântui dintre ei cel ce va fugi.

*Psalm 138, 8. 2. *De să vor pogorî până la iad, de acolo mâna Mea îi va scoate; şi de să vor sui până în ceriu, de acolo îi voiu trage.
3. Şi de să vor ascunde în vârful Carmilului, de acolo cercetând îi voiu duce; şi de să vor pitula de la ochii Miei în adâncul mării, acolo voiu porunci şarpelui şi-i va muşca.
4. Şi de să vor duce spre robie înaintea nepriiatinilor săi, şi acolo voiu porunci sabiei
*Ierem. 24, 11. şi-i va ucide; *şi voiu pune ochiul Mieu preste ei spre rău, iară nu spre bine".
5. Şi Domnul, Dumnezeul oastelor, Cel ce atinge pământul şi să va veştezi. Şi vor plânge toţi cei ce lăcuiesc într-însul şi să va sui ca râul fieştecarele şi va curge ca râul Eghiptului.

*Sus 5, 8. 6. Cel ce zideaşte în ceriuri suirea Sa şi soartea Sa pre pământ o au întemeiat, *Cel ce chiamă apele mării şi le varsă preste faţa pământului, Domnul e numele Lui.
7. „Au doară nu ca fiii ethiopleanilor voi sânteţi Mie, fiii lui Israil? – zice Domnul – au doară nu pre Israil a să sui am făcut din pământul Eghiptului şi pre palestini din Capadochia şi pre siri din chireani? ||
8. Iată, ochii Domnului Dumnezeu preste împărăţia ce păcătuiaşte şi voiu zdrobi aceasta 124r
de pre faţa pământului, însă zdrobind, nu voiu zdrobi casa lui Iacov, zice Domnul.

9. Că, iată, voiu porunci Eu şi voiu bate în toate limbile casa lui Israil, precum să zbate grâul în ciur şi nu va cădea o pietricea pre pământ.
10. De sabie vor muri toţi păcătoşii norodului Mieu, cei ce zic: «Nu să va apropia şi nu va veni preste noi răul!».
11. *În zioa aceaea, voiu deştepta cortul lui David, care au căzut, şi voiu zidi spărturile zidurilor lui şi ceale căzute le voiu întemeia şi le voiu zidi ca în zilele ceale de demult. *Fapt. 15, 16.
12. Precum stăpânea rămăşiţele Idumeei şi toate neamurile, pentru că s-au chemat numele Mieu preste dânşii, zice Domnul, făcând aceastea.
13. Iată, zile vin – zice Domnul – şi va apuca plugariul pre săcerătoriu şi călcătoriul de struguri pre sămânătoriu. *Şi vor picături măgurile dulceaţă şi toate dealurile lucrate vor fi. *Ioil 3, 18.
14. Şi voiu întoarce robia norodului Mieu, Israil, şi vor zidi cetăţile ceale părăsite şi vor lăcui într-însele; şi vor sădi vii şi vor bea vinul lor şi vor face grădini şi vor mânca rodurile lor.
15. Şi-i voiu sădi pre pământul său şi nu-i voiu mai zmulge de pre pământul său, care l-am dat lor", zice Domnul Dumnezeul tău.

A

(a se) ABATE: v. III
(să) abat: *ind. prez. 3.pl.* 2,7

ACOLO: adv.
acolo: 6,2; 7,12; 9,2, 3, 4

ACUM: adv.
acum: 6,7; 7,16

(a se) ADĂUGA: v. I; var. **(a se) ADAOGE:** v. III „a continua să”
va adaoge: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,1
voiu adaoge: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,8; 8,2
vei adaoge: *ind. viit.I. 2.sg.* 7,13

ADÂNC: s.n.
adânc: *sg. ac.* 7,4
adâncul: *sg. ac.* 9,3

(a-şi) ADUCE: v. III
(ş-)au adus: *ind. pf.c. 3.pl., în loc. v.* ***ş-au adus aminte*** 1,9
aduceţi: *imperativ 2.pl.* 4,1, 4
aduce: *ind. prez. 3.sg.* 5,9
veţi aduce: *ind. viit.I. 2.pl.* 5,22
aţi adus: *ind. pf.c. 2.pl.* 5,25
(nu-ţi) aduce: *imperativ prohib. 2.sg., în loc. v.* ***nu-ţi aduce aminte*** 6,11
a aduce: *inf. prez.* 7,8
voiu aduce: *ind. viit.I. 1.sg.* 8,10

ADUCERE: s.f.
aducerile: *pl. ac., în sintagma* ***aducerile ceale de voie*** 4,5

(a) ADUNA: v. I
adunaţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 3,9

AFARĂ: adv.
afară: 5,16

(a) AFLA: v. I
vor afla: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,12

(a) AGONISI: v. IV
agonisind: *gerunziu* 3,10

(a) ALERGA: v. I
alerga: *inf. prez. fără* ***a*** 6,13

ALES, ALEASĂ: adj.
ales: *n. sg. nom.* rezum. cap.3
aleasă: *f. sg. ac.* 5,11

AMAR, -Ă: adj./s.
amar: *s.n.* (+ dat.) *sg. nom.* „vai” 5,18; 6,1
amară: *adj. f. sg. ac.* 8,10

AMĂRĂCIUNE: s.f.
amărăciune: *sg. ac.* 6,13

(a) AMENINŢA: v. I; var. **(a) AMÂNĂNŢA**
amânănţă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2; rezum. cap.3; rezum. cap.6; rezum. cap.7
amânânţă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4; rezum. cap.5

AMIAZĂ: adv.; var. (Reg.) **AMIAZĂZI**
amiazăzi: *adv. în loc. adv.* ***la amiazăzi*** 8,9

AMINTE: adv.
aminte: *adv. în loc. v.* ***a-şi aduce aminte***; vezi **(a-şi) ADUCE**

AMOREU: s.m. (cf. **Indice** Fc)
Amoreu: *sg. ac.* 2,9
Amoreului: *sg. gen.* 2,10

AN: s.m.
ani: *pl. ac.* 1,1; 2,10; 5,25

APĂ: s.f.
apă: *sg. ac.* 4,8; 8,11
apele: *pl. ac.* 5,8; 9,6
apa: *sg. ac.* 5,24

(a) APĂSA: v. I
apăsând: *gerunziu* 5,12

(a) APRINDE: v. III
voiu aprinde: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,14
au aprins: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,1

APROAPE: s.m.
aproapele: *s.m. sg. nom.* 6,10

(a se) APROPIA: v. I
(vă) apropiaţi: *ind. prez. 2.pl.* 6,3
apropiindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.7
a (să) apropia: *inf. prez.* rezum. cap.8
(să) va apropia: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,10

(a) APUCA: v. I
va apuca: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,4; 9,13

(a) APUNE: v. III
apune-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,9

(a) ARA: v. I
ara: *inf. prez. fără* ***a*** 6,13

(a SE) ARĂTA: v. I
arătând: *gerunziu* rezum. cap.4
(să) arată: *ind. prez. impers.* rezum. cap.7
au arătat: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,1, 4, 7; 8,1

ARC: s.n.
arc: *sg. ac.* 2,15

(a se) ARDE: v. III
să (se) arză: *conj. prez. 3.sg.* 5,6
va arde: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,10

ARDERE: s.f.
ardere: *sg. ac.* 4,11
arderi: *pl. ac., în sintagma* ***arderi de tot*** 5,22

ARGINT: s.n.
argint: *sg. ac.* 2,6; 8,6

(a) ARUNCA: v. I
voiu arunca: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,4, 7
aruncată e: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 5,2

(a se) ASCUNDE: v. III
(să) vor ascunde: *ind. viit.I. 3.pl.* 9,3

ASEMĂNARE: s.f.; var. (Înv.) **ASĂMĂNARE**
asămănarea: *sg. ac.* rezum. cap.7

ASEMENEA: adv./prep.; var. (Înv.) **ASEAMINEA**
aseaminea: *adv.* 3,3
aseaminea: *prep.* rezum. cap.4

ASPRIRE: s.f.
asprirea: *sg. ac.* rezum. cap.8

ASUPRIRE: s.f.
asuprirea: *sg. ac.* rezum. cap.8

AȘA: adv.; var. (Înv. și reg.) **AȘEA**
așa: 2,11
așea: 3,12; 4,5; rezum. cap.5; rezum. cap.9

AȘTERNUT: s.n.
așternuturile: *pl. ac.* 6,4

(a) ATINGE: v. III
atinge: *ind. prez. 3.sg.* 9,5

ATOTPUTERNIC, -Ă: adj.
Atotputearnicul: *m. sg. nom.* rezum. cap.4

(a) AUZI: v. IV
auziți: *imperativ 2.pl.* 3,1, 13; 4,1; 5,1; 8,4
voiu auzi: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,23
auzi: *imperativ 2.sg.* 7,16

AUZIRE: s.f.
auzirea: *sg. ac.* 8,11

AUZIT, -Ă: adj.
auzită: *f. sg. ac.* 3,9

(a) AVEA: v. II
va avea: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,4
a avea: *inf. prez.* 6,5

B

(a) BATE: v. III „a pedepsi”
va bate: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.9
voiu bate: *ind. viit.I. 1.sg.* 9,9

BĂRBAT: s.m.
bărbați: *pl. nom.* 6,9

BĂTAIE: s.f. „devastare”, „ruinare”
bătaia: *sg. ac.* 5,9

(a) BEA: v. II
bea: *ind. imp. 3.pl.* 2,8
vom bea: *ind. viit.I. 1.pl.* 4,1
să bea: *conj. prez. 3.pl.* 4,8
veți bea: *ind. viit.I. 2.pl.* 5,11
bând: *gerunziu* 6,6
vor bea: *ind. viit.I. 3.pl.* 9,14

BINE: s.n.
bine: *s.n. sg. ac., în sintagma* ***faceri de bine*** rezum. cap.2
binele: *s.n. sg. ac.* 5,14, 15
bine: *s.n. sg. ac.* 9,4

BISERICĂ: s.f.; var. (Înv.) **BISEARICĂ**
bisericii: *sg. gen.* 8,3

BIVOL: s.m.
bivoli: *pl. ac.* 6,13

(a se) BLĂZNI: v. IV (aici) „a se dezmierda”, „a se lăfăi”
(vă) blăzniți: *ind. prez. 2.pl.* 6,4

BOGAT, -Ă: adj.
bogați: *m. pl. nom.* 6,1

BUN, -Ă: adj.
(ceale mai) bune: *f. pl. ac.* 6,2

C

CAL: s.m.
cailor: *pl. gen., în sintagma* ***prinsoarea cailor*** „cai dobândiți ca pradă de război sau obținuți pentru neplata unor datorii; ei reprezentau un zălog neînapoiat, așadar, un păcat” (cf. Anania 2001, p.1144) 4,10
cai: *pl. nom.* 6,13

CALE: s.f.
calea: *sg. ac.* 2,7; 4,10; 8,14

CAP: s.n.
capetele: *pl. nom./ac.* 2,7; 6,1
capul: *sg. ac.* 6,7; 8,10; 9,1

CAR: s.n.
care: *pl. ac.* 1,3
carul: *sg. nom.* 2,13

CASĂ: s.f.
casa: *sg. nom./ac.* 1,4, 5; rezum. cap.3; 3,13, 15; 5,1, 3, 6; 6,1, 12, 15; 7,9, 13, 16; 9,8, 9
casele: *pl. nom./ac.* 1,4, 7, 10, 12, 14; 2,2, 5; 3,10, 11, 15; 6,8
casa: *sg. ac., în sintagma* ***casa desfătării*** (nume propriu în alte versiuni ale Bibliei) 1,5
casa: *sg. ac., în sintagma* ***casa Dumnezeului*** 2,8
căsile: *pl. ac.* 3,9
case: *pl. nom.* 3,15
casii: *sg. gen./dat.* 5,4; 6,10; 7,10
casă: *sg. ac.* 5,11, 19; 6,9, 10
casa: *sg. voc., în sintagma* ***casa lui Israil*** 5,25

(a) CĂDEA: v. II
cădea-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,5
vor cădea: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,14; 7,17; 8,14
au căzut: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,1; 9,11
va cădea: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,9

CĂDERE: s.f.
cădearea: *sg. ac.* rezum. cap.5
căderi: *pl. ac.* 6,12

CĂLĂRAȘ: s.m. „călăreț”
călărașul: *sg. nom.* 2,15

CĂLCĂTOR, -TOARE: s.m./f.
călcătoriul: *s.m. sg. nom., în sintagma* ***călcătoriul de struguri*** 9,13

CĂMARĂ: s.f.
cămările: *pl. ac.* 3,9; 6,10

CĂPETENIE: s.f.
căpeteniile: *pl. nom./ac.* 1,15; 2,3

(a) CĂUTA: v. I
a căuta: *inf. prez.* rezum. cap.5
să căutați: *conj. prez. 2.pl.* 5,5
căutați: *imperativ 2.pl.* 5,4, 6, 14
căutând: *gerunziu* 8,12

CĂZUT, -Ă: s.
(ceale) căzute: *s.n. pl. ac.* 9,11

CÂMP: s.n.
câmpul: *sg. ac., în sintagma* ***câmpul idolului*** (nume propriu în alte versiuni ale Bibliei) 1,5
câmp: *sg. ac., în sintagma* ***lucrătoriul de câmp*** (cf. lat. *agricola, -ae*) 5,16

(a) CÂNTA: v. I
cântați: *ind. prez. 2.pl.* 6,5

CÂNTARE: s.f.
cântare: *sg. ac., în sintagma* ***unelte de cântare*** „instrumente muzicale” 6,5

CÂNTEC: s.n.
cântecele: *pl. ac.* 5,23; 8,10

CÂRLIG: s.n.
cârlige: *pl. ac.* 4,2
cârligului: *sg. gen., în sintagma* ***cârligului de poame*** rezum. cap.8
cârlig: *sg. ac., în sintagma* ***cârlig de poame*** 8,1, 2

CEATĂ: s.f. „adunare”
ceatelor: *pl. gen.* 5,21

CEAŢĂ: s.f.
ceaţă: *sg. nom.* 5,20

CENUŞĂ: s.f.; var. **CENUŞE**
cenuşe: *sg. ac.* 2,1

CER: s.n.; var. **CERIU**
ceriu: *sg. ac.* 5,8; 9,2
ceriuri: *pl. ac.* 9,6

(a) CERCETA: v. I (Înv.) „a pedepsi”; „a căuta”
voiu cerceta: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,2, 14
a cerceta: *inf. prez.* 3,14
cercetând: *gerunziu* 9,3

CETATE: s.f.
cetate: *sg. ac.* 3,6; 4,7, 8; 7,17
cetăţile: *pl. ac.* 4,6; 9,14
cetăţi: *pl. nom.* 4,8
cetatea: *sg. nom./ac.* 5,3; 6,8

CHEDRU: s.m. (Înv. şi pop.) „cedru” (cf. **Indice** Iov)
chedrilor: *pl. gen.* 2,9

(a se) CHEMA: v. I
(să) chema: *inf. prez. fără* ***a*** rezum. cap.4
chemaţ: *imperativ 2.pl.* 4,5
chemându-: *gerunziu* rezum. cap.5
chiamă: *ind. prez. 3.sg.* 5,8; 9,6
vor chema: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,16
chema: *ind. imp. 3.sg.* 7,4
(s-)au chemat: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,12

CHIP: s.n.
chip: *sg. ac.* rezum. cap.4
chipul: *sg. ac.* 5,26

CHIREAN: s.m. „locuitor al Chirului; în textul ebraic este numele locului unde au fost exilaţi sirienii. Nu este cunoscut nici un loc antic cu acest nume; întrucât înseamnă «cetate», nu este nevoie să fie un nume specific. *Septuaginta* nu foloseşte un nume propriu pentru a desemna acest loc, ci traduce «dintr-o groapă».” (cf. DB, p.227).
chireani: *pl. ac.* 9,7

CIUR: s.n.
ciur: *sg. ac.* 9,9

CIURDAR: s.m.
ciurdariu: *sg. nom.* 7,14

CIURDĂ: s.f.
ciurzii: *sg. gen.* 6,4

(a se) CLĂTI: v. IV
(să) vor clăti: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,12
să (se) clătească: *conj. prez. 3.pl.* 9,1

COADĂ: s.f. (aici) „pleavă”
coadele: *pl. ac.* 8,6

COASĂ: s.f.
Coasei: *sg. gen., în sintagma* ***Pişatul Coasei*** (este ceea ce corespunde numelui constelaţiei *Ōriōn, -ōnis* din textul latinesc) 5,8

(a se) COBORÎ: v.IV; var. (Înv.) **(a se) POGORÎ**
(vă) pogorâţi: *ind. prez. 2.pl.* 6,2
(să) vor pogorî: *ind. viit.I. 3.pl.* 9,2

COBZĂ: s.f.
cobzei: *sg. gen.* 5,23

CODRU: s.m.
codru: *sg. ac.* 3,4

CORN: s.n.
cornurile: *pl. nom.* 3,14
coarne: *pl. ac.* 6,14

CORT: s.n.
cortul: *sg. ac.* 5,26; rezum. cap.9; 9,11

CRIVĂŢ: s.n.; var. (Reg.) **CRIVEŢ** (aici) „miazănoapte”
criveţu: *sg. ac.* 8,12

(a se) CULCA: v. I
(s-)au culcat: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,8

CULCUŞ: s.n.
culcuşul: *sg. ac.* 3,4

CUMPĂNĂ: s.f.
cumpene: *pl. ac.* 8,5

(a) CUNOAŞTE: v. III
am cunoscut: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,2; 5,12

(a) CURGE: v. III
va curge: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,8; 9,5

CURSĂ: s.f.
cursa: *sg. nom.* 3,5

(a) CURVI: v. IV
va curvi: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,17

CUTREMUR: s.n.
cutremurul: *sg. ac.* 1,1
cutremurului: *sg. gen.* 1,14

(a se) CUTREMURA: v. I
(să) va cutremura: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,8

CUVÂNT: s.n.
cuvintele: *pl. nom./ac.* 1,1; 7,10
cuvântul: *sg. ac.* 3,1, 7; 4,1; 5,1
cuvântul: *sg. ac., în sintagma* ***cuvântul Domnului*** 7,16; 8,12
cuvântului: *sg. gen., în sintagmele* ***cuvântului lui Dumnezeu/ cuvântului Domnului*** rezum. cap.8; 8,11

(a se) CUVENI: v. IV
(să) cuvin: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.5

D

(a) DA: v. I
va da: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,2; 3,4

am dat: *ind. pf.c. 1.sg.* 4,6; 9,15
voiu da: *ind. viit.I. 1.sg.* 6,8

DAR: s.n.
dar: *sg. ac.* 5,12
darurile: *pl. ac.* 5,22

DEAL: s.n.
dealurile: *pl. nom.* 9,13

DEASUPRA: adv.
deasupra: 2,9

DEDESUBT: adv.; var. **DEDESUPT**
dedesupt: 2,9

DEMULT: adv.
demult: *adv. în forma* ***de demult*** 9,11

(a) DEPĂRTA: v. I
depertează: *imperativ 2.sg.* 5,23

DEPĂRTARE: s.f.
depărtarea: *sg. ac.* rezum. cap.7

DESĂVÂRŞIT, -Ă: adj./adv.
desăvârşită: *adj. f. sg. ac., în sintagma* ***robiia cea desăvârşită*** (sic!) 1,6, 9
desăvârşit: *adv.* 5,10

(a) DESCHIDE: v. III; var. **(a) DEŞCHIDE**
vom deşchide: *ind. viit.I. 1.pl.* 8,5

DESCHIDERE: s.f.; var. (Înv. şi rar) **DEŞCHIDERE**
deşchideri: *pl. ac.* 4,3

(a se) DESCOPERI: v. IV
va deascoperi: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,7
(să) va deascoperi: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,24

DESFĂTARE: s.f.
desfătării: *sg. gen., în sintagma* ***casa desfătării*** 1,5

(a se) DESPREUNA: v. I
(v-)aţi despreunat: *ind. pf.c. 2.pl.* 6,3

(a) DEŞTEPTA: v. I
am deşteptat: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,11
să deşteapte: *conj. prez. 3.sg.* 5,2
voiu deştepta: *ind. viit.I. 1.sg.* 6,15; 9,11
va deştepta: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,2, 5; rezum. cap.9

DEZMIERDAT, -Ă: s.m./f.
[celor] dezmierdaţi: *s.m. pl. dat.* rezum. cap.6

DIMINEAŢA: adv.
dimineaţa: 4,4, 13

DINTE: s.m.
dinţilor: *pl. gen.* 4,6

(a) DOBÂNDI: v. IV
va dobândi: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,14

(a) DOJENI: v. IV
dojenea: *ind. imp. 3.sg.* 5,10

DOMN: (s. propriu) „Dumnezeu”
Domnului: *sg. gen.* rezum. cap.1; rezum. cap.2; 6,11; 9,8
Domnul: *sg. nom./ac.* 1,2, 3, 5, 6, 8, 9, 11, 13, 15; 2,1, 3, 4, 6; 2,11, 16; 3,1, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 15; rezum. cap.4; 4,1, 3, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 13; rezum. cap.5; 5,3, 4, 6, 8, 14, 15, 16, 17, 27; rezum. cap.6; 6,8, 12, 15; rezum. cap.7; 7,1, 3, 4, 6, 7, 8, 15, 17; 8,1, 2, 3, 7, 9, 11; rezum. cap.9; 9,1, 5, 6, 7, 8, 12, 13, 15
Domnului: *sg. gen., în sintagmele* ***leagea Domnului/zioa Domnului/cuvântul Domnului/cuvântului Domnului*** rezum. cap.2; 2,4; 5,18, 20; 7,16; 8,11, 12
Doamne: *sg. voc.* 7,2, 5

DOMN: (apelativ) „termen de politeţe pentru un bărbat”; (Pop.) „stăpân”
domnilor: *pl. dat.* 4,1

(a) DORI: v. IV
doresc: *ind. prez. 3.pl.* 5,18

(a) DORMI: v. IV
dormiţi: *ind. prez. 2.pl.* 6,4

DOS: s.n. „spate”
dosul: *sg. ac.* 8,10

DREPT, DREAPTĂ: adj./s./adv.
(cel) drept: *s.m. sg. ac.* 2,6
drept: *adv.* 3,10
drepţi: *adj. m. pl. nom.* 5,12

DREPTATE: s.f.
dreptatea: *sg. nom./ac.* 5,7, 24
dreptăţii: *sg. gen.* 6,13

(a se) DUCE: v. III
(să) va duce: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,15; 5,5
(să) dusease: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 2,4
(s-)au dus: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,7
(vă) duceţi: *imperativ 2.pl.* 6,2
voiu duce: *ind. viit.I. 1.sg.* 9,3
(să) vor duce: *ind. viit.I. 3.pl.* 9,4

DUD: s.m.
duzii: *pl. ac.* 7,14

DULCEAŢĂ: s.f.
dulceaţă: *sg. ac.* 9,13

DUMNEZEU: s.m. „Divinitatea”
Dumnezeu: *sg. nom./ac./gen.* 1,8; 3,7, 8, 11; rezum. cap.4; 4,1, 5; 5,3; 6,8; 7,1, 4, 6; rezum. cap.8; 8,1, 3, 9; 9,8
Dumnezeului: *sg. gen., în sintagma* ***casa Dumnezeului*** 2,8
Dumnezeul: *sg. nom., în sintagma* ***Dumnezeul oastelor*** 3,13; 4,13; 5,14, 15, 16, 27; 6,8, 15; 9,5
Dumnezeului: *sg. gen.* 4,12
Dumnezeule: *sg. voc.* 7,2, 5
Dumnezeul: *sg. nom.* 8,14; 9,15

DUMNEZEU: s.m. „zeu”; „idol”
dumnezeului: *sg. gen.* 5,26

DUNGĂ: s.f.
dungi: *pl. ac.* 5,11

E

ELEFANT: s.m.
elefant: *sg. ac., în sintagma* ***os de elefant*** „fildeş” (cf. lat. *eburneus* „de fildeş”; „de elefant”) 3,15; 6,4

ETIOPLEAN: s.m.; var. **ETHIOPLEAN** (Înv. şi rar) „etiopian”
ethiopleanilor: *pl. gen.* 9,7

F

(a se) FACE: v. III
am făcut: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,10; 4,10; 9,7
să fie făcut: *conj. pf. 3.sg.* 3,6
face: *ind. prez. 3.sg.* 3,7; 4,13; 5,8
faceţi: *imperativ 2.pl.* 3,9; 8,4
(v-)aţi făcut: *ind. pf.c. 2.pl.* 4,11
voiu face: *ind. viit.I. 1.sg.* 4,12; 5,27; 8,9
aţi făcut: *ind. pf.c. 2.pl.* 5,26
făcând: *gerunziu* 9,12
vor face: *ind. viit.I. 3.pl.* 9,14

FACERE: s.f.
faceri: *pl. ac., în sintagma* ***faceri de bine*** rezum. cap.2

FATĂ: s.f.
fată: *sg. ac.* 2,7
featele: *pl. nom.* 7,17

FAŢĂ: s.f.
faţa: *sg. ac., în loc. prep.* (Înv.) ***de către faţa*** „(de) dinaintea” 2,9; 5,19
faţa: *sg. ac.* „suprafaţă” 5,8; 9,6
faţa: *sg. ac., în loc. s.* ***de pre faţa pământului*** „din lume” 9,8

FĂGĂDUINŢĂ: s.f.
făgăduinţele: *pl. ac.* 5,22

FÂN: s.n.
fân: *sg. ac.* 2,13

FECIOARĂ: s.f.
fecioara: *sg. nom.* 5,2
fecioare: *pl. nom.* 8,13

FERECAT, -Ă: adj.
ferecate: *n. pl. ac.* 1,3

FERICIRE: s.f.
fericire: *sg. ac.* rezum. cap.9

(a) FI: v. IV
e: *ind. prez. 3.sg.* 5,2, 8, 20; 6,2; 7,2, 5; 8,14; 9,1, 6
era: *ind. imp. impers.* 6,6
eşti: *ind. prez. 2.sg.* 6,10
au fost: *ind. pf.c. impers./3.sg.* 1,1; rezum. cap.2; 4,7; 7,2
va fi: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,6; rezum. cap.5; 5,5, 6, 14, 17; 7,3, 6; 8,9; 9,1
a fi: *inf. prez.* rezum. cap.4
fiind: *gerunziu* 4,7
veţi fi: *ind. viit.I. 2.pl.* 5,4, 6
vor fi: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,9
fii: *imperativ 2.sg.* 7,2
iaste: *ind. prez. 3.sg.* 5,13; 6,11; 7,13
sânt: *ind. prez. 1.sg.* 2,10; 7,14
sânteţi: *ind. prez. 2.pl.* 4,1; 6,1; 9,7
sânt: *ind. prez. 3.pl.* 5,16

(a) FIERBE: v. III
fierbând: *gerunziu* 4,2

FIERBINTE: adj.
fierbinte: *n. sg. ac.* 4,9

FILISTEU: s.m. „filistean”
filistei: *pl. ac.* rezum. cap.1
filisteilor: *pl. gen.* 1,8

FIU: s.m.
fii: *pl. nom./ac.* rezum. cap.1; 2,11; 3,12; rezum. cap.4; 7,17; 9,7
fiiul: *sg. nom.* 1,1; 2,7; 7,14
fiiului: *sg. gen.* 1,13
fii: *pl. voc., în sintagma* ***fiii lui Israil*** 2,11; 3,1; 4,5; 9,7
fiilor: *pl. gen.* rezum. cap.9

FLUIER: s.n. (Pop.) „tibia”
fluiere: *pl. ac., în sintagma* ***fluiere de picior*** 3,12

FOAME: s.f.
foame: *sg. nom.* 8,11

FOAMETE: s.f.
foamete: *sg. ac.* rezum. cap.8; 8,11

FOC: s.n.
foc: *sg. ac.* 1,4, 7, 10, 12, 14; 2,2, 5; 7,4
focul: *sg. ac.* 5,6

FRATE: s.m.
fraţilor: *pl. gen.* 1,9
fratele: *sg. ac.* 1,11

FRĂMÂNTAT: s.n. „aluat”
frământat: *sg. ac.* 4,5

(a) FRÂNGE: v. III
frângeţi: *ind. prez. 2.pl.* 4,1

FRUMOS, -OASĂ: adj./s.
(ceale) frumoase: *s.f. pl. nom.* 1,2
frumoase: *adj. f. pl. nom.* 8,13

FUGĂ: s.f.
fuga: *sg. nom.* 2,14

(a) FUGI: v. IV
va fugi: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,16; 9,1
ar fugi: *cond. prez. 3.sg.* 5,19
fugi: *imperativ 2.sg.* 7,12
fugi-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 9,1

FUNIE: s.f.; var. (Înv.) **FUNE**
funea: *sg. ac.* 7,17

G

GĂLBINARE: s.f.
gâlbănare: *sg. ac.* 4,9

(a se) GĂTI: v. IV
găteaşte(-te): *imperativ 2.sg.* 4,12

GÂLCEAVĂ: s.f.
gâlceava: *sg. ac.* 5,23

(a se) GÂNDI: v. IV
(s-)au gândit: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,5

GLAS: s.n.
glasul: *sg. ac.* 1,2; 6,5
glas: *sg. ac.* 3,4

GOL, GOALĂ: adj.
gol: *m. sg. nom.* 2,16

(a) GONI: v. IV
au gonit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,11

GRAS, -Ă: adj./s.
grase: *adj. f. pl. ac./voc.* rezum. cap.4; 4,1
(celor) grase: *s.f. pl. gen.* 5,22

GRĂDINĂ: s.f.
grădinilor: *pl. gen.* 4,9
grădini: *pl. ac.* 9,14

(a) GRĂI: v. IV
au grăit: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,1, 8
grăia: *ind. imp. 3.sg.* 5,10

GRÂU: s.m.
grâul: *sg. nom./ac.* 8,5; 9,9
grâului: *sg. gen.* 8,6

GREȘEALĂ: s.f.; var. (Iuz.) **GREȘALĂ**
greșala: *sg. ac.* 8,14

GURĂ: s.f.
gura: *sg. ac.* 3,12

H

HOTAR: s.n.
hotarul: *sg. nom./ac.* 1,13; 6,2
hotarele: *pl. ac.* 3,14

I

IAD: s.n.
iad: *sg. ac.* 9,2

IARBĂ: s.f.
iarba: *sg. ac.* 7,2

IARNĂ: s.f.
iarnă: *sg. ac.* 3,15

IATĂ: interj.
iată: 2,13; 4,2, 13; 6,12, 15; 7,1, 4, 7, 8; 8,1, 11; 9,8, 9, 13

IDOL: s.m.
idolului: *sg. gen., în sintagma* ***câmpul idolului*** (nume propriu în alte versiuni ale Bibliei) 1,5
idolii: *pl. nom.* 2,4
idoli: *pl. ac., în sintagma* ***închinarea de idoli*** rezum. cap.4; rezum. cap.5
idolilor: *pl. gen.* 5,26
idolului: *sg. gen.* 7,9, 16

(a) IEȘI: v. IV
veți ieși: *ind. viit.I. 2.pl.* 4,3
ieșiia: *ind. imp. 3.pl.* 5,3
ieșea: *ind. imp. 3.pl.* 5,3

INIMĂ: s.f.
inima: *sg. ac.* 2,16

(a) INTRA: v. I; var. (Pop.) **(a) ÎNTRA**
să întrați: *conj. prez. 2.pl.* 5,5
să între: *conj. prez. 3.sg.* 5,19
întrați: *ind. prez. 2.pl.* 6,1

INTRARE: s.f.; var. (În v. și rar.) **ÎNTRARE**
întrarea: *sg. ac.* 6,15

(a) IUBI: v. IV
iubiți: *imperativ 2.pl.* 5,15

IUBIT, -Ă: adj.
iubite: *f. pl. ac.* 5, 11

IUTE: s.m./f.
(cel) iute: *s.m. sg. ac.* 2, 14

IUTIU, -IE: s.m./f. „iute”
(cel) iutiu: *s.m. sg. nom., în sintagma* ***cel iutiu cu picioarele*** „cel sprinten 2,15

IUȚIME: s.f. „mânie”
iuțimea: *sg. nom.* 1,11

IZBÂNDIRE: s.f. (Înv.) „răzbunare”
izbândirea: *sg. nom.* rezum. cap.1

Î

(a) ÎMBUCA: v. I
va îmbuca: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,4; 2,2, 5; 5,6
au îmbucat: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,4

ÎMPĂRAT: s.m.
împăratului: *sg. gen.* 1,1; 2,1; rezum. cap.7; 7,1, 13
împăratul: *sg. nom.* 7,10

ÎMPĂRĂȚIE: s.f.
împărățiile: *pl. ac.* 6,2
împărății: *sg. gen.* 7,13; rezum. cap.8
împărăția: *sg. ac.* 9,8

ÎMPOTRIVA: prep.; var. (Înv. și pop.) **ÎMPROTIVA**
împrotiva: *prep.* 4,3; 7,10

(a se) ÎMPOTRIVI: v. IV; var. (În v. și pop.) **(a se) ÎMPROTIVI**
împrotivindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.7

ÎMPREUNĂ: adv.
împreună: 1,15; rezum. cap.6; 7,4

ÎNAINTE: adv./prep.
înaintea: *prep.* rezum. cap.7; 9,4
înainte: *adv. în loc. adv.* ***mai înainte*** 1,1
nainte: *adv. în loc. adv.* ***mai nainte*** 3,5; rezum. cap.4

ÎNALT, -Ă: s.m./f.
(ceale) înalte: *s.n. pl. ac.* „înălțimile” 4,13; 7,9

ÎNĂLȚIME: s.f.
înălțimea: *sg. nom.* 2,9

ÎNCĂLȚĂMINTE: s.f.
încălțăminte: *sg. ac.* 2,6
încălțămintele: *pl. ac.* 8,6

ÎNCĂRCAT, -Ă: adj.
încărcat: *n. sg. nom.* 2,13

(a) ÎNCEPE: v. III
voiu începe: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,14

ÎNCEPUT: s.n.
începutul: *sg. ac.* 7,1

(a) ÎNCETA: v. I
înceată: *imperativ 2.sg.* 7,5

(a) ÎNCHIDE: v. III
să închiză: *conj. prez. 3.sg.* 1,6
au închis: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,9

(a) ÎNCHINA: v. I
veți închina: *ind. viit.I. 2.pl.* 2,12

ÎNCHINARE: s.f.
închinarea: *sg. ac., în sintagma* ***închinarea de idoli*** rezum. cap.4; rezum. cap.5

(a) ÎNCHIPUI: v. IV
închipuiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 4,13

ÎNCHIPUITOR, -TOARE: s.m./f.
închipuitoriul: *s.m. sg. nom.* 7,1

(a se) ÎNCONJRA: v. I; var. (Reg.) **(a) ÎNCUNJURA**
(să) va încungiura: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,11
încungiura-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,12

ÎNCUIETOARE: s.f.
încuietoarea: *sg. ac.* 1,5

(a) ÎNDEMNA: v. I
îndemnându-: *gerunziu* rezum. cap.4
îndemnând: *gerunziu* rezum. cap.7

(a) ÎNGRECA: v. I (Înv. şi pop.) „a lăsa o femeie însărcinată"; verbul este în mod inexplicabil folosit în acest context, unde în lat este: *dissecuerint praegnantes Galaad*„au spintecat femeile gravide din Galaad").
au îngrecat *ind. pf.c. 3.pl.* 1,13

(a) ÎNMULŢI: v. IV
înmulţiţi: *imperativ 2.pl.* 4,4

(a) ÎNŞELA: v. I
au înşelat: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,4

ÎNTÂI, -A: adj.
întâiu: *adj. in v. în sintagma* ***celui întâiu născut*** 8,10

(a) ÎNTÂMPINA: v. I
să întâmpine: *conj. prez. 3.sg.* 5,19

ÎNTÂMPINARE: s.f.; var. **ÎNTIMPINARE**
întimpinarea: *sg. ac.* 4,12

(a) ÎNTEMEIA: v. I
au întemeiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,6
voiu întemeia: *ind. viit.I. 1.sg.* 9,11

(a se) ÎNTOARCE: v. III
va întoarce: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.1; rezum. cap.9
voiu întoarce: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,3, 6, 8, 9, 11, 13; 2,1, 4, 6; 8,10; 9,14
să (se) întoarcă: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.4
(v-)aţi întors: *ind. pf.c. 2.pl.* 4,6, 8, 9, 10, 11
întoarceţi: *ind. prez. 2.pl.* 5,7
întoarce: *ind. prez. 3.sg.* 5,8
aţi întors: *ind. pf.c. 2.pl.* 6,13
(să) vor întoarce: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.8

(a) ÎNTRA: v. I; vezi **(a) INTRA**

ÎNTRARE: s.f.; vezi **INTRARE**

(a se) ÎNTUNECA: v. I
a (să) întuneca: *inf. prez.* 8,9

ÎNTUNERIC: s.n.; var. (Înv.) **ÎNTUNEARECE**
întunearecul: *sg. ac.* 5,8
întunearec: *sg. nom.* 5,18, 20

J

JALE: s.f.
jale: *sg. ac.* 5,16; rezum. cap.8; 8,10
jalea: *sg. ac.* 8,10

JEFUIRE: s.f.
jefuire: *sg. ac.* 5,9

(a) JELI: v. IV
au jelit: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,2

JERTFĂ: s.f.; var. **JÂRTVĂ**
jârtvele: *pl. ac.* rezum. cap.5
jârtvă: *sg. ac.* 5,25

JERTFIRE: s.f.; var. **JÂRTVIRE**
jârtvirile: *pl. nom.* 7,9

(a) JERTFUI: v. IV; var. **(a) JÂRTHUI**
jârthuiţi: *imperativ 2.pl.* 4,5

JUDECATĂ: s.f.
judecata: *sg. nom./ac.* 5,7, 24; 6,13; 7,4
judecată: *sg. ac.* 5,15

JUDECĂTOR: s.m.; var. (Înv.) **JUDECĂTORIU**
judecătoriu: *sg. ac.* 2,3

JUNGHIERE: s.f. „înjunghiere"; „jertfă"
junghierile: *pl. ac.* 4,4
junghieri: *pl. ac.* 5,25

(a se) JURA: v. I
juratu(-S)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,1; 6,8; 8,7
(să) joară: *ind. prez. 3.pl.* 8,14

L

LAT, -Ă: adj.
(mai) lat: *n. sg. nom.* 6,2

LAŢ: s.n. „cursă"
laţul: *sg. ac.* 3,5

LAUDĂ: s.f.
laudă: *sg. ac.* 4,5

LĂCOMIE: s.f.
lăcomie: *sg. nom.* 9,1

(a) LĂCUI: v. IV; vezi **(a) LOCUI**

LĂCUITOR: s.m.; vezi **LOCUITOR**

LĂCUSTĂ: s.f.
lăcustii: *sg. gen.* 7,1

(a) LĂRGI: v. IV
a lărgi: *inf. prez.* 1,13

(a se) LĂSA: v. I
(să) vor lăsa: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,3
lăsaţi: *ind. prez. 2.pl.* 5,7

LEGĂTURĂ: s.f. (Înv.) „legământ"
legătura: *sg. ac., în sintagma* ***legătura de pace*** 1,9

LEGE: s.f.
leagea: *sg. ac., în sintagma* ***leagea Domnului*** rezum. cap.2; 2,4

(a se) LEPĂDA: v. I
au lepădat: *ind. pf.c. 3.pl.* rezum. cap.2; 2,4
(vă) veţi lepăda: *ind. viit.I. 2.pl.* 4,3
am lepădat: *ind. pf.c. 1.sg.* 5,21
(să) va lepăda: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,3, 8

LEU: s.m.
leul: *sg. nom./ac.* 3,4, 8
leului: *sg. gen.* 3,4, 12; 5,19

LIMBĂ: s.f.
limbile: *pl. ac.* 8,9

LIPSĂ: s.f.
lipsa: *sg. ac.* 4,6

LIPSIT, -Ă: s.m./f.
(cei) lipsiţi: *s.m. pl. ac.* 4,1; 8,6
lipsiţii: *s.m. pl. ac.* 8,4

LOC: s.n.
locurile: *pl. ac.* 4,6
locul: *sg. ac., în loc. adv.* ***în tot locul*** 8,3

(a) LOCUI: v. IV; var. (Înv.) **(a) LĂCUI**
lăcuiesc: *ind. prez. 3.pl.* 3,12; 8,5
veţi lăcui: *ind. viit.I. 2.pl.* 5,11
vor lăcui: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,14

LOCUITOR: s.m.; var. (Înv.) **LĂCUITORIU**
lăcuitoriul: *sg. nom./ac.* 1,5, 8; 8,8
lăcuitorii: *pl. ac.* 6,8

(a) LOVI: v. IV
voiu lovi: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,15
lovit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 4,10
va lovi: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,12
lovitu(-)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 4,9
loveaşte: *imperativ 2.sg.* 9,1

(a se) LUA: v. I
lua(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,5
luaţi: *ind. prez. 2.pl.* 5,11
luând: *gerunziu* 5,12
(să) va lua: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,7
va lua: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,10
am luat: *ind. pf.c. 1.pl.* 6, 14
au luat: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,15

LUAT, -Ă: adj.
luatele: *adj. antep. f. pl. ac.* rezum. cap.2

(a) LUCRA: v. I
lucra: *inf. prez. fără* ***a*** 3,10
lucraţi: *imperativ 2.pl.* 4,4
lucrate vor fi: *pasiv ind. viit.I. 3.pl.* 8,13

LUCRĂTOR, -TOARE: s.m./f.
lucrătoriul: *sg. ac., în sintagma* ***lucrătoriul de câmp*** (cf. lat. *agricola, -ae*) 5,16

LUCRU: s.n.
lucrurile: *pl. ac.* 8,7

LUMINĂ: s.f.
lumină: *sg. nom.* 5,18, 20; 8,9

LUNĂ: s.f.
luni: *pl. nom.* 4,7
luna: *sg. nom.* 8,5

M

MAI-MARE: s.m.
mai-marilor: *pl. gen.* rezum. cap.4

MARE: adj./s.
(cei) mari: *s.m. pl. nom.* 6,1
mare: *adj. m. sg. ac.* 6,2
(cea mai) mare: *adj. f. sg, ac.* 6,12
marea: *adj. antep. f. sg. ac.* rezum. cap.9

MARE: s.f.
mării: *sg. gen.* 5,8; 9,3, 6
mare: *sg. ac.* 8,12

MĂCAR: adv.; var. (Înv. şi reg.) **MACAR**
macar: rezum. cap.7

MĂGURĂ: s.f.
măgurile: *pl. nom.* 9,13

(a) MĂRTURISI: v. IV
mărturisiţi: *imperativ 2.pl.* 3,13

MĂSLIN: s.m.; var. (Înv. şi reg.) **MASLIN**
maslinii: *pl. ac.* 4,9

(a se) MĂSURA: v. I
(să) va măsura: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,17

MĂSURĂ: s.f.
măsura: *sg. ac.* 8,5

MÂNĂ: s.f.
mâna: *sg. nom./ac.* 1,8; 5,19; 7,7; 9,2

(a) MÂNCA: v. I
au mâncat: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,9; 7,4
mâncaţi: *ind. prez. 2.pl.* 6,4
a mânca: *inf. prez.* 7,2
mâncă: *imperativ 2.sg.* 7,12
vor mânca: *ind. viit.I. 3.pl.* 9,14

MÂNDRIE: s.f.
mândrie: *sg. ac.* rezum. cap.6
mândria: *sg. ac.* 6,8; 8,7

(a se) MÂNTUI: v. IV
va mântui: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,14, 15
(să) va mântui: *ind. viit.I. 3.sg.* 2, 15; 9,1

(a) MERGE: v. III
să meargă: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.7
mergi: *imperativ 2.sg.* 7,15

MIC, -Ă: adj.
(cea mai) mică: *f. sg. ac.* 6,12

(a) MICŞORA: v. I
să micşorăm: *conj. prez. 1.pl.* 8,5

MIEL: s.m.
mielul: *sg. ac.* 6,4

MIJLOC: s.n.
mijlocul: *sg. ac., în loc. prep.* ***din mijlocul/în mijlocul/prin mijlocul*** 2,3; 3,9; 5,17; 6,4; 7,8, 10

MILĂ: s.f.
mila: *sg. ac.* 1,11
milă: *sg. nom.* 6,6

MILOSTIV, -Ă: adj.
milostiv: *m. sg. nom.* 7,2

(a se) MILOSTIVI: v. IV
(să) va milostivi: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,15
milostivitu(-S)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,3, 6

MIROS: s.n.
mirosul: *sg. ac.* 5,21

MITITEL, -EA: adj.
mititel: *m. sg. nom.* 7,2, 5

MOARTE: s.f.
moarte: *sg. ac.* 4,10

MUIERE: s.f.; var. (Înv.) **MUIARE**
muiarea: *sg. nom.* 9,17

MULT, -Ă: adj./adv./pron. nehot.
(mai) mult: *adv.* 1,11
multe: *adj. f. pl. nom./ac.* rezum. cap.3; 3,9, 15; rezum. cap.4; 5,12
mult: *adj. n. sg. ac.* 7,4
mulți: *pron. nehot. m. pl. nom.* 8,3

MULȚIME: s.f.
mulțimea: *sg. ac.* 4,9

MUNTE: s.m.
muntele: *sg. ac.* 3,9; 6,1
munții: *pl. ac.* 4,1, 13

(a) MURI: v. IV
va muri: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,2; 7,11
vor muri: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,9; 8,3; 9,10
vei muri: *ind. viit.I. 2.sg.* 7,17

(a) MUȘCA: v. I
să muște: *conj. prez. 3.sg.* 5,19
va mușca: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,3

(a se) MUTA: v. I
(să) va muta: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,5; 7,17
au mutat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,6
a muta: *inf. prez.* 5,27
(să) vor muta: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,7
(să) mută: *ind. prez. 3.pl.* 6,7
(se) va muta: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,11

MUTARE: s.f.
mutarea: *sg. ac.* rezum. cap.6

N

NARĂ: s.f.
nările: *pl. ac.* 4,10

NAZAREAN: s.m. „închinat lui Dumnezeu”
nazareani: *pl. ac.* 2,11

NAZAREU: s.m. „închinat lui Dumnezeu” (cf **Indice** 1Mac)
nazareailor: *pl. dat.* 2,12

(a) NĂDĂJDUI: v. IV
nădăjduiți: *ind. prez. 2.pl.* 6,1

NĂPASTĂ: s.f.; var. (Înv. și reg.) **NĂPASTE**
năpaste: *sg. ac.* 3,9

(a) NĂPĂSTUI: v. IV
năpăstuiți: *ind. prez. 2.pl.* 4,1

(a se) NĂRĂVI: v. IV
(să) vor nărăvi *ind. viit.I. 3.pl.* 3,3

NĂSCUT, -Ă: s.m./f.
născut: *s.m. sg. gen., în sintagma* ***celui întâiu născut*** 8,10

(a) NĂVĂLI: v. IV
năvălește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4

NEAM: s.n.
neam: *sg. ac.* 6,15
neamurile: *pl. ac.* 9,12

NEBUN, -Ă: adj. „rău”
nebună: *f. sg. nom.* rezum. cap.4

NEBUNIE: s.f.
nebunii: *pl. ac.* 3,9

NECAZ: s.n.; var. (Reg.) **NĂCAZ**
năcazul: *sg. ac.* rezum. cap.3
năcazurile: *pl. ac.* rezum. cap.5
năcazuri: *pl. ac.* rezum. cap.7

(a se) NECĂJI: v. IV; var. (Pop.) **(a se) NĂCĂJI**
năcăji(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,11

NECREDINCIOS, -OASĂ: adv./s.
necredincios: *adv.* 4,4
(cei) necredincioși: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.9

NEDREPT, -EAPTĂ: adj.
nedrepți: *m. pl. gen.* rezum. cap.4

NEGOȚ: s.n.
negoțurile: *pl. ac.* 8,5

NEGURĂ: s.f.
negura: *sg. ac.* 4,13

NEÎNFRÂNAT, -Ă: s.m./f.
(celor) neînfrânați: *s.m. pl. gen.* 6,7

NELEGIUIRE: s.f.
nelegiuiri: *pl. ac.* rezum. cap.1; 1,3, 6, 9, 11, 13; 2,1, 4, 6; rezum. cap.3
nelegiuirile: *pl. ac.* 3,14; 5,12
nelegiuirea: *sg. ac.* 4,4

NEPRIETEN: s.m.; var. (Înv.) **NEPRIIATIN**
nepriiatinilor: *pl. gen.* 9,4

NEMULȚUMITOR, -TOARE: adj.; var. (Înv. și pop.) **NEMULȚĂMITORIU**
nemulțămitoriu: *m. sg. nom.* 1,2

NETEZITOARE: s.f. „mistrie specială care servește la netezirea muchiilor sau a unghiurilor la o construcție”
netezitoarea: *sg. nom./ac.* 7,7, 8

NETEZITURĂ: s.f.
neteziturii: *sg. gen.* rezum. cap.7

NETREBNIC, -Ă: adj.
netrebnic: *m. sg. nom.* 5,5

NOAPTE: s.f.
noapte: *sg. ac.* 5,8

NOROD: s.n.
norodul: *sg. nom./ac.* 1,5; rezum. cap.3; 3,6; rezum. cap.6; 7,15; 8,2
norodului: *sg. gen.* 6,1; 7,8; 9,10, 14

NUME: s.n.
numele: *sg. nom./ac.* 2,7; 4,13; 5,8, 27; 6,11; 9,6, 12

O

OALĂ: s.f.
oale: *pl. ac.* 4,2

OASTE: s.f.
oastelor: *pl. gen., în sintagma* ***Dumnezeul oastelor*** 3,13; 4,13; 5, 14, 15, 16, 27; 6,8, 15; 9,5

OCHI: s.m.
ochii: *pl. nom./ac.* 9,3, 8
ochiul: *sg. ac.* 9,4

ODRĂSLIRE: s.f.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Chir Chesarie, episcopul Rîmnicului, *Mineiul*, luna lui octombrie, care s-au tipărit acum întîiu rumâneste..., 1776.
odrăzlirilor: *pl. gen.* 7,1

OLTAR: s.n.; var. (Înv. și reg.) **OLTARIU**
oltariul: *sg. ac.* 2,8
oltariului: *sg. gen.* 3,14
oltariu: *sg. ac.* 9,1

OM: s.m.
omului: *sg. dat.* 4,13
omul: *sg. nom.* 5,19

OMIDĂ: s.f.
omida: *sg. nom.* 4,9

(a) OMORÎ: v. IV
voiu omorî: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,3
vor omorî: *ind. viit.I. 3.pl.* 9,1

(a) OPRI: v. IV
am oprit: *ind. pf.c. 1.sg.* 4,7

ORGAN: s.n. (Înv.) „instrument muzical"
organului: *sg. gen.* 6,5

OS: s.n.
oasele: *pl. ac.* 2,1; 6,10
os: *sg. ac., în sintagma* ***os de elefant*** „fildeș" (cf. lat. *eburneus* „de fildeș"; „de elefant") 3,15; 6,4

OSÂNDIT, -Ă: s.m./f.
(celor) osândiți: *s.m. pl. gen.* 2,8

P

PACE: s.f.
pace: *sg. ac., în sintagma* ***legătura de pace*** 1,9

PALESTIN: s.m. „palestinian" (cf. **Indice** Ioil)
palestinilor: *sg. gen.* 6,2
palestini: *pl. ac.* 9,7

PARTE: s.f.
parte: *sg. nom./ac.* 3,12; 4,7
partea: *sg. nom.* 4,7

PASĂRE: s.f.; var. (Înv. și pop.) **PASERE**
pasărea: *sg. nom.* 3,5

(a) PAȘTE: v. III „a înghiți"; „a face să dispară" (cf. lat. *dēvorō*)
va paște: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,7, 10, 12, 14

PAT: s.n.
patul: *sg. ac.* 3,12
paturi: *pl. ac.* 6,4

PĂCAT: s.n.
păcatele: *pl. ac.* rezum. cap.4; 5,12
păcat: *sg. ac.* rezum. cap.5

PĂCĂTOS, -OASĂ: s.m./f.
păcătoșii: *s.m. pl. nom.* 9,10

(a) PĂCĂTUI: v. IV
păcătuiește: *ind. prez. 3.sg.* 9,8

PĂHĂREL: s.n.
păhăreale: *pl. ac.* 6,6

PĂMÂNT: s.n.
pământului: *sg. gen.* 1,1; 2,7; 3,2, 5, 9; 4,13; 5,8; 7,2; 8,4; 9,6, 8
pământul: *sg. nom./ac.* 2,10; 3,1, 11; 5,2; rezum. cap.7; 7,10, 11, 12, 17; 8,8, 9; 9,5, 7, 15
pământ: *sg. ac.* 3,5, 14; 5,7; 7,17; 8,11; 9,6, 9

PĂRĂSIT, -Ă: adj.
părăsite: *f. pl. ac.* 9,14

PĂRINTE: s.m.
părinții: *pl. nom.* 2,4

PĂSTOR: s.m.; (Înv.) **PĂSTORIU**
păstorii: *pl. ac.* 1,1
păstorilor: *pl. gen.* 1,2
păstoriul: *sg. nom.* 3,12

(a) PĂȘI: v. IV
pășește: *ind. prez. 3.sg.* 4,13
pășește: *imperativ 2.sg.* 7,12

(a) PĂTIMI: v. IV
au pătimit: *ind. pf.c. 3.pl.* rezum. cap.4

PĂTIȘOR: s.n.
pătișorului: *sg. gen.* 3,12

(a) PĂZI: v. IV
au păzit: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,4

PÂINE: s.f.; var. (Reg.) **PÂNE**
pânilor: *pl. gen.* 4,6
pâine: *sg. ac.* 7,12; 8,11

(a) PÂNGĂRI: v. IV
să pângărească: *conj. prez. 3.pl.* 2,7

PÂNGĂRIT, -Ă: adj.
pângărit: *n. sg. ac.* 7,17

(a) PÂRÎ: v. IV
pârăște: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.7

PEDEAPSĂ: s.f.
pedeapsii: *sg. ac.* rezum. cap.7

PELIN: s.m.
pelin: *sg. ac.* 5,7; 6,13

PERETE: s.n.; var. (Înv. și pop.) **PĂRETE**
părete: *sg. ac.* 5,19
păretele: *sg. ac.* 7,4

PIATRĂ: s.f.
piatră: *sg. ac.* 5,11
pietri: *pl. ac.* 6,13

(a) PICĂTURI: v. IV; (Trans.) „a picura” (cf. **Indice** Ioil)
vei picături: *ind. viit.I. 2.sg.* 7,16
vor picături: *ind. viit.I. 3.pl.* 9,13

PICIOR: s.n.
picioarele: *pl. ac., în sintagma* ***cel iutiu cu picioarele*** *„cel sprinten”* 2,15
picior: *sg. ac.* 3,12

PIEIRE: s.f.; var. **PIERIRE**
perirea: *sg. ac.* rezum. cap.2; rezum. cap.6

(a) PIERI: v. IV
vor peri: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,8; 3,15
va peri: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,14

PIETRICEA: s.f.
pietricea: *sg. nom.* 9,9

PILDĂ: s.f.
pilda: *sg. ac.* rezum. cap.8

PIȘAT: s.n.
Pișatul: *sg. ac., în sintagma* ***Pișatul Coasei*** (este ceea ce corespunde numelui constelației *Ōriōn, -ōnis* din textul latinesc; în mod cert, prima atestare a acestei denumiri pentru constelația amintită) 5,8

(a se) PITULA: v. I
(să) vor pitula: *ind. viit.I. 3.pl.* 9,3

(a) PLÂNGE: v. III
plânge: *inf. prez. fără* **a** 5,16
va plânge: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,8
vor plânge: *ind. viit.I. 3.pl.* 9,5

PLÂNGERE: s.f.
plângere: *sg. nom./ac.* rezum. cap.5; 5,1, 16, 17; 8,10

PLÂNS: s.n.
plâns: *sg. ac.* 5,16

PLEȘUIRE: s.f. „pleșuvie”; în această formă, cuvântul nu este înregistrat în MDA.
pleșuire: *sg. ac.* 8,10

PLOAIE: s.f.
ploaia: *sg. ac.* 4,7
ploii: *sg. gen.* rezum. cap.7

(a) PLOUA: v. I
am ploat: *ind. pf.c. 1.sg.* 4,7

PLOUAT, -Ă: adj.
ploată: *f. sg. nom.* 4,7

PLUGAR: s.m.
plugariul: *sg. nom.* 9,13

POAMĂ: s.f.
poame: *sg. ac., în sintagma* ***cârligului de poame/cârlig de poame*** rezum. cap.8; 8,1, 2

POARTĂ: s.f.
poartă: *sg. ac.* 5,10, 12, 15

(a se) POGORÎ: v. IV; vezi **(a se) COBORÎ**

POMPĂ: s.f.
pompă: *sg. ac.* 6,1

PORUNCĂ: s.f.
poruncile: *sg. ac.* 2,4

(a) PORUNCI: v. IV
veți porunci: *ind. viit.I. 2.pl.* 2,12
să porunciți: *conj. prez. 2.pl.* 2,12
va porunci: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,12
voiu porunci: *ind. viit.I. 1.sg.* 9,3, 4, 9

(a) POVĂȚUI: v. IV
am povățuit: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,10

PRADĂ: s.f.
pradă: *sg. ac.* 3,4; 5,11

PRAF: s.n.
praful: *sg. ac.* 2,7

PRAG: s.n.
pragurile: *pl. nom.* 9,1

PRAZNIC: s.n.
praznicele: *pl. ac.* rezum. cap.5

(a se) PRĂPĂDI: v. IV
(să) vor prăpădi *ind. viit.I. 3.pl.* 7,9

PREOT: s.m.
preotu: *sg. nom.* rezum. cap.7
preotul: *sg. nom.* 7,10

PRETUTINDENI: adv.; var. (Înv. și rar) **PRETUTINDINI**
pretutindini: rezum. cap.5

PRICEPUT, -Ă: s.m./f.
(cel) priceput: *s.m. sg. nom.* 5,13

(a) PRIMI: v. IV
voiu priimi: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,22

(a) PRINDE: v. III
a prinde: *inf. prez.* 3,5
voiu prinde: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,21

PRINSOARE: s.f.
prinsoarea: *sg. ac., în sintagma* ***prinsoarea cailor*** „cai dobândiți ca pradă de război sau obținuți pentru neplata unor datorii; ei reprezentau un zălog neînapoiat, așadar, un păcat” (cf. Anania 2001, p.1144) 4,10

PROROC: s.m.
proroci: *pl. ac.* 2,11
prorocilor: *pl. dat.* 2,12
prorocii: *pl. nom.* 3,7
prorocul: *sg. nom.* rezum. cap.5; rezum. cap.7
proroc: *sg. nom.* 7,14
prorocului: *sg. gen.* 7,14

(a) PROROCI: v. IV
va proroci: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,8
proroceaște: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.7; rezum. cap.8
a proroci: rezum. cap.7; 7,13
să prorocească: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap7
vei proroci: *ind. viit.I. 2.sg.* 7,12, 16
proroceaște: *imperativ 2.sg.* 7,15

PROROCIE: s.f.
Prorociia: *sg. nom.* în titlu: *Prorociia lui Amos*
prorocii: *sg. gen.* rezum. cap.1

PUI: s.m.
puiul: *sg. nom.* 3,4

(a) PUNE: v. III
voiu pune: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,8; 8,10; 9,4
să punem: *conj. prez. 1.pl.* 8,5

(a) PURTA: v. I
aţi purtat: *ind. pf.c. 2.pl.* 5,26

PURURI: adv.; var. **PURUREA**
pururea: rezum. cap.2

(a se) PUSTII: v. IV
(să) vor pustii: *ind. viit.I. 3.pl.* 7,9

PUSTIU: s.n.; var. **PUSTIE:** s.f.
pustie: *sg. ac.* 2,10; 5,25
pustiii: *sg. gen.* 6,15

(a) PUTEA: v. II
vor putea: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.2; rezum. cap.4
să poată: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.5
pot: *ind. prez. 3.pl.* 6,13
poate: *ind. prez. impers.* 6,13
va putea: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,10

PUTERE: s.f.
putearea: *sg. ac.* 6,14

PUTERNIC, -Ă: s.m./f.
(cel) puternic: *s.m. sg. ac.* 5,9

PUTREJUNE: s.f.; var. (Înv.) **PUTREGIUNE**
putrăgiunea: *sg. nom.* 4,10

PUŢIN, -Ă: pron. nehot.
puţini: *pron. nehot. m. pl. nom.* rezum. cap.3

R

RANĂ: s.f.
rana: *sg. ac.* 3,12
rane: *pl. ac.* rezum. cap.4

(a) RĂBDA: v. I
rabdă: *ind. prez. 3.pl.* 3,9

(a) RĂCNI: v. IV; var. (Pop.) **(a) RĂGNI**
va răgni: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,2; 3,4, 8

RĂDĂCINĂ: s.f.
rădăcinile: *pl. ac.* 2,9

(a) RĂDICA: v. I; vezi **(a) RIDICA**

RĂMĂŞIŢĂ: s.f.
rămăşiţele: *pl. nom./ac.* 4,2; 5,15; 9,12

(a se) RĂPI: v. IV
(să) vor răpi: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,11

RĂPIRE: s.f.
răpiri: *pl. ac.* 3,10

RĂPIT, -Ă: adj.
răpit: *n. sg. ac.* 4,11

RĂSĂRIT: s.n.
răsărit: *sg. ac.* 8,12

(a) RĂSIPI: v. IV; vezi **(a) RISIPI**

(a) RĂSPUNDE: v. III
va răspunde: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,11
au răspuns: *ind. pf.c. 3.sg.* 7, 14

(a) RĂSUNA: v. I
va răsuna: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,6

RĂSUNARE: s.f.
răsunarea: *sg. ac.* 2,2

RĂU, REA: adj./s.
rău: *s.n. sg. nom./ac.* 3,6; 9,4
răul: *s.n. sg. nom./ac.* 5,14, 15; 9,10
rea: *adj. f. sg. nom./ac.* 5,13; 6,3

RĂZBOI: s.n.
războiului: *sg. gen.* 1,14

(a) RĂZBOI: v. IV
războit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,10

(a) RÂNDUI: v. IV
rânduiţi: *imperativ 2.pl.* 5,15
a fi rânduit: *pasiv inf. prez.* rezum. cap.7

RÂU: s.n.
râul: *sg. ac.* 8,8; 9,5

REPEJUNE: s.f. „şuvoi"; „pârâu"
răpejune: *sg. ac.* 5,24
răpejunea: *sg. ac.* 6,15

(a se) REZEMA: v. III; var. (Înv.) **(a se) RĂZEMA**
să (se) rezeme: *conj. prez. 3.sg.* 5,19

(a) RIDICA: v. I; var. (Înv. şi pop.) **(a) RĂDICA**
vor rădica: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,2
rădic: *ind. prez. 1.sg.* 5,1

(a se) RISIPI: v. IV; var. (Înv. şi rar.) **(a) RĂSIPI**
voiu râsipi: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,5, 8
voiu răsăpi: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,3
am râsipit: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,9
(să) vor răsipi: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,15
răsipitu(-a)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 4,11
au răsipit: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,11

ROB, ROABĂ: s.m./f.
roabă: *s.f. sg. nom.* 5,5
rob: *s.m. sg. nom.* 7,11, 17

ROBIE: s.f.
robiia: *sg. ac.* 1,6, 9; rezum. cap.5
robie: *sg. ac.* 1,15; 9,4
robia: *sg. ac.* rezum. cap.7; rezum. cap.9; 9,14

ROD: s.n.
rodul: *sg. ac.* 2,9; 6,13
rodurile: *pl. ac.* 9,14

RUDENIE: s.f.
rudeniia: *sg. ac.* 3,1
rudeniile: *pl. ac.* 3,2

(a se) RUGA: v. I
(să) roagă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.7
rogu(-mă): *ind. prez. 1.sg.* 7,2, 5

(a) RUPE: v. III; var. (Înv. şi reg.) **(a) RUMPE**
rumpeţi: *ind. prez. 2.pl.* 5,11

S

SABIE: s.f.
sabiia: *sg. ac.* 1,11
sabie: *sg. ac.* 4,10; 7,9, 11, 17; 9,1, 10
sabiei: *sg. gen.* 9,4

SAC: s.m. (Înv.) „îmbrăcăminte făcută din sac (pânză de fuior de câlți sau de buci din care se fac sacii) care se purta în semn de doliu sau de pocăință ori de către cei săraci”
sac: *sg. ac.* 8,10

(a) SĂDI: v. IV
veți sădi: *ind. viit.I. 2.pl.* 5,11
vor sădi: *ind. viit.I. 3.pl.* 9, 14
voiu sădi: *ind. viit.I. 1.sg.* 9,15

SĂRBĂTOARE: s.f.
sărbătorile: *pl. nom./ac.* 5,21; rezum. cap.8; 8,10

SĂRAC, -Ă: s.m./f.
(cel) sărac: *s.m. sg. ac.* 2,6; 5, 11; 8,4
săracilor: *s.m. pl. gen.* 2,7; rezum. cap.8
(cei) săraci: *s.m. pl. ac.* 4,1; 5,12; 8,6

(a se) SĂTURA: v. I
(s-)au săturat: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,8

SÂMBĂTĂ: s.f. „ziua de odihnă la mozaici”; reprezintă echivalarea cuvântului *sabat*, „ziua a șaptea a săptămânii, în care orice activitate trebuia întreruptă, după cum însuși Dumnezeu se odihnise în această zi, după încheierea actului creației”
sâmbăta: *sg. nom.* 8,5

SCAUN: s.n.
scaunul: *sg. ac.* 6,3

(a) SCĂDEA: v. II
a scădea: *inf. prez.* 8,4
vor scădea: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,13

(a) SCĂPA: v. I
scăpa: *inf. prez. fără* ***a*** rezum. cap.2; rezum. cap.5
să scape: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.9

SCĂPARE: s.f.
scăpare: *sg. nom.* 9,1

(a) SCHIMBA: v. I
schimbă: *ind. prez. 3.sg.* 5,8

(a se) SCOATE: v. III
am scos: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,1
ar scoate: *cond. prez. 3.sg.* 3, 12
(să) vor scoate: *conj. prez. 3.pl.* 3,12
să scoață: *conj. prez. 3.sg.* 6,10
va scoate: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,2

(a) SCRÂȘNI: v. IV; var. (Pop.) **(a) SCÂRȘNI**
voiu scârșni: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,13
scârnească: *ind. prez. 3.sg.* 2, 13
vor scârșni: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,3

(a se) SCULA: v. I
a (să) scula: *inf. prez.* 5,1
(Mă) voiu scula: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,9
(să) vor scula: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,14

SCUMP, -Ă: adj.
scumpă: *f. sg. ac.* 6,6

(a) SCUTURA: v. I
scuturând: *gerunziu* 7,14

SEARĂ: s.f.
sara: *sg. ac., în loc. adj.* ***de sara*** 7,1

SECERĂTOR, TOARE: s.m./f.; var. (Înv. și reg.) **SĂCERĂTOR**
săcerătoriu: *sg. ac.* 9,13

SECERIȘ: s.n.; var. (Înv. și reg.) **SĂCERIȘ**
săcerișu: *sg. ac.* 4,7

SEMĂNĂTOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Înv.) **SĂMÂNĂTOR**
sămânătoriu: *s.m. sg. ac.* 9,13

SETE: s.f.
seate: *sg. ac.* 8,11, 13

SFÂNT, -Ă: adj./s.
sfânt: *adj. n. sg. ac.* 2,7
Sfântul: *s.m. sg. ac.* 4,2

(a) SFÂRȘI: v. IV
au sfârșit: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,2

SFÂRȘIT: s.n.
sfârșit: *sg. nom./ac.* 1,11; 6,11
sfârșitul: *sg. nom.* rezum. cap.8; 8,2
sfârșit: *sg. ac., în loc. adv.* ***până în sfârșit*** 8,7

SFINȚIRE: s.f.
sfințirea: *sg. nom.* 7,13

SICLU: s.m.
siclul: *sg. ac.* 8,5

SINGUR, -Ă: adj.
sângur: *n. sg. nom.* rezum. cap.3

SIR: s.m. „sirian”
siri: *pl. ac.* 9,7

SLUGĂ: s.f.
slujile: *pl. ac.* 3,7

SMERIN, -Ă: s.m./f.
(celor) smerini: *s.m. pl. gen.* 2,7

SMOCHIN: s.m.
smochinii: *pl. ac.* 4,9

(a) SMULGE: v. III; var. **(a) ZMULGE**
voiu zmulge: *ind. viit.I. 1.sg.* 9,15

SOARE: s.m.
soarele: *sg. nom.* 8,9

SOARTĂ: s.f.; var. (Înv. și pop.) **SOARTE**
soartea: *sg. ac.* 9,6

SOCOTEALĂ: s.f.
socoteala: *sg. nom.* 6,7

(a se) SPĂIMÂNTA: v. I
(să) va spăimânta: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,6

SPĂRTURĂ: s.f.
spărturile: *pl. ac.* 9,11

SPOIT, -Ă: adj.
spoit: *n. sg. ac.* 7,7

(a) SPORI: v. IV
să sporim: *conj. prez. 1.pl.* 8,5

(a) STA: v. I
va sta: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,15
stând: *gerunziu* 7,7; 9,1

(a) STĂPÂNI: v. IV
să stăpâniți: *conj. prez. 2.pl.* 2,10
să stăpânim: *conj. prez. 1.pl.* 8,6
stăpânea: *ind. imp. 3.pl.* 9,12

STĂPÂNITOR, -TOARE: *s.m./f.*
Stăpânitoriul: *sg. nom.* 5,16

STEA: s.f.
steaoa: *sg. ac.* 5,26

(a) STINGE: v. III
să stângă: *conj. prez. 3.sg.* 5,6

STEJAR: s.m.; var. (Reg.) **STRĂJER**
străjeriul: *sg. ac.* 2,9

STEMĂ: s.f.
steama: *sg. ac.* 1,5
stema: *sg. ac.* 1,8

STRĂLUCIRE: s.f.
strălucire: *sg. nom.* 5,20

STRÂMBĂTATE: s.f.
strâmbătățile: *pl. ac.* 3,2
strâmbătăți *pl. ac.* 3, 10
strâmbătății *sg. gen.* 6,3

STREPEZIRE: s.f.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Ion Budai-Deleanu, *Lexicon românesc-nemțesc și nemțesc-românesc* (...). În patru tomuri [Manuscris din 1818; Bibl. Academiei Române, cotele 3728 – 3731].
strepezirea: *sg. ac.* 4,6

STRUGURE: s.m.
struguri: *pl. ac.* 9,13

(a) SUFERI: v. IV
suferi: *inf. prez.* 7,10

SUFLET: s.n.
sufletul: *sg. ac.* 2,14, 15; 6,8

(a se) SUI: v. IV
a (vă) sui: *inf. prez.* 2,10
a (să) sui: *inf. prez.* 4,10; 9,7
(să) va sui: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,8; 9,5
(să) vor sui: *ind. viit.I. 3.pl.* 9,2

SUIRE: s.f.
suirea: *sg. ac.* 9,6

SUNET: s.n.
sunetul: *sg. ac.* 2,2

SUPĂRARE: s.f.
supărări: *sg. gen.* rezum. cap.8

Ş

ŞARPE: s.m.
șearpele: *sg. nom.* 5,19
șarpelui: *sg. dat.* 9,3

(a) ȘTI: v. I
au știut: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,10
știu: *ind. prez. 3.pl.* 5,16

T

TABĂRĂ: s.f.
taberilor: *pl. gen.* 4,10

TAINĂ: s.f.
taina: *sg. nom.* 3,7

TARE: adj./s.
tare: *adj. m./f. sg. nom./ac.* 2,9; 5,24
tari: *n. pl. ac.* 5, 12
(cel) tare: *s.m. sg. nom.* 2,14
(cei) tari: *s.m. pl. ac.* 2,16

TARE: s.n. „jar" (cf. lat. *torris, -is* „tăciune"; cf. **Indice** Za)
tare: *sg. ac.* 4, 11

TATĂ: s.m.
tatăl: *sg. nom.* 2,7

(a) TĂCEA: v. II
va tăcea: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,13
taci *imperativ 2.sg.* 6,11

TĂCERE: s.f.
tăcearea: *sg. nom.* 8,3

(a se) TĂIA: v. I
(să) vor tăia: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,14

TĂIERE: s.f.
tăieri: *pl. ac.* 6,12

TĂRIE: s.f.
tăriia: *sg. nom.* 3,11

TÂRZIU: adv.
târziu: 7,1

(a se) TEME: v. III
(să) teame: *ind. prez. 3.sg.* 2,15
(să) va teame: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,8

TÂNĂR, -Ă: s.m./f.
tinerii: *s.m. pl. ac.* 4,10
tineri: *s.m. pl. nom.* 8,13

(a se) TRAGE: v. III
(să) va trage: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,11
voiu trage: *ind. viit.I. 1.sg.* 9,2

(a) TRĂI: v. IV
să trăiți: *conj. prez. 2.pl.* 5,14
trăiaște: *ind. prez. 3.sg.* 8,14

TRÂMBIȚĂ: s.f.
trâmbiții: *sg. gen.* 2,2
trâmbița: *sg. nom.* 3,6

(a) TRECE: v. III
veți treace: *ind. viit.I. 2.pl.* 5,5
voi treace: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,17
treaceți: *imperativ 2.pl.* 6,2
a treace: *inf. prez.* 8,2
va treace: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,5

(a) TREIERA: v. I; var. (Înv. și reg.) **(a) TRIERA**
au trierat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,3

(a) TRIMITE: v. III
voiu trimite: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,10; 2,2, 5; 8,11

trimite-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,12
au trimis: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,10
trimis-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 4,10

TRUFAȘ, -Ă: s.m./f.
(celor) trufași: *s.m. pl. dat.* rezum. cap.6

TUNDERE: s.f.
tunderea: *sg. ac.* 7,1

TURMĂ: s.f.
turmă: *sg. ac.* 6,4
turma: *sg. ac.* 7,15

Ț

ȚÂȚÂNĂ: s.f.; var. (Înv. și reg.) **ȚÂȚINĂ; ȚIȚINĂ**
țâțînile: *pl. nom.* 8,3
țițina: *sg. ac.* 9,1

(a se) ȚINE: v. III
ține: *ind. prez. 3.sg.* 1,5, 8
au ținut: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,11
(să) vor ținea: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.3

U

(a) UCIDE: v. III
va ucide: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,4

(a se) UITA: v. I
(Mă) voiu uita: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,22
voiu uita: *ind. viit.I. 1.sg.* 8,7

ULIȚĂ: s.f.
ulițele: *pl. ac.* 5,16

(a) UMBLA: v. I
vor umbla: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,3

UNEALTĂ: s.f.
unealte: *sg. ac., în sintagma* ***unealte de cântare*** „instrumente muzicale” 6,5

UNGERE: s.f.; (Înv.; ccr.) „alifie”, „unguent”
ungere: *sg. ac.* 6,6

UNS, -Ă: adj.
unși: *m. pl. nom.* 6,6

URÂCIUNE: s.f.; var. (Înv. și reg.) **URĂCIUNE**
urăciune: *sg. ac.* 5,10

URECHE: s.f.
ureachie: *sg. ac.* 3,12

URGIE: s.f.
urgiia: *sg. ac.* 1,11

(a) URGISI: v. IV
urgisește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.6
urgisesc: *ind. prez. 1.sg.* 6,8

(a) URÎ: v. IV
urește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.5
urât-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,10
au urât: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,10
am urât: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,8
urât-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 5,21
urâți: *imperativ 2.pl.* 5,15

URLARE: s.f.
urlare: *sg. ac.* 1,14

(a) URMA: v. I
urmam: *ind. imp. 1.sg.* 7,15

URMĂ: s.f.
urmă: *sg. ac., în loc. adj.* ***ceale mai de pre urmă/cel mai de pre urmă*** 8,10; 9,1

URS: s.m.
ursul: *sg. nom.* 5,19

URSOAIE: s.f. „numele unei constelații”; traducătorii au echivalat lat. *Arctūrus, -ī* „Boarul”
Ursoaia: *sg. ac.* 5,8

(a se) USCA: v. I
(s-)au uscat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,2; 4,7

V

VACĂ: s.f.
vaci: *pl. ac.* rezum. cap.4
vaci: *pl. voc., în sintagma* ***vaci grase*** 4,1

VAI: interj.
vai: 5,16

VARĂ: s.f.
vară: *sg. ac.* 3,15

(a) VĂDI: v. IV
vădește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3; rezum. cap.8

(a) VĂRSA: v. I
varsă: *ind. prez. 3.sg.* 5,8; 9,6

(a) VĂTĂMA: v. I
au vătămat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,11

VÂNĂTOR: s.m.
vânătoriu: *sg. ac.* 3,5

VÂNT: s.n.
vânt: *sg. ac.* 4,9
vântul: *sg. ac.* 4,13

VÂRF: s.n.
vârful: *sg. nom./ac.* 1,2; 9,3

VÂRTOS, -OASĂ: s.m./f.
(cel) vârtos: *s.m. sg. nom.* 2,14, 16; 5,9

VÂRTUTE: s.f.
vârtutea: *sg. ac.* 2,14

(a) VEDEA: v. II
au văzut: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,1
vedeți: *imperativ 2.pl.* 3,9; 6,2
veade: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.7
vezi: *ind. prez. 2.sg.* 7,8, 12; 8,2
văzut-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 9,1

(a) VENI: v. IV
va veni: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.3; 9,10

vor veni: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,2
veniţi: *imperativ 2.pl.* 4,4
au venit: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,8
vin: *ind. prez. 3.pl.* 8,11; 9,13
venit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,2

(a se) VESELI: v. IV
(vă) veseliţi: *ind. viit.I. 2.pl.* 6,14

(a) VESTI: v. IV
vestiţi: *imperativ 2.pl.* 4,5
vesteaşte: *ind. prez. 3.sg.* 4, 13; rezum. cap.8

VEŞMÂNT: s.n.
vejmintele: *pl. ac.* 2,8

(a se) VEŞTEJI: v. IV; var. (În v. şi pop.) **(a se) VEŞTEZI**
(să) va veştezi: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,5

VICLEAN, -Ă: adj.
vicleane: *f. pl. ac.* 8,5

VIE: s.f.
viilor: *pl. gen.* 4,9
vii: *pl. ac.* 5,11; 9,14
viile: *pl. ac.* 5,17

VIERS: s.n. „cântec”
viersurilor: *pl. gen.* 5,23

VIITOR, -TOARE: adj.
viitoarei: *adj. antep. f. sg. gen.* rezum. cap.8
viitoarea: *adj. antep. f. sg. ac.* rezum. cap.8

VIN: s.n.
vinul: *sg. ac.* 2,8; 5,11; 6,6; 9,14
vin: *sg. ac.* 2, 12

(a) VINDE: v. III
au vândut: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,6
vom vinde: *ind. viit.I. 1.pl.* 8,5
să vindem: *conj. prez. 1.pl.* 8,6

VIŢEL: s.m.
viţei: *pl. ac.* 6,4

VIU, VIE: adj.
vii: *m pl. nom.* 5,4, 6
viu: *m sg. nom.* 8,14

VOIE: s.f.
voie: *sg. ac., în loc. adj.* ***de voie,*** *în sintagma* ***aducerile ceale de voie*** 4,5

VOLBURĂ: s.f.
volbură: *sg. ac.* 1,14

VORBĂ: s.f.
vorba: *sg. ac.* 4,13

VRĂJMAŞ, -Ă: s.m./f.
vrăjmaşi: *s.m. pl. nom.* 5,12

(a) VREA: v. II
aţi vrut: *ind. pf.c. 2.pl.* 4,5

VREME: s.f.
vreamea: *sg. ac.* 5,13
vreame: *sg. nom.* 5,13

Z

ZĂLOGIT, -Ă: adj.
zălojite: *n. pl. ac.* 2,8

(a) ZÂMBRI: v. IV; var. **(a) ZIMBRI** „a râvni”
zimbreaşte: *ind. prez. 3.sg.* 5,9

(a se) ZBATE: v. III
(să) zbate: *ind. prez. 3.sg.* 9,9

(a) ZDROBI: v. IV
voiu zdrobi: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,5; 9,8
zdrobesc: *ind. prez. 3.pl.* 2,7
am zdrobit: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,9
va zdrobi *ind. viit.I. 3.sg.* 6,15
zdrobiţi: *ind. prez. 2.pl.* 8,4
zdrobind: *gerunziu* 9,8

ZDROBIRE: s.f.
zdrobirea: *sg. ac.* 6,6

ZECIUIRE: s.f.
zeciuirile: *pl. ac.* 4,4

ZI: s.f.
zilele: *pl. ac.* 1,1; 9,11
zioa: *sg. ac.* 1,14; 3,14; 5,8; 8,3, 9, 10, 13; 9,11
zi: *sg. ac.* 2,16; 6,3; 8,9
zile: *pl. nom./ac.* 4,2, 4; 8,11; 9,13
zioa: *sg. ac., în sintagma* ***zioa Domnului*** 5,18, 20

(a se) ZICE: v. III
au zis: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,2; 7,2, 5, 8, 12, 14, 15; 8,2; 9,1
zice: *ind. prez. 3.sg.* 1,3, 6, 8, 9, 11,13, 15; 2,1, 3, 4, 6, 11, 16; rezum. cap.3; 3,10, 11, 12, 13, 15; 4,3, 5, 6, 8, 9, 10, 11; 5,3, 4, 16, 17, 27; 6,8, 15; 7,11, 17; rezum. cap.8; 8,3, 9, 11; 9,7, 8, 12, 13, 15
zicea: *ind. imp. 3.sg.* 1,5
zicând: *gerunziu* 2,12; 3,1; 7,10; 8,5
ziceţi: *imperativ 2.pl.* 3,9
ziceţi: *ind. prez. 2.pl.* 4,1; 6,14
aţi zis: *ind. pf.c. 2.pl.* 5,14
(să) va zice: *ind. viit.I. impers.* 5,16
va zice: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,10, 11
zis-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,3, 6
am zis: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,8; 8,2
zici: *ind. prez. 2.sg.* 7, 16
zic: *ind. prez. 3.pl.* 8, 14; 9,10

ZID: s.n.
zidul: *sg. ac.* 1,7, 10, 14
zid: *sg. ac.* 7,7
zidurilor: *pl. gen.* 9,11

ZIDAR: s.m.
zidariului: *sg. gen.* rezum. cap.7; 7,7, 8

(a) ZIDI: v. IV
zideaşte: *ind. prez. 3.sg.* 4,13; 9,6
veţi zidi: *ind. viit.I. 2.pl.* 5,11
voiu zidi: *ind. viit.I. 1.sg.* 9,11
vor zidi: *ind. viit.I. 3.pl.* 9,14

(a) ZMULGE: v. III; vezi **(a) SMULGE**

ZORI: s.m.
zori: *pl. ac.* 5,8

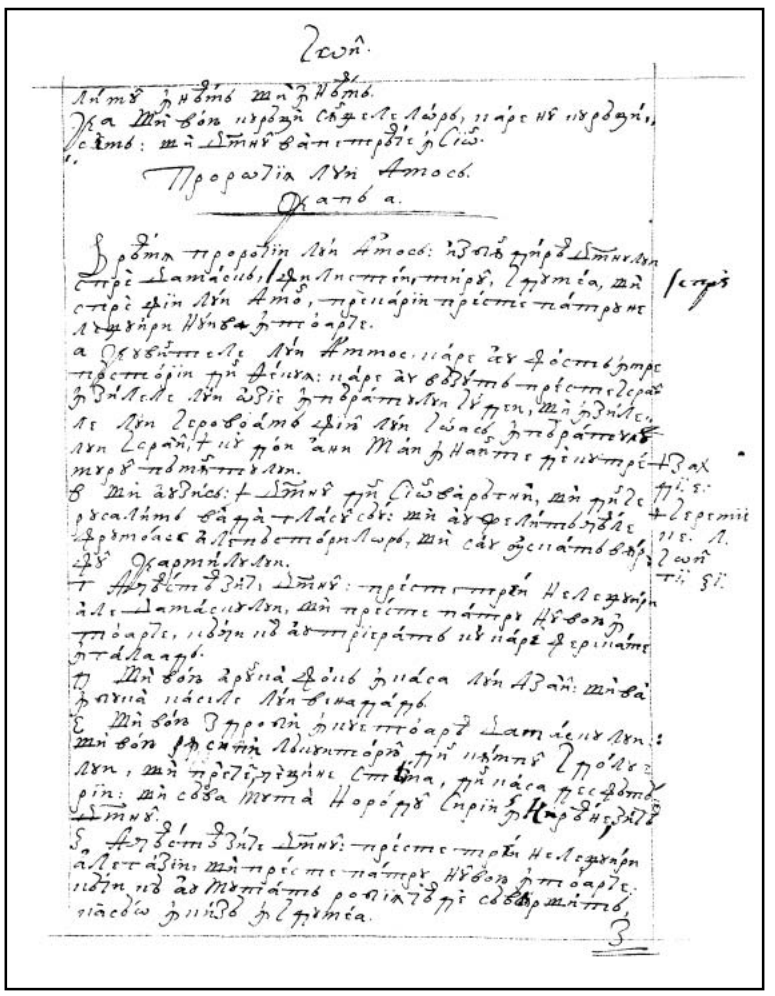

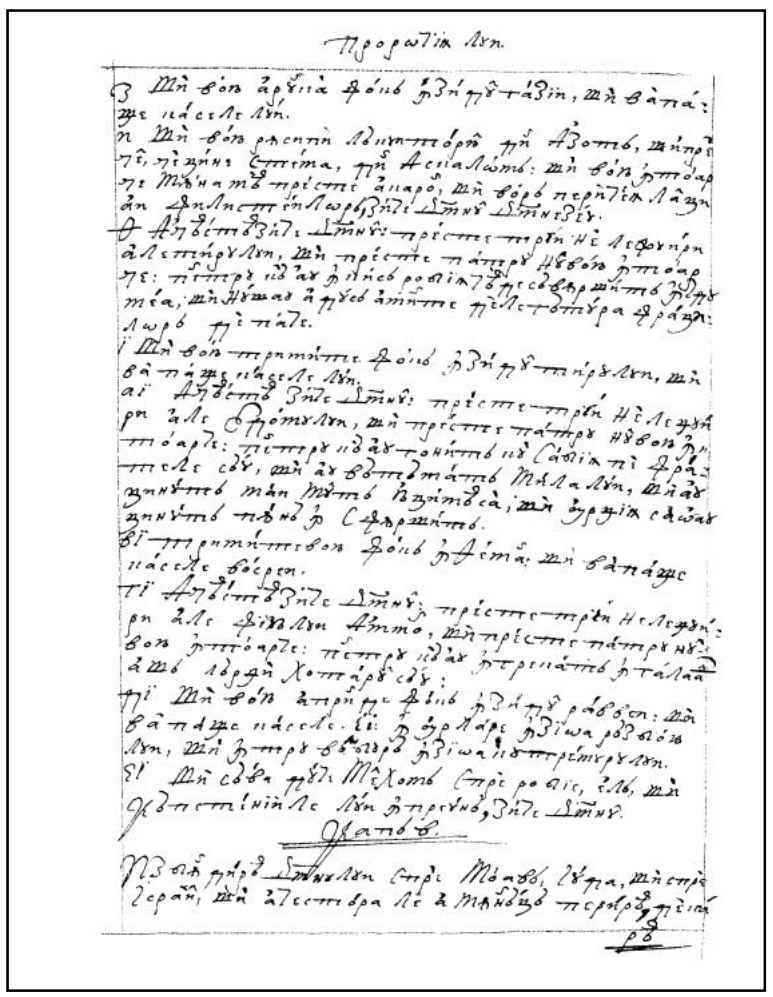

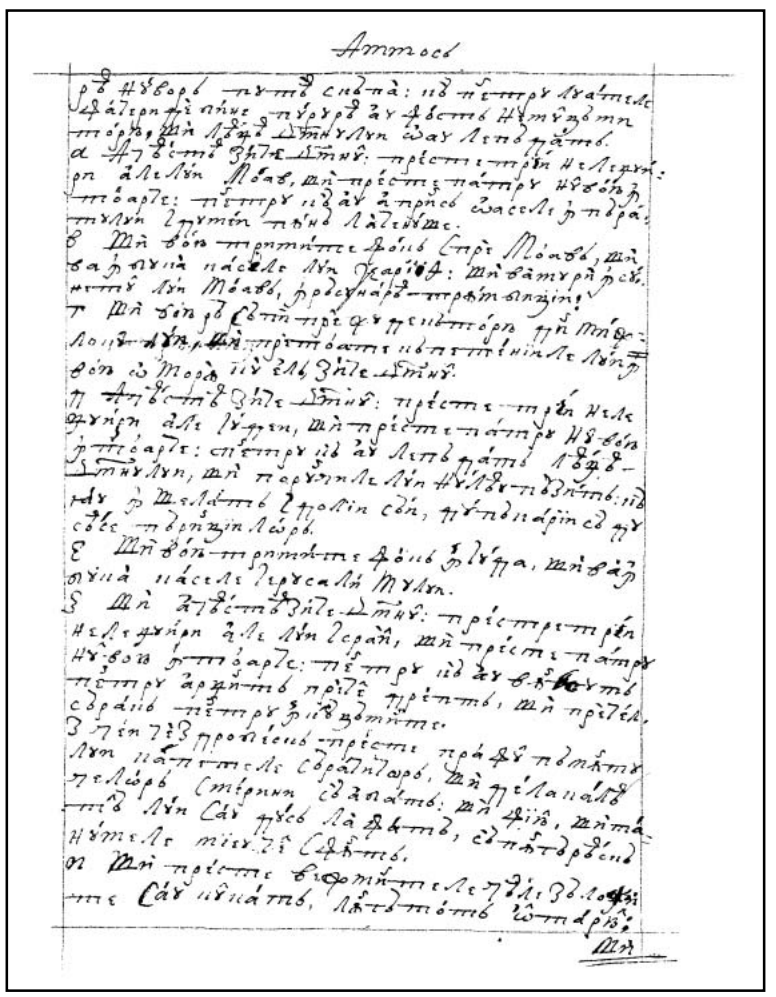

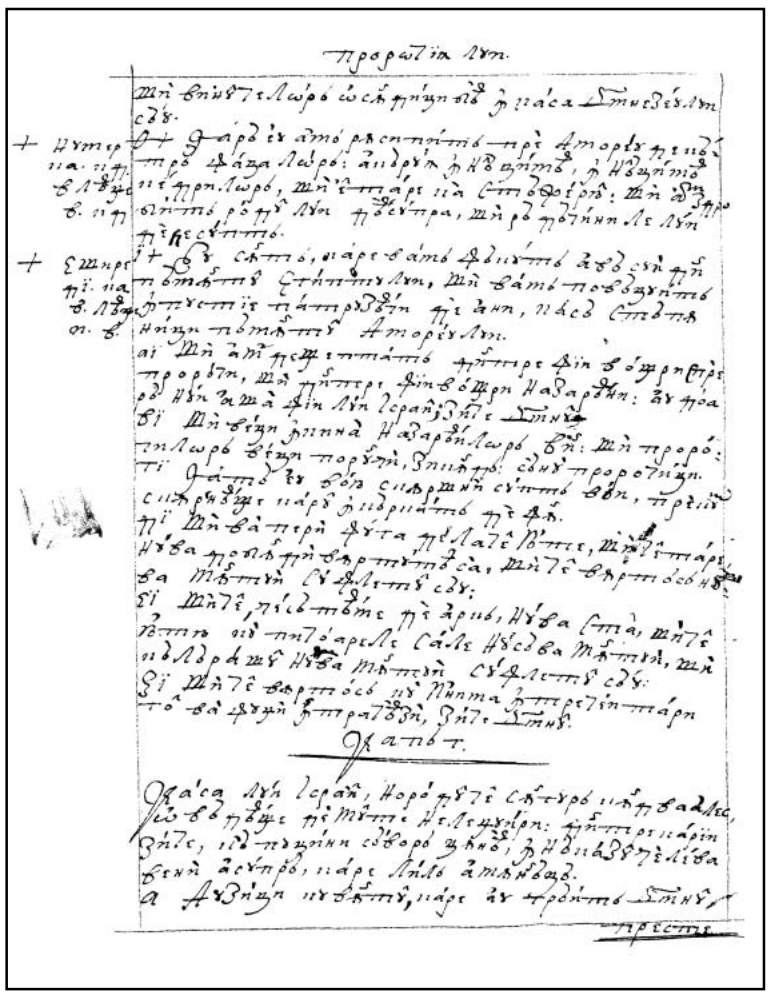

117v

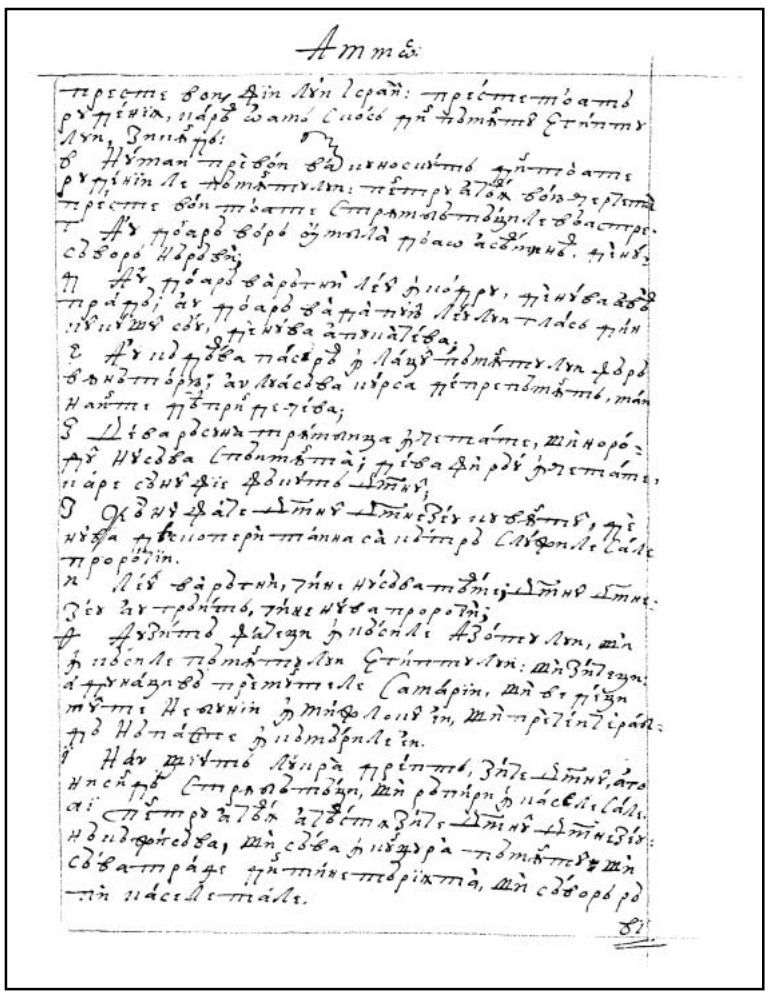

118r

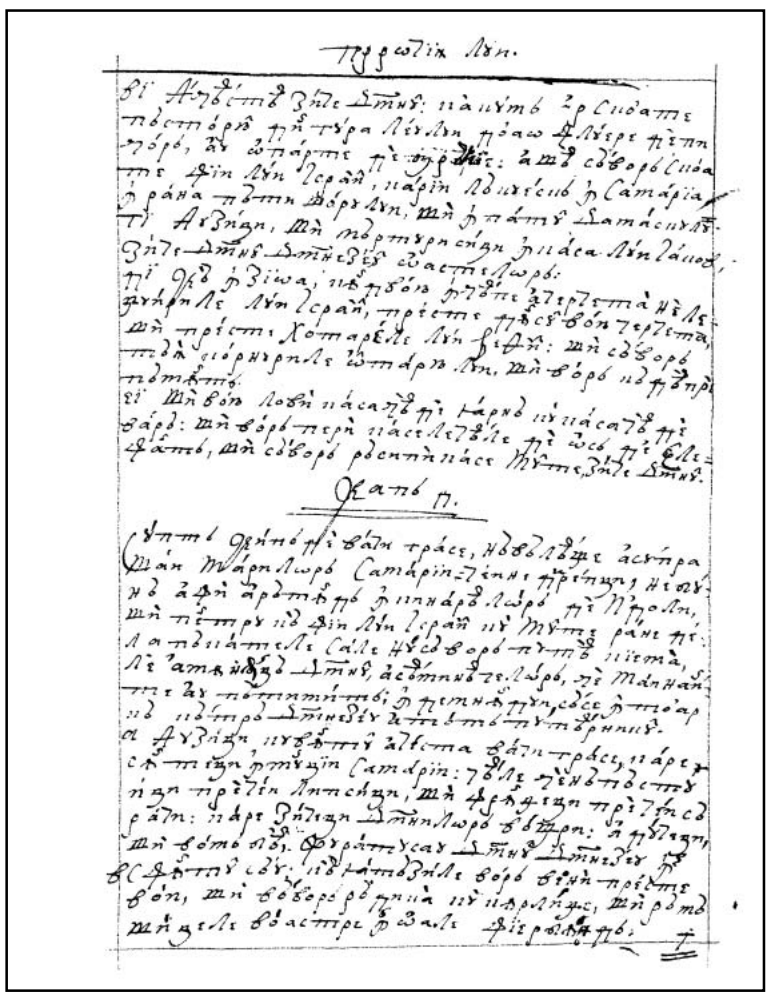

118v

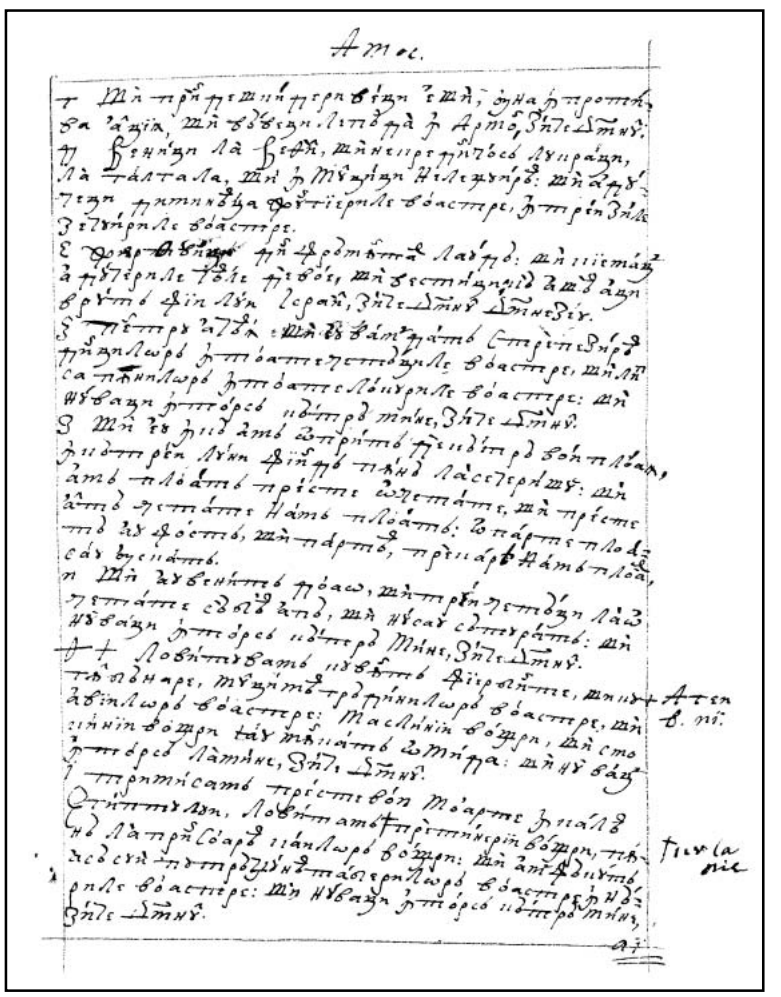

119r

119v

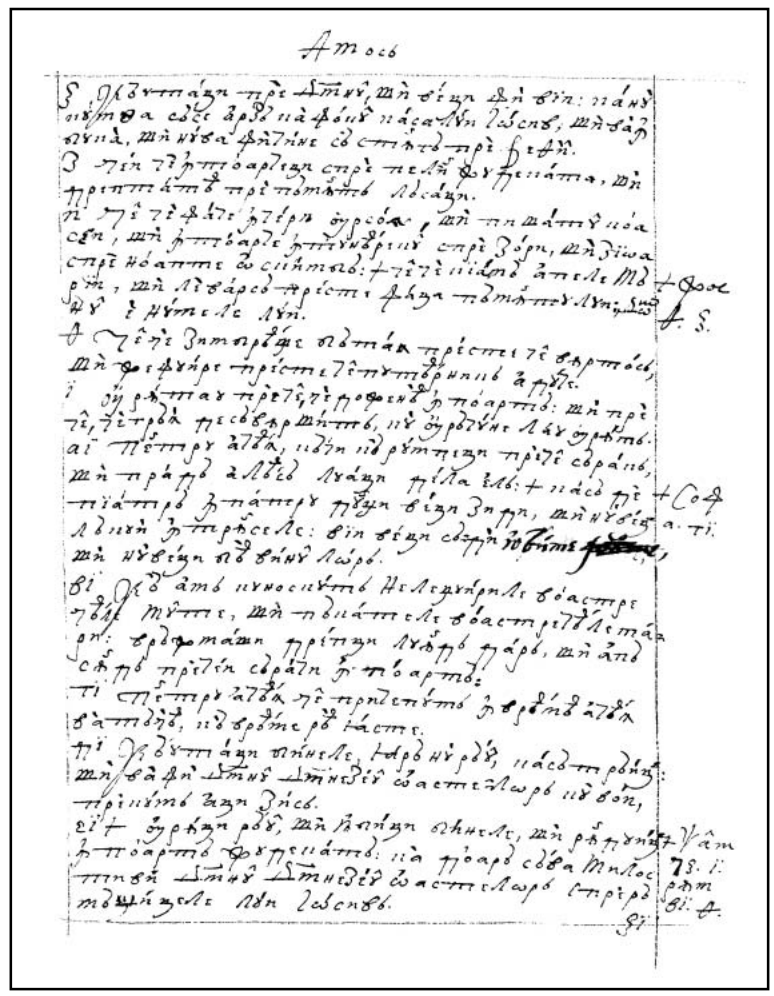

120r

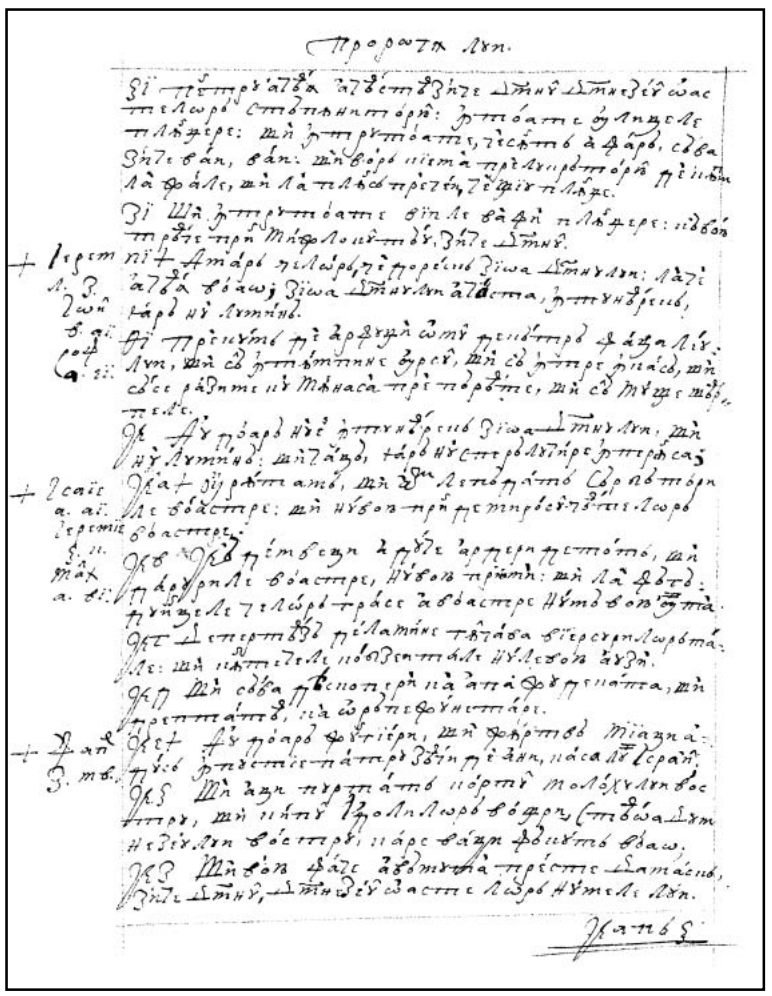

120v

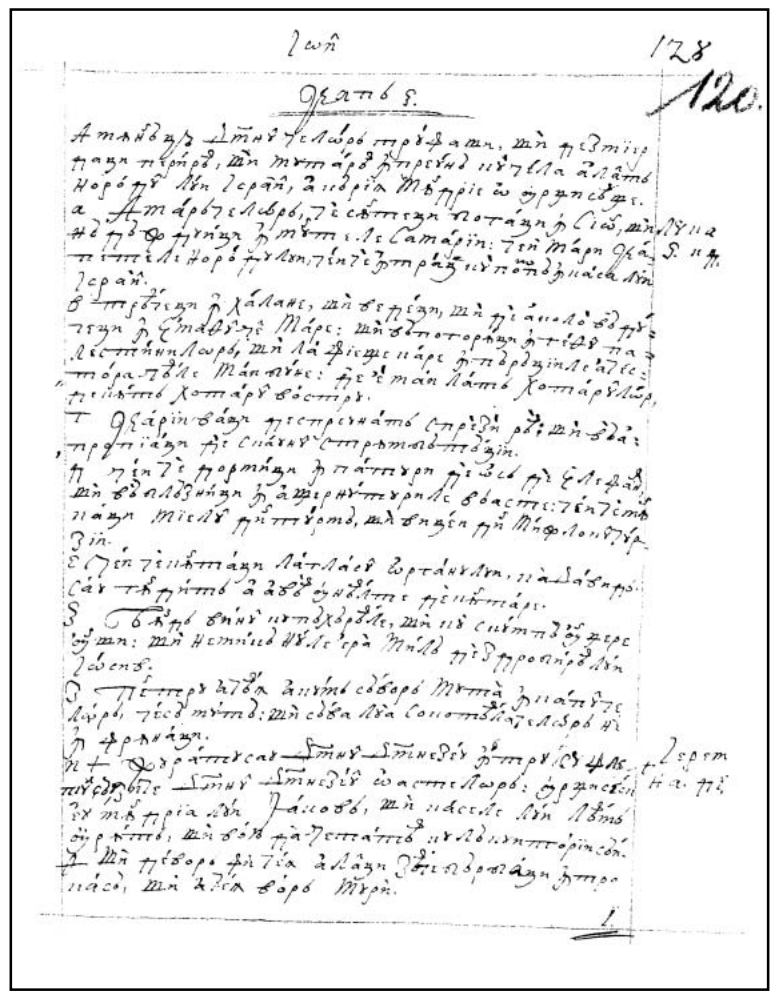

121r

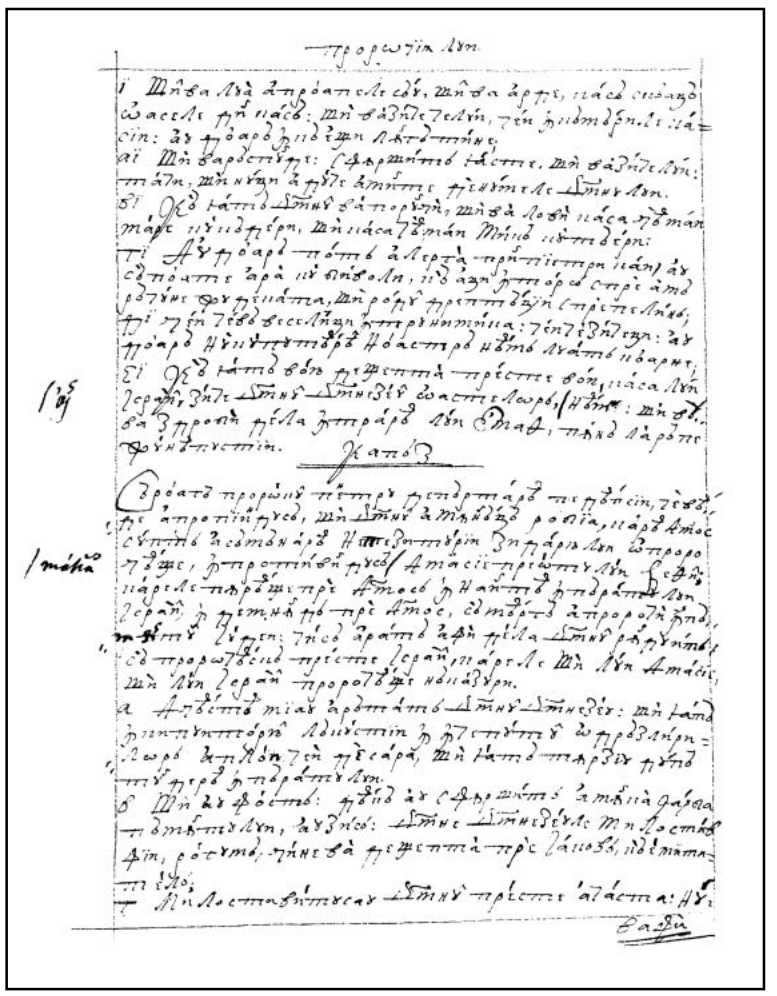

121v

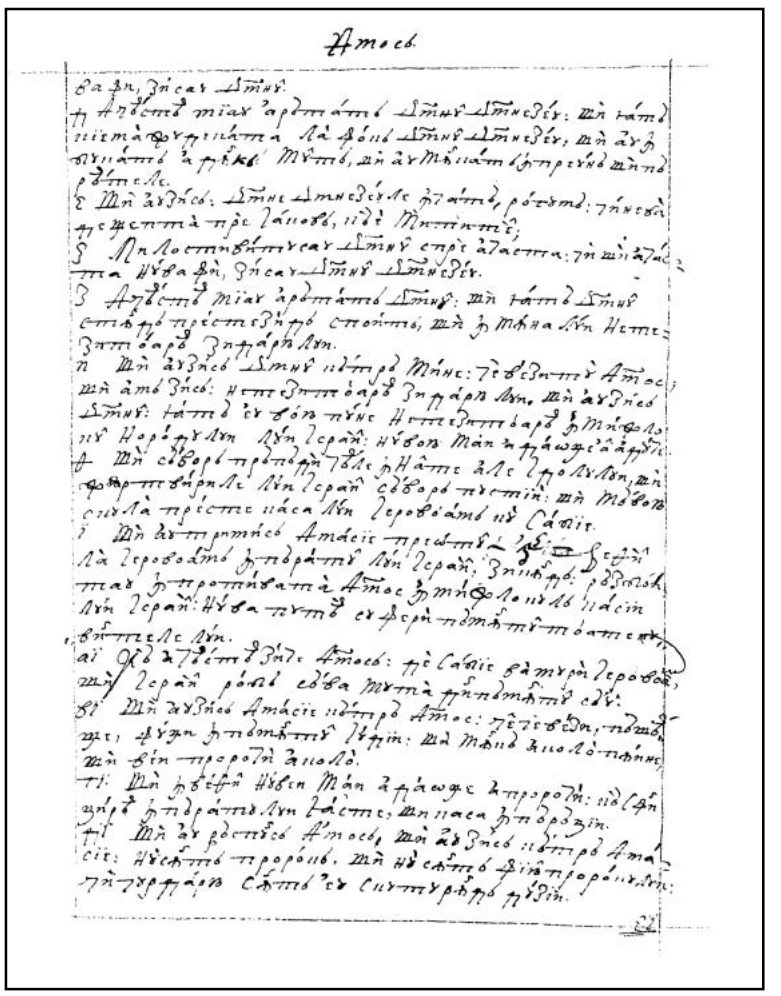

122r

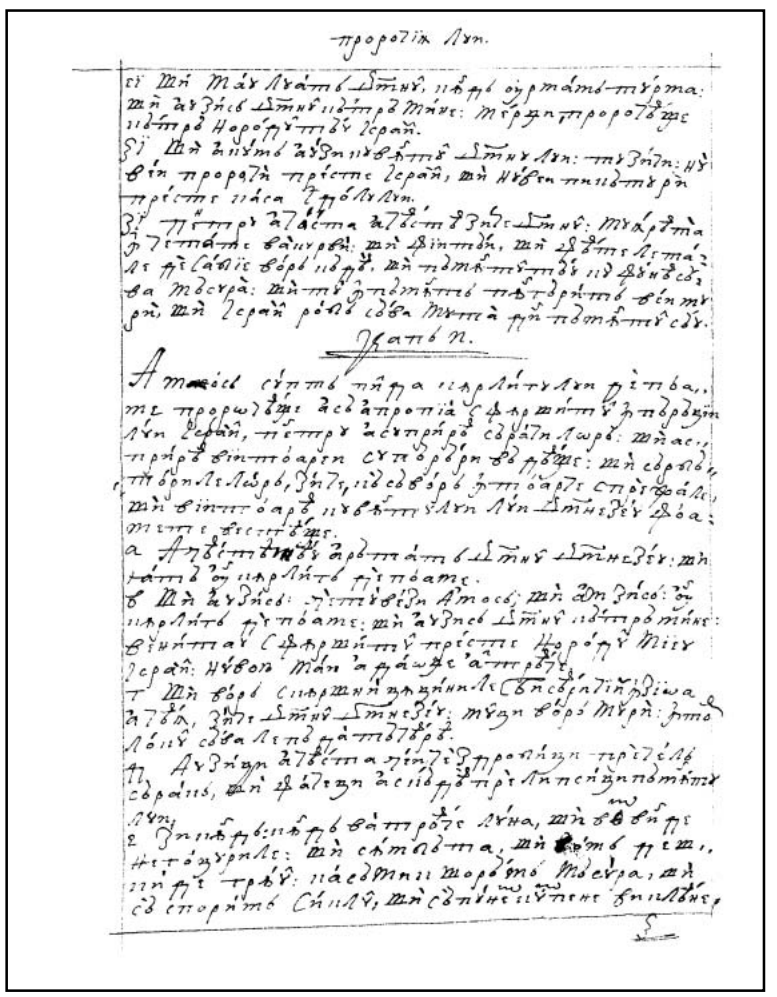

122v

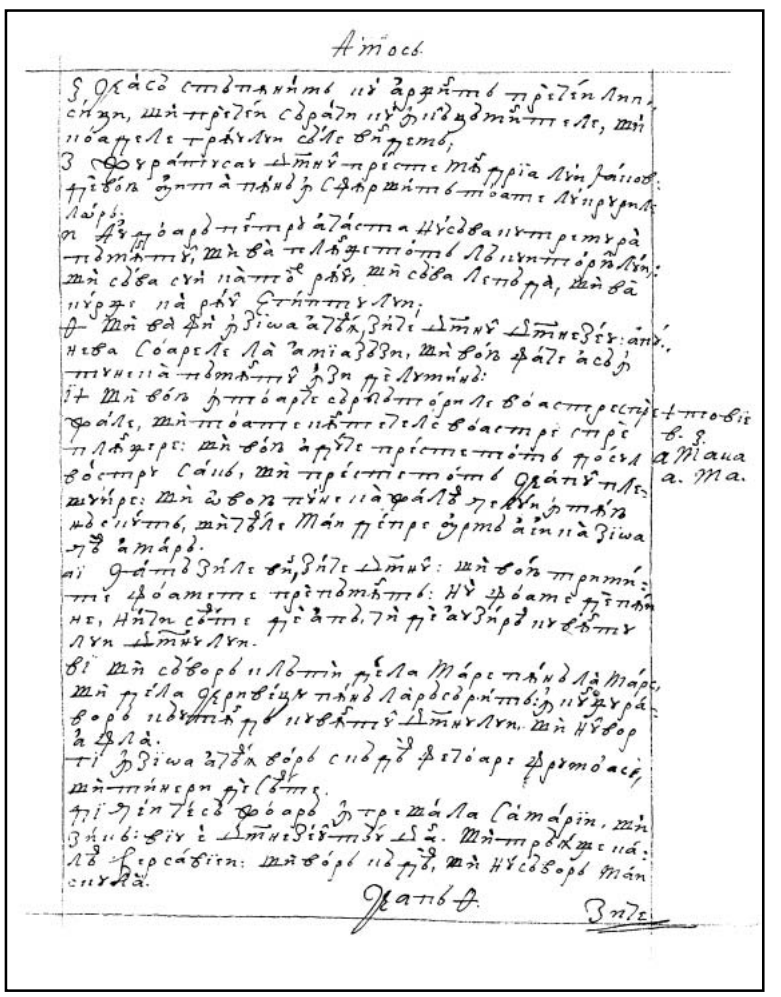

123r

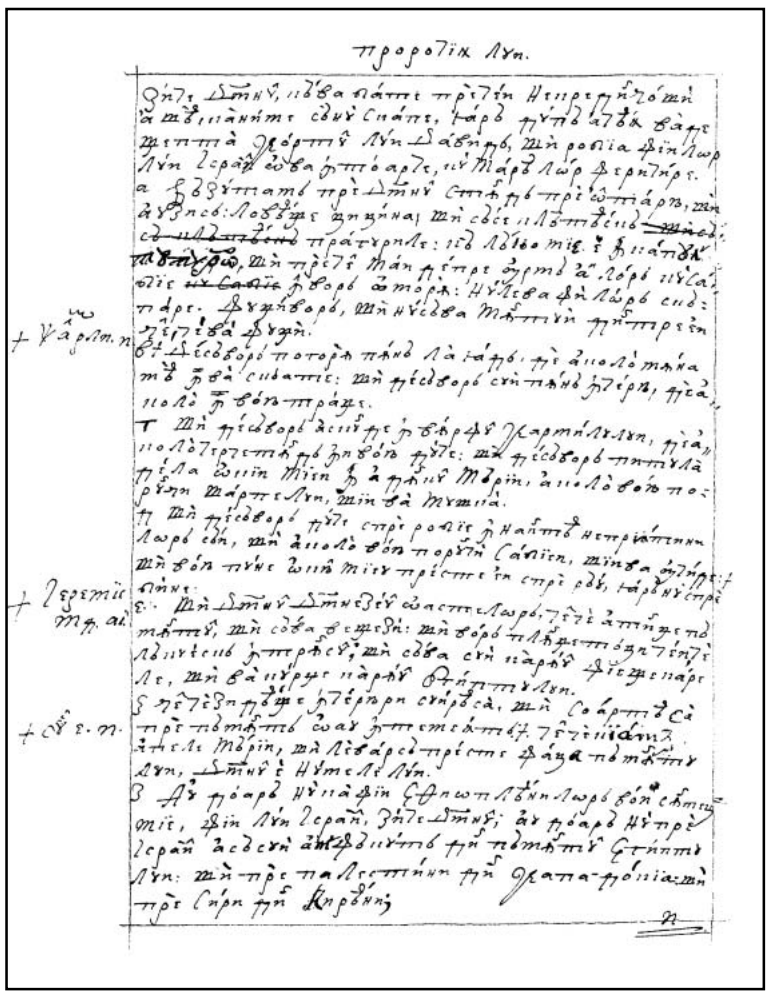

123v

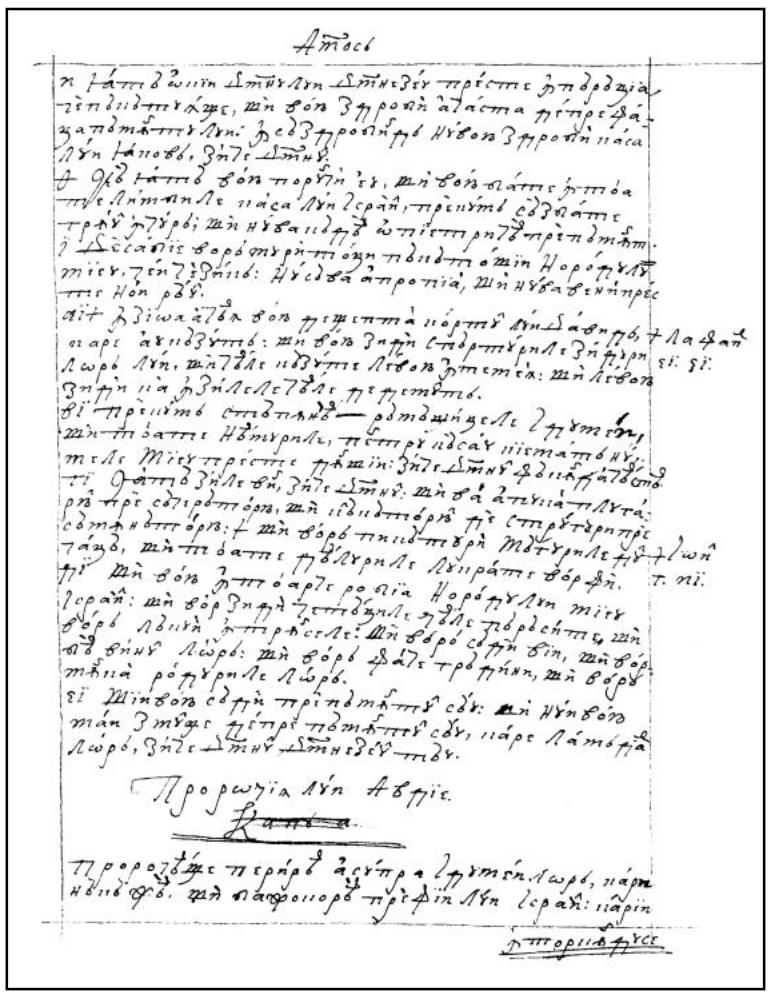

124r

PROROCIIA LUI AVDIE

Proroceaşte perirea asupra idumeilor, cari năcăjea şi bajocorea pre fiii lui Israil. Carii, |
124v *întorcându-se, stăpânire vor lua asupra celor ce-i năcăjea.*

1 Vedeniia lui Avdie. Aceastea zice Domnul Dumnezeu cătră Edom: *„Auzit-am auzit de la Domnul şi sol cătră limbi au trimis. «Sculaţi-vă şi să ne sculăm împreună asupra lui spre războiu». *Ieremie 29, 14.

2. Iată, mititel te-am dat între neamuri. Urât eşti tu foarte.

3. Mândria inimii tale te-au înălţat, pre cel ce lăcuieşti în crepăturile pietrilor, înălţindu-ţi scaunul, cel ce zici în inima ta: «Cine mă va trage pre pământ?»

4. De te vei înălţa ca pajora şi între steale de vei pune cuibul tău, de acolo te voiu trage, zice Domnul.

5. Furii de ar fi întrat la tine şi tâlharii noaptea, cum ai fi tăcut? Au nu ş-ar fi furat destule? Culegături de vie de-ar fi întrat la tine, au încai un strugure ţ-ar fi lăsat?

6. Cum au cercetat pre Isav, socotit-au ceale ascunse ale lui?

7. Până la hotar te-au scos. Toţi oamenii păcii tale te-au batjocorit, biruitu-te-au oamenii păcii tale. Cei ce mâncă cu tine pune-vor leşuiri supt tine. Nu e priceapere într-însul.

8. *Au doară nu în zioa aceaea – zice Domnul – voiu pierde pre cei înţelepţi din Idumeea şi priceaperea din muntele Isav? *Isaie 29, 14. 1 Corith. 1, 19.

9. Şi să vor teame cei tari ai tăi de cătră amiazăzi, ca să piară omul din muntele lui Isav.

10. *Pentru uciderea şi pentru strâmbătatea împrotiva fratelui tău, Iacov, te va acoperi ruşinea şi vei peri în veac. || *Facer. 27, 41.

125r 11. În zioa când stai asupra lor, când prindea streinii oastea lui, şi cei din afară întra prin porţile lui şi preste Ierusalim arunca soarte, şi tu erai ca unul dintr-înşii.

12. Şi nu vei treace cu vedearea în zioa fratelui tău, în zioa nimerniciii lui, şi nu te vei veseli preste fiii Iudei în zioa peririi lor şi nu vei mări gura ta în zioa strâmturii.

13. Nici vei întra prin poarta norodului Mieu în zioa căderii lor, nici vei treace şi tu cu vedearea întru răotăţile lui în zioa jefuirii lui şi nu te vei trimite asupra oastei lui în zioa bătăii lui.

14. Nici vei sta în ieşiri, ca să omorî pre cei ce vor fugi şi nu vei închide rămăşiţele lui în zioa năcazului.

15. Că aproape e zioa Domnului preste toate limbile. Precum ai făcut, ţi să va face. Răsplătirea ta va întoarce preste capul tău.

16. Că precum aţi beut preste muntele Mieu cel sfânt, vor bea toate limbile pururea şi vor bea şi vor sorbi şi vor fi ca cum n-ar fi.

17. În muntele Sionului va fi mântuirea şi va fi cel sfânt şi va stăpâni casa lui Iacov pre cei ce o stăpânesc.

18. Şi va fi casa lui Iacov foc şi casa lui Iosiv flacără şi casa lui Isav pozderâie. Şi să vor aprinde într-înşii şi-i vor arde şi nu vor fi rămăşiţe casii lui Isav, că Domnul au grăit.

19. Şi vor moşteni cei ce sânt cătră austru muntele lui Isav şi cei din câmpiile filisteilor; şi vor stăpâni ţinutul lui Efrem şi ţinutul Samariii; şi Veniamin | va stăpâni pre Galaad. 125v

20. Şi mutarea oastei aceştiia a fiilor lui Israil, toate locurile hananeanilor până la Sarepta, şi mutarea Ierusalimului, carea-i în Vosfor, va stăpâni cetăţile austrului.

21. Şi să vor sui mântuitori în muntele Sionului, a judeca muntele lui Isav. Şi va fi împărăţie Domnului.

A

ACOLO: adv.
acolo: 1,4

(a) ACOPERI: v. IV
va acoperi: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,10

AFARĂ: adv.
afară: *adv. în loc. adv.* ***din afară*** 1,11

AMIAZĂ: s.f.; var. (reg.) **AMIAZĂZI** „sud”
amiazăzi: *sg. ac.* 1,9

(a se) APRINDE: v. III
(să) vor aprinde: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,18

APROAPE: adv.
aproape: 1,15

(a) ARDE: v. III
vor arde: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,18

(a) ARUNCA: v. I
arunca: *ind. imp. 3.pl.* 1,11

ASCUNS, -Ă: s.
(ceale) ascunse: *s.n. pl. ac.* 1,6

AUSTRU: s.n. „sud”
austru: *sg. ac.* 1,19
austrului: *sg. gen.* 1,20

(a) AUZI: v. IV
auzit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,1

AUZIT: s.n. „veste”; „zvon” (cf. lat. *audītum, -i*)
auzit: *sg. ac.* 1,1

B

(a) BATJOCORI: v. IV
bajocorea: *ind. imp. 3.pl.* rezum. la Avd
au batjocorit: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,7

BĂTAIE: s.f. (aici) „pustiire”, „devastare” (cf. lat. *vastitās, -ātis* „pustiire, devastare, ruinare”)
bătăii: *sg. gen.* 1,13

(a) BEA: v. II
aţi beut: *ind. pf.c. 2.pl.* 1,16
vor bea: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,16

(a) BIRUI: v. IV
biruitu(-)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,7

C

CANANEAN: s.m.; var. **HANANEAN** „locuitor al Canaanului”
hananeanilor: *pl. gen.* 1,20

CAP: s.n.
capul: *sg. ac.* 1,15

CASĂ: s.f.
casa: *sg. nom.* 1,17, 18
casii: *sg. dat. adn.* 1,18

CĂDERE: s.f. „distrugere”
căderii: *sg. gen.* 1,13

CÂMPIE: s.f.
câmpiile: *pl. ac.* 1,19

(a) CERCETA: v. I
au cercetat: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,6

CETATE: s.f.
cetăţile: *pl. ac.* 1,20

CRĂPĂTURĂ: s.f.; var. **CREPĂTURĂ** „despicătură”; „gaură”
crepăturile: *pl. ac.* 1,3

CUIB: s.n.
cuibul: *sg. ac.* 1,4

CULEGĂTOR, -TOARE: s.m./f.
culegături: *s.m. pl. nom., în sintagma* ***culegături de vie*** (cf. lat. *vindēmiātor, -ōris* „culegător de struguri”) 1,5

D

(a) DA: v. I
am dat: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,2

DESTUL, -Ă: s. (la pl.) „lucruri multe”
destule: *s.n. pl. ac.* 1,5

DOMN: s.m.
Domnul: *sg. nom./ac.* 1,1, 4, 8, 18
Domnului: *sg. gen., în sintagma* ***zioa Domnului*** 1,15
Domnului: *sg. dat. adn.* 1,21

DUMNEZEU: s.m.
Dumnezeu: *sg. nom.* 1,1

F

(a se) FACE: v. III
ai făcut: *ind. pf.c. 2.sg.* 1,15
(să) va face: *ind. viit.I. impers.* 1,15

(a) FI: v. IV
eşti: *ind. prez. 2.sg.* 1,2
e: *ind. prez. 3.sg.* 1,7, 15
erai: *ind. imp. 2.sg.* 1,11
vor fi: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,16, 18
ar fi: *cond. prez. 3.pl.* 1,16
va fi: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,17, 18, 21
sânt: *ind. prez. 3.pl.* 1,19
-i: *ind. prez. 3.sg.* 1,20

FILISTEU: s.m. (vezi **Indice** Fc)
filisteilor: *pl. gen.* 1,19

FIU: s.m.
fiii: *pl. ac.* rezum. la Avd; 1,12
fiilor: *pl. gen.* 1,20

FLACĂRĂ: s.f.
flacără: *sg. nom.* 1,18

FOC: s.n.
foc: *sg. nom.* 1,18

FRATE: s.m.
fratelui: *sg. gen.* 1,10, 12

(a) FUGI: v. IV
vor fugi: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,14

FUR: s.m.
furii: *pl. nom.* 1,5

(a) FURA: v. I
ar fi furat: *cond. pf. 3.pl.* 1,5

G

(a) GRĂI: v. IV
au grăit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,18

GURĂ: s.f.
gura: *sg. ac.* 1,12

H

HANANEAN: s.m.; vezi **CANANEAN**

HOTAR: s.n.
hotar: *sg. ac.* 1,7

I

IATĂ: interj.
iată: 1,2

IDUMEU: s.m. (cf. **Indice** Fc)
idumeilor: *pl. gen.* rezum. la Avd

IEȘIRE: s.f.
ieșiri: *pl. ac.* 1,14

INIMĂ: s.f.
inimii: *sg. gen.* 1,3
inima: *sg. ac.* 1,3

(a) INTRA: v. I; var. (Pop.) **(a) ÎNTRA**
ar fi întrat: *cond. pf. 3.pl.* 1,5
întra: *ind. imp. 3.pl.* 1,11
vei întra: *ind. viit.I. 2.sg.* 1,13

Î

ÎMPĂRĂȚIE: s.f.
împărăție: *sg. nom.* 1,21

ÎMPOTRIVA: prep.; var. (Înv. și pop.) **ÎMPROTIVA**
împrotiva: 1,10

ÎMPREUNĂ: adv.
împreună: 1,1

(a se) ÎNĂLȚA: v. I
au înălțat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,3
înălțându-: *gerunziu* 1,3
(te) vei înălța: *ind. viit.I. 2.sg.* 1,4

ÎNCAI: adv. (Reg.) „măcar”, „cel puțin”
încai: 1,5

(a) ÎNCHIDE: v. III
vei închide: *ind. viit.I. 2.sg.* 1,14

(a se) ÎNTOARCE: v. III
întorcându(-se): *gerunziu* rezum. la Avd
va întoarce: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,15

(a) ÎNTRA: v. I; vezi **(a) INTRA**

ÎNȚELEPT, -EAPTĂ: s.m./f.
(cei) înțelepți: *s.m. pl. ac.* 1,8

J

JEFUIRE: s.f.
jefuirii: *sg. gen.* 1,13

(a) JUDECA: v. I
a judeca: *inf. prez.* 1,21

L

(a) LĂCUI: v. IV; vezi **(a) LOCUI**

(a) LĂSA: v. I
ar fi lăsat: *cond pf. 3.pl.* 1,5

LEȘUIRE: s.f. „pândă”
leșuiri: *pl. ac.* 1,7

LIMBĂ: s.f.
limbi: *pl. ac.* 1,1
limbile: *pl. nom./ac.* 1,15, 16

LOC: s.n.
locurile: *pl. nom.* 1,20

(a) LOCUI: v. IV; var. (Înv.) **(a) LĂCUI**
lăcuiești: *ind. prez. 2.sg.* 1,3

(a) LUA: v. I
vor lua: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. la Avd

M

(a) MĂRI: v. IV
vei mări: *ind. viit.I. 2.sg.* 1,12

(a) MÂNCA: v. I
mâncă: *ind. prez. 3.pl.* 1,7

MÂNDRIE: s.f.
mândria: *sg. nom.* 1,3

MÂNTUIRE: s.f.
mântuirea: *sg. ac.* 1,17

MÂNTUITOR, -TOARE: s.m./f.
mântuitori: *s.m. pl. nom.* 1,21

MITITEL, -EA: adj.
mititel: *m. sg. ac.* 1,2

(a) MOȘTENI: v. IV
vor moșteni: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,19

MUNTE: s.m.
muntele: *sg. ac.* 1,8, 9, 16, 17, 19, 21

MUTARE: s.f.
mutarea: *sg. nom.* 1,20

N

NEAM: s.n.
neamuri: *pl. ac.*1,2

NECAZ: s.n.; var. (Reg.) **NĂCAZ**
năcazului: *sg. gen.* 1,14

(a) NECĂJI: v. IV; var. (Pop.) **(a) NĂCĂJI**
năcăjea: *ind. imp. 3.pl.* rezum. la Avd

NEMERNICIE: s.f.; var. (Înv.) **NIMERNICIE** (Înv.) „pribegie”
nimerniciii: *sg. gen.* 1,12

NOAPTE: adv.
noaptea: 1,5

NOROD: s.n.
norodului: *sg. gen.* 1,13

O

OASTE: s.f.
oastea: *sg. ac.* 1,11
oastei: *sg. gen.* 1,13, 20

OM: s.m.
oamenii: *pl. nom., în sintagma* ***oamenii păcii*** (cf **PACE**) 1,7
omul: *sg. nom.* 1,9

(a) OMORÎ: v. IV
să omori: *conj. prez. 2.sg.* 1,14

P

PACE: s.f.
păcii: *sg. gen., în sintagma* ***oamenii păcii*** „oamenii cu care se încheiase un legământ, o convenție, un tratat de pace” (cf. lat. *vir foederis*; *vir pacis*) 1,7

PAJURĂ: s.f.; var. (Reg.) **PAJORĂ**
pajora: *sg. ac.* 1,4

PĂMÂNT: s.n.
pământ: *sg. ac.* 1,3

PIATRĂ: s.f. „stâncă” (cf. lat. *petra, -ae* „stâncă”, „pietroi”)
pietrilor: *pl. gen.* 1,3

PIEIRE: s.f.; var. **PIERIRE**
perirea: *sg. ac.* rezum. la Avd
peririi: *sg. gen.* 1,12

(a) PIERDE: v. III (Bis.; eufem.) „a ucide”
voiu pierde: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,8

(a) PIERI: v. IV
să piară: *conj. prez. 3.sg.* 1,9
vei peri: *ind. viit.I. 2.sg.* 1,10

POARTĂ: s.f.
porțile: *pl. ac.* 1,11
poarta: *sg. ac.* 1,13

PRICEPERE: s.f.
priceapere: *sg. nom.* 1,7
priceaperea: *sg. ac.* 1,8

(a) PRINDE: v. III
prindea: *ind. imp. 3.pl.* 1,11

(a) PROROCI: v. IV
proroceaște: *ind. prez. 3.sg.* rezum. la Avd

PROROCIE: s.f.
prorociia: *sg. nom.* în titlu: *Prorociia lui Avdie*

(a) PUNE: v. III
vei pune: *ind. viit.I. 2.sg.* 1,4
pune-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,7

PURURI: adv.; var. **PURUREA**
pururea: 1,16

PUZDERIE: s.f.; var. (Înv. și reg.) **POZDERIE** „pleavă”; „resturi cu care nu se mai poate face nimic”
pozderâie: *sg. nom.* 1,18

R

RĂMĂȘIȚĂ: s.f.
rămășițele: *pl. ac.* 1,14
rămășițe: *sg. nom.* 1,18

RĂSPLĂTIRE: s.f.
răsplătirea: *sg. ac.* 1,15

RĂUTATE: s.f.; var. (Înv.) **RĂOTATE**
răotățile: *pl. ac.* 1,13

RĂZBOI: s.n.
războiu: *sg. ac.* 1,1

RUȘINE: s.f.
rușinea: *sg. ac.* 1,10

S

SCAUN: s.n.
scaunul: *sg. ac.* 1,3

(a) SCOATE: v. III
au scos: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,7

(a se) SCULA: v. I
să (ne) sculăm: *conj. prez. 1.pl.* 1,1
sculați(-vă): *imperativ 2.pl.* 1,1

SFÂNT, -Ă: adj./s.
sfânt: *m. sg. ac.* 1,16
(cel) sfânt: *s.n. sg. nom.* 1,17

SOARTĂ: s.f.; var. (Înv. și pop.) **SOARTE**
soarte: *sg. ac.* 1,11

(a) SOCOTI: v. IV
socotit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,6

SOL: s.m.
sol: *sg. ac.* 1,1

(a) SORBI: v. IV
vor sorbi: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,16

(a) STA: v. I
stai: *ind. prez. 2.sg.* 1,11
vei sta: *ind. viit.I. 2.sg.* 1,14

(a) STĂPÂNI: v. IV
va stăpâni: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,17, 19, 20
stăpânesc: *ind. prez. 3.pl.* 1,17
vor stăpâni: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,19

STĂPÂNIRE: s.f.
stăpânire: *sg. ac.* rezum. la Avd

STEA: s.f.
steale: *pl. ac.* 1,4

STRĂIN, -Ă: s.m./f.; var. (Înv. și pop.) **STREIN, -Ă**
streinii: *pl. nom.* 1,11

STRÂMBĂTATE: s.f.
strâmbătatea: *sg. ac.* 1,10

STRÂMTURĂ: s.f. (Înv. și pop.) „strâmtoare”
strâmturii: *sg. gen.* 1,12

STRUGURE: s.m.
strugure: *sg. ac.* 1,5

(a se) SUI: v. IV
(să) vor sui: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,21

T

TARE: s.m./f.
(cei) tari: *s.m. pl. nom.* 1,9

(a) TĂCEA: v. II
ai fi tăcut: *cond. pf. 2.sg.* 1,5

TÂLHAR: s.m.
tâlharii: *pl. nom.* 1,5

(a se) TEME: v. III
(să) vor teame: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,9

(a) TRAGE: v. III
va trage: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,3
voiu trage: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,4

(a) TRECE: v. III
vei treace: *ind. viit.I. 2.sg.* 1,12, 13

(a se) TRIMITE: v. III
au trimis: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,1
(te) vei trimite: *ind. viit.I. 2.sg.* 1,13

Ț

ȚINUT: s.n.
ținutul: *sg. ac.* 1,19

U

UCIDERE: s.f.
uciderea: *sg. ac.* 1,10

URÂT, -Ă: adj. „disprețuit”, „necinsit” (cf. lat. *contemtibilis* „de disprețuit”)
urât (foarte): *n. sg. nom.* 1,2

V

VEAC: s.n.
veac: *sg. ac., în loc. adv.* ***în veac*** 1,10

VEDENIE: s.f.
vedeniia: *sg. nom.* 1,1

VEDERE: s.f.
vedearea: *sg. ac.* 1,12, 13

(a se) VESELI: v. IV
(te) vei veseli: *ind. viit.I. 2.sg.* 1,12

VIE: s.f.
vie: *sg. ac., în sintagma* ***culegături de vie*** (cf. **CULEGĂTOR**) 1,5

Z

ZI: s.f.
zioa: *sg. ac.* 1,8, 11, 12, 13, 14
zioa: *sg. nom., în sintagma* ***zioa Domnului*** 1,15

(a) ZICE: v. III
zice: *ind. prez. 3.sg.* 1,1, 4, 8
zici: *ind. prez. 2.sg.* 1,3

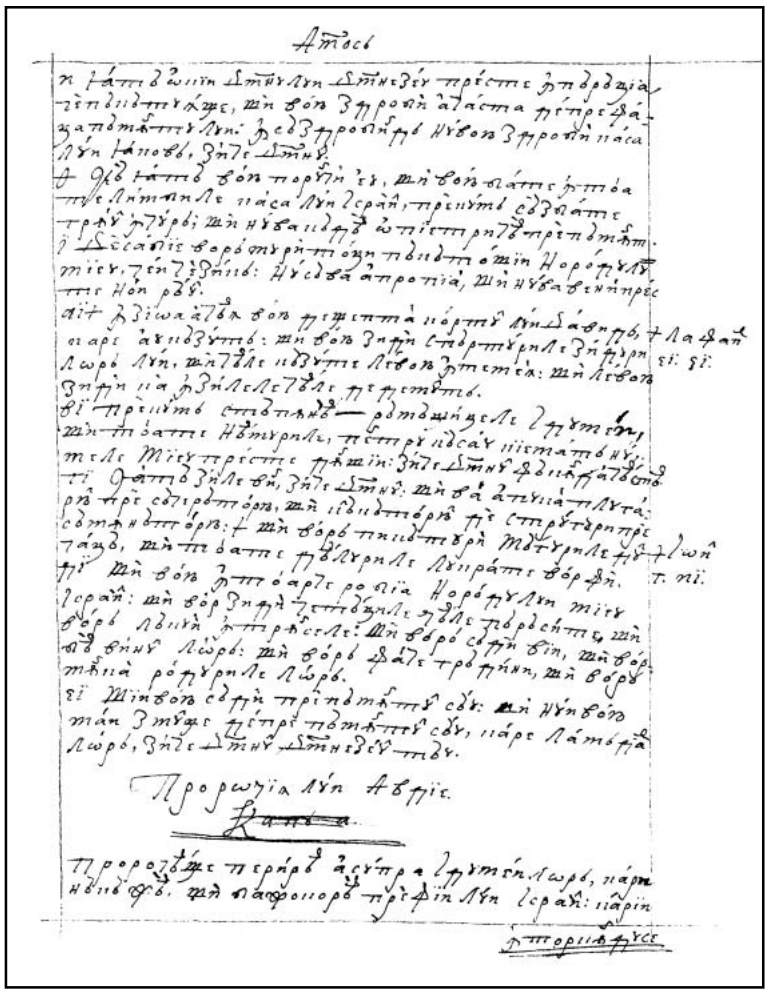

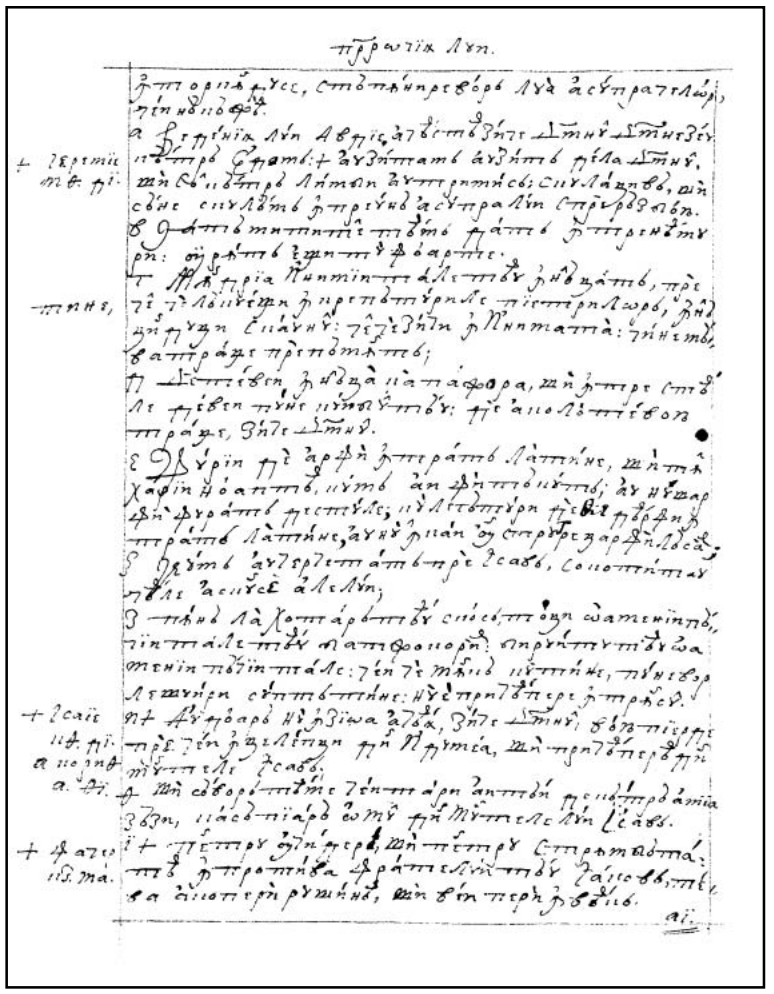

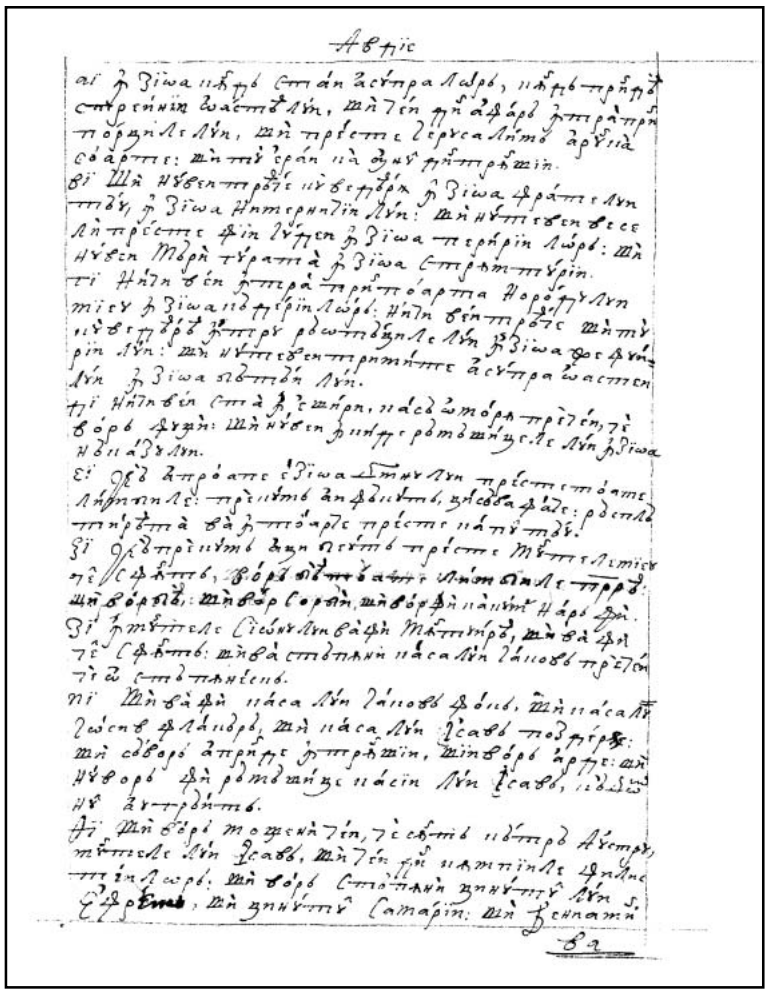

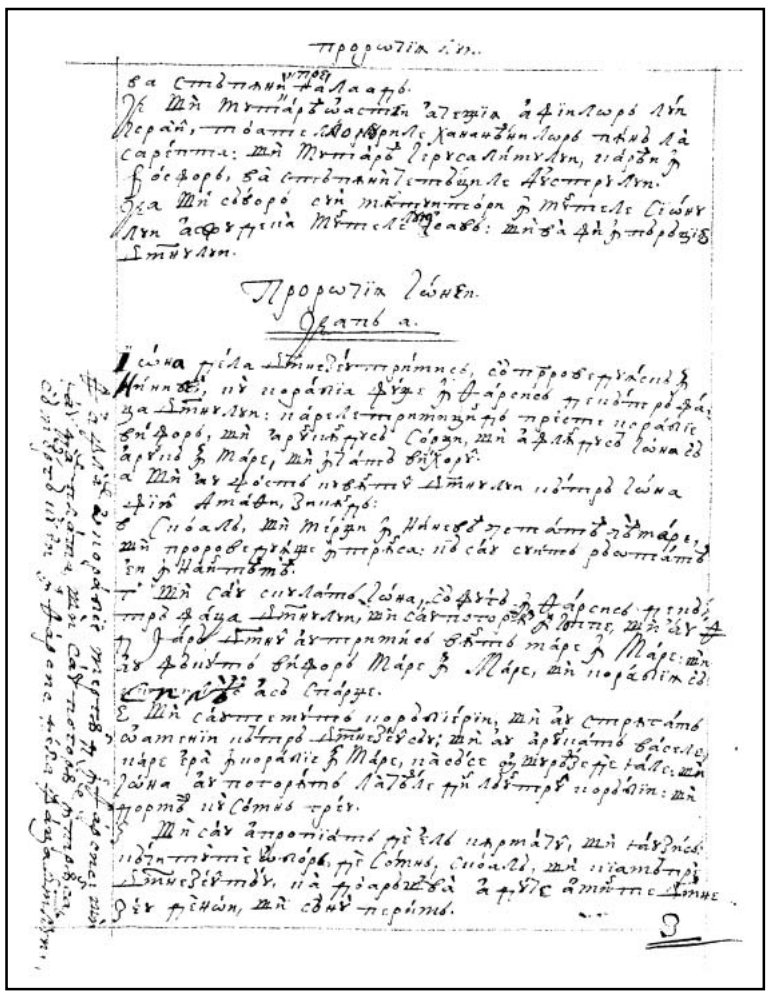

προρωτία λ'ιν..

Ϭα Σπιδ̅ηλιν̅ Ϭαλααρδ.

Ϫ Ϣὰ Μ̅ιτ̅ιάρ̅ Ϣαστ̅ιν̅ ἀλεγϊα ἀφιπλωρὸ λ̅ιν̅ Ϫερὰν̂, πὸαπ̅ιε Μ̅ορ̅ρηλε χαναν̅ιλωρὸ πκιν̅ὸ λὰ Σαρ̅ιπτια: Ϣὰ Μ̅ιτ̅ιάρὸ Ϫερϲαλήμ̅ιλιν̅, ϫιάρ̅ζιν̅ ϫ Βόσφορὸ, Ϭὰ Σπιδ̅ηλιν̅ Σπιδ̅ιμ̅ηλε Λ̅ιστ̅ρὸλιν̅. Ϭα Ϣὰ Σάϭορὸ ϲιν̅ Μ̅ιτ̅ιλιν̅πὸάρ ϫ Μ̅ιτ̅ιελε Σιών̅ λ̅ιν̅ ἀσφυρϊὰ Μ̅ιτ̅ιελε Ϫεαϭ̅: Ϣὰ ϫὰ ϫ πὸρὸϫιϭ Σπιλιν̅.

Προρωτϊα Ἰωνεπ.

Ϭαπὸ α.

Ἰωνα ϫίλα Σπιδ̅ηλιν̅ πρ̅ηπνεϭ̅, Σὸ πρὸϭρ̅ηλ̅ιϭ ϫ Ηιν̅ηνϭ̅, πὰ ποράϊϊα ϫὰ̀ρε ϫ Ϭ-άρεπεϭ̅ πϫιὸπρὸϫάϲ Ϭα Σπιλιν̅: πάρ̅ιλε πρ̅ηπν̅ηπ̅ηρὸ πρϊεπτε ποράϊϊε Ϭπ̅ϝορὸ, Ϣὰ ἀρϭ̅ιν̅ϫρεϭ̅ Σὸϭαπ, Ϣὰ ἀϫλ̅ηρεϭ̅ Ἰωνα ϭὰ ἀρλιὰ ϫ Μάρε, Ϣὰ ϫ'ιάπὸ Ϭπ̅ϝορὸ.

Ϫ Ϣὰ Ϭαν ϫὸεπὸ πνϭ̅ηπ̅ὸ Σπιλιν̅ πὸπορὸ Ἰωνα ϭὰ̀ρπ̅ὸ Ἀπάϭπ, Ϫπιπάρὸ:

Ϭ Σιὸάλϭ̅, Ϣὰ Μ̅ιρϫπ ϫ Ηιν̅ηνϭ̅ πεπάπὸ πὸπάρε, Ϣὰ προρϭ̅ηρεϫ̅ιε ϫ πρ̅ηϲα: πὸ Ϭάν ϲν̅ηπὸ ρϭ̅ωπιάπὸ ϫ ϭη ϫ Ηάπ̅ηπὸ.

Γ Ϣὰ Ϭάν ϲπιλάπὸ Ἰωνα, Σὸϫὸϭ̅ὸ ϫ Ϭ-άρεπεϭ̅ πϫιὸ, πρὰ ϫάϭα Σπιλιν̅, Ϣὰ Ϭάν πὸπορὸ ϫ Ἰωπε, Ϣὰ Ϭάν ϫ ϫὸϭ Σπιλ̅ιν̅ ἀν πρ̅ηπάϭ̅ ϭὰ̀ρπ̅ὸ ϫ Μάρε ϫ Μάρε: Ϣὰ Ϭάν ϫὸϭ̅ὸ ϭὰ̀ρπ̅ὸ Βόσφορὸ Μάρε ϫ Μάρε, Ϣὰ Μάρε: Ϣὰ Ϭάν ϫὸϭ̅ὸ ϭὰ̀ρπ̅ὸ Μάρε ϫ Μάρε, Ϣὰ ποράϭ̅ιν̅ ϭὰ̀ Σπάρϫε.

Ε Ϣὰ Ϭάν πεπ̅ιπὸ πορὸϭ̅ιέρ̅ιν̅, Ϣὰ ἀν Σπρατάπὸ ϣαπ̅ιν̅ πὸπορὸ Σπιλιν̅ϭ̅ιν̅ϭ̅ι; Ϣὰ ἀν ἀρϭ̅ιάπὸ βάϲιλε πάρε ϫρὰ ϫποράϊϊε ϫ Μάρε, πὰϭϫε ϫ Βιτρὸϫπε ταλλε: Ϣὰ Ἰωνα ἀν πὸτορὸπὸ λάϭ̅ὸλε ϫπ λὰ̀ρπ̅ὸ ποράϊϊν̅: Ϣὰ ϫορπὸ πὰ Σὸπὸ πρέν̅.

Ϫ Ϣὰ Ϭάν ἀπορπιάπὸ ϫρὲλὸ πλρπάλ̅ϭ̅ι, Ϣὰ πὰϭ̅ηπὸ πὸϭπ πὰπ̅ιε Ἰωπορϭ̅, ϫρὲ Σὸπιν̅, Σιὸάλϭ̅, Ϣὰ ϲιάπὸ ϫρὲ Σπιλιν̅ϭ̅ιν̅ϭ̅ι, πὰ ϫ'ὸάρϭ̅ὲϭ̅ὰ ἀ ϫλ̅ὲε ἀπὸπε Σπιλε ϭὲν̅ ϫρὲπὰν̅, Ϣὰ Ϭάν̅ πορὸπὸ.

PROROCIIA IONEI

Iona, de la Dumnezeu trimis să proroveduiască în Ninive, cu corabia fuge în Tharsis de către faţa Domnului. Carele trimiţind preste corabie vifor şi aruncându-să sorţi şi aflându-să Iona, să arunce în mare şi înceată vihorul.

1. Şi au fost cuvântul Domnului către Iona, fiiul Amathi, zicând:
2. „Scoală şi mergi în Ninevea, cetatea cea mare, şi proroveduiaşte într-însa, că s-au suit răotatea ei înaintea Mea!”
3. Şi s-au sculat Iona, să fugă în Tharsis de către faţa Domnului şi s-au pogorât în Ioppe şi au aflat o corabie mergând în Tharsis. Şi i-au dat plata şi s-au pogorât într-însa, să meargă cu ei în Tharsis de la faţa Domnului.
4. Iară Domnul au trimis vânt mare în mare şi au făcut vifor mare în mare, şi corabiia să silea a să sparge.
5. Şi s-au temut corăbierii şi au strâgat oamenii către Dumnezeul său; şi au aruncat vasele care era în corabie în mare, ca să se uşureaze de eale. Şi Iona au pogorât la ceale dinlăuntrul corăbiii şi dormea cu somn greu.
6. Şi s-au apropiat de el cârmaciul şi i-au zis: „Căci tu te obori de somn? Scoală şi cheamă pre Dumnezeul tău, ca doară-Şi va aduce aminte Dumnezeu de noi şi să nu perim”. ||
126r 7. Şi au zis omul către soţul său: „Veniţi şi să aruncăm soarte şi să ştim pentru ce iaste noao răotatea aceasta!” Şi au aruncat sorţi şi au căzut soartea pre Iona.
8. Şi au zis către el: „Spune-ne pentru ce pricină e noao răotatea aceasta. Ce ai făcut? De unde eşti şi încotro mergi? Sau din ce norod eşti tu?”
9. Şi au zis către ei: „Ovreu sânt eu şi de Domnul, Dumnezeul ceriului eu mă tem, Cel ce au făcut marea şi uscatul”.
10. Şi s-au temut oamenii cu frică mare şi au zis către el: „Căci ai făcut aceasta?” (Că au cunoscut bărbaţii că de către faţa Domnului fuge, că le spusease.)
11. Şi au zis către el: „Ce-ţi vom face, şi să înceate marea de la noi?” Că marea mergea şi să umfla.
12. Şi au zis către ei: „Luaţi-mă şi mă aruncaţi în mare şi va înceta marea de către voi, că ştiu eu că pentru mine viforul acest mare au venit preste voi”.
13. Şi vânsla oamenii să se întoarcă la uscat şi nu putea, că marea mergea şi să unfla preste ei.
14. Şi au strâgat către Domnul şi au zis: „Rugămu-ne, Doamne, să nu perim pentru sufletul omului acestuia şi să nu dai preste noi sângele nevinovat, că Tu, Doamne, precum ai voit ai făcut”.
15. Şi au luat pre Iona şi l-au aruncat în mare. Şi au încetat marea de fierberea sa.
16. Şi s-au temut oamenii cu teamere mare de Domnul şi au jârtvit junghieri Domnului şi au făgăduit făgăduinţe.

Cap 2

Iona de chit, pre care Dumnezeu gătise, să înghite. Fost-au într-însul trei zile şi trei nopţi şi, din pântecele lui rugându-să Domnului, din porunca Lui pre uscat să boreaşte. |

1.* Şi au gătit Domnul un peaşte mare, ca să înghiţă pre Iona. Şi era Iona în pântecele peaştelui, trei zile şi trei nopţi. 126v

*Math. 12, 40 şi 16, 4.

2. Şi s-au rugat Iona către Domnul, Dumnezeul său, din pântecele peaştelui.

Luca 11, 30.

3. Şi au zis:

1 Corith. 15, 4.

*Psalm 119, 1. *„Strâgat-am din năcazul mieu către Domnul şi m-au auzit. Din pântecele iadului am strâgat şi ai auzit glasul mieu.

4. Şi m-ai aruncat în adânc în inima mării şi râul m-au încungiurat. Toate volburile Tale şi valurile Tale preste mine au trecut.

5. Şi eu am zis: «Lepădat sânt dinnaintea ochilor Tăi. Însă iarăşi voiu vedea bisearica Ta cea sfântă».

*Psalm 68, 2. 6. *Încungiuratu-m-au apele până la suflet. Adâncul m-au şenţuit, marea au acoperit capul mieu.

7. La marginile munţilor m-am pogorât. Izvoarele pământului m-au închis în veac. Şi vei râdica din strâcăciune viaţa mea, Doamne, Dumnezeul mieu!

8. Când să strâmtorea întru mine duhul mieu, de Domnul mi-am adus aminte, ca să vie către Tine rugăciunea mea la bisearica Ta cea sfântă.

9. Cei ce păzesc în zădar ceale deşarte mila Sa ş-au părăsit.

10. Iară eu în glas de laudă voiu jârthui Ţie. Oricâte am făgăduit, voiu răsplăti pentru mântuire Domnului».

11. Şi au zis Domnul peaştelui şi au borât pre Iona în uscat.

Cap 3

Iarăşi trimiţându-să Iona către niniviteani, proroveduiaşte surparea cetăţii. Iară ei, către Domnul întorcându-să şi mari seamne de pocăinţă arătând, iartă Domnul cetăţii.

1. Şi au fost cuvântul Domnului către Iona a doao, zicând: ||

2. „Scoală şi mergi în Ninivea, cetatea cea mare, şi propoveduiaşte într-însa propoveduirea carea Eu grăiesc către tine!” 127r

3. Şi s-au sculat Iona şi s-au dus în Ninivea, după cuvântul Domnului. Şi Ninivea era cetate mare, cale de trei zile.

4. Şi au început Iona a întra în cetate cale de o zi şi au strâgat şi au zis: „Încă patruzeci de zile şi Ninivea să va râsipi”.

*Math. 12, 41. 5. *Şi au crezut oamenii niniviteani în Dumnezeu; şi au propoveduit post şi s-au îmbrăcat

Luca 11, 32. cu saci de la cel mai mare până la cel mai mic.

6. Şi au ajuns cuvântul la împăratul Ninivei; şi s-au sculat din scaunul său şi au lepădat văjmântul său de la sâne şi s-au îmbrăcat cu sac şi au şezut în cenuşe.

7. Şi au strâgat şi au zis în Ninivea din gura împăratului şi a căpeteniilor lui, zicând: „Oamenii şi dobitoacele şi boii şi vitele să nu guste ceva, nici să să pască şi apă să nu bea!”

8. Şi să să acopere cu saci oamenii şi dobitoacele. Şi să strâge către Domnul întru tărie şi să se întoarcă omul de la calea sa cea rea şi de la strâmbătatea carea iaste în mânile lor.

*Ieremie 18, 11. 9. „*Cine şti, doară să va întoarce şi va îngădui Dumnezeu şi să va întoarce de către

Ioil 2, 14. iuţimea mâniii Sale şi nu vom peri”.

10. Şi au văzut Dumnezeu lucrurile lor, că s-au întors din calea sa cea rea şi s-au milostivit Dumnezeu preste răotatea carea grăise să le facă şi nu o au făcut.

Cap 4

Năcăjit fiind Iona, căci prorociia sa asupra Niniviei vedea a nu să plini, moarte doreaşte. Iară de la Domnul să ceartă, Carele nedreapta lui mânie o învinge, gândind el drept a-şi bănui pentru uscata tidvă, şi măcar să nu fie vrut Domnul | a ierta Ninevei, cetăţii ceii mari, în carea era mai mult de 127v

o sută şi doaozeci de mii de cei
ce nu păcătuise.

1. Şi au fost năcăjit Iona cu năcaz mare şi s-au mâniiat.
2. Şi s-au rugat către Domnul şi au zis: „Rogu-mă, Doamne, au doară nu acesta e cuvântul mieu, încă fiind în pământul mieu? Pentru aceasta am primit să fug în Tharsis, *că ştiu că Tu Dumnezeu îndurat eşti şi milostiv, răbdătoriu şi mult milostiv şi îngăduind preste răotate. *Psalm 85, 5. Ioil 2, 13.
3. Şi acum, Doamne, ia, rogu-mă, sufletul mieu de la mine, că mai bine e mie moartea decât viiaţa”.
4. Şi au zis Domnul: „Gândeşti că bine te mânii tu?”
5. Şi au ieşit Iona din cetate şi au şezut în prejma cetăţii despre răsărit. Şi ş-au făcut umbrariu acolo şi şedea supt el în umbră până când va vedea ce să va întâmpla cetăţii.
6. Şi au gătit Domnul Dumnezeu o tidvă şi s-au suit preste capul Ionii, să fie umbră preste capul lui şi să-l acopere (că să ostenise); şi s-au veselit Iona pentru tidvă cu veselie mare.
7. Şi au gătit Dumnezeu un vierme în răsăritul dimineţii spre a doao zi şi au lovit tidva şi s-au uscat.
8. Şi deacă răsărise soarele, au poruncit Domnul unui vânt cald şi fierbinte şi au lovit soarele preste capul Ionii şi să zăduşea. Şi au cerut sufletului său să moară şi au zis: „Mai bine e mie a muri, decât a trăi”.
9. Şi au zis Domnul către Iona: „Gândeşti, doară, că bine te mânii tu pentru tidvă?” Şi au zis: „Bine mă mâniiu eu până la moarte”.
10. Şi au zis Domnul: „Tu te bănuieşti de tidvă, pentru carea nu te-ai ostenit, nici ai
128r făcut || să crească, carea într-o noapte s-au născut şi într-o noapte au perit.
11. Şi Eu să nu îngăduiesc Ninivei, cetăţii ceii mari, în carea sânt mai mult de o sută şi doaozeci de mii de oameni, carii nu ştiu ce iaste între dreapta şi între stânga sa, şi dobitoace multe?”

A

ACOLO: adv.
acolo: 4,5

(a se) ACOPERI: v. IV
au acoperit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,6
să (să) acopere: *conj. prez. 3.pl.* 3,8
să acopere: *conj. prez. 3.sg.* 4,6

ACUM: adv.
acum: 4,3

ADÂNC: s.n.
adânc: *sg. ac.* 2,4
adâncul: *sg. nom.* 2,6

(a-şi) ADUCE: v. III
(-şi) va aduce: *ind. viit.I. 3.sg., în loc. v.* ***-şi va aduce aminte*** 1,6
(mi-)am adus: *ind. pf.c. 1.sg., în loc. v.* ***mi-am adus aminte*** 2,8

(a se) AFLA: v. I
aflându(-să): *gerunziu* rezum. cap.1
au aflat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,3

(a) AJUNGE: v. III
au ajuns: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,6

AMINTE: adv.
aminte: *adv. în loc. v.* ***a-şi aduce aminte***; vezi **(a se/-şi) ADUCE**

APĂ: s.f.
apele: *pl. nom. 2*,6
apă: *sg. ac.* 3,7

(a se) APROPIA: v. I
(s-)au apropiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,6

(a) ARĂTA: v. I
arătând: *gerunziu* rezum. cap.3

(a se) ARUNCA: v. I
aruncându(-să): *gerunziu* rezum. cap.1
(să) arunce: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1
au aruncat: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,5, 7, 15
să aruncăm: *conj. prez. 1.pl.* 1,7
aruncaţi: *imperativ 2.pl.* 1,12
ai aruncat: *ind. pf.c. 2.sg.* 2,4

(a) AUZI: v. IV
au auzit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,3
ai auzit: *ind. pf.c. 2.sg.* 2,3

B

BĂRBAT: s.m.
bărbaţii: *pl. nom.* 1,10

(a-şi) BĂNUI: v. IV (Reg.) „a se supăra”, „a (-i) părea rău”
a(-şi) bănui: *inf. prez.* rezum. cap.4
(te) bănuieşti: *ind. prez. 2.sg.* 4,10

(a) BEA: v. II
să bea: *conj. prez. 3.pl.* 3,7

BINE: adv.
(mai) bine: 4,3, 8
bine: 4,4, 9

BISERICĂ: s.f.; var. (Înv.) **BISEARICĂ**
bisearica: *sg. ac.* 2,5, 8

(a se) BORÎ: v. IV „a arunca afară”
(să) boreaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2
au borât: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,11

BOU: s.m.
boii: *pl. nom.* 3,7

C

CALD, -Ă: adj.
cald: *n. sg. dat.* 4,8

CALE: s.f.
cale: *sg. ac.* 3,3, 4
calea: *sg. ac.* 3,8, 10

CAP: s.n.
capul: *sg. ac.* 2,6; 4,6, 8

(a) CĂDEA: v. II
au căzut: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,7

CĂPETENIE: s.f.
căpeteniilor: *pl. gen.* 3,7

CÂRMACI: s.m.
cârmaciul: *sg. nom.* 1,6

CENUŞĂ: s.f.; var. **CENUŞE**
cenuşe: *sg. ac.* 3,6

CER: s.n.; var. **CERIU**
ceriului: *sg. gen., în sintagma* ***Dumnezeul ceriului*** 1,9

(a) CERE: v. III
au cerut: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,8

(a se) CERTA: v. I
(să) ceartă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4

CETATE: s.f.
cetatea: *sg. ac.* 1,2; 3,2
cetăţii: *sg. gen./dat.* rezum. cap.3; rezum. cap.4; 4,5, 11
cetate: *sg. nom./ac.* 3,3, 4; 4,5

(a) CHEMA: v. I
cheamă: *imperativ 2.sg.* 1,6

CHIT: s.m.
chit: *sg. ac.* rezum. cap.2

(a se) COBORÎ: v. IV; var. (Înv.) **(a se) POGORÎ**
(s-)au pogorât: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,3
au pogorât: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,5
(m-)am pogorât: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,7

CORABIE: s.f.
corabia: *sg. ac.* rezum. cap.1
corabie: *sg. ac.* rezum. cap.1; 1,3, 5
corabiia: *sg. nom.* 1,4
corăbiii: *sg. gen.* 1,5

CORĂBIER: s.m.
corăbierii: *pl. nom.* 1,5

(a) CREDE: v. III
au crezut: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,5

(a) CREȘTE: v. III
să crească: *conj. prez. 3.sg.* 4,10

(a) CUNOAȘTE: v. III
au cunoscut: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,10

CUVÂNT: s.n.
cuvântul: *sg. nom./ac., în sintagma* ***cuvântul Domnului*** 1,1; 3,1, 3
cuvântul: *sg. nom.* 3,6; 4,2

D

(a) DA: v. I
au dat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,3
să dai: *conj. prez. 2.sg.* 1,14

DEȘERT, DEȘARTĂ: s.
(ceale) deșarte: *s.n. pl. ac.* „lucruri deșarte: idolii" (cf. Anania 2001, p.1171) 2,9

DIMINEAȚĂ: s.f.
dimineții: *sg. gen.* 4,7

DINAINTEA: prep.
dinnaintea: 2,5

DINĂUNTRUL: prep.; var. **DINLĂUNTRUL**
dinlăuntrul: *prep.* „din interiorul" 1,5

DOBITOC: s.n.
dobitoacele: *pl. nom.* 3,7, 8
dobitoace: *pl. nom.* 4,11

(a se) DOBORÎ: v. IV; var. (Înv.) **(a se) DOBORÎ** „a fi copleșit"
(te) obori: *ind. prez. 2.sg.* 1,6

DOMN: s.m. (s. propriu) „Dumnezeu"
Domnului: *sg. gen./dat.* rezum. cap.1; 1,3, 10, 16; rezum. cap.2; 2,10;
Domnului: *sg. gen., în sintagma* ***cuvântul Domnului*** 1,1; 3,1, 3
Domnul: *sg. nom./ac.* 1,4, 9, 14, 16; 2,1, 2, 3, 8, 11; rezum. cap.3; 3,8; rezum. cap.4; 4,2, 4, 6, 8, 9, 10
Doamne: *sg. voc.* 1,14; 2,7; 4,2, 3

(a) DORI: v. IV
dor easte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4

(a) DORMI: v. IV
dormea: *ind. imp. 3.sg.* 1,5

DREPT, DREAPTĂ: s./adv.
drept: *adv.* rezum. cap.4
dreapta: *s.f. sg. ac.* 4,11

(a se) DUCE: v. III
(s-)au dus: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,3

DUH: s.n.
duhul: *sg. nom.* 2,8

DUMNEZEU: s.m. „Divinitatea"
Dumnezeu: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,6; rezum. cap.2; 3,5, 9, 10; 4,2, 6, 7
Dumnezeul: *sg. nom./ac.* 1,5, 6, 9; 2,2
Dumenzeul: *sg. voc., în sintagma* ***Dumnezeul mieu*** 2,7

F

(a) FACE: v. III
au făcut: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,4, 9; 3,10; 4,5
ai făcut: *ind. pf.c. 2.sg.* 1,8, 10, 14; 4,10
vom face: *ind. viit.I. 1.pl.* 1,11
să facă: *conj. prez. 3.sg.* 3,10

FAȚĂ: s.f.
fața: *sg. ac., în loc. prep.* (Înv.) ***de către fața/de la fața*** „(de) dinaintea" rezum. cap.1; 1,3, 10

(a) FĂGĂDUI: v. IV
au făgăduit: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,16
am făgăduit: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,10

FĂGĂDUINȚĂ: s.f.
făgăduințe: *pl. ac.* 1,16

(a) FI: v. IV
era: *ind. imp. 3.sg./pl.* 1,5; 2,1; 3,3; rezum. cap.4
e: *ind. prez. impers./3.sg.* 1,8; 4,2; 4,3, 8
ești: *ind. prez. 2.sg.* 1,8; 4,2
au fost: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,1; 3,1
fost-au: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.2
fiind: *gerunziu* rezum. cap.4; 4,2
să fie: *conj. prez. 3.sg.* 4,6
iaste: *ind. prez. 3.sg.* 1,7; 3,8; 4,11
sânt: *ind. prez. 1.sg.* 1,9
sânt: *ind. prez. 3.pl.* 4,11

FIERBERE: s.f. (Fig.) „furie"; „agitație"
fierberea: *sg. ac.* 1,15

FIERBINTE: adj.
fierbinte: *n. sg. dat.* 4,8

FIU: s.m.
fiiul: *sg. nom.* 1,1

FRICĂ: s.f.
frică: *sg. ac.* 1,10

(a) FUGI: v. IV
fuge: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1; 1,10
să fugă: *conj. prez. 3.sg.* 1,3
să fug: *conj. prez. 1.sg.* 4,2

G

(a) GĂTI: v. IV „ a pregăti"
gătise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* rezum. cap.2
au gătit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,1; 4,6, 7

(a) GÂNDI: v. IV
gândind: *gerunziu* rezum. cap.4
gândești: *ind. prez. 2.sg.* 4,4, 9

GLAS: s.n.
glasul: *sg. ac.* 2,3
glas: *sg. ac.* 2,10

(a) GRĂI: v. IV
grăiesc: *ind. prez. 1.sg.* 3,2
grăise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 3,10

GREU, GREA: adj.
greu: *n. sg. ac.* 1,5

GURĂ: s.f.
gura: *sg. ac.* 3,7

(a) GUSTA: v. I
să guste: *conj. prez. 3.pl.* 3,7

I

IAD: s.n.
iadului: *sg. gen., în sintagma* ***pântecele iadului*** (aici) „pântecele chitului" 2,3

IARĂȘI: adv.
iarăși: 2,5; rezum. cap.3

(a) IERTA: v. I
iartă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3
a ierta: *inf. prez.* rezum. cap.4

(a) IEȘI: v. IV
au ieșit: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,5

INIMĂ: s.f.
inima: *sg. ac., în sintagma* ***inima mării*** 2,4

(a) INTRA: v. I; var. (Pop.) **(a) ÎNTRA**
a întra: *inf. prez.* 3,4

IUȚIME: s.f. „furie"
iuțimea: *sg. ac.* 3,9

IZVOR: s.n.
izvoarele: *pl. nom.* 2,7

Î

(a se) ÎMBRĂCA: v. I
(s-)au îmbrăcat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,5, 6

ÎMPĂRAT: s.m.
împăratul: *sg. ac.* 3,6
împăratului: *sg. gen.* 3,7

ÎNAINTEA: prep.
înaintea: 1,2

(a) ÎNCEPE: v. III
au început: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,4

(a) ÎNCETA: v. I
înceată: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1
să înceate: *conj. prez. 3.sg.* 1,11
va înceta: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,12
au încetat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,15

(a) ÎNCHIDE: v. III
au închis: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,7

(a) ÎNCONJURA: v. I; var. (Reg.) **(a) ÎNCUNJURA**
au încungiurat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,4
încungiuratu(-)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,6

ÎNCOTRO: adv.
încotro: 1,8

ÎNDURAT, -Ă: adj.
îndurat: *m. sg. nom.* 4,2

(a) ÎNGĂDUI: v. IV
va îngădui: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,9
îngăduind: *gerunziu* 4,2
să îngăduiesc: *conj. prez. 1.sg.* 4,11

(a se) ÎNGHIȚI: v. IV
(să) înghite: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2
să înghită: *conj. prez. 3.sg.* 2,1

(a se) ÎNTÂMPLA: v. I
(să) va întâmpla: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,5

(a se) ÎNTOARCE: v. III
să (se) întoarcă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 1,13; 3,8
întorcându(-să): *gerunziu* rezum. cap.3
(să) va întoarce: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,9
(s-)au întors: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,10

(a) ÎNTRA: v. I; vezi **(a) INTRA**

(a) ÎNVINGE: v. III
învinge: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4

J

(a) JERTFI: v. IV; var. **(a) JÂRTVI**
au jârtvit: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,16

(a) JERTFUI: v. IV; var. **(a) JÂRTHUI**
voiu jirthui: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,10

JUNGHIERE: s.f. (ccr.) „animal de jertfă"
junghieri: *pl. ac.* 1,16

L

LAUDĂ: s.f.
laudă: *sg. ac.* 2,10

(a) LEPĂDA: v. I
au lepădat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,6
lepădat sânt: *pasiv ind. prez. 1.sg.* 2,5

(a) LOVI: v. IV
au lovit: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,7, 8

(a) LUA: v. I
ia: *imperativ 2.sg.* 4,3
au luat: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,15
luați: *imperativ 2.sg.* 1,12

LUCRU: s.n.
lucrurile: *pl. ac.* 3,10

M

MARE: adj./s.
mare: *m./f./n. sg. nom./ac.* 1,2, 4, 10, 12, 16; 2,1; 3,2, 3; 4,1, 6
mari: *n. pl. ac.* rezum. cap.3
mari: *f. sg. dat.* rezum. cap.4; 4,11
(cel mai) mare: *s.m. sg. ac.* 3,5

MARE: s.f.
mare: *sg. ac.* rezum. cap.1; 1,4, 5, 12, 15
marea: *sg. nom./ac.* 1,9, 11, 12, 13, 15; 2,6
mării: *sg. gen., în sintagma* ***inima mării*** 2,4

MARGINE: s.f.
marginile: *pl. ac.* 2,7

MÂNĂ: s.f.
mânile: *pl. ac.* 3,8

(a se) MÂNIA: v. I
(s-)au mâniiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,1

(te) mânii: *ind. prez. 2.sg.* 4,4, 9
(mă) mâniiu: *ind. prez. 1.sg.* 4,9

MÂNIE: s.f.
mâniii: *sg. gen.* 3,9
mânie: *sg. ac.* rezum. cap.4

MÂNTUIRE: s.f.
mântuire: *sg. ac.* 2,10

(a) MERGE: v. III
mergi: *imperativ 2.sg.* 1,2; 3,2
mergând: *gerunziu* 1,3
să meargă: *conj. prez. 3.sg.* 1,3
mergi: *ind. prez. 2.sg.* 1,8
mergea: *ind. imp. 3.sg.* 1,11, 13

MIC, -Ă: s.m./f.
(cel mai) mic: *s.m. sg. ac.* 3,5

MILĂ: s.f.
mila: *sg. ac.* 2,9

MILOSTIV, -Ă: adj.
milostiv: *m. sg. nom.* 4,2

(a se) MILOSTIVI: v. IV
(s-)au milostivit: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,10

MOARTE: s.f.
moarte: *sg. ac.* rezum. cap.4; 4,9
moartea: *sg. nom.* 4,3

MULT, -Ă: adj./adv.
(mai) mult: *adv.* rezum. cap.4; 4,11
mult: *adv.* 4,2
multe: *adj. n. pl. nom.* 4,11

MUNTE: s.m. (aici) „munte pe fundul mării"
munţilor: *pl. gen.* 2,7

(a) MURI: v. IV
să moară: *conj. prez. 3.sg.* 4,8
a muri: *inf. prez.* 4,8

N

(a se) NAŞTE: v. III
(s-)au născut: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,10

NECAZ: s.n.; var. (Reg.) **NĂCAZ**
năcazul: *sg. ac.* 2,3
năcaz: *sg. ac.* 4,1

NECĂJIT, -Ă: adj.; var. (Reg.) **NĂCĂJIT, -Ă**
năcăjit: *m. sg. nom.* rezum. cap.4

(a) NECĂJI: v. IV; var. (Reg.) **(a) NĂCĂJI**
au fost năcăjit: *pasiv ind. pf.c. 3.sg.* 4,1

NEDREPT, -EAPTĂ: adj.
nedreapta: *f. sg. ac.* rezum. cap.4

NEVINOVAT, -Ă: adj.
nevinovat: *n. sg. ac.* 1,14

NINIVITEAN, -Ă: s./adj. „locuitor al cetății Ninive"; „ninivian"
niniviteani: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.3
niniviteani: *adj. m. pl. nom.* 3,5

NOAPTE: s.f.
nopţi: *pl. ac.* rezum. cap.2; 2,1
noapte: *sg. ac.* 4,10

NOROD: s.n.
norod: *sg. ac.* 1,8

O

(a se) OBORÎ: v. IV; vezi **(a se) DOBORÎ**

OCHI: s.m.
ochilor: *pl. gen.* 2,5

OM: s.m.
oamenii: *pl. nom.* 1,5, 10, 13, 16; 3,5, 7, 8
omul: *sg. nom.* 1,7; 3,8
omului: *sg. gen.* 1,14
oameni: *pl. ac.* 4,11

(a se) OSTENI: v. IV
(să) ostenise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 4,6
(te-)ai ostenit: *ind. pf.c. 2.sg.* 4,10

OVREI: s.m.; var. (Reg.) **OVREU**
ovreu: *sg. nom.* 1,9

P

(a se) PAŞTE: v. III
să (să) pască: *conj. prez. 3.pl.* 3,7

(a) PĂCĂTUI: v. IV
păcătuise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* rezum. cap.4

PĂMÂNT: s.n.
pământului: *sg. gen.* 2,7
pământul: *sg. ac.* 4,2

(a) PĂRĂSI: v. IV
au părăsit: *ind. rpez. 3.pl.* 2,9

(a) PĂZI: v. IV
păzesc: *ind. prez. 3.pl.* 2,9

PÂNTECE: s.n.
pântecele: *sg. ac.* rezum. cap.2; 2,1, 2, 3

PEŞTE: s.m.
peaşte: *sg. ac.* 2,1
peaştelui: *sg. gen./dat.* 2,1, 2, 11

(a) PIERI: v. IV
(să) perim: *conj. prez. 1.pl.* 1,6; 14
vom peri: *ind. viit.I. 1.pl.* 3,9
au perit: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,10

PLATĂ: s.f.
plata: *sg. ac.* 1,3

(a se) PLINI: v. IV
a (să) plini: *inf. prez.* rezum. cap.4

POCĂINŢĂ: s.f.
pocăinţă: *sg. ac.* rezum. cap.3

(a se) POGORÎ: v. IV; vezi **(a se) COBORÎ**

PORUNCĂ: s.f.
porunca: *sg. ac.* rezum. cap.2

(a) PORUNCI: v. IV
au poruncit: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,8

POST: s.n.
post: *sg. ac.* 3,5

PREAJMĂ: s.f.
prejma: *sg. ac., în loc. prep.* ***în prejma*** 4,5

PRICINĂ: s.f.
pricină: *sg. ac.* 1,8

(a) PRIMI: v. IV
am primit: *ind. pf.c. 1.sg.* 4,2

(a) PROPOVĂDUI: v. IV; var. (În v.) **(a) PROPOVEDUI**
au propoveduit: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,5
propoveduiaşte: *imperativ 2.sg.* 3,2

PROPOVEDUIRE: s.f.; var. (În v.) **POPOVEDUIRE** (cf. **Indice** Is)
propoveduirea: *sg. ac.* 3,2

PROROCIE: s.f.
prorociia: *sg. nom.* în titlu *Prorociia Ionei*; rezum. cap.4

(a) PROROVĂDUI: v. IV; var. **(a) PRORROVEDUI** (Neob.; probabil creaţie proprie de la ***proroc*** după ***propovădui***)
(să) proroveduiască: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.1
proroveduiaşte: *imperativ 2.sg.* 1,2
proroveduiaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3

(a) PUTEA: v. II
putea: *ind. imp. 3.pl.* 1,13

R

RĂBDĂTOR, -TOARE: adj.; var. (Înv.) **RĂBDĂTORIU**
răbdătoriu: *m. sg. nom.* 4,2

(a) RĂDICA: v. I; vezi **(a) RIDICA**

(a) RĂSĂRI: v. IV
răsărise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 4,8

RĂSĂRIT: s.n. „est"; „ivire"
răsărit: *sg. ac.* 4,5
răsăritul: *sg. ac., în sintagma* ***răsăritul dimineţii*** „ivirea zorilor" 4,7

(a se) RĂSIPI: v. IV; vezi **(a se) RISIPI**

(a) RĂSPLĂTI: v. IV
voiu răsplăti: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,10

RĂU, REA: adj.
rea: *f. sg. ac.* 3,8, 10

RĂUTATE: s.f.; var. (Înv.) **RĂOTATE**
răotatea: *sg. nom./ac.* 1,2, 7, 8; 3,10
răotate: *sg. ac.* 4,2

RÂU: s.n.
râul: *sg. nom.* 2,4

(a) RIDICA: v. I; var. (Înv. şi pop.) **(a) RĂDICA**
vei râdica: *ind. viit.I. 2.sg.* 2,7

(a se) RISIPI: v. IV; var. (Înv. şi rar) **(a se) RĂSIPI**
(să) va râsipi: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,4

(a se) RUGA: v. I
rugămu(-ne): *ind. prez. 1.pl.* 1,14
rugându(-să): *gerunziu* rezum. cap.2
(s-)au rugat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,2; 4,2
rogu(-mă): *ind. prez. 1.sg.* 4,2, 3

RUGĂCIUNE: s.f.
rugăciunea: *sg. nom.* 2,8

S

SAC: s.n. (Înv.) „îmbrăcăminte făcută din sac (pânză de fuior de cânlţi sau de buci din care se fac sacii) care se purta în semn de doliu sau de pocăinţă ori de către cei săraci"
sac: *pl. ac.* 3,5, 8
sac: *sg. ac.* 3,6

SÂNGE: s.n.
sângele: *sg. ac.* 1,14

SCAUN: s.n.
scaunul: *sg. ac.* 3,6

(a se) SCULA: v. I
(s-)au sculat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,3; 3,3, 6
scoală: *imperativ 2.sg.* 1,2, 6; 3,2

SEMN: s.n.
seamne: *pl. ac.* rezum. cap.3

SFÂNT, -Ă: adj.
sfântă: *s. sg. ac.* 2,5, 8

(a se) SILI: v. IV
(să) silea: *ind. imp. 3.sg.* 1,4

SOARE: s.m.
soarele: *sg. nom.* 4,8

SOARTĂ: s.f.; var. **SORŢ:** s.m.
sorţi: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.1; 1,7
soarte: *s.f. pl. ac.* 1,7
soartea: *sg. ac.* 1,7

SOMN: s.n.
somn: *sg. ac.* 1,5, 6

SOŢ: s.m. (Înv. şi pop.) „tovarăş"
soţul: *sg. ac.* 1,7

(a se) SPARGE: v. III
a (să) sparge: *inf. prez.* 1,4

(a) SPUNE: v. III
spusease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 1,10
spune: *imperativ 2.sg.* 1,8

STÂNGA: s.f.
stânga: *s.f. sg. ac.* 4,11

STRÂMBĂTATE: s.f.
strâmbătatea: *sg. ac.* 3,8

(a se) STRÂMTORA: v. I
(să) strâmtorea: *ind. imp. 3.sg.* 2,8

STRICĂCIUNE: s.f.
strâcăciune: *sg. ac.* 2,7

(a) STRIGA: v. I
au strâgat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,5, 14; 3,4, 7

strâgat-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,3
am strâgat: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,3
să strâge: *conj. prez. 3.pl.* 3,8

SUFLET: s.n.
sufletul: *sg. ac.* 1,14; 4,3
suflet: *sg. ac.* 2,6
sufletului: *sg. dat.* 4,8

(a se) SUI: v. IV
(s-)au suit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,2; 4,6

SURPARE: s.f.
surparea: *sg. ac.* rezum. cap.3

Ş

(a) ŞĂNŢUI: v. IV (aici) „a împresura"
au şenţuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,6

(a) ŞEDEA: v. II
au şezut: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,6; 4,5
şedea: *ind. imp. 3.sg.* 4,5

(a) ŞTI: v. IV
să ştim: *conj. prez. 1.pl.* 1,7
ştiu: *ind. prez. 1.sg.* 1,12; 4,2
şti: *ind. prez. 3.sg.* 3,9
ştiu: *ind. prez. 3.pl.* 4,11

T

TĂRIE: s.f.
tărie: *sg. ac.* 3,8

(a se) TEME: v. III
(s-)au temut: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,5, 10, 16
(mă) tem: *ind. prez. 1.sg.* 1,9

TEMERE: s.f.
teamere: *sg. ac.* 1,16

TIGVĂ: s.f.; var. (Reg.) **TIDVĂ**
tidvă: *sg. ac.* rezum. cap.4; 4,6, 9, 10
tidva: *sg. ac.* 4,7

(a) TRĂI: v. IV
a trăi: *inf. prez.* 4,8

(a) TRECE: v. III
au trecut: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,4

TRIMIS, -Ă: adj.
trimis: *m. sg. nom.* rezum. cap.1

(a se) TRIMITE: v. III
trimiţând: *gerunziu* rezum. cap.1
au trimis: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,4
trimiţându(-să): *gerunziu* rezum. cap.3

U

UMBRAR: s.n.
umbrariu: *sg. ac.* 4,5

UMBRĂ: s.f.
umbră: *sg. nom./ac.* 4,5, 6

(a se) UMFLA: v. I
(să) umfla: *ind. imp. 3.sg.* 1,11
(să) unfla: *ind. imp. 3.sg.* 1,13

(a se) USCA: v. I
(s-)au uscat: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,7

USCAT, -Ă: adj./s.
uscata: *adj. antep. f. sg. ac.* rezum. cap.4
uscatul: *s.n. sg. ac.* 1,7
uscat: *sg. ac.* 1,13; rezum. cap.2; 2,11

(a se) UŞURA: v. I
să (se) uşureaze: *conj. prez. 3.sg.* 1,5

V

VAL: s.n.
valurile: *pl. nom.* 2,4

VAS: s.n. (aici) „bagaj"
vasele: *pl. ac.* 1,5

VÂNT: s.n.
vânt: *sg. ac./dat.* 1,4; 4,8

(a) VÂSLI: v. IV; var. (Înv. şi reg.) **(a) VÂNSLA**
vânsla: *ind. imp. 3.pl.* 1,13

VEAC: s.n.
veac: *sg. ac., în loc. adv.* ***în veac*** 2,7

(a) VEDEA: v. II
voiu vedea: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,5
au văzut: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,10
vedea: *ind. imp. 3.sg.* rezum. cap.4
va vedea: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,5

(a) VENI: v, IV
veniţi: *imperativ 2.pl.* 1,7
au venit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,12
să vie: *conj. prez. 3.sg.* 2,8

(a se) VESELI: v. IV
(s-)au veselit: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,6

VESELIE: s.f.
veselie: *sg. ac.* 4,6

VEŞMÂNT: s.n.; var. (Reg.) **VĂJMÂNT**
văjmântul: *sg. ac.* 3,6

VIAŢĂ: s.f.
viaţa: *sg. ac.* 2,7
viiaţa: *sg. ac.* 4,3

VIERME: s.m.
vierme: *sg. ac.* 4,7

VIFOR: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **VIHOR** „furtună"
vifor: *sg. ac.* rezum. cap.1; 1,4
vihorul: *sg. nom.* rezum. cap.1
viforul: *sg. nom.* 1,12

VITĂ: s.f.
vitele: *pl. nom.* 3,7

(a) VOI: v. IV
ai voit: *ind. pf.c. 2.sg.* 1,14

VOLBURĂ: s.f. (Prin ext.) „furtună”
volburile: *pl. nom.* 2,4

(a) VREA: v. II
să fie vrut: *conj. pf. 3.sg.* rezum. cap.4

Z

ZADAR: s.n.; var. **ZĂDAR**
zădar: *sg. ac., în loc. adv.* ***în zădar*** 2,9

(a se) ZĂDUȘI: v. IV „a se sufoca”; cuvântul nu este înregistrat în MDA
(să) zădușea: *ind. imp. 3.sg.* 4,8

ZI: s.f.
zile: *pl. ac.* rezum. cap.2; 2,1; 3,3, 4
zi: *sg. ac.* 3,4; 4,7

(a) ZICE: v. III
zicând: *gerunziu* 1,1; 3,1, 7
au zis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14; 2,3, 11; 3,4, 7; 4,2, 4, 8, 9, 10
am zis: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,5

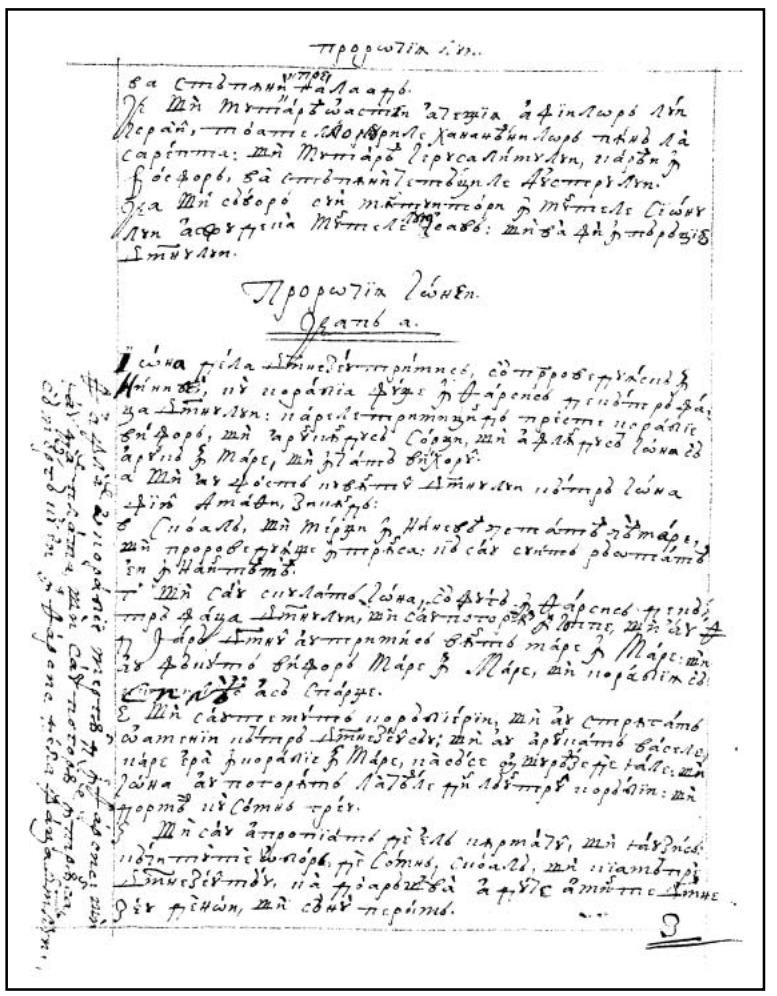

προροσία ι'ου..

Ἰωνᾶ τῇ Ἀμαθὶ τοῦ προφήτου.

Ἰωνᾶς ἐγένετο πρὸς τὸν Κύριον λέγων, καὶ εἶπεν· ἀνάστηθι καὶ πορεύθητι εἰς Νινευὴ τὴν πόλιν τὴν μεγάλην, καὶ κήρυξον ἐν αὐτῇ, ὅτι ἀνέβη ἡ κακία αὐτῶν ἐνώπιόν μου. καὶ ἀναστὰς Ἰωνᾶς ἔφυγεν εἰς Θαρσεῖς ἀπὸ προσώπου Κυρίου, καὶ κατέβη εἰς Ἰόππην, καὶ εὗρεν πλοῖον ἀπερχόμενον εἰς Θαρσεῖς, καὶ ἔδωκε τὸν ναῦλον αὐτοῦ καὶ ἐνέβη εἰς αὐτὸ πορευθῆναι μετὰ τῶν ἐμπόρων εἰς Θαρσεῖς ἀπὸ προσώπου Κυρίου. καὶ ὁ Κύριος ἐξήγειρεν πνεῦμα ἐπὶ τὴν θάλασσαν, καὶ ἐγένετο κλύδων μέγας ἐν τῇ θαλάσσῃ, καὶ τὸ πλοῖον ἐκινδύνευε συντριβῆναι. καὶ ἐφοβήθησαν οἱ ναῦται, καὶ ἀνεβόησαν ἕκαστος πρὸς τὸν θεὸν αὐτοῦ, καὶ ἐξέβαλον τὰ σκεύη τὰ ἐν τῷ πλοίῳ εἰς τὴν θάλασσαν, ἵνα κουφισθῇ τὸ πλοῖον ἀπ' αὐτῶν. καὶ Ἰωνᾶς κατέβη εἰς τὸν μυχὸν τοῦ πλοίου, καὶ ἐκοιμήθη καὶ ἔρρεγχεν. καὶ προσῆλθεν αὐτῷ ὁ ἀρχικυβερνήτης καὶ εἶπεν αὐτῷ· τί σὺ ῥέγχεις; ἀνάστηθι καὶ ἐπικαλέσαι τὸν θεόν σου, ὅπως διασώσῃ ἡμᾶς ὁ θεὸς καὶ μὴ ἀπολώμεθα. καὶ εἶπεν ἕκαστος πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ· δεῦτε καὶ βάλωμεν κλήρους, καὶ γνῶμεν τίνος ἕνεκεν ἡ κακία αὕτη ἐστὶν ἐν ἡμῖν. καὶ ἔβαλον κλήρους, καὶ ἔπεσεν ὁ κλῆρος ἐπὶ Ἰωνᾶν. καὶ εἶπαν πρὸς αὐτόν· ἀνάγγειλον ἡμῖν τίνος ἕνεκεν ἡ κακία αὕτη ἐστὶν ἐν ἡμῖν; τίς σου ἡ ἐργασία καὶ ποῦ πορεύῃ; καὶ ποία ἡ γῆ σου καὶ ἐκ ποίου ἔθνους εἶ σύ; καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ἑβραῖος ἐγώ εἰμι, καὶ τὸν κύριον τὸν θεὸν τοῦ οὐρανοῦ ἐγὼ σέβομαι, ὃς ἐποίησεν τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηράν. καὶ ἐφοβήθησαν οἱ ἄνθρωποι φόβον μέγαν, καὶ εἶπαν πρὸς αὐτόν· τί τοῦτο ἐποίησας; ὅτι ἔγνωσαν οἱ ἄνθρωποι ὅτι ἀπὸ προσώπου Κυρίου ἔφυγεν, ὅτι ἀπήγγειλεν αὐτοῖς. καὶ εἶπαν πρὸς αὐτόν· τί ποιήσομέν σοι, καὶ κοπάσει ἡ θάλασσα ἀφ' ἡμῶν; ὅτι ἡ θάλασσα πορεύεται καὶ συντρίβεται. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· ἄρατέ με καὶ ἐμβάλετε εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ κοπάσει ἡ θάλασσα ἀφ' ὑμῶν· οἶδα γὰρ ὅτι δι' ἐμὲ ὁ κλύδων οὗτος μέγας ἐφ' ὑμᾶς ἐστιν. καὶ ἐνέβαλον αὐτὸν εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἔστη ἡ θάλασσα ἐκ τοῦ κλύδωνος αὐτῆς. καὶ ἐφοβήθησαν οἱ ἄνθρωποι φόβον μέγαν τὸν κύριον, καὶ ἔθυσαν θυσίαν τῷ κυρίῳ καὶ εὐχὰς ηὔξαντο.

Προφητεία Ἰωνᾶ.

Ὅραμα α'.

Ἰωνᾶς φίλα Σιμεὼν προφητεύσας, ὃς προεφητεύθη ἐν Ἰούδᾳ, τὴν πορείαν φεύγει ἡ θάρσησε προσταγὴν θεοῦ φέρειν εἰς Νινευὴ τὴν πόλιν· παρεὶς προφητείαν προστάξεως θεοῦ, τὴν ταρσικὴν ὁδὸν ἐπορεύθη, τὴν ἀπὸ προσώπου Κυρίου φεύγων. καὶ τὴν ἀναβᾶσαν ἐν πλοίῳ εἰς Θαρσεῖς ἐπορεύθη. καὶ ἐπιβὰς τοῦ πλοίου Ἰωνᾶς ἐκοιμήθη ἐν τῷ μυχῷ τοῦ πλοίου. καὶ ἐπιστὰς ὁ ἀρχικυβερνήτης ἐκέλευσεν αὐτὸν ἐπικαλέσασθαι τὸν θεὸν αὐτοῦ, ὅπως διασώσῃ αὐτούς. καὶ ἐπιβουλὴν ἐποίησαν οἱ ναῦται, καὶ ἔβαλον κλήρους, καὶ ἔπεσεν ὁ κλῆρος ἐπὶ Ἰωνᾶν. καὶ ἐπερωτήσαντες αὐτὸν ἀπήγγειλεν αὐτοῖς τὴν ἀλήθειαν. καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν, καὶ ἐπιβουλὴν ἐποίησαν ἐπὶ τὸν προφήτην, καὶ ἔρριψαν αὐτὸν εἰς τὴν θάλασσαν. καὶ ἔστη ἡ θάλασσα ἐκ τοῦ κλύδωνος αὐτῆς. καὶ ἐφοβήθησαν οἱ ἄνθρωποι φόβον μέγαν τὸν κύριον, καὶ ἔθυσαν θυσίαν τῷ κυρίῳ καὶ εὐχὰς ηὔξαντο.

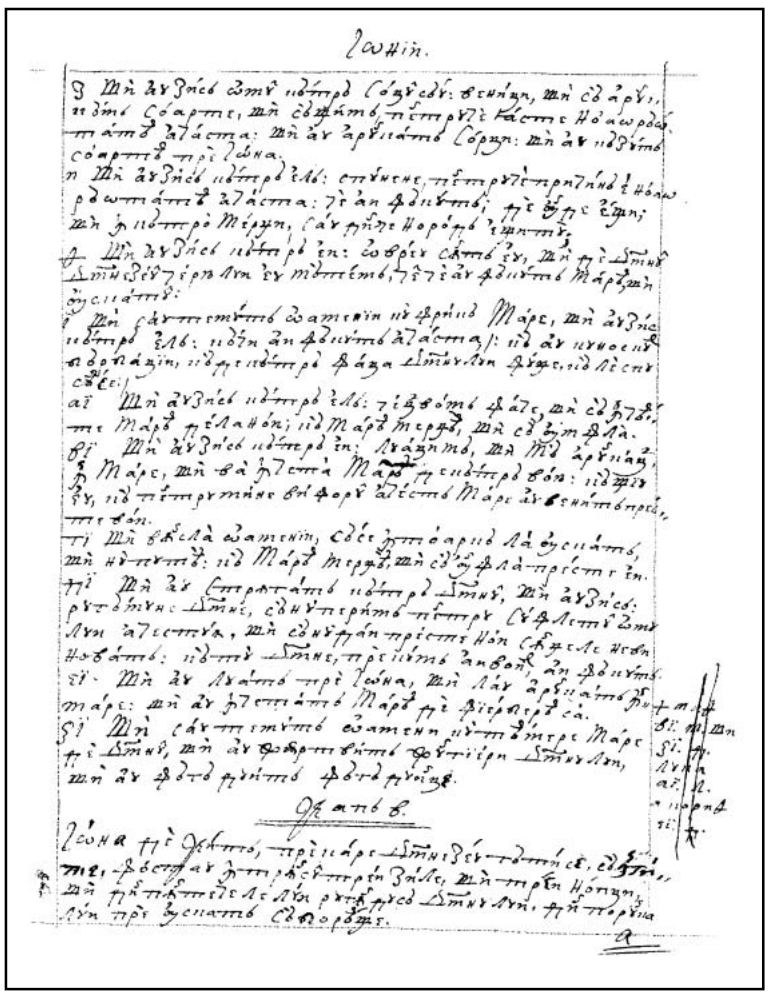

Ἰωνᾶς.

Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς Ἰωνᾶν τὸν τοῦ Ἀμαθί, λέγων· ἀνάστηθι καὶ πορεύθητι εἰς Νινευὴ τὴν πόλιν τὴν μεγάλην, καὶ κήρυξον ἐν αὐτῇ, ὅτι ἀνέβη ἡ κακία αὐτῶν ἐνώπιόν μου. καὶ ἀναστὰς Ἰωνᾶς ἔφυγεν εἰς Θαρσεῖς ἀπὸ προσώπου Κυρίου, καὶ κατέβη εἰς Ἰόππην, καὶ εὗρεν πλοῖον ἀπερχόμενον εἰς Θαρσεῖς, καὶ ἔδωκε τὸν ναῦλον αὐτοῦ καὶ ἐνέβη εἰς αὐτὸ πορευθῆναι μετὰ τῶν ἐμπόρων εἰς Θαρσεῖς ἀπὸ προσώπου Κυρίου. καὶ ὁ Κύριος ἐξήγειρεν πνεῦμα ἐπὶ τὴν θάλασσαν, καὶ ἐγένετο κλύδων μέγας ἐν τῇ θαλάσσῃ, καὶ τὸ πλοῖον ἐκινδύνευε συντριβῆναι. καὶ ἐφοβήθησαν οἱ ναῦται, καὶ ἀνεβόησαν ἕκαστος πρὸς τὸν θεὸν αὐτοῦ, καὶ ἐξέβαλον τὰ σκεύη τὰ ἐν τῷ πλοίῳ εἰς τὴν θάλασσαν, ἵνα κουφισθῇ τὸ πλοῖον ἀπ' αὐτῶν. καὶ Ἰωνᾶς κατέβη εἰς τὸν μυχὸν τοῦ πλοίου, καὶ ἐκοιμήθη καὶ ἔρρεγχεν. καὶ προσῆλθεν αὐτῷ ὁ ἀρχικυβερνήτης καὶ εἶπεν αὐτῷ· τί σὺ ῥέγχεις; ἀνάστηθι καὶ ἐπικαλέσαι τὸν θεόν σου, ὅπως διασώσῃ ἡμᾶς ὁ θεὸς καὶ μὴ ἀπολώμεθα. καὶ εἶπεν ἕκαστος πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ· δεῦτε καὶ βάλωμεν κλήρους, καὶ γνῶμεν τίνος ἕνεκεν ἡ κακία αὕτη ἐστὶν ἐν ἡμῖν. καὶ ἔβαλον κλήρους, καὶ ἔπεσεν ὁ κλῆρος ἐπὶ Ἰωνᾶν. καὶ εἶπαν πρὸς αὐτόν· ἀνάγγειλον ἡμῖν τίνος ἕνεκεν ἡ κακία αὕτη ἐστὶν ἐν ἡμῖν; τίς σου ἡ ἐργασία καὶ ποῦ πορεύῃ; καὶ ποία ἡ γῆ σου καὶ ἐκ ποίου ἔθνους εἶ σύ; καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ἑβραῖος ἐγώ εἰμι, καὶ τὸν κύριον τὸν θεὸν τοῦ οὐρανοῦ ἐγὼ σέβομαι, ὃς ἐποίησεν τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηράν. καὶ ἐφοβήθησαν οἱ ἄνθρωποι φόβον μέγαν, καὶ εἶπαν πρὸς αὐτόν· τί τοῦτο ἐποίησας; ὅτι ἔγνωσαν οἱ ἄνθρωποι ὅτι ἀπὸ προσώπου Κυρίου ἔφυγεν, ὅτι ἀπήγγειλεν αὐτοῖς. καὶ εἶπαν πρὸς αὐτόν· τί ποιήσομέν σοι, καὶ κοπάσει ἡ θάλασσα ἀφ' ἡμῶν; ὅτι ἡ θάλασσα πορεύεται καὶ συντρίβεται. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· ἄρατέ με καὶ ἐμβάλετε εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ κοπάσει ἡ θάλασσα ἀφ' ὑμῶν· οἶδα γὰρ ὅτι δι' ἐμὲ ὁ κλύδων οὗτος μέγας ἐφ' ὑμᾶς ἐστιν. καὶ ἐνέβαλον αὐτὸν εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἔστη ἡ θάλασσα ἐκ τοῦ κλύδωνος αὐτῆς. καὶ ἐφοβήθησαν οἱ ἄνθρωποι φόβον μέγαν τὸν κύριον, καὶ ἔθυσαν θυσίαν τῷ κυρίῳ καὶ εὐχὰς ηὔξαντο.

Ὅραμα β'.

Ἰωνᾶς προσευξάμενος ἐκ τῆς κοιλίας τοῦ κήτους, ὃς προεφητεύθη ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Σωτῆρος· ὡς γὰρ ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους ἐγένετο Ἰωνᾶς τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας, οὕτως ἔσται καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γῆς τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας. καὶ προσηύξατο Ἰωνᾶς πρὸς κύριον τὸν θεὸν αὐτοῦ ἐκ τῆς κοιλίας τοῦ κήτους, καὶ εἶπεν· ἐβόησα ἐν θλίψει μου πρὸς κύριον τὸν θεόν μου, καὶ εἰσήκουσέν μου· ἐκέκραξα ἐκ κοιλίας ᾅδου, καὶ ἐπήκουσας τῆς φωνῆς μου· καὶ ἔρριψάς με εἰς βάθος ἐν καρδίᾳ θαλάσσης, καὶ ποταμοί μου ἐκύκλωσαν με· πάντα τὰ κύματά σου καὶ τὰ σκάφη σου ἐπ' ἐμὲ διῆλθον· καὶ ἐγὼ εἶπα· ἀπέρριμμαι ἀπὸ προσώπου τῶν ὀφθαλμῶν σου· πῶς προσθήσω τοῦ ἐπιβλέψαι με πρὸς ναὸν τὸν ἅγιόν σου; περιεκύκλωσέν με ὕδωρ ἕως ψυχῆς μου, ἄβυσσος ἐκύκλωσέν με· φύκη περιεπλάκη τῇ κεφαλῇ μου εἰς τὰ πέρατα τῶν ὀρέων κατέβην· ἡ γῆ τοῖς μοχλοῖς αὐτῆς ἐκύκλωσέν με εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ ἀνάγεις ἐκ διαφθορᾶς τὴν ζωήν μου, κύριε ὁ θεός μου. ἐν τῷ ἐκλείπειν ἐμὲ τὴν ψυχήν μου τοῦ κυρίου ἐμνήσθην· καὶ ἦλθεν πρὸς σὲ ἡ προσευχή μου εἰς ναὸν τὸν ἅγιόν σου. φυλάσσοντες ματαιότητας ἐλέους αὐτῶν ἐγκατέλιπον· ἐγὼ δὲ μετὰ φωνῆς αἰνέσεως θύσω σοι· ὅσα ηὐξάμην ἀποδώσω· σωτηρία τῷ κυρίῳ. καὶ εἶπεν κύριος τῷ κήτει, καὶ ἐξέβαλεν τὸν Ἰωνᾶν εἰς τὴν ξηράν.

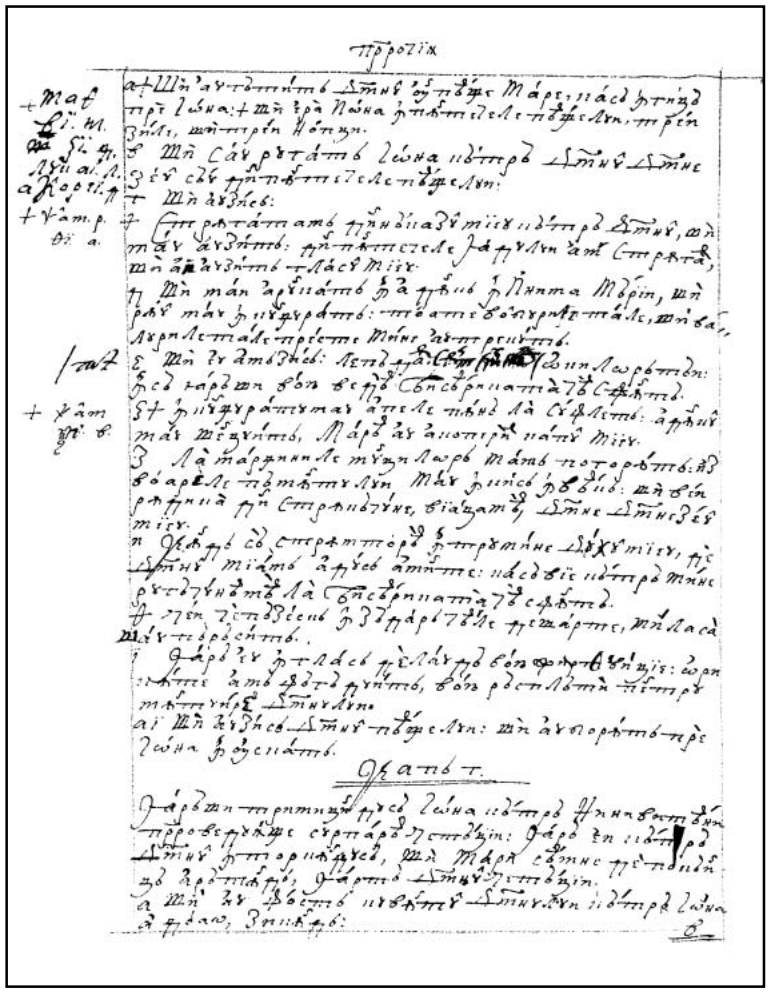

προροσία ι'ου

Ἰωνᾶς φίλα Σιμεὼν προφητεύσας, ὃς προεφητεύθη ἐν Ἰούδᾳ, τὴν πορείαν φεύγει ἡ θάρσησε προσταγὴν θεοῦ φέρειν εἰς Νινευὴ τὴν πόλιν· παρεὶς προφητείαν προστάξεως θεοῦ, τὴν ταρσικὴν ὁδὸν ἐπορεύθη, τὴν ἀπὸ προσώπου Κυρίου φεύγων. καὶ τὴν ἀναβᾶσαν ἐν πλοίῳ εἰς Θαρσεῖς ἐπορεύθη. καὶ ἐπιβὰς τοῦ πλοίου Ἰωνᾶς ἐκοιμήθη ἐν τῷ μυχῷ τοῦ πλοίου. καὶ ἐπιστὰς ὁ ἀρχικυβερνήτης ἐκέλευσεν αὐτὸν ἐπικαλέσασθαι τὸν θεὸν αὐτοῦ, ὅπως διασώσῃ αὐτούς. καὶ ἐπιβουλὴν ἐποίησαν οἱ ναῦται, καὶ ἔβαλον κλήρους, καὶ ἔπεσεν ὁ κλῆρος ἐπὶ Ἰωνᾶν. καὶ ἐπερωτήσαντες αὐτὸν ἀπήγγειλεν αὐτοῖς τὴν ἀλήθειαν. καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν, καὶ ἐπιβουλὴν ἐποίησαν ἐπὶ τὸν προφήτην, καὶ ἔρριψαν αὐτὸν εἰς τὴν θάλασσαν. καὶ ἔστη ἡ θάλασσα ἐκ τοῦ κλύδωνος αὐτῆς. καὶ ἐφοβήθησαν οἱ ἄνθρωποι φόβον μέγαν τὸν κύριον, καὶ ἔθυσαν θυσίαν τῷ κυρίῳ καὶ εὐχὰς ηὔξαντο.

Ὅραμα τ'.

Ἰωνᾶς τὴν προφητείαν ἣν ἐπροφήτευσεν ἐν τῇ γαστρὶ τοῦ κήτους, ταύτην προεφητεύσατο καὶ ἐν τῇ γῇ· ὅτε ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους ἐγένετο, τὴν ἀπὸ προσώπου Κυρίου φυγὴν ἐμνήσθη, καὶ τὴν ἀπειθείαν ἣν ἐποίησεν ἐν τῷ μὴ πορευθῆναι εἰς Νινευὴ τὴν πόλιν τὴν μεγάλην, καὶ κηρύξαι ἐν αὐτῇ, ὅτι ἀνέβη ἡ κακία αὐτῶν ἐνώπιον Κυρίου. καὶ ἐπροφήτευσεν ἐν τῇ γαστρὶ τοῦ κήτους, καὶ ἐν τῇ γῇ ἐπροφήτευσεν. καὶ ἐπροφήτευσεν ἐν τῇ γῇ, καὶ ἐν τῇ γαστρὶ τοῦ κήτους ἐπροφήτευσεν. καὶ ἐν τῇ γαστρὶ τοῦ κήτους ἐπροφήτευσεν, καὶ ἐν τῇ γῇ

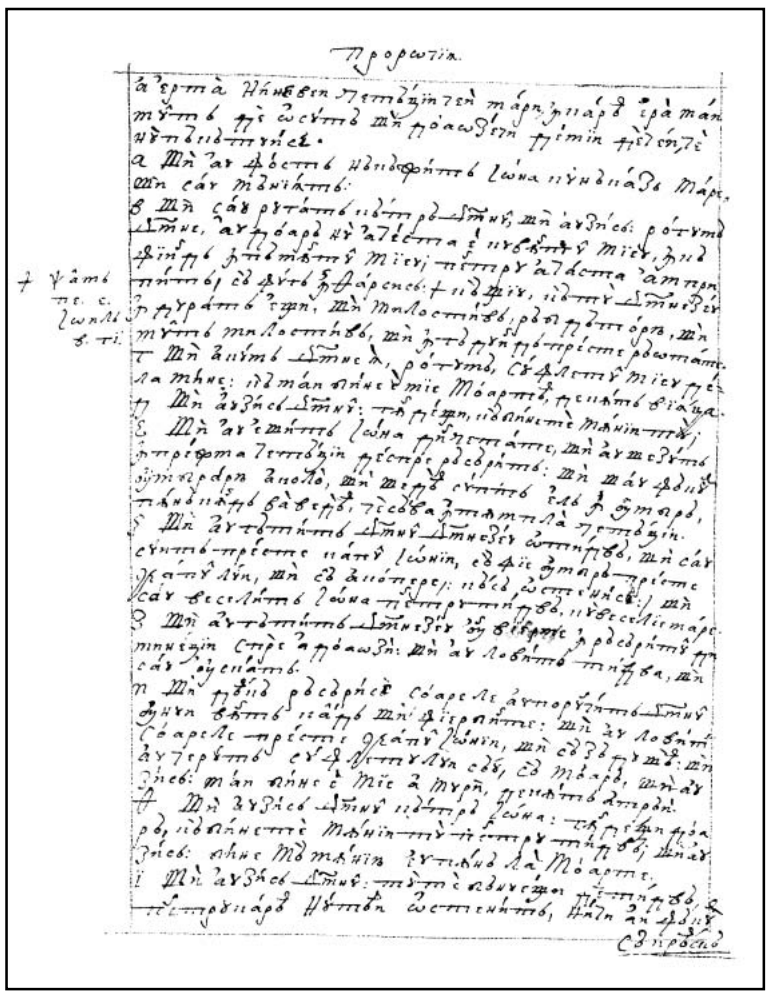

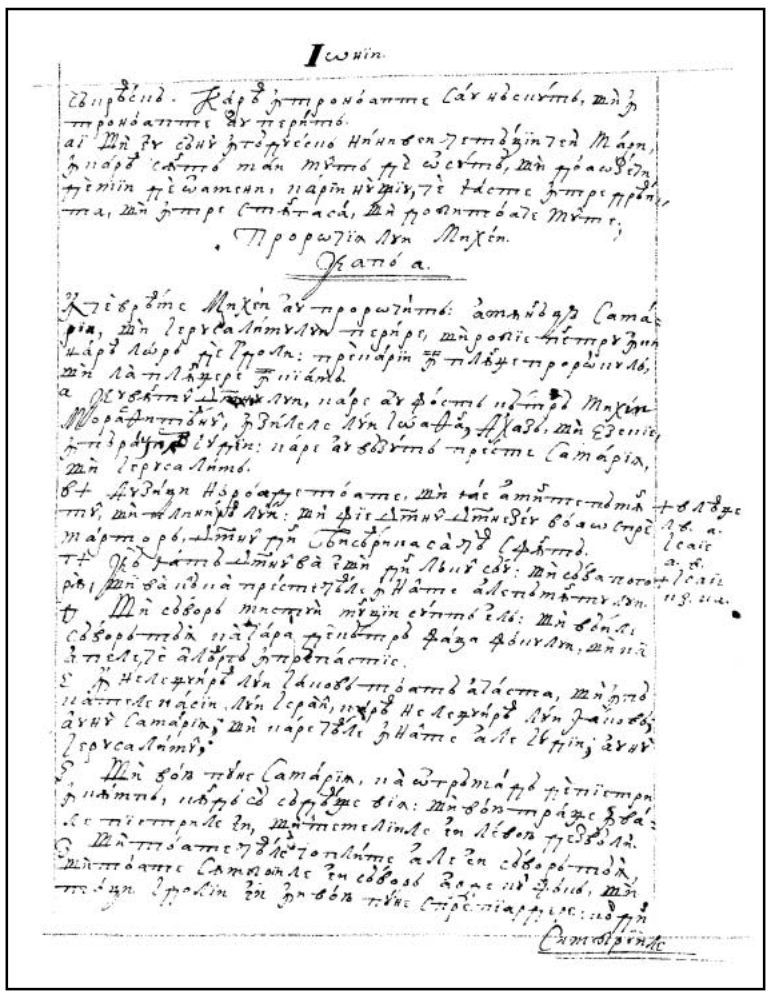

PROROCIIA LUI MIHEI

Cap 1

În ce vreame Mihei au prorocit. Amânănţă Samaria şi Ierusalimului perire şi robie pentru închinarea lor de idoli, pre carii îi plânge prorocul, şi la plângere îi chiamă.

1. Cuvântul Domnului care au fost către Mihei morasthiteanul, în zilele lui Ioathan, Ahaz şi Ezechie, împăraţilor Iudei, care au văzut preste Samariia şi Ierusalim.
2. *Auziţi, noroade toate, şi iaie aminte pământul şi plinirea lui. Şi fie Domnul Dumnezeu voao spre martor, Domnul din bisearica Sa cea sfântă. *2 Leage 32, 1. Isaie 1, 2.
3. *Că, iată, Domnul va ieşi din locul Său şi să va pogorî şi va călca preste ceale înalte ale pământului. *Isaie 26, 21.
4. Şi să vor mistui munţii supt el, şi văile să vor tăia ca ceara de către faţa focului şi ca apele ce aleargă în prăpastie.
5. În nelegiuirea lui Iacov toată aceasta şi în păcatele casii lui Israil. Carea nelegiuirea lui Iacov? Au nu Samariia? Şi care ceale înalte ale Iudii? Au nu Ierusalimul?
6. Şi voiu pune Samariia ca o grămadă de pietri în câmp, când să sădeaşte viia, şi voiu trage în vale pietrile ei şi temeliile ei le voiu dezvăli.
7. Şi toate ceale cioplite ale ei să vor tăia şi toate sâmbriile ei să vor arde cu foc şi toţi
128v idolii ei îi voiu pune spre piardere, că din | sâmbriile curvei s-au adunat şi până la sâmbria curvei să vor întoarce.
8. Preste aceasta voiu plânge şi voiu urla, mearge-voiu jefuit şi gol, face-voiu plângere ca de bălauri şi jale ca de strutii.
9. Că s-au părăsit rana ei, că au venit până la Iudeea, atins-au poarta norodului Mieu până la Ierusalim.
10. În Gheft să nu vestiţi, cu lacrămi să nu plângeţi, în casă de prav cu prav vă prăsăraţi.
11. Şi treaceţi voao lăcaş frumos, ruşinatu-s-au năpăstirea. N-au ieşit ceea ce lăcuiaşte în ieşire. Plângerea casa cea veacină va lua de la voi, carea au stătut şieşi.
12. Că au slăbit spre bine ceea ce lăcuiaşte în amărăciuni. Că s-au pogorât răul de la Domnul spre poarta Ierusalimului.
13. Gâlceava căruţei de mirarea celui ce lăcuiaşte în Lahis. Începutul păcatului iaste a featii Sionului, că întru tine s-au aflat nelegiuirile lui Israil.
14. Pentru aceaea va da trimişi preste moştenirea Ghethului. Casa minciunii spre înşelarea împăraţilor Israil.
15. Încă moştean voiu aduce ţie, ceaea ce lăcuieşti în Maresa; până la Odolla va veni slava lui Israil.
16. Pleşugeaşte-te şi te tunde preste fiii dezmierdărilor tale, lăţeaşte pleşugirea ta ca pajora, că robi s-au dus din tine!

Cap 2

Prorocul, multa norodului său nedreptate şi alte păcate procitind, îi vesteaş|| te izbândirea şi robiia ce i să apropie, şi, pentru aceasta jeluind, viitoarea rămăşiţelor adunarea le vesteaşte. 129r

1. Amar celor ce gândiţi ceale netreabnice şi lucraţi răul în culcuşurile voastre! În lumina de dimineaţa fac aceasta, că împrotiva lui Dumnezeu e mâna lor.
2. Şi au poftit ţarine şi cu sâla le-au luat şi au răpit case şi năpăstuia pre om şi casa lui, pre om şi moşia lui.
3. Pentru aceasta, aceastea zice Domnul: „Iată, Eu gândesc preste neamul acesta rău, de unde nu veţi duce grumazii voştri şi nu veţi umbla mândri, că vreamea rea iaste.
4. În zioa aceaea să va lua preste voi pilda şi să va cânta cântec cu dulceaţă acelor ce zic: «Cu pradă ne-am jefuit. Partea norodului Mieu s-au schimbat, cum să va depărta de la Mine, când să întoarce cel ce împărăţeaşte ţinuturile noastre».
5. Pentru aceasta, nu va fi ţie cel ce aruncă funea soartei în ceata Domnului.
6. Să nu grăiţi grăind. Nu va picături preste aceştia, nu-i va apuca ruşinea.
7. Zice: «Casa lui Iacov, au doară s-au scurtat Duhul Domnului, au aşa sânt gândurile Lui? Au nu cuvintele Meale bune sânt cu cel ce drept umblă?»
8. Şi, dinprotivă, norodul Mieu asupra protivnicului s-au sculat. De pre îmbrăcăminte plaşca aţi luat. Şi pre cei ce trecea nevinovat i-aţi întors spre războiu.
9. Muierile norodului Mieu le-aţi lepădat | din casa dezmierdărilor sale. De la pruncii 129v
lor le-aţi luat lauda Mea în veac.
10. Sculaţi-vă şi vă duceţi, că nu aveţi aici odihnă. Pentru necurăţiia ei să va strâca cu putrejune rea.
11. Macar de n-aş fi om având duh, şi mai vârtos minciună de aş grăi. Strecura-voiu ţie spre vin şi spre beţie şi va fi preste carele să va strecura norodul acesta.
12. Cu adunare te voiu aduna tot, Iacov. Întru una voiu aduce rămăşiţele lui Israil, aseaminea îl voiu pune ca pre o turmă în ocol, ca un dobitoc în mijlocul staulelor, gâlcevi-vor de cătră mulţimea oamenilor.
13. Că să va sui făcând calea înaintea lor. Împărţi-vor şi vor treace poarta şi vor întra printr-însa. Şi va întra împăratul lor înaintea lor". Şi Domnul în capul lor.

Cap 3

Pentru păcatele căpeteniilor, a judecătorilor, a mincinoşilor proroci, şi a preoţilor norodului Israil, grea izbândă amânănţă Domnul şi răsipirea Ierusalimului.

1. Şi am zis: „Auziţi, căpeteniile lui Iacov şi povăţuitorii casii lui Israil! Au nu voao iaste a şti judecata?"
2. Cei ce urâţi binele şi iubiţi răul, cei ce sâlniceaşte luaţi pieile lor de pre ei şi carnea lor de pre oasele lor,
3. Cei ce au mâncat carnea norodului Mieu şi pielea de pre ei o au belit şi oasele lor le-au sfărmat şi le-au dumicat ca în tigaie şi ca carnea în mijlocul oalei,
4. Atunci vor strâga cătră Domnul, şi nu-i || va asculta şi va ascunde faţa Sa de cătră 130r
ei în vreamea aceaea, precum vicleneaşte au lucrat întru meşteşugirile sale.
5. Aceastea zice Domnul preste prorocii cei ce înşală norodul Mieu, carii muşcă cu dinţii săi şi propoveduiesc pacea. Şi de nu va da cineva în gura lor ceva, sfinţesc asupra lui războiu.
6. Pentru aceaea, noaptea voao pentru vedeare va fi, şi întunearecul voao pentru gâcitură; şi va apune soarele preste proroci şi să va întuneca preste ei zioa.
7. Şi să vor ruşina cei ce văd vedenii şi să vor ruşina găcitorii; şi vor acoperi toţi feaţele sale, că nu e răspunsul lui Dumnezeu.
8. Însă eu m-am împlut de tăriia Duhului Domnului, de judecată şi de vârtute, ca să vestesc lui Iacov nelegiuirea sa, şi lui Israil păcatul său.
9. Auziţi aceasta, căpeteniile casii lui Iacov şi judecătorii casii lui Israil, că urâţi judecata şi toate ceale dreapte le răzvrătiţi,
10. Cei ce ziditi Sionul în sângiuri şi Ierusalimul în strâmbătate!
11. *Căpeteniile lui în daruri judeca şi preoţii lui în plată învăţa şi prorocii lui cu bani prorocea. Şi preste Domnul să odihnea, zicând: „Au nu e Domnul în mijlocul nostru? Nu vor veni preste noi realele!"

*Ezechiil 22, 27. Sofonie 3, 3.

12. Pentru aceasta, pentru pricina voastră, *Sionul ca ţarina să va ara şi Ierusalimul ca o grămadă de pietri va fi, şi muntele biseariciı spre ceale înalte ale pădurilor. *Ieremie 26, 18.

Cap 4

130v *În vreamea darului multe neamuri să vor apro|piia cătră bisearică şi cătră cinstea lui Dumnezeu cu mare cutezare. Mângâie Sionul, că să va răscumpăra din robie de la Domnul, ca să se izbândească de nepriiatinii săi.*

1. Şi va fi în zilele aceale mai de pre urmă, va fi muntele casii Domnului gătit în vârful munţilor şi înalt preste măguri. Şi vor curge cătră el noroadele. Isaie 2, 2.
2. Şi vor grăbi limbi multe şi vor zice: „Veniţi să ne suim la muntele Domnului şi la casa Dumnezeului Iacov! Şi ne va învăţa despre căile Sale şi ne vom duce prin cărările Lui, că din Sion va ieşi leagea, şi cuvântul Domnului din Ierusalim”.
3. Şi va judeca între noroade multe şi va certa limbi tari până departe. Şi vor tăia sabiile sale spre fiară de plug şi suliţele sale spre sape. Nu va lua neam asupra neamului sabie şi nu să vor mai învăţa la războiu.
4. Şi va şedea omul supt viţa sa şi supt smochinul său şi nu va fi cine să-i sparie, că gura Domnului oastelor au grăit.
5. Că toate noroadele vor umbla fieştecare în numele Dumnezeului său, iară noi vom umbla în numele Domnului, Dumnezeului nostru, în veac şi încă.
6. „În zioa aceaea – zice Domnul – voiu aduna pre cea şchioapă, şi pre ceaea ce lepădasem o voiu culeage şi pre ceaea ce năcăjisem.
7. *Şi voiu pune pre cea şchioapă spre rămăşiţe şi pre cea ostenită spre neam vârtos; şi va împărăţi Domnul preste ei în muntele Sionului de acum şi până în veac”. *Sofonie 3, 19. Daniil 2, 14.
131r 8. Şi tu, turnul turmei cel neguros a featei || Sionului, până la tine va veni; şi va veni putearea cea dintâi, împărăţiia featei Ierusalimului. Luca 1, 32.
9. Acum pentru ce cu mâhnire te strângi? Au doară împărat nu iaste ţie? Au sfeatnicul tău au perit, că te-au apucat dureare ca pre ceaea ce naşte?
10. Doară-te şi fă destul, fata Sionului, ca ceaea ce naşte, că acum vei ieşi din cetate şi vei lăcui în ţinut şi vei veni până la Vavilon. Acolo te vei izbăvi, acolo te va răscumpăra Domnul din mâna nepriiatinilor tăi.
11. Şi acum s-au adunat preste tine limbi multe, care zic: „Ucigă-să cu pietri şi să privească în Sion ochiul nostru!”
12. Iară aceia n-au cunoscut gândurile Domnului şi n-au înţeles sfatul Lui, că i-au adunat ca fânul ariei.
13. Scoală-te şi trieră, fata Sionului, că cornul tău de fier voiu pune şi copitele tale le voiu pune de aramă. Şi vei sfârma noroade multe şi vei omorî Domnului răpirile lor şi tăria lor Domnului a tot pământului.

Cap 5

Jefuirea Ierusalimului, carea să apropie, să arată şi cum că în Vifleaem Hristos să va naşte. Rămăşiţele lui Israil să vor înălţa, biruindu-să nepriiatinii şi depărtându-să de la ei închinarea de idoli.

1. Acum te vei jefui, fata tâlhariului. Conocire au pus asupra noastră, cu toiagul vor lovi falca judecătoriului Israil.
2. *Şi tu, Vifleaemul Efratei, mititel eşti între miile Iudei; din tine va ieşi mie Cel ce va stăpâni pre Israil; şi ieşirea Lui din început, din zilele veacului. | *Math. 2, 6. Ioa. 7, 42.
131v 3. Pentru aceasta, îi va da până la vreame întru carea ceea ce e a naşte va naşte, şi rămăşiţele fraţilor să vor întoarce la fiii lui Israil.
4. Şi va sta şi va paşte întru tăriia Domnului, întru înălţimea Domnului Dumnezeului său. Şi să vor întoarce, că acum să va mări până la marginile pământului.
5. Şi va fi acesta pace când va veni Assur în pământul nostru şi când va călca în casele noastre şi vom deştepta preste el şapte păstori şi opt oameni căpetenii.
6. Şi vor paşte pământul Assur cu sabiia şi pământul Nemrod cu lăncile lui; şi-l va izbăvi de la Assur când va veni la pământul nostru şi când va câlca în hotarele noastre.
7. Şi vor fi rămăşiţele lui Iacov în mijlocul a multor noroade ca roaoa de la Domnul şi ca picăturile pre iarba, ce nu aştaptă om şi nu aştaptă pre fii omeneşti.

8. Şi vor fi rămăşiţele lui Iacov între limbi în mişlocul a multor noroade ca leul între dobitoacele pădurilor şi ca puiul de leu între turmele de vite, căci când va treace şi va călca şi va prinde, nu e cine să scoaţă.
9. Înălţa-să-va mâna ta preste vrăjmaşii tăi şi toţi nepriiatinii tăi vor peri.
10. „Şi va fi în zioa aceaea – zice Domnul – lua-voiu caii tăi din mijlocul tău şi voiu pierde pre cărăuşii tăi.
11. Şi voiu pierde cetăţile pământului tău şi voiu râsipi toate tăriile tale şi voiu lua fermecătoriile din mâna ta şi găcituri nu vor fi întru tine.
12. Şi voiu face a peri ceale cioplite ale tale şi chipurile tale ceale cioplite din mijlo||cul 132r
tău şi nu te vei mai închina lucrurilor mânilor tale.
13. Şi voiu zmulge grâncii din mijlocul tău şi voiu întoarce cetăţile tale.
14. Şi voiu face întru iuţime şi întru urgie izbândire întru toate limbile ceale ce n-au auzit".

Cap 6

Mustră Domnul pre cei nemulţămitori, arătându-le facerile de bine şi spuind ce e bun şi ce cearcă Domnul de la norodul său. Ci pentru nedreptatea şi alte nelegiuiri a fiilor lui Israil, le amânânţă Domnul multe năcazuri.

1. Auziţi ceale ce grăiaşte Domnul: „Scoală, ceartă-te cu judecată asupra munţilor şi să auză măgurile glasul tău!"
2. Auză munţii judecata Domnului şi ceale tari, temeliile pământului, că judecata Domnului cu norodul Său şi cu Israil să va judeca.
*Ieremie 2, 5. 3. *„Norodul Mieu, ce ţ-am făcut sau cu ce te-am îngreoiat? Răspunde-Mi!
4. Că te-am scos din pământul Eghiptului şi din casa robilor te-am slobozit şi am trimis înaintea feaţii tale pre Moisi şi Aaron şi Maria.
*Num. 20, 2 şi 20, 3. 5. *Norodul Mieu, adu-ţi aminte, rogu-te, ce au gândit Valah, împăratul lui Moav, şi ce i-au răspuns Valaam, fiiul lui Vior, din Setim până la Galgala, ca să cunoşti dreptăţile Domnului".
6. Ce lucru vreadnic voiu aduce Domnului? Pleca-voiu genunchele lui Dumnezeu celui înalt? Au doară voiu aduce Lui arderi de tot şi viţei de câte un an?
7. Au doară să poate îmblânzi Domnul cu mii | de berbeci au cu multe mii de ţapi graşi? 132v
Au doară voiu da întâiul mieu născut pentru greşala mea, rodul pântecelui mieu pentru păcatul sufletului mieu?
8. Spune-voiu ţie, o, omule, ce e binele şi ce cearcă Domnul de la tine, a face adecă judecată şi a iubi mila şi cu deadinsul a umbla cu Dumnezeul tău?
9. Glasul Domnului către cetate strâgă şi mântuire va fi celor ce să tem de numele Tău: „Auziţi, neamuri, şi carii aţi ales aceaea!
10. Încă focul în casa necredincioasei vistierii strâmbătăţi şi măsura mai mică plină de mânie.
11. Au doară voiu îndrepta cumpăna necredincioasă? Şi vicleanele săculeţului cântare,
12. Întru carele bogaţii lui s-au umplut de strâmbătate, şi cei ce lăcuia într-însa vor bea minciună; şi limba lor vicleană în gura lor.
13. Şi Eu, dară, am început a te lovi cu pierdere pentru păcatele tale.
14. Tu vei mânca şi nu te vei sătura. Şi smerirea ta în mijlocul tău. Şi vei apuca şi nu vei mântui, şi pre carii vei mântui spre sabie îi voiu da.
*2 Leage 28, 38. Aggheu 6. 15. *Tu vei sămăna şi nu vei săcera. Tu vei călca maslinul şi nu te vei unge cu untdelemn; şi mustul, şi nu vei bea vinul.
16. Şi ai păzit poruncile lui Amri şi tot lucrul casii lui Ahav şi ai umblat întru dezmierdările lor, ca să te dau spre pierdere şi să lăcuieşti într-însa spre şuierare. Şi ocara norodului Mieu veţi purta".

Cap 7

Plânge prorocul, că aşa de puţâni sânt || ceiaalalţi carii nu-s strâmbi. În nici într-un om, arată că nu trebuie a nădăjdui, ci numai în Dumnezeu mântuitoriul, care va milui Sionul şi, ruşinând pre nepriiatini, îl va întoarce la Sine, plinind făgăduinţele părinţilor făcute. 133r

1. Vai, mie! Că m-am făcut ca cel ce cunoaşte toamna strugurii culesului, nu e strugur de mâncat; pripite smochine au dorit sufletul mieu.
2. Perit-au cel sfânt de pre pământ şi cel drept între oameni nu iaste; toţi în sânge pândesc, omul pre fratele său spre moarte îl vânează.

3. Răul mânilor sale zic bun. Căpeteniia pofteaşte şi judecătoriul răsplăteaşte, şi cel mare au grăit pofta sufletului său şi l-au turburat.

4. Cel ce e întru ei bun e ca paliurul, şi care-i drept, ca spinele din gard. Zioa cugetării tale, cercetarea ta au venit. Acum va fi jefuirea lor.

5. Să nu creadeţi priiatinului şi să nu nădăjduiţi întru povăţuitoriu; de la ceaea ce doarme în sânul tău păzeaşte încuietorile gurii tale.

6. *Că fiiul năpaste face tătâni-său şi fata să scoală asupra maicii sale, nora asupra soacră-sa, **şi nepriiatinii omului, casnicii lui. *Math. 10, 35. **Math. 10, 36.

7. Iară eu spre Domnul voiu privi; aştepta-voiu pre Dumnezeul, Mântuitoriul mieu, auzi-mă-va Dumnezeul mieu.

8. Nu te veseli, nepriiatina mea, preste mine, căci am căzut, scula-mă-voiu; când voiu şedea întru întunearec, Domnul e lumina mea.

9. Mâniia Domnului voiu purta, pentru că I-am păcătuit, până ce va judeca pricina mea şi va face judecata mea. Scoate-mă-va în lumină, vedea-voiu dreptatea Lui. |

133v 10. Şi va privi nepriiatina mea şi să va acoperi cu ruşine, carea zice cătră mine: „Unde iaste Domnul Dumnezeul tău?" Ochii miei vor vedea spre dânsa, acum va fi spre călcare, ca tina uliţelor.

11. Zioa, ca să să zidească zidirile tale. În zioa aceaea departe va fi leagea.

12. În zioa aceaea şi până la tine vor veni din Assur şi până la cetăţile ceale întărite, şi de la cetăţile ceale întărite până la râu, şi până la mare din mare, şi până la munte din munte.

13. Şi pământul va fi spre pustiire pentru lăcuitorii săi şi pentru rodul gândurilor lor.

14. Paşte pre norodul tău cu varga ta, turma moştenirii tale, pre cei ce lăcuiesc sânguri în codru, în mijlocul Carmilului; paşte-să-vor Vasan şi Galaad lângă zilele ceale de demult.

15. După zilele ieşirii tale din pământul Eghiptului, arăta-i-voiu ceale de mirare.

16. Veade-vor limbile şi să vor ruşina, preste toată tăriia sa pune-vor mâna pre gură, urechile lor surde vor fi.

17. Linge-vor praful ca şerpii, ca ceale ce să târăiesc pre pământ, să vor turbura în sălaşele sale, de Domnul, Dumnezeul, nostru să vor înfricoşa şi să vor teame de Tine.

18. *Cine e Dumnezeu aseaminea Ţie, Cel ce iai strâmbătatea şi treci păcatul rămăşiţelor moştenirii Tale? Nu va mai trimite iuţimea Sa, că Cel ce vrea mila iaste. *Ieremie 10, 6. Fapte 10, 43.

134r 19. Întoarce-Să-va şi ne va milui, oborî-va || strâmbătăţile noastre şi va arunca întru adâncul mării toate păcatele noastre.

20. Da-vei adevărul lui Iacov, mila lui Avraam, Carele ai jurat părinţilor noştri din zilele ceale de demult.

A

ACOLO: adv.
acolo: 4,10

(a se) ACOPERI: v. IV
vor acoperi: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,7
(să) va acoperi: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,10

ACUM: adv.
acum: *adv. în loc. adv.* ***de acum şi până în veac*** 4,7
acum: 4,9, 10, 11; 5,1, 4; 7,4, 10

ADÂNC: s.n.
adâncul: *sg. ac.* 7,19

ADEVĂR: s.n.
adevărul: *sg. ac.* 7,20

(a-şi) ADUCE: v. III
voiu aduce: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,15; 2,12; 6,6
adu(-ţi): *imperativ 2.sg., în loc. v.* ***adu-ţi aminte*** 6,5

(a se) ADUNA: v. I
(s-)au adunat: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,7; 4,11
voiu aduna: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,12; 4,6
au adunat: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,12

ADUNARE: s.f.
adunarea: *sg. ac.* rezum. cap.2
adunare: *sg. ac.* 2,12

(a se) AFLA: v. I
(s-)au aflat: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,13

AICI: adv.
aici: 2,10

(a) ALEGE: v. III
aţi ales: *ind. viit.I. 2.pl.* 6,9

(a) ALERGA: v. I
aleargă: *ind. prez. 3.pl.* 1,4

AMAR: s.n.
amar: *s.n.* (+ dat.) *sg. nom.* „vai” 2,1

AMĂRĂCIUNE: s.f.
amărăciuni: *pl. ac.* 1,12

(a) AMENINŢA: v. I; var. **(a) AMÂNĂNŢA**
amânânţă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.6
amânânţă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1; rezum. cap.3

AMINTE: adv.
aminte: *adv. în loc. v.* ***a-şi aduce aminte/a lua aminte***; vezi **(a-şi) ADUCE/(a) LUA**

AN: s.m.
an: *sg. ac.* 6,6

APĂ: s.f.
apele: *pl. ac.* 1,4

(a se) APROPIA: v. I
(să) apropie: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.2; rezum. cap.5
(să) vor apropiia: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.4

(a) APUCA: v. I
va apuca: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,6
au apucat: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,9
vei apuca: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,14

(a) APUNE: v. III
va apune: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,6

(a se) ARA: v. I
(să) va ara: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,12

ARAMĂ: s.f.
aramă: *sg. ac.* 4,13

(a se) ARĂTA: v. I
(să) arată: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.5
arătându-: *gerunziu* rezum. cap.6
arată: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.7
arăta(-)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,15

(a se) ARDE: v. III
(să) vor arde: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,7

ARDERE: s.f.
arderi: *pl. ac., în sintagma* ***arderi de tot*** 6,6

ARIE: s.f.
arie: *sg. gen.* 4,12

(a) ARUNCA: v. I
aruncă: *ind. prez. 3.sg.* 2,5
va arunca: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,19

(a) ASCULTA: v. I
va asculta: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,4

(a) ASCUNDE: v. III
va ascunde: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,4

ASEMENEA: adv./prep.; var. (În v.) **ASEAMINEA**
aseaminea: *adv.* 2,12
aseaminea: *prep.* 7,18

AŞA: adv.
aşa: 2,7; rezum. cap.7

(a) AŞTEPTA: v. I
aştaptă: *ind. prez. 3.sg.* 5,7
aştepta-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,7

(a) ATINGE: v. III
atins-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,9

ATUNCI: adv.
atunci: 3,4

(a) AUZI: v. IV
auziţi: *imperativ 2.pl.* 1,2; 3,1, 9; 6,1, 9
au auzit: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,14
să audă: *conj. prez. 3.pl.* 6,1
audă: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 6,2
auzi(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,7

(a) AVEA: v. II
aveţi: *ind. prez. 2.pl.* 2,10
având: *gerunziu* 2,11

B

BALAUR: s.m.; var. (În v. şi pop.) **BĂLAUR**
bălauri: *pl. ac.* 1,8

BAN: s.n.
bani: *pl. ac.* 3,11

(a) BEA: v. II
vor bea: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,12
vei bea: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,15

(a) BELI: v. IV
au belit: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,3

BERBEC: s.m.
berbeci: *pl. ac.* 6,7

BEȚIE: s.f.
beție: *sg. ac.* 2,11

BINE: s.n.
bine: *s.n. sg. ac.* 1,12
binele: *s.n. sg. nom./ac.* 3,2; 6,8
bine: *s.n. sg. ac., în sintagma* ***facerile de bine*** rezum. cap.6

(a se) BIRUI: v. IV
biruindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.5

BISERICĂ: s.f.; var. (Înv.) **BISEARICĂ**
bisearica: *sg. ac.* 1,2
bisearicii: *sg. gen.* 3,12
bisearică: *sg. ac.* rezum. cap.4

BOGAT, -Ă: s.m./f.
bogații: *s.m. pl. nom.* 6,12

BUN, -Ă: adj./s.
bune: *adj. n. pl. nom.* 2,7
bun: *adj. m./n. sg. nom.* rezum. cap.6; 7,4
bun: *s.n. sg. ac.* 7,3

C

CAL: s.m.
cai: *pl. ac.* 5,10

CALE: s.f.
calea: *sg. ac.* 2, 13
căile: *pl. ac.* 4,2

CAP: s.n.
capul: *sg. ac.* 2,13

CARNE: s.f.
carnea: *sg. ac.* 3,2, 3

CASĂ: s.f.
casii: *sg. gen.* 1,5; 3,1, 9; 6,16
casă: *sg. ac.* 1,10
casa: *sg. nom./ac.* 1,11, 14; 2,2, 9; 6,4, 10
case: *pl. ac.* 2,2
casii: *sg. gen., în sintagma* ***muntele casii Domnului*** „Sionul" (cf. Anania 2001, p. 1155) 4,1
casa: *sg. ac., în sintagma* ***casa Dumnezeului*** 4,2
casele: *pl. ac.* 5,5
casa: *sg. voc., în sintagma* ***casa lui Iacov*** 2,7

CASNIC: s.m.
casnicii: *pl. nom.* 7,6

(a) CĂDEA: v. II
am căzut: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,8

(a) CĂLCA: v. I
va călca: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,3; 5,5, 8
va câlca: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,6
vei călca: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,15

CĂLCARE: s.f.
călcare: *sg. ac.* 7,10

CĂPETENIE: s.f.
căpeteniilor: *pl. gen.* rezum. cap.3
căpeteniile: *pl. voc., în sintagmele* ***căpeteniile lui Iacov/căpeteniile casii lui Iacov*** 3,1, 9
căpetenii: *pl. ac.* 5,5
căpeteniia: *sg. nom.* 7,3
căpeteniile: *pl. nom.* 3,11

CĂRARE: s.f.
cărările: *pl. ac.* 4,2

CĂRĂUȘ: s.m. (Înv.) „căruțaș"
cărăușii: *pl. ac.* 5,10

CĂRUȚĂ: s.f.
căruței: *sg. gen.* 1,13

CÂMP: s.n.
câmp: *sg. ac.* 1,6

(a se) CÂNTA: v. I
(să) va cânta: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,4

CÂNTAR: s.n.; var. **CĂNTAR**
cântare: *pl. ac.* 6,11

CÂNTEC: s.n.
cântec: *sg. nom.* 2,4

CEARĂ: s.f.
ceara: *sg. ac.* 1,4

CEATĂ: s.f. (aici) „adunare", „obște"
ceata: *sg. ac., în sintagma* ***ceata Domnului*** 2,5

(a) CERCA: v. I
cearcă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.6; 6,8

CERCETARE: s.f.
cercetarea: *sg. nom.* 7,4

(a se) CERTA: v. I
va certa: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,3
ceartă(-te): *imperativ 2.sg.* 6,1

CETATE: s.f.
cetate: *sg. ac.* 4,10; 6,9
cetățile: *pl. ac.* 5,11, 13; 7,12

(a) CHEMA: v. I
chiamă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1

CHIP: s.n.
chipurile: *pl. nom., în sintagma* ***chipurile ceale cioplite*** 5,12

CINSTE: s.f.
cinstea: *sg. ac.* rezum. cap.4

CIOPLIT, -Ă: adj./s.
(ceale) cioplite: *s.n. pl. nom.* „chipuri cioplite" 1,7; 5,12
cioplite: *adj. n. pl. nom., în sintagma* ***chipurile ceale cioplite*** 5,12

(a se) COBORÎ: v. IV; var. (Înv.) **(a se) POGORÎ**
(să) va pogorî: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,3
(s-)au pogorât: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,12

CODRU: s.m.
codru: *sg. ac.* 7,14

CONĂCIRE: s.f.; var. **CONOCIRE** „împresurare"; „îngrădire"; cu acest sens, cuvântul nu e înregistrat în DA.
conocire: *sg. ac.* 5,1

COPITĂ: s.f.
copitele: *pl. ac.* 4, 13

CORN: s.n.
cornul: *sg. ac.* 4,13

CRÂNG: s.n.; var. **GRÂNC**
grâncii: *pl. ac.* 5,13

(a) CREDE: v. III
să creadeţi: *conj. prez. 2.pl.* 7,5

CUGETARE: s.f.
cugetării: *sg. gen.* 7,4

CULCUŞ: s.n.
culcuşurile: *pl. ac.* 2,1

(a) CULEGE: v. III
voiu culeage: *ind. viit.I. 1.sg.* 4,6

CULES: s.n.
culesului: *sg. gen.* 7,1

CUMPĂNĂ: s.f.
cumpăna: *sg. ac.* 6, 11

(a) CUNOAŞTE: v. III
au cunoscut: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,12
să cunoşti: *conj. prez. 2.sg.* 6,5
cunoaşte: *ind. prez. 3.sg.* 7,1

(a) CURGE: v. III
vor curge: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,1

CURVĂ: s.f.
curvei: *sg. gen.* 1,7

CUTEZARE: s.f.
cutezare: *sg. ac.* rezum. cap.4

CUVÂNT: s.n.
cuvântul: *sg. nom., în sintagma* ***cuvântul Domnului*** 1,1; 4,2
cuvintele: *pl. nom.* 2,7

D

(a) DA: v. I
va da: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,14; 3,5; 5,3
voiu da: *ind. viit.I. 1.sg.* 6,7, 14
să dau: *conj. prez. 1.sg.* 6,16
da-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 7,20

DAR: s.n.
daruri: *pl. ac.* 3,11
darului: *sg. gen.* rezum. cap.4

DEMULT: adv.
demult: *adv. în forma* ***de demult*** 7,14, 20

DEPARTE: adv.
departe: 4,3; 7,11

(a se) DEPĂRTA: v. I
(să) va depărta: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,4
depărtându(-să): *gerunziu* rezum. cap.5

DESTUL: adv.
destul: 4, 10

(a) DEŞTEPTA: v. I
vom deştepta: *ind. viit.I. 1.pl.* 5,5

DEZMIERDARE: s.f.
dezmierdărilor: *pl. gen.* 1,16; 2,9
dezmierdările: *pl. ac.* 6,16

(a) DEZVELI: v. IV; var. (Înv.) **(a) DEZVĂLI**
voiu dezvăli: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,6

DIMINEAŢĂ: s.f.
dimineaţa: *sg. ac., în loc. adj.* ***de dimineaţa*** 2,1

DIMPOTRIVĂ: adv.; var. (Înv. şi reg.) **DINPROTIVĂ**
dinprotivă: 2,8

DINTE: s.f.
dinţii: *pl. ac.* 3,5

DOBITOC: s.n.
dobitoc: *sg. ac.* 2,12
dobitoacele: *pl. ac.* 5,8

(a) DOBORÎ: v. IV; var. (Înv.) **(a) OBORÎ**
oborî-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,19

DOMN: s.m. (s. propriu) „Dumnezeu"
Domnului: *sg. gen., în sintagmele* ***cuvântul Domnului/ceata Domnului/Duhul Domnului/Duhului Domnului/muntele casii Domnului/muntele Domnului/Domnului oastelor*** 1,1; 2,5, 7; 3,8; 4,1, 2, 4
Domnul: *sg. nom./ac.* 1,2, 3, 12; 2,3, 13; rezum. cap.3; 3,4, 5, 11; rezum. cap.4; 4,6, 7, 10; 5,7, 10; rezum. cap.6; 6,1, 7, 8; 7,7, 8, 10, 17
Domnului: *sg. gen./dat.* 4,5, 12, 13; 5,4; 6,2, 5, 6, 9; 7,9

(a) DORI: v. IV
au dorit: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,1

(a) DORMI: v. IV
doarme: *ind. prez. 3.sg.* 7,5

DREPT, DREAPTĂ: adj./adv./s.
drept: *adv.* 2,7
(ceale) dreapte: *s.n. pl. ac.* 3,9
(cel) drept: *s.m. sg. nom.* 7,2
drept: *adj. m. sg. nom.* 7,4

DREPTATE: s.f.
dreptăţile: *pl. ac.* 6,5
dreptatea: *sg. ac.* 7,9

(a se) DUCE: v. III
(s-)au dus: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,16
veţi duce: *ind. viit.I. 2.pl.* 2,3
(vă) duceţi: *imperativ 2.pl.* 2, 10
(ne) vom duce: *ind. viit.I. 1.pl.* 4,2

DUH: s.n.
Duhul: *sg. nom., în sintagma* ***Duhul Domnului*** 2,7
duh: *sg. ac.* 2,11
Duhului: *sg. gen., în sintagma* ***Duhului Domnului*** 3,8

DULCEAŢĂ: s.f. (Fig.) „blândeţe”
dulceaţă: *sg. ac.* 2,4

(a) DUMICA: v. I
au dumicat: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,3

DUMNEZEU: s.m. „Divinitatea”
Dumnezeu: *sg. nom./gen./dat.* 1,2; 2,1; 3,7; rezum. cap.4; 6,6; rezum. cap.7; 7,18
Dumnezeului: *sg. gen., în sintagma* ***casa Dumnezeului*** 4,2
Dumnezeului: *sg. gen.* 4,5; 5,4
Dumnezeul: *sg. nom./ac.* 6,8; 7,7, 10, 17

(a) DUREA: v. II
doară: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 4,10

DURERE: s.f.
durearе: *sg. nom.* 4,9

F

(a se) FACE: v. III
face-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,8
fac: *ind. prez. 3.pl.* 2,1
făcând: *gerunziu* 2,13
fă: *imperativ 2.sg.* 4,10
voiu face: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,12, 14
am făcut: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,3
a face: *inf. prez.* 6,8
(m-)am făcut: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,1
face: *ind. prez. 3.sg.* 7,6
va face: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,9

FACERE: s.f.
facerile: *pl. ac., în sintagma* ***facerile de bine*** rezum. cap.6

FALCĂ: s.f.
falca: *sg. ac.* 5,1

FATĂ: s.f.
featii: *sg. gen.* 1,13
featei: *sg. gen.* 4,8
fata: *sg. voc., în sintagmele* ***fata Sionului/fata tâlhariului*** 4,10, 13; 5,1
fata: *sg. nom.* 7,6

FAŢĂ: s.f.
faţa: *sg. ac., în loc. prep.* (Înv.) ***de către faţa*** 1,4
faţa: *sg. ac.* 3,4
feaţele: *pl. ac.* 3,7
feaţii: *sg. ac., în loc. prep.* (Înv.) ***înaintea feaţii*** 6,4

FĂCUT, -Ă: adj.
făcute: *f. pl. ac.* rezum. cap.7

FĂGĂDUINŢĂ: s.f.
făgăduinţele: *pl. ac.* rezum. cap.7

FÂN: s.n.
fânul: *sg. ac.* 4,12

FERMECĂTORIE: s.f.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în 1774 (după M. Gaster, *Chrestomaţie română* (...), Vol. II: *Texte (1710 – 1830). Dialectologie, literatură populară, glosar*, Leipzig-Bucureşti, 1891).
fermecătoriile: *pl. ac.* 5,11

(a) FI: v. IV
e: *ind. prez. 3.sg.* 2,1; 3,7, 11; 5,8; rezum. cap.6; 6,8; 7,1, 4, 8, 18
eşti: *ind. prez. 2.sg.* 5,2
au fost: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,1
fie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 1,2
va fi: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,5, 11; 3,6, 12; 4,1, 4; 5,5, 10; 6,9; 7,4, 10, 11, 13
aş fi: *cond. prez. 1.sg.* 2,11
vor fi: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,7, 8, 11; 7,16
-i: *ind. prez. 3.sg.* 7,4
iaste: *ind. prez. impers./3.sg.* 1,13; 2,3; 3,1; 4,9; 7,2, 10, 18
-s: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.7
sânt: *ind. prez. 3.pl.* 2,7; rezum. cap.7

FIER: s.n.
fiară: *pl.* (*cu des.* **-ă**) *ac., în sintagma* ***fiară de plug*** 4,3
fier: *sg. ac.* 4,13

FIU: s.m.
fiii: *pl. ac.* 1,16; 5,3
fii: *pl. ac.* 5,7
fiilor: *pl. gen.* rezum. cap.6
fiiul: *sg. nom.* 6,5; 7,6

FOC: s.n.
focului: *sg. gen.* 1,4
foc: *sg. ac.* 1,7
focul: *sg. nom.* 6,10

FRATE: s.m.
fraţilor: *pl. gen.* 5,3
fratele: *sg. ac.* 7,2

FRUMOS, -OASĂ: adj.
frumos: *n. sg. ac.* 1,11

FUNIE: s.f.; var. (Înv.) **FUNE**
funea: *sg. ac., în sintagma* ***funea soartei*** 2,5

G

GARD: s.n.
gard: *sg. ac.* 7,4

GĂTIT, -Ă: adj. „gata”
gătit: *m. sg. nom.* 4,1

GÂLCEAVĂ: s.f.
gâlceava: *sg. nom.* 1,13

(a) GÂLCEVI: v. IV
gâlcevi-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,12

GÂND: s.n.
gândurile: *pl. nom./ac.* 2,7; 4,12
gândurilor: *pl. gen.* 7,13

(a) GÂNDI: v. IV
gândiţi: *ind. prez. 2.pl.* 2,1
gândesc: *ind. prez. 1.sg.* 2,3
au gândit: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,5

GENUNCHI: s.n.
genunchele: *pl. ac., în loc. v.* ***pleca-voiu genunchele*** 6,6

GHICITOR, -TOARE: s.m./f.; var. **GÂCITOR, -TOARE**
găcitorii: *pl. nom.* 3,7

GHICITURĂ: s.f.; var. **GÂCITURĂ**
gâcitură: *sg. ac.* 3,6
găcituri: *pl. nom.* 5,11

GLAS: s.n.
glasul: *sg. nom./ac.* 6, 1, 9

GOL, GOALĂ: adj.
gol: *m. sg. nom.* 1,8

GRAS, -Ă: adj.
graşi: *m. pl. ac.* 6,7

(a) GRĂBI: v. IV
vor grăbi: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,2

(a) GRĂI: v. IV
să grăiţi: *conj. prez. 2.pl.* 2,6
grăind: *gerunziu* 2,6
aş grăi: *cond. prez. 1.sg.* 2,11
au grăit: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,4; 7,3
grăieşte: *ind. prez. 3.sg.* 6,1

GRĂMADĂ: s.f.
grămadă: *sg. ac.* 1,6; 3,12

GRÂNC: s.m.; vezi **CRÂNG**

GREŞALĂ: s.f.; (Iuz.) **GREŞALĂ**
greşala: *sg. ac.* 6,7

GREU, GREA: adj.
grea: *f. sg. ac.* rezum. cap.3

GRUMAZ: s.m.
grumazii: *pl. ac.* 2,3

GURĂ: s.f.
gura: *sg. nom./ac.* 3,5; 4,4; 6,12
gurii: *sg. gen.* 7,5
gură: *sg. ac.* 7,16

H

HOTAR: s.n.
hotarele: *pl. ac.* 5,6

I

IATĂ: interj.
iată: 1,3; 2,3

IARBĂ: s.f.
iarba: *sg. ac.* 5,7

IDOL: s.m.
idoli: *pl. nom./ac., în sintagma* ***închinarea de idoli*** rezum. cap.1; rezum. cap.5
idolii: *pl. ac.* 1,7

(a) IEŞI: v. IV
va ieşi: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,3; 4,2; 5,2
au ieşit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,11
vei ieşi: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,10

IEŞIRE: s.f.
ieşire: *sg. ac.* 1,11
ieşirea: *sg. nom.* 5,2
ieşirii: *sg. gen.* 7,15

(a) INTRA: v. I; var. (Pop.) **(a) ÎNTRA**
vor întra: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,13
va întra: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,13

(a) IUBI: v. IV
iubiţi: *ind. prez. 2.pl.* 3,2
a iubi: *inf. prez.* 6,8

IUŢIME: s.f. „mânie”
iuţime: *sg. ac.* 5,14
iuţimea: *sg. ac.* 7,18

(a se) IZBĂVI: v. IV
(te) vei izbăvi: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,10
va izbăvi: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,6

IZBÂNDĂ: s.f.
izbândă: *sg. ac.* rezum. cap.3

(a se) IZBÂNDI: v. IV
să (se) izbândească: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.4

IZBÂNDIRE: s.f.
izbândirea: *sg. ac.* rezum. cap.2
izbândire: *sg. ac.* 5,14

Î

(a se) ÎMBLÂNZI: v. IV
(să) îmblânzi: *inf. prez. fără* ***a*** 6,7

ÎMBRĂCĂMINTE: s.f.
îmbrăcăminte: *sg. ac.* 2,8

ÎMPĂRAT: s.m.
împăraţilor: *pl. gen.* 1,1, 14
împăratul: *sg. nom.* 2,13; 6,5
împărat: *sg. nom.* 4,9

(a) ÎMPĂRĂŢI: v. IV
împărăţeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 2,4
va împărăţi: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,7

ÎMPĂRĂŢIE: s.f.
împărăţiia: *sg. nom.* 4,8

(a) ÎMPĂRŢI: v. IV
împărţi-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 2, 13

(a se) ÎMPLE: v. III; vezi **(a se) UMPLE**

ÎMPOTRIVA: prep.; var. (Înv. şi pop.) **ÎMPROTIVA**
împrotiva: *prep.* 2,1

ÎNAINTEA: prep.
înaintea: 2,13; 6,4

ÎNALT, -Ă: adj./s.
(ceale) înalte: *s.n. pl. nom./ac.* 1,3, 5; 3,12
înalt: *adj. m. sg. nom./gen.* 4,1; 6,6

(a se) ÎNĂLȚA: v. I
(să) vor înălța: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.5
înălța(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,9

ÎNĂLȚIME: s.f.
înălțimea: *sg. ac.* 5,4

(a) ÎNCEPE: v. III
am început: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,13

ÎNCEPUT: s.n.
începutul: *sg. nom.* 1,13
început: *sg. ac., în loc. adv.* ***din început*** 5,2

(a se) ÎNCHINA: v. I
(te) vei închina: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,12

ÎNCHINARE: s.f.
închinarea: *sg. nom./ac., în sintagma* ***închinarea de idoli*** rezum. cap.1; rezum. cap.5

ÎNCUIETOARE: s.f.
încuietorile: *pl. ac.* 7,5

(a) ÎNDREPTA: v. I
voiu îndrepta: *ind. viit.I. 1.sg.* 6,11

(a se) ÎNFRICOȘA: v. I
(să) vor înfricoșa: *ind. viit.I. 3.pl.* 7,17

(a) ÎNGREUIA: v. I
am îngreoiat: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,3

(a) ÎNȘELA: v. I
înșală: *ind. prez. 3.pl.* 3,5

ÎNȘELARE: s.f.
înșelarea: *sg. ac.* 1,14

ÎNTĂRIT, -Ă: adj.
întărite: *f. pl. ac.* 7,12

ÎNTÂI, -A: adj.
întâiul: *m. sg. ac., în sintagma* ***întâiul născut*** 6,7

(a se) ÎNTOARCE: v. III
(să) vor întoarce: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,7; 5,3, 4
(să) întoarce: *ind. prez. 3.sg.* 2,4
ați întors: *ind. pf.c. 2.pl.* 2,8
voiu întoarce: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,13
va întoarce: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.7
întoarce(-Să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,19

(a) ÎNTRA: v. I; vezi **(a) INTRA**

(a se) ÎNTUNECA: v. I
(să) va întuneca: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,6

ÎNTUNERIC: s.n.; var. (Înv.) **ÎNTUNEAREC**
întunearecul: *sg. nom.* 3,6
întunearec: *sg. ac.* 7,8

(a) ÎNȚELEGE: v. III
au înțeles: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,12

(a se) ÎNVĂȚA: v. I
învăța: *ind. imp. 3.pl.* 3,11
va învăța: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,2
(să) vor învăța: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,3

J

JALE: s.f.
jale: *sg. ac.* 1,8

(a se) JEFUI: v. IV
(ne-)am jefuit: *ind. pf.c. 1.pl.* 2,4
(te) vei jefui: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,1

JEFUIRE: s.f.
jefuirea: *sg. nom.* rezum. cap.5; 7,4

JEFUIT, -Ă: adj.
jefuit: *m. sg. nom.* 1,8

(a) JELUI: v. IV
jeluind: *gerunziu* rezum. cap.2

(a se) JUDECA: v. I
judeca: *ind. imp. 3.pl.* 3,11
va judeca: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,3; 7,9
(să) va judeca: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,2

JUDECATĂ: s.f.
judecata: *sg. nom./ac.* 3,1, 9; 6,2; 7,9
judecată: *sg. ac.* 3,8; 6,1, 8

JUDECĂTOR: s.m.; var. (Înv.) **JUDECĂTORIU**
judecătorilor: *pl. gen.* rezum. cap.3
judecătorii: *pl. voc., în sintagma* ***judecătorii casii lui Israil*** 3,9
judecătoriului: *sg. gen.* 5,1
judecătoriul: *sg. nom.* 7,3

(a) JURA: v. I
ai jurat: *ind. pf.c. 2.sg.* 7,20

L

LACRIMĂ: s.f.; var. (Înv. și reg.) **LACRĂMĂ**
lacrămi: *pl. ac.* 1,10

LANCE: s.f.
lăncile: *pl. ac.* 5,6

LAUDĂ: s.f.
lauda: *sg. ac.* 2,9

LĂCAȘ: s.n.; vezi **LOCAȘ**

(a) LĂCUI: v. IV; vezi **(a) LOCUI**

LĂCUITOR: s.m.; vezi **LOCUITOR**

(a) LĂȚI: v. IV
lățeaște: *imperativ 2.sg.* 1,16

LEGE: s.f.
leagea: *sg. nom.* 4,2; 7,11

(a) LEPĂDA: v. I
ați lepădat: *ind. pf.c. 2.pl.* 2,9
lepădasem: *ind. m.m.c.pf. 1.sg.* 4,6

LEU: s.m.
leul: *sg. ac.* 5,8
leu: *sg. ac.* 5,8

LIMBĂ: s.f.
limbi: *pl. nom./ac.* 4,2, 3, 11; 5,8
limbile: *pl. nom./ac.* 5,14; 7,16
limba: *sg. nom.* 6,12

(a) LINGE: v. III
linge-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 7, 17

LOC: s.n.
locul: *sg. ac.* 1,3

LOCAȘ: s.n.; var. (Reg.) **LĂCAȘ**
lăcaș: *sg. ac.* 1,11

(a) LOCUI: v. IV; var. (Înv.) **(a) LĂCUI**
lăcuiaște: *ind. prez. 3.sg.* 1,11, 12, 13
lăcuiești: *ind. prez. 2.sg.* 1,15
vei lăcui: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,10
lăcuia: *ind. imp. 3.pl.* 6,12
să lăcuiești: *conj. prez. 2.sg.* 6, 16
lăcuiesc: *ind. prez. 3.pl.* 7,14

LOCUITOR: s.m.; var. (Înv.) **LĂCUITOR**
lăcuitorii: *s.m. pl. ac.* 7,13

(a) LOVI: v. IV
vor lovi: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,1
a lovi: *inf. prez.* 6,13

(a se) LUA: v. I
iaie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg., în loc. v.* ***iaie aminte*** 1,2
iai: *ind. prez. 2.sg.* 7,18
va lua: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,11; 4,3
au luat: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,2
(să) va lua: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,4
ați luat: *ind. pf.c. 2.pl.* 2,8, 9
luați: *ind. prez. 2.pl.* 3,2
lua-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,10
voiu lua: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,11

(a) LUCRA: v. I
lucrați: *ind. prez. 2.pl.* 2,1
au lucrat: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,4

LUCRU: s.n.
lucrurilor: *pl. dat.* 5,12
lucru: *sg. ac.* 6,6
lucrul: *sg. ac.* 6,16

LUMINĂ: s.f.
lumina: *sg. nom./ac.* 2,1; 7,8
lumină: *sg. ac.* 7,9

M

MAICĂ: s.f.
maicii: *sg. gen.* 7,6

MARE: adj./s.
mare: *adj. f. sg. ac.* rezum. cap.4
(cel) mare: *s.m. sg. nom.* 7,3

MARE: s.f.
mare: *sg. ac.* 7,12
mării: *sg. gen.* 7,19

MARGINE: s.f.
marginile: *pl. ac., în sintagma* (Înv.și pop.) ***până la marginile pământului*** 5,4

MARTOR: s.m.
martor: *sg. ac.* 1,2

MĂCAR: adv.; var. (Înv. și reg.) **MACAR**
macar: *adv. în loc. cj.* ***macar de*** 2,11

MĂGURĂ: s.f.
măguri: *pl. ac.* 4,1
măgurile: *pl. nom.* 6,1

(a se) MĂRI: v. IV
(să) va mări: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,4

MĂSLIN: s.m.; var. (Înv. și reg.) **MASLIN**
maslinul: *sg. ac.* 6,15

MĂSURĂ: s.f.
măsura: *sg. nom.* 6, 10

MÂHNIRE: s.f.
mâhnire: *sg. ac.* 4,9

MÂNĂ: s.f.
mâna: *sg. nom./ac.* 2,1; 4,10; 5,9, 11; 7,16
mânilor: *pl. gen.* 5,12; 7,3

(a) MÂNCA: v. I
au mâncat: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,3
vei mânca: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,14
de mâncat: *supin* 7,1

MÂNDRU, -Ă: adj.
mândri: *m. pl. nom.* 2,3

(a) MÂNGÂIA: v. I; var. (Înv. și rar.) **(a) MÂNGĂIA**
mângăie: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4

MÂNIE: s.f.
mânie: *sg. ac.* 6,10
mâniia: *sg. ac.* 7,9

(a) MÂNTUI: v. IV
vei mântui: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,14

MÂNTUIRE: s.f.
mântuire: *sg. nom.* 6,9

MÂNTUITOR, -TOARE: adj./s.; var. (Înv.) **MÂNTUITORIU**
mântuitoriul: *adj. m. sg. nom.* rezum. cap.7
Mântuitoriul: *s.m. sg. nom.* 7,7

(a) MERGE: v. III
mearge-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,8

MEȘTEȘUGIRE: s.f.
meșteșugirile: *pl. ac.* 3,4

MIC, -Ă: adj.
(mai) mică: *f. sg. nom.* 6,10

MIJLOC: s.n.; var. (Reg.) **MIȘLOC**
mijlocul: *sg. ac., în loc. prep.* ***în mijlocul/din mijlocul*** 2,12; 3,3, 11; 5,7, 10, 12, 13; 6,14; 7,14
mișlocul: *sg. ac., în loc. prep.* ***în mișlocul*** 5,8

MILĂ: s.f.
mila: *sg. nom./ac.* 6,8; 7,18, 20

(a) MILUI: v. IV
va milui: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,19

MINCINOS, -OASĂ: adj.
mincinoșilor: *adj. antep. m. pl. gen.* rezum. cap.3

MINCIUNĂ: s.f.
minciunii: *sg. gen.* 1,14
minciună: *sg. ac.* 2,11; 6,12

MIRARE: s.f.
mirarea: *sg. ac.* 1,13
mirare: *sg. ac.* 7,15

(a se) MISTUI: v. IV
(să) vor mistui: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,4

MITITEL, -EA: adj.
mititel: *m. sg. nom.* 5,2

MOARTE: s.f.
moarte: *sg. ac.* 7,2

MORASTHITEAN: s.m. „originar din Moreșet, localitate situată la sud-vest de Ierusalim, aproape de Gat" (cf. Anania 2001, p.1152).
morasthiteanul: *sg. nom.* 1,1

MOȘIE: s.f.
moșia: *sg. ac.* 2,2

MOȘTEAN: s.m. „moștenitor"
moștean: *sg. ac.* 1,15

MOȘTENIRE: s.f.
moștenirea: *sg. ac.* 1,14
moșteniri: *sg. gen.* 7,14, 18

MUIERE: s.f.
muierile: *pl. ac.* 2,9

MULT, -Ă: adj.
multa: *adj. antep. f. sg. ac.* rezum. cap.2
multe: *f./n. pl. nom./ac.* rezum. cap.4; 4,2, 3, 11, 13; rezum. cap.6; 6,7
multor: *n. pl. gen.* 5,7, 8

MULȚIME: s.f.
mulțimea: *sg. ac.* 2,12

MUNTE: s.m.
munții: *pl. nom.* 1,4; 6,2
muntele: *sg. nom.* 3,12; 4,7
muntele: *sg. nom., în sintagmele* ***muntele casii Domnului/muntele Domnului*** „Sionul" (cf. Anania 2001, p. 1155) 4,1, 2
munților: *pl. gen.* 4,1; 6,1
munte: *sg. ac.* 7,12

MUST: s.n.
mustul: *sg. ac.* 6,15

(a) MUSTRA: v. I
mustră: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap. 6

(a) MUȘCA: v. I
mușcă: *ind. prez. 3.pl.* 3,5

N

(a se) NAȘTE: v. III
naște: *ind. prez. 3.sg.* 4,9, 10
(să) va naște: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.5
a naște: *inf. prez.* 5,3
va naște: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,3

(a) NĂDĂJDUI: v. IV
a nădăjdui: *inf. prez.* rezum. cap.7
să nădăjduiți: *conj. prez. 2.pl.* 7,5

NĂPASTĂ: s.f.; var. (Înv. și reg.) **NĂPASTE**
năpaste: *sg. ac.* 7,6

NĂPĂSTIRE: s.f. „dezonoare", „rușine" (cf. lat. *ignōminia, -ae*)
năpăstirea: *sg. nom.* 1,11

(a) NĂPĂSTUI: v. IV
năpăstuia: *ind. imp. 3.pl.* 2,2

NĂSCUT, -Ă: s.m./f.
născut: *s.m. sg. ac., în sintagma* ***întâiul născut*** 6,7

NEAM: s.n.
neamul: *sg. ac.* 2,3
neamuri: *pl. nom.* rezum. cap.4
neam: *sg. nom./ac.* 4,3, 7
neamului: *sg. gen.* 4,3
neamuri: *pl. voc.* 6,9

NECAZ: s.n.; var. (Reg.) **NĂCAZ**
năcazuri: *pl. ac.* rezum. cap.6

(a) NECĂJI: v. IV; var. (Pop.) **(a) NĂCĂJI**
năcăjisem: *ind. m.m.c.pf. 1.sg.* 4,6

NECREDINCIOS, -OASĂ: adj.
necredincioasei: *adj. antep. f. sg. gen.* 6,10
necredincioasă: *f.m sg. ac.* 6,11

NECURĂȚIE: s.f.
necurăția: *sg. ac.* 2,10

NEDREPTATE: s.f.
nedreptate: *sg. ac.* rezum. cap.2
nedreptatea: *sg. ac.* rezum. cap.6

NEGUROS, -OASĂ: adj.
negurос: *n. sg. nom.* 4,8

NELEGIUIRE: s.f.
nelegiuirea: *sg. nom./ac.* 1,5, 5; 3,8
nelegiuirile: *pl. nom.* 1,13
nelegiuiri: *pl. ac.* rezum. cap.6

NEMULȚUMITOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Înv. și pop.) **NEMULȚĂMITOR, -TOARE**
(cei) nemulțămitori: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.6

NEPRIETEN, -Ă: s.m./f.; var. (Înv.) **NEPRIIATIN, -Ă**
nepriiatinii: *s.m. pl. nom./ac.* rezum. cap.4; rezum. cap.5; 5,9; 7,6
nepriiatinilor: *s.m. pl. gen.* 4,10
nepriiatini: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.7
nepriiatina: *s.f. sg. voc., în sintagma* ***nepriiatina mea*** 7,8
nepriiatina: *s.f. sg. nom.* 7,10

NETREBNIC, -Ă: s.
(ceale) netreabnice: *s.n. pl. ac.* 2,1

NEVINOVAT: adv.
nevinovat: 2,8

NOAPTE: s.f.
noaptea: *sg. nom.* 3,6

NORĂ: s.f.
nora: *sg. nom.* 7,6

NOROD: s.n.
noroade: *pl. voc., în sintagma* ***noroade toate*** 1,2
norodului: *sg. gen.* 1,9; rezum. cap.2; 2,4, 9; rezum. cap.3; 3,3; 6,16
norodul: *sg. nom./ac.* 2,8, 11; 3,5; rezum. cap.6; 6,2; 7,14
noroadele: *pl. nom.* 4,1, 5
noroade: *pl. ac.* 4,3, 13
noroade: *pl. gen.* (*cu prep.* ***a + multor***) 5,7, 8
norodul: *sg. voc., în sintagma* ***norodul Mieu*** 6,3 ,5

NUME: s.n.
numele: *sg. ac., în loc. adv.* ***în numele*** 4,5
numele: *sg. ac.* 6,9

O

O: interj.
o: 6,8

OALĂ: s.f.
oalei: *sg. gen.* 3,3

OASTE: s.f.
oastelor: *pl. gen., în sintagma* ***Domnului oastelor*** 4,4

(a) OBORÎ: v. IV; vezi **(a) DOBORÎ**

OCARĂ: s.f.
ocara: *sg. ac.* 6,16

OCHI: s.m.
ochiul: *sg. nom.* 4,11
ochii: *pl. nom.* 7,10

OCOL: s.n.
ocol: *sg. ac.* 2,12

ODIHNĂ: s.f.
odihnă: *sg. ac.* 2,10

(a se) ODIHNI: v. IV
(să) odihnea: *ind. imp. 3.pl.* 3,11

OM: s.m.
om: *sg. nom./ac.* 2,2, 11; 5,7; rezum. cap.7
oamenilor: *pl. gen.* 2,12
omul: *sg. nom.* 4,4; 7,2
oameni: *pl. ac.* 5,5; 7,2
omule: *sg. voc.* 6,8
omului: *sg. gen.* 7,6

OMENESC, -EASCĂ: adj.
omenești: *m. pl. ac.* 5,7

(a) OMORÎ: v. IV
vei omorî: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,13

OS: s.n.
oasele: *pl. ac.* 3,2, 3

OSTENIT, -Ă: s.m./f.
(cea) ostenită: *s.f. sg. ac.* 4,7

P

PACE: s.f.
pacea: *sg. ac.* 3,5
pace: *sg. nom.* 5,5

PAJURĂ: s.f.
pajora: *sg. ac.* 1,16

PALIUR: s.n. „specie de arbust cu ghimpi"; cuvântul nu este înregistrat în DLR. Reprezintă adaptarea lat. *paliūrus, -i.*
paliurul: *sg. ac.* 7,4

PARTE: s.f.
partea: *sg. nom.* 2,4

(a se) PAȘTE: v. III
va paște: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,4
vor paște: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,6
paște: *imperativ 2.sg.* 7,14
paște(-să)-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 7,14

PĂCAT: s.n.
păcatele: *pl. ac.* 1,5; rezum. cap.3; 6,13; 7,19
păcatului: *sg. gen.* 1,13
păcate: *pl. ac.* rezum. cap.2
păcatul: *sg. ac.* 3,8; 6,7; 7,18

(a) PĂCĂTUI: v. IV
am păcătuit: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,9

PĂDURE: s.f.
pădurilor: *pl. gen.* 3,12; 5,8

PĂMÂNT: s.n.
pământul: *sg. nom./ac.* 1,2; 5,5, 6; 6,4; 7,13, 15
pământului: *sg. gen.* 1,3; 5,11; 6,2
pământului: *sg. gen.* (*exprimat redundant cu art. hot.* ***–lui*** *și cu prep.* ***a + tot***) 4,13
pământului: *sg. gen., în sintagma* ***până la marginile pământului*** 5,4
pământ: *sg. ac.* 7,2, 17

(a se) PĂRĂSI: v. IV
(s-)au părăsit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,9

PĂRINTE: s.m.
părinților: *pl. dat.* rezum. cap.7; 7,20

PĂSTOR: s.m.
păstori: *pl. ac.* 5,5

(a) PĂZI: v. IV
ai păzit: *ind. pf.c. 2.sg.* 6,16
păzească: *imperativ 2.sg.* 7,5

(a) PÂNDI: v. IV
pândesc: *ind. prez. 3.pl.* 7,2

PÂNTECE: s.n.
pântecelui: *sg. gen.* 6,7

PIATRĂ: s.f.
pietri: *pl. ac.* 1,6; 3,12; 4,11
pietrile: *pl. ac.* 1,6

PICĂTURĂ: s.f.
picăturile: *pl. ac.* 5,7

(a) PICĂTURI: v. IV (Trans.) „a picura" (cf. **Indice** Ioil)
va picături: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,6

PIEIRE: s.f.; var. **PERIRE**
perire: *sg. ac.* rezum. cap.1

PIELE: s.f.
pieile: *pl. ac.* 3,2
pielea: *sg. ac.* 3,3

(a) PIERDE: v. III
voiu pierde: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,10, 11

PIERDERE: s.f. (Eufem.) „nimicire”
piardere: *sg. ac.* 1,7
pierdere: *sg. ac.* 6, 13, 16

(a) PIERI: v. IV
au perit: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,9
vor peri: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,9
a peri: *inf. prez.* 5,12
perit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,2

PILDĂ: s.f.
pilda: *sg. nom.* 2,4

PLAȘCĂ: s.f. (Înv.) „pelerină lungă”; „veșmânt lung”
plașca: *sg. ac.* 2,8

PLATĂ: s.f.
plată: *sg. ac.* 3,11

(a) PLÂNGE: v. III
plânge: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1; rezum. cap.7
voiu plânge: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,8
să plângeți: *conj. prez. 2.pl.* 1,10

PLÂNGERE: s.f.
plângere: *sg. ac.* rezum. cap.1; 1,8
plângerea: *sg. ac.* 1,11

(a) PLECA: v. I
pleca-voiu: *ind. viit.I. 1.sg., în loc. v.* ***pleca-voiu genunchele*** 6,6

(a se) PLEȘUVI: v. IV; var. (reg.) **(a se) PLEȘUGI** „a se tunde chilug”; aici prim atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Lesicon romanesc-latinesc-unguresc-nemțesc...*, Buda, 1825.
pleșugească(-te): *imperativ 2.sg.* 1,16

PLEȘUVIRE: s.f.; var. (Înv.) **PLEȘUGIRE;** aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Dohtorul Ștefan Vasilie Piscupescu, *Oglinda sănătății și a frumusetii omenești Mijloace și leacuri de ocrotirea și îndreptarea stricăciunilor* (...) București, 1829.
pleșugirea: *sg. ac.* 1,16

PLIN, -Ă: adj.
plină: *f. sg. nom.* 6, 10

(a) PLINI: v. IV
plinind: *gerunziu* rezum. cap.7

PLINIRE: s.f.
plinirea: *sg. nom.* 1,2

PLUG: s.n.
plug: *sg. ac.* 4,3

POARTĂ: s.f.
poarta: *sg. ac.* 1,9, 12; 2,13

POFTĂ: s.f.
pofta: *sg. ac.* 7,3

(a) POFTI: v. IV
au poftit: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,2
poftește: *ind. prez. 3.sg.* 7,3

(a se) POGORÎ: v. IV; vezi **(a se) COBORÎ**

PORUNCĂ: s.f.
poruncile: *pl. ac.* 6,16

POTRIVNIC, -Ă: s.m./f.; var. (În v. și reg.) **PROTIVNIC, -Ă**
protivnicului: *s.m. sg. gen.* 2,8

POVĂȚUITOR, -TOARE: s.m./f.; var. **POVĂȚUITORIU**
povățuitorii: *pl. voc., în sintagma* ***povățuitorii casii lui Israil*** 3,1
povățuitoriu: *s.m. sg. ac.* 7,5

PRADĂ: s.f.
pradă: *sg. ac.* 2,4

PRAF: s.n.; var. (Înv. și reg.) **PRAV**
prav: *sg. ac.* 1,10
praful: *sg. ac.* 7, 17

PRĂPASTIE: s.f.
prăpastie: *sg. ac.* 1,4

PREOT: s.m.
preoților: *pl. gen.* rezum. cap.3
preoții: *pl. nom.* 3,11

(a se) PRESĂRA: v. I; var. (În v.) **(a se) PRĂSĂRA**
(vă) prăsărați: *imperativ 2.pl.* 1,10

PRICINĂ: s.f.
pricina: *sg. ac.* 3,12; 7,9

PRIETEN: s.m.; var. (Înv.) **PRIIATIN**
priiatinului: *sg. dat.* 7,5

(a) PRINDE: v. III
va prinde: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,8

PRIPIT, -Ă: adj. „copt înainte de vreme”; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Dicționariu rumanesc, latinesc și unguresc* Din orenduiala excelenții sale preasfințitul Ioann Bobb... în două tomuri. Cluj, Tom I: A – L, 1822; tom II: M – Z, 1823.
pripite: *f. pl. ac.* 7,1

(a) PRIVI: v. IV
să privească: *conj. prez. 3.sg.* 4,11
voiu privi: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,7
va privi: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,10

(a) PROCITI: v. IV
procitind: *gerunziu* rezum. cap. 2

(a) PROPOVĂDUI: v. IV; var. (Înv.) **(a) PROPOVEDUI**
propoveduiesc: *ind. prez. 3.pl.* 3,5

PROROC: s.m.
prorocul: *sg. nom.* rezum. cap.1; rezum. cap.2; rezum. cap.7
proroci: *pl. ac./gen.* rezum. cap.3; 3,6
prorocii: *pl. nom./ac.* 3,5, 11

(a) PROROCI: v. IV
au prorocit: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.1
prorocea: *ind. imp. 3.pl.* 3,11

PROROCIE: s.f.
prorociia: *sg. nom.* în titlu: *Prorociia lui Mihei*

PRUNC: s.m.
pruncii: *pl. ac.* 2,9

PUI: s.m.
puiul: *sg. ac.* 5,8

(a) PUNE: v. III
voiu pune: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,6, 7; 2,12; 4,7, 13
au pus: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,1
pune-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 7,16

(a) PURTA: v. I
veţi purta: *ind. viit.I. 2.pl.* 6,16
voiu purta: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,9

PUSTIIRE: s.f.
pustiire: *sg. ac.* 7,13

(a) PUTEA: v. II
poate: *ind. prez. 3.sg.* 6,7

PUTERE: s.f.
putearea: *sg. nom.* 4,8

PUTREJUNE: s.f.
putrejune: *sg. ac.* 2,10

PUŢIN, -Ă: adj.
puţâni: *m. pl. nom.* rezum. cap.7

R

RANĂ: s.f.
rana: *sg. nom.* 1,9

RĂMĂŞIŢĂ: s.f.
rămăşiţelor: *pl. gen.* rezum. cap.2; 7,18
rămăşiţele: *pl. nom./ac.* 2,12; rezum. cap.5; 5,3, 7, 8
rămăşiţe: *pl. ac.* 4,7

(a) RĂPI: v. IV
au răpit: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,2

RĂPIRE: s.f.
răpirile: *pl. ac.* 4, 13

(a se) RĂSCUMPĂRA: v. I
(să) va răscumpăra: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.4
va răscumpăra: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,10

(a) RĂSIPI: v. IV; vezi **(a) RISIPI**

RĂSIPIRE: s.f.; vezi **RISIPIRE**

(a) RĂSPLĂTI: v. IV
răsplăteaşte: *ind. prez. 3.sg.* 7,3

(a) RĂSPUNDE: v. III
răspunde: *imperativ 2.sg.* 6,3
au răspuns: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,5

RĂSPUNS: s.n.
răspunsul: *sg. nom.* 3,7

RĂU, REA: adj./s.
răul: *s.n. sg. nom./ac.* 1,12; 2,1; 3,2; 7,3
realele: *s.n. pl. nom.* 3,11
rău: *adj. n. sg. ac.* 2,3
rea: *adj. f. sg. nom./ac.* 2,3, 10

RĂZBOI: s.n.
războiu: *sg. ac.* 2,8; 3,5; 4,3

(a) RĂZVRĂTI: v. IV
răzvrătiţi: *ind. prez. 2.pl.* 3,9

RÂU: s.n.
râu: *sg. ac.* 7,12

(a) RISIPI: v. IV; var. (Înv. şi rar) **(a) RĂSIPI**
voiu râsipi: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,11

RISIPIRE: s.f.; var. **RĂSIPIRE**
răsipirea: *sg. ac.* rezum. cap.3

ROB: s.m.
robi *pl. nom.* 1,16
robilor: *pl. gen.* 6,4

ROBIE: s.f.
robie: *sg. ac.* rezum. cap.1; rezum. cap.4
robiia: *sg. ac.* rezum. cap.2

ROD: s.n.
rodul: *sg. nom./ac.* 6,7; 7,13

ROUĂ: s.f.
roaoa: *sg. ac.* 5,7

(a) RUGA: v. I
rogu: *ind. prez. 1.sg.* 6,5

(a se) RUŞINA: v. I
ruşinatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,11
(să) vor ruşina: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,7; 7,16
ruşinând: *gerunziu* rezum. cap.7

RUŞINE: s.f.
ruşinea: *sg. nom.* 2,6
ruşine: *sg. ac.* 7,10

S

SABIE: s.f.
sabiile: *pl. ac.* 4,3
sabie: *sg. ac.* 4,3; 6,14
sabiia: *sg. ac.* 5,6

SAPĂ: s.f.
sape: *pl. ac.* 4,3

SĂCULEŢ: s.n.
săculeţului: *sg. gen.* 6,11

(a se) SĂDI: v. IV
(să) sădeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 1,6

SĂLAŞ: s.n.
sălaşele: *pl. ac.* 7,17

(a se) SĂTURA: v. I
(te) vei sătura: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,14

SÂN: s.n.
sânul: *sg. ac.* 7,5

SÂNGE: s.n.
sângiuri: *pl. ac.* 3,10
sânge: *sg. ac.* 7,2

(a se) SCHIMBA: v. I
(s-)au schimbat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,4

(a) SCOATE: v. III
să scoaţă: *conj. prey. 3.sg.* 5,8
am scos: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,4
scoate(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,9

(a se) SCULA: v. I (În v.) „a se ridica să plece undeva sau la cineva"; (În v.) „a se ridica împotriva cuiva"
(s-)au sculat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,8
sculaţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 2,10
scoală(-te): *imperativ 2.sg.* 4,13
(să) scoală: *ind. prez. 3.sg.* 7,6
scula(-mă)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,8
scoală: *imperativ 2.sg.* 6,1

(a se) SCURTA: v. I
(s-)au scurtat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,7

(a) SECERA: v. I; var. (Înv. şi reg.) **(a) SĂCERA**
vei săcera: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,15

(a) SEMĂNA: v. I; var. (Pop.) **(a) SĂMĂNA** „a pune seminţe în pământ"
vei sămăna: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,15

SFAT: s.n.
sfatul: *sg. ac.* 4,12

(a) SFĂRÂMA: v. I; var. (Înv.) **(a) SFĂRMA**
au sfărmat: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,3
vei sfârma: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,13

SFÂNT, -Ă: adj./s.
sfântă: *adj. f. sg. ac.* 1,2
(cel) sfânt: *s.m. sg. nom.* 7,2

SFETNIC: s.m.; var. (În v.) **SFEATNIC**
sfeatnicul: *sg. nom.* 4,9

(a) SFINŢI: v. IV (Pop.) „a manifesta, a acţiona numai după bunul plac"
sfinţesc: *ind. prez. 3.pl.* 3,5

SILĂ: s.f. (Înv.) „putere"
sâla: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu sâla*** „forţat" 2,2

SILNICEŞTE: adv.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Chir Chesarie, episcopul Rîmnicului, *Mineiul*, luna lui octombrie, care s-au tipărit acum întâi rumâneşte... 1776.
sâlniceaşte: 3,2

SIMBRIE: s.f.; var. (În v. şi reg.) **SÂMBRIE**
sâmbriile: *pl. nom./ac.* 1,7, 7
sâmbria: *sg. ac.* 1,7

SINGUR, -Ă: adj.
sânguri: *m. pl. nom.* 7,14

SLAVĂ: s.f.
slava: *sg. nom.* 1,15

(a) SLĂBI: v. IV
au slăbit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,12

(a) SLOBOZI: v. IV
am slobozit: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,4

SMERIRE: s.f.
smerirea: *sg. nom.* 6,14

SMOCHIN: s.m.
smochinul: *sg. ac.* 4,4

SMOCHINĂ: s.f.
smochine: *pl. ac.* 7,1

(a) SMULGE: v. III; var. **(a) ZMULGE**
voiu zmulge: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,13

SOACRĂ: s.f.
soacră-sa: *sg. gen.* (*cu prep.* ***asupra***) 7,6

SOARE: s.m.
soarele: *sg. nom.* 3,6

SOARTĂ: s.f.; var. (Înv. şi pop.) **SOARTE**
soartei: *sg. gen., în sintagma* ***funea soartei*** 2,5

(a) SPERIA: v. I; var. (Înv. şi reg.) **(a) SPĂRIA**
să sparie: *conj. prez. 3.sg.* 4,4

SPIN: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **SPINE**
spinele: *sg. ac.* 7,4

(a) SPUNE: v. III
spuind: *gerunziu* rezum. cap.6
spune-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 6,8

(a) STA: v. I
au stătut: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,11
va sta: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,4

STAUL: s.n.
staulelor: *pl. gen.* 2,12

(a) STĂPÂNI: v. IV
va stăpâni: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,2

STRÂMB, -Ă: adj.
strâmbi: *m. pl. nom.* rezum. cap.7

STRÂMBĂTATE: s.f.
strâmbătate: *sg. ac.* 3,10; 6,12
strâmbătăţi *sg. gen.* 6,10
strâmbătatea: *sg. ac.* 7,18
strâmbătăţile: *pl. ac.* 7,19

(a se) STRÂNGE: v. III
te strângi: *ind. prez. 2.sg.* 4,9

(a se) STRECURA: v. I
strecura-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,11
(să) va strecura: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,11

(a se) STRICA: v. I
(să) va strâca: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,10

(a se) STRIGA: v. I
vor strâga: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,4
(te) strâgi: *ind. prez. 2.sg.* 4,9
strâgă: *ind. prez. 3.sg.* 6,9

STRUGURE: s.f.; var. (Înv. şi pop.) **STRUGUR**
strugurii: *sg. ac.* 7,1
strugur: *sg. nom.* 7,1

STRUT: s.m.(Neob.) **STRUTIE:** s.f.
strutii: *pl. ac.* 1,8

SUFLET: s.n.
sufletului: *sg. gen.* 6,7; 7,3
sufletul: *sg. nom.* 7,1

(a se) SUI: v. IV
(să) va sui: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,13
să (ne) suim: *conj. prez. 1.pl.* 4,2

SULIŢĂ: s.f.
suliţele: *pl. ac.* 4,3

SURD, -Ă: adj.
surde: *f. pl. nom.* 7,16

Ş

ŞARPE: s.m.
şerpii: *pl. ac.* 7,17

ŞCHIOP, -OAPĂ: s.m./f.
(cea) şchioapă: *s.f. sg. ac.* 4,6, 7

(a) ŞEDEA: v. II
va şedea: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,4
voiu şedea: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,8

(a) ŞTI: v. IV
a şti: *inf. prez.* 3,1

ŞUIERARE: s.f.
şuierare: *sg. ac.* 6,16

T

TARE: adj./s.
tari: *f. pl. ac.* 4,3
(ceale) tari: *s.f. pl. nom.* 6,2

TATĂ: s.f.; var. (Înv. şi pop.) **TĂTÂNE**
tătâni-său: *sg. gen.* 7,6

(a se) TĂIA: v. I
(să) vor tăia: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,4, 7
vor tăia: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,3

TĂRIE: s.f. „putere"; „fortificaţie", „întăritură"
tăriia: *sg. ac.* 3,8; 5,4; 7,16
tăria: *sg. ac.* 4,13
tăriile: *pl. ac.* 5,11

TĂTÂNE: s.m.; vezi **TATĂ**

TÂLHAR: s.m.; var. (Înv.) **TÂLHARIU**
tâlhariului: *sg. gen.* 5,1

(a se) TÂRÂI: v. IV; var. (Înv. şi reg.) **(a se) TÂRĂI**
(să) târâiesc: *ind. prez. 3.pl.* 7,17

(a se) TEME: v. III
(să) tem: *ind. prez. 3.pl.* 6,9
(să) vor teame: *ind. viit.I. 3.pl.* 7,17

TEMELIE: s.f.
temeliile: *pl. nom./ac.* 1,6; 6,2

TIGAIE: s.f.
tigaie: *sg. ac.* 3,3

TINĂ: s.f.
tina: *sg. ac.* 7,10

TOAMNA: adv.
toamna: 7,1

TOIAG: s.n.
toiagul: *sg. ac.* 5,1

(a) TRAGE: v. III
voiu trage: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,6

(a) TREBUI: v. IV
trebuie: *ind. prez. impers.* rezum. cap.7

(a) TRECE: v. III
treceţi: *imperativ 2.pl.* 1,11
trecea: *ind. imp. 3.pl.* 2,8
vor treace: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,13
va treace: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,8
treci: *ind. prez. 2.sg.* 7,18

(a) TREIERA: v. I; var. (Înv. şi reg.) **(a) TRIERA**
trieră: *imperativ 2.sg.* 4,13

TRIMIS, -Ă: s.m./f.
trimişi: *s.m. pl. ac.* 1,14

(a) TRIMITE: v. III
am trimis: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,4
va trimite: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,18

(a se) TULBURA: v. I; var. (Înv.) **(a se) TURBURA**
au turburat: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,3
(să) vor turbura: *ind. viit.I. 3.pl.* 7,17

(a se) TUNDE: v. III
(te) tunde: *imperativ 2.sg.* 1,16

TURMĂ: s.f.
turmă: *sg. ac.* 2,12
turmei: *sg. gen.* 4,8
turmele: *pl. ac.* 5,8
turma: *sg. nom.* 7,14

TURN: s.n.
turnul: *sg. nom.* 4,8

Ţ

ŢAP: s.m.
ţapi: *pl. ac.* 6,7

ŢARINĂ: s.f.
ţarine: *pl. ac.* 2,2
ţarina: *sg. ac.* 3,12

ŢINUT: s.n.
ţinuturile: *pl. ac.* 2,4
ţinut: *sg. ac.* 4,10

U

(a se) UCIDE: v. III
ucigă(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 4,11

ULIŢĂ: s.f.
uliţelor: *pl. gen.* 7,10

(a) UMBLA: v. I
veţi umbla: *ind. viit.I. 2.pl.* 2,3

umblă: *ind. prez. 3.sg.* 2,7
vor umbla: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,5
vom umbla: *ind. viit.I. 1.pl.* 4,5
a umbla: *inf. prez.* 6,8
ai umblat: *ind. pf.c. 2.sg.* 6,16

(a se) UMPLE: v. III; var. (Înv. şi pop.) **(a se) ÎMPLE**
(m-)am împlut: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,8
(s-)au umplut: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,12

(a se) UNGE: v. III
(te) vei unge: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,15

UNTDELEMN: s.n.
untdelemn: *sg. ac.* 6, 15

URECHE: s.f.
urechile: *pl. nom.* 7,16

URGIE: s.f.
urgie: *sg. ac.* 5,14

(a) URÎ: v. IV
urâţi: *ind. prez. 2.pl.* 3,2, 9

(a) URLA: v. I
voiu urla: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,8

URMĂ: s.f.
urmă: *sg. ac., în loc. adj.* ***mai de pre urmă*** 4, 1

V

VAI: interj.
vai: 7,1

VALE: s.f.
văile: *pl. nom.* 1,4
vale: *sg. ac.* 1,6

VARGĂ: s.f.
varga: *sg. ac.* 7,14

(a) VÂNA: v. I
vânează: *ind. prez. 3.sg.* 7,2

VÂRF: s.n.
vârful: *sg. ac.* 4,1

VÂRTOS, -OASĂ: adj./adv.
(mai) vârtos: *adv.* 2,11
vârtos: *adj. n. sg. ac.* 4,7

VÂRTUTE: s.f.
vârtute: *sg. ac.* 3,8

VEAC: s.n.
veac: *sg. ac., în loc. adv.* ***în veac/până în veac*** 2,9; 4,5, 7
veacului: *sg. gen., în sintagma* ***din zilele veacului*** „dintotdeauna" (cf. Anania 2001, p.1156 – unde se spune că „această sintagmă nu exprimă altceva decât eternitatea") 5,2

VECIN, -Ă: adj.
veacină: *f. sg. nom.* 1,11

(a) VEDEA: v. II; var. (Reg.) **(a) VEDE:** v. III
au văzut: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,1
văd: *ind. prez. 3.pl.* 3,7
vedea-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,9
vor vedea: *ind. viit.I. 3.pl.* 7,10
veade-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 7,16

VEDENIE: s.f.
vedenii: *pl. ac.* 3,7

VEDERE: s.f.
vedeare: *sg. ac.* 3,6

(a) VENI: v. IV
au venit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,9; 7,4
va veni: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,15; 4,8; 5,5, 6
vor veni: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,11; 7,12
veniţi: *imperativ 2.pl.* 4,2
vei veni: *ind. viit.I. 2.sg.* 4, 10

(a se) VESELI: v. IV
(nu te) veseli: *imperativ prohib. 2.sg.* 7,8

(a) VESTI: v. IV
să vestiţi: *conj. prez. 2.pl.* 1,10
vesteaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2
să vestesc: *conj. prez. 1.sg.* 3,8

VICLEAN, -Ă: adj.
vicleanele: *adj. antep. n. pl. ac.* 6,11
vicleană: *f. sg. nom.* 6,12

VICLENEŞTE: adv.
vicleneaşte: 3,4

VIE: s.f.
viia: *sg. nom.* 1,6

VIITOR, -TOARE: adj.
viitoarea: *adj. antep. f. sg. ac.* rezum. cap.2

VIN: s.n.
vin: *sg. ac.* 2,11
vinul: *sg. ac.* 6,15

VISTIERIE: s.f.
vistierii: *sg. gen.* 6,10

VITĂ: s.f.
vite: *pl. ac.* 5,8

VIŢĂ: s.f.
viţa: *sg. ac.* 4,4

VIŢEL: s.m.
viţei: *pl. ac.* 6,6

VRĂJMAŞ: s.m.
vrăjmaşii: *pl. ac.* 5,9

(a) VREA: v. II
vrea: *ind. prez. 3.sg.* 7,18

VREDNIC, -Ă: adj.
vreadnic: *n. sg. ac.* 6,6

VREME: s.f.
vreame: *sg. ac.* rezum. cap.1; 5,3
vreamea: *sg. nom./ac.* 2,3; 3,4; rezum. cap.4

Z

ZI: s.f.
zilele: *pl. ac.* 1,1; 4,1; 7,14, 15, 20

zioa: *sg. nom./ac.* 2,4; 3,6; 4,6; 5,10; 7,4, 11, 12
zilele: *pl. ac., în sintagma* ***din zilele veacului*** (cf. ***VEAC***) 5,2

(a) ZICE: v. III
zice: *ind. prez. 3.sg.* 2,3, 7; 3,5; 4,6; 5,10; 7,10
zic: *ind. prez. 3.pl.* 2,4; 4,11; 7,3
am zis: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,1
zicând: *gerunziu* 3,11
vor zice: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,2

(a se) ZIDI: v. IV
zidiţi: *ind. prez. 2.pl.* 3,10
să (să) zidească: *conj. prez. 3.pl.* 7,11

ZIDIRE: s.f.
zidirile: *pl. nom.* 7,11

(a) ZMULGE: v. III; vezi **(a) SMULGE**

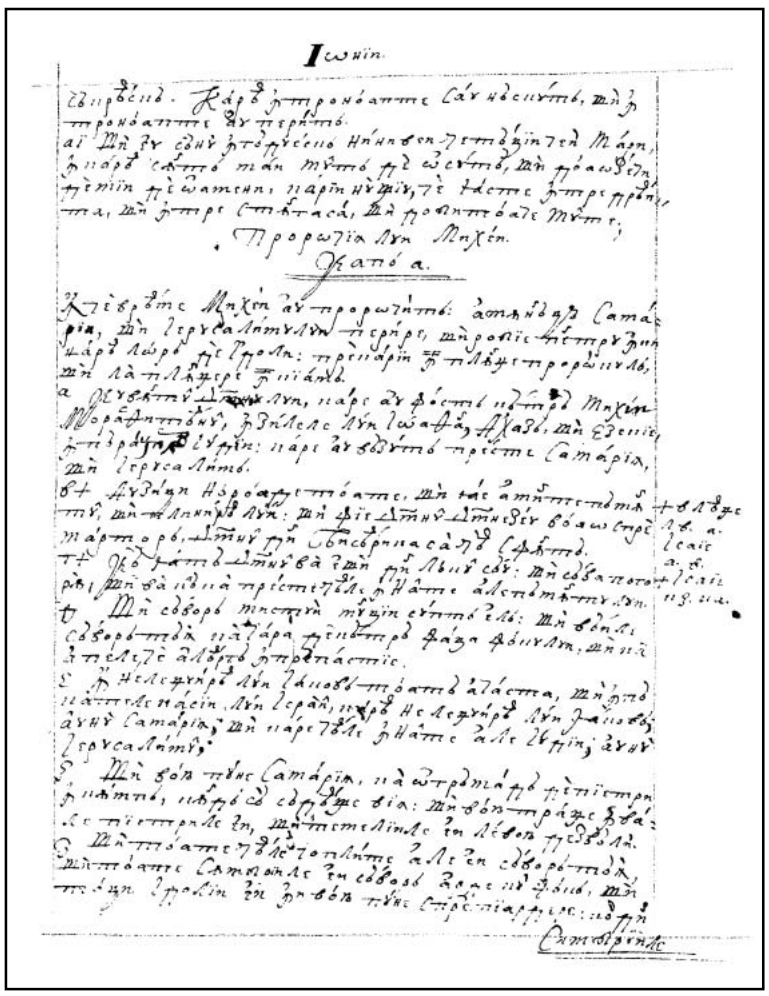

128r

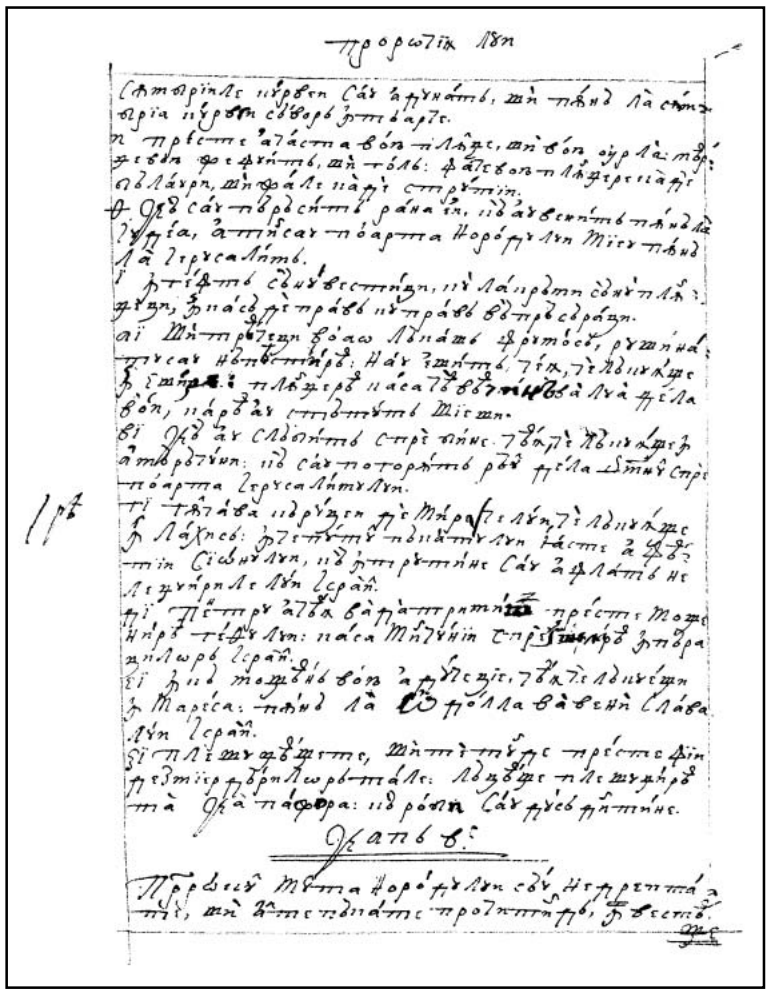

128v

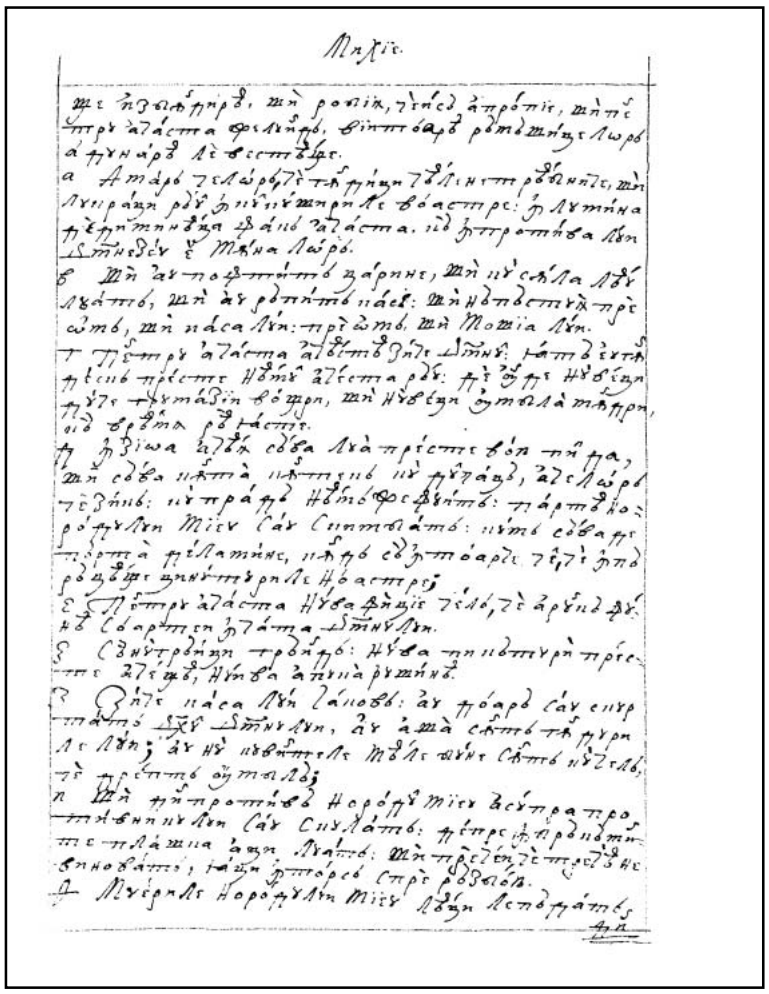

129r

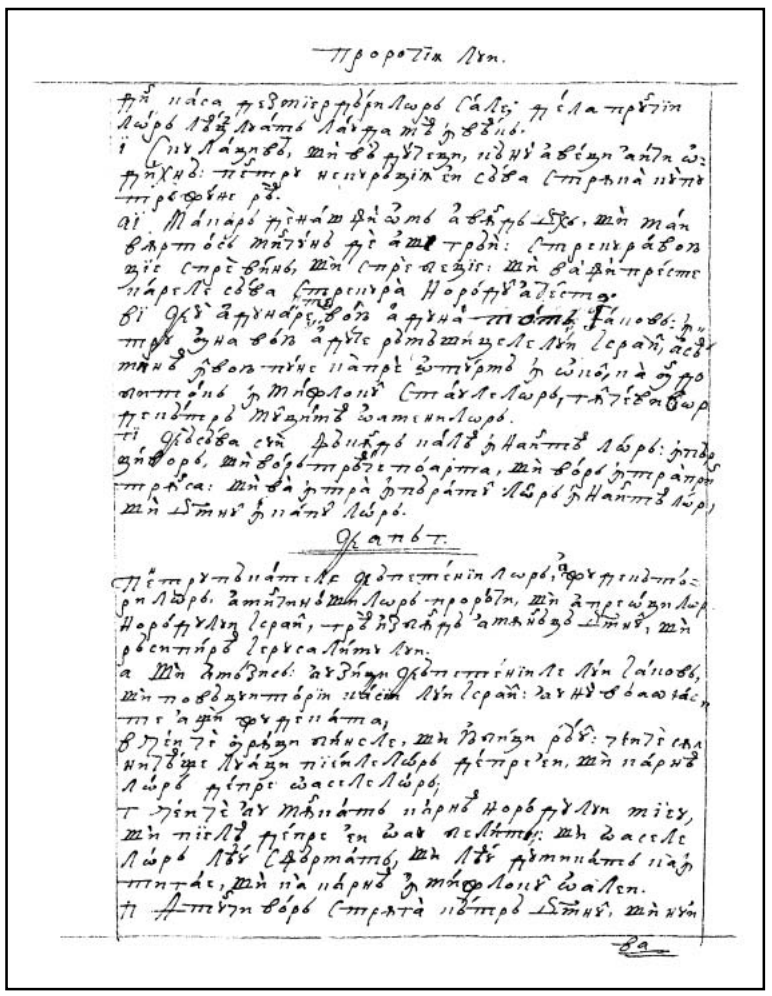

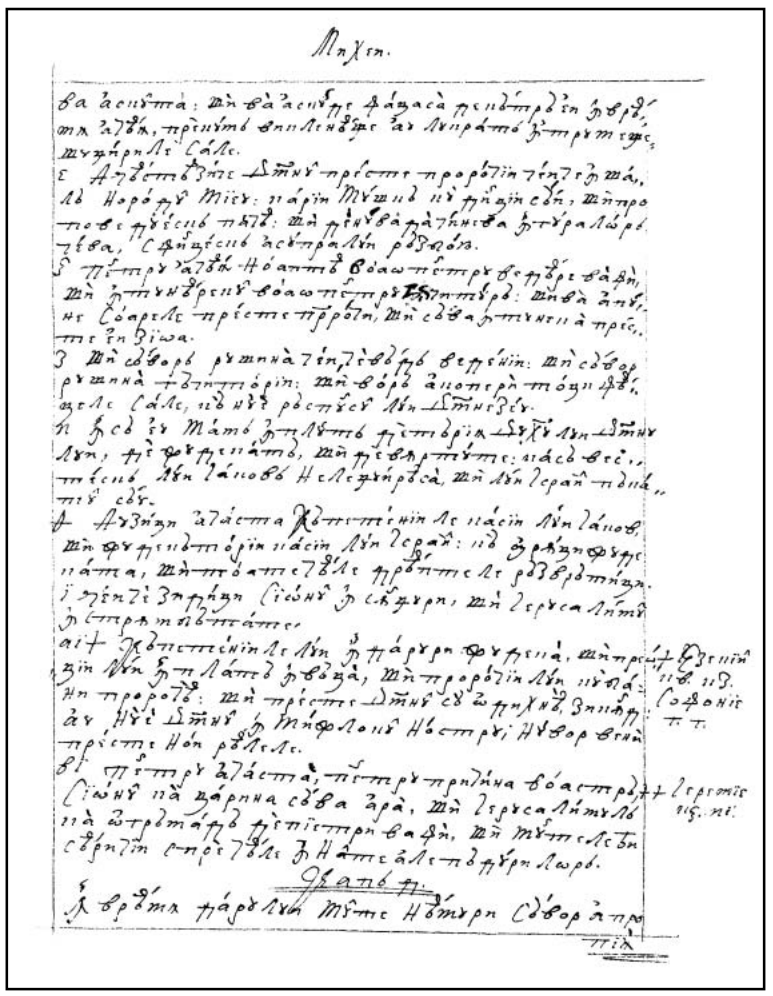

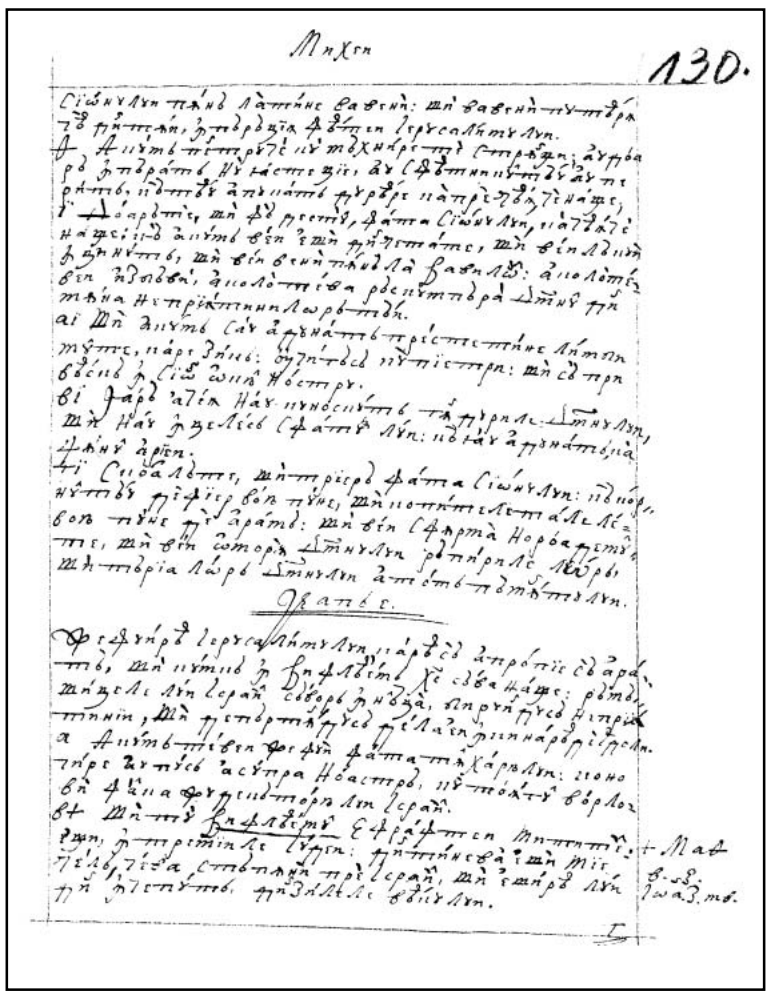

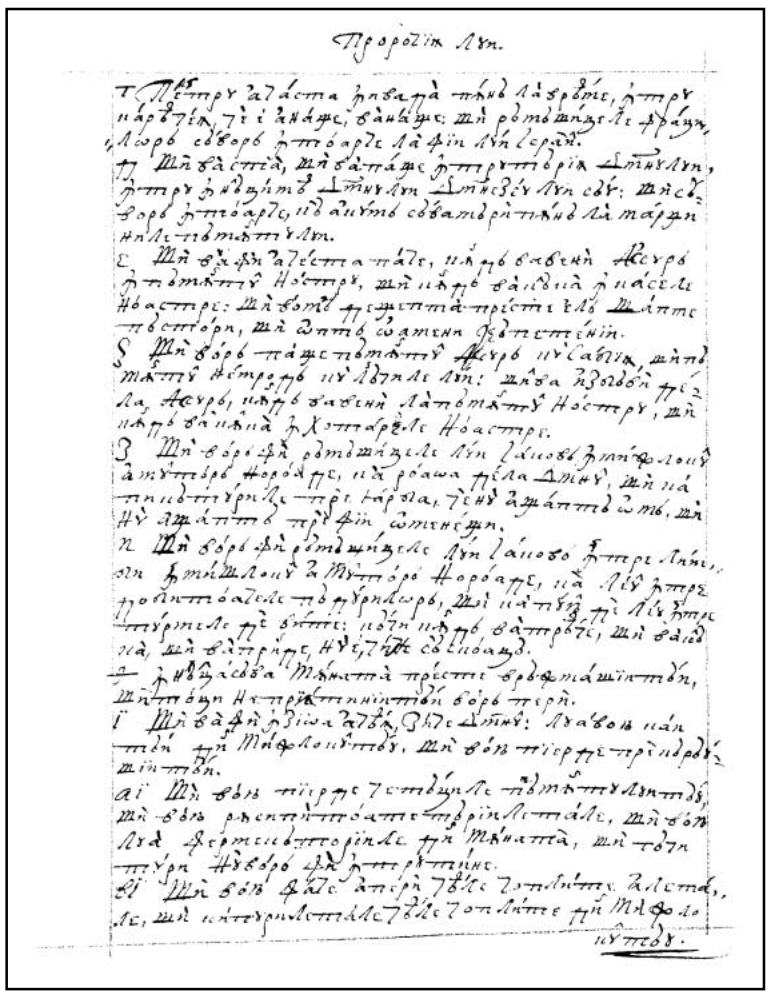

131v

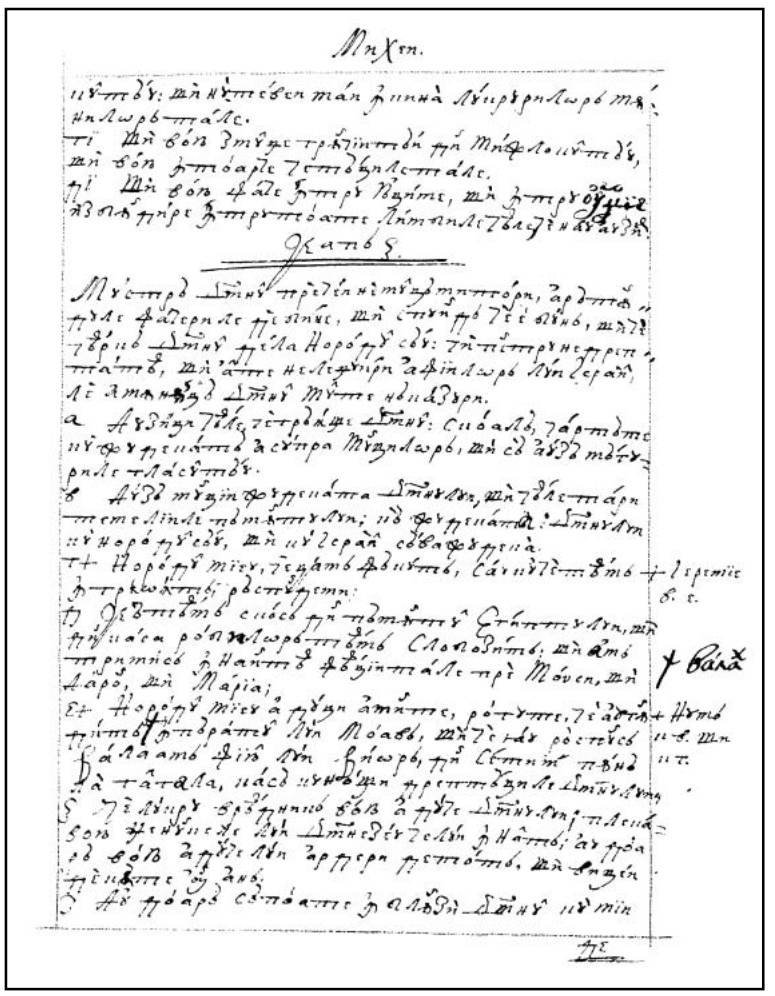

132r

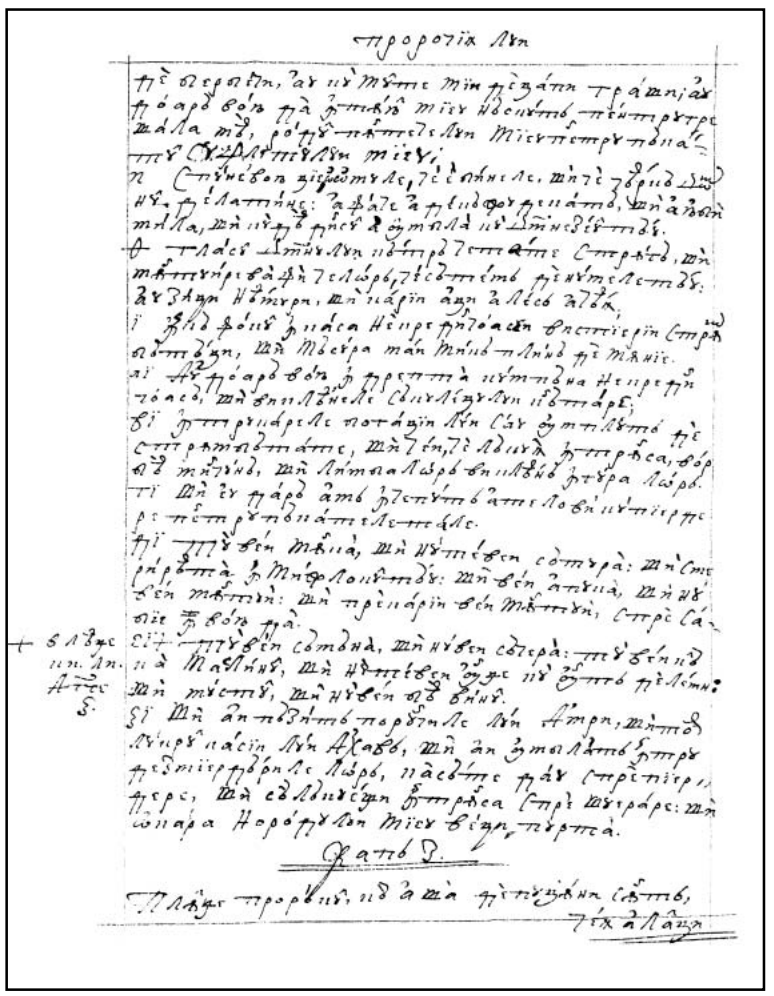

132v

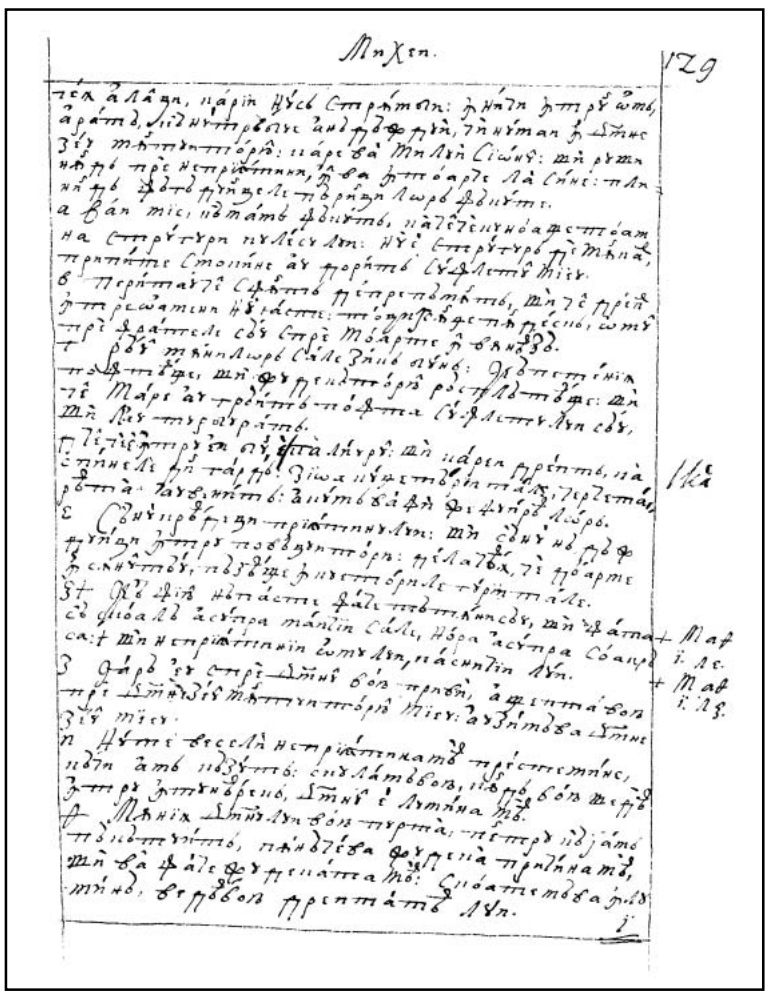

133r

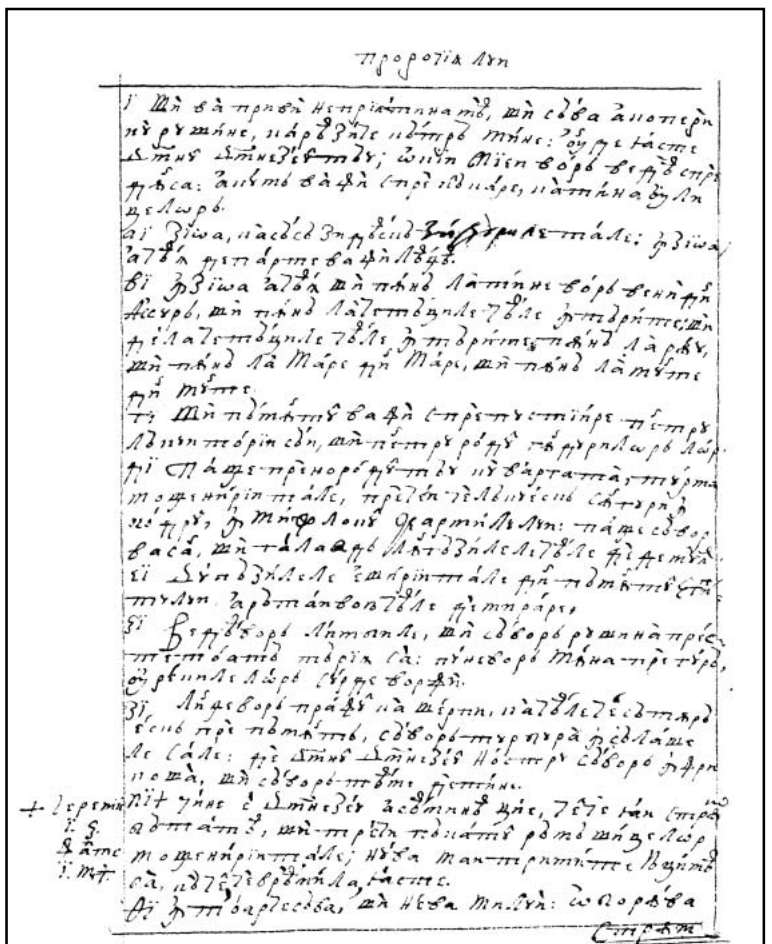

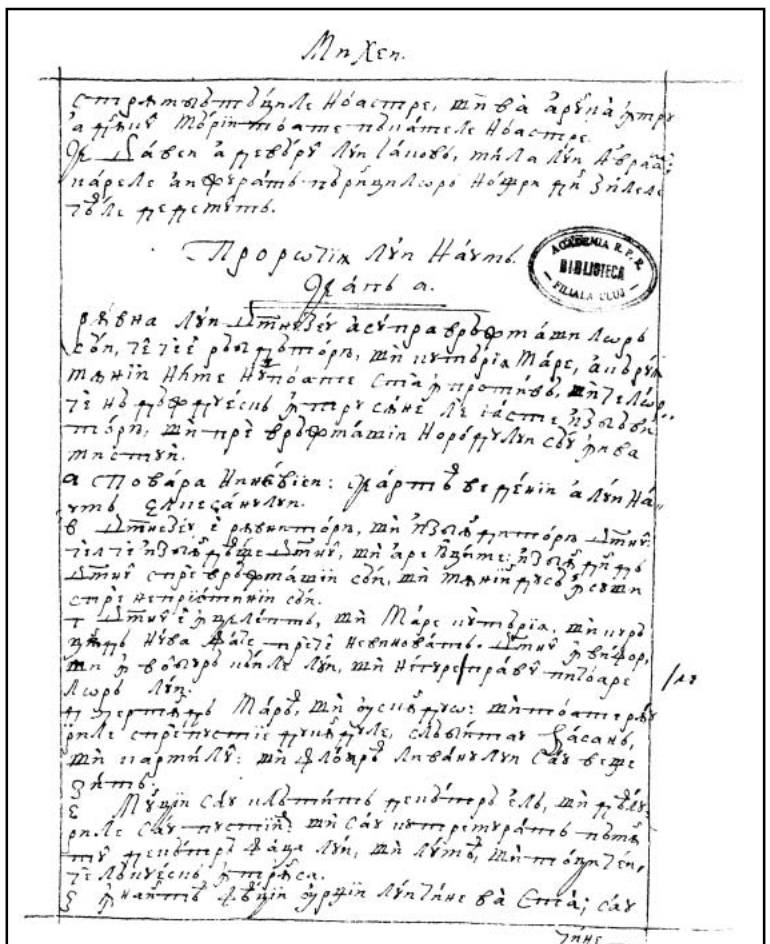

PROROCIIA LUI NAUM

Cap 1

Râvna lui Dumnezeu asupra vrăjmaşilor Săi, Cel ce e răbdătoriu şi cu tăriia mare,
a Căruia mânii nime nu-I poate sta împrotivă; şi celor ce nădăjduiesc
întru Sâne le iaste izbăvitoriu şi pre vrăjmaşii norodului Său
îi va mistui.

1. Povara Niniviei. Cartea vedeniii a lui Naum Elchesanului.
2. Dumnezeu e râvnitoriu şi izbânditoriu Domnul. Cel ce izbândeaşte, Domnul, şi are iuţime. Izbândind Domnul spre vrăjmaşii Săi şi mâniindu-să Însuşi spre nepriiatinii Săi.
3. Domnul e înţelept şi mare cu tăriia şi curăţând, nu va face pre cel nevinovat Domnul. În vifor şi în volbură căile Lui, şi negurele pravul picioarelor Lui.
4. Certând marea şi uscându-o, şi toate râurile spre pustie ducându-le; slăbit-au Vasan şi Carmilul, şi floarea Livanului s-au veştezit.
5. Munţii s-au clătit de cătră El şi dealurile s-au pustiit; şi s-au cutremurat pământul de cătră faţa Lui, şi lumea şi toţi cei ce lăcuiesc într-însa.
134v 6. Înaintea feaţii urgiii Lui cine va sta? Sau | cine va sta împrotivă întru mâniia iuţimii Lui? Urgiia Lui s-au vărsat ca focul şi pietrile s-au slăbit de cătră El.
7. Bun e Domnul şi întărind în zioa năcazului, şi ştiind pre cei ce nădăjduiesc întru Sâne.
8. Şi în potopul ce treace sfârşire va face locului Lui. Şi pre nepriiatinii Lui îi va goni întunearecul.
9. Ce gândiţi împrotiva Domnului? Sfârşirea El va face, nu să va scula îndoit năcaz.
10. Căci ca spinii împreună să îmbrăţişază, aşa uspăţul acelor ce aseamenea beau. Sfârşi-să-vor ca pozderâia plină de uscăciune.
11. Din tine va ieşi cel ce gândeaşte împrotiva Domnului răotate, cel ce cu mintea cugetă nelegiuirea.
12. Aceastea zice Domnul: „De vor fi desăvârşit, şi aşea mai mulţi, şi aşa să vor tunde şi va treace. Năcăjitu-te-am şi nu te voiu mai năcăji.
13. Şi acum voiu zdrobi varga lui din dosul tău şi legăturile tale le voiu rumpe”.
14. Şi va porunci preste tine Domnul: „Nu să va sămăna din numele tău mai mult. Din casa dumnezeului tău voiu omorî chipul cel cioplit şi vărsat, pune-voiu mormântul tău, că necinstit eşti”.
15. *Iată, preste munţi picioarele lui, ce bine vesteaşte şi propoveduiaşte pacea! Prăznuiaşte, Iudo, sărbătorile tale şi răsplăteaşte făgăduinţele tale, că nu va mai adaoge a treace prin tine Velial! Cu totul au perit.

*Isaie 52, 7. Râm. 10, 15.

Cap 2

Conocirea Ninivei şi cea de la haldei jefuirea ei, căci cu trufie s-au purtat împrotiva norodului Domnului. ||

1. Suitu-s-au cel ce râsipeaşte înaintea ta, cel ce păzeaşte conocirea. Ia aminte calea, întăreaşte coapsele, învârtoşază vârtutea foarte! 135r
2. Că au răsplătit Domnul mândriia lui Iacov, ca mândriia lui Israil, că jefuitorii i-au râsipit şi mlădiţele lor le-au rupt.
3. Pavăza celor tari ai lui înfocată, bărbaţii oastei în roşu îmbrăcaţi. Înfocate-s hamurile căruţii în zioa gătirii lui şi cărăuşii s-au ameţit.
4. În căli s-au turburat, căruţele s-au lovit în uliţe. Vedearea lor ca fălinarii, ca fulgerele ce aleargă.
5. Aduce-ş-va aminte de cei tari ai săi, cădea-vor în căile sale, degrabă să vor sui pre zidurile ei şi să va găti umbrariul.
6. Porţile râurilor s-au deşchis şi bisearica până la pământ s-au surpat.
7. Şi ostaşul rob s-au dus. Şi slujnicile lui amânănţa, jemând ca porumbiţele murmurând în inimile sale.
8. Şi Ninivea, ca scăldătoarea apelor, apele ei. Iară ei au fugit. „Staţi, staţi!" Şi nu iaste cine să se întoarcă.
9. „Răpiţi argintul, răpiţi aurul şi nu iaste sfârşitul bogăţiii lor din toate vasele ceale dorite".
10. Răsipitu-s-au şi s-au tăiat şi s-au rupt; şi inima e lâncedă şi slăbiciunea jenunchelor şi scădearea în toate coapsele. Şi a tuturor faţa lor ca negrimea oalei.
11. Unde e lăcaşul leilor şi păşunea puilor de lei, la carea s-au dus leul să între acolo puiul leului, şi nu iaste cine să sparie?
12. Leul au trimis destul puilor săi şi au sugrumat leiţelor sale şi au umplut de pradă peşterile sale şi culcuşul său de răpire. |
13. „Iată, Eu cătră tine! – zice Domnul oastelor – şi voiu aprinde până la fum căruţele tale şi leuţii tăi îi va mânca sabia; şi voiu râsipi de pre pământ prada ta şi nu să va mai auzi glasul solilor tăi". 135v

Cap 3

Ninivea, cetatea sângiurilor, supt nume de preacurvă să vesteaşte, că să va jefui, carea cu pilda Alexandriei, ceii de vaviloneani jefuite, să întăreaşte. Nici va fi cine să tânguiască pre Ninivea au să o mângăie pentru jefuirea ei.

*Ezechiil 24, 9. 1. *Amar, cetatea sângiurilor, toată plină de rumperea minciunii. Nu să va depărta de la tine răpirea.

*Avacuc 2, 12. 2. *Glasul zbiciului şi glasul pornirii roatei, şi a calului ce tropoteaşte şi a căruţii ce fierbe şi a călăraşului ce încalecă,
3. Şi a sabiii ce sclipeaşte şi a suliţei ce fulgeră şi a mulţimii omorâte şi a grealii căderi; nice este sfârşitul trupurilor celor moarte şi vor cădea în trupurile sale.
4. Pentru mulţimea curviilor a curvei ceii frumoase şi iubite şi carea are fermecătorii, care au vândut limbile cu curviile sale şi neamurile cu fermecătoriile sale.

*Isaie 47, 3. 5. „Iată, Eu cătră tine! – zice Domnul oastelor – *şi voiu deascoperi ceale de ruşine ale tale în faţa ta şi voiu arăta limbilor goliciunea ta şi împărăţiilor ocara ta.
6. Şi voiu arunca preste tine urăciuni şi cu batjocuri te voiu năcăji şi te voiu pune spre pildă.
7. Şi va fi tot cine te va vedea va sări de cătră tine şi va zice: «Jefuitu-s-au Ninivea. Cine va clăti preste tine capul? De unde îţi voiu căuta mângăiare?» ||
8. Au doară, mai bună eşti decât Alexandriia noroadelor, ceaea ce lăcuiaşte între râuri? 136r Ape, împrejurul ei, a căriia bogăţii, marea; apele, zidurile ei.
9. Ethiopiia, tăriia ei, şi Eghiptul; şi nu e sfârşit. Africele şi Liviile au fost întru ajutoriul tău.
10. Ci şi aceaea spre mutare s-au dus în robie, mititeii ei s-au lovit în capul a toate uliţele; şi preste cinstiţii ei au aruncat soarte şi toţi marii ei s-au înfipt în obezi.
11. Şi tu, dară, te vei îmbăta şi vei fi urgisită; şi tu vei căuta ajutoriu de la nepriiatini.

12. Toate tăriile tale ca smochinul cu poamele sale; de să vor scutura, vor cădea în gura mâncătoriului.

13. Iată, norodul tău, muieri în mijlocul tău. Nepriiatinilor tăi, cu deşchidere să vor desface porţile pământului tău, îmbuca-va focul răteazele tale.

14. Apă pentru conăcire scoate ţie, dereage tăriile tale, întră în tină şi calcă, silind ţine cărămida.

15. Acolo te va mânca focul, peri-vei de sabie, îmbuca-te-va ca gândacul, adună-te ca gândacu, înmulţeaşte-te ca lăcusta.

16. Mai multe ai făcut neguţătoriile tale decât sânt stealele ceriului. Gândacul s-au desfăcut şi au zburat.

17. Străjile tale ca lăcustele, şi mititeii tăi ca lăcustele lăcustelor, care să nădăjduiesc în garduri în zi de frig. Soarele au răsărit şi au zburat şi nu s-au cunoscut locul lor, unde au fost.

18. Adormit-au păstorii tăi, împăratul Assur. Îngropa-se-vor căpeteniile tale. Pitulatu-s-au norodul tău prin munţi şi nu e cine să-i adune.

19. Nu e tăinuită zdrobirea ta, rea e rana ta. Toţi carii au auzit veastea ta ş-au strâns | 136v mâna preste tine, că preste carele n-au covârşit răotatea ta pururea?"

A

ACOLO: adv.
acolo: 2,11; 3,15

ACUM: adv.
acum: 1,13

(a) ADĂUGA: v. I; var. **(a) ADAOGE:** v. III „a continua”
va adaoge: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,15

(a) ADORMI: v. IV
adormit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,18

(a-şi) ADUCE: v. III
aduce(-ş)-va: *ind. viit.I. 3.sg., în loc. v.* ***aduce-ş-va aminte*** 2,5

(a se) ADUNA: v. I
adună(-te): *imperativ 2.sg.* 3,15
să adune: *conj. prez. 3.sg.* 3,18

AJUTOR: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **AJUTORIU**
ajutoriul: *sg. ac.* 3,9
ajutoriu: *sg. ac.* 3,11

(a) ALERGA: v. I
aleargă: *ind. prez. 3.pl.* 2,4

AMAR:
amar: *s.n.* (+dat.; aici dat. este subînţeles) *sg. nom.* „vai” 3,1

(a) AMENINŢA: v. I
amânănţa: *ind. imp. 3.pl.* 2,7

(a se) AMEŢI: v. IV
(s-)au ameţit: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,3

AMINTE: adv.
aminte: *adv. în loc. v.* ***a-şi aduce aminte/a lua aminte***; vezi **(a-şi) ADUCE/(a) LUA**

APĂ: s.f.
apelor: *pl. gen.* 2,8
apele: *pl. nom.* 2,8; 3,8
ape: *pl. nom.* 3,8
apă: *sg. ac.* 3,14

(a) APRINDE: v. III
voiu aprinde: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,13

(a) ARĂTA: v. I
voiu arăta: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,5

ARGINT: s.n.
argintul: *sg. ac.* 2,9

(a) ARUNCA: v. I
voiu arunca: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,6
au aruncat: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,10

ASEMENEA: adv.; var. (Înv.) **ASEAMENEA**
aseamenea: 1,10

AŞA: adv.; var. (Înv. şi reg.) **AŞEA**
aşa: 1,10, 12
aşea: 1,12

AUR: s.n.
aurul: *sg. ac.* 2,9

(a se) AUZI: v. IV
(să) va auzi: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,13
au auzit: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,19

(a) AVEA: v. II
are: *ind. prez. 3.sg.* 1,2; 3,4

B

BABILONEAN: s.m.; var. **VAVILONEAN** (la pl.) „populaţie semitică ce atrăit în Babilon în mileniile 2 –1 a.C.”
vaviloneani: *pl. ac.* rezum. cap.3

BATJOCURĂ: s.f.
batjocuri: *pl. ac.* 3,6

BĂRBAT: s.m.
bărbaţii: *pl. nom.* 2,3

(a) BEA: v. II
beau: *ind. prez. 3.pl.* 1,10

BICI: s.n.; var. (Reg.) **ZBICI**
zbiciului: *sg. gen.* 3,2

(a) BINEVESTI: v. IV (scris şi) **(a) BINE VESTI** „a propovădui binele”
bine vesteaşte: *ind. prez. 3.sg.* 1,15

BISERICĂ: s.f.; var. (Înv.) **BISEARICĂ**
bisearica: *sg. nom.* 2,6

BOGĂŢIE: s.f.
bogăţiii: *sg. gen.* 2,9
bogăţii: *pl. nom.* 3,8

BUN, -Ă: adj.
bun: *m. sg. nom.* 1,7
(mai) bună: *f. sg. nom.* 3,8

C

CAL: s.m.
calului: *sg. gen.* 3,2

CALE: s.f.
căile: *pl. nom./ac.* 1,3; 2,5
calea: *sg. ac.* 2,1
căli: *pl. ac.* 2,4

CAP: s.n.
capul: *sg. ac.* 3,7, 10

CARTE: s.f.
cartea: *sg. nom.* 1,1

CASĂ: s.f.
casa: *sg. ac.* 1,14

(a) CĂDEA: v. II
cădea-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,5
vor cădea: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,3, 12

CĂDERE: s.f.
căderi: *sg. gen.* 3,3

CĂLĂRAŞ: s.m. „călăreţ”
călăraşului: *sg. gen.* 3,2

(a) CĂLCA: v. I
calcă: *imperativ 2.sg.* 3,14

CĂPETENIE: s.f.
căpeteniile: *pl. nom.* 3,18

CĂRĂMIDĂ: s.f.
cărămida: *sg. ac.* 3,14

CĂRĂUȘ: s.m. (Înv.) „căruțaș”
cărăușii: *pl. nom.* 2,3

CĂRUȚĂ: s.f.
căruții: *sg. gen.* 2,3; 3,2
căruțele: *pl. nom./ac.* 2,4, 13

(a) CĂUTA: v. I
voiu căuta: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,7
vei căuta: *ind. viit.I. 2.sg.* 3,11

CER: s.n.; var. **CERIU**
ceriului: *sg. gen.* 3,16

(a) CERTA: v. I
certând: *gerunziu* 1,4

CETATE: s.f.
cetatea: *sg. nom.* rezum. cap.3
cetatea: *sg. voc., în sintagma* ***cetatea sângiurilor*** 3,1

CHIP: s.n.
chipul: *sg. ac., în sintagma* ***chipul cel cioplit și vărsat*** 1,14

CINSTIT, -Ă: s.m./f.
cinstiții: *s.m. pl. ac.* 3,10

CIOPLIT, -Ă: adj.
cioplit: *n. sg. ac.* (cf. **CHIP**) 1,14

(a se) CLĂTI: v. IV „a se cutremura”; „a clătina (capul în semn de compasiune)”
(s-)au clătit: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,5
va clăti: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,7

COAPSĂ: s.f.
coapsele: *pl. ac.* 2,1, 10

CONĂCIRE: s.f.; var. **CONOCIRE** „împresurare”; „asediere”; (cf. **Indice** Mi)
conocirea: *sg. ac.* 2,1
conăcire: *sg. ac.* 3,14

(a) COVÂRȘI: v. IV
au covârșit: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,19

(a) CUGETA: v. I
cugetă: *ind. prez. 3.sg.* 1,11

CULCUȘ: s.n.
culcușul: *sg. ac.* 2,12

(a se) CUNOAȘTE: v. III
(s-)au cunoscut: *ind. pf.c. 3.sg.* 3, 17

(a) CURĂȚA: v. I; var. **(a) CURĂȚI**
curățând: *gerunziu* 1,3

CURVĂ: s.f.
curvei: *sg. gen.* 3,4

CURVIE: s.f.
curviilor: *pl. gen.* 3,4
curviile: *pl. ac.* 3,4

(a se) CUTREMURA: v. I
(s-)au cutremurat: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,5

D

DEAL: s.n.
dealurile: *pl. nom.* 1,5

DEGRABĂ: adv.
degrabă: 2,5

(a se) DEPĂRTA: v. I
(să) va depărta: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,1

DESĂVÂRȘIT, -Ă: adj.
desăvârșit: *(aici) adj. in v.* 1,12

(a se) DESCHIDE: v. III; var. **(a se) DEȘCHIDE**
(s-)au deșchis: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,6

DESCHIDERE: s.f.; var. **DEȘCHIDERE**
deșchidere: *sg. ac.* 3,13

(a) DESCOPERI: v. IV
voiu deascoperi: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,5

(a se) DESFACE: v. III
(să) vor desface: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,13
(s-)au desfăcut: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,16

DESTUL: adv.
destul: 2,12

DOMN: s.m. (s. propriu) „Dumnezeu”
Domnul: *sg. nom.* 1,2, 3, 7, 12, 14; 2,2
Domnului: *sg. gen.* 1,9, 11; rezum. cap.2
Domnul: *sg. nom., în sintagma* ***Domnul oastelor*** 2,13; 3,5

DORIT, -Ă: adj.
dorite: *n. pl. ac.* 2,9

DOS: s.n.
dosul: *sg. ac.* 1,13

(a) DREGE: v. III; (Înv. și reg.) **(a) DEREGE**
dereage: *imperativ 2.sg.* 3,14

(a se) DUCE: v. III
ducându-: *gerunziu* 1,4
(s-)au dus: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,7, 11; 3,10

DUMNEZEU: s.m. „Divintatea”
Dumnezeu: *sg. nom./gen.* rezum. cap.1; 1,2

DUMNEZEU: s.m.; „zeu”; „idol”
dumnezeului: *sg. gen.* 1,14

F

(a) FACE: v. III
va face: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,3, 8, 9
ai făcut: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,16

FAŢĂ: s.f.
faţa: *sg. ac., în loc. prep.* ***în faţa/*** (Înv.) ***de către faţa*** „(de) dinaintea" 1,5; 3,5
feaţii: *sg. gen., în loc. prep.* (Înv.) **înaintea feaţii** „dinaintea" 1,6
faţa: *sg. nom.* 2, 10

FĂGĂDUINŢĂ: s.f.
făgăduinţele: *pl. ac.* 1,15

FELINAR: s.n./(Neob.) s.m.; var. (Înv.) **FĂLINARIU** (cf. **Indice** Dn)
fălinarii: *pl. ac.* 2,4

FERMECĂTORIE: s.f. (cf. **Indice** Mi)
fermecătorii: *s.m. pl. ac.* 3,4
fermecătoriile: *pl. ac.* 3,4

(a) FI: v. IV
e: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1; 1,2, 3, 7; 2,10, 11; 3,9, 18, 19
eşti: *ind. prez. 2.sg.* 1,14; 3,8
este: *ind. prez. 3.sg.* 3,3
vor fi: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,12
va fi: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.3; 3,7
au fost: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,9, 17
-s: *ind. prez. 3.pl.* 2,3
iaste: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1; 2,8, 9, 11
sânt: *ind. prez. 3.pl.* 3,16

(a) FIERBE: v. III
fierbe: *ind. prez. 3.sg.* 3,2

FLOARE: s.f.
floarea: *sg. nom.* 1,4

FOC: s.n.
focul: *sg. nom./ac.* 1,6; 3,13, 15

FRIG: s.n.
frig: *sg. ac.* 3,17

FRUMOS, -OASĂ: adj.
frumoase: *f. sg. gen.* 3,4

(a) FUGI: v. IV
au fugit: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,8

FULGER: s.n.
fulgerele: *pl. ac.* 2,4

(a) FULGERA: v. I
fulgeră: *ind. prez. 3.sg.* 3,3

FUM: s.n.
fum: *sg. ac.* 2,13

G

GARD: s.n.
garduri: *pl. ac.* 3, 17

(a se) GĂTI: v. IV
(să) va găti: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,5

GĂTIRE: s.f.
gătirii: *sg. gen.* 2,3

GÂNDAC: s.m.
gândacul: *sg. nom./ac.* 3,15, 16
gândacu: *sg. ac.* 3,15

(a) GÂNDI: v. IV
gândiţi: *ind. prez. 2.pl.* 1,9
gândeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 1,11

(a) GEME: v. III
jemând: *gerunziu* 2,7

GENUNCHI: s.m.; var (Iuz.) **GENUNCHE**
jenunchelor: *pl. gen.* 2,10

GLAS: s.n.
glasul: *sg. nom.* 2,13; 3,2

GOLICIUNE: s.f.
goliciunea: *sg. ac.* 3,5

(a) GONI: v. IV
va goni: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,8

GREU, GREA: adj.
grealii: *adj. antep. f. sg. gen.* 3,3

GURĂ: s.f.
gura: *sg. ac.* 3,12

H

HALDEU: s.m. (cf. **Indice** Ir)
haldei: *pl. ac.* rezum. cap.2

HAM: s.n.
hamurile: *pl. nom.* 2,3

I

IATĂ: interj.
iată: 1,15; 2,13; 3,5, 13

(a) IEŞI: v. IV
va ieşi: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,11

INIMĂ: s.f.
inimile: *pl. ac.* 2,7
inima: *sg. nom.* 2,10

(a) INTRA: v. I; var. (Pop.) **(a) ÎNTRA**
întră: *imperativ 2.sg.* 3,14

IUBIT, -Ă: adj.
iubite: *f. sg. gen.* 3,4

IUŢIME: s.f. „mânie"
iuţime: *sg. ac.* 1,2
iuţimii: *sg. gen.* 1,6

IZBĂVITOR, -TOARE: s.m./f.
izbăvitoriu: *s.m. sg. nom.* rezum. cap.1

(a) IZBÂNDI: v. IV „a se răzbuna"
izbândeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 1,2
izbândind: *gerunziu* 1,2

IZBÂNDITOR, -TOARE: s.m./f. „persoană care se răzbună"
izbânditoriu: *s.m. sg. nom.* 1,2

Î

(a se) ÎMBĂTA: v. I
(te) vei îmbăta: *ind. viit.I. 2.sg.* 3,11

ÎMBRĂCAT, -Ă: adj.
îmbrăcaţi: *m. pl. nom.* 2,3

(a se) ÎMBRĂŢIŞA: v. I
(să) îmbrăţişază: *ind. prez. 3.pl.* 1,10

(a) ÎMBUCA: v. I
îmbuca-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,13
îmbuca(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,15

ÎMPĂRAT: s.m.
împăratul: *sg. voc., în sintagma* ***împăratul Assur*** 3, 18

ÎMPĂRĂŢIE: s.f.
împărăţiilor: *pl. dat.* 3,5

ÎMPOTRIVĂ: adv./prep.; var. (Înv. şi pop.) **ÎMPROTIVĂ**
împrotivă: *adv.* rezum. cap.1; 1,6
împrotiva: *prep.* 1,9, 11; rezum. cap.2

ÎMPREJURUL: prep.
împrejurul: 3,8

ÎMPREUNĂ: adv.
împreună: 1,10

ÎNAINTEA: prep.
înaintea: 1,6; 2,1

(a) ÎNCĂLECA: v. I
încalecă: *ind. prez. 3.sg.* 3,2

ÎNDOIT, -Ă: adj. „dublu”
îndoit: *n. sg. nom.* 1,9

(a se) ÎNFIGE: v. III
(s-)au înfipt: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,10

ÎNFOCAT, -Ă: adj.
înfocată: *f. sg. nom.* 2,3
înfocate: *n. pl. nom.* 2,3

(a se) ÎNGROPA: v. I
îngropa(-se)-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,18

(a se) ÎNMULŢI: v. IV
înmulţeaşte(-te): *imperativ 2.sg.* 3,15

(a se) ÎNTĂRI: v. IV
întărind: *gerunziu* 1,7
întăreaşte: *imperativ 2.sg.* 2,1
(să) întăreaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3

(a se) ÎNTOARCE: v. III
să (se) întoarcă: *conj. prez. 3.sg.* 2,8

(a) ÎNTRA: v. I; vezi **(a) INTRA**

ÎNTUNERIC: s.n.; var. (Înv.) **ÎNTUNEAREC**
întunearecul: *sg. nom.* 1,8

ÎNŢELEPT, -EAPTĂ: adj.
înţelept: *m. sg. nom.* 1,3

(a) ÎNVÂRTOŞA: v. I
învârtoşază: *imperativ 2.sg.* 2,1

J

(a se) JEFUI: v. IV
jefuitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,7
(să) va jefui: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.3

JEFUIRE: s.f.
jefuirea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.2; rezum. cap.3

JEFUIT, -Ă: adj.
jefuite: *f. sg. gen.* rezum. cap.3

JEFUITOR, -TOARE: s.m./f.
jefuitorii: *s.m. pl. nom.* 2,2

L

LĂCAŞ: s.n.; vezi **LOCAŞ**

(a) LĂCUI: v. IV; vezi **(a) LOCUI**

LĂCUSTĂ: s.f.
lăcusta: *sg. ac.* 3,15
lăcustele: *pl. ac.* 3,17
lăcustelor: *pl. gen.* 3,17

LÂNCED, -Ă: adj.
lâncedă: *f. sg. nom.* 2,10

LEGĂTURĂ: s.f.
legăturile: *pl. ac.* 1,13

LĂCAŞ: s.n.; var. (Reg.) **LĂCAŞ**
lăcaşul: *sg. nom.* 2,11

LEIŢĂ: s.f. (Înv. şi rar) „leoaică”
leiţelor: *pl. dat.* 2, 12

LEU: s.m.
leilor: *pl. gen.* 2,11
lei: *pl. ac.* 2,11
leul: *sg. nom.* 2,11, 12
leului: *sg. gen.* 2,11

LEUŢ: s.m.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Ion Budai-Deleanu, *Lexicon românesc-nemţesc şi nemţesc-românesc* (...) În patru tomuri. [Manuscris din 1818; Bibl. Academiei Române, cotele 3728 – 3731].
leuţii: *pl. ac.* 2,13

LIMBĂ: s.f.
limbile: *pl. ac.* 3,4
limbilor: *pl. dat.* 3,5

LOC: s.n.
locului: *sg. dat.* 1,8
locul: *sg. nom.* 3,17

LOCAŞ: s.n; var. (Reg.) **LĂCAŞ**
lăcaşul: *sg. nom.* 2,11

(a) LOCUI: v. IV; var. (Înv.) **(a) LĂCUI**
lăcuiesc: *ind. prez. 3.pl.* 1,5
lăcuiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 3,8

(a se) LOVI: v. IV
(s-)au lovit: *ind. pf. c. 3.pl.* 2,4; 3,10

(a) LUA: v. I
ia: *imperativ 2.sg., în loc. v.* ***ia aminte*** 2,1

LUME: s.f.
lumea: *sg. nom.* 1,5

M

MARE: adj./s.
mare: *m./f. sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,3
marii: *s.m. pl. nom.* 3,10

MARE: s.f.
marea: *sg. nom./ac.* 1,4; 3,8

MÂNĂ: s.f.
mâna: *sg. ac.* 3,19

(a) MÂNCA: v. I
va mânca: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,13; 3,15

MÂNCĂTOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Înv.) **MÂNCĂTORIU**
mâncătoriului: *sg. gen.* 3, 12

MÂNDRIE: s.f.
mândriia: *sg. ac.* 2,2

(a) MÂNGÂIA: v. I; var. (Înv. și rar) **(a) MÂNGĂIA**
să mângăie: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.3

MÂNGÂIERE: s.f.; var. (Înv.) **MÂNGĂIARE**
mângăiare: *sg. ac.* 3,7

(a se) MÂNIA: v. I
mâniindu(-să): *gerunziu* 1,2

MÂNIE: s.f.
mânii: *sg. dat.* rezum. cap.1
mâniia: *sg. ac.* 1,6

MIJLOC: s.n.
mijlocul: *sg. ac., în loc. prep.* ***în mijlocul*** 3,13

MINCIUNĂ: s.f.
minciunii: *sg. gen.* 3,1

MINTE: s.f.
mintea: *sg. ac.* 1,11

(a) MISTUI: v. IV
va mistui: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.1

MITITEL, -EA: s.m./f. „micșor”
mititei: *s.m. pl. nom.* 3,10, 17

MLĂDIȚĂ: s.f.
mlădițele: *pl. ac.* 2,2

MORMÂNT: s.n.
mormântul: *sg. ac.* 1,14

MORT, MOARTĂ: adj.
moarte: *n. pl. gen.* 3,3

MUIERE: s.f.
muieri: *pl. nom.* 3,13

MULT, -Ă: adj./adv.
(mai) mulți: *adj. m. pl. nom.* 1,12
(mai) multe: *f. pl. ac.* 3,16
(mai) mult: *adv.* 1,14

MULȚIME: s.f.
mulțimii: *sg. gen.* 3,3
mulțimea: *sg. ac.* 3,4

MUNTE: s.m.
munții: *pl. nom.* 1,5
munți: *pl. ac.* 1,15; 3,18

(a) MURMURA: v. I (cf. **Indice** 2Lg)
murmurând: *gerunziu* 2,7

MUTARE: s.f. „surghiun”, „exil”
mutare: *sg. ac.* 3,10

N

(a se) NĂDĂJDUI: v. IV
nădăjduiesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.1; 1,7
(să) nădăjduiesc: *ind. prez. 3.pl.* 3,17

NEAM: s.n.
neamurile: *pl. ac.* 3,4

NECAZ: s.n.; var. (Reg.) **NĂCAZ**
năcazului: *sg. gen.* 1,7
năcaz: *sg. nom.* 1,9

(a) NECĂJI: v. IV; var. (Pop.) **(a) NĂCĂJI**
năcăjitu(-)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,12
voiu năcăji: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,12; 3,6

NECINSTIT, -Ă: adj.
necinstit: *m. sg. nom.* 1,14

NEGRIME: s.f. (Rar) „negreală”
negrimea: *sg. ac.* 2,10

NEGURĂ: s.f.
negurele: *pl. nom.* 1,3

NEGUȚĂTORIE: s.f.
neguțătoriile: *pl. ac.* 3,16

NELEGIUIRE: s.f.
nelegiuirea: *sg. ac.* 1,11

NEPRIETEN: s.m.; var. (Înv.) **NEPRIIATIN**
nepriiatinii: *pl. ac.* 1,2, 8
nepriiatini: *pl. ac.* 3,11
nepriiatinilor: *pl. dat.* 3,13

NEVINOVAT, -Ă: s.m./f.
(cel) nevinovat *s.m. sg. ac.* 1,3

NOROD: s.n.
norodului: *sg. gen.* rezum. cap. 1; rezum. cap.2
noroadelor: *pl. gen.* 3,8
norodul: *sg. nom.* 3,13, 18

NUME: s.n.
numele: *sg. ac.* 1,14
nume: *sg. ac.* rezum. cap.3

O

OALĂ: s.f.
oalei: *sg. gen.* 2, 10

OASTE: s.f.
oastei: *sg. gen.* 2,3
oastelor: *pl. gen., în sintagma* ***Domnul oastelor*** 2,13; 3,5

OBADĂ: s.f.
obezi: *pl. ac.* 3,10

OCARĂ: s.f.
ocara: *sg. ac.* 3,5

OMORÂT, -Ă: adj.
omorâte: *f. sg. gen.* 3,3

(a) OMORÎ: v. IV
voiu omorî: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,14

OSPĂȚ: s.n.; var. (Înv. și pop.) **USPĂȚ**
uspățul: *sg. nom.* 1,10

OSTAȘ: s.m.
ostașul: *sg. nom.* 2,7

P

PACE: s.f.
pacea: *sg. ac.* 1,15

PAVĂZĂ: s.f.
pavăza: *sg. nom.* 2,3

PĂMÂNT: s.n.
pământul: *sg. nom.* 1,5
pământ: *sg. ac.* 2,6, 13
pământului: *sg. gen.* 3,13

PĂSTOR: s.m.
păstorii: *pl. nom.* 3,18

PĂȘUNE: s.f.
păşunea: *sg. nom.* 2,11

(a) PĂZI: v. IV
păzească: *ind. prez. 3.sg.* 2,1

PEȘTERĂ: s.f.
peșterile: *pl. ac.* 2,12

PIATRĂ: s.f.
pietrile: *pl. nom.* 1,6

PICIOR: s.n.
picioarelor: *pl. gen.* 1,3
picioarele: *pl. nom.* 1,15

(a) PIERI: v. IV
au perit: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,15
peri-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 3,15

PILDĂ: s.f.
pilda: *sg. ac.* rezum. cap.3
pildă: *sg. ac.* 3,6

(a se) PITULA: v. I
pitulatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,18

PLIN, -Ă: adj.
plină: *f. sg. nom./ac.* 1,10; 3,1

POAMĂ: s.f.
poamele: *pl. ac.* 3,12

POARTĂ: s.f.
porțile: *pl. nom.* 2,6; 3,13

PORNIRE: s.f.
pornirii: *sg. gen.* 3,2

PORUMBIȚĂ: s.f.
porumbițele: *pl. ac.* 2,7

(a) PORUNCI: v. IV
va porunci: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,14

POTOP: s.n.
potopul: *sg. ac.* 1,8

POVARĂ: s.f.
povara: *sg. nom.* 1,1

PRADĂ: s.f.
pradă: *sg. ac.* 2,12
prada: *sg. ac.* 2,13

PRAF: s.n.; var. (Înv. și reg.) **PRAV**
pravul: *sg. nom.* 1,3

(a) PRĂZNUI: v. IV
prăznuiește: *imperativ 2.sg.* 1,15

PREACURVĂ: s.f.
preacurvă: *sg. ac.* rezum. cap.3

(a) PROPOVĂDUI: v. IV; var. (Înv.) **(a) PROPOVEDUI**
propoveduiește: *ind. prez. 3.sg.* 1,15

PROROCIE: s.f.
prorociia: *sg. nom.* în titlu: *Prorociia lui Naum*

PUI: s.m.
puilor: *pl. gen./dat.* 2,11; 2,12
puiul: *sg. nom.* 2,11

(a) PUNE: v. III
pune-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,14
voiu pune: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,6

(a se) PURTA: v. I
(s-)au purtat: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.2

PURURI: adv.; var. **PURUREA**
pururea: 3,19

(a se) PUSTII: v. IV
(s-)au pustiit: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,5

PUSTIU: s.n.; var. **PUSTIE:** s.f.
pustie: *sg. ac.* 1,4

(a) PUTEA: v. II
poate: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1

PUZDERIE: s.f; var. (Înv. și reg.) **POZDĂRIE**
pozderâia: *sg. ac.* 1,10

R

RANĂ: s.f.
rana: *sg. nom.* 3,19

RĂBDĂTOR, -TOARE: adj.; var. (Înv.) **RĂBDĂTORIU**
răbdătoriu: *m. sg. nom.* rezum. cap.1

(a) RĂPI: v. IV
răpiți: *imperativ 2.pl.* 2,9

RĂPIRE: s.f.
răpire: *sg. ac.* 2,12
răpirea: *sg. ac.* 3,1

(a) RĂSĂRI: v. IV
au răsărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,17

(a) RĂSIPI: v. IV; vezi **(a) RISIPI**

(a) RĂSPLĂTI: v. IV
răsplătește: *imperativ 2.sg.* 1,15
au răsplătit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,2

RĂTEZ: s.n. „închizătoare primitivă, formată dintr-o limbă de lemn sau de metal, pentru uși, porți sau ferestre"
rătezele: *pl. ac.* 3,13

RĂU, REA: adj.
rea: *f. sg. nom.* 3,19

RĂUTATE: s.f.; var. (Înv.) **RĂOTATE**
răotate: *sg. ac.* 1,11
răotatea: *sg. nom.* 3,19

RÂU: s.n.
râurile: *pl. ac.* 1,4
râurilor: *pl. gen.* 2,6
râuri: *pl. ac.* 3,8

RÂVNITOR, -TOARE: adj. (Înv.) „invidios"; „gelos"
râvnitoriu: *m. sg. nom.* 1,2

(a) RISIPI: v. IV; var. (Înv. și rar) **(a) RĂSIPI**
râsipește: *ind. prez. 3.sg.* 2,1
au râsipit: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,2
răsipitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,10
voiu râsipi: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,13

ROATĂ: s.f.
roatei: *sg. gen.* 3,2

ROB, ROABĂ: s.m./f.
rob: *sg. nom.* 2,7

ROBIE: s.f.
robie: *sg. ac.* 3,10

ROȘU: s.n.
roșu: *sg. ac.* 2,3

(a se) RUPE: v. III; var. (Înv. și reg.) **(a se) RUMPE**
voiu rumpe: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,13
au rupt: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,2
(s-)au rupt: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,10

RUPERE: s.f.; var. (Înv.) **RUMPERE**
rumperea: *sg. ac.* 3,1

RUȘINE: s.f.
ruşine: *sg. ac., în sintagma* ***ceale de ruşine*** „goliciunea", „nuditatea" (cf. Anania 2001, p.1176) 3,5

S

SABIE: s.f.
sabia: *sg. nom.* 2,13
sabiii: *sg. gen.* 3,3
sabie: *sg. ac.* 3,15

SĂRBĂTOARE: s.f.
sărbătorile: *pl. ac.* 1,15

(a) SĂRI: v. IV
va sări: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,7

SÂNGE: s.n.; pl. (Înv. și pop.) **SÂNGIURI**
sângiurilor: *pl. gen., în sintagma* ***cetatea sângiurilor*** rezum. cap.3; 3,1

SCĂDERE: s.f.
scădearea: *sg. nom.* 2,10

SCĂLDĂTOARE: s.f.
scăldătoarea: *sg. ac.* 2,8

(a) SCLIPI: v. IV
sclipește: *ind. prez. 3.sg.* 3,3

(a) SCOATE: v. III
scoate: *imperativ 2.sg.* 3,14

(a se) SCULA: v. I
(să) va scula: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,9

(a se) SCUTURA: v. I
(să) vor scututra: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,12

(a se) SEMĂNA: v. I; var. (Pop.) **(a se) SĂMĂNA**
(să) va sămâna: *ind. viit.I. impers.* 1,14

(a se) SFÂRȘI: v. IV
sfârşi(-să)-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,10

SFÂRȘIRE: s.f.
sfârşire: *sg. ac.* 1,8
sfârşirea: *sg. ac.* 1,9

SFÂRȘIT: s.n.
sfârşitul: *sg. nom.* 2,9; 3,3
sfârşit: *sg. nom.* 3,9

(a) SILI: v. IV
silind: *gerunziu* 3,14

(a se) SLĂBI: v. IV
slăbit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,4
(s-)au slăbit: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,6

SLĂBICIUNE: s.f.
slăbiciunea: *sg. nom.* 2,10

SLUJNICĂ: s.f.
slujnicile: *pl. nom.* 2,7

SMOCHIN: s.m.
smochinul: *sg. ac.* 3,12

SOARE: s.m.
soarele: *sg. nom.* 3,17

SOARTĂ: s.f.; var. (Înv. și pop.) **SOARTE**
soarte: *sg. ac.* 3,10

SOL: s.m.
solilor: *pl. gen.* 2,13

(a) SPERIA: v. I; var. (Înv. și reg.) **(a) SPĂRIA**
să sparie: *conj. prez. 3.sg.* 2,11

SPIN: s.m.
spinii: *pl. ac.* 1,10

(a) STA: v. I
sta: *inf. prez. fără* ***a*** rezum. cap.1
va sta: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,6
staţi: *imperativ 2.pl.* 2,8

STEA: s.f.
stealele: *pl. nom.* 3,16

STRAJĂ: s.f.
străjile: *pl. nom.* 3,17

(a) STRÂNGE: v. III
au strâns: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,19

(a) SUGRUMA: v. I
au sugrumat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,12

(a se) SUI: v. IV
suitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,1
(să) vor sui: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,5

SULIŢĂ: s.f.
suliţei: *sg. gen.* 3,3

(a se) SURPA: v. I
(s-)au surpat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,6

Ş

(a) ŞTI: v. IV
ştiind: *gerunziu* 1,7

T

TARE: s.m./f.
(celor) tari: *s.m. pl. gen.* 2,3
(cei) tari: *s.m. pl. ac.* 2,5

(a se) TĂIA: v. I
(s-)au tăiat: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,10

TĂINUIT, -Ă: adj.
tăinuită: *f. sg. nom.* 3,19

TĂRIE: s.f. „putere"; „întăritură"
tăriia: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,3; 3,9
tăriile: *pl. nom.* 3,12, 14

(a) TÂNGUI: v. IV
să tânguiască: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.3

TINĂ: s.f.
tină: *sg. ac.* 3,14

(a) TRECE: v. III
treace: *ind. prez. 3.sg.* 1,8
va treace: *ind. viit.I. impers.* 1,12
a treace: *inf. prez.* 1,15

(a) TRIMITE: v. III
au trimis: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,12

(a) TROPOTI: v. IV
tropoteaşte: *ind. prez. 3.sg.* 3,2

TRUFIE: s.f.
trufie: *sg. ac.* rezum. cap.2

TRUP: s.n.
trupurilor: *pl. gen.* 3,3
trupurile: *pl. ac.* 3,3

(a se) TULBURA: v. I; var. (Înv.) **(a se) TURBURA**
(s-)au turburat: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,4

(a se) TUNDE: v. III (fig.) „a (se) secera"
(să) vor tunde: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,12

Ţ

(a) ŢINE: v. III
ţine: *imperativ 2,sg,* 3,14

U

ULIŢĂ: s.f.
uliţe: *pl. ac.* 2,4
uliţele: *pl. gen.* (*cu prep.* ***a + toate***) 3,10

UMBRAR: s.n.
umbrariul: *sg. nom.* 2,5

(a) UMPLE: v. III
au umplut: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,12

URÂCIUNE: s.f.; var. (Înv. și reg.) **URĂCIUNE**
urăciuni: *pl. ac.* 3,6

URGIE: s.f.
urgiii: *sg. gen.* 1,6
urgiia: *sg. nom.* 1,6

(a) URGISI: v. IV
vei fi urgisită: *pasiv ind. viit.I. 2.sg.* 3,11

(a) USCA: v. I
uscându-: *gerunziu* 1,4

USCĂCIUNE: s.f.
uscăciune: *sg. ac.* 1,10

USPĂŢ: s.n.; vezi **OSPĂŢ**

V

VARGĂ: s.f.
varga: *sg. ac.* 1,13

VAS: s.n.
vasele: *pl. ac.* 2,9

VAVILONEAN: s.m.; vezi **BABILONEAN**

(a se) VĂRSA: v. I
(s-)au vărsat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,6

VĂRSAT, -Ă: adj. „turnat”
vărsat: *n. sg. ac., în sintagma* ***chipul cel cioplit şi vărsat*** 1,14

VÂRTUTE: s.f.
vârtutea: *sg. ac.* 2,1

(a) VEDEA: v. II
va vedea: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,7

VEDENIE: s.f.
vedeniii: *sg. gen.* 1,1

VEDERE: s.f.
vedearea: *sg. nom.* 2,4

VESTE: s.f.
veastea: *sg. ac.* 3,19

(a se) VESTI: v. IV
(să) vesteaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3

(a se) VEŞTEJI: v. IV; var. (Înv. şi pop.) **(a se) VEŞTEZI**
(s-)au veştezit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,4

VIFOR: s.n.
vifor: *sg. ac.* 1,3

(a) VINDE: v. III
au vândut: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,4

VOLBURĂ: s.f.
volbură: *sg. ac.* 1,3

VRĂJMAŞ: s.m.
vrăjmaşilor: *pl. gen.* rezum. cap.1
vrăjmaşii: *pl. ac.* rezum. cap.1; 1,2

Z

ZBICI: s.n.; vezi **BICI**

(a) ZBURA: v. I
au zburat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,16, 17

(a) ZDROBI: v. IV
voiu zdrobi: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,13

ZDROBIRE: s.f.
zdrobirea: *sg. nom.* 3,19

ZI: s.f.
zioa: *sg. ac.* 1,7; 2,3
zi: *sg. ac.* 3,17

(a) ZICE: v. III
zice: *ind. prez. 3.sg.* 1,12; 2,13; 3,5
va zice: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,7

ZID: s.n.
zidurile: *pl. nom./ac.* 2,5; 3,8

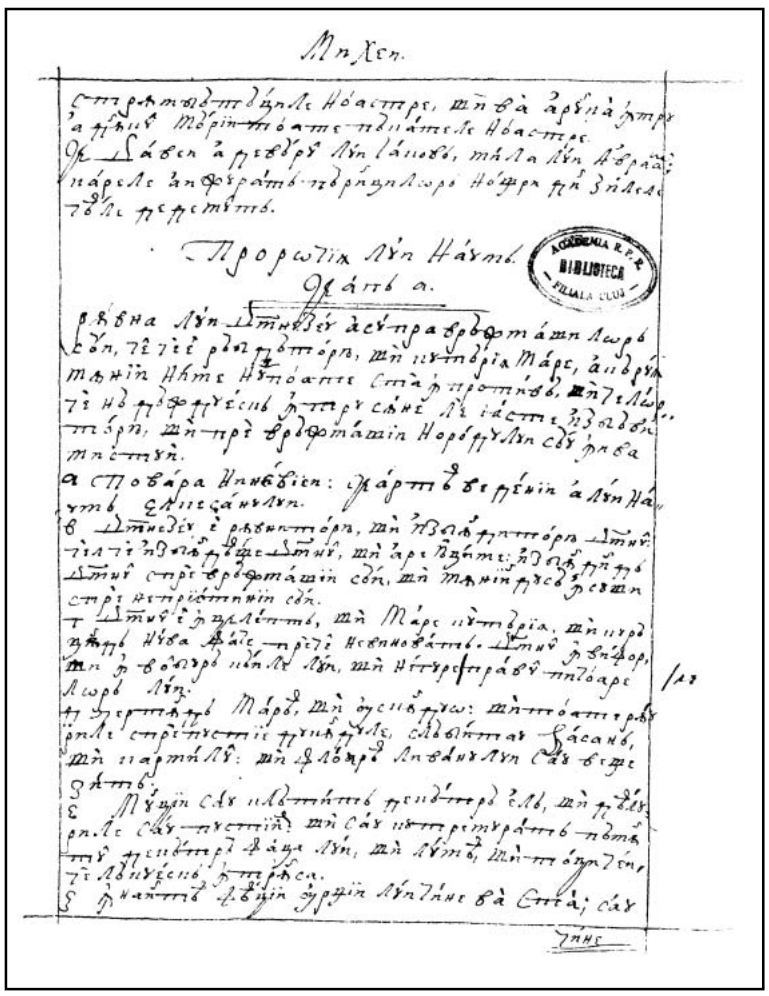

134v

135r

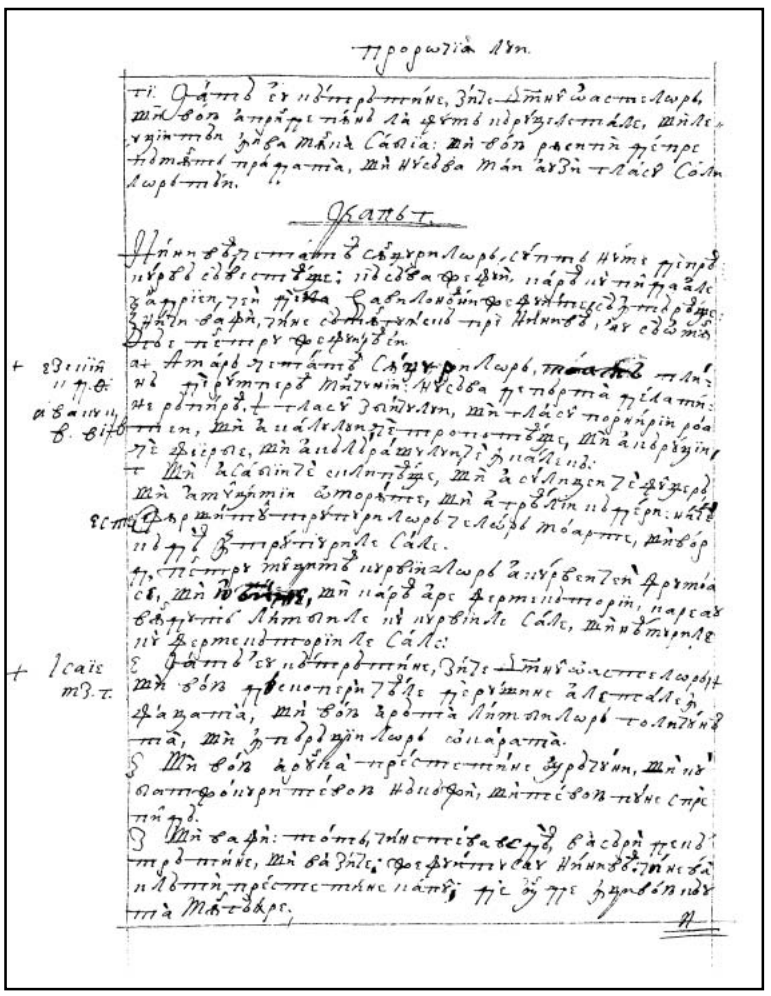

135v

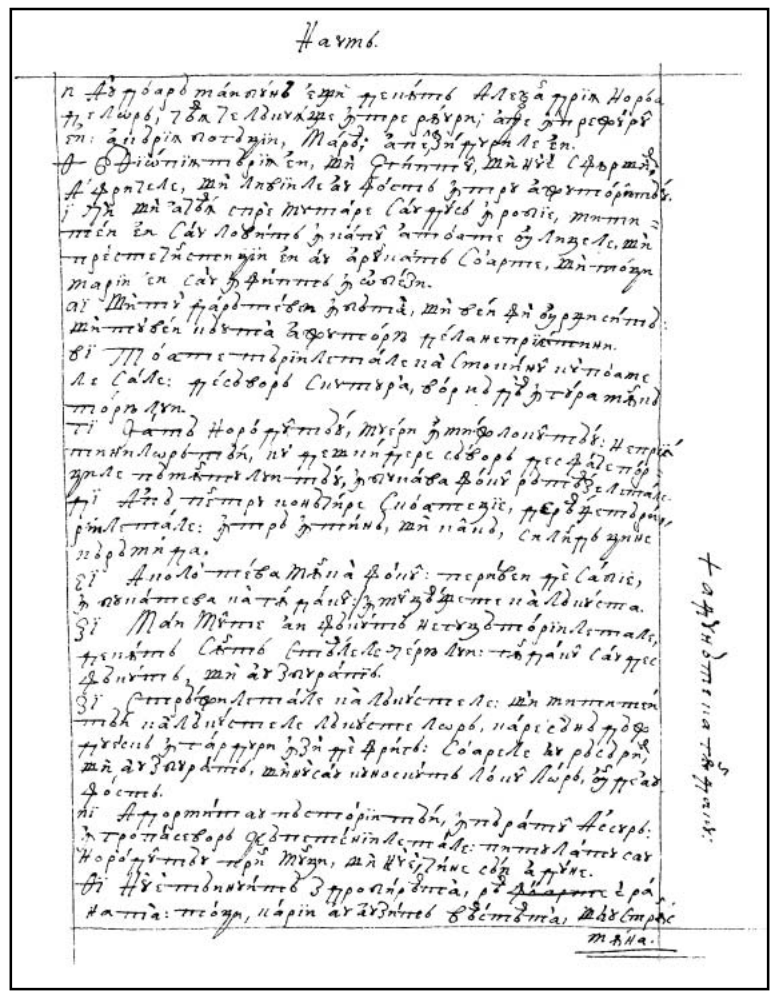

136r

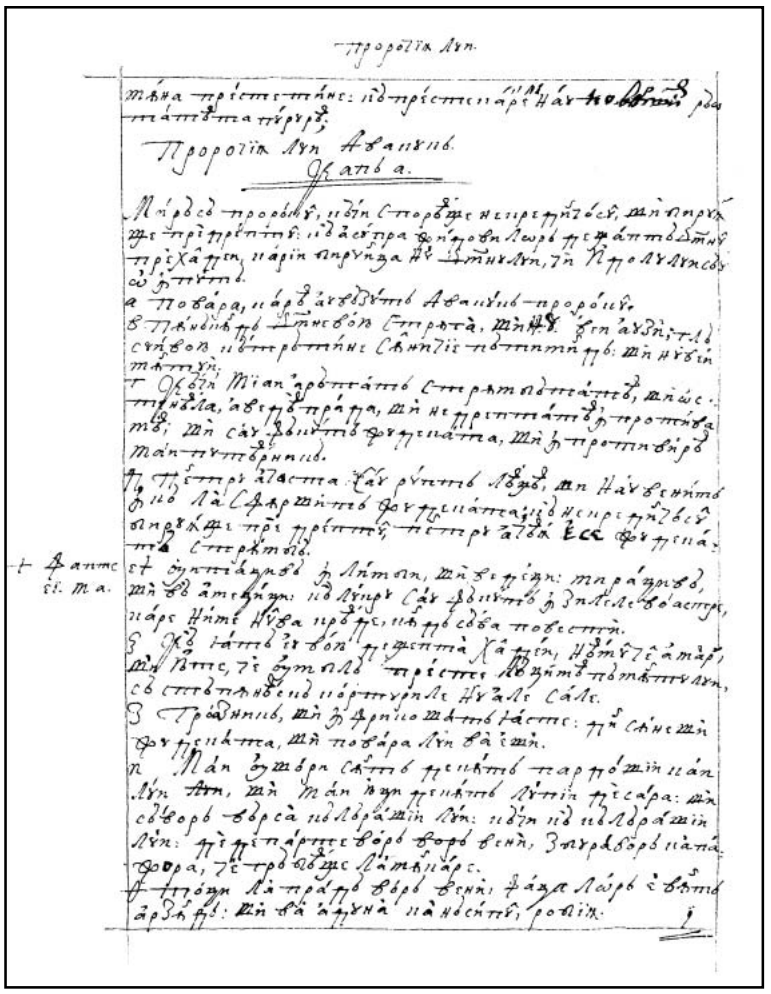

136v

PROROCIIA LUI AVACUC

Cap 1

Miră-să prorocul, căci sporeaşte necredinciosul şi biruiaşte pre dreptul, că asupra jidovilor deştaptă Domnul pre haldei, carii biruinţa nu Domnului, ci idolului său o împută.

1. Povara carea au văzut Avacuc prorocul.
2. Până când, Doamne, voiu strâga şi nu vei auzi? Glăsui-voiu cătră tine, sâlnicie pătimind şi nu vei mântui.
3. Căci mi-ai arătat strâmbătatea şi osteneala? A vedea prada, şi nedreptatea împrotiva mea? Şi s-au făcut judecata şi împrotivirea mai putearnică.
4. Pentru aceasta s-au rupt leagea şi n-au venit încă la sfârşit judecata; că necredinciosul biruiaşte pre dreptul; pentru aceaea iese judecata strâmbă.
5. *Uitaţi-vă în limbi şi vedeţi, miraţi-vă şi vă ameţiţi, că lucru s-au făcut în zilele voastre, care nime nu-l va creade când să va povesti. *Fapte 15, 41.
6. Că, iată, Eu voiu deştepta haldeii, neamul cel amar şi iute, ce umblă preste lăţimea pământului, să stăpânească corturile nu ale sale.
7. Groaznic şi înfricoşat iaste; din sâne şi judecata, şi povara lui va ieşi.
8. Mai uşori sânt decât pardoşii caii lui şi mai iuţi decât lupii de sara. Şi să vor vărsa călăraşii lui, căci că călăraşii lui de departe vor veni, zbura-vor ca pajora ce grăbeaşte la mâncare.
9. Toţi la pradă vor veni, faţa lor e vânt arzând. Şi va aduna ca năsipul robiia. ||
137r 10. Şi acela dintre împăraţi va birui şi tiranii de râs lui vor fi. Acela preste toată mulţimea va râde şi va grămădi şanţul şi o va prinde.
11. Atunci să va schimba duhul şi va treace şi va cădea; aceasta e tăriia lui, a Dumnezeului său.
12. Au nu Tu, din început, Doamne, Dumnezeul mieu, Sfântul mieu? Şi nu vom muri. Doamne, spre judecată l-ai pus, şi pre cel tare, ca să certi, l-ai întemeiat.
13. Curaţi sânt ochii Tăi, să nu vezi răul. Şi a privi spre strâmbătate nu vei putea. Căci priveşti preste cei ce lucră strâmbătate şi taci când îmbucă necredinciosul pre cel mai drept decât sine?
14. Şi vei face pre oameni ca peştii mării şi ca cel ce să târăiaşte, ce n-are căpetenie?
15. Tot cu unghiţa l-au rădicat, trasu-l-au în năvodul său şi l-au adunat în mreaja sa. Pentru aceasta să va veseli şi va sălta.
16. Pentru aceasta va junghiia năvodului său şi va jirtvui mrejii sale, că întru dânşii s-au îngroşat partea lui şi hrana lui cea aleasă.
17. Pentru aceasta, dară, au desfăcut năvodul său şi pururea a omorî limbile nu va ierta.

Cap 2

Proorocului de la Domnul răspuns aşteaptând, i să porunceaşte să scrie vedeniia şi îndelungat întâmplarea ei să o aşteapte. Râsipirea Vavilonului, ce pentru multe a lor nelegiuiri să însămnează, şi cum că idolii nu le vor folosi.

1. re straja mea voiu sta şi voiu încinge treapta preste tărie şi voiu cugeta să văz ce mi să va zice şi ce voiu răspunde cătră cel ce mă vădeaşte. |
2. Şi mi-au răspuns Domnul şi mi-au zis: „Scrie vedearea şi o însămnează preste 137v
leaspezi, să o petreacă cel ce o va ceti.
3. Că încă vedearea e departe şi să va arăta la sfârşit şi nu va minţi; de va zăbovi, aşteaptă-o, că venind vine şi nu va zăbovi.
*Ioan 3, 36. 4. Iată, cel ce e necredincios nu va fi drept sufletul lui într-însul. *Iară cel drept în credinţa
Râml. 1, 17. sa va fi viu.
Galat. 3, 11. 5. Şi precum vinul pre cel ce-l bea înceluie, aşa va fi omul cel mândru şi nu să va
Ovreai 10, 38. împodobi, cel ce au lăţit ca iadul sufletul său; şi e ca moartea şi nu să va umplea şi va aduna cătră sâne toate limbile, şi va grămădi toate noroadele.
6. Au nu toţi aceştia preste el pildă vor lua şi graiul ciumiliturilor lui? Şi să va zice: «Amar celui ce înmulţeaşte nu ale sale – până când? – şi îngreoiază împrotiva sa tină deasă!»”.
7. Au doară, nu de năpraznă să vor scula cei ce te vor muşca? Şi să vor deştepta cei ce te vor rumpe şi le vei fi spre răpire.
8. Că tu ai jefuit neamuri multe, jefui-te-vor toţi cei rămaşi dintre noroade, pentru sângele omului şi strâmbătatea pământului cetăţii şi a tuturor celor ce lăcuiesc într-însa.
9. Amar celui ce adună lăcomie rea casii sale, ca să fie întru înălţime cuibul lui şi gândeaşte că să sloboade din mâna răului!
10. Gândit-ai turburare casii tale, tăiat-ai noroade multe şi au păcătuit sufletul tău.
11. Că piatra din păreate va strâga şi lemnul ce iaste între închieturile zidurilor va răspunde. ||
*Ezec. 24, 9. 12. *Amar celui ce zideaşte cetatea în sângiuri şi găteaşte cetatea în strâmbătate! 138r
Nah. 3, 1. 13. Au doară, nu sânt acestea de la Domnul oastelor? Că să vor osteni noroadele în mult foc, şi neamurile în deşert şi vor scădea.
14. Că să va umplea pământul, ca să cunoască slava Domnului, ca apele ce acopăr marea.
15. Amar celui ce dă beutură priiatinului său, aruncând fierea sa şi îmbătându-l, ca să vază goliciunea lui!
16. Umplutu-te-ai de ocară pentru slavă, bea şi tu şi te ameţeaşte. Încungiura-te-va păharul dreaptei Domnului şi borârea ocării preste slava ta.
17. Că strâmbătatea Livanului te va acoperi, şi bătaia jiviniilor îi va înfricoşa din sângiurile oamenilor şi strâmbătatea pământului şi a cetăţii şi a tuturor celor ce lăcuiesc într-însa.
18. Ce foloseaşte chipul cioplit, că l-au cioplit închipuitoriul său vărsat şi chip mincinos? Că au nădăjduit în chip închipuitoriul lui, ca să facă bozi muţi.
19. Amar celui ce zice lemnului: „Deştaptă-te!”, „Scoală!”, pietrii ce tace. Au doară, acela va putea învăţa? Iată, acesta s-au acoperit cu aur şi cu argint şi nici un duh iaste în ceale dinlăuntrul lui.
*Psalm 10, 5. 20. *Iară Domnul, în bisearica Sa cea sfântă. Tacă de câtră faţa Lui tot pământul!

Cap 3

1. ugăciunea lui Avacum proorocului pentru ceale neştiute.
2. Doamne, auzit-am auzul Tău şi m-am temut. Doamne, lucrul Tău, în mijlocul anilor, înviază-l! | În mijlocul anilor cunoscut îl vei face. Când Te vei mănia, 138v
de milă Îţ vei aduce aminte.
3. Dumnezeu de la austru va veni şi Cel Sfânt, din muntele Faran. Acoperit-au ceriurile slava Lui şi de lauda Lui e plin pământul!
4. Strălucirea Lui ca lumina va fi, coarne în mânile Lui. Acolo s-au ascuns tăria Lui.
5. Înaintea feaţii Lui va mearge moartea şi va ieşi diiavolul înaintea picioarelor Lui.
6. Stătut-au şi au măsurat pământul! Privit-au şi au slobozit neamurile! Şi s-au zdrobit munţii veacului, plecatu-s-au măgurile lumii de cătră căile veacului Lui.

7. Pentru strâmbătate văzut-am şetrile Ethiopiii; turbura-să-vor pieile pământului Madiam.

8. Au doară, în râuri Te-ai măniat, Doamne? Au în râuri e iuţimea Ta? Sau în mare, urgia Ta? Cel ce vei încăleca pre caii Tăi, şi căruţele Tale, mântuirea.

9. Deşteptând vei deştepta arcul Tău, jurământurile neamurilor care ai grăit.

10. Râuri vei tăia pământului. Văzutu-Te-au şi s-au bănuit munţii. Volbura apelor au trecut. Dat-au adâncul glasul său. Înălţimea au râdicat mânile sale.

11. Soarele şi luna au stătut în lăcaşul său în lumina săgeţilor Tale, duce-să-vor întru strălucirea suliţii Tale, ce fulgeră.

12. Cu tropotirea vei călca pământul şi cu iuţimea vei ameţi neamurile.

13. Ieşit-ai spre mântuirea norodului Tău, spre mântuire cu hristosul Tău. Lovit-ai capul din casa celui necredincios, golit-ai temeiul lui până la grumazi.

139r 14. Blăstămat-ai schiptrurile lui, capul || ostaşilor lui, pre cei ce vinea ca volbura a mă pierde. Săltarea lor, ca aceluia ce îmbucă pre cel sărac într-ascuns.

15. Cale ai făcut pre mare cailor Tăi în noroiu de ape multe.

16. Auzit-am şi s-au turburat pântecele mieu; de glas s-au tremurat buzele meale.

Să între putrăjiunea în oasele meale şi supt mine să izvorască.

Ca să mă odihnesc în zi de năcaz, să mă suiu la norodul nostru cel încins.

17. Că smochinul nu va înfluri şi nu va fi sămânţă în vii; muri-va lucrul maslinului şi ogoarăle nu vor aduce mâncare.

Tăia-să-va din ocol dobitocul şi nu va fi ciurdă la iesli.

18. Iară eu în Domnul mă voiu bucura şi voiu sălta în Dumnezeu, Isusul mieu.

19. Dumnezeu Domnul e tăriia mea. Şi va pune picioarele meale ca a cerbilor şi preste ceale înalte ale meale mă va duce biruitoriu spre cel ce cântă în psalm.

A

(a se) ACOPERI: v. IV
acopăr: *ind. prez. 3.pl.* 2,14
va acoperi: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,17
(s-)au acoperit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,19
acoperit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,3

ACOLO: adv.
acolo: 3,4

ADÂNC: s.n.
adâncul: *sg. nom.* 3,10

(a-şi) ADUCE: v. III
(îţ) vei aduce: *ind. viit.I. 2.sg., în loc. v.* ***îţ vei aduce aminte*** 3,2
vor aduce: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,17

(a) ADUNA: v. I
va aduna: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,9; 2,5
au adunat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,15
adună: *ind. prez. 3.sg.* 2,9

ALES, ALEASĂ: adj.
aleasă: *f. sg. nom.* 1,16

AMAR, -Ă: adj./s.
amar: *adj. n. sg. ac.* 1,6
amar: *s.n.* (+ dat.) *sg. nom.* „vai" 2,6, 9, 12, 15, 19

(a se) AMEŢI: v. IV
(vă) ameţiţi: *imperativ 2.pl.* 1,5
(te) ameţeşte: *imperativ 2.sg.* 2,16
vei ameţi: *ind. viit.I. 2.sg.* 3,12

AMINTE: adv.
aminte: *adv. în loc. v.* ***a-şi aduce aminte***; vezi **(a se/-şi) ADUCE**

AN: s.m.
anilor: *pl. gen.* 3,2

APĂ: s.f.
apele: *pl. ac.* 2,14
apelor: *pl. gen.* 3,10
ape: *pl. ac.* 3,15

(a se) ARĂTA: v. I
ai arătat: *ind. pf.c. 2.sg.* 1,3
(să) va arăta: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,3

ARC: s.n.
arcul: *sg. ac.* 3,9

(a) ARDE: v. III
arzând: *gerunziu* 1,9

ARGINT: s.n.
argint: *sg. ac.* 2,19

(a) ARUNCA: v. I
aruncând: *gerunziu* 2,15

(a se) ASCUNDE: v. III
(s-)au ascuns: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,4

AŞA: adv.
aşa: 2,5

(a) AŞTEPTA: v. I
aşteptând: *gerunziu* rezum. cap.2
să aştepte: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.2
aşteaptă: *imperativ 2.sg.* 2,3

ATUNCI: adv.
atunci: 1,11

AUR: s.n.
aur: *sg. ac.* 2,19

AUSTRU: s.n.
austru: *sg. ac.* 3,3

AUZ: s.n.
auzul: *sg. ac.* 3,2

(a) AUZI: v. IV
vei auzi: *ind. viit.I. 2.sg.* 1,2
auzit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,2, 16

(a) AVEA: v. II
are: *ind. prez. 3.sg.* 1,14

B

(a se) BĂNUI: v. IV (aici) „a suferi"
(s-)au bănuit: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,10

BĂTAIE: s.f.
bătaia: *sg. nom.* 2,17

BĂUTURĂ: s.f.; var. **BEUTURĂ**
beutură: *sg. ac.* 2,15

(a) BEA: v. II
bea: *ind. prez. 3.sg.* 2,5
bea: *imperativ 2.sg.* 2,16

(a) BIRUI: v. IV
biruieşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1; 1,4
va birui: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,10

BIRUINŢĂ: s.f.
biruinţa: *sg. ac.* rezum. cap.1

BIRUITOR, -TOARE: adj.
biruitoriu: *m. sg. ac.* 3,19

BISERICĂ: s.f.; var. (Înv.) **BISEARICĂ**
bisearica: *sg. ac.* 2,20

(a) BLESTEMA: v. I; var. **(a) BLĂSTĂMA**
blăstămat-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,14

BORÂRE: s.f.; aici prima atestare a cuvântului; cf. DA, unde prima atestare este în *Lesicon romanesc-latinesc-ungurescnemţesc, Buda, 1825.*
borârea: *sg. nom.* 2,16

BOZ: s.m. „idol"
bozi: *pl. ac.* 2, 18

(a se) BUCURA: v. I
(mă) voiu bucura: *ind. viit.I. 1.sg.* 3, 18

BUZĂ: s.f.
buzele: *pl. nom.* 3,16

C

CAL: s.m.
caii: *pl. nom./ac.* 1,8; 3,8
cailor: *pl. dat.* 3,15

CALE: s.f.
căile: *pl. ac.* 3,6
cale: *sg. ac.* 3,15

CAP: s.n.
capul: *sg. ac.* 3,13, 14

CASĂ: s.f.
casii: *sg. dat.* 2,9, 10
casa: *sg. ac.* 3,13

(a) CĂDEA: v. II
va cădea: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,11

CĂLĂRAȘ: s.m.
călărașii: *pl. nom.* 1,8

(a) CĂLCA: v. I
vei călca: *ind. viit.I. 2.sg.* 3,12

CĂPETENIE: s.f.
căpetenie: *sg. ac.* 1,14

CĂRUȚĂ: s.f.
căruțele: *pl. nom.* 3,8

(a) CÂNTA: v. I
cântă: *ind. prez. 3.sg.* 3,19

CER: s.n.; var. **CERIU**
ceriurile: *pl. nom.* 3,3

CERB: s.m.
cerbilor: *pl. gen.* 3,19

(a) CERTA: v. I
să certi: *conj. prez. 2.sg.* 1,12

CETATE: s.f.
cetății: *sg. gen.* 2,8, 17
cetatea: *sg. ac.* 2,12

CHIP: s.n.
chipul: *sg. nom., în sintagma* ***chipul cioplit*** 2,18
chip: *sg. ac.* 2,18

CIMILITURĂ: s.f.; var. **CIUMILITURĂ**
ciumiliturilor: *pl. gen.* 2,6

(a) CIOPLI: v. IV
au cioplit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,18

CIOPLIT, -Ă: adj.
cioplit: *n. sg. nom., în sintagma* ***chipul cioplit*** 2,18

(a) CITI: v. IV; var. (Înv. și reg.) **(a) CETI**
va ceti: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,2

CIURDĂ: s.f.
ciurdă: *sg. nom.* 3,17

CORN: s.n. (aici) „putere” (cf. Anania 2001, p.1181; coarnele simbolizează puterea).
coarne: *pl. nom.* 3,4

CORT: s.n.
corturile: *pl. ac.* 1,6

(a) CREDE: v. III
va creade: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,5

CREDINȚĂ: s.f.
credința: *sg. ac.* 2,4

(a) CUGETA: v. I
voiu cugeta: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,1

CUIB: s.n.
cuibul: *sg. nom.* 2,9

(a) CUNOAȘTE: v. III
să cunoască: *conj. prez. 3.sg.* 2,14

CUNOSCUT, -Ă: adj.
cunoscut: *n. sg. ac.* 3,2

CURAT, -Ă: adj.
curați: *m. pl. nom.* 1,13

D

(a) DA: v. I
dă: *ind. prez. 3.sg.* 2,15
dat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,10

DEPARTE: adv.
departe: 1,8; 2,3

DES, DEASĂ: adj.
deasă: *f. sg. ac.* 2,6

(a) DESFACE: v. III
au desfăcut: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,17

DEȘERT: s.n.
deșert: *sg. ac.* 2,13

(a se) DEȘTEPTA: v. I
deștaptă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1
voiu deștepta: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,6
(să) vor deștepta: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,7
deșteptând: *gerunziu* 3,9
vei deștepta: *ind. viit.I. 2.sg.* 3,9
deștaptă(-te): *imperativ 2.sg.* 2,19

DIAVOL: s.m.
diiavolul: *sg. nom.* 3,5

DINĂUNTRUL: prep.
dinlăuntrul: 2,19

DOBITOC: s.n.
dobitocul: *sg. nom.* 3,17

DOMN: s.m.
Domnul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; rezum. cap.2; 2,2, 20; 3,18, 19
Domnului: *sg. gen./dat.* rezum. cap.1; 2,14
Doamne: *sg. voc.* 1,2, 12; 3,2, 8
Domnul: *sg. ac., în sintagma* ***Domnul oastelor*** 2,13

DREPT, DREAPTĂ: adj./s.
dreptul: *s.m. sg. ac.* rezum. cap.1; 1,4
(cel mai) drept: *s.m. sg. ac.* 1,13

(cel) drept: *s.m. sg. nom.* 2,4
dreaptei: *s.f. sg. gen.* 2,16
drept: *adj. n. sg. nom.* 2,4

(a se) DUCE: v. III
duce(-să)-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,11
va duce: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,19

DUH: s.n.
duhul: *sg. nom.* 1,11
duh: *sg. nom.* 2,19

DUMNEZEU: s.m.
Dumnezeului: *sg. gen.* 1,11
Dumnezeul: *sg. voc., în sintagma* ***Dumnezeul mieu*** 1,12
Dumnezeu: *sg. nom./ac.* 3,3, 18, 19

F

(a se) FACE: v. III
(s-)au făcut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,3, 5
vei face: *ind. viit.I. 2.sg.* 1,14; 3,2
să facă: *conj. prez. 3.sg.* 2,18
ai făcut: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,15

FAŢĂ: s.f.
faţa: *sg. nom.* 1,9
faţa: *sg. ac., în loc. prep.* (Înv.) ***de câtră faţa*** „(de) dinaintea" 2,20
feaţii: *sg. gen.* 3,5

(a) FI: v. IV
e: *ind. prez. 3.sg.* 1,9, 11; 2,3, 4, 5; 3,3, 8, 19
vor fi: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,10
va fi: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,4, 5; 3,4, 17
vei fi: *ind. viit.I. 2.sg.* 2,7
să fie: *conj. prez. 3.sg.* 2,9
iaste: *ind. prez. 3.sg.* 1,7; 2,11, 19
sânt: *ind. prez. 3.pl.* 1,8, 13; 2,13

FIERE: s.f.
fierea: *sg. ac.* 2,15

FOC: s.n.
foc: *sg. ac.* 2,13

(a) FOLOSI: v. IV
vor folosi: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.2
foloseaşte: *ind. prez. 3.sg.* 2,18

(a) FULGERA: v. I
fulgeră: *ind. prez. 3.sg.* 3,11

G

(a) GĂTI: v. IV
găteaşte: *ind. prez. 3.sg.* 2,12

(a) GÂNDI: v. IV
gândeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 2,9
gândit-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 2,10

GLAS: s.n.
glasul: *sg. ac.* 3,10
glas: *sg. ac.* 3,16

(a) GLĂSUI: v. IV
glăsui-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,2

(a) GOLI: v. IV
golit-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,13

GOLICIUNE: s.f.
goliciunea: *sg. ac.* 2,15

GRAI: s.n.
graiul: *sg. ac.* 2,6

(a) GRĂBI: v. IV
grăbeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 1,8

(a) GRĂI: v. IV
ai grăit: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,9

(a) GRĂMĂDI: v. IV
va grămădi: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,10; 2,5

GROAZNIC,
groaznic: *n. sg. nom.* 1,7

GRUMAZ: s.m.
grumazi: *pl. ac.* 3,13

H

HALDEU: s.m. „caldeean"
haldei: *pl. ac.* rezum. cap.1
haldeii: *pl. ac.* 1,6

HRANĂ: s.f.
hrana: *sg. nom.* 1,16

HRISTOS: s.m. „uns" (cf. lat. *christus* „uns").
hristosul: *sg. ac.* 3, 13

I

IAD: s.n.
iadul: *sg. ac.* 2,5

IATĂ: interj.
iată: 1,6; 2,4, 19

IDOL: s.m.
idolului: *sg. dat.* rezum. cap.1
idolii: *pl nom.* rezum. cap.2

(a) IERTA: v. I
va ierta: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,17

IESLE: s.f.
iesli: *pl. ac.* 3,17

(a) IEŞI: v. IV
iese: *ind. prez. 3.sg.* 1,4
va ieşi: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,7; 3,5
ieşit-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,13

(a) IMPUTA: v. I; var. (Înv.) **(a) ÎMPUTA**
împută: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1

(a) INTRA: v. I; var. (pop.) **(a) ÎNTRA**
să între: *conj. prez. 3.sg.* 3, 16

IUTE: adj.
iute: *n. sg. nom.* 1,6
(mai) iuţi: *m. pl. nom.* 1,8

IUŢIME: s.f.
iuţimea: *sg. nom./ac.* 3,8, 12

(a) IZVORÎ: v. IV
să izvorască: *conj. prez. 3.sg.* 3,16

Î

(a) ÎMBUCA: v. I
îmbucă: *ind. prez. 3.sg.* 1,13

(a se) ÎMPODOBI: v. IV
(să) va împodobi *ind. viit.I. 3.sg.* 2,5

ÎMPĂRAT: s.m.
împăraţi: *pl. ac.* 1,10

ÎMPOTRIVA: prep.; var. (Înv. şi pop.) **ÎMPROTIVA**
împrotiva: *prep.* 1,3; 2,6

ÎMPOTRIVIRE: s.f.; var. (Înv. şi pop.) **ÎMPROTIVIRE**
împrotivirea: *sg. nom.* 1,3

(a) ÎMBĂTA: v. I
îmbătându-: *gerunziu* 2,15

(a) ÎMBUCA: v. I
îmbucă: *ind. prez. 3.sg.* 3,14

(a) ÎMPUTA: v. I; vezi **(a) IMPUTA**

ÎNAINTEA: prep.
înaintea: 3,5

ÎNALT, -Ă: s.
(ceale) înalte: *s.n. pl. ac.* „locurile înalte, probabil cerurile” (cf. Anania 2001, p.1182) 3,19

ÎNĂLŢIME: s.f.
înălţime: *sg. ac.* 2,9
înălţimea: *sg. nom.* 3,10

(a) ÎNCĂLECA: v. I
vei încăleca: *ind. viit.I. 2.sg.* 3,8

(a) ÎNCELUI: v. IV „a înşela”
înceluie: *ind. prez. 3.sg.* 2,5

ÎNCEPUT: s.n.
început: *sg. ac., în loc. adv.* ***din început*** 1,12

ÎNCHEIETURĂ: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **ÎNCHIETURĂ**
închieturile: *pl. ac.* 2,11

ÎNCHIPUITOR, TOARE: s.m./f.
închipuitoriul: *s.m. sg. nom.* 2, 18

(a) ÎNCINGE: v. III
voiu încinge: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,1

ÎNCINS, -Ă: adj.
încins: *n. sg. ac.* 3,16

(a) ÎNCONJURA: v. I; var. (Reg.) **(a) ÎNCUNJURA**
încungiura(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 2, 16

ÎNDELUNGAT: adv. (În v.) „îndelung”
îndelungat: rezum. cap.2

(a) ÎNFLORI: v. IV; var. (Înv.; Ban.) **(a) ÎNFLURI**
va înflurі: *ind. viit.I. 3.sg.* 3, 17

(a) ÎNFRICOŞA: v. I
va înfricoşa: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,17

ÎNFRICOŞAT, -Ă: adj.
înfricoşat: *n. sg. nom.* 1,7

(a) ÎNGREUIA: v. I
îngreoiază: *ind. prez. 3.sg.* 2,6

(a se) ÎNGROŞA: v. I
(s-)au îngroşat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,16

(a) ÎNMULŢI: v. IV
înmulţeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 2,6

(a se) ÎNSEMNA: v. I
(să) însămnează: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.2
însămnează: *imperativ 2.sg.* 2,2

ÎNTÂMPLARE: s.f.
întâmplarea: *sg. ac.* rezum. cap.2

(a) ÎNTEMEIA: v. I
ai întemeiat: *ind. pf.c. 2.sg.* 1,12

(a) ÎNTRA: v. I; vezi **(a) INTRA**

(a) ÎNVĂŢA: v. I
învăţa: *inf. prez. fără* ***a*** 2,19

(a) ÎNVIA: v. I
înviază: *imperativ 2.sg.* 3,2

J

(a) JEFUI: v. IV
ai jefuit: *ind. pf.c. 2.sg.* 2,8
jefui(-)-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,8

(a) JERTFUI: v. IV; var. **(a) JIRTVUI**
va jirtvuі: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,16

JIDOV: s.m.
jidovilor: *pl. gen.* rezum. cap.1

JIVINIE: s.f. (Iuz.) „jivină” (cf. **Indice** Is)
jiviniilor: *pl. gen.* 2,17

JUDECATĂ: s.f.
judecata: *sg. nom.* 1,3, 4, 7
judecată: *sg. ac.* 1,12

(a) JUNGHIA: v. I (Pop.) „a înjunghia”
va junghiia: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,16

JURĂMÂNT: s.n.
jurământurile: *pl. nom.* 3,9

L

LAUDĂ: s.f.
lauda: *sg. ac.* 3,3

LĂCAŞ: s.n.; *vezi* **LOCAŞ**

LĂCOMIE: s.f.
lăcomie: *sg. ac.* 2,9

(a) LĂCUI: v. IV; *vezi* **(a) LOCUI**

(a) LĂŢI: v. IV
au lăţit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,5

LĂŢIME: s.f.
lăţimea: *sg. ac.* 1,6

LEGE: s.f.
leagea: *sg. nom.* 1,4

LEMN: s.n.
lemnul: *sg. nom.* 2,11
lemnului: *sg. dat.* 2,19

LESPEDE: s.f.
leaspezi: *pl. ac.* 2,2

LIMBĂ: s.f.
limbi: *pl. ac.* 1,5
limbile: *pl. ac.* 1,17; 2,5

LOCAŞ: s.n.; var. (Reg.) **LĂCAŞ**
lăcaşul: *sg. ac.* 3,11

(a) LOCUI: v. IV; var. (Înv.) **(a) LĂCUI**
lăcuiesc: *ind. prez. 3.pl.* 2,8, 17

(a) LOVI: v. IV
lovit-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,13

(a) LUA: v. I
vor lua: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,6

(a) LUCRA: v. I
lucră: *ind. prez. 3.pl.* 1,13

LUCRU: s.n.
lucru: *sg. nom.* 1,5
lucrul: *sg. nom./ac.* 3,2, 17

LUME: s.f.
lumii: *sg. gen.* 3,6

LUMINĂ: s.f.
lumina: *sg. ac.* 3,4, 11

LUNĂ: s.f.
luna: *sg. nom.* 3,11

LUP: s.m.
lupii: *pl. ac.* 1,8

M

MARE: s.f.
mării: *sg. gen.* 1,14
marea: *sg. ac.* 2,14
mare: *sg. ac.* 3,8, 15

MĂGURĂ: s.f.
măgurile: *pl. nom.* 3,6

MĂSLIN: s.m.; var. (Înv. şi reg.) **MASLIN**
maslinului: *sg. gen.* 3,17

(a) MĂSURA: v. I
au măsurat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,6

MÂNĂ: s.f.
mâna: *sg. ac.* 2,9
mânile: *pl. ac.* 3,4, 10

MÂNCARE: s.f.
mâncare: *sg. ac.* 1,8; 3,17

MÂNDRU, -Ă: adj.
mândru: *m. sg. nom.* 2,5

(a se) MÂNIA: v. I; var. (Înv. şi reg.) **(a se) MĂNIA**
(Te) vei mâniia: *ind. viit.I. 2.sg.* 3,2
(Te-)ai mâniat: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,8

(a) MÂNTUI: v. IV
vei mântui: *ind. viit.I. 2.sg.* 1,2

MÂNTUIRE: s.f.
mântuirea: *sg. nom./ac.* 3,8, 13
mântuire: *sg. ac.* 3,13

(a) MERGE: v. III
va mearge: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,5

MIJLOC: s.n.
mijlocul: *sg. ac., în loc. prep.* ***în mijlocul*** 3,2

MILĂ: s.f.
milă: *sg. ac.* 3,2

MINCINOS, -OASĂ: adj.
mincinos: *n. sg. ac.* 2,18

(a) MINŢI: v. IV
va minţi: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,3

(a se) MIRA: v. I
miră(-să): *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1
miraţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 1,5

MOARTE: s.f.
moartea: *sg. nom./ac.* 2,5; 3,5

MREAJĂ: s.f.
mreaja: *sg. ac.* 1,15
mrejii: *sg. dat.* 1,16

MULT, -Ă: adj.
multe: *f./n. pl. ac.* rezum. cap.2; 2,8, 10; 3,15
mult: *n. sg. ac.* 2,13

MULŢIME: s.f.
mulţimea: *sg. ac.* 1,10

MUNTE: s.m.
muntele: *sg. ac.* 3,3
munţii: *pl. nom.* 3,6, 10

(a) MURI: v. IV
vom muri: *ind. viit.I. 1.pl.* 1,12
muri-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,17

(a) MUŞCA: v. I
vor muşca: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,7

MUT, -Ă: adj.
muţi: *m. pl. ac.* 2,18

N

(a) NĂDĂJDUI: v. IV
au nădăjduit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2, 18

NĂPRASNĂ: s.f.; var. **NĂPRAZNĂ**
năpraznă: *sg. ac., în loc. adv.* ***de năpraznă*** 2,7

NĂSIP: s.n.; vezi **NISIP**

NĂVOD: s.n.
năvodul: *sg. ac.* 1,15, 17
năvodului: *sg. dat.* 1,16

NEAM: s.n.
neamul: *sg. nom.* 1,6
neamuri: *pl. ac.* 2,8
neamurile: *pl. nom./ac.* 2, 13; 3,6, 12
neamurilor: *pl. gen.* 3,9

NECAZ: s.n.; var. (Reg.) **NĂCAZ**
năcaz: *sg. ac.* 3,16

NECREDINCIOS, -OASĂ: adj./s.
necredinciosul: *s.m. sg. nom.* rezum. cap.1; 1,4, 13
(celui) necredincios: *s.m. sg. gen.* 3,13
necredincios: *adj. m. sg. nom.* 2,4

NEDREPTATE: s.f.
nedreptatea: *sg. nom.* 1,3

NELEGIUIRE: s.f.
nelegiuiri: *pl. ac.* rezum. cap.2

NEȘTIUT, -Ă: s.
(ceale) neștiute: *s.n. pl. ac.* 3,1

NISIP: s.n.; var. (Înv.) **NĂSIP**
năsipul: *sg. ac.* 1,9

NOROD: s.n.
noroadele: *pl. nom./ac.* 2,5, 13
noroade: *pl. ac.* 2,8, 10
norodului: *sg. gen.* 3,13
norodul: *sg. ac.* 3,16

NOROI: s.n.
noroiu: *sg. ac.* 3,15

O

OASTE: s.f.
oastelor: *pl. gen., în sintagma* ***Domnul oastelor*** 2, 13

OCARĂ: s.f.
ocară: *sg. ac.* 2,16
ocării: *sg. gen.* 2,16

OCHI: s.m.
ochii: *pl. nom.* 1,13

OCOL: s.n.
ocol: *sg. ac.* 3,17

(a se) ODIHNI: v. IV
să (mă) odihnesc: *conj. prez. 1.sg.* 3,16

OGOR: s.n.
ogoarăle: *pl. nom.* 3,17

OM: s.m.
oameni: *pl. ac.* 1,14
omul: *sg. nom.* 2,5
omului: *sg. gen.* 2,8
oamenilor: *pl. gen.* 2,17

(a) OMORÎ: v. IV
a omorî: *inf. prez.* 1,17

OS: s.n.
oasele: *pl. ac.* 3,16

OSTAȘ: s.m.
ostașilor: *pl. gen* 3,14

OSTENEALĂ: s.f.
osteneala: *sg. ac.* 1,3

(a se) OSTENI: v. IV
(să) vor osteni: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,13

P

PAHAR: s.n.; var. (Înv. și reg.) **PĂHAR**
păharul: *sg. nom.* 2,16

PAJURĂ: s.f.; var. (Reg.) **PAJORĂ**
pajora: *sg. ac.* 1,8

PARDOS: s.m. (Înv) „panteră”
pardoșii: *pl. ac.* 1,8

PARTE: s.f.
partea: *sg. nom.* 1,16

(a) PĂCĂTUI: v. IV
au păcătuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,10

PĂMÂNT: s.n.
pământului: *sg. gen./dat.* 1,6; 2,8, 17; 3,7, 10
pământul: *sg. nom./ac.* 2,14, 20; 3,3, 6; 3,12

(a) PĂTIMI: v. IV
pătimind: *gerunziu* 1,2

PÂNTECE: s.n.
pântecele: *sg. nom.* 3,16

PERETE: s.f.; var. (Înv. și pop.) **PĂRETE**
păreate: *sg. ac.* 2,11

PEȘTE: s.m.
peștii: *pl. ac.* 1,14

(a) PETRECE: v. III
să petrecă: *conj. prez. 3.sg.* 2,2

PIATRĂ: s.f.
piatra: *sg. nom.* 2,11
pietrii: *sg. dat.* 2,19

PICIOR: s.n.
picioarelor: *pl. gen.* 3,5
picioarele: *pl. ac.* 3,19

PIELE: s.f. (aici) „cort” (cf. lat. *pellis, -is* „cort militar”)
pieile: *pl. nom.* 3,7

(a) PIERDE: v. III
a pierde: *inf. prez.* 3,14

PILDĂ: s.f.
pildă: *sg. ac.* 2,6

(a se) PLECA: v. I
plecatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,6

PLIN, -Ă: adj.
plin: *n. sg. nom.* 3,3

(a se) PORUNCI: v. IV
(să) poruncească: *ind. prez. impers.* rezum. cap.2

POVARĂ: s.f.
povara: *sg. nom.* 1,1, 7

(a se) POVESTI: v. IV
(să) va povesti: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,5

PRADĂ: s.f.
prada: *sg. ac.* 1,3
pradă: *sg. ac.* 1,9

PRIETEN: s.m.; var. (Înv.) **PRIIATIN**
priiatinului: *sg. dat.* 2,15

(a) PRINDE: v. III
va prinde: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,10

(a) PRIVI: v. IV
a privi: *inf. prez.* 1,13
priveşti: *ind. prez. 2.sg.* 1,13
privit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,6

PROROC: s.m.
prorocul: *sg. nom.* rezum. cap.1; 1,1
prorocului: *sg. gen./dat.* rezum. cap.2; 3,1

PROROCIE: s.f.
Prorociia: *sg. nom.* în titlu: *Prorociia lui Avacuc*

PSALM: s.m.
psalm: *sg. ac.* 3,19

(a) PUNE: v. III
ai pus: *ind. pf.c. 2.sg.* 1,12
va pune: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,19

PURURI: adv.; var. **PURUREA**
pururea: 1,17

(a) PUTEA: v. II
vei putea: *ind. viit.I. 2.sg.* 1,13
va putea: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,19

PUTERNIC, -Ă: adj.
(mai) putearnică: *f. sg. nom.* 1,3

PUTREJUNE: s.f.; var. (Înv.) **PUTRĂJUNE**
putrăjunea: *sg. nom.* 3,16

R

(a) RĂDICA: v. I; vezi **(a) RIDICA**

RĂMAS, -Ă: s.m./f.
(cei) rămaşi: *s.m. pl. nom.* 2,8

RĂPIRE: s.f.
răpire: *sg. ac.* 2,7

RĂSIPIRE: s.f.; vezi **RISIPIRE**

(a) RĂSPUNDE: v. III
voiu răspunde: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,1
au răspuns: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,2
va răspunde: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,11

RĂSPUNS: s.n.
răspuns: *sg. ac.* rezum. cap.2

RĂU, REA: adj./s.
răul: *s.n. sg. ac.* 1,13
răului: *s.n. sg. gen.* 2,9
rea: *adj. f. sg. ac.* 2,8

(a) RÂDE: v. III
ra râde: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,10

RÂS: s.n.
râs: *sg. ac., în loc. adj.* ***de râs*** 1,10

RÂU: s.n.
râuri: *pl. ac.* 3,8, 10

(a) RIDICA: v. I; var. (Înv. şi pop.) **(a) RĂDICA**
au râdicat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,15; 3,10

RISIPIRE: s.f.; var. **RĂSIPIRE**
râsipirea: *sg. nom.* rezum. cap.2

ROBIE: s.f.
robiia: *sg. ac.* 1,9

RUGĂCIUNE: s.f.
rugăciunea: *sg. nom.* 3,1

(a se) RUPE: v. III; var. (Înv. şi reg.) **(a) RUMPE**
(s-)au rupt: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,4
vor rumpe: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,7

S

SĂGEATĂ: s.f.
săgeţilor: *pl. gen.* 3,11

(a) SĂLTA: v. I „a se bucura”
va sălta: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,15
voiu sălta: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,18

SĂLTARE: s.f. (Fig.; înv.) „trăire intensă a unei stări afective”
săltarea: *sg. nom.* 3,14

SĂMÂNŢĂ: s.f.
sămânţă: *sg. nom.* 3, 17

SĂRAC, -Ă: s.m./f.
(cel) sărac: *s.m. sg. ac.* 3,14

SÂNGE: s.n.
sângele: *sg. ac.* 2,8
sângiuri: *pl. ac.* 2,12
sângiurile: *pl. ac.* 2,17

(a) SCĂDEA: v. II
vor scădea: *ind. viit.I. 3.pl.* 2, 13

SCEPTRU: s.n.; var. (Înv.) **SCHIPTRU**
schiptrurile: *pl. ac.* 3,14

(a se) SCHIMBA: v. I
(să) va schimba: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,11

(a) SCRIE: v. III
să scrie: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.2
scrie: *imperativ 2.sg.* 2,2

(a se) SCULA: v. I
(să) vor scula: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,7
scoală: *imperativ 2.sg.* 2,19

SEARĂ: s.f.; var. (Pop.) **SARĂ**
sara: *sg. ac., în loc. adj.* ***de sara*** 1,8

SFÂNT, -Ă: adj./s.
Sfântul: *s.m. sg. voc., în sintagma* ***Sfântul mieu*** 1,12
(Cel) Sfânt: *s.m. sg. nom.* 3,3
sfântă: *adj. f. sg. ac.* 2,20

SFÂRȘIT: s.n.
sfârșit: *sg. ac., în loc. adv.* ***la sfârșit*** 1,4; 2,3

SILNICIE: s.f.; var. (Înv.) **SÂLNICIE**
sâlnicie: *sg. ac.* 1,2

SLAVĂ: s.f.
slava: *sg. ac.* 2,14, 16; 3,3
slavă: *sg. ac.* 2,16

(a se) SLOBOZI: v. IV
(să) sloboade: *ind. prez. 3.sg.* 2,9
au slobozit: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,6

SMOCHIN: s.m.
smochinul: *sg. nom.* 3,17

SOARE: s.f.
soarele: *sg. nom.* 3,11

(a) SPORI: v. IV
sporește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1

(a) STA: v. I
voiu sta: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,1
stătut-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,6
au stătut: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,11

(a) STĂPÂNI: v. IV
să stăpânească: *conj. prez. 3.sg.* 1,6

STRAJĂ: s.f.
straja: *sg. ac.* 2,1

STRĂLUCIRE: s.f.
strălucirea: *sg. nom./ac.* 3,4, 11

STRÂMB, -Ă: adj.
strâmbă: *f. sg. nom.* 1,4

STRÂMBĂTATE: s.f.
strâmbătatea: *sg. nom./ac.* 1,3; 2,8, 17
strâmbătate: *sg. ac.* 1,13; 2,12; 3,7

(a) STRIGA: v. I
voiu strâga: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,2
va strâga: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,11

SUFLET: s.n.
sufletul: *sg. nom./ac.* 2,4, 5, 10

(a se) SUI: v. IV
să (mă) suiu: *conj. prez. 1.sg.* 3,16

SULIȚĂ: s.f.
suliții: *sg. gen.* 3,11

Ș

ȘANȚ: s.n. (Înv.) „săpătură lungă și adâncă, adesea fortificată sau umplută cu apă, care se făcea în jurul unei cetăți al unui castel, în scopuri de apărare”
șanțul: *sg. ac.* 1,10

ȘATRĂ: s.f.
șetrile: *pl. ac.* 3,7

T

TARE: s.m./f.
(cel) tare: *s.m. sg. ac.* 1,12

(a) TĂCEA: v. II
taci *ind. prez. 2.sg.* 1,13
tace: *ind. prez. 3.sg.* 2,19
tacă: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 2,20

(a) TĂIA: v. I
tăiat-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 2,10
vei tăia: *ind. viit.I. 2.sg.* 3,10

TĂRIE: s.f.
tăriia: *sg. nom.* 1,11; 3,19
tărie: *sg. ac.* 2,1
tăria: *sg. nom.* 3,4

(a se) TÂRÂI: v. IV; var. (Înv. și reg.) **(a se) TÂRĂI**
(să) târâiaște: *ind. prez. 3.sg.* 1,14

(a se) TEME: v. III
(m-)am temut: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,2

TEMEI: s.n.
temeiul: *sg. ac.* 3,13

TINĂ: s.f.
tină: *sg. ac.* 2,6

TIRAN: s.m.
tiranii: *pl. nom.* 1,10

(a) TRAGE: v. III
trasu(-)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,15

TREAPTĂ: s.f.
treapta: *sg. ac.* 2,1

(a) TRECE: v. III
va treace: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,11
au trecut: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,10

(a se) TREMURA: v. I
(s-)au tremurat: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,16

TROPOTIRE: s.f.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Lesicon romanesc-latinesc-unguresc-nemțesc...*, Buda, 1825.
tropotirea: *sg. ac.* 3,12

(a se) TULBURA: v. I; var. (Înv.) **(a se) TURBURA**
turbura(-să)-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,7
(s+)au turburat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,16

TULBURARE: s.f.; var. (Înv.) **TURBURARE**
turburare: *sg. ac.* 2,10

U

(a se) UITA: v. I
uitați(-vă): *imperativ 2.pl.* 1,5

(a) UMBLA: v. I
umblă: *ind. prez. 3.sg.* 1,6

(a se) UMPLE: v. III; var. (Înv. și pop.) **(a se) UMPLEA:** v. II
(să) va umplea: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,5, 14
umplutut(-te)-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 2,16

UNDIȚĂ: s.f.
unghița: *sg. ac.* 1,15

URGIE: s.f.
urgia: *sg. nom.* 3,8

UȘOR, UȘOARĂ: adj.
(mai) ușori: *m. pl. nom.* 1,8

V

(a) VĂDI: v. IV (Înv.) „a acuza”
vădește: *ind. prez. 3.sg.* 2,1

(a se) VĂRSA: v. I „a se răspândi”; „a se revărsa”
(să) vor vărsa: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,8

VĂRSAT, -Ă: adj. „turnat”
vărsat: *n. sg. ac.* 2,18

VÂNT: s.n.
vânt: *sg. nom.* 1,9

VEAC: s.n.
veacului: *sg. gen.* 3,6

(a) VEDEA: v. II
au văzut: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,1
a vedea: *inf. prez.* 1,3
vedeți: *imperativ 2.pl.* 1,5
să vezi: *conj. prez. 2.sg.* 1,13
să văz: *conj. prez. 1.sg.* 2,1
să vază: *conj. prez. 3.sg.* 2,15
văzut-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,7
văzutu(-)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,10

VEDENIE: s.f.
vedeniia: *sg. ac.* rezum. cap.2

VEDERE: s.f. (Înv. și pop.) „vedenie”
vederea: *sg. nom./ac.* 2,2, 3

(a) VENI: v. IV
au venit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,4
vor veni: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,8, 9
venind: *gerunziu* 2,3
vine: *ind. prez. 3.sg.* 2,3
va veni: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,3
vinea: *ind. imp. 3.pl.* 3,14

(a se) VESELI: v. IV
(să) va veseli: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,15

VIE: s.f.
vii: *pl. ac.* 3,17

VIN: s.n.
vinul: *sg. nom.* 2,5

VIU, VIE: adj.
viu: *m. sg. nom.* 2,4

VOLBURĂ: s.f. „vâltoare”; „vârtej”
volbura: *sg. nom./ac.* 3,10, 14

Z

(a) ZĂBOVI: v. IV
va zăbovi: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,3

(a) ZBURA: v. I
zbura-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,8

(a se) ZDROBI: v. IV
(s-)au zdrobit: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,6

ZI: s.f.
zilele: *pl. ac.* 1,5
zi: *sg. ac.* 3,16

(a se) ZICE: v. III
(să) va zice: *ind. viit.I. impers./3.sg.* 2,1, 6
au zis: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,2
zice: *ind. prez. 3.sg.* 2,19

ZID: s.n.
zidurilor: *pl. gen.* 2,11

(a) ZIDI: v. IV
zidește: *ind. prez. 3.sg.* 2, 12

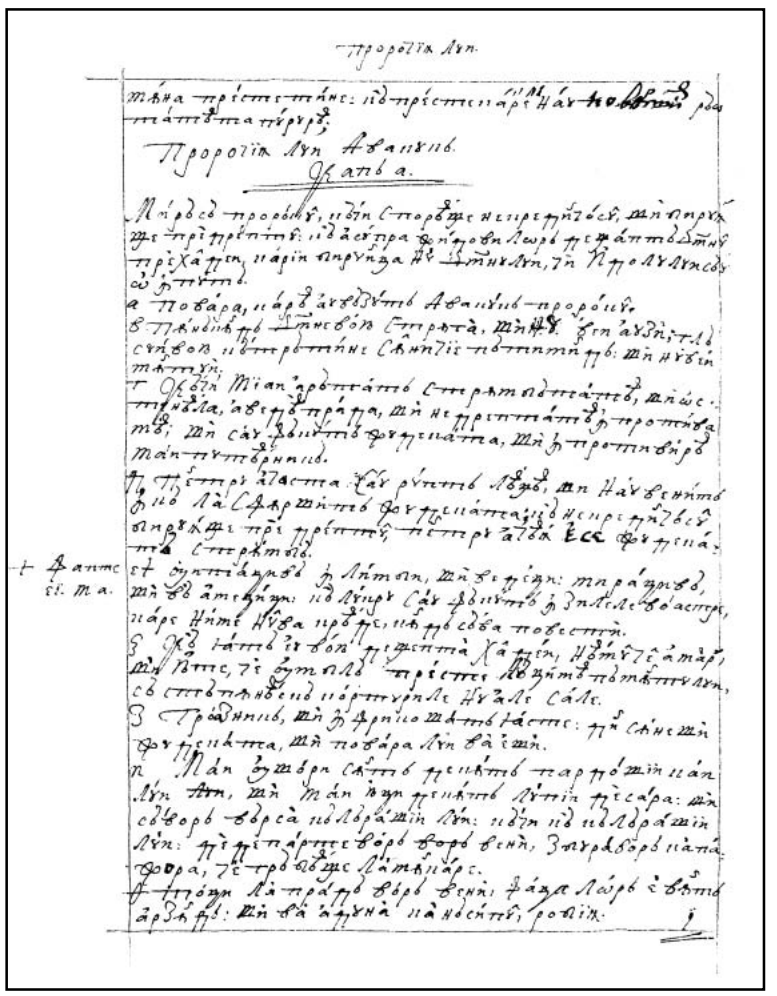

136v

137r

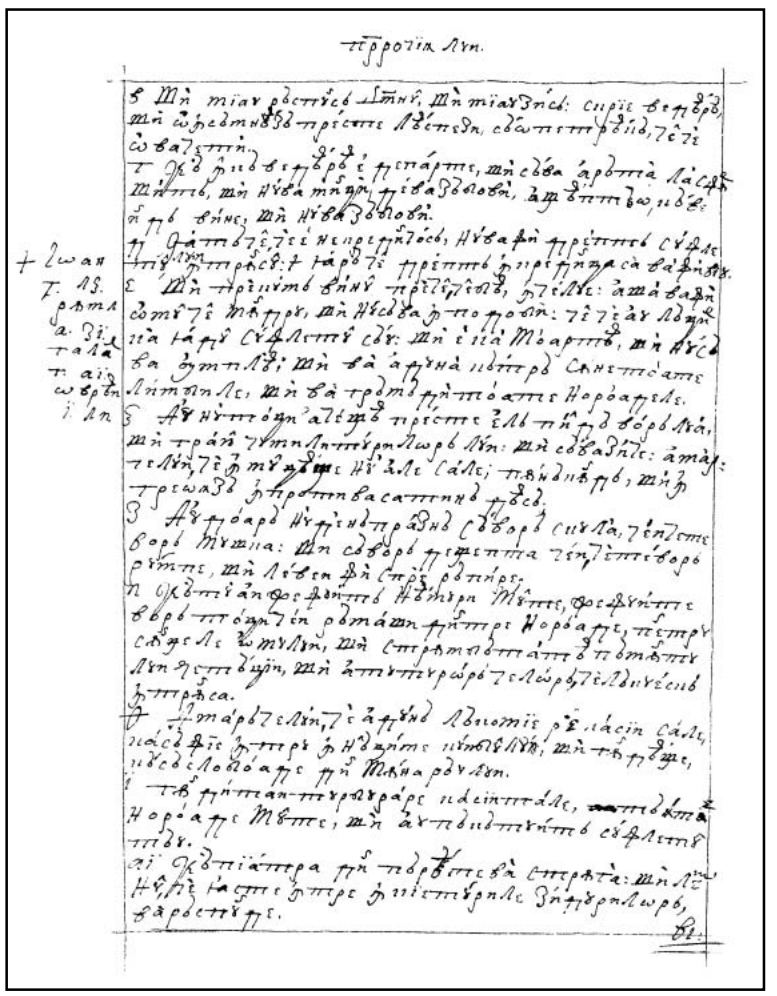

137v

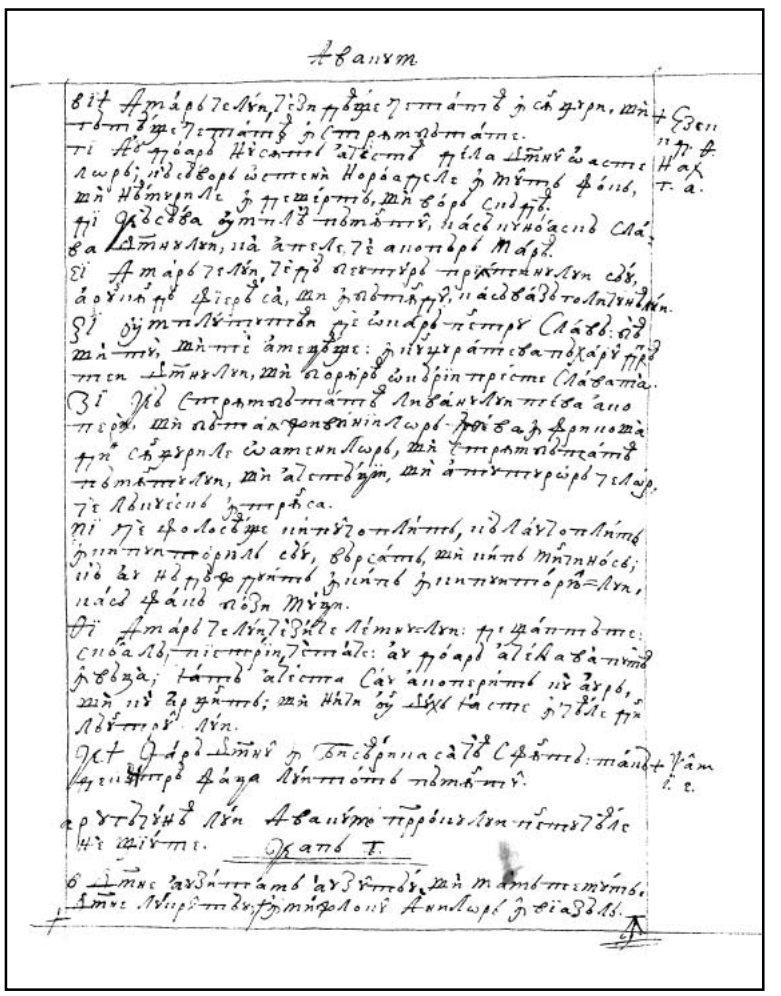

138r

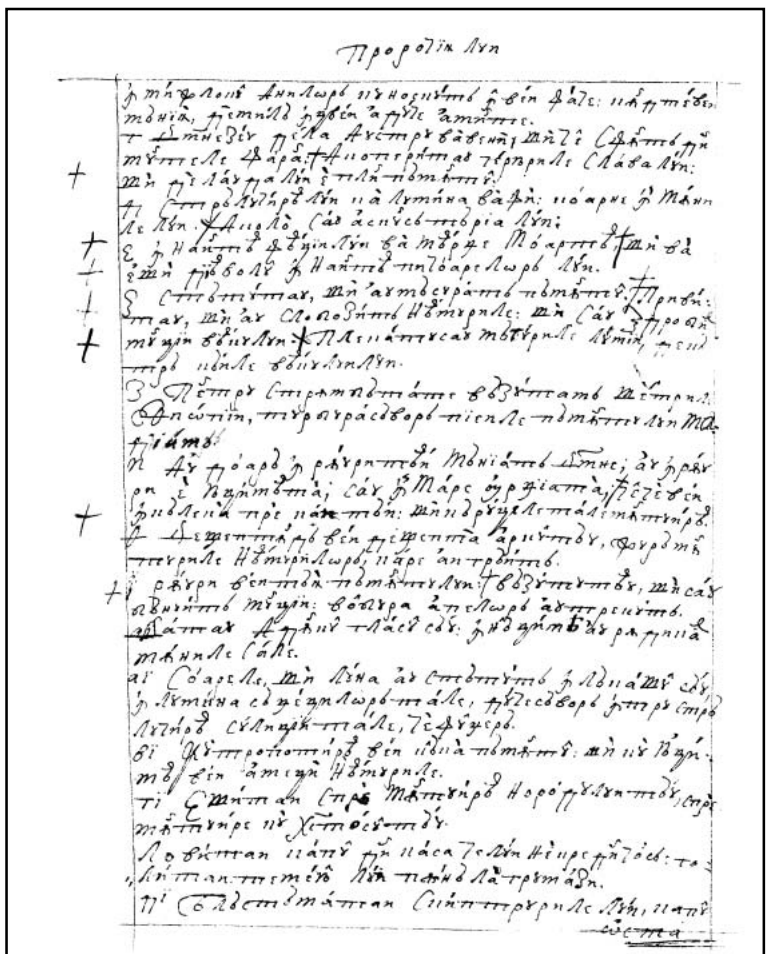

138v

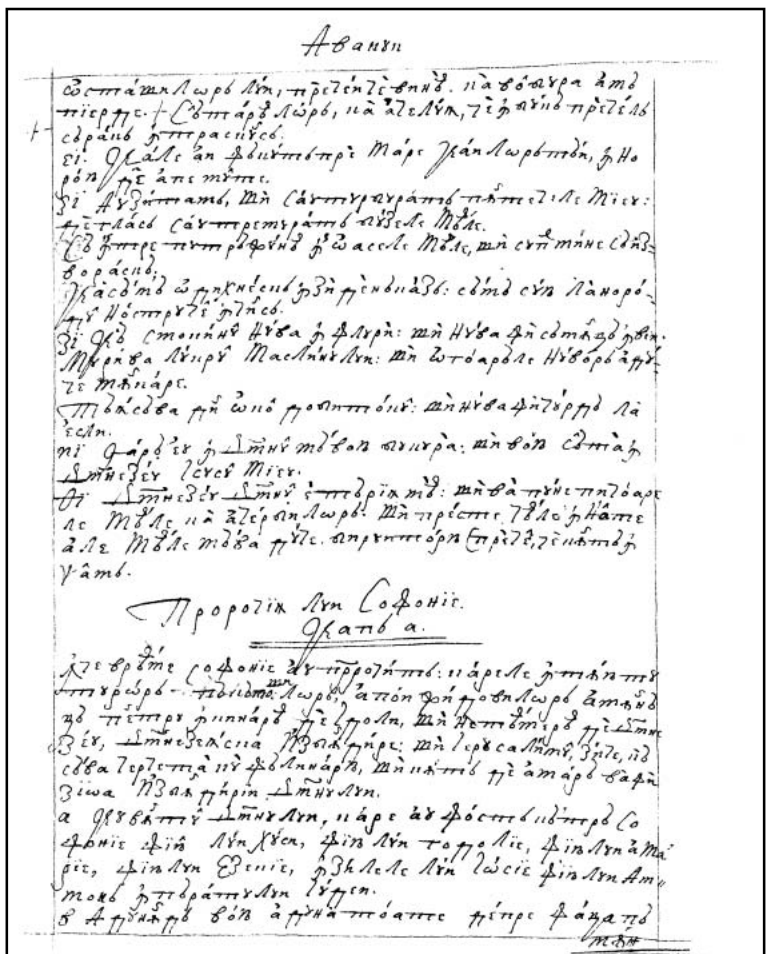

139r

PROROCIIA LUI SOFONIE

Cap 1

În ce vreame Sofonie au prorocit. Carele întâiu tuturor păcătoşilor, apoi jidovilor, amânănţă, pentru închinarea de idoli şi neteamerea de Dumnezeu, dumnezeiasca izbândire. Şi Ierusalimul, zice, că să va cercerta cu fălinariu şi cât de amară va fi zioa izbândirii Domnului.

1. Cuvântul Domnului, care au fost cătră Sofonie, fiiul lui Husi, fiiului Godolie, fiiului Amarie, fiiului Ezechie, în zilele lui Iosie, fiiului Ammon, împăratului Iudei.

139v 2. „Adunând, voiu aduna toate de pre faţa pă|mântului”, zice Domnul.

3. „Adunând omul şi dobitocul, adunând pasările ceriului şi peştii mării; şi căderile celor necredincioşi vor fi şi voiu pierde oamenii de pre faţa pământului”, zice Domnul.

4. „Şi voiu întinde mâna Mea preste Iuda şi preste toţi lăcuitorii Ierusalimului; şi voiu pierde din locul acesta rămăşiţele lui Vaal şi numele ţârcovnicilor cu preoţii,

5. Şi pre cei ce să închină preste acoperişuri oastei cereşti, şi să închină şi să joară în Domnul, şi să joară în Melhom,

6. Şi carii să întorc de după dosul Domnului şi carii n-au căutat pre Domnul, nici l-au cercat”.

7. Tăceţi de cătră faţa Domnului Dumnezeu, că aproape e zioa Domnului, că au gătit Domnul pre junghiare, sfinţit-au chemaţii Săi.

8. Şi va fi în zioa junghierii Domnului, cerceta-voiu preste căpetenii şi preste fiii împăratului şi preste toţi cei ce sânt îmbrăcaţi cu haină streină.

9. Şi voiu cerceta preste tot cel ce întră cu mândrie preste prag în zioa aceaea, cei ce umplu casa Domnului Dumnezeului Său de strâmbătate şi de vicleşug.

10. „Şi va fi în zioa aceaea – zice Domnul – glasul strâgării de la Poarta Peştilor şi urlarea de la a doaoa şi zdrobire mare din măguri”.

11. Urlaţi, lăcuitorii Pilii! Tăcut-au tot norodul lui Hanaan, perit-au toţi cei învăluiţi cu argint.

12. Şi va fi în vreamea aceaea, cerceta-voiu Ierusalimul cu fălinariu şi voiu cerceta preste oamenii cei înfipţi în gunoaiele sale, carii zic în inimile sale: „Nu va face bine Domnul şi nu va face rău”. ||

140r 13. Şi va fi tăriia lor spre înşelăciune şi casa lor spre pustie. *Şi vor zidi căsi, şi nu vor lăcui; şi vor sădi vii, şi nu vor bea vinul lor. *Amos 5, 11.

14. Aproape e zioa Domnului cea mare, aproape e şi iute foarte. Glasul zilii Domnului amar, năcăji-să-va acolo cel tare.

15. *Zioa mâniii, zioa aceaea, zioa năcazului şi a strâmturii, zioa dosăzii şi a mişelătăţii, zioa întunearecului şi a ceţii, zioa negurii şi a volburii, *Ieremie 30, 7. Ioil 2, 11.

16. Zioa trâmbiţii şi a răsunării preste cetăţile ceale întărite şi preste unghiurile ceale înalte. Amos 5, 18.

17. Şi voiu năcăji oamenii şi vor umbla ca orbii, că Domnului au păcătuit; şi să va vărsa sângele lor ca praful şi trupurile lor ca gunoaiele.

*Ezechiil 7, 19. 18. *Ci şi argintul lor, şi aurul lor nu-i va putea izbăvi în zioa mâniii Domnului. **În focul
**Jos 3, 8. râvnii Lui să va îmbuca tot pământul, că săvârşire cu sârguire va face tuturor celor ce lăcuiesc pre pământ.

Cap 2

Îndeamnă prorocul pre norod să să întoarcă către Dumnezeu, mai nainte de ce-i va veni mâniia Domnului, şi pre toţi blânzii pământului, să caute pre Domnul, vestind că să apropie râsipirea filisteilor, moavitenilor, ammoniteanilor, ethiopilor şi assirilor.

1. Veniţi împreună, adunaţi-vă, neamul cel neiubit!
2. Mai înainte de a naşte porunca ca nişte pulbere pre zioa aceea ce treace, mai nainte de-a veni preste voi mâniia iuţimii Domnului, mai înainte de-a veni preste voi zioa urgiii Domnului,
3. Cercaţi pre Domnul, toţi blânzii pământului, cei ce aţi făcut judecata Lui, căutaţi ce e drept, căutaţi ce e blând, de cumva vă veţ ascunde în zioa urgiii Domnului. |
4. Că Gaza să va strâca şi Ascalon spre pustiire, Azotul în amiiazăzi îl vor lepăda şi 140v
Ascalonul să va dezrădăcina.
5. Amar celor ce lăcuiţi în funea mării, neamul celor pierduţi! Cuvântul Domnului preste voi, Hanaan, pământul filisteilor, şi te voiu pierde, aşa ca să nu fie lăcuitoriu.
6. Şi va fi funea mării odihna păstorilor şi ocoalele dobitoacelor.
7. Şi va fi funea lui, carea au rămas din casa Iudii; acolo să vor paşte în casele Ascalonului; de către sară să vor odihni, că i-au cercetat Domnul, Dumnezeul lor, şi va întoarce robiia lor.
8. „Auzit-am ocara lui Moav şi blăstămurile fiilor lui Ammon, care au probozit pre norodul Mieu şi s-au mărit preste hotarele lor.
9. Pentru aceaea, viu sânt Eu – zice Domnul oastelor, Dumnezeul lui Israil – că Moav ca Sodomul va fi, şi fiii lui Ammon ca Gomorul, uscăciuni de spini şi grămăzi de sare şi pustii până în veac. Rămăşiţele norodului Mieu îi va răpi, şi rămaşii neamului Mieu îi vor stăpâni”.
10. Aceasta le va veni lor pentru mândria sa, că au blăstămat şi s-au mărit preste norodul Domnului oastelor.
11. Groaznic e Domnul preste dânşii şi va supţiia pre toţi dumnezeii pământului; şi să vor închina Lui oamenii din locul său, toate ostroavele limbilor.
12. „Ci şi voi, ethiopiianii, omorâţi veţ fi de sabiia Mea”.
13. Şi va întinde mâna Sa preste criveţu şi va pierde Asurul. Şi va pune pre cea frumoasă spre singurătate şi spre neumblată şi ca o pustie. ||
*Isaie 34, 11. 14. *„Şi să vor culca în mijlocul ei turmele, toate fiarăle limbilor; şi onocrotanul şi ariciul 141r
pragurile ei vor petreace. Glasul celui ce cântă în fereastă, corbul în podiri, că voiu supţiia vârtutea ei”.
15. Aceasta e cetatea cea slăvită, ce lăcuiaşte cu cutezare, carea zicea în inima sa: „Eu sânt şi afară de mine nu mai iaste alta!” Cum s-au făcut spre pustiiu culcuş de fiară! Tot cine va treace printr-însa va şuiera şi va clăti mâna sa.

Cap 3

Vădeaşte Ierusalimul şi mai vârtos pre povăţuitorii lui, cărora le amânănţă cea grabnică a lui Dumnezeu izbândă, că nici prin facerile de bine, nici prin bătăi s-au întors către Dânsul. Despre fericirea legii noao şi sporirea credincioşilor şi pedeapsa celor necredincioşi să vesteaşte.

1. Vai man, cea chemătoare şi cea răscumpărată cetate, porumbiţă!
2. N-au auzit glasul şi n-au priimit învăţătura, în Domnul n-au nădăjduit, către Dumnezeul său nu s-au apropiat.
*Ezechiil 22, 27. 3. *Căpeteniile ei, în mijlocul ei, ca nişte lei răgnind; judecătorii ei, lupi de sara, nu lăsa
Mihei 3, 11. pe dimineaţa.
4. Prorocii ei înşelători, oameni necredincioşi; preoţii ei au pângărit pre cel sfânt, nedrept au lucrat împrotiva legii.
5. Domnul cel drept, în mijlocul ei, nu va face strâmbătate. Dimineaţa de dimineaţă judecata Sa va da la lumină şi nu Să va ascunde. Iară cel nedrept n-au cunoscut ruşinea.

6. Pierdut-am neamurile şi s-au râsipit unghiurile lor. Pustii am făcut căile lor, nefiind cine să treacă; pustiitu-s-au cetăţile lor, nerămâind om, nici vrun lăcuitoriu.

7. Zis-am: „Însă te vei teame de Mine, cuprinde-vei învăţătura şi nu va peri cortul ei,
141v pentru toate întru care v-am cercetat". Iară dimi|neaţa, sculându-să, au strâcat toate gândurile sale.

8. „Pentru aceaea aştaptă-Mă – zice Domnul – în zioa învierii Meale spre cea viitoare, că judecata Mea e să adun neamurile şi să strâng împărăţiile şi să vărs peste ei urgiia Mea, toată mâniia iuţimii Meale, *că în focul râvnii Meale să va îmbuca tot pământul. *Sus 1, 18.

9. Că atunci voiu răsplăti noroadelor usnă aleasă, ca să cheme toţi numele Domnului şi să-I slujască cu un umăr.

10. Peste râurile Ethiopiii, de acolo rugătorii Miei, fiii răsipiţilor Miei, Îm vor aduce dar.

11. În zioa aceaea nu te vei ruşina pentru toate meşteşugirile tale, cu carele ai nelegiuit împrotiva Mea, că atunci voiu depărta din mijlocul tău pre cei mari, grăitorii mândriii tale, şi nu vei adaoge a te mai înălţa în muntele Mieu cel sfânt.

12. Şi voiu lăsa în mijlocul tău norod sărac şi lipsit; şi vor nădăjdui în numele Domnului.

13. Rămăşiţele lui Israil nu vor face strâmbătate, nici vor grăi minciună şi nu să va afla în gura lor limbă vicleană, că aceia să vor paşte şi să vor culca, şi nu va fi cine să-i sparie".

14. Laudă, fata Sionului, dânţuiaşte, Israil! Veseleaşte-te şi săltează cu toată inima, fata Ierusalimului!

15. Luat-au Domnul judecata ta, întors-au nepriiatinii tăi. Împăratul lui Israil, Domnul, în mijlocul tău; nu te vei mai tea me de rău.

16. În zioa aceaea să va zice Ierusalimului: „Nu te teme, Sioane, nu slăbească mânile tale!

17. Domnul, Dumnezeul tău, în mijlocul tău e tare, Acela te va mântui. Bucura-Să-va de tine întru veselie, tăcea-va întru iubirea ta, sălta-va pentru tine întru laudă.

142r 18. Bârfealele, cei ce să depărtase de la leage îi || voiu aduna, că din tine era, ca să nu mai aibi pentru ei ocară.

19. Iată, Eu voiu omorî pre toţi cei ce te-au năcăjit în vreamea aceaea şi voiu mântui pre cea ştoapă; şi pre cea lepădată o voiu aduna şi voiu pune spre laudă şi spre nume şi întru tot pământul turburării lor.

20. În vreamea aceaea, întru carea vă voiu aduce şi în vreamea în carea vă voiu aduna, că vă voiu da spre nume şi spre laudă tuturor noroadelor pământului, când voiu întoarce robiia voastră înaintea ochilor voştri", zice Domnul.

A

ACOLO: adv.
acolo: 1,14; 2,7; 3,10

ACOPERIŞ: s.n.
acoperişuri: *pl. ac.* 1,5

(a se) ADĂUGA: v. I; var. **(a se) ADAOGE:** v. III „a continua să”
vei adaoge: *ind. viit.I. 2.sg.* 3,11

(a) ADUCE: v. III
vor aduce: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,10
voiu aduce: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,20

(a) ADUNA: v. I
adunând: *gerunziu* 1,2, 3
voiu aduna: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,2; 3,18, 19, 20
adunaţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 2,1
să adun: *conj. prez. 1.sg.* 3,8

AFARĂ: adv.
afară: *adv. în loc. prep.* ***afară de*** 2,15

(a se) AFLA: v. I
(să) va afla: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,13

ALES, ALEASĂ: adj.
aleasă: *f. sg. ac.* 3,9

AMAN: interj.
aman: 3,1

AMAR, -Ă: adj./s.
amară: *f. sg. nom.* rezum. cap.1
amar: *n. sg. nom.* 1,14
amar: *s.n.* (+ dat.) *sg. nom.* „vai” 2,5

(a) AMENINŢA: v. I; var. (Înv.) **(a) AMÂNĂNŢA**
amânănţă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1; rezum. cap.3

AMIAZĂ: s.f.; var (Reg.) **AMIAZĂZI** „timpul de la mijlocul zilei”
amiiazăzi: *sg. ac.* 2,4

AMONITEAN: s.m. (cf. **Indice** Fc)
ammoniteanilor: *pl. gen.* rezum. cap.2

APOI: adv.
apoi: rezum. cap.1

APROAPE: adv.
aproape: 1,7, 14

(a se) APROPIA: v. I
(s-)au apropiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,2

ARGINT: s.n.
argint: *sg. ac.* 1,11
argintul: *sg. nom.* 1,18

ARICI: s.m.
ariciul: *sg. nom.* 2,14

(a se) ASCUNDE: v. III
vă veţ ascunde: *ind. viit.I. 2.pl.* 2,3
(Să) va ascunde: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,5

ASIR: s.m. (cf. **Indice** Is)
assirilor: *pl. gen.* rezum. cap.2

AŞA: adv.
aşa: 2,5

(a) AŞTEPTA: v. I
aştaptă: *imperativ 2.sg.* 3,8

ATUNCI: adv.
atunci: 3,9, 11

AUR: s.n.
aurul: *sg. nom.* 1,18

(a) AUZI: v. IV
auzit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,8
au auzit: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,2

(a) AVEA: v. II
să aibi: *conj. prez. 2.sg.* 3,18

B

BĂTAIE: s.f.
bătăi: *pl. ac.* rezum. cap.3

BÂRFEALĂ: s.f. (aici) „oameni de nimic”, „nulităţi” (cf. lat. *nūgae, -ārum* „fleacuri, nimicuri, baliverne”, dar şi (fig.) „oameni de nimic”, „nulităţi”)
bârfealele: *pl. ac.* 3,18

(a) BEA: v. II
vor bea: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,13

BINE: s.n.
bine: *sg. ac.* 1,12
bine: *sg. ac., în sintagma* ***facerile de bine*** rezum. cap.3

BLÂND, -Ă: adj./s.
blânzii: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.2
blânzii: *s.m. pl. voc., în sintagma* ***toţi blânzii pământului*** 2,3
blând: *adj. n. sg. nom.* 2,3

BLESTEM: s.n.; var. **BLĂSTĂM**
blăstămurile: *pl. ac.* 2,8

(a) BLESTEMA: v. I; var. **(a) BLĂSTĂMA**
au blăstămat: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,10

(a se) BUCURA: v. I
bucura(-Să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,17

C

CALE: s.f.
căile: *pl. ac.* 3,6

CASĂ: s.f.
casa: *sg. ac., în sintagma* ***casa Domnului*** 1,9
casa: *sg. nom./ac.* 1,13; 2,7
căsi: *pl. ac.* 1,13
casele: *pl. ac.* 2,7

CĂDERE: s.f. „distrugere”, „nimicire”
căderile: *pl. nom.* 1,3

CĂPETENIE: s.f.
căpetenii: *pl. ac.* 1,8
căpeteniile: *pl. nom.* 3,3

(a) CĂUTA: v. I
au căutat: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,6
să caute: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.2
căutaţi: *imperativ 2.pl.* 2,3

(a) CÂNTA: v. I
cântă: *ind. prez. 3.sg.* 2,14

CEAŢĂ: s.f.
ceţii: *sg. gen., în sintagma* ***zioa întunearecului şi a ceţii*** 1,15

CER: s.n.; var. **CERIU**
ceriului: *sg. gen.* 1,3

(a) CERCA: v. I
au cercat: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,6
cercaţi: *imperativ 2.pl.* 2,3

(a se) CERCETA: v. I
(să) va cerceta: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.1
cerceta-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,8, 12
voiu cerceta: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,9, 12
au cercetat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,7
am cercetat: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,7

CERESC, -EASCĂ: adj.
cereşti: *f. sg. dat., în sintagma* ***oastei cereşti*** 1,5

CETATE: s.f.
cetăţile: *pl. nom./ac.* 1,16; 3,6
cetatea: *sg. nom.* 2,15
cetate: *sg. voc., în sintagma* ***cea chemătoare şi cea răscumpărată cetate*** 3,1

(a) CHEMA: v. I
să cheme: *conj. prez. 3.pl.* 3,9

CHEMAT, -Ă: s.m./f.
chemaţii: *s.m. pl. ac.* 1,7

CHEMĂTOR, -TOARE: adj. „provocator”
chemătoare: *f. sg. voc., în sintagma* ***cea chemătoare şi cea răscumpărată cetate*** 3,1

(a) CLĂTI: v. IV
va clăti: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,15

CORB: s.m.
corbul: *sg. nom.* 2,14

CORT: s.n.
cortul: *sg. nom.* 3,7

CREDINCIOS, -OASĂ: s.m./f.
credincioşilor: *s.m. pl. gen.* rezum. cap.3

CRIVĂŢ: s.n. „nord”
criveţu: *sg. ac.* 2,13

(a se) CULCA: v. I
(să) vor culca: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,14; 3,13

CULCUŞ: s.n.
culcuş: *sg. nom.* 2,15

(a) CUNOAŞTE: v. III
au cunoscut: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,5

(a) CUPRINDE: v. III
cuprinde-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 3,7

CUTEZARE: s.f.
cutezare: *sg. ac.* 2,15

CUVÂNT: s.n.
cuvântul: *sg. nom.* 1,1
cuvântul: *sg. nom., în sintagma* ***cuvântul Domnului*** 2,5

D

(a) DA: v. I
va da: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,5
voiu da: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,20

DAR: s.n.
dar: *sg. ac.* 3,10

(a) DĂNŢUI: v. IV (Fig.) „a sălta”
dânţuiaşte: *imperativ 2.sg.* 3,14

(a se) DEPĂRTA: v. I
voiu depărta: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,11
(să) depărtase: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 3,18

(a se) DEZRĂDĂCINA: v. I
(să) va dezrădăcina: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,4

DIMINEAŢĂ: s./adv.
dimineaţa: *s.f. sg. ac.* 3,3
dimineaţă: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***dimineaţa/de dimineaţă*** „în fiecare dimineaţă 3,5
dimineaţa: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***dimineaţa de dimineaţă***
dimineaţa: *adv.* 3,7

DOBITOC: s.n.
dobitocul: *sg. ac.* 1,3
dobitoacelor: *pl. gen.* 2,6

DOMN: s.m.
Domnului: *sg. gen./dat.* 1,6, 7, 8, 17, 18; rezum. cap.2; 3,12
Domnului: *sg. gen., în sintagmele* ***cuvântul Domnului/zioa Domnului/zioa junghierii Domnului/zilii Domnului/zioa izbândirii Domnului/mâniia iuţimii Domnului/zioa urgiii Domnului/casa Domnului/Domnului oastelor/numele Domnului*** rezum. cap.1; 1,1, 7, 8, 9, 14; 2,2, 3, 5, 10; 3,9
Domnul: *sg. nom./ac.* 1,2, 3, 5, 6, 7, 10, 12; rezum. cap.2; 2,3, 7, 11; 3,2, 5, 8, 15, 17, 20
Domnul: *sg. nom., în sintagma* ***Domnul oastelor*** 2,9

DOS: s.n. „spate”
dosul: *sg. ac.* 1,6

DOSADĂ: s.f. „chin”
dosăzii: *sg. gen., în sintagma* ***zioa dosăzii şi a mişelătăţii*** 1,15

DREPT, DREAPTĂ: adj.
drept: *m./n. sg. nom.* 2,3; 3,5

DUMNEZEIESC, -IASCĂ: adj.
dumnezeiasca: *adj. antep. f. sg. ac., în sintagma* ***dumnezeiasca izbândire*** rezum. cap.1

DUMNEZEU: s.m. „Divinitatea”
Dumnezeu: *sg. nom./ac./gen.* rezum. cap.1; 1,7; rezum. cap.2; rezum. cap.3
Dumnezeului: *sg. gen.* 1,9
Dumnezeul: *sg. nom./ac.* 2,7, 9; 3,2, 17

DUMNEZEU: s.m. „zeu”; „idol”
dumnezeii: *pl. ac.* 2,11

E

ETIOP: s.m. (Înv.) „etiopian”
ethiopilor: *pl. gen.* rezum. cap.2

ETIOPIAN: s.m. „persoană care face parte din populația de bază a Etiopiei”; „om originar din Etiopia”
ethiopiianii: *s.m. pl. voc.* 2,12

F

(a se) FACE: v. III
va face: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,12, 18; 3,5
aţi făcut: *ind. pf.c. 2.pl.* 2,3
(s-)au făcut: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,15
am făcut: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,6
vor face: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,13

FACERE: s.f.
facerile: *pl. ac., în sintagma* ***facerile de bine*** rezum. cap.3

FATĂ: s.f.
fata: *sg. voc., în sintagmele* ***fata Sionului/fata Ierusalimului*** 3,14

FAŢĂ: s.f.
faţa: *sg. ac., în loc. s.* ***de pre faţa pământului*** „din lume” 1,2, 3
faţa: *sg. ac., în loc. prep.* (Înv.) ***de către faţa*** „(de) dinaintea” 1,7

FELINAR: s.n.; var. **FĂLINAR**
fălinariu: *sg. ac.* rezum. cap.1; 1,12

FEREASTRĂ: s.f.; var. **FEREASTĂ**
fereastă: *sg. ac.* 2,14

FERICIRE: s.f.
fericirea: *sg. ac.* rezum. cap.3

(a) FI: v. IV
e: *ind. prez. 3.sg.* 1,7, 14; 2,3, 11, 15; 3,8, 17
era: *ind. imp. 3.pl.* 3,18
va fi: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.1; 1,8, 10, 12, 13; 2,6, 7, 9; 3,13
au fost: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,1
vor fi: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,3
să fie: *conj. prez. 3.sg.* 2,5
iaste: *ind. prez. 3.sg.* 2,15
nefiind: *gerunziu* 3,6
sânt: *ind. prez. 3.pl.* 1,8
sânt: *ind. prez. 1.sg.* 2,9, 15

FIARĂ: s.f.
fiarăle: *pl. nom.* 2,14
fiară: *sg. ac.* 2,15

FILISTEU: s.m. (cf. **Indice** Fc)
filisteilor: *pl. gen.* rezum. cap. 2; 2,5

FIU: s.f.
fiiul: *sg. nom.* 1,1
fiiului: *sg. gen.* 1,1
fiii: *pl. nom./ac.* 1,8; 2,9; 3,10
fiilor: *pl. gen.* 2,8

FOC: s.n.
focul: *sg. ac.* 1,18; 3,8

FRUMOS, -OASĂ: s.m./f.
(cea) frumoasă: *s.f. sg. nom.* 2,13

FUNIE: s.f.; var. (Înv.) **FUNE** (aici) „ţărmul mării şi toată fâşia ce merge de-a lungul ei” (cf. lat. *fūniculus, -ī* „fâşie de ţărm al mării”; vezi şi Anania 2001, p.1185)
funea: *sg. nom./ac., în sintagma* ***funea mării*** 2,5, 6
funea: *sg. nom.* 2,7

G

(a) GĂTI: v. IV
au gătit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,7

GÂND: s.n.
gândurile: *pl. ac.* 3,7

GLAS: s.n.
glasul: *sg. nom./ac.* 1,10, 14; 2,14; 3,2

GRABNIC, -Ă: adj.
grabnică: *f. sg. ac.* rezum. cap.3

(a) GRĂI: v. IV
vor grăi: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,13

GRĂITOR, -TOARE: s.m./f.
grăitorii: *s.m. pl. nom.* 3,11

GRĂMADĂ: s.f.
grămăzi: *pl. nom.* 2,9

GROAZNIC, -Ă: adj.
groaznic: *m. sg. nom.* 2,11

GUNOI: s.n.
gunoaiele: *pl. ac.* 1,12, 17

GURĂ: s.f.
gura: *sg. ac.* 3,13

H

HAINĂ: s.f.
haină: *sg. ac.* 1,8

HOTAR: s.n.
hotarele: *pl. ac.* 2,8

I

IATĂ: interj.
iată: 3,19

IDOL: s.m.
idoli: *pl. ac., în sintagma* ***închinarea de idoli*** „idolatrie” rezum. cap.1

INIMĂ: s.f.
inimile: *pl. gen.* 1,12
inima: *sg. ac.* 2,15
inima: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu toată inima*** 3,14

(a) INTRA: v. I; var. (Pop.) **(a) ÎNTRA**
întră: *ind. prez. 3.sg.* 1,9

IUBIRE: s.f.
iubirea: *sg. ac.* 3,17

IUTE: adj.
iute (foarte): *f. sg. nom.* 1,14

IUŢIME: s.f.
iuţimii: *sg. gen.* 2,2; 3,8

(a) IZBĂVI: v. IV
izbăvi: *inf. prez. fără* ***a*** 1,18

IZBÂNDĂ: s.f.
izbândă: *sg. ac.* rezum. cap.3

IZBÂNDIRE: s.f. (Înv.) „răzbunare”
izbândire: *sg. ac., în sintagma* ***dumnezeiasca izbândire*** rezum. cap.1
izbândirii: *sg. gen., în sintagma* ***zioa izbândirii Domnului*** rezum. cap.1

Î

ÎMBRĂCAT, -Ă: adj.
îmbrăcaţi: *m. pl. nom.* 1,8

(a se) ÎMBUCA: v. I
(să) va îmbuca: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,18; 3,8

ÎMPĂRAT: s.m.
împăratului: *sg. gen.* 1,1 , 8
împăratul: *sg. nom., în sintagma* ***împăratul lui Israil*** „Domnul” 3,15

ÎMPĂRĂŢIE: s.f.
împărăţiile: *pl. ac.* 3,8

ÎMPOTRIVA: prep.; var. (Înv. şi pop.) **ÎMPROTIVA**
împrotiva: 3,4, 11

ÎMPREUNĂ: adv.
împreună: 2,1

ÎNAINTE: adv./prep.
înainte: *adv. în loc. adv.* ***mai înainte*** 2,2
nainte: *adv. în loc. adv.* ***mai nainte*** rezum. cap.2; 2,2
înaintea: *prep.* 3,20

ÎNALT, -Ă: adj.
înalte: *n. pl. ac.* 1,16

(a se(ÎNĂLŢA: v. I
a (te) înălţa: *inf. prez.* 3,11

(a se) ÎNCHINA: v. I
(să) închină: *ind. prez. 3.pl.* 1,5
(să) vor închina: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,11

ÎNCHINARE: s.f.
închinarea: *sg. ac., în sintagma* ***închinarea de idoli*** „idolatria” rezum. cap.1

ÎNFIPT, -Ă: adj.
înfipţi: *m. pl. ac.* 1,12

(a) ÎNDEMNA: v. I
îndeamnă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap. 2

ÎNŞELĂCIUNE: s.f.
înşelăciune: *sg. ac.* 1,13

ÎNŞELĂTOR, -TOARE: adj.
înşelători: *m. pl. nom.* 3,4

ÎNTĂRIT, -Ă: adj.
întărite: *f. pl. ac.* 1,16

ÎNTÂI: adv.
întâiu: *adv.* rezum. cap.1

(a) ÎNTINDE: v. III
voiu întinde: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,4
va întinde: *ind. viit.I. 3.sg.* 2, 13

(a se) ÎNTOARCE: v. III
(să) întorc: *ind. prez. 3.pl.* 1,6
să (să) întoarcă: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.2
va întoarce: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,7
(s-)au întors: *ind. pf.c. 3.pl.* rezum. cap.3
întors-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,15
voiu întoarce: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,20

(a) ÎNTRA: v. I; vezi **(a) INTRA**

ÎNTUNERIC: s.n.; var. (Înv.) **ÎNTUNEAREC**
întunearecului *sg. gen., în sintagma* ***zioa întunearecului şi a ceţii*** 1,15

ÎNVĂLUIT, -Ă: adj.
învăluiţi: *m. pl. nom.* 1,11

ÎNVĂŢĂTURĂ: s.f.
învăţătura: *sg. ac.* 3,2, 7

ÎNVIERE: s.f.
învierii: *sg. gen., în sintagma* ***zioa învierii Meale*** 3,8

J

JIDOV: s.m.
jidovilor: *pl. dat.* rezum. cap.1

JUDECATĂ: s.f.
judecata: *sg. nom./ac.* 2,3; 3,5, 8, 15

JUDECĂTOR: s.m.
judecătorii: *pl. nom.* 3,3

JUNGHIERE: s.f. (Pop.) „înjunghiere”; „jertfă”
junghiare: *sg. ac.* 1,7
junghierii: *sg. gen., în sintagma* ***zioa junghierii Domnului*** 1,8

(a se) JURA: v. I
(să) joară: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,5

L

LAUDĂ: s.f.
laudă: *sg. ac.* 3,17, 19, 20

(a) LĂCUI: v. IV; vezi **(a) LOCUI**

LĂCUITOR: s.m.; vezi **LOCUITOR**

(a) LĂSA: v. I
lăsa: *ind. imp. 3.pl.* 3,3
voiu lăsa: *ind. viit.I. 1.sg.* 3, 12

(a) LĂUDA: v. I
laudă: *imperativ 2.sg.* 3, 14

LEGE: s.f.
legii: *sg. gen., în sintagma* ***legii noao*** rezum. cap. 3
legii: *sg. gen.* 3,4
leage: *sg. ac.* 3,18

(a) LEPĂDA: v. I
vor lepăda: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,4

LEPĂDAT, -Ă: s.m./f.
(cea) lepădată: *s.f. sg. ac.* 3,19

LEU: s.m.
lei: *pl. ac.* 3,3

LIMBĂ: s.f.
limbilor: *pl. gen.* 2, 11, 14
limbă: *sg. nom.* 3,13

LIPSIT, -Ă: adj.
lipsit: *n. sg. nom.* 3,12

LOC: s.n.
locul: *sg. ac.* 1,4; 2,11

(a) LOCUI: v. IV; var. (Înv.) **(a) LĂCUI**
vor lăcui: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,13
lăcuiesc: *ind. prez. 3.pl.* 1,18
lăcuiți: *ind. viit.I. 2.pl.* 2,5
lăcuiaște: *ind. prez. 3.sg.* 2,15

LOCUITOR: s.m.; var. (Înv.) **LĂCUITOR**
lăcuitorii: *pl. ac.* 1,4
lăcuitorii: *pl. voc.* 1,11
lăcuitoriu: *sg. nom.* 2,5; 3,6

(a) LUA: v. I
luat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,15

(a) LUCRA: v. I
au lucrat: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,4

LUMINĂ: s.f.
lumină: *sg. ac.* 3,5

LUP: s.m.
lupi: *pl. nom.* 3,3

M

MARE: adj./s.
mare: *f. sg. nom.* 1,10, 14
(cei) mari: *s.m. pl. ac.* 3,11

MARE: s.f.
mării: *sg. gen.* 1,3; 2,5, 6

MĂGURĂ: s.f.
măguri: *pl. ac.* 1,10

(a se) MĂRI: v. IV
(s-)au mărit: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,8, 10

MÂNĂ: s.f.
mâna: *sg. ac.* 1,4; 2,13, 15
mânile: *pl. nom.* 3,16

MÂNDRIE: s.f.
mândrie: *sg. ac.* 1,9
mândria: *sg. ac.* 2,10
mândrii: *sg. gen.* 3,11

MÂNIE: s.f.
mânii: *sg. gen.* 1,15, 18
mâniia: *sg. nom./ac., în sintagmele* ***zioa mânii/zioa mânii Domnului*** rezum. cap.2; 2,2; 3,8

(a) MÂNTUI: v. IV
va mântui: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,17
voiu mântui: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,19

MEȘTEȘUGIRE: s.f.
meșteșugirile: *pl. ac.* 3,11

MIJLOC: s.n.
mijlocul: *sg. ac., în loc. prep.* ***în mijlocul/din mijlocul*** 2,14; 3,3, 5, 11, 12, 15, 17

MINCIUNĂ: s.f.
minciună: *sg. ac.* 3,13

MIȘELĂTATE: s.f.
mișelătății: *sg. gen., în sintagma* ***zioa dosăzii și a mișelătății*** 1,15

MOAVITEAN: s.m. (cf. **Indice** Fc)
moavitenilor: *pl. gen.* rezum. cap.2

MUNTE: s.m.
muntele: *sg. ac.* 3,11

N

(a) NAȘTE: v. III
a naște: *inf. prez.* 2,2

(a) NĂDĂJDUI: v. IV
au nădăjduit: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,2
vor nădăjdui: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,12

NEAM: s.n.
neamul: *sg. voc., în sintagmele* ***neamul cel neiubit/neamul celor pierduți*** 2,1, 5
neamului: *sg. gen.* 2,9
neamurile: *pl. ac.* 3,6, 8

NECAZ: s.n.; var. (Reg.) **NĂCAZ**
năcazului: *sg. gen., în sintagma* ***zioa năcazului și a strâmturii*** 1,15

(a se) NECĂJI: v. IV; var. (Pop.) **(a se) NĂCĂJI**
năcăji(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,14
voiu năcăji: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,17
au năcăjit: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,19

NECREDINCIOS, -OASĂ: adj./s.
(celor) necredincioși: *s.m. pl. gen.* 1,3; rezum. cap.3
necredincioși: *adj. m. pl. nom.* 3,4

NEDREPT, -EAPTĂ: s./adv.
nedrept: *adv.* 3,4
(cel) nedrept: *s.m. sg. nom.* 3,5

NEGURĂ: s.f.
negurii: *sg. gen., în sintagma* ***zioa negurii și a volburii*** 1,15

NEIUBIT, -Ă: adj. „care nu este demn de a fi iubit”
neiubit: *n. sg. voc., în sintagma* ***neamul cel neiubit*** 2,1

(a) NELEGIUI: v. IV
ai nelegiuit: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,11

NEPRIETEN: s.m.; var. (Înv.) **NEPRIIATIN**
nepriiatinii: *pl. ac.* 3,15

NETEMERE: s.f.
neteamerea: *sg. ac.* rezum. cap.1

NEUMBLAT, -Ă: adj.
neumblată: *f. sg. nom.* 2,13

NOROD: s.n.
norodul: *sg. nom./ac.* 1,11; 2,8, 10
norod: *sg. ac.* rezum. cap.2; 3,12
norodului: *sg. gen.* 2,9
noroadelor: *pl. dat.* 3,9, 20

NOU, NOUĂ: adj.
noao: *f. sg. gen., în sintagma* ***legii noao*** rezum. cap.3

NUME: s.n.
numele: *pl. ac.* 1,4; 3,12
numele: *sg. nom., în sintagma* ***numele Domnului*** 3,9
nume: *sg. ac.* (aici) „renume" 3,19, 20

O

OASTE: s.f.
oastei: *sg. dat., în sintagma* ***oastei cereşti*** 1,5
oastelor: *pl. gen., în sintagma* ***Domnul oastelor/Domnului oastelor*** 2,9, 10

OCARĂ: s.f.
ocara: *sg. ac.* 2,8
ocară: *sg. ac.* 3,18

OCHI: s.m.
ochilor: *sg. gen.* 3,20

OCOL: s.n.
ocoalele: *pl. nom.* 2,6

ODIHNĂ: s.f.
odihna: *sg. nom.* 2,6

(a se) ODIHNI: v. IV
(să) vor odihni: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,7

OM: s.m.
omul: *sg. ac.* 1,3
oamenii: *pl. nom./ac.* 1,3, 12, 17; 2,11
oameni: *pl. nom.* 3,4
om: *sg. nom.* 3,6

(a) OMORÎ: v. IV
omorâţi veţ fi: *pasiv ind. viit.I. 2.pl.* 2,12
voiu omorî: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,19

ONOCROTAN: s.m. „pelican" (cf. lat. *onocrotalus, -i*); (cf. **Indice** 2Lg).
onocrotanul: *sg. nom.* 2,14

ORB, OARBĂ: s.m./f.
orbii: *s.m. pl. ac.* 1,17

OSTROV: s.n.
ostroavele: *pl. nom.* 2,11

P

PASĂRE: s.f.
pasările: *pl. ac.* 1,3

(a se) PAŞTE: v. III
(să) vor paşte: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,7; 3,13

PĂCĂTOS, -OASĂ: s.m./f.
păcătoşilor: *s.m. pl. dat.* rezum. cap.1

(a) PĂCĂTUI: v. IV
au păcătuit: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,17

PĂMÂNT: s.n.
pământului: *sg. gen., în loc. s.* ***de pre faţa pământului*** 1,2, 3
pământul: *sg. nom./ac.* 1,18; 3,8, 19
pământ: *sg. ac.* 1,18
pământului: *sg. gen.* rezum. cap.2; 2,3, 11; 3,20
pământul: *sg. voc., în sintagma* ***pământul filisteilor*** 2,5

PĂSTOR: s.m.
păstorilor: *pl. gen.* 2,6

(a) PÂNGĂRI: v. IV
au pângărit: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,4

PEDEAPSĂ: s.f.
pedeapsa: *sg. ac.* rezum. cap.3

PEŞTE: s.m.
peştii: *pl. ac.* 1,3
Peştilor: *pl. gen., în s. propr.* ***Poarta Peştilor*** 1,10

(a) PETRECE: v. III
vor petreace: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,14

(a) PIERDE: v. III (Bis.; eufem.) „a ucide"; „a nimici"
voiu pierde: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,3, 4; 2,5
va pierde: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,13
pierdut-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,6

PIERDUT, -Ă: s.m./f.
(celor) pierduţi: *s.m. pl. gen.* 2,5

(a) PIERI: v. IV
perit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,11
va peri: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,7

POARTĂ: s.f.
Poarta: *sg. ac., în s.propr.* ***Poarta Peştilor*** 1,10

PODIRE: s.f.
podiri: *pl. ac.* 2,14

PORUMBIŢĂ: s.f.
porumbiţă: *sg. voc.* 3,1

PORUNCĂ: s.f.
porunca: *sg. nom.* 2,2

POVĂŢUITOR, -TOARE: s.m./f.
povăţuitorii: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.3

PRAF: s.n.
praful: *sg. ac.* 1,17

PRAG: s.n.
prag: *sg. ac.* 1,9
pragurile: *pl. ac.* 2,14

PREOT: s.m.
preoţii: *pl. nom./ac.* 1,4; 3,4

(a) PRIMI: v. IV
au priimit: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,2

(a) PROBOZI: v. IV (Înv. şi pop.) „a mustra aspru"
au probozit: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,8

PROROC: s.m.
prorocul: *sg. nom.* rezum. cap. 2
prorocii: *pl. nom.* 3,4

(a) PROROCI: v. IV
au prorocit: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.1

PROROCIE: s.f.
prorociia: *sg. nom.* în titlu: *Prorociia lui Sofonie*

PULBERE: s.f.
pulbere: *sg. ac.* 2,2

(a) PUNE: v. III
va pune: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,13
voiu pune: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,19

(a se) PUSTII: v. IV
pustiitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,6

PUSTIIRE: s.f.
pustiire: *sg. ac.* 2,4

PUSTIU, -IE: s.n./adj.; var. **PUSTIE:** s.f.
pustie: *s.f. sg. ac.* 1,13; 2,13
pustiiu: *s.n. sg. ac.* 2,15
pustii: *adj. f./n. pl. nom./ac.* 2,9; 3,6

(a) PUTEA: v. II
va putea: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,18

R

(a) RĂCNI: v. IV; var. (Pop.) **(a) RĂGNI**
răgnind: *gerunziu* 3,3

RĂMAS, -Ă: s.m./f.
rămaşii: *s.m. pl. nom.* 2,9

RĂMĂŞIŢĂ: s.f.
rămăşiţele: *pl. nom./ac.* 1,4; 2,9; 3,13

(a) RĂMÂNE: v. III
nerămâind: *gerunziu* 3,6
au rămas: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,7

(a) RĂPI: v. IV
va răpi: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,9

RĂSCUMPĂRAT, -Ă: adj.
răscumpărată: *f. sg. voc., în sintagma* ***cea chemătoare şi cea răscumpărată cetate*** 3,1

(a se) RĂSIPI: v. IV; vezi **(a se) RISIPI**

RĂSIPIRE: s.f.; vezi **RISIPIRE**

RĂSIPIT, -Ă: s.m./f.; vezi **RISIPIT, -Ă**

(a) RĂSPLĂTI: v. IV
voiu răsplăti: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,9

RĂSUNARE: s.f.
răsunării: *sg. gen., în sintagma* ***zioa trâmbiţii şi a răsunării*** 1,16

RĂU: s.
rău: *s.n. sg. ac.* 1,12; 3,15

RÂU: s.n.
râurile: *pl. ac.* 3,10

RÂVNĂ: s.f. „gelozie”
râvnii: *sg. gen.* 1,18; 3,8

(a se) RISIPI: v. IV; var. **(a se) RĂSIPI**
(s-)au râsipit: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,6

RISIPIRE: s.f.; var. **RĂSIPIRE**
râsipirea: *sg. nom.* rezum. cap.2

RISIPIT, -Ă: s.m./f.; var. **RĂSIPIT, -Ă**
răsipiţilor: *s.m. pl. gen.* 3,10

ROBIE: s.f.
robiia: *sg. ac.* 2,7; 3,20

RUGĂTOR, -TOARE: s.m./f.
rugătorii: *s.m. pl. nom.* 3,10

(a se) RUŞINA: v. I
(te) vei ruşina: *ind. viit.I. 2.sg.* 3,11

RUŞINE: s.f.
ruşinea: *sg. ac.* 3,5

S

SABIE: s.f.
sabiia: *sg. ac.* 2,12

SARE: s.f.
sare: *sg. ac.* 2,9

(a) SĂDI: v. IV
vor sădi: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,13

(a) SĂLTA: v. I „a se bucura”
săltează: *imperativ 2.sg.* 3,14
sălta-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,17

SĂRAC, -Ă: adj.
sărac: *n. sg. ac.* 3,12

SĂVÂRŞIRE: s.f.
săvârşire: *sg. ac.* 1,18

SÂNGE: s.n.
sângele: *sg. nom.* 1,17

SÂRGUIRE: s.f.; cuvântul nu este înregistrat în DLR.
sârguire: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu sârguire*** „în grabă”; „curând” 1,18

(a se) SCULA: v. I
sculându(-să): *gerunziu* 3,7

SEARĂ: s.f.
sară: *sg. ac., în loc. adv* (Înv. şi pop.) ***de către sară*** 2,7
sara: *sg. ac.* 3,3

SFÂNT, -Ă: adj./s.
(cel) sfânt: *s.n. sg. ac.* 3,4
sfânt: *m. sg. ac.* 3,11

(a) SFINŢI: v. IV
sfinţit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,7

SINGURĂTATE: s.f.
singurătate: *sg. ac.* 2,13

(a) SLĂBI: v. IV
slăbească: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 3,16

SLĂVIT, -Ă: adj.
slăvită: *f. sg. nom.* 2,15

(a) SLUJI: v. IV
să slujească: *conj. prez. 3.pl.* 3,9

(a) SPERIA: v. I; var. (Înv. și reg.) **(a) SPĂRIA**
să sparie: *conj. prez. 3.sg.* 3,13

SPIN: s.m.
spini: *pl. ac.* 2,9

SPORIRE: s.f.
sporirea: *sg. ac.* rezum. cap.3

(a) STĂPÂNI: v. IV
vor stăpâni: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,9

STRÂMBĂTATE: s.f.
strâmbătate: *sg. ac.* 1,9; 3,5, 13

STRÂMTURĂ: s.f. (Înv. și pop.) „strâmtoare”
strâmturii: *sg. gen., în sintagma* ***zioa năcazului și a strâmturii*** 1,15

(a) STRÂNGE: v. III
să strâng: *conj. prez. 1.sg.* 3,8

(a se) STRICA: v. I
(să) va strâca: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,4
au strâcat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,7

STRIGARE: s.f.
strâgării: *sg. gen.* 1,10

STRĂIN, -Ă: adj.; var. (Înv. și pop.) **STREIN, -Ă**
streină: *f. sg. ac.* 1,8

(a) SUBȚIA: v. I; var. (Înv. și pop.) **(a) SUPȚIA** (aici) „a face să piardă puterea”
va supțiia: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,11
voiu supțiia: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,14

Ș

ȘCHIOP, -OAPĂ: s.m./f.
(cea) ștoapă: *s.f. sg. ac.* 3,19

(a) ȘUIERA: v. I
va șuiera: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,15

T

TARE: adj./s.
(cel) tare: *s.m. sg. nom.* 1,14
tare: *adj. m. sg. nom.* 3,17

(a) TĂCEA: v. II
tăceți: *imperativ 2.pl.* 1,7
tăcut-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,11
tăcea-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,17

TĂRIE: s.f.
tăriia: *sg. nom.* 1,13

(a se) TEME: v. III
(te) vei teame: *ind. viit.I. 2.sg.* 3,7, 15
(nu te) teme: *imperativ prohib. 2.sg.* 3,16

TRÂMBIȚĂ: s.f.
trâmbiții: *sg. gen., în sintagma* ***zioa trâmbiții și a răsunării*** 1,16

(a) TRECE: v. III
treace: *ind. prez. 3.sg.* 2,2
va treace: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,15
să treacă: *conj. prez. 3.sg.* 3,6

TRUP: s.n.
trupurile: *pl. nom.* 1,17

TULBURARE: s.f.; var. (Înv.) **TURBURARE**
turburării: *sg. gen.* 3,19

TURMĂ: s.f.
turmele: *pl. nom.* 2,14

Ț

ȚÂRCOVNIC: s.m.
țârcovnicilor: *pl. gen.* 1,4

U

UMĂR: s.n.
umăr: *sg. ac.* 3,9

(a) UMBLA: v. I
vor umbla: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,17

(a) UMPLE: v. III
umplu: *ind. prez. 3.pl.* 1,9

UNGHI: s.n.
unghiurile: *pl. nom./ac.* 1,16; 3,6

URGIE: s.f.
urgiii: *sg. gen., în sintagma* ***zioa urgiii Domnului*** 2,2, 3
urgiia: *sg. ac.* 3,8

(a) URLA: v. I
urlați: *imperativ 2.pl.* 1,11

URLARE: s.f.
urlarea: *sg. nom.* 1,10

USCĂCIUNE: s.f.
uscăciuni: *pl. nom.* 2,9

USNĂ: s.f. (Înv.) „buză”; „gură”; (Prin ext.) „glas”
usnă: *sg. ac.* 3,9

V

(a) VĂDI: v. IV
vădească. *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap. 3

(a se) VĂRSA: v. I
(să) va vărsa: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,17
să vărs: *conj. prez. 1.sg.* 3,8

VÂRTOS: adv.
(mai) vârtos: rezum. cap.3

VÂRTUTE: s.f.
vârtutea: *sg. ac.* 2,14

VEAC: s.n.
veac: *sg. ac., în loc. adv.* ***până în veac*** 2,9

(a) VENI: v. IV
va veni: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.2; 2,10
veniţi: *imperativ 2.pl.* 2,1
a veni: *inf. prez.* 2,2

(a se) VESELI: v. IV
veseleaşte(-te): *imperativ 2.sg.* 3,14

VESELIE: s.f.
veselie: *sg. ac.* 3,17

(a se) VESTI: v. IV
vestind: *gerunziu* rezum. cap.2
(să) vesteaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3

VICLEAN, -Ă: adj.
vicleană: *f. sg. nom.* 3,13

VICLEŞUG: s.n.
vicleşug: *sg. ac.* 1,9

VIE: s.f.
vii: *pl. ac.* 1,13

VIITOR, -TOARE: s.
(cea) viitoare: *s.f. sg. ac.* 3,8

VIN: s.n.
vinul: *sg. ac.* 1,13

VIU, VIE: adj.
viu: *m. sg. nom.* 2,9

VOLBURĂ: s.f.
volburii: *sg. gen., în sintagma* ***zioa negurii şi a volburii*** 1,15

VREME: s.f.
vreame: *sg. ac.* rezum. cap.1
vreamea: *sg. ac.* 1,12; 3,19, 20

Z

ZDROBIRE: s.f.
zdrobire: *sg. nom.* 1,10

ZI: s.f.
zioa: *sg. nom./ac., în sintagmele* ***zioa izbândirii Domnului/zioa Domnnului/zioa junghierii Domnului/zioa urgiii Domnului/zioa mânii/zioa năcazului şi a strâmturii/zioa dosăzii şi a mişelătăţii/ zioa întunearecului şi a ceţii/zioa negurii şi a volburii/zioa trâmbiţii şi a răsunării/zioa mânii Domnului/zioa învierii Meale*** rezum. cap.1; 1,7, 8, 14, 15, 16, 18; 2,2, 3; 3,8
zilele: *pl. ac.* 1,1
zioa: *sg. nom./ac.* 1,9, 10, 15; 2,2; 3,11, 16
zilii: *sg. gen., în sintagma* ***zilii Domnului*** 1,14

(a se) ZICE: v. III
zice: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1; 1,2, 3, 10; 2,9; 3,8, 20
zic: *ind. prez. 3.pl.* 1,12
zicea: *ind. imp. 3.sg.* 2,15
zis-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,7
(să) va zice: *ind. viit.I. impers.* 3,16

(a) ZIDI: v. IV
vor zidi: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,13

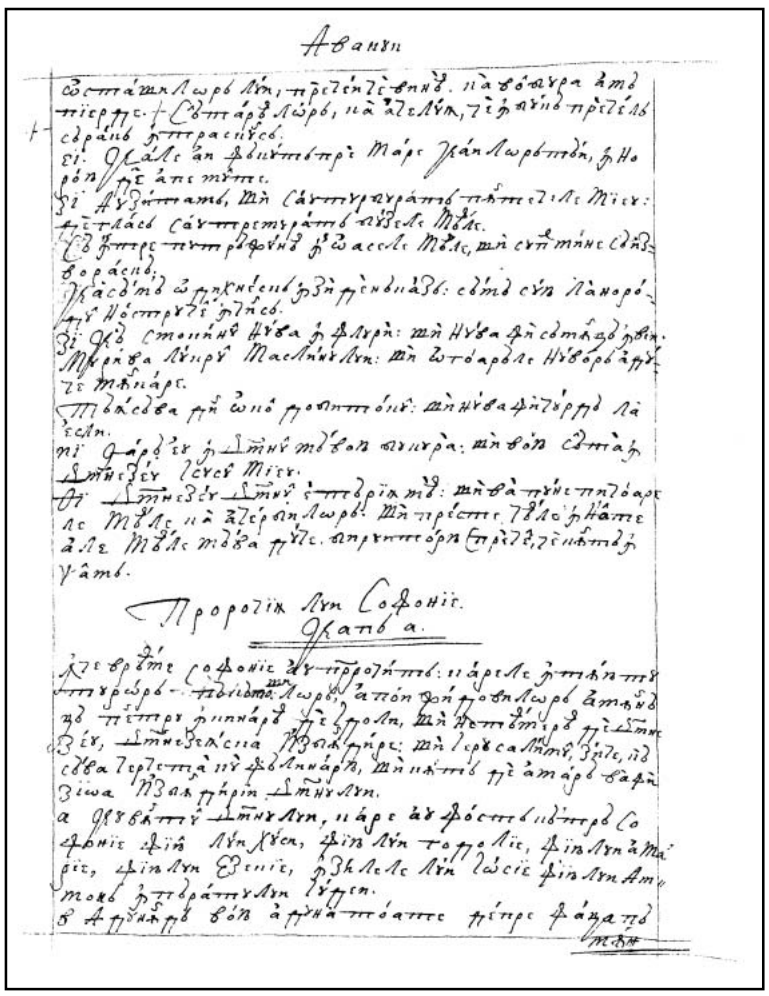

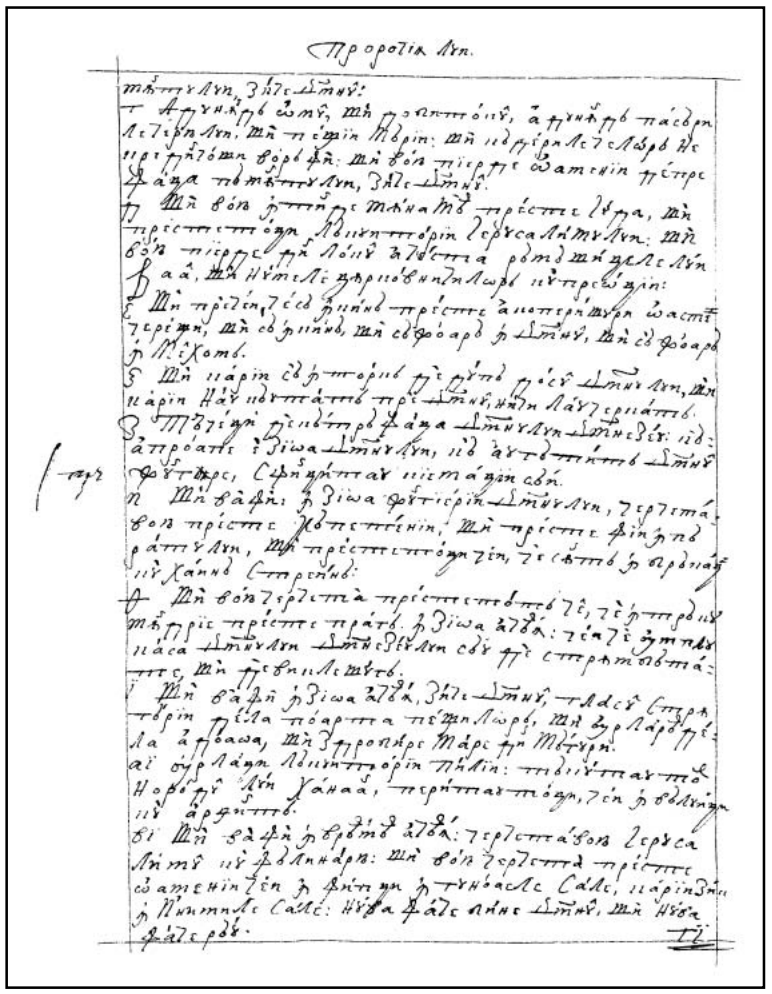

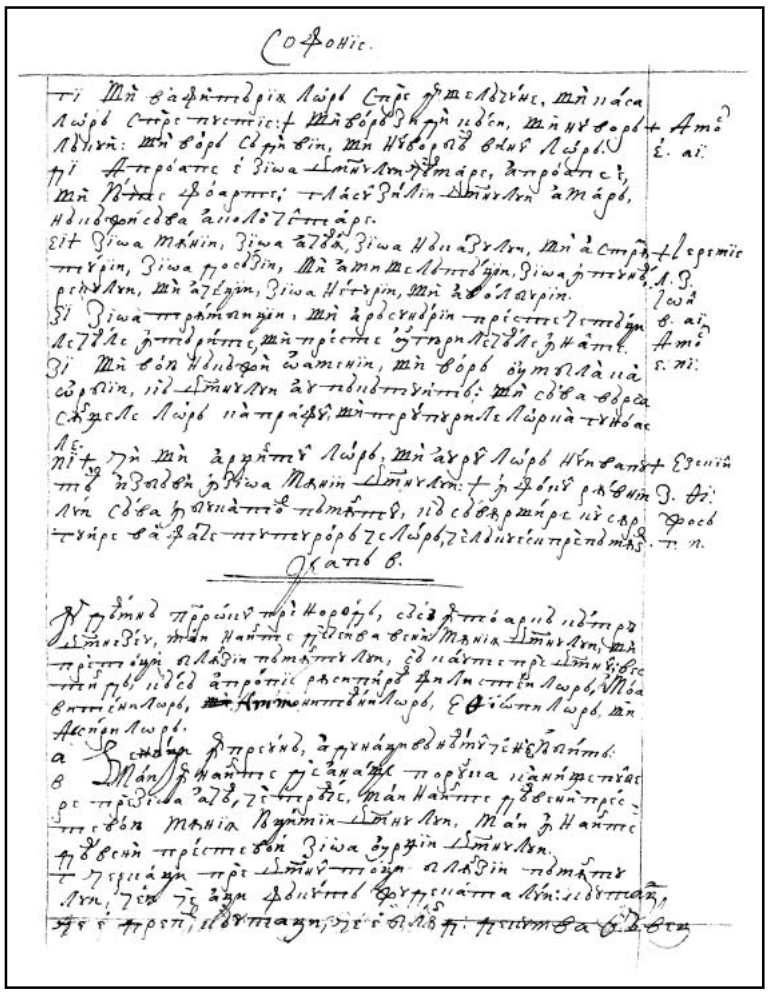

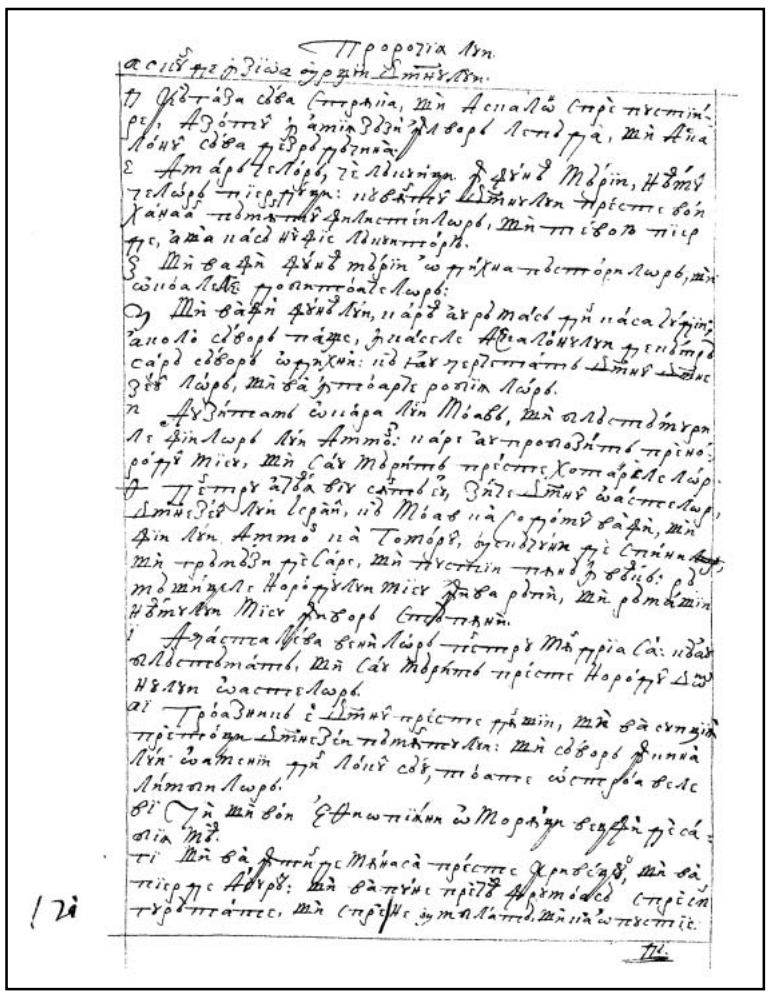

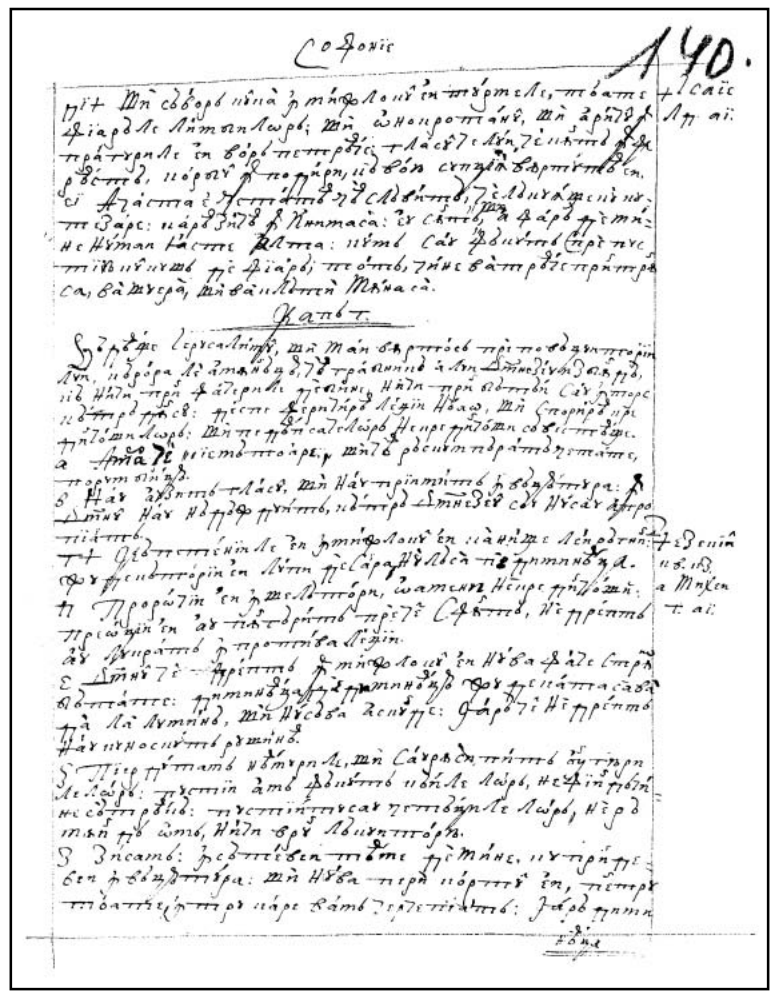

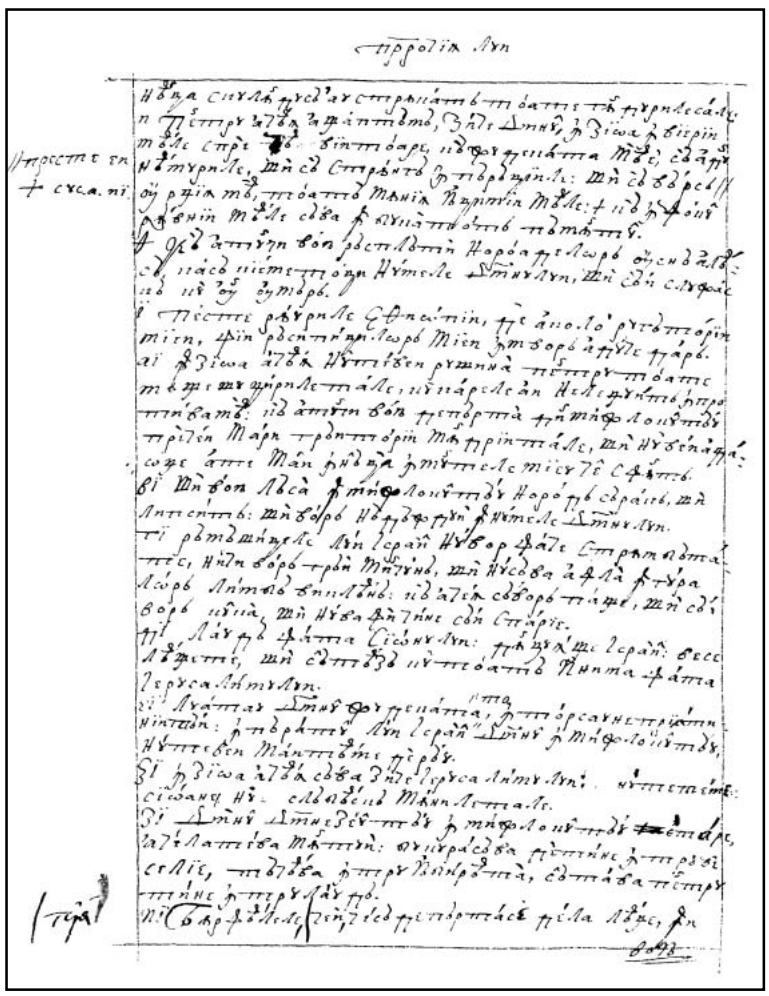

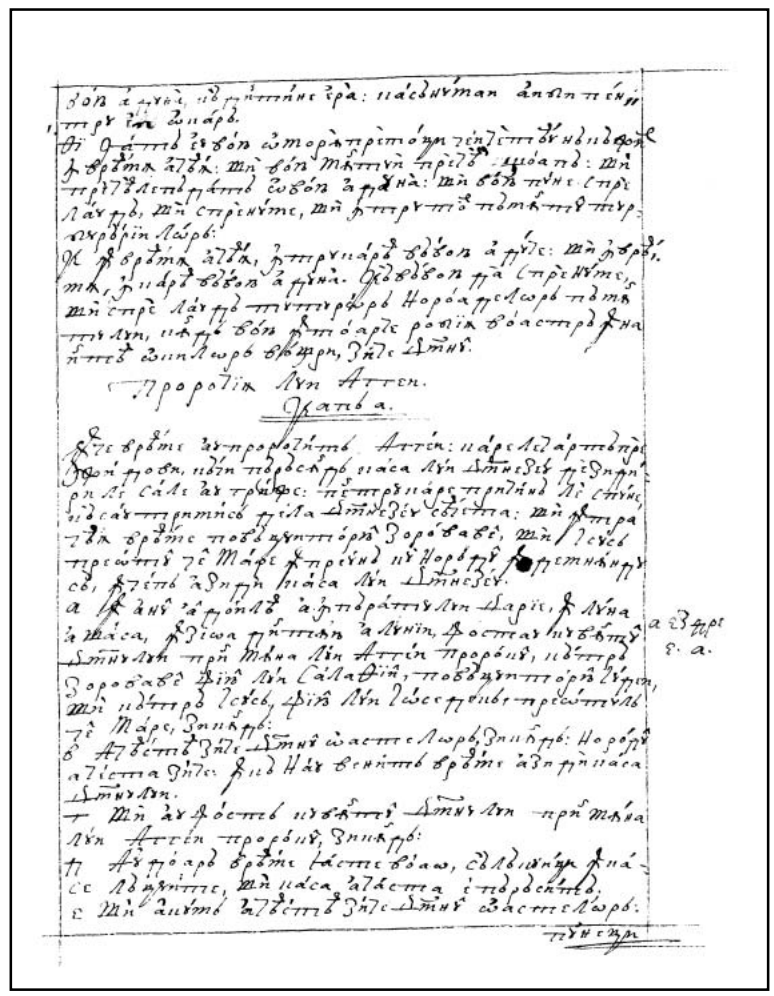

PROROCIIA LUI AGGHEI

Cap 1

În ce vreame au prorocit Agghei. Carele ceartă pre jidovi, căci, părăsând casa lui Dumnezeu, de zidirile sale au grije, pentru care pricină, le spune că s-au trimis de la Dumnezeu seaceta. Şi într-aceaea vreame, povăţuitoriul Zorovavel şi Isus, preotul cel mare, împreună cu norodul îndemnându-să, încep a zidi casa lui Dumnezeu.

1. În anul al doilea a împăratului Darie, în luna a şasa, în zioa dintâiu a lunii, fost-au cuvântul Domnului prin mâna lui Agghei prorocul, către Zorovavel, fiiul lui Salathiil, povăţuitoriul Iudei, şi către Isus, fiiul lui Iosedec, preotul cel mare, zicând: 1 Ezdre. 5, 1.

2. „Aceastea zice Domnul oastelor, zicând: «Norodul acesta zice: 'Încă n-au venit vreame a zidi casa Domnului'»".

3. Şi au fost cuvântul Domnului prin mâna lui Agghei prorocul, zicând:

4. „Au doară vreame iaste voao să lăcuiţi în case lăţuiite, şi casa aceasta e părăsită?"

142v 5. Şi acum aceastea zice Domnul oastelor: | „Puneţi inimile voastre preste căile voastre!

6. *Sămănat-aţi mult şi aţi adunat puţin. Mâncat-aţi şi nu v-aţi săturat, beut-aţi şi nu v-aţi îmbătat, acoperitu-v-aţi şi nu v-aţi încălzit. Şi cel ce au adunat sâmbrii le-au băgat în sac spart". *2 Leage 28, 38. Mihei 6, 15.

7. Aceastea zice Domnul oastelor: „Puneţi inimile voastre preste căile voastre!

8. Suiţi-vă în munte, purtaţi leamne şi zidiţi casa! Şi va fi Mie priimită şi Mă voiu proslăvi", zice Domnul.

9. „Uitatu-v-aţi la mai mult şi, iată, s-au făcut mai puţin. Şi aţi adus în casă şi l-am suflat afară. Pentru ce pricină? – zice Domnul oastelor – căci că casa Mea părăsită iaste, şi voi sârguiţi fieştecarele spre casa sa.

10. Pentru aceasta, preste voi s-au oprit ceriurile să nu deaie roao, şi pământul s-au oprit să nu deaie rodul său.

11. Şi am chemat seacetă pre pământ şi preste munţi şi preste grâu şi preste vin şi preste untdelemn şi orice aduce pământul, şi preste oameni şi preste dobitoace şi preste toată osteneala mânilor".

12. Şi au auzit Zorovavel, fiiul lui Salathiil, şi Isus, fiiul lui Iosedec, preotul cel mare, şi toate rămăşiţele norodului glasul Domnului Dumnezeului său şi cuvintele lui Agghei prorocului, precum l-au trimis Domnul Dumnezeul lor către ei. Şi s-au temut norodul de către faţa Domnului.

13. Şi au zis Agghei, solul Domnului, din solii Domnului, norodului, zicând: „Eu sânt cu voi", zice Domnul.

14. Şi au deşteptat Domnul duhul lui Zorovavel, || fiiul lui Salathiil, povăţuitoriului Iudei, 143r
şi duhul lui Isus, fiiul lui Iosedec, preotului celui mare, şi duhul celoraalalţi din tot norodul.
Şi au întrat şi făcea lucrul în casa Domnului oastelor, Dumnezeului său.

Cap 2

Măcar că bisearica de iznov zidită, cu cea dintâiu asămănată, nimica s-ar vedea, iară după aceaea, venind Mesiia, să va umplea cu slavă mai mare decât au fost bisearicii dintâiu. Şi precum jidovii, pentru părăsita zidirea bisearicii, s-au fost făcut necuraţi înaintea lui Dumnezeu şi jârtvele lor şi seaceta adusă, aşa, după începuta zidire, toate le-au făcut spornice.

1. În zioa lunii a doaozeci şi patrulea, în luna a şasa în anul lui Darie împăratului, al doilea,
2. În luna a şaptea, în doaozeci şi una a lunii, fost-au cuvântul Domnului prin mâna lui Agghei prorocul, zicând:
3. „Grăiaşte cătră Zorovavel, fiiul lui Salathiil, povăţuitoriul Iudei, şi cătră Isus, fiiul lui Iosedec, preotul cel mare, şi cătră ceiaalalţi ai norodului, zicând:
4. «Cine e între voi părăsit, carele au văzut casa aceasta în slava sa cea dintâiu? Şi ce vedeţi voi pre aceasta acum? Au nu aşa iaste, ca cum n-ar fi în ochii voştri?»
5. Şi acum întăreaşte-te, Zorovavel – zice Domnul – şi te întăreaşte, Isuse, fiiul lui Iosedec, preotul cel mare, şi te întăreaşte, tot norodul pământului, zice Domnul oastelor. Şi faceţi (că Eu cu voi sânt, zice Domnul oastelor)
6. Cuvântul carele am legat cu voi când | ieşeaţi din pământul Eghiptului; şi Duhul Mieu 143v
va fi în mijlocul vostru, să nu vă temeţi”.
*Ovreai 12, 26. 7. Că aceastea zice Domnul oastelor: *„Încă un puţin iaste şi Eu voiu clăti ceriul şi pământul şi marea şi uscatul.
8. Şi voiu clăti toate noroadele şi va veni cel dorit tuturor neamurilor şi voiu umplea casa aceasta de slavă”, zice Domnul oastelor.
9. „Al Mieu iaste argintul şi al Mieu e aurul”, zice Domnul oastelor.
10. „Mare va fi slava casii aceştii mai de pre urmă cu mult decât a ceii dintâi – zice Domnul oastelor – şi în locul acesta voiu da pace”, zice Domnul oastelor.
11. În a doaozeci şi patru a lunii a noaoa, în anul al doilea al împăratului Darie, fost-au cuvântul Domnului cătră Aggheu prorocul, zicând:
12. „Aceastea zice Domnul oastelor: «Întreabă preoţii leagea, zicând:
13. ‘De va aduce omul carne sfinţită în aripa vejmântului său şi va atinge de vârful ei pâine au fiertură, au vin, au untdelemn, au acar ce bucată, au doară să va sfinţi?’»”. Şi răspunzând preoţii, au zis: „Nu!”
14. Şi au zis Aggheiu: „De va atinge cel pângărit în suflet din toate aceastea, au doară, să va spurca?” Şi au răspuns preoţii şi au zis: „Să va spurca”.
15. Şi au răspuns Aggheiu şi au zis: „Aşa norodul acesta şi aşa neamul acesta înaintea feaţii Meale – zice Domnul – şi aşa tot lucrul mânilor lor. Toate care au adus acolo spurcate vor fi.
16. Şi acum puneţi inimile voastre dintr-această zi şi mai sus, mai nainte de-a să pune piatră preste piatră în bisearica Domnului. ||
17. Când vă apropiiaţi la grămada de doaozeci de modii şi să făcea zeace? Şi întraţi la 144r
teasc, să stoarceţi cinzeci de ploşte, şi aveaţi doaozeci.
*Amos 4, 9. 18. *«Lovitu-v-am cu vânt fierbinte şi cu gălbănare şi cu grindine toate lucrurile mânilor voastre. Şi n-au fost între voi cine să se întoarcă cătră Mine», zice Domnul.
19. Puneţi inimile voastre dintr-această zi şi în viitoarea vreame, din zioa a doaozeaci şi patru a lunii a noa, din zioa în carea s-au pus temeliile bisearicii Domnului; puneţi preste inima voastră!
20. Au doară, acum sământa încolţită iaste? Şi încă viia şi zmochinul şi malogranatul şi pomul maslinului n-au înflurit? Dintr-această zi le voiu blagoslovi”.
21. Şi au fost cuvântul Domnului a doaoa cătră Aggheiu, în a doaozeci şi patra a lunii, zicând:
22. „Grăiaşte cătră Zorovavel, povăţuitoriul Iudei, zicând: «Eu voiu clăti ceriul, aseamenea şi pământul.
23. Şi voiu întoarce scaunul împărăţiilor şi voiu zdrobi tăria împărăţiii neamurilor; şi vor răsturna căruţa şi călăraşul ei. Şi să vor pogorî caii şi călăraşii lor. Omul în sabiia fratelui său»”.
*Ecli 49, 13 24. „În zioa aceaea – zice Domnul oastelor – te voiu lua, *Zorovavel, fiiul lui Sarathiil, sluga Mea – zice Domnul – şi te voiu pune ca pre un sămn, că pre tine te-am ales”, zice Domnul oastelor.

A

ACAR: adv.; (Înv. și reg.; urmat – aici – de pron. rel. *ce*) „măcar”
acar: 2,13

ACOLO: adv.
acolo: 2,15

(a se) ACOPERI: v. IV
acoperitu(-v)-ați: *ind. pf.c. 2.pl.* 1,6

ACUM: adv.
acum: 1,5; 2,4, 5, 16, 20

(a) ADUCE: v. III
ați adus: *ind. pf.c. 2.pl.* 1,9
aduce: *ind. prez. 3.sg.* 1,11
va aduce: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,13
au adus: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,15

(a) ADUNA: v. I
ați adunat: *ind. pf.c. 2.pl.* 1,6
au adunat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,6

ADUS, -Ă: adj.
adusă: *f. sg. nom.* rezum. cap.2

AFARĂ: adv.
afară: 1,9

(a) ALEGE: v. III
am ales: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,24

AN: s.m.
anul: *sg. ac.* 1,1; 2,1, 11

(a se) APROPIA: v. I
(vă) apropiați: *ind. prez. 2.pl.* 2,17

ARGINT: s.n.
argintul: *sg. nom.* 2,9

ARIPĂ: s.f.
aripa: *sg. ac.* 2,13

ASEMĂNAT, -Ă: adj.; var. (Înv.) **ASĂMĂNAT, -Ă** „asemănător”; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în 1812 (după M. Gaster, *Chrestomație română*, vol. II: *Texte (1710–1830)* (...) Leipzig–București, 1891.
asămănată: *f. sg. nom.* rezum. cap.2

ASEMENEA: adv.; var. (Înv.) **ASEAMENEA**
aseamenea: 2,22

AȘA: adv.
așa: rezum. cap.2; 2,4, 15

(a) ATINGE: v. III
va atinge: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,13, 14

AUR: s.n.
aurul: *sg. nom.* 2,9

(a) AUZI: v. IV
au auzit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,12

(a) AVEA: v. II
aveați: *ind. imp. 2.pl.* 2,17

B

(a) BĂGA: v. I
au băgat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,6

(a) BEA: v. II
beut-ați: *ind. pf.c. 2.pl.* 1,6

BISERICĂ: s.f.; var. (Înv.) **BISEARICĂ**
bisearica: *sg. nom.* rezum. cap.2
biserarii: *sg. gen./dat.* rezum. cap.2
bisearica: *sg. ac. în sintagma* ***bisearica Domnului*** 2,16
biserarii: *sg. gen., în sintagma* ***biserarii Domnului*** 2,19

(a) BLAGOSLOVI: v. IV
voiu blagoslovi: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,20

BUCATĂ: s.f. „hrană” (cf. **Indice** 2Lg)
bucată: *sg. ac.* 2,13

C

CAL: s.m.
caii: *pl. nom.* 2,23

CALE: s.f.
căile: *pl. ac.* 1,5, 7

CARNE: s.f.
carne: *sg. ac.* 2,13

CASĂ: s.f.
casa: *sg. ac., în sintagmele* ***casa lui Dumnezeu/casa Domnului/ casa Domnului oastelor*** rezum. cap.1; 1,2, 14
case: *pl. ac., în sintagma* ***case lățuite*** 1,4
casa: *sg. nom./ac.* 1,4, 8, 9; 2,4, 8
casă: *sg. ac.* 1,9
casii: *sg. gen.* 2,10

CĂLĂRAȘ: s.m. „călăreț”
călărașul: *sg. ac.* 2,23
călărașii: *pl. ac.* 2,23

CĂRUȚĂ: s.f.
căruța: *sg. ac.* 2,23

CER: s.n.; var. **CERIU**
ceriurile: *pl. nom.* 1,10
ceriul: *sg. ac.* 2,7, 22

(a) CERTA: v. I
ceartă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1

(a) CHEMA: v. I
am chemat: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,11

(a) CLĂTI: v. IV
voiu clăti: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,7, 8, 22

(a se) COBORÎ: v. IV; var. (Înv.) **(a se) POGORÎ**
(să) vor pogorî: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,23

CUVÂNT: s.n.
cuvântul: *sg. nom., în sintagma* ***cuvântul Domnului*** 1,1, 3; 2,2, 11, 21
cuvintele: *pl. ac.* 1,12
cuvântul: *sg. ac.* 2,6

D

(a) DA: v. I
să deaie: *conj. prez. 3.sg./pl.* 1,10, 10
voiu da: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,10

(a) DEŞTEPTA: v. I
au deşteptat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,14

DOBITOC: s.n.
dobitoace: *pl. ac.* 1,11

DOMN: s.m.
Domnului: *sg. gen., în sintagmele* ***cuvântul Domnului/casa Domnului/casa Domnului oastelor/bisearica Domnului/bisearicii Domnului*** 1,1, 2, 3, 14; 2,2, 16, 11, 19, 21
Domnul: *sg. nom., în sintagma* ***Domnul oastelor*** 1,2, 5, 7, 9; 2,5, 7, 8, 9, 10, 12, 24
Domnul: *sg. nom.* 1,8, 12, 13, 14; 2,5, 15, 18, 24
Domnului: *sg. gen.* 1,12, 13

DORIT, -Ă: s.m./f.
(cel) dorit: *s.m. sg. nom.* 2,8

DUH: s.n.
duhul/Duhul: *sg. nom./ac.* 1,14; 2,6

DUMNEZEU: s.m.
Dumnezeu: *sg. gen., în sintagma* ***casa lui Dumnezeu*** rezum. cap.1
Dumnezeu: *sg. ac./gen.* rezum. cap.1; rezum. cap.2
Dumnezeului: *sg. gen.* 1,12, 14
Dumnezeul: *sg. nom.* 1,12

F

(a se) FACE: v. III
(s-)au făcut: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,9
făcea: *ind. imp. 3.pl.* 1,14
(s-)au fost făcut: *ind. m.m.c.pf. perifr. 3.pl.* rezum. cap.2
au făcut: *ind. pf.c. 3.pl.* rezum. cap.2
faceţi: *imperativ 2.pl.* 2,5
(să) făcea: *ind. imp. 3.pl.* 2,17

FAŢĂ: s.f.
faţa: *sg. ac., în loc. prep.* (Înv.) ***de către faţa*** 1,12
feaţii: *sg. gen., în loc. prep.* (Înv.) ***înaintea feaţii*** 2,15

(a) FI: v. IV
e: *ind. prez. 3.sg.* 1,4; 2,4, 9
au fost: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,3; rezum. cap.2; 2,18, 21
fost-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,1; 2,2, 11
ar fi: *cond. prez. 3.sg.* 2,4
va fi: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,6, 10
vor fi: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,15
iaste: *ind. prez. 3.sg.* 1,4, 9; 2,4, 7, 9, 20
sânt: *ind. prez. 1.sg.* 1,13; 2,5

FIERBINTE: adj.
fierbinte: *n. sg. ac.* 2,18

FIERTURĂ: s.f.
fiertură: *sg. ac.* 2,13

FIU: s.m.
fiiul: *sg. nom.* 1,1, 12, 14; 2,3, 5, 24

FRATE: s.m.
fratelui: *sg. gen.* 2,23

G

GĂLBINARE: s.f.; var. **GĂLBĂNARE**
gălbănare: *sg. ac.* 2,18

GLAS: s.n.
glasul: *sg. ac.* 1,12

(a) GRĂI. V. IV
grăiaşte: *imperativ 2.sg.* 2,3, 22

GRĂMADĂ: s.f.
grămada: *sg. ac.* 2,17

GRÂU: s.m.
grâu: *sg. ac.* 1,11

GRIJĂ: s.f.; var. **GRIJE**
grije: *sg. ac.* rezum. cap.1

GRINDINĂ: s.f.; var. **GRINDINE**
grindine: *sg. ac.* 2,18

I

IATĂ: interj.
iată: 1,9

(a) IEŞI: v. IV
ieşeaţi: *ind. imp. 2.pl.* 2,6

INIMĂ: s.f.
inimile: *pl. ac.* 1,5, 7; 2,16, 19
inima: *sg. ac.* 2,19

(a) INTRA: v. I; var. (Pop.) **(a) ÎNTRA**
au întrat: *ind. pf.c.3.pl.* 1,14
întraţi: *ind. imp. 2.pl.* 2,17

IZNOAVĂ: s.n.; var. **IZNOV:** s.n.
iznov: *sg. ac., în loc. adv.* (Pop.) ***de iznov*** „din nou” rezum. cap.2

Î

(a se) ÎMBĂTA: v. I
(v-)aţi îmbătat: *ind. pf.c. 2.pl.* 1,6

ÎMPĂRAT: s.m.
împăratului: *sg. gen.* 1,1; 2,1, 11

ÎMPĂRĂŢIE: s.f.
împărăţiilor: *pl. gen.* 2,23
împărăţiii: *sg. gen.* 2,23

ÎMPREUNĂ: adv.
împreună: rezum. cap.1

ÎNAINTEA: prep./adv.
înaintea: *prep.* rezum. cap.2; 2,15
nainte: *adv. în loc. adv.* ***mai nainte*** 2,16

(a se) ÎNCĂLZI: v. IV
(v-)aţi încălzit: *ind. pf.c. 2.pl.* 1,6

(a) ÎNCEPE: v. III
încep: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.1

ÎNCEPUT, -Ă: adj.
începuta: *adj. antep. f. sg. ac.* rezum. cap.2

ÎNCOLȚIT, -Ă: adj.
încolțită: *f. sg. nom.* 2,20

(a se) ÎNDEMNA: v. I
îndemnându(-să): *gerunziu* rezum. cap.1

(a) ÎNFLORI: v. IV; var. (Înv.; Ban.) **(a) ÎNFLURI**
au înflurit: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,20

(a se) ÎNTĂRI: v. IV
întărește(-te): *imperativ 2.sg.* 2,5
(te) întărește: *imperativ 2.sg.* 2,5

(a se) ÎNTOARCE: v. III
să (se) întoarcă: *conj. prez. 3.sg.* 2,18
voiu întoarce: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,23

(a) ÎNTRA: v. I; vezi **(a) INTRA**

(a) ÎNTREBA: v. I
întreabă: *imperativ 2.sg.* 2,12

J

JERTFĂ: s.f.; var. **JÂRTVĂ**
jârtvele: *pl. nom.* rezum. cap.2

JIDOV: s.m.
jidovi: *pl. ac.* rezum. cap.1
jidovii: *pl. nom.* rezum. cap.2

L

LĂȚUIT, -Ă: adj. „împodobit”
lățuiite: *f. pl. ac. în sintagma* ***case lățuiite*** (cf. lat. *domibus laquatis*) 1,4

LOC: s.n.
locul: *sg. ac.* 2,10

(a) LOCUI: v. IV; var. (Înv.) **(a) LĂCUI**
să lăcuiți: *conj. prez. 2.pl.* 1,4

LOCUIT, -Ă: adj.; var. (Înv.) **LĂCUIT, -Ă**
lăcuite: *f. pl. ac.* 1,4

(a) LOVI: v. IV
lovitu(-)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,18

(a) LEGA: v. I (Înv. și rar) „a fixa un legământ (care implică un anumit tip de credință morală)”
am legat: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,6

LEGE: s.f.
leagea: *sg. ac.* 2,12

LEMN: s.n.
leamne: *pl. ac.* 1,8

(a) LUA: v. I
voiu lua: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,24

LUCRU: s.n.
lucrul: *sg. nom./ac.* 1,14; 2,15
lucrurile: *pl. ac.* 2,18

LUNĂ: s.f.
luna: *sg. ac.* 1,1; 2,1, 2
lunii: *sg. gen.* 1,1; 2,1, 2, 11, 19, 21

M

MALOGRANAT: s.m. „rodiu” (cf. **Indice** Ioil)
malogranatul: *sg. nom.* 2,20

MARE: adj.
mare: *sg. nom./gen.* rezum. cap.1; 1,1, 12, 14; 2,3, 5, 10
(mai) mare: *f. sg. ac.* rezum. cap.2

MARE: s.f.
marea: *sg. ac.* 2,7

MĂCAR: adv.
măcar: *adv. în loc. cj.* ***măcar că*** rezum. cap. 2

MĂSLIN: s.m.; var. (Înv. și reg.) **MASLIN**
maslinului: *sg. gen., în sintagma* ***pomul maslinului*** (cf. lat. *lignum olivae*) 2,20

MÂNĂ: s.f.
mâna: *sg. ac.* 1,1, 3; 2,2
mânilor: *pl. gen.* 1,11; 2,15, 18

(a) MÂNCA: v. I
mâncat-ați: *ind. pf.c. 2.pl.* 1,6

MIJLOC: s.n.
mijlocul: *sg. ac., în loc. prep.* ***în mijlocul*** 2,6

MODIU: s.n. „baniță” (cf. lat. *modius, -ii*)
modii: *pl. ac.* 2,17

MULT, -Ă: pron. nehot./adv.
mult: *pron. nehot. n. sg. ac.* 1,6
(mai) mult: *pron. nehot. n. sg. ac.* 1,9
mult: *adv. în loc. adv.* ***cu mult*** 2,10

MUNTE: s.m.
munte: *sg. ac.* 1,8
munți: *pl. ac.* 1,11

N

NEAM: s.n.
neamurilor: *pl. gen./dat.* 2,8, 23
neamul: *sg. nom.* 2,15

NECURAT, -Ă: adj.
necurați: *m. pl. nom.* rezum. cap.2

NOROD: s.n.
norodul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,2, 12, 14; 2,15
norodului: *sg. gen./dat.* 1,12, 13; 2,3
norodul: *sg. voc., în sintagma* ***tot norodul pământului*** 2,5
noroadele: *pl. ac.* 2,8

O

OASTE: s.f.
oastelor: *pl. gen., în sintagma* ***Domnul oastelor/Domnului oastelor*** 1,2, 5, 7, 9, 14; 2,5, 7, 8, 9, 10, 12, 24

OCHI: s.m.
ochii: *pl. ac.* 2,4

OM: s.m.
oameni: *pl. ac.* 1,11
omul: *sg. nom.* 2,13, 23

(a se) OPRI: v. IV
(s-)au oprit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,10, 10

OSTENEALĂ: s.f.
osteneala: *sg. ac.* 1,11

P

PACE: s.f.
pace: *sg. ac.* 2,10

PĂMÂNT: s.n.
pământul: *sg. nom./ac.* 1,10, 11; 2,6, 7, 22
pământ: *sg. ac.* 1,11
pământului: *sg. gen.* 2,5

(a) PĂRĂSI: v. IV
părăsând: *gerunziu* rezum. cap.1

PĂRĂSIT, -Ă: adj. „pustiu"; „abandonat"; „lăsat în părăsire" (cf. lat. *dēsertus* „părăsit, pustiu")
părăsită: *f. sg. nom.* 1,4, 9
părăsita: *adj. antep. f. sg. ac.* rezum. cap.2
părăsit: *m. sg. nom.* 2,4

PÂINE: s.f.
pâine: *sg. ac.* 2,13

PÂNGĂRIT, -Ă: s.m./f.
(cel) pângărit: *s.m. sg. nom.* 2,14

PIATRĂ: s.f.
piatră: *sg. nom./ac., în sintagma* ***piatră preste piatră*** 2,16

PLOSCĂ: s.f.
ploște: *pl. ac.* 2,17

(a se) POGORÎ: v. IV; vezi **(a se) COBORÎ**

POM: s.m.
pomul: *sg. nom., în sintagma* ***pomul maslinului*** 2,20

POVĂȚUITOR, -TOARE: s.m./f.; var. **POVĂȚUITORIU**
povățuitoriul: *s.m. sg. nom.* rezum. cap.1; 1,1; 2,3
povățuitoriului: *s.m. sg. gen.* 1,14
povățuitoriul: *sg. voc., în sintagma* ***povățuitoriul Iudei*** 2,22

PREOT: s.m.
preotul: *sg. nom.* rezum. cap.1; 1,1, 12; 2,3, 5
preotului: *sg. gen.* 1,14
preoții: *pl. nom./ac.* 2,12, 13, 14

PRICINĂ: s.f.
pricină: *sg. ac.* rezum. cap.1; 1,9

(a) PRIMI: v. IV
va fi priimită: *pasiv ind. viit.I. 3.sg.* 1,8

PROROC: s.m.
prorocul: *sg. nom.* 1,1, 3; 2,2, 11
prorocului: *sg. gen.* 1,12

(a) PROROCI: v. IV
au prorocit: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.1

PROROCIE: s.f.
prorociia: *sg. nom.* în titlu: *Prorociia lui Agghei*

(a se) PROSLĂVI: v. IV
(Mă) voiu proslăvi: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,8

(a se) PUNE: v. III
puneți: *imperativ 2.pl.* 1,5, 7; 2,16, 19
a (să) pune: *inf. prez.* 2,16
(s-)au pus: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,19
voiu pune: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,24

(a) PURTA: v. I
purtați: *imperativ 2.pl.* 1,8

PUȚIN, -Ă: pron. nehot./(Neob.) s.
puțin: *pron. nehot. sg. ac.* 1,6
(mai) puțin: *pron. nehot. sg. nom.* 1,9
puțin: *s.n. sg. nom.,* (Neob.) *substantivat* ***un puțin*** (cf. lat. *unum modicum*) 2,7

R

RĂMĂȘIȚĂ: s.f.
rămășițele: *pl. nom.* 1,12

(a) RĂSPUNDE: v. III
răspunzând: *gerunziu* 2,13
au răspuns: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,14, 15

(a) RĂSTURNA: v. I
vor răsturna: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,23

ROD: s.n.
rodul: *sg. ac.* 1,10

ROUĂ: s.f.
roao: *sg. ac.* 1,10

S

SABIE: s.f.
sabiia: *sg. ac.* 2,23

SAC: s.m. „obiect, de formă alungită, închis la un capăt, confecționat din pânză, hârtie groasă, material plastic etc. în care se păstrează sau se transportă diverse materiale"
sac: *sg. ac.* 1,6

SĂMÂNȚĂ: s.f.
sămânța: *sg. nom.* 2,20

(a se) SĂTURA: v. I
(v-)ați săturat: *ind. pf.c. 2.pl.* 1,6

(a) SÂRGUI: v. IV
sârguiți: *ind. prez. 2.pl.* 1,9

SCAUN: s.n.
scaunul: *sg. ac.* 2,23

SECETĂ: s.f.
seaceta: *sg. nom.* rezum. cap.1; rezum. cap.2
seacetă: *sg. ac.* 1,11

(a) SEMĂNA: v. I; var. (Pop.) **(a) SĂMĂNA**
sămănat-aţi: *ind. pf.c. 2.pl.* 1,6

SEMN: s.n.; var. (Înv. şi pop.) **SĂMN**
sămn: *sg. ac.* 2,24

(a se) SFINŢI: v. IV
(să) va sfinţi: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,13

SFINŢIT, -Ă: adj.
sfinţită: *f. sg. ac.* 2,13

SIMBRIE: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **SÂMBRIE**
sâmbrii: *pl. ac.* 1,6

SLAVĂ: s.f.
slavă: *sg. ac.* rezum. cap.2; 2,8
slava: *sg. nom./ac.* 2,4, 10

SLUGĂ: s.f.
sluga: *sg. nom.* 2,24

SMOCHIN: s.m.; var. (Înv. şi pop.) **ZMOCHIN**
zmochinul: *sg. nom.* 2,20

SOL: s.m.
solul: *sg. nom.* 1,13
solii: *pl. ac.* 1,13

SPART, -Ă: adj.
spart: *m. sg. ac.* 1,6

SPORNIC, -Ă: adj.
spornice: *n. pl. ac.* rezum. cap.2

(a) SPUNE: v. III
spune: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1

(a se) SPURCA: v. I
(să) va spurca: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,14

SPURCAT, -Ă: adj.
spurcate: *n. pl. nom.* 2,15

(a) STOARCE: v. III
să stoarceţi: *conj. prez. 2.pl.* 2,17

(a) SUFLA: v. I
am suflat: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,9

SUFLET: s.n.
suflet: *sg. ac.* 2,14

(a se) SUI: v. IV
suiţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 1,8

SUS: adv.
(mai) sus: 2,16

T

TĂRIE: s.f.
tăria: *sg. ac.* 2,23

TEASC: s.n.
teasc: *sg. ac.* 2,17

(a se) TEME: v. III
(s-)au temut: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,12
să (vă) temeţi: *conj. prez. 2.pl.* 2,6

TEMELIE: s.f.
temeliile: *pl. nom.* 2,19

(a se) TRIMITE: v. III
(s-)au trimis: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.1
au trimis: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,12

U

(a se) UITA: v. I
uitatu(-v)-aţi: *ind. pf.c. 2.pl.* 1,9

(a se) UMPLE: v. III; var. (Înv. şi pop.) **(a se) UMPLEA:** v. II
(să) va umplea: *ind. viit. I. 3.sg.* rezum. cap.2
voiu umplea: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,8

UNTDELEMN: s.n.
untdelemn: *sg. ac.* 1,11; 2,13

URMĂ: s.f.
urmă: *sg. ac., în loc. adv.* ***mai de pre urmă*** 2,10

USCAT: s.n.
uscatul: *sg. ac.* 2,7

V

VÂNT: s.n.
vânt: *sg. ac.* 2,18

VÂRF: s.n.
vârful: *sg. ac.* 2,13

(a se) VEDEA: v. II
(s-)ar vedea: *cond. prez. 3.sg.* rezum. cap.2
au văzut: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,4
vedeţi: *ind. prez. 2.pl.* 2,4

(a) VENI: v. IV
au venit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,2
venind: *gerunziu* rezum. cap.2
va veni: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,8

VEŞMÂNT: s.n.
vejmântului: *sg. gen.* 2,13

VIE: s.f.
viia: *sg. nom.* 2,20

VIN: s.n.
vin: *sg. ac.* 1,11; 2,13

VREME: s.f.
vreame: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,2, 4; 2,19

Z

(a) ZDROBI: v. IV
voiu zdrobi: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,23

ZI: s.f.
zioa: *sg. ac.* 1,1; 2,1, 19, 24
zi: *sg. ac.* 2,16, 19, 20

(a) ZICE: v. III
zicând: *gerunziu* 1,1, 2, 3, 13; 2,2, 3, 11, 12, 21, 22
zice: *ind. prez. 3.sg.* 1,2, 5, 7, 8, 9, 13; 2,5, 7, 8, 9, 10, 12, 15, 18, 24
au zis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,13; 2,13, 14, 15

(a) ZIDI: v. IV
a zidi: *inf. prez.* rezum. cap.1; 1,2
zidiți: *imperativ 2.pl.* 1,8

ZIDIRE: s.f.
zidirile: *pl. ac.* rezum. cap.1
zidirea: *sg. ac.* rezum. cap.2
zidire: *sg. ac.* rezum. cap.2

ZIDIT, -Ă: adj.
zidită: *f. sg. nom.* rezum. cap.2

ZMOCHIN: s.m.; vezi **SMOCHIN**

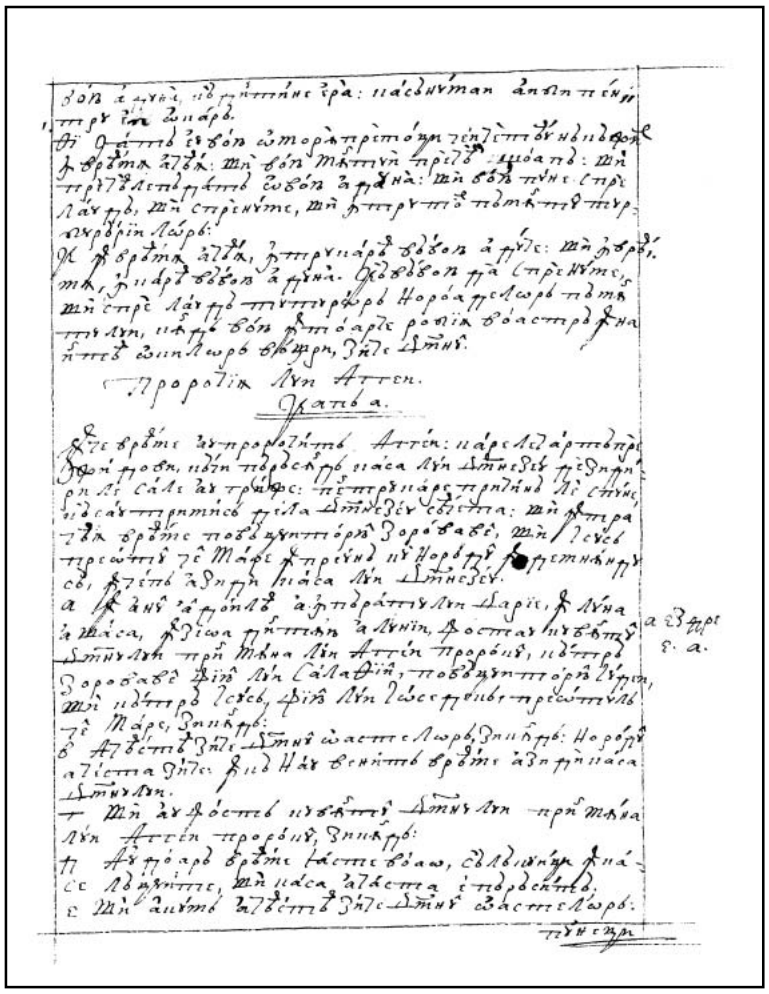

142r

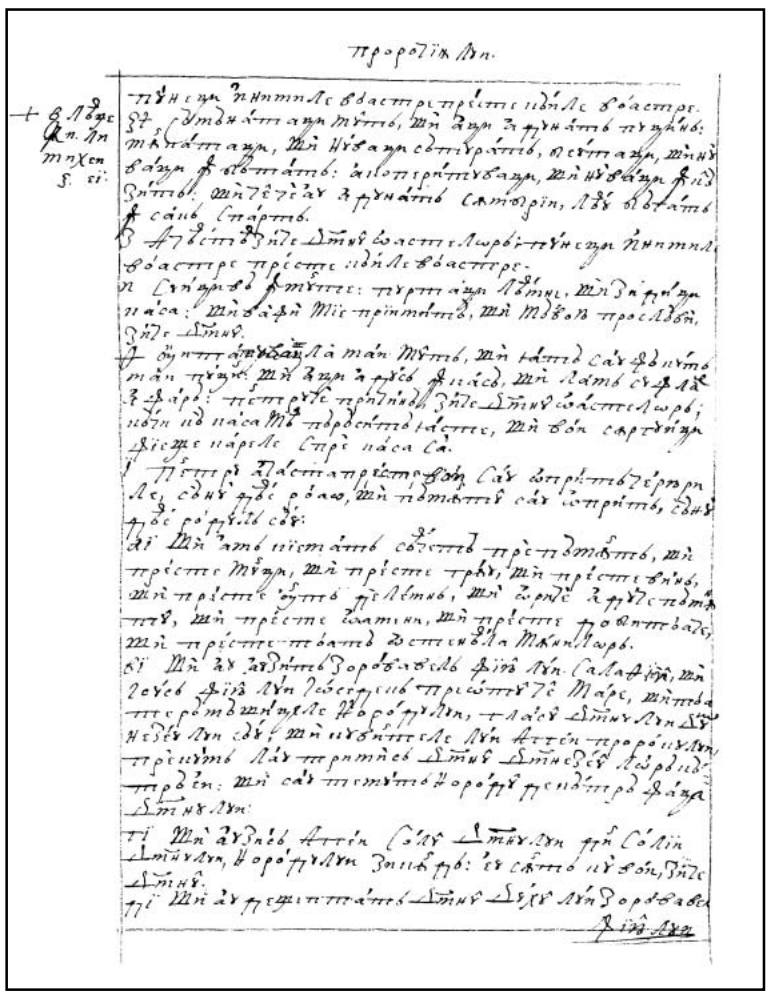

142v

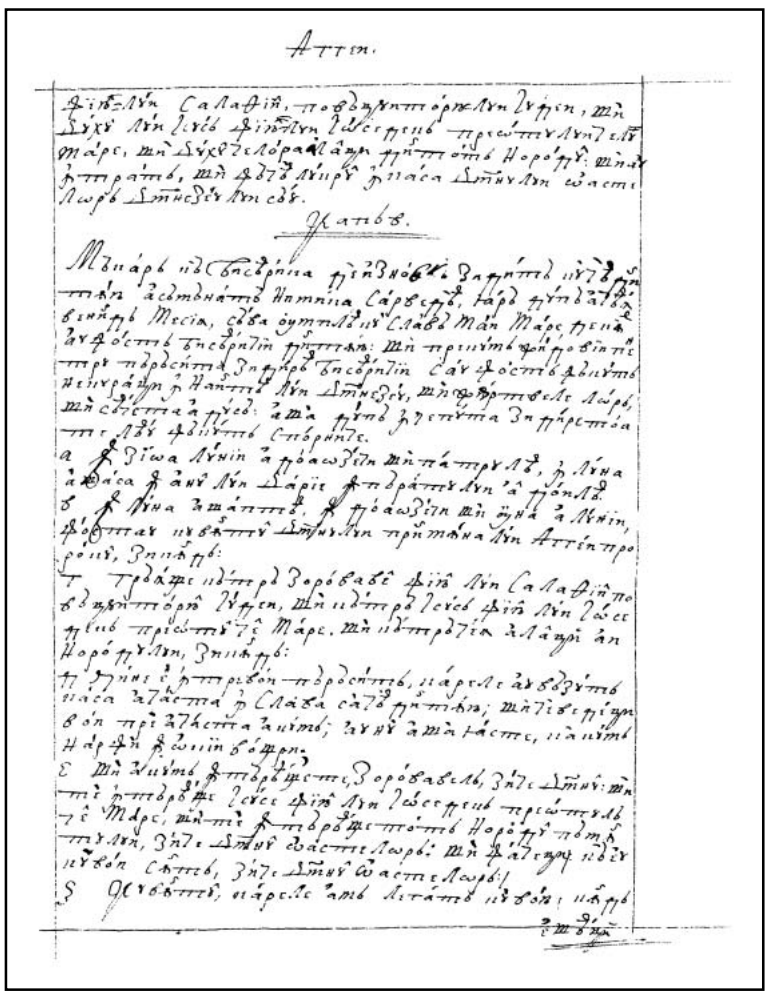

143r

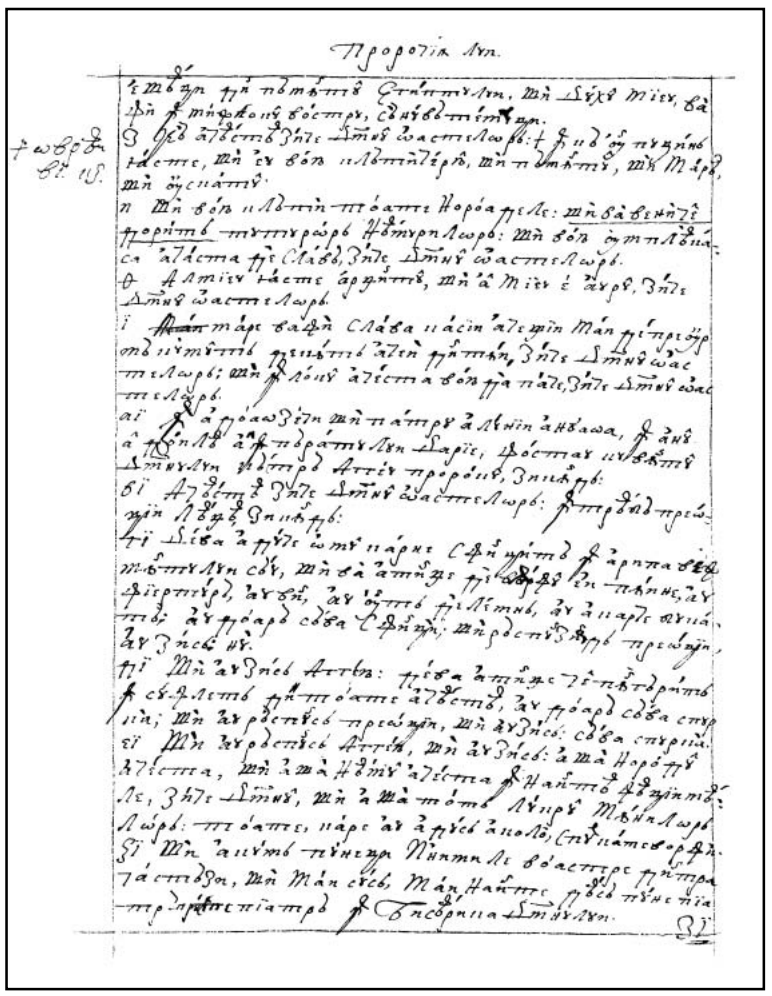

143v

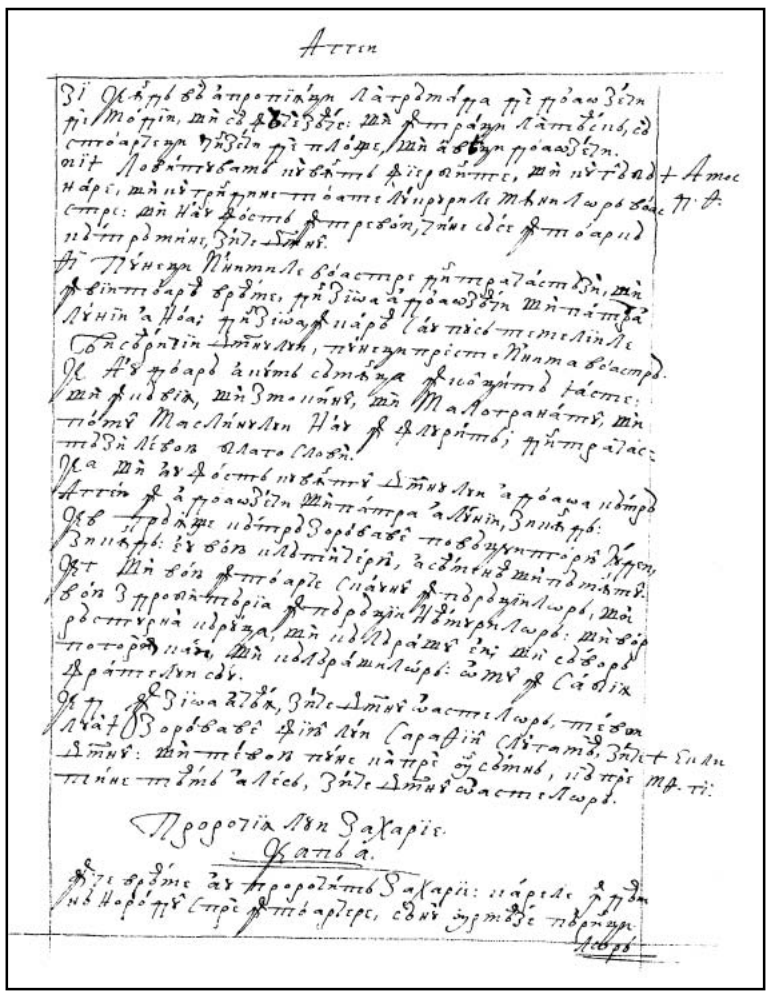

144r

PROROCIIA LUI ZAHARIE

Cap 1

În ce vreame au prorocit Zaharie, carele îndeamnă norodul spre întoarcere, să nu urmeaze
144v *părinţi|lor săi, carii, urgisind pre proroci, au fost certaţi. Cu doao figuri arată Domnul că va certa limbile ceale ce au năcăjit pre norodul său. Iară pre acesta în Ierusalim îl va întoarce, întru carele să va zidi Domnului bisearică.*

1 În luna a opta, în anul împăratului Darie al doilea, fost-au cuvântul Domnului
cătră Zaharie, fiiul lui Varahie, fiiului Addo prorocul, zicând:
2 „Măniiatu-S-au Domnul preste părinţii voştri cu mănie.
3. Şi vei zice cătră ei: «Aceastea zice Domnul oastelor: 'Din căile voastre ceale reale şi din cugetele voastre ceale reale întoarceţi-vă cătră Mine – zice Domnul oastelor – şi Mă voiu întoarce cătră voi'», zice Domnul oastelor.
4. Să nu fiţi ca părinţii voştri, cătră carii strâga prorocii cei dintâiu, zicând: «Aceastea zice Domnul oastelor: 'Întoarceţi-vă!' *şi n-au auzit, nici au luat aminte de Mine», zice Domnul. *Isaie 21, 12
5. Părinţii voştri unde sânt? Şi prorocii? Au doară în veac vor trăi? 35, 22.
6. Însă cuvintele Meale şi legiuitele Meale, care am poruncit slujilor Meale, prorocilor, au Ieremie 3, 12.
doară n-au cuprins pre părinţii voştri şi, întorcându-să, au zis: «Precum au gândit Domnul Ezechiil 10, 30
oastelor a face noao, după căile noastre şi după meşteşugurile noastre, au făcut noao»". şi 18, 30
7. În zioa a doaozeci şi patru a lunii unsprăzeacea Savath, în anul lui Darie al doilea, şi 33, 11.
fost-au cuvântul Domnului cătră Zaharie, fiiul lui Varahie, fiiului Addo prorocul, zicând: Ioil 2, 12.
8. „Văzut-am prin noapte şi iată un om încălecând pre un cal roib; şi acela sta între mirhe, Malah. 3, 7.
care era în adânc. Şi după el, cai roibi, de multe fealiuri şi albi". ||
145r 9. Şi am zis: „Ce sânt aceştia, Domnul mieu?" Şi au zis cătră mine îngerul care grăia cu mine: „Eu voiu arăta ţie ce sânt aceştia".
10. Şi au răspuns omul ce sta între mirhe şi au zis: „Aceştia sânt pre carii i-au trimis Domnul să străbată pământul".
11. Şi au răspuns îngerului Domnului, cel ce sta între mirhe, şi au zis: „Străbătut-am pământul şi, iată, tot pământul e lăcuit şi să odihneaşte".
12. Şi au răspuns îngerul Domnului şi au zis: „Domnul oastelor, până când Tu nu vei milui Ierusalimul şi cetăţile Iudei, spre carele Te-ai măniiat? Acesta acum al şaptezecilea an iaste".
13. Şi au răspuns Domnul îngerului – ce grăia mie – cuvinte bune, cuvinte de mângâiare.
14. Şi au zis cătră mine îngerul ce grăia cu mine: „Strâgă, zicând: «Aceastea zice Domnul oastelor: *Răvnit-am Ierusalimul şi Sionul cu râvnă mare. *Jos 8, 2.
15. Şi cu mănie mare Eu mă mâniiu spre limbile ceale bogate, că Eu m-am măniiat puţin, iară ei au ajutat spre rău»'.
16. Pentru aceea aceastea zice Domnul: «Întoarce-Mă-voiu cătră Ierusalim întru mile, şi casa Mea să va zidi într-însul – zice Domnul oastelor – şi îndreptariul să va întinde preste Ierusalim».

17. Strâgă încă, zicând: «Aceastea zice Domnul oastelor: 'Încă vor mai curge cetăţile Meale cu bunătăţi şi va mai mângâia Domnul Sionul şi va alege încă Ierusalimul'»". |
18. Şi am râdicat ochii miei şi am văzut şi, iată, patru coarne. 145v
19. Şi am zis către îngerul ce grăia cu mine: „Ce sânt aceastea?" Şi au zis către mine: „Aceastea sânt coarnele care au vânturat pre Iuda şi pre Israil şi Ierusalimul".
20. Şi mi-au arătat Domnul patru fauri.
21. Şi am zis: „Ce vin aceştia a face?" Şi au zis, grăind: „Aceastea sânt coarnele care au vânturat pre Iuda prin fieştecare om şi nime dintr-înşii n-au râdicat capul său. Şi au venit aceştia să le sparie, ca să oboară coarnele limbilor celor ce au râdicat cornul preste pământul Iudei, ca să-l piarză".

Cap 2

Să arată un om vrând a măsura Ierusalimul, carea, după slobozirea robiii foarte, să va umplea de lăcuitori căriia Dumnezeu pentru zid îi va fi. Şi năcăjindu-să limbile ceale ce năcăjise pre fiii lui Israil, multe neamuri, împreună cu Sionul, veasele vor veni a sluji Domnului, pre carele El le va priimi spre norod.

1. Şi am râdicat ochii miei şi am văzut. Şi iată un om şi în mâna lui, fune de măsurat.
2. Şi am zis: „Încătro mergi tu?" Şi mi-au zis: „Să măsur Ierusalimul şi să văzu cât e lăţimea lui şi cât lungimea lui".
3. Şi, iată, îngerul care grăia cu mine ieşea şi alt înger ieşea spre întimpinarea lui.
4. Şi au zis către el: „Aleargă, grăiaşte către pruncul acesta, zicând: «Fără zid să va lăcui Ierusalimul, pentru mulţimea oamenilor şi a dobitoacelor în mijlocul ei». ||
5. Şi Eu voiu fi ei – zice Domnul – zid de foc prinprejur şi în slavă voiu fi în mijlocul ei. 146r
6. O, o, fugiţi din pământul criveţului – zice Domnul – că în patru vânturile ceriului v-am râsipit", zice Domnul.
7. O, Sioane, fugi ceaea ce lăcuieşti la fata Vavilonului,
8. Că aceastea zice Domnul oastelor: „După slavă M-au trimis la limbile ceale ce v-au jefuit. Că cel ce vă va atinge pre voi atinge lumina ochilor Miei.
9. Că, iată, Eu râdic mâna Mea preste ei şi vor fi pradă celor ce le slujea lor". Şi veţi cunoaşte că Domnul oastelor m-au trimis.
10. „Laudă şi te veseleaşte, fata Sionului! Că, iată, Eu viu şi voiu lăcui în mijlocul tău", zice Domnul.
11. „Şi să vor lipi neamuri multe de Domnul în zioa aceaea şi-M vor fi spre norod şi voiu lăcui în mijlocul tău". Şi vei şti că Domnul oastelor m-au trimis la tine.
12. Şi va stăpâni Domnul pre Iuda partea Sa în pământ sfinţit. Şi va mai alege Ierusalimul.
13. Tacă tot trupul de către faţa Domnului, că s-au sculat din lăcaşul Său cel sfânt.

Cap 3

Isus preotul, dezbrăcându-să de ceale tinoasă, să îmbracă cu schimburi, carele va judeca casa Domnului de umblă în căile Lui. Aduce-va Domnul pre sluga Sa, Răsăritul. Şi despre piatră grăiaşte, preste carea sânt şeapte ochi.

1. Şi mi-au arătat Domnul pre Isus, preotul cel mare, stând înaintea îngerului Domnului; | şi Satana sta de-a dreapta lui, să i să împrotivească. 146v
2. Şi au zis Domnul către Satana: „Cearte-te Domnul, Satană. Şi te cearte Domnul, Cel ce au ales Ierusalimul. Au doară acesta nu-i tare scos din foc?"
3. Şi Isus era îmbrăcat cu haine proaste şi sta înaintea feaţii îngerului.
4. Carele au răspuns şi au zis către cei ce sta înaintea sa, zicând: „Luaţi hainele ceale proaste de la el". Şi au zis către el: „Iată, am depărtat de la tine strâmbătatea ta şi te-am îmbrăcat cu schimburi".
5. Şi au zis: „Puneţi chidariu curat pre capul lui". Şi au pus chidariu curat pre capul lui şi l-au îmbrăcat cu haine. Şi îngerul Domnul sta.
6. Şi mărturisea îngerul Domnului pre Isus, zicând:
7. „Aceastea zice Domnul oastelor: «De vei umbla în căile Meale şi paza Mea o vei păzi, şi tu vei judeca casa Mea şi vei păzi curţile Meale şi voiu da ţie îmblători din ceşti ce stau acum înainte aici.

8. Auzi, Isuse, preotule cel mare, tu şi priiatinii tăi, carii lăcuiesc înaintea ta, că bărbaţi însămnători sânt. Că, iată, Eu voiu aduce sluga Mea, *Răsăritul. *Luca 1, 78.

9. Că, iată, piatra carea o am dat înaintea lui Isus; preste o piatră şapte ochi sânt. Iată, Eu voiu scobi cioplitura ei – zice Domnul oastelor – şi voiu depărta strâmbătatea pământului aceluia într-o zi.

10. În zioa aceaea – zice Domnul oastelor - va chema omul pre priiatinul său supt viţă şi supt smochin».

Cap 4

Despre sfeaşnicul cel de aur cu doi maslini. Despre piatra cea dintâiu şi de cositoriu şi de ||
147r *şeapte ochii Domnului şi tâlcuirea lor. Şi cum că bisearica de Zorovavel întemeiată de el să va săvârşi.*

1. Şi s-au întors îngerul cel ce grăia cu mine şi m-au deşteptat ca pre un om ce să deştaptă din somnul său.
2. Şi au zis cătră mine: «Ce vezi tu?» Şi am zis: «Văzut-am, şi iată un sfeşnic tot de aur şi fălinariul lui pre capul lui, şeapte candilele lui preste el şi şeapte păhăreale în candilele care era pre capul lui.
3. Şi doi maslini preste el: unul de-a drepta fălinariului şi altul de-a stânga».
4. Şi am răspuns şi am zis cătră îngerul ce grăia cu mine, zicând: «Ce sânt aceastea, domnul mieu?»
5. Şi au răspuns îngerul cel ce grăia cu mine şi au zis cătră mine: «Au doară nu ştii ce sânt aceastea?» Şi am zis: «Nu, domnul mieu».
6. Şi au răspuns şi au zis cătră mine, grăind: «Acesta e cuvântul Domnului cătră Zorovavel, zicând: 'Nu cu oaste, nici cu vârtute, ci cu Duhul Mieu, zice Domnul oastelor'.
7. Cine eşti tu, munte mare, înaintea lui Zorovavel? Spre şes! Şi va duce piatra cea dintâiu şi va asămăna harul darului ei».
8. Şi au fost cuvântul Domnului cătră mine, zicând:
9. «Mânile lui Zorovavel au întemeiat casa aceasta şi mânile lui o vor face desăvârşit. Şi veţi şti că Domnul oastelor m-au trimis la voi.
10. Că cine au trecut cu vedearea zilele ceale mici? Şi să vor veseli şi vor vedea piatra cea de cositoriu în mâna lui Zorovavel. Şeapte aceştia sânt ochii Domnului, carii străbat
147v prin tot | pământul».
11. Şi am răspuns şi am zis cătră el: «Ce sânt cei doi maslini, de-a dreapta sfeaşnicului şi de-a stânga lui?»
12. Şi am răspuns a doao oară şi am zis cătră el: «Ce sânt aceale doao spice de maslini, care sânt lângă doao usne de aur, întru carele sânt împlătoarele ceale de aur?»
13. Şi au zis cătră mine, zicând: «Au doară nu ştii ce sânt aceastea?» Şi am zis: «Nu, domnul mieu».
14. Şi au zis: «Aceştia sânt doi fii de untdelemn, carii stau înaintea Stăpânitoriului a tot pământul».

Cap 5

Cartea ce zboară, cu carea necredincioşii să vor judeca. Muiarea ce şeade în urcior cu frământătură de plumb însămnează necredinţa; şi doao muieri cu arepi o râdică în văzduh.

1. Şi m-am întors şi am râdicat ochii miei. Şi am văzut; şi, iată, o carte zburând.
2. Şi au zis cătră mine: «Ce vezi tu?» Şi am zis: «Eu văz o carte zburând. Lungimea ei, de coţi doaozeci şi lăţimea ei, de coţi zeace».
3. Şi au zis cătră mine: «Acesta e blăstămul ce iaste preste faţa a tot pământul, că tot furul, precum acolo e scris, să va judeca şi tot cel ce joară, dintr-aceaea aseaminea să va judeca.
4. Scoate-o-voiu – zice Domnul oastelor – şi va veni la casa furului şi la casa celui ce să joară pre numele Mieu mincinos. Şi va petreace în mijlocul casii lui şi o va mistui şi leamnele ei şi pietrile ei».
148r 5. Şi au ieşit îngerul ce grăia cu mine şi au zis || cătră mine: «Râdică ochii tăi şi vezi ce e aceasta ce iase».

6. Şi am zis: «Ce iaste?» Şi au zis: «Acesta e urciorul ce iase». Şi au zis: «Acesta e ochiul lor întru tot pământul».
7. Şi, iată, să purta un talant de plumb; şi iată o muiare şezând în mijlocul urciorului.
8. Şi au zis: «Aceasta e necredința». Şi o au aruncat în mijlocul urciorului şi au aruncat frământătura cea de plumb în gura ei.
9. Şi am râdicat ochii miei şi am văzut: şi iată doao muieri ieşind şi Duhul în arepile lor. Şi avea arepi ca arepile milvului. Şi au râdicat urciorul între pământ şi între ceriu.
10. Şi am zis cătră îngerul ce grăia cu mine: «Unde duc aceastea urciorul?»
11. Şi au zis cătră mine: «Să i să zidească casă în pământul Sennaar şi să se întemeiaze şi să se puie acolo pre temeiul său».

Cap 6

Patru căruţe, văzute din mijlocul a doi munţi de aramă, patru vânturi sânt, ce ies pre pământ. Despre cununile ce trebuie să se puie în capul preotului Isus. De bărbatul a căruia nume e Răsăritul, carele va zidi bisearica Domnului şi va stăpâni întru fiiul său.

1. Şi m-am întors şi am râdicat ochii miei şi am văzut. Şi, iată, patru căruţe ieşind din mijlocul a doi munţi. Şi munţii era munţi de aramă.
2. În căruţa dintâiu, cai roibi şi în căruţa a doua, cai negri.
3. Şi în căruţa a triia, cai albi şi în căruţa a patra, | cai învârstaţi şi tari. 148v
4. Şi am răspuns şi am zis cătră îngerul ce grăia cu mine: «Ce sânt aceastea, domnul mieu?»
5. Şi au răspuns îngerul şi au zis cătră mine: «Aceştea sânt patru vânturile ceriului, ce ies să sufle înaintea Stăpânitoriului a tot pământul».
6. În ceaea ce era cai negri ieşea spre pământul criveţului; şi cei albi au ieşit după ei; şi cei învârstaţi au ieşit la pământul austrului.
7. Iară cei ce era mai vârtoşi au ieşit şi căuta a mearge şi a străbate tot pământul. Şi au zis: «Duceţi-vă, străbateţi pământul». Şi au străbătut pământul.
8. Şi m-au chemat şi au grăit cătră mine, zicând: «Iată, cei ce ies în pământul criveţului au făcut a să odihni Duhul Mieu în pământul criveţului».
9. Şi au fost cuvântul Domnului cătră mine, zicând:
10. «Ia de la mutare, de la Holdai şi de la Tovie şi de la Adaia. Şi vei veni tu în zioa aceaea şi vei întra în casa lui Iosue, fiiului Sofonie, carii au venit din Vavilon.
11. Şi vei lua aur şi argint şi vei face cununi şi le vei pune în capul lui Isus, fiiului Iosedec, preotului celui mare.
12. Şi vei grăi cătră dânsul, zicând: 'Aceastea zice Domnul oastelor, zicând: *Iată bărbat, Răsăritul e numele Lui. Şi supt el va răsări şi să va zidi bisearică Domnului. *Luca 1, 78.
13. Şi acela va râdica bisearică Domnului. Şi acela va purta slava şi va şedea şi va stăpâni preste scaunul său. Şi va fi preot preste scaunul său şi sfatul păcii va fi între acei doi.
14. Şi cununi vor fi lui Helim şi lui Tovie şi lui Idaie şi Him, fiiului Sofonie, pomenire în bisearica Domnului'».
15. Şi cei de departe vor veni şi vor zidi || bisearica Domnului. Şi veţi şti că Domnul oastelor 149r
m-au trimis la voi. Iară aceasta va fi de veţi auzi cu auzire glasul Domnului Dumnezeului vostru".

Cap 7

Posturile ce postea jidovii în şaptezeci de ani robi nu plăcea Domnului, că întru strâmbătăţile sale rămânea. Pentru aceaea îi îndeamnă spre întoarcere, că, pentru că n-au fost auzit cândva pre proroci, i-au râsipit Domnul prin neamuri şi pământul s-au pustiit pentru strâmbătăţile lor.

1. Şi au fost în anul împăratului Darie al patrulea; fost-au cuvântul Domnului cătră Zaharie în a cincea lunei a noaoa, carea iaste Calseu.
2. Şi au trimis la casa lui Dumnezeu Sarasar şi Rogommeleh şi bărbaţi carii era cu el a să ruga feaţii Domnului,
3. Să zică preoţilor casii Domnului oastelor şi prorocilor, grăind: „Au doară plânsoare iaste mie în al cincilea lună sau trebuie să mă sfinţesc, precum am făcut adecă în mulţi ani?"
4. Şi au fost cuvântul Domnului oastelor cătră mine, zicând:
5. „Grăiaşte cătră tot norodul pământului şi cătră preoţi, *zicând: «Când posteaţi şi plângeaţi în a cincea şi a şeaptea prin aceşti şaptezeci de ani, au doară post Mi-aţi postit Mie? *Isaie 58, 5.

6. Şi când aţi mâncat şi aţi beut, au doară nu voao aţi mâncat şi aţi beut?
7. Au doară nu sânt cuvintele care au grăit Domnul prin prorocii cei dintâiu, când încă Ierusalimul să lăcuia şi era bogată ea şi cetăţile dinprejurul ei şi spre austru şi în câmpii să lăcuia?»" |
149v 8. Şi au fost cuvântul Domnului către Zaharie, zicând:
9. „Aceastea zice Domnul oastelor, zicând: «Judecată dreaptă judecaţi şi milă şi îndurări faceţi fieştecarele cu fratele său.
10. *Şi văduva şi săracul şi nimernicul şi pre cel lipsit să nu-i năpăstuiţi. Şi rău fratelui său omul să nu gândească în sufletul său». *Ieşir. 22, 22. Isaie 1, 23.
11. Şi n-au vrut a lua aminte şi au întors spatele întorcându-să şi urechile sale le-au îngreoiat, să nu audă. Ieremie 5, 28.
12. Şi inima sa ş-au pus ca de diemant, ca să nu audă leagea şi cuvintele care au tremis Domnul oastelor în Duhul Său prin mânile prorocilor celor dintâiu. Şi s-au făcut urgie mare de la Domnul oastelor.
13. Şi au fost precum au grăit şi n-au auzit. «Aşa vor strâga şi nu-i voiu auzi», zice Domnul oastelor.
14. «Şi i-am împărţit prin toate împărăţiile care nu le ştiu. Şi pământul s-au pustiit de către ei, căci că nu era cel ce treace şi cel ce să întoarce. Şi au pus pământul cel dorit spre pustie»".

Cap 8

Precum Domnul au năcăjit norodul Său pentru păcatele sale şi au pustiit Ierusalimul, aşa acum îl face mult lăcuit şi toate ceale spornice le va da numai să-I slujască. Cărora să vor adaoge şi alte limbi. Pentru poala Iudei de la zeace bărbaţi păgâni apucată.

1. Şi au fost cuvântul Domnului oastelor, zicând:
2. „Aceastea zice Domnul oastelor: «Răvnit-am Sionul cu râvnă mare şi cu urgie mare l-am râvnit». ||
150r 3. Aceastea zice Domnul oastelor: «Întorsu-M-am către Sion şi voiu lăcui în mijlocul Ierusalimului; şi să va chema Ierusalimul 'cetatea adevărului' şi muntele Domnului oastelor, nu sfinţit».
4. Aceastea zice Domnul oastelor: «Încă vor lăcui bătrânii şi bătrânele în uliţele Ierusalimului, şi toiagul bărbatului, în mâna lui pentru mulţimea zilelor.
5. Şi uliţele cetăţii să vor umplea de prunci şi de feate, jucându-să în uliţele lui».
6. Aceastea zice Domnul oastelor: «De să va vedea greu în ochii rămăşiţelor norodului acestuia în zilele acealea, au doară în ochii Miei greu va fi?», zice Domnul oastelor.
7. Aceastea zice Domnul oastelor: «Iată, Eu voiu mântui norodul Mieu din pământul răsăritului şi din pământul apusului soarelui,
8. Şi-i voiu aduce şi vor lăcui în mijlocul Ierusalimului. Şi vor fi Mie spre norod şi Eu voiu fi lor spre Dumnezeu în adevăr şi în dreptate».
9. Aceastea zice Domnul oastelor: «Întărească-să mânile voastre, cei ce auziţi în zilele aceastea cuvintele aceastea prin gura prorocilor, în zioa în carea s-au întemeiat casa Domnului oastelor, să se zidească bisearica.
10. Căci că mai înainte de aceale zile sâmbriia oamenilor nu era, nici plata dobitoacelor era; nici celui ce întra, nici celui ce ieşea era pace pentru năcaz. Şi sloboziţi toţi oamenii, fieştecarele împrotiva vecinului său.
11. Iară acum nu după zilele ceale dintâiu Eu voiu face rămăşiţelor norodului acestuia», |
150v zice Domnul oastelor.
12. «Ci va fi sămânţa păcii. Viia va da roada sa şi pământul va da rodul său şi ceriurile vor da roua sa. Şi a stăpâni voiu face rămăşiţele norodului acestuia toate aceastea.
13. Şi va fi, precum eraţi blăstăm între neamuri, casa Iudei şi casa lui Israil, aşa vă vor mântui şi veţi fi blagoslovenie. Să nu vă teameţi, întărească-să mânile voastre!».
14. Că aceastea zice Domnul oastelor: «Precum am gândit a vă năcăji când M-au întărâtat părinţii voştri spre mânie», zice Domnul,
15. «Şi nu Mi-au fost milă, aşa întorcându-Mă, am gândit în zilele voastre a face bine casei Iudei şi Ierusalimului. Nu vă teameţi!»
16. Aceastea, dară, sânt cuvintele care veţi face: *«Grăiţi adevărul fieştecarele cu vecinul său. Adevărul şi judecata păcii judecaţi în porţile voastre. *Ef. 4, 25.
17. Şi fieştecarele rău împrotiva aproapelui său să nu gândiţi întru inimile voastre şi jurământul mincinos să nu iubiţi, că toate aceastea sânt carele am urât», zice Domnul.
18. Şi au fost cuvântul Domnului oastelor către mine, zicând:

19. Aceastea zice Domnul oastelor: «Postul al patrulea şi postul al cincilea şi postul al şaptelea şi postul al zeacelea va fi casii Iudei spre bucurie şi veselie şi spre prăznuiri prealuminate. Numai adevărul şi pacea iubiţi».
20. Aceastea zice Domnul oastelor: «Până unde vor veni noroadele şi să lăcuiască în cetăţi multe. ||
21. Şi să margă lăcuitorii unul la altul, zicând: 'Să meargem şi să ne rugăm feaţii Domnului 151r
şi să căutăm pre Domnul oastelor! Mearge-voiu şi eu!'.
22. Şi vor veni noroade multe şi neamuri vârtoase a căuta pre Domnul oastelor în Ierusalim şi a să ruga feaţii Domnului».
23. Aceastea zice Domnul oastelor: «În zilele acealea în carele vor apuca zeace oameni dintru toate limbile neamurilor şi vor apuca poala bărbatului Iudei, zicând: 'Duce-ne-vom cu voi, că am auzit cum că Dumnezeu cu voi iaste'»".

Cap 9

Proroceaşte asupra cetăţilor Siriii şi a mândrilor filistei. Împăratul Hristos va veni în Sion şezând pre mânzul asinii şi, depărtând războiul, va împărăţi lumea cu mare pace. Carele au şi slobozit pre cei legaţi din lac în sângele testamântului Său. Toate să zic a fi ceale viitoare norodului lui Dumnezeu viitoare spornice, că Însuşi îl va acoperi.

1. Povoara cuvântului Domnului în pământul Hadrah şi al Damascului odihnei lui. Că a Domnului e ochiul omului şi toate neamurile lui Israil.
2. Şi Emath, în hotarele lui, şi Tirul şi Sidonul, că ş-au luat şieş înţelepciune foarte.
3. Şi au zidit Tirul tăriia sa şi au grămădit argintul ca pământul şi aurul ca tina uliţelor.
4. Iată, Domnul o va stăpâni şi va lovi în mare tăriia ei; şi aceasta cu foc să va îmbuca.
5. Vedea-va Ascalon şi să va teame; şi Gaza, şi o va durea foarte; şi Acaron, pentru că e tur|burată nădeajdea lui. Şi va peri împăratul Gazii şi Ascalonul nu să va lăcui. 151v
6. Şi va şedea despărţitoriul în Azot şi voiu pierde mândriia filisteilor.
7. Şi voiu lua sângele lui din gura lui şi urăciunile lui din mijlocul dinţilor lui; şi să va lăsa şi el Dumnezeului nostru şi va fi ca un povăţuitoriu în Iudeea, şi Acaronul ca Evuseul.
8. Şi voiu încungiura casa Mea dintr-aceştia care oştesc Mie ducându-să şi întorcându-să; şi nu va mai treace preste ei strângătoriul, că acum am văzut cu ochii Miei.
*Isaie 62, 11. Math. 21, 5.
9. *Săltează destul, fata Sionului, dănţuieşte, fata Ierusalimului! Iată, împăratul tău va veni ţie drept şi mântuitoriu; acela sărac şi încălecat pre asână şi pre mânzul, fiiul asinii.
10. Şi voiu pierde căruţa din Efrem şi calul din Ierusalim; şi să va râsipi arcul cel de războiu. Şi va grăi pace limbilor, şi putearea lui de la mare până la mare şi de la râuri până la marginile pământului.
11. Şi tu în sângele testamântului tău ai slobozit pre legaţii tăi din lacul în carele nu e apă.
12. Întoarceţi-vă către tărime, legaţii nădejdii, şi astăzi pretutindini vestind, îndoit îţ voiu răsplăti.
13. Că Mi-am întins Iuda ca un arc, umplut-am pre Efrem. Şi voiu deştepta fiii tăi, Sioane, preste fiii tăi, ţară grecească şi te voiu pune ca sabiia celor tari.
14. Şi Domnul Dumnezeu preste ei să va vedea şi va ieşi ca fulgerul săgeata Lui. Şi Domnul Dumnezeu cu trâmbiţa va cânta şi va mearge în vol||bura austrului. 152r
15. Domnul oastelor îi va acoperi. Şi-i vor îmbuca şi-i vor pune supt pietrile praştiii. Şi bând, să vor îmbăta ca de vin şi să vor umplea ca păharele şi ca cornurile oltariului.
16. Şi-i va mântui Domnul, Dumnezeul lor, în zioa aceaea, ca pre turma norodului Său, că pietri sfinte să vor râdica pre pământul Lui.
17. Că ce e bun Lui şi ce e frumos, fără grâul celor aleşi şi vinul ce odrăsleaşte verguri.

Cap 10

Sângur Domnul poate da cearerile, Cel ce va întări pre jidovi şi, milostivindu-Să, îi va aduna din locurile robiii la pământul cel dintâiu, smerind pre nepriiatinii lor.

1. Cereţi de la Domnul ploaie în vreame de sară şi Domnul va face zăpăzi şi ploaie cu povoiu va da lor, fieştecărora iarbă în câmp.
2. Că bozii au grăit deşertăciune şi gâcitorii au văzut minciună şi cei ce vedea visuri au grăit în zădar, în deşert să mângâia. Pentru aceaea au fost duşi ca o turmă, năcăji-să-vor că nu iaste lor păstoriu.

3. Preste păstori s-au măniiat iuţimea Mea şi preste ţapi voiu cerceta. Că au cercetat Domnul oastelor turma Sa, casa Iudei şi i-au pus ca calul slugii Sale în războiu.

4. Dintr-însul ungheţul, dintr-însul cuiariul, dintr-însul arcul cel de războiu; dintr-însul va ieşi tot strângătoriul împreună.

5. Şi vor fi ca nişte tari ce calcă tina căilor în războiu. Şi vor tăbărî, că Domnul e cu ei. Şi să vor ruşina cei ce încalecă pre cai. |

152v 6. Şi voiu întări casa Iudei şi casa lui Iacov o voiu mântui. Şi-i voiu întoarce, că-Mi va fi milă de ei. Şi vor fi precum au fost când nu-i lepădasem; că Eu, Domnul, Dumnezeul lor, şi îi voiu auzi.

7. Şi vor fi ca cei tari a lui Efrem şi să va veseli inima lor ca de vin. Şi fiii lor vor vedea şi să vor veseli şi va sălta inima lor întru Domnul.

8. Şuiera-le-voiu şi-i voiu aduna, că i-am răscumpărat. Înmulţi-i-voiu precum mai înainte era mulţi.

9. Şi-i voiu sămăna în noroade, şi de departe îş vor aduce aminte de Mine; şi vor fi vii cu fiii săi şi să vor întoarce.

10. Şi-i voiu întoarce din pământul Eghiptului şi dintre asiri îi voiu aduna; şi la pământul Galaad şi al Livanului îi voiu duce şi nu să va afla lor loc.

11. Şi va treace înotul mării şi va lovi în mare valurile; şi să vor turbura toate adâncurile râului şi să va smeri mândriia lui Asur şi steama Eghiptului să va depărta.

12. Întări-i-voiu în Domnul şi în numele Lui vor umbla, zice Domnul.

Cap 11

Porunceşte Domnul a să paşte vitele uciderii, cărora nu va îngădui, că păstorilor nu le îngăduia. Pentru doao toiage mai apoi tăiate şi trii păstori într-o lună tăiaţi. Despre plata pusă de treizeaci de arginţi la făcătoriul de chipuri lepădaţi. Despre alt păstoriu rău ce-l va deştepta Domnul.

1. Deşchide, Livane, porţile tale şi mânce focul chedrii tăi!

153r 2. Urlă, molitve, că au căzut chedrul, că cei || măreţi s-au jefuit! Urlaţi, stăjerii Vasanului, că s-au tăiat dumbrava cea întărită!

3. Glasul urlării păstorilor, că s-au jefuit mărimea lor, glasul răgnitului leilor, că s-au jefuit mândria Iordanului.

4. Aceastea zice Domnul, Dumnezeul mieu: „Paşte vitele uciderii!”

5. Care cei ce le moştenise le ucidea şi nu să bănuia şi le vindea, zicând: „Bine e cuvântat Domnul, bogaţi ne-am făcut!” Şi păstorii lor nu le îngăduia.

6. „Şi Eu nu voiu mai îngădui preste lăcuitorii pământului, zice Domnul. Iată, Eu voiu da oameni, fieştecarele în mâna aproapelui său şi în mâna împăratului său. Şi vor tăia pământul şi nu-i voiu scoate din mâna lor.

7. Şi voiu paşte dobitocul uciderii pentru aceasta, o, săracii turmei. Şi Mi-am luat doao toiage: unul l-am chemat Podoabă, şi altul l-am chemat Fune. Şi am păscut turma.

8. Şi am tăiat trii păstori într-o lună şi s-au strâns sufletul Mieu într-înşii, că şi sufletul lor s-au schimbat întru Mine.

9. Şi am zis: Nu vă voiu paşte. Cel ce moare, să moară, şi cel ce să taie, să se taie. Şi ceiaalalţi mânânce fieştecarele carnea aproapelui său.

10. Şi am luat toiagul Mieu care să chema Podoabă şi l-am tăiat, ca deşartă să fac legătura Mea carea am lovit cu toate noroadele.

11. Şi în deşert s-au făcut în zioa aceaea şi au cunoscut aşa săracii turmei, carii păzăsc Mie, căci cuvântul Domnului iaste. |

153v 12. Şi am zis către dânşii: De iaste bun în ochii voştri, aduceţi plata Mea, iară de nu, aşezaţi-vă. *Şi au pus plata Mea treizeaci de arginţi”. *Math. 27, 9.

13. Şi au zis Domnul către mine: „Leapădă-l la făcătoriul de chipuri, cuvios preţu cu care M-am preţuit de la ei”. Şi am luat acei treizeci de arginţi şi i-am lepădat în casa Domnului, la făcătoriul de chipuri.

14. „Şi am tăiat toiagul Mieu al doilea, care să chema Fune, ca să dezleg frăţinătatea între Iuda şi Israil”.

15. Şi au zis Domnul către mine: „Încă ia ţie vasele păstoriului nebun,

16. Că iată, Eu voiu deştepta păstoriu pre pământ, care ceale părăsite nu le va cerceta, cel râsipit nu-l va căuta şi cel zdrobit nu-l va vinde ca şi cel ce stă nu-l va hrăni şi cărnurile celor grase va mânca şi copitele lor le va dezlega.

17. O, păstoriul şi idolul ce părăseaşte turma! Sabiia preste braţul lui şi preste ochiul lui cel drept! Braţul lui cu uscăciune să va săca şi ochiul lui cel drept, întunecându-să, să va întuneca".

Cap 12

Iuda şi Ierusalimul de la multe împărăţii să năcăjaşte, ci iarăşi întorcându-să fiii lui Israil la pământul său, mai mari vor fi decât cei ce i-au năcăjit. Şi vărsându-să de la Domnul Duhul darului preste lăcuitorii Ierusalimului, să vor uita la cel ce l-au pătruns şi de el să vor bănui, plângând, fieştecare neamuri deosebi.

1. Povara cuvântului Domnului preste Israil. Zice Domnul, Cel ce întinde ceriul şi întemeaie pământul şi înfinge duhul omului într-însul: ||
2. „Iată, Eu voiu pune Ierusalimul pragul ameţirii tuturor noroadelor prinprejur; 154r
ci şi Iuda va fi în conocire împrotiva Ierusalimului.
3. Şi va fi în zioa aceaea, voiu pune Ierusalimul piatra greotăţii tuturor noroadelor. Toţi carii o vor rădica cu tărie să vor rumpe şi să vor strânge asupra ei toate împărăţiile pământului.
4. În zioa aceaea – zice Domnul – lovi-voiu tot calul spre ameţire şi călăreţul lui spre nebunie. Şi preste casa Iudei voiu deşchide ochii Miei şi tot calul noroadelor îl voiu lovi cu orbire.
5. Şi vor zice povăţuitorii Iudei în inima sa: «Întărească-să mie lăcuitorii Ierusalimului în Domnul oastelor, Dumnezeului lor».
6. În zioa aceaea voiu pune povăţuitorii Iudei ca hornul focului în leamne şi ca făcliia de foc în fân. Şi vor mânca spre dreapta şi spre stânga pre toate noroadele prinprejur. Şi să va lăcui Ierusalimul iarăşi în locul său, în Ierusalim".
7. Şi va mântui Domnul corturile Iudei, ca în început, ca nu mărit să se mărească casa lui David şi slava lăcuitorilor Ierusalimului împrotiva Iudei.
8. În zioa aceaea acoperi-va Domnul lăcuitorii Ierusalimului. Şi va fi cine va vătăma dintr-înşii în zioa aceaea ca David şi casa lui David ca a lui Dumnezeu, ca îngerul Domnului înaintea lor.
9. „Şi va fi în zioa aceaea, căuta-voiu a zdrobi toate neamurile care vin împrotiva Ierusalimului. |
10. Şi voiu vărsa preste casa lui David şi preste lăcuitorii Ierusalimului duhul darului şi al 154v
*Ioan 19, 37. rugăciunilor. *Şi să vor uita la Mine, pre Care L-au pătruns. Şi vor plânge cu plângere, ca preste cel întâiu născut şi le va părea rău de El, precum le pare rău în moartea celui întâiu născut".
*2 Par. 35, 22. 11. În zioa aceaea mare plângere va fi în Ierusalim, *că plângerea lui Adadremon în câmpul Magheddonului.
12. Şi va plânge pământul, neamurile şi neamurile de osebi; neamurile casii lui David de osebi şi muierile lor de osebi.
13. Familiile casii Nathan de osebi şi muierile lor de osebi; familiile casii Levi de osebi şi muierile lor de osebi; familiile lui Semei de osebi şi muierile lor de osebi.
14. Toate cealeaalalte familii, familii şi familii de osebi şi muierile lor de osebi.

Cap 13

Când va fi izvorul deşchis casii lui David, spre spălarea păcătosului, să vor lua idolii şi mincinoşii proroci de la preaiubiţii săi, să vor ucide cu pietri. Care sânt ranele în mijlocul mânilor. Să va lovi păstoriul şi să vor râsipi oile. Doao părţi de oameni să vor împărţi preste tot pământul, şi a triia prin foc să va cerca.

1. În zioa aceaea va fi fântână deşchisă casii lui David şi lăcuitorilor Ierusalimului, spre curăţirea păcatului şi a ceii lunatece.
*Ezechiil 30, 13. 2. *„Şi va fi în zioa aceaea – zice Domnul oastelor – || piiarde-voiu numele 155r
idolilor de pre pământ şi nu să vor mai pomeni. Şi pre mincinoşii proroci şi duhul cel necurat voiu lua de pre pământ.
3. Şi va fi când va mai proroci cineva, va zice lui tatăl lui şi muma lui, carii l-au născut: «Nu vei trăi, că minciună ai grăit în numele Domnului»; şi-l vor străpunge tatăl lui şi muma lui, părinţii lui, când va proroci.

4. Şi va fi în zioa aceaea, să vor ruşina prorocii, fieştecarele din vedeniia sa, când va proroci; nici să vor acoperi cu plaşcă de sac, să minţă,
5. Ci va zice: «Nu sânt proroc, om lucrătoriu de câmp sânt eu. Că Adam, pilda mea din tinereaţele meale».
6. Şi să va zice lui: «Ce sânt ranele aceastea în mijlocul mânilor tale?» Şi va zice: «Cu aceastea m-am rănit în casa celor ce mă iubea».
7. Sabie, deşteaptă-te preste păstoriul Mieu şi preste omul ce să lipeaşte de Mine, zice Domnul oastelor. *Loveaşte păstoriul şi să vor râsipi oile şi voiu întoarce mâna Mea cătră cei mici. *Math. 26, 31.
8. Şi vor fi în tot pământul – zice Domnul – doao părţi într-însa să vor râsipi şi vor peri, Marc. 14, 27.
şi a triia parte să va lăsa într-însa.
9. Şi voiu duce a triia parte prin foc şi-i voiu arde precum să arde argintul şi-i voiu lămuri precum să lămureaşte aurul. Acela va chema numele Mieu şi Eu îl voiu auzi. Zice-voiu: «Norodul Mieu eşti». Şi acela va zice: «Domnul, Dumnezeul mieu!»".

Cap 14

155v *După ce va pătimi Ierusalimul robie şi alte | supărări de la limbi, va fi zi cunoscută Domnului când vor ieşi ape vii din Ierusalim. Şi fiii lui Israil să vor întoarce a lăcui fără grije în Ierusalim. Şi va lovi Domnul cu bătaie limbile ceale ce au oştit asupra Ierusalimului şi acestoraalalte rămăşiţe să vor sui să se închine Domnului în Ierusalim; şi va fi sfântă ce iaste preste frâul calului.*

1. Iată, vor veni zilele Domnului şi să vor împărţi jafurile tale în mijlocul tău.
2. „Şi voiu aduna toate neamurile la Ierusalim spre războiu şi să va prinde cetatea şi să vor jefui casele şi să vor vătăma muierile. Şi va ieşi jumătate parte din cetate spre robie, şi ceaealaltă rămăşiţă a norodului nu să va lua din cetate".
3. Şi va ieşi Domnul şi va război împrotiva limbilor acelora, precum au războit în zioa certării.
4. Şi vor sta picioarele Lui în zioa aceaea pre Muntele Maslinilor, care iaste în prejma Ierusalimului, spre răsărit. Şi să va tăia Muntele Maslinilor din partea sa jumătatea spre răsărit şi spre apus, cu rumpere mare foarte. Şi să va despărţi jumătatea muntelui spre criveţu şi jumătatea lui spre amiazăzi.
5. Şi veţi fugi la valea munţilor acelora, că să va împreuna valea munţilor până la cel aproape. *Şi veţi fugi precum aţi fugit de cătră faţa cutremurului în zilele lui Ozie, împăratului Iudei. Şi *Amos 1, 1.
va veni Domnul, Dumnezeul mieu, şi toţi sfinţii cu El. ||
156r 6. Şi va fi în zioa aceaea, nu va fi lumină, ci frig şi ger.
7. Şi va fi o zi carea cunoscută iaste Domnului, nu zi, nici noapte. Şi în vreame de sară va fi lumină.
8. Şi va fi în zioa aceaea, vor ieşi ape vii din Ierusalim, jumătate de eale la marea despre răsărit şi jumătate de eale la marea cea mai de pre urmă, vara şi iarna vor fi.
9. Şi va fi Domnul împărat preste tot pământul. În zioa aceaea va fi Domnul unul şi va fi numele Lui Unul.
10. Şi să va întoarce tot pământul până la pustie, din muntele Remmon la austrul Ierusalimului. Şi să va înălţa şi va lăcui în locul său, de la poarta lui Veniamin până la locul porţii ceii dintâiu şi până la poarta unghiurilor, şi de la turnul lui Hananiil până la teascurile împăratului.
11. Şi vor lăcui într-însa şi anathema nu va mai fi, ci va şedea Ierusalimul fără grije.
12. Şi aceasta va fi bătaia cu carea va lovi Domnul toate neamurile carea au oştit asupra Ierusalimului: să va săca trupul a fieştecăruia stând pă picioarele sale şi ochii lui să vor veştezi în găurile sale şi limba lor să va mistui în gura sa.
13. În zioa aceaea va fi gâlceava Domnului mare într-înşii; şi va apuca omul mâna aproapelui său şi să va închiia mâna lui pre mâna aproapelui său.
14. Ci şi Iuda va oşti împrotiva Ierusalimului şi să vor aduna bogăţiile tuturor limbilor prinprejur: aurul şi argintul şi haine destul de multe. |
156v 15. Şi aşa va fi cădearea calului şi a muşcoiului şi a cămilei şi a asinului şi a tuturor dobitoacelor care au fost în taberile acealea, ca cădearea aceasta.
16. Şi toţi carii vor fi rămaşi din toate neamurile care au venit împrotiva Ierusalimului să vor sui din an în an să se închine împăratului, Domnului oastelor, şi să prăznuiască sărbătoarea corturilor.

17. Şi va fi, care nu să va sui din familiia pământului la Ierusalim să se închine împăratului, Domnului oastelor, nu va fi preste ei ploaie.

18. Ci şi familia Eghiptului, de nu să va sui şi nu va veni, nici preste ei va fi, ci va fi cădeare cu carea va lovi Domnul toate neamurile care nu să va sui a prăznui sărbătoarea corturilor.

19. Acesta va fi păcatul Eghiptului şi acesta păcatul a tuturor neamurilor care nu să vor sui a prăznui sărbătoarea corturilor.

20. În zioa aceaea va fi ce e preste frâul calului sfânt Domnului. Şi vor fi tigăi în casa Domnului ca nişte păhăreale înaintea oltariului.

21. Şi va fi toată tigaia în Ierusalim şi în Iuda sfinţită Domnului oastelor. Şi vor veni toţi jârthuind şi vor lua dintr-însele şi vor fierbe într-însele; şi nu va mai fi neguţătoriu în casa Domnului oastelor în zioa aceaea.

A

ACOLO: adv.
acolo: 5,3, 11

(a se) ACOPERI: v. IV
va acoperi: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.9; 9,15
acoperi-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,8
(să) vor acoperi: *ind. viit.I. 3.pl.* 13,4

ACUM: adv.
acum: 1,12; 3,7; rezum. cap.8; 8,11; 9,8

(a se) ADĂUGA: v. I; var. **(a se) ADAOGE:** v. III „a mai pune ceva lângă cele ce sunt”
(să) vor adaoge: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.8

ADÂNC: s.n.
adânc: *sg. ac.* 1,8
adâncurile: *pl. nom.* 10,11

ADEVĂR: s.n.
adevărului: *sg. gen., în sintagma* ***cetatea adevărului*** 8,3
adevăr: *sg. ac.* 8,8
adevărul: *sg. ac.* 8,16, 19

(a) ADUCE: v. III
aduce-va: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.3
voiu aduce: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,8; 8,8
(îş) vor aduce: *ind. viit.I. 3.pl., în loc. v.* ***îş vor aduce aminte*** 10,9
aduceţi: *imperativ 2.pl.* 11,12

(a se) ADUNA: v. I
va aduna: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.10
voiu aduna: *ind. viit.I. 1.sg.* 10,8, 10; 14,2
(să) vor aduna: *ind. viit.I. 3.pl.* 14,14

(a se) AFLA: v. I „a se găsi”
(să) va afla: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,10

(a) AJUTA: v. I
au ajutat: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,15

AICI: adv.
aici: 3,7

ALB, -Ă: adj./s.
albi: *m. pl. nom.* 1,8; 6,3
(cei) albi: ***s.m. pl. nom.*** 6,6

(a) ALEGE: v. III
va aleage: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,17; 2,12
au ales: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,2

(a) ALERGA: v. I
aleargă: *imperativ 2.sg.* 2,4

ALES, -EASĂ: s.m./f.
(celor) aleşi: *s.m. pl. gen.* 9,17

AMEŢIRE: s.f.
ameţirii: *sg. gen.* 12,2
ameţire: *sg. ac.* 12,4

AMIAZĂ: s.f.; var. (Reg.) **AMIAZĂZI**
amiazăzi: *sg. ac.* 14,4

AMINTE: adv.
aminte: *adv. în loc. v.* ***a-şi aduce aminte/a lua aminte***; vezi **(a-şi) ADUCE** şi **(a) LUA**

AN: s.m.
anul: *sg. ac.* 1,1, 7; 7,1
an: *sg. nom.* 1,12
ani: *pl. ac.* rezum. cap.7; 7,3, 5
an: *sg. ac., în loc. adv.* ***din an în an*** 14,16

ANATEMĂ: s.f.; var. (Înv.) **ANATHEMĂ**
anathema: *sg. nom.* 14,11

APĂ: s.f.
apă: *sg. nom.* 9,11
ape: *pl. nom.* rezum. cap.14; 14,8

APOI: adv.
(mai) apoi: rezum. cap.11

APROAPE: s.m.
aproapelui: *sg. gen.* 8,17; 11,6, 9; 14,13
(cel) aproape: *sg. ac.* (traducătorii echivalează astfel un nume propriu: *Iasol*) 14,5

(a) APUCA: v. I „a agăţa”, „a prinde”
vor apuca: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,23
va apuca: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,13

APUCAT, -Ă: adj. „agăţat”, „prins”
apucată: *f. sg. ac.* rezum. cap.8

APUS: s.n. „vest”
apusului: *sg. gen., în sintagma* ***pământul apusului soarelui*** „pământul de la soare-apune” 8,7
apus: *sg. ac.* 14,4

ARAMĂ: s.f.
aramă: *sg. ac.* rezum. cap.6; 6,1

(a se) ARĂTA: v. I
arată: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1
voiu arăta: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,9
au arătat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,20; 3,1
(să) arată: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2

ARC: s.n.
arcul: *sg. nom.* 9,10; 10,4
arc: *sg. ac.* 9,13

(a se) ARDE: v. III
voiu arde: *ind. viit.I. 1.sg.* 13,9
(să) arde: *ind. prez. 3.sg.* 13,9

ARGINT: s.n./s.m.
argint: *s.n. sg. ac.* 6,11
argintul: *s.n. sg. nom./ac.* 9,3; 13,9; 14,14
arginţi: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.11; 11,12, 13

ARIPĂ: s.f.; var. (Înv.) **AREPĂ**
arepi: *pl. ac.* rezum. cap.5; 5,9
arepile: *pl. ac.* 5,9

(a) ARUNCA: v. I
au aruncat: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,8

(a) ASEMĂNA: v. I; var. (Înv.) **(a) ASĂMĂNA** „a face (să fie) la fel”
va asămăna: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,7

ASEMENEA: adv.; var. (Înv.) **ASEAMINEA**
aseaminea: 5,3

ASIN: s.m.
asinului: *sg. gen.* 14,15

ASINĂ: s.f.; var. (Reg.) **ASÂNĂ**
asinii: *sg. gen.* rezum. cap.9; 9,9
asână: *sg. ac.* 9,9

ASIR: s.m. (cf. **Indice** Is)
asiri: *pl. ac.* 10,10

ASTĂZI: adv.
astăzi: 9,12

AŞA: adv.
aşa: 7,13; rezum. cap.8; 8,13, 15; 11,11; 14,15

(a se) AŞEZA: v. I
aşezaţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 11,12

(a) ATINGE: v. III
va atinge: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,8
atinge: *ind. prez. 3.sg.* 2,8

AUR: s.n.
aur: *sg. ac.* rezum. cap.4; 4,2, 12; 6,11
aurul: *sg. nom./ac.* 9,3; 13,9; 14,14

AUSTRU: s.n. (Înv.) „sud"
austrului: *sg. gen.* 6,6; 9,14
austru: *sg. ac.* 7,7
austrul: *sg. ac.* 14,10

(a) AUZI: v. IV
au auzit: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,4; 7,13
auzi: *imperativ 2.sg.* 3,8
veţi auzi: *ind. viit.I. 2.pl.* 6,15
au fost auzit: *ind. m.m.c.pf. perifr. 3.pl.* rezum. cap.7
să audă: *conj. prez. 3.pl.* 7,11, 12
voiu auzi: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,13; 10,6; 13,9
auziţi: *ind. prez. 2.pl.* 8,9
am auzit: *ind. pf.c. 1.pl.* 8,23

AUZIRE: s.f. „auz"
auzire: *sg. ac.* 6,15

(a) AVEA: v. II
avea: *ind. imp. 3.sg.* 5,9

B

(a se) BĂNUI: v. IV „a regreta"
(să) bănuia: *ind. imp. 3.pl.* 11,5
(să) vor bănui: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.12

BĂRBAT: s.m.
bărbaţi: *pl. nom./ac.* 3,8; rezum. cap.8
bărbatul: *sg. ac.* rezum. cap.6
bărbat: *sg. ac.* 6,12
bărbaţii: *pl. nom.* 7,2
bărbatului: *sg. gen.* 8,4, 23

BĂTAIE: s.f. „pedeapsă"; „nenorocire"
bătaie: *sg. ac.* rezum. cap.14
bătaia: *sg. nom.* 14,12

BĂTRÂN, -Ă: s.m./f.
bătrânii: *s.m. pl. nom.* 8,4
bătrânele: *s.f. pl. nom.* 8,4

(a) BEA: v. II
aţi beut: *ind. pf.c. 2.pl.* 7,6
bând: *gerunziu* 9,15

BINE: s.n.
bine: *sg. ac.* 8,15
bine: *adv. în structura v. dislocată* ***bine e cuvântat*** 11,5

(a) BINECUVÂNTA: v. I
bine e cuvântat: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 11,5

BISERICĂ: s.f.; var. (Înv.) **BISEARICĂ**
bisearică: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 6, 12, 13
bisearica: *sg. nom./ac.* rezum. cap.4; rezum. cap.6; 6,14, 15; 8,9

BLAGOSLOVENIE: s.f.
blagoslovenie: *sg. nom.* 8,13

BLESTEM: s.n.; var. **BLĂSTĂM**
blăstămul: *sg. nom.* 5,3
blăstăm: *sg. nom.* 8,13

BOGAT, -Ă: adj.
bogate: *f. pl. ac.* 1,15
bogată: *f. sg. nom.* 7,7
bogaţi: *m. pl. nom.* 11,5

BOGĂŢIE: s.f.
bogăţiile: *pl. nom.* 14,14

BOZ: s.m. „divinitate păgână"; „idol"
bozii: *pl. nom.* 10,2

BRAŢ: s.n.
braţul: *sg. nom./ac.* 11,17, 17

BUCURIE: s.f.
bucurie: *sg. ac.* 8,19

BUN, -Ă: adj.
bune: *n. pl. ac.* 1,13
bun: *n. sg. nom.* 9,17; 11,12

BUNĂTATE: s.f.
bunătăţi: *pl. ac.* 1,17

C

CAL: s.m.
cal: *sg. ac.* 1,8
cai: *pl. nom.* 1,8; 6,2, 3, 6; 10,5
calul: *sg. ac.* 9,10; 10,3; 12,4
calului: *sg. gen.* rezum. cap.14; 14,15, 20

CALE: s.f.
căile: *pl. ac.* 1,3, 6; rezum. cap.3; 3,7
căilor: *pl. gen.* 10,5
Calea: *sg. nom.* 14,5

CANDELĂ: s.f.; var. **CANDILĂ**
candilele: *pl. nom./ac.* 4,2, 2

CAP: s.n.
capul: *sg. ac.* 1,21; 3,5; 4,2; rezum. cap.6; 6,11

CARNEA: s.f.
carnea: *sg. ac.* 11,9
cărnurile: *pl. ac.* 11,16

CARTE: s.f. (aici) „sul de papirus sau de pergament"; „sul de carte" (cf. lat. *volūmen, -inis* „sul de manuscris", „volum", „tom", „carte")
carte: *sg. ac.* 5,1, 2

CASĂ: s.f.
casa: *sg. nom./ac.* 1,16; 3,7; 4,9; 5,4; 6,10; 8,13; 9,8; 10,3, 6; 12,4, 7, 8, 10; 13,6
casa: *sg. ac., în sintagmele* ***casa Domnului/casa lui Dumnezeu*** rezum. cap.3; 7,2; 8,9; 11,13; 14,20, 21
casii: *sg. gen./dat.* 5,4; 8,19; 12,12, 13; rezum. cap.13; 13,1
casă: *sg. ac.* 5,11
casii: *sg. gen. , în sintagma* ***casii Domnului*** 7,3
casei: *sg. dat.* 8,15
casele: *pl. nom.* 14,2

CĂDERE: s.f.
cădearea: *sg. nom./ac.* 14,15, 15
cădeare: *sg. nom.* 14,18

CĂLĂREŢ: s.m.
călăreţul: *sg. ac.* 12,4

(a) CĂLCA: v. I
calcă: *ind. prez. 3.pl.* 10,5

CĂMILĂ: s.f.
cămilei: *sg. gen.* 14,15

CĂRUŢĂ: s.f.
căruţe: *pl. nom.* rezum. cap. 6; 6,1
căruţa: *sg. ac.* 6,2, 3; 9, 10

(a) CĂUTA: v. I
căuta: *ind. imp. 3.pl.* 6,7
să căutăm: *conj. prez. 1.pl.* 8,21
a căuta: *inf. prez.* 8,22
va căuta: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,16
căuta-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 12,9

CÂMP: s.n.
câmp: *sg. ac.* 10,1
câmpul: *sg. ac.* 12,11
câmp: *sg. ac., în sintagma* ***lucrătoriu de câmp*** (cf. lat. *agricola, -ae*) 13,5

CÂMPIE: s.f.
câmpii: *pl. ac.* 7,7

(a) CÂNTA: v. I
va cânta: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,14

CER: s.n.; var. **CERIU**
ceriului: *sg. gen.* 2,6; 6,5
ceriu: *sg. ac.* 5,9
ceriurile: *pl. nom.* 8,12
ceriul: *sg. ac.* 12,1

(a se) CERCA: v. I
(să) va cerca: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.13

(a) CERCETA: v. I
voiu cerceta: *ind. viit.I. 1.sg.* 10,3
au cercetat: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,3
va cerceta: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,16

(a) CERE: v. III
cereţi: *imperativ 2.pl.* 10,1

CERERE: s.f.
cererile: *pl. ac.* rezum. cap. 10

(a) CERTA: v. I
au fost certaţi: *pasiv ind. pf.c. 3.pl.* rezum. cap.1
va certa: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.1
cearte: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 3,2

CERTARE: s.f. (Înv.) „pedeapsă”
certării: *sg. gen.* 14,3

CETATE: s.f.
cetăţile: *pl. nom./ac.* 1,12, 17; 7,7
cetatea: *sg. nom., în sintagma* ***cetatea adevărului*** 8,3
cetăţii: *sg. gen.* 8,5
cetăţi: *pl. ac.* 8,20
cetăţilor: *pl. gen.* rezum. cap.9
cetatea: *sg. nom.* 14,2
cetate: *sg. ac.* 14,2

CHEDRU: s.m. (Înv. şi pop.) „cedru” „specii de arbori din familia pinaceelor, cu lemn tare şi ramuri orizontale”
chedrii: *pl. ac.* 11,1
chedrul: *sg. nom.* 11,2

(a se) CHEMA: v. I
va chema: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,10; 13,9
au chemat: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,8
(să) va chema: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,3
am chemat: *ind. pf.c. 1.sg.* 11,7
(să) chema: *ind. imp. 3.sg.* 11,10

CHIDAR: s.n.; var. **CHIDARIU** „mitră” (cf. lat *cidaris, -is* „tiară purtată de regii persani”); cuvântul nu este înregistrat în DA.
chidariu: *sg. ac.* 3,5

CHIP: s.n.
chipuri: *pl. ac., în sintagma* ***făcătoriul de chipuri*** rezum. cap.11; 11,13

CIOPLITURĂ: s.f.
cioplitura: *sg. ac.* 3,9

CONĂCIRE: s.f.; var. **CONOCIRE** „împresurare”; „asediu”; (cf. **Indice** Is)
conocire: *sg. ac.* 12,2

COPITĂ: s.f.
copitele: *pl. ac.* 11,16

CORN: s.n.
coarne: *pl. ac.* „simbolul forţei, a violenţei şi agresivităţii; aici sunt patru coarne, corespunzând celor patru puncte cardinale” (cf. Anania 2001, p.1193) 1,18
coarnele: *pl. nom./ac.* (*Ibidem*) 1,19, 21
cornul: *sg. ac.* (*ibidem*) 1,21
cornurile: *pl. ac.* (aici) „recipient în formă de corn” 9,15

CORT: s.n.
corturile: *pl. ac.* 12,7
corturilor: *pl. gen., în sintagma* ***sărbătoarea corturilor*** (cf. **Indice** 2Lg) 14,16, 18, 19

COSITOR: s.n.
cositoriu: *sg. ac.* rezum. cap.4
cositoriu: *sg. ac., în sintagma* ***piatra cea de cositoriu*** „plumbul de la capătul sforii întrebuinţate de zidar” (cf. Anania 2001, p.1195) 4,10

COT: s.m. „veche unitate de măsură a lungimii”
coţi: *pl. ac.* 5,2

CRIVĂŢ: s.n.; var. (Reg.) **CRIVEŢ**
criveţului: *sg. gen.* 2,6; 6,6, 8
criveţu: *sg. ac.* 14,4

CUGET: s.n.
cugetele: *pl. ac.* 1,3

CUIER: s.n.; var. **CUIARIU** „ţăruş" (cf. **Indice** Is)
cuiariul: *sg. nom.* 10,4

(a) CUNOAŞTE: v. III
veţi cunoaşte: *ind. viit.I. 2.pl.* 2,9
au cunoscut: *ind. pf.c. 3.pl.* 11,11

CUNOSCUT, -Ă: adj.
cunoscută: *f. sg. nom.* rezum. cap.14; 14,7

CUNUNĂ: s.f.
cununile: *pl. ac.* rezum. cap.6
cununi: *pl. nom./ac.* 6,11, 14

(a) CUPRINDE: v. III
au cuprins: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,6

CURAT, -Ă: adj.
curat: *n. sg. ac.* 3,5

CURĂŢIRE: s.f.
curăţirea: *sg. ac.* 13,1

(a) CURGE: v. III
vor curge: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,17

CURTE: s.f.
curţile: *pl. ac.* 3,7

CUTREMUR: s.n.
ctremurului: *sg. gen.* 14,5

CUVÂNT: s.n.
cuvântul: *sg. nom., în sintagma* ***cuvântul Domnului*** 1,1, 7; 4,6, 8; 6,9; 7,1, 4, 8; 8,1, 18; 11,11
cuvintele: *pl. nom./ac.* 1,6; 7,7, 12; 8,9, 16
cuvinte: *pl. ac.* 1,13
cuvântului: *sg. gen., în sintagma* ***cuvântului Domnului*** 9,1; 12,1

(a) CUVÂNTA: v. I
e cuvântat: *pasiv ind. prez. 3.sg., în structura v. dislocată* ***bine e cuvântat*** 11,5

CUVIOS, -OASĂ: adj. (Înv.) „potrivit"; „cuvenit"
cuvios: *n. sg. ac.* 11,13

D

(a) DA: v. I
voiu da: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,7; 11,6
am dat: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,9
va da: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.8; 8,12; 10,1
vor da: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,12
da: *inf. prez. fără* ***a*** rezum. cap.10

DAR: s.n.
darului: *sg. gen./dat.* 4,7; rezum. cap.12; 12,10

(a) DĂNŢUI: v. IV (Fig.) „a sălta"
dănţuiaşte: *imperativ 2.sg.* 9,9

DEOSEBI: adv.; scris şi **DE OSEBI**
deosebi: rezum. cap.12
de osebi: 12,12, 13, 14

DEPARTE: adv.
departe: *adv. în expr.* ***de departe*** „de la mare distanţă" 6,15; 10,9

(a se) DEPĂRTA: v. I
am depărtat: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,4
voiu depărta: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,9
depărtând: *gerunziu* rezum. cap.9
(să) va depărta: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,11

(a) DESCHIDE: v. III
deşchide: *imperativ 2.sg.* 11,1
voiu deşchide: *ind. viit.I. 1.sg.* 12,4

DEŞCHIS, -Ă: adj.
deşchis: *n. sg. nom.* rezum. cap.13
deşchisă: *f. sg. nom.* 13,1

(a se) DESPĂRŢI: v. IV
(să) va despărţi: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,4

DESPĂRŢITOR, -TOARE: s.m./f.
despărţitoriul: *s.m. sg. nom.* 9,6

DESĂVÂRŞIT: adv.
desăvârşit: 4,9

DESTUL: adv.
destul: 9,9; 14,14

DEŞERT, DEŞARTĂ: adj./s.
deşert: *s.n. sg. ac., în loc. adv.* ***în deşert*** 10,2; 11,11
deşartă: *adj. f. sg. ac.* 11,10

DEŞERTĂCIUNE: s.f.
deşertăciune: *sg. ac.* 10,2

(a se) DEŞTEPTA: v. I
au deşteptat: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,1
(să) deştaptă: *ind. prez. 3.sg.* 4,1
voiu deştepta: *ind. viit.I. 1.sg.* 9,13; 11,16
va deştepta: *ind. viit.I 3.sg.* rezum. cap.11
deşteaptă(-te): *imperativ 2.sg.* 13,7

(a se) DEZBRĂCA: v. I
dezbrăcându(-să): *gerunziu* rezum. cap.3

(a) DEZLEGA: v. I
să dezleg: *conj. prez. 1.sg.* 11,14
va dezlega: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,16

DIAMANT: s.n.; var. (Reg.) **DIEMANT**
diemant: *sg. ac.* 7,12

DIMPREJURUL: prep.; var. **DINPREJURUL**
dinprejurul: *prep.* 7,7

DINTE: s.m.
dinţilor: *pl. gen.* 9,7

DOBITOC: s.n.
dobitoacelor: *pl. gen.* 2,4; 8,10; 14,15
dobitocul: *sg. ac.* 11,7

(a) DOBORÎ: v. IV; var. (Înv.) **(a) OBORÎ**
să oaboară: *conj. prez. 3.pl.* 1,21

DOMN: s.m. (s. propriu) „Dumnezeu"
Domnul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,2, 4, 10, 13, 16, 17, 20; 2,5, 6, 8, 10, 11, 12; rezum. cap.3; 3,1, 2; rezum. cap.7; 7,7;

rezum. cap.8; 8,14, 17, 21; 9,4, 14; 9,16; rezum. cap.10; 10,1, 5, 6, 7, 12; rezum. cap.11; rezum. cap.11; 11,4, 5, 6, 13, 15; rezum. cap.12; 12,1, 4, 5, 7, 8; 13,2, 8, 9; rezum. cap.14; 14,3, 5, 9, 12, 18
Domnului: *sg. gen./dat.* rezum. cap.1; 1,11, 12; rezum. cap.2; 2,13; 3,1, 5, 6; rezum. cap.4; 4,10; rezum. cap.6; 6,12, 13, 14, 15; rezum. cap.7; 7,2; 8,21, 22; 9,1; 12,8; rezum. cap.14; 14,7, 13, 20
Domnului: *sg. gen., în sintagma* ***cuvântul Domnului/casa Domnului/casii Domnului oastelor/cuvântul Domnului oastelor/Domnului oastelor/cuvântului Domnului/zilele Domnului*** rezum. cap.1; 1,7; rezum. cap.3; 4,6, 8; 6,9; 7,1, 3, 4; 7,8; 8,1, 3, 9, 18; 9,1; 11,11, 13; 12,1; 14,1, 17, 20, 21
Domnul: *sg. nom., în sintagma* ***Domnul oastelor*** 1,3, 4, 6, 12, 14, 16, 17; 2,9, 11; 3,7, 9, 10; 4,6, 9; 5,4; 6,12, 15; 7,9, 12, 13; 8,2, 3, 4, 6, 7; 8,9, 11, 14, 19, 20, 22, 23; 9,15; 10,3; 13,7; 14,16
Domnul: *sg. voc., în sintagma* ***Domnul mieu*** 1,9
Domnului: *sg. gen., în loc. adv.* ***în numele Domnului*** 13,3

DOMN: (apelativ) „termen de politețe pentru un bărbat"; (Pop.) „stăpân"
domnul: *sg. voc., în sintagma* ***domnul mieu*** 4,4, 5, 13; 6,4

DORIT, -Ă: adj.
dorit: *n. sg. ac.* 7,14

DREPT, DREAPTĂ: adj./s.
dreapta: *s.f. sg. ac., în loc. prep.* (Înv.) ***de-a dreapta*** 3,1; 4,3, 11
dreapta: *sg. ac., în loc. adv.* ***spre dreapta și spre stânga*** 12,6
dreaptă: *adj. f. sg. ac.* 7,9
drept: *adj. m. sg. nom./ac.* 9,9; 11,17

DREPTATE: s.f.
dreptate: *sg. ac.* 8,8

(a se) DUCE: v. III
va duce: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,7
duc: *ind. prez. 3.pl.* 5,10
duceți(-vă): *imperativ 2.pl.* 6,7
duce(-ne)-vom: *ind. viit.I. 1.pl.* 8,23
ducându(-să): *gerunziu* 9,8
au fost duși: *pasiv ind. pf.c. 3.pl.* 10,2
voiu duce: *ind. viit.I. 1.sg.* 10,10; 13,9

DUH: s.n.
Duhul/duhul: *sg. nom./ac.* 4,6; 5,9; 6,8; 7,12; rezum. cap.12; 12,1, 10; 13,2

DUMBRAVĂ: s.f.
dumbrava: *sg. nom.* 11,2

DUMNEZEU: s.m. „Divinitatea"
Dumnezeu: *sg. nom./ac./gen.* rezum. cap.2; 8,8, 23; rezum. cap.9; 9,14; 12,8
Dumnezeului: *sg. gen./dat.* 6,15; 9,7; 12,5
Dumnezeu: *sg. gen., în sintagma* ***casa lui Dumnezeu*** 7,2
Dumnezeul: *sg. nom.* 9,16; 10,6; 11,4; 13,9; 14,5

(a) DUREA: v. II
va durea: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,5

E

EVUSEU: s.m. (cf. **Indice** Fc)
Evuseul: *sg. ac.* 9,7

F

(a se) FACE: v. III
a face: *inf. prez.* 1,6, 21; 8,15
au făcut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,6; 6,8
vor face: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,9
vei face: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,11
am făcut: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,3
faceți: *imperativ 2.pl.* 7,9
(s-)au făcut: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,12; 11,11
face: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.8
voiu face: *ind. viit.I. 1.sg.* 8,11, 12
veți face: *ind. viit.I. 2.pl.* 8,16
va face: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,1
(ne-)am făcut: *ind. pf.c. 1.pl.* 11,5
să fac: *conj. prez. 1.sg.* 11,10

FAMILIE: s.f.
familiile: *pl. nom.* 12,13
familii: *pl. nom.* 12,14
familiia: *sg. ac.* 14,17
familia: *sg. nom.* 14,18

FATĂ: s.f.
fata: *sg. ac.* 2,7
fata: *sg. voc., în sintagmele* ***fata Sionului/fata Ierusalimului*** 2,10; 9,9
feate: *pl. ac.* 8,5

FAȚĂ: s.f.
fața: *sg. ac., în loc. prep.* (Înv.) ***de către fața*** „(de) dinaintea" 2,13; 14,5
feții: *sg. gen., în loc. prep.* (Înv.) ***înaintea feții*** „în fața" 3,3
fața: *sg. ac., în loc. s.* ***preste fața a tot pământul*** 5,3
feții: *sg. dat.* 7,2; 8,21, 22

FAUR: s.m.
fauri: *pl. ac.* 1,20

FĂCĂTOR, -TOARE: s.m./f.
făcătoriul: *sg. dat.* (*cu prep.* ***la***), *în sintagma* ***făcătoriul de chipuri*** rezum. cap.11; 11,13

FĂCLIE: s.f.
făcliia: *sg. ac.* 12,6

FÂN: s.n.
fân: *sg. ac.* 12,6

FÂNTÂNĂ: s.f.
fântână: *sg. nom.* 13,1

FEL: s.n.; var. **FEALIU**
fealiuri: *pl. ac.* 1,8

FELINAR: s.n.; var. (Înv.) **FĂLINARIU** (cf. **Indice** Dn)
fălinariul: *sg. nom.* 4,2
fălinariului: *sg. gen.* 4,3

(a) FI: v. IV
era: *ind. imp. 3.sg./pl.* 1,8; 3,3; 4,2; 6,1, 6, 7; 7,2, 7, 14; 8,10; 10,9
e: *ind. prez. 3.sg.* 2,2; 4,6; 5,3, 5, 6, 8; rezum. cap.6; 6,12; 9,1, 5, 11, 17; 10,5; 14,20
ești: *ind. prez. 2.sg.* 4,7; 13,9
erați: *ind. imp. 2.pl.* 8,13
-i: *ind. prez. 3.sg.* 3,2

iaste: *ind. prez. 3.sg.* 1,12; 5,3, 6; 7,1, 3; 8,23; 10,2; 11,11, 12; rezum. cap.14; 14,4, 7
sânt: *ind. prez. 3.pl.* 1,5, 9, 10, 19, 21; rezum. cap.3; 3,8, 9; 4,4, 5, 10, 11, 12, 13, 14; rezum. cap.6; 6,4, 5; 7,7; 8,16, 17; rezum. cap.13; 13,6
sânt: *ind. prez. 1.sg.* 13,5
fost-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,1, 7; 7,1
să fiţi: *conj. prez. 2.pl.* 1,4
va fi: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.2; 6,13, 15; 8,6, 12, 13, 19; 9,7; 10,6; 12,2, 3, 8, 9, 11; rezum. cap.13; 13,1, 2, 3, 4; rezum. cap.14; 14,6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 15, 17, 18, 19, 20
voiu fi: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,5; 8,8
vor fi: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,9, 11; 6,14; 8,8; 10,5, 6, 7, 9; rezum. cap.12; 13,8; 14,8, 16, 20
au fost: *ind. viit.I. impers./3.sg./pl.* 4,8; 6,9; 7,1, 4, 8, 13; 8,1, 15, 18; 10,6; 14,15
veţi fi: *ind. viit.I. 2.pl.* 8,13
a fi: *inf. prez.* rezum. cap.9

(a) FIERBE: v. III
vor fierbe: *ind. viit.I. 3.pl.* 14,21

FIGURĂ: s.f. „semn”
figuri: *pl. ac.* rezum. cap.1

FILISTEU: s.m. (cf. **Indice** Fc)
filistei: *pl. gen.* rezum. cap.9
filisteilor: *pl. gen.* 9,6

FIU: s.m.
fiiul: *sg. nom./ac.* 1,1, 7; rezum. cap.6; 9,9
fiiului: *sg. gen.* 1,1, 7; 6,10, 11, 14
fiii: *pl. nom./ac.* rezum. cap.2; 9,13; 10,7, 9; rezum. cap.12; rezum. cap.14
fii: *pl. nom., în sintagma* ***fii de untdelemn*** 4,14

FOC: s.n.
foc: *sg. ac.* 2,5; 3,2; 9,4; 12,6; rezum. cap.13; 13,9
focul: *sg. nom.* 11,1
focului: *sg. gen.* 12,6

FRATE: s.f.
fratele: *sg. ac.* 7,9
fratelui: *sg. dat.* 7,10

FRĂMÂNTĂTURĂ: s.f. „bulgăre”; „amestec obţinut prin frământare”; aici prima atestare a cuvântului (cf. **Indice** Dn)
frământătură: *sg. ac.* rezum. cap.5
frământătura: *sg. ac.* 5,8

FRĂŢÂNĂTATE: s.f. (Înv. şi pop.) „frăţie”; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Samuelis Klein, *Dictionarium Valachico-Latinum*, editat de Gáldi László, în 1944, la Budapesta.
frăţînătatea: *sg. ac.* 11,14

FRÂU: s.n.
frâul: *sg. ac.* rezum. cap.14; 14,20

FRIG: s.n.
frig: *sg. nom.* 14,6

FRUMOS, -OASĂ: adj.
frumos: *n. sg. nom.* 9,17

(a) FUGI: v. IV
fugiţi: *imperativ 2.pl.* 2,6
fugi: *imperativ 2.sg.* 2,7
veţi fugi: *ind viit.I. 2.pl.* 14,5
aţi fugit: *ind. pf.c. 2.pl.* 14,5

FULGER: s.n.
fulgerul: *sg. ac.* 9,14

FUNIE: s.f.; var. (Înv.) **FUNE**
fune: *sg. ac., în sintagma* ***fune de măsurat*** 2,1
Fune: *sg. nom./ac.* 11,7, 14

FUR: s.m. (Înv.) „hoţ”
furul: *sg. nom.* 5,3
furului: *sg. gen.* 5,4

G

GAURĂ: s.f.
găurile: *pl. ac.* 14,12

GÂLCEAVĂ: s.f.
gâlceava: *sg. nom.* 14,13

(a) GÂNDI: v. IV
au gândit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,6
să gândească: *conj. prez. 3.sg.* 7,10
am gândit: *ind. pf.c. 1.sg.* 8,14, 15
să gândiţi: *conj. prez. 2.pl.* 8,17

GER: s.n.
ger: *sg. nom.* 14,6

GHICITOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Mold.; Trans.) **GÂCITOR, -TOARE**
gâcitorii: *s.m. pl. nom.* 10,2

GLAS: s.n.
glasul: *sg. nom./ac.* 6,15; 11,3

GRAS, -Ă: s.m./f.
(celor) grase: *s.f. pl. gen.* („oilor grase”) 11,16

(a) GRĂI: v. IV
grăia: *ind. imp. 3.sg.* 1,9, 13, 14, 19; 2,3; 4,1, 4, 5; 5,5, 10; 6,4
grăind: *gerunziu* 1,21; 4,6; 7,3
grăiaşte: *imperativ 2.sg.* 2,4; 7,5
grăiaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3
au grăit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,8; 7,7, 13; 10,2
vei grăi *ind. viit.I. 2.sg.* 6,12
grăiţi: *imperativ 2.pl.* 8,16
va grăi: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,10
ai grăit: *ind. pf.c. 2.sg.* 13,3

(a) GRĂMĂDI: v. IV
au grămădit: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,3

GRÂU: s.m.
grâul: *sg. ac.* 9,17

GRECESC, -EASCĂ: adj.
grecească: *f. sg. voc., în sintagma* ***ţară grecească*** 9,13

GREU: adv.
greu: *adv.* 8,6

GREUTATE: s.f.
greotăţii: *sg. gen.* 12,3

GRIJĂ: s.f.; var. **GRIJE**
grije: *sg. ac., în loc. adv.* ***fără grije*** rezum. cap.14; 14,11

GURĂ: s.f.
gura: *sg. ac.* 5,8; 8,9; 9,7; 14,12

H

HAINĂ: s.f.
haine: *pl. nom./ac.* 3,3, 5; 14,14
hainele: *pl. ac.* 3,4

HAR: s.n.
harul: *sg. ac.* 4,7

HORN: s.n.
hornul: *sg. ac.* 12,6

HOTAR: s.n.
hotarele: *pl. ac.* 9,2

(a) HRĂNI: v. IV
va hrăni: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,16

I

IARĂŞI: adv.
iarăşi: rezum. cap.12; 12,6

IARBĂ: s.f.
iarbă: *sg. ac.* 10,1

IARNA: adv.
iarna: 14,8

IATĂ: interj.
iată: 1,8, 11, 18; 2,1, 3, 9, 10; 3,4, 8, 9; 4,2; 5,1, 7, 9; 6,1, 8, 12; 8,7; 9,4, 9; 11,6, 16; 12,2; 14,1

IDOL: s.m.
idolul: *sg. voc.* 11,17
idolii: *pl. nom.* rezum. cap.13
idolilor: *pl. gen.* 13,2

(a) IEŞI: v. IV
ieşea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 2,3; 6,6; 8,10
au ieşit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,5; 6,6, 7
iase: *ind. prez. 3.sg.* 5,5, 6
ieşind: *gerunziu* 5,9; 6,1
ies: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.6; 6,5, 8
va ieşi: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,14; 10,4; 14,2, 3
vor ieşi: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.14; 14,8

INIMĂ: s.f.
inima: *sg. nom./ac.* 7,12; 10,7; 12,5
inimile: *pl. ac.* 8,17

(a) INTRA: v. I; var. (Pop.) **(a) ÎNTRA**
vei întra: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,10
întra: *ind. imp. 3.sg.* 8,10

(a) IUBI: v. IV
să iubiţi: *conj. prez. 2.pl.* 8,17
iubiţi: *imperativ 2.pl.* 8,19
iubea: *ind. imp. 3.pl.* 13,6

IUŢIME: s.f. „mânie”
iuţimea: *sg. nom.* 10,3

IZVOR: s.n.
izvorul: *sg. nom.* rezum. cap.13

Î

(a se) ÎMBĂTA: v. I
(să) vor îmbăta: *ind. viit.I. 3.pl.* 9,15

ÎMBLĂTOR, -TOARE: s.m./f.; vezi **UMBLĂTOR, -TOARE**

(a se) ÎMBRĂCA: v. I
(să) îmbracă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3
am îmbrăcat: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,4
au îmbrăcat: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,5

ÎMBRĂCAT, -Ă: adj.
îmbrăcat: *m. sg. nom.* 3,3

(a se) ÎMBUCA: v. I
(să) va îmbuca: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,4
vor îmbuca: *ind. viit.I. 3.pl.* 9,15

ÎMPĂRAT: s.m.
împăratului: *sg. gen./dat.* 1,1; 7,1; 11,6; 14,5, 10, 16, 17
împăratul: *sg. nom.* rezum. cap.9; 9,5, 9
împărat: *sg. nom.* 14,9

(a) ÎMPĂRĂŢI: v. IV
va împărăţi: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.9

ÎMPĂRĂŢIE: s.f.
împărăţiile: *pl. nom./ac.* 7,14; 12,3
împărăţii: *pl. ac.* rezum. cap.12

(a se) ÎMPĂRŢI: v. IV
am împărţit: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,14
(să) vor împărţi: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.13; 14,1

ÎMPLĂTOARE: s.f.; vezi **UMPLĂTOARE**

ÎMPOTRIVA: prep.; var. (Înv. şi pop.) **ÎMPROTIVA**
împrotiva: 8,10, 17; 12,2, 7, 9; 14,3, 14, 16

(a se) ÎMPOTRIVI: v. IV; var. **(a se) ÎMPROTIVI**
să (să) împrotivească: *conj. prez. 3.sg.* 3,1

(a se) ÎMPREUNA: v. I
(să) va împreuna: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,5

ÎMPREUNĂ: adv.
împreună: rezum. cap.2; 10,4

ÎNAINTE: adv./prep.
înaintea: *prep.* 3,1, 3, 4, 8, 9; 4,7, 14; 6,5; 12,8; 14,20
înainte: *adv.* 3,7
înainte: *adv. în loc. adv.* ***mai înainte*** 8,10; 10,8

(a se) ÎNĂLŢA: v. I
(să) va înălţa: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,10

(a) ÎNCĂLECA: v. I
încălecând: *gerunziu* 1,8
încalecă: *ind. prez. 3.pl.* 10,5

ÎNCĂLECAT, -Ă: adj.
încălecat: *m sg. nom.* 9,9

ÎNCEPUT: s.n.
început: *sg. ac., în loc. adv.* ***în început*** 12,7

(a se) ÎNCHEIA: v. I; var. (În v. și reg.) **(a) ÎNCHIA** (aici) „a se încleșta”
(să) va închiia: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,13

(a se) ÎNCHINA: v. I
să (se) închine: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.14; 14,16, 17

(a) ÎNCONJURA: v. I; var. (Reg.) **(a) ÎNCUNJURA**
voiu încungiura: *ind. viit.I. 1.sg.* 9,8

ÎNCOTRO: adv.; var. (În v.) **ÎNCĂTRO**
încătro: 2,2

(a) ÎNDEMNA: v. I
îndeamnă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1; rezum. cap.7

ÎNDOIT: adv.
îndoit: 9,12

ÎNDREPTAR: s.n. (aici) „panglica de măsurat, un fel de ruleta, rudimentara”
îndreptariul: *sg. nom.* 1,16

ÎNDURARE: s.f.
îndurări: *pl. ac.* 7,9

(a) ÎNFIGE: v. III
înfinge: *ind. prez. 3.sg.* 12,1

(a) ÎNGĂDUI: v. IV
va îngădui: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.11
îngăduia: *ind. imp. 3.sg./pl.* rezum. cap.11; 11,5
voiu îngădui: *ind. viit.I. 1.sg.* 11,6

ÎNGER: s.m.
îngerul: *sg. nom./ac.* 1,9, 12, 14, 19; 2,3; 3,5, 6; 4,1, 4, 5; 5,5, 10; 6,4, 5; 12,8
îngerului: *sg. gen./dat.* 1,11, 13; 3,1, 3
înger: *sg. nom.* 2,3

(a) ÎNGREUIA: v. I
au îngreoiat: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,11

(a) ÎNMULȚI: v. IV
înmulți(-)voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 10,8

ÎNOT: s.n. (aici; neob.) „locul care ar putea fi trecut înot”; „strâmtoare” (cf. lat. *fretum, -i* „strâmtoare în mare”)
înotul: *sg. ac., în sintagma* ***înotul mării*** 10,11

(a) ÎNSEMNA: v. I; var. (Reg.) **(a) ÎNSĂMNA**
însămnează: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.5

ÎNSEMNĂTOR, -TOARE: adj.; var. **ÎNSĂMNĂTOR, -TOARE** (aici) „care prezice”; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la I. Văcărescul, *Colecție din poeziile d-lui marelui logofăt...*București, 1848.
însămnătorii: *m. pl. nom., în sintagma* ***bărbați însămnători*** (cf. lat. *viri portendentes*; *portendō, -ere* „a prevesti”, „a prezice”) 3,8

(a) ÎNTĂRÂTA: v. I
au întărâtat: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,14

(a se) ÎNTĂRI: v. IV
întărească(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 8,9, 13; 12,5
va întări: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.10
voiu întări: *ind. viit.I. 1.sg.* 10,6
întări(-)voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 10,12

ÎNTĂRIT, -Ă: adj.
întărită: *f. sg. nom.* 11,2

ÎNTÂI, -A: adj.
întâiu: *adj. inv. în sintagma* ***întâiu născut/(celui) întâiu născut*** 12,10, 10

ÎNTÂMPINARE: s.f.; var. **ÎNTIMPINARE**
întimpinarea: *sg. ac.* 2,3

(a se) ÎNTEMEIA: v. I
au întemeiat: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,9
să (se) întemeiaze: *conj. prez. 3.sg.* 5,11
(s-)au întemeiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,9
întemeaie: *ind. prez. 3.sg.* 12,1

ÎNTEMEIAT, -Ă: adj.
întemeiată: *f. sg. nom.* rezum. cap.4

(a se) ÎNTINDE: v. III
(să) va întinde: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,16
am întins: *ind. pf.c. 1.sg.* 9,13
întinde: *ind. prez. 3.sg.* 12,1

(a se) ÎNTOARCE: v. III
va întoarce: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.1
întoarceți(-vă): *imperativ 2.pl.* 1,3, 4; 9,12
(Mă) voiu întoarce: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,3
întorcându(-să): *gerunziu* 1,6; 7,11; 9,8; rezum. cap.12
întoarce(-Mă)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,16
(s-)au întors: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,1
(m-)am întors: *ind. pf.c. 1.sg.* 5,1; 6,1
au întors: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,11
(să) întoarce: *ind. prez. 3.sg.* 7,14
întorsu(-M)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 8,3
întorcându(-Mă): *gerunziu* 8,15
voiu întoarce: *ind. viit.I. 1.sg.* 10,6, 10; 13,7
(să) vor întoarce: *ind. viit.I. 3.pl.* 10,9; rezum. cap.14
(să) va întoarce: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,10

ÎNTOARCERE: s.f.
întoarcere: *sg. ac.* rezum. cap.1; rezum. cap.7

(a) ÎNTRA: v. I; vezi **(a) INTRA**

(a se) ÎNTUNECA: v. I
întunecându(-să): *gerunziu* 11,17
(să) va întuneca: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,17

ÎNȚELEPCIUNE: s.f.
înțelepciune: *sg. ac.* 9,2

ÎNVRÂSTAT, -Ă: adj./s.; var. **ÎNVÂRSTAT, -Ă**; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Elena Sevastos, *Nunta la români*. Studiu istorico-etnografic-comparativ. București, 1889.
învârstați: *adj. m. pl. nom.* 6,3
(cei) învârstați: *s.m. pl. nom.* 6,6

J

JAF: s.n.
jafurile: *pl. nom.* 14,1

(a se) JEFUI: v. IV
au jefuit: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,8
(s-)au jefuit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 11,2, 3
(să) vor jefui: *ind. viit.I. 3.pl.* 14,2

(a) JERTFUI: v. IV; var. **(a) JÂRTHUI**
jârthuind: *gerunziu* 14,21

JIDOV: s.m.
jidovii: *pl. nom.* rezum. cap.7
jidovi: *pl. ac.* rezum. cap.10

(a se) JUCA: v. I
jucându(-să): *gerunziu* 8,5

(a se) JUDECA: v. I
va judeca: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.3
vei judeca: *ind. viit.I. 2.sg.* 3,7
(să) vor judeca: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.5
(să) va judeca: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,3
judecați: *imperativ 2.pl.* 7,9; 8,16

JUDECATĂ: s.f.
judecată: *sg. ac.* 7,9
judecata: *sg. ac.* 8,16

JUMĂTATE: s.f.
jumătate: *sg. nom.* 14,2, 8
jumătatea: *sg. nom.* 14,4

(a se) JURA: v. I
joară: *ind. prez. 3.sg.* 5,3
(să) joară: *ind. prez. 3.sg.* 5,4

JURĂMÂNT: s.n.
jurământul: *sg. ac., în sintagma* ***jurământul mincinos*** 8,17

L

LAC: s.n.
lac: *sg. ac.* rezum. cap.9
lacul: *sg. ac.* 9,11

LĂCAȘ: s.n.; vezi **LOCAȘ**

(a) LĂCUI: v. IV; vezi **(a) LOCUI**

LĂCUIT, -Ă: adj.; vezi **LOCUIT**

LĂCUITOR: s.m.; vezi **LOCUITOR**

(a se) LĂMURI: v. IV „a purifica (metale prețioase, mai ales aur sau argint) prin înlăturarea, sub acțiunea focului, a corpurilor străine"
voiu lămuri: *ind. viit.I. 1.sg.* 13,9
(să) lămurească: *ind. prez. 3.sg.* 13,9

(a se) LĂSA: v. I
(să) va lăsa: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,7; 13,8

LĂȚIME: s.f.
lățimea: *sg. nom.* 2,2; 5,2

(a) LĂUDA: v. I
laudă: *imperativ 2.sg.* 2,10

LEGAT, -Ă: s.m./f.
(cei) legați: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.9
legații: *s.m. pl. ac.* 9,11
legații: *s.m. pl. voc., în sintagma* ***legații nădejdii*** 9,12

LEGĂTURĂ: s.f. „legământ"
legătura: *sg. ac.* 11,10

LEGE: s.f.
leagea: *sg. ac.* 7,12

LEGIUITĂ: s.f. „ceea ce este fixat prin lege"; „legiuire"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în 1783 (după *Școala Ardeleană*. [vol. I]. I–II. Ediție critică, note, bibliografie și glosar de Florea Fugariu. Introducere de Dumitru Ghișe și Pompiliu Teodor, București, 1983.
legiuitele: *pl. nom.* 1,6

LEMN: s.n.
leamnele: *pl. ac.* 5,4
leamne: *pl. ac.* 12,6

(a) LEPĂDA: v. I
lepădasem: *ind. m.m.c.pf. 1.sg.* 10,6
leapădă: *imperativ 2.sg.* 11,13
am lepădat: *ind. pf.c. 1.sg.* 11,13

LEPĂDAT, -Ă: adj.
lepădați: *m. pl. ac.* rezum. cap.11

LEU: s.m.
leilor: *pl. gen.* 11,3

LIMBĂ: s.f.
limbile: *pl. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,15; rezum. cap.2; 2,8; 8,23; rezum. cap.14
limbilor: *pl. gen./dat.* 1,21; 9,10; 14,3, 14
limbi: *pl. nom./ac.* rezum. cap.8; rezum. cap.14
limba: *sg. nom.* 14,12

(a se) LIPI: v. IV
(să) vor lipi: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,11
(să) lipească: *ind. prez. 3.sg.* 13,7

LIPSIT, -Ă: s.m./f.
(cel) lipsit: *s.m. sg. ac.* 7,10

LOC: s.n.
locurile: *pl. ac.* rezum. cap.10
loc: *sg. nom.* 10,10
locul: *sg. ac.* 12,6; 14,10

LOCAȘ: s.n.; var. (Înv.) **LĂCAȘ**
lăcașul: *sg. ac.* 2,13

(a se) LOCUI: v. IV; var. (Înv.) **(a) LĂCUI**
e lăcuit: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 1,11
(să) va lăcui: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,4; 9,5; 12,6
lăcuiești: *ind. prez. 2.sg.* 2,7
voiu lăcui: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,10, 11; 8,3
lăcuiesc: *ind. prez. 3.pl.* 3,8
(să) lăcuia: *ind. imp. 3.sg./impers.* 7,7, 7
vor lăcui: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,4, 8; 14,11
să lăcuiască: *conj. prez. 3.pl.* 8,20
a lăcui: *inf. prez.* rezum. cap.14
va lăcui: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,10

LOCUIT, -Ă: adj.; var. (Înv.) **LĂCUIT, -Ă**
lăcuit: *n. sg. ac.* rezum. cap.8

LOCUITOR: s.m; var. (Înv.) **LĂCUITOR**
lăcuitori: *pl. ac.* rezum. cap.2
lăcuitorii: *pl. nom./ac.* 8,21; 11,6; rezum. cap.12; 12,5, 8, 10
lăcuitorilor: *pl. gen./dat.* 12,7; 13,1

(a se) LOVI: v. IV „a izbi"; (Pop. și fam.)„a ajunge la o înțelegere"; (Bis.; înv.) „a pedepsi"
va lovi: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,4; 10,11; rezum. cap.14; 14,12, 18

am lovit: *ind. pf.c. 1.sg.* 11,10
lovi-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 12,4
voiu lovi: *ind. viit.I. 1.sg.* 12,4
(să) va lovi: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.13
lovească: *imperativ 2.sg.* 13,7

(a se) LUA: v. I
ia: *imperativ 2.sg.* 6,10; 11,15
au luat: *ind. pf.c. 3.pl., în loc. v.* ***au luat aminte*** 1,4
luaţi: *imperativ 2.pl.* 3,4
vei lua: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,11
a lua: *inf. prez., în loc. v.* ***a lua aminte*** 7,11
au luat: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,2
voiu lua: *ind. viit.I. 1.sg.* 9,7; 13,2
am luat: *ind. pf.c. 1.sg.* 11,7, 10, 13
(să) vor lua: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.13
(să) va lua: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,2
vor lua: *ind. viit.I. 3.pl.* 14,21

LUCRĂTOR, -TOARE: s.m./f.
lucrătoriu: *s.m. sg. nom., în sintagma* ***lucrătoriu de câmp*** (cf. lat. *agricola, -ae*) 13,5

LUME: s.f.
lumea: *sg. ac.* rezum. cap.9

LUMINĂ: s.f.
lumina: *sg. ac., în sintagma* ***lumina ochilor*** 2,8
lumină: *sg. nom.* 14,6, 7

LUNĂ: s.f.
luna: *sg. ac.* 1,1
lunii: *sg. gen.* 1,7
lunei: *sg. gen.* 7,1
lună: *sg. ac.* 7,3; rezum. cap.11; 11,8

LUNATIC, -Ă: s.m./f.; var. (Înv.) **LUNATEC, -Ă**
(ceii) lunatece: *sg. gen.* (aici, eufem.) „femeia care are menstruaţie” 13,1

LUNGIME: s.f.
lungimea: *sg. nom.* 2,2; 5,2

M

MAMĂ: s.f.; var. (Înv. şi pop.) **MUMĂ**
muma: *sg. nom.* 13,3

MARE: s.f.
mare: *m./f. sg. nom./ac./gen.* 1,14, 15; 3,1; 6,11; 7,12; 8,2; rezum. cap.9; 12,11; 14,13
mare: *m. sg. voc., în sintagmele* ***preotule cel mare/munte mare*** 3,8; 4,7
(mai) mari: *m. pl. nom.* rezum. cap.12
mare (foarte): *f.sg. ac.* 14,4

MARE: s.f.
mare: *sg. ac.* 9,4, 10; 10,11
mării: *sg. gen., în sintagma* ***înotul mării*** (vezi **ÎNOT**) 10,11
marea: *sg. ac.* 14,8

MARGINE: s.f.
marginile: *pl. ac.* 9,10

MĂREŢ, -EAŢĂ: s.m./f.
(cei) măreţi: *s.m. pl. nom.* 11,2

(a se) MĂRI: v. IV
să (se) mărească: *conj. prez. 3.sg.* 12,7

MĂRIME: s.f.
mărimea: *sg. nom.* 11,3

MĂRIT: adv.
mărit: 12,7

(a) MĂRTURISI: v. IV
mărturisea: *ind. imp. 3.sg.* 3,6

MĂSLIN: s.m.; var. (Înv. şi reg.) **MASLIN**
maslini: *pl. nom./ac.* rezum. cap.4; 4,3, 11, 12
Maslinilor: *pl. gen., în s. propr.* ***Muntele Maslinilor*** 14,4

(a) MĂSURA: v. I
a măsura: *inf. prez.* rezum. cap.2
(de) măsurat: *supin, în sintagma* ***fune de măsurat*** 2,1
să măsur: *conj. prez. 1.sg.* 2,2

MÂNĂ: s.f.
mâna: *sg. nom./ac.* 2,1, 9; 4,10; 8,4; 11,6; 13,7; 14,13
mânile: *pl. nom./ac.* 4,9; 7,12; 8,9, 13
mânilor: *pl. gen.* rezum. cap.13; 13,6

(a) MÂNCA: v. I
aţi mâncat: *ind. pf.c. 2.pl.* 7,6
mânce: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 11,1
mânânce: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 11,9
va mânca: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,16
vor mânca: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,6

MÂNDRIE: s.f.
mândriia: *sg. nom./ac.* 9,6; 10,11
mândria: *sg. nom.* 11,3

MÂNDRU, -Ă: adj.
mândrilor: *adj. antep. m. pl. gen.* rezum. cap.9

(a se) MÂNGÂIA: v. I; var. (Înv.) **(a) MÂNGĂIA**
va mângăia: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,17
(să) mângăia: *ind. imp. 3.pl.* 10,2

MÂNGÂIERE: s.f.; var. (Înv.) **MÂNGÂIARE**
mângâiare: *sg. ac.* 1,13

(a se) MÂNIA: v. I; var. (Înv. şi reg.) **(a se) MĂNIA**
mâniiatu(-S)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,2
(Te-)ai mâniiat: *ind. pf.c. 2.sg.* 1,12
(Mă) mâniiu: *ind. prez. 1.sg.* 1,15
(M-)am mâniiat: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,15
(s-)au mâniiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,3

MÂNIE: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **MĂNIE**
mânie: *sg. ac.* 1,2, 15; 8,14

(a se) MÂNTUI: v. IV
voiu mântui: *ind. viit.I. 1.sg.* 8,7; 10,6
(să) vor mântui: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,13
va mântui: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,16; 12,7

MÂNTUITOR, -TOARE: adj.
mântuitoriu: *m. sg. nom.* 9,9

MÂNZ: s.m.
mânzul: *sg. ac.* rezum. cap.9; 9,9

MÂŞCOI: s.m.; var. **MUŞCOI** (Înv. şi rar) „catâr”
muşcoiului: *sg. gen.* 14,15

(a) MERGE: v. III
mergi: *ind. prez. 2.sg.* 2,2

a mearge: *inf. prez.* 6,7
să margă: *conj. prez. 3.pl.* 8,21
să meargem: *conj. prez. 1.pl.* 8,21
mearge-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 8,21
va mearge: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,14

MEŞTEŞUG: s.n. (aici) „faptă, eventual vicleană, săvârşită în ascuns, cu un anumit scop”
meşteşugurile: *pl. ac.* 1,6

MIC, -Ă: adj./s.
mici: *f. pl. ac.* 4,10
(cei) mici: *s.m. pl. ac.* 13,7

MIJLOC: s.n.
mijlocul: *sg. ac., în loc. prep.* ***în mijlocul/din mijlocul*** 2,4, 5, 10, 11; 5,4, 7, 8; rezum. cap.6; 6,1; 8,3, 8; 9,7; rezum. cap.13; 13,6; 14,1

MILĂ: s.f.
mile: *pl. ac.* 1,16
milă: *sg. nom./ac.* 7,9; 8,15; 10,6

(a se) MILOSTIVI: v. IV
milostivindu(-Să): *gerunziu* rezum. cap.10

(a) MILUI: v. IV
vei milui: *ind. viit.I. 2.sg.* 1,12

MILV: s.m. „uliu”; este împrumut din latină (*mīlvus*); cuvântul nu este înregistrat în DLR.
milvului: *sg. gen.* 5,9

MINCINOS: adj./adv.
mincinos: *adv.* „în chip mincinos” 5,4
mincinos: *adj. n. sg. ac.* 8,17
mincinoşii: *adj. antep. m. pl. nom./ac.* rezum. cap.13; 13,2

MINCIUNĂ: s.f.
minciună: *sg. ac.* 10,2; 13,3

(a) MINŢI: v. IV
să mintă: *conj. prez. 3.pl.* 13,4

MIRĂ: s.f. ; var. **MIRHĂ** (aici) „arbore exotic (*styrax benzoin*) din care este extrasă smirna”
mirhe: *pl. ac.* (în *Vulgata* este ac. *myrteta*; *myrtētum, -ī* „loc pe care cresc mirţi, tufiş de mirţi”; soluţia *mirhă* din textul românesc este, poate, rezultatul unei confuzii între două cuvinte cvasiparonime: *mirhă* şi *mirt*) 1,8, 10, 11

(a se) MISTUI: v. IV
va mistui: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,4
(să) va mistui: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,12

MOARTE: s.f.
moartea: *sg. ac.* 12,10

MOLID: s.m.; var. (Reg.) **MOLITV**
molitve: *sg. voc.* 11,2

(a) MOŞTENI: v. IV
moştenise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 11,5

MUIERE: s.f.; var. (Înv.) **MUIARE**
muiarea: *sg. nom.* rezum. cap.5
muieri: *pl. nom./ac.* rezum. cap.5; 5,9
muiare: *sg. ac.* 5,7
muierile: *pl. nom.* 12,12, 13, 14; 14,2

MULT, -Ă: adj./adv.
multe: *adj. f./n. pl. nom./ac.* 1,8; rezum. cap.2; 2,11; 8,20, 22; rezum. cap.12; 14,14
mulţi: *adj. m. pl. nom./ac.* 7,3; 10,8
mult: *adv.* rezum. cap.8

MULŢIME: s.f.
mulţimea: *sg. ac.* 2,4; 8,4

MUMĂ: s.f.; vezi **MAMĂ**

MUNTE: s.m.
munte: *sg. voc., în sintagma* ***munte mare*** 4,7
munţi: *pl. gen.* (cu *prep* ***a + num. card.***) rezum. cap.6; 6,1
munţii: *pl. nom.* 6,1
munţi: *pl. nom.* 6,1
muntele: *sg. nom./ac.* 8,3; 14,10
Muntele: *sg. nom./ac., în sintagma* ***Muntele Maslinilor*** 14,4, 4
muntelui: *sg. gen.* 14,4
munţilor: *pl. gen.* 14,5
munţilor: *pl. gen., în s. propr.* ***Calea munţilor*** 14,5

(a) MURI: v. IV
moare: *ind. prez. 3.sg.* 11,9
să moară: *conj. prez. 3.sg.* 11,9

MUTARE: s.f. (aici) „cel venit din altă parte”
mutare: *sg. ac.* 6,10

N

(a) NAŞTE: v. III
au născut: *ind. pf.c. 3.pl.* 13,3

NĂDEJDE: s.f.
nădeajdea: *sg. nom.* 9,5
nădejdii: *sg. gen.* 9,12

(a) NĂPĂSTUI: v. IV
să năpăstuiţi: *conj. prez. 2.pl.* 7,10

NĂSCUT, -Ă: s.m./f.
născut: *s.m. sg. ac./gen., în sintagma* ***cel întâiu născuţ/celui întâiu născut*** 12,10

NEAM: s.n.
neamuri: *pl. nom./ac.* rezum. cap.2; 2,11; rezum. cap.7; 8,13, 22; rezum. cap.12
neamurilor: *pl. gen.* 8,23; 14,19
neamurile: *pl. nom./ac.* 9,1; 12,9, 12; 14,2, 12, 16, 18

NEBUN, -Ă: adj.
nebun: *m. sg. gen.* 11,15

NEBUNIE: s.f.
nebunie: *sg. ac.* 12,4

NECAZ: s.n.; var. (Reg.) **NĂCAZ**
năcaz: *sg. ac.* 8,10

(a se) NECĂJI: v. IV; var. (Pop.) **(a) NĂCĂJI**
au năcăjit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* rezum. cap.1; rezum. cap.8; rezum. cap.12
năcăjindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.2
năcăjise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* rezum. cap.2
a năcăji: *inf. prez.* 8,14
năcăji(-să)-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 10,2
(să) năcăjaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.12

NECREDINCIOS, -OASĂ: s.m./f.
necredincioşii: *s.m. pl. nom.* rezum. cap.5

NECREDINŢĂ: s.f.
necredinţa: *sg. nom.* rezum. cap.5; 5,8

NECURAT, -Ă: adj.
necurat: *s.n. sg. ac.* 13,2

NEGRU, NEAGRĂ: adj.
negri: *m. pl. nom.* 6,2, 6

NEGUŢĂTOR: s.m.
neguţătoriu: *sg. nom.* 14,21

NEMERNIC, -Ă: s.m./f./adj.; var. (Înv. şi reg.) **NIMERNIC, -Ă** (Înv. şi reg.) „persoană care a venit din altă parte"; „pribeag", „venetic"
nimearnicul: *sg. ac.* 7,10

NEPRIETEN: s.m.; var. (Înv.) **NEPRIIATIN**
nepriiatinii: *pl. ac.* rezum. cap.10

NOAPTE: s.f.
noapte: *sg. nom./ac.* 1,8; 14,7

NOROD: s.n.
norodul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 7,5; rezum. cap.8; 8,7; 13,9
norod: *sg. ac.* rezum. cap.2; 2,11; 8,8
norodului: *sg. gen./dat.* 8,6, 11, 12; rezum. cap.9; 9,16; 14,2
noroadele: *pl. nom./ac.* 8,20; 11,10; 12,6
noroade: *s.n. pl. nom./ac.* 8,22; 10,9
noroadelor: *pl. gen.* 12,2, 3, 4

NUME: s.n.
numele: *sg. nom./ac.* 5,4; 6,12; 14,9
nume: *sg. nom.* rezum. cap.6
numele: *sg. ac., în loc. adv.* ***în numele Domnului (Lui)*** "invocând numele Domnului" 10,12; 13,3
numele: *pl. ac.* 13,2, 9

O

O: interj.
O: 2,6, 7; 11,7, 17

OAIE: s.f.
oile: *pl. nom.* rezum. cap.13; 13,7

OASTE: s.f.
oastelor: *pl. gen., în sintagma* ***Domnul oastelor/Domnului oastelor*** 1,3, 4, 6, 12, 14, 16, 17; 2,8, 9, 11; 3,7, 9, 10; 4,6, 9; 5,4; 6,12, 15; 7,3, 4, 9, 12, 13; 8,1, 2, 3, 4, 6, 7, 9, 11, 14, 18, 19, 20, 21, 22, 23; 9,15; 10,3; 12,5; 13,2, 7; 14,16, 17, 21
oaste: *sg. ac.* 4,6

(a) OBORÎ: v. IV; vezi **(a) DOBORÎ**

OCHI: s.m.
ochii: *pl. nom./ac.* 1,18; 2,1; rezum. cap.4; 4,10; 5,1, 5, 9; 6,1; 8,6; 9,8; 11,12; 12,4; 14,12
ochilor: *pl. gen., în sintagma* ***lumina ochilor*** 2,8
ochi: *pl. nom.* (aici, cei şapte ochi simbolizează văzul universal al lui Dumnezeu; cf. Anania 2001, p.1194) rezum. cap.3; 3,9
ochiul: *sg. nom./ac.* 5,6; 9,1; 11,17

ODIHNĂ: s.f.
odihnei: *sg. gen.* 9,1

(a se) ODIHNI: v. IV
(să) odihnească: *ind. prez. 3.sg.* 1,11
a (să) odihni: *inf. prez.* 6,8

(a) ODRĂSLI: v. IV
odrăsleşte: *ind. prez. 3.sg.* 9,17

OLTAR: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **OLTARIU**
oltariului: *sg. gen.* 9,15; 14,20

OM: s.m.
om: *sg. nom./ac.* 1,8, 21; rezum. cap.2; 2,1; 4,1; 13,5
omul: *sg. nom./ac.* 1,10; 3,10; 7,10; 13,7; 14,13
oamenilor: *pl. gen.* 2,4; 8,10
oamenii: *pl. ac.* 8,10
oameni: *pl. nom./ac.* 8,23; 11,6; rezum. cap.13
omului: *sg. gen.* 9,1; 12,1

ORBIRE: s.f.
orbire: *sg. ac.* 12,4

(a) OŞTI: v. IV
oştesc: *ind. prez. 3.pl.* 9,8
au oştit: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.14; 14,12
va oşti: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,14

P

PACE: s.f.
păcii: *sg. gen.* 6,13; 8,12, 16
pace: *sg. nom./ac.* 8,10; rezum. cap.9; 9,10
pacea: *sg. ac.* 8,19

PAHAR: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **PĂHAR**
păharele: *pl. ac.* 9,15

PARTE: s.f.
partea: *sg. nom./ac.* 2,12; 14,4
părţi: *pl. nom.* rezum. cap.13; 13,8
parte: *sg. nom./ac.* 13,8, 9; 14,2

(a se) PAŞTE: v. III
a (să) paşte: *inf. prez.* rezum. cap.11
voiu paşte: *ind. viit.I. 1.sg.* 11,7, 9
paşte: *imperativ 2.sg.* 11,4
am păscut: *ind. pf.c. 1.sg.* 11,7

PAZĂ: s.f.
paza: *sg. ac.* 3,7

PĂCAT: s.n.
păcatele: *pl. ac.* rezum. cap.8
păcatului: *sg. gen.* 13,1
păcatul: *sg. nom.* 14,19

PĂCĂTOS, -OASĂ: s.m./f.
păcătosului: *s.m. sg. gen.* rezum. cap.13

PĂGÂN, -Ă: adj.
păgâni: *m. pl. ac.* rezum. cap.8

PĂHĂREL: s.n.
păhăreale: *pl. nom./ac.* 4,2; 14,20

PĂMÂNT: s.n.
pământul: *sg. nom./ac.* 1,10, 11, 21; 2,6; 4,10; 5,6, 11; 6,6, 7, 8; rezum. cap.7; 7,14; 8,7, 12; 9,1, 3, 16; rezum. cap.10;

10,10; 11,6; rezum. cap.12; 12,1, 12; rezum. cap.13; 13,8; 14,9, 10
pământ: *sg. ac.* 2,12; 5,9; rezum. cap.6; 11,16; 13,2
pământului: *sg. gen.* 3,9; 7,5; 9,10; 11,6; 12,3; 14,17
pământul: *sg. gen.* (*cu prep* ***a + tot***) 4,14; 5,3; 6,5

(a) PĂRĂSI: v. IV
părăsească: *ind. prez. 3.sg.* 11,17

PĂRĂSIT, -Ă: s.m./f.
(ceale) părăsite: *s.f. pl. ac.* (aici) „oile părăsite” 11,16

(a) PĂREA: v. II
va părea: *ind. viit.I. impers.* 12,10
pare: *ind. prez. impers.* 12,10

PĂRINTE: s.m.
părinţilor: *pl. dat.* rezum. cap.1
părinţii: *pl. nom./ac.* 1,2, 4, 5, 6; 8,14; 13,3

PĂSTOR: s.m.; var. (Înv.) **PĂSTORIU**
păstoriu: *sg. nom./ac.* 10,2; rezum. cap.11; 11,16
păstori: *pl. ac.* 10,3; rezum. cap.11; 11,8
păstorilor: *pl. gen./dat.* rezum. cap.11; 11,3
păstorii: *pl. nom.* 11,5
păstoriului: *sg. gen.* 11,15
păstoriul: *sg. voc.* 11,7
păstoriul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.13; 13,7

(a) PĂTIMI: v. IV
va pătimi: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.14

(a) PĂTRUNDE: v. III
au pătruns: *ind. pf.c. 3.pl.* rezum. cap.12; 12,10

(a) PĂZI: v. IV
vei păzi: *ind. viit.I. 2.sg.* 3,7
păzăsc: *ind. prez. 3.pl.* 11,11

(a) PETRECE: v. III
va petreace: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,4

PIATRĂ: s.f.
piatră: *sg. ac.* rezum. cap.3; 3,9
piatra: *sg. ac.* 3,9; rezum. cap.4; 12,3
piatra: *sg. ac., în sintagma* ***piatra cea dintâiu*** (cf. Anania 2001, p. 1194–1195, în contextul din care face parte, această sintagmă are implicaţii mesianice, Isus numindu-se pe sine „piatra cea din capul unghiului”) 4,7
piatra: *sg. ac., în sintagma* ***piatra cea de cositoriu*** „plumbul de la capătul sforii întrebuinţate de zidar” (cf. Anania 2001, p.1195) 4,10
pietrile: *pl. ac.* 9,15
pietri: *pl. nom./ac.* 9,16; rezum. cap.13

PICIOR: s.n.
picioarele: *pl. nom./ac.* 14,4, 12

(a) PIERDE: v. III (Bis.; eufem.) „a ucide”
să piarză: *conj. prez. 3.pl.* 1,21
voiu pierde: *ind. viit.I. 1.sg.* 9,6, 10
piiarde-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 13,2

(a) PIERI: v. IV
va peri: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,5
vor peri: *ind. viit.I. 3.pl.* 13,8

PILDĂ: s.f.
pilda: *sg. nom.* 13,5

PLAŞCĂ: s.f. (Înv.) „veşmânt lung”; „haină”
plaşcă: *sg. ac., în sintagma* ***plaşcă de sac*** 13,4

PLATĂ: s.f.
plata: *sg. nom./ac.* 8,10; rezum. cap.11; 11,12

(a) PLĂCEA: v. II
plăcea: *ind. imp. 3.pl.* rezum. cap.7

(a) PLÂNGE: v. III
plângeaţi: *ind. imp. 2.pl.* 7,5
plângând: *gerunziu* rezum. cap.12
vor plânge: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,10
va plânge: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,12

PLÂNGERE: s.f.
plângere: *sg. nom./ac.* 12,10, 11
plângerea: *sg. nom.* 12,11

PLÂNSOARE: s.f.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Samuelis Klein, *Dictionarium Valachico-Latinum*, editat de Gáldi László, în 1944, la Budapesta.
plânsoare: *sg. nom.* 7,3

PLOAIE: s.f.
ploaie: *sg. nom./ac.* 10,1; 14,17

PLUMB: s.n.
plumb: *sg. ac.* rezum. cap.5; 5,7, 8

POALĂ: s.f.
poala: *sg. ac.* rezum. cap.8; 8,23

POARTĂ: s.f.
porţile: *pl. ac.* 8,16; 11,1
poarta: *sg. ac.* 14,10
porţii: *sg. gen.* 14,10

PODOABĂ: s.f.
Podoabă: *sg. nom./ac.* 11,7, 10

(a se) POMENI: v. IV
(să) vor pomeni: *ind. viit.I. 3.pl.* 13,2

POMENIRE: s.f.
pomenire: *sg. nom.* 6,14

(a) PORUNCI: v. IV
am poruncit: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,6
porunceşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.11

POST: s.n.
posturile: *pl. nom.* rezum. cap.7
post: *sg. ac.* 7,5
postul: *sg. nom.* 8,19

(a) POSTI: v. IV
postea: *ind. imp. 3.pl.* rezum. cap.7
posteaţi: *ind. imp. 2.pl.* 7,5
aţi postit: *ind. pf.c. 2.pl.* 7,5

POVARĂ: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **POVOARĂ**
povoara: *sg. nom.* 9,1
povara: *sg. nom.* 12,1

POVĂŢUITOR, -TOARE: s.m./f.; var. **POVĂŢUITORIU**
povăţuitoriu: *s.m. sg. ac.* 9,7
povăţuitorii: *pl. nom./ac.* 12,5, 6

PRADĂ: s.f.
pradă: *sg. nom.* 2,9

PRAG: s.n.
pragul: *sg. ac.* 12,2

PRAŞTIE: s.f.
praştiii: *sg. gen.* 9,15

(a) PRĂZNUI: v. IV
să prăznuiască: *conj. prez. 3.pl.* 14,16
a prăznui: *inf. prez.* 14,18, 19

PRĂZNUIRE: s.f.
prăznuiri: *pl. ac.* 8,19

PREAIUBIT, -Ă: s.m./f.
preaiubiţii: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.13

PREAJMĂ: s.f.
preajma: *sg. ac., în loc. prep.* ***în preajma*** 14,4

PREALUMINAT, -Ă: adj.
prealuminate: *f. pl. ac.* 8,19

PREOT: s.m.
preotul: *sg. nom.* rezum. cap.3
preotul: *sg. nom.* 3,1
preotule: *sg. voc., în sintagma* ***preotule cel mare*** 3,8
preotului: *sg. gen.* rezum. cap.6; 6, 11
preot: *sg. nom.* 6,13
preoţilor: *pl. dat.* 7,3
preoţi: *pl. ac.* 7,5

PRETUTINDENI: adv.; var. (Înv. şi rar) **PRETUTINDINI**
pretutindini: 9,12

PREŢ: s.n.
preţu: *sg. ac.* 11,13

(a se) PREŢUI: v. IV
(M-)am preţuit: *ind. pf.c. 1.sg.* 11,13

PRIETEN: s.m.; var. (Înv.) **PRIIATIN**
priiatinii: *pl. nom.* 3,8
priiatinul: *sg. ac.* 3,10

(a) PRIMI: v. IV
va priimi: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.2

PRIMPREJUR: adv.; var **PRINPREJUR**
prinprejur: 2,5; 12,2, 6; 14,14

(a se) PRINDE: v. III
(să) va prinde: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,2

PROROC: s.m.
proroci: *pl. nom./ac.* rezum. cap.1; rezum. cap.7; rezum. cap.13; 13,2
prorocul: *sg. nom.* 1,1, 7
prorocii: *pl. nom./ac.* 1,4, 5; 7,7; 13,4
prorocilor: *pl. gen./dat.* 1,6; 7,3, 12; 8,9
proroc: *sg. nom.* 13,5

(a) PROROCI: v. IV
au prorocit: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.1
va proroci: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,3, 4

PROROCIE: s.f.
Prorociia: *sg. nom.* în titlu: *Prorociia lui Zaharie*

PROST, PROASTĂ: adj. (despre îmbrăcăminte) „ponosit”
proaste: *f. pl. ac.* 3,3, 4

PRUNC: s.m.
pruncul: *sg. ac.* 2,4
prunci: *pl. ac.* 8,5

PUHOI: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **POVOI**
povoiu: *sg. ac.* 10,1

(a se) PUNE: v. III
puneţi: *imperativ 2.pl.* 3,5
au pus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,5; 7,12, 14; 10,3; 11,12
să (se) puie: *conj. prez. 3.sg./pl.* 5,11; rezum. cap.6
vei pune: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,11
voiu pune: *ind. viit.I. 1.sg.* 9,13; 12,2, 3, 6
vor pune: *ind. viit.I. 3.pl.* 9,15

(a se) PURTA: v. I
(să) purta: *ind. imp. 3.sg.* 5,7
va purta: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,13

PUS, -Ă: adj.
pusă: *f. sg. ac.* rezum. cap.11

(a se) PUSTII: v. IV
(s-)au pustiit: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.7; 7,14
au pustiit *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.8

PUSTIU: s.n.; var. **PUSTIE:** s.f.
pustie: *s.f. sg. ac.* 7,14; 14,10

(a) PUTEA: v. II
poate: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.10

PUTERE: s.f.
putearea: *sg. nom.* 9,10

PUŢIN: adv.
puţin: *adv.* 1,15

R

RANĂ: s.f.
ranele: *pl. nom.* rezum. cap.13; 13,6

RĂCNET: s.n.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Gh. Asachi, *Scrieri literare*. Vol.I. [Vol. I şi II]. Ediţie îngrijită, cu prefaţă, note şi glosar de N.A. Ursu. Bucureşti, 1957.
răgnitului: *sg. gen.* 11,3

(a) RĂDICA: v. I; vezi **(a) RIDICA**

RĂMAS, -Ă: adj.
rămaşi: *m. pl. nom.* 14,16

RĂMĂŞIŢĂ: s.f.
rămăşiţelor: *pl. gen./dat.* 8,6, 11
rămăşiţele: *pl. ac.* 8,12
rămăşiţe: *pl. dat.* rezum. cap.14
rămăşiţă: *sg. nom.* 14,2

(a) RĂMÂNE: v. III
rămânea: *ind. imp. 3.pl.* rezum. cap.7

(a se) RĂNI: v. IV
(m-)am rănit: *ind. pf.c. 1.sg.* 13,6

(a) RĂSĂRI: v. IV
va răsări: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,12

RĂSĂRIT: s.n.
Răsăritul: *sg. nom.* rezum. cap.3; 3,8; rezum. cap.6; 6,12
răsăritului: *sg. gen.* 8,7
răsărit: *sg. ac.* 14,4, 8

(a) RĂSCUMPĂRA: v. I
am răscumpărat: *ind. pf.c. 1.sg.* 10,8

(a) RĂSIPI: v. IV; vezi **(a) RISIPI**

RĂSIPIT, -Ă: s.; vezi **RISIPIT, -Ă**

(a) RĂSPLĂTI: v. IV
voiu răsplăti: *ind. viit.I. 1.sg.* 9,12

(a) RĂSPUNDE: v. III
au răspuns: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,10, 11, 12, 13; 3,4; 4,5, 6; 6,5
am răspuns: *ind. pf.c. 1.sg.* 4,4, 11, 12; 6,4

RĂU, REA: adj./s./adv.
reale: *adj. f./n. pl. ac.* 1,3, 3
rău: *adj. m. sg. ac.* rezum. cap.11
rău: *s.n. sg. ac.* 1,15; 7,10; 8,17
rău: *adv.* 12,10

RĂZBOI: s.n.
războiul: *sg. ac.* rezum. cap.9
războiu: *sg. ac.* 9,10; 10,3, 4, 5; 14,2

(a) RĂZBOI: v. IV
va războiu: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,3
au războit: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,3

RÂU: s.n.
râuri: *pl. ac.* 9,10
râului: *sg. gen.* 10,11

RÂVNĂ: s.f. (aici) „gelozie”
râvnă: *sg. ac.* 1,14; 8,2

(a) RÂVNI: v. IV; var. (Înv. și reg.) **(a) RĂVNI** (aici) „a simți gelozie”
răvnit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,14; 8,2
am râvnit: *ind. pf.c. 1.sg.* 8,2

(a se) RIDICA: v. I; var. (Înv. și pop.) **(a) RĂDICA**
am râdicat: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,18; 2,1; 5,1, 9; 6,1
au râdicat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,21; 5,9
râdic: *ind. prez. 1.sg.* 2,9
râdică: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.5
râdică: *imperativ 2.sg.* 5,5
va râdica: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,13
(să) vor râdica: *ind. viit.I. 3.pl.* 9,16
vor rădica: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,3

(a se) RISIPI: v. IV; var. (Înv. și rar.) **(a) RĂSIPI**
am râsipit: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,6
au râsipit: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.7
(să) va râsipi: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,10
(să) vor râsipi: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.13; 13,7, 8

RISIPIT, -Ă: s.; var. (Înv. și rar) **RĂSIPIT, -Ă**
(cel) râsipit: *s.n. sg. ac.* (aici) „dobitocul rătăcit” 11,16

ROD: s.n.; var. **ROADĂ:** s.f.
roada: *s.f. sg. ac.* 8,12
rodul: *s.n. sg. ac.* 8,12

ROB, ROABĂ: s.m./f.
robi: *s.m. pl. nom.* rezum. cap.7

ROBIE: s.f.
robiii: *sg. gen.* rezum. cap.2; rezum. cap.10
robie: *sg. ac.* rezum. cap.14; 14,2

ROIB, ROAIBĂ: adj.
roib: *m. sg. ac.* 1,8
roibi: *m. pl. nom.* 1,8; 6,2

ROUĂ: s.f.
roua: *sg. ac.* 8,12

(a se) RUGA: v. I
(să) ruga: *ind. imp. 3.pl.* 7,2
să (ne) rugăm: *conj. prez. 1.pl.* 8,21
a (să) ruga: *inf. prez.* 8,22

RUGĂCIUNE: s.f.
rugăciunilor: *pl. gen.* 12,10

(a se) RUPE: v. III; var. (Înv. și reg.) **(a se) RUMPE**
(să) vor rumpe: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,3

RUPERE: s.f.;var. (Înv. și reg.) **RUMPERE**
rumpere: *sg. ac.* 14,4

(a se) RUȘINA: v. I
(să) vor ruşina: *ind. viit.I. 3.pl.* 10,5; 13,4

S

SABIE: s.f.
sabiia: *sg. nom./ac.* 9,13; 11,17
sabie: *sg. voc.* 13,7

SAC: s.m. (Înv.) „îmbrăcăminte făcută din sac (pânză de fuior de câlți sau de buci din care se fac sacii) care se purta în semn de doliu sau de pocăință ori de către cei săraci”
sac: *sg. ac., în sintagma* ***plașcă de sac*** 13,4

SATANĂ: s.f.
Satana: *sg. nom./ac.* 3,1, 2
Satană: *sg. voc.* 3,2

SĂGEATĂ: s.f.
săgeata: *sg. nom.* 9,14

(a) SĂLTA: v. I „a se bucura”
sălteză: *imperativ 2.sg.* 9,9
va sălta: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,7

SĂMÂNȚĂ: s.f.
sămânţa: *sg. nom.* 8,12

SĂRAC, -Ă: adj./s.
săracul: *s.m. sg. ac.* 7,10
săracii: *s.m. pl. voc., în sintagma* ***săracii turmei*** 11,7
săracii: *s.m. pl. nom.* 11,11
sărac: *adj. m. sg. nom.* 9,9

SĂRBĂTOARE: s.f.
sărbătoarea: *sg. ac., în sintagma* ***sărbătoarea corturilor*** (cf. **Indice** 2Lg) 14,16, 18, 19

(a se) SĂVÂRȘI: v. IV
(să) va săvârşi: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.4

SÂNGE: s.n.
sângele: *sg. ac.* rezum. cap.9; 9,7, 11

SCAUN: s.n.
scaunul: *sg. ac.* 6,13

SCHIMB: s.n. (aici) „veșmânt de sărbătoare”
schimburi: *pl. ac.* rezum. cap.3; 3,4

(a se) SCHIMBA: v. I
(s-)au schimbat: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,8

(a) SCOATE: v. III
scoate(-)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,4
voiu scoate: *ind. viit.I. 1.sg.* 11,6

(a) SCOBI: v. IV
voiu scobi: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,9

SCOS, SCOASĂ: adj.
scos: *m. sg. nom.* 3,2

(a) SCRIE: v. III
e scris: *pasiv ind. prez. impers.* 5,3

(a se) SCULA: v. I
(s-)au sculat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,13

SEARĂ: s.f.
sară: *sg. ac., în loc. adj.* ***de sară*** 10,1; 14,7

(a se) SECA: v. I; var. (Înv. și reg.) **(a se) SĂCA**
(să) va săca: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,17; 14,12

(a) SEMĂNA: v. I; var. (Pop.) **(a) SĂMĂNA** „a împrăștia”
voiu sămăna: *ind. viit.I. 1.sg.* 10,9

SFAT: s.n.
sfatul: *sg. nom.* 6,13

SFÂNT, -Ă: adj./s.
sfânt: *adj. n. sg. nom./ac.* 2,13; 14,20
sfinte: *adj. f. pl. nom.* 9,16
sfântă: *adj. f. sg. nom.* rezum. cap.14
sfinții: *s.m. pl. nom.* 14,5

SFEȘNIC: s.n.; var. (Înv.) **SFEAȘNIC**
sfeașnicul: *sg. ac.* rezum. cap.4
sfeșnic: *sg. ac.* 4,2
sfeașnicului: *sg. gen.* 4,11

(a se) SFINȚI: v. IV
să (mă) sfințesc: *conj. prez. 1.sg.* 7,3
va fi sfințită: *pasiv ind. viit. 3.sg.* 14,21

SFINȚIT, -Ă: adj.
sfințit: *m./n. sg. nom./ac.* 2,12; 8,3

SIMBRIE: s.f.; var. (Înv. și reg.) **SÂMBRIE**
sâmbriia: *sg. nom.* 8,10

SLAVĂ: s.f.
slavă: *sg. ac.* 2,5, 8
slava: *sg. nom./ac.* 6,13; 12,7

(a) SLOBOZI: v. IV
sloboziți: *imperativ 2.pl.* 8,10
au slobozit: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.9
ai slobozit: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,11

SLOBOZIRE: s.f.
slobozirea: *sg. ac.* rezum. cap.2

SLUGĂ: s.f.
slujilor: *pl. dat.* 1,6
sluga: *sg. ac.* rezum. cap.3; 3,8
slugii: *sg. gen.* 10,3

(a) SLUJI: v. IV
a sluji: *inf. prez.* rezum. cap.2
slujea: *ind. imp. 3.pl.* 2,9
să slujească: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.8

(a se) SMERI: v. IV
smerind: *gerunziu* rezum. cap.10
(să) va smeri: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,11

SMOCHIN: s.m.
smochin: *sg. ac.* 3,10

SOARE: s.m.
soarelui: *sg. gen., în sintagma* ***pământul apusului soarelui*** „pământul de la soare-apune” 8,7

SOMN: s.n.
somnul: *sg. ac.* 4,1

SPATE: s.n.
spatele: *sg. ac.* 7,11

SPĂLARE: s.f.
spălarea: *sg. ac.* rezum.cap.13

(a) SPERIA: v. I; var. (Înv. și reg.) **(a) SPĂRIA**
să sparie: *conj. prez. 3.pl.* 1,21

SPIC: s.n. (aici) „ramură” (cf. lat. *spica, -ae* „spic”; „smoc (la alte plante)”
spice: *pl. nom., în sintagma* ***spice de maslini*** 4,12

SPORNIC, -Ă: adj.
spornice: *n. pl. nom./ac.* rezum. cap.8; rezum. cap.9

(a) STA: v. I
sta: *ind. imp. 3.sg./pl.* 1,8, 10, 11; 3,1, 3, 4, 5
stând: *gerunziu* 3,1; 14,12
stau: *ind. prez. 3.pl.* 3,7; 4,14
stă: *ind. prez. 3.sg.* 11,16
vor sta: *ind. viit.I. 3.pl.* 14,4

(a) STĂPÂNI: v. IV
va stăpâni: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,12; rezum. cap.6; 6,13; 9,4
a stăpâni: *inf. prez.* 8,12

STĂPÂNITOR: s.m. „Stăpân”, „Dumnezeu”
Stăpânitoriului: *sg. gen.* 4,14; 6,5

STÂNG, -Ă: s.
stânga: *s,f. sg. ac., în loc. adv.* ***de-a stânga*** 4,3
stânga: *s.f. sg. ac., în loc. prep.* (Înv.) ***de-a stânga*** 4,11
stânga: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***spre dreapta și spre stânga*** 12,6

STEJAR: s.m.; var. (Reg.) **STĂJER**
stăjerii: *pl. voc., în sintagma* ***Stăjerii Vasanului*** 11,2

STEMĂ: s.f.
stema: *sg. nom.* 10,11

(a) STRĂBATE: v. III
să străbată: *conj. prez. 3.pl.* 1,10

străbătut-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,11
străbat: *ind. prez. 3.pl.* 4,10
(a) străbate: *inf. prez.* 6,7
străbateţi: *imperativ 2.pl.* 6,7
au străbătut: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,7

(a) STRĂPUNGE: v. III
vor străpunge: *ind. viit.I. 3.pl.* 13,3

STRÂMBĂTATE: s.f.
strâmbătatea: *sg. ac.* 3,4, 9
strâmbătăţile: *pl. ac.* rezum. cap.7

STRÂNGĂTOR, -TOARE: s.m./f. (aici) „izgonitor", „asupritor" (cf. lat. *exactor, -ōris*)
strângătoriul: *s.m. sg. nom.* 9,8; 10,4

(a se) STRÂNGE: v. III
(s-)au strâns: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,8
(să) vor strânge: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,3

(a) STRIGA: v. I
strâga: *ind. imp. 3.pl.* 1,4
strâgă: *imperativ 2.sg.* 1,14, 17
vor strâga: *ind. viit.I. 3.pl.* 7,13

(a) SUFLA: v. I
să sufle: *conj. prez. 3.pl.* 6,5

SUFLET: s.n.
sufletul: *sg. nom./ac.* 7,10; 11,8

(a se) SUI: v. IV
(să) vor sui: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.14; 14,16, 19
(să) va sui: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,17, 18

SUPĂRARE: s.f.
supărări: *pl. ac.* rezum. cap.14

Ş

(a) ŞEDEA: v. II
şeade: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.5
şezând: *gerunziu* 5,7; rezum. cap.9
va şedea: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,13; 9,6; 14,11

ŞES: s.n.
şes: *sg. ac.* 4,7

(a) ŞTI: v. IV
vei şti: *ind. viit.I. 2.sg.* 2,11
ştii: *ind. prez. 2.sg.* 4,5, 13
veţi şti: *ind. viit.I. 2.pl.* 4,9; 6,15
ştiu: *ind. prez. 1.sg.* 7,14

(a) ŞUIERA: v. I
şuiera(-)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 10,8

T

TABĂRĂ: s.f.
taberile: *pl. ac.* 14,15

TALANT: s.n. „monedă de aur sau de argint, cu valoare variabilă, folosită în Grecia antică"
talant: *sg. nom.* 5,7

TARE: adj./s.
tari: *adj. m. pl. nom.* 6,3
(celor) tari: *s.m. pl. gen.* 9,13
tari: *s.m. pl. nom.* 10,5
(cei) tari: *s.m. pl. ac.* 10,7

TARE: s.n. „jar" (cf. lat. *torris, -is* „tăciune"; cf. **Indice** Am)
tare: *s.n. sg. nom.* 3,2

TATĂ: s.m.
tatăl: *sg. nom.* 13,3

(a) TĂBĂRÎ: v. IV
vor tăbărî: *ind. viit.I. 3.pl.* 10,5

(a) TĂCEA: v. II
tacă: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.*2,13

(a se) TĂIA: v. I
(s-)au tăiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,2
vor tăia: *ind. viit.I. 3.pl.* 11,6
am tăiat: *ind. pf.c. 1.sg.* 11,8, 10, 14
(să) taie: *ind. prez. 3.sg.* 11,9
să (se) taie: *conj. prez. 3.sg.* 11,9
(să) va tăia: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,4

TĂIAT, -Ă: adj.
tăiate: *n. pl. ac.* rezum. cap.11
tăiaţi: *m pl. ac.* rezum. cap.11

TĂRIE: s.f.
tăriia: *sg. ac.* 9,3, 4
tărie: *sg. ac.* 12,3

TĂRIME: s.f. (Înv.; ccr.) „fortăreaţă"
tărime: *sg. ac.* 9,12

TÂLCUIRE: s.f.
tâlcuirea: *sg. ac.* rezum. cap.4

TEASC: s.n.
teascurile: *pl. ac.* 14,10

(a se) TEME: v. III
să (vă) teameţi: *conj. prez. 2.pl.* 8,13
(nu vă) teameţi: *imperativ prohib. 2.pl.* 8,15
(să) va teame: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,5

TEMEI: s.n.
temeiul: *sg. ac.* 5,11

TESTAMENT: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **TESTAMÂNT**
testamântului: *sg. gen.* rezum. cap.9; 9,11

TIGAIE: s.f.
tigăi: *pl. nom.* 14,20
tigaia: *sg. nom.* 14,21

TINĂ: s.f.
tina: *sg. ac.* 9,3; 10,5

TINEREŢE: s.f.
tinereaţele: *pl. ac.* 13,5

TINOS, -OASĂ: s.m./f.
(ceale) tinoasă: *s.f. pl. ac.* rezum. cap.3

TOIAG: s.n.
toiagul: *sg. nom.* 8,4; 11,10, 14
toiage: *pl. ac.* rezum. cap.11; 11,7

(a) TRĂI: v. IV
vor trăi: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,5
vei trăi: *ind. viit.I. 2.sg.* 13,3

TRÂMBIŢĂ: s.f.
trâmbiţa: *sg. ac.* 9,14

(a) TREBUI: v. IV
trebuie: *ind. prez. impers.* rezum. cap.6; 7,3

(a) TRECE: v. III
au trecut: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,10
treace: *ind. prez. 3.sg.* 7,14
va treace: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,8; 10,11

(a) TRIMITE: v. III; var. (Înv.) **(a) TREMITE**
au trimis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,10; 2,8, 9, 11; 4,9; 6,15; 7,2
au tremis: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,12

TRUP: s.n.
trupul: *sg. nom.* 2,13; 14,12

(a se) TULBURA: v. I; var. (Înv.) **(a se) TURBURA**
(să) vor turbura: *ind. viit.I. 3.pl.* 10,11

TULBURAT, -Ă: adj.; var. (Înv.) **TURBURAT, -Ă**
turburată: *f. sg. nom.* 9,5

TURMĂ: s.f.
turma: *sg. ac.* 9,16; 10,3; 11,7, 17
turmă: *sg. ac.* 10,2
turmei: *sg. gen.* 11,7, 11

TURN: s.n.
turnul: *sg. ac.* 14,10

Ţ

ŢAP: s.m.
ţapi: *pl. ac.* 10,3

ŢARĂ: s.f.
ţară: *sg. ac.* 9,13

U

(a se) UCIDE: v. III
ucidea: *ind. imp. 3.pl.* 11,5
(să) vor ucide: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.13

UCIDERE: s.f.
uciderii: *sg. gen., în sintagmele* ***vitele uciderii/dobitocul uciderii*** „vitele menite înjunghierii” rezum. cap.11; 11,4, 7

(a se) UITA: v. I
(să) vor uita: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.12; 12,10

ULIŢĂ: s.f.
uliţele: *pl. nom./ac.* 8,4, 5
uliţelor: *pl. gen.* 9,3

(a) UMBLA: v. I
umblă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3
vei umbla: *ind. viit.I. 2.sg.* 3,7
vor umbla: *ind. viit.I. 3.pl.* 10,12

UMBLĂTOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Înv. şi reg.) **ÎMBLĂTOR, -TOARE** „(persoană) care umblă”
îmblători: *pl. ac.* 3,7

UMPLĂTOARE: s.f.; var. (Înv.) **ÎMPLĂTOR** (aici) „vas special de turnat” (cf. lat. *suffūsōrium, -ī* „vas cu cioc de turnat ulei în lampă)”; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în 1829, „Albina românească”. Gazetă politică-literală. Ieşi. 1829-1850.
împlătoarele: *pl. nom.* 4,12

(a se) UMPLE: v. III; var. **(a se) UMPLEA:** v. II
(să) va umplea: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.2
(să) vor umplea: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,5; 9,15
umplut-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 9,13

UNGEHŢ: s.n. (aici) „piatra unghiulară”
ungheţul: *sg. nom.* 10,4

UNGHI: s.n.
unghiurilor: *pl. gen.* 14,10

UNTDELEMN: s.n.
untdelemn: *sg. ac., în sintagma* ***fii de untdelemn*** „unşi” (cf. Anania 2001, p.1195) 4,14

URÂCIUNE: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **URĂCIUNE**
urăciunile: *pl. ac.* 9,7

URCIOR: s.n. (aici) „măsură” (cf. lat. *amphora, -ae* „măsură pentru lichide”)
urcior: *sg. ac.* rezum. cap.5
urciorul: *sg. nom./ac.* 5,6, 9, 10
urciorului: *sg. gen.* 5,7, 8

URECHE: s.f.
urechile: *pl. ac.* 7,11

URGIE: s.f.
urgie: *sg. nom./ac.* 7,12; 8,2

(a) URGISI: v. IV
urgisind: *gerunziu* rezum. cap.1

(a) URÎ: v. IV
am urât: *ind. pf.c. 1.sg.* 8,17

(a) URLA: v. I
urlă: *imperativ 2.sg.* 11,2
urlaţi: *imperativ 2.pl.* 11,2

URLARE: s.f.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Dicţionariu rumanesc, latinesc şi unguresc.* Din orenduiala excelenţii sale preasfinţitul Ioann Bobb... în două tomuri. Cluj, Tom I: A – L, 1822; tom II: M – Z, 1823.
urlării: *sg. gen.* 11,3

(a) URMA: v. I
să urmeaze: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.1

URMĂ: s.f.
urmă: *sg. ac., în loc. adj.* ***cea mai de pre urmă*** 14,8

USCĂCIUNE: s.f.
uscăciune: *sg. ac.* 11,17

USNĂ: s.f. (aici, prin sinecdocă, partea pentru întreg) „vas care are marginea răsfrântă”
usne: *pl. ac.* 4,12

V

VAL: s.n.
valurile: *pl. ac.* 10,11

VALE: s.f.
valea: *sg. nom./ac.* 14,5

VARA: adv.
vara: 14,8

VAS: s.n. (Înv.; la pl.) „unelte”
vasele: *pl. ac.* 11,15

VĂDUVĂ: s.f.
văduva: *sg. ac.* 7,10

(a se) VĂRSA: v. I „a revărsa”
vărsându(-să): *gerunziu* rezum. cap.12
voiu vărsa: *ind. viit.I.sg.* 12,10

(a) VĂTĂMA: v. I
va vătăma: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,8
vor vătăma: *ind. viit.I. 3.pl.* 14,2

VĂZDUH: s.n.
văzduh: rezum. cap.5

VĂZUT, -Ă: adj.
văzute: *f. pl. nom.* rezum. cap.6

VÂNT: s.n.
vânturile: *pl. nom./ac.* 2,6; 6,5
vânturi: *pl. nom.* rezum. cap.6

(a) VÂNTURA: v. I
au vânturat: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,19, 21

VÂRTOS, -OASĂ: adj.
(mai) vârtoși: *m. pl. nom.* 6,7
vârtoase: *n. pl. nom.* 8,22

VÂRTUTE: s.f.
vârtute: *sg. ac.* 4,6

VEAC: s.n.
veac: *sg. ac.* 1,5

VECIN: s.m.
vecinului: *sg. gen.* 8,10
vecinul: *sg. ac.* 8,16

(a se) VEDEA: v. II
văzut-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,8; 4,2
am văzut: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,18; 2,1; 5,1, 9; 6,1; 9,8
să văzu: *conj. prez. 1.sg.* 2,2
vezi: *ind. prez. 2.sg.* 4,2; 5,2
vor vedea: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,10; 10,7
văz: *ind. prez. 1.sg.* 5,2
vezi: *imperativ 2.sg.* 5,5
(să) va vedea: *ind. viit.I. impers./3.sg.* 8,6; 9,14
vedea-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,5
au văzut: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,2
vedea: *ind. imp. 3.pl., în loc. v.* (Înv.) ***vedea visuri*** 10,2

VEDENIE: s.f.
vedeniia: *sg. ac.* 13,4

VEDERE: s.f.
vedearea: *sg. ac.* 4,10

(a) VENI: v. IV
vin: *ind. prez. 3.pl.* 1,21; 12,9
au venit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,21; 6,10; 14,16
vor veni: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.2; 6,15; 8,20, 22; 14,1, 21
viu: *ind. prez. 1.sg.* 2,10
va veni: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,4; rezum. cap.9; 9,8; 14,5, 18
vei veni: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,10

VERGURĂ: s.f.
verguri: *pl. ac.* 9,17

VESEL, -Ă: adj.
veasele: *f. pl. nom.* rezum. cap.2

(a se) VESELI: v. IV
(te) veselească: *imperativ 2.sg.* 2,10
(să) vor veseli: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,10; 10,7
(să) va veseli: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,7

VESELIE: s.f.
veselie: *sg. ac.* 8,19

(a) VESTI: v. IV
vestind: *gerunziu* 9,12

(a se) VEȘTEJI: v. IV; var. (Înv. și pop.) **(a se) VEȘTEZI**
(să) vor veștezi: *ind. viit.I. 3.pl.* 14,12

VIE: s.f.
viia: *sg. nom.* 8,12

VIITOR, -TOARE: s.
(ceale) viitoare: *s.n. pl. nom.* rezum. cap.9

VIN: s.n.
vin: *sg. ac.* 9,15; 10,7
vinul: *sg. nom.* 9,17

(a) VINDE: v. III
vindea: *ind. imp. 3.pl.* 11,5

(a) VINDECA: v. I
va vindeca: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,16

VIS: s.n.
visuri: *pl. ac., în loc. v.* (Înv.) ***vedea visuri*** 10,2

VITĂ: s.f.
vitele: *pl. ac., în sintagma* ***vitele uciderii*** „vitele destinate înjunghierii” rezum. cap.11; 11,4

VIȚĂ: s.f.
viță: *sg. ac.* 3,10

VIU, VIE: adj.
vii: *m. pl. nom.* 10,9; rezum. cap.14; 14,8

VOLBURĂ: s.f.
volbura: *sg. ac.* 9,14

(a) VREA: v. II
vrând: *gerunziu* rezum. cap.2
au vrut *ind. pf.c. 3.pl.* 7,11

VREME: s.f.
vreame: *sg. ac.* rezum. cap.1; 10,1; 14,7

Z

ZADAR: s.n.; var. **ZĂDAR**
zădar: *sg. ac., în loc. adv.* ***în zădar*** 10,2

ZĂPADĂ: s.f.
zăpăzi: *pl. ac.* 10,1

(a) ZBURA: v. I
zboară: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.5
zburând: *gerunziu* 5,1, 2

(a) ZDROBI: v. IV
a zdrobi: *inf. prez.* 12,9

ZDROBIT, -Ă: s.
(cel) zdrobit: *s.n. sg. ac.* aici „dobitocul zdrobit" 11,16

ZI: s.f.
zioa: *sg. ac.* 1,7; 2,11; 3,10; 6,10; 8,9; 9,16; 11,11; 12,3, 4, 6, 8, 9, 11; 13,1, 2, 4; 14,3, 4, 6, 8, 9, 13, 20, 21
zi: *sg. nom./ac.* 3,9; rezum. cap.14; 14,7
zilele: *pl. nom./ac.* 4,10; 8,6, 9, 11, 15, 23; 14,1, 5
zilelor: *pl. gen.* 8,4
zile: *pl. ac.* 8,10

(a se) ZICE: v. III
zicând: *gerunziu* 1,1, 4, 7, 14, 17; 2,4; 3,4, 6; 4,4, 6, 8, 13; 6,8, 9, 12; 7,4, 5, 8, 9; 8,1, 18, 21, 23; 11,5
vei zice: *ind. viit.I. 2.sg.* 1,3
zice: *ind. prez. 3.sg.* 1,3, 4, 14, 16, 17; 2,5, 6, 8, 10; 3,7, 9, 10; 4,6; 5,4; 6,12; 7,9, 13; 8,2, 3, 4, 6, 7, 8,11, 14, 17, 19, 20, 23; 10,12; 11,4, 6; 12,1, 4; 13,2, 7, 8
au zis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,6, 9, 10, 11, 12, 14, 19, 21; 2,2, 4; 3,2, 4, 5; 4,2, 5, 6, 13, 14; 5,2, 3, 5, 6, 8, 11; 6,5, 7; 11,13, 15
am zis: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,9, 19, 21; 2,2; 4,2, 4, 5, 11, 12, 13; 5,2, 6, 10; 6,4; 11,9, 12
să zică: *conj. prez. 3.pl.* 7,3
(să) zic: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.9
vor zice: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,5
va zice: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,3, 5, 6, 9
(să) va zice: *ind. viit.I. impers.* 13,6
zice(-voiu): *ind. viit.I. 1.sg.* 13,9

ZID: s.n.
zid: *sg. ac.* rezum. cap.2; 2,4, 5

(a se) ZIDI: v. IV
(să) va zidi: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.1; 1,16; 6,12
să (să) zidească: *conj. prez. 3.sg.* 5,11
va zidi: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.6
vor zidi: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,15
să (se) zidească: *conj. prez. 3.sg.* 8,9
au zidit: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,3

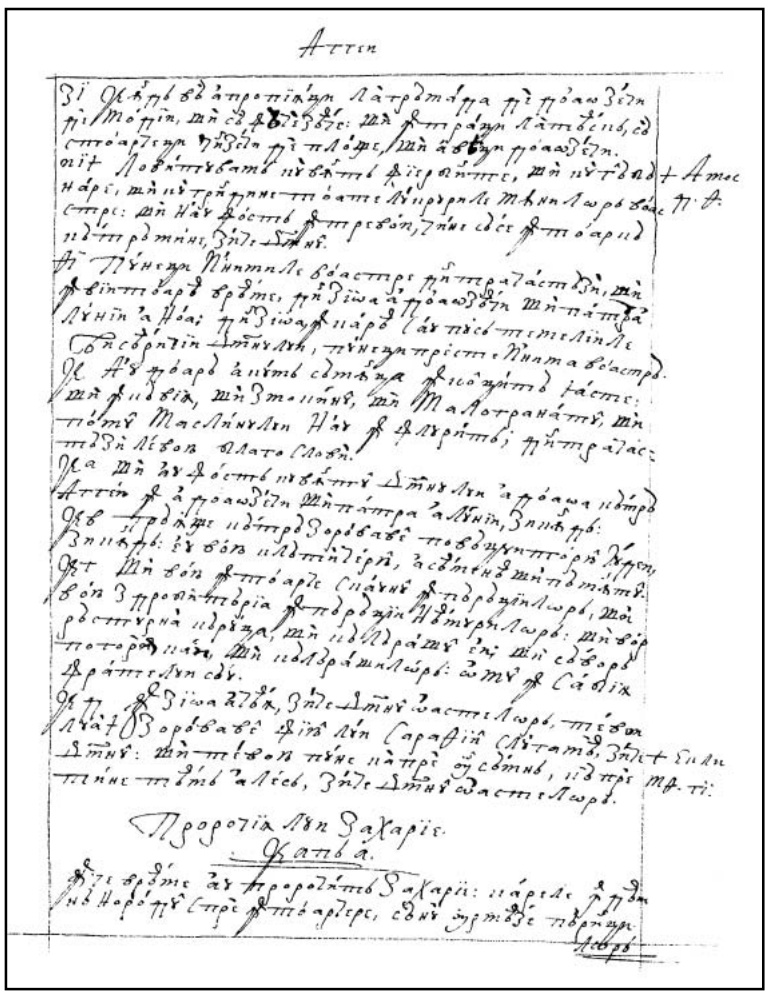

144r

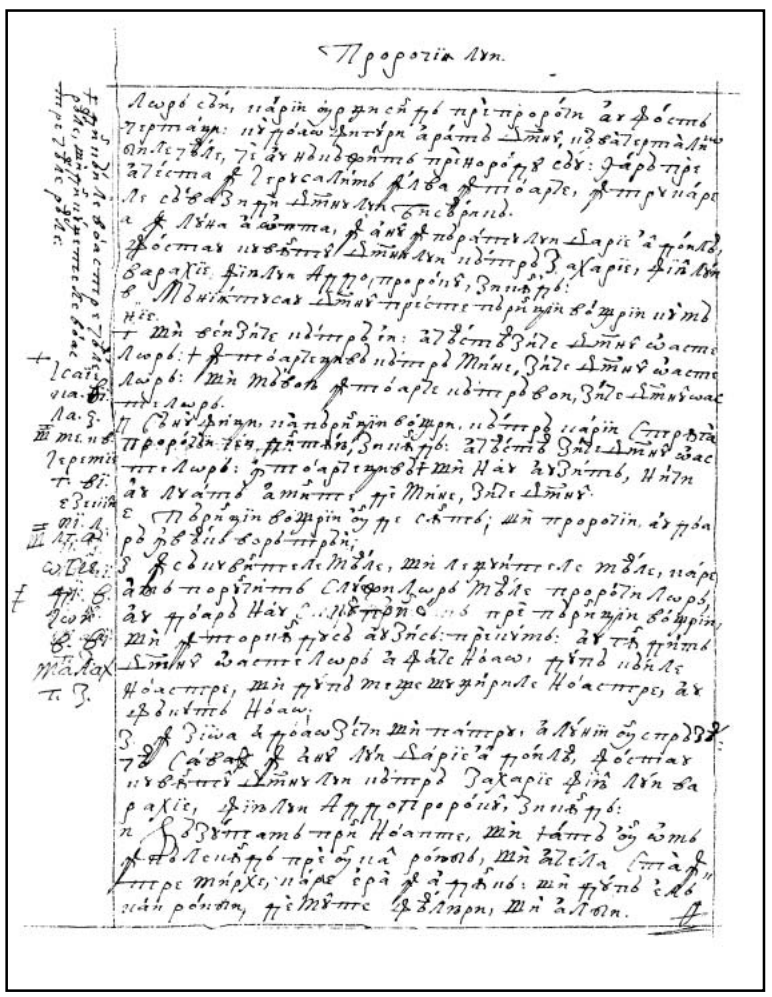

144v

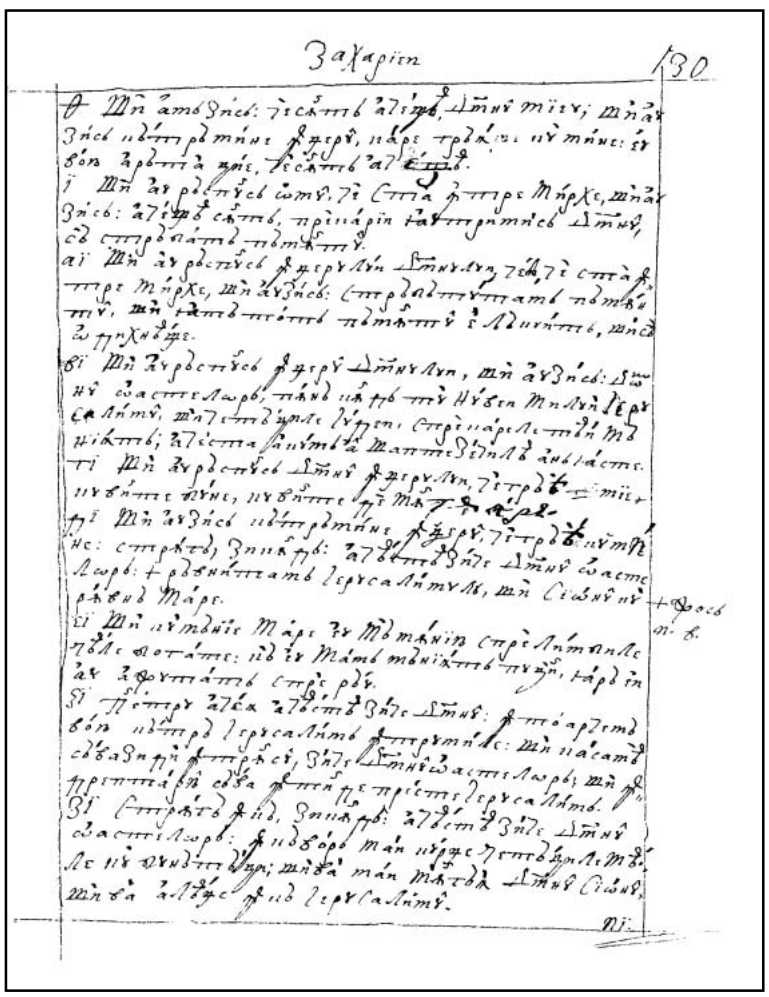

145r

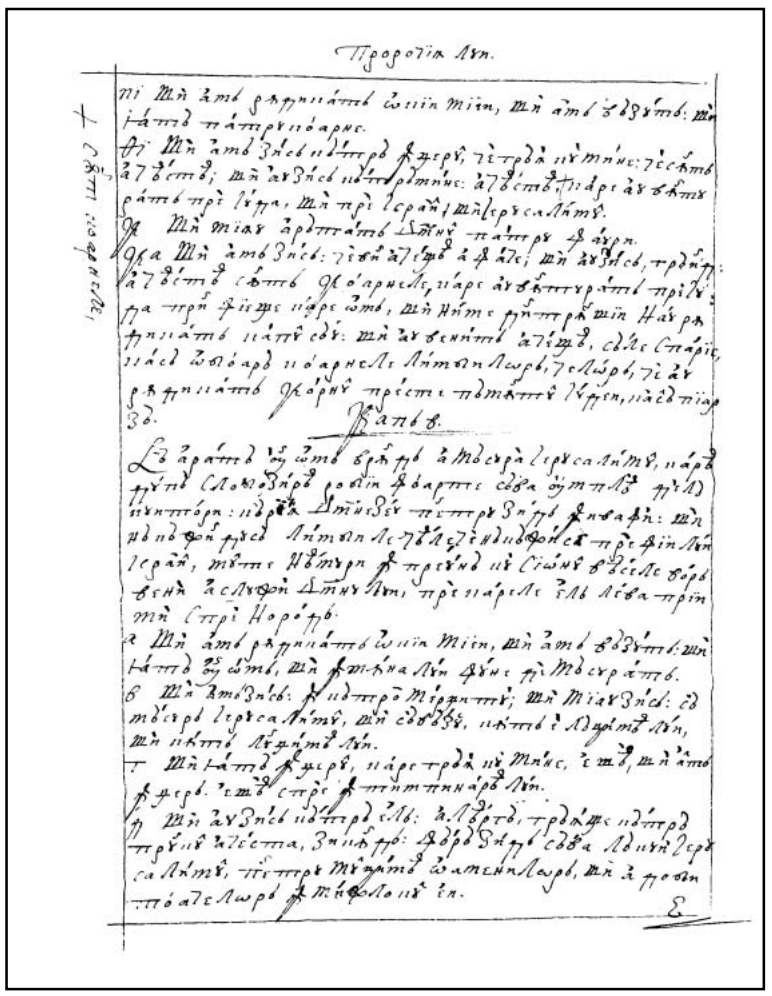

145v

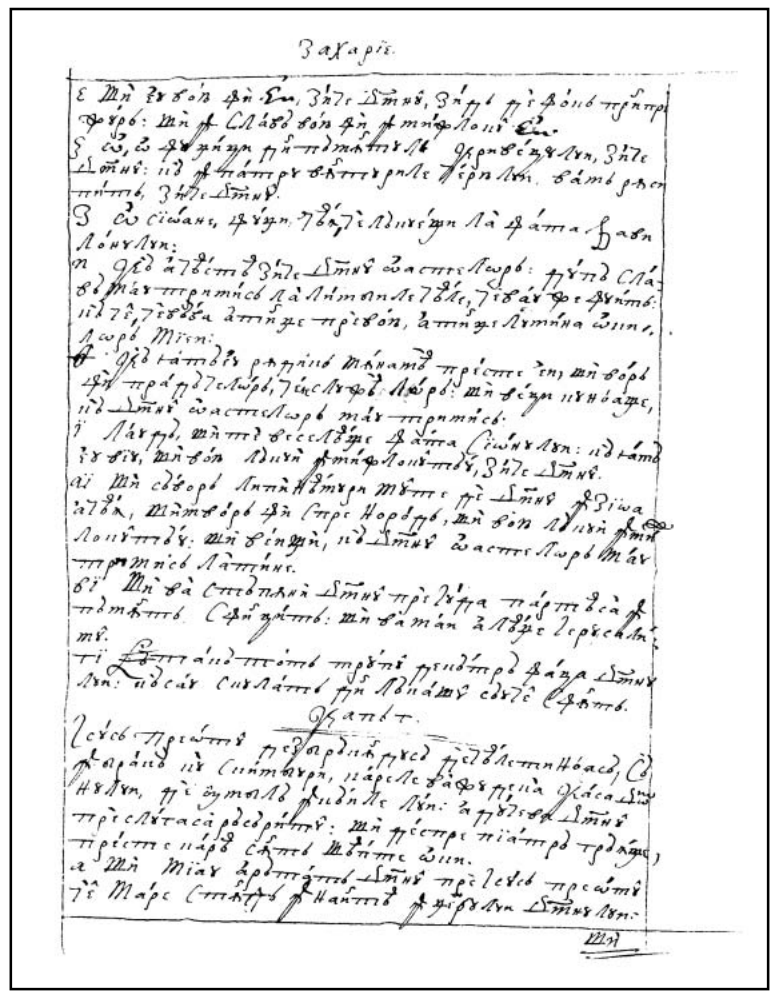

146r

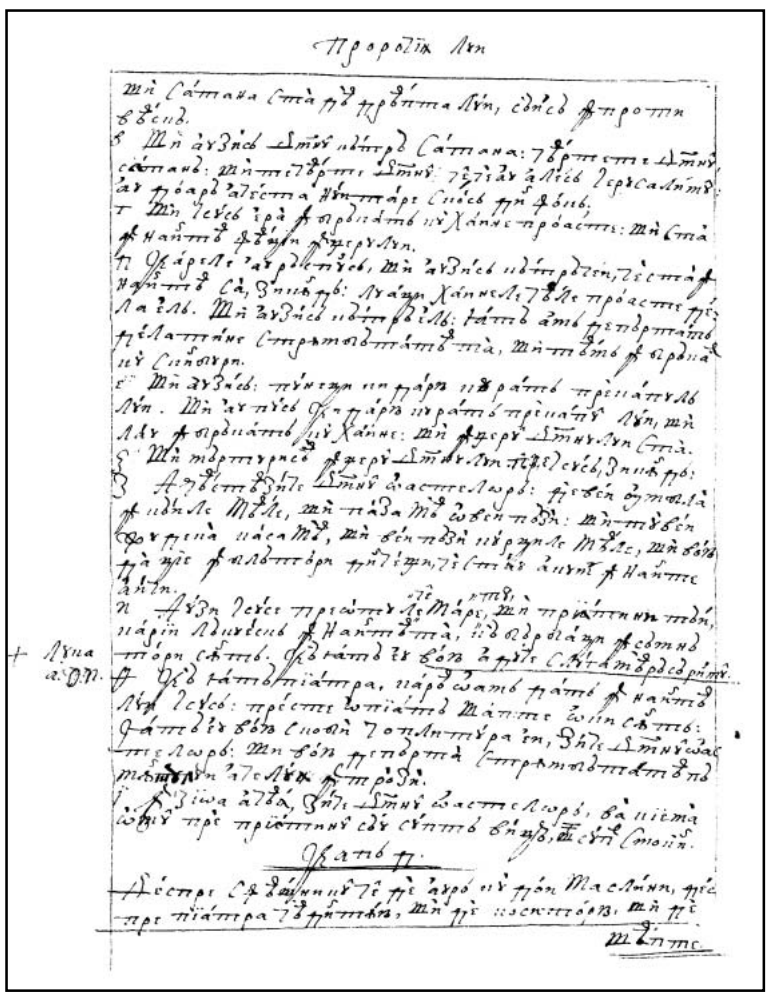

146v

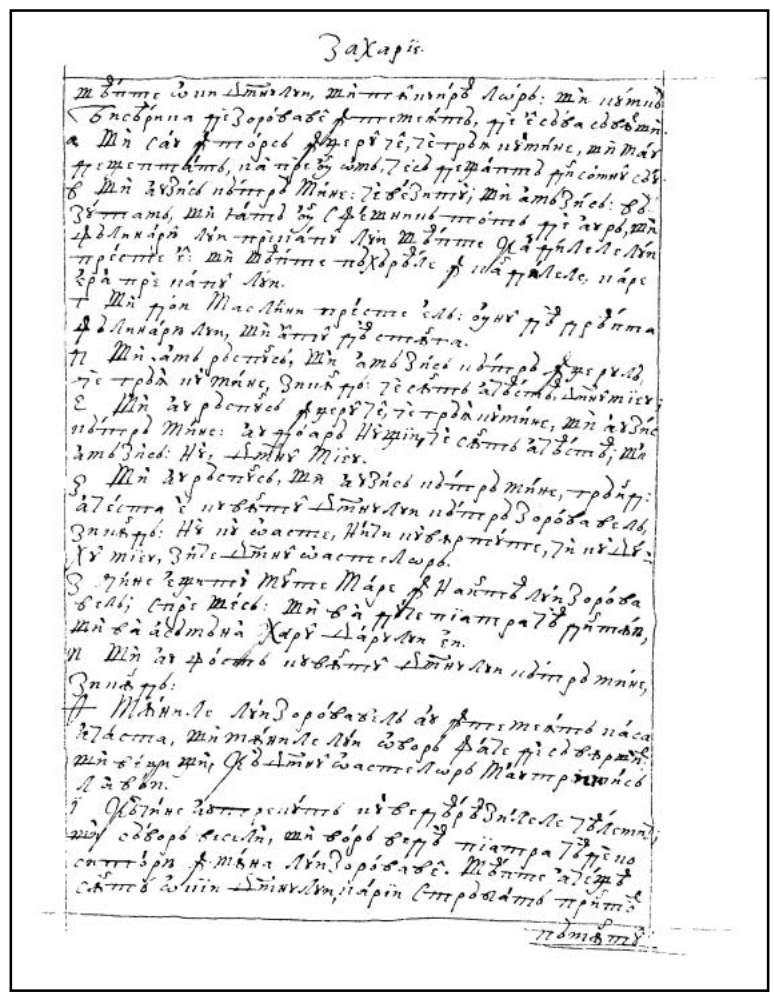

147r

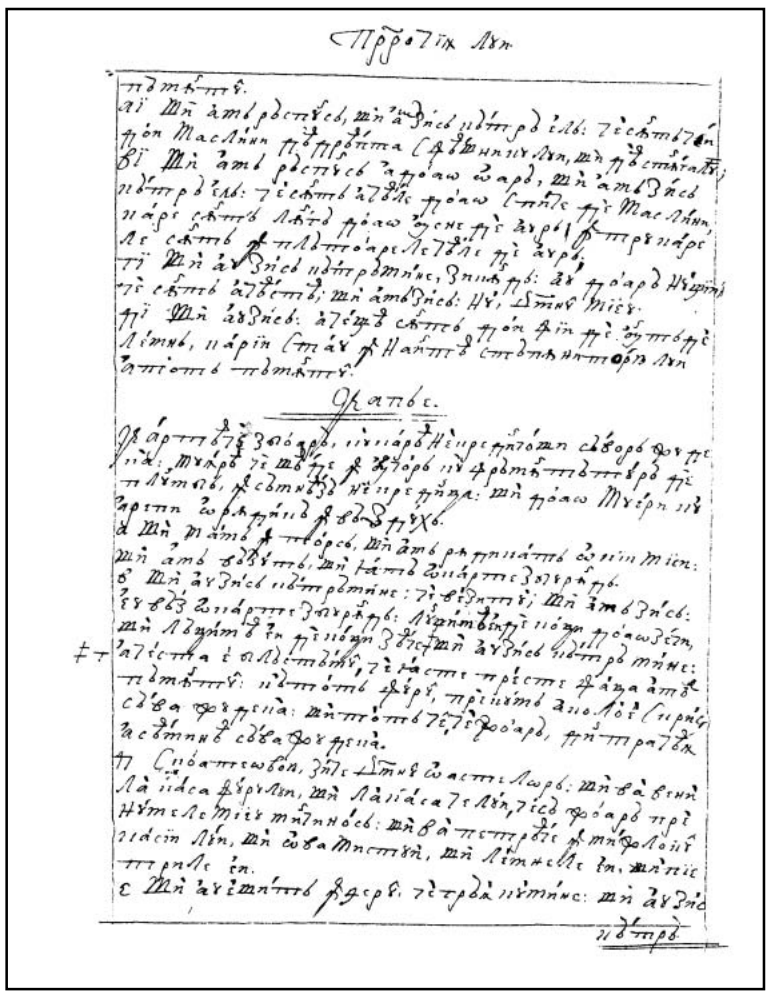

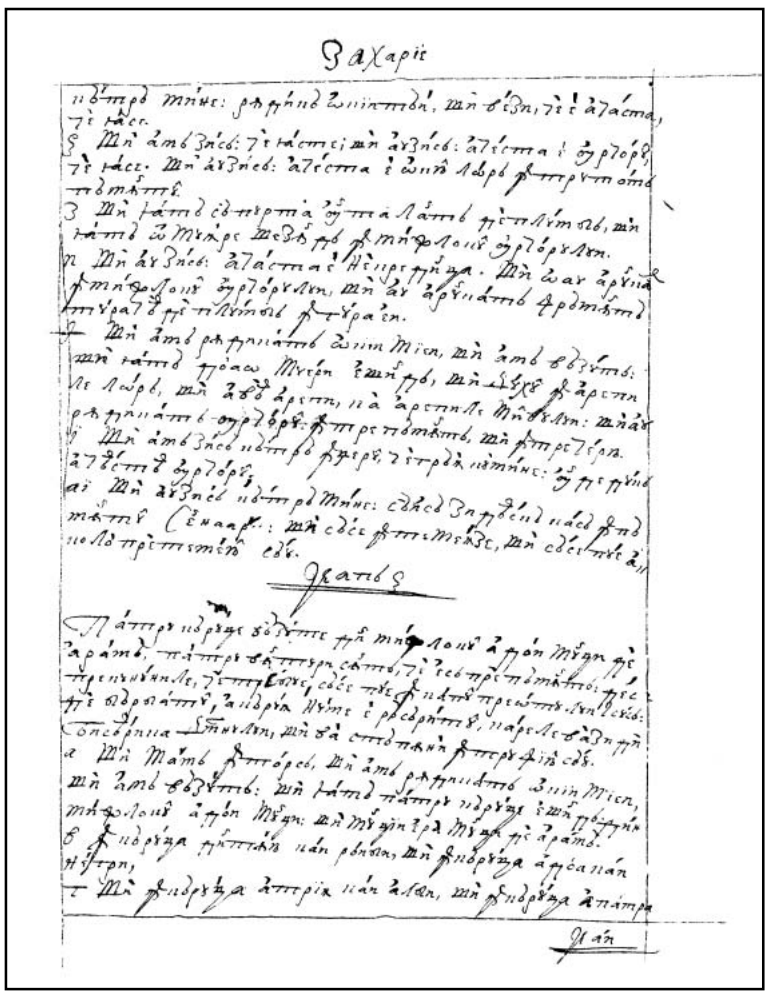

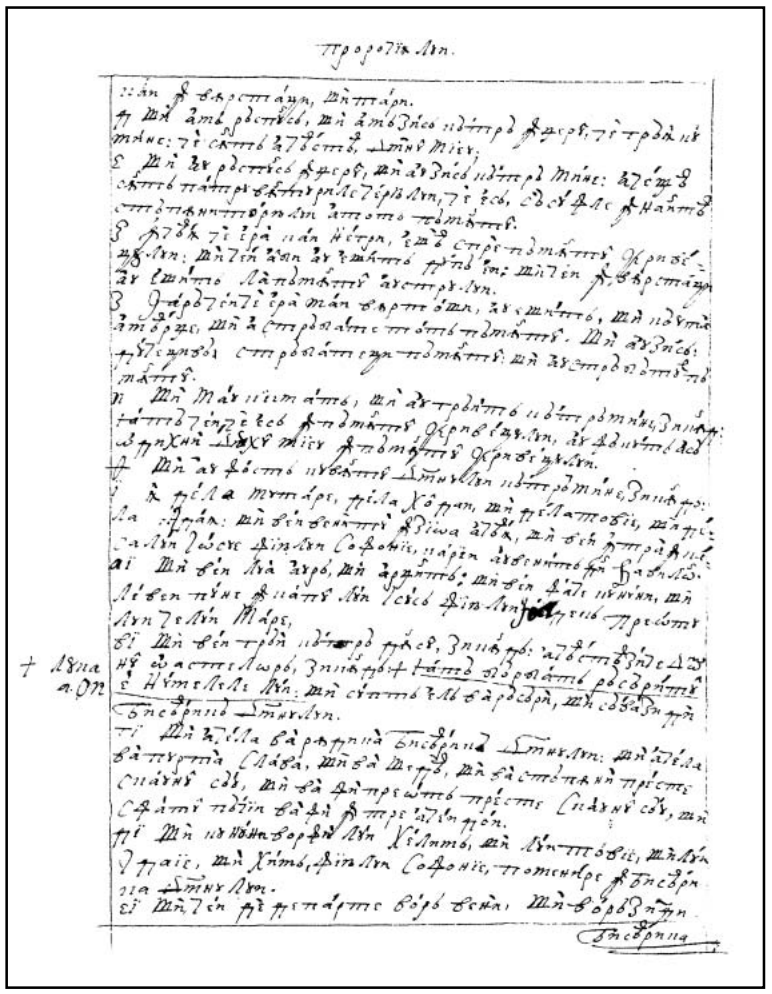

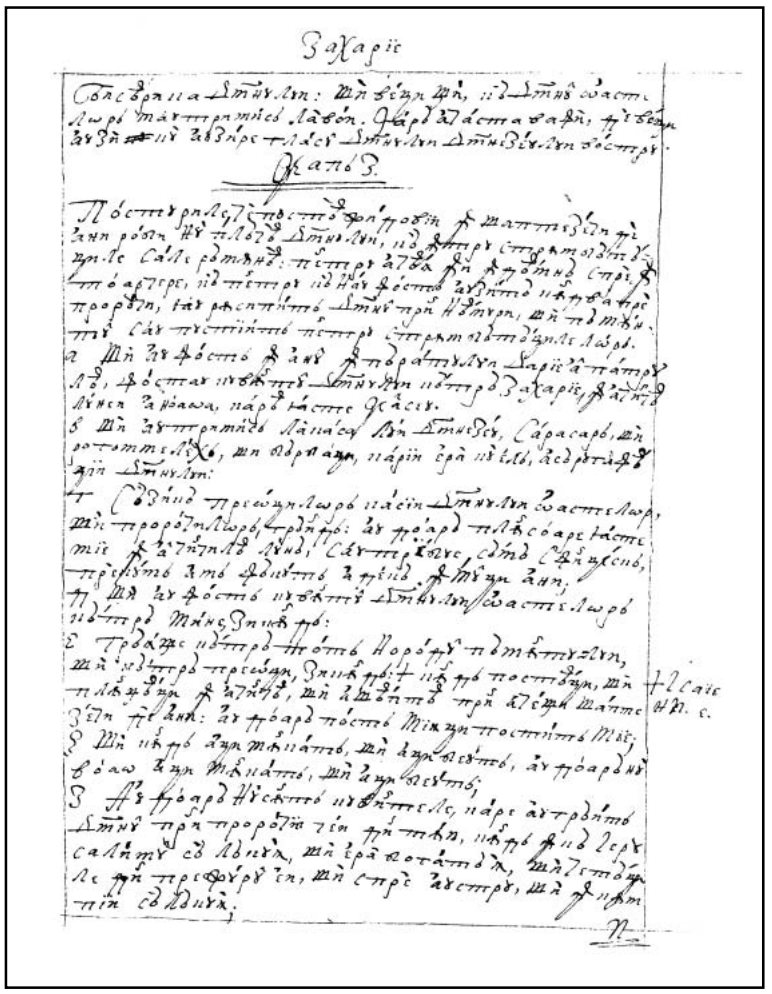

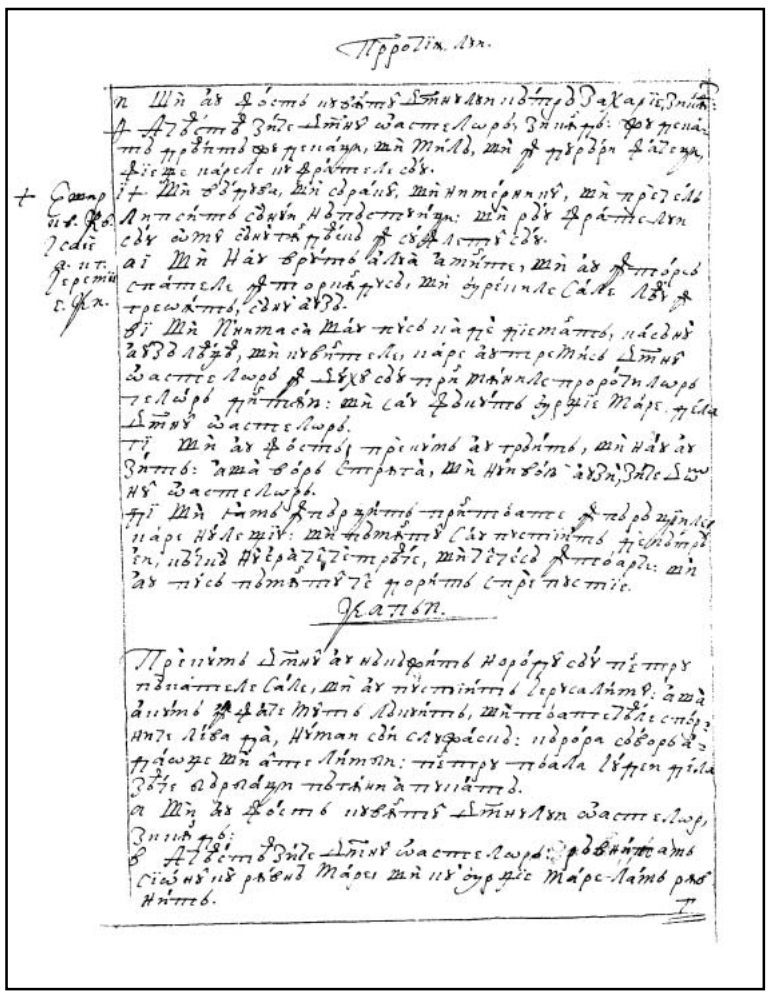

149v

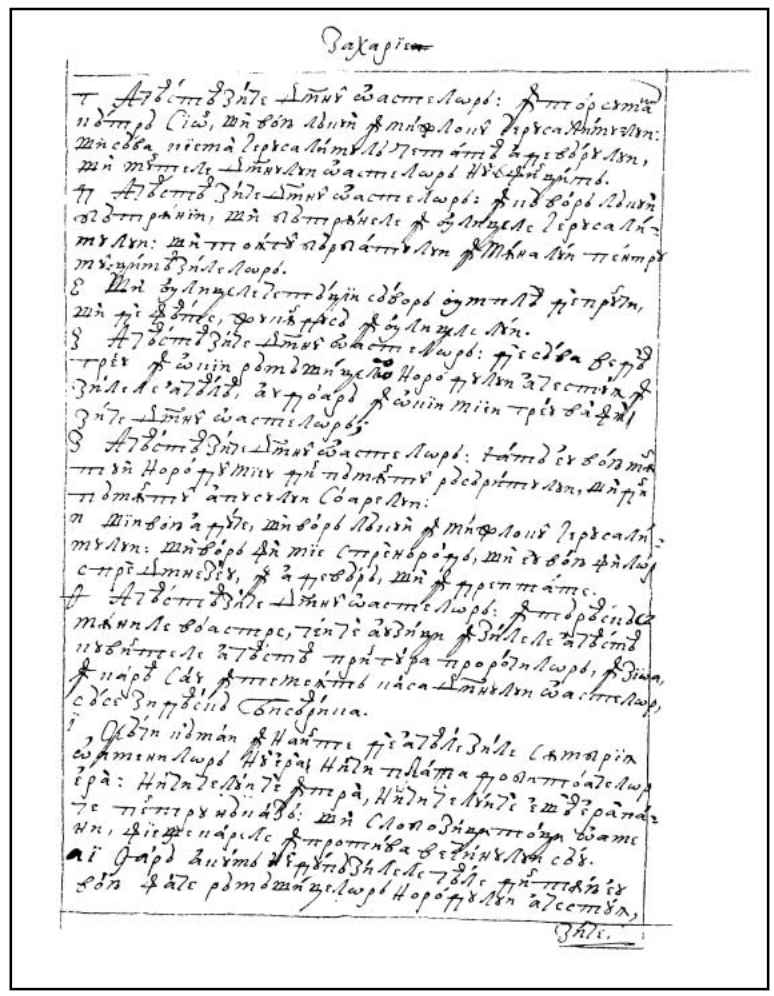

150r

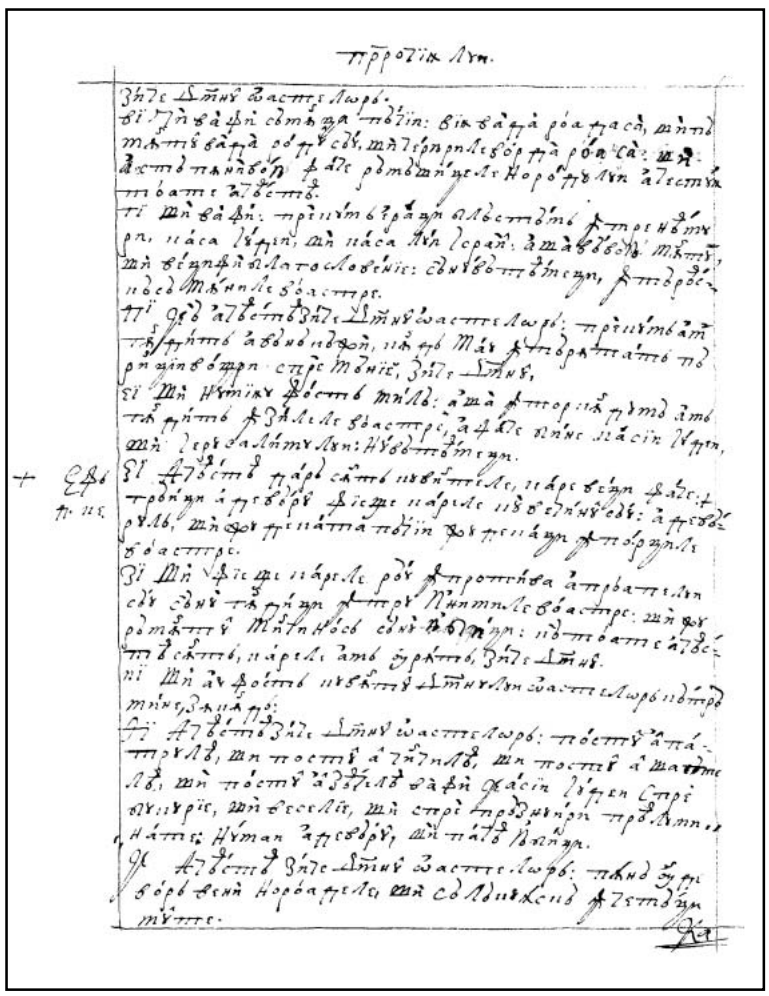

150v

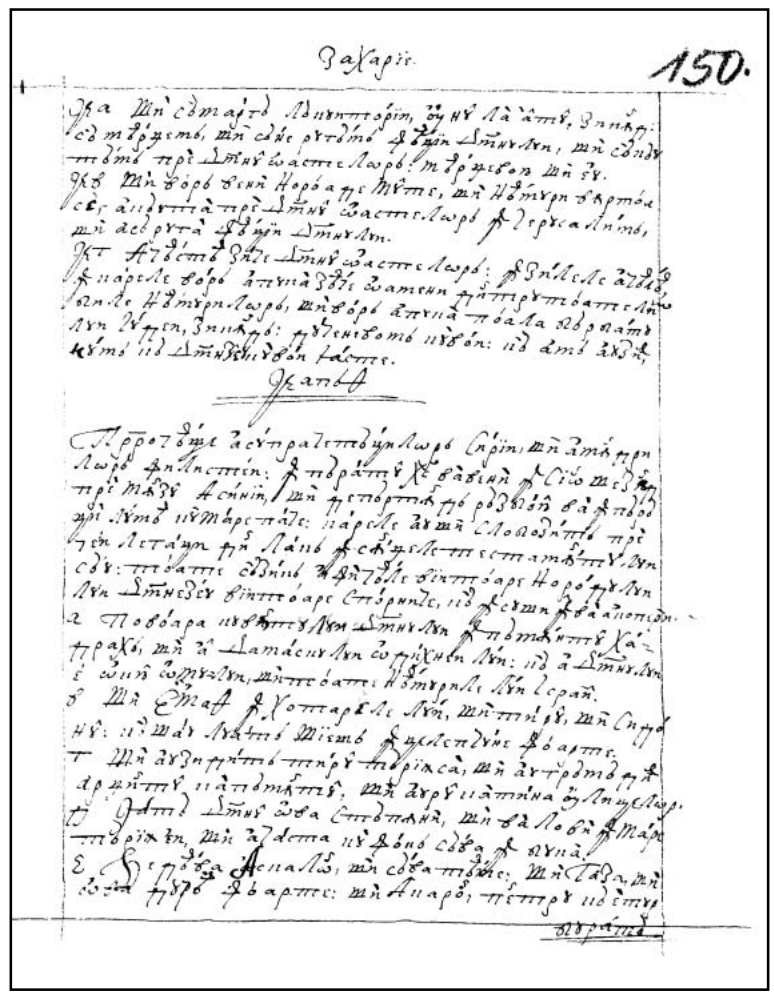

151r

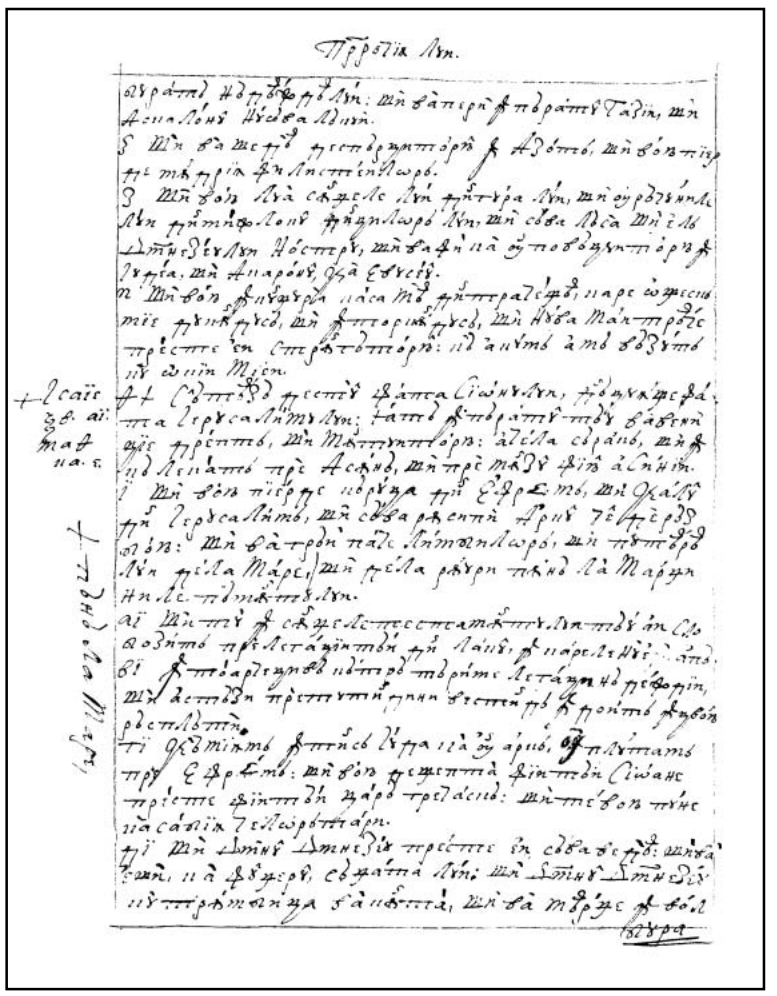

151v

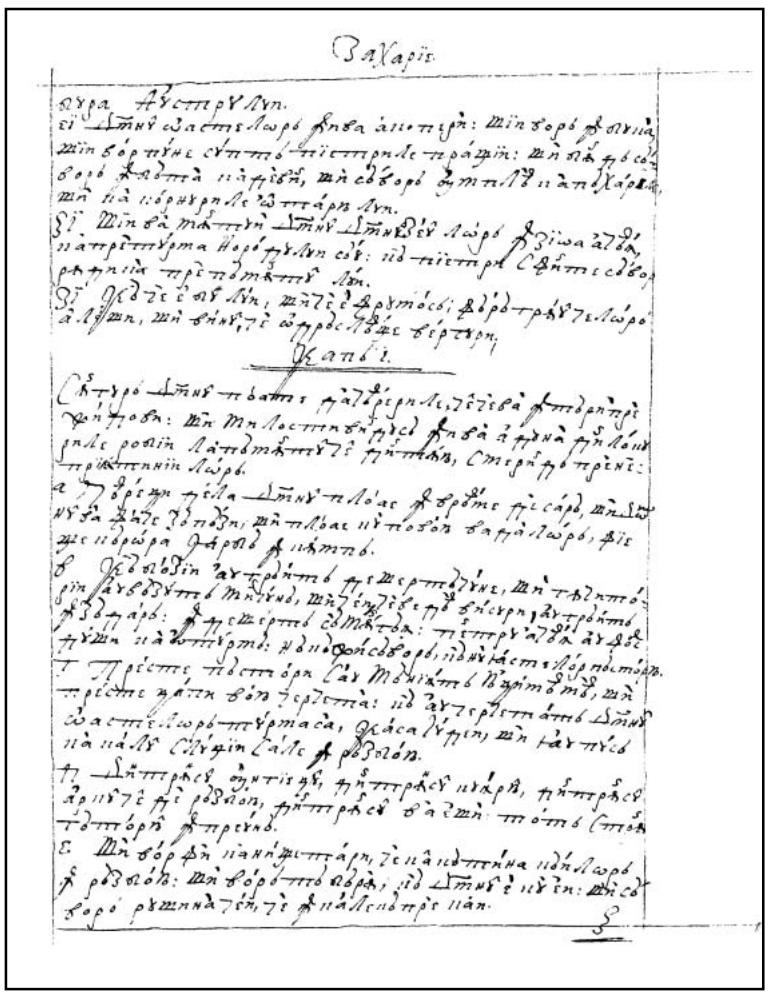

152r

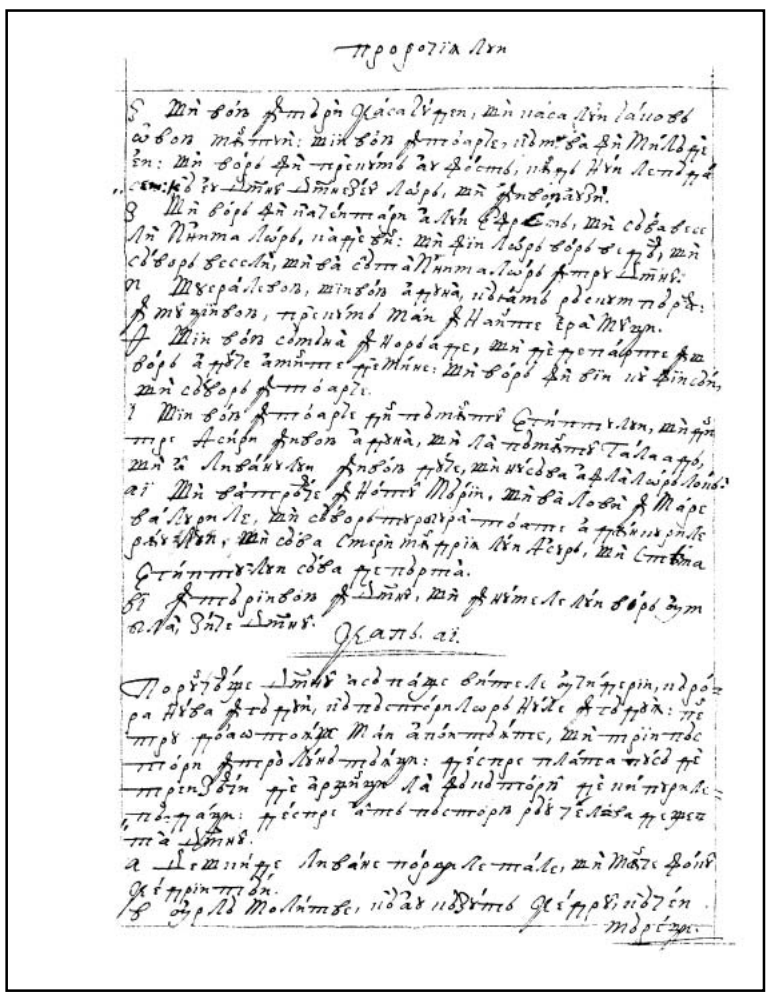

152v

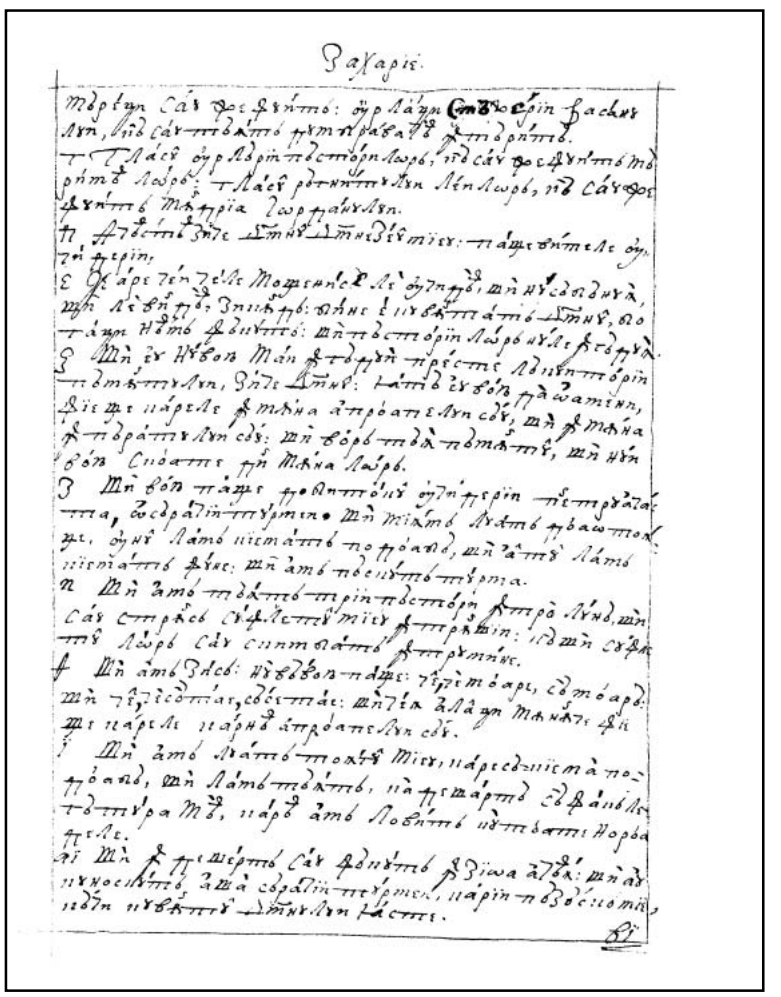

153r

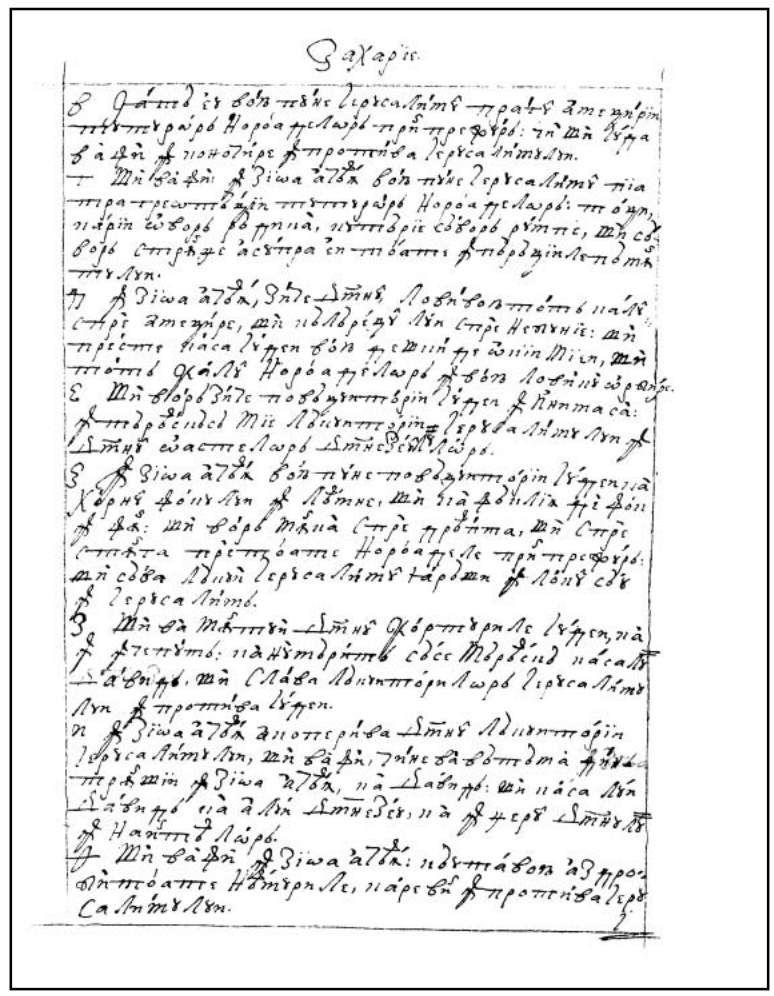

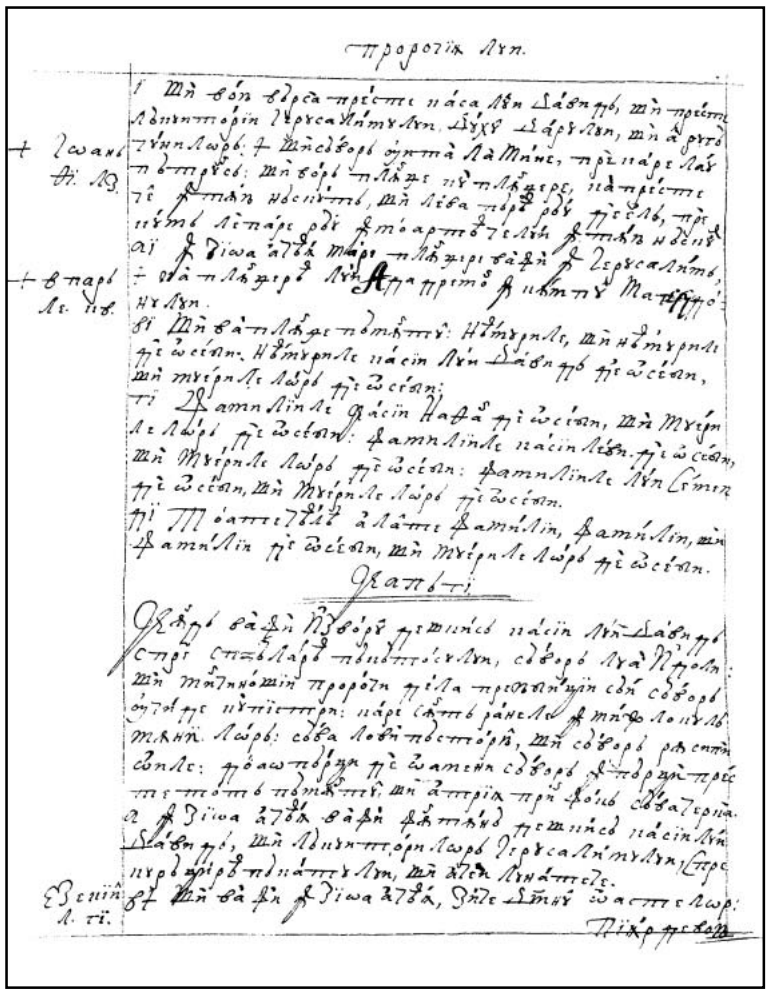

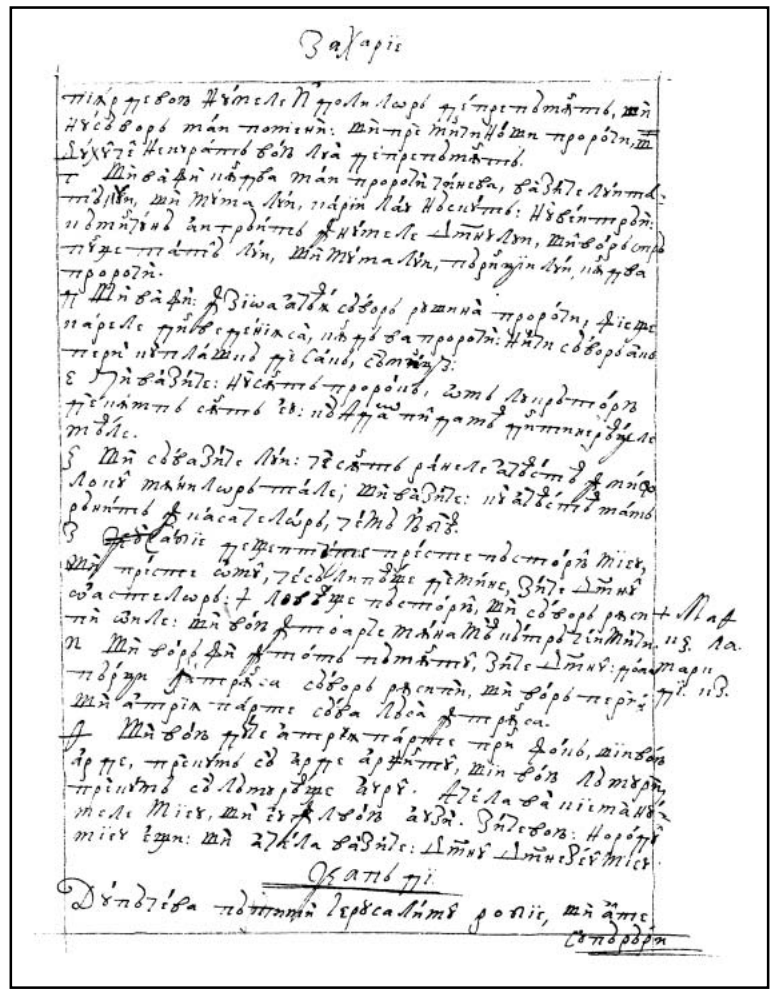

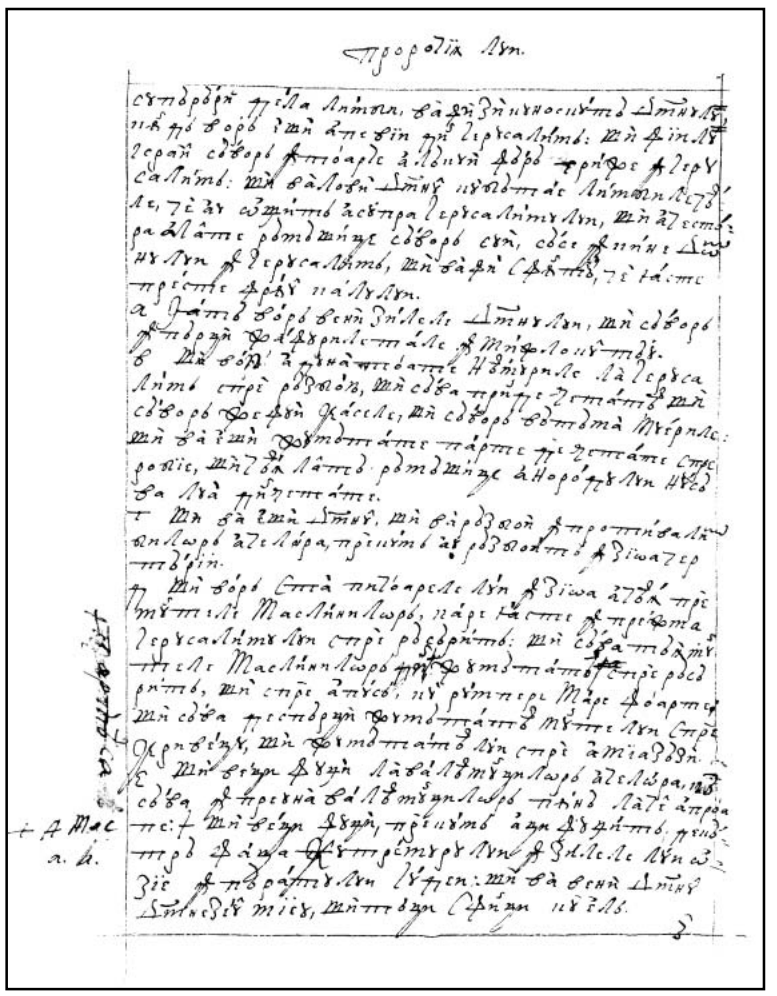

155v

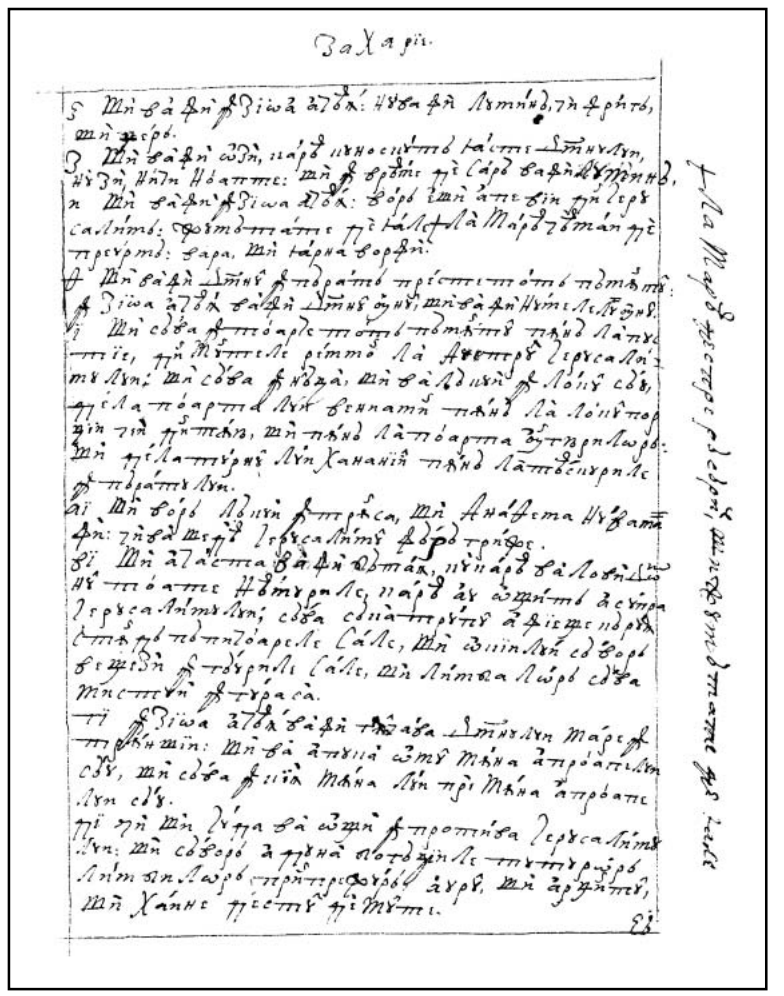

156r

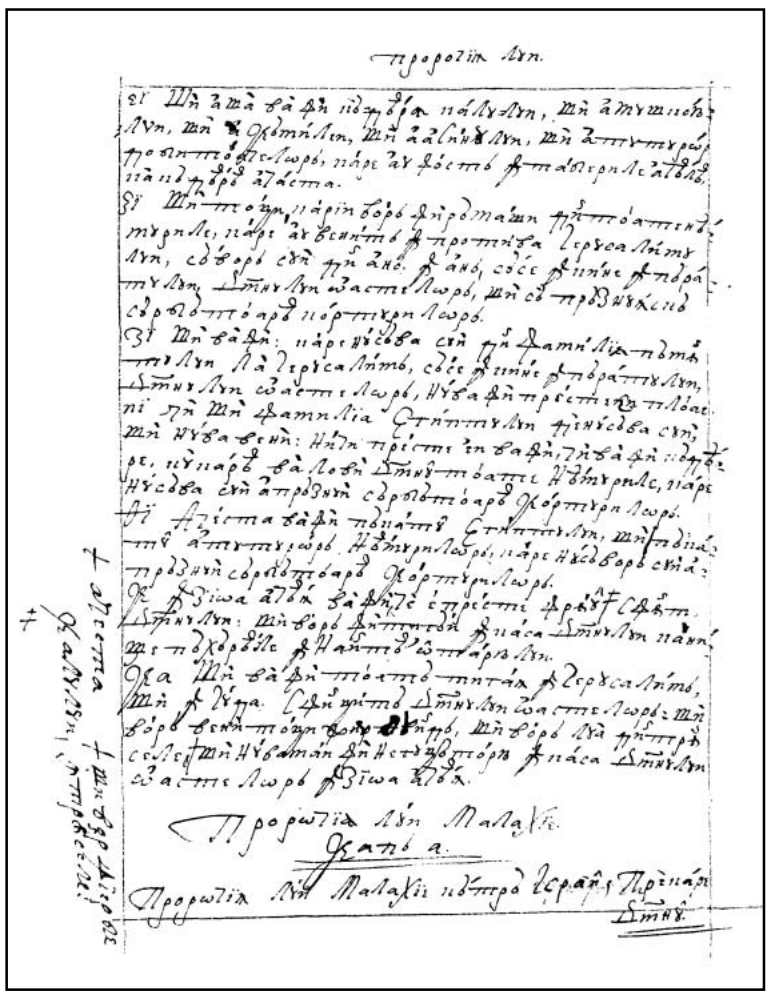

156v

PROROCIIA LUI MALAHIE

Cap 1

Prorociia lui Malahie către Israil, pre care | | Domnul îl vădeaşte de nemulţămire, căci nu să cunoştea a fi iubit în Iacov, de unde să pogorea, lepădându-să Iacov cu norodul său. Pentru aceaea, să ponosluiaşte că Israil nu-L cinsteaşte, nici de El să teame, şi căci că preoţii trec cu vedearea numele Domnului, a cărora jârtve le leapădă, priimită având aducerea cea curată, carea în tot locul I să aduce. 157r

1 Povara cuvântului Domnului către Israil, prin mâna lui Malahie.

2 „Iubitu-v-am – zice Domnul – şi aţi zis: «Întru ce ne-ai iubit?» Au nu frate era Isav lui Iacov? – zice Domnul – *şi am iubit pre Iacov,

*Râm. 9, 13.

3. Iară pre Isav l-am urât şi am pus munţii lui spre pustiire şi moştenirea lui spre bălaurii pustiii.

4. Şi de va zice Idumeea: «Strâcaţi sântem, ci, întorcându-ne, vom zidi ceale strâcate». Aceastea zice Domnul oastelor: «Aceştia vor zidi şi Eu voiu strâca». Şi să vor strâca hotarele necredinţii şi norodul asupra căruia s-au mâniiat Domnul până în veac.

5. Şi ochii voştri vor vedea şi voi veţi zice: «Mărească-Să Domnul preste hotarul lui Israil!»

6. Fiiul cinsteaşte pre tatăl, şi sluga pre domnul său. Deci, deacă sânt Eu tată, unde iaste cinstea Mea? Şi de sânt Eu domn, unde e frica mea?, zice Domnul oastelor către voi. O, preoţilor, carii treaceţi cu vedearea numele Mieu şi aţi zis: «În ce am trecut cu vedearea numele Tău?»

7. Aduceţi pre oltariul Mieu pâine pângărită şi ziceţi: «În ce Te-am pângărit?» Într-aceaea ce ziceţi: «Masa Domnului nesocotită iaste». |

8. De-aţi aduce orb spre jârtvă, au nu rău iaste? Şi de aţi aduce şchiop şi lânced, au nu rău iaste? Adă-l acela voivodului tău, de va plăcea lui au de va priimi faţa ta, zice Domnul oastelor. 157v

9. Şi acum rugaţi-vă feaţii lui Dumnezeu să se milostivească spre voi (că din mâna voastră s-au făcut aceasta) de cumva ar priimi feaţele voastre, zice Domnul oastelor.

10. Cine e între voi care să închiză uşa şi să aprinză oltariul Mieu în dar? Nu e Mie vreare întru voi – zice Domnul oastelor – şi dar nu voiu lua din mâna voastră,

11. *Că de la răsăritul soarelui până la apus mare e numele Mieu în neamuri. Şi în tot locul să jârtveaşte şi să aduce numelui Mieu aducere curată. Că mare e numele Mieu în neamuri, zice Domnul oastelor.

*Psalm 112, 3.

12. Şi voi l-aţi pângărit întru aceaea ce ziceţi: «Masa Domnului e spurcată. Şi ce să pune pre ea urgisit iaste cu focul ce-l mânâncă».

13. Şi aţi zis: «Iată, din osteneală» şi l-aţi suflat – zice Domnul oastelor – şi aţi adus din răpiri cel şchiop şi lânced şi aţi adus dar. Au doară îl voiu priimi din mâna voastră?, zice Domnul.

14. Blăstămat e cel viclean, care are în turma sa parte bărbătească şi, făgăduind, jirtveaşte ce e slab Domnului. Că împărat mare sânt Eu – zice Domnul oastelor – şi numele Mieu e groaznic între limbi.

CAP 2 ŞI 3 PROROCIIA LUI MALAHIE

Cap 2

Amânânţă Domnul că va blăstăma blagosloveniile preoţilor de nu să vor întoarce. Că leagea
158r *Lui o urgisăsc, deşartă făcând legătura || lui Levi, carele aici să laudă. Nelegiuit-au şi Iuda, însurându-să cu ceale de alt neam. Pentru aceaea, nu să va mai uita Domnul la jârtva lor. Despre muiare, a o iubi sau a o slobozi. A osteni au făcut pre Domnul întru cuvintele Sale.*

1. Şi acum cătră voi porunca aceasta, o, preoţilor!
2. *De nu veţi vrea a auzi şi de nu veţi vrea a pune la inimă să daţi slavă numelui Mieu – zice Domnul oastelor – trimite-voiu asupra voastră lipsă şi voiu blăstăma blagosloveniile voastre şi le voiu blăstăma, căci n-aţi pus la inimă. *Preoţii 26, 14. 2 Leage 28, 15.
3. Iată, Eu vă voiu arunca braţul şi voiu răsipi preste faţa voastră gunoiul praznicelor voastre şi vă va lua cu sine.
4. Şi veţi şti că am trimis cătră voi porunca aceasta, ca să fie legătura Mea cu Levi, zice Domnul oastelor.
5. Legătura Mea au fost cu el de viaţă şi de pace. Şi i-am dat teamere şi s-au temut de Mine şi de cătră faţa numelui Mieu să spăimânta.
6. Leagea adevărului au fost în gura lui şi nedreptate nu s-au aflat în buzele lui. În pace şi în dreptate au îmblat cu Mine şi mulţi au întors de cătră strâmbătate.
7. Că buzele preotului vor păzi ştiinţa şi leagea vor căuta din gura lui, că îngerul Domnului oastelor iaste.
8. Iară voi v-aţi depărtat din cale şi aţi smintit pre mulţi din leage. Deşartă aţi făcut legătura lui Levi, zice Domnul oastelor. |
158v 9. Pentru carea şi Eu v-am dat a fi urgisiţ şi smeriţi tuturor noroadelor, precum n-aţi păzit căile Meale şi precum n-aţi luat faţa în leage.
10. *Au doară nu un tată al nostru tuturor? Au doară nu un Dumnezeu ne-au zidit? Pentru ce dară urgiseaşte fieştecarele dintre noi pre fratele său, vătămând legătura părinţilor noştri? *Math. 23, 9. Efes. 4, 6.
11. Nelegiuit-au Iuda şi urăciune s-au făcut în Israil şi în Ierusalim, că au spurcat Iuda sfinţeniia Domnului, carea o au iubit şi au avut pre fata dumnezeului strein.
12. Pierde-va Domnul pre omul care au făcut aceasta, pre învăţătoriul şi ucenicul din corturile lui Iacov şi pre cel ce aduce dar Domnului oastelor.
13. Şi aceasta iarăşi aţi făcut, acoperiiaţi cu lacrămi oltariul Domnului cu plângere şi cu suspin, aşa ca să nu Mă mai uit cătră jârtvă, nici să iau ceva de mângăiare din mâna voastră.
14. Şi aţi zis: «Pentru ce pricină?» Că Domnul au mărturisit între tine şi între muiarea tinereaţelor tale, carea tu o ai urgisit. Şi aceasta e părtaşa ta şi muiarea legăturii tale.
15. Au nu unul au făcut şi rămăşiţa duhului Lui iaste? Şi ce caută unul, fără sămânţa lui Dumnezeu? Păziţi, dară, duhul vostru şi muiarea tinereaţelor tale să nu o urgiseşti.
16. Dacă o vei urî, slobozi-o – zice Domnul, Dumnezeul lui Israil; iară strâmbătatea va acoperi văjmântul ei, zice Domnul oastelor. Păziţi duhul vostru şi nu-l urgisiţi. ||
159r 17. A osteni aţi făcut pre Domnul cu cuvintele voastre şi aţi zis: «În ce L-am făcut a osteni?» În cel ce ziceţi: «Tot cel ce face rău bun e înaintea Domnului şi unii ca aceia plac Lui. Au adevărat unde e Dumnezeul judecăţii?»

Cap 3

Despre înaintea-mergătoriu lui Hristos şi venirea Acestuia şi judecata cea viitoare. Carele, curăţindu-să fiii lui Levi, priimită va avea jârtva Iudei şi a Ierusalimului. Amânânţă nelegiuiţilor grea izbândire. Însă pre aceia la Sâne îi cheamă, multe bunătăţi celor ce să vor întoarce făgăduind. Ponosluiaşte nemulţămirea fiilor Israil şi cum că pre dânsul în zeciuirile sale îl înfing şi căci că zic lui Dumnezeu a nu-I fi grije de cei ce-L cinstesc, a căriia împrotivă mai apoi a fi vor afla.

1. Iată, Eu trimiţu îngerul Mieu şi va găti calea înaintea feaţii Meale. Şi îndată va veni la bisearica Sa Stăpânul Care voi căutaţi şi îngerul testamântului, care voi vreaţi. Iată, vine!, zice Domnul oastelor. Math. 11, 10. Marc. 1, 2. Luca 1, 17 şi 7, 27.
2. Şi cine va putea gândi zioa venirii Lui şi cine va sta a-L vedea? Că El, ca focul aprins şi ca iarba nălbitoriului.

3. Şi va şedea statornic şi curăţind argintul, şi va curăţi fiii lui Levi şi va strecura ca aurul şi ca argintul, şi vor fi Domnului aducând jârtve întru dreptate.
4. Şi va plăcea Domnului jirtva Iudei şi a Ierusalimului ca zilele veacului şi ca anii | cei 159v
de demult.
5. Şi Mă voiu apropiia cătră voi întru judecată şi voiu fi martor iute fermecătorilor şi preacurvarilor şi jurătorilor strâmbi şi celor ce viclenesc plata lucrătorilor, văduvele şi săracii şi apasă pre cel nimernic, nici s-au temut de Mine, zice Domnul oastelor.
6. Că Eu, Domnul şi nu Mă schimb; şi voi, fiii lui Iacov, nu v-aţi mistuit.
7. Că din zilele părinţilor voştri v-aţi depărtat de legiuitele Meale şi nu le-aţi păzit.
*Zah. 1, 3. *Întoarceţi-vă cătră Mine şi Mă voiu întoarce cătră voi, zice Domnul oastelor. Şi aţi zis: «În ce ne vom întoarce?»
8. De va înfinge omul pre Dumnezeu, că voi Mă înfingeţi? Şi aţi zis: «În ce Te înfingem?» În zeciuiri şi în pârghe.
9. Şi întru lipsă voi blăstămaţi sânteţi şi pre Mine voi Mă înfingeţi, tot neamul.
10. Băgaţi toată jefuirea în şură şi fie bucată în casa Mea şi Mă cercaţi despre aceasta – zice Domnul – de nu vă voiu deascoperi jgheaburile ceriului şi vă voiu vărsa blagoslovenie până de prisosit.
11. Şi voiu certa pentru voi pre cel ce vă îmbucă şi nu va strâca rodul pământului vostru, nici va fi stearpă viia în ţarină, zice Domnul oastelor.
12. Şi vă vor ferici toate neamurile, că veţi fi pământ dorit, zice Domnul oastelor.
13. Pornitu-s-au asupra Mea cuvintele voastre, zice Domnul.
*Iov 2, 15. 14. Şi aţi zis: «Ce am grăit împrotiva Ta?» Zis-aţi: *«Deşert e cel ce slujaşte lui Dumnezeu. Şi ce sporiu că am păzit poruncile Lui şi căci că am umblat trişti înaintea || Domnului 160r
oastelor?
15. Acum, dară, fericim pre cei trufaşi. Căci că s-au zidit cei ce fac necredinţă şi au ispitit pre Dumnezeu şi s-au mântuit».
16. Atunci au grăit, temându-să de Domnul, fieştecarele cu aproapele său. Şi au luat aminte Domnul şi au auzit. Şi s-au scris cartea pomenirii Lui înaintea celor ce să tem de Domnul şi cugetă numele Lui.
17. Şi vor fi Mie – zice Domnul oastelor – în zioa în care Eu fac, spre moşie. Şi le voiu ierta, precum iartă omul fiiului său, celui ce-i slujaşte.
18. Şi vă veţi întoarce şi veţi vedea ce iaste între cel drept şi între cel necredincios şi între cel ce slujaşte lui Dumnezeu şi între cel ce nu-I slujaşte.

Cap 4

Zioa Domnului va aprinde pre toţi cei ce fac necredinţă, zmulgându-să rădăcina lor. Răsări-va soarele dreptăţii celor ce să tem de Domnul, Care va călca pre cei necredincioşi. Porunceaşte a-ş aduce aminte de leagea lui Moisi. Ilie, mai înainte de-a veni zioa Domnului, să vesteaşte că să va trimite, care să întoarcă inima părinţilor cătră fii.

1. ă iată, zioa va veni aprinsă ca cuptoriul. Şi vor fi toţi mândri şi toţi lucrând necredincios, pozderie. Şi-i va aprinde zioa ce vine – zice Domnul oastelor – care nu le va lăsa rădăcină şi odraslă.
*Luca 1, 78. 2. *Şi va răsări voao, celor ce vă teameţi de numele Mieu, soarele dreptăţii şi vindecare în arepile lui. Şi veţi ieşi şi veţi sălta ca viţeii din ciurdă. |
3. Şi veţi călca pre cei necredincioşi, când vor fi cenuşe supt talpa picioarelor voastre, 160v
în zioa în carea Eu fac, zice Domnul oastelor.
*Ieşir. 20. 4. *Aduceţi-vă aminte de leagea lui Moisi, slugii Meale, carea i-am poruncit în Horiv
2 Leage 6, 3. cătră tot Israilul poruncile şi judecăţile.
*Math. 17, 10. 5. *Iată, Eu vă voiu trimite pre Ilie prorocul mai înainte de a veni zioa Domnului cea
Marc. 9, 10. mare şi înfricoşată.
Luca 10, 17. 6. Şi va întoarce inima părinţilor cătră fii şi inima fiilor cătră părinţii lor, ca nu doară să viu şi să lovesc pământul cu anathema".

A

(a) ACOPERI: v. IV
acoperiiaţi: *in. prez. 2.pl.* 2,13
va acoperi: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,16

ACUM: adv.
acum: 1,9; 2,1; 3,15

ADEVĂR: s.n.
adevărului: *sg. gen., în sintagma* ***leagea adevărului*** 2,6

ADEVĂRAT: adv. „sigur”
adevărat: 2,17

(a se/-şi) ADUCE: v. III
(să) aduce: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1; 1,11
aduceţi: *ind. prez. 2.pl.* 1,7
aţi aduce: *cond. prez. 2.pl.* 1,8
adă: *imperativ 2.sg.* 1,8
aţi adus: *ind. pf.c. 2.pl.* 1,13
aduce: *ind. prez. 3.sg.* 2,12
vor fi aducând: *ind. viit. cu gerunziul 3.pl.* 3,3
a(-ş) aduce: *inf. prez., în loc. v.* ***a-ş aduce aminte*** rezum. cap.4
aduceţi(-vă): *imperativ 2.pl., în loc. v.* ***aduceţi-vă aminte*** 4,4

ADUCERE: s.f. (Înv.) „jertfă”
aducerea: *sg. ac., în sintagma* ***aducerea cea curată*** rezum. cap.1
aducere: *sg. nom.* 1,11

(a se) AFLA: v. I
(s-)au aflat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,6
vor afla: *ind. viit.I: 3.pl.* rezum. cap.3

AICI: adv.
aici: rezum. cap.2

(a) AMENINŢA: v. I; var. **(a) AMÂNÂNŢA** (Înv.) „a pomeni”; „a prezice”
amânânţă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2; rezum. cap.3

AMINTE: adv.
aminte: *adv. în loc. v.* ***a-şi aduce aminte/a lua aminte*** vezi **(a se/-şi) ADUCE/(a) LUA**

AN: s.m.
anii: *pl. ac., în sintagma* ***anii cei de demult*** 3,4

ANATEMA: s.f.; var. (Înv.) **ANATHEMA**
anathema: *sg. ac.* 4,6

(a) APĂSA: v. I
apasă: *ind. prez. 3.pl.* 3,5

APOI: adv.
apoi: *adv. în loc. adv.* ***mai apoi*** rezum. cap.3

(a) APRINDE: v. III
să aprinză: *conj. prez. 3.sg.* 1,10
va aprinde: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.4; 4,1

APRINS, -Ă: adj.
aprins: *n. sg. ac.* 3,2
aprinsă: *f. sg. nom.* 4,1

APROAPE: s.m.
aproapele: *sg. ac.* 3,16

(a se) APROPIA: v. I
(Mă) voiu apropiia: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,5

APUS: s.n. „asfinţit”
apus: *sg. ac.* 1,11

ARGINT: s.n.
argintul: *sg. ac.* 3,3

ARIPĂ: s.f.; var. (Înv.) **AREPĂ**
arepile: *pl. ac.* 4,2

(a) ARUNCA: v. I
voiu arunca: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,3

AŞA: adv.
aşa: 2,13

ATUNCI: adv.
atunci: 3,16

AUR: s.n.
aurul: *sg. ac.* 3,3

(a) AUZI: v. IV
a auzi: *inf. prez.* 2,2
au auzit: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,16

(a) AVEA: v. II
având: *gerunziu* rezum. cap.1
are: *ind. prez. 3.sg.* 1,14
au avut: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,11
va avea: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.3

B

BALAUR: s.m.; var. (Înv. şi pop.) **BĂLAUR**
bălaurii: *pl. ac.* 1,3

(a) BĂGA: v. I
băgaţi: *imperativ 2.pl.* 3,10

BĂRBĂTESC, -EASCĂ: adj.
bărbătească: *f. sg. ac., în loc. s.* (Pop.) ***parte bărbătească*** 1,14

BISERICĂ: s.f.; var. (Înv.) **BISEARICĂ**
bisearica: *sg. ac.* 3,1

BLAGOSLOVENIE: s.f.
blagosloveniile: *pl. ac.* rezum. cap.2; 2,2
blagoslovenie: *sg. ac.* 3,10

(a) BLESTEMA: v. I; var. **(a) BLĂSTĂMA**
blăstămat e: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 1,14
va blăstăma: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.2
voiu blăstăma: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,2
blăstămaţi sânteţi: *pasiv ind. prez. 2.pl.* 3,9

BRAŢ: s.n.
braţul: *sg. ac.* 2,3

BUCATĂ: s.f. „hrană”
bucată: *sg. nom.* 3,10

BUN, -Ă: adj.
bun: *n. sg. nom.* 2,17

BUNĂTATE: s.f.
bunătăţi: *pl. ac.* rezum. cap.3

BUZĂ: s.f.
buzele: *pl. nom./ac.* 2,6, 7

C

CALE: s.f.
cale: *sg. ac.* 2,8
căile: *pl. ac.* 2,9
calea: *sg. ac.* 3,1

CARTE: s.f.
cartea: *sg. nom.* 3,16

CASĂ: s.f.
casa: *sg. ac.* 3,10

(a) CĂLCA: v. I
va călca: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.4
veți călca: *ind. viit.I. 2.pl.* 4,3

(a) CĂUTA: v. I
vor căuta: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,7
caută: *ind. prez. 3.sg.* 2,15
căutați: *ind. prez. 2.pl.* 3,1

CENUȘĂ: s.f.; var. **CENUȘE**
cenușe: *sg. nom.* 4,3

CER: s.n.; var. **CERIU**
ceriului: *sg. gen.* 3,10

(a) CERCA: v. I
cercați: *imperativ 2.pl.* 3,10

(a) CERTA: v. I
voiu certa: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,11

(a) CHEMA: v. I
cheamă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3

CINSTE: s.f.
cinstea: *sg. nom.* 1,6

(a) CINSTI: v. IV
cinstește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1; 1,6
cinstesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.3

CIURDĂ: s.f.
ciurdă: *sg. ac.* 4,2

(a se) COBORÎ: v. IV; var. (Înv.) **(a se) POGORÎ**
(să) pogorea: *ind. imp. 3.sg.* rezum. cap.1

CORT: s.n.
corturile: *pl. ac.* 2,12

(a) CUGETA: v. I
cugetă: *ind. prez. 3.pl.* 3,16

(a se) CUNOAȘTE: v. III
(să) cunoștea: *ind. imp. 3.sg.* rezum. cap.1

CUPTOR: s.n.
cuptoriul: *sg. ac.* 4,1

CURAT, -Ă: adj.
curată: *f. sg. nom./ac., în sintagmele* ***aducerea cea curată/ aducere curată*** rezum. cap.1; 1,11

(a se) CURĂȚI: v. IV
curățindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.3
curățind: *gerunziu* 3,3
va curăți: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,3

CUVÂNT: s.n.
cuvântului: *sg. gen.* 1,1
cuvintele: *pl. nom./ac.* rezum. cap.2; 2,17; 3,13

D

(a) DA: v. I
să dați: *conj. prez. 2.pl., în loc. v.* ***să dați slavă*** 2,2
am dat: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,5, 9

DAR: s.n.
dar: *sg. ac., în loc. adv.* ***în dar*** 1,10
dar: *sg. ac.* 1,10, 13; 2,12

DEMULT: adv.
demult: *adv. în forma* ***de demult*** 3,4

(a se) DEPĂRTA: v. I
(v-)ați depărtat: *ind. pf.c. 2.pl.* 2,8; 3,7

(a) DESCOPERI: v. IV
voiu deascoperi: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,10

DEȘERT, DEȘARTĂ: adj.
deșartă: *f. sg. ac.* rezum. cap.2; 2,8
deșert: *m. sg. nom.* 3,14

DOMN: s.m. (s. propriu) „Dumnezeu”
Domnul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,2, 4, 5, 13; rezum. cap.2; 2,12, 14, 16, 17; 3,6, 10, 13, 16; rezum. cap.4
Domnului: *sg. gen./dat.* 1,7, 12, 14; 2,11, 17; 3,3, 4
Domnului: *sg. gen./dat., în sintagmele* ***numele Domnului/cuvântului Domnului/Domnului oastelor/oltariul Domnului/zioa Domnului*** rezum. cap.1; 1,1; 2,7; 2,12, 13; 3,14, 17; rezum. cap.4; 4,5
Domnul: *sg. nom., în sintagma* ***Domnul oastelor*** 1,4, 6, 8, 9, 10, 11, 13, 14; 2,2, 4, 8, 16; 3,1, 5, 7, 11, 12; 4,1, 3

DOMN: s.m. (apelativ) „termen de politețe pentru un bărbat”; (Pop.) „stăpân”
domnul: *sg. ac.* 1,6
domn: *sg. nom.* 1,6

DORIT, -Ă: adj.
dorit: *n. sg. nom.* 3,12

DREPT, DREAPTĂ: s.m./f.
(cel) drept: *s.m. sg. ac.* 3,18

DREPTATE: s.f.
dreptate: *sg. ac.* 2,6; 3,3
dreptății: *sg. gen.* rezum. cap.4; 4,2

DUH: s.n.
duhului: *sg. gen.* 2,15
duhul: *sg. ac.* 2,15, 16

DUMNEZEU: s.m. „Divinitatea”
Dumnezeu: *sg. nom./ac./gen./dat.* 1,9; 2,10, 15; rezum. cap.3; 3,8, 14, 15, 18
Dumnezeul: *sg. nom.* 2,16, 17

DUMNEZEU: s.m. „zeu”; „idol”
dumnezeului: *sg. gen.* 2,11

F

(a se) FACE: v. III
(s-)au făcut: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,9; 2,11

făcând: *gerunziu* rezum. cap.2
au făcut: *ind. pf.c. 3.pl.* rezum. cap.2; 2,12, 15
aţi făcut: *ind. pf.c. 2.pl.* 2,8, 13, 17
am făcut: *ind. pf.c. 1.pl.* 2,17
face: *ind. prez. 3.sg.* 2,17
fac: *ind. prez. 3.pl.* 3,15; rezum. cap.4
fac: *ind. rpez. 1.sg.* 3,17; 4,3

FATĂ: s.f.
fata: *sg. ac.* 2,11

FAŢĂ: s.f.
faţa: *sg. ac.* 1,8; 2,3, 9
feaţii: *sg. dat.* 1,9
feaţele: *pl. ac.* 1,9
faţa: *sg. ac., în loc. s.* ***de către faţa*** 2,5
feaţii: *sg. gen., în loc. prep.* ***înaintea feaţii*** 3,1

(a) FĂGĂDUI: v. IV
făgăduind: *gerunziu* 1,14; rezum. cap.3

(a) FERICI: v. IV
vor ferici: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,12
fericim: *ind. prez. 1.pl.* 3,15

FERMECĂTOR, -TOARE: s.m./f. „persoană care face vrăji”
fermecătorilor: *pl. dat. adn.* 3,5

(a) FI: v. IV
era: *ind. imp. 3.sg.* 1,2
e: *ind. prez. 3.sg.* 1,6, 10, 11, 12, 14; 2,14, 17; 3,14
să fie: *conj. prez. 3.sg.* 2,4
au fost: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,5, 6
a fi: *inf. prez.* rezum. cap.3
voiu fi: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,5
fie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 3,10
va fi: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,11
veţi fi: *ind. viit.I. 2.pl.* 3,12
vor fi: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,17; 4,1, 3
iaste: *ind. prez. impers./3.sg.* 1,6, 8; 2,7, 15; 3,18
sântem: *ind. prez. 1.pl.* 1,4
sânt: *ind. prez. 1.sg.* 1,6, 14

FIU: s.m.
fiiul: *sg. nom.* 1,6
fiii: *pl. nom./ac.* rezum. cap.3; 3,3, 6
fiilor: *pl. gen.* rezum. cap.3; 4,6
fiiului: *sg. dat.* 3,17
fii: *pl. ac.* rezum. cap.4; 4,6

FOC: s.n.
focul: *sg. ac.* 1,12; 3,2

FRATE: s.m.
frate: *sg. nom.* 1,2
fratele: *sg. ac.* 2,10

FRICĂ: s.f.
frica: *sg. nom.* 1,6

G

(a) GĂTI: v. IV
va găti: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,1

(a) GÂNDI: v. IV
gândi: *inf. prez. fără* ***a*** 3,2

(a) GRĂI: v. IV
am grăit: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,14
au grăit: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,16

GREU, GREA: adj.
grea: *f. sg. ac.* rezum. cap.3

GRIJĂ: s.f.; var. **GRIJE**
grije: *sg. nom.* rezum. cap.3

GROAZNIC, -Ă: adj.
groaznic: *n. sg. nom.* 1,14

GUNOI: s.n.
gunoiul: *sg. ac.* 2,3

GURĂ: s.f.
gura: *sg. ac.* 2,6, 7

H

HOTAR: s.n.
hotarele: *pl. nom.* 1,4
hotarul: *sg. ac.* 1,5

I

IARĂŞI: adv.
iarăşi: 2,13

IARBĂ: s.f.
iarba: *sg. ac., în sintagma* ***iarba nălbitorului*** (cf, lat. *herba fullonum*) „extract vegetal din care se prepară leşia pentru spălarea rufelor” (cf. Anania 2001, p.1207) „săpunariţă” 3,2

IATĂ: interj.
iată: 1,13; 2,3; 3,1; 4,1, 5

(a) IERTA: v. I
voiu ierta: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,17
iartă: *ind. prez. 3.sg.* 3,17

(a) IEŞI: v. IV
veţi ieşi: *ind. viit.I. 2.pl.* 4,2

INIMĂ: s.f.
inimă: *sg. ac.* 2,2
inima: *sg. ac.* rezum. cap.4; 4,6

(a) ISPITI: v. IV
au ispitit: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,15

(a) IUBI: v. IV
a fi iubit: *pasiv inf. prez.* rezum. cap.1
iubitu(-)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,2
ai iubit: *ind. pf.c. 2.sg.* 1,2
am iubit: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,2
a iubi: *inf. prez.* rezum. cap.2
au iubit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,11

IUTE: adj. „grabnic”
iute: *m. sg. nom.* 3,5

IZBÂNDIRE: s.f. (Înv.) „răzbunare”
izbândire: *sg. ac.* rezum. cap.3

Î

(a) ÎMBLA: v. I; vezi **(a) UMBLA**

(a) ÎMBUCA: v. I
îmbucă: *ind. prez. 3.sg.* 3,11

ÎMPĂRAT: s.m.
împărat: *sg. nom.* 1,14

ÎMPOTRIVĂ: adv./prep.; var. (În v. și pop.) **ÎMPROTIVĂ**
împrotivă: *adv.* rezum. cap.3
împrotiva: *prep.* 3,14

ÎNAINTE: adv./prep.
înaintea: *prep.* 2,17; 3,1, 14, 16
înaintea: *adv. în sintagma* ***înaintea-mergătoriu*** rezum. cap.3
înainte: *adv. în loc. adv.* ***mai înainte*** 4,5

ÎNĂLBITOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Înv. și pop.) **NĂLBITOR, -TOARE** „persoană care înălbește rufe" (cf. lat. *fullō, -ōnis)*
nălbitoriului: *sg. gen., în sintagma* ***iarba nălbitoriului*** (cf. **IARBĂ**) 3,2

(a) ÎNCHIDE: v. III
să închiză: *conj. prez. 3.sg.* 1,10

ÎNDATĂ: adv.
îndată: 3,1

(a) ÎNFIGE: v. III
înfing: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.3
va înfinge: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,8
înfingeți *ind. prez. 2.pl.* 3,8, 9
înfingem: *ind. prez. 1.pl.* 3,8

ÎNFRICOȘAT, -Ă: adj.
înfricoșată: *f. sg. nom.* 4,5

ÎNGER: s.m.
îngerul: *sg. nom./ac.* 2,7; 3,1

(a se) ÎNSURA: v. I
însurându(-să): *gerunziu* rezum. cap.2

(a se) ÎNTOARCE: v. III
întorcându(-ne): *gerunziu* 1,4
(să) vor întoarce: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.2; rezum. cap.3
au întors: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,6
(Mă) voiu întoarce: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,7
întoarceți(-vă): *imperativ 2.pl.* 3,7
(ne) vom întoarce: *ind. viit.I. 1.pl.* 3,7
(vă) veți întoarce: *ind. viit.I. 2.pl.* 3,18
să întoarcă: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.4
va întoarce: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,6

ÎNVĂȚĂTOR: s.m. „îndrumător", „sfătuitor"
învățătoriul: *sg. ac.* 2,12

J

JEFUIRE: s.f. (aici) „zeciuială" (cf. lat. *decima, -ae*)
jefuirea: *sg. ac.* 3,10

JERTFĂ: s.f.; var. **JÂRTVĂ, JIRTVĂ**
jârtve: *pl. ac.* rezum. cap.1; 3,3
jârtvă: *sg. ac.* 1,8; 2,13
jârtva: *sg. ac.* rezum. cap.2; rezum. cap.3
jirtva: *sg. nom.* 3,4

(a se) JERTFI: v. IV; var. **(a se) JÂRTVI, (a se) JIRTVI**
(să) jârtvească: *ind. prez. 3.sg.* 1,11
jirtvește: *ind. rpez. 3.sg.* 1,14

JGHEAB: s.n.
jgheaburile: *pl. ac.* 3,10

JUDECATĂ: s.f.
judecății: *sg. gen.* 2,17
judecata: *sg. ac.* rezum. cap.3
judecată: *sg. ac.* 3,5
judecățile: *pl. ac.* 4,4

JURĂTOR: s.m.
jurătorilor: *pl. dat. adn., în sintagma* ***jurătorilor strâmbi*** „sperjurilor" 3,5

L

LACRIMĂ: s.f.; var. (În v. și reg.) **LACRĂMĂ**
lacrămi: *pl. ac.* 2,13

(a) LĂSA: v. I
va lăsa: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,1

(a se) LĂUDA: v. I
(să) laudă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2

LÂNCED, -Ă: s.m./f.
lânced: *s.m. sg. ac.* „(animal) slăbit de boală" 1,8
[cel] lânced: *s.m. sg. ac.* 1,13

LEGĂTURĂ: s.f. „legământ"
legătura: *sg. nom./ac.* rezum. cap.2; 2,4, 5, 8, 10
legături: *sg. gen.* 2,14

LEGE: s.f.
leagea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.2; 2,7; 4,4
leage: *sg. ac.* 2,8, 9
leagea: *sg. nom/ac., în sintagmele* ***leagea adevărului, leagea lui Moisi,*** 2,6; rezum. cap. 4; 4,4

LEGIUITĂ: s.f. (aici) „rânduială"
legiuitele: *pl. ac.* 3,7

(a se) LEPĂDA: v. I
lepădându(-să): *gerunziu* rezum. cap.1
leapădă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1

LIMBĂ: s.f.
limbi: *pl. ac.* 1,14

LIPSĂ: s.f.
lipsă: *sg. ac.* 2,2; 3,9

LOC: s.n.
locul: *sg. ac., în loc. adv.* ***în tot locul*** rezum. cap.1; 1,11

(a) LOVI: v. IV
să lovesc: *conj. prez. 1.sg.* 4,6

(a) LUA: v. I
să iau: *conj. prez. 1.sg.* 2,13
voiu lua: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,10
va lua: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,3
ați luat: *ind. pf.c. 2.pl.* 2,9
au luat: *ind. pf.c. 3.sg., în loc. v.* ***au luat aminte*** 3,16

(a) LUCRA: v. I
lucrând: *gerunziu* 4,1

LUCRĂTOR, -TOARE: s.m./f.
lucrătorilor: *s.m. pl. gen.* 3,5

M

MARE: adj.
mare: *m./f./n. sg. nom.* 1,11, 14; 4,5

MARTOR: s.m.
martor: *sg. nom.* 3,5

MASĂ: s.f.
masa: *sg. nom.* 1,7, 12

(a se) MĂRI: v. IV
măreascâ(-Să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 1,5

(a) MĂRTURISI: v. IV
au mărturisit *ind. pf.c. 3.sg.* 2,14

MÂNĂ: s.f.
mâna: *sg. ac.* 1,1, 9, 10, 13; 2,13

(a) MÂNCA: v. I
mânâncă: *ind. prez. 3.sg.* 1,12

MÂNDRU, -Ă: adj.
mândri: *m. sg. nom.* 4, 1

MÂNGÂIERE: s.f.; var. (Înv.) **MÂNGĂIARE**
mângăiare: *sg. ac.* 2, 13

(a se) MÂNIA: v. I
(s-)au mâniat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,4

(a se) MÂNTUI: v. IV
(s-)au mântuit: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,15

MERGĂTOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Înv.) **MERGĂTORIU**
mergătoriu: *s.m. sg. ac., în sintagma* ***înaintea-mergătoriu*** rezum. cap.3

(a se) MILOSTIVI: v. IV
să (se) milostivească: *conj. prez. 3.sg.* 1,9

(a se) MISTUI: v. IV
(v-)aţi mistuit: *ind. pf.c. 2.pl.* 3,6

MOŞIE: s.f.
moşie: *sg. ac.* 3,17

MOŞTENIRE: s.f.
moştenirea: *sg. ac.* 1,3

MUIERE: s.f.; var. (Înv.) **MUIARE**
muiare: *sg. ac.* rezum. cap.2
muiarea: *sg. nom./ac.* 2,14, 15

MULT, -Ă: pron. nehot.
mulţi: *pron. nehot. m. pl. ac.* 2,6, 8
multe: *adj. f. pl. ac.* rezum. cap.3

MUNTE: s.m.
munţii: *pl. ac.* 1,3

N

NĂLBITOR: s.m.; vezi **ÎNĂLBITOR**

NEAM: s.n.
neamuri: *pl. ac.* 1,11
neam: *sg. ac.* rezum. cap.2
neamul: *sg. nom.* 3,9
neamurile: *pl. nom.* 3,12

NECREDINCIOS, -OASĂ: s./adv.
(cel) necredincios: *s.m. sg. ac.* 3,18
(cei) necredincioşi: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.4; 4,3
necredincios: *adv.* 4,1

NECREDINŢĂ: s.f.
necredinţii: *sg. gen.* 1,4
necredinţă: *sg. ac.* 3,15; rezum. cap.4

NEDREPTATE: s.f.
nedreptate: *sg. nom.* 2,6

(a) NELEGIUI: v. IV;
nelegiuit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.2; 2,11

NELEGIUIT, -Ă: s.m./f.
nelegiuiţilor: *s.m. pl. dat.* rezum. cap.3

NEMERNIC, -Ă: s.m./f.; var. (Înv. şi reg.) **NIMERNIC, -Ă**
(cel) nimernic: *s.m. sg. ac.* 3,5

NEMULŢUMIRE: s.f.; var. (Înv. şi pop.) **NEMULŢĂMIRE**
nemulţămire: *sg. ac.* rezum. cap.1
nemulţămirea: *sg. ac.* rezum. cap.3

(a) NESOCOTI: v. IV
nesocotită iaste: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 1,7

NOROD: s.n.
norodul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,4
noroadelor: *pl. dat.* 2,9

NUME: s.n.
numele: *sg. ac., în sintagma* ***numele Domnului*** rezum. cap.1
numele: *sg. nom./ac.* 1,6, 11, 14; 3,16; 4,2
numelui: *sg. gen./dat.* 1,11; 2,2, 5

O

O: interj.
o: 1,6; 2,1

OASTE: s.f.
oastelor: *pl. gen., în sintagma* ***Domnul oastelor/Domnului oastelor*** 1,4, 6, 8, 9, 10, 11, 13, 14; 2,2, 4, 7, 8, 12, 16; 3,1, 5, 7, 11, 12, 14, 17; 4,1, 3

OCHI: s.m.
ochii: *pl. nom.* 1,5

ODRASLĂ: s.f. „mlădiţă”, „lăstar”
odraslă: *sg. ac.* 4,1

OLTAR: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **OLTARIU**
oltariul: *sg. ac.* 1,7, 10
oltariul: *sg. ac., în sintagma* ***oltariul Domnului*** 2,13

OM: s.m.
omul: *sg. nom./ac.* 2,12; 3,8, 17

ORB, OARBĂ: s.m./f.
orb: *s.m. sg. ac.* „(animal) orb” 1,8

OSTENEALĂ: s.f. „muncă”, „trudă”
osteneală: *sg. ac.* 1,13

(a) OSTENI: v. IV
a osteni: *inf. prez.* rezum. cap.2; 2,17

P

PACE: s.f.
pace: *sg. ac.* 2,5, 6

PARTE: s.f.
parte: *sg. ac., în loc. s.* (Pop.) ***parte bărbătească*** 1,14

PĂMÂNT: s.n.
pământului: *sg. gen.* 3,11
pământ: *sg. nom.* 3,12
pământul: *sg. ac.* 4,6

PĂRINTE: s.m.
părinților: *pl. gen.* 2,10; 3,7; rezum. cap.4; 4,6
părinții: *pl. ac.* 4,6

PĂRTAȘ, -Ă: s.m./f.
părtașa: *s.f. sg. nom.* 2,14

(a) PĂZI: v. IV
vor păzi: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,7
ați păzit: *ind. pf.c. 2.pl.* 2,9; 3,7
păziți: *imperativ 2.pl.* 2,15, 16
am păzit: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,14

PÂINE: s.f.
pâine: *sg. ac.* 1,7

(a) PÂNGĂRI: v. IV
am pângărit: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,7
ați pângărit: *ind. pf.c. 2.pl.* 1,12

PÂNGĂRIT, -Ă: adj.
pângărită: *f. sg. ac.* 1,7

PÂRGĂ: s.f.
pârghe: *pl. ac.* 3,8

PICIOR: s.n.
picioarelor: *pl. gen.* 4,3

(a) PIERDE: v. III (Bis.; eufem.) „a ucide”
pierde-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,12

PLATĂ: s.f.
plata: *sg. ac.* 3,5

(a) PLĂCEA: v. II
va plăcea: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,8; 3,4
plac: *ind. prez. 3.pl.* 2,17

PLÂNGERE: s.f.
plângere: *sg. ac.* 2,13

(a se) POGORÎ: v. IV; vezi **(a se) COBORÎ**

POMENIRE: s.f.
pomenirii: *sg. gen.* 3,16

(a se) PONOSLUI: v. IV „a mustra”
(să) ponosluiască: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1
ponosluiește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3

(a se) PORNI: v. IV
pornitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,13

PORUNCĂ: s.f.
porunca: *sg. nom./ac.* 2,1, 4
poruncile: *pl. ac.* 3,14; 4,4

(a) PORUNCI: v. IV
poruncește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4
am poruncit: *ind. pf.c. 1.sg.* 4,4

POVARĂ: s.f.
povara: *sg. nom.* 1,1

PRAZNIC: s.n.
praznicelor: *pl. gen.* 2,3

PREACURVAR: s.m.
preacurvarilor: *pl. dat. adn.* 3,5

PREOT: s.m.
preoții: *pl. nom.* rezum. cap.1
preoților: *pl. voc.* 1,6; 2,1
preoților: *pl. gen.* rezum. cap.2
preotului: *sg. gen.* 2,7

PRICINĂ: s.f.
pricină: *sg. ac.* 2,14

(a) PRIMI: v. IV
va primi: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,8
ar primi: *cond. prez. 3.sg.* 1,9
voiu primi: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,13

PRIMIT, -Ă: adj.
priimită: *f. sg. ac.* rezum. cap.1; rezum. cap.3

PRISOSIT: s.n. (Înv.) „prisos”; (Prin ext.) „abundență”
prisosit: *sg. ac.* 3,10

PROROC: s.m.
prorocul: *sg. nom.* 4,5

PROROCIE: s.f.
Prorociia/prorociia: *sg. nom.* în titlu: *Prorociia lui Malahie* rezum. cap.1

(a se) PUNE: v. III
am pus: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,3
(să) pune: *ind. prez. 3.sg.* 1,12
a pune: *inf. prez.* 2,2
ați pus: *ind. pf.c. 2.pl.* 2,2

PUSTIE: s.f.
pustii: *sg. gen.* 1,3

PUSTIIRE: s.f.
pustiire: *sg. ac.* 1,3

(a) PUTEA: v. II
va putea: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,2

PUZDERIE: s.f.; var. (Înv. și reg.) **POZDERIE** „număr, cantitate foarte mare”; „mulțime”
pozderie: *sg. nom.* 4,1

R

RĂDĂCINĂ: s.f.
rădăcina: *sg. nom.* rezum. cap.4
rădăcină: *sg. ac.* 4,1

RĂMĂȘIȚĂ: s.f.
rămășița: *sg. nom.* 2,15

RĂPIRE: s.f.
răpiri: *pl. ac.* 1,13

(a) RĂSĂRI: v. IV
răsări-va: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.4
va răsări: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,2

RĂSĂRIT: s.n.
răsăritul: *sg. ac.* 1,11

(a) RĂSIPI: v. IV; vezi **(a) RISIPI**

RĂU, REA: s./adv.
rău: *adv.* 1,8
rău: *s.n. sg. ac.* 2,17

(a) RISIPI: v. IV; var. (Înv. și rar) **(a) RĂSIPI**
voiu răsipi: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,3

ROD: s.n.
rodul: *sg. ac.* 3,11

(a se) RUGA: v. I
rugați(-vă): *imperativ 2.pl.* 1,9

S

(a) SĂLTA: v. I „a zburda”
veți sălta: *ind. viit.I. 2.pl.* 4,2

SĂMÂNȚĂ: s.f.
sămânța: *sg. ac.* 2,15

SĂRAC, -Ă: s.m./f.
săracii: *s.m. pl. ac.* 3,5

(a se) SCHIMBA: v. I
(Mă) schimb: *ind. prez. 1.sg.* 3,6

(a se) SCRIE: v. III
(s-)au scris: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,16

SFINȚENIE: s.f.
sfințeniia: *sg. ac.* 2,11

SLAB, -Ă: adj.
slab: *n. sg. nom.* 1,14

SLAVĂ: s.f.
slavă: *sg. ac., în loc. v.* ***să dați slavă*** 2,2

(a) SLOBOZI: v. IV
a slobozi: *inf. prez.* rezum. cap.2
slobozi: *imperativ 2.sg.* 2,16

SLUGĂ: s.f.
sluga: *sg. ac.* 1,6
slugii: *sg. gen.* 4,4

(a) SLUJI: v. IV
slujește: *ind. prez. 3.sg.* 3,14, 17, 18

(a) SMERI: v. IV
[a fi] smeriți: *pasiv inf. prez.* 2,9

(a) SMINTI: v. IV
ați smintit: *ind. pf.c. 2.pl.* 2,8

(a se) SMULGE: v. III; var. **(a se) ZMULGE**
zmulgându(-să): *gerunziu* rezum. cap.4

SOARE: s.m.
soarelui: *sg. gen.* 1,11
soarele: *sg. nom.* rezum. cap.4; 4,2

(a se) SPĂIMÂNTA: v. I
(să) spăimânta: *ind. imp. 3.sg.* 2,5

SPOR: s.n. „avantaj”; „câștig”
sporiu: *sg. nom.* 3,14

(a) SPURCA: v. I
au spurcat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,11

SPURCAT, -Ă: adj.
spurcată: *f. sg. nom.* 1,12

(a) STA: v. I
va sta: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,2

STATORNIC, -Ă: adj.
statornic: *m. sg. nom.* 3,3

STĂPÂN, -Ă: s.m./f.
Stăpânul: *s.m. sg. nom.* 3,1

STERP, STEARPĂ: adj.
stearpă: *f. sg. nom.* 3,11

STRĂIN, -Ă: adj.; var. (Înv. și pop.) **STREIN, -Ă**
strein: *m. sg. gen.* 2,11

STRÂMB, -Ă: adj.
strâmbi: *m. pl. dat., în sintagma* ***jurătorilor strâmbi*** 3,5

STRÂMBĂTATE: s.f.
strâmbătate: *sg. ac.* 2,6
strâmbătatea: *sg. nom.* 2,16

(a) STRECURA: v. I
va strecura: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,3

(a se) STRICA: v. I
voiu strâca: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,4
(să) vor strâca: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,4
va strâca: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,11

STRICAT, -Ă: adj./s.
strâcați: *adj. m. pl. nom.* 1,4
(ceale) strâcate: *s.n. pl. ac.* 1,4

(a) SUFLA: v. I
ați suflat: *ind. pf.c. 2.pl.* 1,12

SUSPIN: s.n.
suspin: *sg. ac.* 2,13

Ș

ȘCHIOP, ȘCHIOAPĂ: s.m./f.
șchiop: *s.m. sg. ac.* „animal șchiop” 1,8
(cel) șchiop: *s.m. sg. ac.* 1,13

(a) ȘEDEA: v. II
va ședea: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,3

(a) ȘTI: v. IV
veți ști: *ind. viit.I. 2.pl.* 2,4

ȘTIINȚĂ: s.f.
știința: *sg. ac.* 2,7

ȘURĂ: s.f.
șură: *sg. ac.* 3,10

T

TALPĂ: s.f.
talpa: *sg. ac.* 4,3

TATĂ: s.m.
tatăl: *sg. ac.* 1,6
tată: *sg. nom.* 1,6; 2,10

(a se) TEME: v. III
(să) teame: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1
(s-)au temut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,5; 3,5
temându(-să): *gerunziu* 3,16
(să) tem: *ind. prez. 3.pl.* 3,16; rezum. cap.4
(vă) temeți *ind. prez. 2.pl.* 4,2

TEMERE: s.f.
teamere: *sg. ac.* 2,5

TESTAMENT: s.n.; var. (Înv. și reg.) **TESTAMÂNT**
testamântului: *sg. gen.* 3,1

TINEREȚE: s.f.
tinereaților: *pl. gen.* 2, 14, 15

(a) TRECE: v. III
trec: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.1
treaceți: *ind. prez. 2.pl.* 1,6
am trecut: *ind. pf.c. 1.pl.* 1,6

(a se) TRIMITE: v. III
trimite-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,2
am trimis: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,4
trimițu: *ind. prez. 1.sg.* 3,1
(să) va trimite: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.4
voiu trimite: *ind. viit.I. 1.sg.* 4,5

TRIST, -Ă: adj.
triști: *m. pl. nom.* 3, 14

TRUFAȘ, -Ă: s.m./f.
(cei) trufași: *s.m. pl. ac.* 3,15

TURMĂ: s.f.
turma: *sg. ac.* 1,14

Ț

ȚARINĂ: s.f.
țarină: *sg. ac.* 3,11

U

UCENIC: s.m.
ucenicul: *sg. ac.* 2,12

(a se) UITA: v. I
(să) va uita: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.2
să (Mă) uit: *conj. prez. 1.sg.* 2,13

(a) UMBLA: v. I; var. (Înv. și reg.) **(a) ÎMBLA**
au îmblat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,6
am umblat: *ind. pf.c. 1.pl.* 3,14

URÂCIUNE: s.f.; var. (În v. și reg.) **URĂCIUNE**
urăciune: *sg. nom.* 2, 11

(a) URGISI: v. IV
urgisit iaste: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 1,12
urgisăsc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.2
a fi urgisiț: *pasiv inf. prez.* 2,9
urgisește: *ind. prez. 3.sg.* 2,10
ai urgisit: *ind. pf.c. 2.sg.* 2,14
să urgisești: *conj. prez. 2.sg.* 2, 15
(nu) urgisiți: *imperativ 2.pl.* 2,16

(a) URÎ: v. IV
am urât: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,3
vei urî: *ind. viit.I. 2.sg.* 2,16

UȘĂ: s.f.
ușa: *sg. ac.* 1,10

V

(a) VĂDI: v. IV (În v.) „a acuza”
vădește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1

VĂDUVĂ: s.f.
văduvele: *pl. ac.* 3,5

(a) VĂRSA: v. I
voiu vărsa: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,10

(a) VĂTĂMA: v. I
vătămând: *gerunziu* 2,10

VEAC: s.n.
veac: *sg. ac., în loc. adv.* ***până în veac*** 1,4
veacului: *sg. gen.* 3,4

(a) VEDEA: v. II
vor vedea: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,5
a vedea: *inf. prez.* 3,2
veți vedea: *ind. viit.I. 2.pl.* 3, 18

VEDERE: s.f.
vederea: *sg. ac.* rezum. cap.1; 1,6

(a) VENI: v. IV
va veni: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,1; 4,1
vine: *ind. prez. 3.sg.* 3,1; 4,1
a veni: *inf. prez.* rezum. cap.4; 4,5
să viu: *conj. prez. 1.sg.* 4,6

VENIRE: s.f.
venirea: *sg. ac.* rezum. cap.3
venirii: *sg. gen.* 3,2

(a se) VESTI: v. IV
(să) vesteaște: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4

VEȘMÂNT: s.n.; var. (Reg.) **VĂJMÂNT**
văjmântul: *sg. ac.* 2,16

VIAȚĂ: s.f.
viață: *sg. ac.* 2,5

VICLEAN, -Ă: s.m./f.
(cel) viclean: *s.m. sg. nom.* 1,14

(a) VICLENI: v. IV
viclenesc: *ind. prez. 3.pl.* 3,5

VIE: s.f.
viia: *sg. nom.* 3,11

VIITOR, -TOARE: adj.
viitoare: *f. sg. ac.* rezum. cap.3

VINDECARE: s.f.
vindecare: *sg. nom.* 4,2

VIŢEL: s.m.
viţeii: *pl. ac.* 4,2

VOIEVOD: s.m.; var. (Înv. şi pop.) **VOIVOD**
voivodului: *sg. dat.* 1,8

(a) VREA: v.II
veţi vrea: *ind. viit.I. 2.pl.* 2,2
vreaţi: *ind. prez. 2.pl.* 3,1

VRERE: s.f.
vreare: *sg. nom.* 1,10

Z

ZECIUIRE: s.f. „luare de zeciuială”
zeciuirile: *pl. ac.* rezum. cap.3
zeciuiri: *pl. ac.* 3,8

ZI: s.f.
zioa: *sg. nom./ac.* 3,2, 17; 4,1, 3
zilele: *pl. ac.* 3,4, 7
zioa: *sg. nom., în sintagma* ***zioa Domnului*** rezum. cap. 4; 4,5

(a) ZICE: v. III
zice: *ind. prez. 3.sg.* 1,2, 4, 6, 8, 9, 10, 11, 13, 14; 2,2, 4, 8, 16; 3,1, 5, 7, 10, 11, 12, 13, 17; 4,1, 3
aţi zis: *ind. pf.c. 2.pl.* 1,2, 6, 13; 2,14, 17; 3,7, 8, 14
va zice: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,4
veţi zice: *ind. viit.I. 2.pl.* 1,5
ziceţi: *ind. prez. 2.pl.* 1,7, 12; 2,17
zic: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.3
zis-aţi: *ind. pf.c. 2.pl.* 3,14

(a se) ZIDI: v. IV
vom zidi: *ind. viit.I. 1.pl.* 1,4
vor zidi: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,4
au zidit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,10
(s-)au zidit: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,15

(a se) ZMULGE: v. III; vezi **(a se) SMULGE**

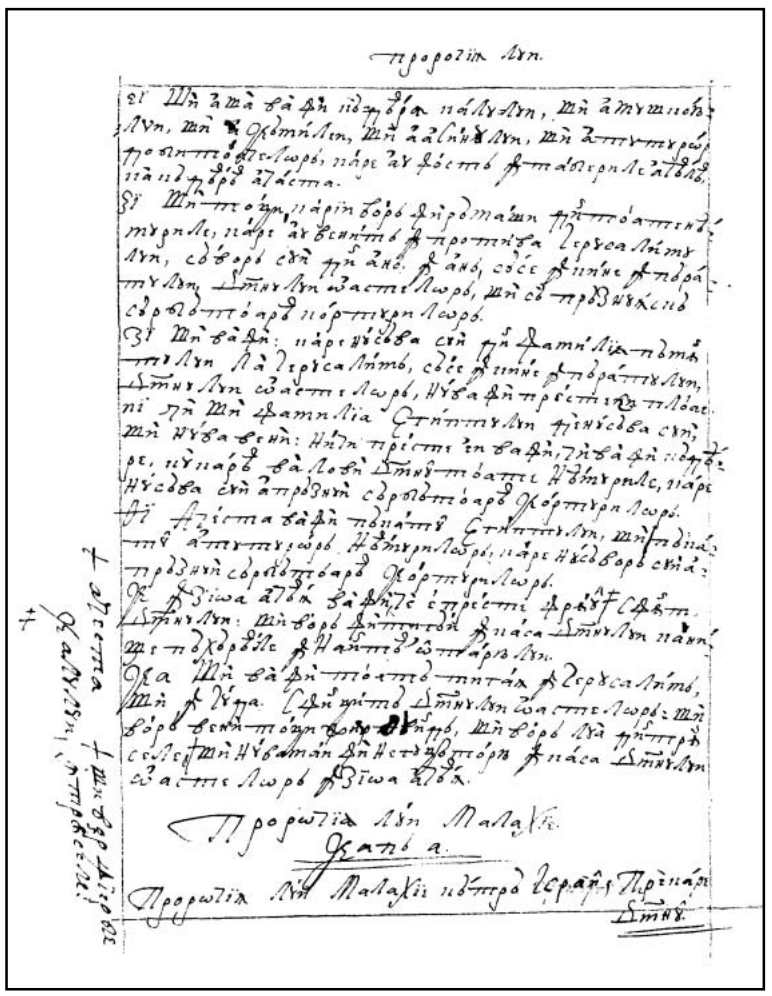

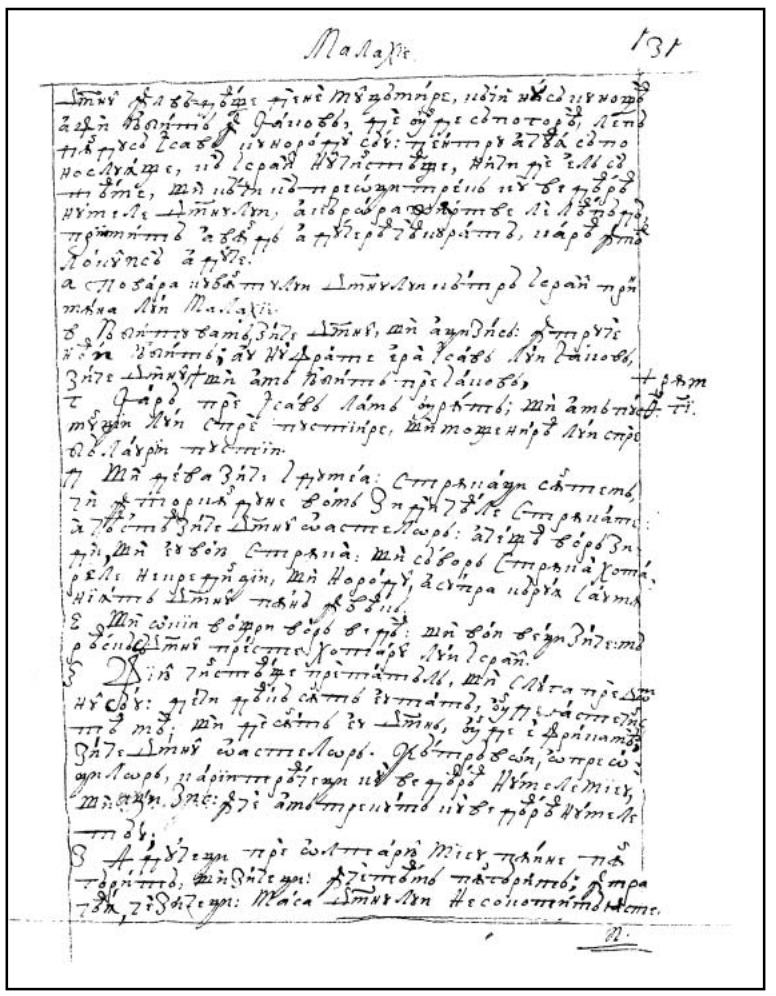

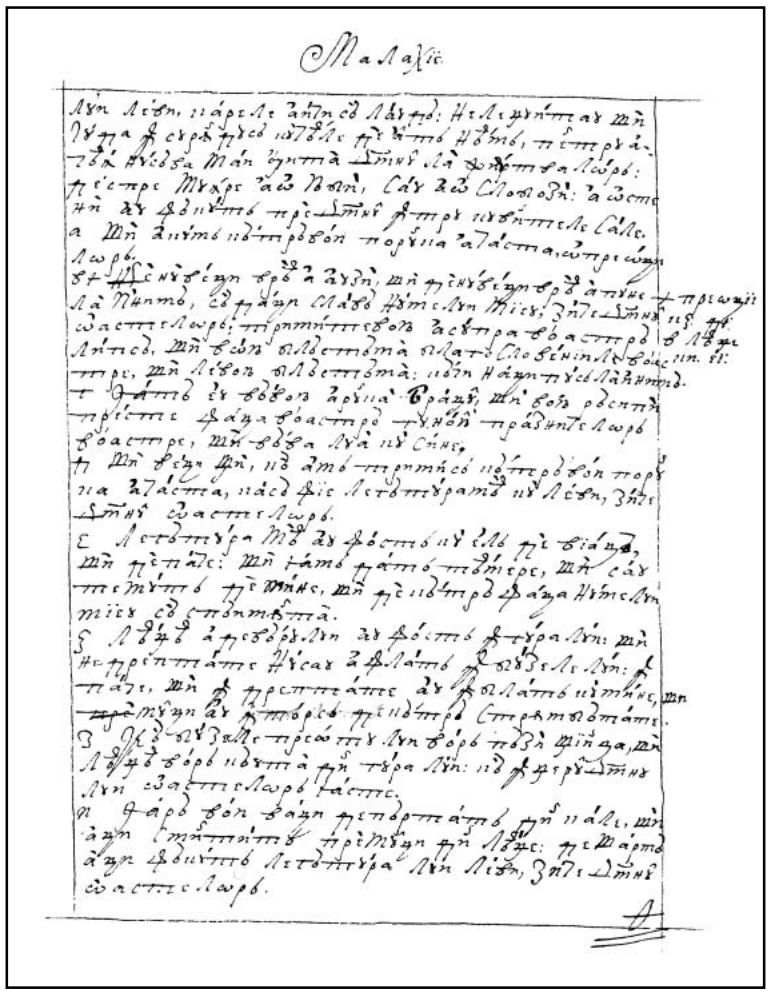

158v

159r

159v

160r

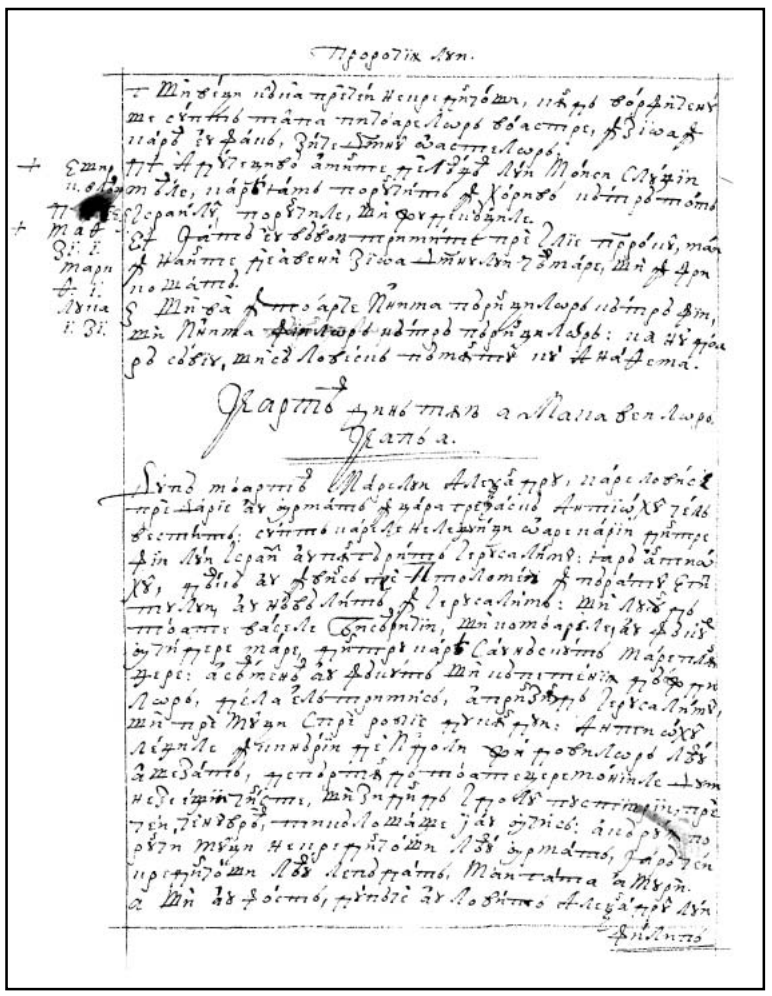

160v

CARTEA DINTÂIU A MACAVEILOR

Cap 1

După moartea marelui Alexandru, care lovise pre Darie, au urmat în ţara grecească Antiohul cel vestit, supt carele nelegiuiţi oarecarii dintre fiii lui Israil au pângărit Ierusalimul. Iară Antiohul, deacă au învins pre Ptolomeiu, împăratul Eghiptului, au năvălit în Ierusalim. Şi, luu nd toate vasele bisericii şi comoarele, au făcut ucidere mare, dintru carea s-au născut mare plângere. Aseamenea au făcut şi căpeteniia dăjdilor, de la el trimis, aprinzând Ierusalimul, şi pre mulţi spre robie ducându-i. Antiohul legile închinării de idoli jidovilor le-au aşezat, depărtând toate ţeremoniile dumnezeieştii cinste şi zidind idolul pustiirii. Pre cei ce nu vrea ticăloşaşte i-au ucis. A căruia porunci mulţi necredincioşi le-au urmat, iară cei credincioşi le-au lepădat, mai gata a muri.

161r 1. Şi au fost după ce au lovit Alexandrul lui || Filip machidonul, carele întâiu au împărăţit în ţara grecească, ieşind din pământul Chethin, pre Darie, împăratul persilor şi a medeanilor,

2. Rânduit-au războaie multe şi au dobândit tăriile tuturor şi au omorât împăraţii pământului.

3. Şi au trecut până la marginile pământului şi au luat jafurile mulţimii noroadelor; şi au tăcut pământul înaintea lui.

4. Şi au adunat puteare şi oaste tare foarte, şi s-au înălţat şi s-au rădicat inima lui.

5. Şi au dobândit împărăţiile limbilor şi pre tirani şi i s-au făcut dăjduitori.

6. Şi după aceastea au căzut în pat şi au cunoscut că va muri.

7. Şi au chemat slugile sale ceale cinstite, carii cu sâne era crescuţi din tinereaţe, şi le-au împărţit împărăţia sa, încă fiind viu.

8. Şi au împărăţit Alexandru ani doisprăzeace şi au murit.

9. Şi au dobândit slugile lui împărăţia, fieştecarele în locul său.

10. Şi ş-au pus toţi cununi împărăteşti după moartea lui, şi fiilor după ei, ani mulţi; şi s-au înmulţit realele pre pământ.

11. Şi au ieşit dintr-înşii o rădăcină păcătoasă, Antiohul cel vestit, fiiul Antiohului împăratului, care fusease în Râm chizeaş; şi au împărăţit în anul împărăţiii grecilor o sută treizeci şi şeaptelea.

12. În zilele acealea au ieşit din Israil nişte fii vicleani şi au îndemnat pre mulţi, zicând: „Să meargem şi să rânduim aşezământ cu limbile ce sânt împrejurul nostru, că, de când
161v ne-am depărtat de cătră eale, ne-au aflat | multe reale”.

13. Şi bun s-au văzut cuvântul în ochii lor.

14. Şi s-au îndemnat oricarii din norod şi s-au dus la împăratul şi le-au dat puteare să facă dreptatea limbilor.

15. Şi au zidit şcoală în Ierusalim, după legile neamurilor.

16. Şi ş-au făcut mădulările netăiate împrejur şi s-au depărtat de cătră sfântul testamânt şi s-au împreunat cu neamurile şi s-au vândut, ca să facă rău.

17. Şi s-au gătit împărăţiia înaintea Antiohului şi au început a împărăţi în pământul Eghiptului, ca să împărăţască preste doao împărăţii.

18. Şi au întrat în Eghipt cu mulţime grea, cu căruţe şi cu elefanţi şi cu călăraşi şi cu multă mulţime de corăbii.

19. Şi au rânduit războiu asupra lui Ptolomeiu, împăratul Eghiptului; şi s-au temut Ptolomeiu de cătră faţa lui şi au fugit, şi au căzut mulţi răniţi.

20. Şi au cuprins cetăţile ceale întărite în pământul Eghiptului şi au luat jafurile pământului Eghiptului.

21. Şi s-au întors Antiohul, după ce au lovit Eghiptul în anul o sută patruzeci şi trii, şi s-au suit la Israil.

22. Şi s-au suit la Ierusalim cu mulţime grea.

23. Şi au întrat în sfinţenie cu mândrie şi au luat oltariul cel de aur şi sfeşnicul luminii şi toate vasele ei, şi masa punerii-înainte şi ceale de gustări şi raclele şi mojerearele ceale de aur şi zaveasa şi cununile şi podoaba cea de aur, carea era în faţa bisericii, şi le-au sfărâmat toate.

162r 24. Şi au luat argintul şi aurul şi vasele || ceale dorite, şi au luat comoarele ceale tăinuite, care au aflat; şi luundu-le toate, s-au dus în ţara sa.

25. Şi au făcut ucidere de oameni şi au grăit cu mare trufie.

26. Şi au fost plângere mare în Israil şi în tot locul lor.

27. Şi au suspinat căpeteniile şi bătrânii, fecioarele şi tinerii au slăbit, şi frumseaţa muierilor s-au schimbat.
28. Tot bărbatul au luat tânguire, şi ceale ce şedea în cămară bărbătească plângea.
29. Şi s-au clătit pământul preste cei ce lăcuiesc într-însul, şi toată casa lui Iacov s-au îmbrăcat cu ruşine.
30. Şi, după doi ani de zile, au trimis împăratul pre căpeteniia dăjdilor la cetăţile Iudei şi au venit în Ierusalim cu gloată mare.
31. Şi au grăit cătră dânşii cuvinte de pace cu vicleşug; şi i-au crezut.
32. Şi au căzut preste cetate de năpraznă şi o au lovit cu rană mare şi au pierdut norod mult din Israil.
33. Şi au luat jafurile cetăţii şi o au aprins cu foc, şi au strâcat căsile ei şi zidurile ei prinprejur.
34. Şi roabe au dus muierile, şi născuţii şi dobitoacele le-au stăpânit.
35. Şi au zidit cetatea lui David, cu zid mare şi ţapân şi cu turnuri ţapine, şi li s-au făcut spre tărie.
36. Şi au pus acolo neam păcătos, oameni vicleani, şi au biruit într-însa; şi au pus arme şi hrană şi au adu|nat jafurile Ierusalimului, 162v
37. Şi le-au pus acolo şi s-au făcut spre cursă mare.
38. Şi s-au făcut aceasta spre leşuirea sfinţeniii şi spre diavol rău în Israil.
39. Şi au vărsat sânge nevinovat prinprejurul sfinţeniii şi au spurcat sfinţeniia.
40. Şi au fugit lăcuitorii Ierusalimului, pentru ei, şi s-au făcut lăcaşul celor din afară şi s-au făcut streină săminţiii sale şi născuţii ei o au lăsat.
41. Sfinţirea ei s-au pustiit, ca sângurătatea *zilele ei ceale de sărbătoare s-au întors spre jale, sâmbetele ei spre ocară, cinstele ei spre nimica.

*Tovie 2, 6. Amos 8, 10.

42. După slava ei s-au înmulţit ocara ei, şi înălţimea ei s-au întors spre jale.
43. Şi au scris împăratul Antiohul la toată împărăţiia sa să fie tot norodul unul şi să lasă fieştecarele leagea sa.
44. Şi s-au odihnit toate neamurile după cuvântul împăratului Antiohului.
45. Şi mulţi din Israil s-au odihnit spre robiia lui şi au jârthuit idolilor şi au spurcat sâmbăta.
46. Şi au trimis împăratul cărţi prin mânile solilor în Ierusalim şi întru toate cetăţile Iudei, să urmeaze legile neamurilor pământului,
47. Şi să oprească arderile şi jârtvele, şi ceale de îmblânzire a să face în bisearica lui Dumnezeu, şi să oprească a prăznui sâmbăta
48. Şi zilele ceale de praznic.
49. Şi au poruncit a spurca ceale sfinte || şi norodul lui Israil cel sfânt. 163r
50. Şi au poruncit să se zidească oltare şi bisearici şi idoli, şi a jârtvui cărnuri de porc şi de dobitoace necurate.
51. Şi să-şi lasă fiii netăiaţi împrejur şi să-ş spurce sufletele cu toate ceale necurate şi urăciuni, aşa ca să uite leagea şi să schimbe toate îndreptările lui Dumnezeu.
52. Şi oricine n-ar fi făcut după cuvântul împăratului Antiohului să moară.
53. După toate cuvintele aceastea au scris la toată împărăţiia sa; şi au rânduit mai-marii preste norod, carii să silească la aceastea.
54. Şi au poruncit cetăţilor Iuda să jirtvuiască.
55. Şi s-au adunat mulţi din norod la cei ce părăsisea leagea Domnului şi au făcut reale pre pământ.
56. Şi au gonit pre norodul lui Israil întru ceale pitulate şi în ascunsele locurile celor fugiţi.
57. În zioa lunii caslau, a cinsprăzeacea, în anul o sută patruzeci şi cinci au zidit împăratul Antiohul urâtul pustiirii idol preste oltariul lui Dumnezeu şi prin toate cetăţile Iudei prinprejur au zidit oltare.
58. Şi dinnaintea uşilor caselor şi prin uliţe, aprindea tămâi şi jârtvuia.
59. Şi cărţile legii lui Dumnezeu le-au ars cu foc, tăindu-le.
60. Şi ori la cine să afla cărţile testamentului Domnului şi oricine ţinea leagea Domnului, după porunca împăratului, îl omorea.
61. În putearea sa făcea aceastea norodului lui Israil, | care să afla în toată luna şi luna prin cetăţi. 163v
62. Şi în a cincea şi în a doaozecea zi a lunii jârtvuia preotul care era în preajma jârtvelnicului.
63. Şi muierile care-ş tăia împrejur fiii săi să ucidea după porunca împăratului Antiohului.

64. Şi spânzura pruncii de cerbice prin toate căsile lor, şi pre cei ce-i tăiase împrejur îi ucidea.

65. Şi mulţi din norodul lui Israil au aşezat cu sineşi să nu mânce ceale necurate şi au ales mai vârtos a muri decât a să spurca cu bucate necurate.

66. Şi n-au vrut a înfrânge leagea lui Dumnezeu cea sfântă şi s-au ucis.

67. Şi au fost mânie mare foarte asupra norodului.

Cap 2

Mathathie, cu fiii, jeleaşte năcazul cetăţii şi pângărirea celor sfinte. Şi, arătând seamnele mâhnirii, răspunde celor ce era de la împăratul trimişi că nici el, nici ruda sa vor asculta de acea necredincioasă poruncă. Şi, ucigând pre închinătoriul de idol jidov şi slujitoriul împăratului, fuge cu fiii la munte. Mulţi, nevrând a asculta să ucigă, nevrând sâmbăta a sta împrotiva nepriiatinilor, Mathathie, culegând oastea credincioşilor, cheamă iarăş cinstea lui Dumnezeu, strâcând închinarea de idoli. Şi tăind cetatea Antiohului şi murind, îndeamnă pre fii ca, cu pilda părinţilor, pururea să apere leagea Domnului, dând pre Simion, fiiul său, sfeatnic şi pre Iuda voievod oastei.

164r 1. În zilele acealea s-au sculat Mathathie, fiiul || lui Ioan, fiiului Simion, preotul din fiii lui Ioariv de la Ierusalim, şi au şezut în muntele Modin.

2. Şi avea cinci fii: Ioan, care să numea Gaddis,

3. Şi Simion, căruia policra era Thasi,

4. Şi Iuda, carele să chema Macavei,

5. Şi Eleazar, ce să zicea Avaron, şi Ioanathan, căruia polecra Apfus.

6. Aceaştia au văzut realele care să făcea în norodul Iudei şi în Ierusalim.

7. Şi au zis Mathathie: „Amar mie, la ce m-am născut, să văzu zdrobirea norodului mieu şi zdrobirea cetăţii ceii sfinte şi a şedea acolo, când să dă în mânile nepriiatinilor?

8. Ceale sfinte în mânile streinilor au căzut. Bisearica lui, ca omul cel necinstit.

9. Vasele slavei lui roabe s-au dus, ucisu-s-au bătrânii ei în ulițe, şi tinerii ei au căzut de sabiia nepriiatinilor.

10. Ce neam n-au moştenit împărăţiia ei şi n-au dobândit jafurile ei?

11. Toată podoaba ei s-au luat. Ceaea ce era slobodă s-au făcut slujnică.

12. Şi, iată, ceale sfinte ale noastre şi frumseaţea noastră şi dragostea noastră s-au pustiit şi le-au spurcat limbile.

13. La ce, dară, noao mai mult a trăi?"

14. Şi au tăiat vejmintele sale Mathathie şi fiii lui şi s-au acoperit cu tărsine şi au plâns foarte.

15. Şi au venit acolo cei trimişi de la împăratul Antiohul să-i sâlească; carii fugise în cetatea Modim a jârtvui şi a aprinde tămâie şi de la leagea lui Dumnezeu a să depărta. |

164v 16. Şi mulţi din norodul lui Israil, aşezindu-să, s-au apropiiat cătră dânşii; iară Mathathie şi fiii lui statornici au rămas.

17. Şi răspunzând cei trimişi de la Antioh, au zis lui Mathathie: „Căpetenie şi luminat şi mare eşti în cetatea aceasta şi împodobit cu fiii şi cu fraţii,

18. Apropie-te, dară, întâiu, şi fă porunca împăratului, precum o au făcut toate neamurile şi oamenii Iudei şi cei ce au rămas în Ierusalim; şi vei fi tu şi fiii tăi între priiatinii împăratului şi sporit cu aur şi cu argint şi cu daruri multe".

19. Şi au răspuns Mathathie şi au zis cu glas mare: „Deşi ascultă toate neamurile de împăratul Antiohul să se depearte fieştecare de slujba legii părinţilor săi şi să se odihnească spre poruncile lui,

20. Eu şi fiii miei şi fraţii miei vom asculta de leagea părinţilor noştri.

21. Milostiv fie noao Dumnezeu! Nu e noao folos a lăsa leagea şi dreptăţile lui Dumnezeu.

22. Nu vom auzi cuvintele împăratului Antiohului, nici vom jârtvui trecând poruncile legii noastre, ca să meargem pre altă cale".

23. Şi, cât au încetat a grăi cuvintele aceastea, s-au apropiiat un jidov, în vedearea tuturor, a jârtvi idolilor pre jârtvelnic în cetatea Modim, după porunca împăratului.

24. Şi au văzut Mathathie şi l-au durut şi s-au cutremurat rărunchii lui şi s-au aprins iuţimea lui după judecata legii şi, sărind, l-au ucis pre jârtvealnic.

165r 25. Ci şi preotul, cel de la împăratul Antiohul trimis, || care sâlea a jârtvui, l-au ucis într-aceaea vreame şi jârtvealnicul l-au strâcat.

*Num 25, 13 26. Şi au răvnit leagea, *precum au făcut Finees lui Zamri, fiiului Salomi.
27. Şi au strâgat Mathathie cu glas mare în cetate, zicând: „Tot cel ce are râvna legii, aşezând testamântul, iasă după mine!”
28. Şi au fugit el şi fiii lui în munţi şi au lăsat toate care avea în cetate.
29. Atunci s-au pogorât mulţi, căutând judecată şi dreptatea în pustie.
30. Şi au şezut acolo ei şi fiii lor şi muierile lor şi dobitoacele lor, că au noroit asupra lor realele.
31. Şi s-au vestit oamenilor împăratului şi oastei carea era în Ierusalim, cetatea lui David, că să depărtase oricarii bărbaţi, carii au râsipit porunca împăratului, la locuri ascunse, în pustie, şi să dusease după ei mulţi.
32. Şi numaidecât s-au dus după ei şi au rânduit asupra lor războiu în zio sâmbetelor.
33. Şi au zis cătră ei: „Încă şi acum staţi împrotivă? Ieşiţi şi faceţi după porunca împăratului Antiohului şi veţi trăi”.
34. Şi au zis: „Nu vom ieşi, nici vom face cuvântul împăratului, ca să pângărim zioa simbetelor!”
35. Şi au deşteptat asupra lor războiu.
36. Şi nu le-au răspuns, nice piatră au aruncat spre ei, nice au astupat locurile ceale tăinuite,
37. Zicând: „Să murim toţi întru unirea noastră, şi martori vor fi preste noi ceriul şi pământul, că cu nedreptul ne pierdeţi”.
38. Şi le-au dat lor războiu sâmbăta; şi au murit ei şi muierile lor şi fiii lor | şi dobitoacele 165v
lor, până la o mie de suflete de oameni.
39. Şi au cunoscut Mathathie şi priiatinii lui şi jale au avut preste ei foarte.
40. Şi au zis omul aproapelui său: „De vom face toţi precum au făcut fraţii noştri şi nu vom oşti asupra limbilor, pentru sufletele noastre şi dreptăţile noastre, acum, mai de curund ne vor pierde de pre pământ”.
41. Şi au gândit în zioa aceaea, zicând: „Tot omul oricine va veni cătră noi cu războiu în zi de sâmbete, să oştim asupra lui şi nu vom muri toţi, precum au murit fraţii noştri prin ascunsuri”.
42. Atunci s-au adunat cătră ei sinagoga asideilor cu puteare tare, din Israil, tot cel de bunăvoie în leage.
43. Şi toţi cei ce fugea de reale s-au adaos cătră dânşii şi li s-au făcut spre întărire.
44. Şi au adunat oaste şi au lovit pre cei păcătoşi cu mâniia sa şi pre oamenii cei strâmbi cu urgiia sa; şi ceialalţi au fugit cătră neamuri, să scape.
45. Şi au încungiurat Mathathie şi priiatinii lui şi au strâcat oltarele.
46. Şi au tăiat împrejur pruncii cei netăiaţi împrejur, oricâţi au aflat în hotarele lui Israil şi întru tărie.
47. Şi au gonit pre fiii mândriei şi s-au sporit lucrul în mânile lor.
48. Şi au dobândit leagea din mânile neamurilor şi din mânile împăraţilor; şi n-au dat cornul păcătosului.
49. Şi s-au apropiat zilele lui Mathathie a muri şi au zis fiilor săi: „Acum s-au întărit || mândria şi certarea şi vreamea prăpădirii şi mâniia urgiii. 166r
50. Acum, dară, o, fiilor, răvnitori legii să fiţ şi daţi sufletele voastre întru testamântul părinţilor voştri.
51. Şi vă aduceţi aminte de lucrurile părinţilor, care au făcut în neamurile sale, şi veţi lua slavă mare şi nume veacinic.
*Facere 22, 2. 52. *Avraam au nu în ispită s-au aflat credincios şi i s-au socotit spre dreptate?
*Facere 41, 4. 53. *Iosif, în vreamea strâmturii sale, au păzit porunca şi s-au făcut domn Eghiptului.
*Num. 25, 13. 54. *Finees, tatăl nostru, râvnind râvna lui Dumnezeu, au luat testamântul vecinicii
Edi. 45, 28. preoţii.
*Iosie 1, 2. 55. *Isus, când au plinit cuvântul, s-au făcut povăţuitoriu lui Israil.
*Num. 14, 6. 56. *Caliv, când să mărturiseaşte în bisearică, ia moştenirea.
Iosue 14, 14. 57. *David, cu mila sa, au dobândit scaunul împărăţiii în veaci.
*2 Împăr. 2, 4. 58. *Ilie, râvnind râvna legii, s-au rădicat în ceriu.
4 Împăr. 1, 11. 59. *Ananie şi Azarie şi Misail, crezând, s-au izbăvit de văpaie.
*Daniil 3, 50. 60. *Daniil, în unirea sa, s-au izbăvit din gura leilor.
*Daniil 6, 22 61. Şi aşa socotiţi, prin neam şi în neam, că toţi cei ce nădăjduiesc într-Însul nu slăbesc.
[23]. 62. Şi de cuvintele omului păcătos să nu vă teameţi, că slava lui gunoiu e şi viiarme.
63. Astăzi să înalţă şi mâne nu să va afla, că s-au întors în pământul său şi gândirea lui au perit.

64. Voi, dară, fiilor, întăriţi-vă şi bărbăteaşte lucraţi în leage, că într-însa slăviţi veţi fi.
166v 65. Şi, iată, Simion, fratele vostru, ştiu că om de sfat iaste. Pre acela auziţi pururea, | şi el vă va fi tată.
66. Şi Iuda Macaveul, cu puteare tare din tinereaţele sale, să vă fie căpeteniia oastei, şi acela va purta războiu norodului.
67. Şi veţi aduce cătră voi pre toţi făcătorii legii şi izbândiţi izbânda norodului vostru.
68. Răsplătiţi răsplătirea limbilor şi luaţi aminte spre porunca legii".
69. Şi i-au blagoslovit şi s-au adaos cătră părinţii săi.
70. Şi au murit în anul o sută patruzeci şi şase şi s-au îngropat de fiii săi în mormânturile părinţilor săi, în Modim, şi l-au plâns tot Israilul cu plângere mare.

Cap 3

Iuda Macaveiu voivod ales să vesteaşte, carele, străbătând cetăţile Iudei, ucidea pre toţi necredincioşii. Şi, ucigând pre voivodul Apolonie şi răsipind oastea lui, au biruit cu puţin pre putearnica oastea Siriii cu povăţuitoriul său, Sărone. Iară mâniindu-să pentru aceasta împăratul Antiohul, purcezând în Persidea, au rânduit pre Lisie viţeîmpărat, dându-i gătire de războiu asupra jidovilor, carele au trimis asupra pământului Iudei pre Gorghia cu oaste. Iară Iuda şi ai săi la războiu să gată, mai vârtos cu lucrurile pocăinţii şi cu rugăciunea cătră Dumnezeu.

1. Şi s-au sculat Iuda, care să cheamă Mathathie, fiiul lui, pentru el.
2. Şi-l ajuta toţi fraţii lui şi toţi cei ce să împreunase cu tatăl lui şi oştea războiul lui Israil cu veselie.
3. Şi au lăţit slava norodului său şi s-au îmbrăcat cu platoşe ca un uriiaşu şi s-au încins
167r cu armele sale ceale de războiu în războaie || şi apăra taberile cu sabiia sa.
4. Aseamenea s-au făcut leului cu lucrurile sale şi ca puiul leului ce râgneaşte în vânat.
5. Şi au gonit pre cei vicleani cercetându-i, şi pre cei ce turbura norodul său i-au aprins cu văpăi.
6. Şi s-au izgonit nepriiatinii lui de frica lui şi toţi lucrătorii strâmbătăţii s-au turburat; şi s-au îndreptat mântuirea în mâna lui.
7. Şi întărâta împăraţi mulţi şi veselea pre Iacov cu lucrurile sale; şi în veac pomenirea lui cu blagoslovenie.
8. Şi au străbătut cetăţile Iudei şi au pierdut pre cei necredincioşi dintr-însele şi au întors mâniia de cătră Israil.
9. Şi s-au vestit până la marginile pământului şi au adunat pre cei ce perea.
10. Şi au adunat Apolonie neamurile, şi din Samariia puteare multă şi mare, a război asupra lui Israil.
11. Şi au cunoscut Iuda şi au ieşit spre întâmpinarea lui şi l-au lovit şi l-au ucis; şi au căzut răniţi mulţi, şi ceialalţi au fugit.
12. Şi au luat jafurile lor. Şi sabiia lui Apolonie o au luat Iuda şi oştea cu ea în toate zilele.
13. Şi au auzit Siron, căpeteniia oastei Siriei, că au adunat Iuda adunare de credincioşi şi bisearica cu sine.
14. Şi au zis: „Face-m-voiu nume şi mă voiu proslăvi întru împărăţie şi voiu bate pre Iuda şi pre cei ce sânt cu el, carii urgisea cuvântul împăratului".
167v 15. Şi s-au gătit şi s-au suit cu el taberile necredincioşilor, tari ajutori, ca să | facă izbândire spre fiii lui Israil.
16. Şi s-au apropiat la Vethoron şi au ieşit Iuda spre întâmpinarea lui cu puţâni.
17. Iară cât au văzut oastea venind spre întâmpinarea sa, au zis Iudei: „Cum vom putea puţâni oşti împrotiva atâta mulţime şi aşa multă şi aşa tare? Şi noi ne-am ostenit cu postul astăzi".
18. Şi au zis Iuda: „Lesne e a să închide mulţi în mâni de puţini. Şi nu iaste usebirea înaintea Domnezeului ceriului a izbăvi cu mulţi şi cu puţini.
19. Că nu în mulţimea oastei e biruinţa războiului, ci din ceriu tărie este.
20. Aceia vin cătră noi în mulţime îndărăbnică şi în mândrie, să ne piarză pre noi şi muierile noastre şi fiii noştri şi să ne jefuiască.
21. Iară noi vom oşti pentru sufletele noastre şi pentru legile noastre.
22. Şi Însuşi Domnul îi va zdrobi înaintea feaţii noastre, iară voi să nu vă teameţi de ei".
23. Şi, cât au încetat de-a grăi, îndată au sărit asupra lor; şi s-au zdrobit Seron şi oastea lui înaintea acestuia.

24. Şi i-au gonit în pogorârea lui Vethoron până la câmp; şi au căzut dintr-înşii opt sute de bărbaţi, iară ceiaalalţi au fugit în pământul filisteilor.
25. Şi au căzut frica Iudei şi a fraţilor lui şi groaza preste toate neamurile prinprejurul lor.
26. Şi au ajuns la împăratul numele lui, şi de războaiele Iudei povestea toate neamurile.
27. Şi, cât au auzit împăratul Antio||hul cuvintele aceastea, s-au măniiat cu inima; şi 168r
au trimis şi au adunat oastea a toată împărăţiia sa, taberi tari foarte.
28. Şi au deşchis vistieriia sa şi au dat oastei leafă pe an şi le-au poruncit să fie gata spre toate.
29. Şi au văzut că au scăzut banii din vistieriile sale şi dăjdile ţinutului, puţine pentru neînţeleagerea şi rana ce au făcut pre pământ, ca să deperteaze ceale lejuite, carele era din zilele ceale dintâiu.
30. Şi s-au temut ca nu cumva să aibă ca o dată şi de doao ori spre cheltuieli şi spre daruri, care dedease mainte cu mână largă şi prisosise preste împăraţii cei dinnaintea lui.
31. Şi era călcat cu inima foarte, şi au gândit a să duce în Perside şi a lua dăjdile ţărâlor şi a aduna argint mult.
32. Şi au lăsat pre Lisia, om cinstit, de neam împărătesc, preste trebile împărăteşt, de la râul Efrathului până la râul Eghiptului,
33. Şi să crească pre Antiohul, fiiul său, până când va veni.
34. Şi i-au dat jumătate de oaste şi elefanţi. Şi i-au poruncit despre toate care vrea şi despre lăcuitorii Iudei şi a Ierusalimului,
35. Şi să trimită la ei oaste, a zdrobi şi a dezrădăcina vârtutea lui Israil şi rămăşiţele Ierusalimului şi a şterge pomenirea lor din loc,
36. Şi să rânduiască lăcuitori fii de alt neam întru toate hotarele lor şi cu sorţi să | împarţă 168v
pământul lor.
37. Şi împăratul au luat partea oastei ceiiaalalte şi au ieşit din Antiohiia, cetatea împărăţiii sale, în anul o sută patruzeci şi şapte. Şi au vânslat râul Efrathului şi umbla prin ţânuturile ceale din sus.
38. Şi au ales Lisie pre Ptolomeiu, fiiul Doriminii, şi pre Nicanor şi pre Gordie, bărbaţi putearnici, din priiatinii împăratului.
39. Şi au trimis cu ei patruzeci de mii de oameni şi şapte mii de călăraşi, să vie în pământul Iudei, să-l piarză, după cuvântul împăratului.
40. Şi au purces cu toată putearea sa şi au venit şi au ajuns la Emmaum, în pământul câmpiii.
41. Şi au auzit neguţătorii ţinuturilor numele lor şi au luat argint şi aur mult foarte şi slugi. Şi au venit în tabără, ca să ia pre fiii lui Israil spre robi; şi s-au adaos cătră dânşii oastele Siriii şi al pământului celor de alt neam.
42. Şi au văzut Iuda şi fraţii lui că s-au înmulţit răotăţile, şi oastele să apropiia de hotarele lor. Şi au cunoscut cuvintele împăratului, care poruncise norodului a face spre perire şi spre mistuire.
43. Şi au zis fieştecarele cătră aproapele său: „Să râdicăm suruparea norodului nostru şi să oştim pentru norodul nostru şi pentru ceale sfinte ale noastre".
44. Şi s-au adunat adunare, ca să fie gata la războiu şi să să roage şi să ceară milă şi îndurări.
45. Şi Ierusalimul nu să lăcuia, ci era ca pus||tiia; nu era cine să între şi să iasă din 169r
născuţii ei. Şi cel sfânt să călca, şi fiii celor de alt neam era în cetate, acolo era lăcaşul limbilor. Şi s-au luat desfătarea lui Iacov şi au scăzut acolo surla şi alăuta.
46. Şi s-au adunat şi au venit în Masfa, în prejma Ierusalimului, că locul rugăciunii era în Masfa, mai înainte în Israil.
47. Şi au postit într-acea zi şi s-au îmbrăcat cu tărsâne şi cenuşe au pus pre capul său şi au tăiat vejmintele sale.
48. Şi au desfăcut cărţile legii, din carele cerceta limbile asămănarea bozilor săi.
49. Şi au adus podoabele ceale preoţeşti şi pârghele şi zeciuirile. Şi au deşteptat pre nazarei, cei ce plinise zilele.
50. Şi au strâgat cu glas mare spre ceriu, zicând: „Ce vom face acestora şi încătro îi vom duce?
51. Şi ceale sfinte ale Tale s-au călcat şi s-au spurcat, şi preoţii Tăi s-au făcut spre jale şi spre smerenie.
52. Şi, iată, neamurile s-au adunat asupra noastră să ne piarză. Tu ştii ceale ce gândesc asupra noastră.
53. Cum vom putea sta înaintea feaţii lor de nu ne vei, Tu, Dumnezeule, ajuta?"
54. Şi cu trâmbiţele au strâgat cu glas mare.

55. Şi, după aceastea, au rânduit Iuda povăţuitori norodului, trivuni şi sutaşi, şi peste cinzeaci şi peste zeace.

56. *Şi au zis celor ce zidea case şi logodea muieri şi sădea vii şi celor fricoşi să se întoarcă fieştecarele la casa sa, după leage. | *2 Leage 20: 5, 6, 7, 8.

169v 57. Şi au pornit tabăra şi o au aşezat spre austrul lui Emaus. Giud. 7, 3.

58. Şi au zis Iuda: „Încingeţi-vă şi fiţi fii putearnici şi fiţi gata spre dimineaţă, ca să oştiţi asupra neamurilor acestora, care s-au adunat asupra noastră, a ne pierde pre noi şi ceale sfinte ale noastre. Judec. 7, 3.

59. Că mai bine e noao a muri în războiu decât a vedea răotăţile neamului nostru şi a celor sfinte.

60. Iară precum va fi voia în ceriu, aşa să fie!”

Cap 4

Gorghie caută pre Iuda, iară acesta, pre ai săi îndemnând, varsă vrăjmaşii; şi iarăşi, biruind pre oastea lui Gorghie, culeage jafurile; şi iarăş, vărsând către Dumnezeu rugăciuni, învinge pre oastea lui Lisie şi după aceaea, curăţind bisearica, nou oltariu râdică. Şi toate cealea ce era de treaba dumnezeieştii slujbe gătindu-le şi jârtve aducând, cu mare veselie prăznuiesc înoirile ei opt zile, aşezând şi preste an praznicul acestor înoiri în opt zile a să face.

1. Şi au luat Gorghie cinci mii de bărbaţi şi o mie de călăraşi aleşi. Şi au pornit tabăra noaptea,

2. Ca să ajungă la tabăra jidovilor şi să-i lovească degrabă. Şi fiii cei din coşteiu le era povăţuitoriu.

3. Şi au auzit Iuda şi s-au sculat el şi cei putearnici, a lovi putearea oastelor împăratu lui, carea era în Emaus,

4. Că încă era râsipită oastea din tabără.

5. Şi au venit Gorghie în tabăra Iudei noaptea, şi pre nime n-au aflat, şi căuta prin munţi, că au zis: „Aceştia fug de noi”. ||

170r 6. Şi, deacă s-au făcut zio, s-au arătat Iuda în câmp, numai cu trii mii de bărbaţi, carii acoperemânturi şi sabii nu avea.

7. Şi au văzut tabăra limbilor putearnică şi împlătoşaţi şi călăraşii împrejurul lor, şi aceştia învăţaţi la războiu.

8. Şi au zis Iuda bărbaţilor celor ce era cu sâne: „Nu vă teameţi de mulţimea lor, şi de pornirea lor să nu vă înfricoşaţi.

9. *Aduceţi-vă aminte cum s-au mântuit părinţii noştri în Marea Roşie, când îi gonea Faraon, cu oaste multă. *Ieşir. 14, 5.

10. Şi acum să strâgăm spre ceriu şi să va milostivi spre noi Domnul şi-Ş va aduce aminte de testamântul părinţilor noştri şi va zdrobi oastea aceasta înaintea feaţii noastre, astăzi.

11. Şi vor şti toate limbile că iaste cine să răscumpere şi să izbăvească pre Israil”.

12. Şi au râdicat cei de alt neam ochii săi şi i-au văzut viind dinprotivă.

13. Şi au ieşit din tabără la războiu şi au răsunat cu trâmbiţa cei ce era cu Iuda.

14. Şi s-au lovit şi s-au zdrobit limbile şi au fugit la câmp.

15. Iară cei mai de pre urmă, toţi au căzut de sabie şi i-au gonit până la Ghezoron şi până la câmpurile Idumeii şi Azotiii şi Iamniii. Şi au căzut dintr-înşii până la trii mii de bărbaţi.

16. Şi s-au întors Iuda şi oastea lui, urmând după el.

17. Şi au zis către norod: „Nu poftiţi jafurile, că războiu împrotiva noastră iaste.

170v 18. Şi Gorghie şi oastea lui aproape de noi, în | munte; ci staţi acum împrotiva nepriiatinilor noştri şi-i bateţi, şi veţi lua după aceaea jafurile fără grije”.

19. Şi, încă grăind Iuda aceastea, iată, s-au arătat o parte oarecarea, privind din munte.

20. Şi au văzut Gorghie că spre fugă s-au întors ai săi şi au aprins tabăra, că fumul ce să vedea arăta ce era făcut.

21. Carea văzând, s-au temut foarte, văzând împreună şi pre Iuda şi oastea lui în câmp, gata la războiu.

22. Şi au fugit toţi la câmpul celor de alt neam.

23. Şi Iuda s-au întors la jafurile taberilor şi au luat aur mult şi argint şi hiachinth şi urşinic de mare şi bogăţii mari.

24. Şi, întorcându-să, laudă cânta şi binecuvânta pre Dumnezeu în ceriu, că e bun, că în veac e mila Lui.

25. Şi s-au făcut mântuire mare în Israil în zioa aceaea,
26. Iară oricarii de alt neam au scăpat, au venit şi au vestit lui Lisie toate ceale ce să făcuse.
27. Care el, auzând, căzând cu inima scădea, căci că nu ceale ce au vrut acealea s-au întâmplat în Israil şi care au poruncit împăratul.
28. Şi în anul următoriu au adunat Lisie bărbaţi aleşi şasezeaci de mii şi călăraşi cinci mii, ca să-i bată.
29. Şi au venit în Iudeea şi au pus tabăra în Vethoron. Şi le-au ieşit Iuda spre întâmpinare cu zeace mii de bărbaţi.
30. Şi au văzut oaste tare şi s-au rugat şi au zis: „Bine eşti cuvântat, Mântuitoriul lui || Israil, *Cel ce ai zdrobit pornirea celui putearnic prin mâna slujii Tale, David, **şi ai dat 171r tabăra celor de alt neam în mâna lui Ionathan, fiiului său, şi a armaşului lui.

*1 Împăr. 17, 50.
**1 Împăr. 14, 13.

31. Închide oastea aceasta în mâna norodului Tău Israil şi să se ruşineaze în oastea sa şi în călăraşi.
32. Dă-le groază şi usucă îndrâznirea vârtutii lor şi să se clătească cu zdrobirea sa.
33. Oborâ-i cu sabiia celor ce Te iubesc şi să Te laude toţi cei ce cunosc numele Tău cu cântări”.
34. Şi au lovit războiu; şi au căzut din oastea lui Lisie cinci mii de bărbaţi.
35. Şi, văzând Lisie fuga alor săi şi îndrâznirea jidovilor, şi cum că sânt gata au a trăi, au a muri tare, s-au dus în Antiohiia şi au ales ostaşi, ca, înmulţiţi, iară să vie în Iudeia.
36. Şi au zis Iuda şi fraţii lui: „Iată, s-au zdrobit nepriiatinii noştri, să ne suim acum a curăţi ceale sfinte şi a le înnoi”.
37. Şi s-au adunat toată oastea şi s-au suit în muntele Sionului.
38. Şi au văzut sfinţirea părăsită şi oltariul pângărit şi porţile arse şi prin curţi tufe răsărite, ca în dumbravă sau în munţi, şi cămările preoţeşti surpate.
39. Şi au tăiat vejmintele sale şi au plâns cu plângere mare şi au pus cenuşe pre capul său.
40. Şi au căzut cu faţa la pământ şi au strâgat cu trâmbiţele seamnelor şi au strâgat în ceriu.
41. Atunci au rânduit Iuda bărbaţi, să oştească împrotiva celor ce era în coşteiu, până când vor curăţi ceale sfinte.
42. Şi au ales preoţi fără prihană, | carii avea vreare în leagea lui Dumnezeu. 171v
43. Şi au curăţit ceale sfinte şi au dus pietrile spurcăciunii la loc necurat.
44. Şi au gândit de oltariul arderilor, care să spurcase, ce vor face cu el.
45. Şi le-au venit sfat bun, să-l strâce, ca nu doară să le fie spre ocară, că l-au spurcat limbile şi l-au râsipit.
46. Şi au pus pietrile în muntele casii, în loc cuvios, până când ar veni proroc şi va răspunde pentru eale.
47. Şi au luat pietri întregi după leage; şi au zidit oltariu nou, după cel ce fusease mainte.
48. Şi au zidit ceale sfinte şi ceale ce era în casă dinlontru. Şi casa şi curţile le-au sfinţit.
49. Şi au făcut vase sfinte noao şi au adus sfeacinicul şi oltariul tămâierilor şi masa în bisearică.
50. Şi tămâiare au pus pre oltariu şi au aprins candilele ce era pre sfeaşnic şi lumina în bisearică.
51. Şi au pus pre masă pâni şi au acăţat zaveasele şi au săvârşit toate lucrurile care făcuse.
52. Şi s-au sculat în zori de zio, a cincea şi a doaozecea zi lunii a noao (aceasta e luna Calev), în anul o sută patruzeci şi opt.
53. Şi au adus jârtvă, după leage, pre oltariul arderilor cel nou, care au făcut.
54. După vreamea şi după zioa în care îl spurcase limbile, întru aceaea s-au înoit cu cântări şi cu alăute şi chinice şi cu chimvale.
55. Şi au căzut tot norodul pre faţă şi s-au închinat şi bine au cuvântat în ceriu pre Cel ce le-au sporit. ||
56. Şi au făcut înoirile oltariului opt zile; şi au adus jârtve cu veselie şi jârtvă de mântuire 172r şi de laudă.
57. Şi au împodobit faţa bisearicii cu cununi de aur şi cu pavăjoare. Şi au târnosit porţile şi cămările ceale preoţeşti şi le-au pus în uşi.
58. Şi s-au făcut veselie în norod, mare foarte, şi s-au întors ocara limbilor.
59. *Şi au aşezat Iuda şi fraţii lui şi toată bisearica lui Israil, ca să se ţie zioa înoirii oltariului în vremile sale, din an în an, opt zile, din zio a doaozeci şi cinci a lunii Caliv, cu veselie şi cu bucurie.

*Ioan 10, 22.

60. Şi au zidit în vreamea aceaea Muntele Sionului şi prinprejur ziduri înalte şi turnuri ţapine, ca nu cândva să vie limbile şi să-l calce, precum mai nainte au făcut.

61. Şi au aşezat acolo oaste ca să-l ţie şi l-au întărit a păzi pre Vethsura, ca să aibă norodul tărie în prejma feaţii Idumeii.

Cap 5

Lovit-au Iuda multe limbi hotarâşe; şi pre galaaditeanii şi galileianii cei conăciţi, cu fratele său, Simon, îi sloboade. Şi biruind o dată şi iarăşi pre Timotheiu şi prinzând cetatea Efron, carea nu vrea să-i dea treacere, şi toată partea ei bărbătească ucigând, mai apoi, cu numărul întreg, veaseli să întorc în Muntele Sionului a jârtvui Domnului. Într-aceaea, cei rămaşi povăţuitori în Ierusalim, împrotiva poruncii Iudii oştind asupra limbilor, să taie. Iară Iuda loveaşte Chevron şi Azotul, răsipind bozii lor. |

172v 1. Şi au fost când au auzit limbile prinprejur că s-au zidit oltariul şi jârtvealnicul ca dintâiu, s-au măniiat foarte,

2. Şi cugeta a şteargе neamul lui Iacov, care era între dânşii. Şi au început a-i ucide din norod şi a-i goni.

3. Şi bătea Iuda pre fiii lui Esav în Idumeea şi pre cei ce era în Acravathanie, că încungiura pre israilteani, şi i-au lovit cu rană mare.

4. Şi ş-au adus aminte de răotatea fiilor Vean, carii era norodului spre cursă şi spre sminteală, pândindu-l în cale.

5. Şi s-au închis de el în turnuri şi au apropiiat cătră ei şi i-au anathematizeluit şi au aprins turnurile lor cu foc, cu toţi cei ce era într-însele.

6. Şi au trecut cătră fiii lui Ammon şi au aflat mână tare şi norod mult şi pre Timotheiu, povăţuitoriul lor.

7. Şi au lovit cu ei războaie multe şi i-au zdrobit înaintea lor şi i-au bătut.

8. Şi au prins Gazir cetatea şi featele ei; şi s-au întors în Iudeea.

9. Şi s-au adunat limbile, ceale ce sânt în Galaad, asupra israilteanilor care era în hotarele lor, să-i şteargă. Şi au fugit în coşteiul Datheman.

10. Şi au trimis cărţi la Iuda şi la fraţii lui, zicând: „Adunatu-s-au asupra noastră limbile prinprejur, să ne şteargă.

11. Şi să gătesc a veni şi a prinde coşteiul în care am scăpat. Şi Timotheiu e povăţuitoriu oastei lor.

12. Acum, dară, vino şi ne apucă din mânile lor, că au căzut mulţimea dintre noi.

13. Şi toţi fraţii noştri, carii era în locurile Tuvinului, s-au ucis; şi roabe au dus muierile lor şi născuţii şi jafurile, şi au omorât acolo mai o mie de bărbaţi". ||

173r 14. Şi încă cărţile să cetea, şi, iată, alţi soli au venit din Galileea, cu vejmintele tăiate, vestind după cuvintele aceastea,

15. Zicând: „A să fi adunat asupra sa din Ptolomaida şi din Tir şi din Sidon; şi s-au umplut toată Galileea de cei de alt neam, ca să ne mistuiască".

16. Şi cât au auzit Iuda şi norodul cuvintele aceastea, s-au adunat bisearică mare a gândi ce vor face fraţilor săi, carii era în năcaz şi să bătea de la aceia.

17. Şi au zis Iuda lui Simon, frăţine-său: „Aleage-ţi bărbaţi şi mergi şi izbăveaşte fraţii tăi în Galileea, iară eu şi fratele mieu Ionathan ne vom duce în Galaadite".

18. Şi au lăsat pre Iosif, fiiul Zahariii, şi pre Azarie, povăţuitoriu norodului, cu ceaeaalaltă oaste în Iudeea, spre pază.

19. Şi le-au poruncit, zicând: „Povăţuiţi norodul acesta şi să nu sloboziţi războiu asupra limbilor, până când ne vom întoarce".

20. Şi au împărţit lui Simion bărbaţi trii mii, să meargă în Galileea, iară Iudei opt mii, în Galaadite.

21. Şi s-au dus Simion în Galileea şi au lovit războaie multe cu limbile. Şi s-au zdrobit limbile de cătră faţa lui şi i-au gonit până la poarta

22. Ptolomaidii. Şi au căzut dintre limbi ca trii mii de bărbaţi şi au luat jafurile lor.

23. Şi au luat pre cei ce era în Galileea şi în Arvati, cu muierile şi născuţii şi cu toate ce avea, şi i-au adus în Iudeea, cu veselie mare.

24. Şi Iuda Macaveul şi Ionathan, fratele lui, au trecut Iordanul şi s-au dus cale de trii zile prin pustie.

25. Şi i-au întâmpinat navotheii şi i-au trimis în pace şi au povestit lui toate ceale ce să întâmplase fraţilor lor în Galaadite.
26. Şi pentru că mulţi dintr-înşii sânt prinşi în Varasa şi în Vosor şi în Alimis şi în Casfor | şi Magheth şi în Carnaim, aceastea toate cetăţi sânt întărite şi mari, 173v
27. Ci şi în cealeaalalte cetăţile Galaaditidei să ţin prinşi şi pre mâne au rânduit a râdica războiu cetăţilor acestora şi a-i prinde şi a-i ştearge într-o zi.
28. Şi au întors Iuda şi oastea lui calea spre pustiia Vosorului degrabă şi au cuprins cetatea. Şi au ucis toată partea bărbătească în ascuţitul sabiii şi au luat toate jafurile lor şi o au aprins cu foc.
29. Şi s-au sculat de acolo noaptea şi să ducea până la cetate.
30. Şi au fost dimineaţa, rădicând ochii săi, iată norod mult, căruia nu era număr, purtând scări şi unealte, ca să prinză cetatea şi să-i bată.
31. Şi au văzut Iuda că au început războiul; şi strâgarea războiului s-au suit la ceriu ca trâmbiţa şi strâgare mare din cetate.
32. Şi au zis oastei sale: „Oştiţi astăzi pentru fraţii voştri!"
33. Şi au venit cu trii rânduri după ei şi au strâgat cu trâmbiţele şi au strâgat cu rugăciune.
34. Şi au cunoscut tabăra lui Timothei că e Macavei; şi au fugit de cătră faţa lui şi i-au lovit cu bătaie mare; şi au căzut în zioa aceaea dintr-înşii mai opt mii de bărbaţi.
35. Şi s-au întors Iuda în Masfa şi o au bătut şi o au prins. Şi au ucis toată partea ei bărbătească şi au luat jafurile ei şi o au aprins cu foc.
36. De acolo s-au dus şi au prins Casvonul şi Maghethul şi Vosorul şi cealeaalalte cetăţile Galaaditidei.
37. Iară după cuvintele aceastea, au adunat || Timothei altă oaste şi au pus tabăra 174r
împrotiva Rafon, preste repegiune.
38. Şi au trimis Iuda a iscodi oastea. Şi i-au vestit, zicând: „Că s-au adunat cătră el toate limbile care sânt împrejurul nostru, oaste multă foarte.
39. Şi pre arapi i-au numit spre ajutoriu loruş şi au pus tabără preste răpejune, gătiţi a veni cătră tine la războiu". Şi s-au dus Iuda spre întâmpinarea lor.
40. Şi au zis Timothei căpeteniilor oastei sale: „Deacă să va apropiia Iuda şi oastea lui la răpegiunea apei, de va treace cătră noi întâiu, nu l-om putea suferi, că, putând, va putea asupra noastră.
41. Iară de să va teame a treace şi va pune tabăra preste râu, să înotăm la ei şi vom birui asupra lor".
42. Şi cât s-au apropiiat Iuda de răpegiunea apei, au aşezat pre scriitorii norodului lângă răpegiune şi le-au poruncit, zicând: „Nici un om veţi lăsa, ci vie toţi la războiu".
43. Şi au trecut la dânşii întâiu, şi tot norodul după el. Şi s-au zdrobit toate limbile de cătră faţa lor; şi au lepădat armele sale şi au fugit la bozul care era în Carnaim.
44. Şi au cuprins cetatea aceaea şi bozul l-au aprins cu foc, cu toţi cei ce era într-însul. Şi s-au smerit Carnaim şi n-au putut suferi înaintea feaţii Iudei.
45. Şi au adunat Iuda pre toţi israiliteanii carii era în Galaaditide, de la cel mai mic până la cel mai mare, şi muierile lor şi născuţii şi oaste mare foarte, ca să vie în pământul Iudei.
46. Şi au venit până la Efron. Şi această ce|tate mare, pusă întru întrare, întărită foarte, 174v
şi nu era a să abate de la ea dreapta sau stânga, ci prin mijloc era calea.
47. Şi s-au închis cei din cetate şi au astupat porţile cu pietri. Şi au trimis la ei Iuda cu cuvinte de pace,
48. Zicând: „Să treacem prin pământul vostru, ca să meargem la pământul nostru. Şi nime nu vă va vătăma, numai cu picioarele vom treace". Şi nu vrea a le deşchide.
49. Şi au poruncit Iuda a vesti în tabără să se apuce fieştecarele în locul ce era.
50. Şi s-au apucat bărbaţii tăriii şi au bătut cetatea aceaea toată zioa şi toată noaptea şi s-au dat cetatea în mâna lui.
51. Şi au omorât toată partea bărbătească în ascuţitul sabiii şi o au desrădăcinat şi au luat jafurile ei şi au trecut prin toată cetatea preste cei omorâţi.
52. Şi au trecut Iordanul în câmpul mare, împrotiva feaţii Vethsam.
53. Şi era Iuda adunând pre cei mai de pre urmă şi îndemna norodul prin toată calea, până când au venit la pământul Iudei.
54. Şi s-au suit în Muntele Sionului, cu veselie şi cu bucurie, şi au adus arderi de tot, că nime dintr-înşii nu căzuse până când s-au întors în pace.
55. Şi în zilele în care era Iuda şi Ionathan în pământul Galaad şi Simon, fratele lui, în Galileea, împrotiva feaţii Ptolomaidei,

56. Auzit-au Iosiv, fiiul lui Zaharie, şi Azarie, căpeteniia tăriii, lucrurile ceale bune purtate şi războaiele ce s-au făcut,

57. Şi au zis: „Să ne facem şi noi nume şi să meargem a oşti asupra limbilor care sânt împrejurul nostru”.

175r 58. Şi au poruncit celor ce era în oastea sa || şi s-au dus în Iamniia.

59. Şi au ieşit Gorghie din cetate şi bărbaţii lui întru întimpinarea lor, spre bătaie.

60. Şi au fost goniţi Iosif şi Azarie până la hotarele Iudei. Şi au căzut în zioa aceaea, din norodul lui Israil, la doao mii de bărbaţi şi au fost fugă mare în norod,

61. Căci că n-au auzit pre Iuda şi pre fraţii lui, socotind că tare să vor purta.

62. Iară ei nu era din sămânţa bărbaţilor acelora prin carii s-au făcut mântuire în Israil.

63. Şi bărbaţii Iudei s-au mărit foarte înaintea a tot Israilul şi a tuturor limbilor, unde să auzea numele lor.

64. Şi s-au adunat cătră dânşii, norocite strâgând.

65. Şi au ieşit Iuda şi fraţii lui şi bătea pre fiii lui Isav în pământul care e spre austru. Şi au bătut Chevron şi featele ei şi zidurile ei, şi turnurile le-au aprins cu foc prinprejur.

66. Şi au purces tabăra, să se ducă la pământul celor de alt neam; şi străbătea Samariia.

67. În zioa aceaea au căzut preoţii în războiu, când vreau tare a face, când, fără sfat, ies la războiu.

68. Şi s-au abătut Iuda în Azot, la pământul celor de alt neam, şi au surpat oltarele lor, şi chipurile dumnezeilor lor ceale cioplite le-au ars cu foc; şi au prins jafurile cetăţii şi s-au întors la pământul Iudei.

Cap 6

Antiohul, împins de la cetatea cea bogată Elimaiede, au venit în Vavilon. Acolo, auzind nenorocirile care pătimise ai săi în Iudeea, au căzut de întristare în boală de moarte,
175v *mărturisindu-să aceasta a i să fi întâmplată | pentru necredinţa ce lucrase asupra jidovilor. Carele acolo murind, şi Iuda cetatea Ierusalimului conocind, următoriul lui, fiiul Antiohul Evpator zis, adunând asupra Iudei preaputearnică oaste, nu l-au putut învinge. Şi Eleazar, ucigând cel mare elefant, de la acelaş apăsându-să, au murit. Iară împăratul, conocind Ierusalimul, să chiiamă îndărăpt de Lisiia. Ci după jurata pace, nu ţâne jurământul.*

1 Şi împăratul Antiohul umbla prin ţinuturile din sus, şi au auzit a fi cetatea Elimaide în Persida, vestită foarte şi bogată cu argint şi cu aur,

2 Şi bisearica într-însa bogată foarte; şi acolo acoperemânturi de aur şi platoşe şi pavezele care au lăsat Alexandrul lui Filip, împăratul Machedon, carele au împărăţit întâi în ţara grecească.

3. Şi au venit şi căuta să prinză cetatea şi să o prădeaze, şi n-au putut, că s-au cunoscut cuvântul celor din cetate.

4. Şi s-au sculat spre războiu şi au fugit de acolo şi s-au dus cu întristare mare şi s-au întors în Vavilon.

5. Şi au venit carii îi vestea în Perside că au fugit taberile ceale din Iudeea,

6. Şi că s-au dus Lisie, cu puteare tare, întâiu, şi au fugit de cătră faţa jidovilor şi au biruit cu armele şi cu puterile şi cu jafuri multe, care au luat din taberile ceale ce au tăiat; ||

176r 7. Şi căci că au surpat urăciunea, carea zidise preste oltariul ce era în Ierusalim, şi sfinţeniia, ca dintâi, au încungiurat cu ziduri înalte, ci şi Vethsura, cetatea sa.

8. Şi au fost cât au auzit împăratul cuvintele aceastea, s-au spăimântat şi s-au clătit foarte. Şi au căzut în pat şi au căzut întru întristare, că nu i s-au făcut precum gândea.

9. Şi era acolo în multe zile, că s-au înoit în el întristare mare şi au gândit că va muri.

10. Şi au chemat toţi priiatinii săi şi le-au zis: „Depărtatu-s-au somnul de la ochii miei şi m-am povârnit şi am căzut cu inima pentru grije.

11. Şi am zis în inima mea: «La câtă supărare am agiuns şi la ce valuri de întristare în carea sânt acum, cel ce eram veasel şi iubit întru putearea mea!

12. Iară acum îm aduc aminte de răotăţile care am făcut în Ierusalim, de unde am luat toate jafurile ceale de aur şi de argint care era într-însul şi am trimis a lua pre lăcuitorii Iudei fără pricină.

13. Cunoscut-am, dară, că pentru aceaea m-au aflat răotăţile aceastea. Şi, iată, pieiu de mare întristare în ţară streină»”.

14. Şi au chemat pre Filip, unul dintre priiatinii săi, şi l-au rânduit preste toată împărăţiia sa.
15. Şi i-au dat cunună şi platoşa sa şi inelul, ca să aducă pre Antiohul, fiiul său, şi să-l crească şi să împărăţască.
16. Şi au murit acolo Antiohul împăratul, în anul o sută patruzeaci şi noao. |
17. Şi au cunoscut Lisie că au murit împăratul şi au rânduit a împărăţi pre Antiohul, fiiul 176v
lui, pre care l-au crescut tinăr; şi au chemat numele lui Evpator.
18. Şi cei din cetate închisease pre Israil împrejurul celor sfinte şi căuta lor ceale reale pururea şi tăriia limbilor.
19. Şi au gândit Iuda a-i pierde. Şi au chemat tot norodul, ca să-i conocească.
20. Şi au venit împreună şi i-au conocit în anul o sută cinzeci şi au făcut şanţuri şi grămăzi.
21. Şi au ieşit cariiva dintre cei conociţi şi s-au împreunat cu ei nişte necredincioşi din Israil,
22. Şi s-au dus la împăratul şi au zis: „Până când nu faci judecată şi să izbândeşti fraţii noştri?
23. Noi am judecat a sluji tătâni-tău şi a umbla în poruncile lui şi a asculta de aşezământurile lui.
24. Şi fiii norodului nostru, pentru aceaea, s-au streinat de la noi; şi oricarii să afla între noi s-au omorât, şi moşiile noastre să răpea.
25. Şi nu numai cătră noi şi-au întins mâna, ci şi spre toate hotarele noastre.
26. Şi, iată, s-au pus astăzi la coşteiul Ierusalimului, să-l cuprinză, şi cetatea Vethsura o au întărit.
27. Şi, de nu-i vei întimpina mai curând, mai mari decât aceastea vor face şi nu-i vei putea dobândi".
28. Şi s-au mâniiat împăratul cât au auzit aceastea şi au chemat pre toţi prietinii săi şi căpeteniile oastei sale şi pre cei ce era || preste călăraşi. 177r
29. Ci şi dintre alte ţărî şi din ostroavele mării au venit cătră el oaste năimite.
30. Şi era numărul oastei lui, pedestraşi o sută de mii şi elefanţi treizeci şi doi, învăţaţi la războiu.
31. Şi au venit prin Idumeea şi s-au apropiat de Vethsura; şi au bătut zile multe şi au făcut grămăzuri şi au ieşit şi le-au aprins cu foc şi au bătut bărbăteaşte.
32. Şi s-au depărtat Iuda de la cetate şi au pornit tabăra cătră Vethzacaram, împrotiva taberii împăratului.
33. Şi s-au sculat împăratul până-n zio şi au deşteptat oastea spre pornire împrotiva călii Vethzacaram. Şi s-au gătit oastele spre războiu şi cu trâmbiţele au cântat.
34. Şi elefanţilor le-au arătat sânge de strugure şi de mure, ca să-i agerească spre războiu.
35. Şi au împărţit fiarele prin mii; şi au stătut lângă fieştecare elefant o mie de bărbaţi în platoşe lănţuite şi coifuri de aramă în capetele lor, şi cinci sute de călăraşi aleşi fieştecăriia fiară era rânduiţi.
36. Aceştia, mai înainte de vreame, oriunde era fiara, acolo era; şi oriîncătro să ducea, să ducea şi nu să depărta de la ea.
37. Ci şi turnuri de lemn preste ei întărite, acoperind peste fieştecarea fiară; şi peste eale, grămăzi; şi preste fieştecarea, bărbaţi de tărie, triizeci şi doi, carii oştea deasupra, şi indiianul, meaşterul fiarăi.
38. Şi ceiaalalţi călăraşi, dincoace şi dincolea, i-au aşezat în doao părţi, cu trâmbi|ţele 177v
a porni oastea şi a îndemna pre cei împăţoraţi în miile ei.
39. Şi cât au strălucit soarele în pavezele ceale aurite şi de aramă, au strălucit munţii de cătră eale şi au sclipit ca fălinarii cei de foc.
40. Şi s-au împărţit şi s-au întins o parte a oastei împăratului prin munţi înalţi, şi alta prin locuri şesuri; şi mergea cu pază şi cu rânduială.
41. Şi să cutremura toţi lăcuitorii pământului de glasul mulţimei şi de păşirea gloatei şi de sunetul armelor, că era oastea mare foarte şi tare.
42. Şi s-au apropiat Iuda şi oastea lui la războiu; şi au căzut din oastea împăratului şase sute de bărbaţi.
43. Şi au văzut Eliazar, fiiul lui Savra, pre una dintre fiare împlătoşată cu platoşele împăratului; şi era înaltă preste cealeaalalte fiare. Şi i s-au părut că într-însa ar fi împăratul.
44. Şi s-au dat pre sine, ca să izbăvească pre norodul său şi să-şi dobândească nume veacinic.
45. Şi au alergat cătră ea cu îndrăznire în mijlocul miii şi omorând de-a dreapta şi de-a stânga, şi cădea de la el încoace şi încolo.
46. Şi s-au dus supt picioarele elefantului şi s-au pus supt el şi l-au ucis. Şi au căzut la pământ preste el şi au murit acolo.

47. Şi, văzând putearea împăratului şi pornirea oastei lui, s-au întors de către ei.
178r 48. Iară tabăra împăratului s-au suit împro||tiva lor, în Ierusalim, şi au pus tabăra împăratului la Iudeea şi la Muntele Sionului.
49. Şi au făcut pace cu cei ce era în Vethsura. Şi au ieşit din cetate, că nu le era acolo hrană celor închişi, că era simbetele locului.
50. Şi au cuprins împăratul Vethsura şi au rânduit acolo pază a o ţinea.
51. Şi au întors tabăra către locul sfinţeniii multe zile. Şi au aşezat acolo şanţuri şi grămăzuri şi săgeţi de foc şi turnuri a arunca pietri şi ascuţituri şi scorpii a arunca săgeţi şi praştii.
52. Şi au făcut şi aceia grămăzi în prejma grămăzilor lor şi au oştit zile multe.
53. Iară hrană nu era în cetate, căci că a şeaptelea an era, şi cei ce rămăsease în Iudeea dintre limbi mistuise rămăşiţele lor, ce să pusease.
54. Şi au rămas întru ceale sfinte puţini bărbaţi, că-i biruise foametea; şi s-au râsipit fieştecarele la locul său.
55. Şi au auzit Lisie că Filip, pre care rânduise împăratul Antiohul, încă trăind, să crească pre Antiohul, fiiul său, şi să împărăţască,
56. Că s-ar fi întors din Perside şi din Media şi oastea carea să dusease cu el, şi cum că cerca a cuprinde trebile împărăţiii.
57. Au grăbit a să duce şi a zice către împăratul şi către voievozii oastei: „În toate zilele scădem şi hrană noao puţână iaste, şi locul care-l conocim e întărit şi datorie avem a rândui despre împărăţie.
58. Acum, dară, să dăm dreaptele oamenilor acestora şi să facem cu ei pace şi cu tot neamul lor. |
178v 59. Şi să le rânduim să umble în legiuitele sale, ca dintâi, că pentru legiuitele sale, care le-am urgisit, s-au mâniiat şi au făcut toate aceastea”.
60. Şi au plăcut cuvântul înaintea împăratului şi a căpeteniilor şi au trimis la ei a face pace şi o au priimit.
61. Şi s-au jurat lor împăratul şi căpeteniile, şi au ieşit din tărime.
62. Şi au întrat împăratul în Muntele Sionului şi au văzut tărimea locului şi au rupt mai curând jurământul care jurase; şi au poruncit a strâca zidul prinprejur.
63. Şi s-au depărtat grăbind şi s-au întors în Antiohia şi au aflat pre Filip stăpânind cetatea; şi au oştit asupra lui şi au prins cetatea.

Cap 7

Dimitrie, fiiul Seleuchii, ucigând pre Antiohul şi Lisiia, dobândeaşte împărăţia părinţilor săi. Carele, pârât fiind către el Iuda Macaveiu, trimite pre voievodul Vachidem şi pre pârâtul Alchim, preot rânduit a năcăji pre fiii lui Israil. Ci, neputând birui asupra Iudei, s-au trimis de la împăratul Nicanor, carele, ca şi cei dintâi, neputând cu vicleşug, cu putearea năvălind spre Iuda, o dată şi iarăş de el au fost biruit. Şi, după ce s-au trimis către Dumnezeu rugăciune, cu toată oastea sa au fost ucis, tăindu-să capul lui şi dreapta, carea, batjocorind jârtvele jidovilor, cu trufie asupra locului celui sfânt o înălţase. A căruie biruinţe zioa preste an vestită ||
179r *jidovilor să rânduiaşte.*

1. În anul o sută cinzeci şi unul au ieşit Dimitrie, fiiul Seleuchii, din cetatea Romii şi s-au suit cu puţâni oameni la cetatea de mare şi au împărăţit acolo.
2. Şi au fost cât au întrat întru împărăţia părinţilor săi, au apucat oastea pre Antiohul şi Lisiia, ca să-i aducă la el.
3. Şi lucrul lui i s-au cunoscut şi au zis: „Să nu-m arătaţi faţa lor”.
4. Şi i-au ucis oastea şi au şezut Dimitrie pre scaunul împărăţiii sale.
5. Şi au venit la el oameni vicleani şi necredincioşi din Israil, şi Alchim, povăţuitoriul lor, care vrea a fi preot.
6. Şi au pârât norodul către împăratul, zicând: „Pierdut-au Iuda şi fraţii lui pre toţi priiatinii tăi, şi pre noi ne-au răsipit din ţara noastră.
7. Acum, dară, trimite om căruia crezi, să meargă şi să vază toată pustiirea carea ne-au făcut noao şi ţânuturilor împăratului şi să cearte pre toţi prietinii lui şi pre ajutătorii lor”.
8. Şi au ales împăratul dintre priiatinii săi pre Vahide, carele stăpânea preste râul cel mare, întru împărăţie, şi credincios împăratului, şi l-au trimis

9. Să vază pustiirea ce-au făcut Iuda. Ci şi pre necredinciosul Alchim l-au rânduit preot şi i-au poruncit a face izbândire spre fiii lui Israil.
10. Şi s-au sculat şi au venit cu oaste mare la pământul Iudei şi au trimis soli şi au grăit către Iuda şi către fraţii lui cu cuvinte de pace întru vicleşug. |
11. Şi n-au luat aminte cuvintele lor, că au văzut cum că au venit cu oaste mare. 179v
12. Şi s-au adunat către Alchim şi Vachide adunare de scriitori, a cerca ceale dreapte.
13. Şi cei dintâiu, assideii, carii era între fiii lui Israil, şi cerca de la ei pace,
14. Că au zis: „Om preot din sămânţa lui Aaron au venit, nu ne va încelui".
15. Şi au grăit cu ei vorbe de pace şi s-au jurat lor, zicând: „Nu vă vom aduce rău voao, nici priiatinilor voştri".
16. Şi au crezut lui. Şi au apucat dintre ei şasezeci de bărbaţi şi i-au ucis într-o zi, după cuvântul ce e scris:
*Psalm 78, 1, 2, 3. 17. *„Trupurile sfinţilor Tăi şi sângele lor l-au vărsat împrejurul Ierusalimului şi nu era cine să-i îngroape".
18. Şi au cuprins frica şi cutremurul pre tot norodul, că au zis: „Nu e adevăr şi judecată într-înşii, că au trecut rânduiala şi jurământul care au jurat".
19. Şi au pornit Vachide tabăra către Ierusalimul şi o au pus în Vethzeca. Şi au tremis şi au apucat mulţi dintre cei ce fugise de la sine şi pre oricarii din norod i-au omorât şi într-un puţu mare i-au aruncat.
20. Şi au încredinţat împărăţia lui Alchim şi au lăsat cu el agiutoriu spre ajutoriu lui. Şi s-au dus Vachide la împăratul.
21. Şi destul lucra Alchim pentru căpeteniia preoţiii sale.
22. Şi s-au adunat către el toţi cei ce turbura norodul său şi au dobândit pământul Iudei şi au făcut rană mare în Israil.
23. Şi au văzut Iuda toate realele care au făcut Alchim şi cei ce era cu el fiilor | | lui Israil, 180r
cu mult mai multe decât limbile.
24. Şi au ieşit la toate hotarele Iudei prinprejur şi au făcut izbândire asupra oamenilor fugaşi şi au încetat a mai ieşi prin ţară.
25. Şi au văzut Alchim că au biruit Iuda şi cei ce era cu el. Şi au cunoscut că nu-i poate sprijini şi s-au înturnat la împăratul şi i-au pârât de multe nelegiuiri.
*2 Macav. 15, 1. 26. *Şi au tremis împăratul pre Nicanor, unul dintre căpeteniile ceale mai cinstite, carele era lucrând nepriatenii împrotiva lui Israil, şi i-au poruncit a prăpădi norodul.
27. Şi au venit Nicanor în Ierusalim cu oaste mare şi au tremis către Iuda şi către fraţii lui cuvinte de pace cu vicleşug,
28. Zicând: „Nu fie războiu între mine şi între voi; veni-voiu cu oameni puţâni, să văz feaţele voastre cu pace".
29. Şi au venit la Iuda şi s-au închinat împreună cu pace; şi vrăjmaşii era gata a răpi pre Iuda.
30. Şi s-au cunoscut Iudei cuvântul, că cu vicleşug venise la el. Şi s-au înfricoşat de către el şi n-au mai vrut a vedea faţa lui.
31. Şi au cunoscut Nicanor că s-au golit sfatul lui şi au ieşit spre întâmpinarea Iudei la războiu, lângă Cafarsalama.
32. Şi au căzut din oastea lui Nicanor mai cinci mii de bărbaţi şi au fugit în cetatea lui David.
33. Şi, după cuvintele aceastea, s-au suit Nicanor în Muntele Sionului şi au ieşit dintre preoţii norodului a i să închina cu pace şi a-i arăta arderile de tot, carele să aducea pentru împăratul. |
34. Şi, bajocorindu-i, i-au urgisit şi i-au pângărit şi le-au grăit trufaşu. 180v
35. Şi s-au jurat cu mânie, zicând: „De nu să va da Iuda şi oastea lui în mânile meale îndată, deacă mă voiu întoarce în pace, voiu aprinde casa aceasta". Şi au ieşit cu mânie mare.
36. Şi au întrat preoţii şi au stătut înaintea feaţii oltariului şi a bisericii şi, plângând, au zis:
37. „Tu, Doamne, ai ales casa aceasta a să chema numele Tău într-însa, ca să fie casa rugăciunii şi a ascultării norodului Tău.
38. Fă izbândire în omul acesta şi în oastea lui, şi să cază de sabie! Adă-Ţi aminte de blăstămurile lor şi nu le da lor să rămâie!"
39. Şi au ieşit Nicanor din Ierusalim şi au pus tabăra la Vethoron şi l-au întimpinat oastea Siriii.

40. Şi Iuda au pus în Adarsa cu trii mii de bărbaţi. Şi s-au rugat Iuda şi au zis:
41. *„Cei ce era trimişi de la împăratul Sinaheriv, Doamne, pentru că Te-au blăstămat, au ieşit îngerul şi au lovit dintr-înşii o sută optzeci şi cinci de mii. *4 Împăr. 19, 35. Tovie 1, 21.
42. Aşea sfărâmă oastea aceasta înaintea noastră, astăzi; şi să ştie ceiaalalţi că rău au grăit asupra celor sfinte ale Tale. Şi îl judecă după răotatea lui". Ecli 48, 24. Isaie 37, 36.
43. Şi au lovit oastele războiu în zioa lunii adar a triisprăzeacea şi s-au zdrobit tabăra lui Nicanor şi au căzut el întâiu în războiu. 2 Mac. 8, 19.
181r 44. Şi cât au văzut oastea lui că căzuse Nicanor, au lepădat armele sale şi au || fugit.
45. Şi i-au gonit cale de o zi, de la Adazer până când vii în Gazara, şi cu trâmbiţele au cântat după ei, cu însămnări.
46. Şi au ieşit din toate coşteaiele Iudei prinprejur şi-i vântura cu coarnele şi iară să întorcea cătră ei; şi au căzut toţi de sabie şi nu s-au lăsat dintr-înşii nici unul.
47. Şi au luat jafurile lor spre pradă. Şi capul lui Nicanor l-au ciontat, şi dreapta lui, carea o întinsease trufaş, şi le-au adus şi le-au spânzurat în prejma Ierusalimului.
48. Şi s-au veselit norodul foarte şi au petrecut zioa aceaea cu veselie mare.
49. Şi au rânduit a să ţinea în toţi anii zioa aceasta, a lunii adar triisprăzeacea.
50. Şi au tăcut pământul Iudei puţine zile.

Cap 8

Iuda, auzând cea mult numită veastea râmleanilor şi putearea carele aici să numără, trimiţând soli, legătură cu ei loveaşte, ca, supt acoperemântul lor, jidovii de jugul grecilor să se sloboază. Iară râmleanii trimit Iudei scrisoarea lovitei togmiri, în lespezi de aramă săpată, carea aici să însămnează.

1. Şi au auzit Iuda numele râmleanilor, că sânt putearnici cu tăriia şi să aşază spre toate ceale ce să cer de la dânşii şi oricarii s-au apropiiat de dânşii au aşezat cu ei priiatenii şi că sânt putearnici cu vârtutea.
181v 2. Şi au auzit războaiele lor şi puterile ceale bune care au făcut în Galaţiia, că i-au | biruit şi i-au dus supt dajde.
3. Şi câte au făcut în ţinutul Işpanii, şi cum că, supt biruinţa sa, au supus argintul şi aurul care sânt acolo şi au stăpânit tot locul cu sfatul său şi cu răbdarea,
4. Şi locurile care era de la ei departe foarte; şi împăraţii carii venise preste ei de la marginile pământului i-au zdrobit şi i-au lovit cu rană mare, iară ceiaalalţi le dau dajde în toţ anii.
5. Şi pre Filip şi pre Perseanul, împăratul cheteilor, şi pre ceiaalalţi carii asupra lor dusease armele i-au zdrobit în războiu şi i-au biruit.
6. Şi pre Antiohul cel Mare, împăratul Asiii, care râdicase războiu asupra lor, având o sută şi doaozeci de elefanţi şi călăraşi şi căruţe şi oaste mare foarte, zdrobit de dânşii;
7. Şi că l-au prins viu şi i-au aşezat să dea el şi cei ce vor împărăţi după el dajde mare şi să deaie chizeaşu şi aşezământ,
8. Şi ţânutul indilor, şi medeanii şi lideanii din ţărâle lor ceale mai bune. Şi luund acealea de la ei, le-au dat Evmenului împăratului;
9. Şi că cei ce era la Helledam au vrut a să duce şi a-i lua; şi s-au înştiinţat cuvântul cestora.
10. Şi au trimis cătră ei un voievod şi au oştit asupra lor; şi au căzut dintre ei mulţi, şi roabe au dus muierile lor şi fiii şi i-au apucat şi pământul lor l-au moştenit şi au strâcat zidurile lor şi în robie i-au supus până într-această zi.
182r 11. Şi cealeaalalte împărăţii şi ostroave || care cândva stăpânise împrotiva lor, le-au râsipit şi supt biruinţa sa le-au supus.
12. Iară cu priiatinii săi şi carii avea într-înşii odihnă au ţânut priiateniia şi au biruit împărăţiile ceale de aproape şi ceale de departe, că oricarii auziia numele lor să temea de ei.
13. Iară cărora vrea a le fi cu ajutoriu să împărăţască, împărăţea, iară pre carii vrea din împărăţie îi surpa. Şi s-au înălţat foarte.
14. Şi întru toate aceastea nime nu purta cunună, nici să îmbrăca cu urşinic ca să se mărească într-însul.
15. Şi pentru că curte ş-au făcut şi în toate zilele sfătuia trii sute şi doaozeci, sfat ţiind pururea despre mulţime, ca ceale vreadnice să poarte.

16. Şi încredinţază unui om sfatul său, prin fieştecare an, a stăpâni tot pământul său şi toţi ascultă de unul; şi nu iaste pizmă, nici râvnă între ei.
17. Şi au ales Iuda pre Evpolemul, fiiul lui Ioan, fiiului Iacov, şi pre Iazon, fiiul lui Eliazer, şi i-au tremis la Roma, a togmi cu dânşii priiatenie şi soţire,
18. Şi să ia de la ei giugul grecilor, că au văzut că spre robie apasă împărăţiia lui Israil.
19. Şi s-au dus la Roma cale multă foarte şi au întrat în curte şi au zis:
20. „Iuda Macaveul şi fraţii lui şi norodul jidovilor ne-au trimis la voi a face soţire şi pace şi a ne scrii soţii şi priiatinii voştri".
21. Şi au plăcut cuvântul înaintea lor.
22. Şi aceasta s-au scris îndărăpt, carea o au scris în tăbli de aramă şi o au tremis în Ierusalim, să fie acolo la ei pomeni|rea păcii şi a soţirii: 182v
23. „Bine fie râmleanilor şi neamului jidovesc, pre mare şi pre uscat în veac, şi sabie şi vrăjmaşul departe fie de la ei!
24. Că de va sta întâiu războiu râmleanilor au tuturor soţiilor lor în toată domnia lor,
25. Ajutoriu va aduce neamul jidovesc precum vreamea va arăta, cu inimă plină.
26. Şi ostaşilor nu le vor da, nici le vor sluji, grâu, arme, bani, corăbii, precum au plăcut râmleanilor; şi vor păzi poruncile lor, nimic de la ei luând.
27. Iară aseamenea şi neamului jidovesc, de să va întâmpla întâi războiu, vor ajuta râmleanii din inimă, precum le va îngădui vreamea.
28. Şi ajutătorilor nu li să va da grâu, arme, bani, corăbii, precum au plăcut râmleanilor; şi vor păzi poruncile lor fără vicleşug".
29. După cuvintele aceastea au rânduit râmleanii neamului jidovesc.
30. Iară după cuvintele aceastea, de vor vrea ceştia au ceia a adaoge au a lua ceva cătră aceastea, vor face dintru înţeleagerea sa, şi orice vor adaoge sau vor scădea întărite vor fi.
31. Ci şi pentru răotăţile care Dimitrie împăratul au făcut asupra lor, am scris lui, zicând: «Pentru ce ai îngreoiat giugul tău preste priiatinii noştri şi soţii jidovi?
32. Deci, de vor mai veni la noi asupra ta, vom face judecată şi vom oşti cu tine pre mare şi pre pământ»".

Cap 9

Lui Vahide şi Alchim, împrotiva Iudei de || Dimitrie trimişilor, Iuda, cu puţânică oaste tare 183r
împrotivindu-să, să ucide şi să jeleaşte. Şi greu năcăjiţilor celor credincioşi israiliteani, fratele
lui, Ionathan, în locul lui să rânduiaşte. Carele, pentru moartea lui Ioan, frăţine-său, loveaşte
pre fiii lui Iamvri în nuntă. Şi iarăşi, lovind din oastea lui Vahide o mie de bărbaţi, Alchim,
pentru necurata asupra sfântului loc lucrare, lovit de la Dumnezeu cu gută, au murit.
Ci şi Vahide nici cu vicleşug, nici cu sâla putând a pierde pre Ionathan, făcând cu el
pace s-au dus, nici s-au mai întors în Iudeea.

1. Intr-aceaea, cât au auzit Dimitrie că au căzut Nicanor şi oastea lui în războiu, au pus pre Vahide şi pre Alchim iarăş a-i trimite în Iudeea, şi cornul cel drept cu ei.
2. Şi s-au dus pre calea carea duce în Galgala şi au pus tabăra în Masaloth, carea iaste în Arveali, şi o au cuprins şi au omorât multe suflete de oameni.
3. În luna dintâiu a anului o sută patruzeci şi doi au pus oastea spre Ierusalim.
4. Şi s-au sculat şi s-au dus în Verea doaozeci de mii de bărbaţi şi doao mii de călăraşi.
5. Şi Iuda pusease tabăra în Laisa şi trii mii de bărbaţi aleşi cu el.
6. Şi au văzut mulţimea oastei că sânt mulţi şi s-au temut foarte; şi mulţi s-au tras din tabără şi n-au rămas dintr-înşii fără opt sute de bărbaţi.
7. Şi au văzut Iuda că au scăzut oastea sa şi războiul îl silea şi s-au frământ cu inima, | că 183v
nu avea vreame a-i aduna, şi s-au slăbănogit.
8. Şi au zis celor rămaşi: „Să ne sculăm şi să meargem la protivnicii noştri, de vom putea oşti împrotiva lor".
9. Şi-l apăra, zicând: „Nu vom putea, ci să ne izbăvim sufletele noastre acum şi să ne întoarcem la fraţii noştri şi atunci vom oşti asupra lor, iară noi puţâni sântem".
10. Şi au zis Iuda: „Departe fie a face aceasta, să fugim de ei, şi de s-au apropiiat vreamea noastră, să murim întru tărie pentru fraţii noştri şi să nu agonisim vinovăţie slavei noastre".
11. Şi au pornit oaste din tabără şi le-au stătut întru întâmpinare. Şi s-au despărţit călăraşii în doao părţi şi prăştiitorii şi săgetătorii mergea înaintea oastei, şi toţi cei putearnici de bătaia dintâi,

12. Iară Vahide era în cornul drept; şi s-au apropiat mulţimea de amândoao părţile şi strâga cu trâmbiţele.
13. Şi au strâgat şi cei ce era din partea Iudei, şi ei, şi s-au clătit pământul de glasul oastelor; şi s-au lovit războiu de dimineaţa până sara.
14. Şi au văzut Iuda că e mai ţapână partea oastei lui Vahide de-a dreapta şi s-au împreunat cu el toţi cei statornici cu inima.
15. Şi s-au zdrobit dreapta parte de la ei şi i-au gonit până la muntele Azotului.
16. Şi cei era în cornul stâng au văzut că s-au zdrobit cornul drept şi au urmat după Iuda şi după cei ce era cu el dindărăpt.
17. Şi s-au îngreoiat războiul şi au căzut răniţi mulţi din ceştia şi din ceia.
18. Şi Iuda au căzut, şi ceiaalalţi au fugit.
184r 19. Şi Ionathan şi Simon au luat pre Iuda, fra||tele său, şi l-au îngropat în mormântul părinţilor săi, în cetatea Modin.
20. Şi l-au plâns tot norodul lui Israil cu plângere mare şi jelea zile multe.
21. Şi au zis: „Cum au căzut cel putearnic, cel ce mântuia pre norodul lui Israil?"
22. Şi cealeaalalte cuvinte a războaielor Iudei şi a puterilor care au făcut şi a mărimei lui, nu s-au scris, că multe era foarte.
23. Şi au fost după moartea Iudei, s-au ivit cei vicleani întru toate hotarele lui Israil şi au răsărit toţi cei ce lucra strâmbătate.
24. În zilele acealea fost-au foamete mare foarte şi s-au dat lui Vahide toată împărăţia lor cu dânşii.
25. Şi au ales Vahide bărbaţi necredincioşi şi i-au rânduit stăpânitori ţărâi.
26. Şi căuta şi cerceta pre priiatinii Iudei şi-i aducea la Vahide şi să izbândea într-înşii şi-i batjocoriia.
27. Şi au fost năcaz mare în Israil, care n-au fost din zioa din carea nu s-au văzut proroc în Israil.
28. Şi s-au adunat toţi priiatinii Iudei şi au zis lui Ionathan:
29. „De când au murit fratele tău, Iuda, bărbat aseaminea lui nu iaste, care să iasă împrotiva nepriiatinilor noştri, Vahide şi a celor ce sânt nepriiatinii neamului nostru.
30. Acum, dară, pre tine astăzi te aleagem, să ne fii pentru el căpetenie şi povăţuitoriu, a război războiul nostru".
31. Şi au priimit Ionathan în vreamea aceaea căpeteniia şi s-au sculat în locul Iudii,
184v fra|telui său.
32. Şi au cunoscut Vahidea şi-l căuta a-l ucide.
33. Şi au cunoscut Ionathan şi Simon, fratele lui, şi toţi carii era cu el. Şi au fugit în pustiia Thecue şi au şezut la apa lacului Asfar.
34. Şi au cunoscut Vahide, şi în zioa sâmbetei au venit el şi toată oastea lui, preste Iordan.
35. Şi Ionathan au tremis pre frate-său, povăţuitoriu norodului, şi au rugat pre navuthei, priiatinii săi, să le împrumuteaze gătirea sa, carea era multă.
36. Şi au ieşit fiii lui Iamvri din Madava şi au prins pre Ioan şi toate ceale ce avea şi s-au dus cu eale.
37. După aceaste cuvinte s-au vestit lui Ionathan şi lui Simon, fratelui său, că fiii lui Iamvri fac nuntă mare şi duc logodita din Madava, fata unuia din căpeteniile lui Hanaan, ceale mari, cu sumeţie mare.
38. Şi ş-au adus aminte de sângele lui Ioan, frăţine-său, şi s-au suit şi s-au ascuns supt acoperemântul muntelui.
39. Şi au râdicat ochii săi şi au văzut, şi iată gâlceavă şi gătire multă. Şi mirele au purces şi priiatinii lui şi fraţii lui spre întâmpinarea lor cu tâmpene şi cu musici şi cu arme multe.
40. Şi s-au sculat asupra lor din pândiri şi i-au omorât; şi au căzut răniţi mulţi, şi cei rămaşi au căzut în munţi şi au luat toate jafurile lor.
41. Şi s-au întors nunta spre jale şi glasul musicilor lor spre tânguire.
42. Şi au izbândit izbândirea sângelui fratelui său. Şi s-au întors la râpa Iordanului.
185r 43. Şi au auzit Vachide şi au venit zioa || sâmbetei până la poala Iordanului cu puteare mare.
44. Şi au zis cătră ai săi Ionathan: „Să ne sculăm şi să oştim împrotiva nepriiatinilor noştri, că nu e astăzi ca ieri şi alaltăieri.
45. Că, iată, războiul dinprotivă şi apa Iordanului dincoace şi dincolo şi râpi şi mocirle şi dumbrăvi şi nu iaste loc de-a întoarcerea.

*2 Par. 20, 3. 46. *Acum, dară, strâgaţi spre ceriu, să vă izbăviţi din mâna nepriiatinilor voştri". Şi s-au lovit războiul.
47. Şi au întins Ionathan mâna sa să lovească pre Vachide şi s-au întors de cătră el îndărăpt.
48. Şi s-au aruncat Ionathan şi cei ce era cu el în Iordan şi au înotat cătră ei Iordanul.
49. Şi au căzut din partea lui Vachide în zioa aceaea o mie de bărbaţi. Şi s-au întors în Ierusalim.
50. Şi au zidit cetăţi întărite în Iudeea, coşteiul ce era în Ierihon şi în Ammaum şi Vethorom şi în Vethil şi în Thamnata şi Fara şi Thoponu, ziduri înalte şi porţi şi încuietori.
51. Şi au pus pază într-însele, ca să lucreaze nepriiatinii în Israil.
52. Şi au întărit cetatea Vethsura şi Gazaram şi coşteiul şi au pus într-însele ajutoriu şi gătire de hrană.
53. Şi au luat pre fiii căpeteniilor ţinutului chizeşi şi i-au pus în coşteiu în Ierusalim, spre pază.
54. Şi în anul o sută cinzeci şi trei, în luna a doao, au poruncit Alchim a strâca zidurile sfintei case dinlontru şi a strâca lucrurile prorocilor; şi au început a le strâca. |
55. În vreamea aceaea s-au lovit Alchim şi s-au împiedecat lucrurile lui şi s-au închis 185v
gura lui şi s-au slăbănogit de gută; nice au mai putut grăi cuvânt şi a porunci din casa sa.
56. Şi au murit Alchim în vreamea aceaea cu chin mare.
57. Şi au văzut Vahide că au murit Alchim şi s-au întors cătră împăratul; şi au tăcut pământul doi ani.
58. Şi au gândit toţi cei strâmbi, zicând: „Iată, Ionathan şi carii sânt cu el în tăceare lăcuiesc, fără grije. Acum, dară, să aducem pre Vachide şi-i va apuca pre toţi într-o noapte".
59. Şi s-au dus şi i-au dat sfat.
60. Şi s-au sculat să vie oaste multă. Şi au trimis prin ascuns cărţi la soţii săi, carii era în Iudeea, să prinză pre Ionathan şi pre cei ce cu el era, ci nu i-au putut, că li s-au cunoscut sfatul lor.
61. Şi au luat din oamenii ţinutului carii era căpeteniile oastei, cinzeci de bărbaţi, şi i-au ucis.
62. Şi s-au depărtat Ionathan şi Simon şi cei ce cu el era, în Vethvesen, care e în pustie; şi au zidit surpările ei şi o au întărit.
63. Şi au cunoscut Vahide şi au adunat toată mulţimea sa, şi celor ce era din Iudeea le-au vestit.
64. Şi au venit şi au pus tabăra pre Vethvesen şi o au bătut zile multe şi au făcut grămăzi.
65. Şi au lăsat Ionathan pre Simon, fratele său, în cetate, şi au ieşit în ţară şi au venit cu număr.
66. Şi au lovit pre Odaream şi fraţii lui şi fiii lui Faseron în sălaşele lor. Şi au început a tăia şi a creaşte întru puteri.
67. Iară Simon şi cei ce cu el era au ieşit din cetate şi au aprins grămăzile. ||
68. Şi au bătut împrotiva lui Vahide şi s-au zdrobit de la ei şi l-au năcăjit foarte, că sfatul 186r
lui şi întâmpinarea lui era deşartă.
69. Şi mâniindu-să împrotiva vicleanilor oameni, carii îi dedease lui sfat să vie în ţara lor, pre mulţi dintr-înşii au ucis, iară el au gândit cu ceialalţi a să duce în ţara sa.
70. Şi au cunoscut Ionathan şi au trimis la el soli a alcătui pace cu dânsul şi a-i da robiia.
71. Şi bucuros au priimit şi au făcut după cuvintele lui şi i s-au jurat că nimică rău nu-i va face în toate zilele vieţii lui.
72. Şi i-au întors robiia carea mai înainte o prădase din pământul Iudei. Şi, întorcându-să, s-au dus la pământul său şi n-au mai adaos a veni în hotarele lui.
73. Şi au încetat sabiia din Israil; şi au lăcuit Ionathan în Mahmas şi au început Ionathan acolo a judeca norodul şi au şters pre cei necredincioşi din Israil.

Cap 10

Cuprinzând Alixandru, fiiul vestitului Antioh, Ptolomaida, să sârguiaşte Dimitrie a face legătură cu Ionathan, o dată, şi iarăş multe făgăduindu; iară el au mai ales făgăduitele de la Alixandru priiatenii. Care Alixandru, biruind şi ucigând pre Dimitrie, ia muiare pre Cleopatra, fata lui Ptolomeiu, împăratului Eghiptului, mult cinstind pre Ionathan. Apoi pre Apolonie, voivodul lui Dimitrie celui tinăr, l-au învins Ionathan, aprinzând | Iazotul şi bisearica lui Dagon. 186v
Şi iarăş de la Alexandru să cinsteaşte, dându-i Acaronul şi copce de aur.

1. Şi în anul o sută şasăzeci s-au suit Alexandru, fiiul Antiohului, care s-au numit vestit, şi au cuprins Ptolomaida; şi l-au priimit şi au împărăţit acolo.
2. Şi au auzit Dimitrie împăratul şi au adunat oaste multă foarte şi au ieşit spre întâmpinarea lui la războiu.

3. Şi au trimis Dimitrie carte la Ionathan cu cuvinte de pace, să-l mărească.
4. Că au zis: „Să facem întâiu pace cu el, mai înainte de ce va face cu Alixandru asupra noastră.
5. Că-ş va aduce aminte de toate răotăţile noastre, care am făcut asupra lui şi asupra fratelui lui şi asupra neamului lui”.
6. Şi i-au dat puteare a aduna oaste şi a face arme şi a fi soţul lui; şi chizeşi, carii era în coşteiu, au poruncit a-i da.
7. Şi au venit Ionathan în Ierusalim şi au cetit cărţile în auzul a tot norodului şi a celor ce era în coşteiu.
8. Şi s-au temut cu frică mare, că au auzit că i-au dat împăratul puteare a aduna oaste.
9. Şi s-au dat lui Ionathan chizeşii şi i-au întors părinţilor săi.
10. Şi au lăcuit Ionathan în Ierusalim şi au început a zidi şi a înoi cetatea.
11. Şi au zis celor ce făcea lucrurile să zidească zidurile şi Muntele Sionului prinprejur
187r || cu pietri cioplite spre zidire; şi au făcut aşa.
12. Şi au fugit cei de alt neam, carii era prin cetăţile ce zidise Vahides.
13. Şi au lăsat fieştecarele locul său şi s-au dus la pământul său.
14. Numai în Vethsura au rămas unii din cei ce lăsase leagea şi poruncile lui Dumnezeu, că le era aceasta spre scăpare.
15. Şi au auzit Alixandru împăratul făgăduinţele care au făgăduit Dimitrie lui Ionathan; şi i-au povestit războaiele şi puterile care el au făcut şi fraţii lui, şi ostenealele care au ostenit.
16. Şi au zis: „Au doară vom afla vrun om ca acela? Şi acum îl vom face priiatin şi soţul nostru”.
17. Şi au scris carte şi o au trimis lui după aceaste cuvinte, zicând:
18. „Împăratul Alixandru, fratelui Ionathan, sânătate!
19. Auzit-am de tine că bărbat putearnic eşti cu tării şi vrednic a fi priiatinul nostru.
20. Şi acum te rânduim astăzi arhiereu neamului tău şi să te chemi priiatinul împăratului (şi i-au trimis urşinic şi cunună de aur), şi ceale ce sânt ale noastre să ţii cu noi şi să ţii priiatenii cătră noi”.
21. Şi s-au îmbrăcat Ionathan cu platoşa cea sfântă, în luna a şeaptea, în anul o sută şasăzeci, în zioa praznicului corturilor, şi au adunat oaste şi au făcut arme multe. |
187v 22. Şi au auzit Dimitrie cuvintele aceastea şi s-au întristat foarte şi au zis:
23. „Ce am făcut aceasta, că ne-au întrecut Alixandru de au apucat priiateniia jidovilor spre întărirea sa?
24. Scrii-voiu şi eu lor cuvinte de rugare şi vreadnicii şi daruri, să fie cu mine într-ajutoriu”.
25. Şi i-au scris într-aceaste cuvinte: „Împăratul Dimitrie, neamului jidovesc, sănătate!
26. Pentru că aţi ţinut cătră noi legătura şi aţi rămas în priiateniia noastră şi nu v-aţi apropiat cătră nepriiatinii noştri, auzit-am şi ne-am bucurat.
27. Şi acum rămâneţi încă ţiind cătră noi credinţa şi vă vom răsplăti bunătăţi pentru ceale ce aţi făcut cu noi.
28. Şi vă vom trimite vrednicii multe şi vă vom da daruri.
29. Şi acum vă dezleg pre voi şi pre toţi jidovii de dajde şi preţul sării vi-l îngăduiesc şi cununile îndărăpt vi le trimit. Şi ceale a triia din sămânţă,
30. Şi jumătate parte din rodul pomului, care iaste porţia mea, las voao din zioa de astăzi; şi după aceasta să nu să ia din pământul Iudei şi de la trii cetăţi care s-au adaos lui, din Samariia şi Galileea, de astăzi şi în toată vreamea.
31. Şi Ierusalimul fie sfânt şi slobod cu toate hotarele sale, şi zăciuirile şi dăjdile a lui fie. ||
188r 32. Slobozu şi putearea coşteiului care iaste în Ierusalim şi o dau arhiereului, să rânduiască într-însul bărbaţi oricarii el va aleage, să-l păzască.
33. Şi tot sufletul jidovesc, ce e robit din pământul Iudei în toată împărăţiia mea, îl las slobod în dar, să se dezleage toţi de dajde şi a dobitoacelor sale.
34. Şi toate zilele de praznic şi sâmbetele şi praznicele corturilor şi zilele ceale rânduite şi trei zile mai înaintea de zioa praznicului şi trei zile după zioa praznicului, fie toate de scutinţă şi de slobozenie tuturor jidovilor carii sânt întru împărăţiia mea.
35. Şi nime nu va avea puteare a face ceva şi a porni trebi asupra căruiva dintr-înşii în toată pricina.
36. Şi să se scrie dintre jidovi oastea împăratului la treizeci de mii de bărbaţi. Şi li să vor da prisosinţă, precum trebuie tuturor oamenilor împăratului, şi dintr-înşii să vor rândui carii să fie în coşteiele marelui împărat.
37. Şi dintre aceştia să vor rândui preste trebile împărăţiii, care să lucră din credinţă, şi căpetenii să fie dintr-înşii şi să umble în legile sale, precum au poruncit împăratul în pământul Iudei.

38. Şi trei cetăţi, care s-au adaos Iudei din prejma Samariei, cu Iudeea să se socotească şi să fie supt unul şi să nu asculte de altă puteare, numai a arhiereului.
39. Ptolomaida şi hotarele ei, care le-am dat dar celor sfinte, care sânt în Ierusalim, spre | lipsa cheltuialelor sfintelor. 188v
40. Şi eu dau în toţi anii cinsprăzeace mii de sicli de argint din veniturile împăratului, care sânt ale meale.
41. Şi tot ce va fi rămas, ce n-au dat cei ce era preste trebi în anii trecuţi, dintr-aceasta vor da spre lucrurile casii.
42. Şi preste aceastea, cinci mii de sicli de argint, care lua din veniturile sfintelor prin toţi anii; şi aceastea a preoţilor să fie, carii slujesc.
43. Şi oricine va scăpa în bisearica care e în Ierusalim şi întru toate hotarele ei, vinovaţi împăratului ori în ce treabă să se sloboadă, şi toate ceale ce sânt a lor întru împărăţiia mea slobode să fie.
44. Şi spre zidirea au înnoirea lucrurilor sfintelor, cheltuieli să vor da din veniturile împăratului.
45. Şi spre întemeiarea zidurilor Ierusalimului şi a le întări prinprejur, cheltuieli să vor da din veniturile împăratului şi a zidi zidurile în Iudeea".
*Sus 7, 11. 46. Şi cât au auzit Ionathan şi norodul cuvintele aceastea, *nu le-au crezut, nici le-au cuprins, că ş-au adus aminte de răotatea cea mare carea făcuse în Israil şi-i năcăjise foarte.
47. Şi le-au plăcut Alixandru, că el le fusease căpetenie cuvintelor păcii, şi lui agiutoriu îi aducea în toate zilele.
48. Şi au adunat împăratul Alixandru oaste mare şi au pornit tabăra asupra lui Dimitrie.
49. Şi au lovit războiu doi împăraţi; şi au fugit oastea lui Dimitrie şi l-au gonit Alixandru şi au năvălit asupra lor.
50. Şi s-au sporit războiul foarte, până când au || apus soarele. Şi au căzut Dimitrie în 189r zioa aceaea.
51. Şi au trimis Alixandru cătră Ptolomeiu, împăratul Eghiptului, soli, după cuvintele aceastea, zicând:
52. „Pentru că m-am întors la împărăţiia mea şi am şezut în scaunul părinţilor miei şi am dobândit împărăţiia şi am zdrobit pre Dimitrie şi am stăpânit ţara noastră,
53. Şi am lovit războiu cu el şi s-au zdrobit el şi tabăra lui de noi şi am şezut în scaunul împărăţiii lui,
54. Şi acum să aşezăm împreună priiatenie; şi-m dă mie fata ta muiare, şi eu voiu fi jinerele tău şi voiu da ţie daruri, şi ei, vreadnice de tine".
55. Şi au răspuns împăratul Ptolomeu, zicând: „Fericită e zioa în carea te-ai întors la pământul părinţilor tăi şi ai şezut pre scaunul împărăţiii lor.
56. Şi acum voiu face ţie ce ai scris, ci mă întâmpină în Ptolomaide, să ne vedem împreună şi să-ţi făgăduiesc precum ai zis".
57. Şi au ieşit Ptolomeiu din Eghipt, el şi Cleopatra, fata lui, şi au venit în Ptolomaida, în anul o sută şasăzeaci şi doi.
58. Şi l-au întimpinat Alixandru împăratul şi i-au dat lui pe Cleopatra, fata sa. Şi au făcut nunta lui în Ptolomaida, ca împăraţii, cu mare slavă.
59. Şi au scris împăratul Alixandru lui Ionathan să vie întru-ntimpinarea sa.
60. Şi s-au dus cu slavă în Ptolomaida şi au întâmpinat acolo pre doi împăraţi şi le-au dat argint mult şi aur şi daruri; şi au aflat har înaintea lor. |
61. Şi s-au adunat asupra lui nişte oameni ciumaşi din Israil, bărbaţi strâmbi, pârând 189v asupra lui; şi nu s-au uitat spre ei împăratul.
62. Şi au poruncit a să dezbrăca Ionathan de hainele sale şi a-l îmbrăca cu urşinic; şi aşa au făcut. Şi l-au pus împăratul a şedea cu sâne.
63. Şi au zis căpeteniilor sale: „Ieşiţi cu el în mijlocul cetăţii şi vestiţi ca nime împrotiva lui să nu pârască de nice un lucru, nici să îngreoiază cineva de careva pricină".
64. Şi au fost cât au văzut cei ce-l pârea slava lui, carea să vestea, şi acoperit cu urşinic, au fugit toţi.
65. Şi l-au mărit împăratul şi l-au scris între priiatinii cei dintâiu şi l-au pus povăţuitoriu şi părtaşu împărăţiii.
66. Şi s-au întors Ionathan în Ierusalim cu pace şi cu veselie.
67. În anul o sută şasăzeci şi cinci venit-au Dimitrie, fiiul lui Dimitrie din Creta, la pământul părinţilor săi.
68. Şi au auzit Alixandru împăratul şi s-au întristat foarte şi s-au întors în Antiohia.

69. Şi au rânduit Dimitrie împăratul pre Apolonie povăţuitoriu, care era preste Chelesiria, şi au adunat oaste mare şi s-au apropiiat cătră Iamniia. Şi au trimis cătră Ionathan arhiereul,

70. Zicând: „Tu sângur stai împrotiva noastră, iară eu m-am făcut spre râs şi spre ocară, pentru aceaea că tu faci puteare asupra noastră în munţi.

71. Acum, dară, de nădăjduieşti în puterile tale, pogorî la noi, la câmp, şi să ne arătăm acolo împreună, că cu mine e putearea războaielor. ||

190r 72. Întreabă şi învaţă cine sânt eu şi ceiaalalţi carii sânt cu ajutoriu mie, carii şi zic că nu va putea sta piciorul tău înaintea feaţii noastre, că de doao ori spre fugă s-au întors părinţii tăi în pământul său.

73. Şi acum, cum vei putea suferi călărimea şi atâta oaste în câmp, unde nu-i piatră, nici bolovani, nici loc de-a fugi?"

74. Şi cât au auzit Ionathan cuvintele lui Apolonie, s-au clătit cu sufletul; şi au ales zeace mii de bărbaţi şi au ieşit din Ierusalim şi l-au întâmpinat Simon, fratele lui, spre ajutoriu.

75. Şi au pus tabăra în Iopen şi l-au scos din cetate (că paza lui Apolonie în Ioppe era) şi o au bătut.

76. Şi înfricoşindu-să cei din cetate, au deşchis lui şi au dobândit Ionathan Iopen

77. Şi au auzit Apolonie şi au pornit trii mii de călăraşi şi oaste multă.

78. Şi s-au dus în Azot, ca când ar călători, şi îndată au ieşit la câmp, că avea mulţime de călăreţi şi să nădăjduia într-înşii. Şi l-au gonit Ionathan în Azot şi au lovit războiu.

79. Şi au lăsat Apolonie în tabără o mie de călăraşi după ei ascunşi.

80. Şi au cunoscut Ionathan că leşuiri sânt după sâne şi au încungiurat tabăra lui şi au aruncat săgeţi spre norod, de dimineaţa până sara.

81. Iară norodul sta, precum îi poruncise Ionathan, şi s-au ostenit caii lor.

190v 82. Şi au aruncat Simon oastea sa şi au lovit | împrotiva mulţimii, căci călăraşii să ostenise, şi s-au zdrobit de la dânsul şi au fugit.

83. Şi cei ce s-au râsipit prin câmp au fugit în Azot şi au întrat în Vethdagon, idolul său, ca să să izbăvească acolo.

84. Şi au aprins Ionathan Azotul şi cetăţile care era împrejurul ei şi au luat jafurile lor şi bisearica lui Dagon, şi pre toţi cei ce fugise într-însa i-au ars cu foc.

85. Şi au fost cei ce au căzut de sabie cu cei ce s-au aprins mai opt mii de oameni.

86. Şi au pornit de-acolo Ionathan tabăra şi o au pus la Ascalon; şi au ieşit din cetate spre întâmpinarea lui cu mare slavă.

87. Şi s-au întors Ionathan în Ierusalim cu ai săi, având jafuri multe.

88. Şi au fost cât au auzit Alixandru împăratul cuvintele aceastea, au mai adaos a slăvi pe Ionathan.

89. Şi i-au trimis copce de aur, precum s-au obicinuit a să da rudeniilor împăraţilor, şi i-au dat Accaronul şi toate hotarele ei spre moştenire.

Cap 11

Murind Alixandru, şi aseaminea Ptolomeiu, carele în împărăţiia lui Alixandru cu vicleşug au fost năvălit, luând de la el fata sa şi dând-o lui Dimitrie muiare, acest Dimitrie pre Ionathan cinsteaşte, dându-i scrisori de scutire de dăjdi. Iară Ionathan îi trimite ostaş de ajutoriu, carii

191r *ucigând într-o zi o sută de || mii, pre împăratul de cetăţeanii Antiohiei l-au izbăvit şi Antiohia o au aprins. Iară el, trecând legătura cu Ionathan lovită, Antiohul, fiiul lui Alixandru, biruind pre Dimitrie, împărăţind, pace loveaşte cu Ionathan, carele, împreună cu frate-său Simon, de multe ori biruitoriu iase asupra celor de alt neam.*

1. Şi împăratul Eghiptului au adunat oaste ca năsâpul ce iaste în ţărmurele mării şi corăbii multe şi căuta a dobândi împărăţiia lui Alixandru cu vicleşug şi a o adaoge împărăţiii sale.

2. Şi au ieşit în Siria cu cuvinte de pace şi-i deşchidea cetăţile şi-l întâmpina, că poruncise Alixandru împăratul să-i iasă spre întimpinare, căci că socrul său era.

3. Iară Ptolomeu, întrând în cetate, punea pază de ostaşi în toate cetăţile.

4. Şi cât s-au apropiat de Azot, i-au arătat bisearica lui Dagon aprinsă cu foc şi Azotul şi cealeaalalte a lui prăpădite şi trupurile lepădate şi hâlmurile celor tăiaţi în războiu, care făcuse pre lângă cale.

5. Şi au povestit împăratului că aceastea le făcuse Ionathan, ca să-i facă pizmă; şi au tăcut împăratul.

6. Şi au întâmpinat Ionathan pre împăratul în Ioppe cu slavă şi s-au închinat împreună şi au dormit acolo.
7. Şi s-au dus Ionathan cu împăratul până la râul ce să cheamă Eliutherie şi s-au întors în Ierusalim.
8. Iară împăratul Ptolomeu au dobândit biruinţa cetăţilor până la Selevchia cea de mare şi gândea spre Alixandru sfaturi reale. |
9. Şi au trimis soli la Dimitrie, zicând: „Vino să facem între noi legătură şi-ţ voiu da fata 191v
mea, carea o are Alixandru, şi vei împărăţi întru împărăţia tătâni-tău,
10. Că-mi pare rău căci am dat lui fata mea, că m-au căutat să mă ucigă”.
11. Şi l-au urgisit pentru aceaea, că poftise împărăţiia lui.
12. Şi ş-au luat fata şi o au dat lui Dimitrie şi s-au streinat de cătră Alixandru; şi s-au dovedit nedreptăţile lui.
13. Şi au întrat Ptolomeiu în Antiohia şi au pus doao mitre în capul său, a Eghiptului şi a Asiii.
14. Iară Alixandru împăratul era în Chilichia într-aceale vremi, că războia împrotivă cei ce era într-aceale locuri.
15. Şi au auzit Alixandru şi au venit la el spre războiu. Şi au scos Ptolomeiu împăratul oastea şi l-au întâmpinat cu mână tare şi l-au alungat.
16. Şi au fugit Alixandru în Arabiia, ca să se acopere acolo, iară împăratul Ptolomeiu s-au înălţat.
17. Şi au luat Zabdiil arapul capul lui Alixandru şi l-au trimis lui Ptolomeiu.
18. Şi împăratul Ptolomeiu au murit a treia zi, şi cei ce era în cetăţi au perit de cei ce era în tabără.
19. Şi au împărăţit Dimitrie în anul o sută şasăzeci şi şapte.
20. În zilele acealea adunat-au Ionathan pre cei ce era în Iudeea, să bată coşteiul cel ce e în Ierusalim; şi au făcut împrotiva lui grămăzi multe.
21. Şi s-au dus unii, cei ce urâse neamul său, oameni strâmbi, la împăratul Dimitrie şi i-au vestit că Ionathan conoceaşte coşteiul. ||
22. Şi cât au auzit s-au mâniiat şi îndată au venit la Ptolomaide şi au scris lui Ionathan 192r
să nu conocească coşteiul, ci să-l întâmpine spre vorbă degrabă.
23. Şi cât au auzit Ionathan, au poruncit a conoci; şi au ales dintre bărbaţii lui Israil şi dintre preoţi şi s-au dat primejdiii.
24. Şi au luat aur şi argint şi haine şi alte daruri multe şi s-au dus la împăratul în Ptolomaide şi au aflat har înaintea lui.
25. Şi-l pârea cariiva strâmbi din neamul său.
26. Şi au făcut lui împăratul precum îi făcuse cei ce fusease înainte de el; şi l-au înălţat înaintea tuturor priiatinilor săi.
27. Şi i-au aşezat căpeteniia preoţiii şi oricarea avuse înainte preţuite, şi l-au făcut căpeteniia priiatinilor.
28. Şi au poftit Ionathan de la împăratul să scutească Iudeea şi trei toparhii şi Samaria şi hotarele ei, şi au făgăduit trei sute de talanţi.
29. Şi s-au odihnit împăratul; şi au scris lui Ionathan cărţi despre toate aceastea, într-acesta chip:
30. „Împăratul Dimitrie, fratelui Ionathan, sănătate, şi neamului jidovilor!
31. Paria epistolii carea o am scris lui Lastheni, părintelui nostru, despre voi, o am trimis la voiu să ştiţi.
32. Împăratul Dimitrie lui Lastheni tatălui, sănătate!
33. Neamului jidovesc, priiatinilor noştri, şi celor ce ţin ceale dreapte la noi, am jude|cat 192v
bine a face pentru bunătatea lor, carea au cătră noi.
34. Rânduitu-le-am, dară, lor toate hotarele Iudei şi trei cetăţi, Lidan şi Ramathan, carea s-au adaos Iudei din Samariia, şi toate hotarele lor, a le usebi tuturor celor ce jârthuiesc în Ierusalim în locul celor ce lua de la ei înainte împăratul în toţi anii, şi pentru rodurile pământului şi a pomilor.
35. Şi cealeaalalte care era a noastre, ale zeciuirilor şi dăjdilor, dintr-această vreame le slobozim lor; şi ariile ceale de sare şi cununile ce ni să aducea.
36. Toate lor le îngăduim şi nimică dintre aceastea va fi deşert de acum şi în toată vreamea.
37. Acum, dară, grijiţi a face copia acestora şi să se deaie lui Ionathan şi să se puie în muntele cel sfânt, în loc vestit”.

38. Şi văzând Dimitrie împăratul că au tăcut pământul înaintea sa şi nimica nu-i stă împrotivă, au slobozit toată oastea sa, fieştecarele la locul său, afară de oastea cea streină, carea o au tras din ostroavele limbilor. Şi era lui nepriiatini toate oastele părinţilor lui.

39. Iară Trifon era oarecarele despre părţile lui Alixandru mai înainte şi au văzut că toată oastea murmura împrotiva lui Dimitrie; şi s-au dus la Emalhuil harapul, care creştea pre Antiohul, fiiul lui Alixandru.

40. Şi sta lângă el să-l dea lui şi ca să împărăţească în locul tătâni-său. Şi i-au vestit câte
193r au făcut Dimitrie şi nepriiati||niile oastelor lui asupra lui, şi au rămas acolo zile multe.

41. Şi au trimis Ionathan la Dimitrie împăratul să scoaţă pre cei ce era în coşteiu în Ierusalim şi pre cei din cetăţi, că oştea asupra lui Israil.

42. Şi au trimis Dimitrie la Ionathan, zicând: „Nu numai aceastea voiu face ţie şi neamului tău, ci cu slavă te voiu împodobi pre tine şi neamul tău, când va fi prilej.

43. Acum, dară, bine vei face de vei trimite spre ajutoriu mie bărbaţi, că s-au dus toată oastea mea".

44. Şi au tremis Ionathan trii mii de bărbaţi tari la Antiohia; şi au venit la împăratul şi s-au veselit împăratul întru venirea lor.

45. Şi s-au adunat cei din cetate, o sută şi doaozeci de mii de bărbaţi, şi vrea a ucide pre împăratul.

46. Şi au fugit împăratul în polată; şi au cuprins cei din cetate căile cetăţii şi au început a oşti.

47. Şi au chemat împăratul pre jidovi într-ajutoriu şi s-au adunat toţi împreună la el şi s-au râsipit toţi prin cetate.

48. Şi au ucis în zioa aceaea o sută de mii de oameni şi au aprins cetatea şi au luat jafuri multe în zioa aceaea şi au izbăvit pre împăratul.

49. Şi au văzut cei din cetate că au biruit jidovii cetatea, precum vrea. Şi au slăbit cu mintea sa şi au strâgat către împăratul cu rugăciuni, zicând:

50. „Dă-ne dreaptele şi să înceate jidovii a ne bate pre noi şi cetatea".

51. Şi au lepădat armele sale şi au făcut pace şi s-au slăvit jidovii înaintea împăratului
193v şi înaintea tuturor celor | ce era întru împărăţiia lui şi s-au vestit prin împărăţie. Şi s-au întors în Ierusalim având jafuri multe.

52. Şi au şezut Dimitrie împăratul în scaunul împărăţiii sale şi au tăcut pământul înaintea lui.

53. Şi au minţit toate care au zis şi s-au înstreinat de către Ionathan şi nu i-au răsplătit după facerile de bine, ceale ce-i dedease, şi-l năcăja foarte.

54. Iară după aceastea s-au întors Trifon şi Antiohul cu el, prunc tânăr, şi au împărăţit şi ş-au pus cununa.

55. Şi s-au adunat la el toate oastele care râsipise Dimitrie şi au oştit împrotiva lui; şi au fugit şi au întors dosul.

56. Şi au luat Trifon fiarăle şi au dobândit Antiohia.

57. Şi au scris Antiohul, tinărul, lui Ionathan, zicând: „Rânduiescu-ţi ţie preoţiia şi te rânduiesc preste patru cetăţi, să fii dintre priiatinii împăratului".

58. Şi i-au trimis lui vase de aur spre slujbă şi i-au dat puteare a bea din aur şi a fi în urşinic şi a avea copce de aur.

59. Şi pre Simon, fratele lui, l-au rânduit povăţuitoriu de la hotarele Tirului până la marginile Eghiptului.

60. Şi au ieşit Ionathan şi umbla prin cetăţile de peste râu. Şi au adunat către el toată oastea Siriii într-ajutoriu şi au venit la Ascalom şi l-au întâmpinat cu cinste din cetate.

61. Şi s-au dus de-acolo în Gaza; şi s-au închis cei din Gaza, şi o au conocit şi au aprins ceale dinprejurul cetăţii şi le-au prădat. ||

194r 62. Şi s-au rugat gazeanii de Ionathan şi le-au dat dreapta şi au luat pre fiii lor chizeşi şi i-au trimis în Ierusalim; şi au umblat prin ţară până la Damasc.

63. Şi au auzit Ionathan că au nelegiut căpeteniile lui Dimitrie în Cadis, care e în Galileea, cu oaste multă, vrând a-l depărta de treaba împărăţiii,

64. Şi i-au întâmpinat, iară pre fratele său, Simon, l-au lăsat prin ţară.

65. Şi au pus Simon oastea la Vethsura şi o bătea zile multe şi i-au închis.

66. Şi au poftit de la el dreaptele şi le-au dat şi i-au scos de acolo şi au prins cetatea şi au pus într-însa pază.

67. Şi Ionathan şi tabăra lui au pus la apa Ghenesar şi, mai înainte de lumină, au mânecat în câmpul Asor.

68. Şi, iată, tabăra celor de alt neam îi întâmpina în câmp şi-l pândea în munţi, iară el i-au întâmpinat dinprotivă.

69. Iară leşuirile s-au sculat din locurile sale şi au lovit războiul.
70. Şi au fugit cei ce era despre partea lui Ionathan toţi, şi nime nu s-au lăsat dintr-înşii, fără Mathatie, fiiul Avisalomii, şi Iuda, fiiul Calfiii, căpeteniia oastei.
71. Şi au tăiat Ionathan vejmintele sale şi au pus pământ pe capul său şi s-au rugat.
72. Şi s-au întors Ionathan către ei spre războiu şi i-au întors spre fugă şi i-au bătut.
73. Şi au văzut cei ce fugease din partea lui, şi s-au întors către el şi gonea împreună cu el pre toţi, până în Cadis la tabăra sa, şi au ajuns până acolo. |
74. Şi au căzut dintre cei de alt neam în zioa aceaea trei mii de bărbaţi; şi s-au întors 194v
Ionathan în Ierusalim.

Cap 12

Ionathan cu râmleanii şi cu spartiatii legătura înnoiaşte. Pre căpeteniile lui Dimitrie carii îl năvălea îi lungeaşte. Şi bătând pre harapi, rânduiaşte a zidi cetăţile în Iudeea şi ziduri împrotiva coşteiului în Ierusalim. Ci de la Trifon, care poftea a năvăli în împărăţiia Antiohului şi să făcea a-i fi priiatin, la Ptolomaide cu vicleşug să prinde şi toţi carii cu el era să ucig.

1. Şi au văzut Ionathan că ajută vreamea şi au ales bărbaţi şi i-au trimis la Roma, a aşeza şi a înnoi cu ei priiatenie.
2. Şi către Spartiate şi către alte locuri au trimis cărţi într-aceaeaş formă.
3. Şi s-au dus la Roma şi au întrat la curte şi au zis: „Ionathan, preotul cel mare, şi neamul jidovilor ne-au trimis să înnoim priiateniia şi soţirea ca dintâiu”.
4. Şi le-au dat cărţile către dânşii prin locuri, ca să-i povăţuiască în pământul Iudei cu pace.
5. Şi aceasta e pariia cărţii lor, care au scris Ionathan spartiatilor:
6. „Ionathan, preotul cel mare, şi bătrânii neamului şi preoţii şi celaalalt norod jidovesc, spartiatilor, fraţilor, sănătate!
7. Încă demult era tremise cărţile către Onia, preotul cel mare, de la Arie, care împărăţea la voi, că sânteţi fraţii noştri, precum cuprinde scrisoarea ce e trimisă.
8. Şi au cuprins Onie pre omul cel trimis cu || cinste şi au luat scrisorile, în carele să 195r
arăta despre soţire şi priiatenie.
9. Noi, neavând nici o lipsă de aceastea, având mângăiarea sfintelor cărţi, care sânt în mânile noastre,
10. Mai vrut-am a trimite la voi a înnoi frăţinătatea şi priiateniia, ca nu cumva streini să ne facem de către voi, că multe vremi au trecut de când aţi trimis la noi.
11. Noi, dară, în toată vreamea fără treacere, în zile de praznic şi în cealeaalalte, când trebuie, vă pomenim în jârtvele care aducem şi în obiceaiuri, precum e slobod şi să cuvine a pomeni fraţii.
12. Veselimu-ne direpţ aceaea pentru slava voastră.
13. Iară pre noi ne-au încungiurat multe supărări şi multe războaie şi au oştit asupra noastră împăraţii carii sânt împrejurul nostru.
14. Şi n-am vrut a vă îngreoia, nici pre ceiaalalţi soţi şi priiatinii noştri într-aceaste războaie,
15. Că am avut din ceriu ajutoriu şi ne-am izbăvit noi şi s-au smerit nepriiatinii noştri.
16. Ales-am, dară, pre Numenie, fiiul Antiohului, şi pre Antipatru, fiiul Iazonului, şi i-am trimis către râmleani a înnoi cu dânşii priiateniia şi soţirea cea dintâiu.
17. Şi le-am poruncit ca să vie şi pre la voi şi să vă strânştască şi să vă dea cărţile noastre despre înnoirea frăţinătăţii noastre.
18. Şi acum bine veţ face răspunzându-ne la acestea”.
19. Şi aceasta e scrisoarea ce trimisease lui Onie:
20. „Arie, împăratul spartiatenilor, lui Onie, preotului celui mare, sănătate!
21. Aflatu-s-au în scrisoare despre spartia|teni şi despre jidovi că sânt fraţi şi că sânt din 195v
neamul lui Avraam.
22. Şi acum, de când am cunoscut aceastea, bine faceţi că ne scrieţi pentru pacea voastră.
23. Ci şi noi v-am scris înapoi. Dobitoacele noastre şi moşiile noastre sânt a voastre, şi a voastre, a noastre. Poruncit-am drept aceaea aceastea a vă vesti”.
24. Şi au auzit Ionathan că au ieşit căpeteniile lui Dimitrie cu oaste multă, mai multă decât dintâiu, a oşti asupra lui.

25. Şi au ieşit din Ierusalim şi i-au întâmpinat în ţinutul Amethidei, că nu le dedease loc ca să între în ţinutul lui.
26. Şi au trimis iscoade în tabăra lui şi, întorcându-să, au vestit că să gată a veni asupra lui noaptea.
27. Iară deacă au apus soarele, au poruncit Ionathan alor săi să privegheze şi să fie în arme gata la războiu toată noaptea; şi au pus păzitori împrejurul taberii.
28. Şi au auzit protivnicii că-i gata Ionathan cu ai săi la războiu şi s-au temut şi s-au înfricoşat întru inima sa şi au aprins focuri în tabăra sa.
29. Iară Ionathan şi cei ce era cu el n-au cunoscut până dimineaţa; şi vedea luminări arzând.
30. Şi i-au gonit Ionathan şi nu i-au apucat, că au trecut râul Eleutherul.
31. Şi s-au abătut Ionathan cătră harapi, carii să chema zavadei, şi i-au lovit şi au luat jafurile lor.
32. Şi au prins şi au venit în Damasc şi străbătea tot ţinutul acela.
196r 33. Iară Simon au ieşit şi au venit până la Ascalon şi la cetăţile de-aproape; şi || s-au abătut spre Ioppem şi o au aprins,
34. (Că au auzit cum că ar vrea a da coşteiul părţilor lui Dimitrie), şi-au pus acolo păzitori să o păzască.
35. Şi s-au întors Ionathan şi au chemat bătrânii norodului şi au gândit cu ei a zidi coşteaie în Iudeia,
36. Şi a zidi ziduri în Ierusalim şi a râdica nălţime mare între coşteiu şi între cetate, ca să se usibească de cetate, să fie sânguratecă, şi nici să cumpere, nici să vânză.
37. Şi s-au adunat să zidească cetatea; şi au căzut zidul care era peste răpegiune, de cătră răsăritul soarelui, şi l-au dires, cel ce să cheamă Cafetetha.
38. Şi Simon au zidit Adiada în Sefela şi o au întărit şi i-au pus porţi şi încuieturi.
39. Şi deacă au gândit Trifon a împărăţi în Asiia şi a lua cununa şi a-ş întinde mâna spre împăratul Antiohului,
40. Temându-să ca nu doară să nu-l lase Ionathan, ci să oştească împrotiva lui, căuta a-l prinde şi a-l ucide. Şi, sculându-să, s-au dus în Vethsan.
41. Şi au ieşit Ionathan spre întâmpinarea lui cu patruzeci de mii de bărbaţi aleşi spre războiu şi au venit în Vethsan.
42. Şi au văzut Trifon că au venit Ionathan cu oaste multă; să-şi întinză asupra lui mânile s-au temut.
43. Şi l-au cuprins cu cinste şi l-au lăudat tuturor priiatinilor săi şi i-au dat daruri; şi au poruncit oastei sale să asculte de el ca de sâne.
44. Şi au zis lui Ionathan: „La ce ai năcăjit tot norodul, nefiind războiu între noi?
196v 45. Şi acum slobozi-i la casele sale şi-ţi a|leage puţini bărbaţi carii să fie cu tine şi vino cu mine în Ptolomaide, şi o voiu da ţie, şi cealeaalalte coşteiuri şi oastea şi pre toţi ispravnicii trebilor şi, întorcându-mă, mă voiu duce, că pentru aceaea am venit".
46. Şi i-au crezut şi au făcut precum au zis; şi au slobozit oastea şi s-au dus în pământul Iudei.
47. Şi au ţinut cu sâne trei mii de bărbaţi, dintre carii au trimis în Galileia doao mii, iară o mie au venit cu el.
48. Iară cât au întrat în Ptolomaide Ionathan, au închis porţile cetăţii ptolomaidenii şi l-au apucat pre el şi pre toţi carii întrase cu el; cu sabiia i-au omorât.
49. Şi au trimis Trifon oaste şi călaraş în Galileia şi la câmpul mare, să piarză pre toate soţiile lui Ionathan.
50. Iară ei, cât au cunoscut că s-au prins Ionathan şi au perit şi toţi carii cu el era, s-au îndemnat pre sâneşi şi au ieşit gata la războiu.
51. Şi, văzând cei ce-i gonea cum că pentru suflet le iaste lor lucrul, s-au întors.
52. Iară ei au venit toţi cu pace la pământul Iudei şi au plâns pre Ionathan şi pre cei ce cu el fusease foarte şi i-au jelit Israil cu jale mare.
53. Şi au căutat toate neamurile care era împrejurul lor a-i zdrobi, că au zis:
54. „Nu au căpetenie şi ajutoriu; acum, dară, să-i batem şi să luăm dintre oameni pomenirea lor".

Cap 13

Simon, luând pentru frate-său, Ionathan, căpeteniia, trimite bani de la Trifon ceruţi, şi pre fiii
197r *lui Ionathan, spre răscumpărarea lui. Iară Tri|| fon, luând banii, pre tatăl îl ucide cu fiii. Carii*

îngropându-să şi plângându-să, Simon râdică părinţilor şi fraţilor mărit mormânt în Modin. Iară Trifon, ucigând pre Antiohul, năvăleaşte întru împărăţiia lui. Şi Simon, dobândind de la împăratul Dimitrie cărţi de legătură şi de scutinţă, au bătut Gazara, şi coşteiul Ierusalimului îl dobândeaşte. Pentru carea veseli fac prăznuire, carea şi în toţi anii a să prăznui la jidovi să porunceaşte.

1. Şi au auzit Simeon că au adunat Trifon oaste multă, să vie în pământul Iudei să zdrobească.
2. Văzând că în cutremur e norodul şi în frică, s-au suit în Ierusalim şi au adunat norodul.
3. Şi îndemnându-i au zis: „Voi ştiţi câte eu şi fraţii miei şi casa tătâni-mieu am făcut pentru legi şi pentru ceale sfinte, războaie, şi ce strâmturi am văzut.
4. Pentru aceastea au perit toţi fraţii miei pentru Israil şi am rămas eu sângur.
5. Şi acum nu mi să întâmple a îngădui sufletului mieu în toată vreamea cea de năcaz, că nu sânt mai bun decât fraţii miei.
6. Izbândi-voiu drept aceaea neamul mieu şi ceale sfinte şi născuţii noştri şi muierile, că s-au adunat toate neamurile a ne zdrobi pentru neprieteniia”.
7. Şi s-au aprins duhul norodului împreună, cât au auzit cuvintele aceastea.
8. Şi au răspuns cu glas mare, zicând: „Tu eşti povăţuitoriul nostru în locul Iudei şi a lui Ionathan, fratelui tău.
9. Bate războiul nostru şi toate care vei zice noao vom face”.
10. Şi, adunând pre toţi bărbaţii ostaşi, au sârguit a sfârşi toate zidurile Ieru|salimului 197v
şi l-au întărit prinprejur.
11. Şi au trimis pre Ionathan, fiiul Avisalomii, şi cu el oaste noao în Ioppen şi, lepădând pre cei dintr-însa, au rămas acolo el.
12. Şi au pornit Trifon de la Ptolomaide cu oaste multă, să vie în pământul Iudei, şi Ionathan cu el de pază.
13. Iară Simon au pus la Addus, în prejma feaţii câmpului.
14. Şi cât au cunoscut Trifon că s-au sculat Simon în locul frăţine-său, Ionathan, şi cum că vrea a lovi cu el războiu, au trimis cătră el soli,
15. Zicând: „Pentru argintul cu care era datoriu fratele tău, Ionathan, din veniturile împăratului, pentru trebile care au avut, l-am prins.
16. Şi acum trimite argintul, o sută de talanţi, şi doi fii ai lui chizeşi, ca, slobozându-să, să nu fugă de cătră noi, şi-l vom slobozi”.
17. Şi au cunoscut Simon că cu vicleşug grăiaşte cu sine, însă tot au poruncit a-i da argintul şi pruncii, ca să nu-şi ia mare urăciune de cătră norodul lui Israil, zicând:
18. „Pentru că nu i-au trimis argintul şi pruncii, pentru aceaea au perit”.
19. Şi au tremis pruncii şi o sută de talanţi; şi au minţit şi n-au slobozit pre Ionathan.
20. Şi după aceastea au venit Trifon în ţânut, ca să-l zdrobească; şi au încungiurat prin calea carea duce la Ador. Şi Simon şi tabăra lui umbla în tot locul unde să ducea.
21. Iară cei din coşteiu au trimis cătră Trifon soli, să grăbească a veni prin pustie şi să le trimită hrană.
22. Şi au gătit Trifon toată călărimea ca să vie într-acea noapte, şi era zăpadă multă || 198r
foarte şi n-au venit în Galaaditide.
23. Şi, apropiindu-să de Vascaman, au ucis pre Ionathan şi fiii lui acolo.
24. Şi s-au întors Trifon şi s-au dus la pământul său.
25. Şi au trimis Simon şi au luat oasele lui Ionathan, frăţine-său, şi le-au îngropat în Modin, cetatea părinţilor lui.
26. Şi l-au plâns tot Israilul cu plângere mare şi l-au jelit zile multe.
27. Şi au zidit Simon preste mormântul tătâni-său şi a fraţilor săi zidire naltă la vedeare, cu piatră poleită dinnapoi şi dinnainte.
28. Şi au aşezat şeapte stâlpi, unul în prejma alţiia, tatălui şi maicii şi patru fraţilor.
29. Şi acestora le-au pus împrejur stâlpuri mari, şi preste stâlpi arme, spre pomenirea veacinică; şi lângă arme, corăbii cioplite, carele să să vază de la toţi corăbierii pre mare.
30. Acesta e mormântul, care au făcut în Modin până în zioa aceasta.
31. Iară Trifon, călătorind cu Antiohul, împăratul cel tânăr, cu vicleşug l-au ucis.
32. Şi au împărăţit în locul lui şi ş-au pus cununa Asiei şi au făcut rană mare pre pământ.
33. Şi au zidit Simon coşteiele Iudei, întărindu-le cu turnuri înalte şi cu ziduri mari şi cu porţi şi cu încuietori şi au pus hrană în coşteie.

34. Şi au ales Simon bărbaţi şi au trimis la Dimitrie împăratul să facă slobozire ţărâi, că
198v faptele lui Trifon toate, prin | răpire, au fost lucrate.
35. Şi Dimitrie împăratul, la cuvintele aceastea, i-au răspuns şi au scris carte ca aceasta:
36. „Împăratul Dimitrie, lui Simon, preotului celui mare şi priiatinului împăraţilor, şi bătrânilor şi neamului jidovilor, sănătate!
37. Cununa cea de aur şi vahim, care aţi trimis, am cuprins. Şi gata sântem a face cu voi pace mare şi a scrii ispravnicilor celor împărăteşti să vă sloboază oricare v-am îngăduit.
38. Că oricare am rânduit voao sânt cunoscute, coşteiele care aţi zidit ale voastre fie.
39. Şi iertăm toate ceale neştiute şi păcatele până în zioa de astăzi, şi cununa cu carea eraţi deatori; şi orice altă era dăjduitori în Ierusalim de-acum să nu fie dăjduitoriu.
40. Şi de sânt dintre voi cariva vreadnici a să scrii între-ai noştri, să se scrie şi fie între noi pace!"
41. În anul o sută şeaptezeci s-au luat jugul limbilor din Israil.
42. Şi au început norodul lui Israil a scrii în tăbli şi între faptele ceale de obşte, în anul dintâi supt Simon, preotul cel mare, povăţuitoriul cel mare şi căpeteniia jidovilor.
43. În zilele acealea au pus Simon la Gaza şi o au încunjurat cu tabăra şi au făcut grămădiri şi le-au pus spre cetate şi au lovit un turn şi o au apucat.
44. Şi rupsease cei din grămădire în cetate; şi s-au făcut cutremur mare în cetate.
45. Şi s-au suit cei din cetate cu muierile şi cu pruncii preste zid, cu hainele tăiate, şi au
199r strâgat cu glas mare, pof||tind de la Simon a le da dreaptele.
46. Şi au zis: „Să nu ne răsplăteşti noao după răotăţile noastre, ci după milele tale".
47. Şi plecându-să Simon, nu i-au tăiat, însă din cetate i-au scos şi au curăţit casa în carea fusease bozii, şi atunci au întrat într-însa cu cântări, binecuvântând pre Domnul.
48. Şi, curăţând dintr-însa toată necurăţiia, au aşezat într-însa oameni carii să facă leagea şi o au întărit şi ş-au făcut lăcaşe.
49. Iară cei din coşteiul Ierusalimului să oprea a ieşi şi a întra prin ţară şi a cumpăra şi a vinde, şi au flămânzit foarte, şi mulţi dintr-înşii au perit de foame.
50. Şi au strâgat către Simon să priimească dreaptele şi le-au dat; şi i-au lepădat de acolo şi au curăţit coşteiul de spurcăciuni.
51. Şi au întrat într-însul în zioa doaozeci şi triia a lunii a doaoa, în anul o sută şeaptezeci şi unul, cu laudă şi cu stâlpări de finic şi cu chiniri şi cu chinvale şi psaltiri şi cu versuri şi cântece, că s-au zdrobit mare nepriiatin din Israil.
52. Şi au aşezat să prăznuiască în toţi anii zilele aceastea cu veselie.
53. Şi au întărit muntele bisearicii care era în prejma coşteiului şi au lăcuit acolo el şi cei ce cu el era.
54. Şi au văzut Simon pre Ioan, fiiul său, că e bărbat tare de războiu şi l-au pus povăţuitoriu puterilor tuturor. Şi au lăcuit în Gazara.

Cap 14 |

199v *Dimitrie, biruit fiind şi prins de voievodul lui Arsachis, Simon cu norodul său în mare pace să veseleaşte, către carele s-au trimis scrisori despre înnoirea legăturii de la spartiati şi de la râmleani, cu mare lauda lui Simon, care le trimisease râmleanilor o pavăză de aur de o mie de mna.*

1. În anul o sută şeaptezeci şi doi au adunat împăratul Dimitrie oastea sa şi s-au dus în Midia a-şi trage ajutori, să bată pre Trifon.
2. Şi au auzit Arsachis, împăratul Persiii şi al Mediii, că au întrat Dimitrie în hotarele sale şi au trimis pre unul dintre căpeteniile sale, să-l prinză viu şi să-l ducă la sine.
3. Şi s-au dus şi au lovit tabăra lui Dimitrie; şi l-au prins şi l-au dus la Arsachis şi l-au pus în pază.
4. Şi au tăcut pământul Iudei în toate zilele lui Simon şi au căutat ceale bune neamului său. Şi le-au plăcut lor putearea lui şi slava lui întru toate zilele.
5. Şi cu toată slava sa au luat Ioppem, spre liman, şi au făcut întrare la ostroavele mării.
6. Şi au lăţit hotarele neamului său şi au dobândit ţara.
7. Şi au adunat robie multă şi au stăpânit Gazara şi Vethsura şi coşteiul; şi au curăţit necurăţiile dintr-însul şi nu era cine să-i steaie împrotivă.
8. Şi fieştecarele îş chivernisea pământul său cu pace, şi pământul Iudei îş da rodurile sale şi pomii câmpului, rodul său.

9. Bătrânii în ulițe şedea toți şi de || ceale bune ale țărâi să sfătuia, şi cei tineri să îmbrăca 200r
cu slavă şi cu vejmintele de războiu.
10. Şi cetăților le da hrană şi le rânduia să fie vase de tărie, până când s-au vestit numele
slavii lui până la marginile pământului.
11. Făcut-au pace pre pământ şi au veselit Israil cu veselie mare.
12. Şi au şezut fieştecarele supt viţa sa şi supt zmochinul său; şi nu era cine să-i înfricoşaze.
13. Încetat-au cel ce tăbărea asupra lor de pre pământ; împăraţii s-au zdrobit în zilele acealea.
14. Şi au întărit pre toți smeriții norodului său, şi leagea o au cercat şi au şters toată
strâmbătatea şi răotatea.
15. Ceale sfinte le-au slăvit şi au înmulțit vasele celor sfinte.
16. Şi s-au auzit la Roma că au murit Ionathan, şi până la Spartiate. Şi s-au întristat foarte.
17. Iară cât au auzit că Simon, fratele lui, s-au făcut preot mare în locul lui, şi el biruiaşte
toată țara şi cetățile într-însa,
18. Au scris cătră el în table de aramă, să înnoiască priiateniile şi soțirea carea făcuse
cu Iuda şi cu Ionathan, fraţii lui.
19. Şi s-au cetit înaintea bisericii în Ierusalim. Şi aceasta e pariia cărților carea ne-au
tremis spartianii:
20. „Căpeteniile şi cetățile spartianilor, lui Simon, preotului celui mare, şi bătrânilor şi
preoților, şi celuiaalalt norodului jidovesc, fraților, sănătate!
21. Solii cei trimişi cătră norodul nostru ne-au vestit despre slava voastră şi despre cinstea
şi veseliia şi ne-au bucurat întru întrarea lor. |
22. Şi am scris ceale ce era zise de ei în aşezământurile norodului, aşa: Numenie al 200v
Antiohului şi Antipatru, fiiul Iasonii, solii jidovilor, au venit la noi, înnoind cu noi priiateniia
cea dintâi.
23. Şi au plăcut norodului a priimi pre acei bărbați cu slavă şi a pune pariia cuvintelor
în ceale usebite cărțile norodului, să fie spre pomenire norodului spartienilor. Iară paria
acestora o am scris lui Simon, preotului celui mare".
24. Iară după aceastea au trimis Simon pre Numenie la Roma, având o pavăză de aur
mare, de măsură o mie de mna a aşeza cu ei soțire. Iară deacă au auzit norodul râmlenesc
25. Cuvintele aceastea, au zis: „Ce mulțămită vom răsplăti lui Simon şi fiilor lui?
26. Că au întors însuşi fraţii săi şi au bătut pre nepriiatinii lui Israil de cătră dânşii şi i-au
aşezat slobozenia". Şi o au scris în tăbli de aramă şi o au pus în stâlpi în Muntele Sionului.
27. Şi aceasta e pariia scrisorii: „În zioa lunii Elul a optsprăzeacea, în anul o sută şaptezeci
şi doi, în anul al treile supt Simon, marele preot în Asaramil,
28. În marea adunarea preoților şi a norodului şi a căpeteniilor neamului şi a bătrânilor
țărâi, cunoscute s-au făcut aceastea, că adease s-au făcut războaie în țara noastră.
29. Iară Simon, fiiul lui Mathathie, din fiii lui Iariv, şi fraţii lui s-au dat pre sine primejdiii
şi au stat împrotiva vrăjmaşilor neamului său, ca să steaie ceale sfinte ale || lor şi leagea. 201r
Şi cu slavă mare au proslăvit neamul său.
30. Şi au adunat Ionathan neamul său şi li s-au făcut preot mare şi s-au adaos cătră
norodul său.
31. Şi au vrut nepriiatinii lor a călca şi a râsipi țara lor, şi a-şi întinde mânile spre sfintele lor.
32. Atunci au stătut înprotivă Simon şi au oştit pentru neamul său şi au cheltuit bani
mulți şi au întrarmat pre bărbații puterii neamului său şi le-au dat leafă.
33. Şi au întărit cetățile Iudei şi Vethsura, carea era în marginea Iudei, unde era armele
vrăjmaşilor, ceale de aur. Şi au pus acolo pază, bărbați jidovi.
34. Şi Ioppem o au întărit, carea era la mare, şi Gazara, carea iaste în marginile Azotului,
în carea vrăjmaşii mainte lăcuia, şi au aşezat acolo jidovi. Şi orice era vreadnic spre
înfrânarea lor, au pus într-înşii.
35. Şi au văzut norodul purtarea lui Simon şi slava ce gândea a face neamului său şi
l-au pus loruşi povățuitoriu şi căpeteniia preoților, pentru că el făcuse aceastea toate şi
dreptatea şi credința carea au ținut neamului său şi au căutat în tot chipul a înălța pre
norodul său.
36. Şi în zilele lui s-au sporit în mânile lui, ca să se ştargă limbile din țara lor şi cei ce
era în cetatea lui David, în Ierusalim, în coşteiu, din care purcedea şi spurca toate care
sânt împrejurul celor sfinte şi aducea rană mare curățeniii. |
37. Şi au aşezat într-însul bărbați jidovi spre apărarea țărâi şi a cetății şi au înălțat zidurile 201v
Ierusalimului.
38. Şi împăratul Dimitrie i-au aşezat marea preoție.

39. După aceastea l-au făcut priiatinul său şi l-au slăvit cu slavă mare,
40. Că au auzit cum că s-au numit jidovii de la râmleani priiatini şi soţi şi fraţi şi cum că au priimit pre solii lui Simon cu slavă,
41. Şi pentru că jidovii şi preoţii lor au voit să le fie povăţuitoriu şi preot mare în veac, până când să va scula proroc credincios.
42. Şi să fie preste ei povăţuitoriu şi grije să-i fie pentru ceale sfinte şi să rânduiască ispravnici preste lucrurile lor şi preste ţară şi preste arme şi preste cetăţi.
43. Şi grije să-i fie de ceale sfinte şi să se auză de la toţi şi să se scrie cu numele lui toate scrisorile în ţară şi să se îmbrace cu urşinic şi cu aur.
44. Şi să nu fie slobod cuiva dintre norod şi dintre preoţi zădarnic a face ceva dintr-aceastea şi a zice împrotivă celor ce să zic de la el au a chema adunare în ţară fără el şi a să îmbrăca cu urşinic şi a purta copce de aur.
45. Iară cine va face afară de aceastea au deşartă va face ceva dintr-aceastea vinovat va fi".
46. Şi au plăcut a tot norodul a aşeza pre Simon şi a face după cuvintele aceastea.
47. Şi au priimit Simon şi i-au plăcut a sluji cu marea preoţie şi a fi povăţuitoriu şi căpetenie neamului jidovesc şi preoţilor şi să fie preste toţi.
48. Şi scrisoarea aceasta au zis să se puie în table de aramă şi în zăbrealele celor sfinte,
202r în || loc ales.
49. Iară pariia lor să se puie în vistierie, ca să le aibă Simon şi fiii lui.

Cap 15

Antiohul, fiiul lui Dimitrie, cărţi de priiatenie trimite la Simon. Râmleanii pre jidovi cu sâneş împreunaţi a fi învestesc şi altor limbi. Antiohul, gonind pre Trifon, cel de la Simon trimis ajutoriu îl leapădă şi trimite la el pre Athenovie, carele multe ca nişte datorii să le poftească. Şi luund răspunsul lui Simon, rânduiaşte împrotiva lui pre Chendeveiu povăţuitoriu oastei, iară el pre Trifon goneaşte.

1. Şi au trimis împăratul Antiohul, fiiul lui Dimitrie, cărţi din ostroavele mării lui Simon, preotului şi căpeteniii jidovilor, şi a tot neamului.
2. Şi era având acest modru: „Împăratul Antiohul, lui Simon marelui preot şi neamului jidovilor, sănătate!
3. Pentru că, adecă, ciumaşi au apucat împărăţiia părinţilor noştri, iară vreau a izbândi împărăţiia şi a o întoarce precum era mai nainte, şi aleasă am făcut mulţime de oaste şi am făcut corăbii de războiu.
4. Iară vreau a treace întâi prin ţară, să mă izbândesc asupra celor ce au strâcat ţara noastră şi carii au pustiit cetăţi multe întru împărăţiia mea.
5. Acum, dară, aşază ţie toate făgăduinţele care ţ-au îngăduit mai înainte de mine toţi împăraţii şi cealeaalalte daruri ţ-au făgăduit. |
202v 6. Şi-ţi îngăduiesc a bate bani supt numele tău în ţara ta.
7. Iară Ierusalimul sfânt să fie şi slobod; şi toate armele ce s-au făcut şi coşteiele carele ai râdicat, carele biruieşti, rămâie ţie.
8. Şi toată datoriia împăratului şi care sânt viitoare împăratului, de acum şi preste toată vreamea, să îngăduiesc ţie.
9. Iară, deacă vom dobândi împărăţia noastră, te vom slăvi pre tine şi neamul tău şi bisearica cu slavă mare, aşa ca să se vestească slava voastră preste tot pământul".
10. În anul o sută şeaptezeci şi patru au ieşit Antiohul la pământul părinţilor săi şi s-au adunat către el toate oastele, aşa cât puţâni rămaşi era cu Trifon.
11. Şi l-au gonit împăratul Antiohul şi au venit în Doram, fugind pre mare.
12. Că ştiia cum că s-au adunat realele asupra lui şi l-au părăsit oastea.
13. Şi s-au pus Antiohul asupra Dorei cu o sută şi doaozeci de mii de bărbaţi ostaşi şi cu o sută de mii călăraşi.
14. Şi au încungiurat cetatea, şi corăbiile din mare s-au apropiat şi asuprea cetatea de pre pământ şi de pre mare, şi pre nime nu lăsa a întra sau a ieşi.
15. Şi au venit Numenie şi cei ce cu el fusease din cetatea Râmului, având cărţi împăraţilor şi ţărâlor scrise, în carele să cuprindea aceastea:
16. „Luchie, sfeatnicul râmleanilor, lui Ptolomei împăratului, sănătate!
203r 17. Solii jidovilor au venit la noi, priiatinii noştri, înnoind cea dintâi priiatinie || şi soţire, trimişi de la Simon, căpeteniia preoţilor, şi de la norodul jidovilor.

18. Şi au adus şi o pavăză de aur de o mie de mna.
19. Plăcut-au, direpţ aceaea, noao a scrii împăraţilor şi ţărâlor, ca să nu le facă rău, nici să oştască asupra lor şi asupra cetăţilor lor şi a ţărâlor lor şi să nu deaie ajutoriu celor ce vor oşti asupra lor.
20. Şi s-au văzut noao a priimi de la ei pavăza.
21. Deci oricarii ciumaşi au fugit din ţara lor cătră voi, daţi-i lui Simon, căpeteniia preoţilor, să izbândească asupra lor după leagea sa".
22. Aceastea şi scrise sânt lui Dimitrie împăratului şi lui Attalo şi lui Ariarathi şi lui Arsachi,
23. Şi cătră toate ţărâle, şi lui Lamsac şi spartienilor şi la Delum şi Mindum şi la Sichione şi la Caria şi la Samum şi la Pamfiliia şi la Lichiia şi la Alicarnasul şi la Coo şi la Siden şi la Aradon şi la Rod şi la Faselide şi Gortina şi la Gnidum şi Chipru şi la Chirene.
24. Iară paria lor o au scris lui Simon, căpeteniia preoţilor, şi norodului jidovesc.
25. Iară Antiohul împăratul au pus tabăra spre Dora a doao oară, clătindu-i de pururea mâna şi grămăziri făcând; şi au închis pre Trifon să nu purcează.
26. Şi au trimis la el Simon doao mii de bărbaţi, aleşi spre ajutoriu, şi argint şi aur şi vase multe.
27. Şi n-au vrut a le priimi, ci le-au rupt toate care legase cu el mai nainte şi s-au înstreinat de cătră el. |
28. Şi au tremis cătră el pre Athenovie, unul din priiatinii săi, să vorbească cu el, zicând: 203v
„Voi ţineţi Ioppem şi Gazara şi coşteiul din Ierusalim, cetăţile împărăţiii meale.
29. Hotarele lor le-aţi pustiit şi aţi făcut rană mare pre pământ şi aţi stăpânit prin multe locuri întru împărăţiia mea.
30. Acum, dară, daţi cetăţile care le-aţi apucat şi dăjdile locurilor în care aţi domnit afară de hotarele Iudei.
31. Iară de nu, daţi pentru eale cinci sute de talanţi de argint, şi pentru răsipirea ce aţi făcut şi pentru dajda cetăţilor alte cinci sute de talanţi, iară de nu, vom veni şi vă vom bate".
32. Şi au venit Athenovie, priiatinul împăratului, în Ierusalim şi au văzut slava lui Simon şi strălucirea în aur şi în argint şi gătire mare şi s-au buiguit. Şi i-au spus cuvintele împăratului.
33. Şi i-au răspuns Simon şi i-au zis: „Nici am luat pământ strein, nici ceale streine ţinem, ci moştenirea părinţilor noştri, carea cu nedreptul de la nepriiatinii noştri câtăva vreame s-au biruit.
34. Iară noi, vreame având, izbândim moştenirea părinţilor noştri.
35. Că despre Ioppe şi Gazara, care ponosluieşti, ei făcea în norod rană mare şi în ţara noastră. Acestora dăm tălanţi o sută". Şi nu i-au răspuns Athenovie cuvânt.
36. Iară întorcându-să cu mânie cătră împăratul, i-au spus cuvintele aceastea şi slava lui Simon şi toate care au văzut. Şi s-au mâniiat împăratul cu mânie mare.
37. Iară Trifon au fugit cu corabiia în Orthosiada. ||
38. Şi au rânduit împăratul pre Chindeveul voievod pre mare, şi oastea pedestraşilor 204r
şi a călăraşilor o au dat lui.
39. Şi i-au poruncit a porni tabăra spre faţa Iudei şi i-au poruncit să zidească Ghedorea şi să astupe porţile cetăţii şi să bată norodul. Iară împăratul gonea pre Trifon.
40. Şi au ajuns Chindeveul la Iamniia şi au început a întărâta gloata şi a călca Iudeia şi a robi norodul şi a-l ucide şi a zidi Ghedorea.
41. Şi au aşezat acolo călăraşi şi oastea, ca ieşind să umble prin calea Iudei, precum i-au rânduit lui împăratul.

Cap 16

Simon, bătrân, trimite oastea sa cu fiii săi, Iuda şi Ioan, asupra lui Chindeveu, pre carele biruindu-l, Ptolomeiu, ginerele lui Simon, de pofta stăpânirii aprins, cuprinzând cu uspăţu pre socru-său şi fiii lui, Mathathie şi Iuda, cu vicleşug îi omoară, ca aşa să apuce ţărâle Iudei. Iară solii carii trimisease la Ioan ca şi pre el cu vicleşug să-l omoară, s-au ucis de la el; şi Ioan tătâni-său în marea preoţie au fost următoriu.

1. Şi s-au suit Ioan din Gazara şi au vestit lui Simon, tătâni-său, ceale ce au făcut Chindeveul în norodul lor.
2. Şi au chemat Simon pre doi fiii mai bătrâni, pre Iuda şi pre Ioan, şi le-au zis: „Eu şi fraţii miei şi casa tătâni-mieu am bătut pre vrăjmaşii lui Israil de la tinereaţe până într-această zi şi s-au sporit în mânile noastre a izbăvi pre Israil de oarecâteva ori.

204v 3. Iară acum am înbătrânit, ci fiţi în lo|cul mieu şi al fraţilor miei şi, ieşind, bateţi pentru neamul nostru, iară ajutoriul din ceriu cu voi va fi”.

4. Şi au ales din ţară doaozeci de mii de bărbaţi, ostaşi şi călăraşi, şi au purces cătră Chendeveu şi au dormit în Modin.

5. Şi s-au sculat dimineaţa şi s-au dus la câmp. Şi, iată, oaste multă, întru întâmpinarea lor, de pedestraşi şi de călăraşi, şi râu reapede era în mijlocul lor.

6. Şi au pornit tabăra asupra feaţii lor însuşi şi norodul lui, şi au văzut pre norod tremurând a înota preste râu şi au înotat el întâi; şi l-au văzut bărbaţii şi au trecut după el.

7. Şi au împărţit norodul şi călăraşii în mijlocul pedestraşilor. Şi era călărimea protivnicilor multă foarte.

8. Şi au strâgat cu sfintele trâmbiţe şi în fugă s-au întors Chendeveul şi tabăra lui şi au căzut dintre ei mulţi răniţi. Iară ceialalţi au fugit în coşteiu.

9. Atunci s-au rănit Iuda, fratele lui Ioan, iară Ioan i-au gonit până ce au sosit la Chedron, carea o au zidit.

10. Şi au fugit până la turnurile care era în câmpurile Azotului şi le-au aprins cu foc. Şi au căzut dintr-înşii doao mii de bărbaţ şi s-au întors în Iudeea în pace.

11. Şi Ptolomeiu, fiiul lui Avovi, era rânduit voievod în câmpul Ierihonului şi avea argint şi aur mult,

12. Că era jinere marelui preot.

205r 13. Şi s-au înălţat inima lui şi vrea a cu||prinde ţara; şi cugeta rău asupra lui Simon şi a fiilor lui, să-i ştargă.

14. Iară Simon, umblând prin cetăţile care era în ţinutul Iudei şi grije având de eale, s-au pogorât în Ierihon, el şi Mathathie, fiiul lui, şi Iuda, în anul o sută şeaptezeci şi şeapte, în luna a unsprăzeacea; aceasta e luna Savath.

15. Şi i-au cuprins fiiul lui Avovi în coşteiuţul ce să cheamă Doh, cu vicleşug, care l-au zidit. Şi le-au făcut uspăţu mare şi au ascuns acolo nişte bărbaţi.

16. Şi deacă s-au îmbătat Simon şi fiii lui, s-au sculat Ptolomeiu cu ai săi şi au luat armele sale şi au întrat la uspăţu şi l-au ucis pre el şi doi fiii lui şi pe nişte slugi ai lui.

17. Şi au făcut înşelare mare în Israil şi au răsplătit reale pentru bune.

18. Şi au scris aceastea Ptolomeiu şi le-au trimis împăratului, să-i trimiţă oaste de ajutoriu, şi-i va da ţara şi cetăţile lor şi dăjdile.

19. Şi au trimis pre alţii în Gazara să ucigă pre Ioan. Şi trivunilor au trimis cărţi să vie la sâne şi le va da argint şi aur şi daruri.

20. Şi pre alţii i-au trimis să cuprinză Ierusalimul şi muntele bisearicii.

21. Şi alergând oricarele mai degrabă, au spus lui Ioan în Gazara că au perit tată-său şi fraţii lui şi cum că: „Au trimis a te ucide şi pre tine”.

22. Şi cât au auzit, foarte s-au spăimântat şi au apucat oamenii ce venise să-l piarză şi i-au ucis, că au cunoscut cum că-l căuta să-l ucigă. |

205v 23. Şi cealeaalalte a cuvintelor lui Ioan şi a războaielor lui, şi a bunelor puteri cu carele tare s-au purtat, şi a zidirii zidurilor care au zidit, şi a lucrurilor lui celor făcute,

24. Iată, aceastea scrise sânt în cartea zilelor preoţiii lui, de când s-au făcut căpetenie preoţilor după tatăl său.

A

(a se) ABATE: v. III
a (să) abate: *inf. prez.* 5,46
(s-)au abătut: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,68; 12,31, 33

ACOLO: adv.
acolo: 1,36, 37; 2,7, 15, 30; 3,45; 4,61; 5,13, 29, 36; rezum. cap.6; 6,2, 4, 9, 16, 36, 46, 49, 50, 51; 7,1; 8,3, 22; 9,73; 10,1, 60, 71, 83, 86; 11,6, 16, 40, 61, 66, 73; 12,34; 13,11, 23, 50, 53; 14,33, 34; 15,41; 16,15

ACOPERĂMÂNT: s.n.; var. **ACOPEREMÂNT**
acoperemânturi: *pl. nom./ac.* 4,6; 6,2
acoperemântul: *sg. ac.* rezum. cap.8; 9,38

(a se) ACOPERI: v. IV
(s-)au acoperit: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,14
acoperind: *gerunziu* 6,37
să (se) acopere: *conj. prez. 3.sg.* 11,16

ACOPERIT, -Ă: adj.
acoperit: *m. sg. ac.* 10,64

ACUM: adv.
acum: 2,33, 40, 49, 50; 4,10, 18, 36; 5,12; 6,11, 12, 58; 7,7; 9,9, 30, 46, 58; 10,16, 27, 29, 54, 56, 71, 73; 11,36, 37, 43; 12,18, 22, 45, 54; 13,5, 16, 39; 15,5, 8, 30; 16,3

(a se) ADĂUGA: v. I; var. **(a se) ADAOGE:** v. III
(s-)au adaos: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,43, 69; 3,41; 10,30, 38; 11,34; 14,30
a adaoge: *inf. prez.* 8,30; 11,1
vor adaoge: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,30
au adaos: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,72; 10,88

ADEVĂR: s.n.
adevăr: *sg. nom.* 7,18

ADESEA: adv.; var. (Înv.) **ADEASE**
adease: 14,28

(a se/-şi) ADUCE: v. III
(vă) aduceţi: *ind. prez. 2.pl., în loc. v.* ***vă aduceţi aminte*** 2,51
veţi aduce: *ind. viit.I. 2.pl.* 2,67
au adus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,49; 4,49, 53, 56; 5,23, 54; 7,47; 15,18
aducând: *gerunziu* rezum. cap.4
aduceţi(-vă): *imperativ 2.pl., în loc. v.* ***aduceţi-vă aminte*** 4,9
(-Ş/-şi) va aduce: *ind. viit.I. 3.sg., în loc. v.* ***-Ş va aduce aminte*** 4,10; 10,5
(şi-)au adus: *ind. pf.c. 3.sg./pl., în loc. v.* ***şi-au adus aminte*** 5,4; 9,38; 10,46
(îm) aduc: *ind. prez. 1.sg., în loc.v.* ***îm aduc aminte*** 6,12
să aducă: *conj. prez. 3.sg.* 6,15; 7,2
vom aduce: *ind. viit.I. 1.pl.* 7,15
(să) aducea: *ind. imp. 3.pl.* 7,33; 11,35
adă(-Ţi): *imperativ 2.sg., în loc. v.* ***adă-Ţi aminte*** 7,38
va aduce: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,25
aducea: *ind. imp. 3.sg.* 9,26; 10,47; 14,36
să aducem: *conj. prez. 1.pl.* 9,58
aducem: *ind. prez. 1.pl.* 12,11

(a se) ADUNA: v. I
au adunat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,4, 36; 2,44; 3,9, 10, 13, 27; 4,28; 5,37, 45; 9,63; 10,2, 21, 48, 69; 11,1, 60; 13,1, 2; 14,1, 7, 30
(s-)au adunat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,55; 2,42; 3,44, 46, 52, 58; 4,37; 5,9, 16, 38, 64; 7,12, 22; 9,28; 10,61; 11,45, 47, 55; 12,37; 13,6; 15,10, 12
a aduna: *inf. prez.* 3,31; 9,7; 10,6, 8
adunatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,10
a (să) fi adunat: *inf. pf.* 5,15
era adunând: *ind. imp. perifr. 3.sg.* 5,53
adunând: *gerunziu* rezum. cap.6; 13,10
adunat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,20

ADUNARE: s.f.
adunare: *sg. nom./ac.* 3,13, 44; 7,12; 14,44
adunarea: *sg. ac.* 14,28

AFARĂ: adv.
afară: *adv.* (Înv.) *în loc. adv.* ***din afară*** „din exterior” 1,40
afară: *adv. în loc. prep.* ***afară de*** „cu excepţia”; „altfel decât...”; „dincolo de...” 11,38; 14,45; 15,30

(a se) AFLA: v. I
au aflat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,12, 24; 2,46; 4,5; 5,6; 6,13, 63; 10,60; 11,24
(să) afla: *ind. imp. 3.sg./pl.* 1,60, 61; 6,24
(s-)au aflat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,52
(să) va afla: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,63
vom afla: *ind. viit.I. 1.pl.* 10,16
aflatu(-s)-au: *ind. pf.c. impers.* 12,21

(a) AGĂŢA: v. I; var. (Înv.) **(a) ACĂŢA**
au acăţat: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,51

(a) AGERI: v. IV; (Rar) „a face ager”; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la P. Mumuleanu, ap. M. Gaster, *Chrestomaţie română*, vol. II, Leipzig – Bucureşti, 1891.
să agerească: *conj. prez. 3.sg.* 6,34

(a) AGONISI: v. IV
să agonisim: *conj. prez. 1.pl.* 9,10

(a) AJUNGE: v. III
am agiuns: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,11
au ajuns: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,26, 40; 11,73; 15,40
să ajungă: *conj. prez. 3.sg.* 4,2

(a) AJUTA: v. I
ajuta: *ind. imp. 3.pl.* 3,2
vei ajuta: *ind. viit.I. 2.sg.* 3,53
vor ajuta: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,27
ajută: *ind. prez. 3.sg.* 12,1

AJUTĂTOR: s.m.
ajutătorii: *pl. ac.* 7,7
ajutătorilor: *pl. dat.* 8,28

AJUTOR: s.n./(neob.) s.m.; var. (Înv. şi reg.) **AGIUTORIU, AJUTORIU**
agiutoriu: *sg. ac.* 7,20; 10,47
ajutoriu: *sg. nom./ac.* 5,39; 7,20; 8,13, 25; 9,52; 10,24, 72, 74; rezum. cap.11; 11,43, 47, 60; 12,15, 54; rezum. cap.15; 15,19, 26; 16,18
ajutori: *s.m. pl. ac.* (cu adj. determinativ în forma ***tari***)*:* ***tari ajutori*** 3,15
ajutori: *s.m. pl. ac.* (în textul lat. este pl. ***auxilia*** „ajutoare, trupe auxiliare”) 14,1
ajutoriul: *sg. nom.* 16,3

AICI: adv.
aici: rezum. cap.8

ALALTĂIERI: adv.
alaltăieri: 9,44

ALĂUTĂ: s.f.; vezi **LĂUTĂ**

(a) ALCĂTUI: v. IV (aici) „a încheia”
a alcătui: *inf. prez.* 9,70

(a) ALEGE: v. III
au ales: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,65; 3,38; 4,35, 42; 7,8; 8,17; 9,25; rezum. cap.10; 10,74; 11,23; 12,1; 13,34; 16,4
aleage: *imperativ 2.sg.* 5,17; 12,45
ai ales: *ind. pf.c. 2.sg.* 7,37
alegeam: *ind. imp. 1.pl.* 9,30
va aleage: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,32
ales-am: *ind. pf.c. 1.pl.* 12,16

ALES, ALEASĂ: adj.
ales: *m./n. sg. nom./ac.* rezum. cap.3; 14,48
aleşi: *m. pl. ac.* 4,1, 28; 6,35; 9,5; 12,41; 15,26
aleasă: *f. sg. ac.* 15,3

(a) ALERGA: v. I
au alergat: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,45
alergând: *gerunziu* 16,21

(a) ALUNGA: v. I
au alungat: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,15

AMAR: adv.
amar: *adv.* 2,7

AMINTE: adv.
aminte: *adv. în loc. v.* ***a-şi aduce aminte/a lua aminte***; vezi **(a se/-şi) ADUCE/(a) LUA**

AN: s.m.
ani: *pl. ac.* 1,8, 10, 30; 9,57
anul: *sg. ac.* 1,11, 21, 57; 2,70; 3,37; 4,28, 52; 6,16, 20; 7,1; 9,54; 10,1, 21, 57, 67; 11,19; 13,41, 42, 51; 14,1, 27; 15,10; 16,14
an: *sg. nom./ac.* 3,28; 6,53; 8,16
an: *sg. ac., în loc. adv.* ***preste an*** rezum. cap.4; rezum. cap.7
an: *sg. ac., în loc. adv.* ***din an în an*** 4,59
anii: *pl. ac.* 7,49; 8,4; 10,40, 41, 42; 11,34; rezum. cap.13; 13,52
anului: *sg. gen.* 9,3

(a) ANATHEMATIZELUI: v. IV „a da anatemei”, „a condamna la moarte sau la nimicire”; unele prăzi de război, inclusiv oamenii, erau declarate ca fiind partea lui Dumnezeu şi, prin urmare, erau intangibile; pentru a nu se atinge nimeni de ele, erau distruse, de aici rezultă sensul „a condamna la moarte sau la nimicire” (cf. Anania 2001, p.1395); cuvântul, cu această formă, nu este înregistrat în DA; este, în schimb, înregistrată forma (**a**) **anatematiza** (Înv.) „a anatemiza”
au anathematizeluit: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,5

APĂ: s.f.
apei: *sg. gen.* 5,40, 42
apa: *sg. nom./ac.* 9,33, 45; 11,67

(a) APĂRA: v. I
să apere: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.2
apăra: *ind. imp. 3.sg./pl.* 3,3; 9,9

APĂRARE: s.f.
apărarea: *sg. ac.* 14,37

(a se) APĂSA: v. I
apăsându(-să): *gerunziu* rezum. cap.6
apasă: *ind. prez. 3.sg.* 8,18

APOI: adv.
apoi: *adv. în loc. adv.* ***mai apoi*** rezum. cap.5
apoi: rezum. cap.10

(a se) APRINDE: v. III
aprinzând: *gerunziu* rezum. cap.1; rezum. cap.10
au aprins: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,33; 3,5; 4,20, 50; 5,5, 28, 35, 65; 6,31; 9,67; 10,84; rezum. cap.11; 11,48, 61; 12,28, 33; 16,10
aprindea: *ind. imp. 3.sg.* 1,58
a aprinde: *inf. prez.* 2,15
(s-)au aprins: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,24; 10,85; 13,7
voiu aprinde: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,35

APRINS, -Ă: adj.
aprinsă: *f. sg. ac.* 11,4
aprins: *m. sg. nom.* rezum. cap.16

APROAPE: adv./s.m.
aproapelui: *s.m. sg. dat.* 2,40
aproapele: *s.m. sg. ac.* 3,43
aproape: *adv.* 4,18; 8,12; 12,33

(a se) APROPIA: v. I
(s-)au apropiiat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,16, 23; 5,42; 8,1; 9,10, 12; 10,69
apropie(-te): *imperativ 2.sg.* 2,18
(s-)au apropiat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,49; 3,16; 6,31, 42; 11,4; 15,14
(să) apropiia: *ind. imp. 3.pl.* 3,42
au apropiiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,5
(să) va apropiia: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,40
(v-)aţi apropiat: *ind. pf.c. 2.pl.* 10,26
apropiindu(-să): *gerunziu* 13,23

(a se) APUCA: v. I
apucă: *imperativ 2.sg.* 5,12
să (se) apuce: *conj. prez. 3.sg.* 5,49
(s-)au apucat: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,50
au apucat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,2, 16, 19; 8,10; 10,23; 12,30, 48; 13,43; 15,3; 16,22
va apuca: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,58
aţi apucat: *ind. pf.c. 2.pl.* 15,30
să apuce: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.16

(a) APUNE: v. III
au apus: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,50; 12,27

ARAMĂ: s.f.
aramă: *sg. ac.* 6,35, 39; rezum. cap.8; 8,22; 14,18, 26, 48

ARAP: s.m.; var. **HARAP** (Înv. şi pop.) „arab”
arapi: *pl. ac.* 5,39
arapul: *sg. nom.* 11,17
harapul: *sg. nom.* 11,39
harapi: *pl. ac.* rezum. cap.12; 12,31

(a se) ARĂTA: v. I
arătând: *gerunziu* rezum. cap.2
(s-)au arătat: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,6, 19
arăta: *ind. imp. 3.sg.* 4,20
au arătat: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,34; 11,4
să arătaţi: *conj. prez. 2.pl.* 7,3
a arăta: *inf. prez.* 7,33
va arăta: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,25
să (ne) arătăm: *conj. prez. 1.pl.* 10,71
(să) arăta: *ind. imp. impers.* 12,8

(a) ARDE: v. III
au ars: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,59; 5,68; 10,84
arzând: *gerunziu* 12,29

ARDERE: s.f.
arderile: *pl. ac.* 1,47
arderilor: *pl. gen.* 4,44, 53
arderi: *pl. ac., în sintagma* ***arderi de tot*** 5,54
arderile: *pl. ac., în sintagma* ***arderile de tot*** 7,33

ARGINT: s.n.
argintul: *sg. ac.* 1,24; 8,3; 13,15, 16, 17, 18
argint: *sg. ac.* 2,18; 3,31, 41; 4,23; 6,1, 12; 10,40, 42, 60; 11,24; 15,26, 31, 32; 16,11, 19

ARHIEREU: s.m.
arhiereu: *sg. ac.* 10,20
arhiereului: *sg. gen./dat.* 10,32, 38
arhiereul: *sg. nom.* 10,69

ARIE: s.f.
ariile: *pl. ac.* 11,35

ARMAŞ: s.m.
armaşului: *sg. gen.* 4,30

ARMĂ: s.f.
arme: *pl. ac.* 1,36; 8,26, 28; 9,39; 10,6, 21; 12,27; 13,29; 14,42
armele: *pl. nom./ac.* 3,3; 5,43; 6,6; 7,44; 8,5; 11,51; 14,33; 15,7; 16,16
armelor: *pl. gen.* 6,41

ARS, -Ă: adj.
arse: *f. pl. ac.* 4,38

(a se) ARUNCA: v. I
au aruncat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,36; 7,19: 10,80, 82
a arunca: *inf. prez.* 6,51
(s-)au aruncat: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,48

(a) ASCULTA: v. I
vor asculta: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.2
a asculta: *inf. prez.* rezum. cap.2; 6,23
ascultă: *ind. prez. 3.pl.* 2,19; 8,16
vom asculta: *ind. viit.I. 1.pl.* 2,20
să asculte: *conj. prez. 3.sg.* 10,38; 12,43

ASCULTARE: s.f.
ascultării: *sg. gen.* 7,37

(a se) ASCUNDE: v. III
(s-)au ascuns: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,38
au ascuns: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,15

ASCUNS: s.n. „ascunziş"
ascunsuri: *pl. ac.* 2,41
ascuns: *sg. ac., în loc. adv.* (Înv.) ***prin ascuns*** 9,60

ASCUNS, -Ă: adj.
ascunsele: *adj. antep. n. pl. ac.* 1,56
ascunse: *n. pl. ac.* 2,31
ascunşi: *m. pl. ac.* 10,79

ASCUŢIT: s.n. „ascuţiş", „tăiş"
ascuţitul: *sg. ac.* 5,28, 51

ASCUŢITURĂ: s.f. (Ccr.) „partea ascuţită a unui obiect"; „vârf de săgeată"
ascuţituri: *pl. ac.* 6,51

ASEMĂNARE: s.f.; var. (Înv.) **ASĂMĂNARE** (Înv. ccr.) „chip"
asămănarea: *sg. ac.* 3,48

ASEMENEA: adv./prep.; var. (Înv.) **ASEAMENEA, ASEAMINEA**
aseamenea: *adv.* rezum. cap.1; 3,4; 8,27
aseaminea: *adv.* rezum. cap.11
aseaminea: *prep.* 9,29

ASIDEU: s.m. „evlavios", „credincios"; apărători devotaţi ai legii date de Moise în muntele Sinai şi practicanţi ai acesteia (cf. Anania 2001, p.1390).
asideilor: *pl. gen.* 2,42
assideii: *pl. nom.* 7,13

ASTĂZI: adv.
astăzi: 2,63; 3,17; 4,10; 5,32; 6,26; 7,42; 9,30, 44; 10,20, 30
astăzi: *adv. în loc. adv.* ***din zioa de astăzi*** 10,30
astăzi: *adv. în loc. adv.* ***până în zioa de astăzi*** 13,39

(a) ASTUPA: v. I
au astupat: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,36; 5,47
să astupe: *conj. prez. 3.sg.* 15,39

AŞA: adv.; var. (Înv. şi reg.) **AŞEA**
aşa: 1,51; 2,61; 3,17, 60; 10,11, 62; 14,22; 15,9, 10; rezum. cap.16
aşea: 7,42

(a se) AŞEZA: v. I
au aşezat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* rezum. cap.1; 1,65; 3,57; 4,59, 61; 5,42; 6,38, 51; 8,1, 7; 11,27; 13,28, 48, 52; 14,26, 34, 37, 38; 15,41
aşezindu(-să): *gerunziu* 2,16
aşezând: *gerunziu* 2,27; rezum. cap.4
(să) aşază: *ind. prez. 3.pl.* 8,1
să aşezăm: *conj. prez. 1.pl.* 10,54
a aşeza: *inf. prez.* 12,1; 14,24, 46
aşază: *imperativ 2.sg.* 15,5

AŞEZĂMÂNT: s.n. „legământ"
aşezământ: *sg. ac.* 1,12; 8,7
aşezământurile: *pl. ac.* 6,23; 14,22

ATUNCI: adv.
atunci: 2,29, 42; 4,41; 9,9; 13,47; 14,32; 16,9

AUR: s.n.
aur: *sg. ac.* 1,23; 2,18; 3,41; 4,23, 57; 6,1, 2, 12; rezum. cap.10; 10,20, 60, 89; 11,24, 58; 13,37; rezum. cap.14; 14,24, 33, 43, 44; 15,18, 26, 32; 16,11, 19
aurul: *sg. ac.* 1,24; 8,3

AURIT, -Ă: adj.
aurite: *pl. ac.* 6,39

AUSTRU: s.n.
austrul: *sg. ac.* 3,57
austru: *sg. ac.* 5,65

AUZ: s.n.
auzul: *sg. ac.* 10,7

(a se) AUZI: v. IV
vom auzi: *ind. viit.I. 1.pl.* 2,22
auziţi: *imperativ 2.pl.* 2,65
au auzit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,13, 27, 41; 4,3; 5,1, 16, 61; 6,1, 8, 28, 55; 8,1, 2; 9,1, 43; 10,2, 8, 15, 22, 46, 68, 74, 77, 88; 11,15, 22, 23, 63; 12,24, 28, 34; 13,1, 7; 14,2, 17, 24, 40; 16,22
auzând: *gerunziu* 4,27; rezum. cap.8
auzit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,56
(să) auzea: *ind. imp. 3.pl.* 5,63
auzind: *gerunziu* rezum. cap.6
auziia: *ind. imp. 3.pl.* 8,12
auzit-am: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 10,19, 26
(s-)au auzit: *ind. pf.c. impers.* 14,16
să (se) audă: *conj. prez. impers.* 14,43

(a) AVEA: v. II
să aibă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 3,30; 4,61; 14,49
are: *ind. prez. 3.sg.* 2,27; 11,9
au: *ind. prez. 3.pl.* 12,54
avea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 2,2, 28; 4,6, 42; 5,23; 8,12; 9,7, 36; 10,35, 78; 16,11

au avut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,39; 13,15
avem: *ind. prez. 1.pl.* 6,57
având: *gerunziu* 8,6; 10,87; 11,51; 12,9; 14,24; 15,15, 34; 16,14
avuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 11,27
a avea: *inf. prez.* 11,58
am avut: *ind. pf.c. 1.pl.* 12,15
era având: *ind. imp. perifr. 3.sg.* 15,2
nea vând: *gerunziu* 12,9

B

BAN: s.m.
banii: *pl. nom.* 3,29; rezum. cap.13
banî: *pl. nom./ac.* 8,26, 28; rezum. cap.13; 14,32; 15,6

(a se) BATE: v. III
voiu bate: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,14
bateţi: *imperativ 2.pl.* 4,18; 16,3
să bată: *conj. prez. 3.sg./pl.* 4,28; 5,30; 11,20; 14,1; 15,39
a bate: *inf. prez.* 11,50; 15,6
să batem: *conj. prez. 1.pl.* 12,54
bate: *imperativ 2.sg.* 13,9
vom bate: *ind. viit.I. 1.pl.* 15,31
bătea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 5,3, 65; 11,65
au bătut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,7, 35, 50, 65; 6,31; 9,64, 68; 10,75; 11,72; rezum. cap.13; 14,26
(să) bătea: *ind. imp. 3.pl.* 5,16
bătând: *gerunziu* rezum. cap.12
am bătut: *ind. pf.c. 1.pl.* 16,2

(a) BATJOCORI: v. IV
batjocotrind: *gerunziu* rezum. cap.7
bajocorindu-: *gerunziu* 7,34
batjocoriia: *ind. imp. 3.sg.* 9,26

BĂRBAT: s.m.
bărbatul: *sg. nom.* 1,28
bărbaţi: *pl. nom./ac.* 2,31; 3,24, 38; 4,1, 6, 15, 28, 29, 34, 41; 5,13, 17, 20, 22, 34, 60; 6,35, 37, 42, 54; 7,16, 32, 40; rezum. cap.9; 9,4, 5, 6, 25, 49, 61; 10,32, 36, 61, 74; 11,43, 44, 45, 74; 12,1, 41, 45, 47; 13,34; 14,23, 33, 37; 15,13, 26; 16,4, 15
bărbaţilor: *pl. gen./dat.* 4,8; 5,62
bărbaţii: *pl. nom./ac.* 5,50, 59, 63; 11,23; 13,10; 14,32; 16,6
bărbat: *sg. nom.* 9,29; 10,19; 13,54
bărbat: *pl. ac.* 16,10

BĂRBĂTESC, -EASCĂ: adj.
bărbătească: *f. sg. ac., în sintagma* ***cămară bărbătească*** „cameră conjugală" 1,28
bărbătească: *f. sg. ac., în loc. s.* (Pop.) ***partea bărbătească*** „fiinţă de sex bărbătesc" rezum. cap.5; 5,28, 35, 51

BĂRBĂTEŞTE: adv.
bărbăteaşte: 2,64; 6,31

BĂTAIE: s.f.
bătaie: *sg. ac.* 5,34, 59
bătaia: *sg. ac., în sintagma* ***bătaia dintâi*** „linia întâi" 9,11

BĂTRÂN, -Ă: adj./s.
bătrânii: *s.m. pl. nom./ac.* 1,27; 2,9; 12,6, 35; 14,9
bătrânilor: *pl. gen./dat.* 13,36; 14,20, 28
bătrân: *adj. m. sg. nom.* rezum. cap.16
(mai) bătrâni: *adj. m. pl. ac.* 16,2

(a se) BÂIGUI: v. IV; var. **(a se) BUIGUI**
(s-)au buiguit: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,32

(a) BEA: v. II
a bea: *inf. prez.* 11,58

BINE: adv.
(mai) bine: *adv.* 3,59
bine: *adv. în structuri dislocate* ***bine eşti cuvântaţ/bine au cuvântat*** 4,30, 55
bine: *adv.* 8,23; 12,18, 22
bine: *s.n. sg. ac., în sintagma* ***facerile de bine*** 11,53
bine: *s.n. sg. ac.* 11,33, 43

(a) BINECUVÂNTA: v. I
binecuvânta: *ind. imp. 3.sg.* 4,24
bine eşti cuvântat: *pasiv ind. prez. 2.sg.* 4,30
bine au cuvântat: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,55
binecuvântând: *gerunziu* 13,47

(a se) BIRUI: v. IV
au biruit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,36; rezum. cap.3; 6,6; 7,25; 8,2, 5, 12; 11,49
biruind: *gerunziu* rezum. cap.4; rezum. cap.5; rezum. cap.10; rezum. cap.11
vom birui: *ind. viit.I. 1.pl.* 5,41
biruise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 6,54
birui: *inf. prez. fără* ***a*** rezum. cap.7
au fost biruit: *pasiv ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.7
biruit fiind: *pasiv gerunziu* rezum. cap.14
biruiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 14,17
biruieşti: *ind. prez. 2.sg.* 15.7
(s-)au biruit: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,33
biruindu-: *gerunziu* rezum. cap.16

BIRUINŢĂ: s.f.
biruinţa: *sg. nom./ac.* 3,19; 8,3, 11; 11,8
biruinţe: *sg. nom.* rezum. cap.7

BIRUITOR, -TOARE: adj.
biruitoriu: *m. sg. nom.* rezum. cap.11

BISERICĂ: s.f.
bisericii: *sg. gen.* rezum. cap.1; 1,23; 4,57; 7,36; 13,53; 14,19; 16,20
bisearica: *sg. nom./ac.* 1,47; 2,8; 3,13; rezum. cap.4; 4,59; 6,2; rezum. cap.10; 10,43, 84; 11,4; 15,9
bisearici: *pl. nom.* 1,50
bisearică: *sg. nom./ac.* 2,56; 4,49, 50; 5,16

(a) BLAGOSLOVI: v. IV
au blagoslovit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,69

BLAGOSLOVENIE: s.f.
blagoslovenie: *sg. ac.* 3,7

BLESTEM: s.n.; var. **BLĂSTĂM**
blăstămurile: *pl. ac.* 7,38

(a) BLESTEMA: v. I; var. **(a) BLĂSTĂMA**
au blăstămat: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,41

BOALĂ: s.f.
boală: *sg. ac.* rezum. cap.6

BOGAT, -Ă: adj.
bogată: *f. sg. nom./ac.* rezum. cap.6; 6,1
bogată (foarte): *f. sg. nom.* 6,2

BOGĂŢIE: s.f.
bogăţii: *pl. ac.* 4,23

BOLOVAN: s.m.
bolovani: *pl. nom.* 10,73

BOZ: s.m. „zeu păgânesc, idol”
bozilor: *pl. gen.* 3,48
bozii: *pl. nom./ac.* rezum. cap.5; 13,47
bozul: *sg. ac.* 5,43, 44

BUCATĂ: s.f. (mai ales la pl.) „hrană”; „fel de mâncare”
bucate: *pl. ac.* 1,65

(a se) BUCURA: v. I
(ne-)am bucurat: *ind. pf.c. 1.pl.* 10,26
au bucurat: *ind. pf.c. 3.pl.* 14,21

BUCURIE: s.f.
bucurie: *sg. ac.* 4,59; 5,54

BUCUROS, -OASĂ: adj.
bucuros: *m. sg. nom.* 9,71

BUN, -Ă: adj./s.
bun: *adj. m./n. sg. nom.* 1,13; 4,24, 45
bune: *adj. n. pl. ac.* 5,56; 8,2
(ceale mai) bune: *adj. f. pl. ac.* 8,8
(mai) bun: *adj. m. sg. nom.* 13,5
bunelor: *adj. antep. f. pl. gen.* 16,23
(ceale) bune: *s.n. pl. ac.* 14,4, 9
bune: *s.n. pl. ac.* 16,17

BUNĂTATE: s.f.
bunătăți: *pl. ac.* 10,27
bunătatea: *sg. ac.* 11,33

BUNĂVOIE: s.f.
bunăvoie: *sg. ac. în loc. adv.* ***de bunăvoie*** 2,42

C

CAL: s.m.
cai: *pl. nom.* 10,81

CALE: s.f.
cale: *sg. ac.* 2,22; 5,4, 24; 7,45; 8,19; 11,4
calea: *sg. nom./ac.* 5,28, 46, 53; 9,2; 13,20; 15,41
călii: *sg. gen.* 6,33
căile: *pl. ac.* 11,46

CANDELĂ: s.f.; var. **CANDILĂ**
candilele: *pl. ac.* 4,50

CAP: s.n.
capul: *sg. nom./ac.* 3,47; 4,39; rezum. cap.7; 7,47; 11,13, 17, 71
capetele: *pl. ac.* 6,35

CARNE: s.f.
cărnuri *pl. ac.* 1,50

CARTE: s.f.
Cartea: *sg. nom. în titlu Cartea dintâiu a Macaveilor*, 16,24
carte: *sg. ac.* 10,3, 17; 13,35
cărți: *pl. ac./gen.* 1,46; 5,10; 9,60; 11,29; 12,2, 9; rezum. cap.13; rezum. cap.15; 15,1, 15; 16,19
cărțile: *pl. nom./ac., în sintagma* ***cărțile legii lui Dumnezeu/cărțile testamentului Domnului/cărțile legii*** 1,59, 60; 3,48
cărțile: *pl. nom./ac.* 5,14; 10,7; 12,4, 7, 17; 14,23
cărții: *sg. gen.* 12,5
cărților: *pl. gen.* 14,19

CASĂ: s.f.
casa: *sg. nom./ac.* 1,29; 3,56; 4,48; 7,35, 37; 9,55; 13,3, 47; 16,2
caselor: *pl. gen.* 1,58
case: *pl. ac.* 3,56
casii: *sg. gen., în sintagma* ***muntele casii***, este vorba despre Sion, pe care se afla templul (cf. Anania 2001, 1395) 4,46
casă: *sg. ac.* 4,48
casa: *sg. nom., în sintagma* ***casa rugăciunii*** 7,37
case: *sg. gen.* 9,54
casii: *sg. gen.* 10,41
casele: *pl. ac.* 12,45
căsile: *pl. ac.* 1,33, 64

(a) CĂDEA: v. II
să cază: *conj. prez. 3.pl.* 7,38
au căzut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,6, 19, 32; 2,8, 9; 3,11, 24, 25; 4,15, 34, 40, 55; 5,12, 22, 34, 60, 67; rezum. cap.6; 6,8, 42, 46; 7,32, 43, 46; 8,10; 9,1, 17, 18, 21, 40, 49; 10,50, 85; 11,74; 12,37; 16,8, 10
căzând: *gerunziu în loc. v.* ***căzând cu inima*** „tulburându-se” 4,27
căzuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 5,54; 7,44
am căzut: *ind. pf.c. 1.sg., în loc. v.* ***am căzut cu inima*** „m-am tulburat” 6,10
cădea: *ind. imp. 3.pl.* 6,45

CĂLĂRAȘ: s.m. „călăreț”
călărași: *pl. ac.* 1,18; 3,39; 4,1, 28, 31; 6,28, 35, 38; 8,6; 9,4; 10,77, 79; 14,13; 15,41; 16,4, 5
călărașii: *pl. nom./ac.* 4,7; 9,11; 10,82; 16,7
călăraș: *pl. ac.* 12,49
călărașilor: *pl. gen.* 15,38

CĂLĂREȚ: s.m.
călărețî: *pl. ac.* 10,78

CĂLĂRIME: s.f.
călărimea: *sg. nom./ac.* 10,73; 13,22; 16,7

(a) CĂLĂTORI: v. IV
ar călători: *cond. prez. 3.sg.* 10,78
călătorind: *gerunziu* 13,31

(a se) CĂLCA: v. I
să calce: *conj. prez. 3.pl.* 4,60
(să) călca: *ind. imp. 3.sg.* 3,45
(s-)au călcat: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,51
a călca: *inf. prez.* 14,31; 15,40

CĂLCAT, -Ă: adj.
călcat: *m. sg. nom., în loc. adj.* ***călcat cu inima foarte*** „foarte tulburat” 3,31

CĂMARĂ: s.f.
cămară: *sg. ac., în sintagma* ***cămară bărbătească*** „cameră conjugală” 1,28
cămările: *pl. ac., în sintagma* ***cămările (ceale) preoțești*** „locuințele preoților” 4,38, 57

CĂPETENIE: s.f.
căpeteniia: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,30; 2,66; 3,13; 5,56; 7,21; 9,31; 11,27, 70; rezum. cap.13; 13,42; 14,35; 15,17, 21, 24
căpeteniile: *pl. nom./ac.* 1,27; 6,28, 61; 7,26; 9,37, 61; 11,63; rezum. cap.12; 12,24; 14,2, 20
căpetenie: *sg. nom.* 2,17; 9,30; 10,47; 12,54; 14,47; 16,24
căpeteniilor: *pl. gen./dat.* 5,40; 6,60; 9,53; 10,63; 14,28
căpetenii: *pl. nom.* 10,37
căpeteniii: *sg. gen.* 15,1

CĂRUȚĂ: s.f.
căruțe: *pl. ac.* 1,18; 8,6

(a) CĂUTA: v. I
caută: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4

căutând: *gerunziu* 2,29
căuta: *ind. imp. 3.sg./pl.* 4,5; 6,3, 18; 9,26, 32; 11,1; 12,40; 16,22
au căutat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 11,10; 12,53; 14,4, 35

CÂMP: s.n.
câmp: *sg. ac.* 3,24; 4,6, 14, 21; 10,71, 73, 78, 83; 11,68; 16,5
câmpurile: *pl. ac.* 4,15; 16,10
câmpul: *sg. ac.* 4,22; 5,52; 11,67; 12,49; 16, 11
câmpului *sg. gen.* 13,13; 14,8

CÂMPIE: s.f.
câmpiii: *sg. gen.* 3,40

(a) CÂNTA: v. I
cânta: *ind. imp. 3.pl.* 4,24
au cântat: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,33; 7,45

CÂNTARE: s.f.
cântări: *pl. ac.* 4,33, 54; 13,47

CÂNTEC: s.n.
cântece: *pl. ac.* 13,51

CENUŞĂ: s.f.
cenuşe: *sg. ac.* 3,47; 4,39

CER: s.n.; var. **CERIU**
ceriul: *sg. nom.* 2,37
ceriu: *sg. ac.* 2,58; 3,19, 50, 60; 4,10, 24, 40, 55; 5,31; 9,46; 12,15; 16,3
ceriului: *sg. gen.* 3,18

CERBICE: s.f.
cerbice: *sg. ac.* 1,64

(a) CERCA: v. I
cerca: *ind. imp. 3.sg./pl.* 6,56; 7,13
a cerca: *inf. prez.* 7,12
au cercat: *ind. pf.c. 3.pl.* 14,14

(a) CERCETA: v. I
cercetându-: *gerunziu* 3,5
cerceta: *ind. imp. 3.pl.* 3,48; 9,26

(a se) CERE: v. III
să ceară: *conj. prez. 3.sg.* 3,44
(să) cer: *ind. prez. 3.pl.* 8,1

CEREMONIE: s.f.; var. (Înv.) **ŢEREMONIE**
ţeremoniile: *pl. ac.* rezum. cap.1

(a) CERTA: v. I
să certe: *conj. prez. 3.sg.* 7,7

CERTARE: s.f.
certarea: *sg. nom.* 2,49

CERUT, -Ă: adj.
ceruţi: *m. pl. ac.* rezum. cap.13

CETATE: s.f.
cetăţile: *pl. nom./ac.* 1,20, 30, 46, 57; rezum. cap.3; 3,8; 5,27, 36; 10,12, 84; 11,2, 3, 60; rezum. cap.12; 12,33; 14, 17, 20, 33; 15,28, 30; 16,14, 18
cetate: *sg. nom./ac.* 1,32; 2,27, 28; 3,45; 5,29, 31, 46, 47, 59; 6,3, 18, 32, 49, 53; 9,65, 67; 10,75, 76, 86; 11,3, 45, 46, 47, 49, 60; 12,36; 13,43, 44, 45, 47
cetăţii: *sg. gen.* 1,33; rezum. cap.2; 2,7; 5,68; 10,63; 11,46, 61; 12,48; 14,37; 15,39
cetatea: *sg. nom./ac.* 1,35; rezum. cap.2; 2,15, 17, 23, 31; 3,37; rezum. cap.5; 5,8, 28, 30, 44, 50, 51; rezum. cap.6; 6,1, 3, 7, 26, 63; 7,1, 32; 9,19, 52; 10,10; 11,48, 49, 50, 66; 12,37; 13,25; 14,36; 15,14, 15
cetăţilor: *pl. gen./dat.* 1,54; 11,8; 14,10; 15,19, 31
cetăţi: *pl. nom./ac.* 1,61; 5,26; 9,50; 10,30, 38; 11,18, 34, 41, 57; 14,42; 15,4
cetăţilor: *pl. dat. adn.* 5,27

CETĂŢEAN: s.m.
cetăţeanii: *pl. ac.* rezum. cap.11

(a) CHELTUI: v. IV
au cheltuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,32

CHELTUIALĂ: s.f.
cheltuieli: *pl. nom./ac.* 3,30; 10,44, 45
cheltuialelor: *pl. gen.* 10,39

(a se) CHEMA: v. I
au chemat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,7; 6,10, 14, 17, 19, 28; 11,47; 12,35; 16,2
cheamă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2
(să) chema: *ind. imp. 3.sg./pl.* 2,4; 12,31
(să) cheamă: *ind. prez. 3.sg.* 3,1; 11,7; 12,37; 16,15
(să) chiiamă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.6
a (să) chema: *inf. prez.* 7,37
să (te) chemi: *conj. prez. 2.sg.* 10,20
a chema: *inf. prez.* 14,44

CHETEU: s.m. „iniţial, locuitor al oraşului Chitim, din insula Cipru; apoi numele insulei în întregime; apoi nume al insulelor din Mediterană, apoi al unor ţinuturi riverane; în acest caz, locuitor al Macedoniei" (cf. Anania 2001, p.1387).
cheteilor: *pl. gen.* 8,5

CHEZAŞ: s.m.; var. **CHIZEŞ, CHIZEAŞ**
chizeaş: *sg. nom.* 1,11
chizeaşu: *sg. ac.* 8,7
chizeşi: *pl. ac.* 9,53; 11,62; 13,16
chizeşii: *pl. nom./ac.* 10,6, 9

CHIMVAL: s.n. (Înv.) „vechi instrument muzical compus din două jumătăţi de glob de aramă care se loveau una cu alta"
chimvale: *pl. ac.* 4,54
chinvale: *pl. ac.* 13,51

CHIN: s.n.
chin: *sg. ac.* 9,56

CHINICĂ: s.f. „harpă" (cf. lat. *cinyris*); cuvântul nu este înregistrat în DA.
chinice: *pl. ac.* 4,54

CHINIR: s.f. „harpă" (cf. lat. *cinyris*); cuvântul nu este înregistrat în DA
chiniri: *pl. ac.* 13,51

CHIP: s.n.
chipurile: *pl. ac.* 5,68
chip: *sg. ac., în loc. adv.* (Pop.) ***într-acesta chip*** 11,29
chipul: *sg. ac., în loc. adv.* (Pop.) ***în tot chipul*** 14,35

(a) CHIVERNISI: v. IV
chivernisea: *ind. imp. 3.sg.* 14,8

CINSTE: s.f.
cinste: *sg. ac./gen.* rezum. cap.1; 11,60; 12,8, 43
cinstele: *pl. nom.* 1,41
cinstea: *sg. ac.* rezum. cap.2; 14,21

(a se) CINSTI: v. IV
cinstind: *gerunziu* rezum. cap.10
(să) cinsteaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.10
cinsteaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.11

CINSTIT, -Ă: adj.
cinstite: *f. pl. ac.* 1,7
cinstit: *m. pl. nom.* 3,32
(ceale mai) cinstite: *f. pl. ac.* 7,26

CIOPLIT, -Ă: adj.
cioplite: *f./n. pl. ac.* 5,68; 10,11; 13,29

(a se) CITI: v. IV; var. (Înv. şi reg.) **(a se) CETI**
(să) cetea: *ind. imp. 3.pl.* 5, 14
au cetit: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,7
(s-)au cetit: *ind. pf.c. 3.pl.* 14,19

CIUMAŞ, -Ă: adj./s. „ciumat"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în Gh. Şincai, *Hronica românilor şi a mai multor neamuri...*, vol III, Iaşi 1853 – 1854.
ciumaşi: *adj. m. pl. nom.* 10,61
ciumaşi: *s.m. pl. nom.* 15,3, 21

(a) CIUNTI: v. IV; var. **(a) CIONTI**; (Neob.) **(a) CIONTA:** v. I
au ciontat: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,47

(a se) CLĂTI: v. IV (Înv.) „a se clătina"; (Înv.) „a fi impresionat"
(s-)au clătit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,29; 6,8; 9,13; 10,74
să (se) clătească: *conj. prez. 3.pl.* 4,32
clătindu-: *gerunziu* 15,25

(a se) COBORÎ: v. IV; var. (Înv.) **(a se) POGORÎ**
(s-)au pogorât: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,29; 16, 14
pogorî: *imperativ 2.sg.* „pogoară" 10,71

COBORÂRE: s.f.; var. (Înv.) **POGORÂRE** (aici) „povârniş"
pogorârea: *sg. ac.* 3,24

COIF: s.n.
coifuri: *pl. ac.* 6,35

COMOARĂ: s.f.
comoarele: *pl. ac.* rezum. cap.1; 1,24

(a) CONĂCI: v. IV; var. **(a) CONOCI** „a împresura", „a asedia"
conocind: *gerunziu* rezum. cap.6
să conocească: *conj. prez. 3.pl.* 6,19; 11,22
au conocit: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,20; 11,61
conocim: *ind. prez. 1.pl.* 6,57
conoceaşte: *ind. prez. 3.sg.* 11,21
a conoci: *inf. prez.* 11,23

CONĂCIT, -Ă: adj./s.m.; var. **CONOCIT, -Ă** „împresurat", „asediat"
conăciţi: *adj. m. pl. ac.* rezum. cap.5
(cei) conociţi: *s.m. pl. ac.* 6,21

COPCĂ: s.f.
copce: *pl. ac.* rezum. cap.10; 10,89; 11,58; 14,44

COPIE: s.f.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima ateastare este la 1794, în Theodor Codrescu, *Uricariul cuprinzetoriu de hrisoave, anaforale şi alte acte din suta a XV-XIX, atingătoare de Moldova* (Vol. IV), Vol. I – XXV, Iaşi, 1852 – 1895.
copia: *sg. ac.* 11,37

CORABIE: s.f.
corăbii: *pl. nom./ac.* 1,18; 8,26, 28; 11,1; 13,29; 15,3
corăbiile: *pl. nom.* 15,14
corabiia: *sg. ac.* 15,37

CORĂBIER: s.m.
corăbieri: *pl. ac.* 13,29

CORN: s.n. (Înv.) „aripă de oaste"
cornul: *sg. nom./ac.* 2,48; 9,1, 12, 16
coarnele: *pl. ac.* 7,46

CORT: s.n.
corturilor: *pl. gen., în sintagma* ***praznicului/praznicele corturilor*** (cf. **Indice** 2Lg – **CORT**)10,21, 34

COŞTEI: s.n. (mgm. înv.) „cetate"
coşteiu: *sg. ac.* 4,2, 41; 9,53; 10,6, 7; 11,41; 12,36; 13,21; 14,36; 16,8
coşteiul: *sg. nom./ac.* 5,9, 11; 6,26; 9,50, 52; 11,20, 21, 22; 12,34; rezum. cap.13; 13,49, 50; 14,7; 15,28
coşteaiele: *pl. ac.* 7,46
coşteiului: *sg. gen.* 10,32; rezum. cap.12; 13,53
coşteiele: *pl. nom./ac.* 10,36; 13,33, 38; 15,7
coşteaie: *pl. ac.* 12,35
coşteiuri: *pl. ac.* 12,45
coşteie: *pl. ac.* 13,33

COŞTEIUŢ: s.n.
coşteiuţul: *sg. ac.* 16,15

(a) CREDE: v. III
au crezut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,31; 7,16; 10,46; 12,46
crezând: *gerunziu* 2,59
crezi: *ind. prez. 2.sg.* 7,7

CREDINCIOS, -OASĂ: adj./s.
cei credincioşi: *s.m. pl. nom.* rezum. cap.1
credincioşilor: *s.m. pl. gen.* rezum. cap.2
credincioşi: *s.m. pl. ac.* 3,13
credincios: *adj. m. sg. nom.* 2,52; 7,8; 14,41
credincioşi: *adj. m. pl. dat.* rezum. cap.9

CREDINŢĂ: s.f.
credinţa: *sg. nom./ac.* 10,27; 14,35
credinţă: *sg. ac.* 10,37

(a) CREŞTE: v. III
era crescuţi: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 1,7
să crească: *conj. prez. 3.sg.* 3,33; 6,15, 55
au crescut: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,17
a creaşte: *inf. prez.* 9,66
creştea: *ind. imp. 3.sg.* 11,39

(a) CUGETA: v. I
cugeta: *ind. imp. 3.sg./pl.* 5,2; 16,13

(a) CULEGE: v. III
culegând: *gerunziu* rezum. cap.2
culeage: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4

(a) CUMPĂRA: v. I
să cumpere: *conj. prez. 3.sg.* 12,36
a cumpăra: *inf. prez.* 13,49

(a se) CUNOAŞTE: v. III
au cunoscut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,6; 2,39; 3,11, 42; 5,34; 6,17; 7,25, 31; 9,32, 33, 34, 63, 70; 10,80; 12,29, 50; 13,14, 17; 16,22
cunosc: *ind. prez. 3.pl.* 4,33
(s-)au cunoscut: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,3; 7,3, 30; 9,60
cunoscut-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 6, 13
am cunoscut: *ind. pf.c. 1.pl.* 12,22
sânt cunoscute: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 13,38

CUNOSCUT, -Ă: adj.
cunoscute: *n. pl. nom.* 14,28

CUNUNĂ: s.f.
cununi: *pl. ac.* 1,10; 4,57
cununile: *pl. ac.* 1,23; 10,29; 11,35
cunună: *sg. ac.* 6,15; 8,14; 10,20
cununa: *sg. ac.* 11,54; 12,39; 13,32, 37, 39

(a se) CUPRINDE: v. III
au cuprins: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,20; 5,28, 44; 6,50; 7,18; 9,2; 10,1, 46; 11,46; 12,8, 43; 16,15
să cuprindă: *conj. prez. 3.pl.* 6,26; 16,20
a cuprinde: *inf. prez.* 6,56; 16,13
cuprinzând: *gerunziu* rezum. cap.10; rezum. cap.16
cuprinde: *ind. prez. 3.sg.* 12,7
am cuprins: *ind. pf.c. 1.pl.* 13,37
(să) cuprindea: *ind. imp. 3.sg.* 15,15

(a) CURĂŢA: v. I; var. **(a) CURĂŢI**
curăţând: *gerunziu* rezum. cap.4
a curăţi: *inf. prez.* 4,36
vor curăţi: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,41
au curăţit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,43; 13,47, 50; 14,7
curăţând: *gerunziu* 13,48

CURĂŢENIE: s.f.
curăţeniii: *sg. dat.* 14,36

CURÂND: adv.; var. (Înv. şi pop.) **CURUND**
curund: *adv. în loc. adv.* ***mai de curund*** 2,40
curând: *adv. în loc. adv.* ***mai curând*** 6,27, 62

CURSĂ: s.f.
cursă: *sg. ac.* 1,37; 5,4

CURTE: s.f. „spaţiu împrejmuit în jurul unei clădiri"; „senat"
curţi: *pl. ac.* 4,38
curţile: *pl. ac.* 4,48
curte: *sg. ac.* 8,15, 19; 12,3

CUTREMUR: s.
cutremurul: *sg. nom.* 7,18
cutremur: *sg. nom./ac.* 13,2, 44

(a se) CUTREMURA: v. I
(s-)au cutremurat: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,24
(să) cutremura: *ind. imp. 3.pl.* 6,41

CUVÂNT: s.n.
cuvântul: *sg. nom./ac.* 1,13, 44, 52; 2,34, 55; 3,14, 39; 6,3, 60; 7,16, 30; 8,9, 21
cuvinte: *pl. nom./ac.* 1,31; 5,47; 7,10, 27; 9,22, 37; 10,3, 17, 24, 25; 11,2
cuvintele: *pl. ac.* 1,53; 2,22, 23, 62; 3,27, 42; 5,14, 16, 37; 6,8; 7,11, 33; 8,29, 30; 9,71; 10,22, 46, 51, 74, 88; 13,7; 14,25, 46; 15,32, 36
cuvânt: *sg. ac.* 9,55; 15,35
cuvintelor: *pl. dat. adn.* 10,47
cuvintele: *pl. dat.* (*cu prep.* ***la***) 13,35
cuvintelor: *pl. gen.* 14,23; 16,23

(a) CUVÂNTA: v. I
eşti cuvântat: *pasiv ind. prez. 2.sg., în structura v. dislocată* ***bine eşti cuvântat*** 4,30
au cuvântat: *ind. pf.c. 3.sg., în structura v. dislocată* ***bine au cuvântat*** 4,55

(a se) CUVENI: v. IV
(să) cuvine: *ind. prez. impers.* 12,11

CUVIOS, -OASĂ: adj. (Înv.) „potrivit"
cuvios: *sg. ac.* 4,46

D

(a se) DA: v. I
au dat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,14; 2,38, 48; 3,28, 34; 6,15; 8,8; 10,6, 8, 41, 58, 60, 89; 11,12, 58, 62, 66; 12,4, 43; 13,50; 14,32; 15,38
daţi: *imperativ 2.pl.* 2,50; 15,21, 30, 31
ai dat: *ind. pf.c. 2.sg.* 4,30
(s-)au dat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,50; 6,44; 9,24; 10,9; 11,23; 14,29
(să) va da: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,35; 8,28
(nu) da: *imperativ prohib 2.sg.* 7,38
dau: *ind. prez. 3.pl.* 8,4
vor da: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,26; 10,41
au dat: *ind. pf.c. 3.pl., în loc.v.* ***au dat sfat*** 9,59
a da: *inf. prez.* 9,70; 10,6; 12,34; 13,17, 45
vom da: *ind. viit.I.1.pl.* 10,28
dau: *ind. prez. 1.sg.* 10,32, 40
(să) vor da: *ind. viit.I. 3.pl.* 10,36, 44, 45
am dat: *ind. pf.c. 1.sg.* 10,39; 11,10
voiu da: *ind. viit.I. 1.sg.* 10,54; 11,9; 12,45
a (să) da: *inf. prez.* 10,89
da: *ind. imp. 3.sg.* 14,8, 10
va da: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,18, 19
(să) dă: *ind. prez. 3.sg.* 2,7
dă: *imperativ 2.sg.* 4,32; 10,54; 11,50
să dăm: *conj. prez. 1.pl.* 6,58
dăm: *ind. prez. 1.pl.* 15,35
dând: *gerunziu* rezum. cap.2; rezum. cap.11
dându-: *gerunziu* rezum. cap.3; rezum. cap.10; rezum. cap.11
dedease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 3,30; 9,69; 11,53; 12,25
să dea: *conj. prez. 3.sg./pl.* rezum. cap.5; 8,7; 11,40; 12,17
să deaie: *conj. prez. 3.sg./pl.* 8,7; 15,19
să (se) deaie: *conj. prez. 3.sg.* 11,37

DAJDIE: s.f.; var. (Înv.) **DAJDE**
dajde: *sg. ac.* 8,2, 4, 7; 10,29, 33
dajda: *sg. ac.* 15,31
dăjdile: *pl. nom./ac.* 3,29, 31; 10,31; 15,30; 16,18
dăjdi: *pl. ac.* rezum. cap,11
dăjdilor: *pl. gen.* rezum. cap.1; 1,30; 11,35

DAR: s.f.
daruri: *pl. ac.* 2,18; 3,30; 10,24, 28, 54, 60; 11,24; 12,43; 15,5; 16,19
dar: *sg. ac., în loc. adv.* ***în dar*** „gratis" 10,33
dar: *sg. ac.* 10,39

DATĂ: s.f.
dată: *sg. ac., în num. adv.* ***o dată*** 3,30; rezum. cap.5; rezum. cap.7; rezum. cap.10

DATOR, -TOARE: adj.
datoriu: *m. sg. nom.* 13,15
deatori: *m. pl. nom.* 13,39

DATORIE: s.f.
datorie: *sg. ac.* 6,57
datorii: *pl. ac.* rezum. cap.15
datoriia: *sg. nom.* 15,8

DĂJDUITOR: s.m. (Înv.) „contribuabil" (cf. **Indice** Is)
dăjduitori: *pl. nom.* 1,5; 13,39
dăjduitoriu: *sg. nom.* 13,39

DEASUPRA: adv.
deasupra: 6,37

DEGRABĂ: adv.
degrabă: 4,2; 5,28; 11,22
(mai) degrabă: 16,21

DEMULT: adv.
demult: 12,7

DEPARTE: adv.
departe (foarte): 8,4
departe: 8,12, 23; 9,10

(a se) DEPĂRTA: v. I
depărtând: *gerunziu* rezum. cap.1
(ne-)am depărtat: *ind. pf.c. 1.pl.* 1,12
(s-)au depărtat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,16; 6,32, 63; 9,62
a (să) depărta: *inf. prez.* 2,15
să (se) depearte: *conj. prez. 3.sg.* 2, 19
(să) depărtase: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 2,31
să deperteaze: *conj. prez. 3.sg.* 3,29
depărtatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,10
(să) depărta: *ind. imp. 3.pl.* 6,36
a depărta: *inf. prez.* 11,63

(a) DESCHIDE: v. III; var. **(a) DEȘCHIDE**
au deșchis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,28; 10,76
a deșchide: *inf. prez.* 5,48
deșchidea: *ind. imp. 3.pl.* 11,2

(a) DESFACE: v. III (aici) „a deschide”
au desfăcut: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,48

DESFĂTARE: s.f.
desfătarea: *sg. nom.* 3,45

(a se) DESPĂRȚI: v. IV
(s-)au despărțit: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,11

DESTUL: adv.
destul: 7,21

DEȘERT, DEȘARTĂ: adj.
deșartă: *f. sg. nom.* 9,68; 14,45
deșert: *n. sg. nom.* 11,36

(a) DEȘTEPTA: v. I „a trezi din somn”; (Înv.) „a se dezlănțui”
au deșteptat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,35; 3,49; 6,33

(a se) DEZLEGA: v. I „a scuti (de o pedeapsă)”
dezleg: *ind. prez. 1.sg.* 10,29
să (se) dezleage: *conj. prez. 3.pl.* 10,33

(a se) DEZBRĂCA: v. I
a (să) dezbrăca: *inf. prez.* 10,62

(a) DEZRĂDĂCINA: v. I
a dezrădăcina: *inf. prez.* 3,35
au desrădăcinat: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,51

DIAVOL: s.m.
diavol: *sg. ac.* 1,38

DIMINEAȚĂ: s.f./adv.
dimineață: *s.f. sg. ac.* 3,58
dimineața: *adv.* 5,30; 12,29; 16,5
dimineața: *adv., în loc. adv.* ***de dimineața până sara*** 9,13; 10,80

DIMPOTRIVĂ: adv.; var. (Înv. și reg.) **DINPROTIVĂ**
dinprotivă: 4,12; 9,45; 11,68

DIMPREJURUL: prep.; var. **DINPREJURUL**
dinprejurul: 11,61

DINAINTE: adv.
dinnainte: 13,27

DINAINTEA: prep.
dinnaintea: 1,58; 3,30

DINAPOI: adv.
dinnapoi: 13,27

DINĂUNTRU: adv.; var. **DINLONTRU**
dinlontru: 4,48; 9,54

DINCOACE: adv.
dincoace: 6,38; 9,45

DINCOLO: adv.; var. **DINCOLEA**
dincolea: 6,38
dincolo: 9,45

DINDĂRĂT: adv.; var. **DINDĂRĂPT**
dindărăpt: 9,16

(a) DOBÂNDI: v. IV
au dobândit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,2, 5, 9; 2,10, 48; 2,57; 7,22; 10,76; 11,8, 56; 14,6
dobândi: *inf. prez. fără* **a** 6,27
să dobândească: *conj. prez. 3.sg.* 6,44
dobândește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.10; rezum. cap.13
am dobândit: *ind. pf.c. 1.sg.* 10,52
a dobândi: *inf. prez.* 11,1
dobândind: *gerunziu* rezum. cap.13
vom dobândi: *ind. viit.I. 1.pl.* 15,9

DOBITOC: s.n.
dobitoacele: *pl. nom./ac.* 1,34; 2,30, 38; 12,23
dobitoace: *pl. ac.* 1,50
dobitoacelor: *pl. gen.* 10,33

(a) DOBORÎ: v. IV; var. (Înv.) **(a) OBORÎ**
oborî: *imperativ 2.sg.* „oboară” 4,33

DOMN: s.m. (s. propriu) „Dumnezeu”
Domnului: *sg. gen., în sintagma* ***leagea testamentului Domnului*** 1,55, 60; rezum. cap.2
Domnul: *sg. nom./ac.* 3,22; 4,10; 13,48
Domnului: *sg. dat.* rezum. cap.5
Doamne: *sg. voc.* 7,37, 41

DOMN: s.m. (apelativ) „termen de politețe pentru un bărbat”; (Pop.) „stăpân”
domn: *sg. nom.* 2,53

(a) DOMNI: v. IV
ați domnit: *ind. pf.c.* 15,30

DOMNIE: s.f.
domnia: *sg. ac.* 8,24

DORIT, -Ă: adj.
dorite: *n. pl. ac.* 1,24

(a) DORMI: v. IV
au dormit: *ind. pf.c. 3.pl.* 11,6; 16,4

DOS: s.n.
dosul: *sg. ac.* 11,55

(a se) DOVEDI: v. IV
(s-)au dovedit: *ind. pf.c. 3.pl.* 11,12

DRAGOSTE: s.f.
dragostea: *sg. nom.* 2,12

(a) DREGE: v. III; var. (În v. și pop.) **(a) DIREGE**
au dires: *ind. pf.c. 3.pl.* 12,37

DREPT, DREAPTĂ: s./adj./prep.
drept: *prep. în loc. adv.* ***drept aceaea*** 12,12; 15,19
drept: *prep. în loc. adv.* ***drept aceaea*** 12,23; 13,6
dreapta: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***dreapta sau stânga*** „într-o parte sau în alta” 5,46
dreapta: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***de-a dreapta și de-a stânga*** „în ambele părți” 6,45
dreptele: *s.f. pl. ac.* 6,58; 11,50, 66; 13,45, 50
dreapta: *s.f. sg. nom./ac.* rezum. cap.7; 7,47; 11,62
(ceale) dreapte: *s.f. pl. ac.* 7,12; 11,33
dreapta: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***de-a dreapta*** 9,14
drept: *adj. n. sg. nom./ac.* 9,1, 12, 16
dreapta: *adj. antep. f. sg. nom.* 9,15

DREPTATE: s.f.
dreptatea: *sg. ac.* 1,14; 2,29; 14,35
dreptățile: *sg. ac., în sintagma* ***leagea și dreptățile lui Dumnezeu*** 2,21
dreptățile: *pl. ac.* 2,40
dreptate: *sg. ac.* 2,52

(a se) DUCE: v. III
ducându-: *gerunziu* rezum. cap.1
(s-)au dus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,14, 24; 2,9, 32; 4,35; 5,21, 24, 36, 39, 58; 6,4, 6, 22, 46; 7,20; 8,19; 9,2, 4, 36, 59, 72; 10,13, 60, 78; 11,7, 21, 24, 39, 43, 61; 12,3, 40, 46; 13,24; 14,1, 3; 16,5
au dus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,34; 4,43; 5,13; 8,2, 10; 14,3
(să) dusease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 2,31; 6,56
a (să) duce: *inf. prez.* 3,31; 6,57; 8,9; 9,69
vom duce: *ind. viit.I. 1.pl.* 3,50
(ne) vom duce: *ind. viit.I. 1.pl.* 5,17
(să) ducea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 5,29; 6,36; 13,20
să (se) ducă: *ind. prez. 3.sg.* 5,66
dusease: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 8,5
duce: *ind. prez. 3.sg.* 9,2; 13,20
duc: *ind. prez. 3.pl.* 9,37
(mă) voiu duce: *ind. viit.I. 1.sg.* 12,45
să ducă: *conj. prez. 3.pl.* 14,2

DUH: s.n.
duhul: *sg. nom.* 13,7

DUMBRAVĂ: s.f.
dumbravă: *sg. ac.* 4,38
dumbrăvi: *pl. nom.* 9,45

DUMNEZEIESC, -IASCĂ: adj.
dumnezeiești: *f. sg. gen.* rezum. cap.1; rezum. cap.4

DUMNEZEU: s.m. „Divinitatea”
Domnezeului: *sg. gen.* 3,18
Dumnezeu: *sg. nom./ac./gen.* 1,47, 51, 57; rezum. cap.2; 2,21, 54; rezum. cap.3; rezum. cap.4; 4,24; rezum. cap.7; rezum. cap.9
Dumnezeu: *sg. gen., în sintagma* ***legii/leagea/leagea și dreptățile/ leagea și poruncile lui Dumnezeu*** 1,59, 66; 2,15, 21; 4,42; 10,14
Dumnezeule: *sg. voc.* 3,53

DUMNEZEU: s.m. „zeu”; „idol”
dumnezeilor: *pl. gen.* 5,68

(a) DUREA: v. II
au durut: *ind. pf.c. impers.* 2,24

E

ELEFANT: s.m.
elefanți: *pl. nom./ac.* 1,18; 3,34; 6,30; 8,6
elefant: *sg. ac.* rezum. cap.6; 6,35
elefanților: *pl. dat.* 6,34
elefantului: *sg. gen.* 6,46

EPISTOLĂ: s.f.
epistolii: *sg. gen.* 11,31

F

(a se) FACE: v. III
să facă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 1,14, 16; 3,15; 11,5; 13,34, 48; 15,19
a (să) face: *inf. prez.* 1,47; rezum. cap. 4
faceți: *imperativ 2.pl.* 2,33
vom face: *ind. viit.I. 1.pl.* 2,34, 40; 3,50; 8,32; 10,16; 13,9
face(-)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,14
a face: *inf. prez.* 3,42; 5,67; 6,60; 7,9; 8,20; 9,10; rezum. cap.10; 10,6, 35; 11,33, 37; 13,37; 14,35, 44, 46
vor face: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,44; 5,16; 6,27; 8,30
să facem: *conj. prez. 1.pl.* 5,57; 6,58; 10,4; 11,9
faci *ind. prez. 2.sg.* 6,22; 10,70
fac: *ind. prez. 3.pl.* 9,37; rezum. cap.13
va face: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,71; 10,4; 14,45
voiu face: *ind. viit.I. 1.sg.* 10,56; 11,42
vei face: *ind. viit.I. 2.sg.* 11,43
să (ne) facem: *conj. prez. 1.pl.* 12,10
veți face: *ind. viit.I. 2.pl.* 12,18
faceți: *ind. prez. 2.pl.* 12,22
au făcut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* rezum. cap.1; 1,16, 25, 55; 2,18, 26, 40, 51; 3,29; 4,49, 53, 56, 60; 6,20, 31, 49, 52, 59; 7,7, 9, 22, 23, 24; 8,2, 3, 15, 31; 9,22, 64, 71; 10,11, 15, 21, 58, 62; 11,20, 26, 27, 40, 51; 12,46; 13,30, 32, 43, 48; 14,5, 39; 16,1, 15, 17
(s-)au făcut: *ind. pf.c. impers./3.sg./pl.* 1,5, 35, 37, 38, 40; 2,11, 43, 53, 55; 3,4, 51; 4,6, 25, 58; 5,56, 62; 6,8; 13,44; 14,17, 28, 30; 15,7; 16,24
ar fi făcut: *cond. pf. 3.sg.* 1,52
(să) făcea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 1,61; 2,6; rezum. cap.12
fă: *imperativ 2.sg.* 2,18; 7,38
era făcut: *pasiv ind. imp. 3.sg.* 4,20
(să) făcuse: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 4,26
făcuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 4,51; 10,46; 11,4, 5, 26; 14,18, 35
am făcut: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,12; 10,5, 23; 13,3; 15,3
făcând: *gerunziu* rezum. cap.9; 15,25
făcea: *ind. imp. 3.pl.* 10,11; 15,35
ați făcut: *ind. pf.c. 2.pl.* 10,27; 15,29, 31
(m-)am făcut: *ind. pf.c. 1.sg.* 10,70
făcut-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,11

FACERE: s.f.
facerile: *pl. ac., în sintagma* ***facerile de bine*** 11,53

FAPTĂ: s.f.
faptele: *pl. nom./ac.* 13,34, 42

FATĂ: s.f.
fata: *sg. nom./ac.* 9,37; rezum. cap.10; 10,54, 57, 58; rezum. cap.11; 11,9, 10, 12
featele: *pl. nom./ac.* 5,8, 65

FAȚĂ: s.f.
fața: *sg. ac., în loc. prep.* (În v.) ***de către fața*** „de dinaintea” 1,19; 5,21, 34, 43; 6,6
fața: *sg. ac.* 4,40, 57; 7,3, 30; 15,39
fața: *sg. ac., în loc. prep.* ***în fața*** 1,23
față: *sg. ac.* 4,55
feații: *sg. gen.* 3,22, 53; 4,10, 61; 5,44, 52, 55; 7,36; 10,72; 13,13; 16,6
feațele: *pl. ac.* 7,28

FĂCĂTOR: s.m.
făcătorii: *pl. ac.* 2,67

FĂCUT, -Ă: adj.
făcute: *n. pl. gen.* 16,23

(a) FĂGĂDUI: v. IV
făgăduindu: *gerunziu* rezum. cap.10
au făgăduit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 10,15; 11,28; 15,5
să făgăduiesc: *conj. prey. 1.sg.* 10,56

FĂGĂDUINȚĂ: s.f.
făgăduințele: *pl. ac.* 10,15; 15,5

FĂGĂDUIT, -Ă: adj.
făgăduitele: *adj. antep. f. pl. ac.* rezum. cap.10

FECIOARĂ: s.f.
fecioarele: *pl. nom.* 1,27

FELINAR: s.n.; var. **FĂLINAR**
fălinarii: *pl. ac.* 6,39

FERICIT, -Ă: adj.
fericită: *f. sg. nom.* 10,55

(a) FI: v. IV
era: *ind. imp. 3.sg./pl.* 1,23, 62; 2,3, 11, 31; 3,29, 31, 45, 46; rezum. cap.4; 4,2, 3, 4, 8,13, 41, 48, 50; 5,2, 3, 4, 5, 9, 13, 16, 23, 30, 43, 44, 45, 46, 49, 53, 55, 58, 62; 6,7, 9, 12, 28, 30, 36, 41, 43, 49, 53; 7,13, 17, 23, 25, 29; 8,4, 9; 9,12, 13, 16, 22, 33, 35, 48, 50, 60, 61, 62, 63, 67, 68; 10,6, 7, 12, 14, 41, 69, 75, 84; 11,2, 14, 18, 20, 35, 38, 39, 41, 51, 70; rezum. cap.12; 12,29, 37, 50, 53; 13,15, 22, 39, 53; 14,7, 12, 33, 34, 36; 15,3, 10; 16,5, 7, 10, 12, 14
eram: *ind. imp. 1.sg.* 6,11
erați: *ind. imp. 2.pl.* 13,39
este: *ind. prez. 3.sg.* 3,19
ești: *ind. prez. 2.sg.* 2,17; 10,19; 13,8
fiind: *gerunziu* 1,7
să fie: *conj. prez. 3.sg./pl.* 1,43; 2,66; 3,28, 44, 60; 4,45; 7,37; 8,22; 10,24, 36, 37, 38, 42, 43; 12,27, 36, 45; 13,39; 14,10, 23, 41, 42, 43, 44, 47; 15,7
vei fi: *ind. viit.I. 2.sg.* 2,18
fie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg./pl.* 2,21; 7,28; 8,23; 9,10; 10,31, 34; 13,38, 40
vor fi: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,37
să fiți: *conj. prez. 2.pl.* 2,50
veți fi: *ind. viit.I. 2.pl.* 2,64
va fi: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,65; 3,60; 11,36, 42; 14,45; 16,3
fiți: *imperativ 2.pl.* 3,58; 16,3
a fi: *inf. prez.* 6,1; 7,5; 8,13; 10,6, 19; 11,58; rezum. cap.12; 14,47; rezum. cap.15
ar fi: *cond. prez. 3.sg.* 6,43
să fii: *conj. prez. 2.sg.* 9,30; 11,57
voiu fi: *ind. viit.I. 1.sg.* 10,54
nefiind: *gerunziu* 12,44
au fost: *ind. pf.c. impers./3.sg./pl.* 1,1, 26, 67; 5,1, 30, 60; 6,8; 7,2; 9,23, 27; 10,64, 85, 88; rezum. cap.16
fost-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,24
e: *ind. prez. impers./3.sg.* 2,21, 62; 3,18, 19, 59; 4,24, 52; 5,11, 34, 65; 6,57; 7,18; 9,14, 44, 62; 10,43, 55, 71; 11,20, 63; 12,5, 11, 19; 13,2, 30, 54; 14,19, 27; 16,14
fusease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 1,11; 4,47; 10,47; 11,26; 12,52; 13,47; 15, 15
iaste: *ind. prez. 3.sg.* 2,65; 3,18; 4,11, 17; 6,57; 8,16; 9,2, 9, 45; 10,30, 32; 11,1; 12,51; 14,34
-i: *ind. prez. 3.sg.* 10,73; 12,28
nefiind: *gerunziu* 12,44
sânt: *ind. prez. 3.pl.* 1,12; 3,14; 4,35; 5,9, 26, 38, 57; 8,1, 3; 9,6, 29, 58; 10,20, 34, 39, 40, 43, 80; 12,9, 13, 21, 23; 13,40; 14,36; 15,8
sânt: *ind. prez. 1.sg.* 6,11; 10,72; 13,5
sântem: *ind. prez. 1.pl.* 9,9; 13,37
sânteți: *ind. prez. 2.pl.* 12,7

FIARĂ: s.f.
fiarele: *pl. ac.* 6,35
fiară: *sg. dat.* (cu des. **-ă**)/ *ac.* 6,35, 37
fiara: *sg. nom.* 6,36
fiarăi: *sg. gen.* 6,37
fiare: *pl. ac.* 6,43
fiarăle: *pl. ac.* 11,56

FILISTEU: s.m. (cf. **Indice** Fc)
filisteilor: *pl. gen.* 3,24

FINIC: s.m. (Înv.) „curmal", „palmier"
finic: *sg. ac.* 13,51

FIU: s.m.
fiii: *pl. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,51, 63; rezum. cap.2; 2,1, 14, 16, 17, 18, 20, 28, 30, 38, 47, 70; 3,15, 20, 41, 45; 4,2; 5,3, 6, 65; 6,24; rezum. cap.7; 7,9, 13; 8,10; rezum. cap.9; 9,36, 37, 53, 66; 11,62; rezum. cap.13; 13,23; 14,29, 49; rezum. cap.16; 16,2, 16
fiilor: *pl. gen./dat.* 1,10; 2,49; 5,4; 7,23; 14,25; 16,13
fiiul: *sg. nom.* 1,11; rezum. cap.2; 2,1; 3,1, 33, 38; 5,18, 56; rezum. cap.6; 6,15, 17, 43, 55; rezum. cap.7; 7,1; 8,17; rezum. cap.10; 10,1, 67; rezum. cap.11; 11,39, 70; 12,16; 13,11, 54; 14,22, 29; rezum. cap.15; 15,1; 16,11, 14, 15
fii: *pl. nom./ac.* 1,12; rezum. cap.2; 2,2; 3,36, 58; 13,16
fiilor: *pl. voc.* 2,50, 64
fiiului: *sg. gen.* 2,1,26; 4,30; 8,17

(a) FLĂMÂNZI: v. IV
au flămânzit: *ind. pf.c. 3.pl.* 13,49

FOAME: s.f.
foame: *sg. ac.* 13,49

FOAMETE: s.f.
foametea: *sg. nom.* 6,54
foamete: *sg. nom.* 9,24

FOC: s.n.
foc: *sg. ac.* 1,33, 59; 5,5, 28, 35, 44, 65, 68; 6,31, 39, 51; 10,84; 11,4; 16,10
focuri: *pl. ac.* 12,28

FOLOS: s.n.
folos: *sg. nom.* 2,21

FORMĂ: s.f. (Înv.) „chip"
formă: *sg. ac.* 12,2

FRATE: s.m.
frații: *pl. nom./ac.* 2,17, 20, 40, 41; 3,2, 42; 4,36, 59; 5,13, 17, 32, 61, 65; 6,22; 7,6, 10, 27; 8,20; 9,9, 10, 39, 66; 10,15; 12,7, 11; 13,3, 4, 5; 14,18, 26, 29; 16,2, 21
fratele: *sg. nom./ac.* 2,65; rezum. cap.5; 5,17, 24, 55; rezum. cap.9; 9,19, 29, 33, 65; 10,74; 11,59, 64; 13,15; 14,17; 16,9
fraților: *pl. gen./dat.* 3,25; 5,16, 25; 12,6; rezum. cap.13; 13,27, 28; 14,20; 16,3
frații: *pl. dat.* (*cu prep.* ***la***) 5,10
fratelui: *sg. gen./dat.* 9,31, 37, 42; 10,5, 18; 11,30; 13,8
frate-său: *sg. ac.* 9,33; rezum. cap.11; rezum. cap.13
frați: *pl. nom.* 12,21; 14,40

FRĂŢÂNE: s.m. (Înv. şi pop.; urmat de un adjectiv posesiv) „frate"
frăţine-său: *sg. nom./gen.* 5,17; rezum. cap.9; 9,38; 13,14, 25

FRĂŢÂNĂTATE: s.f. (Înv. şi pop.) „frăţie" (cf. **Indice** Za)
frăţinătatea: *sg. ac.* 12,10
frăţinătăţii: *sg. gen.* 12,17

(a se) FRÂNGE: v. III
(s-)au frământ: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,7

FRICĂ: s.f.
frica: *sg. nom./ac.* 3,6, 25; 7,18
frică: *sg. ac.* 10,8; 13,2

FRICOS, -OASĂ: s.m./f.
(celor) fricoşi: *s.m. pl. dat.* 3,56

FRUMUSEŢE: s.f.; var. (Pop.) **FRUMSEŢE**
frumseaţa: *sg. nom.* 1,27
frumseaţea: *sg. nom.* 2,12

FUGAŞ, -Ă: adj. (Înv. şi reg.) „fugar"
fugaşi: *m. pl. gen.* 7,24

FUGĂ: s.f.
fugă: *sg. nom./ac.* 4,20; 5,60; 10,72; 11,72
fuga: *sg. ac.* 4,35
fugă: *sg. ac., în loc. adv.* ***în fugă*** 16,8

(a) FUGI: v. IV
au fugit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,19, 40; 2,28, 44; 3,11, 24; 4,14, 22; 5,9, 34, 43; 6,4, 5, 6; 7,32, 44; 9,18, 33; 10,12, 49, 64, 82, 83; 11,16, 46, 55, 70; 15,21, 37; 16,8, 10
fuge: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2
fugise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 2,15; 7,19; 10,84
fugea: *ind. imp. 3.pl.* 2,43; 11,73
fug: *ind. prez. 3.pl.* 4,5
să fugim: *conj. prez. 1.pl.* 9,10
a fugi: *inf. prez.* 10,73
să fugă: *conj. prez. 3.pl.* 13,16
fugind: *gerunziu* 15,11

FUGIT, -Ă: s.m./f.
(celor) fugiţi: *s.m. pl. gen.* 1,56

FUM: s.n.
fumul: *sg. nom.* 4,20

G

GALAADITEAN: s.m. (cf. **Indice** Jd)
galaaditeanii: *pl. ac.* rezum. cap.5

GALILEAN: s.m.
galileianii: *pl. ac.* rezum. cap.5

GATA: adv.
(mai) gata (sic!)**:** „cât pe ce" rezum. cap.1
gata: 3,28, 44, 58; 4,21, 35; 7,29; 12,27, 28, 50; 13,37

GAZEAN: s.m."locuitor al cetăţii Gaza"
gazeanii: *pl. nom.* 11,62

(a se) GĂTI: v. IV; var. **(a se) GĂTA:** v. I „a se pregăti"; „a termina de făcut un lucru", „a sfârşi", (Pop.) „a isprăvi"
(să) gată: *ind. prez. 3.sg./pl.* rezum. cap.3; 12,26
(s-)au gătit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,17; 3,15; 6,33
gătindu-: *gerunziu* rezum. cap.4
(să) gătesc: *ind. prez. 3.pl.* 5,11
au gătit: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,22

GĂTIRE: s.f.
gătire: *sg. nom./ac.* rezum. cap.3; 9,39; 15,32
gătirea: *sg. ac.* 9,35
gătire: *sg. ac., în sintagma* ***gătire de hrană*** „provizii" 9,52

GĂTIT, -Ă: adj.
gătiţi: *m. pl. nom.* 5,39

GÂLCEAVĂ: s.f.
gâlceavă: *sg. ac.* 9,39

(a) GÂNDI: v. IV
au gândit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,41; 3,31; 4,44; 6,9, 19; 9,58, 69; 12,35, 39
gândesc: *ind. prez. 3.pl.* 3,52
a gândi: *inf. prez.* 5,16
gândea: *ind. imp. 3.sg.* 6,8; 11,8; 14,35

GÂNDIRE: s.f.
gândirea: *sg. nom.* 2,63

GINERE: s.m.
ginerele: *sg. nom.* rezum. cap.16
jinerele: *sg. nom.* 10,54
jinere: *sg. nom.* 16,12

GLAS: s.n.
glas: *sg. ac.* 2,19, 27; 3,50, 54; 13,8, 45
glasul: *sg. nom./ac.* 6,41; 9,13, 41

GLOATĂ: s.f.
gloată: *sg. ac.* 1,30
gloatei: *sg. gen.* 6,41
gloata: *sg. ac.* 15,40

(a se) GOLI: v. IV
(s-)au golit: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,31

(a) GONI: v. IV
au gonit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,56; 2,47; 3,5, 24; 4,15; 5,21; 7,45; 9,15; 10,49, 78; 12,30; 15,11; 16,9
gonea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 4,9; 11,73; 12,51; 15,39
a goni: *inf. prez.* 5,2
au fost goniţi: *pasiv ind. pf.c. 3.pl.* 5,60
gonind: *gerunziu* rezum. cap.15
goneaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.15

(a) GRĂBI: v. IV
au grăbit: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,57
grăbind: *gerunziu* 6,63
să grăbească: *conj. prez. 3.pl.* 13,21

(a) GRĂI: v. IV
au grăit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,25, 31; 7,10, 15, 34, 42
a grăi: *inf. prez.* 2,23; 3,23
grăind: *gerunziu* 4,19
grăi: *inf. prez. fără* **a** 9,55
grăiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 13,17

GRĂMADĂ: s.f. (aici) „maşină de război"
grămăzi: *pl. nom./ac.* 6,20, 37, 52; 9,64; 11,20
grămăzuri: *pl. ac.* 6,31, 51
grămăzilor: *pl. gen.* 6,52
grămăzile: *pl. ac.* 9,67

GRĂMĂDIRE: s.f. (aici) „maşină de război"
grămădiri: *pl. ac.* 13,43; 15,25
grămădire: *sg. ac.* 13,44

GRÂU: s.m.
grâu: *sg. ac.* 8,26, 28

GREC: s.m.
grecilor: *pl. gen.* 1,11; rezum. cap.8; 8,18

GRECESC, -EASCĂ: adj.
grecească: *f. sg. ac., în sintagma* ***ţara grecească*** rezum. cap.1; 1,1; 6,2

GREU, GREA: adj./adv.
grea: *f. sg. ac.* 1,18
greu: *adv.* rezum. cap.**9**

GRIJĂ: s.f.
grije: *sg. ac., în loc. adv.* ***fără grije*** 4, 18; 9,58
grije: *sg. nom./ac.* 6,10; 14,42, 43; 16,14

(a) GRIJI: v. IV „a se strădui"
grijiţi: *imperativ 2.pl.* 11,37

GROAZĂ: s.f.
groaza: *sg. nom.* 3,25
groază: *sg. ac.* 4,32

GUNOI: s.n.
gunoiu: *sg. nom.* 2,62

GURĂ: s.f.
gura: *sg. nom./ac.* 2,60; 9,55

GUSTARE: s.f.
gustări: *pl. ac.* 1,23

GUTĂ: s.f.
gută: *sg. ac.* rezum. cap.9; 9,55

H

HAINĂ: s.f.
hainele: *pl. ac.* 10,62; 13,45
haine: *pl. ac.* 11,24

HAR: s.n.
har: *sg. ac.* 10,60; 11,24

HARAP: s.m.; vezi **ARAP**

HIACHINTH: s.n. (cf. **Indice** Iş)
hiachinth: *sg. ac.* 4,23

HOLM: s.f.; var. (Trans.) **HÂLM** „movilă"
hâlmurile: *pl. ac.* 11,4

HOTAR: s.n.
hotarele: *pl. nom./ac.* 2,46; 3,36, 42; 5,9, 60; 6,25; 7,24; 9,23, 72; 10,31, 39, 43, 89; 11,28, 34, 59; 14,2, 6; 15,29, 30

HOTĂRÂŞ, -Ă: adj.; var. **HOTARÂŞ** „care se învecinează cu..."; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Lesicon romanesc-latinesc-unguresc-nemţesc...*, Buda, 1825.
hotarâşe: *f. pl. ac.* rezum. cap.5

HRANĂ: s.f.
hrană: *sg. nom./ac.* 1,36; 6,49, 53, 57; 9,52; 13,21, 33; 14,10

I

IAR: adv.; var. **IARĂ**
iară: 4,35; 7,46

IARĂŞI: adv.
iarăş: rezum. cap.2; rezum. cap.4; rezum. cap.7; 9,1; rezum. cap.10
iarăşi: rezum. cap.4; rezum. cap.5; rezum. cap.9

IATĂ: interj.
iată: 2,12, 65; 3,52; 4,19, 36; 5,14, 30; 6,13, 26; 9,39, 45, 58; 11,68; 16,5, 24

IDOL: s.m.
idoli: *pl. ac., în sintagma* ***închinarea de idoli/închinării de idoli*** „idolatria/idolatriei" rezum. cap.1; rezum. cap.2
idolul: *sg. nom./ac.* rezum.cap.1; 10,83
idolilor: *pl. dat.* 1,45; 2,23
idoli: *pl. nom.* 1,50
idol: *sg. ac.* 1,57
idol: *sg. ac., în sintagma* ***închinătoriul de idol*** „idolatrul" rezum. cap.2

IERI: adv.
ieri: 9,44

(a) IERTA: v. I
iertăm: *ind. prez. 1.pl.* 13,39

(a) IEŞI: v. IV
iasă: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 2,27
să iasă: *conj. prez. 3.sg.* 3,45; 9,29; 11,2
iase: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.11
ieşind: *gerunziu* 1,1; 15,41; 16,3
au ieşit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,11, 12; 3,11, 16, 37; 4,13, 29; 5,59, 65; 6,21, 31, 49, 61; 7,1, 24, 31, 33, 35, 39, 41, 46; 9,36, 65, 67; 10,2, 57, 74, 78, 86; 11,2, 60; 12,24, 25, 33, 41, 50; 15,10
ieşiţi: *imperativ 2.pl.* 2,33
vom ieşi: *ind. viit.I. 1.pl.* 2,34
ies: *ind. prez. 3.pl.* 5,67
a ieşi: *inf. prez.* 7,24; 13,49; 15,14

IND: s.m. (Rar) „indian"
indilor: *pl. gen., în sintagma* ***ţânutul indilor*** 8,8

INDIAN: s.m.
indiianul: *sg. nom.* 6,37

INEL: s.n.
inelul: *sg. ac.* 6,15

INIMĂ: s.f.
inima: *sg. nom./ac.* 1,4; 3,27; 6,11; 9,7, 14; 12,28; 16,13
inima: *sg. ac., în loc. adj.* ***călcat cu inima foarte*** „foarte tulburat" 3,31
inima: *sg. ac., în loc.v.* ***căzând cu inima/am căzut cu inima*** „tulburându-se"/"m-am tulburat" 4,27; 6,10
inimă: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu inimă plină*** „din toată inima", „fără reticenţe" 8,25
inimă: *sg. ac., în loc. adv.* ***din inimă*** „fără reticenţe" 8,27

(a) INTRA: v. I; var. (Înv. şi reg.) **(a) ÎNTRA**
au întrat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,18; 6,62; 7,2, 36; 8,19; 10,83; 11,13; 12,3, 48; 13,47, 51; 14,2; 16,16
să între: *conj. prez. 3.sg.* 3,45; 12,25
întrând: *gerunziu* 11,3
întrase: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 12,48
a întra: *inf. prez.* 13,49; 15,14

INTRARE: s.f.; var. (În v. și reg.) **ÎNTRARE**
întrare: *sg. ac.* 5,46; 14,5
întrarea: *sg. ac.* 14,21

ISCOADĂ: s.f.
iscoade: *pl. ac.* 12,26

(a) ISCODI: v. IV
a iscodi: *inf. prez.* 5,38

ISPITĂ: s.f.
ispită: *sg. ac.* 2,52

ISPRAVNIC: s.m.
ispravnicii: *pl. ac.* 12,45
ispravnicilor: *pl. dat.* 13,37
ispravnici: *pl. ac.* 14,42

ISRAILTEAN: s.m.
israilteani: *pl. ac.* 5,3
israilteanilor: *pl. gen.* 5,9
israiliteanii: *pl. ac.* 5,45
israiliteani: *pl. dat.* rezum. cap.9

(a) IUBI: v. IV
iubesc: *ind. pez. 3.pl.* 4,33
eram iubit: *pasiv ind. imp. 1.sg.* 6,11

IUȚIME: s.f. „furie”
iuțimea: *sg. nom.* 2,24

(a se) IVI: v. IV
(s-)au ivit: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,23

(a se) IZBĂVI: v. IV
(s-)au izbăvit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,59, 60
a izbăvi: *inf. prez.* 3,18; 16,2
să izbăvească: *conj. prez. 3.sg.* 4,11; 6,44
izbăvește: *imperativ 2.sg.* 5,17
să izbăvim: *conj. prez. 1.pl.* 9,9
să (vă) izbăviți: *conj. prez. 2.pl.* 9,46
să (să) izbăvească: *conj. prez. 3.pl.* 10,83
au izbăvit: *ind. pf.c. 3.pl.* rezum. cap.11; 11,48
(ne-)am izbăvit: *ind. pf.c. 1.pl.* 12,15

IZBÂNDĂ: s.f.
izbânda: *sg. ac.* 2,67

(a se) IZBÂNDI: v. IV (Înv.) „a se răzbuna”
izbândiți: *imperativ 2.pl.* 2,67
să izbândești: *conj. prez. 2.sg.* 6,22
(să) izbândea: *ind. imp. 3.sg.* 9,26
au izbândit: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,42
izbândi-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 13,6
a izbândi: *inf. prez.* 15,3
să (mă) izbândesc: *conj. prez. 1.sg.* 15,4
să izbândească: *conj. prez. 3.sg.* 15,21
izbândim: *ind. prez. 1.pl.* 15,34

IZBÂNDIRE: s.f. (Înv.) „răzbunare”
izbândire: *sg. ac.* 3,15; 7,9, 24, 38
izbândirea: *sg. ac.* 9,42

(a se) IZGONI: v. IV
(s-)au izgonit: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,6

Î

(a se) ÎMBĂTA: v. I
(s-)au îmbătat: *ind. pf.c. 3.pl.* 16,16

(a) ÎMBĂTRÂNI: v. IV; var. (Înv.) **(a) ÎNBĂTRÂNI**
am înbătrânit: *ind. pf.c. 1.sg.* 16,3

ÎMBLÂNZIRE: s.f.
îmblânzire: *sg. ac.* 1,47

(a se) ÎMBRĂCA: v. I
(s-)au îmbrăcat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,29; 3,3, 47; 10,21
(să) îmbrăca: *ind. imp. 3.sg./pl.* 8,14; 14,9
a îmbrăca: *inf. prez.* 10,62
să (se) îmbrace: *conj. prez. 3.sg.* 14,43
a (să) îmbrăca: *inf. prez.* 14,44

ÎMPĂRAT: s.m.
împăratul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,1, 14, 19, 30, 43, 46, 57; rezum. cap.2; 2,15, 19, 25; rezum. cap.3; 3,26, 27, 37; 4,27; rezum. cap.6; 6,1, 2, 8, 16, 17, 22, 28, 33, 43, 50, 55, 57, 61, 62; rezum. cap.7; 7,6, 8, 20, 25, 26, 33, 41; 8,5, 6, 31; 9,57; 10,2, 8, 15, 18, 25, 37, 48, 51, 55, 58, 59, 61, 62, 65, 68, 69, 88; rezum. cap.11; 11,1, 2, 5, 6, 7, 8, 14, 15, 16, 18, 21, 24, 26, 28, 29, 30, 32, 34, 38, 41, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 52; 12,20, 39; rezum. cap.13; 13,31, 34, 35, 36; 14,1, 2, 38; 15,1, 2, 11, 25, 36, 38, 39, 41
împărații: *pl. nom./ac.* 1,2; 3,30; 8,4; 10,58; 12,13; 14,13; 15,5
împăratului: *sg. gen./dat.* 1,11, 44, 52, 60, 63; rezum. cap.2; 2,18, 22, 23, 31, 33, 34; 3,14, 38, 39, 42; 4,3; 6,32, 40, 42, 43, 47, 48, 60; 7,7, 8; 8,8; rezum. cap.10; 10,20, 36, 40, 43, 44, 45; 11,5, 51, 57; 13,15; 15,8, 16, 22, 32; 16,18
împăraților: *pl. gen./dat.* 2,48; 10,89; 13,36; 15,15, 19
împărați: *pl. nom./ac.* 3,7; 10,49, 60
împărat: *sg. gen.* 10,36

ÎMPĂRĂTESC, -EASCĂ: adj.
împărătești: *m./f. pl. ac./dat.* 1,10; 13,37
împărătesc: *n. sg. ac.* 3,32
împărătește: *f. pl. ac.* 3,32

(a) ÎMPĂRĂȚI: v. IV
au împărățit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,1, 8, 11; 6,2; 7,1; 10,1; 11,19, 54; 13,32
a împărăți: *inf. prez.* 1,17; 6,17; 12,39
să împărățască: *conj. prez. 3.sg./pl.* 1,17; 6,15, 55; 8,13; 11,40
vor împărăți: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,7
împărățea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 8,13; 12,7
împărățind: *gerunziu* rezum. cap.11
vei împărăți *ind. viit.I. 2.sg.* 11,9

ÎMPĂRĂȚIE: s.f.
împărățiile: *pl. ac.* 1,5; 8,12
împărăția: *sg. nom./ac.* 1,7, 9; rezum. cap.7; 7,2, 20; 9,24; 11,9; 15,9
împărăției: *sg. gen./dat.* 1,11; 2,57; 3,37; 6,56; 7,4; 10,37, 53, 55; 11,1, 52, 63; 15,28
împărăția: *sg. nom./ac.* 1,17; 2,10; 6,14; 8,18; 10,33, 34, 43, 52; rezum. cap.11; 11,1, 11, 51; rezum. cap.12; rezum. cap.13; 15,3, 4, 29
împărății: *pl. ac.* 1,17; 8,11
împărăției: *sg. dat.* (*cu prep.* ***la***) 1,43, 53
împărăție: *sg. ac.* 3,14; 6,57; 7,8; 8,13; 11,51
împărăției: *sg. gen.* (*cu prep.* ***a + toată***) 3,27
împărăției: *sg. dat. adn.* 10,65

(a se) ÎMPĂRȚI: v. IV
au împărțit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,7; 5,20; 6,35; 16,7
să împarță: *conj. prez. 3.sg.* 3,36
(s-)au împărțit: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,40

ÎMPĂȚORAT , -Ă: s.m./f. (Neob.) „adunat”, „îngrămădit” (cf. lat. *constipati*; *constipō* „a strânge la un loc”, „a îngrămădi”
(cei) împățorați: *s.m. pl. ac.* 6,38

(a se) ÎMPIEDICA: v. I; var. **(a se) ÎMPIEDECA**
(s-)au împiedecat: *ind. pf.c 3.pl.* 9,55

ÎMPINS, -Ă: adj.
împins: *m. sg. nom.* rezum. cap.6

ÎMPLĂTOȘAT, -Ă: adj. „acoperit cu o platoșă”
împlătoșați: *m. pl. ac.* 4,7
împlătoșată: *f. sg. ac.* 6,43

(a) ÎMPODOBI: v. IV
au împodobit: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,57
voiu împodobi: *ind. viit.I. 1.sg.* 11,42

ÎMPODOBIT, -Ă: adj.
împodobit: *m. sg. nom.* 2,17

ÎMPOTRIVĂ: adv./prep.; var. (Înv. și pop.) **ÎMPROTIVĂ**
împrotiva: *prep.* rezum. cap.2; 3,17; 4,17, 18, 41; rezum. cap.5; 5,37, 52, 55; 6,32, 33, 48; 7,26; 8,11; rezum. cap.9; 9,8, 29, 44, 68, 69; 10,63, 70, 82; 11,14, 20, 39, 55; rezum. cap.12; 12,40; 14,29; rezum. cap.15
împrotivă: *adv.* 2,33; 11,38; 14,7, 44
înprotivă: *adv.* 14,32

(a se) ÎMPOTRIVI: v. IV; var. **(a se) ÎMPROTIVI**
împrotivindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.9

ÎMPREJUR: adv./prep.
împrejurul: *prep.* 1,12; 4,7; 5,38, 57; 6,18; 7,17; 10,84; 12,13, 27, 53; 14,36
împrejur: *adv., în loc. adj.* ***netăiate/netăiați împrejur*** „necircumcise”/”necircumcișI” 1,16, 51; 2,46
împrejur: *adv. în loc. v.* ***tăia/tăiase/au tăiat împrejur*** 1,63, 64; 2,46
împrejur: *adv.* 13,29

(a se) ÎMPREUNA: v. I
(s-)au împreunat: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,16; 6,21; 9,14
să împreunase: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 3,2

ÎMPREUNAT, -Ă: adj.
împreunați: *m. pl. ac.* rezum. cap.15

ÎMPREUNĂ: adv.
împreună: 4,21; 6,20; 7,29; 10,54, 56, 71; rezum. cap.11; 11,6, 47, 73; 13,7

(a) ÎMPRUMUTA: v. I
să împrumuteaze: *conj. prez. 3.pl.* 9,35

ÎNAINTE: adv./prep.; var. **MAINTE**
înaintea: *prep.* 1,3, 17; 3,18, 22, 23, 53; 4,10; 5,7, 44, 63; 6,60; 7,36, 42; 8,21; 9,11; 10,60, 72; 11,24, 26, 38, 51, 52; 14, 19
înainte: *adv. în sintagma* ***masa punerii-înainte*** 1,23
înainte: *adv. în loc. adv.* ***mai înainte*** 3,46; 9,72; 10,4; 11,39, 67; 15,5
înainte: *adv. în loc. adv.* ***mai înainte de vreame*** 6,36
înaintea: *adv. în loc. adv.* ***mai înaintea*** 10,34
înainte: *adv.* 11,26, 27, 34
mainte: *adv.* 3,30; 4,47; 14,34
nainte: *adv. în loc. adv.* ***mai nainte*** 4,60; 15,3, 27

ÎNALT, -Ă: adj.
înalte: *n. pl. ac.* 4,60; 6,7; 9,50; 13,33
înalți: *m. pl. ac.* 6,40
înaltă: *f. sg. nom.* 6,43
naltă: *f. sg. ac.* 13,27

ÎNAPOI: adv.
înapoi: 12,23

(a se) ÎNĂLȚA: v. I
(s-)au înălțat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,4; 8,13; 11,16; 16,13
(să) înalță: *ind. prez. 3.sg.* 2,63
înălțase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* rezum. cap.7
au înălțat: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,26; 14,37
a înălța: *inf. prez.* 14,35

ÎNĂLȚIME: s.f. „măreție”
înălțimea: *sg. nom.* 1,42
nălțime: *sg. ac.* 12,36

(a) ÎNCELUI: v. IV (Înv.) „a înșela”
va încelui: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,14

(a) ÎNCEPE: v. III
au început: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,17; 5,2, 31; 9,54, 66, 73; 10,10; 11,46; 13,42; 15,40

(a) ÎNCETA: v. I
au încetat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,23; 3,23; 7,24; 9,73
să înceate: *conj. prez. 3.pl.* 11,50
încetat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,13

(a se) ÎNCHIDE: v. III
a (să) închide: *inf. prez.* 3,18
închide: *imperativ 2.sg.* 4,31
(s-)au închis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,5, 47; 9,55; 11,61
închisease: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 6,18
au închis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 11,65; 12,48; 15,25

(a se) ÎNCHINA: v. I „a (se) apleca spre pământ”; (Prin ext.) „a (se) saluta”
(s-)au închinat: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,55; 7,29; 11,6
a (să) închina: *inf. prez.* 7,33

ÎNCHINARE: s.f.
închinării: *sg. gen., în sintagma* ***închinării de idoli*** „idolatriei” rezum. cap.1
închinarea: *sg. ac., în sintagma* ***închinarea de idoli*** rezum. cap.2

ÎNCHINĂTOR, -TOARE: s.m./f.
închinătoriul: *s.m. sg. ac., în sintagma* ***închinătoriul de idoli*** „idolatrul” rezum. cap.2

ÎNCHIS, -Ă: s.m./f.
(celor) închiși: *s.m. pl. dat.* 6,49

(a se) ÎNCINGE: v. III
(s-)au încins: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,3
încingeți(-vă): *imperativ 2.pl.* 3,58

ÎNCOACE: adv.
încoace: *adv. în loc. adv.* ***încoace și încolo*** 6,45

ÎNCOLO: adv.
încolo: *adv. în loc. adv.* ***încoace și încolo*** 6,45

(a) ÎNCONJURA: v. I; var. (Reg.) **(a) ÎNCUNJURA**
au încungiurat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,45; 6,7; 10,80; 12,13; 13,20; 15,14
încungiura: *ind. imp. 3.pl.* 5,3
au încunjurat: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,43

ÎNCOTRO: adv.; var. (Înv.) **ÎNCĂTRO**
încătro: 3,50

(a) ÎNCREDINȚA: v. I
au încredințat: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,20
încredințază: *ind. prez. 3.sg.* 8,16

ÎNCUIETOARE: s.f.
încuietori: *pl. ac.* 9,50; 12,38; 13,33

ÎNDATĂ: adv.
îndată: 3,23; 7,35; 10,78; 11,22

ÎNDĂRĂT: adv.; var. **ÎNDĂRĂPT**
îndărăpt: rezum. cap.6; 8,22; 9,47; 10,29

ÎNDĂRĂTNIC, -Ă: adj.; var. **ÎNDĂRĂPNIC, -Ă;** (rar, prin sonorizarea lui [p]) **ÎNDĂRĂBNIC, -Ă**
îndărăbnică: *f. sg. ac.* 3,20

(a se) ÎNDEMNA: v. I
au îndemnat: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,12
(s-)au îndemnat: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,14; 12,50
îndeamnă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2
îndemnând: *gerunziu* rezum. cap.4
îndemna: *ind. imp. 3.sg.* 5,53
a îndemna: *inf. prez.* 6,38
îndemnându-: *gerunziu* 13,3

ÎNDRĂZNIRE: s.f.
îndrâznirea: *sg. ac.* 4,32, 35
îndrăznire: *sg. ac.* 6,45

(a se) ÎNDREPTA: v. I
(s-)au îndreptat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,6

ÎNDREPTARE: s.f.
îndreptările: *pl. ac.* 1,51

ÎNDURARE: s.f.
îndurări: *pl. ac.* 3,44

ÎNFRÂNARE: s.f.
înfrânarea: *sg. ac.* 14,34

(a) ÎNFRÂNGE: v. III
a înfrânge: *inf. prez.* 1,66

(a se) ÎNFRICOȘA: v. I
să (vă) înfricoșați: *conj. prez. 2.pl.* 4,8
(s-)au înfricoșat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,30; 12,28
înfricoșându(-să): *gerunziu* 10,76
să înfricoșaze: *conj. prez. 3.sg.* 14,12

(a) ÎNGĂDUI: v. IV
va îngădui: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,27
îngăduiesc: *ind. prez. 1.sg.* 10,29; 15,6
îngăduim: *ind. prez. 1.pl.* 11,36
a îngădui: *inf. prez.* 13,5
am îngăduit: *ind. pf.c. 1.sg.* 13,37
au îngăduit: *ind. pf.c. 3.pl.* 15,5
să îngăduiesc: *conj. prez. 1.sg.* 15,8

ÎNGER: s.m.
îngerul: *sg. nom.* 7,41

(a se) ÎNGREUIA: v. I
ai îngreoiat: *ind. pf.c. 2.sg.* 8,31
(s-)au îngreoiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,17
(să) îngreoiază: *ind. prez. 3.sg.* 10,63
a îngreoia: *inf. prez.* 12,14

(a se) ÎNGROPA: v. I
(s-)au îngropat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,70
să îngroape: *conj. prez. 3.sg.* 7,17
au îngropat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 9,19; 13,25
îngropându(-să): *gerunziu* rezum. cap.13

(a se) ÎNMULȚI: v. IV
(s-)au înmulțit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,10, 42; 3,42
au înmulțit: *ind. pf.c.3.sg.* 14,15

ÎNMULȚIT, -Ă: adj.
înmulțiți: *m. pl. nom.* 4,35

(a se) ÎNNOI: v. IV; var. (Înv.) **(a) ÎNOI** „a se reface"; (Înv.) „a se sfinți"
a înnoi: *inf. prez.* 4,36; 12,1, 10, 16
(s-)au înoit: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,54; 6,9
a înoi: *inf. prez.* 10,10
înnoiaște: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.12
să înnoim: *conj. prez. 1.pl.* 12,3
să înnoiască: *conj. prez. 3.sg.* 14,18
înnoind: *gerunziu* 14,22; 15,17

ÎNNOIRE: s.f.; var. **ÎNOIRE** „refacere"; (Înv.) „sfințire"
înoirile: *pl. ac.* rezum. cap.4; 4,56
înoirii: *pl. gen.* rezum. cap.4
înoirii: *sg. gen.* 4,59
înnoirea: *sg. ac.* 10,44; 12,17; rezum. cap.14

(a) ÎNOTA: v. I
să înotăm: *conj. prez. 1.pl.* 5,41
au înotat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 9,48; 16,6
a înota: *inf. prez.* 16,6

(a se) ÎNSEMNA: v. I
(să) însămnează: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.8

ÎNSEMNARE: s.f.
însămnări: *pl. ac.* 7,45

(a se) ÎNSTRĂINA: v. I; var. **(a se) ÎNSTREINA**
(s-)au înstreinat: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,53; 15,27

ÎNȘELARE: s.f.
înșelare: *sg. ac.* 16,17

(a se) ÎNȘTIINȚA: v. I
(s-)au înștiințat: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,9

(a) ÎNTĂRÂTA: v. I
întărâta: *ind. imp. 3.sg.* 3,7
a întărâta: *inf. prez.* 15,40

(a se) ÎNTĂRI: v. IV
(s-)au întărit: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,49
întăriți(-vă): *imperativ 2.pl.* 2,64
au întărit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,61; 6,26; 9,52, 62; 12,38; 13,10, 48, 53; 14,14, 33, 34
întărite vor fi: *pasiv ind. viit.I. 3.pl.* 8,30
a întări: *inf. prez.* 10,45
întărindu-: *gerunziu* 13,33

ÎNTĂRIRE: s.f.
întărire: *sg. ac.* 2,43
întărirea: *sg. ac.* 10,23

ÎNTĂRIT, -Ă: adj.
întărite: *f./n. pl. nom./ac.* 1,20; 5,26; 6,37; 9,50
întărită (foarte): *f. sg. nom.* 5,46
întărit: *n. sg. nom.* 6,57

(a) ÎNTÂMPINA: v. I
au întâmpinat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,25; 10,60, 74; 11,6, 15, 60, 64, 68; 12,25
vei întimpina: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,27
au întimpinat: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,39; 10,58

întâmpină: *imperativ 2.sg.* 10,56
întâmpina: *ind. imp. 3.sg./pl.* 11,2, 68
să întâmpine: *conj. prez. 3.sg.* 11,22

ÎNTÂMPINARE: s.f.; var. **(a) ÎNTIMPINA**
întâmpinarea: *sg. nom./ac.* 3,11, 16, 17; 5,39; 7,30; 9,39, 68; 10,2, 86; 12,41; 16,5
întâmpinare: *sg. ac.* 4,29; 9,11
întimpinarea: *sg. ac.* 5,59
(-)ntimpinarea: *sg. ac.* 10,59
întimpinare: *sg. ac.* 11,2

(a se) ÎNTÂMPLA: v. I; var. **ÎNTIMPINARE**
(s-)au întâmplat: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,27
(să) întâmplase: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 5,25
a (să) fi întâmplată (sic!)**:** *inf. pf.* rezum. cap.6
(să) va întâmpla: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,27
(să) întâmple: *conj. prez. fără* ***să*** *impers.* 13,5

ÎNTEMEIERE: s.f.
întemeiarea: *sg. ac.* 10,45

(a se) ÎNTINDE: v. III
au întins: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,25; 9,47
(s-)au întins: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,40
întinsease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 7,47
a întinde: *inf. prez.* 12,39; 14,31
să întinză: *conj. prez. 3.sg.* 12,42

(a se) ÎNTOARCE: v. III
(s-)au întors: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,21, 41, 42; 2,63; 4,16, 20, 23, 58; 5,8, 35, 54, 68; 6,4, 47, 63; rezum. cap.9; 9,41, 42, 47, 49, 57; 10,66, 68, 72, 87; 11,7, 51, 54, 72, 73, 74; 12,35, 51; 13,24; 16,8, 10
au întors: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,8; 5,28; 6,51; 9,72; 10,9; 11,55, 72; 14,26
să (se) întoarcă: *conj. prez. 3.pl.* 3,56
întorcându(-să): *gerunziu* 4,24; 9,72; 12,26; 15,36
(să) întorc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.5
(ne) vom întoarce: *ind. viit.I. 1.pl.* 5,19
(s-)ar fi întors: *cond. pf. 3.sg.* 6,56
(mă) voiu întoarce: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,35
(să) întorcea: *ind. imp. 3.pl.* 7,46
să (ne) întoarcem: *conj. prez. 1.pl.* 9,9
(de-)a întoarcerea: *inf. lung* 9,45
(m-)am întors: *ind. pf.c. 1.sg.* 10,52
(te-)ai întors: *ind. pf.c. 2.sg.* 10,55
întorcându(-mă): *gerunziu* 12,45
a întoarce: *inf. prez.* 15,3

(a) ÎNTRA: v. I; vezi **(a) INTRA**

ÎNTRARE: s.f.; vezi **INTRARE**

(a) ÎNTRARMA: v. I (Înv. și pop.) „a se înarma”
au întrarmat: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,32

(a) ÎNTREBA: v. I
întreabă: *imperativ 2.sg.* 10,72

(a) ÎNTRECE: v. III
au întrecut: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,23

ÎNTREG, -EAGĂ: adj.
întregi: *f. pl. ac.* 4,47
întreg: *n. sg. ac.* rezum. cap.5

(a se) ÎNTRISTA: v. I
(s-)au întristat: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,22, 68; 14,16

ÎNTRISTARE: s.f.
întristare: *sg. nom./ac.* rezum. cap.6; 6,4, 8, 9, 11, 13

(a se) ÎNTURNA: v. I (Reg.) „a (se) înapoia”, „a (se) întoarce”
(s-)au înturnat: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,25

ÎNȚELEGERE: s.f.
înțeleagerea: *sg. ac.* 8,30

(a) ÎNVĂȚA: v. I
învață: *imperativ 2.sg.* 10,72

ÎNVĂȚAT, -Ă: adj.
învățați: *m. pl. nom.* 4,7; 6,30

(a) ÎNVESTI: v. IV (Înv.) „a asedia”
învestesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.15

(a) ÎNVINGE: v. III
au învins: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.1; rezum. cap.10
învinge: *ind. prez.3.sg.* rezum. cap.4
învinge: *inf. prez. fără* ***a*** rezum. cap.6

J

JAF: s.n. (Prin ext.) „pradă de război”
jafurile: *pl. ac.* 1,3, 20, 33, 36; 2,10; 3,12; rezum. cap.4; 4,17, 18, 23; 5,13, 22, 28, 35, 51, 68; 6,12; 7,47; 9,40; 10,84; 12,31
jafuri: *pl. ac.* 6,6; 10,87; 11,48, 51

JALE: s.f.
jale: *sg. ac.* 1,41, 42; 2,39; 3,51; 9,41; 12,52

(a) JEFUI: v. IV
să jefuiască: *conj. prez. 3.pl.* 3,20

(a se) JELI: v. IV
jelește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2
(să) jelește: *ind. prez. 3.sg.* rezum.cap.9
jelea: *ind. imp. 3.sg.* 9,20
au jelit: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,52; 13,26

JERTFĂ: s.f.; var. **JÂRTVĂ**
jârtvele: *pl. ac.* 1,47; rezum. cap.7; 12,11
jârtve: *pl. ac.* rezum. cap.4; 4,56
jârtvă: *sg. ac.* 4,53, 56

JERTFELNIC: s.n.; var. **JÂRTVELNIC**
jârtvelnicului: *sg. gen.* 1,62
jârtvelnic: *sg. ac.* 2,23
jârtvealnic: *sg. ac.* 2,24
jârtvealnicul: *sg. nom./ac.* 2,25; 5,1

(a) JERTFI: v. IV; var. **(a) JÂRTVI**
a jârtvi: *inf. prez.* 2,23

(a) JERTFUI: v. IV; var. **(a) JÂRTVUI, (a) JÂRTHUI, (a) JIRTVUI**
au jârthuit: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,45
a jârtvui: *inf. prez.* 1,50; 2,15, 25; rezum. cap.5
jârtvuia: *ind. imp. 3.sg./pl.* 1,58, 62
vom jârtvui: *ind. viit.I. 1.pl.* 2,22
jârthuiesc: *ind. prez. 3.pl.* 11,34
să jirtvuiască: *conj. prez. 3.pl.* 1,54

JIDOV: s.m (Înv.și pop.) „evreu”
jidovilor: *pl. gen./dat.* rezum. cap.1; rezum. cap.3; 4,2, 35; rezum. cap.6; 6,6; rezum. cap.7; 8,20; 10,23, 34; 11,30; 12,3; 13,36, 42; 14,22; 15,1, 2, 17

jidov: *sg. nom.* rezum. cap.2; 2,23
jidovii: *pl. nom./ac.* rezum. cap.8; 10,29; 11,49, 50, 51; 14,40, 41
jidovi: *pl. nom./ac.* 8,31; 10,36; 11,47; 12,21; rezum. cap.13; 14,33, 34, 37; rezum. cap.15

JIDOVESC, -EASCĂ: adj.
jidovesc: *n. sg. nom./ac./dat.* 8,23, 25, 27, 29; 10,25, 33; 11,33; 12,6; 14,20, 47; 15,24

(a) JUDECA: v. I
am judecat: *ind. pf.c. 1.pl.* 6,23; 11,33
judecă: *imperativ 2.sg.* 7,42
a judeca: *inf. prez.* 9,73

JUDECATĂ: s.f.
judecata: *sg. ac.* 2,24
judecată: *sg. nom./ac.* 2,29; 6,22; 7,18; 8,32

JUG: s.n.
giugul: *sg. ac.* 8,18, 31
jugul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.8; 13,41

JUMĂTATE: s.f.
jumătate: *sg. ac.* 3,34; 10,30

(a se) JURA: v. I
(s-)au jurat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,61; 7,15, 35; 9,71
jurase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 6,62
au jurat: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,18

JURAT, Ă: adj.
jurata: *adj. antep. f. sg. ac.* rezum. cap.6

JURĂMÂNT: s.n.
jurământul: *sg. ac.* rezum. cap.6; 6,62; 7,18

L

LAC: s.n.
lacului: *sg. gen.* 9,33

LARG, -Ă: adj.
largă: *f. sg. ac., în loc. adv.* ***cu mână largă*** 3,30

LAUDĂ: s.f.
laudă: *sg. nom./ac.* 4,24; 4,56; 13,51
lauda: *sg. ac.* rezum.cap.14

LĂCAŞ: s.n.; vezi **LOCAŞ**

(a) LĂCUI: v. IV; vezi **(a) LOCUI**

LĂCUITOR: s.m.; vezi **LĂCUITOR**

LĂNŢUIT, -Ă: adj.
lănţuite: *f. pl. ac.* 6,35

(a se) LĂSA: v. I
să lasă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 1,43, 51
las: *ind. prez. 1.sg.* 10,30, 33
să lase: *conj. prez. 3.sg.* 12,40
au lăsat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,40; 2,28; 3,32; 5,18; 6,2; 7,20; 9,65; 10,13, 79; 11,64
a lăsa: *inf. prez.* 2,21
veţi lăsa: *ind. viit.I. 2.pl.* 5,42
(s-)au lăsat: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,46; 11,70
lăsase: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 10,14
lăsa: *ind. imp. 3.pl.* 15,14

(a) LĂŢI: v. IV
au lăţit: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,3; 14,6

(a) LĂUDA: v. I
să laude: *conj. prez. 3.pl.* 4,33
au lăudat: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,43

LĂUTĂ: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **ALĂUTĂ**
alăuta: *sg. nom.* 3,45
alăute: *pl. ac.* 4,54

LEAFĂ: s.f.
leafă: *sg. ac.* 3,28; 14,32

(a) LEGA: v. I
legase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 15,27

LEGĂTURĂ: s.f. „legământ"; „alianţă", „coaliţie"
legătură: *sg. ac.* rezum. cap.8; rezum. cap.10; 11,9; rezum. cap.13
legătura: *sg. ac.* 10,26; rezum. cap.11; rezum. cap.12
legăturii: *sg. gen.* rezum. cap.14

LEGE: s.f.
legile: *pl. ac.* rezum. cap.1; 1,15, 46; 3,21; 10,37
leagea: *sg. nom./ac.* 1,43, 51; 2,20, 26, 48; 10,14; 13,48; 14,14, 29; 15,21
leagea: *sg. ac., în sintagma* ***leagea Domnului/lui Dumnezeu*** 1,55, 60, 66; rezum. cap.2; 2,15, 21; 4,42
legii: *sg. gen., în sintagma* ***cărţile legii lui Dumnezeu*** 1,59
legii: *sg. gen./dat.* 2,19, 22, 24, 27, 50, 58, 67, 68
leage: *sg. ac.* 2,42, 64; 3,56; 4,47, 53
legii: *sg. gen., în sintagma* ***cărţile legii*** 3,48
legi: *pl. ac.* 13,3

LEGIUITĂ: s.f. (cf. **Indice** 2.Lg)
(ceale) lejuite: *s.f. pl. ac.* 3,29
legiuitele: *s.f. pl. ac.* 6,59

LEMN: s.n.
lemn: *sg. ac.* 6,37

(a) LEPĂDA: v. I
au lepădat: *ind. pf.c. 3.pl.* rezum. cap.1; 5,43; 7,44; 11,51; 13,50
lepădând: *gerunziu* 13,11
leapădă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.15

LEPĂDAT, -Ă: adj.
lepădate: *n. pl. ac.* 11,4

LESPEDE: s.f.
lespezi: *pl. ac.* rezum. cap.8

LEŞUIRE: s.f. (Înv. şi reg.) „pândă"
leşuirea: *sg. ac.* 1,38
leşuiri: *pl. nom.* 10,80
leşuirile: *pl. nom.* 11,69

LEU: s.m.
leilor: *pl. gen.* 2,60
leului: *sg. gen./dat.* 3,4,4

LIDEAN: s.m. „locuitor al districtului Lidia"
lideanii: *pl. ac.* 8,8

LIMAN: s.n.
liman: *sg. ac.* 14,5

LIMBĂ: s.f. „neam", „popor"
limbilor: *pl. gen.* 1,5, 14; 2,40, 68; 3,45; 4,7, 58; rezum. cap.5; 5,19, 57, 63; 6,18; 11,38; 13,41

limbile: *pl. nom./ac.* 1,12; 2, 12; 3,48; 4,11, 14, 45, 54, 60; 5,1, 9, 10, 21, 38, 43; 7,23; 14,36
limbi: *pl. ac./gen.* rezum. cap.5; 5,22; 6,53; rezum. cap.15

LIPSĂ: s.f. „ceea ce este necesar" „nevoie", „trebuință"; „sărăcie"
lipsa: *sg. ac.* 10,39
lipsă: *sg. ac.* 12,9

LOC: s.n.
locul: *sg. nom./ac.* 1,9; 3,46; 5,49; 6,51, 54, 57; 8,3; 10,13; 11,38
locul: *sg. ac., în loc. adv.* ***în tot locul*** 1,26; 13,20
locurile: *pl. ac.* 1,56; 2,36; 5,13; 8,4; 11,69
locuri: *pl.ac.* 2,31; 6,40; 11,14; 12,2, 4; 15,29
loc: *sg. nom./ac./gen.* 3,35; 4,43, 46; rezum. cap.9; 9,45; 10,73; 11,37; 12,25; 14,48
locului: *sg. gen.* 6,49, 62; rezum. cap.7
locul: *sg. ac., în loc. prep.* ***în locul*** rezum. cap.9; 9,31; 11,34, 40; 13,8, 14, 32; 14,17; 16,3
locurilor: *pl. gen.* 15,30

LOCAȘ: s.n.; var. (Înv. și reg.) **LĂCAȘ**
lăcașul: *sg. nom.* 1,40; 3,45
lăcașe: *pl. ac.* 13,48

(a se) LOCUI: v. IV; var. (Înv.) **(a se) LĂCUI**
lăcuiesc: *ind. prez. 3.pl.* 1,29; 9,58
(să) lăcuia: *ind. imp. 3.sg.* 3,45
au lăcuit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 9,73; 10,10; 13,53, 54
lăcuia: *ind. imp. 3.pl.* 14,34

LOCUITOR: s.m.; var. (Înv.) **LĂCUITOR**
lăcuitorii: *pl. nom./ac.* 1,40; 3,34; 6,12, 41
lăcuitori: *pl. ac.* 3,36

(a) LOGODI: v. IV
logodea: *ind. imp. 3.pl.* 3,56

LOGODIT, -Ă: s.m./f.
logodita: *s.f. sg. ac.* 9,37

(a se) LOVI: v. IV „a (se) atinge", „a (se) izbi"; (Înv. și reg.) „a ataca"; (Pop. și fam.) „a ajunge la o înțelegere", „a se învoi"
lovise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* rezum. cap.1
au lovit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,1, 21, 32; 2,44; 3,11; 4,34; 5,3, 7, 21, 34; 7,41, 43; 8,4; 9,66; 10,49, 78, 82; 11,69; 12,31; 13,43; 14,3
să lovească: *conj. prez. 3.sg.* 4,2; 9,47
a lovi: *inf. prez.* 4,3; 13,14
(s-)au lovit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,14; 9,13, 46, 55
lovit-au: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.5
lovește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.5; rezum. cap.8; rezum. cap.9; rezum. cap.11
lovind: *gerunziu* rezum. cap.9
am lovit: *ind. pf.c. 1.pl.* 10,53

LOVIT, -Ă: adj. „pedepsit"; (despre o alianță) „încheiat"
loviței: *adj. antep. sg. gen.* rezum. cap.8
lovit: *m. sg. nom.* rezum. cap.9
lovită: *f. sg. ac.* rezum. cap.11

(a se) LUA: v. I
ia: *ind. prez. 3.sg.* 2,56; rezum. cap.10
să ia: *conj. prez. 3.sg./pl.* 3,41; 8,18; 13,17
să (să) ia: *conj. prez. 3.sg.* 10,30
luând: *gerunziu* rezum. cap.1; 8,26; rezum. cap.11; rezum. cap.13
au luat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,3, 20, 23, 24, 28, 33; 2,54; 3,12, 37, 41; 4,1, 23, 47; 5,22, 23, 28, 35, 51; 6,6; 7,47; 9,19, 40, 53, 61; 10,84; 11,12, 17, 24, 48, 56, 62; 12,8, 31; 13,25; 14,5; 16, 16
luundu-: *gerunziu* 1,24
(s-)au luat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,11; 3,45; 13,41
veț lua: *ind. viit.I. 2.pl.* 2,51
luați: *imperativ 2.pl., în loc. v.* ***luați aminte*** 2,68
a lua: *inf. prez.* 3,31; 6,12; 8,9, 30; 12,39
veți lua: *ind. viit.I. 2.pl.* 4,18
am luat: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,12; 15,33
au luat: *ind. pf.c. 3.pl., în loc. v.* ***au luat aminte*** 7,11
luund: *gerunziu* rezum. cap.1; 8,8; rezum. cap.15
lua: *ind. imp. 3.pl.* 10,42; 11,34
să luăm: *conj. prez. 1.pl.* 12,54

(a) LUCRA: v. I
lucrați: *imperativ 2.pl.* 2,64
lucrase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* rezum. cap.6
lucra: *ind. imp. 3.sg./pl.* 7,21; 9,23
era lucrând: *ind. imp. perifr. 3.sg.* 7,26
să lucreaze: *conj. prez. 3.pl.* 9,51
(să) lucră: *ind. prez. 3.pl.* 10,37
au fost lucrate: *paasiv ind. pf.c. 3.pl.* 13,34

LUCRARE: s.f.
lucrare: *sg. ac.* rezum. cap.9

LUCRĂTOR: s.m.
lucrătorii: *pl. nom., în sintagma* ***lucrătorii strâmbătății*** 3,6

LUCRU: s.n.
lucrul: *sg. nom.* 2,47; 7,3; 12,51
lucrurile: *pl. nom./ac.* 2,51; rezum. cap.3; 3,4, 7; 4,51; 5,56; 9,54, 55; 10,11, 41; 14,42
lucrurilor: *pl. gen.* 10,44; 16,23
lucru: *sg. ac.* 10,63

LUMÂNARE: s.f.; var. (Înv.) **LUMINARE**
luminări: *pl. ac.* 12,29

(a) LUMINA: v. I
lumina: *ind. imp. 3.pl.* 4,50

LUMINAT, -Ă: adj.
luminat: *m sg. nom.* 2,17

LUMINĂ: s.f.
luminii: *sg. gen.* 1,23
lumină: *sg. ac.* 11,67

LUNĂ: s.f.
lunii: *sg. gen.* 1,57, 62; 4,52, 59; 7,43, 49; 13,51; 14,27
luna: *sg. ac., în loc. adv.* ***în toată luna și luna*** „lună de lună" 1,61
luna: *sg. nom./ac.* 4,52; 9,3, 54; 10,21; 16,14

(a) LUNGI: v. IV
lungește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.12

M

MACEDONEAN: s.m.; var. **MACEDON, MACHIDON**
machidonul: *sg. nom.* rezum. cap.1

MAICĂ: s.f.
maicii: *sg. gen.* 13,28

MAI-MARELE: s.m. „conducător"
mai-marii: *pl. ac.* 1,53

MARE: adj./s.
marelui: *adj. antep. m. sg. gen./dat.* rezum. cap.1; 10,36; 15,2; 16,12

mare: *adj. m./f./n. sg. nom./ac./dat.* rezum. cap. 1; 1,25, 26, 30, 32, 35, 37; 2,17, 19, 27, 51, 70; 3,10, 50, 54; rezum. cap.4; 4,25, 39; 5,3, 16, 23, 31, 34, 45, 46, 52, 60; rezum. cap.6; 6,4, 9, 13; 7,8, 10, 11, 19, 22, 27, 35, 48; 8,4, 6, 7; 9,20, 27, 37, 43, 56; 10,8, 46, 48, 58, 69, 86; 12,3, 6, 7, 20, 36, 49, 52; 13,8, 17, 26, 32, 36, 37, 42, 44, 45, 51; rezum. cap.14; 14,11, 17, 20, 23, 24, 29, 30, 36, 39, 41; 15,9, 29, 32, 35, 36; 16,15, 17
mare (foarte): *adj. f. sg. nom.* 1,67; 4,58; 6,41; 9,24
mari: *adj. f./n. pl. nom./ac.* 4,23; 5,26; 9,37; 13,29, 33
Mare: *adj. m. sg. ac., în s. propr.* ***Antiohul cel Mare*** 8,6
marele: *adj. antep. m. sg. nom.* 14,27
marea: *adj. antep. f. sg. ac.* 14,28, 38, 47; rezum. cap.16
(cel mai) mare: *s.m. sg. ac.* 5,45
(mai) mari: *s.n. pl. ac.* 6,27

MARE: s.f.
Marea: *sg. ac., în s. propr.* ***Marea Roşie*** 4,9
mare: *sg. ac.* 4,23; 7,1; 8,23, 32; 11,8; 13,29; 14,34; 15,11, 14, 38
mării: *sg. gen.* 6,29; 11,1; 14,5; 15,1

MARGINE: s.f.
marginile: *pl. ac.* 1,3; 3,9; 8,4; 11,59; 14,10, 34
marginea: *sg. ac.* 14,33

MARTOR: s.m.
martori: *pl. nom.* 2,37

MASĂ: s.f.
masa: *sg. ac., în sintagma* ***masa punerii-inainte*** 1,23
masa: *sg. ac.* 4,49
masă: *sg. ac.* 4,51

MĂDULAR: s.n. „prepuţ”
mădulările: *pl. ac.* 1,16

(a se) MĂRI: v. IV
(s-)au mărit: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,63
să (se) mărească: *conj. prez. 3.sg.* 8,14
să mărească: *conj. prez. 3.sg.* 10,3
au mărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,65

MĂRIME: s.f. „măreţie”
mărimei: *sg. gen.* 9,22

MĂRIT, -Ă: adj. „măreţ”
mărit: *n. sg. ac.* rezum. cap.13

(a se) MĂRTURISI: v. IV
(să) mărturiseaşte: *ind. prez. 3.sg.* 2,56
mărturisindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.6

MĂSURĂ: s.f.
măsură: *sg. ac.* 14,24

MÂHNIRE: s.f.
mâhnirii: *sg. gen.* rezum. cap.2

MÂINE: adv.; var. (Înv. şi reg.) **MÂNE**
mâne: 2,63; 5,27

MÂNĂ: s.f.
mânile: *pl. ac.* 1,46; 2,7, 8, 47, 48; 5,12; 7,35; 12,9, 42; 14,31, 36; 16,2
mâna: *sg. ac.* 3,6; 4,30, 31; 5,50; 6,25; 9,46, 47; 12,29; 15,25
mâni: *pl. ac.* 3,18
mână: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu mână largă*** 3,30
mână: *sg. ac.* 5,6; 11,15

(a) MÂNCA: v. I
să mânce: *conj. prez. 3.pl.* 1,65

MÂNDRIE: s.f.
mândrie: *sg. ac.* 1,23; 3,20
mândriei: *sg. gen.* 2,47
mândria: *sg. nom.* 2,49

(a) MÂNECA: v. I (Înv. şi pop.) „a porni dis-de-dimineaţă”
au mânecat: *ind. pf.c. 3.pl.* 11,67

MÂNGÂIERE: s.f.
mângăiarea: *sg. ac.* 12,9

(a se) MÂNIA: v. I
(s-)au mâniiat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,27; 5,1
mâniindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.3; 9,69
(s-)au mâniiat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,28, 59; 11,22; 15,36

MÂNIE: s.f.
mânie: *sg. nom./ac.* 1,67; 7,35; 15,36
mâniia: *sg. nom./ac.* 2,44, 49; 3,8

(a se) MÂNTUI: v. IV
(s-)au mântuit: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,9
mântuia: *ind. imp. 3.sg.* 9,21

MÂNTUIRE: s.f.
mântuirea: *sg. nom.* 3,6
mântuire: *sg. nom./ac.* 4,25, 56; 5,62

MÂNTUITOR: s.m.; var. (Înv.) **MÂNTUITORIU**
Mântuitoriul: *sg. voc., în sintagma* ***Mântuitorul lui Israil*** 4,30

MEDEAN: s.m. (la pl.) „mezi”; „locuitor al Mediei”
medeanilor: *pl. gen.* 1,1
medeanii: *pl. ac.*. 8,8

(a) MERGE: v. III
să meargem: *conj. prez. 1.pl.* 1,12; 2,22; 5,48, 57; 9,8
mergi: *imperativ 2.sg.* 5,17
să meargă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 5,20; 7,7
mergea: *ind. imp. 3.pl.* 6,40; 9,11

MEŞTER: s.m. (aici) „comandant”, „călăuzitor”
meaşterul: *sg. nom.* 6,37

MIC, -Ă: s.m./f.
(cel mai) mic: *s.m. sg. ac.* 5,45

MIE: s.f. (aici) „legiune; unitate militară de aproximativ 6000 de soldaţi”; „armată”, „trupă” (cf. lat. *legiō, -ōnis*)
miile: *pl. ac.* 6,38
miii: *sg. gen.* 6,45

MIJLOC: s.n.
mijloc: *sg. ac.* 5,46
mijlocul: *sg. ac., în loc. prep.* ***în mijlocul*** 6,45; 10,63

MILĂ: s.f.
mila: *sg. nom./ac.* 2,57; 4,24
milă: *sg. ac.* 3,44
milele: *pl. ac.* 13,46

MILOSTIV, -Ă: adj.
milostiv: *sg. nom.* 2,22

(a se) MILOSTIVI: v. IV
(să) va milostivi: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,10

MINTE: s.f.
mintea: *sg. ac.* 11,49

(a) MINŢI: v. IV
au minţit: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,53; 13,19
MIRE: s.m.
mirele: *sg. nom.* 9,39

(a) MISTUI: v. IV
să mistuiască: *conj. prez. 3.pl.* 5,15
mistuise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 6,53

MISTUIRE: s.f.
mistuire: *sg. ac.* 3,42

MITRĂ: s.f.
mitre: *pl. ac.* 11,13

MNA: s.nead. „mină; măsură de greutate la vechii greci"; cu această formă, cuvântul nu este înregistrat în DLR.
mna: rezum. cap.14; 14,24; 15,18

MOARTE: s.f.
moartea: *sg. ac.* rezum. cap.1; 1,10; rezum. cap.9; 9,23
moarte: *sg. ac.* rezum. cap.6

MOCIRLĂ: s.f.
mocirle: *pl. nom.* 9,45

MODRU: s.n. (Reg.) „mod", „fel de a fi, de a se manifesta al cuiva sau a ceva, de a se desfășura al unei activități", „chip"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în Georgie Șincai din Șinca, *Hronica românilor și a mai multor neamuri...*, vol. I, Iași 1853 – 1854.
modru: *sg. ac.* 15,2

MOJĂREL: s.n.; aici prima atestare; cf MDA, unde prima atestare, în forma fără sufix diminutival, este într-un text din 1791, în N. Iorga, *Studii și documente cu privire la istoria românilor*, vol VIII, București, 1901 – 1906.
mojerealele: *pl. ac.* 1,23

MORMÂNT: s.n.
mormânturile: *pl. ac.* 2,70
mormântul: *sg. nom./ac.* 9,19; 13,27, 30
mormânt: *sg. ac.* rezum. cap.13

MOȘIE: s.f.
moșiile: *pl. nom./ac.* 6,24; 12,23

(a) MOȘTENI: v. IV
au moștenit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,10; 8,10

MOȘTENIRE: s.f.
moștenirea: *sg. ac.* 2,56; 15,33, 34
moștenire: *sg. ac.* 10,89

MUIERE: s.f.
muierilor: *pl. gen.* 1,27
muierile: *pl. nom./ac.* 1,34, 63; 2,30, 38; 3,20; 5,13, 23, 45; 8,10; 13,6, 45
muieri: *pl. ac.* 3,56
muiare: *sg. ac.* rezum. cap.10; 10,54; rezum. cap.11

MULT, -Ă: pron. nehot./adj.
mulți: *pron. nehot. m. pl. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,12, 45, 55, 65; rezum. cap.2; 2,16, 29, 31; 3,18; 5,26; 7,19; 8,10; 9,6, 69; 13,49
multe: *pron. nehot. n. pl. ac.* rezum. cap.10; rezum. cap.15
multe: *adj. f./n. pl. nom./ac.* 1,2, 12, 18; rezum. cap.5; 5,7, 21; 6,6, 9, 31, 51, 52; 7,25; 9,2, 20, 39, 64; 10,21, 28, 87; 11,1, 20, 24, 40, 48, 51, 65; 12,10, 13; 13,26
mulți: *adj. m. pl. nom./ac.* 1,8, 19; 3,7, 11; 9,6, 17, 40; 14,32; 16,8
multă: *adj. f. sg. nom./ac.* 1,18; 3,10, 17; 4,9; 9,35, 39, 60; 10,77; 11,63; 12,24, 42; 13,1, 12, 22; 14,7; 16,5
multă (foarte): *adj. f. sg. nom./ac.* 5,38; 8,19; 10,2; 16,7
mult: *adj. n. sg. ac.* 1,32; 3,31, 41; 4,23; 5,6, 30; 10,60; 16,11
(mai) multe: *adj. n. pl. nom.* 7,23
multe (foarte): *adj. n. pl. nom.* 9,22
multe: *adj. f. pl. ac., în loc. adv.* ***de multe ori*** rezum. cap.11; 15,4, 26, 29
(mai) multă: *adj. f. sg. ac.* 12,24
(mai) mult: *adv.* „în plus" 2,13
mult: *adv. în loc. adv.* ***cu mult*** 7,23
mult: *adv.* rezum. cap.8; rezum. cap.10

MULȚIME: s.f.
mulțimii: *sg. gen.* 1,3; 10,82
mulțime: *sg. ac.* 1,18, 22; 3,20; 8,15; 10,78; 15,3
mulțime: *sg. gen.* (*cu prep.* ***împrotiva*** *+* ***atâta***) 3,17
mulțimea: *sg. nom./ac.* 3,19; 4,8; 5,12; 9,6, 12, 63
mulțimei: *sg. gen.* 6,41

MULȚUMITĂ: s.f.; var. (Înv. și pop.) **MULȚĂMITĂ** „recunoștință exprimată prin daruri sau recompense materiale"
mulțămită: *sg. ac.* 14,25

MUNTE: s.f.
munte: *sg. ac.* rezum. cap.2; 4,18, 19
muntele: *sg. ac.* 2,1; 4,37; 9,15; 11,37; 13,53; 16,20
munți: *pl. ac.* 2,28; 4,5, 38; 6,40; 9,40; 10,70; 11,68
muntele: *sg. ac., în sintagma* ***muntele casii***; este vorba despre Sion, pe care se afla templul (cf. Anania 2001, 1395) 4,46
muntele: *sg. ac., în s. propr.* ***Muntele Sionului*** 4,60; rezum. cap.5; 5,54; 6,48, 62; 7,33; 10,11; 14,26
munții: *pl. nom.* 6,39
muntelui: *sg. gen.* 9,38

MURĂ: s.f.
mure: *pl. ac.* 6,34

(a) MURI: v. IV
să moară: *conj. prez. 3.sg.* 1,52
a muri: *inf. prez.* rezum. cap.1; 1,65; 2,49; 3,59; 4,35
va muri: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,6; 6,9
au murit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,8; 2,38, 41, 70; rezum. cap.6; 6,16, 17, 46; rezum. cap.9; 9,29, 56, 57; 11,18; 14,16
murind: *gerunziu* rezum.cap.2; rezum. cap.6; rezum. cap.11
să murim: *conj. prez. 1.pl.* 2,37; 9,10
vom muri: *ind. viit.I. 1.pl.* 2,41

(a) MURMURA: v. I (cf. **Indice** 2Lg)
murmura: *ind. imp. 3.sg.* 11,39

MUZICĂ: s.f.; var. **MUSICĂ** (după lat. *musica*)
musici: *pl. ac.* 9,39
musicilor: *pl. gen.* 9,41

N

NABATEEAN: s.m.; var. **NAVOTHEU, NAVUTHEU** „trib de arabi nomazi"
navotheii: *pl. nom.* (adaptat astfel de traducători după lat. *Nabuthei*) 5,25
navuthei: *pl. ac.* 9,35

(a se) NAȘTE: v. III
(s-)au născut: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.1
(m-)am născut: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,7

NAZAREU: s.m. „Nazireu era bărbatul care făcea anumite voturi de abstinență pe un anumit termen, la împlinirea căruia aducea o jertfă pe altar" (Anania 2001, p.1393)
nazaree: *pl. ac.* 3,49

NĂPRASNĂ: s.f.; var. **NĂPRAZNĂ**
năprazna: *sg. ac., în loc. adv.* ***de năprazna*** 1,32

(a se) NĂDĂJDUI: v. IV
nădăjduiesc: *ind. prez. 3.pl.* 2,61
nădăjduiești: *ind. prez. 2.sg.* 10,71
(să) nădăjduia: *ind. imp. 3.sg.* 10,78

NĂIMIT, -Ă: adj.
năimite: *pl. nom.* 6,29

NĂSCUT, -Ă: s.m./f.
născuții: *s.m. pl. nom./ac.* 1,34, 40; 3,45; 5,13, 23, 45; 13,6

(a) NĂVĂLI: v. IV
au năvălit: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.1; 10,49
năvălind: *gerunziu* rezum. cap.7
au fost năvălit: *ind. m.m.c.pf. perifr. 3.sg.* rezum. cap.11
năvălea: *ind. imp. 3.pl.* rezum. cap.12
a năvăli: *inf. prez.* rezum. cap.12
năvălește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.13

NEAM: s.n.
neamurilor: *pl. gen.* 1,15, 46; 2,48; 3,58
neamurile: *pl. nom./ac.* 1,16, 44; 2,18, 19, 51; 3,10, 25, 26, 52; 12,53; 13,6
neam: *sg. nom./ac.* 1,36; 2,10; 3,32, 36, 41, 45; 4,12, 22, 26, 30; 5, 15, 66, 68; 10,12; rezum. cap.11; 11,68, 74
neamuri: *pl. ac.* 2,44
neam: *sg. ac., în loc. adv.* ***prin neam și în neam*** „din generație în generație" 2,61
neamului: *sg. gen./dat.* 3,59; 8,23, 27, 29; 9,29; 10,5, 25; 11,30, 33, 42; 12,6; 13,36; 14,4, 6, 28, 29, 32, 35; 15,2
neamul: *sg. nom./ac.* 5,2; 6,58; 8,25; 11,21, 25, 42; 12,3, 21; 13,6; 14,29, 30, 32; 15,9; 16,3
neamului: *sg. dat. adn.* 10,20; 14,47
neamului: *sg. gen.* (*cu prep.* ***a + tot***) 15,1

NECAZ: s.n.; var. (Pop.) **NĂCAZ**
năcazul: *sg. ac.* rezum. cap.2
năcaz: *sg. nom./ac.* 5,16; 9,27; 13,5

(a) NECĂJI: v. IV; var. (Pop.) **(a) NĂCĂJI**
a necăji: *inf. prez.* rezum. cap.7
au năcăjit: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,68
năcăjise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 10,46
năcăja: *ind. imp. 3.sg.* 11,53
ai năcăjit: *ind. pf.c. 2.sg.* 12,44

NECĂJIT, -Ă: adj.
năcăjiților: *adj. antep. m. pl. dat.* rezum. cap.9

NECINSTIT, -Ă: adj.
necinstit: *m. sg. ac.* 2,8

NECREDINCIOS, -OASĂ: adj./s.
necredincioși: *s.m. pl. nom./ac.* rezum. cap.1; 3,8; 6,21; 9,73
necredincioșii: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.3
necredincioșilor: *s.m. pl. gen.* 3,15
necredincioasă: *adj. f. sg. ac.* rezum. cap.2
necredincioși: *adj. m. pl. nom./ac.* 7,5; 9,25
necredinciosul: *adj. antep. m. sg. ac.* 7,9

NECREDINȚĂ: s.f.
necredința: *sg. ac.* rezum. cap.6

NECURAT, -Ă: adj./s.
necurate: *adj. f./n. pl. ac.* 1,50, 51, 65
necurat: *adj. n. sg. ac.* 4,43
necurata: *adj. antep. f. sg. ac.* rezum. cap.9
(ceale) necurate: *s.f. pl. ac.* 1,65

NECURĂȚIE: s.f.
necurăția: *sg. ac.* 13,48
necurățiile: *pl. ac.* 14,7

NEDREPT, NEDREAPTĂ: s.
nedreptul: *s.n. sg. ac., în loc. adv.* (Pop.) ***cu nedreptul*** 2,37; 15,33

NEDREPTATE: s.f.
nedreptățile: *pl. nom.* 11,12

NEGUȚĂTOR: s.m.
neguțătorii: *pl. nom.* 3,41

NEÎNȚELEGERE: s.f.
neînțelegerea: *sg. ac.* 3,29

(a) NELEGIUI: v. IV
au nelegiuit: *ind. pf.c. 3.pl.* 11,63

NELEGIUIRE: s.f.
nelegiuiri: *pl. ac.* 7,25

NELEGIUIT, -Ă: s.m./f.
nelegiuiți: *s.m. pl. nom.* rezum. cap.1

NENOROCIRE: s.f.
nenorocirile: *pl. ac.* rezum. cap.6

NEPRIETEN: s.m.; var. (Înv.) **NEPRIIATIN**
nepriiatinilor: *pl. gen.* rezum. cap.2; 2,7, 9; 4,18; 9,29, 44, 46
nepriiatinii: *pl. nom./ac.* 3,6; 4,36; 9,29, 51; 10,26; 12,15; 14,26, 31; 15,33
nepriiatini: *pl. nom.* 11,38
nepriiatin: *sg. nom.* 13,51

NEPRIETENIE: s.f.; var. (Înv.) **NEPRIIATINIE**
nepriatenii: *pl. ac.* 7,26
nepriiatiniile: *pl. ac.* 11,40
neprieteniia: *sg. ac.* 13,6

NEȘTIUT, -Ă: s.
(ceale) neștiute: *s.n. pl. ac.* 13,39

NETĂIAT, -Ă: adj.
netăiate: *n. pl. ac., în sintagma* ***netăiate împrejur*** „necircumcise" 1,16
netăiați *m. pl. ac., în sintagma* ***netăiați împrejur*** 1,51; 2,46

NEVINOVAT, -Ă: adj.
nevinovat: *n. sg. ac.* 1,39

NISIP: s.n.; var. (Reg.) **NĂSÂP**
năsâpul: *sg. ac.* 11,1

NOAPTE: s./adv.
noaptea: *adv.* 4, 1, 5; 5,29; 12,26
noaptea: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***toată zioa și toată noaptea*** 5,50

noapte: *s.f. sg. ac.* 9,58; 13,22
noaptea: *s.f. sg. ac.* 12,27

NOROCIT: s.n. (aici) „cuvânt de laudă”
norocite: *s.n. pl. ac.* 5,64

NOROD: s.n.
noroadelor: *pl. gen.* 1,3
norod: *sg. nom./ac.* 1,14, 32, 53, 55; 4,17, 58; 5,2, 6, 30, 60; 7,19; 10,80; 12,6; 14,44; 15,35; 16,6
norodul: *sg. nom./ac.* 1,43, 49, 56, 65; 2,6; 3,5, 43; 4,55, 61; 5,16, 19, 43, 53, 60; 6,19, 44; 7,6, 18, 22, 26, 48; 8,20; 9,20, 21, 73; 10,46, 81; 12,44; 13,2, 17, 42; rezum. cap.14; 14,21, 24, 30, 35; 15,17, 39, 40; 16,1, 6, 7
norodului: *sg. gen./dat.* 1,61, 67; 2,7, 16; 2,66, 67; 3,3, 42, 43; 4,31; 5,4, 42; 6,24; 7,33, 37; 12,35; 13,7; 14,14, 20, 22, 23, 28; 15,24
norodului: *sg. dat. adn.* 3,55; 5,18; 9,35
norodului: *sg. gen.* (*cu prep.* ***a + tot***) 10,7
norodul: *sg. dat.* (*cu prep.* ***a + tot***) 14,46

(a) NOROI: v. IV (aici) „a năpădi”
au noroit: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,30

NOU, NOUĂ: adj.
nou: *n. sg. ac.* rezum. cap.4; 4,47, 53
noao: *f./n. pl. ac.* 4,49; 13,11

NUMAIDECÂT: adv.
numaidecât: 2,32

NUMĂR: s.n.
numărul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.5; 6,30
număr: *sg. nom.* 5,30
număr: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu număr*** (Prin ext.) „puțin numeros” 9,65

(a se) NUMĂRA: v. I
(să) numără: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.8

NUME: s.n.
nume: *sg. ac.* 2,51; 3,14; 5,57; 6,44
numele: *sg. nom./ac.* 3,26; 4,33; 6,17; 7,37; 14,10, 43; 15,6
numele: *pl. nom./ac.* 3,41; 5,63; 8,1, 12

(a se) NUMI: v. IV
(să) numea: *ind. imp. 3.pl.* 2,2
au numit: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,39
(s-)au numit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 10,1; 14,40

NUMIT, -Ă: adj.
numită: *f. sg. ac.* rezum. cap.8

NUNTĂ: s.f.
nuntă: *sg. ac.* rezum. cap.9; 9,37
nunta: *sg. nom./ac.* 9,41; 10,58

O

OASTE: s.f.
oaste: *sg. nom./ac.* 1,4; 2,44; rezum. cap.3; 3,34, 35; 4,9, 30, 61; 5,18, 37, 38, 45; rezum. cap.6; 7,10, 11, 27; 8,6; rezum. cap.9; 9,11, 60; 10,2, 6, 8, 21, 48, 69, 73, 77; 11,1, 63; 12,24, 42, 49; 13,1, 11, 12; 15,3; 16,5, 18
oastea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.2; rezum. cap.3; 3,17, 23, 27; rezum. cap.4; 4,4, 10, 16, 18, 21, 31, 34, 37; 5,28, 38, 40, 58; 6,33, 38, 41, 42, 56; rezum. cap.7; 7,2, 4, 32, 35, 38, 39, 42, 44; rezum. cap.9; 9,1, 3, 7, 34; 10,36, 49, 82; 11,15, 38, 39, 43, 60, 65; 12,45, 46; 14,1; 15,12, 38, 41; rezum. cap.16
oastei: *sg. dat. adn.* rezum.cap.2; 5,11; rezum. cap.15
oastei: *sg. gen./dat.* 2,31, 66; 3,13, 19, 28, 37; 5,32, 40; 6,28, 30, 40, 47, 57; 9,6, 11, 14, 61, 70; 12,43
oastele: *pl. nom./ac.* 3,41, 42; 6,33; 7,43; 11,38, 55; 15,10
oastelor: *pl. gen.* 4,3; 9,13; 11,40
oaste: *pl. nom.* 6,29

OBICEI: s.n.
obiceaiuri: *pl. ac.* 12,11

(a se) OBIȘNUI: v. IV; var. (Înv.) **(a se) OBICINUI**
(s-)au obicinuit: *ind. pf.c. impers.* 10,89

(a) OBORÎ: v. IV; vezi **(a) DOBORÎ**

OBȘTE: s.f.
obște: *sg. ac., în loc. adj.* ***de obște*** „publice” 13,42

OCARĂ: s.f.
ocară: *sg. ac.* 1,41; 4,45; 10,70
ocara: *sg. nom.* 1,42; 4,58

OCHI: s.m.
ochii: *pl. nom./ac.* 1,13; 4,12; 5,30; 6,10; 9,39

ODIHNĂ: s.f. „liniște”, „pace”
odihnă: *sg. ac.* 8,12

(a se) ODIHNI: v. IV (Înv.) „a se potoli”; „a se astâmpăra”; „a avea liniște, pace din partea cuiva”; „a accepta”
(s-)au odihnit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,44, 45; 11,29
să (se) odihnească: *conj. prez. 3.sg.* 2,19

OLTAR: s.n.; var. (În v. și reg.) **OLTARIU**
oltariul: *sg. nom./ac.* 1,23, 57; 4,38, 44, 49, 53; 5,1; 6,7
oltare: *pl. nom./ac.* 1,50, 57
oltarele: *pl. ac.* 2,45; 5,68
oltariu: *sg. ac.* rezum. cap.4; 4,47, 50
oltariului: *sg. gen.* 4,56, 59; 7,36

OM: s.m.
oameni: *pl. nom./ac./gen.* 1,25, 36; 2,38; 3,39; 7,1, 28; 9,2, 69; 10,61, 85; 11,21, 48; 12,54
oamenii: *pl. nom./ac.* 2,18, 44; 7,5; 9,61; 13,48; 16,22
oamenilor: *pl. gen./dat.* 2,31; 6,58; 7,24; 10,36
omul: *sg. nom./ac.* 2,8, 40, 41; 7,38; 12,8
omului: *sg. gen.* 2,62
om: *sg. nom./ac./dat.* 2,65; 3,32; 5,42; 7,7; 8,16; 10,16

(a se) OMORÎ: v. IV
au omorât: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,2; 5,13, 51; 7,19; 9,2, 40; 12,48
omorea: *ind. imp. 3.pl.* 1,60
(s-)au omorât: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,24
omorând: *gerunziu* 6,45
omoară: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.16
să omoară: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.16

OMORÂT, -Ă: s.m./f.
(cei) omorâți: *s.m. pl. ac.* 5,51

(a se) OPRI: v. IV
să oprească: *conj. prez. 3.pl.* 1,47
(să) oprea: *ind. imp. 3.pl.* 13,49

OS: s.n.
oasele: *pl. ac.* 13,25

(a se) OSEBI: v. IV; var. (Reg.) **(a se) USEBI; (a se) USIBI**
a usebi: *inf. prez.* 11,34
să (se) usibească: *conj. prez. 3.sg.* 12,36

OSEBIRE: s.f.; var. (Înv.) **USEBIRE**
usebirea: *sg. ac.* 3,18

OSEBIT, -Ă; adj.; var. (Înv. și reg.) **USEBIT, -Ă**
usebite: *f. pl. ac.* 14,23

OSPĂȚ: s.n.; var. (În v. și pop.) **USPĂȚ**
uspățu: *sg. ac.* rezum. cap.16; 16,15, 16

OSTAȘ: s.m.
ostași: *pl. nom./ac.* 4,35; 11,3; 13,10; 15,13; 16,4
ostașilor: *pl. dat.* 8,26
ostaș: *sg. ac.* rezum. cap.11

OSTENEALĂ: s.f.
ostenealele: *pl. ac.* 10,15

(a se) OSTENI: v. IV
(ne-)am ostenit: *ind. pf.c. 1.pl.* 3,17
au ostenit: *ind. p.f.c. 3.pl.* 10,15
(s-)au ostenit: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,81
(să) ostenise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 10,82

OSTROV: s.n.
ostroavele: *pl. ac.* 6,29; 11,38; 14,5; 15,1
ostroave: *pl. ac.* 8, 11

(a) OȘTI: v. IV
vom oști: *ind. viit.I. 1.pl.* 2,40; 3,21; 8,32; 9,9
să oștim: *conj. prez. 1.pl.* 2,41; 3,43; 9,44
oștea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 3,2, 12; 6,37; 11,41
oști: *inf. prez. fără* ***a*** 3,17; 9,8
să oștiți: *conj. prez. 2.pl.* 3,58
să oștească: *conj. prez. 3.sg./pl.* 4,41; 12,40
oștind: *gerunziu* rezum. cap.5
a oști: *inf. prez.* 5,57; 11,46; 12,24
au oștit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,52, 63; 8,10; 11,55; 12,13; 14,32
să oștască: *conj. prez. 3.sg.* 15,19
vor oști: *ind. viit.I. 3.pl.* 15,19

P

PACE: s.f.
pace: *sg. ac.* 1,31; 5,47; rezum. cap.6; 6,49, 58, 60; 7,10, 13, 15, 27; 8,20; rezum. cap.9; 9,70; 10,3, 4; rezum. cap.11; 11,2, 51; 12,22; 13,37, 40; rezum. cap.14; 14,11
pace: *sg. ac., în loc. adv.* ***în pace*** 5,25, 54; 7,35; 16,10
pace: *sg. ac., în loc. adj./adv.* ***cu pace*** 7,28, 29, 33; 10,66; 12,4, 52; 14,8
păcii: *sg. gen.* 8,22; 10,47

PARIE: s.f. (În v.) „copie după un act”
paria: *sg. ac.* 11,31; 14,23; 15,24
pariia: *sg. nom./ac.* 12,5; 14,19, 23, 27, 49

PARTE: s.f.
partea: *sg. nom./ac.* 3,37; 9,13, 14, 49; 11,70, 73
parte: *sg. nom./ac.* 4,19; 6,40; 9,15; 10,30
partea: *sg. ac., în loc. s.* (Pop.) ***partea bărbătească*** „ființă de sex bărbătesc” rezum. cap.5; 5,28, 35, 51
părți: *pl. ac.* 6,38; 9,11
părțile: *pl. ac.* 9,12; 11,39
părților: *pl. dat.* 12,34

PAT: s.n.
pat: *sg. ac.* 1,6; 6,8

PAVĂZĂ: s.f.
pavezele: *pl. nom./ac.* 6,2, 39
pavăză: *sg. ac.* rezum. cap.14; 14,24; 15,18
pavăza: *sg. ac.* 15,20

PAZĂ: s.f.
pază: *sg. ac.* 5,18; 6,40, 50; 9,51, 53; 11,3, 66; 13,12; 14,3, 33
paza: *sg. nom.* 10,75

PĂCAT: s.n.
păcatele: *pl. ac.* 13,39

PĂCĂTOS, -OASĂ: adj./s.
păcătoasă: *adj. f. sg. nom.* 1,11
păcătos: *adj. m. sg. ac./gen.* 1,36; 2,62
(cei) păcătoși: *s.m. pl. ac.* 2,44
păcătosului: *sg. dat.* 2,48

PĂMÂNT: s.n.
pământul: *sg. nom./ac.* 1,1, 3, 17, 20, 29; 2,37, 63; 3,24, 36, 39, 40; 5,45, 48, 53, 55, 65, 66, 68; 7,10, 22, 50; 8,10, 16; 9,13, 57, 72; 10,13, 30, 33, 37, 55, 67, 72; 11,38, 52; 12,4, 46, 52; 13,1, 12, 24; 14,4, 8; 15,9, 10
pământului: *sg. gen.* 1,2, 3, 20, 46; rezum. cap.3; 3,9, 41; 6,41; 8,4; 11,34; 14,10
pământ: *sg. ac.* 1,10, 55; 2,40; 3,29; 4,40; 6,46; 8,32; 11,71; 13,32; 14,11, 13; 15,14, 29, 33

(a) PĂRĂSI: v. IV
părăsisea: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 1,55
au părăsit: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,12

PĂRĂSIT, -Ă: adj.
părăsită: *f. sg. ac.* 4,38

(a se) PĂREA: v. II
pare: *ind. prez. impers.* 11,10
(s-)au părut: *ind. pf.c. impers.* 6,43

PĂRINTE: s.m.
părinților: *pl. gen./dat.* rezum. cap.2; 2,19, 20, 50, 51, 70; 4,10; rezum. cap.7; 7,2; 9,19; 10,9, 52, 55, 67; 11,38; rezum.cap.13; 13,25; 15,3, 10, 33, 34
părinții: *pl. nom./ac.* 2,69; 4,9; 10,72
părintelui: *sg. dat.* 11,31

PĂRTAȘ: s.m.
părtașu: *sg. ac.* 10,65

PĂȘIRE: s.f.
păşirea: *sg. ac.* 6,41

(a) PĂTIMI: v. IV
pătimise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* rezum. cap.6

PĂVĂJOARĂ: s.f. „scut mic”
pavăjoare: *pl. ac.* 4,57

(a) PĂZI: v. IV
au păzit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,53
a păzi: *inf. prez.* 4,61
vor păzi: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,26, 28
să păzască: *conj. prez. 3.pl.* 10,32; 12,34

PĂZITOR: s.m.
păzitori: *pl. ac.* 12,27, 34

PÂINE: s.f.; var. (Reg.) **PÂNE**
pâni: *pl. ac.* 4,51

(a) PÂNDI: v. IV
pândindu-: *gerunziu* 5,4
pândea: *ind. imp. 3.sg.* 11,68

PÂNDIRE: s.f.
pândiri: *pl. ac.* 9,40

(a) PÂNGĂRI: v. IV
au pângărit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* rezum. cap.1; 7,34
să pângărim: *conj. prez. 1.pl.* 2,34

PÂNGĂRIRE: s.f.
pângărirea: *sg. ac.* rezum. cap.2

PÂNGĂRIT, -Ă: adj.
pângărit: *n. sg. ac.* 4,38

PÂRGĂ: s.f.
pârghele: *pl. ac.* 3,49

(a) PÂRÎ: v. IV
pârât fiind: *pasiv gerunziu* rezum. cap.7
au pârât: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,6, 25
pârând: *gerunziu* 10,61
să pârască: *conj. prez. 3.sg.* 10,63
pârea: *ind. imp. 3.pl.* 10,64; 11,25

PÂRÂT: s.m.
pârâtul: *sg. ac.* rezum. cap.7

PEDESTRAŞ: s.m.
pedestraşi: *pl. nom./ac.* 6,30; 16,5
pedestraşilor: *pl. gen.* 15,38; 16,7

PERS: s.m. „persan"
persilor: *pl. gen.* 1,1

(a) PETRECE: v. III
au petrecut: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,48

PIATRĂ: s.f.
piatră: *sg. nom./ac.* 2,36; 10,73; 13,27
pietrile: *pl. ac.* 4,43, 46
pietri: *pl. ac.* 4,47; 5,47; 6,51; 10,11

PICIOR: s.n.
picioarele: *pl. ac.* 5,48; 6,46
piciorul: *sg. nom.* 10,72

PIEIRE: s.f.; var. **PIERIRE**
perire: *sg. ac.* 3,42

(a) PIERDE: v. III
au pierdut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,32; 3,8
pierdeţi: *ind. prez. 2.pl.* 2,37
vor pierde: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,40
să piarză: *conj. prez. 3.pl.* 3,20, 39, 52; 12,49; 16,22
a pierde: *inf. prez.* 3,58; 6,19; rezum. cap.9

(a) PIERI: v. IV
au perit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,63; 11,18; 12,50; 13,4, 18, 49; 16,21
perea: *ind. imp. 3.pl.* 3,9
pieiu: *ind. prez. 1.sg.* 6,13

PILDĂ: s.f.
pilda: *sg. ac.* rezum. cap.2

PITULAT, -Ă: s.
(ceale) pitulate: *s.n. pl. ac.* 1,56

PIZMĂ: s.f.
pizmă: *sg. nom./ac.* 8, 16; 11,5

PLATOŞĂ: s.f.
platoşe: *pl. nom./ac.* 3,3; 6,2, 35
platoşa: *sg. ac.* 6,15; 10,21
platoşele: *pl. ac.* 6,43

(a) PLĂCEA: v. II
au plăcut: *ind. pf.c. impers./3.sg.* 6,60; 8,21, 26, 28; 10,47; 14,4, 23, 46, 47
plăcut-au: *ind. pf.c. impers.* 15,19

(a se) PLÂNGE: v. III
plângea: *ind. imp. 3.pl.* 1,28
au plâns: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,14, 70; 4,39; 9,20; 10,52; 13,26
plângând: *gerunziu* 7,36
plângându(-să): *gerunziu* rezum. cap.13

PLÂNGERE: s.f.
plângere: *sg. nom.* rezum. cap.1; 1,26; 2,70; 4,39; 9,20; 13,26

(a se) PLECA: v. I
plecându(-să): *gerunziu* 13,47

PLIN, -Ă: adj.
plină: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu inimă plină*** „din toată inima", „fără reticenţe" 8,25

(a) PLINI: v. IV
au plinit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,55
plinise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 3,49

POALĂ: s.f. „margine"
poala: *sg. ac.* 9,43

POARTĂ: s.f.
porţile: *pl. ac.* 4,38, 57; 5,47; 12,48; 15,39
poarta: *sg. ac.* 5,21
porţi: *pl. ac.* 9,50; 12,38; 13,33

POCĂINŢĂ: s.f.
pocăinţii: *sg. gen.* rezum. cap.3

PODOABĂ: s.f.
podoaba: *sg. nom./ac.* 1,23; 2,11
podoabele: *pl. ac.* 3,49

POFTĂ: s.f.
pofta: *sg. ac.* rezum.cap.16

(a) POFTI: v. IV
(nu) poftiţi: *imperativ prohib. 2.pl.* 4,17
poftise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 11,11
au poftit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 11,28, 66
poftea: *ind. imp. 3.sg.* rezum. cap.12
poftind: *gerunziu* 13,45
să poftească: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.15

(a se) POGORÎ: v. IV; vezi **(A se) COBORÎ**

POGORÂRE: s.f.; vezi **COBORÂRE**

POLATĂ: s.f. (În v. şi reg.) „palat domnesc, împărătesc"
polată: *sg. ac.* 11,46

POLEIT, -Ă: adj.
poleită: *sg. ac.* 13,27

POM: s.m.
pomului: *sg. gen.* 10,30
pomilor: *pl. gen.* 11,34
pomii: *pl. ac.* 14,8

(a) POMENI: v. IV
pomenim: *ind. prez. 1.pl.* 12,11
a pomeni: *inf. prez.* 12,11

POMENIRE: s.f.
pomenirea: *sg. nom./ac.* 3,7, 35; 8,22; 12,54; 13,29
pomenire: *sg. ac.* 14,23

(a) PONOSLUI: v. IV (aici) „a cere", „a pretinde"
ponosluiești: *ind. prez. 2.sg.* 15,35

PORC: s.m.
porc: *sg. ac.* 1,50

PORECLĂ: s.f.; var. (Reg.) **POLECRĂ, POLICRĂ**
policra: *sg. nom.* 2,3
polecra: *sg. nom.* 2,5

(a) PORNI: v. IV
au pornit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,57; 4,1; 6,32; 7,19; 9,11; 10,48, 77, 86; 13,12, 17; 16,6
a porni: *inf. prez.* 6,38; 10,35; 15,39

PORNIRE: s.f.
pornirea: *sg. ac.* 4,8, 30; 6,47
pornire: *sg. ac.* 6,33

PORȚIE: s.f.
porția: *sg. nom.* 10,30

PORUNCĂ: s.f.
porunci: *pl. ac.* rezum. cap.1
porunca: *sg. ac.* 1,60, 63; 2,18, 23, 31, 33, 53, 68
poruncă: *sg. ac.* rezum. cap.2
poruncile: *pl. ac.* 2,19, 22; 6,23; 8,26, 28
poruncii: *sg. gen.* rezum. cap.5
poruncile: *pl. ac., în sintagma* ***leagea și poruncile lui Dumnezeu*** 10, 14

(a se) PORUNCI: v. IV
au poruncit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,49, 50, 54; 3,28, 34; 4,27; 5, 19, 42, 49, 58; 6,62; 7,9, 26; 9,54; 10,6, 37, 62; 11,23; 12,27, 43; 15,39
poruncise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 3,42; 10,81; 11,2
a porunci: *inf. prez.* 9,55
am poruncit: *ind. pf.c. 1.sg.* 12,17
poruncit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 12,23
(să) poruncească: *ind. prez. impers.* rezum. cap.13

POST: s.n.
postul: *sg. ac.* 3,17

(a) POSTI: v. IV
au postit: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,47

POTRIVNIC: s.m.; var. (Înv. și reg.) **PROTIVNIC**
protivnicii: *pl. nom./ac.* 9,8; 12,28
protivnicilor: *pl. gen.* 16,7

(a) POVĂȚUI: v. IV
să povățuiască: *conj. prez. 3.pl.* 12,4

POVĂȚUITOR: s.m.; var. **POVĂȚUITORIU**
povățuitoriu: *sg. nom./ac.* 2,55; 4,2; 5,11, 18; 9,30, 35; 10,65, 69; 11,59; 13,54; 14,35, 41, 42, 47; rezum. cap.15
povățuitoriul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.3; 5,6; 7,5; 13,8, 42
povățuitori: *pl. nom./ac.* 3,55; rezum. cap.5

(a se) POVÂRNI: v. IV
(m-)am povârnit: *ind. pf.c. 1.sg.* 6, 10

(a) POVESTI: v. IV
povestea: *ind. imp. 3.pl.* 3,26
au povestit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,25; 10,15; 11,5

PRADĂ: s.f.
pradă: *sg. ac.* 7,47

PRAȘTIE: s.f.
praștii: *pl. ac.* 6,51

PRAZNIC: s.n.
praznic: *sg. ac.* 1,48; 10,34; 12,11
praznicul: *sg. nom.* rezum. cap.4
praznicului: *sg. gen., în sintagma* ***praznicului corturilor*** 10,21
praznicele: *pl. nom., în sintagma* ***praznicele corturilor*** 10,34
praznicului: *sg. gen.* 10,34

(a) PRĂDA: v. I
să prădeaze: *conj. prez. 3.sg.* 6,3
prădase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 9,72
au prădat: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,61

(a) PRĂPĂDI: v. IV
a prăpădi: *inf. prez.* 7,26

PRĂPĂDIRE: s.f.
prăpădirii: *sg. gen.* 2,49

PRĂPĂDIT, -Ă: adj.
prăpădite: *n. pl. ac.* 11,4

PRĂȘTIITOR: s.m. „ostaș care luptă cu praștia"; cuvântul nu este înrregistrat în DLR.
prăștiitorii: *pl. nom.* 9, 11

(a se) PRĂZNUI: v. IV
a prăznui: *inf. prez.* 1,47
prăznuiesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.4
a (să) prăznui: *inf. prez.* rezum. cap.13
să prăznuiască: *conj. prez. 3.pl.* 13,52

PRĂZNUIRE: s.f.
prăznuire: *sg. ac.* rezum. cap.13

PREAJMĂ: s.f.
preajma: *sg. ac., în loc. prep.* ***în preajma*** 1,62
prejma: *sg. ac., în loc. prep.* ***în/din prejma*** 3,46; 4,61; 6,52; 7,47; 10,38; 13,13, 28, 53

PREAPUTERNIC, -Ă: adj.
preaputernică: *f. sg. ac.* rezum. cap.6

PREOT: s.m.
preotul: *sg. nom./ac.* 1,62; 2,1, 25; 12,3, 6, 7; 13,42
preoții: *pl. nom./ac.* 3,51; 5,67; 7,33, 36; 12,6; 14,41
preoți: *pl. ac.* 4,42; 11,23; 14,44
preot: *sg. nom./ac./dat.* rezum. cap.7; 7,5, 9, 14; 14,17, 27, 30, 41; 15,2
preoților: *pl. gen./dat.* 10,42; 14,20, 28, 35, 47; 15,17, 21, 24
preotului: *sg. dat.* 12,20; 13,36; 14,20, 23; 15,1

preot: *sg. dat. adn.* 16,12
preoţilor: *sg. dat. adn.* 16,24

PREOŢESC, -EASCĂ: adj.
preoţeşti: *f. pl. ac.* 3,49; 4,38, 57

PREOŢIE: s.f.
preoţii: *sg. gen.* 2,54
preoţiii: *sg. gen.* 7,21; 11,27; 16,24
preoţiia: *sg. ac.* 11,57
preoţie: *sg. ac.* 14,38, 47; rezum. cap.16

PREŢ: s.n.
preţul: *sg. ac.* 10,29

PREŢUIT, -Ă: adj.
preţuite: *f. pl. ac.* 11,27

PRICINĂ: s.f.
pricină: *sg. ac., în loc. adv.* ***fără pricină*** 6,12
pricina: *sg. ac.* 10,35
pricină: *sg. ac.* 10,63

PRIETEN: s.m.; var. (Înv.) **PRIATIN, PRIETIN**
priiatinii: *pl. nom./ac.* 2,18, 39, 45; 3,38; 6,10, 14; 7,6, 8; 8,12, 20, 31; 9,26, 28, 35, 39; 10,65; 11,57; 12,14; 15,17, 28
prietinii: *pl. ac.* 6,28; 7,7
priiatinilor: *pl. gen./dat.* 7,15; 11,26, 27, 33; 12,40
priiatin: *sg. nom./ac.* 10,16; rezum. cap.12
priiatinul: *sg. nom./ac.* 10,19, 20; 14,39; 15,32
priiatinului: *sg. dat.* 13,36
priiatini: *pl. nom.* 14,40

PRIETENIE: s.f.
priiatenii: *pl. ac.* 8,1; rezum. cap.10; 10,20
priiateniia: *sg. ac.* 8,12; 10,23, 26; 12,3, 10, 16; 14,22
priiatenie: *sg. ac.* 8,17; 10,54; 12,1, 8; rezum. cap.15
priiateniile: *pl. ac.* 14,18
priiatinie: *sg. ac.* 15,17

PRIHANĂ: s.f.
prihană: *sg. ac., în loc. adj.* ***fără prihană*** 4,42

PRILEJ: s.n.
prilej: *sg. nom.* 11,42

PRIMEJDIE: s.f.
primejdiii: *sg. dat.* 11,23; 14,29

(a) PRIMI: v. IV
au priimit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,60; 9,31, 71; 10,1; 14,40, 47
să priimească: *conj. prez. 3.sg.* 13,50
a priimi: *inf. prez.* 14,23; 15,20, 27

PRIMPREJUR: adv./prep.; var. **PRINPREJUR**
prinprejur: *adv.* 1,33, 57; 4,60; 5,1, 10, 65; 6,62; 7,24, 46; 10,11, 45; 13,10
prinprejurul: *prep.* 1,39; 3,25

(a se) PRINDE: v. III
prinzând: *gerunziu* rezum. cap.5
au prins: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,8, 35, 36, 68; 6,63; 8,7; 9,36; 11,66; 12,32; 14,3
a prinde: *inf. prez.* 5,27; 12,40
să prinză: *conj. prez. 3.sg.* 5,30; 6,3; 9,60; 14,2
(să) prinde: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.12
(s-)au prins: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,50
am prins: *ind. pf.c. 1.sg.* 13,15
[fiind] prins: *pasiv gerunziu* rezum. cap.14

PRINS, -Ă: adj.
prinşi: *m. pl. nom.* 5,26, 27

(a) PRISOSI: v. IV
prisosise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 3,30

PRISOSINŢĂ: s.f.
prisosinţă: *sg. nom.* 10,36

(a) PRIVEGHEA: v. I
să privegheze: *conj. prez. 3.pl.* 12,27

(a) PRIVI: v. IV
privind: *gerunziu* 4,19

PROROC: s.m.
proroc: *sg. nom.* 4,46; 9,27; 14,41
prorocilor: *pl. gen.* 9,54

(a se) PROSLĂVI: v. IV
(mă) voiu proslăvi: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,14
au proslăvit: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,29

PRUNC: s.m.
pruncii: *pl. ac.* 1,64; 2,46; 13,17, 18, 19, 45
prunc: *sg. nom.* 11,54

PTOLOMAIDEAN: s.m. „locuitor al Ptolomaidei”
ptolomaidenii: *pl. nom.* 12,48

PUI: s.m.
puiul: *sg. ac.* 3,4

(a se) PUNE: v. III
au pus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,10, 36, 37; 3,47; 4,29, 39, 46, 50, 51, 57; 5,37, 39; 6,48; 7,19, 39, 40; 9,1, 2, 3, 51, 52, 53, 64; 10,62, 65, 75, 86; 11,13, 54, 65, 66, 67, 71; 12,27, 34, 38; 13,13, 29, 32, 33, 43, 54; 14,3, 26, 33, 34, 35; 15,25
va pune: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,41
(s-)au pus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,26, 46; 15,13
pusease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 6,53; 9,5
punea: *ind. imp. 3.sg.* 11,3
să (se) puie: *conj. prez. 3.sg.* 11,37; 14,48, 49
a pune: *inf. prez.* 14,23

PUNERE: s.f.
punerii: *sg. gen., în sintagma* ***masa punerii-înainte*** 1,23

(a) PURCEDE: v. III
purcezând: *gerunziu* rezum. cap.3
au purces: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,40; 5,66; 9,39; 16,4
purcedea: *ind. imp. 3.pl.* 14,36
să purcează: *conj. prez. 3.sg.* 15,25

(a se) PURTA: v. I
să poarte: *conj. prez. 3.sg.* 8,15
va purta: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,66
purtând: *gerunziu* 5,30
(să) vor purta: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,61
purta: *ind. imp. 3.sg.* 8,14
a purta: *inf. prez.* 14,44
(s-)au purtat: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,23

PURTARE: s.f.
purtarea: *sg. ac.* 14,35

PURTAT, -Ă: adj.
purtate: *n. pl. ac.* 5,56

PURURI: adv.; var. (Înv.) **PURUREA**
pururea: rezum. cap.2; 2,65; 6,18; 8,15
pururea: *adv. în loc. adv.* ***de pururea*** 15,25

PUS, -Ă: adj.
pusă: *f. sg. nom.* 5,46

(a se) PUSTII: v. IV
(s-)au pustiit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,41; 2,12
au pustiit: *ind. pf.c. 3.pl.* 15,4
aţi pustiit: *ind. pf.c. 2.pl.* 15,29

PUSTIIRE: s.f.
pustiirii: *sg. gen.* rezum. cap.1; 1,57
pustiirea: *sg. ac.* 7,7, 9

PUSTIU, -IE: adj./s.n.; var. **PUSTIE:** s.f.
pustie: *s.f. sg. ac.* 2,29, 31; 5,24; 9,62; 13,21
pustiia: *sg. ac.* 3,45; 5,28; 9,33

(a) PUTEA: v. II
neputând: *gerunziu* rezum. cap.7
poate: *ind. prez. 3.sg.* 7,25
vom putea: *ind. viit.I. 1.pl.* 3, 17, 53; 9,8, 9
om putea: *ind. viit.I. 1.pl.* 5,40
putând: *gerunziu* 5,40; rezum. cap.9
va putea: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,40; 10,72
au putut: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,44; rezum. cap.6; 6,3; 9,55, 60
vei putea: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,27; 10,73

PUTERE: s.f.
puteare: *sg. nom./ac.* 1,4, 14; 2,42, 66; 3,10; 6,6; 10,6, 8, 35, 38, 70; 11,58
putearea: *sg. nom./ac.* 1,61; 3,40; 4,3; 6,11, 47; rezum. cap.7; rezum. cap.8; 9,43; 10,32, 71; 14,4
puterile: *pl. ac.* 6,6; 8,2; 10,15, 71
puterilor: *pl. gen.* 9,22
puteri: *pl. ac./gen.* 9,66; 16,23
puterilor: *pl. dat. adn.* 13,54
puterii: *sg. gen.* 14,32

PUTERNIC, -Ă: adj./s.
putearnica: *adj. antep. f. sg. ac.* rezum. cap.3
putearnici: *adj. m. pl. nom.* 3,38, 58; 8,1; 9,11
putearnică: *adj. f. sg. ac.* 4,7
putearnic: *adj. m. sg. nom.* 10,19
(cei) putearnici: *s.m. m. pl. nom.* 4,3
(celui) putearnic: *s.m. sg. gen.* 4,30
(cel) putearnic: *s.m. sg. nom.* 9,21

PUŢ: s.n.
puţu: *sg. ac.* 7,19

PUŢIN, -Ă: pron. nehot./adj./adv.; var. (Înv. şi pop.) **PUŢÂN, -Ă**
puţin: *adv.* rezum. cap.3
puţâni: *pron. nehot. m. pl. nom./ac.* 3,16, 17; 15
puţini: *pron. nehot. m. pl. ac.* 3,18
puţine: *adj. f. pl. nom.* 3,29; 7,50
puţini: *adj. m. pl. nom.* 6,54; 12,45
puţână: *adj. f. sg. nom.* 6,57
puţâni: *adj. m. pl. ac.* 7,1, 28; 9,9; 15,10

PUŢINICĂ: adj.; var. (Înv. şi pop.) **PUŢÂNICĂ**
puţânică: *f. sg. ac.* rezum. cap.9

R

RACLĂ: s.f.
raclele: *pl. ac.* 1,23

RANĂ: s.f. „plagă"; „lovitură", „bătaie"
rană: *sg. ac.* 1,32; 5,3; 7,22; 8,4; 13,32; 14,36; 15,29, 35
rana: *sg. ac.* 3,29

RĂBDARE: s.f.
răbdarea: *sg. ac.* 8,3

(a) RĂCNI: v. IV; var. (Pop.) **(a) RĂGNI**
râgneaşte: *ind. prez. 3.sg.* 3,4

RĂDĂCINĂ: s.f.
rădăcină: *sg. nom.* 1,11

(a se) RĂDICA: v. I; vezi **(a se) RIDICA**

RĂMAS, -Ă: adj./s.m./f.
(cei) rămaşi: *s.m. pl. nom.* rezum. cap.5; 9,40
(celor) rămaşi: *s.m. pl. dat.* 9,8
rămaşi: *s.m. pl. nom.* 15,10
rămas: *adj. n. sg. nom.* 10,41

RĂMĂŞIŢĂ: s.f.
rămăşiţele: *pl. ac.* 3,35; 6,53

(a) RĂMÂNE: v. III
au rămas: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,16, 18; 6,54; 9,6; 10,14; 11,40; 13,11
rămăsease: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 6,53
să rămâie: *conj. prez. 3.pl.* 7,38
aţi rămas: *ind. pf.c. 2.pl.* 10,26
rămâneţi: *imperativ 2.pl.* 10,27
am rămas: *ind. pf.c. 1.sg.* 13,4
rămâie: *conj. prez fără* ***să****. 3.pl.* 15,7

(a se) RĂNI: v. IV
(s-)au rănit: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,9

RĂNIT, -Ă: s.m./f.
răniţi: *s.m. pl. nom.* 1,19; 3,11; 9,17, 40; 16,8

(a se) RĂPI: v. IV
(să) răpea: *ind. imp. 3.pl.* 6,24
a răpi: *inf. prez.* 7,29

RĂPIRE: s.f.
răpire: *sg. ac.* 13,34

RĂRUNCHI: s.m.
rărunchii: *pl. nom.* 2,24

(a) RĂSĂRI: v. IV
au răsărit: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,23

RĂSĂRIT, -Ă: adj.
răsărite: *f. pl. ac.* 4,38

RĂSĂRIT: s.n.
răsăritul: *sg. ac.* 12,37

(a) RĂSCUMPĂRA: v. I
să răscumpere: *conj. prez. 3.sg.* 4, 11

RĂSCUMPĂRARE: s.f.
răscumpărarea: *sg. ac.* rezum. cap.13

(a se) RĂSIPI: v. IV; vezi **(a se) RISIPI**

RĂSIPIRE: s.f.; vezi **RISIPIRE**

RĂSIPIT, -Ă: adj.; vezi **RISIPIT, -Ă**

(a) RĂSPLĂTI: v. IV
răsplătiţi: *imperativ 2.pl.* 2,68
vom răsplăti: *ind. viit.I. 1.pl.* 10,27; 14,25

au răsplătit: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,53; 16,17
să răsplătești: *conj. prez. 2.sg.* 13,46

RĂSPLĂTIRE: s.f.
răsplătirea: *sg. ac.* 2,68

(a) RĂSPUNDE: v. III
răspunde: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2
răspunzând: *gerunziu* 2,17
au răspuns: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,19, 36; 10,55; 13,8, 35; 15,33, 35
va răspunde: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,46
răspunzându-: *gerunziu* 12,18

RĂSPUNS: s.n.
răspunsul: *sg. ac.* rezum. cap.15

(a) RĂSUNA: v. I
au răsunat: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,13

RĂU, REA: adj./s./adv.
rău: *s.n. sg. ac.* 1,16; 7,15; 15,19
realele: *s.n. pl. nom./ac.* 1,10; 2,6, 30; 7,23; 15,12
reale: *s.n. pl. nom./ac.* 1,12, 55; 2,43; 16,17
(ceale) reale: *s.n. pl. ac.* 6,18
rău: *adj. m./n. sg. ac.* 1,38; 9,71
reale: *adj. n. pl. ac.* 11,8
rău: *adv.* 7,42; 11,10; 16,13

RĂUTATE: s.f.; var. (Înv.) **RĂOTATE**
răotățile: *pl. nom./ac.* 3,42, 59; 6,12, 13; 8,31; 10,5; 13,46
răotatea: *sg. ac.* 5,4; 7,42; 10,46; 14,14

RĂZBOI: s.n.
războaie: *pl. nom./ac.* 1,2; 3,3; 5,7, 21; 12,13, 14; 13,3; 14,28
războiu: *sg. nom./ac.* 1,19; 2,32, 35, 38, 41, 66; rezum. cap.3; 3,3, 44, 59; 4,7, 13, 17, 21, 34; 5,19, 27, 39, 42, 67; 6,4, 30, 33, 34, 42; 7,28, 31, 43; 8,5, 6, 24, 27; 9,1, 13; 10,2, 49, 53, 78; 11,4, 15, 72; 12,27, 28, 41, 44, 50; 13,14, 54; 14,9; 15,3
războiul: *sg. nom./ac.* 3,2; 5,31; 9,7, 17, 30, 45, 46; 10,50; 11,69; 13,9
războiului: *sg. gen.* 3,19; 5,31
războaiele: *pl. ac.* 3,26; 5,56; 8,2; 10,15
războaielor: *pl. gen.* 9,22; 10,71; 16,23

(a) RĂZBOI: v. IV
a războia: *inf. prez.* 3,10; 9,30
războia: *ind. imp. 3.sg.* 11,14

RÂMLEAN: s.m.
râmleanilor: *pl. gen./dat.* rezum. cap.8; 8,1, 23, 24, 26, 28; rezum. cap.14; 15,16
râmleanii: *pl. nom./ac.* rezum. cap.8; 8,27, 29; rezum. cap.12; rezum. cap.15
râmleani: *pl. ac.* 12,16; rezum. cap.14; 14,40

RÂMLENESC, -EASCĂ: adj.
râmlenesc: *n. sg. nom.* 14,24

RÂND: s.n.
rânduri: *pl. ac.* 5,33

(a se) RÂNDUI: v. IV
rânduit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,2
să rânduim: *conj. prez. 1.pl.* 1,12; 6,59
au rânduit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,19, 53; 2,32; rezum. cap.3; 3,55; 4,41; 5,27; 6,14, 17, 50; 7,9, 49; 8,29; 9,25; 10,69; 11,59; 15,38, 41
să rânduiască: *conj. prez. 3.sg.* 3,36; 10,32; 14,42
era rânduiți: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 6,35
rânduise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 6,55
a rândui: *inf. prez.* 6,57
(să) rânduiește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.7; rezum. cap.9
rânduim: *ind. prez. 1.pl.* 10,20
(să) vor rândui: *ind. prez. 3.pl.* 10,36, 37
rânduitu(-)-am: *ind. pf.c. 1.pl.* 11,34
rânduiesc(-): *ind. prez. 1.sg.* 11,57
rânduiesc: *ind. prez. 1.sg.* 11,57
rânduiește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.12; rezum. cap.15
am rânduit: *ind. pf.c. 1.pl.* 13,38
rânduia: *ind. imp. 3.sg.* 14,10
era rânduit: *pasiv ind. imp. 3.sg.* 16,11

RÂNDUIALĂ: s.f.
rânduială: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu rânduială*** 6,40
rânduiala: *sg. ac.* 7,18

RÂNDUIT, -Ă: adj.
rânduit: *m. sg. nom.* rezum. cap.7
rânduite: *f. pl. nom.* 10,34

RÂPĂ: s.f.
râpa: *sg. ac.* 9,42
râpi: *pl. nom.* 9,45

RÂS: s.n.
râs: *sg. ac.* 10,70

RÂU: s.n.
râul: *sg. ac.* 3,32, 37; 7,8; 11,7; 12,30
râu: *sg. nom./ac.* 5,41; 11,60; 16,5, 6

RÂVNĂ: s.f.
râvna: *sg. ac.* 2,27, 54, 58
râvnă: *sg. nom.* 8,16

(a) RÂVNI: v. IV
au răvnit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,26
râvnind: *gerunziu* 2,54, 58

RÂVNITOR, -TOARE: adj.
răvnitori: *m. pl. nom.* 2,50

REPEDE: adj.
reapede: *n. sg. nom.* 16,5

REPEJUNE: s.f. „râu”, „pârâu”
răpejune: *sg. ac.* 5,39
răpegiunea: *sg. ac.* 5,40, 42
răpegiune: *sg. ac.* 5,42; 12,37
repegiune: *sg. ac.* 5,37

(a se) RIDICA: v. I; var. (Înv.) **(a se) RĂDICA**
(s-)au rădicat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,4
rădicând: *gerunziu* 5,30
(s-)au râdicat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,58
să râdicăm: *conj. prez. 1.pl.* 3,43
râdică: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4; rezum. cap.13
au râdicat: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,12; 9,39
a râdica: *inf. prez.* 5,27; 12,36
râdicase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 8,6
ai râdicat: *ind. pf.c. 2.sg.* 15,7

(a se) RISIPI: v. IV; var. (Înv. și reg.) **(a) RĂSIPI**
răsipind: *gerunziu* rezum. cap.3; rezum. cap.5
au răsipit: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,6
au râsipit: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,31; 4,45; 8,11
(s-)au râsipit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,54; 10,83; 11,47
râsipise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 11,55
a râsipi: *inf. prez.* 14,31

RISIPIRE: s.f.; var. (Înv. și reg.) **RĂSIPIRE**
răsipirea: *sg. ac.* 15,31

RISIPIT, -Ă: adj.; var. (Înv. și reg.) **RĂSIPIT, -Ă**
râsipită: *f. sg. nom.* 4,4

ROB, ROABĂ: s.m./f.
roabe: *s.f. pl. nom./ac.* 1,34; 2,9; 5,13; 8,10
robi: *pl. ac.* 3,41

(a) ROBI: v. IV
e robit: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 10,33
a robi *inf. prez.* 15,40

ROBIE: s.f.
robie: *sg. ac.* rezum. cap.1; 8,10, 18; 14,7
robiia: *sg. ac.* 1,45; 9,70, 72

ROD: s.n.
rodul: *sg. ac.* 10,30; 14,8
rodurile: *pl. ac.* 11,34; 14,8

ROȘU, ROȘIE: adj.
Roșie: *f. sg. ac., în s. propr.* ***Marea Roșie*** 4,9

RUDĂ: s.f.
ruda: *sg. nom.* rezum. cap.2

RUDENIE: s.f.
rudeniilor: *pl. dat.* 10,89

(a se) RUGA: v. I
să (să) roage: *conj. prez. 3.sg.* 3,44
(s-)au rugat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,30; 7,40; 11,62, 71
au rugat *ind. pf.c. 3.sg.* 9,35

RUGARE: s.f.
rugare: *sg. ac.* 10,24

RUGĂCIUNE: s.f.
rugăciunea: *sg. ac.* rezum. cap.3
rugăciunii: *sg. gen.* 3,46
rugăciuni: *pl. ac.* rezum. cap.4; 11,49
rugăciune: *sg. ac.* 5,33; rezum. cap.7
rugăciunii: *sg. gen., în sintagma* ***casa rugăciunii*** 7,37

(a) RUPE: v. III „a încălca (o înțelegere)"; „a năvăli"
au rupt: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,62; 15,27
rupsease: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 13,44

(a se) RUȘINA: v. I
să (se) rușineaze: *conj. prez. 3.sg.* 4,31

RUȘINE: s.f.
rușine: *sg. ac.* 1,29

S

SABIE: s.f.
sabiia: *sg. nom./ac.* 2,9; 3,3, 12; 4,33; 9,73; 12,48
sabii: *pl. ac.* 4,6
sabie: *sg. nom./ac.* 4,15; 7,38, 46; 8,23; 10,85
sabiii: *sg. gen.* 5,28, 51

SARE: s.f.
sare: *sg. ac.* 11,35
sării: *sg. gen.* 10,29

(a) SĂDI: v. IV
sădea: *ind. imp. 3.pl.* 3,56

SĂGEATĂ: s.f.
săgeți: *pl. ac.* 6,51; 10,80

SĂGETĂTOR: s.m. „ostaș care trage cu arcul"
săgetătorii: *pl. nom.* 9,11

SĂLAȘ: s.n.
sălașele: *pl. ac.* 9,66

SĂMÂNȚĂ: s.f.
sămânța: *sg. ac.* 5,62; 7,14
sămânță: *sg. ac.* 10,29

SĂNĂTATE: s.f.
sănătate: *sg. ac.* 10,25; 11,30, 32; 12,6, 20; 13,36; 14,20; 15,2, 16
sânătate: *sg. ac.* 10,18

SĂPAT, -Ă: adj.
săpată: *f. sg. ac.* rezum. cap.8

SĂRBĂTOARE: s.f.
sărbătoare: *sg. ac.* 1,41

(a) SĂRI: v. IV
sărind: *gerunziu* 2,24
au sărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,23

(a) SĂVÂRȘI: v. IV
au săvârșit: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,51

SÂMBĂTĂ: s.f./adv. (cf. **Indice** Pr)
sâmbetele: *s.f. pl. nom.* 1,41; 10,34
sâmbăta: *s.f. sg. ac.* 1,45, 47
sâmbetelor: *s.f. pl. gen.* 2,32
sâmbete: *s.f. pl. ac.* 2,41
sâmbăta: *adv.* rezum. cap.2; 2,38
sâmbetei: *sg. gen.* 9,34, 43
simbetelor: *pl. gen.* 2,34
simbetele: *pl. nom.* 6,49

SÂNGE: s.n.
sânge: *sg. nom./ac.* 1,39; 6,34
sângele: *sg. ac.* 7,17; 9,38
sângelui: *sg. gen.* 9,42

(a se) SÂRGUI: v. IV
(să) sârguiaște: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.10
au sârguit: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,10

SCARĂ: s.f.
scări: *pl. ac.* 5,30

SCAUN: s.n.
scaunul: *sg. ac.* 2,57; 7,4; 10,52, 53, 55; 11,52

(a) SCĂDEA: v. II
au scăzut: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,29, 45; 9,7
scădea: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,27
scădem: *ind. prez. 1.pl.* 6,57
vor scădea: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,30

(a) SCĂPA: v. I
să scape: *conj. prez. 3.pl.* 2,44
au scăpat: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,26
am scăpat: *ind. pf.c. 1.pl.* 5,11
va scăpa: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,43

SCĂPARE: s.f.
scăpare: *sg. ac.* 10,14

(a se) SCHIMBA: v. I
(s-)au schimbat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,27
să schimbe: *conj. prez. 3.pl.* 1,51

(a) SCLIPI: v. IV
au sclipit: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,39

(a) SCOATE: v. III
au scos: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 10,75; 11,15, 66; 13,47
să scoaţă: *conj. prez. 3.sg.* 11,41

SCORPIE: s.f. „arbaletă"; „arc cu direcţie precisă"
scorpii: *pl. ac.* 6,51

(a se) SCRIE: v. III
au scris: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,43, 53; 8,22; 10,17, 25, 59, 65; 11,22, 29, 57; 12,5; 13,35; 14,18, 26; 15,24; 16,18
e scris: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 7,16
a scrii: *inf. prez.* 8,20; 13,37, 42; 15,19
(s-)au scris: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,22; 9,22
am scris: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 8,31; 11,31; 12,23; 14,22, 23
scriu-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 10,24
să (se) scrie: *conj. prez. 3.sg./pl.* 10,36; 13,40; 14,43
ai scris: *ind. pf.c. 2.sg.* 10,56
scrieţi: *ind. prez. 2.pl.* 12,22
a (să) scrii: *inf. prez.* 13,40
scrise sânt: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 15,22; 16,24

SCRIITOR: s.m.
scriitorii: *pl. ac.* 5,42
scriitori: *pl. ac.* 7,12

SCRIS, -Ă: adj.
scrise: *f. sg. ac.* 15,15

SCRISOARE: s.f.
scrisoarea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.8; 12,7, 19; 14,48
scrisori: *pl. ac.* rezum. cap.11; rezum. cap.14
scrisorile: *pl. ac.* 12,8; 14,43
scrisoare: *sg. ac.* 12,21
scrisorii: *sg. gen.* 14,27

(a se) SCULA: v. I
(s-)au sculat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,1; 3,1; 4,3, 52; 5,29; 6,4, 33; 7,10; 9,4, 31, 40, 60; 11,69; 13,14; 16,5, 16
să (ne) sculăm: *conj. prez. 1.pl.* 9,8, 44
sculându(-să): *gerunziu* 12,40
(să) va scula: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,41

(a) SCUTI: v. IV
să scutească: *conj. prez. 3.sg.* 11,28

SCUTINŢĂ: s.f.
scutinţă: *sg. ac.* 10,34; rezum. cap.13

SCUTIRE: s.f.
scutire: *sg. ac.* rezum. cap.11

SEARA: adv.; var. (Pop.) **SARA**
sara: *adv., în loc. adv.* ***de dimineaţa până sara*** 9,13; 10,80

SEMEŢIE: s.f.; var. (Pop.) **SUMEŢIE**
sumeţie: *sg. ac.* 9,37

SEMINŢIE: s.f.; var. **SĂMINŢIE**
sămînţii: *sg. dat.* 1,40

SEMN: s.n.
seamnele: *pl. ac.* rezum. cap.2
seamnelor: *pl. gen., în sintagma* ***trâmbiţele seamnelor*** „semnale care chemau poporul să strige spre Domnul, vocile şi sunetele instrumentelor muzicale amestecându-se" (cf. Anania 2001, p.1394) 4,40

SFAT: s.n.
sfat: *sg. nom./ac.* 2,65; 4,45; 5,67; 8,15; 9,59, 69
sfatul: *sg. nom./ac.* 7,31; 8,3; 16; 9,60, 68
sfaturi: *pl. ac.* 11,8

(a) SFĂRÂMA: v. I
au sfărâmat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,23
sfărâmă: *imperativ 2.sg.* 7,42

(a se) SFĂTUI: v. IV
sfătuia: *ind. imp. 3.pl.* 8,15
(să) sfătuia: *ind. imp. 3.pl.* 14,9

SFÂNT, -Ă: adj./s.
sfântul: *adj. n. sg. ac.* 1,16
sfânt: *adj. m./n. sg. nom./ac./gen.* 1,49; rezum. cap.7; 10,31; 11,37; 15,7
sfântă: *adj. f. sg. ac.* 1,66; 10,21
sfinte: *adj. f. sg. ac.* 2,7
sfinte: *adj. n. pl. ac.* 4,49
sfântului: *adj. antep. n. sg. gen.* rezum. cap.9
sfintei: *adj. antep. f. sg. gen.* 9,54
sfintelor: *adj. antep. f. pl. gen.* 12,9
sfintele: *adj. antep. f. pl. ac.* 16,8
(ceale) sfinte: *s.n. pl. nom./ac.* 1,49; 2,8, 12; 3,43, 51, 58; 4,36, 41, 43, 48; 6,54; 13,3, 6; 14,15, 29, 42, 43
(celor) sfinte: *s.n. pl. gen.* rezum. cap.2; 3,59; 6,18; 7,42; 10,39; 14,15, 36, 48
(cel) sfânt: *s.n. sg. nom.* „sfântul lăcaş" 3,45
sfinţilor: *s.m. pl. gen.* 7,17
sfintelor: *s.n. pl. gen.* 10,39, 42, 44
sfintele: *s.n. pl. ac.* 14,31

(a) SFÂRŞI: v. IV
a sfârşi: *inf. prez.* 13,10

SFEŞNIC: s.n.
sfeşnicul: *sg. ac.* 1,23
sfeacinicul: *sg. ac.* 4,49
sfeaşnic: *sg. ac.* 4,50

SFETNIC: s.m.
sfeatnic: *sg. ac.* rezum. cap.2
sfeatnicul: *sg. nom.* 15,16

SFINŢENIE: s.f. (ccr.) „templu"
sfinţenie: *sg. ac.* 1,23
sfinţeniii: *sg. gen.* 1,38, 39; 6,51
sfinţeniia: *sg. ac.* 1,39; 6,7

(a) SFINŢI: v. IV
au sfinţit: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,48

SFINŢIRE: s.f.
sfinţirea: *sg. nom./ac.* 1,41; 4,38

SICLU: s.m.
sicli: *pl. ac.* 10,40, 42

SILĂ: s.f. (Înv) „putere"
sâla: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu sâla*** rezm. cap.9

(a) SILI: v. IV; var. **(a) SÂLI**
să sâlească: *conj. prez. 3.pl.* 2,15

sâlea: *ind. imp. 3.sg.* 2,25
să silească: *conj. prez. 3.pl.* 1,53
silea: *ind. imp. 3.sg.* 9,7

SINAGOGĂ: s.f. (aici) „adunare"; „grup"
sinagoga: *sg. nom.* 2,42

SINGUR, -Ă: adj.
sângur: *m.sg. nom.* 10,70; 13,4

SINGURATIC, -Ă: adj.; var. **SÂNGURATEC, -Ă**
sângurateacă: *f. sg. nom.* 12,36

SINGURĂTATE: s.f.
sângurătatea: *sg. ac.* 1,41

SLAVĂ: s.f.
slava: *sg. nom./ac.* 1,42; 2,62; 3,3; 10,64; 12,12; 14,4, 5, 21, 35; 15,9, 32, 36
slavei: *sg. gen./dat.* 2,9; 9,10
slavă: *sg. ac.* 2,51; 10,58, 60, 86; 11,6, 42; 14,9, 23, 29, 39, 40; 15,9
slavii: *sg. gen.* 14,10

(a se) SLĂBĂNOGI: v. IV
(s-)au slăbănogit: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,7, 55

(a) SLĂBI: v. IV
au slăbit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,27; 11,49
slăbesc: *ind. prez. 3.pl.* 2,61

(a se) SLĂVI: v. IV
a slăvi: *inf. prez.* 10,88
(s-)au slăvit: *ind. pf.c. 3.pl.* 11,51
au slăvit: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,15, 39
vom slăvi: *ind. viit.I. 1.pl.* 15,9

SLĂVIT, -Ă: adj.
slăviți: *m. pl. nom.* 2,64

SLOBOD, -Ă: adj./adv.
slobodă: *adj. f. sg. nom.* 2,11
slobod: *adj. n. sg. nom./ac.* 10,31, 33; 15,7
slobode: *adj. n. pl. nom.* 10,43
slobod: *adv.* 12, 11; 14,44

SLOBOZENIE: s.f.
slobozenie: *sg. ac.* 10,34
slobozenia: *sg. ac.* 14,26

(a se) SLOBOZI: v. IV
sloboade: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.5
să sloboziți: *conj. prez. 2.pl.* 5,19
să (se) sloboază: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.8
slobozu: *ind. prez. 1.sg.* 10,32
să (se) sloboadă: *conj. prez. 3.pl.* 10,43
slobozim: *ind. prez. 1.pl.* 11,35
au slobozit: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,38; 12,46; 13,19
slobozi: *imperativ 2.sg.* 12,45
slobozându(-să): *gerunziu* 13,16
vom slobozi: *ind. viit.I. 1.pl.* 13,16
să sloboază: *conj. prez. 3.pl.* 13,37

SLOBOZIRE: s.f.
slobozire: *sg. ac.* 13,34

SLUGĂ: s.f.
slugile: *pl. nom./ac.* 1,7, 9
slugi: *pl. ac.* 3,41; 16,16
slujii: *sg. gen.* 4,30

SLUJBĂ: s.f.
slujba: *sg. ac.* 2,19
slujbe: *sg. gen.* rezum. cap.4
slujbă: *sg. ac.* 11,58

(a) SLUJI: v. IV
a sluji: *inf. prez.* 6,23; 14,47
vor sluji: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,26
slujesc: *ind. prez. 3.pl.* 10,42

SLUJITOR: s.m.
slujitoriul: *sg. ac.* rezum. cap.2

SLUJNICĂ: s.f.
slujnică: *sg. nom.* 2,11

SMERENIE: s.f.
smerenie: *sg. ac.* 3,51

(a se) SMERI: v. IV
(s-)au smerit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,44; 12,15

SMERIT, -Ă: s.m./f.
smeriții: *s.m. pl. ac.* 14, 14

SMINTEALĂ: s.f.
sminteală: *sg. ac.* 5,4

SMOCHIN: s.m.; var. (Înv. și pop.) **ZMOCHIN**
zmochinul: *sg. ac.* 14,12

SOARE: s.m.
soarele: *sg. nom.* 6,39; 10,50; 12,27
soarelui: *sg. gen.* 12,37

SOARTĂ: s.f.; (Înv. și pop.; în forma) **SORT** „porțiune de pământ care se repartizează prin tragere la sorți"
sorți: *pl. ac.* 3,36

(a se) SOCOTI: v. IV
(s-)au socotit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,52
socotiți: *ind. prez. 2.pl.* 2,61
socotind: *gerunziu* 5,61
să (se) socotească: *conj. prez. 3.pl.* 10,38

SOCRU: s.m.
socrul: *sg. nom.* 11,2
socru-său: rezum. cap.16

SOL: s.m.
solilor: *pl. gen.* 1,46
soli: *pl. nom./ac.* 5,14; 7,10; rezum. cap.8; 8,70; 10,51; 11,9; 13,14, 21
solii: *pl. nom.* 14,21, 22, 40; 15,17; rezum. cap.16

SOMN: s.n.
somnul: *sg. nom.* 6,10

(a) SOSI: v. IV
au sosit: *ind. pf.c. 3.pl.* 16,9

SOȚ: s.m. „aliat"
soții: *pl. ac.* 8,20, 31
soților: *pl. dat.* (*cu prep.* ***la***) 8,60
soțul: *sg. nom./ac.* 10,6, 16
soți: *pl. nom./ac.* 12, 14; 14,40

SOȚIE: s.f. „aliat"
soțiilor: *pl. dat.* 8,24
soțiile: *pl. ac.* 12,49

SOȚIRE: s.f. (Înv.) „alianță”
soțire: *sg. ac.* 8,17, 20; 12,8; 14,24; 15,17
soțirii: *sg. gen.* 8,22
soțirea: *sg. ac.* 12,3, 16; 14,18

SPARTIAN: s.m.; cu această formă, cuvântul nu este înregistrat în DLR.
spartianii: *pl. nom.* 14,19
spartianilor: *pl. gen.* 14,20
spartienilor: *pl. gen./dat.* 14,23; 15,23

SPARTIAT: s.m. „spartan”; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în Florin Marcu, Constant Maneca, *Dicționar de neologisme*, Ediția a II-a, București, 1968.
spartiatii: *pl. ac.* rezum. cap.12
Spartiate: *pl. ac.* 12,2
spartiatilor: *pl.dat.* 12,5, 6
spartiati: *pl. ac.* rezum. cap.14

SPARTIATEAN: s.m.; cu această formă, cuvântul nu este înregistrat în DLR.
spartiatenilor: *pl. dat.* 12,20
spartiateni: *pl. ac.* 12,21

(a se) SPĂIMÂNTA: v. I
(s-)au spăimântat: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,8; 16,22

(a) SPÂNZURA: v. I
spânzura: *ind. imp. 3.pl.* 1,64
au spânzurat: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,47

(a se) SPORI: v. IV
(s-)au sporit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,47; 10,50; 14,36; 16,2
au sporit: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,55

SPORIT, -Ă: adj,
sporit: *m. sg. nom.* 2,18

(a) SPRIJINI: v. IV
sprijini: *inf. prez. fără* ***a*** 7,25

(a) SPUNE: v. III
au spus: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,32, 36; 16,21

(a se) SPURCA: v. I
au spurcat: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,39, 45; 2,12; 4,45
a spurca: *inf. prez.* 1,49
să spurce: *conj. prez. 3.pl.* 1,51
a (să) spurca: *inf. prez.* 1,65
(s-)au spurcat: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,51
(să) spurcase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 4,44
spurcase: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 4,54
spurca: *ind. imp. 3.pl.* 14,36

SPURCĂCIUNE: s.f.
spurcăciunii: *sg. gen.* 4,43
spurcăciuni: *pl. ac.* 13,50

(a) STA: v. I
a sta: *inf. prez.* rezum. cap.2
stați: *ind. prez. 2.pl.* 2,33
sta: *inf. prez. fără* ***a*** 3,53; 10,72
stați: *imperativ 2.pl.* 4,18
au stătut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,35; 7,36; 9,11; 14,32
va sta: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,24
stai: *ind. prez. 2.sg.* 10,70
sta: *ind. imp. 3.sg.* 10,81; 11,40
stă: *ind. prez. 3.sg.* 11,38
să steaie: *conj. prez. 3.sg./pl.* 14,7, 29
au stat: *ind. pf.c. 3.pl.* 14,29

STATORNIC, -Ă: adj.
statornici: *m. pl. nom.* 2, 16; 9,14

(a) STĂPÂNI: v. IV
au stăpânit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,34; 8,3; 14,7
stăpânind: *gerunziu* 6,63
stăpânea: *ind. imp. 3.sg.* 7,8
stăpânise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 8,11
a stăpâni: *inf. prez.* 8,16
am stăpânit: *ind. pf.c. 1.pl.* 10,52
ați stăpânit: *ind. pf.c. 2.pl.* 15,29

STĂPÂNIRE: s.f.
stăpâniri: *sg. gen.* rezum. cap.16

STĂPÂNITOR: s.m./f.
stăpânitori: *s.m. pl. ac.* 9,25

STÂLP: s.m.
stâlpi: *pl. ac.* 13,28, 29; 14,26
stâlpuri: *pl. ac.* 13,29

STÂLPARE: s.f. (Înv. și pop.) „ramură verde înfrunzită”
stâlpări: *pl. ac.* 13,51

STÂNG, -Ă: adj./s.
stânga: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***dreapta sau stânga*** „într-o parte sau în alta” 5,46
stânga: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***de-a dreapta și de-a stânga*** 6,45
stâng: *adj. n. sg. ac.* 9,16

(a) STRĂBATE: v. III
străbătând: *gerunziu* rezum. cap.3
au străbătut: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,8
străbătea: *ind. imp. 3.sg.* 5,66; 12,32

STRĂIN, -ă: adj./s.; var. (Înv. și pop.) **STREIN, -Ă**
streină: *adj. f. sg. nom./ac.* 1,40; 6,13; 11,38
streini: *adj. m. pl. nom.* 12,10
strein: *adj. n. sg. ac.* 15,33
streinilor: *s.m. pl. gen.* 2,8
(ceale) streine: *s.n. pl. ac.* 15,33

(a se) STRĂINA: v. I; var. (Înv. și pop.) **(a se) STREINA**
(s-)au streinat: *ind. pf.c.3.sg./pl.* 6,24; 11,12

(a) STRĂLUCI: v. IV
au strălucit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,39, 39

(a) STRĂLUCI: v. IV
strălucirea: *sg. ac.* 15,32

STRÂMB, -Ă: adj./s.
strâmbi: *adj. m. pl. nom./ac.* 2,44; 9,58; 10,61; 11,21
strâmbi: *s.m. pl. nom.* 11,25

STRÂMBĂTATE: s.f.
strâmbătății: *sg. gen., în sintagma* ***lucrătorii strâmbătății*** 3,6
strâmbătate: *sg. ac.* 9,23
strâmbătatea: *sg. ac.* 14,14

STRÂMTURĂ: s.f.
strâmturii: *sg. gen.* 2,53
strâmturi: *pl. ac.* 13,3

(a) STRÂNȘTI: v. IV „a saluta” (cf. **Indice** 4Împ; **Indice** 2Par).
să strânștască: *conj. prez. 3.pl.* 12, 17

(a) STRICA: v. I
au strâcat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,33; 2,25, 45; 8,10; 15,4
strâcând: *gerunziu* rezum. cap.2

să strâce: *conj. prez. 3.pl.* 4,45
a strâca: *inf. prez.* 6,62; 9,54

(a) STRIGA: v. I
au strâgat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,27; 3,50, 54; 4,40; 5,33; 9,13; 11,49; 13,45, 50; 16,8
să strâgăm: *conj. prez. 1.pl.* 4, 10
strâgând: *gerunziu* 5,64
strâga: *ind. imp. 3.sg.* 9,12
strâgaţi: *imperativ 2.pl.* 9,46

STRIGARE: s.f.
strâgarea: *sg. ac.* 5,31
strâgare: *sg. nom.* 5,31

STRUGURE: s.m.
strugure: *sg. ac.* 6,34

(a) SUFERI: v. IV
suferi: *inf. prez. fără* ***a*** 5,40, 44; 10,73

SUFLET: s.n.
sufletele: *pl. ac.* 1,51; 2,40, 50; 3,21; 9,9
suflete: *pl. ac.* 2,38; 9,2
sufletul: *sg. ac.* 10,33, 74
suflet: *sg. ac.* 12,51
sufletului: *sg. dat.* 13,5

(a se) SUI: v. IV
(s-)au suit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,21, 22; 3,15; 4,37; 5,31, 54; 6,48; 7,1, 33; 9,38; 10,1; 13,2, 45; 16,1
să (ne) suim: *conj. prez. 1.pl.* 4,36

SUNET: s.n.
sunetul: *sg. ac.* 6,41

(a) SUPUNE: v. III
au supus: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,3, 10, 11

SUPĂRARE: s.f.
supărare: *sg. ac.* 6,11
supărări: *pl. nom.* 12,13

SURLĂ: s.f.
surla: *sg. nom.* 3,45

(a) SURPA: v. I
au surpat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,68; 6,7
surpa: *ind. imp. 3.pl.* 8,13

SURPARE: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **SURUPARE**
surupărea: *sg. ac.* 3,43
surpările: *pl.ac.* 9,62

SURPAT, -Ă: adj.
surpate: *f. pl. ac.* 4,38

SUS: adv.
sus: *adv. în loc. adj.* ***din sus*** 3,37; 6,1

(a) SUSPINA: v. I
au suspinat: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,27

SUTAŞ: s.m.
sutaşi: *pl. nom.* 3,55

Ş

ŞANŢ: s.n.
şanţuri: *pl. ac.* 6,20, 51

ŞCOALĂ: s.f.
şcoală: *sg. ac.* 1,15

(a) ŞEDEA: v. II
şedea: *ind. imp. 3.pl.* 1,28; 14,9
au şezut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,1, 30; 7,4; 9,33; 11,52; 14,12
a şedea: *inf. prez.* 2,7; 10,62
am şezut: *ind. pf.c. 1.sg.* 10,52, 53
ai şezut: *ind. pf.c. 2.sg.* 10,55

ŞES: s.n.
şesuri: *pl. ac.* 6,40

(a se) ŞTERGE: v. III „a distruge, a nimici”
a şterge: *inf. prez.* 3,35; 5,2, 27
să şteargă: *conj. prez. 3.pl.* 5,9, 10
au şters: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,73; 14,14
să (se) şteargă: *conj. prez. 3.pl.* 14,36
să şteargă: *conj. prez. 3.sg.* 16,13

(a) ŞTI: v. IV
ştiu: *ind. prez. 1.sg.* 2,65
ştii: *ind. prez. 2.sg.* 3,52
vor şti: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,11
să ştie: *conj. prez. 3.pl.* 7,42
să ştiţi: *conj. prez. 2.pl.* 11,31
ştiţi: *ind. prez. 2.pl.* 13,3
ştiia: *ind. prez. 3.sg.* 15,12

T

TABĂRĂ: s.f.
taberile: *pl. nom./ac.* 3,3, 15; 6,5, 6
taberi: *pl. nom.* 3,27
tabără: *sg. ac.* 3,41; 4,4, 13; 5,39, 49; 9,6, 11; 10,79; 11,18
tabăra: *sg. nom./ac.* 3,57; 4,1, 2, 5, 7, 20, 29, 30; 5,37, 41, 66; 6,32, 48, 51; 7,19, 39, 43; 9,2, 5, 64; 10,48, 53, 75, 80, 86; 11,67, 68, 73; 12,26, 28; 13,20, 43; 14,3; 15,25, 39; 16,6, 8
taberilor: *pl. gen.* 4,23
taberii: *sg. gen.* 6,32; 12,27

TABLĂ: s.f.
table: *pl. ac.* 14,18, 48
tăbli: *pl. ac.* 8,22; 13,42; 14,26

TALANT: s.m.
talanţi *pl. ac.* 11,28; 13,16, 19; 15,31
tălanţi: *pl. ac.* 15,35

TARE: adj./adv.
tare (foarte): *adj. f. sg. nom.* 1,4
tare: *adj. f. sg. ac.* 2,42, 66; 3,17; 4,30; 5,6; 6,6, 41; rezum. cap.9; 11,15; 13,54
tari: *adj. m pl. nom./ac.* 3,15, 27; 11,44
tare: *adv.* „vitejeşte” 4,35; 5,61, 67; 16,23

TATĂ: s.m.; var. (Înv. şi pop.) **TĂTÂNE**
tatăl: *sg. nom./ac.* 2,54; 3,2; rezum. cap.13; 16,24
tată: *sg. nom.* 2,65
tatălui: *sg. dat.* 11,32; 13,28
tată-său: *sg. nom.* 16,21
tătâni-tău: *sg. gen./dat.* 6,23; 11,9
tătâni-său: *sg. gen./dat.* 11,40; 13,27; rezum. cap.16; 16,1
tâtâni-mieu: *sg. gen.* 13,3; 16,2

(a) TĂBĂRÎ: v. IV
tăbărea: *ind. imp. 3.sg.* 14,13

(a) TĂCEA: v. II
au tăcut: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,3; 7,50; 9,57; 11,5, 38, 52; 14,4

TĂCERE: s.f.
tăceare: *sg. ac.* 9,58

(a se) TĂIA: v. I
(să) taie: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.5
tăindu-: *gerunziu* 1,59
tăia: *ind. imp. 3.pl., în loc.v.* ***tăia împrejur*** „circumcideau" 1,63
tăiase: *ind. m.m.c.pf. 3.pl., în loc.v.* ***tăiase împrejur*** 1,64
au tăiat: *ind. pf.c. 3.pl., în loc.v.* ***au tăiat împrejur*** 2,46
tăind: *gerunziu* rezum. cap.2
au tăiat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,14; 3,47; 4,39; 6,6; 11,71; 13,47
tăindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.7
a tăia: *inf. prez.* 9,66

TĂIAT, -Ă: adj./s.
tăiate: *adj. n. pl. ac.* 5,14; 13,45
(celor) tăiaţi: *s.m. pl. gen.* 11,4

TĂINUIT, -Ă: adj.
tăinuite: *f./n. pl. ac.* 1,24; 2,36

TĂMÂIE: s.f.
tămâi: *pl. ac.* 1,58
tămâie: *sg. ac.* 2,15

TĂMÂIERE: s.f.
tămâierilor: *pl. gen.* 4,49
tămâiare: *sg. ac.* 4,50

TĂRIE: s.f. (ccr.) „cetate întărită", „fortificaţie"; închisoare; „putere"
tăriile: *pl. ac.* 1,2
tărie: *sg. ac.* 1,35; 2,46; 3,19; 4,61; 6,37; 9,10; 14,10
tăriii: *sg. gen.* 5,50, 56
tăriia: *sg. ac.* 6,18; 8,1
tării: *pl. ac.* 10,19

TĂRIME: s.f. „întăritură", „fortificaţie"
tărime: *sg. ac.* 6,61
tărimea: *sg. ac.* 6,62

TÂRSÂNĂ: s.f.; var. (Înv.) **TĂRSINĂ** (Înv.) „ţesătură aspră din păr de capră, purtată de asceţi sau de călugări direct pe piele"; „ţesătură groasă (ca pânza de sac)"
tărsine: *pl. ac.* 2,14
tărsâne: *pl. ac.* 3,47

TĂTÂNE: s.m.; vezi **TATĂ**

TÂMPINĂ: s.f.; var. (Înv.) **TÂMPENĂ**
tâmpene: *pl. ac.* 9,39

TÂNĂR, -Ă: adj./s
tânăr: *adj. m. sg. nom.* 11,54; 13,31
tinăr: *adj. m. sg. ac./gen.* 6,17; rezum. cap.10
tinerii: *s.m. pl. nom.* 1,27; 2,9
tinărul: *s.m. sg. nom.* 11,57
(cei) tineri: *s. m. pl. nom.* 14,9

TÂNGUIRE: s.f.
tânguire: *sg. ac.* 1,28; 9,41

(a) TÂRNOSI: v. IV
au târnosit: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,57

(a se) TEME: v. III
(s-)au temut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,19; 3,30; 4,21; 9,6; 10,8; 12,28, 42
să (vă) teameţi: *conj. prez. 2.pl.* 2,62; 3,22
(vă) teameţi *ind. prez. 2.pl.* 4,8
(să) va teame: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,41
(să) temea: *ind. imp. 3.pl.* 8,12
temându(-să): *gerunziu* 12,40

TESTAMENT: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **TESTAMÂNT**
testamânt: *sg. ac., în sintagma* ***sfântul testamânt*** 1,16
testamentului: *sg. gen., în sintagma* ***cărţile testamentului Domnului*** 1,60
testamântul: *sg. ac.* 2,27, 50, 54; 4,10

TICĂLOŞEŞTE: adv.
ticăloşaşte: *adv.* rezum. cap.1

TINEREŢE: s.f.
tinereaţe: *sg. ac.* 1,7; 16,2
tinereaţele: *pl. ac.* 2,66

TIRAN: s.m.
tirani: *pl. ac.* 1,5

(a) TOCMI: v. IV; var. (Reg.) **(a) TOGMI**
a togmi: *inf. prez.* 8,17

TOCMIRE: s.f.; var. (Înv.) **TOGMIRE**
togmiri: *sg. gen.* rezum. cap.8

TOPARHIE: s.f. „principat", „ţinut"; cuvântul nu este înregistrat în DLR, în schimb se regăseşte substantivul **TOPARH** „principe", cu precizarea „grecism învechit".
toparhii: *pl. ac.* 11,28

(a se) TRAGE: v. III
(s-)au tras: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,6
au tras: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,38
a trage: *inf. prez.* 14,1

(a) TRĂI: v. IV
a trăi: *inf. prez.* 2,13; 4,35
veţi trăi: *ind. viit.I. 2.pl.* 2,33
trăind: *gerunziu* 6,55

TRÂMBIŢĂ: s.f.
trâmbiţele: *pl. ac.* 3,54; 4,40; 5,33; 6,33, 38; 7,45; 9,12
trâmbiţa: *sg. ac.* 4,13; 5,31
trâmbiţe: *pl. ac.* 16,8

TREABĂ: s.f.
trebile: *pl. ac.* 3,32; 6,56; 10,37; 13,15
treaba: *sg. ac.* rezum. cap.4; 11,63
trebi: *pl. ac.* 10,35, 41
treabă: *sg. ac.* 10,43
trebilor: *pl. gen.* 12,45

(a) TREBUI: v. IV
trebuie: *ind. prez. impers.* 10,36; 12,11

(a) TRECE: v. III
au trecut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,3; 5,6, 24, 43, 51, 52; 7,18; 12,10, 30; 16,6
trecând: *gerunziu* 2,22; rezum. cap.11
va treace: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,40
a treace: *inf. prez.* 5,41; 15,4
să treacem: *conj. prez. 1.pl.* 5,48
vom treace: *ind. viit.I. 1.pl.* 5,48

TRECERE: s.f.
treacere: *sg. ac.* rezum. cap.5;
treacere: *sg. ac., în loc adv.* ***fără treacere*** „necontenit" 12,11

TRECUT, -Ă: adj.
trecuți: *m. pl. ac.* 10,41

(a) TREMURA: v. I
tremurând: *gerunziu* 16,6

TRIBUN: s.m.; var. (Înv.) **TRIVUN**
trivuni: *pl. nom.* 3,55
trivunilor: *pl. dat.* 16,19

TRIMIS, -Ă: adj./s.
trimis: *adj. m. sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 2,25; 12,8; rezum. cap.15
trimiși: *adj. m. pl. nom.* 14,21; 15,17
(cei) trimiși: *s.m. pl. nom.* 2,15, 17
trimișilor: *pl. dat.* rezum cap.9

(a se) TRIMITE: v. III; var. (Înv. și reg.) **(a) TREMITE**
au trimis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,30, 46; rezum. cap.3; 3,27, 39; 5,10, 25, 38, 47; 6,60; 7,8, 10; 8,10, 20; 9,60, 70; 10,3, 17, 20, 51, 89; 11,9, 17, 41, 42, 58, 62; 12,1, 2, 3, 26, 47, 49; 13,11, 14, 18, 21, 25, 34; 14,2, 24; 15,1, 26; 16,18, 19, 20, 21
era trimiși: *pasiv ind. imp. 3.pl.* rezum. cap.2; 7,41
să trimită: *conj. prez. 3.sg.* 3,35; 13,21
am trimis: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 6,12; 11,31; 12,16
trimite: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.7; rezum. cap.11; rezum. cap.13; rezum. cap.15; rezum. cap.16
(s-)au trimis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* rezum. cap.7; rezum. cap.14
trimite: *imperativ 2.sg.* 7,7; 13,16
au tremis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,19, 26, 27; 8,17, 22; 9,35; 10,69; 11,44; 13,19; 14,19; 15,28
trimițând: *gerunziu* rezum. cap.8
trimit: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.8
a trimite: *inf. prez.* 9,1; 12,10
vom trimite: *ind. viit.I. 1.pl.* 10,28
trimit: *ind. prez. 1.sg.* 10,29
vei trimite: *ind. viit.I. 2.sg.* 11,43
era tremise: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 12,7
e trimisă: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 12,7
ați trimis: *ind. pf.c. 2.pl.* 12,10; 13,37
trimisease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 12,19; rezum. cap.14; rezum. cap.16
să trimiță: *conj. prez. 3.sg.* 16,18

TRUFAȘ, -Ă: adj.
trufașu: *m. sg. nom.* 7,34
trufaș: *m. sg. nom.* 7,47

TRUFIE: s.f.
trufie: *sg. ac.* 1,25; rezum. cap.7

TRUP: s.n.
trupurile: *pl. ac.* 11,4

TUFĂ: s.f.
tufe: *pl. ac.* 4,38

(a) TULBURA: v. I; (Înv.) **(a) TURBURA**
turbura: *ind. imp. 3.pl.* 3,5; 7,22
(s-)au turburat: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,6

TURN: s.n.
turnuri: *pl. nom./ac.* 1,35; 4,60; 5,5; 6,37, 51; 13,33
turnurile: *pl. ac.* 5,5, 65; 16,10
turn: *sg. ac.* 13,43

Ț

ȚARĂ: s.f.
țara: *sg. ac., în sintagma* ***țara grecească*** rezum. cap.1; 1,1; 6,2
țara: *sg. ac.* 1,24; 7,6; 9,69; 10,52; 14,6, 17, 28, 31, 36; 15,4, 6, 21, 35; 16,13, 18
țară: *sg. ac.* 6,13; 7,24; 9,65; 11,62, 64; 13,49; 14,42, 43, 44; 15,4; 16,4
țărâlor: *pl. gen./dat.* 3,31; 15,15, 19
țării: *pl. ac.* 6,29
țărâle: *pl. ac.* 8,8; 15,23; rezum. cap.16
țărâi: *sg. dat. adn.* 9,25; 13,34
țărâi: *sg. gen.* 14,9, 28, 37

ȚĂRM: s.n.; var. (Înv. și reg.) **ȚĂRMURE**
țărmurele: *pl. ac.* 11,1

ȚEAPĂN, -Ă: adj.; var. (Înv. și reg.) **ȚAPIN;** (Reg.) **ȚAPÂN** „trainic", „puternic"
țapân: *n. sg. ac.* 1,35
țapine: *n. pl. ac.* 1,35; 5,60
(mai) țapână: *f. sg. nom.* 9,14

ȚEREMONIE: s.f.; vezi **CEREMONIE**

(a se) ȚINE: v. III; var. **(a se) ȚINEA**
țâne: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.6
au ținut: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,12
ținea: *ind. imp. 3.sg.* 1,60
să (se) ție: *conj. prez. 3.sg.* 4,59
să ție: *conj. prez. 3.sg.* 4,61
(să) țin: *ind. prez. 3.pl.* 5,27
a ținea: *inf. prez.* 6,50
a (să) ținea: *inf. prez.* 7,49
țiind: *gerunziu* 8,15; 10,27
să ții: *conj. prez. 2.sg.* 10,20
ați ținut: *ind. pf.c. 2.pl.* 10,26
țin: *ind. prez. 3.pl.* 11,33
au ținut: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,47; 14,35
țineți: *ind. prez. 2.pl.* 15,28
ținem: *ind. prez. 1.pl.* 15,33

ȚINUT: s.n.
țânuturile: *pl. ac.* 3,37
țânuturilor: *pl. dat.* 7,7
țânutul: *sg. ac.* 8,8
țânut: *sg. ac.* 13,20
ținutului: *sg. gen.* 3,29; 9,53, 61
ținuturilor: *pl. gen.* 3,41
ținuturile: *pl. ac.* 6,1
ținutul: *sg. ac.* 8,3; 12,25, 32; 16,14

U

(a se) UCIDE: v. III
au ucis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* rezum. cap.1; 2,24, 25; 3,11; 5,28, 35; 6,46; 7,4, 16; 9,61, 69; 11,48; 13,23, 31; 16,16, 22
(să) ucidea: *ind. imp. 3.pl.* 1,63
ucidea: *ind. imp. 3.sg.* 1,64; rezum. cap.3
(s-)au ucis: *ind. pf.c. 3.pl* 1,66; 5,13; rezum. cap.16
ucigând: *gerunziu* rezum. cap.2; rezum. cap.3; rezum. cap.5; rezum. cap.6; rezum. cap.7; rezum. cap.10; rezum. cap.11; rezum. cap.13
să ucigă: *conj. pez. 3.sg./pl.* rezum. cap.2; 11,10; 16,19, 22
ucisu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,9
a ucide: *inf. prez.* 5,2; 9,32; 11,45; 12,40; 15,40; 16,21
au fost ucis: *pasiv ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.7
(să) ucide: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.9
(să) ucig: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.12
ucide: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.13

UCIDERE: s.f.
ucidere: *sg. ac.* rezum. cap.1; 1,25

(a se) UITA: v. I
să uite: *conj. prez. 3.pl.* 1,51
(s-)au uitat: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,61

ULIŢĂ: s.f.
uliţe: *pl. ac.* 1,58; 2,9; 14,9

(a) UMBLA: v. I
umbla: *ind. imp. 3.sg.* 3,37; rezum. cap.6; 11,60; 13,20
a umbla: *inf. prez.* 6,23
să umble: *conj. prez. 3.pl.* 6,59; 10,37; 15,41
au umblat: *ind. pf.c. 3.pl.* 11,62
umblând: *gerunziu* 16,14

(a se) UMPLE: v. III
(s-)au umplut *ind. pf.c. 3.sg.* 5,15

UNEALTĂ: s.f. „tehnică de luptă avansată"; cf. 2Par (26,15), unde termenul folosit de traducători pentru a denumi aceeaşi realitate este ***meşteşugiri***
unealte: *pl. ac.* 5,30

UNIRE: s.f. (aici) „nevinovăţie", „curăţie sufletească"
unirea: *sg. ac.* 2,37, 60

URÂCIUNE: s.f.
urăciuni: *pl. ac.* 1,51
urăciunea: *sg. ac.* 6,7
urăciune: *sg. ac.* 13,17

URÂT, -Ă: adj.
urâtul: *adj. antep. m. sg. ac.* 1,57

URGIE: s.f.
urgiia: *sg. ac.* 2,44
urgiii: *sg. gen.* 2,49

(a) URGISI: v. IV
urgisea: *ind. imp. 3.pl.* 3,14
am urgisit: *ind. pf.c. 1.pl.* 6,59
au urgisit: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,34; 11,11

URIAŞ: s.m.
uriaşu: *sg. ac.* 3,3

(a) URÎ: v. IV
urâse: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 11,21

(a) URMA: v. I
au urmat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* rezum. cap.1; 9,16
să urmeaze: *conj. prez. 3.pl.* 1,46
urmând: *gerunziu* 4,16

URMĂ: s.f.
urmă: *sg. ac., în loc. adj.* ***cei mai de pre urmă*** 4,15; 5,53

URMĂTOR, -TOARE: adj./s.
următoriu: *adj. m. sg. nom./ac.* 4,28; rezum. cap.16
următoriul: *s.m. sg. nom.* rezum. cap.6

URŞINIC: s.n. (Înv.) „purpură"
urşinic: *sg. ac.* 4,23; 8,14; 10,20, 62, 64; 11,58; 14,43, 44

(a) USCA: v. I
usucă: *imperativ 2.sg.* 4,32

USCAT: s.n.
uscat: *sg. ac.* 8,23

(a se) USEBI: v. IV; *vezi* **(a se) OSEBI**

USEBIRE: s.f.; *vezi* **OSEBIRE**

USEBIT, -Ă: adj.; *vezi* **OSEBIT, -Ă**

USPĂŢ: s.n.; *vezi* **OSPĂŢ**

UŞĂ: s.f.
uşilor: *pl. gen.* 1,58
uşi: *pl. ac.* 4,57

V

VAHIM: s.n.
vahim: *sg. ac.* 13,37

VAL: s.n.
valuri: *pl. ac.* 6,11

VAS: s.n.
vasele: *pl. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,23, 24; 2,9; 14,15
vase: *pl. nom./ac.* 4,49; 11,58; 14,10; 15,26

VĂPAIE: s.f.
văpaie: *sg. ac.* 2,59
văpăi: *pl. ac.* 3,5

(a) VĂRSA: v. I
varsă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4
au vărsat: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,39; 7,17
vărsând: *gerunziu* rezum. cap.4

(a) VĂTĂMA: v. I
va vătăma: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,48

VÂNAT: s.n.
vânat: *sg. ac.* 3,4

(a) VÂNTURA: v. I
vântura: *ind. imp. 3.pl.* 7,46

VÂRTOS: adv.
(mai) vârtos: 1,65; rezum. cap.3

VÂRTUTE: s.f.
vârtutea: *sg. ac.* 3,35; 8,1
vârtutii: *sg. gen.* 4,32

(a) VÂSLI: v. IV; var. (Înv. şi reg.) **(a) VÂNSLA:** v. I
au vânslat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,37

VEAC: s.n./m.
veaci: *pl. ac., în loc. adv.* ***în veaci*** 2,57
veac: *sg. ac., în loc. adv.* ***în veac*** 3,7; 4,24; 8,23; 14,41

(a se) VEDEA: v. II
să vază: *conj. prez. 3.sg.* 7,7, 9
să (să) vază: *conj. prez. 3.pl.* 13,29
(s-)au văzut: *ind. pf.c. impers./3.sg.* 1,13; 9,27; 15,20
au văzut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,6, 24; 3,17, 29, 42; 4,7, 12, 20, 30, 38; 5,31; 6,43, 62; 7,11, 23, 25, 44; 8,18; 9,6, 7, 14, 16, 39, 57; 10,64; 11,39, 49, 73; 12,1, 42; 13,54; 14,35; 15,32, 36; 16,6
să văzu: *conj. prez. 1.sg.* 2,7
văzând: *gerunziu* 4,21, 35; 6,47; 11,38; 12,51; 13,2
să văz: *conj. prez. 1.sg.* 7,28
am văzut: *ind. pf.c. 1.pl.* 13,3
a vedea: *inf. prez.* 3,59; 7,30
(să) vedea: *ind. imp. 3.sg.* 4,20

să (ne) vedem: *conj. prez. 1.pl.* 10,56
vedea: *ind. imp. 3.pl.* 12,29

VEDERE: s.f.
vedearea: *sg. ac.* 2,23
vedeare: *sg. ac.* 13,27

(a) VENI: v. IV
au venit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,30; 2,15; 3,40, 41, 46; 4,5, 26, 29, 45; 5,14, 33, 46, 53; rezum. cap.6; 6,3, 5, 20, 29, 31; 7,5, 10, 11, 14, 27, 29; 9,34, 43, 64, 65; 10,7, 57; 11,15, 44, 60; 12,32, 33, 41, 42, 47, 52; 13,20, 22; 14,22; 15,11, 15, 17, 32
va veni: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,41; 3,33
venind: *gerunziu* 3,17
ar veni: *cond. prez. 3.sg.* 4,46
a veni: *inf. prez.* 5,11, 39; 9,72; 12,26; 13,21
veni-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,28
venise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 7,30; 8,4; 16,22
vor veni: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,32
venit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,67
am venit: *ind. pf.c. 1.sg.* 12,45
vom veni: *ind. viit.I. 1.pl.* 15,31
vin: *ind. prez. 3.pl.* 3,20
să vie: *conj. prez. 3.sg./pl.* 3,39; 4,35, 60; 5,45; 9,60, 69; 10,59; 12,17; 13,1, 12, 22; 16,19
viind: *gerunziu* 4,12
vino: *imperativ 2.sg.* 5,12; 11,9; 12,45
vie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 5,42
vii: *ind. prez. 2.sg.* 7,45

VENIRE: s.f.
venirea: *sg. ac.* 11,44

VENIT: s.n.
veniturile: *pl. ac.* 10,40, 42, 44, 45; 13,15

VERS: s.n.
versuri: *pl. ac.* 13,51

VESEL, -Ă: adj.
veaseli: *m. pl. nom.* rezum. cap.5
veasel: *m. sg. nom.* 6,11
veseli: *m. pl. nom.* rezum. cap.13

(a se) VESELI: v. IV
veselea: *ind. imp. 3.sg.* 3,7
(s-)au veselit: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,48; 11,44
veselimu(-ne): *ind. prez. 1.pl.* 12,12
(să) veseleaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.14
au veselit: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,11

VESELIE: s.f.
veselie: *sg. nom./ac.* 3,2; rezum. cap.4; 4,56, 58, 59; 5,23, 54; 7,48; 10,66; 13,52; 14,11
veseliia: *sg. ac.* 14,21

VESTE: s.f.
veastea: *sg. ac.* rezum. cap.8

(a se) VESTI: v. IV
(s-)au vestit: *ind. pf.c. impers./3.sg./pl.* 2,31; 3,9; 9,37; 11,51; 14,10
(să) veseteaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3
au vestit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,26; 5,38; 9,63; 11,21, 22, 40; 12,26; 14,21; 16,1
vestind: *gerunziu* 5,14
a vesti: *inf. prez.* 5,49; 12,23
vestea: *ind. imp. 3.pl.* 6,5
vestiţi: *imperativ 2.pl.* 10,63
(să) vestea: *ind. imp. 3.sg.* 10,64
să (se) vesteascâ: *conj. prez. 3.sg.* 15,9

VESTIT, -Ă: adj.
vestit: *m. sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,11; 10,1; 11,37
vestită (foarte): *f. sg. nom.* 6,1
vestită: *f. sg. nom.* rezum. cap.7
vestitului: *adj. antep. m. sg. gen.* rezum. cap.10

VEŞMÂNT: s.n.
vejmintele: *pl. ac.* 2,14; 3,47; 4,39; 5,14; 11,71; 14,9

VEŞNIC, -Ă: adj.; var. (Înv. şi pop.) **VECINIC, -Ă**
veacinic: *n. sg. nom./ac.* 2,51; 6,44
vecinicii: *adj. antep. f. sg. gen.* 2,54
veacinică: *f. sg. ac.* 13,29

VIAŢĂ: s.f.
vieţii: *sg. gen.* 9,71

VICEÎMPĂRAT: s.m.; var. **VIŢEÎMPĂRAT** (cf. lat. *vicerex;* în Vulgata, ac. *vicere gem*); cuvântul nu este înregistrat în MDA alături de celelalte cuvinte compuse cu *vice-*
viţeîmpărat: *sg. ac.* rezum. cap.3

VICLEAN, -Ă: adj./s.
vicleani: *adj. m. sg. nom./ac.* 1,12, 36; 7,5
vicleanilor: *adj. antep. m. pl. gen.* 9,69
(cei) vicleani: *s.m. pl. nom./ac.* 3,5; 9,23

VICLEŞUG: s.n.
vicleşug: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu vicleşug/întru vicleşug*** 1,31; rezum. cap.7; 7,10, 27, 30; rezum. cap.9; rezum. cap.11; 11,1; rezum. cap.12; 13,17, 31; rezum. cap.16; 16,15
vicleşug: *sg. ac.* 8,28

VIE: s.f.
vii: *pl. ac.* 3,56

VIERME: s.m.
viiarme: *sg. nom.* 2,62

VIITOR, -TOARE: adj.
viitoare: *n. pl. nom.* 15,8

(a se) VINDE: v. III
(s-)au vândut: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,16
să vânză: *conj. prez. 3.sg.* 12,36
a vinde: *inf. prez.* 13,49

VINOVAT, -Ă: adj.
vinovaţi: *m pl. nom.* 10,43
vinovat: *m sg. nom.* 14,45

VINOVĂŢIE: s.f.
vinovăţie: *sg. ac.* 9,10

VISTIERIE: s.f.
vistieriia: *sg. ac.* 3,28
vistieriile: *pl. ac.* 3,29
vistierie: *sg. ac.* 14,49

VIŢĂ: s.f.
viţa: *sg. ac.* 14,12

VIU, VIE: adj.
viu: *m. sg. nom./ac.* 1,7; 8,7; 14,2

(a) VOI: v. IV
au voit: *ind. pf.c. 3.pl.* 14,41

VOIE: s.f.
voia: *sg. nom.* 3,60

VOIEVOD: s.m.
voievod: *sg. nom./ac.* rezum. cap.2; 8,10; 15,38; 16,11
voivod: *sg. nom.* rezum. cap.3
voivodul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.3; rezum. cap.10
voievozi: *pl. ac.* 6,57
voievodul: *sg. ac.* rezum. cap.7; rezum. cap.14

VORBĂ: s.f.
vorbe: *pl. ac.* 7, 15
vorbă: *sg. ac.* 11,22

(a) VORBI: v. IV
să vorbească: *conj. prez. 3.sg.* 15,28

VRĂJMAŞ: s.m.
vrăjmaşii: *pl. nom./ac.* rezum. cap.4; 7,29; 14,34; 16,2
vrăjmaşul: *sg. nom.* 8,23
vrăjmaşilor: *pl. gen.* 14,29, 33

(a) VREA: v. II
nevrând: *gerunziu* rezum. cap.2
vrea: *ind. prez. 3.sg./pl.* rezum. cap.1; 3,3 4; rezum. cap.5; 5,48; 7,5; 8,13; 11,45, 49; 13,14; 16,13
au vrut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,66; 4,27; 7,30; 8,9; 14,31; 15,27
vreau: *ind. prez. 3.pl.* 5,67
vor vrea: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,30
vrând: *gerunziu* 11,63
vrut-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 12,10
am vrut: *ind. pf.c. 1.pl.* 12,14
ar vrea: *cond. prez. 3.pl.* 12,34
vreau: *ind. prez. 1.sg.* 15,3, 4

VREDNIC, -Ă: adj./s.
(ceale) vreadnice: *s.n. pl. nom.* 8,15
vrednic: *adj. m. sg. nom.* 10,19
vreadnice: *adj. n. pl. ac.* 10,54
vreadnici: *adj. m. pl. nom.* 13,40
vreadnic: *adj. n. sg. nom.* 14,34

VREDNICIE: s.f.
vreadnicii: *pl. ac.* 10,24, 28

VREME: s.f.
vreame: *sg. ac.* 2,25; 9,7; 11,35; 15,33, 34
vreamea: *sg. nom./ac.* 2,49, 53; 4,5 4; 8,25, 27; 9,10; 12, 1
vremile: *pl. ac., în loc. adv.* ***în vremile sale*** „la timpul potrivit” 4,59
vreamea: *sg. ac., în loc. adv.* ***în vreamea aceaea*** 4,60; 9,31, 55, 56
vreame: *sg. ac., în loc. adv.* ***mai înainte de vreame*** 6,36
vreamea: *sg. ac., în loc. adv.* ***în toată vreamea*** 10,30; 11,36; 12,11; 13,5
vreami: *pl. ac., în loc. adv.* ***într-aceale vremi*** 11,14
vremi: *pl. nom.* 12,10
vreamea: *sg. ac., în loc. adv.* ***preste toată vreamea*** „pentru totdeauna” 15,8

VRERE: s.f.
vreare: *sg. ac.* 4,42

Z

ZABADEU: s.m.; var. **ZAVADEU** „locuitori ai ţinutului dintre Anti-Liban şi Damasc””(cf. Anania 2001, p. 1412)
zavadei: *pl. nom.* 12,31

ZADARNIC: adv.; var. **ZĂDARNIC**
zădarnic: 14,44

ZĂBREA: s.f.
zăbrealele: *pl. ac.* 14,48

ZĂPADĂ: s.f.
zăpadă: *sg. nom.* 13,22

ZĂVEAZĂ: s.f.; var. (Înv.) **ZAVEASĂ** (Înv.) „draperie (la uşa bisericilor)”; (Înv.; prin ext.) „perdea”
zaveasa: *sg. ac.* 1,23
zaveasele: *pl. ac.* 4,51

(a se) ZDROBI: v. IV
va zdrobi: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,22; 4,10
(s-)au zdrobit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,23; 4,14, 36; 5,21, 43; 7,43; 9,15, 16, 68; 10,53, 82; 13,51; 15,13
a zdrobi: *inf. prez.* 3,35; 12,53; 13,6
ai zdrobit: *ind. pf.c. 2.sg.* 4,30
au zdrobit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,7; 8,4, 5
am zdrobit: *ind. pf.c. 1.sg.* 10,52
să zdrobească: *conj. prez. 3.sg.* 13,1, 20

ZDROBIRE: s.f.
zdrobirea: *sg. ac.* 2,7; 4,32

ZDROBIT, -Ă: adj.
zdrobit: *m. sg. ac.* 8,6

ZECIUIRE: s.f.
zăciuirile: *pl. nom.* 10,31
zeciuirile: *pl. ac.* 3,49
zeciuirilor: *pl. gen.* 11,35

ZI: s.f.
zilele: *pl. nom./ac.* 1,12, 48; 2,1, 49; 3,29, 49; 5,55; 9,24; 10,34; 11,20; 13,43, 52; 14,13, 36
zile: *pl. ac.* 1,30; rezum. cap.4; 4,56, 59; 5,24; 6,9, 31, 51, 52; 7,50; 9,20, 64; 10,34; 11,40, 65; 12, 11; 13,26
zioa: *sg. nom./ac.* 1,57; 2,34, 41; 4,25, 54, 59; 5,3 4, 60, 67; rezum. cap.7; 7,43, 48, 49; 9,27, 34, 43, 49; 10,21, 30, 34, 50, 55; 11,48, 74; 13,30, 39, 51; 14,27
zi: *sg. ac.* 1,62; 2,41; 3,47; 4,52; 5,27; 7,16, 45; 8,10; rezum. cap.11; 11,18; 16,2
zio: *sg. nom./ac.* 2,32; 4,6, 59
zilele: *pl. ac., în loc. adv.* ***în/întru toate zilele*** 3,12; 6,57; 8,15; 9,71; 10,47; 14,4
zio: *sg. ac., în loc. adv.* ***în zori de zio*** 4,52
zioa: *sg. ac., în loc. adv.* ***toată zioa şi toată noaptea*** 5,50
zio: *sg. ac., în loc. adv.* ***până-n zio*** 6,33
zilelor: *pl. gen.* 16,24

(a se) ZICE: v. III
zicând: *gerunziu* 1,12; 2,27, 37, 41; 3,50; 5,10, 15, 19, 38, 42, 48; 7,6, 15, 28, 35; 8,31; 9,9, 58; 10,17, 51, 55, 70; 11,9, 42, 49, 57; 13,8, 15, 17; 15,28
(să) zicea: *ind. imp. 3.sg.* 2,5
au zis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,7, 17, 19, 33, 34, 40, 49; 3,14, 17, 18, 43, 56, 58; 4,5, 8, 17, 30, 36; 5,17, 32, 40, 57; 6,10, 22; 7,3, 14, 18, 36, 40; 8,19; 9,8, 10, 21, 28, 44; 10,4, 11, 16, 22, 63; 11,53; 12,3, 44, 46, 53; 13,3, 46; 14,25, 48; 15,33; 16,2
am zis: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,11
a zice: *inf. prez.* 6,57; 14,44
ai zis: *ind. pf.c. 2.sg.* 10,56
zic: *ind. prez. 3.pl.* 10,72
vei zice: *ind. viit.I. 2.sg.* 13,9
era zise: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 14,22
(să) zic: *ind. prez. 3.pl.* 14,44

ZID: s.n.
zidurile: *pl. ac.* 1,33; 5,65; 8,10; 9,54; 10,11, 45; 13,10; 14,37
zid: *sg. ac.* 1,35; 13,45
ziduri: *pl. nom./ac.* 4,60; 6,7; 9,50; rezum. cap.12; 12,36; 13,33
zidul: *sg. nom./ac.* 6,62; 12,37
zidurilor: *pl. gen.* 10,45; 16,23

(a se) ZIDI: v. IV
zidind: *gerunziu* rezum. cap.1
au zidit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,15, 35, 57; 4,47, 48, 60; 9,50, 62; 12,38; 13,27, 33; 16,9, 15, 23
să (se) zidească: *conj. prez. 3.pl.* 1,50
zidea: *ind. imp. 3.pl.* 3,56
(s-)au zidit: *ind. pf.c. 3.sg.* 5, 1
zidise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 6,7; 10, 12
a zidi: *inf. prez.* 10,10, 45; rezum. cap.12; 12,35, 36; 15,40
să zidească: *conj. prez. 3.sg./pl.* 10,11; 12,37; 15,39
aţi zidit: *ind. pf.c. 2.pl.* 13,38

ZIDIRE: s.f.
zidirea: *sg. ac.* 10,11; 13,27
zidirea: *sg. ac.* 10,44
zidirii: *sg. gen.* 16,23

ZIS, -Ă: adj.
zis: *m. sg. nom.* rezum. cap.6

ZMOCHIN: s.m.; vezi **SMOCHIN**

ZORI: s.m.
zori: *pl. ac., în loc. adv.* ***în zori de zio*** 4,52

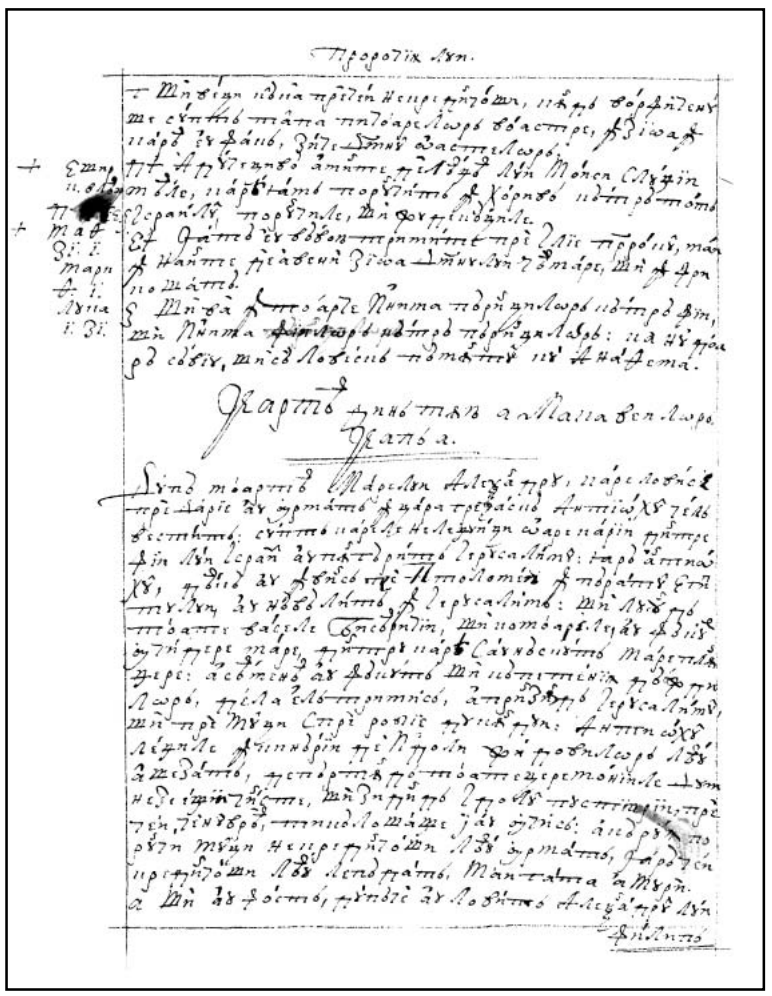

160v

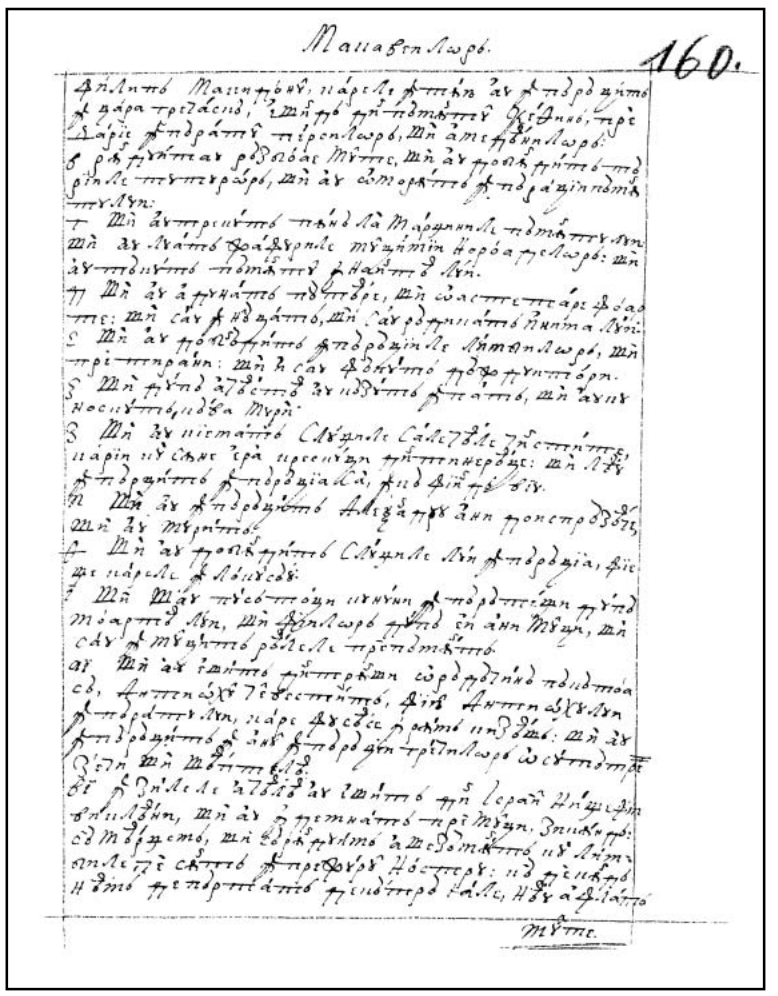

161r

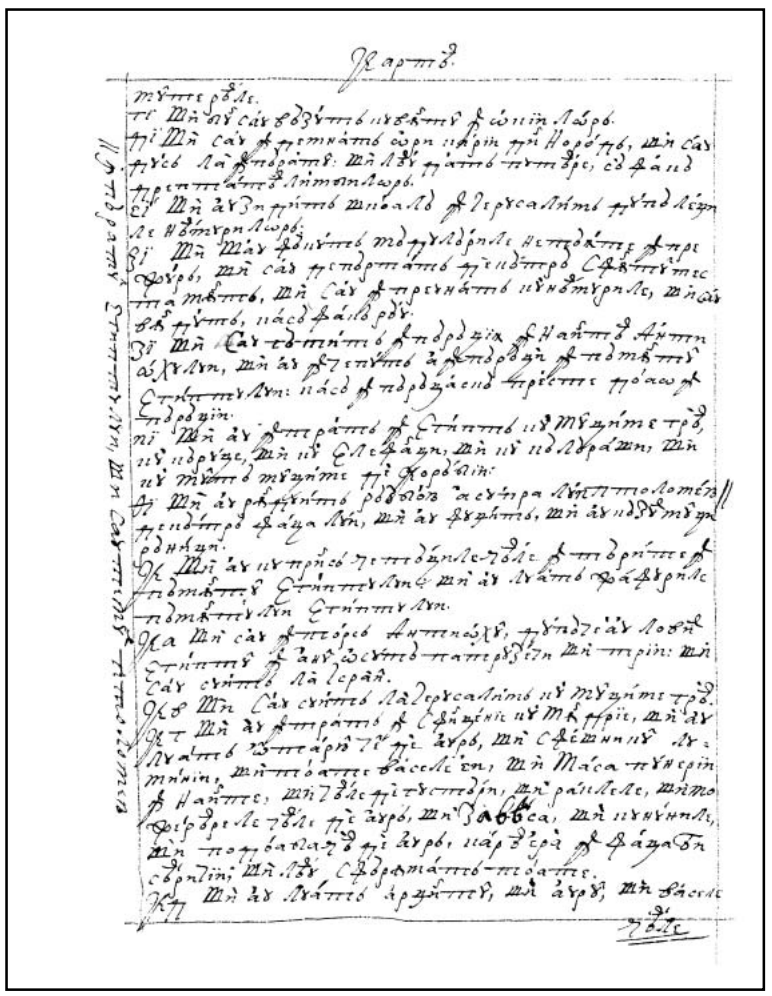

161v

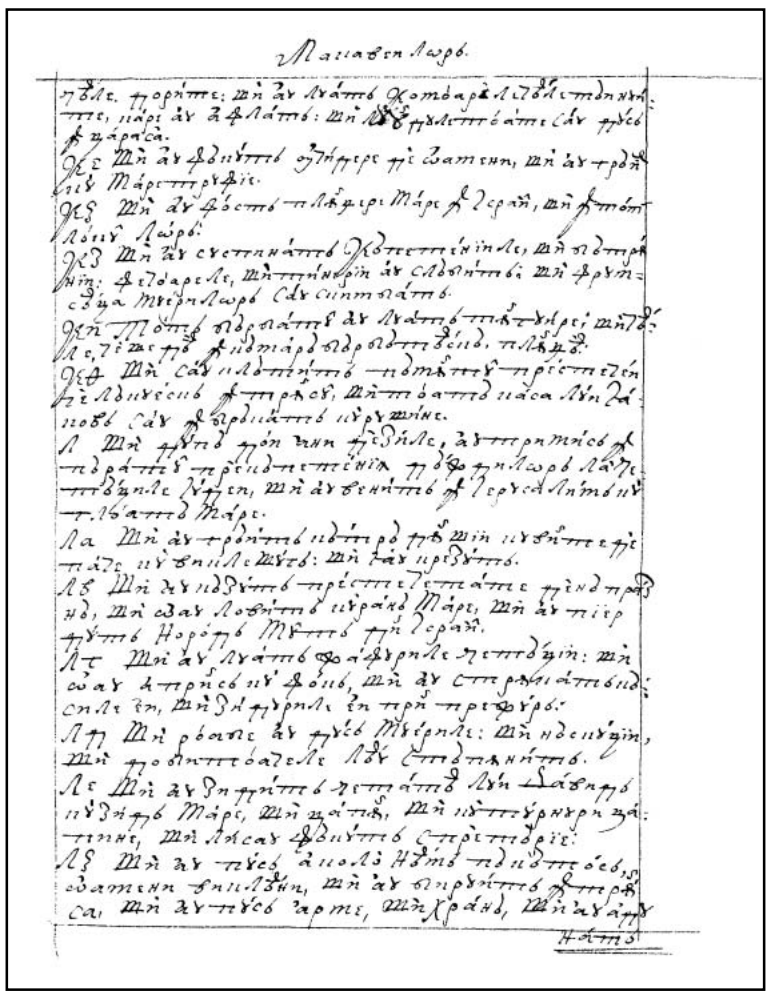

162r

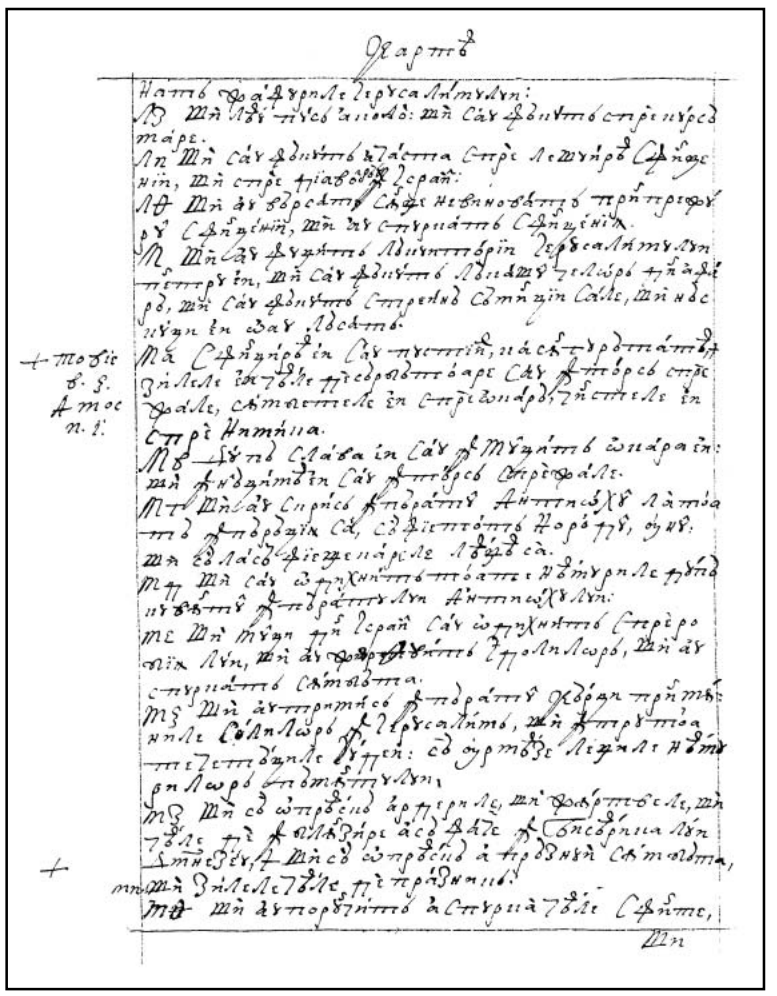

162v

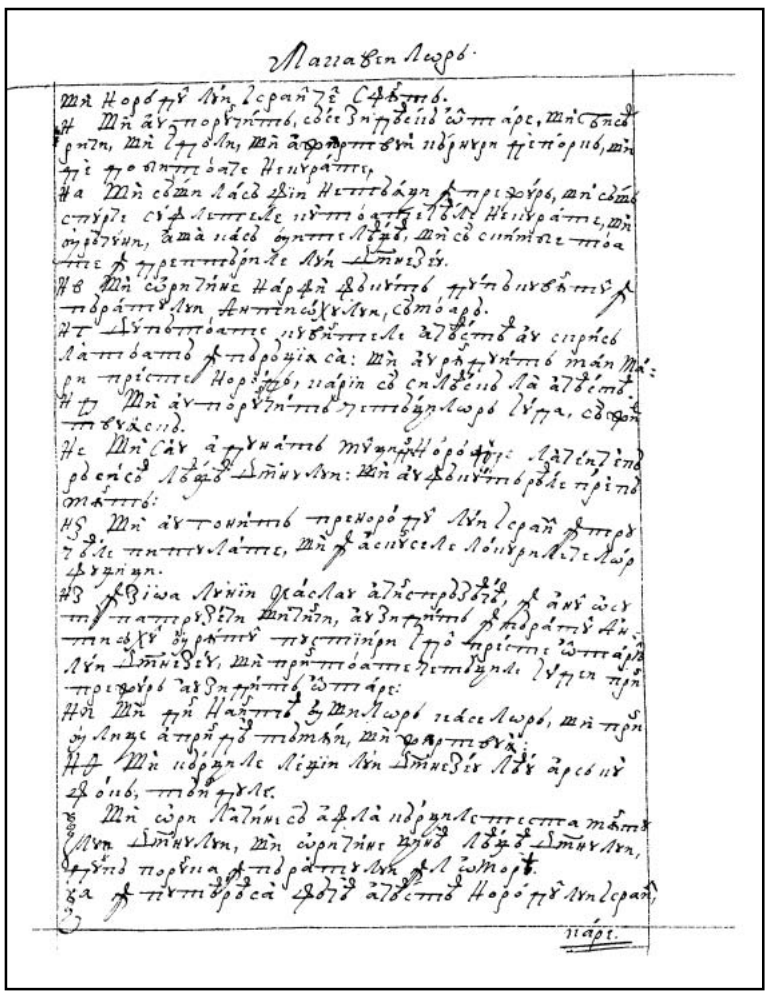

163r

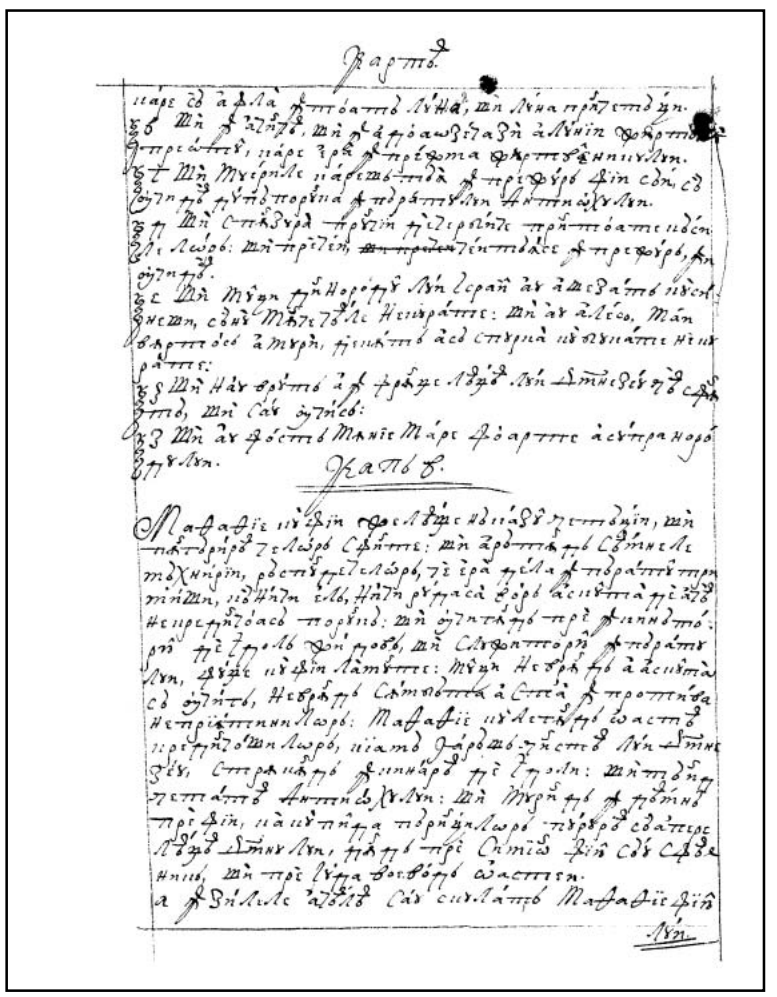

163v

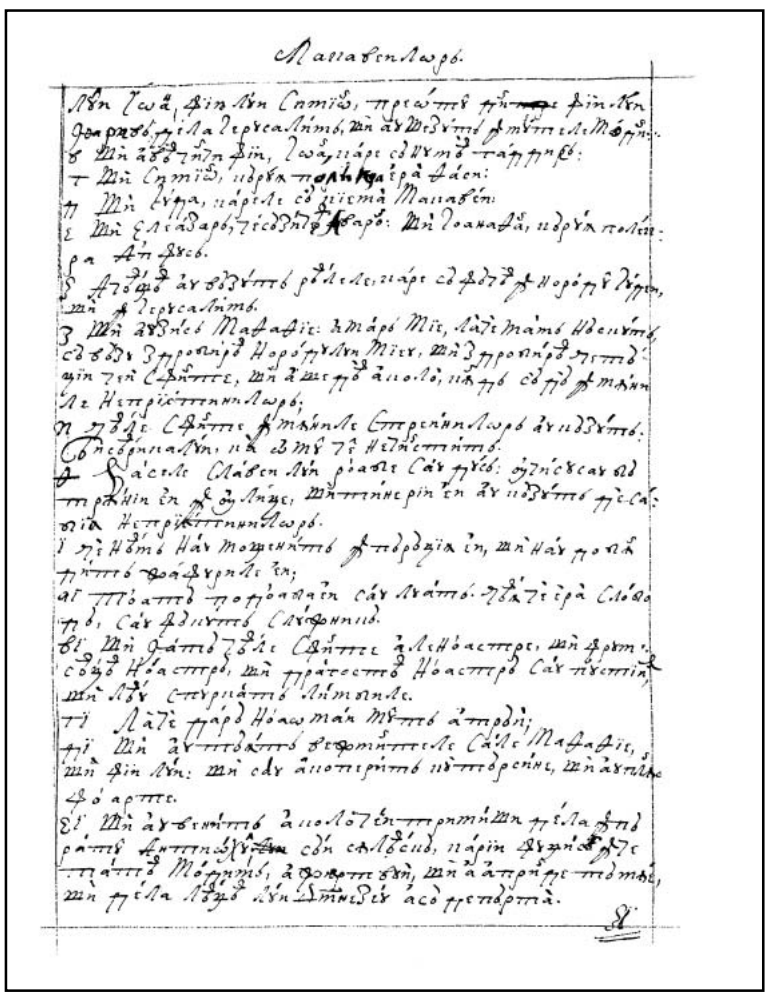

164r

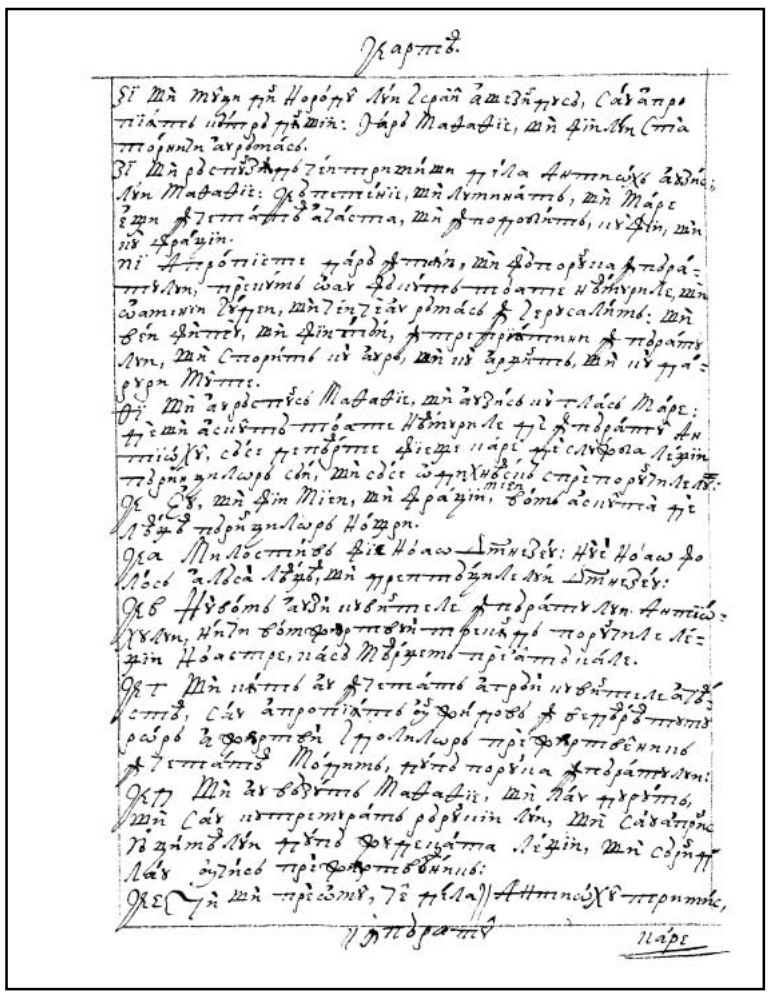

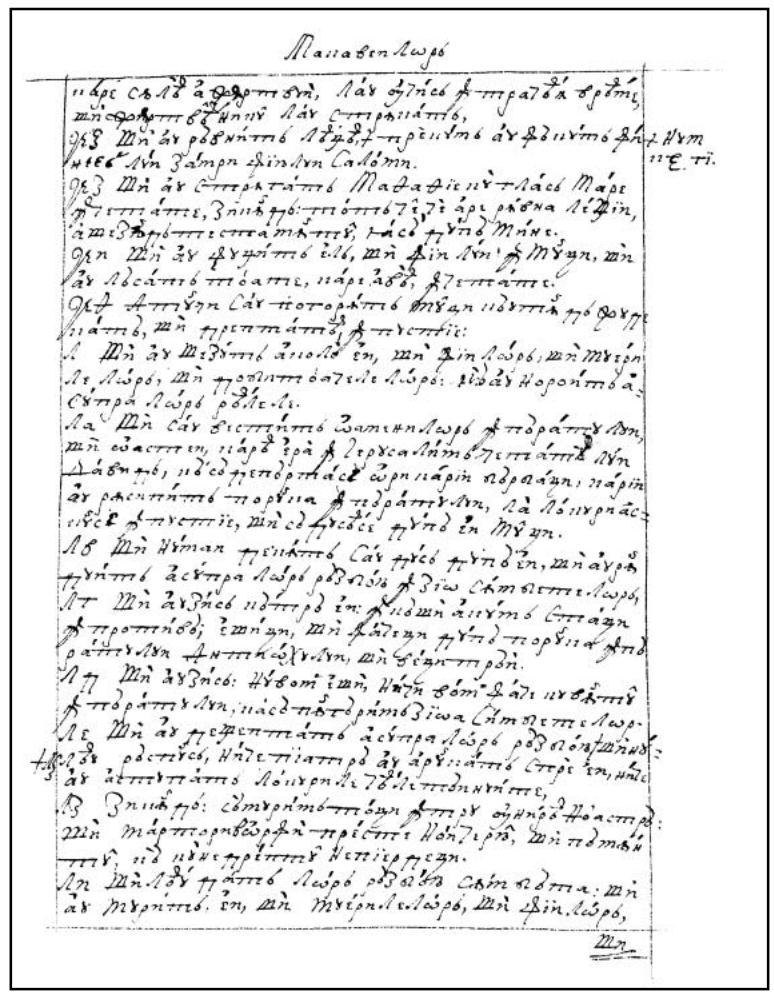

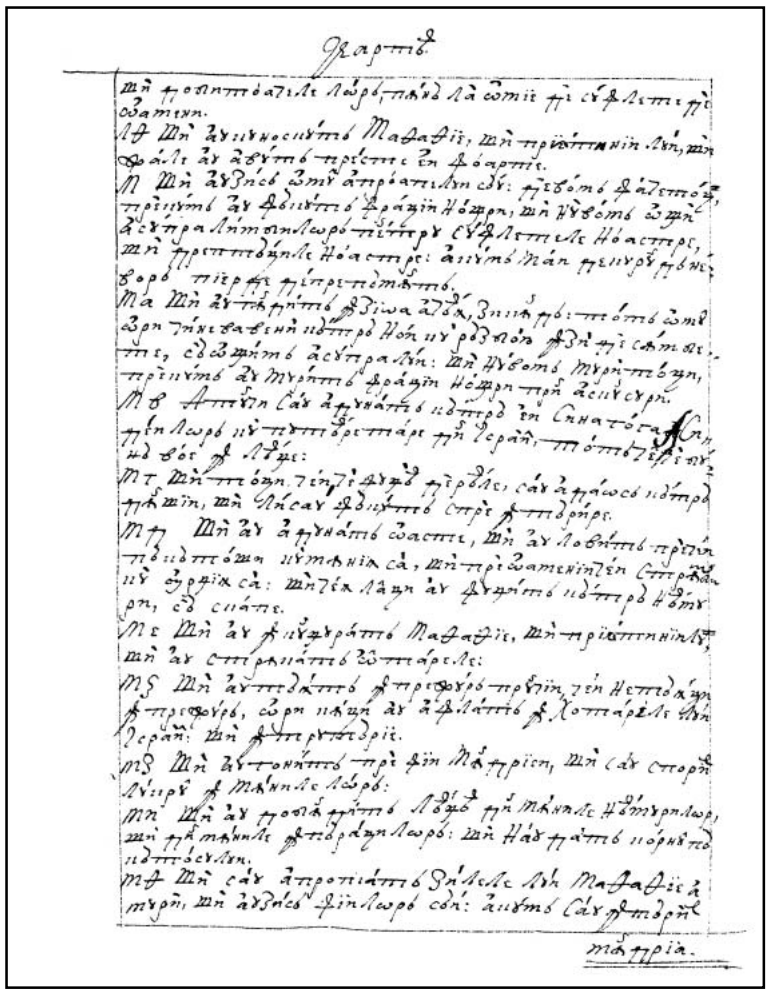

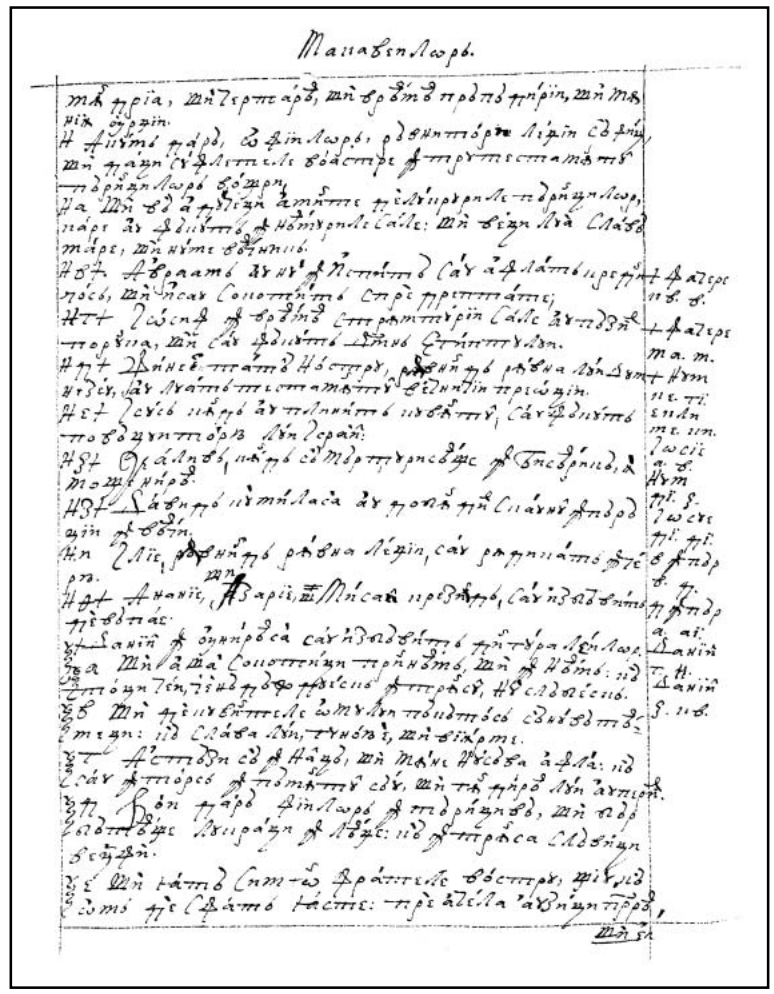

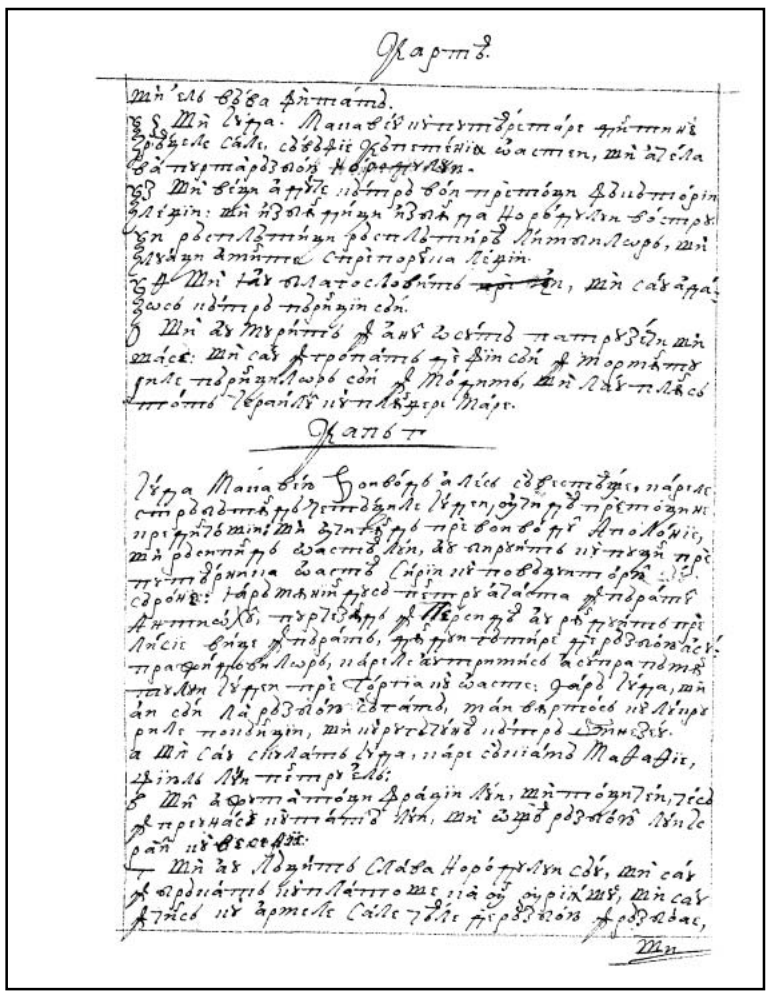

166v

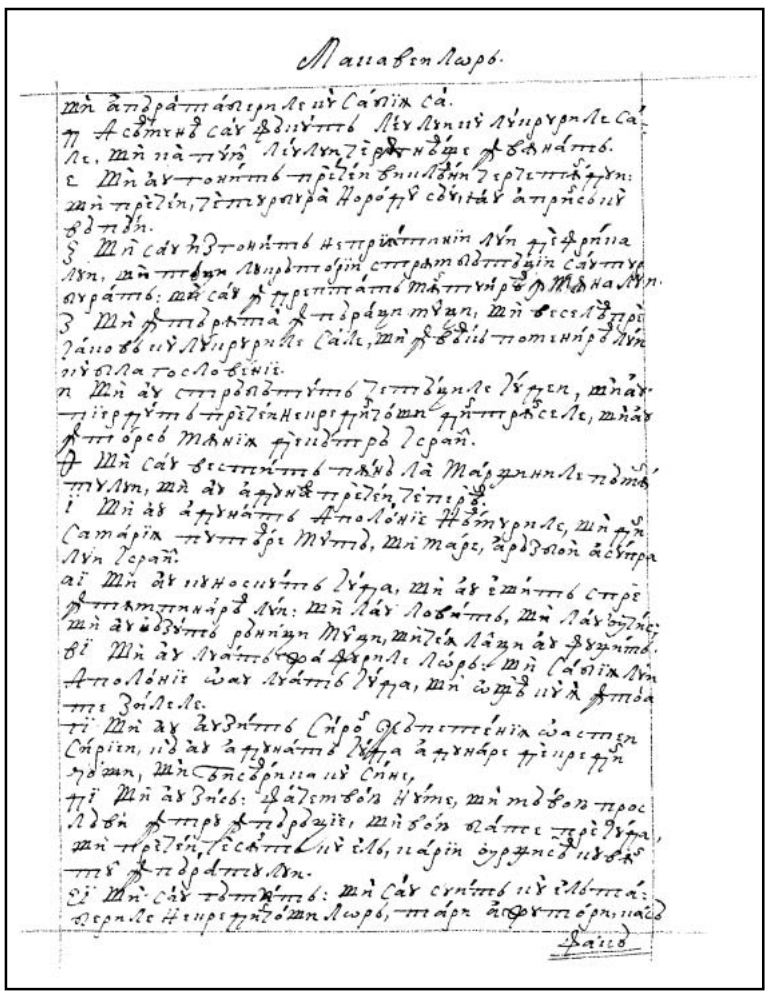

167r

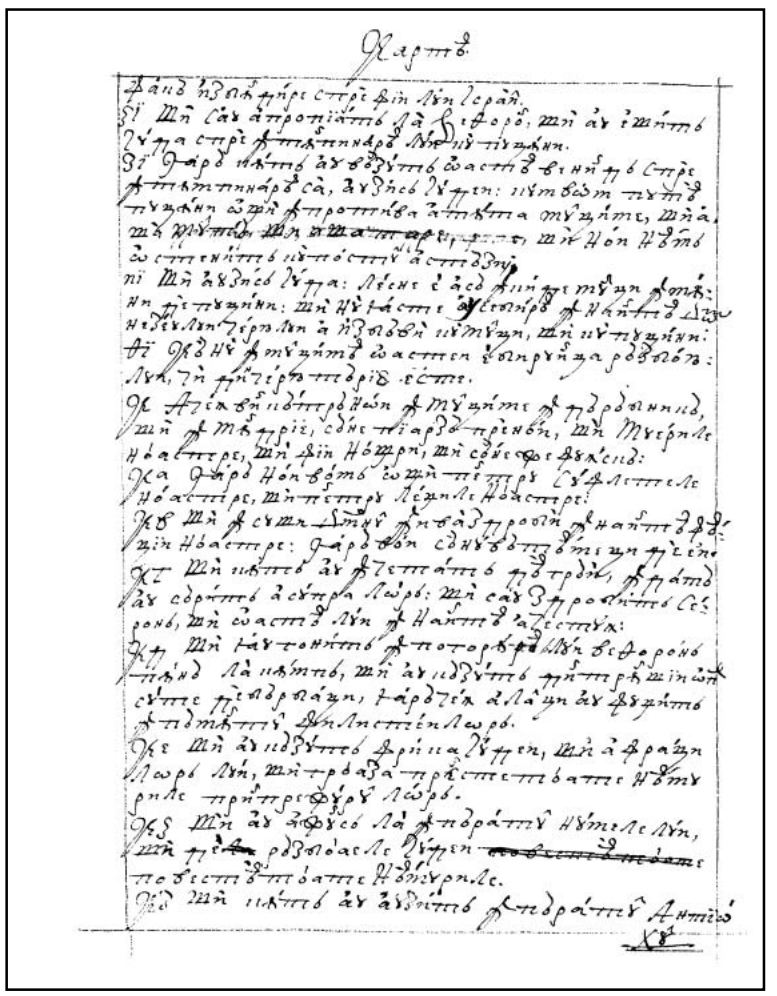

167v

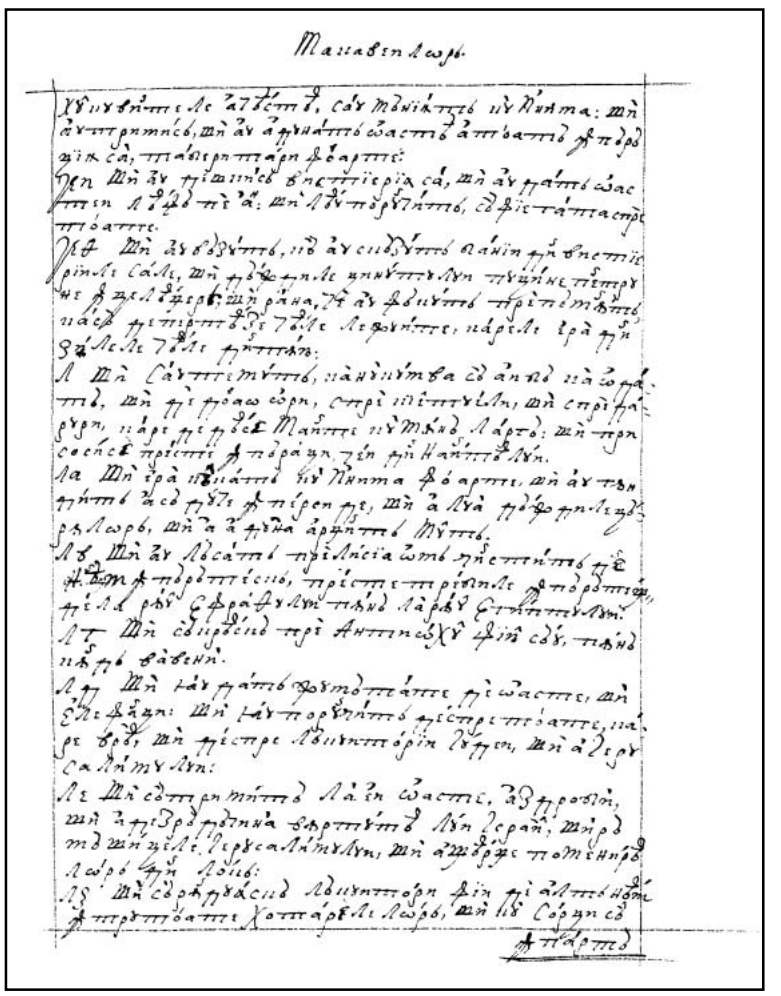

168r

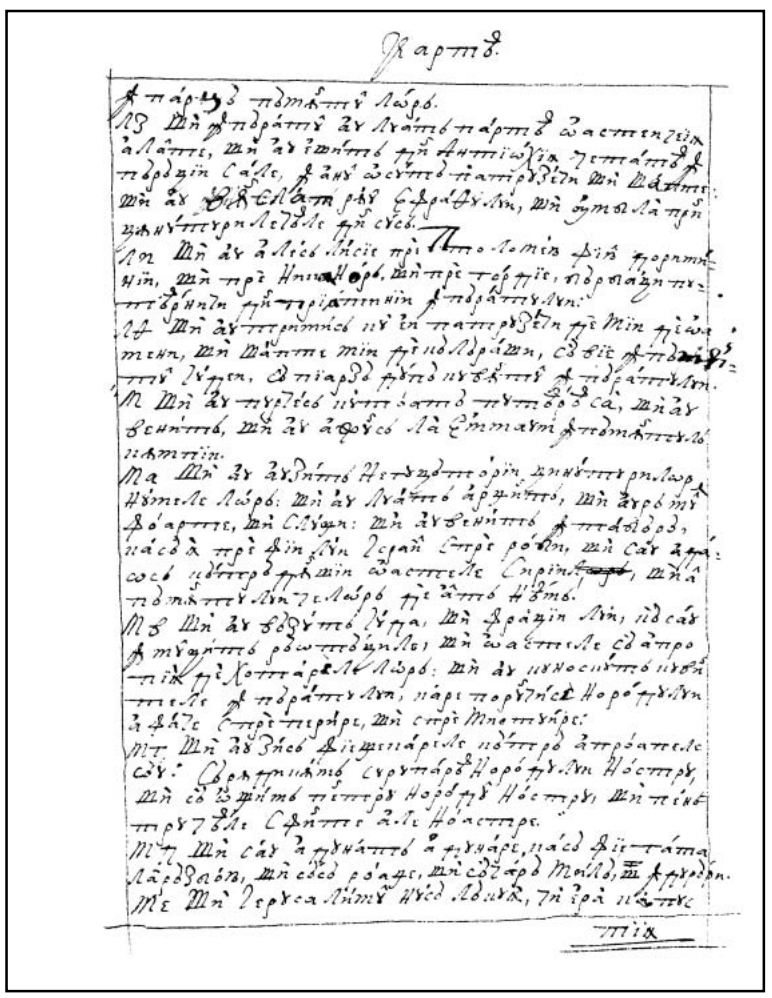

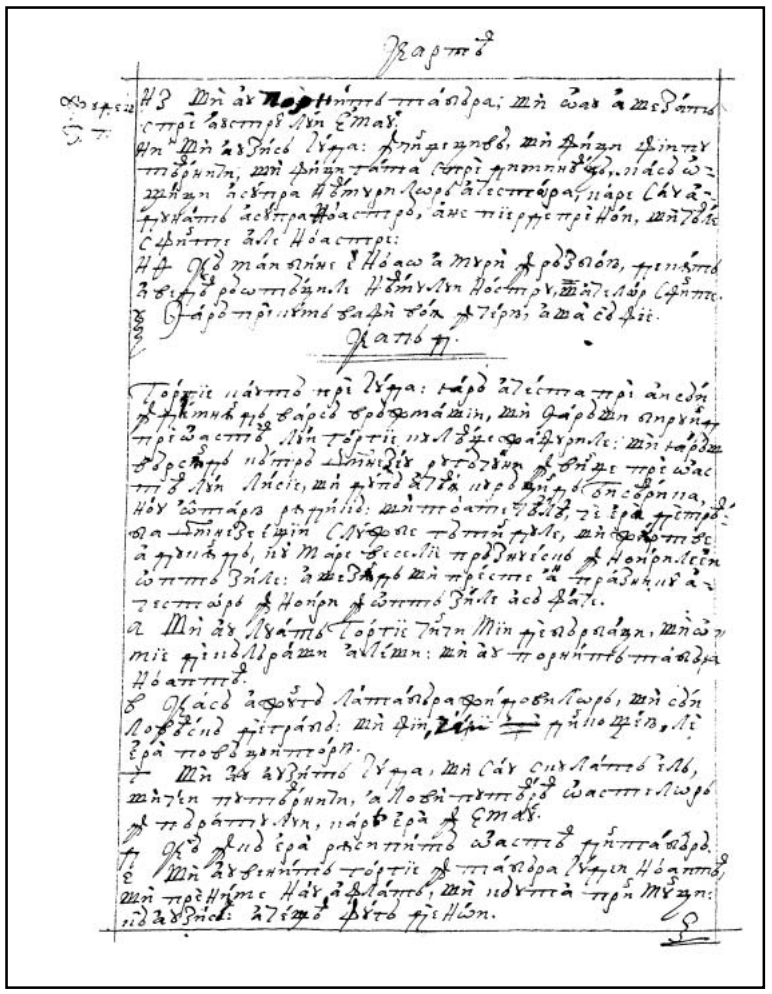

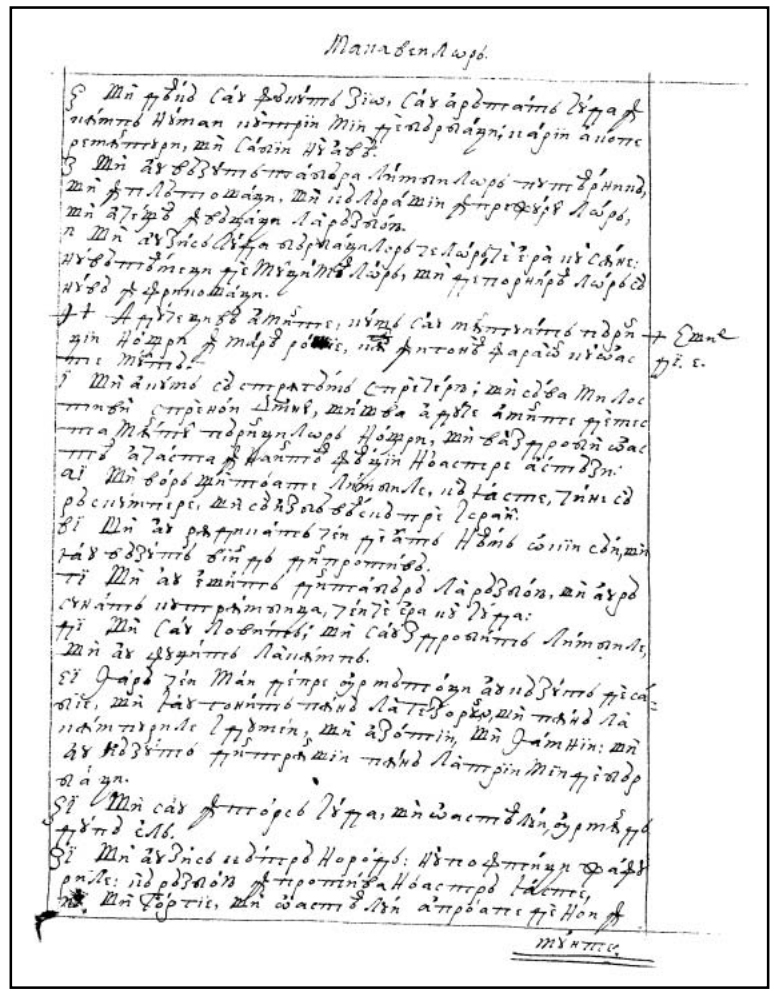

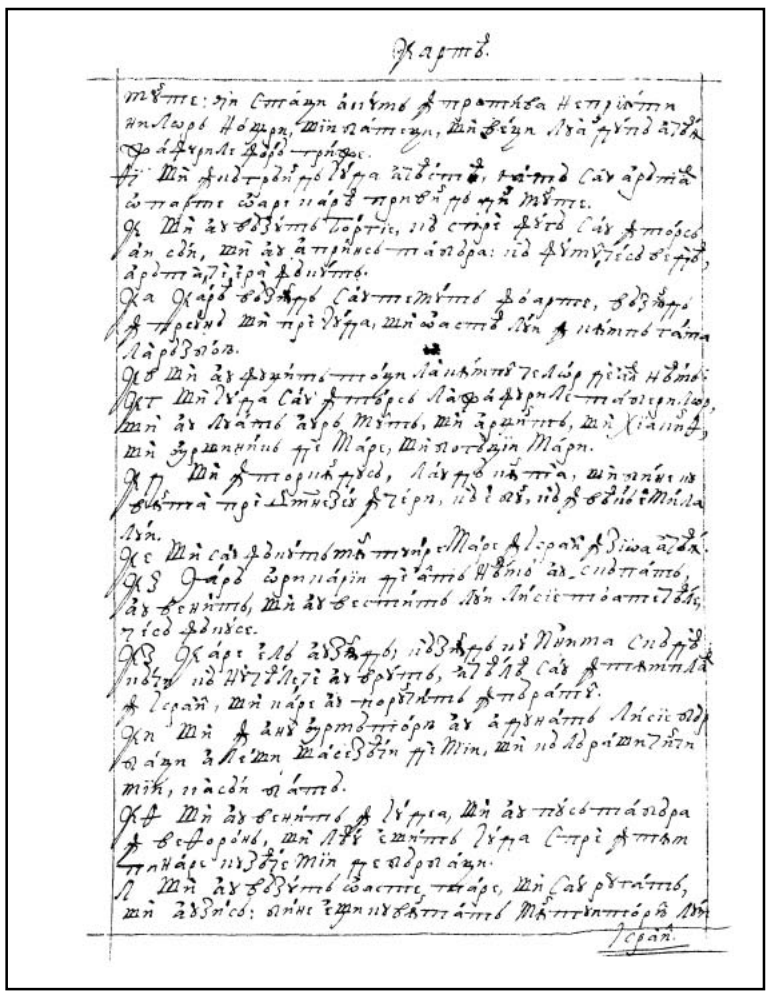

170v

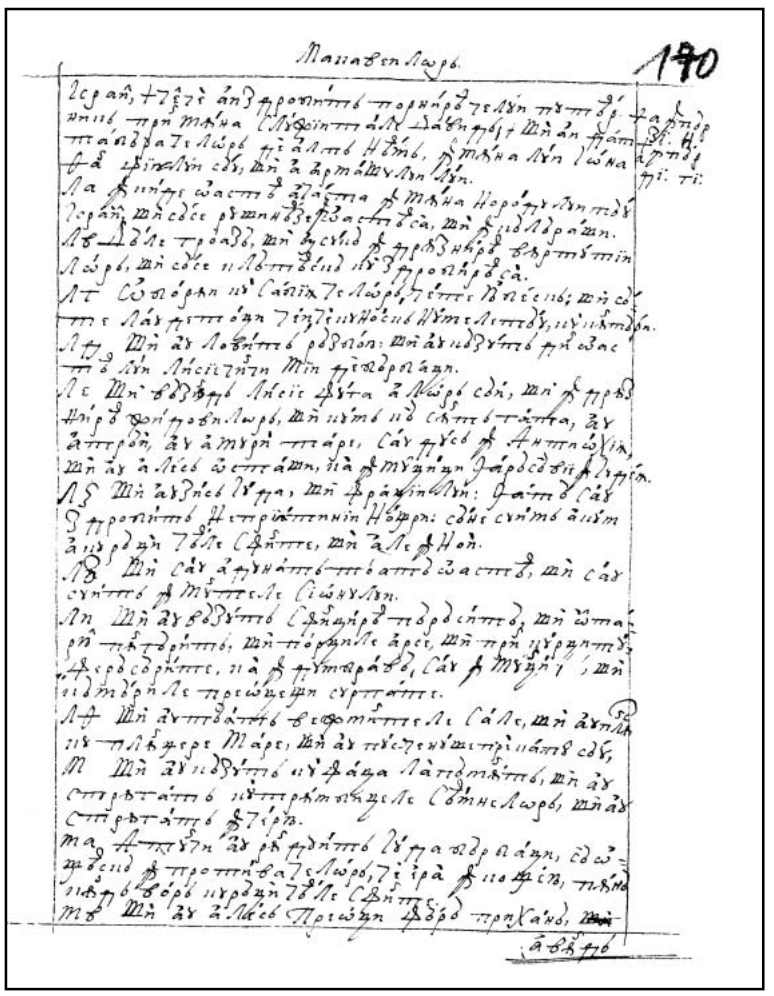

171r

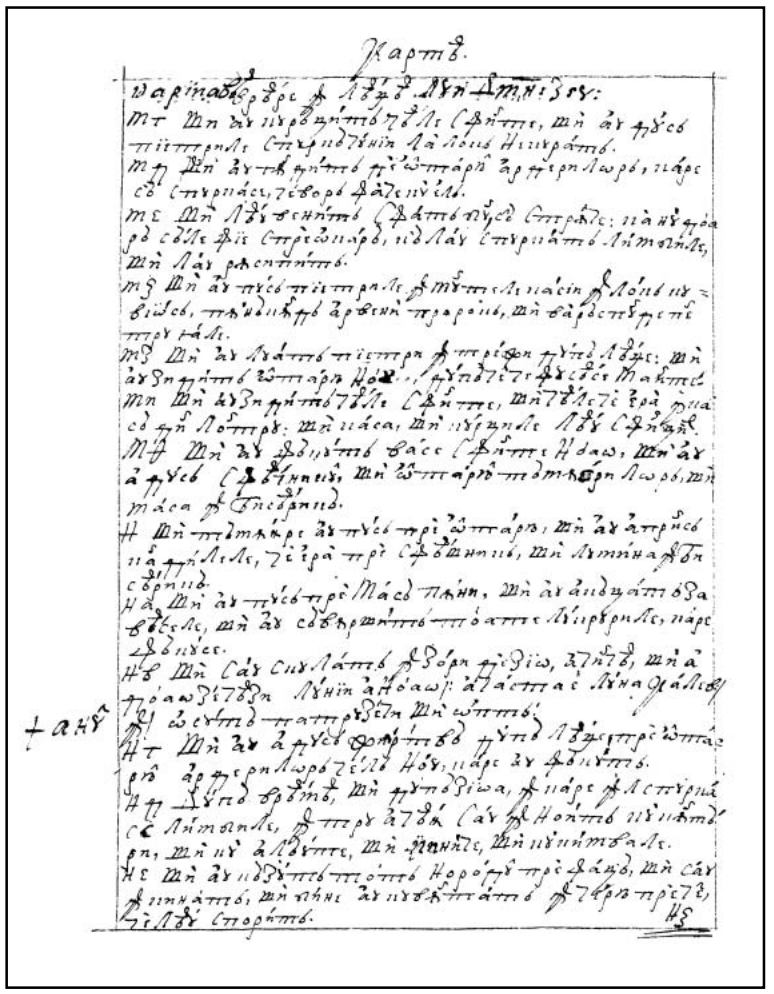

171v

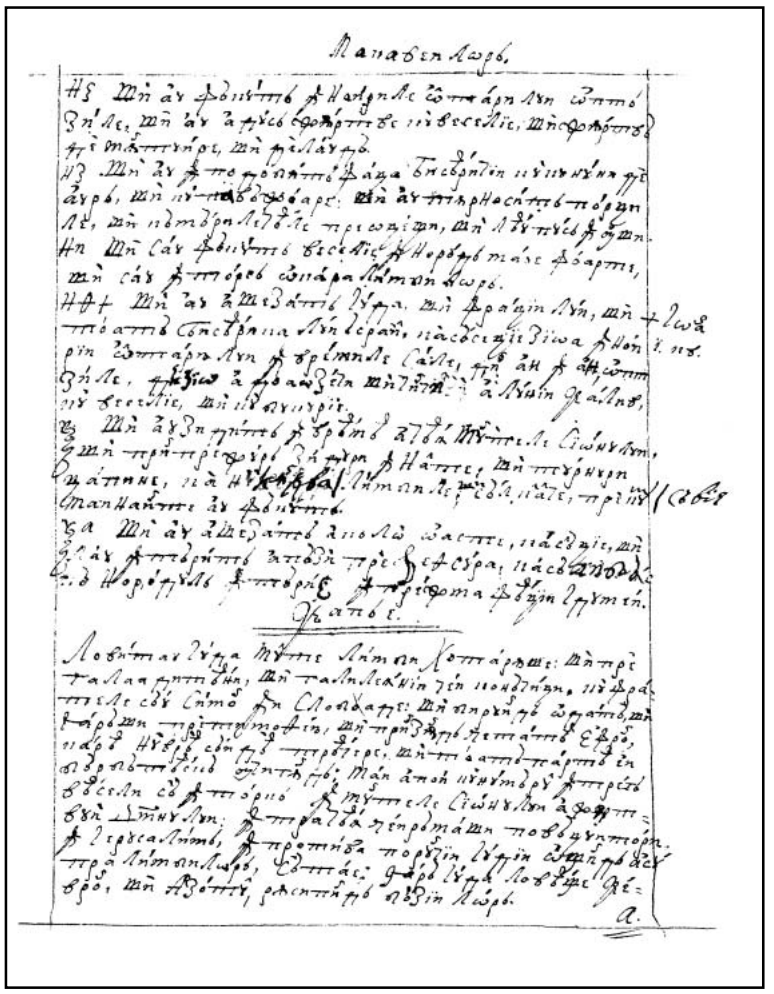

172r

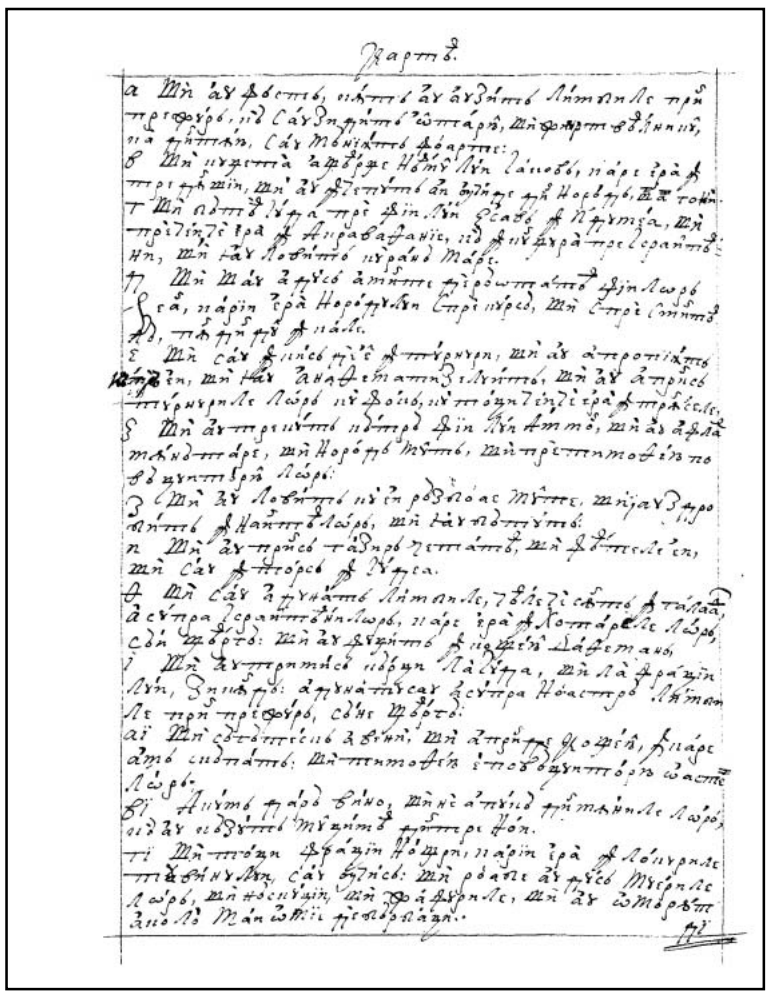

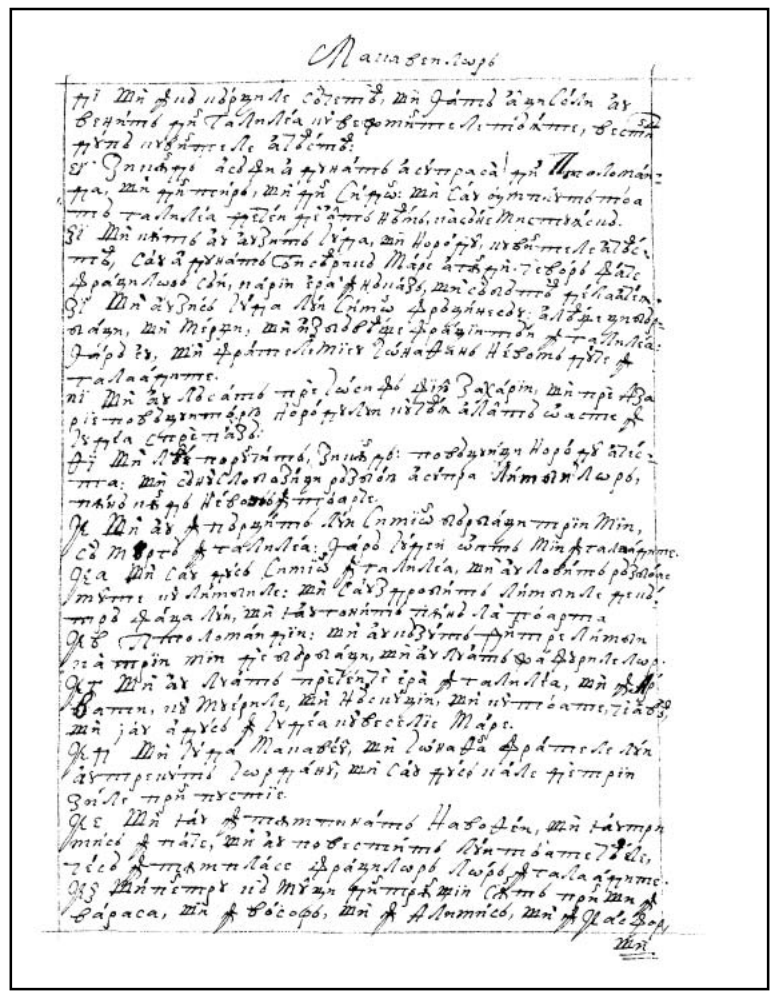

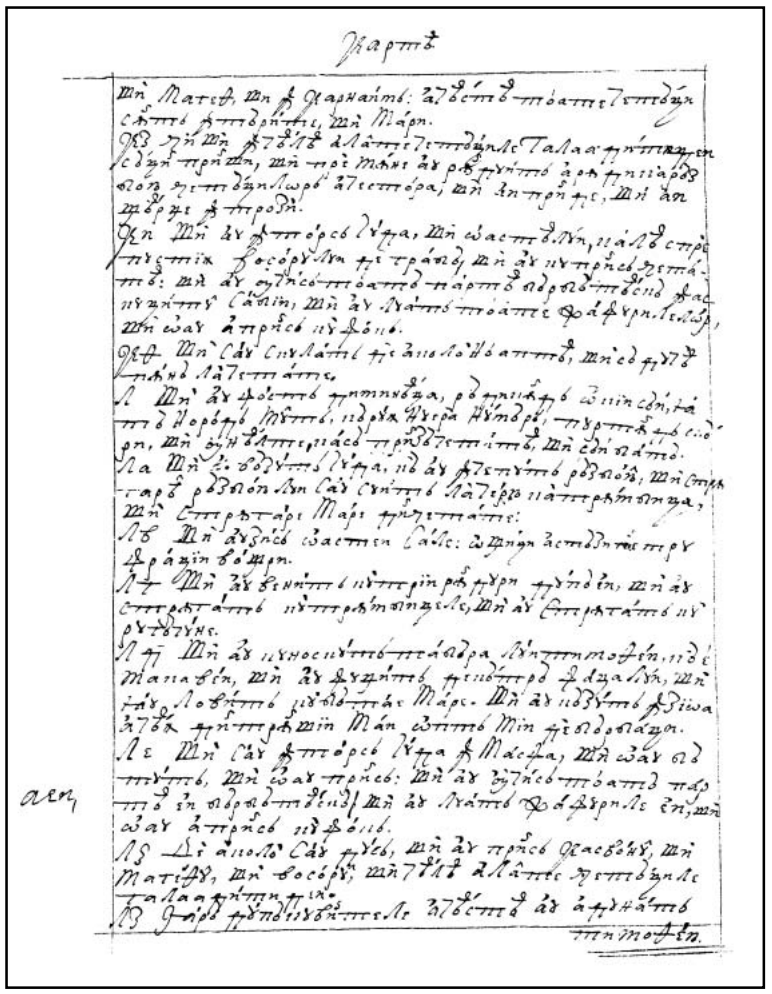

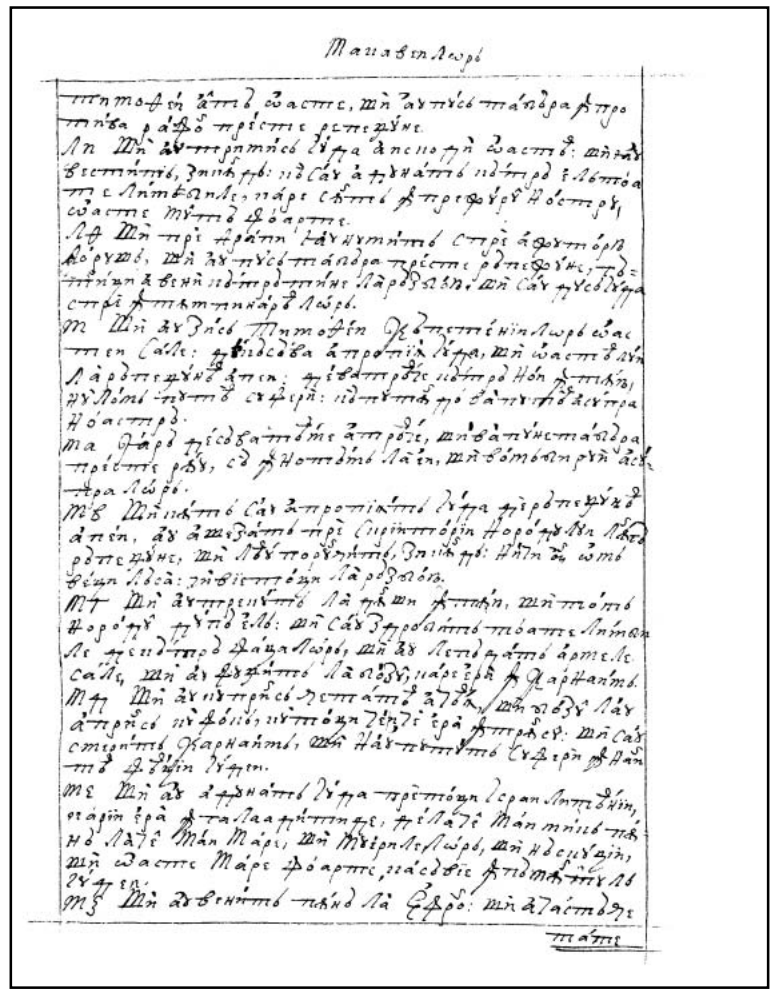

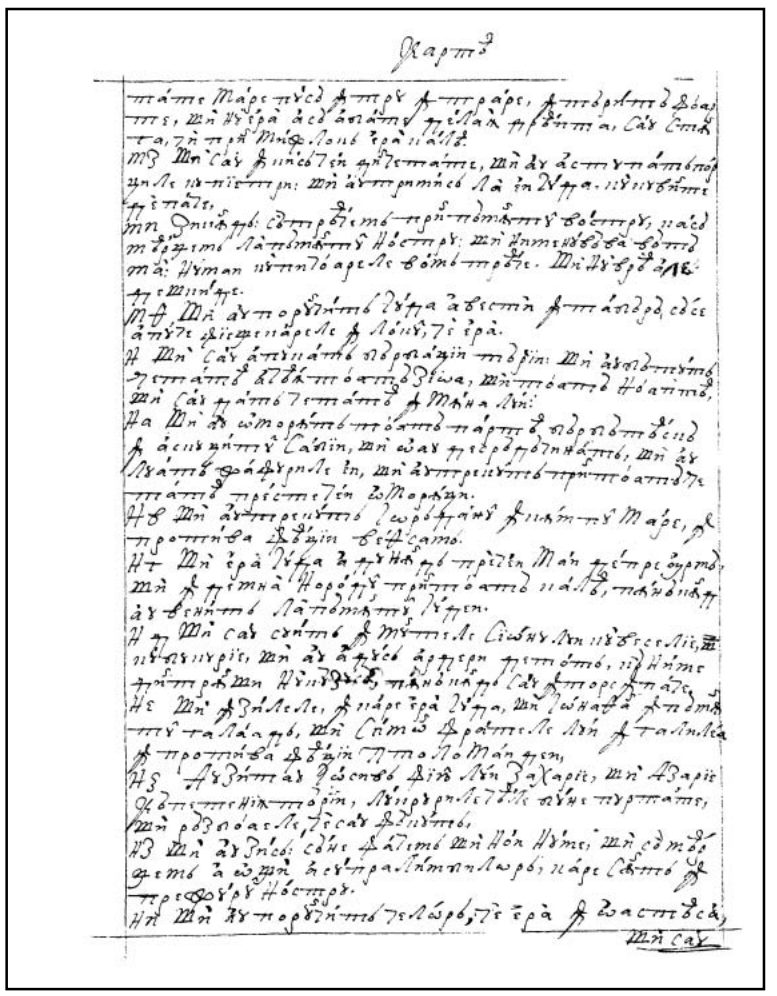

174v

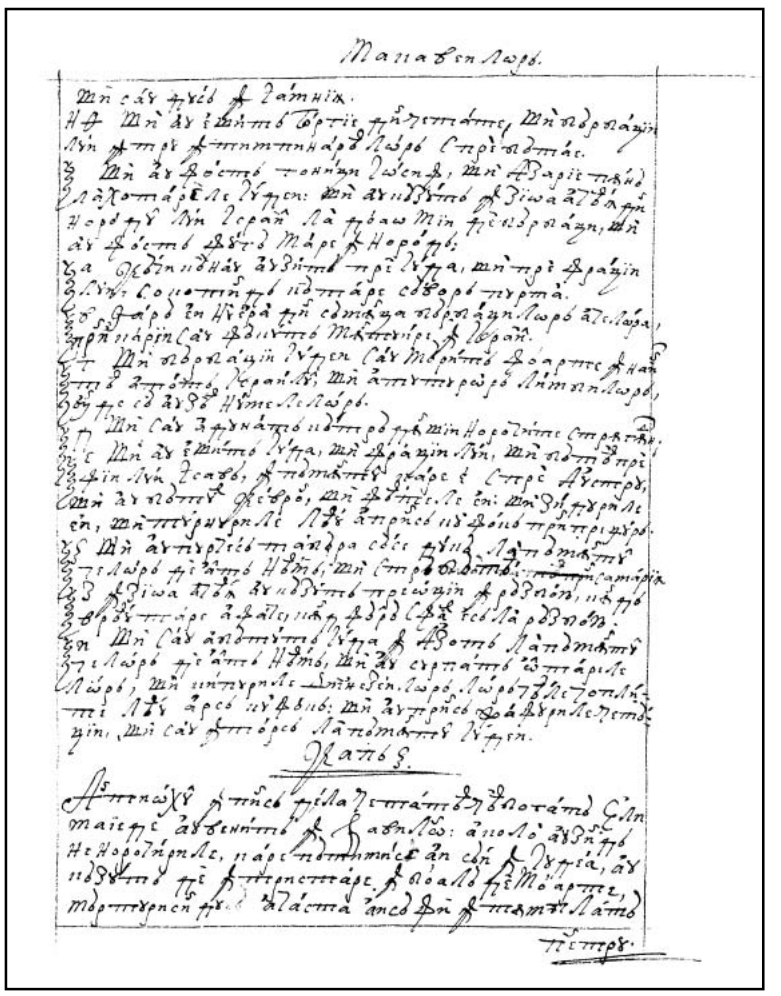

175r

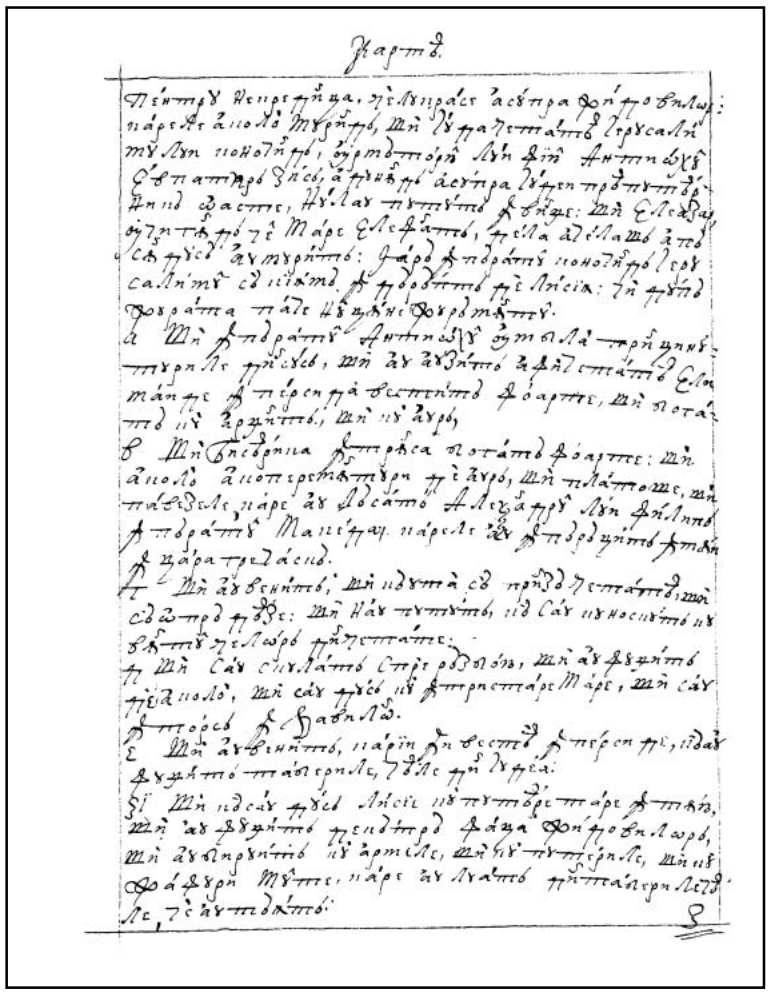

175v

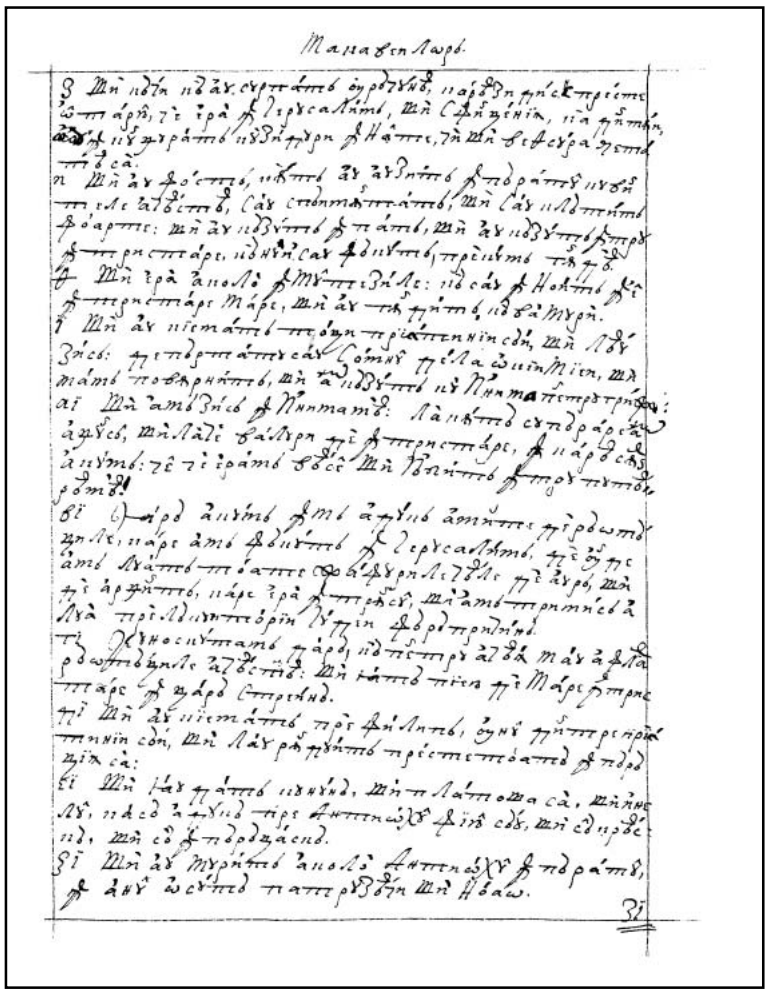

176r

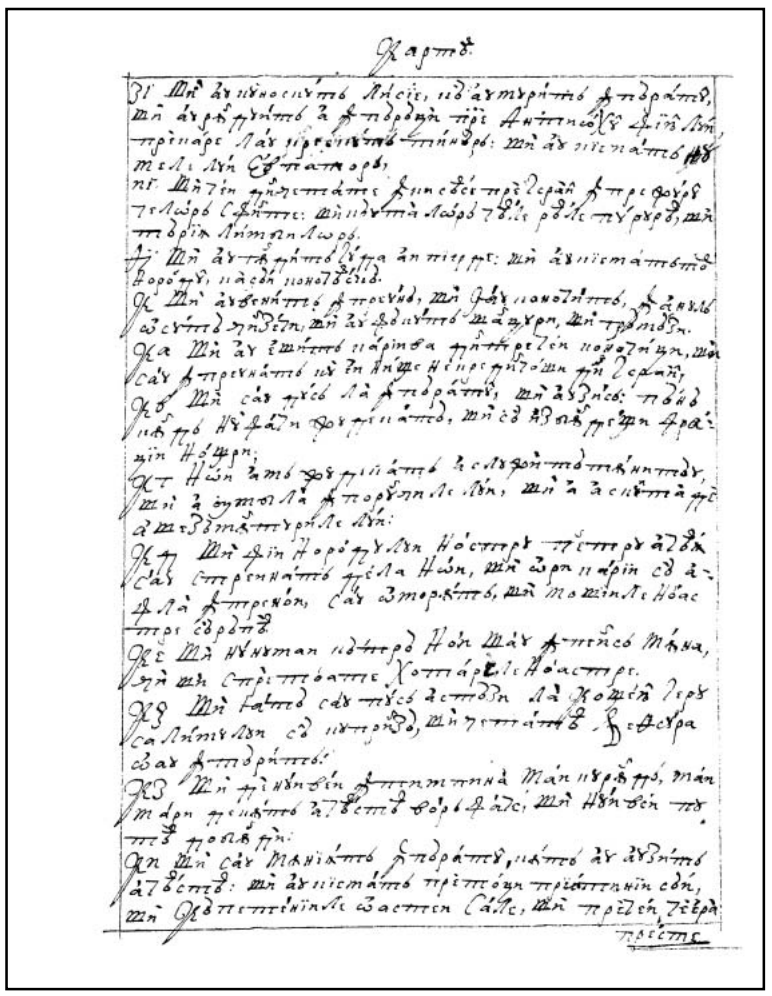

176v

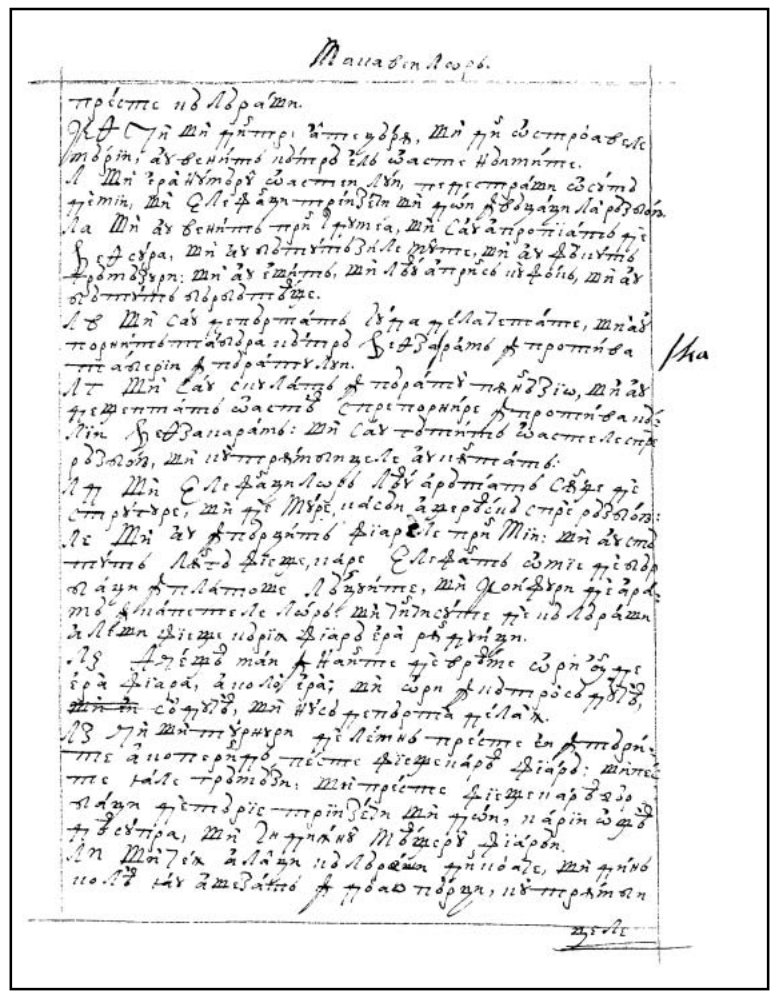

177r

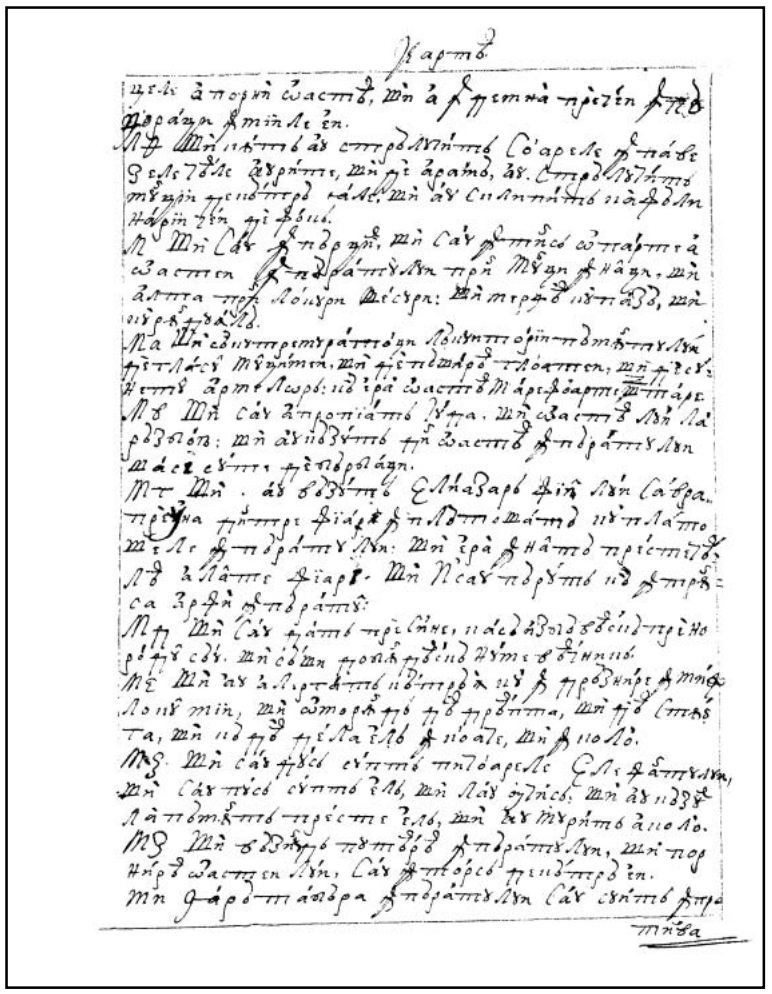

177v

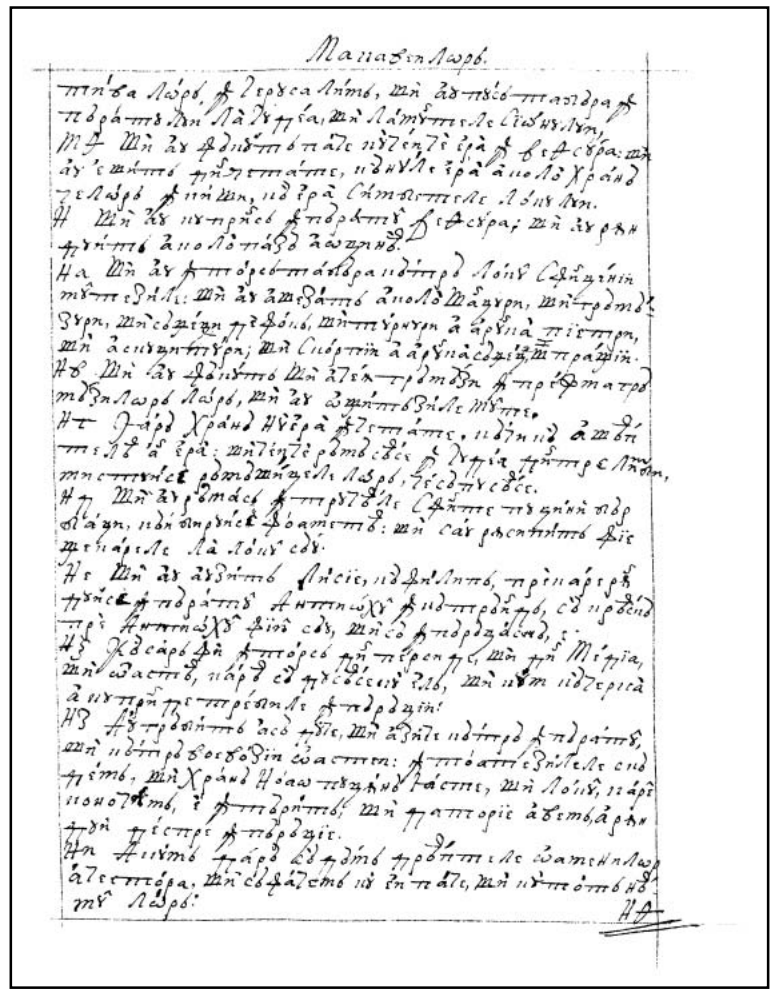

178r

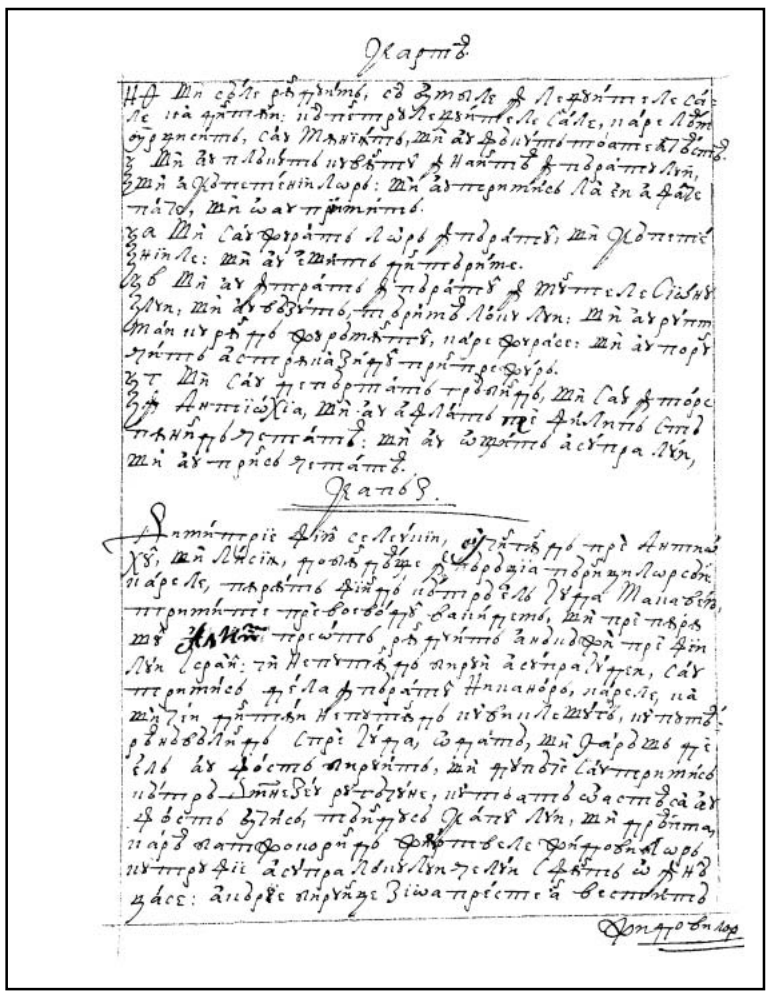

178v

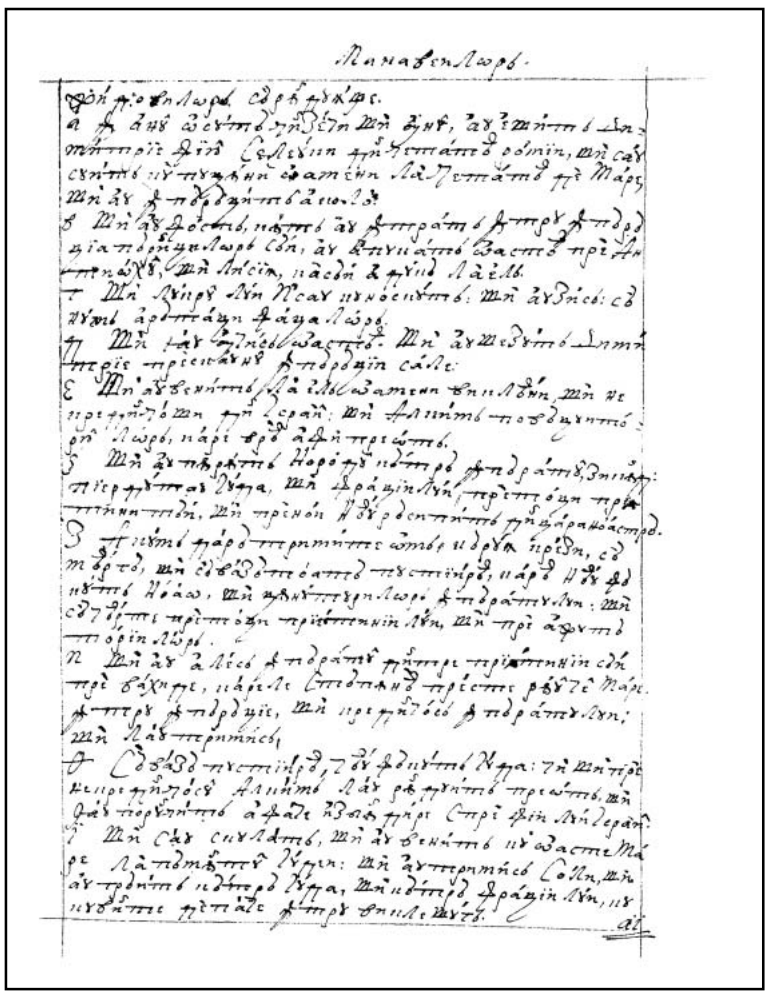

179r

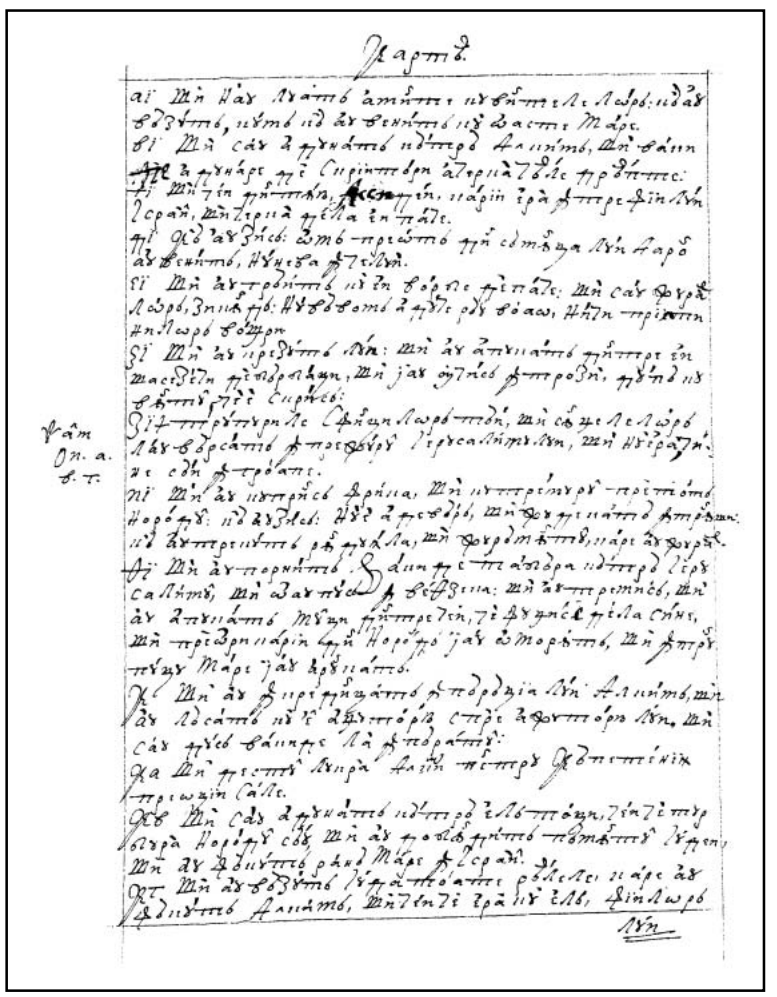

179v

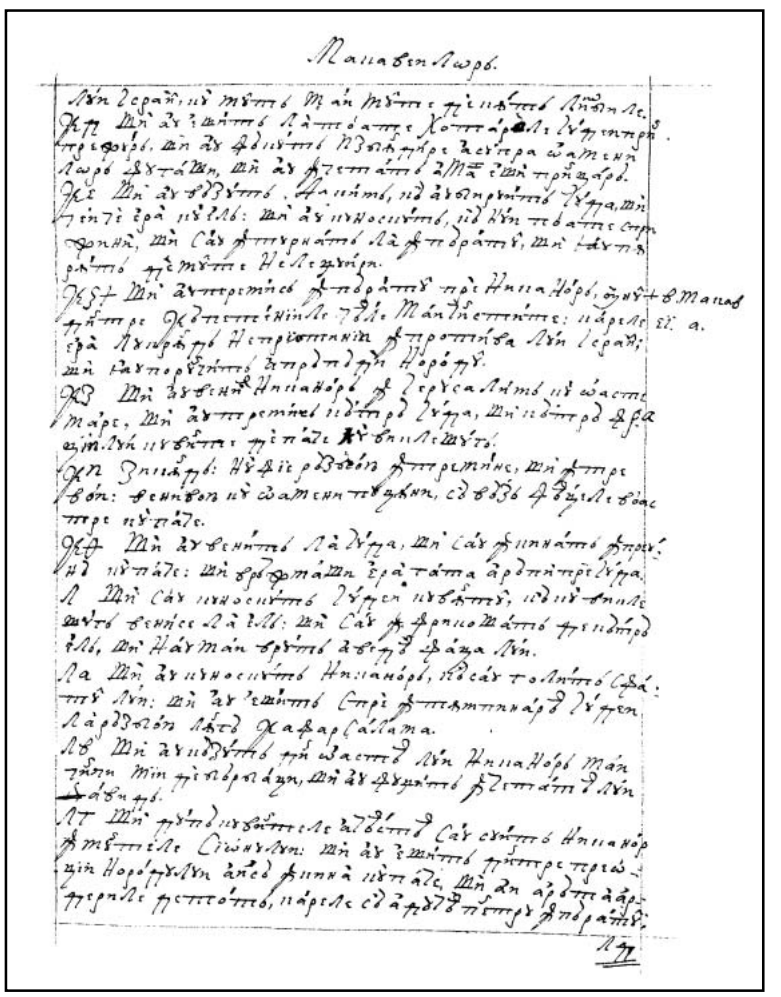

180r

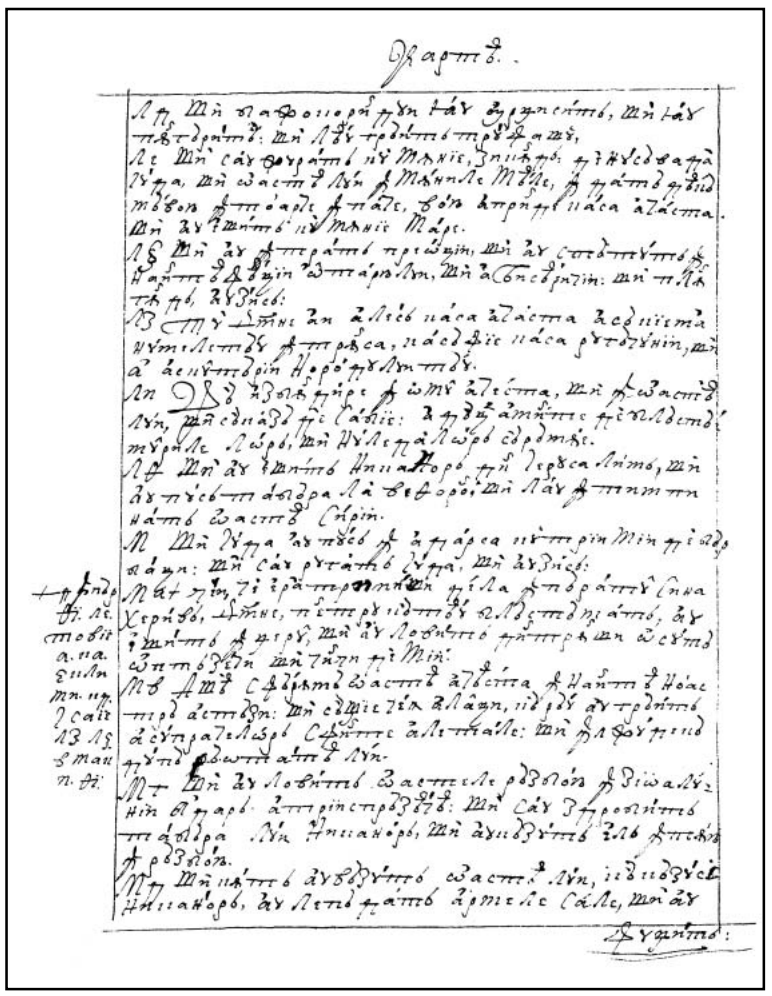

180v

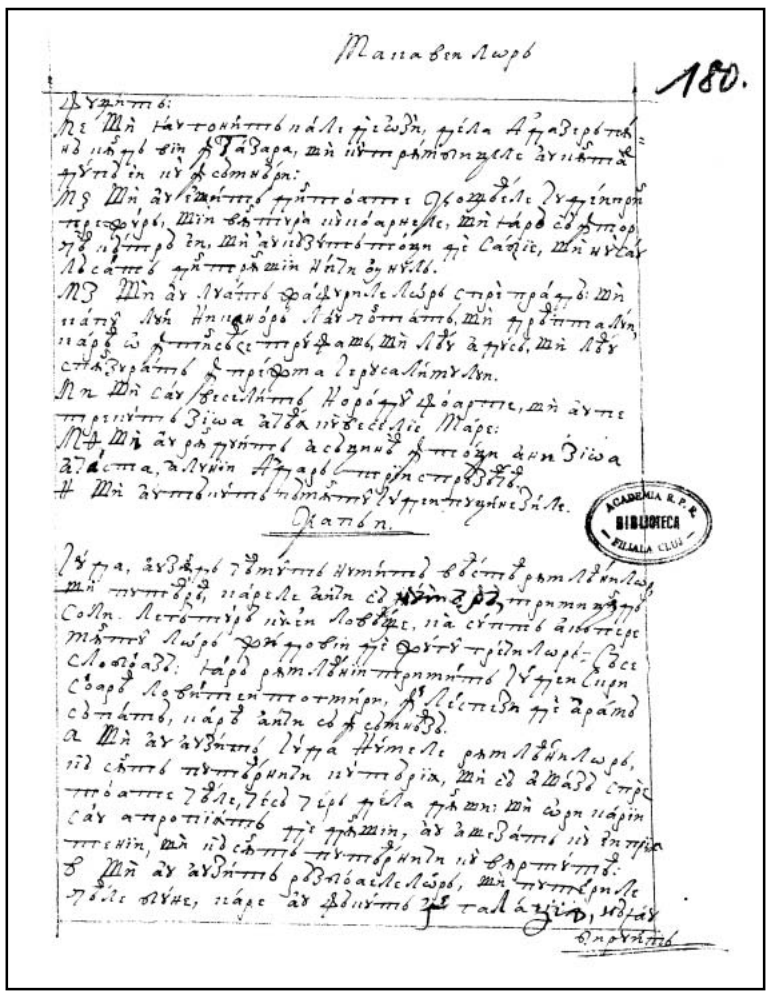

181r

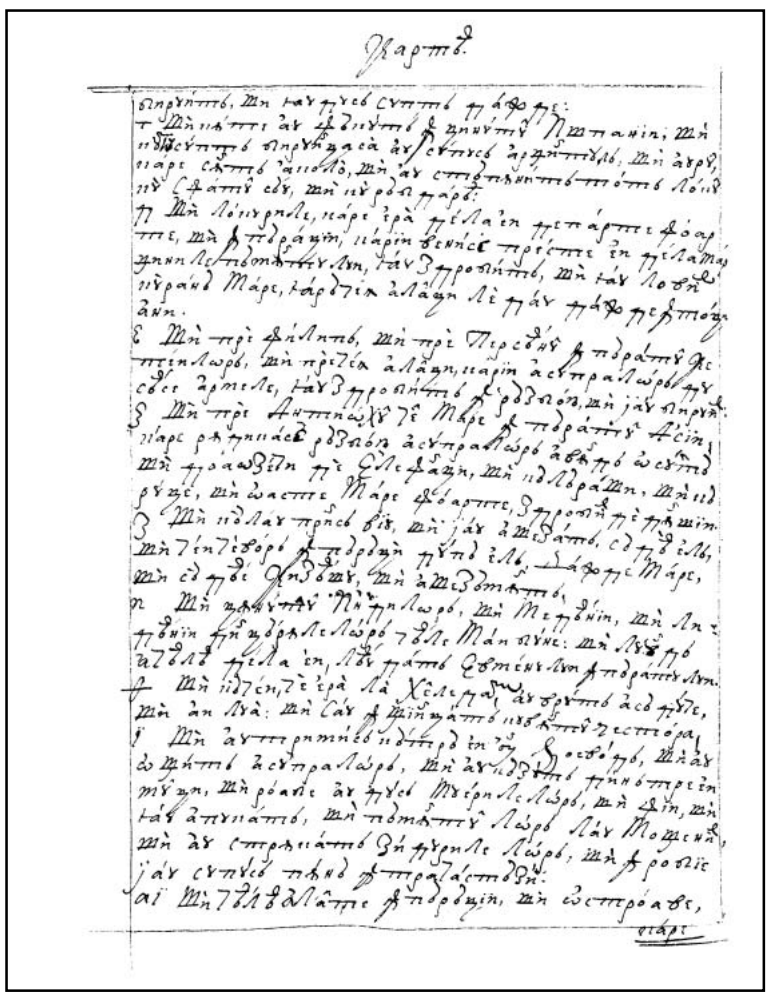

181v

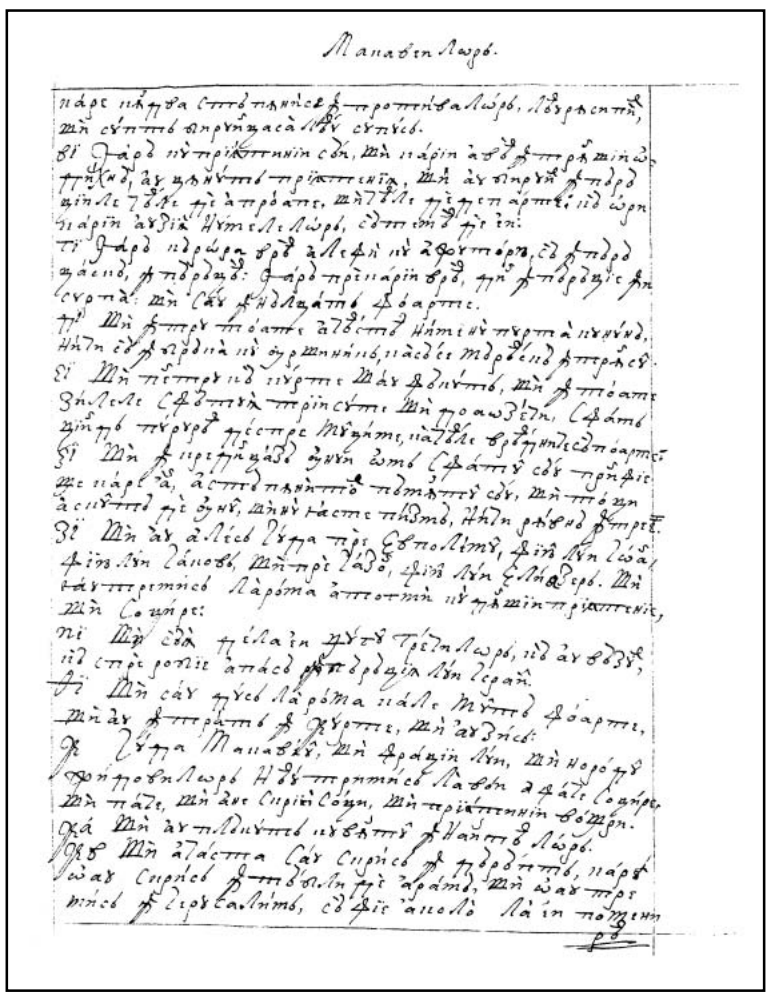

182r

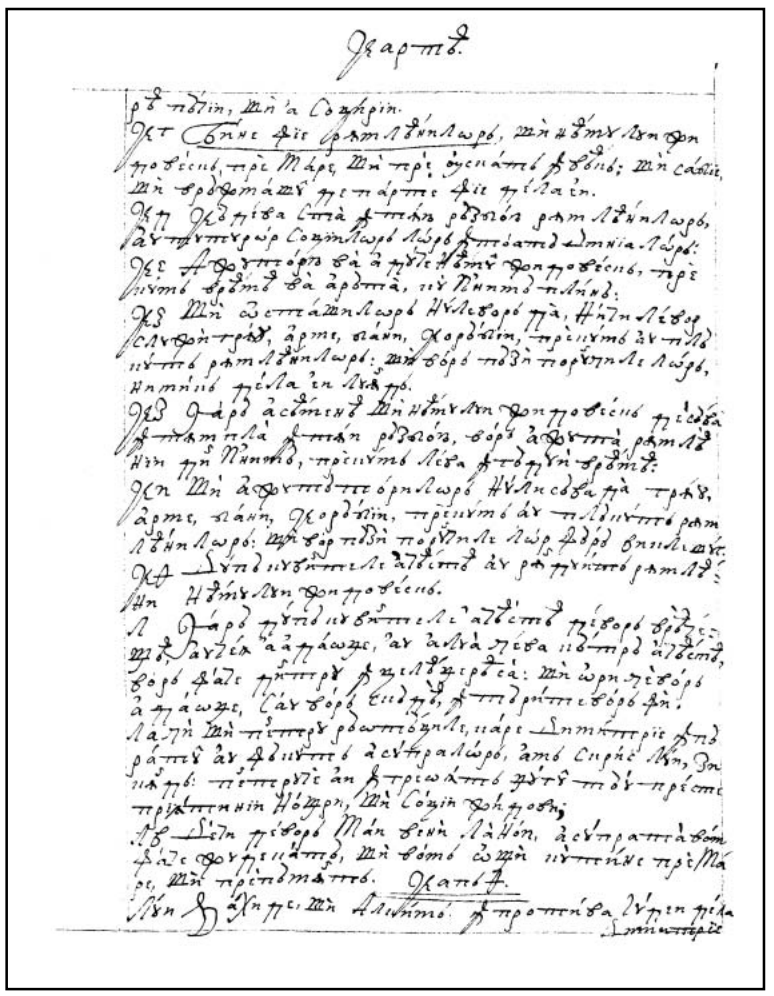

182v

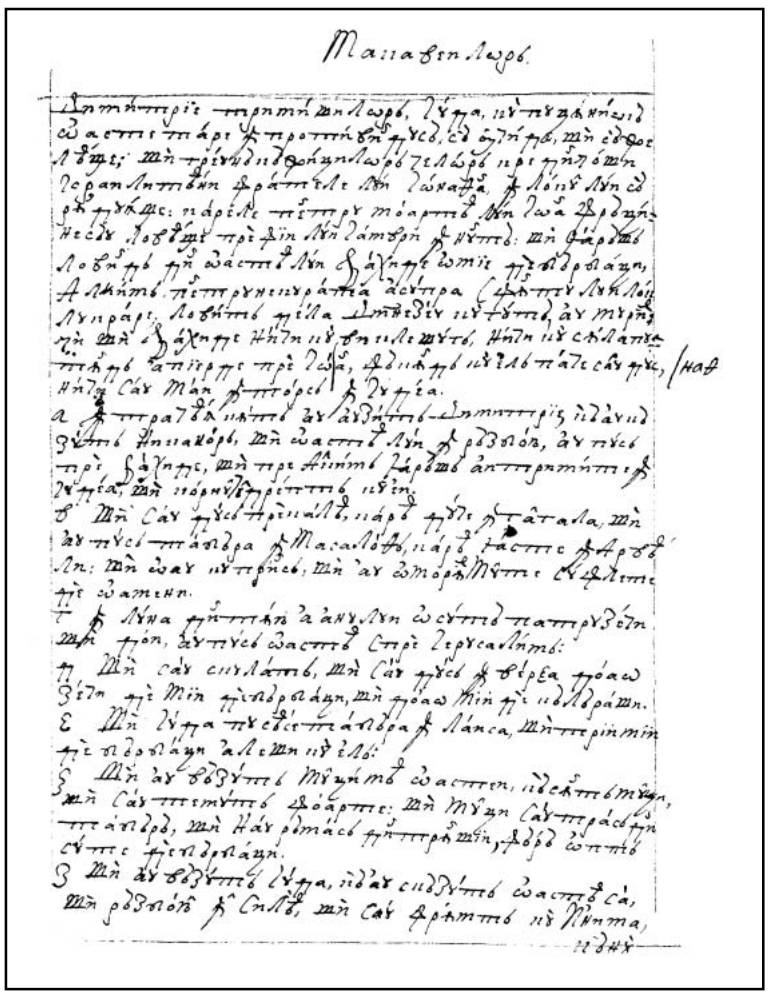

183r

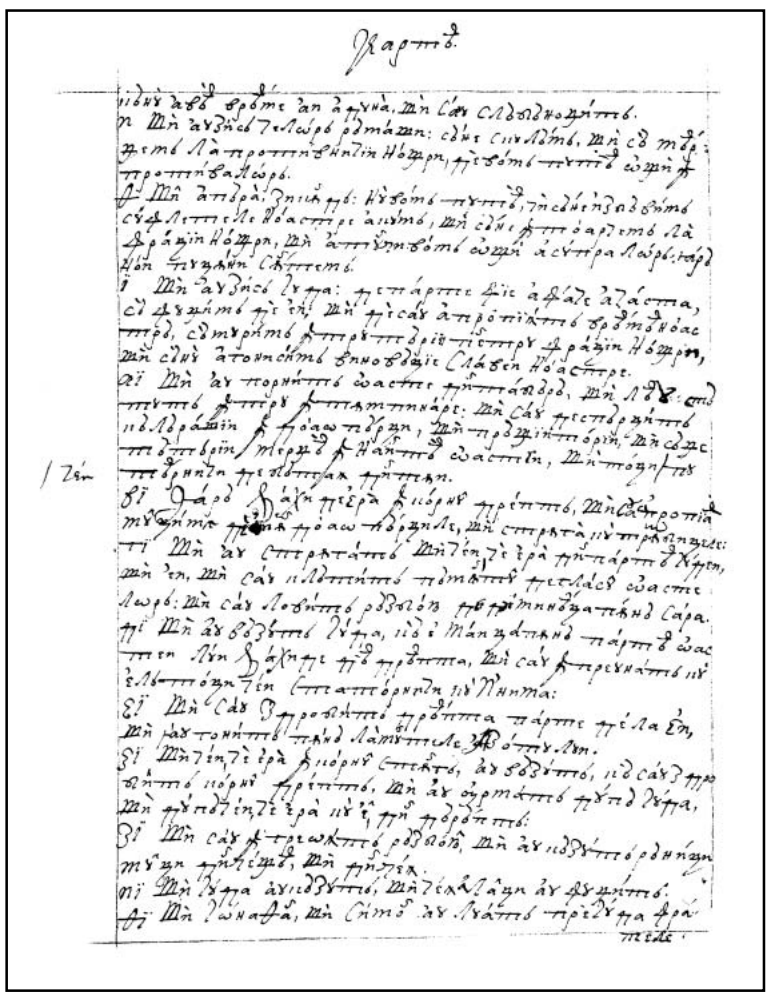

183v

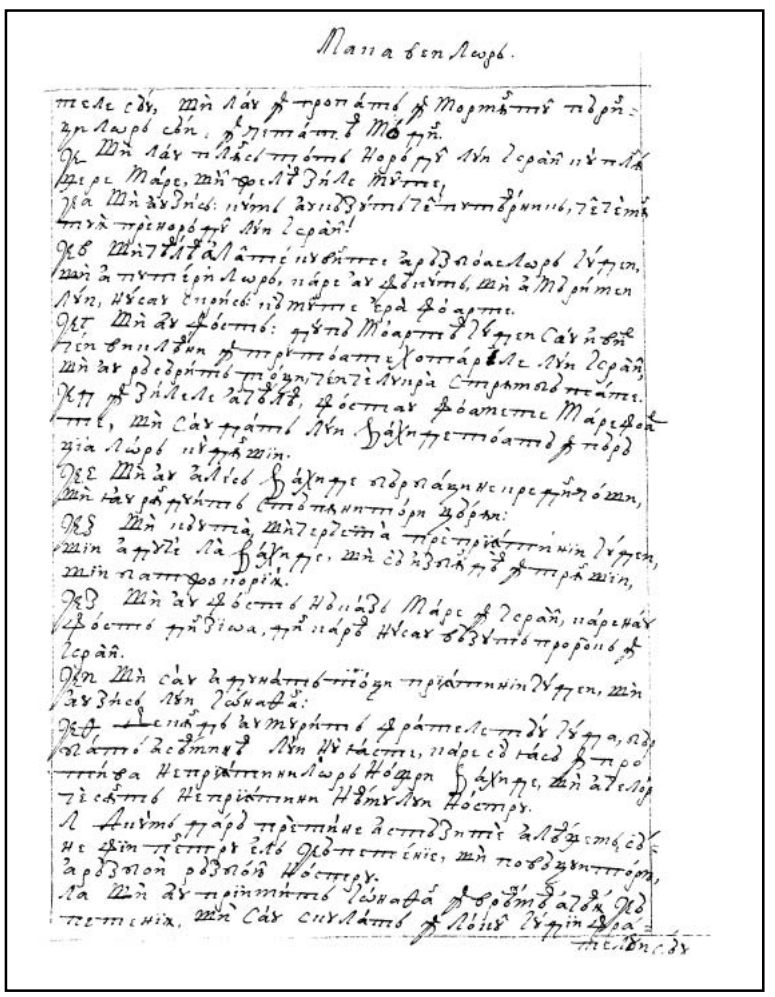

184r

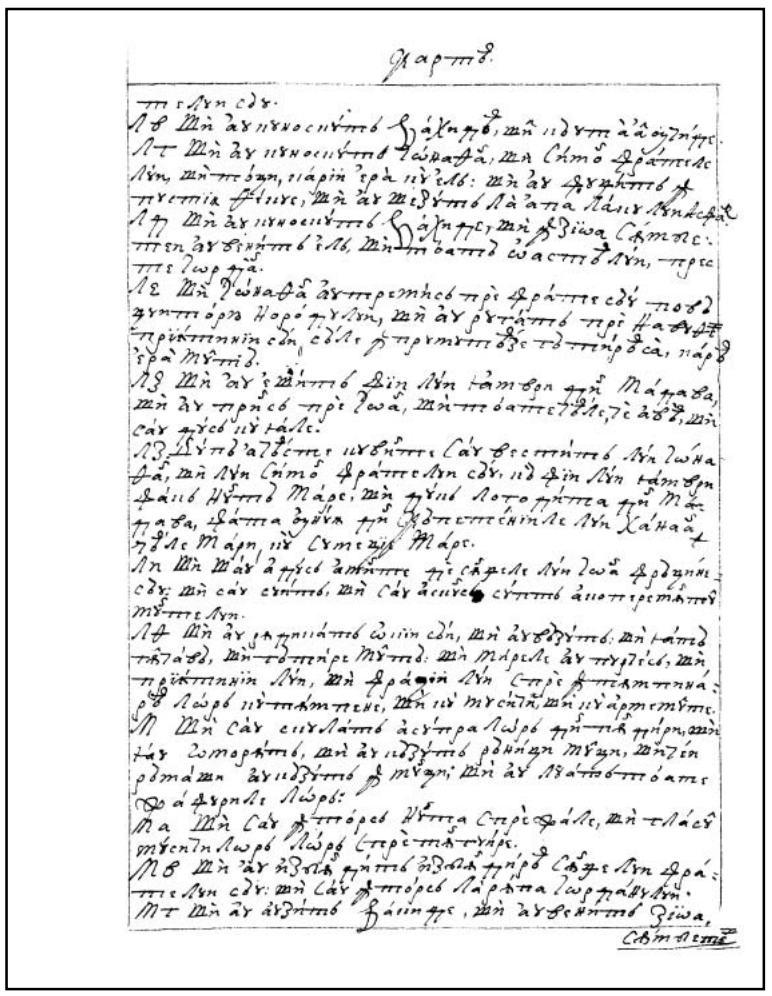

184v

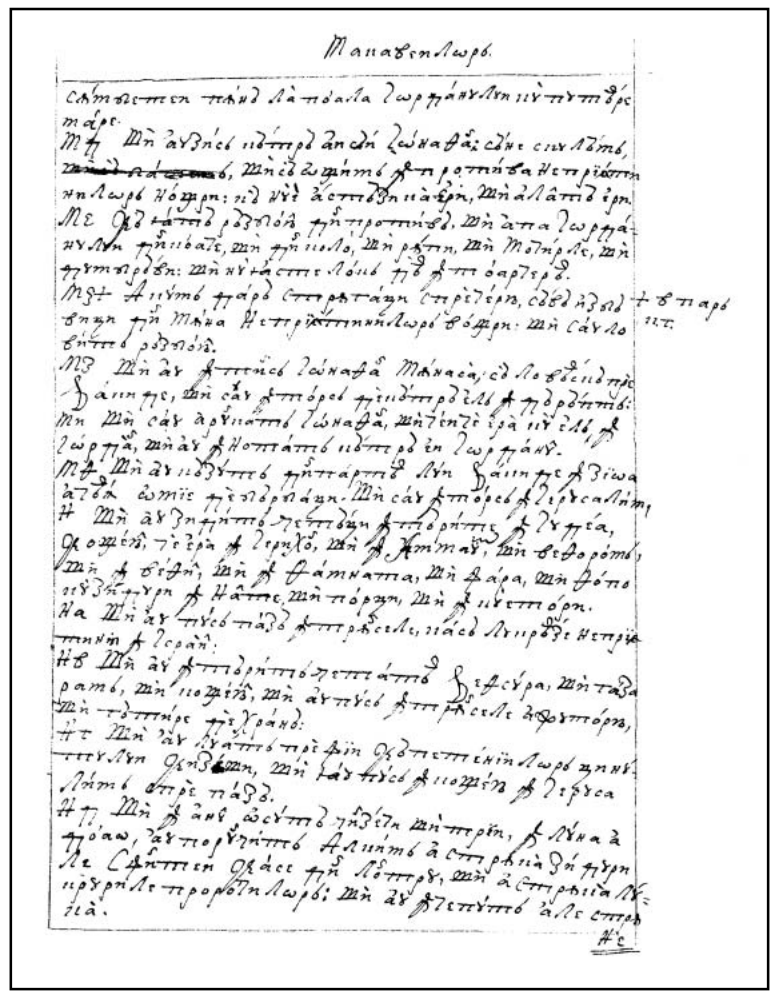

185r

185v

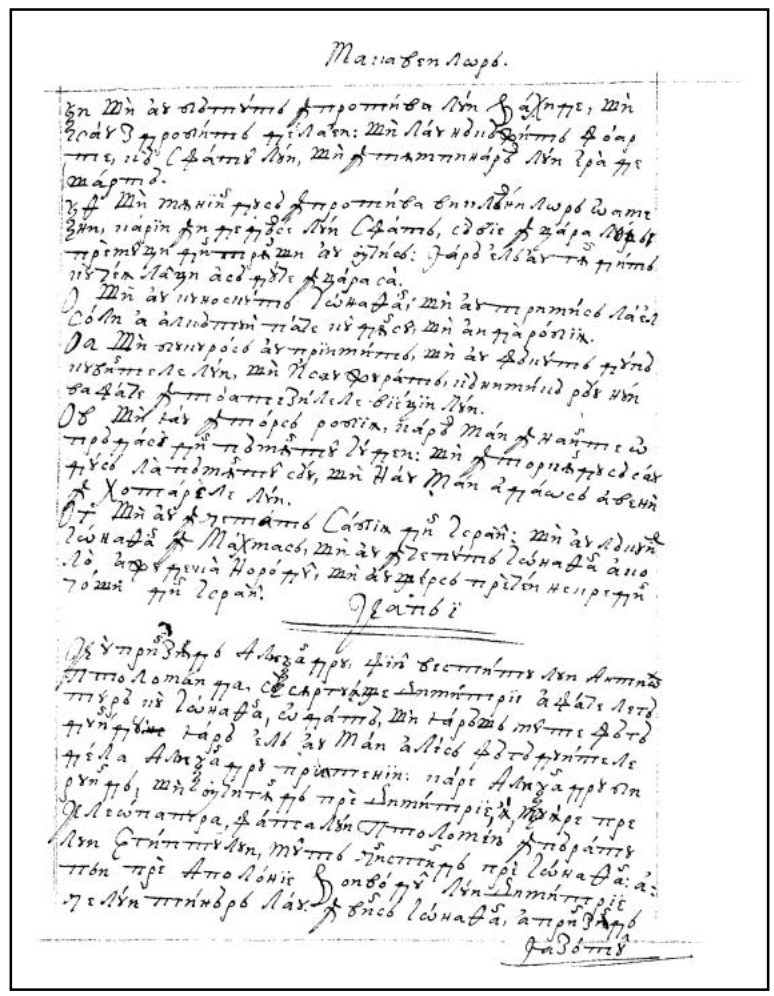

186r

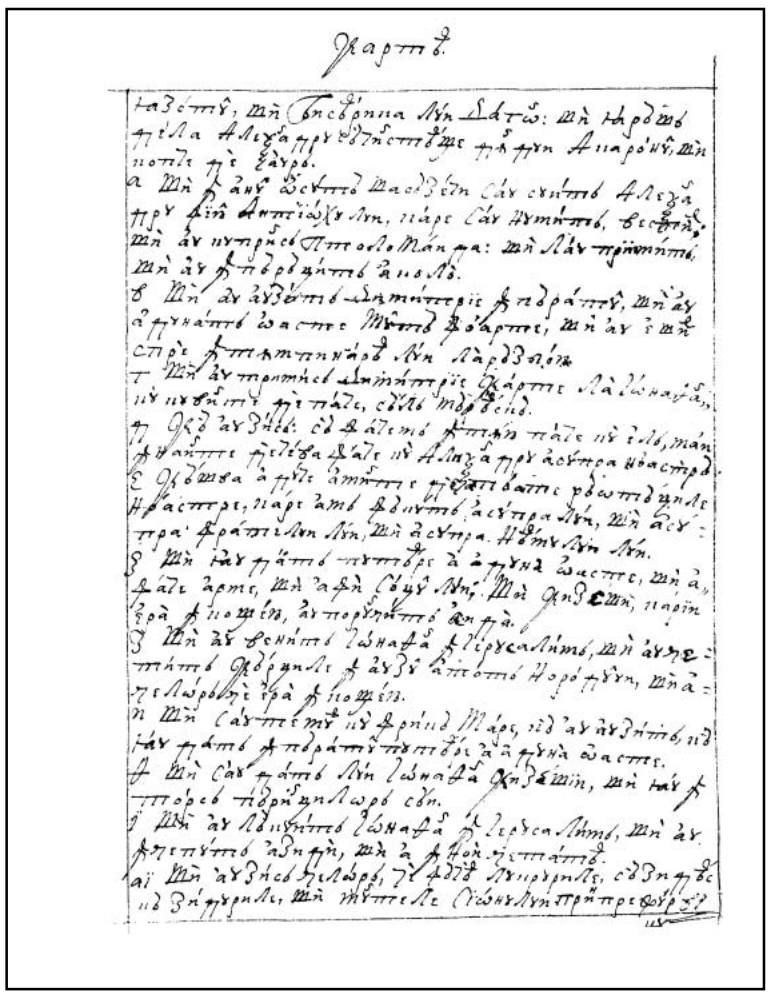

186v

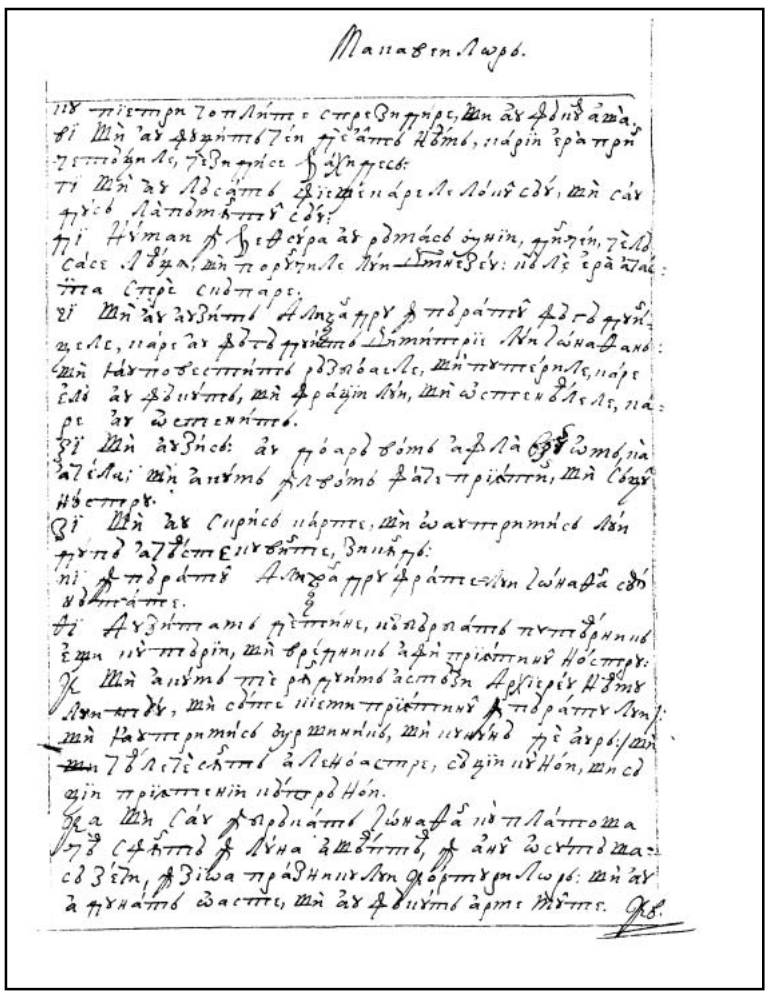

187r

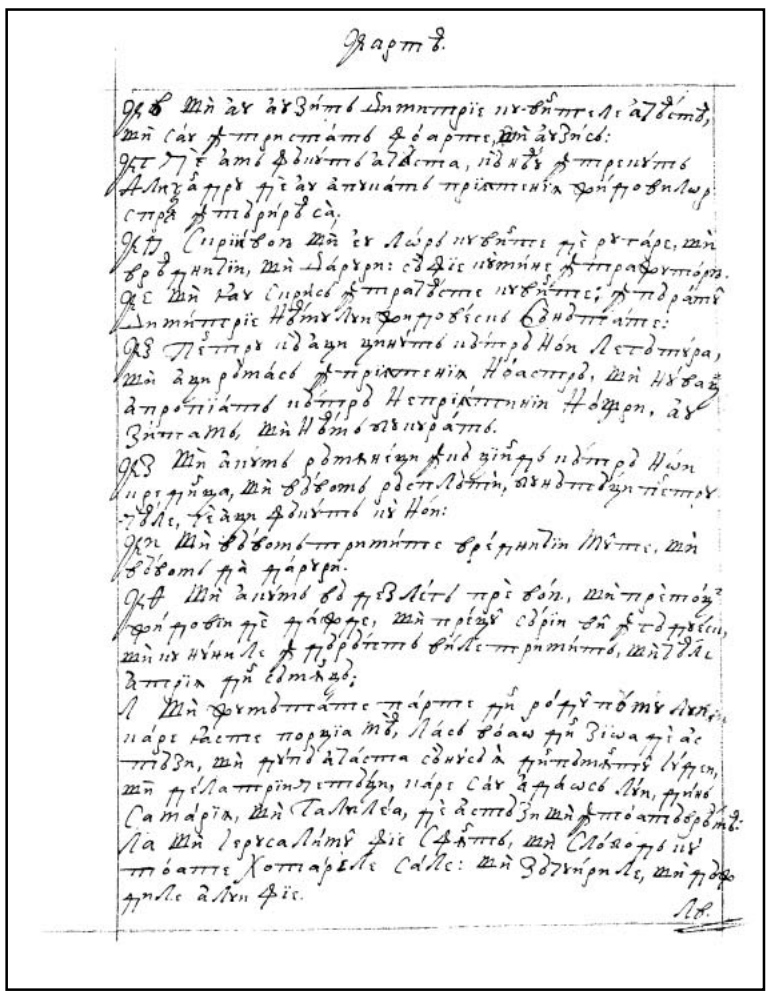

187v

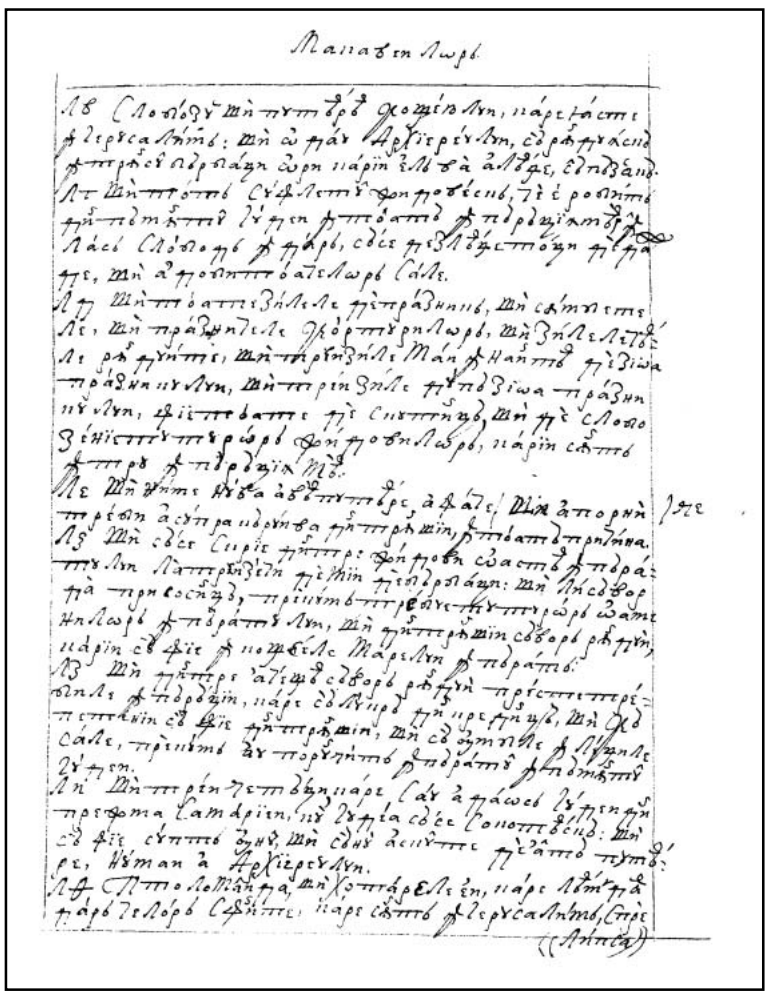

188r

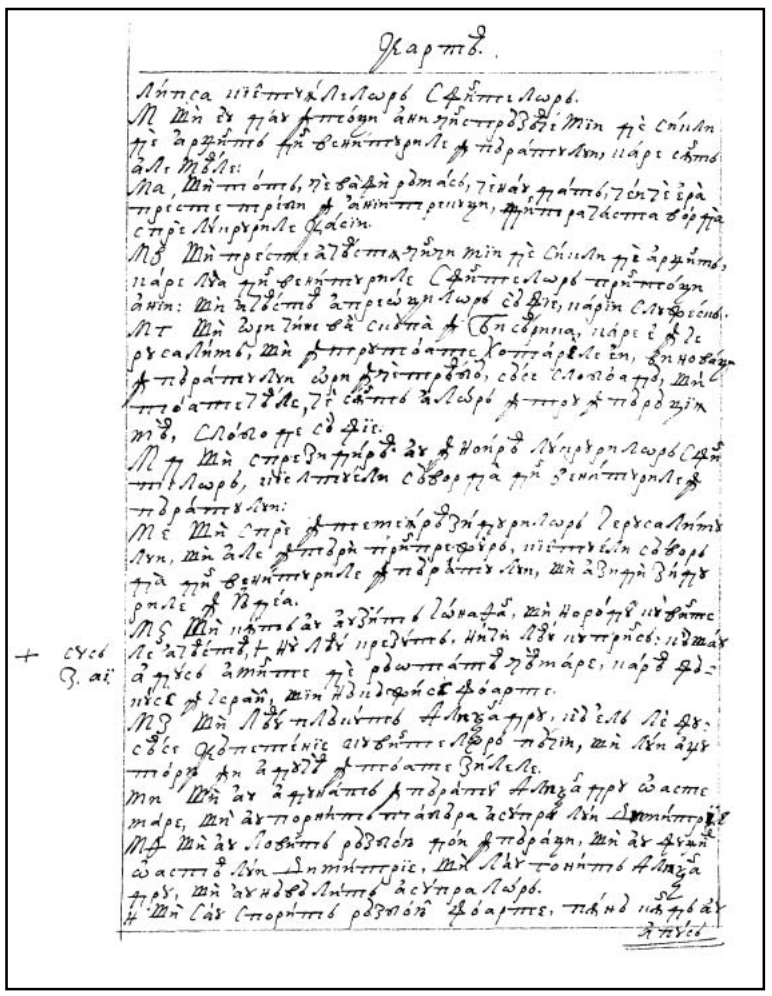

188v

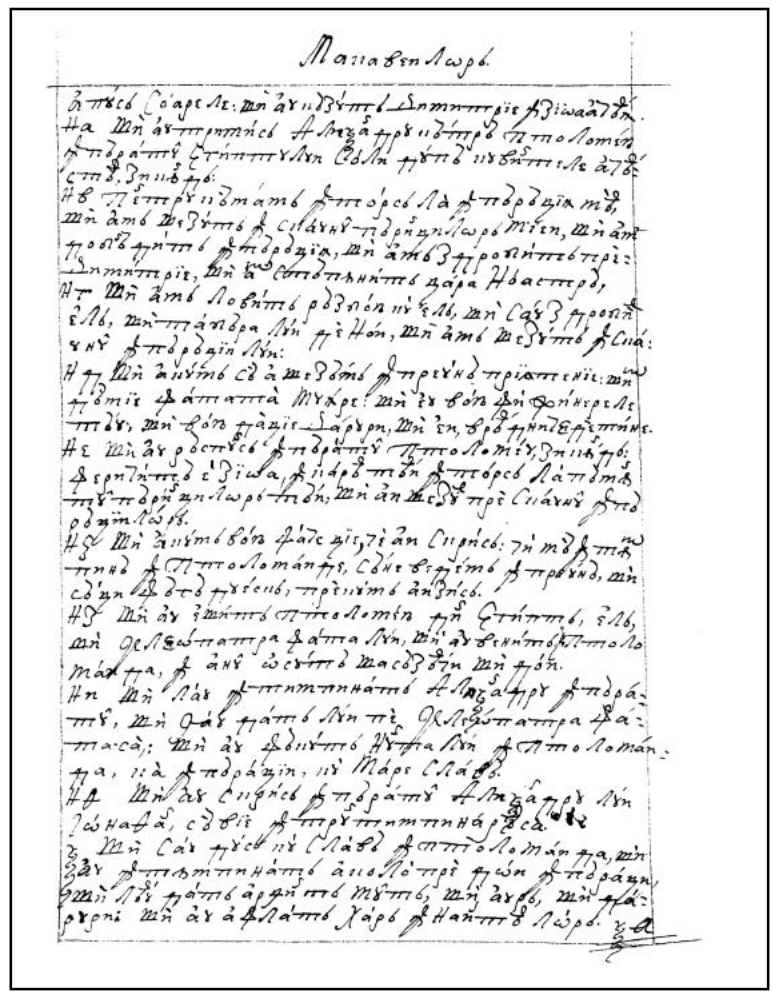

189r

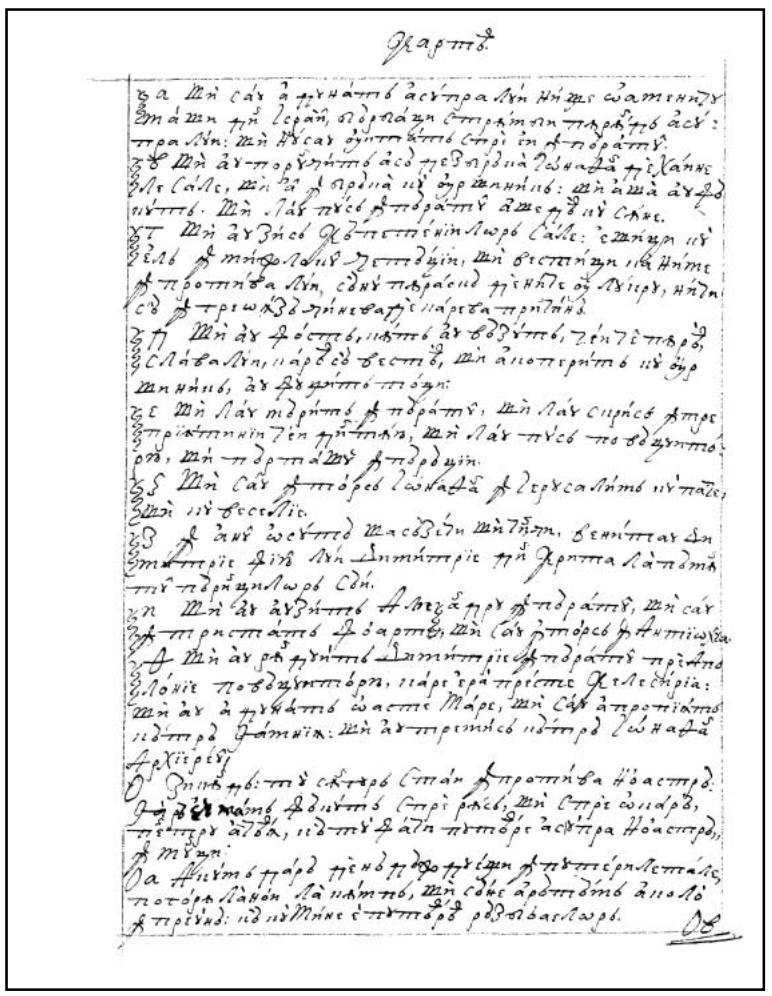

189v

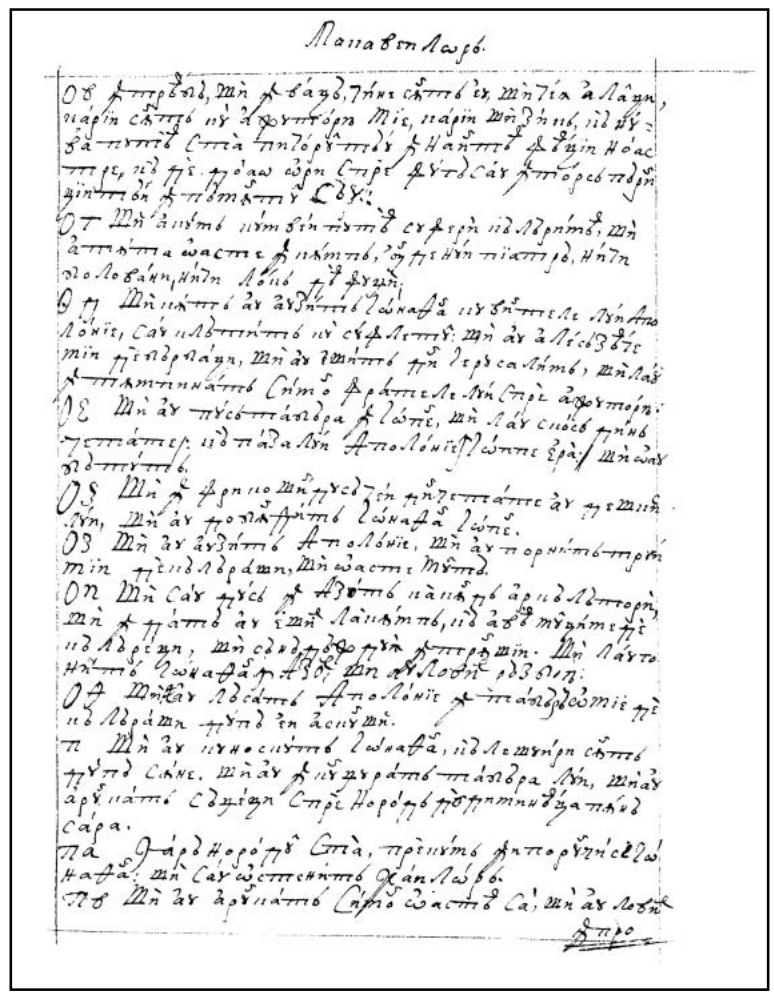

190r

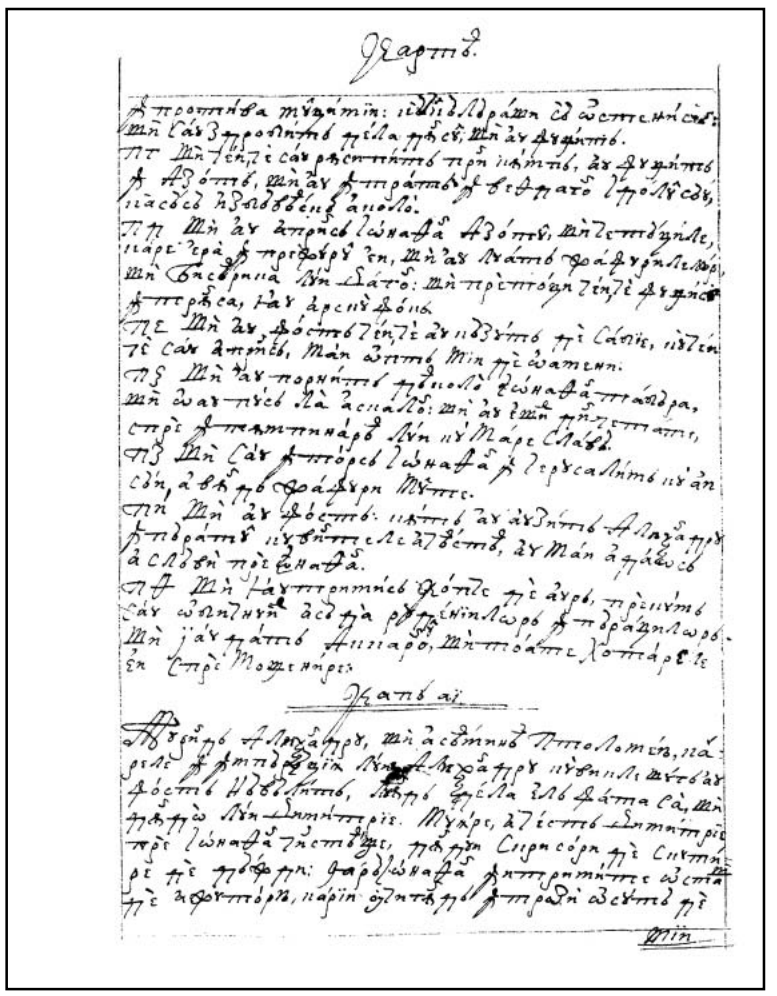

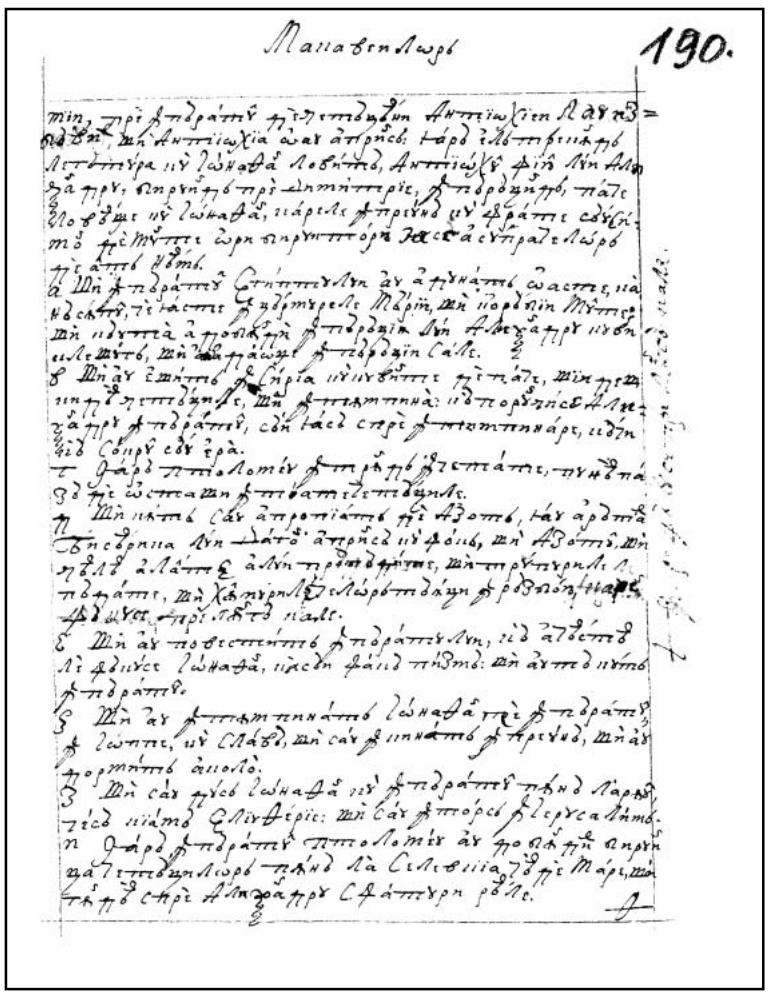

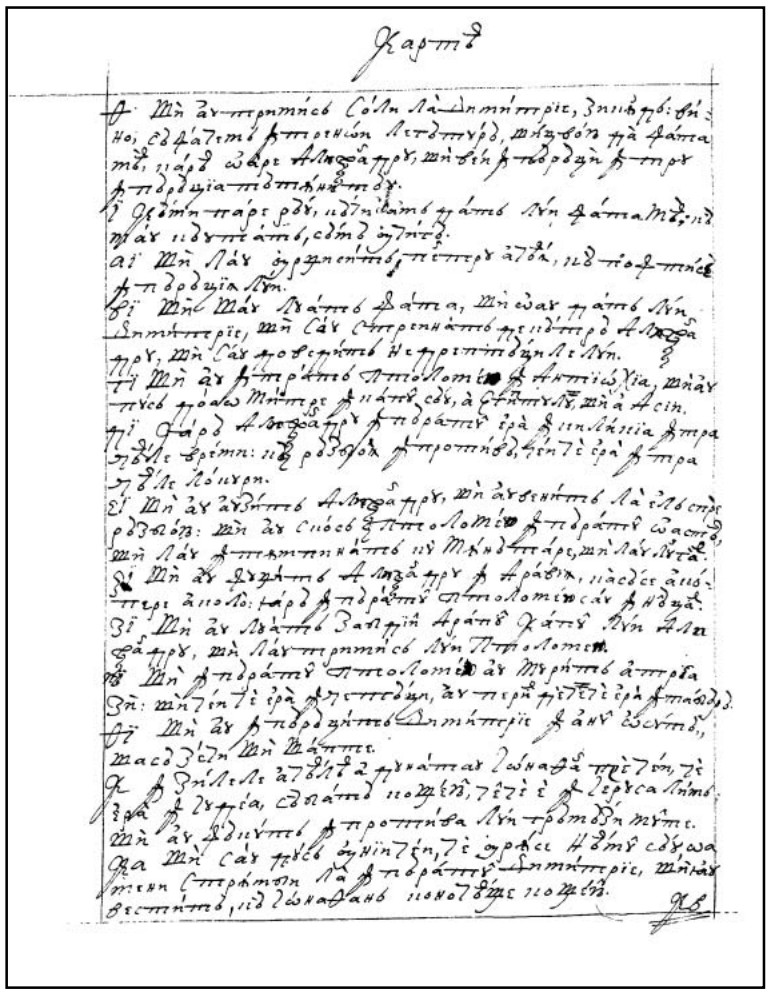

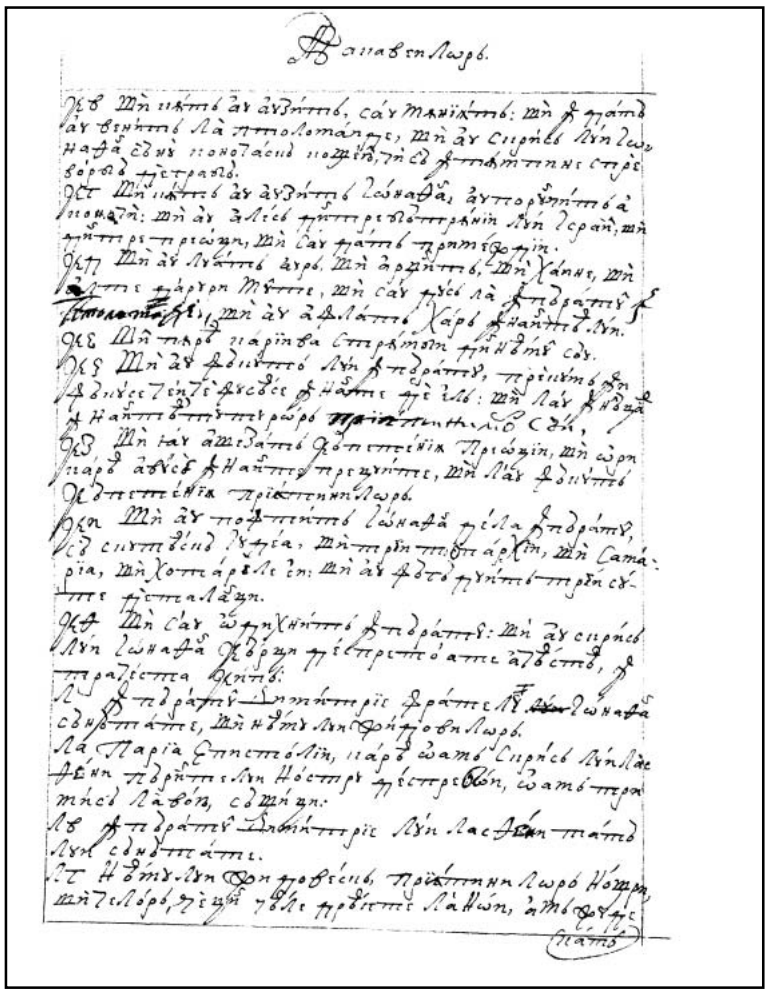

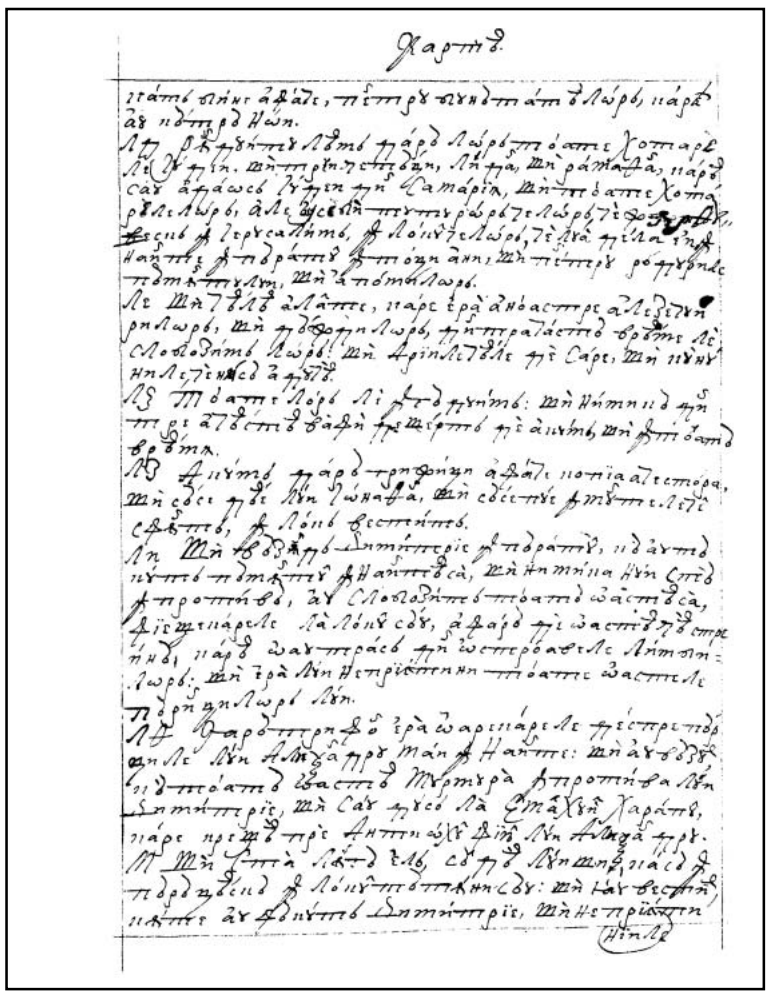

192v

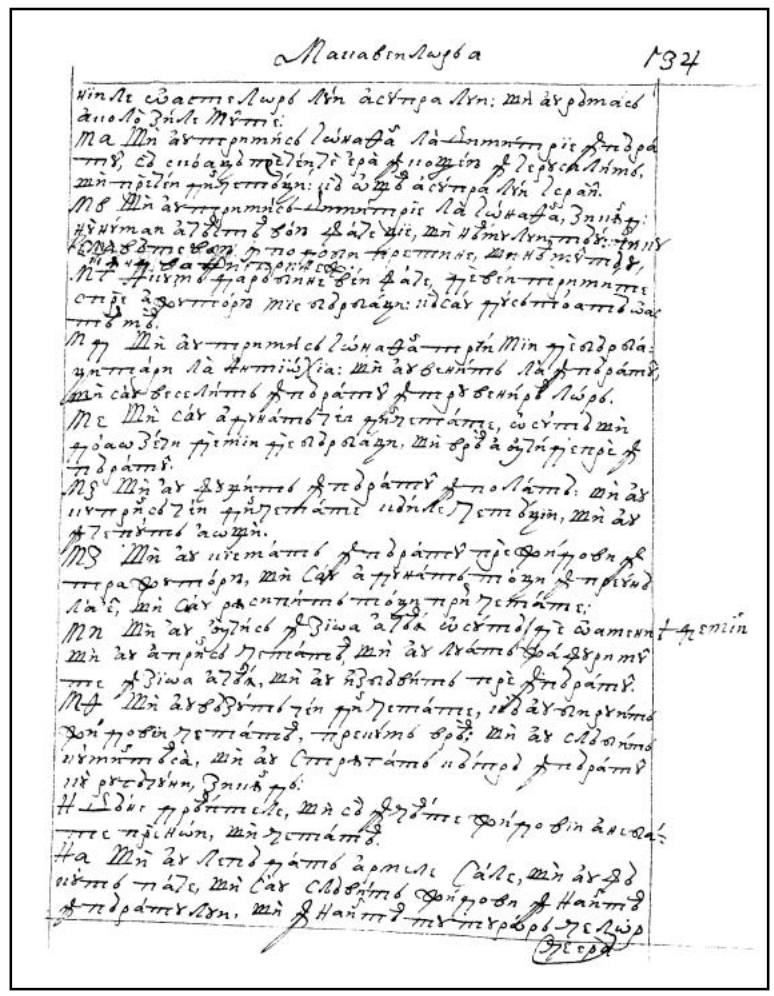

193r

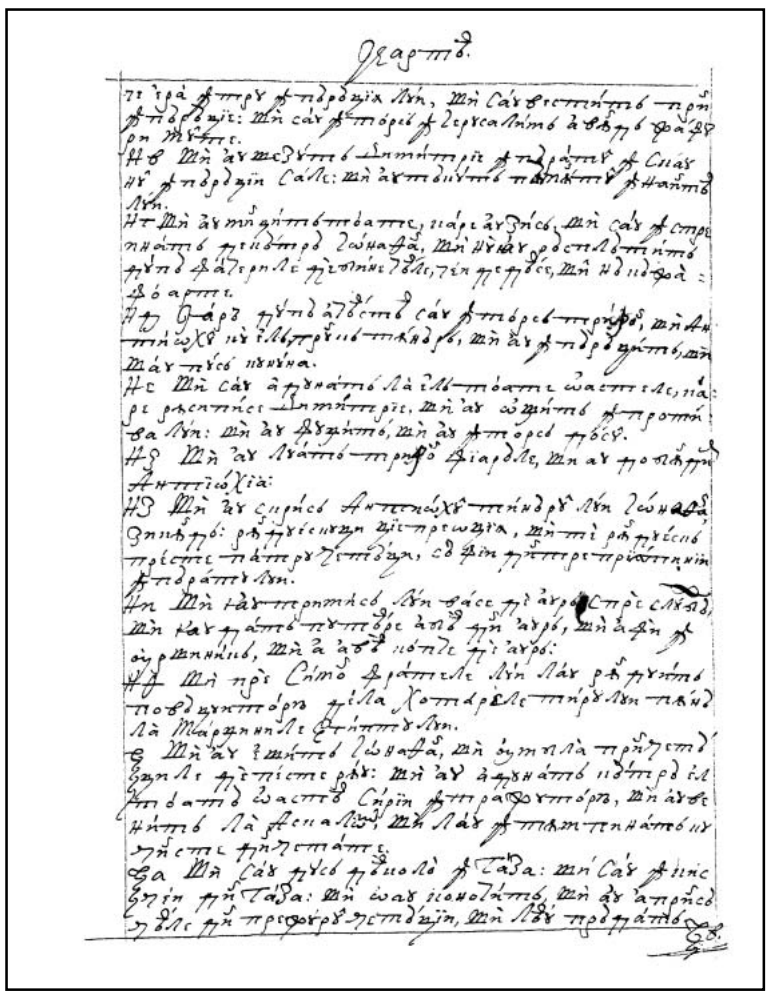

193v

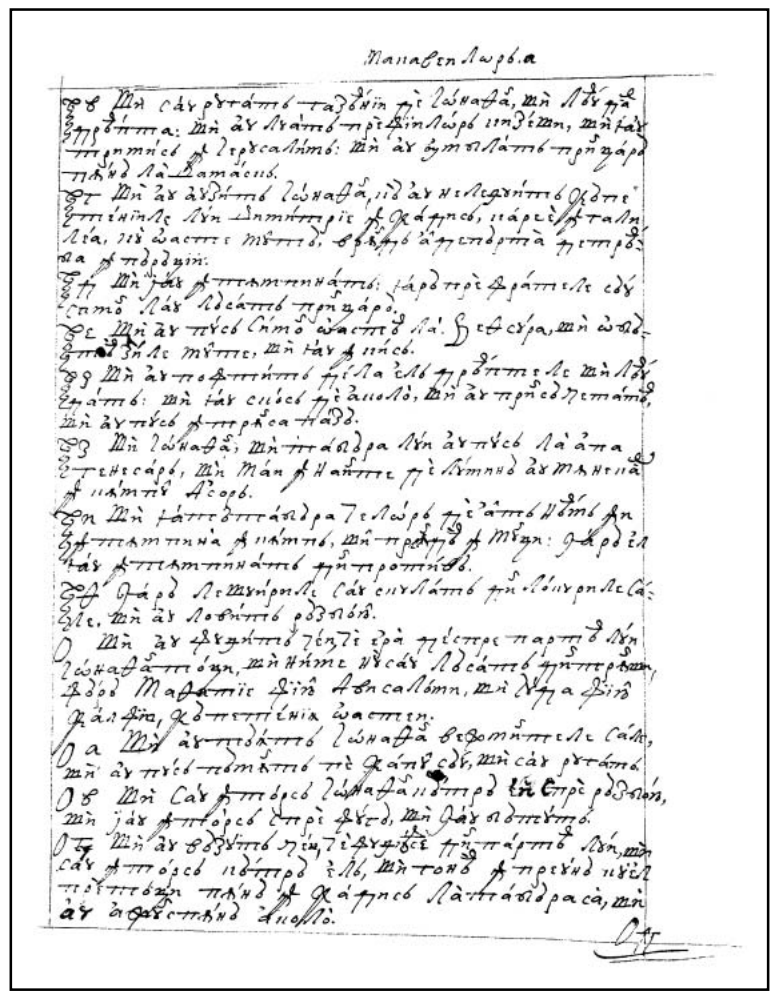

194r

FACSIMILE CARTEA DINTÂIU A MACAVEILOR

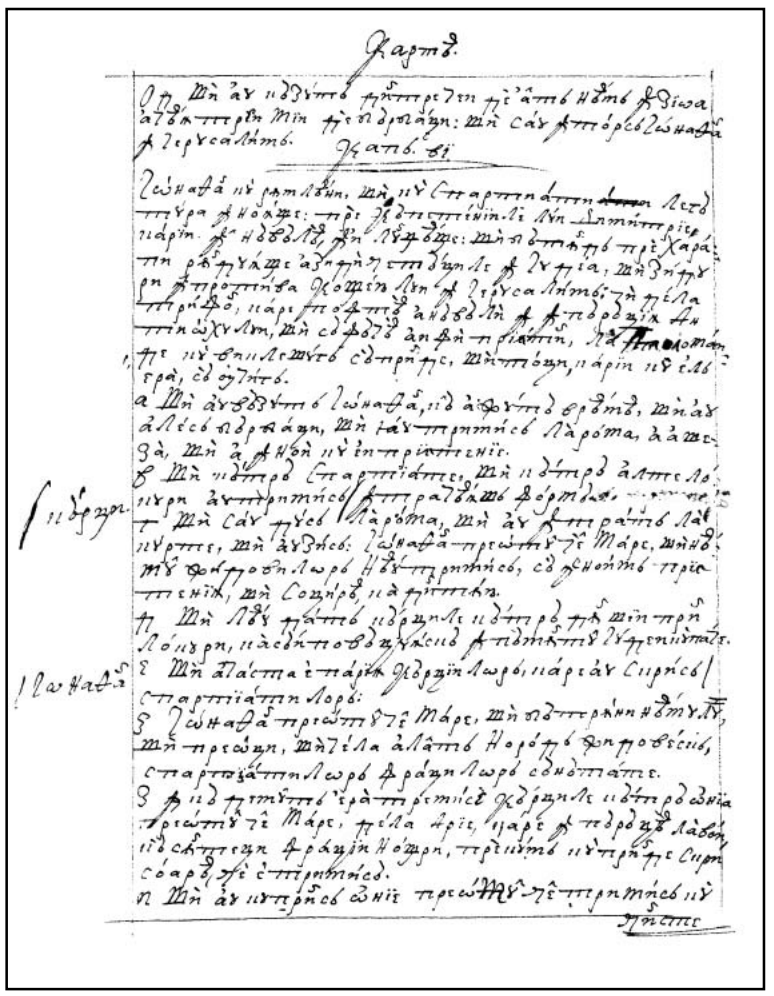

194v

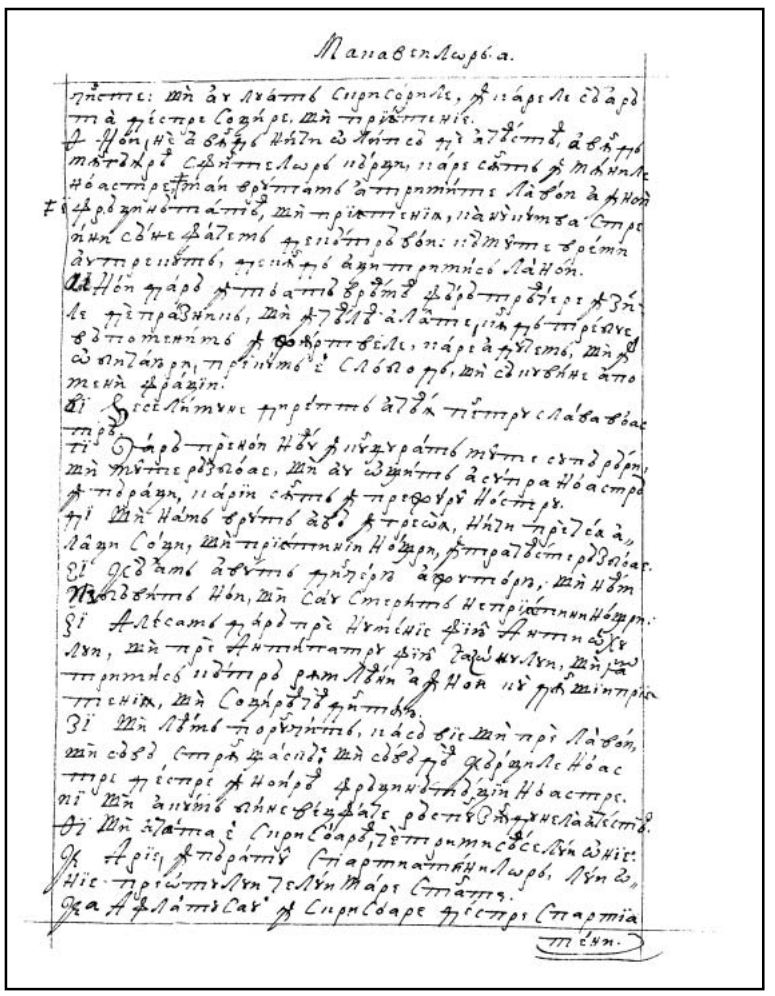

195r

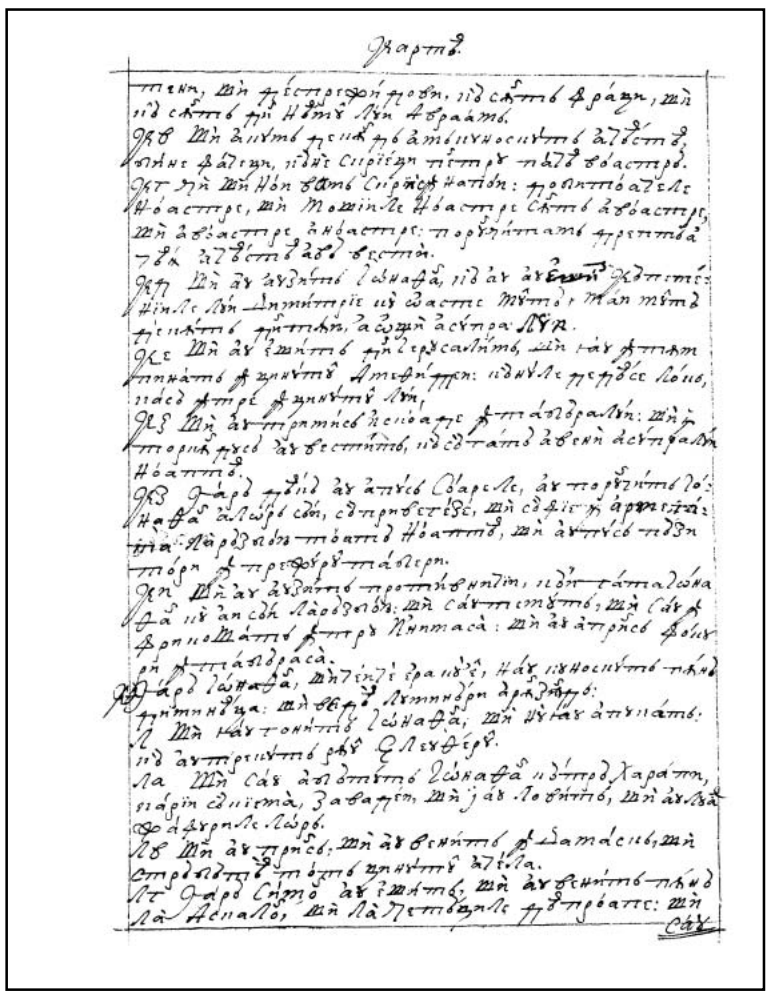

195v

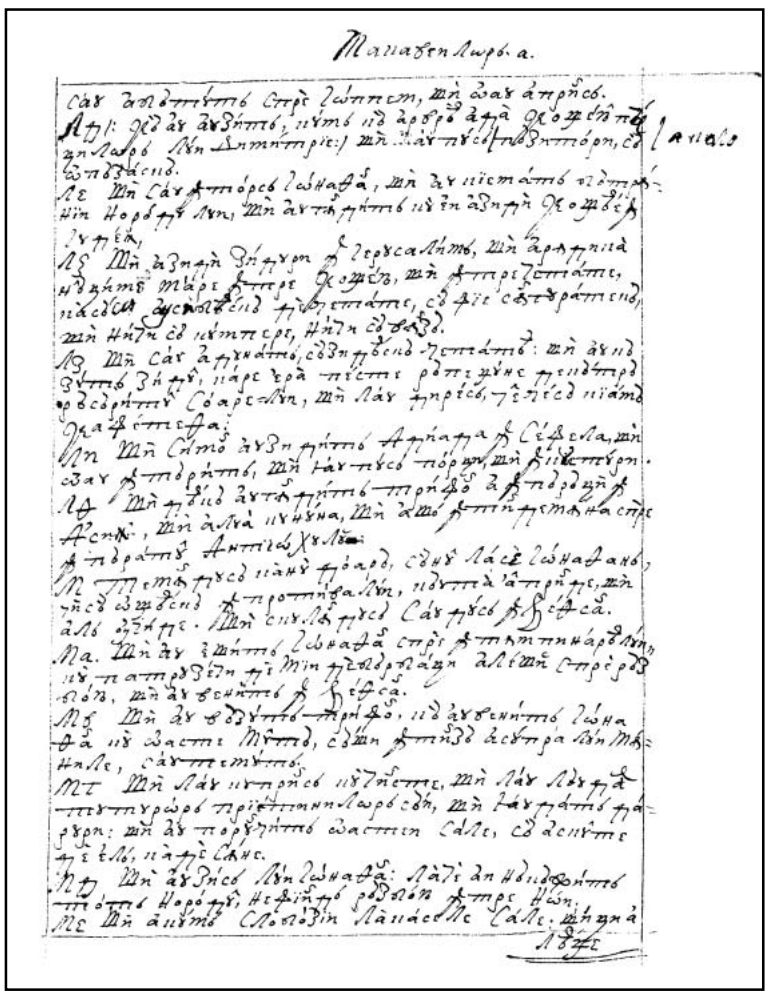

196r

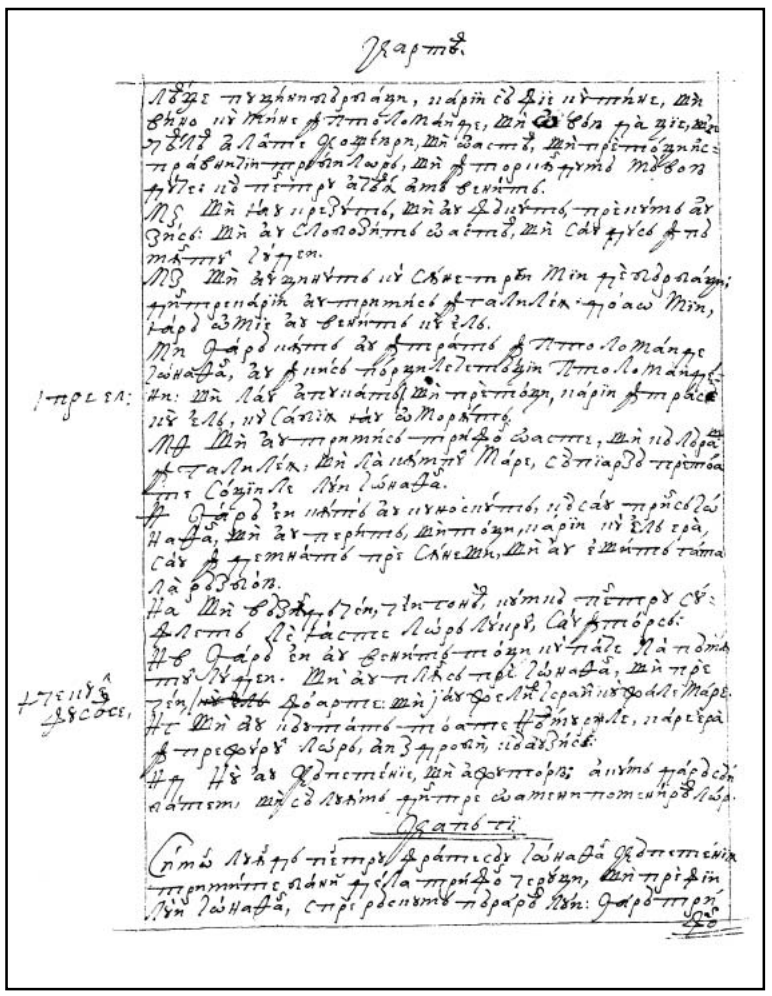

196v

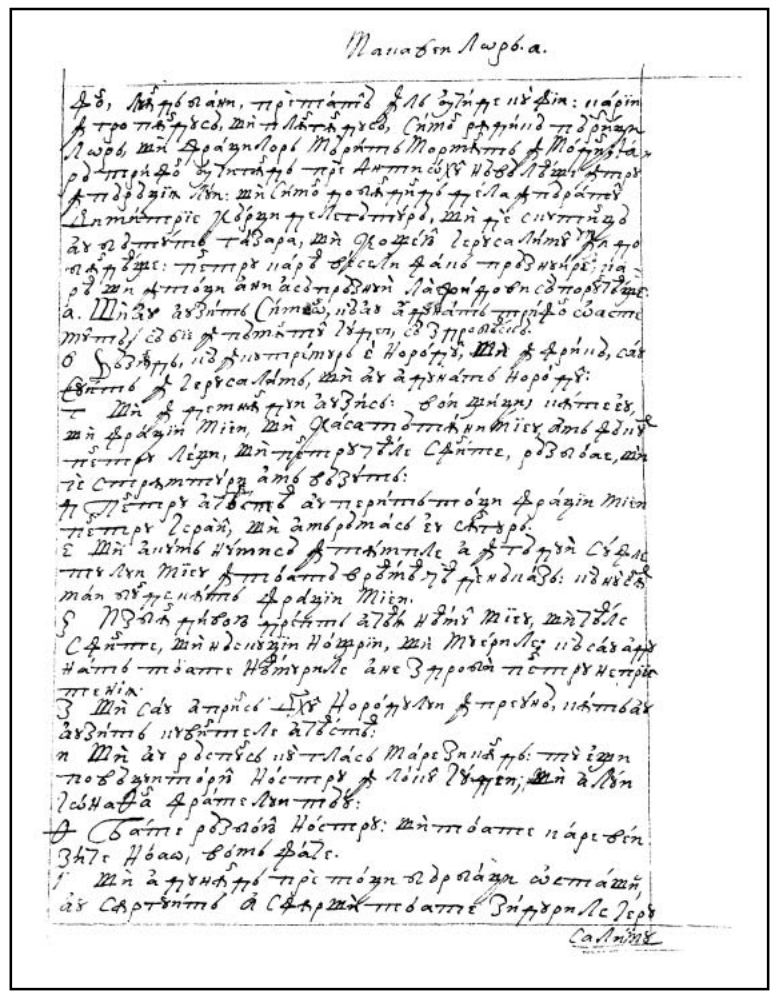

197r

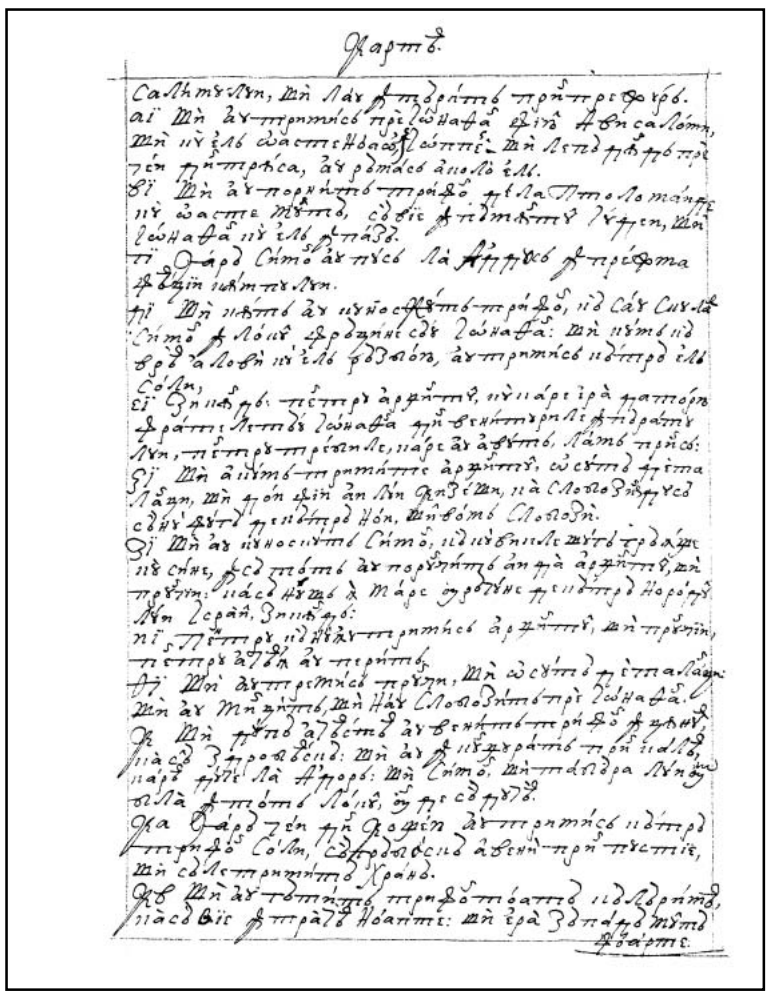

197v

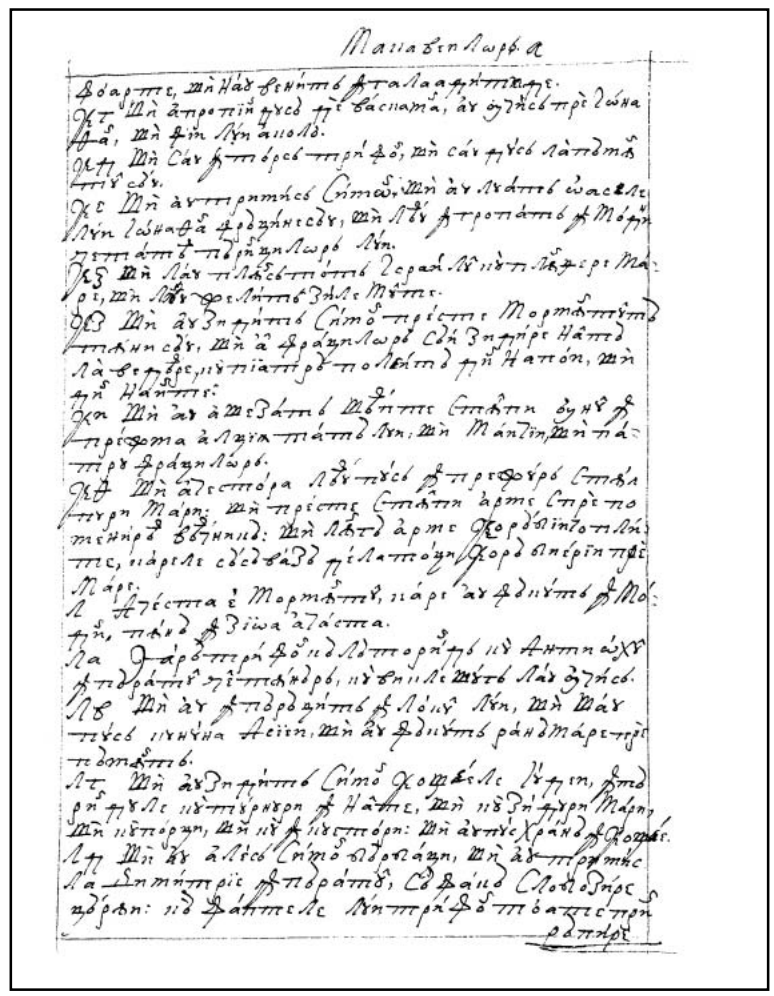

198r

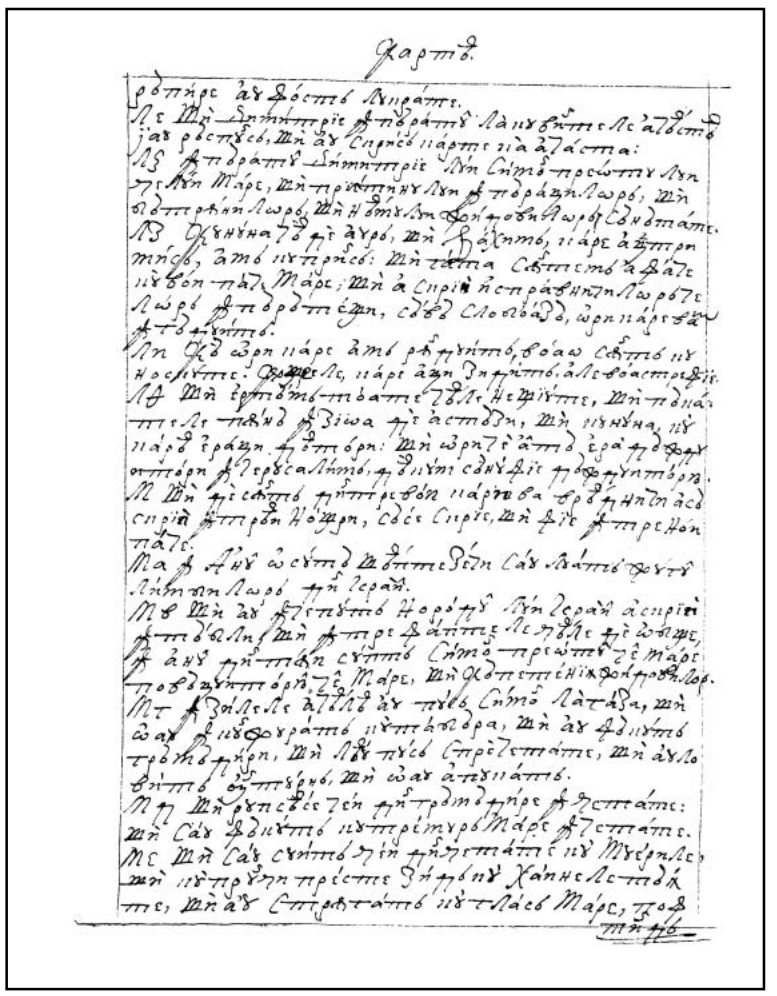

198v

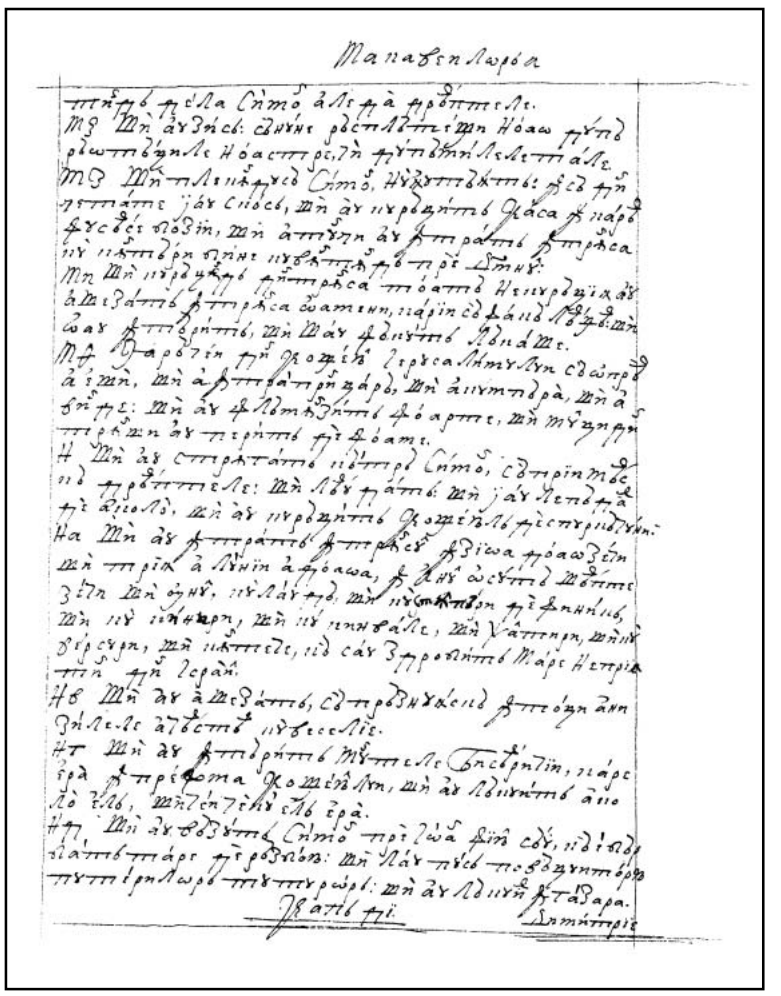

199r

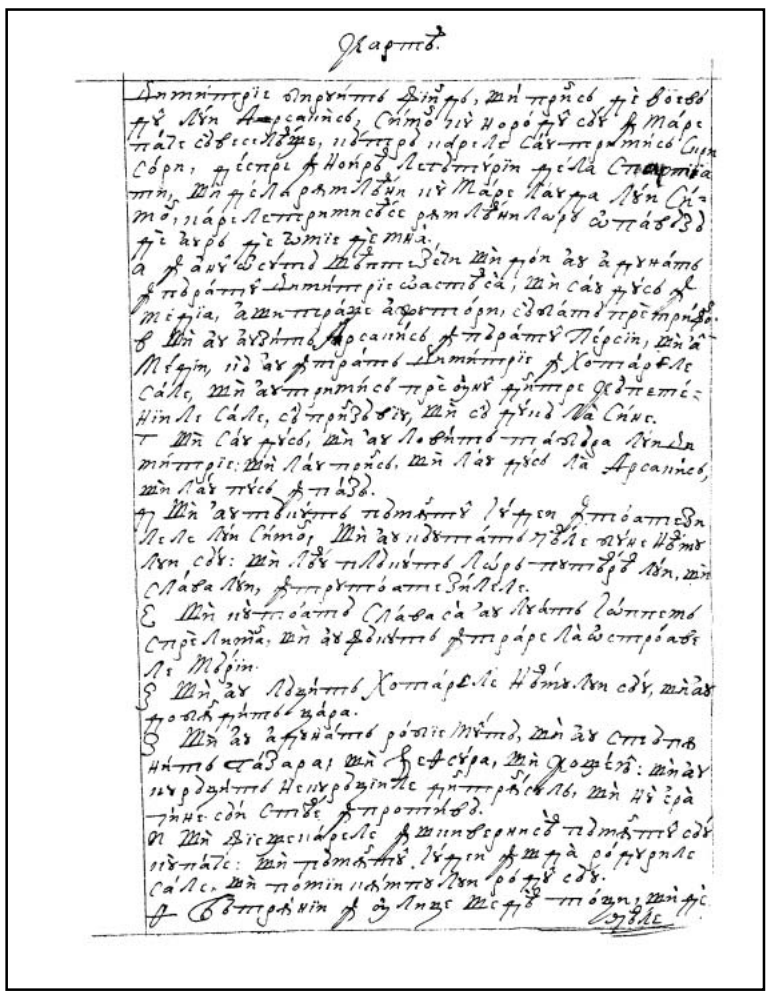

199v

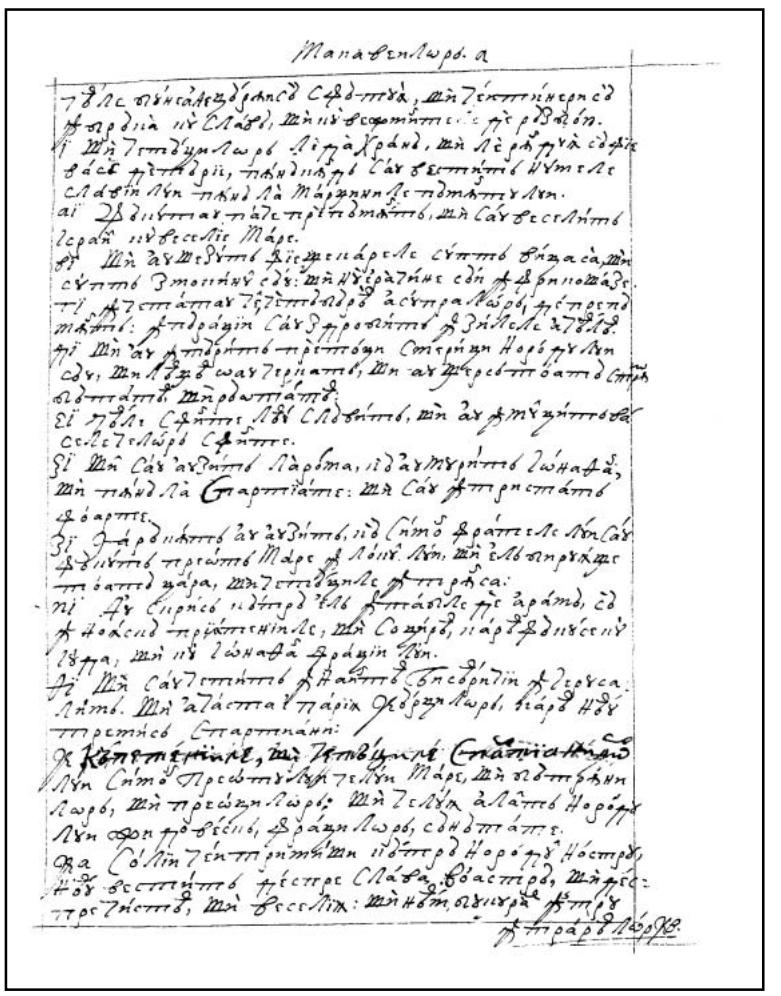

200r

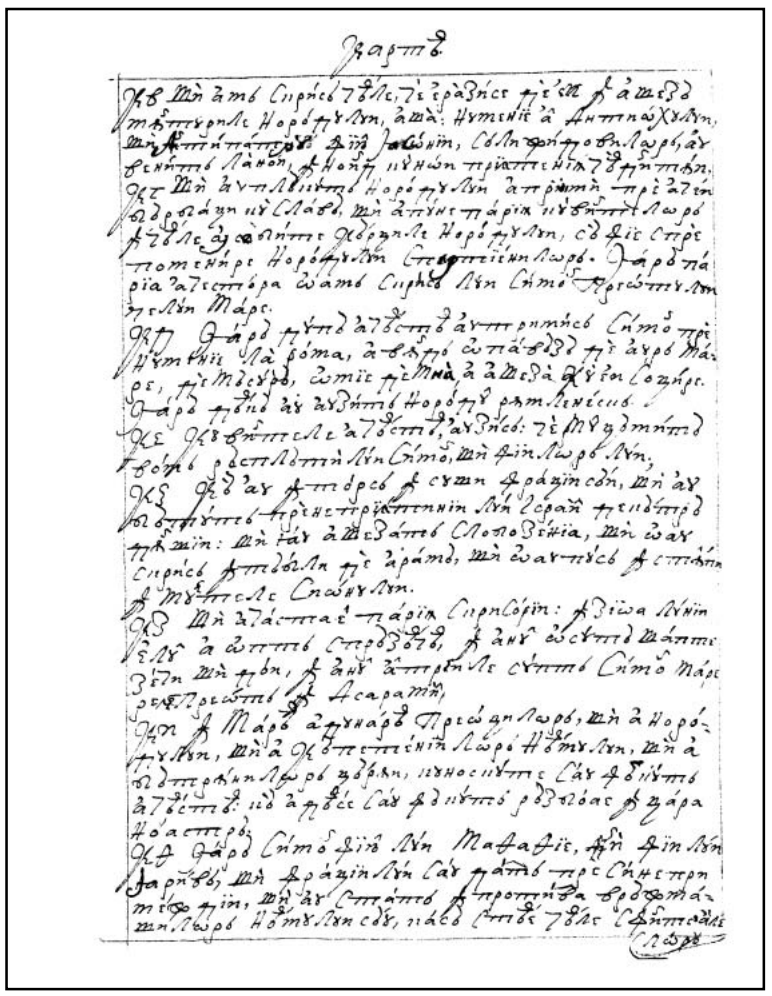

200v

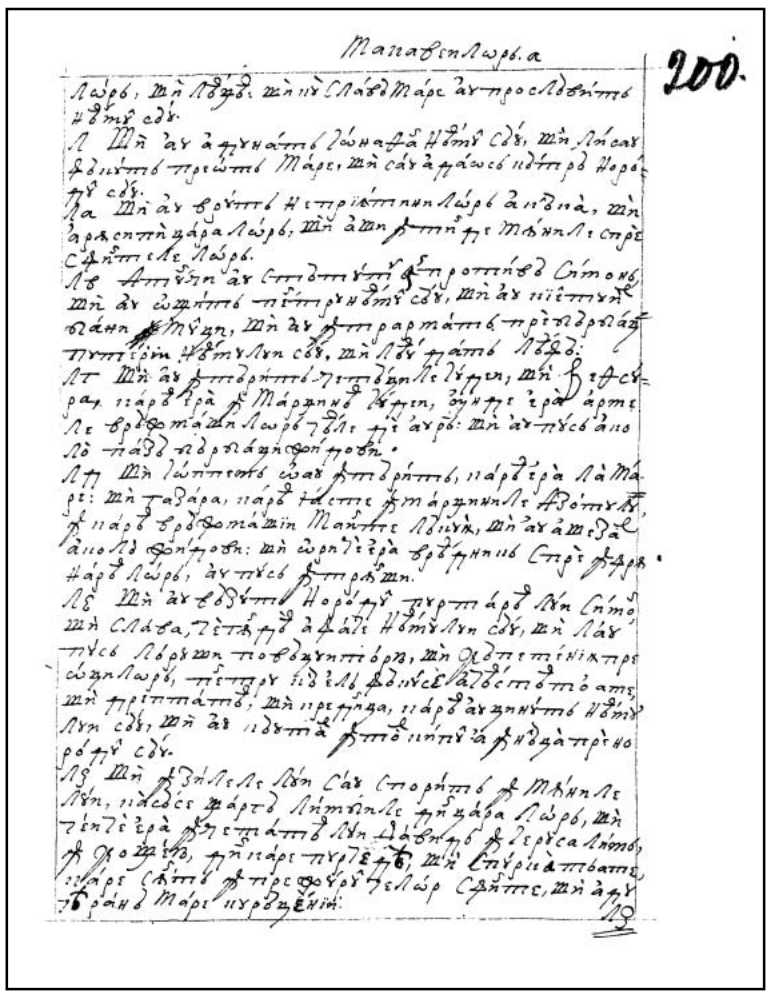

200.

201v

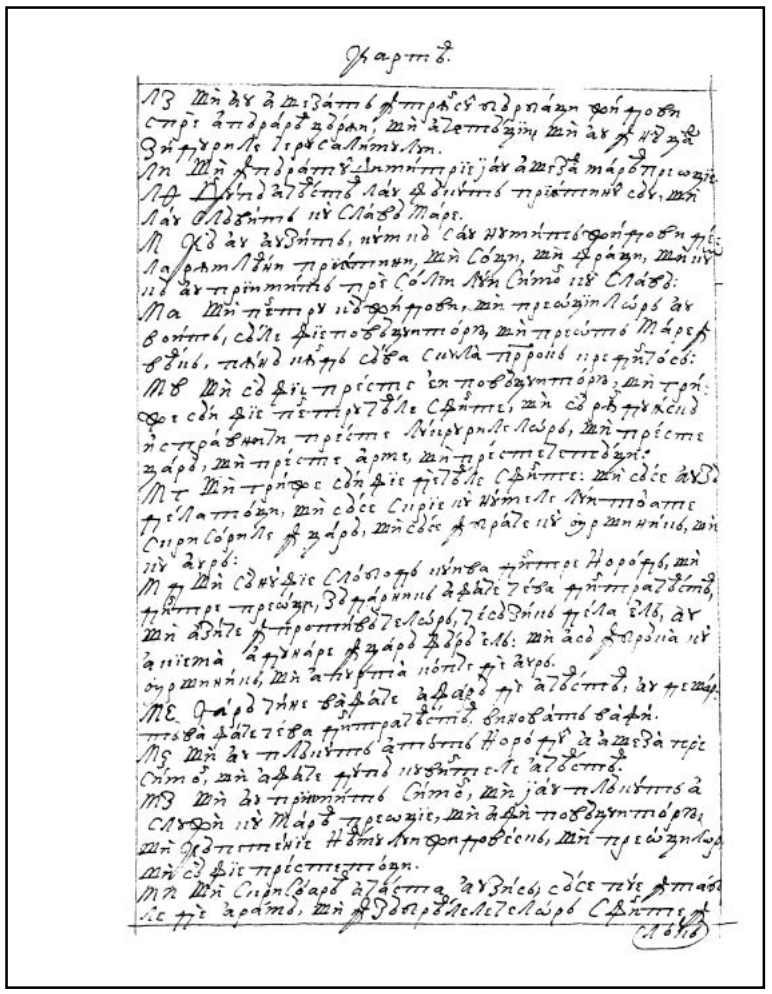

202r

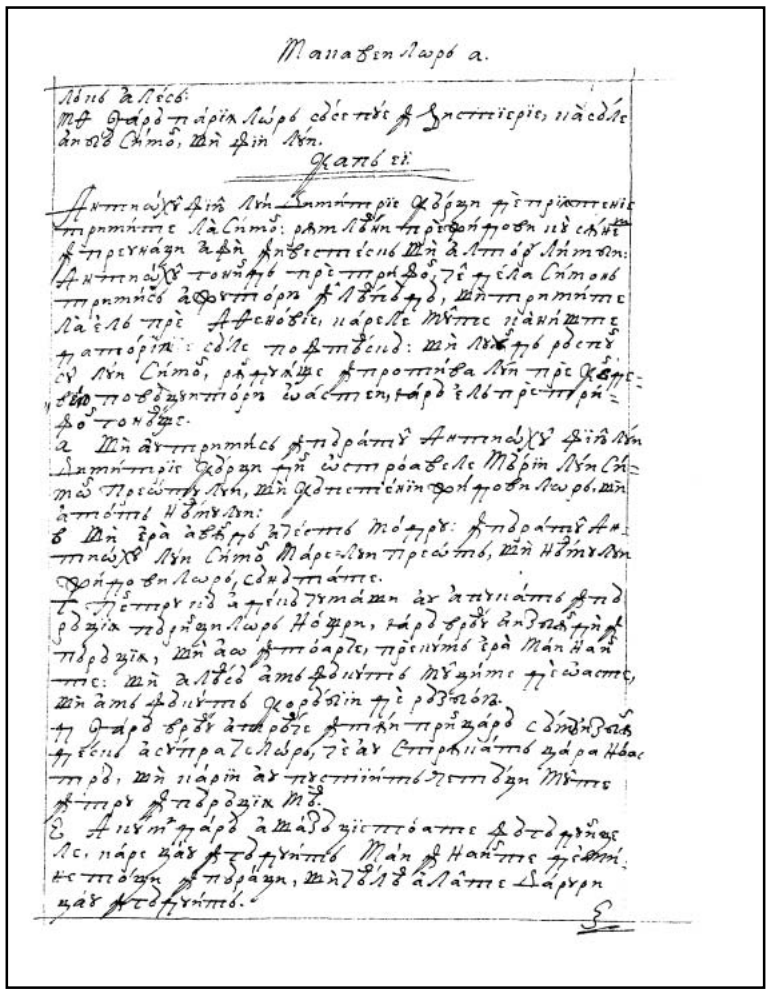

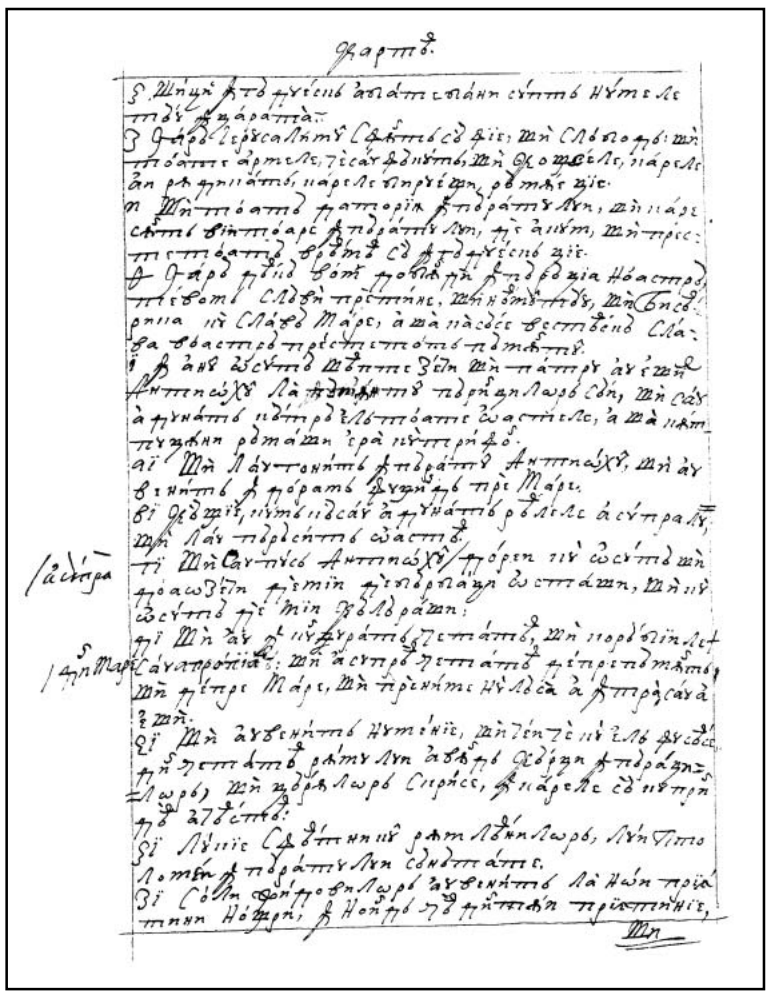

202v

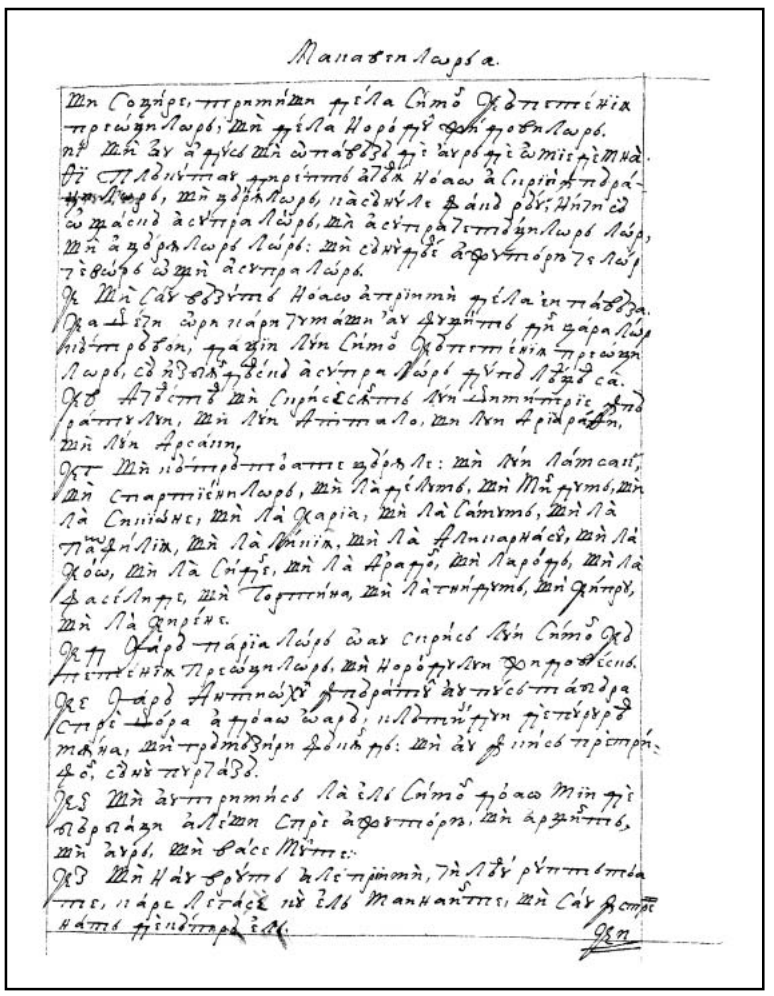

203r

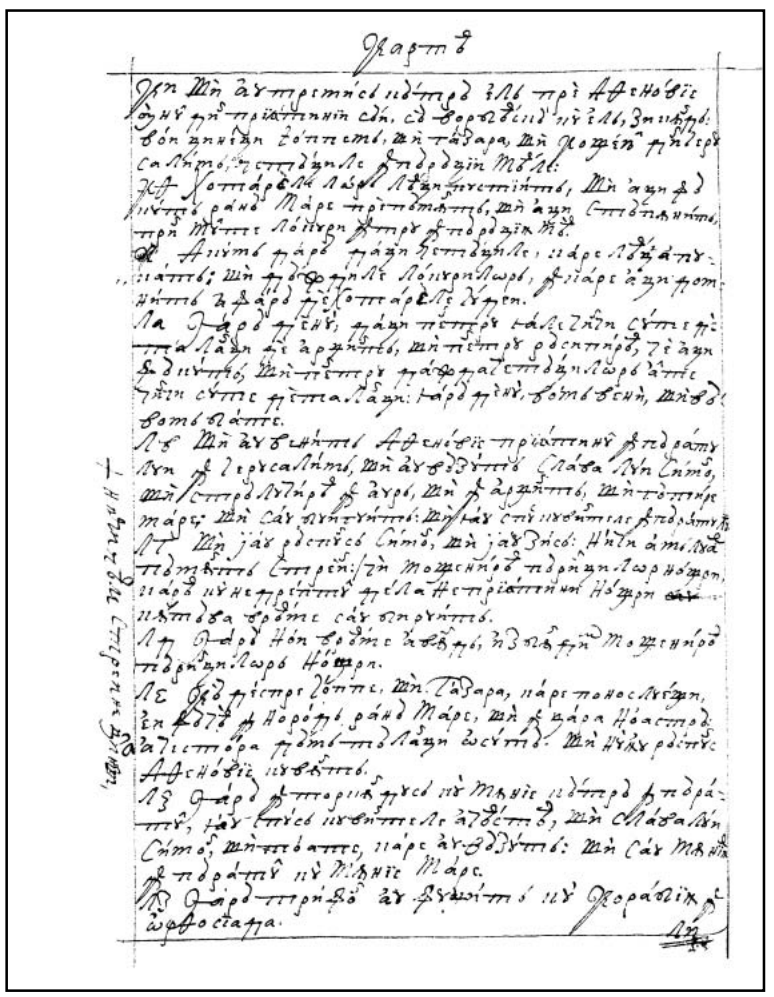

203v

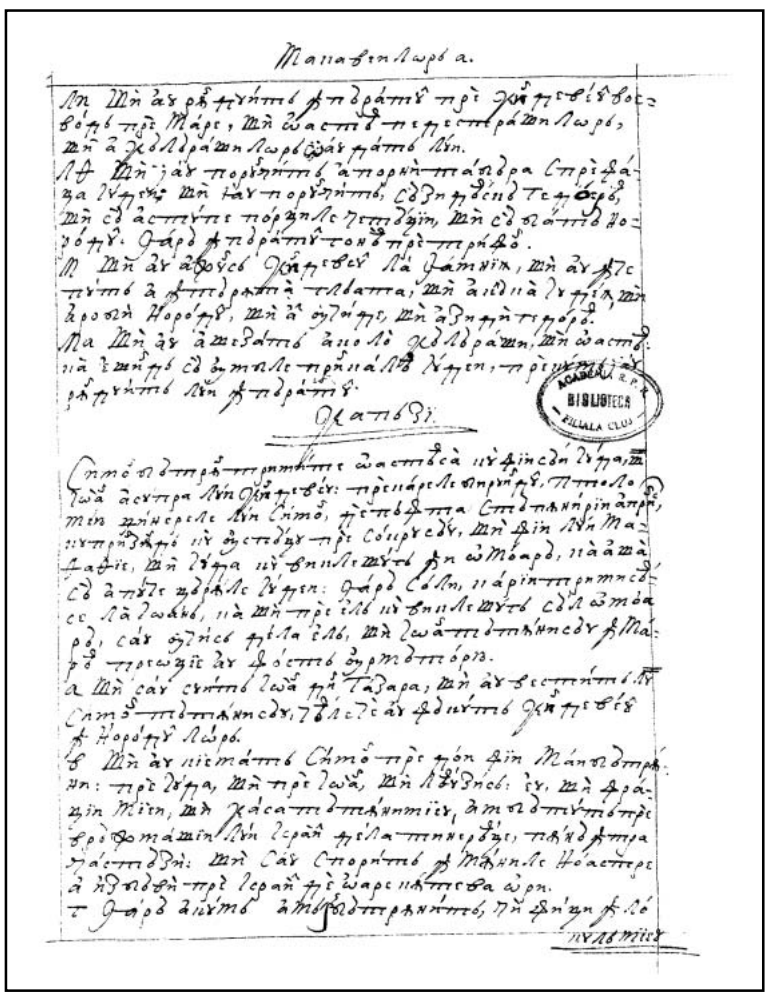

204r

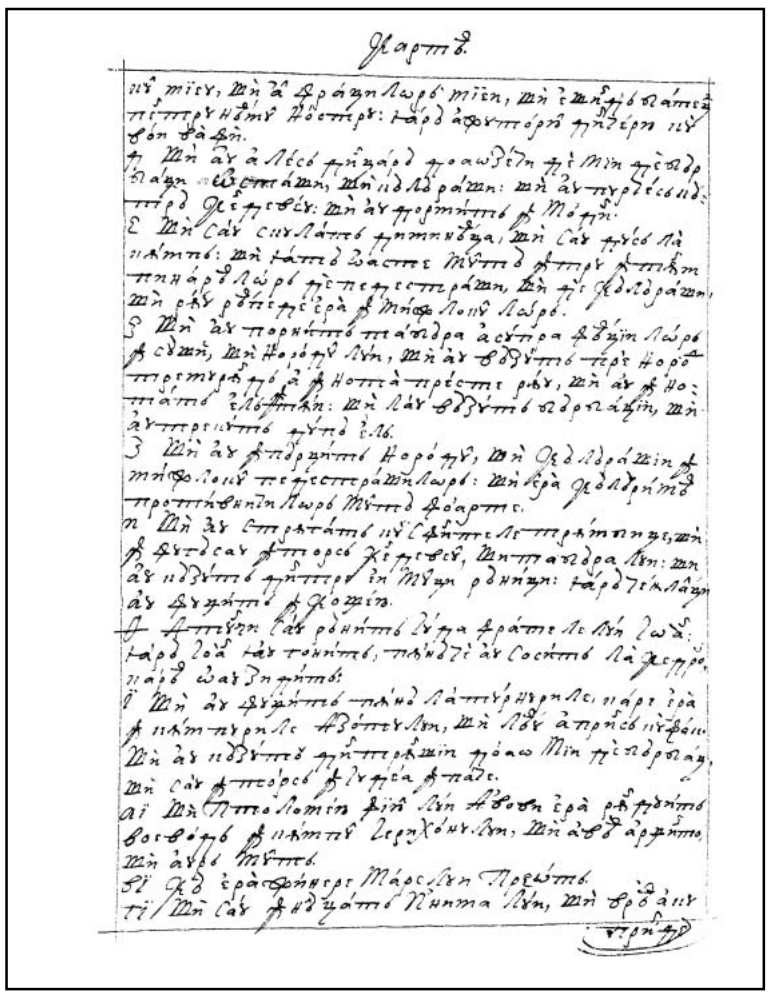

204v

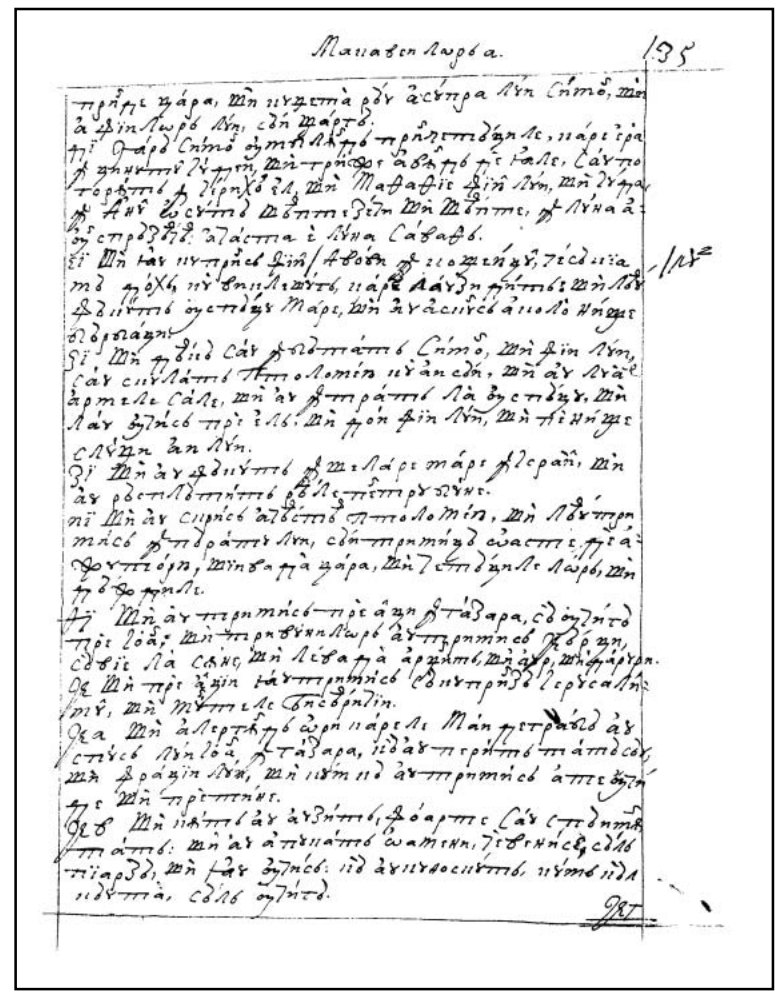

205r

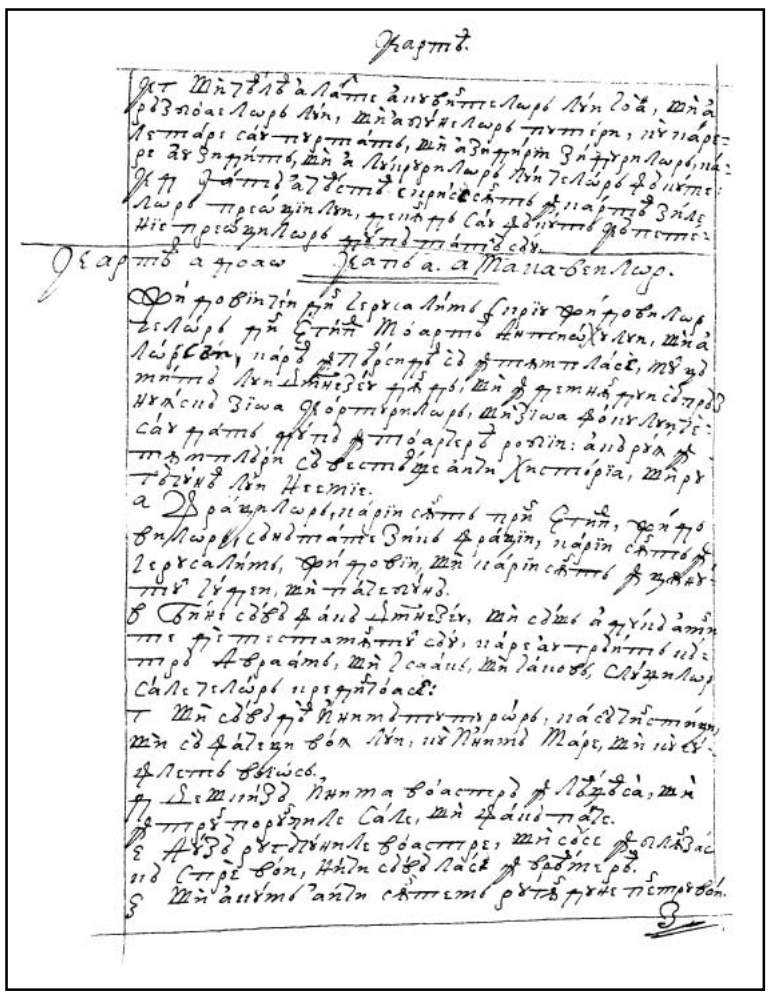

205v

CARTEA A DOAO A MACAVEILOR

Cap 1

Jidovii din Ierusalim scriu jidovilor celor din Eghipt moartea Antiohului şi alor săi, carea în Pearsidea să întâmplase, mulţămită lui Dumnezeu dând şi îndemnându-i să prăznuiască zioa corturilor şi zioa focului, ce s-au dat după întoarcerea robiii. A căruia întâmplări să vesteaşte aici historia şi rugăciunea lui Neemie.

1. „ raţilor, carii sânt prin Eghipt, jidovilor, sănătate zic! Fraţii, carii sânt în Ierusalim, jidovii, şi carii sânt în ţânutul Iudeii, şi pace bună!

2. Bine să vă facă Dumnezeu şi să-Ş aducă aminte de testamântul Său, care au grăit cătră Avraam şi Isaac şi Iacov, slugilor Sale celor credincioase.

3. Şi să vă dea inimă tuturor, ca să-L cinstiţi şi să faceţi voia Lui, cu inimă mare şi cu suflet voios.

4. Deşchiză inima voastră în leagea Sa şi întru poruncile Sale şi facă pace.

5. Auză rugăciunile voastre şi să se îmblânzască spre voi, nici să vă lase în vreame rea.

6. Şi acum aici sântem, rugându-ne pentru voi. ||

206r 7. Împărăţind Dimitrie în anul o sută şasăzeci şi noao, noi, jidovii, v-am scris întru năcaz şi în pornirea carea ne-au venit într-aceşti ani, de când s-au depărtat Iason de la sfântul loc şi de la împărăţie.

8. Poarta o au aprins şi au vărsat sânge nevinovat. Şi ne-am rugat cătră Domnul şi ne-au auzit şi am adus jârtvă şi făină şi am aprins candile şi am pus pâni.

9. Şi acum prăznuiţi zilele corturilor a lunii casleu".

10. În anul o sută optzeci şi opt, norodul cel din Ierusalim şi din Iudeea, bătrânii şi Iuda, lui Aristovol, învăţătoriului împăratului Ptolomei, care e din neamul unşilor preoţi şi celor din Eghipt jidovilor, închinăciune şi sănătate.

11. Din mari primejdii de la Dumnezeu izbăviţi, cu mărime Îi mulţămim, carii adecă împrotiva acelui împărat ne-am luptat.

12. Că el au făcut a fierbe din Pearside pre cei ce au tăbărât asupra noastră şi asupra sfintei cetăţi.

13. Că fiind în Pearside însuş voivodu, şi cu el nenumărată oaste, au căzut în bisearica Nanei, înşelat de sfatul preoţilor Nanei.

14. Că cu dânsa a lăcui au venit la loc Antiohul şi priiatinii lui, şi să ia bani mulţi supt nume de zeastre.

15. Şi, puindu-i înainte preoţii Nanei şi el cu puţâni întrând înlontrul biseariciii, au închis bisearica.

16. Întrând Antiohul şi deşchizind cea ascunsă întrarea biseariciii, aruncând pietri au lovit
206v pre voivodul şi pre cei ce cu el | era şi i-au împărţit prin mădulări şi, tăindu-le capetele, afară i-au aruncat.

17. Preste toate bine e cuvântat Dumnezeu, Cel ce au dat pre cei necredincioşi.

18. Vrând, drept aceaea, a face în zioa lunii casleu a doaozeaci şi cincea curăţirea biseariciii, de lipsă a fi am socotit a vă înştiinţa, ca şi voi să ţineţi zioa schinopeghiii şi zioa focului, ce s-au dat când Neemie, după ce au zidit bisearica şi oltariul, au adus jârtve.

19. Căci că în Pearside ducându-să părinţii noştri, preoţii carii atunci cinstitori de Dumnezeu era, luând focul de pre oltariu, tăinuit l-au ascuns în valea unde era un puţu adânc şi săc şi într-acela l-au pitulat, aşea cum tuturor necunoscut era locul.

20. Iară deacă trecuse ani mulţi şi au plăcut lui Dumnezeu, să se trimiţă Neemie de la împăratul Pearsidei, nepoţii preoţilor acelora carii ascunsease i-au trimis a cerca focul, şi, precum ne-au povestit noao, n-au aflat focul, ci apă groasă.

21. Şi le-au poruncit a scoate şi a-i aduce, şi jârtvele care era puse au poruncit preotul Neemia să se stropească cu apa aceaea şi leamnele şi ceale ce era deasupra puse.

22. Şi cât s-au făcut aceasta şi vreamea au fost când soarele au strălucit, care mainte era în nor, s-au aprins foc mare, aşa cât toţi să mira.

23. Iară rugăciune făcea toţi preoţii, când să mistuia jârtva, Ionathan începând, iară ceialalţi răspunzând.

24. Şi a lui Neemie rugăciunea era acesta modru având: „Doamne Dumnezeule, Ziditoriul tuturor, Cel înfricoşat şi tare, drept şi milostiv, care sângur eşti bun împărat, ||

25. Sângur ales, sângur drept şi atotputearnic şi veacinic, Cel ce izbăveşti pre Israil de 207r
tot răul, Cel ce ai făcut părinţi aleşi şi i-ai sfinţit,
26. Priimeaşte jârtva pentru tot norodul Tău, Israil, şi păzeaşte partea Ta şi o sfinţeaşte;
27. Adună răsipirea noastră, izbăveaşte pre cei ce slujesc limbilor, şi spre cei urgisiţi şi
urâţi priveaşte, ca să ştie limbile că Tu eşti Dumnezeul nostru;
28. Năcăjaşte pre cei ce ne supără şi fac năpaste cu mândrie;
*2 Leage 30, 3, 5. 29. Aşază norodul Tău în sfânt locul Tău, *precum au zis Moisi".
Jos 2, 18. 30. Iară preoţii psălmuia cântări până când s-au mistuit jârtva.
31. Iară deacă s-au mistuit jârtva, din apa cea rămasă, Neemie au poruncit să se ude
pietrile ceale mai mari.
32. Carea cât s-au făcut, dintr-însăle flacără s-au aprins, ci din lumina carea au strălucit
la oltariu, s-au mistuit.
33. Iară cât s-au dovedit lucrul, s-au vestit împăratului pearsilor că, în locul în care
ascunsease focul cel ce-l mutase preoţii, apă s-au arătat, din carea Neemie şi cei ce cu el
era au curăţit jârtvele.
34. Şi socotind împăratul şi lucrul cu de-adinsul cercetând, i-au făcut bisearică, ca să
cearce ce era făcut.
35. Şi, deacă au cercat, preoţilor multe bunătăţi le-au dăruit şi fealiu de fealiu de daruri,
şi, luundu-le cu mâna sa le dăruia lor.
36. Şi au numit Neemie locul acesta Neftha, ce să | tâlcuiaşte „curăţire" şi să cheamă 207v
la mulţi Nefi.

Cap 2

Ieremie, supt robiia Vavilonului dând celor mutaţi foc şi leagea lui Dumnezeu într-acela munte, la carele, suindu-să, Moisi au văzut Pământul Făgăduinţii, au ascuns cortul, sicriiul şi oltariul tămâierii, să fie acolo până la întoarcerea norodului din robiia Vavilonului. Oricare a lui Moisi şi a lui Solomon fapte aici să ating. Despre faptele Iudei Macaveului şi a fraţilor lui, despre carele cinci cărţi a lui Iazon în una această carte să strâng.

1 Şi să află în însămnările lui Ieremie prorocul că le-au poruncit a lua foc celor
mutaţi, precum s-au însămnat şi precum au poruncit mutaţilor.
2 Şi le-au dat leagea, ca să nu uite poruncile Domnului şi să nu rătăcească cu
minţile, văzând bozii cei de aur şi de argint şi podoabele lor.
3. Şi altele aseaminea zicând, îi îndemna să nu deperteaze leagea de la inima sa.
4. Şi era scriptura aceaea în ce chip cortul şi sicriiul au poruncit prorocul cu dumnezeiescul
* 2 Leage 34, 1. răspuns cătră sâne făcut, a să purta cu sâne până când au ieşit în munte, *în carele Moisi
s-au suit şi au văzut moştenirea lui Dumnezeu.
5. Şi, venind acolo Ieremie, au aflat locul peşterii, şi cortul şi sicriiul şi oltariul tămâierii
le-au băgat acolo şi au astupat uşea.
6. Şi s-au apropiiat niscarii împreună, carii urma să-şi înseamne locul, şi nu l-au putut
afla. ||
7. Iară cât au înţeles Ieremie, certându-i, au zis că necunoscut va fi locul, până când va 208r
aduna Dumnezeu adunarea norodului şi să se îmblânzască.
8. Şi atunci Domnul va arăta aceastea şi să va ivi mărimea Domnului şi nor va fi, precum
* 3 Împăra. 8, 11. lui Moisi să dovedea *şi precum când Solomon au cerut să se sfinţască locul marelui
2 Paral. 6, 14. Dumnezeu, dovedea aceastea.
9. Că cu mărime purta înţelepciunea, şi ca cel ce avea înţelepciune au adus jârtva înnoirii
şi a săvârşirii bisearicii.
* Preoţi 9, 24. 10. *Precum şi Moisi să ruga cătră Domnul şi s-au pogorât foc din ceriu şi au mistuit
2 Paral. 7, 1. arderea de tot, aşa şi Solomon s-au rugat şi s-au pogorât foc din ceriu şi au mistuit arderea
de tot.
* Preoţie 10, 11. Şi au zis Moisi: *„Pentru că nu s-au mâncat ce era pentru păcat, s-au mistuit".
16, 17. 12. Aseamenea şi Solomon în opt zile au prăznuit înnoirea.
13. Şi să însămna în scrisorile şi în istoriile lui Neemie însăş aceastea. Şi vrând a râdica
vivlioteca, au adunat de prin ţări cărţile, şi a prorocilor, şi a lui David, şi epistoliile împăraţilor,
şi de dăruiri.
14. Şi aseaminea şi Iuda, cealea ce căzuse prin războiul ce ni să întâmplase, le-au adunat
toate şi sânt la noi.

15. De poftiţi dară aceastea, trimiteţi carii să vi le ducă.
16. Vrând direpţ aceaea a face curăţire, v-am scris. Bine, dară, veţi face de veţi ţinea zilele aceastea.
17. Iară Dumnezeu, Cel ce au izbăvit pre norodul Său şi au întors moşiia tuturor şi împărăţiia şi preoţiia şi sfinţeniia,
18. *Precum au făgăduit în leage, nădăjduim, că degrabă ne va milui şi ne va aduna de supt ceriu la locul cel sfânt. | * 2 Leage 33, 5. Sus 1, 9.
208v 19. Că ne-au scos din mari primejdii şi locul l-au curăţit.
20. Iară despre Iuda Macaveul şi fraţii lui şi de curăţirea marii bisearici şi de înnoirea oltariului,
21. Ci şi de războaie, care sânt despre Antiohul cel vestit şi fiiul lui Evpatrul,
22. Şi de strălucirile care din ceriu s-au făcut cătră cei ce pentru jidovi tare au lucrat, aşea cât toată ţara, puţini fiind, o au izbândit şi varvara mulţime o au izgonit,
23. Şi cea în toată lumea vestita bisearică o au dobândit, şi cetatea o au slobozit, şi legile ceale părăsite iarăş le-au întors Domnul cu toată liniştea, milostiv fiindu-le.
24. Şi iarăş de la Iason Chireneul ceale în cinci cărţi cuprinse ispitit-am noi într-o carte a le scurta.
25. Că socotind mulţimea cărţilor şi greotatea celor ce vreau a începe poveştile istoriilor pentru mulţimea lucrurilor,
26. Grijit-am adecă celor ce vor vrea a ceti să fie desfătare sufletului, iară cei sârguitori mai lesne să le poată cu mintea ţinea, iară tuturor cetitorilor folos să le fie.
27. Şi noao, adecă înşine carii acest lucru a-l scurta l-am cuprins, nu uşoară osteneală, ci încă lucru plin de privegheri şi de sudoare am cuprins.
28. Ca cei ce gătesc ospăţul şi cearcă a face voia altora, pentru harul multora bucuroşi osteneala suferim.
29. Adevărul, adecă despre fieştecare izvoditoriu îngăduind, iară noi după data scurtării formă sârguindu-ne.
209r 30. Că precum meaşterul casii noao de toată || încheietura trebuie a griji, iară cel ce vrea a zugrăvi ceale vreadnice de podoabă trebuie a le căştiga, aşea trebuie a socoti şi despre noi.
31. Că a culeage înţeleagerea şi a rândui cuvântul şi cu grije fieştecarea parte a o cerca, izvoditoriului istoriii să cuvine.
32. Iară scurtarea vorbii a urma şi isprăvirea lucrurilor a o ocoli, scurtării să cuvine a îngădui.
33. De aici, dară, povestirea vom începe. Pentru predoslovie atâta a fi zis destul fie. Că bolund lucru e mai nainte de istorie a să vărsa, iară istoriia a o scurta.

Cap 3

Simon, ispravnicul bisearicii, vistieriile ei lui Apolonie voivodului le vădeaşte. La care a le răpi de la împăratul trimis fiind, Eliodor, după vărsatele jidovilor rugăciuni, de la Dumnezeu să loveaşte, ci cu jârtva şi rugăciunile arhiereului Onie să izbăveaşte, şi dând lui Dumnezeu şi lui Onie haruri, împăratului şi celoraalalţi tuturor mărimile lui Dumnezeu vesteaşte.

1. Deci lăcuită fiind sfânta cetate în toată pacea şi legile încă bine păzându-le, pentru credinţa arhiereului Onie şi pentru sufletele ce urăsc răotăţile,
2. Era ca şi însuşi împăraţii şi căpeteniile locul de mare cinste vreadnic a fi îl socotea şi bisearica cu mari daruri o frâmsăţa,
3. Aşa cât Seleucul, împăratul Asiei, din veniturile sale da toate cheltuielele ceale de lipsă spre slujba jârtvelor.
4. Iară Simon din neamul lui Veniamin, ispravnic bisearicii rânduit, să nevoia, împrotivindu-să căpeteniia preoţilor, strâmb ceva în cetate a face.
5. Ci neputând învinge pre Oniia, au venit la Apolonie, fiiul Tharsei, care într-aceaea
209v vreame era povăţuito|ri în Chelesiriia şi în Fenichiia.
6. Şi i-au vestit cu bani nenumăraţi plină a fi vistieriia în Ierusalim şi averile de obşte nemăsurate a fi, care nu sânt de treaba jârtvelor, şi cu putinţă a fi a cădea toate supt putearea împăratului.
7. Şi deacă au vestit împăratului Apolonie de banii ce era aduşi, el chemând pre Eliodor, carele era preste trebile lui, l-au tremis cu porunci ca mai sus zişii bani să-i ducă.

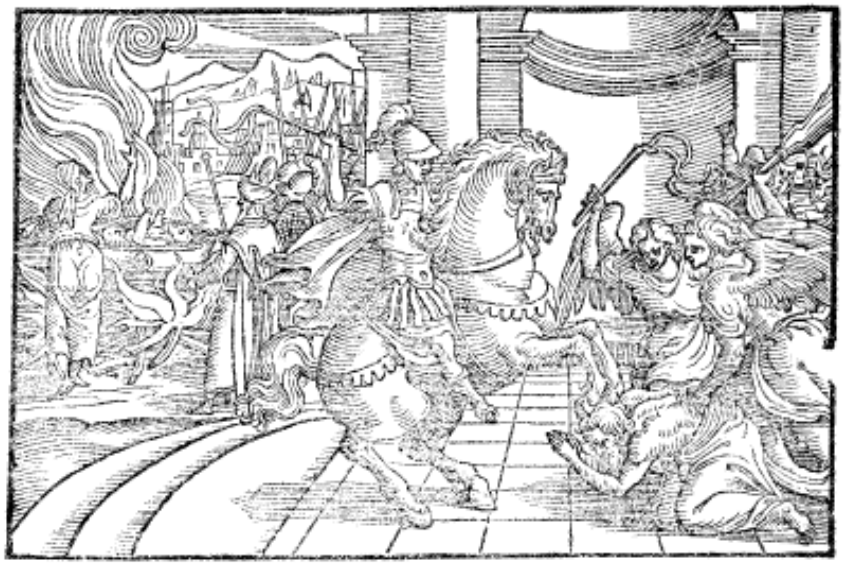

8. Şi îndată Eliodor au pornit cu vedeare, adecă ca când prin Cheleseria şi Fenichiia cetăţile ar vrea a umbla, iară cu adevărul porunca împăratului vrând a o plini.

9. Ci deacă venise în Ierusalim şi cu cinste de la arhiereu în cetate fusease cuprins, au povestit despre datul banilor şi sămn, şi pentru ce ar fi venit au deascoperit şi întreba de sânt aceastea adevărat aşea.

10. Atunci arhiereul au arătat aceastea a fi marfe puse şi hrana văduvelor şi a săracilor,

11. Iară unele a fi a Hircanului, Tovie, omului foarte înălţat, între ceale ce vădise necredinciosul Simon. Iară toţi tălanţii de argint a fi patru sute, de aur doao sute.

12. Şi a să înşela cei cei crezuse locului şi bisericii, carea prin toată lumea să cinsteaşte pentru cinstea sa şi sfinţeniia, de tot cu neputinţă a fi.

13. Iară el pentru ceale ce avea de la împăratul poruncite, zicea în tot fealiul împăratului a să cuvini acealea.

14. Şi în rânduita zi între Eliodorul vrând dintru aceastea a rândui, iară prin toată cetatea nu puţână trepădare era.

15. Şi preoţii dinnaintea oltariului în odăjdii preoţeşti s-au aruncat şi chema din ceriu pre Cel ce au pus leage pentru marfele puse, ca celor ce le pusease întregi să le păzască. ||

16. Iară cel ce vedea faţa arhiereului cu mintea să rănea, că faţa şi vedearea schimbată 210r
arăta cea dinlăuntru a sufletului dureare.

17. Că împrejur vărsată oarecarea măhnire era omului şi groaza trupului, prin carea celor ce vedea arătată să făcea durearea inimii lui.

18. Şi alţii cu gloată de prin case curgea, cu rugăciune de obşte rugându-să, pentru aceaea că spre urgisire locul cel sfânt era să vie.

19. Şi muierile încinsă cu târsine prin uliţe curgea, ci şi fecioarele ceale închise alerga cătră Onie, iară altele la ziduri şi unele prin fereşti să uita.

20. Iară toate râdicându-şi mânile spre ceriu să ruga.

21. Că era mişală amestecatei mulţimi şi a marelui preot, ca în lupta morţii vedearea.

22. Şi aceşte adecă chema pre Atotputearnicul Dumnezeu, ca ceale şieş încredinţate celor ce le încredinţase întregi să se păzască.

23. Iară Eliodor, ce pornise, făcea într-acela loc el cu dărăbanţii împrejurul vistieriii de faţă.

24. Ci Duhul Atotputearnicului Dumnezeu mare au făcut arătării Sale dovedire, aşa cât toţi carii îndrăznise a asculta de el, de putearea lui Dumnezeu căzând întru slăbănogire şi înfricoşare, s-au întors.

25. Că li s-au arătat un cal oarecare, groaznic având călăraşu, cu frumoase acoperemânturi împodobit, şi acesta de năpraznă pre Eliodor cu picioarele dinnainte l-au stropşit. Iară cel ce şedea pre el să vedea având arme de aur.

26. Şi alţi doi tineri s-au arătat cu puteare împodobiţi, frumoşi cu slava şi înfrâmsăţaţi cu haina, carii au stătut împrejurul lui şi de-amândoao părţile îl bătea, neîncetat cu multe rane îngreoindu-l.

27. Şi îndată Eliodor au căzut pre pământ | şi învăluit de multă ceaţă l-au apucat şi, în 210v
purtătoriul scaun puindu-l, afară l-au scos.

28. Şi cel ce cu mulţi alergători şi dărăbanţi la numita mai sus vistierie întrase, nime ajutorindu-l, afară să purta cu putearea lui Dumnezeu cea arătată cunoscută.

29. Şi el, adecă prin dumnezăiasca puteare, zăcea mult şi fără nici o nădeajde de mântuire.

30. Iară ceştia binecuvânta pre Domnul pentru că proslăvea locul Său şi bisearica, carea puţân mai nainte de frică şi de gâlceavă era plină, arătându-să Domnul cel atotputearnic, de bucurie şi de veselie s-au umplut.

31. Şi atunci, oricarii dintre prietinii lui Eliodor ruga degrabă pre Oniia, ca să cheme pre Cel Preaînalt, să dăruiască viaţă celui ce era pus în sfârşitul vieţii.

32. Şi, socotind arhiereul ca nu cumva să se prepuie împăratul despre ceva răotate de către jidovi asupra lui Eliodor săvârşită, au adus pentru mântuirea omului junghiiare de mântuire.

33. Şi, rugându-să arhiereul, aceiaş tineri, cu acealeaş vejminte împodobiţi, stând înaintea lui Eliodor, au zis: „Lui Onie preotului mulţămeaşte, că pentru dânsul Domnul ţ-au rânduit viaţa.

34. Iară tu, cel de la Dumnezeu bătut, vesteaşte tuturor mărimile lui Dumnezeu şi putearea". Şi, aceastea zicând, nu s-au mai văzut.

35. Iară Eliodor jârtvă lui Dumnezeu aducând şi mari făgăduinţe făgăduind Celui ce l-au îngăduit a fi viu, şi lui Onie haruri dând, luându-şi oastea, călătorea către împăratul.

36. Şi mărturisea tuturor ceale ce supt ochii săi văzuse, lucrurile marelui Dumnezeu.

37. Şi întrebând împăratul pre Eliodor cine ar fi vreadnic încă o dată a să trimite la Ierusalim, au zis: ||

211r 38. „De cumva ai vrun vrăjmaşu au vrun pânditoriu împărăţiii tale, trimite-l acolo şi bătut îl vei lua îndărăpt de cumva va scăpa, pentru că într-acel loc adevărat iaste o puteare oarecarea a lui Dumnezeu.

39. Că Cel ce are în ceriuri lăcaş cercetătoriu şi ajutătoriu e locului aceluia, şi pre cei ce vin a-i face rău îi bate şi-i pierde".

40. Aşadară despre Eliodor, şi despre paza vistieriii, aşea să are lucrul.

Cap 4

Onie pentru hulele lui Simon către Seleuc s-au dus, a căruia arhierirea răvnindu-o fratele lui, Iason, au făgăduit împăratului mulţi talanţi. Şi apucând arhiereirea, toată slujba lui Dumnezeu o au răzvrătit. Pre carele a să lepăda din arhiereire porunceaşte Menelae, mai mulţi împăratului făgăduind tălanţi. Căruia, neplinind ceale făgăduite, urmează fratele lui Lisimahul. Onie, vădind pre Menelae de călcarea de leage, cu îndemnul lui, de la Andronic să ucide. Pentru care, din porunca Antiohului întru acelaş loc Andronicul să ucide. Lizimahul fiind de norod călcat, Menelae la împăratul pârât, prin mijlocirea darurilor să sloboade, ucigându-să cei nevinovaţi ai lui pârâtori.

1. Iară Simon, mai sus-numitul a banilor şi a ţărâi pârâşul, rău grăia despre Oniia, ca când el ar fi îndemnat pre Eliodor la aceastea şi el ar fi fost pornitoriu răotăţilor.

2. Şi pre ispravnicul cetăţii şi apărătoriul neamului său şi râvnitoriul legii lui Dumnezeu, îndrăznea a-l zice leşuitori împărăţiii.

3. Ci, nepriiateniile într-atâta purcegând, cât şi prin oarecarii a lui Simon de lipsă ucideri să făcea, |

211v 4. Socotind Onie primejdiia vrajbii şi pre Apolonie nebunind, povăţuitoriul adecă, Chelesiriii şi a Fenichiii, a spori răotatea lui Simon, la împăratul s-au dus,

5. Nu ca pârâşul cetăţeanilor, ci folosul cel de obşte a toată mulţimea cu sâne socotind.

6. Că vedea cu neputinţă a fi fără împărătească rânduială a să dărui lucrurilor pace, nici pre Simon a putea înceta de la nebuniia sa.

7. Ci, după ieşirea lui Seleuc din viaţă, luând împărăţia Antiohul, care vestit să numea, răvnea Iason, fratele Onei, arhiereirea.

8. Mergând la împăratul, făgăduindu-i tălanţi de argint tri sute şasăzeci şi dintr-alte venituri optzeci,

9. Preste aceastea făgăduia şi alte o sută cinzeci, de s-ar îngădui puterii lui şcoala şi slujitorii şieşi a-i rândui, şi pre cei din Ierusalim antiohieni a-i scrii.

10. Carea îngăduind împăratul şi dobândind căpeteniia, îndată către leagea limbilor pre împreună dăjduitorii săi a-i treace au început.

11. Şi depărtând pre cealea ce pentru omeniia jidovilor de la împăraţi fusease rânduite, prin Ioan, tatăl lui Evpolemi, cel ce la râmleani pentru priiatenirea şi soţirea cu legiuită solire slujise, legile cetăţeanilor părăsind, rânduieli răzvrătite făcea.

12. Că au îndrâznit supt însuşi coşteiul a face şcoală şi pre fieştecarii cei mai buni slujitori în bordeiuri a-i pune.

13. Şi era aceasta nu începapere, ci oarecare creaştere şi sporiul petreacerii cu limbile şi cu cei de alt neam, pentru a necredinciosului şi nu preotului Iasoni negrăita şi neauzita nelegiuire.

14. Aşa cât preoţii de atunci nu după sluj||bele oltariului să sârguia, ci urgisind bisearica 212r
şi părăsând jârtvele păzea a fi părtaş şcoalei şi nedreptei lui simbrii şi învăţăturii a să deprinde.

15. Şi cinstele, adecă ceale părinţeşti întru nimica avându-le, greceştile slave mai bune a fi le socotea.

16. Pentru carele primejdioasa sârguire îi cuprindea, şi rânduialele lor le răvnea, şi aceloraşi cu totul aseaminea a fi poftea, pre carii vrăjmaşi şi ucigaşi îi avuse.

17. Că împrotiva dumnezeieştilor legi necredincios a lucra fără certare nu trece, ci aceasta vreamea următoare va dovedi.

18. Iară prăznuindu-să cel de al cincilea an lupta Tirului, şi împăratul fiind de faţă,

19. Au triimis Iason vicleanul din Ierusalim nişte oameni păcătoşi, ce purta drahme de argint trei sute spre jârtva Ercului, care le-au poftit cei ce le purtase să nu să cheltuiască spre jârtve, că nu era de lipsă, ci să se rânduiască spre alte cheltuieli.

20. Ci aceastea, adecă, s-au adus de la cel ce le trimisease spre jârtva Hercului, iară pentru cei de faţă s-au dat spre zidirea corăbiilor celor de oaste.

21. Şi, trimiţindu-să în Eghipt Apolonie, fiiul Mnesthei, pentru mai-marii lui Ptolomeu Filometoriului împăratului, deacă să cunoscuse Antiohul înstreinat a fi de către trebile împărăţiii, de ale sale folosuri grijindu-să, pornind de acolo au venit în Ioppen, şi de acolo în Ierusalim.

22. Şi cu cinste de la Iason şi cu priiatenie fiind cuprins, cu lumini de făclii şi cu laude au întrat, şi de acolo spre Fenichie oas|tea o au întors. 212v

23. Şi după vreame de trei ani au trimis Iason pre Menelae, fratele mai sus-numitului Simon, purtând bani împăratului şi despre trebile ceale de lipsă răspunsuri ducând.

24. Iară el, închinându-să împăratului după ce au mărit faţa putearii lui, spre sâne însuş au tras arhieriia, adăogând preste Iason talanţi de argint trei sute.

25. Şi, luund de la împăratul porunci au venit, nimic adecă având vreadnic de preoţie; iară suflete de nemilostiv tiran şi de fiară sălbatecă mânie purtând,

26. Şi Iason, adecă, carele prinsease pre fratele său, însuş înşelat fiind, pribeag în ţinutul Amanitii izgonit au fost.

27. Şi Menelae căpeteniia adecă au dobândit. Iară despre banii împăratului făgăduiţi, nimica lucra, când strânsură făcea Sostratul, ispravnicul coşteiului,

28. (Că acela avea strânsura dăjdilor) pentru care pricină amândoi către împăratul s-au chemat.

29. Şi Menelae s-au depărtat de la preoţie, urmându-i Lisimac, frate-său, iară Sostrat s-au făcut ispravnic Chiprului.

30. Şi aceastea fiind, s-au întâmplat de au mişcat gâlceavă tharseanii şi malloteanii, căci că Antiohidei, ţiitoarei împăratului, în dar fusease daţi.

31. Degrabă, direpт aceaea împăratul au venit a-i domoli, lăsând în locul său rânduit pre unul din soţii săi, Andronic.

32. Iară Menelae, socotind că ş-au apucat vreame cu prilej, nişte vase de aur din bisea||rică furând, le-au dăruit lui Andronic, şi altele le vânduse în Tir şi prin cetăţile 213r
vecine.

33. Carea adevărat cunoscând Onie, îl vădea, însuşi în loc fără teamere contenindu-să în Antiohia, lângă Dafnis.

34. Pentru aceeaea Menelae, apropiindu-să către Andronic, îl ruga să omoară pre Onie. Carele venind la Onie şi dând dreaptele cu jurământ (măcar că-i era cu prepus), îl îndemnase a ieşi din locul scutinţii, îndată l-au omorât, nestidindu-să de dreptate.

35. Pentru care pricină, nu numai jidovii, ci şi alte neamuri greu să uita şi cu dureare purta nedreapta ucidere a unui bărbat ca aceluia.

36. Ci, întorcându-să împăratul din locurile Chilichiei, s-au dus la el jidovii în Antiohia, împreună şi grecii, jeluindu-să de nedreapta uciderea Oniei.

37. Întristându-să drept aceaea cu duhul pentru Onie, Antiohul, şi plecându-să spre milă, lacrămi au vărsat, aducându-ş aminte de trezviia răpăusatului şi de cuviinţa lui.

38. Şi aprinzându-să cu duhul, pre Andronic de urşinic dezbrăcându-l, porunceaşte a-l încungiura prin toată cetatea. Şi într-acelaş loc, în carele asupra lui Onie lucrase necredinţa, pre călcătoriul de leage de viaţă l-au despoiat, vreadnică răsplătindu-i Domnul pedeapsă.

39. Iară multe călcări de leage în bisearică de la Lisimah făcându-să cu sfatul Menelai şi, ieşind veastea, s-au adunat mulţimea asupra lui Lisimah, după ce mult aur s-au fost scos.

40. Iară asupra gloatelor ce să sculase pline de mânie, Lisimah întrarmând ca la trei mii,
213v cu mâni nedreapte au început a să sluji, | povăţuindu-i un tiran oarecarele, cu vârsta şi cu nebuniia bătrân.

41. Ci, cât au înţeles sârguirea Lisimahului, alţii pietri, alţii bâte vârtoase au apucat, iară oarecarii cenuşe spre Lisimah au aruncat.

42. Şi mulţi, adecă răniţi, iară alţii şi aşternuţi, şi toţi spre fugă întorşi au fost, şi pre însuş călcătoriul de leage lângă vistierie l-au omorât.

43. Despre aceastea, dară, au început judecata asupra lui Menelae a să mişca.

44. Şi venind împăratul în Tir, la el au dus treaba lucrului trei bărbaţi de la bătrâni trimişi.

45. Şi biruindu-să Menelae, au făgăduit lui Ptolomeiu mulţi bani a-i da să îndeamne pre împăratul.

46. Deci, Ptolomeiu s-au apropiat cătră împăratul, ce şedea într-un foişor a să răcori, şi l-au întors de cătră judecată.

47. Şi pre Menelae, adecă cel de toată răotatea vinovat, de nelegiuiri l-au dezleagat, iară pre mişeii, carii şi la schite de ş-ar fi spus pricina, nevinovaţi s-ar judeca, pre aceştia cu moarte i-au omorât.

48. Curând, dară, nedireaptă pedeapsă au dat cei ce pentru cetate şi pentru norod şi pentru vasele ceale sfinte pricina au urzit.

49. Pentru care lucru şi tirii, greu părându-le, spre îngroparea lor foarte libovnici s-au arătat.

50. Iară Menelae, pentru a celor ce era supt biruinţa lui lăcomie, rămânea în biruinţă, crescând întru răotate spre leşuirile cetăţeanilor.

Cap 5

Oaste armate şi aceloraş împreună bătăi la Ierusalim prin văzduh în patruzeaci de zile să văd. Iason în Ierusalim năvălind şi pre cetăţeani nemilostiveaşte ucigând, la cei streini ticăloşaşte
214r *moare. Antiohul, pre mulţi în Ierusalim fără număr ucigând, robind || şi vânzind, bisearica o jefuiaşte. Şi, ducându-să, lasă nemilostivi ispravnici să năcăjască norodul. Şi iarăş, trimiţindu-să voevodul Apolonie, pre mulţi ucide. Iară Iuda Macaveul cu ai săi la loc pustiiu să depărtează.*

1. Într-aceaea vreame, Antiohul a doao pornire găteaşte spre Eghipt.
2. Şi s-au întâmplat prin toată cetatea Ierusalimului a să vedea în patruzeci de zile prin văzduh călăraşi alergând, aurite având vejminte şi suliţe ca nişte oaste întrarmaţi.

3. Şi alergarea cailor prin rânduri însămnate şi loviri a fi împreună şi clătirea pavezelor şi mulţimea încoifaţilor cu sabiile scoase şi aruncarea săgeţilor şi sclipirea auritelor arme şi a tot fealiul de platoşe.

4. Pentru aceaea, toţi să ruga să se întoarcă arătarea spre bine.

5. Ci, ieşind mincinoasă vestire, ca când din viaţă ar fi ieşit Antiohul, luând Iason nu mai puţini o mie de bărbaţi, de năpraznă au năvălit spre cetate şi, cetăţeanii la zid împreună zburând, mai pre urmă apucându-să cetatea, Menelae au fugit în coşteiu.

6. Iară Iason nu îngăduia în uciderea cetăţeanilor săi, nici gândea sporirea asupra rudeniilor mare rău a fi, părându-să că va lua biruinţa vrăjmaşilor, iară nu a cetăţeanilor.

7. Şi căpeteniia adecă nu o au dobândit, iară sfârşitul leşuirilor sale turburarea au apucat şi, pribejind, iară s-au dus în Ammanite.

8. Mai pre urmă, spre perirea sa închis fiind de la Areta, tiranul harapilor, fujind din |
214v cetate în cetate, tuturor urât ca un călcătoriu de legi şi urgisit ca vrăjmaşul ţărâi şi a ţăreanilor, în Eghipt s-au lepădat.

9. Şi cel ce pre mulţi din ţara sa izgonise pribeag au perit, în Lachedemoniia pornind, ca când ar vrea acolo a avea pentru rudeniia scăpare.

10. Şi cel ce pre mulţi neîngropaţi lepădase, însuşi şi netânguit şi neîngropat să leapădă, nici streină îngroparea dobândind, nici mormântului părinţesc împărtăşindu-să.

11. Aceastea aşa fiind, s-au prepus împăratul cum că jidovii vor părăsi soţirea şi, pentru aceasta, din Eghipt purcezând cu inimă sălbatecă, cetatea adecă cu arme o au prins.

12. Dară au poruncit ostaşilor să ucigă, nici să îngăduiască pârâşilor şi, prin case suindu-să, să-i omoară.

13. Făcea-se dară ucideri de tineri şi de bătrâni, şi a muierilor şi a născuţilor perirea, şi a fecioarelor şi a pruncilor omorârea.

14. Şi era în trei zile optzeaci de mii ucişi, patruzeci de mii robiţi şi numai puţâni vânduţi.

15. Ci nici aceastea sânt destule. Îndrăznit-au şi în bisearică a întra, carea e decât tot pământul mai sfântă, povăţuind Menelae, vânzătoriul de legi şi de ţară.

16. Şi cu necuratele mâni luând sfintele vase, ceale ce de la alţi împăraţi şi cetăţeani era puse spre podoaba locului şi spre slavă, le purta cu nevrednicie şi le spurca.

17. Aşa înstreinându-să cu mintea Antiohul, nu socotea că pentru păcatele celor ce lăcuiesc în cetate, puţin Dumnezeu să mâniiase, pentru carea s-au şi întâmplat împrejurul locului ur||gisirea. 215r

* Sus 3, 25, 27. 18. Într-alt chip, de nu s-ar fi întâmplat a fi ei cu multe păcate învăluiţi, *precum Eliodor, care era trimis de la Seleucun împăratul a jefui oltariul, şi acesta, îndată venind bătut, şi împins adevărat ar fi fost de cătră îndrâznire.

19. Însă nu pentru loc neamul, ci pentru neam locul Dumnezeu l-au ales.

20. Pentru aceaea, şi însuşi locul s-au făcut părtaş răotăţilor norodului. Iară după aceaea va fi soţu bunătăţilor, şi care s-au părăsit în mâniia lui Dumnezeu Atotputearnicului, iarăş întru îmblânzirea marelui Domn cu slavă mare să va înălţa.

21. Deci, Antiohul o mie şi optsute de talanţi luând din bisearică, degrabă în Antiohiia s-au întors, socotind de mândrie, că pământul îi va fi spre înotare şi marea spre călătorie pentru sumeţirea minţii.

22. Şi au lăsat şi ispravnici a năcăji neamul. Şi în Ierusalim, adecă pre Filip, de neam frig, de năravmai nemilostiv decât acela de la carele s-au rânduit.

23. Iară în Garizim, pre Andronic şi Menelae, carii mai greu decât aceialalţi apăsa cetăţeanii.

24. Şi, fiind pus împrotiva jidovilor, au trimis pre urâciosul voievod Apolonie cu oaste de doaozeci şi doao de mii, poruncindu-i a ucide pre toţi cei de vârste, muierile şi tinerii a-i vinde.

25. Carele venind în Ierusalim, cu pace a fi făcându-să, au odihnit până la sfânta zi a sâmbetei şi atunci, sărbând jidovii, alor săi arma a lua le-au poruncit.

26. Şi pre toţi carii purcesease spre vederi i-au omorât, şi prin cetate cu cei armaţi alergând, multă mulţime au ucis. |

27. Iară Iuda Macaveul, carele fusease al zeacelea, să ferise la loc pustiiu şi acolo între fiară, viiaţa în munţi cu ai săi petrecea şi, cu hrană de ierburi hrănindu-să, să zăbovea, ca să nu fie părtaşi spurcăciunii. 215v

Cap 6

Prin voievodul de la împăratul trimis jidovii să opresc de leagea lui Dumnezeu. Bisearica urât să spurcă, şi jidovii încă prin multe ţări râsipindu-să, la jârtvele idolilor să silesc. Să însămneazăpierderea a doao muieri, pentru că ş-au fost tăiat împrejur fiii săi, şi cei ce prăznuiesc sâmbăta să ard. Însă acest năcaz să arată că nu e părăsirea lui Dumnezeu, ci certarea alor săi, cea aleasă a lui Eleazar bătrânului mucenicie, pentru că n-au vrut a mânca carne de porc, nici într-aceasta a făţărnici.

1. i nu după multă vreame, au trimis împăratul pe un bătrân oarecarele antiohiian să silească pre jidovi a treace de la părinţeştile şi a lui Dumnezeu legi

2. Şi a spurca cea din Ierusalim bisearică şi a o numi a lui Iupiter Olimpii, şi în Garizim, precum era cei ce lăcuia acolo, a lui Iupiter găzduitoriului.

3. Iară rea şi tuturor grea era alergarea răotăţilor.

4. Că bisearica era plină de neînfrânarea şi de uspeaţele limbilor şi de cei ce să pângăreacu curvele, şi în sfintele jirtvealnice muierile să îmbulzea înlontru purtând ceale ce nu era slobode.

5. Şi oltariul plin era de ceale neslobode, care de legi să oprea.

6. Iară nici sâmbetele să păzea, nici zilele ţărâi ceale de praznic să ţinea, nici jidov chiar
216r cineva || pre sâne a fi să mărturisea.

7. Şi să ducea cu amară lipsă în zioa naşterii împăratului la jârtve, şi când prăznuia sărbătoarea lui Liveriu, să siliia cu iadăra încununaţi lui Liveri a încunjura.

8. Şi poruncă au ieşit la vecinele limbilor cetăţi îndemnând Ptolomeiu ca aşijderea şi dânşii împrotiva jidovilor să lucreaze şi să jirthvească.

9. Iară pre cei ce n-ar vrea a treace la rânduialele limbilor să-i ucigă; era dară a vedea ticăloşie.

10. Că doao muieri au fost pârâte că ş-au tăiat împrejur născuţii săi. Pre carele, pruncii de ţâţă spânzurându-i, după ce le-au încunjurat prin cetate, pre ziduri le-au prăpădit.

11. Iară alţii la vecinele peşteri împreună ducându-să şi pitulaţi zioa sâmbetei prăznuind, spuindu-să lui Filip, cu flacări s-au aprins, căci că să stidea pentru leage şi pentru ţinearea ei, cu mâna a-şi da ajutoriu.

12. Iară mă rog celor ce vor ceti cartea aceasta să nu să îngrozască pentru protivnicile căderi, ci să socotească, că ceale ce s-au întâmplat, nu spre perire, ci spre certare au fost neamului nostru.

13. Că multă vreame a nu suferi pre păcătoşi după vrearea sa a lucra, ci degrabă a-i izbândi, de mare bine judecată iaste.

14. Că nu precum în alte neamuri Domnul răbdând aşteaptă ca pre eale, când va veni zioa judecăţii, întru plinirea păcatelor să le pedepsească.

15. Aşa şi în noi au aşezat, ca păcatele noastre până în sfârşit învăluindu-să, aşa mai pre urmă asupra noastră să izbândească.

16. Pentru carea niciodată adecă de la noi mila Sa o depărtează, iară certând cu ceale protivnice, norodul Său nu-l părăseaşte. |

216v 17. Ci aceastea noao spre deşteptarea cetitorilor puţine fie zise, iară acum trebuie să venim la poveaste.

18. Deci Eliazar, unul din scriitorii cei dintâiu, bărbat de vârstă vechiu şi cu faţa împodobit, deşchizându-i-să gura să siliia a mânca carne de porc.

19. Iară el slăvita moarte mai vârtos decât urâta viaţă îmbrăţişind, de bunăvoie întâiu să ducea spre perire.

20. Şi, văzând precum să cuvine a să întâmpla, cu răbdare suferind, au socotit a nu priimi ceale neslobode pentru dragostea vieţii.

21. Iară cei ce sta înainte, de nedreapta milă fiind porniţi, pentru vechea omului priiatenie, luându-l într-ascuns, îl ruga a-i aduce cărnuri din care lui a mânca era slobod, ca să făţărnicească a fi mâncat, precum împăratul poruncise, din cărnurile jârtvelor,

22. Ca, cu această faptă, de moarte să se izbăvească şi, pentru cea veache a omului priiatenie, aceasta cu dânsul făcea omenire.

23. Iară el au început a gândi vreadnica vârstei şi a bătrâneaţelor sale adâncime şi a născutei cinstei cărunteaţele şi a ceii din pruncie bunei petreaceri faptele şi după a ceii sfinte şi de la Dumnezeu datei legii rânduieli, au răspuns degrabă, zicând că vrea a fi trimis la iad.

24. „Că nu e lucru vreadnic de vârsta noastră – zice – a făţărnici, precum mulţi dintre cei tineri, socotind pre Eliazar de noaozeci de ani a fi trecut către viaţa celor de alt neam.

25. Şi aceia, pentru a mea făţărnicie şi pentru puţână ce să strâcă vreamea vieţii, să se
217r înşale, şi prin această prihană şi urgisirea bătrâneaţelor || meale să-m agonisesc.

26. Că de nu mă voiu şi scoate într-această vreame din pierderea omenească, iară de mâna Atotputearnicului nici viu, nici mort voiu putea scăpa.

27. Pentru aceaea, tare din viaţă ieşind, vreadnic adecă, de bătrâneaţe mă voiu arăta.

28. Iară tinerilor pildă tare le voiu lăsa, când cu inimă voioasă şi bărbăteaşte pentru ceale greale şi preaosfinţite legi, cu moarte cinstită mă voiu săvârşi". Aceastea zicând, îndată spre perire să trăgea.

29. Iară cei ce-l ducea şi puţin mai înainte fusease mai blânzi, spre mânie s-au întors pentru cuvintele de la el zise, care ei din mândrie a fi scoase le socotea.

30. Ci cu rane ucigându-să, au suspinat, şi au zis: „Doamne, Cel ce ai sfânta ştiinţă, Tu chiar ştii că, putându-mă de moarte izbăvi, ceale greale ale trupului rabd dureri, iară după suflet pentru frica Ta bucuros rabd aceastea".

31. Şi acesta adecă într-acesta chip din viaţă au ieşit, nu numai tinerilor, ci şi tot neamului pomenirea morţii sale spre pilda vârtutei şi a tăriii lăsând.

Cap 7

A şeapte fraţi şi a maicii lor mari foarte şi tari suferitele periri, pentru că nu vrea a mânca cărnuri de porc. Şi cât de vârtos împăratului pentru a sa nemilostivire i-au arătat a fi gata osândirea şi maica pre fii cum i-au îndemnat.

1. Şi s-au întâmplat şi şapte fraţi împreună cu maica sa prinşi a să sili de la împăratul a mânca împrotiva legii cărnuri de porc, cu zbiciuri şi cu vine de tauri chinuindu-i.

2. Iară unul dintr-înşii, cel dintâiu, aşa au zis: | „Ce cauţi şi ce vreai a învăţa de la noi? 217v
Gata sântem a muri mai vârtos decât părinţeştile ale lui Dumnezeu legi a le treace”.

3. Şi, mâniindu-să împăratul, au poruncit să se aprinză căldările şi oalele ceale de aramă. Care îndată aprinzându-să,

4. Au poruncit celui ce întâiu grăise să i să taie limba, şi pielea de pe cap trăgându-să, şi vârfurile mânilor şi a picioarelor să i să taie, ceiaalalţi fraţii lui şi maică-sa văzându-l.

5. Şi, după ce s-au făcut cu totul chilav, au poruncit a apropia focul şi, încă răsuflând, a-l prăji în tigae. În carea multă vreame chinuindu-să, ceiaalalţi una cu maică-sa împreună să îndemna tare spre moarte,

* 2 Leage 31, 36, 43.

6. Zicând: „Domnul Dumnezeu va vedea adevărul şi să va mângăia întru noi, *precum în mărturisirea cântecului au dovedit Moisi. Şi întru slujile Sale să va mângăia”.

7. Murind, dară, cel dintâiu într-acestaş chip, pre cel ce urma îl ducea spre bajocură şi, trăgându-i-să pielea capului cu perii, îl întreba de va mânca mai înainte, până a să chinui cu tot trupul prin fieştecare mădulariu.

8. Iară el, răspunzând cu glas părinţesc, au zis: „Nu voiu face”. Pentru carea şi acesta, în locul următoriu, chinurile celui dintâiu au priimit.

9. Şi în sfârşitul duhului fiind, aşa au zis: „Tu, adecă, preanelegiuite, într-această viaţă ne pierzi, ci Împăratul lumii, pre noi, pentru legi ucişi, întru învierea vieţii de veaci ne va deştepta”.

10. După acesta, al treilea să bajocoreaşte şi, limba poftindu-i-să, curând o au scos şi mânile vârtos le-au întins.

11. Şi cu cutezare au zis: „Din ceriu aceastea le moştenesc, ci pentru legile lui Dumnezeu acum şi aceastea le urgisăsc, că de la Dânsul iarăş a le dobân||di nădăjduiesc”. 218r

12. Aşa cât împăratul şi cei ce cu el era să mira de îndrâznirea tinărului, căci ca o nimica socotea chinurile.

13. Şi acesta aşa săvârşindu-să, pre al patrulea îl năcăjea aşijderea, chinuindu-l.

14. Şi, fiind spre moarte, aşa au zis: „Mai bine e celor daţi de la oameni morţi, nădeajde a aştepta de la Dumnezeu, că iarăş de la Dânsul să vor deştepta, că ţie înviiarea nu-ţi va fi spre viaţă”.

15. Şi, apropiind pre al cincilea, îl năcăjea. Iară el, privind spre acela, au zis:

16. „Puteare între oameni având, fiind strâcăcios, faci ce ţi-i voia, iară să nu gândeşti neamul nostru a fi de la Dumnezeu părăsit.

17. Iară tu răbdând aşteaptă şi vei vedea marea Lui puteare, în ce chip pre tine şi sămânţa ta o va chinui”.

18. După acesta ducea pre al şaselea, şi acela începând a muri, aşa au zis: „Nu rătăci în deşert, că noi pentru noi înşine aceastea pătimim, păcătuind înprotiva Dumnezeul<ui> nostru şi vreadnice de minune s-au făcut întru noi.

19. Iară tu nu socoti ţie a fi fără viitoarea certare, căci împrotiva lui Dumnezeu a oşti te-ai ispitit”.

20. Iară preste măsură minunata maica şi vreadnica de pomenirea celor buni, carea, perind şeapte fii supt vreamea unii zile privind, cu inimă bună purta pentru nădeajdea carea avea spre Dumnezeu.

21. Pre fieştecarele dintr-înşii îi îndemna tare, cu glas părinţesc, plin de înţelepciune şi fămeieştii gândiri bărbătesc suflet sămânând,

22. Au zis către dânşii: „Nu ştiu în ce chip în pântecele mieu v-aţi arătat, că nici eu duhul şi sufletul v-am dăruit voao şi viaţa şi a fieştecăruia mădulări nu eu le-am alcătuit,

23. Ci Ziditoriul lumii, Cel ce au închipuit naşte|rea omului şi Cel ce au aflat începaperea 218v
tuturor şi duhul voao iarăşi cu milă îl va întoarce, şi viaţa, precum voi acum pre voi înşivă vă urgisiţi pentru legile Lui”.

24. Iară Antiohul pre sine a să urgisi gândea şi împreună urgisind glasul ceii ce probozea, fiind încă cel mai tinăr, nu numai cu cuvintele îl îndemna, ci şi cu jurământ întărea, că bogat şi fericit îl va face şi, trecându-l de la părinţeştile legi, priiatin îl va avea şi ceale de lipsă îi va dărui.

25. Ci la aceastea tinărul nicidecum plecându-să, au chemat împăratul pre maica şi o îndemna să fie tinărului spre mântuire.

26. Şi după ce o îndemnase cu multe cuvinte, au făgăduit că va îndemna pre fiiul său.

27. Deci, plecându-să către el, batjocorind pre nemilostivul tiran, au zis cu glas părinţesc: „Fiiul mieu, fie-ţi milă de mine, ceaea ce te-am purtat în pântece noao luni şi lapte în trei ani ţ-am dat şi te-am hrănit şi la vârsta aceasta te-am adus.

28. Rogu-te, fiiule, să priveşti spre ceriu şi pre pământ şi spre toate ceale ce sânt într-însele şi să înţelegi că din nimica le-au făcut Dumnezeu acealea şi neamul omenesc.

29. Aşa va fi, să nu te temi de acest chinuitoriu, ci vreadnic fraţilor tăi făcându-te părtaşu, priimeaşte moarte, ca într-aceaea milă cu fraţii tăi să te priimească".

30. Ea încă aceastea zicând, au zis tinărul: „Pre cine aşteptaţi? Nu ascult de porunca împăratului, ci de porunca legii carea s-au dat noao prin Moisi.

31. Iară tu, cel ce te-ai făcut izbânditoriu de toată răotatea asupra ovreailor, nu vei scăpa de mâna lui Dumnezeu.

32. Că noi pentru păcatele noastre răbdăm aceastea.

33. De S-au şi mâniiat puţin asupra noastră Domnul, Dumnezeul nostru, pentru certarea şi dojana, ci iarăşi Să va mângăia spre slugile Sale. ||

219r 34. Iară tu, o, nelegiuitule, şi decât toţi oamenii mai făcătoriu de reale, să nu te înalţi în zădar cu deşarte nădejdi, asupra slujilor Lui aprinzându-te,

35. Că încă n-ai fugit <de> judecata Atotputearnicului şi care toate le veade Dumnezeu.

36. Că fraţii miei, puţină acum dureare suferind, supt testamântul vieţii de veaci s-au împărtăşit, iară tu cu judecata lui Dumnezeu ceale vreadnice a mândriii tale pedeapse vei plăti.

37. Iară eu, ca şi fraţii miei, sufletul şi trupul mieu îl dau pentru părinţeştile legi. Chemând pre Dumnezeu, ca mai devreame neamului nostru milostiv să fie, şi pre tine, cu chinuri şi cu bătăi, să te facă a mărturisi că Acela iaste Dumnezeu sângur.

38. Iară întru mine şi în fraţii miei va înceta Atotputearnicului mâniia carea preste tot neamul nostru cu dreptate s-au adus.

39. Atunci împăratul, de mânie aprins, asupra acestuia mai presus de toţi fără milă au răpştit, nesuferindu-să a fi batjocorit.

40. Şi acesta, dară, curat s-au prestăvit preste toate, în Domnul nădăjduind.

41. Iară mai pre urmă, după fii, şi maica s-au săvârşit.

42. Deci, despre jârtve şi despre cele foarte nemilostiviri destul s-au zis.

Cap 8

Iuda Macaveul, chemând ajutoriul lui Dumnezeu, după câteva biruinţe, pre Nicanor, carele neînşelata şieşi de jidovi făgăduia biruinţă, pre ai săi întâi spre rămâneare îndemnându-i, l-au gonit, ucigând din oastea lui împreună cu Timothei şi cu Vahide mai mult de doaozeaci şi noao de mii, aşa cât Nicanor sângur scăpând, au propoveduit pre Iudei a avea pre Dumnezeu acoperitoriu. |

219v 1. Iară Iuda Macaveul şi cei ce cu el era, întra tăinuit prin coşteiuri şi, chemând pre rudenii şi pre priiatini şi pre cei ce au rămas în leagea jidovească, luându-i, au scos către sâne şase mii de bărbaţi.

2. Şi chema pre Domnul să Se uite spre norodul ce să călca de toţi şi să Se milostivească spre bisearică, carea să spurca de la cei necredincioşi,

3. Să-I fie milă şi de perirea cetăţii, carea ar trăbui degrabă a să alcătui şi glasul sângelui, ce strâgă către sâne, să-l auză

4. Şi să-Şi aducă aminte şi de nedreaptele a pruncilor celor nevinovaţi morţi şi de blăstămurile numelui Său zise şi să se aprinză spre aceastea.

5. Iară Macavei, adunând mulţimea, nesuferit limbilor să făcea, că mâniia Domnului spre milă s-au întors.

6. Şi, venind asupra coşteailor şi a cetăţilor fără veaste, le aprindea, şi locurile ceale treabnice cuprinzând, nu puţine ucideri da vrăjmaşilor.

7. Iară mai vârtos noaptea să purta la aceaste alergări, şi vestea puterii lui pretutindini să vărsa.

8. Iară văzând Filip încet omul spre sporiu a veni şi mai ades lucrurile lui spornice a fi, cătră Ptolomeu, voievodul Chilichiei şi a Finichiii, au scris, să ducă ajutoriu trebilor împărăteşti.

9. Iară el degrabă au trimis pre Nicanor Patroclul, din cei dintâiu priiatin, dându-i din ceale mestecate limbi întrarmaţi nu mai puţin de doaozeaci de mii, ca toată sămânţa jidovească să o şteargă, adăogându-i şi pre Gheorghie, bărbatul ostaşu şi în lucrurile războiului foarte deprins.

10. Şi au rânduit Nicanor ca dajda împăratului ce să cuvinea a o da râmleanilor, doao mii || de talanţi, din robiia jidovilor să o plinească. 220r

11. Şi îndată au trimis la cetăţile de mare, chemând spre cumpărarea robilor jidoveşti, făgăduind cum că noaozeaci de robi va da pre un talant, neuitându-să spre izbânda carea de la Atotputearnicul îl va urma.

12. Iară Iuda, înţelegând, au spus celor ce cu sine era, jidovilor, venirea lui Nicanor.

13. Dintre carii unii, înfricoşaţi şi necrezând dreptăţii lui Dumnezeu, spre fugă să întorcea.

14. Iară alţii ce avea vindea şi împreună Domnului să ruga să-i izbăvească de necredinciosul Nicanor, carele mai înainte încă de a veni îl vânduse.

15. Şi de nu pentru ei, încai pentru testamântul care era cătră părinţii lor şi pentru chemarea sfântului şi marelui Său preste dânşii nume.

16. Şi, chemând Macaveii şapte mii, carii cu el era, îi ruga să nu să pleace vrăjmaşilor, nici să se teamă de acelor ce cu nedreptul vin asupra sa, a vrăjmaşilor mulţime, ci tare să se sârguiască,

17. Având înaintea ochilor ocara ce s-au făcut de la aceştia cu nedreptul locului celui sfânt şi iarăşi asuprirea ceii batjocorite cetăţi, încă şi ceale multe a bătrânilor rânduieli răsipite.

18. „Că ei adecă în arme nădăjduiesc – zice – împreună şi în îndrâznire, iară noi în Atotputearnicul Dumnezeu, Care poate şi pre cei ce vin asupra noastră şi toată lumea numai cu vrearea a-i şteargе, nădăjduim”.

19. Şi le-au adus aminte şi de ajutorinţele lui Dumnezeu, care s-au făcut cătră părinţi
* 4 Împă. 19, 35. *şi cum că supt Senaheriv o sută optzeaci şi cinci de mii au perit.

Tovie 1, 21. 20. Şi despre războiul ce au avut asupra galateanilor în Vavilon, ca toţi, deacă au venit
Ecli. 48, 24. | la lucru machedonii, soţiile trândăvindu-să, aceia sânguri şasă mii au omorât o sută 220v
Isaie 37, 36. doaozeci de mii pentru ajutoriul ce li s-au dat din ceriu şi faceri de bine multe foarte pentru
1 Mac. 7, 41. aceastea au dobândit.

21. Cu aceaste cuvinte statornici s-au făcut şi pentru leagi şi pentru moştenire a muri gătiţi.

22. Şi au rânduit pre fraţii săi povăţuitori amânduror rândurilor, pre Simon şi pre Iosif şi pre Ionathan, supuind fieştecăruia căte o mie şi cinci sute.

23. Lângă aceasta, şi de la Ezdra cetindu-le sfânta carte şi dând sămnul ajutoriului lui Dumnezeu, în şireagul dintâiu însuşi povăţuitoriu au lovit cu Nicanor.

24. Şi, fiindu-i ajutoriu Cel Atotputearnicul, au omorât mai mult de noao mii de oameni, iară partea cea mai mare a oastei lui Nicanor cu rane slăbindu-o, o au silit spre fugă.

25. Iară banii celor ce venise a-i cumpăra luundu-i, pre ei pretutindini i-au gonit.

26. Ci s-au întors la ceasul rânduit, că era înaintea sâmbetei, pentru care pricină n-au rămas, gonindu-i.

27. Iară armele lor şi jafurile adunându-le, sâmbăta făcea, binecuvântând pre Domnul, Cel ce i-au izbăvit într-această zi, începaperea milii picăturind preste ei.

28. Iară după sâmbătă, celor slabi şi săracilor şi văduvelor au împărţit jafurile, şi ceale rămase ei cu ai săi le-au avut.

29. Aceastea, dară, aşa făcându-să, şi făcându-să de la toţi rugăciune de obşte, pre milostivul Domn L-au rugat ca să se împlânzască până în sfârşit preste slugile Sale.

30. Şi dintre cei ce era cu Timotheiu şi cu Vahide împrotiva sa sârguindu-să, preste doaozeci de mii || au ucis, şi tăriile ceale înalte le-au dobândit. Şi mai multe prăzi au 221r
împărţit, dreaptă parte celor slabi, săracilor şi văduvelor, ci şi bătrânilor făcând.

31. Şi armele lor cu de-adinsul culegându-le, toate le-au aşezat în locuri treabnice, iară cealeaalalte jafuri în Ierusalim le-au adus.

32. Şi pre Filarheu, carele cu Trifon era, l-au omorât pre omul, adecă necurat, carele cu multe pre jidovi năcăjise.

33. Şi Epinichiia făcând în Ierusalim, pre cel ce sfintele uşi le aprinsease, adecă pre Calisthine, ce scăpase într-un sălaş, l-au aprins, vreadnică răsplătire pentru necredinţele lui dându-i.

34. Iară cel mai făcătoriu de reale, Nicanor, care o mie de neguţători a cumpăra pre jidovi adusease,

35. Smerindu-să cu ajutoriul Domnului de la cei ce ca o nimica a fi îi socotise, dezbrăcând haina slavii, pre pământ fugind, sângur au venit în Antiohiia, cea desăvârşit nefericire despre oastea sa dobândind.

36. Şi cel ce făgăduise râmleanilor că le va plăti dajda din robiia Ierusalimului propoveduia acum acoperitoriu pre Domnul a avea jidovii şi pentru Dânsul a nu să putea răni, pentru că urmează legile ceale de la El rânduite.

Cap 9

Antiohul de la Pearzeapoli gonindu-să. Când cugetă a pierde desăvârşit pre jidovi, cu mari dureri dinlontru de la Dumnezeu lovindu-să, cu nesuferită putoare izvorând din trupu-i viermi. După cunoştinţa nelegiuirilor sale şi târziu făgăduita întoarcere, cu moarte vreadnică
221v *s-au săvârşit, scriind către jido|vi cărţi, să petreacă a fi supuşi fiiului său.*

1. Intr-aceaea vreame, Antiohul cu necinste să întorcea din Pearside.

2. Că întrase în ceaea ce să zice Pearseapolis şi au ispitit a jefui norodul şi a dobândi cetatea. Ci mulţimea la arme alergând, spre fugă s-au întors şi aşa s-au întâmplat, de Antiohul după fugă cu ruşine s-au întors.

3. Şi venind către Ecvatana, au înţeles ceale ce să făcuse cu Nicanor şi cu Timotheiu.

4. Şi înflându-să de mânie, gândea că izbânda celor ce-l gonise o va putea stoarce despre jidovi. Pentru aceaea au poruncit a mâna căruţa sa, fără zăbavă călătorind, cereasca judecată grăbindu-l, căci că aşa trufaşu au grăit că va veni în Ierusalim şi adunare de mormânturile jidovilor o va face.

5. *Iară Cel ce toate veade, Domnul, Dumnezeul lui Israil, l-au lovit cu nevindecată şi nevăzută rană, căci cât au sfârşit acestaş cuvânt, l-au apucat iute durearea maţelor şi amarăle celor dinlăuntru chinuri. * 2 Par. 16, 9.

6. Şi adecă destul de drept, ca cel ce cu multe şi cu noao chinuri storsease ceale dinlontru altora, măcar că el nici într-un chip de la a sa răotate înceta.

7. Iară preste aceasta, de mândrie împlându-să, foc suflând cu duhul spre jidovi şi, poruncind a grăbi lucrul, i s-au întâmplat cu pornire mergând a cădea din căruţe şi cu grea zdrobirea trupului a i să năcăji mădulările.

8. Şi cel ce i să părea şi valurilor mării a porunci, peste modrul omenesc de trufie umplut fiind şi înălţimea munţilor în cumpene a o spânzura, acum, smerit către pământ, cu purtătoarea să purta, arătata lui Dumnezeu puteare în sâneş mărturisind. ||
222r 9. Aşa cât din trupul necredinciosului viermi au izvorât şi cărnurile lui, încă trăind în dureri, au curs, şi cu mirosul lui şi cu putoarea oastea s-au îngreoiat.

10. Şi cel ce puţin mai înainte să socotea a atinge stealele ceriului, pre acela nime nu-l putea purta, pentru nesuferirea putoarei.

11. De aici dară au început, din cea grea mândrie oborât, a veni la cunoştinţa sa, cu dumnezeiasca rană mişcat fiind, prin fieştecare cirtele vremii sporindu-i-să durerile.

12. Şi nici el mai putând purta putoarea sa, aşea au zis: „Drept e supus a fi lui Dumnezeu şi cel muritoriu a nu să asămăna lui Dumnezeu”.

13. Şi să ruga acest necurat lui Dumnezeu, de la care nu era a dobândi milă.

14. Şi cetatea, la carea sârguind vinea, să o aseamine pământului şi mormânt adunărilor să o facă, acum doreaşte a o face slobodă.

15. Şi pre jidovi, pre carii nici de îngropăciune adecă vreadnici a-i avea, ci paserilor şi fiarălor spre răpire a-i da, şi cu cei mititei de tot a-i prăpădi zisease, aseaminea acum athineanilor a-i face să făgăduiaşte.

16. Şi bisearica cea sfântă, carea mai nainte o jefuise, cu bune daruri a o împodobi şi ceale de treaba jirtvelor cheltuieli din viniturile sale a le dărui.

17. Preste aceastea, şi jidov că să va face şi prin tot locul pământului va străbate şi va propovedui putearea lui Dumnezeu.

18. Iară neîncetând durerile (că venise preste el dreapta lui Dumnezeu judecată), dăznădăjduind, au scris către jidovi ca o rugăminte carte, aceastea cuprinzând:
222v 19. „Bunilor cetăţeani, jidovilor, multă închi|năciune şi bine sănătoşi şi fericiţi a fi, împăratul şi căpeteniia, Antiohul.

20. De sânteţi bine, sănătoşi, şi fiii voştri, şi de vă sânt toate după vreare, mari haruri dăm.

21. Şi eu în slăbiciune pus, iară de voi cu bine aducându-mi aminte, întorcându-mă din locurile Pearsidii şi de grea bolnăvire apucat fiind, de lipsă a fi am socotit pentru folosul de obşte a avea grije,
22. Nu dăznădăjduindu-mă pre mine însumi, ci nădeajde multă având a scăpa de boală.
23. Iară uitându-mă că şi tatăl mieu, în vreamile în care prin locurile ceale din sus povăţuia oastea, au arătat cine după sâne să ia împărăţiia,
24. Ca de s-ar întâmpla ceva împrotivă sau greu să se vestească, ştiind cei ce era prin ţări căruia e lăsat capul lucrurilor, să nu să turbure.
25. La aceastea socotind de aproape că cei putearnici fieştecarii şi vecinii pândesc vremile şi întâmplare aşteaptă, am rânduit pre fiiul mieu, Antiohul, împărat, pre care de multe ori alergând către împărăţiile ceale din sus, multora dintre voi îl închinam. Şi am scris către el ceale ce sânt supuse.
26. Rogu-vă, dară, şi vă cer, aducându-vă aminte de facerile de bine ceale de obşte şi usebite, ca fieştecarele să ţie credinţa către mine şi către fiiul mieu,
27. Că nădăjduiesc cum că cu cinste şi omeneaşte să va purta, şi va urma rânduiala mea, şi de obşte vă va fi".
28. Deci, ucigaşul şi blăstămătoriul rău lovit fiind, şi, precum el pre alţii purtase, nimearnic în munţi cu ticăloasă ieşire viaţa ş-au sfârşit.
29. Şi îi petrecea trupul Filip, cel ce crescuse cu el, care temându-să de fiiul Antiohului, către Ptolomeiu Filometoriul în Eghipt s-au dus. ||

Cap 10

223r

Iuda Macaveiu, curăţând bisearica şi cetatea, în opt zile prăznuire face şi în tot anul a să face rânduiaşte. Efpator lui Antioh tătâni-său în împărăţie urmează, pre Ptolomeiu cu venin stângându-l, pre Gordie voivod lucrurilor rânduiaşte, pre jidovi de multe ori cu războiu năcăjindu-i. Jidovii şi pre acesta şi pre Timotheiu şi multe ale vrăjmaşilor întăriri biruiesc, tăind multe mii, şi cinci din ceriu călăraşi arătându-să, carii venise spre ajutoriul jidovilor.

1. Iară Macaveiu şi cei ce cu el era, acoperindu-i Domnul, bisearica adecă şi cetatea o au luat.
2. Iară oltarele, care cei de alt neam pe uliţe făcuse, şi biseariciile idolilor le-au prăpădit.
3. Şi, curăţând bisearica, alt oltariu au făcut şi, din pietrile ceale înfocate foc zămislindu-să, jârtve au adus după doi ani şi tămâiare şi candile şi pânile punerii-înainte au pus.
4. Care făcându-să, să ruga Domnului aşternuţi la pământ, ca să nu mai cază întru aseaminea reale, ci, de ar şi greşi cândva, de la Dânsul mai blând să se cearte şi să nu să dea varvarilor şi blăstămătorilor oameni.
5. Iară în ce zi bisearica de la cei streini să pângărise, într-aceaea zi s-au întâmplat a fi curăţirea, în doaozeci şi cinci a lunii, care au fost casleu.
6. Şi cu veselie opt zile au prăznuit ca praznicul corturilor, aducându-şi aminte că, puţin mai nainte vreame, zioa corturilor cea de praznic prin munţi şi prin peşteri ca fiarăle o au făcut.
7. Pentru aceaea thirsi şi ramuri verzi şi olive aducea înaintea Celui ce au sporit a curăţi locul Său. |
8. Şi au aşezat, cu poruncă de obşte şi cu judecată, ca tot neamul jidovesc în toţi anii 223v
să prăznuiască zilele aceastea.
9. Şi a Antiohului, adecă, ce să numea vestit, ieşirea vieţii aşea i-au fost.
10. Iară acum, despre Eupatru, fiiul necuratului Antioh, ceale ce s-au făcut vom povesti, scurtând răotăţile ce s-au făcut prin războaie.
11. Că acesta, luund împărăţiia, au rânduit preste trebile împărăţiii pre Lisie oarecarele, căpeteniia oastei din Finichiia şi Siriia.
12. Că Ptolomeiu, care să zicea Macru, ţiitoriu de adevăr către jidovi a fi au rânduit, şi mai ales pentru strâmbătatea ce să făcuse asupra lor, şi păciuit a lucra cu dânşii.
13. Ci, pentru aceasta, pârându-să de priiatini către Eupatru, de multe ori auzând a fi vânzătoriu, căci că încredinţatul şieş de la Filometoriu Critul părăsise, şi către Antiohul cel vestit trecând, şi de la el să depărtase, cu venin viaţa au săvârşit.
14. Iară Gordie, fiind povăţuitoriu locurilor, luund pre cei nimernici, adeaseori războia asupra jidovilor.

15. Iară jidovii, cei ce ţinea tăriile ceale de folos, pre cei lungiţi din Ierusalim îi cuprindea şi a război ispitea.

16. Iară cei ce era cu Macaveiu, prin rugăciuni Domnului rugându-să să le fie ajutoriu, pornire au făcut spre tăriile idomeilor.

17. Şi, cu multă puteare sârguind, locurile au dobândit, pre cei ce-i întâmpina i-au omorât şi pre toţi împreună, nu mai puţin de doaozeaci de mii, i-au ucis.

224r 18. Iară careva, scăpând la doao tumuri foarte | | întărite, toată gătirea spre apărare având,

19. Macaveiu, spre bătaia lor lăsând pre Simon şi pre Iosif, încă şi pre Zaheiu şi pre cei ce cu ei era, destul de mulţi, el la ceale ce mai vârtos năvăliia lupte s-au întors.

20. Iară cei ce cu Simon era, duşi de lăcomie, de la oarecarii din turnuri cu bani s-au plecat. Şi luund şeaptezeaci de drahme, au slobozit pre careva a fugi.

21. Şi vestindu-să lui Macaveiu ceaea ce să făcuse, căpeteniilor norodului, adunaţi fiind, i-au pârât că cu bani vânduse pre fraţi, slobozând pre protivnicii lor.

22. Pre aceştia, dară, ce să făcuse vânzători i-au omorât şi îndată ceale doao turnuri le-au cuprins.

23. Iară cu armele şi cu mânile toate strânşteaşte lucrând, în doao coşteiuri mai mult de doaozeaci de mii au ucis.

24. Iară Timotheiu, cel ce mai nainte de la jidovi fusease biruit, chemând oaste de mulţime nimearnică şi aducând călărime asiană, au venit vrând a prinde Iudeea cu arme.

25. Iară Macaveiu şi cei ce cu el era, apropiindu-să el, să ruga Domnului, capul cu pământ prăsărând şi coapsele cu târsâne încingând,

26. La crepătura oltariului aşternuţi, ca şieş milostiv, iară nepriiatinilor lor să le fie nepriiatini şi protivnicilor să se împrotivească, precum leagea zice.

27. Şi aşea, după rugăciune, luund armele, mai departe din cetate purcezând şi, apropiindu-să de vrăjmaşi, au şezut.

28. Iară în întâia răsărita soarelui amândoi s-au lovit. Aieştia, adecă a biruinţii şi a strânştii, făgăduitoriu cu puteare pre Domnul având; iară ceia pre povăţuitoriul războiului îndrâzneală avea. |

224v 29. Ci fiind foarte război, s-au arătat protivnicilor cinci bărbaţi din ceriu, călăraşi cu frâne de aur împodobiţi, povăţuind pre jidovi,

30. Dintre carii doi pre Macaveiu în mijloc având, cu armele sale împrejur îngrădit, nevătămat îl păzea, iară asupra protivnicilor săgeţi şi fulgere arunca, din carea, şi cu orbire mestecaţi şi plini de turburare, cădea.

31. Şi s-au ucis doaozeaci de mii cinci sute şi călăraşi şasă sute.

32. Iară Timothei au scăpat în Gazara, cetatea cea întărită, preste carea era Cherie.

33. Iară Macaveiu şi cei ce cu el era, veselindu-să au conocit cetatea în patru zile.

34. Iară cei dinlontru, nădăjduindu-să tăriii locului, preste măsură blăstăma şi cuvinte negrăite arunca.

35. Ci luminând a cincea zi, doaozeaci de tineri dintre cei ce cu Macaveiu era, aprinşi cu inimile pentru blăstămuri, bărbăteaşte s-au apropiiat de zid şi cu vrăjmaşe îndrăznire mergând să suia.

36. Ci şi alţii aseamenea suindu-să, turnurile şi porţile a le aprinde s-au apropiiat, şi pre acei blăstămători de vii a-i arde.

37. Iară în doao zile necurmat jefuind cetatea, pre Timotheiu, ce să pitula în oarecare loc, aflându-l, l-au omorât, şi pre fratele lui, Cherie, şi Apollofan i-au ucis.

38. Care făcându-să, cu cântări şi cu mărturisiri binecuvânta pre Domnul, Cel ce au făcut lucruri mari în Israil şi biruinţă le-au dat.

Cap 11

Iuda Macaveul, oastea lui Lisie îndrâzneţului cea mare o au aşternut nădăjduindu-să spre
225r *ajutoriul Celui din ceriu trimis călăraş. Carea soco | |tind Lisie, pacea între jidovi şi între împăratul aşază. Însămnează-să scrisorile lui Lisie, a Antiohului şi a râmleanilor către jidovi, şi a Antiohului către Lisie pentru jidovi.*

1. i după puţină vreame, Lisie, ispravnicul împăratului şi rudeniia şi ispravnicul trebilor, greu purtând ceale ce să întâmplase,

2. Adunând optzeaci de mii şi toată călărimea, vinea asupra jidovilor, cugetând că prinzând, adecă, cetatea, o va face lăcaş limbilor.

3. Iară bisearica spre câştigarea banilor, ca şi cealeaalalte bisericile limbilor o va avea, şi în toţi anii preoţiia vânzătoare.
4. Niceodată socotind putearea lui Dumnezeu, ci cu mintea desfrânat, în mulţimea pedestraşilor şi în miile călăraşilor şi în optzeci de elefanţi nădăjduia.
5. Iară întrând în Iudeea şi apropiindu-să de Vethsura, carea era în loc strâmt, de la Ierusalim departe de cinci stadii, acel coşteiu îl bătea.
6. Iară Macaveiu şi cei ce cu el era, cât au cunoscut că să bate coşteiul, cu plângere şi cu lacrămi să ruga Domnului şi toată gloata împreună ca să trimiţă pre îngerul cel bun, spre mântuirea lui Israil.
7. Şi el întâiu, Macaveiu, luând armele, pre ceiaalalţi i-au îndemnat împreună cu sâne a să da primejdiii şi a duce ajutoriu fraţilor săi.
8. Şi purcezând aseamenea cu suflet gătit în Ierusalim, s-au arătat mergând înaintea lor un călăraş cu haină albă, cu arme de aur, sulița luciind.
9. Atunci toţi împreună bine au cuvântat pre milostivul Domn şi s-au întărit cu sufletele, nu numai pre oameni, ci şi pre sălbatece fiară şi ziduri de fier gătiţi a străbate. |
10. Mergea, dară, gătiţi, din ceriu având ajutoriu şi milostiv spre dânşii pre Domnul. 225v
11. Şi, ca nişte lei, cu năvălire căzând spre vrăjmaşi, au aşternut dintr-înşii unsprăzeace mii de pedestraşi, şi dintre călăreţi, o mie şase sute.
12. Iară pre toţi spre fugă i-au întors şi cei mai mulţi dintr-înşii răniţi, goli au scăpat, ci şi însuşi Lisie ruşinat fugând au scăpat.
13. Şi pentru că nu era nebun, cu sâne însuşi socotind cea despre sâne făcută împuţinare şi înţelegând nebiruiţi a fi jidovii, în agiutorul Atotputearnicului Dumnezeu răzimaţi, au trimis la ei.
14. Şi au făgăduit că să va odihni spre toate ceale dreapte, şi pre împăratul va sili a le fi priiatin.
15. Şi au îngăduit Macaveiu rugăciunei lui Lisie, întru toate socotind folosul. Şi oricare au scris Macavei lui Lisie despre jidovi, acealea le-au îngăduit împăratul.
16. Că era scrise jidovilor cărţi de la Lisie, adecă acest modru cuprinzând: „Lisie, norodului jidovesc, sănătate!
17. Ioan şi Avisalom, cei trimişi de la voi, dând scrisorile, poftea ca ceale ce printr-înşii să arăta să le plinesc.
18. Deci oricare s-au putut aduce la împăratul le-au pus înainte, şi care lăsa lucrul le-au îngăduit.
19. Deci, de veţi ţinea întregi credinţa, şi, după aceasta, pricina celor bune a vă fi voi ispiti.
20. Iară despre cealeaalalte prin fieştecarea cu cuvântul am poruncit, şi celora şi cestor ce s-au trimis de la mine a grăi cu voi.
21. Bine să trăiţi! În anul o sută patruzeci şi opt, în luna lui Dioscor, zioa doaozeci şi patru”.
22. Iară cartea împăratului aceastea cuprindea: || „Împăratul Antiohul, lui Lisie fratelui, 226r
închinăciune!
23. Tatăl nostru între dumnezei dus fiind, noi vrând pre cei ce sânt întru împărăţiia noastră fără gâlceavă a petreace, şi lucrurilor sale a-şi pune sârguirea,
24. Am auzit pre jidovi a nu să fi odihnit tatălui mieu ca să treacă la leagea grecească, ci a vrea a ţinea rânduiala sa, şi pentru aceaea a pofti de la noi să li să îngăduiască legiuitele sale.
25. Vrând drept aceaea şi pre neamul acesta aşezat a fi, rânduind am judecat bisearica a li să întoarce, să facă după rânduiala mai-marilor săi.
26. Bine, dară, vei face de vei trimite la ei şi le vei da dreapta, ca cunoscând vrearea noastră, cu bună inimă să fie şi folosurilor sale să slujască”.
27. Iară cătră jidovi cartea împăratului aşa era: „Împăratul Antiohul, sfatului jidovilor şi celoraalalţi jidovi, închinăciune!
28. De trăiţi, aşa sânteţi precum voim, ci şi noi bine trăim.
29. Venit-au cătră noi Menelae zicând că vreaţi voi a vă pogorî cătră ai voştri, cei ce sânt la noi.
30. Acestora, dară, carii călătoresc până la zioa lunii Xanthilii a treizeacea, le dăm dreaptele de neteamere,
31. Ca jidovii să se slujască de bucate şi de legile sale ca şi dintâiu şi nimene dintr-înşii nici într-un chip supărare să pătimească despre ceale ce s-au făcut prin neştiinţa.
32. Şi am trimis şi pre Menelae, care să grăiască cu voi.
33. Fiţi sănătoşi. Anul o sută patruzeci şi opt, luna lui Xanthichi, a cincisprăzeacea zi”. |

226v 34. Şi au trimis şi râmleanii carte, aşa avându-să:
„Cvintul Memmie şi Titul Manilie, solii râmleanilor, norodului jidovilor, închinăciune!
35. Despre ceale ce Lisie, rudeniia împăratului, v-au îngăduit şi noi v-am îngăduit.
36. Iară despre carele au socotit a înştiinţa pre împăratul, degrabă trimiteţi pre careva, mai cu de-adinsul între voi sfătuindu-vă, ca să aşezăm precum să cuvine voao, că noi ne suim în Antiohia.
37. Şi pentru aceaea grăbiţi a scrii, ca şi noi să ştim de ce vreare sânteţi.
38. Bine să trăiţi! Anul o sută patruzeaci şi opt, a cinsprăzeacea zi lunii Xanthichii".

Cap 12

Iuda şi voivozii lui, în dumnezeiescul ajutoriu nădăjduindu-să, oştesc fericit asupra ioppeanilor, iamneanilor, harapilor, Casfin şi Efron cetăţilor şi asupra lui Timotheiu, ce avea foarte mare oaste, asupra coşteiului Carnion şi a lui Gorghie. Iară ucigând pre oricarii jidovi ce luase din darurile idolilor, Iuda grijeşte a să da jârtvă pentru păcatele lor.

1. ceaste legături făcându-să, Lisie mergea către împăratul, iară jidovii chivernisea câmpul.
2. Iară cei ce rămăsease, Timotheiu şi Apollonie, fiiul Ghennei, ci şi Ieronim şi Demofon preste aceştia, şi în Nicanor Chipriarhul, nu-i lăsa a petreace în tăceare şi în linişte.
3. Iară ioppeanii o răotate ca aceasta au lucrat: rugat-au pre jidovii cu carii lăcuia să se suie în luntrele ce gătise cu muierile şi cu pruncii, ca când nici o nepriiatenie ar zecea într-înşii.
227r 4. Deci, după cel de obşte aşezământul cetăţii, | | şi, ei odihnindu-să şi pentru pricina păcii nimic de prepus având, dacă au purces spre adânc, au înecat nu mai puţini de doao sute.
5. Care nemilostivire Iuda spre oamenii neamului său făcută cât o au cunoscut, au poruncit bărbaţilor ce era cu el şi, chemând pre dreptul Judecătoriu, Dumnezeu,
6. Au venit asupra ucigaşilor de fraţi şi limanul adecă l-au aprins, luntrele le-au ars, iară pre cei ce scăpase de foc cu sabiia i-au omorât.
7. Şi aceastea aşa făcându-le, s-au dus ca când iarăş s-ar întoarce şi pre toţi ioppeanii i-ar dezrădăcina.
8. Ci, cunoscând şi pre cei din Iamnie a vrea aseaminea a face lăcuitorilor cu sâne jidovi,
9. Şi preste iamneani noaptea au venit şi limanul cu corăbiile l-au aprins, aşa cât lumina focului să vedea în Ierusalim de doao sute şi patruzeaci de stadii.
10. De-acolo, deacă trecuse noao stadii şi aşa făcând către Timotheiu, au lovit cu el harapii, cinci mii de bărbaţi şi cinci sute de călăraşi.
11. Şi, fiind vârtoasă lupta şi cu ajutoriul lui Dumnezeu norocit căzând, ceiaalalţi harapi, învinşi, cerea de la Iuda a li să da dreapta, făgăduindu-să a da păşune şi în cealeaalalte a fi de folos.
12. Iară Iuda, socotindu-i adevărat în multe de folos, le-au făgăduit pace şi, luund dreaptele, s-au dus la sălaşele sale.
13. Şi au năvălit spre o cetate oarecarea tare, cu punţi şi cu ziduri încungiurată, carea era lăcuită de gloate de limbi mestecate, căriia numele Casfin.
14. Iară cei ce era înlontru, nădăjduindu-să în starea zidurilor şi gătirea hranelor, mai |
227v încet să purta, cu blăstămuri tăind pre Iuda şi blăstămând şi grăind ceale ce nu e slobod.
15. Iară Macavei, chemând pre marele lumii Împărat, Care fără berbeci şi grămăzi în vremile lui Isus au prăpădit Ierihonul, *au căzut vrăjmăşaşte asupra zidurilor. * Iosue 6, 20.
16. Şi, prinzând cetatea prin vrearea Domnului, nenumărate ucideri au făcut, aşa cât balta ce era aproape de doao stadii lată, cu sângele celor ucişi să vedea a curge.
17. De acolo s-au dus stadii şapte sute cinzeaci şi au venit în Haraca către cei ce să zic tuveanei jidovi.
18. Şi pre Timotheiu adecă, într-acealea locuri nu l-au apucat, şi nici o treabă săvârşind s-au întors, lăsând în oarecare loc vârtoasă tărie.
19. Iară Dositheiu şi Sosipator, carii era voievozi cu Macavei, au omorât pre cei lăsaţi de Timotheiu în coşteiu zeace mii de bărbaţi.
20. Iară Macaveiu, rânduind împrejurul său şasă mii şi aşezându-i prin ceate, împrotiva lui Timotheiu au purces, care avea cu sâne o sută doaozeaci de mii de pedestraşi, şi călăraşi doao mii cinci sute.

21. Iară cunoscând venirea Iudei, Timotheiu au trimis muierile şi pruncii şi ceaeaaltă gătire într-un coşteiu ce să zice Carnion, că era tare de nu să putea lua şi cu nevoie a să apropia de el, pentru strâmtoarea locurilor.

22. Şi, arătându-să ceata Iudei cea dintâi, frica au cuprins pre vrăjmaşi din faţa lui Dumnezeu, Cel ce toate le veade şi spre fugă s-au întors altul de către altul, aşa cât mai vârtos de ai săi să oborea şi cu lovirile sabiilor sale să slăbănogea. ||

23. Iară Iuda foarte să sârguia, certând pre acei pângăriţi, şi au aşternut dintr-înşii 228r
treizeaci de mii de bărbaţi.

24. Iară Timotheiu au căzut spre părţile lui Dosithei şi a lui Sosipatăr şi cu multe rugăciuni poftea să se sloboază viu, căci că a multor dintre jidovi părinţi avea şi fraţi, pre carii cu moartea lui a să încelui s-ar întâmpla.

25. Şi deacă s-au dat credinţa că-i va întoarce, după legătură, nevătămat l-au slobozit pentru mântuirea fraţilor.

26. Iară Iuda au ieşit către Carnion, omorând doaozeaci şi cinci de mii.

27. După acestora fugă şi moarte, au pornit oastea către Efron, cetatea cea întărită, în carea mulţi şi de multe limbi lăcuia. Şi tineri vârtoşi pentru ziduri stând, tare să lupta. Iară într-aceasta grămăziri multe şi gătiri de săgeţi era.

28. Ci pre Atotputearnicul chemând, Cel ce cu putearea Sa înfrânge tăriile vrăjmaşilor, au prins cetatea şi dintre cei dinlontru doaozeci şi cinci de mii au aşternut.

29. De unde către cetatea schitelor s-au dus, care de la Ierusalim era de şase sute de stadii.

30. Iară mărturisind aceştia, carii era la schitopoliteani, jidovii, cum că cu bine îi au, şi în vreamile nefericirii că omeneaşte s-au purtat cu ei,

31. Haruri dându-le şi îndemnându-i ca şi după aceaea către neamul său să fie milostivi, au venit în Ierusalim, apropiindu-se zioa săptămânii lor cea de praznic.

32. Şi după praznicul cinzecilor s-au dus asupra lui Gorghie, ispravnicul Idumeii.

33. Şi au ieşit cu trei mii de pedestraşi şi cu patru sute de călăraşi. |

34. Carii lovindu-să, s-au întâmplat a cădea puţini dintre jidovi. 228v

35. Iară Dosithei, oarecarele dintre a lui Vachenor călăraşi, om tare, pre Gorghie ţinea şi, vrând a-l prinde viu, un călăraş din trachi au năvălit asupra lui şi i-au tăiat umărul şi aşa Gorghie au scăpat în Maressa.

36. Iară cei ce era cu Esdrim, mai îndelung luptându-se şi obosindu-să, au chemat Iuda pre Domnul ajutoriu şi povăţuitoriu războiului să fie.

37. Începând cu glas părinţesc şi cu cântări, înălţind strâgarea, ostaşilor lui Gorghie fugă le-au căştigat.

38. Iară Iuda, strângând oastea, au venit în cetatea Odolla şi a şeaptea zi sosind, după obiceaiu a să curăţi, într-acelaş loc au prăznuit sâmbăta.

39. Şi a doao zi au venit cu ai săi Iuda, să ia trupurile aşternuţilor şi cu părinţii să-i puie în mormânturile părinţeşti.

40. Şi au aflat supt contuşurile celor omorâţi din darurile idolilor care fusease la Iamniia,
* 2 Leage 7, 25. *de la carele leagea opreaşte pre jidovi. Tuturor, dară, s-au arătat că pentru această pricină aceia căzuse.

41. Deci toţi bine au cuvântat dreapta Domnului judecată, care ceale tăinuite le făcuse arătate.

42. Şi aşa la rugăciuni întorcându-să, s-au rugat ca acea greşală făcută uitării să se dea. Iară tarele Iuda îndemna norodul a să ţinea fără păcat, cu ochii văzând ceale ce s-au făcut pentru păcatele celor ce au căzut.

43. Şi, făcând adunare, doaosprăzeace mii de dragme de argint au trimis în Ierusalim, să facă jârtvă pentru păcatele acelor || morţi, bine şi dumnezeiaşte gândind de înviiare. 229r

44. (Că de n-ar fi nădăjduit că vor învia cei ce căzuse, netreabnic a fi s-ar vedea şi deşert a ruga pentru cei morţi).

45. Şi pentru că socotea cum că cei ce cu credinţă luase adormirea, cea bună ar avea pusă dăruire.

46. Sfântă, dară, şi folositoare e gândirea a ruga pentru cei morţi, ca de păcate să se desleage.

Cap 13

Menelae jidovul, pribeagul din porunca Antiohului, să pierde. Iară Antiohul mare foarte ducând asupra jidovilor oaste, o dată, şi iarăşi învins şi împins şi multe mii dintr-ai săi

ucigându-să, şi Filip împrotivă tăbărând, rugându-să, pace cu jidovii întăreaşte cu jurământ, aducând în bisearică jârtvă şi pre Iuda căpetenie Ptolomaidei rânduindu-l.

1. n anul o sută patruzeaci şi noao, au cunoscut Iuda pre Antiohul Eupatrul că vine cu mulţime asupra Iudei,
2. Şi cu el Lisie, ispravnicul, şi mai-marele preste trebi, cu sine având pedestraşi o sută şi zeace mii şi călăraşi cinci mii şi elefanţi doaozeaci şi doi, care ferecate trei sute.
3. Şi s-au mestecat cu ei şi Menelae şi cu multă viclenie ruga pre Antiohul, nu pentru mântuirea ţărâi, ci nădăjduind, că-l va pune căpetenie.
4. Ci Împăratul împăraţilor au deşteptat inimile Antiohului asupra păcătosului şi, spuind Lisiia că acesta e pricina tuturor răotăţilor, au poruncit (precum e obiceaiul lor) ca, apucându-l,
229v într-a|cel loc să se sugrume.
5. Şi era într-acel loc un turn de cinzeaci de coţi, adunare având prinprejur de cenuşe. Acesta avea vedeare spre o prăpaste.
6. De acolo în cenuşe a arunca pre călcătoriul de legi au poruncit, toţi poftindu-l spre perire.
7. Şi cu acea leage călcătoriului de leage a muri s-au întâmplat, nici pământului a să da Menelae.
8. Şi adecă destul de drept, că pentru că multe împrotiva oltariului lui Dumnezeu greşale au făcut, a căruia focul şi cenuşea era sfântă, însuşi cu moarte de cenuşe s-au osândit.
9. Ci împăratul cu mintea desfrânată vinea, mai strâmbă decât tatăl său, jidovilor a să arăta.
10. Carele Iuda înţelegându-le, au poruncit norodului ca zioa şi noaptea pre Domnul să-L cheme, ca precum pururea, aşa şi acum să-i ajute.
11. Căci carii de leage şi de ţară şi de sfânta bisearică a să despoia să stidesc, şi pre norodul, care mainte puţin răsuflase, să nu-l sufere iarăşi blăstămurilor limbilor a să supune.
12. Toţi, dară, împreună aceasta făcând şi cerând de la Domnul milă, cu plângere şi cu posturi în trei zile pre pământ aşternuţi, i-au îndemnat Iuda să se gătească.
13. Iară el cu cei mai bătrâni au socotit a ieşi, mai nainte de-a să apropiia împăratul cu oastea cătră Iudeea şi a dobândi cetatea, şi judecăţii Domnului a îngădui ieşirea lucrului.
14. Dând, dară, putearea Dumnezeului tuturor, Ziditoriului lumii, şi îndemnând pre ai
230r săi ca bărbăteaşte să oştească şi până la moar||te pentru leagi, bisearică, ţară, cetate şi pentru cetăţeani să stea, cătră Modin oastea o au rânduit.
15. Şi, dând sămn alor săi a dumnezeieştii biruinţe, alergând nişte tineri tari, noaptea năvălind spre curtea împărătească, în tabără au ucis patru mii de bărbaţi şi pre cel mai-mare dintre elefanţi, cu cei ce era preste el puşi.
16. Şi cu frică mare şi cu turburare împlând tabăra vrăjmaşului, şi norocit purtându-să, s-au dus.
17. Iară aceasta s-au făcut luminându-să zioa, ajutorindu-l acoperirea Domnului.
18. Ci împăratul, gustând din îndrăznirea jidovilor, cu meşteşug ispitea greotatea locurilor.
19. Şi de Vethsura, carea era coşteiul jidovilor întărit, apropiia oastea, ci să lungea, să potihnea, să împuţina.
20. Iară celor dinlăuntru Iuda ceale de lipsă le trimitea.
21. Şi au vestit tainele vrăjmaşilor Rodoc oarecarele, din oastea jidovească, carele, căutat fiind, s-au prins şi s-au închis.
22. Iarăşi împăratul cuvânt au avut cătră cei ce era în Vethsura. Dreapta au dat, au luat, s-au dus.
23. S-au lovit cu Iuda, s-au biruit. Iară cât au cunoscut că împrotivă au războit Filip în Antiohiia, care era lăsat preste trebi, cu mintea căzând, pre jidovi rugând şi supus lor, joară despre toate cărora drept s-au văzut. Şi, întorcându-să, au adus jârtvă, au cinstit bisearica şi daruri au pus.
24. Pre Macaveiu l-au îmbrăţăşat şi l-au făcut de la Ptolomaide până la gherreani voivod şi căpetenie.
230v 25. Iară, dacă au venit la Ptolomaide, | greu purta ptolomeanii tocmirea priiateniii, măniindu-să ca nu cumva să rumpă legătura.
26. Atunci s-au suit Lisie la divan şi au arătat pricina şi au mâlcomit norodul şi s-au întors în Antiohia. Şi într-acesta chip meargerea împăratului şi întoarcerea au purces.

Cap 14

Îndemnând Alchim, care era rânduit spre arhierie, Nicanor asupra jidovilor de la împăratul Dimitrie trimis, auzând aleasele Iudei fapte, priiatenie cu el face. Carea apoi silind împăratul o desface, neputând apuca pre Iuda, râsipirea bisericii amânânţă, şi pre bărbatul Raziia, jidovul cel de mare minte, să sileaşte a-l apuca. Carele, văzându-să aproape de-a să prinde de vrăjmaşi, au mai ales cu suflet nemişcat şieş moarte a-şi aduce decât ceale nevreadnice a pătimi de la vrăjmaşi, spre carii cu mânile sale măruntaiele ş-au aruncat.

1. Iară după vreamea de trei ani, au cunoscut Iuda şi cei ce cu el era pre Dimitrie a Seleucului, cu putearnică mulţime, şi cu corăbii, prin limanul Tripolis a să fi suit la locurile ceale treabnice,
2. Şi a fi ţinut ţărâle împrotiva Antiohului şi a voievodului său, Lisie.
3. Iară Alchim oarecarele, care fusease arhiereu, ci de bunăvoie s-au spurcat în vremile mestecării, socotind că nice într-un chip va avea mântuire, nici apropiiare cătră oltariu,
4. Au venit la împăratul Dimitrie, în anul o sută cinzeaci, dându-i cunună de aur şi finic, preste aceastea şi stâlpări, care să vedea a fi a bisericii, şi într-aceaea zi adecă au tăcut.
5. Iară aflându-şi nebuniii sale vreame cu prilej, chemat fiind de la Dimitrie la sfat şi întrebat cu ce lucruri şi sfaturi jidovii să razimă,
6. Au răspuns: „Cei ce să zic assidei jidovilor, preste carii iaste Iuda Macaveul, războaie hrănesc şi gâlcevi pornesc, nici rabdă a fi împărăţiia lină. ||
7. Că şi, eu înşelat fiind de părinţasca slavă (iară zic de arhiereie), am venit aici. 231r
8. Întâiu, adecă folosinţelor împăratului credinţa ţiind, iară a doao, şi de cetăţeani grije având, că cu răzvrătirea lor tot neamul nostru nu puţinel să năcăjaşte.
9. Ci te rog aceastea toate, o, împărate, cunoscându-le, şi ţărâi şi neamului după blândeaţele tale ceale tuturor vestite, a le folosi socoteaşte.
10. Că până când trăiaşte Iuda, cu neputinţă pace a fi trebilor".
11. Iară aceastea de la acesta zicându-să, şi ceiaalalţi priiatini, vrăjmăşaşte avându-să asupra Iudei, au aprins pre Dimitrie.
12. Carele îndată pre Nicanor, rânduindu-l preste elefanţi voievod, l-au trimis în Iudeea,
13. Dându-i porunci ca pre Iuda adecă să-l prinză, iară pre cei ce era cu el să-i risipească şi să rânduiască pre Alchim arhiereu bisericii cei mai mari.
14. Atunci limbile, care din Iudeea fugise pentru Iuda, năvălind să mesteca cu Nicanor, ticăloşiile şi uciderile jidovilor fericirile sale a fi socotindu-le.
15. Auzând drept aceaea jidovii venirea lui Nicanor şi adunarea neamurilor, prăsăraţi cu pământ ruga pre Cel ce au rânduit norodul Său ca în veac să-l păzască şi Carele partea sa cu seamne arătate o acopere.
16. Iară, poruncind voivodul, îndată de-acolo au pornit şi au venit la coşteiul Desav.
17. Iară Simon, fratele Iudei, să lovise cu Nicanor, ci s-au înfricoşat de năpraznica protivnicilor venire.
18. Însă Nicanor, auzând putearea soţiilor Iudei şi mărimea sufletului carea avea pentru războaiele ţării, cu sânge judecata a face să temea.
19. Pentru aceaea, au trimis înainte pre Posidonie şi pre Teodotie şi Mathie, să dea dreaptele şi să ia.
20. Şi multă vreame despre aceastea sfat ţiind şi însuşi voievodul mulţimii vestindu-le, a tuturor una au fost judecata, spre priiatenie a să aşeza. |
21. Aşadară zi au rânduit, în carea tăinuit între sâne s-ar sfătui, şi fieştecăruia scaune s-au adus şi s-au pus. 231v
22. Iară Iuda au poruncit armaţilor a fi în locuri de îndemână, ca nu doară de la vrăjmaşi de năpraznă ceva rău să răsară. Şi vorbă cuvioasă au făcut.
23. Şi zăbovea Nicanor în Ierusalim şi nimica strâmb lucra, şi turmele gloatelor ce să adunase le-au slobozit.
24. Iară pe Iuda îl avea pururea iubit din inimă şi era plecat omului.
25. Şi l-au rugat să ia muiarea şi să nască fiiu. Nunta au făcut. Lin s-au purtat şi împreună petrecea.
26. Iară Alchim, văzând dragostea lor cea dinpreună şi împreunările, au venit la Dimitrie şi zicea pre Nicanor lucrurilor streine a le da voie, şi pre Iuda, leşuitoriul împărăţiii, şieş următoriu a-l fi rânduit.

27. Aşadară împăratul, întărindu-să şi cu realele acestuia hule pornindu-să, au scris la Nicanor, zicând: „Greu, adecă a-i fi pentru împreunarea priiateniii, însă a porunci ca pre Macavei mai curând legat să-l trimită în Antiohia”.

28. Carele cunoscându-le, Nicanor să spăimânta şi greu purta de va strâca ceale aşezate, în nimica fiind vătămat de la om.

29. Ci, căci că împăratului nu putea sta împrotivă, prileju căuta cum va plini porunca.

30. Iară Macaveiu, văzând că Nicanor mai aspru cu sâne să poartă şi obicinuita întâmpinare mai sălbătăceaşte o face, înţelegând nu din bine a fi această asprire, puţâni de ai săi adunând, s-au tăinuit de către Nicanor.

31. Carea el cunoscând tare a fi de la om întrecut, au venit la cea mai mare şi prea sfânta
232r bisearică. Şi slujind preoţii obicinuite| |le jirtve, le-au poruncit a-i da pre omul.

32. Cărora cu jurământ, zicându-i că nu ştiu unde ar fi cel ce să căuta, întinzând mâna către bisearică,

33. S-au jurat, zicând: „De nu-mi veţi da pre Iuda legat, această a lui Dumnezeu casă pământului o voiu asămăna şi oltariul îl voiu săpa şi bisearica aceasta lui Liver tatălui o voiu sfinţi”.

34. Şi aceastea zicând, s-au dus. Iară preoţii, întinzând mânile spre ceriu, chema pre Cel ce pururea apărătoriu era neamului lor, aceastea zicând:

35. „Tu, Domnul tuturor, Care de nimica n-ai lipsă, ai vrut bisearica lăcaşului Tău a face între noi.

36. Şi acum, Sfinte al Sfinţilor, Domnul tuturor, păzeaşte în veac nepângărită casa aceasta, carea nu demult s-au curăţit”.

37. Iară Razie, oarecarele dintre bătrânii Ierusalimului, pârât au fost lui Nicanor, bărbat iubitoriu de cetate şi cu bună veaste, carele pentru dragostea tatăl jidovilor să chema.

38. Acesta în multe vreami făgăduinţa înfrânării au ţânut în jidovime, şi trupul şi sufletul gata a-l da pentru rămânerea în bine.

39. Iară vrând Nicanor a-ş vădi urăciunea carea avea asupra jidovilor, au trimis cinci sute de ostaşi să-l apuce,

40. Că gândea cum că, de-l va încelui pre acela, mare bătaie va face jidovilor.

41. Iară gloatele a năvăli spre casa lui şi poarta a o rumpe şi foc a-i pune poftind, când să prindea, cu sabie însuşi s-au pătruns,

42. Alegând mai vestit a muri decât supus a fi păcătoşilor şi împrotiva născuţilor săi cu nevreadnice fapte a lucra.

232v 43. Ci, prin grăbire, nedându-şi rană desăvârşit, şi gloatele prin uşe rumpând, | alergând cu îndrâznire la zid, s-au aruncat pre sâneşi bărbăteaşte între gloate,

44. Care degrabă dând loc căderii lui, au venit prin mijlocul cerbicii.

45. Şi, încă răsuflând, aprins cu duhul, s-au sculat şi, cu mare curgere curgându-i sângele şi cu prea greale rane fiind pătrunsă, alergând prin gloate au trecut.

46. Şi, stând pre o piatră surpată şi fără sânge fiind, cuprinzând măruntaiele sale cu amândoao mânile le-au aruncat preste gloate, chemând pre Stăpânul vieţii şi al duhului, ca aceastea iarăş să i le întoarcă. Şi aşa au sfârşit viaţa.

Cap 15

Iuda pre ai săi împrotiva lui Nicanor, care urgisea putearea lui Dumnezeu, îi întăreaşte şi cu îndemnare, şi cu a cei de noaptea arătări dovedire, cum văzuse pre Ieremie prorocul rugându-să pentru norod. Carii, spre Dumnezeu nădeajde având, calcă oastea cea nenumărată, tăind capul şi mânile lui Nicanor, carele în Ierusalim, spre pomenirea dumnezeieştii acoperiri, s-au spânzurat; limba lui cea blăstămătoare dărăburită paserilor dându-să, şi aceaeaşi zi spre prăznuire de preste an rânduind-o.

1. Iară Nicanor, cât au înţeles pre Iuda a fi în locurile Samariii, au gândit cu toată năvălirea să lovească războiu în zioa sâmbetei.

2. Iară jidovii, carii de frică îi urma, zicea: „Să nu faci aşa sălbătăceaşte şi varvare, ci dă cinste zilii sfinţeniii şi cinsteaşte pre Cel ce veade toate”.

233r 3. El, ticălosul, au întrebat de iaste putearnic în ceriu, care au poruncit a să ţinea | | zioa sâmbetelor.

4. Şi, răspunzând ei: „Iaste Domnul cel viu în ceriu putearnic, Care au poruncit a să sfinţi zioa a şeaptea”.

5. Iară el au zis: „Şi eu putearnic sânt pre pământ, care poruncesc a lua armele şi trebile împăratului a le plini”, însă n-au dobândit să-şi isprăvească sfatul.

6. Şi, Nicanor, adecă, cu mare trufie rădicându-să, gândise biruinţă de obşte a face despre Iuda.

7. Iară Macavei, pururea nădăjduia cu toată nădeajdea şieş viitoriu de la Dumnezeu ajutoriu.

8. Şi îndemna pre ai săi să nu să înfricoşaze de năvălirea limbilor, ci în minte să aibă ajutările şieş din ceriu făcute, şi acum să nădăjduiască de la Atotputearnicul viitoarea şieş biruinţă.

9. Şi, grăindu-le din leage şi din proroci, înştiinţându-i şi despre luptele ce făcuse mai nainte, mai voioşi i-au rânduit.

10. Şi aşa, râdicând sufletele lor, împreună le arăta vicleniia limbilor şi călcarea jurământurilor.

11. Iară pre fieştecarii dintr-înşii i-au întrarmat, nu cu întărime de paveze şi suliţe, ci cu cuvinte prea bune şi cu îndemnări, arătându-le vreadnicul de credinţă vis, prin carele pre toţi i-au veselit.

12. Şi era visul într-acesta chip: Pre Onie, care fusease arhiereu, omul cel bun şi blând, ruşinos cu vedearea, smearin cu obiceaiurile şi împodobit cu vorba, şi care din pruncie întru puteri era chivernisit, mânile întinzându-şi şi rugându-să pentru tot norodul jidovilor.

13. După aceasta, a să fi arătat şi alt bărbat cu vârsta şi cu slava minunat şi cu îmbrăcăminte de mare podoabă împregiurul lui. |

14. Iară răspunzând Onie a fi zis: „Acesta e iubitoriul de fraţi şi de norodul lui Israil. 233v
Acesta e care mult să roagă pentru norod şi pentru toată sfânta cetate, Ieremie, prorocul lui Dumnezeu”.

15. Şi a-ş fi întins Ieremie dreapta şi a fi dat Iudei o sabie aurită, zicând:

16. „Priimeaşte sfânta sabie, dar de la Dumnezeu, cu carea vei oborî protivnicii norodului mieu, Israil”.

17. Deci îndemnaţi jidovii cu cuvinte foarte bune, din carele să putea înălţa pornirea şi a să întări inimile tinearilor, au aşezat a să lupta şi a oşti bărbăteaşte ca tăriia să judece despre lucruri, pentru că sfânta cetate şi bisearica era în primejdie de perire.

18. Că de muieri şi de fii, aşijderea de fraţi şi de rudenii mai puţână grije le era. Iară cea mai mare şi dintâiu frică le era pentru sfinţeniia bisearicii.

19. Ci şi cei din cetate nu puţină grije îi cuprindea despre cei ce era să se lupte.

20. Şi toţi nădăjduind viitoarea judecată, şi vrăjmaşii apropiindu-să şi oastea fiind rânduită, fiarele şi călăraşii în locurile sale puş.

21. Socotind Macavei venirea mulţimei şi multe fealiuri de arme, gătirea şi sălbătăcirea fiarălor, întinzând mânile spre ceriu pre Domnul Cel ce face minuni L-au chemat, Care nu după putearea armelor, ci precum Lui place dă celor vreadnici biruinţă.

* Sus 8, 19. 22. Şi au zis, chemându-L într-acesta chip: *„Doamne, Cel ce ai trimis pre îngerul Tău supt Ezechie, împăratul Iudei, şi ai ucis din tabăra lui Sinaheriv o sută optzeaci şi cinci de mii,

23. Şi acum, Stăpânul ceriurilor, trimite îngerul Tău cel bun înaintea noastră, întru frica şi groaza mărimii braţului Tău,

24. Ca să se teamă cei ce vin cu blăstăm asupra norodului Tău celui sfânt”. Şi acesta, adecă, aşa s-au rugat. ||

25. Iară Nicanor şi cei ce cu el era, cu trâmbiţe şi cu cântece, să apropiia. 234r

26. Iară Iuda şi cei ce cu el era, chemând pre Dumnezeu prin rugăciune, s-au lovit cu ei.

27. Cu mâna adecă luptându-să, iară cu inimile Domnului rugându-să, au aşternut nu mai puţin de treizeaci şi cinci de mii, de faţa Domnului cu mărime veselindu-se.

28. Şi, încetând şi cu bucurie întorcându-să, au cunoscut pre Nicanor a fi căzut cu armele sale.

29. Făcându-să direpţ aceaea strâgare şi turburare deşteptându-să, cu glas părinţesc pre Domnul Atotputearnicul bine-L cuvânta.

30. Şi au poruncit Iuda, carele cu totul cu trupul şi cu sufletul a muri pentru cetăţeani gata era, capul lui Nicanor şi mâna cu umărul tăiat în Ierusalim a să duce.

31. Unde ajungând, chemându-să trivunii şi preoţii la oltariu, au chemat şi pre cei din coşteiu.

32. Şi, arătându-le capul lui Nicanor şi mâna cea necurată, carea râdicându-o asupra sfintei casii Atotputearnicului Dumnezeu cu mărime s-au proslăvit.

33. Şi limba necredinciosului Nicanor tăindu-o au poruncit prin dărăbuţe să se dea paserilor, iară mâna nebunului în prejma bisearicii să se spânzure.

34. Deci, toţi bine au cuvântat pre Domnul ceriului, zicând: „Bine e cuvântat Cel ce au ţinut locul Său nespurcat”.

35. Şi au spânzurat capul lui Nicanor în coşteiul cel deasupra, ca văzut şi arătat să fie sămnul dumnezeiescului ajutoriu.

36. Deci toţi cu un sfat împreună au aşezat, nici într-un chip zioa aceasta fără prăznuire a o treace

37. Şi a avea praznic în zioa lunii Adar, a treisprăzeacea, carea să zice sireneaşte zioa dintâiu, de zioa lui Mardoheiu. |

234v 38. Aceastea, dară, despre Nicanor făcându-să şi din vremile aceale de ovreai cetatea stăpânindu-să, şi eu cu aceastea voiu face sfârşitul cuvântului.

39. Şi de cumva bine şi precum să cuvine istoriii, aşa şi eu voiesc. Iară de cumva mai puţin de vrednicie, să mi să îngăduiască.

40. Că, precum pururea a bea vin au pururea apă împrotivitoriu iaste, iară mestecându-le, dulce iaste, aşa celor ce cetesc, de va fi pururea ales cuvântul, nu va fi iubit. Acesta, dară, va fi săvârşitul.

A

ACOLO: adv.
acolo: rezum. cap.2; 2,5; 3,38; 4,21; 5,9, 27; 6,2; 12,10, 17; 13,6; 14,16

ACOPERĂMÂNT: s.n.; var. **ACOPEREMÂNT**
acoperemânturi: *pl. ac.* 3,25

(a) ACOPERI: v. IV „a sprijini”
acoperindu-: *gerunziu* 10,1
acopere: *ind. prez. 3.sg.* 14,15

ACOPERIRE: s.f. „ocrotire”, „sprijin”
acoperirea: *sg. nom.* 13,17
acoperiri: *sg. gen.* rezum. cap.15

ACOPERITOR, -TOARE: s.m./f. (Înv. şi reg.) „ocrotitor”
acoperitoriu: *s.m. sg. ac.* rezum. cap.8; 8,36

ACUM: adv.
acum: 1,6, 9; 6,17; 7,11, 23, 36; 8,36; 9,8, 14, 15; 10,10; 13,10; 14,36; 15,8, 23

(a se) ADĂUGA: v. I; var. **(a se) ADAOGE:** v. III
adăogând: *gerunziu* 4,24
adăogându-: *gerunziu* 8,9

ADÂNC, -Ă: adj./s.
adânc: *adj. n. sg. nom.* 1,19
adânc: *s.n. sg. ac.* 12,4

ADÂNCIME: s.f.
adâncime: *sg. ac.* 6,23

ADESEA: adv.; var. **ADES**
(mai) ades: 8,8

ADESEORI: adv.
adeaseori: 10,14

ADEVĂR: s.n.
adevărul: *sg. ac.* 2,29; 7,6
adevărul: *sg. ac., în loc. adv.* (Înv.) ***cu adevărul*** „într-adevăr” 3,8
adevăr: *sg. ac.* 10,12

ADEVĂRAT: adv.
adevărat: 3,9, 38; 4,33; 5,18; 12,12

ADORMIRE: s.f.
adormirea: *sg. ac.* 12,45

(a se/-şi) ADUCE: v. III
să-(Ş/-Şi) aducă: *conj. prez. 3.sg., în loc. v.* ***să-Ş/-Şi aducă aminte*** 1,2; 8,4
am adus: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 1,8; 7,27
au adus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,18; 2,9; 3,32; 8,31; 10,3; 13,23
a aduce: *inf. prez.* 1,21; 6,21
era aduşi: *ind. imp. 3.pl.* 3,7
aducând: *gerunziu* 3,35; 10,24; rezum. cap.13
(s-)au adus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,20; 7,38; 14,21
aducându(-ş/-şi): *gerunziu în loc. v.* ***aducându-ş/-şi aminte*** 4,37; 10,6
au adus: *ind. pf.c. 3.sg., în loc. v.* ***au adus aminte*** 8,19
adusease: *ind. m.m.c pf. 3.sg.* 8,34
aducându(-mi): *gerunziu în loc. v.* ***aducându-mi aminte*** 9,21
aducându(-vă): *gerunziu în loc. v.* ***aducându-vă aminte*** 9,26
aducea: *ind. imp. 3.pl.* 10,7
(s-) aduce: *inf. prez. fără* ***a*** 11,18
a(-şi) aduce: *inf. prez.* rezum. cap.14

(a se) ADUNA: v. I
adună: *imperativ 2.sg.* 1,27
va aduna: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,7, 18
au adunat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,13, 14
(s-)au adunat: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,39
adunând: *gerunziu* 8,5; 11,2; 15,30
adunându-: *gerunziu* 8,27
adunaţi fiind: *pasiv gerunziu* 10,21
(să) adunase: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 14,23

ADUNARE: s.f.
adunarea: *sg. ac.* 2,7; 14,15
adunare: *sg. ac.* 9,4; 12,43; 13,5
adunărilor: *pl. dat. adn.* 9,14

AFARĂ: adv.
afară: 1,16; 3,27, 28

(a să) AFLA: v. I
au aflat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,20; 2,5; 7,23; 12,40
(să) află: *ind. prez. 3.sg.* 2,1
afla: *inf. prez. fără* ***a*** 2,6
aflându-: *gerunziu* 10,37; 14,5

(a) AGONISI: v. IV
să agonisesc: *conj. prez. 1.sg.* 6,25

AICI: adv.
aici: rezum. cap.1; 1,6; rezum. cap.2; 2,33; 9,11; 14,7

(a) AJUNGE: v. III
ajungând: *gerunziu* 15,31

(a) AJUTA: v. I
să ajute: *conj. prez. 3.sg.* 13,10

AJUTARE: s.f.
ajutările: *pl. ac.* 15,8

AJUTĂTOR, -TOARE: s.m./f.
ajutătoriu: *s.m. sg. nom.* 3,39

AJUTOR: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **AGIUTOR**
ajutoriu: *sg. nom./ac.* 6,11; 8,8, 24; 10,16; 11,7, 10; rezum. cap.12; 12,36; 15,7, 35
ajutoriul: *sg. ac.* rezum. cap.8; 8,20, 35; rezum. cap.10; rezum. cap.11; 12,11
ajutoriului: *sg. gen.* 8,23
agiutorul: *sg. ac.* 11,13

(a) AJUTORI: v. IV (Iuz.) „a ajutora”
ajutorindu-: *gerunziu* 3,28; 13,17

AJUTORINŢĂ: s.f. (Înv.) „ajutor”
ajutorinţele: *pl. ac.* 8,19

ALB, -Ă: adj.
albă: *f. sg. ac.* 11,8

(a se) ALCĂTUI: v. IV
am alcătuit: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,22
a (să) alcătui: *inf. prez.* 8,3

(a) ALEGE: v. III
au ales: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,19
alegând: *gerunziu* 14,42

(a) ALERGA: v. I
alerga: *ind. imp. 3.pl.* 3,19
alergând: *gerunziu* 5,2, 26; 9,2, 25; 13,15; 14,43, 45

ALERGARE: s.f.
alergarea: *sg. nom., în sintagma* ***alergarea cailor*** „călărime”, cavalerie” 5,3
alergarea: *sg. nom.* „năvală” 6,3
alergări: *pl. ac.* 8,7

ALERGĂTOR: s.m.
alergători: *pl. ac.* 3,28

ALES, -EASĂ: adj.
ales: *adj. m./n. sg. nom.* 1,25; 15,40
aleşi: *adj. m. pl. ac.* 1,25
aleasă: *adj. f. sg. nom.* rezum. cap.6
aleasele: *adj. antep. f. pl. ac.* rezum. cap.14
ales: *adj. în loc. adv.* ***mai ales*** „îndeosebi” 10,12; rezum. cap. 14

AMAR, -Ă: adj.
amară: *f. sg. ac.* 6,7
amarăle: *adj. antep. n. pl. nom.* 9,5

(a) AMENINŢA: v. I
amânânţă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.14

(a se) AMESTECA: v. I; var. **(a se) MESTECA**
(s-)au mestecat: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,3
(să) mesteca: *ind. imp. 3.pl.* 14,14
mestecându-: *gerunziu* 15,40

AMESTECARE: s.f.; var. **MESTECARE** (aici) „răscoală”, „răzmeriţă”
mestecării: *sg. gen.* 14,3

AMESTECAT, -Ă: adj.; var. **MESTECAT, -Ă**
amestecatei: *adj. antep. f. sg. dat.* 3,21
mestecate: *f. pl. ac.* 8,9; 12,13
mestecaţi: *m. pl. nom.* 10,30

AMINTE: adv.
aminte: *adv. în loc. v.* ***a-şi aduce aminte/a lua aminte***; vezi **(a se/-şi) ADUCE/(a) LUA**

AN: s.m.
anul: *sg. ac.* 1,7, 10; 11,21, 33, 38; 13,1; 14,4
ani: *pl. nom./ac.* 1,7, 20; 4,23; 6,24; 7,27; 10,3; 14,1
an: *sg. ac.* 4,18; rezum. cap.15
anul: *sg. ac., în loc. adv.* ***în tot anul*** „anual” rezum. cap.10
anii: *pl. ac., în loc. adv.* ***în toţi anii*** „anual” 10,8; 11,3

ANTIOHIAN: s.m. „cetăţean al Antiohiei (Antiohia era capitala occidentală a imperiului seleucid)”
antiohieni: *pl. ac.* 4,9
antiohiian: *sg. ac.* 6,1

APĂ: s.f.
apă: *sg. nom./ac.* 1,20, 33; 15,40
apa: *sg. ac.* 1,21, 31

APĂRARE: s.f.
apărare: *sg. ac.* 10,18

APĂRĂTOR: s.m.; var. (Înv. şi reg.) **APĂRĂTORIU**
apărătoriul: *sg. ac.* 4,2
apărătoriu: *sg. nom.* 14,34

(a) APĂSA: v. I
apăsa: *ind. imp. 3.pl.* 5,23

(a se) APRINDE: v. III „a incendia”; „a (se) înflăcăra”; „a (se) mânia”
au aprins: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,8; 8,33; 12,6, 9; 14,11
am aprins: *ind. pf.c. 1.pl.* 1,8
(s-)au aprins: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,22, 32; 6,11
aprinzându(-să): *gerunziu* 4,38; 7,3
să (se) aprindă: *conj. prez. 3.pl.* 7,3
aprinzându(-te): *gerunziu* 7,34
să (se) aprindă: *conj. prez. 3.sg.* 8,4
aprindea: *ind. imp. 3.sg.* 8,6
aprinsease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 8,33
a aprinde: *inf. prez.* 10,36

APRINS, -Ă: adj. „incendiat”; „mânios”
aprins: *m. sg. nom.* 7,39; 14,45
aprinşi: *m. pl. nom.* 10,35

APROAPE: adv.
aproape: 9,25; rezum. cap.14
aproape: *adv. în loc. adv.* ***aproape de*** „aproximativ” 12,16

(a se) APROPIA: v. I
(s-)au apropiiat: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,6; 10,35, 36
apropiindu(-să): *gerunziu* 4,34; 10,25, 27; 11,5; 15,20
(s-)au apropiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,46
a apropia: *inf. prez.* 7,5
apropiind: *gerunziu* 7, 15
a (să) apropia: *inf. prez.* 12,21
apropiindu(-se): *gerunziu* 12,31
a (să) apropiia: *inf. prez.* 13,13
apropiia: *ind. imp. 3.sg.* 13,19
(să) apropiia: *ind. imp. 3.pl.* 15,25

APROPIERE: s.f.
apropiiare: *sg. ac.* 14,3

(a se) APUCA: v. I
au apucat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,27; 4,32, 41; 5,7; 9,5; 12,18
apucând: *gerunziu* rezum. cap.4
apucându(-să): *gerunziu* 5,5
apucat fiind: *pasiv gerunziu* 9,21
apucându-: *gerunziu* 13,4
apuca: *inf. prez. fără* ***a*** rezum. cap.14
a apuca: *inf. prez.* rezum. cap.14
să apuce: *conj. prez. 3.pl.* 14,39

ARAMĂ: s.f.
aramă: *sg. ac.* 7,3

ARAP: s.m.; var. **HARAP** (Înv. şi pop.) „arab”
harapilor: *pl. gen.* 5,8; rezum. cap.12
harapii: *pl. nom.* 12,10
harapi: *pl. nom.* 12, 11

(a se) ARĂTA: v. I
(s-)au arătat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,33; 3,25, 26; 4,49; 10,29; 11,8; 12,40
va arăta: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,8
au arătat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,10; rezum. cap.7; 9,23; 13,26
arăta: *ind. imp. 3.sg./pl.* 3,16; 15,10
arătându(-să): *gerunziu* 3,30; rezum. cap.10; 12,22
(să) arată: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.6
(mă) voiu arăta: *ind. viit.I. 1.sg.* 6,27
(v-)aţi arătat: *ind. pf.c. 2.pl.* 7,22
(să) arăta: *ind. imp. 3.pl.* 11,17
a (să) arăta: *inf. prez.* 13,9
arătându-: *gerunziu* 15,11, 32
a (să) fi arătat: *inf. pf.* 15,13

ARĂTARE: s.f.
arătării: *sg. dat.* 3,24
arătarea: *sg. nom.* 5,4

arătări: *sg. gen., în sintagma* ***a cei de noaptea arătări*** rezum. cap.15

ARĂTAT, -Ă: adj. (Înv.) „evident”
arătată: *f. sg. nom./ac.* 3,17, 28
arătata: *adj. antep. f. sg. ac.* 9,8
arătate: *n. pl. ac.* 12,41; 14,15
arătat: *n. sg. nom.* 15,35

(a se) ARDE: v. III
(să) ard: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.6
a arde: *inf. prez.* 10,36
au ars: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,6

ARDERE: s.f.
arderea: *sg. ac., în sintagma* ***arderea de tot*** 2,10

ARGINT: s.n.
argint: *sg. ac.* 2,2; 3,11; 4,8, 19, 24; 12,43

ARHIEREU: s.m.
arhiereului: *sg. gen.* rezum. cap.3; 3,1, 16
arhiereu: *sg. nom./ac.* 3,9; 14,3, 13; 15,12
arhiereul: *sg. nom.* 3,10, 32, 33

ARHIERIE: s.f.
arhieriia: *sg. ac.* 4,24
arhierie: *sg. ac.* rezum. cap.14
arhiereie: *sg. ac.* 14,7

ARHIERIRE: s.f.; cuvântul nu este înregistrat în DA.
arhierirea: *sg. ac.* rezum. cap.4

ARHIEREIRE: s.f.; cuvântul nu este înregistrat în DA.
arhiereirea: *sg. ac.* rezum. cap.4; 4,7
arhiereire: *sg. ac.* rezum. cap.4

ARMAT, -Ă: adj./s. (Înv.) „înarmat”
armate: *adj. f. pl. nom.* rezum. cap.5
(cei) armaţi: *s.m. pl. ac.* 5,26
armaţilor: *pl. dat.* 14,22

ARMĂ: s.f.
arme: *pl. ac./gen.* 3,25; 5,3, 11; 8,18; 9,2; 10,24; 11,8; 15,21
arma: *sg. ac.* 5,25
armele: *pl. ac.* 8,27, 31; 10,23, 27, 30; 11,7; 15,5, 28
armelor: *pl. gen.* 15,21

(a se) ARUNCA: v. I
aruncând: *gerunziu* 1,16
au aruncat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,16; 4,41; rezum. cap.14; 14,46
(s-)au aruncat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,15; 14,43
arunca: *ind. imp. 3.pl.* 10,30, 34
a arunca: *inf. prez.* 13,6

ARUNCARE: s.f.
aruncarea: *sg. nom.* 5,3

(a) ASCULTA: v. I
a asculta: *inf. prez.* 3,24
ascult: *ind. prez. 1.sg.* 7,30

(a) ASCUNDE: v. III
au ascuns: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,19; rezum. cap.2
ascunsease: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 1,20, 33

ASCUNS, -Ă: adj.
ascunsă: *f. sg. ac.* 1,16

(a se) ASEMĂNA: v. I; var. (Înv.) **(a se) ASĂMĂNA**
a (să) asămăna: *inf. prez.* 9,12
să aseamine: *conj. prez. 3.sg.* 9,14
voiu asămăna: *ind. viit.I. 1.sg.* 14,33

ASEMENEA: adv./adj. inv./prep.; var. (Înv.) **ASEAMENEA, ASEAMINEA**
aseaminea: *adj. inv.* 2,3; 4,16; 10,4
aseamenea: *adv.* 2,12; 10,36; 11,8
aseaminea: *adv.* 2,14; 12,8
aseaminea: *prep.* 9,15

ASIAN, -Ă: adj. „asiatic”; cuvântul nu este înregistrat în DA.
asiană: *f. sg. ac.* 10,24

ASIDEU: s.m. „evlavios”, „credincios”; apărători devotaţi ai legii date de Moise în muntele Sinai şi practicanţi ai acesteia (cf. Anania 2001, p.1390)
assidei: *pl. ac.* 14,6

ASPRIRE: s.f.
asprire: *sg. nom.* 14,30

ASPRU: adv.
(mai) aspru: 14,30

(a) ASTUPA: v. I
au astupat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,5

ASUPRIRE: s.f.
asuprirea: *sg. nom.* 8,17

AŞA: adv.; var. (Înv. şi reg.) **AŞEA**
aşea: 1,19; 2,22, 30; 3,9, 40; 9,12; 10,9, 27
aşa: 1,22; 2,10; 3,3, 24, 40; 4,14; 5,11, 17; 6,15; 7,2, 9, 12, 13, 14, 18, 29; rezum. cap.8; 8,29; 9,2, 4, 9; 11,27, 28, 34; 12,7, 9, 10, 16, 22, 35, 42; 13,10; 14,21, 27, 46; 15,2, 10, 24, 39, 40

(a se) AŞEZA: v. I
aşază: *imperativ 2.sg.* 1,29
au aşezat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,15; 8,31; 10,8; 15,17, 36
aşază: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.11
să aşezăm: *conj. prez. 1.pl.* 11,36
aşezându-: *gerunziu* 12,20
a (să) aşeza: *inf. prez.* 14,20

AŞEZAT, -Ă: adj./s.
aşezat: *adj. n. sg. nom.* 11,25
(ceale) aşezate: *s.f. pl. ac.* 14,28

AŞEZĂMÂNT: s.n.
aşezământul: *sg. ac.* 12,4

AŞIJDEREA: adv.
aşijderea: 6,8; 7,13; 15,18

(a) AŞTEPTA: v. I
aşteaptă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 6,14; 9,25
a aştepta: *inf. prez.* 7,14
aşteaptă: *imperativ 2.sg.* 7,17
aşteptaţi: *ind. prez. 2.pl.* 7,30

(a) AŞTERNE: v. III „a doborî”
au aşternut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* rezum. cap.11; 11,11; 12,23, 28; 15,27

AŞTERNUT, -Ă: adj./s. „doborât”, „întins”
aşternuţi: *adj. m. pl. nom.* 4,42; 10,4, 26; 13,12
aşternuţilor: *s.m. pl. gen.* 12,39

ATENIAN: s.m.; var. **ATHINEAN**
athineanilor: *pl. dat.* 9,15

(a se) ATINGE: v. III
(să) ating: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.2
a atinge: *inf. prez.* 9,10

ATOTPUTERNIC, -Ă: adj./s.
atotputernic: *adj. m. sg. nom.* 1,25; 3,30
Atotputearnicul: *adj. m. sg. ac.* 3,22; 8,18; 15,29
Atotputearnicului: *adj. m. sg. gen.* 3,24; 5,20; 11,13
Atotputearnicului: *s.m. sg. gen./dat.* 6,26; 7,35, 38; 15,32
Atotputearnicul: *s.m. sg. ac.* 8,11; 12,28; 15,8
(Cel) Atotputearnicul: *s.m. sg. nom.* 8,24

ATUNCI: adv.
atunci: 1,19; 2,8; 3,10, 31; 4,14; 5,25; 7,39; 11,9; 13,26; 14,14

AUR: s.n.
aur: *sg. nom./ac.* 2,2; 3,11, 25; 4,32, 39; 10,29; 11,8; 14,4

AURIT, -Ă: adj.
aurite: *n. pl. ac.* 5,2
auritelor: *f. pl. gen.* 5,3
aurită: *f. sg. ac.* 15,15

(a) AUZI: v. IV
auză: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 1,5
au auzit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,8
să auză: *conj. prez. 3.sg.* 8,3
auzând: *gerunziu* 10,13; rezum. cap.14; 14,15, 18
am auzit: *ind. pf.c. 1.sg.* 11,24

(a se) AVEA: v. II
să aibă: *conj. prez. 3.pl.* 15,8
are: *ind. prez. 3.sg.* 3,39
(să) are: *ind. prez. 3.sg.* 3,40
au: *ind. prez. 3.pl.* 12,30
având: *gerunziu* 1,24; 3,25; 4,25; 5,2; 7,16; 8,17; 9,22; 10,18, 28, 30; 11,10; 12,4; 13,2, 5; 14,8; rezum. cap.15
avea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 2,9; 3,13; 4,28; 7,20, 24; 8,14; 10,28; rezum. cap.12; 12,20, 24; 13,5; 14,18, 24, 39
având-: *gerunziu* 4,15
avuse: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 4,16
a avea: *inf. prez.* 5,9; rezum. cap.8; 8,36; 9,15, 21; 15,37
au avut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,20, 28; 13,22
va avea: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,3; 14,3
având(-să): *gerunziu* 11,34; 14,11

AVERE: s.f.
averile: *pl. nom.* 3,6

B

BALTĂ: s.f.
balta: *sg. nom.* 12,16

BAN: s.m.
bani: *pl. ac.* 1,14; 3,6, 7; 4,23, 45; 10,20, 21
banii: *pl. ac.* 3,7; 4,27; 8,25
banilor: *pl. gen.* 3,9; 4,1; 11,3

(a se) BATE: v. III
bate: *ind. prez. 3.sg.* 3,39
(să) bate: *ind. prez. 3.sg.* 11,6
bătea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 3,26; 11,5

BATJOCURĂ: s.f.
bajocură: *sg. ac.* 7,7

(a se) BATJOCORI: v. IV
(să) bajocorească: *ind. prez. 3.sg.* 7,10
batjocorind: *gerunziu* 7,27
a fi batjocorit: *pasiv inf. prez.* 7,39

BATJOCORIT, -Ă: adj.
batjocorite: *f. sg. gen.* 8,17

(a) BĂGA: v. I
au băgat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,5

BĂRBAT: s.m.
bărbat: *sg. nom./gen.* 4,35; 6,18; 14,37; 15,13
bărbaţi: *pl. nom./ac.* 4,44; 5,5; 8,1; 10,29; 12,10, 19, 23; 13,15
bărbatul: *sg. nom./ac.* 8,9; rezum. cap.14
bărbaţilor: *pl. dat.* 12,5

BĂRBĂTESC, -EASCĂ: adj.
bărbătesc: *n. sg. ac.* 7,21

BĂRBĂTEŞTE: adv.
bărbăteaşte: 6,28; 10,35; 13,14; 14,43; 15, 17

BĂTAIE: s.f.
bătăi: *pl. nom./ac.* rezum. cap.5; 7,37
bătaia: *sg. ac.* 10, 19
bătaie: *sg. ac.* 14,40

BĂTRÂN, -Ă: adj./s.
bătrânii: *s.m. pl. nom./ac.* 1,10; 14,37
bătrâni: *s.m. pl. ac.* 4,44; 5,13
bătrân: *s.m. sg. ac.* 6,1
bătrânilor: *s.m. pl. gen./dat.* 8,17, 30
(cei mai) bătrâni: *s.m. pl. ac.* 13,13
bătrân: *adj. m. sg. nom.* 4,40
bătrânului: *adj. m. sg. gen.* rezum. cap.6

BĂTRÂNEŢE: s.f.
bătrâneaţelor: *pl. gen.* 6,23, 25
bătrâneaţe: *sg. ac.* 6,27

BĂTUT, -Ă: adj./s.
(cel) bătut: *s.m. sg. voc.* 3,34
bătut: *adj. m. sg. ac.* 3,38; 5,18

BÂTĂ: s.f.
bâte: *pl. ac.* 4,41

(a) BEA: v. II
a bea: *inf. prez.* 15,40

BERBEC: s.m. „armă ofensivă, folosită pentru spargerea zidurilor”
berbeci: *pl. ac.* 12,15

BIBLIOTECĂ: s.f.; var. (Înv.) **VIVLIOTECĂ**
viblioteca: *sg. ac.* 2,13

BINE: adv./s.
bine: *s.n. sg. ac.* 1,2; 2,16; 5,4; 6,13; 9,21; 11,26; 12,30; 14,30, 38
bine: *adv. în structura dislocată* ***bine e cuvântat*** 1,17; 15,34
bine: *adv.* 3,1; 9,19, 20; 11,21, 28, 38; 12,43; 15,39
(mai) bine: *adv.* 7,14
bine: *s.n.sg.ac. în sintagma* ***faceri/facerile de bine*** 8,20; 9,26
bine: *adv. în structura v. dislocată* ***bine au cuvântat/bine(-) cuvânta*** 11,9; 12,41; 15,29, 34

(a) BINECUVÂNTA: v. I
bine e cuvântat: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 1,17; 15,34
binecuvânta: *ind. imp. 3.sg./pl.* 3,30; 10,38
binecuvântând: *gerunziu* 8,27
bine au cuvântat: *ind. pf.c. 3.pl.* 11,9; 12,41; 15,34
bine(-) cuvânta: *ind. imp. 3.pl.* 15,29

(a se) BIRUI: v. IV
biruindu(-să): *gerunziu* 4,45
biruiesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.10
fusease biruit: *pasiv ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 10,24
(s-)au biruit: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,23

BIRUINŢĂ: s.f.
biruinţa: *sg. ac.* 4,50; 5,6
biruinţă: *sg. ac.* 4,50; rezum. cap.8; 10,38; 15,6, 8, 21
biruinţe: *pl. ac.* rezum. cap.8
biruinţii: *sg. gen.* 10,28
biruinţe: *sg. gen.* 13,15

BISERICĂ: s.f.; var. (Înv.) **BISEARICĂ**
bisearica: *sg. nom./ac.* 1,13, 15, 18; 3,2, 30; 4,14; rezum. cap.5; rezum. cap.6; 6,4; 9,16; rezum. cap.10; 10,1, 3, 5; 11,3, 25; 13,23; 14,33, 35; 15,17
bisearicii: *sg. gen./dat.* 1,15, 16, 18; 2,9; rezum. cap.3; 3,12; rezum. cap.14; 14,4; 15,18, 33
bisearică: *sg. ac.* 1,34; 2,23; 4,32, 39; 5,15, 21; 6,2; 8,2; rezum. cap.13; 13,11, 14; 14,31, 32
biseărici: *sg. gen.* 2,20
bisearicii: *sg. dat. adn.* 3,4; 14,13
bisearicile: *pl. ac.* 10,2; 11,3

BLÂND, -Ă: adj./adv.
(mai) blânzi: *adj. m. pl. nom.* 6,29
blând: *adj. m. sg. nom.* 15,12
(mai) blând: *adv.* 10,4

BLÂNDEŢE: s.f.
blândeaţele: *pl. ac.* 14,9

BLESTEM: s.n.; var. **BLĂSTĂM**
blăstămurile: *pl. ac.* 8,4
blăstămuri: *pl. ac.* 10,35; 12,14
blăstămurilor: *pl. dat.* 13,11
blăstăm: *sg. ac.* 15,24

(a) BLESTEMA: v. I; var. **(a) BLĂSTĂMA**
blăstăma: *ind. imp. 3.pl.* 10,34
blăstămând: *gerunziu* 12,14

BLESTEMĂTOR, -TOARE: s.m./f./adj.; var. **BLĂSTĂMĂTOR, -TOARE**
blăstămătoriul: *s.m. sg. nom.* 9,28
blăstămători: *s.m. pl. ac.* 10,36
blăstămătorilor: *adj. antep. m. pl. dat.* 10,4
blăstămătoare: *adj. f. sg. nom.* rezum. cap.15

BOALĂ: s.f.
boală: *sg. ac.* 9,22

BOGAT, -Ă: adj.
bogat: *m. sg. ac.* 7,24

BOLÂND, -Ă: adj.; var. **BOLUND, -Ă**
bolund: *n. sg. nom.* 2,33

BOLNĂVIRE: s.f.
bolnăvire: *sg. ac.* 9,21

BORDEI: s.n.
bordeiuri: *pl. ac.* 4,12

BOZ: s.m. „zeu păgânesc, idol”
bozii: *pl. ac.* 2,2

BRAŢ: s.n.
braţului: *sg. gen.* 15,23

BUCATĂ: s.f.
bucate: *pl. ac.* 11,31

BUCURIE: s.f.
bucurie: *sg. ac.* 3,30
bucurie: *sg. ac., în loc. adj.* ***cu bucurie*** 15,28

BUCUROS, -OASĂ: adj.
bucuroşi: *m. pl. nom.* 2,28
bucuros: *m. sg. nom.* 6,30

BUN, -Ă: adj./s.
bună: *adj. f. sg. ac.* 1,1; 7,20; 11,26; 12,45; 14,37
bun: *adj. m. sg. nom./ac.* 1,24; 11,6; 15,12, 23
(cei mai) buni: *adj. m. pl. ac.* 4,12
(mai) bune: *adj. f. pl. ac.* 4,15
bunei: *adj. antep. f. sg. gen.* 6,23
bune: *adj. n. pl. ac.* 9,16
bunilor: *adj. antep. m. pl. dat.* 9,19
(prea) bune: *adj. n. pl. ac.* 15,11
(foarte) bune: *adj. n. pl. ac.* 15,17
(celor) buni: *s.m. pl. gen.* 7,20
(celor) bune: *s.f. pl. gen.* 11,19

BUNĂTATE: s.f.
bunătăţi: *pl. ac.* 1,35
bunătăţilor: *pl. gen.* 5,20

BUNĂVOIE: s.f.
bunăvoie: *sg. ac., în loc. adv.* ***de bunăvoie*** 6,19; 14,3

C

CAL: s.m.
cal: *sg. nom.* 3,25
cailor: *pl. gen., în sintagma* ***alergarea cailor*** „călărime”, „cavalerie” 5,3

CANDELĂ: s.f.; var. **CANDILĂ**
candile: *pl. ac.* 1,8; 10,3

CAP: s.n.
capetele: *pl. ac.* 1,16
cap: *sg. ac.* 7,4
capului: *sg. gen.* 7,7
capul: *sg. nom./ac.* 9,24; 10,25; rezum. cap.15; 15,30, 32, 35

CARNE: s.f.
carne: *sg. ac.* rezum. cap.6; 6,18
cărnuri *pl. ac.* 6,21; rezum. cap.7; 7,1
cărnurile: *pl. nom./ac.* 6,21; 9,9

CARTE: s.f.
Cartea/cartea: *sg. nom./ac.* în titlu: *Cartea a doao a Macaveilor*; 6,12; 11,22, 27
carte: *sg. ac.* rezum. cap.2; 2,24; 8,23; 9,18; 11,34
cărţi: *pl. nom./ac.* rezum. cap.2; 2,24; rezum. cap.9; 11,16
cărţile: *pl. ac.* 2,13
cărţilor: *pl. gen.* 2,25

CASĂ: s.f.
casii: *sg. gen.* 2,30
case: *pl. ac.* 3,18; 5,12
casă: *sg. ac., în sintagma* ***a lui Dumnezeu casă*** 14,33
casa: *sg. ac.* 14,36, 41
casii: *sg. gen. în sintagma* ***sfintei casii Atotputearnicului Dumnezeu*** 15,32

(a) CĂDEA: v. II
să cază: *conj. prez. 3.pl.* 10,4
au căzut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,13; 3,27; 12,15, 24, 42
căzuse: *ind. m.m. c.pf. 3.pl.* 2, 14; 12,40, 44
a cădea: *inf. prez.* 3,6; 9,7; 12,34
căzând: *gerunziu* 3,24; 11,11; 12,11; 13,23
cădea: *ind. imp. 3.pl.* 10,30
a fi căzut: *inf. pf.* 15,28

CĂDERE: s.f. „prăbușire"; „nenorocire"
căderi: *pl. ac.* 6,12
căderii: *sg. dat.* 14,44

CĂLĂRAȘ: s.m. „călăreț"
călărașu: *sg. ac.* 3,25
călărași: *pl. nom./ac.* 5,2; rezum. cap.10; 10,29, 31; 12,10, 20, 33, 35; 13,2
călăraș: *sg, nom.* rezum. cap.11; 11,8; 12,35
călărașilor: *pl. gen.* 11,4
călărașii: *pl. nom.* 15,20

CĂLĂREȚ: s.m.
călăreți: *pl. ac.* 11,11

CĂLĂRIME: s.f.
călărime: *sg. ac.* 10,24
călărimea: *sg. ac.* 11,2

(a) CĂLĂTORI: v. IV
călătorea: *ind. imp. 3.sg.* 3,35
călătorind: *gerunziu* 9,4
călătoresc: *ind. prez. 3.pl.* 11,30

CĂLĂTORIE: s.f.
călătorie: *sg. ac.* 5,21

(a se) CĂLCA: v. I
calcă: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.15
fiind călcat: *pasiv gerunziu* rezum. cap.4
(să) călca: *ind. imp. 3.sg.* 8,2

CĂLCARE: s.f.
călcarea: *sg. ac., în sintagma* ***călcarea de leage*** rezum. cap.4
călcări: *pl. nom., în sintagma* ***călcări de leage*** 4,39
călcarea: *sg. ac., în sintagma* ***călcarea jurământurilor*** 15,10

CĂLCĂTOR, -TOARE: s.m./f.
călcătoriul: *sg. ac., în sintagma* ***călcătoriul de leage/călcătoriul de legi*** 4,38, 42; 13,6
călcătoriu: *sg. ac., în sintagma* ***călcătoriu de legi*** 5,8
călcătoriului: *sg. dat., în sintagma* ***călcătoriului de leage*** 13,7

CĂLDARE: s.f.
căldările: *pl. nom.* 7,3

CĂPETENIE: s.f.
căpeteniile: *pl. nom.* 3,2
căpeteniia: *sg. nom.* 3,4; 9,19; 10,11
căpeteniilor: *pl. dat.* 10,21
căpetenie: *sg. ac.* rezum. cap.13; 13,3, 24

CĂPETENIE: s.f. „conducere", „stăpânire"
căpeteniia: *sg. ac.* 4,10, 27; 5,7

CĂRUNTEȚE: s.f.
cărunteațele: *pl. ac.* 6,23

CĂRUȚĂ: s.f.
căruța: *sg. ac.* 9,4
căruțe: *pl. ac.* 9,7

(a se) CĂUTA: v. I
cauți: *ind. prez. 2.sg.* 7,2
căutat fiind: *pasiv gerunziu* 13,21
căuta: *ind. imp. 3.sg.* 14,29
(să) căuta: *ind. imp. 3.sg.* 14,32

CÂMP.: s.n.
câmpul: *sg. ac.* 12,1

CÂNTARE: s.f.
cântări: *pl. ac.* 1,30; 10,38; 12,37

CÂNTEC: s.n.
cântecului: *sg. gen.* 7,6
cântece: *pl. ac.* 15,25

(a) CÂȘTIGA: v. I; var. **(a) CĂȘTIGA**
a câștiga: *inf. prez.* 2,30
au câștigat: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,37

CÂȘTIGARE: s.f.
câștigarea: *sg. ac.* 11,3

CEAS: s.n.
ceasul: *sg. ac.* 8,26

CEATĂ: s.f.
ceate: *pl. ac.* 12,20
ceata: *sg. nom.* 12,22

CEAȚĂ: s.f.
ceață: *sg. ac.* 3,27

CENUȘĂ: s.f.; var. **CENUȘE**
cenușe: *sg. ac.* 4,41; 13,5, 6, 8
cenușea: *sg. nom.* 13,8

CER: s.n.; var. **CERIU**
ceriu: *sg. ac.* 2,10, 18, 22; 3,15, 20; 7,11, 28; 8,20; rezum. cap.10; 10,29; rezum. cap.11; 11,10; 14,34; 15,3, 4, 8, 21
ceriuri: *pl. ac.* 3,39
ceriului: *sg. gen.* 9,10; 15,34
ceriurilor: *pl. gen.* 15,23

CERBICE: s.f.
cerbicii: *sg. gen.* 14,44

(a) CERCA: v. I „a căuta"; „a cerceta"
a cerca: *inf. prez.* 1,20; 2,31
să cearce: *conj. prez. 3.sg.* 1,34
au cercat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,35
cearcă: *ind. prez. 3.pl.* 2,28

(a) CERCETA: v. I
cercetând: *gerunziu* 1,34

CERCETĂTOR, -TOARE: s.f. (Înv.) „persoană care poartă de grijă"
cercetătoriu: *sg. nom.* 3,39

(a) CERE: v. III
au cerut: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,8
cer: *ind. prez. 1.sg.* 9,26
cerea: *ind. imp. 3.pl.* 12,11
cerând: *gerunziu* 13,12

CERESC, -EASCĂ: adj.
cereasca: *f. sg. nom., în sintagma* ***cereasca judecată*** 9,4

(a se) CERTA: v. I
certându-: *gerunziu* 2,7

certând: *gerunziu* 6,16; 12,23
să (se) cearte: *conj. prez. 3.pl.* 10,4

CERTARE: s.f.
certarea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.6; 7,33
certare: *sg. ac.* 6,12; 4,17; 7,19

CETATE: s.f.
cetăți: *sg. gen.* 1,12; 8,17
cetatea: *sg. nom./ac.* 2,23; 3,14; 4,38; 5,2, 5, 11; 9,2, 14; rezum. cap.10; 10,1, 32, 33, 37; 11,2; 12,16, 27, 28, 29, 38; 13,13; 15,38
cetate: *sg. nom./ac.* 3,1, 4, 9; 4,48; 5,5, 8, 17, 26; 6,10; 10,27; 12,13; 13,14; 14,37; 15,14, 17, 19
cetățile: *pl. ac.* 3,8; 4,32
cetății: *sg. gen.* 4,2; 8,3; 12,4
cetăți: *pl. ac.* 6,8
cetăților: *pl. gen.* 8,6; rezum. cap.12
cetățilr: *pl. dat.* (*cu prep.* ***la***) 8,11

CETĂȚEAN: s.m.
cetățeanilor: *pl. gen.* 4,5, 11, 50; 5,6
cetățeani: *pl. ac.* rezum. cap.5; 5,16; 13,14; 14,8 ¸15,30
cetățenii: *pl. nom./ac.* 5,5, 23
cetățeani: *pl. voc., în sintagma* ***bunilor cetățeani*** 9,19

(a se) CHELTUI: v. IV
să (să) cheltuiască: *conj. prez. 3.pl.* 4,19

CHELTUIALĂ: s.f.
cheltuielele: *pl. ac.* 3,3
cheltuieli: *pl. ac.* 4,19; 9,16

(a se) CHEMA: v. I
(să) cheamă: *ind. prez. 3.sg.* 1,36
chemând: *gerunziu* 3,7; 7,37; rezum. cap.8; 8,1, 11, 16; 10,24; 12,5, 15, 28; 14,46; 15,26
chema: *ind. imp. 3.pl.* 3,15, 22; 8,2; 14,34
să cheme: *conj. prez. 3.pl.* 3,31; 13,10
(s-)au chemat: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,28
au chemat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,25; 12,36; 15,21, 31
chemat fiind: *pasiv gerunziu* 14,5
(să) chema: *ind. imp. 3.sg.* 14,38
chemându-: *gerunziu* 15,22
chemându(-să): *gerunziu* 15,31

CHEMARE: s.f.
chemarea: *sg. ac.* 8,15

CHILAV, -Ă: adj.; vezi **SCHILAV, -Ă**

CHIN: s.n.
chinurile: *pl. ac.* 7,8, 12
chinuri: *pl. nom./ac.* 7,37; 9,5, 6

(a se) CHINUI: v. IV
chinuindu-: *gerunziu* 7,1, 13
chinuindu(-să): *gerunziu* 7,5
a (să) chinui: *inf. prez.* 7,7
va chinui: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,17

CHINUITOR: s.m. (aici) „călău”
chinuitoriu: *sg. ac.* 7,29

CHIP: s.n.
chip: *sg. ac., în loc. adv.* ***în ce chip/într-alt chip/*** (Pop.) ***într-acesta chip/într-acestaș chip/nici (nice) într-un chip*** 2,4; 5,18; 6,31; 7,7, 17, 22; 9,6; 11,31; 13,26; 14,3; 15,12, 22, 36

(a) CHIVERNISI: v. IV
chivernisea: *ind. imp. 3.pl.* 12,1

CHIVERNISIT, -Ă: adj. (aici) „experimentat”, „deprins”; „iscusit”
chivernisit: *m. sg. nom.* 15,12

CINSTE: s.f.
cinste: *sg. ac.* 3,2, 9; 4,22; 9,27; 15,2
cinstea: *sg. ac.* 3,12
cinstele: *pl. ac.* „virtuțile” 4,15
cinstei: *sg. gen.* 6,23

(a se) CINSTI: v. IV
să cinstiți: *conj. prez. 2.pl.* 1,3
(să) cinstească: *ind. prez. 3.sg.* 3,12
au cinstit: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,23
cinstească-te: *imperativ 2.sg.* 15,2

CINSTIT, -Ă: adj.
cinstită: *f. sg. ac.* 6,28

CINSTITOR, -TOARE: s.m./f.
cinstitori: *s.m. pl. nom., în sintagma* ***cinstitori de Dumnezeu*** 1,19

CINCIZECI: s.n. (Înv.) „sărbătoarea Săptămânilor, adică a cincizecea zi după Paști”; „Rusalii”
cinzecilor: *pl. gen., în sintagma* ***praznicul cinzecilor*** 12,31

CIRTĂ: s.f. (Înv. și pop.) „interval de timp foarte mic”, „clipă”
cirtele: *pl. ac., în sintagma* ***cirtele vremii*** 9,11

(a) CITI: v. IV; var. (Înv. și reg.) **(a) CETI**
a ceti: *inf. prez.* 2,26
vor ceti: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,12
cetindu-: *gerunziu* 8,23
cetesc: *ind. prez. 3.pl.* 15,40

CITITOR, -TOARE: s.f.; var. (Pop.) **CETITOR, -TOARE**
cetitorilor: *pl. gen./dat.* 2,26; 6,17

CLĂTIRE: s.f. (aici) „avântare”
clătirea: *sg. nom.* 5,3

COAPSĂ: s.f.
copasele: *pl. ac.* 10,25

(a se) COBORÎ: v. IV; var. (Înv.) **(a se) POGORÎ**
(s-)au pogorât: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,10
a (vă) pogorî: *inf. prez.* 11,29

(a) CONĂCI: v. IV „a împresura”, „a asedia”
au conocit: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,33

CONTĂȘ: s.n.; var. **CONTUȘ**
contușurile: *pl. ac.* 12,40

(a se) CONTENI: v. IV
contenindu(-să): *gerunziu* 4,33

CORABIE: s.f.
corăbiilor: *pl. gen.* 4,20
corăbiile: *pl. ac.* 12,9
corăbii: *pl. ac.* 14,1

CORT: s.n.
corturilor: *pl. gen., în sintagmele* ***zioa corturilor/zilele corturilor/ prznicul corturilor*** „zilele sărbătorii Corturilor; una dintre cele trei mari sărbători din cursul anului evreiesc, o sărbătoare la care avea loc pelerinaj; dura șapte zile, în ultima lună a anului, după ce erau adunate roadele câmpului. Orice bărbat trebuia să participe

la această sărbătoare" (Cf. DB, p.271 și 1170) rezum. cap.1; 1,9; 10,6
cortul: *sg. ac.* rezum. cap.2; 2,4, 5

COȘTEI: s.n. (Mgm. înv.) „fortăreață"
coșteiul: *sg. nom./ac.* 4,12; 11,6; 13,19; 14,16; 15,35
coșteiului: *sg. gen.* 4,27; rezum. cap.12
coșteiu: *sg. ac.* 5,5; 11,5; 12,19, 21; 15,31
coșteiuri: *pl. ac.* 8,1; 10,23
coșteailor: *pl. gen.* 8,6

COT: s.m.
coți: *pl. ac.* 13,5

CRĂPĂTURĂ: s.f.; var. **CREPĂTURĂ** (aici) „soclu", „bază" (cf. lat. *crepidō, -inis* „soclu", „piedestal")
crepătura: *sg. ac., în sintagma* ***crepătura oltariului*** 10,26

(a) CREDE: v. III
crezuse: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 3,12
necrezând: *gerunziu* 8,13

CREDINCIOS, -OASĂ: adj.
credincioase: *f. pl. gen.* 1,2

CREDINȚĂ: s.f.
credința: *sg. nom./ac.* 3,1; 9,26; 11,19; 12,25; 14,8
credință: *sg. ac.* 12,45; 15,11

(a) CREȘTE: v. III
crescând: *gerunziu* 4,50
crescuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 9,29

CREȘTERE: s.f.
creaștere: *sg. nom.* 4,13

(a) CUGETA: v. I
cugetă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.9
cugetând: *gerunziu* 11,2

(a) CULEGE: v. III
a culeage: *inf. prez.* 2,31
culegându-: *gerunziu* 8,31

CUMPĂNĂ: s.f.
cumpene: *pl. ac.* 9,8

(a) CUMPĂRA: v. I
a cumpăra: *inf. prez.* 8,25, 34

CUMPĂRARE: s.f.
cumpărarea: *sg. ac.* 8,11

(a se) CUNOAȘTE: v. III
(să) cunoscuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 4,21
cunoscând: *gerunziu* 4,33; 11,26; 12,8, 21; 14,31
au cunoscut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 11,6; 12,5; 13,1, 23; 14,1; 15,28
cunoscându-: *gerunziu* 14,9, 28

CUNOSCUT, -Ă: adj.
cunoscută: *fem. sg. ac.* 3,28

CUNOȘTINȚĂ: s.f.
cunoștința: *sg. ac.* rezum. cap.9; 9,11

CUNUNĂ: s.f.
cunună: *sg. ac.* 14,4

(a) CUPRINDE: v. III
am cuprins: *ind. pf.c. 1.pl.* 2,27
fusease cuprins: *pasiv ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 3,9
cuprindea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 4,16; 10,15; 11,22; 15,19
fiind cuprins: *pasiv gerunziu* 4,22
cuprinzând: *gerunziu* 8,6; 9,18; 11,16; 14,46
au cuprins: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,22; 12,22

CUPRINS, -Ă: s.
(ceale) cuprinse: *s.n. pl. ac.* 2,24

CURAT, -Ă: adj.
curat: *m. sg. nom.* 7,40

(a se) CURĂȚA: v. I; var. **(a se) CURĂȚI:** v. IV
au curățit: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,33; 2,19
curățând: *gerunziu* rezum. cap.10; 10,3
a curăți: *inf. prez.* 10,7
a (să) curăți: *inf. prez.* 12,38
(s-)au curățit: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,36

CURĂȚIRE: s.f.
curățirea: *sg. nom./ac.* 1,18; 2,20; 10,5
curățire: *sg. ac.* 1,36; 2,16

CURÂND: adv.
curând: 4,48; 7,10
curând: *adv. în loc. adv.* ***mai curând*** 14,27

(a) CURGE: v. III
curgea: *ind. imp. 3.pl.* 3,18, 19
au curs: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,9
a curge: *inf. prez.* 12,16
curgându-: *gerunziu* 14,45

CURGERE: s.f.
curgere: *sg. ac.* 14,45

CURTE: s.f.
curtea: *sg. ac.* 13,15

CURVĂ: s.f.
curvele: *pl. ac.* 6,4

CUTEZARE: s.f.
cutezare: *sg. ac.* 7,11

CUVÂNT: s.n.
cuvântul: *sg. nom./ac.* 2,31; 11,20; 15,40
cuvintele: *pl. ac.* 6,29; 7,24
cuvinte: *pl. ac.* 7,26; 8,21; 10,34; 15,11, 17
cuvânt: *sg. ac.* 9,5; 13,22
cuvântului: *sg. gen.* 15,38

(a) CUVÂNTA: v. I
e cuvântat: *pasiv ind. prez. 3.sg., în structura v. dislocată* ***bine e cuvântat*** 1,17; 15,34
au cuvântat: *ind. pf.c. 3.pl., în structura v. dislocată* ***bine au cuvântat*** 11,9; 12,41; 15,34
cuvânta: *ind. imp. 3.pl., în structura v. dislocată* ***bine(-) cuvânta*** 15,29

(a se) CUVENI: v. IV
(să) cuvine: *ind. prez. impers.* 2,31, 32; 6,20; 11,36; 15,39
a (să) cuveni: *inf. prez.* 3,13
(să) cuvinea: *ind. imp. 3.sg.* 8,10

CUVIINȚĂ: s.f.
cuviința: *sg. ac.* 4,37

CUVIOS, -OASĂ: adj. (Înv.) „potrivit"
cuvioasă: *f. sg. ac.* 14,22

D

(a se) DA: v. I
(s-)au dat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* rezum. cap.1; 1,18; 4,20; 7,30; 8,20; 12,25
au dat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,17; 2,2; 4,48; 10,38; 13,22
da: *ind. imp. 3.sg.* 3,3; 8,6
fusease daţi: *pasiv ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 4,30
a da: *inf. prez.* 4,45; 6,11; 8,10; 9,15; 12,11; 14,26, 31, 38
am dat: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,27
dau: *ind. prez. 1.sg.* 7,37
va da: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,11
a (să) da: *inf. prez.* 11,7; rezum. cap.12; 12,11; 13,7
vei da: *ind. viit.I. 2.sg.* 11,26
veţi da: *ind. viit.I. 2.pl.* 14,33
a fi dat: *inf. pf.* 15,15
dăm: *ind. prez. 1.pl.* 9,20; 11,30
dă: *imperativ 2.sg.* 15,2
dă: *ind. prez. 3.sg.* 15,21
dând: *gerunziu* rezum. cap.1; rezum. cap.2; rezum. cap.3; 3,35; 4,34; 8,23; 11,17; 13,14, 15; 14,44
dându-: *gerunziu* 8,9, 33; 12,31; 14,4, 13
dându(-să): *gerunziu* rezum. cap.15
să dea: *conj. prez. 3.sg./pl.* 1,3; 14,19
să (să) dea: *conj. prez. 3. pl.* 10,4
să (se) dea: *conj. prez. 3 sg.* ; 12,42; 15,33
nedându-: *gerunziu* 14,43

DAJDIE: s.f.; var. (Înv.) **DAJDE**
dajda: *sg. ac.* 8,10, 36
dăjdilor: *pl. gen.* 4,28

DAR: s.n.
daruri: *pl. ac.* 1,35; 3,2; 9,16; 13,23
darurilor: *pl. gen.* rezum. cap.4
dar: *sg. ac., în loc. adv.* ***în dar*** 4,30
darurile: *pl. ac.* rezum. cap.12; 12,40
dar: *sg. ac.* 15,16

DAT: s.n.
datul: *sg. ac.* 3,9

DAT, -Ă: adj.
datei: *adj. antep. f. sg. gen.* 6,23
(celor) daţi: *s.m. pl. dat.* 7,14

DATĂ: s.f.
data: *sg. ac.* 2,29
dată: *sg. ac.* 3,37
dată: *sg. ac., în num. adv.* ***o dată*** rezum. cap.13

DĂJDUITOR, -TOARE: s.m./f. (Înv.) „contribuabil”
dăjduitorii: *s.m. pl. ac., în sintagma* ***împreună dăjduitorii*** 4,10

DĂRĂBURIT, -Ă: adj. „făcut bucăţi”; aici prima atestare a cuvântului; cf. DA, unde prima atestare este la Teofil Frâncu şi George Candrea, *Românii din Munţii Apuseni (Moţii),* Bucureşti, 1888.
dărăburită: *f. sg. nom.* rezum. cap.15

DĂRĂBUŢ: s.n. „dărab mic”
dărăbuţe: *pl. ac.* 15,33

(a se) DĂRUI: v. IV
au dăruit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,35; 4,32
dăruia: *ind. imp. 3.sg.* 1,35
să dăruiască: *conj. prez. 3.sg.* 3,31
a (să) dărui: *inf. prez.* 4,6
am dăruit: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,22
va dărui: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,24
a dărui: *inf. prez.* 9,16

DĂRUIRE: s.f.
dăruiri: *pl. ac.* 2,13
dăruire: *sg. ac.* 12,45

DEGRABĂ: adv.
degrabă: 2,18; 3,31; 4,31; 5,21; 6,13, 23; 8,3, 9; 11,36; 14,44

DEMULT: adv.
demult: 14,36

DEPARTE: adv.
(mai) departe: 10,27
departe: 11,5

(a se) DEPĂRTA: v. I
(s-)au depărtat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,7; 4,29
să deperteaze: *conj. prez. 3.pl.* 2,3
depărtând: *gerunziu* 4,11
(să) depărtează: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.5
depărtează: *ind. prez. 3.sg.* 6,16
(să) depărtase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 10,13

(a se) DEPRINDE: v. III
a (să) deprinde: *inf. prez.* 4,14

DEPRINS, -Ă: adj.
(foarte) deprins: *m. sg. nom.* 8,9

DESĂVÂRŞIT: adv.
desăvârşit: 8,35; rezum. cap.9; 14,43

(a se) DESCHIDE: v. III; var. **(a se) DEŞCHIDE**
deşchiză: *conj. prez. 3.sg.* 1,4
deşchizând: *gerunziu* 1,16
deşchizându(-)(-să): *gerunziu* 6,18

(a) DESCOPERI: v. IV
au deascoperit: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,9

(a) DESFACE: v. III
desface: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.14

DESFĂTARE: s.f.
desfătare: *sg. nom.* 2,26

DESFRÂNAT, -Ă: adj.
desfrânat: *m. sg. nom.* 11,4
desfrânată: *f. sg. ac.* 13,9

(a se) DESPUIA: v. I; var. **(a se) DESPOIA**
au despoiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,38
a (să) despoia: *inf. prez.* 13,11

DESTUL, -Ă: adj./adv.
destul: *adv.* 2,33; 7,42; 9,6; 10,19; 13,8
destule: *adj. n. sg. nom.* 5,15

DEŞERT, DEŞARTĂ: adj./s./adv.
deşert: *s.n. sg. ac., în loc. adv.* ***în deşert*** 7,18
deşarte: *adj. f. pl. ac.* 7,34
deşert: *adv.* 12,44

(a se) DEŞTEPTA: v. I
va deştepta: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,9
(să) vor deştepta: *ind. viit.I. 3.pl.* 7,14
au deşteptat: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,4
deşteptându(-să): *gerunziu* 15,29

DEŞTEPTARE: s.f.
deştep tarea: *sg. ac.* 6,17

DEVREME: adv.
(mai) devreame: 7,37

(a) DEZBRĂCA: v. I
dezbrăcându-: *gerunziu* 4,38
dezbrăcând: *gerunziu* 8,35

(a se) DEZLEGA: v. I
au dezlegat: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,47
să (se) desleage: *conj. prez. 3.pl.* 12,46

(a se) DEZNĂDĂJDUI: v. IV; var. (Înv.) **(a se) DĂZNĂDĂJDUI**
dăznădăjduind: *gerunziu* 9,18
dăznădăjduindu(-mă): *gerunziu* 9,22

(a) DEZRĂDĂCINA: v. I
ar dezrădăcina: *cond. prez. 3.sg.* 12,7

DIMPREUNĂ: adv.
dinpreună: 14,26

DINAINTE: adv.
dinnainte: 3,25

DINAINTEA: prep.
dinnaintea: *prep.*3,15

DINĂUNTRU: adv.; var. **DINLĂUNTRU; DINLONTRU**
dinlăuntru: 3,16; 9,5; 13,20
dinlontru: rezum. cap.9; 9,6; 10,34; 12,28

DIVAN: s.n.
divan: *sg. ac.* 13,26

(a) DOBÂNDI: v. IV
au dobândit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,23; 4,27; 5,7; 8,20, 30; 10,17; 15,5
dobândind: *gerunziu* 4,10; 5,10; 8,35
a dobândi: *inf. prez.* 7,11; 9,2, 13; 13,13

DOBORÂT, -Ă: adj.; var. (Înv.) **OBORÂT, -Ă**
oborât: *m. sg. nom.* 9,11

(a se) DOBORÎ: v. IV; var. (Înv.) **(a se) OBORÎ**
(să) oborea: *ind. imp. 3.pl.* 12,22
vei oborî: *ind. viit.I. 2.sg.* 15,16

DOJANĂ: s.f.
dojana: *sg. ac.* 7,33

DOMN: s.m. (s. propriu) „Dumnezeu”
Domnul: *sg. nom./ac.* 1,8; 2,8, 10, 23; 3,30, 33; 4,38; 6,14; 7,6, 33, 40; 8,2, 27, 36; 9,5; 10,1, 28, 38; 11,10; 12,36; 13,10, 12; 14,35; 15,4, 21, 29
Doamne: *sg. voc., în sintagma* ***Doamne Dumnezeule*** 1,24
Doamne: *sg. voc.* 6,30; 15,22
Domnului: *sg. gen./dat.* 2,2, 8; 8,5, 14, 35; 10,4, 16, 25; 11,6; 12,16, 41; 13,13, 17; 15,27
Domn: *sg. ac./gen.* 5,20; 8,29; 11,9
Domnul: *sg. voc., în sintagma* ***Domnul tuturor*** 14, 36
Domnul: *sg. ac., în sintagma* ***Domnul ceriului*** 15,34

(a) DOMOLI: v. IV
a domoli: *inf. prez.* 4,31

(a) DORI: v. IV
doreaşte: *ind. prez. 3.sg.* 9,14

DOROBANŢ: s.m.; var. (Înv.) **DĂRĂBANŢ**
dărăbanţii: *pl. ac.* 3,23
dărăbanţi: *pl. ac.* 3,28

(a se) DOVEDI: v. IV „a (se) arăta”
(s-)au dovedit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,33
(să) dovedea: *ind. imp. impers.* 2,8
dovedea: *ind. imp. 3.pl.* 2,8
va dovedi: *ind. viit.I: 3.sg.* 4,17
au dovedit: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,6

DOVEDIRE: s.f. (Înv. şi reg.) „înfăţişare înaintea cuiva”
dovedire: *sg. ac.* 3,24; rezum. cap.15

DRAGOSTE: s.f.
dragostea: *sg. ac.* 6,20; 14,26, 37

DRAHMĂ: s.f.
drahme: *pl. ac.* 4,19; 10,20
dragme: *pl. ac.* 12,43

DREPT, DREAPTĂ: adj./adv./s./prep.; var. **DIREPT, DIREAPTĂ**
direpţi: *prep. în loc. adv.* ***direpţi aceaea*** 2,16; 4,31; 15,29
drept: *prep. în loc. adv.* ***drept aceaea*** 1,18; 4,37; 11,25; 14,15
dreptele: *s.f. pl. ac.* 4,34; 11,30; 12,12; 14,19
(ceale) dreapte: *s.f. pl. ac.* 11,14
dreapta: *s.f. sg. nom./ac.* 11,26; 12,11; 13,22; 15,15
drept: *adj. m. sg. nom.* 1,24, 25; 9,6
dreaptă: *adj. f. sg. ac.* 8,30
dreapta: *adj. antep. f. sg. nom./ac.* 9,18; 12,41
dreptul: *adj. antep. m. sg. ac., în sintagma* ***dreptul Judecătoriu*** 12,5
drept: *adv.* 9,12; 13,8, 23

DREPTATE: s.f.
dreptate: *sg. ac.* 4,34
dreptate: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu dreptate*** 7,38
dreptăţii: *sg. dat.* 8,13

(a se) DUCE: v. III
ducându(-să): *gerunziu* 1,19; rezum. cap.5; 6,11
să ducă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 2,15; 3,7; 8,8
(s-)au dus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* rezum. cap.4; 4,4, 36; 5,7; 9,29; 12,7, 12, 17, 29, 32; 13,16, 22; 14,34
ducând: *gerunziu* 4,23; rezum. cap.13
au dus: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,44
(să) ducea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 6,7, 19
ducea: *ind. imp. 3.pl.* 6,29; 7,7, 18
a duce: *inf. prez.* 11,7
dus fiind: *pasiv gerunziu* 11,23
a (să) duce: *inf. prez.* 15,30

DULCE: adv.
dulce: 15,40

DUH: s.n.
Duhul/duhul: *sg. nom./ac.* 3,24; 4,37, 38; 7,22, 23; 9,7; 14,45
duhului: *sg. gen.* 7,9; 14,46

DUMNEZEIESC, -IASCĂ: adj.
dumnezeiescul: *adj. antep. n. sg. ac.* 2,4; rezum. cap.12
dumnezăiasca: *adj. antep. f. sg. ac.* 3,29; 9,11
dumnezeieştilor: *adj. antep. f. pl. gen., în sintagma* ***dumnezeieştilor legi*** 4,17
dumnezeieştii: *adj. antep. f. sg. gen.* 13,15; rezum. cap.15
dumnezeiescului: *adj. antep. n. sg. gen.* 15,35

DUMNEZEIEŞTE: adv.
dumnezeiaşte: 12,43

DUMNEZEU: s.m. „Divinitatea”
Dumnezeu: *sg. nom./ac./gen./dat.* rezum. cap. 1; 1,2, 11, 17, 20; rezum. cap.2; 2,4, 7, 8, 17; rezum. cap.3; 3,22, 24, 28, 34, 35, 36, 38; rezum. cap.4; 5,17, 19, 20; rezum. cap.6; 6,1, 23; 7,2, 6, 11, 14, 16, 19, 20, 28, 31, 35, 36, 37; rezum. cap.8; 8,13, 18, 19, 23; rezum. cap.9; 9,8, 12, 13, 17, 18; 11,4, 13;

12,5, 11, 22; 13,8; 14,33; rezum. cap.15; 15,7, 14, 16, 26; 15,32
Dumnezeu: *sg. ac., în sintagma* ***cinstitori de Dumnezeu*** 1,19
Dumnezeule: *sg. voc., în sintagma* ***Doamne Dumnezeule*** 1,24
Dumnezeul: *sg. nom.* 1,27; 7,33; 9,5
Dumnezeu: *sg. gen., în sintagma* ***legii lui Dumnezeu*** 4,2
Dumnezeului: *sg. gen.* 7,18; 13,14

DUMNEZEU: s.m. „zeu"; „idol"
dumnezei: *pl. ac.* 11,23

DURERE: s.f.
dureare: *sg. nom./ac.* 3,16; 7,36
durearea: *sg. nom.* 3,17; 9,5
dureare: *sg. ac., în loc. adj.* ***cu dureare*** 4,35
dureri: *pl. ac.* 6,30; rezum. cap.9; 9,9
durerile: *pl. nom.* 9,11, 18

DUS, -Ă: adj.
duşi: *m. pl. nom.* 10,20

E

ELEFANT: s.m.
elefanţi: *pl. ac.* 11,4; 13,2, 15; 14,12

EPISTOLIE: s.f.
epistoliile: *pl. ac.* 2,13

F

(a se) FACE: v. III
să facă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 1,2; 7,37; 9,14; 11,25; 12,43
să faceţi: *conj. prez. 2.pl.* 1,3
facă: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 1,4
a face: *inf. prez.* 1,18; 2,16, 28; 3,4, 39; 4,12; 9,14, 15; 12,8; 14,18, 35; 15,6
fac: *ind. prez. 3.pl.* 1,28
veţi face: *ind. viit.I. 2.pl.* 2,16
voiu face: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,8; 15,38
faci: *ind. prez. 2.sg.* 7,16
va face: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,24; 9,4; 11,2; 14,40
(să) va face: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,17
face: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.10; rezum. cap.14; 14,30; 15,21
a (să) face: *inf. prez.* rezum. cap.10
vei face: *ind. viit.I. 2.sg.* 11,26
să faci: *conj. prez. 2.sg.* 15,2
au făcut: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,12, 34; 3,24; 7,28; 10,3, 6, 16, 38; 12,16; 13,8, 24; 14,22, 25
(s-)au făcut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,22, 32; 2,22; 4,29; 5,20; 7,5, 18; 8,17, 19, 21; 10,10; 11,31; 12,42; 13,17
făcea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 1,23; 3,23; 4,11, 27; 6,22; 8,27
ai făcut: *ind. pf.c. 2.sg.* 1,25
era făcut: *pasiv ind. imp. 3.sg.* 1,34
(să) făcea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 3,17; 4,3; 8,5
făcându(-să): *gerunziu* 4,39; 5,25; 8,29; 10,4, 38; 12,1; 15,29, 38
făcea(-se)[sic!]: *ind. imp. 3.pl.* 5,13
făcându-: *gerunziu* 7,29; 12,7
(te-)ai făcut: *ind. pf.c. 2.sg.* 7,31
făcând: *gerunziu* 8,30, 33; 12,10, 43; 13,12
(să) făcuse: *ind. m.m.c pf. 3.sg./pl.* 9,3; 10,12, 21, 22
făcuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 10,2; 12,41; 15,9

FACERE: s.f.
faceri: *pl. ac., în sintagma* ***faceri de bine*** 8,20
facerile: *pl. ac., în sintagma* ***facerile de bine*** 9,26

FAPTĂ: s.f.
fapte: *pl. nom./ac.* rezum. cap.2; rezum. cap.14; 14,42
faptele: *pl. ac.* rezum. cap.2; 6,23
faptă: *sg. ac.* 6,22

FAŢĂ: s.f.
faţa: *sg. nom./ac.* 3,16, 16; 4,24; 6,18; 15,27
faţă: *sg. ac., în loc. adj./adv.* ***de faţă*** 3,23; 4,18, 20
faţa: *sg. ac., în loc. prep.* ***din faţa*** „de dinaintea" 12,22

FĂCĂTOR, -TOARE: adj.; var. (Înv. şi reg.) **FĂCĂTORIU**
(mai) făcătoriu: *m. sg. nom., în sintagma* ***mai făcătoriu de reale*** „mai nelegiuit" 7,34
(cel mai) făcătoriu: *m. sg. nom., în sintagma* ***cel mai făcătoriu de reale*** „cel mai nelegiuit" 8,34

FĂCLIE: s.f.
făclii: *pl. ac.* 4,22

FĂCUT, -Ă: adj.
făcut: *n. sg. ac.* 2,4
făcută: *f. sg. ac.* 11,13; 12,5, 42
făcute: *f. pl. ac.* 15,8

(a se) FĂGĂDUI: v. IV
au făgăduit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,18; rezum. cap.4; 4,45; 7,26; 11,14; 12,12
făgăduind: *gerunziu* 3,35; rezum. cap.4; 8,11
făgăduindu-: *gerunziu* 4,8
făgăduia: *ind. imp. 3.sg.* 4,9; rezum. cap.8
făgăduise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 8,36
(să) făgăduieşte: *ind. prez. 3.sg.* 9,15
făgăduindu(-să): *gerunziu* 12,11

FĂGĂDUINŢĂ: s.f.
Făgăduinţii: *sg. gen., în sintagma* ***Pământul Făgăduinţii*** rezum. cap.2
făgăduinţe: *pl. ac.* 3,35
făgăduinţa: *sg. ac.* 14,38

FĂGĂDUIT, -Ă: adj./s.
(ceale) făgăduite: *s.n. pl. ac.* rezum. cap.4
făgăduiţi: *adj. m. pl. ac.* 4,27
făgăduita: *adj. f. sg. ac.* rezum. cap.9

FĂGĂDUITOR, -TOARE: s.m./f.
făgăduitoriu: *sg. nom.* 10,28

FĂINĂ: s.f.
făină: *sg. ac.* 1,8

(a) FĂŢĂRNICI: v. IV
a făţărnici: *inf. prez.* rezum. cap.6; 6,24
să făţărnicească: *conj. prez. 3.sg.* 6,21

FĂŢĂRNICIE: s.f.
făţărnicie: *sg. ac.* s.f.

FECIOARĂ: s.f.
fecioarele: *pl. nom.* 3,19
fecioarelor: *pl. gen.* 5,13

FEL: s.n.; var. (Înv.) **FEALIU**
fealiu: *sg. ac., în loc. adj.* ***fealiu de fealiu*** 1,35
fealiul: *sg. ac., în loc. adv.* ***în tot fealiul*** „în toate modurile cu putinţă" 3,13
fealiul: *sg. gen.* (*cu prep.* ***a + tot***) 5,3
fealiuri: *pl. ac.* 15,21

FEMEIESC, -IASCĂ: adj.
fămeieştii: *f. sg. dat.* 7,21

FEREASTRĂ: s.f.; var. **FEREASTĂ**
fereşti: *pl. ac.* 3,19

FERECAT, -Ă: adj.
ferecate: *n. pl. ac.* 13,2

(a se) FERI: v. IV
(să) ferise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 5,27

FERICIRE: s.f.
fericirile: *pl. nom.* 14,14

FERICIT, -Ă: adj./adv.
fericit: *adj. m. sg. nom.* 7,24
fericiţi: *adj. m. pl. nom.* 9,19
fericit: *adv.* rezum. cap.12

(a) FI: v. IV
e: *ind. prez. 3.impers./sg.* 1,10; 2,33; 3,39; 5,15; rezum. cap.6; 6,24; 7,14; 9,12; 12,14, 46; 13,4; 15,14
era: *ind. imp. 3.impers./sg./pl.* 1,16, 19, 22, 24, 33; 2,4, 11; 3,2, 5, 7, 14, 17, 18, 21, 30; 4,13, 19, 34, 50; 5,14; 6,2, 3, 4, 5, 9, 21; 7,12; 8,1, 12, 15, 16, 26, 30, 32; 9,13, 24; 10,1, 16, 19, 20, 25, 32, 33, 35; 11,5, 6, 13, 27; 12,5, 14, 16, 19, 21, 27, 29, 30, 36; 13,5, 8, 19, 22; 14,1, 13, 24, 34; 15,12, 17, 18, 19, 25, 26, 30
eşti: *ind. prez. 2.sg.* 1,24, 27
fiind: *gerunziu* 1,13; 2,22; 3,1; 4,18, 30; 5,11; 7,9, 14, 16, 24; 10,14, 29; 11,23; 12,11; 14,46
a fi: *inf. prez.* 1,18; 3,2, 6, 10, 11, 12, 35; 4,6, 14, 15, 16; 5,3, 6, 18, 25; 6,6; rezum. cap.7; 7,16, 19; 8,8, 35; rezum. cap.9; 9,12, 19, 21; 10,5, 12, 13; 11,13, 14, 19, 25; 12,11, 44; 14,4, 6, 10, 14, 22, 27, 30, 31, 42; 15,1
să fie: *conj. prez. 3.sg./pl.* rezum. cap.2; 2,26; 5,27; 7,25, 37; 8,3; 10,16, 26; 11,26; 12,31, 36; 15,35
va fi: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,7, 8; 5,20, 21; 7,14, 29; 9,27; 15,40
fiindu-: *gerunziu* 2,23; 8,24
fie: *conj. prez. fără* ***să*** *impers.* 2,33; 7,27
ar fi: *cond. prez. 3.sg.* 3,37; 14,32
ar fi fost: *cond. pf. 3.sg.* 4,1; 5,18
fiţi: *imperativ 2.pl.* 11,33
au fost: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,22; 6,12; 10,6, 9; 14,20
fusease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 5,27; 6,29; 12,40; 14,3; 15,12
sânt: *ind. prez. 3.pl.* 1,1; 2,14, 21; 3,6, 9; 5,15; 7,28; 9,20; 11,23, 29
sântem: *ind. prez. 1.pl.* 1,6; 7,2
sânteţi: *ind. prez. 2.pl.* 9,20; 11,28, 37
sânt: *ind. prez. 1.sg.* 15,5
-i: *ind. prez. 3.sg.* 7,16
iaste: *ind. prez. 3.sg.* 3,38; 6,13; 7,37; 14,6; 15,3, 4, 40

FIARĂ: s.f.
fiară: *sg. ac.* 4,25
fiară: *pl. ac.* 5,27; 11,9
fiarălor: *pl. gen./dat.* 9,15; 15,21
fiarăle: *pl. nom./ac.* 10,6; 15,20

FIER: s.n.
fier: *sg. ac.* 11,9

(a) FIERBE: v. III
a fierbe: *inf. prez.* 1,12

FINIC: s.m. (Înv.) „curmal", „palmier"
finic: *sg. ac.* 14,4

FIU: s.m.
fiiul: *sg. nom./ac.* 2,21; 3,5; 4,21; 7,26; 9,25, 26, 29; 10,10; 12,2
fiii: *pl. nom./ac.* rezum. cap.6; 9,20
fii: *pl. nom./ac.* rezum. cap.7; 7,20, 41; 15,18
fiiul: *sg. voc., în sintagma* ***fiiul mieu*** 7,27
fiiule: *sg. voc.* 7,28
fiiului: *sg. dat.* rezum. cap.9
fiiu: *sg. ac.* 14,25

FLACĂRĂ: s.f.
flacără: *sg. nom.* 1,32
flacări: *pl. ac.* 6,11

FOC: s.n.
focului: *sg. gen., în sintagma* ***zioa focului*** rezum. cap.1; 1,18
focul: *sg. nom./ac.* 1,19, 20, 33; 7,5; 13,8
foc: *sg. nom./ac.* 1,22; rezum. cap.2; 2,1, 10; 9,7; 10,3; 12,6; 14,41
focului: *sg. gen.* 12,9

FOIŞOR: s.n.
foişor: *sg. ac.* 4,46

FOLOS: s.n.
folos: *sg. ac.* 2,26
folosul: *sg. ac.* 4,5; 9,21; 11,15
folosuri: *pl. ac.* 4,21
folos: *sg. ac., în loc. adj.* ***de folos*** 10,15; 12,11, 12
folosurilor: *pl. dat.* 11,26

(a) FOLOSI: v. IV
a folosi: *inf. prez.* 14,9

FOLOSINŢĂ: s.f.
folosinţelor: *pl. dat.* 14,8

FOLOSITOR, -TOARE: adj.
folositoare: *f. sg. nom.* 12,46

FORMĂ: s.f.
formă: *sg. ac.* 2,29

FRATE: s.m.
fraţilor: *pl. gen./dat.* 1,1; rezum. cap.2; 7,29; 11,7; 12,25
fraţii: *pl. nom./ac.* 1,1; 2,20; 7,4, 29, 36, 37, 38; 8,22
fratele: *sg. nom./ac.* rezum. cap.4; 4,7, 23, 26; 10,37; 13,17
frate-său: *sg. nom.* 4,29
fraţi: *sg. gen.* (*cu prep.* ***a + num. card.***) rezum. cap.7
fraţi: *pl. nom./ac.* 7,1; 10,21; 12,6, 24; 15,14, 18
fratelui: *sg. dat.* 11,22

FRÂU: s.n.
frâne: *pl. ac.* 10,29

FRICĂ: s.f.
frică: *sg. nom./ac.* 3,30; 13,16; 15,2, 18
frica: *sg. nom./ac.* 6,30; 12,22; 15,23

FRIG, -Ă: adj. (Neob.) „frigian"; cuvântul nu este înregistrat în DA.
frig: *n. sg. ac.* 5,22

FRUMOS, -OASĂ: adj.
frumoase: *n. pl. ac.* 3,25
frumoşi: *m. pl. nom.* 3,26

(a) FRUMUSEŢA: v. I; var. (Înv.) **(a) FRÂMSEŢA** (Înv.) „a înfrumuseța"
frâmsăţa: *ind. imp. 3.pl.* 3,2

FUGĂ: s.f.
fugă: *sg. ac.* 4,42; 8,13, 24; 9,2; 11,12; 12,22, 27, 37

(a) FUGI: v. IV
au fugit: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,5
fujind: *gerunziu* 5,8
ai fugit: *ind. pf.c. 2.sg.* 7,35
fugind: *gerunziu* 8,35
a fugi: *inf. prez.* 10,20
fugând: *gerunziu* 11,12
fugise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 14, 14

FULGER: s.n.
fulgere: *pl. ac.* 10,30

(a) FURA: v. I
furând: *gerunziu* 4,32

G

GALATEAN: s.m.
galateanilor: *pl. gen.* 8,20

GATA: adv.
gata: rezum. cap.7; 7,2; 14,38; 15,30

(a se) GĂTI: v. IV (Înv. şi pop.) „a (se) pregăti fizic sau moral pentru a întrprinde o acţiune"; „a prepara o mâncare"
gătesc: *ind. prez. 3.pl.* 2,28
gătează: *ind. prez. 3.sg.* 5,1
gătise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 12,3
să (se) gătească: *conj. prez. 3.pl.* 13,12

GĂTIRE: s.f. (Înv. şi pop.) „pregătire fizică sau morală pentru a întreprinde o acţiune"; „pregătire a unei mâncări"
gătirea: *sg. ac.* 10,18; 12,14; 15,21
gătire: *sg. ac.* 12,21
gătiri: *pl. nom.* 12,27

GĂTIT, -Ă: adj. (Pop.) „pregătit"
gătiţi: *m. pl. nom.* 8,21; 11,9, 10
gătit: *n. sg. ac.* 11,8

GĂZDUITOR, -TOARE: s.m./f.
găzduitoriului: *s.m. sg. gen.* 6,2

GÂLCEAVĂ: s.f.
gâlceavă: *sg. ac.* 3,30; 4,30; 11,23
gâlcevi: *pl. ac.* 14,6

(a) GÂNDI: v. IV
gândea: *ind. imp. 3.sg.* 5,6; 7,24; 9,4; 14,40
a gândi: *inf. prez.* 6,23
să gândeşti: *conj. prez. 2.sg.* 7,16
gândind: *gerunziu* 12,43
au gândit: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,1
gândise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 15,6

GÂNDIRE: s.f.
gândiri: *sg. dat.* 7,21
gândirea: *sg. nom.* 12,46

GHEREAN: s.m. „locuitor al oraşului Ghera – numele mai nou al vechiului Gherar –, situat în sudul Canaanului, între Gaza şi Beer-Şeba" (cf. Anania 2001, p.1439)
gherreani: *pl. ac.* 13,24

GLAS: s.n.
glas: *sg. ac.* 7,8, 21, 27; 12,37; 15,29
glasul: *sg. ac.* 7,24; 8,3

GLOATĂ: s.f.
gloată: *sg. ac.* 3,18
gloatelor: *pl. gen.* 4,40; 14,23
gloata: *sg. nom.* 11,6
gloate: *pl. ac.* 12,13; 14,43, 45, 56
gloatele: *pl. nom.* 14,41, 43

GOL, GOALĂ: adj.
goli: *m. pl. nom.* 11,12

(a se) GONI: v. IV
au gonit: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.8; 8,25
gonindu-: *gerunziu* 8,26
gonindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.9
gonise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 9,4

(a) GRĂBI: v. IV
grăbindu-: *gerunziu* 9,4
a grăbi: *inf. prez.* 9,7
grăbiţi: *imperativ 2.pl.* 11,37

GRĂBIRE: s.f.
grăbire: *sg. ac.* 14,43

(a) GRĂI: v. IV
au grăit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,2; 9,4
grăia: *ind. imp. 3.sg.* 4,1
grăise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 7,4
a grăi: *inf. prez.* 11,20
să grăiască: *conj. prez. 3.sg.* 11,32
grăind: *gerunziu* 12,14
grăindu-: *gerunziu* 15,9

GRĂMADĂ: s.f. (aici) „maşină de război" (cf. 1Mac **GRĂMADĂ, GRĂMĂDIRE**); în textul *Vulgatei* este: *machinis.*
grămăzi: *pl. ac.* 12,15

GRĂMĂDIRE: s.f. (aici) „maşină de război" (cf. 1Mac **GRĂMADĂ, GRĂMĂDIRE**); în textul *Vulgatei* este *machinae.*
grămăziri: *pl. nom.* 12,27

GREC: s.m.
grecii: *pl. nom.* 4,36

GRECESC, -EASCĂ: adj.
greceştile: *adj. antep. f. pl. ac.* 4,15
grecească: *f. sg. ac.* 11,24

GREŞEALĂ: s.f. (Iuz.) **GREŞALĂ**
greşală: *sg. nom.* 12,42
greşale: *pl. ac.* 13,8

(a) GREŞI: v. IV
ar greşi: *cond. prez. 3.pl.* 10,4

GREU, GREA: adj./adv./s.
greu: *adv.* 4,35, 49; 9,24; 11,1; 13,25; 14,27, 28
(mai) greu: *adv.* 5,23
grea: *adj. f. sg. nom./ac.* 6,3; 9,7, 11, 21
greale: *adj. f. pl. ac.* 6,28
(prea) greale: *adj. f. pl. ac.* 14,45
(ceale) greale: *s.n. pl. ac.* 6,30

GREUTATE: s.f.
greotatea: *sg. ac.* 2,25; 13,18

GRIJĂ: s.f.; var. **GRIJE**
grije: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu grije*** 2,31
grije: *sg. nom./ac.* 9,21; 14,8; 15,18, 19

(a se) GRIJI: v. IV
grijit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,26
a griji: *inf. prez.* 2,30
grijindu(-să): *gerunziu* 4,21
grijeşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.12

GROAZĂ: s.f.
groaza: *sg. nom./ac.* 3,17; 15,23

GROAZNIC, -Ă: adj.
groaznic: *m. sg. ac.* 3,25

GROS, -OASĂ: adj.
groasă: *f. sg. ac., în sintagma* ***apă groasă*** „apă nămoloasă” 1,20

GURĂ: s.f.
gura: *sg. nom.* 6,18

(a) GUSTA: v. I
gustând: *gerunziu* 13,18

H

HAINĂ: s.f.
haina: *sg. ac.* 3,26; 8,35
hainã: *sg. ac.* 11,8

HAR: s.n.
harul: *sg. ac.* 2,28
haruri: *pl. ac.* rezum. cap.3; 3,35; 9,20; 12,31

HARAP: s.m.; vezi **ARAP**

HISTORIE: s.f.; vezi **ISTORIE**

HRANĂ: s.f.
hrana: *sg. nom.* 3,10
hranã: *sg. ac.* 5,27
hranelor: *pl. gen.* 12,14

(a se) HRĂNI: v. IV
hrănindu(-să): *gerunziu* 5,27
am hrănit: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,27
hrănesc: *ind. prez. 3.pl.* 14,6

HULĂ: s.f.
hulele: *pl. ac.* rezum. cap.4
hule: *pl. ac.* 14,27

I

IAD: s.n.
iad: *sg. ac.* 6,23

IAMNEAN: s.m. „locuitor al Iamniei – oraș portuar situat la 20 de km sud de Ioppe; astăzi, Yebna”
iamneanilor: *pl. gen.* rezum. cap.12
iamneani: *pl. ac.* 12,9

IAR: adv.; var. **IARĂ**
iară: 5,7; 14,7

IARĂȘI: adv.
iarăș: 2,23, 24; rezum. cap.5; 5,20; 7,11, 14; 12,7; 14,46
iarăși: 7,23, 33; 8,17; rezum. cap.13; 13,11, 22

IARBĂ: s.f.
ierburi: *pl. ac.* 5,27

IDOL: s.m.
idolilor: *pl. gen.* rezum. cap.6; 10,2; rezum. cap.12; 12,40

IDUMEU: s.m.
idomeilor: *pl. gen.* 10,16

IEDERĂ: s.f.; var. (Reg.) **IADĂRĂ**
iadără: *sg. ac.* 6,7

(a) IEȘI: v. IV
au ieșit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,4; 6,8, 31; 12,26, 33
a ieși: *inf. prez.* 4,34; 13,13
ieșind: *gerunziu* 4,39; 5,5; 6,27
ar fi ieșit: *cond. pf. 3.sg.* 5,5

IEȘIRE: s.f.
ieșirea: *sg. nom./ac.* 4,7; 10,9; 13,13
ieșire: *sg. ac.* 9,28

INIMĂ: s.f.
inimă: *sg. ac.* 1,3; 5,11; 6,28; 7,20; 11,26
inima: *sg. ac.* 1,4; 2,3
inimii: *sg. gen.* 3,17
inimile: *pl. nom./ac.* 10,35; 13,4; 15,17, 27
inimă: *sg. ac., în loc. adv.* ***din inimă*** 14,24

(a) INTRA: v. I; var. (Pop.) **(a) ÎNTRA**
întrând: *gerunziu* 1,15, 16; 11,5
întra: *ind. imp. 3.sg./pl.* 3,14; 8,1
întrase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 3,28; 9,2
au întrat: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,22
a întra: *inf. prez.* 5,15

INTRARE: s.f.; var. (Înv. și reg.) **ÎNTRARE**
întrarea: *sg. ac.* 1,16

IOPPEAN: s.m. „locuitor al orașului Ioppe; astăzi Iaffa”
ioppeanilor: *pl. gen.* rezum. cap.12
ioppeanii: *pl. nom./ac.* 12,3, 7

(a se) ISPITI: v. IV
ispitit-am: *ind. pf.c. 1.pl.* 2,24
(te-)ai ispitit: *ind. pf.c. 2.sg.* 7,19
au ispitit: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,2
ispitea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 10,15; 13,18
voi ispiti: *ind. viit.I. 1.sg.* 11,19

ISPRAVNIC: s.m.
ispravnicul: *sg. nom./ac.*rezum. cap.3; 4,2, 27; 11,1; 12,32; 13,2
ispravnic: *sg. nom.* 3,4; 4,29
ispravnici: *pl. ac.* rezum. cap.5; 5,22

(a) ISPRĂVI: v. IV
să isprăvească: *conj. prez. 3.sg.* 15,5

ISPRĂVIRE: s.f.
isprăvirea: *sg. ac.* 2,32

ISTORIE: s.f.; var. **HISTORIE** (formă mai apropiată de lat. *historia*)
historia: *sg. nom.* rezum. cap.1
istoriile: *pl. ac.* 2,13
istoriilor: *pl. gen.* 2,25
istoriii: *sg. gen./dat.* 2,31; 15,39
istorie: *sg. ac.* 2,33
istoriia: *sg. ac.* 2,33

(a) IUBI: v. IV
va fi iubit: *pasiv ind. viit.I. 3.sg.* 15,40

IUBIT, -Ă: adj.
iubit: *m. sg. ac.* 14,24

IUBITOR, -TOARE: adj./s.
iubitoriu: *adj. m. sg. nom.* 14,37
iubitoriul: *s.m. sg. nom.* 15,14

IUDEU: s.m.
Iudei: *pl. ac.* rezum. cap.8

IUTE: adv.
iute: 9,5

(a se) IVI: v. IV
(să) va ivi: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,8

(a se) IZBĂVI: v. IV
izbăveşti: *ind. prez. 2.sg.* 1,25
izbăveaşte: *imperativ 2.sg.* 1,27
au izbăvit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,17; 8,27
(să) izbăveaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3
să (se) izbăvească: *conj. prez. 3.sg.* 6,22
izbăvi: *inf. prez. fără* **a** 6,30
să izbăvească: *conj. prez. 3.sg.* 8,14

IZBĂVIT, -Ă: adj.
izbăviţi: *m. pl. nom.* 1,11

IZBÂNDĂ: s.f.
izbânda: *sg. ac.* 8,11; 9,4

(a) IZBÂNDI: v. IV
au izbândit: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,22
a izbândi: *inf. prez.* 6, 13
să izbândească: *conj. prez. 3.sg.* 6,15

IZBÂNDITOR, -TOARE: s.m./f. (Neob.) „persoană care se răzbună”
izbânditoriu: *sg. nom.* 7,31

(a) IZGONI: v. IV
au izgonit: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,22
izgonit au fost: *pasiv ind. pf.c. 3.sg.* 4,26
izgonise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 5,9

IZVODITOR: s.m.
izvoditoriu: *sg. ac.* 2,29
izvoditoriului: *sg. dat.* 2,31

(a) IZVORÎ: v.IV
izvorând: *gerunziu* rezum. cap.9
au izvorât: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,9

Î

(a se) ÎMBLÂNZI: v. IV
să (se) îmblânzească: *conj. prez. 3.sg.* 1,5, 2,7; 8,29

ÎMBLÂNZIRE: s.f.
îmblânzirea: *sg. ac.* 5,20

ÎMBRĂCĂMINTE: s.f.
îmbrăcăminte: *sg. ac.* 15,13

(a) ÎMBRĂŢIŞA: v. I; var. (Înv.) **(a) ÎMBRĂŢĂŞA**
îmbrăţişind: *gerunziu* 6,19
au îmbrăţăşat: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,24

(a se) ÎMBULZI: v. IV
(să) îmbulzea: *ind. imp. 3.pl.* 6,4

ÎMPĂRAT: s.m.
împăratului: *sg. gen./dat.* 1,10, 33; rezum. cap.3; 3,6, 7, 8, 13; rezum. cap.4; 4,21, 23, 24, 27, 30; 6,7; rezum. cap.7; 7,30; 8,10; 11,1, 22, 27, 35; 13,26; 14,8, 29; 15,5
împărat: *sg. nom./gen.* 1,11, 24; 9,25
împăratul: *sg. nom./ac.* 1,20, 34; rezum. cap.3; 3,3, 13, 32, 35, 37; 4,4, 8, 10, 18, 25, 28, 31, 36, 44, 45, 46; 5,11, 18; rezum. cap.6; 6,1, 21; 7,1, 3, 12, 25, 39; 9,19; rezum. cap.11; 11,14, 15, 18, 22, 27, 36; 12,1; 13,9, 13, 18, 22; rezum. cap.14; 14,4, 27; 15,22
împăraţilor: *pl. gen.* 2,13
împăraţii: *pl. nom.* 3,2
împăratul: *sg. dat.* (*cu prep.* ***la***) rezum. cap.4
împăraţi: *pl. ac.* 4,11; 5,16
Împăratul: *sg. nom., în sintagmele* ***Împăratul lumii/Împăratul împăraţilor*** 7,9; 13,4
Împărat: *sg. ac., în sintagma* ***Marele lumii Împărat*** 12, 15
împăraţilor: *pl. gen., în genitivul superlativ* ***Împăratul împăraţilor*** 13,4
împărate: *sg. voc.* 14,9

ÎMPĂRĂTESC, -EASCĂ: adj.
împărătească: *f. sg. ac.* 4,6; 13,15
împărăteşti: *f. pl. dat.* 8,8

(a) ÎMPĂRĂŢI: v. IV
împărăţind: *gerunziu* 1,7

ÎMPĂRĂŢIE: s.f.
împărăţie: *sg. ac.* 1,7; rezum. cap.10
împărăţiia: *sg. ac.* 2,17; 9,23; 10,11; 11,23; 14,6
împărăţiii: *sg. dat. adn* 3,38; 4,2; 14,26
împărăţia: *sg. ac.* 4,7
împărăţiii: *sg. gen* 4,21; 10,11
împărăţiile: *pl. ac.* 9,25

(a se) ÎMPĂRTĂŞI: v. IV
împărtăşindu(-să): *gerunziu* 5,10
(s-)au împărtăşit: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,36

(a) ÎMPĂRŢI: v. IV
au împărţit: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,16; 8,28, 30

ÎMPINS, -Ă: adj.
împins: *m. sg. nom.* 5,18; rezum. cap.13

(a se) ÎMPLE: v. III; vezi **(a se) UMPLE**

(a) ÎMPODOBI: v. IV
a împodobi: *inf. prez.* 9,16

ÎMPODOBIT, -Ă: adj.
împodobit: *m. sg. nom.* 3,25; 6,18; 15,12
împodobiţi: *m. pl. nom.* 3,26, 33; 10,29

ÎMPOTRIVĂ: adv./prep.; var. (Înv. şi pop.) **ÎMPROTIVĂ; ÎNPROTIVĂ**
împrotiva: *prep.* 1,11; 4,17; 5,24; 6,8; 7,1, 19; 8,30; 12,20; 13,8; 14,2, 42; rezum. cap.15
înprotiva: *prep.* 7, 18
împrotivă: *adv.* 9,24; rezum. cap.13; 13,23; 14,29

(a se) ÎMPOTRIVI: v. IV; var. **(a se) ÎMPROTIVI**
împrotivindu(-să): *gerunziu* 3,4
să (se) împrotivească: *conj. prez. 3.pl.* 10,26

ÎMPOTRIVITOR: adv.; var. **ÎMPROTIVITOR** (aici) „dăunător”
împrotivitoriu: 15,40

ÎMPREJUR: adv./prep.; var. (Înv.) **ÎMPREGIUR**
împrejur: *adv.* 3,17; 10,30
împrejur: *adv. în loc. v.* ***au fost tăiat împrejur/au tăiat împrejur*** rezum. cap.6; 6,10
împrejurul: *prep.* 3,23, 26; 5,17; 12,20
împregiurul: *prep.* 15,3

ÎMPREUNARE: s.f.
împreunările: *pl. ac.* 14,26
împreunarea: *sg. ac.* 14,27

ÎMPREUNĂ: adv.
împreună: 2,6; 4,36; rezum. cap.5; 5,3, 5; 6,11; 7,1, 5, 24; rezum. cap.8; 8,14, 18; 10,17; 11,6, 7, 9; 13,12; 14,25; 15,10, 36
împreună: *adv. în sintagma* ***împreună dăjduitorii*** 4,10

(a se) ÎMPUŢINA: v. I
(să) împuţina: *ind. imp. 3.sg.* 13,19

ÎMPUŢINARE: s.f.
împuţinare: *sg. ac.* 11,13

ÎNAINTE: adv./prep.
înainte: *adv.* 1,15; 6,21; 11,18; 14,19
înainte: *adv. în loc. adv.* ***mai înainte*** 6,29; 7,7; 8,14; 9,10
înainte: *adv. în sintagma* ***pânile punerii-înainte*** 10,3
înaintea: *prep.* 3,33; 8,17, 26; 10,7; 11,8; 15,23
mainte: *adv.* 1,22; 13,11
nainte: *adv. în loc. adv.* ***mai nainte*** 2,33; 3,30; 9,16; 10,24; 13,13; 15,9
nainte: adv. *în loc. adv.* ***mai nainte vreame*** „mai înainte" 10,6

ÎNALT, -Ă: adj.
înalte: *f. pl. ac.* 8,30

(a se) ÎNĂLŢA: v. I
(să) va înălţa: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,20
să (te) înalţi: *conj. prez. 2.sg.* 7,34
înălţind: *gerunziu* 12,37
(să) înălţa: *inf. prez. fără* ***a*** 15,17

ÎNĂLŢAT, -Ă: adj.
(foarte) înălţat: *m. sg. gen.* 3,11

ÎNĂLŢIME: s.f.
înălţimea: *sg. ac.* 9,8

ÎNĂUNTRU: adv./prep.; var. (Înv.) **ÎNLĂUNTRU, ÎNLONTRU**
înlontrul: *prep.* 1,15
înlontru: *adv.* 6,4; 12,14

(a se) ÎNCELUI: v. IV (Înv.) „a înșela"
a (să) încelui: *inf. prez.* 12,24
va încelui: *ind. viit.I: 3.sg.* 14,40

(a) ÎNCEPE: v. III
începând: *gerunziu* 1,23; 7,18; 12,37
a începe: *inf. prez.* 2,25
vom începe: *ind. viit.I. 1.pl.* 2,33
au început: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,10, 40, 43; 6,23; 9,11

ÎNCEPERE: s.f.
începere: *sg. nom.* 4,13
începerea: *sg. nom./ac.* 7,23; 8,27

ÎNCET: adv.
încet: 8,8
(mai) încet: 12,14

(a) ÎNCETA: v. I
înceta: *inf. prez. fără* ***a*** 4,6
va înceta: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,38
înceta: *ind. imp. 3.sg.* 9,6
încetând: *gerunziu* 15,28
neîncetând: *gerunziu* 9, 18

ÎNCHEIETURĂ: s.f.
încheietura: *sg. ac.* 2,30

(a se) ÎNCHIDE: v. III
au închis: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,15
închis fiind: *pasiv gerunziu* 5,8
(s-)au închis: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,21

(a se) ÎNCHINA: v. I
închinându(-să): *gerunziu* 4,24
închinam: *ind. imp. 1.sg.* 9,25

ÎNCHINĂCIUNE: s.f. „salutare"
închinăciune: *sg. ac.* 1,10; 9,19; 11,22, 27, 34

(a) ÎNCHIPUI: v. IV
au închipuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,23

ÎNCHIS, -Ă: adj.
închise: *f. pl. nom.* 3,19

(a) ÎNCINGE: v. III „a înfășura mijlocul sau o altă parte a corpului cu o cingătoare, un brâu etc."
încingând: *gerunziu* 10,25

ÎNCINS, -Ă: adj. „înfășutrat peste mijloc sau altă parte a corpului cu o cingătoare, un brâu etc."
încinsă: *f. pl. nom.* 3,19

ÎNCOIFAT, -Ă: s.m./f. (Înv.) „persoană care poartă coif"
încoifaţilor: *s.m. pl. gen.* 5,3

(a) ÎNCONJURA: v. I; var. (Reg.) **(a) ÎNCUNJURA**
a încungiura: *inf. prez.* 4,38
a încunjura: *inf. prez.* 6,7
au încunjurat: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,10

ÎNCONJURAT, -Ă: adj.; var. (Reg.) **ÎNCUNJURAT, -Ă**
încungiurată: *f. sg. ac.* 12,13

(a) ÎNCREDINŢA: v. I
încredinţase: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 3,22

ÎNCREDINŢAT, -Ă: adj./s.
(ceale) încredinţate: *s.n. pl. nom.* 3,22
încredinţatul: *adj. antep. m. sg. nom.* 10,13

ÎNCUNUNAT, -Ă: adj.
încununaţi: *m. pl. nom.* 6,7

ÎNDATĂ: adv.
îndată: 3,8, 27; 4,10, 34; 5,18; 6,28; 7,3; 8,11; 10,22; 14,12, 16

ÎNDĂRĂT: adv.
îndărăpt: 3,38

ÎNDELUNG: adv.
(mai) îndelung: 12,36

ÎNDEMÂNĂ: adv.
îndemână: *adv. în loc. adj.* ***de îndemână*** „accesibil", „potrivit" 14,22

ÎNDEMN: s.n.
îndemnul: *sg. ac.* rezum. cap.4

(a se) ÎNDEMNA: v. I
îndemnându-: *gerunziu* rezum. cap.1; rezum. cap.8; 12,31
îndemna: *ind. imp. 3.sg.* 2,3; 7,21, 24, 25; 12,42; 15,8
ar fi îndemnat: *cond. pf. 3.sg.* 4,1
îndemnase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 4,34; 7,26
să îndeamne: *conj. prez. 3.sg.* 4,45
îndemnând: *gerunziu* 6,8; 13,14; rezum. cap.14
au îndemnat: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.7; 11,7; 13,12
(să) îndemna: *ind. imp. 3.pl.* 7,5
va îndemna: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,26

ÎNDEMNARE: s.f.
îndemnare: *sg. ac.* rezum. cap.15
îndemnări: *pl. ac.* 15,11

ÎNDEMNAT, -Ă: adj.
îndemnaţi: *m. pl. nom.* 15,17

ÎNDRĂZNEALĂ: s.f.
îndrâzneală: *sg. ac.* 10,28

ÎNDRĂZNEŢ, -EAŢĂ: adj.
îndrâzneţului: *adj. m. sg. gen.* rezum. cap.11

(a) ÎNDRĂZNI: v. IV
îndrăznise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 3,24
îndrăznea: *ind. imp. 3.sg.* 4,2
au îndrâznit: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,12
îndrăznit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,15

ÎNDRĂZNIRE: s.f.
îndrâznire: *sg. ac.* 5,18; 8,18; 10,35
îndrâznirea: *sg. ac.* 7,12; 13,18
îndrâznire: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu îndrâznire*** 14,43

(a) ÎNECA: v. I
au înecat: *ind. pf.c. 3.pl.* 12,4

(a se) ÎNFLA: v. I; vezi **(a se) UMFLA**

ÎNFOCAT, -Ă: adj.
înfocate: *f. pl. ac.* 10,3

(a) ÎNFRÂNA: v. I
înfrânării: *sg. gen.* 14,38

(a) ÎNFRÂNGE: v. III
înfrânge: *ind. prez. 3.sg.* 12,28

(a se) ÎNFRICOŞA: v. I
(s-)au înfricoşat: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,17
să (să) înfricoşaze: *conj. prez. 3.pl.* 15,8

ÎNFRICOŞARE: s.f.
înfricoşare: *sg. ac.* 3,24

ÎNFRICOŞAT, -Ă: adj.
înfricoşat: *m. sg. nom.* 1,24
înfricoşaţi: *adj. m. pl. nom.* 8,13

ÎNFRUMUSEŢAT, -Ă: adj.; var. (Înv.) **ÎNFRÂMSEŢAT, -Ă**
înfrâmsăţaţi: *m. pl. nom.* 3,26

(a se) ÎNGĂDUI: v. IV
îngăduind: *gerunziu* 2,29; 4,10
a îngădui: *inf. prez.* 2,32; 13,13
au îngăduit: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,35; 11,15, 18, 35
(s-)ar îngădui: *cond. prez. impers.* 4,9
îngăduia: *ind. imp. 3.sg.* 5,6
să îngăduiască: *conj. prez. 3.pl.* 5,12
să (să) îngăduiască: *conj. prez. impers./3.pl.* 11,24; 15,39
am îngăduit: *ind. pf.c. 1.pl.* 11,35

ÎNGER: s.m.
îngerul: *sg. ac.* 11,6; 15,22, 23

ÎNGRĂDIT, -Ă: adj.
îngrădit: *m. sg. ac.* 10,30

(a se) ÎNGREUIA: v. I
îngreoindu-: *gerunziu* 3,26
(s-)au îngreoiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,9

ÎNGROPARE: s.f.
îngroparea: *sg. ac.* 4,49; 5,10

ÎNGROPĂCIUNE: s.f.
îngropăciune: *sg. ac.* 9,15

(a se) ÎNGROZI: v. IV
să (să) îngrozască: *conj. prez. 3.pl.* 6,12

ÎNNOIRE: s.f. (În v.) „sfinţire a unei construcţii”
înnnoirii: *sg. gen.* 2,9
înnoirea: *sg. ac.* 2,12, 20

ÎNOTARE: s.f.
înotare: *sg. ac.* 5,21

(a se) ÎNSEMNA: v. I; var. (Reg.) **(a se) ÎNSĂMNA**
(s-)au însămnat: *ind. pf.c. impers.* 2,1
să înseamne: *conj. prez. 3.pl.* 2,6
(să) însămna: *ind. imp. 3.pl.* 2,13
(să) însămnează: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.6
însămnează(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* rezum. cap.11

ÎNSEMNARE: s.f.; var. (Reg.) **ÎNSĂMNARE**
însămnările: *pl. ac.* 2,1

ÎNSEMNAT, -Ă: adj.; var. (Reg.) **ÎNSĂMNAT, -Ă**
însămnate: *n. pl. ac.* 5,3

(a se) ÎNSTRĂINA: v. I; var. **(a se) ÎNSTREINA**
înstreinat a fi: *pasiv inf. prez.* 4,21
înstreinându(-să): *gerunziu* 5,17

(a se) ÎNŞELA: v. I
a (să) înşela: *inf. prez.* 3,12
înşelat fiind: *pasiv gerunziu* 4,26; 14,7
să (se) înşale: *conj. prez. 3.pl.* 6,25

ÎNŞELAT, -Ă: adj.
înşelat: m. sg. nom. 1,13

(a) ÎNŞTIINŢA: v. I
a înştiinţa: *inf. prez.* 1,18; 11,36
înştiinţându-: *gerunziu* 15,9

(a se) ÎNTĂRI: v. IV
întărea: *ind. imp. 3.sg.* 7,24
(s-)au întărit: *ind. pf.c. 3.pl.* 11,9
întăreaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.13; rezum. cap.15
întărindu(-să): *gerunziu* 14,27
a (să) întări: *inf. prez.* 15,17

ÎNTĂRIME: s.f. „încredere”
întărime: *sg. ac.* 15,11

ÎNTĂRIRE: s.f.
întăriri: *pl. ac.* rezum. cap.10

ÎNTĂRIT, -Ă: adj.
(foarte) întărite: *n. pl. ac.* 10,18
întărită: *f. sg. nom.* 10,32; 12,27
întărit: *n. sg. nom.* 13,19

ÎNTÂI, -A: num. ord./adj./adv.
întâiu: *num. ord.* 6,19; 7,4; 11,7
întâia: *adj. f. sg. ac.* 10,28
întâi: *adv.* rezum. cap. 8
întâiu: *adv.* 14,8

(a) ÎNTÂMPINA: v. I
întâmpina: *ind. imp. 3.pl.* 10,17

ÎNTÂMPINARE: s.f.
întâmpinare: *sg. ac.* 14,30

(a se) ÎNTÂMPLA: v. I
(să) întâmplase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* rezum. cap.1; 2,14; 11,1

(s-)au întâmplat: *ind. pf.c. impers./3.sg./pl.* 4,30; 5,2, 17; 6,12; 7,1; 9,2, 7; 10,5; 12,34; 13,7
(s-)ar fi întâmplat: *cond. pf. impers.* 5,18
a (să) întâmpla: *inf. prez.* 6,20
(s-)ar întâmpla: *cond. prez. impers./3.sg.* 9,24; 12,24

ÎNTÂMPLARE: s.f.
întâmplări: *pl. ac.* rezum. cap.1
întâmplare: *sg. ac.* 9,25

(a) ÎNTINDE: v. III
au întins: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,10
întinzând: *gerunziu* 14,32, 34; 15,21
întinzându-: 15,12
a fi întins: *inf. pf.* 15,15

(a se) ÎNTOARCE: v. III
au întors: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2, 17, 23; 4,22, 46; 11,12
(s-)au întors: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,24; 5,21; 6,29; 8,5, 26; 9,2; 10, 19; 12, 18, 22; 13,26
întorcându(-să): *gerunziu* 4,36; 12,42; 13,23; 15,28
întorși au fost: *pasiv ind. pf.c. 3.pl.* 4,42
să (se) întoarcă: *conj. prez. 3.sg.* 5,4
va întoarce: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,23; 12,25
(să) întorcea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 8,13; 9,1
întorcându(-mă): *gerunziu* 9,21
a (să) întoarce: *inf. prez.* 11,25
(s-)ar întoarce: *cond. prez. 3.sg.* 12,7
să întoarcă: *conj. prez. 3.sg.* 14,46

ÎNTOARCERE: s.f.
întoarcerea: *sg. ac.* rezum. cap.1; rezum. cap.2; 13,26
întoarcere: *sg. ac.* rezum. cap.9

(a) ÎNTRA: v. I; vezi **(a) INTRA**

(a) ÎNTRARMA: v. I (Înv. și pop.) „a (se) înarma”
întrarmând: *gerunziu* 4,40
au întrarmat: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,11

ÎNTRARMAT, -Ă: adj.
întrarmați: *m. pl. nom./ac.* 5,2; 8,9

ÎNTRARE: s.f.; vezi **ÎNTRARE**

(a) ÎNTREBA: v. I
întreba: *ind. imp. 3.sg./pl.* 3,9; 7,7
întrebând: *gerunziu* 3,37
[fiind] întrebat: *pasiv gerunziu* 14,5
au întrebat: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,3

(a) ÎNTRECE: v. III
a fi întrecut: *pasiv inf. prez.* 14,31

ÎNTREG, -EAGĂ: adj.
întregi: *f. pl. ac.* 3,15, 22; 11,19

(a se) ÎNTRISTA: v. I
întristându(-să): *gerunziu* 4,37

(a) ÎNȚELEGE: v. III
au înțeles: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,7; 4,41; 9,3; 15,1
să înțelegi: *conj. prez. 2.sg.* 7,28
înțelegând: *gerunziu* 8,12; 11,13; 14,30
înțelegându-: *gerunziu* 13,10

ÎNȚELEGERE: s.f.
înțeleagerea: *sg. ac.* 2,31

ÎNȚELEPCIUNE: s.f.
înțelepciunea: *sg. ac.* 2,9
înțelepciune: *sg. ac.* 2,9; 7,21

(a se) ÎNVĂLUI: v. IV
a fi învăluiți: *pasiv inf. prez.* 5,18
învăluindu(-să): *gerunziu* 6,15

ÎNVĂLUIT, -Ă: adj.
învăluit: *m. sg. nom.* 3,27

(a) ÎNVĂȚA: v. I
a învăța: *inf. prez.* 7,2

ÎNVĂȚĂTOR: s.m. (aici) „sfătuitor”, „sfetnic”
învățătoriului: *sg. dat.* 1,10

ÎNVĂȚĂTURĂ: s.f.
învățături: *sg. dat.* 4,14

(a) ÎNVIA: v. I
vor învia: *ind. viit.I: 3.pl.* 12,44

ÎNVIERE: s.f.
învierea: *sg. ac.* 7,9
înviiarea: *sg. nom.* 7,14
înviiare: *sg. ac.* 12,43

(a) ÎNVINGE: v. III
învinge: *inf. prez. fără* **a** 3,5

ÎNVINS, -Ă: adj.
învinși: *m. pl. nom.* 12,11
învins: *m. sg. nom.* rezum. cap.13

J

JAF: s.n. (Prin ext.) „pradă de război”
jafurile: *pl. ac.* 8,27, 28
jafuri: *pl. ac.* 8,31

(a) JEFUI: v. IV
jefuiește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.5
a jefui: *inf. prez.* 5,18; 9,2
jefuise: *ind.m.m.c.pf. 3.sg.* 9,16
jefuind: *gerunziu* 10,37

(a se) JELUI: v. IV
jeluindu(-să): *gerunziu* 4,36

JERTFĂ: s.f.; var. **JÂRTVĂ, JIRTVĂ**
jârtvă: *sg. nom./ac.* 1,8; 3,35; rezum. cap.12; 12,43; rezum. cap.13; 13,23
jârtve: *pl. ac.* 1,18; 4,19; 6,7; 7,42; 10,3
jârtvele: *pl. nom./ac.* 1,21, 33; 4,14; rezum. cap.6
jârtva: *sg. nom./ac.* 1,23, 26, 30, 31; 2,9; rezum. cap.3; 4,19,20
jârtvelor: *pl. gen.* 3,3, 6; 6,21
jirtvelor: *pl. gen.* 9,16
jirtve: *pl. ac.* 14,31

JERTFELNIC: s.n.; var. **JIRTVELNIC**
jirtvealnice: *pl. ac.* 6,4

(a) JERTFI: v. I; var. **(a) JIRTVI**
să jirthvească: *conj. prez. 3.pl.* 6,8

JIDOV: s.m.
jidovii: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,1, 7; 4,35, 36; 5,11, 25; rezum. cap.6; 8,36; rezum. cap.10; 10,15; 11,13, 31; 12,1, 3, 30; rezum. cap.13; 14,5, 15; 15,2, 17
jidovilor: *pl. gen./dat.* rezum. cap.1; 1,1, 10; rezum. cap.3; 4,11; 5,24; 6,8; 8,10, 12; 9,4, 19; rezum. cap.10; 10,14; 11,2, 16, 27,

34; rezum. cap.13; 13,9, 18, 19; rezum. cap.14; 14,6, 14, 37, 39, 40; 15,12
jidovi: *pl. ac./dat.* 2,22; 3,32; 6,1; rezum. cap.8; 8,32, 34; rezum. cap.9; 9,4, 7, 15, 18; rezum. cap.10; 10,12, 24, 29; rezum. cap.11; 11,15, 24, 27; rezum. cap.12; 12, 8, 17, 24, 34, 40; 13,23
jidov: *sg. nom.* 6,6; 9,17
jidovul: *sg. nom.* rezum. cap.13; rezum. cap.14

JIDOVESC, -EASCĂ: adj.
jidovească: *f. sg. ac.* 8,1, 9; 13,21
jidoveşti: *m. pl. gen.* 8,11
jidovesc: *n. sg. nom./dat.* 10,8; 11,16

JIDOVIME: s.f.
jidovime: *sg. ac.* 14,38

(a se) JUDECA: v. I
(s-)ar judeca: *cond. prez. 3.pl.* 4,47
am judecat: *ind. pf.c. 1.sg.* 11,25
să judece: *conj. prez. 3.pl.* 15,17

JUDECATĂ: s.f.
judecata: *sg. nom./ac.* 4,43; 7,35, 36; 14,18, 20
judecată: *sg. nom./ac.* 4,46; 6,13; 9,18; 10,8; 12,41; 15,20
judecăţii: *sg. gen./dat.* 6,14; 13,13
judecată: *sg. nom., în sintagma* ***cereasca judecată*** 9,4

JUDECĂTOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Înv.) **JUDECĂTORIU**
Judecătoriu: *sg. ac., în sintagma* ***dreptul Judecătoriu*** 12,5

JUNGHIERE: s.f. „animal înjunghiat pentru jertfă"; „jertfă"
junghiare: *sg. ac., în sintagma* ***junghiare de mântuire*** 3,32

(a se) JURA: v. I
joară: *ind. prez. 3.sg.* 13,23
(s-)au jurat: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,33

JURĂMÂNT: s.n.
jurământ: *sg. ac.* 4,34; 7,24; rezum. cap.13; 14,32
jurământurilor: *pl. gen.* 15, 10

L

LACRIMĂ: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **LACRĂMĂ**
lacrămi: *pl. ac.* 4,37; 11,6

LAPTE: s.n.
lapte: *sg. ac.* 7,27

LAT, -Ă: adj.
lată: *f. sg. nom.* 12,16

LAUDĂ: s.f.
laude: *pl. ac.* 4,22

LĂCAŞ: s.n.; vezi **LOCAŞ**

LĂCOMIE: s.f.
lăcomie: *sg. ac.* 4,50; 10,20

(a) LĂCUI: v. IV; vezi **(a) LOCUI**

LĂCUITOR, -TOARE: s.m./f.

(a) LĂSA: v. I
să lase: *conj. prez. 3.sg.* 1,5
lasă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.5
lăsând: *gerunziu* 4,31; 6,31; 10,19; 12,18
au lăsat: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,22
voiu lăsa: *ind. viit.I: 1.sg.* 6,28
e lăsat: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 9,24
lăsa: *ind. imp. 3.sg./pl.* 11,18; 12,2
era lăsat: *pasiv ind. imp. 3.sg.* 13,23

LĂSAT, -Ă: s.m./f.
(cei) lăsaţi: *s.m. pl. ac.* 12,19

LEGAT, -Ă: adj.
legat: *m. sg. ac.* 14,27, 33

LEGĂTURĂ: s.f.
legături: *pl. nom.* 12,1
legătură: *sg. ac.* 12,25
legătura: *sg. ac.* 13,25

LEGE: s.f.
leage: *sg. ac.* 1,4; 2,18; 3,15; 6,11; 13,7, 11; 15,9
leagea: *sg. ac., în sintagma* ***leagea lui Dumnezeu*** rezum. cap.2; rezum. cap.6
leagea: *sg.nom./ac.* 2,2, 3; 4,10; 8,1; 10,26; 11,24; 12,40
legile: *pl. ac.* 2,23; 3,1; 4,11; 7,23; 8,36; 11,31
leage: *sg. ac., în sintagmele* ***călcarea de leage/călcări de leage/ călcătoriul de leage/călcătoriului de leage*** rezum. cap.4; 4,38, 39, 42; 13,7
legii: *sg. gen., în sintagma* ***legii lui Dumnezeu*** 4,2
legi: *pl. ac./gen., în sintagmele* ***dumnezeieştilor legi/călcătoriu de legi/vânzătoriul de legi/a (ale) lui Dumnezeu legi/călcătoriul de legi*** 4,17; 5,8, 15; 6,1; 7,2; 13,6
legi: *pl. ac.* 6,5, 28; 7,9, 24, 37
legii: *sg. gen./dat.* 6,23; 7,1, 30
legile: *pl. ac., în sintagma* ***legile lui Dumnezeu*** 7,11
leagi: *pl. ac.* 8,21; 13,14

LEGIUIT, -Ă: adj./s.
legiuită: *adj. f. sg. ac.* 4,11
legiuitele: *s.n. pl. nom.* 11,24

LEMN: s.n.
leamnele: *pl. nom.* 1,21

(a se) LEPĂDA: v. I
a (să) lepăda: *inf. prez.* rezum. cap.4
(s-)au lepădat: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,8
lepădase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 5,10
(să) leapădă: *ind. prez. 3.sg.* 5,10

LESNE: adv.
(mai) lesne: 2,26

LEŞUIRE: s.f. (Înv. şi reg.) „pândă"; „înşelare"
leşuirile: *pl. ac.* 4,50
leşuirilor: *pl. gen.* 5,7

LEŞUITOR, -TOARE: s.m./f. (Înv. şi reg.) „persoană care stă la pândă"; (aici) „trădător"
leşuitori: *pl. ac.* 4,2
leşuitoriul: *sg. nom.* 14,26

LEU: s.m.
lei: *pl. ac.* 11,11

LIBOVNIC, -Ă: adj. (aici) „binevoitor"; cuvântul nu este înregistrat în MDA
(foarte) libovnici: *m. pl. nom.* 4,49

LIMAN: s.n. (Înv.) „port"
limanul: *sg. ac.* 12,6, 9; 14,1

LIMBĂ: s.f.
limbilor: *pl. gen./dat.* 1,27; 4,10; 6,4, 8, 9; 8,5; 13,11; 15,8, 10
limbile: *pl. nom./ac.* 1,27; 4,13; 14,14
limba: *sg. nom./ac.* 7,4, 10; rezum. cap.15; 15,33
limbi: *pl. ac.* 8,9; 12,13, 27
limbilor: *pl. dat. adn.* 11,2

LIN, Ă: adj./adv.
lină: *adj. f. sg. nom.* 14,6
lin: *adv.* 14,25

LINIȘTE: s.f.
liniștea: *sg. ac.* 2,23
liniște: *sg. ac.* 12,2

LIPSĂ: s.f. „ceea ce este necesar" „nevoie", „trebuință"; „sărăcie"
lipsă: *sg. ac.* 1,18; 3,3; 4,3, 19, 23; 6,7; 7,24; 9,21; 13,20; 14,35

LOC: s.n.
loc: *sg. ac.* 1,7, 14; 3,23, 38; rezum. cap.4; 4,33, 38; rezum. cap.5; 5,19, 27; 10,37; 11,5; 12,18, 38; 13,4, 5; 14,44
locul: *sg. nom./ac.* 1,18, 29, 33, 36; 2,5, 6, 7, 8, 18, 19; 3,2, 18, 30; 4,34; 5,19, 20; 7,8; 10,7; 15,34
locului: *sg. gen./dat.* 3,12, 39; 5,16, 17; 8,17; 10,34
locul: *sg. ac., în loc. prep.* ***în locul*** 4,31
locurile: *pl. ac.* 4,36; 8,6; 9,21, 23; 10,17; 14,1; 15,1, 20
locuri: *pl. ac.* 8,31; 12,18; 14,22
locul: *sg. ac., în loc. adv.* ***prin tot locul*** 9,17
locurilor: *pl. dat. adn.* 10,14
locurilor: *pl. gen.* 12,21; 13,18

LOCAȘ: s.n.; var. (Înv. și reg.) **LĂCAȘ**
lăcaș: *sg. ac.* 3,39; 11,2
lăcașului: *sg. gen.* 14,35

(a) LOCUI: v. IV; var. (Înv.) **(a) LĂCUI**
a lăcui: *inf. prez.* 1,14
lăcuită fiind: *pasiv gerunziu* 3,1
lăcuiesc: *ind. prez. 3.pl.* 5,17
lăcuia: *ind. imp. 3.pl.* 6,2; 12,3, 27
era lăcuită: *pasiv ind. imp. 3.sg.* 12,13

LOCUITOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Înv.) **LĂCUITOR, -TOARE**
lăcuitorilor: *pl. dat.* 12,8

(a se) LOVI: v. IV
au lovit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,16; 8,23; 9,5; 12,10
(să) lovească: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3
lovindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.9; 12,34
lovit fiind: *pasiv gerunziu* 9,28
(s-)au lovit: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,28; 13,23; 15,26
(să) lovise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 14,17
să lovească: *conj. prez. 3.sg.* 15,1

LOVIRE: s.f.
loviri: *pl. nom.* 5,3
lovirile: *pl. ac.* 12,22

(a se) LUA: v. I
să ia: *conj. prez. 3.pl.* 1,14; 9,23; 12,39; 14,19, 25
luând: *gerunziu* 1,19; 4,7; 5,5, 16, 21
luundu-: *gerunziu* 1,35; 8,25
luându-: *gerunziu* 3,35; 6,21; 8,1
a lua: *inf. prez.* 2,1; 5,25; 15,5
vei lua: *ind. viit.I. 2.sg.* 3,38
luund: *gerunziu* 4,25; 10,11, 27; 12,12; 14,20
va lua: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,6
au luat: *ind.pf.c. 3.sg./pl.* 10,1; 13,22
luase: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* rezum. cap.12; 12,45
(să) lua: *inf. prez. fără* **a** 12,21

(a) LUCI: v. IV
luciind: *gerunziu* 11,8

(a) LUCRA: v. I
au lucrat: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,22; 12,3
a lucra: *inf. prez.* 4,17; 6,13; 10,12; 14,42
lucra: *ind. imp. 3.sg.* 4,27; 14,23
lucrase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 4,38
să lucreaze: *conj. prez. 3.pl.* 6,8
lucrând: *gerunziu* 10,23

LUCRU: s.n.
lucrul: *sg. nom./ac.* 1,33, 34; 3,40; 9,7; 11,18
lucrurilor: *pl. gen./dat.* 2,25, 32; 4,6; 9,24; 11,23; 14,26
lucru: *sg. nom./ac.* 2,27, 33; 4,49; 6,24; 8,20
lucrurile: *pl. nom./ac.* 3,36; 8,8, 9
lucrului: *sg. gen.* 4,44; 13,13
lucrurilor: *pl. dat. adn.* rezum. cap.10
lucruri: *pl. ac.* 10,38; 14,5; 15,17

LUME: s.f.
lumea: *sg. ac., în loc. adv.* ***în (prin) toată lumea*** 2,23; 3,12
lumii: *sg. gen., în sintagmele* ***Împăratul lumii/Ziditoriul lumii/ marele lumii Împărat/Ziditoriului lumii*** 7,9, 23; 12,15; 13,14
lumea: *sg. ac.* 8,18

(a se) LUMINA: v. I
luminând: *gerunziu* 10,35
luminându(-să): *gerunziu* 13,17

LUMINĂ: s.f.
lumina: *sg. nom./ac.* 1,32; 12,9
lumini: *pl. ac.* 4,22

LUNĂ: s.f.
lunii: *sg. gen.* 1,9, 18; 10,5; 11,30,38; 15,37
luni: *pl. ac.* 7,27
luna: *sg. ac.* 11,21, 33

(a se) LUNGI: v. IV
(să) lungea: *ind. imp. 3.sg.* 13,19

LUNGIT, -Ă: s.m./f.
(cei) lungiți: *s.m. pl. ac.* 10,15

LUNTRE: s.f.
luntrele: *pl. ac.* 12,3, 6

(a se) LUPTA: v. I
(ne-)am luptat: *ind. pf.c. 1.pl.* 1,11
(să) lupta: *ind. imp. 3.pl.* 12,27
luptându(-se): *gerunziu* 12,36
a (să) lupta: *inf. prez.* 15,17
să (se) lupte: *conj. prez. 3.pl.* 15,19
luptându(-să): *gerunziu* 15,27

LUPTĂ: s.f.
lupta: *sg. nom./ac.* 3,21; 4,18; 12,11
lupte: *pl. ac.* 10,19
luptele: *pl. ac.* 15,9

M

MACHEDON: s.m. (Înv.) „macedonean"
machedonii: *pl. nom.* 8,20

MAICĂ: s.f.
maicii: *sg. gen.* rezum. cap.7
maica: *sg. nom.* rezum. cap.7; 7,1, 20, 25, 41
maică-sa: *sg. nom./ac.* 7,4, 5

MAI-MARE: s.m. „conducător”
mai-marii: *pl. ac.* 4,21
mai-marilor: *pl. gen.* 11,25
mai-marele: *sg. nom.* 13,2
(cel) mai-mare: *sg. ac., în sintagma* ***cel mai-mare dintre elefanți*** „mai-mare peste elefanți”; „elefantul-cârmaci” (cf. Anania 2001, p1439) 13,15

MALLOTEAN: s.m. „locuitor al orașului Malus”
malloteanii: *pl. nom.* 4,30

MARE: adj.
mare: *f./n. sg. nom./ac.* 1,3, 22; 3,2, 24; 5,6, 20; 6,13; rezum. cap.11; 13,16; 14,40, 45; 15,6, 13
mari: *f./n. pl. ac.* 1,11; 2,19; 3,2, 35; rezum. cap.9; 9,20; 10,38
(mai) mari: *f. pl. nom.* 1,31
marelui: *adj. antep. m. sg. gen., în sintagmele* ***marelui Dumnezeu/marelui preot/marelui Domn*** 2,8; 3,21, 36; 5,20
marii: *adj. antep. f. sg. gen.* 2,20
mari (foarte): *f. pl. nom.* rezum. cap.7
marea: *adj. antep. f. sg. ac.* 7,17
marelui: *adj. antep. n. sg. gen.* 8,15
(mai) mare: *f. sg. ac.* 8,24
(foarte) mare: *f. sg. ac.* rezum. cap.12
marele: *adj. antep. m. sg. ac., în sintagma* ***marele lumii Împărat*** 12,15
mare (foarte): *f. sg. ac.* rezum. cap.13
mare: *f. sg. ac., în sintagma* ***de mare minte*** rezum. cap.14;
(cei mai) mari: *f. sg. dat.* 14,13
(cea mai) mare: *f. sg. nom./ac.* 14,31; 15,18

MARE: s.f.
marea: *sg. nom.* 5,21
mare: *sg. ac.* 8,11
mării: *sg. gen.* 9,8

MARFĂ: s.f. (aici) „sume de bani puse la păstrare”
marfe: *sg. nom.* 3,10
marfele: *pl. ac.* 3,15

MAȚ: s.n.
mațelor: *pl. gen.* 9,5

MĂDULAR: s.n. „fiecare dintre membrele unei ființe; prin gn. fiecare dintre părțile sau organele din care este alcătuită o ființă”
mădulări: *pl. ac.* 1,16; 7,22
mădulariu: *sg. ac.* 7,7
mădulările: *pl. nom.* 9,7

MĂCAR: adv.
măcar: 4,34
măcar: *adv. în loc. cj.* ***măcar că*** 9,6

(a) MĂRI: v. IV
au mărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,24

MĂRIME: s.f. „slavă”; „măreție”; „fălire”
mărime: *sg. ac.* 1,11; 2,9; 15,27
mărimea: *sg. nom./ac.* 2,8; 14,18
mărimile: *pl. ac.* rezum. cap.3; 3,34
mărimii: *sg. gen.* 15,23

(a se) MĂRTURISI: v. IV
mărturisea: *ind. imp. 3.sg.* 3,36
(să) mărturisea: *ind. imp. 3.sg.* 6,6
a mărturisi: *inf. prez.* 7,37
mărturisind: *gerunziu* 9,8; 12,30

MĂRTURISIRE: s.f.
mărturisirea: *sg. ac.* 7,6
mărturisiri: *pl. ac.* 10,38

MĂRUNTAIE: s.n.
mărunțaiele: *pl. ac.* rezum. cap.14; 14,46

MĂSURĂ: s.f.
măsură: *sg. ac., în loc. adv.* ***preste măsură*** 7,20; 10,34

MÂHNIRE: s.f.
mâhnire: *sg. nom.* 3,17

(a) MÂNA: v. I
a mâna: *inf. prez.* 9,4

MÂNĂ: s.f.
mâna: *sg. nom./ac.* 1,35; 6,11, 26; 7,31; 14,32; 15,27, 30, 32
mâna: *sg. nom.* (sensul este aici „răsplată”, „pedeapsă”; explicația vine de la omonimia exprimată de cuvântul grecesc ***epíheīron***, care înseamnă atât „braț”, cât și „răsplată”, „pedeapsă” – cf. Anania 2001, p.1443; traducătorii *Vulgatei* au întrebuințat lat. *manus*, fără ca în latină cuvântul să mai fie caracterizat de aceeași omonimie. De aici dificultatea cititorului de a înțelege sensul versetului) 15,33
mânile: *pl. ac.* 3,20; 7,10; 10,23; rezum. cap.14; 14,34, 46; rezum. cap.15; 15,12, 21
mâni: *pl. ac.* 4,40; 5,16
mânilor: *pl. gen.* 7,4

(a se) MÂNCA: v. I
(s-)au mâncat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,11
a mânca: *inf. prez.* rezum. cap.6; 6,18, 21; rezum. cap.7; 7,1
a fi mâncat: *inf. pf.* 6,21
va mânca: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,7

MÂNDRIE: s.f.
mândrie: *sg. ac.* 1,28; 5,21; 6,29; 9,7, 11
mândriii: *sg. gen.* 7,36

(a se) MÂNGÂIA: v. I; var. (Înv. și reg.) **(a se) MÂNGĂIA**
(să/Să) va mângâia: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,6, 33

(a se) MÂNIA: v. I; var. (Înv. și reg.) **(a se) MĂNIA**
măniindu(-să): *gerunziu* 13,25
(să) mâniiase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 5,17
(S-)au mâniiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,33
mâniindu(-să): *gerunziu* 7,3

MÂNIE: s.f.
mânie: *sg. ac.* 4,25, 40; 6,29; 7,39; 9,4
mâniia: *sg. nom./ac.* 5,20; 7,38; 8,5

MÂNTUIRE: s.f.
mântuire: *sg. ac.* 3,29; 7,25; 14,3
mântuirea: *sg. ac.* 3,32; 11,6; 12,25; 13,3
mântuire: *sg. ac., în sintagma* ***junghiare de mântuire*** 3,32

(a) MERGE: v. III
mergând: *gerunziu* 4,8: 9,7; 10,35; 11,8
mergea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 11,10; 12,1

MERGERE: s.f.
meargerea: *sg. nom.* 13,26

(a se) MESTECA: v. I; vezi **(a se) AMESTECA**

MESTECARE: s.f.; vezi **AMESTECARE**

MESTECAT, -Ă: adj.; vezi **AMESTECAT, -Ă**

MEȘTER: s.m.
meașterul: *sg. nom.* 2,30

MEȘTEȘUG: s.n.
meșteșug: *sg. ac.* 13,18

MIJLOC: s.n.
mijloc: *sg. ac., în loc. adv.* ***în mijloc*** 10,30
mijlocul: *sg. ac., în loc. prep.* ***prin mijlocul*** 14,44

MIJLOCIRE: s.f.
mijlocirea: *sg. ac.* rezum. cap.4

MILĂ: s.f.
milă: *sg. nom./ac.* 4,37; 6,21; 7,23, 27, 29; 8,3, 5; 9,13; 13,12
mila: *sg. ac.* 6, 16
milă: *sg. ac., în loc. adv.* ***fără milă*** 7,39
milii: *sg. gen.* 8,27

MILOSTIV, -Ă: adj.
milostiv: *adj. m. sg. nom./ac.* 1,24; 2,23; 7,37; 10,26; 11,10
milostivul: *adj. antep. m. sg. ac., în sintagma* ***milostivul Domn*** 8,29; 11,9
milostivi: *m. pl. nom.* 12,31

(a se) MILOSTIVI: v. IV
să (Se) milostivească: *conj. prez. 3.sg.* 8,2

(a) MILUI: v. IV
va milui: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,18

MINCINOS, -OASĂ: adj.
mincinoasă: *f. sg. nom.* 5,5

MINTE: s.f.
minţile: *pl. ac.* 2,2
mintea: *sg. ac.* 2,26; 3,16; 5,17; 11,4; 13,9, 23
minţii: *sg. gen.* 5,21
minte: *sg. ac.* rezum. cap.14; 15,8

MINUNAT, -Ă: adj.
minunata: *adj. antep. f. sg. nom.* 7,20
minunat: *adj. m. sg. nom.* 15, 13

MINUNE: s.f.
minune: *sg. ac.* 7,18
minuni: *pl. ac.* 15,21

(a se) MIRA: v. I
(să) mira: *ind. imp. 3.pl.* 1,22; 7,12

MIROS: s.n.
mirosul: *sg. ac.* 9,9

(a se) MISTUI: v. IV
(să) mistuia: *ind. imp. 3.sg.* 1,23
(s-)au mistuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,30, 31, 32; 2,11
au mistuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,10

(a se) MIŞCA: v. I
au mişcat: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,30
a (să) mişca: *inf. prez.* 4,43
mişcat fiind: *pasiv gerunziu* 9,11

MIŞEL, -EA: s.m./f.; var. **MIŞEALĂ**
mişală: *s.f. sg. nom.* 3,21
mişeii: *s.m. pl. ac.* 4,43

MITITEL, -EA: s.m./f.
(cei) mititei: *s.m. pl. ac.* 9,15

MOARTE: s.f.
moartea: *sg. ac.* rezum. cap.1; 12,24
morţii: *sg. gen.* 3,21; 6,31
moarte: *sg. ac.* 4,47; 6,19, 22, 28, 30; 7,5, 14, 29; rezum. cap.9; 12,27; 13,8, 14; rezum. cap.14

MODRU: s.n. „mod", „fel de a fi, de a se manifesta al cuiva sau a ceva, de a se desfăşura al unei activităţi", „chip"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în Georgie Şincai din Şinca, *Hronica românilor şi a mai multor neamuri...*, vol. I, Iaşi, 1853 – 1854.
modru: *sg. ac.* 1,24; 11,16
modrul: *sg. ac.* 9,8

(a) MOLCOMI: v. IV; var. **(a) MÂLCOMI**
au mâlcomit: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,26

MORMÂNT: s.n.
mormântului: *sg. dat.* 5,10
mormânturile: *pl. ac.* 9,4; 12,39
mormânt: *sg. ac.* 9,14

MORT, MOARTĂ: adj./s.
mort: *adj. m. sg. nom.* 6,26
morţi: *adj. m. pl. ac./gen.* 7,14; 8,4
morţi: *s.m. pl. gen.* 12,43
(cei) morţi: *s.m. pl. ac.* 12,44, 46

MOŞIE: s.f.
moşiia: *sg. ac.* 2,17

(a) MOŞTENI: v. IV
moştenesc: *ind. prez. 1.sg.* 7,11

MOŞTENIRE: s.f.
moştenirea: *sg. ac.* 2,4; 8,21

MUCENICIE: s.f.
mucenicie: *sg. nom.* rezum. cap.6

MUIERE: s.f.; var. (Înv.) **MUIARE**
muierile: *pl. nom./ac.* 3,19; 5,24; 6,4; 12,3, 21
muierilor: *pl. gen.* 5,13
muieri: *pl. gen.* (*cu prep.* ***a + num.***) rezum. cap.6
muieri: *pl. nom./ac.* 6,10; 15,18
muiarea: *sg. ac.* 14,25

MULT, -Ă: pron. nehot./adj./adv.
mulţi: *adj. m. pl. nom./ac.* 1,14, 20; 3,28; rezum. cap.4; 4,45
multe: *adj. f./n. pl. nom./ac.* 1,35; 3,26; 4,39; 5,18; rezum. cap.6; 7,26; 8,17; rezum. cap.10; 12,12, 24, 27; rezum. cap.13; 13,8; 14,38; 15,21
multă: *adj. f. sg. ac.* 3,27; 5,26; 6,1, 13; 7,5; 9,19, 22; 10,17; 13,3; 14,20
(mai) mulţi: *adj. m. pl. ac.* rezum. cap.4
mult: *adj. n. sg. nom.* 4,39
multe (foarte): *adj. f. pl. nom.* 8,20
(mai) multe: *adj. f. pl. ac.* 8,30
multe: *adj. f. pl. ac., în loc. adv.* ***de multe ori*** 9,25; rezum. cap.10; 10,13
mulţi: *pron. nehot. m. pl. nom./ac.* 1,36; 4,42; rezum. cap.5; 5,9, 10; 6,24; 10,19; 12,27
multora: *pron. nehot. pl. gen./dat.* 2,28; 9,25
multe: *pron. nehot. n. pl. ac.* 8,32; 9,6
(cei mai) mulţi: *pron nehot. m. pl. nom.* 11,12
multor: *pron. nehot. m. pl. gen.* 12,24
mult: *adv.* 3,29; 15,14
(mai) mult: *adv.* rezum. cap.8; 8,24; 10,23

MULŢIME: s.f.
mulţime: *sg. nom./ac.* 2,22; 5,26; 8,16; 10,24; 13,1; 14,1
mulţimea: *sg. nom./ac.* 2,25; 4,39; 5,3; 8,5; 9,2; 11,4
mulţimi: *sg. dat.* 3,21
mulţimea: *sg. gen* (*cu prep.* ***a + toată***) 4,5
mulţimii: *sg. gen.* 14,20
mulţimei: *sg. gen.* 15,21

(a) MULŢUMI: v. IV; var. (Înv. şi pop.) **(a) MULŢĂMI**
mulţămim: *ind. prez. 1.pl.* 1,11
mulţămeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 3,33

MULȚUMITĂ: s.f.; var. (Înv. și pop.) **MULȚĂMITĂ** „recunoștință exprimată prin daruri sau recompense materiale”
mulțămită: *sg. ac.* rezum. cap.1

MUNTE: s.m.
munte: *sg. ac.* rezum. cap.2; 2,4
munți: *pl. ac.* 5,27; 9,28; 10,6
munților: *pl. gen.* 9,8

(a) MURI: v. IV
moare: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.5
a muri: *inf. prez.* 7,2, 18; 8,21; 13,7; 14,42; 15,30
murind: *gerunziu* 7,7

MURITOR, -TOARE: s.m./f.
(cel) muritoriu: *s.m. sg. nom.* 9,12

(a) MUTA: v. I
mutase: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 1,33

MUTAT, -Ă: s.m./f.
(celor) mutați: *s.m. pl. dat.* rezum. cap.2; 2,1
mutaților: *s.m. pl. dat.* 2,1

N

(a) NAȘTE: v. III
să nască: *conj. prez. 3.sg.* 14,25

NAȘTERE: s.f.
nașterii: *sg. gen.* 6,7
nașterea: *sg. ac.* 7,23

(a se) NĂDĂJDUI: v. IV
nădăjduim: *ind. prez. 1.pl.* 2,18; 8,18
nădăjduiesc: *ind. prez. 3.pl.* 7,11; 8,18
nădăjduind: *gerunziu* 7,40; 13,3; 15,20
nădăjduiesc: *ind. prez. 1.sg.* 9,27
nădăjduindu(-să): *gerunziu* 10,34; rezum. cap.11; rezum. cap.12; 12,14
nădăjduia: *ind. imp. 3.sg.* 11,4; 15,7
ar fi nădăjduit: *cond. pf. 3.sg.* 12,44
să nădăjduiască: *conj. prez. 3.pl.* 15,8

NĂDEJDE: s.f.
nădeajde: *sg. ac.* 2,29; 7,14; 9,22; rezum. cap.15
nădeajdea: *sg. ac.* 7,20; 15,7
nădejdi: *pl. ac.* 7,34

NĂPASTĂ: s.f. (în legătură cu v. *a face*) „nedreptate”; „urgie”, „dosadă”
năpaste: *pl. ac.* 1,28

NĂPRASNĂ: s.f.
năpraznă: *sg. ac.,* (Înv.) *în loc. adv.* ***de năpraznă*** „dintr-o dată” 3,25; 5,5

NĂPRASNIC, -Ă: adj.; var. **NĂPRAZNIC, -Ă**
năpraznica: *adj. antep. f. sg. ac.* 14,17

NĂRAV: s.n.
nărav: *sg. ac.* 5,22

NĂSCUT, -Ă: adj./s.
născuților: *s.m. pl. gen.* 5,13; 14,42
născuții: *s.m. pl. nom.* 6,10
născutei: *adj. antep. f. sg. gen.* 6,23

(a) NĂVĂLI: v. IV
năvălind: *gerunziu* rezum. cap.5; 13,15; 14,14
au năvălit: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,5; 12,13, 35
năvăliia: *ind. imp. 3.pl.* 10,19
a năvăli: *inf. prez.* 14,41

NĂVĂLIRE: s.f.
năvălire: *sg. ac.* 11,11
năvălirea: *sg. ac.* 15,1, 8

NEAM: s.n.
neamul: *sg. nom./ac.* 1,10; 3,4; 5,19, 22; 7,16, 28, 38; 10,8; 11,25; 12,31; 14,8
neamului: *sg. gen./dat.* 4,2; 6,12, 31; 7,37; 12,5; 14,9; 14,34
neam: *sg. ac.* 4,13; 5,19, 22; 6,24; 10,2
neamuri: *pl. nom./ac.* 4,35; 6,14
neamurilor: *pl. gen.* 14,15

NEAUZIT, -Ă: adj.
neauzita: *adj. antep. f. sg. ac.* 4,13

NEBIRUIT, -Ă: adj.
nebiruiți: *m. pl. nom.* 11,13

NEBUN, -Ă: adj./s.
nebun: *adj. m. sg. nom.* 11,13
nebunului: *s.m. sg. gen.* 15,33

(a) NEBUNI: v. IV (Înv.) „a se face rău, dușmănos”
nebunind: *gerunziu* 4,4

NEBUNIE: s.f.
nebuniia: *sg. ac.* 4,6, 40
nebuniii: *sg. dat.* 14,5

NECAZ: s.n.; var. (Pop.) **NĂCAZ**
năcaz: *sg. nom./ac.* 1,7; rezum. cap.6

(a se) NECĂJI: v. IV; var. (Pop.) **(a se) NĂCĂJI**
năcăjaște: *ind. prez. 3.sg.* 1,28
să năcăjască: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.5
a năcăji: *inf. prez.* 5,22
năcăjea: *ind. imp. 3.pl.* 7,13, 15
năcăjise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 8,32
a (să) năcăji: *inf. prez.* 9,7
năcăjindu-: *gerunziu* rezum. cap.10
(să) năcăjaște: *ind. prez. 3.sg.* 14,8

NECINSTE: s.f.
necinste: *sg. ac.* 9,1

NECREDINCIOS, -OASĂ: adj./s./adv.
(cei) necredincioși: *s.m. pl. ac.* 1,17; 8,2
necredinciosului: *s.m. sg. gen.* 9,9
necredinciosul: *adj. antep. m. sg. nom./ac.* 3,11; 8,14
necredinciosului: *adj. antep. m. sg. gen.* 4,13; 15,33
necredincios: *adv.* 4,17

NECREDINȚĂ: s.f.
necredința: *sg. ac.* 4,38
necredințele: *pl. ac.* 8,33

NECUNOSCUT, -Ă: adj.
necunoscut: *m./n. sg. nom.* 1,19; 2,7

NECURAT, -Ă: adj./s.
necuratele: *adj. antep. f. pl. ac.* 5,16
necurat: *adj. m. sg. ac.* 8,32
necuratului: *adj. antep. sg. gen.* 10,10
necurată: *f. sg. ac.* 15,32
necurat: *s.m. sg. nom.* 9,13

NECURMAT: adv.
necurmat: 10,37

NEDREPT, -EAPTĂ: adj./s.; var. **NEDIREPT, -EAPTĂ**
nedreptei: *adj. antep. f. sg. dat.* 4,14
nedreapta: *adj. antep. f.sg. ac.* 4,35, 36; 6,21
nedreapte: *adj. f. pl. ac.* 4,40
nedireaptă: *adj. f. sg. ac.* 4,48
nedreaptele: *s.n. pl. ac.* 8,4
nedreptul: *s.n. sg. ac., în loc. adv.* (Pop.) ***cu nedreptul*** „în mod silnic" 8,16, 17

NEFERICIRE: s.f.
nefericire: *sg. ac.* 8,35
nefericirii: *sg. gen.* 12,30

NEGRĂIT, -Ă: adj.
negrăita: *adj. antep. f. sg. ac.* 4,13
negrăite: *n. pl. ac.* 10,34

NEGUŢĂTOR: s.m.
neguţători: *pl. ac.* 8,34

NEÎNCETAT: adv.
neîncetat: 3,26

NEÎNFRÂNARE: s.m.
neînfrânarea: *sg. ac.* 6,4

NEÎNGROPAT, -Ă: adj.
neîngropaţi: *m. pl. ac.* 5,10
neîngropat: *m. sg. nom.* 5,10

NEÎNŞELAT, -Ă: adj.
neînşelata: *adj. antep. f. sg. ac.* rezum. cap.8

NELEGIUIRE: s.f.
nelegiuire: *sg. ac.* 4,13
nelegiuiri: *pl. ac.* 4,47
nelegiuirilor: *pl. gen.* rezum. cap.9

NELEGIUIT, -Ă: s.m./f.
nelegiuitule: *s.m. sg. voc.* 7,34

NEMĂSURAT, -Ă: adj.
nemăsurate: *f. pl. nom.* 3,6

NEMERNIC, -Ă: adj.; var. (Înv. şi reg.) **NIMERNIC, -Ă** (Înv. şi reg.) „persoană care a venit din altă parte"; „pribeag", „venetic"
nimearnic: *adj. m. sg. nom.* 9,28
nimearnică: *adj. f. sg. ac.* 10,24
(cei) nimernici: *s.m. pl. ac.* 10,14

NEMILOSTIV, -Ă: adj.
nemilostiv: *m. sg. ac.* 4,25
nemilostivi: *m. pl. ac.* rezum. cap.5
(mai) nemilostiv: *n. sg. ac.* 5,22
nemilostivul: *adj. antep. m. sg. ac.* 7,27

NEMILOSTIVEŞTE: adv.; cuvântul nu este înregistrat în DLR.
nemilostiveaşte: rezum. cap.5

NEMILOSTIVIRE: s.f.
nemilostivire: *sg. ac.* rezum. cap.7; 12,5
nemilostiviri: *pl. ac.* 7,42

NEMIŞCAT, -Ă: adj.
nemişcat: *n. sg. ac.* rezum. cap.14

NENUMĂRAT, -Ă: adj.
nenumărată: *f. sg. nom./ac.* 1,13; rezum. cap.15
nenumăraţi: *m. pl. ac.* 3,6
nenumărate: *f. pl. ac.* 12,16

NEPÂNGĂRIT, -Ă: adj.
nepângărită: *f. sg. ac.* 14,36

NEPOT, -OATĂ: s.m./f.
nepoţii: *s.m. pl. ac.* 1,20

NEPRIETEN, -Ă: s.m./f.; var. (Înv.) **NEPRIIATIN, -Ă**
nepriiatenilor: *pl. dat.* 10,26
nepriiatini: *pl. nom.* 10,26

NEPRIETENIE: s.f.; var. (Înv.) **NEPRIIATINIE**
nepriiateniile: *pl. nom.* 4,3
nepriiatenie: *pl. nom.* 12,3

NEPUTINŢĂ: s.f.
neputinţă: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu neputinţă*** 3,12; 4,6; 14,10

NESLOBOD, -Ă: s.
(ceale) neslobode: *s.n. pl. ac.* „lucruri spurcate" 6,5, 20

NESPURCAT, -Ă: adj.
nespurcat: *n. sg. ac.* 15,34

NESUFERIRE: s.f.
nesuferirea: *sg. ac.* 9,10

NESUFERIT, -Ă: adj.
nesuferit: *m. sg. nom.* 8,5
nesuferită: *f. sg. ac.* rezum. cap.9

NEŞTIINŢĂ: s.f.
neştiinţa: *sg. ac.* 11,31

NETÂNGUIT, -Ă: adj.
netânguit: *m. sg. nom.* 5,10

NETEMERE: s.f.
neteamere: *sg. ac.* 11,30

NETREBNIC, -Ă: adj.
netreabnic: *m. sg. nom.* 12,44

NEVĂTĂMAT, -Ă: adj.
nevătămat: *m. sg. ac.* 10,30; 12,25

NEVĂZUT, -Ă: adj.
nevăzută: *f. sg. ac.* 9,5

NEVINDECAT, -Ă: adj.
nevindecată: *f. sg. ac.* 9,5

NEVINOVAT, -Ă: adj.
nevinovat: *n. sg. ac.* 1,8
nevinovaţi: *adj. m. pl. nom./gen.* rezum. cap.4; 4,47; 8,4

(a se) NEVOI: v. IV
(să) nevoia: *ind. imp. 3.sg.* 2,4

NEVOIE: s.f.
nevoie: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu nevoie*** „foarte greu" 12,21

NEVREDNIC, -Ă: adj./s.
(ceale) nevreadnice: *s.n. sg. ac.* rezum. cap.14
nevreadnice: *adj. n. pl. ac.* 14,42

NEVREDNICIE: s.f. „situaţie în care un om nu este demn de ceva"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în DEX (1975).
nevrednicie: *sg. ac.* 5,16

NOAPTE: s./adv.
noaptea: *adv.* 8,7; 12,9; 13,15

noaptea: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***zioa şi noaptea*** 13,10
noaptea: *sf. sg. ac.* rezum. cap.15

NOR: s.m.
nor: *sg. nom./ac.* 1,22; 2,8

NOROCIT: adv. „cu succes”
norocit: 12,11; 13,16

NOROD: s.n.
norodul: *sg. nom./ac.* 1,10, 26, 29; 2,17; rezum. cap.5; 6,16; 8,2; 9,2; 12,42; 13,11, 26; 14,15; 15,12, 14
norodului: *sg. gen./dat.* rezum. cap.2; 2,7; 5,20; 10,21; 11,16, 34; 13,10; 15,16, 24
norod: *sg. ac.* rezum. cap.4; 4,48; rezum. cap.15; 15,14

NOU, NOUĂ: adj.
noao: *f. sg. gen.* 2,30
noao: *n. pl. ac.* 9,6

NUMĂR: s.n.
număr: *sg. ac., în loc. adj.* ***fără număr*** rezum. cap.5

NUME: s.n.
nume: *sg. ac., în loc. adv.* ***supt nume*** „sub formă de...” 1,14
numelui: *sg. gen.* 8,4
nume: *sg. gen.* 8,15
numele: *sg. nom.* 12,13

(a se) NUMI: v. IV
(să) numea: *ind. imp. 3.sg.* 4,7; 10,9
a numi: *inf. prez.* 6,2

(a) NUMI: v. IV
au numit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,36

NUMIT, -Ă: adj.
numita: *adj. antep. f. sg. ac., în sintagma* ***numita mai sus*** 3,28

NUNTĂ: s.f.
nunta: *sg. ac.* 14,25

O

OALĂ: s.f.
oalele: *pl. nom.* 7,3

OASTE: s.f. (Înv. şi pop.) „armată”; (Înv.; cu sens colectiv) „oşteni”
oaste: *sg. nom./ac.* 1,13; 4,20; 5,2, 24; 10,24; rezum. cap.12; rezum. cap.13
oastea: *sg. nom./ac.* 3,35; 4,22; rezum. cap.8; 8,35; 9,9, 23; rezum. cap.11; 12,27, 38; 13,13, 14, 19, 21; rezum. cap.15; 15,20
oastei: *sg. gen.* 8,24; 10,11

OBICEI: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **OBICEAI**
obiceaiu: *sg. ac.* 12,38
obiceaiul: *sg. nom.* 13,4
obiceaiurile: *pl. ac.* 15,12

OBIŞNUIT, -Ă: adj.; var. (Înv.) **OBICINUIT, -Ă**
obicinuita: *adj. antep. f. sg. ac.* 14,30
obicinuitele: *adj. antep. f. pl. ac.* 14,31

OBORÂT, -Ă: adj; vezi **DOBORÂT, -Ă**

(a se) OBORÎ: v. IV; vezi **(a se) DOBORÎ**

(a se) OBOSI: v. IV
obosindu(-să): *gerunziu* 12,36

OBŞTE: s.f.
obşte: *sg. ac., în loc. adj.* ***de obşte*** 3,6, 18; 4,5; 8,29; 9,21, 26, 27; 10,8; 12,4; 15,6

OCARĂ: s.f.
ocara: *sg. ac.* 8,17

OCHI: s.m.
ochii: *pl. ac.* 3,36; 12,42
ochilor: *pl. gen.* 8,17

(a) OCOLI: v. IV
a ocoli: *inf. prez.* 2,32

ODĂJDII: s.f.
odăjdii: *pl. ac.* 3,15

(a se) ODIHNI: v. IV
au odihnit: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,25
(să) va odihni: *ind. viit.I. 3.sg.* v. IV
a (să) fi odihnit: *inf. pf.* 11,24
odihnindu(-să): *gerunziu* 12,4

OLIVĂ: s.f. (aici) „ramură de măslin”
olive: *f. pl. ac.* 10,7

OLTAR: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **OLTARIU**
oltariul: *sg. nom./ac.* 1,18; rezum. cap.2; 2,5; 5,18; 6,5; 14,33
oltariu: *sg. ac.* 1,19, 32; 10,3; 14,3; 15,31
oltariului: *sg. gen.* 2,20; 3,15; 4,14; 10,26; 13,8
oltarele: *pl. ac.* 10,2

OM: s.m.
oameni: *pl. ac./dat.* 4,19; 7,14, 16; 8,24; 10,4; 11,9
oamenii: *pl. ac.* 7,34; 12,5
omului: *sg. gen./dat.* 3,11, 17, 32; 6,21, 22; 7,23; 14,24
omul: *sg. nom./ac.* 8,8, 32; 14,31; 15,12
om: *sg. ac.* 12,35; 14,28, 31

OMENESC, -EASCĂ: adj.
omeneasca: *f. sg. ac.* 6,26
omenesc: *n. sg. ac.* 7,28; 9,8

OMENEŞTE: adv.
omeneaşte: 9,27; 12,30

OMENIE: s.f.
omeniia: *sg. ac.* 4,11

OMENIRE: s.f. (Bis.; înv.) „omenie”
omenire: *sg. ac.* 6,22

OMORÂRE: s.f.
omorârea: *sg. nom.* 5,13

OMORÂT, -Ă: s.m./f.
(celor) omorâţi: *s.m. pl. gen.* 12,40

(a) OMORÎ: v. IV
să omoară: *conj. prez. 3.sg./pl.* 4,34; 5,12
au omorât: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,34, 42, 47; 5,26; 8,20, 24, 32; 10,17, 22, 37; 12,6, 19
omorând: *gerunziu* 12,26

(a se) OPRI: v. IV
(să) opresc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.6
(să) oprea: *ind. imp. 3.pl.* 6,5
opreaşte: *ind. prez. 3.sg.* 12,40

ORBIRE: s.f.
orbire: *sg. ac.* 10,30

(a se) OSÂNDI: v. IV
(s-)au osândit: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,8

OSÂNDIRE: s.f.
osândirea: *sg. nom.* rezum. cap.7

OSEBIT, -Ă: adj./adv.; var. (Înv.) **USEBIT, -Ă**
usebite: *f. pl. ac.* 9,26

OSPĂȚ: s.n.; var. (În v. și pop.) **USPĂȚ;** (Reg.) **USPEȚ**
ospățul: *sg. ac.* 2,28
uspețele: *pl. ac.* 6,4

OSTAȘ: s.m.
ostașilor: *pl. gen./dat.* 5,12; 12,37
ostașu: *sg. nom.* 8,9
ostași: *pl. ac.* 14,39

OSTENEALĂ: s.f.
osteneală: *sg. ac.* 2,27
osteneala: *sg. ac.* 2,28

(a) OȘTI: v. IV
a oști: *inf. prez.* 7, 19; 15, 17
oștesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.12
să oștească: *conj. prez. 3.pl.* 13,14

OVREI: s.m.
ovreailor: *pl. gen.* 7,31
ovrei: *pl. ac.* 15,38

P

PACE: s.f.
pace: *sg. ac., în sintgama, folosită ca formulă de salut,* ***pace bună*** 1,1
pace: *sg. nom./ac.* 1,4; 4,6; 12,12; rezum. cap.13; 14,10
pacea: *sg. ac.* 3,1; rezum. cap.11
pace: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu pace*** „pașnic” 5,25
păcii: *sg. gen.* 12,4

PARTE: s.f.
partea: *sg. ac.* 1,26; 8,24; 14,15
parte: *sg. ac.* 2,31; 8,30
părțile: *pl. ac.* 3,26; 12,24

PASĂRE: s.f.; var. (În v. și pop.) **PASERE**
paserilor: *pl. dat.* 9,15; rezum. cap.15; 15,33

PAVĂZĂ: s.f.
pavezelor: *pl. gen.* 5,3
paveze: *pl. ac.* 15,11

PAZĂ: s.f.
paza: *sg. ac.* 3,40

PĂCAT: s.n.
păcat: *sg. ac.* 2,11
păcatele: *pl. nom./ac.* 5,17; 6,15; 7,32; rezum. cap.12; 12,42, 43
păcate: *pl. ac.* 5,18; 12,46
păcatelor: *pl. gen.* 6,14
păcat: *sg. ac., în loc. adj.* ***fără păcat*** 12,42

PĂCĂTOS, -OASĂ: adj./s.
păcătoși: *adj. m. pl. ac.* 4,19
păcătoși: *s.m. pl. ac.* 6,13
păcătosului: *sg. gen.* 13,4
păcătoșilor: *pl. dat.* 14,42

(a) PĂCĂTUI: v. IV
păcătuind: *gerunziu* 7,18

PĂCIUIT: adv.
păciuit: 10,12

PĂMÂNT: s.n.
Pământul: *sg. ac., în sintagma* ***Pământul Făgăduinții*** rezum. cap.2
pământ: *sg. ac.* 3,27; 7,28; 8,35; 9,8; 10,4, 25; 13,12; 14,15; 15,5
pământul: *sg. nom./ac.* 5,15, 21
pământului: *sg. gen./dat.* 9,14, 17; 13,7; 14,33

PĂR: s.m.
perii: *pl. ac.* 7,7

(a se) PĂRĂSI: v. IV
părăsind: *gerunziu* 4,11
părăsând: *gerunziu* 4,14
vor părăsi: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,11
(s-)au părăsit: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,20
părăsească: *ind. pez. 3.sg.* 6,16
a fi părăsit: *pasiv inf. prez.* 7,16
părăsise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 10,13

PĂRĂSIRE: s.f.
părăsirea: *sg. nom.* rezum. cap.6

PĂRĂSIT, -Ă: adj.
părăsite: *f. pl. ac.* 2,23

(a se) PĂREA: v. III
părându-: *gerunziu* 4,49
părându(-să): *gerunziu* 5,6
(să) părea: *ind. imp. 3.sg.* 9,8

PĂRINTE: s.m.
părinții: *pl. nom./ac.* 1,19; 8,15; 12,39
părinți: *pl. ac.* 1,25; 8,19; 12,24

PĂRINTESC, -EASCĂ: adj.; var. (Înv. și pop.) **PĂRINȚESC, -EASCĂ**
părinților: *f./n. pl. ac.* 4,15; 12,39
părintesc: *n. sg. ac./dat.* 5,10; 7,8, 21, 27; 12,37; 15,29
părinților: *f. pl. ac., în sintagma* ***părinților legi*** 6,1; 7,2, 24, 37
părințasca: *adj. antep. f. sg. ac.* 14,7

PĂRTAȘ, Ă: s.m./f.
părtaș: *s.m. pl.* (*cu des.* ***φ***) *nom.* 4,14
părtaș: *s.m. sg. nom.* 5,20
părtași: *s.m. pl. nom.* 5,27
părtașu: *s.m. sg. nom.* 7,29

PĂȘUNE: s.f.
păşune: *sg. ac.* 12,11

(a) PĂTIMI: v. IV
pătimim: *ind. prez. 1.pl.* 7,18
să pătimească: *conj. prez.* 11,31
a pătimi: *inf. prez.* rezum. cap.14

(a se) PĂTRUNDE: v. III
(s-)au pătruns: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,41
fiind pătrunsă: *pasiv gerunziu* 14,45

(a se) PĂZI: v. IV
păzește: *imperativ 2.sg.* 1,26; 14,36
păzându-: *gerunziu* 3,1
să păzască: *conj. prez. 3.sg./pl.* 3,15; 14,15
să (se) păzască: *conj. prez. 3.pl.* 3,22
păzea: *ind. imp. 3.pl.* 4,14; 10,30
(să) păzea: *ind. imp. 3.pl.* 6,6

PÂINE: s.f.; var. (Reg.) **PÂNE**
pâni: *pl. ac.* 1,8
pânile: *pl. ac., în sintagma* ***pânile punerii-înainte*** 10,3

(a) PÂNDI: v. IV
pândesc: *ind. prez. 3.pl.* 9,25

PÂNDITOR, -TOARE: s.m./f.
pânditoriu: *s.m. sg. ac.* 3,38

(a se) PÂNGĂRI: v. IV
(să) pângărea: *ind. imp. 3.pl.* 6,4
(să) pângărise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 10,5

PÂNGĂRIT, -Ă: s.m./f.
pângăriți: *s.m. pl. ac.* 12,23

PÂNTECE: s.n.
pântecele: *sg. ac.* 7,22
pântece: *sg. ac.* 7,27

PÂRÂȘ, -Ă: s.m./f.
pârâșul: *s.m. sg. nom./ac.* 4,1, 5
pârâșilor: *s.m. pl. dat.* 5,12

PÂRÂT, -Ă: adj.
pârât: *m. sg. nom.* rezum. cap.4

PÂRÂTOR, -TOARE: s.m./f.
pârâtori: *s.m. pl. nom.* rezum. cap.4

(a) PÂRÎ: v. IV
au fost pârâte: *pasiv ind. pf.c. 3.pl.* 6,10
pârându(-să): *gerunziu* 10,13
au pârât: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,21
pârât au fost: *pasiv ind. pf.c. 3.sg.* 14,37

(a) PEDEPSI: v. IV
să pedepsească: *conj. prez. 3.sg.* 6,14

PEDEAPSĂ: s.f.
pedeapsă: *sg. ac.* 4,38, 48
pedeapse: *pl. ac.* 7,36

PEDESTRAȘ: s.m.
pedestrașilor: *pl. gen.* 11,4
pedestrași: *pl. ac.* 11,11; 12,20, 33; 13,2

PERS: s.m. (Înv.) „persan”
pearsilor: *pl. gen.* 1,33

PEȘTERĂ: s.f.
peșterii: *sg. gen.* 2,5
peșteri: *pl. ac.* 6,11; 10,6

(a) PETRECE: v. III
petrecea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 5,27; 9,29; 14,25
să petreacă: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.9
a petreace: *inf. prez.* 11,23; 12,2

PETRECERE: s.f.
petreacerii: *sg. gen.* 4,13
petreaceri: *sg. gen.* 6,23

PIATRĂ: s.f.
pietri: *pl. ac.* 1,16; 4,41
pietrile: *pl. nom./ac.* 1,31; 10,3
piatră: *sg. ac.* 14,46

(a) PICĂTURI: v. IV (Trans.) „a picura”(cf. **Indice** Ioil)
picăturind: *gerunziu* 8,27

PICIOR: s.n.
picioarele: *pl. ac.* 3,25
picioarelor: *pl. gen.* 7,4

PIELE: s.f.
pielea: *sg. nom.* 7,4, 7

PIEIRE: s.f.; var. **PIERIRE**
perirea: *sg. nom./ac.* 5,8, 13; 8,3
perire: *sg. ac.* 6,12, 19, 28; 13,6
periri: *pl. nom.* rezum. cap.7

(a se) PIERDE: v. III
pierde: *ind. prez. 3.sg.* 3,39
pierzi: *ind. prez. 2.sg.* 7,9
a pierde: *inf. prez.* rezum. cap.9
(să) pierde: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.13

PIERDERE: s.f.
pierderea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.6; 6,26

(a) PIERI: v. IV
au perit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,9; 8,19
perind: *gerunziu* 7,20

PILDĂ: s.f.
pildă: *sg. ac.* 6,28
pilda: *sg. ac.* 6,31

(a se) PITULA: v. I
au pitulat: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,19
(să) pitula: *ind. imp. 3.sg.* 10,37

PITULAT, -Ă: adj.
pitulați *m. pl. nom.* 6,11

PLATOȘĂ: s.f.
platoșe: *pl. ac.* 5,3

(a) PLĂCEA: v. II
au plăcut: *ind. pf.c. impers.* 1,20
place: *ind. prez. 3.sg.* 15,21

(a) PLĂTI: v. IV
vei plăti: *ind. viit.I. 2.sg.* 7,36
va plăti: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,36

PLÂNGERE: s.f.
plângere: *sg. ac.* 11,6; 13,12

(a se) PLECA: v. I
plecându(-să): *gerunziu* 4,37; 7,25, 27
să (să) pleace: *conj. prez. 3.pl.* 8,16
(s-)au plecat: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,20

PLECAT, -Ă: adj. „supus cuiva”
plecat: *m. sg. nom.* 14,24

PLIN, -Ă: adj.
plin: *n. sg. nom./ac.* 2,27; 6,5; 7,21
plină: *f. sg. nom.* 3,6, 30; 6,4
pline: *f. pl. nom.* 4,40
plini: *m. pl. nom.* 10,30

(a) PLINI: v. IV
a plini: *inf. prez.* 3,8; 15,5
să plinească: *conj. prez. 3.sg.* 8,10
să plinesc: *conj. prez. 1.sg.* 11,17
va plini: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,29
neplinind: *gerunziu* rezum. cap.4

PLINIRE: s.f.
plinirea: *sg. ac.* 6,14

POARTĂ: s.f.
poarta: *sg. ac.* 1,8; 14,41
porţile: *pl. ac.* 10,36

PODOABĂ: s.f.
podoabele: *pl. ac.* 2,2
podoabă: *sg. ac.* 2,30; 15,13
podoaba: *sg. ac.* 5,16

(a se) POFTI: v. IV
poftiţi: *ind. prez. 2.pl.* 2,15
poftea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 4,16; 11,17; 12,24
au poftit: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,19
poftindu(-)(-să): *gerunziu* 7,10
a pofti: *inf. prez.* 11,24
poftindu-: *gerunziu* 13,6
poftind: *gerunziu* 14,41

(a se) POGORÎ: v. IV; vezi **(a se) COBORÎ**

POMENIRE: s.f.
pomenirea: *sg. ac.* 6,31; 7,20; rezum. cap.15

PORC: s.m.
porc: *sg. ac.* rezum. cap.6; 6,18; rezum. cap.7; 7,1

(a se) PORNI: v. IV
au pornit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,8; 12,27; 14,16
pornise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 3,23
pornind: *gerunziu* 4,21; 5,9
fiind porniţi: *pasiv gerunziu* 6,21
pornesc: *ind. prez. 3.pl.* 14,6
pornindu(-să): *gerunziu* 14,27

PORNIRE: s.f.
pornirea: *sg. nom./ac.* 1,7; 15,17
pornire: *sg. ac.* 5,1; 9,7; 10,16

PORNITOR, -TOARE: *s.m./f.* „iniţiator”
pornitoriu: *s.m. sg. nom.* 4,1

PORUNCĂ: s.f.
poruncile: *pl. ac.* 1,4; 2,2
porunci: *pl. ac.* 3,7; 4,25; 14,13
porunca: *sg. ac.* 3,8; rezum. cap.4; 7,30; rezum. cap.13; 14,29
poruncă: *sg. nom./ac.* 6,8; 10,8

(a) PORUNCI: v. IV
au poruncit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,21, 31; 2,1, 4; 5,12, 25; 7,3, 4, 5; 9,4; 12,5; 13,4, 6, 10; 14,22, 31; 15,3, 4, 30, 33
porunceaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4; 4,38
poruncindu-: *gerunziu* 5,24
poruncise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 6,21
poruncind: *gerunziu* 9,7; 14,16
a porunci: *inf. prez.* 9,8; 14,27
am poruncit: *ind. pf.c. 1.sg.* 11,20
poruncesc: *ind. prez. 1.sg.* 15,5

PORUNCIT, -Ă: adj.
poruncite: *n. pl. ac.* 3,13

POST: s.n.
posturi: *pl. ac.* 13,12

(a se) POTICNI: v. IV
(să) potihnea: *ind. imp. 3.sg.* 13,19

POTRIVNIC, -Ă: adj./s.; var. (Înv. şi reg.) **PROTIVNIC, -Ă**
protivnicile: *adj. antep. f. pl. ac.* 6,12
(ceale) protivnice: *s.n. pl. ac.* 6,16
protivnicii: *s.m. pl. ac.* 10,21; 15,16
protivnicilor: *s.m. pl. gen./dat.* 10,26, 29, 30; 14,17

(a) POVĂŢUI: v. IV
povăţuindu-: *gerunziu* 4,40
povăţuind: *gerunziu* 5,15; 10,29
povăţuia: *ind. imp. 3.sg.* 9,23

POVĂŢUITOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Înv.) **POVĂŢUITORIU** (Înv.) „conducător”
povăţuitori: *s.m. sg.*(*cu* [*r*] muiat) *nom.* 3,5
povăţuitoriul: *s.m. sg. nom./ac.* 4,4; 10,28
povăţuitori: *s.m. pl. ac.* 8,22
povăţuitoriu: *s.m. sg. nom.* 8,23; 10,14; 12,36

POVESTE: s.f.
poveştile: *pl. ac.* 2,25
poveaste: *sg. ac.* 6,17

(a) POVESTI: v. IV
au povestit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,20; 3,9
vom povesti: *ind. viit.I. 1.pl.* 10,10

POVESTIRE: s.f.
povestirea: *sg. ac.* 2,33

PRADĂ: s.f.
prăzi: *pl. ac.* 8,30

PRAZNIC: s.n.
praznic: *sg. ac.* 6,6; 10; 15,37
praznicul: *sg. ac., în sintagmele* ***praznicul corturilor*** (vezi **CORT**)/ ***praznicul cinzecilor*** (vezi **CINCIZECI**) 10,6; 12,32
praznic: *sg. ac., în sintagma* ***săptămânii cea de praznic*** (vezi **SĂPTĂMÂNĂ**) 10,31

(a) PRĂJI: v. IV
a prăji: *inf. prez.* 7,5

PRĂPASTIE: s.f.; var. (Înv.) **PRĂPASTE**
prăpaste: *sg. ac.* 13,5

(a) PRĂPĂDI: v. IV
au prăpădit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,10; 10,2; 12,15
a prăpădi: *inf. prez.* 9,15

(a se) PRĂZNUI: v. IV
să prăznuiască: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.1; 10,8
prăznuiţi: *imperativ 2.pl.* 1,9
au prăznuit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,12; 10,6; 12,38
prăznuindu(-să): *gerunziu* 4,18
prăznuiesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.6
prăznuia: *ind. imp. 3.pl.* 6,7
prăznuind: *gerunziu* 6,11

PRĂZNUIRE: s.f.
prăznuire: *sg. ac.* rezum. cap.10; rezum. cap.15; 15,36

PREAÎNALT: s.m. „Dumnezeu”
(Cel) Preaînalt: *s.m. sg. ac.* 3,31

PREAJMĂ: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **PREJMĂ**
prejma: *sg. ac., în loc. prep.* ***în prejma*** 15,33

PREANELEGIUIT, -Ă: s.m./f.
preanelegiuite: *s.m. sg. voc.* 7,9

PREASFINŢIT, -Ă: adj.; var. (Înv.) **PREOSFINŢIT, -Ă**
preaosfinţite: *f. pl. ac.* 6,28

PREDOSLOVIE: s.f.
predoslovie: *sg. ac.* 2,33

PREOT: s.m.
preoţi: *pl. gen.* 1,10
preoţilor: *pl. gen./dat.* 1,13, 20, 35; 3,4
preoţii: *pl. nom.* 1,15, 19, 23, 30, 33; 3,15; 4,14; 14,31, 34; 15,31
preotul: *sg. nom.* 1,21
preot: *sg. gen.* 3,21
preotului: *sg. gen./dat.* 3,33; 4,13

PREOŢESC, -EASCĂ: adj.
preoţeşti: *f. pl. ac.* 3,15

PREOŢIE: s.f.
preoţiia: *sg. ac.* 2,17; 11,3
preoţie: *sg. ac.* 4,25, 29

(a se) PREPUNE: v. III „a suspecta", „a bănui"
să (se) prepuie: *conj. prez. 3.sg.* 3,32
(s-)au prepus: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,11

PREPUS: s.n. (Înv. şi pop.) „suspiciune", „îndoială"
prepus: *sg. ac.* 4,34; 12,4

(a) PRESĂRA: v. I; var. (Înv.) **(a) PRĂSĂRA**
prăsărând: *gerunziu* 10,26

PRĂSĂRAT, -Ă: adj.; var. (Înv.) **PRĂSĂRAT, -Ă**
prăsăraţi: *m. pl. nom.* 14,15

PRESUS: adv.
(mai) presus: 7,39

PRETUTINDENI: adv.; var. (Înv. şi reg.) **PRETUTINDINI**
pretutindini: 8,7, 25

PRIBEAG, -Ă: adj./s.
pribeag: *adj. m. sg. nom.* 4,26; 5,9
pribeagul: *s.m. sg. nom.* rezum. cap.13

(a) PRIBEGI: v. IV
pribejind: *gerunziu* 5,7

PRICINĂ: s.f.
pricină: *sg. ac.* 4,28, 35; 8,26; 12,40
pricina: *sg. nom./ac.* 4,47, 48; 11,19; 12,4; 13,4, 26

PRIETEN: s.m.; var. (Înv.) **PRIIATIN**
priiatinii: *pl. nom./ac.* 1,14; 10,13
prietinii: *pl. ac.* 3,31
priiatin: *sg. nom./ac.* 7,24; 8,9; 11,14
priiatini: *pl. nom./ac.* 8,1; 14,11

PRIETENIE: s.f.; var. (Înv.) **PRIIATENIE**
priiatenie: *sg. ac.* 4,22; 6,21, 22; rezum. cap.14; 14,20
priiateniii: *sg. gen.* 13,25; 14,27

PRIETENIRE: s.f.
priiatenirea: *sg. ac.* 4,11

PRIHANĂ: s.f.
prihană: *sg. ac.* 6,25

PRILEJ: s.n.
prilej: *sg. ac., în sintagma* ***vreame cu prilej*** 4,32; 14,5
prileju: *sg. ac.* 14,29

PRIMEJDIE: s.f.
primejdii: *pl. ac.* 1,11; 2,19
primejdiia: *sg. ac.* 4,4
primejdiii: *sg. dat.* 11,7
primejdie: *sg. ac.* 15,17

PRIMEJDIOS, -OASĂ: adj.
primejdioasa: *adj. antep. f. sg. nom.* 4,16

(a) PRIMI: v. IV
priimeaşte: *imperativ 2.sg.* 1,26; 7,29; 15,16
a priimi: *inf. prez.* 6,20
au priimit: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,8
să priimească: *conj. prez. 3.sg.* 7,29

PRIMPREJUR: adv.; var. **PRINPREJUR**
prinprejur: 13,5

(a se) PRINDE: v. III
prinsease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 4,26
au prins: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,11; 12,28
a prinde: *inf. prez.* 10,24; 12,35
prinzând: *gerunziu* 11,2; 12,16
(s-)au prins: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,21
a (să) prinde: *inf. prez.* rezum. cap.14
să prinză: *conj. prez. 3.sg.* 14,13
(să) prindea: *ind. imp. 3.sg.* 14,41

PRINS, -Ă: adj.
prinşi: *m. pl. nom.* 7,1

(a se) PRISTĂVI: v. IV; var. (Înv.) **(a se) PRESTĂVI** (Înv. şi reg.) „a muri"
(s-)au prestăvit: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,40

PRIVEGHERE: s.f.
privegheri: *pl. ac.* 2,27

(a) PRIVI: v. IV
priveaşte: *imperativ 2.sg.* 1,27
privind: *gerunziu* 7,15, 20
să priveşti: *conj. prez. 2.sg.* 7,28

(a) PROBOZI: v. IV (Înv. şi pop.) „a face de ruşine"
probozea: *ind. imp. 3.sg.* 7,24

(a) PROPOVĂDUI: v. IV; var. (Înv.) **(a) PROPOVEDUI**
au propoveduit: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.8
propoveduia: *ind. imp. 3.sg.* 8,36
va propovedui: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,17

(a se) PROSLĂVI: v. IV
proslăvea: *ind. imp. 3.sg.* 3,30
(s-)au proslăvit: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,32

PROROC: s.m.
prorocul: *sg. nom.* 2,1, 4; rezum. cap.15; 15,14
prorocilor: *pl. gen.* 2,13
proroci: *pl. ac.* 15,9

PRUNC: s.m.
pruncilor: *pl. gen.* 5,13; 8,4
pruncii: *pl. ac.* 6,10; 12,3, 21

PRUNCIE: s.f.
pruncie: *sg. ac.* 6,23; 15,12

(a) PSĂLMUI: v. IV (Înv.) „a psalmodia"; „a cânta"
psălmuia: *ind. imp. 3.pl.* 1,30

(a se) PUNE: v. III
am pus: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,8
puindu-: *gerunziu* 1,15; 3,27
era puse: *ind. imp. 3.pl.* 1,21; 5,16

a fi puse: *pasiv inf. prez.* 3,10
au pus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,15; 10,3; 11,18; 13,23
pusease: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 3,15
era pus: *pasiv ind. imp. 3.sg.* 3,31
a pune: *inf. prez.* 4,12; 11,23; 14,41
fiind pus: *pasiv gerunziu* 5,24
[sânt] pus: *pasiv ind. prez. 1.sg.* 9,21
să puie: *conj. prez. 3.pl.* 12,39
va pune: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,3
era puşi: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 13,15
(s-)au pus: *ind. pf.c. 3.pl.* 14,21
[fiind]puş: *pasiv gerunziu* 15,20

PUNERE: s.f.
punerii: *sg. gen., în sintagma* ***pânile punerii-înainte*** 10,3

PUNTE: s.f.
punţi: *pl. ac.* 12,13

(a) PURCEDE: v. III
purcegând: *gerunziu* 4,3
purcezând: *gerunziu* 5,11; 10,27; 11,8
purcesease: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 5,26
au purces: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 12,4, 20; 13,26

(a se) PURTA: v. I
(să) poartă: *ind. prez. 3.sg.* 14,30
a (să) purta: *inf. prez.* 2,4
purta: *ind. imp. 3.sg./pl.* 2,9; 4,19, 35; 5,16; 7,20; 13,25; 14,28
(să) purta: *ind. imp. 3.sg./pl.* 3,28; 8,7; 9,8; 12,14
purtase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 4,19; 9,28
purtând: *gerunziu* 4,23, 25; 6,4; 11,1
am purtat: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,27
purta: *inf. prez. fără* ***a*** 9,10, 12
(să) va purta: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,27
(s-)au purtat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 12,30; 14,25
purtându(-să): *gerunziu* 13,16

PURTĂTOR, -TOARE: adj./s.
purtătoriul: *adj. antep. n. sg. ac., în sintagma* ***purtătoriul scaun*** „lectică" 3,27
purtătoarea: *s.f. sg. ac.* (aici) „lectică" 9,8

PURURI: adv.; var. **PURUREA**
pururea: 13,10; 14,24, 34; 15,7, 40

PUS, -Ă: adj.
puse: *f. pl. ac.* 3,15
pusă: *f. sg. ac.* 12,45

PUSTIU, -IE: adj.
pustiiu: *n. sg. ac.* rezum. cap.5; 5,27

(a) PUTEA: v. II
să poată: *conj. prez. 3.pl.* 2,26
poate: *ind. prez. 3.sg.* 8,18
au putut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,6; 11,18
a putea: *inf. prez.* 4,6; 8,36
voiu putea: *ind. viit.I. 1.sg.* 6,26
putându-: *gerunziu* 6,30
va putea: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,4
putea: *ind. imp. 3.sg.* 9,10; 12,21; 14,29; 15,17
putând: *gerunziu* 9,12
neputând: *gerunziu* 3,5; rezum. cap.14

PUTERE: s.f.
putearea: *sg. ac.* 3,6, 24, 28, 34; 9,17; 11,4; 12,28; 13,14; 14,18; rezum. cap.15; 15,21
puteare: *sg. nom./ac.* 3,26, 29, 38; 7,16, 17; 9,8; 10,17, 28
puterii: *sg. gen./dat.* 4,9; 4,24; 8,7
puteri: *pl. ac.* 15,12

PUTERNIC, -Ă: adj./s.
(cei) putearnici: *s.m. pl. nom.* 9,25
putearnic: *s.m. sg. nom.* 15,3
putearnică: *adj. f. sg. ac.* 14,1
putearnic: *adj. m. sg. nom.* 15,4, 5

PUTINŢĂ: s.f.
putinţă: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu putinţă*** 3,6

PUTOARE: s.f.
putoare: *sg. ac.* rezum. cap.9
putoarea: *sg. ac.* 9,9, 12
putoarei: *sg. gen.* 9,10

PUŢ: s.n.
puţu: *sg. nom.* 1,19

PUŢIN, -Ă: pron. nehot./adj./adv.; var. (Înv.) **PUŢÂN, -Ă**
puţâni: *pron. nehot. m. pl. ac.* 1,15; 14,30
puţine: *pron. nehot. n. pl. nom.* 6,17
puţini: *pron. nehot. m. pl. nom.* 12,34
puţini: *adj. m. pl. nom.* 2,22
puţână: *adj. f. sg. nom./ac.* 3,14; 6,25
(mai) puţini: *adj. m. pl. ac.* 5,5; 12,4
puţâni: *adj. m. pl. nom.* 5,14
puţină: *adj. f. sg. nom./ac.* 7,36; 11,1; 15,19
puţine: *adj. f. pl. ac.* 8,6
(mai) puţână: *adj. f. sg. nom.* 15,18
puţân: *adv.* 3,30
puţin: *adv.* 5,17; 6,29; 7,33; 9,10; 10,6; 13,11
puţin: *adv. în loc. adv.* ***nu mai puţin*** 8,9; 10,17; 15,27
(mai) puţin: *adv.* 15,39

PUŢINEL: adv.
puţinel: 14,8

R

RAMURĂ: s.f.
ramuri: *pl. ac.* 10,7

RANĂ: s.f.
rane: *pl. ac.* 3,26; 6,30; 8,24; 14,45
rană: *sg. ac.* 9,5, 11; 14,43

(a) RĂBDA: v. I
rabd: *ind. prez. 1.sg.* 6,30
rabdă: *ind. prez. 3.pl.* 14,6
răbdând: *gerunziu* 6,14; 7,17
răbdăm: *ind. prez. 1.pl.* 7,32

RĂBDARE: s.f.
răbdare: *sg. ac.* 6,20

(a se) RĂCORI: v. IV
a (să) răcori: *inf. prez.* 4,46

(a se) RĂDICA: v. I; vezi **(a se) RIDICA**

RĂMAS, -Ă: adj./s.
rămasă: *adj. f. sg. ac.* 1,31
(ceale) rămase: *s.n. pl. ac.* 8,28

(a) RĂMÂNE: v. III; var. **(a) RĂMÂNEA:** v. II
rămânea: *ind. imp. 3.sg.* 4,50
au rămas: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,1, 26
rămăsease: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 12,2

RĂMÂNERE: s.f.
rămâneare: *sg. ac.* rezum. cap.8
rămânerea: *sg. ac.* 14,38

(a se) RĂNI: v. IV
(să) rănea: *ind. imp. 3.sg.* 3,16
(să) răni: *inf. prez. fără* ***a*** 8,36

RĂNIT, -Ă: adj.
răniţi: *m. pl. nom.* 4,42; 11,12

(a) RĂPI: v. IV
a răpi: *inf. prez.* rezum. cap.3

RĂPIRE: s.f.
răpire: *sg. ac.* 9,15

RĂPOSAT, -Ă: s.m./f.; var. (Înv. şi reg.) **RĂPĂUSAT**
răpăusatului: *s.m. sg. gen.* 4,37

(a) RĂPŞTI: v. IV (Înv. şi reg.) „a se răsti”
au răpştit: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,39

(a) RĂSĂRI: v. IV
să răsară: *conj. prez. 3.sg.* 14,22

RĂSĂRIT: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **RĂSĂRITĂ**
răsărita: *sg. ac., în sintagma* ***răsărita soarelui*** 10,28

(a se) RĂSIPI: v. IV; vezi **(a se) RISIPI**

RĂSIPIRE: s.f.; vezi **RISIPIRE**

RĂSIPIT, -Ă: adj.; vezi **RISIPI, -Ă**

(a) RĂSPLĂTI: v. IV
răsplătindu-: *gerunziu* 4,38

RĂSPLĂTIRE: s.f.
răsplătire: *sg. ac.* 8,33

(a) RĂSPUNDE: v. III
răspunzând: *gerunziu* 1,23; 7,8; 15,4, 14, 23
au răspuns: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,23; 14,6

RĂSPUNS: s.n.
răspuns: *sg. ac.* 2,4
răspunsuri: *pl. ac.* 4,23

(a) RĂSUFLA: v. I
răsuflând: *gerunziu* 7,5; 14,45
răsuflase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 13,11

(a) RĂTĂCI: v. IV
să rătăcească: *conj. prez. 3.pl.* 2,2
(nu) rătăci: *imperativ prohib. 2.sg.* 7,18

RĂU, REA: adj./s./adv.
răul: *s.n. sg. ac.* 1,25
rău: *s.n. sg. nom./ac.* 3,39; 5,6
rău: *adv.* 4,1; 9,28
rău: *adj. n. sg. nom.* 14,22
rea: *adj. f. sg. nom./ac.* 1,5; 6,3
reale: *s.n. pl. ac.* 7,34; 8,34; 10,4
realele: *s.n. pf. ac.* 14,27

RĂUTATE: s.f.; var. (Înv.) **RĂOTATE**
răotăţile: *pl. ac.* 3,1; 10,10
răotate: *sg. ac.* 3,32; 4,50; 9,6; 12,3
răotăţilor: *pl. dat. adn.* 4,1; 5,20
răotatea: *sg. ac.* 4,4, 47; 7,31
răotăţilor: *s.f. pl. gen.* 6,3; 13,4

RĂZBOI: s.n.
războiul: *sg. ac.* 2,14; 8,20
războaie: *pl. ac.* 2,21; 10,10; 14,6
războiului: *sg. gen.* 8,9; 10,28
război: *sg. nom./ac.* rezum. cap.10; 10,29; 15,1
războiului: *sg. dat. adn.* 12,36
războaiele: *pl. ac.* 14,18

(a) RĂZBOI: v. IV
războia: *ind. imp. 3.sg.* 10,14
a războiu: *inf. prez.* 10,15
au războit: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,23

(a) RĂZVRĂTI: v. IV
au răzvrătit: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.4

RĂZVRĂTIRE: s.f.
răzvrătirea: *sg. ac.* 14,8

RĂZVRĂTIT, -Ă: adj.
răzvrătite: *f. pl. ac.* 4,11

RÂMLEAN: s.m.
râmleani: *pl. ac.* 4,11
râmleanilor: *pl. gen./dat.* 8,10, 36; rezum. cap.11; 11,34
râmleanii: *pl. nom.* 11,34

RÂND: s.n.
rânduri: *pl. ac.* 5,3
rândurilor: *pl. dat. adn.* 8,22

(a se) RÂNDUI: v. IV
a rândui: *inf. prez.* 2,31; 3,14; 4,9
au rânduit: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,33; 8,10, 22; 10,11, 12; 13,14; 14,15, 21; 15,9
fusease rânduite: *pasiv ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 4,11
să (se) rânduiască: *conj. prez. 3.pl.* 4,19
(s-)au rânduit: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,22
am rânduit: *ind. pf.c. 1.sg.* 9,25
rânduiaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.10
rânduind: *gerunziu* 11,25; 12,20; rezum. cap.15
rânduindu-: *gerunziu* rezum. cap.13; 14,12
era rânduit: *pasiv ind. imp. 3.sg.* rezum. cap.14
să rânduiască: *conj. prez. 3.sg.* 14,13
a fi rânduit: *pasiv inf. prez.* 14,26
fiind rânduită: *pasiv gerunziu* 15,20

RÂNDUIALĂ: s.f.
rânduială: *sg. ac.* 4,6
rânduieli: *pl. ac.* 4,11; 8,17
rânduialele: *pl. ac.* 4,16; 6,9
rânduieli: *sg. gen.* 6,23
rânduiala: *sg. ac.* 9,27; 11,24, 25

RÂNDUIT, -Ă: adj.
rânduit: *m./n. sg. nom./ac.* 3,4; 4,31; 8,26
rânduita: *f. sg. ac.* 3,14
rânduite: *f. pl. ac.* 8,36

(a) RÂVNI: v. IV; var. (Înv. şi reg.) **(a) RĂVNI**
răvnindu-: *gerunziu* rezum. cap.4
răvnea: *ind. imp. 3.sg.* 4,7, 16

RÂVNITOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Înv. şi reg.) **RÂVNITORIU**
râvnitoriul: *s.m. sg. ac.* 4,2

(a se) REZEMA: v. I; var. **(a se) RĂZIMA**
(să) razimă: *ind. prez. 3.pl.* 14,5

REZEMAT, -Ă: adj.; var. **RĂZIMAT, -Ă**
răzimaţi: *m. pl. nom.* 12,13

(a se) RIDICA: v. I; var. (Înv.) **(a se) RĂDICA**
a râdica: *inf. prez.* 2,13

râdicându-: *gerunziu* 3,20; 15,32
rădicându(-să): *gerunziu* 15,6
râdicând: *gerunziu* 15,10

(a se) RISIPI: v. IV; var. (Înv. și reg.) **(a se) RĂSIPI**
râsipindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.6
să risipească: *conj. prez. 3.sg.* 14,13

RISIPIRE: s.f.; var. (Înv. și reg.) **RĂSIPIRE**
răsipirea: *sg. ac.* 1,27; rezum. cap.14

RISIPIT, -Ă: adj.; var. (Înv. și reg.) **RĂSIPIT, -Ă**
răsipite: *f. pl. ac.* 8,17

ROB, ROABĂ: s.m./f.
robilor: *s.m. pl. gen.* 8,11
robi: *s.m. pl. ac.* 8,11

(a) ROBI: v. IV
robind: *gerunziu* rezum. cap.5
[era] robiți: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 5,14

ROBIE: s.f.
robiii: *sg. gen.* rezum. cap.1
robiia: *sg. ac.* rezum. cap.2; 8,10, 36

RUDENIE: s.f.
rudeniilor: *pl. gen.* 5,6
rudeniia: *sg. nom./ac.* 5,9; 11,1, 35
rudenii: *pl. ac.* 8,1; 15,18

(a se) RUGA: v. I
(mă) rog: *ind. prez. 1.sg.* 6,12
rogu(-): *ind. prez. 1.sg.* 7,28; 9,26
rog: *ind. prez. 1.sg.* 14,9
(să) roagă: *ind. prez. 3.sg.* 15,14
rugându(-ne): *gerunziu* 1,6
(ne-)am rugat: *ind. pf.c. 1.pl.* 1,8
(să) ruga: *ind. imp. 3.sg./pl.* 2, 10; 3,20; 5,4; 8,14; 9,13; 10,4, 25; 11,6
(s-)au rugat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2, 10; 12,42; 15,24
rugându(-să): *gerunziu* 3,18, 33; 10,16; rezum. cap.13; rezum. cap.15; 15,12, 27
ruga: *ind. imp. 3.sg./pl.* 3,31; 4,34; 6,21; 8,16; 13,3; 14,15
au rugat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,29; 14,25
rugat-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 12,3
a ruga: *inf. prez.* 12,44, 46
rugând: *gerunziu* 13,23

RUGĂCIUNE: s.f.
rugăciunea: *sg. nom.* rezum. cap.1; 1,24
rugăciunile: *pl. ac.* 1,5; rezum. cap.3
rugăciune: *sg. nom./ac.* 1,23; 3,18; 8,29; 10,27; 15,26
rugăciuni: *pl. ac.* rezum. cap.3; 10,16; 12,24, 42
rugăciunei: *sg. dat.* 11,15

RUGĂMINTE: s.f.
rugăminte: *sg. ac.* 9,18

(a) RUPE: v. III; var. (Înv. și reg.) **(a) RUMPE**
să rumpă: *conj. prez. 3.pl.* 13,25
a rumpe: *inf. prez.* 14,41
rumpând: *gerunziu* 14,43

RUȘINAT, -Ă: adj.
rușinat: *m. sg. nom.* 11,12

RUȘINE: s.f.
rușine: *sg. ac.* 9,2

RUȘINOS, -OASĂ: adj.
rușinos: *m. sg. nom.* 15,12

S

SABIE: s.f.
sabiile: *pl. ac.* 5,3
sabiia: *sg. ac.* 12,6
sabiilor: *pl. gen.* 12,22
sabie: *sg. ac.* 14,41; 15,15, 16

SĂGEATĂ: s.f.
săgeților: *pl. gen.* 5,3
săgeți: *pl. ac.* 10,30; 12,27

SĂLAȘ: s.n.
sălaș: *sg. ac.* 8,33
sălașele: *pl. ac.* 12,12

SĂLBATIC, -Ă: adj.; var. **SĂLBATEC, -Ă**
sălbatecă: *f. sg. ac.* 4,25; 5,11
sălbatece: *f. pl. ac.* 11,8

SĂLBĂTICEȘTE: adv.; var. (Înv.) **SĂLBĂTĂCEȘTE**
(mai) sălbătăceaște: 14,30
sălbătăceaște: 15,2

SĂLBĂTICIRE: s.f.; var. (Pop.) **SĂLBĂTĂCIRE**
sălbătăcirea: *sg. ac.* 15,21

SĂMÂNȚĂ: s.f.
sămânța: *sg. ac.* 7,17; 8,9

SĂNĂTATE: s.f.
sănătate: *sg. ac.* 1,1, 10; 11,16

SĂNĂTOS, -OASĂ: adj.
sănătoși: *m pl. nom.* 9,19, 20; 11,33

(a) SĂPA: v. I
voiu săpa: *ind. viit.I. 1.sg.* 14,33

SĂPTĂMÂNĂ: s.f.
săptămânii: *sg. gen., în sintagma* ***săptămânii cea de praznic*** „Sărbătoarea Săptămânilor, care se prăznuia la șapte săptămâni după Paști"; „se mai numește și *sărbătoarea recoltei* și *ziua primelor roade*. Mai târziu s-a numit sărbătoarea Rusaliilor, pentru că era sărbătorită în a cincizecea zi de la sabatul care inițiia sărbătoarea Paștilor. Ea consta dintr-o convocație și aducerea de jertfe" (Cf. DB, p.1170) 12,31

SĂRAC, -Ă: s.m./f.
săracilor: *s.m. pl. gen./dat.* 3,10; 8,28, 30

SĂRBĂTOARE: s.f.
sărbătoarea: *sg. ac.* 6,7

(a se) SĂVÂRȘI: v. IV
(mă) voiu săvârși: *ind. viit.I. 1.sg.* 6,28
săvârșindu(-să): *gerunziu* 7,13
(s-)au săvârșit: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,41; rezum. cap.9
au săvârșit: *ind. pf.c. 3.sg.*,10,13
săvârșind: *gerunziu* 12,18

SĂVÂRȘIRE: s.f.
săvârșirii: *sg. gen.* 2,9

SĂVÂRȘIT: s.n. (Înv.) „sfârșit"
săvârșitul: *sg. nom.* 15,40

SĂVÂRȘIT, -Ă: adj.
săvârșită: *f. sg. ac.* 3,32

SÂMBĂTĂ: s.f. „ziua de odihnă la mozaici"; reprezintă echivalarea cuvântului *sabat*, „ziua a șaptea a săptămânii, în care orice activitate trebuia întreruptă, după cum însuși Dumnezeu se odihnise în această zi, după încheierea actului creației"
sâmbetei: *sg. gen.* 5,25; 6,11; 8,26; 15,1
sâmbetele: *pl. ac.* 6,6
sâmbăta: *sg. ac.* rezum. cap.6; 8,27; 12,39
sâmbătă: *sg. ac.* 8,28
sâmbetelor: *pl. gen.* 15,3

SÂNGE: s.n.
sânge: *sg. ac.* 1,8; 14,18, 46
sângelui: *sg. gen.* 8,3
sângele: *sg. ac.* 12,16; 14,45

(a se) SÂRGUI: v. IV
sârguindu(-ne): *gerunziu* 2,29
(să) sârguia: *ind. imp. 3.sg./pl.* 4,14; 12,23
să (se) sârguiască: *conj. prez. 3.pl.* 8,16
sârguindu(-să): *gerunziu* 8,30
sârguind: *gerunziu* 9,14; 10,17

SÂRGUIRE: s.f.
sârguire: *sg. nom.* 4,16
sârguirea: *sg. ac.* 4,41; 11,23

SÂRGUITOR, -TOARE: s.m./f.
(cei) sârguitori: *s.m. pl. nom.* 2,26

SCAUN: s.n.
scaun: *sg. ac., în sintagma* ***purtătoriul scaun*** „lectică" 3,27
scaune: *pl. nom.* 14,21

(a) SCĂPA: v. I
va scăpa: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,38
scăpa: *inf. prez.* 6,26
vei scăpa: *ind. viit.I. 2.sg.* 7,31
scăpând: *gerunziu* rezum. cap.8; 10,18
scăpase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 8,33; 12,6
a scăpa: *inf. prez.* 9,22
au scăpat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 10,32; 11,12; 12,35

SCĂPARE: s.f.
scăpare: *sg. ac.* 5,9

SCHILAV, -Ă: adj.; var. **CHILAV, -Ă** (Pop.) „schilod"
chilav: *m. sg. nom.* 7,5

SCHIMBAT, -Ă: adj.
schimbată: *f. sg. nom.* 3,16

SCHINOPEGHIE: s.f. „praznicul corturilor" (după lat. *scenophegiae*)
schinopeghiile: *sg. gen., în sintagma* ***zioa schinopeghiii*** 1,18

SCHITOPOLITEAN: s.m. „locuitor al cetății Schitopolis, «care de la Ierusalim era de șase sute de stadii» (2Mac 12,29)"
schitopoliteani: *pl. ac.* 12,30

SCIT: s.m.; var. (Înv.) **SCHIT**
schite: *pl. ac.* 4,47
schitelor: *pl. gen.* 12,29

SCLIPIRE: s.f.
sclipirea: *sg. nom.* 5,3

(a se) SCOATE: v. III
a scoate: *inf. prez.* 1,21
au scos: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,19; 3,27; 7,10; 8,1
(s-)au fost scos: *ind. m.m.c.pf. perifr. 3.sg.* 4,39
(mă) voiu scoate: *ind. viit.I. 1.sg.* 6,26
a fi scoase: *pasiv inf. prez.* 6,29

SCOS, -OASĂ: adj.
scoase: *f. pl. ac.* 5,3

(a) SCRIE: v. III
scriu: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.1
am scris: *ind. pf.c. 1.pl.* 1,7; 2,16; 9,25
a scrii: *inf. prez.* 4,9; 11,37
au scris: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,8; 9,18; 11,15; 14,27
scriind: *gerunziu* rezum. cap.9
era scrise: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 11,16

SCRIITOR, -TOARE: s.m./f.
scriitorii: *s.m. pl. ac.* 6,18

SCRISOARE: s.f.
scrisorile: *pl. nom./ac.* 2,13; rezum. cap.11; 11,17

SCRIPTURĂ: s.f.
scriptura: *sg. nom.* 2,4

(a se) SCULA: v. I
(să) sculase: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 4,40
(s-)au sculat: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,45

(a) SCURTA: v. I
a scurta: *inf. prez.* 2,24, 27, 33
scurtând: *gerunziu* 10,10

SCURTARE: s.f.
scurtării: *sg. gen./dat.* 2,29, 32
scurtarea: *sg. ac.* 2,32

SCUTINȚĂ: s.f. (Înv. și reg.) „adăpost"
scutinții: *sg. gen.* 4,34

SEC, SEACĂ: adj.; var. (Înv. și reg.) **SĂC, SACĂ**
săc: *n. sg. ac.* 1,19

(a) SEMĂNA: v. I; var. (Pop.) **(a) SĂMĂNA**
sămânând: *gerunziu* 7,21

SEMEȚIRE: s.f.; var. **SUMEȚIRE** „trufie"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în Ion Budai-Deleanu, *Lexicon românesc-nemțesc și nemțesc-românesc*, În patru tomuri. [Manuscris din 1818; Bibl. Academiei Române, cotele 3728 – 3731].
sumeţirea: *sg. ac.* 5,21

SEMN: s.n.; var. (Înv. și pop.) **SĂMN**
sămn: *sg. ac.* 3,9; 13,15
sămnul: *sg. nom./ac.* 8,23; 15,35
seamne: *pl. ac.* 14,15

(a) SERBA: v. I; var. (Înv. și reg.) **(a) SĂRBA**
sărbând: *gerunziu* 5,25

SFAT: s.n.
sfatul: *sg. ac.* 1,13; 4,39; 15,5
sfatului: *sg. dat.* 11,27
sfat: *sg. ac.* 14,5, 20; 15,36
sfaturi: *pl. ac.* 14,5

(a se) SFĂTUI: v. IV
sfătuindu(-vă): *gerunziu* 11,36
(s-)ar sfătui: *cond. prez. 3.pl.* 14,21

SFÂNT, -Ă: adj./s.
sfântul: *adj. antep. sg. ac.* 1,7

sfintei: *adj. antep. f. sg. gen.* 1,12; 15,32
sfânt: *adj. n. sg. nom./ac./gen./dat.* 1,29; 2,18; 3,18; 8,17; 15,24
sfânta: *adj. antep. f. sg. nom./ac.* 3,1; 5,25; 6,30; 8,23; 13,11; 15,14, 16, 17
sfinte: *adj. n. pl. ac.* 4,48
(mai) sfântă: *adj. f. sg. nom.* 5,15
sfintele: *adj. antep. f./n. pl. ac.* 5,16; 6,4; 8,33
sfinte: *adj. f. sg. gen.* 6,23
sfântului: *adj. antep. n. sg. gen.* 8,15
sfântă: *adj. f. sg. nom./ac.* 9,16; 12,46; 13,8
(prea) sfânta: *adj. antep. f. sg. ac.* 14,31
Sfinte: *s.m. sg. voc., în sintagma* ***Sfinte al Sfinţilor*** 14,36
Sfinţilor: *s.m. pl. gen. superlativ, în sintagma* ***Sfinte al Sfinţilor*** 14,36

(a) SFÂRŞI: v. IV
au sfârşit: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,5, 28; 14,46

SFÂRŞIT: s.n.
sfârşitul: *sg. nom./ac.* 3,31; 5,7; 7,9; 15,38
sfârşit: *sg. ac., în loc. adv.* ***până în sfârşit*** 6,15; 8,29

SFINŢENIE: s.f.
sfinţeniia: *sg. nom./ac.* 2,17; 3,12; 15,18
sfinţeniii: *sg. gen.* 15,2

(a se) SFINŢI: v. IV
ai sfinţit: *ind. pf.c. 2.sg.* 1,25
sfinţeaşte: *imperativ 2.sg.* 1,26
să (se) sfinţască: *conj. prez. 3.sg.* 2,8
voiu sfinţi: *ind. viit.I. 1.sg.* 14,33
a (să) sfinţi: *inf. prez.* 15,4

SICRIU: s.n.
sicriiul: *sg. ac.* rezum. cap.2; 2,4, 5

(a se) SILI: v. IV
(să) silesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.6
să silească: *conj. prez. 3.sg.* 6,1
(să) siliia: *ind. imp. 3.sg./pl.* 6,7, 18
a (să) sili: *inf. prez.* 7,1
au silit: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,24
va sili: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,14
silind: *gerunziu* rezum. cap.14
(să) sileaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.14

SIMBRIE: s.f.
simbrii: *sg. dat. adn.* 4,14

SINGUR, -Ă: adj.
sângur: *m. sg. nom.* 1,24, 25; 7,37; rezum. cap.8; 8,35
sânguri: *m. pl. nom.* 8,20

SIRIENEŞTE: adv. (Înv.) „în siriacă”
sireneaşte: 15,37

SLAB, -Ă: s.m./f.
(celor) slabi: *s.m. pl. dat.* 8,28, 30

SLAVĂ: s.f.
slava: *sg. ac.* 3,26; 15,13
slave: *pl. ac.* 4,15
slavă: *sg. ac.* 5,16, 20; 14,7
slavii: *sg. gen.* 8,35

(a se) SLĂBĂNOGI: v. IV
(să) slăbănogea: *ind. imp. 3.pl.* 12,22

SLĂBĂNOGIRE: s.f.
slăbănogire: *sg. ac.* 3,24

(a) SLĂBI: v. IV
slăbindu-: *gerunziu* 8,24

SLĂBICIUNE: s.f.
slăbiciune: *sg. ac.* 9,21

SLĂVIT, -Ă: adj.
slăvita: *adj. antep. f. sg. ac.* 6,19

SLOBOD, -Ă: adj./adv.
slobode: *adj. n. pl. ac.* 6,4
slobodă: *adj. f. sg. ac.* 9,14
slobod: *adv.* 6,21; 12,14

(a se) SLOBOZI: v. IV
au slobozit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,23; 10,20; 12,25; 14,23
(să) sloboade: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4
slobozând: *gerunziu* 10,21
să (se) sloboază: *conj. prez. 3.sg.* 12,24

SLUGĂ: s.f.
slugilor: *pl. dat.* 1,2
slujile: *pl. ac.* 7,6
slugile: *pl. ac.* 7,33; 8,29
slujilor: *pl. gen.* 7,34

SLUJBĂ: s.f.
slujba: *sg. ac.* 3,3; rezum. cap.4
slujbele: *s.f. pl. ac.* 4,14

(a se) SLUJI: v. IV
slujesc: *ind. prez. 3.pl.* 1,27
slujise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 4,11
a (să) sluji: *inf. prez.* 4,40
să slujască: *conj. prez. 3.pl.* 11,26
să (se) slujască: *conj. prez. 3.pl.* 11,31
slujind: *gerunziu* 14,31

SLUJITOR, -TOARE: s.m.
slujitorii: *s.m. pl. ac.* 4,9
slujitori: *s.m. pl. ac.* 4,12

(a se) SMERI: v. IV
smerindu(-să): *gerunziu* 8,35

SMERIN, -Ă: adj.
smearin: *m. sg. nom.* 15,12

SMERIT, -Ă: adj.
smerit: *m. sg. nom.* 9,8

SOARE: s.m.
soarele: *sg. nom.* 1,22
soarelui: *sg. gen.* 10,28

(a) SOCOTI: v. IV
am socotit: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,18; 9,21
socotind: *gerunziu* 1,34; 2,25; 3,32; 4,4, 5, 32; 5,21; 6,24; 9,25; rezum. cap.11; 11,4, 13, 15; 14,3; 15,21
a socoti: *inf. prez.* 2,30
socotea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 3,2; 4,15; 5,17; 6,29; 7,12; 12,45
să socotească: *conj. prez. 3.pl.* 6,12
au socotit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,20; 11,36; 13,13
(nu) socoti: *imperativ prohib. 2.sg.* 7,19
socotise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 8,35
(să) socotea: *ind. imp. 3.sg.* 9,10
socotindu-: *gerunziu* 12,12; 14,14
socoteaşte: *ind. prez. 3.sg.* 14,9

SOL: s.m.
solii: *pl. nom.* 11,34

SOLIRE: s.f.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în 1805, în lucrarea lui Vasile Grecu, *Cărţi de pictură bisericească bizantină*, Cernăuţi, 1936.
solire: *sg. ac.* 4,11

(a) SOSI: v. IV
sosind: *gerunziu* 12,38

SOŢ: s.m. „părtaș"; (aici și) „dregător al regelui"
soții: *pl. ac.* 4,31
soțu: *sg. nom.* 5,20

SOŢIE: s.f. (Înv. și pop.) „soț", „tovarăș"
soțiile: *pl. nom.* 8,20
soțiilor: *pl. gen.* 14,18

SOŢIIRE: s.f. „alianță"
soțirea: *sg. ac.* 4,11; 5,11

(a se) SPĂIMÂNTA: v. I
(să) spăimânta: *ind. imp. 3.sg.* 14,28

(a se) SPÂNZURA: v. I
spânzurându-: *gerunziu* 6,10
a spânzura: *inf. prez.* 9,8
(s-)au spânzurat: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.15
să (se) spânzure: *conj. prez. 3.sg.* 15,33
au spânzurat: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,35

SPOR: s.n.
sporiul: *sg. nom.* 4,13
sporiu: *sg. ac.* 8,8

(a se) SPORI: v. IV
a spori: *inf. prez.* 4,4
sporindu(-)(-să): *gerunziu* 9,11
au sporit: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,7

SPORIRE: s.f.
sporirea: *sg. ac.* 5,6

SPORNIC, -Ă: adj.
spornice: *n. pl. nom.* 8,8

(a se) SPUNE: v. III
ar fi spus: *cond. pf. 3.pl.* 4,47
spuindu(-să): *gerunziu* 6,11
au spus: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,12
spuind: *gerunziu* 13,4

(a se) SPURCA: v. III
spurca: *ind. imp. 3.sg.* 5,16
(să) spurcă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.6
(a) spurca: *inf. prez.* 6,2
(să) spurca: *ind. imp. 3.sg.* 8,2
(s-)au spurcat: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,3

SPURCĂCIUNE: s.f.
spurcăciunii: *sg. dat. adn.* 5,27

(a) STA: v. I
au stătut: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,26
stând: *gerunziu* 3,33; 12,27; 14,46
sta: *ind. imp. 3.pl.* 6,21
să stea: *conj. prez. 3.pl.* 13,14
sta: *inf. prez. fără* ***a*** 14,29

STADIU: s.n.; „veche unitate de măsură pentru lungime egală cu aproximativ 125 de pași"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în Georgie Șincai din Șinca, *Hronica românilor și a mai multor neamuri...*, (Tom II), [Tom] I – III, Iași, 1853 – 1854.
stadii: *pl. ac.* 11,5; 12,9, 10, 16, 17, 29

STARE: s.f. (Înv. și reg.) „putere", „rezistență"
starea: *sg. ac.* 12,14

STATORNIC, -Ă: adj.
statornici: *m. pl. nom.* 8,21

STĂPÂN, -Ă: s.m./f.
Stăpânul: *sg. ac.* 14,46
Stăpânul: *sg. voc., în sintagma* ***Stăpânul ceriurilor*** 15,23

(a se) STĂPÂNI: v. IV
stăpânindu(-să): *gerunziu* 15,38

STÂLPARE: s.f. (Înv. și pop.) „ramură verde înfrunzită"
stâlpări: *pl. ac.* 14,4

STEA: s.f.
stealele: *pl. ac.* 9,10

(a se) STIDI: v. IV (Înv.) „a se sfii"; „a se teme"
(să) stidea: *ind. imp. 3.sg.* 6,11
(să) stidesc: *ind. prez. 3.pl.* 13,11
nestidindu(-să): *gerunziu* 4,34

(a) STINGE: v. III
stângându-: *gerunziu* rezum. cap.10

(a) STOARCE: v. III
stoarce: *inf. prez. fără* ***a*** 9,4
storsease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 9,6

(a) STRĂBATE: v. III
va străbate: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,17
a străbate: *inf. prez.* 11,9

STRĂIN, -Ă: adj./s.; var. (Înv. și pop.) **STREIN, -Ă**
(cei) streini: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.5; 10,5
streină: *adj. f. sg. ac.* 5,10
streine: *adj. f. pl. ac.* 14,26

(a) STRĂLUCI: v. IV
au strălucit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,22, 32

STRĂLUCIRE: s.f.
strălucirile: *pl. ac.* 2,22

STRÂMB, -Ă: adj.
strâmb: *n. sg. ac.* 3,4; 14,23
(mai) strâmbă: *f. sg. ac.* 13,9

STRÂMBĂTATE: s.f.
strâmbătatea: *sg. ac.* 10,12

STRÂMT, -Ă: adj.
strâmt: *n. sg. ac.* 11,5

STRÂMTOARE: s.f.
strâmtoarea: *sg. ac.* 12,21

(a se) STRÂNGE: v. III
(să) strâng: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.2
strângând: *gerunziu* 12,38

STRÂNSURĂ: s.f. „adunare de dări"
strânsură: *sg. ac.* 4,27, 28

STRÂNȘTE: s.f.; vezi **STRIȘTE**

STRÂNȘTEȘTE: adv. „cu noroc"; cuvântul nu este înregistrat în MDA, în schimb, este înregistrat substantivul *strișteș* (vezi **STRIȘTE**)
strânșteaște: 10,23

(a se) STRICA: v. I
(să) strâcă: *ind. prez. 3.sg.* 6,25
va strâca: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,28

STRICĂCIOS, -OASĂ: adj.
strâcăcios: *m. sg. nom.* 7,16

(a) STRIGA: v. I
strâgă: *ind. prez. 3.sg.* 8,3

STRIGARE: s.f.
strâgarea: *sg. ac.* 12,37
strâgare: *sg. nom.* 15,29

STRIȘTE: s.f.; var. (Înv.) **STRÂNȘTE** (Înv. și pop.) „soartă"; „noroc"; „fericire"
strânștii: *sg. gen.* 10,28

(a se) STROPI: v. IV
să (se) stropească: *conj. prez. 3.pl.* 1,21

(a) STROPȘI: v. IV
au stropșit: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,25

SUDOARE: s.f.
sudoare: *sg. ac.* 2,27

(a se) SUFERI: v. IV
suferim: *ind. prez. 1.pl.* 2,28
nesuferindu(-să): *gerunziu* 7,39
a suferi: *inf. prez.* 6,13
suferind: *gerunziu* 6,20; 7,36
să sufere: *conj. prez. 3.sg.* 13,11

SUFERIT, -Ă: adj.
suferitele: *adj. antep. f. pl. nom.* rezum. cap.7

(a) SUFLA: v. I
suflând: *gerunziu* 9,7

SUFLET: s.n.
suflet: *sg. ac.* 1,3; 6,30; 7,21; 11,8; rezum. cap.14
sufletului: *sg. dat. adn.* 2,26
sufletele: *pl. ac.* 3,1; 11,9; 15,10
sufletului: *sg. gen.* 3,16; 14,18
suflete: *sg. ac.* 4,25
sufletul: *sg. ac.* 7,22, 37; 14,38; 15,30

(a se) SUGRUMA: v. I
să (se) sugrume: *conj. prez. 3.sg.* 13,4

(a se) SUI: v. IV
suindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.2; 5,12; 10,36
(s-)au suit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,4; 13,26
(să) suia: *ind. imp. 3.pl.* 10,35
(ne) suim: *ind. prez. 1.pl.* 11,36
să(se) suie: *conj. prez. 3.pl.* 12,3
a (să) fi suit: *inf. pf.* 14,1

SULIȚĂ: s.f.
sulițe: *pl. ac.* 5,2; 15,11
sulița: *sg. nom.* 11,8

SUMEȚIRE: s.f.; vezi **SEMEȚIRE**

(a) SUPĂRA: v. I
supără: *ind. prez. 3.pl.* 1,28

SUPĂRARE: s.f.
supărare: *sg. ac.* 11,31

(a) SUPUNE: v. III
supuind: *gerunziu* 8,22
sânt supuse: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 9,25
a (să) supune: *inf. prez.* 13,11

SUPUS, -Ă: adj.
supuși: *m. pl. nom.* rezum. cap.9
supus: *m. sg. nom.* 9,12; 13,23; 14,42

SURPAT, -Ă: adj.
surpată: *f. sg. ac.* 14,46

SUS: adv.
(mai) sus: *adv. în sintagmele* ***mai sus zișii bani/numita mai sus vistierie*** 3,7, 28
sus: *adv. în loc. adj.* ***din sus*** 9,23, 25

SUS-NUMIT, -Ă: adj.
(mai) sus-numitul: *adj. antep. m. sg. nom.* 4,1
(mai) sus-numitului: *adj. antep. m. sg. gen.* 4,23

(a) SUSPINA: v. I
au suspinat: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,30

Ș

ȘCOALĂ: s.f.
școala: *sg. ac.* 4,9
școală: *sg. ac.* 4,12
școalei: *sg. dat. adn.* 4,14

(a) ȘEDEA: v. II
ședea: *ind. prez. 3.sg.* 3,25; 4,46
au șezut: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,27

ȘIRAG: s.n.; var. (Reg.) **ȘIREAG** (Înv. și reg.) „unitate militară"
șireagul: *sg. ac.* 8,23

(a) ȘTERGE: v. III
să șteargă: *conj. prez. 3.pl.* 8,9
a șterge: *inf. prez.* 8,18

(a) ȘTI: v. IV
să știe: *conj. prez. 3.pl.* 1,27
știi: *ind. prez. 2.sg.* 6,30
știu: *ind. prez. 1.sg.* 7,22
știind: *gerunziu* 9,24
să știm: *conj. prez. 1.pl.* 11,37
știu: *ind. prez. 3.pl.* 14,32

ȘTIINȚĂ: s.f.
știință: *sg. ac.* 6,30

T

TABĂRĂ: s.f.
tabără: *sg. ac.* 13,15
tabăra: *sg. ac.* 13,16; 15,22

TAINĂ: s.f.
tainele: *pl. ac.* 13,21

TALANT. .sm.
talanți *pl. ac.* rezum. cap.4; 4,24; 5,21; 8,10
talant *sg. ac.* 8,11
tălanții: *pl. nom.* 3,11
tălanți: *pl. ac.* rezum. cap.4; 4,8

TARE: adj./adv.
tare: *adv.* 2,22; 6,27; 7,5, 21; 8,16; 12,27; 14,31
tare: *adj. m./f./n. sg. nom./ac.* 1,24; 6,28; 12,13, 21, 35

tari: *adj. m./f. pl. nom.* rezum. cap.7; 13,15
tarele: *adj. antep. m. sg. nom.* 12,42

TATĂ: s.m.; var. (Înv. şi pop.) **TĂTÂNE**
tatăl: *sg. nom./ac.* 4,11; 9,23; 11,23; 13,9; 14,37
tatălui: *sg. dat.* 11,24; 14,33
tătâni-său: *sg. nom.* rezum. cap.10

TAUR: s.m.
tauri: *pl. ac.* 7,1

(a) TĂBĂRÎ: v. IV
au tăbărât: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,12
tăbărând: *gerunziu* rezum. cap.13

(a) TĂCEA: v. II
au tăcut: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,4

TĂCERE: s.f.
tăceare: *sg. ac., în loc. adv.* ***în tăceare*** 12,2

(a se) TĂIA: v. I
să (să) taie: *conj. prez. 3.pl.* 7,4, 4
tăindu-: *gerunziu* 1,16; 15,33
au fost tăiat: *ind. m.m.c.pf. perifr. 3.sg./pl., în loc. v.* ***au fost tăiat împrejur*** rezum. cap.6
au tăiat: *ind. pf.c. 3.pl., în loc. v.* ***au tăiat împrejur*** 6, 10
tăind: *gerunziu* rezum. cap.10; 12,14; rezum. cap.15
au tăiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,35

TĂIAT, -Ă: adj.
tăiat: *n. sg. ac.* 15,30

(a se) TĂINUI: v. IV
(s-)au tăinuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,30

TĂINUIT, -Ă: s./adv.
tăinuit: *adv.* 1,19; 8,1; 14,21
(ceale) tăinuite: *s.n. pl. ac.* 12,41

TĂMÂIERE: s.f.
tămâieri: *sg. gen.* rezum. cap.2; 2,5
tămâiare: *sg. ac.* 10,3

TĂRIE: s.f.
tării: *sg. gen./dat.* 6,31; 10,34
tăriile: *pl. ac.* 8,30; 10,15, 16; 12,28
tărie: *sg. ac.* 12,18
tăriia: *sg. nom.* 15,17

TĂTÂNE: s.m.; vezi **TATĂ**

(a se) TÂLCUI: v. IV
(să) tâlcuiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 1,36

TÂNĂR, -Ă: adj./s.
tineri: *s.m. pl. nom./ac.* 3,26, 33; 5,13; 10,35; 12,27; 13,15
tinerii: *s.m. pl. ac.* 5,24
(cei) tineri: *s.m. pl. ac.* 6,24
tinerilor: *s.m. pl. dat.* 6,28, 31
tinărului: *s.m. sg. gen./dat.* 7,12, 25
tinărul: *s.m. sg. nom.* 7,25, 30
tinearilor: *s.m. pl. gen.* 15,17
(cel mai) tinăr: *adj. m. sg. nom.* 7,24

TÂRSÂNĂ: s.f.; var. (Înv.) **TĂRSINĂ** (Înv.) „ţesătură aspră din păr de capră, purtată de asceţi sau de călugări direct pe piele”; „ţesătură groasă (ca pânza de sac)”
târsine: *pl. ac.* 3,19
târsâne: *pl. ac.* 10,25

TÂRZIU: adv.
târziu: rezum. cap.9

(a se) TEME: v. III
să (te) temi: *conj. prez. 2.sg.* 7,29
să (se) teamă: *conj. prez. 3.pl.* 8,16; 15,24
temându(-să): *gerunziu* 9,29
(să) temea: *ind. imp. 3.sg.* 14,18

TEMERE: s.f.
teamere: *sg. ac.* 4,33

TESTAMENT: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **TESTAMÂNT**
testamântul: *sg. ac.* 1,2; 7,36; 8,15

THARSEAN: s.m. „locuitor al oraşului Thars”
tharseanii: *pl. nom.* 4,30

TICĂLOS, -OASĂ: adj./s.
ticăloasă: *adj. f. sg. ac.* 9,28
ticălosul: *s.m. sg. nom.* 15,3

TICĂLOŞEŞTE: adv.
ticăloşaşte: rezum. cap.5

TICĂLOŞIE: s.f.
ticăloşie: *sg. ac.* 6,9
ticăloşiile: *pl. ac.* 14,14

TIGAIE: s.f.
tigae: *sg. ac.* 7,5

TIR: s.m. „locuitor al Tirului”
tirii: *pl. nom.* 4,49

TIRAN: s.m.
tiran: *sg. nom./ac.* 4,25, 40; 7,27
tiranul: *sg. nom.* 5,8

TIRS: s.n.; var. **THIRS** (într-o formă mai apropiată de lat. *thyrsus*); termen păgân, folosit în în limbajul religiilor misterice (cf. Anania 2001, p.1433); (Înv.) „toiag împodobit cu viţă de vie şi cu un con de pin în vârf, purtat de zeul Bachus şi de cei din suita lui”; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în I Văcărescul, *Colecţie din poeziile d-lui marelui logofăt...*, Bucureşti, 1848.
thirsi: *pl. ac.* 10,7

TOCMIRE: s.f.
tocmirea: *sg. ac.* 13,25

TRAC: s.m.
trachi: *pl. ac.* 12,35

(a se) TRAGE: v. III
au tras: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,24
(să) trăgea: *ind. imp. 3.sg.* 6,28
trăgându(-să): *gerunziu* 7,4
trăgându(-)(-să): *gerunziu* 7,7

(a) TRĂI: v. IV
trăind: *gerunziu* 9,9
să trăiţi: *conj. prez. 2.pl.* 11,21, 38
trăiţi: *ind. prez. 2.pl.* 11,28
trăim: *ind. prez. 1.pl.* 11,28
trăiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 14,10

TRÂMBIŢĂ: s.f.
trâmbiţe: *pl. ac.* 15,25

(a se) TRÂNDĂVI: v. IV
trândăvindu(-să): *gerunziu* 8,20

TREABĂ: s.f.
treaba: *sg. ac.* 3,6; 4,44; 9,16
trebile: *pl. ac.* 3,7; 4,21, 23; 10,11; 15,5
trebilor: *pl. gen./dat.* 8,8; 11,1; 14,10
treabă: *sg. ac.* 12,18
trebi: *pl. ac.* 13,2, 23

(a) TREBUI: v. IV; var. (Reg.) **(a) TRĂBUI**
trebuie: *ind. prez. impers.* 2,30; 6,17
ar trăbui: *cond. prez. impers.* 8,3

TREBNIC, -Ă: adj.; var. (Înv.) **TREABNIC, -Ă** (Înv.) „trebuincios"
treabnice: *n. pl. ac.* 8,6, 31; 14,1

(a) TRECE: v. III
trecuse: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 1,20
a treace: *inf. prez.* 4,10; 6,1, 9; 7,2; 15,36
trece: *ind. prez. 3.sg.* 4,17
a fi trecut: *inf. pf.* 6,24
trecându(-): *gerunziu* 7,24
trecând: *gerunziu* 10,13
să treacă: *conj. prez. 3.sg.* 11,24
treacuse: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 12,10
au trecut: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,45

TREPĂDARE: s.f.
trepădare: *sg. nom.* 3,14

TREZIE: s.f.; var. (Înv.) **TREZVIE** (În v.) „judecată limpede"
trezviia: *sg. ac.* 4,37

TRIBUN: s.m.; var. (Înv.) **TRIVUN** „conducător"
trivunii: *pl. nom.* 15,31

TRIMIS, -Ă: adj./s.
trimiși: *adj. m. pl. nom.* 4,44
trimis: *adj. m. pl. ac./gen.* rezum. cap.6; rezum. cap.11; rezum. cap.14
(cei) trimiși: *s.m. pl. nom.* 11,17

(a se) TRIMITE: v. III; var. (Înv.) **(a se) TREMITE**
să (se) trimiță: *conj. prez. 3.sg.* 1,20
au trimis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,20; 4,23; 5,24; 6,1; 8,9, 11; 11,13, 34; 12,21, 43; 14,12, 19, 39
trimiteți: *imperativ 2.pl.* 2,15; 11,36
trimis fiind: *pasiv gerunziu* rezum. cap.3
au tremis: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,7
a (să) trimite: *inf. prez.* 3,37
trimite: *imperativ 2.sg.* 3,38; 15,23
au triimis: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,19
trimisease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 4,20
trimițându(-să): *gerunziu* 4,21
trimițindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.5
era trimis: *pasiv ind. imp. 3.sg.* 5,18
a fi trimis: *pasiv inf. prez.* 6,23
să trimiță: *conj. prez. 3.sg.* 11,6
(s-)au trimis: *ind. pf.c. 3.pl.* 11,20
vei trimite: *ind. viit.I. 2.sg.* 11,26
am trimis: *ind. pf.c. 1.sg.* 11,32
trimitea: *ind. imp. 3.sg.* 13,20
să trimită: *conj. prez. 3.sg.* 14,27
ai trimis: *ind. pf.c. 2.sg.* 15,22

TRUFAȘ, -Ă: adj.
trufașu: *m. sg. nom.* 9,5

TRUFIE: s.f.
trufie: *sg. ac.* 9,8; 15,6

TRUP: s.n.
trupului: *sg. gen.* 3,17; 6,30; 9,7
trupul: *sg. ac.* 7,7, 37; 9,9, 29; 14,38; 15,30
trupu: *sg. ac.* rezum. cap.9
trupurile: *pl. ac.* 12,39

(a se) TULBURA: v. I; var. (Înv.) **(a se) TURBURA**
să (să) turbure: *conj. prez. 3.pl.* 9,24

TULBURARE: s.f.; var. (Înv.) **TURBURARE**
turburarea: *sg. nom.* 5,7
turburare: *sg. nom./ac.* 10,30; 13,16; 15,29

TURMĂ: s.f.
turmele: *pl. ac.* 14,23

TURN: s.n.
turnuri: *pl. ac.* 10,18, 20, 22
turnurile: *pl. ac.* 10,36
turn: *sg. nom.* 13,5

TUVEAN: s.m. „iudeu din Tob (Jd11,3) sau, poate, din Tubi (1Mac 5,13); oricum în Galaad" (cf. Anania 2001, p.1437)
tuveanei: *pl. ac., în sintagma* ***tuveanei jidovi*** „iudei tubieni" 12,17

Ț

ȚARĂ: s.f.
țări: *pl. ac.* 2,13; 9,24
țara: *sg. ac.* 2,22; 5,9
țărâi: *sg. gen./dat.* 4,1; 5,8; 6,6; 13,3; 14,9
țară: *sg. ac.* 5,15; 13,11, 14
țărî: *pl. ac.* rezum. cap.6
țărâle: *pl. ac.* 14,2
țării: *sg. gen.* 14,18

ȚĂRAN: s.m.; var. (Înv. și reg.) **ȚĂREAN** (Înv. și reg.) „locuitor al unei țări"
țăreanilor: *pl. gen.* 5,8

ȚÂȚĂ: s.f.
țâță: *sg. ac.* 6,10

ȚIITOR, -TOARE: s.f.
țiitoarei: *pl. dat.* 4,30
țiitoriu: *sg. nom, în sintagma* ***țiitoriu de adevăr*** 10,12

(a se) ȚINE: v. III; var. **(a se) ȚINEA:** v. II
să țineți: *conj. prez. 2.pl.* 1,18
veți ținea: *ind. viit.I. 2.pl.* 2,16; 11,19
ținea: *inf. prez. fără* ***a*** 2,26
(să) ținea: *ind. imp. 3.pl.* 6,6
să ție: *conj. prez. 3.sg.* 9,26
ținea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 10,15; 12,35
a ținea: *inf. prez.* 11,24
a (să) ținea: *inf. prez.* 12,42; 15,3
a fi ținut: *inf. pf.* 14,2
țiind: *gerunziu* 14,8, 20
au ținut: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,38
au ținut: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,34

ȚINERE: s.f.
ținearea: *sg. ac.* 6,11

ȚINUT: s.n.
ținutul: *sg. ac.* 1,1
ținutul: *sg. ac.* 4,26

U

(a se) UCIDE: v. III
(să) ucide: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4
ucigându(-să): *gerunziu* rezum. cap.4; 6,30; rezum. cap.13

ucigând: *gerunziu* rezum. cap.5; rezum. cap.8; rezum. cap.12
ucide: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.5
să ucigă: *conj. prez. 3.pl.* 5,12; 6,9
era uciși: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 5,14
a ucide: *inf. prez.* 5,24
au ucis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,26; 8,30; 10,17, 23, 37; 13,15
(s-)au ucis: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,31
ai ucis: *ind. pf.c. 2.sg.* 15,22

UCIDERE: s.f.
uciderі: *pl. nom./ac.* 4,3; 5,13; 8,6; 12,16
ucidere: *sg. ac.* 4,35
uciderea: *sg. ac.* 4,36; 5,6
uciderile: *pl. ac.* 14,14

UCIGAȘ, -Ă: s.m./f.
ucigași: *s.m. pl. ac.* 4,16
ucigașul: *s.m. sg. nom.* 9,28
ucigașilor: *s.m. pl. gen.* 12,6

UCIS,- Ă: adj./s.
uciși: *adj. m. pl. ac.* 7,9
(celor) uciși: *s.m. pl. gen.* 12,16

(a se) UDA: v. I
să (se) ude: *conj. prez. 3.pl.* 1,31

(a se) UITA: v. I
să uite: *conj. prez. 3.pl.* 2,2
neuitându(-să): *gerunziu* 8,11
(să) uita: *ind. imp. 3.pl.* 3,19; 4,35
să (Se) uite: *conj. prez. 3.sg.* 8,2
uitându(-mă): *gerunziu* 9,23

UITARE: s.f.
uitării: *sg. dat.* 12,42

ULIȚĂ: s.f.
uliță: *pl. ac.* 3,19; 10,2

UMĂR: s.m./n.
umărul: *sg. ac.* 12,35; 15,30

(a) UMBLA: v. I
a umbla: *inf. prez.* 3,8

(a se) UMFLA: v. I; var. (Înv. și pop.) **(a se) ÎMFLA**
înflându(-să): *gerunziu* 9,4

(a se) UMPLE: v. III; var. (Înv. și pop.) **(a se) UMPLEA:** v. II; **(a se) ÎMPLE**
împlându(-să): *gerunziu* 9,7
împlând: *gerunziu* 13,16
(s-)au umplut: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,30
umplut fiind: *pasiv gerunziu* 9,8

UNS, -Ă: adj.
unșilor: *adj. antep. m. pl. gen.* 1,10

URÂCIUNE: s.f.; var. (Înv. și reg.) **URĂCIUNE** (Înv. și reg.) „nutrire a unui sensitment de ură față de cineva”; „ură”
urăciunea: *sg. ac.* 14,39

URÂCIOS, -OASĂ: adj.
urâciosul: *adj. antep. m. sg. ac.* 5,24

URÂT, -Ă: adj./s./adv.
[cei] urâți: *s.m. pl. ac.* 1,27
urât: *adj. m. sg. nom.* 5,8
urâta: *adj. antep. f. sg. ac.* 6,19
urât: *adv.* rezum. cap.6

(a se) URGISI: v. IV
urgisind: *gerunziu* 4,14; 7,24
urgisăsc: *ind. prez. 1.sg.* 7,11
(vă) urgisiți: *ind. prez. 2.pl.* 7,23
a (să) urgisi: *inf. prez.* 7,24
urgisea: *ind. imp. 3.sg.* rezum. cap.15

URGISIRE: s.f.
urgisire: *sg. ac.* 3,18
urgisirea: *sg. nom./ac.* 5,17; 6,25

URGISIT, -Ă: adj./s.
(cei) urgisiți: *s.m. pl. ac.* 1,27
urât: *adj. m. sg. nom.* 5,8

(a) URÎ: v. IV
urăsc: *ind. prez. 3.pl.* 3,1

(a) URMA: v. I
urma: *ind. imp. impers./3.sg./pl.* 2,6; 7,7; 15,2
a urma: *inf. prez.* 2,32
urmează: *ind. prez. 3.sg./pl.* rezum. cap.4; 8,36; rezum. cap.10
urmându-: *gerunziu* 4,29
va urma: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,11; 9,27

URMĂ: s.f.
urmă: *sg. ac., în loc. adv.* ***mai pre urmă*** „apoi” 5,5, 8; 6,15; 7,41

URMĂTOR, -TOARE: adj./s. „care urmează după cineva”; (Înv.) „urmaș”, „succesor”
următoare: *adj. f. sg. nom.* 4,17
următoriu: *adj. n. sg. ac.* 7,8
următoriu: *s.m. sg. nom.* 14,26

URȘINIC: s.n. (Înv.) „țesătură scumpă”; (Prin ext.) „veșminte confecționate din această țesătură”
urșinic: *sg. ac.* 4,38

(a) URZI: v. IV
au urzit: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,48

USEBIT, -Ă: adj.; vezi **OSEBIT, -Ă**

USPĂȚ: s.n.; vezi **OSPĂȚ**

UȘĂ: s.f.; var. **UȘE**
ușea: *sg. ac.* 2,5
uși: 8,33
ușe: *sg. ac.* 14,43

UȘOR, -OARĂ: adj.
ușoară: *f. sg. ac.* 2,27

V

VAL: s.n.
valurilor: *pl. dat.* 9,8

VALE: s.f.
valea: *sg. ac.* 1,19

VARVAR, -Ă: adj./s.
varvara: *adj. antep. f. sg. ac.* 2,22
var varilor: *s.m. pl. dat.* 10,4
var vare: *s.n pl. ac.* 15,2

VAS: s.n.
vase: *pl. ac.* 4,32; 5,16
vasele: *pl. ac.* 4,48

(a) VĂDI: v. IV
vădească: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3
vădise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 3,11
vădind: *gerunziu* rezum. cap.4
vădea: *ind. imp. 3.sg.* 4,33
a vădi: *inf. prez.* 14,39

VĂDUVĂ: s.f.
văduvelor: *pl. gen./dat.* 3,10; 8,28, 30

(a se) VĂRSA: v. I „a (se) răspândi"; „a lungi (vorba)"
au vărsat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,8; 4,37
a (să) vărsa: *inf. prez.* 2,33
(să) vărsa: *ind. imp. 3.sg.* 8,7

VĂRSAT, -Ă: adj.
vărsatele: *adj. antep. f. pl. ac.* rezum. cap.3
vărsată: *f. sg. nom.* 3,17

(a) VĂTĂMA: v. I
fiind vătămat: *pasiv gerunziu* 14,28

VĂZDUH: s.n.
văzduh: *sg. ac.* rezum. cap.5; 5,2

VÂNĂ: s.f.
vine: *pl. ac.* 7,1

VÂNZĂTOR, -TOARE: s./adj.
vânzătoriul: *s.m. sg. nom.* 5,15
vânzătoriu: *s.m. sg. nom.* 10,13
vânzători: *s.m. pl. nom.* 10,22
vânzătoare: *adj. m. sg. nom.* „de vânzare" 11,3

VÂRF: s.n.
vârfurile: *pl. nom.* 7,4

VÂRSTĂ: s.f.
vârsta: *sg. ac.* 4,40; 6,24; 7,27; 15,13
vârste: *pl. ac.* 5,24
vârstă: *sg. ac., în sintagma* ***de vârstă vechiu*** „înaintat în vârstă" 6,18
vârstei: *sg. gen.* 6,23

VÂRTOS, -OASĂ: adj./adv.
vârtoase: *adj. f. pl. ac.* 4,42
vârtoasă: *adj. f. sg. nom./ac.* 12,11, 18
vârtoşi: *adj. m. pl. nom.* 12,27
(mai) vârtos: *adv.* 6,19; 7,2; 8,7; 10,19; 12,22
vârtos: *adv.* rezum. cap.7; 7,10

VÂRTUTE: s.f.
vârtutei: *sg. gen.* 6,31

VEAC: s.n./s.m.
veaci: *s.m. pl. ac., în loc. adj.* ***de veaci*** 7,9, 36
veac: *sg. ac., în loc. adv.* ***în veac*** 14,15, 36

VECHI, VECHE: adj.
vechiu: *m. sg. nom., în sintagma* ***de vârstă vechiu*** „înaintat în vârstă" 6,18
vechea: *adj. antep. f. sg. ac.* 6,21
veache: *f. sg. ac.* 6,22

VECIN, -Ă: adj./s.
vecine: *adj. f. pl. ac.* 4,32
vecinele: *adj. antep. f. pl. ac.* 6,8, 11
vecinii: *s.m. pl. nom.* 9,25

(a se) VEDEA: v. II
au văzut: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.2; 2,4
văzând: *gerunziu* 2,2; 6,20; 8,8; 12,42; 14,26, 30
vedea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 3,16, 17; 4,6
(să) vedea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 3,25; 12,9, 16; 14,4
(s-)au văzut: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,34; 13,23
văzuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 3,36; rezum. cap.15
(să) văd: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.5
a (să) vedea: *inf. prez.* 5,2
văzându-: *gerunziu* 7,4
văzându(-să): *gerunziu* rezum. cap.14
văzut [să fie]: *pasiv conj. prez. 3.sg.* 15,35
(a) vedea: *inf. prez.* 6,9
va vedea: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,6
vei vedea: *ind. viit.I. 2.sg.* 7,17
veade: *ind. prez. 3.sg.* 7,35; 9,5; 12,22; 15,2
(s-)ar vedea: *cond. prez. impers.* 12,44

VEDERE: s.f.
vedeare: *sg. ac.* 3,8; 13,5
vedearea: *sg. nom.* 3,16, 21; 15,12
vederi: *pl. ac.* 5,26

(a) VENI: v. IV
au venit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,7, 14; 3,5; 4,21, 25, 31; 8,20, 35; 10,24; 12,6, 9, 17, 31, 38, 39; 13,25; 14,4, 16, 26, 31; 14,44
venind: *gerunziu* 2,5; 4,34, 44; 5,18, 25; 8,6; 9,3
venise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 3,9; 8,25; 9,18; rezum. cap.10
ar fi venit: *cond. pf. 3.sg.* 3,9
să vie: *conj. prez. 3.sg.* 3,18
vin: *ind. prez. 3.pl.* 3,39; 8,16, 18; 15,24
va veni: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,14; 9,4
să venim: *conj. prez. 1.pl.* 6,17
a veni: *inf. prez.* 8,8, 14; 9,11
venit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,29
am venit: *ind. pf.c. 1.pl.* 14,7
vinea: *ind. imp. 3.sg.* 9,14; 11,2; 13,9
vine: *ind. prez. 3.sg.* 13,1

VENIN: s.n.
venin: *sg. ac.* rezum.cap.10; 10,13

VENIRE: s.f.
venirea: *sg. ac.* 8,12; 12,21; 14,15; 15,21
venire: *sg. ac.* 14,17

VENIT: s.n.
veniturile: *pl. ac.* 3,3
venituri: *pl. ac.* 4,8
viniturile: *pl. ac.* 9,16

VERDE: adj.
verzi: *f. pl. ac.* 10,7

(a se) VESELI: v. IV
veselindu(-să): *gerunziu* 10,33
au veselit: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,11
veselindu(-se): *gerunziu* 15,27

VESELIE: s.f.
veselie: *sg. ac.* 3,30; 10,6

VESTE: s.f.
veastea: *sg. nom.* 4,39
veaste: *sg. ac., în loc. adv.* ***fără veaste*** 8,6
vestea: *sg. nom.* 8,7
veaste: *sg. ac.* 14,37

(a se) VESTI: v. IV
(să) vesteaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1
(s-)au vestit: *ind. pf.c. impers.* 1,33
vesteaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3
au vestit: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,6, 7; 13,21

vesteaşte: *imperativ 2.sg.* 3,34
să (se) vestească: *conj. prez. 3.sg.* 9,24
vestindu(-să): *gerunziu* 10,21
vestindu-: *gerunziu* 14,20

VESTIRE: s.f.
vestire: *sg. nom.* 5,5

VESTIT, -Ă: adj./adv.
vestit: *adj. m. sg. nom./ac.* 2,21; 4,7; 10,9, 13
vestita: *adj. antep. f. sg. ac.* 2,23
vestite: *adj. f. pl. ac.* 14,9
(mai) vestit: *adv.* 14,42

VEŞMÂNT: s.n.
vejminte: *pl. ac.* 3,33; 5,2

VEŞNIC, -Ă: adj.; var. (Înv. şi pop.) **VECINIC, -Ă**
veacinic: *m. sg. nom.* 1,25

VIAŢĂ: s.f.
viaţă: *sg. ac.* 3,31; 4,7, 38; 5,5; 6,19, 27, 31; 7,9, 14
vieţii: *sg. gen.* 3,31; 6,20, 25; 7,9, 36; 10,9; 14,46
viaţa: *sg. ac.* 3,33; 6,24; 7,22, 23; 9,28; 10,13; 14,46
viiaţa: *sg. ac.* 5,27

VICLEAN, -Ă: adj.
vicleanul: *m. sg. nom.* 4,19

VICLENIE: s.f.
viclenie: *sg. ac.* 13,3
vicleniia: *sg. ac.* 15,10

VIERME: s.m.
viermi: *pl. nom.* rezum. cap.9; 9,9

VIITOR, -TOARE: adj.
viitoarea: *adj. antep. f. sg. ac.* 7,19; 15,8, 20
viitoriu: *m. sg. ac.* 15,7

VIN: s.n.
vin: *sg. ac.* 15,40

(a) VINDE: v. III
vânduse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 4,32; 8,14; 10,21
vânzind: *gerunziu* rezum. cap.5
[era] vânduţi: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 5,14
a vinde: *inf. prez.* 5,24
vindea: *ind. imp. 3.pl.* 8,14

VINOVAT, -Ă: s.m./f.
(cel) vinovat: *s.m. sg. nom.* 4,44

VIS: s.n.
vis: *sg. ac.* 15,11
visul: *sg. nom.* 15,12

VISTIERIE: s.f.
vistieriile: *pl. ac.* rezum. cap.3
vistieriia: *sg. nom.* 3,6
vistieriii: *sg. gen.* 3,23; 3,40
vistierie: *sg. ac.* 3,28; 4,42

VIU, VIE: adj.
viu: *m. sg. nom./ac.* 3,35; 6,26; 12,24, 35; 15,4
vii: *m. sg. ac.* 10,36

VIVLIOTECĂ: s.f.; vezi **BIBLIOTECĂ**

(a) VOI: v. IV
voim: *ind. prez. 1.pl.* 11,28
voiesc: *ind. prez. 1.sg.* 15,39

VOIE: s.f.
voia: *sg. nom./ac.* 1,3; 2,28; 7,16
voie: *sg. ac., în loc. adv.* ***de bună voie*** 14,3
voie: *sg. ac.* 14,26

VOIEVOD: s.m.; var. (Înv. şi pop.) **VOIVOD**
voivodu: *sg. nom.* 1,13
voivodul: *sg. nom./ac.* 1,16; 14,16
voivodului: *sg. dat.* rezum. cap.3
voevodul: *sg. nom.* rezum. cap.5
voievod: *sg. ac.* 5,24; 14,12
voievodul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.6; 8,8; 14,20
voivod: *sg. ac.* rezum. cap.10; 13,24
voivozii: *pl. nom.* rezum. cap.12
voievozi: *pl. nom.* 12,19
voievodului: *sg. gen.* 14,2

VOIOS, -OASĂ: adj.
voios: *n. sg. ac.* 1,3
voioasă: *f. sg. ac.* 6,28
(mai) voioşi: *m. pl. ac.* 15,9

VORBĂ: s.f.
vorbii: *sg. gen.* 2,32
vorbă: *sg. ac.* 14,22
vorba: *sg. ac.* 15,12

VRAJBĂ: s.f.
vrajbii:*sg. gen.* 4,4

VRĂJMAŞ, -Ă: s./adj.
vrăjmaşu: *s.m. sg. ac.* 3,38
vrăjmaşi: *s.m. pl. ac.* 4,16; 10,27; 11,11; 12,22; rezum. cap.14; 14,22
vrăjmaşilor: *s.m. pl. gen./dat.* 5,6; 8,6, 16; rezum. cap.10; 12,28; 13,21
vrăjmaşul: *s.m. sg. ac.* 5,8
vrăjmaşe: *adj. f. sg. ac.* 10,35
vrăjmaşului: *s.m. sg. gen.* 13,16
vrăjmaşii: *s.m. pl. nom.* 15,20

VRĂJMĂŞEŞTE: adv.
vrăjmăşaşte: 12,15; 14,11

(a) VREA: v. II
vrând: *gerunziu* 1,18; 2,13, 16; 3,8, 14; 10,24; 11,23, 25; 12,35; 14,39
vreau: *ind. prez. 3.pl.* 2,25
vor vrea: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,26
vrea: *ind. prez. 3.sg./pl.* 2,20; 6,23; rezum. cap.7
ar vrea: *cond. prez. 3.sg./pl.* 3,8; 5,9; 6,9
au vrut: *ind. pf.c. 3.pl.* rezum. cap.6
vreai: *ind. prez. 2.sg.* 7,2
a vrea: *inf. prez.* 11,24; 12,8
vreaţi: *ind. prez. 2.pl.* 11,29
ai vrut: *ind. pf.c. 2.sg.* 14,35

VREDNIC, -Ă: adj./s.
(ceale) vreadnice: *s.n. pl. ac.* 2,30
vreadnice: *s.n. pl. nom.* 7,18
(celor) vreadnici: *s.m. pl. dat.* 15,21
vreadnic: *adj. m./n. sg. nom./ac.* 3,2; 3,37; 4,25; 6,24, 27; 7,29
vreadnică: *adj. f. sg. ac.* 4,38; 8,33; rezum. cap.9
vreadnica: *adj. f. sg. nom./ac.* 6,23; 7,20
vreadnice: *adj. f. pl. ac.* 7,36
vreadnici: *adj. m. pl. ac.* 9,15
vreadnicul: *adj. antep. n. sg. ac.* 15,11

VREDNICIE: s.f.
vrednicie: *sg. ac.* 15,39

VREME: s.f.
vreame: *sg. ac.* 1,5; 3,5; 4,23; 5,1; 6,1, 13, 26; 7,5; 9,1; 11,1; 14, 20
vreamea: *sg. nom./ac.* 1,22; 4,17; 6,25; 7,20; 14,1
vreame: *sg. ac., în sintagma* ***vreame cu prilej*** 4,32; 14,5
vremii: *sg. gen.* 9,11
vreamile: *pl. ac.* 9,23; 12,30
vreame: *sg. ac., în loc. adv.* ***mai nainte vreame*** „mai înainte" 10,6
vreami: *pl. ac.* 14,38
vremile: *pl. ac.* 9,25; 12,15; 14,3; 15,38

VRERE: s.f.
vrearea: *sg. ac.* 6,13; 8,17; 11,26; 12,16
vreare: *sg. ac.* 9,20; 11,37

Z

ZADAR: s.n.; var. **ZĂDAR**
zădar: *sg. ac., în loc. adv.* ***în zădar*** 7,34

ZĂBAVĂ: s.f.
zăbavă: *sg. ac., în loc. adv.* ***fără zăbavă*** 9,4

(a se) ZĂBOVI: v. IV
(să) zăbovea: *ind. imp. 3.pl.* 5,27
zăbovea: *ind. imp. 3.sg.* 14,23

(a) ZĂCEA: v. II
zăcea: *ind. imp. 3.sg.* 3,29

(a se) ZĂMISLI: v. IV
zămislindu(-să): *gerunziu* 10,3

ZESTRE: s.f.
zeastre: *sg. ac.* 1,14

ZI: s.f.
zioa: *sg. ac., în sintagmele* ***zioa corturilor*** (vezi **CORT**)/***zioa focului/zioa schinopeghiii*** (vezi **SCHINOPEGHIE**)/***zioa săp tămânii cea de praznic*** (vezi) **SĂPTĂMÂNĂ** rezum. cap.1; 1,18; 10,6; 12,31
zilele: *pl. ac., în sintagma* ***zilele corturilor*** (vezi **CORT**) 1,9
zioa: *sg. nom./ac.* 1,18; 6,7, 11, 14; 11,21, 30; 13,17; 15,1, 3, 4, 36, 37
zile: *pl. ac.* 2,12; rezum. cap.5; 5,2, 14; rezum. cap.10; 10,6, 33, 37; 13, 12
zilele: *pl. nom./ac.* 2,16; 6,6; 10,8
zi: *sg. ac.* 3,14; 5,25; 8,27; 10,5, 35; 11,33, 38; 12,38, 39; 14,4, 21; rezum. cap.15
zile: *sg. gen.* 7,20
zioa: *sg. ac., în loc. adv.* ***zioa şi noaptea*** 13,10
zilii: *sg. dat.* 15,2

(a se) ZICE: v. III
zic: *ind. prez. 1.sg.* 1,1; 14,7
au zis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,9; 2,7, 11; 3,33, 37; 6,30; 7,2, 8, 9, 11, 14, 15, 18, 22, 27, 30; 9,12; 15,5, 22
zicând: *gerunziu* 2,3; 3,34; 6,23, 28; 7,6, 30; 11,29; 14,27, 33, 34; 15,15, 34
a fi zis: *pasiv inf. prez.* 2,33
zicea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 3,13; 14,26; 15,2
a zice: *inf. prez.* 4,2; 10,26
fie zise: *pasiv conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 6,17
zice: *ind. prez. 3.sg.* 6,24; 8,18
(s-)au zis: *ind. pf.c. impers.* 7,42
(să) zice: *ind. prez. impers./3.sg.* 9,2; 12,21; 15,37
zisease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 9,15
(să) zicea: *ind. imp. 3.sg.* 10,12
(să) zic: *ind. prez. 3.pl.* 12,17; 14,6
zicându(-să): *gerunziu* 14,11
zicându-: *gerunziu* 14,32
a fi zis: *inf. pf.* 15,14

ZID: s.n.
ziduri: *pl. ac.* 3,19; 6,10; 11,9; 12,13, 27
zid: *sg. ac.* 5,5; 10,35; 14,43
zidurilor: *pl. gen.* 12,14, 15

(a) ZIDI: v. IV
au zidit: *ind. prez. 3.sg.* 1,18

ZIDIRE: s.f.
zidirea: *sg. ac.* 4,20

ZIDITOR, -TOARE: s.m./f.
Ziditoriul: *sg. voc., în sintagma* ***Ziditoriul tututror*** 1,24
Ziditoriul: *sg. nom., în sintagma* ***Ziditoriul lumii*** 7,23
Ziditoriului: *sg. gen., în sintagma* ***Ziditoriului lumii*** 13,14

ZIS, -Ă: adj.
zişii: *m. pl. ac., în sintagma* ***mai sus zişii*** 3,7
zise: *n. pl. ac.* 6,29; 8,4

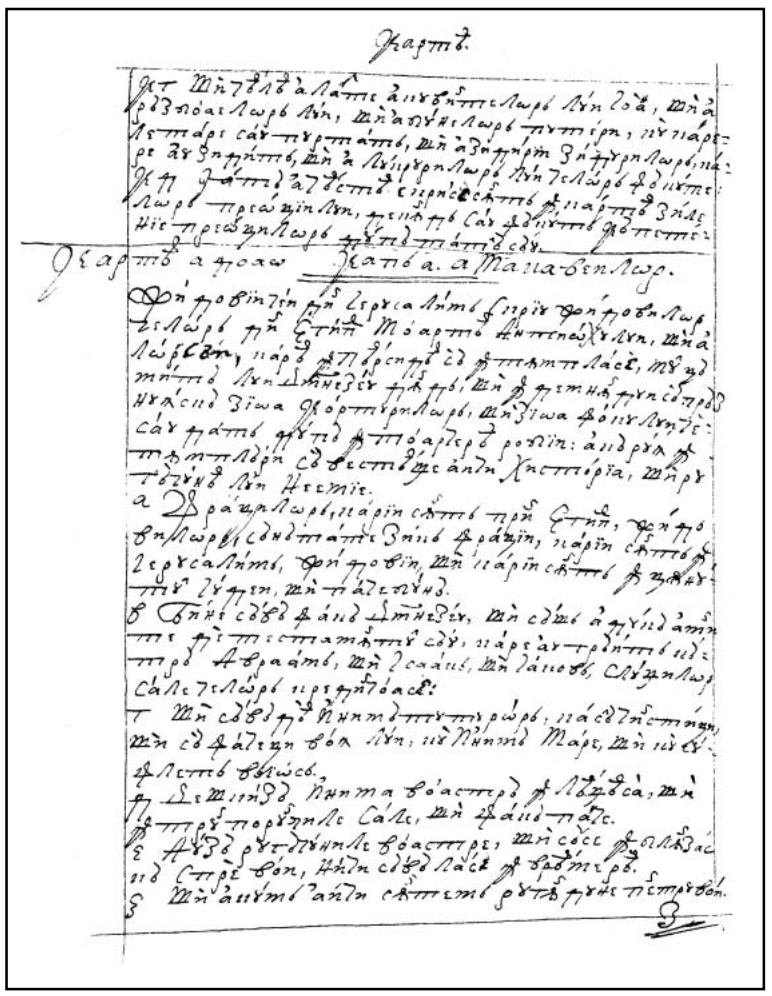

205v

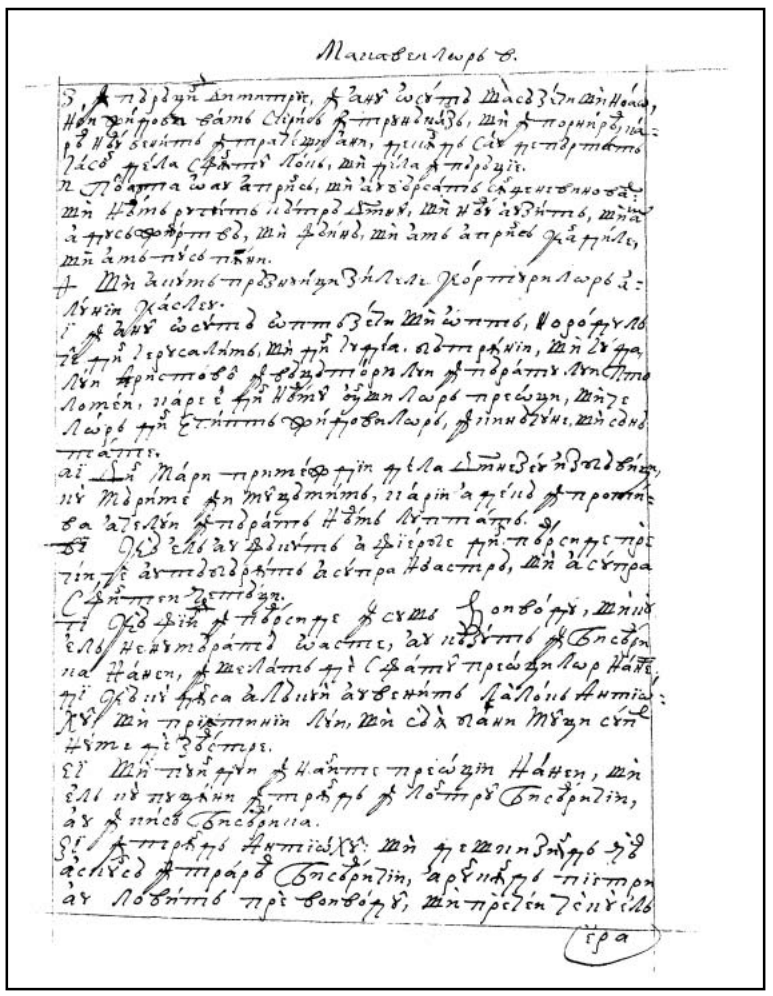

206r

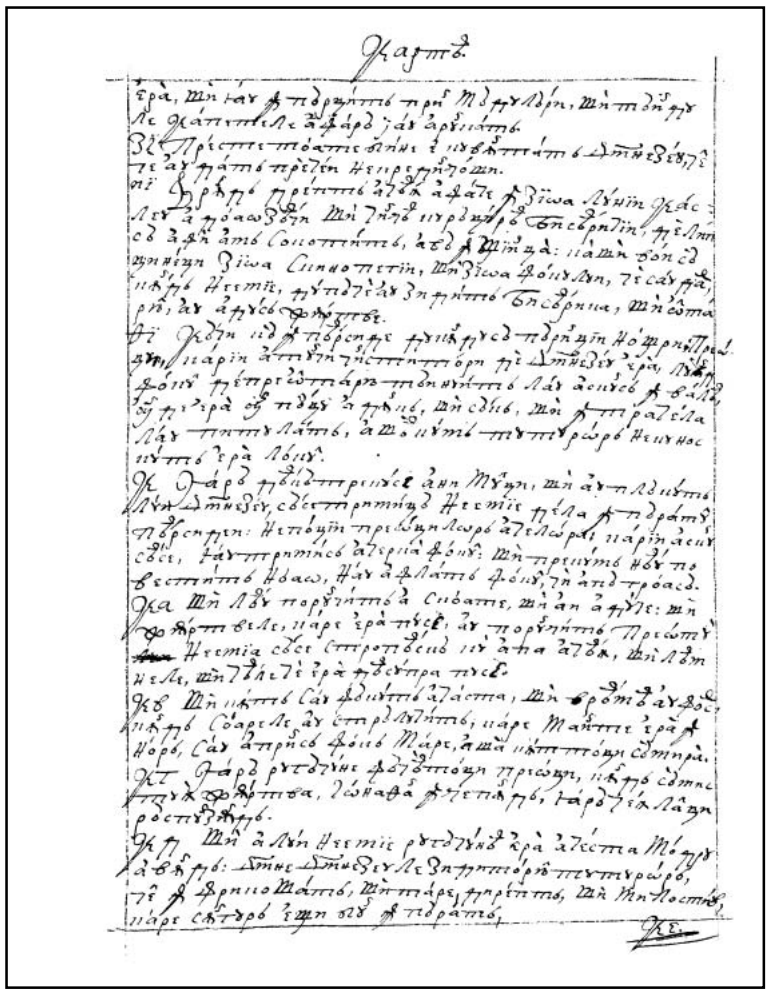

205v

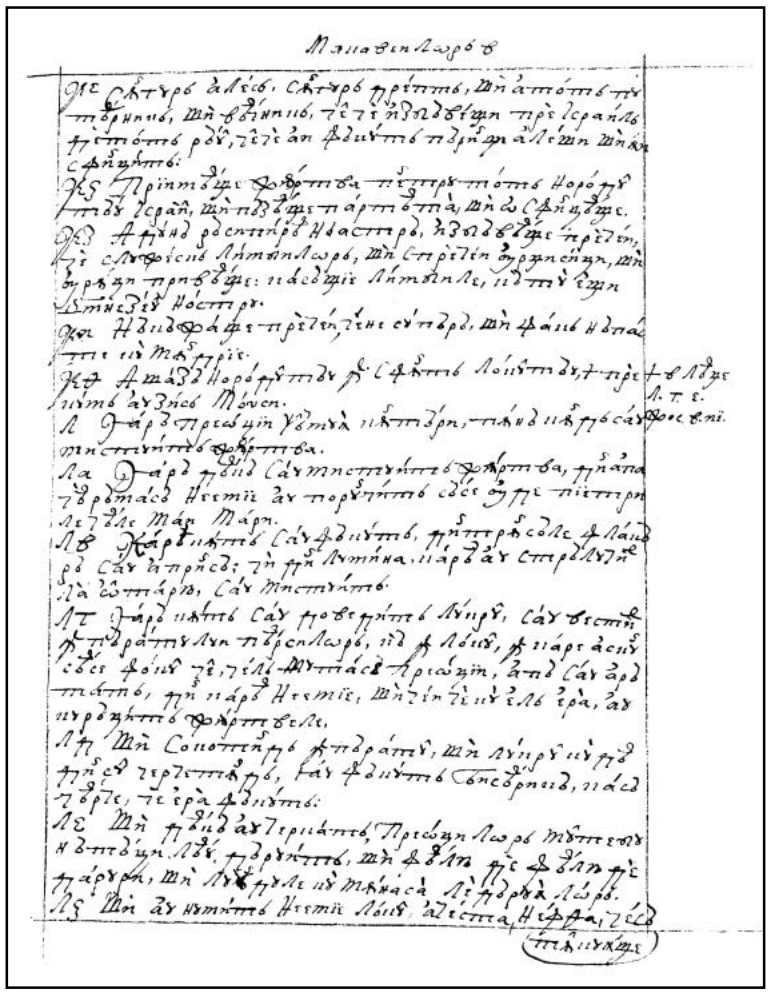

207r

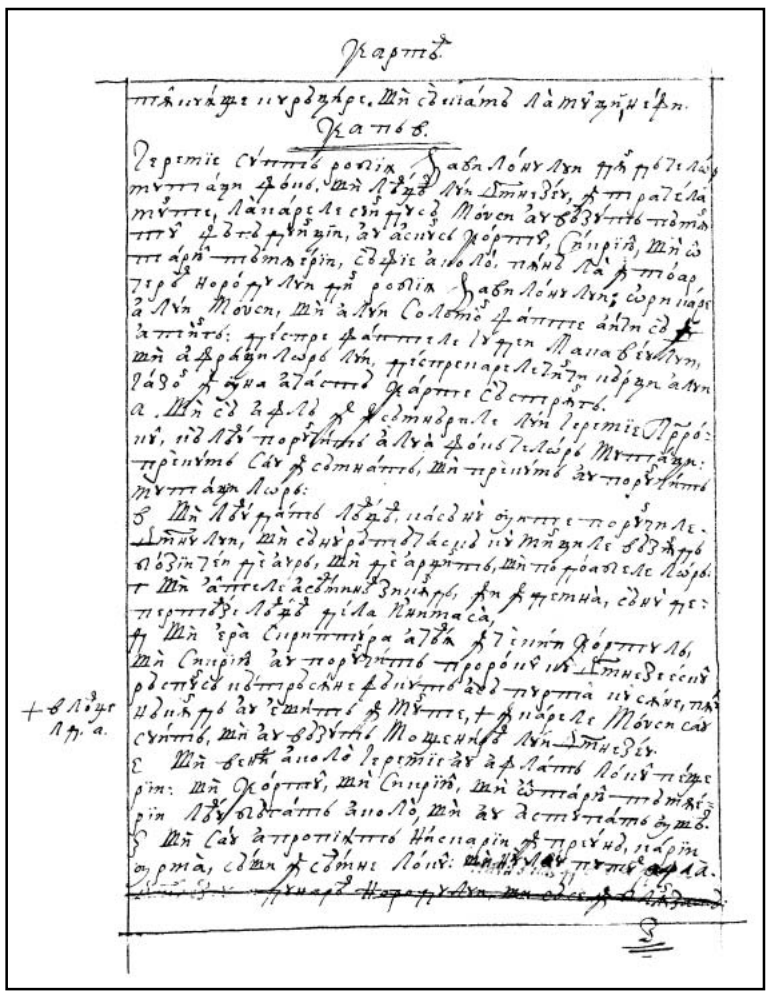

207v

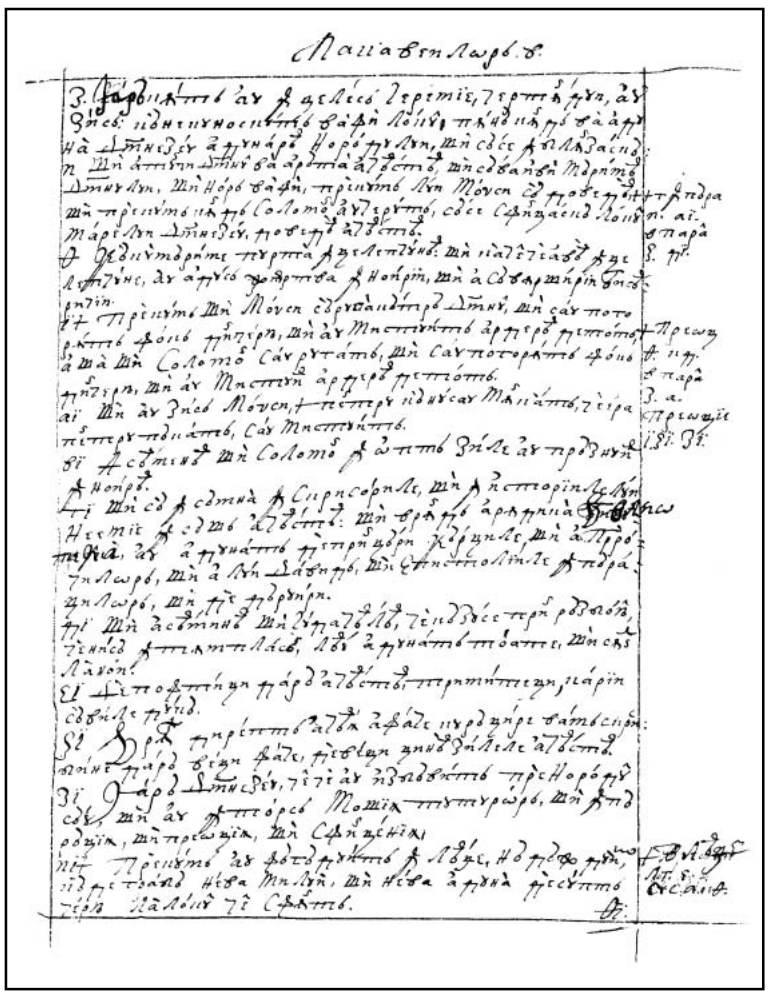

208r

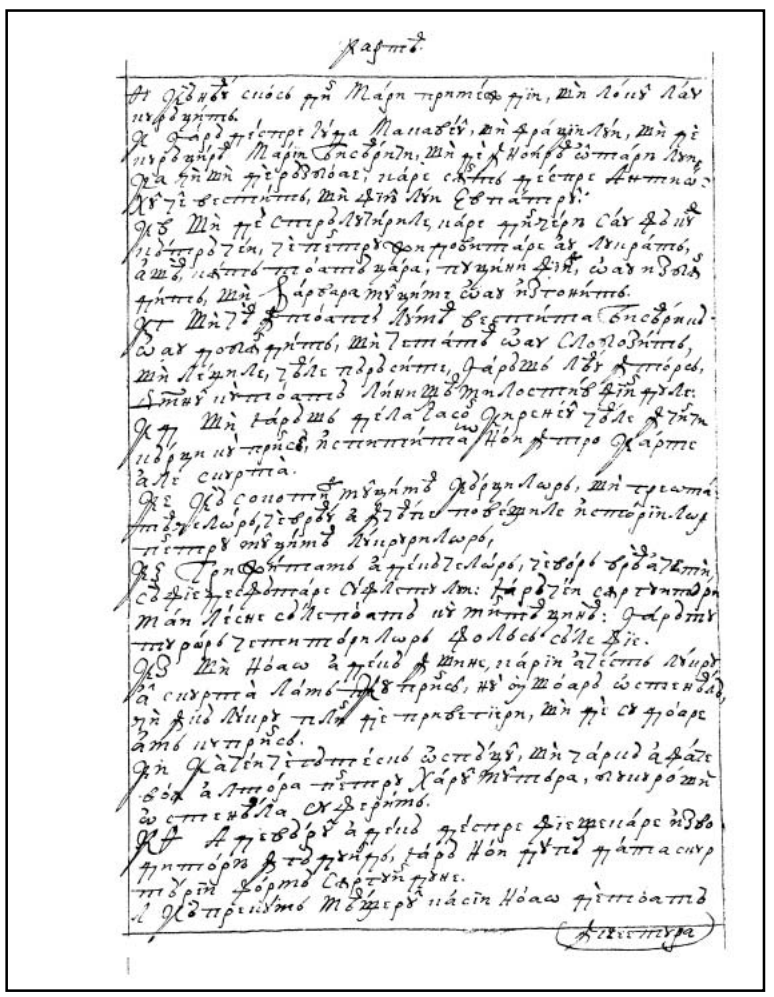

208v

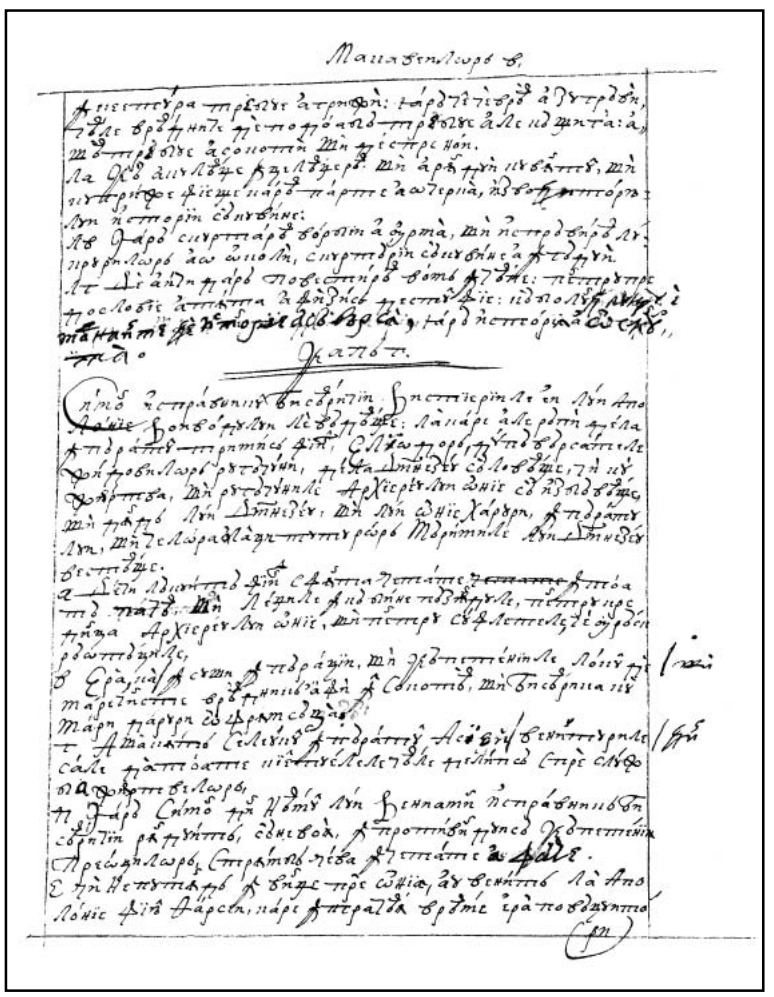

209r

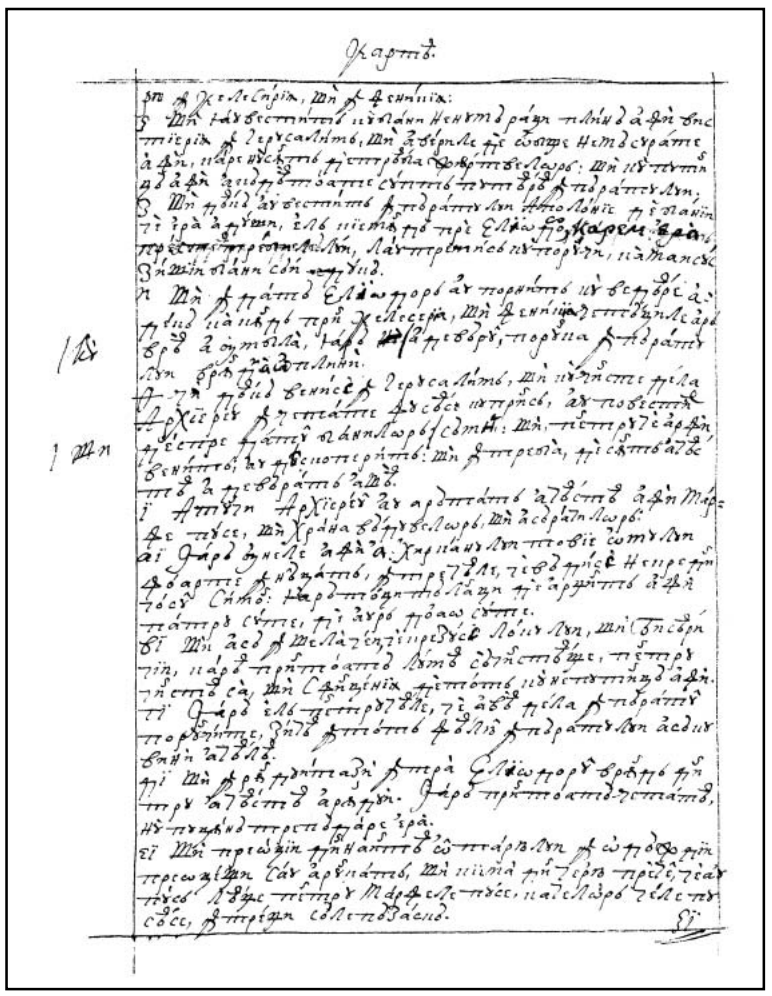

209v

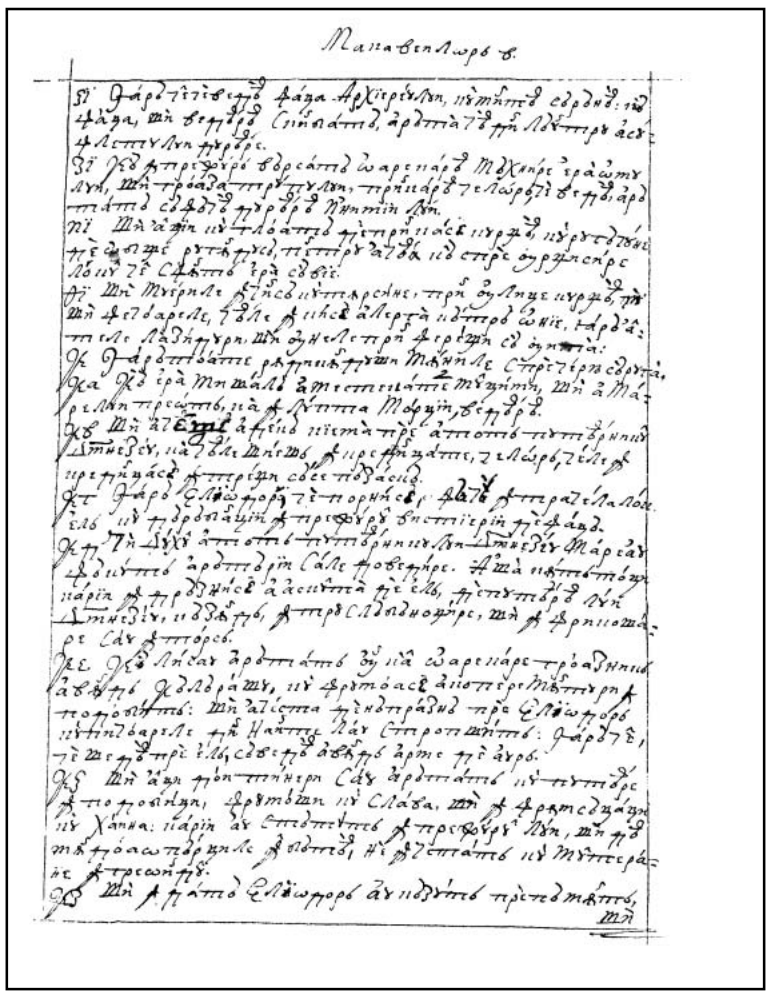

210r

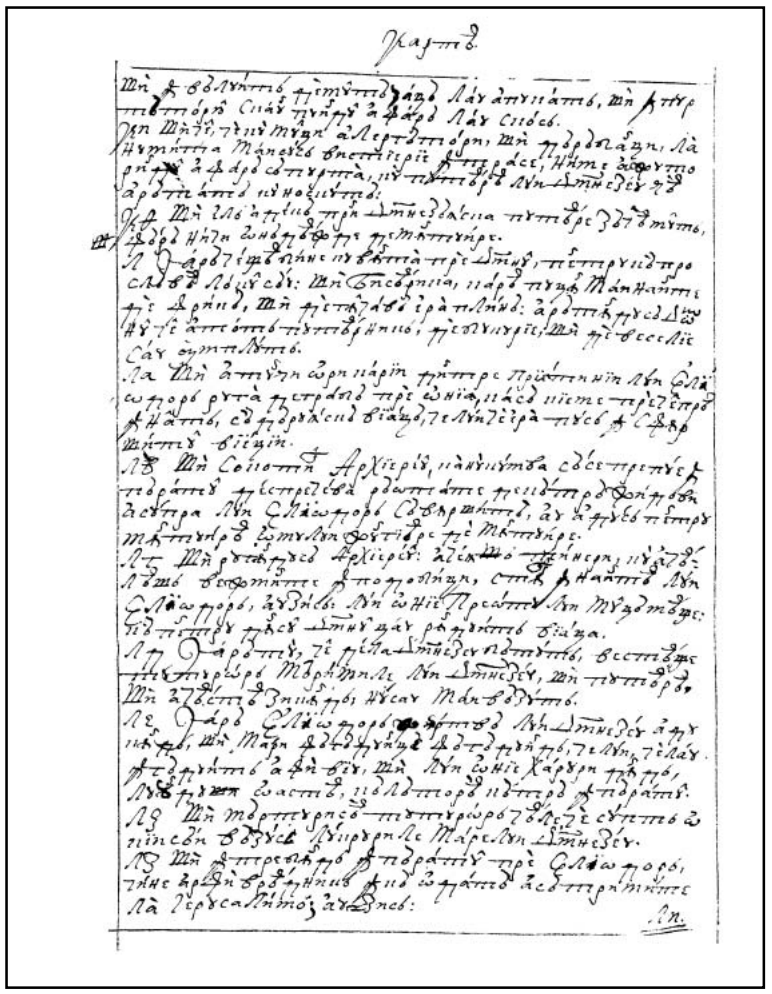

210v

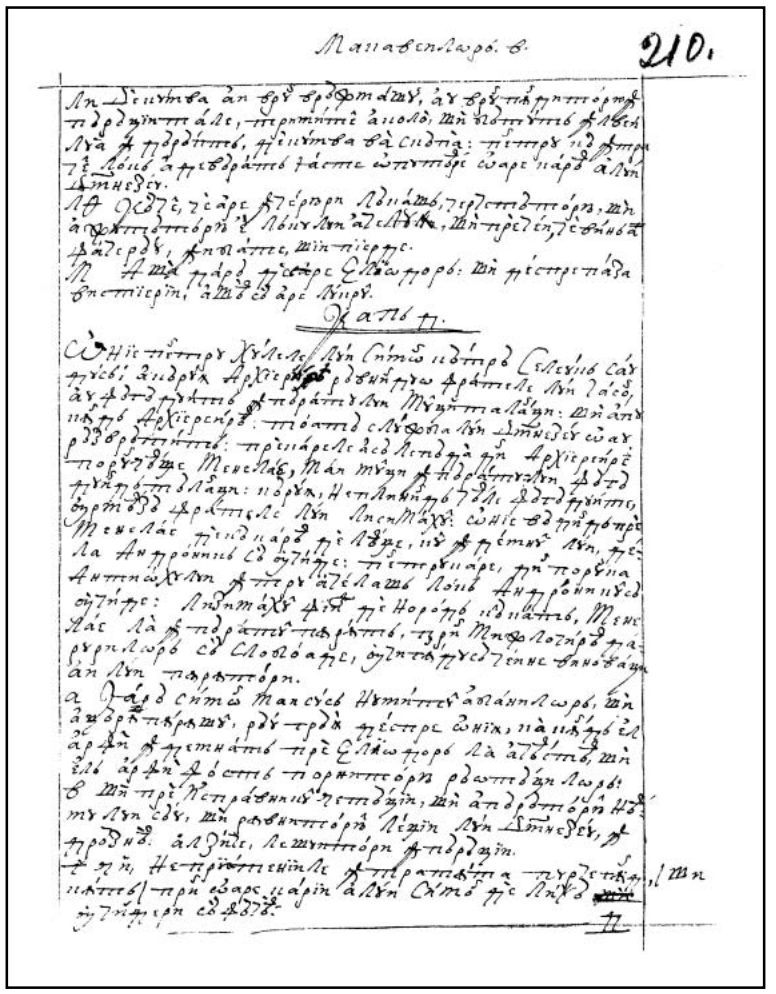

211r

FACSIMILE

CARTEA A DOAO A MACAVEILOR

211v

212r

212v

213r

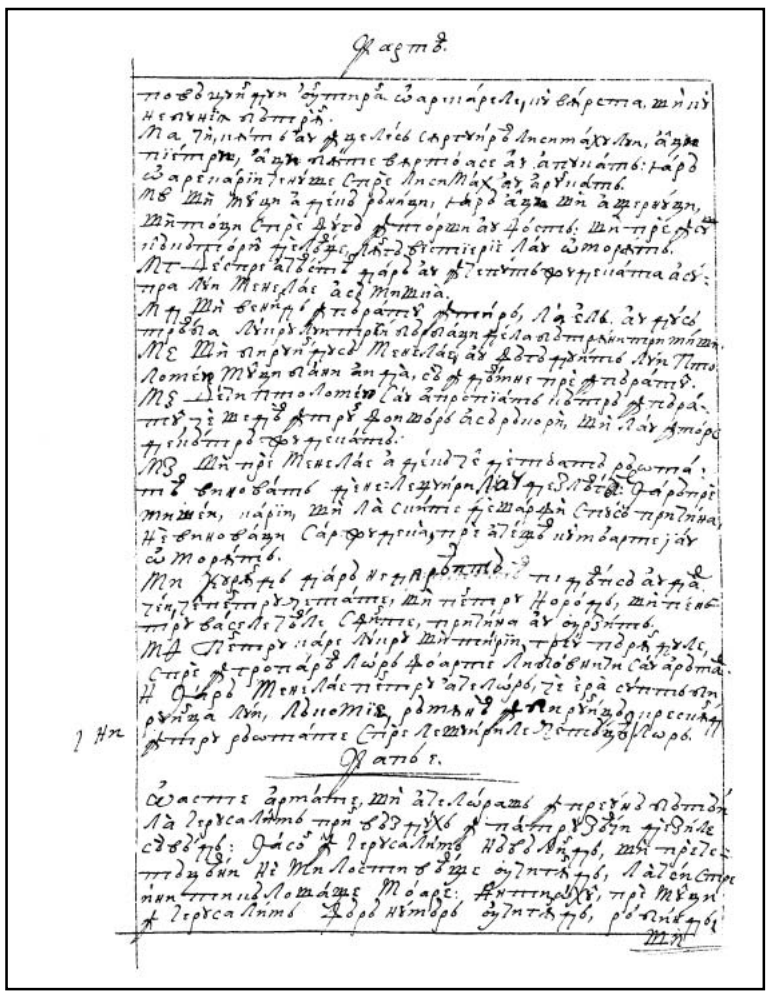

213v

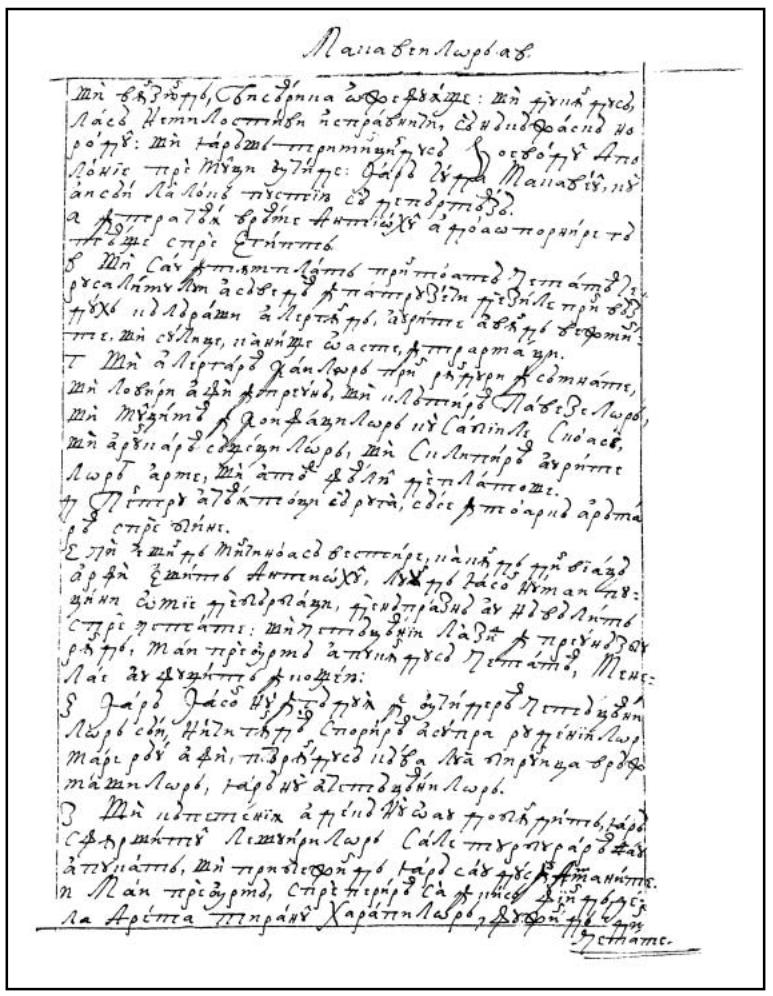

214r

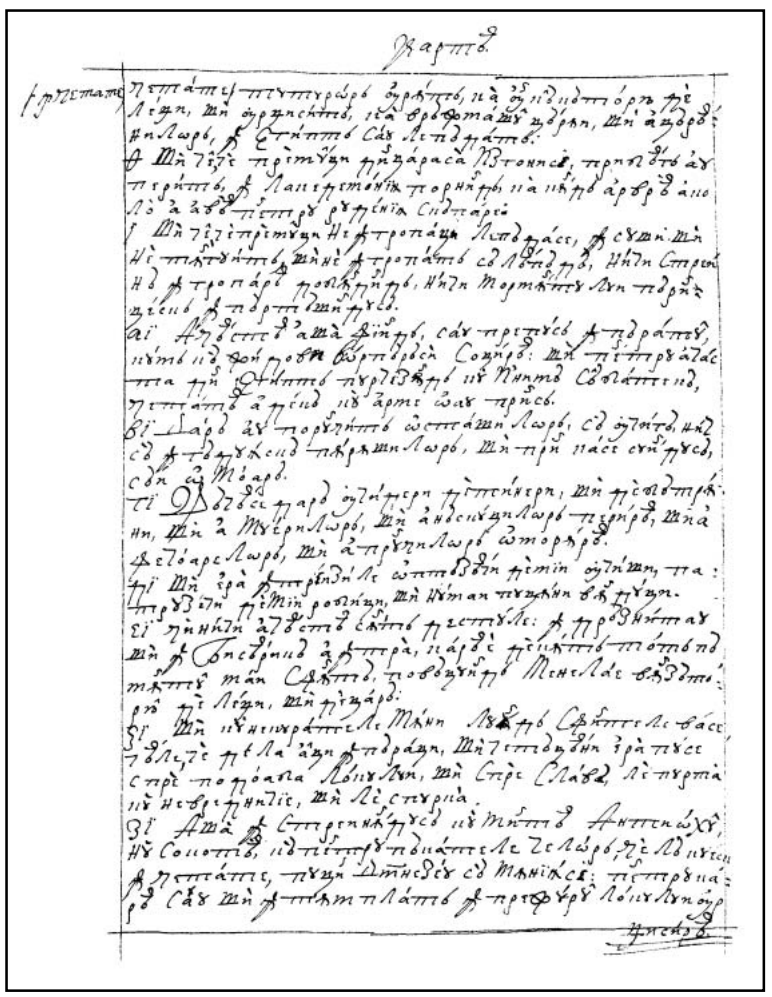

214v

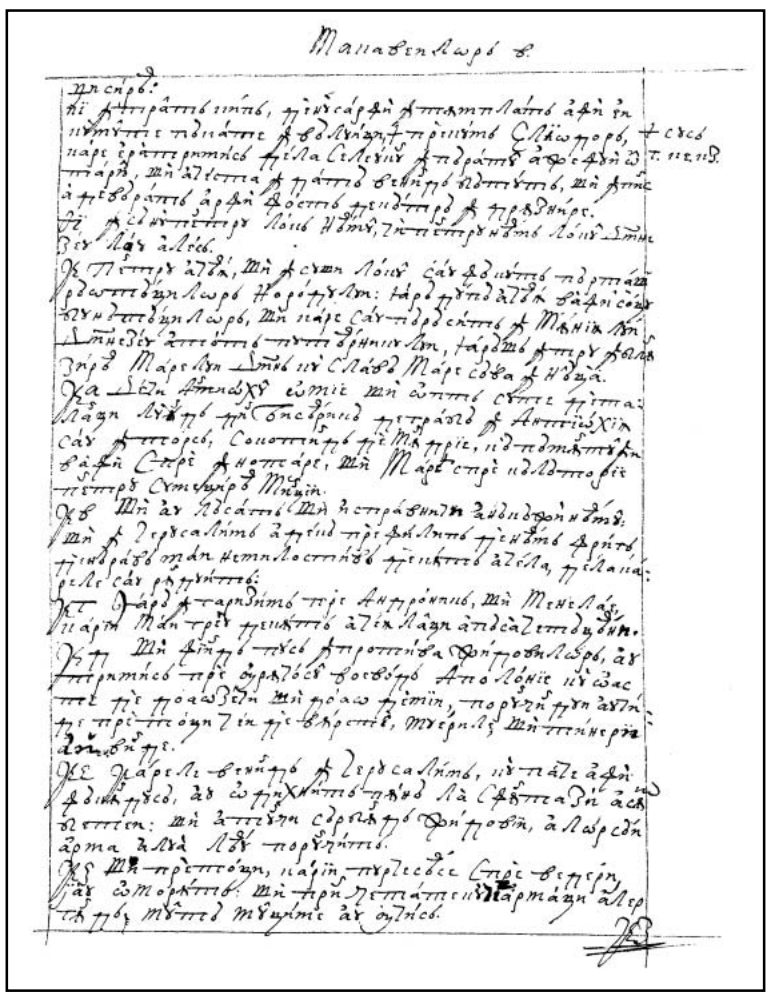

215r

FACSIMILE — CARTEA A DOAO A MACAVEILOR

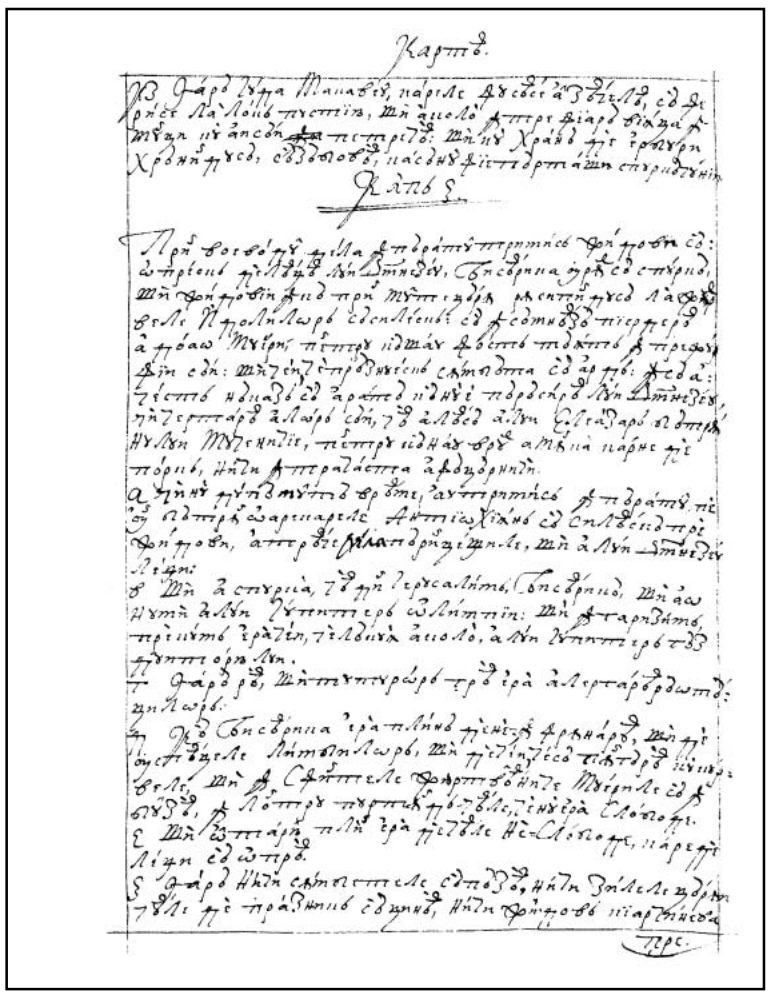

215v

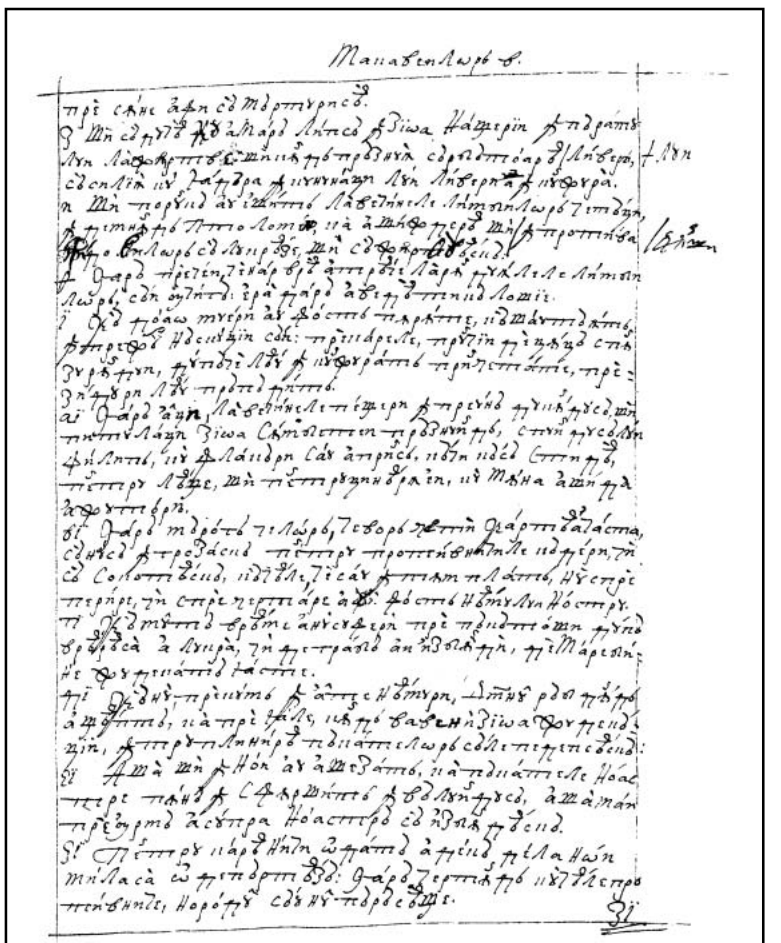

216r

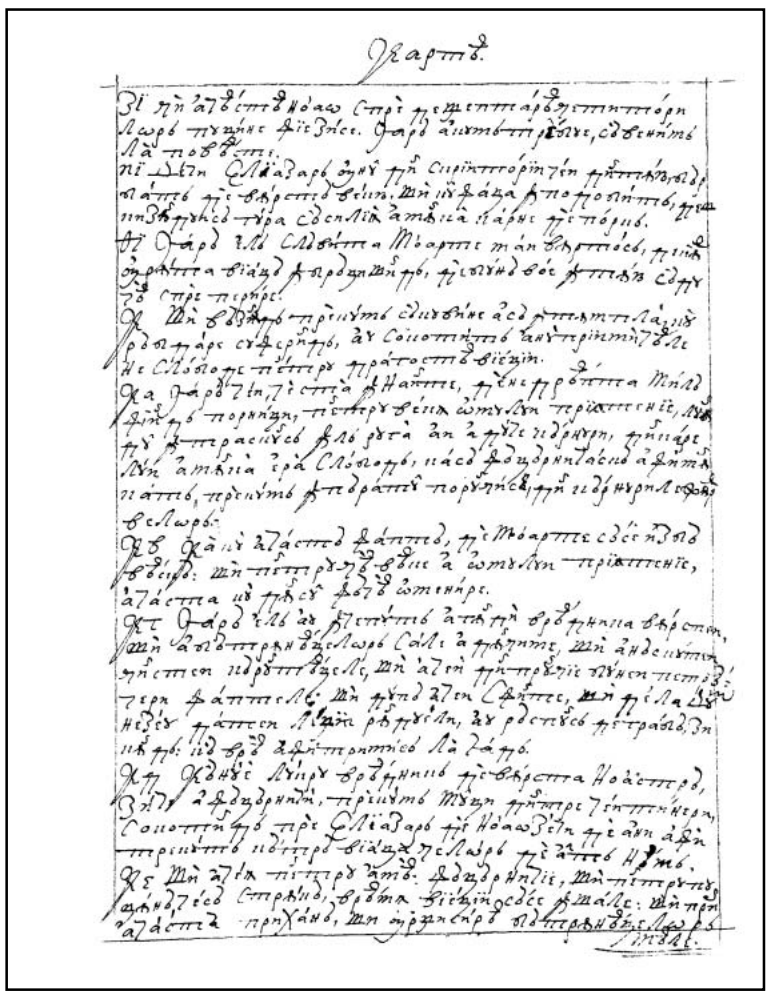

216v

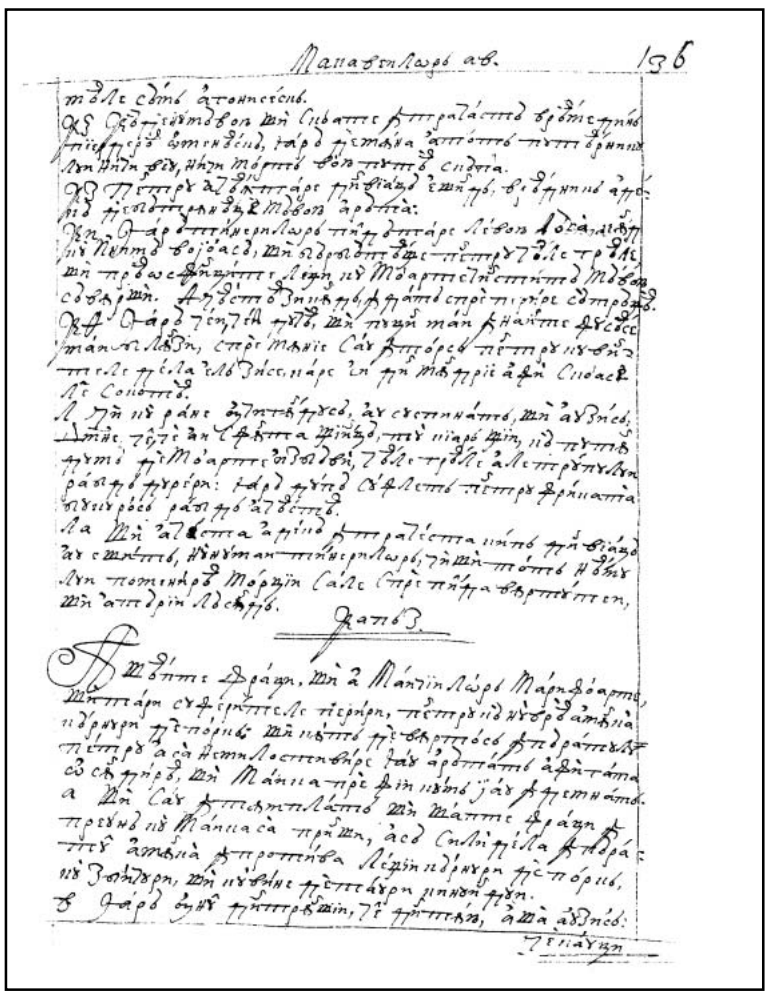

217r

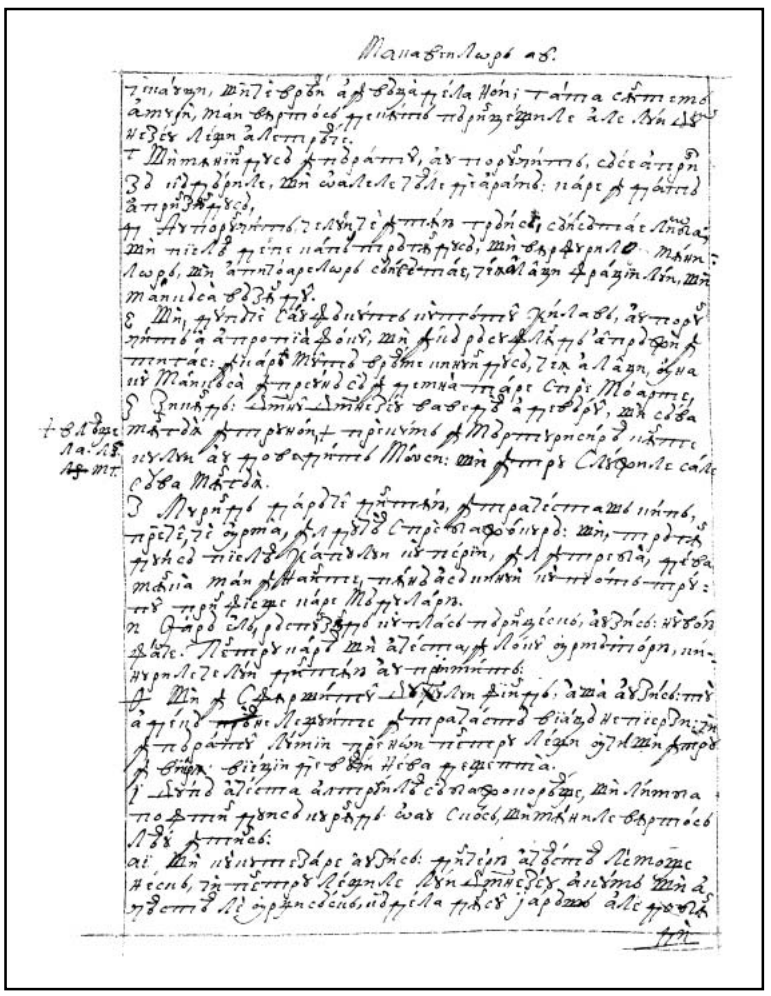

217v

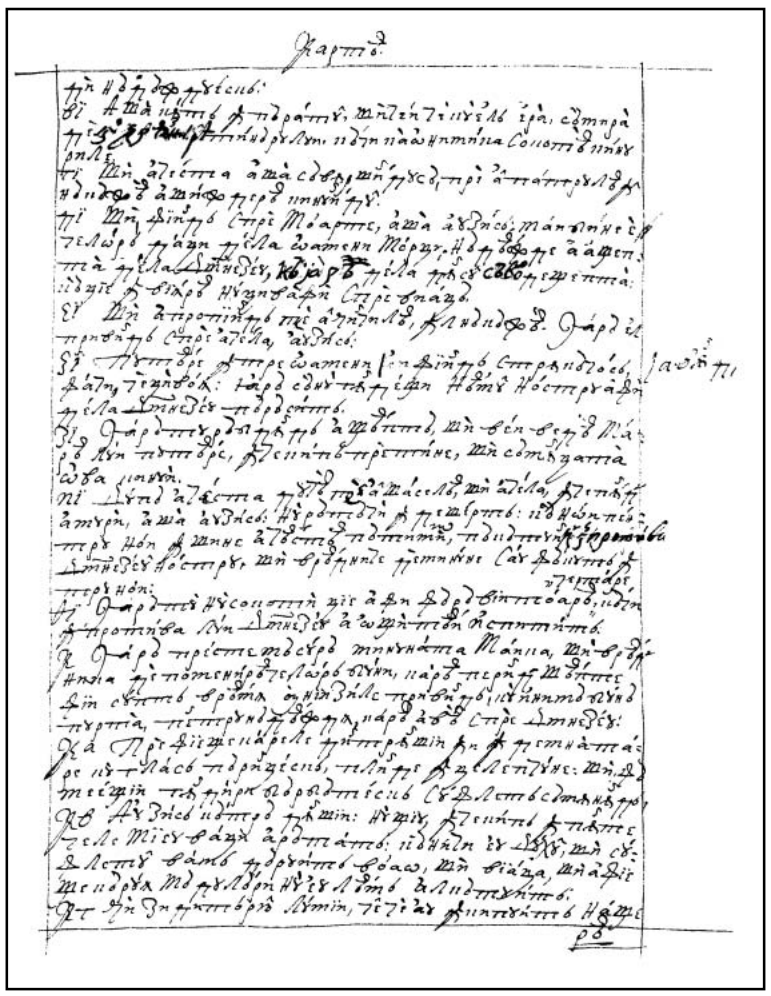

218r

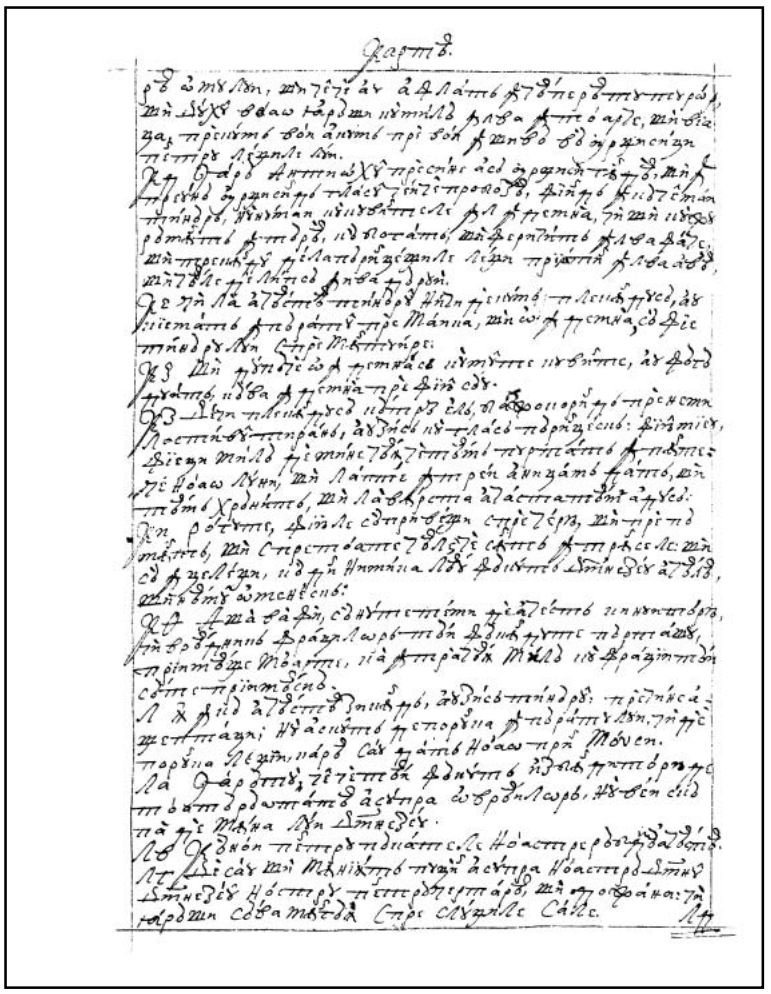

218v

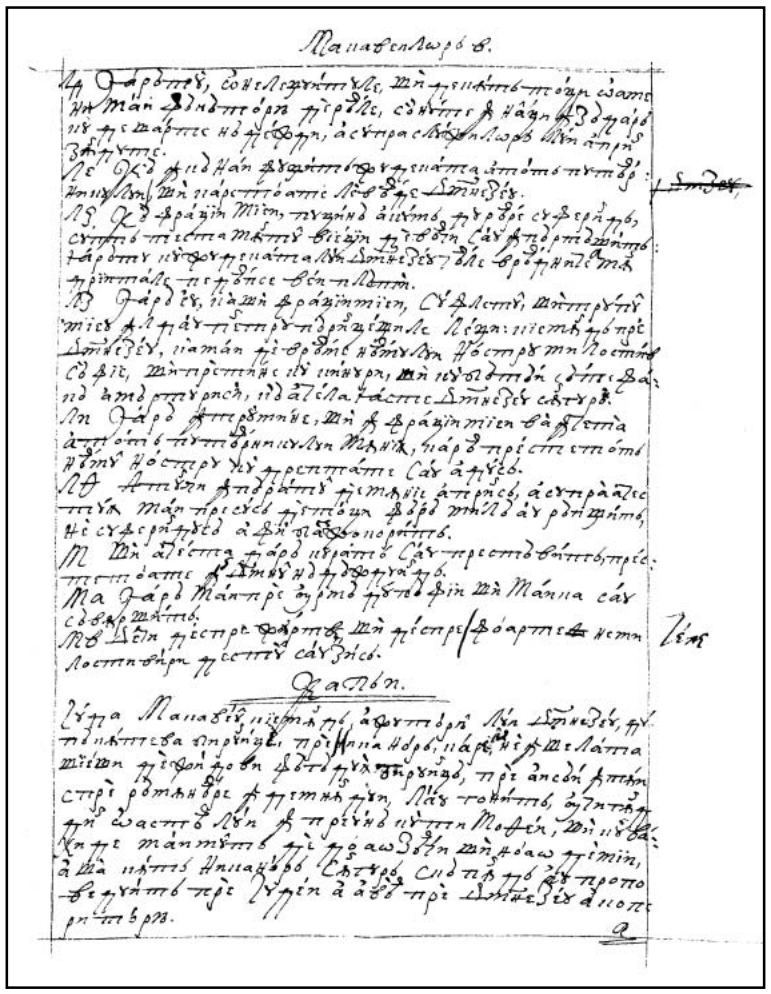

219r

FACSIMILE — CARTEA A DOAO A MACAVEILOR

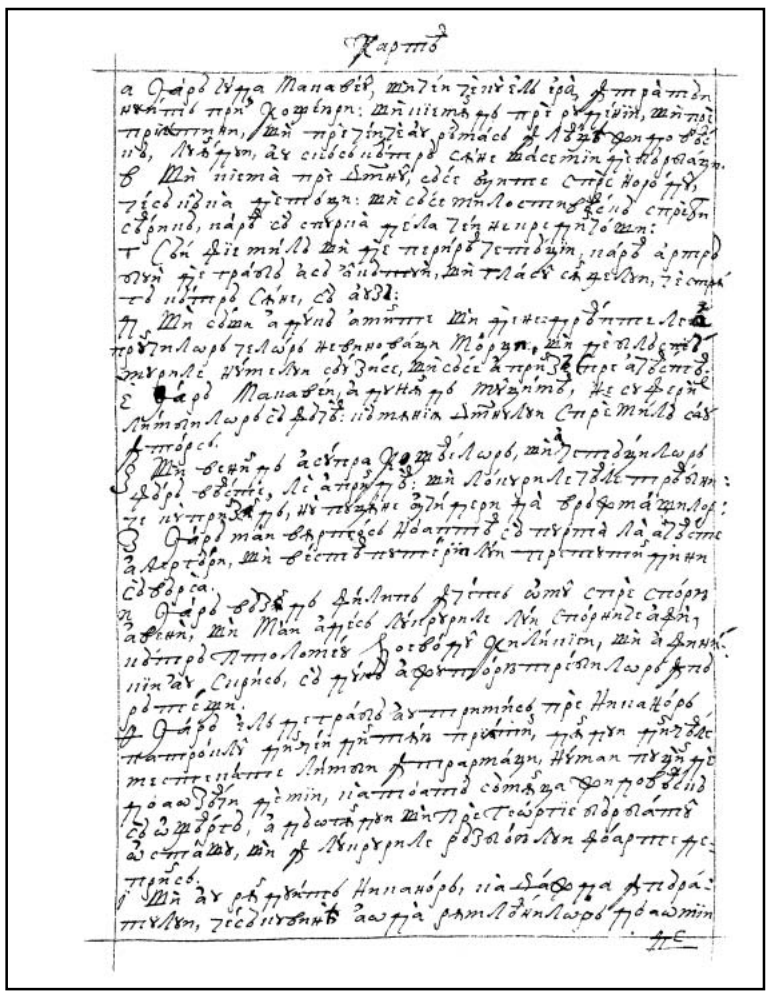

219v

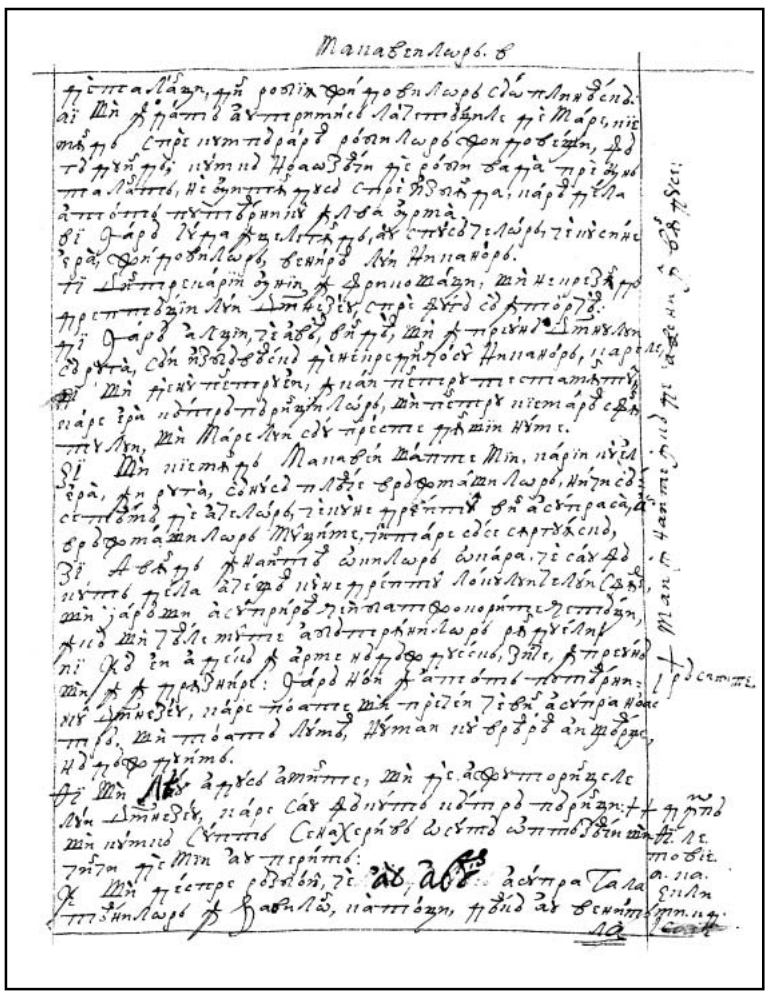

220r

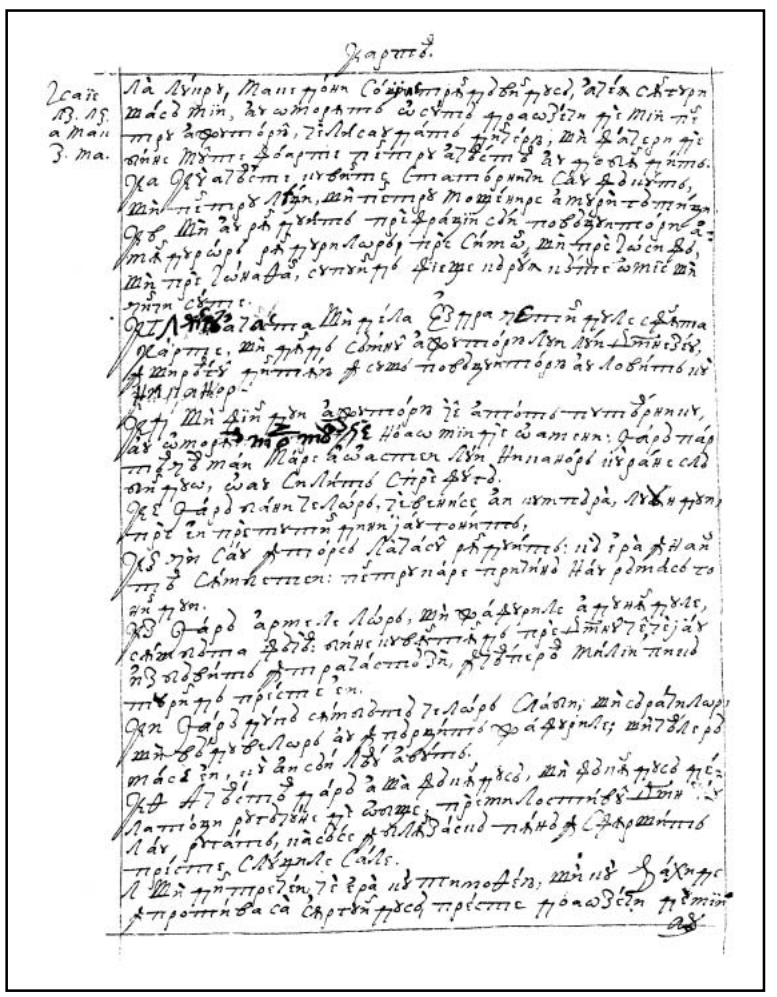

220v

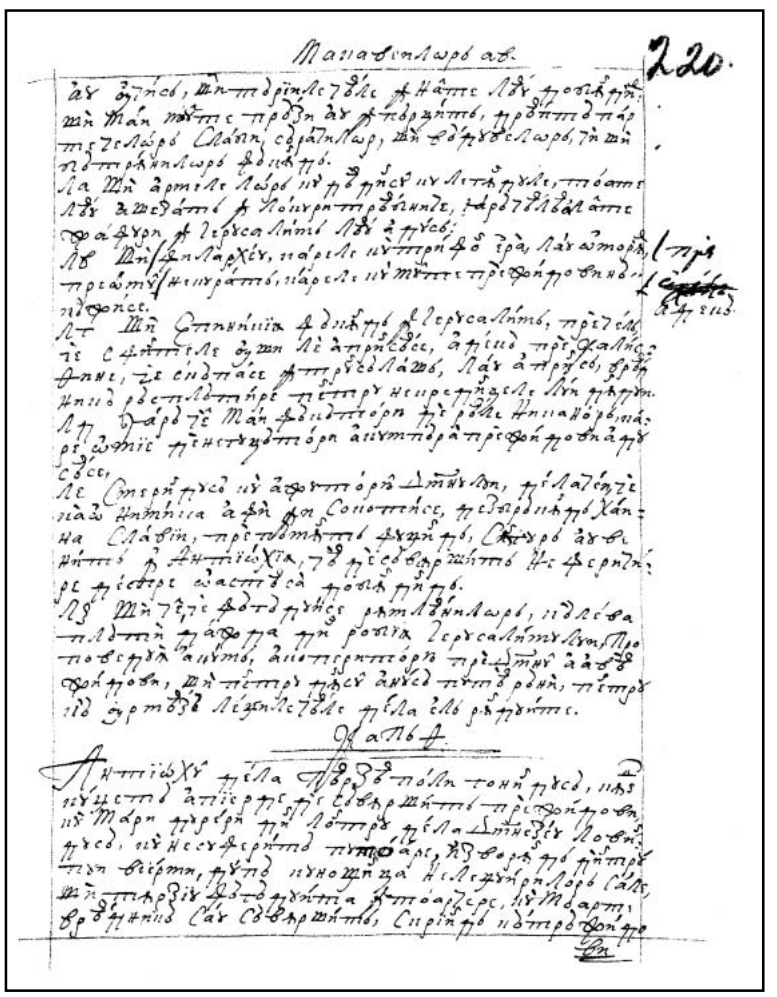

221r

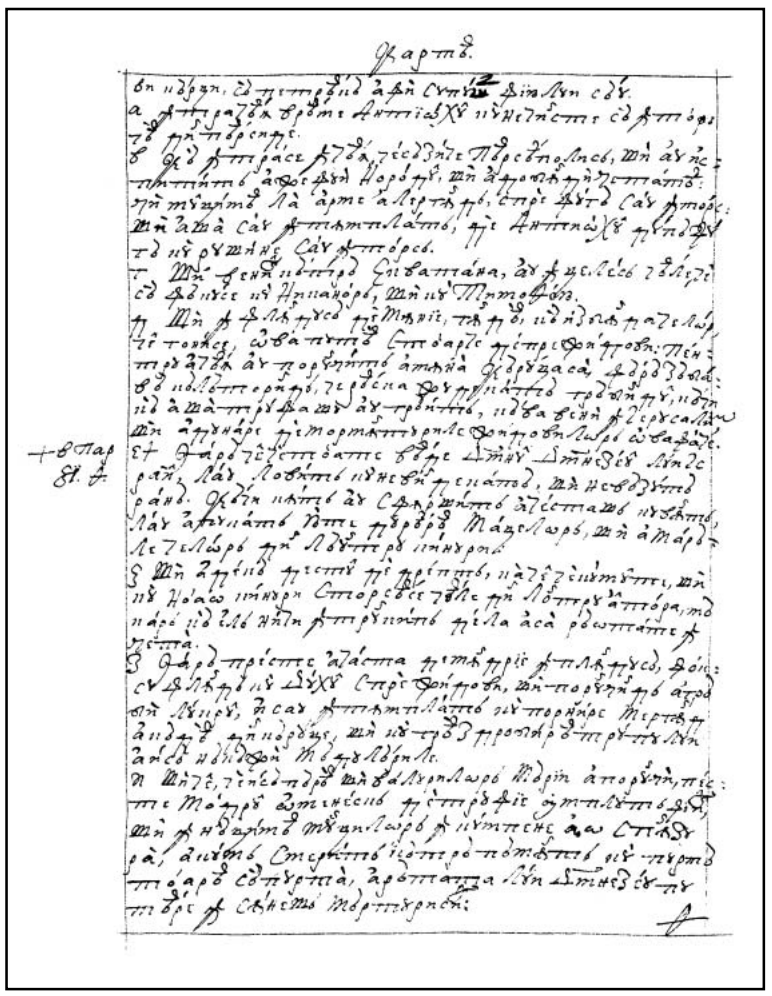

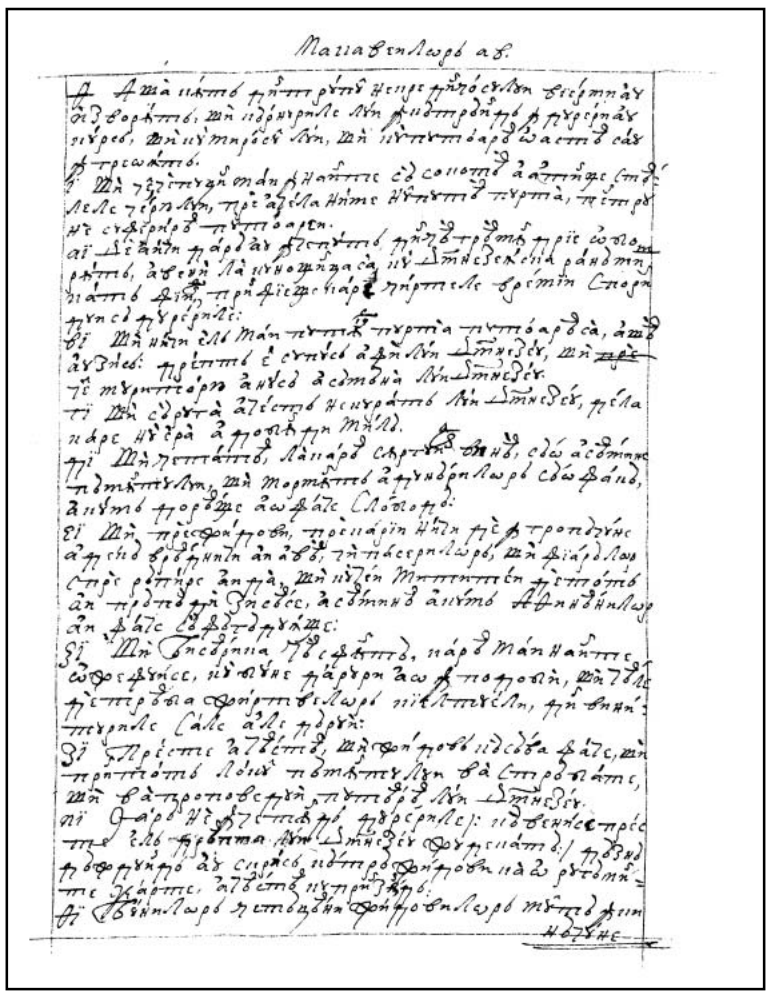

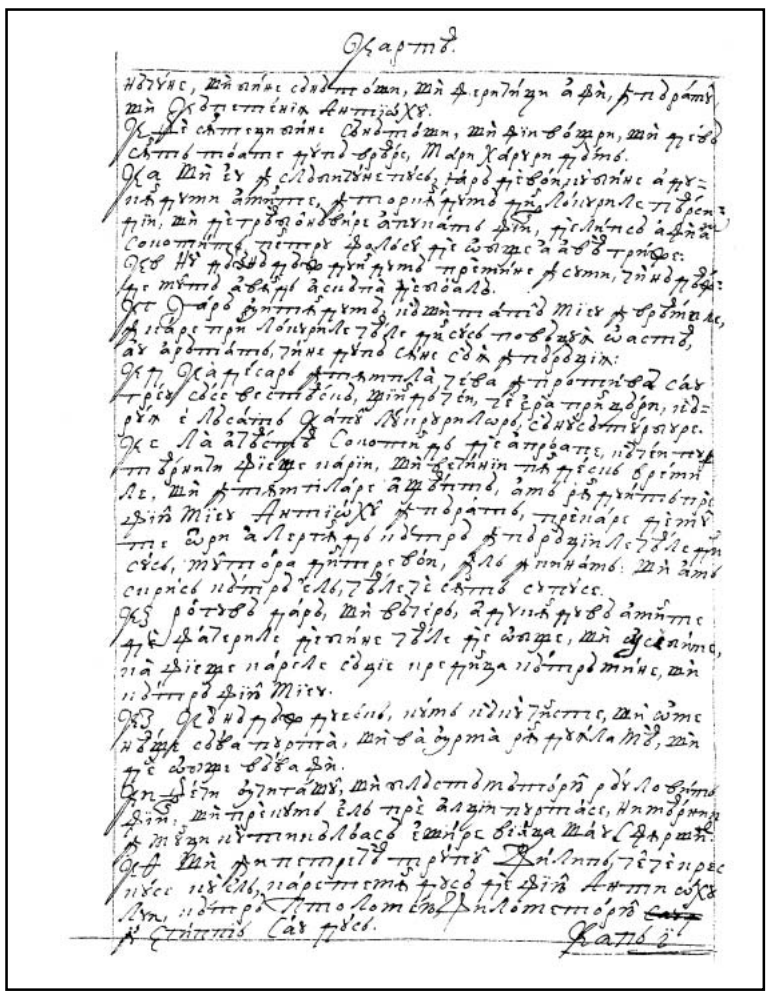

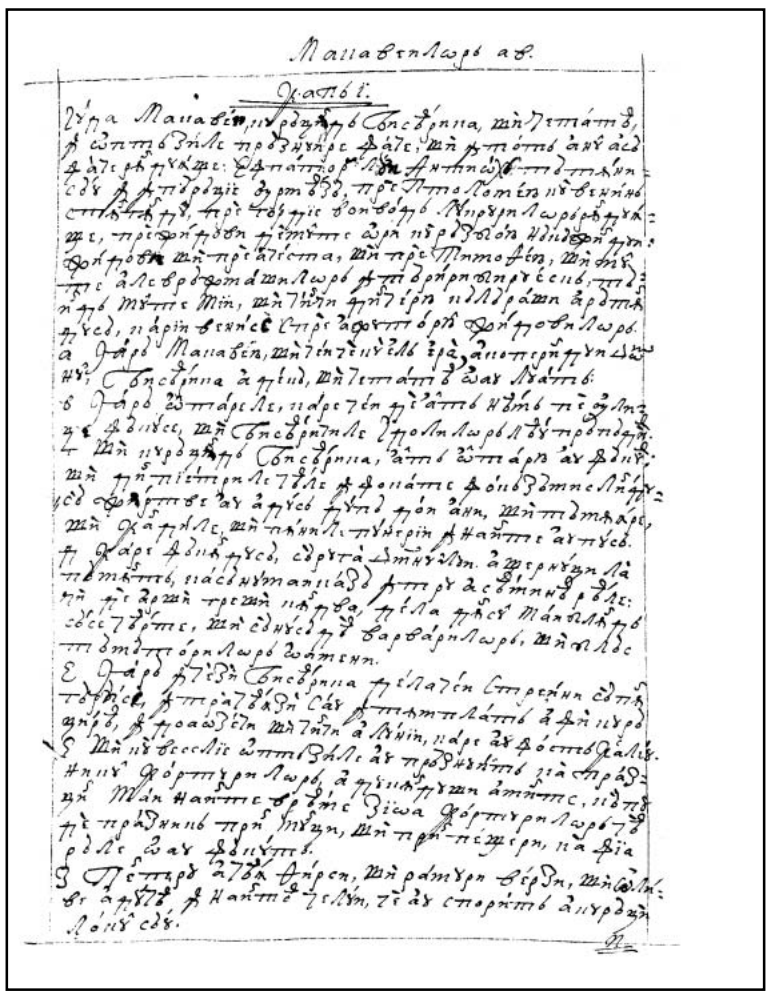

FACSIMILE CARTEA A DOAO A MACAVEILOR

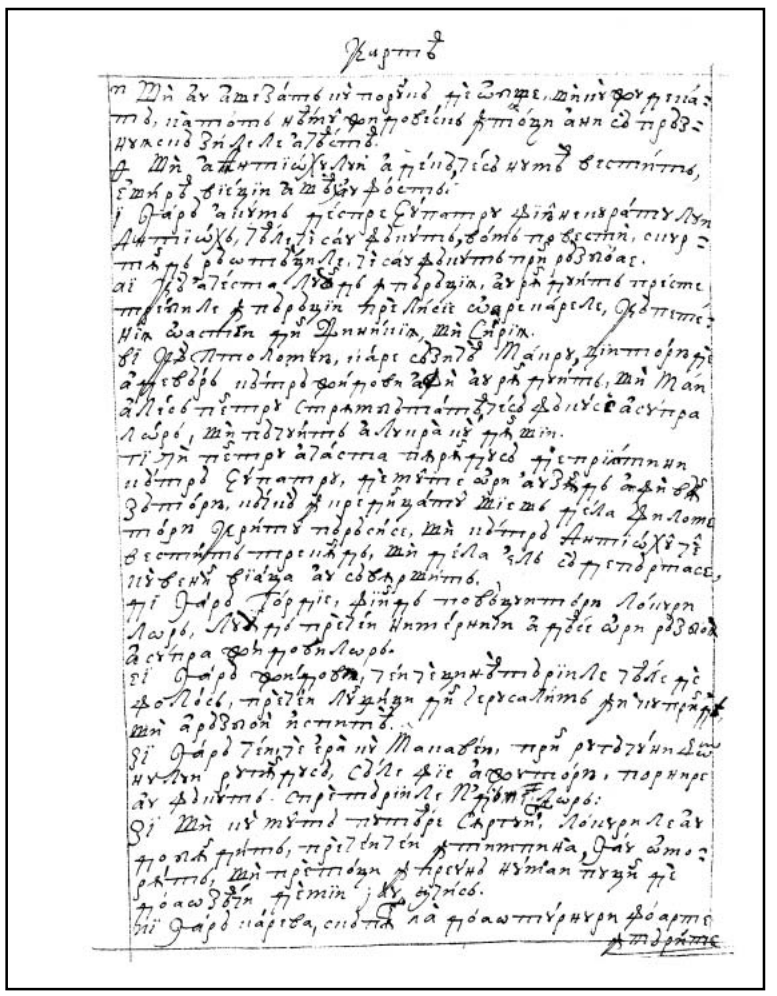

223v

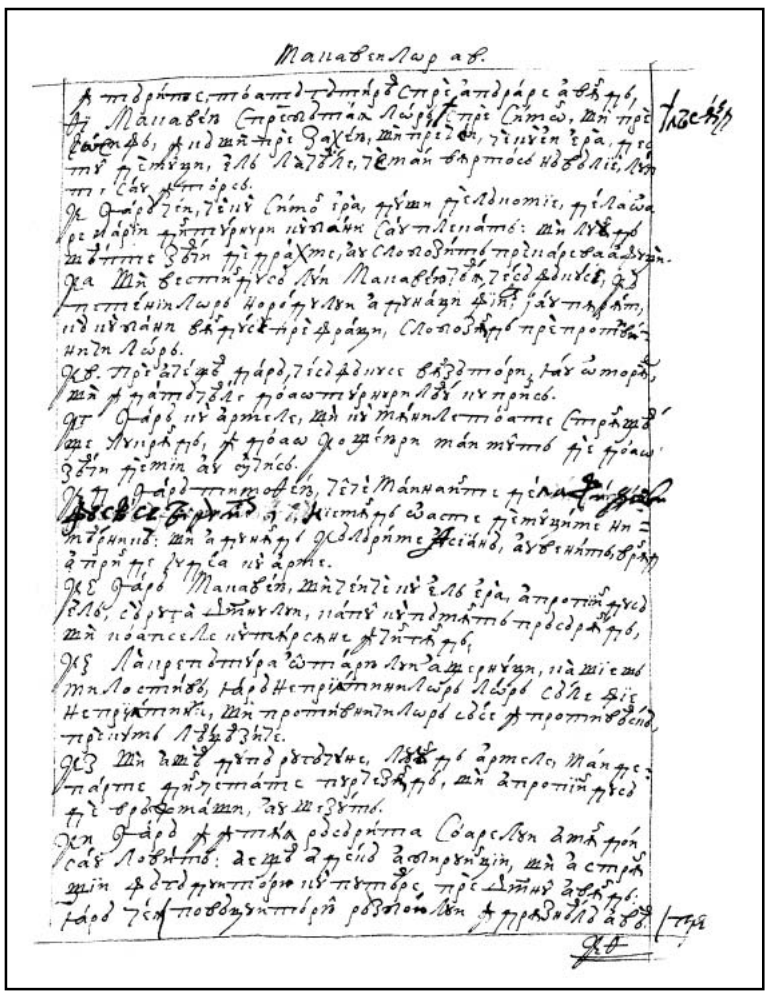

224r

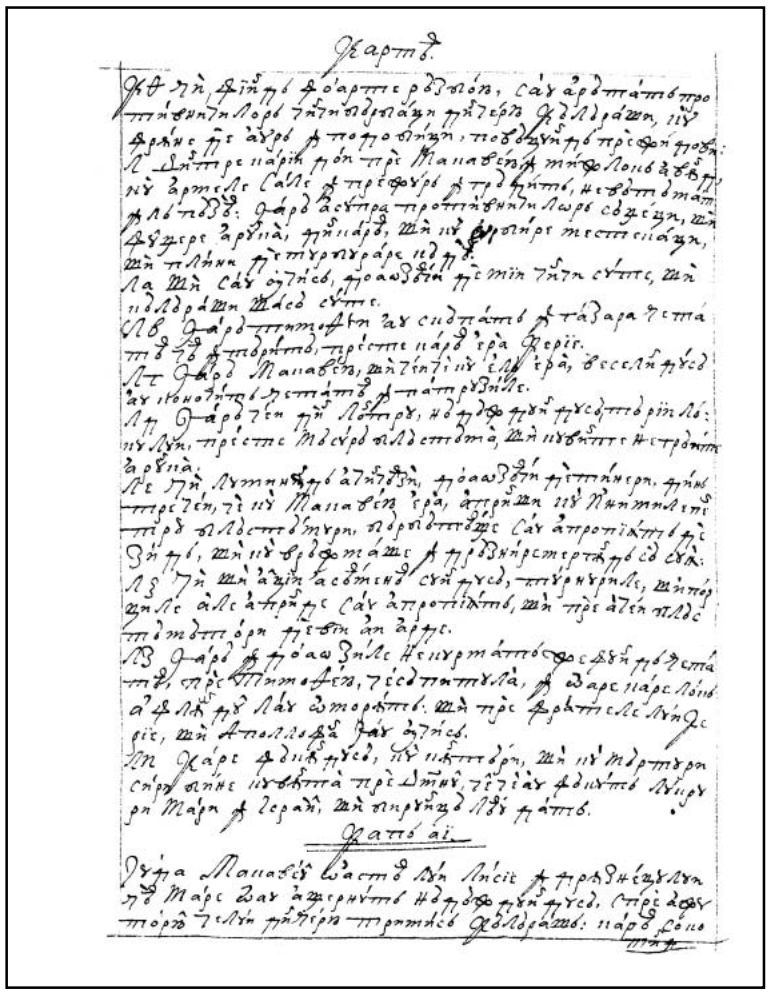

224v

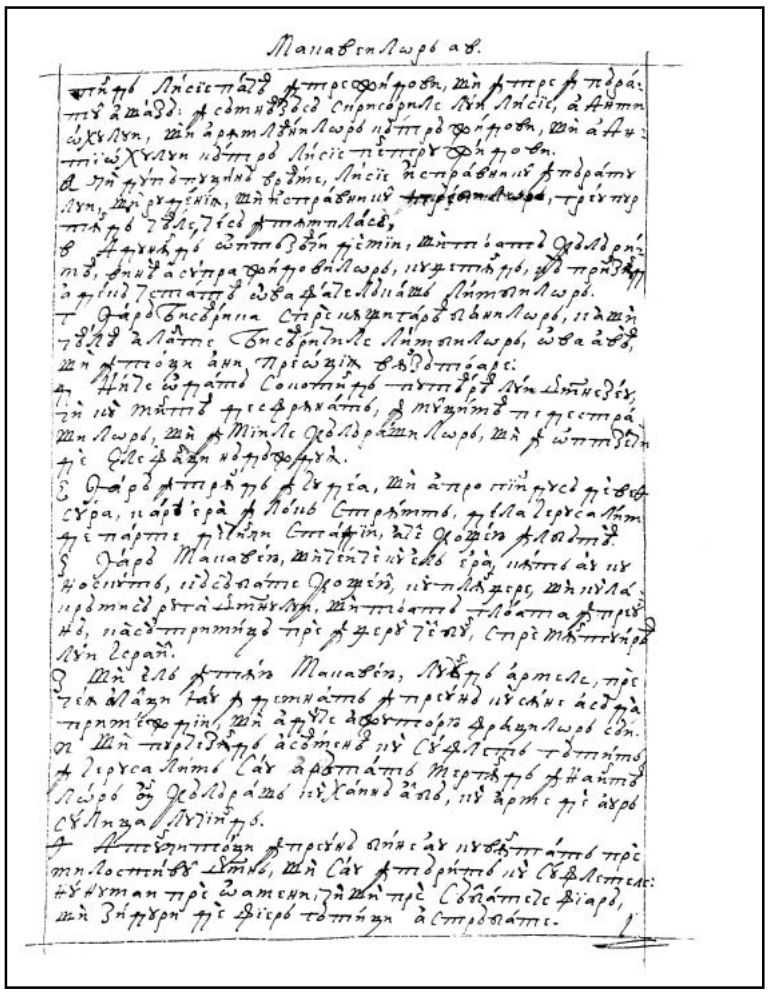

225r

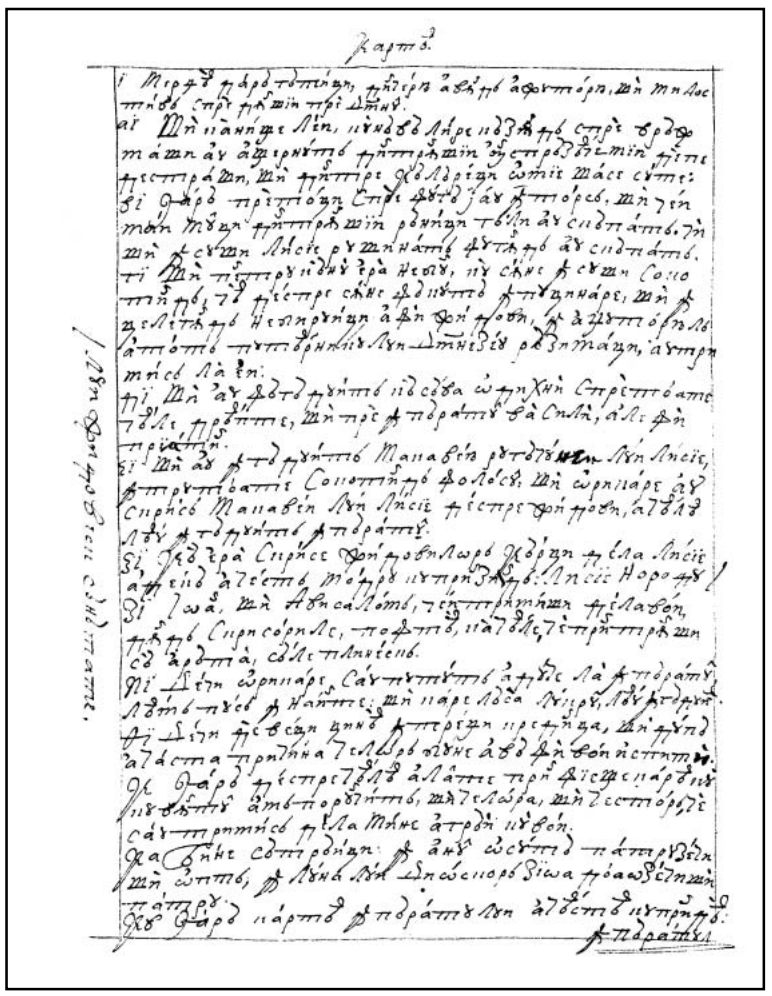

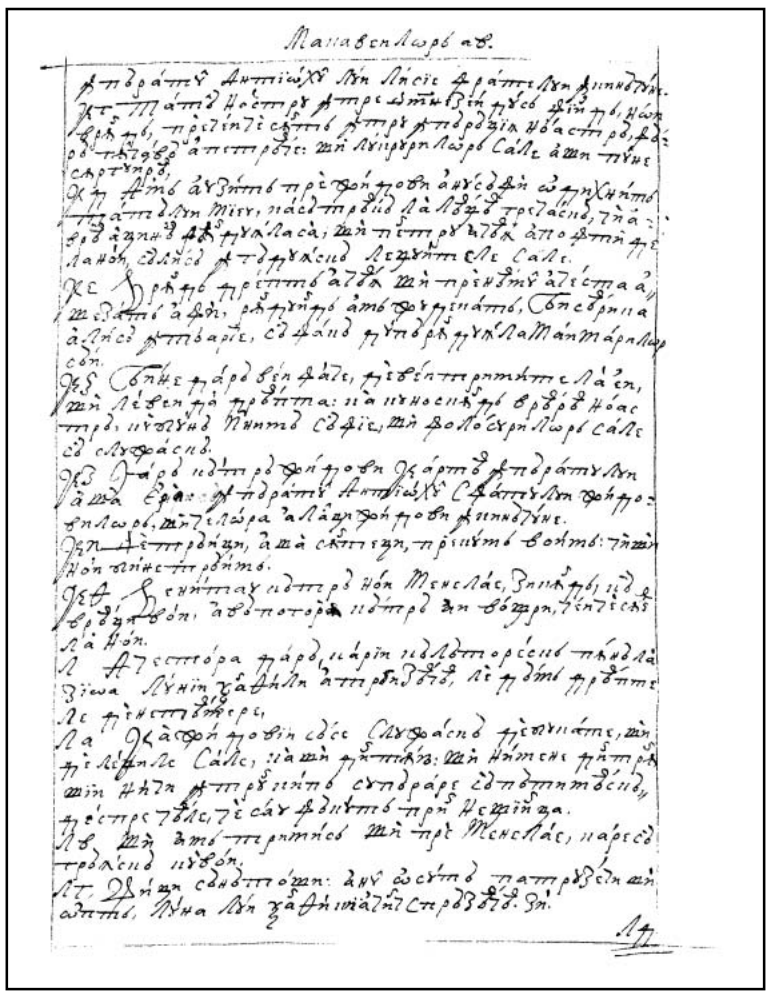

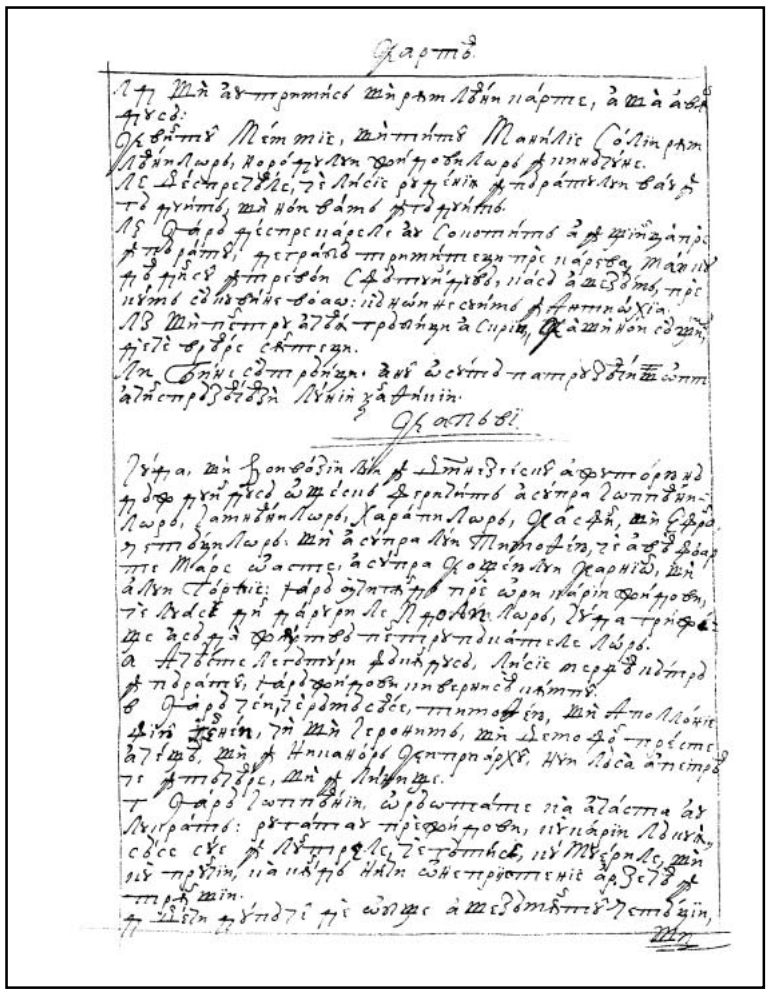

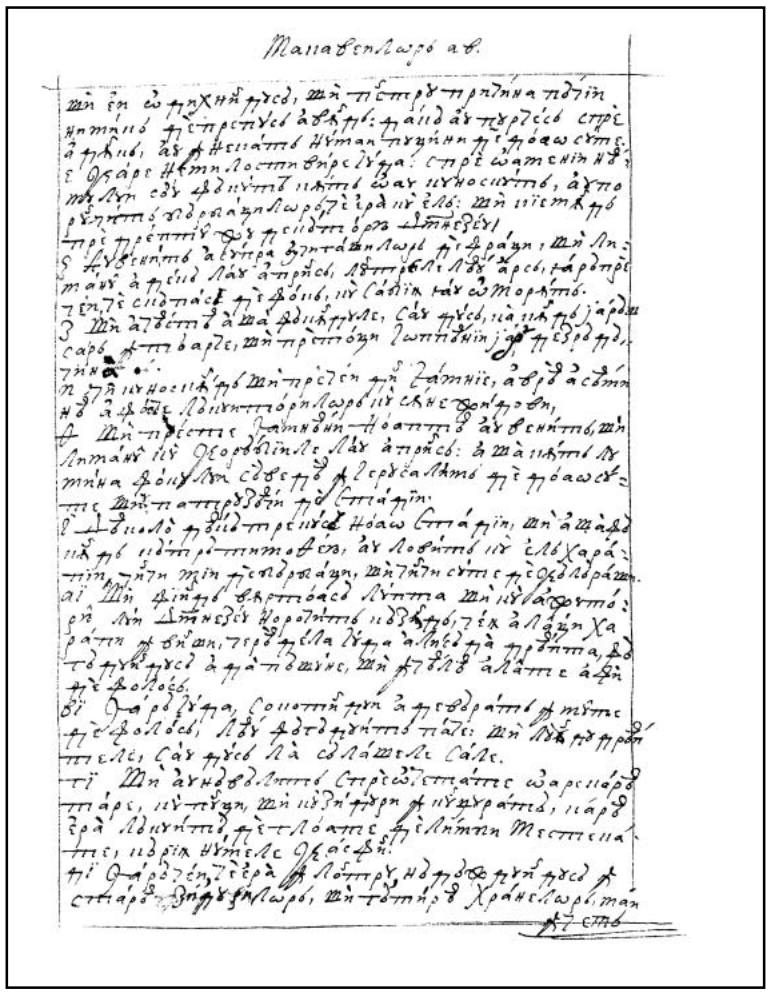

FACSIMILE CARTEA A DOAO A MACAVEILOR

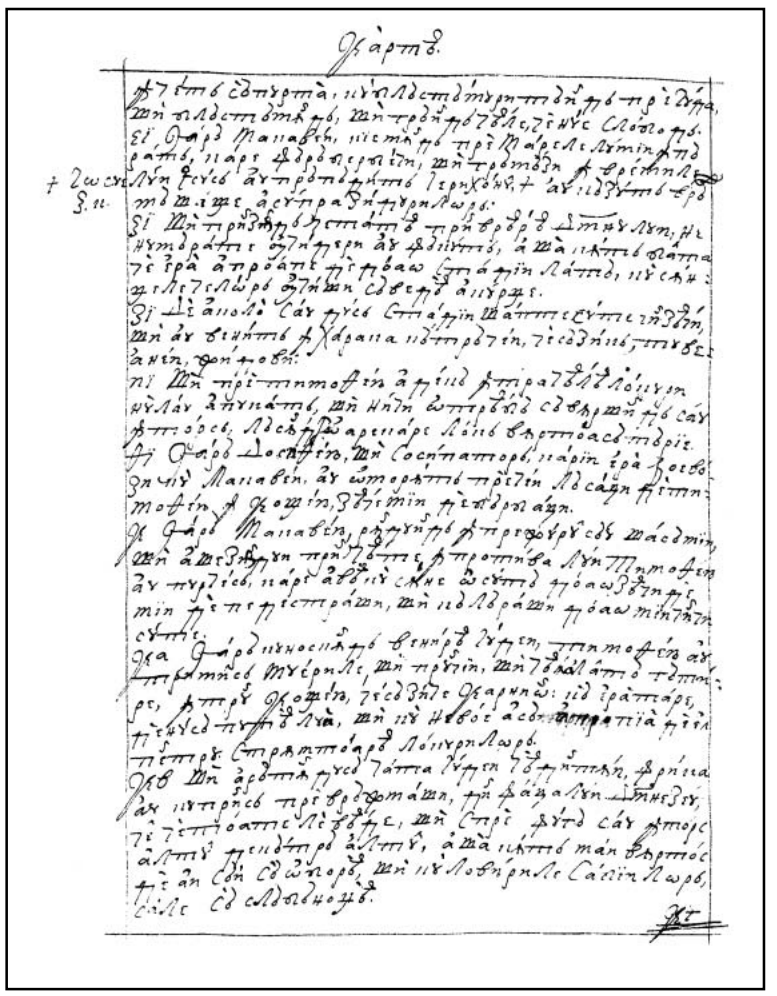

227v

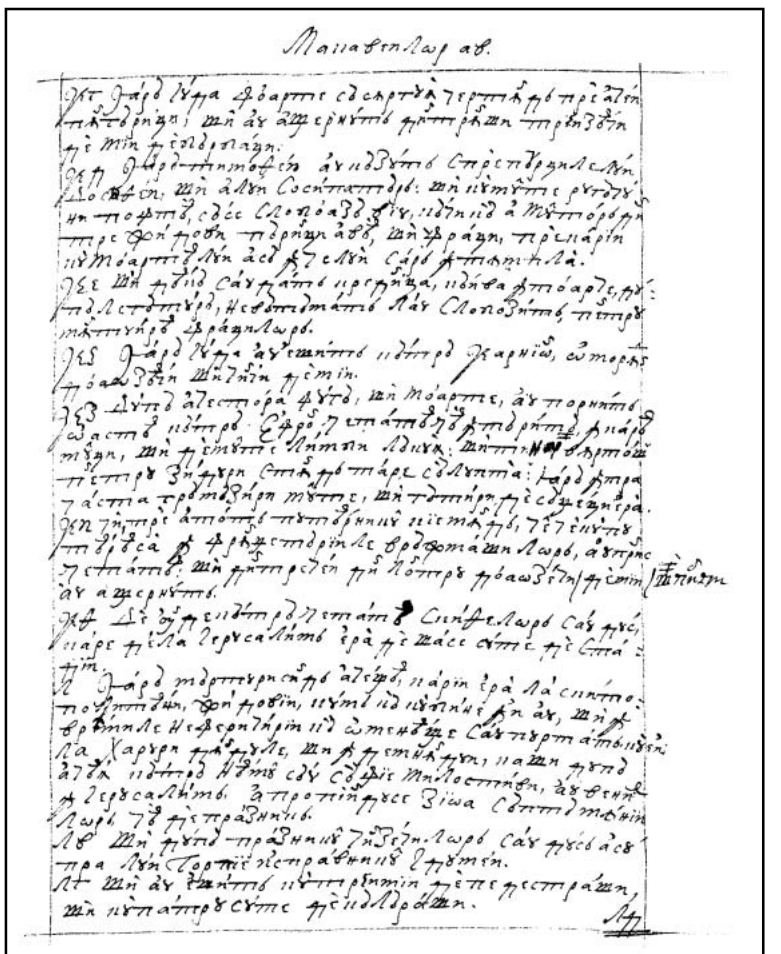

228r

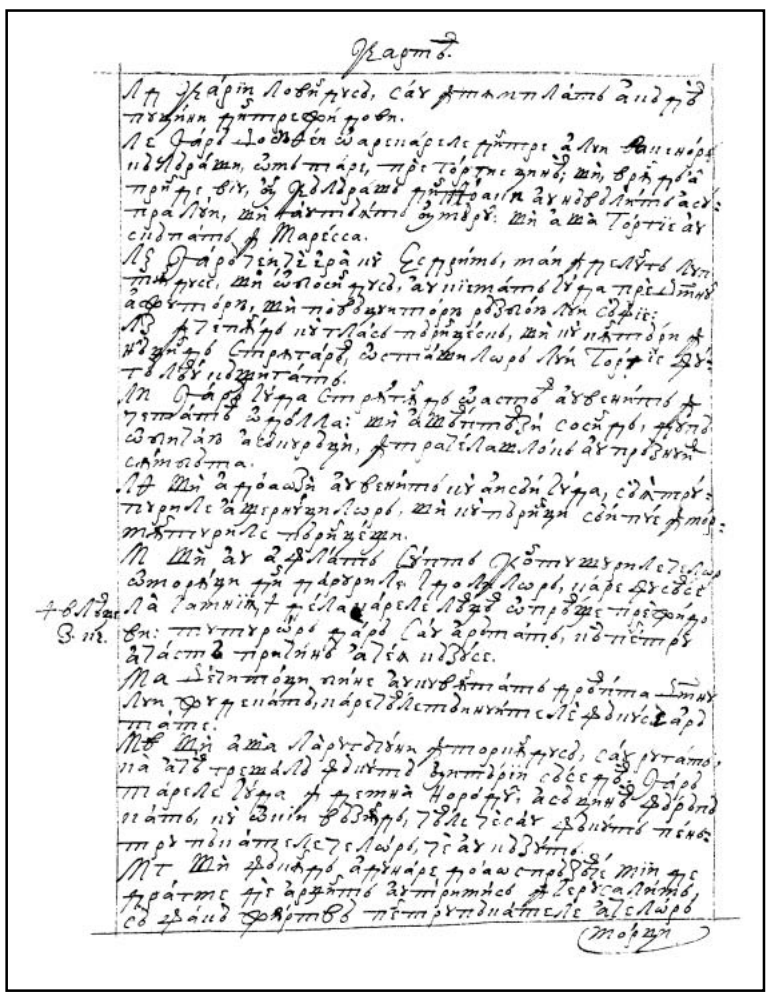

228v

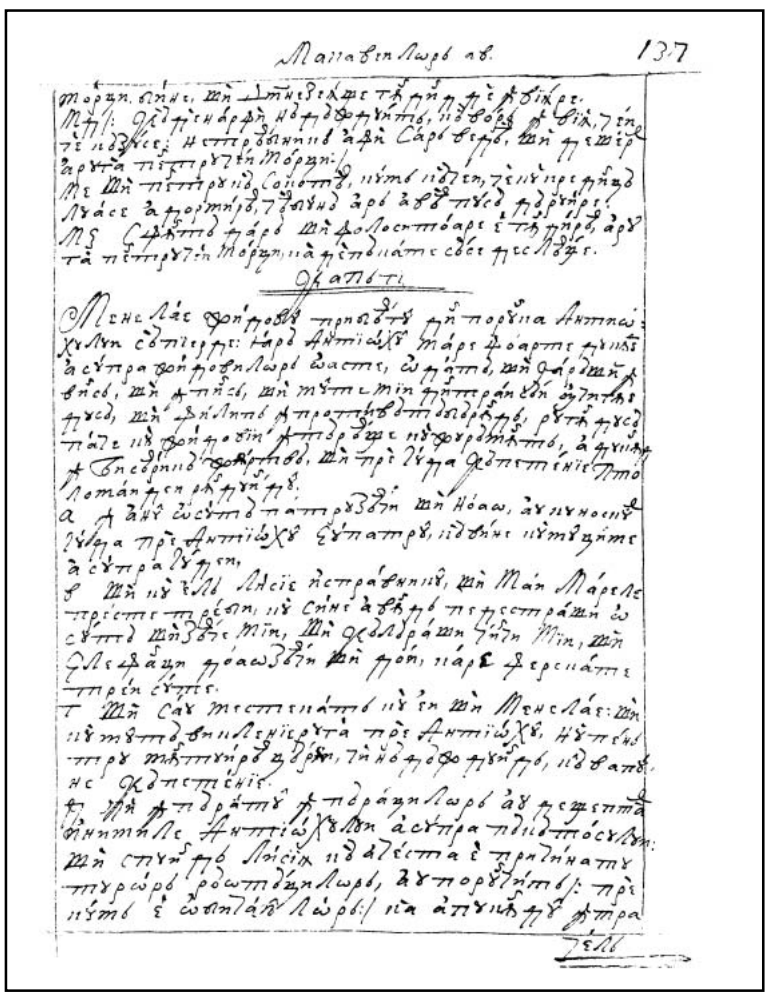

229r

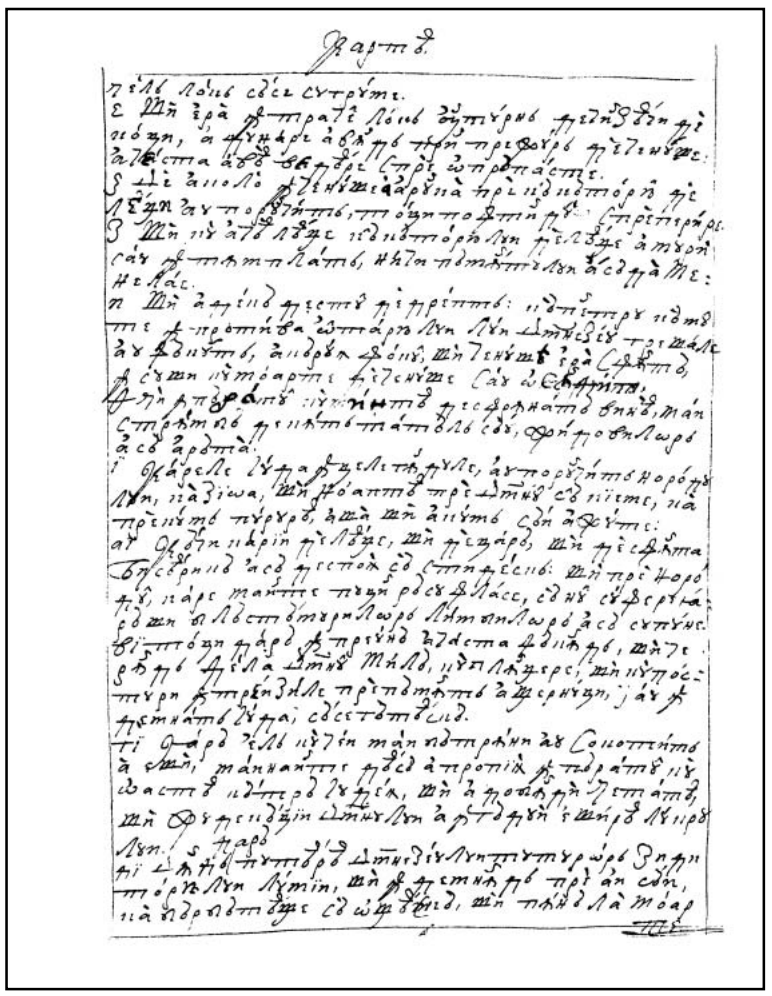

229v

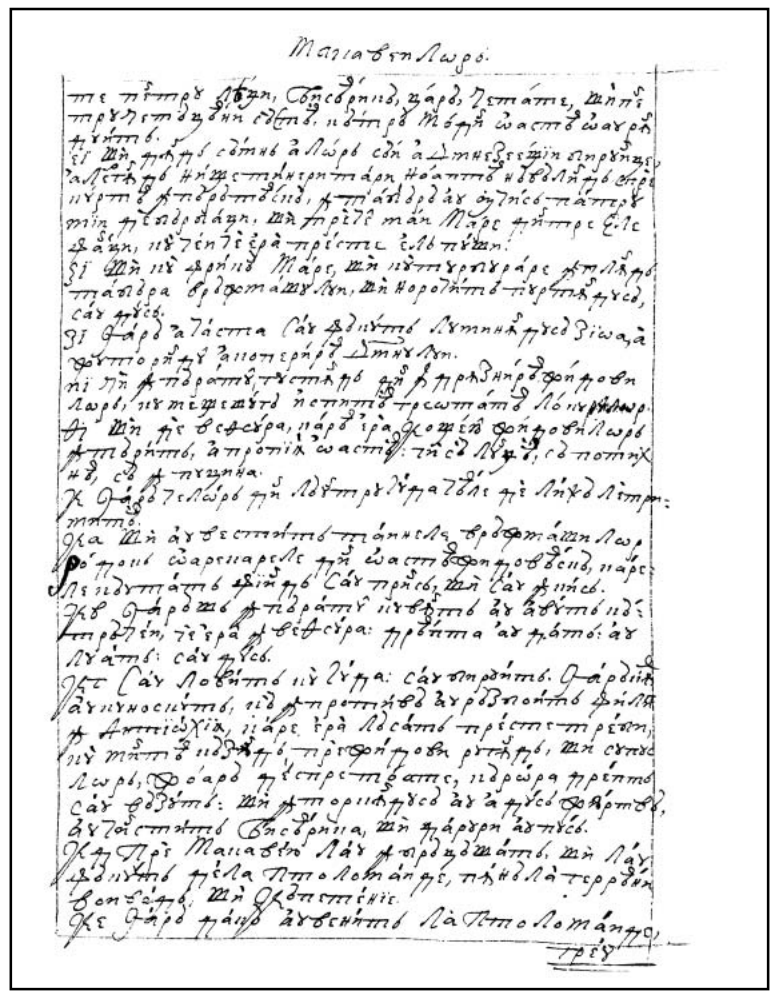

230r

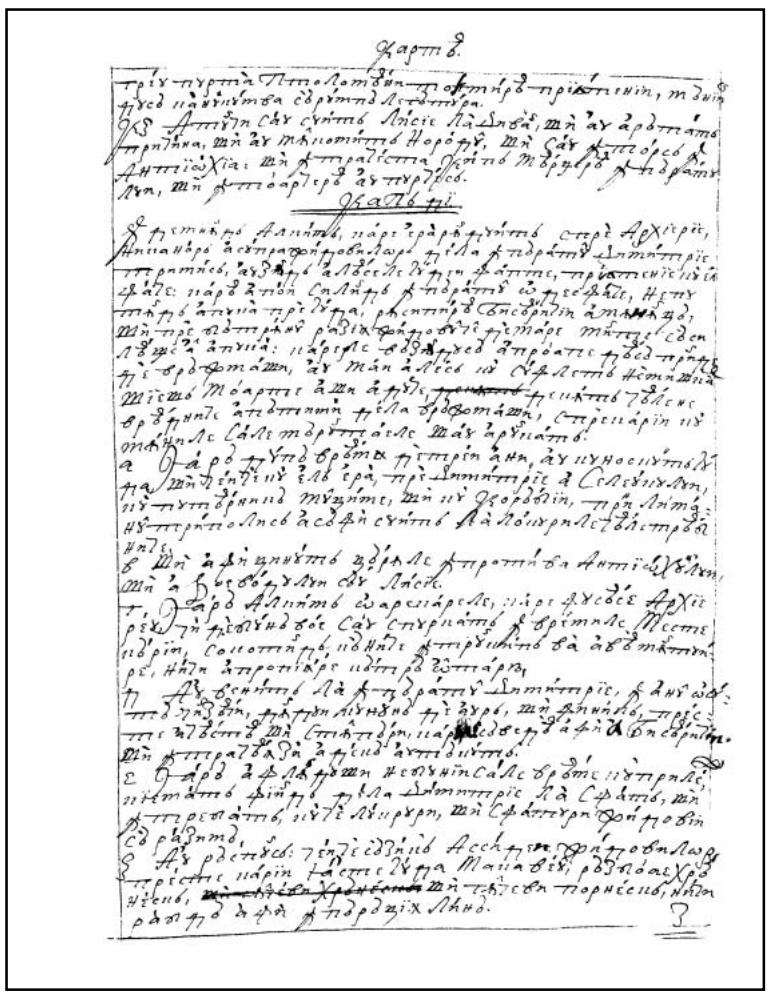

230v

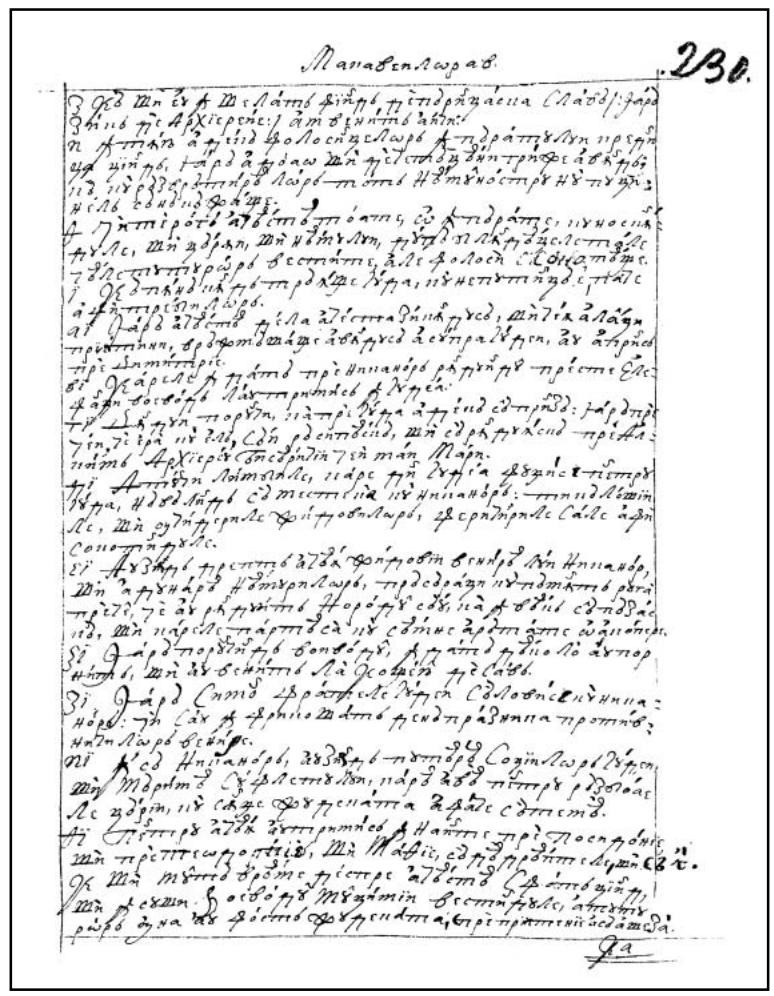

231r

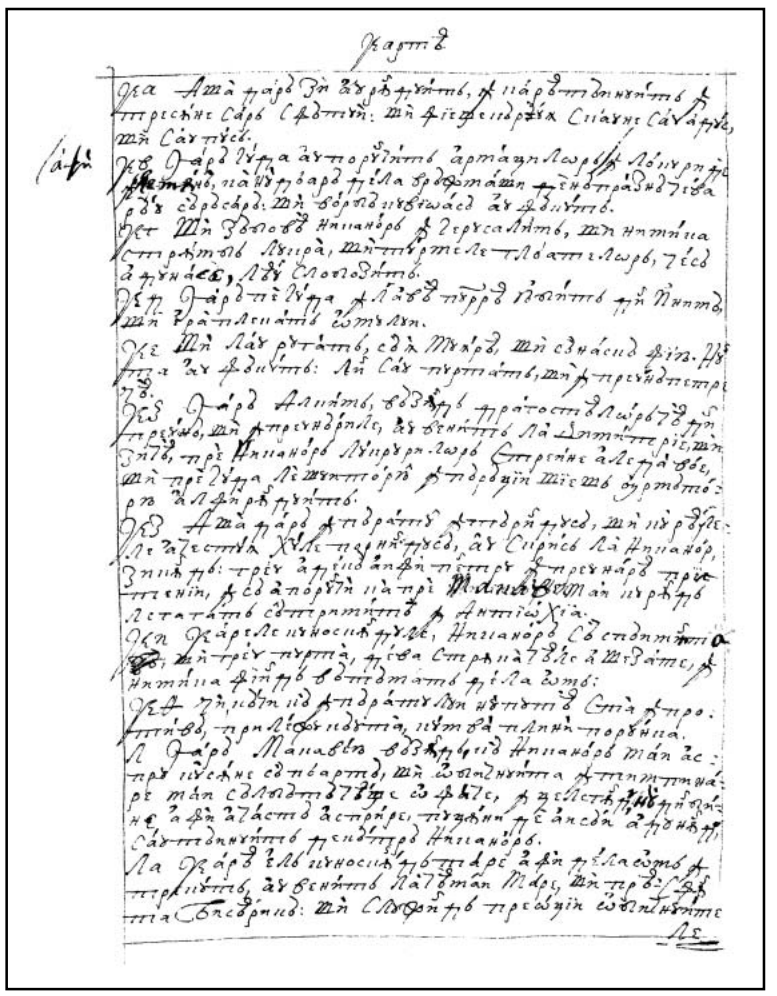

231v

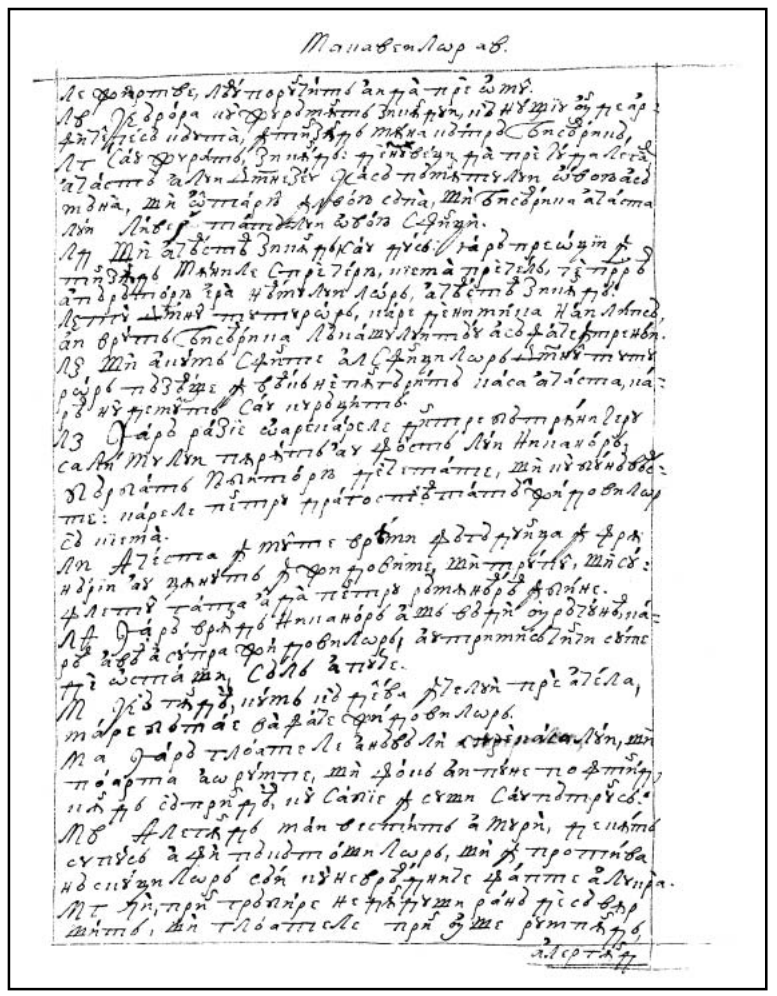

232r

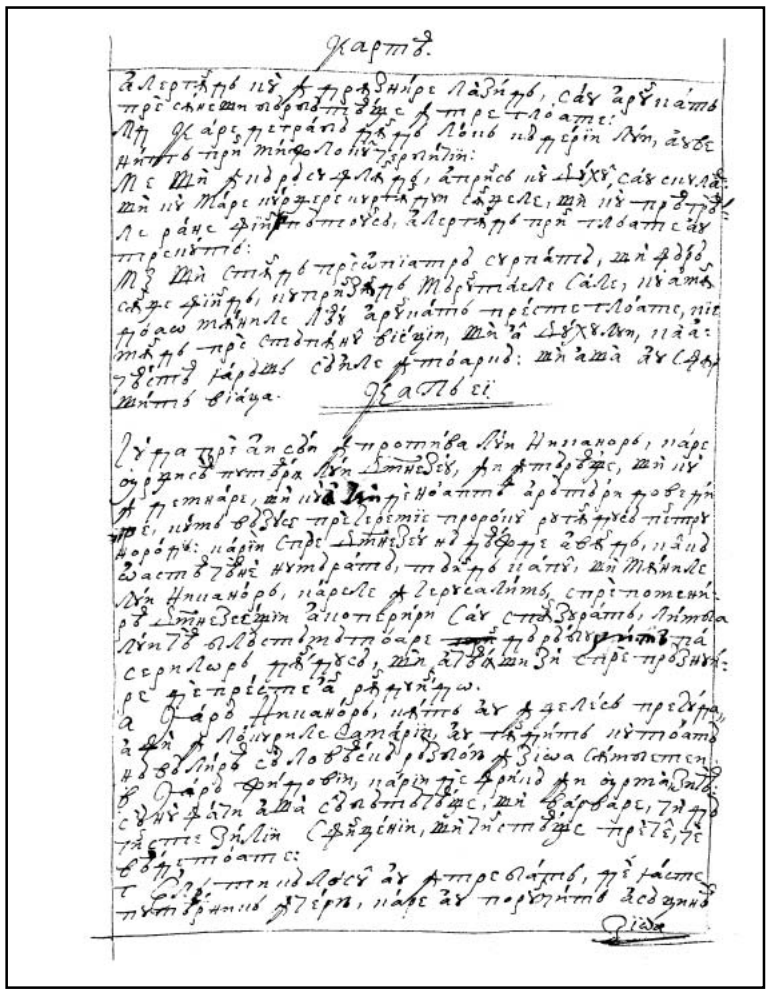

232v

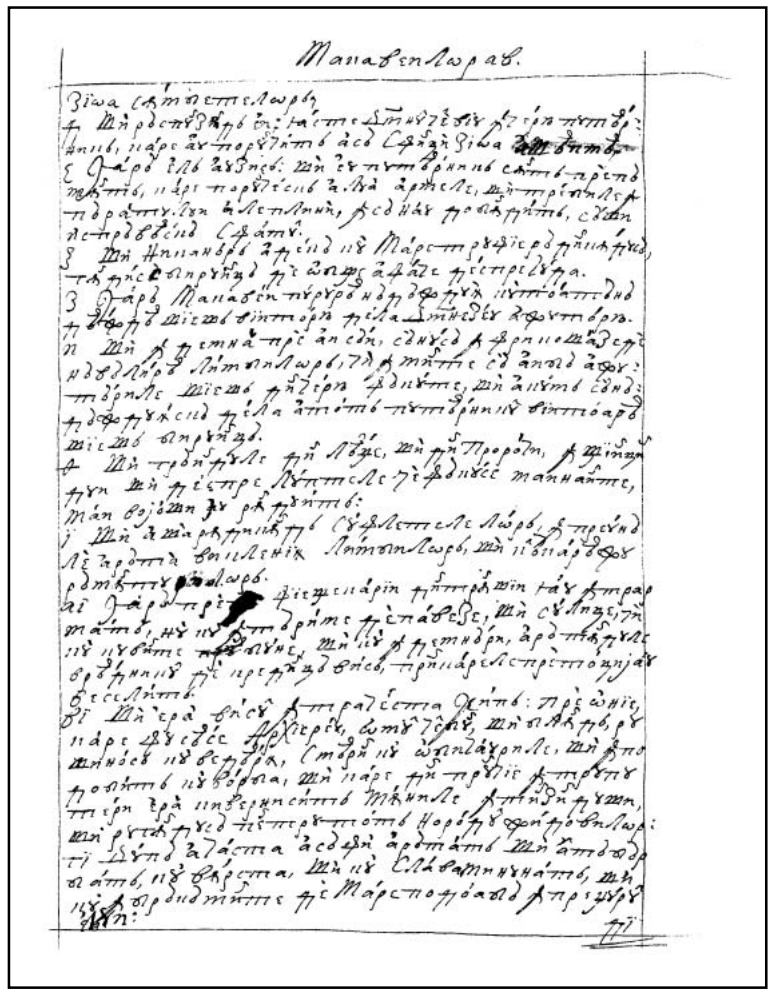

233r

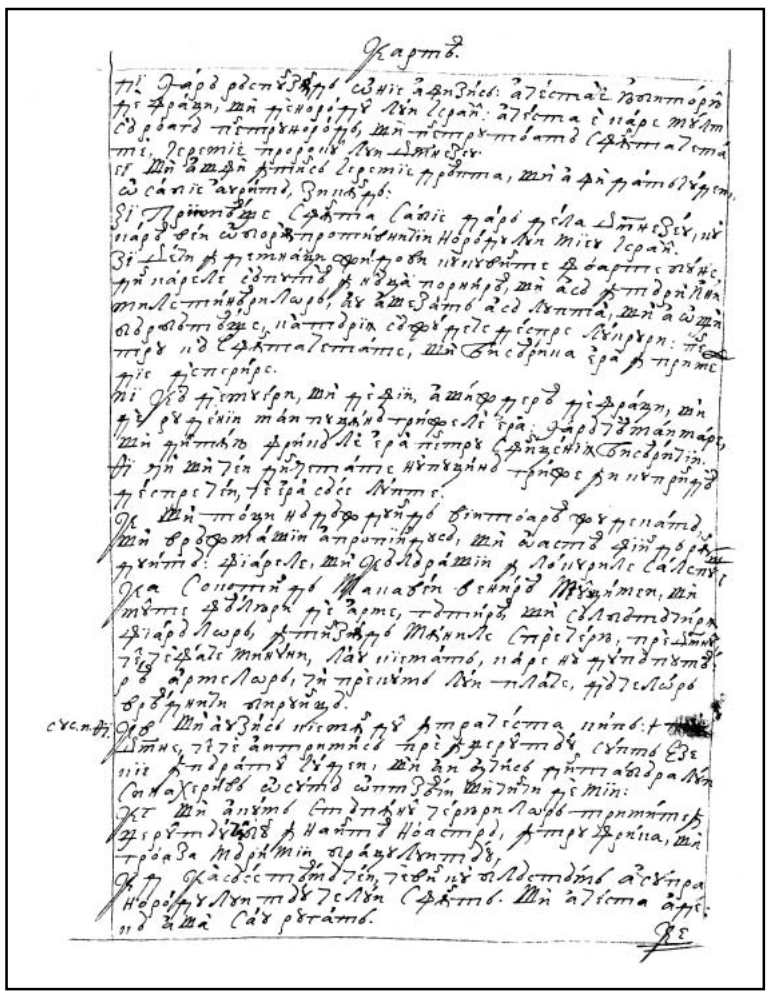

233v

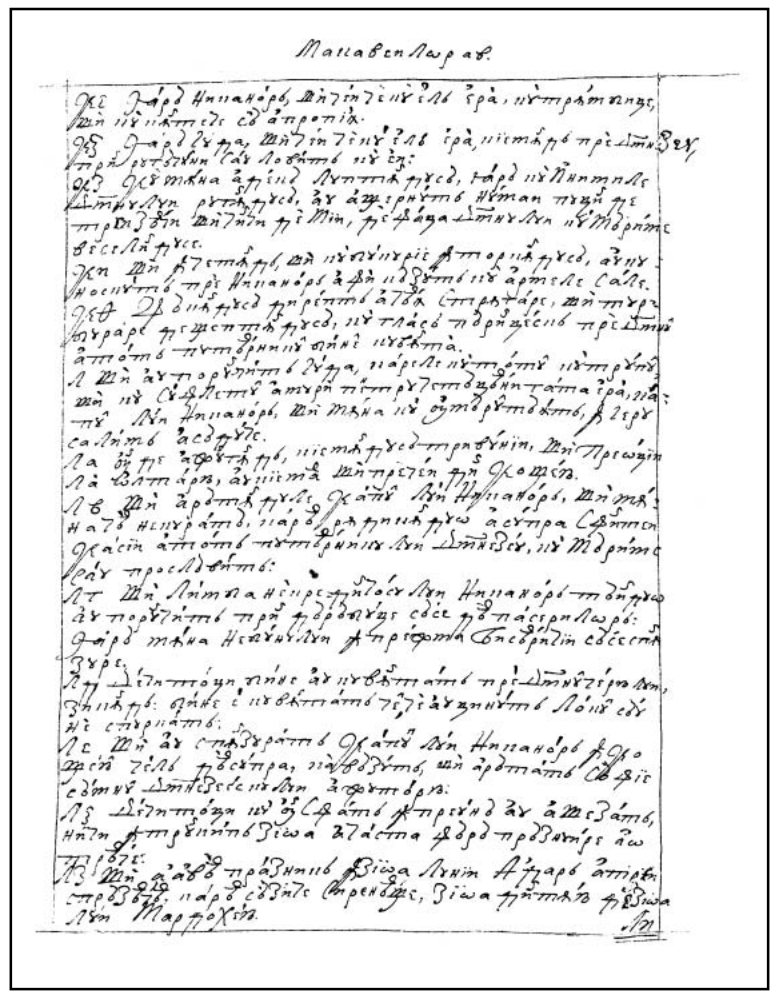

234r

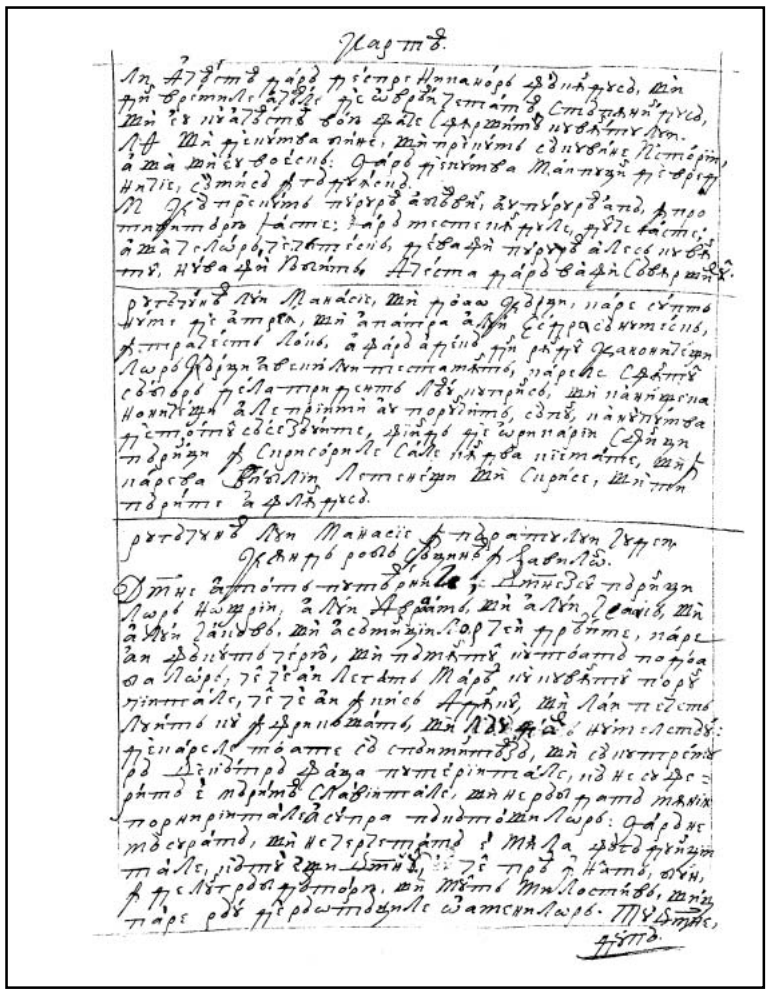

234v

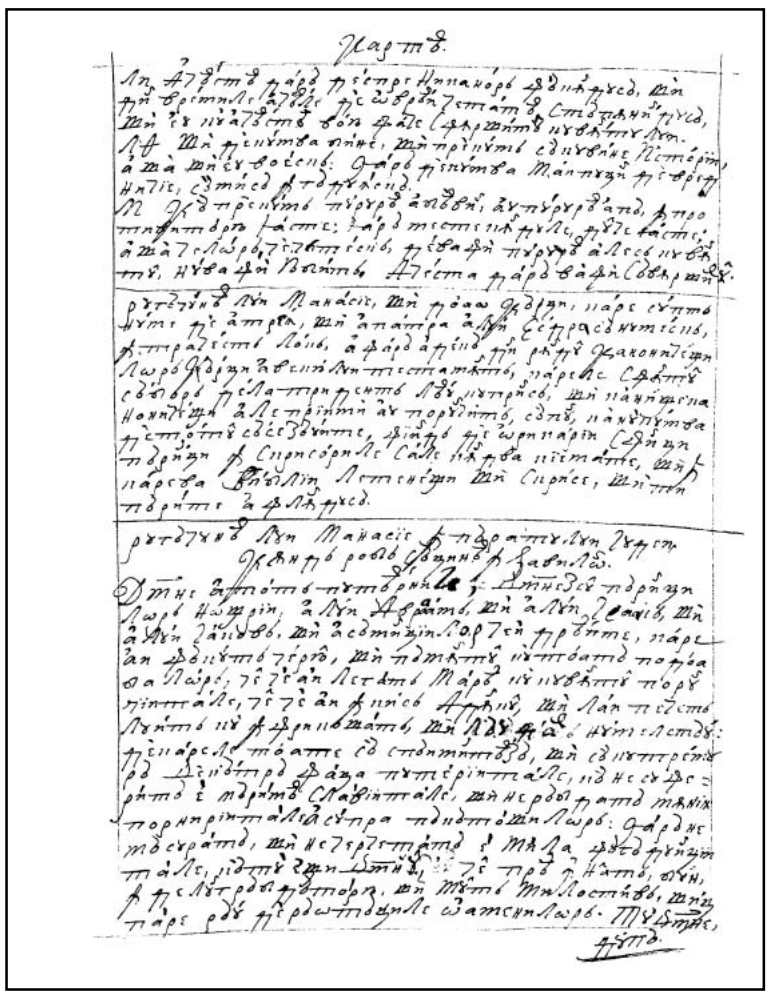

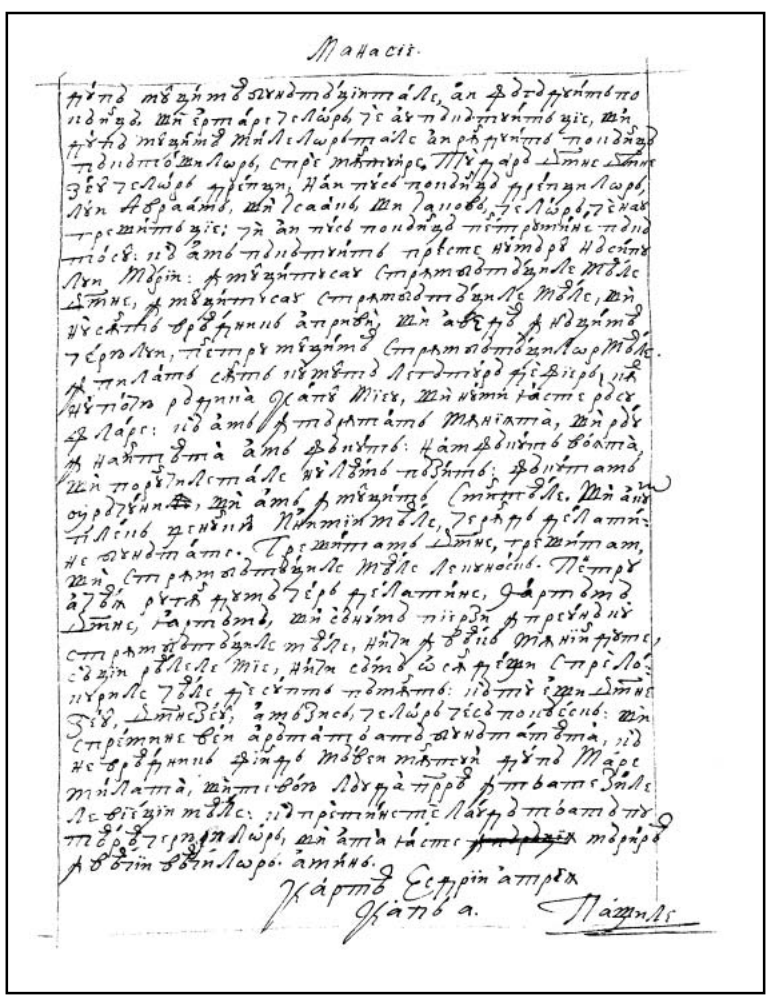

A

ACUM: adv.
acum: *adv.*

ADÂNC: s.n.
adâncul: *sg. ac.*

AMIN: interj.
amin: *interj.*

(a) ARĂTA: v. I
vei arăta: *ind. viit.I. 2.sg.*

ATOTPUTERNIC, -Ă
Atotputearnice: *m. sg. voc., în sintagma* ***Doamne Atotputearnice***

B

BUN , -Ă: adj.
bun: *m. sg. nom.*

BUNĂTATE: s.f.
bunătății: *sg. gen.*
bunătate: *sg. ac.*
bunătatea: *sg. ac.*

C

CAP: s.n.
capul: *sg. ac.*

CER: s.n.; var. **CERIU**
ceriul: *sg. ac.*
ceriului: *sg. gen.*
ceriurilor: *sg. gen.*

(a) CERE: v. III
cerând: *gerunziu*
cer: *ind. prez. 1.sg.*

(a) CUNOAȘTE: v. III
cunosc: *ind. prez. 1.sg.*

(a se) CUTREMURA: v. I
(să) cutremură: *ind. prez. 3.pl.*

CUVÂNT: s.n.
cuvântul: *sg. ac.*

D

DOMN: s.m.
Doamne: *sg. voc., în sintagma* ***Doamne Atotputearnice***
Doamne: *sg. voc.* – 6 ocurențe
Domnul: *sg. nom.*

DREPT, DREAPTĂ: adj./s.
dreapte: *adj. f. sg. gen.*
(celor) drepți: *s.m. pl. gen.*
drepților: *s.m. pl. dat.*

DUMNEZEU: s.m.
Dumnezeul: *sg. voc., în sintagmele* ***Dumnezeul părinților noștri/ Dumnezeul celor drepți***
Dumnezeul: *sg. nom.* – 2 ocurențe

F

(a) FACE: v. III
ai făcut: *ind. pf.c. 3.sg.*
am făcut: *ind. pf.c. 1.sg.* – 2 ocurențe
făcut-am: *ind. pf.c. 1.sg.*

FAȚĂ: s.f.
fața: *sg. ac., în loc. prep.* ***de către fața***

(a) FĂGĂDUI: v. IV
ai făgăduit: *ind. pf.c. 2.sg.*

FĂGĂDUINȚĂ: s.f.
făgăduinții: *sg. gen.*

(a) FI: v. IV
e: *ind.prez. 3.sg.* – 2 ocurențe
ești: *ind. prez. 3.sg.* – 2 ocurențe
fiind: *gerunziu*
iaste: *ind. prez. 3.sg.* – 2 ocurențe
sânt: *ind. prez. 1.sg.*

FIER: s.n.
fier: *sg. ac.*

G

GENUNCHI: s.m.
genunchiul: *sg. ac., în loc. v.* ***plec genunchiul inimii*** „îngenunchez". E însă mai mult decât un simplu gest, fiind vorba despre ***genunchiul inimii***, este semnul smereniei absolute, al pocăinței.

(a) GREȘI: v. IV
au greșit: *ind. pf.c. 3.pl.*
greșit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* – 2 ocurențe

I

(a) IERTA: v. I
iartă: *imperativ 2.sg.* – 2 ocurențe

IERTARE: s.f.
iertare: *sg. ac.*

INIMĂ: s.f.
inimii: *sg. gen.* (cf. **GENUNCHI**)

Î

ÎMPĂRAT: s.m.
împăratului: *sg. gen.* în titlu: *Rugăciunea lui Manasie împăratului Iudei, când rob să ținea în Vavilon*

(a) ÎMPILA: v. I
împilat sânt: *pasiv ind. prez. 1.sg.*

ÎMPREUNĂ: adv.
împreună: *adv.*

ÎNAINTEA: prep.
înaintea: *prep.*

ÎNĂLŢIMEA: s.f.
înălţimea: *sg. ac.*

(a) ÎNCHIDE: v. III
ai închis: *ind. pf.c. 2.sg.*

ÎNDELUNG: adv.
îndelung: *adv.*

ÎNFRICOŞAT, -Ă: adj.
înfricoşat: *n. sg. ac.*

(a se) ÎNMULŢI: v. IV
înmulţitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* – 2 ocurenţe
am înmulţit: *ind. pf.c. 1.sg.*

(a) ÎNTĂRÂTA: v. I
am întărâtat: *ind. pf.c. 1.sg.*

L

(a) LĂUDA: v. I
voiu lăuda: *ind. viit.I. 1.sg.*
laudă: *ind. prez. 3.sg.*

LĂUDAT, -Ă: adj.
lăudat: *n. sg. ac.*

(a) LEGA: v. I "a stăvili"
ai legat: *ind. pf.c. 2.sg.*

LEGĂTURĂ: s.f.
legătură: *sg. ac., în sintagma* ***legătură de fier***

LOC: s.n.
locurile: *pl. ac.*

M

MARE: adj.
mare: *f. sg. ac.*

MARE: s.f.
marea: *sg. ac.*
mării: *sg. gen.*

MĂRIME: s.f.
mărimea: *sg. nom.*

MĂRIRE: s.f.
mărirea: *sg. nom.*

(a se) MÂNIA: v. I
mâniindu(-Te): *ind. prez. 2.sg.*

MÂNIE: s.f.
mâniia: *sg. nom./ac.* – 2 ocurenţe

(a) MÂNTUI: v. IV
vei mântui: *ind. viit.I. 2.sg.*

MÂNTUIRE: s.f.
mântuire: *sg. ac.*

MILĂ: s.f.
mila: *sg. nom./ac.* – 2 ocurenţe
milelor: *pl. gen.*

MILOSTIV, -Ă: adj.
milostiv: *m. sg. nom.*

MULT, -Ă: adj./adv.
mult: *adv.*
multă: *adj. f. sg. ac.*

MULŢIME: s.f.
mulţimea: *sg. ac.* – 3 ocurenţe

N

NECERCETAT, -Ă: adj.
necercetată: *f. sg. nom.*

NEMĂSURAT, -Ă: adj.
nemăsurată: *f. sg. nom.*

NERĂBDAT, -Ă: adj,.
nerăbdată: *f. sg. nom.*

NESUFERIT, -Ă: adj. „greu de suportat"
nesuferită: *f. sg. nom.*

NEVREDNIC, -Ă: adj.
nevreadnic: *m. sg. nom.*

NISIP: s.n.; var. (Înv.) **NĂSIP**
năsipului: *sg. gen.*

NUMĂR: s.n.
numărul: *sg. ac.*

NUME: s.n.
numele: *sg. ac.*

O

OM: s.m.
oamenilor: *pl. gen*

(a) OSÂNDI: v. IV
să osândeşti: *conj. prez. 2.sg.*

P

PĂCĂTOS, -OASĂ: *s.m./f.*
păcătoşilor: *s.m. pl. gen./dat.* – 2 ocurenţe
păcătosul: *sg. nom.*

(a) PĂCĂTUI: v. IV
au păcătuit: *ind. pf.c. 3.pl.*
am păcătuit: *ind. pf.c. 1.sg.*

PĂMÂNT: s.n.
pământul: *sg. ac.*
pământ: *sg. ac.*

(a) PĂREA: v. II
pare: *ind. prez. impers.*

PĂRINTE: s.m.
părinților: *pl. gen.*

(a) PĂZI: v. IV
am păzit: *ind. pf.c. 1.sg.*

(a) PECETLUI: v. IV
ai pecetluit: *ind. pf.c. 2.sg.*

(a) PIERDE: v. III (Bis.; eufem) "a ucide"; "a distruge"
să pierzi: *conj. prez. 2.sg.*

(a) PLECA: v. I
plec: *ind. prez. 1.sg., în loc. v.* ***plec genunchiul*** (vezi **GENUNCHI**)

(a se) POCĂI: v. IV
(să) pocăiesc: *ind. prez. 3.pl.*

POCĂINȚĂ: s.f.
pocăință: *sg. ac.* – 4 ocurențe

PODOABĂ: s.f.
podoaba: *sg. ac.*

PORNIRE: s.f.
pornirii: *sg. gen.*

PORUNCĂ: s.f.
poruncii: *sg. gen.*
poruncile: *pl. ac.*

PREAÎNALT, -Ă: adj.
preaînalt: *m. sg. nom.*

(a) PRIVI: v. IV
a privi: *inf. prez.*

(a) PUNE: v. III
ai pus: *ind. pf.c. 2.sg.* – 2 ocurențe

PURURI: adv.; var. **PURUREA**
pururea: *adv.*

(a) PUTEA: v. II
pociu: *ind. prez. 1.sg.*

PUTERE: s.f.
puterii: *sg. gen.*
putearea: *sg. nom.*

R

RĂBDĂTOR, -TOARE: adj.
răbdătoriu: *m. sg. nom.*

(a) RĂDICA: v. I; vezi **(a) RIDICA**

RĂSUFLARE: s.f.
răsuflare: *sg. nom.*

RĂU, REA: adv./s.
rău: adv.
rău: *s.n. sg. ac.*
realele: *s.f. pl. ac.*

RĂUTATE: s.f.; var.(Înv.) **RĂOTATE**
răotățile: *pl. ac.*

(a) RÂNDUI: v. IV
ai rânduit: *ind. pf.c. 2.sg.*

(a) RIDICA: v. I; var. (Înv. și pop.) **(a) RĂDICA**
rădica: *inf. prez. fără* ***a***

ROB, ROABĂ: s.f.
rob: *sg. nom.*, în titlu: *Rugăciunea lui Manasie împăratului Iudei, când rob să ținea în Vavilon*

(a se) RUGA: v. I
rugându(-mă): *gerunziu*

RUGĂCIUNE: s.f.
Rugăciunea: *sg. nom.*, în titlu: *Rugăciunea lui Manasie împăratului Iudei, când rob să ținea în Vavilon*

S

SEMINȚIE: s.f.
sămințili: *sg. gen.*

SLAVĂ: s.f.
slavii: *sg. gen.*

SMINTEALĂ: s.f.
sminteale: *pl. ac.*

(a se) SPĂIMÂNTA: v. I
(să) spăimintează: *ind. prez. 3.pl.*

STRÂMBTATE: s.f. (Înv. și pop.) "nedreptate"
strâmbătățile: *pl. ac.* – 4 ocurențe
strâmbătăților: *pl. gen.*

Ț

(a se) ȚINE: v. III
(să) ținea: *ind. imp. 3.sg.*, în titlu: *Rugăciunea lui Manasie împăratului Iudei, când rob să ținea în Vavilon*
să ții: *conj. prez. 2.sg.*

U

URÂCIUNE: s.f. (aici; ccr.) "idoli"
urăciuni: *pl. ac.*

V

VEAC: s.n./s.m.
veac: *sg. ac., în loc. adv.* ***în veac***
veacii: *pl. ac., în loc. adv.* ***în veacii veacilor***
veacilor: *pl. gen., în loc. adv. în* ***veacii veacilor***

(a) VEDEA: v. II
a vedea: *inf. prez.*

VIAŢĂ: s.f.
vieţii: *sg. gen., în sintagma* ***în toate zilele vieţii meale***

VOIE: s.f.
voia: *sg. ac.*

VREDNIC, -Ă: adj.
vreadnic: *m. sg. nom.*

Z

(a) ZICE: v. III
am zis: *ind. pf.c. 1.sg.*

ZI: s.f.
zilele: *pl. ac., în loc. adv. în sintagma* ***în toate zilele vieţii meale***

Rugăciunea lui Manasie şi doao cărţi care supt nume de a treia şi a patra a lui Esdra să numesc, într-acest loc, afară adecă din rândul canoniceştilor cărţi a Vechiului Testamânt, carele sfântul săbor de la Trident le-au cuprins şi ca nişte canonicești a le priimi au poruncit, să pun, ca nu cumva de totul să se zăuite, fiind de oricarii sfinţi părinţi în scrisorile sale cândva chemate şi în careva Biblii leteneşti şi scrise şi tipărite aflându-să.

RUGĂCIUNEA LUI MANASIE ÎMPĂRATULUI IUDEI, CÂND ROB SĂ ŢINEA ÎN VAVILON

Doamne Atotputearnice, Dumnezeul părinţilor noştri, a lui Avraam şi a lui Isaac şi a lui Iacov şi a sămînţiii lor ceii dreapte, Care ai făcut ceriul şi pământul cu toată podoaba lor, Cel ce ai legat marea cu cuvântul poruncii Tale, Cel ce ai închis adâncul şi l-ai pecetluit cu înfricoşat şi lăudat numele Tău, de Carele toate să spăimintează şi să cutremură de cătră faţa puterii Tale, că nesuferită e mărimea slavii Tale şi nerăbdată mâniia pornirii Tale asupra păcătoşilor. Iară nemăsurată şi necercetată e mila făgăduinţii Tale, că Tu eşti Domnul cel preaînalt, bun, îndelung răbdătoriu şi mult milostiv, şi-Ţi pare rău de răotăţile oamenilor.

235r Tu, Doamne, || după mulţimea bunătăţii Tale ai făgăduit pocăinţă şi iertare celor ce au păcătuit Ţie, şi după mulţimea milelor Tale ai rânduit pocăinţă păcătoşilor spre mântuire. Tu, dară, Doamne, Dumnezeul celor drepţi, n-ai pus pocăinţă drepţilor, lui Avraam şi Isaac şi Iacov, celor ce n-au greşit Ţie, ci ai pus pocăinţă pentru mine păcătosul, că am păcătuit preste numărul năsipului mării. Înmulţitu-s-au strâmbătăţile meale Doamne, înmulţitu-s-au strâmbătăţile meale şi nu sânt vreadnic a privi şi a vedea înălţimea ceriului, pentru mulţimea strâmbătăţilor meale. Împilat sânt cu multă legătură de fier, cât nu pociu rădica capul mieu şi nu-mi iaste răsuflare. Că am întărâtat mâniia Ta, şi rău înaintea Ta am făcut. N-am făcut voia Ta, şi poruncile Tale nu le-am păzit. Făcut-am urăciuni şi am înmulţit sminteale. Şi acum plec genunchiul inimii meale, cerând de la Tine bunătate. Greşit-am, Doamne, greşit-am şi strâmbătăţile meale le cunosc. Pentru aceaea, rugându-mă, cer de la Tine: iartă-mă, Doamne, iartă-mă şi să nu mă pierzi împreună cu strâmbătăţile meale, nici în veac, mâniindu-Te, să ţii realele mie, nici să mă osândeşti spre locurile ceale de supt pământ. Că Tu eşti Dumnezeul, Dumnezeul, am zis, celor ce să pocăiesc şi spre mine vei arăta toată bunătatea Ta, că nevreadnic fiind, mă vei mântui după mare mila Ta şi Te voiu lăuda pururea în toate zilele vieţii meale. Că pre Tine Te laudă toată putearea ceriurilor şi a Ta iaste mărirea în veacii veacilor. Amin.

CARTEA ESDRII A TREIA

Cap 1 |

235v *Paştile ceale mari, care au jârthuit Iosie, prăznuind în şapte zile sărbătoarea azimelor. Căruia au urmat în împărăţiia Iudei Iehonie, Ioachim şi Sedechie; şi a lor şi a norodului robiia pentru fărădelegile sale şi răsipirea cetăţii să însămnează.*

1. Şi au făcut Iosie Paştile în Ierusalim Domnului şi au jârthuit fase în zioa lunii dintâiu a patrasprăzeacea,
2. Rânduind preoţi prin rânduiala zilelor, cu vejminte îmbrăcaţi în bisearica Domnului.
3. Şi au zis leviţilor, sfinţilor lui Israil slujitorilor, să se sfinţească Domnului spre punerea sfântului sicriiului Domnului în casa în carea o au zidit Solomon, fiiul lui David împăratul:
4. „Nu va fi voao a o lua pre umere. Şi acum slujiţi Domnului vostru şi grije să aveţi de neamul lui Israil din parte, după satele şi neamurile voastre,
5. După scriptura lui David, împăratului Israil, şi după mărimea lui Solomon, fiiului lui; toţi în bisearică şi după părinţasca voastră a împărăţiii porţie, a celor ce stau înaintea fraţilor, fiilor lui Israil,
6. Jârthuiţi fasca şi jârtve gătiţi fraţilor voştri şi faceţi după porunca Domnului, carea s-au dat lui Moisi".
7. Şi au dăruit Iosie spre gloata carea s-au aflat, de oi, de miei, de iezi şi de capre treizeaci de mii, viţei trei mii.
8. Aceastea din ceale împărăteşti s-au dat, după făgăduinţă, norodului şi preoţilor, spre Paşti, oi cu număr doao mii şi viţei o sută.
9. Şi Iehonie şi Semeie, Nathanail, fraţi, şi Hasavie şi Oziil şi Corava, spre fase, oi cinci mii, viţei cinci sute.
10. Şi aceastea făcându-să ales, au stătut preoţii şi leviţii, având azime prin neamuri
236r 11. Şi după părţile împărăţiii părinţilor, întru || vedearea norodului aducea Domnului după ceale ce sânt scrise în cartea lui Moisi.
[12.] Şi au fript fase în foc, precum să cuvinea, şi junghierile le-au fiert în căldări şi în oale cu bunăvoinţă;
13. Şi au adus tuturor carii era din gloată. Şi după aceastea, ş-au gătit lor şi preoţilor,
14. Că preoţii aducea grăsimi până când să sfârşea ceasul. Şi leviţii au gătit şieş şi fraţilor săi, fiilor lui Aaron.
15. Şi sfinţii cântăreţi, fiii lui Asaf, era prin rând, după porunca lui David; şi Asaf şi Zaharie şi Ieddimul, carele era de la împăratul,
16. Şi portari prin fieştecare uşe, aşa cum să nu treacă fieştecarele a sa, că fraţii lor le-au gătit lor.
17. Şi s-au săvârşit ceale ce era de jârtva Domnului.
18. Într-acea zi au făcut Fase şi aducea junghieri spre jârtvă Domnului, după porunca împăratului Iosie.
19. Şi au făcut fiii lui Israil, carii s-au aflat în vreamea aceaea, Fase şi zioa sărbătoarei azimelor în şapte zile.
20. Şi nu s-au prăznuit Fase ca acesta în Israil de la vreamile lui Samoil proroculi.
21. Şi toţi împăraţii lui Israil n-au prăznuit Fase ca acesta care au făcut Iosie şi preoţii şi leviţii şi jidovii şi tot Israilul carii s-au aflat la pomenire în Ierusalim.
22. În anul al optsprăzeacelea, împărăţînd Iosie, s-au prăznuit Fase.
23. Şi s-au îndreptat lucrurile lui Iosie înaintea Domnului său, temându-să cu toată inima.
24. Şi ceale ce despre el, adecă, s-au scris în vreamile dintâiu, despre cei ce au păcătuit şi carii necredincioşi au fost spre Domnul decât tot neamul şi carii n-au căutat cuvintele |
236v Domnului despre Israil.
25. Şi după toată fapta aceasta a lui Iosie, s-au suit Faraon, împăratul Eghiptului, venind în Carcamis de la călătorie preste Eufrate, şi i-au ieşit Iosie spre întâmpinare.
26. Şi au trimis împăratul Eghiptului cătră Iosie, zicând: „Ce e mie şi ţie, împăratul Iudei?
27. Nu sânt trimis de la Domnul să oştesc asupra ta, că preste Eufrate e războiul mieu; grăbind, te pogoară".
28. Şi nu s-au întors Iosie spre căruţă, ci sârguia a-l oşti, neluund aminte cuvântul proroculi din gura Domnului,

29. Ci au rânduit spre el războiu în câmpul Magheddii. Şi s-au pogorât căpeteniile la împăratul Iosie.
30. Şi au zis împăratul slugilor sale: „Depărtaţi-mă de la războiu, că m-am slăbit foarte”. Şi îndată l-au scos slugile sale din şireag
31. Şi s-au suit în căruţa sa a doao. Şi, ajungând în Ierusalim, au săvârşit viaţa şi s-au îngropat în părinţescul mormânt.
32. Şi în toată Iudeia jelea pre Iosie. Şi cei ce era ispravnici cu muierile îl tânguia până într-această zi. Şi s-au dat aceasta a fi pururea spre tot neamul lui Israil.
33. Iară aceastea s-au scris în Cartea istoriilor împăraţilor Iuda, şi toate faptele lucrurilor lui Iosie şi slava lui şi înţeleagerea lui în leagea Domnului, şi ceale ce s-au făcut de dânsul şi carele nu sânt scrise în Cartea împăraţilor Israil şi a Iudei.
34. Şi, luund cei ce era din neam pre Iehonie, fiiul lui Iosie, l-au rânduit împărat pentru Iosie, tatâl său, fiind de ani treizeci şi trei.
35. Şi au împărăţit preste Israil trei luni şi l-au depărtat împăratul Eghiptului, ca să || nu împărăţască în Ierusalim. 237r
36. Şi au împovorat neamul cu tălanţi de argint o sută şi de aur un tălant.
37. Şi au rânduit împăratul Eghiptului pre Ioachim, fratele lui, împărat Iudei şi Ierusalimului.
38. Şi au legat sfatul pre Ioachim şi pre Zarachelim, fratele său, şi, apucându-i, i-au dus în Eghipt.
39. De doaozeci şi cinci de ani era Ioachim când au început a împărăţi în pământul Iudii şi a Ierusalimului. Şi au făcut rău înaintea Domnului.
40. Iară după acesta s-au suit Navohodonosor, împăratul Vavilonului, şi, legându-l cu legătură de aramă, l-au dus în Vavilon.
41. Şi sfintele Domnului vase le-au luat Navohodonosor şi le-au dus şi le-au pus în bisearica sa în Vavilon.
42. Că de necurăţiia lui şi nedumnezeirea s-au scris în Cartea vreamilor împăraţilor.
43. Şi au împărăţit Ioachim, fiiul lui, pentru el. Iară când s-au rânduit împărat, era de ani optsprăzeace.
44. Şi au împărăţit trei luni şi zeace zile în Ierusalim şi au făcut rău înaintea Domnului.
45. Şi după un an, trimiţind Navohodonosor, l-au mutat în Vavilon împreună cu sfintele vase.
46. Şi au rânduit pre Sedechie împărat Iudei şi Ierusalimului, fiind de ani doaozeaci şi unul; şi au împărăţit ani unsprăzeace.
47. Şi au făcut rău înaintea Domnului şi nu s-au stidit de cuvintele ce s-au zis prin Ieremie prorocul din gura Domnului.
48. Şi, jurat fiind de împăratul Navohodonosor, călcând jurământul, s-au depărtat. Şi cu cerbicea sa şi cu inima sa învârtoşat, au trecut legiuitele Domnului, Dumnezeului lui Israil. |
49. Şi povăţuitorii norodului Domnului multe strâmb au lucrat şi necredincios s-au purtat 237v preste toate necurăţiile limbilor; şi au pângărit bisearica Domnului cea făcută în Ierusalim.
50. Şi au tremis Dumnezeul părinţilor lor prin îngerul Său a-i chema, pentru carea le-ar îngădui lor şi cortului Său.
51. Iară ei bajocorea pre îngerii Săi. Şi în ce zi au grăit Domnul, bajocurea pre prorocii Lui.
52. Carele până la mânie s-au întărâtat asupra neamului Său pentru nedumnezeirea sa şi au poruncit să se suie împăraţii haldeilor.
53. Aceştia au ucis tinerii lor cu sabiia împrejurul sfintei bisericii lor şi n-au îngăduit tinărului şi bătrânului şi fecioarei şi pruncului,
54. Ci toţi s-au dat în mânile lor. Şi, toate sfintele vasele Domnului şi împărăţeştile cămări luund, le-au dus în Vavilon.
55. Şi au aprins casa Domnului şi au prăpădit zidurile Ierusalimului, şi turnurile lui le-au aprins cu foc,
56. Şi au mistuit toate ceale de cinste a lui şi de nimica o au făcut. Şi pre cei rămaşi de sabie i-au dus în Vavilon
57. Şi era robi lui până când au stăpânit perseanii, întru plinirea cuvântului Domnului prin gura lui Ieremie,
58. Până când au prăznuit bine pământul sâmbetele Sale; prăznuia sâmbăta, întru plinirea anilor şaptezeaci.

Cap 2

Chirul, împăratul pearsilor, pre jidovii cei întru împărăţia sa robi la pământul său îi sloboade. Carii înoind Ierusalimul, s-au oprit de la Artaxerx pentru pâra unora. ||

238r 1. Împărăţind Chirul, împăratul pearsilor, spre plinirea cuvântului Domnului prin gura lui Ieremie,
2. Au deşteptat Domnul duhul Chirului, împăratului pearsilor, şi au vestit întru toată împărăţiia sa împreună prin scrisoare,
3. Zicând: „Aceastea zice Chirul, împăratul pearsilor: «Pre mine m-au rânduit împărat lumii Domnul lui Israil, Domnul cel înalt.
4. Şi mi-au arătat a-I zidi casă în Ierusalim, carea iaste în Iudeia.
5. De iaste cineva din neamul vostru, Domnul aceluia suie-să cu el în Ierusalim.
6. Deci oricâţi pre lângă locuri lăcuiesc, ajute pre cei ce sânt în locul acela cu aur şi cu argint,
7. În dări, cu cai şi cu dobitoace şi cu alte cealea ce să pun după făgăduinţă spre casa Domnului, carea iaste în Ierusalim»”.
8. Şi, stând căpeteniile neamurilor, a satelor şi a Iudei, din neamul lui Veniamin, şi preoţii şi leviţii pre carii i-au deşteptat Domnul a să sui şi a zidi casa Domnului, carea iaste în Ierusalim; şi cei ce era împrejurul lor,
9. I-au ajutat cu tot aurul şi argintul ei şi cu dobitoace şi cu făgăduinţe multe, mulţi a cărora sâmţirea s-au deşteptat.
10. Şi Chirul împăratul au scos sfintele Domnului vase carele dusease Navohodonosor, împăratul Vavilonului, din Ierusalim şi le închinase idolului său.
11. Şi, scoţindu-le Chirul, împăratul pearsilor, le-au dat lui Mitridat, care era preste vistieriile sale.
12. Iară prin acesta s-au dat lui Salmanasar, voievodului Iudeii.
13. Iară acestora acesta e numărul: vase de gustări, de argint, doao mii patru sute, athische de argint treizeaci, păhăruţe de aur treizeaci, şi iarăşi de argint doao mii patru sute; şi alte vase o mie, |
238v 14. Iară toate vasele de aur şi de argint, cinci mii opt sute şasezeaci.
15. Şi s-au numărat lui Salmanasar împreună cu cei ce din robiia Vavilonului venise în Ierusalim.
16. Iară în vremile lui Artaxerx, împăratului pearsilor, i-au scris, despre cei ce lăcuia în Iudeia şi în Ierusalim, Valsamul şi Mitridatul şi Savelie şi Rathimul şi Valthemul, Samelie scriitoriul şi ceiaalalţi lăcuitorii Samariii şi a celoraalalte locuri, ceastă din jos carte împăratului Artaxerx:
17. „Domnule, slugile tale, Rathim de la apuseani şi Savelie scriitoriul şi ceiaalalţi, judecătorii curţii tale în Chelesiriia şi Fenichiia.
18. Şi acum, cunoscut să fie domnului împăratului că jidovii carii s-au suit de la voi la noi, venind în Ierusalim, cetatea cea fugitoare şi rea, zidesc hornurile ei şi aşază zidurile şi bisearica o deşteaptă.
19. Şi, de să va săvârşi cetatea aceasta şi zidurile, nu numai dăjdile nu vor suferi a plăti, ci şi împăraţilor vor sta împrotivă.
20. Şi, fiind aceasta despre bisearică, drept a fi am socotit să nu treacem aceasta cu vedearea,
21. Ci să înştiinţăm pre domnul, împăratul, ca de ţi să va părea, împărate, caute-să în cărţile părinţilor tăi,
22. Şi vei afla între înştiinţări scrisori despre aceştia şi vei şti că cetatea aceasta au fost fugitoare, şi pre împăraţi şi pre cetăţi bătând,
23. Şi jidovii fugitori şi războaie făcând într-însa din veac, pentru care pricină cetatea aceasta s-au părăsit;
24. Acum, dară, înştiinţare facem, doamne împărate, că, de să va zidi cetatea aceasta şi zidurile aceştiia să vor rădica, pogorâre ţie nu va fi în Chelesiriia şi Fenichiia”. ||
239r 25. Atunci au scris împăratul lui Rathim, carele scriia întâmplările, şi lui Valthim şi lui Savelie scriitoriului şi celoraalalţi ce era rânduiţi şi lăcuia în Siriia şi în Fenichiia, ceaste dedesupt:
26. „Cetit-am scrisoarea carea mi-aţi trimis. Şi am poruncit a căuta şi au aflat că cetatea aceaea e din veac împrotivitoare împăraţilor,
27. Şi oameni fugitori, şi războaie într-însa făcând, şi împăraţi tari foarte era în Ierusalim stăpânind, şi dăjdi scoţind de la Chelisiriia şi Fenichiia.

28. Acum, dară, am poruncit a opri pre oamenii aceia de-a zidi cetatea şi a-i opri ca nu ceva mai mult decât aceastea să fie,
29. Ci nici purcează spre mult ceale ce sânt de rău, aşa ca să se aducă împăraţilor supărare".
30. Atunci cetindu-să aceastea ce să scrisease de la împăratul Artaxerx, Rathim şi Savellie scriitoriul şi cei rânduiţi cu aceştia, prinzând, degrabă au venit în Ierusalim cu călăraşi şi cu gloată şi cu oaste.
31. Şi au început a opri pre cei ce zidea şi înceta de la zidirea bisericii în Ierusalim, până la al doilea an a lui Darie, împăratului pearsilor.

Cap 3

Darie, după frumoasa cină ce au făcut tuturor alor săi, dormind, trei păzitori trupului lui au mişcat întrebare care-i mai de folos: vinul, împăratul, muiarea au adevărul? Şi întâiu despre vin să cearcă.

1. Împăratul Darie au făcut cină mare tuturor casnicilor săi şi tuturor boiarilor Mediii şi a Pearsiii,
2. Şi tuturor celor cu urşinic şi legiuitorilor şi sfeatnicilor şi ispravnicilor de supt el, de la Indiia până la Ethiopiia, o sută doaozeaci şi şeapte de ţări. |
3. Şi, deacă au mâncat şi au beut şi sătui să întorcea, atunci Darie împăratul s-au suit în 239v
culcuşul său şi au dormit şi s-au deşteptat.
4. Atunci, cei trei tineri, păzătorii trupului, carii păzea trupul împăratului, au zis altul cătră altul:
5. „Zică fieştecarele cătră noi cuvânt care să întreacă. Şi oricăruia să va arăta cuvântul mai înţelept decât a altuia îi va da împăratul Darie mari daruri.
6. Cu urşinic a să îmbrăca şi cu aur a bea şi pre aur a dormi; şi căruţe cu frâu de aur şi cu chidariu de vison şi lanţu de aur împrejurul grumazului.
7. Şi al doilea va şedea de la Darie, pentru înţelepciunea sa, şi rudeniia lui Darie să va chema".
8. Atunci, scriind fieştecarele cuvântul său, l-au împecetluit şi l-au pus supt căpătâiul împăratului Darie.
9. Şi au zis: „Deacă să va scula împăratul, îi vom da scrisorile noastre. Şi oricarea va judeca împăratul din trei, şi sfatul Pearsidei, că cuvântul lui mai înţelept iaste, aceluia să va da biruinţa, precum s-au scris".
10. Unul au scris: „Tare e vinul".
11. Altul au scris: „Mai tare e împăratul".
12. Al treilea au scris: „Mai tari sânt muierile, iară preste toate biruiaşte adevărul".
13. Şi, deacă s-au sculat împăratul, au luat scrisorile sale şi le-au dat lui şi au cetit.
14. Şi trimiţind, au chemat pre toţi boiarii pearsilor şi Meadiii, şi cei cu urşinic şi legiuitorii şi ispravnicii.
15. Şi au şezut în sfat şi s-au cetit scrisorile înaintea lor.
16. Şi au zis: „Chemaţi pre tineri, şi ei vor spune cuvintele sale". Şi s-au chemat şi au întrat. ||
17. Şi le-au zis: „Spuneţi-ne despre aceastea ce sânt scrise!" Şi au început cel dintâiu, 240r
care zisease de tăriia vinului
18. Şi au zis: „Bărbaţi, cât biruiaşte vinul pre toţi oamenii cei ce-l beau! Înceluie mintea.
19. Şi iarăş împăratului şi săracului le face mintea deşartă, precum şi a robului şi a slobodului, a săracului şi a bogatului.
20. Şi toată mintea o întoarce în negrije şi spre veselie şi nu-şi aduce aminte de nici o întristare sau datorie;
21. Şi toate ceale dinlăuntru le face de cinste şi nu-şi aduce aminte de împăratul, nici de sfatul, şi toate prin tălanţi a vorbi face.
22. Şi nu ş-au adus aminte, când au beut, de priiatenie, nici de frăţinătate, ci nu după mult apoi zmulg sabiile.
23. Şi, deacă să vor îneca de vin şi să vor scula, nu ş-au adus aminte de ceale ce au făcut.
24. O, bărbaţi, au nu biruiaşte vinul? Cine gândeaşte aşa a face?" Şi au tăcut zicând aceasta.

Cap 4

Să arată înalta putearea împăratului, a muierii şi a adevărului. Ci dându-să adevărului biruinţa, Darie, după cearerea lui Zorovavel, întoarce sfintele vase, scriind ca să se deaie jidovilor slobozenie şi cheltuieli spre înoirea Ierusalimului.

1. Ei au început a zice cel ce au zis despre tăriia împăratului.
2. „O, bărbaţi, au nu întrec pre oameni cei ce uscatul stăpânesc, şi marea şi toate cealea ce sânt într-însele?
3. Iară împăratul e preste toate şi le stăpâneaşte. Şi tot ce va zice alor săi fac; |
240v 4. Şi de-i va trimite la ostaşi, merg şi prăpădesc munţii şi ziduri şi turnuri,
5. Sugrumă-să şi sugrumă; şi cuvintele împăratului nu le trec. Că, de vor învinge, aduc împăratului toate care or fi prădat.
6. Aşijderea şi ceialalţi toţi, şi oricâţi nu oştesc, nici să împrotivesc, ci chivernisesc pământul; şi iarăşi, deacă vor săcera, aduc dăjdile împăratului.
7. Şi el unul sângur de va zice «ucideţi», ucig; de va zice «sloboziţi», slobod;
8. De va zice «loviţi», lovesc; de va zice «râsipiţi», râsipesc; de va zice «zidiţi», zidesc;
9. De va zice «tăiaţi afară», taie; de va zice «sădiţi», sădesc.
10. Şi toată gloata şi puterile de el ascultă, şi spre aceasta el şade şi bea şi doarme.
11. Iară aceştia îl păzesc prinprejur şi nu să pot duce fieştecarii a-şi face lucrurile sale, ci în zise ascultători sânt lui.
12. Bărbaţi, cum dară nu întreace împăratul, care aşa să vesteaşte?" Şi au tăcut.
13. A treilea, care zisease despre muieri şi despre adevăr, acesta e Zorovavel, au început a grăi:
14. „Bărbaţi, nu marele împărat şi mulţi oameni, nici vinul întreace? Cine, dară, e cel ce-i stăpâneaşte?
15. Au nu muierile au născut pre împăraţi şi pre tot norodul, care stăpâneaşte marea şi uscatul?
16. Şi dintr-însăle s-au născut şi eale au născut pre cei ce au sădit viile din carele să face vinul.
17. Şi eale fac vejmintele tuturor şi eale fac slava oamenilor şi nu să pot oamenii deslipi de muieri.
241r 18. De vor aduna oamenii aur şi argint şi tot lucrul frâmsăţat şi vor vedea o || muiare cu bună îmbrăcăminte şi cu bună frumseaţe,
19. Toate aceastea lăsându-le, spre aceaea iau aminte şi cu gura deşchisă să uită. Şi pre aceaea o trag cătră sâne mai mult decât aurul şi argintul şi tot lucrul frâmsăţat.
20. Omul lasă pre tatăl său, cel ce l-au crescut, şi ţara sa şi să împreună cu muiarea.
21. Şi cu muiarea sloboade sufletul, şi nici îş aduce aminte de tată-său, nici de mumă-sa, nici de ţară.
22. Şi de aici trebuie să ştiţi că muierile vă stăpânesc. Au nu vă doare?
23. Şi ia omul sabiia sa şi mearge pre cale a face furtişaguri şi ucideri şi a umbla cu corabia pre mare şi pre râuri.
24. Şi veade leul şi întru întunearec întră. Şi, deacă va face furtuşag şi viclenii şi răpiri, iubitei sale le aduce.
25. Şi iarăş iubeaşte omul pre muiarea sa mai mult decât pre tatăl au pre mumă.
26. Şi mulţi au nebunit pentru muierile sale şi robi s-au făcut pentru eale.
27. Şi mulţi au perit şi s-au sugrumat şi au păcătuit pentru muieri.
28. Şi acum creadeţi mie că mare e împăratul întru putearea sa, că toate ţărâle să stidesc a-l atinge?
29. Însă pre Apeme, fata lui Vezachil, o vedeam, ţiitoarea marelui împărat, şezând lângă împăratul, de-a dreapta
30. Şi luund cununa din capul lui şi puindu-o şieş şi cu palmele tăia pre împăratul de mâna stângă.
31. Şi preste aceastea cu gura deşchisă să uita spre ea. Şi, de-i va râde, râde, că, de i să
241v va | mâniia, o îmblânzeaşte până când să va întoarce spre har.
32. O, bărbaţi, căci nu sânt mai tari muierile? Mare e pământul şi înalt e ceriul. Cine face aceastea?"

33. Şi atunci împăratul şi cei în urşinic să uita altul spre altul. Şi au început a grăi despre adevăr.
34. „O, bărbaţi, au nu sânt tari muierile? Mare e pământul şi înalt e ceriul şi cea repede curgerea soarelui ocoleaşte ceriul prin locul său într-o zi.
35. Au nu e mare cel ce face aceastea? Şi adevărul e mare şi mai tare decât toate.
36. Tot pământul cheamă adevărul şi ceriul pre acela îl blagosloveaşte; şi toate lucrurile să clătesc şi să cutremură de el, şi nu e cu el ceva strâmb.
37. Vinul e strâmb, strâmb e împăratul, strâmbe muierile, strâmbi toţi fiii omeneşti şi toate lucrurile lor strâmbe; şi nu e întru dânşii adevăr şi întru strâmbătatea sa vor peri.
38. Şi adevărul petreace şi biruiaşte în veac şi e viu şi stăpâneaşte în veacii veacilor.
39. Nici e la el a lua faţa, nici deschiliniri, ci ceale dreapte face tuturor, nedrepţilor şi vicleanilor, şi toţi să îmblânzesc în lucrurile lui.
40. Şi nu e în judecata lui strâmbătate, ci tărie şi împărăţie şi puteare şi mărimea tuturor veacilor. Bine e cuvântat Dumnezeul adevărului!"
41. Şi au încetat a grăi. Şi toate noroadele au strâgat şi au zis: „Mare e adevărul şi biruiaşte!"
42. Atunci împăratul i-au zis: „Ceare, de vreai ceva mai mult decât ceale scrise, şi voiu da ţie după aceaea, că te-ai aflat mai înţelept decât soţii; şi lângă mine vei şedea şi rudenia mea te vei chema".
43. Atunci au zis împăratului: „Adu-ţi aminte de făgăduinţa ta ce ai făgăduit, a zidi Ieru||salimul în zioa în carea ai luat împărăţiia, 242r
44. Şi toate vasele ce s-au luat din Ierusalim a le slobozi, care le-au usebit Chirul când au ucis Vavilonul şi au vrut a le trimite acolo.
45. Şi tu ai vrut a zidi bisearica carea o au aprins idumeii, când s-au râsipit Iudeea de la haldei.
46. Şi acum, aceasta e ce poftesc, doamne, şi ce cer, aceasta e mărimea carea poftesc de la tine, să faci făgăduinţa carea ai făgăduit Împăratului ceriului din gura ta".
47. Atunci sculându-să Darie împăratul, l-au sărutat. Şi au scris cărţi la toţi ispravnicii şi la cei mai-mari şi la cei cu urşinic, ca să-l povăţuiască pre el şi pre cei ce cu el era, pre toţi suindu-să a zidi Ierusalimul.
48. Şi tuturor ispravnicilor carii era în Siriia şi în Finiche şi în Livan le-au scris cărţi să tragă leamne de chedru din Livan în Ierusalim, să zidească cu eale cetatea.
49. Şi au scris tuturor jidovilor carii să suia din împărăţie în Iudeea pentru slobozeniia, ca tot putearnicul şi sfatul şi ispravnicul să nu vie la uşile lor.
50. Şi toată ţara carea o dobândise să le fie scutită, şi idumeii să lase coşteiele jidovilor, care le ţin.
51. Şi spre zidirea biseariciı să se dea în toţi anii tălanţi doaozeci, până când să va zidi.
52. Şi pre jârtvealnic arderi de tot a arde în toate zilele, precum au poruncă, alţi zeace tălanţi a da în toţi anii.
53. Şi tuturor celor ce purced din Vavilon a zidi cetatea, să le fie slobozenie şi lor şi fiilor şi tuturor preoţilor ce umblă înainte. |
54. Şi au scris şi cât şi sfinte odăjdii a să da au poruncit, în care să slujască. 242v
55. Şi leviţilor au scris să dea porunci, până la zioa în carea să va isprăvi casa şi să va zidi Ierusalimul.
56. Şi tuturor păzitorilor cetăţii le-au scris a-i da sorţi şi leafă.
57. Şi au slobozit toate vasele, oricare le usebise Chirul din Vavilon, şi toate ceale ce au zis Chirul şi el au poruncit a fi şi a slobozi Ierusalimul.
58. Şi, purcezând acel tinăr, râdicându-şi faţa spre Ierusalim, bine au cuvântat pre Împăratul ceriului
59. Şi au zis: „De la Tine e biruinţa şi de la Tine e înţelepciunea şi înţeleagerea, şi eu sluga Ta sânt.
60. Bine eşti cuvântat Cel ce mi-ai dat înţelepciunea şi Ţie mă voiu mărturisi, Doamne, Dumnezeul părinţilor noştri!"
61. Şi au luat cărţile şi au pornit în Vavilon şi au venit şi au vestit fraţilor săi tuturor, carii au fost în Vavilon.
62. Şi bine au cuvântat pre Dumnezeul părinţilor săi, că le-au dat slobozire şi stâmpărare,
63. Să se suie şi să zidească Ierusalimul şi bisearica unde s-au chemat numele Lui într-însa. Şi au săltat cu cântări şi cu veselie în şapte zile.

Cap 5

Cei ce să întorc din robiia Vavilonului în Ierusalim şi în Iudeea să însămnează şi întorc slujba lui Dumnezeu. Ci apoi, de începutul lucru, până la o vreame, să împiedecă.

1. Iară după aceastea, s-au ales să se suie căpeteniile satelor prin casăle şi neamurile
243r sale, şi muierile lor şi fiii şi featele lor || şi slugile şi slujnicele lor şi vitele lor.
2. Şi Darie împăratul au trimis împreună cu ei o mie de călăraşi, până când îi vor petreace în Ierusalim cu pace şi cu cântări şi cu tâmpene şi cu surle.
3. Şi toţi fraţii era săltând, şi i-au făcut a să sui împreună cu ei.
4. Şi aceastea sânt numele bărbaţilor carii s-au suit prin satele sale, întru neamuri şi spre partea împărăţiilor:
5. Preoţii, fiii lui Finees, fiii lui Aaron: Isus, fiiul lui Iosedec, Ioachim, fiiul lui Zorovavel, fiiului Salathiil din casa lui David, din ruda lui Fares, din neamul Iuda,
6. Care au grăit supt Darie, împăratul pearsilor, cuvinte minunate în anul împărăţiii lui al doilea, în luna nisan dintâiu.
7. Şi sânt aceştia carii s-au suit din Iudeea, din robiia mutării, pre carii i-au mutat Navohodonosor, împăratul Vavilonului, în Vavilon, şi s-au întors în Ierusalim,
8. Şi au căutat partea Iudei fieştecare la cetatea sa, carii au venit cu Zorovavel şi cu Isus, Neemie, Areoreas, Elimeon, Emanion, Mardoheiu, Veelsur, Mehdeatocor, Olior, Emonia, unul din căpeteniile lor.
9. Şi numărul de la neamurile lor. Dintre ispravnicii lor: fiii lui Fares, doao mii o sută şeaptezeci şi doi.
10. Fiii lui Ares, trei mii o sută cinzeaci şi şeapte.
11. Fiii Femo, o sută patruzeaci şi doi. Între fiii lui Isus şi Ioavi, o mie trei sute doi.
12. Fiii Demu, doao mii patru sute şeaptezeaci; fiii Horavan, doao sute cinci; fiii Vanica, o sută şasezeaci şi opt. |
243v 13. Fiii Veveh, patru sute trii; fiii Arhad, patru sute doaozeaci şi şeapte.
14. Fiii Ham, treizeaci şi şeapte; fiii Zoroar, doao mii şasezeaci şi şeapte; fiii Adim, patru sute şasăzeaci şi unul.
15. Fiii Adereacti, o sută opt; fiii Chiaz şi Zela, o sută şeapte; fiii Azoroc, patru sute treizeci şi noao.
16. Fiii Iedarvoni, o sută treizeaci şi doi; fiii Ananie, o sută treizeaci; fiii Asoni, noaozeaci.
17. Fiii Marsar, patru sute doaozeaci şi doi; fiii Zavarus, noaozeaci şi cinci; fiii Sepolemon, o sută doaozeaci şi trei.
18. Fiii Nepopas, cincizeaci şi cinci; fiii Nehanarus, o sută cinzeaci şi opt; fiii Chevethamus, o sută treizeaci şi doi.
19. Fiii Crearpatros, carii Enocadie şi Modie, patru sute doaozeaci şi trei; cei din Grama şi din Gardia, o sută doaozeaci şi unul.
20. Cei din Veselon şi Cheaghe, şasezeaci şi cinci; cei din Vastaro, o sută doaozeaci şi doi.
21. Cei din Vehenove, cinzeaci şi cinci; fiii Liptis, o sută cinzăci şi cinci; fiii Lavonni, trei sute cinzeaci şi şeapte.
22. Fiii Sihem, trei sute şeaptezăci; fiii Suadom şi Cleomus, trei sute şeaptezăci şi opt.
23. Fiii Ericus, doao mii o sută patruzeaci şi cinci; fiii Anaas, trei sute şaptezeaci. Preoţii:
24. Fiii Ieddus, fiii Evther, fiii Eleasih, trei sute şeaptezeaci şi doi; fiii Emeres, doao sute cinzăci şi doi.
25. Fiii Faseuri, trei sute cincizăci şi şapte; fiii Carei, doao sute doaozăci şi şeapte.
26. Leviţii: fiii lui Isus în Gaduhel, şi Vamis şi Serevie şi Edie, şaptezăci şi patru. Tot
244r numărul de la anul doisprăzeace, treizăci de || mii patru sute şasăzăci şi doi.
27. Fiii şi featele şi muierile, toată suma, mii patruzăci, doao sute patruzăci şi doi.
28. Fiii preoţilor, carii cânta în bisearică: fiii Asaf, o sută doaozăci şi opt.
29. Iară portarii: fiii Esmeni, fiii Asir, fiii Amon, fiii Acuga, Tova, fiiul lui Tovi, toţi o sută treizăci şi noao.
30. Preoţii ce slujiia în bisearică: fiii Seal, fiii Gasfa, fiii Tovloh, fiii Carie, fiii Su, fiii Healu, fiii Lavana, fiii Armaha, fiii Acuv, fiii Ufta, fiii Chefta, fiii Aggav, fiii Ovai, fiii Ananii, fiii Canna, fiii Ghedu,
31. Fiii An, fiii Raghin, fiii Thesanon, fiii Nahova, fiii Caseva, fiii Gaze, fiii Ozui, fiii Sinone, fiii Atre, fiii Hasteai, fiii Asiama, fiii Manii, fiii Nasisim, fiii Acusu, fiii Aghista, fiii Azui, fiii Favon, fiii Fasalon,

32. Fiii Meeda, fiii Fusa, fiii Carei, fiii Varcus, fiii Sarei, fiii Coesii, fiii Nasit, fiii Aghisti, fiii Pedon,
33. Solomon, fiii lui, fiii Asofor, fiii Falsida, fiii Chelii, fiii Dedon, fiii Gadahe, fiii Sefeghi,
34. Fiii Agghia, fiii Sahareth, fiii Savathen, fiii Caroneth, fiii Masith, fiii Ame, fiii Sasus, fiii Addus, fiii Suva, fiii Eura, fiii Rahotis, fiii Fasfat, fiii Malmon,
35. Toţi sfintelor slujind, şi pruncii lui Solomon, patru sute optzăci şi doi.
36. Aceştia sânt fiii cei ce s-au suit din Thelmela, Thelharsa, căpeteniile lor, Carmelam şi Careth,
37. Şi nu putea spune cetăţile sale şi rudeniile sale, în ce chip sânt din Israil: fiii Dalarii, fiii Tuvel, fiii Nehodaichi.
38. Din preoţi, cei ce slujiia cu preoţiia şi nu s-au aflat: fiii Ovia, fiii Ahisos, fiii Addin, | cel ce au luat muiare din featele Fargheleu 244v
39. Şi s-au chemat cu numele lui; şi acestora s-au căutat scrisoarea neamului în prădare şi nu s-au aflat; şi s-au oprit a sluji cu preoţiia.
40. Şi le-au zis Neemie şi Asthara să nu să împărtăşască de ceale sfinte până când să va scula arhiereu învăţat spre arătare şi spre adevăr.
41. Iară tot Israilul era, afară de sluji şi de slujnice, mii patruzăci şi doao, trei sute patru zăci.
42. Slujile acestora şi slujnicele, şeapte mii trei sute treizăci şi şapte; cântăreţi şi cântăreaţe, doao sute şasăzăci şi cinci.
43. Cămile, patru sute treizăci şi cinci; cai, şapte mii treizăci şi şase; muşcoi, mii doao sute patruzăci şi cinci; boi de jug, cinci mii doaozăci şi cinci.
44. Şi din ispravnici prin sate, când venea la bisearica lui Dumnezeu, care era în Ierusalim, au făgăduit a deştepta bisearica în locul său, după putearea sa,
45. Şi a da spre bisearică comoara lucrurilor cea sfântă de aur mna doaosprăzeace mii, şi de argint mna cinci mii şi odăjdii preoţeşti o sută.
46. Şi au lăcuit preoţii şi leviţii şi cei ce ieşise din gloată în Ierusalim şi în ţinut, şi sfinţii cântăreţi şi portarii, şi tot Ierusalimul în ţânuturile sale.
47. Iară apropiindu-să luna a şeaptea şi fiind fiii lui Israil fieştecarele în lucrurile sale, s-au adunat cu o inimă în curtea carea era dinnaintea uşii spre răsărit.
48. Şi, stând Isus, fiiul lui Iosedec, şi fraţii lui, preoţii, şi Zorovavel, fiiul lui Salahiel, şi fraţii acestuia, au gătit oltariul,
49. Să aducă pre el arderi, după ceale scrise în cartea lui Moisi, omului lui Dumnezeu. ||
50. Şi s-au adunat acolo dintr-alte neamurile pământului şi au râdicat jârtvealnicul în locul 245r
său toate limbile locului; şi aducea junghieri şi arderi Domnului de dimineaţă.
51. Şi au făcut Schinopeghia şi zi de praznic, precum s-au poruncit în leage, şi jârtve în toate zilele, precum trăbuia.
52. Şi după aceastea, au rânduit aduceri înainte şi junghierile sâmbetelor şi a înoirilor şi zi de praznic tuturor celor sfinţite.
53. Şi oricâţi făgăduia Domnului, de la înoirea lunii a şeaptea, au început a aduce jârtve lui Dumnezeu, şi bisearica Domnului încă nu era zidită.
54. Şi au dat bani pietrarilor şi faurilor, şi beutură şi hrană cu bucurie.
55. Şi au dat cară sidonilor şi tirilor, să le aducă din Livan grinzi de chedru şi să facă plute în limanul Iopii, după porunca ce le scrisease Chirul, împăratul pearsilor.
56. Şi în anul al doilea, venind la bisearica lui Dumnezeu în Ierusalim în luna a doaoa, au început Zorovavel, fiiul lui Salathiil, şi Iosue, fiiul lui Iosedec, şi fraţii lor şi preoţii şi leviţii şi toţi cei ce venise din robie în Ierusalim
57. Şi au întemeiat bisearica lui Dumnezeu în lună noao a lunii a doaoa, în al doilea an după ce venise în Iudeea şi în Ierusalim.
58. Şi au rânduit pre leviţii de la doaozăci de ani preste lucrurile Domnului. Şi au stătut Isus şi fiiul lui şi toţi fraţii leviţii împreună gândind, şi ispravnicii legii făcând lucrurile în casa Domnului;
59. Şi au stătut preoţii având vejminte, cu trâmbiţe, şi leviţii, fiii lui Asaf, având chinvale,
60. Lăudând pre Domnul şi binecuvântându-L ca | David, împăratul lui Israil. 245v
61. Şi cânta cântec Domnului, că dulceaţa Lui şi cinstea în veaci preste tot Israilul.
62. Şi tot norodul au cântat cu trâmbiţa şi au strâgat cu glas mare, lăudând pre Domnul întru deşteptarea casei Domnului.
63. Şi au venit din preoţi şi din leviţi şi din ispravnicii satelor, cei bătrâni, carii văzuse cea mai dinnainte casă.

64. Şi spre zidirea aceştiia cu strâgare şi cu plângere mare şi mulţimea trâmbiţii şi cu mare bucurie,

65. Într-atâta cât norodul nu auzea trâmbiţele pentru plângerea norodului; că gloata era cântând mărit cu trâmbiţele, aşea cât departe să auziia.

66. Şi au auzit nepriiatinii neamurilor Iudei şi a lui Veniamin şi au venit a şti ce glas de trâmbiţe iaste.

67. Şi au cunoscut că cei din robie zidesc bisearică Domnului, Dumnezeului Israil.

68. Şi, apropiindu-să cătră Zorovavel şi cătră Isus şi cătră ispravnicii satelor, le-au zis: „Vom zidi împreună cu voi,

69. Că aseaminea am auzit pre Domnul vostru şi noi aşijderea umblăm din zilele lui Asfazereth, împăratului asirilor, care ne-au mutat aici".

70. Şi le-au zis Zorovavel şi Isus şi căpeteniile satelor lui Israil:

71. „Nu e noao şi voao a zidi casa Dumnezeului nostru, că noi sânguri vom zidi Domnului lui Israil, după ceale ce ne-au poruncit Chirul, împăratul pearsilor".

72. Iară limbile locului plecându-să spre cei din Iudeea şi rădicând lucrul zidirii şi pândiri
246r şi noroade adunând, îi oprea || a zidi.

73. Şi, năvăliri făcând, i-au opăcit, ca să nu să săvârşască zidirea în toată vreamea vieţii Chirului împăratului; şi au lungit zidirea în doi ani, până la împărăţiia lui Darie.

Cap 6

Jidovii, îngăduind Darie, zidesc bisearica Domnului în Ierusalim.

1. Iară în anul împărăţiii lui Darie al doilea au prorocit Agghei şi Zaharie, fiiul lui Addim proroculuі la Iudeea şi Ierusalim, în numele Dumnezeului Israil, preste ei.

2. Atunci stând Zorovavel, fiiul lui Salathiil, şi Isus, fiiul lui Iosedec, au început a zidi casa Domnului, carea e în Ierusalim,

3. Fiindu-le de faţă prorocii Domnului şi ajutându-i. Într-aceaea vreame au venit cătră ei Siseannul, crăiuţul Siriii şi a Finichiii, şi Satravuzanes şi soţii lui,

4. Şi le-au zis: „Cine poruncindu-vă, ziditi casa aceasta şi acoperemântul acesta şi toate cealeaalalte isprăviţi? Şi carii sânt grămăditorii carii zidesc aceastea?"

5. Şi au avut har, făcându-să cercetare peste cei ce era în robie, de la Domnul, bătrânii jidovilor.

6. Şi nu s-au împiedecat a zidi, până când să va înştiinţa Darie despre toate aceastea şi să va lua răspuns.

7. Paria cărţii carea au trimis lui Darie Sisennes, suptcrăiuţul Siriii şi a Finichiii, şi Satravuzanes şi soţii lui în Siriia şi în Finiche ispravnici: „Împăratului Darie, închinăciune!

8. Toate fie cunoscute domnului împăratului, că viind în ţinutul Iudeii şi întrând în
246v Ierusalim, am aflat zidind casa lui | Dumnezeu cea mare,

9. Şi bisearica, din pietri cioplite şi mari şi de scumpe materii în păreţi.

10. Şi lucrurile acealea necurmat fiind, şi a să ajuta şi a spori în mânile lor şi întru toată slava foarte cu de-adinsul a să isprăvi.

11. Atunci am întrebat bătrânii, zicând: «Cine v-au slobozit a zidi casa aceasta şi lucrurile aceastea a le întemeia?»

12. Iară pentru aceaea i-am întrebat, ca să-ţi înştiinţăm oamenii şi ispravnicii, şi scrisoarea numelor ispravnicilor am poftit de la ei.

13. Iară ei ne-au răspuns, zicând: «Noi sântem slugile Domnului, Care au făcut ceriul şi pământul».

14. Şi să zidea casa aceasta mai înainte de acesti ani mulţi de la marele şi preatarele împăratul lui Israil şi s-au săvârşit.

15. Şi pentru că părinţii noştri era întărâtători şi au păcătuit spre Dumnezeul lui Israil, i-au dat în mânile lui Navohodonosor, împăratului Vavilonului, împăratului haldeilor.

16. Şi casa aceasta, prăpădind-o, o au aprins, şi norodul rob l-au dus în Vavilon.

17. În anul dintâiu, împărăţind Chirul, împăratul Vavilonului, au scris Chirul împăratul a să zidi casa aceasta;

18. Şi vasele ceale sfinte, de aur şi de argint, care dusease Navohodonosor din casa cea din Ierusalim şi le închinase în bisearica sa, iarăş le-au scos Chirul împăratul din bisearica cea din Vavilon şi s-au dat lui Zorovavel şi lui Salmanasar suptcrăiuţului.

19. Şi li s-au poruncit să aducă vasele aceas||tea şi să le puie în bisearica ce era în Ierusalim, şi bisearica lui Dumnezeu a o zidi în locul său. 247r

20. Atunci, Salmanasar au pus temeliile casii Domnului, carea e în Ierusalim. Şi de atunci până acum să zideaşte şi n-au luat săvârşirea.

21. Acum, dară, de ţi să pare, o, împărate, caute-să în împărăteştile biblioteci a împăratului Chirul, care sânt în Vavilon.

22. Şi, de să va afla cum că cu sfatul Chirului împărat au început grămădirea casii Domnului carea este în Ierusalim şi, de să pare domnului, împăratului nostru, să ne scrie despre aceastea".

23. Atunci, Darie împăratul au poruncit a să căuta în biblioteci. Şi s-au aflat în oraşul Ecvactanis, care e în mijlocul ţânutului, un loc în care era scrise aceastea:

24. „În anul dintâiu împărăţând Chirul, împăratul Chirul au poruncit a să zidi casa Domnului cea din Ierusalim, unde aprindea neîncetat cu foc,

25. A căriia nălţime să fie de zeace coţi, lăţimea de coţi şasăzăci, în patru cornuri de trei pietri cioplite, şi partea din sus, cea răvărsată în afară, din lemnul aceluiaş ţinut şi cu o aseamenea parte noao, şi cheltuieli a să da din casa Chirului împărat.

26. Şi vasele casii Domnului ceale sfinte, şi ceale de aur, şi ceale de argint, care le-au scos Navohodonosor din casa Domnului cea din Ierusalim, unde era puse, să se puie acolo".

27. Şi au poruncit, a avea grije lui Sisenne, suptcrăiuţului Siriii şi al Finichiii, şi Satravuzanului şi soţilor lui, şi celor rânduiţi în Siriia şi Finiche, ispravnicilor, să se contenească de cătră locul acela: |

28. „Şi eu încă am poruncit desăvârşit a o zidi şi am rânduit să agiute pre cei din robie jidovi, până când să va săvârşi bisearica casii Domnului. 247v

29. Şi de năcăjirea dăjdilor Chelesiriei şi a Finichiii, cu de-adinsul o sumă a da acestor oameni spre jârtva Domnului, lui Zorovavel ispravnicului, spre tauri şi berbeci şi miei;

30. Aşijderea şi grâu şi sare şi vin şi untdelemn, necurmat prin toţi anii, precum preoţii cei din Ierusalim au spus a să isprăvi în toate zilele, fără nici o treacere;

31. Să se aducă gustări marelui Dumnezeu, pentru împăratul şi slugile lui, şi să se roage pentru viaţa lor.

32. Şi să se vestească ca oricine va călca ceva dintr-aceaste scrise au va treace cu videarea să se ia lemn dintr-ale sale şi să se spânzure, şi averile lor împăratului să se scrie.

33. Pentru aceaea, şi Domnul, a Căruia nume s-au chemat acolo, să râsipească pre tot împăratul şi neamul care va întinde mâna sa a opri au rău a face casii Domnului aceii din Ierusalim.

34. Eu, Darie împăratul, am aşezat după aceastea foarte cu de-adinsul a să face".

Cap 7

Casa lui Dumnezeu, zidită, să târnoseaşte şi să sfinţeaşte. Într-aceaeaş, sărbătoarea azimelor să prăznuiaşte.

1. Atunci, Sisennes, suptcrăiuţul Chelesiriii şi Finichiei, şi Satravuzan şi soţii, urmând celor de Darie împăratul scrise poruncilor,

2. Sta lângă preaosfinţitele locuri foarte cu de-adinsul, lucrând împreună cu bătrânii jidovilor, căpeteniile Siriii. ||

3. Şi s-au sporit sfintele lucruri, prorocind Aggheiu şi Zaharie prorocii. 248r

4. Şi au săvârşit toate prin porunca Domnului, Dumnezeului lui Israil, şi din sfatul Chirului şi a lui Darie şi a lui Artaxers, împăratului pearsilor.

5. Şi s-au săvârşit casa noastră până la zioa lunii adar a doaozăci şi triia, în anul împăratului Darie al şaselea.

6. Şi au făcut fiii lui Israil şi preoţii şi leviţii şi ceiaalalţi din robie, carii s-au adaos, după ceale scrise în cartea lui Moisi.

7. Şi au adus spre închinarea bisericii Domnului, tauri o sută, berbeci doao sute, miei patru sute,

8. Şi iezi, pentru păcatele a tot Israilul, doisprăzeace, după numărul neamurilor lui Israil.

9. Şi au stătut preoţii şi leviţii, îmbrăcaţi cu odăjdii, prin neamuri, preste toate lucrurile Domnului, Dumnezeului Israil, după cartea lui Moisi, şi portarii prin toate uşile.

10. Şi au făcut fiii lui Israil, cu cei ce era din robie, Paştile acealea în zioa lunii dintâiu a patrasprăzeacea, când s-au sfinţit preoţii şi leviţii.
11. Toţi fiii robiii nu s-au sfinţit împreună, că leviţii toţi împreună s-au sfinţit.
12. Şi au jârthuit fase toţi fiii robiii şi fraţilor săi, preoţilor, şi loruşi însuşi.
13. Şi au mâncat fiii lui Israil cei din robie, toţi cei rămaşi de toate iscusirile limbilor locului, căutând pre Domnul; şi au prăznuit zioa sărbătoarei azimelor în şapte zile, ospătându-să înaintea Domnului,
248v 14. Pentru că au întors sfatul împăratului asirilor spre dânşii, a întări mâ|nile lor spre lucrurile Domnului, Dumnezeului Israil.

Cap 8

Suindu-să Esdra din Vavilon în Ierusalim, i să dau cărţile lui Artaxerx, care cuprind facerile ceale de bine spre jidovi. Însămnează-se cei ce împreună s-au suit. Şi aurul şi argintul preoţilor încredinţând, Esdra făcând rugăciune, îndeamnă norodul spre pocăinţă, căci că de la cei de alt neam nu să osăbise.

1. Şi după acesta, împărăţind Artaxerx, împăratul pearsilor, s-au apropiat Esdra, fiiul lui Azarie, fiiului Helchie, fiiului Solomi,
2. Fiiului Sadoc, fiiului Ahitov, fiiului Ameri, fiiului Zahel, fiiului Vochi, fiiului Avisue, fiiului Fineis, fiiului Eleazar, fiiului Aaron, preotului celui dintâiu.
3. Acest Esdra s-au suit din Vavilon, fiind scriitoriu şi deprins în leagea lui Moisi, cea dată de la Domnul, Dumnezeul lui Israil, a învăţa şi a face.
4. Şi i-au dat împăratul slavă, că aflase har întru toată vredniciia şi pofta înaintea lui.
5. Şi s-au suit împreună cu el dintre fiii lui Israil şi dintre preoţii şi leviţii şi dintre sfinţii bisearicii cântăreţi şi portarii şi slugile bisearicii, în Ierusalim,
6. În anul al şaptelea, împărăţind Artaxerx, în luna a cincea – acest an al şeaptelea iaste al împărăţiii – ieşind din Vavilon în luna a noao a lunii a cincea,
7. Au venit în Ierusalim după porunca lui, după strânştea călătoriilor de la Domnul dată. ||
249r 8. Că într-aceastea Esdra mare învăţătură ţinea, ca să nu treacă ceva din ceale ce sânt din leagea Domnului şi din porunci, şi învăţând pe tot Israilul toată dreptatea şi judecata.
9. Iară, apropiindu-să cei ce scriia scrisorile lui Artaxerx împăratului, au dat scrisoarea cea de la împăratul Artaxerx către Esdra, preotul şi cetitoriul legii Domnului, a căriia parie aicea urmează:
10. „Împăratul Artaxerx, Esdrei, preotului şi cetitoriului legii Domnului, sănătate.
11. Mai omeneaşte eu judecând în facerile de bine, am poruncit celor ce doresc din neamul jidovilor, cu vrearea sa, şi din preoţii şi leviţii carii sânt întru-npărăţia mea, a te petreace în Ierusalim.
12. Deci carii poftesc a mearge cu tine adune-să şi pornească, precum au plăcut mie şi şeapte priiatinilor miei sfeatnici,
13. Să cercetează ceale ce să fac prin Iudeea şi Ierusalim, ţiind precum ai în leagea Domnului,
14. Şi să aducă darurile Domnului, Dumnezeului Israil, care am făgăduit eu şi priiatinii Ierusalimului, şi tot aurul şi argintul ce să va afla în ţânutul Vavilonului, Domnului în Ierusalim; cu el,
15. Ce s-au dăruit pentru neamul acela, spre bisearica Domnului ce este în Ierusalim, să se culeagă aurul acesta şi argintul; şi berbecii şi mieii şi iezii şi ceale ce să cuvin acestora,
16. Să aducă jârtve Domnului pre oltariul Domnului lor, care e în Ierusalim.
17. Şi toate care vei vrea cu fraţii tăi a face, de aur şi de argint, isprăveaşte cum vei vrea, după porunca Domnului, Dumnezeului tău
249v 18. Şi sfintele vase care s-au dat ţie spre | lucrurile casii Domnului, Dumnezeului tău, carea este în Ierusalim.
19. Şi cealeaalalte care-ţi vor veni spre lucrurile bisearicii Dumnezeului tău le vei da din vistieriia împărătească.
20. Deacă vei vrea cu fraţii tăi a face din aur şi din argint, isprăveaşte după vrearea Domnului.

21. Şi eu, adecă împăratul Artaxerx, am poruncit păzitorilor vistieriilor Siriei şi Finichiei ca orice va scrii Esdra, preotul şi cetitoriul leagii Domnului, cu deadinsul să i să dea până la tălanţi de argint o sută, aseamenea şi de aur,
22. Şi până la o sută de modii de grâu, şi de vin veadre o sută, şi altele, oricâte prisosesc, fără plată.
23. Toate după leagea lui Dumnezeu să se facă Dumnezeului celui înalt, ca nu cumva să se scoale mâniia spre împărăţiia împăratului şi a fiiului şi a fiilor lui.
24. Iară voao să zice ca, tuturor preoţilor şi leviţilor şi sfinţilor cântăreţi şi slujilor bisericii şi scriitorilor bisericii aceştiia,
25. Nici o dajdă, nici altăceva poruncă să i să puie, nici să aibă cineva puteare a le arunca ceva.
26. Iară tu, Esdra, după înţelepciunea lui Dumnezeu, rânduiaşte judecători şi îndreptători în toată Siriia şi Fenichie. Şi pre toţi cei ce nu cunosc leagea Dumnezeului tău îi învaţă.
27. Ca oricari vor treace leagea cu deadinsul să se pedepsească, sau cu moartea, sau cu chinuri, sau şi cu pedeapsă de bani, sau cu închidere".
28. Şi au zis Esdra scriitoriul: „Bine e cuvântat Dumnezeul părinţilor noştri, || Cel ce au 250r
dat această voie în inima împăratului, a proslăvi casa Sa carea este în Ierusalim,
29. Şi pre mine m-au cinstit în videarea împăratului şi a sfetnicilor şi a priiatinilor şi a celor cu urşinic ai lui!
30. Şi eu nemişcat cu sufletul m-am făcut după ajutoriul Domnului, Dumnezeului mieu, şi am adunat din Israil bărbaţi să se suie împreună cu mine.
31. Şi aceştia sânt ispravnicii după părinţeştile sale şi a locului părţi, a celor ce s-au suit cu mine din Vavilon întru împărăţiia lui Artaxerx.
32. Şi din fiii lui Fares, Ghersomul; din fiii Siemarith, Amenul; a fiilor lui David, Accul, fiiul Schechilie.
33. Din fiii lui Fares, Zaharie, şi cu el s-au întors bărbaţi o sută cinzăci.
34. Din fiii povăţuitoriului Moavilionului Zahariei, şi cu el bărbaţi doao sute cinzăci.
35. Din fiii Zahnes, Iehonie Zeholei, şi cu el bărbaţi doao sute cinzăci.
36. Din fiii Sala, Maasie Gotholie, şi cu el bărbaţi şaptezăci.
37. Din fiii lui Safarie, Zarie Miheli, şi cu el bărbaţi optzăci.
38. Din fiii Iov, Avdie Ieheli, şi cu el bărbaţi doao sute doisprăzeace.
39. Din fiii Vanie, Sarimoth, fiiul Iosafie, şi cu el bărbaţi o sută şasăzăci.
40. Din fiii Veir, Zaharie Vevel, şi cu el bărbaţi doaosute opt.
41. Din fiii Ezead, Ioan Acchetan, şi cu el bărbaţi o sută zeace.
42. Din fiii Adonicam, cei mai de pre urmă, şi aceastea sânt numele lor: Elifalam, fiiul lui Ghevil, şi Semeie, şi cu el bărbaţi şeapte|zăci. 250v
43. Şi i-am adunat la râul ce să zice Thiia şi am tăbărât acolo trei zile şi i-am cunoscut.
44. Şi dintre fiii preoţilor şi a leviţilor nu am aflat acolo.
45. Şi am trimis cătră Eliazar şi Ecchelon şi Masman şi Malovan şi Enaatha şi Samea şi Ioriv, Nathan, Enuagam, Zaharie, şi cătră Mosolamul, cătră acei povăţuitori şi ştiuţi
46. Şi le-am zis să vie la Loddeu, care era la locul vistieriii.
47. Şi le-am poruncit să zică lui Loddeiu şi fraţilor lui şi celor ce era în vistierie să ne trimiţă pre cei ce să slujască cu preoţii în casa Domnului, Dumnezeului nostru.
48. Şi ne-au adus, după putearnica mâna Domnului, Dumnezeului nostru, bărbaţi învăţaţi: dintre fiii lui Moholi, fiiul lui Levi, fiiului Israil, Sevievian, şi pre fii şi pre fraţi, carii era optsprăzeace.
49. Asviiam şi Amin, din fiii fiilor lui Hananii, şi fiii lor, bărbaţi doaozăci.
50. Şi de cei ce slujea bisericii, carii i-au dat David şi însuşi căpeteniile spre lucrare leviţilor, ce sluja bisericii, doao sute doaozăci; toate numele s-au însămnat în scrisori.
51. Şi am făgăduit acolo post tinerilor înaintea lui Dumnezeu, ca să caut de la El noao cale bună, şi celor ce era cu noi şi fiilor şi dobitoacelor, pentru pândiri.
52. Că mi-au fost ruşine a ceare de la împăratul pedestraşi şi călăraşi spre petreacere, pentru apărarea împrotiva protivnicilor noştri,
53. Că am zis împăratului că putearea Dom||nului va fi cu cei ce-L caută cu toată 251r
dorirea.
54. Şi iarăş ne-am rugat Domnului, Dumnezeului nostru, după aceastea, pre Carele şi milostiv L-am avut şi ne-am împărtăşit cu Domnul, Dumnezeul nostru.
55. Şi am usebit dintre ispravnicii gloatei şi dintre preoţii bisericii bărbaţi doisprăzeace, şi pre Sedeviia şi pre Sanna, şi cu ei, dintre fraţii lor, bărbaţi zeace.

56. Şi le-am pus lor aurul şi argintul şi vasele ceale preoţeşti ale casei Dumnezeului nostru, carele dăruise împăratul şi sfeatnicii lui şi căpeteniile şi tot Israilul.
57. Şi deacă le-am pus, le-am dat talanţi de argint o sută cinzăci şi vase de argint de talanţi o sută şi tălanţi de aur o sută;
58. Şi de vase de aur de şapte ori doaozăci şi vase de aramă, de bună aramă, sclipind, doisprăzeace, vedeare de aur făcând.
59. Şi le-am zis: «Şi voi sfinţi sânteţi Domnului, şi vasele sânt sfinte, şi aurul şi argintul s-au făgăduit Domnului, Dumnezeului părinţilor noştri.
60. Străjuiţi şi le păziţi, până când le veţi da ispravnicilor gloatei şi preoţilor şi leviţilor şi căpeteniilor cetăţilor lui Israil, în Ierusalim, în preoţasca cămara casii Dumnezeului nostru».
61. Şi cei ce au trimis preoţii şi leviţii, aurul şi argintul şi vasele, le-au dus în Ierusalim, în bisearica Domnului.
62. Şi am pornit de la râul Thiia, în zioa a doaosprăzeacea lunii dintâiu, până când am întrat în Ierusalim.
251v 63. Şi, deacă s-au făcut a triia zi, iară a patra | zi, măsurându-să aurul şi argintul, s-au dat în casa Domnului, Dumnezeului nostru, lui Morimoth, fiiului Iori preotului;
64. Şi cu el era Eliazar, fiiul lui Fineis; şi era cu ei Iosadul, fiiul lui Isus, şi Medie şi Vanni, fiiul Levitei; la număr şi la cântariu toate.
65. Şi s-au scris cântariul lor într-acelaş ceas.
66. Iară cei ce au venit din robie au adus jârtvă Domnului, Dumnezeului Israil, tauri doisprăzeace pentru tot Israilul, berbeci optzăci şi şase,
67. Miei şeaptezăci şi doi, ţapi pentru păcate doisprăzeace şi, pentru mântuire, vaci doaosprăzeace, toate spre jârtva Domnului.
68. Şi au cetit poruncile împăratului împărăteştilor ispravnici şi suptcrăiuţilor Cheresenііі şi Finichiei; şi au cinstit neamul şi bisearica Domnului.
69. Şi, isprăvindu-să aceastea, s-au apropiat către mine ispravnicii, zicând: «N-au deschilinit neamul lui Israil şi căpeteniile şi preoţii şi leviţii,
70. Şi limbile ceale de alt neam şi neamurile locului, necurăţiile sale de către hananei şi hethei şi ferezei şi ievusei şi moaviteani şi eghipteani şi de idumei,
71. Că s-au împreunat cu featele lor, şi ei şi fiii lor, şi s-au mestecat sământa cea sfântă cu ceale de alt neam ale locului limbi. Şi căpeteniile era ispravnici, şi sfatul strâmbătăţii lui din începutul împărăţiii lui».
72. Şi îndată cât am auzit aceastea, mi-am tăiat vejmintele şi sfânta îmbrăcăminte. Şi, rumpând perii capului şi barba, am şezut durându-mă şi măhnit. ||
252r 73. Şi s-au adunat oricâţi atunci să mişca de cuvântul Domnului, Dumnezeului Israil, la mine, jelindu-mă despre strâmbătatea aceasta; şi şedeam trist până la jârtva cea de sara.
74. Şi sculându-mă din post, tăiate având vejmintele şi sfânta îmbrăcăminte, îngenunchind şi întinzându-mi mânile către Domnul,
75. Ziceam: «Doamne, turburatu-m-am şi m-am ruşinat de către faţa Ta,
76. Că păcatele noastre s-au înmulţit preste capetele noastre şi strâmbătăţile noastre s-au înălţat până la ceriu,
77. Că din vreamile părinţilor noştri sântem în mare păcat până la zioa aceasta.
78. Şi pentru păcatele noastre şi a părinţilor noştri ne-am dat, cu fraţii noştri şi cu preoţii noştri, împăraţilor pământului spre sabie şi spre robie şi spre prădare, cu ruşine până-n zioa de astăzi.
79. Şi acum, cât e aceasta ce s-au întâmplat noao, mila de la Tine e, Doamne Dumnezeule, şi ne lasă noao rădăcină şi nume spre locul sfinţeniii Tale,
80. A deascoperi luminarea noastră în casa Domnului, Dumnezeului nostru, a ne da hrană în toată vreamea robiii noastre.
81. Şi robind, n-am fost părăsiţi de către Domnul, Dumnezeul nostru, ci ne-au rânduit în har, puind pre împăratul pearsilor a ne da hrană,
82. Şi a-l proslăvi în bisearica Domnului, Dumnezeului nostru, şi a zidi ceale părăsite ale Sionului, a ne da stare în Iudeea şi în Ierusalim.
83. Şi acum ce zicem, Doamne, având aceastea? Că am trecut poruncile Tale care ai dat, prin mânile slugilor Tale, prorocilor,
252v 84. Zicând că: 'Pământul la care aţi întrat | a stăpâni moştenirea lui, pământul e pângărit cu spurcăciunile celor de alt neam al pământului, şi necurăţiile lor l-au umplut tot cu necurăţiia sa.
85. Şi acum featele voastre nu le veţi împreuna cu fiii lor, şi featele lor nu le veţi lua fiilor voştri.

86. Şi nu veţi căuta pace a avea cu ei în toată vreamea, ca, biruindu-i, să mâncaţi ceale bune ale pământului şi moştenire să împărţiţi fiilor voştri până în veac'».
87. Şi ceale ce ni să întâmplă noao, toate sânt pentru lucrurile noastre ceale reale şi pentru păcatele noastre ceale mari.
88. Şi ne-ai dat rădăcină ca aceaea, şi iară ne-am întors a treace legiuitele Tale, ca să ne mestecâm cu necurăţiia celor de alt neam a limbilor locului acestuia.
89. Au nu Te vei mâniia spre noi a ne pierde, până când nu să va lăsa rădăcina şi numele nostru?
90. Doamne, Dumnezeul lui Israil, adevărat eşti, că s-au părăsit rădăcina până-n zioa de astăzi.
91. Iată, acum sântem înaintea Ta întru strâmbătăţile noastre; că nu iaste încă a sta înaintea Ta într-aceştia".
92. Şi, când închinându-să, să mărturisea Esdra plângând, pre pământ aşternut înaintea bisearicii, s-au adunat înaintea lui din Ierusalim gloată mare foarte, bărbaţi şi muieri şi tineri şi tinere, că mare plângere era în mulţimea aceaea.
93. Şi, strâgând Iehonie Iehelii, din fiii lui Israil, au zis Esdrei: „Noi am păcătuit asupra Domnului, că ne-am căsătorit cu muieri de alt neam din limbile locului.
94. Şi acum eşti preste tot Israilul; într-aceastea, dară, fie jurământ de la Domnul || a lepăda toate muierile noastre ceale de alt neam, cu fiii lor, 253r
95. Precum ţie s-au poruncit de la cei mai-mari, după leagea Domnului. Sculându-te, descâlceşte,
96. Că a ta iaste treaba aceasta, şi noi cu tine sântem. Bărbăteaşte fă!".
97. Şi, sculându-să Esdra, au jurat căpeteniile preoţilor şi pre leviţi şi tot Israilul a face după aceastea; şi au jurat ei.

Cap 9

Li să porunceaşte a lepăda muierile ceale de alt neam, cu fiii, şi să însămnează cei ce din preoţi şi dintre leviţi era împreunaţi cu ei. Esdra ceteaşte leagea Domnului înaintea norodului. Care isprăvindu-să, li să porunceaşte ca, ieşind la ale sale, veaseli zioa să o prăznuiască.

1. Şi, sculându-să Esdra dinnaintea curţii bisearicii, s-au dus în preoţescul fuişor a lui Ionathan, fiiul lui Nasavi.
2. Şi, sălăşluind acolo, n-au gustat pâne, nici apă au beut, pentru strânbătatea mulţimei.
3. Şi au fost propoveduire în toată Iudeea şi în Ierusalim, tuturor celor ce din robie era adunaţi în Ierusalim,
4. Ca oricare nu va alerga a doaoa sau a treia zi după judecata bătrânilor ce şedea înainte, să vor lua averile sale şi acela strein să va giudeca de cătră mulţimea robiii.
5. Şi s-au adunat toţi cei din neamul Iudei şi a lui Veniamin în trei zile în Ierusalim; aceasta e luna a noao, zioa lunii a doaozăcea.
6. Şi au şezut toată mulţimea în curtea bisearicii, tremurând pentru iarna ce era. |
7. Şi, sculându-să Esdra, le-au zis: „Voi strâmb aţi făcut luundu-vă voao soţii muieri de alt neam, ca să adaogeţi cătră păcatele lui Israil. 253v
8. Şi acum daţi mărturisire Domnului, Dumnezeului părinţilor noştri
9. Şi isprăviţi voia Lui şi vă depărtaţi de cătră limbile locului şi de cătră muierile ceale de alt neam".
10. Şi au strigat toată mulţimea şi au zis cu glas mare: „Precum ai zis, vom face!
11. Ci pentru că mulţimea e mare şi vreamea e de iarnă şi nu putem sta nesprijiniţi, şi acest lucru nu ni-i noao de o zi, nici de doao, că mult am păcătuit într-aceastea,
12. Steaie ispravnicii mulţimii şi toţi cei ce lăcuiesc cu noi şi oricari au muieri la sâne de alt neam.
13. Şi steaie înainte, luund vreame din tot locul, bătrânii şi judecătorii, până când vor dezlega mâniia Domnului a trebii aceştie".
14. Iară Ionathan, fiiul Iezelii, şi Iozie Thecam au luat după aceastea; şi Vosoramul şi Levi şi Savatheul împreună s-au însoţit cu ei.
15. Şi au stătut după toate aceastea toţi cei din robie.
16. Şi ş-au ales bărbaţi Esdra preotul căpetenii mari din părinţii lor după nume şi au şezut împreună în luna a noao a lunii a zeacea, a descâlci lucrul acesta.

17. Şi s-au aşezat despre bărbaţii ce avea muieri de alt neam, până la înoirea lunii dintâiu.
18. Şi s-au aflat dintre preoţi mestecaţi, carii avea muieri de alt neam:
254r 19. Din fiii lui Isus, fiiul lui Iosedec, şi din fra||ţii lui, Masea şi Eliozer şi Iorivul şi Ioadeu.
20. Şi au aruncat mânile să gonească muierile sale şi a jârtvui, pentru rugăciune, un areate, pentru neştiinţa sa.
21. Şi din fiii lui Semeri, Masea şi Iese şi Ieelec, Azarie.
22. Şi din fiii Fosere, Limosie, Hismaenii şi Nathanee, Iussio, Readdu şi Thalsa.
23. Şi din leviţi, Ioravdul şi Semei şi Colnii şi Calita şi Factia şi Colva şi Eliona.
24. Şi din sfinţii cântăreţi, Eliasiv, Zaccarul.
25. Şi din portari, Salumul şi Tolvane.
26. Şi din Israil, din fiii Foro, Ozi şi Remie şi Gheddie şi Melhie şi Mihelul, Eliazarul şi Iammevie şi Vanna.
27. Şi din fiii Iolaman, Hama şi Zaharie şi Iezrelul şi Iovdiul şi Erimoth şi Helie.
28. Şi din fiii Zafthoim, Eliada şi Eliasumul, Zohie şi Latimoth şi Zavdi şi Thevedie.
29. Şi din fiii Zeve, Ioan şi Amanie şi Zavdie şi Emeul.
30. Şi din fiii Vannii, Olamul şi Maluhul şi Ieddeul şi Iasuv şi Azavul şi Ierimoth.
31. Şi din fiii Addin, Nathul şi Mosie şi Calcul şi Raana, Maasea, Mathatie şi Veseil şi Vonul şi Manasse.
32. Şi din fiii Nuae, Noneu şi Assea şi Melhia şi Samei şi Simon şi Veniamin şi Malcul şi Marra.
33. Şi din fiii Ason, Careaneul, Mathathie şi Vannul şi Elifalah şi Manasse şi Semei.
34. Şi din fiii Vannii, Ieremie şi Moadie şi Avramul şi Ioil şi Ranei şi Pelie şi Iona şi
254v Marimoth şi Eliasiv şi Matheneul şi | Eliasi şi Oriza şi Dielul şi Semediul şi Zamvri şi Iosiv.
35. Şi din fiii Novi, Iddeul şi Mathathie şi Savadul şi Zeheda Sedmi şi Iessei, Vanea.
36. Toţi aceştia ş-au împreunat muieri de alt neam şi le-au slobozit cu fiii.
37. Şi au lăcuit preoţii şi leviţii şi cei din Israil în Ierusalim şi întru tot ţinutul, în luna a noao a lunii a şeaptea. Şi era fiii lui Israil întru pomenirile sale.
38. Şi s-au adunat toată mulţimea împreună în curtea carea iaste spre răsărit, la poarta cea sfântă.
39. Şi au zis Esdra arhiereului şi cetitoriului să aducă leagea lui Moisi, carea s-au dat de la Domnul, Dumnezeul lui Israil.
40. Şi au adus Esdra arhiereul leagea la toată mulţimea lor, de la bărbat până la muiare, şi tuturor preoţilor, a auzi leagea în lună noao a lunii a şeaptea.
41. Şi aceastea în sicriiul ce e înaintea porţii bisericii sfinte, de dimineaţa până sara, înaintea bărbaţilor şi a muierilor. Şi au dat toţi înţeleagerea spre leage.
42. Şi au stătut Esdra, preotul şi cetitoriul legii, pre un divan de lemn ce era cioplit.
43. Şi au stătut lângă el Mathathie şi Samul, Ananie, Azarie, Urie, Ezechie şi Valsamul de-a dreapta;
44. Şi de-a stânga, Faldeul, Misail, Malahie, Avustha, Savu, Navadie şi Zaharie.
45. Şi au luat Esdra cartea înaintea a toată mulţimea, că şedea în slavă şi întru vedeare tuturor. ||
255r 46. Şi deacă au sfârşit leagea, toţi rădicaţi au stătut şi bine au cuvântat Esdra pre Domnul, Dumnezeul cel preaînalt, Dumnezeul Savaoth, Atotputearnicul.
47. Şi au răspuns tot norodul: „Amin!” Şi, râdicând în sus mânile, căzând pre pământ, s-au închinat Domnului.
48. Isus şi Vanavul şi Sarevie şi Iaddimul şi Accuvul şi Savatheul şi Calithe şi Azarie şi Ioradul şi Ananie şi Filie, leviţii,
49. Cei ce învăţa leagea Domnului şi întru mulţime cetea leagea Domnului şi aducea înainte fieştecare pre cei ce înţelegea cetirea.
50. Şi au zis Atharathe Esdrii, arhiereului şi cetitoriului, şi leviţilor carii învăţa mulţimea,
51. Zicând: „Zioa aceasta sfântă e Domnului”. Şi toţi sta, auzând leagea.
52. Şi au zis Esdra: „Ieşind, dară, mâncaţi toate ceale grase şi beţi toate ceale dulci şi trimiteţi daruri celor ce n-au,
53. Că sfântă e zioa aceasta Domnului şi să nu fiţi mâhniţi, că Domnul vă va proslăvi”.
54. Şi leviţii vestea la obşte tuturor, zicând: „Zioa aceasta sfântă e, să nu fiţi mâhniţi”.
55. Şi s-au dus toţi a mânca şi a bea şi a să ospăta şi a da daruri celor ce nu avea să se oaspete; că cu mărime s-au înălţat cu cuvintele cu care s-au învăţat.
56. Şi s-au adunat toţi în Ierusalim a prăznui veseliia, după testamântul Domnului, Dumnezeului Israil.

A

ACOLO: adv.
acolo: 4,44; 5,50; 6,26, 33; 8,43, 44, 51; 9,2

ACOPERĂMÂNT: s.n.; var. **ACOPEREMÂNT**
acoperemântul: *sg. ac.* 6,4

ACUM: adv.
acum: 1,4; 2,18, 24, 28; 4,28, 46; 6,20, 21; 8,79, 83, 85, 91, 94; 9,8

(a se) ADĂUGA: v. I; var. **(a se) ADAOGE:** v. III „a mai pune ceva lângă cele ce sunt”
(s-)au adaos: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,6
să adaogeți: *conj. prez. 2.pl.* 9,7

ADEVĂR: s.n.
adevărul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.3; 3,12; 4,35, 36, 38, 41
adevărului: *sg. gen.* rezum. cap.4; 4,40
adevăr: *sg. nom./ac.* 4,13, 33, 37; 5,40

ADEVĂRAT, -Ă: adj.
adevărat: *m. sg. nom.* 8,90

(a se/-și) ADUCE: v. III
aducea: *ind. imp. 3.pl.* 1,11, 14, 18; 5,50; 9,49
au adus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,13; 7,7; 8,48, 66; 9,40
să (se) aducă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 2,29; 6,31
(-și/îș) aduce: *ind. prez. 3.sg., în loc. v.* ***–și/îș aduce aminte*** 3,20, 21; 4,21
(ș-)au adus: *ind. pf.c. 3.pl., în loc. v.* ***ș-au adus aminte*** 3,22, 23
aduc: *ind. prez. 3.pl.* 4,5, 6
aduce: *ind. prez. 3.sg.* 4,24
adu(-ți): *imperativ 2.sg., în loc. v.* ***adu-ți aminte*** 4,43
să aducă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 5,49, 55; 6,19; 8,14, 16; 9,39
a aduce: *inf. prez.* 5,53

ADUCERE: s.f. „ofrandă”
aduceri: *pl. ac., în sintagma* ***aduceri înainte*** 5,52

(a se) ADUNA: v. I
vor aduna: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,18
(s-)au adunat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,47, 50; 8,73, 92; 9,5, 38, 56
adunând: *gerunziu* 5,72
adune(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 8,12
am adunat: *ind. pf.c. 1.sg.* 8,30, 43

ADUNAT, -Ă: adj.
adunați: *m. pl. nom.* 9,3

AFARĂ: adv.
afară: 4,9
afară: *adv. în loc. prep.* ***afară de*** 5,41
afară: *adv. în loc. adv.* ***în afară*** 6,25

(a se) AFLA: v. I
(s-)au aflat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,7, 19, 21; 5,38, 39; 6,23; 9,18
vei afla: *ind. viit.I. 2.sg.* 2,22
au aflat: *ind. pf.c. impers.* 2,26
(te-)ai aflat: *ind. pf.c. 2.sg.* 4,42
am aflat: *ind. pf.c.1.sg./pl.* 6,8; 8,44
(să) va afla: *ind. viit.I. impers./3.sg.* 6,22; 8,14
aflase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 8,4

AICI: adv.; var. **AICEA**
aici: 4,22; 5,69
aicea: 8,9

(a) AJUNGE: v. III
ajungând: *gerunziu* 1,31

(a se) AJUTA: v. I; var. (Reg.) **(a se) AGIUTA**
ajute: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 2,6
au ajutat: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,9
ajutându-: *gerunziu* 6,3
a (să) ajuta: *inf. prez.* 6,10
să agiute: *conj. prez. 3.pl.* 6,28

AJUTOR: s.m.; var. (Înv. și reg.) **AJUTORIU**
ajutoriul: *sg. ac., în sintagma* ***ajutoriul Domnului*** 8,30

(a se) ALEGE: v. III
(s-)au ales: *ind. pf.c. impers.* 5,1
au ales: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,16

(a) ALERGA: v. I
va alerga: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,4

ALES: adv. „îndeosebi”
ales: 1,10

(a se) AMESTECA: v. I; var. **(a se) MESTECA**
(s-)au mestecat: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,71
să (ne) mestecâm: *conj. prez. 1.pl.* 8,88

AMESTECAT, -Ă: adj.; var. **MESTECAT, -Ă**
mestecați: *m. pl. nom.* 9,18

AMIN: interj.
amin: 9,47

AMINTE: adv.
aminte: *adv. în loc. v.* ***a-și aduce aminte/a lua aminte***; vezi **(a se/-și) ADUCE/(a) LUA**

AN: s.m.
anul: *sg. ac.* 1,22; 5,6, 26, 56; 6,1, 17, 24; 7,5; 8,6
ani: *pl. ac.* 1,34, 39, 43, 46; 5,58, 73; 6,14
an: *sg. nom./ac.* 1,45; 2,31; 5,57; 8,6
anilor: *pl. gen.* 1,58
anii: *pl. ac.* 4,51, 52; 6,30

APĂ: s.f.
apă: *sg. ac.* 9,2

APĂRARE: s.f.
apărarea: *sg. ac.* 8,52

APOI: adv.
apoi: 3,22; rezum. cap.5

(a) APRINDE: v. III
au aprins: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,55; 4,45; 6,16
aprindea: *ind. imp. impers.* 6,24

(a se) APROPIA: v. I
apropiindu(-să): *gerunziu* 5,47, 68; 8,9
(s-)au apropiat: *ind. pf.c.3.sg./pl.* 8,1, 69

(a) APUCA: v. I
apucându-: *gerunziu* 1,38

APUSEAN, -Ă: s.m./f.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Constantin Negruzzi, *Scrierile lui...* Vol. I *Păcatele tinereților*, București, 1872.
apuseani: *pl. ac.* – rezența cuvântului în acest context este reflexul unei erori de traducere. Versetul din *Vulgata*: DOMINE, *pueri tui Rathimus ab* ***accidentibus***, *et Sabellius scriba, et reliqui curiae*

tuae iudices in Coelesyria et Phoenice devine în traducere: *Domnule, slugile tale, Rathim de la* ***apuseani*** *și Savelie scriitoriul și ceiaalalți, judecătorii curții tale în Chelesiriia și Fenichiia*; aceasta însemnă că traducătorul a confundat cele două cuvinte paronime: *accidentibus* (*accidens, -ntis* „lucru accidental – opus lui esențial") cu *occidentibus* (*occidens, -ntis* „apus, occident" – 2, 17

ARAMĂ: s.f.
aramă: *sg. ac.* 1,40; 8,58

(a se) ARĂTA: v. I
au arătat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,4
(să) va arăta: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,5
(să) arată: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4

ARĂTARE: s.f.
arătare: *sg. ac.* 5,40

(a) ARDE: v. III
a arde: *inf. prez.* 4,52

ARDERE: s.f. „jertfă"
arderi: *pl. ac., în sintagma* ***arderi de tot*** 4,52
arderi: *pl. ac.* 5,49, 50

ARETE: s.m.
areate: *sg. ac.* 9,20

ARGINT: s.n.
argint: *sg. ac.* 1,36; 2,6, 13, 14; 4,18; 5,45; 6,18, 26; 8,17, 20, 21, 57
argintul: *sg. nom./ac.* 2,9; 4,19; rezum. cap.8; 8,14, 15, 56, 59, 61, 63

ARHIEREU: s.m.
arhiereu: *sg. nom.* 5,40
arhiereului: *sg. dat.* 9,39, 50
arhiereul: *sg. nom.* 9,40

(a) ARUNCA: v. I
a arunca: *inf. prez.* 8,25
au aruncat: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,20

(a) ASCULTA: v. I
ascultă: *ind. prez. 3.pl.* 4,10

ASCULTĂTOR, -TOARE: adj.
ascultători: *m. pl. nom.* 4,11

ASEMENEA: adv./adj. inv. ; var. (Înv.) **ASEAMINEA; ASEAMENEA**
aseaminea: *adv.* 5,69
aseamenea: *adj. inv.* 6,25
aseamenea: *adv.* 8,21

ASIR: s.m. (cf. **Indice** Is)
asirilor: *pl. gen.* 5,69; 7,14

ASTĂZI: adv.
astăzi *adv. în loc. adv.* ***până-n zioa de astăzi*** 8,78, 90

ASTÂMPĂRARE: s.f.; var. **STÂMPĂRARE** (aici) „învoire", „permisiune" (cf. **Indice** Înț)
stâmpărare: *pl. ac.* 4,62

AȘA: adv.; var. (Înv. și reg.) **AȘEA**
așa: 1,16; 2,29; 3,24; 4,12
așea: 5,65

(a se) AȘEZA: v. I
așază: *ind. prez. 3.pl.* 2,18
am așezat: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,34
(s-)au așezat: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,17

AȘIJDEREA: adv.
așijderea: 4,6; 5,69; 6,30

AȘTERNUT, -Ă: adj.
așternut: *m. sg. nom.* 8,92

ATHISCĂ: s.f. (cf. lat. *athisca, -ae*) „cupă pentru libații"; cuvântul nu este înregistrat în DA.
athische: *pl. nom.* 2,13

(a) ATINGE: v. III
a atinge: *inf. prez.* 4,28

ATOTPUTERNICUL: s.m. „Dumnezeu"
Atotputearnicul: *sg. nom.* 9,46

ATUNCI: adv.
atunci: 2,25, 30; 3,3, 4, 8; 4,33, 42, 43, 47; 6,2, 11, 20, 23; 7,1; 8,73

AUR: s.n.
aur: *sg. ac.* 1,36; 2,6, 13, 14; 3,6; 4,18; 5,45; 6,18, 26; 8,17, 20, 21, 57, 58
aurul: *sg. nom./ac.* 2,9; 4,19; rezum. cap.8; 8,14, 15, 56, 59, 61, 63

(a se) AUZI: v. IV
auzea: *ind. imp. 3.sg.* 5,65
(să) auziia: *ind. imp. impers.* 5,65
au auzit: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,66
am auzit: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 5,69; 8,72
a auzi: *inf. prez.* 9,40
auzând: *gerunziu* 9,51

(a) AVEA: v. II
să aveți: *conj. prez. 2.pl.* 1,4
având: *gerunziu* 1,10; 5,59; 8,74, 83
au: *ind. prez. 3.pl.* 4,52; 9,52
au avut: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,5
a avea: *inf. prez.* 6,27; 8,86
ai: *ind. prez. 2.sg.* 8,13
să aibă: *conj. prez. 3.sg.* 8,25
am avut: *ind. pf.c. 1.pl.* 8,54
avea: *ind. imp. 3.pl.* 9,17, 18, 55

AVERE: s.f.
averile: *pl. nom.* 6,32; 9,4

AZIMĂ: s.f.
azimelor: *pl. gen., în sintagma* ***sărbătoarea azimelor/sărbătoarei azimelor*** (cf. **Indice** 2Lg – **AZIMĂ**) rezum. cap.1; 1,19; rezum. cap.7; 7,13
azime: *pl. ac.* 1,10

B

BAN: s.m.
bani: *pl. ac.* 5,54; 8,27

BARBĂ: s.f.
barba: *sg. ac.* 8,72

(a) BATE: v. III
bătând: *gerunziu* 2,22

(a) BATJOCORI: v. IV; var. (Trans.; Mold.; Înv.) **(a) BAJOCURI**
bajocorea: *ind. imp. 3.pl.* 1,51
bajocurea: *ind. imp. 3.pl.* 1,51

BĂRBAT: s.m.
bărbaţi: *pl. voc.* 3,18, 24; 4,2, 12, 14, 32, 34
bărbaţilor: *pl. gen.* 5,4; 9,41
bărăbaţi: *pl. nom./ac.* 8,30, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 48, 49, 55, 92; 9,16
bărbaţii: *pl. ac.* 9,17
bărbat: *sg. ac.* 9,40

BĂRBĂTEŞTE: adv.; aici prima atestare a cuvântului
bărbăteaşte: 8,96

BĂTRÂN, -Ă: s.m./f.
bătrânului: *s.m. sg. dat.* 1,53
(cei) bătrâni: *s.m. pl. nom.* 5,63
bătrânii: *s.m. pl. nom./ac.* 6,5, 11; 7,2; 9,13
bătrânilor: *s.m. pl. gen.* 9,4

BĂUTURĂ: s.f.; var. **BEUTURĂ**
beutură: *sg. ac.* 5,54

(a) BEA: v. II
au beut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,3, 22; 9,2
a bea: *inf. prez.* 3,6; 9,55
beau: *ind. prez. 3.pl.* 3,18
bea: *ind. prez. 3.sg.* 4,10
beţi: *imperativ 2.pl.* 9,52

BERBEC: s.m.
berbeci: *pl. nom./ac.* 6,29; 7,7; 8.66
berbecii: *pl. nom.* 8,15

BIBLIOTECĂ: s.f. (aici) „arhivă”
biblioteci: *pl. ac., în sintagma* ***împărăteştile biblioteci*** „arhivele regale” 6,21
biblioteci: *pl. ac.* 6,23

BINE: adv./s.
bine: *adv.* 1,58
bine: *adv. în structura v. dislocată* ***bine e cuvântaţ/bine au cuvântaţ/bine eşti cuvântat*** 4,40, 58, 60, 62; 8,28; 9,46
bine: *s.n. sg. ac., în sintagma* ***fcerile ceale de bine/facerile de bine*** rezum. cap.8; 8,11

(a) BINECUVÂNTA: v. I
bine e cuvântat: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 4,40; 8,28
bine au cuvântat: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,58, 62; 9,46
bine eşti cuvântat: *pasiv ind. prez. 2.sg.* 4,60
binecuvântându-: *gerunziu* 5,60

(a) BIRUI: v. IV
biruiaşte: *ind. prez. 3.pl.* 3,12, 18, 24; 4,38, 41
biruindu-: *gerunziu* 8,86

BIRUINŢĂ: s.f.
biruinţa: *sg. nom.* 3,9; rezum. cap.4; 4,59

BISERICĂ: s.f.; var. (Înv.) **BISEARICĂ**
bisearica: *sg. nom./ac.* 1,2, 41, 49; 2,18; 4,45, 63; 5,44, 53, 56, 57; rezum. cap.6; 6,9, 18, 19, 28; 8,15, 61, 68, 82
bisearicii: *sg. gen./dat.* 1,53; 2,31; 4,51; 7,7; 8,5, 19, 24, 50, 55, 92; 9,1, 41
bisearică: *sg. ac.* 1,5; 2,20; 5,28, 30, 45, 67

(a) BLAGOSLOVI: v. IV
blagosloveaşte: *ind. prez. 3.sg.* 4,36

BOGAT, -Ă: s.m./f.
bogatului: *s.m. sg. gen.* 3,19

BOIER: s.m.; var. (Înv. şi pop.) **BOIAR**
boiarilor: *pl. dat.* 3,1
boiarii: *pl. ac.* 3,14

BOU: s.m.
boi: *pl. nom., în sintagma* ***boi de jug*** 5,43

BUCURIE: s.f.
bucurie: *sg. ac.* 5,54, 64

BUN, -Ă: adj./s.
bună: *adj. f. sg. ac.* 4,18; 8,51, 58
(ceale) bune: *s.f. pl. ac.* 8,86

BUNĂVOINŢĂ: s.f.
bunăvoinţă: *sg. ac.* 1,12

C

CAL: s.m.
cai: *pl. nom./ac.* 2,7; 5,43

CALE: s.f.
cale: *sg. ac.* 4,23; 8,51

CANANEU: s.m.; var. **HANANEU** (cf. **Indice** Fc)
hananei: *pl. ac.* 8,70

CAP: s.n.
capul: *sg. ac.* 4,30
capului: *sg. gen.* 8,72
capetele: *pl. ac.* 8,76

CAPRĂ: s.f.
capre: *pl. ac.* 1,7

CAR: s.n.
cară: *pl. ac.* 5,55

CARTE: s.f.
Cartea/cartea: *sg. nom.* în titlu: *Cartea Esdrii a treia*; 9,45
Cartea/cartea: *sg. ac., în sintagmele* ***Cartea istoriilor împăraţilor Iuda/Cartea împăraţilor Israil şi a Iudei/Cartea vreamilor împăraţilor/cartea lui Moisi*** 1,11, 33, 42; 5,49; 7,6, 9
carte: *sg. ac.* 2,16
cărţile: *pl. nom./ac.* 2,21; 4,61; rezum. cap.8
cărţi: *pl. ac.* 4,47, 48
cărţii: *sg. gen.* 6,7

CASĂ: s.f.
casa: *sg. nom./ac.* 1,3; 4,55; 5,5; 6,4, 11, 14, 16, 17, 18, 25; 7,5; 8,28
casa: *sg. ac., în sintagmele* ***casa Domnului/casa Dumnezeului/casa lui Dumnezeu*** 1,55; 2,7, 8; 5,58, 71; 6,2, 8, 24, 26; 8,47, 63, 80
casă: *sg. ac.* 2,4; 5,63
casăle: *pl. ac.* 5,1
casei: *sg. gen., în sintagma* ***casei Domnului/casei Dumnezeului*** 5,62; 8,56
casii: *sg. gen./dat., în sintagma* ***casii Domnului/casii Dumnezeului*** 6,20, 22, 26, 28, 33; 8,18, 60

CASNIC, -Ă: s.m./f.
casnicilor: *s.m. pl. dat.* 3,1

(a) CĂDEA: v. II
căzând: *gerunziu* 9,47

CĂLĂRAŞ: s.m.
călăraşi: *pl. ac.* 2,30; 5,2; 8,52

CĂLĂTORIE: s.f.
călătorie: *sg. ac.* 1,25
călătoriilor: *pl. gen.* 8,7

(a) CĂLCA: v. I „a încălca”
călcând: *gerunziu* 1,48
va călca: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,32

CĂLDARE: s.f.
căldări: *pl. ac.* 1,12

CĂMARĂ: s.f.
cămări: *pl. ac., în sintagma* ***împărăţeştile cămări*** (aici) „visteriile regale” 1,54
cămara: *sg. ac., în sintagma* ***preoţasca cămară*** 8,60

CĂMILĂ: s.f.
cămile: *pl. nom.* 5,43

CĂPĂTÂI: s.n.
căpătâiul: *sg. ac.* 3,8

CĂPETENIE: s.f.
căpeteniile: *pl. nom./ac.* 1,29; 2,8; 5,1, 8, 36, 70; 7,2; 8,50, 56, 69, 71, 97
căpeteniilor: *pl. dat.* 8,60
căpetenii: *pl. ac.* 9,16

CĂRUŢĂ: s.f.
căruţă: *sg. ac.* 1,28
căruţa: *sg. ac.* 1,31
căruţe: *pl. ac.* 3,6

(a se) CĂSĂTORI: v. IV
(ne-)am căsătorit: *ind. pf.c. 1.pl.* 8,93

(a se) CĂUTA: v. I
au căutat: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,24; 5,8
caute(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *impers.* 2,21; 6,21
a căuta: *inf. prez.* 2,26
(s-)au căutat: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,39
a (să) căuta: *inf. prez.* 6,23
căutând: *gerunziu* 7,13
să caut: *conj. prez. 1.sg.* 8,51
caută: *ind. prez. 3.pl.* 8,53
veţi căuta: *ind. viit.I. 2.pl.* 8,86

CÂMP: s.n.
câmpul: *sg. ac.* 1,29

(a) CÂNTA: v. I
cânta: *ind. imp. 3.pl.* 5,28, 61
au cântat: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,62
era cântând: *ind. imp. perifr. 3.sg.* 5,65

CÂNTAR: s.n.
cântariu: *sg. ac.* 8,64
cântariul: *sg. nom.* 8,65

CÂNTARE: s.f.
cântări: *pl. ac.* 4,63; 5,2

CÂNTĂREŢ, -EAŢĂ: s.m./f.
cântăreţi: *s.m. pl. nom./ac./dat.* 1,15; 5,42, 46; 8,5, 24; 9,24
cântăreaţe: *s.f. pl. nom.* 5,42

CÂNTEC: s.n.
cântec: *sg. ac.* 5,61

CEAS: s.n.
ceasul: *sg. nom.* 1,14
ceas: *sg. ac.* 8,65

CER: s.n.; var. **CERIU**
ceriul: *sg. nom./ac.* 4,32, 34, 36; 6,13
ceriului: *sg. gen., în sintagma* ***Împăratului ceriului/Împăratul ceriului*** 4,46, 58
ceriu: *sg. ac.* 8,76

CERBICE: s.f.
cerbicea: *sg. ac.* 1,48

(a se) CERCA: v. I „a (se) întreba”
(să) cearcă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3

(a se) CERCETA: v. I
(să) cercetează: *ind. prez. 3.pl.* 8,13

CERCETARE: s.f.
cercetare: *sg. nom.* 6,5

(a) CERE: v. III
cer: *ind. prez. 1.sg.* 4,46
a cere: *inf. prez.* 8,52
cere: *imperativ 2.sg.* 4,42

CERERE: s.f.
cererea: *sg. ac.* rezum. cap.4

CETATE: s.f.
cetăţii: *sg. gen.* rezum. cap.1; 4,56
cetatea: *sg. nom./ac.* 2, 18, 19, 22, 23, 24, 26, 28; 4,48, 53; 5,8
cetăţi: *pl. ac.* 2,22
cetăţile: *pl. nom.* 5,37
cetăţilor: *pl. gen.* 8,60

CHEDRU: s.m. (Înv. şi pop.) „cedru”
chedru: *sg. ac.* 4,48; 5,55

CHELTUIALĂ: s.f. (Prin ext.; ccr.) „bani necesari pentru a cumpăra ceva sau pentru a ajunge la un scop”
cheltuieli: *pl. nom.* rezum. cap.4; 6,25

(a se) CHEMA: v. I
a chema: *inf. prez.* 1,50
(să) va chema: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,7
au chemat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,14
chemaţi: *imperativ 2.pl.* 3,16
(s-)au chemat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,16; 4,63; 5,39; 6,33
cheamă: *ind. prez. 3.sg.* 4,36
(te) vei chema: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,42

CHIDAR: s.n. „coroană”; „mitră” (cf. lat. *ciddaris, -is* „tiară purtată de regii persani”); cuvântul nu este înregistrat în DA.
chidariu: *sg. ac.* 3,6

CHIMVAL: s.n. (Înv.; mai ales la pl.) „vechi instrument muzical compus din două jumătăţi de glob de aramă care se loveau una de alta”
chinvale: *pl. ac.* 5,59

CHIN: s.n.
chinuri: *pl. ac.* 8,27

CHIP: s.n.
chip: *sg. ac., în loc. adv.* ***în ce chip*** 5,37

(a) CHIVERNISI: v. IV
chivernisesc: *ind. prez. 3.pl.* 4,6

CINĂ: s.f.
cină: *sg. ac.* rezum. cap.3; 3,1

CINSTE: s.f. (aici) „slavă"; „bogăție"
cinste: *sg. ac., loc. adj.* ***de cinste*** „slăvite", „bogate" 1,56; 3,21
cinstea: *sg. nom.* 5,61

(a) CINSTI: v. IV
au cinstit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,29, 68

(a) CIOPLI: v. IV
era cioplit *pasiv ind. imp. 3.sg.* 9,42

CIOPLIT, -Ă: adj.
cioplite: *f. pl. ac.* 6,9, 25

(a se) CITI: v. IV; var. (În v. și reg.) **(a se) CETI**
cetindu(-să): *gerunziu* 2,30
au cetit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,13; 8,68
(s-)au cetit: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,15
ceteaște: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.9
cetea: *ind. imp. 3.pl.* 9,49
cetit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,26

CITIRE: s.f.; var. (În v. și reg.) **CETIRE**
cetirea: *sg. ac.* 9,49

CITITOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Înv. și reg.) **CETITORIU**
cetitoriul: *sg. nom.* 8,9, 21; 9,42
cetitoriului: *sg. dat.* 8,10; 9,39, 50

(a se) CLĂTI: v. IV „a se clătina"
(să) clătesc: *ind. prez. 3.pl.* 4,36

COBORÂRE: s.f.; var. (Înv.) **COBORÂRE**
pogorâre: *sg. nom.* 2,24

(a se) COBORÎ: v. IV; var. (Înv.) **(a se) POGORÎ**
(te) pogoară: *imperativ 2.sg.* 1,27
(s-)au pogorât: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,29

COMOARĂ: s.f.
comoara: *sg. ac.* 5,45

(a se) CONTENI: v. IV
să (se) contenească: *conj. prez. 3.pl.* 6,27

CORABIE: s.f.
corabia: *sg. ac.* 4,23

CORN: s.n.
cornuri: *pl. ac.* 6,25

CORT: s.n.
cortului: *sg. dat.* 1,50

COȘTEI: s.n. (aici) „locuință" (cf. lat. *castellum, -i* „loc întărit, redută, fotăreață", dar și: „adăpost"; „odaie, locuință")
coșteiele: *pl. ac.* 4,50

COT: s.m. „unitate de măsură pentru lungime"
coți: *pl. ac.* 6,25

CRĂIUȚ: s.m.
crăiuțul: *sg. nom.* 6,3

(a) CREDE: v. III
creadeți: *imperativ 2.pl.* 4,28

(a) CREȘTE: s.f.
au crescut: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,20

CULCUȘ: s.n.
culcușul: *sg. ac.* 3,3

(a se) CULEGE: v. III
să (se) culeagă: *conj. prez. 3.sg.* 8,15

(a) CUNOAȘTE: v. III
cunoscut să fie: *pasiv conj. prez. impers.* 2,18
au cunoscut: *ind. pf.c. 3pl.* 5,67
fie cunoscute: *pasiv conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 6,8
cunosc: *ind. prez. 3.pl.* 8,26
am cunoscut: *ind. pf.c. 1.sg.* 8,43

CUNUNĂ: s.f.
cununa: *sg. ac.* 4,30

(a) CUPRINDE: v. III
cuprind: *gerunziu* rezum. cap.8

CURGERE: s.f.
curgerea: *sg. nom., în sintagma* ***cea repede curgerea soarelui*** 4,34

CURTE: s.f.
curții: *sg. gen.* 2,17; 9,1
curtea: *sg. ac.* 5,47; 9,6, 38

(a se) CUTREMURA: v. I
(să) cutremură: *ind. prez. 3.pl.* 4,36

(a se) CUVENI: v. IV
(să) cuvinea: *ind. imp. impers.* 1,12
(să) cuvin: *ind. prez. 3.pl.* 8,15

CUVÂNT: s.n.
cuvintele: *pl. ac., în sintagma* ***cuvintele Domnului*** 1,24
cuvântul: *sg. nom./ac.* 1,28; 3,5, 8, 9; 8,73
cuvintele: *pl. ac.* 1,47; 3,16; 4,5; 9,55
cuvântului: *pl. gen., în sintagma* ***cuvântului Domnului*** 1,57; 2,1
cuvânt: *sg. ac.* 3,5
cuvinte: *pl. ac.* 5,6

(a) CUVÂNTA: v. I
e cuvântat: *pasiv ind. prez. 3.sg., în structura v. disclocată* ***bine e cuvântat*** 4,40; 8,28
au cuvântat: *ind. pf.c. 3.sg., în structura v. dislocată* ***bine au cuvântat*** 4,58, 62; 9,46
ești cuvântat: *pasiv ind. prez. 2.sg., în structura v. dislocată* ***bine ești cuvântat*** 4,60

D

(a se) DA: v. I
(s-)au dat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,6, 8, 32, 54; 2,12; 6,18; 8,18, 63; 9,39
au dat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,11; 3,13; 4,62; 5,54, 55; 6,15; 8,4, 9, 28, 50; 9,41
va da: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,5
vom da: *ind. viit.I. 1.pl.* 3,9
(să) va da: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,9
dându(-să): *gerunziu* rezum. cap.4
să (se) deaie: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.4
voiu da: *ind. viit.I. 1.sg.* 4,42

să (se) dea: *conj. prez. 3.pl.* 4,51
a da: *inf. prez.* 4,52, 56; 5,45; 6,29; 8,80, 81, 82; 9,55
a (să) da: *inf. prez.* 4,54; 6,25
să dea: *conj. prez. 3.pl.* 4,55
ai dat: *ind. pf.c. 2.sg.* 4,60; 8,83, 88
(să) dau: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.8
vei da: *ind. viit.I. 2.sg.* 8,19
să (să) dea: *conj. prez. 3.pl.* 8,21
am dat: *ind. pf.c. 1.sg.* 8,57
veţi da: *ind. viit.I. 2.pl.* 8,60
(ne-)am dat: *ind. pf.c. 1.pl.* 8,78
daţi: *imperativ 2.pl.* 9,8

DAJDIE: s.f.; var. (Înv.) **DAJDE**
dăjdile: *pl. ac.* 2,19; 4,6
dăjdi: *pl. ac.* 2,27
dăjdilor: *pl. gen.* 6,29
dajdă: *sg. nom.* 8,25

DAR: s.n.
daruri: *pl. ac.* 3,5; 9,52, 55
darurile: *pl. ac.* 8, 14

DARE: s.f.
dări: *pl. ac.* 2,7

DAT, -Ă: adj.
dată: *f. sg. ac.* 8,3, 7

DATORIE: s.f.
datorie: *sg. ac.* 3,20

(a se) DĂRUI: v. IV
au dăruit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,7
(s-)au dăruit: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,15
dăruise: *ind. m.mc.pf. 3.sg.* 8,56

DEDESUBT: adv.; var. **DEDESUPT**
dedesupt: 2,25

DEGRABĂ: adv.
degrabă: 2,30

DEPARTE: adv.
departe: 5,65

(a se) DEPĂRTA: v. I
depărtaţi: *imperativ 2.pl.* 1,30
au depărtat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,35
(s-)au depărtat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,48
(vă) depărtaţi: *imperativ 2.pl.* 9,9

DEPRINS, -Ă: adj.
deprins: *m. sg. nom.* 8,3

DESĂVÂRŞIT: adv.
desăvârşit: 6,28

(a) DESCÂLCI: v. IV
descâlceşte: *imperativ 2.sg.* 8,95
a descâlci: *inf. prez.* 9,16

(a) DESCHILINI: v. IV (Reg.) „a deosebi" (cf. **Indice** Iş)
au deschilinit: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,69

DESCHILINIRE: s.f. (Reg.) „deosebire" (cf. **Indice** Pr)
deschiliniri: *pl. ac.* 4,39

DESCHIS, -Ă: adj.; var. **DEŞCHIS, -Ă**
deşchisă: *f. sg. ac.* 4,19, 31

(a) DESCOPERI: v. IV
a deascoperi: *inf. prez.* 8,80

DEŞERT, DEŞARTĂ: adj.
deşartă: *f. sg. ac.* 3,19

(a se) DEŞTEPTA: v. I
au deşteptat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,2, 8
(s-)au deşteptat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,9; 3,3
deşteaptă: *ind. prez. 3.pl.* 2,18
a deştepta: *inf. prez.* 5,44

DEŞTEPTARE: s.f.
deşteptarea: *sg. ac.* 5,62

(a) DEZLEGA: v. I
vor dezlega: *ind. viit.I. 3.pl.* 9,13

(a se) DEZLIPI: v. IV; var. **(a se) DESLIPI**
(să) deslipi: *inf. prez. fără* **a** 4,17

DIMINEAŢĂ: s.f./adv.
dimineaţă: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***de dimineaţă*** 5,50
dimineaţa: *adv. în loc. adv.* ***de dimineaţa până sara*** 9,41

DINAINTE: adj. inv.
(cea mai) dinnainte: *adj. inv.* „anterioară" 5,63

DINAINTEA: prep.
dinnaintea: 5,47; 9,1

DINĂUNTRU: adv.; var. **DINLĂUNTRU**
dinlăuntru: *adv. în sintagma* ***ceale dinlăuntru*** „măruntaie" 3,21

DIVAN: s.n.
divan: *sg. ac.* 9,42

(a) DOBÂNDI: v. IV
dobândise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 4,50

DOBITOC: s.n.
dobitoace: *pl. ac.* 2,7, 9
dobitoacelor: *pl. dat.* 8,51

DOMN: (s. propriu) „Dumnezeu"
Domnului: *sg. gen./dat.* 1,1, 2, 3, 4, 11, 18, 23, 39, 44, 47, 49; 5,50, 53, 58, 61, 67, 71; rezum. cap.6; 6,3, 13; 7,7, 9, 13, 14; 8,14, 15, 16, 54, 59, 61, 66, 68, 82, 93; 9,8, 47, 51, 53
Domnului: *sg. gen., în sintagmele* ***sicriiului Domnului/porunca Domnului/jârtva Domnului/cuvintele Domnului/gura Domnului/leagea Domnului/sfintele Domnului vase/sfintele vasele Domnului/legiuitele Domnului/casa Domnului/cuvântului Domnului/casei Domnului/casii Domnului/legii Domnului/vrearea Domnului/leagii Domnului/ajutoriul Domnului/mâna Domnului/putearea Domnului/mâniia Domnului/testamântul Domnului*** 1,3, 6, 17, 24, 28, 33, 41, 47, 48, 54, 55; 2,1, 7, 8, 10; 5,58, 62; 6,2, 20, 22, 24, 26, 28, 33; 7,4; 8,8, 9, 10, 13, 17, 18, 20, 21, 30, 47, 48, 53, 63, 67, 73, 80, 95; rezum. cap.9; 9,13, 49, 56
Domnul: *sg. nom./ac.* 1,24, 27, 51; 2,2 ,3, 5, 8; 5,60, 62, 69; 6,5, 33; 7,13; 8,3, 7, 54; 8,74, 81, 94; 9,39, 46, 53
Doamne: *sg. voc.* 4,60; 8,75, 79, 83, 90

DOMN: (apelativ) „termen de politeţe pentru un bărbat"; (Pop.) „stăpân"
domnule: *sg. voc.* 2,17
domnului: *sg. dat.* 2,18; 6,8, 22
domnul: *sg. ac.* 2,21
doamne: 2,24; 4,46

(a) DORI: v. IV
doresc: *ind. prez. 3.pl.* 8,11

DORIRE: s.f.
dorirea: *sg. ac.* 8,53

(a) DORMI: v. IV
dormind: *gerunziu* rezum. cap.3
au dormit: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,3
a dormi *inf. prez.* 3,6
doarme: *ind. prez. 3.sg.* 4,10

DREPT, DREAPTĂ: s./adv.
drept: *adv.* 2,20
dreapta: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***de-a dreapta*** 4,29; 9,43
(ceale) dreapte: *s.f. pl. ac.* 4,39

DREPTATE: s.f.
dreptatea: *sg. ac.* 8,8

(a se) DUCE: v. III
au dus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,38, 40, 41, 54, 56; 6,16; 8,61
dusease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 2,10; 6,18
(să) duce: *inf. prez. fără* ***a*** 4, 11
(s-)au dus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 9,1, 55

DUH: s.n.
duhul: *sg. ac.* 2,2

DULCE: s.f./m.
(ceale) dulci: *s.f. pl. ac.* 9,52

DULCEAŢĂ: s.f.
dulceaţa: *sg. nom.* 5,61

DUMNEZEU: s.m. „Divinitatea"
Dumnezeului: *sg. gen./dat.* 1,48; 5,67; 7,4, 9, 14; 8,14, 17, 18, 19, 23, 30, 47, 48, 54, 59, 63, 66, 73, 80, 82; 9,8, 56
Dumnezeul: *sg. nom./ac.* 1,50; 4,62; 6,15; 8,3, 28, 54, 81; 9,39
Dumnezeul: *sg. nom., în sintagma* ***Dumnezeul adevărului*** 4,40
Dumnezeul: *sg. voc., în sintagmele* ***Dumnezeul părinţilor noştri/ Dumnezeul lui Israil*** 4,60; 8,90
Dumnezeu: *sg. gen./dat.* rezum. cap.5; 5,44, 49, 53, 56, 57; 6,19, 31; 8,51
Dumnezeului: *sg. gen., în sintagma* ***casa Dumnezeului/leagea Dumnezeului/casei Dumnezeului/casii Dumnezeului*** 5,71; 8,26, 56, 60
Dumnezeului: *sg. gen., în loc. adv.* ***în numele Dumnezeului*** 6, 1
Dumnezeu: *sg. gen., în sintagma* ***casa lui Dumnezeu/leagea lui Dumnezeu/înţelepciunea lui Dumnezeu*** 6,8; rezum. cap.7; 8,23, 26
Dumnezeule: *sg. voc.* 8,79
Dumnezeul: *sg. nom., în sintagma* ***Dumnezeul cel preaînalt*** 9,46

(a) DUREA: v. II
doare: *ind. prez. imper.* 4,22
durându-: *gerunziu* 8,72

E

EGIPTEAN: s.m.; var. (Înv.) **EGHIPTEAN**
eghipteani: *pl. ac.* 8,70

F

(a se) FACE: v. III
au făcut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,1, 18, 19, 21, 39, 44, 47, 56; rezum. cap.3; 3,1, 23; 5,3, 51; 6,13; 7,6, 10
faceţi: *imperativ 2.pl.* 1,6
făcându(-să): *gerunziu* 1,10; 6,5
(s-)au făcut: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,33; 4,26; 8,63
făcând: *gerunziu* 2,23, 27; 5,58, 73; rezum. cap.8; 8,58
facem: *ind. prez. 1.pl.* 2,24
face: *ind. prez. 3.sg.* 3,19, 21; 4,11, 32, 35, 39
a face: *inf. prez.* 3,24; 4,23; 6,33; 8,3, 17, 20, 97
fac: *ind. prez. 3.pl.* 4,3, 17
(să) face: *ind. prez. 3.sg.* 4,16
să faci: *conj. prez. 2.sg.* 4,46
să facă: *conj. prez. 3.pl.* 5,55
a (să) face: *inf. prez.* 6,34
(să) fac: *ind. prez. 3.pl.* 8,13
să (se) facă: *conj. prez. 3.pl.* 8,23
(m-)am făcut: *ind. pf.c. 1.sg.* 8,30
fă: *imperativ 2.sg.* 8,96
aţi făcut: *ind. pf.c. 2.pl.* 9,7
vom face: *ind. viit.I. 1.pl.* 9,10

FACERE: s.f.
facerile: *pl. ac., în sintagmele* ***facerile ceale de bine/facerile de bine*** rezum. cap.8; 8,11

FAPTĂ: s.f.
fapta: *sg. ac.* 1,25
faptele: *pl. nom.* 1,33

FASĂ: s.f.; var. **FASE, FASCĂ** (cf. **Indice** Iş)
fase/Fase: *pl. nom./ac.* 1,1, 9, 12, 18, 19, 20, 21, 22; 7,12
fasca: *sg. ac.* 1,6

FAŢĂ: s.f.
faţa: *sg. nom.* 4,29
featele: *pl. nom./ac.* 5,1, 27, 38; 8,71, 85

FAŢĂ: s.f.
faţa: *sg. ac.* 4,39, 58
faţă: *sg. ac., în loc. adj.* ***de faţă*** 6,3
faţa: *sg. ac., în loc. prep.* (Înv.) ***de cătră faţa*** 8,75

FAUR: s.m.
faurilor: *pl. dat.* 5,54

FĂCUT, -Ă: adj.
făcută: *f. sg. ac.* 1,49

(a se) FĂGĂDUI: v. IV
ai făgăduit: *ind. pf.c. 2.sg.* 4,43, 46
au făgăduit: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,44
făgăduia: *ind. imp. 3.pl.* 5,53
am făgăduit: *ind. pf.c. 1.sg.* 8,14, 51
(s-)au făgăduit: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,59

FĂGĂDUINŢĂ: s.f.
făgăduinţă: *sg. ac.* 1,8; 2,7
făgăduinţe: *pl. ac.* 2,9
făgăduinţa: *sg. ac.* 4,43, 46

FĂRĂDELEGE: s.f.
fărădelegile: *pl. ac.* rezum. cap.1

FECIOARĂ: s.f.
fecioarei: *sg. dat.* 1,53

FEREZEU: s.m. (cf. **Indice** Fc)
ferezei: *pl. ac.* 8,70

(a) FI: v. IV
era: *ind. imp. 3.sg./pl.* 1,13, 15, 17, 32, 34, 39, 43, 57; 2,8, 11, 27; 4,47, 48; 5,41, 44, 47; 6,5, 15, 19; 7,10; 8,46, 47, 48, 51, 64, 71, 92; rezum. cap.9; 9,3, 6, 37

e: *ind. prez. impers./3.sg.* 1,26, 27; 2,13, 26; 3,10, 11; 4,3, 13, 14, 28, 32, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 46, 59; 5,71; 6,2, 20, 23; 8, 16, 79; 9,5, 11, 41, 51, 53, 54
este: *ind. prez. 3.sg.* 6,22; 8,15, 18, 28
eşti: *ind. prez. 2.sg.* 8,90, 94
-i: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3; 9,11
iaste: *ind. prez. impers./3.sg.* 2,4, 5, 7, 8; 3,9; 5,66; 8,6, 91, 96; 9,38
sânt: *ind. prez. 3.pl.* 2,6, 29; 3,12; 4,2, 11, 32, 34; 5,4, 7, 36, 37; 6,4, 21; 8,8, 11, 31, 42, 59, 87
sânt: *ind. prez. 1.sg.* 4,59
sântem: *ind. prez. 1.pl.* 6,13; 8,77, 91, 96
sânteţi: *ind. prez. 2.pl.* 8,59
va fi: *ind. viit.I. impers./3.sg.* 1,4; 2,24; 8,53
au fost: *ind. pf.c. impers./3.sg./pl.* 1,24; 2,22; 4,61; 8,52; 9,3
a fi: *inf. prez.* 1,32; 2,20; 4,57
fiind: *gerunziu* 1,34, 46; 2,20; 5,47; 6,10; 8,3
să fie: *conj. prez. 3.sg.* 2,28; 4,53; 6,25
fiindu-: *gerunziu* 6,3
fie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 8,94
să fiţi: *conj. prez. 2.pl.* 9,53, 54

(a) FIERBE: v. III
au fiert: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,12

FIU: s.m.
fiiul: *sg. nom.* 1,3, 34, 43; 5,5, 48, 56, 58; 6,1, 2; 8,1, 32, 39, 42, 48, 64; 9,1, 14, 19
fiiului: *sg. gen.* 1,5; 5,5; 8,1, 2, 23, 48, 63
fiilor: *pl. gen./dat.* 1,5, 14; 4,53; 8,23, 32, 49, 51, 85, 86
fiii: *pl. nom./ac.* 1,15, 19; 4,37; 5,1, 5, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 36, 37, 38, 47, 59; 7,6, 10, 13; 8,5, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 44, 48, 49, 71, 85, 93, 94; rezum. cap.9; 9,19, 21, 22, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37
fiii: *pl. nom., în sintagma* ***fiii robiii*** „fiii surghiunului” 7,11, 12
fii: *pl. ac.* 8,48

FOC: s.n.
foc: *sg. ac.* 1,12, 55; 6,24

FOIŞOR: s.n.; var. **FUIŞOR**
fuişor: *sg. ac., în sintagma* ***preoţescul fuişor*** 9,1

FOLOS: s.n.
folos: *sg. ac., în loc. adj.* ***de folos*** rezum. cap.3

FRATE: s.m.
fraţilor: *pl. gen./dat.* 1,5, 6, 14; 4,61; 7,12; 8,47
fraţi: *pl. nom./ac.* 1,9; 8,48
fraţii: *pl. nom./ac.* 1,16; 5,3, 48, 56, 58; 8,17, 20, 55, 78; 9,19
fratele: *pl. nom.* 1,37, 38

FRĂŢÂNĂTATE: s.f.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Samuelis Klein, *Dictionarium Valachico-Latinum*, editat de Gáldi László, în 1944, la Budapesta.
frăţinătate: *sg. ac.* 3,22

FRÂU: s.n.
frâu: *sg. ac.* 3,6

(a) FRIGE: v. III
au fript: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,12

FRUMOS, -OASĂ: adj.
frumoasa: *adj. antep. f. sg. ac.* rezum. cap.3

FRUMUSEŢAT, -Ă: adj.; var. (Înv.) **FRÂMSEŢAT** (Înv.) „înfrumuseţat” (după v. **a FRUMUSEŢA**)
frâmsăţat: *n. sg. ac.* 4,18, 19

FRUMUSEŢE: s.f.; var. (Pop.) **FRUMSEŢE**
frumseaţe: *sg. ac.* 4,18

FUGITOR, -TOARE: adj. (aici) „nestatornic”; cuvântul nu este înregistrat în DA.
fugitoare: *f. sg. nom.* 2,18, 22
fugitori: *m. pl. nom.* 2,23, 27

FURTIŞAG: s.n.; var. (Înv.) **FURTUŞAG**
furtişaguri: *pl. ac.* 4,23
furtuşag: *sg. ac.* 4,24

G

(a) GĂTI: v. IV „a prepara, de regulă la foc, mâncare”; „a aranja cu tot ce trebuie un loc, patul, masa, casa etc.”
gătiţi: *imperativ 2.pl.* 1,6
au gătit: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,13, 14, 16; 5,48

(a) GÂNDI: v. IV
gândeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 3,24
gândind: *gerunziu* 5,58

GLAS: s.n.
glas: *sg. nom./ac.* 5,62, 66; 9,10

GLOATĂ: s.f.
gloata: *sg. nom./ac.* 1,7; 4,10; 5,65
gloată: *sg. nom./ac.* 1,13; 2,30; 5,46; 8,92
gloatei: *sg. gen.* 8,55, 60

(a) GONI: v. IV
să goneascâ: *conj. prez. 3.pl.* 9,20

GRAS, -Ă: s.m./f.
(ceale) grase: *s.f. pl. ac.* 9,52

(a) GRĂBI: v. IV
grăbind: *gerunziu* 1,27

(a) GRĂI: v. IV
au grăit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,51; 5,6
a grăi: *inf. prez.* 4,13, 33, 41

GRĂMĂDIRE: s.f. (aici) „construcţie”; traducătorii au echivalat lat. *structūra, -ae* prin *grămădire*, făcând legătra cu *structiō, -ōnis* „grămadă care se înalţă”
grămădirea: *sg. ac.* 6,22

GRĂMĂDITOR, -TOARE: s.m./f. (aici) „constructor”, „zidar” (cf. lat. *structor, -ōris*; vezi supra **GRĂMĂDIRE**)
grămăditorii: *s.m. pl. nom.* 6,4

GRĂSIME: s.f.
grăsimi: *pl. ac.* 1,14

GRÂU: s.m.
grâu: *sg. ac.* 6,30; 8,22

GRIJĂ: s.f.; var. **GRIJE**
grije: *sg. ac.* 1,4; 6,27

GRINDĂ: s.f.
grinzi: *pl. ac.* 5,55

GRUMAZ: s.m.
grumazului: *sg. gen.* 3,6

GURĂ: s.f.
gura: *sg. ac., în sintagma* ***gura Domnului*** 1,28, 47
gura: *sg. ac.* 1,57; 2,1; 4,19, 31, 46

(a) GUSTA: v. I
au gustat: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,2

GUSTARE: s.f.
gustări: *pl. ac., în sintagma* ***vase de gustări*** (cf. lat. *lībātōrium, -ii* „vas pentru libații") 2,13
gustări: *pl. ac.* 6,31

H

HALDEU: s.m.; „caldeean"
haldeilor: *pl. gen.* 1,52; 6,15
haldei: *pl. ac.* 4,45

HANANEU: s.m.; vezi **CANANEU**

HAR: s.n.
har: *sg. ac.* 4,31; 6,5; 8,4, 81

HETHEU: s.m. (cf. **Indice** Fc)
hethei: *pl. ac.* 8,70

HORN: s.n.
hornurile: *pl. ac.* 2,18

HRANĂ: s.f.
hrană: *sg. ac.* 5,54; 8,80, 81

I

IAR: adv.; var. **IARĂ**
iară: 8,88

IARĂŞI: adv.
iarăşi: 2,13; 4,6
iarăş: 3,19; 4,25; 6,18; 8,54

IARNĂ: s.f.
iarna: *sg. ac.* 9,6
iarnă: *sg. ac., în loc. adj.* ***de iarnă*** 9,11

IATĂ: interj.
iată: 8,91

IDOL: s.m.
idolului: *sg. dat.* 2, 10

IDUMEU: s.m. (cf. **Indice** Fc)
idumeii: *pl. nom.* 4,45, 50
idumei: *pl. ac.* 8,70

IED: s.m.
iezi: *pl. ac.* 1,7; 7,8
iezii: *pl. nom.* 8,15

(a) IEŞI: v. IV
au ieşit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,25
ieşise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 5,46
ieşind: *gerunziu* 8,6; rezum. cap.9; 9,52

IEVUSEU: s.m. (cf. **Indice** Fc – **EVUSEU**)
ievusei: *pl. ac.* 8,70

INIMĂ: s.f.
inima: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu toată inima*** 1,23
inima: *sg. ac.* 1,48; 8,28
inimă: *sg. ac* 5,47

(a) INTRA: v. I; var. (Pop.) **(a) ÎNTRA**
au întrat: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,16
întră: *ind. prez. 3.sg.* 4,24
întrând: *gerunziu* 6,8
am întrat: *ind. pf.c. 1.pl.* 8,62
aţi întrat: *ind. pf.c. 2.pl.* 8,84

ISCUSIRE: s.f.
iscusirile: *pl. ac.* 7,13

ISPRAVNIC: s.m.
ispravnici: *pl. nom./ac./dat.* 1,32; 5,44; 6,7; 8,68, 71
ispravnicilor: *pl. gen./dat.* 3,2; 4,48; 6,12, 27; 8,60
ispravnicii: *pl. nom./ac.* 3,14; 5,9, 58, 63, 68; 6,12; 8,31, 55, 69; 9,12
ispravnicii: *pl. dat.* (*cu prep.* ***la***) 4,47
ispravnicul: *sg. nom.* 4,49
ispravnicului: *sg. dat.* 6,29

(a se) ISPRĂVI: v. IV „a termina"; (Prin gn.; înv.) „a lucra pentru ceva"
(să) va isprăvi: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,55
isprăviţi: *ind. prez. 2.pl.* 6,4
a (să) isprăvi: *inf. prez.* 6, 10, 30
isprăveaşte: *imperativ 2.sg.* 8, 17, 20
isprăvindu(-să): *gerunziu* 8,69; rezum. cap.9
isprăviţi: *imperativ 2.pl.* 9,9

ISTORIE: s.f.
istoriilor: *pl. gen., în sintagma* ***Cartea istoriilor împăraţilor Iuda*** 1,33

(a) IUBI: v. IV
iubeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 4,25

IUBIT, -Ă: s.m./f.
iubitei: *s.f. sg. dat.* 4,24

Î

(a se) ÎMBLÂNZI: v. IV
îmblânzeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 4,31
(să) îmblânzesc: *ind. rpez. 3.pl.* 4,39

(a se) ÎMBRĂCA: v. I
a (să) îmbrăca: *inf. prez.* 3,6

ÎMBRĂCAT, -Ă: adj.
îmbrăcaţi: *m. pl. nom./ac.* 1,2; 7,9

ÎMBRĂCĂMINTE: s.f.
îmbrăcăminte: *sg. ac.* 4,18; 8,72, 74

ÎMPĂRAT: s.m.
împăratul: *sg. nom./ac.* 1,3, 15, 25, 26, 29, 30, 35, 37, 40, 48; rezum. cap.2; 2,1, 3, 10, 11, 21, 25, 30; rezum. cap.3; 3,1, 3, 5, 9, 11, 13, 21; 4,3, 12; 4,28, 29, 30, 33, 37, 42, 47; 5,2, 6, 7, 55, 60, 71; 6,14, 17, 18, 23, 24, 31, 33, 34; 7,1; 8,1, 4, 9, 10, 21, 52, 56, 81
împăratului: *sg. gen./dat.* 1,5, 18; 2,2, 16, 18, 31; 3,4, 8, 19; rezum. cap.4; 4,1, 5, 6, 43; 5,69, 73; 6,7, 8, 15, 21, 22, 32; 7,4, 5, 14; 8,9, 23, 28, 29, 53, 68
împăraţii: *pl. nom.* 1,21, 52

împăraţilor: *pl. gen., în sintagma* ***Cartea istoriilor împăraţilor Iuda/Cartea împăraţilor Israil/Cartea vreamilor împăraţilor*** 1,33, 42
împărat: *sg. nom./ac./gen.* 1,34, 37, 43, 46; 2,3; 4,14, 29; 6,22, 25
împăraţilor: *pl. dat.* 2,19, 26, 29; 8,78
împărate: *sg. voc.* 2,21, 24; 6,21
împăraţi: *pl. nom. ac.* 2,22, 27; 4,15
Împăratului: *sg. dat., în sintagma* ***Împăratului ceriului*** 4,46
Împăratul: *sg. ac., în sintagma* ***Împăratul ceriului*** 4,58

ÎMPĂRĂTESC, -EASCĂ: adj./s.
(ceale) împărăteşti: *s.f. pl. ac.* 1,8
împărăţeştile: *adj. antep. f. pl. ac., în sintagmele* ***împărăţeştile cămări*** (aici) „visteriile regale”/**împărăteştile** ***biblioteci*** „arhivele regale” 1,54; 6,21
împărăteştilor: *adj. antep. m. pl. dat.* 8,68
împărătească: *f. sg. ac., în sintagma* ***vistieriia împărătească*** 8,19

(a) ÎMPĂRĂŢI: v. IV
împărăţind: *gerunziu* 1,22; 2,1; 6,17; 8,1, 6
au împărăţit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,35, 43, 44, 46
să împărăţască: *conj. prez. 3.sg.* 1,35
a împărăţi: *inf. prez.* 1,39
împărăţând: *gerunziu* 6,24

ÎMPĂRĂŢIE: s.f.
împărăţiia: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 2,2; 4,43; 5,73; 8,23, 31
împărăţii: *sg. gen.* 1,5, 11; 5,6; 6,1; 8,6, 71
împărăţia: *sg. ac.* rezum. cap.2
împărăţie: *sg. nom./ac.* 4,40, 49
împărăţiilor: *pl. gen.* 5,4
-n părăţia: *sg. ac.* 8,11

(a se) ÎMPĂRTĂŞI: v. I
să (să) împărtăşască: *conj. prez. 3.pl.* 5,40
(ne-)am împărtăşit: *ind. pf.c. 1.pl.* 8,54

(a) ÎMPĂRŢI: v. IV
să împărţiţi: *conj. prez. 2.pl.* 8,86

(a) ÎMPECETLUI: v. IV
au împecetluit: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,8

(a se) ÎMPIEDICA: v. I; var. **(a se) ÎMPIEDECA**
(să) împiedecă: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.5
(s-)au împiedecat: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,6

ÎMPOTRIVĂ: adv./prep.; var. (Înv. şi pop.) **ÎMPROTIVĂ**
împrotivă: *adv.* 2,19
împrotiva: *prep.* 8,52

(a se) ÎMPOTRIVI: v. IV; var. (Înv. şi pop.) **(a se) ÎMPROTIVI**
(să) împrotivesc: *ind. prez. 3.pl.* 4,6

ÎMPOTRIVITOR, -TOARE: adj.; var. (Înv. şi pop.) **ÎMPROTIVITOR, -TOARE**
împrotivitoare: *f. sg. nom.* 2,26

(a) ÎMPOVĂRA: v. I; var. (Înv.) **(a) ÎMPOVORA**
au împovorat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,36

ÎMPREJURUL: prep.
împrejurul: 1,53; 2,8; 3,6

(a se) ÎMPREUNA: v. I
(să) împreună: *ind. prez. 3.sg.* 4,20
(s-)au împreunat: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,71
veţi împreuna: *ind. viit.I. 2.pl.* 8,85
au împreunat: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,36

ÎMPREUNAT, -Ă: adj.
împreunaţi: *m. pl. nom.* rezum. cap.9

ÎMPREUNĂ: adv.
împreună: 1,45; 2,2, 15; 5,2, 3, 58, 68; 7,2, 11; rezum. cap.8; 8,5, 30; 9, 14, 16, 38

ÎNAINTE: adv./prep.
înaintea: *prep.* 1,23, 39, 44, 47; 3,15; 7,13; 8,4, 51, 91, 92; rezum. cap.9; 9,4 1, 45
înainte: *adv.* 4,53; 9,4, 13, 49
înainte: *adv. în sintagma* ***aduceri înainte*** 5,52
înainte: *adv. în loc. adv.* ***mai înainte*** 6,14

ÎNALT, Ă: adj.
înalt: *m. sg. nom./dat.* 2,3; 4,32, 34; 8,23
înalta: *adj. antep. f. sg. nom.* rezum. cap.4

(a se) ÎNĂLŢA: v. I
(s-)au înălţat: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,76; 9,55

ÎNĂLŢIME: s.f.; var. (Înv. şi rar) **NĂLŢIME**
nălţime: *sg. nom.* 6,25

(a) ÎNCELUI: v. IV (Înv.) „a înşela”
înceluie: *ind. prez. 3.sg.* 3,18

(a) ÎNCEPE: v. III
au început: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,39; 2,31; 3,17; 4,1, 13, 33; 5,53, 56; 6,2, 22

(a) ÎNCETA: v. I
înceta: *ind. imp. 3.pl.* 2,31
au încetat: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,41

ÎNCEPUT: s.n.
începutul: *sg. ac.* 8,71

ÎNCEPUT, -Ă: adj.
începutul: *adj. antep. n. sg. ac.* rezum. cap.5

ÎNCHIDERE: s.f. „închisoare”
închidere: *sg. ac.* 8,27

(a se) ÎNCHINA: v. I
închinase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 2,10; 6,18
închinându(-să): *gerunziu* 8,92
(s-)au închinat: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,47

ÎNCHINARE: s.f.
închinarea: *sg. ac.* 7,7

ÎNCHINĂCIUNE: s.f.
închinăciune: *sg. ac.* 6,7

(a) ÎNCREDINŢA: v. I
încredinţând: *gerunziu* rezum. cap.8

ÎNDATĂ: adv.
îndată: 1,30; 8,72

(a) ÎNDEMNA: v. I
îndeamnă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.8

(a se) ÎNDREPTA: v. I
(s-)au îndreptat: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,23

ÎNDREPTĂTOR, -TOARE: s.m./f.
îndreptători: *s.m. pl. ac.* 8,26

(a se) ÎNECA: v. I
(să) vor îneca: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,23

(a) ÎNGĂDUI: v. IV
ar îngădui: *cond. prez. 3.sg.* 1,50
au îngăduit: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,53
îngăduind: *gerunziu* rezum. cap.6

(a) ÎNGENUNCHEA: v. I
îngenunchind: *gerunziu* 8,74

ÎNGER: s.m.
îngerul: *sg. ac.* 1,50
îngerii: *pl. ac.* 1,51

(a se) ÎNGROPA: v. I
(s-)au îngropat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,31

(a se) ÎNMULŢI: v. IV
(s-)au înmulţit: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,76

(a) ÎNNOI: v. IV; var. (Înv.) **(a) ÎNOI**
înoind: *gerunziu* rezum. cap.2

ÎNNOIRE: s.f.; var. (Înv.) **ÎNOIRE**
înoirea: *sg. ac.* rezum. cap.4
înoirilor: *pl. gen.* (aici) „lunilor noi" 5,52
înoirea: *sg. ac., în sintagma* ***înoirea lunii*** „prima zi a lunii" 5,53; 9,17

(a se) ÎNSEMNA: v. I; var. (Reg.) **(a se) ÎNSĂMNA**
(să) însămnează: *ind. prez. 3.sg./pl.* rezum. cap.1; rezum. cap.5; rezum. cap.9
însămnează(-se): *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.8
(s-)au însămnat: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,50

(a se) ÎNSOŢI: v. IV
(s-)au însoţit: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,14

(a se) ÎNŞTIINŢA: v. I
să înştiinţăm: *conj. prez. 1.pl.* 2,21; 6,12
(să) va înştiinţa: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,6

ÎNŞTIINŢARE: s.f.
înştiinţări: *pl. ac.* 2,22
înştiinţare: *sg. ac.* 2,24

(a se) ÎNTĂRÂTA: v. I
(s-)au întărâtat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,52

ÎNTĂRÂTĂTOR, -TOARE: adj.
întărâtători: *m. pl. nom.* 6,15

(a) ÎNTĂRI: v. IV
a întări: *inf. prez.* 7,14

ÎNTÂI, -A: adv.
întâiu: rezum. cap.3

ÎNTÂMPINARE: s.f.
întâmpinare: *sg. ac.* 1,25

(a se) ÎNTÂMPLA: v. I
(s-)au întâmplat: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,79
(să) întâmplă: *ind. prez. 3.pl.* 8,87

ÎNTÂMPLARE: s.f.
întâmplările: *pl. ac.* 2,25

(a) ÎNTEMEIA: v. I
au întemeiat: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,57
a întemeia: *inf. prez.* 6,11

(a) ÎNTINDE: v. III
va întinde: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,33
întinzându-: *gerunziu* 8,74

(a se) ÎNTOARCE: v. III
(s-)au întors: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,28; 5,7; 8,33
(să) întorcea: *ind. imp. 3.pl.* 3,3
întoarce: *ind. prez. 3.sg.* 3,20; rezum. cap.4
(să) va întoarce: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,31
(să) întorc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.5
întorc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.5
au întors: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,14
(ne-)am întors: *ind. pf.c. 1.pl.* 8,88

(a) ÎNTRA: v. I; vezi **(a) INTRA**

(a) ÎNTREBA: v. I
am întrebat: *ind. pf.c. 1.pl.* 6,11, 12

ÎNTREBARE: s.f.
întrebare: *sg. ac.* rezum. cap.3

(a) ÎNTRECE: v. III
să întrecă: *conj. prez. 3.sg.* 3,5
întrec: *ind. prez. 3.pl.* 4,2
întreace: *ind. prez. 3.sg.* 4,12, 14

ÎNTRISTARE: s.f.
întristare: *sg. ac.* 3,20

ÎNTUNERIC: s.n.; var. (Înv.) **ÎNTUNEAREC**
întunearec: *sg. ac.* 4,24

(a) ÎNŢELEGE: v. III
înţelegea: *ind. imp. 3.pl.* 9,49

ÎNŢELEGERE: s.f.
înţeleagerea: *sg. nom./ac.* 1,33; 4,59; 9,41

ÎNŢELEPCIUNE: s.f.
înţelepciunea: *sg. nom./ac.* 3,7; 4,59, 60; 8,26

ÎNŢELEPT, -EAPTĂ: adj.
(mai) înţelept: *m./n. sg. nom.* 3,5, 9; 4,42

(a se) ÎNVĂŢA: v. I
a învăţa: *inf. prez.* 8,3
învăţând: *gerunziu* 8,8
învaţă: *imperativ 2.sg.* 8,26
învăţa: *ind. imp. 3.pl.* 9,49, 50
(s-)au învăţat: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,55

ÎNVĂŢAT, -Ă: adj.
învăţat: *m. sg. nom.* 5,40
învăţaţi: *m. pl. ac.* 8,48

ÎNVĂŢĂTURĂ: s.f.
învăţătură: *sg. ac.* 8,8

ÎNVÂRTOŞAT, -Ă: adj.
învârtoşat: *m. sg. nom.* 1,48

(a) ÎNVINGE: v. III
vor învinge: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,5

J

(a se) JELI: v. IV
jelea: *ind. imp. 3.sg.* 1,32
jelindu(-mă): *gerunziu* 8,73

JERTFĂ: s.f.; var. **JÂRTVĂ**
jârtve: *pl. ac.* 1,6; 5,51, 53; 8, 16
jârtva: *sg. ac.* 1,17; 6,29; 8,67
jârtvă: *sg. ac.* 1,18; 8,66
jârtva: *sg. ac., în sintagma* ***jârtva cea de sara*** 8,73

JERTFELNIC: s.n.; var. **JÂRTVELNIC**
jârtvealnic: *sg. ac.* 4,52
jârtvealnicul: *sg. ac.* 5,50

(a) JERTFUI: v. IV; var. **(a) JÂRTHUI; (a) JÂRTVUI**
au jârthuit: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.1; 1,1; 7,12
jârthuiţi: *imperativ 2.pl.* 1,6
a jârtvui: *inf. prez.* 9,20

JIDOV: s.m.
jidovii: *pl. nom./ac.* 1,21; rezum. cap.2; 2,18, 23
jidovilor: *pl. gen./dat.* rezum. cap.4; 4,49, 50; 6,5; 7,2; 8,11
jidovi: *pl. ac.* 6,28; rezum. cap.8

JOS: adv.
jos: *adv. în loc. adj.* ***din jos*** 2,16

(a se) JUDECA: v. I
(să) va giudeca: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,4
va judeca: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,9
judecând: *gerunziu* 8, 11

JUDECATĂ: s.f.
judecata: *sg. ac.* 4,40; 8,8; 9,4

JUDECĂTOR: s.m.
judecătorii: *pl. nom.* 2,17; 9,13
judecători: *pl. ac.* 8,26

JUG: s.n.
jug: *sg. ac., în sintagma* ***boi de jug*** 5,43

JUNGHIERE: s.f.
junghierile: *pl. ac.* 1,12; 5,52
junghieri: *pl. ac.* 1,18; 5,50

(a) JURA: v. I „a promite sub jurământ"; „a lega prin jurământ"
jurat fiind: *pasiv ind. gerunziu* 1,48
au jurat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,97, 97

JURĂMÂNT: s.n.
jurământul: *sg. ac.* 1,48
jurământ: *sg. ac.* 8,94

L

LANŢ: s.n.
lanţu: *sg. ac., în sintagma* ***lanţu de aur*** 3,6

(a) LĂCUI: v. IV; vezi **(a) LOCUI**

LĂCUITOR: s.m.; vezi **LOCUITOR**

(a) LĂSA: v. I
lăsându-: *gerunziu* 4,19
lasă: *ind. prez. 3.sg.* 4,20
să lase: *conj. prez. 3.pl.* 4,50
lasă: *imperativ 2.sg.* 8,79
va lăsa: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,89

LĂŢIME: s.f.
lăţimea: *sg. nom.* 6,25

(a) LĂUDA: v. I
lăudând: *gerunziu* 5,60, 62

LEAFĂ: s.f.
leafă: *sg. ac.* 4,56

(a) LEGA: v. I
legându-: *gerunziu* 1,40

LEGĂTURĂ: s.f.
legătură: *sg. ac.* 1,40

LEGE: s.f.
leagea: *sg. ac., în sintagma* ***leagea Domnului/leagea lui Dumnezeu/leagea lui Moisi*** 1,33; 8,8, 13, 23, 26, 95; rezum. cap.9; 9,39, 49
leage: *sg. ac.* 5,51; 9,41
legii: *sg. gen.* 5,58; 9,42
leagea: *sg. ac.* 8,3, 27; 9,40, 46, 51
legii: *sg. gen., în sintagma* ***legii Domnului*** 8,9, 10
leagii: *sg. gen., în sintagma* ***leagii Domnului*** 8,21

LEGIUITĂ: s.f. (Înv.) „lege"
legiuitele: *pl. ac.* 1,48; 8,88

LEGIUITOR, -TOARE: s.m./f.
legiuitorilor: *s.m. pl. dat.* 3,2
legiuitorii: *s.m. pl. ac.* 3,14

LEMN: s.n.
leamne: *pl. ac.* 4,48
lemnul: *sg. ac.* 6,25
lemn: *sg. nom./ac.* 6,32; 9,42

(a) LEPĂDA: v. I
a lepăda: *inf. prez.* 8,94; rezum. cap.9

LEU: s.m.
leul: *sg. ac.* 4,24

LEVIT: s.m. (cf. **Indice** Iş)
leviţilor: *pl. gen./dat.* 1,3; 4,55; 8,24, 44, 50, 60; 9,50
leviţii: *pl. nom.* 1,10, 14; 2,8; 5,26, 46, 56, 58, 59; 7,6, 9, 10, 11; 8,5, 11, 61, 69; 9,37, 48, 54
leviţi: *pl. ac.* 5,63; 8,97; rezum. cap.9; 9,23

LIMAN: s.n. (Înv.) „port"
limanul: *sg. ac.* 5,55

LIMBĂ: s.f.
limbilor: *pl. gen.* 1,49; 7,13; 8,88
limbile: *pl. nom./ac.* 5,50, 72; 8,70, 93; 9,9
limbi: *pl. ac.* 8,71

LOC: s.n.
locuri: *pl. ac./gen.* 2,6, 16; 7,2
locul: *sg. ac.* 2,6; 4,34; 5,44, 50; 6,19, 27; 8,46, 79
locului: *sg. gen.* 5,50, 72; 7,13; 8,31, 70, 71, 88, 93; 9,9
loc: *sg. nom.* 6,23
locul: *sg. ac., în loc. adv.* ***din tot locul*** 9,13

(a) LOCUI: v. IV; var. (Înv.) **(a) LĂCUI**
lăcuiesc: *ind. prez. 3.pl.* 2,6; 9,12
lăcuia: *ind. imp. 3.pl.* 2,16, 25
au lăcuit: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,46; 9,37

LOCUITOR: s.m.; var. (Înv.) **LĂCUITOR**
lăcuitorii: *pl. ac.* 2,16

(a) LOVI: v. IV
loviţi: *imperativ 2.pl.* 4,8
lovesc: *ind. prez. 3.pl.* 4,8

(a se) LUA: v. I
iau: *ind. prez. 3.pl., în loc. v.* ***iau aminte*** 4,19
ia: *ind. prez. 3.sg.* 4,23
să (se) ia: *conj. prez. 3.sg.* 6,32
a lua: *inf. prez.* 1,4; 4,39
luund: *gerunziu* 1,34, 54; 4,30; 9,13
au luat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,41; 3,13; 4,44, 61; 6,20; 9, 14, 45
ai luat: *ind. pf.c. 2.sg.* 4,43
(s-)au luat: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,44
(să) va lua: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,6
veţi lua: *ind. viit.I. 2.pl.* 8,85
(să) vor lua: *ind. viit.I. 3.pl.* 9,4
luundu-: *gerunziu* 9,7
neluund: *gerunziu în loc. v.* ***neluund aminte*** 1,28

(a) LUCRA: v. I
au lucrat: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,49
lucrând: *gerunziu* 7,2

LUCRARE: s.f.
lucrare: *sg. ac.* 8,50

LUCRU: s.n.
lucrurile: *pl. nom./ac.* 1,23; 4,11, 36, 37, 39; 5,47, 58; 6,10, 11; 7,9, 14; 8,18, 19, 87
lucrurilor: *pl. gen.* 1,33; 5,45
lucrul: *sg. ac.* 4, 18, 19; 5,72; 9,16
lucru: *sg. nom./ac.* rezum. cap.5; 9,11
lucruri: *pl. nom.* 7,3

LUMÂNARE: s.f.; var. (În v.) **LUMINARE „**"lumină"
luminarea: *sg. ac.* 8,80

LUME: s.f.
lumii: *sg. dat. adn.* 2,3

LUNĂ: s.f.
lunii: *sg. gen.* 1,1; 5,53, 57; 7,5, 10; 8,6, 62; 9,5, 16, 17, 37, 40
luni: *pl. ac.* 1,35, 44
luna: *sg. nom./ac.* 5,6, 47, 56; 8,6; 9,5, 16, 37
lună: *sg. ac.* 5,57; 9,40

(a) LUNGI: v. IV
au lungit: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,73

M

MAI-MARE: s.m.
(cei) mai-mari: *pl. dat.* (*cu prep.* ***la***) 4,47
(cei) mai-mari: *pl. ac.* 8,95

MAMĂ: s.f.; var. (În v. şi pop.) **MUMĂ**
mumă-sa: *sg. ac.* 4,21
mumă: *sg. ac.* 4,25

MARE: adj.
mari: *n. pl. nom., în sintagma* ***Paştile ceale mari*** rezum. cap.1
mare: *m./f./n. sg. nom./ac.* 3,1; 4,28, 32, 34, 35, 41; 5,62, 64; 6,8; 8,8, 77, 92; 9,10, 11
mari: *f./n. pl. ac.* 3,5; 6,9; 8,87; 9,16
marele: *adj. antep. m. sg. nom./ac.* 4,14; 6,14
marelui: *adj. antep. m. sg. gen.* 4,29; 6,31
mare (foarte): *f. sg. nom.* 8,92

MARE: s.f.
marea: *sg. ac.* 4,2, 15
mare: *sg. ac.* 4,23

MATERIE: s.f.
materii: *pl. ac.* 6,9

MĂRIME: s.f.
mărimea: *sg. nom./ac.* 1,5; 4,40, 46
mărime: *sg. ac.* 9,55

MĂRIT: adv.
mărit: 5,65

(a se) MĂRTURISI: v. IV
(mă) voiu mărturisi: *ind. viit.I. 1.sg.* 4,60
(să) mărturisea: *ind. imp. 3.sg.* 8,92

MĂRTURISIRE: s.f.
mărturisire: *sg. ac.* 9,8

(a se) MĂSURA: v. I
măsurându(-să): *gerunziu* 8,63

MÂHNIT, -Ă: adj.
mâhnit: *m. sg. nom.* 8,72
mâhniţi: *m. pl. nom.* 9,53, 54

MÂNĂ: s.f.
mânile: *pl. ac.* 1,54; 6,10, 15; 7,14; 8,74, 83; 9,20, 47
mâna: *sg. ac.* 4,30; 6,33
mâna: *sg. ac., în sintagma* ***mâna Domnului*** 8,48

(a) MÂNCA: v. I
au mâncat: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,3; 7,13
să mâncaţi: *conj. prez. 2.pl.* 8,86
mâncaţi: *imperativ 2.pl.* 9,52
a mânca: *inf. prez.* 9,55

(a se) MÂNIA: v. I
(să) va mâniia: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,31
(Te) vei mâniia: *ind. viit.I. 2.sg.* 8,89

MÂNIE: s.f.
mânie: *sg. ac.* 1,52
mâniia: *sg. nom.* 8,23
mâniia: *sg. ac., în sintagma* ***mâniia Domnului*** 9,13

MÂNTUIRE: s.f.
mântuire: *sg. ac.* 8,67

MÂŞCOI: s.m.; var. **MUŞCOI**
muşcoi: *pl. nom.* 5,43

(a) MERGE: v. III
merg: *ind. prez. 3.pl.* 4,4
mearge: *ind. prez. 3.sg.* 4,23
a mearge: *inf. prez.* 8,12

(a se) MESTECA: v. I; v ezi **(a se) AMESTECA**

MESTECAT, -Ă: adj.; vezi **AMESTECAT**

MIEL: s.m.
miei: *pl. nom./ac.* 1,7; 6,29; 7,7; 8,67
mieii: *pl. nom.* 8, 15

MIJLOC: s.n.
mijlocul: *sg. ac., în loc. prep.* ***în mijlocul*** 6,23

MILĂ: s.f.
mila: *sg. nom.* 8,79

MILOSTIV, -Ă: adj.
milostiv: *m. sg. ac.* 8,54

MINĂ: s.f.; var. **MNA:** s.f. inv. (cf. lat. *mna, -ae*) „veche monedă grecească de aur sau de argint egală cu 100 de

drahme, cam 350 de grame; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare în forma *mină* este în *România literară*. Foaie periodică, sub direcția d-lui V. Alecsandri, Iași, 1855.
mna: 5,45

MINTE: s.f.
mintea: *sg. ac.* 3,18, 19, 20

MINUNAT, -Ă: adj.
minunate: *n. pl. ac.* 5,6

(a) MISTUI: v. IV
au mistuit *ind. pf.c. 3.sg.* 1,56

(a se) MIȘCA: v. I
au mișcat: *ind. pf.c. 3.pl., în sintagma* ***au mișcat întrebare*** „au pus întrebare” rezum. cap.3
(să) mișca: *ind. imp. 3.pl.* 8,73

MOARTE: s.f.
moartea: *sg. ac.* 8,27

MOAVITEAN: s.m. (cf. **Indice** Fc)
moaviteani: *pl. ac.* 8,70

MODIU: s.n. „baniță” (după lat. *modius, -ii*, „baniță”)
modii: *pl. ac.* 8,22

MORMÂNT: s.n.
mormânt: *sg. ac., în sintagma* ***părințescul mormânt*** 1,31

MOȘTENIRE: s.f.
moștenirea: *sg. ac.* 8,84
moștenire: *sg. ac.* 8,86

MUIERE: s.f.; var. (Înv.) **MUIARE**
muierile: *pl. nom./ac.* 1,32; 3,12; 4,15, 22, 26, 32, 34, 37; 5,1, 27; 8,94; rezum. cap.9; 9,9, 20
muiarea: *f. sg. nom./ac.* rezum. cap.3; 4,20, 21, 25
muieri: *sg. gen.* rezum. cap.4
muieri: *pl. nom./ac.* 4,13, 17, 27; 8,92, 93; 9,7, 12, 17, 18, 36
muiare: *sg. ac.* 4,18; 5,38; 9,40
muierilor: *pl. gen.* 9,41

MULT, -Ă: pron. nehot./adj./adv.
multe: *pron nehot. f. pl. ac.* 1,49
mulți: *pron. nehot. m. pl. nom.* 2,9; 4,26, 27
mult: *pron. nehot. n. sg. nom./ac.* 2,29; 3,22
multe: *adj. f. pl. ac.* 2,9
(mai) mult: *adj. n. sg. nom.* 2,28; 4,42
mulți: *adj. m. pl. nom./ac.* 4, 14; 6,14
(mai) mult: *adv.* 4,19, 25
mult: *adv.* 9,11

MULȚIME: s.f.
mulțimea: *sg. nom./ac.* 5,64; 8,92; 9,4, 6, 10, 11, 38, 50
mulțimei: *sg. gen.* 9,2
mulțimii: *sg. gen.* 9, 12
mulțimea: *sg. dat.* (*cu prep.* ***la***) 9,40
mulțimea: *sg. gen.* (*exprimat redundant cu prep.* ***înaintea +*** *prep.* ***a + toată***) 9,45
mulțime: *sg. ac.* 9,49

MUMĂ: s.f.; *vezi* **MAMĂ**

MUNTE: s.f.
munții: *pl. ac.* 4,4

(a) MUTA: v. I
au mutat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,45; 5,7, 69

MUTARE: s.f. „emigrare”; „surghiun”
mutării: *sg. gen., în sintagma* ***robia mutării*** 5,7

N

(a se) NAȘTE: v. III
nu născut: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,15, 16
(s-)au născut: *ind. pgf.c. 3.pl.* 4,16

NĂVĂLIRE: s.f.
năvăliri: *pl. ac.* 5,73

NEAM: s.n.
neamul: *sg. ac.* 1,4, 24, 32, 36; 2,5, 8; 5,5; 6,33; 8,11, 15, 68, 69; 9,5
neamurile: *pl. ac.* 1,4; 5,1, 9, 50; 8,70
neamuri: *pl. ac.* 1,10; 5,4; 7,9
neam: *sg. ac.* 1,34; rezum. cap.8; 8,70, 71, 84, 88, 93, 94; rezum. cap.9; 9,7, 9, 12, 17, 18, 36
neamului: *sg. gen.* 1,52; 5,39
neamurilor: *pl. gen.* 2,8; 5,66; 7,8

(a) NEBUNI: v. IV
au nebunit: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,26

NECĂJIRE: s.f.; var. (Pop.) **NĂCĂJIRE**
năcăjirea: *sg. ac.* 6,29

NECREDINCIOS, -OASĂ: adj./adv.
necredincioși: *m. pl. nom.* 1,24
necredincios: *adv.* 1,49

NECURĂȚIE: s.f.
necurăția: *sg. ac.* 1,42; 8,84, 88
necurățiile: *pl. nom./ac.* 1,49; 8,70, 84

NECURMAT: adv. „imediat”
necurmat: 6,10, 30

NEDREPT, -EAPTĂ: s.m./f.
nedrepților: *s.m. pl. dat.* 4,39

NEDUMNEZEIRE: s.f.
nedumnezeirea: *sg. ac.* 1,42, 52

NEGRIJĂ: s.f.; var. **NEGRIJE**
negrije: *sg. ac.* 3,20

NEÎNCETAT: adv.
neîncetat: 6,24

NEMIȘCAT, -Ă: adj.
nemișcat: *m. sg. nom., în sintagma* ***nemișcat cu sufletul*** „curajos” 8,30

NEPRIETEN: s.m.; var. (Înv.) **NEPRIIATIN**
nepriiatinii: *pl. nom.* 5,66

NESPRIJINIT, -Ă: adj.
nesprijiniți: *m. pl. nom.* 9,11

NEȘTIINȚĂ: s.f.
neștiința: *sg. ac.* 9,20

NOROD: s.n.
norodului: *sg. gen./dat.* rezum. cap.1; 1,8, 11, 49; 5,65; rezum. cap.9
norodul: *sg. nom./ac.* 4,15; 5,62, 65; 6,16; rezum. cap.8; 9,47

noroadele: *pl. nom.* 4,41
noroade: *pl. ac.* 5,72

NOU, NOUĂ: adj.
noao: *f. sg. ac.* 5,57; 6,25; 8,6; 9,16, 37, 40

NUMĂR: s.n.
număr: *sg. ac.* 1,8; 8,64
numărul: *sg. nom./ac.* 2,13; 5,9, 26; 7,8

(a se) NUMĂRA: v. I
(s-)au numărat: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,15

NUME: s.n.
numele: *pl. nom.* 4,63; 5,4; 8,42, 50
numele: *sg. nom./ac.* 5,39; 8,89
numele: *sg. ac., în loc. adv.* ***în numele*** 6,1
numelor: *pl. gen.* 6,12
nume: *sg. nom./ac.* 6,33; 8,79; 9,16

O

O: interj.
o: 4,2, 34;

OAIE: s.f.
oi: *pl. nom./ac.* 1,7, 8, 9

OALĂ: s.f.
oale: *pl. ac.* 1,12

OASTE: s.f.
oaste: *sg. ac.* 2,30

OBȘTE: s.f.
obște: *sg. dat.* (*cu prep.* ***la***) 9,54

(a) OCOLI: v. IV
ocolește: *ind. prez. 3.sg.* 4,34

ODĂJDII: s.f.
odăjdii: *pl. nom.* 4,54; 5,45; 7,9

OLTAR: s.n.; var. (Înv. și reg.) **OLTARIU**
oltariul: *sg. ac.* 5,48; 8,16

OM: s.m.
oameni: *pl. nom./ac./dat.* 2,27; 4,2, 14; 6,29
oamenii: *pl. nom./ac.* 2,28; 3,18; 4,17, 18; 6,12
oamenilor: *pl. gen.* 4,17
omul: *sg. nom.* 4,20, 23, 25
omului: *sg. gen.* 5,49

OMENESC, -EASCĂ: adj.
omenești: *m. pl. nom.* 4,37

OMENEȘTE: adv.
(mai) omenește: 8,11

(a) OPĂCI: v. IV (Reg.) „a opri"; „a împiedica (pe cineva) să întreprindă ceva"
au opăcit: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,73

(a se) OPRI: v. IV
(s-)au oprit: *ind. pf.c. 3.pl.* rezum. cap.2; 5,39
a opri: *inf. prez.* 2,28, 31; 6,33
oprea: *ind. imp. 3.pl.* 5,72

ORAȘ: s.n.
orașul: *sg. ac.* 6,23

(a se) OSEBI: v. IV; var. (Reg) **(a se) USEBI** „a (se) separa"; (Pop.) „a pune deoparte"
(să) osăbise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* rezum. cap.8
au usebit: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,44
usebise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 4,57
am usebit: *ind. pf.c. 1.pl.* 8,55

(a se) OSPĂTA: v. I
ospătându(-să): *gerunziu* 7,13
a (să) ospăta: *inf. prez.* 9,55
să (se) oaspete: *conj. prez. 3.pl.* 9,55

OSTAȘ: s.m.
ostași: *pl. ac.* 4,4

(a) OȘTI: v. IV
să oștesc: *conj. prez. 1.sg.* 1,27
a oști: *inf. prez.* 1,28
oștesc: *ind. prez. 3.pl.* 4,6

P

PACE: s.f.
pace: *sg. ac.* 5,2; 8,86

PALMĂ: s.f.
palmele: *pl. ac.* 4,30

PARIE: s.f. (Înv.) „copie după un act"
paria: *sg. nom.* 6,7
parie: *sg. nom.* 8,9

PARTE: s.f.
parte: *sg. nom./ac.* 1,4; 6,25
părțile: *pl. ac.* 1,11
partea: *sg. nom./ac.* 5,4, 8; 6,25
părți: *pl. ac.* 8,31

PAȘTI: s.m./s.n.
Paștile: *pl. nom., în sintagma* ***Paștile ceale mari*** rezum. cap.1
Paștile: *pl. ac.* 1,1; 7,10
Paști: *pl. ac.* 1,8

PĂCAT: s.n.
păcatele: *pl. nom./ac.* 7,8; 8,76, 78, 87; 9,7
păcate: *pl. ac.* 8,67
păcat: *sg. ac.* 8,77

(a) PĂCĂTUI: v. IV
au păcătuit: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,24; 4,27; 6,15
am păcătuit: *ind. pf.c. 1.pl.* 8,93; 9,11

PĂHĂRUȚ: s.n.
păhărușe: *pl. nom.* 2,13

PĂMÂNT: s.n.
pământul: *sg. nom./ac.* 1,39, 58; rezum. cap.2; 4,6, 32, 34, 36; 6,13; 8,84
pământului: *sg. gen.* 5,50, 8,78, 84, 86
pământ: *sg. ac.* 8,92; 9,47

PĂR: s.m.
perii: *pl. ac.* 8,72

(a se) PĂRĂSI: v. IV
(s-)au părăsit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,23; 8,90
am fost părăsiți: *pasiv ind. pf.c. 1.pl.* 8,81

PĂRĂSIT, -Ă: s.m./f.
(ceale) părăsite: *s.f. pl. ac.* 8,82

(a se) PĂREA: v. II
(să) va părea: *ind. imp. impers.* 2,21
(să) pare: *ind. prez. impers.* 6,21, 22

PĂRINTE: s.f.
părinţilor: *pl. gen./dat.* 1,11, 50; 2,21; 4,60, 62; 8,28, 59, 77, 78; 9,8
părinţii: *pl. nom./ac.* 6,15; 9,16

PĂRINTESC, -EASCĂ: adj.; var. (Înv. şi pop.) **PĂRINŢESC, -EASCĂ**
părinţasca: *adj. antep. f. sg. ac.* 1,5
părinţescul: *adj. antep. n. sg. ac.* 1,31
părinţeştile: *adj. antep. f. pl. ac.* 8,31

(a) PĂZI: v. IV
păzea: *ind. imp. 3.pl.* 3,4
păzesc: *ind. prez. 3.pl.* 4,11
păziţi: *imperativ 2.pl.* 8,60

PĂZITOR, -TOARE: s.m./f.
păzitori: *s.m. pl. nom.* rezum. cap.3
păzătorii: *s.m. pl. nom.* 3,4
păzitorilor: *pl. dat.* 4,56; 8,21

PÂINE: s.f.; var. (Reg.) **PÂNE**
pâne: *sg. ac.* 9,2

PÂNDIRE: s.f.
pândiri: *pl. ac.* 5,72; 8,51

(a) PÂNGĂRI: v. IV
au pângărit: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,49
e pângărit: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 8,84

PÂRĂ: s.f.
pâra: *sg. ac.* rezum. cap.2

PEDEAPSĂ: s.f.
pedeapsă: *sg. ac., în sintagma* ***pedeapsă de bani*** „amendă" 8,27

(a se) PEDEPSI: v. IV
să (se) pedepsească: *conj. prez. 3.pl.* 8,27

PEDESTRAŞ: s.m.
pedestraşi: *pl. ac.* 8,52

PERETE: s.m.; var. (Înv. şi pop.) **PĂRETE**
păreţi: *pl. ac.* 6,9

PERS: s.m. (la pl.; înv.) „persan"
pearsilor: *pl. gen.* rezum. cap.2; 2,1, 2, 3, 11, 16, 31; 3,14; 5,6, 55, 71; 7,4; 8,1, 81

PERSAN: s.m. (cf. **Indice** Is)
perseanii: *pl. nom.* 1,57

(a) PETRECE: v. III
petreace: *ind. prez. 3.sg.* 4,38
vor petreace: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,2
a petreace: *inf. prez.* 8,11

PETRECERE: s.f.
petreacere: *sg. ac.* 8,52

PIATRĂ: s.f.
pietri: *pl. ac.* 6,9, 25

(a) PIERDE: v. III (Bis.; eufem.) „a ucide"; „a nimici"
a pierde: *inf. prez.* 8,89

(a) PIERI: v. IV
au perit: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,27
vor pieri: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,37

PIETRAR: s.m.
pietrarilor: *pl. dat.* 5,54

PLATĂ: s.f.
plată: *sg. ac.* 8,22

(a) PLĂCEA: v. II
au plăcut: *ind. pf.c. impers.* 8,12

(a) PLĂTI: v. IV
a plăti: *inf. prez.* 2,19

(a) PLÂNGE: v. III
plângând: *gerunziu* 8,92

PLÂNGERE: s.f.
plângere: *sg. nom./ac.* 5,64; 8,92
plângerea: *sg. ac.* 5,65

(a se) PLECA: v. I
plecându(-să): *gerunziu* 5,72

PLINIRE: s.f.
plinirea: *sg. ac.* 1,57, 58; 2,1

PLUTĂ: s.f.
plute: *pl. ac.* 5,55

POARTĂ: s.f.
poarta: *sg. ac.* 9,38
porţii: *sg. gen.* 9,41

POCĂINŢĂ: s.f.
pocăinţă: *sg. ac.* rezum. cap.8

POFTĂ: s.f.
pofta: *sg. ac.* 8,4

(a) POFTI: v. IV
poftesc: *ind. prez. 1.sg.* 4,46
am poftit: *ind. pf.c. 1.pl.* 6,12
poftesc: *ind. prez. 3.pl.* 8,12

POGORÂRE: s.f.; vezi **COBORÂRE**

(a se) POGORÎ: v. IV; vezi **(a se) COBORÎ**

POMENIRE: s.f.
pomenire: *sg. ac.* 1,21
pomenirile: *pl. ac.* 9,37

(a) PORNI: v. IV
au pornit *ind. pf. c. 3.sg.* 4,61
pornească: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 8,12
am pornit: *ind. pf.c. 1.pl.* 8,62

PORTAR: s.m.
portari: *pl. nom./ac.* 1,16; 9,25
portarii: *pl. nom.* 5,29, 46; 7,9; 8,5;

PORŢIE: s.f.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este din 1767 (după N. Iorga, *Studii şi documente cu privire la istoria românilor* [XIII], Vol. I–XXXI, Bucureşti, 1901–1906).
porţie: *sg. ac., în sintagma* ***părinţasca porţie*** 1,5

PORUNCĂ: s.f.
porunca: *sg. ac., în sintagma* ***porunca Domnului*** 1,6; 7,4; 8,17
porunca: *sg. ac.* 1,15, 18; 5,55; 8,7
poruncă: *sg. ac.* 4,52; 8,25
porunci: *pl. ac.* 4,55; 8,8
poruncilor: *pl. dat.* 7,1
poruncile: *pl. ac.* 8,68, 83

(a se) PORUNCI: v. IV
au poruncit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,52; 4,54, 57; 5,71; 6,23, 24, 27
am poruncit: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,26, 28; 6,28; 8, 11, 21; 8,47
(s-)au poruncit: *ind. pf.c. impers.* 5,51; 6,19; 8,95
poruncindu-: *gerunziu* 6,4
(să) porunceaşte: *ind. prez. impers.* rezum. cap.9

POST: s.n.
post: *sg. ac.* 8,51, 74

POTRIVNIC, -Ă: s.m./f.; var. (Înv.) **PROTIVNIC**
protivnicilor: *s.m. pl. gen.* 8,52

(a) POVĂŢUI: v. IV
să povăţuiască: *conj. prez. 3.pl.* 4,47

POVĂŢUITOR, -TOARE: s.m./f.
povăţuitorii: *s.m. pl. nom.* 1,49
povăţuitoriului: *s.m. sg. gen.* 8,34
povăţuitori: *s.m. pl. ac.* 8,45

PRAZNIC: s.n.
praznic: *sg. ac.* 5,51, 52

(a) PRĂDA: v. I
or fi prădat: *viit. ant. 3.pl.* 4,5

PRĂDARE: s.f.
prădare: *sg. ac.* 5,39; 8,78

(a) PRĂPĂDI: v. IV
au prăpădit: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,55
prăpădesc: *ind. prez. 3.pl.* 4,4
prăpădind: *gerunziu* 6,16

(a se) PRĂZNUI: v. IV
prăznuind: *gerunziu* rezum. cap.1
(s-)au prăznuit: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,20, 22
au prăznuit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,21, 58; 7,13
prăznuia: *ind. imp. 3.sg.* 1,58
(să) prăznuieşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.7
să prăznuiască: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.9
a prăznui: *inf. prez.* 9,56

PREAÎNALT, -Ă: adj.
preaînalt: *m. sg. nom., în sintagma* ***Dumnezeul cel preaînalt*** 9,46

PREASFINŢIT, -Ă: adj.; var. (Înv.) **PREAOSFINŢIT, -Ă**
preaosfinţitele: *adj. antep. n. pl. ac.* 7,2

PREATARE: adj.
preatarele: *adj. antep. m. sg. ac.* 6,14

PREOT: s.m.
preoţi: *pl. ac.* 1,2; 5,38, 63; rezum. cap.9; 9,18
preoţilor: *pl. gen./dat.* 1,8; 4,53; 5,28; 7,12; rezum. cap.8; 8,24, 44, 60, 97; 9,40
preoţii: *pl. nom./ac.* 1,10, 14, 21; 2,8; 5,5, 23, 30, 46, 48, 56, 59; 6,30; 7,6, 9, 10; 8,5, 11, 47, 55, 61, 69, 78; 9,37
preotului: *sg. gen./dat.* 8,2, 10, 63
preotul: *sg. nom.* 8,9, 21; 9,16, 42

PREOŢESC, -EASCĂ: adj.
preoţeşti: *f./n. pl. ac.* 5,45; 8,56
preoţasca: *f. sg. ac.* 8,60
preoţescul: *adj. antep. n. sg. ac.* 9,1

PREOŢIE: s.f.
preoţiia: *sg. ac.* 5,38, 39

PRICINĂ: s.f.
pricină: *sg. ac.* 2,23

PRIETEN: s.m.; var. (Înv.) **PRIIATIN**
priiatinilor: *pl. gen./dat.* 8,12, 29
priiatinii: *pl. nom.* 8,14

PRIETENIE: s.f.; var. (Înv.) **PRIIATENIE**
priiatenie: *sg. ac.* 3,22

PRIMPREJUR: adv.; var. **PRINPREJUR**
prinprejur: 4,11

(a) PRINDE: v. III
prinzând: *gerunziu* 2,30

(a) PRISOSI: v. IV
prisosesc: *ind. prez. 3.pl.* 8,22

PROPOVĂDUIRE: s.f.; var. (Înv.) **PROPOVEDUIRE**
propoveduire: *sg. nom.* 9,3

PROROC: s.m.
prorocului: *sg. gen.* 1,20, 28; 6,1
prorocul: *sg. nom.* 1,47
prorocii: *pl. nom./ac.* 1,51; 6,3; 7,3
prorocilor: *pl. gen.* 8,83

(a) PROROCI: v. IV
au prorocit: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,1
prorocind: *gerunziu* 7,3

(a) PROSLĂVI: v. IV
a proslăvi: *inf. prez.* 8,28, 82
va proslăvi: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,53

PRUNC: s.m.
pruncului: *sg. dat.* 1,53
pruncii: *pl. nom.* 5,35

(a se) PUNE: v. III
au pus: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,41; 3,8; 6,20
(să) pun: *ind. prez. 3.pl.* 2,7
puindu-: *gerunziu* 4,30
să puie: *conj. prez. 3.sg./pl.* 6,19; 8,25
era puse: *pasiv ind imp. 3.pl.* 6,26
să (se) puie: *conj. prez. 3.pl.* 6,26
am pus: *ind. pf.c. 1.pl.* 8,56, 57
puind: *gerunziu* 8,81

PUNERE: s.f.
punerea: *sg. ac.* 1,3

(a) PURCEDE: v. III
purcează: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 2,29
purced: *ind. prez. 3.pl.* 4,53
purcezând: *gerunziu* 4,58

(a se) PURTA: v. I
(s-)au purtat: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,49

PURURI: adv.; var. **PURUREA**
pururea: 1,32

(a) PUTEA: v. II
pot: *ind. prez. 3.pl.* 4,11, 17
putem: *ind. prez. 1.pl.* 9, 11

PUTERE: s.f.
putearea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.4; 4,28; 5,44; 8,53
puterile: *pl. nom.* 4,10
puteare: *sg. nom./ac.* 4,40; 8,25

PUTERNIC, -Ă: adj./s.
putearnicul: *s.m. sg. nom.* 4,49
putearnica: *adj. antep. f. sg. ac.* 8,48

R

RĂDĂCINĂ: s.f.
rădăcină: *sg. ac.* 8,79, 88
rădăcina: *sg. nom.* 8,89, 90

(a se) RĂDICA: v. I; vezi **(a se) RIDICA**

RĂDICAT, -Ă: adj.; vezi **RĂDICAT, -Ă**

RĂMAS, -Ă: s.m./f.
(cei) rămaşi: *s.m. pl. nom./ac.* 1,56; 7,13

RĂPIRE: s.f.
răpiri: *pl. ac.* 4,24

RĂSĂRIT: s.n.
răsărit: *sg. ac.* 5,47; 9,38

(a) RĂSIPI: v. IV; vezi **(a) RĂSIPI**

RĂSIPIRE: s.f.; vezi **RISIPIRE**

(a) RĂSPUNDE: v. III
au răspuns: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,13; 9,47

RĂSPUNS: s.n.
răspuns: *sg. nom.* 6,6

RĂU, REA: adj./s.
rău: *s.n. sg. ac.* 1,39, 44, 47; 2,29; 6,33
rea: *adj. f. sg. nom.* 2,18
reale: *adj. n. pl. ac.* 8,87

RĂZBOI: s.n.
războiul: *sg. nom.* 1,27
războiu: *sg. ac.* 1,29, 30
războaie: *pl. ac.* 2,23, 27

(a) RÂDE: v. III
va râde: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,31
râde: *ind. prez. 3.sg.* 4,31

RÂND: s.n.
rând: *sg. ac.* 1,15

(a se) RÂNDUI: v. IV
rânduind: *gerunziu* 1,2
au rânduit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,29, 34, 37, 46; 2,3; 5,52, 58; 8,81
(s-)au rânduit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,43
era rânduiţi: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 2,25
am rânduit: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,28
rânduiaşte: *imperativ 2.sg.* 8,26

RÂNDUIALĂ: s.f.
rânduiala: *sg. ac.* 1,2

RÂNDUIT, -Ă: s.m./f.
(cei) rânduiţi: *s.m. pl. nom.* 2,30
(celor) rânduiţi: *s.m. pl. dat.* 6,27

RÂU: s.n.
râuri: *pl. ac.* 4,23
râul: *sg. ac.* 8,43, 62

REPEDE: adj.
repede: *f. sg. nom.* 4,34

REVĂRSAT, -Ă: adj.; var. (Înv. şi pop.) **RĂVĂRSAT, -Ă**
răvărsată: *f. sg. nom.* 6,25

(a se) RIDICA: v. I; var. (Înv. şi pop.) **(a se) RĂDICA**
(să) vor rădica: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,24
râdicându-: *gerunziu* 4,58
au râdicat: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,50
rădicând: *gerunziu* 5,72; 9,47

RIDICAT, -Ă: adj.; var. (Înv. şi pop.) **RĂDICAT, -Ă**
rădicaţi: *m. pl. nom.* 9,46

(a se) RISIPI: v. IV; var. (Înv. şi rar) **(a se) RĂSIPI**
râsipiţi: *imperativ 2.pl.* 4,8
râsipesc: *ind. prez. 3.pl.* 4,8
(s-)au râsipit: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,45
să râsipească: *conj. prez. 3.sg.* 6,33

RISIPIRE: s.f.; var. (Înv. şi rar.) **RĂSIPIRE**
răsipirea: *sg. nom.* rezum. cap.1

ROB: s.m.
robi: *pl. nom./ac.* 1,57; rezum. cap.2; 4,26
robului: *sg. gen.* 3,19
rob: *sg. ac.* 6,16

(a) ROBI: v. IV „a trăi în robie”
robind: *gerunziu* 8,81

ROBIE: s.f.
robiia: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 2,15; rezum. cap.5
robiia: *sg. ac., în sintagma* ***robiia mutării*** 5,7
robie: *sg. ac.* 5,56, 67; 6,5, 28; 7,6, 10, 13; 8,66, 78; 9,3, 15
robiii: *sg. gen., în sintagma* ***fiii robiii*** „fiii surghiunului” 7,11, 12
robiii: *sg. gen.* 8,80; 9,4

RUDĂ: s.f.
ruda: *sg. ac.* 5,5

RUDENIE: s.f.
rudeniia: *f. pl. nom.* 3,7
rudenia: *sg. nom.* 4,42
rudeniile: *pl. nom.* 5,37

(a se) RUGA: v. I
să (se) roage: *conj. prez. 3.pl.* 6,31
(ne-)am rugat: *ind. pf.c. 1.pl.* 8,54

RUGĂCIUNE: s.f.
rugăciune: *sg. ac.* rezum. cap.8; 9,20

(a) RUPE: v. III; var. (Înv. şi reg.) **(a) RUMPE**
rumpând: *gerunziu* 8,72

(a se) RUŞINA: v. I
(m-)am ruşinat: *ind. pf.c. 1.sg.* 8,75

RUŞINE: s.f.
ruşine: *sg. nom./ac.* 8,52, 78

S

SABIE: s.f.
sabiia: *sg. ac.* 1,53; 4,23
sabie: *sg. ac.* 1,56; 8,78
sabiile: *pl. ac.* 3,22

SARE: s.f.
sare: *sg. ac.* 6,30

SAT: s.n.
satele: *pl. ac.* 1,4; 5,4
satelor: *pl. gen.* 2,8; 5,1, 63, 68, 70
sate: *pl. ac.* 5,44

SATRAP: s.m.; var. (Neob.) **SATRAV**
satravu: *sg. nom.* 6,3, 7, 27; 7,1

(a) SĂDI: v. IV
sădiți: *imperativ 2.pl.* 4,9
sădesc: *ind. prez. 3.pl.* 4,9
au sădit: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,16

(a) SĂLĂȘLUI: v. IV
sălășluind: *gerunziu* 9,2

(a) SĂLTA: v. I „a se bucura"; (Rar) „a dansa"
au săltat: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,63
era săltând: *ind. imp. perifr. 3.pl.* 5,3

SĂMÂNȚĂ: s.f.
sămânța: *sg. nom.* 8,71

SĂNĂTATE: s.f.
sănătate: *sg. ac* 8,10

SĂRAC, -Ă: s.m./f.
săracului: *s.m. sg. gen./dat.* 3, 19, 19

SĂRBĂTOARE: s.f.
sărbătoarea: *sg. nom./ac., în sintagma* ***sărbătoarea azimelor*** (vezi **AZIMĂ**) rezum. cap.1; rezum. cap.7
sărbătoarei: *sg. gen., în sintagma* ***sărbătoarei azimelor*** 1,19; 7,13

(a) SĂRUTA: v. I
au sărutat: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,47

SĂTUL, -Ă: adj.
sătui: *m. pl. nom.* 3,3

(a se) SĂVÂRȘI: v. IV
(s-)au săvârșit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,17; 6,14; 7,5
au săvârșit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,31; 7,4
(să) va săvârși: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,19; 6,28
să (să) săvârșască: *conj. prez. 3.sg.* 5,73

SĂVÂRȘIRE: s.f.
săvârșirea: *sg. ac.* 6,20

SÂMBĂTĂ: s.f. „ziua de odihnă la mozaici"; reprezintă echivalarea cuvântului *sabat*, „ziua a șaptea a săptămânii, în care orice activitate trebuia întreruptă, după cum însuși Dumnezeu se odihnise în această zi, după încheierea actului creației"
sâmbetele: *pl. ac.* 1,58
sâmbăta: *sg. ac.* 1,58
sâmbetelor: *pl. gen.* 5,52

(a) SÂRGUI: v. IV
sârguia: *ind. imp. 3.sg.* 1,28

SCHINOPEGHIE: s.f. „praznicul corturilor" (după lat. *scenophegiae*)
Schinopeghia: *sg. ac.* 5,51

(a) SCLIPI: v. IV
sclipind: *gerunziu* 8,58

(a) SCOATE: v. III
au scos: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,30; 2, 10; 6,18, 26
scoțindu-: *gerunziu* 2,11
scoțind: *gerunziu* 2,27

(a) SCRIE: v. III
sânt scrise: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 1,11, 33; 3,17
(s-)au scris: *ind. pf.c. impers./3.sg./pl.* 1,24, 33, 42; 3,9; 8,65
au scris: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,16, 25; 3,10, 11, 12; 4,47, 48, 49, 54, 55, 56; 6,17
scriia: *ind. imp. 3.sg./pl.* 2,25; 8,9
(să) scrisease: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 2,30
scriind: *gerunziu* 3,8; rezum. cap.4
scrisease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 5,55
să scrie: *conj. prez. 3.sg.* 6,22
era scrise: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 6,23
să (se) scrie: *conj. prez. 3.pl.* 6,32
va scrii: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,21

SCRIITOR: s.m. „logofăt"; „diac"
scriitoriul: *sg. nom.* 2,16, 17, 30; 8,28
scriitoriului: *sg. dat.* 2,25
scriitoriu: *sg. nom.* 8,3
scriitorilor: *pl. dat.* 8,24

SCRIPTURĂ: s.f.
scriptura: *sg. ac.* 1,5

SCRIS, -Ă: adj./s.
(ceale) scrise: *s.f/s.n.. pl. ac.* 4,42; 5,49; 7,6
scrise: *adj. f. pl. ac./dat.* 6,32; 7,1

SCRISOARE: s.f.
scrisoare: *sg. ac.* 2,2
scrisori: *pl. ac.* 2,22; 8,50
scrisoarea: *sg. nom./ac.* 2,26; 5,39; 6,12; 8,9
scrisorile: *pl. ac.* 3,9, 13, 15; 8,9

(a se) SCULA: v. I
(să) va scula: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,9; 5,40
(s-)au sculat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,13
(să) vor scula: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,23
sculându(-să): *gerunziu* 4,47; 8,97; 9,1, 7
să (se) scoale: *conj. prez. 3.sg.* 8,23
sculându(-mă): *gerunziu* 8,74
sculându(-te): *gerunziu* 8,95

SCUMP, -Ă: adj.
scumpe: *f. pl. ac.* 6,9

(a) SCUTI: v. IV
să fie scutită: *pasiv conj. prez. 3.sg.* 4,50

SEARĂ: s.f./adv.
sara: *s.f. sg. ac., în loc. adj.* ***de sara*** 8,73
sara: *adv., în loc. adv.* ***de dimineața până sara*** 9,41

(a) SECERA: v. I; var. (Înv. și reg.) **(a) SĂCERA**
vor săcera: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,6

SFAT: s.n. (aici) „grupul marilor dregători"; (Înv.) „consimțământ", „încuviințare"
sfatul: *sg. nom.* 1,38; 3,9, 21; 4,49; 6,22; 7,4, 14; 8,71
sfat: *sg. ac.* 3,15

SFÂNT, -Ă: adj./s.
sfinţilor: *adj. antep. m. pl. dat.* 1,3; 8,24
sfântului: *adj. antep. n. sg. gen.* 1,3
sfinţii: *adj. antep. m. pl. nom./ac.* 1,15; 5,46; 8,5; 9,24
sfintele: *adj. antep. n. pl. nom./ac.* 1,41, 45, 54; 2,10; rezum. cap.4; 7,3; 8,18
sfintei: *adj. antep. f. sg. gen.* 1,53
sfinte: *adj. f./n. pl. nom./ac.* 4,54; 6,18, 26; 8,59
sfântă: *adj. f. sg. nom./ac.* 5,45; 8,71; 9,38, 51, 53, 54
sfinţi: *adj. m. pl. nom.* 8,59
sfânta: *adj. antep. f. sg. ac.* 8,72, 74
sfinte: *adj. f. sg. gen.* 9,41
sfintelor: *s.f. pl. dat.* 5,35
(ceale) sfinte: *s.n. pl. ac.* 5,40
(celor) sfinţite: *s.n. pl. dat.* 5,52

(a se) SFÂRŞI: v. IV
(să) sfârşea: *ind. imp. 3.sg.* 1,14
au sfârşit: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,46

SFETNIC: s.m.; var. (Înv.) **SFEATNIC**
sfeatnicilor: *pl. dat.* 3,2
sfeatnici: *pl. dat.* 8,12
sfetnicilor: *pl. gen.* 8,29
sfeatnicii: *pl. nom.* 8,56

SFINŢENIE: s.f.
sfinţeniii: *sg. gen.* 8,79

(a se) SFINŢI: v. IV
să (se) sfinţească: *conj. prez. 3.pl.* 1,3
(să) sfinţeaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.7
(s-)au sfinţit: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,10, 11

SICRIU: s.n.
sicriiului: *sg. gen., în sintagma* ***sicriiului Domnului*** 1,3
sicriiul: *sg. ac.* 9,41

SIDON: s.m. (cf. **Indice** 2Lg)
sidonilor: *pl. dat.* 5,55

SIMŢIRE: s.f.; var. (Pop.) **SÂMŢIRE**
sâmţirea: *sg. nom.* 2,9

SINGUR, -Ă: adj.
sângur: *m. sg. nom.* 4.7
sânguri: *m. pl. nom.* 5,71

SLAVĂ: s.f.
slava: *sg. nom./ac.* 1,33; 4,17; 6,10
slavă: *sg. ac.* 8,4; 9,45

(a se) SLĂBI: v. IV
(m-)am slăbit: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,30

SLOBOD, -Ă: s.m./f.
slobodului: *s.m. sg. gen.* 3,19

SLOBOZENIE: s.f.
slobozenie: *sg. nom.* rezum. cap.4; 4,53
slobozeniia: *sg. ac.* 4,49

(a) SLOBOZI: v. IV
sloboade: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2
sloboziţi: *imperativ 2.pl.* 4,7
slobod: *ind. prez. 3.pl.* 4,7
sloboade: *ind. prez. 3.sg.* 4,21
a slobozi: *inf. prez.* 4,44, 57
au slobozit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,57; 6,11; 9,36

SLOBOZIRE: s.f.
slobozire: *sg. ac.* 4,62

SLUGĂ: s.f.
slugilor: *pl. gen./dat.* 1,30; 8,83
slugile: *pl. nom./ac.* 1,30; 2,17; 5,1; 6,13, 31; 8,5
sluga: *sg. nom.* 4,59
sluji: *pl. ac.* 5,41
slujile: *pl. nom.* 5,42
slujilor: *pl. dat.* 8,24

SLUJBĂ: s.f.
slujba: *sg. ac.* rezum. cap.5

(a) SLUJI: v. IV
slujiţi: *imperativ 2.pl.* 1,4
să slujască: *conj. prez. 3.pl.* 4,54; 8,47
slujiia: *ind. imp. 3.pl.* 5,30, 38
slujind: *gerunziu* 5,35
a sluji: *inf. prez.* 5,39
slujea: *ind. imp. 3.pl.* 8,50
sluja: *ind. imp. 3.pl.* 8,50

SLUJITOR, -TOARE: s.m./f.
slujitorilor: *s.m. pl. dat.* 1,3

SLUJNICĂ: s.f.
slujnicele: *pl. nom.* 5,1, 42
slujnice: *pl. ac.* 5,41

(a) SMULGE: v. III; var. **(a) ZMULGE**
zmulg: *ind. prez. 3.pl.* 3,22

SOARE: s.m.
soarelui: *sg. gen.* 4,34

SOARTĂ: s.f.; var. **SORT:** s.m.
sorţi: *s.m. pl. ac.* 4,56

(a) SOCOTI: v. IV
am socotit: *ind. pf.c. 1.pl.* 2,20

SOŢ: s.m. (Înv. şi pop.) „tovarăş"
soţii: *pl. nom./ac.* 4,42; 6,3, 7; 7,1
soţilor: *pl. dat.* 6,27

SOŢIE: s.f. „nevastă"
soţii: *pl. ac.* 9,7

(a se) SPÂNZURA: v. I
să (se) spânzure: *conj. prez. 3.sg.* 6,32

(a se) SPORI: v. IV
a spori: *inf. prez.* 6,10
(s-)au sporit: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,2

(a) SPUNE: v. III
vor spune: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,16
spune: *inf. prez. fără* ***a*** 5,37
au spus: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,30
spuneţi: *imperativ 2.pl.* 3,17

SPURCĂCIUNE: s.f.
spurcăciunile: *pl. ac.* 8,84

(a) STA: v. I
stau: *ind. prez. 3.pl.* 1,5
au stătut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,10; 5,58, 59; 7,9; 9,15, 42, 43, 46
stând: *gerunziu* 2,8; 5,48; 6,2
vor sta: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,19
sta: *ind. imp. 3.pl.* 7,2; 9,51
a sta: *inf. prez.* 8,91
sta: *inf. prez. fără* ***a*** 9,11
steaie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 9,12, 13

STARE: s.f.
stare: *sg. ac.* 8,82

(a) STĂPÂNI: v. IV
au stăpânit: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,57
stăpânind: *gerunziu* 2,27
stăpânesc: *ind. prez. 3.pl.* 4,2, 22
stăpânește: *ind. prez. 3.sg.* 4,3, 14, 15, 38
a stăpâni: *inf. prez.* 8,84

STÂMPĂRARE: s.f.; vezi **ASTÂMPĂRARE**

STÂNG, -Ă: adj./s.
stângă: *adj. f. sg. ac.* 4,30
stânga: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***de-a stânga*** 9,44

(a se) STIDI: v. IV
(s-)au stidit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,47
(să) stidesc: *ind. prez. 3.pl.* 4,28

STRĂIN, -Ă: adj.; var. (Înv. și pop.) **STREIN, -Ă**
strein: *m. sg. nom.* 9,4

(a) STRĂJUI: v. IV
străjuiți: *imperativ 2.pl.* 8,60

STRÂMB, -Ă: adj./adv.
strâmb: *adv.* 1,49; 9,7
strâmb: *adj. m./n. sg. nom.* 4,36, 37
strâmbe: *adj. f./n. pl. nom.* 4,37, 37
strâmbi: *adj. m. pl. nom.* 4,37

STRÂMBĂTATE: s.f.; var. (Înv.) **STRÂNBĂTATE**
strâmbătatea: *sg. ac.* 4,37; 8,73
strâmbătate: *sg. nom.* 4,40
strâmbătății: *sg. gen.* 8,71
strâmbătățile: *s.f. pl. nom./ac.* 8,76, 91
strânbătatea: *sg. ac.* 9,2

(a) STRIGA: v. I
au strâgat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,41; 5,62
strâgând: *gerunziu* 8,93
au strigat: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,10

STRIGARE: s.f.
strâgare: *sg. ac.* 5,64

STRIȘTE: s.f.; var. (Înv.) **STRÂNȘTE** „noroc”
srânștea: *sg. ac.* 8,7

SUBCRĂIUȚ: s.m. „viceregе”; „guvernator” (cf. lat. *subrēgulus, -i*)
suptcrăiuțul: *sg. nom.* 6,7; 7,1
suptcrăiuțului: *sg. dat.* 6,18, 27
suptcrăiuților: *pl. dat.* 8,68

(a) SUFERI: v. IV
vor suferi: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,19

SUFLET: s.n.
sufletul: *sg. ac.* 4,21; 8,30

(a se) SUGRUMA: v. I
sugrumă(-să): *ind. prez. 3.pl.* 4,5
sugrumă: *ind. prez. 3.pl.* 4,5
(s-)au sugrumat: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,27

(a se) SUI: v. IV
(s-)au suit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,25, 31, 40; 2,18; 3,3; 5,4, 7, 36; rezum. cap.8; 8,3, 5, 31
să (se) suie: *conj. prez. 3.pl.* 1,52; 4,63; 5,1; 8,30
suie(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 2,5
a (să) sui: *inf. prez.* 2,8; 5,3
suindu(-să): *gerunziu* 4,47
(să) suia: *ind. imp. 3.pl.* 4,49

SUMĂ: s.f.
suma: *sg. nom.* 5,27
sumă: *sg. ac.* 6,29

SUPĂRARE: s.f.
supărare: *sg. nom.* 2,29

SURLĂ: s.f.
surle: *pl. ac.* 5,2

SUS: adv.
sus: *adv. în loc. adj.* ***din sus*** 6,25
sus: *adv. în loc. adv.* ***în sus*** 9,47

Ș

(a) ȘEDEA: v. II
va ședea: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,7
au șezut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,15; 9,6, 16
șade: *ind. prez. 3.sg.* 4,10
șezând: *gerunziu* 4,29
vei ședea: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,42
am șezut: *ind. pf.c. 1.sg.* 8,72
ședeam: *ind. imp. 1.sg.* 8,73
ședea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 9,4, 45

ȘIRAG: s.n.; var. (Reg.) **ȘIREAG** . „șir”; (Înv.) „linie de bătaie”; (Pop) „rând de ostași”; „coloană de ostași”
șireag: *sg. ac.* 1,30

(a) ȘTI: v. IV
vei ști: *ind. viit.I. 2.sg.* 2,22
să știți: *conj. prez. 2.pl.* 4,22
a ști: *inf. prez.* 5,66

ȘTIUT, -Ă: s.m./f. (Înv. și reg.) „știutor”
știuți: *s.m. pl. ac.* 8,45

T

TALANT: s.m.
tălanți: *pl. nom./ac.* 1,36; 3,21; 4,51, 52; 8,21, 57
tălant: *sg. ac.* 1,36
talanți: *pl. ac.* 8,57

TARE: adj.
tari (foarte): *m. pl. nom.* 2,27
tare: *n. sg. nom.* 3,10
(mai) tare: *m./n. sg. nom.* 3,11; 4,35
(mai) tari: *f. pl. nom.* 3,12; 4,32
tari: *f. pl. nom.* 4,34

TATĂ: s.f.
tatâl: *sg. nom.* 1,34
tatăl: *sg. ac.* 4,20, 25
tată-său: *sg. ac.* 4,21

TAUR: s.m.
tauri: *pl. nom./ac.* 6,29; 7,7; 8,66

(a) TĂBĂRÎ: v. IV
am tăbărât: *ind. pf.c. 1.pl.* 8,43

(a) TĂCEA: v. II
au tăcut: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,24; 4,12

(a) TĂIA: v. I
tăiaţi: *imperativ 2.pl.* 4,9
taie: *ind. prez. 3.pl.* 4,9
tăia: *ind. imp. 3.sg.* 4,30
am tăiat: *ind. pf.c. 1.sg.* 8,72

TĂIAT, -Ă: adj.
tăiate: *n. pl. ac.* 8,74

TĂRIE: s.f.
tăriia: *sg. ac.* 3, 17; 4,1
tărie: *sg. nom.* 4,40

TÂMPINĂ: s.f.; var. (Înv.) **TÂMPENĂ**
tâmpene: *pl. ac.* 5,2

TÂNĂR, -Ă: s.m.
tinerii: *s.m. pl. ac.* 1,53
tinărului: *s.m. sg. dat.* 1,53
tineri: *s.m. pl. nom./ac.* 3,4, 16; 8,92
tinăr: *s.m. sg. nom.* 4,58
tinerilor: *s.m. pl. dat.* 8,51
tinere: *s.f. pl. nom.* 8,92

(a) TÂNGUI: v. IV
tânguia: *ind. imp. 3.pl.* 1,32

(a se) TÂRNOSI: v. IV
(să) târnosească: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.7

(a se) TEME: v. III
temându(-să): *gerunziu* 1,23

TEMELIE: s.f.
temeliile: *pl. ac.* 6,20

TESTAMENT: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **TESTAMÂNT**
testamântul: *sg. gen., în sintagma* ***testamântul Domnului*** 9,56

TIR: s.m. „tirian; locuitor al Tirului”
tirilor: *pl. dat.* 5,55

(a) TRAGE: v. III
trag: *ind. prez. 3.pl.* 4,19
să tragă: *conj. prez. 3.pl.* 4,48

TRÂMBIŢĂ: s.f.
trâmbiţe: *pl. ac.* 5,59, 66
trâmbiţa: *sg. ac.* 5,62
trâmbiţii: *sg. gen.* 5,64
trâmbiţele: *pl. ac.* 5,65

TREABĂ: s.f.
treaba: *sg. nom.* 8,96
trebii: *sg. gen.* 9,13

(a) TREBUI: v. IV
trebuie: *ind. prez. impers.* 4,22
trăbuia: *ind. imp. impers.* 5,51

(a) TRECE: v. III
să treacă: *conj. prez. 3.sg.* 1,16; 8,8
au trecut: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,48
să treacem: *conj. prez. 1.pl.* 2,20
trec: *ind. prez. 3.pl.* 4,5
va treace: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,32
vor treace: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,27
am trecut: *ind. pf.c. 1.pl.* 8,83
a treace: *inf. prez.* 8,88

TRECERE: s.f.
treacere: *sg. ac.* 6,30

(a) TREMURA: v. I
tremurând: *gerunziu* 9,6

(a) TRIMITE: v. III; var. (Înv.) **(a) TREMITE**
au trimis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,26; 5,2; 6,7; 8,61
sânt trimis: *pasiv ind. prez. 1.sg.* 1,27
trimiţând: *gerunziu* 1,45; 3,14
au tremis: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,50
aţi trimis: *ind. pf.c. 2.pl.* 2,26
va trimite: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,4
a trimite: *inf. prez.* 4,44
am trimis: *ind. pf.c. 1.pl.* 8,45
să trimiţă: *conj. prez. 3.pl.* 8,47
trimiteţi: *imperativ 2.pl.* 9,52

TRIST, -Ă: adj.
trist: *m. sg. nom.* 8,73

TRUP: s.n.
trupului: *sg. dat. adn.* rezum. cap.3
trupului: *sg. gen.* 3,4
trupul: *sg. ac.* 3,4

(a se) TULBURA: v. I; var. (Înv.) **(a se) TURBURA**
turburatu(-m)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 8,75

TURN: s.n.
turnurile: *pl. ac.* 1,55
turnuri: *pl. ac.* 4,4

Ţ

ŢAP: s.m.
ţapi: *pl. nom.* 8,67

ŢARĂ: s.f.
ţări: *pl. ac.* 3,2
ţara: *sg. nom./ac.* 4,20, 50
ţară: *sg. ac.* 4,21
ţărâle: *pl. nom.* 4,28

ŢIITOARE: s.f.
ţiitoarea: *sg. nom.* 4,29

(a) ŢINE: v. III
ţin: *ind. prez. 3.pl.* 4,50
ţinea: *ind. imp. 3.sg.* 8,8
ţiind: *gerunziu* 8,13

ŢINUT: s.n.
ţinut: *sg. ac./gen.* 5,46; 6,25
ţânuturile: *pl. ac.* 5,46
ţinutul: *sg. ac.* 6,8; 9,37
ţânutului: *sg. gen.* 6,23
ţânutul: *sg. ac.* 8, 14

U

(a) UCIDE: v. III
au ucis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,53; 4,44
ucideţi: *imperativ 2.pl.* 4,7
ucig: *ind. prez. 3.pl.* 4,7

UCIDERE: s.f.
uciderı: *pl. ac.* 4,23

(a se) UITA: v. I
(să) uită: *ind. prez. 3.sg./pl.* 4,19, 31
(să) uita: *ind. imp. 3.pl.* 4,33

UMĂR: s.n.
umere: *pl. ac.* 1,4

(a) UMBLA: v. I
a umbla: *inf. prez.* 4,23
umblă: *ind. prez. 3.pl.* 4,53
umblăm: *ind. prez. 1.pl.* 5,69

(a) UMPLE: v. III
au umplut: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,84

UNTDELEMN: s.n.
untdelemn: *sg. nom.* 6,30

(a) URMA: v. I
au urmat: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.1
urmând: *gerunziu* 7,1
urmează: *ind. prez. 3.sg.* 8,9

URMĂ: s.f.
urmă: *sg. nom., în loc.adj.* ***cei mai de pre urmă*** 8,42

URŞINIC: s.n. „porfiră”
urşinic: *sg. ac.* 3,2, 6, 14; 4,33, 47; 8,29

USCAT: s.n.
uscatul: *sg. ac.* 4,2, 15

(a se) USEBI: v. IV; vezi **(a se) OSEBI**

UŞĂ: s.f.; var. **UŞE**
uşe: *sg. ac.* 1,16
uşile: *pl. ac.* 4,49; 7,9
uşii: *sg. gen.* 5,47

V

VACĂ: s.f.
vaci: *pl. nom.* 8,67

VADRĂ: s.f.
veadre: *pl. nom.* 8,22

VAS: s.n.
vase: *pl. nom./ac.* 1,41, 45; 2,10; rezum. cap.4; 8,18, 57, 58
vasele: *pl. nom./ac.* 1,54; 2,14; 4,44, 57; 6,18, 19, 26; 8,56, 59, 61
vase: *pl. nom., în sintagma* ***vase de gustări*** (cf. lat. *lībātōrium, -ii* „vas pentru libaţii”) 2,13

VEAC: s.n./s.m.
veac: *sg. ac., în loc. adv.* ***din veac/în veac/până în veac*** 2,23, 26; 4,38; 8,86
veacii: *pl. ac., în loc. adv.* ***în veacii veacilor*** 4,38
veacilor: *pl. gen., în loc. adv.* ***în veacii veacilor*** 4,38
veacilor: *pl. gen.* 4,40
veaci: *pl. ac., în loc. adv.* ***în veaci*** 5,61

(a) VEDEA: v. II
vor vedea: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,18
veade: *ind. prez. 3.sg.* 4,24
vedeam: *ind. imp. 1.sg.* 4,29
văzuse: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 5,63

VEDERE: s.f.
vedearea: *sg. ac.* 1,11; 2,20
videarea: *sg. ac.* 6,32
videarea: *sg. ac.* 8,29
vedeare: *sg. ac.* (aici) „sclipire” 8,58
vedeare: *sg. ac.* 9,45

(a) VENI: v. IV
venind: *gerunziu* 1,25; 2,18; 5,56
venise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 2,15; 5,56, 57
au venit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,30; 4,61; 5,8, 63, 66; 6,3; 8,7, 66
să vie: *conj. prez. 3.pl.* 4,49; 8,46
venea: *ind. imp. 3.pl.* 5,44
viind: *gerunziu* 6,8
vor veni: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,19

VESEL, -Ă: adj.
veseli: *m pl. nom.* rezum. cap.9

VESELIE: s.f.
veselie: *sg. ac.* 3,20; 4,63
veseliia: *sg. ac.* 9,56

(a se) VESTI: v. IV
au vestit: *ind. pf.c 3.sg.* 2,2; 4,61
(să) vesteaşte: *ind. prez. 3.sg.* 4,12
să (se) vestească: *conj. prez. impers.* 6,32
vestea: *ind. imp. 3.pl.* 9,54

VEŞMÂNT: s.n.
vejminte: *pl. ac.* 1,2; 5,59
vejmintele: *pl. ac.* 4,17; 8,72, 74

VIAŢĂ: s.f.
viaţa: *sg. ac.* 1,31; 6,31
vieţii: *sg. gen.* 5,73

VICLEAN, -Ă: s.m./f.
vicleanilor: *s.m. pl. dat.* 4,39

VICLENIE: s.f.
viclenii: *pl. ac.* 4,24

VIE: s.f.
viile: *pl. ac.* 4,16

VIN: s.n.
vinul: *sg. nom.* rezum. cap.3; 3,10, 18, 24; 4,14, 16, 37
vin: *sg. nom./ac.* rezum. cap.3; 3,23; 6,30; 8,22
vinului: *sg. gen.* 3,17

VISON: s.n. (Înv.) „ţesătură fină de in”
vison: *sg. ac.* 3,6

VISTIERIE: s.f.
vistieriile: *pl. ac.* 2,11
vistieriia: *sg. ac.* 8,19
vistieriilor: *pl. gen.* 8,21
vistieriii: *sg. gen.* 8,46
vistierie: *sg. ac.* 8,47

VITĂ: s.f.
vitele: *pl. nom.* 5,1

VIŢEL: s.m.
viţei: *pl. ac.* 1,7, 8, 9

VIU, VIE: adj.
viu: *n. sg. nom.* 4,38

VOIE: s.f.
voie: *sg. ac.* 8,28
voia: *sg. ac.* 9,9

VOIEVOD: s.m.
voievodului: *sg. dat.* 2,12

(a) VORBI: v. IV
a vorbi: *inf. prez.* 3,21

(a) VREA: v. II
vreai *ind. prez. 2.sg.* 4,42
au vrut: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,44
ai vrut: *ind. pf.c. 2.sg.* 4,45
vei vrea: *ind. viit.I. 2.sg.* 8,17, 20

VREDNICIE: s.f.
vredniciia: *sg. ac.* 8,4

VREME: s.f.
vreamea: *sg. nom./ac.* 1,19; 9,11
vreamile: *pl. ac.* 1,20, 24; 8,77
vreamilor: *pl. gen., în sintagma* ***Cartea vreamilor împăraţilor*** 1,42
vremile: *pl. ac.* 2,16
vreame: *sg. ac.* rezum. cap.5; 6,3; 9,13
vreamea: *sg. ac., în loc. adv.* ***în toată vreamea*** 5,73; 8,80, 86

VRERE: s.f.
vrearea: *sg. ac.* 8,11, 20

Z

ZI: s.f.
zile: *pl. ac.* rezum. cap.1; 1,19, 44; 4,63; 7,13; 8,43; 9,5
zioa: *sg. nom./ac.* 1,1, 19; 4,43, 55; 7,5, 10, 13; 8,62, 77; rezum. cap.9; 9,5, 51, 53, 54
zilelor: *pl. gen.* 1,2
zi: *sg. ac.* 1,18, 32, 51; 4,34; 5,51, 52; 8,63; 9,4, 11
zilele: *pl. ac., în loc. adv.* ***în toate zilele*** 4,52; 5,51; 6,30
zilele: *pl. ac.* 5,69
zioa: *sg. ac., în loc. adv.* ***până-n zioa de astăzi*** 8,78, 90

(a se) ZICE: v. III
au zis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,3, 30; 3,4, 9, 16, 17, 18; 4,1, 41, 42, 43, 57, 59; 5,40, 68, 70; 6,4; 8,28, 93; 9,7, 10, 39, 50, 52
zicând: *gerunziu* 1,26; 2,3; 3,24; 6,11, 13; 8,69, 84; 9,51, 54
(s-)au zis: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,47
zice: *ind. prez. 3.sg.* 2,3
zică: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 3,5
zisease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 3,17; 4,13
a zice: *inf. prez.* 4,1
va zice: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,3, 7, 8, 9
(să) zice: *ind. prez. impers./3.sg.* 8,24, 43
am zis: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 8,46, 53, 59
să zică: *conj. prez. 3.pl.* 1,47
ziceam: *ind. imp. 1.sg.* 8,75
zicem: *ind. prez. 1.pl.* 8,83
ai zis: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,10

ZID: s.n.
zidurile: *pl. nom./ac.* 1,55; 2,18, 19, 24
ziduri: *pl. ac.* 4,4

(a se) ZIDI;: v. IV
au zidit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,3
a zidi: *inf. prez.* 2,4, 8, 28; 4,43, 45, 47, 53; 5,71, 72; 6,2, 6, 11, 19, 28; 8,82
zidesc: *ind. prez. 3.pl.* 2,18; 4,8; 5,67; rezum. cap.6; 6,4
(să) va zidi: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,24; 4,51, 55
zidea: *ind. imp. 3.pl.* 2,31
zidiţi: *imperativ 2.pl.* 4,8
să zidească: *conj. prez. 3.sg./pl.* 4,48, 63
era zidită: *pasiv ind. imp. 3.sg.* 5,53
vom zidi: *ind. viit.I. 1.pl.* 5,68, 71
ziditi: *ind. prez. 2.pl.* 6,4
zidind: *gerunziu* 6,8
(să) zidea: *ind. imp. 3.sg.* 6,14
a (să) zidi: *inf. prez.* 6,17, 24
(să) zideaşte: *ind. prez. 3.sg.* 6,20

ZIDIRE: s.f.
zidirea: *sg. nom./ac.* 2,31; 4,51; 5,64, 73
zidirii: *sg. gen.* 5,72

ZIDIT, -Ă: adj.
zidită: *f. sg. nom.* rezum. cap.7

ZISĂ: s.f.
zise: *s.f. pl. ac.* 4,11

(a) ZMULGE: v. III; *vezi* **(a) SMULGE**

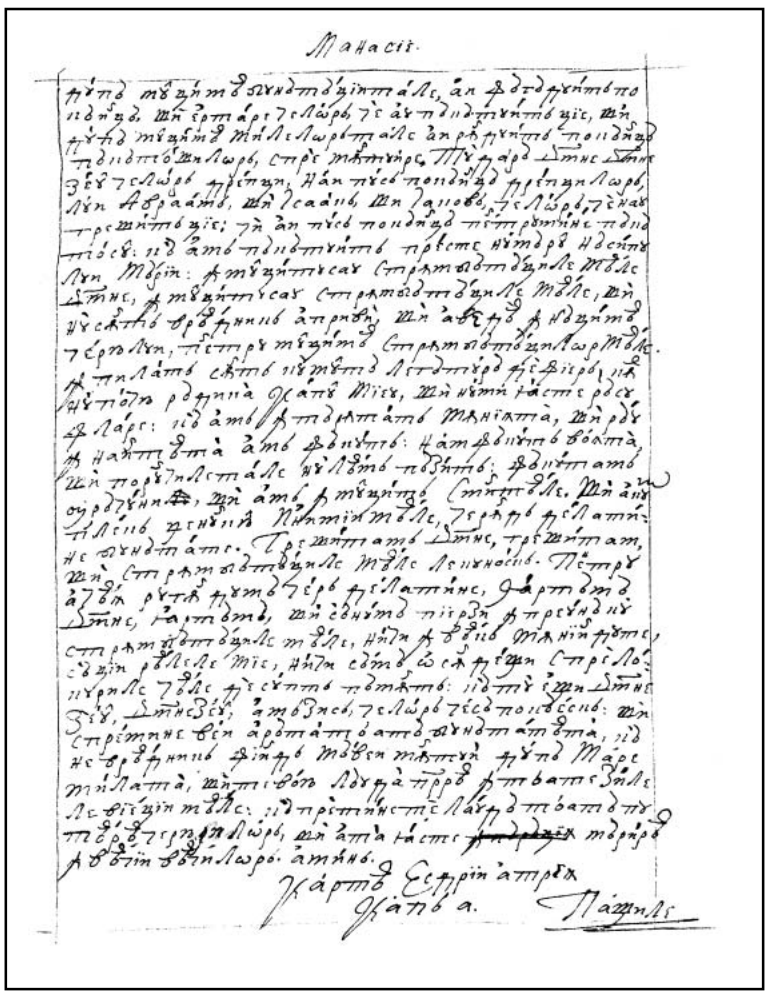

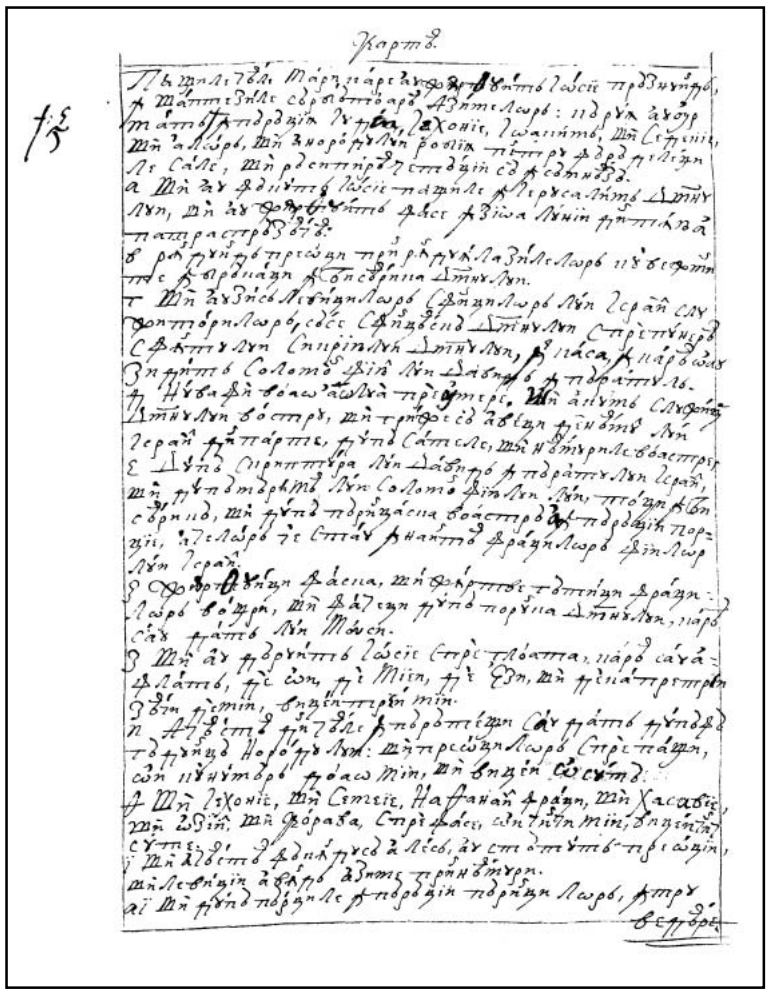

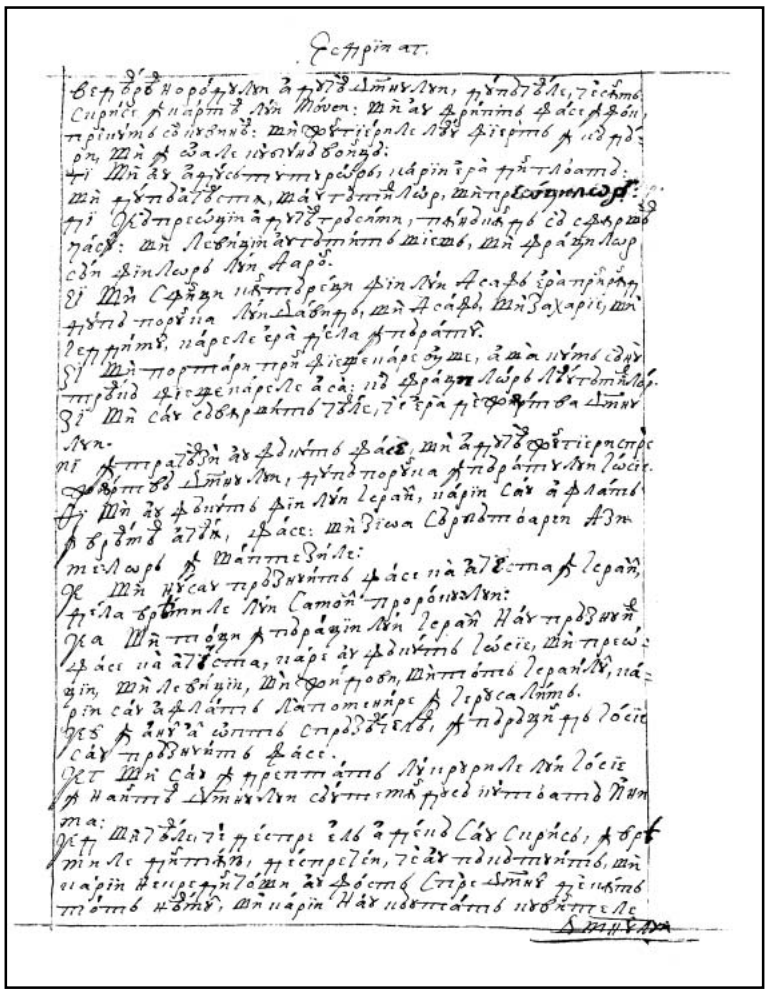

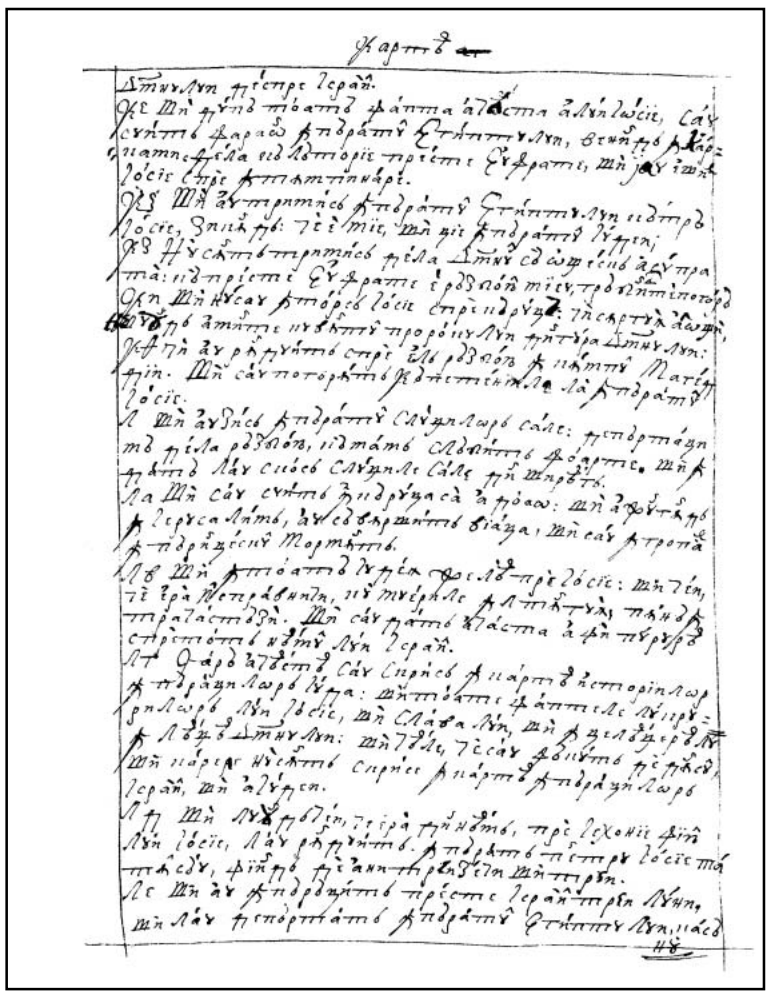

236v

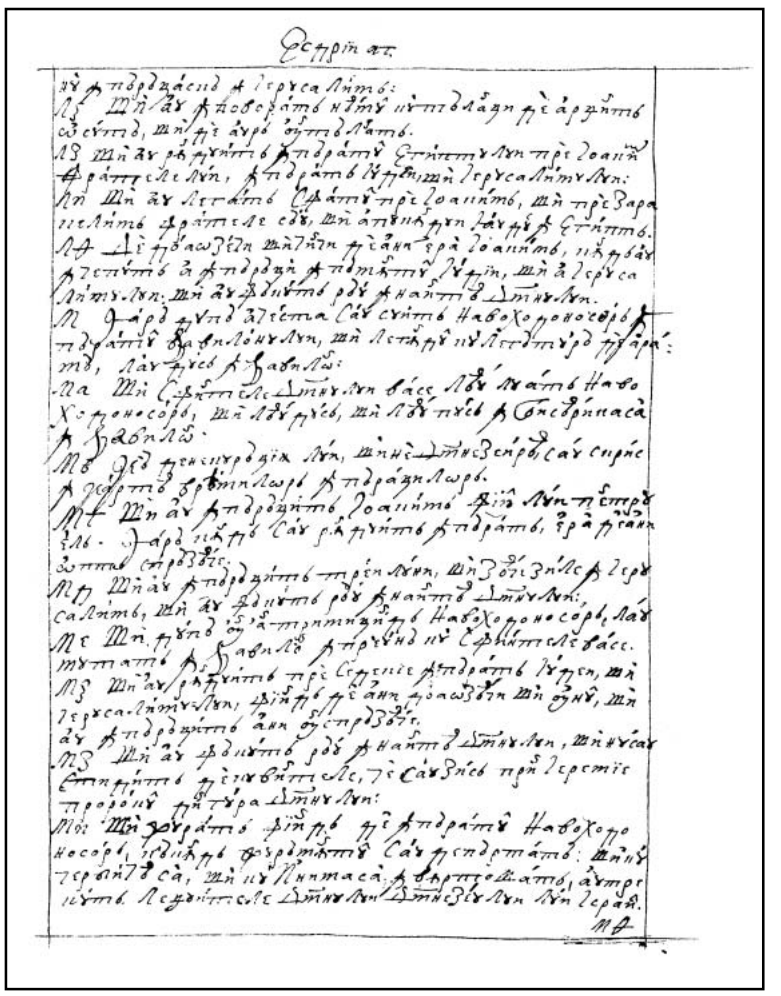

237r

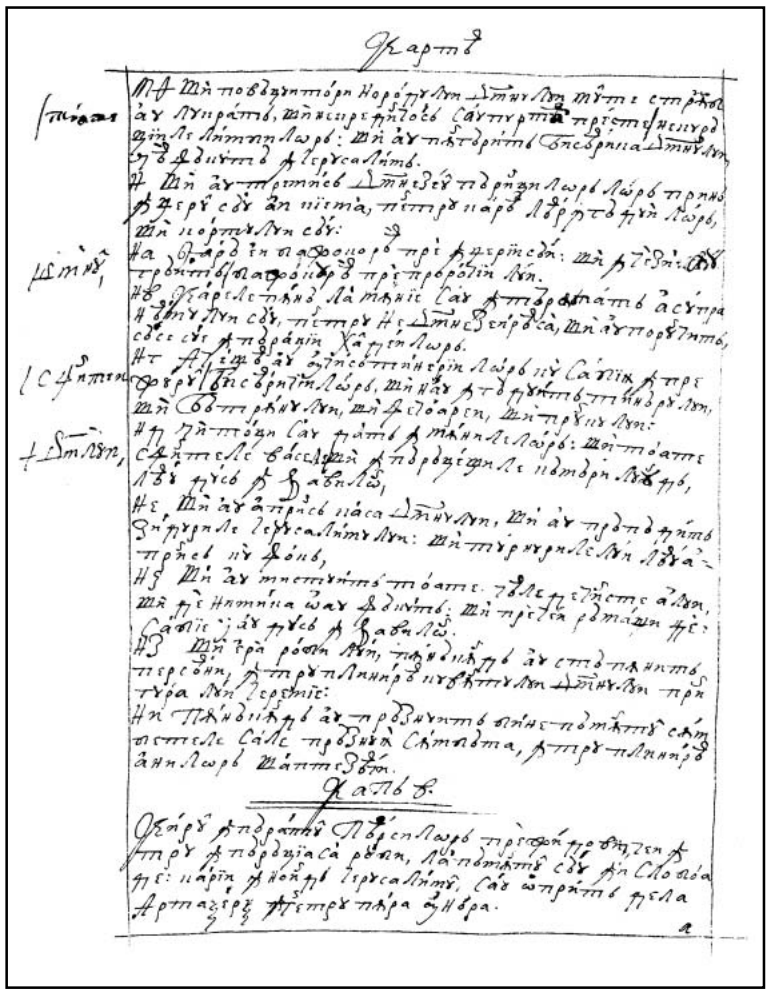

237v

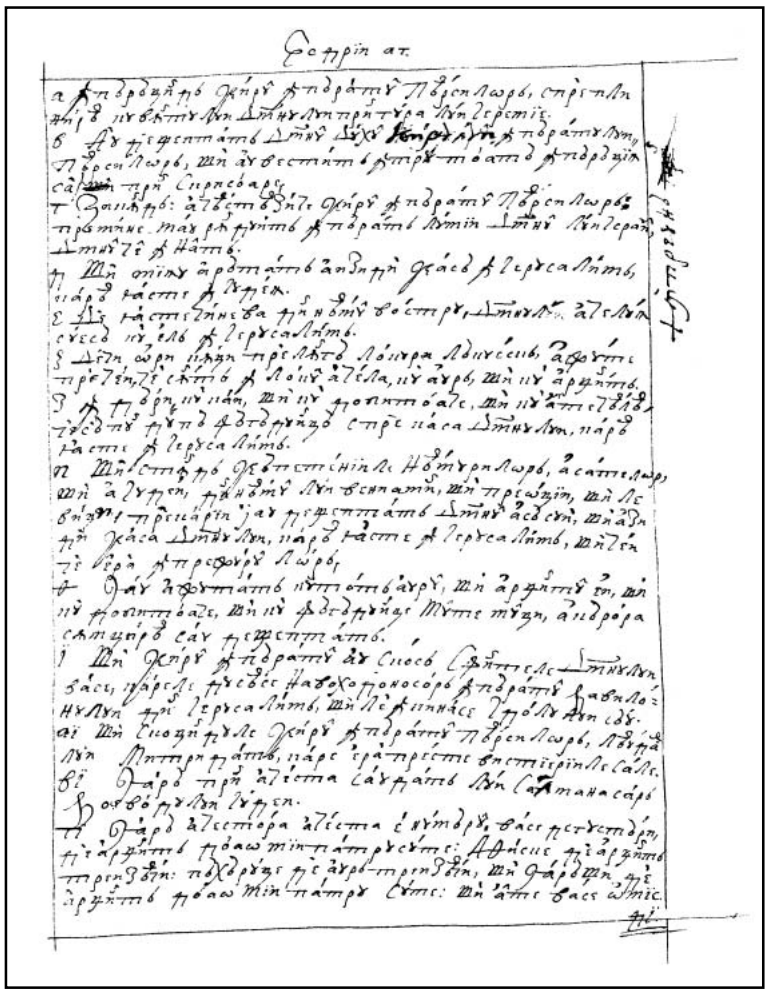

238r

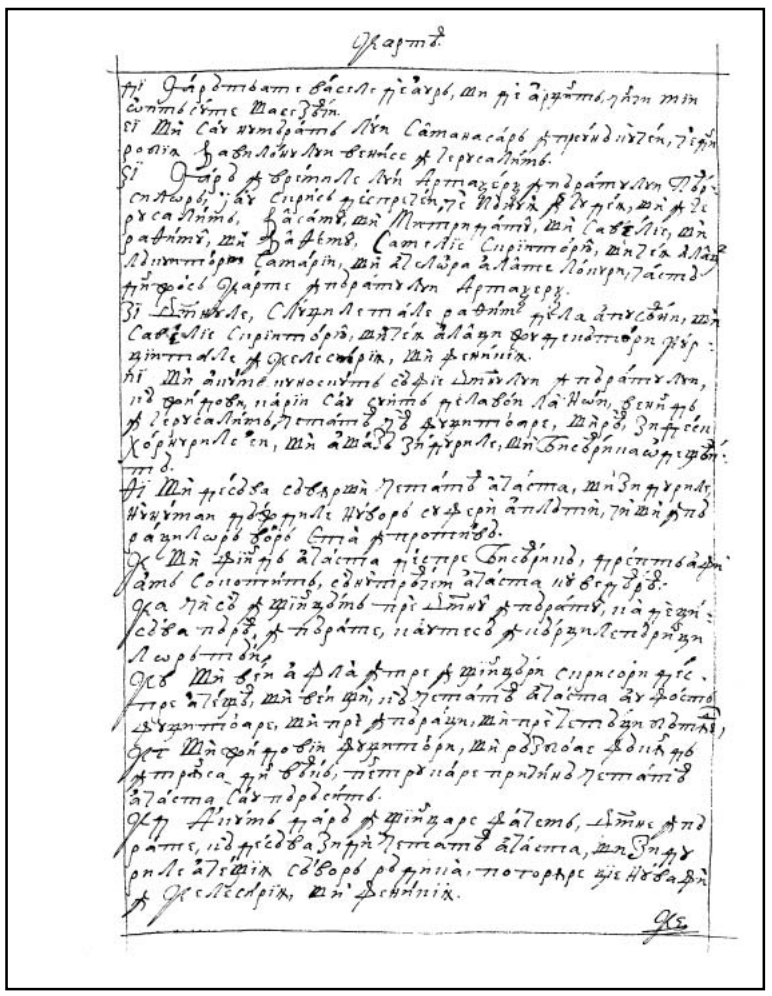

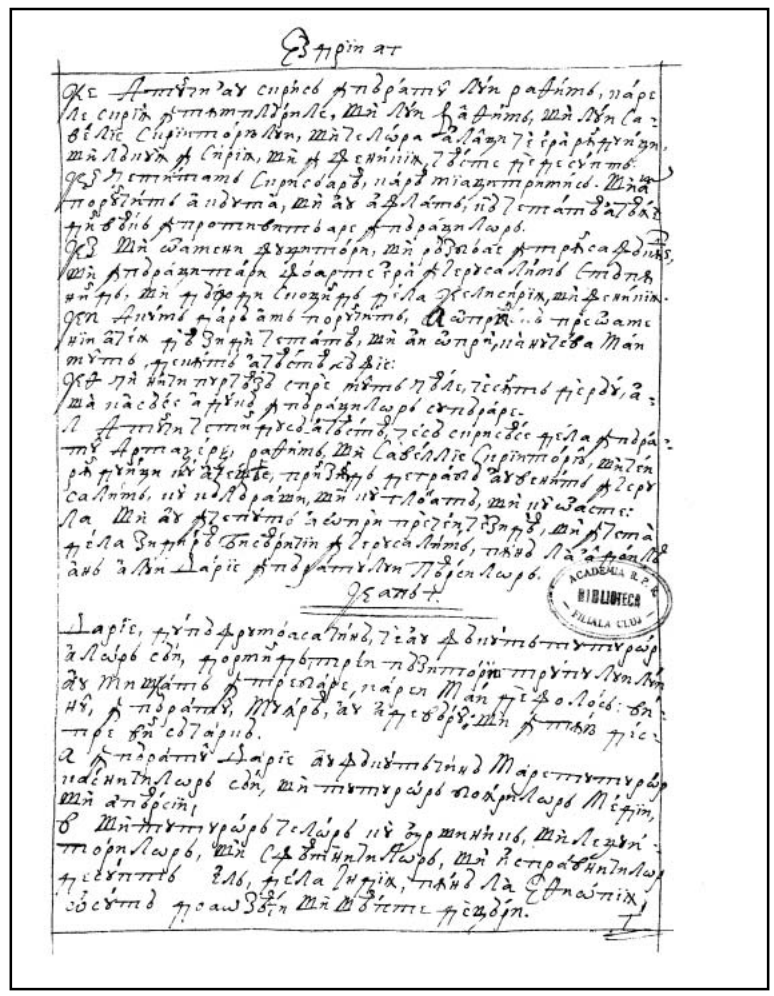

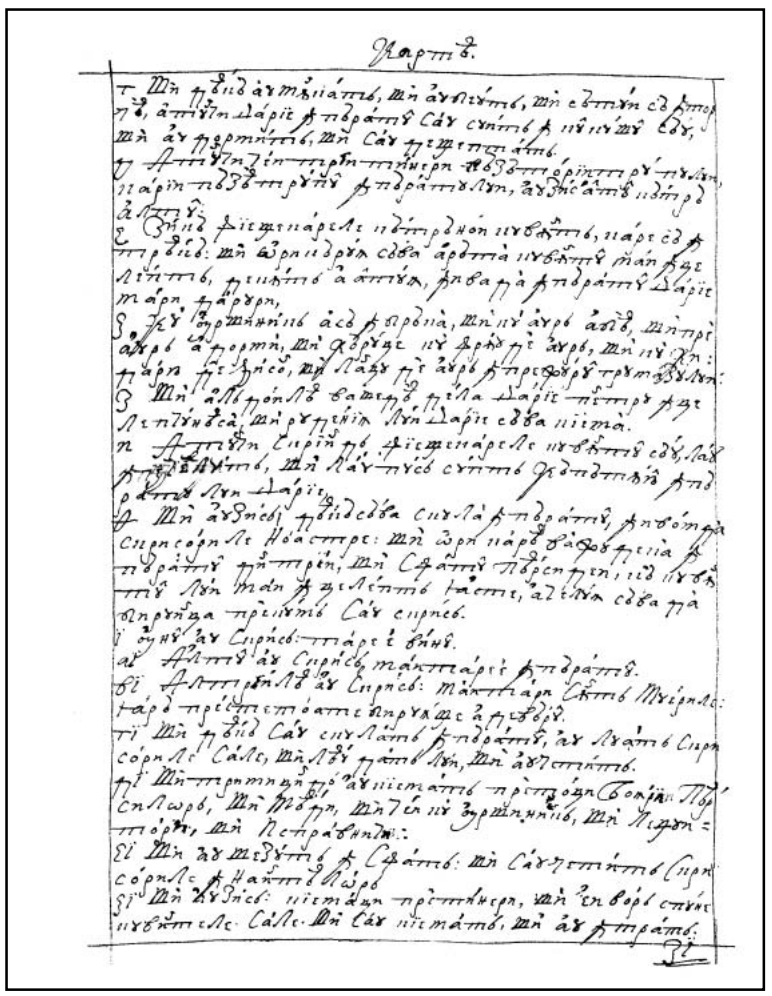

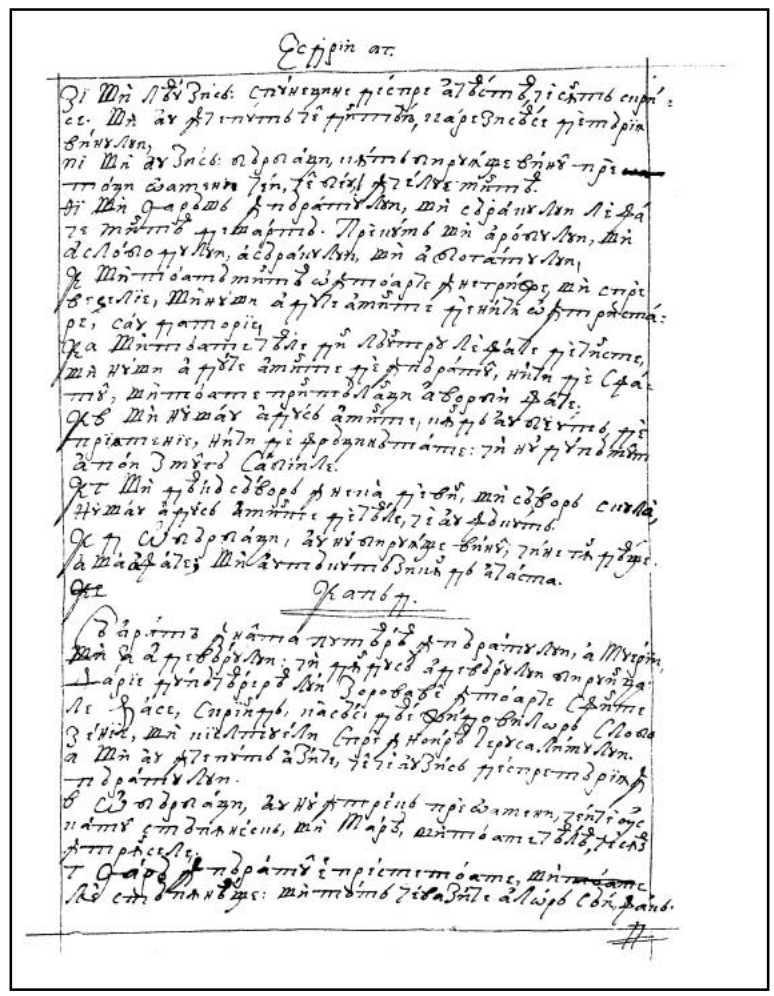

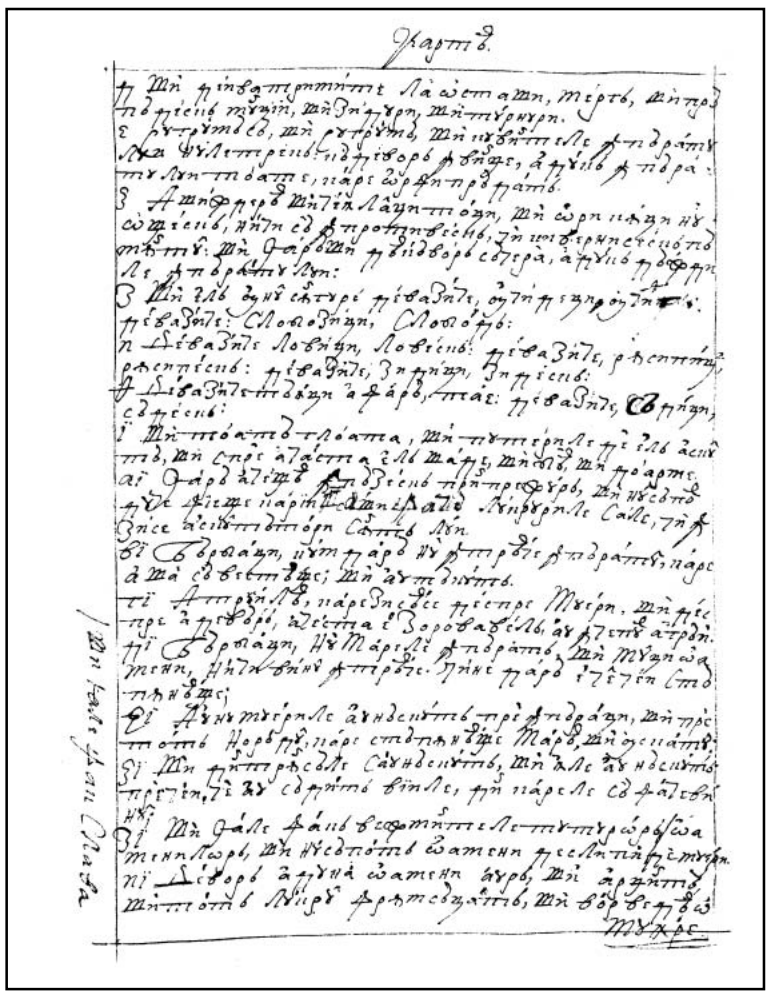

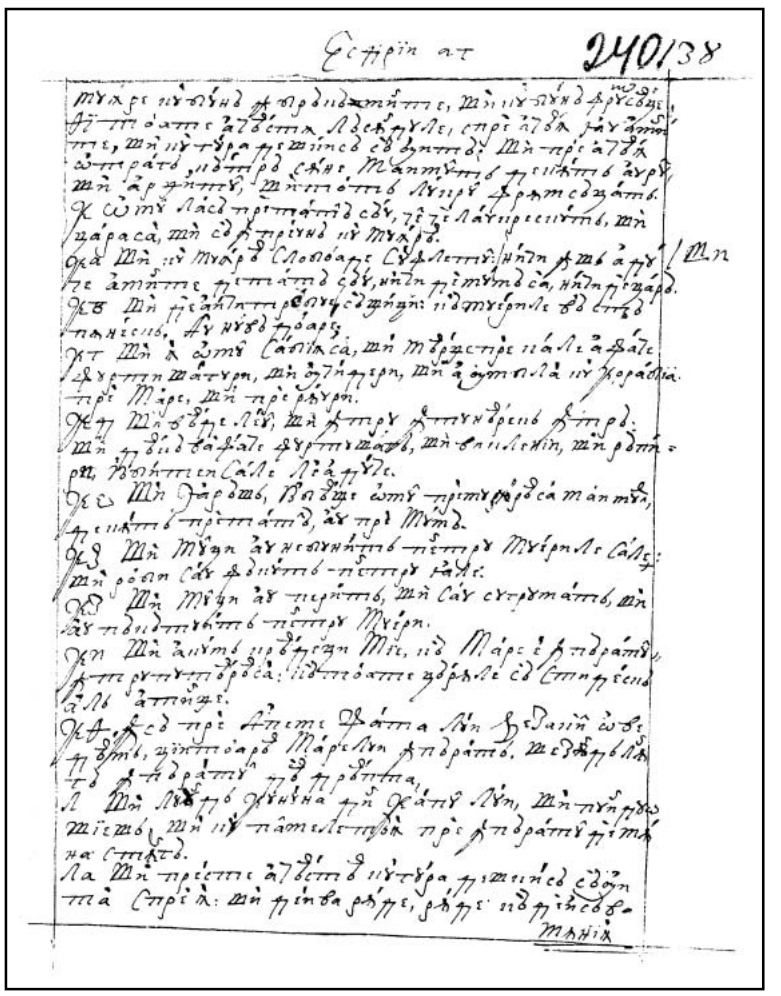

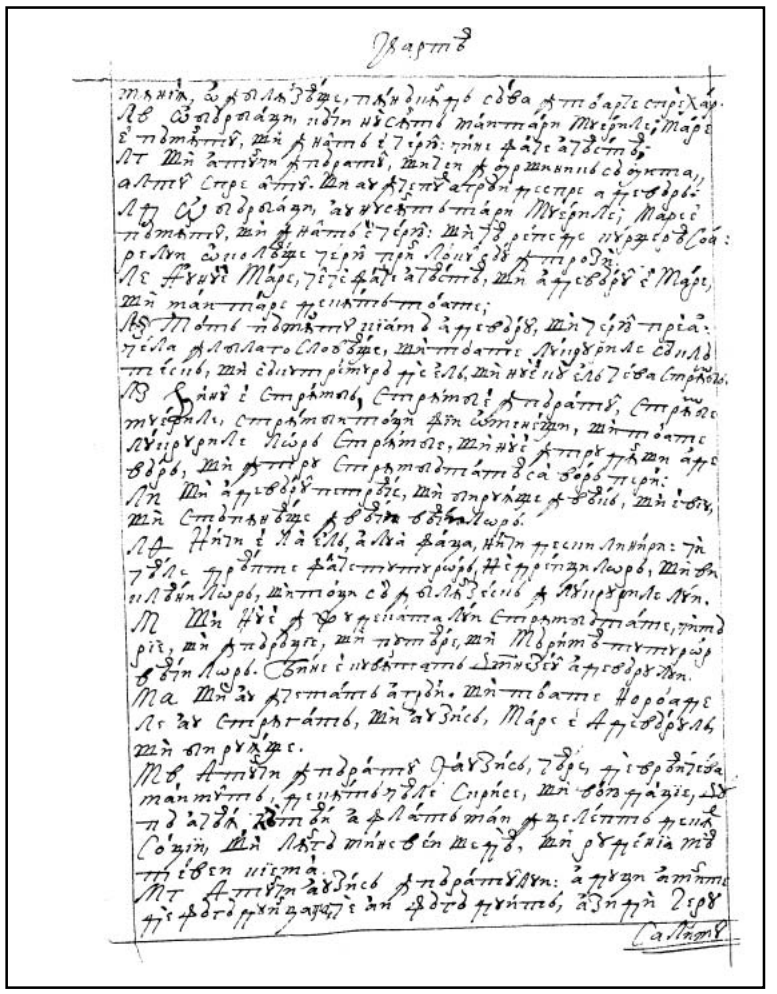

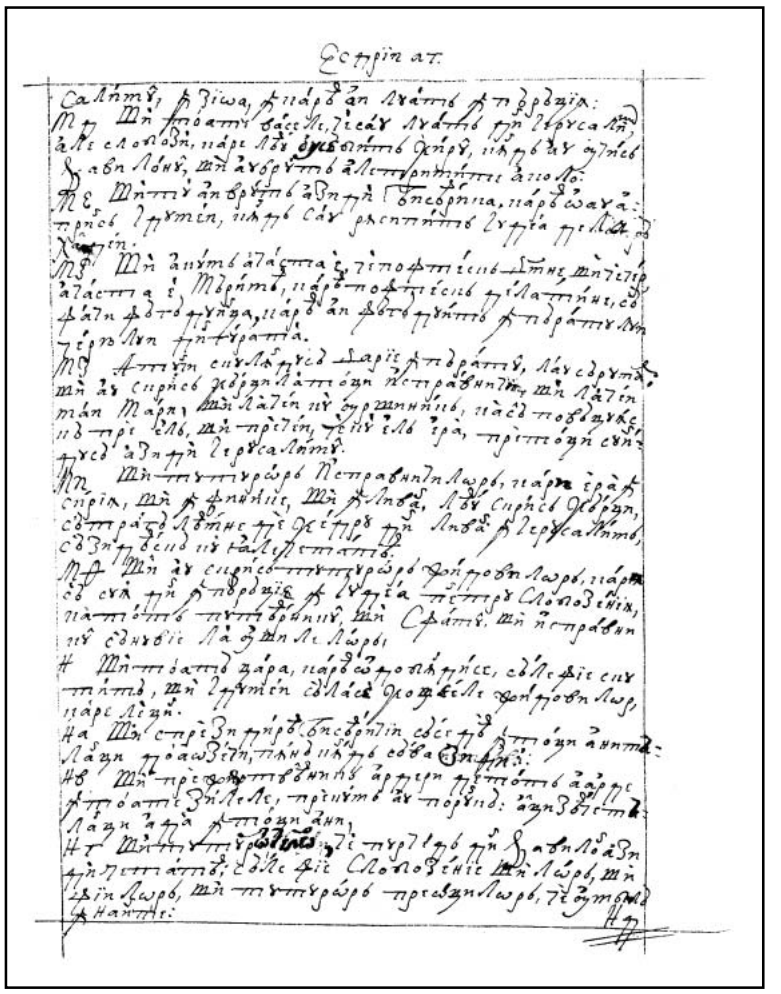

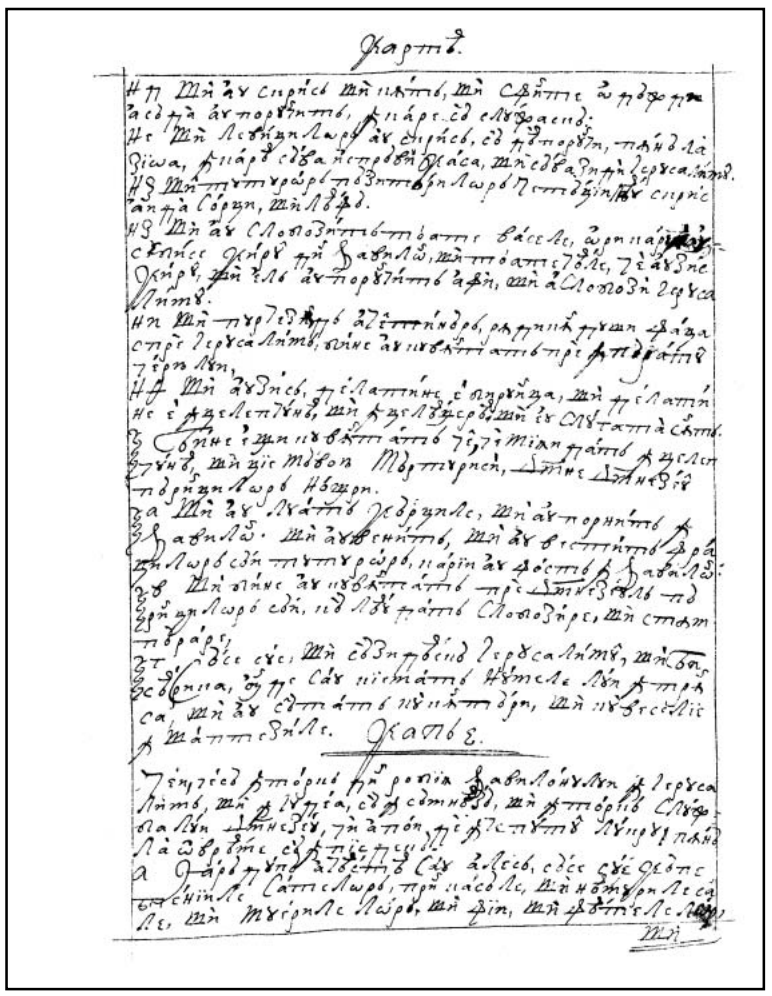

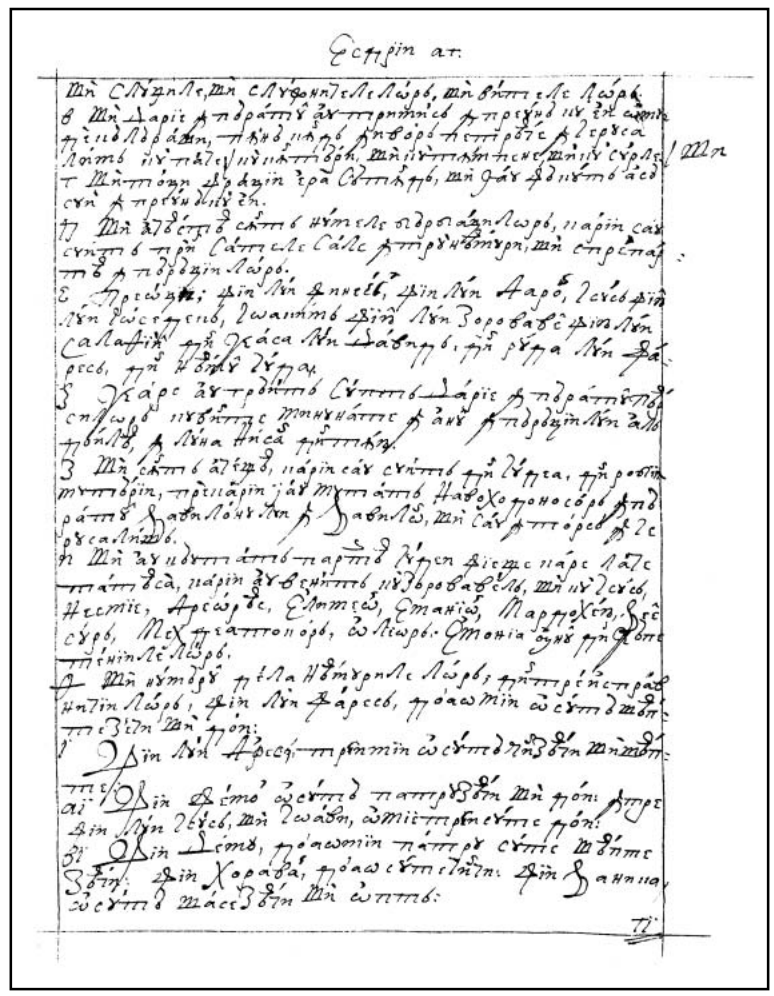

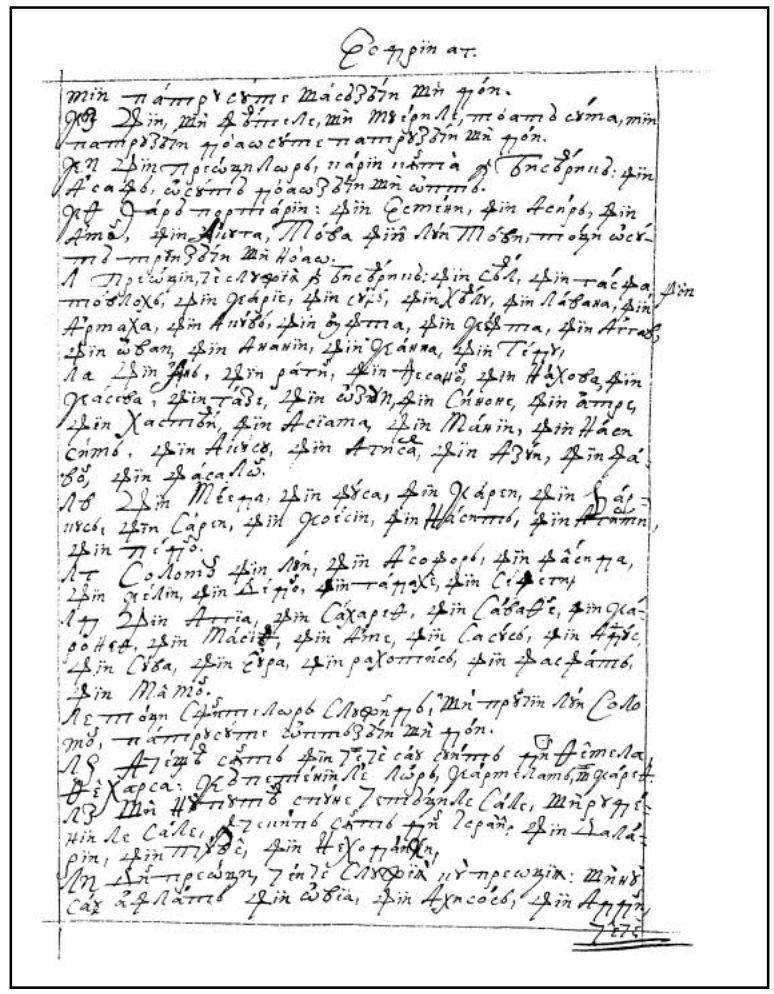

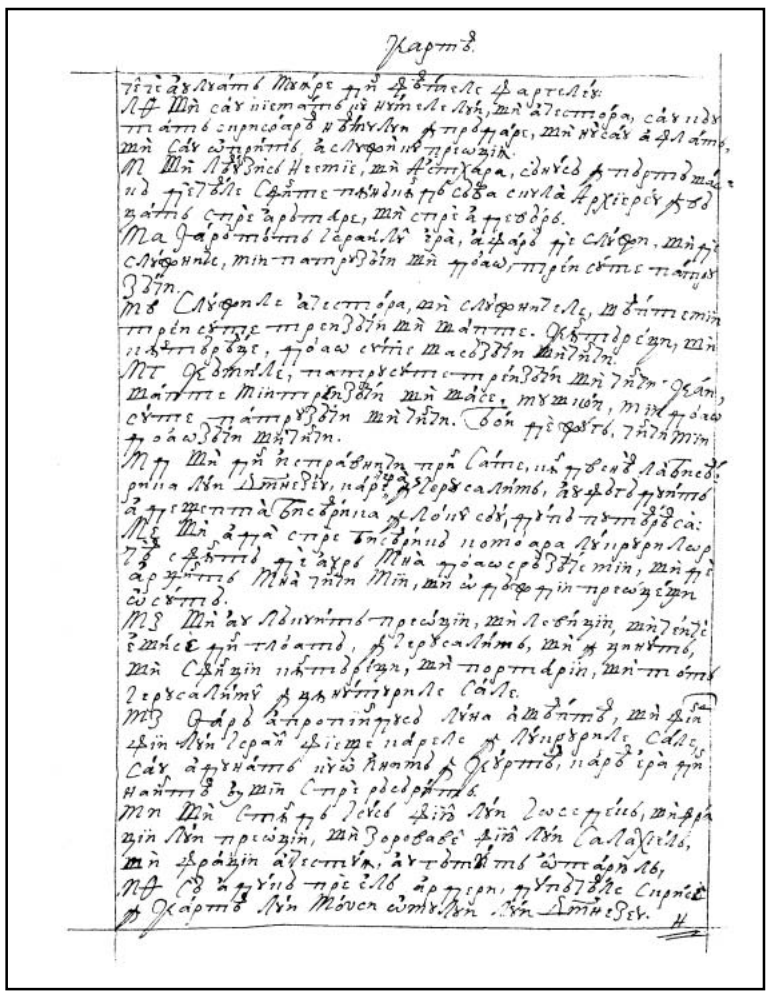

244v

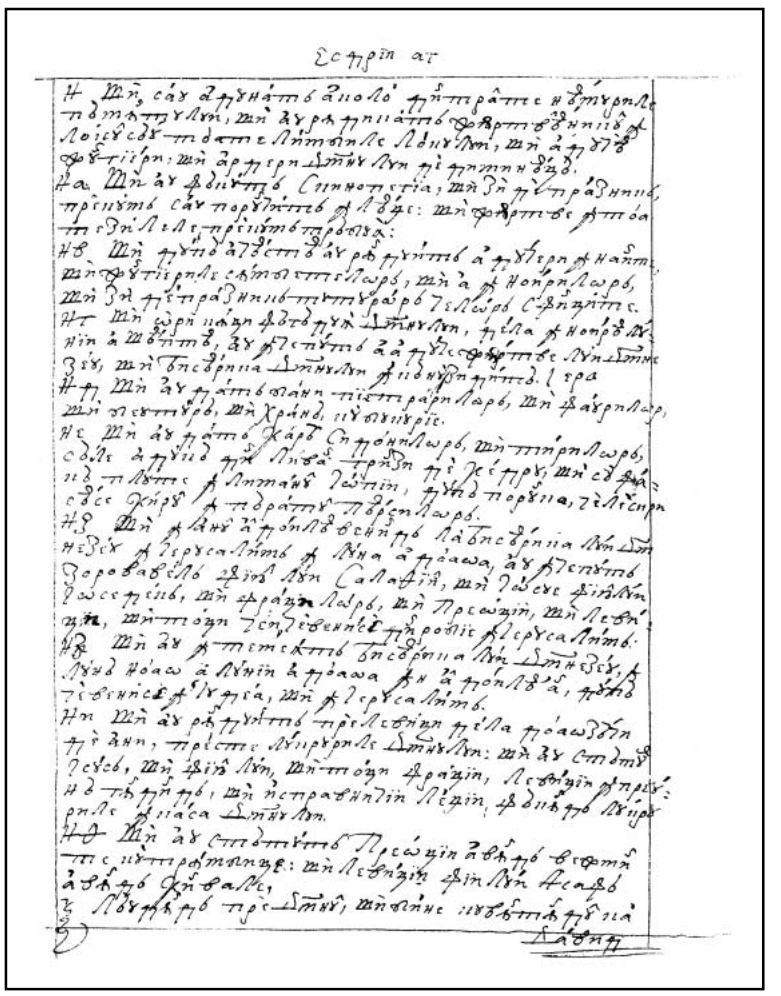

245r

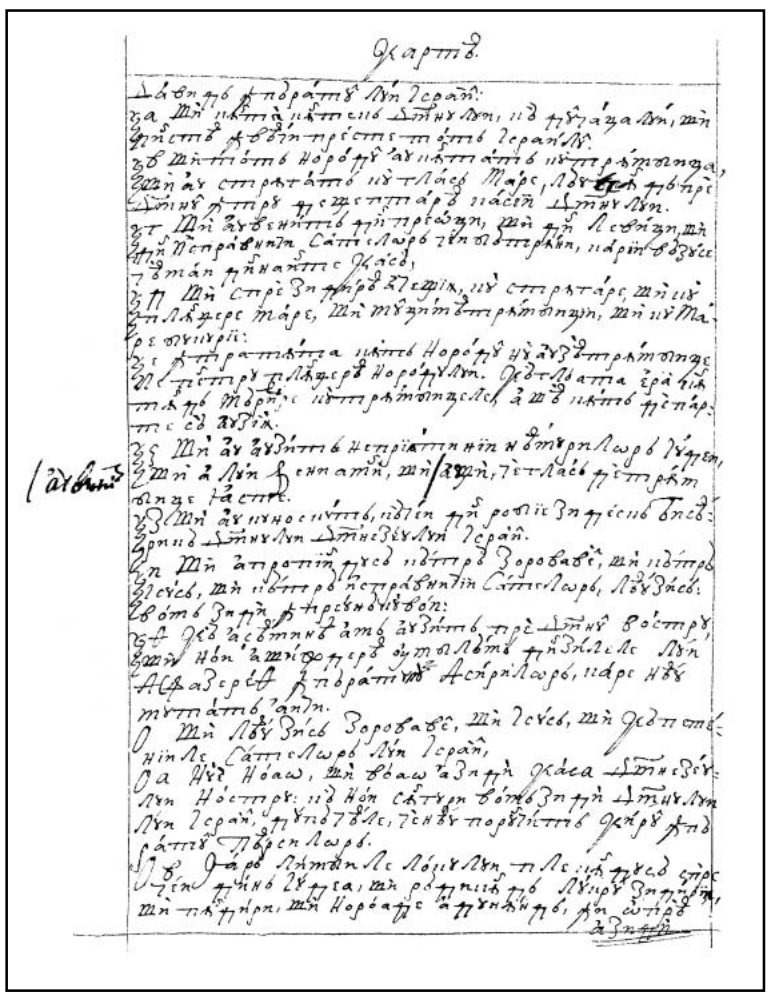

245v

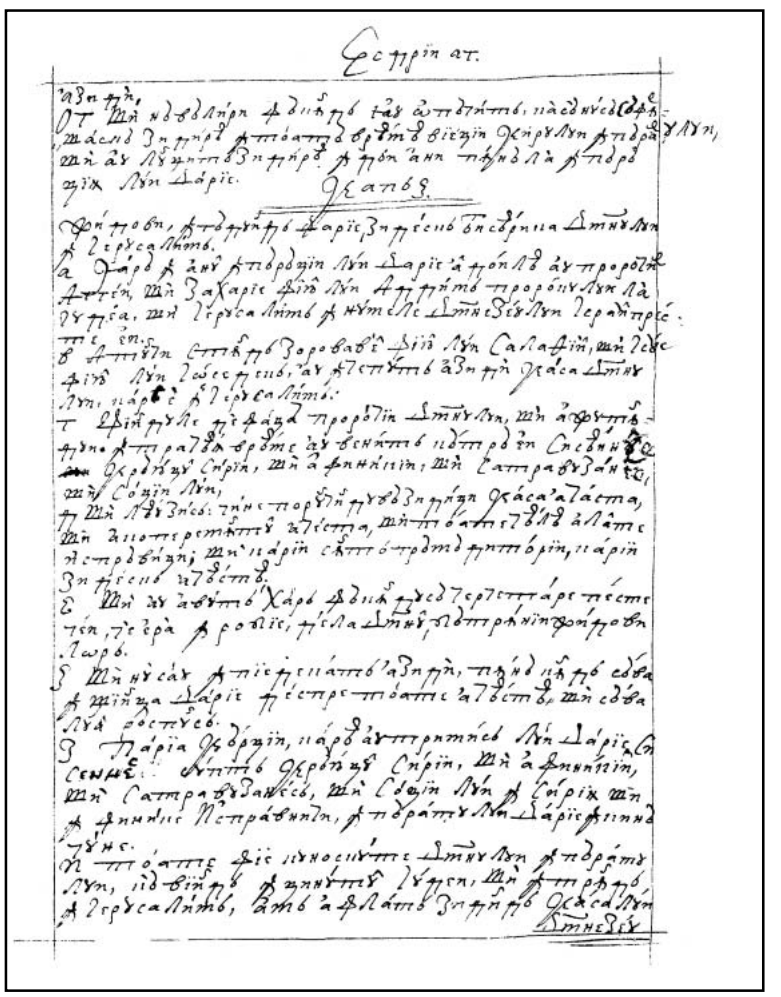

246r

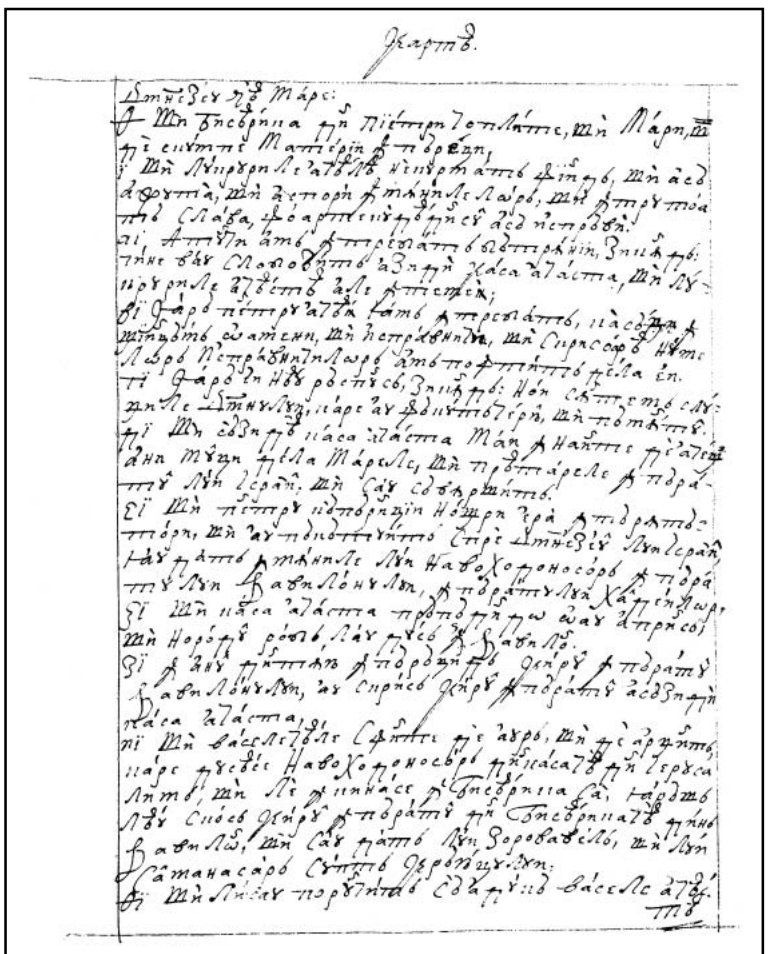

246v

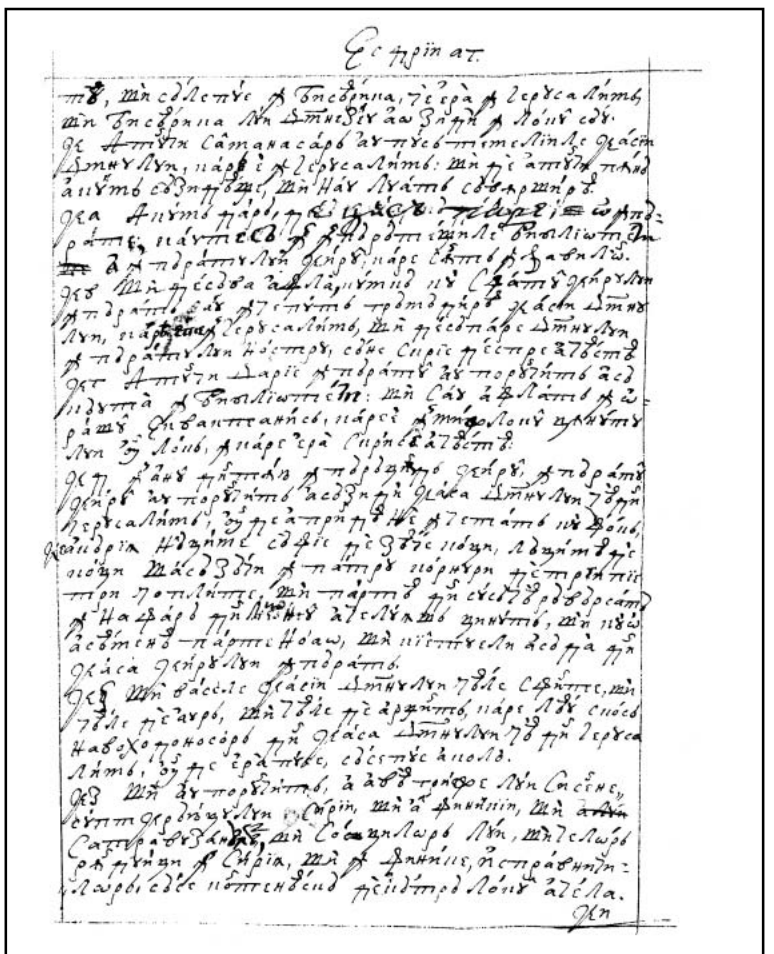

247r

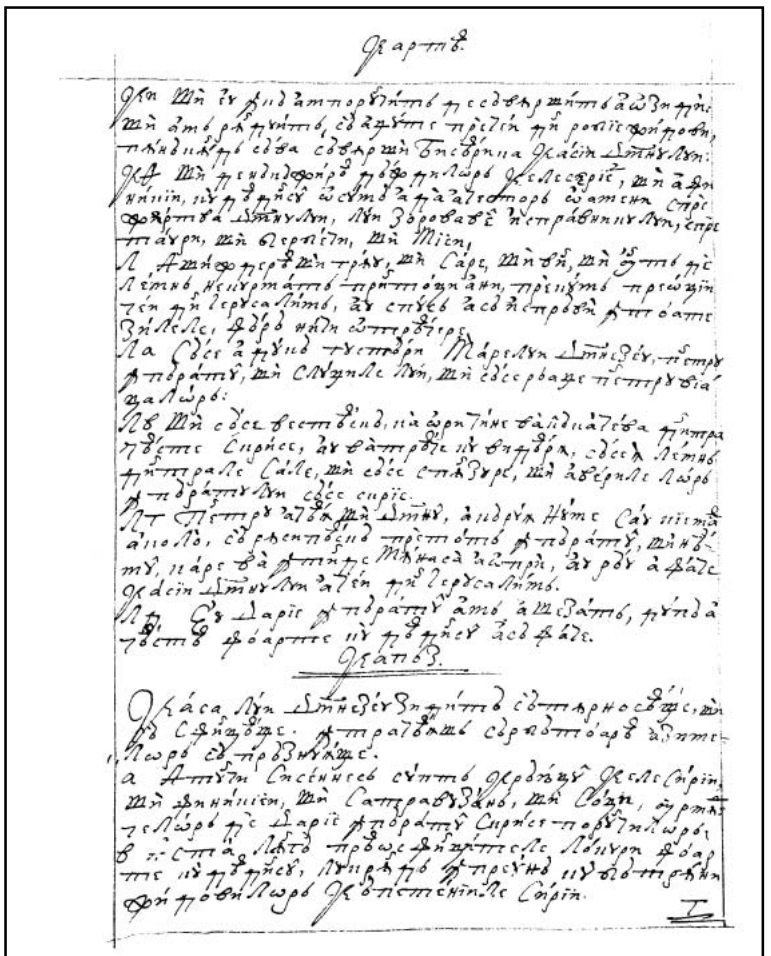

247v

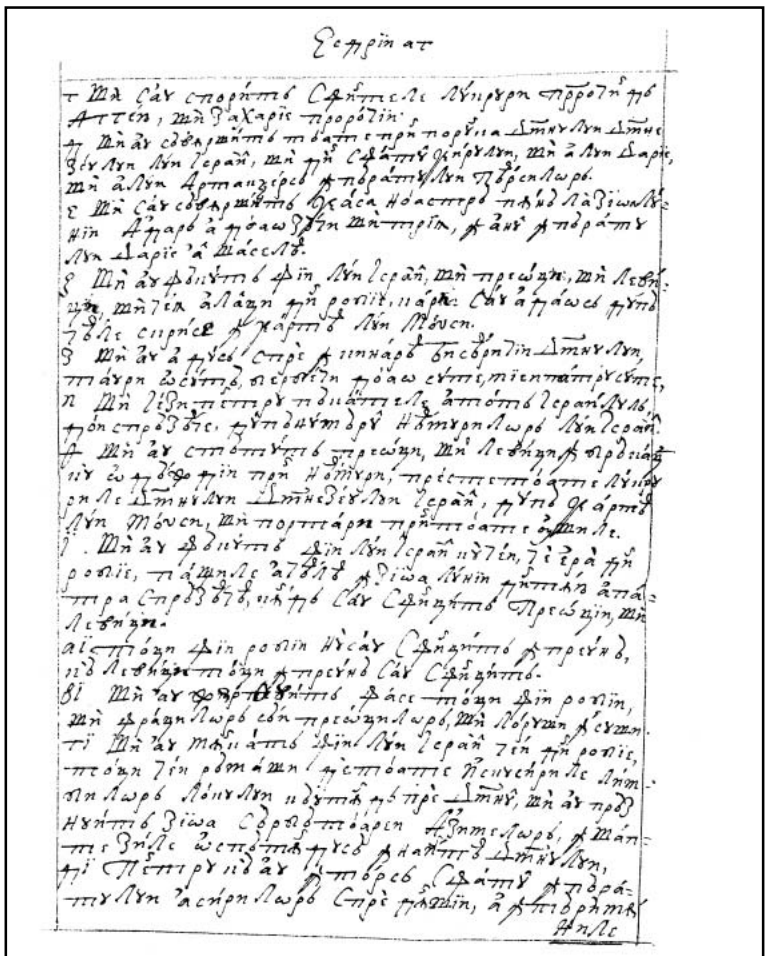

248r

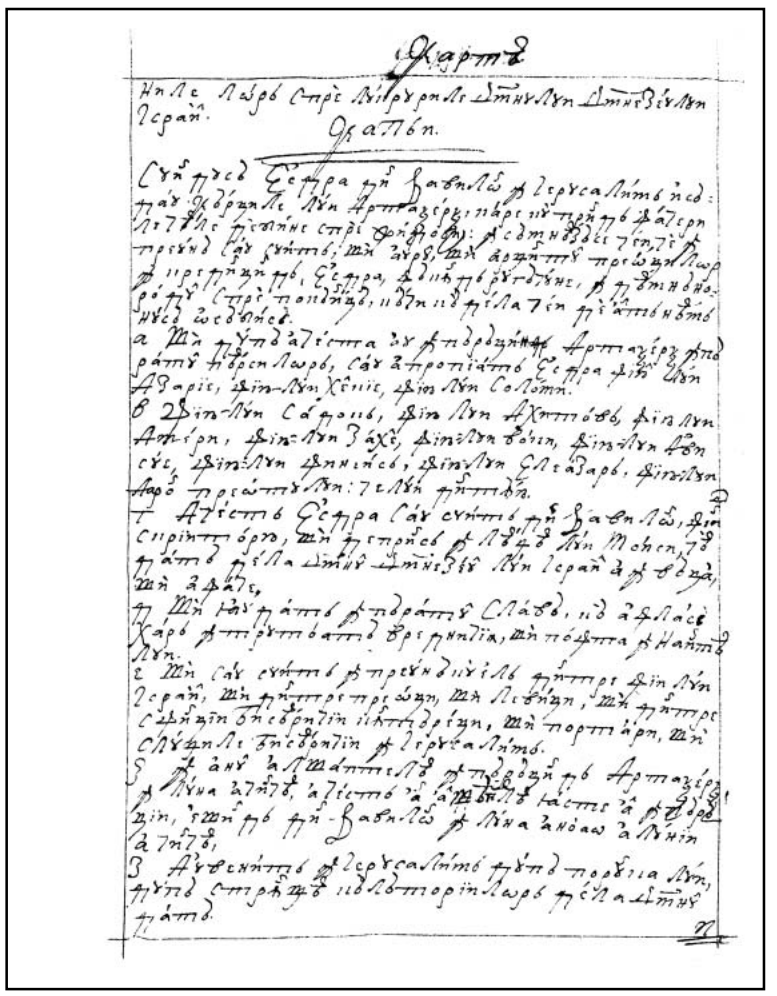

248v

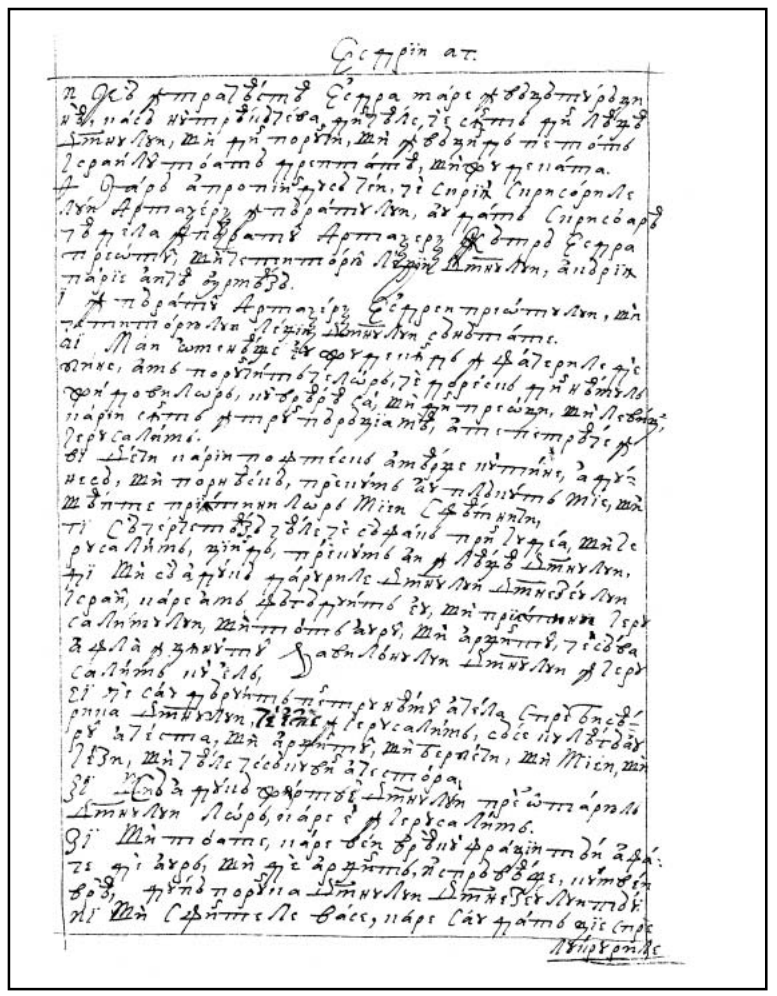

249r

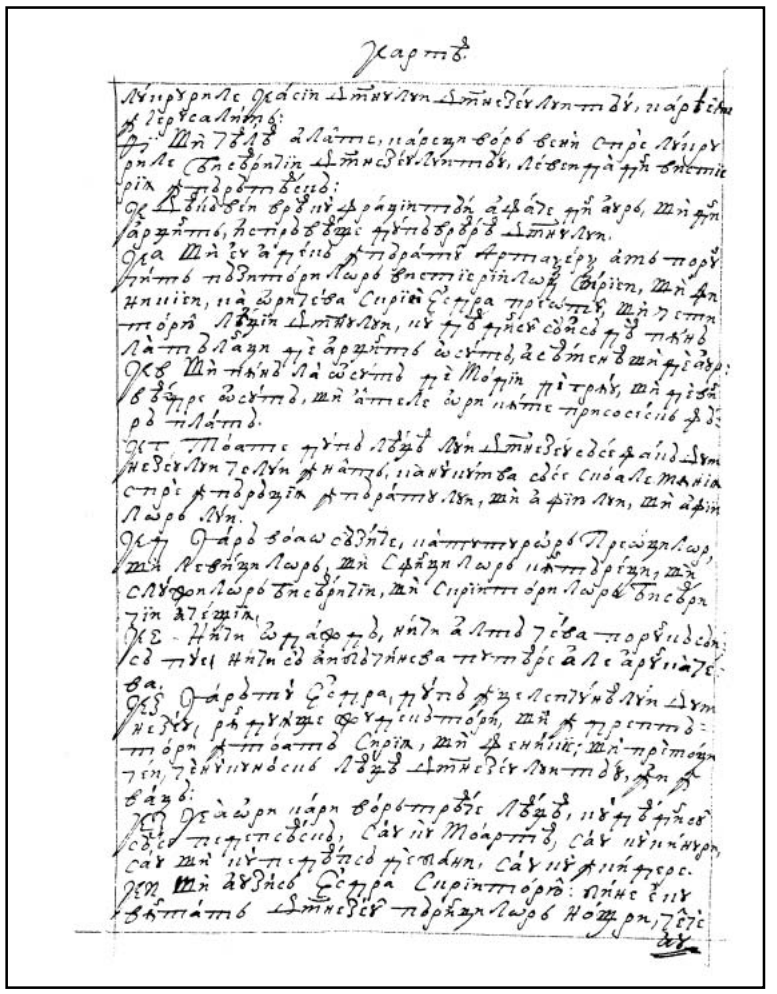

249v

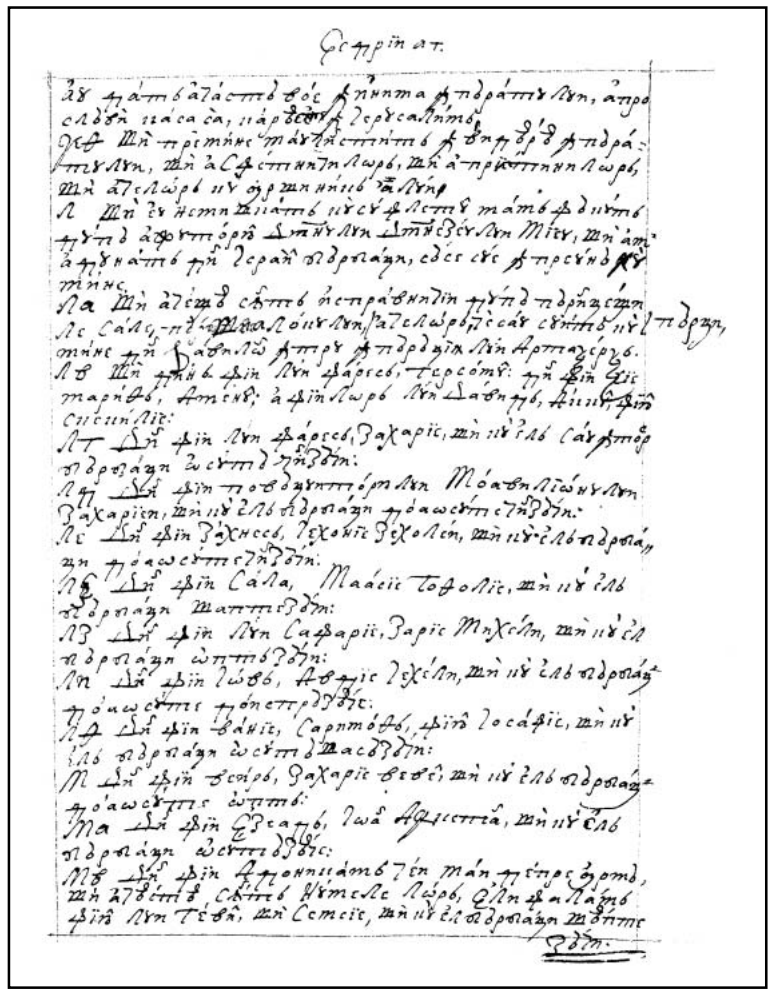

250r

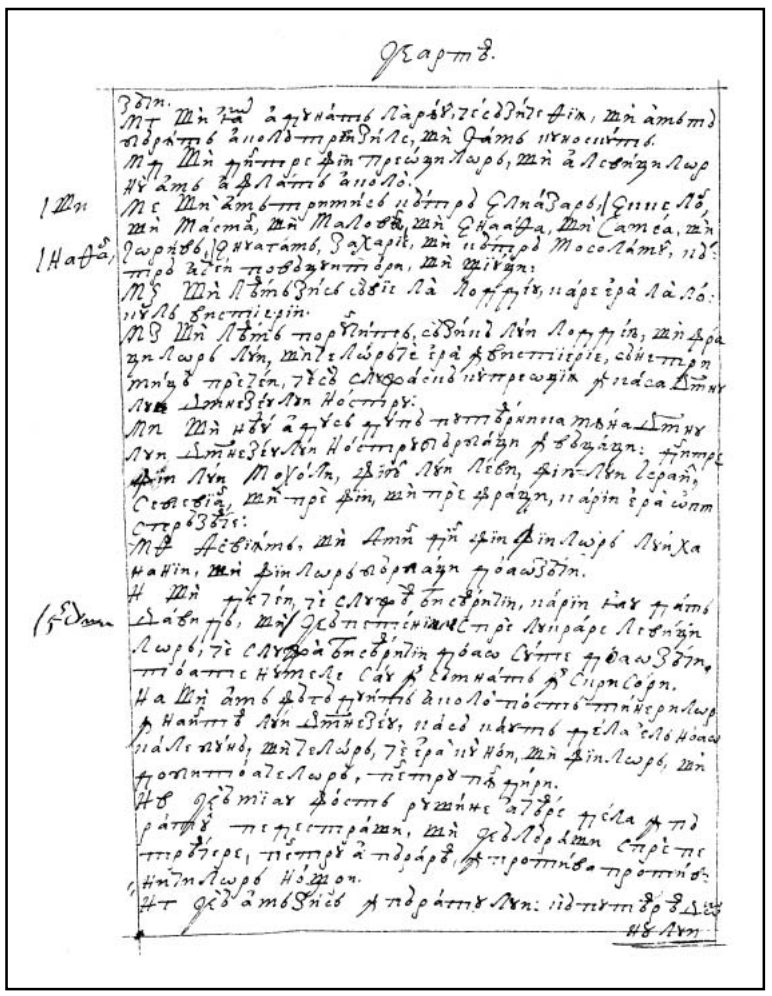

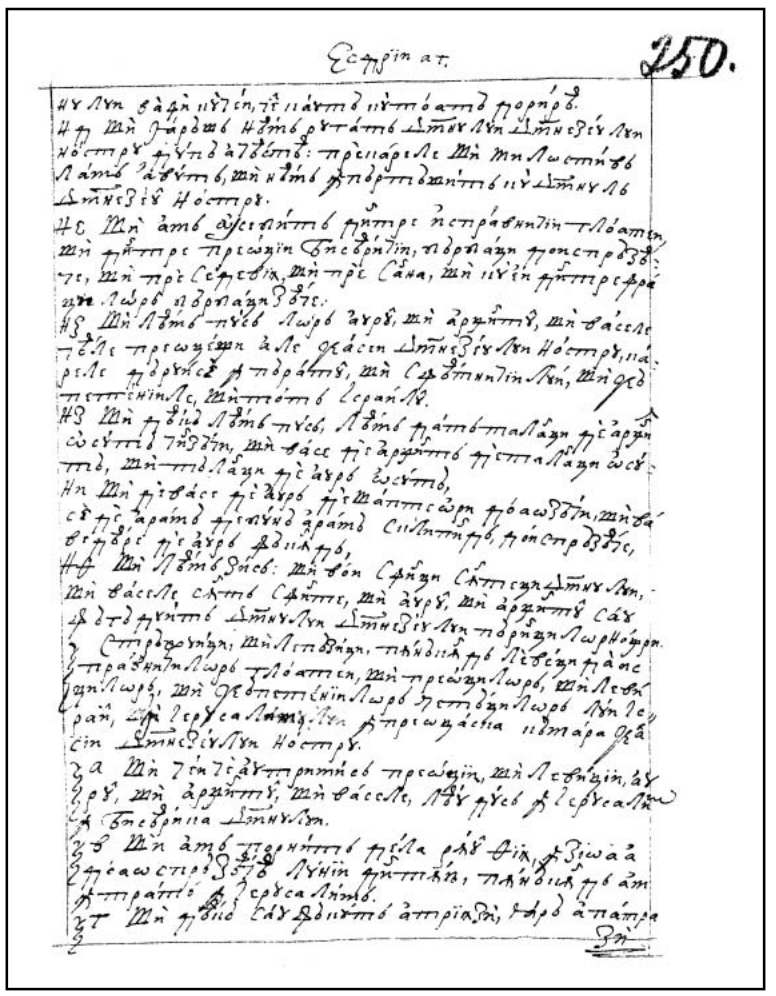

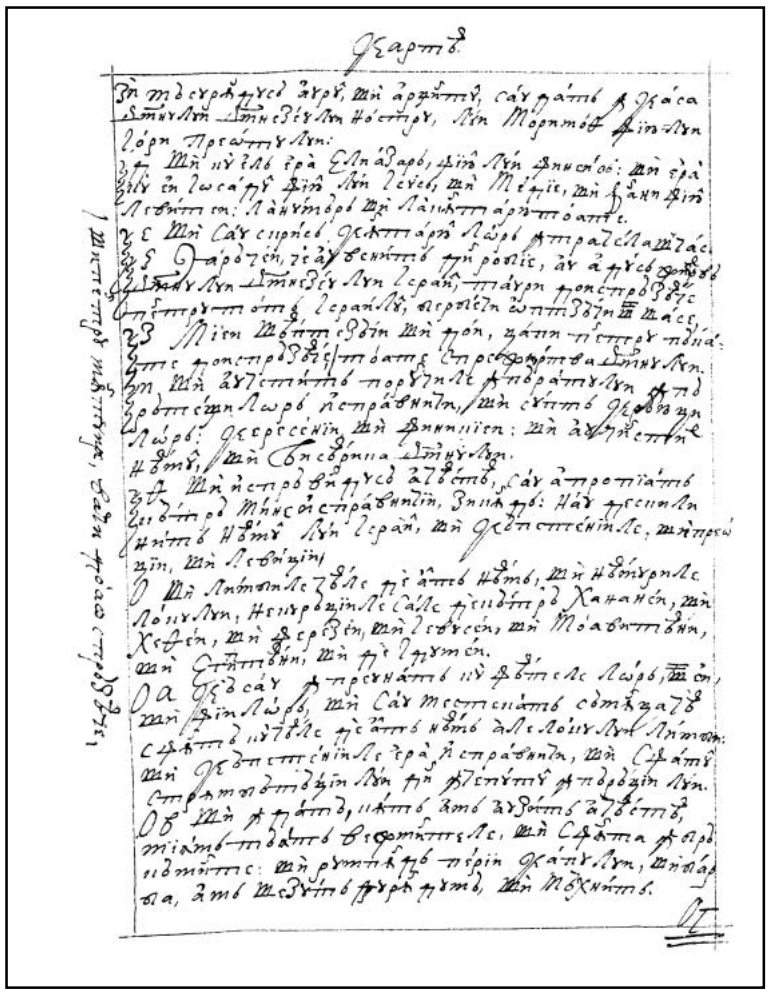

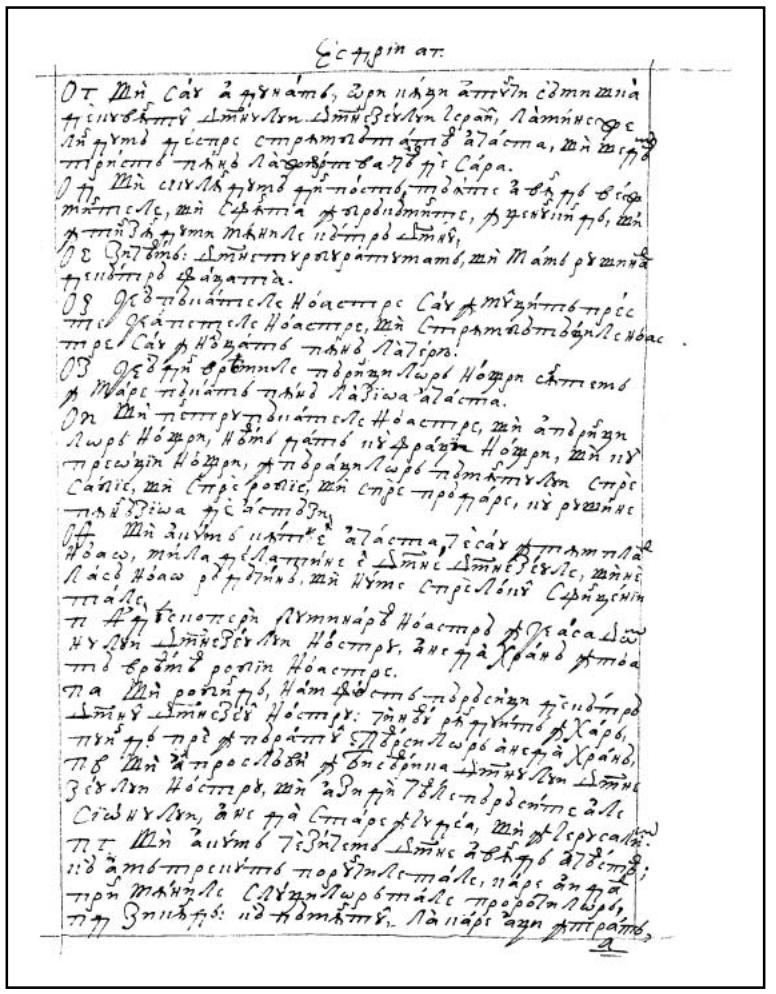

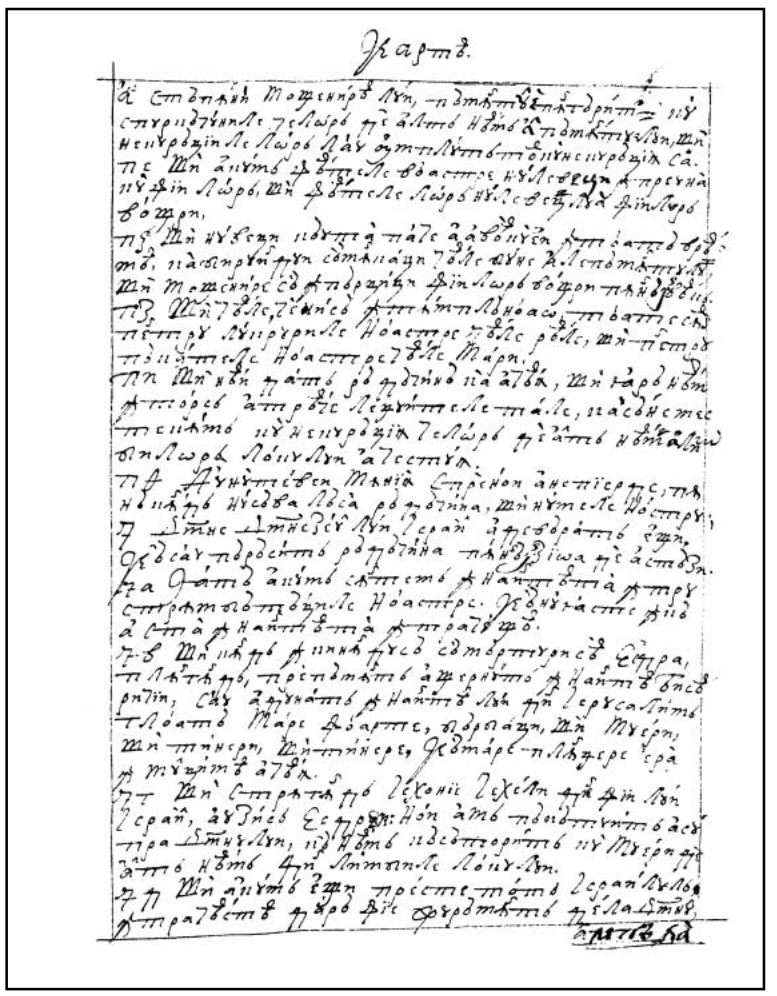

252v

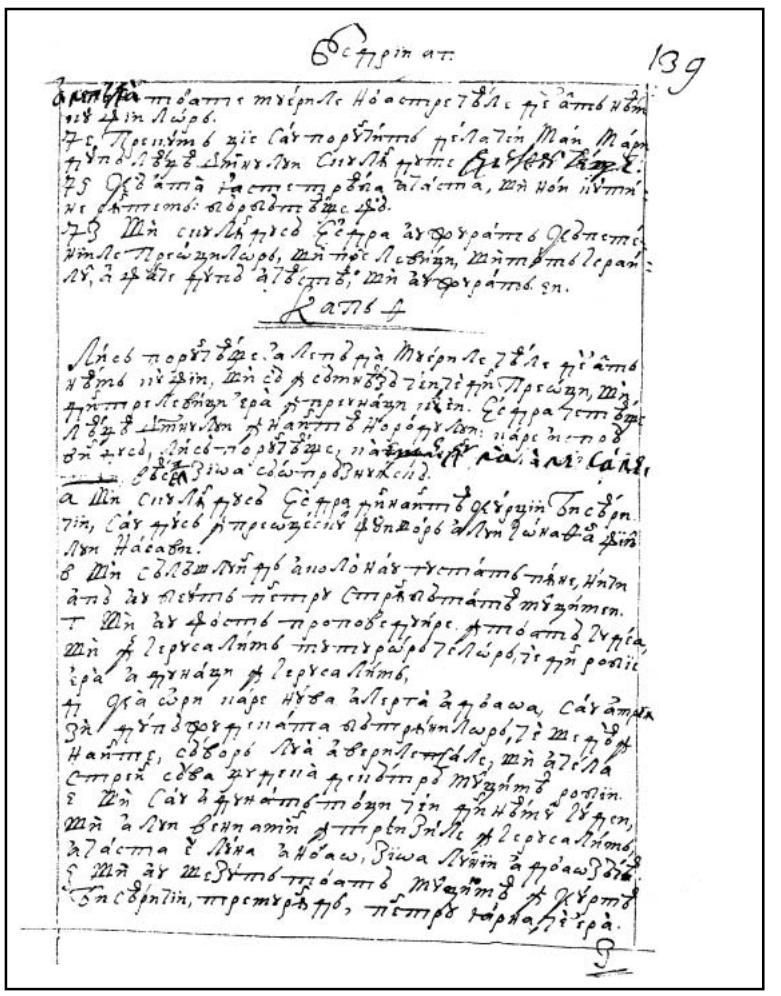

253r

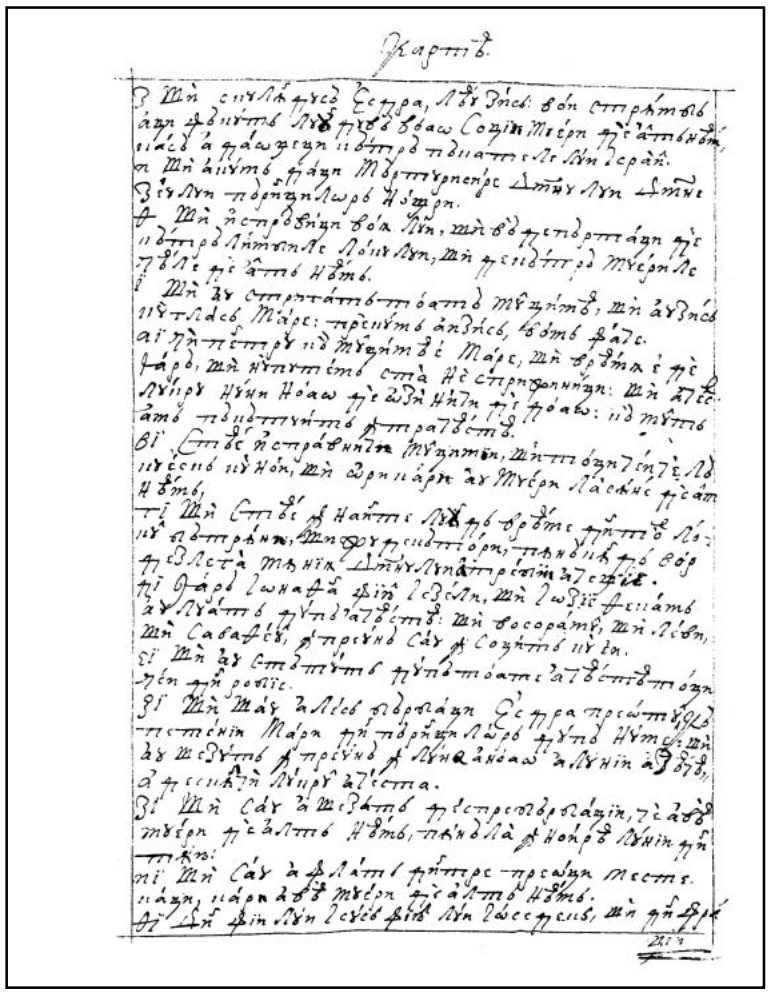

253v

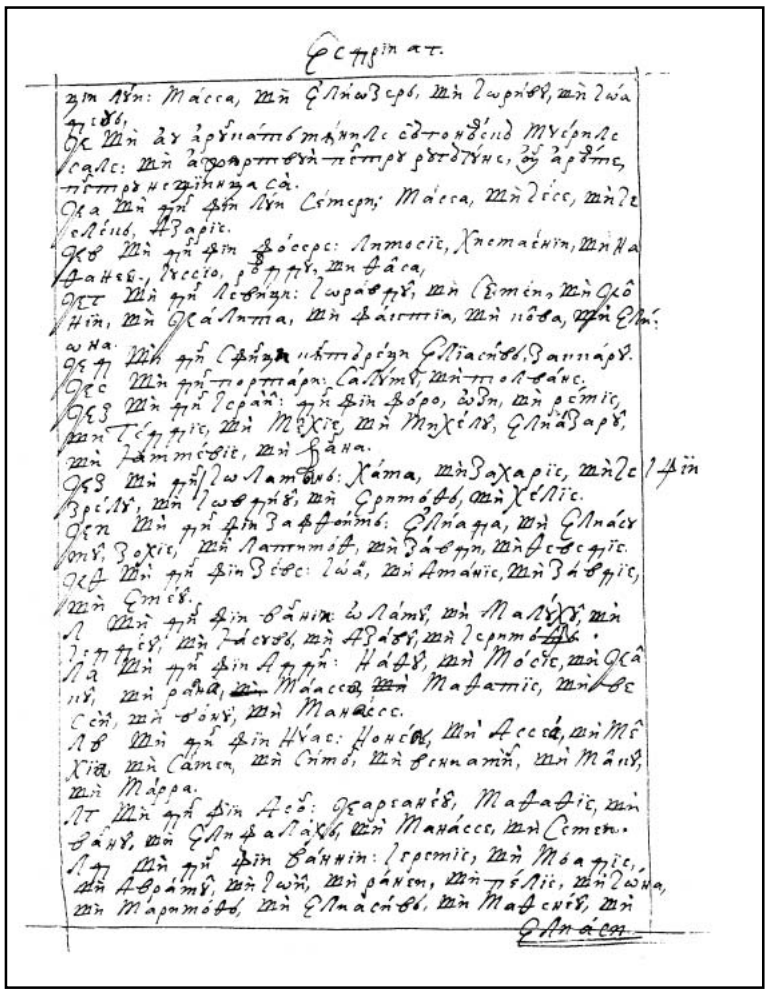

254r

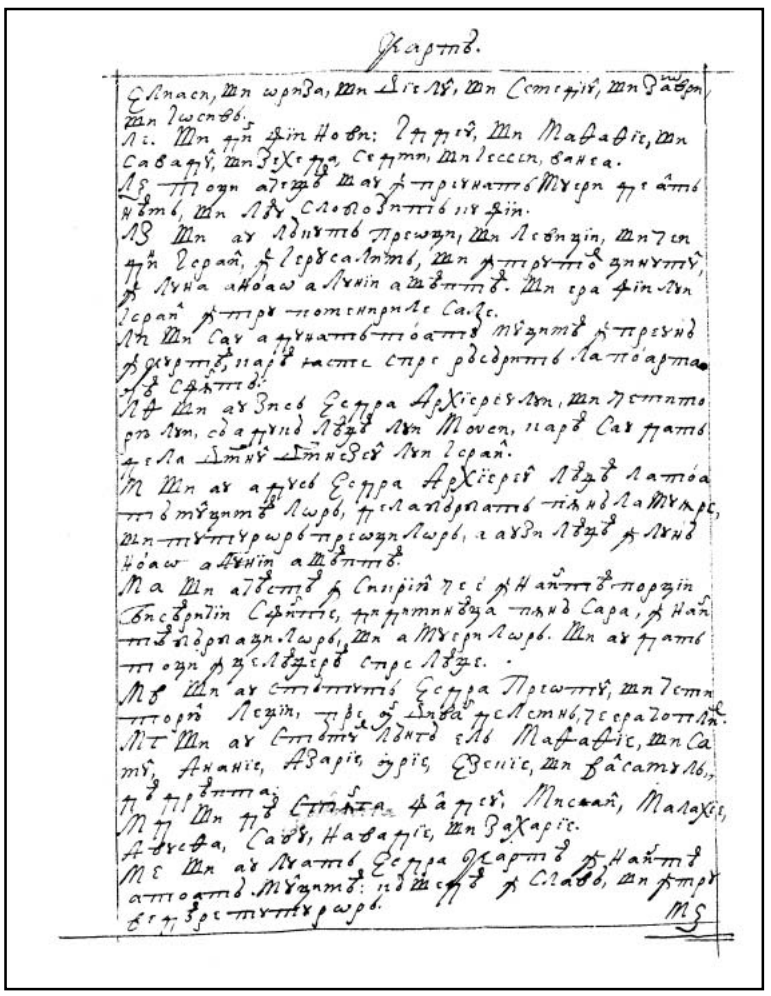

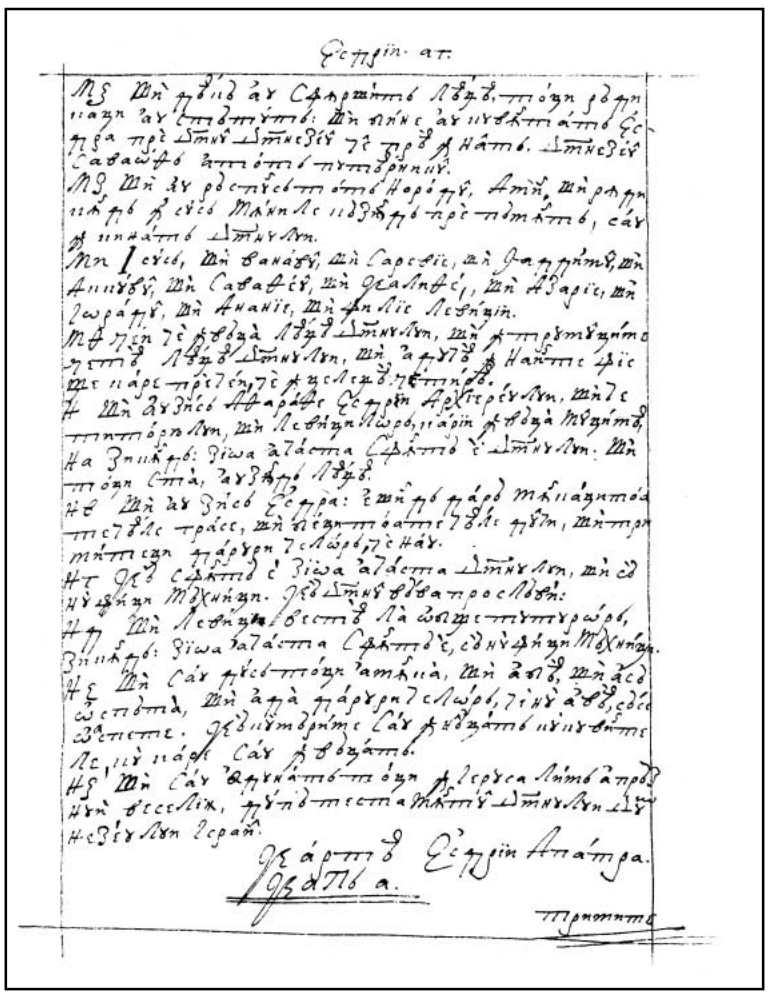

CARTEA ESDRII A PATRA

Cap 1|

255v *Trimite-să Esdra de la Domnul pentru multe faceri de bine pre nemulţămitorii jidovi a-i probozi.*

1. artea Esdrii prorocului a doao fiiului Sarei, fiiului Azarei, fiiului Helchie, fiiului Sadanie, fiiului Sadoc, Ahitov,
2. Fiiului Ahie, fiiului Fineis, fiiului Heli, fiiului Amerie, fiiului Asiel, fiiului Marimoth, fiiului Arna, fiiului Ozie, fiiului Vorith, fiiului Avisei, fiiului Fineis, fiiului Eleazar,
3. Fiiului Aaron din neamul Levii, care au fost rob în ţinutul medilor, întru împărăţiia lui Artaxerx, împăratului pearsilor.
4. „Şi au fost cuvântul Domnului către mine, zicând:
5. «Mergi şi vesteaşte norodului Mieu faptele lor şi fiilor lor strâmbătăţile care au făcut împrotiva Mea, să vestească nepoţilor
6. Că păcatele părinţilor lor în ei au crescut, că uitându-să de Mine, au jirtvuit dumnezeilor streini.
7. Au nu Eu i-am scos din pământul Eghiptului, din casa robiii? Iară ei M-au întărâtat şi sfaturile Meale le-au urgisit.
8. Iară tu scutură coama capului tău şi aruncă toate realele preste ei, pentru că n-au ascultat de leagea Mea, iară norodul e neînvăţat.
9. Până când îi voiu suferi, cărora atâtea faceri de bine le-am dăruit?
10. Mulţi împăraţi pentru ei am prăpădit; pre Faraon cu slugile sale şi toată oastea lui o am bătut.

256r 11. Toate limbile de cătră faţa lor le-am || pierdut, şi de la răsărit noroadele a doao ţări, a Tirului şi a Sidonului, am râsipit şi toţi protivnicii lor i-am omorât.

12. Iară tu grăiaşte cătră ei, zicând: ‘Aceastea zice Domnul:
13. Eu, adecă pre voi prin mare v-am trecut şi ulițe voao întâiu întărite v-am pus înainte, povăţuitoriu v-am dat pre Moisi şi pre Aaron preot.
14. Lumină voao prin stâlp de foc v-am pus înainte şi mari minuni am făcut între voi, iară voi v-aţi uitat de Mine, zice Domnul’».
15. Aceastea zice Domnul Atotputearnicul: «Păturnichea voao spre sămn au fost, tabăra voao spre apărare v-am dat şi acolo aţi murmurat.
16. Şi v-aţi izbândit în numele Mieu din pierderea nepriiatinilor voştri, ci încă până acum aţi murmurat.
17. Unde sânt facerile de bine ce v-am dăruit? Au nu în pustie, când flămânzeaţi, aţi strâgat cătră Mine,
18. Zicând: ‘La ce ne-ai adus în pustiia aceasta, a ne omorî? Mai bine era noao a sluji eghipteanilor decât a muri în pustiia aceasta!’
19. Eu M-am milostivit spre suspinele voastre şi v-am dat mană spre hrană, pâine îngerească aţi mâncat.
20. Au nu, când însătaţi piatra am tăiat şi au curs ape spre săturare? Pentru zăduhuri, cu frunză de copaciu v-am acoperit.
21. Împărţitu-v-am pământurile ceale grase, hananeii şi ferezeii şi filisteii de cătră faţa voastră i-am lepădat. Ce încă vă voiu face?» zice Domnul. |

256v 22. Aceastea zice Domnul Atotputearnicul: «În pustie fiind, în râul amorreului, sătioşi şi blăstămând numele Mieu,
23. Nu foc pentru blăstămuri v-am dat, ci aruncând un lemn în apă, dulce am făcut râul.
24. Ce-ţi voiu face, Iacov? N-ai vrut a asculta, Iudo. Treace-voiu la alte limbi şi voiu da lor numele Mieu, să păzască legiuitele Meale.
25. Pentru că M-aţi părăsit şi Eu vă voiu părăsi. Cerând voi de la Mine milă, nu vă voiu milui.
26. Când Mă veţi chema, Eu nu vă voiu asculta; că aţi întinat mânile voastre cu sânge şi picioarele voastre neleaneşe sânt a face ucideri.
27. Nu ca când M-aţi fi părăsit pre Mine, ci pre voi», zice Domnul.
28. Aceastea zice Domnul Atotputearnicul: «Au Eu nu v-am rugat, ca tatăl pre fii şi ca maica pre fiice şi ca doica pre mititeii săi,
29. Să-Mi fiţi spre norod, şi Eu voao spre Dumnezeu şi voi Mie spre fii, şi Eu voao spre tată?
30. Aşa v-am strâns, ca găina puii săi supt arepile sale; iară acum, ce voiu face voao? Lepăda-vă-voiu de la faţa Mea.

31. Jârtvă când îm veţi aduce, întoarce-voiu faţa Mea de către voi, că zilele voastre ceale de sărbătoare şi înnoirile şi tăierile împrejur le-am lăpădat.
32. Eu am tremis slugile Meale, prorocii, la voi, carii luându-i, i-aţi omorât şi aţi măcelărit trupurile lor, a cărora sânge îl voiu căuta», zice Domnul.
33. Aceastea zice Domnul Atotputearnicul: «Casa voastră s-au pustiit; arunca-vă-voiu ca vântul pozdărâia.
34. Şi fiii rodire nu vor face, că porunca Mea o au părăsit şi ce e rău înaintea Mea au făcut. ||
35. Da-voiu casele voastre norodului ce vine, carii neauzându-Mă, cred. Cărora seamne 257r
nu le-am arătat, vor face ceale ce am poruncit.
36. Prorocii n-au văzut, şi-ş vor aduce aminte de strâmbătăţile lor.
37. Mărturisesc darul norodului ce vine, a căruia mititei săltează cu veselie, nevăzându-Mă cu ochii cei trupeşti, ci cu duhul crezând ceale ce am zis.
38. Şi acum, frate, priveaşte ce slavă, şi vezi norodul ce vine de la răsărit,
39. Cărora le voiu da povăţuirea lui Avraam, Isaac şi Iacov şi Osei şi Amos şi Mihei şi Ioil şi Avdei şi a Ionei
40. Şi a lui Naum şi Avacum şi Sofoniei şi Agghei, Zahariei şi a lui Malahie, carele şi îngerul Domnului s-au chemat».

Cap 2

Sinagoga supt chip de maică să cheamă de către răotăţile sale la viaţă mai dreaptă.

1. Aceastea zice Domnul: «Eu am scos norodul acesta din robie, cărora porunci le-am dat prin slugile Meale, prorocii, pre carii n-au vrut a-i auzi, ci zădarnice au făcut sfaturile Meale.
2. Maica ceaea ce i-au născut le zicea: 'Duceţi-vă, fiilor, că eu văduvă sânt şi părăsită.
3. Crescutu-v-am cu veselie şi v-am pierdut cu jale şi cu întristare, că aţi păcătuit înaintea Domnului, Dumnezeului nostru, şi ce e rău înaintea Lui aţi făcut.
4. Iară acum ce vă voiu face? Eu văduvă sânt şi părăsită; duceţi-vă, fiilor, şi careţi de la Domnul milă.
5. Iară eu pre Tine, Tată, martor Te chem pentru maica fiilor carii n-au vrut a ţânea testamântul mieu,
6. Să le dai ruşinare, şi maica lor spre răpire, ca să nu fie neamul lor'. |
7. Răsipească-să între limbi numele lor, şteargă-să de pre pământ, că au urgisit taina Mea. 257v
8. Amar ţie, Assur, cel ce ascunzi pre cei strâmbi lângă tine! Neam rău, adu-ţi aminte ce am făcut Sodomului şi Gomorului,
9. A cărora pământ zace hâlmuri de răşină şi în grămăzi de cenuşe. Aşa voiu da pre cei ce nu M-au auzit», zice Domnul Atotputearnicul.
10. Aceastea zice Domnul către Esdra: «Vesteaşte norodului Mieu că le voiu da împărăţia Ierusalimului, carea eram să o dau lui Israil.
11. Şi voiu lua Mie slava lor şi le voiu da corturile ceale veacinice, care le gătisem lor.
12. Lemnul vieţii le va fi spre mirosul ungerii şi nu să vor osteni, nici să vor obosi.
13. Duceţi-vă şi veţi lua; careţi-vă zile puţine, să se zăbovească. Acum s-au gătit voao împărăţiia; preveghiaţi!
14. Mărturiseaşte, ceriule şi pământule, că am zdrobit răul şi am zidit binele, că viu sânt Eu, zice Domnul.
15. Maică, îmbrăţăşază fiii tăi şi-i creaşte cu veselie; ca porumbiţa întăreaşte picioarele lor, că te-am ales, zice Domnul.
16. Şi voiu deştepta morţii din mormânturile sale şi din mormânturi îi voiu scoate, că am cunoscut numele Mieu în Israil.
17. Să nu te temi, maica fiilor, că te-am ales, zice Domnul.
18. Trimite-voiu ţie ajutoriu pre slugile Meale, Isaie şi Ieremie, spre a cărora sfat am sfinţit şi ţ-am gătit doisprăzeace pomi îngrecaţi cu multe fealiuri de roduri
19. Şi atâteaş izvoară curgând lapte şi miiare şi munţi nemăsuraţi şapte, având trandafir şi crin, întru carii de bucurie voiu umplea fiii tăi. ||
20. Văduva o îndreptează, săracului judecă, lipsitului dă, săracul apără, golul îmbracă. 258r
21. Pre cel frământ şi slab grijaşte, de şchiop să nu râzi, sprijineaşte ciungul, şi orbul spre vedearea luminii Meale cuprinde.

22. Bătrânul şi tânărul între pereţii tăi ţine-i.
23. Morţii, unde-i vei găsi, însămnând îi îngroapă şi-ţi voiu da şedearea dintâi întru înviiare.
24. Poposeaşte şi odihneaşte, norodul Mieu, că va veni odihna ta!
25. Doică bună, doiceşte fiii tăi, întăreaşte picioarele lor.
26. Slugile ce ţ-am dat, nime dintre dânşii nu va peri, că Eu îi voiu căuta din numărul tău.
27. Să nu te osteneşti căci, când va veni zioa stoarcerii şi a strâmturii, alţii vor plânge şi trişti vor fi; iară tu veaselă şi multă vei fi.
28. Răvni-vor limbile şi nimic vor putea asupra ta, zice Domnul.
29. Mânile Meale te vor acoperi, ca să nu vază fiii tăi gheena.
30. Veseleaşte-te, maică, cu fiii tăi, că Eu te voiu scoate, zice Domnul.
31. De fiii tăi ce dorm adu-ţi aminte, că Eu îi voiu scoate din coastele pământului şi milă cu ei voiu face, că milostiv sânt, zice Domnul Atotputearnicul.
32. Îmbrăţişază născuţii tăi, până când viu şi le voiu da milă; că prisosesc izvoarăle Meale şi darul Mieu nu va scădea».
33. Eu, Esdra, poruncă am luat de la Domnul în muntele Oriv, să mărg către Israil; la carii venind, m-au lepădat şi au scuipit porunca Domnului.
34. Pentru aceaea voao vă zic, limbi ceale ce auziţi şi înţeleageţi: «Aşteptaţi păstoriul
258v vostru, | odihnă veacinică vă va da, că aproape e Cel ce la sfârşitul veacului va veni.
35. Fiţi gata spre răsplătirea împărăţiii, că lumină veacinică va lumina voao prin veacul vremii.
36. Fugiţi de umbra veacului acestuia, luaţi veseliia slavii voastre. Eu mărturisăsc la arătare pre Mântuitoriul mieu.
37. Darul cel închinat priimiţi şi vă veseliţi, mulţămind Celui ce v-au chemat la cereştile împărăţii.
38. Sculaţi-vă şi staţi şi vedeţi numărul celor însămnaţi în uspăţul Domnului.
39. Cei ce au trecut din umbra veacului strălucit de la Domnul au luat îmbrăcăminte.
40. Priimeaşte, Sioane, numărul tău şi închide strălucitii tăi, carii au plinit leagea Domnului;
41. A fiilor tăi, care pofteai, plin e numărul; roagă porunca Domnului, să se sfinţească norodul tău, cel chemat din început».
42. Eu, Esdra, am văzut în muntele Sionului gloată mare, carea nu o am putut număra, şi toţi cu cântări lăuda pre Domnul.
43. Şi în mijlocul lor era un tânăr cu stat înalt, mai rădicat preste toţi aceia, şi capetelor fieştecăruia le punea cununi şi mai vârtos să înălţa; iară eu mă ţineam de minune.
44. Atunci am întrebat îngerul şi am zis: «Cine sânt aceştia, Doamne?»
45. Care răspunzind, mi-au zis: «Aceştia sânt carii îmbrăcămintea cea muritoare o au desbrăcat şi cea nemuritoare au luat şi au mărturisit numele lui Dumnezeu; acum să încununează şi priimesc stâlpările».
46. Şi am zis îngerului: «Acel tinăr cine iaste, carele pune cununile şi stâlpările în mâni le dă?» ||
259r 47. Şi răspunzând mi-au zis: «Acesta e Fiiul lui Dumnezeu, pre Carele în viaţă L-au mărturisit». Iară eu a-i mări am început, carii tare au stătut pentru numele Domnului.
48. Atunci mi-au zis îngerul: «Mergi, vesteaşte norodului mieu, ce fealiu şi câte minuni a Domnului Dumnezeu ai văzut».

Cap 3

În toate rămăşiţele lui Adam, şi mai vârtos în necredincioasele limbi, prisoseaşte răotatea.

1. În anul căderii cetăţii al treizăcilea eram în Vavilon şi m-am turburat, în culcuşul mieu zăcând şi gândurile meale să suia preste inima mea.
2. Căci că am văzut părăsirea Sionului şi prisosirea celor ce lăcuia în Vavilon.
3. Şi s-au vânturat duhul mieu foarte şi am început a grăi către Cel Preaînalt cuvinte grijnice.
4. Şi am zis: «O, Stăpâne Doamne, Tu ai zis din început, când ai zidit pământul, şi aceasta sângur, şi ai poruncit norodului,
5. Şi ai dat lui Adam trup muritoriu. Ci şi acela închipuirea mânilor Tale era, şi ai suflat preste el duhul vieţii şi s-au făcut viu înaintea Ta.
6. Şi l-ai băgat în raiul care-l sădise dreapta Ta mai nainte de a veni pământul.

7. Şi acestuia i-ai poruncit să iubească calea Ta şi o au trecut; şi îndată ai rânduit într-însul moarte şi în neamurile lui; şi s-au născut limbi şi neamuri şi noroade şi rudenii, cărora nu e număr.
8. Şi au umblat fieştecare neam în vrearea sa şi ceale de mirare făcea înaintea Ta | şi 259v
urgisea poruncile Tale.
9. Şi iarăşi în vreami ai adus potopul preste cei ce lăcuia în lume şi i-ai pierdut.
10. Şi s-au făcut în fieştecare dintr-înşii, precum lui Adam a muri, aşa celora potopul.
11. Şi ai lăsat unul dintr-aceia, pre Noe cu casa sa, şi dintr-însul drepţi toţi.
12. Şi au fost deacă au început a să înmulţi cei ce lăcuia pre pământ, şi au înmulţit fii şi noroade şi limbi multe. Şi au început iarăşi a face nelegiuire mai mult decât cei dintâi.
13. Şi au fost când făcea ei strâmbătate înaintea Ta, Ţ-ai ales un bărbat dintr-înşii, a căruia nume era Avraam.
14. Şi l-ai iubit şi ai arătat lui unuia vrearea Ta.
15. Şi i-ai aşezat testamânt veacinic, şi i-ai zis că niciodată vei părăsi sămânţa lui. Şi i-ai dat pre Isaac, şi lui Isaac i-ai dat pre Iacov şi Isav.
16. Şi ai usebit Ţie pre Iacov, iară pre Isav l-ai despărţit; şi s-au făcut Iacov spre mulţime mare.
17. Şi au fost când scoteai sămânţa lui din Eghipt, i-ai adus pre muntele Sinai.
18. Şi ai plecat ceriurile şi ai aşezat pământul şi ai cutremurat lumea şi a tremura ai făcut adâncurile şi ai turburat veacul.
19. Şi au trecut slava Ta prin patru porţi: a focului, a cutremurului, a duhului şi a gerului, ca să dai săminţiii lui Iacov leage şi neamului lui Israil, iubire. ||
20. Şi n-ai luat de la ei inima cea rea, ca să facă leagea Ta într-înşii roadă. 260r
21. Că inimă îndărăvnică purtând, întâiu Adam au trecut şi s-au învins, ci şi toţi cei ce dintr-însul s-au născut.
22. Şi au fost rămâitoare sămânţa, şi leagea cu inima norodului, cu răotatea rădăcinii; şi s-au depărtat ce e bun şi au rămas răul.
23. Şi au trecut vremi şi s-au săvârşit ani; şi ai deşteptat Ţie slugă cu nume David.
24. Şi i-ai zis să zidească cetatea numelui Tău şi să-ţi aducă într-însa tămâieri şi jârtve.
25. Şi au fost aceasta ani mulţi; şi au părăsit cei ce lăcuia în cetate,
26. Întru toate făcând precum au făcut Adam şi toate neamurile lui, că şi ei să slujea de inimă rea.
27. Şi ai dat cetatea Ta în mânile nepriiatinilor lor.
28. Au doară mai bune fac cei ce lăcuiesc în Vavilon? Şi pentru aceasta va stăpâni Sionul?
29. Fost-au când venisem aici şi văzusem nelegiuirile, a cărora nu e număr, şi, greşind mulţi, au văzut sufletul mieu într-acest an al treizeacilea; şi s-au petrecut inima mea.
30. Că am văzut cumu-i suferi pre ei păcătuind şi ai iertat celor ce necredincios să purta şi ai pierdut norodul Tău şi ai ţânut nepriiatinii Tăi şi n-ai arătat.
31. Nimic mi-am adus aminte cum tre|buie a să părăsi calea aceasta, au doară mai bune 260v
au făcut Vavilonul decât Sionul?
32. Au alt neam Te-au cunoscut fără Israil? Au ce neam au crezut aşezământurilor Tale, ca Iacov?
33. A cărora plata nu s-au arătat, nici osteneala au rodit; că trecând am trecut prin limbi şi le-am văzut prisosind şi neaducându-şi aminte de poruncile Tale.
34. Acum, dară, măsură în cumpănă nelegiuirile noastre şi a celor ce lăcuiesc în lume; şi nu să va afla numele Tău fără în Israil.
35. Au când n-au păcătuit înaintea Ta cei ce lăcuiesc pre pământ? Au ce neam au ţinut aşea poruncile Tale?
36. Aceştia, adecă prin nume îi vei afla a fi păzit poruncile Tale, iară limbile nu le vei afla».

Cap 4

Să înfrânge a îndrăzneţului cercetătoriu cercarea, multe asămănări aducându-să.

1. Şi au răspuns cătră mine îngerul ce au fost trimis cătră mine, căruia numele Uriil,
2. Şi mi-au zis: «Ieşind cu gândurile au ieşit inima ta în lumea aceasta şi gândeşti a cuprinde calea Celui Preaînalt».
3. Şi am zis: «Aşa, domnul mieu». Şi mi-au răspuns şi au zis: «Trei căli a arăta ţie sânt trimis şi trei asămănări a pune înaintea ta,

4. Dintre carele, de-m vei spune mie una dintr-acealea, şi eu ţie voiu arăta calea carea doreşti a vedea şi te voiu învăţa de unde e inima cea rea».

5. Şi am zis: «Grăiaşte, domnul mieu!» Şi au zis cătră mine: «Mergi, cântăreaşte-m
261r greota| |tea focului, au măsură mie suflarea vântului, au cheamă-mi înapoi zioa ce au trecut».

6. Şi am răspuns şi am zis: «Cine dintre născuţi poate face, să mă întrebi despre aceastea?»

7. Şi au zis cătră mine: «De aş fi întrebându-te, zicând: 'Câte lăcaşuri sânt în inima mării, au câte vine sânt în începutul adâncului, au câte vine sânt spre tărie, au care sânt ieşirile raiului?'

8. Doară mi-ai zice: 'Întru adânc nu m-am pogorât, nici încă la iad, nici în ceriu m-am suit cândva'.

9. Iară acum nu te-am întrebat fără de foc şi de vânt şi de zi prin care ai trecut şi de la carele nu te poţi despărţi; şi nu mi-ai răspuns despre eale».

10. Şi mi-au zis: «Tu, care sânt ale tale cu tine crescând din tinereaţe, nu le poţi cunoaşte.

11. Şi cum va putea cuprinde vasul tău calea Celui Preaînalt, şi acum din afară strâcându-se lumea a înţeleage dovedita strâcăciune în faţa mea?»

12. Şi am zis: «Mai bine era noao a nu fi decât vieţuind încă a trăi întru fărădelegi şi a pătimi şi a nu înţeleage pentru ce».

13. Şi au răspuns cătră mine şi au zis: «Mergând am mers la pădurea leamnelor câmpului; şi au gândit gânduri

14. Şi au zis: 'Veniţi şi să meargem şi să facem la mare războiu, să se depearte dinnaintea noastră şi să ne facem alte păduri'.

15. Asemenea şi valurile mării au gândit gânduri şi au zis: 'Veniţi, suindu-ne să batem pădurile câmpului, ca şi acolo să ne rânduim noao înşine altă ţară'.

261v 16. Şi au fost gândirea pădurii deşartă, | că au venit focul şi o au mistuit.

17. Aseaminea şi gândirea valurilor mării, că au stătut năsipul şi o au oprit.

18. Că de ai fi judecătoriu acestora, pre care ai înceape a-l îndrepta au pre care a-l osândi?»

19. Şi am răspuns şi am zis: «Adevărat, deşartă gândire au gândit; că pământul s-au dat pădurii, şi mării, loc a-şi purta valurile sale».

20. Şi au răspuns cătră mine şi au zis: «Bine tu ai judecat şi căci nu ţ-ai judecat ţie însuţi.

21. Că precum pământul s-au dat pădurii şi marea valurilor sale, aşa cei ce lăcuiesc pre pământ numai ceale de pre pământ pot înţeleage, şi cei de preste ceriu, ceale de preste nălţimea ceriului».

22. Şi am răspuns şi am zis: «Rogu-te, Doamne, să mi să dea sâmţirea înţeleagerii.

23. Că n-am vrut a întreba de ceale mai de sus ale Tale, ci din ceale ce trec printre noi în toate zilele. Pentru ce Israil s-au dat spre ocară limbilor? Pre care ai iubit, norodul s-au dat neamurilor celor necredincioase şi leagea părinţilor noştrii spre perire s-au adus şi nicăiri sânt scrise rânduieli.

24. Şi am trecut din lume ca lăcustele şi viaţa noastră e ameţire şi spaimă şi nici sântem vreadnici a dobândi milă.

25. Iară ce va face numelui Său, ce s-au chemat preste noi?» Şi de aceastea am întrebat:

26. Şi au răspuns cătră mine şi au zis: «De vei ispiti mai mult, adeasăori te vei mira; că grăbeaşte veacul a treace

27. Şi nu cuprinde a purta ceale ce în vreamile viitoare sânt puse dreptţilor. Că plin de nedreptate e veacul acesta şi de slăbiciuni. ||

262r 28. Iară despre ceale ce întrebi, voiu zice că s-au sămănat răul şi încă n-au venit strâcarea lui.

29. Deci, de nu să va întoarce ce s-au sămănat şi să va depărta locul unde s-au sămănat răul, nu va veni unde s-au sămănat binele,

30. Pentru că grăunţul sămînţii reale s-au sămănat în inima lui Adam din început. Şi câtă necredinţă au rodit până acum şi rodeaşte până va veni area?

31. Iară socoteaşte la tine; grăunţul realei sămînţă câtă roadă de necredinţă au rodit?

32. Deacă să vor tăia spicele, cărora nu e număr, cât de mare ariia vor înceape a face?»

33. Şi am răspuns şi am zis: «În ce chip şi când aceştea? Pentru ce puţâni şi răi anii noştri?»

34. Şi au răspuns cătră mine şi mi-au zis: «Nu grăbi tu preste Cel Preaînalt. Că tu grăbeşti în zădar a fi preste El, că ieşirea gândurilor tale e multă.

35. Au despre aceasta au întrebat sufletele dreptţilor în cămările sale, zicând: 'Până când nădăjduiesc aşa? Şi când va veni rodul arei simbriii noastre?'

36. Şi au răspuns la acealea Ieremiil Arhanghelul şi au zis: 'Când să va plini numărul sămințelor în voi, că în cumpănă au cântărit veacul.
37. Şi cu măsura au măsurat vreamile şi cu numărul au numărat vreamile şi nu le-au clătit, nici le-au deşteptat, până când să va plini mai nainte zisa măsură'».
38. Şi am răspuns şi am zis: «O, stăpânitoriule doamne, ci şi noi toţi sântem plini de necredinţă
39. Şi ca nu doară pentru noi să nu să umple | area drepţilor, pentru păcatele celor ce 262v
lăcuiesc pre pământ».
40. Şi au răspuns către mine şi au zis: «Mergi şi întreabă pre cea povarnică de au plinit cândva lunile sale, putea-va încă zgăul ei ţinea naşterea întru sâneşi?»
41. Şi am zis: «Nu poate, Doamne». Şi au zis către mine: «În iad cămările sufletelor s-au asămănat cu zgăul,
42. Că ceaea ce naşte să sârguiaşte a scăpa de datoriia naşterii; aşa şi acesta să sârguiaşte a răsplăti ceale încredinţate.
43. Din început să va arăta ţie despre ceale ce pofteşti a vedea».
44. Şi am răspuns şi am zis: «De am aflat har înaintea ochilor tăi şi de e cu putinţă şi de sânt vreadnic,
45. Arată-mi de are a veni mai mult decât au trecut, au mai multe au trecut decât ce va fi.
46. Ce au trecut, ştiu, iară ce va fi, nu ştiu».
47. Şi au zis către mine: «Stăi spre partea dreaptă şi-ţi voiu arăta tâlcuirea asămănării».
48. Şi am stătut şi am văzut. Şi iată un cuptoriu arzând au trecut înaintea mea; şi au fost când trecea văpaia, am văzut. Şi, iată, au biruit fumul.
49. După aceastea au trecut înaintea mea un nor plin de apă şi au slobozit ploaie cu pornire multă. Şi, deacă au trecut pornirea lui, au biruit într-însa picăturile».
50. Şi au zis către mine: «Gândeaşte ţie. Precum creaşte ploaia mai mult decât picăturile şi focul decât fumul, aşa au prisosit carea au trecut măsura; iară au biruit picăturile şi fumul». ||
51. Şi m-am rugat şi am zis; «Gândeşti că voiu trăi până în zilele acealea? Sau ce va fi 263r
în zilele acealea?»
52. Şi au răspuns către mine şi au zis: «De seamnele de care mă întrebi, din parte îţi pociu spune. Iară despre viaţa ta nu sânt trimis a-ţi spune, ci nu ştiu.

Cap 5

Multe feliuri de seamne despre lucrurile viitoare Esdrei prin înger să arată pentru nădeajde şi socoteala celor robiţi.

1. Iară de seamne, iată, zile vor veni, întru carele să vor apuca cei ce lăcuiesc pre pământ cu dăjduire multă. Şi să va ascunde calea adevărului şi stearpă va fi de credinţă ţara.
2. Şi să va înmulţi nedreptatea preste aceasta carea tu însuţi vezi şi preste ceaea ce ai auzit cândva.
3. Şi va fi puind urma, precum vezi acum a împărăţi ţara, şi o vor vedea pustie.
4. Iară de-ţi va da Cel Preaînalt a trăi, vei vedea, după a triia trâmbiţă, şi va străluci degrabă soarele noaptea, şi luna de trei ori zioa.
5. Şi din lemn sânge va picături, şi piatra va da glasul său, şi noroadele să vor cutremura.
6. Şi va împărăţi cel ce nu-l nădăjduiesc cei ce lăcuiesc pre pământ, şi ceale zburătoare mutare vor face.
7. Şi Marea Sodomului peşti va arunca şi va da glas noaptea, care nu-l cunoscusă mulţi; iară toţi vor auzi glasul ei.
8. Şi răsunare va fi prin multe locuri şi foc adease să va arunca şi fiară sălbatece să vor muta şi muierile ceale de lună | vor naşte arătări. 263v
9. Şi în apele ceale dulci sărate să vor afla, şi priiatinii toţi între sâneş vor oşti şi să va ascunde atunci sâmţirea, şi înţeleagerea să va usebi în cămara sa.
10. Şi să va căuta de la mulţi şi nu să va afla. Şi să va înmulţi nedreptatea şi neînfrânarea pre pământ.
11. Şi va întreba o ţară pre vecina sa şi va zice: 'Au doară prin tine au trecut dreptatea ce face drept?' Şi aceasta va tăgădui.
12. Şi va fi în vreamea aceaea, şi vor nădăjdui oamenii şi nu vor dobândi. Şi să vor osteni, şi nu să vor îndrepta căile lor.

13. Aceastea seamne a-ţi spune mi s-au îngăduit şi, de te vei mai ruga şi vei plânge, ca şi acum, şi vei posti şapte zile, iarăşi vei auzi mai mari decât aceastea».
14. Şi m-am deşteptat şi trupul mieu s-au îngrozit foarte, şi inima mea s-au ostenit să scază.
15. Şi m-au ţinut îngerul care au venit, care grăia cu mine şi m-au întărit şi m-au aşezat pre picioare.
16. Şi au fost în noaptea a doao şi au venit la mine Salathiil, povăţuitoriul norodului, şi mi-au zis: «Unde erai şi pentru ce e tristă faţa ta?
17. Au nu ştii că ţie s-au încredinţat Israil în ţânutul mutării lor?
18. Scoală, dară, şi gustă pâine şi nu ne părăsi ca păstoriul turma sa în mânile lupilor celor răi!»
264r 19. Şi i-am zis: «Du-te de la mine şi nu te apropiia de mine». Şi au auzit cât am zis || şi s-au depărtat de la mine.
20. Şi eu am postit şapte zile urlând şi plângând, precum mi-au poruncit Uriil îngerul.
21. Şi au fost după şapte zile şi iarăş gândurile inimii meale mă supăra foarte.
22. Şi au luat sufletul mieu duhul înţeleagerii şi iară am început a grăi înaintea Celui Preaînalt cuvinte
23. Şi am zis: «Stăpâne Doamne, din toată pădurea pământului şi din toţi copacii lui ai ales o vie.
24. Şi din tot pământul copaciului Ţ-ai ales o groapă, şi din toate florile lumii Ţ-ai ales un crin.
25. Şi din toate adâncurile mării Ţ-ai plinit un râu, şi din toate zidurile cetăţii Ţ-ai sfinţit Ţie însuşi Sionul.
26. Şi din toate ceale zidite paseri Ţ-ai numit o porumbiţă, şi din toate zămislitele dobitoace Ţ-ai rânduit o oaie.
27. Şi din toate înmulţitele noroade Ţ-ai căştigat un norod, şi de la toţi aleasa leage o ai dăruit norodului acestuia pre care l-ai dorit.
28. Şi acum, Doamne, căci ai dat pre Unul celor mai mulţi şi ai gătit preste o rădăcină altele şi ai pierdut pre Unul Tău între mulţi,
29. Şi l-au călcat cei ce să împrotivea făgăduinţelor Tale şi cei ce nu credea aşezământurilor Tale,
30. Şi, de urând ai urât pre norodul Tău, cu mânile Tale trebuie să se cearte».
31. Şi au fost, dacă am grăit cuvintele, şi s-au trimis îngerul la mine, cel ce mainte venise la mine în noaptea trecută,
264v 32. Şi mi-au zis: «Auzi-mă şi te voiu învăţa | şi îm ia aminte şi voiu adaoge înaintea ta».
33. Şi am zis: «Grăiaşte, domnul mieu». Şi au zis cătră mine: «Tu foarte te-ai făcut spre ieşirea minţii pentru Israil; au mai mult ai iubit pre el decât Cel ce l-au făcut?»
34. Şi am zis cătră el: «Nu, doamne». Ci, durându-mă, am grăit: «Că mă storc rărunchii miei în tot ceasul cercând a apuca cărarea Celui Preaînalt şi a cerceta partea judecăţii Lui».
35. Şi au zis cătră mine: «Nu poţi». Şi am zis: «Pentru ce, doamne? La ce mă năşteam, au pentru ce nu să făcea zgăul maicii meale mie mormânt, să nu văzu osteneala lui Iacov şi obosirea neamului lui Israel?»
36. Şi au zis cătră mine: «Numără-mi ceale ce încă nu venise şi îm strânge picăturile ceale râsipite şi îm înverzeaşte florile ceale uscate
37. Şi-m deşchide cămările ceale închise şi-m pune înainte ceale închise într-însele suflări; arată-m chipul glasului. Şi acum îţ voiu arăta osteneala carea te rogi a o videa».
38. Şi am zis: «Stăpâne doamne, şi cine e care poate face aceastea, fără Cel ce n-are lăcaşul cu oamenii?
39. Iară eu, neînţelept. Şi cum voiu putea spune de ceale ce m-ai întrebat?»
40. Şi au zis cătră mine: «Cum nu poţi face una din ceale ce s-au zis, aşa nu vei putea afla judecata mea, au în sfârşit dragostea carea am făgăduit norodului».
41. Şi am zis: «Ci iată, doamne, tu aproape erai de cei ce sânt spre sfârşit. Şi ce vor face
265r cei ce au fost mai nainte de || mine, au noi, au cei după noi?»
42. Şi au zis cătră mine: «Cununei voiu asămăna judecata mea. Precum nu a celor mai de pre urmă, întârziiarea, aşa nici a celor dintâi, iuţimea».
43. Şi am mai răspuns şi am zis: «Nici puteai face pre cei făcuţi, şi carii sânt şi carii vor fi întru unul, ca mai degrabă să arăţi judecata Ta?»
44. Şi au răspuns cătră mine şi au zis: «Nu va putea grăbi făptura preste Făcătoriul, nici a suferi veacul pre cei ce să vor zidi într-însul, întru unul».

45. Şi am zis: «Cum ai zis slugii Tale că înviind ai făcut vie zidirea cea de la Tine zidită întru una, şi suferea zidirea, putea-va şi acum a purta pre cei de acum întru unul?»
46. Şi au zis către mine: «Întreabă zgăul muierii; şi vei zice către el: 'Şi de naşti, căci prin vreame?' Rogu-o, dară, să deaie zeace întru unul».
47. Şi am zis: «Adevărat, nu va putea, ci după vreame».
48. Şi au zis către mine: «Şi Eu am dat zgău pământului celor ce sânt sămănaţi pre el spre vreame,
49. Că precum pruncul nu naşte ceale ce sânt ale bătrânilor, aşa Eu am rânduit pre cel de la Mine zidit veacul».
50. Şi am întrebat şi am zis: «Acum, deacă mi-ai dat cale, voiu grăi înaintea Ta. Că maica noastră de carea mi-ai zis încă tinără e. Acum de bătrâneaţe să apropie».
51. Şi au răspuns către mine şi au zis: «Întreabă pre ceaea ce naşte şi-ţ va spune. |
52. Că-i vei zice: 'Căci cei ce i-ai născut acum nu sânt aseamenea celor dinnaintea ta, 265v
ci mai mici de stat?'
53. Şi va spune ţie şi aceaea: 'Alţii sânt carii în tinereaţele vârtutei s-au născut, şi alţii, carii supt vreamea bătrâneaţelor, scăzând zgăul, s-au născut'.
54. Socoteaşte, dară, şi tu, că mai mici de stat sânteţi decât cei mai nainte de voi.
55. Şi cei după voi, mai mici decât voi, ca făpturile ce bătrânesc şi trec tăriia tinereaţelor». Şi am zis: «Acuma, Doamne, de am aflat har înaintea ochilor Tăi, arată slugii Tale prin cine cercetezi zidirea Ta».

Cap 6

Dumnezeu toate le şti mai nainte până a fi şi toate le-au zidit pentru om; şi sfârşitul tuturor socoteaşte.

1 Şi au zis către mine: «În începutul pământeştii lumi şi mai nainte de-a sta ieşirile veacului şi mai înainte de-a să afla întâmpinările vănturilor,
2 Şi mai înainte de-a suna glasurile tunetului şi mai înainte de-a sclipi străluicirile fulgerilor şi mai înainte de-a să întări temeliile raiului,
3. Şi mai înainte de-a să videa podoabele florilor şi mai înainte de-a să clăti puterile ceale clătite şi mai înainte de-a să strânge ceale nenumărate oastele îngerilor,
4. Şi mai înainte de-a să înălţa înălţările || văzduhului şi mai înainte de-a să numi 266r
măsurile tăriilor şi mai înainte de-a să înfierbânta hornurile în Sion,
5. Şi mai înainte de-a să cerceta anii de acum şi mai înainte de-a să înstreina meşteşugirile celor ce acum păcătuiesc şi a să însămna cei ce au agonisit credinţa,
6. Atunci am gândit; şi s-au făcut prin Mine sângur, şi nu prin altul şi sfârşitul prin Mine, şi nu prin altul».
7. Şi am răspuns şi am zis: «Carea va fi osebirea vremilor? Au când sfârşitul ceii dintâi, şi a ceii următoare înceaperea?»
8. Şi au zis către mine: «De la Avraam până la Isaac, când au născut de la el Iacov şi Isav, mâna lui Iacov ţânea din început călcâiul lui Isav.
9. Că sfârşitul veacului acestuia, Isav, şi înceaperea celui următoriu, Iacov.
10. Mâna omului între călcâiu şi între mână alta să nu cauţi, Esdra!»
11. Şi am răspuns şi am zis: «O, Stăpâne Doamne, de am aflat har înaintea ochilor Tăi,
12. Rogu-mă, dară, să arăţi slugii Tale sfârşitul seamnelor Tale, a cărora o parte ne-ai arătat în noaptea ce au trecut».
13. Şi au răspuns şi au zis către mine: «Scoală pre picioarele tale şi auzi glasul sunetului cel plin.
14. Şi va fi ca clătirea, nici să va clăti locul în care stai pre el.
15. Pentru aceaea, când grăiaşte, tu nu te spăimânta, că din sfârşit cuvântul şi temeiul pământului să înţeleage. |
16. Că de dânşii cuvântul tremură şi să clăteaşte, că ştii că sfârşitul lor trebuie să se mute». 266v
17. Şi au fost deacă am auzit, m-am sculat pă picioarele meale şi am auzit. Şi, iată, glas grăind, şi sunetul lor, ca sunet de ape multe.
18. Şi au zis: «Iată, zile vin, şi va fi când voiu înceape a Mă apropiia, să cerceteaz Eu pre cei ce lăcuiesc pre pământ.
19. Şi când voiu înceape a cerca de la cei ce nedrept au strâcat cu nedreptatea sa şi când să va plini smerirea Sionului,

20. Şi când să va însămna veacul care va începe a treace, aceastea seamne voiu face: cărţile să vor deşchide înaintea feaţii tăriii şi toţi vor vedea împreună,
21. Şi pruncii cei de un an vor grăi cu graiurile sale şi ceale povarnice fără vreame vor naşte prunci de trei şi de patru luni şi vor fi vii şi să vor deştepta.
22. Şi degrabă să vor arăta locurile ceale sămănate, nesămănate, şi cămările ceale pline degrabă să vor afla deşarte.
23. Şi trâmbiţa va cânta cu sunet, carea toţi auzându-o, îndată să vor spăimânta.
24. Şi va fi în vreamea aceaea, vor bate priiatinii pre priiatini ca pre nepriiatini şi să va spăimânta pământul cu aceastea. Şi vinele izvoarelor vor sta şi nu vor curge în trei ceasuri.
25. Şi va fi tot cel ce va fi rămas din toate aceastea care ţ-am zis mai înainte, acela să va mântui şi va vedea mântuirea Mea şi sfârşitul veacului vostru. ||
267r 26. Şi vor vedea oamenii cei priimiţi, carii n-au gustat moartea din naşterea sa, şi să va schimba inima lăcuitorilor şi să va întoarce spre altă sâmţire,
27. Că să va şterge răul şi să va stânge vicleşugul.
28. Şi va înfluri credinţa şi să va învinge strâcarea şi să va arăta adevărul care au fost fără rod atătea zile».
29. Şi au fost când îm grăia şi, iată, încet mă uitam spre Cel ce-i stam nainte.
30. Şi au zis cătră mine aceastea: «Vino să-ţi arăt vreamea nopţii viitoare.
31. Deci, de te vei ruga iarăş, şi iarăşi vei posti şapte zile, iarăşi îţ voiu vesti mai mari decât aceastea, prin zioa carea am auzit.
32. Că s-au auzit glasul tău la Cel Preaînalt, că au văzut Cel Tare îndreptarea ta şi au căştigat ruşinarea carea ai avut din tinereaţe.
33. Şi pentru aceasta m-au trimis a-ţi arăta toate aceastea şi a-ţi zice: 'Cutează şi să nu te temi.
34. Şi să nu sârguieşti cu vremile ceale dintâiu a gândi ceale deşarte şi să nu pripeşti de la vreamile ceale mai de pre urmă'».
35. Şi au fost după aceastea şi iarăşi am plâns; şi aseamenea am postit şapte zile, să plinesc trei săptămâni ce mi s-au zis.
36. Şi au fost în noaptea a opta şi inima mea să turbura iarăşi întru mine şi am început a grăi înaintea Celui Preaînalt. |
267v 37. Că să aprindea duhul mieu foarte şi sufletul mieu să nevoia.
38. Şi am zis: «O, Doamne, grăbind ai grăbit din începutul zidirii, în zioa dintâiu, zicând: 'Fie ceriul şi pământul', şi cuvântul Tău, lucru desăvârşit.
39. Şi era atunci Duhul, şi întunearecul să purta împrejur şi tăceare; sunet de glas omenesc încă nu era de la Tine.
40. Atunci ai zis de vistieriile Tale a să aduce luminătoriu luminos, cu carele să se areate lucrul Tău.
41. Şi a doao zi ai zidit duhul tăriii şi i-ai poruncit să desparţă şi despărţire să facă între ape, ca o parte oarecarea în sus să se despartă, iară o parte jos să rămâie.
42. Şi a treia zi ai poruncit apelor a să aduna într-a şaptea parte a pământului, iară şase părţi le-ai săcat şi le-ai ţinut, ca dintr-aceastea să fie înaintea Ta ceale ce slujesc, de la Dumnezeu sămănate şi lucrate.
43. Că cuvântul Tău au purces şi lucrul îndată să făcea.
44. Că au purces îndată rodul mulţimii nemăsurat şi gustările poftii de multe fealiuri şi florile cu văpseală neschimbată şi mirosuri de miroseală necercată. Şi în zioa a treia s-au făcut aceastea.
45. Iară a patra zi ai poruncit a fi strălucirea soarelui, lumina lunii, rânduiala stealelor;
46. Şi le-ai poruncit să slujască omului ce era a să plomădi. ||
268r 47. Iară în zioa a cincea ai zis părţii a şeaptea, unde era apa adunată, să zideascâ jigănii şi zburătoare şi peşti. Şi aşa să făcea.
48. Apa cea mută şi fără suflet ceale ce să poruncea cu voia lui Dumnezeu jigănii făcea, ca dintr-aceasta ceale minunate ale Tale neamurile să le vestească.
49. Şi atunci ai ţinut doao suflete. Numele unuia l-ai chemat Enoh, şi numele altuia, Leviathan,
50. Şi le-ai usebit dintre ealeşi. Că nu putea partea a şeaptea, unde era apa adunată, a le cuprinde.
51. Şi ai dat lui Enoh o parte, carea s-au săcat a treia zi, ca să lăcuiască în ea, unde sânt munţi o mie.
52. Iară lui Leviathan i-ai dat a şeaptea parte umădă şi o ai ţinut să fie spre îmbucarea acar a cărora şi acar când.

53. Iară în zioa a şasea ai poruncit pământului să zidească înaintea Ta dobitoace şi fiară şi ceale ce să târâiesc.
54. Şi preste aceastea pre Adam, pre carele l-ai rânduit voievod preste toate ceale ce ai făcut şi dintr-însul ne ducem noi toţi şi pre cel ce ai ales, norodul».
55. Iară aceastea toate le-am zis înaintea Ta, Doamne, că pentru noi ai zidit lumea.
56. Iară cealeaalalte neamuri de la Adam născute ai zis acealea nimică a fi şi pentru că balelor s-au asămănat şi ca strecurătoarea din vas ai asămănat prisosirea lor.
57. Şi acum, Doamne, iată, neamurile aceastea, carele spre nimica s-au socotit, au început a ne stăpâni şi a ne îmbuca.
58. Iară noi, norodul Tău care l-ai chemat întâiu născut, unul născut răvnitoriul Tău, ne-ai dat în mânile lor.
59. Şi deacă pentru noi s-au zidit ceriul, pentru | ce nu stăpânim moştenirea cu lumea? 268v
Până unde aceastea?

Cap 7

Fără năcazuri nu să ajunge la viaţa cea nemuritoare. Şi acum, adecă, folosesc rugăciunile drepţilor, iară după cea mai de pre urmă judecată nimică nu să va schimba. A multe fealiuri de nelegiuiri să supun oamenii, ci Domnul e milostiv.

1. „Şi au fost deacă am gătit a grăi cuvintele aceastea, s-au trimis la mine îngerul, cel ce fusease trimis la mine în nopţile dintâiu
2. Şi au zis cătră mine: «Scoală, Esdra, şi auzi cuvintele care am venit a le grăi cătră tine».
3. Şi am zis: «Grăbeaşte, Dumnezeul mieu!» Şi au zis cătră mine: «Marea s-au pus în loc mare, ca să fie adâncă şi nemăsurată».
4. Iară întrarea ei va fi în loc strâmt pusă, să fie aseamenea râurilor.
5. Că cine vrând va vrea a întra în mare şi a o vedea şi a o stăpâni, de nu va treace prin strâmt spre lăţime, cum va putea ajunge?»
6. Şi iarăşi alta: «Cetatea e zidită şi pusă în locul câmpiii şi e plină de toate bunătăţile.
7. Întrarea ei, strâmtă şi în povârnire pusă, ca să fie adecă de-a dreapta foc, de-a stânga apă adâncă.
8. Iară cărare numai una sângură iaste între eale pusă, adecă între foc şi între apă, ca să nu cuprinză cărarea fără numai urma omului.
9. Iară de să va da cetatea omului spre moştenire, de nu treace niciodată înaintea pusei primejdii, cum va lua moştenirea sa?»
10. Şi am zis: «Aşa, Doamne». Şi au zis cătră mine: «Aşa e şi partea lui Israil.
11. Că pentru ei am făcut lumea, şi când au || trecut Adam rânduialele Meale, s-au 269r
judecat ce s-au făcut.
12. Şi s-au făcut întrările veacului acestuia strâmte şi cu dureri şi cu osteneale, iară puţâne şi reale şi pline de primejdii şi de mare osteneală răzimate.
13. Că întrările veacului celui mai mare desfătate sânt şi fără grije şi carii fac rodul nemuririi.
14. Deci cei ce întră şi n-au întrat, carii sânt vii, strâmte sânt şi deşarte aceastea. Nu vor putea lua ceale puse.
15. Acum, dară, pentru ce tu te turburi, fiind strâcăcios? Şi ce te clăteşti, fiind muritoriu?
16. Şi căci n-ai luat în inima ta cel ce e viitoriu, ci cel ce e acum».
17. Răspuns-am şi am zis: «Stăpâne Doamne, iată, ai rânduit cu leagea Ta că cei drepţi vor moşteni aceastea, iară necredincioşii vor peri.
18. Iară cei drepţi vor purta ceale strâmte, nădăjduind ceale desfătate. Că cei ce necredincios s-au purtat şi ceale strâmte au pătimit, şi ceale desfătate nu vor vedea».
19. Şi au zis cătră mine: «Nu e judecătoriu preste Dumnezeu, nici cel ce înţeleage preste Cel Înalt.
20. Că pier mulţi din cei de acum, că să părăseaşte cea mai înainte pusă a lui Dumnezeu leage.
21. Că poruncind au poruncit Dumnezeu celor ce vin, când au venit, ce făcând vor fi vii, şi ce ţiind nu să vor certa.
22. Iară aceştia n-au vrut să înţeleagă şi s-au împrotivit Lui şi ş-au rânduit şieş gândirea deşertăciunii,

23. Şi ş-au pus înainte meştesugirile greşalelor; şi încă au zis Celui Preaînalt a nu fi şi căile Lui nu le-au cunoscut.

269v 24. Şi leagea Lui au urgisit şi făgădu|inţele Lui le-au tăgăduit şi în legiuitele Lui credinţă n-au avut şi lucrurile Lui nu le-au isprăvit.

25. Pentru aceasta, Esdra, ceale deşarte, celor deşerţi, şi ceale pline, celor plini.

26. Iată, vreamea va veni; şi va fi când vor veni seamnele care mai nainte ţ-am spus; şi să va arăta mireasa şi, arătându-să să va arăta, care acum să pitulă pământul.

27. Şi tot cel ce s-au slobozit din zisele reale, acela va vedea minunile Meale.

28. Că să va deascoperi Fiiul Mieu, Isus, cu cei ce sânt cu El; şi să vor veseli cei rămaşi în ani patru sute.

29. Şi va fi după anii aceştia şi va muri Fiiul Mieu, Hristos, şi toţi oamenii cei ce au răsuflare.

30. Şi să va întoarce veacul spre tăcearea dintâi zile şeapte, ca şi în judecăţile dintâiu, aşa cât nime să se părăsască.

31. Şi va fi după şeapte zile şi să va deştepta veacul care încă nu priveghează şi va muri cel strâcat.

32. Şi pământul va da pre cealea ce dorm într-însul şi praful pre cei ce într-acea tăceare lăcuiesc, şi cămările le vor da afară sufletele ce li s-au încredinţat.

33. Şi să va deascoperi Cel Preaînalt pre scaunul judecăţii şi vor treace ticăloşiile şi să va aduna îndelungă răbdarea.

34. Iară judecata sângură va rămânea, adevărul va sta şi credinţa să va întări.

35. Şi lucrul va urma şi plata să va arăta şi dreptăţile vor priveghea şi nedreptăţile nu vor stăpâni».

36. Şi am zis: «Întâiul Avraam pentru sodomleani s-au rugat, şi Moisi, pentru părinţii cei ce au păcătuit în pustie, ||

270r 37. Şi cei după el, pentru Israil, în zilele lui Ahaz şi a lui Samuil,

38. David, pentru frângerea, şi Solomon, pentru cei ce au venit spre sfinţenie,

39. Şi Ilie, pentru cei ce au luat ploaia şi pentru cel mort, să învie,

40. Şi Ezechie, pentru norod, în zilele lui Senaheriv, şi mulţi pentru mulţi.

41. Deci acum, când cel strâcăcios au crescut şi nedreptatea s-au înmulţit şi s-au rugat drepţii pentru necredincioşi, pentru ce şi acum aşa nu va fi?»

42. Şi mi-au răspuns şi au zis: «Veacul de acum nu e sfârşitul, slava într-însul adeasă rămâne. Pentru aceasta s-au rugat pentru cei neputincioşi.

43. Că zioa judecăţii va fi sfârşitul vreamii aceştiia şi începutul vremii viitoarei nemuriri, în care au trecut strâcăciunea.

44. Slobozitu-s-au neînfrânarea şi s-au tăiat necredinţa, iară dreptatea au crescut şi au răsărit adevărul.

45. Că atunci nime nu va putea mântui pre cel ce au perit, nici a îneca cel ce au biruit». Şi am răspuns

46. Şi am zis: «Acesta e cuvântul mieu cel dintâi şi mai de pre urmă, că mai bine era a nu da pământul lui Adam sau, dacă-l dedease, a-l conteni să nu păcătuiască.

47. Că ce foloseaşte oamenilor acum a trăi în întristare, şi, murind, a nădăjdui certare?

48. O, tu ce ai făcut, Adame? Că de ai păcătuit tu, n-au fost numai a ta cădearea, ci şi a noastră, carii din tine venim.

49. Că ce ne foloseaşte de ni s-au făgăduit vreamea cea nemuritoare, iară noi lucruri muritoare am făcut;

270v 50. Şi pentru că mai nainte s-au spus noao nădeaj|dea cea veacinică, iară noi, cei răi, deşerţi ne-au făcut?

51. Şi pentru că s-au pus noao lăcaşurile sănătăţii şi a negrijii, iară noi rău am petrecut,

52. Şi pentru că s-au pus slava Celui Preaînalt a acoperi pre cei ce târziu au petrecut, iară noi prin căi reale am umblat,

53. Şi pentru că să va arăta raiul, a căruia rod nestrâcat rămâne, întru care iaste negrija şi leacul,

54. Iară noi nu vom întra, că în locuri nemulţămitoare am petrecut,

55. Şi pentru că mai mult decât stealele va străluci faţa celor ce au avut contenirea, iară feaţele noastre, decât întunearecul mai neagre.

56. Că n-am gândit vieţuind, când făceam strâmbătate, că vom înceape după moarte a pătimi».

57. Şi au răspuns şi au zis: «Aceasta e gândirea luptei cu carea să va lupta cel ce pre pământ s-au născut, omul.

58. Ca de să va învinge, să pătimească ce ai zis; iară de va învinge, va primi, că am zis.
59. Că aceasta e viaţa, carea au zis Moisi, vieţuind, cătră norod, zicând: 'Aleage-ţi viaţa, să trăieşti'.
60. Iară n-au crezut lui, ci nici după el, prorocilor ci nici Mie, Cel ce am grăit cătră dânşii.
61. Că n-ar fi întristarea spre perirea lor, precum e bucuriia cea viitoare preste cei ce au crezut mântuirii».
62. Şi am răspuns şi am zis: «Ştiu Doamne, că Te-ai chemat Preaînalt, milostiv în ceaea ce miluiaşte pre cei ce încă n-au venit în veac ||
63. Şi ce au trimis celor ce fac petreacere în leagea Ta. 271r
64. Şi îndelung răbdătoriu iaste, că îndelungă răbdare dă celor ce au păcătuit, ca făpturilor Sale.
65. Şi făcătoriu de daruri iaste, că vrea a dărui pentru lipsă.
66. Şi mult milostiv, că mai mult înmulţeaşte milele celor ce sânt acum şi celor ce au trecut şi celor viitori.
67. Că de nu va înmulţi milele Sale, nu va vieţui veacul cu cei ce vor moşteni într-însul.
68. Şi dăruiaşte, că de nu va dărui din bunătatea Sa, ca să se rădice cei ce au făcut strâmbătate, din strâmbătăţile sale, nu va putea de zeace ori au a mia parte a oamenilor a fi vie.
69. Şi Judecătoriul, de nu va îngădui celor ce s-au grijit cu cuvântul Lui şi va ştearge mulţimea gâlcevilor, doară nu s-ar lăsa în mulţimea cea nenumărată, fără numai puţin foarte».

Cap 8

Dumnezeu, în veacul acesta, milostiv să cunoaşte pentru păcătoşi, însă cei mai mulţi să osândesc. Iară drepţilor sânt puse răsplătirile.

1. Şi au răspuns cătră mine şi au zis: «Acest veac l-au făcut Cel Preaînalt pentru mulţi, iară cel viitoriu, pentru puţini.
2. Şi voiu zice înaintea ta o asămănare, Esdra. Iară cum vei întreba pământul, şi-ţ va spune, că va da pământ mult, mai vârtos de unde să se facă voie de lut, iară praf puţin, de unde să fie auru. Aşa, fapta veacului de acum.
3. Mulţi adecă sânt zidiţi, iară puţâni să vor mântui». |
4. Şi am răspuns şi am zis: «Sorbi, dară, suflete, sâmţirea şi îmbucă înţeleagerea. 271v
5. Că ai aflat a nu auzi şi, vrând a proroci, că nici ţi s-au dat loc, fără numai a fi viu.
6. O, Doamne, de nu vei îngădui slugii Tale să ne rugăm înaintea Ta şi să ne dai sământă inimii şi sâmţirii lucrare, de unde să fie rodul, de unde va putea fi viu tot cel strâcat, care va purta locul omului?
7. Că sângur eşti şi o alcătuinţă a mânilor Tale noi sântem, precum ai grăit.
8. Şi cum acum în zgău s-au alcătuit trupul şi faci mădulările, ţine-să în foc şi în apă zidirea Ta. Şi în noao luni pătimeaşte alcătuirea Ta de zidirea Ta, carea într-însa s-au zidit.
9. Iară ceaea ce ţine şi ce să ţine, amândoao să vor ţinea. Şi, ţiindu-să cândva, iară întoarce zgăul ceale ce au crescut într-însul.
10. Că ai poruncit din mădulări, adecă din ţâţe, a da lapte rodului ţâţelor,
11. Să se hrănească cel ce s-au obicinuit, până la o vreame, şi după aceaea să-l rânduieşti milii Tale.
12. Hrănitu-l-ai cu dreptatea Ta şi l-ai deprins în leagea Ta şi l-ai certat cu înţeleagerea Ta.
13. Şi-l vei omorî ca pre zidirea Ta şi-l vei învia ca pre lucrul Tău.
14. Deci nu vei pierde pre cel ce cu atâtea osteneale l-ai alcătuit; cu porunca ta lesne e a rândui ca şi cel ce să făcea să se ţie.
15. Şi acum, Doamne, voiu zice: decât tot omul Tu mai vârtos eşti. Iară de norodul Tău, pentru carele mă doare,
16. Şi de moştenirea Ta, pentru care jelesc, || şi pentru Israil, pentru carele sânt trist, 272r
şi de Iacov, pentru carele mă doare,
17. Pentru aceaea voiu începe a mă ruga înaintea Ta pentru mine şi pentru ei; că voiu vedea lunecările noastre, cei ce lăcuim pre pământ.
18. Ci am auzit agerimea judecătoriului celui viitoriu.
19. Pentru aceaea, auzi glasul mieu şi înţeleage cuvântul mieu şi voiu grăi înaintea Ta»".
20. Începaperea cuvintelor Esdrei mai înainte de-a să lua. „Şi am zis: «Doamne, Cel ce lăcuieşti în veac, a Căruia ochi râdicaţi spre ceale de sus şi spre văzduh,

21. Şi a Căruia thronul e nepreţuit şi slava necuprinsă, Căruia stau înainte cu cutremur oastele îngerilor,

22. A cărora ţâneare în vânt şi în foc să întoarce, a Căruia cuvântul e adevărat şi zisele credincioase,

23. A Căruia porunca e tare şi rânduiala groaznică, a Căruia vedearea usucă adâncurile şi urgia veştezeaşte munţii şi adevărul să mărturiseaşte,

24. Auzi rugăciunea slugii Tale şi ia în urechi ruga zidirii Tale.

25. Că vieţuind, voiu grăi şi, înţelegând, voiu răspunde.

26. Nici Te uita la greşalele norodului Tău, ci la cei ce-Ţi slujesc întru adevăr;

27. Nici lua aminte necredincioasele limbilor cugete, ci pre cei ce mărturiile Tale cu dureri le-au păzit,

28. Nici să gândeşti de cei ce înaintea Ta mincinos au petrecut, ci-Ţi adă aminte de cei ce din voia Ta teamere au cunoscut;

272v 29. Nici vrea a pierde pre cei ce au avut | obiceaiuri dobitoceşti, ci Te uită la cei ce leagea Ta strălucit o au învăţat;

30. Nici urgisi pre cei ce, mai răi decât fiarăle, s-au judecat, ci iubeaşte pre cei ce pururea întru a Ta dreptate au nădăjduit şi în slavă.

31. Că noi şi părinţii noştri cu aceastea obiceaiuri ne lâncezim, iară Tu pentru noi, păcătoşii, milostiv Te vei chema.

32. Că de vei dori a ne milui, atunci milostiv Te vei chema iară noao, celor ce nu avem lucrurile dreptăţii.

33. Că cei drepţi, cărora sânt lucruri multe puse, din lucrurile lor vor lua plata.

34. Că ce e omul, ca să-l urgiseşti? Au sământa cea strâcăcioasă, ca aşa amar să fii despre dânsa?

35. Că în adevăr, nime dintre cei născuţi iaste care nu s-au purtat necredincios, şi din cei ce să mărturisesc, carii n-au greşit.

36. Că întru aceasta să va vesti dreptatea Ta şi bunătatea Ta, Doamne, deacă vei milui pre cei ce n-au avearea faptelor bune».

37. Şi au răspuns cătră mine şi au zis: «Drept ai grăit careva. Şi după cuvintele tale, aşa va şi fi.

38. Că adevărat nu voiu gândi despre alcătuirea celor ce au păcătuit mai nainte de moarte, mai nainte de judecată, mai nainte de perire,

39. Ci Mă voiu veseli pentru zidirea drepţilor şi-M voiu aduce aminte şi de nemernicie şi de mântuire şi de primirea răsplătirii.

40. Precum, dară, am grăit, aşa şi iaste.

41. Că precum plugariul samănă pre pământ sământă multă şi saduri de mulţime
273r să||deaşte, ci nu în vreame toate ceale sămănate să mântuiesc, ci nici ceale sădite să prind, aşa şi cei ce s-au sămănat în veac, nu toţi să vor mântui».

42. Şi am răspuns şi am zis: «De am aflat har, voiu grăi.

43. În ce chip sământa plugariului de nu să va sui, au de nu va lua plata în vreame, au de să va strâca de multă ploaie,

44. Aşa piare; şi aseamenea omul, cel alcătuit cu mânile Tale şi chipul Tău numit; că Te-ai asămănat lui, pentru carele toate ai alcătuit şi l-ai asămănat săminţii plugariului.

45. Nu Te mânia asupra noastră, ci iartă norodului Tău şi miluiaşte moştenirea Ta. Iară Tu zidirea Ta o miluieşti».

46. Şi au răspuns cătră mine şi au zis: «Ceale de acum, celor de acum, şi ceale viitoare, celor viitori.

47. Că mult ţie iaste îndărăpt ca să poţi iubi făptura Mea mai mult decât pre Mine. Iară de tine adease şi de el m-am apropiat, iară de nedrepţi, niciodată.

48. Ci şi într-aceasta minunat eşti înaintea Celui Preaînalt,

49. Că te-ai smerit precum ţi să cuvine şi nu te-ai judecat, ca între cei drepţi mult să te proslăveşti.

50. Pentru carea multe mişălătăţi şi ticăloase să vor face celor ce lăcuiesc veacul întru ceale mai de pre urmă, că în multă mândrie au umblat.

51. Iară tu pentru tine înţeleage şi de ceale aseaminea ai tăi caută slava.

52. Că voao s-au deşchis raiul, săditu-s-au patul vieţii, gătitu-s-au vreamea viitoare,
273v gătitu-s-au prisosirea, ziditu-s-au cetatea, alesu-s-au | odihna, isprăvitu-s-au bunătatea şi s-au săvârşit înţelepciunea.

53. Iară rădăcina răului s-au însămnat de cătră voi. Neputinţa şi moliia de cătră voi s-au ascuns şi în iad au fugit strâcăciunea întru uitare.

54. Trecut-au durerile şi s-au arătat în sfârşit comoara nemuririi.
55. Să nu adaogi, dară, a căuta despre mulţimea celor ce pier.
56. Că şi aceia, luând slobozirea, au urgisit pre Cel Preaînalt şi leagea Lui au trecut cu vedearea şi căile Lui le-au părăsit.
57. Şi încă pre drepţii Lui i-au călcat
58. Şi au zis în inima sa a nu fi Dumnezeu şi încă ţiind, că mor.
59. Că precum pre voi vă vor priimi ceale mainte zise, aşa pre ei seatea şi chinurile care s-au gătit, că n-au vrut pe om a-l pierde.
60. Ci şi cei ce s-au zidit au pângărit numele Celui ce i-au făcut şi nemulţămitori au fost Celui ce le-au gătit viaţa.
61. Pentru aceaea, judecata Mea acum să apropie.
62. Care nu tuturor le-am arătat, fără ţie, şi ţie aseamenea puţin». Şi am răspuns şi am zis:
63. «Iată, acum Doamne, mi-ai arătat mulţimea seamnelor care vei începe a face întru ceale mai de pre urmă, iară nu mi-ai arătat în ce vreame».

Cap 9

Înaintea judecăţilor lui Dumnezeu, precum şi altor fapte a Lui alease, vor treace oricare seamne.

1 Şi au răspuns cătră mine şi au zis: «Mă||surând, măsură vreamea în sâneşi. 274r
Şi va fi când vei vedea, când va treace o parte oareacarea din seamnele ce s-au zis mai sus.
2. Atunci vei înţăleage că aceaea e vreamea în carea va începe Cel Preaînalt a cerceta veacul care de la El s-au făcut.
3. Şi când să va vedea în veac clătirea locurilor şi turburarea noroadelor,
4. Atunci vei înţeleage că despre aceastea grăise Cel Preaînalt, din zilele care au fost înaintea Ta din început.
5. Că precum tot ce e făcut în veac început are, aşijderea şi săvârşit, şi sfârşitul e arătat.
6. Aşa şi vreamile Celui Preaînalt început au arătat în minuni şi în puteri, şi sfârşituri în fapt şi în seamne.
7. Şi va fi tot cel ce să va mântui, şi care va putea scăpa prin lucrurile sale şi prin credinţa cu care aţi crezut,
8. Să va lăsa din zilele primejdiii şi va vedea mântuirea Mea în pământul Mieu şi în hotarele Meale, că m-am sfinţit de cătră veac.
9. Şi atunci să vor ticăloşi cei ce acum rău s-au slujit de căile Meale şi în chinuri vor petreace cei ce le-au lepădat cu urgie.
10. Că cei ce nu m-au cunoscut, vieţuind, facerile de bine au dobândit.
11. Şi cei ce au urât leagea Mea, când încă era având slobozire,
12. Şi când încă le era deşchis locul pocăinţii n-au înţeles, ci au urgisit, aceştia trebuie după moarte în chinuri a o cunoşte.
13. Tu, dară, să nu fii mai mult grijnic în ce chip necredincioşii să vor chinui, ci cearcă | în ce chip drepţii să vor mântui şi a cărora e veacul şi pentru carii îi veacul şi când. 274v
14. Şi am răspuns şi am zis:
15. «Cândva am grăit, şi acum zic, şi după aceaea voiu zice: 'Că mai mulţi sânt cei ce pier decât cei ce să vor mântui,
16. Precum să înmulţeaşte valul preste picătură'». Şi au răspuns cătră mine şi au zis:
17. «Precum e ţarina, aşa şi semînţele; şi precum florile, aşa şi văpsealele; şi precum lucrătoriul, aşa şi zidirea; şi precum lucrătoriul de câmp, aşa şi lucrarea. Că vreamea veacului era.
18. Şi acum, când găteam celor ce acum sânt, mai înainte de a fi veacul în care să lăcuiască, şi nime nu mi-au zis împrotivă.
19. Că atunci fieştecarele, şi acum Ziditoriul în lumea cea gătită. Şi cu săceriş nescăzut şi cu leage necercetată s-au strâcat năravurile lor.
20. Şi am socotit veacul şi, iată, era primejdie pentru gândurile care într-însul au venit.
21. Şi am văzut şi i-am îngăduit foarte. Şi Mi-am ţinut o boboaşe de strugur şi sădire din neam mult.
22. Piară, dară, mulţimea carea fără pricină s-au născut şi să se ţie strugurul Mieu şi sădirea Mea, că cu multă osteneală o am isprăvit.
23. Iară tu, de vei mai adaoge alte şapte zile, ci nu vei posti într-însele,

24. Te vei duce în câmpul florilor, unde nu e casă zidită, şi vei mânca numai din florile
275r câmpului, şi carne nu vei gusta || şi vin nu vei bea, ci numai flori.
25. Te roagă Celui Preaînalt necurmat şi voiu veni şi voiu grăi cu tine».
26. Şi m-am dus, precum mi-au zis, în câmpul ce să cheamă Ardath şi am şezut acolo între flori şi din buruianele câmpului am mâncat şi mi s-au făcut mâncarea lor spre saţiu.
27. Şi au fost după şapte zile, şi eu şedeam pre iarbă şi inima mea iarăşi să turbura ca dintâiu.
28. Şi s-au deschis gura mea şi am început a zice înaintea Celui Preaînalt; şi am zis:
29. «O, Doamne, Tu, arătându-Te noao, Te-ai arătat părinţilor noştri în pustiia ce nu să calcă şi neroditoare, când ieşiia din Eghipt; şi zicând ai zis:
30. 'Tu, Israile, auzi-Mă, şi sămânţa lui Iacov, ia aminte cuvintele Meale,
31. Că iată, Eu samăn între voi leagea Mea şi va face între voi rod şi vă veţi proslăvi într-însul în veac.
32. Că părinţii voştri, luând leagea, nu o au ţinut şi legiuitele Meale nu le-au păzit şi s-au făcut rodul legii nenăscând, că nici putea, căci că al tău era.
33. Că cei ce o au luat au perit, nepăzind ce sămănase într-înşii.
34. Şi, iată, obiceaiu iaste ca, când va lua pământul sămânţa sau corabiia marea sau oarecare vas hrana sau beutura, deacă să va răsipi cel ce e sămănat sau în care s-au pus,
35. Împreună cel ce e sămănat sau pus sau ceale cuprinse să răsipesc, şi ceale cuprinse
275v | apoi nu rămân la noi, ci noao aşa nu s-au făcut.
36. Noi, adecă cei ce am luat leagea, păcătuind am perit, şi inima noastră carea o au priimit.
37. Că leagea n-au perit, ci au rămas întru a sa lucrare».
38. Şi, grăind eu aceastea în inima mea, m-am uitat cu ochii miei şi am văzut o muiare de-a dreapta şi, iată, aceasta jelea şi plângea cu glas mare şi cu sufletul o durea foarte; şi vejmintele ei tăiate şi cenuşe pre capul ei.
39. Şi am slobozit gândurile cu care gândeam şi m-am întors către ea şi i-am zis:
40. «La ce plângi şi de ce te doare sufletul?» Şi au zis către mine:
41. «Lasă-mă, domnul mieu, să mă plâng şi să adaog durearea, că foarte cu amar suflet sânt şi m-am smerit foarte».
42. Şi i-am zis: «Ce ai pătimit? Spune-m!». Şi au zis către mine:
43. «Stearpă am fost eu, slujnica ta, şi n-am născut, având bărbat ani treizăci.
44. Că eu în toate ceasurile şi în toate zilele şi aceşti treizăci de ani mă rog Celui Preaînalt zioa şi noaptea.
45. Şi au fost, după treizăci de ani, m-au auzit Dumnezeu, slujnica ta, şi au văzut smereniia mea şi au luat aminte năcazul mieu şi mi-au dat fiiu. Şi m-am veselit de el foarte eu şi bărbatul mieu şi toţi cetăţeanii miei şi măream foarte pre Cel Tare. ||
276r 46. Şi l-am doicit cu osteneală multă.
47. Şi au fost deacă crescuse şi venise a-şi lua muiare, am făcut zioa ospăţului.

Cap 10

Prin muiarea ce plângea şi iarăşi au strălucit să arată a să închipui Ierusalimul.

1. Şi au fost deacă au întrat fiiul mieu în cămara sa, au căzut şi au murit.
2. Şi ne-am întors toţi ochii şi s-au sculat toţi cetăţeanii miei a mă mângăia; şi m-am aşezat până a doao zi noaptea.
3. Şi au fost, când toţi să aşezase să mă mângăie, de m-am odihnit. Şi m-am sculat noaptea şi am fugit. Şi am venit, precum vezi, într-acest câmp.
4. Şi gândesc acum a nu mă mai întoarce în cetate, ci aici a petreace; şi nici a mânca, nici a bea, ci fără răgaz a mă jeli şi a posti, până ce voiu muri».
5. Şi am lăsat cuvintele întru carele eram şi am răspuns cu mânie către ea şi am zis:
6. «Mai nebună decât toate muierile, au nu vezi jealea noastră şi cealea ce ni se întâmplă?
7. Că Sionul, maica noastră, cu toată întristarea să întristează şi cu smerenie s-au smerit şi jeleşte foarte vârtos.
8. Şi acum, căci că toţi jelim şi sântem trişti, că toţi ne-am întristat, iară tu te întristezi pentru un fiiu?
9. Că întreabă pământul şi-ţi va spune că acesta e cel ce trebuie să jelească cădearea atâta de mulţi ce odrăslea preste el.

10. Şi cei dintr-însul, din început toţi născuţii | şi alţii vor veni; şi, iată, mai toţi spre perire 276v
umblă şi răsipire să face mulţimea lor.
11. Şi cine, dară, trebuie mai vârtos să plângă fără acesta, ce aşa mare mulţime au pierdut, decât tu, care pentru unul te doare? Iară de-m zici,
12. Că: «Nu e plângerea mea aseamenea pământului, că rodul pântecelui mieu am pierdut, carele cu mâhnire l-am născut şi cu dureri l-am scos în lume,
13. Iară pământul, după calea pământului; şi s-au dus într-însa mulţimea de acum, precum s-au întâmplat». Şi eu ţie zic:
14. «Precum tu cu osteneală ai născut, aşa şi pământul îş dă roada sa omului din început, Celui ce l-au făcut.
15. Acum, dară, ţine-ţi la tine durerea ta şi tare rabdă căderile ceale ce ţi s-au întâmplat.
16. Că de vei îndrepta hotarul lui Dumnezeu şi sfatul Său vei lua în vreame şi întru unele ca aceastea te vei lăuda,
17. Întră dară în cetate la bărbatul tău». Şi au zis cătră mine:
18. «Nu voiu face, nici voiu întra în cetate, ci aici voiu muri».
19. Şi am adaos încă a grăi cătră ea şi am zis:
20. «Să nu faci cuvântul acesta, ci te aşază spre Cel ce te îndeamnă. Că ce cădearea Sionului? Mângâie-te pentru durearea Ierusalimului.
21. Că vezi cum că sfinţirea noastră s-au făcut pustie şi oltariul nostru s-au prăpădit şi bisearica noastră s-au strâcat.
22. Şi psaltirea noastră s-au smerit şi cântarea au tăcut şi săltarea noastră || s-au desfăcut 277r
şi lumina sfeacinicului nostru s-au stâns şi sicriiul legii noastre s-au răpit şi ceale sfinte ale noastre s-au spurcat şi numele, care s-au chemat spre noi, s-au mai pângărit. Şi fiii noştri ocară au pătimit şi preoţii noştri s-au aprins şi leviţii noştri în robie s-au dus şi fecioarele s-au întinat şi muierile noastre sâlnicie au pătimit şi drepţii noştri s-au răpit şi mititeii noştri s-au pierdut şi tinerii noştri au slujit şi tarii noştri neputincioşi s-au făcut.
23. Şi ce e decât toate mai mare, peceatea Sionului, că s-au scăzut din slava sa, că ni s-au dat în mânile celor ce ne-au urât?
24. Tu, dară, scutură întristarea ta cea multă şi leapădă de la tine mulţimea durerilor, ca să ţi Să îmblânzască Cel Tare şi odihnă să-ţ facă Cel Preaînalt răpaosul ostenealelor».
25. Şi au fost când grăiam cătră ea; faţa ei sclipea, îndată şi vedearea, fulgerând era vedearea ei, cât mă spăimântam foarte de dânsa şi gândeam ce ar fi aceasta.
26. Şi, iată, îndată au slobozit sunet de glas mare, plin de frică, cât să cutremura pământul de sunetul muierii. Şi am văzut:
27. Şi, iată, muiarea nu să mai arăta mie, ci cetatea să zidea şi loc să însămna de mari temelii. Şi m-am temut şi am strâgat cu glas mare şi am zis:
28. «Unde e Uriil, îngerul care din început au venit la mine? Că acela m-au făcut a veni întru mulţime în ieşirea minţii aceştiia şi s-au făcut sfârşitul mieu spre strâcare şi rugăciunea mea spre probozire».
29. Şi când grăiam eu aceastea, iată, au venit la mine şi m-au văzut. |
30. Şi, iată, eram pus ca mortul şi înţeleagerea mea era înstreinată; şi au ţinut dreapta 277v
mea şi m-au întărit şi m-au aşezat pre picioarele meale şi mi-au zis:
31. «Ce ţi-i ţie? Şi pentru ce s-au turburat înţeleagerea ta şi sâmţirea inimii tale? Şi căci te turburi?» Şi am zis:
32. «Pentru că m-ai părăsit şi eu, adecă, am făcut după cuvintele tale şi am ieşit la câmp. Şi, iată, am văzut, şi văzui ce nu pociu povesti». Şi au zis cătră mine:
33. «Stăi ca un bărbat şi te voiu înştiinţa». Şi am zis:
34. «Grăiaşte, domnul mieu, tu cu mine, să nu mă părăsăşti, ca să nu moriu în zădar.
35. Că am văzut ceale ce nu ştiiam şi auzu ceale ce nu ştiu.
36. Au doară simţirea mea să înşală şi sufletul mieu visază?
37. Acum, dară, rogu-te să arăţi slugii tale despre ieşirea minţii aceasta». Şi au răspuns cătră mine şi au zis:
38. «Auzi-mă şi te voiu învăţa şi voiu spune ţie de care te temi. Că Cel Preaînalt va deascoperi ţie taine multe.
39. Văzut-au calea ta cea dreaptă, că fără răgaz te întristai pentru norodul tău şi foarte jeleai pentru Sion.
40. Aceasta e, dară, înţeleagerea vedeniii carea s-au arătat ţie puţin mai înainte,
41. Pre carea o ai văzut jelindu-să, ai început a o mângâia.
42. Iară acum faţa muierii nu o mai || vezi, ci ţi s-au arătat a zidi cetatea. 278r

43. Şi pentru că povestea ţie de cădearea fiiului său, această dezlegare iaste:
44. Această muiare carea o ai văzut, acest Sion iaste. Şi pentru că ţ-au zis carea şi acum o vezi, ca pre o cetate zidită,
45. Şi pentru că ţ-au zis că stearpă au fost treizăci de ani, pentru că era ani, adecă treizăci când încă nu era într-însa încă aducerea adusă.
46. Şi au fost după ani treizăci, au zidit Solomon cetatea şi au adus aduceri. Atunci au fost când au născut cea stearpă fiiu.
47. Şi ceaea ce ţ-au zis, că l-au doicit cu osteneală, aceasta era lăcaşul în Ierusalim.
48. Şi pentru că ţ-au zis că: 'Fiiul mieu viind în cămara sa, murise' şi i să întâmplase cădearea, aceasta era carea s-au făcut cădearea Ierusalimului.
49. Şi, iată, ai văzut asămănarea ei. Şi pentru că jelea fiiul, o ai început a o mângâia. Şi de ceale ce s-au întâmplat, acestea trebuie să ţi să deşchiză.
50. Şi acum veade Cel Preaînalt că din suflet te-ai întristat şi cum că din toată inima rabzi pentru dânsa, ţ-au arătat strălucirea slavei ei şi frâmseaţea podoabei ei.
51. Că pentru aceaea ţ-am zis să rămâi în câmp, unde casă nu e zidită,
52. Că ştiiam eu că Cel Preaînalt începe a-ţi arăta aceastea.
53. Pentru aceaea ţ-am zis să vii la câmp, unde nu-i temeiu de zidire,
54. Că nu putea lucrul zidirii omeneşti a să ţinea în loc, unde să începea a să zidi cetatea Celui Preaînalt.
55. Tu, dară, să nu te temi, nici să se spăimânteză inima ta; ci întră şi vezi strălucirea şi mărimea zidirii, cât poate vedearea ochilor tăi a vedea. |
278v 56. Şi după aceasta vei auzi cât cuprinde auzitul urechilor tale a auzi.
57. Că tu eşti mai fericit decât mulţi şi eşti chemat la Cel Preaînalt, ca şi cei puţâni.
58. Iară în noaptea de mâne vei rămânea aici
59. Şi-ţi va arăta Cel Preaînalt vedeniile celor de sus, ceale ce va face Cel Preaînalt celor ce lăcuiesc pre pământ din zilele ceale mai de pre urmă».
60. Şi am dormit noaptea aceaea, şi într-alta, precum îm zisease.

Cap 11

Arată-să Esdrei în videnie pajora ce ţine împărăţiia lumii.

1. Şi am văzut vis şi, iată, să suia din mare o pajoră, căriia era doaosprăzeace arepi de peane şi trei capete.
2. Şi am văzut şi, iată, întindea arepile sale preste tot pământul şi toate vânturile ceriului sufla într-însa şi să strângea.
3. Şi am văzut şi din arepile ei să năştea împrotivitoare arepi, şi acealea să făcea în vetrile mărunţeale şi puţineale.
4. Că capetele ei era odihnindu-să şi capul din mijloc era mai mare decât alte capete, iară ea să odihnea cu eale.
5. Şi am văzut şi, iată, pajora au zburat cu arepile sale şi au împărăţit pre pământ şi preste cei ce lăcuiesc într-însul.
6. Şi am văzut că supuse era ei toate supt ceriu şi nime nu-i grăia împrotivă, nici unul dintre făpturi ce sânt pre pământ.
7. Şi am văzut şi, iată, s-au sculat pajora pre unghile sale şi au slobozit glas cu arepile sale, zicând:
8. «Să nu priveghiaţi toţi împreună, dormiţi fieştecarele în locul său şi prin vremi priveghiiaţi, ||
279r 9. Iară capetele mai pre urmă să se ţie».
10. Şi am văzut şi, iată, glasul nu ieşea din capetele ei, ci din jumătatea trupului ei.
11. Şi am numărat împrotivitoarele arepile ei şi, iată, aceastea era opt.
12. Şi am văzut şi, iată, din partea dreaptă s-au sculat o areapă şi au împărăţit preste tot pământul.
13. Şi au fost când împărăţea, i-au venit sfârşitul şi nu s-au arătat locul ei. Şi ceaea ce urma s-au sculat şi au împărăţit, aceaea multă vreame au ţinut.
14. Şi au fost când împărăţise şi vinea sfârşitul ei şi nu să arăta ca şi cea dintâiu.
15. Şi, iată, glas i s-au trimis, zicând:
16. «Auzi tu, ceaea ce atâta vreame ai ţinut pământul, aceastea îţ vestesc mai înainte de ce vei începe a nu te arăta.

17. Nime după tine va ţinea vreamea ta, ci nici jumătatea ei».
18. Şi s-au rădicat a treia şi au ţinut împărăţiia ca şi ceale dintâiu. Şi nu s-au arătat şi aceaea.
19. Şi aşa să întâmpla tuturor altora, fieştecăriia a ţinea împărăţiia şi iarăşi nicăiri a să arăta.
20. Şi am văzut şi, iată, în vreamea arepilor ce urma, să rădica din partea dreaptă să ţie şi eale împărăţiia. Şi dintr-aceastea era carea ţinea, ci însă îndată nu să arăta.
21. Că şi unele dintr-însele să rădica, iară nu ţinea împărăţiia.
22. Şi am văzut după aceastea şi, iată, nu s-au arătat doaosprăzeace arepi şi doao vetrile. |
23. Şi nimică nu era în trupul pajorii, fără doao capete ce să odihnea şi şase vetrile. 279v
24. Şi am văzut şi, iată, ceale şase vetrile s-au văzut doao şi au rămas supt capul ce e de-a dreapta parte, că patru au rămas în locul său.
25. Şi am văzut şi, iată, suptarepile gândea a să rădica şi a ţinea împărăţiia.
26. Şi am văzut şi, iată, una s-au rădicat, ci îndată nu s-au arătat.
27. Şi ceale a doao mai degrabă decât cea dintâi nu s-au arătat.
28. Şi am văzut şi, iată, doao, care au biruit la sâneşi, gândea şi acealea a împărăţi.
29. Şi într-aceaea, când gândea, iată unul din ceale ce să odihnea capete, care era în mijloc, să deştepta; că acesta era mai mare decât doao.
30. Şi am văzut că s-au plinit doao capete între sâneşi.
31. Şi, iată, s-au întors capul cu ceale ce era cu el şi au mâncat doao suptarepieri, care gândea a împărăţi.
32. Iară acest cap au îngrozit tot pământul şi stăpânea într-însul pre cei ce lăcuiesc pre pământ cu osteneală multă; şi au ţinut biruirea lumii preste toate arepile ce au fost.
33. Şi am văzut după aceastea şi, iată, un jumătate de cap numaidecât nu s-au arătat, şi acesta ca şi arepile.
34. Şi au biruit doao capete care şi acealea aseamenea au împărăţit pre pământ şi preste cei ce lăcuiesc într-însul.
35. Şi am văzut şi, iată, au îmbucat capul cel de-a dreapta pre cel de-a stânga.
36. Şi am auzit glas zicându-mi: «Uită-te în prejma ta şi ia sama ce vezi».
37. Şi am văzut şi, iată, ca leul întâ| |rât din pădure răgnind. Şi am văzut că trimite 280r
glas de om către pajoră. Şi au zis, zicând:
38. «Auzi tu, şi voiu grăi către tine şi-ţi va zice Cel Preaînalt:
39. 'Au nu tu eşti carele ai biruit de patru fiară, carele făcusem să împărăţască veacul mieu, şi ca printr-înşii să vie sfârşitul vremilor lor?'
40. Şi al patrulea venind, au învins pre toate jigăniile care au trecut şi cu biruinţa au ţinut veacul cu multă groază şi toată lumea, cu osteneală rea, şi au lăcuit într-atâtea vremi în lume cu vicleşug.
41. Şi ai judecat pământul nu cu dreptate.
42. Că ai năcăjit pre cei blânzi şi ai vătămat pre cei ce să odihnea şi ai iubit pre cei mincinoşi şi ai strâcat lăcaşele celor ce rodea şi ai smerit zidurile celor ce nu te-au vătămat.
43. Şi s-au suit hula ta până la Cel Preaînalt şi mândriia ta, la Cel Tare.
44. Şi au privit Cel Preaînalt la vreamile ceale trufaşe şi, iată, s-au sfârşit şi fărădelegile ei s-au umplut.
45. Pentru aceaea, să nu te arăţi tu, pajoră, şi arepile tale înfricoşate şi vetrilele tale reale şi capetele tale vicleane şi unghile tale reale şi tot trupul tău deşert,
46. Ca cum s-ar stâmpăra tot pământul şi să se întoarcă slobozit de sâla ta şi să nădăjduiască judecata şi mila Celui ce l-au făcut».

Cap 12 |

După rugăciunea Esdrei să dă dovedirea aceştii vedenii cu mădulările ei. 280v

1 Şi au fost, când grăia leul cuvintele aceastea către pajoră. Şi am văzut
2 Şi, iată, capul ce biruise şi nu s-au arătat patru arepile acealea care au trecut la el şi s-au rădicat să împărăţască. Şi era împărăţiia lor micşoară şi plină de gâlceavă.
3. Şi am văzut şi, iată, eale nu să iubea şi tot trupul pajorii să aprindea şi să spăimânta pământul foarte; şi eu de gâlceavă şi de ieşirea minţii şi de mare frică m-am deşteptat şi am zis duhului mieu:
4. «Iată, tu mi-ai dăruit aceasta întru aceea că cercetezi căile Celui Preaînalt.
5. Iată, încă m-am obosit cu sufletul, şi cu duhul mieu neputincios sânt foarte, nici puţină iaste în mine puteare pentru multa frică de carea m-am spăimântat într-această noapte.

6. Acum, dară, mă voiu ruga Celui Preaînalt să mă ţie până în sfârşit».
7. Şi am zis: «Stăpâne Doamne, de am aflat har înaintea ochilor Tăi şi de m-am îndreptat înaintea Ta decât mulţi şi de s-au suit adevărat rugăciunea mea înaintea feaţii Tale,
8. Întăreaşte-mă şi-m arată slugii Tale tâlcuirea şi desfacerea aceştii groaznice vederi, ca deplin să mângâiu sufletul mieu.
9. Vreadnic m-ai avut a-mi arăta vremile ceale mai de pre urmă». Şi au zis cătră mine:
10. «Aceasta e tâlcuirea vederii aceştia: ||
281r 11. Pajora carea ai văzut suindu-să din mare, aceasta e împărăţia carea s-au văzut în vedenia lui Daniil, fratelui tău.
12. Ci lui nu s-au tâlcuit, că Eu acum ţie o tâlcuiesc.
13. Iată, zile vin şi să va scula împărăţie pre pământ şi va fi frica mai iute decât a tuturor împăraţilor carii au fost mai înainte de ea.
14. Şi vor împărăţi într-însa împăraţi doisprăzeace, unul după altul.
15. Că al doilea va începe a împărăţi şi acela va ţinea mai multă vreame decât cei doisprăzeace.
16. Aceasta e tâlcuirea a doaosprăzeace arepi care ai văzut.
17. Şi glasul care ai auzit ce au grăit, nu din capetele ei ieşind, ci din mijlocul trupului ei,
18. Aceasta e tâlcuirea: că după vreamea împărăţiii aceiia să vor naşte prigoniri nu puţine şi să va povârni să cază. Şi nu va cădea atunci, ci iarăşi să va rândui spre începaperea sa.
19. Şi pentru că ai văzut suptarepi opt lipite de arepile ei,
20. Aceasta e tâlcuirea: scula-să-vor într-însa opt împăraţi a cărora vremi uşoare vor fi şi ani grabnici, şi doi adecă dintr-înşii vor peri.
21. Iară apropiindu-să vreamea de mijloc, patru să vor ţinea în vreamea când să va apropia vreamea ei să se sfârşască. Iară doi spre săvârşit să vor ţinea.
22. Şi pentru că ai văzut trei capete odihnind,
23. Aceasta e tâlcuirea: în ceale mai de pre urmă a ei va deştepta Cel Preaînalt trei împărăţii şi va chema într-acealeaşi multe şi vor stăpâni pământul,
281v 24. Şi pre cei ce lăcuiesc pre el, cu osteneală mai multă decât toţi cei ce au fost | mai nainte de aceştia. Pentru aceaea aceia s-au chemat capete de pajoră.
25. Că aceştia vor fi carii vor aduna întru una necredinţele ei şi carii vor săvârşi ceale mai de pre urmă a ei.
26. Şi pentru că ai văzut capul cel mai mare a nu să ivi, aceasta e tâlcuirea lui: că unul dintr-înşii pre patul lui va muri, şi însă între chinuri.
27. Că pre doi, carii vor rămânea, sabia îi va mânca.
28. Că sabia unuia va mânca pre cel cu el; ci şi acesta mai pe urmă de sabie va cădea.
29. Şi pentru că ai văzut doao suptarepi trecând preste capul cel de-a dreapta,
30. Aceasta e tâlcuirea: Aceştia sânt pre carii i-au ţânut Cel Preaînalt spre sfârşitul său, aceasta e împărăţia cea mititea şi plină de turburare.
31. Precum ai văzut şi leul, care l-ai văzut din pădure deşteptându-să şi răgnind şi grăind cătră pajoră şi vădind-o pre ea şi nedreptăţile ei, prin toate cuvintele lui, precum ai auzit,
32. Acesta e vântul care l-au ţinut Cel Preaînalt spre sfârşit cătră ei şi cătră necredinţele lor; şi îi va vădi şi va mustra înaintea lor rupturile lor.
33. Că-i va pune la judecată de vii; şi va fi când îi va vădi, atunci îi va certa.
34. Că pre norodul Mieu cel rămas îl va slobozi cu ticăloşie, carii s-au mântuit preste hotarele Meale, şi-i va veseli până când va veni sfârşitul, zioa judecăţii de carea ţ-am grăit din început. ||
282r 35. Acesta e visul ce ai văzut şi aceastea sânt tâlcuirile.
36. Tu, dară, sângur vreadnic ai fost a şti taina Celui Preaînalt aceasta.
37. Scrie, dară, în carte toate aceastea care ai văzut şi le pune în loc ascuns.
38. Şi vei învăţa într-însele pre cei înţelepţi din norodul tău, a cărora inimi cunoşti că le vor cuprinde şi vor ţinea tainele aceastea.
39. Iară tu încă rabdă aicea zile şapte, ca să ţi să areate orice va vrea Cel Preaînalt a-ţi arăta».
40. Şi s-au dus de la mine. Şi au fost deacă au auzit tot norodul că au trecut şeapte zile şi eu nu mă întorseasem în cetate; şi s-au adunat toţi, de la cel mai mic până la cel mai mare, şi au venit la mine şi mi-au zis, zicând:
41. «Ce ţ-am păcătuit şi ce nedrept am lucrat împrotiva ta, căci că părăsindu-ne, ai şezut în locul acesta?
42. Că tu noao sângur ne-ai rămas dintru toate noroadele, ca strugurul din vie şi ca candila în loc întunecos şi ca limanul şi ca corabia cea mântuită de vifor.

43. Au nu ne ajung realele ce ni să întâmplă?
44. Deci, de ne părăseşti tu, cât mai bine era noao a fi fost aprinşi şi noi cu aprinderea Sionului?
45. Că nici sântem noi mai buni decât cei ce au murit acolo». Şi au plâns cu glas mare; şi am răspuns către ei şi am zis:
46. «Cutează, Israile, şi să nu te întristezi tu, casa lui Iacov,
47. Că este de voi aducere aminte înain|tea Celui Preaînalt şi Cel Tare nu ş-au uitat 282v
de voi întru ispită.
48. Că eu nu v-am părăsit, nici am ieşit de la voi, ci am venit la locul acesta să mă rog pentru pustiirea Sionului, a cerca milă pentru smereniia simţirii voastre.
49. Şi acum duceţi-vă fieştecarii la casa sa, şi eu voiu veni către voi după aceaste zile».
50. Şi s-au dus norodul, precum i-am zis, în cetate.
51. Iară eu am şezut în câmp şeapte zile, precum mi-au poruncit. Şi mâncam numai din florile ţarinii; din buruieni au fost hrana mea în zilele acealea.

Cap 13

Altă vedenie Esdrii să arată, cu tâlcuirea ei.

1. Şi au fost după şapte zile şi am visat vis noaptea.
2. Şi, iată, din mare să scula vânt a turbura toate valurile ei.
3. Şi am văzut şi, iată, să împuternicea omul acela cu miile ceriului. Şi când întorcea faţa sa să se uite, să cutremura toate ceale ce să vedea supt el.
4. Şi oricând ieşea glas din gura lui, ardea toţi cei ce auzea glasurile lui, precum să aşază pământul când va simţi focul.
5. Şi am văzut după aceastea şi, iată, să aduna mulţime de oameni, cărora nu era număr, din patru vânturile ceriului, să bată pre omul ce să suise din mare.
6. Şi am văzut şi, iată, ei şieşi cioplise un munte mare şi au zburat preste el. ||
7. Iară eu am căutat a vedea ţinutul sau locul unde să cioplise muntele, şi n-am putut. 283r
8. Şi după aceastea am văzut şi, iată, toţi cei ce s-au adunat către el să-l bată să temea foarte, şi măcar că îndrăznea a oşti.
9. Şi, iată, cât au văzut pornirea mulţimei ce venea, nu ş-au râdicat mâna, nici ţinea sabia, nici ceva unealtă de războiu, fără numai precum am văzut.
10. Că au trimis din gura sa ca o suflare de foc şi din buzele sale duh de văpaie, şi din limba lui slobozea scântei şi vifoară; şi s-au mestecat toate împreună aici: suflarea, foc şi duhul văpăii şi mulţime de vifor.
11. Şi au căzut asupra mulţimei cu răpegiune, carea era gătită a oşti, şi au aprins pre toţi, cât îndată nimic să vedea de acea nenumărată mulţime, fără numai praful şi mirosul fumului. Şi am văzut şi m-am înfricoşat.
12. Şi după aceastea am văzut pre omul acela pogorându-să din munte şi chemând către sâne altă mulţime pacinică.
13. Şi să apropia către el faţă de oameni mulţi, unora, ce să bucura, altora, ce să întrista. Iară alţii legaţi, alţii aducând din cei ce să aducea. Şi m-am bolnăvit de mulţimea spaimii şi m-am deşteptat şi am zis:
14. «Tu din început mi-ai arătat slugii Tale minunile aceastea şi vreadnic m-ai avut a priimi rugăciunea mea.
15. Şi acum arată-mi încă tâlcuirea visului acestuia.
16. Că, precum socotesc cu înţeleagerea mea, | amar celor rămaşi în zilele acealea, şi 283v
cu mult mai mult amar celor ce nu sânt părăsiţi.
17. Că cei ce nu sânt rămaşi întristaţi era.
18. Înţeleg acum ceale ce sânt puse în zilele ceale mai de pre urmă şi-i vor întâmpina, ci şi pre cei rămaşi.
19. Că pentru aceasta au venit la mari primejdii şi la multe lipse, precum arată visurile aceastea.
20. Însă mai lesne e celui din primejdie a veni spre aceasta decât a treace ca norul din veac şi acum a vedea ceale ce să întâmplă mai pre urmă». Şi au răspuns către mine şi au zis:
21. «Şi tâlcuirea vedeniii ţ-oi spune şi de care ai grăit îţ voiu deschide,
22. Pentru că de aceştia ai zis: 'Carii au rămas'; aceasta e tâlcuirea:

23. Cel ce ia primejdia în vreamea aceaea, acela s-au păzit. Cei ce au căzut în primejdie, aceia sânt cei ce au fapte şi credinţă cătră Cel Preatare.
24. Să ştii, dară, că mai fericiţi sânt cei rămaşi decât cei morţi.
25. Aceastea sânt tâlcuirile vedeniii: că ai văzut om suindu-să din inima mării,
26. Acela e pre carele ţine Cel Preaînalt în multe vremi, carele prin sâne va izbăvi zidirea sa şi el va rândui pre cei rămaşi.
27. Şi pentru că ai văzut din gura lui aşa ca duhul şi foc şi vifor
28. Şi căci că nu ţinea sabie, nici unealtă de războiu, că au rupt pornirea lui mulţimea carea venise a-l bate, aceasta e tâlcuirea. ||
284r 29. Iată, zile vin, când va începe Cel Preaînalt a-i izbăvi pre cei de pre pământ.
30. Şi va veni întru ieşirea minţii preste cei ce lăcuiesc pre pământ.
31. Şi unii pre alţii vor gândi a-i bate, cetate pre cetate şi loc pre loc şi neam asupra neamului şi împărăţie asupra împărăţiii.
32. Şi va fi când vor fi aceastea şi să vor întâmpla seamnele ce ţ-am arătat mai-nainte. Şi atunci să va arăta Fiiul Mieu, care L-ai văzut ca pre un om suindu-să.
33. Şi va fi când vor auzi toate limbile glasul Lui. Şi va lăsa fieştecarele în ţara sa războiul său care are asupra altuia
34. Şi să va aduna mulţimea într-una nenumărată, ca vrând a veni şi a-L bate.
35. Iară El va sta pre vârful muntelui Sionului.
36. Şi Sionul va veni şi să va arăta tuturor gătit şi zidit, precum ai văzut muntele a să ciopli fără mâni.
37. Iară Acela, Fiiul Mieu, va vădi meşteşugirile limbilor, necredinţele lor, acealea care s-au apropiat de vifor, pentru realele lor gândiri şi pentru chinurile cu care vor începe a să chinui,
38. Care s-au asămănat văpăii; şi-i va pierde fără osteneală prin leagea carea focului s-au asămănat.
39. Şi pentru că L-ai văzut adunând la Sâne altă mulţime pacinică,
40. Aceastea sânt zeace neamuri care s-au robit din pământul său în zilele împăratului Osie, pre care rob l-au dus Salmanasar, împăratul asirilor, şi i-au trecut preste râu şi s-au dus la pământ strein.
284v 41. Iară ei ş-au dat sfatul acesta, | să lase mulţimea limbilor şi să treacă în ţinutul cel mai dincolo, unde niciodată n-au lăcuit neam omenesc,
42. Sau acolo a ţinea legiuitele sale, care nu le ţinuse în ţinutul său.
43. Iară prin întrările râului ceale înguste, în Eufrath au întrat,
44. Că le-au făcut lor atunci Cel Preaînalt seamne şi au rânduit vinele râului până când au trecut,
45. Că prin ţinutul acela era cale multă de drum, de un an şi jumătate. Că ţinutul acela să chema Arsareath.
46. Atunci au lăcuit acolo până la vreamea cea mai de pre urmă. Şi acum iarăşi când va începe a veni,
47. Iarăşi Cel Preaînalt va rândui vinele râului, să poată treace. Pentru aceastea aţi văzut mulţimea cea cu pace.
48. Ci şi cei rămaşi din norodul tău, aceştia sânt cei ce să află în hotarul Mieu.
49. Fi-va, dară, când va începe a pierde mulţimea limbilor celor ce s-au strâns, vor acoperi pre cei ce au biruit norodul.
50. Şi atunci va arăta lor cu mult mai multe minuni».
51. Şi am zis eu: «Stăpâne Doamne, aceasta îmi arată, pentru ce am văzut bărbatul suindu-să din inima mării». Şi mi-au zis:
52. «Precum nu poţi aceastea sau a le ispiti, sau a le şti, care sânt în fundul mării, aşa nu va putea fieştecine pre pământ a vedea pre Fiiul Mieu sau pre cei ce sânt cu El, fără în vreamea zilii. ||
285r 53. Aceasta e tâlcuirea visului ce ai văzut şi pentru carea te-ai luminat aici sângur.
54. Că ai lăsat a ta şi de a Mea leage ai grijit şi ai căutat.
55. Că viaţa ta o ai rânduit cu înţelepciune şi sâmţirea ta o ai chemat maică.
56. Şi pentru aceasta ţ-am arătat plată la Cel Preaînalt. Că va fi după alte trei zile, cătră tine altele voiu grăi şi-ţi voiu dovedi lucruri greale şi minunate».
57. Şi m-am dus şi am trecut la câmp, mult slăvind şi lăudând pre Cel Preaînalt pentru ceale minunate ce făcea prin vreame
58. Şi pentru că stăpâneaşte pre acela şi ceale ce sânt aduse în vremi. Şi am şezut acolo trei zile.

Cap 14

Să arată Domnul Esdrei în rugă şi oricare taine viitoare îi deascopere.

1. Şi au fost a treia zi şi eu şedeam supt stăjariu.
2. Şi, iată, glas au ieşit în preajma mea din rug şi au zis: «Esdra, Esdra!» Şi am zis: «Iată, eu, Doamne!» Şi m-am sculat pă picioarele meale. Şi au zis cătră mine:
3. «Deascoperindu-Mă M-am deascoperit preste rug şi am grăit lui Moisi când norodul Mieu sluja în Eghipt.
4. Şi l-am trimis şi am scos norodul Mieu din Eghipt şi l-am adus pre muntele Sinai şi-l opream la Mine multe zile.
5. Şi i-am povestit multe minunate şi i-am arătat ascunsele vremilor şi | sfârşitul şi i-am 285v
poruncit, zicând:
6. 'Aceaste cuvinte la arătare vei face, şi aceastea le vei ascunde.
7. Şi acum zic ţie:
8. Însămnează ceale ce ţ-am arătat şi visurile care ai văzut şi tâlcuirile care tu ai văzut în inima ta le pune,
9. Că tu vei fi priimit de toţi. Întoarce-te-vei rămas cu sfatul Mieu şi cu cei aseamenea ţie, până când să vor sfârşi vremile.
10. Că veacul au pierdut tinereaţele sale şi vremile să apropie a îmbătrâni.
11. Că în doaosprăzeace părţi s-au împărţit veacul şi au trecut a zeacea lui şi jumătate de a zeacea parte.
12. Şi mai sânt după jumătatea a zeacea parte.
13. Acum, dară, rânduiaşte casa ta şi ceartă norodul tău şi mângăie pre smeriţii lor şi slobozi strâcăciunea
14. Şi lasă de la tine muritoarele gânduri şi leapădă de la tine omeneştile povare şi te dezbracă de firea cea neputincioasă şi pune deoparte gândurile tale ceale greale şi sârguiaşte a te muta din vremile aceastea.
15. Căci care ai văzut acum întâmplată-să reale, iarăşi decât aceastea mai reale vor face.
16. Că cu cât mai neputincios va fi veacul de la bătrâneaţe, cu atâta să vor înmulţi preste lăcuitori realele.
17. Că s-au îndelungat mai vârtos adevărul şi s-au apropiat minciuna, că, iată, sârguiaşte a veni vedenia carea ai văzut'. ||
18. Şi am răspuns şi am zis înaintea Ta, Doamne: 286r
19. «Că iată, eu mă voiu duce, precum mi-ai poruncit, şi voiu certa pre acest norod. Iară pre cei ce să vor naşte, cine-i va dojeni?
20. Pusu-s-au, dară, veacul întru întunearec şi cei ce lăcuiesc într-însul, fără lumină.
21. Că leagea Ta s-au aprins; pentru aceaea, nime nu şti ceale făcute de Tine sau care vor începe lucruri.
22. Că de am aflat întru Tine har, trimite spre mine Duhul Tău cel sfânt şi voiu scrii tot ce s-au făcut în veac din început, ceale ce era în leagea Ta scrise, ca să poată afla oamenii cărarea, şi cei ce vor vrea a fi vii, în ceale mai de pre urmă fie vii».
23. Şi au răspuns cătră mine şi au zis: «Mergând, adună norodul şi vei zice cătră ei să nu te caute în patruzăci de zile.
24. Iară tu îţi găteaşte condeaie multe şi ia cu tine pre Sarei, Davrie, Salemia, Ehanul şi pre Asiil, aceşti cinci carii sânt gata a scrii degrabă.
25. Şi vino aici, şi Eu voiu aprinde în inima ta candela înţăleagerii, carea nu să va stânge până când să vor sfârşi ceale ce vei începe a scrii.
26. Şi atunci celor desăvârşit unele le vei arăta, unele celor înţelepţi într-un ascuns le vei da. Că mâne, într-acest ceas, vei începe a scrii».
27. Şi am purces precum mi-au poruncit şi am adunat tot norodul şi am zis:
28. «Auzi, Israile, cuvintele aceastea:
29. 'Nimernicit-au părinţii noştri din început în Eghipt şi s-au izbăvit de acolo.
30. Şi au luat leagea vieţii, carea nu o au pă|zit, care şi voi după ei o aţi trecut. 286v
31. Şi s-au dat voao pământul spre soarte şi pământul Sionului; şi părinţii voştri şi voi aţi făcut strâmbătate şi n-aţi ţinut căile care v-au poruncit Cel Preaînalt.
32. Şi, fiind judecătoriu drept, au luat în vreame de la voi ce vă dăruise.
33. Şi acum voi sânteţi aici, şi fraţii voştri înlăuntrul vostru sânt.

34. Deci, de veţi porunci sâmţirii voastre şi veţ deprinde inima voastră, vii veţ fi ţinuţi, şi după moarte veţi dobândi milă.
35. Că judecata după moarte va veni, când iarăşi vom învia şi atunci numele drepţilor să vor ivi şi faptele necredincioşilor să vor arăta.
36. Deci cătră mine acum nime să nu să apropie, nici să mă caute în patruzăci de zile'».
37. Şi am luat cinci bărbaţi, precum mi-au poruncit, şi ne-am dus la câmp şi am rămas acolo.
38. Şi am fost a doao zi şi, iată, glas m-au chemat zicând: «Esdra, deşchide-ţi gura şi bea cu ce te voiu adăpa».
39. Şi am deşchis gura mea şi, iată, un păhar plin mi să da. Acesta era plin ca de apă, iară faţa lui era aseamenea focului.
40. Şi am luat şi am beut. Şi bându-l, inima mea să chinuia cu înţeleagerea şi în pieptul mieu creştea înţelepciunea. Că duhul mieu să ţinea de aducerea aminte.
41. Şi s-au deşchis gura mea şi nu s-au mai închis.
42. Cel Preaînalt au dat înţeleagere celor cinci bărbaţi şi s-au scris ieşirile minţii de
287r noapte, ceale ce li să || spunea, care nu le ştiia.
43. Iară noaptea mânca pâine, iară eu zioa grăiam, şi noaptea nu tăceam.
44. Şi s-au scris în patruzăci de zile cărţi doao sute patru.
45. Şi au fost deacă s-au plinit patruzăci de zile, au grăit Cel Preaînalt zicând: «Ceale dintâiu care ai scris fă-le arătate şi le cetească cei vreadnici şi cei nevreadnici.
46. Iară ceale mai de pre urmă şaptezăci le veţi ţinea, să le dai celor înţelepţi din norodul tău.
47. Că într-aceştia e vâna înţeleagerii şi izvorul înţelepciunii şi râul minţii». Şi am făcut aşa".

Cap 15

Să vestesc multe ticăloşii în veac viitoare.

1.« Iată, grăiaşte în urechile gloatei Meale cuvintele prorociii care le voiu băga în gura ta, zice Domnul.
2 . Şi fă să se scrie în hârtie că credincioase sânt şi adevărate.
3. Să nu te temi de gândirile ceale împrotiva ta, nici să te bucure de necredinţele celor ce zic.
4. Că tot necredinciosul întru necredinţa sa va muri.
5. Iată, Eu aduc – zice Domnul – în lume reale, sabie şi foamete, şi moarte şi perire,
6. Pentru că au pângărit strâmbătatea tot pământul şi s-au umplut lucrurile lor ceale strâcăcioase».
7. Pentru aceaea zice Domnul:
8. «Acum nu voiu tăcea despre necredinţele celor ce nedumnezăiaşte petrec, nici voiu
287v suferi într-înşii ceale ce strâmb lucrează. Iată, sângele cel | nevinovat şi drept strâgă cătră Mine şi sufletele drepţilor strâgă necurmat.
9. Izbândind îi voiu izbândi – zice Domnul – şi voiu lua tot sângele nevinovat dintr-înşii cătră Mine.
10. Iată, norodul Mieu ca o turmă la ucidere să duce, acum nu-l voiu răbda a lăcui în pământul Eghiptului,
11. Ci-l voiu aduce cu mână tare şi cu braţu înalt şi voiu lovi cu bătaie ca dintâiu şi voiu strâca tot pământul lui.
12. Jeli-va Eghiptul şi temeliile lui de rană bătute şi de certare, care le va duce preste el Dumnezeu.
13. Jelui-vor lucrătorii ce lucră pământul, că vor scădea sămînţele lor de seacetă şi de grindină şi de stea groaznică.
14. Amar veacului şi celor ce lăcuiesc într-însul!
15. Că s-au apropiat sabiia şi zdrobirea lor şi să va scula neam asupra neamului spre războiu şi sabie în mânile lor.
16. Că va fi neaşezarea oamenilor şi unii, biruind pre alţii, nu vor socoti de împăratul său, şi căpeteniile călii faptelor sale, întru putearea sa.
17. Că va pofti omul a să duce în cetate şi nu va putea.
18. Că pentru mândriia lor cetăţile să vor turbura, casele să vor cutremura şi oamenii să vor teame.
19. Nu va milui omul pre vecinul său spre facere în deşert, casele lor spre sabie, spre răpirea averilor sale, pentru foametea pâinii şi năcazul cel mult.

20. Iată, Eu chem împreună – zice Domnul – toţi împăraţii pământului spre frica Mea, carii sânt de la răsărit şi de la austru şi de cătră || Eur şi de la Livan, a-i întoarce spre 288r
sâne şi a le răsplăti ceale ce au dat lor.
21. Precum fac până astăzi aleşilor Miei, aşa voiu face şi voiu răsplăti în sânul lor». Aceastea zice Domnul Dumnezeu:
22. «Nu va îngădui mâna Mea preste păcătoşi, nici va înceta sabiia de preste cei ce varsă sânge nevinovat pre pământ».
23. Ieşit-au foc de la mânia Lui şi au îmbucat temeliile pământului şi pre păcătoşi, ca paiele aprinse.
24. «Amar celor ce păcătuiesc şi nu ţin poruncile Meale, zice Domnul.
25. Nu le voiu îngădui! Depărtaţi-vă, fiilor, de puteare, să nu pângăriţi sfinţeniia Mea!»
26. Că au cunoscut Domnul pre toţi cei ce greşesc Lui; pentru aceaea i-au dat spre moarte şi spre ucidere.
27. Că au venit în lume realele şi veţi petreace într-însele, că nu vă va izbăvi Dumnezeu pentru că aţi păcătuit împrotiva Lui.
28. Iată vedeare groaznică şi faţa ei de cătră răsărit.
29. Şi vor ieşi neamurile bălaurilor harapilor cu căruţe multe şi ca suflarea, numărul lor să va purta pre pământ ca să se teamă şi să se cutremure toţi carii îl vor auzi,
30. Carmonii, nebunind cu mâniia, şi vor ieşi ca nişte porci sălbateci din pădure şi vor veni cu puteare mare şi vor sta spre războiu cu ei şi vor jefui partea pământului asirilor.
31. Şi după aceastea vor birui bălaurii, de naşterea sa aducându-şi aminte, şi să vor întoarce suflând împreună, cu vărtute mare a-i goni.
32. Aceşte să vor turbura şi vor tăcea întru | tăriia lor şi vor întoarce picioarele sale spre fugă. 288v
33. Şi de la hotarul asirilor conăcitoriul îi va conoci şi va mistui pre unul dintr-înşii; şi va fi teamere şi cutremur în oastea lor şi prigonire spre împăraţii lor.
34. Iată, nori de la răsărit şi de la miazănoapte până la amiazăzi şi faţa lor groaznică foarte, plină de mânie şi de vihor,
35. Şi să vor bate împreună şi vor izbi oastea mare pre pământ şi steaoa lor; şi va fi sângele de sabie până în pântece,
36. Şi gunoiul de om până la aşternutul cămilii; şi va fi frică şi cutremur mare pre pământ
37. Şi să vor îngrozi cei ce vor vedea mâniia aceaea şi frica îi va cuprinde. Şi după aceastea să vor porni ploi mari,
38. De la miazăzi şi de la miazănoapte şi partea alta de la apus.
39. Şi vor birui vânturile de la răsărit şi o vor închide. Şi norul, care l-am deşteptat cu mânie, şi steaoa a face înfricoşarea, spre vântul de la răsărit şi de la apus să va vătăma.
40. Şi să vor înălţa nori mari şi putearnici, plini de mănie, şi steaoa, ca să îngrozască tot pământul şi pre cei ce lăcuiesc într-însul. Şi vor turna preste tot locul înalt şi râdicat stea groaznică,
41. Foc şi grindină şi sabii putearnice şi ape multe, cât şi toţi câmpii să se umple şi toate păraiele, de plinirea apelor multe.
42. Şi vor prăpădi cetăţile şi zidurile şi munţii şi măgurile şi leamnele pădurilor şi iarba câmpurilor şi holdele lor.
43. Şi vor treace fără răgaz până în Vavilon şi-l vor cutremura. ||
44. Veni-vor la el şi-l vor încungiura şi vor vărsa steaoa şi toată mănia preste el; şi să 289r
va duce praf şi fum până la ceriu şi toţi împrejur îl vor jeli.
45. Şi cei ce vor rămânea supt el vor sluji celor ce l-au îngrozit.
46. Şi tu, Asiia, cea cu o inimă spre nădeajdea Vavilonului şi slava feaţii lui,
47. Amar ţie, ticăloasă, pentru că te-ai asămănat ei şi ai împodobit featele tale întru curvie a plăcea şi a te slăvi întru ibovnicii tăi, carii au poftit cu tine pururea a curvi.
48. Pre acea urâtă o ai urmat întru toate lucrurile tale şi întru meşteşugirile ei. Pentru aceaea zice Dumnezeu:
49. «Trimite-voiu ţie reale, văduvire, sărăcie şi foamete şi sabie şi ciumă, spre jefuirea caselor tale de vătămare şi de moarte şi de slava puterii tale.
50. Ca floarea să va săca, când să va scula fierbinţeala cea trimisă asupra ta.
51. Bolnăvi-te-vei ca o săracă rănită şi certată de muieri, ca să nu te poată cuprinde cei putearnici şi ibovnicii.
52. Au doară Eu aşa te voiu răvni, zice Domnul,
53. De n-ai fi ucis pre aleşii Miei în toată vreamea, înălţind lovirea mânilor, şi zicând preste moartea lor, când erai beată:

54. Împodobeaşte frumseaţea feaţii tale!
55. Plata curviii tale în sânul tău pentru aceasta răsplătire vei lua.
56. Precum vei face aleşilor Miei – zice Domnul – aşa va face ţie Dumnezeu, şi te va da spre rău. |
289v 57. Şi născuţii tăi vor peri de foame. Şi tu de sabie vei cădea şi cetăţile tale să vor zdrobi şi toţi ai tăi în câmp de sabie vor cădea.
58. Şi cei din munţi de foame vor peri şi vor mânca cărnurile sale şi sângele vor bea de foamea pânii şi de seatea apei.
59. Ticăloasă, prin mări vei veni şi iarăşi vei lua ceale reale.
60. Şi prin treacere vor zdrobi cetatea cea ucisă şi vor îngrozi o parte de pământul tău şi partea slavei tale o vor prăpădi, întorcându-să iarăşi cătră răsipitul Vavilon.
61. Şi prăpădită le vei fi în loc de pozderie, şi aceia îţi vor fi foc.
62. Şi te vor îmbuca pre tine şi cetăţile tale, pământul tău şi munţii tăi, toate pădurile tale şi pomul cel roditoriu cu foc îl vor arde.
63. Pre fiii tăi robi îi vor duce şi venitul tău spre pradă îl vor avea şi slava feaţii tale o vor prăpădi».

Cap 16

Groaznica a toată lumea pustiire, carea va fi în sfârşit.

1 Amar ţie, Vaviloane şi Asiia, amar ţie, Eghipte şi Siriia!
2 Încingeţi-vă cu saci şi cu târsine şi tânguiţi pre fiii voştri şi vă doară, că s-au apropiat zdrobirea voastră!
3. Tremisu-s-au voao sabie, şi cine o va întoarce?
4. Tremisu-s-au spre voi foc, şi cine-l va stânge?
5. Tremisu-s-au voao reale, şi cine le va izgoni?
290r 6. Au doară va goni cineva pre leu, ce flămân| |zeaşte în pădure? Au va stânge focul în pozdărâi îndată când va înceape a arde?
7. Au doară va întoarce cineva săgeata cea de la săgetătoriu tare aruncată?
8. Domnul cel tare trimite reale, şi cine le înfrânge?
9. Ieşit-au foc din mânia Lui, şi cine-l va stânge?
10. Fuljera-va, şi cine nu să va teame? Tuna-va, şi cine nu să va spăimânta?
11. Domnul va amânânţa, şi cine îndată nu să va îngrozi de cătră faţa Lui?
12. Pământul s-au cutremurat şi temeliile lui, marea să învăluiaşte din fund şi valurile ei să vor turbura şi peştii ei de cătră faţa Domnului şi de cătră slava tăriii Lui.
13. Că tare e dreapta Lui carea încordează arcul. Săgeţile Lui ascuţite, carele de la El să trimit, nu vor scădea când va înceape a le trimite spre marginile pământului.
14. Iată, să trimit ceale reale şi nu să vor întoarce până când vor veni pre pământ.
15. Focul să aprinde şi nu să stânge, până ce va mistui temeliile pământului.
16. Precum nu să întoarce săgeata cea trimisă de putearnic săgetătoriu, aşa nu să vor întoarce realele ce să vor trimite pre pământ.
17. Vai mie, vai mie! Cine mă va izbăvi într-acealea zile?
18. Înceaperea durerilor şi multe suspinuri, înceaperea foametei şi multe periri, înceaperea războaielor şi să vor îngrozi stăpâniile, înceaperea răotăţilor şi să vor îngrozi toţi!
19. Întru aceastea, ce voiu face când vor veni realele?
290v 20. Iată foametea şi bătaia şi năcazul | şi strâmtoarea trimis-au zbiciuri spre întoarcere.
21. Şi întru toate aceastea nu să vor întoarce de cătră strâmbătăţile sale, nici de zbice pururea îşi vor aduce aminte.
22. Iată, va fi ieftişug pre pământ, aşa cât vor gândi că li-i îndreptată pacea; şi atunci vor odrăsli realele pre pământ, sabiia, foametea şi multă turburare.
23. Că de foame mulţi lăcuitorii pământului vor peri, şi sabia va pierde pre ceiaalalţi, carii vor scăpa de foame.
24. Şi morţii ca gunoiul să vor lepăda; şi nu va fi cine să-i mângăie, că să va lăsa pământul pustiiu şi cetăţile lui să vor surpa.
25. Nu să va lăsa cine să lucre pământul şi să-l samine.
26. Pomii vor da roduri, şi cine-i va culeage?
27. Strugurul să va coace, şi cine-l va călca? Că va fi locurilor mare pustiire.
28. Că va pofti omul a vedea om sau glasul lui a-l auzi,

29. Că să vor lăsa dintr-o cetate zeace şi doi din câmp, carii să vor ascunde în tufe dease şi în crepăturile pietrilor,
30. Precum să lasă prin maslini şi în fieştecare pomi câte doao, trei masline,
31. Au precum în viia cea culeasă să lasă struguri de la cei ce cu deadinsul cercetează viia,
32. Aşa să vor lăsa în zilele acealea trei au patru de la cei ce vor cerceta casele lor cu sabiia.
33. Şi să va lăsa pământul pustiiu şi ţarinele lui să vor îmbătrâni şi căile lui şi toate cărările lui vor odrăsli spini, pentru că nu va treace om pre dânsa.
34. Jeli-vor featele neavând miri, jeli-vor muierile neavând bărbaţi, jeli-vor featele lor neavând ajutoriu. ||
35. Mirii lor în războiu să vor mistui şi bărbaţii lor în foamete să vor sfârşi. 291r
36. Iară auziţi aceastea şi le cunoaşteţi, slugile Domnului!
37. Iată cuvântul Domnului, priimiţi-l! Să nu creadeţi dumnezeilor despre carii au zis Domnu.
38. Iată, să apropie realele şi nu întârziiază.
39. Ca şi cea povarnică când naşte în luna a noao fiiul său, apropiindu-se ceasul naşterii sale, mainte de doao sau trei ceasuri durerile împresură pântecele ei şi, ieşind trupul din pântece, nu vor întârziia într-o cirtă,
40. Aşa nu vor zăbovi realele a veni pre pământ şi veacul va jeame şi durerile îl vor împresura.
41. «Auziţi cuvântul, gloata Mea! Gătiţi-vă spre luptă şi în ceale reale aşa fiţi, ca nimearnicii pământului.
42. Cel ce vinde, ca cel ce fuge, şi cel ce cumpără, ca cum ar pierde;
43. Cel ce neguţătoreaşte, ca cel ce dubândă nu va lua, şi cel ce zideaşte, ca cel ce nu va lăcui;
44. Cel ce samănă, ca cel ce nu va săcera; aşa şi cine taie viia, ca când nu va culeage;
45. Cei ce să căsătoresc, aşa ca cum n-ar face fii, şi cei ce nu să însoară, ca văduvi.
46. Pentru aceaea, cei œ să ostenesc, fără pricină să ostenesc.
47. Că rodurile lor cei de alt neam le vor săcera şi avearea lor o vor răpi şi casele le vor răsturna şi fiii lor îi vor robi, că în robie şi în foamete nasc pre fiii săi.
48. Şi cei ce neguţătoresc în răpire, încât de mult împodobesc cetăţile şi casele sale şi moşiile şi feaţele sale,
49. Atâta mai vârtos voiu răvni asupra lor pentru păcatele sale», zice Domnul. |
50. Precum râvneaşte curviia spre muiarea cea vreadnică şi bună foarte, 291v
51. Aşa va răvni dreptatea asupra strâmbătăţii, când să împodobeaşte şi o pâreaşte în faţă, când va veni cine să apere pre cel ce cearcă tot păcatul pre pământ.
52. Pentru aceaea, să nu vă asămănaţi ei, nici lucrurilor ei.
53. Că încă puţin şi să va lua strâmbătatea de pre pământ şi dreptatea va stăpâni preste voi.
54. Nu zică păcătosul că n-au păcătuit, că cărbuni de foc va arde pre capul celui ce zice: «N-am păcătuit înaintea Domnului Dumnezeu şi a slavei Lui».
55. Iată, Domnul va cunoaşte toate lucrurile oamenilor şi meşteşugirile lor şi gândurile lor şi inimile lor.
56. Că au zis: «Să se facă pământul», şi s-au făcut «să se facă ceriul», şi s-au făcut.
57. Şi întru cuvântul Lui stealele s-au întemeiat şi ştie numărul stealelor.
58. Cel ce ispiteaşte adâncurile şi vistieriile lor, cel ce au măsurat marea şi plinirea ei,
59. Cel ce au închis marea în mijlocul apelor şi au spânzurat pământul preste ape cu cuvântul Său,
60. Cel ce au întins ceriul ca o cămară, pre ape l-au întemeiat,
61. Cel ce au pus în pustie izvoară de ape şi preste vârfurile munţilor bălţi, a trimite râuri de la piatră rădicată, să adape pământul,
62. Cel ce au închipuit pre om şi au pus inima sa în mijlocul trupului şi i-au trimis duh, viaţă şi înţeleagere,
63. Şi răsuflarea lui Dumnezeu Atotputear||nicului, Carele au făcut toate şi cercetează 292r
toate ceale ascunse întru ascunsurile pământului,
64. Acesta au cunoscut meşteşugirea voastră şi ceale ce gândiţi întru inimile voastre, păcătuind şi vrând a ascunde păcatele voastre,
65. Pentru carea Domnul cercetând au cercetat toate lucrurile voastre şi vă va treace pre toţi.

66. Şi voi vă veţi ruşina când vor purceade păcatele voastre înaintea oamenilor şi strâmbătăţile vor fi carele vor sta pârâşe în zioa aceaea.

67. Ce veţi face? Au cum veţi ascunde păcatele voastre înaintea lui Dumnezeu şi a îngerilor Lui?

68. Iată, judecătoriu e Dumnezeu, teameţi-vă de El, părăsiţi-vă de păcatele voastre şi vă uitaţi strâmbătăţile voastre acum a le face în veac, şi Dumnezeu vă va scoate şi vă va izbăvi din tot năcazul.

69. Că iată, să aprinde arderea preste voi, gloate multe, şi vor răpi pre unii dintre voi şi vor îmbucătora idolilor pre cei ucişi.

70. Şi cei ce să vor odihni le vor fi spre bajocură şi spre ocară şi spre călcare.

71. Că va fi locurilor loc şi spre cetăţile vecine sculare multă preste cei ce să tem de Domnul.

72. Fi-vor ca nişte nebuni, nimărui îngăduind a răpi şi a jefui încă pre cei ce să tem de Domnul.

73. Că vor jefui şi vor răpi averile şi din căsile sale îi vor scoate.

74. «Atunci să va arăta lămurirea aleşilor Miei, ca aurul ce să lămureaşte în foc. |

292v 75. Auziţi, iubiţii miei, – zice Domnul –, iată, sânt de faţă zilele ceale de năcaz şi din aceastea vă voiu izbăvi.

76. Să nu vă teameţi, nici să vă îndoiţi, că Dumnezeu e povăţuitoriul vostru.

77. Şi cel ce ţine ceale poruncite şi poruncile Meale – zice Domnul Dumnezeu – să nu vă tragă în cumpănă dreptăţile voastre, să nu să râdice preste voi păcatele voastre.

78. Amar celor ce să strâng de păcatele sale şi să acopăr de strâmbătăţile sale precum ţarina să strânge de pădure şi cu spini să acopere cărarea ei prin carea nu treace omul, şi să scoate şi să aruncă spre îmbucarea focului»”.

Cu agiutoriul lui Dumnezeu am agiuns şi la sfârşitul Vechiului Testamânt.

A

ACAR: adv.
acar: 6,52

ACOLO: adv.
acolo: 1,15; 4,15; 9,26; 12,45; 13,42, 46, 58; 14,29, 37

(a se) ACOPERI: v. IV
am acoperit: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,20
vor acoperi: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,29; 13,49
a acoperi: *inf. prez.* 7,52
(să) acopăr: *ind. prez. 3.pl.* 16,78
(să) acopere: *ind. prez. 3.sg.* 16,78

ACUM: adv.; var. **ACUMA**
acum: 1,16, 30, 38; 2,4, 13, 45; 3,34; 4,9, 11, 30; 5,3, 13, 28, 37, 45, 50, 52; 6,5, 57; rezum. cap.7; 7,15, 16, 20, 26, 41, 42, 47, 66; 8,2, 8, 15, 46, 61, 63; 9,9, 15, 18, 19; 10,4, 8, 13, 15, 37, 42, 44, 50; 12,6, 12, 49; 13,15, 18, 20, 46; 14,7, 13, 15, 33, 36; 15,8, 10; 16,68
acuma: 5,55

(a) ADĂPA: v. I „a da să bea"; „a uda (pământul)"
voiu adăpa: *ind. viit.I. 1.sg.* 14,38
să adape: *conj. prez. 3.pl.* 16,61

(a) ADĂUGA: v. I; var. (Înv.) **(a) ADAOGE:** v. III „a continua (să vorbească)"
voiu adaoge: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,32
să adaogi: *conj. prez. 2.sg.* 8,55
vei adaoge: *ind. viit.I. 2.sg.* 9,23
să adaog: *conj. prez. 1.sg.* 9,41
am adaos: *ind. pf.c. 1.sg.* 10,18

ADÂNC, -Ă: adj./s.
adâncurile: *s.n. pl. nom./ac.* 3,18; 5,25; 8,23; 16,58
adâncului: *s.n. sg. gen.* 4,7
adânc: *s.n. sg. ac.* 4,8
adâncă: *adj. f. sg. nom.* 7,3, 7

ADESEA: adv.; (Înv.) **ADEASE**
adease: 5,8; 8,47
adeasă: 7,42

ADESEORI: adv.
adeasăori: 4,26

ADEVĂR: s.n.
adevărului: *sg. gen.* 5,1
adevărul: *sg. nom.* 6,28; 7,34, 44; 8,23; 14,17
adevăr: *sg. ac., în loc. adv.* ***întru adevăr/în adevăr*** 8,26, 35

ADEVĂRAT, -Ă: adj./adv.
adevărat: *adv.* 4,19; 5,47; 8,38; 12,7
adevărat: *adj. n. sg. nom.* 8,22
adevărate: *adj. n. pl. nom.* 15,2

(a se/-și) ADUCE: v. III
ai adus: *ind. pf.c. 2.sg.* 1,18; 3,9, 17
veți aduce: *ind. viit.I. 2.pl.* 1,31
(-ș/își) vor aduce: *ind. viit.I. 3.pl., în loc. v.* ***–ș/își vor aduce aminte*** 1,36; 16,21
adu(-ți): *imperativ 2.sg., în loc. v.* ***adu-ți aminte*** 2,8, 31
să aducă: *conj. prez. 3.sg.* 3,24
(mi-)am adus: *ind. pf.c. 1.sg., în loc. v.* ***mi-am adus aminte*** 3,31
neaducându(-și): *gerunziu în loc. v.* ***neaducându-și aminte*** 3,33
aducându(-să): *gerunziu* rezum. cap.4
(s-)au adus: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,23
a (să) aduce: *inf. prez.* 6,40
(-Ți) adă: *imperativ 2.sg., în loc. v.* ***-Ți adă aminte*** 8,28
(-M) voiu aduce: *ind. viit.I. 1.sg., în loc. v.* ***–M voiu aduce aminte*** 8,39
era adusă: *pasiv ind. imp. 3.sg.* 10,45
au adus: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,46
aducând: *gerunziu* 13,13
(să) aducea: *ind. imp. 3.pl.* 13,13
sânt aduse: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 13,58
am adus: *ind. pf.c. 1.sg.* 14,4
aduc: *ind. prez. 1.sg.* 15,5
voiu aduce: *ind. viit.I. 1.sg.* 15,11
aducându(-și): *gerunziu în loc. v.* ***aducându-și aminte*** 15,31
neaducându(-și): *gerunziu în loc. v.* ***neaducându-și aminte*** 3,33

ADUCERE: s.f.
aducerea: *sg. nom.* (Înv.) „jertfă" 10,45
aducerii: *sg. ac.* (Înv.) „jertfă" 10,46
aducere: *sg. nom., în loc. s.* ***aducere aminte*** 12,47
aducerea: *sg. ac., în loc. s.* ***aducerea aminte*** 14,40

(a se) ADUNA: v. I
a (să) aduna: *inf. prez.* 6,42
(să) va aduna: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,33; 13,34
vor aduna: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,25
(s-)au adunat: *ind. pf.c. 3.pl.* 12,40; 13,8
(să) aduna: *ind. imp. 3.sg.* 13,5
adunând: *gerunziu* 13,39
adună: *imperativ 2.sg.* 14,23
am adunat: *ind. pf.c. 1.sg.* 14,27

ADUNAT, -Ă: adj.
adunată: *f. sg. nom.* 6,47, 50

AFARĂ: adv.
afară: *adv. în loc. adv.* ***din afară*** 4,11
afară: 7,32

(a se) AFLA: v. I
(să) va afla: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,34; 5,10
vei afla: *ind. viit.I. 2.sg.* 3,36
am aflat: *ind. pf.c. 1.sg.* 4,44; 5,55; 6,11; 8,42; 12,7; 14,22
(să) vor afla: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,9; 6,22
afla: *inf. prez. fără* ***a*** 5,40; 14,22
a (să) afla: *inf. prez.* 6,1
ai aflat: *ind. pf.c. 2.sg.* 8,5
(să) află: *ind. prez. 3.pl.* 13,48

AGERIME: s.f.
agerimea: *sg. ac.* 8,18

(a) AGONISI: v. IV
au agonisit: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,5

AICI: adv.; var. **AICEA**
aici: 3,29; 10,4, 18, 58; 13,10, 53; 14,25, 33
aicea: 12,39

(a se) AJUNGE: v. III
(să) ajunge: *ind. prez. impers.* rezum. cap.7
ajunge: *inf. prez.* 7,5
ajung: *ind. pf.c. 3.pl.* 12,43

AJUTOR: s.n.; var. (Înv. și reg.) **AJUTORIU**
ajutoriu: *sg. ac.*2,18; 16,34

(a se) ALCĂTUI: v. IV
(s-)au alcătuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,8
ai alcătuit: *ind. pf.c. 2.sg.* 8,14, 44

ALCĂTUINȚĂ: s.f. „facere", „creație"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Lesicon romanesc-latinesc-unguresc-nemțesc...*, Buda, 1825.
alcătuință: *sg. nom.* 8,7

ALCĂTUIRE: s.f.
alcătuirea: *sg. nom./ac.* 8,8, 38

ALCĂTUIT, -Ă: adj.
alcătuit: *m. sg. nom.* 8,44

(a se) ALEGE: v. III
am ales: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,15, 17
ai ales: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,13; 5,23, 24; 6,54
aleage: *imperativ 2.sg.* 7,59
alesu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,52

ALES, ALEASĂ: adj./s.
aleasa: *adj. antep. f. sg. ac., în sintagma* ***aleasa leage*** „nobila lege" 5,27
alease: *adj. f. pl. gen.* rezum. cap.9
aleşilor: *s.m. pl. gen./dat.* 15,21, 56; 16,74
aleşii: *s.m. pl. ac.* 15,53

AMAR, -Ă: adj./s.
amar: *s.n.* (+ *dat.*) *sg. nom.* 2,8; 13,16; 15,14, 24, 47; 16,1, 78
amar: *adj. m./n. sg. nom./ac.* (aici) „aprig", „necruțător"; "plin de întristare" 8,23; 9,41

(a) AMENINŢA: v. I
va amânânța: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,11

(a se) AMESTECA: v. I; var. **(a se) MESTECA**
(s-)au mestecat: *ind. pf.c. 3.pl.* 13,10

AMEŢIRE: s.f.
ameţire: *sg. nom.* 4,24

AMIAZĂ: s.f.; var. (Reg.) **AMIAZĂZI**
amiazăzi: *sg. ac.* 15,34

AMINTE: adv.
aminte: *adv. în loc. v.* ***a-şi aduce aminte/a lua aminte****; in loc. s.* ***aducere aminte****;* vezi **(a se/-şi) ADUCE/(a) LUA/ADUCERE**

AMOREU: s.f. (cf. **Indice** Fc)
amorreului: *sg. gen.* 1,22

AN: s.m.
anul: *sg. ac.* 3,1
ani: *pl. nom./ac.* 3,23, 25; 7,28; 9,43, 44, 45; 10,45, 46; 12,20
an: *sg. ac.* 3,29; 6,21; 13,45
anii: *pl. nom./ac.* 4,33; 6,5; 7,29

APĂ: s.f.
ape: *pl. nom./ac.* 1,20; 6,17, 41; 15,41; 16,59, 60, 61
apă: *sg. nom./ac.* 1,23; 4,49; 7,7, 8; 8,8; 14,39
apele: *pl. ac.* 5,9
apelor: *pl. gen./dat.* 6,42; 15,41; 16,59
apa: *sg. nom.* 6,47, 48, 50
apei: *sg. gen.* 15,58

(a) APĂRA: v. I
apără: *imperativ 2.sg.* 2,20
să apere: *conj. prez. 3.sg.* 16,51

APĂRARE: s.f.
apărare: *sg. ac.* 1,15

APOI: adv.
apoi: 9,35

(a se) APRINDE: v. III „a lua foc"; „a se înflăcăra"
(să) aprindea: *ind. imp. 3.sg.* 6,37; 12,3
(s-)au aprins: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 10,22; 14,21
a fi fost aprinşi: *pasiv inf. pf.* 12,44
au aprins: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,11
voiu aprinde: *ind. viit.I. 1.sg.* 14,25
(să) aprinde: *ind. prez. 3.sg.* 16,15, 69

APRINDERE: s.f.
aprinderea: *sg. ac.* 12,44

APRINS, -Ă: adj.
aprinse: *n. pl. ac.* 15,23

APROAPE: adv.
aproape: 2,34; 5,41

(a se) APROPIA: v. I
(nu te) apropiia: *imperativ prohib. 2.sg.* 5,19
(să) apropie: *ind. prez. 3.sg./pl.* 5,50; 8,61; 14,10; 16,38
a (Mă) apropiia: *inf. prez.* 6,18
(m-)am apropiat: *ind. pf.c. 1.sg.* 8,47
apropiindu(-să/-se): *gerunziu* 12,21; 16,39
(să) va apropia: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,21
(să) apropia: *ind. imp. 3.sg.* 13,13
(s-)au apropiat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 13,37; 14,17; 15,15; 16,2
să (să) apropie: *conj. prez. 3.sg.* 14,36

APUS: s.n.
apus: *sg. ac.* 15,38, 39

(a se) APUCA: v. I (aici) „a supune", „a chinui"; „a urma (un drum)"
(să) vor apuca: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,1
a apuca: *inf. prez.* 5,34

ARAP: s.m.; var. **HARAP** (Înv. și pop.) „arab"
harapilor: *pl. gen.* 15,29

(a se) ARĂTA: v. I
am arătat: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,35; 8,62; 13,32, 56; 14,5, 8
ai arătat: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,14, 30; 6,12; 8,63; 13,14
(s-)au arătat: *ind. pf.c. impers./3.sg./pl.* 3,33; 8,54; 10,40, 42; 11,13, 18, 22, 26, 27, 33; 12,2
a arăta: *inf. prez.* 4,3; 6,33; 10,52; 12,9, 39
voiu arăta: *ind. viit.I. 1.sg.* 4,4, 47; 5,37
(să/Să) va arăta: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,43; 6,28; 7,26, 35, 53; 13,32, 36; 16,74
arată: *imperativ 2.sg.* 4,45; 5,37, 55; 12,8; 13,15
(să) arată: *ind. prez. impers./3.sg./pl.* rezum. cap.5; rezum. cap.10; rezum. cap.13; rezum. cap.14
să arăţi: *conj. prez. 2.sg.* 5,43; 6,12; 10,37
vor arăta: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,22
să arăt: *conj. prez. 1.sg.* 6,30
să (se/să) areate: *conj. prez. 3.sg.* 6,40; 12,39
arătându(-să): *gerunziu* 7,26
e arătat: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 9,5
au arătat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 9,6; 10,50
arătându(-Te): *gerunziu* 9,29
(Te-)ai arătat: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,29
(să) arăta: *ind. imp. 3.sg./pl.* 10,27; 11,14, 20
va arăta: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,59; 13,50
arată(-să): *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.11
a (te) arăta: *inf. prez.* 11,16
a (să) arăta: *inf. prez.* 11,19
să (te) arăţi: *conj. prez. 2.sg.* 11,34
arată: *ind. prez. 3.sg./pl.* 13,19, 51
vei arăta: *ind. viit.I. 2.sg.* 14,26
(să) vor arăta: *ind. viit.I. 3.pl.* 14,35

ARĂTARE: s.f.
arătare: *sg. ac., în loc. adv.* ***la arătare*** „în fața tuturor" 2,36; 14,6
arătări: *pl. ac.* (aici) „pocitanii", „monștri" 5,8

ARĂTAT, -Ă: adj. „destăinuit"
arătate: *f. pl. ac.* 14,45

ARC: s.n.
arcul: *sg. ac.* 16,13

(a) ARDE: v. III
arzând: *gerunziu* 4,48
ardea: *ind. imp. 3.pl.* 13,4
vor arde: *ind. viit.I. 3.pl.* 15,62
a arde: *inf. prez.* 16,6
va arde: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,54

ARDERE: s.f.
arderea: *sg. nom.* 16,69

ARIE: s.f.; var. (Înv) **ARE**
area: *sg. nom.* (aici și) „vremea treieratului" 4,30, 39
ariia: *sg. ac.* 4,32
arei: *sg. gen.* 4,35

ARIPĂ: s.f.; var. (Înv.) **AREPĂ, AREAPĂ**
arepile: *pl. nom./ac.* 1,30; 11,2, 3, 5, 7, 32, 33, 45; 12,2, 19
arepi: *pl. nom.* 11,1, 22
arepi: *pl. nom., în sintagma* ***împrotivitoare arepi*** (cf. lat. *contrariae pennae*) 11,3
arepile: *pl. ac., în sintagma* ***împrotivitoarele arepile*** 11,11
areapă: *sg. nom.* 11,12
arepilor: *pl. gen.* 11,20
arepi: *pl. gen.* (*cu prep.* ***a + num. card.***) 12,16

(a) ARUNCA: v. I
aruncă: *imperativ 2.sg.* 1,8
aruncând: *gerunziu* 1,23
arunca(-)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,33
va arunca: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,7
(să) va arunca: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,8
(să) aruncă: *ind. prez. 3.sg.* 16,78

ARUNCAT, -Ă: adj.
aruncată: *f. sg. ac.* 16,7

(a) ASCULTA: v. I
au ascultat: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,8
a asculta: *inf. prez.* 1,24
voiu asculta: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,26

(a se) ASCUNDE: v. III
ascunzi: *ind. prez. 2.sg.* 2,8
(să) va ascunde: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,1, 9
(s-)au ascuns: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,53
vei ascunde: *ind. viit.I. 2.sg.* 14,6
(să) vor ascunde: *ind. viit.I. 3.pl.* 16,29
a ascunde: *inf. prez.* 16,64
veți ascunde: *ind. viit.I. 2.pl.* 16,67

ASCUNS: s.n. (Înv.) „taină"; (Înv.) „locuri inaccesibile"
ascunsele: *pl. ac.* 14,5
ascuns: *sg. ac., în loc. adv.* ***într-un ascuns*** 14,26
ascunsurile: *pl. ac.* 16,63

ASCUNS, -Ă: adj./s.
ascuns: *adj. n. sg. ac.* 12,37
(ceale) ascunse: *s.n. pl. ac.* 16,63

ASCUȚIT, -Ă: adj.
ascuțite: *f. pl. nom.* 16,13

(a se) ASEMĂNA: v. I; var. (Înv.) **(a se) ASĂMĂNA**
(s-)au asămănat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,41; 6,56; 13,38
voiu asămăna: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,42
ai asămănat: *ind. pf.c. 2.sg.* 6,56; 8,44
(Te-/te-)ai asămănat: *ind. pf.c. 2.sg.* 8,44; 15,47
să (vă) asămănați: *conj. prez. 2.pl.* 16,52

ASEMĂNARE: s.f.; var. (Înv.) **ASĂMĂNARE** (aici) „semn"; „vedenie"; „chip"; „pildă"
asămănări: *pl. nom./ac.* rezum. cap.4; 4,3
asămănării: *sg. gen.* 4,47
asămănare: *sg. ac.* 8,2
asămănarea: *sg. ac.* 10,49

ASEMENEA: adv./prep./s.; var. (Înv.) **ASEAMENEA; ASEAMINEA**
asemenea: *adv.* 4,15
aseaminea: *adv.* 4,17
aseamenea: *adv.* 6,35; 8,44, 62; 11,34
aseamenea: *prep.* 5,52; 7,4; 10,12; 14,9, 39
(ceale) aseaminea: *s.n. pl. ac.* 8,51

ASIR: s.m. (cf. **Indice** 3Împ)
asirilor: *pl. gen.* 13,40; 15,30, 33

ASTĂZI: adv.
astăzi: *în loc. adv.* ***până astăzi*** 15,21

(a se) ASTÂMPĂRA: v. I; var. **(a se) STÂMPĂRA**
(s-)ar stâmpăra: *cond. prez. 3.sg.* 11,46

AȘA: adv.; var. (Înv. și reg.) **AȘEA**
așa: 1,30; 2,9; 3,10; 4,3, 21, 35, 42, 50; 5,40, 42, 49; 6,47; 7,10, 30, 41; 8,2, 34, 37, 40, 41, 44, 59; 9,6, 17, 35; 10,11, 14; 11,19; 13,27, 52; 14,47; 15,21, 52, 56; 16,16, 22, 32, 40, 41, 44, 45, 51
așea: 3,35

(a se) AȘEZA: v. I
ai așezat: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,15, 18
au așezat: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,15; 10,30
(m-)am așezat: *ind. pf.c. 1.sg.* 10,2
(să) așezase: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 10,3
(te) așază: *imperativ 2.sg.* 10,20
(să) așază: *ind. imp. 3.sg.* 13,4

AȘEZĂMÂNT: s.n. "legământ", "jurământ"
așezământurilor: *pl. dat.* 3,32; 5,29

AȘIJDEREA: adv.
așijderea: 9,5

(a) AȘTEPTA: v. I
așteptați: *imperativ 2.pl.* 2,34

AȘTERNUT: s.n.
așternutul: *sg. ac.* 15,36

ATOTPUTERNIC, -Ă: adj.
Atotputearnicul: *m. sg. nom.* 1,15, 22, 28, 33; 2,9, 31
Atotputearnicului: *m. sg. gen.* 16,63

ATUNCI: adv.
atunci: 2,44, 48; 5,9; 6,6, 39, 40, 49; 7,45; 8,32; 9,2, 4, 9, 19; 10,46; 12,18, 33; 13,32, 44, 46, 50; 14,26, 35; 16,22, 74

AUR: s.n.
auru: *sg. nom.* 8,2
aurul: *sg. ac.* 16,74

AUSTRU: s.n.
austru: *sg. ac.* 15,20

(a se) AUZI: v. IV
a auzi: *inf. prez.* 2,1; 8,5; 10,56; 16,28
au auzit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,9; 5,19; 9,45; 12,40
auziți: *ind. prez. 2.pl.* 2,34
ai auzit: *ind. pf.c. 2.sg.* 5,2; 12,17, 31
vor auzi: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,7; 13,33; 15,29

vei auzi: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,13; 10,56
auzi: *imperativ 2.sg.* 5,32; 6,13; 7,2; 8,19, 24; 9,30; 10,38; 11,16, 38; 14,28
am auzit: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,17, 31; 8,18; 11,36
auzându-: *gerunziu* 6,23
(s-)au auzit: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,32
auzu: *ind. prez. 1.sg.* 10,35
auzea: *ind. imp. 3.pl.* 13,4
auziți: *imperativ 2.pl.* 16,36, 41, 75
neauzându-: *gerunziu* 1,35

AUZIT: s.n. „auz"
auzitul: *sg. nom.* 10,56

(a) AVEA: v. II
având: *gerunziu* 2,19; 9,43
ai avut: *ind. pf.c. 2.sg.* 6,32; 12,9; 13,14
au avut: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,24, 55; 8,29
avem: *ind. prez. 1.pl.* 8,32
are: *ind. prez. 3.sg.* 9,5; 13,33
era având: *ind. imp. perifr. 3.pl.* 9,11
au: *ind. prez. 3.pl.* 13,23
vor avea: *ind. viit.I. 3.pl.* 15,63
neavând: *gerunziu* 16,34

AVERE: s.f.
avearea: *sg. ac.* 8,36; 16,47
averilor: *pl. gen.* 15,19
averile: *pl. ac.* 16,73

B

BALAUR: s.m.; var. (Înv. și pop.) **BĂLAUR**
bălaurilor: *pl. gen.* 15,29
bălaurii: *pl. ac.* 15,31

BALE: s.f.
balelor: *pl. dat.* 6,56

BALTĂ: s.f.
bălți: *pl. ac.* 16,61

(a se) BATE: v. III
am bătut: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,10
să batem: *conj. prez. 1.pl.* 4,15
vor bate: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,24
să bată: *conj. prez. 3.pl.* 13,5, 8
a bate: *inf. prez.* 13,28, 31, 34
(să) vor bate: *ind. viit.I. 3.pl.* 15,35

BATJOCURĂ: s.f.
bajocură: *sg. ac.* 16,70

(a) BĂGA: v. I
ai băgat: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,6
voiu băga: *ind. viit.I. 1.sg.* 15,1

BĂRBAT: s.m.
bărbat: *sg. ac.* 3,13; 9,43; 10,33
bărbatul: *sg. nom./ac.* 9,45; 10,17; 13,51
bărbați: *pl. ac./dat.* 14,37, 42; 16,34
bărbații: *pl. nom.* 16,35

BĂTAIE: s.f.
bătaie: *sg. ac.* 15,11
bătaia: *sg. nom.* 16,20

BĂTRÂN, -Ă: s.m./f.
bătrânul: *s.m. sg. ac.* 2,22
bătrânilor: *s.m. pl. gen.* 5,49

BĂTRÂNEȚE: s.f.
bătrânețe: *sg. ac.* 5,50; 14,16
bătrânețelor: *pl. gen.* 5,53

(a) BĂTRÂNI: v. IV; vezi **(a) ÎMBĂTRÂNI**

BĂUTURĂ: s.f.; var. **BEUTURĂ**
beutura: *sg. ac.* 9,34

BĂTUT, -Ă: adj.
bătute: *f. pl. ac.* 15,12

(a) BEA: v. II
vei bea: *ind. viit.I. 2.sg.* 9,24
a bea: *inf. prez.* 10,4
bea: *imperativ 2.sg.* 14,38
am beut: *ind. pf.c. 1.sg.* 14,40
bându-: *gerunziu* 14,40
vor bea: *ind. viit.I. 3.pl.* 15,58

BEAT, -Ă: adj.
beată: *f. sg. nom.* 15,53

BICI: s.n.; var. (Reg.) **ZBICI**
zbiciuri: *pl. ac.* 16,20
zbice: *pl. ac.* 16,21

BINE: adv./s.
bine: *s.n. sg. ac., în sintagma* ***faceri de bine/facerile de bine*** rezum. cap.1; 1,9, 17; 9,10
binele: *s.n. sg. nom./ac.* 2,14; 4,29
(mai) bine: *adv.* 1,19; 4,12; 7,46; 12,44
bine: *adv.* 4,20

(a) BIRUI: v. IV
au biruit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,48, 49, 50; 7,45; 11,28, 34; 13,49
ai biruit: *ind. pf.c. 2.sg.* 11,39
biruise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 12,2
biruind: *gerunziu* 15,16
vor birui: *ind. viit.I. 3.pl.* 15,31, 39

BIRUINȚĂ: s.f.
biruința: *sg. ac.* 11,40

BIRUIRE: s.f.
biruirea: *sg. ac.* 11,32

BISERICĂ: s.f.; var. (Înv.) **BISEARICĂ**
bisearica: *sg. nom.* 10,21

BLÂND, -Ă: s.m./f.
(cei) blânzi: *s.m. pl. ac.* 11,42

BLESTEM: s.n.; var. **BLĂSTĂM**
blăstămuri: *pl. ac.* 1,23

(a) BLESTEMA: v. I; var. **(a) BLĂSTĂMA**
blăstămând: *gerunziu* 1,22

BOBOAȘĂ: s.f.; var. **BOBOAȘE** (aici) „butuc de vie"
boboașe: *sg. ac.* 9,21

(a se) BOLNĂVI: v. IV
(m-)am bolnăvit: *ind. pf.c. 1.sg.* 13,13
bolnăvi(-te)-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 15,51

BRAȚ: s.n.
brațu: *sg. ac.* 15,11

(a se) BUCURA: v. I
(să) bucura: *ind. imp. 3.pl.* 13,13
să bucure: *conj. prez. 3.sg.* 15,3

BUCURIE: s.f.
bucurie: *sg. ac.* 2,19
bucuriia: *sg. nom.* 7,61

BUN, -Ă: adj./s.
bună: *adj. f. sg. voc.* 2,25
bun: *adj. n. sg. nom.* 3,22
bune: *adj. f. pl. gen.* 8,36
(mai) buni: *adj. m. pl. nom.* 12,45
bună (foarte): *f. sg. ac.* 16,50
(mai) bune: *s.f. pl. ac.* „fapte bune" 3,28, 31

BUNĂTATE: s.f.
bunătăţile: *pl. ac.* 7,6
bunătatea: *sg. nom./ac.* 7,68; 8,36, 52

BURUIANĂ: s.f.
buruianele: *pl. ac.* 9,26
buruieni: *pl. ac.* 12,51

BUZĂ: s.f.
buzele: *pl. ac.* 13,10

C

CALE: s.f.
calea: *sg. nom./ac.* 3,7, 31; 4,4; 5,1; 10,13, 39
calea: *sg. ac., în sintagma* ***calea Celui Preaînalt*** 4,2, 11
căli: *pl. ac.* 4,3
căile: *pl. nom./ac.* 5,12; 7,23; 8,56; 9,9; 14,31; 16,33
cale: *sg. nom./ac.* 5,50; 13,45
căi: *pl. ac.* 7,52
căile: *pl. ac., în sintagma* ***căile Celui Preaînalt*** 12,4
călii: *sg. gen.* 15,16

CANANEU: s.m.; var. **HANANEU**
hanaeii: *pl. ac.* 1,21

CANDELĂ: s.f.; var. **CNDILĂ**
candila: *sg. ac.* 12,42
candela: *sg. ac., în sintagma* ***candela înţăleagerii*** 14,25

CAP: s.n.
capului: *sg. gen.* 1,8
capetelor: *pl. dat.* 2,43
capul: *sg. nom./ac.* 9,38; 11,4, 24, 31, 35; 12,2, 26, 29; 16,54
capete: *pl. nom./ac.* 11,1, 4, 23, 29, 30, 34; 12,22
capetele: *pl. nom./ac.* 11,4, 9,10, 45; 12,17
cap: *sg. nom./ac.* 11,32, 33
capete: *pl. ac., în sintagma* ***capete de pajoră*** 12,24

CARMON: s.m. „locuitorii Carmaniei (Kirman, provincie de nord a Imperiului Persan)"
carmonii: *pl. nom.* 15,30

CARNE: s.f.
carne: *sg. ac.* 9,24
cărnurile: *pl. ac.* 15,58

CARTE: s.f.
Cartea: *sg. nom., în sintagmele Cartea Esdrii a patra/Cartea Esdrii proroculuia doa*în titlu; 1,1
cărţile: *pl. nom.* 6,20
carte: *sg. ac.* 12,37
cărţi: *pl. nom.* 14,44

CASĂ: s.f.
casa: *sg. ac., în sintagma* ***casa robiii*** „pământul Egiptului" 1,7
casele: *pl. nom./ac.* 1,35; 15,18, 19; 16,32, 47, 48
casa: *sg. nom./ac.* 1,33; 3,11
casă: *sg. nom.* 9,24; 10,51
casa: *sg. voc., în sintagma* ***casa lui Iacov*** 12,46
casa: *sg. ac.* 12,49; 14,13
caselor: *pl. gen.* 15,49
căsile: *pl. ac.* 16,73

(a) CĂDEA: v. II
au căzut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 10,1; 13,11, 23
să cază: *conj. prez. 3.sg.* 12,18
va cădea: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,18, 28
vei cădea: *ind. viit.I. 2.sg.* 15,57
vor cădea: *ind. viit.I. 3.pl.* 15,57

CĂDERE: s.f.; var. **CĂDEARE** „decădere"; „moarte"
căderii: *sg. gen.* 3,1
cădearea: *sg. nom./ac.* 7,48; 10,9, 20, 43, 48
căderile: *pl. ac.* 10,15

(a se) CĂLCA: v. I
ai călcat: *ind. pf.c. 2.sg.* 5,29
au călcat: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,57
(să) calcă: *ind. prez. 3.sg.* 9,29
va călca: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,27

CĂLCARE: s.f.
călcare: *sg. ac.* 16,70

CĂLCÂI: s.n.
călcâiul: *sg. ac.* 6,8
călcâiu: *sg. ac.* 6,10

CĂMARĂ: s.f. (Înv.) „cameră", „odaie"; „cameră (de obicei întunecoasă şi răcoroasă) în care se păstrează diferite obiecte, mai ales alimente"
cămările: *pl. nom./ac.* 4,35; 5,37; 6,22; 7,32
cămările: *pl. nom., în sintagma* ***cămările sufletelor*** (aici) „locuinţele sufletelor (din iad)" 4,41
cămara: *sg. ac.* 5,9; 10,1, 48
cămară: *sg. ac.* 16,60

CĂMILĂ: s.f.
cămilii: *sg. gen.* 15,36

CĂPETENIE: s.f.
căpeteniile: *pl. nom.* 15,16

CĂRARE: s.f.
cărarea: *sg. ac., în sintagma* ***cărarea Celui Preaînalt*** 5,34
cărarea: *sg. nom./ac.* 7,8; 14,22; 16,78
cărare: *sg. nom.* 7,8
cărările: *pl. nom.* 16,33

CĂRBUNE: s.m.
cărbuni: *pl. nom., în sintagma* ***cărbuni de foc*** 16,54

CĂRUŢĂ: s.f.
căruţe: *pl. ac.* 15,29

(a se) CĂSĂTORI: v. IV
(să) căsătoresc: *ind. prez. 3.pl.* 16,45

(a se) CĂUTA: v. I
voiu căuta: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,32; 2,26
(să) va căuta: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,10
să cauţi: *conj. prez. 2.sg.* 6,10
caută: *imperativ 2.sg.* 8,51
a căuta: *inf. prez.* 8,55
am căutat: *ind. pf.c. 1.sg.* 13,7
ai căutat: *ind. pf.c. 2.sg.* 13,54
să acaute: *conj. prez. 3.sg./pl.* 14,23, 36

CÂMP: s.n./s.m.
câmpului *sg. gen.* 4,13, 15; 9,24, 26
câmp: *sg. ac., în sintagma* ***lucrătoriul de câmp*** 9,17
câmpul: *sg. ac.* 9,24, 26
câmp: *sg. ac.* 10,3, 32, 51, 53; 12,51; 13,57; 14,37; 15,57; 16,29
câmpii: *s.m. pl. nom.* 15,41
câmpurilor: *s.n. pl. gen.* 15,42

CÂMPIE: s.f.
câmpiii: *sg. gen.* 7,6

(a) CÂNTA: v. I
va cânta: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,23

CÂNTARE: s.f.
cântări: *pl. ac.* 2,42
cântarea: *sg. nom.* 10,22

(a) CÂNTĂRI: v. IV
cântăreaşte: *imperativ 2.sg.* 4,5
au cântărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,36

(a) CÂŞTIGA: v. I; var. **(a) CĂŞTIGA**
ai câştigat: *ind. pf.c. 2.sg.* 5,27
au câştigat: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,32

CEAS: s.n.
ceasul: *sg. ac., în loc. adv.* (Înv.) ***în tot ceasul*** 5,34
ceasuri: *pl. ac.* 6,24; 16,39
ceasurile: *pl. ac., în loc. adv.* ***în toate ceasurile*** (după loc. adv. ***în tot ceasul***); în acest verset, ideea de implorare neîntreruptă e exprimată prin cumularea a trei loc. adv.: ***în toate ceasurile, în toate zilele/zioa şi noaptea*** 9,44
ceas: *sg. ac., în loc. adv.* ***într-acest ceas*** „la ora asta” 14,26
ceasul: *sg. nom., în sintagma* ***ceasul naşterii*** 16,39

CENUŞĂ: s.f.; var. **CENUŞE**
cenuşe: *sg. nom./ac.* 2,9; 9,38

CER: s.n.; var. **CERIU**
ceriule: *sg. voc.* 2,14
ceriurile: *pl. ac.* 3,18
ceriu: *sg. ac.* 4,8, 21; 11,6; 15,44
ceriului: *sg. gen.* 4,21; 11,2; 13,5
ceriul: *sg. nom./ac.* 6,38, 59; 16,56, 60
ceriului: *sg. gen., în sintagma* ***miile ceriului*** „oştile de îngeri” 13,3

(a) CERCA: v. I „a căuta”; „a cerceta”
cercând: *gerunziu* 5,34
a cerca: *inf. prez.* 6,19; 12,48
cearcă: *imperativ 2.sg.* 9,13
cearcă: *ind. prez. 3.sg.* 16,51

CERCARE: s.f. „căutare”
cercarea: *sg. nom.* rezum. cap.4

(a se) CERCETA: v. I „a căuta”; „a pune la încercare”; „a ispiti”; (Înv.) „a pedepsi”
a cerceta: *inf. prez.* 5,34; 9,2
cercetezi: *ind. prez. 2.sg.* 5,55; 12,4
a (să) cerceta: *inf. prez.* 6,5
să cercetează: *conj. prez. 1.sg.* 6,18
cercetează: *ind. prez. 3.pl.* 16,31, 63
vor cerceta: *ind. viit.I. 3.pl.* 16,32
cercetând: *gerunziu* 16,65
au cercetat: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,65

CERCETĂTOR, -TOARE: s.m./f.
cercetătoriu: *s.m. sg. gen.* rezum. cap.4

(a) CERE: v. III
cerând: *gerunziu* 1,25
cereţi: *imperativ 2.pl.* 2,4, 13

CERESC, -EASCĂ: adj.
cereştile: *adj. antep. f. pl. ac., în sintagma* ***cereştile împărăţii*** 2,37

(a se) CERTA: v. I „a dojeni”; „a (se) pedepsi”
să (să) cearte: *conj. prez. 3.pl.* 5,30
(să) vor certa: *ind. viit.I. 3.pl.* 7,21
ai certat: *ind. pf.c. 2.sg.* 8,12
va certa: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,33
ceartă: *imperativ 2.sg.* 14,13
voiu certa: *ind. viit.I. 1.sg.* 14,19

CERTARE: s.f.
certare: *sg. ac.* 7,47; 15,12

CERTAT, -Ă: adj.
certată: *f. sg. ac.* 15,51

CETATE: s.f.
cetăţii: *sg. gen.* 3,1; 5,25
cetatea: *sg. nom./ac.* 3,24, 27; 7,6, 9; 8,52; 10,27, 42, 46; 15,60
cetate: *sg. ac.* 3,25; 10,4, 17, 18, 44; 12,40, 50; 13,31; 15,17; 16,29
cetatea: *sg. nom., în sintagma* ***cetatea Celui Preaînalt*** 10,54
cetăţile: *pl. nom./ac.* 15,18, 42, 57, 62; 16,24, 48, 71

CETĂŢEAN: s.m.
cetăţenii: *s.m. pl. nom.* 9,45; 10,2

(a se) CHEMA: v. I
veţi chema: *ind. viit.I. 2.pl.* 1,26
(s-)au chemat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,40; 4,25; 10,22; 12,24
(să) cheamă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2; 9,26
chem: *ind. prez. 1.sg.* 2,5; 15,20
au chemat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,37; 14,38
cheamă: *imperativ 2.sg.* 4,5
ai chemat: *ind. pf.c. 2.sg.* 6,49, 58; 13,55
(Te-)ai chemat: *ind. pf.c. 2.sg.* 7,62
(Te) vei chema: *ind. viit.I. 2.sg.* 8,31, 32
eşti chemat: *pasiv ind. prez. 2.sg.* 10,57
va chema: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,23
chemând: *gerunziu* 13,12
(să) chema: *ind. imp. 3.sg.* 13,45

CHEMAT, -Ă: adj.
chemat: *n. sg. nom.* 2,41

CHIN: s.n.
chinurile: *pl. nom./ac.* 8,59; 13,37
chinuri: *pl. ac.* 9,9, 12; 12,26

(a se) CHINUI: v. IV
(să) vor chinui: *ind. viit.I. 3.pl.* 9,13
a (să) chinui: *inf. prez.* 13,37
(să) chinuia: *ind. imp. 3.sg.* 14,40

CHIP: s.n.
chip: *sg. ac.* rezum. cap.2
chip: *sg. ac., în loc. adv.* ***în ce chip*** 4,33; 8,43; 9,13
chipul: *sg. nom./ac.* 5,37; 8,44

(a se) CIOPLI: v. IV
cioplise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 13,6
(să) cioplise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 13,7
a (să) ciopli: *inf. prez.* 13,36

CIRTĂ: s.f. (Înv. şi pop.) „interval de timp foarte scurt”, „clipă”
cirtă: *sg. ac., în loc. adv.* ***într-o cirtă*** „imediat” 16,39

(a) CITI: v. IV; var. (Înv. şi reg.) **(a) CETI**
cetească: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 14,45

CIUMĂ: s.f.
ciumă: *sg. nom.* 15,49

CIUNG, -Ă: s.m./f.
ciungul: *s.m. sg. ac.* 2,21

(a se) CLĂTI: v. IV „a se clătina"; „a se cutremura"
au clătit: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,37
a (să) clăti: *inf. prez.* 6,3
(să) va clăti: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,14
(să) clătească: *ind. prez. 3.sg.* 6,16
(te) clătești: *ind. prez. 2.sg.* 7,15

CLĂTIRE: s.f. „cutremurare"
clătirea: *sg. nom./ac.* 6,14; 9,3

CLĂTIT, -Ă: adj.
clătite: *f. pl. nom., în sintagma* ***puterile ceale clătite*** 6,3

(a se) COACE: v. III
(să) va coace: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,27

COAMĂ: s.f.
coama: *sg. ac.* 1,8

COASTĂ: s.f. (Iuz.) „cameră laterală"
coastele: *pl. ac., în sintagma* ***coastele pământului*** (aici) „mormintele din adâncul pământului" 2,31

(a se) COBORÎ: v. IV; var. (Înv.) **(a se) POGORÎ**
(m-)am pogorât: *ind. pf.c. 1.sg.* 4,8
pogorându(-să): *gerunziu* 13,12

COMOARĂ: s.f.
comoara: *sg. nom., în sintagma* ***comoara nemuririi*** 8,54

(a) CONĂCI: v. IV; var. **(a) CONĂCI** (cf. **Indice** Jd)
va conoci: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,33

CONĂCITOR: s.m. „asediator", „cuceritor"; cuvântul nu este înregistrat în DA.
conăcitoriul: *sg. nom.* 15,33

CONDEI: s.n.
condeaie: *pl. ac.* 14,24

(a) CONTENI: v. IV „a opri", „a împiedica"
a conteni: *inf. prez.* 7,46

CONTENIRE: s.f.
contenirea: *sg. ac.* 7,55

COPAC: s.m.; var. (Reg.) **COPACI**
copaciu: *sg. ac.* 1,20
copacii: *pl. ac.* 5,23
copaciului: *sg. dat.* 5,24

CORABIE: s.f.
corabiia: *sg. ac.* 9,34
corabia: *sg. ac.* 12,42

CORT: s.n.
corturile: *pl. ac.* 2,11

CRĂPĂTURĂ: s.f.; var. **CREPĂTURĂ**
crepăturile: *pl. ac., în sintagma* ***crepăturile pietrilor*** „găuri în stânci", „peșteri" 16,29

(a) CREDE: v. III
cred: *ind. prez. 3.pl.* 1,35
crezând: *gerunziu* 1,37
au crezut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,32; 7,60, 61
credea: *ind. imp. 3.pl.* 5,29
ați crezut: *ind. pf.c. 2.pl.* 9,7
să creadeți: *conj. prez. 2.sg.* 16,37

CREDINCIOS, -OASĂ: adj.
credincioase: *f./n. pl. nom.* 8,22; 15,2

CREDINȚĂ: s.f.
credință: *sg. ac.* 5,1; 7,24; 13,23
credința: *sg. nom./ac.* 6,5, 28; 7,34; 9,7

(a) CREȘTE: v. III
au crescut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,6; 7,41, 44; 8,9
crescutu(-)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,3
crească: *imperativ 2.sg.* 2,15
crescând: *gerunziu* 4,10
crește: *ind. prez. 3.sg.* 4,50
crescuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 9,47
creștea: *ind. imp. 3.sg.* 14,40

CRIN: s.m.
crin: *sg. ac.* 2,19; 5,24

CUGET: s.n.
cugete: *pl. ac.* 8,27

CULCUȘ: s.n.
culcușul: *sg. ac.* 3,1

(a) CULEGE: v. III
va culeage: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,26, 44

CULES, -EASĂ: adj.
culeasă: *f. sg. ac.* 16,31

CUMPĂNĂ: s.f. „balanță"
cumpănă: *sg. ac.* 3,34; 4,36; 16,77

(a) CUMPĂRA: v. I
cumpără: *ind. prez. 3.sg.* 16,42

(a se) CUNOAȘTE: v. III
am cunoscut: *ind. pf.c. 1.sg.* 2, 16
au cunoscut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,32; 7,23; 8,28; 9,10; 15,26; 16,64
cunoaște: *inf. prez. fără* ***a*** 4,10
cunoscusă: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 5,7
(să) cunoaște: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.8
a cunoaște: *inf. prez.* 9,12
cunoști: *ind. prez. 2.sg.* 12,38
cunoașteți: *imperativ 2.pl.* 16,36
va cunoaște: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,55

CUNUNĂ: s.f.
cununi: *pl. ac.* 2,43
cununile: *pl. ac.* 2,46
cununei: *sg. dat.* 5,42

(a) CUPRINDE: v. III
cuprinde: *imperativ 2.sg.* 2,21
a cuprinde: *inf. prez.* 4,2; 6,50
cuprinde: *inf. prez. fără* ***a*** 4,11; 15,51
cuprinde: *ind. prez. 3.sg.* 4,27; 10,56
să cuprinză: *conj. prez. 3.sg.* 7,8
vor cuprinde: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,38
va cuprinde: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,37

CUPRINS, -Ă: s.m./f.
(ceale) cuprinse: *s.f. pl. nom.* „cele adunate", „roadele adunate" 9,35

CUPTOR: s.n.
cuptoriu: *sg. ac.* 4,48

(a) CURGE: v. III
au curs: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,20

curgând: *gerunziu* 2,19
vor curge: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,24

(a) CURVI: v. IV
a curvi: *inf. prez.* 15,47

CURVIE: s.f.
curvie: *sg. ac.* 15,47
curviii: *sg. gen.* 15,55
curviia: *sg. nom.* 16,50

(a) CUTEZA: v. I
cutează: *imperativ 2.sg.* 12,46

CUTREMUR: s.n.
cutremurului: *sg. gen.* 3, 19
cutremur: *sg. nom./ac.* 8,21; 15,33, 36

(a se) CUTREMURA: v. I
ai cutremurat: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,18
(să) vor cutremura: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,5; 15,18
(să) cutremura: *ind. imp. 3.sg./pl.* 10,26; 13,3
să (se) cutremure: *conj. prez. 3.pl.* 15,29
vor cutremura: *ind. viit.I. 3.pl.* 15,43
(s-)au cutremurat: *ind. pf.c. 3.sg.* 16, 12

CUVÂNT: s.n.
cuvântul: *sg. nom./ac., în sintagma* ***cuvântul Domnului*** 1,4; 16,37
cuvinte: *pl. ac.* 3,3; 5,22; 14,6
cuvintele: *pl. ac.* 5,31; 7,1, 2; 8,37; 9,30; 10,5, 32; 12,1, 31; 14,28; 15,1
cuvântul: *sg. nom.* 6,15, 16, 38, 43; 7,46, 69; 8,19, 22; 10,20; 16,41, 57, 59
cuvintelor: *pl. gen.* 8,20

(a se) CUVENI: v. IV
(să) cuvine: *ind. prez. impers.* 8,49

D

(a se) DA: v. I
am dat: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,13, 15, 19, 23; 2,1, 26; 5,48
voiu da: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,24, 39; 2,9, 10, 11, 23, 32
da-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,35
să dai: *conj. prez. 2.sg.* 2,6; 3,19; 8,6; 14,46
să dau: *conj. prez. 1.sg.* 2,10
dă: *imperativ 2.sg.* 2,20
va da: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,34; 5,4, 5, 7; 7,32; 8,2; 15,56
dă: *ind. prez. 3.sg.* 2,46; 7,64; 10,14
ai dat: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,5, 15, 27; 5,28, 50; 6,51, 52, 58
(s-)au dat: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,19, 21, 23; 8,5; 10,23; 14,31
să (să) dea: *conj. prez. 3.sg.* 4,22
să deaie: *conj. prez. 3.sg.* 5,46
(să) va da: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,9
vor da: *ind. viit.I. 3.pl.* 7,32; 16,26
a da: *inf. prez.* 7,46; 8,10
dedease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 7,46
au dat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 9,45; 13,41; 14,42; 15,20, 26
(să) dă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.12
vei da: *ind. viit.I. 2.sg.* 14,26
(să) da: *ind. imp. 3.sg.* 14,39

DAR: s.n.
darul: *sg. nom./ac.* 1,37; 2,32
darul: *sg. ac., în sintagma* ***darul cel închinat*** 2,37
daruri: *pl. ac., în sintagma* ***făcătoriu de daruri*** 7,65

DATORIE: s.f.
datoriia: *sg. ac.* 4,42

DĂJDUIRE: s.f.
dăjduire: *sg. ac.* 5,1

(a) DĂRUI: v. IV
am dăruit: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,9, 17
ai dăruit: *ind. pf.c. 2.sg.* 5,27; 12,4
a dărui: *inf. prez.* 7,65
dăruiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 7,68
va dărui: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,68
dăruise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 14,32

DEGRABĂ: adv.
degrabă: 5,4; 6,22; 14,24
(mai) degrabă: „mai repede” 5,43
degrabă: *adv. în loc. adv.* ***mai degrabă*** (+ decât) „mai curând decât” 11,27

(a se) DEPĂRTA: v. I
(s-)au depărtat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,22; 5,19
să (se) depearte: *conj. prez. 3.pl.* 4,14
(să) va depărta: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,29
depărtaţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 15,25

DEPLIN: adv.
deplin: 12,8

(a) DEPRINDE: v. III
ai deprins: *ind. pf.c. 2.sg.* 8,12
veţ deprinde: *ind. viit.I. 2.pl.* 14,34

DES, DEASĂ: adj.
dease: *f. pl. ac.* 16,29

DESĂVÂRŞIT, -Ă: adj./s.
desăvârşit: *n. sg. nom.* 6,38
(celor) desăvârşit: *s.m. pl. dat.* 14,26

(a se) DESCHIDE: v. III; var. **(a se) DEŞCHIDE**
deşchide: *imperativ 2.sg.* 5,37; 14,38
(să) vor deşchide: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,20
(s-)au deşchis: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,52; 14,41
era deşchis: *pasiv ind. imp. 3.sg.* 9,12
(s-)au deschis: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,28
să (să) deşchiză: *conj. prez. 3.pl.* 10,49
voiu deşchide: *ind. viit.I. 1.sg.* 13,21
am deşchis: *ind. pf.c. 1.sg.* 14,39

(a se) DESCOPERI: v. IV
(să) va deascoperi: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,28, 33
va deascoperi: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,38
deascopere: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.14
deascoperindu(-Mă): *gerunziu* 14,3
(M-)am deascoperit: *ind. pf.c. 1.sg.* 14,3

(a se) DESFACE: v. III
(s-)au desfăcut: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,22

DESFACERE: s.f. (Înv. şi rar) „dezvăluire (a unor sensuri ascunse)”
desfacerea: *sg. ac.* 12,8

DESFĂTAT, -Ă: adj./s.
desfătate: *adj. f. pl. nom.* „foarte larg” 7,13
(ceale) desfătate: *s.f. pl. ac.* (aici) „belşug”, „bucurii” 7,18

(a se) DESPĂRŢI: v. IV
ai despărţit: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,16
(te) despărţi: *inf. prez. fără* **a** 4,9
să desparţă: *conj. prez. 3.sg.* 6,41
să (se) despartă: *conj. prez. 3.sg.* 6,41

DESPĂRŢIRE: s.f.
despărţire: *sg. ac.* 6,41

DEŞERT, DEŞARTĂ: adj./s.
deşartă: *adj. f. sg. nom./ac.* 4,16, 19
deşarte: *adj. f. pl. nom.* 6,22; 7,14
deşerţi: *adj. m. pl. ac.* 7,50
deşert: *adj. n. sg. nom.* 11,45
(ceale) deşarte: *s.n. pl. nom./ac.* 6,34; 7,25
(celor) deşerţi: *s.m. pl. dat.* 7,25
deşert: *s.n. sg. ac., în loc. adv.* ***în deşert*** 15,19

DEŞERTĂCIUNE: s.f.
deşertăciunii: *sg. gen.* 7,22

(a se) DEŞTEPTA: v. I „a trezi din somn"; „a ridica"
voiu deştepta: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,16
ai deşteptat: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,23
au deşteptat: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,37
(m-)am deşteptat: *ind. pf.c. 1.sg.* 5,14; 12,3; 13,13
(să) vor deştepta: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,21
(să) va deştepta: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,31
(să) deştepta: *ind. imp. 3.sg.* 11,29
va deştepta: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,23
deşteptându(-să): *gerunziu* 12,31
am deşteptat: *ind. pf.c. 1.sg.* 15,39

(a se) DEZBRĂCA: v. I; var. (Înv.) **(a se) DESBRĂCA**
au desbrăcat: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,45
(te) dezbracă: *imperativ 2.sg.* 14,14

DEZLEGARE: s.f. „aflarea semnificaţiei unei enigme"
dezlegare: *sg. ac.* 10,43

DINAINTEA: prep.
dinnaintea: 4,14; 5,52

DOBÂNDĂ: s.f.
dubândă: *sg. ac.* 16,43

(a) DOBÂNDI: v. IV
a dobândi: *inf. prez.* 4,24
vor dobândi: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,12
au dobândit: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,10
veţi dobândi: *ind. viit.I. 2.pl.* 14,34

DOBITOC: s.n.
dobitoace: *pl. ac.* 5,26; 6,53

DOBITOCESC, -EASCĂ: adj.
dobitoceşti: *n. pl. ac., în sintagma* ***obiceaiuri dobitoceşti*** 8,29

DOICĂ: s.f.
doica: *sg. ac.* 1,28
doică: *sg. voc., în sintagma* ***doică bună*** 2,25

(a) DOICI: v. IV (cf. **Indice** Iş)
doiceşte: *imperativ 2.sg.* 2,25
am doicit: *ind. pf.c. 1.sg.* 9,46
au doicit: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,47

(a) DOJENI: v. IV
va dojeni: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,19

DOMN: s.m. "Dumnezeu"
Domnul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,12, 14, 15, 21, 22, 27, 28, 32, 33; 2,1, 4, 9, 10, 14, 15, 17, 28, 30, 31, 33, 39, 42; rezum. cap.7; rezum. cap.14; 15,1, 5, 7, 9, 20, 21, 24, 26, 52, 56; 16,8, 11, 49, 55, 65, 71, 72, 75, 77
Domnului: *sg. gen., în sintagmele* ***cuvântul Domnului/îngerul Domnului/porunca Domnului/uspăţul Domnului/leagea Domnului/numele Domnului/minuni a Domnului/slugile Domnului*** 1,4, 40; 2,33, 38, 40, 41, 47, 48; 16,36, 37
Domnului: *sg. gen.* 2,3; 16,12, 54
Doamne: *sg. voc.* 2,44; 4,22, 41; 5,28, 55; 6,38, 55, 57; 7,10, 62; 8,6, 15, 20, 36, 63; 9,29; 14,2, 18
Doamne: *sg. voc., în sintagma* ***Stăpâne Doamne*** 3,4; 5,23; 6,11; 7,17; 12,7; 13,51
Domnu: *sg. nom.* 16,37

DOMN: s.m. (apelativ) "termen de politeţe pentru un bărbat"; (Pop.) "stăpân"
domnul: *sg. voc., în sintagma* ***domnul mieu*** 4,3, 5; 5,33; 9,41; 10,34
doamne: *sg. voc.* 5,34, 35, 41
doamne: *sg. voc., în sintagmele* ***stăpâne doamne/stăpânitoriule doamne*** 4,38; 5,38

(a) DORI: v. IV
doreşti: *ind. prez. 2.sg.* 4,4
ai dorit: *ind. pf.c. 2.sg.* 5,27
vei dori: *ind. viit.I. 2.sg.* 8,32

(a) DORMI: v. IV
dorm: *ind. prez. 3.pl.* 2,31; 7,32
am dormit: *ind. pf.c. 1.sg.* 10,60
dormiţi: *imperativ 2.pl.* 11,8

(a) DOVEDI: v. IV
voiu dovedi: *ind. viit.I. 1.sg.* 13,56

DOVEDIRE: s.f.
dovedirea: *sg. nom.* rezum. cap.12

DOVEDIT, -Ă: adj.
dovedita: *adj. antep. f. sg. ac.* 4,11

DRAGOSTE: s.f.
dragostea: *sg. ac.* 5,40

DREPT, DREAPTĂ: adj./s./adv.
(mai) dreaptă: *adj. f. sg. ac.* rezum. cap.2
drepţi: *adj. m. pl. nom.* 3,11
dreaptă: *adj. f. sg. ac.* 4,47; 10,39; 11,12, 20
dreapta: *adj. f. sg. ac., în sintagma* ***de-a dreapta parte*** 11,24
drept: *adj. m./n. sg. nom.* 14,32; 15,8
dreapta: *s.f. sg. nom./ac.* „mâna dreaptă" 3,6; 10,30; 16,13
drepţilor: *s.m. pl. gen./dat.* 4,24, 35, 39; rezum. cap.7; rezum. cap.8; 8,39; 14,35; 15,8
dreapta: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***de-a dreapta*** 7,7; 9,38; 11,35; 12,29
(cei) drepţi: *s.m. pl. nom./ac.* 7,17, 18; 8,32, 49
drepţii: *s.m. pl. nom./ac.* 7,41; 8,57; 9,13; 10,22
drept: *adv.* 5,11; 8,37

DREPTATE: s.f.
dreptatea: *sg. nom./ac.* 5,11; 7,44; 8,12, 36; 16,51, 53
dreptăţile: *pl. nom.* 7,35; 16,77
dreptate: *sg. ac.* 8,30; 11,41
dreptăţii: *sg. gen.* 8,32

DRUM: s.n.
drum: *sg. ac.* 13,45

(a se) DUCE: v. III
duceţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 2,4, 13; 12,49
du(-te): *imperativ 2.sg.* 5,19
(ne) ducem: *ind. prez. 1.pl.* 6,54
(te) vei duce: *ind. viit.I. 2.sg.* 9,24
(m-)am dus: *ind. pf.c. 1.sg.* 9,26; 13,57
(s-)au dus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 10,13, 22; 12,40, 50; 13,40
au dus: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,40

(mă) voiu duce: *ind. viit.I. 1.sg.* 14,19
(ne-)am dus: *ind. pf.c. 1.pl.* 14,37
(să) duce: *ind. prez. 3.sg.* 15,10
va duce: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,12
a (să) duce: *inf. prez.* 15,17
(să) va duce: *ind. viit.I 3.sg.* 15,44
vor duce: *ind. viit.I. 3.pl.* 15,63

DUH: s.n.
duhul/Duhul: *sg. nom./ac.* 1,37; 3,3; 6,37, 39; 12,5; 13,27; 14,22, 40
duhul: *sg. nom./ac., în sintagmele* ***duhul vieţii/duhul înţeleagerii/duhul tăriii/duhul văpăii*** 3,5; 5,22; 6,41; 13,10
duhului: *sg. gen./dat.* 3,19; 12,3
duh: *sg. ac., în sintagma* ***duh de văpaie*** 13,10
duh: *sg. ac.* 16,62

DULCE: adj.
dulce: *n. sg. ac.* 1,23
dulci: *f. pl. nom.* 5,9

DUMNEZEU: s.m. "Divinitatea"
Dumnezeu: *sg. nom./ac./gen.* 1,29; 2,48; rezum. cap.6; 6,42; 7,19, 21; rezum. cap.8; 8,58; 9,45; 15,12, 21, 27, 48, 56; 16,54, 67, 68, 76, 77
Dumnezeului: *sg. gen.* 2,3
Dumnezeu: *sg. gen., în sintagmele* ***numele lui Dumnezeu/Fiiul lui Dumnezeu/voia lui Dumnezeu/a lui Dumnezeu leage/judecăţilor lui Dumnezeu/hotarul lui Dumnezeu/răsuflarea lui Dumnezeu*** 2,45, 47; 6,48; 7,20; rezum. cap.9; 10,16; 16,63
Dumnezeul: *sg. voc., în sintagma* ***Dumnezeul mieu*** 7,3

DUMNEZEU: s.m. "zeu"; "idol"
dumnezeilor: *pl. dat., în sintagma* ***dumnezeilor streini*** 1,6
dumnezeilor: *pl. dat.* 16,37

(a) DUREA: v. II
durându-: *gerunziu* 5,34
doare: *ind. prez. impers./3.sg.* 8,15, 16; 9,40; 10,11
durea: *ind. imp. impers.* 9,38

DURERE: s.f.
dureri: *pl. ac.* 7,12; 8,27; 10,12
durerile: *pl. nom.* 8,54; 16,39, 40
durearea: *sg. ac.* 9,41; 10, 15, 20
durerilor: *pl. gen.* 10,24; 16,18

E

EGIPTEAN: s.m.; var. (Înv.) **EGHIPTEAN**
eghipteanilor: *pl. dat.* 1,18

F

(a se) FACE: v. III
au făcut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,5, 34; 2,1; 3,26, 31; 5,33; 7,50, 68; 8,1, 60; 10,14, 28; 11,46; 13,44; 16,63
am făcut: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 1,14, 23; 2,8; 7,11, 49; 9,47; 10,32; 14,47
voiu face: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,21, 24, 30; 2,4, 31; 6,20; 10,18; 15,21; 16,19
a face: *inf. prez.* 1,26; 3,12; 4,32; 8,63; 15,39; 16,68
vor face: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,34, 35; 5,6, 41; 14,15
aţi făcut: *ind. pf.c. 2.pl.* 2,3; 14,31
(s-)au făcut: *ind. pf.c. impers./3.sg./pl.* 3,5, 10, 16; 6,6, 44; 7,11, 12; 9,2, 26, 32, 35; 10,21, 22, 28, 48; 14,22; 16,56
făcea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 3,8, 13; 6,48; 13,57
ai făcut: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,18; 5,45; 6,54; 7,48
să facă: *conj. prez. 3.sg.* 3,20; 6,41; 10,24
făcând: *gerunziu* 3,26; 7,21
fac: *ind. prez. 3.pl.* 3,28; 7,13
face: *inf. prez. fără* **a** 4,6; 5,38, 40, 43
să facem: *conj. prez. 1.pl.* 4,14
va face: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,25; 9,31; 10,59; 15,56
face: *ind. prez. 3.sg.* 5,11
(te-)ai făcut: *ind. pf.c. 2.sg.* 5,33
(să) făcea: *ind. imp. impers./3.sg./pl.* 5,35; 6,43, 47; 8,14; 11,3
făceam: *ind. imp. 1.pl.* 7,56
fac: *ind. prez. 3.pl., în sintagma* ***fac petreacere*** „trăiesc" 7,63
să (se) facă: *conj. prez. 3.sg.* 8,2; 16,56
faci *ind. prez. 2.sg.* 8,8
(să) vor face: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,50
e făcut: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 9,5
(să) face: *ind. prez. 3.sg.* 10,10
să faci: *conj. prez. 2.sg.* 10,20
făcusem: *ind. m.m.c.pf. 1.sg.* 11,39
vei face: *ind. viit.I. 2.sg.* 14,6; 15,56
fă: *imperativ 2.sg.* 14,45; 15,2
fac: *ind. prez. 1.sg.* 15,21
ar face: *cond. prez. 3.pl.* 16,45
veţi face: *ind. viit.I. 2.pl.* 16,67

FACERE: s.f.
faceri: *pl. ac.,în sintagma* ***faceri de bine*** rezum. cap.1; 1,9
facerile: *pl. nom./ac., în sintagma* ***facerile de bine*** 1,17; 9,10
facere: *sg. ac.* 15,19

FAPT: s.n.
fapt: *sg. ac.* 9,6

FAPTĂ: s.f.
faptele: *pl. nom./ac.* 1,5; 14,35
fapta: *sg. nom.* 8,2
faptelor: *pl. gen.* 8,36; 15,16
fapte: *f. pl. ac./gen.* rezum. cap.9; 13,23

FATĂ: s.f.
featele: *pl. nom./ac.* 15,47; 16,34

FAŢĂ: s.f.
faţa: *sg. ac., în loc. prep.* (Înv.) ***de cătră faţa/de la faţa/în faţa*** „(de) dinaintea" 1,11, 21, 30; 4,11; 16,11, 12
faţa: *sg. nom./ac.* 1,31; 5,16; 7,55; 10,25, 42; 13,3; 14,39; 15,28, 34
feaţii: *sg. gen., în loc. prep.* ***înaintea feaţii*** „dinaintea" 6,20; 12,7
feaţele: *pl. nom./ac.* 7,55; 16,48
faţă: *sg. nom.* 13,13
feaţii: *sg. gen.* 15,46, 54, 63
faţă: *sg. ac., în loc. adv.* ***în faţă/****loc. adj.* ***de faţă*** 16,51, 75

FĂCĂTOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Înv. şi reg.) **FĂCĂTORIU**
Făcătoriul: *s.m. sg. ac.* (aici) „Creatorul" 5,44
făcătoriu: *s.m. sg. nom., în sintagma* ***făcătoriu de daruri*** 7,65

FĂCUT, -Ă: s.m./f.
(cei) făcuţi: *s.m. pl. ac.* 5,43
(ceale) făcute: *s.f. pl. ac.* 14,21

(a se) FĂGĂDUI: v. IV
am făgăduit: *ind. pf.c. 1.sg.* 5,40
(s-)au făgăduit: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,49

FĂGĂDUINŢĂ: s.f.
făgăduinţelor: *pl. dat.* 5,29
făgăduinţele: *pl. ac.* 7,24

FĂPTURĂ: s.f.
făptura: *sg. nom./ac.* 5,44; 8,47
făpturile: *pl. ac.* 5,55

făpturilor: *pl. dat.* 7,64
făpturi: *pl. ac.* 11,6

FĂRĂDELEGE: s.f.
fărădelegi: *pl. ac.* 4,12
fărădelegile: *pl. nom.* 11,44

FECIOARĂ: s.f.
fecioarele: *pl. nom.* 10,22

FEL: s.n.; var. (Reg.) **FELIU;** (Înv.) **FEALIU**
fealiuri: *pl. ac.* 2,18; 6,44
fealiu: *sg. ac.* 2,48
feliuri: *pl. nom.* rezum. cap.5
fealiuri: *pl. dat.* (*cu prep.* ***a + multe***) rezum. cap.7

FEREZEU: s.m. (cf. **Indice** Fc)
ferezeii: *pl. ac.* 1,21

FERICIT, -Ă: adj.
(mai) fericit: *m. sg. nom.* 10,57
(mai) fericiţi *adj. m. pl. nom.* 13,24

(a) FI: v. IV
e: *ind. prez. impers./3.sg.* 1,8, 34; 2,3, 34, 41, 47; 3,7, 22, 29; 4,4, 24, 27, 32, 34, 44; 5,16, 38, 50; rezum. cap.7; 7,6, 10, 16, 19, 42, 46, 57, 59, 61; 8,14, 21, 22, 23, 34; 9,2, 13, 17, 24; 10,9, 12, 23, 28, 40; 11,24; 12,10, 11, 16, 18, 20, 23, 26, 30, 32, 35; 13,20, 22, 26, 28, 53; 14,47; 16,13, 68, 76
era: *ind. imp. impers./3.sg./pl.* 1,18; 2,43; 3,5, 13; 4,12; 6,39, 46, 47, 50; 7,46; 9,17, 20, 32; 10,30, 45, 47, 48; 11,1, 4, 6, 11, 20, 23, 29, 31; 12,2, 44; 13,5, 11, 17, 45; 14,22, 39
eram: *ind. imp. 1.sg.* 2,10; 3,1; 10,5
erai: *ind. imp. 2.sg.* 5,16, 41; 15,53
eşti: *ind. prez. 2.sg.* 8,7, 15, 48; 10,57; 11,39
este: *ind. prez. 3.sg.* 12,47
-i: *ind. prez. 3.sg.* 10,31, 53
-s: *ind. prez. 3.pl.* 14,15
sânt: *ind. prez. 3.pl.* 1,17, 26; 2,44, 45; 4,7, 10; 5,41, 43, 49, 52, 53; 6,51; 7,13, 14, 28, 66; 9,15, 18; 11,6; 12,30, 35; 13,17, 23, 24, 25, 40, 48, 52; 14,12, 24, 33; 15,2, 20; 16,75
sânt: *ind. prez. 1.sg.* 2,2, 4, 14, 31; 4,44; 8,16; 9,41; 12,5
sântem: *ind. prez. 1.pl.* 4,24, 38; 8,7; 10,8; 12,45
sânteţi: *ind. prez. 2.pl.* 5,53; 14,33
iaste: *ind. prez. impers./3.sg.* 2,46; 7,8, 53, 64, 65; 8,35, 40, 47; 9,34; 10,43, 44; 12,5
au fost: *ind. pf.c. impers./3.sg./pl.* 1,3, 4, 15; 3,12, 13, 17, 22, 25; 4,16, 48; 5,16, 21, 31, 41; 6,17, 28, 29, 35, 36; 7,1, 48; 8,60; 9,4, 27, 45, 47; 10,1, 3, 25, 45, 46; 11,13, 14, 32; 12,1, 13, 24, 40, 51; 13,1; 14,1, 45
fiind: *gerunziu* 1,22; 7,15; 14,32
să fiţi: *conj. prez. 2.pl.* 1,29
să fie: *conj. prez. 3.sg./pl.* 2,6; 6,42, 52; 7,3, 4, 7; 8,2, 6
va fi: *ind. viit.I. impers./3.sg.* 2,12; 4,45, 46, 51; 5,1, 8, 12; 6,7, 14, 18, 24, 25; 7,26, 29, 31, 41, 43; 8,37; 9,1, 7; 12,13, 33; 13,32, 33, 56; 14,16; 15,16, 33, 35, 36; rezum. cap.16; 16,22, 24, 27, 71
vor fi: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,27; 5,43; 6,21; 7,21; 12,20, 25; 13,32; 15,61; 16,66, 70
vei fi: *ind. viit.I. 2.sg.* 2,27; 15,61
fiţi: *imperativ 2.pl.* 2,35; 16,41
fost-au: *ind. pf.c. impers.* 3,29
a fi: *inf. prez.* 4,12, 34; rezum. cap.6; 6,45, 56; 7,23, 68; 8,5, 58; 9,18; 14,22
ai fi: *cond. prez. 2.sg.* 4,18
ar fi: *cond. prez. 3.sg.* 7,61; 10,25
fi: *inf. prez. fără* ***a*** 8,6
să fii: *conj. prez. 2.sg.* 8,34; 9,13
am fost: *ind. pf.c. 1.sg.* 9,43; 14,38
ai fost: *ind. pf.c. 2.sg.* 12,36
fi-va: *ind. viit.I. impers.* 13,49
fie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 14,22
fi-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 16,72

FIARĂ: s.f.
fiară: *pl.* (*cu des.* ***-ă***) *nom., în sintagma* ***fiară sălbatece*** 5,8
fiară: *pl.* (*cu des.* ***-ă***) *ac.* 6,53; 11,39
fiarăle: *pl. ac.* 8,30

FIERBINŢELĂ: s.f.
fierbinţeala: *sg. nom.* 15,50

FIICĂ: s.f.
fiice: *pl. ac.* 1,28

FILISTEU: s.m. (cf. **Indice** Fc)
filistei: *pl. ac.* 1,21

FIRE: s.f.
firea: *sg. ac.* 14,14

FIU: s.m.
fiiului: *sg. gen.* 1,1, 2; 10,43
fiiul/Fiiul: *sg. nom./ac.* 1,2, 3; 7,28, 29; 10,1, 49; 13,32, 37, 52; 16,39
fiilor: *pl. gen./dat.* 1,5; 2,5, 17, 41
fii: *pl. ac.* 1,28, 29; 3,12; 16,45
fiii: *pl. nom./ac.* 1,34; 2,15, 19, 25, 29, 31; 10,22; 15,63; 16,2, 47
fiilor: *pl. voc.* 2,2, 4; 15,25
Fiiul: *sg. nom., în sintagma* ***Fiiul lui Dumnezeu*** 2,47
fiiu: *sg. ac.* 9,45; 10,8, 46

(a) FLĂMÂNZI: v. IV
flămânzeaţi: *ind. imp. 2.pl.* 1,17
flămânzeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 16,6

FLOARE: s.f.
florile: *pl. nom./ac.* 5,24, 36; 6,44; 9,17, 24; 12,51
florilor: *pl. gen.* 6,3; 9,24
flori: *pl. ac.* 9,24, 26
floarea: *sg. ac.* 15,50

FOAME: s.f.
foame: *sg. ac.* 15,57, 58; 16,23
foamea: *sg. ac., în sintagma* ***foamea pânii*** „lipsa pâinii" 15,58

FOAMETE: s.f.
foamete: *sg. nom./ac.* 15,5, 49; 16,35, 47
foametea: *sg. ac., în sintagma* ***foametea pâinii*** „lipsa pâinii" 15,19
foametei: *sg. gen.* 16,18
foametea: *sg. nom./ac.* 16,20, 22

FOC: s.n.
foc: *sg. ac., în sintagmele* ***stâlp de foc/cărbuni de foc*** 1,14; 16,54
foc: *sg. nom./ac.* 1,23; 4,9; 5,8; 7,7, 8; 8,8, 22; 13,10, 27; 15,23, 41, 61, 62; 16,4, 9, 74
focului: *sg. gen./dat.* 3,19; 4,5; 13,38; 14,39; 16,78
focul: *sg. nom./ac.* 4,16, 50; 13,4; 16,6, 15

(a) FOLOSI: v. IV
folosesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.7
foloseaşte: *ind. prez. impers.* 7,47, 49

FRATE: s.m.
frate: *sg. voc.* 1,38
fratelui: *sg. gen.* 12,11
fraţii: *pl. nom.* 14,33

FRÂNGERE: s.f.
frângerea: *sg. ac.* 7,38

FRÂNT, -Ă: s.m./f.; var. (Înv.) **FRÂMT** (fig.) „învins"
(cel) frământ: *s.m. sg. ac.* 2,21

FRICĂ: s.f.
frică: *sg. nom./ac.* 10,26; 12,3, 5; 15,36
frica: *sg. nom./ac.* 12,13; 15,20, 37

FRUMUSEŢE: s.f.; var. (Pop.) **FRUMS** (Reg.) **FRÂMSEAŢE**
frâmseaţea: *sg. ac.* 10,50
frumseaţea: *sg. ac.* 15,54

FRUNZĂ: s.f.
frunză: *sg. ac.* 1,20

FUGĂ: s.f.
fugă: *sg. ac.* 15,32

(a) FUGI: v. IV
au fugit: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,53
am fugit: *ind. pf.c. 1.sg.* 10,3
fuge: *ind. prez. 3.sg.* 16,42

FULGER: s.n.
fulgerilor: *pl. gen.* 6,2

(a) FULGERA: v. I
fulgerând era: *ind. imp. perifr. 3.sg.* 10,25
fulgera-va: *ind. viit.I. impers.* 16,10

FUM: s.n.
fumul: *sg. nom./ac.* 4,48, 50
fumului: *sg. gen.* 13,11
fum: *sg. nom.* 15,44

FUND: s.f. „adânc (al unei ape)"
fundul: *sg. ac., în sintagma* ***fundul mării*** 13,52
fund: *sg. ac.* 16,12

G

GATA: adv.
gata: 2,35; 14,24

GĂINĂ: s.f.
găina: *sg. ac.* 1,30

(a) GĂSI: v. IV
vei găsi: *ind. viit.I. 2.sg.* 2,23

(a se) GĂTI: v. IV „a pregăti"; „a termina", „a sfârși"
gătisem: *ind. m.m.c.pf. 1.sg.* 2,11
(s-)au gătit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,13
am gătit: *ind. pf.c. 1.sg.* 2, 18; 7,1
ai gătit: *ind. pf.c. 2.sg.* 5,28
gătitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,52
(s-)au gătit: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,59
au gătit: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,60
găteam: *ind. imp. 1.sg.* 9,18
era gătită: *pasiv ind. imp. 3.sg.* 13,11
găteaşte: *imperativ 2.sg.* 14,24
gătiţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 16,41

GĂTIT, -Ă: adj. „pregătit"; „creat"
gătită: *f. sg. ac.* 9,19
gătit: *m. sg. nom.* 13,36

GÂLCEAVĂ: s.f.
gâlcevilor: *pl. gen.* 7,69
gâlceavă: *sg. ac.* 12,2, 3

GÂND: s.n.
gândurile: *pl. nom./ac.* 3, 1; 4,2; 5,21; 9,20, 39; 14,14; 16,55
gânduri: *pl. ac.* 4,13, 15; 14,14
gândurilor: *pl. gen.* 4,34

(a) GÂNDI: v. IV
gândeşti: *ind. prez. 2.sg.* 4,2, 51
au gândit: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,13, 15, 19
gândeaşte: *imperativ 2.sg.* 4,50
am gândit: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,6; 7,56
a gândi: *inf. prez.* 6,34
să gândeşti: *conj. prez. 2.sg.* 8,28
voiu gândi: *ind. viit.I. 1.sg.* 8,38
gândeam: *ind. imp. 1.sg.* 9,39; 10,25
gândesc: *ind. prez. 1.sg.* 10,4
gândea: *ind. imp. 3.pl.* 11,25, 28, 29, 31
vor gândi: *ind. viit.I. 3.pl.* 13,31; 16,22
gândiţi: *ind. prez. 2.pl.* 16,64

GÂNDIRE: s.f.
gândirea: *sg. nom./ac.* 4,16, 17; 7,22, 57
gândire: *sg. ac.* 4,19
gândiri: *pl. ac.* 13,37
gândirile: *pl. ac.* 15,3

(a) GEME: v. III
va jeame: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,40

GER: s.n.
gerunlui: *sg. gen.* 3,19

GHEENĂ: s.f.
gheena: *sg. ac.* 2,29

GLAS: s.n.
glasul: *sg. nom./ac.* 5,5, 7; 6,13, 32; 8,19; 11,10; 12,17; 13,33; 16,28
glas: *sg. nom./ac.* 5,7; 6,17, 39; 9,38; 10,26, 27; 11,7, 15, 36, 37; 12,45; 13,4; 14,2, 38
glasului: *sg. gen.* 5,37
glasurile: *pl. nom./ac.* 6,2; 13,4

GLOATĂ: s.f.
gloată: *sg. ac.* 2,42
gloatei: *sg. gen.* 15,1
gloata: *sg. voc., în sintagma* ***gloata Mea*** 16,41
gloate: *pl. voc., în sintagma* ***gloate multe*** 16,69

GOL, GOALĂ: s.m./f. „lipsit de îmbrăcăminte"
golul: *s.m. sg. ac.* 2,20

(a) GONI: v. IV
a goni: *inf. prez.* 15,31
va goni: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,6

GRABNIC, -Ă: adj.
grabnici: *m. pl. nom.* 12,20

GRAI: s.n.
graiurile: *pl. ac.* 6,21

GRAS, -Ă: adj. „(despre pământ) fertil", „mănos"
grase: *n. sg. ac.* 1,26

(a) GRĂBI: v. IV
grăbeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 4,26
(nu) grăbi: *imperativ 2.sg.* 4,34
grăbeşti: *ind. prez. 2.sg.* 4,34
grăbi: *inf. prez. fără* ***a*** 5,44
grăbind: *gerunziu* 6,38
ai grăbit: *ind. pf.c. 2.sg.* 6,38
grăbeaşte: *imperativ 2.sg.* 7,3

(a) GRĂI: v. IV
grăiaşte: *imperativ 2.sg.* 1,12; 4,5; 5,33; 10,34; 15,1
a grăi: *inf. prez.* 3,3; 5,22; 6,36; 7,1, 2; 10,19
grăia: *ind. imp. 3.sg.* 5,15; 6,29; 11,6; 12,1
am grăit: *ind. pf.c. 1.sg.* 5,31, 34; 7,60; 8,40; 9,15; 12,34; 14,3

voiu grăi: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,50; 8,19, 25, 42; 9,25; 11,38; 13,56
grăiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 6,15
grăind: *gerunziu* 6,17; 9,38; 12,31
vor grăi: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,21
ai grăit: *ind. pf.c. 2.sg.* 8,7, 37; 13,21
grăise: *ind. m.mc.pf. 3.sg.* 9,4
grăiam: *ind. imp. 1.sg.* 10,25, 29; 14,43
au grăit: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,17; 14,45

GRĂMADĂ: s.f.
grămăzi: *pl. ac.* 2,9

GRĂUNTE: s.m.; var. **GRĂUNŢ**
grăunţul: *sg. nom.* 4,30, 31

GREŞEALĂ: s.f.; var. (Iuz.) **GREŞALĂ**
greşalelor: *pl. gen.* 7,23
greşalele: *pl. ac.* 8,26

(a) GREŞI: v. IV
greşind: *gerunziu* 3,29
au greşit: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,35
greşesc: *ind. prez. 3.pl.* 15,26

GREU, GREA: adj.
greale: *n. pl. ac.* 13,56; 14,14

GREUTATE: s.f.
greotatea: *sg. ac.* 4,5

GRIJĂ: s.f.
grije: *sg. ac., în loc. adv.* ***fără grije*** 7,13

(a se) GRIJI: v. IV „a îngriji"
grijaşte: *imperativ 2.sg.* 2,21
(s-)au grijit: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,69
ai grijit: *ind. pf.c. 2.sg.* 13,54

GRIJNIC, -Ă: adj.
grijnice: *n. pl. ac.* „(despre vorbe) pline de grijă" 3,3
grijnic: *m. sg. nom.* 9,13

GRINDINĂ: s.f.
grindină: *sg. ac.* 15,13; 15,41

GROAPĂ: s.f.
groapă: *sg. ac.* 5,24

GROAZĂ: s.f.
groază: *sg. ac.* 11,40

GROAZNIC, -Ă: adj.
groaznică: *f. sg. nom./ac.* 8,23; 15,13, 28, 40
groaznice: *f. sg. gen.* 12,8
groaznică (foarte): *f. sg. nom.* 15,34
groaznica: *adj. antep. f. sg. nom.* rezum. cap.16

GUNOI: s.n.
gunoiul: *sg. nom./ac.* 15,36; 16,24

GURĂ: s.f.
gura: *sg. nom./ac.* 9,28; 13,4, 10, 27; 14,38, 39, 41; 15,1

(a) GUSTA: v. I
gustă: *imperativ 2.sg.* 5,18
au gustat: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,26
vei gusta: *ind. viit.I. 2.sg.* 9,24

GUSTARE: s.f.
gustările: *pl. nom.* 6,44

H

HANANEU: s.m.; vezi **CANANEU**

HAR: s.n.
har: *sg. ac.* 4,44; 5,55; 6,11; 8,42; 12,7; 14,22

HARAP: s.m.; vezi **ARAP**

HÂRTIE: s.f.
hârtie: *sg. ac.* 15,2

HOLDĂ: s.f.
holdele: *pl. ac.* 16,42

HOLM: s.n.; var. (Trans.) **HÂLM**
hâlmuri: *pl. ac.* 2,9

HORN: s.n.
hornurile: *pl. nom.* 6,4

HOTAR: s.n.
hotarele: *pl. ac.* 9,8; 12,34
hotarul: *sg. ac., în sintagma* ***hotarul lui Dumnezeu*** 10,16
hotarul: *sg. ac.* 13,48; 15,33

HRANĂ: s.f.
hrană: *sg. ac.* 1,19
hrana: *sg. nom./ac.* 9,34; 12,51

(a se) HRĂNI: v. IV
să (se) hrănească: *conj. prez. 3.sg.* 8,11
hrănitu(-)-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 8,12

HULĂ: s.f.
hula: *sg. ac.* 11,43

I

IAD: s.n.
iad: *sg. ac.* 4,8, 41; 8,53

IAR: adv.; var. **IARĂ**
iară: 5,22; 8,9

IARĂŞI: adv.
iarăşi: 3,9, 12; 5,13; 6,31, 35, 36; 7,6; 9,27; rezum. cap.10; 11,19; 12,18; 13,46, 47; 14,15, 35; 15,59, 60
iarăş: 5,21; 6,31

IARBĂ: s.f.
iarbă: *sg. ac.* 9,27
iarba: *sg. ac.* 15,42

IATĂ: interj.
iată: 4,48; 5,1, 41; 6,17, 18, 29, 57; 7,17, 26; 8,63; 9,20, 31, 34, 38; 10,10, 26, 27, 29, 30, 32, 49; 11,1, 2, 5, 7, 10, 11, 12, 15, 20, 22, 24, 25, 26, 28, 29, 31, 33, 35, 37, 44; 12,2, 3, 4, 7, 13; 13,2, 3, 5, 6, 8, 9, 29; 14,2, 17, 19, 38, 39; 15,5, 8, 10, 20, 28, 34; 16,14, 20, 22, 37, 55, 68, 69, 75

IBOVNIC: s.m.
ibovnicii: *pl. nom./ac.* 15,47, 51

IDOL: s.m.
idolilor: *pl. dat.* 16,69

IEFTENŞUG: s.n.; var. **IEFTIŞUG** (Înv.) „ieftinătate"
ieftişug: *sg. nom.* 16,22

(a) IERTA: v. I
ai iertat: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,30
iartă: *imperativ 2.sg.* 8,45

(a) IEȘI: v. IV
ieșind: *gerunziu* 4,2; 12,17; 16,39
au ieșit: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,2; 14,2
ieșiia: *ind. imp. 3.pl.* 9,29
am ieșit: *ind. pf.c. 1.sg.* 10,32; 12,48
ieșea: *ind. imp. 3.sg.* 11,10; 13,4
ieșit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,23; 16,9
vor ieși: *ind. viit.I. 3.pl.* 15,29, 30

IEȘIRE: s.f.
ieșirile: *pl. nom.* 4,7
ieșirea: *sg. nom.* 4,34
ieșirea: *sg. ac., în sintagma* ***ieșirea minții*** 5,33; 10,28, 37; 12,3; 13,30
ieșirile: *pl. nom., în sintagma* ***ieșirile veacului*** „începuturile veacului” (cf. lat. *exitus saeculi*) 6,1
ieșirile: *pl. nom., în sintagma* ***ieșirile minții de noapte*** 14,42

INIMĂ: s.f.
inima: *sg. nom./ac.* 3,1, 22, 29; 4,2, 30; 5,14; 6,26, 36; 7,16; 8,58; 9,27, 36, 38; 10,55; 14,8, 25, 34, 40; 16,62
inima: *sg. nom./ac., în sintagmele* ***inima cea rea/inima mării*** „adâncul mării”, „mijlocul mării” 3,20; 4,4, 7; 13,25, 51
inimă: *sg. ac., în sintagmele* ***inimă îndărătnică/inimă rea*** 3,21, 26
inimii: *sg. gen./dat-*5,21; 8,6; 10,31
inima: *sg. ac., în loc. adv.* ***din toată inima*** 10,50
inimi: *pl. ac.* 12,38
inimă: *sg. ac.* 15,46
inimile: *pl. ac.* 16,55, 64

(a) INTRA: v. I; var. (Pop.) **(a) ÎNTRA**
a întra: *inf. prez.* 7,5
întră: *ind. prez. 3.pl.* 7, 14
au întrat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,14; 10,1; 13,43
vom întra: *ind. viit.I. 1.pl.* 7,54
întră: *imperativ 2.sg.* 10,17, 55
voiu întra: *ind. viit.I. 1.sg.* 10,18

INTRARE: s.f.; var. (Înv. și rar) **ÎNTRARE**
întrarea: *sg. nom.* 7,4, 7
întrările: *pl. nom./ac.* 7,12, 13; 13,43

ISPITĂ: s.f.
ispită: *sg. ac.* 12,47

(a) ISPITI: v. IV
vei ispiti: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,26
a ispiti: *inf. prez.* 13,52
ispitește: *ind. prez. 3.sg.* 16,58

(a se) ISPRĂVI: v. IV
au isprăvit: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,24
isprăvitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,52
am isprăvit: *ind. pf.c. 1.sg.* 9,22

(a se) IUBI: v. IV
să iubească: *conj. prez. 3.sg.* 3,7
ai iubit: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,14; 4,23; 5,33; 11,42
iubește: *imperativ 2.sg.* 8,30
iubi: *inf. prez.* 8,47
(să) iubea: *ind. imp. 3.pl.* 12,3

IUBIRE: s.f.
iubire: *sg. ac.* 3,19

IUBIT, -Ă: s.m./f.
iubiții: *s.m. pl. voc., în sintagma* ***iubiții Miei*** 16,75

IUTE: adj.
(mai) iute: *f. sg. nom.* 12,13

IUȚIME: s.f.
iuțimea: *sg. nom.* 5,42

(a se) IVI: v. IV
a (să) ivi: *inf. prez.* 12,26
(să) vor ivi: *ind. viit.I. 3.pl.* 14,35

(a se) IZBĂVI: v. IV
va izbăvi: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,26; 15,27; 16,17, 68
a izbăvi: *inf. prez.* 13,29
(s-)au izbăvit: *ind. pf.c. 3.pl.* 16,29
voiu izbăvi: *ind. viit.I. 1.sg.* 16,75

(a se) IZBÂNDI: v. IV (Înv.) „a se răzbuna”
(v-)ați izbândit: *ind. pf.c. 2.pl.* 1,16
izbândind: *gerunziu* 15,9
voiu izbândi: *ind. viit.I. 1.sg.* 15,9

(a) IZBI: v. IV
vor izbi: *ind. viit.I. 3.pl.* 15,35

(a) IZGONI: v. IV
va izgoni: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,5

IZVOR: s.n.
izvoară: *pl. ac.* 2,19; 16,61
izvoarăle: *pl. nom.* 2,32
izvoarelor: *pl. gen.* 6,24
izvorul: *sg. nom., în sintagma* ***izvorul înțelepciunii*** 14,47

Î

(a se) ÎMBĂTRÂNI: v. IV; var. **(a) BĂTRÂNI**
bătrânesc: *ind. prez. 3.pl.* 5,55
a îmbătrâni: *inf. prez.* 14,10
(să) vor îmbătrâni: *ind. viit.I. 3.pl.* 16,33

(a se) ÎMBLÂNZI: v. IV
să (Să) îmblânzască: *conj. prez. 3.sg.* 10,24

(a) ÎMBRĂCA: v. I
îmbracă: *imperativ 2.sg.* 2,20

ÎMBRĂCĂMINTE: s.f.
îmbrăcăminte: *pl. ac.* 2,39
îmbrăcămintea: *sg. ac., în sintagma* ***îmbrăcămintea cea muritoare*** 2,45

(a) ÎMBRĂȚIȘA: v. I; var. (Înv.) **(a) ÎMBRĂȚĂȘA**
îmbrățășază: *imperativ 2.sg.* 2,15
îmbrățișază: *imperativ 2.sg.* 2,32

(a) ÎMBUCA: v. I
a îmbuca: *inf. prez.* 6,57
îmbucă: *imperativ 2.sg.* 8,4
au îmbucat: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,35; 15,23
vor îmbuca: *ind. viit.I. 3.pl.* 15,62

ÎMBUCARE: s.f.
îmbucarea: *sg. ac.* 6,52; 16,78

(a) ÎMBUCĂTURI: v. IV; var. **(a) ÎMBUCĂTORA:** v. I „a da spre mâncare”
vor îmbucătora: *ind. viit.I. 3.pl.* 16,69

ÎMPĂRAT: s.m.
împăratului: *sg. gen.* 1,3; 13,40

împăraţi: *pl. nom./ac.* 1,10; 12,14, 20
împăraţilor: *pl. gen.* 12,13
împăratul: *sg. nom./ac.* 13,40; 15,16
împăraţii: *pl. ac.* 15,20, 33

(a) ÎMPĂRĂŢI: v. IV
a împărăţi: *inf. prez.* 5,3; 11,20, 31; 12,15
va împărăţi: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,6
au împărăţit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 11,5, 12, 13, 34
împărărţea: *ind. imp. 3.sg.* 11,13
împărăţise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 11,14
să împărătască: *conj. prez. 3.sg./pl.* 11,39; 12,2
vor împărăţi *ind. viit.I. 3.pl.* 12,14

ÎMPĂRĂŢIE: s.f.
împărăţiia: *sg. nom./ac.* 1,3; 2,13; rezum. cap.11; 11,18, 19, 20, 21, 25; 12,2
împărăţia: *sg. nom./ac.* 2,10; 12,11, 30
împărăţiii: *sg. gen.* 2,35; 12,18; 13,31
împărăţii: *pl. ac., în sintagma* ***cereştile împărăţii*** 2,37
împărăţie: *sg. nom.* 12,13; 13,31
împărăţii: *pl. ac.* 12,23

(a se) ÎMPĂRŢI: v. IV
împărţitu(-)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,21
(s-)au împărţit: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,11

(a se) ÎMPODOBI: v. IV
ai împodobit: *ind. pf.c. 2.sg.* 15,47
împodobeaşte: *imperativ 2.sg.* 15,54
împodobesc: *ind. prez. 3.pl.* 16,48
(să) împodobeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 16,51

ÎMPOTRIVĂ: adv./prep.; var. (În v. şi pop.) **ÎMPROTIVĂ**
împrotiva: *prep.* 1,5; 12,41; 15,3, 27
împrotivă: *adv.* 9,18; 11,6

(a se) ÎMPOTRIVI: v. IV; var. **(a se) ÎMPROTIVI**
(să) împrotivea: *ind. imp. 3.pl.* 5,29
(s-)au împrotivit: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,22

ÎMPOTRIVITOR, -TOARE: adj.; var. **ÎMPROTIVITOR, -TOARE**
împrotivitoare: *f. pl. nom., în sintagma* ***împrotivitoare arepi*** (cf. lat. *contrariae pennae*) 11,3
împrotivitoarele: *adj. antep. f. pl. ac., în sintagma* ***împrotivitoarele arepi*** 11,11

ÎMPREJUR: adv.
împrejur: *adv. în loc. s.* ***tăierile împrejur*** 1,31
împrejur: 6,39; 15,44

(a) ÎMPRESURA: v. I
împresură: *ind. prez. 3.pl.* 16,39
vor împresura: *ind. viit.I. 3.pl.* 16,40

ÎMPREUNĂ: adv.
împreună: 6,20; 9,35; 11,8; 13,10; 15,20, 31, 35

(a se) ÎMPUTERNICI: v. IV
(să) împuternicea: *ind. imp. 3.sg.* 13,3

ÎNAINTE: adv./prep.; var. (În v.) **MAINTE, NAINTE**
înainte: *adv.* 1,13, 14; 5,37; 7,23; 8,21
înainte: *adv. în loc. adv.* ***mai înainte*** 4,1; 6,2, 3, 4, 5, 25; 7,20; 8,20; 9,18; 10,40; 11,16; 12,13
mainte: *adv.* 5,31; 8,59; 16,39
nainte: *adv. în loc. adv.* ***mai nainte*** 3,6; 4,37; 5,41, 54; rezum. cap.6; 6,1; 7,26, 50; 8,38; 12,24; 13,32
nainte: *adv.* 6,29
înaintea: *prep.* 1,34; 2,3; 3,5, 8, 13, 35; 4,3, 44, 48, 49; 5,22, 32, 50, 55; 6,11, 20, 36, 42, 53, 55; 7,9; 8,2, 6, 17, 19, 28, 48; rezum. cap.9; 9,4, 28; 12,7, 32, 47; 14,18; 16,54, 66, 67

ÎNALT, -Ă: adj./s.
înalt: *adj. n. sg. ac.* 2,43; 15,11, 40
(Cel) Înalt: *s.m. sg. ac.* 7,19

ÎNAPOI: adv.
înapoi: 4,5

(a se) ÎNĂLŢA: v. I
(să) înălţa: *ind. imp. 3.sg.* 2,43
a (să) înălţa: *inf. prez.* 6,4
(să) vor înălţa: *ind. viit.I. 3.pl.* 15,40
înălţind: *gerunziu* 15,53

ÎNĂLŢARE: s.f.
înălţările: *pl. nom.* 6,4

ÎNĂLŢIME: s.f.; var. (Înv. şi rar) **NĂLŢIME**
nălţimea: *sg. ac.* 4,21

ÎNĂUNTRUL: prep.; var. (Înv.) **ÎNLĂUNTRUL**
înlăuntrul: 14,33

(a se) ÎNCEPE: v. III
am început: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,47; 3,3; 5,22; 6,36; 9,28
au început: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,12; 6,57
ai înceape: *cond. prez. 2.sg.* 4,18
vor începe: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,32; 13,37; 14,21
voiu începe: *ind. viit.I. 1.sg.* 6,18, 19; 8,17
va începe: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,20; 9,2; 12,15; 13,29, 46, 49; 16,6, 13
vom începe: *ind. viit.I. 1.pl.* 7,56
vei începe: *ind. viit.I. 2.sg.* 8,63; 11,16; 14,25, 26
ai început: *ind. pf.c. 2.sg.* 10,41, 49
începe: *ind. prez. 3.sg.* 10,52
(să) începea: *ind. imp. impers.* 10,54

ÎNCEPERE: s.f.
înceaperea: *sg. nom./ac.* 6,7, 9; 8,20; 12,18; 16,18

ÎNCEPUT: s.n.
început: *sg. ac., în loc. adv.* ***din început*** 2,41; 3,4; 4,30, 43; 6,8; 9,4; 10,10, 14, 28; 12,34; 13,14; 14,22, 29
începutul: *sg. nom./ac.* 4,7; 6,1, 38; 7,43
început: *sg. ac.* 9,5, 6

ÎNCET: adv.
încet: 6,29

(a) ÎNCETA: v. I
va înceta: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,22

(a se) ÎNCHIDE: v. III
închide: *imperativ 2.sg.* 2,40
(s-)au închis: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,41
vor închide: *ind. viit.I. 3.pl.* 15,39
au închis: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,59

ÎNCHINAT, -Ă: adj.
închinat: *n. sg. ac., în sintagma* ***darul cel închinat*** 2,37

(a se) ÎNCHIPUI: v. IV
a (să) închipui: *inf. prez.* rezum. cap.10
au închipuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,62

ÎNCHIPUIRE: s.f.
închipuirea: *sg. nom.* 3,5

ÎNCHIS, -Ă: adj.
închise: *f. pl. ac.* 5,37

(a se) ÎNCINGE: v. III
încingeţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 16,2

(a) ÎNCONJURA: v. I; var. (Reg.) **(a) ÎNCUNJURA**
vor încungiura: *ind. viit.I. 3.pl.* 15,44

(a) ÎNCORDA: v. I
încordează: *ind. prez. 3.sg.* 16,13

(a se) ÎNCREDINŢA: v. I
(s-)au încredinţat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,17; 7,32

ÎNCREDINŢAT, -Ă: s.m./f.
(ceale) încredinţate: *s.f. pl. ac.* (aici) „viețile încredințate” 4,42

(a se) ÎNCUNUNA: v. I
(să) încununează: *ind. prez. 3.pl.* 2,45

ÎNDATĂ: adv.
îndată: 3,7; 6,23, 43, 44; 10,25, 26; 11,20, 26; 13,11; 16,6, 11

ÎNDĂRĂT: adv.
îndărăpt: 8,47

ÎNDĂRĂTNNIC, -Ă: adj.
îndărăvnică: *f. sg. ac., în sintagma* ***inimă îndărăvnică*** 3,21

ÎNDELUNG, -Ă: adj./adv.
îndelungă: *adj. f. sg. nom./ac.* 7,33, 64
îndelung: *adv.* 7,64

(a se) ÎNDELUNGA: v. I
(s-)au îndelungat: *ind. pf.c. 3.sg.* 14, 17

(a) ÎNDEMNA: v. I
îndeamnă: *ind. prez. 3.sg.* 10,20

(a se) ÎNDOI: v. IV
să (vă) îndoiţi: *conj. prez. 2.pl.* 16,76

ÎNDRĂZNEŢ, -EAŢĂ: adj.
îndrăzneţului: *adj. m. sg. gen.* rezum. cap.4

(a) ÎNDRĂZNI: v. IV
îndrăznea: *ind. imp. 3.sg.* 13,8

(a se) ÎNDREPTA: v. I
îndreptează: *imperativ 2.sg.* 2,20
a îndrepta: *inf. prez.* 4,18
(să) vor îndrepta: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,12
vei îndrepta: *ind. viit.I. 2.sg.* 10,16
(m-)am îndreptat: *ind. pf.c. 1.sg.* 12,7
-i îndreptată: *pasiv ind. prez. 3.sg.* „e dată direct, fără ocol” 16,22

ÎNDREPTARE: s.f.
îndreptarea: *sg. ac.* 6,32

(a) ÎNECA: v. I
a îneca: *inf. prez.* 7,45

(a se) ÎNFIERBÂNTA: v. I
a (să) înfierbânta: *inf. prez.* 6,4

(a) ÎNFLORI: v. IV; var. (Înv.; Ban.) **(a) ÎNFLURI**
va înflori: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,28

(a se) ÎNFRÂNGE: v. III
(să) înfrânge: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4
înfrânge: *ind. prez. 3.sg.* 16,8

(a se) ÎNFRICOŞA: v. I
(m-)am înfricoşat: *ind. pf.c. 1.sg.* 13,11

ÎNFRICOŞARE: s.f.
înfricoşarea: *sg. ac.* 15,39

ÎNFRICOŞAT, -Ă: adj. (Înv.) „care inspiră frică”
înfricoşate: *f. pl. nom.* 11,45

(a se) ÎNGĂDUI: v. IV
(s-)au îngăduit: *ind. pf.c. impers.* 5,13
va îngădui: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,69; 15,22
vei îngădui: *ind. viit.I. 2.sg.* 8,6
am îngăduit: *ind. pf.c. 1.sg.* 9,21
voiu îngădui: *ind. viit.I. 1.sg.* 15,25
îngăduind: *gerunziu* 16,72

ÎNGER: s.m.
îngerul: *sg. nom., în sintagma* ***îngerul Domnului*** 1,40
îngerul: *sg. nom./ac.* 2,44, 48; 4,1; 5,15, 20, 31; 7,1; 10,28
îngerului: *sg. dat.* 2,46
înger: *sg. ac.* rezum. cap.5
îngerilor: *pl. gen., în sintagma* ***oastele îngerilor*** 6,3; 8,21
îngerilor: *pl. gen.* 16,67

ÎNGERESC, -EASCĂ: adj.
îngereasc: *f. sg. ac., în sintagma* ***pâine îngerească*** 1,19

ÎNGRECAT, -Ă: adj. „împovărat”, „încărcat”
îngrecaţi: *m. pl. ac.* 2, 18

(a) ÎNGROPA: v. I
îngroapă: *imperativ 2.sg.* 2,23

(a se) ÎNGROZI: v. IV
(s-)au îngrozit: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,14
au îngrozit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 11,32; 15,45
(să) vor îngrozi: *ind. viit.I. 3.pl.* 15,37; 16,18
să îngrozască: *conj. prez. 3.pl.* 15,40
vor îngrozi: *ind. viit.I. 3.pl.* 15,60
(să) va îngrozi *ind. viit.I. 3.sg.* 16,11

ÎNGUST, -Ă: adj.
înguste: *f. pl. ac.* 13,43

(a se) ÎNMULŢI: v. IV
a (să) înmulţi: *inf. prez.* 3,12
au înmulţit: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,12
(să) va înmulţi: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,2, 10
(s-)au înmulţit: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,41
înmulţeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 7,66
va înmulţi: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,67
(să) înmulţeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 9,16
(să) vor înmulţi: *ind. viit.I. 3.pl.* 14,16

ÎNMULŢIT, -Ă: adj.
înmulţitele: *adj. antep. n. pl. ac.* 5,27

ÎNNOIRE: s.f.
înnoirile: *pl. ac.* 1,31

(a se) ÎNSEMNA: v. I; var. (Reg.) **(a se) ÎNSĂMNA**
însămnând: *gerunziu* 2,23
a (să) însămna: *inf. prez.* 6,5
(să) va însămna: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,20
(s-)au însămnat: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,53
(să) însămna: *ind. imp. 3.sg.* 10,27
însămnează: *imperativ 2.sg.* 14,8

ÎNSEMNAT, -Ă: s.m./f.; var. (Reg.) **ÎNSĂMNAT, -Ă**
(celor) însămnaţi: *s.m. pl. gen.* (aici) „celor chemați” 2,38

(a) ÎNSETA: v. I; var. (Reg.) **(a) ÎNSĂTA**
însătaţi: *ind. imp. 2.pl.* 1,20

(a să) ÎNSTRĂINA: v. I; var. **(a se) ÎNSTREINA**
a (să) înstreina: *inf. prez.* 6,5

ÎNSTRĂINAT, -Ă: adj.; var. **ÎNSTREINAT, -Ă**
înstreinată: *f. sg. nom.* 10,30

(a se) ÎNSURA: v. I
(să) însoră: *ind. prez. 3.pl.* 16,45

(a se) ÎNȘELA: v. I
(să) înșală: *ind. prez. 3.sg.* 10,36

(a) ÎNȘTIINȚA: v. I
voiu înștiința: *ind. viit.I. 1.sg.* 10,33

(a) ÎNTĂRÂTA: v. I
au întărâtat: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,7

ÎNTĂRÂTAT, -Ă: adj.
întărâtat: *m. sg. ac.* 11,37

(a se) ÎNTĂRI: v. IV
întăreaște: *imperativ 2.sg.* 2,15, 25; 12,8
au întărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,15; 10,30
a (să) întări: *inf. prez.* 6,2
(să) va întări: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,34

ÎNTĂRIT, -Ă: adj.
întărite: *f. pl. ac.* 1,13

ÎNTÂI, -A: num. ord./adj./adv.
întâiu: *adv.* 1,13
întâiu: *adj. m. sg. nom.* 3,21
întâiu: *adj. m. sg. ac., în sintagma* ***întâiu născut*** 6,58
întâiul: *num. ord. m. sg. nom.* 7,36

(a) ÎNTÂMPINA: v. I
vor întâmpina: *ind. viit.I: 3.pl.* 13,18

ÎNTÂMPINARE: s.f.
întâmpinările: *pl. nom., în sintagma* ***întâmpinările vânturilor*** „mulțimea vânturilor” (cf. lat. *conventiones ventorum*) 6,1

(a se) ÎNTÂMPLA: v. I
(să) întâmplă: *ind. prez. 3.pl.* 10,6; 12,43; 13,20
(s-)au întâmplat: *ind. pf.c. impers./3.pl.* 10,13, 15, 49
(să) întâmplase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 10,48
(să) întâmpla: *ind. imp. impers.* 11,19
(să) vor întâmpla: *ind. viit.I. 3.pl.* 13,32

ÎNTÂMPLAT, -Ă: adj.
întâmplată: *n. pl.* (*cu des.* **-ă**) *ac.* 14,15

(a) ÎNTÂRZIA: v. I
întârziiază: *ind. prez. 3.pl.* 16,38
vor întârziia: *ind. viit.I. 3.pl.* 16,39

ÎNTÂRZIERE: s.f.
întârziiarea: *sg. nom.* 5,42

(a se) ÎNTEMEIA: v. I
(s-)au întemeiat: *ind. pf.c. 3.pl.* 16,57
au întemeiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,60

(a) ÎNTINDE: v. III
întindea: *ind. imp. 3.sg.* 11,2
au întins: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,60

(a se) ÎNTINA: v. I
ați întinat: *ind. pf.c. 2.pl.* 1,26
(s-)au întinat: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,22

(a se) ÎNTOARCE: v. III
întoarce-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,31
(să) va întoarce: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,29; 6,26; 7,30
întoarce: *ind. prez. 3.sg.* 8,9
(să) întoarce: *ind. prez. 3.sg.* 8,22; 16,16
(m-)am întors: *ind. pf.c. 1.sg.* 9,39
am întors: *ind. pf.c. 1.pl.* 10,2
a (mă) întoarce: *inf. prez.* 10,4
(s-)au întors: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,31
să (să) întoarcă: *conj. prez. 3.sg.* 11,46
(mă) întorseasem: *ind. m.m.c.pf. 1.sg.* 12,40
întorcea: *ind. imp. 3.sg.* 13,3
întoarce(-te)-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 14,9
a întoarce: *inf. prez.* 15,20
(să) vor întoarce: *ind. viit.I. 3.pl.* 15,31; 16,14, 16, 21
vor întoarce: *ind. viit.I. 3.pl.* 15,32
întorcându(-să): *gerunziu* 15,60
va întoarce: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,3, 7

ÎNTOARCERE: s.f.
întoarcere: *sg. ac.* 16,20

(a) ÎNTRA: v. I; vezi **(a) INTRA**

ÎNTRARE: s.f.; vezi **INTRARE**

(a) ÎNTREBA: v. I
am întrebat: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,44; 4,9, 25; 5,50
să întrebi: *conj. prez. 2.sg.* 4,6
aș fi întrebându-: *cond. prez.* (*cu gerunziul*) *1.sg.* 4,7
a întreba: *inf. prez.* 4,23
întrebi: *ind. prez. 2.sg.* 4,28, 52
au întrebat: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,35
întreabă: *imperativ 2.sg.* 4,40; 5,46, 51; 10,9
va întreba: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,11
ai întrebat: *ind. pf.c. 2.sg.* 5,39
vei întreba: *ind. viit.I. 2.sg.* 8,2

(a se) ÎNTRISTA: v. I
(să) întristează: *ind. prez. 3.sg.* 10,7
(ne-)am întristat: *ind. pf.c. 1.pl.* 10,8
(te) întristezi: *ind. prez. 2.sg.* 10,8
(te) întristai: *ind. imp. 2.sg.* 10,39
(te-)ai întristat: *ind. pf.c. 2.sg.* 10,50
să (te) întristezi: *conj. prez. 2.sg.* 12,46
(să) întrista: *ind. imp. 3.pl.* 13,13

ÎNTRISTARE: s.f.
întristare: *sg. ac.* 2,3; 7,47
întristarea: *sg. nom./ac.* 7,61; 10,7, 24

ÎNTRISTAT, -Ă: adj.
întristați: *m. pl. nom.* 13,17

ÎNTUNECOS, -OASĂ: adj.
întunecos: *n. sg. ac.* 12,42

ÎNTUNERIC: s.n.; var. (Înv.) **ÎNTUNEAREC**
întunerecul: *sg. nom./ac.* 6,39; 7,55
întunearec: *sg. ac.* 14,20

(a se) ÎNȚELEGE: v. III
înțeleageți: *ind. prez. 2.pl.* 2,34
a înțeleage: *inf. prez.* 4,11, 12
înțeleage: *inf. prez. fără* ***a*** 4,21
(să) înțeleage: *ind. prez. 3.sg.* 6,15
înțeleage: *ind. prez. 3.sg.* 7,19
să înțeleagă: *conj. prez. 3.pl.* 7,22
înțeleage: *imperativ 2.sg.* 8,19, 51
înțelegând: *gerunziu* 8,25
vei înțăleage: *ind. viit.I. 2.sg.* 9,2

vei înţeleage: *ind. viit.I. 2.sg.* 9,4
au înţeles: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,12
înţeleg: *ind. prez. 3.pl.* 13,18

ÎNŢELEGERE: s.f.
înţeleagerii: *sg. gen., în sintagmele* ***sâmţirea înţeleagerii/ duhul înţeleagerii/vâna înţeleagerii*** 4,22; 5,22; 14,47
înţeleagerea: *sg. nom./ac.* 5,9; 8,4, 12; 10,30, 31, 40; 13,16; 14,40
înţăleagerii: *sg. gen.* 14,25
înţeleagere: *sg. ac.* 14,42; 16,62

ÎNŢELEPCIUNE: s.f.
înţelepciunea: *sg. nom.* 8,52; 14,40
înţelepciune: *sg. ac.* 13,55
înţelepciunii: *sg. gen., în sintagma* ***izvorul înţelepciunii*** 14,47

ÎNŢELEPT, -EAPTĂ: adj.
(cei) înţelepţi: *s.m. pl. ac.* 12,38
(celor) înţelepţi: *s.m. pl. dat.* 14,26, 46

(a se) ÎNVĂLUI: v. IV „a se învolbura”
(să) învăluiaşte: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,12

(a) ÎNVĂŢA: v. I
voiu învăţa: *ind. viit.I. 1.sg.* 4,4; 5,32; 10,38
au învăţat: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,29
vei învăţa: *ind. viit.I. 2.sg.* 12,38

(a) ÎNVERZI: v. IV
înverzeaşte: *imperativ 2.sg.* 5,36

(a) ÎNVIA: v. I
înviind: *gerunziu* 5,45
să învie: *conj. prez. 3.sg.* 7,39
vei învia: *ind. viit.I. 2.sg.* 8,13
vom învia: *ind. viit.I. 1.pl.* 14,35

ÎNVIERE: s.f.; var. (Înv.) **ÎNVIIARE**
înviiare: *sg. ac.* 2,23

(a se) ÎNVINGE: v. III
(s-)au învins: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,21
(să) va învinge: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,28; 7,58
va învinge: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,58
au învins: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,40

J

JALE: s.f.
jale: *sg. ac.* 2,3
jealea: *sg. ac.* 10,6

(a) JEFUI: v. IV
vor jefui: *ind. viit.I. 3.pl.* 15,30; 16,73
a jefui: *inf. prez.* 16,72

JEFUIRE: s.f.
jefuirea: *sg. ac.* 15,49

(a se) JELI: v. IV
jelesc: *ind. prez. 1.sg.* 8,16
jelea: *ind. prez. 3.sg.* 9,38; 10,49
a (mă) jeli: *inf. prez.* 10,4
jeleaşte: *ind. prez. 3.sg.* 10,7
jelim: *ind. prez. 1.pl.* 10,8
să jelească: *conj. prez. 3.sg.* 10,9
jeleai: *ind. imp. 2.sg.* 10,39
jelindu(-să): *gerunziu* 10,41
jeli-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,12
vor jeli: *ind. viit.I. 3.pl.* 15,44
jeli-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 16,34

(a) JELUI: v. IV
jelui-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 15,13

JERTFĂ: s.f.; var. **JÂRTVĂ**
jârtvă: *sg. ac.* 1,31
jârtve: *pl. ac.* 2,24

(a) JERTFUI: v. IV; var. **(a) JIRTVUI**
au jirtvuit: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,6

JIDOV: s.m.
jidovi: *pl. ac.* rezum. cap.1

JIGANIE: s.f.
jigănii: *sg. ac.* 6,47, 48
jigăniile: *pl. ac.* 11,40

JOS: adv.
jos: 6,41

(a se) JUDECA: v. I
judecă: *imperativ 2.sg.* 2,20
ai judecat: *ind. pf.c. 2.sg.* 4,20; 11,41
(s-)au judecat: *ind. pf.c. impers./3.pl.* 7,11; 8,30
(te-)ai judecat: *ind. pf.c. 2.sg.* 8,49

JUDECATĂ: s.f.
judecăţii: *sg. gen.* 5,34
judecata: *sg. nom./ac.* 5,40, 42, 43; 7,34; 8,61; 11,46; 14,35
judecată: *sg. ac.* rezum. cap.7; 8,38; 12,33
judecăţile: *pl. ac., în sintagma* ***judecăţile dintâiu*** 7,30
judecăţii: *sg. gen., în sintagmele* ***scaunul judecăţii/zioa judecăţii*** 7,33, 43; 12,34
judecăţilor: *pl. gen., în sintagma* ***judecăţilor lui Dumnezeu*** rezum. cap.9

JUDECĂTOR: s.m.; var. (Înv.) **JUDECĂTORIU**
judecătoriu: *sg. nom.* 4,18; 7,19; 14,32; 16,68
Judecătoriul: *sg. nom.* 7,69
judecătoriului: *sg. gen., în sintagma* ***judecătoriului celui viitoriu*** 8,18

JUMĂTATE: s.f.
jumătatea: *sg. ac.* 11,10, 17; 14,12
jumătate: *sg. ac.* 13,45; 14,11
(un) jumătate (sic!)**:** *sg. nom.* (cf. lat. *dimidium, -ii* s.n.; cf. **Indice** Os – **JUMĂTATE**) 11,33

L

LAPTE: s.n.
lapte: *sg. ac.* 2,19; 8,10

LĂCAŞ: s.n.; vezi **LOCAŞ**

(a) LĂCUI: v. IV; vezi **(a) LOCUI**

LĂCUITOR: s.m.; vezi **LOCUITOR**

LĂCUSTĂ: s.f.
lăcustele: *pl. ac.* 4,24

(a se) LĂMURI: v. IV „(despre metale preţioase) a se purifica sub acţiunea focului”
(să) lămureaşte: *ind. prez. 3.sg.* 16,74

LĂMURIRE: s.f. (aici) „punere la încercare, „probare"
lămurirea: *sg. nom.* 16,74

(a se) LĂSA: v. I
ai lăsat: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,11; 13,54
(s-)ar lăsa: *cond. prez. 3.sg.* 7,69
va lăsa: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,8; 13,33
lasă: *imperativ 2.sg.* 9,41; 14,14
am lăsat: *ind. pf.c. 1.sg.* 10,5
să lase: *conj. prez. 3.pl.* 13,41
(să) va lăsa: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,24, 25, 33
(să) vor lăsa: *ind. viit.I. 3.pl.* 16,29, 32
(să) lasă: *ind. prez. 3.pl.* 16,30, 31

LĂŢIME: s.f.
lăţime: *sg. ac.* 7,5

(a se) LĂUDA: v. I
lăuda: *ind. imp. 3.pl.* 2,42
(te) vei lăuda: *ind. viit.I. 2.sg.* 10,16
lăudând: *gerunziu* 13,57

(a se) LÂNCEZI: v. IV
(ne) lâncezim: *ind. prez. 1.pl.* 8,31

LEAC: s.n.
leacul: *sg. nom.* 7,53

LEGAT, -Ă: adj.
legaţi: *m. pl. nom.* 13,13

LEGE: s.f.
leagea: *sg. nom./ac.* 1,8; 3,20, 22; 4,23; 7,17, 24, 63; 8,12, 29, 56; 9,11, 31, 32, 36, 37; 13,38; 14,21, 22
leagea: *sg. ac., în sintagmele* ***leagea Domnului/leagea vieţii*** 2,40; 14,30
leage: *sg. ac.* 3,19; 5,27; 9,19; 13,54
leage: *sg. nom., în sintagma* ***a lui Dumnezeu leage*** 7,20
legii: *sg. gen.* 9,32
legii: *sg. gen., în sintagma* ***sicriiul legii*** 10,22

LEGIUITĂ: s.f.
legiuitele: *pl. ac.* 1,24; 7,24; 9,32; 13,42

LEMN: s.n. . "tulpina şi ramurile unui arbore tăiat, servind ca material de construcţii, drept combustibil etc."; "copac", "pom"
lemn: *sg. ac.* 1,23; 5,5
lemnul: *sg. nom., în sintagma* ***lemnul vieţii*** 2,12
leamnelor: *pl. gen.* 4,13
leamnele: *pl. ac.* 15,42

(a se) LEPĂDA: v. I; var. (Pop.) **(a se) LĂPĂDA**
am lepădat: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,21
lepăda(-)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,30
am lăpădat: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,31
au lepădat: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,33; 9,9
leapădă: *imperativ 2.sg.* 10,24; 14,14
(să) vor lepăda: *ind. viit.I. 3.pl.* 16,24

LESNE: adv.
lesne: 8,14
(mai) lesne: 13,20

LEU: s.m.
leul: *sg. nom./ac.* 11,37; 12,1, 31
leu: *sg. ac.* 16,6

LEVIT: s.m. (cf. **Indice** Iş)
leviţii: *pl. nom.* 10,22

LIMAN: s.n.
limanul: *sg. ac.* 12,42

LIMBĂ: s.f.
limbile: *pl. nom./ac.* 1,11; 2,28; 3,36; 13,33
limbi: *pl. nom./ac.* 1,24; 2,7; rezum. cap.3; 3,7, 12, 33
limbi: *pl. voc.* 2,34
limbilor: *pl. gen./dat.* 4,23; 8,27; 13,37, 41, 49
limba: *sg. ac.* 13,10

LIPIT, -Ă: adj.
lipite: *f. pl. ac.* 12,19

LIPSĂ: s.f. "ceea ce este necesar", "necesitate", "nevoie"
lipsă: *sg. ac.* 7,65
lipse: *pl. ac.* 13,19

LIPSIT, -Ă: s.m./f.
lipsitului: *s.m. sg. dat.* 2,20

LOC: s.n.
loc: *sg. nom./ac.* 4,19; 7,3, 4; 8,5; 10,27, 54; 12,37, 42; 13,31; 16,71
locul: *sg. nom./ac.* 4,29; 6,14; 7,6; 8,6; 9,12; 11,8, 13, 24; 12,41, 48; 13,7; 15,40
locuri: *pl. ac.* 5,8; 7,54
locurile: *pl. nom.* 6,22
locurilor: *pl. gen./dat.* 9,3; 16,27, 71
loc: *sg. ac., în loc. prep.* ***în loc. de*** 15,61

LOCAŞ: s.n.; var. (Reg.) **LĂCAŞ**
lăcaşuri: *pl. nom.* 4,7
lăcaşul: *sg. nom./ac.* 5,38; 10,47
lăcaşurile: *pl. nom.* 7,51
lăcaşele: *pl. ac.* 11,42

(a) LOCUI: v. IV; var. (Înv.) **(a) LĂCUI**
lăcuia: *ind. imp. 3.pl.* 3,2, 9, 12, 25
lăcuiesc: *ind. prez. 3.pl.* 3,25, 34, 35; 4,21, 39; 5,1, 6; 6,18; 7,32; 8,50; 10,59; 11,5, 32, 34; 12,24; 13,30; 14,20; 15,14, 40
să lăcuiască: *conj. prez. 3.sg./pl.* 6,51; 9,18
lăcuim: *ind. prez. 1.pl.* 8,17
lăcuieşti: *ind. prez. 2.sg.* 8,20
au lăcuit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 11,40; 13,41, 46
a lăcui: *inf. prez.* 15,10
va lăcui: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,43

LOCUITOR: s.m.; var. (Înv.) **LĂCUITOR**
lăcuitorilor: *pl. gen.* 6,26
lăcuitori: *pl. ac.* 14,16
lăcuitorii: *pl. nom.* 16,23

(a) LOVI: v. IV
voiu lovi: *ind. viit.I. 1.sg.* 15,11

LOVIRE: s.f.
lovirea: *sg. ac.* 15,53

(a se) LUA: v. I
ia: *imperativ 2.sg., în loc. v.* ***ia aminte*** 5,32; 9,30
ia: *imperativ 2.sg.* 8,24; 11,36; 14,24
ia: *ind. prez. 3.sg.* 13,23
luându-: *gerunziu* 1,32
voiu lua: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,11; 15,9
veţi lua: *ind. viit.I. 2.pl.* 2,13
am luat: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 2,33; 9,36; 14,37, 40
luaţi: *imperativ 2.pl.* 2,36
au luat: *ind. viit.I. 3.sg./pl.* 2,39, 45; 5,22; 7,39; 9,33; 14,30, 32
ai luat: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,20; 7,16
va lua: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,9; 8,43; 9,34; 16,43
lua: *inf. prez. fără* ***a*** 7,14
a (să) lua: *inf. prez.* 8,20
(nici) lua: *imperativ prohib. 2.sg., în loc. v.* ***nici lua aminte*** 8,27
vor lua: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,33

luând: *gerunziu* 8,56; 9,32
au luat: *ind. pf.c. 3.sg., în loc. v.* ***au luat aminte*** 9,45
a lua: *inf. prez.* 9,47
vei lua: *ind. viit.I. 2.sg.* 10,16; 15,55, 59
(să) va lua: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,53

(a) LUCRA: v. I
am lucrat: *ind. pf.c. 1.pl.* 12,41
lucrează: *ind. prez. 3.pl.* 15,8
lucră: *ind. prez. 3.pl.* 15,13
să lucre: *conj. prez. 3.sg.* 16,25

LUCRARE: s.f.
lucrare: *sg. ac.* 8,6; 9,37
lucrarea: *sg. nom.* 9,17

LUCRAT, -Ă: adj.
lucrate: *f. pl. nom.* 6,42

LUCRĂTOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Înv.) **LUCRĂTORIU**
lucrătoriul: *s.m. sg. ac.* 9, 17
lucrătoriul: *s.m. sg. ac., în sintagma* ***lucrătoriul de câmp*** 9,17
lucrătorii: *s.m. pl. ac.* 15,13

LUCRU: s.n.
lucrurile: *pl. nom./ac.* rezum. cap.5; 7,24; 8,32, 33; 9,7; 15,6, 48; 16,55, 65
lucru: *sg. nom.* 6,38
lucrul: *sg. nom./ac.* 6,40, 43; 7,35; 8,13; 10,54
lucruri: *pl. nom./ac.* 7,49; 8,33; 13,56; 14,21
lucrurilor: *pl. dat.* 16,52, 71

LUME: s.f.
lume: *sg. ac.* 3,9, 34; 4,24; 10,12; 11,40; 15,5, 27
lumea: *sg. nom./ac.* 3, 18; 4,2, 11; 6,55, 59; 7,11; 9,19; 11,40
lumii: *sg. gen.* 5,24; rezum. cap.11; 11,32
lumi: *sg. gen., în sintagma* ***pământeştii lumi*** 6,1
lumea: *sg. gen.* (*cu prep.* ***a + toată***) rezum. cap.16

(a se) LUMINA: v. I
va lumina: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,35
(te-)ai luminat: *ind. pf.c. 2.sg.* 13,53

LUMINĂ: s.f.
lumină: *sg. ac.* 1,14; 14,20
luminii: *sg. gen.* 2,21
lumină: *sg. nom., în sintagma* ***lumină veacinică*** 2,35
lumina: *sg. nom.* 6,45; 10,22

LUMINĂTOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Înv.) **LUMINĂTORIU**
luminătoriu: *s.m. sg. nom., în sintagma* ***luminătoriu luminos*** 6,40

LUMINOS, -OASĂ: adj.
luminos: *m. sg. nom., în sintagma* ***luminătoriu luminos*** 6,40

LUNĂ: s.f.
lunile: *pl. ac.* 4,40
luna: *sg. nom./ac.* 5,4; 16,39
lună: *sg. ac., în sintagma* ***muierile ceale de lună*** (cf. lat. *mulieres menstruatae*) 5,8
lunii: *sg. gen.* 6,45
luni: *pl. ac.* 8,8

LUNECARE: s.f.
lunecările: *pl. ac.* 8,17

LUP: s.m.
lupilor: *pl. gen.* 5,18

(a se) LUPTA: v. I
(să) va lupta: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,57

LUPTĂ: s.f.
luptei: *sg. gen.* 7,57
luptă: *sg. ac.* 16,41

LUT: s.n.
lut: *sg. ac.* 8,2

M

MAICĂ: s.f.
maica: *sg. nom./ac.* 1,28; 2,2, 5, 6; 5,50; 10,7
maică: *sg. ac.* rezum. cap.2; 13,55
maică: *sg. voc.* 2,15, 30
maica: *sg. voc., în sintagma* ***maica fiilor*** 2,17
maicii: *sg. gen.* 5,35

MANĂ: s.f.
mană: *sg. ac.* 1,19

MARE: adj./s.
mari: *adj. f. pl. nom./ac.* 1,14; 2,42; 10,27; 13,19; 15,37, 40
mare: *adj. m./f./n. sg. nom./ac.* 3,16; 4,32; 7,3, 12; 9,38; 10,11, 26, 27; 12,3, 45; 13,6; 15,30, 31, 35, 36; 16,27
(celui mai) mare: *adj. n. sg. gen.* 7,13
(mai) mare: *adj. f./n. sg. nom.* 10,23; 11,4, 29
(cel mai) mare: *adj. n. sg. ac.* 12,26
(mai) mari: *s.n. pl. ac.* (aici) „semne prevestitoare” 5,13; 6,31
(cel mai) mare: *s.m. sg. ac.* 12,40

MARE: s.f.
mare: *sg. ac.* 1,13; 4,14; 7,5; 11,1; 12,11; 13,2, 5
mării: *sg. gen., în sintagma* ***inima mării*** „adâncul mării”, „mijlocul mării” 4,7; 13,25, 51
mării: *sg. gen./dat.* 4,15, 17, 19; 5,25; 13,52
marea: *sg. nom./ac.* 4,21; 7,3; 9,34; 16,12, 58, 59
Marea: *sg. nom., în s. propr.* ***Marea Sodomului*** 5,7
mări: *pl. ac.* 15,59

MARGINE: s.f.
marginile: *pl. ac., în sintagma* ***marginile pământului*** 16,13

MARTOR: s.m.
martor: *sg. ac.* 2,5

MĂCAR: adv.
măcar: *adv. în loc. cj.* ***măcar că*** 13,8

(a) MĂCELĂRI: v. IV
aţi măcelărit: *ind. pf.c. 2.pl.* 1,32

MĂDULAR: s.n. “fiecare dintre membrele unei fiinţe; prin gn. fiecare dintre părţile sau organele din care este alcătuită o fiinţă”
mădulările: *pl. ac.* 8,8; rezum. cap.12
mădulări: *pl. ac.* 8,10

MĂGURĂ: s.f.
măgurile: *pl. ac.* 15,42

(a) MĂRI: v. IV „a cinsti”, „a preamări”
a mări: *inf. prez.* 2,47
măream: *ind. imp. 1.pl.* 9,45

MĂRIME: s.f.
mărimea: *sg. ac.* 10,55

MĂRTURIE: s.f.
mărturiile: *pl. ac.* 8,27

(a se) MĂRTURISI: v. IV
mărturisesc: *ind. prez. 1.sg.* 1,37

mărturisească: *imperativ 2.sg.* 2,14
mărturisăsc: *ind. prez. 1.sg.* 2,36
au mărturisit: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,45, 47
(să) mărturisească: *ind. prez. 3.sg.* 8,23
(să) mărturisesc: *ind. prez. 3.pl.* 8,35

MĂRUNȚEL, -EA: adj.
mărunțeale: *f. pl. ac.* 11,3

MĂSLIN: s.m.; var. (Înv. și reg.) **MASLIN**
maslini: *pl. ac.* 16,30

MĂSLINĂ: s.f.; var. (Înv. și reg.) **MASLINĂ**
masline: *pl. nom.* 16,30

(a) MĂSURA: v. I
măsură: *imperativ 2.sg.* 3,34; 4,5; 9,1
au măsurat: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,37; 16,58
măsurând: *gerunziu* 9,1

MĂSURĂ: s.f.
măsura: *sg. ac.* 4,37, 50
măsură: *sg. nom.* 4,37
măsurile: *pl. nom.* 6,4

MÂHNIRE: s.f.
mâhnire: *sg. ac.* 10,12

MÂINE: adv.; var. (Înv. și reg.) **MÂNE**
mâne: 10,58; 14,26

MÂNĂ: s.f.
mânile: *pl. nom./ac.* 1,26; 2,29; 3,27; 5,18, 30; 6,58; 8,44; 10,23; 15,15
mâni: *pl. ac.* 2,46; 13,36
mânilor: *pl. gen.* 3,5; 8,7; 15,53
mâna: *sg. nom./ac.* 6,8, 10; 13,9; 15,22
mână: *sg. ac.* 6,10; 15,11

(a) MÂNCA: v. I
ați mâncat: *ind. pf.c. 2.pl.* 1,19
vei mânca: *ind. viit.I. 2.sg.* 9,24
am mâncat: *ind. pf.c. 1.sg.* 9,26
a mânca: *inf. prez.* 10,4
au mâncat: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,31
va mânca: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,27, 28
mâncam: *ind. imp. 1.sg.* 12,51
mânca: *ind. imp. 3.pl.* 14,43
vor mânca: *ind. viit.I. 3.pl.* 15,58

MÂNCARE: s.f.
mâncarea: *sg. nom.* 9,26

MÂNDRIE: s.f.
mândrie: *sg. ac.* 8,50
mândriia: *sg. nom./ac.* 11,43; 15,18

(a se) MÂNGÂIA: v. I; var. (Înv. și rar) **(a se) MÂNGĂIA**
a mângăia: *inf. prez.* 10,2, 41, 49
să mângăie: *conj. prez. 3.sg./pl.* 10,3; 16,24
mângăie(-te): *imperativ 2.sg.* 10,20
să mângâiu: *conj. prez. 1.sg.* 12,8
mângăie: *imperativ 2.sg.* 14,13

(a se) MÂNIA: v. I
(nu Te) mânia: *imperativ prohib. 2.sg.* 8,45

MÂNIE: s.f.; var. (Înv. și rar) **MĂNIE**
mânie: *sg. ac.* 10,5; 15,34, 39
mânia: *sg. ac.* 15,23; 16,9
mâniia: *sg. ac.* 15,30, 37
mănie: *sg. ac.* 15,40
mănia: *sg. ac.* 15,44

(a se) MÂNTUI: v. IV
(să) va mântui: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,25; 9,7
mântui: *inf. prez. fără* **a** 7,45
(să) vor mântui: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,3, 41; 9,13, 15
(să) mântuiesc: *ind. prez. 3.pl.* 8,41
(s-)au mântuit: *ind. pf.c. 3.pl.* 12,34

MÂNTUIRE: s.f.
mântuirea: *sg. ac.* 6,25; 9,8
mântuirii: *sg. dat.* 7,61
mântuire: *sg. ac.* 8,39

MÂNTUIT, -Ă: adj. (Înv. și pop.) „salvat”
mântuită: *f. sg. ac.* 12,42

MÂNTUITOR: s.m.; var. **MÂNTUITORIU**
Mântuitoriul: *sg. ac.* 2,36

MED: s.m. (cf. **Indice** Est)
medilor: *pl. gen.* 1,3

(a) MERGE: v. III
mergi: *imperativ 2.sg.* 1,5; 2,48; 4,5, 40
să mărg: *conj. prez. 1.sg.* 2,33
mergând: *gerunziu* 7,13; 14,23
am mers: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,13
să meargem: *conj. prez. 1.pl.* 7,14

(a se) MESTECA: v. I; vezi **(a se) AMESTECA**

MEȘTEȘUGIRE: s.f.
meșteșugirile: *pl. nom./ac.* 6,5; 7,23; 13,37; 15,48; 16,50
meșteșugirea: *sg. ac.* 16,64

MIAZĂNOAPTE: s.f. „nord”
miazănoapte: *sg. ac.* 15,34, 38

MIAZĂZI: s.f. „sud”
miazăzi: *sg. ac.* 15,38

MIC, -Ă: adj./s.
(mai) mici: *adj. m. pl. nom.* 5,52, 54, 55
(cel mai) mic: *s.m. sg. ac.* 12,40

MICȘOR, -OARĂ: adj.
micșoară: *f. sg. nom.* 12,2

MIE: s.f. (aici) „oștire de o mie de soldați”
miile: *pl. ac., în sintagma* ***miile ceriului*** (aici) „oștile de îngeri” 13,3

MIERE: s.f.
miiare: *sg. ac.* 2,19

MIJLOC: s.n.
mijlocul: *sg. ac., în loc. prep.* ***în mijlocul/din mijlocul*** 2,43; 12,17; 16,59, 62
mijloc: *sg. ac., în loc. adj.* ***din mijloc/de mijloc*** 11,4; 12,21
mijloc: *sg. ac., în loc. adv.* ***în mijloc*** 11,29

MILĂ: s.f.
milă: *sg. ac.* 1,25; 2,4, 31, 32; 4,24; 12,48; 14,34
milele: *pl. ac.* 7,66, 67
milii: *sg. dat.* 8,11
mila: *sg. ac.* 11,46

MILOSTIV, -Ă: adj.
milostiv: *m. sg. nom.* 2,31; rezum. cap.7; 7,62, 66; rezum. cap.8; 8,31, 32

(a se) MILOSTIVI: v. IV
(M-)am milostivit: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,19

(a) MILUI: v. I
voiu milui: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,25
miluiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 7,62
a milui: *inf. prez.* 8,32
vei milui: *ind. viit.I. 2.sg.* 8,36
miluiaşte: *imperativ 2.sg.* 8,45
miluieşti: *ind. prez. 2.sg.* 8,45
va milui: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,19

MINCINOS, -OASĂ: s./adv.
mincinos: *adv.* 8,28
(cei) mincinoşi: *s.m. pl. ac.* 11,42

MINCIUNĂ: s.f.
minciuna: *sg. nom.* 14,17

MINTE: s.f.
minţii: *sg. gen., în sintagmele* ***ieşirea minţii/ieşirile minţii de noapte/râul minţii*** 5,33; 10,28, 37; 12,3; 13,30; 14,42, 47

MINUNAT, -Ă: adj./s.f. (Înv.) „minune”
minunate: *adj. f./n. pl. ac.* 6,48; 13,56
minunat: *adj. m. sg. nom.* 8,48
(ceale) minunate: *s.f. pl. ac.* „minuni” 13,57
minunate: *s.f. sg. ac.* “minuni” 14,5

MINUNE: s.f.
minuni: *pl. ac.* 1,14; 2,48; 9,6; 13,50
minune: *sg. ac., în sintagma* ***mă ţineam de minune*** „mă minunam” 2,43
minunile: *pl. ac.* 7,27; 13,14

(a se) MIRA: v. I
(te) vei mira: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,26

MIRARE: s.f.
mirare: *sg. ac., în sintagma* ***ceale de mirare*** „minuni” 3,8

MIRE: s.m.
miri: *pl. ac.* 16,34
mirii: *pl. nom.* 16,35

MIREASĂ: s.f.
mireasa: *sg. nom.* 7,26

MIROS: s.n.
mirosul: *sg. nom./ac.* 2,12; 13,11
mirosuri: *pl. nom.* 6,44

MIROSEALĂ: s.f.
miroseală: *sg. ac., în sintagma* ***miroseală necercată*** „miros necunoscut” 6,44

(a se) MISTUI: v. IV
au mistuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,16
va mistui: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,33; 16,15
(să) vor mistui: *ind. viit.I. 3.pl.* 16,35

MIŞELĂTATE: s.f.
mişălătăţi: *pl. nom.* 8,50

MITITEL, -EA: adj./s.
mititeii: *s.m. pl. nom./ac.* 1,28; 10,22
mititei: *s.m. pl. nom.* 1,37
mititea: *adj. f. sg. nom.* 12,30

MOARTE: s.f.
moarte: *sg. nom./ac.* 3,7; 7,56; 8,38; 9,12; 14,34, 35; 15,5, 26, 49
moartea: *sg. ac.* 6,26; 15,53

MOLIE: s.f.
moliia: *sg. nom.* 8,53

MORMÂNT: s.n.
mormânturile: *pl. ac.* 2,16
mormânturi: *pl. ac.* 2,16
mormânt: *sg. nom.* 5,35

MORT, MOARTĂ: s.m./f.
morţii: *s.m. pl. nom./ac.* 2,16, 23; 16,24
(cel) mort: *s.m. sg. ac.* 7,39
mortul: *s.m. sg. ac.* 10,30
(cei) morţi: *s.m. pl. ac.* 13,24

MOŞIE: s.f.
moşiile: *pl. ac.* 16,48

(a) MOŞTENI: v. IV
vor moşteni: *ind. viit.I. 3.pl.* 7,17, 67

MOŞTENIRE: s.f.
moştenirea: *sg. ac.* 6,59; 7,9; 8,16, 45
moştenire: *sg. ac.* 7,9

MUIERE: s.f.; var. (Înv.) **MUIARE**
muierile: *pl. nom., în sintagma* ***muierile ceale de lună*** (cf. lat. *mulieres menstruatae*) 5,8
muierii: *sg. gen.* 5,46; 10,26, 42
muiare: *sg. nom./ac.* 9,38, 47; 10,44
muiarea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.10; 10,27; 16,50
muierile: *pl. nom./ac.* 10,6, 22; 16,34
muieri: *pl. ac.* 15,51

MULT, -Ă: adj./adv./pron. nehot.
multe: *adj. f./n. pl. nom./ac./gen./voc.* rezum. cap.1; 2,18; 3,12; rezum. cap.4; rezum. cap.5; 5,8; 6,17, 44; rezum. cap.7; 8,33, 50; 10,38; 13,19, 26; 14,4, 5, 24; rezum. cap.15; 15,29, 41; 16,18, 69
mulţi: *adj. m. pl. nom./ac.* 1,10; 3,25; 13,13; 16,23
multă: *adj. f. sg. nom./ac.* 2,27; 4,34, 49; 5,1; 8,41, 43, 50; 9,22, 46; 10,24; 11,13, 32, 40; 13,45; 16,22, 71
mult: *adj. n. sg. ac.* 8,2; 9,21; 15,19
(mai) mulţi: *adj. m. pl. nom.* 9,15
multa: *adj. antep. f. sg. ac.* 12,5
(mai) multă: *adj. f. sg. ac.* 12, 15, 24
(mai) mult: *adj. n. sg. ac.* 13,16
(mai) multe: *adj. f. pl. ac.* 13,50
(mai) mult: *adv.* 3,12; 4,26, 50; 5,33; 7,55, 66; 8,47; 9,13
mult: *adv.* 7,66; 8,47, 49; 13,57; 16,48
mult: *adv. în loc. adv.* ***cu mult*** 13,16, 50
mulţi: *pron. nehot. m. pl. nom./ac.* 3,29; 5,7, 10, 28; 7,20, 40; 8,1, 3; 10,9, 57; 12,7
(mai) mult: *pron. nehot. n. sg. nom.* 4,45
(mai) multe: *pron. nehot. f. pl. nom.* 4,45
(celor mai) mulţi: *pron. nehot m. pl. dat.* 5,28
(cei mai) mulţi: *pron nehot. m. pl. nom.* rezum. cap.8
multe: *pron. nehot. f. pl. ac.* 12,23

MULŢIME: s.f.
mulţime: *sg. nom./ac.* 3,16; 8,41; 10, 11, 28; 13,5, 10, 11, 12, 39
mulţimii: *sg. gen.* 6,44
mulţimea: *sg. nom./ac.* 7,69; 8,55, 63; 9,22; 10,10, 13, 24; 13,13, 28, 34, 41, 47, 49
mulţimei: *sg. gen.* 13,9, 11

(a) MULŢUMI: v. IV; var. (Înv. şi pop.) **(a) MULŢĂMI**
mulţămind: *gerunziu* 2,37

MUNTE: s.m.
munţi: *pl. nom./ac.* 2,19; 6,51; 15,58
muntele: *sg. nom./ac.* 2,33, 42; 3,17; 13,7, 36; 14,4
munţii: *pl. ac.* 8,23; 15,42, 62

munte: *sg. ac.* 13,6, 12
muntelui: *sg. gen.* 13,35
munţilor: *pl. gen.* 16,61

(a) MURI: v. IV
a muri: *inf. prez.* 1,18; 3,10
va muri: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,29, 31; 12,26; 15,4
murind: *gerunziu* 7,47
mor: *ind. prez. 3.pl.* 8,58
au murit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 10,1; 12,45
voiu muri: *ind. viit.I. 1.sg.* 10,4, 18
să moriu: *conj. prez. 1.sg.* 10,34
murise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 10,48

MURITOR, -TOARE: adj.
muritoare: *f. sg. ac.* 2,45
muritoriu: *m./n. sg. nom./ac.*3,5; 7,15
muritoare: *n. pl. ac.* 7,49
muritoarele: *adj. antep. n. pl. ac.* 14,14

(a) MURMURA: v. I (cf. **Indice** 2Lg)
aţi murmurat: *ind. pf.c. 2.pl.* 1,15, 16

(a) MUSTRA: v. I
va mustra: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,32

MUT, -Ă: adj.
mută: *f. sg. nom.* 6,48

(a se) MUTA: v. I
(să) vor muta: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,8
să (se) mute: *conj. prez. 3.sg.* 6,16
a (te) muta: *inf. prez.* 14,14

MUTARE: s.f.
mutare: *sg. ac.* 5,6
mutării: *sg. gen., în sintagma* ***ţânutul mutării*** 5,17

N

(a se) NAŞTE: v. III
au născut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,2; 6,8; 10,46
(s-)au născut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,7, 21; 5,53; 7,57; 9,22
naşte: *ind. prez. 3.sg.* 4,42; 5,49, 51; 16,39
vor naşte: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,8; 6,21
(mă) năşteam: *ind. imp. 1.sg.* 5,35
naşti: *ind. prez. 2.sg.* 5,46
ai născut: *ind. pf.c. 2.sg.* 5,52; 10,14
nenăscând: *gerunziu* 9,32
am născut: *ind. pf.c. 1.sg.* 9,43; 10,12
(să) năştea: *ind. imp. 3.pl.* 11,3
(să) vor naşte: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,18; 14,19
nasc: *ind. prez. 3.pl.* 16,47

NAŞTERE: s.f.
naşterea: *sg. ac.* 4,40; 6,26; 15,31
naşterii: *sg. gen.* 4,42
naşterii: *sg. gen., în sintagma* ***ceasul naşterii*** 16,39

(a) NĂDĂJDUI: v. IV
nădăjduiesc: *ind. prez. 1.sg.* 4,35
nădăjduiesc: *ind. prez. 3.pl.* 5,6
vor nădăjdui: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,12
nădăjduind: *gerunziu* 7,18
a nădăjdui: *inf. prez.* 7,47
au nădăjduit: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,30
să nădăjduiască: *conj. prez. 3.sg.* 11,46

NĂDEJDE: s.f.
nădeajde: *sg. ac.* rezum. cap.5
nădeajdea: *sg. nom., în sintagma* ***nădeajdea cea veacinică*** 7,50
nădeajdea: *sg. ac.* 15,46

NĂRAV: s.n.
năravurile: *pl. nom.* 9,19

NĂSCUT, -Ă: adj./s.
născuţii: *s.m. pl. nom./ac.* 2,32; 10,10; 15,57
născuţi: *s.m. pl. ac.* 4,6
născut: *s.m. sg. ac., în sintagmele* ***întâiu născut/unul născut*** 6,58
(cei) născuţi: *s.m. pl. ac.* 8,35
născute: *adj. n. pl. nom.* 6,56

NĂSIP: s.n.; vezi **NISIP**

NEAM: s.n.
neamul: *sg. nom./ac.* 1,3; 2,6
neam: *sg. voc., în sintagma* ***neam rău*** 2,8
neamurile: *pl. nom./ac.* 3,7, 26; 6,48, 57; 15,29
neamuri: *pl. nom.* 3,7; 6,56; 13,40
neam: *sg. nom./ac.* 3,8, 32, 35; 9,21; 13,31, 41; 15,15; 16,47
neamului: *sg. gen./dat.* 3,19; 5,35; 13,31; 15,15
neamurilor: *pl. dat.* 4,23

NEAŞEZARE: s.f.
neaşezarea: *sg. nom.* 15,16

NEBUN, -Ă: adj./s.
(mai) nebună: *adj. f. sg. voc.* 10,6
nebuni: *s.m. pl. ac.* 16,72

(a) NEBUNI: v. IV
nebunind: *gerunziu* 15,30

NECAZ: s.n.; var. (Reg.) **NĂCAZ**
năcazuri: *pl. ac.* rezum. cap.7
năcazul: *sg. nom./ac.* 9,45; 15,19; 16,20, 68
năcaz: *sg. ac., în sintagma* ***zilele ceale de năcaz*** 16,75

(a) NECĂJI: v. IV; var. (Pop.) **(a) NĂCĂJI**
ai năcăjit: *ind. pf.c. 2.sg.* 11,42

NECERCAT, -Ă: adj. „necunoscut”
necercată: *f. sg. ac., în sintagma* ***mireoseală necercată*** „miros necunoscut” 6,44

NECERCETAT, -Ă: adj.
necercetată: *f. sg. ac.* 9,19

NECREDINCIOS, -OASĂ: adj./adv./s.
necredincioasele: *adj. antep. f./n. pl. ac.* rezum. cap.3; 8,27
necredincioase: *adj. n. pl. dat.* 4,23
necredincios: *adv.* 3,30; 7,18; 8,35
necredincioşii *s.m. pl. nom.* 7,17; 9,13
necredincioşi *s.m. pl. ac.* 7,41
necredincioşilor: *s.m. pl. gen.* 14,35
necredinciosul: *s.m. sg. nom.* 15,4

NECREDINŢĂ: s.f.
necredinţă: *sg. nom./ac.* 4,30, 31, 38
necredinţa: *sg. nom./ac.* 7,44; 15,4
necredinţele: *pl. ac.* 12,25, 32; 13,37; 15,3, 8

NECUPRINS, -Ă: adj.
necuprinsă: *f. sg. nom.* 8,21

NECURMAT: adv.
necurmat: 9,25; 15,8

NEDREPT, -EAPTĂ: adv./s.
nedrept: *adv.* 6,19; 12,41
nedrepţi: *s.m. pl. ac.* 8,47

NEDREPTATE: s.f.
nedreptate: *sg. ac.* 4,27
nedreptatea: *sg. nom./ac.* 5,2, 10; 6,19; 7,41
nedreptăţile: *pl. ac.* 7,35; 12,31

NEDUMNEZEIEŞTE: adv.; var. **NEDUMNEZĂIAŞTE**
nedumnezăiaşte: 15,8

NEGRIJĂ: s.f.
negrijii: *sg. gen.* 7,51
negrija: *sg. nom.* 7,53

NEGRU, NEAGRĂ: adj.
(mai) neagre: *f. pl. nom.* 7,55

(a) NEGUŢĂTORI: v. IV
neguţător eaşte: *ind. prez. 3.sg.* 16,43
neguţător esc: *ind. prez. 3.pl.* 16,48

NEÎNFRÂNARE: s.f.
neînfrânarea: *sg. nom.* 5,10; 7,44

NEÎNŢELEPT, -EAPTĂ: adj.
neînţelept: *m. sg. nom.* 5,39

NEÎNVĂŢAT, -Ă: adj.
neînvăţat: *n. sg. nom.* 1,8

NELEGIUIRE: s.f.
nelegiuire: *sg. ac.* 3,12
nelegiuirile: *pl. ac.* 3,29, 34
nelegiuiri: *pl. ac.* rezum. cap.7

NELENEŞ, -Ă: adj.
neleaneşe: *n. pl. nom.* 1,26

NEMĂSURAT, -Ă: adj.
nemăsuraţi: *m. pl. ac.* 2,19
nemăsurat: *n. sg. nom.* 6,44
nemăsurată: *f. sg. nom.* 7,3

NEMERNIC, -Ă: s.m./f.; var. (Înv. şi reg.) **NIMERNIC, -Ă** (Înv. şi reg.) „pribeag”
nimearnicii: *s.m. pl. ac.* 16,41

(a) NEMERNICI: v. IV; var. (Înv.) **(a) NIMERNICI**
nimernicit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 14,29

NEMERNICIE: s.f. „timp petrecut în pribegie”
nemernicie: *sg. ac.* 8,39

NEMULŢUMITOR, -TOARE: adj.; var. (Înv. şi pop.) **NEMULŢĂMITOR, -TOARE**
nemulţămitorii: *adj. antep. m. pl. ac.* „nerecunoscătorii”, „ingraţii” rezum. cap.1
nemulţămitoare: *n. pl. ac.* 7,54
nemulţămitori: *m. pl. nom.* 8,60

NEMURIRE: s.f.
nemuririi: *sg. gen.* 7,13; 8,54
nemuriri: *sg. gen.* 7,43

NEMURITOR, -TOARE: adj.
nemuritoare: *f. sg. nom./ac.* 2,45; rezum. cap.7; 7,49

NENUMĂRAT, -Ă: adj.
nenumărate: *f. pl. nom.* 6,3
nenumărată: *f. sg. ac.* 7,69; 13,11, 34

NEPOT: s.m.
nepoţilor: *pl. dat.* 1,5

NEPREŢUIT, -Ă: adj.
nepreţuit: *n. sg. nom.* 8,21

NEPRIETEN: s.m.; var. (Înv.) **NEPRIIATIN**
nepriiatinilor: *pl. gen.* 1,16; 3,27
nepriiatinii: *pl. ac.* 3,30; 6,24

NEPUTINCIOS, -OASĂ: adj../s.
(cei) neputincioşi: *s.m. pl. ac.* 7,42
neputincioşi: *adj. m. pl. nom.* 10,22
neputincios (foarte): *adj. m. sg. nom.* 12,5
neputincioasă: *adj. f. sg. ac.* 14,14
(mai) neputincios: *adj. n. sg. nom.* 14,16

NEPUTINŢĂ: s.f.
neputinţa: *sg. nom.* 8,53

NERODITOR, -TOARE: adj.
neroditoare: *f. sg. ac.* 9,29

NESCĂZUT, -Ă: adj.
nescăzut: *n. sg. ac.* 9,19

NESCHIMBAT, -Ă: adj.
neschimbată: *f. sg. ac.* 6,44

NESEMĂNAT, -Ă: adj.; var. (Pop.) **NESĂMĂNAT, -Ă**
nesămănate: *n. pl. nom.* 6,22

NESTRICAT, -Ă: adj.
nestrâcat: *n. sg. nom.* 7,53

NEVINOVAT, -Ă: adj.
nevinovat: *n. sg. nom./ac.* 15,8, 9, 22

(a se) NEVOI: v. IV
(să) nevoia: *ind. imp. 3.sg.* 6,37

NEVREDNIC, -Ă: s.m./f.
(cei) nevreadnici: *s.m. pl. nom.* 14,45

NICĂIERI: adv.; var. **NICĂIRI**
nicăiri: 4,23; 11,19

NISIP: s.n.; var. (Înv.) **NĂSIP**
năsipul: *sg. nom.* 4,17

NOAPTE: s./adv.
noaptea: *adv.* 5,4, 7; 10,2, 3; 13,1; 14,43
noaptea: *s.f. sg. ac.* 5,16, 31; 6,12, 36; 10,58, 60
nopţii: *s.f. sg. gen.* 6,30
nopţile: *s.f. pl. ac.* 7,1
noaptea: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***zioa şi noaptea*** 9,44
noapte: *s.f. sg. ac.* 12,5
noapte: *s.f. sg. ac., în sintagma* ***ieşirile minţii de noapte*** 14,42

NOR: s.m.
nor: *sg. nom.* 4,49
norul: *sg. nom./ac.* 13,20; 15,39
norii *pl. nom.* 15,34, 40

NOROD: s.n.
norodului: *sg. gen./dat.* 1,5, 35, 37; 2,10, 48; 3,4, 22; 5,16, 27, 40; 8,26, 45
norodul: *sg. nom./ac.* 1,8, 38; 2,1, 41; 3,30; 4,23; 5,30; 6,54, 58; 8,15; 10,39; 12,34, 38, 40, 50; 13,48, 49; 14,3, 4, 13, 23, 27, 46; 15,10
noroadele: *pl. nom./ac.* 1,11; 5,5; 12,42
norod: *sg. ac.* 1,29; 5,27; 7,40, 59; 14,19
norodul: *sg. voc., în sintagma* ***norodul Mieu*** 2,24
noroade: *pl. nom./ac.* 3,7, 12; 5,27
noroadelor: *pl. gen.* 9,3

NUMĂR: s.n.
numărul: *sg. nom./ac.* 2,26, 38, 40, 41; 4,36, 37; 15,29; 16,57
număr: *sg. nom.* 3,7, 29; 4,32; 13,5

(a) NUMĂRA: v. I
număra: *inf. prez. fără* ***a*** 2,42
au numărat: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,37
numără: *imperativ 2.sg.* 5,36
am numărat: *ind. pf.c. 1.sg.* 11,11

NUME: s.n.
numele: *sg. ac., în loc. adv.* ***în numele*** „invocând numele cuiva" 1,16
numele: *sg. nom./ac.* 1,22, 24; 2,16, 45, 47; 3,34; 4,1; 6,49; 8,60; 10,22
numele: *pl. nom.* 2,7; 14,35
nume: *sg. nom./ac.* 3,13, 23, 36
numelui: *sg. dat.* 3,24; 4,25

(a se) NUMI: v. IV
ai numit: *ind. pf.c. 2.sg.* 5,26
a (să) numi: *inf. prez.* 6,4

NUMIT, -Ă: adj.
numit: *m. sg. nom.* 8,44

O

O: interj.
o: 3,4; 4,38; 6,11, 38; 7,48; 8,6; 9,29

OAIE: s.f.
oaie: *sg. ac.* 5,26

OASTE: s.f.
oastea: *sg. ac.* 1,10; 15,33, 35
oastele: *pl. nom., în sintagma* ***oastele îngerilor*** 6,3; 8,21

OBICEI: s.n.; var. (Înv. și reg.) **OBICEAI**
obiceaiuri: *pl. ac., în sintagma* ***obiceaiuri dobitocești*** 8,29
obiceaiuri: *pl. ac.* 8,31
obiceaiu: *sg. nom.* 9,34

(a se) OBIȘNUI: v. IV; var. (Înv.) **(a se) OBICINUI**
(s-)au obicinuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,11

(a se) OBOSI: v. IV
(să) vor obosi *ind. viit.I. 3.pl.* 2,12
(m-)am obosit: *ind. pf.c. 1.sg.* 12,5

OBOSIRE: s.f.
obosirea: *sg. ac.* 5,35

OCARĂ: s.f.
ocară: *sg. ac.* 4,23; 10,22; 16,70

OCHI: s.m.
ochii: *pl. ac., în sintagma* ***ochii cei trupești*** 1,37
ochilor: *pl. gen.* 4,44; 5,55; 6,11; 10,55; 12,7
ochi: *pl. nom.* 8,20
ochii: *pl. ac.* 9,38; 10,2

ODIHNĂ: s.f.
odihna: *sg. nom.* 2,24; 8,52
odihnă: *sg. ac., în sintagma* ***odihnă veacinică*** 2,34
odihnă: *sg. ac.* 10,24

(a se) ODIHNI: v. IV
odihnească: *imperativ 2.sg.* 2,24
(m-)am odihnit: *ind. pf.c. 1.sg.* 10,3
era odihnindu(-să): *ind. imp. perifr. 3.pl.* 11,4
(să) odihnea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 11,4, 23, 29, 42
odihnind: *gerunziu* 12,22
(să) vor odihni: *ind. viit.I. 3.pl.* 16,70

(a) ODRĂSLI: v. IV
odrăslea: *ind. imp. 3.pl.* 10,9
vor odrăsli: *ind. viit.I. 3.pl.* 16,22, 33

OLTAR: s.n.; var. (Înv. și reg.) **OLTARIU**
oltariul: *sg. nom.* 10,21

OM: s.m.
oamenii: *pl. nom./ac.* 5,12, 38; 6,26; rezum. cap.7; 7,29; 14,22; 15,18
om: *sg. nom./ac.* rezum. cap.6; 8,59; 11,37; 13,25, 32; 15,36; 16,28, 33, 62
omului: *sg. gen./dat.* 6,10, 46; 7,8, 9; 8,6; 10,14
oamenilor: *pl. gen./dat.* 7,47, 68; 15,16; 16,55, 66
omul: *sg. nom./ac.* 7,57; 8,15, 34, 44; 13,3, 5, 12; 15,17, 19; 16,28, 78
oameni: *pl. ac.* 13,5, 13

OMENESC, -EASCĂ: adj.
omenesc: *n. sg. ac.* 6,39; 13,41
omenești: *f. sg. gen.* 10,54
omenești: *adj. antep. f. pl. ac., în sintagma* ***omenești povare*** 14,14

(a) OMORÎ: v. IV
am omorât: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,11
a omorî: *inf. prez.* 1,18
ați omorât: *ind. pf.c. 2.pl.* 1,32
vei omorî: *ind. viit.I. 2.sg.* 8,13

(a) OPRI: v. IV
au oprit: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,17
opream: *ind. imp. 1.sg.* 14,4

ORB, OARBĂ: s.m./f.
orbul: *s.m. sg. ac.* 2,21

(a se) OSÂNDI: v. IV
a osândi: *inf. prez.* 4,18
(să) osândesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.8

(a se) OSEBI: v. IV; var. (Reg.) **(a se) USEBI**
ai usebit: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,16; 6,50
(să) va usebi: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,9

OSEBIRE: s.f.
osebirea: *sg. nom.* 6,7

OSPĂȚ: s.n.; var. (Înv. și pop.) **USPĂȚ**
ospățului: *sg. gen.* 9,47
uspățul: *sg. ac., în sintagma* ***uspățul Domnului*** 2,38

OSTENEALĂ: s.f.
osteneala: *sg. nom./ac.* 3,33; 5,35, 37
osteneale: *pl. ac.* 7,12; 8,14
osteneală: *sg. ac.* 7,12; 9,22, 46; 10,14, 47; 11,32, 40; 12,24; 13,38
ostenealelor: *pl. gen.* 10,24

(a se) OSTENI: v. IV
(să) vor osteni: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,12; 5,12
să (te) osteneși: *conj. prez. 2.sg.* 2,27
(s-)au ostenit: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,14
(să) ostenesc: *ind. prez. 3.pl.* 16,46

(a) OȘTI: v. IV
vor oști: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,9
a oști: *inf. prez.* 13,8, 11

P

PACE: s.f.
pace: *sg. ac., în loc. adj.* ***cu pace*** „pașnică” 13,47
pacea: *sg. nom.* 16,22

PAHAR: s.n.; var. (Înv. și reg.) **PĂHAR**
păhar: *sg. nom.* 14,39

PAI: s.n.
paiele: *pl. ac.* 15,23

PAJURĂ: s.f.; var. (Reg.) **PAJORĂ**
pajora: *sg. nom.* rezum. cap.11; 11,5, 7; 12,11
pajoră: *sg. nom./ac.* 11,1, 37; 12,1, 31
pajorii: *sg. gen.* 11,23; 12,3
pajoră: *sg. voc.* 11,45
pajoră: *sg. ac., în sintagma* ***capete de pajoră*** 12,24

PANĂ: s.f.; var. (Înv. și reg.) **PEANĂ**
peane: *pl. ac.* 11,1

PARTE: s.f.
partea: *sg. nom./ac.* 4,47; 5,34; 6,50; 7,10; 11,12, 20; 15,30, 38, 60
parte: *sg. ac., în loc. adv.* ***din parte*** „în parte”, „parțial”/***de-o parte*** 4,52; 14,14
parte: *sg. nom./ac.* 6,12, 41, 51; 9,1; 11,24; 15,60
parte: *sg. ac., în num. fracț.* ***a șaptea parte/a șeaptea parte/a mia parte/a zeacea parte*** 6,42, 52; 7,68; 14,11, 12
părți: *pl. ac.* 6,42; 14,11
părții: *sg. dat.* 6,47

PASĂRE: s.f.; var. (Înv. și pop.) **PASERE**
paseri: *pl. ac.* 5,26

PAȘNIC, -Ă: adj.; var. **PACINIC, -Ă**
pacinică: *f. sg. ac.* 13,12, 39

PAT: s.n.
patul: *sg. ac.* 12,26

PĂCAT: s.n.
păcatele: *pl. nom./ac.* 1,6; 4,39; 16,49, 64, 66, 67, 68, 77, 78
păcatul: *sg. ac.* 16,51

PĂCĂTOS, -OASĂ: s.m./f.
păcătoși: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.8; 15,22, 23
păcătoșii: *s.m. pl. nom.* 8,31
păcătosul: *s.m. sg. nom.* 16,54

(a) PĂCĂTUI: v. IV
ați păcătuit: *ind. pf.c. 2.pl.* 2,3; 15,27
păcătuind: *gerunziu* 3,30; 9,36; 16,64
au păcătuit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,35; 7,36, 64; 8,38; 16,54
păcătuiesc: *ind. prez. 3.pl.* 6,5; 15,24
să păcătuiască: *conj. prez. 3.sg.* 7,46
ai păcătuit: *ind. pf.c. 2.sg.* 7,48
am păcătuit: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 12,41; 16,54

PĂDURE: s.f.
pădurea: *sg. ac.* 4,13; 5,23
păduri: *pl. ac.* 4,14
pădurile: *pl. ac.* 4,15; 15,62
pădurii: *sg. gen./dat.* 4,16, 19, 21
pădure: *sg. ac.* 11,37; 12,31; 15,30; 16,6, 78
pădurilor: *pl. gen.* 15,42

PĂHAR: s.n.; vezi **PAHAR**

PĂMÂNT: s.n.
pământul: *sg. nom./ac.* 1,7; 3,4, 6, 18; 4,19, 21; 5,24; 6,24, 38; 7,26, 32, 46; 8,2; 9,8, 34; 10,9, 13, 14, 26; 11,2, 12, 16, 32, 41, 46; 12,3, 23; 13,4, 40; 14,31; 15,6, 10, 11, 13, 40, 60, 62; 16,12, 24, 25, 33, 56, 59, 61
pământurile: *pl. ac., în sintagma* ***pământurile ceale grase*** 1,21
pământ: *sg. nom./ac.* 2,7, 9; 3,12, 35; 4,21, 39; 5,1, 6, 10; 6,18; 7,57; 8,2, 17, 41; 10,59; 11,5, 6, 32, 34; 12,13; 13,29, 30, 40, 52; 15,22, 29, 35, 36; 16,14, 16, 22, 40, 51, 53
pământule: *sg. voc.* 2,14
pământului: *sg. gen./dat.* 5,23, 48; 6,15, 42, 53; 10,12, 13; 15,20, 23, 30; 16,13, 15, 23, 41, 63
pământului: *sg. gen., în sintagma* ***coastele pământului*** (aici) „mormintele din adâncul pământului” 2,31

PĂMÂNTESC, -EASCĂ: adj.
pământeștii: *f. sg. gen., în sintagma* ***pământeștii lumi*** 6,1

(a se) PĂRĂSI: v. IV
ați părăsit: *ind. pf.c. 2.pl.* 1,25
voiu părăsi: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,25
ați fi părăsit: *cond. pf. 2.pl.* 1,27
au părăsit: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,34; 3,25; 8,56
vei părăsi: *ind. viit.I. 2.sg.* 3,15
a (să) părăsi: *inf. prez.* 3,31
(nu) părăsi: *imperativ prohib. 2.sg.* 5,18
(să) părăsească: *ind. prez. 3.sg.* 7,20
să (se) părăsască: *conj. prez. 3.sg.* 7,30
ai părăsit: *ind. pf.c. 2.sg.* 10,32
să părăsești: *conj. prez. 2.sg.* 10,34
părăsindu-: *gerunziu* 12,41
părăsești: *ind. prez. 2.sg.* 12,44
am părăsit: *ind. pf.c. 1.sg.* 12,48
sânt părăsiți: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 13,16
părăsiți(-vă): *imperativ 2.pl.* 16,68

PĂRĂSIRE: s.f.
părăsirea: *sg. ac.* 3,2

PĂRĂSIT, -Ă: adj.
părăsită: *f. sg. nom.* 2,2, 4

PĂRINTE: s.m.
părinților: *pl. gen./dat.* 1,6; 4,23; 9,29
părinții: *pl. nom./ac.* 7,36; 8,31; 9,32; 14,29, 31

PĂSTOR: s.m.; var. (Înv.) **PĂSTORIU**
păstoriul: *sg. ac.* 2,34; 5,18

(a) PĂTIMI: v. IV
a pătimi: *inf. prez.* 4,12; 7,56
au pătimit: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,18; 10,22
să pătimească: *conj. prez. 3.sg.* 7,57
pătimește: *ind. prez. 3.sg.* 8,8
ai pătimit: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,42

(a se) PĂZI: v. IV
nepăzind: *gerunziu* 9,33
să păzască: *conj. prez. 3.pl.* 1,24
a fi păzit: *inf. pf.* 3,36
au păzit: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,27; 9,32; 14,30
(s-)au păzit: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,23

PÂINE: s.f.
pâine: *sg. ac., în sintagma* ***pâine îngerească*** 1,19
pâine: *sg. ac.* 5,18; 14,43

pâinii: *sg. gen., în sintagmele* ***foametea pâinii/foamea pânii*** „lipsa pâinii" 15,19, 58

(a se) PÂNGĂRI: v. IV
au pângărit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,60; 15,6
(s-)au pângărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,22
să pângăriți: *conj. prez. 2.pl.* 15,25

PÂNTECE: s.n.
pântecelui: *sg. gen.* 10, 12
pântece: *sg. ac.* 15,35; 16,39
pântecele: *sg. ac.* 16,39

PÂRÂȘ, -Ă: s.m./f.
pârâșe: *s.f. pl. nom.* 16,66

PÂRÂU: s.n.; var. **PĂRĂU**
păraiele: *pl. nom.* 15,41

(a) PÂRÎ: v. IV
pârească: *ind. prez. 3.sg.* 16,51

PECETE: s.f.; var. (Înv.) **PECEATE**
peceatea: *sg. nom.* 10,23

PERETE: s.m.; var. (Înv. și pop.) **PĂRETE**
pereții: *pl. ac.* 2,22

PERS: s.m. (Înv.) „persan"
pearsilor: *pl. gen.* 1,3

PEȘTE: s.m.
pești: *pl. ac.* 5,7; 6,47
peștii: *pl. nom.* 16,12

(a se) PETRECE: v. III (Înv. și reg.) „(despre inimă) a se strânge (de durere)"; „a trăi"; „a (se) perinda"
(s-)au petrecut: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,29
am petrecut: *ind. pf.c. 1.pl.* 7,51, 54
au petrecut: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,53; 8,28
vor petreace: *ind. viit.I. 3.pl.* 9,9
a petreace: *inf. prez.* 10,4
petrec: *ind. prez. 3.pl.* 15,8
veți petreace: *ind. viit.I. 2.pl.* 15,27

PETRECERE: s.f.
petreacere: *sg. ac., în sintagma* ***fac petreacere*** „trăiesc" 7,63

PIATRĂ: s.f. „rocă"; „stâncă"
piatra: *sg. nom./ac.* 1,20; 5,5
pietrilor: *pl. gen., în sintagma* ***crepăturile pietrilor*** „găuri în stânci", „peșteri" 16,29
piatră: *sg. ac.* 16,61

PICĂTURĂ: s.f.
picăturile: *pl. nom./ac.* 4,49, 50; 5,36
picătură: *sg. ac.* 9,16

(a) PICĂTURI: v. IV (cf. **Indice** Iș)
va picături: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,5

PICIOR: s.n.
picioarele: *pl. nom./ac.* 1,26; 2,15, 25; 6,13, 17; 10,30; 14,2; 15,32
picioare: *pl. ac.* 5, 15

PIEIRE: s.f.; var. **PIERIRE**
perire: *sg. nom./ac.* 4,23; 8,38; 10,10; 15,5
perirea: *sg. ac.* 7,61
periri: *pl. nom.* 16,18

PIEPT: s.n.
pieptul: *sg. ac.* 14,40

(a se) PIERDE: v. III „a distruge", „a nimici"; „a rămâne fără..."
am pierdut: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,11; 2,3; 10,12
ai pierdut: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,9, 30; 5,28
vei pierde: *ind. viit.I. 2.sg.* 8,14
a pierde: *inf. prez.* 8,29, 59; 13,49
au pierdut: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,11; 14,10
(s-)au pierdut: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,22
va pierde: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,38; 16,23
ar pierde: *cond. prez. 3.sg.* 16,42

PIERDERE: s.f. „distrugere", „nimicire"
pierderea: *sg. ac.* 1,16

(a) PIERI: v. IV
va peri: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,26
vor peri: *ind. viit.I. 3.pl.* 7,17; 12,20; 15,57, 58; 16,23
pier: *ind. prez. 3.pl.* 7,20; 8,55; 9,15
au perit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,45; 9,33, 37
piare: *ind. prez. 3.sg.* 8,44
piară: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 9,22
am perit: *ind. pf.c. 1.pl.* 9,36

(a se) PITULA: v. I
(să) pitulă: *ind. prez. 3.sg.* 7,26

PLATĂ: s,f,
plata: *sg. nom./ac.* 3,33; 7,35; 8,33, 43; 15,55
plată: *sg. ac.* 13,56

(a) PLĂCEA: v. II
a plăcea: *inf. prez.* 15,47

(a se) PLĂMĂDI: v. IV; var. (Reg.) **(a se) PLOMĂDI**
a (să) plomădi: *inf. prez.* 6,46

(a se) PLÂNGE: v. III
vor plânge: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,27
vei plânge: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,13
plângând: *gerunziu* 5,20
am plâns: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,35
plângea: *ind. imp. 3.sg.* 9,38; rezum. cap.10
plângi: *ind. prez. 2.sg.* 9,40
să (mă) plâng: *conj. prez. 1.sg.* 9,41
să plângă: *conj. prez. 3.sg.* 10,11
au plâns: *ind. pf.c. 3.pl.* 12,45

PLÂNGERE: s.f.
plângerea: *sg. nom.* 10, 12

(a) PLECA: v. I „a întoarce", „a rasfrânge" (cf. lat. *inclīnō*)
ai plecat: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,18

PLIN, -Ă: adj./s.
plin: *adj. n. sg. nom./ac.* 2,41; 4,27, 49; 6,13; 10,26; 14,39
plini: *adj. m. pl. nom.* 4,38; 15,40
pline: *adj. f. pl. nom.* 6,22; 7,12
plină: *adj. f. sg. nom.* 7,6; 12,2, 30; 15,34
(ceale) pline: *s.n. pl. nom.* 7,25
(celor) plini: *s.m. pl. dat.* 7,25

(a se) PLINI: v. IV
au plinit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,40; 4,40
(să) va plini: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,36, 37; 6,19
ai plinit: *ind. pf.c. 2.sg.* 5,25
să plinesc: *conj. prez. 1.sg.* 6,35
(s-)au plinit: *ind. pf.c. 3.pl.* 11,30; 14,45

PLINIRE: s.f.
plinirea: *sg. ac.* 15,41; 16,58

PLOAIE: s.f.
ploaie: *sg. ac.* 4,49; 8,43
ploaia: *sg. nom./ac.* 4,50; 7,39
ploi: *pl. nom.* 15,37

PLUGAR: s.m.
plugariul: *sg. nom.* 8,41
plugariului: *sg. gen.* 8,43, 44

POARTĂ: s.f.
porţi: *pl. ac.* 3,19

POCĂINŢĂ: s.f.
pocăinţii: *sg. gen.* 9,12

PODOABĂ: s.f.
podoabele: *pl. nom.* 6,3
podoabei: *sg. gen.* 10,50

POFTĂ: s.f.
poftii: *sg. gen.* 6,44

(a) POFTI: v. IV
pofteai: *ind. imp. 3.sg.* 2,41
pofteşti: *ind. prez. 2.sg.* 4,43
va pofti: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,17; 16,28
au poftit: *ind. pf.c. 3.pl.* 15,47

(a se) POGORÎ: v. IV; vezi **(a se) COBORÎ**

POM: s.m.
pomi: *pl. ac.* 2,18; 16,30
pomul: *sg. nom../ac., în sintagmele* ***pomul vieţii/pomul cel roditoriu*** 8,52; 15,62
pomii: *pl. nom.* 16,26

(a) POPOSI: v. IV (Reg.) „a oferi cuiva ospitalitate", „a găzdui"
poposeaşte: *imperativ 2.sg.* 2,24

PORC: s.m.
porci: *pl. ac., în sintagma* ***porci sălbateci*** 15,30

(a se) PORNI: v. IV
(să) vor porni: *ind. viit.I. 3.pl.* 15,37

PORNIRE: s.f. „dezlănţuire"; „avânt"
pornire: *sg. ac.* 4,49
pornirea: *sg. nom./ac.* 4,49; 13,9, 28

PORUMBIŢĂ: s.f.
porumbiţa: *sg. ac.* 2,15
porumbiţă: *sg. ac.* 5,26

PORUNCĂ: s.f.
porunca: *sg. nom./ac.* 1,34; 8,14, 23
porunci: *pl. ac.* 2,1
poruncă: *sg. ac.* 2,33
porunca: *sg. ac., în sintagma* ***porunca Domnului*** 2,33, 41
poruncile: *pl. ac.* 3,8, 33, 35, 36; 15,24; 16,77

(a se) PORUNCI: v. IV
am poruncit: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,35; 14,5
ai poruncit: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,4, 7; 6,41, 42, 45, 46, 53; 8,10; 14,19
au poruncit: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,20; 7,21; 12,51; 14,27, 31, 37
(să) poruncea: *ind. imp. 3.sg.* 6,48
poruncind: *gerunziu* 7,21
veţi porunci: *ind. viit.I. 2.pl.* 14,34

PORUNCIT, -Ă: s.m./f.
(ceale) poruncite: *s.f. pl. ac.* 16,77

(a) POSTI: v. IV
vei posti: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,13; 6,31; 9,23
am postit: *ind. pf.c. 1.sg.* 5,20; 6,35
a posti: *inf. prez.* 10,4

POTÂRNICHE: s.f.; var. **PĂTURNICHE**
păturnichea: *sg. nom.* 1,15

POTOP: s.n.
potopul: *sg. nom./ac.* 3,9, 10

POTRIVNIC, -Ă: s.m./f.; var. (Înv. şi reg.) **PROTIVNIC, -Ă** „duşman"
protivnicii: *s.m. pl. ac.* 1,11

POVARĂ: s.f.
povare: *f. pl. ac., în sintagma* ***omeneştile povare*** 14,14

POVARNICĂ: s.f. "femeie gravidă"; în Grigore Maior, *ILV/ Lexicon*, II, *praegnans* este explicat: "groasă", "tăroasă".
(cea) povarnică: *sg. ac.* 4,40; 16,39
(ceale) povarnice: *pl. nom.* 6,21

POVĂŢUIRE: s.f.
povăţuirea: *sg. ac.* 1,39

POVĂŢUITOR, -TOARE: s.m./f.; var. **POVĂŢUITORIU**
povăţuitoriu: *s.m. sg. ac.* 1,13
povăţuitoriul: *s.m. sg. nom.* 5,16; 16,76

(a se) POVÂRNI: v. IV
(să) va povârni: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,18

POVÂRNIRE: s.f.
povârnire: *sg. ac.* 7,7

(a) POVESTI: v. IV
povesti: *inf. prez. fără* **a** 10,32
povestea: *ind. imp. 3.sg.* 10,43
am povestit: *ind. pf.c. 1.sg.* 14,5

PRADĂ: s.f.
pradă: *sg. ac.* 15,63

PRAF: s.n.
praful: *sg. nom.* 7,32; 13,11
praf: *sg. nom./ac.* 8,2; 15,44

(a se) PRĂPĂDI: v. IV
am prăpădit: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,10
(s-)au prăpădit: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,21
vor prăpădi: *ind. viit.I. 3.pl.* 15,42, 60, 63

PRĂPĂDIT, -Ă: adj. „rupt"
prăpădită: *f. sg. nom.* 15,61

PREAJMĂ: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **PREJMĂ**
prejma: *sg. ac., în loc. prep.* ***în prejma*** 11,36
preajma: *sg. ac., în loc. prep.* ***în preajma*** 14,2

PREAÎNALT: s./adj. „Dumnezeu"; „atribut al divinităţii"
(Cel) Preaînalt: *s.m. sg. nom./ac.* 3,3; 4,34; 5,4; 6,32; 7,33; 8,1, 56; 9,2, 4; 10,24, 38, 50, 52, 57, 59; 11,38, 43, 44; 12,23, 30, 32, 39; 13,26, 29, 44, 47, 56, 57; 14,31, 42, 45
(Celui) Preaînalt: *s.m. sg. gen., în sintagmele* ***calea Celui Preaînalt/cărarea Celui Preaînalt/cetatea Celui Preaînalt/căile Celui Preaînalt*** 4,2, 11; 5,34; 10,54; 12,4
(Celui) Preaînalt: *s.m. sg. gen./dat.* 5,22; 6,36; 7,23, 52; 8,48; 9,6, 25, 28, 44; 12,6, 36, 47
Preaînalt: *adj. m. sg. nom.* 7,62

PREATARE: s.m. (aici) „Dumnezeu”
(Cel) Preatare: *sg. ac.* 13,23

PREOT: s.m.
preot: *sg. ac.* 1,13
preoţii: *pl. nom.* 10,22

PRICINĂ: s.f.
pricină: *sg. ac., în loc. adv.* ***fără pricină*** 9,22; 16,46

PRIETEN: s.m.; var. (Înv.) **PRIIATIN**
priiatinii: *pl. nom.* 5,9; 6,24
priiatini: *pl. ac.* 6,24

PRIGONIRE: s.f.
prigoniri: *pl. ac.* 12,18
prigonire: *sg. nom.* 15,31

PRIMEJDIE: s.f.
primejdii: *pl. ac.* 7,12; 13,19
primejdiii: *sg. gen.* 9,8
primejdie: *sg. nom./ac.* 9,20; 13,20, 23
primejdia: *sg. ac.* 13,23

(a) PRIMI: v. IV
priimiţi: *imperativ 2.pl.* 2,37; 16,37
priimeaşte: *imperativ 2.sg.* 2,40
priimesc: *ind. prez. 3.pl.* 2,45
va primi: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,58
vor priimi: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,59
au priimit: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,36
a priimi: *inf. prez.* 13,14
vei fi priimit: *pasiv ind. viit.I. 2.sg.* 14,9

PRIMIRE: s.f.
primirea: *sg. ac.* 8,39

PRIMIT, -Ă: adj.
priimiţi: *m. pl. nom.* 6,26

(a se) PRINDE: v. III (despre plante) „a se hrăni prin rădăcini, după transplantare”
(să) prind: *ind. prez. 3.pl.* 8,41

(a) PRIPI: v. IV
să pripeşti: *conj. prez. 2.sg.* 6,34

(a) PRISOSI: v. IV
prisosesc: *ind. prez. 3.pl.* 2,32
prisoseaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3
prisosind: *gerunziu* 3,33
au prisosit: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,50

PRISOSIRE: s.f.
prisosirea: *sg. nom./ac.* 3,2; 6,56; 8,52

(a) PRIVEGHEA: v. I; var. (Înv. şi pop.) **(a) PREVEGHEA**
preveghiaţi: *imperativ 2.pl.* 2,13; 11,8
priveghează: *ind. prez. 3.sg.* 7,31
vor priveghea: *ind. viit.I. 3.pl.* 7,35
să privegheaţi: *conj. prez. 2.pl.* 11,8

(a) PRIVI: v. IV
priveaşte: *imperativ 2.sg.* 1,38
au privit: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,44

(a) PROBOZI: v. IV
a probozi: *inf. prez.* rezum. cap.1

PROBOZIRE: s.f.
probozire: *sg. ac.* 10,28

PROROC: s.m.
prorocului: *sg. gen.* 1,1
prorocii: *pl. nom.* 1,32, 36; 2,1
prorocilor: *pl. dat.* 7,60

(a) PROROCI: v. IV
a proroci: *inf. prez.* 8,5

PROROCIE: s.f.
prorociii: *sg. gen.* 15,1

(a se) PROSLĂVI: v. IV
să (te) proslăveşti: *conj. prez. 2.sg.* 8,49
(vă) veţi proslăvi: *ind. viit.I. 2.pl.* 9,31

PRUNC: s.m.
pruncul: *sg. nom.* 5,49
pruncii: *pl. nom.* 6,21
prunci: *pl. ac.* 6,21

PSALTIRE: s.f. (Înv.) „psalterion”
psaltirea: *sg. nom.* 10,22

PUI: s.m.
puii: *pl. ac.* 1,30

(a se) PUNE: v. III
am pus: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,13, 14
punea: *ind. imp. 3.sg.* 2,43
pune: *ind. prez. 3.sg.* 2,46
a pune: *inf. prez.* 4,3
sânt puse: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 4,27; 13,18
va fi puind: *ind. viit.I.* (*cu gerunziul*) *3.sg.* 5,3
pune: *imperativ 2.sg.* 5,37; 12,37; 14,8, 14
(s-)au pus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,3, 51, 52; 9,34
va fi pusă: *pasiv ind. viit.I. 3.sg.* 7,4
e pusă: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 7,6
[e] pusă: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 7,7
au pus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,23; 16,61, 62
sânt puse: *pasiv ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.8; 8,33
[e] pus: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 9,35
eram pus: *pasiv ind. imp. 1.sg.* 10,30
va pune: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,33
pusu(-s)-au: *ind. pf.c.3.sg.* 14,20

(a) PURCEDE: v. III
au purces: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,43, 44
am purces: *ind. pf.c. 1.sg.* 14,27
vor purceade: *ind. viit.I. 3.pl.* 16,66

(a se) PURTA: v. I
purtând: *gerunziu* 3,21
(să) purta: *ind. imp. 3.sg./pl.* 3,30; 6,39
a purta: *inf. prez.* 4,19, 27; 5,45
vor purta: *ind. viit.I. 3.pl.* 7,18
(s-)au purtat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,18; 8,35
va purta: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,6
(să) va purta: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,29

PURURI: adv.; var. **PURUREA**
pururea: 8,30; 15,47; 16,21

PUS, -Ă: adj./s.
pusă: *adj. f. sg. nom.* 7,8, 20
puse: *adj. antep. f. sg. gen.* 7,9
(ceale) puse: *s.f. pl. ac.* (aici) „rezervele” 7,14

(a se) PUSTII: v. IV
(s-)au pustiit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,33

PUSTIIRE: s.f.
pustiirea: *sg. ac.* 12,48
pustiire: *sg. nom.* rezum. cap.16; 16,27

PUSTIU, -IE: adj./s.n.; var. **PUSTIE:** s.f.
pustie: *s.f. sg. ac.* 1,17, 22; 7,36; 16,61
pustiia: *s.f. sg. ac.* 1,18; 9,29
pustie: *adj. f. sg. nom.* 5,3; 10,21
pustiiu: *adj. n. sg. nom.* 16,24, 33

(a) PUTEA: v. II
vor putea: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,28; 7,14
am putut: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,42; 13,7
poate: *ind. prez. 3.sg.* 5,6; 4,41; 5,38; 10,55
poţi: *ind. prez. 2.sg.* 4,9, 10; 5,35, 40; 13,52
va putea: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,11; 5,44, 47; 7,5, 45, 68; 8,6; 9,7; 13,52; 15,17
pot: *ind. prez. 3.pl.* 4,21
putea-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,40; 5,45
pociu: *ind. prez. 1.sg.* 4,52; 10,32
voiu putea: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,39
vei putea: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,40
puteai: *ind. imp. 2.sg.* 5,43
putea: *ind. imp. 3.sg.* 6,50; 9,32; 10,54
să poţi: *conj. prez. 2.sg.* 8,47
să poată: *conj. prez. 3.sg./pl.* 13,47; 14,22; 15,51

PUTERE: s.f.
puterile: *pl. nom., în sintagma* ***puterile ceale clătite*** 6,3
puteri: *pl. ac.* 9,6
puteare: *sg. nom./ac.* 12,5; 15,25, 30
putearea: *sg. ac.* 15,16
puterii: *sg. gen.* 15,49

PUTERNIC, -Ă: adj.
puternici: *adj. m. pl. nom.* 15,40
puternice: *adj. f. pl. ac.* 15,41
putearnic: *adj. m. sg. ac.* 16,16
(cei) putearnici: *s.m. pl. nom.* 15,51

PUTINŢĂ: s.f.
putinţă: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu putinţă*** 4,44

PUŢIN, -Ă: adj./pron. nehot./adv.
puţine: *adj. f. pl. ac.* 2,13
puţâni: *adj. m. pl. nom.* 4,33
puţâne: *adj. f. pl. nom.* 7,12
puţin: *adj. n. sg. ac.* 8,2
puţină: *adj. f. sg. nom.* 12,5
puţine: *adj. f. pl. ac., în forma neg.* ***nu puţine*** „multe” 12,18
puţini: *pron. nehot. m. pl. ac.* 8,1
puţâni: *pron. nehot. m. pl. nom./ac.* 8,3; 10,57
puţin (foarte): *adv.* 7,69
puţin: *adv.* 8,62; 10,40; 16,53

PUŢINEL, -EA: adj.
puţineale: *f. pl. ac.* 11,3

PUZDERIE: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **POZDĂRIE; POZDERIE**
pozdârâia: *sg. ac.* 1,33
pozderie: *sg. ac.* 15,61
pozdârâi: *pl. ac.* 16,6

R

RAI: s.n.
raiul: *sg. nom./ac.* 3,6; 7,53; 8,52
raiului: *sg. gen.* 4,7; 6,2

RANĂ: s.f.
rană: *sg. ac.* 15,12

(a) RĂBDA: v. I
rabdă: *imperativ 2.sg.* 10,15; 12,39
rabzi: *ind. prez. 2.sg.* 10,50
voiu răbda: *ind. viit.I. 1.sg.* 15,10

RĂBDARE: s.f.
răbdarea: *sg. nom.* 7,33
răbdare: *sg. ac.* 7,64

RĂBDĂTOR, -TOARE: adj.
răbdătoriu: *m. sg. nom.* 7,64

(a) RĂCNI: v. IV; var. (Pop.) **(a) RĂGNI**
răgnind: *gerunziu* 11,37; 12,31

RĂDĂCINĂ: s.f.
rădăcinii: *sg. gen.* 3,22
rădăcină: *sg. ac.* 5,28
rădăcina: *sg. nom.* 8,53

(a se) RĂDICA: v. I; vezi **(a se) RIDICA**

RĂDICAT, -Ă: adj.; vezi **RIDICAT**

RĂGAZ: s.n.
răgaz: *sg. ac., în loc. adv.* ***fără răgaz*** 10,4, 39; 15,43

RĂMAS, -Ă: adj./s. „care supravieţuieşte”
rămas: *adj. m./n. sg. nom./ac.* 6,25; 12,34; 14,9
rămaşi: *adj. m. pl. nom.* 13,17
(cei) rămaşi: *s.m. pl. nom./ac.* 7,28; 13,18, 24, 26, 48
(celor) rămaşi: *s.m. pl. dat.* 13,16

RĂMĂŞIŢĂ: s.f. „urmaş”
rămăşiţele: *pl. ac.* rezum. cap.3

RĂMÂITOR, -TOARE: adj. „durabil”
rămâitoare: *f. sg. nom.* 3,22

(a) RĂMÂNE: v. III; var. **(a) RĂMÂNEA:** v. II
au rămas: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,22; 9,37; 11,24; 13,22
să rămâie: *conj. prez. 3.sg.* 6,41
va rămânea: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,34
rămâne: *ind. prez. 3.sg.* 7,42, 53
rămân: *ind. prez. 3.pl.* 9,35
să rămâi: *conj. prez. 2.sg.* 10,51
vei rămânea: *ind. viit.I. 2.sg.* 10,58
vor rămânea: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,27; 15,45
ai rămas: *ind. pf.c. 2.sg.* 12,42
am rămas: *ind. pf.c. 1.sg.* 14,37

RĂNIT, -Ă: adj.
rănită: *f. sg. ac.* 15,51

(a se) RĂPI: v. IV
(s-)au răpit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 10,22, 22
vor răpi: *ind. viit.I. 3.pl.* 16,47, 69, 73
a răpi: *inf. prez.* 16,72

RĂPIRE: s.f.
răpire: *sg. ac.* 2,6; 16,48
răpirea: *sg. ac.* 15,19

RĂRUNCHI: s.m.
rărunchii: *pl. nom.* 5,34

(a) RĂSĂRI: v. IV
au răsărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,44

RĂSĂRIT: s.n. „est”
răsărit: *sg. ac.* 1,11, 38; 15,20, 28, 34, 39

(a se) RĂSIPI: v. IV; vezi **(a se) RISIPI**

RĂSIPIRE: s.f.; vezi **RISIPIRE**

RĂSIPIT, -Ă: adj.; vezi **RISIPIT**

(a) RĂSPLĂTI: v. IV
a răsplăti: *inf. prez.* 4,42; 15,20
voiu răsplăti: *ind. viit.I. 1.sg.* 15,21

RĂSPLĂTIRE: s.f. „răsplată"; (Înv.) „pedeapsă"
răsplătirea: *sg. ac.* 2,35
răsplătirile: *pl. nom.* rezum. cap.8
răsplătirii: *sg. gen.* 8,39
răsplătire: *sg. ac.* 15,55

(a) RĂSPUNDE: v. III
răspunzînd: *gerunziu* 2,45
răspunzând: *gerunziu* 2,47
au răspuns: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,1, 3, 13, 20, 26, 34, 36, 40, 52; 5,44, 51; 6,13; 7,42, 57; 8,1, 37, 46; 9,1, 16; 10,37; 13,20; 14,23
am răspuns: *ind. pf.c. 1.sg.* 4,6, 19, 22, 33, 38, 44; 5,43; 6,7, 11; 7,45, 62; 8,4, 42, 62; 9,14; 10,5; 12,45; 14,18
ai răspuns: *ind. pf.c. 2.sg.* 4,9
răspuns-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,17
voiu răspunde: *ind. viit.I. 1.sg.* 8,25

(a) RĂSTURNA: v. I
vor răsturna: *ind. viit.I. 3.pl.* 16,47

RĂSUFLARE: s.f.
răsuflare: *sg. ac.* 7,29
răsuflarea: *sg. ac.* 16,63

RĂSUNARE: s.f.
răsunare: *sg. nom.* 5,8

RĂȘINĂ: s.f.
răşină: *sg. ac.* 2,9

RĂU, REA: adj./s./adv.
realele: *s.f./n. pl. nom./ac.* 1,8; 12,43; 14,16; 15,27; 16,16, 19, 22, 38, 40
răul: *s.n. sg. nom./ac.* 2,14; 3,22; 4,28, 29; 6,27
reale: *s.f./n. pl. nom./ac.* 7,27; 14,15; 15,5, 49; 16,5, 8
(cei) răi: *s.m. pl. nom.* 7,50
răului: *s.n. sg. gen.* 8,53
(mai) reale: *s.f. pl. ac.* 14,15
rău: *s.n. sg. ac.* 15,56
(ceale) reale: *s.f./n. pl. nom./ac.* 15,59; 16,14, 41
rău: *adv.* 1,34; 2,3; 7,51; 9,9
rău: *adj. n. sg. voc., în sintagma* ***neam rău*** 2,8
rea: *adj. f. sg. ac.* 3,20, 26; 4,4; 11,40
reale: *adj. f. sg. gen.* 4,30
realei *adj. antep. f. sg. gen.* 4,31
răi: *adj. m. pl. nom./gen.* 4,33; 5,18
reale: *adj. f. pl. nom./ac.* 7,12, 52; 11,45
(mai) răi: *adj. m. pl. nom.* 8,30
realele: *adj. antep. f. pl. ac.* 13,37

RĂUTATE: s.f.; var. (Înv.) **RĂOTATE**
răotăţile: *pl. ac.* rezum. cap.2
răotatea: *sg. nom.* rezum. cap.3; 3,22
răotăţilor: *pl. gen.* 16,18

RĂZBOI: s.n.
războiu: *sg. ac.* 4,14; 15,15, 30; 16,35
războiu: *sg. ac., în sintagma* ***unealtă de războiu*** „armă" 13,9, 28
războiul: *sg. ac.* 13,33
războaielor: *pl. gen.* 16,18

(a) RÂDE: v. III
să râză: *conj. prez. 2.sg.* 2,21

(a se) RÂNDUI: v. IV
ai rânduit: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,7; 5,26; 6,54; 7,17; 13,55
să rânduim: *conj. prez. 1.pl.* 4,15
am rânduit: *ind. pf.c. 1.sg.* 5,49
au rânduit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,22; 13,44
să rânduieşti: *conj. prez. 2.sg.* 8,11
a rândui: *inf. prez.* 8,14
(să) va rândui: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,18
va rândui: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,26, 47
rânduiaşte: *imperativ 2.sg.* 14,13

RÂNDUIALĂ: s.f.
rânduieli: *pl. nom.* 4,23
rânduiala: *sg. nom.* 6,45; 8,23
rânduialele: *pl. ac.* 7,11

RÂU: s.n.
râul: *sg. ac.* 1,22, 23
râu: *sg. ac.* 5,25; 13,40
râurilor: *pl. gen.* 7,4
râului: *sg. gen.* 13,43, 44, 47
râul: *sg. nom., în sintagma* ***râul minţii*** 14,47
râuri: *pl. ac.* 16,61

(a) RÂVNI: v. IV; var. (Înv. şi reg.) **(a) RĂVNI**
răvniivor: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,28
voiu răvni: *ind. viit.I. 1.sg.* 15,52; 16,49
râvneaşte: *ind. prez. 3.sg.* 16,50
va răvni: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,51

RÂVNITOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Înv.) **RĂVNITORIU**
răvnitoriul: *s.m. sg. nom.* „cel dorit", „cel râvnit" 6,58

REPAUS: s.n.; var. (Înv. şi pop.) **RĂPAOS**
răpaosul: *sg. ac.* 10,24

REPEJUNE: s.f. (Înv. şi pop.) „repeziciune"
răpegiune: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu răpegiune*** „repede" 13,11

REZEMAT, -Ă: adj.; var. **RĂZIMAT, -Ă**
răzimate: *f. pl. nom.* 7,12

(a se) RIDICA: v. I; var. (Înv. şi pop.) **(a se) RĂDICA**
să (se) rădice: *conj. prez. 3.pl.* 7,68
(s-)au râdicat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 11,18, 26; 12,2
(să) râdica: *ind. imp. 3.pl.* 11,20, 21
a (să) râdica: *inf. prez.* 11,25
au râdicat: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,9
să (să) rădice: *conj. prez. 3.pl.* 16,77

RIDICAT, -Ă: adj.; var. (Înv. şi pop.) **RĂDICAT, -Ă**
(mai) rădicat: *m. sg. nom.* 2,43
râdicaţi: *m. pl. nom.* 8,20
râdicat: *n. sg. ac.* 15,40
rădicată: *f. sg. ac.* 16,61

(a se) RISIPI: v. IV; var. (Înv. şi rar) **(a se) RĂSIPI**
am râsipit: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,11
răsipească(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 2,7
(să) va răsipi: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,34
(să) răsipesc: *ind. prez. 3.pl.* 9,35

RISIPIRE: s.f.; var. **RĂSIPIRE**
răsipire: *sg. nom.* 10,10

RISIPIT, -Ă: adj.; var. (Înv. şi rar) **RĂSIPIT, -Ă**
râsipite: *f. pl. ac.* 5,36
răsipitul: *adj. antep. m. sg. ac.* 15,60

(a) RODI: v. III
rodea: *ind. imp. 3.pl.* 11,42

ROB: s.m.
rob: *sg. nom./ac.* 1,3; 13,40
robi: *pl. ac.* 15,63

(a se) ROBI: v. IV
(s-)au robit: *ind. pf.c. 3.pl.* 13,40
vor robi: *ind. viit.I. 3.pl.* 16,47

ROBIE: s.f.
robiii: *sg. gen., în sintagma* ***casa robiii*** „pământul Egiptului” 1,7
robie: *sg. ac.* 2,1; 10,22; 16,47

ROBIT, -Ă: s.m./f.
(celor) robiţi: *s.m. pl. gen.* rezum. cap.5

ROD: s.n.; var. **ROADĂ:** s.f.
roduri: *s.n. pl. ac.* 2,18; 16,26
roadă: *s.f. sg. ac.* 3,20; 4,31
rodul: *s.n. sg. nom.* 4,35; 6,44; 7,13; 8,6; 9,32; 10,12
rod: *s.n. sg. nom./ac.* 6,28; 7,53; 9,31
rodului: *sg. dat.* 8,10
roada: *s.f. sg. ac.* 10,14
rodurile: *s.f. pl. ac.* 16,47

(a) RODI: v. IV
au rodit: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,33; 4,30, 31
rodeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 4,30

RODIRE: s.f.
rodire: *sg. ac.* 1,34

RODITOR, -TOARE: adj.; var. (Înv.) **RODITORIU**
roditoriu: *m. sg. ac.* 15,62

RUDENIE: s.f.
rudenii: *pl. nom.* 3,7

RUG: s.n.
rug: *sg. ac.* 14,2, 3

(a se) RUGA: v. I
am rugat: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,28
roagă: *imperativ 2.sg.* 2,41
rogu: *ind. prez. 1.sg.* 4,22; 5,46; 6,12; 10,37
(m-)am rugat: *ind. pf.c. 1.sg.* 4,51
(te) vei ruga: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,13; 6,31
(te) rogi: *ind. prez. 2.sg.* 5,37
(s-)au rugat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,36, 41, 42
să (ne) rugăm: *conj. prez. 1.pl.* 8,6
a (mă) ruga: *inf. prez.* 8,17
(te) roagă: *imperativ 2.sg.* 9,25
(mă) rog: *ind. prez. 1.sg.* 9,44
(mă) voiu ruga: *ind. viit.I. 1.sg.* 12,6
să (mă) rog: *conj. prez. 1.sg.* 12,48

RUGĂ: s.f.
ruga: *sg. ac.* 8,24
rugă: *sg. ac.* rezum. cap.14

RUGĂCIUNE: s.f.
rugăciunile: *pl. nom.* rezum. cap.7
rugăciunea: *sg. nom./ac.* 8,24; 10,28; rezum. cap.12; 12,7; 13,14

(a) RUPE: v. III
au rupt: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,28

RUPTURĂ: s.f. „sfâşiere”; „neînţelegere” (cf. lat. *discerptiō, -ōnis*)
rupturile: *pl. ac.* 12,32

(a se) RUŞINA: v. I
(vă) veţi ruşina: *ind. viit.I. 2.pl.* 16,66

RUŞINARE: s.f.
ruşinare: *sg. ac.* 2,6
ruşinarea: *sg. nom.* 6,32

S

SABIE: s.f.
sabia: *sg. nom.* 12,27, 28; 13,9; 16,23
sabie: *sg. nom./ac.* 12,28; 13,28; 15,5, 15, 19, 35, 49, 57; 16,3
sabiia: *sg. nom.* 15,15, 22; 16,22, 32
sabii: *pl. ac.* 15,41

SAC: s.m. (Înv.) „îmbrăcăminte făcută din pânză de sac, care se purta în semn de doliu sau de pocăinţă ori de către săraci”
saci: *pl. ac.* 15,2

SAD: s.n. (Înv.) „plantă”; (Înv. şi reg.) „butaş”
saduri: *pl. ac.* 8,41

SAŢ: s.n.; var. (Înv. şi pop.) **SAŢIU**
saţiu: *sg. ac.* 9,26

(a se) SĂDI: v. IV „a planta”; (Înv. şi reg.) „a se întemeia”
sădise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 3,6
sădeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 8,41
săditu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,52

SĂDIRE: s.f. „răsad”
sădire: *sg. ac.* 9,21
sădirea: *sg. nom.* 9,22

SĂDIT, -Ă: s.m./f.
(ceale) sădite: *s.f. pl. nom.* 8,41

SĂGEATĂ: s.f.
săgeata: *sg. ac.* 16,7, 16
săgeţile: *pl. nom.* 16,13

SĂGETĂTOR: s.m.
săgetătoriu: *sg. ac.* 16,7, 16

SĂLBATIC, -Ă: adj.; var. **SĂLBATEC**
sălbatece: *f. pl. nom., în sintagma* ***fiară sălbătece*** 5,8
sălbateci: *m. pl. ac., în sintagma* ***porci sălbateci*** 15,30

(a) SĂLTA: v. I „a simţi o mare bucurie”
sălteză: *ind. prez. 3.pl.* 1,37

SĂLTARE: s.f. (Fig.; înv.) „stare de mare bucurie”
săltarea: *sg. nom.* 10,22

SĂMÂNŢĂ: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **SEMINŢĂ**
sămânţa: *sg. nom./ac.* 3, 15, 17, 22; 8,34, 43; 9,34
sămînţii: *sg. gen.* 4,30; 8,44
seminţă: *sg. gen.* (*cu des.* **-ă**) 4,31
sămînţelor: *pl. gen.* 4,36
sămânţă: *sg. ac.* 8,6, 41
seminţele: *pl. nom.* 9,17
sămânţa: *sg. voc., în sintagma* ***sămânţa lui Iacov*** 9,30
sămînţele: *pl. nom.* 15,13

SĂNĂTATE: s.f.
sănătăţii: *sg. gen.* 7,51

SĂPTĂMÂNĂ: s.f.
săptămâni: *pl. nom.* 6,35

SĂRAC, -Ă: s.m./f.
săracului: *s.m. sg. dat.* 2,20

săracul: *s.m. sg. ac.* 2,20
săracă: *s.f. sg. ac.* 15,51

SĂRAT: s.n. „ceea ce conține sare”
sărate: *pl. nom.* 5,9

SĂRĂCIE: s.f.
sărăcie: *sg. nom.* 15,49

SĂRBĂTOARE: s.f.
sărbătoare: *sg. ac., în sintagma* ***zilele ceale de sărbătoare*** 1,31

SĂTURARE: s.f.
săturare: *sg. ac.* 1,20

(a se) SĂVÂRȘI: v. IV
(s-)au săvârșit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,23; 8,52
vor săvârși: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,25

SĂVÂRȘIT: s.n. (Înv.) „sfârșit”
săvârșit: *sg. ac.* 9,5; 12,21

SÂN: s.n.
sânul: *sg. ac.* 15,21, 55

SÂNGE: s.n.
sânge: *sg. nom./ac.* 1,26, 32; 5,5; 15,22
sângele: *sg. nom./ac.* 15,8, 9, 35, 58

(a se) SÂRGUI: v. IV
(să) sârguiască: *ind. prez. 3.sg.* 4,42
să sârguiești: *conj. prez. 2.sg.* 6,34
sârguiască: *imperativ 2.sg.* 14,14
sârguiască: *ind. prez. 3.sg.* 14,17

SCAUN: s.n.
scaunul: *sg. ac., în sintagma* ***scaunul judecății*** 7,33

(a se) SCĂDEA: v. II
va scădea: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,32
scăzând: *gerunziu* 5,53
(s-)au scăzut: *ind. pf.c. impers.* 10,23
vor scădea: *ind. viit.I. 3.pl.* 15,13; 16,13

(a) SCĂPA: v. I
a scăpa: *inf. prez.* 4,42
scăpa: *inf. prez. fără* ***a*** 9,7
vor scăpa: *ind. viit.I. 3.pl.* 16,23

SCÂNTEIE: s.f.
scânteĭ: *pl. ac.* 13,10

(a se) SCHIMBA: v. I
(să) va schimba: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,26; rezum. cap.7

(a) SCLIPI: v. IV
a sclipi: *inf. prez.* 6,2
sclipea: *ind. imp. 3.sg.* 10,25

(a se) SCOATE: v. III
am scos: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,7; 2,1; 14,4
voiu scoate: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,16, 30, 31
scoteaĭ: *ind. imp. 2.sg.* 3,17
am scos: *ind. pf.c. 1.sg., în sintagma* ***am scos în lume*** „am născut” 10,12
va scoate: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,68
vor scoate: *ind. viit.I. 3.pl.* 16,73
(să) scoate: *ind. prez. 3.sg.* 16,78

(a se) SCRIE: v. III
sânt scrise: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 4,23
scrie: *imperativ 2.sg.* 12,37
voiu scrii: *ind. viit.I. 1.sg.* 14,22
era scrise: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 14,22
a scrii: *inf. prez.* 14,24, 25, 26
(s-)au scris: *ind. pf.c. 3.pl.* 14,42, 44
ai scris: *ind. pf.c. 2.sg.* 14,45
să (se) scrie: *conj. prez. 3.pl.* 15,2

(a) SCUIPA: v. I; var. (Înv. și reg) **(a) SCUIPI**
au scuipit: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,33

(a se) SCULA: v. I
sculați(-vă): *imperativ 2.pl.* 2,38
scoală: *imperativ 2.sg.* 5,18; 6,13; 7,2
(m-)am sculat: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,17; 10,3; 14,2
(s-)au sculat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 10,2; 11,7, 12, 13
(să) va scula: *ind. viit.I. 3.sg.* 12, 13; 15, 15, 50
scula(-să)-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,20
(să) scula: *ind. imp. 3.sg.* 13,2

SCULARE: s.f.
sculare: *sg. nom.* 16,71

(a) SCUTURA: v. I
scutură: *imperativ 2.sg.* 1,8; 10,24

SEAMĂ: s.f.; var. (Pop.) **SAMĂ**
sama: *sg. ac., în loc. v.* ***ia sama*** 11,36

(a se) SECA: v. I; var. (Înv. și reg.) **(a se) SĂCA**
ai săcat: *ind. pf.c. 2.sg.* 6,42
(s-)au săcat: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,51
(să) va săca: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,50

(a) SECERA: v. I
va săcera: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,44
vor săcera: *ind. viit.I. 3.pl.* 16,47

SECERIȘ: s.n.; var. (Înv. și reg.) **SĂCERIȘ**
săceriș: *sg. ac.* 9,19

SECETĂ: s.f.
seacetă: *sg. ac.* 15,13

(a se) SEMĂNA: v. I; var. (Pop.) **(a se) SĂMĂNA**
(s-)au sămănat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,28, 29, 30; 8,41
sânt sămănați: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 5,48
samănă: *ind. prez. 3.sg.* 8,41; 13,44
samân: *ind. prez. 1.sg.* 9,31
sămănase: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 9,33
e sămănat: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 9,34, 35
să samine: *conj. prez. 3.sg.* 16,25

SEMĂNAT, -Ă: adj./s.; var. (Pop.) **SĂMĂNAT, -Ă**
sămănate: *adj. n. pl. nom.* 6,22, 42
(ceale) sămănate: *s.f. pl. nom.* 8,41

SEMINȚIE: s.f.; var. (Înv.) **SĂMINȚIE**
sămințiĭ: *sg. dat.* 3,19

SEMN: s.n.; var. (Înv. și pop.) **SĂMN**
sămn: *sg. ac.* 1,15
seamne: *pl. nom./ac.* 1,35; rezum. cap.5; 5,1, 13; 6,20; rezum. cap.9; 9,6; 13,44
seamnele: *pl. nom./ac.* 4,52; 7,26; 9,1; 13,32
seamnelor: *pl. gen.* 6,12; 8,63

SETE: s.f.
seatea: *sg. nom./ac.* 8,59; 15,58

SETOS, -OASĂ: adj.; var. (Reg.) **SĂTIOS, -OASĂ**
sătioși: *m. pl. nom.* 1,22

SFAT: s.n.
sfaturile: *pl. ac.* 1,7; 2,1
sfat: *sg. ac.* 2,18
sfatul: *sg. ac.* 10,16; 13,41; 14,9

SFÂNT, -Ă: adj./s.
(ceale) sfinte: *s.f. pl. nom.* 10,22
sfânt: *n. sg. ac.* 14,22

(a se) SFÂRȘI: v. IV
(s-)au sfârșit: *ind. pf.c. 3.pl.* 11,44
să (se) sfârșască: *conj. prez. 3.sg.* 12,21
(să) vor sfârși: *ind. viit.I. 3.pl.* 14,9, 25; 16,35

SFÂRȘIT: s.n.
sfârșitul: *sg. nom./ac.* 2,34; rezum. cap.6; 6,6, 7, 9, 12, 16, 25; 7,42, 43; 9,5; 10,28; 11,13, 14, 39; 12,30, 34; 14,5
sfârșit: *sg. ac., în loc. adv.* ***în sfârșit*** 5,40; 8,54
sfârșit: *sg. ac.* 5,41; 6,15; 12,6, 32; rezum. cap.16
sfârșituri: *pl. ac.* 9,6

SFEȘNIC: s.f.
sfeacinicului: *sg. gen.* 10,22

SFINȚENIE: s.f.
sfințenie: *sg. ac.* 7,38
sfințeniia: *sg. ac.* 15,25

(a se) SFINȚI: v. IV
am sfințit: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,18
să (se) sfințească: *conj. prez. 3.sg.* 2,41
ai sfințit: *ind. pf.c. 2.sg.* 5,25
(m-)am sfințit: *ind. pf.c. 1.sg.* 9,8

SFINȚIRE: s.f.
sfințirea: *sg. nom.* 10,21

SICRIU: s.n. „chivot”
sicriiul: *sg. nom., în sintagma* ***sicriiul legii*** 10,22

SILĂ: s.f. (Înv.) „putere”
sâla: *sg. ac.* 11,46

SILNICIE: s.f.; var. (Înv.) **SÂLNICIE** (Înv.) „siluire”
sâlnicie: *sg. nom.* 10,22

SIMBRIE: s.f.
simbriii: *sg. gen.* 4,35

(a) SIMȚI: v. IV
va simți: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,4

SIMȚIRE: s.f.
sâmțirea: *sg. nom./ac.* 4,22; 5,9; 8,4; 10,31, 36; 13,55
sâmțire: *sg. ac.* 6,26
sâmțirii: *sg. gen./dat.* 8,6; 12,48; 14,34

SINAGOGĂ: s.f.
sinagoga: *sg. nom.* rezum. cap.2

SINGUR, -Ă: adj.
sângur: *m. sg. nom./ac.* 3,4; 6,6; 8,7; 12,36, 42; 13,53
sângură: *f. sg. nom.* 7,8, 34

SLAB, -Ă: s.m./f.
[cel] slab: *s.m. sg. ac.* 2,21

SLAVĂ: s.f.
slavă: *sg. ac.* 1,38; 8,30
slava: *sg. nom./ac.* 2,11; 3,19; 7,42; 8,21, 51; 10,23; 15,49, 63; 16,12
slavii: *sg. gen.* 2,36
slava: *sg. nom., în sintagma* ***slava Celui Preaînalt*** 7,52
slavei: *sg. gen.* 10,50; 15,60; 16,54
slava: *sg. voc., în sintagma* ***slava feații lui*** 15,46

SLĂBICIUNE: s.f.
slăbiciuni: *pl. ac.* 4,27

(a se) SLĂVI: v. IV
slăvind: *gerunziu* 13,57
a (te) slăvi: *inf. prez.* 15,47

(a se) SLOBOZI: v. IV
au slobozit: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,49; 10,26; 11,7
(s-)au slobozit: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,27
slobozitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,44
am slobozit: *ind. pf.c. 1.sg.* 9,39
va slobozi: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,34
slobozea: *ind. imp. 3.sg.* 13,10
slobozi: *imperativ 2.sg.* 14,13

SLOBOZIRE: s.f.
slobozirea: *sg. ac.* 8,56
slobozire: *sg. ac.* 9,11

SLOBOZIT, -Ă: adj. (Înv. și pop.) „eliberat din robie, din închisoare, din captivitate etc.”
slobozit: *n. sg. nom.* 11,46

SLUGĂ: s.f.
slugile: *pl. nom./ac.* 1,10, 32; 2,1, 18, 26
slugă: *sg. ac.* 3,23
slugii: *sg. gen./dat.* 5,45, 55; 6,12; 8,6, 24; 10,37; 12,8; 13,14
slugile: *pl. voc., în sintagma* ***slugile Domnului*** 16,36

(a se) SLUJI: v. IV
a sluji: *inf. prez.* 1,18
(să) slujea: *ind. imp. 3.pl.* 3,26
slujesc: *ind. prez. 1.sg.* 6,42
să slujască: *conj. prez. 3.pl.* 6,46
slujesc: *ind. prez. 3.pl.* 8,26
(s-)au slujit: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,9
au slujit: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,22
sluja: *ind. imp. 3.sg.* 14,3
vor sluji: *ind. viit.I. 3.pl.* 15,45

SLUJNICĂ: s.f.
slujnica: *sg. nom./ac.* 9,43, 45

SMERENIE: s.f.
smereniia: *sg. ac.* 9,45; 12,48
smerenie: *sg. ac.* 10,7

(a se) SMERI: v. IV
(te-)ai smerit: *ind. pf.c. 2.sg.* 8,49
(m-)am smerit: *ind. pf.c. 1.sg.* 9,41
(s-)au smerit: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,7, 22
ai smerit: *ind. pf.c. 2.sg.* 11,42

SMERIRE: s.f.
smerirea: *sg. nom.* 6,19

SMERIT, -Ă: s.m./f.
smeriții: *s.m. pl. ac.* 14,13

SOARE: s.m.
soarele: *sg. nom.* 5,4
soarelui: *sg. gen.* 6,45

SOARTĂ: s.f.; var. (Înv. și pop.) **SOARTE**
soarte: *sg. ac.* 14,31

SOCOTEALĂ: s.f.
socoteala: *sg. ac.* rezum. cap.5

(a se) SOCOTI: v. IV
socotește: *imperativ 2.sg.* 4,31; 5,54
socotește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.6
(s-)au socotit: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,57
am socotit: *ind. pf.c. 1.sg.* 9,20
socotesc: *ind. prez. 1.sg.* 13,16
vor socoti: *ind. viit.I. 3.pl.* 15,16

SODOMLEAN: s.m. (la pl.) „locuitori ai Sodomei"
sodomleani: *pl. ac.* 7,36

(a) SORBI: v. IV
sorbi: *imperativ 2.sg.* 8,4

SPAIMĂ: s.f.
spaimă: *sg. nom.* 4,24
spaimii: *sg. gen.* 13,13

(a se) SPĂIMÂNTA: v. I
(nu te) spăimânta: *imperativ 2.sg.* 6,15
(să) vor spăimânta: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,23
(să) va spăimânta: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,24; 16,10
(mă) spăimântam: *ind. imp. 1.sg.* 10,25
să (se) spăimânteze: *conj. prez. 3.sg.* 10,55
(să) spăimânta: *ind. imp. 3.sg.* 12,3
(m-)am spăimântat: *ind. pf.c. 1.sg.* 12,5

(a) SPÂNZURA: v. I
au spânzurat: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,59

SPIC: s.n.
spicele: *pl. nom.* 4,32

SPIN: s.m.
spini: *pl. ac.* 16,33, 78

(a) SPRIJINI: v. IV
sprijinească: *imperativ 2.sg.* 2,21

(a se) SPUNE: v. III
vei spune: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,4
spune: *inf. prez. fără* ***a*** 4,52; 5,39
a spune: *inf. prez.* 4,52; 5,13
va spune: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,51, 53; 8,2; 10,9
am spus: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,26
(s-)au spus: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,50
spune: *imperativ 2.sg.* 9,42
voiu spune: *ind. viit.I. 1.sg.* 10,38
oi spune: *ind. viit.I. 1.sg.* 13,21
(să) spunea: *ind. imp. 3.pl.* 14,42

(a se) SPURCA: v. I
(s-)au spurcat: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,22

(a) STA: v. I
staţi: *imperativ 2.pl.* 2,38
au stătut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,47; 4,17
stăi: *imperativ 2.sg.* 4,47; 10,33
am stătut: *ind. pf.c. 1.sg.* 4,48
a sta: *inf. prez.* 6,1
stai: *ind. prez. 2.sg.* 6,14
vor sta: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,24; 15,30; 16,66
stam: *ind. imp. 1.sg.* 6,29
va sta: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,34; 13,35
stau: *ind. prez. 3.pl.* 8,21

STAT: s.n. (Înv. şi pop.) „statură"
stat: *sg. ac., în sintagmele* ***stat înalt/ mai mici de stat*** 2,43; 5,52, 54

STĂPÂN, -Ă: s.m./f.
Stăpâne/stăpâne: *sg. voc., în sintagma* ***Stăpâne Doamne/ stăpâne doamne*** 3,4; 5,23, 38; 6,11; 7,17; 12,7; 13,51

(a) STĂPÂNI: v. IV
va stăpâni: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,28; 16,53
a stăpâni: *inf. prez.* 6,57; 7,5
stăpânim: *ind. prez. 1.pl.* 6,59
vor stăpâni: *ind. viit.I. 3.pl.* 7,35; 12,23
stăpânea: *ind. imp. 3.sg.* 11,32
stăpânească: *ind. prez. 3.sg.* 13,58

STĂPÂNIE: s.f. (Înv.) „stăpânire"
stăpâniile: *pl. nom.* 16,18

STĂPÂNITOR, -TOARE: adj.
stăpânitoriule: *adj. antep. sg. voc., în sintagma* ***stăpânitoriule doamne*** 4,38

STÂLP: s.m.
stâlp: *sg. ac., în sintagma* ***stâlp de foc*** 1,14

STÂLPARE: s.f. (Înv. şi pop.) „ramură verde înfrunzită"
stâlpările: *pl. ac.* 2,45, 46

(a se) STÂMPĂRA: v. I; vezi **(a se) ASTÂMPĂRA**

STÂNGA: s.f.
stânga: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***de-a stânga*** 7,7; 11,35

STEA: s.f.
stealelor: *pl. gen.* 6,45; 16,57
stealele: *pl. nom./ac.* 7,55; 16,57
stea: *sg. ac., în sintagma* ***stea groaznică*** (cf. lat. *sidere terribili*; *sīdus, -eris* „stea, constelaţie", dar si „vreme rea", „furtuna". Aici traducătorul a preluat primul sens, deşi contextul impunea cel de al doilea sens. De altfel, în Grigore Maior, *ILV/Lexicon* II pentru ***sidus*** se dă numai un sens: „ste") 15,13, 40
steaoa: *sg. nom./ac.* (cf. supra ***stea***) 15,35, 39, 40, 44

STEJAR: s.m.; var. (Reg.) **STĂJARI**
stăjariu: *sg. ac.* 14,1

STERP, STEARPĂ: adj./s.
stearpă: *adj. f. sg. nom.* 5,1; 9,43; 10,45
(cea) stearpă: *s.f. sg. nom.* 10,46

(a se) STINGE: v. III
(să) va stânge: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,27; 14,25
(s-)au stâns: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,22
va stânge: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,4, 6, 9
(să) stânge: *ind. prez. 3.sg.* 16,15

(a) STOARCE: v. III
storc: *ind. prez. 3.pl.* 5,34

STOARCERE; s.f. (Fig) „rămânere fără nici un fel de mijloace materiale"; „istovire", „zdrobire"
stoarcerii: *sg. gen., în sintagma* ***zioa stoarcerii şi a strâmturii*** „zioa de apoi" 2,27

STRĂIN, -Ă: adj.; var. (Înv. şi pop.) **STREIN, -Ă**
streini: *m. pl. dat.* 1,7
strein: *n. sg. ac.* 13,40

(a) STRĂLUCI: v. IV
va străluci: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,4; 7,55
au strălucit: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.10

STRĂLUCIRE: s.f.
strălucirile: *pl. nom.* 6,2
strălucirea: *sg. nom./ac.* 6,45; 10,50, 55

STRĂLUCIT, -Ă: adj./s./adv.
strălucit: *adv.* 2,39; 8,29
străluciți: *s.m. pl. ac.* 2,40

STRÂMB, -Ă: s./adv. (Înv. și pop.) „nedrept”
(cei) strâmbi: *s.m. pl. ac.* 2,8
strâmb: *adv.* 15,8

STRÂMBĂTATE: s.f. (Înv. și pop.) „nedreptate”
strâmbătățile: *pl. nom./ac.* 1,5, 36; 7,68; 16,21, 66, 68, 78
strâmbătate: *sg. ac.* 3,13; 7,56, 68; 14,31
strâmbătatea: *sg. nom.* 15,6; 16,53
strâmbătății *sg. gen.* 16,51

STRÂMT, -Ă: adj./(Neob.) s.
strâmt: *adj. n. sg. ac.* 7,4
strâmtă: *adj. f. sg. nom.* 7,7
strâmte: *adj. f. pl. nom.* 7,12, 14
strâmt: *s.n. sg. ac.* „loc îngust de trecere”, „strâmtoare” 7,5
(ceale) strâmte: *s.n. pl. ac.* (aici) „lipsuri”, „necazuri” 7,18

STRÂMTOARE: s.f. „sărăcie” (cf. lat. *angustiae* „situație critică”, „lipsă”, „nevoie”)
strâmtoarea: *sg. nom.* 16,20

STRÂMTURĂ: s.f. „strâmtorare”; (Înv.; prin ext.) „asuprire”
strâmturii: *sg. gen., în sintagma* ***zioa stoarcerii și a strâmturii*** „zioa de apoi” 2,27

(a se) STRÂNGE: v. III
am strâns: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,30
strânge: *imperativ 2.sg.* 5,36
a (să) strânge: *inf. prez.* 6,3
(să) strângea: *ind. imp. 3.sg.* 11,2
(s-)au strâns: *ind. pf.c. 3.pl.* 13,49
(să) strâng: *ind. prez. 3.pl.* 16,78
(să) strânge: *ind. prez. 3.sg.* 16,78

STRECURĂTOARE: s.f.
strecurătoarea: *sg. ac.* 6,56

(a se) STRICA: v. I
strâcându(-să): *gerunziu* 4,11
au strâcat: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,19
(să) va strâca: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,43
(s-)au strâcat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 9,19; 10,21
ai strâcat: *ind. pf.c. 2.sg.* 11,42
voiu strâca: *ind. viit.I. 1.sg.* 15,11

STRICARE: s.f.
strâcarea: *sg. nom.* 4,28; 6,28
strâcare: *sg. ac.* 10,28

STRICAT, -Ă: adj./s. „decăzut”
strâcat: *adj. n. sg. nom.* 7,31
(cel) strâcat: *s.n. sg. nom.* 8,6

STRICĂCIOS, -OASĂ: adj./s. (Înv.) „trecător”; „efemer”
strâcăcios: *adj. m. sg. nom.* 7, 15
strâcăcioasă: *adj. f. sg. nom.* 8,34
strâcăcioase: *adj. n. pl. nom.* 15,6
(cel) strâcăcios: *s.m. sg. nom.* 7,41

STRICĂCIUNE: s.f. „decădere morală”
strâcăciune: *sg. ac.* 4,11
strâcăciunea: *sg. nom.* 7,43; 8,53; 14,13

(a) STRIGA: v. I
ați strâgat: *ind. pf.c. 2.pl.* 1,17
am strâgat: *ind. pf.c. 1.sg.* 10,27
strâgă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 15,8

STRUGURE: s.m.; var. (Înv. și pop.) **STRUGUR**
strugur: *sg. ac.* 9,21
strugurul: *sg. nom./ac.* 9,22; 12,42; 16,27
struguri: *pl. nom.* 16,31

SUBAREPIERĂ (sic!)**:** s.f.; var. **SUPTAREPIERĂ**
suptarepieri: *pl. ac.* 11,31

SUBARIPĂ: s.f.; var. **SUPTARIPĂ** (cf. lat. *subala*)
suptarepile: *pl. nom.* 11,25
suptarepi: *pl. ac.* 12,19, 29

(a) SUFERI: v. IV
voiu suferi: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,9; 15,8
suferi: *ind. prez. 2.sg.* 3,30
a suferi: *inf. prez.* 5,44
suferea: *ind. imp. 3.sg.* 5,45

(a) SUFLA: v. I
ai suflat: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,5
sufla: *ind. imp. 3.pl.* 11,2
suflând: *gerunziu* 15,31

SUFLARE: s.f.
suflarea: *sg. ac.* 4,5; 13,10; 15,29
suflări: *pl. ac.* 5,37
suflare: *sg. ac., în sintagma* ***suflare de foc*** 13,10

SUFLET: s.n.
sufletul: *sg. nom./ac.* 3,29; 5,22; 6,37; 9,38, 40; 10,36; 12,5, 8
sufletele: *pl. nom./ac.* 4,35; 7,32; 15,8
sufletelor: *pl. gen., în sintagma* ***cămările sufletelor*** „locuințele sufletelor (din iad)” 4,41
suflet: *sg. ac.* 6,48; 9,41
suflete: *pl. ac.* 6,49
suflete: *sg. voc.* 8,4
suflet: *sg. ac., în loc. adv.* ***din suflet*** 10,50

(a se) SUI: v. IV
(să) suia: *ind. imp. 3.sg./pl.* 3,1; 11,1
(m-)am suit: *ind. pf.c. 1.sg.* 4,8
suindu(-ne): *gerunziu* 4,15
(să) va sui: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,43
(s-)au suit: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,43; 12,7
suindu(-să): *gerunziu* 12,11; 13,25, 32, 51
(să) suise: *ind. imp. m.m.c.pf.* 13,5

(a) SUNA: v. I
a suna: *inf. prez.* 6,2

SUNET: s.n.
sunetului: *sg. gen.* 6,13
sunetul: *sg. nom./ac.* 6,17; 10,26
sunet: *sg. nom./ac.* 6,17, 23, 39; 10,26

(a) SUPĂRA: v. I
supăra: *ind. imp. 3.pl.* 5,21

(a se) SUPUNE: v. III
(să) supun: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.7
supuse era: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 11,6

(a se) SURPA: v. I
(să) vor surpa: *ind. viit.I. 3.pl.* 16,24

SUS: adv.
sus: *adv. în loc. adj.* ***mai de sus/de sus*** 4,23; 8,20; 10,59
sus: *adv., în loc. adv.* ***în sus*** 6,41
(mai) sus: *adv.* 9,1

SUSPIN: s.n.
suspinele: *pl. ac.* 1,19
suspinuri: *pl. nom.* 16,18

Ş

ŞCHIOP, -OAPĂ: s.m./f.
şchiop: *s.m. sg. ac.* 2,21

(a) ŞEDEA: v. II
am şezut: *ind. pf.c. 1.sg.* 9,26; 12,51; 13,58
ai şezut: *ind. pf.c. 2.sg.* 12,41
şedeam: *ind. imp. 1.sg.* 14,1

ŞEDERE: s.f.
şedearea: *sg. ac., în sintagma* ***şedearea dintâi*** „loc privilegiat" 2,23

(a se) ŞTERGE: v. III „a face să dispară"; „a se distruge", „nimici"
şteargă(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 2,7
(să) va şterge: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,27
va şterge: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,69

(a) ŞTI: v. IV
ştiu: *ind. prez. 1.sg.* 4,46, 52; 7,62; 10,35
ştii: *ind. prez. 2.sg.* 5,17; 6,16
şti: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.6; 14,21
ştiind: *gerunziu* 8,58
ştiiam: *ind. imp. 1.sg.* 10,35, 52
a şti: *inf. prez.* 12,36; 13,52
să ştii: *conj. prez. 2.sg.* 13,24
ştiia: *ind. imp. 3.pl.* 14,42
ştie: *ind. prez. 3.sg.* 16,57

T

TAINĂ: s.f.
taina: *sg. ac.* 2,7; 12,36
taine: *pl. nom./ac.* 10,38; rezum. cap.14
tainele: *pl. ac.* 12,38

TATĂ: s.m.
tatăl: *sg. ac.* 1,28
tată: *sg. ac.* 1,29
Tată: *sg. voc.* 2,5

TABĂRĂ: s.f.
tabăra: *sg. ac.* 1,15

TARE: adj./adv./s. (Înv.) „neclintit", „ferm"; „puternic"; (s.) „Dumnezeu"
tare: *adv.* 2,47; 10,15
(Cel) Tare: *s.m. sg. nom./ac.* 6,32; 9,45; 10,24; 11,43; 12,47
tarii: *s.m. pl. nom.* 10,22
tare: *adj. m./f. sg. nom./ac.* 8,23; 15,11; 16,7, 8, 13

(a) TĂCEA: v. II
au tăcut: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,22
tăceam: *ind. imp. 1.sg.* 14,43
voiu tăcea: *ind. viit.I. 1.sg.* 15,8
vor tăcea: *ind. viit.I. 3.pl.* 15,32

TĂCERE: s.f.
tăceare: *sg. nom./ac.* 6,39; 7,32
tăcearea: *sg. ac., în sintagma* ***tăcearea dintâi*** „liniştea primordială" 7,30

(a) TĂGĂDUI: v. IV
va tăgădui: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,11
au tăgăduit: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,24

(a se) TĂIA: v. I
am tăiat: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,20
(să) vor tăia: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,32
(s-)au tăiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,44
taie: *ind. prez. 3.sg.* 16,44

TĂIAT, -Ă: adj.
tăiate: *n. pl. nom.* 9,38

TĂIERE: s.f.
tăierile: *pl. ac.* 1,31

TĂMÂIERE: s.f.
tămâieri: *pl. ac.* 3,24

TĂRIE: s.f. „vigoare", „putere"; „boltă cerească"
tărie: *sg. ac.* 4,7
tăriia: *sg. ac.* 5,55; 15,32
tăriilor: *pl. gen.* 6,4
tăriii: *sg. gen.* 6,20; 16,12
tăriii: *sg. gen., în sintagma* ***duhul tăriii*** 6,41

(a) TÂLCUI: v. IV
(s-)au tâlcuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,12
tâlcuiesc: *ind. prez. 1.sg.* 12,12

TÂLCUIRE: s.f.
tâlcuirea: *sg. nom./ac.* 4,47; 12,8, 10, 16, 18, 20, 23, 26, 30; rezum. cap.13; 13,15, 21, 22, 28; 13,53
tâlcuirile: *pl. nom.* 12,35; 13,25; 14,8

TÂNĂR, -Ă: adj./s.; var. (Înv. şi reg.) **TINĂR, -Ă**
tânărul: *s.m. sg. ac.* 2,22
tânăr: *s.m. sg. nom.* 2,43
tinăr: *s.m. sg. nom.* 2,46
tinerii: *s.m. pl. nom.* 10,22
tinără: *adj. f. sg. nom.* 5,50

(a) TÂNGUI: v. IV
tânguiţi: *imperativ 2.pl.* 16,2

(a se) TÂRÂI: v. IV; var. (Înv. şi reg.) **(a se) TÂRĂI**
(să) târâiesc: *ind. prez. 3.pl.* 6,53

TÂRSÂNĂ: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **TÂRSINĂ** (În v.) "ţesătură aspră din păr de capră, purtată de asceţi sau de călugări direct pe piele"; "ţesătură groasă (ca pânza de sac)"
târsină: *sg. ac.* 16,2

TÂRZIU: adv.
târziu: 7,52

(a se) TEME: v. III
să (te) temi: *conj. prez. 2.sg.* 2,17; 6,33; 10,55; 15,3
(m-)am temut: *ind. pf.c. 1.sg.* 10,27
(te) temi: *ind. prez. 2.sg.* 10,38
(să) temea: *ind. imp. 3.pl.* 13,8
(să) vor teame: *ind. viit.I. 3.pl.* 15,18
să (se) teamă: *conj. prez. 3.pl.* 15,29
(să) va teame: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,10
teameţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 16,68
(să) tem: *ind. prez. 3.pl.* 16,71, 72
să (vă) teameţi: *conj. prez. 2.pl.* 16,76

TEMEI: s.n. (Înv. şi pop.) „temelie"
temeiul: *sg. nom.* 6,15
temeiu: *sg. nom.* 10,53

TEMELIE: s.f.
temeliile: *pl. nom./ac.* 6,2; 15,12, 23; 16,12, 15
temelii: *pl. ac.* 10,27

TEMERE: s.f.
teamere: *sg. nom./ac.* 8,28; 15,33

TESTAMENT: s.n.; var. (În v. și reg.) **TESTAMÂNT**
testamântul: *sg. ac.* 2,5
testamânt: *sg. ac., în sintagma* ***testamânt veacinic*** 3,15

TICĂLOS, -OASĂ: adj./s.
ticăloase: *adj. f. pl. nom.* 8,50
ticăloasă: *s.f. sg. voc.* 15,47, 59

(a se) TICĂLOȘI: v. IV
(să) vor ticăloși: *ind. viit.I. 3.pl.* 9,9

TICĂLOȘIE: s.f.
ticăloșiile: *pl. nom.* 7,33
ticăloșie: *sg. ac.* 12,34
ticăloșii: *pl. nom.* rezum. cap. 15

TINEREȚE: s.f.
tinereațe: *sg. ac.* 4,10; 6,32
tinereațele: *pl. ac.* 5,53; 14,10
tinereațelor: *pl. gen.* 5,55

(a) TRAGE: v. III „a cântări”
să tragă: *conj. prez. 3.sg.* 16,77

TRANDAFIR: s.m.
trandafir: *sg. ac.* 2,19

(a) TRĂI: v. IV
a trăi: *inf. prez.* 4,12; 5,4; 7,47
voiu trăi: *ind. viit.I. 1.sg.* 4,51
să trăiești: *conj. prez. 2.sg.* 7,59

TRÂMBIȚĂ: s.f.
trâmbiță: *sg. ac., în sintagma* ***după a triia trâmbiță*** 5,4
trâmbița: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,23

(a) TREBUI: v. IV
trebuie: *ind. prez. impers.* 3,31; 5,30; 6,16; 9,12; 10,9, 11, 49

(a) TRECE: v. III „a merge dincolo sau de partea cealaltă a unui loc (străbătându-l de-a curmezișul)”, „a traversa; „a străbate”; „a merge în alt loc”; (În v.) „a nu respecta (o poruncă, o lege etc.)”, „a încălca”; „(cu referire la timp) a se scurge”; „a întrece”, „a depăși”; a se muta”, „a se transfera”
am trecut: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 1,13; 3,33; 4,24; 13,57
treace-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,24
au trecut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,39; 3,7, 19, 21, 23; 4,5, 45, 46, 48, 49, 50; 5,11; 6,12; 7,11, 43, 66; 8,56; 11,40; 12,2, 40; 13,40, 44; 14,11
trecând: *gerunziu* 3,33; 12,29
ai trecut: *ind. pf.c. 2.sg.* 4,9
trec: *ind. prez. 3.pl.* 4,23; 5,55
a treace: *inf. prez.* 4,26; 6,20; 13,20
trecea: *ind. imp. 3.sg.* 4,48
va treace: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,5; 9,1; 16,33, 65
treace: *ind. prez. 3.sg.* 7,9; 16,78
vor treace: *ind. viit.I. 3.pl.* 7,33; rezum. cap.9; 15,43
trecut-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,10
să treacă: *conj. prez. 3.pl.* 13,41
treace: *inf. prez. fără* **a** 13,47
ați trecut: *ind. pf.c. 2.pl.* 14,30

TRECERE: s.f.
treacere: *sg. ac.* 15,60

TRECUT, -Ă: adj.
trecută: *f. sg. ac.* 5,31

(a) TREMURA: v. I
a tremura: *inf. prez.* 3,18
tremură: *ind. prez. 3.sg.* 6, 16

TRIMIS, -Ă: adj.
trimisă: *f. sg. nom.* 15,50; 16,16

(a se) TRIMITE: v. III; var. (În v.) **(a) TREMITE**
trimite(-să): *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1
am tremis: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,32; 14,4
trimite-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,18; 15,49
au fost trimis: *pasiv ind pf.c. 3.sg.* 4,1
sânt trimis: *pasiv ind. prez. 1.sg.* 4,3, 52
(s-)au trimis: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,31; 7,1; 11,15
au trimis: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,33; 7,63; 13,10; 16,62
fusease trimis: *paasiv ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 7,1
trimite: *ind. prez. 3.sg.* 11,37; 16,8
trimite: *imperativ 2.sg.* 14,22
tremisu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 16,3, 4, 5
(să) trimit: *ind. prez. 3.pl.* 16,13, 14
a trimite: *inf. prez.* 16,13, 61
(să) vor trimite: *ind. viit.I. 3.pl.* 16,16
trimis-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 16,20

TRIST, -Ă: adj.
triști: *m. pl. nom.* 2,27; 10,8
tristă: *f. sg. nom.* 5,16
trist: *m. sg. nom.* 8,16

TRON: s.n.; var. **THRON** (cf. lat. *thronus, -i*)
thronul: *sg. nom.* 8,21

TRUFAȘ, -Ă: adj.
trufașe: *f. pl. ac.* 11,44

TRUP: s.n.
trupurile: *pl. ac.* 1,32
trup: *sg. ac.* 3,5
trupul: *sg. nom./ac.* 5,14; 8,8; 11,23, 45; 12,3; 16,39
trupului: *sg. gen.* 11,10; 12,17; 16,62

TRUPESC, -EASCĂ: adj.
trupești: *m. pl. ac., în sintagma* ***ochii cei trupești*** 1,37

TUFĂ: s.f.
tufe: *pl. ac.* 16,29

(a se) TULBURA: v. I; var. (Înv.) **(a se) TURBURA**
(m-)am turburat: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,1
ai turburat: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,18
(să) turbura: *ind. imp. 3.sg.* 6,36; 9,27
(te) turburi: *ind. prez. 2.sg.* 7,15; 10,31
(s-)au turburat: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,31
a turbura: *inf. prez.* 13,2
să (vor) turbura: *ind. viit.I. 3.pl.* 15,18, 32; 16,12

TULBURARE: s.f.; var. (În v.) **TURBURARE**
turburarea: *sg. nom.* 9,3
turburare: *sg. ac.* 12,30; 16,22

(a) TUNA: v. I
tuna-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,10

TUNET: s.n.
tunetului: *sg. gen.* 6,2

TURMĂ: s.f.
turma: *sg. ac.* 5,18
turmă: *sg. ac.* 15,10

(a) TURNA: v. I
vor turna: *ind. viit.I. 3.pl.* 15,40

Ţ

ŢARĂ: s.f.
ţări: *pl. gen.* (*cu prep.* ***a + num. card.***) 1,11
ţară: *sg. nom./ac.* 4,15; 5,11
ţara: *sg. nom./ac.* 5,1, 3; 13,33

ŢARINĂ: s.f.
ţarina: *sg. nom.* 9,17; 16,78
ţarinii: *sg. gen.* 12,51
ţarinele: *pl. nom.* 16,33

ŢÂŢĂ: s.f.
ţâţe: *pl. ac.* 8,10
ţâţelor: *pl. gen.* 8, 10

(a se) ŢINE: v. III; var. **(a se) ŢINEA:** v. II „a avea ceva în mână"; „(cu referire la legi, jurăminte etc.) a respecta"; „a primi pe cineva în casă", „a găzdui"; „a păstra"; „a menține (în viață)"; „a sprijini", „a susține"; „a stăpâni"
a ţânea: *inf. prez.* 2,5
ţine: *imperativ 2.sg.* 2,22; 10,15
(mă) ţineam: *ind. imp. 1.sg., în sintagma* ***mă ţineam de minune*** „mă minunam" 2,43
ai ţânut: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,30
au ţinut: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,35; 5,15; 9,32; 10,30; 11,13, 18, 32, 40; 12,32
ţinea: *inf. prez. fără* ***a*** 4,40
ţânea: *ind. imp. 3.sg.* 6,8
ai ţinut: *ind. pf.c. 2.sg.* 6,42, 49, 52; 11,16
ţiind: *gerunziu* 7,21
ţine(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 8,8
ţine: *ind. prez. 3.sg.* 8,9; rezum. cap.11; 13,26; 16,77
(să) ţine: *ind. prez. 3.sg.* 8,9
(să) vor ţinea: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,9; 12,21
ţiindu(-să): *gerunziu* 8,9
să (se) ţie: *conj. prez. 3.sg./pl.* 8,14; 9,22; 11,9
am ţinut: *ind. pf.c. 1.sg.* 9,21
a (să) ţinea: *inf. prez.* 10,54
va ţinea: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,17, 19; 12, 15
să ţie: *conj. prez. 3.pl.* 11,20; 12,6
ţinea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 11,20, 21; 13,9, 28
a ţinea: *inf. prez.* 11,25; 13,42
au ţânut: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,30
vor ţinea: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,38
ţinuse: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 13,42
aţi ţinut: *ind. pf.c. 2.pl.* 14,31
veţ fi ţinuţ: *pasiv ind. viit.I. 2.pl.* 14,34
(să) ţinea: *ind. imp. 3.sg.* 14,40
veţi ţinea: *ind. viit.I. 2.pl.* 14,46
ţin: *ind. prez. 3.pl.* 15,24

ŢINERE: s.f.
ţâneare: *sg. nom.* 8,22

ŢINUT: s.n.
ţinutul: *sg. nom./ac.* 1,3; 13,7, 41, 42, 45
ţânutul: *sg. ac., în sintagma* ***ţânutul mutării*** 5,17

U

(a) UCIDE: v. III
ai fi ucis: *cond. pf. 2.sg.* 15,53

UCIDERE: s.f.
uciderı: *pl. ac.* 1,26
ucidere: *sg. ac.* 15,10, 26

UCIS, -Ă: adj./s.
ucisă: *adj. f. sg. ac.* 15,60
(cei) uciși: *s.m. pl. ac.* 16,69

(a se) UITA: v. I „a pierde din memorie pentru scurt timp sau pentru totdeauna"; „a privi"
uitându(-să): *gerunziu* 1,6
aţi uitat: *ind. pf.c. 2.pl.* 1,14
(mă) uitam: *ind. imp. 1.sg.* 6,29
(nici Te) uita: *imperativ prohib. 2.sg.* 8,26
(Te) uită: *imperativ 2.sg.* 8,29
(m-)am uitat: *ind. pf.c. 1.sg.* 9,38
au uitat: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,47
să (se) uite: *conj. prez. 3.sg.* 13,3
uitaţi: *imperativ 2.pl.* 16,68
uită(-te): *imperativ 2.sg.* 11,36

UITARE: s.f.
uitare: *sg. ac.* 8,53

ULIŢĂ: s.f.
uliţe: *pl. ac.* 1,13

(a) UMBLA: v. I
au umblat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,8; 8,50
am umblat: *ind. pf.c. 1.pl.* 7,52
umblă: *ind. prez. 3.pl.* 10,10

UMBRĂ: s.f.
umbra: *sg. ac.* 2,36, 39

UMED, -Ă: adj.; var. (Înv.) **UMĂD, -Ă**
umădă: *f. sg. ac.* 6,52

(a se) UMPLE: v. III; var. (Înv. și pop.) **(a se) UMPLEA:** v. II
voiu umplea: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,19
să (să) umple: *conj. prez. 3.sg.* 4,39
(s-)au umplut: *ind. pf.c. 3.pl.* 11,44; 15,6
să (se) umple: *conj. prez. 3.pl.* 15,41

UNEALTĂ: s.f.
unealtă: *sg. ac., în sintagma* ***unealtă de război*** „armă" 13,9, 28

UNGERE: s.f.
ungerii: *sg. gen.* 2, 12

UNGHIE: s.f.; var. (Înv. și pop.) **UNGHE**
unghile: *pl. nom./ac.* 11,7, 45

UNUL: (aici) s.m. „singurul tău fiu", „Hristos"
Unul: *sg. ac.* 5,28

URÂT, -Ă: adj.
urâtă: *f. sg. ac.* 15,48

URECHE: s.f.
urechi: *pl. ac.* 8,24
urechilor: *pl. gen.* 10,56
urechile: *pl. ac.* 15,1

(a) URÎ: v. IV
au urât: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,11

URGIE: s.f.
urgia: *sg. nom.* 8,23
urgie: *sg. ac.* 9,9

(a) URGISI: v. I
au urgisit: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,7; 2,7; 7,24; 8,56; 9,12
urgisea: *ind. imp. 3.sg.* 3,8
(nici) urgisi: *imperativ prohib. 2.sg.* 8,30
să urgiseşti: *conj. prez. 2.sg.* 8,34

(a) URÎ: v. IV
urând: *gerunziu* 5,30
ai urât: *ind. pf.c. 2.sg.* 5,30
au urât: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,23

(a) URLA: v. I
urlând: *gerunziu* 5,20

(a) URMA: v. I
va urma: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,35
urma: *ind. imp. 3.sg./pl.* 11,13, 20
ai urmat: *ind. pf.c. 2.sg.* 15,48

URMĂ: s.f.
urma: *sg. ac.* 5,3; 7,8
urmă: *sg. ac., în loc. adj.* ***celor mai de pre urmă/ceale mai de pre urmă/cea mai de pre urmă/[cel] mai de pre urmă*** 5,42; 6,34; rezum. cap.7; 7,46; 8,50, 63; 10,59; 12,9, 23, 25; 13,18, 46; 14,22, 46
urmă: *sg. ac., în loc. adv.* ***mai pre urmă*** 11,9; 12,28; 13,20

URMĂTOR, -TOARE: adj.
următoare: *f. sg. gen.* 6,7
următoriu: *n. sg. gen.* 6,9

(a) USCA: v. I
usucă: *ind. prez. 3.sg.* 8,23

USCAT, -Ă: adj.
uscate: *f. pl. ac.* 5,36

(a) USEBI: v. IV; vezi **(a) OSEBI**

USPĂŢ: s.n.; vezi **OSPĂŢ**

UŞOR, -OARĂ: adj.
uşoare: *f. pl. nom.* 12,20

V

VAI: interj.
vai: 16,17

VAL: s.n.
valurile: *pl. nom./ac.* 4,15, 19; 13,2; 16,12
valurilor: *pl. gen./dat.* 4,17, 21
valul: *sg. nom.* 9,16

VAS: s.n.
vasul: *sg. ac.* 4,11
vas: *sg. nom./ac.* 6,56; 9,34

(a) VĂDI: v. IV
vădind: *gerunziu* 12,31
va vădi: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,32, 33; 13,37

VĂDUV, -Ă: adj./s.
văduvă: *adj. f. sg. nom.* 2,2, 4
văduvi: *adj. m. pl. ac.* 16,45
văduva: *s.f. sg. ac.* 2,20

VĂDUVIRE: s.f.
văduvire: *sg. nom.* 15,49

VĂPAIE: s.f.
văpaia: *sg. nom.* 4,48
văpaie: *sg. ac., în sintagma* ***duh de văpaie*** 13,10
văpăii: *sg. gen., în sintagma* ***duhul văpăii*** 13,10
văpăii: *sg. dat.* 13,38

(a) VĂRSA: v. I
varsă: *ind. prez. 3.pl.* 15,22
vor vărsa: *ind. viit.I. 3.pl.* 15,44

(a se) VĂTĂMA: v. I
ai vătămat: *ind. pf.c. 2.sg.* 11,42
au vătămat: *ind. pf.c. 3.pl.* 11,42
(să) va vătăma: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,39

VĂTĂMARE: s.f.
vătămare: *sg. ac.* 15,49

VĂZDUH: s.n.
văzduhului: *sg. gen.* 6,4
văzduh: *sg. ac.* 8,20

VÂNĂ: s.f. „izvor"; „pătură subterană de apă (care alimentează un izvor)"; „sursă"
vine: *pl. nom.* 4,7
vinele: *pl. nom./ac.* 6,24; 13,44, 47
vâna: *sg. nom.* 14,47

VÂNT: s.n.
vântul: *sg. nom.* 1,33; 12,32; 15,39
vântului: *sg. gen.* 4,5
vânt: *sg. nom./ac.* 4,9; 8,22; 13,2
vănturilor: *pl. gen., în sintagma* ***întâmpinările vănturilor*** „mulţimea vânturilor" (cf. lat. *conventiones ventorum*) 6,1
vânturile: *pl. nom.* 11,2; 15,39
vânturile: *pl. ac., în sintagma* ***din patru vânturile ceriului*** 13,5

(a se) VÂNTURA: v. I (Fig.; despre duh) „a se nelinişti", „a se tulbura"
(s-)au vânturat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,3

VÂRF: s.n.
vârful: *sg. ac.* 13,35
vârfurile: *pl. ac.* 16,61

VÂRTOS, -OASĂ: adj./adv.
(mai) vârtos: *adv.* 2,43; rezum. cap.3; 8,2; 10,11; 14,17; 16,49
(foarte) vârtos: *adv.* 10,7
(mai) vârtos: *adj. m. sg. nom.* 8,15

VÂRTUTE: s.f.
vârtutei: *sg. gen.* 5,53
vărtute: *sg. ac.* 15,31

VEAC: s.n.
veacului: *sg. gen./dat.* 2,34, 36, 39; 6,1, 9, 25; 7,12, 13; 8,2; 15,14
veacul: *sg. ac., în sintagma* ***veacul vremii*** 2,35
veacul: *sg. nom./ac.* 3,18; 4,26, 27, 36; 5,44, 49; 6,20; 7,30, 31, 42, 67; rezum. cap.8; 8,50; 9,2, 13, 18, 20; 11,39, 40; 14,10, 11, 16, 20; 16,41
veac: *sg. ac., în loc. adv.* ***în veac/din veac*** 7,62; 8,20, 41; 9,3, 5, 31; 13,20; 16,68
veac: *sg. ac.* 8,1; 9,8; 14,22; rezum. cap.15
veacului: *sg. gen., în sintagmele* ***ieşirile veacului*** „începuturile veacului" (cf. lat. *exitus saeculi*)***/vreamea veacului*** 6,1; 9,17

VECIN, -Ă: adj./s.
vecina: *s.f. sg. ac.* 5,11
vecinul: *s.m. sg. ac.* 15,19
vecine: *adj. f. pl. ac.* 16,71

(a se) VEDEA: v. II
nevăzându-: *gerunziu* 1,37
au văzut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,36; 3,29; 6,32; 9,45; 10,29; 13,9
vezi: *imperativ 2.sg.* 1,38; 10,55
să vază: *conj. prez. 3.pl.* 2,29
vedeţi: *imperativ 2.pl.* 2,38
am văzut: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,42; 3,2, 30, 33; 4,48; 9,21, 38; 10,26; 10,32, 35; 11,2, 3, 5, 6, 7, 10, 12, 20, 22, 24, 25, 26, 28, 30, 33, 35, 37; 12,1, 3; 13,3, 5, 6, 8, 11, 12, 51
ai văzut: *ind. pf.c. 2.sg.* 2,48; 10,41, 44, 49; 12,11, 16, 19, 22, 26, 29, 31, 35, 37; 13,25, 27, 32, 36, 39, 53; 14,8, 15, 17
văzusem: *ind. m.m.c.pf. 1.sg.* 3,29
a vedea: *inf. prez.* 4,4, 43; 7,5; 10,55; 13,7, 20, 52; 16,28
vezi: *ind. prez. 2.sg.* 5,2, 3; 10,3, 6, 21, 42, 44; 11,36
vor vedea: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,3; 6,20, 26; 7,18; 15,37
vei vedea: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,4; 9,1
să văzu: *conj. prez. 1.sg.* 5,35
a videa: *inf. prez.* 5,37
a (să) videa: *inf. prez.* 6,3
va vedea: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,25; 7,27; 9,8
voiu vedea: *ind. viit.I. 1.sg.* 8,17
(să) va vedea: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,3
văzui: *ind. pf.s. 1.sg.* 10,32
văzut-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,39
veade: *ind. prez. 3.sg.* 10,50
am văzut: *ind. pf.c. 1.sg., în loc. v.* (Înv.) ***am văzut vis*** 11,1
(s-)au văzut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 11,24; 12,11
venind: *gerunziu* 11,40
(să) vedea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 13,3, 11
aţi văzut: *ind. pf.c. 2.pl.* 13,47

VEDENIE: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **VIDENIE**
vedeniii: *sg. gen.* 10,40; 13,21, 25
vedeniile: *pl. ac.* 10,59
videnie: *sg. nom./ac.* rezum. cap.11; rezum. cap.13
vedenii: *sg. gen.* rezum. cap. 12
vedenia: *sg. nom./ac.* 12,11; 14, 17

VEDERE: s.f.
vedearea: *sg. nom./ac.* 2,21; 8,22, 56; 10,25, 55
vederi: *sg. gen.* 12,8
vederii: *sg. gen.* 12,10
vedeare: *sg. ac.* 15,28

(a) VENI: v. IV
vine: *ind. prez. 3.sg.* 1,35, 37, 38
va veni: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,24, 27, 34; 4,29, 30, 35; 7,26; 12,34; 13,30, 36; 14,35; 16,51
viu: *ind. prez. 1.sg.* 2,32
venind: *gerunziu* 2,33
a veni: *inf. prez.* 3,6; 10,28; 13,20, 34, 46; 14,17; 16,40
venisem: *ind. m.m.c.pf. 1.sg.* 3,29
veniţi: *imperativ 2.pl.* 4,14, 15
au venit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,16, 28; 5,15, 16; 7,21, 38, 62; 9,20; 10,28, 29; 11,13; 12,40; 13,19; 15,27
are a veni: *ind. viit. pop. 3.sg.* 4,45
vor veni: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,1; 7,26; 10,10; 15,30; 16, 14, 19
venise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 5,31, 36; 9,47; 13,28
vin: *ind. prez. 3.pl.* 6,18; 7,21; 12,13; 13,29
vino: *imperativ 2.sg.* 6,30; 14,25
am venit: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,2; 10,3; 12,48
venim: *ind. prez. 1.pl.* 7,48
voiu veni: *ind. viit.I. 1.sg.* 9,25; 12,49
viind: *gerunziu* 10,48
să vii: *conj. prez. 2.sg.* 10,53
vinea: *ind. imp. 3.sg.* 11,14
să vie: *conj. prez. 3.sg.* 11,39
venea: *ind. imp. 3.sg.* 13,9
veni-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 15,44
vei veni: *ind. viit.I. 2.sg.* 15,59

VENIT, -Ă: s.m./f.
venitul: *s.m. sg. ac.* 15,63

VESEL, -Ă: adj.
veaselă: *f. sg. nom.* 2,27

(a se) VESELI: v. IV
veseleaşte(-te): *imperativ 2.sg.* 2,30
(vă) veseliţi: *imperativ 2.pl.* 2,37
(să) vor veseli *ind. viit.I. 3.pl.* 7,28
(Mă) voiu veseli *ind. viit.I. 1.sg.* 8,39
(m-)am veselit: *ind. pf.c. 1.sg.* 9,45
va veseli: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,34

VESELIE: s.f.
veselie: *sg. ac.* 1,37; 2,3, 15
veseliia: *sg. ac.* 2,36

(a se) VESTI: v. IV
vesteaşte: *imperativ 2.sg.* 1,5; 2,10, 48
să vestească: *conj. prez. 3.sg./pl.* 1,5; 6,48
voiu vesti: *ind. viit.I. 1.sg.* 6,31
(să) va vesti: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,36
vestesc: *ind. prez. 1.sg.* 11,16
(să) vestesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.15

VEŞMÂNT: s.n.
vejmintele: *pl. nom.* 9,38

VEŞNIC, -Ă: adj.; var. (Înv. şi rar.) **VEACINIC, -Ă**
veacinice: *n. pl. ac.* 2,11
veacinică: *f. sg. nom./ac., în sintagmele* ***odihnă veacinică/lumină veacinică/nădeajdea cea veacinică*** 2,34, 35; 7,50
veacinic: *n. sg. ac., în sintagma* ***testamânt veacinic*** 3,15

(a) VEŞTEJI: v. IV; var. (Înv. şi pop.) **(a) VEŞTEZI**
veştezeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 8,23

VETRELĂ: s.f.; var. (Înv. şi pop.) **VETRILĂ** (Înv. şi pop.; la pl.) „pânză de corabie"; „pânză"
vetrile: *pl. nom./ac.* 11,3, 22, 23, 24
vetrilele: *pl. nom.* 11,45

VIAŢĂ: s.f.
viaţă: *sg. ac.* rezum. cap.2; 2,47; 16,62
vieţii: *sg. gen., în sintagmele* ***lemnul vieţii/duhul vieţii/pomul vieţii/leagea vieţii*** 2,12; 3,5; 8,52; 14,30
viaţa: *sg. nom./ac.* 4,24, 52; 7,59; 8,60; 13,55
viaţa: *sg. ac., în sintagma* ***viaţa cea nemuritoare*** rezum. cap.7

VICLEAN, -Ă: adj.
vicleane: *n. pl. nom.* 11,45

VICLEŞUG: s.n.
vicleşugul: *sg. nom.* 6,27
vicleşug: *sg. ac.* 11,40

VIE: s.f.
vie: *sg. ac.* 5,23; 12,42
viia: *sg. ac.* 16,31, 44

(a) VIEŢUI: v. IV
vieţuind: *gerunziu* 4,12; 7,56, 59; 8,25; 9,10
va vieţui: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,67

VIFOR: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **VIHOR**; (Neob.) **VIFOARĂ:** s.f.
vifor: *s.n. sg. ac.* 12,42; 13,10, 27, 37
vifoară: *s.f. sg. ac.* 13,10
vihor: *sg. ac.* 15,34

VIITOR, -TOARE: adj./s.
viitoare: *adj. f./n. pl. ac.* 4,27; rezum. cap.5; rezum. cap.14; rezum. cap.15

viitoare: *adj. f. sg. nom./gen.* 6,30; 7,61; 8,52
viitoriu: *adj. m./n. sg. nom./ac./gen.* 7,16; 8,1, 18
viitoarei: *adj. antep. f. sg. gen.* 7,43
(celor) viitori: *s.m. pl. dat.* 7,66; 8,46
(ceale) viitoare: *s.n. pl. nom.* 8,46

VIN: s.n.
vin: *sg. ac.* 9,24

(a) VINDE: v. III
vinde: *ind. prez. 3.sg.* 16,42

VIS: s.n.
vis: *sg. ac., în loc. v.* (Înv.) ***am văzut vis*** 11,1
visul: *sg. nom.* 12,35
vis: *sg. ac.* 13,1
visului: *sg. gen.* 13,15, 53
visurile: *pl. ac.* 13,19; 14,8

(a) VISA: v. I
visază: *ind. prez. 3.sg.* 10,36
am visat: *ind. pf.c. 1.sg.* 13,1

VISTIERIE: s.f.
vistieriile: *pl. ac.* 6,40; 16,58

VIU, VIE: adj.
viu: *m./n. sg. nom.* 2,14; 3,5; 8,5, 6
vie: *f. sg. ac.* 5,45; 7,68
vii: *m. pl. nom./ac.* 6,21; 7,14, 21; 12,33; 14,22, 34

VOIE: s.f.
voia: *sg. ac., în sintagma* ***voia lui Dumnezeu*** 6,48
voie: *sg. nom.* 8,2
voia: *sg. ac.* 8,28

VOIEVOD: s.m.
voievod: *sg. ac.* 6,54

VOPSEA: s.f.; var. (Înv. și pop.) **VĂPSEALĂ**
văpseală: *sg. ac.* 6,44
văpsealele: *pl. nom.* 9,17

(a) VREA: v. II
ai vrut: *ind. pf.c. 2.sg.* 1,24
au vrut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,1, 5; 7,22; 8,59
am vrut: *ind. pf.c. 1.sg.* 4,23
vrând: *gerunziu* 7,5; 8,5; 13,34; 16,64
va vrea: *ind. viit.I. 3.s.sg.* 7,5; 12,39
vrea: *ind. prez. 3.sg.* 7,65
(nici) vrea: *imperativ 2.sg.* 8,29
vor vrea: *ind. viit.I. 3.pl.* 14,22

VREDNIC, -Ă: adj./s.
vreadnici: *adj. m. pl. nom.* 4,24
vreadnic: *adj. m. sg. nom./ac.* 4,44; 12,9, 36; 13,14
vreadnică: *adj. f. sg. ac.* 16,50
(cei) vreadnici: *s.f. pl. nom.* 14,45

VREME: s.f.
vremii: *sg. gen., în sintagma* ***veacul vremii*** 2,35
vreami: *pl. ac.* 3,9; 13,58
vremi: *pl. nom./ac.* 3,23; 11,8, 40; 12,20
vreamile: *pl. ac., în sintagmele* ***vreamile viitoare/vreamile ceale mai de pre urmă*** 4,27; 6,34
vreamile: *pl. nom./ac.* 4,37; 9,6; 11,44
vreamea: *sg. nom./ac.* 5,12, 53; 6,24, 30; 7,26, 49; 9,1, 2; 11,17, 20; 12,18, 21; 13,23, 52
vreame: *sg. ac., în sintagmele* ***prin vreame/după vreame/spre vreme*** 5,46, 47, 48
vremilor: *pl. gen.* 6,7; 11,39; 14,5
vreame: *sg. ac., în loc. adv.* ***fără vreame*** „înainte de termen” ***/în vreame*** „la timp” 6,21; 8,41, 43; 10,16; 14,32
vremile: *pl. ac., în sintagmele* ***vremile ceale dintâiu/vremile ceale mai de pre urmă*** 6,34; 12,9
vreamii: *sg. gen.* 7,43
vremii: *sg. gen.* 7,43
vreame: *sg. ac., în loc. adv.* ***până la o vreame*** 8,11
vreamea: *sg. nom./ac., în sintagmele* ***vreamea viitoare/vreamea veacului/vreamea cea mai de pre urmă*** 8,52; 9,17; 13,46
vreame: *sg. ac.* 8,63; 11,13, 16; 12,15; 13,57
vremi: *pl. ac., în loc. adv.* ***în multe vremi*** „adesea” 13,26
vremile: *sg. nom./ac.* 14,9, 10, 14
vreamea: *sg. ac., în loc. adv.* ***în toată vreamea*** 15,53

VRERE: s.f.
vrearea: *sg. ac.* 3,8, 14

Z

ZADAR: s.n.; var. **ZĂDAR**
zădar: *sg. ac., în loc. adv.* ***în zădar*** 4,34; 10,34

ZADARNIC, -Ă: adj.; var. **ZĂDARNIC, -Ă**
zădarnice: *n. pl. ac.* 2,1

(a) ZACE: v. III
zace: *ind. prez. 3.sg.* 2,9
zăcând: *gerunziu* 3,1

(a se) ZĂBOVI: v. IV
să (se) zăbovească: *conj. prez. 3.pl.* 2,13
vor zăbovi: *ind. viit.I. 3.pl.* 16,40

ZĂDUF: s.n.; var. (Înv. și reg.) **ZĂDUH**
zăduhuri: *pl. ac.* 1,20

ZĂMISLIT, -Ă: adj.
zămislitele: *adj. antep. n. pl. ac.* 5,26

ZBICI: s.n.; vezi **BICI**

(a) ZBURA: v. I
au zburat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 11,5; 13,6

ZBURĂTOR, -TOARE: s.m./f.
(ceale) zburătoare: *s.f. pl. nom.* 5,4
zburătoare: *s.f. pl. ac.* 6,47

(a se) ZDROBI: v. IV
am zdrobit: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,14
(să) vor zdrobi: *ind. viit.I. 3.pl.* 15,57
vor zdrobi: *ind. viit.I. 3.pl.* 15,60

ZDROBIRE: s.f.
zdrobirea: *sg. nom.* 15,15; 16,2

ZGĂU: s.n. (Înv.) „uter”; (prin ext.) „pântece”
zgăul: *sg. nom./ac.* 4,40, 41; 5,35, 46, 53; 8,9
zgău: *sg. ac.* 5,48; 8,8

ZI: s./adv.
zilele: *s.f. pl. nom./ac., în sintagmele* ***zilele ceale de sărbătoare/ zilele ceale mai de pre urmă/zilele ceale de năcaz*** 1,31; 10,59; 13,18; 16,75
zile: *s.f. pl. nom./ac.* 2,13; 5,1, 13, 20, 21; 6,18, 28, 31, 35; 7,30, 31; 9,23, 27; 12,13, 39, 40, 49, 51; 13,1, 29, 56, 58; 14,4, 23, 36, 44, 45; 16,17
zioa: *s.f. sg. nom./ac.* 2,27; 4,5; 6,31, 38, 44, 47, 53; 7,43; 9,47; 16,66
zi: *s.f. sg. ac.* 4,9; 6,41, 42, 45, 51; 10,2; 14,1, 38

zilele: *s.f. pl. ac., în loc. adv.* ***în toate zilele*** 4,23; 9,44
zilele: *s.f. pl. ac.* 4,51; 7,37, 40; 9,4, 8; 12,51; 13,16, 40; 16,32
zioa: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***zioa şi noaptea*** 9,44
zioa: *s.f. sg. nom., în sintagma* ***zioa judecăţii*** 12,34
zilii: *sg. gen.* 13,52
zioa: *adv.* 5,4; 14,43

(a se) ZICE: v. III
zicând: *gerunziu* 1,4, 12, 18; 4,7, 35; 6,38; 7,59; 9,29; 11,7, 15, 37; 12,40; 14,5, 38, 45; 15,53
zice: *ind. prez. 3.sg.* 1,12, 14, 15, 21, 22, 27, 28, 32, 33; 2,1, 9, 10, 14, 15, 17, 28, 30, 31; 15,1, 5, 7, 9, 20, 21, 24, 48, 52, 56; 16,49, 54, 75, 77
am zis: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,37; 2,44, 46; 3,4; 4,3, 5, 6, 12, 19, 22, 33, 38, 41, 44, 51; 5,19, 23, 33, 34, 35, 38, 41, 43, 45, 47, 50, 55; 6,7, 11, 25, 38, 55; 7,3, 10, 17, 36, 46, 58, 62; 8,4, 20, 42, 62; 9,14, 28, 39, 42; 10,5, 19, 27, 31, 32, 33, 51, 53; 12,3, 7, 45, 50; 13,13, 51; 14,2, 18, 27
zicea: *ind. imp. 3.sg.* 2,2
zic: *ind. prez. 1.sg.* 2,34; 9,15; 10,13; 14,7
au zis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,45, 47, 48; 4,2, 3, 5, 7, 10, 13, 14, 15, 20, 26, 34, 36, 40, 41, 47, 50, 52; 5,16, 32, 33, 35, 36, 40, 42, 44, 46, 48, 51; 6,1, 8, 13, 18, 30; 7,2, 3, 10, 19, 23, 42, 57, 59; 8,1, 37, 46, 58; 9,1, 16, 26, 40, 42; 10,17, 30, 37, 44, 45, 47, 48; 11,37; 12,9, 40; 13,20, 51; 14,2, 23; 16,37, 56
ai zis: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,4, 5, 24; 5,45, 50; 6,40, 47, 56, 58; 9,29; 13,22
ai zice: *cond. prez. 2.sg.* 4,8
voiu zice: *ind. viit.I. 1.sg.* 4,28; 8,2, 15; 9,15
va zice: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,11; 11,38
(s-)au zis: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,40; 6,35; 9,1
vei zice: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,46, 52; 14,23
a zice: *inf. prez.* 6,33; 9,28
au zis: *ind. pf.c. 3.sg., în sintagma* ***au zis împrotivă*** „au contrazis" 9,18
zici: *ind. prez. 2.sg.* 10,11
zisease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 10,60
zicându-: *gerunziu* 11,36
zic: *ind. prez. 3.pl.* 15,3
zică: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 16,54

ZID: s.n.
zidurile: *pl. ac.* 5,25; 11,42; 15,42

(a se) ZIDI: v. IV „a construi"; (Fig.) „(despre dumnezeu) a crea lucruri şi fiinţe"; „a se zămisli"
am zidit: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,14
ai zidit: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,4; 6,41, 55
să zideascâ: *conj. prez. 3.sg.* 3,24
(să) vor zidi: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,44
au zidit: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.6; 10,46
să zideascâ: *conj. prez. 3.sg.* 6,47, 53
(s-)au zidit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,59; 8,8, 60
e zidită: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 7,6; 10,51
sânt ziditi: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 8,3
ziditu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,52
(să) zidea: *ind. imp. 3.sg.* 10,27
a zidi: *inf. prez.* 10,42
a (să) zidi: *inf. prez.* 10,54
zideaşte: *ind. prez. 3.sg.* 16,43

ZIDIRE: s.f. „construire"; „operă creată de Dumnezeu"
zidirea: *sg. nom./ac.* 5,45, 55; 8,8, 13, 39, 45; 9,17; 13,26
zidirii: *sg. gen.* 6,38; 8,24; 10,54, 55
zidire: *sg. ac.* 10,53

ZIDIT, -Ă: adj. „(despre cetăţi) întărit"; „creat de Dumnezeu"
zidite: *f. pl. ac.* 5,26
zidită: *f. sg. nom./ac.* 5,45; 9,24; 10,44
zidit: *m./n. sg. nom./ac.* 5,49; 13,36

ZIDITOR: s.m. (art.) „Dumnezeu"
Ziditoriul: *sg. nom.* 9,19

ZIS, -Ă: adj./s.
zisa: *adj. f. sg. nom.* 4,37
zisele: *adj. antep. n. pl. ac.* 7,27
zisele: *s.f. pl. nom.* 8,22
(ceale) zise: *s.f. pl. nom.* 8,59

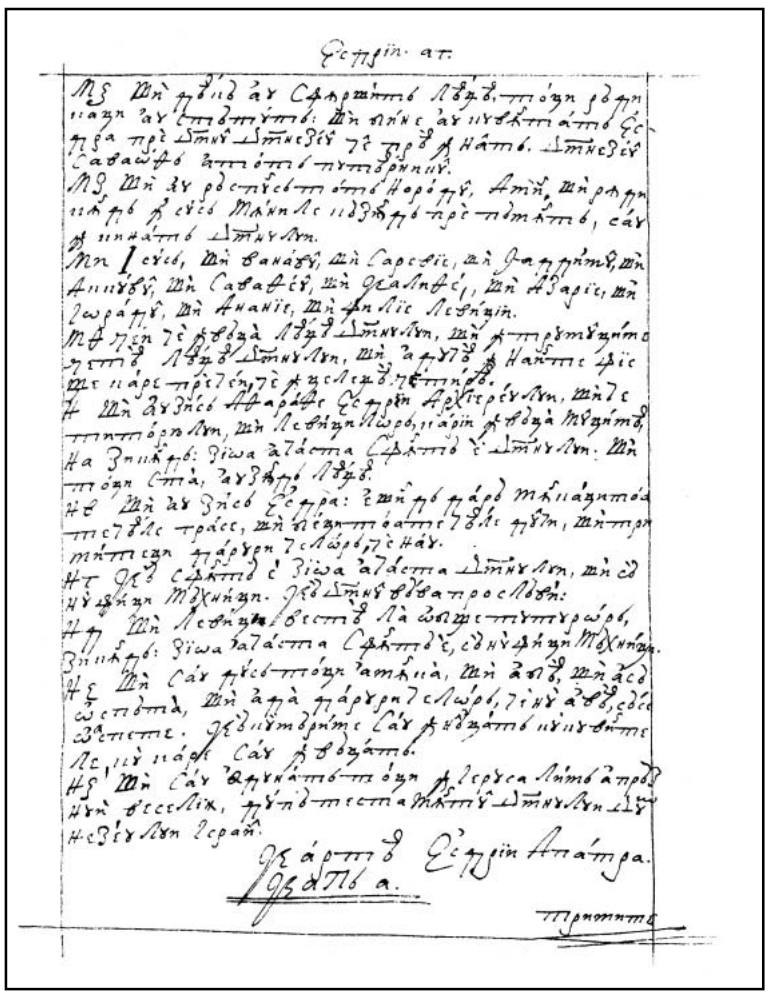

255r

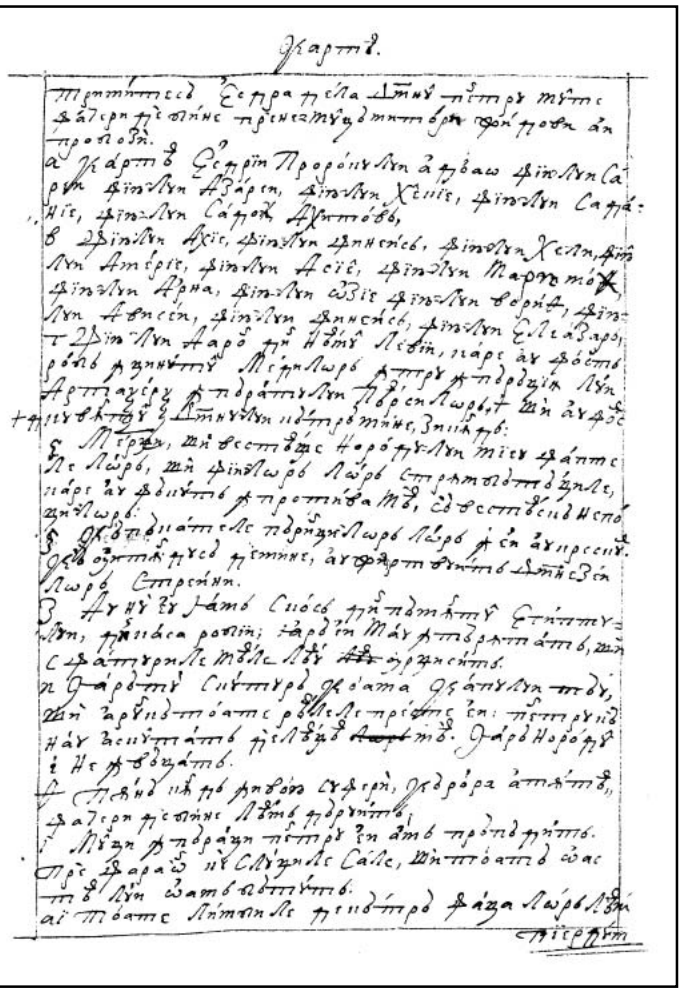

255v

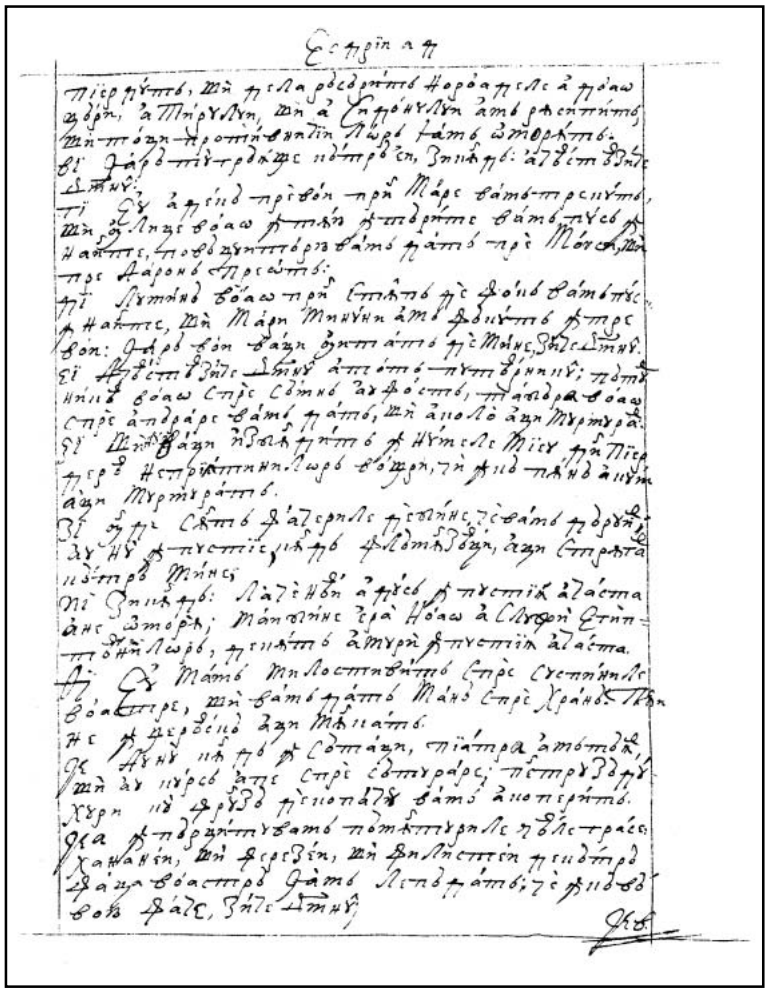

256r

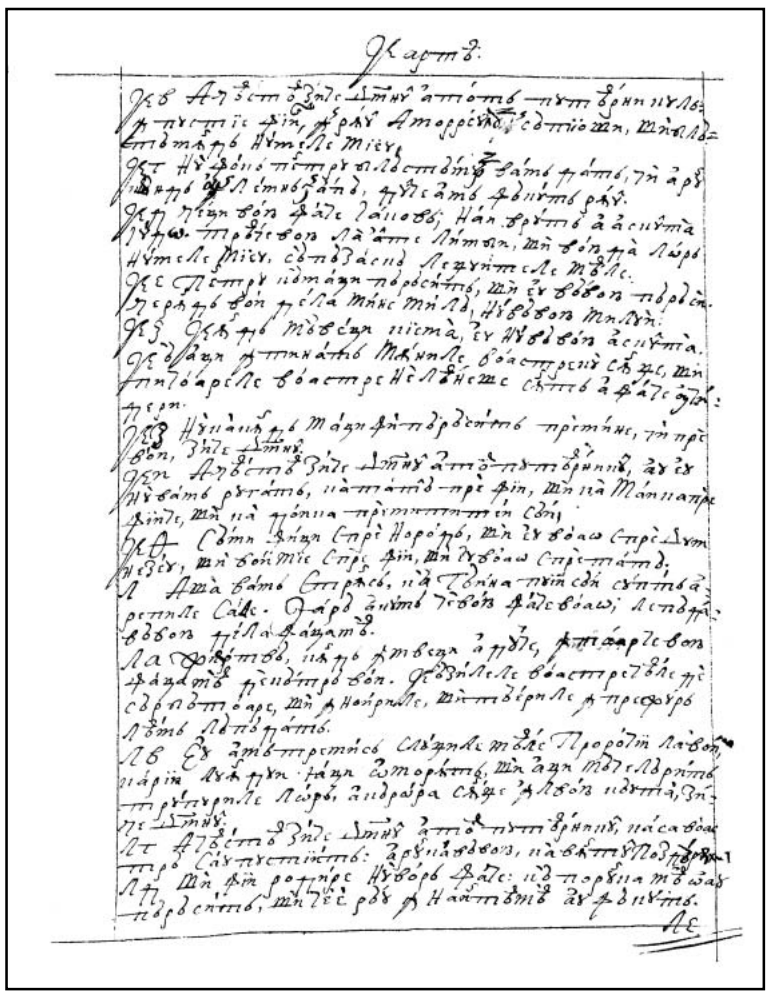

256v

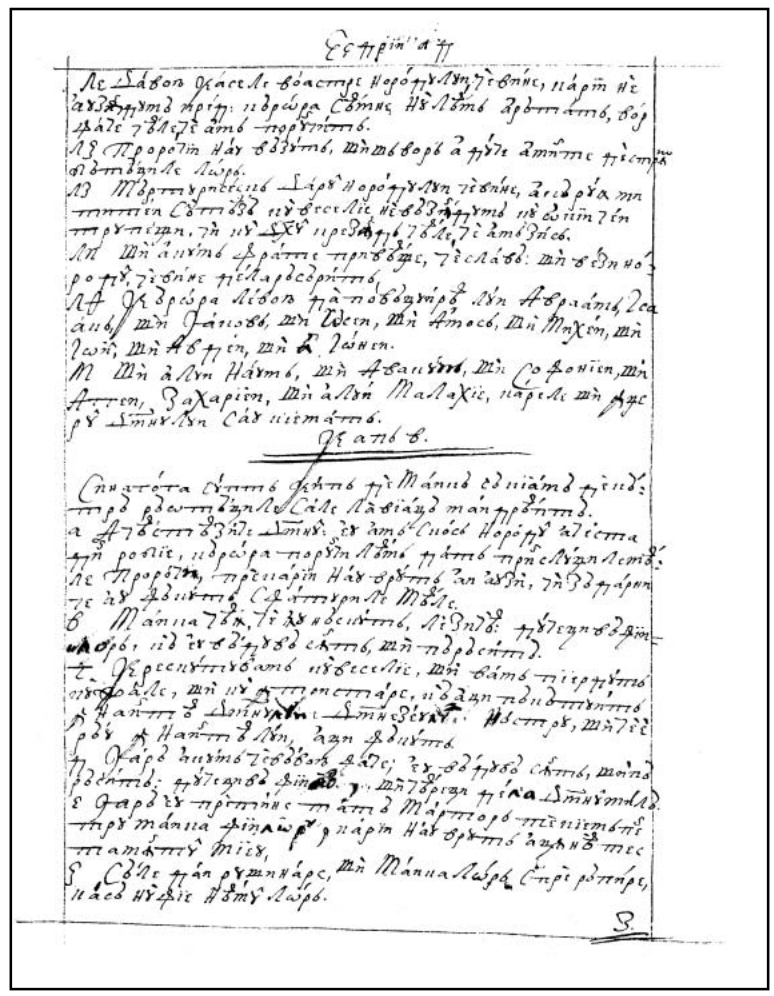

257r

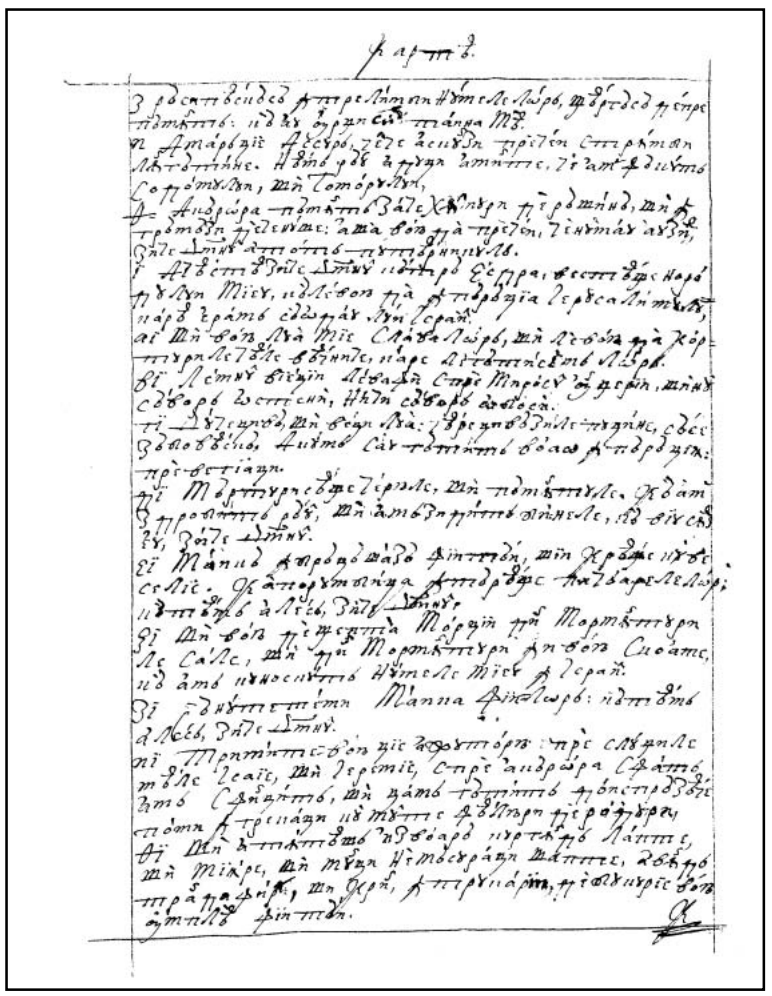

257v

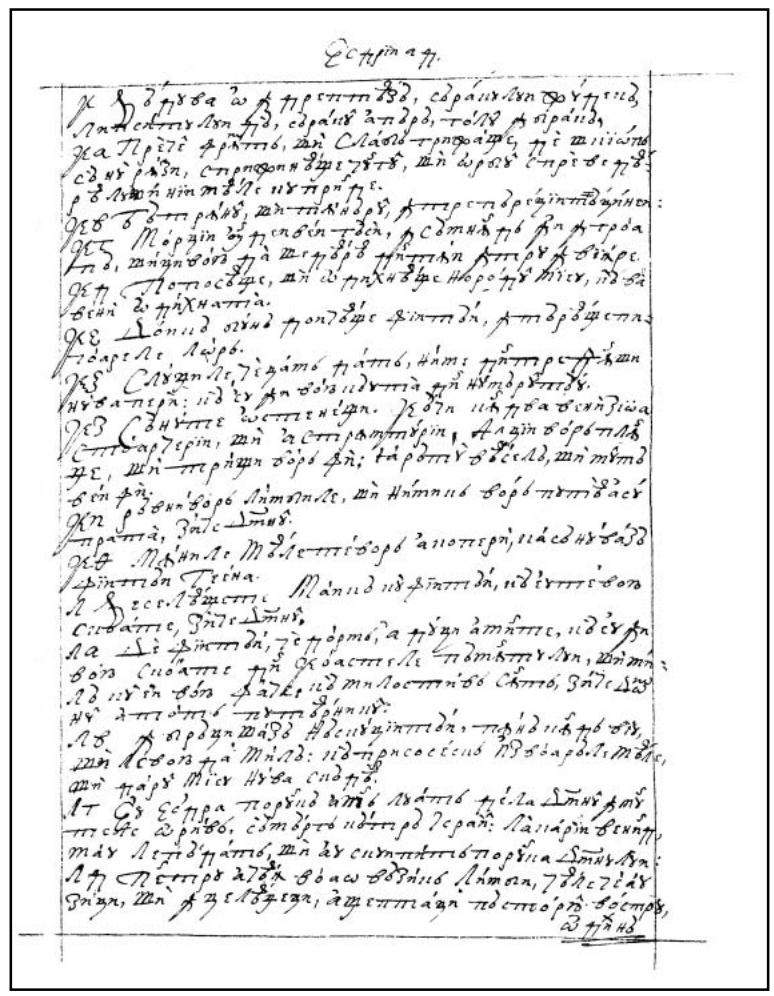

258r

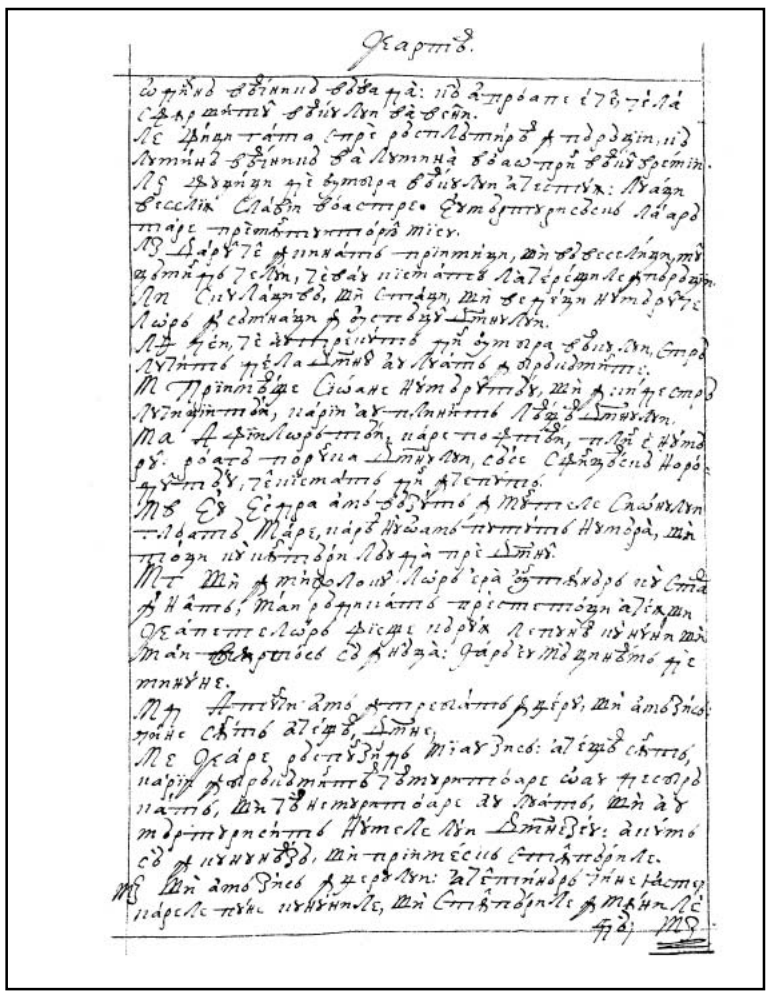

258v

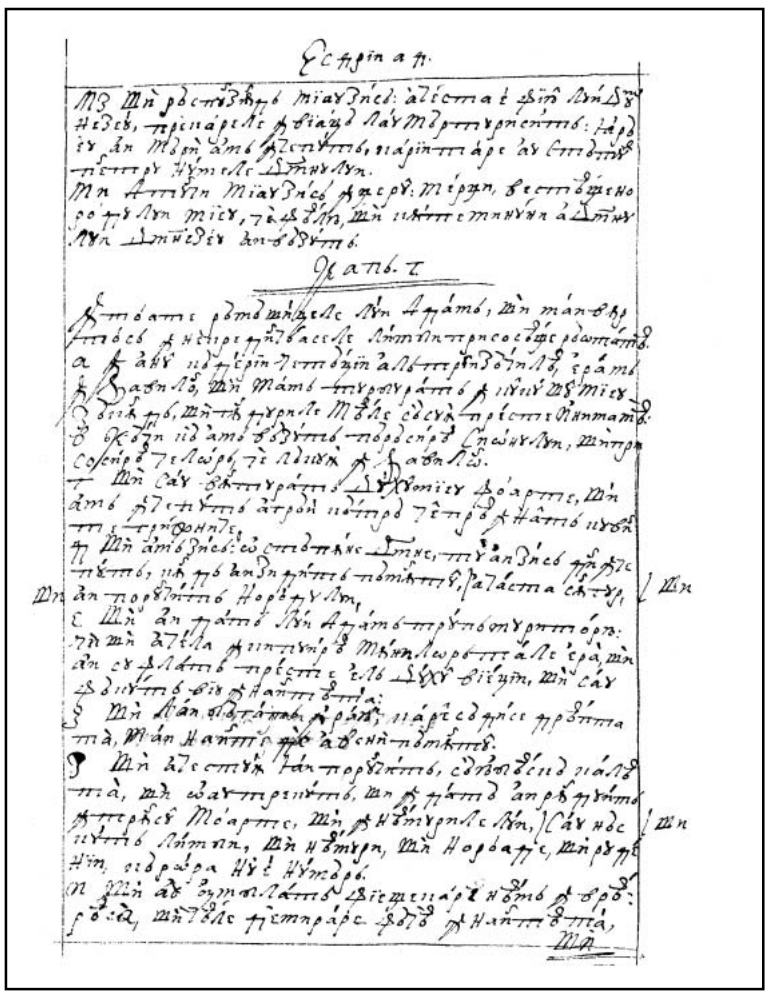

259r

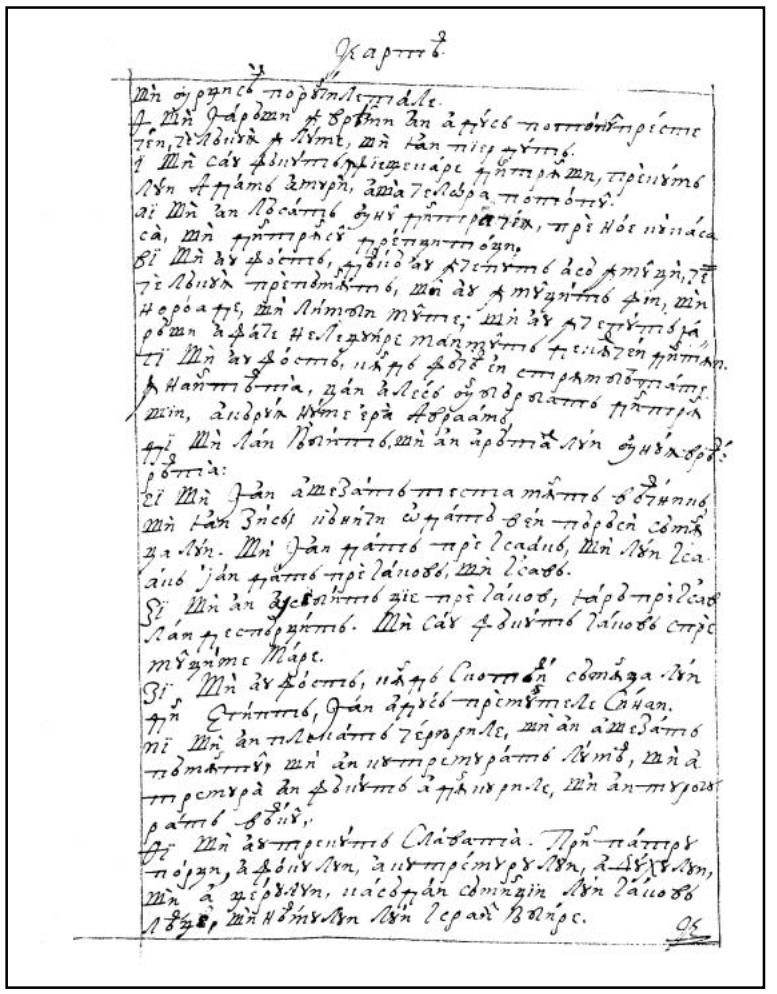

259v

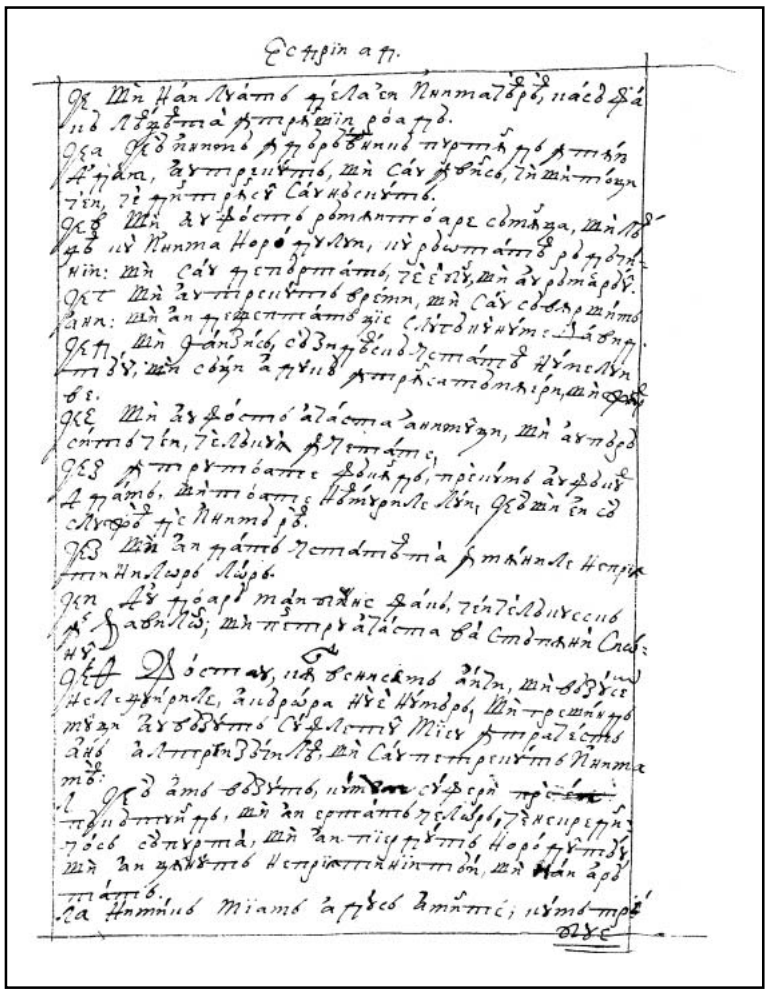

260r

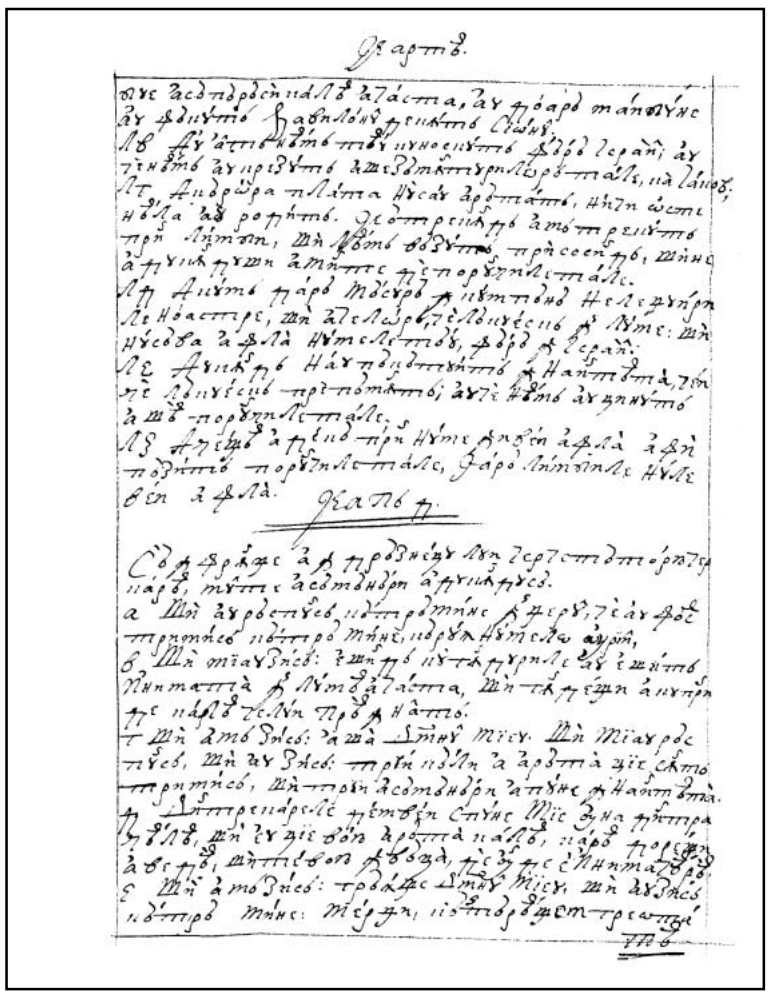

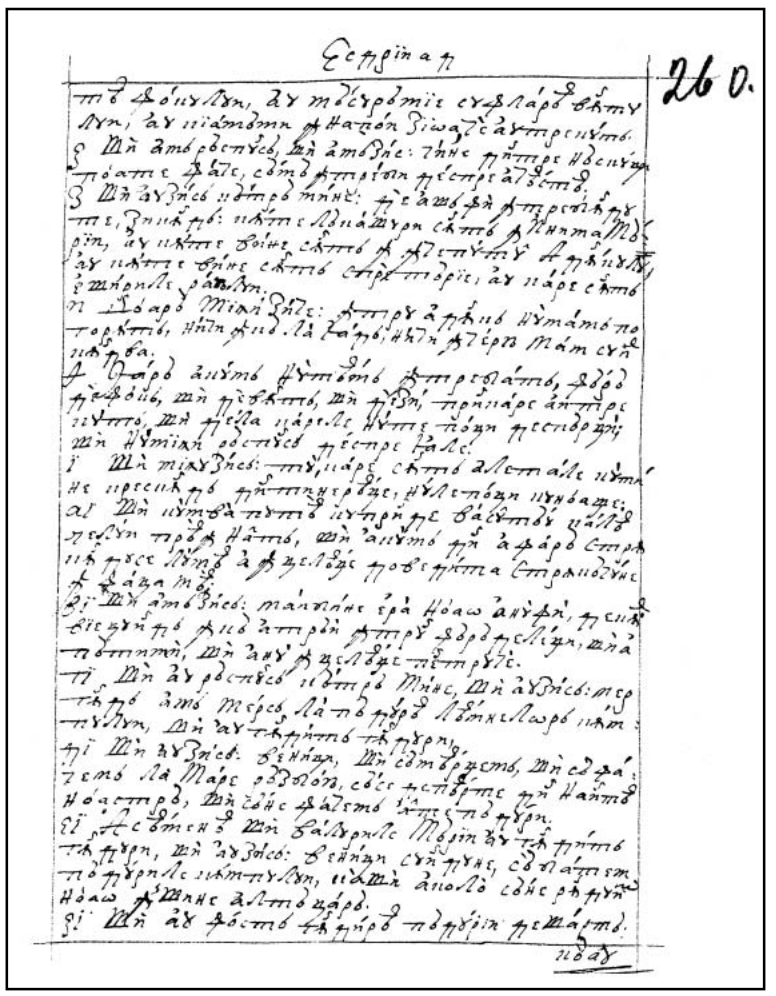

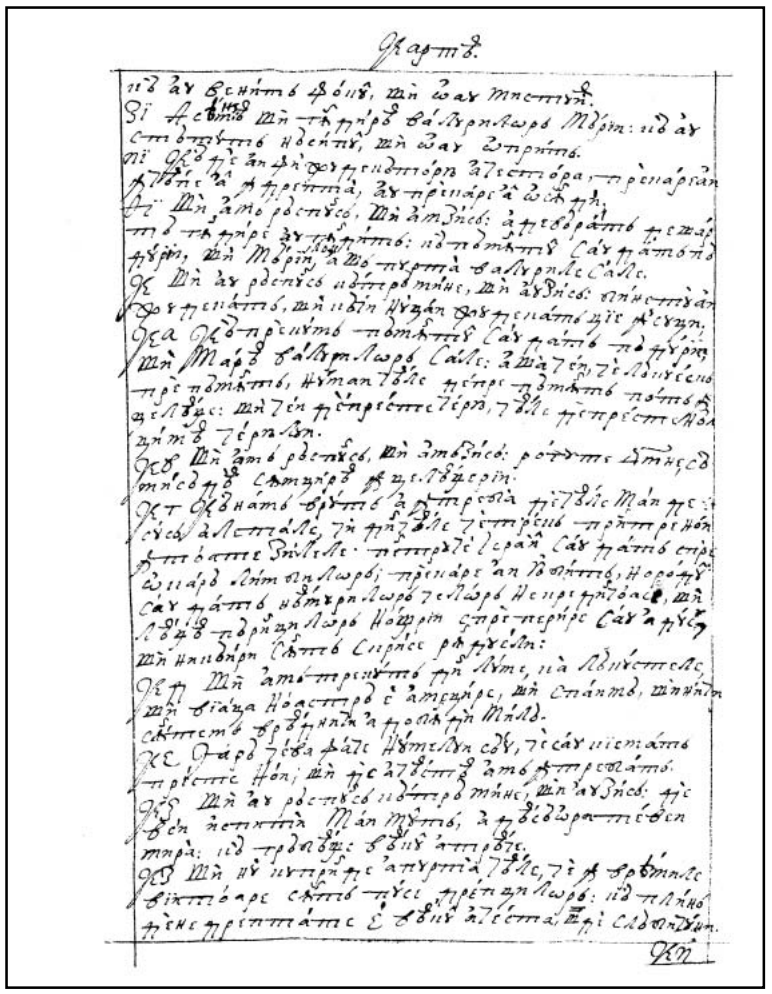

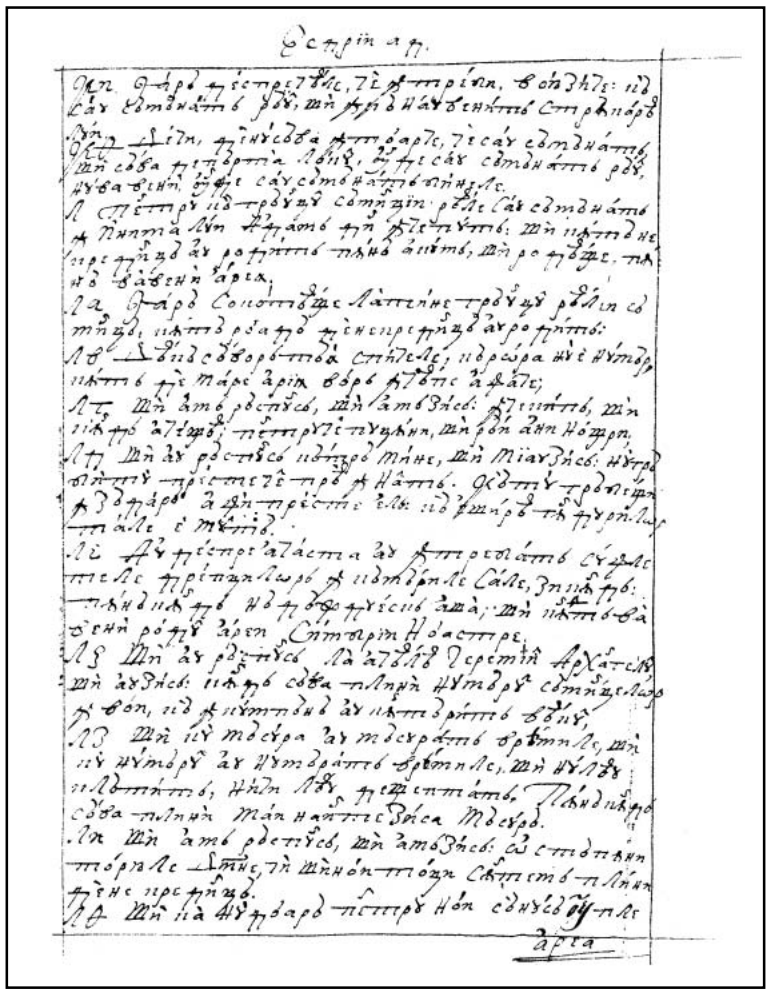

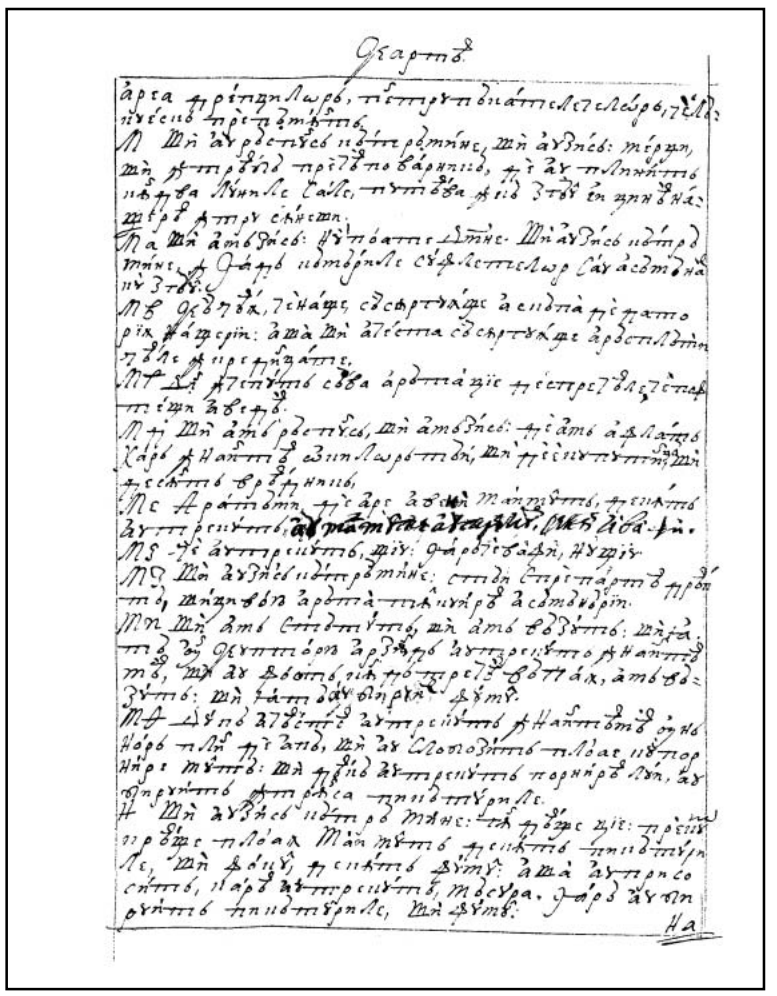

262v

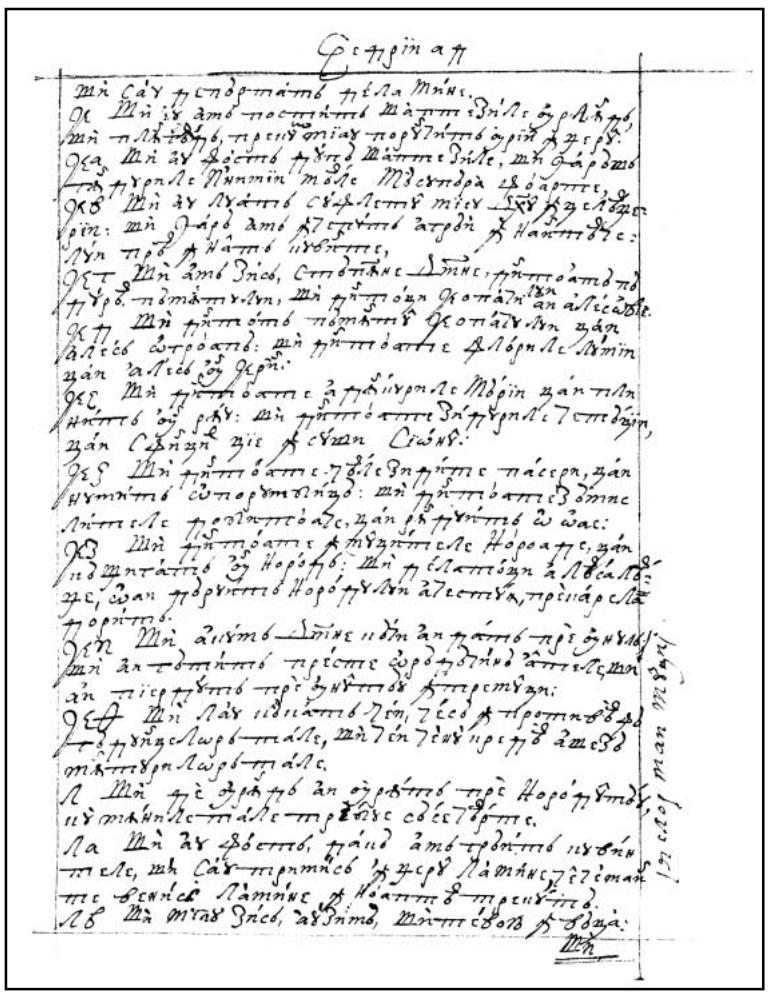

263r

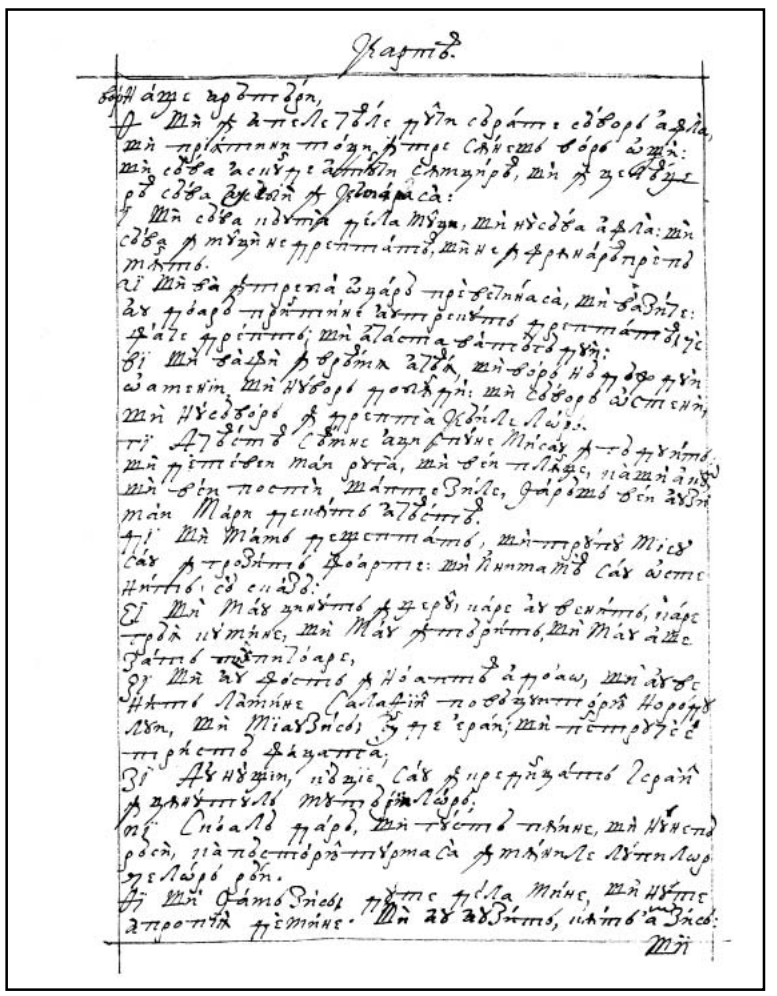

263v

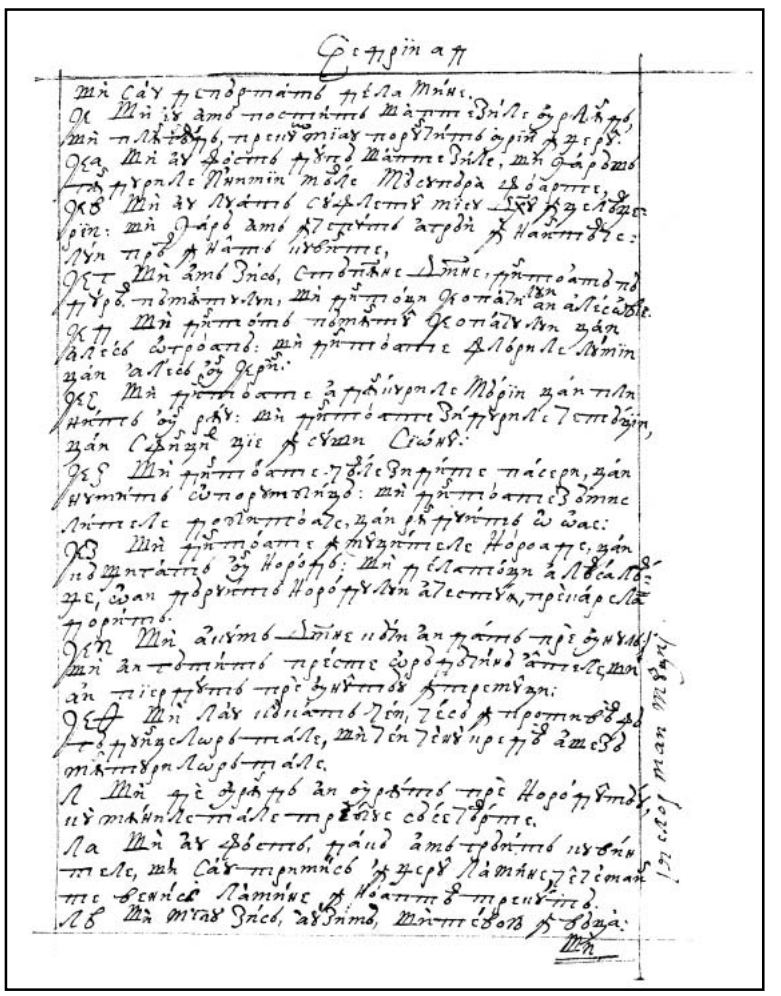

264r

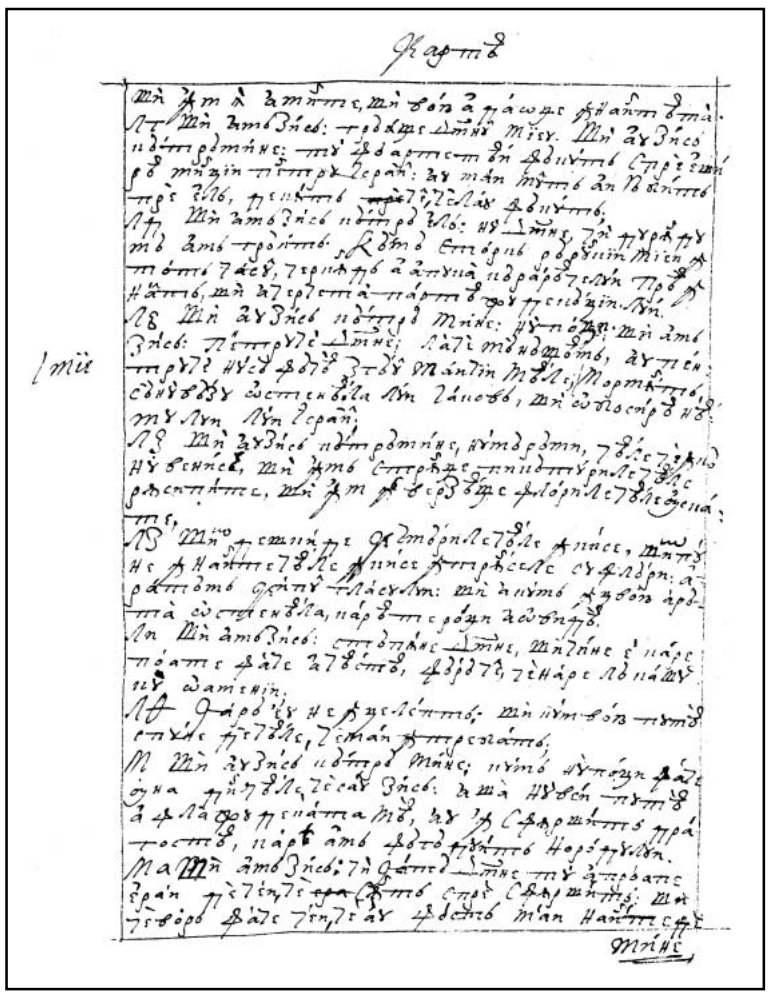

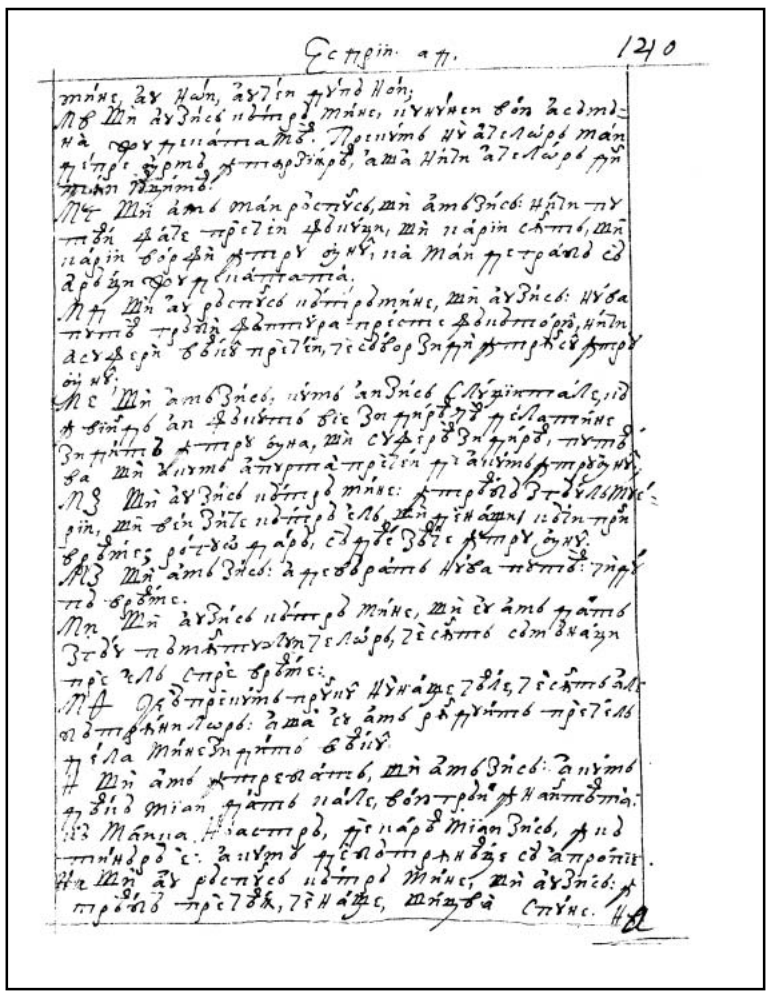

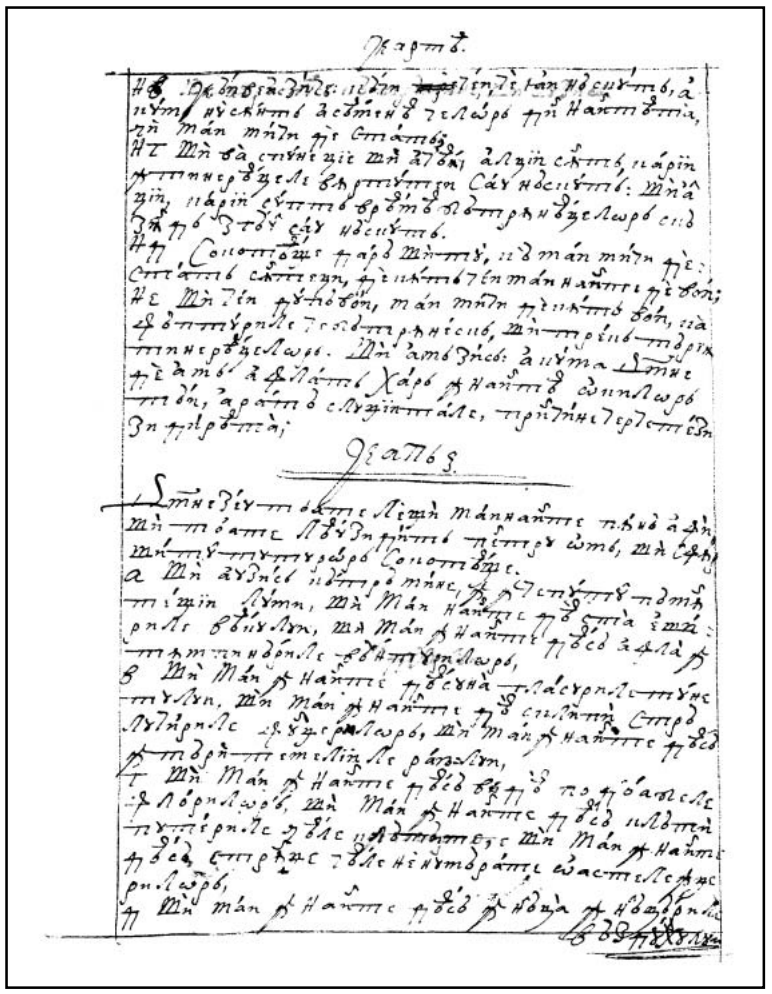

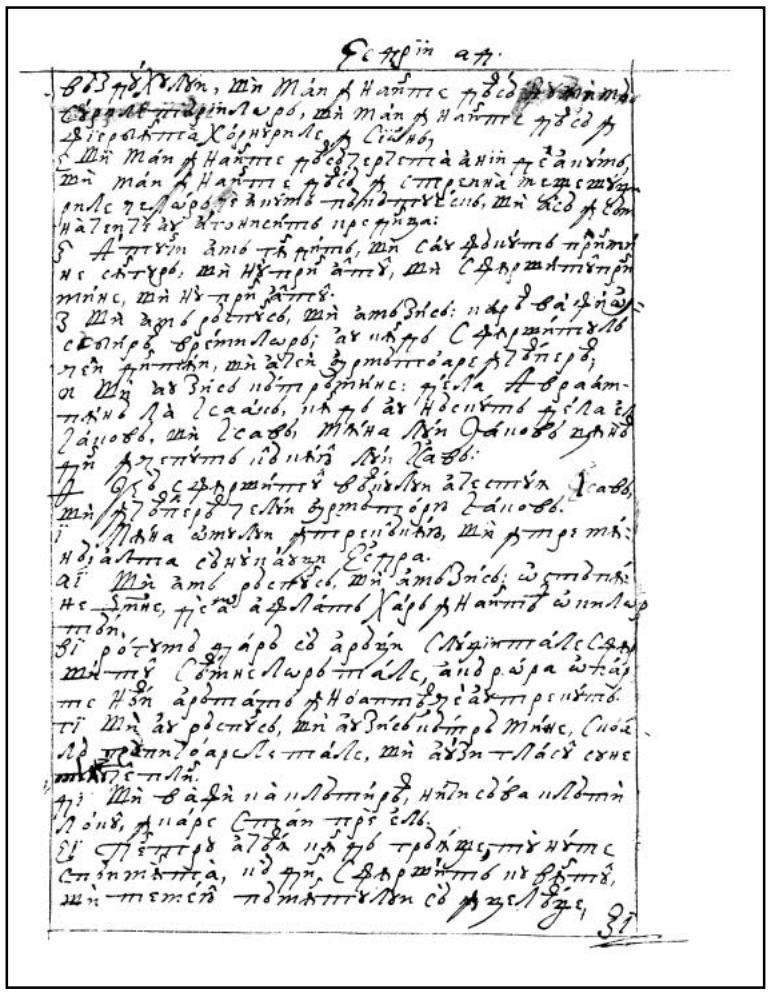

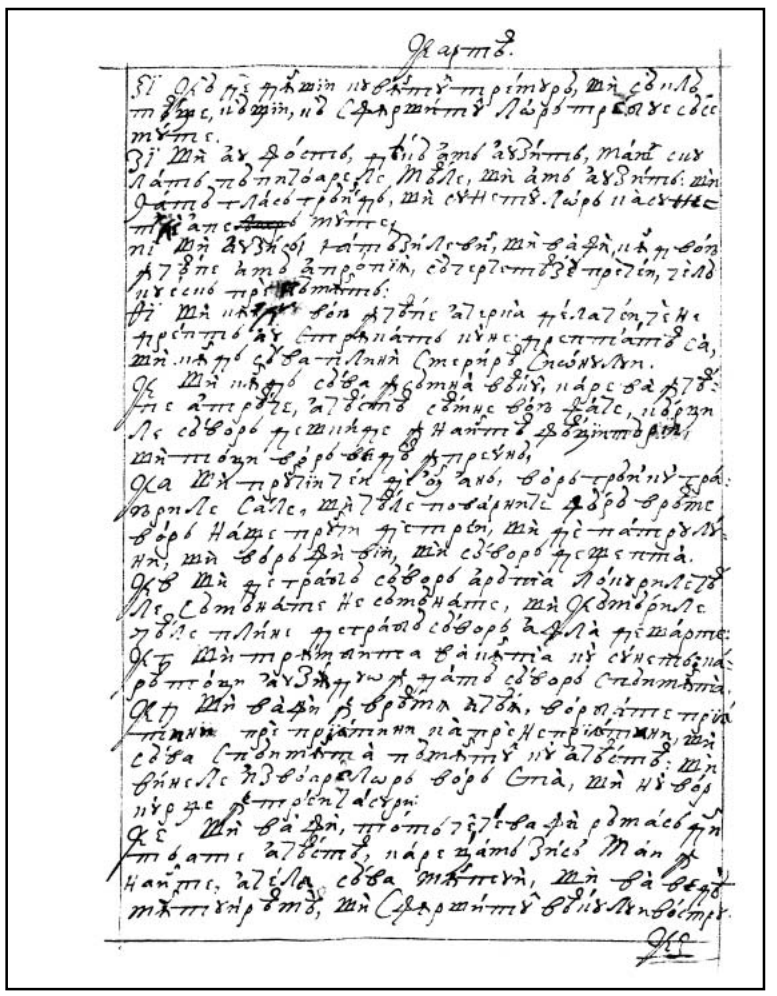

266v

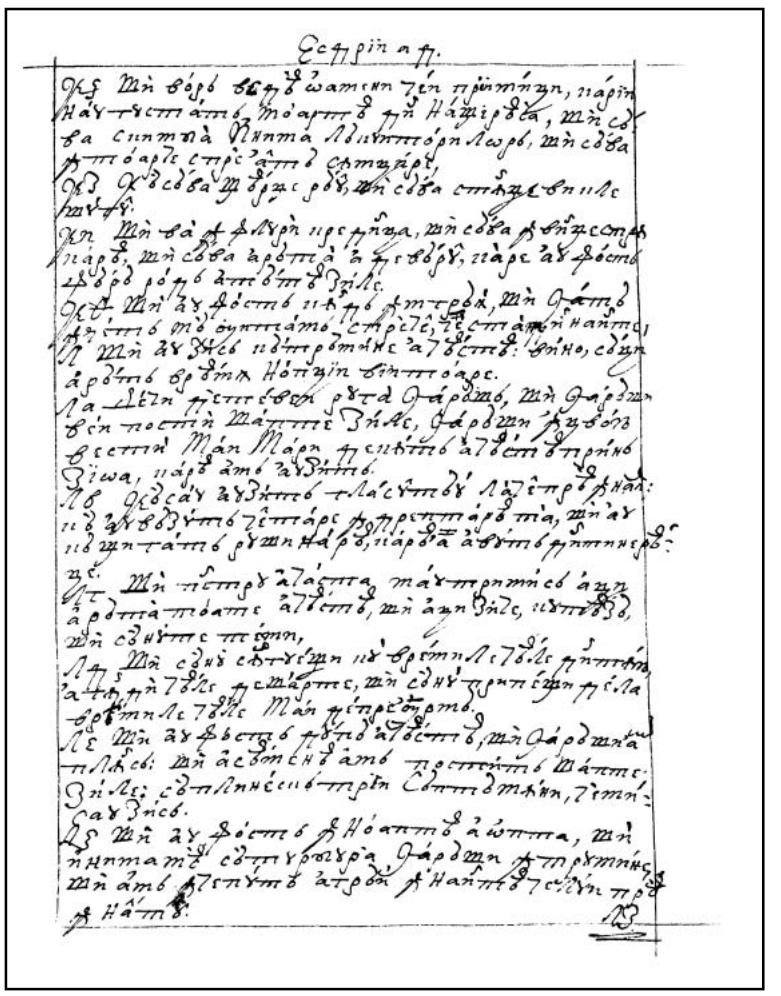

267r

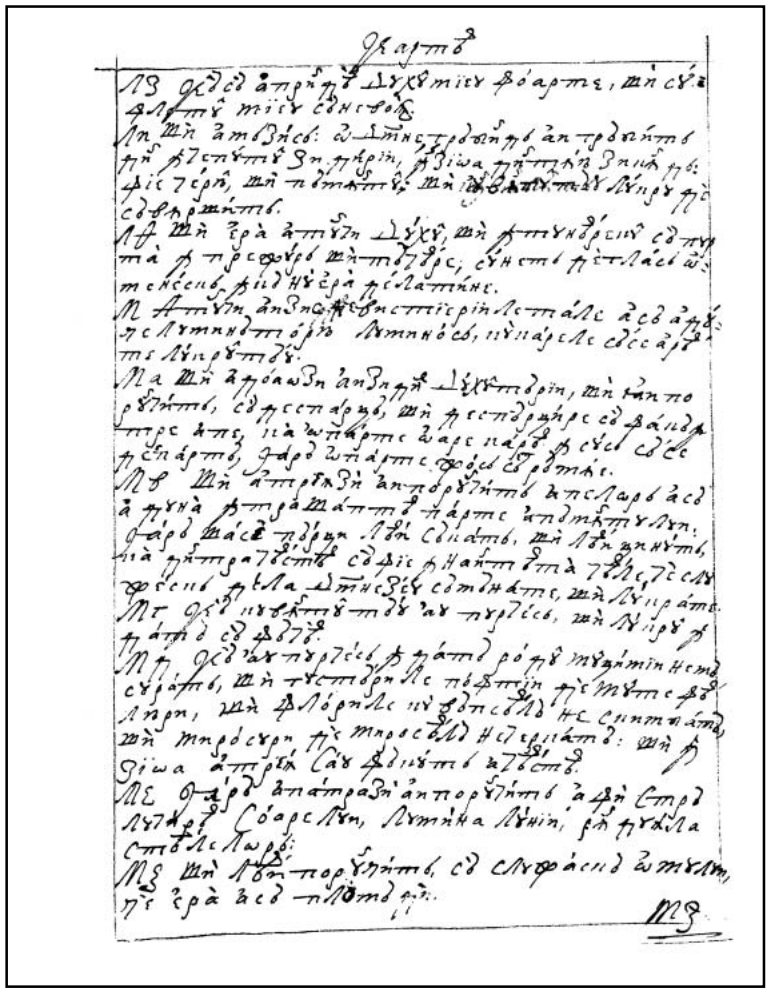

267v

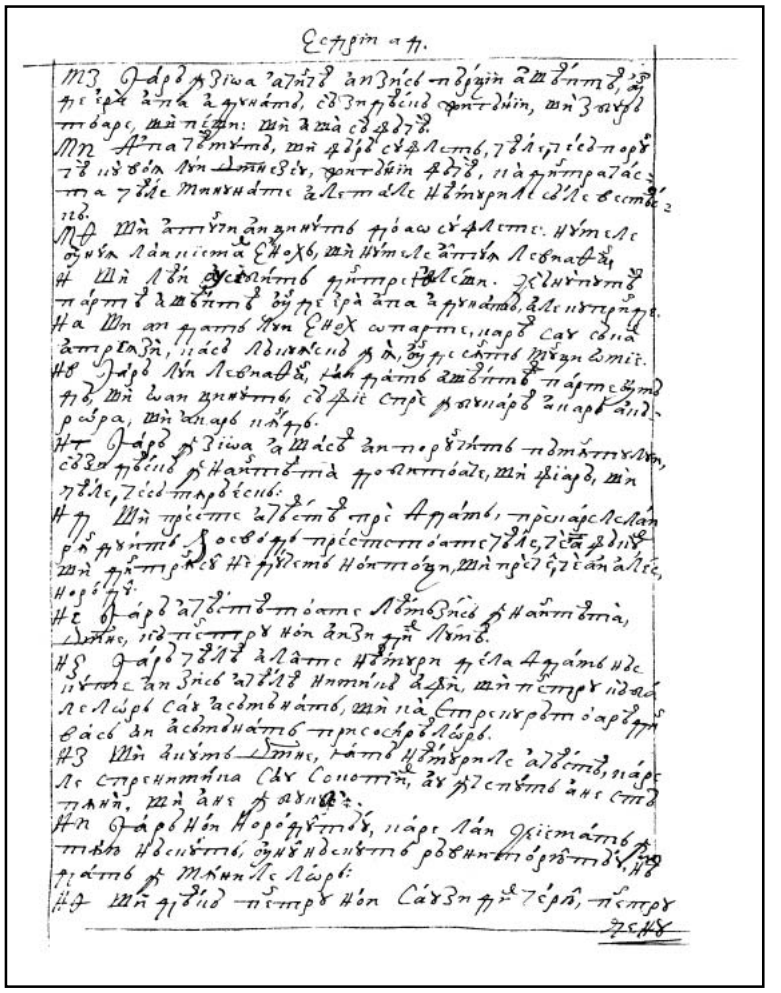

268r

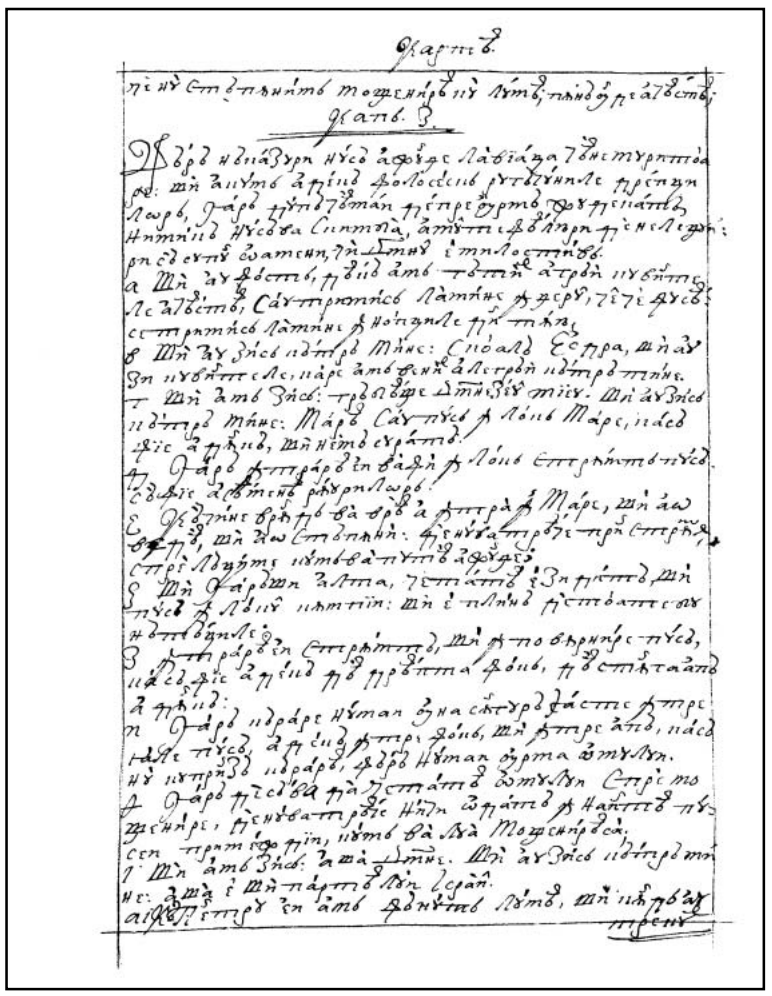

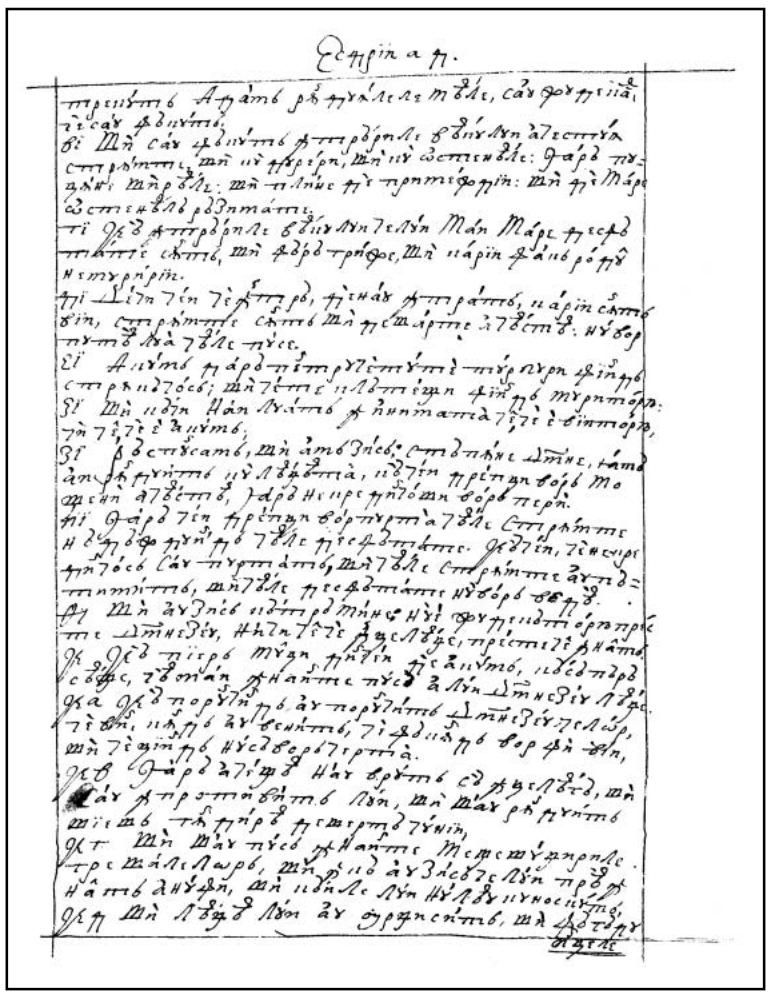

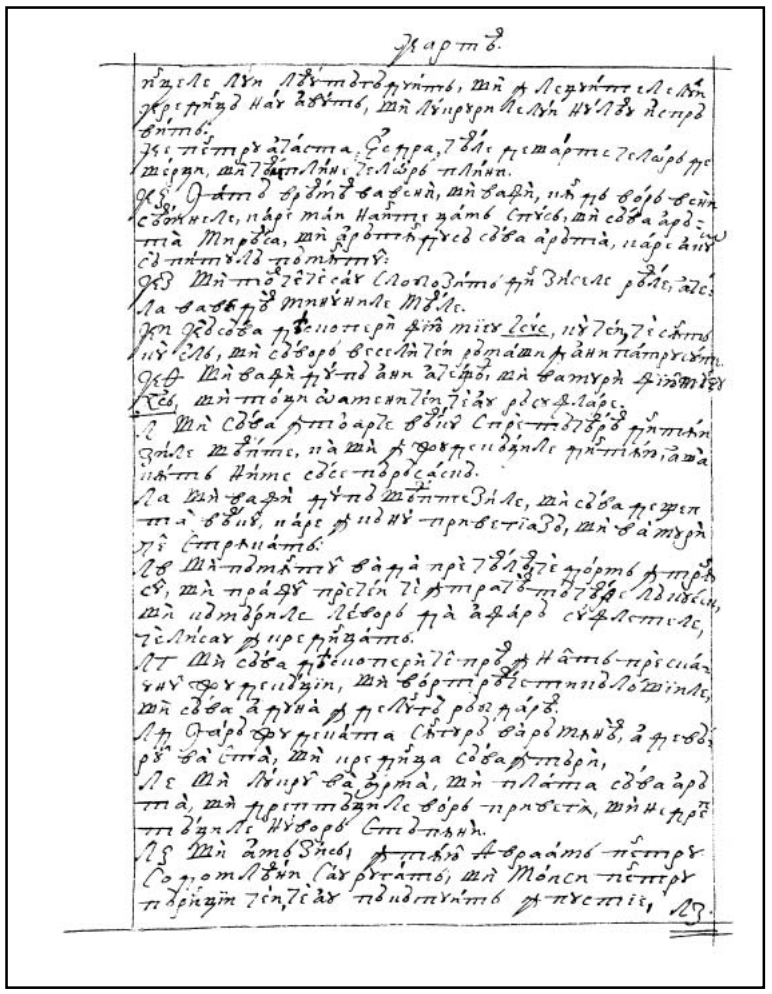

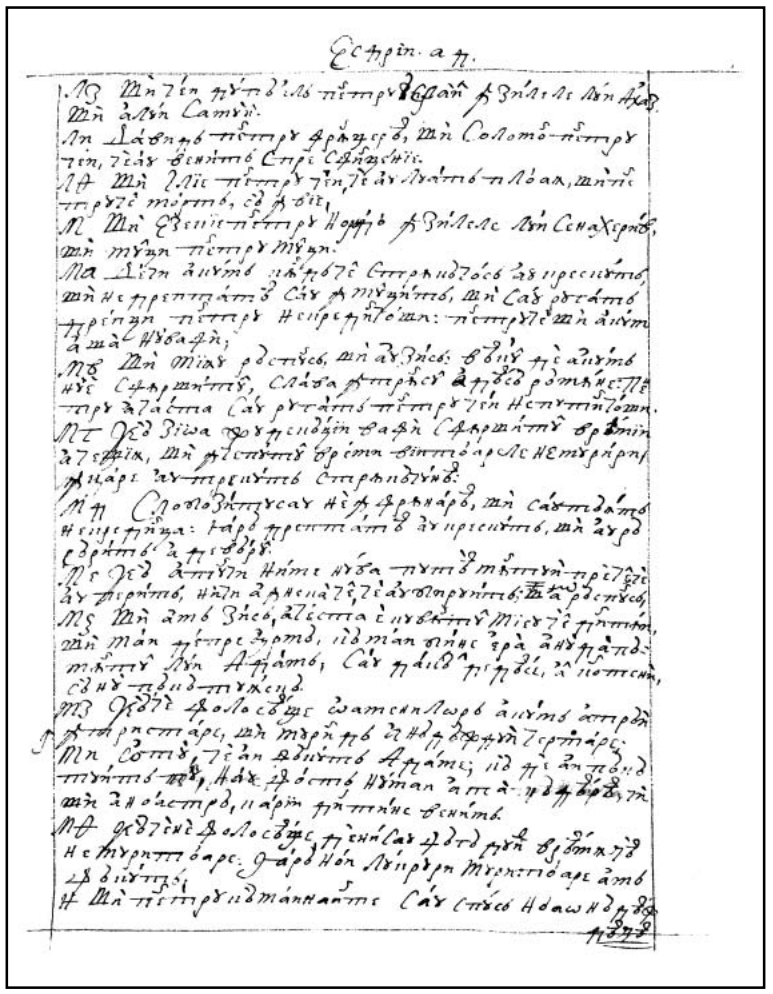

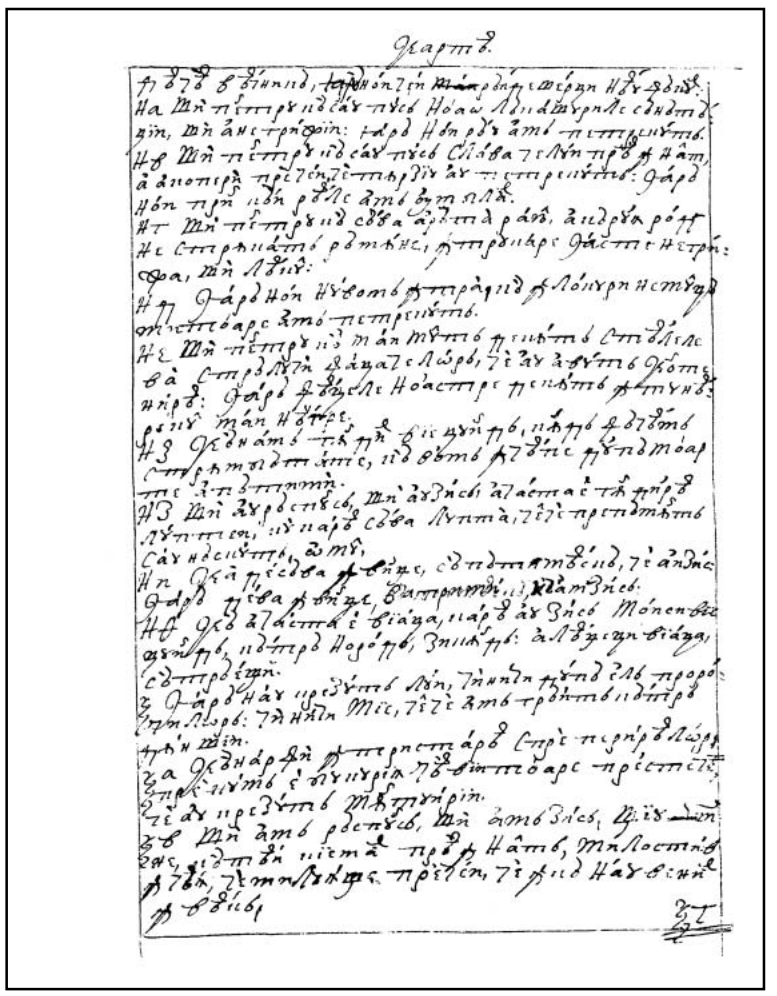

270v

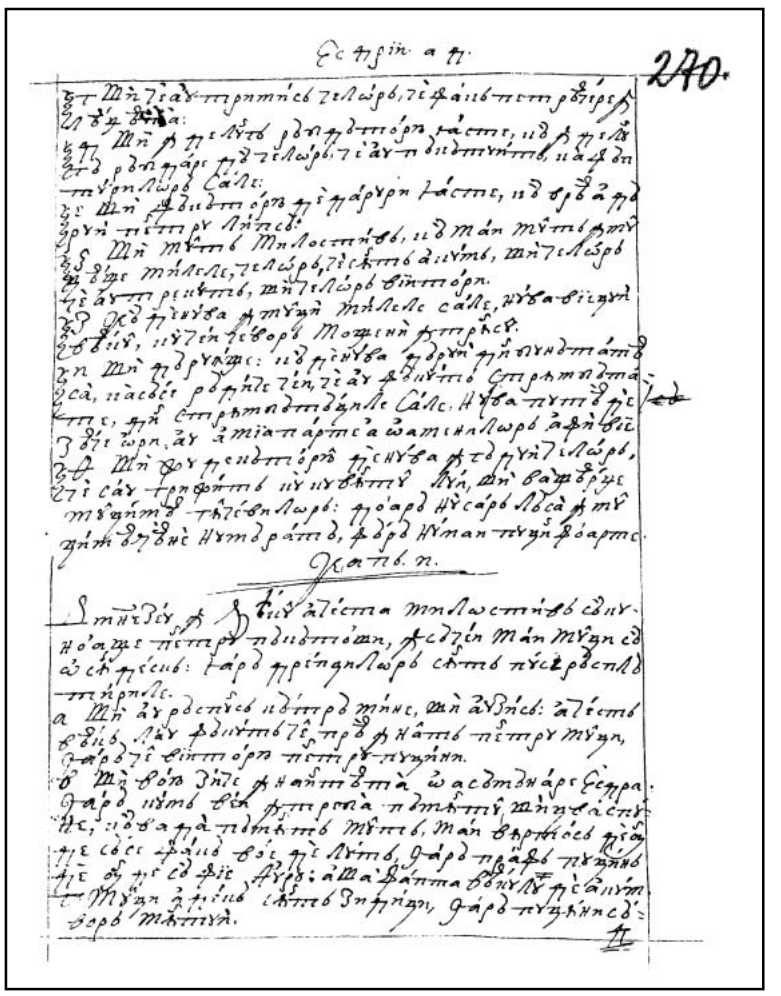

271r

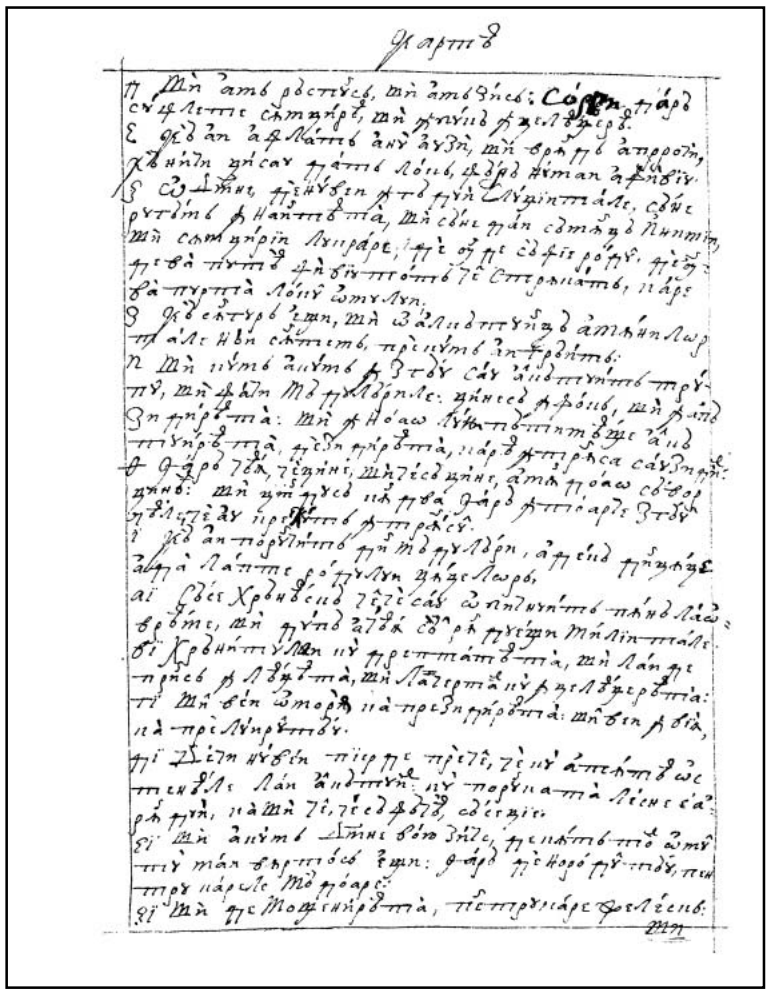

271v

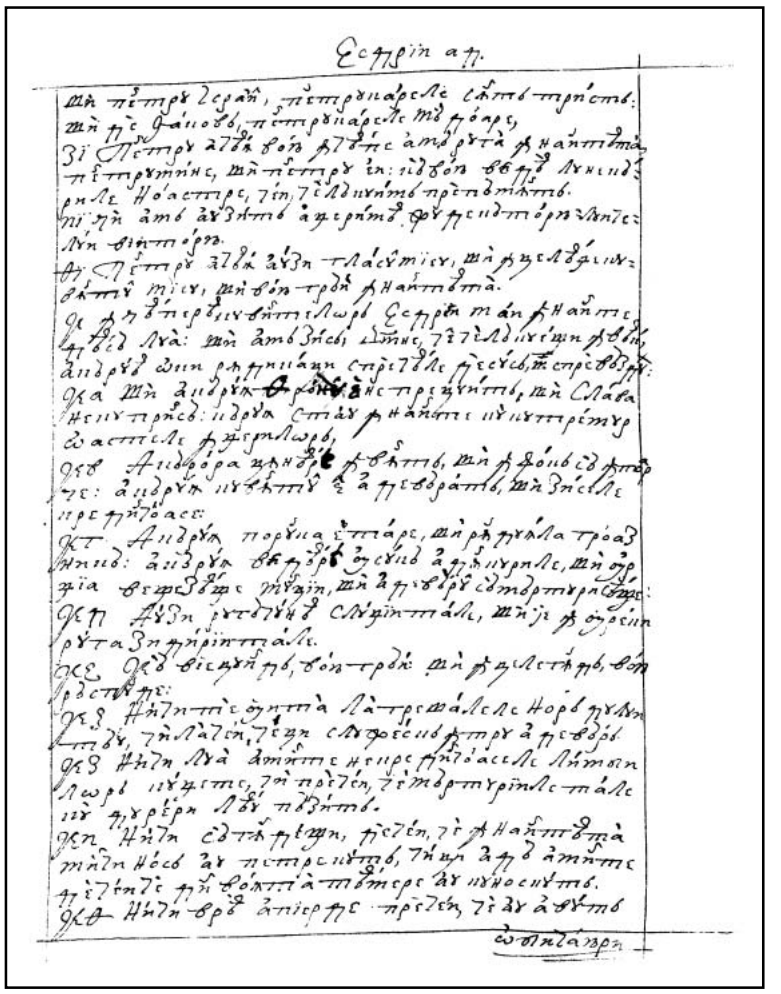

272r

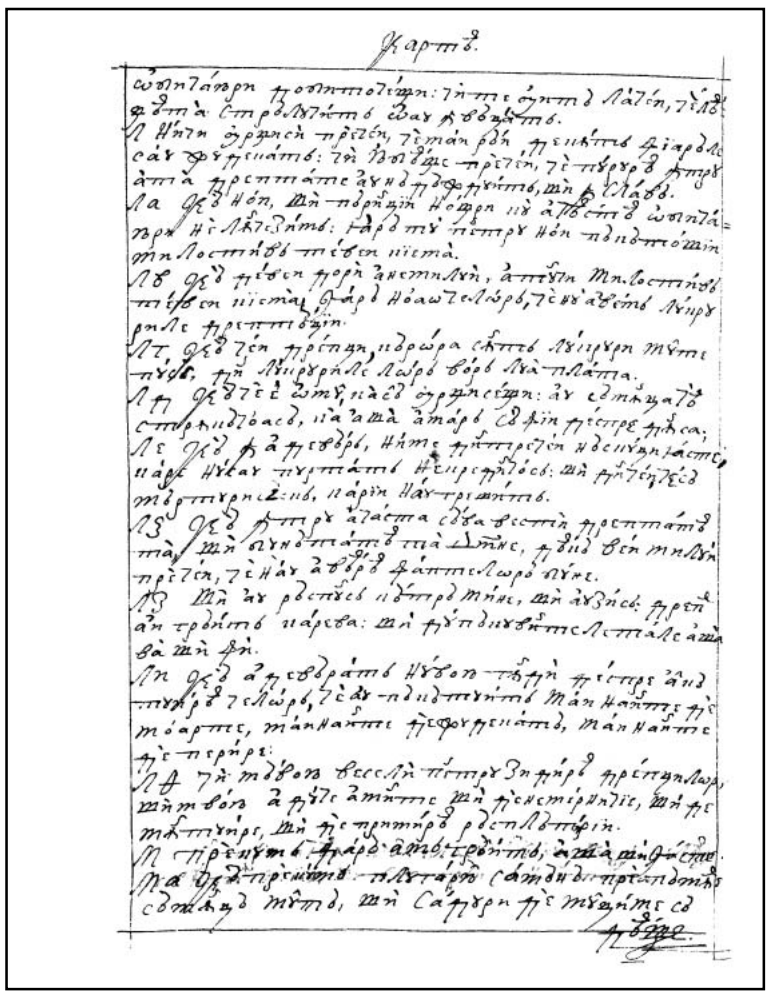

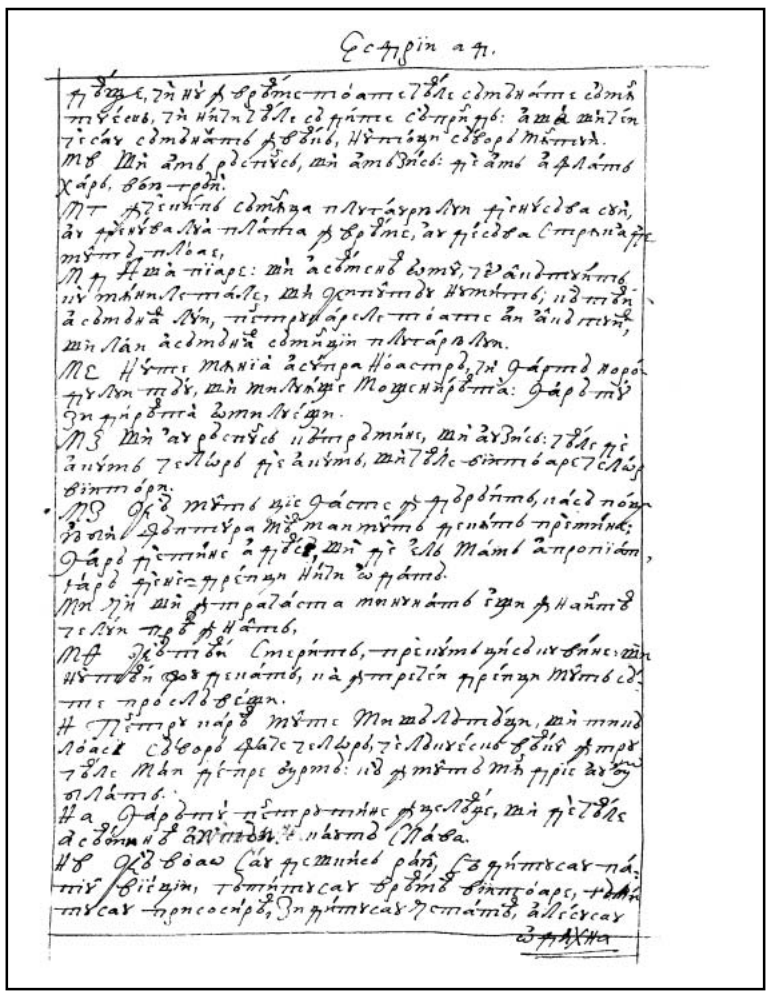

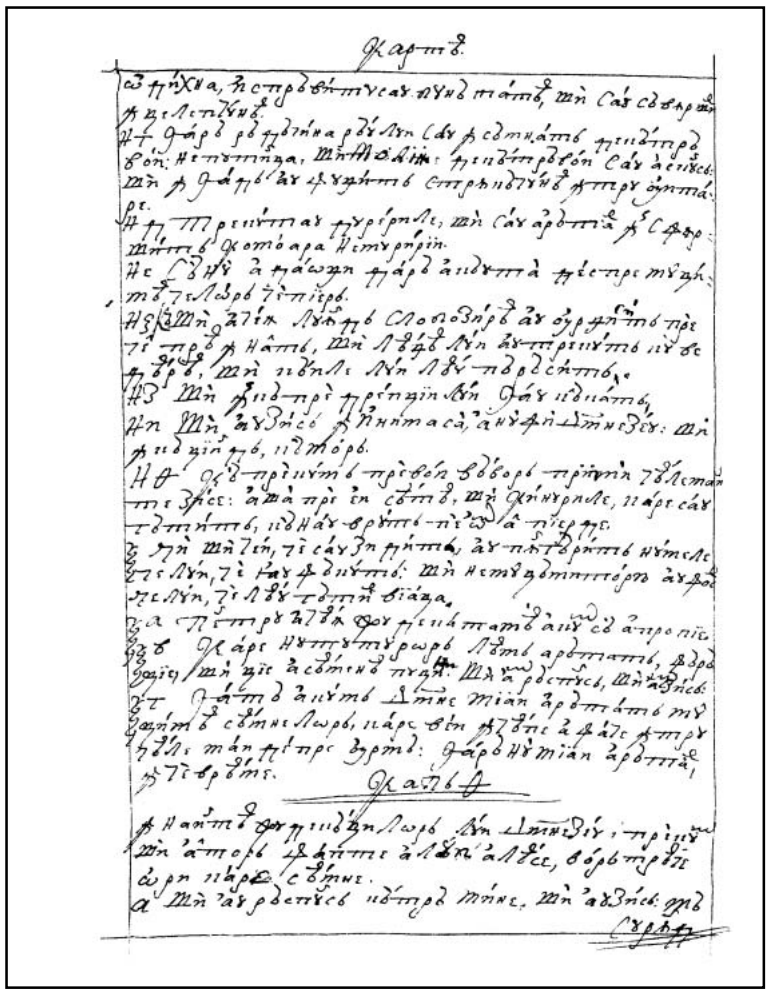

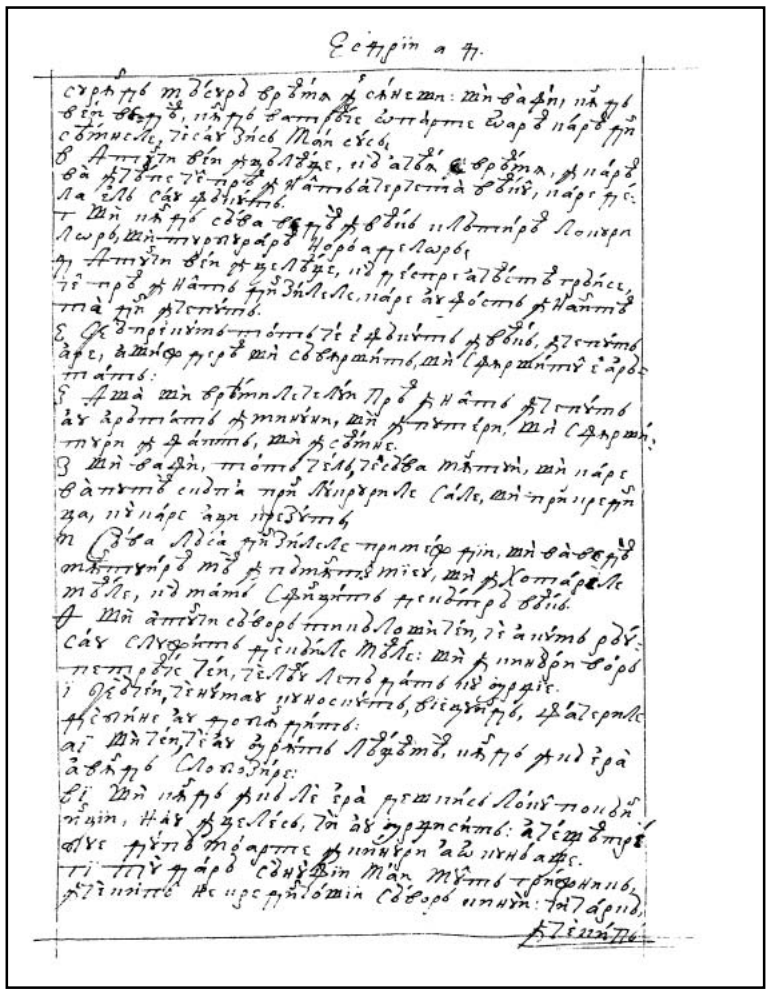

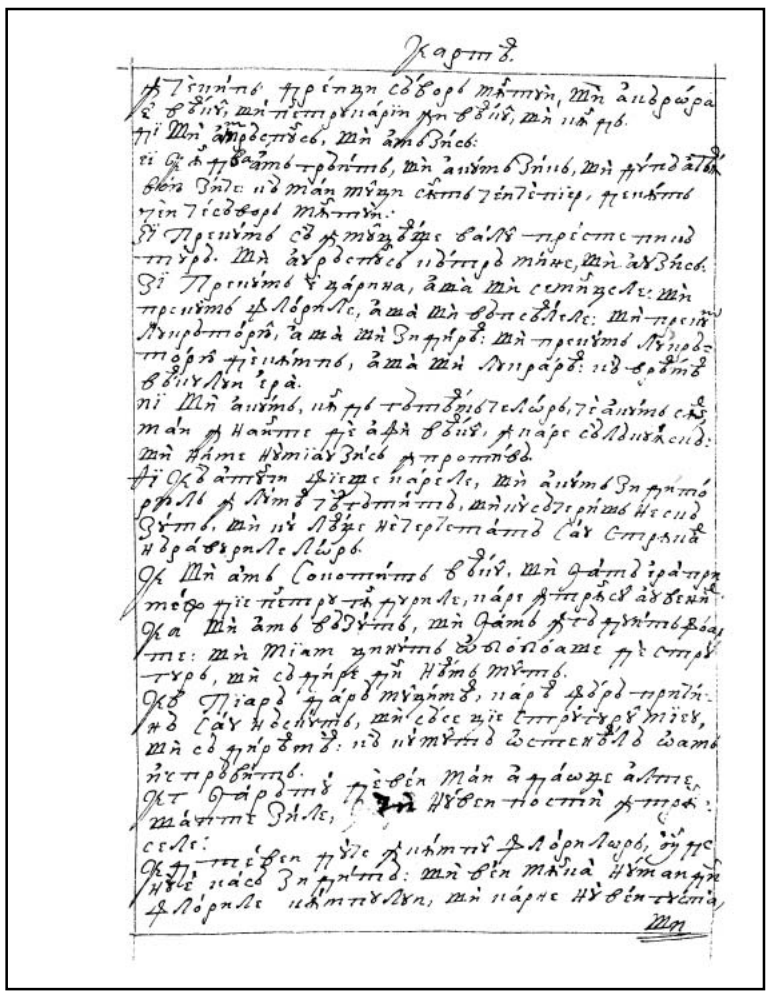

274v

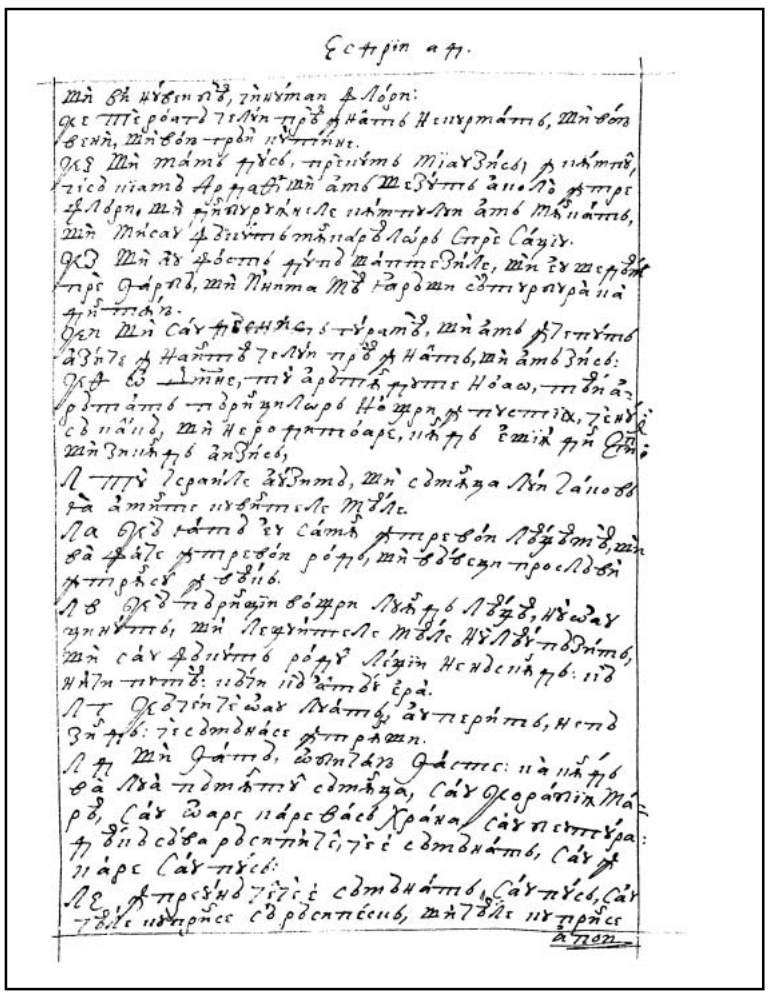

275r

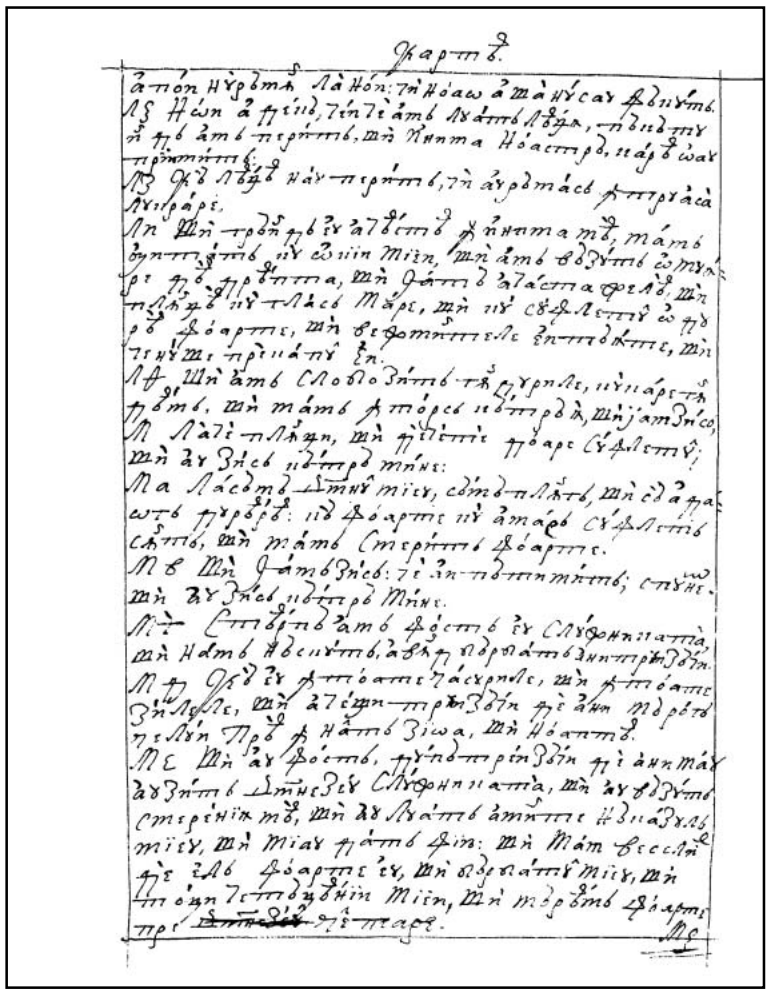

275v

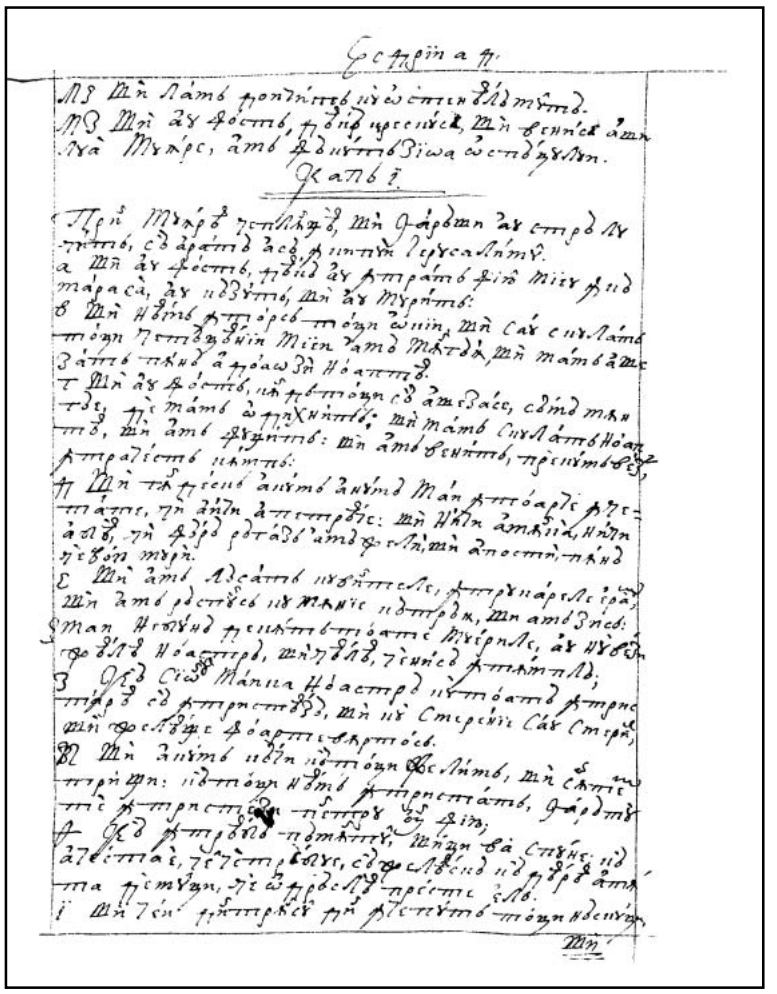

276r

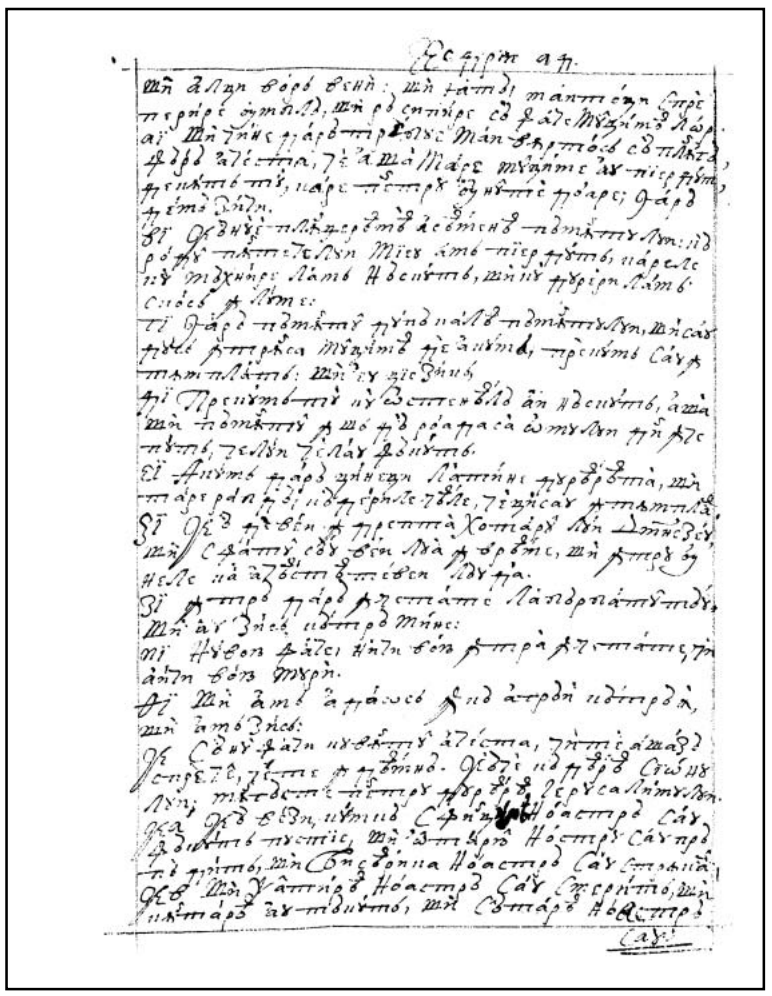

276v

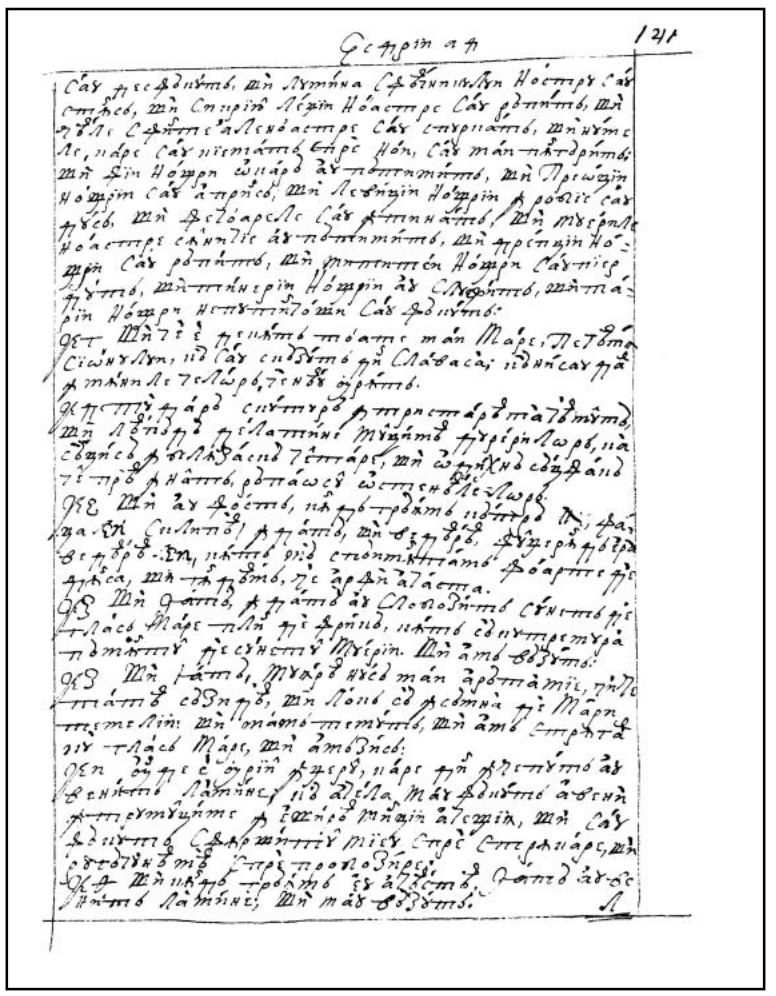

277r

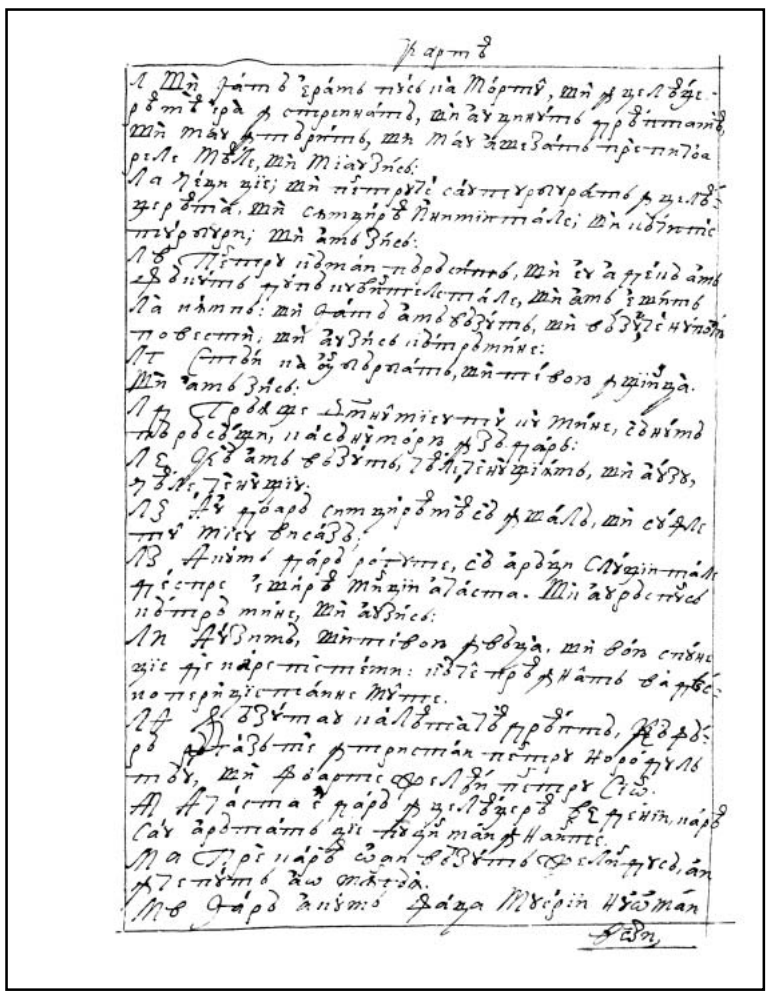

277v

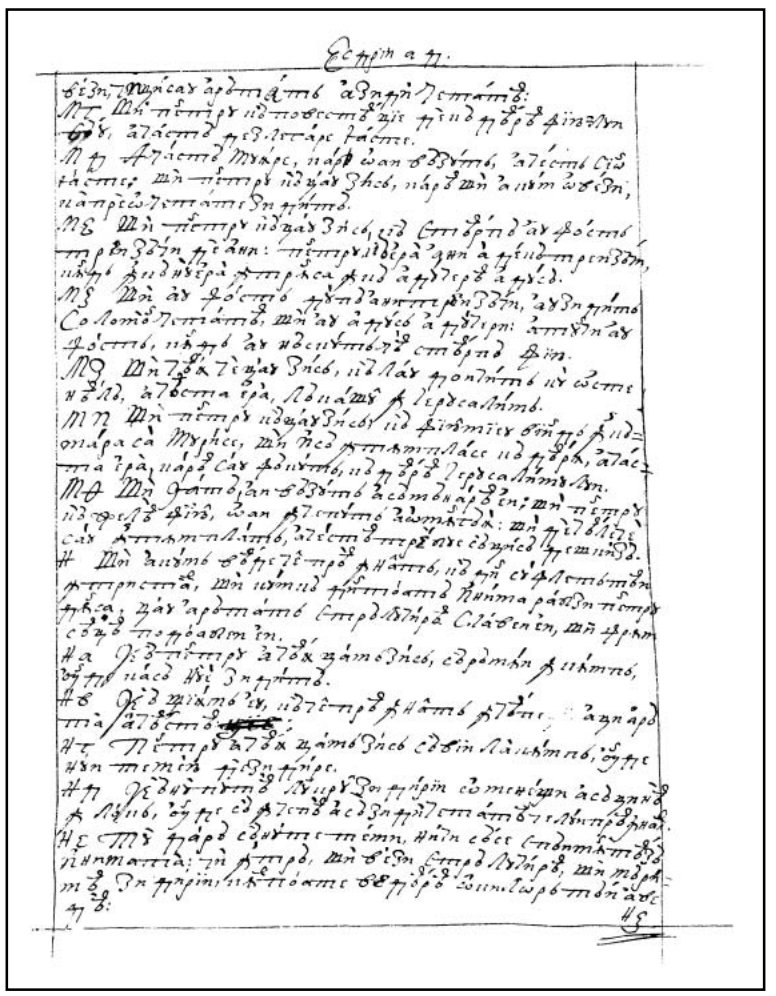

278r

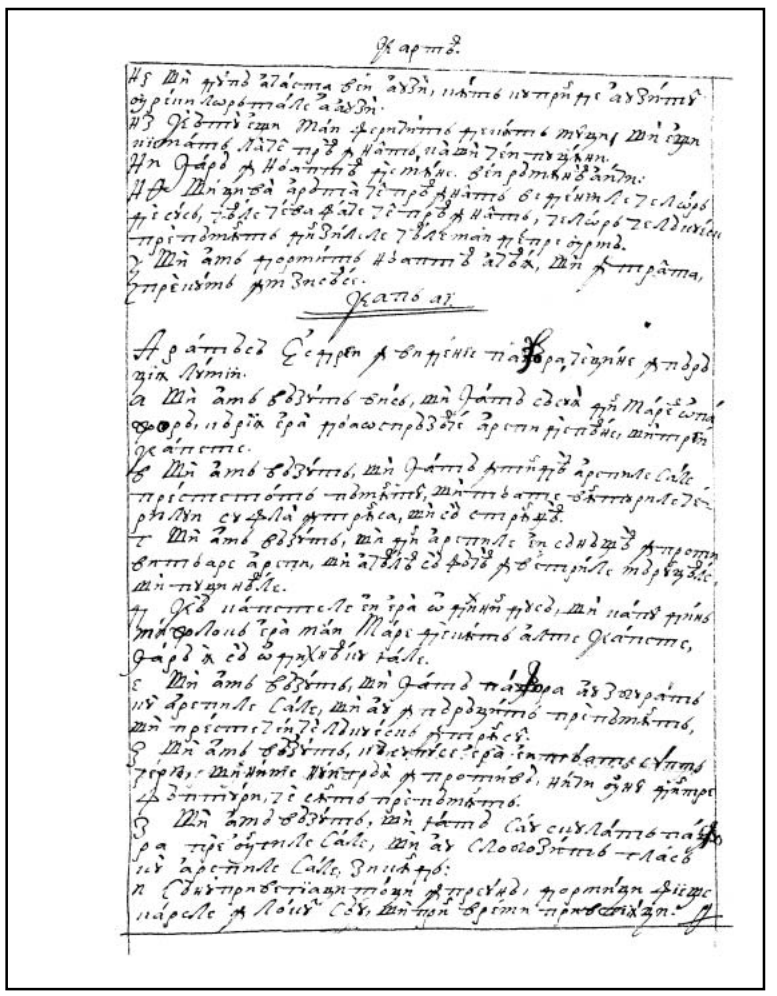

278v

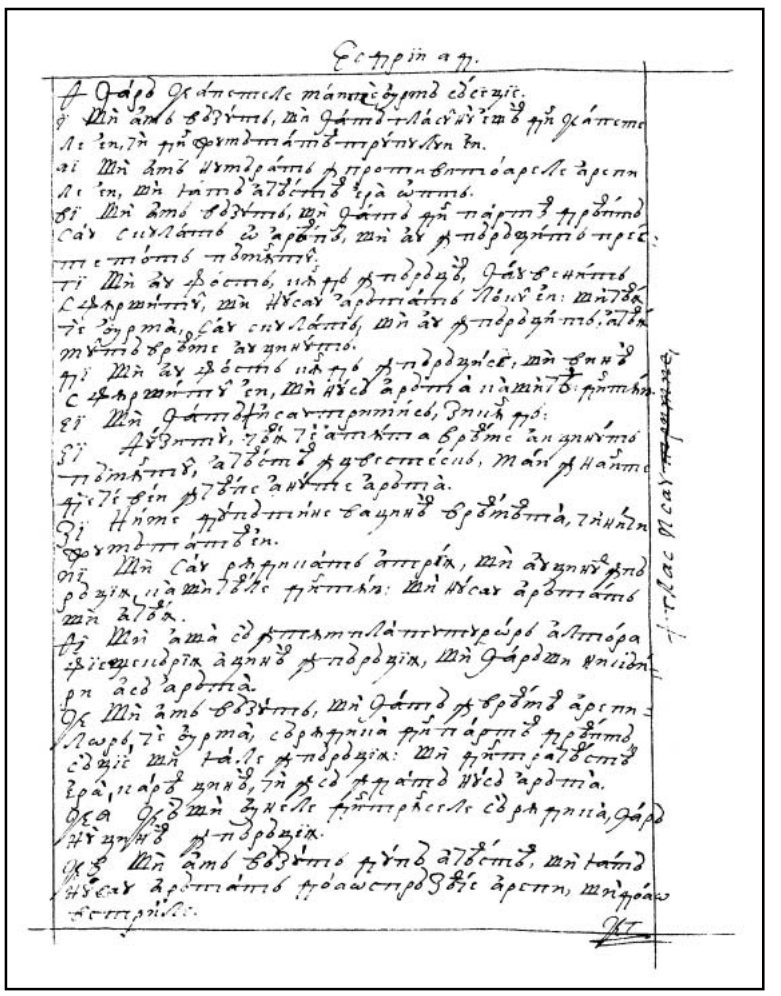

279r

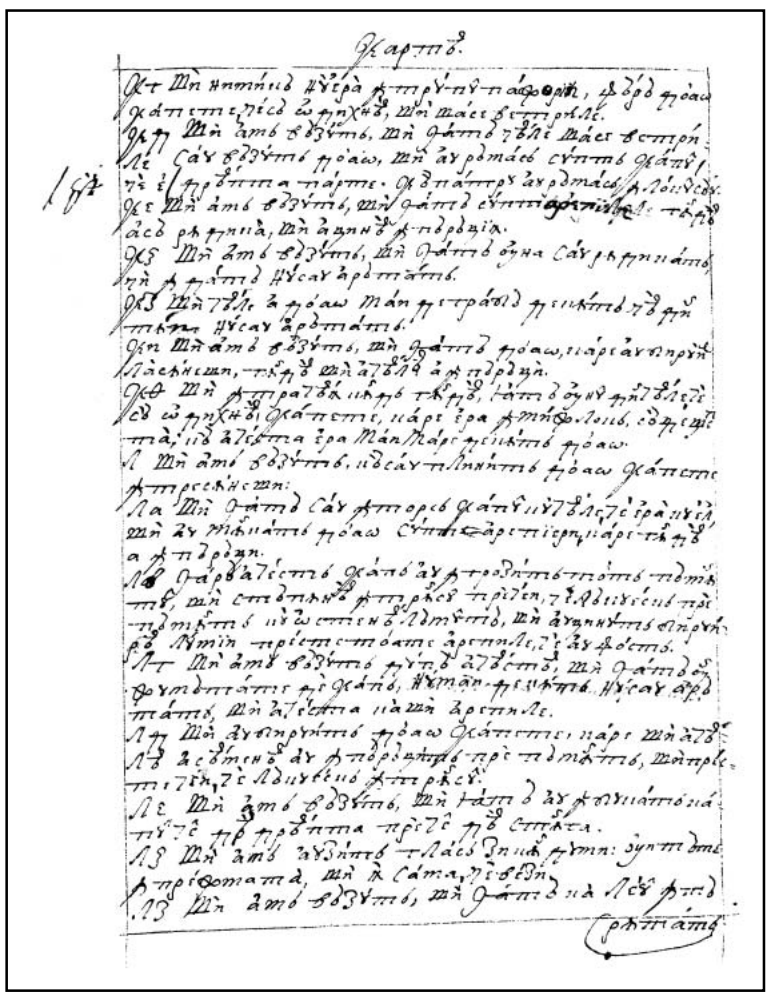

279v

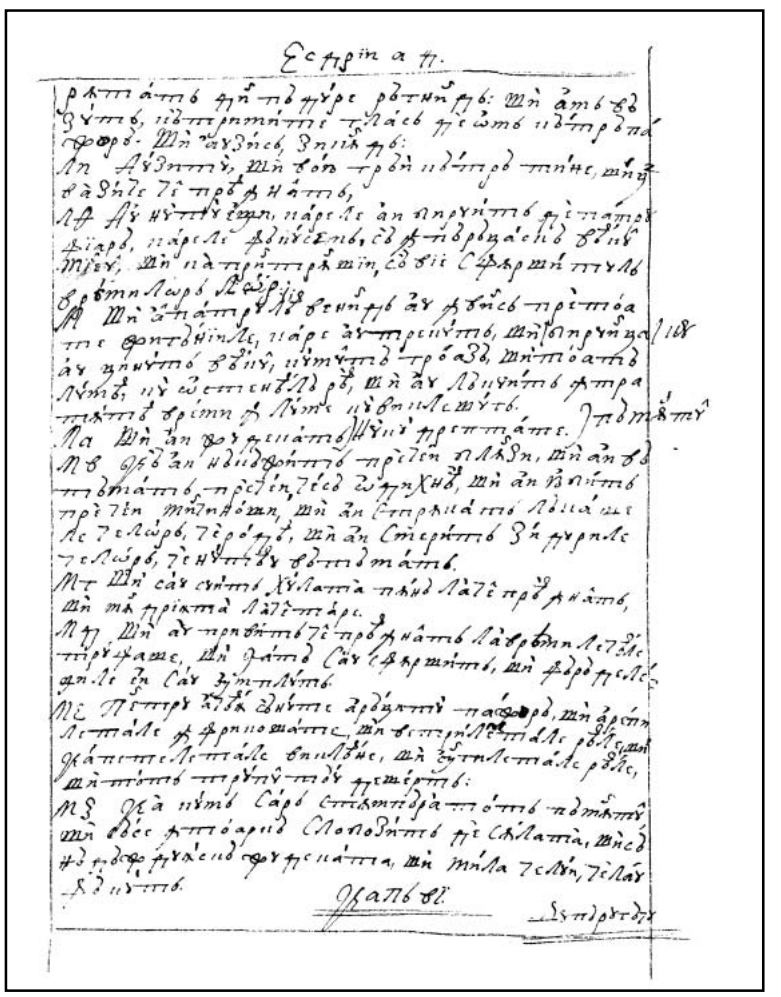

280r

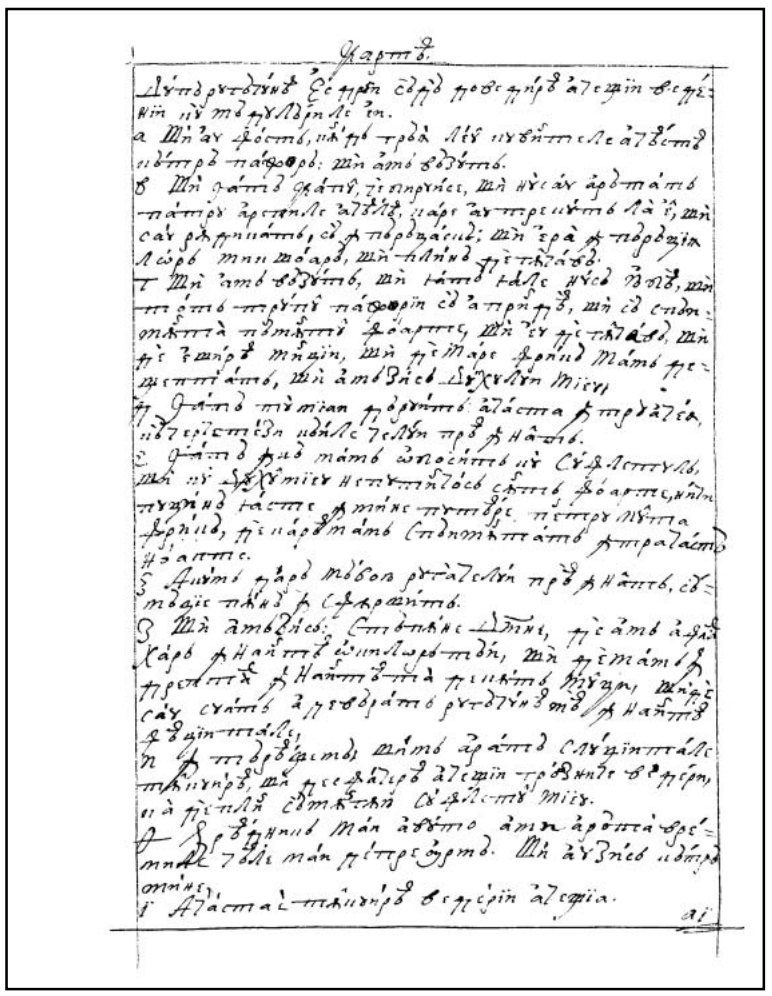

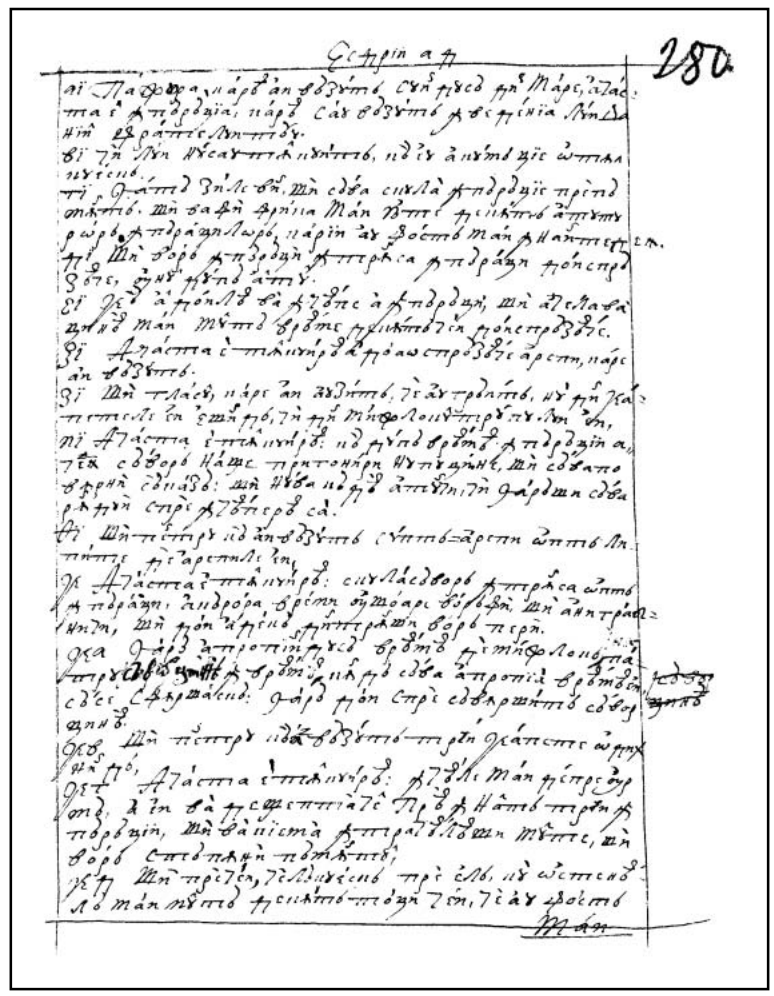

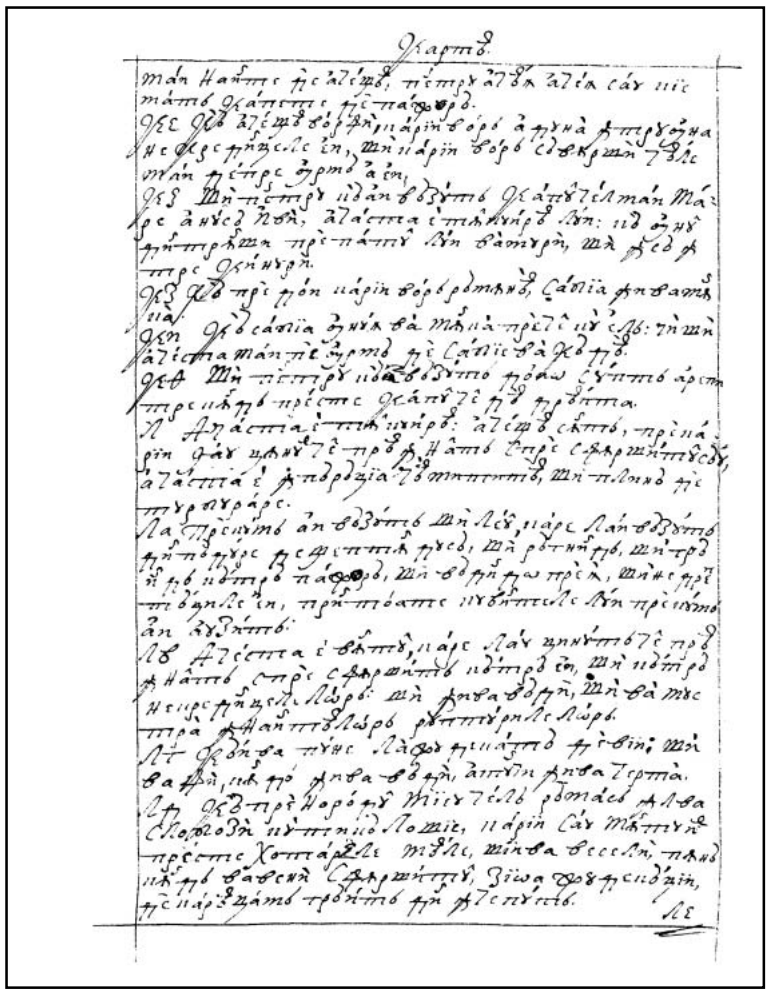

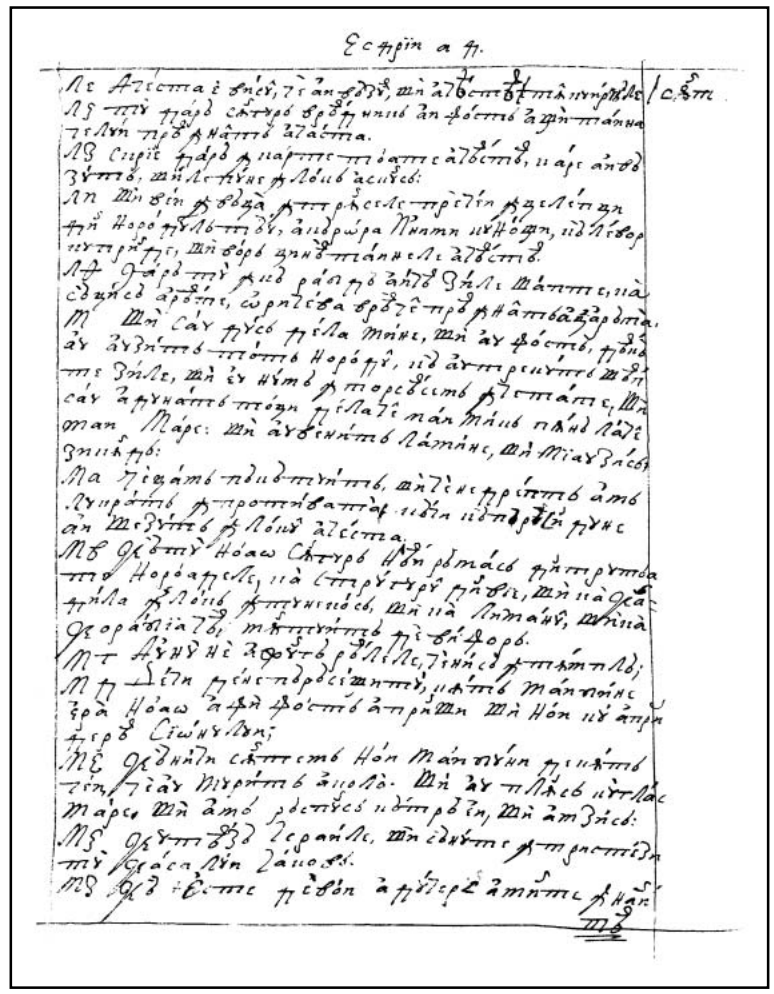

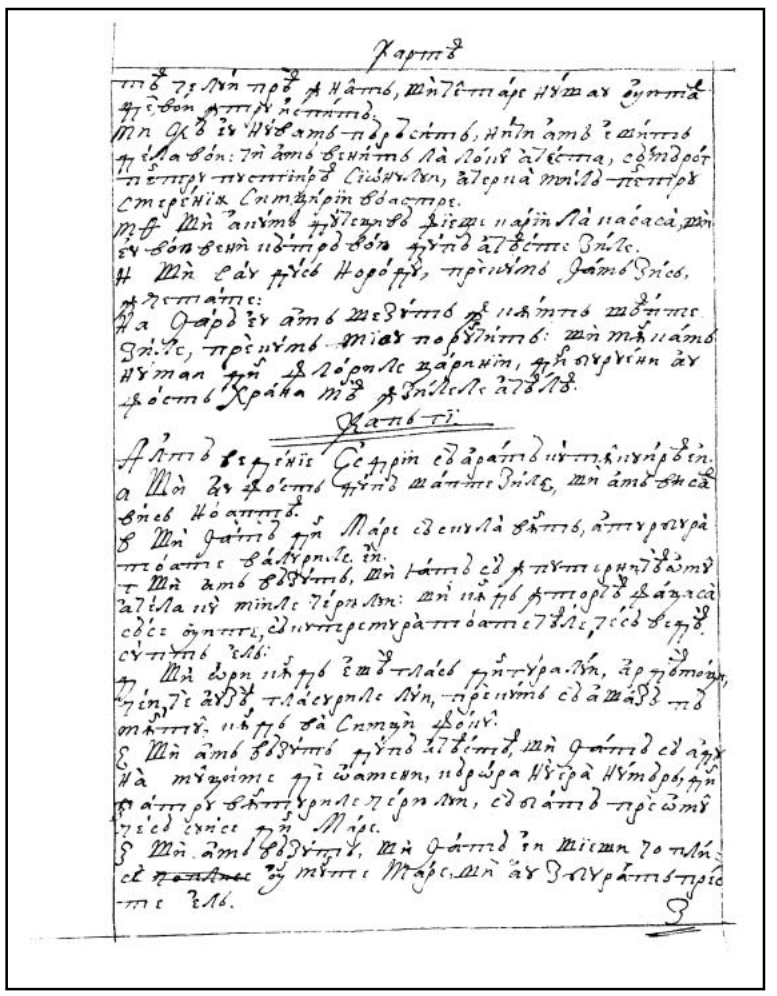

282v

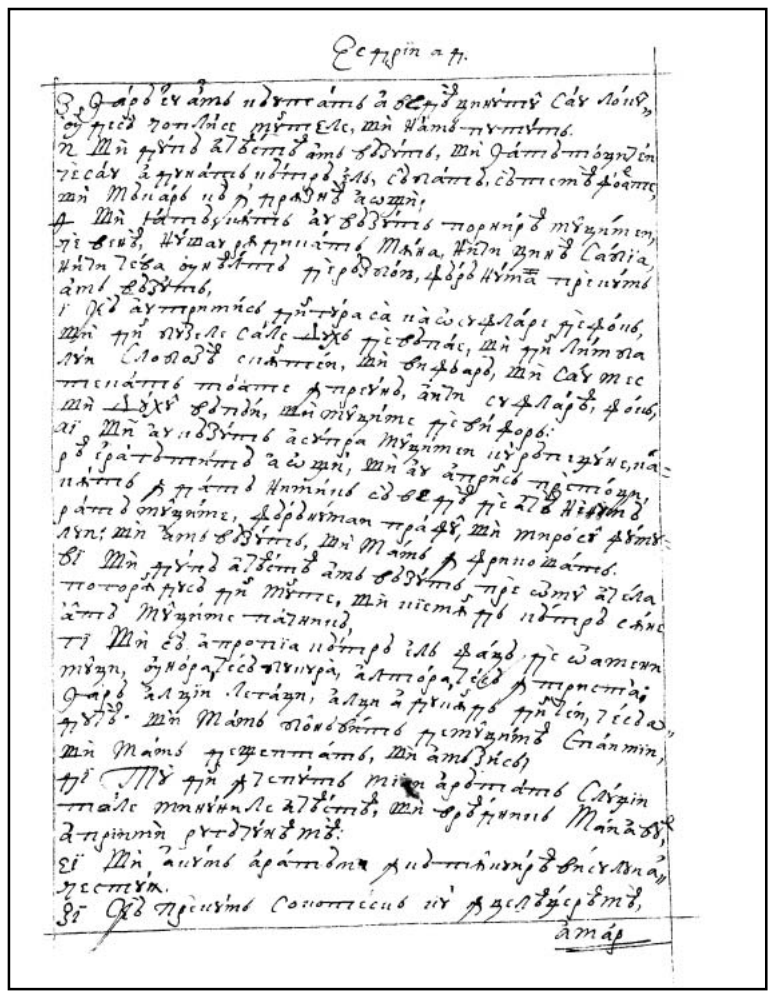

283r

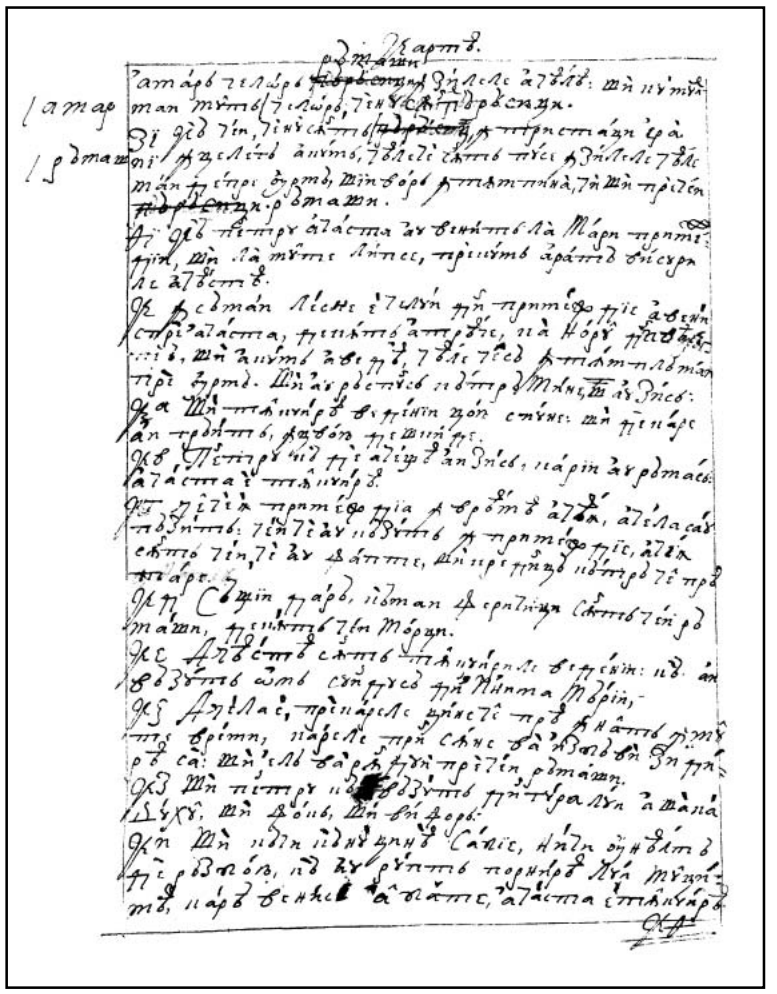

283v

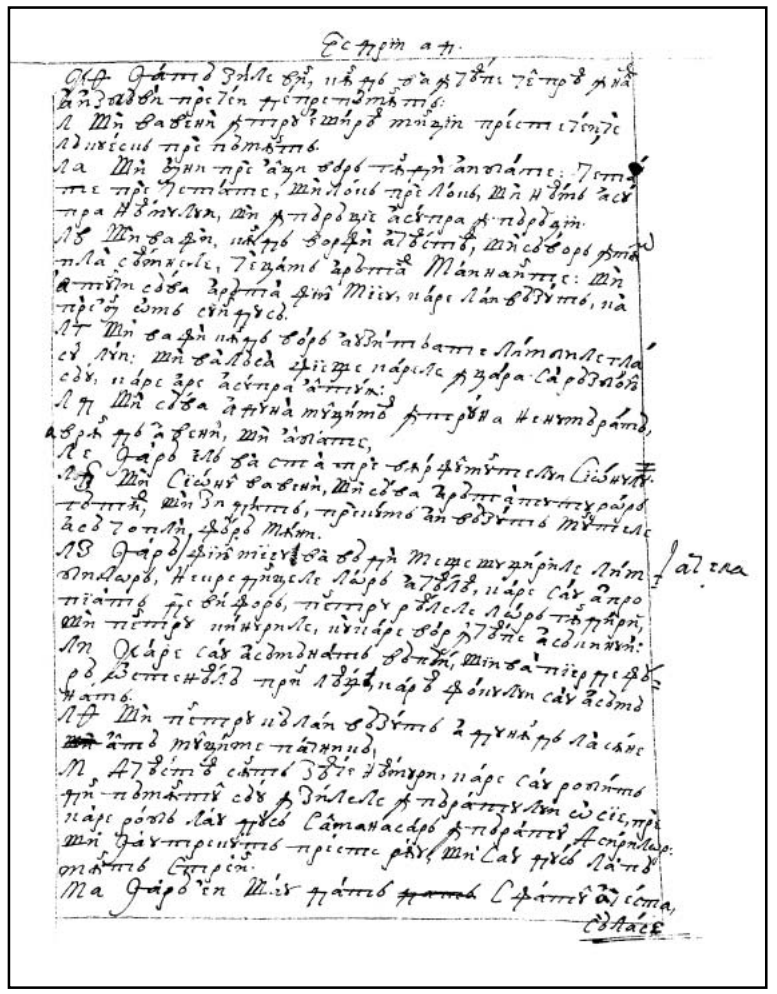

284r

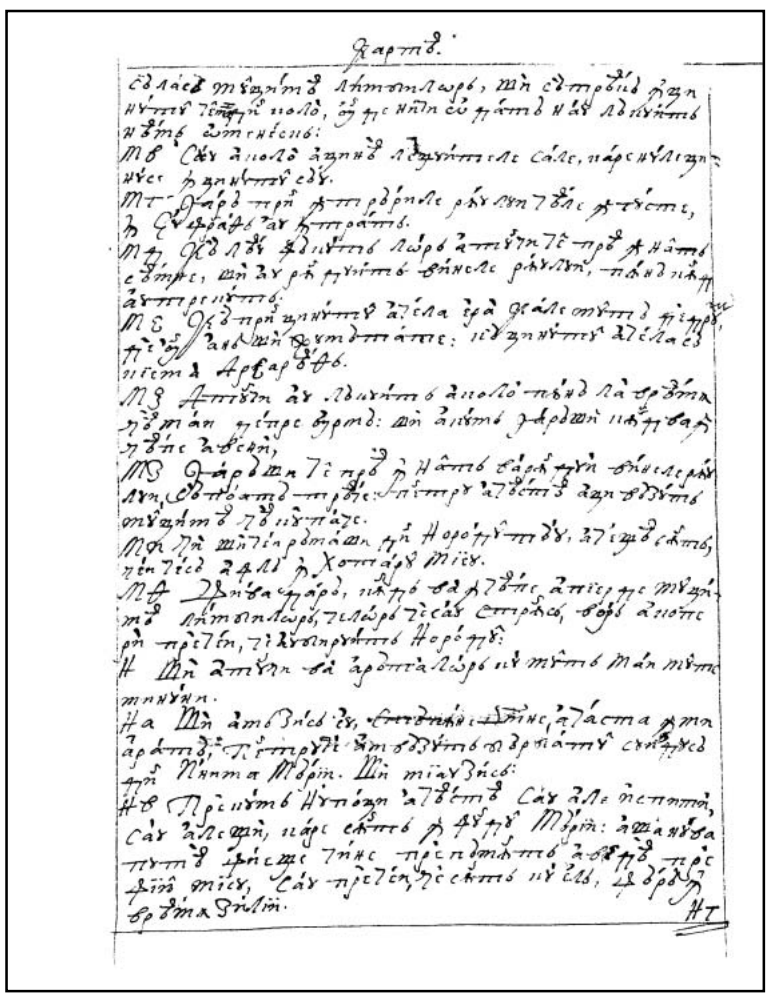

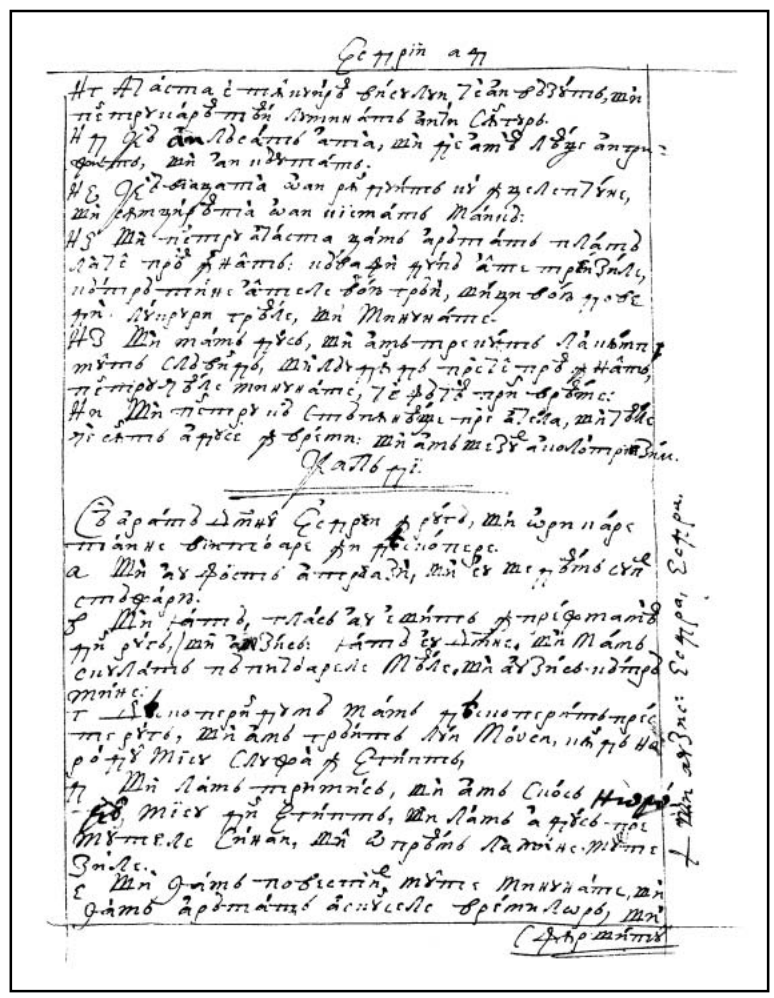

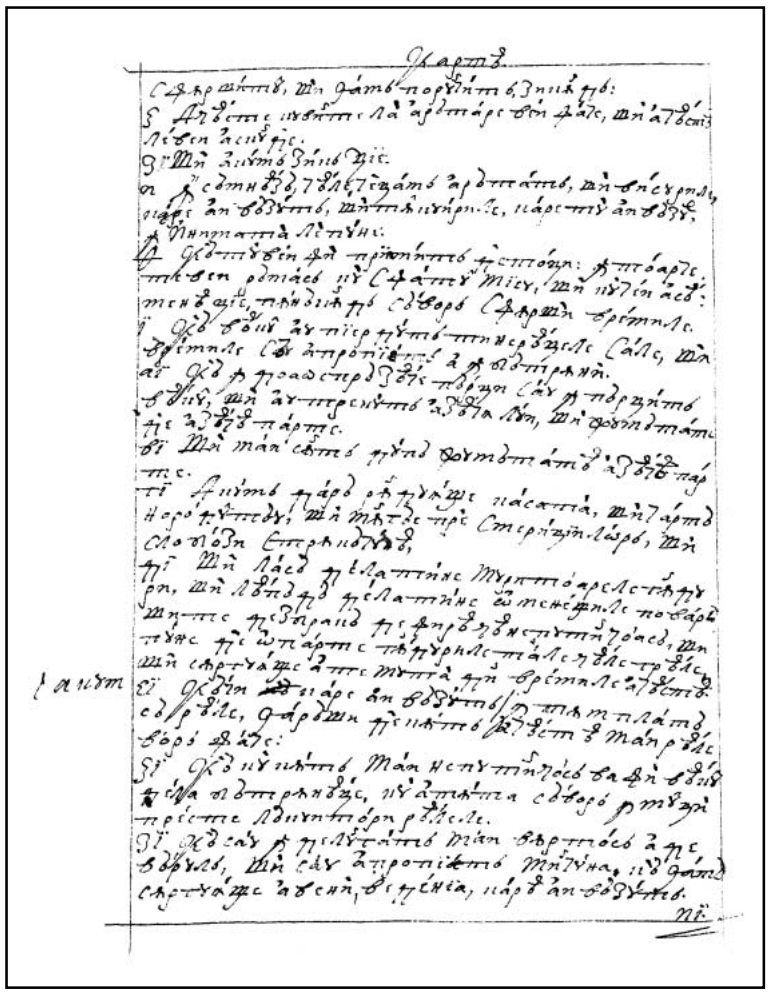

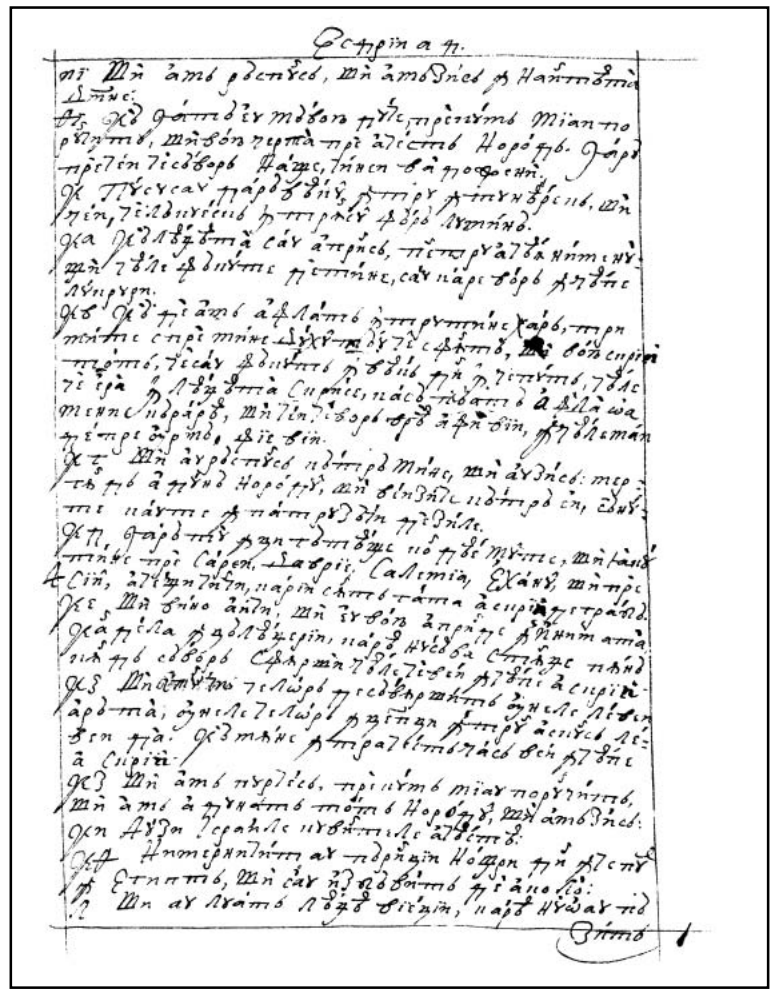

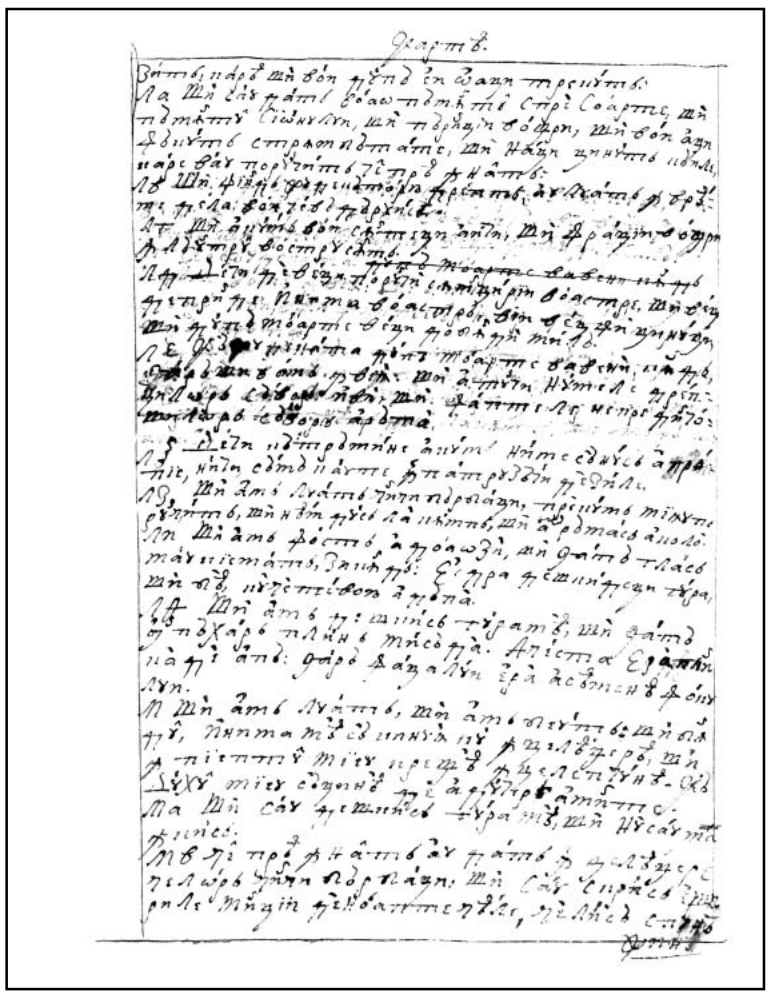

286v

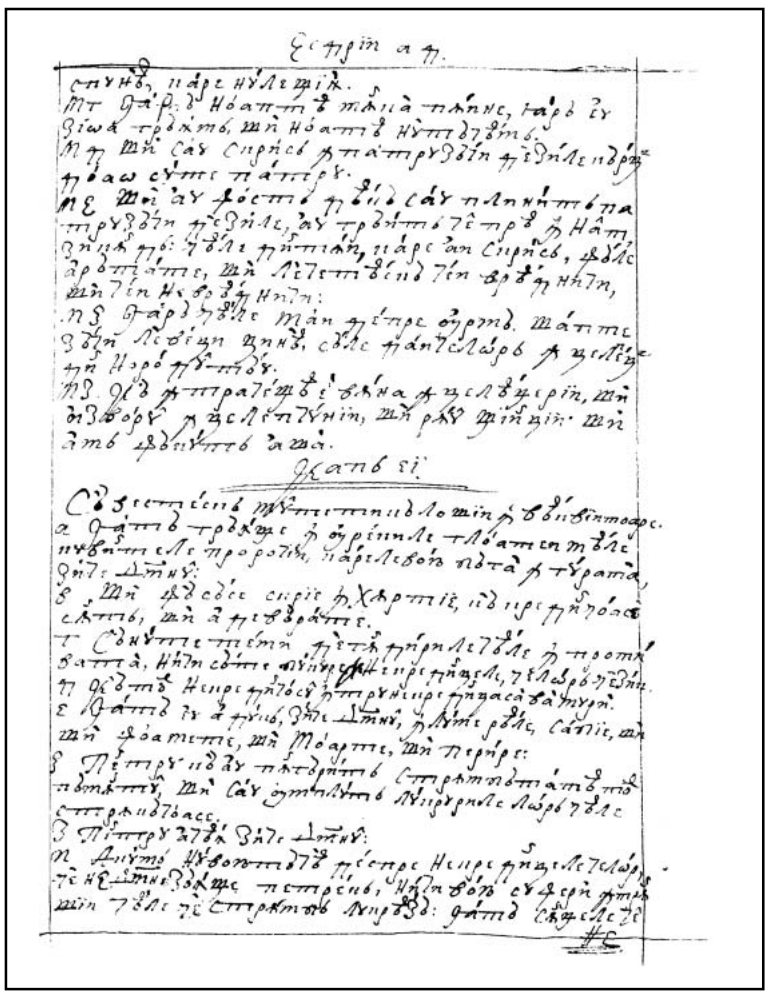

287r

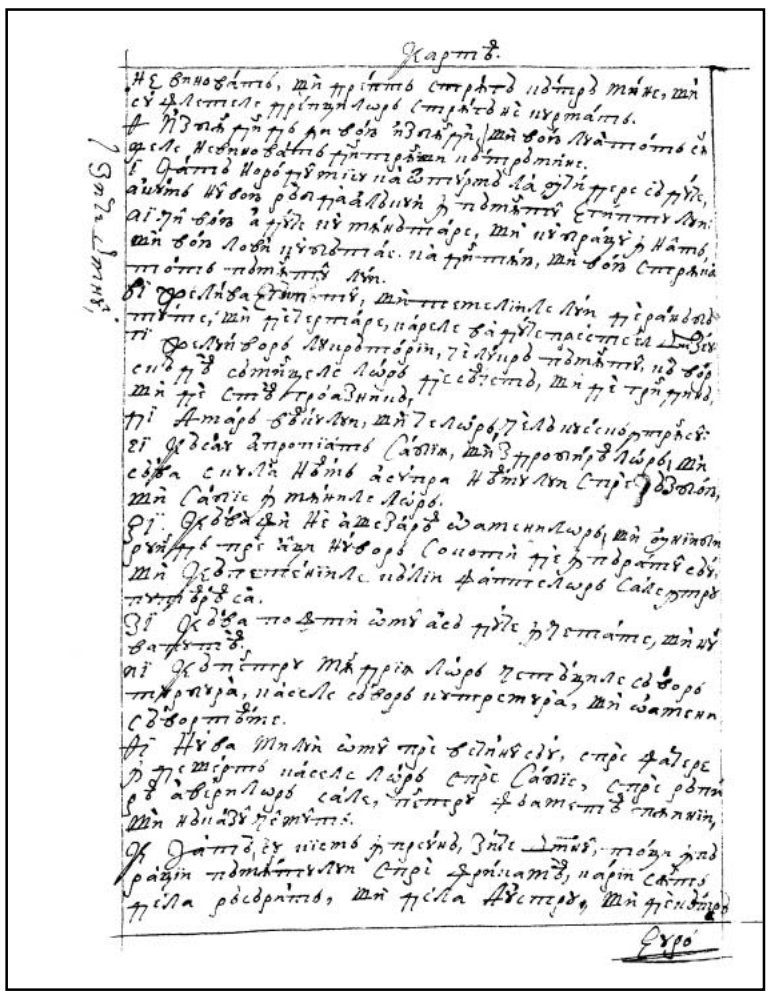

287v

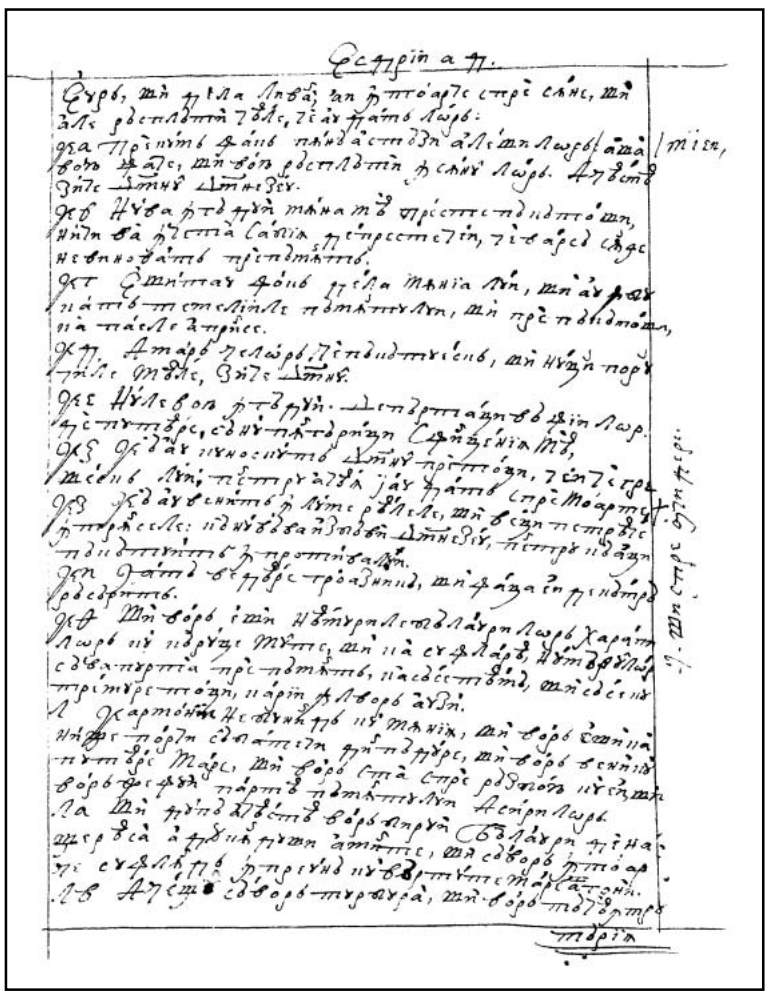

288r

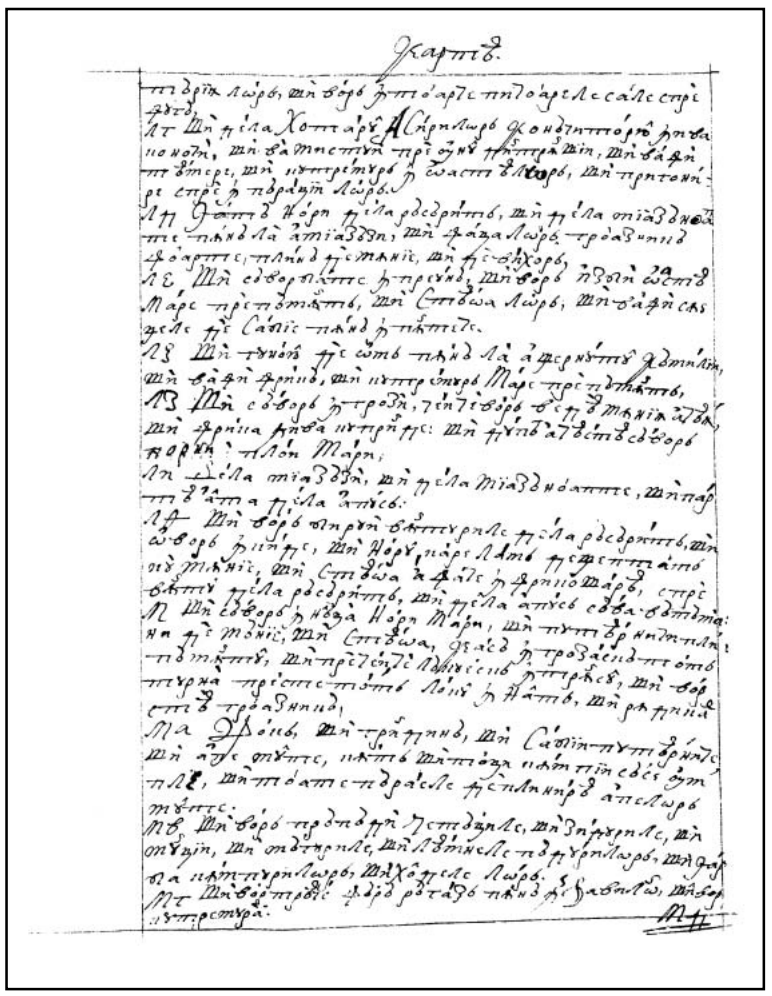

288v

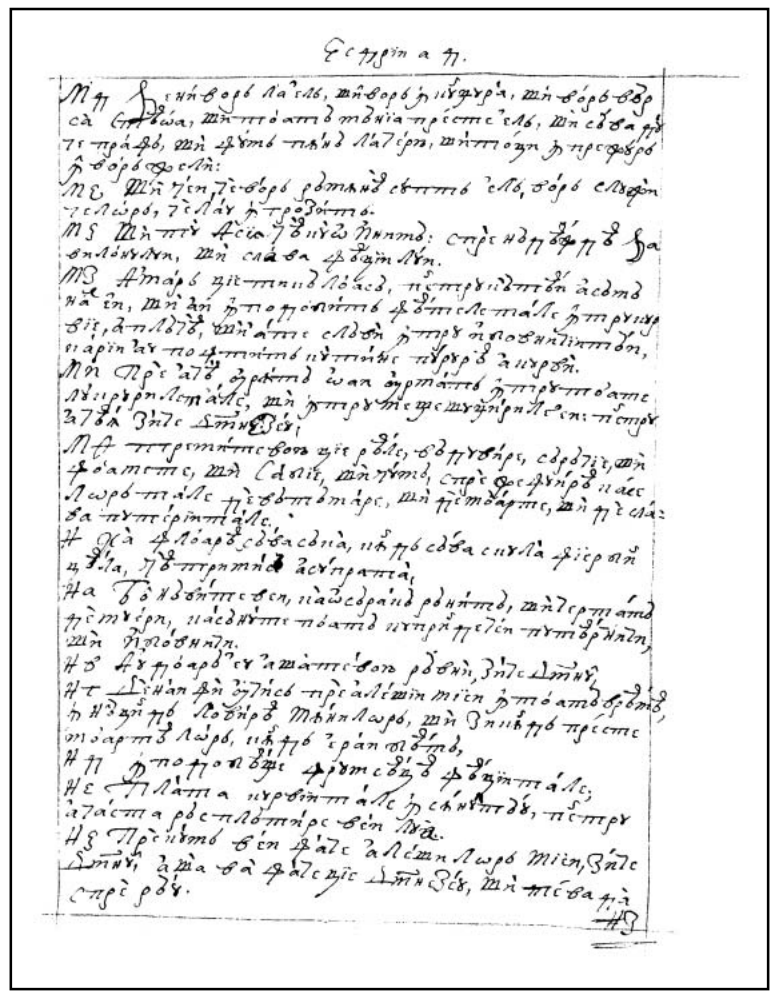

289r

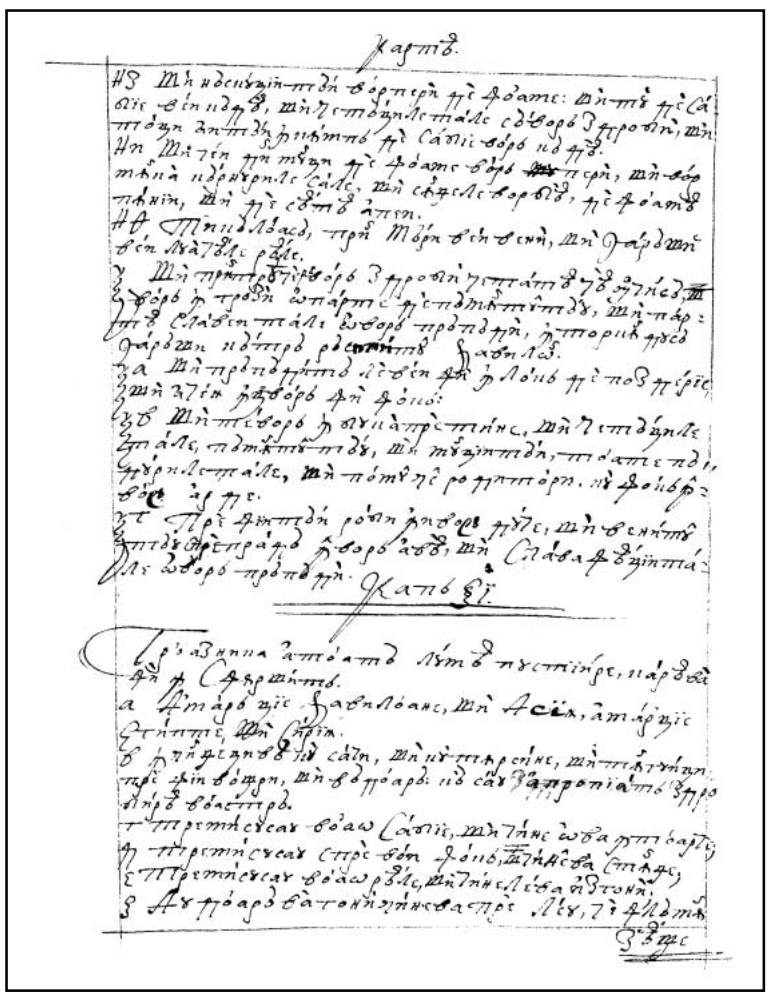

289v

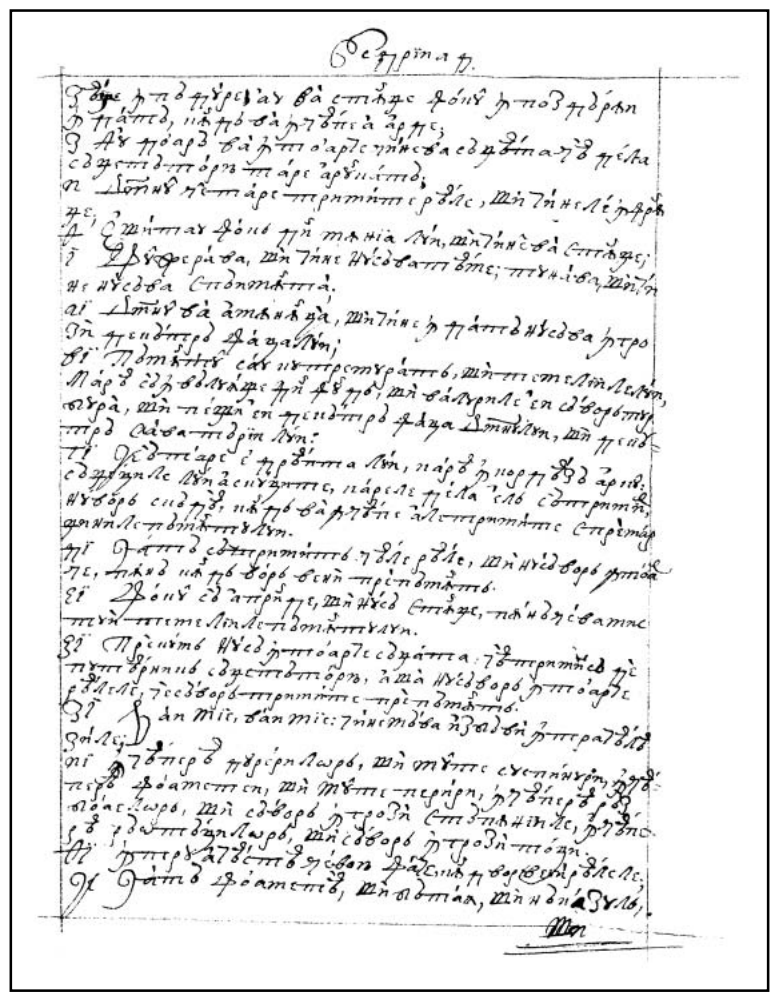

290r

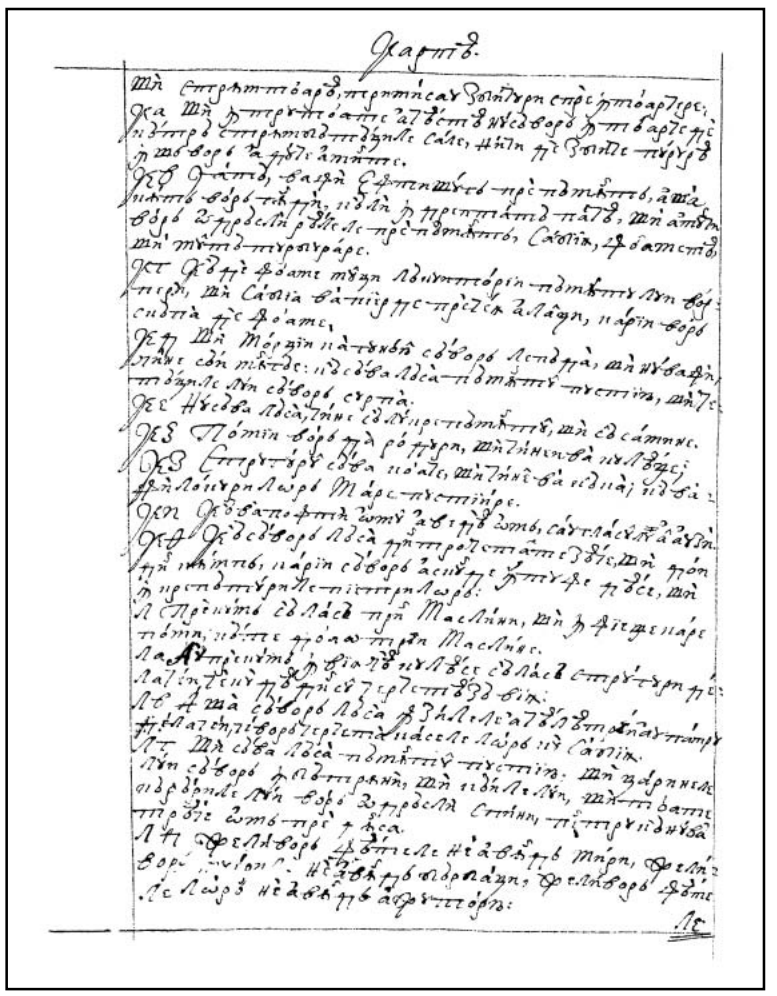

290v

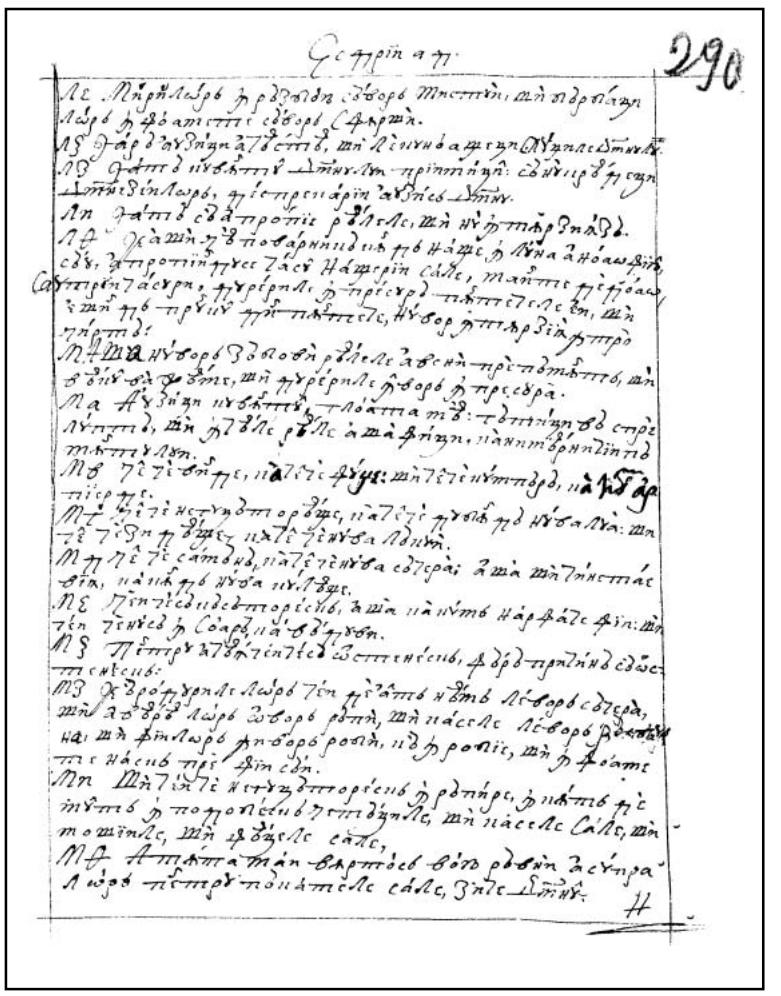

290r

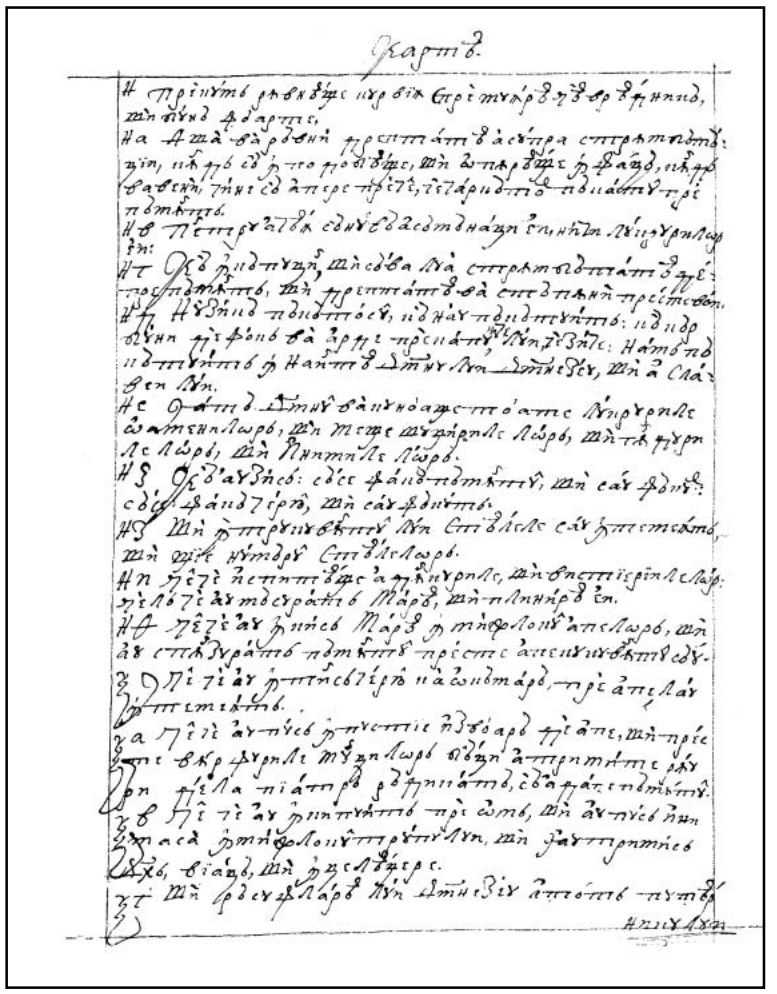

291v

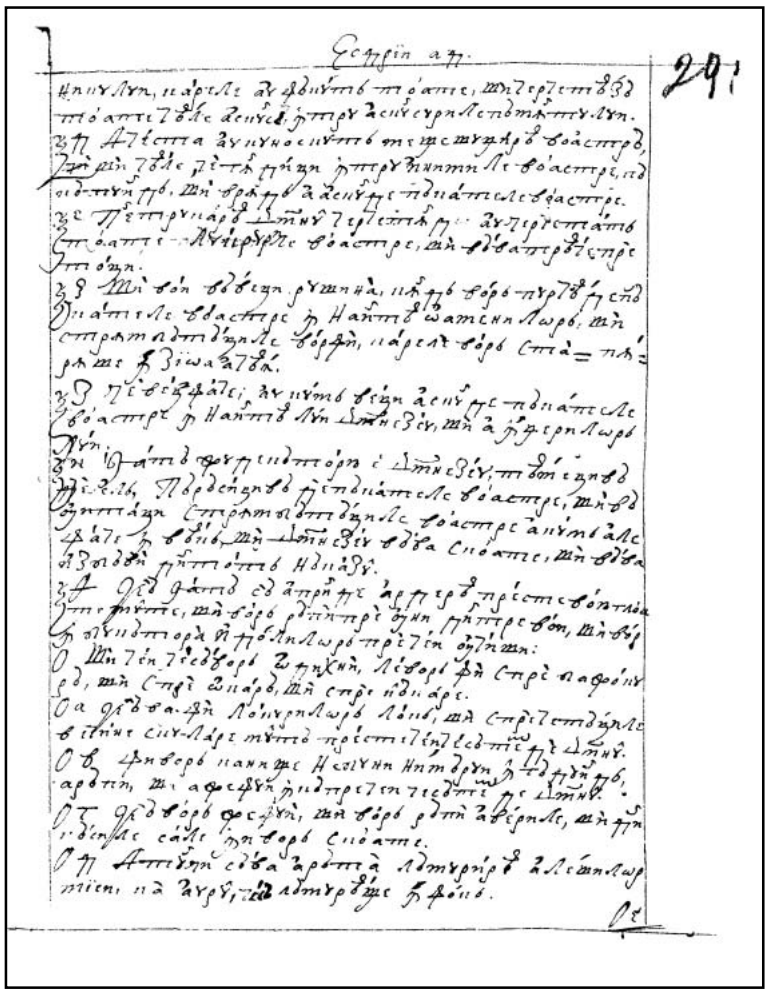

291r

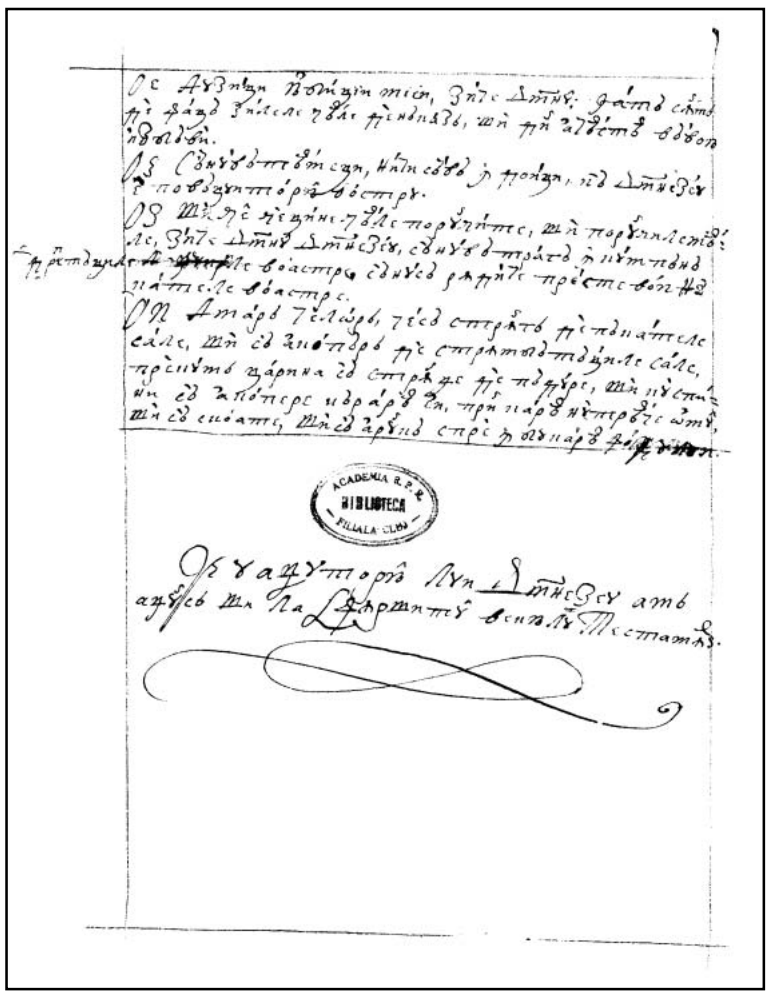

292v

Ms 22
1r

SFÂNTA DOMNULUI ISUS HRISTOS
EVANGHELIE DE LA MATHEIU

Cap 1

De la carii Hristos după trup s-au pogorât. Îngerul învaţă pre Iosif despre zămislirea logoditei sale, Mariei, şi despre viitoarea naştere.

*Duminică înaintea Naşterii lui Hristos. Zac. 1**

*Zac. 1.

1. Cartea neamului Isus Hristos, fiiu lui David*, fiiul lui Avraam. *Luca 3, 31.
2. *Avraam au născut pre Isaac, **iară Isaac au născut pre Iacov, *Facere 21, 3.
***Iară Iacov au născut pre Iuda şi fraţii lui, **Facere 25, 25.
3. *Iară Iuda au născut pre Fares şi Zaram din Thamar. *** Face. 29, 35.
**Iară Fares au născut pre Esron, *Facere 38, 29.
Iară Esron au născut pre Aram, 1 Para. 2, 4.
4. Iară Aram au născut pre Aminadav,| **Ruth 4, 18.
1v *Iară Aminadav au născut pre Naasson, 1 Para. 2, 5.
Iară Naasson au născut pre Salmon, Numer. 7, 12.
5. Iară Salmon au născut pre Vooz din Rahav,
*Iară Vooz au născut pre Ovid din Ruth, *Ruth 4, 21.
Iară Ovid au născut pre Iesei,
**Iară Iesei au născut pre David împăratul, **Ruth 4, 22.
6. *Iară David împăratul au născut pre Solomon din ceaea carea au fost a lui Urie. *1 Împăr. 16, 1.
7. *Iară Solomon au născut pre Rovoam, *2 Împăr. 12,24.
**Iară Rovoam au născut pre Avia, *3 Împăr. 11, 45.
***Iară Avia au născut pre Asa, **3 Împăr. 14, 31.
8. Iară Asa au născut pre Iosafat, ***3 Împăr. 15, 8.
Iară Iosafat au născut pre Ioram,
Iară Ioram au născut pre Ozie,
9. *Iară Ozie au născut pre Ioatham, *2 Paral. 26, 23.
**Iară Ioatham au născut pre Ahaz, **2 Paral. 27, 9.
***Iară Ahaz au născut pre Iezechie, ***2 Paral. 28, 27.
10. *Iară Iezechie au născut pre Manasie, *2 Paral. 32, 33.
**Iară Manasie au născut pre Amon, **2 Paral. 33, 38.
***Iară Amon au născut pre Iosia, || ***2 Paral. 33, 25.
2r 11. *Iară Iosie au născut pre Iehonie şi pre fraţii lui, în mutarea Vavilonului. *2 Par. 36, 1, 2.
12. Şi, după mutarea Vavilonului, Iehonie au născut pre Salathiil,
Iară Salathiil au născut pre Zorovavel,

13. Iară Zorovavel au născut pre Aviud,
Iară Aviud au născut pre Eliachim,
Iară Eliachim au născut pre Azor,
14. Iară Azor au născut pre Sadoc,
Iară Sadoc au născut pre Achim,
Iar Achim au născut pre Eliud,
15. Iară Eliud au născut pre Eliazar,
Iară Eliazar au născut pre Mathan,
Iară Mathan au născut pre Iacov,
16. Iară Iacov au născut pre Iosif, bărbatul Mariei, din carea S-au născut Isus, Care Să chiamă Hristos.
17. Deci toate neamurile de la Avraam până la David, neamuri patrusprăzeace; şi de la David până la mutarea Vavilonului, neamuri 14; şi de la mutarea Vavilonului până la Hristos, neamuri 14.

*Zac. 2. *La Naşt. lui Hristos. Zac. 2** |

*Luca 1, 27. 18. Iară naşterea lui Hristos aşea era: *fiind logodită muma Lui, Maria, lui Iosif, mai 2v
înainte până a să împreuna, s-au aflat în pântece având din Duhul Sfânt.
19. Iară Iosif, bărbatul ei, drept fiind şi nevrând a o vădi, au vrut într-ascuns a o lăsa.

20. Iară aceastea el gândind, iată îngerul Domnului i s-au arătat în somn, zicând: „Iosife, fiiul lui David, nu te teame a lua pre Maria muiarea ta, că ce s-au născut într-însa din Duhul Sfint iaste.

21. Şi va naşte Fiiu *şi Să va chema numele Lui Isus, că Acela va mântui norodul Său de păcatele lor. *Luc. 1, 31. Fapt. 4, 12.

22. Iară aceasta toată s-au făcut ca să să plinească ce s-au zis de la Domnul prin prorocul, ce zice:

23. *«Iată, fecioara va avea în pântece şi va naşte Fiiu şi vor chema numele Lui Emanuil», ce s-au tâlcuit „cu noi iaste Dumnezeu”. *Isaie 7, 14.

24. Şi, sculându-să Iosif din somn, au făcut precum i-au poruncit îngerul Domnului şi au luat muiarea sa. ||

3r 25. Şi nu o cunoştea până când au născut pre fiiul său cel întâiu născut şi au chemat numele lui Isus.

Sfârşit. Duminică dimineaţă Naşt. Hristos.

Cap 2

În ce chip filosofii cu daruri la Hristos, cel născut, au venit. Despre răpştirea lui Irod asupra pruncilor şi izgonirea lui Hristos în Eghipt şi de întoarcerea Lui la pământul Israil.

Luca 2, 7.

La Naşt. Hristos. Liturg. Zac. 3 .* *Zac. 3.*

1. Iară, deacă S-au născut Isus în Vithleemul Iudiii, *în zilele împăratului Irod, iată, filosofii de la răsărit au venit în Ierusalim,

2. Zicând: „Unde e Cel ce S-au născut împăratul jidovilor? Că am văzut steaoa Lui la răsărit şi am venit să ne închinăm Lui”.

3. Şi, auzind Irod împăratul, s-au turburat şi tot Ierusalimul cu el.

3v 4. Şi, adunând toate căpeteniile preoţilor şi scriitorii norodului, | au întrebat de la ei unde S-ar naşte Hristos.

5. Iară ei au zis lui: „În Vithleemul Iudiii, că aşea s-au scris prin prorocul:

6. *«Şi tu, Vithleemul Iudii, nicidecum eşti mai mic între căpeteniile Iudii, că din tine va ieşi Povăţuitoriu Care va îndrăpta pre norodul Mieu, Israil». *Mihee 5, 2. Ioan 7, 42.

7. Atunci, Irod, într-ascuns chemând pre filosofi, cu deadinsul au învăţat de la ei vreamea stealii carea s-au arătat lor.

8. Şi, trimiţindu-i în Vithleem, au zis: „Meargeţi şi întrebaţi cu deadinsul de prunc. Şi, deacă-l veţi afla, îm vestiţi, ca şi eu venind, să mă închin Lui”.

9. Carii auzind pre împăratul, s-au dus, şi, iată, steaoa carea văzusă la răsărit meargea înaintea lor, până când, venind, au stătut deasupra unde era Pruncul.

10. Şi, văzând steaoa, s-au bucurat cu bucurie mare foarte.
Psalm 71, 10. 11. Şi, întrând în casă, au aflat Pruncul cu Maria, muma Lui, şi căzând, s-au închinat Lui || şi deşchizând vistieriile sale, I-au dat daruri: aur, tămâie şi smirnă. 4r
12. Şi, luând răspuns în somn să nu să întoarcă cătră Irod, pre altă cale s-au întors la calea sa.

Zac. 4. *Sfârşit Naşt. Hristos. Duminică după Naşt. şi în 26 dechem. şi a pruncilor. Zac. 4.*

13. Carii deacă s-au întors, iată, îngerul Domnului s-au arătat în somn lui Iosif, zicând: „Scoală şi ia Pruncul şi muma Lui şi fuj în Eghipt şi fii acolo până când voi zice ţie; că vrea Irod a cerca Pruncul să-L piarză”.
14. Care sculându-să, au luat Pruncul şi muma Lui, noaptea, şi s-au dus în Eghipt.
15. Şi era acolo până la moartea lui Irod, ca să să plinească ce s-au zis de la Domnul
*Osie 11, 1. prin prorocul, ce zice: *„Din Eghipt am chemat pre Fiiul Mieu”.
16. Atunci, Irod văzând că s-au batjocorit de filosofi, s-au mâniiat foarte şi, trimiţând, au ucis toţi pruncii carii era în Vithleem şi întru toate hotarăle lui, de doi ani şi mai jos, după vreamea | ce cercasă de la filosofi. 4v
17. Atunci s-au plinit ce s-au zis prin Ieremie prorocul, ce zice:
*Ierem. 31, 15. 18. *„Glas în Rama s-au auzit, plângere şi ţâpăt mult; Rahil plângându-şi fiii săi şi n-au vrut a să mângăia că nu sânt”.
19. Iară, deacă au murit Irod, iată, îngerul Domnului s-au arătat în somn lui Iosif în Eghipt,
20. Zicând: „Scoală şi ia Pruncul şi muma lui şi mergi la pământul lui Israil, că au murit cel ce căuta sufletul Pruncului”.
21. Care sculându-să, au luat Pruncul şi muma Lui şi au venit în pământul lui Israil.
22. Iară, auzind că Arhielae împărăţeaşte în Iudeea în locul lui Irod, tătâne-său, s-au temut a mearge acolo şi, înştiinţându-să în somn, s-au dus în părţile Galileii.
23. Şi, venind, au lăcuit în cetatea carea să chiamă Nazareth, ca să să plinea||scă ce 5r
s-au zis prin proroci că Nazarinean Să va chema.

Sfârşit duminică şi a prunci. şi 26.

Cap 3

Ioan Botezătoriul (a căruia asprirea vieţii să însămnează) propovăduieşte pocăinţa în pustie, după prorociia lui Isaie, şi norodul, la dânsul curgând, probozeaşte pre farisei şi saduchei, învăţând să facă roduri vreadnici de pocăinţă. Şi cât să deschilineaşte botezul său de a lui Hristos. Iare spre Hristos, de la Ioan botezându-să, s-au pogorât Duhul Sfânt şi glasul Părintelui din ceriu s-au auzit.

Sâmb. înainte Botez. Zac. 5. *Zac. 5.*

1. Iară în zilele aceale, au venit Ioan Botezătoriul propoveduind în pustiia Iudeii
2. Şi zicând: *„Pocăiţi-vă, că s-au apropiat împărăţiia ceriului! *Marc. 1, 4.
3. Că acesta e cel ce s-au zis prin Isaie prorocul, ce zice: «*Glasul celui ce strigă Luca 3, 3.
5v în pustie: ‘Gătiţi calea Domnului, | dreapte faceţi cărările Lui!’»” *Isaie 8, 3.
4. Iară Ioan avea văjmânt de peri de cămile şi brâu de curea pre coapsele sale, iară hrana Marc. 1, 3.
lui era lăcuste şi miiare sălbatecă. Luca 3, 4.
5. *Atunci ieşiia către el Ierusalimul şi toată Iudeea şi tot ţinutul împregiurul Iordanului *Marc. 1, 5.
6. Şi să boteza de la el în Iordan, mărturisind păcatele sale.
7. Şi, văzând mulţi dintre farisei şi saduchei *venind la botezul său, le-au zis: „Puiu de *Luca 3, 7.
năpârcă, cine v-au arătat a fugi de mâniia cea viitoare?
8. Faceţi, dară, rod vreadnic de pocăinţă
9. Şi să nu ziceţi între voi: *«Tată avem pre Avraam». Că zic voao că putearnic e Dumnezău, *Ioan 8, 39.
din pietrile aceaste a deştepta fii lui Avraam.
10. Că, iată, săcurea la rădăcina copacilor e pusă. Deci tot pomul care nu face rod bun
să va tăia şi în foc să va arunca.
11. *Eu, adecă, vă botez cu apă spre pocăinţă. Iară Cel ce va veni după mine mai tare *Marc. 1, 8.
decât mine este, a Căruia nu sânt vreadnic a-I purta încălţămintele. Acela vă va boteza Luca 3, 16.
cu Duhul Sfânt şi cu foc. || Ioan 1, 26.
Fapte 1, 5.

Sfârşit sâmb. 6r

12. A Căruia lopata e în mâna Sa şi va curăți ariia Sa şi va aduna grâul Său în jâtniță, iară pleavele le va arde cu focul nestâns".

Zac. 6. *Ian. 6 la Bot. la lit. Zac. 6.*

*Marc. 1, 9. 13. *Atunci au venit Isus din Galileea la Iordan, câtră Ioan, să Să boteaze de la el.
14. Iară Ioan Îl continea, zicând: „Eu trebuie să mă botez de la Tine şi Tu vii cătră mine?"
15. Iară răspunzând Isus, i-au zis: „Lasă acum, că aşa să cuvine noao a plini toată dreptatea". Atunci L-au slobozit.
16. Iară, dacă S-au botezat Isus, îndată S-au suit din apă şi, iată, s-au deşchis Lui ceriurile
*Luca 3, 26. *şi au văzut Duhul lui Dumnezău pogorându-Să ca un porumb şi venind spre Sine.
*Luca 9, 39. 17. *Şi iată glas din ceriuri, zicând: „Acesta e Fiiul Mieu cel iubit, întru Carele bine am
2 Petru 1, 17. vrut".

Sfârşit praz.

Cap 4

Hristos în pustie, după postul de patruzăci de zile, învinge ispitele diavolului. Şi, dacă s-au prins Ioan, ducân|du-Să în Capernaom, propoveduieşte pocăinţa. Pre pescarii Petru şi Andrei, Iacov şi Ioan a lui Zevedei câtră Sine chiamă. Vestind şi galileilor Evanghelia, multe vindecă neputinţe, urmându-I gloatele. 6v

Zac. 7. *Sâmb. după Bot. Zac. 7.*

Marc. 1, 12. 1. Atunci, Isus s-au dus de Duhul în pustie, să să ispitească de diavolul.
Luca 4, 1. 2. Şi, dacă au postit patruzăci de zile şi patruzăci de nopți, după aceaea au flămânzit.
3. Şi, apropiindu-să ispititoriul, au zis Lui: „De eşti Fiiul lui Dumnezău, zi să fie pietrile aceaste pâni".
*2 Leage. 8, 3. 4. Care răspunzind, au zis: „Scris este: *«Nu cu sângură pâne trăiaşte omul, ci cu tot
Luca 4, 4. cuvântul care purceade din gura lui Dumnezău»".
5. Atunci L-au luat diavolul în sfânta cetate şi L-au pus pre aripa bisearecii.
*Psalm 90, 11. 6. Şi I-au zis: „De eşti Fiiul lui Dumnezău, slobozi-Te gios, că scris este *că îngerilor Săi va porunci pentru Tine şi în mâni Te vor lua, ca nu cumva să vatemi de piatră piciorul Tău".
*2 Leage. 6, 16. 7. Şi i-au zis Isus: „Iarăşi scris este: *«Să || nu ispiteşti pre Domnul, Dumnezăul tău»". 7r
8. Iară L-au luat diavolul pre un munte înalt foarte şi I-au arătat toate împărățiile lumii şi slava lor.
9. Şi au zis Lui: „Aceaste toate Ţie le voi da, de vei cădea să te închini mie".

10. Atunci îi zice Isus: „Du-te, Satană, că scris este: *«Domnului, Dumnezăului tău, te vei închina şi Lui sângur vei slugi»”. *2 Leage. 6, 13.
11. Atunci L-au lăsat diavolul. Şi, iată, îngerii s-au apropiat şi slugiia Lui.

Sfârşit sâmb. după Bot. Zac. 8. *Zac. 8.*

12. Iară, deacă au auzit Isus că Ioan să dedease, *S-au dus în Galileea. *Marc. 1, 14.
13. Şi, lăsând cetatea Nazaretului, au venit şi au lăcuit în Capernaom, lângă mare, în hotarele Zavulonului şi a Nethalimului, Luca 4, 14. Ioan 4, 43.
14. Ca să să plinească ce-i zis prin Isaie prorocul:
15. *„Pământul Zavulonului şi pământul Nethalimului, calea mării peste Iordan, Galileea limbilor, *Isaie 9, 1.
7v 16. Norodul ce şedea întru întunearec au | văzut lumină mare, şi celor ce şedea în umbra morţii lumină le-au răsărit”.
17. *De atunci au început Isus a propovedui şi a zice: „Pocăiţi-vă, că s-au apropiat împărăţiia ceriurilor!” *Marc. 1, 15.

Sfârşit dumc. Dumc. 2 după toţ sfinţii.

18. Iară umblând Isus lângă Marea Galileii, *au văzut doi fraţi, pre Simon ce să chiamă Petru şi pre Andrei, fratele lui, aruncând mreagea în mare (că era pescari). *Marc. 1, 16. Luca 5, 2.
19. Şi au zis lor: „Veniţi după Mine şi vă voi face a fi pescari de oameni”.
20. Iară ei, îndată, lăsând mregile, au urmat după El.
21. Şi, mergând de acolo, au văzut alţi doi fraţi, pre Iacov a lui Zevedei şi pre Ioan, fratele lui, în corabie cu Zevedei, tatăl lor, cârpind mregile sale, şi i-au chemat.
22. Iară ei, îndată, lăsând mregile şi pre tată-său, au urmat după Dânsul.
23. Şi încungiura Isus toată Galileea, învăţând prin sinagogurile lor şi propoveduind Evanghelia împărăţiii şi tămăduind toată boala şi toată neputinţa în norod.

Sfârşit dumc.

8r 24. Şi s-au dus veastea Lui prin toată Siriia şi au adus înaintea Lui pre toţi carii || pătimea rău, de multe fealiuri de boale şi de chinuri cuprinşi şi carii avea draci şi pre lunateci şi pre slăbănogi, şi i-au vindecat.

Sfârşit dumc. 1 luni 1 dum. şi la precuvioşi. Zac. 10. *Zac. 10.*

25. *Şi mergea după El gloate multe din Galileea şi din Decapolia şi din Ierusalim şi din Iudeea şi de peste Iordan. *Marc. 3, 8. Luca 6, 17.

Cap 5

Opt fericiri învaţă. Pre apostoli sarea pământului şi lumina lumii îi zice. Nici au venit să strice leagea au prorocii, ci să plinească; învăţând a nu să mâniia asupra fratelui, ci să ne îmblânzim spre el; a nu pofti muierea; a lepăda mădulariul ce sminteaşte; a nu lăsa muierea afară de pricina curviii; a nu giura, nice răului a să împrotivi; a iubi pre neprieteni şi a face bine celor ce fac rău.

1. Şi, văzând Isus gloatele, S-au suit în munte. Şi, deacă şezusă, s-au apropiat | cătră El ucenicii Lui. 8v
2. Şi, deschizând gura Sa, îi învăţa, zicând:
*Luca 6, 20. 3. *„Fericiţi cei săraci cu duhul, că acelora este împărăţiia ceriurilor.
*Psalm. 36, 11. 4. *Fericiţi sânt cei blânzi, că aceia vor moşteni pământul.
*Isaie 17, 2. 5. *Fericiţi sânt cei ce plâng, că aceia să vor mângăia.
6. Fericiţi sânt cei ce flămânzăsc şi însătoşază dreptatea, că aceia să vor sătura.
7. Fericiţi sânt cei milostivi, că aceia vor dobândi mila.
*Psalm 23, 4. 8. *Fericiţi sânt cei curaţi cu inima, că aceia vor vedea pre Dumnezău.
9. Fericiţi sânt făcătorii de pace, că fiii lui Dumnezău să vor chema.
*1 Petru 2, 20 şi 3, 14 şi 4, 14. 10. *Fericiţi sânt cei ce să gonesc pentru dreptate, că acelora este împărăţiia ceriurilor.
11. Fericiţi sânteţi când vă vor blăstăma şi vă vor goni şi vor zice tot răul împrotiva voastră, minţind pentru Mine.
12. Bucuraţi-vă şi săltaţi, că plata voastră multă este în ceriuri. Că aşa au gonit pre prorocii carii au fost înainte de voi.
*Marc. 9, 49. Luca 14, 36. 13. Voi sânteţi sarea pământului. *Iară, de să va strica sarea, cu ce să va săra? De nimica nu e bună mai mult, fără să să leapede afară || şi să să calce de oameni. 9r

Zac. 11. *Sfârşit marţi. Sfinţi de obşte. Zac. 11.*

14. Voi sânteţi lumina lumii. Nu să poate cetatea ascunde deasupra muntelui pusă,
*Marc. 4, 21. Luca 8, 16 şi 11, 33. 15. *Nici aprind candela şi o pun supt obroc, ci în sfeaşnic, să lumineaze tuturor celor din casă.
16. Aşa să lumineaze lumina voastră înaintea oamenilor, *ca să vază faptele voastre ceale
*1 Petru 2, 12. bune şi să slăvească pre Tatăl vostru cel din ceriuri.
17. Să nu vă pară că am venit să stric leagea au prorocii. N-am venit să stric, ci să plinesc.
*Luca 16, 17. 18. *Că adevăr zic voao, până ce va trece ceriul şi pământul, o iotă au o cirtă nu va trece din leage, până când toate vor fi.
*Iac 2, 10. 19. *Cine, dară, va strâca una din poruncile Meale ceste mai mici şi va învăţa aşa pre oameni mai mic să va chema întru împărăţiia ceriurilor; iară cel ce va face şi va învăţa, acesta mare să va chema întru împărăţiia ceriurilor.

Zac. 12. *Sfârşit sfinţilor. Mierc. 4 dnecă. Zac. 12. |*

*Luca 11, 39. 20. Că zic voao că, de nu va prisosi dreptatea voastră *mai mult decât a cărturarilor şi a fariseilor, nu veţi întra întru împărăţia ceriurilor. 9v
*Ieşi. 20, 13. 2 Leage 6, 17. 21. Auzit-aţi că s-au zis celor de demult: «*Să nu ucizi, că cel ce va ucide vinovat va fi judecăţii».
22. Iară Eu zic voao că tot cel ce să mânie pre fratele său vinovat va fi judecăţii; iară cel ce va zice fratelui său «Raca!» vinovat va fi săvorului; iară cel ce-i va zice «Nebune!» vinovat va fi gheenii focului.
23. Deci, de duci darul tău la oltariu şi acolo îţi vei aduce aminte că fratele tău are ceva împrotiva ta,
24. Lasă acolo darul tău înnaintea oltariului şi te du întâi de te împacă cu fratele tău şi, atunci venind, vei aduce darul tău.
*Luc. 12, 58. 25. *Fii tocmindu-te cu protivnicul tău degrab, cât eşti în cale cu el, ca nu cumva să te dea protivnicul judecătoriului şi judecătoriul să te dea slujitoriului şi să te tremiţi în temniţă.
26. Adevăr zic ţie: «Nu vei ieşi de acolo până ce vei plăti filearul cel mai de pre urmă».

Zac. 13. *Sfârşit merc. 1 dumcă. Zac. 13. ||*

*Ieşi. 20, 14. 27. Auzit-aţi că s-au zis celor de demult: *«Să nu curveşti!» 10r

28. Iară Eu zic voao că tot cel ce va vedea muiere cu poftă de curvie, iată, au curvit cu ea întru inima sa.

29.*De te va sminti ochiul tău cel drept, scoate-l şi-l leapădă de la tine, că mai bine e ţie să piară unul din mădulările tale decât tot trupul tău să să tremiţă în gheena. *Marc. 9, 26. Jos 18, 9.

30. Şi mâna ta cea dreaptă, de te sminteşte, taie-o şi o leapădă de la tine, că mai bine e ţie să piară unul din mădulările tale decât tot trupul tău să să ducă în gheena. 2 Leage 24, 1. Jos 19, 6.

31. Iară zis este: «*Oricine va lăsa muierea sa să-i dea carte de slobozenie». *Marc. 20, 11.

32. Iară Eu zic voao *că tot cel ce va lăsa muierea sa, afară de pricina curviii, o face a precurvi, şi cel ce va lua pre cea lăsată precurveşte. Luc. 16, 18. *1 Cor. 7, 10.

Sfârşit gioi. Vineri 1 dumn. Zac. 4. *Zac. 4.*

33. Iarăşi aţi auzit că s-au zis celor de demult: «*Să nu juri strâmb, ci vei da Domnului jurământurile tale». *Ieşi. 20, 7. Lev. 14, 12.

34. Iară Eu zic voao: «A nu jura nicidecât, nici pre ceriu, că-i scaunul lui Dumnezău, 2 Lege. 5, 11.

10v 35. Nici pre pământ, că e razăm picioarelor | Lui, nici pre Ierusalim, că e cetatea marelui Împărat, Iac. 5, 12.

36. Nici pre capul tău să te juri, că nu poţi face un păr alb au negru.

37. *Ci fie cuvântul vostru: 'Aşa, aşa!; nu, nu!'; iar ce-i mai mult de aceste de la cel rău e». *Iac. 5, 12.

38. Auzit-aţi că s-au zis: *«Ochiu pentru ochiu şi dinte pentru dinte». *Ieşi. 21, 24.

39. Iară Eu vă zic: nu vă împrotivireţi răului, ci, de te va lovi cineva în falca ta cea dreaptă, întoarce-i şi ceeaalaltă. Lev. 24, 20. 2 Leage. 19, 21.

40. *Şi celui ce vrea a să târî cu tine la judecată şi a-ţi lua îmbrăcămintea lasă-i şi plaşca. *Luc. 6, 29.

41. Şi oricine te va sili o mie de paşi, mergi cu el şi alte doao. 1 Cor. 6, 7.

Sfârşit vineri. Sâmb. 1. Zac. 15. 2 Leage. 15, 20. Lev. 19, 18.

42. Cine cere de la tine, dă-i; şi celui ce vrea a împrumuta de la tine, nu te întoarce». *Zac. 15.*

43. Auzit-aţi că s-au zis: *«Să iubeşti pre aproapele tău şi să urăşti pre nepriiatinul tău». *Luc. 6, 27.

44. Iară Eu vă zic: *Iubiţi pre nepriiatinii voştri, **bine faceţi celor ce v-au urât, rugaţi-vă pentru cei ce vă gonesc şi vă hulesc, || Râm. 12, 20. **Luc. 23, 34.

11r 45. Ca să fiţi fiii Părintelui vostru celui din ceriu, Carele face a răsări soarele Său preste cei buni şi preste cei răi, şi ploao preste cei drepţi şi preste cei nedrepţi. Fapte 7, 59.

46. Că, de iubiţi pre cei ce vă iubesc, ce plată veţi avea? Au nu şi vameşii fac aceea?

47. Şi, de veţi strânşti pre fraţii voştri numai, ce faceţi mai mult? Au nu şi păgânii fac aceasta?

48. Fiţi, dară, desăvârşit, precum şi Părintele vostru cel ceresc desăvârşit este».

Sfânta sâmb.

Cap 6

Învaţă Hristos cum trebuie să să facă milostenie şi rugăciune şi dă ucenicilor învăţătură a să ruga şi greşalele altora a ierta. Şi iarăşi, în ce chip trebuie a posti. Nu pre pământ, ci în ceriu a strânge comoare. Ochiul a-l curăţi. A nu sluji la doi domni. Pentru aceaea opreşte grija de hrană, de haină şi cea de mâne.

Zac. 16. *Sâmb. Brânzei. Zaceal 16.*

1. uaţi aminte să nu faceţi milosteania voastră înnaintea oamenilor, ca să fiţi văzuţi de ei. Într-alt chip, plată nu veţi avea la Părintele vostru cel ceresc. |
2. Deci, când faci milostenie, să nu cânţi cu trâmbiţa înnaintea ta, precum cei 11v
făţarnici fac prin sinagoguri şi prin uliţe, ca să să cinstească de la oameni. Amin zic voao, că ş-au luat plata sa.
3. Iară tu făcând milostenie, să nu ştie stânga ta ce face dreapta ta,
4. Ca să fie milostenia ta într-ascunsă şi Tatăl tău, Care vede într-ascuns, va răsplăti ţie.
5. Şi, când vă rugaţi, să nu fiţi ca făţarnicii, cei ce iubesc prin adunări şi prin unghiurile uliţelor stând a să ruga, ca să să vază de la oameni. Amin zic voao, ş-au luat plata sa.
6. Iară tu, când te vei ruga, întră în cămara ta şi, închizând uşa, te roagă Părintelui tău într-ascuns; şi Tatăl tău, Carele vede într-ascuns, va răsplăti ţie.
7. Iară rugându-vă, să nu grăiţi multe ca păgânii, că le pare că întru multă vorba lor vor fi auziţi.
8. Deci să nu vă asămânaţi lor, că ştie Tatăl vostru ce vă trebuie mai nainte de a cere voi de la El.

Lc. 20, 11. 9. Aşadară, vă rugaţi: «Tatăl nostru cela ce eşti || în ceriuri, sfinţască-să numele Tău. 12r
10. Vie împărăţiia Ta, fie voia Ta, precum în ceriu, şi pre pământ.
11. Pânea noastră ce mai presus de fire dă-ne noao astăzi.
12. Şi ne iartă noao deatoriile noastre, precum şi noi iertăm datornicilor noştri.
13. Şi nu ne duce pre noi întru ispită, ci ne izbăveşte de vicleanul. Amin!»

Zac. 17. *Sfârşit sâmb. Dumc. Brânzei Zac. 17.*

*Ecli. 28, 3, 4, 5. Gios 18, 35. 14. *Că de veţi ierta oamenilor păcatele lor, ierta-va şi voao Tatăl vostru cel ceresc greşalele voastre.
Luca 11, 25. 15. Iară de nu veţi ierta oamenilor, nici Tatăl vostru va ierta voao greşalele voastre.
16. Iară când postiţi, să nu fiţi ca făţarnicii trişti, că-şi smolesc feaţele sale ca să să areate oamenilor postind. Amin zic voao, că ş-au luat plata sa.
17. Iară tu, când posteşti, unge capul tău şi faţa ta o spală,
18. Ca să nu te arăţi oamenilor postind, ci Părintelui tău, care este într-ascuns; şi Părintele tău, Cel ce veade într-ascuns, va răsplăti ţie.
19. Nu vă adunareţi comoară pre pământ, unde rugina şi molia o strică | şi unde furii 12v
o sapă şi o fură,
*Luca 12, 33. 1 Timoth. 6, 19. 20. *Ci vă adunaţi comoară în ceriu, unde nici rugina, nici molia o strică, unde furii nu o sapă, nici o fură.
21. Că unde e comoara ta, acolo e şi inima ta.

Zac. 18. *Sfârşit dumc. Brânzei. Dumc. 3. Zac. 18.*

*Luc. 11, 34. 22. *Lumina trupului tău este ochiul tău. De va fi ochiul tău curat, tot trupul va fi luminat.
23. Iară, de va fi ochiul tău viclean, tot trupul tău va fi întunecat. Deci, de e lumina cea dintru tine întunearec, însuşi întunearecul cât va fi!
*Luca 16, 3. 24. *Nime nu poate slugi la doi domni, că au pre unul va urî şi pre altul va iubi, au pre unul va suferi şi pre altul va urgisi. Nu puteţi slugi lui Dumnezău şi Mamonii.
*Psalm 54, 26. Luca 12, 22. Filip 4, 6. 1 Timoth. 9, 6, 7. 1 Petr. 5, 7. 25. *Pentru aceaea, zic voao, să nu vă grijiţi de sufletul vostru ce veţi mânca, nici de trupul vostru cu ce vă veţi îmbrăca. Au nu sufletul mai iubit e decât hrana şi trupul mai mult decât vejmântul?
26. Căotaţi spre pasările ceriului, că nu samănă, nici seaceră, nici adună în jitniţă şi Tatăl vostru cel ceresc le paşte. Au voi nu sânteţ cu mult mai buni decât aceale?
27. Iară cine dintre voi, gândind, poate adaoge statului său un cot? ||
28. Şi pentru vejmânt ce vă gândiţi? Socotiţi crinii ţarinii cum cresc: nu să ostenesc, nici torc. 13r

29. Iară zic voao că nici Solomon, cu toată slava sa, s-au acoperit ca unul dintr-aceştia.
30. Iară, de îmbracă Dumnezău aşa iarba ţarinii, carea astăzi este şi mâne în cuptoriu să aruncă, cu cât mai vârtos pre voi, puţin credincioşi!

Luni 2 dumc. Zac. 19. *Zac. 19.*

31.Nu vă grigireţi, dară, zicând: «Ce vom mânca?» au «Ce vom bea?», au «Cu ce ne vom acoperi?»
32. Că aceaste toate limbile le cearcă. Că ştie Tatăl vostru că vă trebuiesc aceaste toate.
33. Căotaţi, dară, întâi împărăţiia lui Dumnezău şi dreptatea Lui, şi toate aceaste să vor adaoge voao.

Sfârşit dumc.

34. Nu vă grigireţ, dară, de mâne, că zua de mâne să va grigi de sine; agiunge zilei răotatea sa.

Cap 7

Învaţă a nu giudeca pentru oţapăcul în ochiul fratelui şi bârna în ochiul său. Sfânta a nu să da cânilor. Tot cel ce ceare, caotă şi bate de la Dumnezău să aude. A face altora ce ni-i voia să ni să
13v *facă. Prin poarta strâmtă a întra la viaţă. | Cum să cunosc prorocii mincinoşi şi pomul bun de la cel rău. Asămânare de cel ce aude cuvintele lui Hristos şi de cel ce lucră au nu lucră după eale.*

*Sâmb. 2. Zac. 20.**

Zac. 20.

1. Nu giudecareţi, ca să nu vă giudecaţi,
2. Că cu ce giudecată veţi giudeca, vă veţi giudeca şi cu ce măsură veţi măsura, să va măsura voao. Luca 6, 37. Râm. 2, 1.
3. Iară ce vezi oţapăcul în ochiul fratelui tău, şi bârna în ochiul tău nu o vezi? Marc. 4, 24.
4. Au cum zici fratelui tău: «Lasă să scoţi oţapăcul din ochiul tău». Şi, iată, bârna e în ochiul tău!
5. Făţarnice, scoate întâi bârna din ochiul tău şi atunci vei vedea a scoate oţapăcul din ochiul fratelui tău.
6. Să nu daţi sfânta cânilor, nici aruncaţi mărgăritarele voastre înaintea porcilor, ca nu cumva să le calce cu picioarele sale şi, întorcându-să, să vă rumpă. *Gios 21, 22.
7. *Coareţi şi să va da voao, căotaţi şi veţi afla, bateţi şi să va deşchide voao, Marc. 11, 24.
8. Că tot cel ce ceare ia, şi cel ce caotă află, şi celui ce bate să va deşchide. Luca 11, 9. Ioan 14, 13. Iacov 1, 6.

Sfârşit sâmb.

*Luca 11, 11. 9. *Au cine e dintre voi om de la care, de va ceare fiiul său pâne au, doară, piatră îi va da?
10. Au peaşte de va ceare, au, doară, şarpe îi va da?
11. Deci fiind voi răi, de ştiţi bune dări a da fiilor voştri, cu cât mai vârtos Tatăl || vostru 14r
care este în ceriuri va da bune celor ce cer de la Sine!

Zac. 21. *Sfârşit luni aceasta şi a cuvioşilor. Zac. 21.*

*Tovie 4, 16. 12. *Toate, dară, oricare vreaţi să vă facă oamenii şi voi le faceţi lor, că aceasta e leagea
Luca 6, 31. şi prorocii.
*Luca 13, 24. 13. *Întraţi prin poarta cea strâmtă, că largă e poarta şi lată e calea carea duce la perire
şi mulţi sânt carii întră printr-însa.
14. Cât e de strâmtă poarta şi de îngustă calea carea duce la viaţă şi puţini sânt carii o află!

Zac. 22. *Marţi 2 dumc. Zac. 22.*

15. Luaţi-vă aminte de prorocii mincinoşi, carii vin cătră voi în vejmintele oilor, iară dinlontru sânt lupi răpitori.
16. Din rodurile lor îi veţi cunoaşte. Au, doară, culeg din spini strugur au din scaiu smochine?
17. Aşa tot pomul bun roduri bune face, iară pomul rău reale roduri face.
18. Nu poate face pomul bun roduri reale, nici poate face pomul rău roduri bune.
*Sus 3, 10. 19. *Tot pomul ce nu face rod bun | să va tăia şi în foc să va arunca. 14v
20. Deci din rodurile lor îi veţ cunoaşte.

Zac. 23. *Mier. 2 dumc. Zac. 23.*

*Gios 25, 11. 21. *Nu tot cel ce-Mi zice «Doamne, Doamne» va întra întru împărăţiia ceriurilor, ci cel
Luc. 6, 46. ce face voia Tatălui Mieu care este în ceriuri, acela va întra întru împărăţiia ceriurilor.

Sfârşit marţi şi precuvioşi.

22. Mulţi vor zice Mie în zioa aceaea: «Doamne, Doamne, au nu în numele Tău am
*Fapte 9, 13. prorocit *şi cu numele Tău dracii am scos şi cu numele Tău puteri multe am făcut?»
*Psalm 6, 9. 23. Şi atunci voi mărturisi lor că: «Niceodată v-am cunsocut; *depărtaţi-vă de la Mine
Gios 20, 41. cei ce lucraţi strâmbătate».
Luca 13, 26.

Zac. 24. *Sfârşit mier. Zac. 24.*

*Luca 6, 47. 24. *Deci tot care aude cuvintele Meale aceaste şi le face asămâna-să-va omului înţelept,
Râm. 2, 13. care au zidit casa sa pre piatră.
Iacov. 1, 22. 25. Şi s-au pogorât ploaie şi au venit râurile şi au suflat vânturile şi au lovit casa aceaea
şi n-au căzut, că era întemeiată pre piatră.
26. Şi tot cel ce aude cuvintele Meale aceaste || şi nu le face aseamenea va fi omului 15r
nebun, care au zidit casa sa pre năsip.
27. Şi s-au pogorât ploaia şi au venit râurile şi au suflat vânturile şi au lovit casa aceaea
şi au căzut; şi au fost cădearea ei mare".
28. Şi au fost deacă au sfârşit Isus cuvintele aceastea, să mira gloatele de învăţătura Lui,
*Marc. 1, 22. 29. *Că era învăţându-i ca cel ce are puteare, iară nu ca cărturarii şi fariseii.
Luca 4, 32.

Cap 8

Pre bubosul cel vindecat Isus îl trimite la preoţi. Vindecă sluga sutaşului, a căruia credinţă o laudă şi pre soacra lui Petru din friguri şi pre alţi mulţi bolnavi. Cu cuvântul scoate duhurile. Pre cărturari ce vrea a-I urma îl leapădă, iară altuia, neîngropând pre tată-său, a-I urma porunceaşte. Turburându-să de valuri corabiia şi de ucenici deşteptându-să, domoleaşte marea. Şi pre doi îndrăciţi la gheraseani îi izbăveaşte, dracii în porci a întra | lăsându-i, carea văzând gheraseanii, Îl roagă să să depărteaze din hotarele sale. 15v

1. Iară, deacă s-au pogorât din munte, au mers după El gloate multe.
*Marc. 1, 40. 2. *Şi iată, un bubos venind să închina Lui, zicând: „Doamne, de vreai, mă
Luca 5, 12. poţi curăţi".

3. Şi, întinzându-i Isus mâna, l-au atins, zicând: „Vreau, curăţeaşte-te!” Şi îndată s-au curăţit lepra lui.

4. Şi i-au zis Isus: „Vezi, nimărui să spui, ci mergi, *arată-te preotului şi du darul carele au poruncit Moise întru mărturiia lor”. *Leviţ. 14, 2.

Sfârşit sâmb. Duminică 4. Zac. 25. *Zac. 25.*

5. *Iară, deacă au întrat în Capernaom, s-au apropiiat cătră El un sutaş rugându-L şi zicând: *Luca 7, 1.

6. „Doamne, sluga mea zace în casă slăbănog şi rău să chinuiaşte”.

7. Şi au zis lui Isus: „Eu voi veni şi-l voi vindeca”.

8. Şi, răspunzând sutaşul, au zis: *„Doamne, nu sânt vreadnic să întri supt acoperemântul mieu, ci numai şi cu cuvântul şi să va vindeca sluga mea. || *Luca 7, 6.

16r 9. Că şi eu sânt om supt puteare rânduit, având supt mine ostaşi, şi zic cestuia: «Mergi» şi să duce, şi altuia: «Vino» şi vine, şi slujii meale: «Fă aceasta» şi face”.

10. Iară Isus auzind, S-au mirat şi celor ce urma după El, au zis: „Amin zic voao, n-am aflat atâta credinţă în Israil.

11. Iară zic voao că mulţi de la răsărit *şi de la apus vor veni şi vor şedea cu Avraam şi cu Isaac şi cu Iacov întru împărăţiia ceriurilor. *Malah. 1, 11.

12. Iară fiii împărăţiii să vor arunca <în> întunearecul din afară. Acolo va fi plângere şi scârşnirea dinţilor”.

13. Şi au zis Isus sutaşului: „Mergi şi precum ai crezut fie ţie”. Şi s-au vindecat sluga într-acel ceas.

Sfârşit duminică. Sâmb. 4. Zac. 26. *Zac. 26.*

14. Şi, venind Isus în casa lui Petru, au văzut pre soacra lui zăcând şi prinsă de friguri. |

16v 15. Şi au atins mâna ei şi o au lăsat frigurile şi s-au sculat şi slujiia lor.

16.*Iară făcându-să sară, I-au adus Lui pre mulţi îndrăciţi şi scotea duhurile cu cuvântul şi pre toţi cei ce rău pătimiia i-au vindecat, *Marc. 3, 32.

17. Ca să să plinească ce s-au zis prin Isaie prorocul, ce zice: *„Acela neputinţele noastre au luat şi boalele noastre le-au purtat”. *Isaie 53, 4. 1 Petru 2, 24.

18. Iară văzând Isus gloate multe împrejurul Său, au poruncit a treace de ceaea parte.

19. Şi, apropiindu-să un cărturariu, au zis lui: „Dascale, veni-voi după Tine oriunde vei mearge”.

20. Şi au zis lui Isus: *„Vulpile au vezuini şi pasările ceriului cuiburi, iară Fiiul Omului nu are unde să-Ş pleace capul”. *Luca 9, 48.

21. Iară altul dintre ucenicii Lui au zis Lui: „Doamne, lasă-mă întâi să mă duc să îngrop pre tată-mieu”.
22. Iară Isus au zis lui: „Vino după Mine şi lasă morţii să-ş îngroape morţii săi”.

Zac. 27. *Joi 2 duminică după toţi sfinţii. Aceasta şi la cutremur. Zac. 27. ||*

*Marc. 4, 36. Luc. 20, 22.. 23. *Şi, suindu-să El în corabie, au mers după El ucenicii Lui. 17r

Sfârşit sâmbătă 4 duminică.

24. Şi, iată, cutrămur mare s-au făcut în mare, aşea cât corabia să acoperea de valuri, iară El durmiia.
25. Şi s-au apropiiat cătră El ucenicii Lui şi L-au deşteptat, zicând: „Doamne, mântuiaşte-ne, perim!”
26. Şi le zice lor Isus: „Ce vă teameţi, puţân credincioşi?” Atunci, sculându-Să, au poruncit vânturilor şi mării şi s-au făcut linişte mare.
27. Iară oamenii s-au mirat, zicând: „Cine iaste Acesta, că vânturile şi marea ascultă de El?”

Zac. 28. *Sfârşit joi. Duminică 5. Zac. 28.*

*Marc. 5, 1. Luc. 8, 26. 28. *Şi, deacă au venit de ceaea parte în ţinutul gheraseanilor, L-au întâmpinat doi îndrăciţi, ieşind din mormânturi, răi foarte, aşea cât nime nu putea treace pre calea aceaea.
29. Şi, iată, au strigat, zicând: „Ce e noao şi Ţie, Isuse, Fiiul lui Dumnezeu? Venit-ai aici mai înainte de vreame a ne chinui?” |
*Marc. 5, 11. 30.*Şi era nu departe de ei o turmă mare de porci, păscându-să. 17v
Luca 8, 32. 31. Iară dracii Îl ruga, zicând: „Deacă ne scoţi de aici, trimite-ne în turma porcilor”.
32. Şi le-au zis: „Duceţi-vă!”. Iară ei, ieşind, s-au dus în porci. Şi, iată, cu năvălire au sărit toată turma în mare şi au murit în ape.
33. Iară păstorii au fugit şi, venind în cetate, au vestit toate şi de cei îndrăciţi.
*Marc. 5, 17. Luca 8, 37. 34. Şi, iată, toată cetatea au ieşit întru întâmpinarea lui Isus *şi, văzându-L, L-au rugat să treacă din hotarăle lor.

Cap 9

Vindecă pre cel slăbănog, murmurând cărturarii, căci zisease lui că i s-au iertat păcatele. Chiamă pre || Matheiu vameşul şi răspunde fariseilor ce murmura, căci mâncă cu vameşii şi căci nu postesc ucenicii Lui. Muiarea din curgerea sânjelui o izbăveaşte. Fata voivodului cea 18r

moartă o deşteaptă. Dând vedeare a doi orbi. Pe un îndrăcit mut îl vindecă. Şi, pretutindini propoveduind, toate vindecă neputinţele, zicând: „Mult săceriş a fi, iară puţini lucrători”.

1 Şi, suindu-Să în corabie, au trecut şi au venit în cetatea Sa.

Sfârşit duminică. Duminica 6. Zac. 29. *Zac. 29.*

2. *Şi, iată, aducea Lui un slăbănog zăcând în pat. Şi, văzând Isus credinţa lor, au zis slăbănogului: „Cutează, fiiule, iartă-ţi-să păcatele tale”. *Marc. 2, 3. Luca 5, 18.

3. Şi, iată, unii din cărturari au zis între sine: „Acesta blastămă”.

4. Şi, văzând Isus gândurile lor, au zis: „Pentru ce gândiţi reale întru inimile voastre?

18v 5. Ce e mai lesne a zice: «Iartă-ţi-să | păcatele tale» au a zice: «Scoală şi umblă?»

6. Iară ca să ştiţi că Fiiul Omului are puteare pre pământ a ierta păcatele, atunci au zis slăbănogului: «Scoală, ia patul tău şi te du în casa ta»”.

7. Şi s-au sculat şi s-au dus în casa sa.

8. Iară, văzând gloatele, s-au temut şi au slăvit pre Dumnezeu, Cel ce au dat puteare ca aceasta oamenilor.

Sfârşit duminică. Sâmb. 5 duminică. Zac. 30. *Zac. 30.*

*Marc. 2, 14. Luca 5, 27. 9. *Şi, trecând de acolo Isus, văzut-au un om şezând la vamă, pe nume Matheiu, şi au zis lui: „Vino după Mine”. Şi, sculându-să, au mers după El.

10. Şi au fost, şezând El în casă, iată, mulţi vameşi şi păcătoşi venind şedea cu Isus şi cu ucenicii Lui.

11. Şi, văzând fariseaii, zicea ucenicilor Lui: „Pentru ce cu vameşii şi cu păcătoşii mâncă Dascalul vostru?”

12. Iară Isus auzind, au zis: „Nu trebuie sănătoşilor vraci, ci bolnavilor. ||

*Ose. 6, 6. Jos 12, 7. **1 Tim. 1, 15. 13. Iară, mergând, vă învăţaţi ce iaste: *«Milă vreau, iară nu jirtvă»; că n-am venit să chem pre cei drepţi, **ci pre păcătoşi”. 19r

Zac. 31. *Sfârşit sâmb. Vin. 2. Zac. 31.*

*Marc. 2, 18. Luca 5, 33. 14. Atunci s-au apropiiat cătră El ucenicii lui Ioan, zicând: *„Pentru ce noi şi fariseii postim adease, iară ucenicii Tăi nu postesc?”

15. Şi le-au zis Isus: „Au doară pot fiii mirelui a să jelui până când e cu dânşii mirele? Iară vor veni zilele când să va lua de la ei mirele şi atunci vor posti.

16. Iară nime nu pune peatec nou pre veşmânt vechiu, că ia plinirea lui de cătră veşmânt şi mai rea ruptură să face,

17. Nice bagă vinul nou în foi vechi; într-alt chip, să rump foii şi vinul să varsă şi foii per; ci | vinul nou în foi noi bagă şi amândoao să ţin”. 19v

Zac. 32. *Sfârşit vineri. Sâmbătă a 6 duminică. Zac. 32.*

*Marc. 5, 22. Luca 8, 41. 18. *Aceastea El grăind cătră dânşii, iată un voivod s-au apropiat şi să închina Lui, zicând: „Doamne, fata mea acum au murit. Ci vino, pune mâna Ta pre ea şi va fi vie”.

19. Şi, sculându-Să Isus, mergea după el şi ucenicii Lui.

*Marc. 5, 15. Luca 8, 43. 20. *Şi, iată, o muiare carea pătimea curjerea sânjelui de 12 ani s-au apropiat dinapoi şi au atins tivitura veşmântului Lui.

21. Că zicea întru sine: „De voi atinje numai veşmântul Lui, mă voi mântui”.

22. Iară Isus întorcându-să şi văzând-o, au zis: „Cutează, fato, credinţa ta te-au mântuit”. Şi s-au mântuit muiarea în acel ceas.

23. Şi, deacă venisă Isus în casa voivodului şi văzusă trâmbiţaşii şi || gloatele gâlcevind, zicea: 20r

24. „Duceţi-vă, că n-au murit fata, ci doarme”. Şi râdea de El.

25. Şi, scoţând gloata, au întrat. Şi au prins mâna ei şi s-au sculat fata.

26. Şi au ieşit veastea aceasta preste tot pământul acela.

Zac. 33. *Sfârşit sâmb. a 7 duminică. Zac. 33.*

27. Şi, trecând Isus, au mers după El doi orbi, strigând şi zicând: „Miluiaşte-ne, Fiiul lui David!”

28. Iară, deacă venisă în casă, s-au apropiat cătră El orbii şi au zis lor Isus: „Creadeţi că pociu face aceasta voao?” Zis-au Lui: „Aşea e, Doamne”.

29. Atunci au atins ochii lor, zicând: „După credinţa voastră fie voao”.

30. Şi s-au deşchis ochii lor. Şi i-au contenit Isus, zicând: „Vedeţi, să nu ştie cineva!” |

31. Iară ei venind, L-au vestit preste tot pământul acela. 20v

*Jos 12, 22. 32. Iară ieşind ei, *iată, I-au adus un om mut îndrăcit.

Luca 11, 14. 33. Şi, scoţând dracul, au grăit mutul şi s-au mirat gloatele, zicând : „Niceodată s-au arătat aşea în Israil”.

34. Iară fariseii zicea: „Cu chepetenia dracilor scoate dracii”.

*Marc. 6, 6. 35. *Şi străbătea Isus toate cetăţile şi coşteaiele, învăţând prin sinagogurile lor şi propoveduind Evanghelia împărăţiei şi vindecând toată boala şi toată neputinţa.

Zac. 34. *Sfârşit duminică. Luni 3 duminică. Zac. 34.*

36. Iară văzând gloatele, I-au fost milă de eale, că era năcăjite şi zăcând ca oile ce n-au păstoriu.

*Luc. 10, 2. 37. Atunci au zis ucenicilor Săi: *„Săceriş, adecă, mult e, iară lucrători puţini.

38. Rugaţi-vă, dară, Domnului săcerişului || să trimiţă lucrători la săcerişul Său”. 21r

Cap 10

Trimiterea şi îndreptarea a doisprăzeace apostoli (a cărora numele aici să însămnează) a propovedui jidovilor şi pre cei îndrăciţi şi neputincioşi a-i vindeca, carii asupra realelor ce să apropie să înştiinţază şi să întăresc. Hristos n-au venit a trimite pace, ci sabie, şi pre El înaintea oamenilor trebuie a mărturisi, nicidecât pre El ceva mai mult a iubi. Iară cel ce cinsteaşte pre alţii pentru Hristos pre Hristos cinsteaşte şi aşa plata va lua.

Aceasta şi la sfinţii vraci.

1. Şi, chemând pre cei doisprăzeace ucenici, le-au dat puteare peste duhuri necurate să le scoaţă şi să vindece toată boala şi toată neputinţa. Marc 3,13. Luca 6,13
2. Iară a celor doisprăzeace apostoli numele sânt aceaste: întâi, Simon | , ce să zice Petru, şi Andrei, fratele lui, 21v şi 9,1.
3. Iacov a lui Zevedei şi Ioan, fratele lui, Filip şi Vartholomeiu, Thoma şi Matheiu vameşul, Iacov a lui Alfei şi Thadeu,
4. Simon Hananeu şi Iuda Iscarioteanul, care L-au şi vândut.
5. Pre aceşti doisprăzeace i-au trimis Isus poruncindu-le, zicând: „În calea păgânilor să nu mergeţi şi în cetăţile samarineanilor să nu întraţi,
6. Ci mai vârtos vă duceţi *cătră oile ceale pierdute a casii lui Israil. *Fap. 13, 46.
7. Deci mergând, propoveduiţi, zicând că s-au apropiat împărăţiia ceriurilor.
8. Pre cei neputincioşi vindecaţi, morţii înviaţi, leproşii curăţiţi, dracii scoateţi. În dar aţi luat, în dar daţi.

Sfârşit vraci şi luni. Marţi 3 dumc. Zac. 35. *Zac. 35.*

9. *Să nu ţineţi aur, nici argint, nici bani în brânele voastre, *Marc. 6, 8.
10. Nu straistă pre cale, nici doao îmbrăcăminte, nici încălţăminte, nici toiag, că vreadnic e lucrătoriul de plata sa. Luc. 9, 3 şi 10, 4.
11. Şi, ori în ce oraş sau coşteiu veţi întra, || întrebaţi cine e vreadnic într-însa şi acolo 22r rămâneţi până veţi ieşi.
12. Iară întrând în casă, uraţi bine, zicând: «Pace casei aceştiia!»
13. Şi, de va fi casa aceaea vreadnică, veni-va pacea voastră spre ea, iară de nu va fi vreadnică, pacea voastră să va întoarce la voi.
14. Şi oricine nu vă va primi, nici va asculta cuvintele voastre, ieşind afară din casă sau din cetate, scuturaţi praful din picioarele voastre.
15. Amin zic voao, mai uşor va fi pământului Sodomului şi a Gomorului în zioa giudecăţii, decât cetăţii aceia.

Sfârşit marţi. Mier. 3 dumc. şi la mucenici. Zac. 36. *Zac. 36.*

*Luca 10, 3. 16. *Iată, Eu vă trimiț ca oile în mijlocul lupilor; fiți, dară, înțălepți ca șierpii și uniți ca porumbii.

17. Și vă păziți de oameni, că vă vor da prin soboară și prin adunările sale vă vor bate.

18. Și înaintea giudecătorilor și a împăraților, vă veți duce pentru | Mine, spre mărturiia 22v
lor și limbilor.

*Luca 12, 11. 19. *Iară, când vă vor da, să nu gândiți cum au ce veți grăii, că să va da voao în ceasul acela ce veți grăii;

20. Că nu sânteți voi cei ce grăiți, ci Duhul Tatălui vostru, Carele grăiaște întru voi.

21. Și va da frate pre frate spre moarte și tatăl pre fiiu și să vor scula fiii asupra părinților și-i vor ucide.

22. Și veți fi urâți tuturor pentru numele Mieu, iară cel ce va răbda până în sfârșit, acela să va mântuii.

Zac. 37. *Sfârșit mierc. Gioi 3 dumc. Zac. 37.*

23. Iară, când vă vor goni din cetatea aceasta, fugiți într-alta. Amin zic voao, nu veți sfârși cetățile lui Israil până când va veni Fiiul Omenesc.

*Luc. 6, 40. 24. *Nu este ucenicul preste învățătoriu, nici sluga preste stăpânul său.

Ioan 13, 16 și 15, 20. 25. Agiunje ucenicului să fie ca învățătoriul lui și slugei ca stăpânul lui. De au chemat pre stăpânul casei Velzevul, cu cât mai vârtos pre casnicii lui!

*Marc 4, 22. Luc. 8, 17 și 12, 2. 26. Deci să nu vă teameți de ei, *că nimic nu este acoperit carea să nu || să deascopere 23r
și tăinuit carea să nu să știe.

27. Carea vă zic întru întunearec, spuneți la lumină, și ce auziți în ureache propoveduiți preste acoperișuri.

28. Și nu vă teamereți de cei ce ucig trupul, iară sufletul nu-l pot ucide, ci mai vârtos vă teameți de cel ce poate pierde și sufletul și trupul în gheenna.

*2 Împăr. 14, 11. Fap. 37, 35. 29. *Au nu doao pasări să vând într-un filearіu? Și una dintr-însele nu va cădea pre pământ fără Tatăl vostru.

30. Iară perii capului vostru toți sânt numărați.

31. Deci să nu vă teameți, că decât multe pasări mai buni sânteți voi.

Zac. 38. *Sfârșit joi. Dumc. toți sfinții și luni 3 dumc. Zac. 38.*

*Marc. 8, 38. Luc. 9, 26 32. *Deci tot care Mă va mărturisi înaintea oamenilor, mărturisi-l-voi și Eu pre acela înaintea Tatălui Mieu care este în ceriuri.

și 12, 8. 2 Timoth. 2, 12. 33. Iară cine Mă va tăgădui înaintea oamenilor, tăgădui-voi și Eu | pre acela înaintea 23v
Tatălui Mieu care este în ceriuri.

34. Să nu vă pară că am venit a trimite pace pre pământ. N-am venit a trimite pace, ci sabie.

35. Că am venit a deschilini pre om asupra tatălui său și fata asupra mumei sale și nora asupra soacră-sa.

*Mih. 7, 6. 36. *Și neprietenii omului, casnicii lui.

Citire la toți sfinții. Sâmb. 7, iară sâmb. 3 caotă înapoi zac. 24 și dumc. 3 înapoi zac. 18.

Zac. 39. *Zac. 39.*

*Luc. 14, 26. 37. *Cel ce iubește pre tatăl au pre muma mai mult decât pre Mine nu e vreadnic de Mine. Și cel ce iubește fiiul au fata mai mult decât pre Mine nu e vreadnic de Mine.

*Gios 16, 24. Marc. 4, 34. Luc. 14, 27. 38. *Și cel ce nu ia crucea sa și să vie după Mine nu e vreadnic de Mine.

39. Cel ce află sufletul său pierde-l-va; și cine va pierde sufletul său pentru Mine afla-l-va.

*Luc. 9, 24 și 17, 33. 40. *Cel ce primește pre voi pre Mine mă primește; **și cel ce mă primește pre Mine primește pre Cel ce M-au trimis.

Ioan 12, 25. **Luc. 10, 16. 41. Cel ce primește prorocul, în numele prorocului, plata prorocului va lua; || și cel 24r
ce primește pre cel drept, în numele dreptului, plata dreptului va lua.

Ioan 13, 20. *Marc. 9, 30. 42. *Și oricine va da beutură unuia din cești mai mici numai un păhar de apă reace, în numele ucenicului, amin zic voao, nu va pierde plata sa".

Cap 11

Ioan din temniţă soli trimite la Isus. Carii, după răspunsul Domnului, ducându-Să însuşi înaintea gloatelor, laudă pre Ioan. Iară pre jidovi îi asamănă pruncilor ce strâgă împreună în târg, probozând cetăţile ceale împietrite, în carele multe minuni făcusă. Mărturisirea lui Isus către Tatăl. Pre cei însărcinaţi chiamă către Sine Isus, zicând jugul Său a fi dulce.

Citire vineri.

1. Şi au fost dacă au sfârşit Isus, poruncind ucenicilor Săi, celor doisprăzeace, au trecut de acolo, să înveaţe şi să propoveduiască prin cetăţile lor.

Sfârşit sâmb. şi vineri. Luni 4 dumc. Zac. 40 | *Zac. 40.*

24v 2. *Iară Ioan auzând din prinsoare faptele lui Hristos, trimiţând doi din ucenicii săi, *Luc. 7, 18.
3. Au zis Lui: „Tu eşti Cel ce vreai să vii au pre altul aşteptăm?”
4. Şi, răspunzând Isus, au zis lor: „Mergând, vestiţi lui Ioan ceale ce aţi auzit şi aţi văzut.
5. *Orbii văd, şchiopii umblă, leproşii să curăţesc, surzii aud, morţii să scoală, **săracilor bine să vesteaşte. *Isaie 35, 5. **Isaie 61, 1.
6. Şi fericit e cel ce nu să va sminti întru Mine”.
7. *Iară ei ducându-să, au început Isus a zice către gloate de Ioan: „Ce aţi ieşit în pustie a vedea? Trestie de vânt clătită? *Luca 7, 24.
8. Dară ce aţi ieşit a vedea? Om în veşminte moi îmbrăcat? Iată, cei ce să îmbracă cu moi în casele împăraţilor sânt.
9. Dară ce aţi ieşit a vedea? Proroc? Adevăr zic voao şi mai mult decât proroc.
10. Că acesta e de care este scris: *«Iată, Eu trimiţ îngerul Mieu înaintea feaţii Tale, care va găti calea Ta înaintea Ta». *Malah. 3, 1. Marc. 1, 2.
11. Amin zic voao, nu s-au sculat între cei născuţi din muieri mai mare decât Ioan Botezătoriul. Iară cel ce e mai mic întru împărăţiia ceriurilor mai mare decât el este. || Luc. 7, 27.
25r 12. Iară din zilele lui Ioan Botezătoriul până acum, împărăţiia ceriului să sileaşte şi cei sâlnici o apucă.
13. Că toţi prorocii şi leagea până la Ioan au prorocit.
14. Şi, de veţi vrea a primi, *acesta-i Ilie, care va să vie. *Malah. 4, 5.
15. Cel ce are urechi de auzât să auză!

Sfârşit luni. Marţi 4.

16. Iară cui voi asămâna neamul acesta? Aseamenea este pruncilor ce şed în târg, carii strâgând celor de aseamenea,
17. Zic: «Cântat-am voao şi n-aţi giucat; tânguitu-v-am şi n-aţi plâns».
18. Că au venit Ioan, nici mâncând, nici bând, şi zic: «Drac are».
19. Venit-au Fiiul Omului, mâncând şi bând, şi zic: «Iată om mâncătoriu şi beutoriu de vin, prietinul vameşilor şi al păcătoşilor!» Şi s-au îndreptat înţelepciunea de la fiii lor”.

Mier. 4.

20. Atunci au început a înfrunta cetăţile în care s-au făcut multe puterile Lui, căci că nu să pocăisă.
21. *„Amar ţie, Horozain, amar, ţie, Vethsaida, că, de s-ar fi făcut în Tir şi în Sidon | *Luca 10, 13.
25v puterile care s-au făcut în voi, de demult în târsână şi în cenuşă s-ar fi pocăit.
22. Iară adevăr zic voao: «Tirului şi Sidonului mai uşor va fi în zioa giudecăţii decât voao.
23. Şi tu, Capernaum, au doară până la ceriu te vei înălţa, până în iad te vei pogorî; că, de s-ar fi făcut în Sodom puterile care s-au făcut în tine, doară ar fi rămas până într-aceasta zi».
24. Însă zic voao că pământului Sodomii mai uşor va fi în zioa giudecăţii decât ţie”.
25. Într-aceaea vreame, răspunzând Isus, au zis: „Mărturisăscu-Mă Ţie, Părinte, Domnul ceriului şi al pământului, că ai ascuns aceaste de cei înţălepţi şi precepuţi şi le-ai deascoperit pruncilor.
26. Aşa, Părinte, că aşa au plăcut înaintea Ta.

Zac. 43. *Sfârşit mier. Aceasta şi la cuvioşi. Joi 4 dumc. Zac. 43.*

Ioan 6, 46 şi 7, 28 şi 8, 19 şi 10, 15. 27. Toate sânt Mie date de la Tatăl Mieu şi nime nu cunoaşte pre Fiiul, fără Tatăl; nici pre Tatăl cineva cunoaşte, fără Fiiul şi cui va vrea Fiiul a-L deascoperi.

28. Veniţi cătră Mine, toţi cei osteniţi şi însărcinaţi, şi Eu vă voi odihni.

29. Luaţi giugul Mie spre voi şi vă învăţaţi de la Mine că sânt blând şi smerit cu || inima*; 26r

*Irimie 6, 16. şi veţi afla odihnă sufletelor voastre,

*Ioan 5, 3. 30. *Că jugul Mi-e dulce şi sarcina Mea uşoară este".

Sfârşit joi şi a cuvioşi.

Cap 12

Mântuiaşte pre ucenicii ce smulgea sâmbăta spice şi mâna cea uscată sâmbăta vindecă. Meşteşugirii fariseilor cu tăceare îngăduind şi multe de la Sine vindecaţi a tăcea poruncind, plineaşte proorociia lui Isaie, pre dracul cel mut şi surd scoţând. Pre fariseii ce-i zicea că cu Velzevul goneaşte dracii îi vădeaşte de minciună, zicând: „Blăstămarea împrotiva Duhului Sfânt a fi neiertată şi de tot cuvântul deşert să va da samă"; iară cărturarilor şi fariseilor ce cerea sămn li să va da – zice – sămnul Ionii. Şi carea e muma şi fraţii Lui.

Zac. 44. *Vineri 4 dumc. Zac. 44.*

Marc. 2, 23. Luc. 6, 1. 1. Intr-aceae vreame s-au dus Isus prin sămănături sâmbăta, iară ucenicii Lui flămânzând, au început a smulge spice şi a mânca. |

2. Iară fariseii văzând, I-au zis: „Iată, ucenicii Tăi fac ce nu e slobod a face 26v sâmbăta".

*1 Împăr. 21, 6. 3. Iară El au zis lor: „N-aţi citit *ce au făcut David când au flămânzât şi cei ce cu el era?

4. Cum au întrat în casa lui Dumnezău şi pânile punerii-înainte le-au mâncat, care nu

*Preoţi 14, 9. era slobod lui a le mânca, nici celor ce cu el era, *fără numai preoţilor?

*Num. 28, 9. 5. Au n-aţi citit în leage *că sâmbăta preoţii în bisearecă vatămă sâmbăta şi sânt nevinovaţi?

6. Iară zic voao că decât beseareca mai mare e Acesta.

*1 Împăr. 15, 22. Ecle. 4, 17. Osie 6, 6. Sus 9, 13. 7. Iară de aţi şti ce este: *«Milă voiesc, iară nu jârtvă», niciodată aţi fi osândit pre cei nevinovaţi.

8. Că Domn este Fiiul Omenesc şi al sâmbetei".

Zac. 45. *Sfârşit vineri. Luni 5 dumc. Zac. 45.*

9. Şi, trecând de acolo, au venit în sinagoga lor.

*Marc. 3, 1. Luca 6, 6. 10. *Şi iată un om, mână uscată având. Şi întreba, zicând de e slobod a vindeca sâmbăta, ca să-L vinovăţască.

11. Iară El au zis lor: *„Cine va fi dintre voi om care să aibă o oaie şi, de va cădea || *2 Leage. 22, 4.
27r aceasta sâmbăta în groapă, au nu o va apuca şi o va rădica?
12. Cu cât e mai bun omul decât oaia! Aşadară slobod e sâmbăta a face bine”.
13. Atunci au zis omului: „Întinde mâna ta”; şi o au întins şi s-au vindecat ca şi ceaealaltă.

Sfârşit luni. Marţi 5 dumc. Zac. 46. *Zac. 46.*

14. Şi, ieşind fariseii, sfat făcea asupra Lui cum L-ar pierde.
15. Iară Isus ştiind, S-au depărtat de acolo.

Sâmb. după Naşte. Hristos.

Şi au mers după El mulţi şi i-au vindecat pre toţi.
16. Şi le-au poruncit ca să nu-L vestească,
17. Ca să să plinească ce e zis prin Isaie prorocul, ce zice:
18. *„Iată Sluga Mea, Carea am ales, Iubitul Mieu, întru Carele bine au plăcut sufletului *Isaie 42, 1.
Mieu. Pune-voi Duhul Mieu spre El şi giudecata limbilor va vesti.
19. Nu va prici, nici va striga, nici va auzi cineva în uliţe glasul Lui.
27v 20. Trestie zdrobită nu va frânge şi | feştila ce fumegă nu va stânge până când va scoate giudecata la biruinţă.
21. Şi întru numele Lui limbile vor nădăjdui”.

Sfârşit sâmb. Citit marţi.

22. Atunci au adus Lui un îndrăcit, orb şi mut, şi l-au vindecat, aşa cât au grăit şi au văzut.
23. Şi să mira toate gloatele şi zicea: „Au doară Acesta e Fiiul lui David?”
24. *Iară fariseii auzind, au zis: „Acesta nu scoate dracii, fără numai cu Velzevul, căpeteniia *Sus 9, 34.
dracilor”. Marc. 3, 22.
25. Iară Isus ştiind cugetele lor, au zis lor: *„Toată împărăţiia împărăcheată să va pustii; Luca 11, 15.
şi toată cetatea sau casa împărăcheată nu va sta. *Luc. 11, 17.
26. Şi, de scoate Sătana pre Sătana, împrotiva sa despărţit e. Cum, dară, va sta împărăţiia lui?
27. Şi, de scoţ Eu cu Velzevul dracii, fiii voştri cu cine îi vor scoate? Pentru aceaea, ei vor fi giudecătorii voştri.
28. Iară, de scoţ Eu, cu Duhul lui Dumnezău, dracii, aşadară, au agiuns la voi împărăţiia lui Dumnezău. ||
28r 29. Au cum va putea cineva întra în casa celui tare şi vasele lui a le răpi, de nu va lega întâi pre cel tare şi atunci va jefui casa lui?

Sâmb. 8. Zac. 47. *Zac. 47.*

30. Cel ce nu e cu Mine împrotiva Mea este. Şi cine nu adună cu Mine răsipeaşte.

Sfârşit marţi.

31. *Derept aceaea, zic voao: «Tot păcatul şi hula să va ierta oamenilor, iară hula Duhului *Marc. 3, 28, 29.
nu să va ierta. Luc. 22, 10.
32. Şi oricine va zice cuvântul împrotiva Fiiului Omenesc să va ierta lui, iară cine va zice împrotiva Duhului Sfânt nu să va ierta lui, nici într-acest veac, nici într-acel viitoriu.
33. Au faceţi pom bun şi rodul lui bun, au faceţi pom rău şi rodul lui rău, că din rod să cunoaşte pomul.
34. Pui de năpârce, cum puteţi bune a grăii fiind răi? *Că din prisosinţa inimii gura *Luca 6, 55.
grăiaşte.
35. Omul bun din comoară bună scoate ceale bune, şi omul rău din comoară rea scoate ceale reale.
28v 36. Iară zic voao că tot cuvântul deşert | ce vor grăii oamenii vor da samă pentru el în zioa giudecăţii.
37. Că din cuvintele tale te vei îndrepta şi din cuvintele tale te vei osândi»”.

Zac. 48. *Sfârşit sâmb. Mier. 5 dumc. Zac. 48.*

38. Atunci au răspuns Lui oricare dintre cărturari şi farisei, zicând: „Învăţătoriule, voim de la Tine sămn a vedea”.
*Gios 16, 4. 39. Care răspunzând, au zis lor: *„Neamul rău şi preacurvariu sămn caută, şi sămn nu
Luc. 11, 29. să va da lui, fără sămnul lui Iona prorocul.**
1Corith. 1, 32. 40. Că, precum Iona au fost în pântecele chitilui trei zile şi trei nopţi, aşa va fi Fiiul
**Ion. 2, 1. Omenesc în inima pământului trei zile şi trei nopţi.
*Iona 3, 5. 41. *Oamenii niniviteanii să vor scula la giudecată cu neamul acesta şi-l vor osândi, că s-au pocăit după propoveduirea Ionii; şi, iată, mai mult decât Iona, acesta.
*2 Împăr. 10, 1. 42. Împărăteasa austrului să va scula la giudecată cu neamul acesta şi-l va osândi, *că
2 Para 9, 1. au venit de la marginile pământului să auză înţelepciunea lui Solomon; şi, || iată, mai 29r
mult decât Solomon, acesta.
*Luca 11, 24. 43. *Iară, când va ieşi duhul cel necurat de la om, umblă prin locuri săci, căotând odihnă, şi nu află.
44. Atunci zice: «Întoarce-mă-voi în casa mea, de unde am ieşit». Şi, venind, o află deşartă, măturată şi înfrumsăţată.
45. Atunci merge şi ia cu sine alte şapte duhuri mai vicleane decât sine şi, întrând,
*2 Petru 2, 4. lăcuiesc acolo. *Şi să fac ceale mai de pre urmă a omului aceluia mai reale decât ceale dintâi. Aşa va fi şi neamului acestui rău”.

Zac. 49. *Sfârşit mier. Joi 5. Zac. 49.*

*Marc. 3, 31. 46. *Încă El grăind către gloate, iată, muma Lui şi fraţii Lui sta afară, căotând a-i grăii.
Luca. 8, 19. 47. Şi au zis Lui cineva: „Iată, mumă-Ta şi fraţii Tăi stau afară căotându-Te”.
48. Iară El răspunzând celui ce-I zicea, au grăit: „Care e muma Mea şi carii sânt fraţii Miei?”
49. Şi, întinzând mâna spre ucenicii Săi, au zis: „Iată muma Mea şi fraţii Miei, |
50. Că oricine va face voia Tatălui Mieu, Care este în ceriuri, acela e fratele Mieu şi soră 29v
şi mumă”.

Cap 13

Şezând în corabie, pune gloatelor înainte pildele sămănătoriului şi a neghinilor, care ucenicilor le şi tâlcuieşte. Şi iarăşi pildele de grăunţul muştariului şi de aluatul în făină ascuns. De comoara şi mărgăritariul cel aflat. De năvodul în mare aruncat, carea pildă o şi vădeaşte. Învăţând în moşiia Sa, zice că prorocul nu e necinstit fără în moşiia sa.

1. În zioa aceaea, ieşind Isus din casă, şedea lângă mare.
*Marc. 4, 1. 2. *Şi s-au adunat către El gloate multe, aşa cât, suindu-Să în corabie, au şezut şi
Luca 8, 6. toată gloata sta pre ţărmure.

Sfârşit joi. Vineri 7. Zac. 50. *Zac. 50.*

3. Şi au grăit lor multe în pilde, zicând: „Iată, au ieşit sămănătoriul să samene.
4. Şi, când samănă, unele au căzut lângă cale şi au venit paserile ceriului şi le-au mâncat. ||
30r 5. Iară altele au căzut în loc pietros, unde nu avea pământ mult, şi îndată au răsărit, că nu avea pământ adânc.
6. Iară răsărind soarele, s-au veştejit şi, pentru că nu avea rădăcină, s-au uscat.
7. Iară altele au căzut între spini şi au crescut spinii şi le-au înecat.
8. Iară altele au căzut în pământ bun şi da rod, una o sută, alta şasăzeci, alta treizăci.
9. Cel ce are urechi de auzit să audă".

Sfârşit vineri. Luni 6 dumc. Zac. 51. *Zac. 51.*

10. Şi, apropiindu-să ucenicii, au zis Lui: „Căci grăieşti lor în pilde?"
11. Care răspunzând, au zis lor: „Că voao s-au dat a cunoaşte tainele împărăţiii ceriurilor, iară lor nu s-au dat.
12. *Că cel ce are, da-să-va lui şi va prisosi, iară cel ce n-are şi ce are să va lua de la el. *Gios 25, 29.
30v 13. Pentru aceaea, în pilde grăiesc lor, că, văzând, nu văd, şi, auzând, nu aud, | nici înţăleg.
14. Şi să plineaşte într-înşii prorocianiia Isaiii, ce zice: *«Cu auzitul veţi auzi şi nu veţ *Isaie 6, 9.
înţăleage şi văzând veţi vedea şi nu veţi vedea». Marc. 4, 12.
15. Că s-au îngroşat inima norodului acestuia şi cu urechile greu au auzit şi ochii săi au Luc. 8, 10.
închis, ca nu cândva să vază cu ochii şi cu urechile să auză şi cu inima să înţăleagă şi să Ioan 12, 40.
să întoarcă şi să-i vindec. Fapte 28, 26.
16. Iară ai voştri fericiţi sânt ochii că văd şi urechile voastre că aud. Râm. 11, 8.
17. *Că amin zic voao că mulţi proroci şi drepţi au poftit să vază ceale ce vedeţi şi n-au *Luca 10, 24.
văzut şi să audă ceale ce auziţi şi n-au auzit.
18. Voi, dară, auziţi pilda sămânătoriului.
19. Tot cel ce aude cuvântul împărăţiii şi nu înţăleage, vine vicleanul şi apucă ce e sământat în inima lui. Acesta e cel ce s-au sământat lângă cale. ||
31r 20. Iară cel ce s-au sământat pre loc pietros, acesta e cel ce aude cuvântul şi îndată cu bucurie îl cuprinde.
21. Iară nu are în sine rădăcină ce e timpuriu. Iară, făcându-să năcaz şi izgonire pentru cuvânt, numaidecât să sminteaşte.
22. Iară cel ce s-au sământat în spini, acesta este care aude cuvântul şi grijea veacului acestuia, şi înşelăciunea bogăţiilor îneacă cuvântul şi fără rod să face.
23. Iară cel ce s-au sământat în pământ bun, acesta e cel ce aude cuvântul şi înţeleage şi rod aduce, altul adecă o sută, iară altul şasăzăci, iară altul treizăci".

Sfârşit luni. Marţi 6 dumc. Zac. 52. *Zac. 52.*

*Marc. 4, 20. 24. *Altă pildă au pus lor înainte, zicând: „Aseamenea e împărăţiia ceriurilor omului care au sămănat sămânţă bună în holda sa.

25. Iară, durmind oamenii, au venit neprietinul lui şi au sămănat | neghină în mijlocul 31v
grâului şi s-au dus.

26. Iară, dacă crescusă iarba şi făcusă rod, atunci s-au arătat şi neghinele.

27. Şi, apropiindu-să slujile stăpânului, au zis lui: «Doamne, au nu bună sămânţă ai sămânat în holda ta? De unde, dară, are neghină?»

28. Şi au zis lor: «Neprietinul om au făcut aceasta». Iară slujile au zis lui: «Vreai să meargem şi să le culeagem?»

29. Şi au zis: «Nu, ca nu cumva, culegând neghinele, să smulgeţi împreună cu eale şi grâul.

30. Lăsaţi-le amândoao să crească până la săceriş şi în vreamea săcerişului oi zice săcerătorilor: 'Culeageţi întâi neghinele şi le legaţi în snopi spre ardere, iară grâul îl adunaţi în şura mea'»".

Zac. 53. *Sfârşit vineri. Mier. 6 dumc. Zac. 53.*

*Marc. 4, 31. 31. *Altă pildă au pus înaintea lor, zicând: „Aseamenea este împărăţiia ceriurilor grăunţului
Luca 13, 19. de muştar, care, lundu-l omul, îl samănă în holda sa.

|| 32. Care mai mic adecă este decât toate sămințele; iară dacă va creaşte, mai mare 32r
este decât toate buruienile şi să face copaci, aşa cât pasările ceriului vin şi lăcuiesc în ramurile lui".

*Luca 13, 21. 33. Altă pildă au grăit lor: *„Aseamenea este împărăţiia ceriurilor aluatului, care, luundu-l muierea, îl ascunde în trei măsuri de făină până când să dospeaşte tot".

34. Aceaste toate au grăit Isus în pilde câtră gloate şi fără pilde nu grăia lor.

*Psal. 77, 2. 35. Ca să să plinească ce s-au zis prin prorocul, ce zice: *„Deşchide-voi în pilde gura mea, izbâgni-voi ceale ascunsă de la zidirea lumii".

*Marc. 4, 34. 36. *Atunci, lăsând gloatele, au venit în casă.

Zac. 54. *Joi 6. Zac. 54.*

Şi s-au apropiat câtră El ucenicii Lui, grăind: „Spune noao pilda neghinelor holdei".

37. Care răspunzând, au zis lor: „Cel ce sa|mână sămânţă bună este Fiiul Omenesc. 32v

38. Iară holda e lumea, iară sămânţa bună, aceştia sânt fiii împărăţiii, iară neghinele sânt fiii vicleanului.

*Apoc. 14, 15. 39. Iară neprietinul care samănă este diavolul; *iară săcerişul sfârşitul veacului este; iară săcerătorii sânt îngerii.

40. Precum, dară, culeg neghinele şi le ard cu foc, aşa va fi în sfârşitul veacului.

41. Trimite-va Fiiul Omenesc îngerii Săi şi vor culeage din împărăţiia Lui toate neghinele şi pre cei ce fac strâmbătate

42. Şi-i vor arunca în cuptoriul cel de foc. Acolo va fi plângere şi scârşnirea dinţilor.
43. *Atunci, drepţii vor străluci ca soarele întru împărăţia Părintelui Mieu. Cel ce are urechi de auzit să audă! *Înţelep. 3,7. Danil 12, 3.

Sfârşit joi. Vineri 6 dumc. Aceasta şi la Dionisie Ariopaghit. Zac. 55. *Zac. 55.*

33r 44. Aseamenea este împărăţia ceriruilor comoarei ascunsă în ţarină, carea, || aflând-o omul, o ascunde şi, de bucuriia ei, mearge şi vinde toate care are şi cumpără ţarina aceaea.
45. Iară aseamenea este împărăţiia ceriurilor omului neguţătoriu, ce caotă mărgăritariuri bune.
46. Şi, aflând un mărgăritariu scump, să duce şi-ş vinde toate ceale ce au avut şi-l cumpără.
47. Iară aseamenea este împărăţiia ceriurilor năvodului aruncat în mare şi din tot fealiul de peşti adună.
48. Carele umplându-să, l-au scos şi, şezând pre ţărmure, au ales cei buni în vase, iară cei răi i-au aruncat afară.
49. Aşa va fi în sfârşitul veacului, ieşi-vor îngerii şi vor deschilini pre cei răi din mijlocul drepţilor.
50. Şi-i vor arunca în cuptoriul cel de foc. Acolo va fi plângere şi scârşnirea dinţilor. |
33v 51. Înţăles-aţi aceaste toate?" Zis-au Lui: „Adevărat".
52. Zis-au lor: „Drept aceaea, tot cărturariul învăţat întru împărăţiia ceriurilor aseamenea e omului casnic, care scoate din vistieriia sa noao şi vechi".

Zaceal 56. *Zac. 56.*

53. Şi au fost dacă au sfârşit Isus pildele aceaste, au trecut de acolo.
54. *Şi, venind la moşiia Sa, învăţa pre ei în sinagoghele lor, aşa cât să mira şi zicea: „De unde e Acestuia înţelepciunea aceasta şi puterile? *Marc. 6, 1. Luca 4, 16.

Sfârşit vineri şi a sfântului.

55. *Au nu Acesta e fiiul meaşterului de lemn? Au nu muma Lui să zice Maria şi fratele Lui Iacov şi Iosiv şi Simon şi Iuda? *Ioan 6, 42.
56. Şi surorile Lui au nu toate la noi sânt? De unde, dară, Acestuia toate aceaste?"
57. Şi să smintea într-Însul. Iară Isus au zis lor: „Nu e prorocul fără cinste fără numai în moşiia sa şi în casa sa". ||
34r 58. Şi n-au făcut acolo puteri multe, pentru necredinţa lor.

Cap 14

Capul lui Ioan să dă featii ce joacă. Isus, cu cinci pâni şi doi peşti, satură cinci mii de bărbaţi în pustie, culegând 12 coşniţe de rămăşiţe. Şi, umblând pre mare, întăreaşte ucenicii cei clătiţi de vifor şi pre Petru de înecare izbăveaşte. În ţinutul Ghenisaretului multe boale să vindecă cu atinsul de veşmântul Lui.

Marţi 7 dumnecă şi la avgust 29 dimineaţa. Zaceal 57. *Zac. 57.*

1. În vreamea aceaea, auzit-au Irod tetrahul veastea lui Isus. Marc. 6, 14.
2. Şi au zis slujilor sale: „Acesta e Ioan Botezătoriul. Acela s-au sculat din morţi şi pentru aceaea puteri să lucră într-însul". Luca 9, 7.
3. *Că Irod au prins pre Ioan şi l-au legat şi l-au pus în temniţă pentru Irodiada, muiarea fratelui său. *Mar. 6, 7. Luca 3, 19.
4. Că zicea Ioan lui: „Nu e slobod ţie a o avea". |
34v 5. Şi, vrând a-l ucide, s-au temut de norod, *că-l avea ca pre un proroc. *Jos 21, 26.
6. Iară, în zioa naşterii lui Irod, au jucat fata Ierodiadii în mijloc şi au plăcut lui Irod.
7. Pentru aceaea, cu giurământ i-au făgăduit a-i da orice ar ceare de la el.
8. Iară ea, învăţată de mumă-sa: „Dă-mi – au zis – aici în tipsie capul lui Ioan Botezătoriul".

9. Şi s-au întristat împăratul. Iară pentru giurământ şi pentru cei ce şedea împreună, au poruncit să i-l dea.
10. Şi au trimis şi au tăiat capul lui Ioan în temniţă.
11. Şi s-au adus capul lui în tipsie şi s-au dat featii şi l-au dus mumei sale.
12. Şi, apropiindu-să ucenicii lui, au luat trupul lui şi l-au îngropat. Şi, venind, au vestit lui Isus.

*Marc. 6, 31. Luca 9, 10. Ioan 6, 3.
13. *Carea auzând Isus, S-au depărtat de acolo cu corabia la loc pustiiu, deosăbi. Şi, auzând gloatele, au urmat după El pe jos din cetăţi.

Zac. 58. *Sfârşit marţi şi a sfântului. Dumc. 8. Zac. 58.*

14. Şi, ieşind, au văzut gloată multă şi || I-au fost milă de ei şi au vindecat bolnavii 35r
lor.
15. Iară făcându-să sară, s-au apropiat către El ucenicii Lui, zicând: „Locul e pustiiu şi ceasul au trecut, slobozi gloatele, ca, mergând prin oraşe, să-şi cumpere bucate".
16. Iară Isus au zis lor: „Nu trebuie a să duce, daţi-le voi a mânca".
*Ioan 6, 9. 17. Răspuns-au Lui: *„Nu avem aici fără cinci pâni şi doi peşti".
18. Iară El au zis lor: „Aduceţi Mie aceale încoace".
19. Şi, dacă poruncisă gloatei să şază pe iarbă, luund aceale cinci pâni şi doi peşti, uitându-să în ceriu, le-au blagoslovit şi au frânt şi au dat ucenicilor pânile, iară ucenicii, gloatelor.
20. Şi au mâncat toţi şi s-au săturat şi au luat rămăşiţă doaosprăzeace coşniţe pline de sfărmituri.
21. Iară numărul celor ce mâncasă au fost cinci mii de bărbaţi, afară de muieri şi de prunci.

Zac. 59. *Dumc. 9. Zac. 59.* |

*Marc. 6, 45. 22. *Şi îndată au silit Isus pre ucenici a să suii în corabie şi a treace de ceaea parte înaintea 35v
Lui, până va slobozi gloatele.

Sfârşit dumc. 8.

*Ioan 6, 15. 23. Şi, dacă au slobozit gloata, *S-au suit în munte sângur, să Să roage. Şi, fiind sară, sângur era acolo.
24. Iară corabia, în mijlocul mării, să arunca de valuri, că era vântul împrotivă.
25. Iară în a patra straje de noapte, au venit câtră ei umblând pre mare.
26. Şi, văzându-L pre mare umblând, s-au turburat, zicând că este nălucire şi de frică au strigat.
27. Şi îndată Isus au grăit lor, zicând: „Aveţi nădeajde, Eu sânt, să nu vă teameţi!"

28. Şi, răspunzând Petru, au zis: „Doamne, de eşti Tu, porunceaşte-mi să viu către tine pre ape”.
29. Iară El au zis: „Vino!”. Şi, pogorându-se Petru din corabie, umbla pre apă să vie către Isus.
30. Iară văzând vânt tare, s-au temut şi, începând a să cufunda, au strigat, zicând: „Doamne, mântuiaşte-mă!” ||
36r 31. Şi, numaidecât Isus întinzând mâna, l-au apucat şi au zis lui: „Puţin credinciosule, pentru ce te-ai îndoit?”
32. Şi, dacă S-au suit în corabie, au încetat vântul.
33. Iară cei din corabie au venit şi s-au închinat Lui, zicând: „Adevărat Fiiul lui Dumnezău eşti”.
34. *Şi, dacă au trecut, au venit în pământul Ghenesarethului. *Marc. 6, 53.

Sfârşit dumc. 9 miercuri 7. Zac. 60. *Zac. 60.*

35. Şi, dacă L-au cunoscut oamenii locului aceluia, au trimis în tot ţinutul acela şi au adus la El pre toţi bolnavii.
36. Şi-L ruga ca numai tivitura vejmântului Lui să o atingă. Şi oricarii au atins s-au mântuit. |

36v **Cap 15**

Predaniile fariseilor, de spălarea mânilor şi de alte lucruri, carele păzea mai mult decât dumnezăieştile porunci. Şi care sânt ceale ce spurcă pre om. Muierea hananiancă, rămâind în credinţă şi în rugăciune, dobândeaşte featei vindecare. Isus vindecând, lângă Marea Galileii, multe boale. Cu şapte pâni şi puţini peşti satură patru mii de bărbaţi, şapte corfe de rămăşiţe luând.

1.* Atunci s-au apropiat către El de la Ierusalim cărturarii şi fariseii, zicând: *Marc. 7, 1.
2 *„Pentru ce ucenicii Tăi trec predaniia bătrânilor? Că nu spală mânile sale când mânâncă pâne”. *Marc. 7, 5.
3. Iară El răspunzând, au zis lor: „Pentru ce şi voi treaceţi porunca lui Dumnezău pentru predaniia voastră? Că Dumnezău au zis:
4. *«Cinsteaşte pre tatăl şi pre muma» şi **«Cel ce va suduii pre tatăl şi pre mumă cu moarte să moară». || *Ieşire 20, 12. 2 Leage. 5, 16.
37r 5. Iară voi ziceţi: «Oricine va zice tatălui sau mumii: ‘Darul, orice este din mine, ţie va folosi. Efes. 8, 2. **Ieşire 21, 17.
6. Şi nu va cinsti pre tatăl său au pre mumă-sa’». Şi înzădărnică aţi făcut porunca lui Dumnezău pentru predania voastră. Preo. 20, 9. Pilde 20, 20.
7. Făţarnicilor, bine au prorocit de voi Isaie, zicând: *Isaie 29, 13.
8. *«Norodul acesta cu buzele Mă cinsteaşte, iară inima lor departe e de la Mine. Marc. 7, 6.

9. Iară fără pricină Mă cinstesc, învăţând învăţături şi porunci omeneşti»”.
10. Şi, chemând cătră Sine gloatele, au zis lor: „Auziţi şi înţăleageţi!
11. Nu ce întră în gură aceasta spurcă pre om”.

Zac. 61. *Sfârşit mier. Joi 7 dumc. Zac. 61.*

12. Atunci, apropiindu-să ucenicii Lui, au zis Lui: „Ştii că fariseii, auzând cuvântul acesta, s-au smintit?”
*Ioan 15, 2. 13. Iară El răspunzând, au zis: „*Toată sădirea ce nu El au sădit, Tatăl Mieu cel ceresc, să va smulge.
*Luca 6, 39. | 14. Lăsaţi-i, *orbi sânt şi povăţuitori orbilor; iară orbul, de va povăţui pre orb, amândoi 37v
cad în groapă”.
*Marc. 7, 17. 15. *Şi, răspunzând Petru, au zis Lui: „Spune noao pilda aceasta”.
16. Iară El au zis: „Încă şi voi fără înţăleagere sânteţi?
17. Nu înţăleageţi că tot ce întră în gură în pântece merge şi prin şezut iase?
18. Iară ceale ce ies din gură din inimă ies şi aceale spurcă pre om.
19. Că din inimă ies cugetele reale, uciderile, preacurviile, curviile, furtuşagurile, mărturiile strâmbe, blăstămurile.
20. Aceaste sânt care spurcă pre om. Iară cu mânile nespălate a mânca nu spurcă pre om”.

Zac. 62. *Dumc. 17. Zac. 62.*

*Mar. 7, 24. 21. *Şi, ieşind de acolo Isus, s-au dus în părţile Tirului şi a Sidonului.

Sfârşit joi.

22. Şi iată o muiare hananiancă din hotarele aceale ieşind, au strigat, zicând Lui: „Miluiaşte-mă, Doamne, Fiiul lui David, fata mea rău să chinuiaşte de dracul”.
23. Care n-au răspuns ei cuvânt. Şi, || apropiindu-să ucenicii Lui, Îl ruga, zicând: 38r
„Slobozi-o, că strigă după noi”.
*Sus 10, 6. 24. Iară El răspunzând, au zis: „Nu sânt trimis *fără câtră oile care au perit, a casii lui
Ioan 10, 3. Israil”.
25. Iară ea au venit şi s-au închinat Lui, zicând: „Doamne, agiută-mi!”
26. Carele răspunzând, au zis: „Nu e bine a lua pânea fiilor şi a o arunca cânilor”.
27. Iară ea au zis: „Aşa e, Doamne, că şi cânii mâncă din sfârmiturile ce cad din masa domnilor săi”.
28. Atunci răspunzând Isus, au zis ei: „O, muiare, mare este credinţa ta, fie ţie precum vreai”. Şi s-au sănătoşat fata ei dintr-acel ceas.

Zac. 63. *Sfârşit dumc. Vineri 7 dumc. Vineri 7. Zac. 63.*

29. Şi, trecând de acolo Isus, au venit lângă Marea Galileii; şi, suindu-Să în munte, şedea acolo.
30. *Şi s-au apropiat către El gloate multe, având cu sine mulţi orbi, şchiopi, slăbănogi şi alţi mulţi. Şi i-au aruncat la picioarele Lui şi i-au vindecat, | *Isaie 35, 5.
38v 31. Aşa cât gloatele să mira văzând muţii grăind, şchiopii umblând, orbii văzând; şi mărea pre Dumnezăul lui Israil.

Sfârşit vineri. Sâmb. 9. Zac. 64. *Zac. 64.*

32. *Iară Isus chemând ucenicii Săi, au zis: „Milă mi-i de gloate, că, iată, trei zile petrec cu Mine şi nu au ce mânca. Şi nu vreau a-i slobozi flâmânzi, ca să nu slăbească în cale”. *Marc 8, 1.
33. Şi au zis Lui ucenicii: „De unde, dară, noao în pustie atâtea pâni, ca să săturăm atâta gloată?”
34. Şi au zis lor Isus: „Câte pâni aveţi?” Iară ei au zis: „Şapte şi puţini peştişori”.
35. Şi au poruncit gloatei să şază pre pământ.
36. Şi, luund ceale şapte pâni şi peştii şi mulţămind, au frânt şi au dat ucenicilor Săi, şi ucenicii au dat norodolui.
37. Şi au mâncat toţi şi s-au săturat şi ce au prisosit din sfârmituri au luat şapte corfe pline. ||
39r 38. Şi era cei ce au mâncat patru mii de oameni, afară de prunci şi de muieri.
39. Şi, slobozând gloata, S-au suit în corabie şi au venit în hotarele Maghedanului.

Sfârşit sâmb.

Cap 16

Isus vădeaşte pre cei ce-L ispitea cu cearere de sămn, că seamnele vremilor nu le giudeca. Porunceaşte ucenicilor a să păzi de aluatul fariseilor şi al saducheilor. Şi-i întreabă cine-L zic a fi; şi lui Petru, după răspunsul lui, făgăduiaşte-i cheiile împărăţiii ceriurilor. Iară patimile sale mai înainte vestindu-le, de la Petru Să ceartă; pentru carea îl numeaşte Satan, învăţând pre fieştecarelea a-ş purta crucea şi cum că Dumnezău fieştecăruia după faptele sale va răsplăti.

Luni 8 dumineca. Zaceal 65. *Zac. 65.*

39v 1. Şi s-au apropiat către El fariseii şi | saducheii, zicând şi L-au rugat să le areate sămn din ceriu. Marc. 8, 11.
2. Iară El, răspunzind, au zis lor: *„Fiind sară, ziceţi: «Sănin va fi, că e roşu ceriul». *Luc. 12, 44.
3. Şi dimineaţa: «Astăzi vifor, că trist să ruşeaşte ceriul».

*Sus 12, 39. 4. Deci faţa ceriului ştiţi a o judeca, iară seamnele vremilor nu le puteţi şti? *Neamul rău
**Iona 2, 1. şi preacurvariu sămn caută şi sămn nu să va da lui, **fără sămnul lui Iona prorocul". Şi, lăsându-i, S-au dus.
5. Şi, deacă venisă ucenicii Lui de ceaea parte, s-au uitat a lua pâni.

Zaceal. 66. *Marţi 8 duminică. Zaceal 66.*

*Marco. 6, 8, 15. 6. Carele au zis lor: *„Căutaţi şi vă păziţi de aluatul fariseilor şi al saducheilor".
Luca 12, 1, 7.

Sfârşit luni.

7. Iară ei cugeta întru sine, zicând: „Că pâni n-am luat".
8. Şi, ştiind Isus, au zis: „Ce cugetaţi întru voi, puţin credincioşilor, că pâni nu aveţi?
*Sus 14, 17. 9. Încă nu înţeleageţi, nici vă aduceţi aminte *de ceale cinci pâni **în cinci mii de oameni
**Ioan 7, 9, 10. şi câte coginiţe aţi luat?
Sus 15, 34. 10. Nici de ceale şeapte pâni în patru mii de oameni şi câte corfe aţi luat? ||
11. Căci nu înţeleageţi că nu de pâni am zis voao: «Păziţi-vă de aluatul fariseilor şi a 40r
saducheilor»".
12. Atunci au înţeles că nu au zis a să păzi de aluatul pânilor, ci de învăţătura fariseilor şi a saducheilor.

Zac. 67. *Sfârşit marţi. Iunie 29. Zac. 67.*

*Marc. 8, 27. 13. *Şi au venit Isus în părţile Chesariei lui Filip. Şi întreba pre ucenicii săi, zicând: „Cine zic oamenii a fi Fiiul Omenesc?"
*Marc. 8, 28. 14. Iar ei au zis: *„Alţii, Ioan Botezătoriul, iară alţii, Ilie, iară alţii, Irimie au unul din proroci".
Luca 9, 19. 15. Zis-au lor Isus: „Dară voi cine Mă ziceţi a fi?"
*Ioan 6, 70. 16. Răspunzind Simon Petru, au zis: *„Tu eşti Hristos, Fiiul lui Dumnezeu celui viu".
17. Şi, răspunzind Isus, au zis lui: „Fericit eşti, Simone, fiiul Ionii, că trupul şi sângele n-au descoperit ţie, ci Tatăl Mieu Care iaste în ceriuri.
*Ioan 1, 42. 18. *Şi Eu zic ţie că tu eşti Petru şi pre această piatră voi zidi beseareca Mea şi porţile iadului nu vor biruii asupra ei. |
*Isaie 22, 22. 19. *Şi ţie voi da cheiile împărăţiii ceriurilor şi** orice vei lega pre pământ va fi legat şi 40v
**Ioan 20, 23. în ceriuri, şi orice vei dezlega pre pământ va fi dezlegat şi în ceriuri".

Zac. 68. *Sfârşit apost. Mier. 8 dumc. Zac. 68.*

20. Atunci au poruncit ucenicilor Săi ca nimărui să nu spuie că este El Isus Hristos.
21. De atunci au început Isus a arăta ucenicilor Săi că trebuie să să ducă în Ierusalim şi multe a pătimi de la bătrâni şi de la cărturari şi de la mai-marii popilor şi a să ucide şi a treia zi a învia.

22. Şi, luundu-L Petru, au început a-L certa, zicând: „Departe fie de la Tine, Doamne, nu va fi Ţie aceasta”.

23. Carele întorcându-Să, au zis lui Petru: „*Mergi după Mine, Satano! Sminteală eşti Mie, că nu înţelegi ceale ce sânt a lui Dumnezău, ci ceale ce sânt a oamenilor!” *Marc. 8, 33.

Joi 8. Zac. 69. *Zac. 69.*

24. Atunci, Isus au zis ucenicilor Săi: *„Cine vrea să vie după Mine să să leapede de sine şi să ia crucea sa şi să vie după Mine. *Sus 10, 38. Luca 9, 23 şi 14, 27.

Sfârşit mier.

25. *Că cine va vrea să mântuiască sufletul său pierde-l-va, iară cine va pierde sufletul său pentru Mine afla-l-va. *Luca 17, 33. Ioan 17, 25.

41r || 26. Că ce foloseaşte omului de ar dobândi lumea toată, iară sufletul său să să păgubească? Au ce răscumpărare va da omul pentru sufletul său?

27. Că Fiiul Omenesc va veni cu slava Tatălui Său, cu îngerii Săi; *şi atunci va răsplăti fieştecăruia după faptele lui. *Fap. 17, 32. Râm. 2, 6.

28. Amin zic voao: *«Sânt cariva din cei ce stau aici, carii nu vor gusta moarte până când vor vedea pre Fiiul Omenesc viind întru împărăţiia Sa». *Marc. 8, 39. Luc. 9, 27.

Sfârşit joi.

Cap 17

Schimbarea lui Hristos în munte la faţă, Carea porunceaşte ucenicilor în taină a o ţinea, până când Să va scula din morţi. Pre Ilie zice că va veni şi încă că au venit, ci n-au fost cunoscut, adecă Ioan Botezătoriul. Pre sluga cea lunatică vindecă, care, pentru puţină crădinţă, ucenicii nu-l putusă vindeca, arătând câtă puteare sânt credinţa, e aseamenea grăunţului de muştariu, postul şi rugăciunea. Chinurile sale mainte vesteaşte. Pentru Sine şi pentru Petru plăteaşte dragma, aflând în gura peaştelui ştatiriul.

La Schimbarea Domnului, la utrâ. Zac. 70. | *Zac. 70.*

41v 1. Şi, după şasă zile, ia Isus pe Petru şi pre Iacov şi pre Ioan, fratele lui, şi-i duce în munte înalt deosăbi. Marc. 9, 1. Luc. 9, 28.

2. Şi s-au schimbat înaintea lor şi au strălucit faţa Lui ca soarele, iară vejmântele Lui s-au făcut albe ca zăpada.

3. Şi, iată, s-au arătat lor Moisi şi Ilie cu El grăind.
4. Şi, răspunzând Petru, au zis către El: „Doamne, bine noao aicea a fi; de vreai să facem aici trei corturi, Ţie unul, lui Moisi unul şi lui Ilie unul”.
*Sus 3, 17. 5. Şi, încă el grăind, iată, un nuor luminos i-au umbrit. *Şi iată glas din nor, zicând:
2 Petru 1, 17. „Acesta e Fiiul Mieu cel iubit întru Care bine mi-au plăcut; pre Acela ascultaţi”.
6. Şi, auzind ucenicii, au căzut pre faţa sa şi s-au temut foarte.
7. Şi s-au apropiat Isus şi i-au atins şi le-au zis: „Sculaţi-vă şi nu vă teamereţi!”
8. Şi, rădicând ochii săi, pre nime n-au văzut fără pre sângur Isus.
9. Şi, pogorându-să ei din munte, le-au poruncit Isus, zicând: „Nimărui să nu spuneţi vedeniia, până când Fiiul Omenesc Să va scula din morţi”.

Zac. 71. *Sfârşit Schimbării. Vineri 8 dumc. Zac. 71. ||*

*Marc. 9, 10. 10. Şi L-au întrebat ucenicii, zicând: *„Ce zic, dară, cărturarii că trebuie întâi Ilie să vie?” 42r
*Manah. 4, 5. 11. *Iară El răspunzând, au zis lor: „Ilie, adecă va veni şi va tocmi toate.
*Sus 11, 14. 12. Iară zic voao *că Ilie au venit şi nu l-au cunsocut, **ci au făcut cu el orice au vrut.
**Sus 14, 10. Aşa şi Fiiul Omului va pătimi de la ei”.
13. Atunci au înţăles ucenicii că de Ioan Botezătoriul zisease lor.

Zac. 72. *Dumc. 10. Zac. 72.*

*Marc. 9, 16. 14. *Şi, venind către gloată, s-au apropiat către El un om, îngenunchind înaintea Lui,
Luc. 9, 38. zicând: „Doamne, fie-Ţ milă de fiiul mieu, că e lunatic şi rău pătimeaşte, că de multe ori cade în foc şi adeaseori în apă.
15. Şi l-am adus la ucenicii Tăi şi nu l-au putut vindeca”.
16. Şi, răspunzând Isus, au zis: „O, neam necredincios şi îndărătnic, până când voi fi cu voi? Până când vă voi răbda? Aduceţi-l aici, la Mine”.
17. Şi l-au certat Isus şi au ieşit dintr-însul dracul şi s-au vindecat pruncul dintr-acel ceas.

Sfârşit vineri. |

18. Atunci s-au apropiat ucenicii către El în taină şi au zis: „Pentru ce noi nu l-am putut 42v
scoate?”
*Luc. 17, 6. 19. Zis-au lor Isus: „Pentru necredinţa voastră; *că amin zic voao, de veţi avea credinţă ca un grăunţ de muştariu, veţi zice muntelui acestuie: «Treci de aici colo!», şi va trece şi nimică nu va fi voao cu neputinţă.
20. Iară acest neam nu să scoate fără prin rugăciune şi prin post”.
*Jos 20, 18. 21. Iară petrecând ei în Galileea, au zis lor Isus: *„Fiiul Omenesc să va da în mânile
Marc. 9, 30. oamenilor.
Luc. 9, 44. 22. Şi-l vor omorî şi a treia zi va învia”. Şi s-au întristat foarte.

Sfârşit dncă. Sâmb. 10 dnc. Zac. 73. *Zac. 73.*

23. Şi, venind în Capernaum, s-au apropiiat cei ce lua didrahma cătră Petru şi au zis lui: „Învăţătoriul vostru n-au plătit didrahma?”
24. Zis-au: „Aşa e”. Şi, deacă au întrat în casă, nainte L-au întrebat Isus, zicând: „Ce ţi să pare, Simone? Împăraţii pământului de la carii iau dajdă sau bir? De la fiii săi au de la streini?”
25. Şi el au zis: „De la cei streini”. Zis-au lui Isus: „Aşadară, slobozi sânt fiii.
26. Ci, ca să nu-i smintim, mergi la mare şi aruncă unghiţa şi peştele acela, care întăi să va sui ie-l şi, deschizând gura lui, vei afla un statir; acela, luându-l, îl vei da pentru Mine şi pentru tine”. ||

43r **Cap 18**

Puind un prunc înainte, învaţă cine e mai mare întru împărăţiia ceriurilor şi cât trebuie să să ferească de zminteala pruncilor. Cum trebuie să să cearte fratele ce greşeaşte împrotiva noastră şi cel ce nu ascultă de besearică, ca un păgân să să aibă; dând puteare a lega şi a dezlega uceniciilor. Învaţă şi cât e de putearnică la Dumnezeu cearerea a doi ce sânt împreună uniţi; şi de câte ori a ierta fratelui ce păcătuiaşte asupra noastră, alcătuind lângă aceasta pilda de stăpânul ce ia sama slujilor sale.

Luni 9 dmcă. Zaceal 74. *Zac. 74.*

1. Într-acel ceas, s-au apropiiat ucenicii cătră Isus, zicând: „Cine Ţi să pare a fi mai mare întru împărăţiia ceriurilor?” Marco 9, 36. Luca 9, 30.
2. *Şi, chemând Isus un prunc, l-au pus în mijlocul lor *Jos 19, 14.
3. Şi au zis: „Amin zic voao, de nu vă veţi întoarce *şi să fiţi ca pruncii, nu veţi întra întru împărăţiia ceriurilor. *1 Cor. 14, 8.
4. Deci oricine să va smeri ca pruncul acesta e mai mare întru împărăţiia ceriurilor.

Sfârşit sâmbătă.

43v 5. Şi cine va priimi un prunc ca acesta în nu|mele Mieu pre Mine Mă priimeaşte.
6. *Iară cine va sminti pre vrunul dintr-aceşti mici, carii cred întru Mine, mai bine ar fi lui să să spânzure o piatră de moară de grumazul lui şi să să îneace în adâncul mării. *Marc. 9, 41. Luca 7, 2.
7. Amar lumii de sminteale, că trebuie să vie smintealele! Însă amar omului aceluia prin carele va veni sminteala!
8. *Iară de te va zminti mâna ta sau piciorul tău, taie-l şi-l lapădă de la tine. Bine e ţie a întra la viaţă ciung sau şchiop, decât, doao mâni sau doao picioare având, a te arunca în focul de veaci. *Sus 5, 30. Marc. 9, 42.

9. Şi, de te sminteaşte ochiul tău, scoate-l şi-l leapădă de la tine. Bine e ţie cu un ochiu a întra la viaţă, decât, doi ochi având, a te arunca în matca focului.

Zac. 75. *Luni 1 după 5. Zac. 75.*

Psalm 33, 8. Luc. 19, 10. 10. Socotiţi să nu urgisiţi pre vrunul din ceşti mici, că zic voao că îngerii lor în ceriuri pururea văd faţa Tatălui Mieu celui din ceriu.

*Luc. 15, 4. 11. *Că au venit Fiiul Omenesc a mântui ce perisă.

Sfârşit luni 1.

12. Ce vi să pare? De vor fi cuiva o sută de oi şi va rătăci una dintr-însăle, au nu lasă noaozăci şi noao în munţi şi mearge a căuta || pre cea rătăcită? 44r

13. Şi, de să va întâmpla să o afle, amin zic voao, că să bucură de aceaea mai vârtos decât de ceale noozăci şi noao ce n-au rătăcit.

*Preoţi 19, 17. 14. Aşea nu-i voia Tatălui vostru celui din ceriuri să piară unul dintre-acești mici.

Ecli. 19, 13. Luca 17, 3. 15. *Iară, de va păcătui împrotiva ta fratele tău, mergi şi-l ceartă între tine şi între el sângur. Unde te va auzi, ai dobândit pre fratele tău.

Iacov 5,19. *2 Leage. 19, 5. 16. Iară, de nu te va auzi, ia lângă tine încă unul sau doi, *ca în gura a 2 sau a trii mărturii să stea tot cuvântul.

Ioan 8, 17. 2 Cor. 13,[1] Ovrei 10, 20. 17. *Iară, de nu-i va auzi, spune besearecii şi, de nu va asculta de besearică, fie ţie ca un păgân şi vameş.

Zac. 76. *Marţi 9 dmcă. Zaceal 76.*

1 Cor. 5, 9. 2 Cor. 3, 4. 18. Amin zic voao: «Oricare veţi lega pre pământ vor fi legate şi în ceriu şi oricare veţi dezlega pre pământ vor fi dezlegate şi în ceriu.

2 Thesa. 3, 4. 19. Iarăşi zic voao că, de vor fi doi dintre voi întru înţeles pre pământ de tot lucrul oricare vor ceare, va fi lor de la Ta|tăl Mieu cel din ceriuri. 44v

20. Că unde sânt doi sau trei adunaţi în numele Mieu, acolo sânt în mijlocul lor".

Sfârşit luni.

*Luc. 17, 4. 21. Atunci, apropiindu-să Petru cătră El, au zis: *„Doamne, de câte ori va păcătui împrotiva mea fratele mieu şi-i voi ierta? Până de şeapte ori?"

22. Zis-au lui Isus: „Nu zic ţie până de şapte ori, ci până de şeaptezăci de ori câte şeapte.

Zac. 77. *Duminecă 11. Zaceal 77.*

23. Drept aceaea, asămânatu-s-au împărăţiia ceriurilor omului împărat, care au vrut să ia sama cu slujile sale.

24. Şi, începând a le lua sama, i s-au adus unul care era deatoriu lui cu zeace mii de talanţi.

25. Iară neavând de unde plăti, au poruncit domnu lui să să vânză şi muiarea lui şi fiii şi toate ceale ce avea şi să plătească.

26. Iară căzând sluga aceaea, îl ruga, zicând: «Îngăduiaşte-mi şi toate voi plăti ţie». ||

27. Şi, făcându-i-să milă domnului de sluga aceaea, l-au slobozit şi deatoriia i-au iertat. 45r

28. Iară ieşind sluga aceaea, au aflat pre unul din soţii săi, care era deatoriu lui o sută de dinari. Şi, prinzându-l, îl sugruma, zicând: «Plăteşte ce eşti deatoriu!»

29. Şi, căzind soţul lui, îl ruga, zicând: «Îngăduiaşte-mă şi toate voi plăti ţie!»

30. Iară el n-au vrut, ci s-au dus şi l-au aruncat în temniţă, până când va plăti deatoriia.

31. Iară văzând soţii lui ceale ce să făcea, s-au întristat foarte şi au venit şi au spus domnului său toate ceale ce să făcusă.

32. Atunci l-au chemat domnul său şi au zis lui: «Slugă vicleană, toată deatoriia am iertat ţie, pentru că m-ai rugat.

33. Au nu, dară, trebuia şi ţie să-ţi fie milă de soţul tău precum şi mie mi-au fost milă de tine?»

34. Şi, mâniindu-să domnul lui, l-au dat munci|torilor până când va plăti toată deatoriia. 45v

35. Aşea şi Tatăl Mieu cel ceresc va face voao, de nu veţi ierta fieştecarele fratelui vostru, din inimile voastre".

Sfârşit duminică.

Cap 19

Învaţă cum că căsătoriia din rânduiala sa nu să poate despărţi, nici să poate lăsa muiarea, afară de pricina curviii. Între mulţi fameni, laudă pre cei ce s-au scuipit pentru împărăţiia ceriurilor. Pre prunci mânile pune. Tinărul, ce zicea a fi ţinut toate poruncile, auzind sfatul lui Hristos de a vinde toate, s-au dus întristat. „De cu anevoie zice-va întra bogatul întru împărăţiia ceriurilor". Şi ce răsplătire vor avea cei ce, lăsând toate, urmează după Dânsul.

1. Şi au fost deacă au săvârşit Isus cuvintele aceastea, s-au mutat din Galileea *şi au venit la hotarăle Iudeii, de ceaea parte de Iordan. *Marc. 10, 1.
2. Şi au mers după El gloate multe şi i-au vindecat acolo.

Sâmbătă 11. Zaceal 78. *Zac. 78.*

3. *Şi s-au apropiiat câtră El fariseii, ispitindu-L şi zicând: „De e slobod omului a-ş lăsa *Mar. 10, 2.
46r muiarea || pentru fieştece pricină?" Facere 1, 27.
4. Carele răspunzind, au zis lor: „N-aţi cetit *că Cel Ce au făcut pre om de început bărbat *Facer. 2, 24.
şi fămeaie i-au făcut? Şi au zis: 1 Corith. 6, 16.
5. *«Pentru aceasta va lăsa omul pre tată şi pre mumă şi să va lipi de muiarea sa şi vor *Efes. 5, 31.
fi doi într-un trup».
6. Aşeadară, nu sânt doi, ci un trup. Deci ce au împreunat Dumnezeu omul să nu desparţă".
7. Zis-au Lui: *„Dară ce au poruncit Moisi a da carte de slobozenie şi a o slobozi?" *2 Leage. 24, 1.
8. Zis-au lor: „Că Moisi, după învârtoşarea inimii voastre, au lăsat voao a vă lăsa muierile, iară dintâiu n-au fost aşea.
9. *Iară zic voao că oricine va lăsa muiarea sa, afară de curvie, şi va lua alta preacurveaşte; *Sus 5, 32.
şi cel ce va lua prea cea lăsată preacurveaşte". Marc. 10, 11.
10. Zis-au Lui ucenicii Lui: „De-i aşea pricina omului cu muiarea, nu foloseaşte a să Luca 16, 18.
însura". 1 Corith. 7, 10.
11. Carele au zis lor: „Nu toţi cuprind cuvântul acesta, ci cărora li s-au dat.
46v 12. Că sânt fameni carii din pântecele mumei | aşea s-au născut şi sânt fameni carii s-au jugănit pre sineş pentru împărăţiia ceriurilor. Cel ce poate cuprinde cuprinză".

Sfârşit sâmbătă.

13. *Atunci s-au adus Lui pruncii să puie pre ei mânile şi să Să roaje, iară ucenicii *Marc. 10, 13.
îi certa.
14. Iară Isus au zis lor: *„Lăsaţi pruncii şi să nu-i opriţi a veni la Mine, că unora ca acestora *Luca 18, 15.
iaste împărăţiia ceriurilor". Sus 18, 3.
15. Şi, deacă pusease preste ei mânile, S-au dus de acolo.

Sfârşit marţi. Dmcă 12. Zaceal 79. *Zac. 79.*

16. Şi, iată, unul apropiindu-să, au zis Lui: „Învăţătoriule bune, ce bine voi face să am Marc. 10, 17.
viaţa de veaci?" Luca 18, 18.
17. Carele au zis lui: „Ce mă întrebi de bune? Unul e bun, Dumnezeu. Iară de vreai a întra la viaţă, ţine poruncile".
18. Zis-au Lui: „Carele?" Iară Isus au zis: *„Nu ucide, nu curvi, nu fura, nu grăi mărturie *Ieşir. 20, 13.
strâmbă,
19. Cinsteaşte pre tatăl tău şi pre mumă-ta şi iubeaşte pre fratele tău ca pre tine însuţi". ||
47r 20. Zis-au Lui tinărul: „Toate aceastea le-am păzit din tinereaţele meale, ce încă îmi lipseaşte?"
21. Zis-au lui Isus: „De vreai a fi desăvârşit, mergi, vinde ceale ce ai şi dă săracilor şi vei avea comoară în ceriu şi vino, urmează după Mine".

22. Iară auzând tinărul cuvântul, s-au dus întristat, că era având multe averi.
23. Iară Isus au zis ucenicilor Săi: „Amin zic voao că bogatul cu nevoie va întra întru împărăţiia ceriurilor.
24. Şi iarăş zic voao: «Mai lesne e cămilei prin ureachea acului a întra decât bogatului a întra întru împărăţiia ceriurilor»”.
25. Iară auzind aceastea, ucenicii să mira foarte, zicând: „Cine, dară, să va putea mântui?”
26. Şi, uitându-Să Isus, au zis lor: „La oameni aceasta e cu neputinţă, iară la Dumnezeu toate să pot”.

Sfârşit dmcă. Cetire duminică toţi sfinţii.

27. Atunci, răspunzând Petru, au zis Lui: „Iată, noi | am lăsat toate şi am urmat după 47v
tine. Ce, dară, va fi noao?”
28. Iară Isus au zis lor: „Amin zic voao că voi, carii aţi urmat după Mine, la a doaoa naştere, când va şedea Fiiul Omenesc pre scaunul mărimei Sale, veţi şedea şi voi pre doaosprăzeace scaune, judecând doaosprăzeace neamuri a lui Israil.
29. Şi tot cel ce va lăsa casa sau fraţii, au surorile, au tatăl, au muma, au muiarea, au fii, au ţarinile, pentru numele Mieu, însutit va lua şi viaţa de veaci va moşteni.
*Jos 20, 16. 30. *Iară mulţi cei dintâi vor fi mai pre urmă, şi cei de pre urmă întâi”.
Marc. 10, 31.
Luca 13, 30.

Sfârşit dnică toţ sfinţii.

Cap 20

Pildă pune de lucrătorii viii, a cărora celor mai de pre urmă acelaş denar li să dă cu cei dintâi. Isus, ucenicilor, patimile şi învііarea Sa mai înainte vesteaşte. Şi, cu prilegiul sumeţiii fiilor Zevedei, învaţă ucenicii că nu cu putearea şi cu arătarea domniii, ci cu plinirea slujbei trebuie să fie mai mari. Iară ieşind din Erihon, pre doi orbi luminează.

Zac. 80. *Mierc. 9 dumc. Zac. 80. ||*

1. Asemenea este împărăţia ceriurilor omului casnic, care au ieşit di dimineaţă a 48r
năimi lucrători la viia sa.
2. Şi, togmindu-să cu lucrătorii câte un denar pe zi, i-au trimis în viia sa.
3. Şi, ieşind la al triilea ceas, au văzut pre alţii stând în târg fără lucru.
4. Şi au zis lor: „Duceţi-vă, voi în viia mea şi ce va fi drept voi da voao”.
5. Iară ei s-au dus. Şi iarăş au ieşit la al şaselea şi la al noaolea ceas şi au făcut aseamenea.
6. Iară la al unsprăzeacelea au ieşit şi au aflat pre alţii stând şi au zis lor: „Ce staţi aici toată zioa fără lucru?”
7. Zis-au lui: „Că nime nu ne-au năimit”. Zis-au lor: „Duceţi-vă şi voi în viia mea”.

8. Şi sară făcându-să, zis-au domnul viii ispravnicului său: „Chiamă lucrătorii şi le dă plata, începând de la cei mai de pre urmă până la cei dintâi”.
9. Venind, dară, cei ce venisă la al unsprăzeacelea ceas au luat fieştecarii câte un dinar.
48v 10. Iară venind şi cei dintâi, li să părea | că mai mult ar lua, dară au luat şi ei câte un denar.
11. Şi, luund, murmura asupra stăpânului,
12. Zicând: „Aceşti mai de pre urmă un ceas au făcut şi aseamenea i-ai făcut noao, carii am purtat greotatea zilei şi zăduhul”.
13. Iară el răspunzând unuia dintr-înşii, au zis: „Prietine, nu-ţ fac strâmbătate, au nu cu un denar te-ai tocmit cu mine?
14. Ia ce e al tău şi mergi, că vreau şi acestui mai de pre urmă a-i da ca şi ţie.
15. Au nu mi-i slobod a face ce vreau? Au doară ochiul tău viclean este, că eu bun sânt?
16. *Aşa vor fi cei mai de pre urmă întâi şi cei dintâi mai pre urmă. Că mulţi sânt chemaţi, iară puţini aleşi”. *Sus 19, 30. Marc. 10, 31. Luc. 13, 30.

Sfârşit dumc. şi Sfinţii 40 Mucenici. Joi 9 dumc. Zac. 81. *Zac. 81.*

17. *Şi, suindu-Să Isus în Ierusalim, au luat pe cei doisprăzeace ucenici în taină şi au zis lor: *Marc. 10, 32. Luca 18, 31.
18. „Iată, ne suim în Ierusalim şi Fiiul Omenesc să va da mai-marilor popilor şi cărturarilor şi-L vor osândi spre moarte.
19. Şi-L vor da limbilor să-L batjocorească şi să-L bată şi să-L răstignească şi a triia zi va învia”. ||
49r 20. *Atunci s-au apropiat către El muma fiilor lui Zevedei, cu fiii săi, închinându-să şi cerând ceva de la El. *Marc. 10, 32.
21. Carele au zis ei: „Ce vreai?” Zis-au Lui: „Zi să şază aceşti doi fii ai miei, unul de-a dreapta ta şi unul de-a stânga Ta, întru împărăţiia Ta”.
22. Iară Isus răspunzând, au zis: „Nu ştiţi ce careţ. Putea-veţi bea păharul care Eu voi bea?” Zis-au Lui: „Putem”.
23. Zis-au lor: „Păharul adecă veţi bea, iară a şedea de-a dreapta Mea sau de-a stânga nu e Mie a da voao, ce cărora s-au gătit de la Tatăl Mieu”.
24. *Şi, auzând cei zeace, s-au mâhnit pentru cei doi fraţi. *Marc. 10, 41.
25. Iară Isus i-au chemat la Sine şi au zis: „Ştiţ că căpeteniile limbilor stăpânesc pre ei şi cei mai mari puteare arată preste dânşii. Luca 5, 25.
26. Nu aşa va fi între voi, ci oricare va vrea între voi a fi mai mare fie voao slugitoriu,
27. Şi cel ce va vrea între voi a fi întâi va fi voao slugă, |
49v 28. *Precum Fiiul Omenesc n-au venit să-I slugească, ci să slugească şi să dea sufletul Său răscumpărare pentru mulţi”. *Filip 2, 7.

Sfârşit joi. Sâmb. 12 dumc. Zac. 82. *Zac. 82.*

29. *Şi, ieşind ei din Erihon, au mers după El gloată multă. *Marc. 10, 46.
30. Şi, iată, doi orbi şezând lângă cale, au auzit că Isus treace şi au strigat, zicând: „Doamne, miluiaşte-ne, Fiiul lui David!” Luca 18, 35.
31. Iară gloata îi certa să tacă, iară ei mai tare striga, zicând: „Doamne, miluiaşte-ne, Fiiul lui David!”
32. Şi au stătut Isus şi i-au chemat şi au zis: „Ce vreaţi să vă fac?”
33. Zis-au Lui: „Doamne, să să deşchiză ochii noştri”.
34. Şi, făcându-I-să milă lui Isus de ei, au atins ochii lor şi îndată au văzut şi au urmat după El.

Sfârşit sâmb.

Cap 21

Isus pre asin cu slavă întrând în Ierusalim. Neguţătorii din besearecă scoate şi fariseiilor, ce morcotea pentru slava Sa, răspunde. Iară ucenicilor, ce să mira de smochinul cel uscat, cu
50r *cuvântul Lui, Hristos le vădeaşte putearea credinţii. || Întrebarea de putearea Sa o înfrânge cu întrebarea de botezul lui Ioan şi din pildele de omul ce avea doi feciori şi de casnicul, a căruia*

lucrătoriu de vie, după cealealalte slugi şi pre fiiul său, stăpânul viii, l-au ucis. Mai înainte vesteaşte că împărăţiia lui Dumnezău de la jidovi la limbi să va muta.

Zac. 83. *Dumc. Stâlp. la utrâ. Zac. 83.*

Marc. 11, 1. Luca 19, 29. 1. Şi, apropiindu-Să de Iersualim şi, venind în Vethfaghia, la Muntele Maslinilor, atunci Isus au trimis doi ucenici,

2. Zicând lor: „Meargeţi în coşteiul care este înaintea voastră şi îndată veţ afla o asină legată şi mânzul cu ea. Dezlegaţi-o şi o aduceţ Mie.

3. Şi, de vă va zice cineva ceva, spuneţ că Domnului trăbuiesc aceaste; şi numaidecât le va slobozi".

4. Iară aceasta toată s-au făcut ca să să plinească ce s-au zis prin prorocul, ce zice:

*Isaie 62, 1. Zah. 9, 9. 5. *„Ziceţ featei Sionului: «Iată, Împăratul tău vine ţie blând, şezând pre | asină şi pre mânz, fiiul ceii de supt jug»". 50v

Ioan 12, 15. 6. Iară ducându-să ucenicii, au făcut precum le-au poruncit Isus.

7. Şi au adus asina şi mânzul şi au pus preste eale veşmintele sale, şi pre El deasupra L-au făcut a şedea.

8. Iară gloata cea multă au aşternut veşmintele sale pre cale, iară alţii tăia ramuri din copaci şi aşternea pre cale.

*Psal. 117, 26. 9. Iară gloatele, care mergea înainte şi care vinea pre urmă, striga zicând: „Osana, Fiiu lui David; *bine e cuvântat Cel ce vine în numele Domnului! Osana întru cei de sus!"

Mar. 11, 10. 10. Şi, întrând în Ierusalim, s-au cutrămurat toată cetatea, zicând: „Cine este Acesta?"

Luca 19, 38. 11. Iară noroadele zicea: „Acesta este Isus, prorocul cel din Nazaretul Galaleii".

Vineri 9 dumc.

*Marc. 11, 15. Luca 19, 45. Ioan 2, 14. 12. *Şi au întrat Isus în beseareca lui Dumnezău şi scotea pre toţi cei ce vindea şi cumpăra în beserecă şi measele numărătorilor de bani şi scaunile celor ce vindea porumbi le-au răsturnat.

*Isaie 56, 7. Ieremie 7, 11. 13. Şi au zis lor: „Scris este: *«Casa Mea casa rugăciunii să va chema», iar voi o aţi făcut peaşterea tâlharilor". ||

Luca 19, 46. 14. Şi s-au apropiat cătră El orbii şi şchiopii în beserecă şi i-au tămăduit. 51r

15. Şi, văzând căpeteniile popilor şi cărturarii minunile ceale ce au făcut şi pruncii strâgând în beserecă şi zicând: „Osana, Fiiul lui David!", s-au mâniiat

*Psalm 8, 3. 16. Şi au zis Lui: „Auzi ce zic aceştia?" Iară Isus au zis lor: „Adevărat. Niceodată aţi citit *că din gura pruncilor şi celor ce sug ai săvârşit lauda?"

17. Şi, lăsându-i, S-au dus afară din cetate, în Vithaniia şi au rămas acolo.

Zac. 84. *Sfârşit Stâlpări. Luni 3 dumc. Zac. 84.*

18. Iară dimineaţa, întorcându-să în cetate, au flămânzit.
19. *Şi, văzând un smochin lângă cale, au venit la el şi nimic n-au aflat într-însul, fără numai frunzele şi au zis lui: „Niceodată din tine să să nască rod în veaci”. Şi s-au uscat îndată smochinul. *Marc. 11, 3.

Sfârşit vineri.

20. *Şi, văzând ucenicii, s-au mirat, zicând: „Cum s-au uscat numaidecât?” | *Luca 11, 20.
51v 21. Şi, răspunzând Isus, au zis: „Amin zic voao, de veţ avea credinţă şi nu vă veţi îndoii, nu numai de smochin veţi face, ci şi muntelui acestuia de veţi zice: «Du-te şi te aruncă în mare!», va fi.
22. *Şi toate, orice veţi ceare în rugăciune, crezând, veţi lua”. *Sus 7, 7. Marc. 11, 24. 1 Ioan 3, 22.

Sfârşit luni. Marţi 10 dumc. Zac. 85. *Zaceal 85.*

23. Şi, venind în beseareca, s-au apropiat cătră El, învăţând căpeteniile preoţilor şi bătrânii norodului, zicând: * „Cu ce puteare faci aceasta? Şi cine Ţ-au dat putearea aceasta?” *Marc. 11, 28. Luca 20, 2.
24. Răspunzând Isus, au zis lor: „Întreba-vă-voi şi Eu un cuvânt, carele, de Mi-l veţi spune, şi eu vă voi spune cu ce puteare fac aceaste.

25. Botezul lui Ioan de unde era? Din ceriu au de la oameni?" Iară ei gândea întru sine, zicând:

26. „De vom zice: «Din ceriu», va zice noao: «Pentru ce, dară, n-aţi crezut lui?» Iară
*Sus 14, 6. de vom zice: «De la oameni», ne teamem de gloată, *că toţi avea pre Ioan ca pre un proroc".

27. Şi, răspunzând lui Isus, au zis: „Nu ştim". Zis-au lor şi El: „Nici Eu spuiu voao || cu 52r
ce puteare fac aceaste.

Zac. 86. *Sfârşit marţi. Mier. 10 dumc. Zac. 86.*

28. Iară ce vi să pare? Un om oarecare avea doi feciori şi, apropiindu-să câtră cel dintâi, au zis: «Mergi astăzi, lucră în viia mea».

29. Iară el răspunzând, au zis: «Nu voi». Iară după aceaea, bănuindu-să, s-au dus.

30. Şi, apropiindu-să câtră celalalt, i-au zis aseamenea. Iar el răspunzind, au zis: «Eu, Doamne»; şi nu s-au dus.

31. Care din doi au făcut voia tătâne-său?" Zis-au Lui: „Cel dintâiu". Zis-au lor Isus: „Amin zic voao că vameşii şi curvarii vă vor întreace întru împărăţiia lui Dumnezău.

32. Că au venit la voi Ioan în calea dreptăţii şi nu i-aţi crezut, iară vameşii şi curvele au crezut lui. Iară voi văzând, nici după aceaea nu v-aţi pocăit, ca să creadeţi lui.

Zac. 87. *Sfârşit mier. Dumc. 13. Zac. 87 aceasta şi la S. Ştefan.*

*Isaie 5, 1. 33. Altă pildă ascultaţi: *Era un om casnic, carele au sădit vie şi o au îngrădit cu gard. |
Irimie 2, 21. Şi au săpat într-însa teasc şi au zidit turn şi o au dat lucrătorilor şi s-au dus departe. 52v
Marc. 12, 1. 34. Şi, apropiindu-să vreamea rodurilor, au trimis slugile cătră lucrători să ia rodurile ei.
Luca 20, 9. 35. Şi, lucrătorii apucând slugile lui, pre altul l-au bătut, pre altul l-au ucis, pre altul l-au împroşcat cu pietri.

36. Iară au trimis alte slugi, mai multe decât cei dintâi, şi au făcut lor aseamenea.

37. Iară mai pre urmă au trimis câtră ei pre fiiul său, zicând: «Să vor ruşina de fiiul mieu».

*Gios 26, 3 38. Iară lucrătorii văzând pre fiiul, au zis între sine: *«Acesta e moşteanul, veniţi să-l
şi 27, 1. ucidem şi vom avea moşiia lui».
Ioan 11, 53. 39. Şi, apucându-l, l-au scos afară din vie şi l-au omorât.

40. Deci, dacă va veni stăpânul viii, ce va face lucrătorilor acelora?"

41. Zis-au Lui: „Pre cei răi rău îi va pierde şi viia sa o va da altor lucrători, carii or da lui rod în vremile sale".

*Psalm 117, 22. 42. Zis-au lor Isus: „Nici odinioară aţi citit în scripturi: *«Piatra care nu o au socotit ziditorii,
Fap. 4, 11. aceasta || s-au făcut în capul unghiului. De la Domnul s-au făcut aceasta şi este minunat 53r
Râm. 9, 33. în ochii noştri».
1 Petru 2, 7.

Zac. 88. *Sfârşit dumc. şi a sfinţilor. Joi 10. Zac. 88.*

43. Drept aceaea, zic voao, că să va lua de la voi împărăţiia lui Dumnezău şi să va da neamului celui ce va face rodurile lui.
44. Şi cel ce va cădea pre piatra aceasta sfărâma-să-va, iară pre carele va cădea zdrobi-l-va".
45. Şi, auzind căpeteniile preoţilor şi fariseii pildele Lui, au cunoscut că de ei zicea.
46. Şi, căotând a-L prinde, s-au temut de gloate, căci ca pre un proroc Îl avea.

Cap 22

Pilda de împăratul care au făcut nuntă fiiului său, în carea şezând cel fără haină de nuntă, să aruncă întru întunearecul cel mai din afară. Ispiteaşte-să Isus de farisei pentru dajdea împăratului
53v *şi de saduchei pentru înviiarea, a cărora neştiinţă vădeaşte, | dovedind înviiarea morţilor. Şi iarăşi să ispiteaşte de la ştiutoriul de leage despre porunca legii cea mare. Aşijdirea, întreabă pre farisei a cui Fiiu este Hristos.*

1. *I, răspunzând Isus, iară au zis lor în pilde, zicând: *Luca 14, 16. Apoc. 19, 9.

Dumc. 14. Zac. 89. Zac. 89.

2. „Aseamenea este împărăţiia ceriurilor omului împărat, care au făcut nuntă fiiului său.
3. Şi au trimis slugile sale să cheame chemaţii la nuntă şi nu vrea să vie.
4. Iară au trimis alte slugi, zicând: «Ziceţi chemaţilor: 'Iată, prânzul mieu l-am gătit, taurii miei şi pasările sânt giunghiate şi toate gata. Veniţi la nuntă!'».
5. Iară ei n-au vrut şi s-au dus altul la satul său, altul la neguţătoriia sa.
6. Iară ceiaalalţi au prins slugile lui şi, batjocorindu-i, i-au omorât.
7. Iară auzând împăratul, s-au mâniat şi, trimiţând ostele sale, au pierdut pre ucigaşii aceia şi cetatea lor o au aprins.
54r 8. Atunci au zis slugilor sale: «Nunta, adecă e gata, iară cei chemaţi n-au fost || vreadnici.
9. Meargeţi, dară, la ieşirile căilor, în oricarii veţi afla chemaţi-i la nuntă».
10. Şi, ieşind slugile lui la căi, au adunat pre toţi carii au aflat, buni şi răi, şi s-au umplut nunta de oaspeţi.
11. Şi au întrat împăratul să vază oaspeţii şi au văzut acolo un om neîmbrăcat cu haină de nuntă
12. Şi au zis lui: «Pretine, cum ai întrat aici neavând haină de nuntă?» Iară el au amuţit.
13. Atunci au zis împăratul slugitorilor: «Legat de mâni şi de picioare aruncaţi-l în întunearecul cel mai dinnafară. Acolo va fi plângere şi scârşnirea dinţilor. Sus 8, 19 şi 13, 18. Jos 25, 30.
14. Că mulţi sânt chemaţi, iară puţini aleşi»".

Sfârşit dumc. Sâmb. 13 dumc. Zac. 90. *Zac. 90*

15. *Atunci, ducându-să fariseii, sfat au făcut ca să-L prinză în cuvânt. *Marc. 12, 13.
16. Şi au trimes la el pre ucenicii săi, cu ceia a lui Irod, zicând: „Învăţătoriule, ştim că Luc. 20, 20.
54v adevărat eşti | şi calea lui Dumnezău cu adevăr înveţi şi nu e ţie grige de cineva, că nu caoţi faţa oamenilor.
17. Spune, dară, noao ce Ţi să pare, cade-să a da dajdă chesariului au nu?"
18. Iară cunoscând Isus vicleniia lor, au zis: „Ce Mă ispitiţi, făţarnicilor?
19. Arătaţi-Mi banul dăjdii". Iară ei au adus Lui un denar.
20. Şi au zis lor Isus: „A cui este chipul acesta şi scrisoarea deasupra?"
21. Zis-au Lui: „A chesariului". Atunci au zis lor: *„Daţi, dară, ceale ce sânt ale chesariului chesariului şi ceale ce sânt ale lui Dumnezău lui Dumnezău". *Râm. 13, 7.
22. Şi, auzând, s-au mirat şi, lăsându-L, s-au dus.

Sfârşit sâmb. Vineri 10 dumc. Zac. 91. *Zac. 91.*

23. Într-acea zi s-au apropiat cătră El sadocheii, *carii zic a nu fi înviiare şi L-au întrebat, *Fapte 23, 6.
24. Zicând: „Învăţătoriule, Moisi au zis: *«De va muri cineva neavând fiiu, să ia fratele *2 Leage 25, 6.
lui muierea lui şi să deşteapte sământa fratelui său». Marc. 12, 19.
55r 25. Deci era la noi şapte fraţi. Şi, cel dintâi luund muiare, au murit || şi, neavând Luc. 20, 28.
sământă, au lăsat muiarea sa frăţine-său.
26. Aseamenea al doilea şi al triilea, până la al şaptelea.

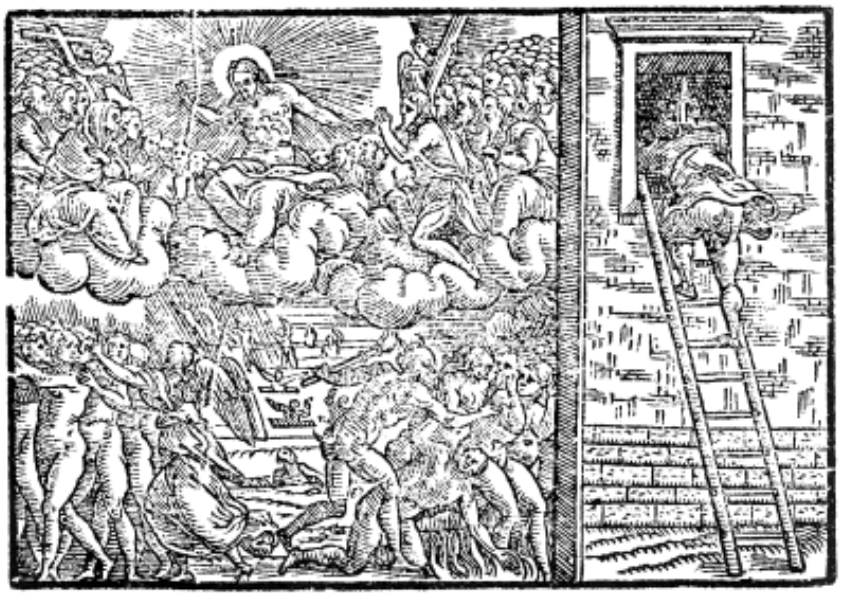

27. Iară mai pe urmă de toţi şi muierea au murit.
28. La înviiare, dară, a căruia din şapte va fi muierea? Că toţi o au avut".
29. Şi, răspunzând Isus, au zis lor: „Rătăciţi neînţelegând scripturile, nici putearea lui Dumnezău.
30. Că la înviiare nici să vor însura, nici să vor mărita, ci vor fi ca îngerii lui Dumnezău în ceriu.
31. Iară de învierea morţilor n-aţi cetit ce s-au zis de la Dumnezău, zicând voao:
*Ieşire 3, 6. 32. *«Eu sânt Dumnezăul lui Aavraam şi Dumnezăul lui Isaac şi Dumnezăul lui Iacov?» Nu e Dumnezăul morţilor, ci a viilor".
33. Şi, auzând gloatele, să mira de învăţătura Lui.

Sfârşit vineri.

34. Iară fariseii, auzind că au pus tăceare saducheilor, s-au adunat împreună.

Zac. 92. *Dumc. 15. Zac. 92.*

Marc. 2, 3.
Luca 10, 25. 35. Şi L-au întrebat unul dintre ştiitorii legii, ispitindu-L: |
36. „Învăţătoriule, ce poruncă este mare în leage?" 55v
*2 Leage. 6, 7. 37. Zis-au lui Isus: *„Iubeaşte pre Domnul, Dumnezăul tău, din toată inima ta şi cu tot sufletul tău şi cu toată mintea ta.
38. Aceasta e mai mare şi întâia poruncă.
*Preoţ. 19, 18. 39. Iară a doao aseamenea aceştiia: *să iubeşti aproapele tău ca pre tine însuţi.
Marc. 12, 31. 40. Întru aceaste doao porunci toată leagea razămă şi prorocii".
41. Şi, adunându-să fariseii, i-au întrebat Isus,
42. Zicând: „Ce vi să pare de Hristos, a cui fiiu este?" Zis-au Lui: „A lui David".
*Luca 20, 41. 43. Zis-au lor: *„Cum, dară, David, cu Duhul, Îl chiamă Domn? Zicând:
*Psalm 109, 1. 44. *«Zis-au Domnul Domnului Mieu: 'Şezi de-a dreapta Mea până voi pune neprietinii Tăi aşternut picioarelor Tale'».
45. Deci, deacă David Îl chiamă Domn, cum este Fiiul lui?"
46. Şi nime nu-I putea răspunde cuvânt; nici au îndrăznit cineva dintr-acea zi a-L mai întreba.

Sfârşit dumc.

Cap 23

De cărturarii şi fariseii ce şed pre cathedra lui Moisi porunceaşte Isus a asculta, iară faptele || lor a nu urma. Descoperind făţăriia lor şi trufiia, iară pre ucenici, împrotivă, învăţându-i 56r
smereniia. După aceaea, multe amar le amănânţă pentru făţărniciia lor şi pentru alte

strâmbătăţi, vestindu-i că vor umplea măsura părinţilor lor întru isgonirile drepţilor şi că Ierusalimul să va pustii.

Sâmb. 14. Zac. 93. *Zac. 93.*

1. tunci Isus au grăit cătră gloate şi câtră ucenicii săi,
2. Zicând: „Pre cathedra lui Moisi au şezut *cărturarii şi fariseii. *2 Ezdrea 8, 4.
3. Deci toate, oricare vor zice voao, o ţineţi şi faceţi. Iară după lucrurile lor să nu faceţi, că zic şi nu fac.
4. *Că leagă povară greale şi cu neputinţă a le purta şi le pun spre umerile oamenilor, iară cu deagetul său nu vreau a le clăti. *Luc. 11, 26. Fapte 15, 10.
5. Iară toate lucrurile sale le fac ca să să vază de la oameni *că lărgesc fruntările sale şi măresc tiviturile. *2 Leage. 6, 8 şi 12, 7.
6. *Şi iubesc şederile dintâi în uspeaţe şi scaunile ceale dintâi în sinagoguri | Num. 15, 38.
56v 7. Şi închinăciuni în târg şi a să chema de la oameni ravi. *Marc. 12, 39.
8. *Iară voi să nu vă chemaţi ravi, că unul este Învăţătoriul vostru, iară voi toţi fraţi sânteţi. Luca 11, 43 20, 46.
9. *Şi părinte să nu chemaţi voao pre pământ, că unul e Părintele vostru, Cel din ceruri. *Iacov 3, 1.
10. Nici să vă chemaţi învăţătoriu, că Învăţătoriu vostru unul este, Hristos. *Malah. 1, 6.
11. Cel ce e mai mare între voi va fi voao slugitoriu.
12. *Iară cel ce să va înălţa smeri-să-va, şi cel ce să va smeri înălţa-să-va. *Luca 14, 11 şi 18, 14.

Sfârşit sâmb. Luni 11. Zac. 94. *Zac. 94.*

13. Iară amar voao, cărturarilor şi farisei făţarnici, *că închideţi împărăţiia ceriurilor înnaintea oamenilor; că voi nu întraţi, nici pre cei ce vor să între îi lăsaţi a întra. *Marc. 12, 40. Luca 20, 47.
14. Amar voao, cărturarilor şi farisei făţarnici, că mâncaţi casele văduvelor, rugăciuni lungi rugându-vă. Pentru aceasta mai mare giudecată veţi lua.
15. Amar voao, cărturarilor şi farisei făţarnici, că încungiuraţi marea şi uscatul, să
57r faceţi din păgâni un jidov. Şi, deacă să face, îl faceţi fiiul gehenii || mai îndoit decât voi.
16. Amar voao, povăţuitori orbi, carii ziceţi: «Oricine va giura pe besearecă nimic este, iară cine va giura pre aurul bisearecii deatoriu este».
17. Nebuni şi orbi! Că ce e mai mare, aurul au besereca carea sfinţeaşte aurul?
18. Şi oricine va giura pre oltariu nimica este, iară oricine va giura pre darul ce este pre el deatoriu este.
19. Orbilor! Că ce e mai mare, darul au oltariul care sfinţeaşte darul?
20. Deci, cel ce gioară pre oltariu gioară pre el şi pre toate ceale ce sânt pre el.
21. Şi oricine va giura pre besearecă gioară pe ea şi pre Cel ce lăcuiaşte într-însa.
22. Şi cel ce să gioară pre ceriu gioară pre scaunul lui Dumnezău şi pre Cel ce şeade pre el.

Sfârşit luni. Marţi 11. Zac. 95. *Zac. 95.*

23. *Amar voao, cărturarilor şi farisei făţarnici, că zăciuiţi izma şi mărariul şi cuminul şi aţi lăsat ceale mai greale ale legii, judecata şi mila şi credinţa. Aceaste au trăbuit a le face şi cealea a nu le lăsa. | *Luca 11, 32.
57v 24. Povăţuitori orbi, ce strecuraţi ţânţariul, iară cămila o înghiţiţi.
25. Amar voao, cărturarilor şi farisei făţarnici, că curăţiţi cel din afara păharului şi a blidului, iară dinlontru sânteţi plini de răpire şi de necurăţie.
26. Farisee oarbe, curăţeşte întâi cel dinlontrul păharului şi a blidului, ca să fie celor din afară curat.
27. Amar voao, cărturarilor şi farisei făţarnici, că sânteţi aseaminea mormintelor înnălbite, carele din afară să arată oamenilor frumoase, iară dinlontru sânt pline de oasele morţilor şi de toată spurcăciunea.
28. Aşa şi voi, din afară adecă vă arătaţi oamenilor drepţi, iară dinlontru sânteţi plini de făţărnicie şi de strâmbătate.

Sfârşit marţi. Mier. 11. Zac. 96. *Zac. 96.*

29. Amar, voao, cărturarilor şi farisei făţarnici, carii zidiţi mormânturile prorocilor şi împodobiţi mormintele dreptţilor.
30. Şi ziceţi: «De am fi fost în zilele părinţilor noştri, n-am fi soţii lor în sângele prorocilor».
31. Şi aşa înşivă vă mărturisiţi că sânteţi fiii acelor ce au omorât prorocii.
32. Şi voi umpleţi măsura părinţilor voştri. ||
*Sus 3, 7. 33. *Şierpi, pui de năpârce, cum veţi scăpa de judecata gheenii? 58r
34. Pentru aceea, iată, Eu tremiţ cătră voi proroci şi înţelepţi şi cărturari şi dintr-înşii veţi omorî şi veţi răstigni şi dintr-înşii veţi bate prin sinagogurile voastre şi veţi goni din cetate în cetate,
*Fac. 4, 4. 35. Ca să vie preste voi tot sângele drept, ce s-au vărsat pre pământ *de la sângele lui
Ovr. 11, 4. Avel dreptului până la sângele lui **Zaharie, fiiului Varahie, pre carele l-aţi ucis între
**2 Par, 24, 22. besearecă şi între oltariu.
Luc. 16, 34. 36. Amin zic voao, veni-vor toate aceste preste neamul acesta.
37. Ierusalime, Ierusalime, carea ucizi prorocii şi omori cu pietri pre cei tremişi cătră tine, de câte ori am vrut a aduna fiii tăi, precum găina adună puii săi supt arepi şi n-ai vrut!
38. Iată, să va lăsa voao casa voastră pustie!
39. Că zic voao, nu Mă veţi vedea de acum până când veţi zice: «Bine e cuvântat Cel ce vine în numele Domnului!»”

Sfârşit mierc. |

Cap 24 58v

Vesteaşte răsipirea besearicii şi-i îndeamnă să să ferească de viitorii înşelători, vestind viitoarele războaie şi izgoniri. Scula-să-vor hristoşi mincinoşi şi proroci mincinoşi. De venirea Fiiului Omenesc, făcându-să mainte seamne în soare, în lună şi în steale. Tuturor necunoscută a fi zioa judecăţii, zice Hristos. Şi de cea credincioasă şi de cea rea slugă, pentru care învaţă pururea a priveghea.

Zac. 97. *Sâmbătă 5. Zac. 97.*

1. Şi, ieşind Isus din besearică, să ducea şi s-au apropiat ucenicii, să-I areate zidirea besearicii.
*Marc. 13, 1. 2. Iară el răspunzind, au zis lor: „Vedeţi aceaste toate? Amin zic voao, *nu să
Luca 21, 5. va lăsa piatră pre piatră, carea să nu să strice”.
Luca 19, 44.

Zac. 98. *Luni Mare la leturghie. Zac. 98.*

3. Iară şezând El pre Muntele Maslinilor, s-au apropiat câtră El ucenicii în taină, zicând: „Spune noao când or fi aceastea şi ce sămnul venirii Tale şi a sfârşitului veacului?”

4. Şi, răspunzind Isus, au zis lor: *„Vedeţ să nu vă înşele cineva. *Efes. 5, 6.
5. Că mulţi vor veni în numele Mieu, zicând: «Eu sânt Hristos» şi pre mulţi vor înşela. Colos 2, 18.
59r 6. Că veţi auzi războaie şi veşti de || oşti. Vedeţi să nu vă turburaţi, că trăbuie să fie aceastea, ci încă nu e sfârşitul.
7. Că să va scula limbă asupra limbii şi împărăţie asupra împărăţiii şi vor fi ciume şi foamete şi cutremuri de pământ prin locuri.
8. Iară aceastea toate sânt începăturile durerilor.
9. *Atunci vă vor da spre necaz şi vă vor ucide şi veţi fi urâţi tuturor limbilor pentru numele Mieu. *Sus 10, 7. Luc. 21, 2.
10. Şi atunci să vor zminti mulţi şi unul pre altul să vor vinde şi să vor urî unul pre altul. Ioan 15, 20
11. Şi mulţi proroci mincinoşi să vor scula şi vor înşela pre mulţi. şi 16, 2.
12. Şi pentru că s-au sporit strâmbătatea, să va răci dragostea multora.

Joi 11. Zaceal 99. *Zac. 99.*

13. Iară cel ce va răbda până în sfârşit, acela să va mântui.

Sfârşit sâmbătă.

14. Şi să va propovedui această evangheliia împărăţiii în toată lumea, întru mărturie, tuturor limbilor. Şi atunci va veni săvârşirea.
15. *Deci, când veţi vedea urâciunea pustiirii, carea s-au zis de Daniil prorocul, stând în locul cel sfânt, cel ce ceteaşte înţeleagă, | *Marc. 13, 14. Luca 21, 10.
59v 16. Atunci cel din Iudeea fugă la munţi, Daniil 9, 27.
17. Şi cel din pod să nu să pogoară a lua ceva din casa sa,
18. Şi cel din câmp să nu să întoarcă a-ş lua îmbrăcămintea sa.
19. Iară amar povarnicelor şi celor ce vor apleca în zilele acealea.
20. Iară vă rugaţi să nu fie fuga voastră iarna *sau sâmbăta. *Fap. 1, 12.
21. Că va fi atunci năcaz mare, care n-au fost din ceputul lumii până acum, nici va fi.
22. Şi, de nu s-ar fi scurtat zilele acealea, nu s-ar mântui tot trupul, ci pentru cei aleşi să vor scurta zilele acealea.
23. *Atunci, de vă va zice cineva: «Iată, aici e Hristos au colea», să nu creadeţi. *Marc. 13, 21.
24. Că să vor scula hristoşi mincinoşi şi proroci mincinoşi şi vor da seamne mari şi minuni, aşea cât să să ducă în greşală (de ar fi cu putinţă) şi cei aleşi. Luca 17, 23.
25. Iată, mai nainte am spus voao.
26. Deci, de vor zice voao: «Iată, în pustie iaste», să nu ieşiţi, «Iată, în cămări», să nu creadeţi.

Vin. 11. Zac. 100. *Zac. 100.*

27. Că, precum fulgerul iase de la răsărit şi să arată până la apus, aşea va fi şi venirea Fiiului Omenesc.
60r 28. *Oriunde va fi trupul, acolo să vor aduna || şi vulturii. *Luc. 17, 37.
29. *Iară numaidecât după năcazul zilelor acelora, soarele să va întuneca şi luna nu va da lumina sa şi stealele vor cădea din ceriu şi puterile ceriului să vor clăti. *Isaie 13, 10. Ezechil. 32, 7.
30. Şi atunci să va arăta sămnul Fiiului Omenesc în ceriu şi atunci vor plânge toate neamurile pământului. *Şi vor vedea pre Fiiul Omenesc venind în norii ceriului cu puteare multă şi cu mărime. Ioil 2, 10 şi 3, 15. Marcu 13, 24. *Luca 21, 25.
31. *Şi va tremite îngerul Său cu trâmbiţe şi cu glas mare. Şi vor aduna aleşii Lui de la patru vânturi, de la înălţimile ceriurilor până la marjinile lor. Apoc. 1, 7. *1 Corinth. 15, 42.
32. Iară din smochin învăţaţi pildă. Când va fi mlădiţa lui tinără şi frunzele ivite, ştiţi că aproape iaste vara. 1 Thesal. 4, 15.
33. Aşea şi voi, când veţi vedea aceastea toate, să ştiţi că aproape iaste de uşi.

Sâmbătă 12. Zac. 101. *Zac. 101.*

34. Amin zic voao că nu va treace neamul acesta până când vor fi aceastea toate.
35. *Ceriul şi pământul vor treace, iară cuvintele Meale nu vor treace. *Marc. 13, 31.

Sfârşit luni. Luni Mare. Marţi Mare la leturghie. Zaceal 102. *Zac. 102.*

36. Iară de zioa aceaea şi ceasul nime nu ştie, nici îngerii ceriurilor, fără sângur Tatăl. |
*Facer. 7, 7. 37. *Iară precum în zilele lui Noe, aşea va fi şi venirea Fiiului Omenesc. 60v
Luca 17, 16. 38. Că, precum era în zilele mai nainte de potop, mâncând şi bând, însurându-să şi măritându-să, până la zioa aceaea în carea au întrat Noe în corabie.
39. Şi n-au cunoscut până când au venit potopul şi au luat pre toţi. Aşea va fi şi venirea Fiiului Omenesc.
40. Atunci, doi vor fi în câmp, unul să va lua şi altul să va lăsa.
41. Doao măcinând la moară, una să va lua şi alta să va lăsa.

Zac. 103. *Sfârşit vineri. Septemvrie 30. Zac. 103.*

42. Deci privegheaţi, că nu ştiţi în ce ceas Domnul vostru va veni.
*Marc. 13, 33. 43. Iară aceaea să ştiţi *că, de ar şti stăpânul casii în care ceas va veni furul, ar preveghea
Luca 12, 39. adevărat şi n-ar lăsa să-i sape casa.
44. Drept aceaea, şi voi fiţi gata, că, în ceasul care nu ştiţi, Fiiul Omenesc va veni.

Sfârşit sâmbătă.

45. Cine ţi să pare iaste slugă credincioasă şi înţeleaptă, pre care l-au rânduit domnul său preste casnicii săi să le dea mâncare în vreame?
*Apoc. 16, 15. 46. *Fericită e sluga aceaea, pre carele, venind domnul lui, îl va afla făcând aşea. ||
47. Amin zic voao că preste toate averile sale îl va rândui. 61r

Sfârşit sfântului 1. Sâmb. 11 caută înapoi zac. 78 şi dmcă 11 caută înapoi zac. 77.

48. Iară, de va zice sluga cea rea în inima sa: «Pesti-va domnul mieu a veni»
49. Şi va începe a bate pre soţii săi şi va mânca şi va bea cu beţivii,
50. Veni-va domnul slujii aceluia, în zioa în carea nu nădăjduiaşte şi în ceasul care nu ştie
*Sus 13, 42. 51. Şi-l va despărţi şi partea lui o va pune cu făţarnicii. *Acolo va fi plângere şi scârşnirea
Jos 25, 30. dinţilor.

Sfârşit vineri.

Cap 25

Pilde pune înainte de zeace fecioare şi de tălanţii slujitorilor împărţiţi, a cărora domn, de departe întorcându-să, fieştecăruia răsplăteaşte după vredniciia lor. Judecata cea mai de pre urmă o pune înaintea ochilor şi pricina răsplătirii celor buni şi a pedeapsii celor răi.

Zac. 104. *Sâmbătă 15 şi sept. 24. Zac. 104.*

1. Atunci, aseaminea va fi împărăţiia ceriurilor a zeace fecioare, carele, luându-ş candelele sale, au ieşit spre întâmpinarea mirelui şi a mireasii. |
2. Iară cinci dintr-însăle era nebune şi cinci înţeleapte. 61v
3. Ci ceale cinci nebune, luund candelele, n-au luat untdelemn cu sine.
4. Iară ceale înţăleapte au luat untdelemn în vasele sale, cu candele.
5. Iară zăbovind mirele, au adormitat toate şi au dormit.
6. Iară la miazănoapte s-au făcut strigare: «Iată, mirele vine, ieşiţi întru întâmpinarea lui!»
7. Atunci s-au sculat toate fecioarele aceale şi au împodobit candilele sale.
8. Iară ceale nebune au zis celor înţăleapte: «Daţi-ne din untul-de-lemn al vostru, că candelele noastre să stâng».
9. Răspuns-au ceale înţăleapte, zicând: «Nu cumva să nu agiungă noao şi voao, mai bine vă duceţi la cei ce vând şi vă cumpăraţi».
10. Iară mergând să cumpere, au venit mirele şi ceale ce era gata au întrat cu el la nuntă şi s-au închis uşa.
11. Iară mai pre urmă au venit şi ceaalalte fecioare, zicând: «Doamne, doamne, deşchide noao».
12. Iară el răspunzând, au zis: «Amin zic voao, nu vă ştiu pre voi».
*1 Cor. 13, 33. 13. *Privighiaţi, dară, că nu ştiţi zioa, nice ceasul!

Sfârşit sâmb. Dumc. 17. Zac. 105. || *Zac. 105.*

62r 14. *Că precum omul departe mergând, au chemat slugile sale şi au dat lor averile *Luca 19, 12.
sale.
15. Şi unuia au dat cinci talanţi, iară altuia doi, iară altuia unul, fieştecăruia după putearea sa şi s-au dus îndată.
16. Şi s-au dus cel ce luase cinci tălanţi şi au lucrat cu ei şi au dobândit alţi cinci.
17. Aşişdirea, şi cel ce luasă doi au dobândit alţi doi.
18. Iară cel ce luasă unul ducându-să, au săpat în pământ şi au ascuns banii domnului său.
19. Iară după multă vreame, au venit domnul slugilor acelora şi au pus samă cu ei.
20. Şi, apropiindu-să cel ce luasă cinci talanţi, au adus alţi cinci talanţi, zicând: «Doamne, cinci talanţi mi-ai dat, iată alţi cinci am mai căştigat».
21. Zis-au lui domnul lui: «Bine e, slugă bună şi credincioasă, că preste puţine ai fost credincios, preste multe te voi rândui, întră întru bucuriia domnului tău». |
62v 22. Şi s-au apropiiat şi cel ce luasă doi talanţi şi au zis: «Doamne, doi talanţi mi-ai dat, iată alţi doi am dobândit».
23. Zis-au lui domnul lui: «Bine e, slugă bună şi credincioasă, că preste puţine ai fost credincios, preste multe te voi rândui, întră întru bucuriia domnului tău».
24. Iară apropiindu-să şi cel ce luasă un talant, au zis: «Doamne, ştiu că om cumplit eşti, săceri unde n-ai sămânat şi aduni unde n-ai răsipit.
25. Şi, temându-mă, m-am dus şi am ascuns talantul tău în pământ. Iată, ai al tău».
26. Iară răspunzând domnul lui, au zis lui: «Slugă rea şi leaneşă, ştiiai că seacer unde nu samân şi adun unde n-am răsipit.
27. Trebuia, dară, să încredinţez banii miei neguţătorilor şi, venind eu, aş fi luat adevărat al mieu cu camătă.
28. Luaţi, dară, de la el talantul şi-l daţi celui ce are zeace talanţi.
29. *Că tot celui ce are să va da şi va prisosi, iară celui ce n-are şi ce i să pare că are să *Sus 13, 12.
va lua de la el. || Marc. 4, 25.
63r 30. Şi pre sluga acea netreabnică îl aruncaţi într-un întunearecul cel mai din afară. Acolo Luca 8, 18
va fi plângere şi scrâşnirea dinţilor». şi 19, 26.

Sfârşit dumc. Dumc. lăsat carne. Zac. 106. *Zac. 106.*

31. Iară, când va veni Fiiul Omenesc întru mărimea Sa şi toţi îngerii Lui cu El, atunci va şedea pre scaunul mărimii Sale.
32. Şi să vor aduna înaintea Lui toate limbile şi-i va despărţi unul de altul precum desparte păstoriul oile din capre.
33. Şi va pune oile, adecă de-a dreapta Sa, iară caprele de-a stângă.
34. Atunci va zice Împăratul celor ce vor fi de-a dreapta Lui: «Veniţi, blagosloviţii Părintelui Mieu, de moşteniţi împărăţiia cea gătită voao de la zidirea lumii.
35. *Că am flmânzit şi Mi-aţi dat a mânca. Însătoşat-am şi Mi-aţi dat a bea. Străin eram *Isaie 38, 7.
şi M-aţi primit. Ezechiel 58, 7, 16.
63v 36. Gol şi M-aţi acoperit. *Bolnav şi M-aţi cercetat. În temniţă şi | aţi venit la Mine». *Ecle. 7, 39.
37. Atunci vor răspunde Lui drepţii, zicând: «Doamne, când Te-am văzut flămând şi Te-am păscut? Însătoşind şi Ţ-am dat beutură?
38. Iară când Te-am văzut străin şi Te-am cuprins? Au gol şi Te-am acoperit?
39. Au când Te-am văzut bolnav au în temniţă şi am venit la Tine?»
40. Şi, răspunzând Împăratul, va zice lor: «Amin zic voao, până când aţi făcut unuia dintr-aceşti fraţi ai Miei mai mici, Mie aţi făcut».
41. Atunci va zice şi celor de-a stânga: *«Duceţi-vă de la Mine, blăstămaţilor, în focul *Psalm 6, 9.
de veaci, care e gătit diavolului şi îngerilor lui. Sus 7, 23.
42. Că am flămânzit şi nu Mi-aţi dat a mânca. Însătoşat-am şi nu Mi-aţi dat beutură. Luca 13, 17.
43. Oaspăţ eram şi nu M-aţi cuprins. Gol şi nu m-aţi îmbrăcat. Bolnav şi în temniţă şi nu M-aţi cercetat».
44. Atunci vor răspunde Lui şi ei, zicând: «Doamne, când Te-am văzut flămând au
64r însătoşat, au străin, au gol, au bolnav, au în temniţă şi || n-am slujit Ţie?»
45. Atunci va răspunde lor, zicând: «Amin zic voao, până când n-aţi făcut unuia din ceştii mai mici, nici Mie aţi făcut». *Daniil 12, 2.
46. *Şi să vor duce aceştia în munca de veaci, iară drepţii în viaţa de veaci". Ioan 5, 29.

Sfârşit dumc. lăsat carne.

Cap 26

Să sfătuiesc căpeteniile popilor a ucide pre Isus. Carele cu ungere scumpă de la muiare să varsă, murmurând ucenicii. Să vinde de Iuda, de a căruia vindere ucenicilor la cină grăiaşte, în carea, pânea în trupul Său şi vinul în sânge prefăcând, ucenicilor le dă. Le spune că toţi să vor sminti şi Petru de trei ori Îl va tăgădui. Şi după a triia rugăciune Să prinde de jidovi. A cărora unuia Petru taie ureachia. Fugând ucenicii înaintea Caiafii, de | marturi mincinoşi Să pâreaşte şi, vinovat de 64v
moarte giudecându-Să, Să scuipe şi Să bate şi de trei ori de Petru Să tăgăduiaşte.

Zac. 107. *Joi Mare la liturghie. Zac. 107.*

1 Şi au fost dacă au săvârşit Isus cuvintele aceaste toate, au zis ucenicilor Săi:
*Luca 14, 70. 2 *„Ştiţi că după doao zile Paştile vor fi şi Fiiul Omenesc Să va da să Să
Luca 22, 1. răstignească”.

Sfârşit Marţi Mare.

3. Atunci s-au adunat căpeteniile popilor şi bătrânii norodului în curtea mai-marelui popilor, care să zice Caiafa.
4. Şi sfat au făcut ca să prinză pre Isus cu vicleşug şi să-L ucigă.
5. Iară zicea: „Nu în zi de praznic, ca nu doară gâlceavă să fie în norod”.

Zac. 108. *Mierc. Mare. Zac. 108.*

6. Iară fiind Isus în Vethania, în casa lui Simon leprosul,
*Marc. 14, 20. 7. S-au apropiat câtră El o muiare având un alavastru cu unsoare de mare preţ *şi l-au
Ioan 11, 2 || vărsat pre capul Lui, şezând la masă. 65r
şi 12, 3. 8. Iară văzând ucenicii, au tângit, zicând: „Pentru ce pearderea aceasta?
9. Că au putut acesta a să vinde cu mult preţ şi a să da săracilor”.
10. Iară ştiind Isus, au zis lor: „Ce supăraţi pre această muiare? Că lucru bun au făcut cu Mine.
11. Că săracii pururea aveţi cu voi, iară pre Mine nu Mă aveţi pururea.
12. Că vărsând aceasta unsoarea aceasta pre trupul Mieu, spre îngroparea Mea au făcut.
13. Amin zic voao, oriunde să va propoveduii Evanghelia aceasta, în toată lumea zice-să-va şi ce au făcut aceasta spre pomenirea ei”.
*Marc. 14, 5. 14. *Atunci s-au dus unul din cei doisprăzeace, care să zicea Iuda Iscarioteanul, la
Luca 22, 4. căpeteniile popilor,

15. Şi au zis lor: „Ce vreaţi să-mi daţi şi eu L-oi da voao?” Iară ei au rânduit lui treizăci de arginţi.
16. Şi de atunci căota prilej să-L dea.

Sfârşit Mierc. Mare.

65v 17. *Iară în zioa dintâi a azemilor, | s-au apropiat ucenicii câtră Isus, zicând: „Unde vreai să gătim Ţie a mânca Paştile?” *Marc. 14, 2. Luca 22, 7.
18. Iară Isus au zis: „Meargeţi în cetate, la oarecarele şi ziceţi lui: «Învăţătoriul zice: ’Vreamea Mea aproape este, la tine fac Paştile cu ucenicii Miei’»”.
19. Şi au făcut ucenicii precum le-au rânduit Isus şi au gătit Paştele.
20. *Iară fiind sară, şedea cu doisprăzeace ucenicii Săi. *Marc. 14, 17.
21. Şi, mâncând ei, au zis: „Amin zic voao, că unul dintre voi Mă va vinde”. Luca 22, 14.
22. Şi, întristându-să foarte, au început fieştecarii a zice: „Au doară, eu sânt, Doamne?” Ioan 13, 21.
23. Iară El răspunzând, au zis: „Cel ce întinge cu Mine mâna în blid, acesta Mă va vinde.
24. Fiiul, adecă, Omenesc merge, *precum este scris de El, iară amar omului aceluia prin carele Fiiul Omenesc Să va vinde. Bine era lui de nu s-ar fi născut omul acela”. *Psalm 40, 10.
66r 25. Şi, răspunzând Iuda, cel ce L-au vândut, au zis: „Au doară, eu sânt, ravi?” || Zis-au lui: „Tu ai zis”.
26. *Iară cinând ei, au luat Isus pâne şi au blagoslovit şi au frânt şi au dat ucenicilor Săi şi au zis: „Luaţi şi mâncaţi, acesta este Trupul Mieu”. *1 Corith. 11, 24.
27. Şi, luund păharul, au mulţămit şi au dat lor, zicând: „Beaţi dintru acesta toţi,
28. Că acesta este Sângele Mieu, al legii cei noao, carele pentru mulţi să va vărsa, spre iertarea păcatelor.
29. Iară zic voao: nu voi bea de acum dintr-acest rod al viţiei, până la zioa aceaea când l-oi bea cu voi, nou, întru împărăţiia Tatălui Mieu”.
30. Şi, dacă au zis cântarea, au ieşit în Muntele Maslinilor.
31. Atunci au zis lor Isus: *„Toţi voi vă veţi sminti în Mine, într-această noapte, că scris este: **«Bate-voi păstoriul şi să vor răsipi oile turmei». *Marc. 14, 20. Ioan 16, 30.
66v 32. Iară, după ce voi învia, *voi merge | mai înainte de voi în Galileea”. **Zahar 13, 7.
33. Şi, răspunzând Petru, au zis Lui: „De să vor şi sminti toţi în Tine, eu niceodată nu mă voi sminti”. *Marc. 14, 20 şi 16, 7.
34. Zis-au lui Isus: *„Amin zic ţie, că într-această noapte, mai înainte de ce va cânta cocoşul, de trei ori Mă vei tăgădui”. *Marc. 14, 30. Ioan 13, 38.
35. Zis-au Lui Petru: *„De-mi va căota a şi muri cu Tine, nu Te voi tăgădui”. Aşişdirea şi toţi ucenicii au zis. *Marc. 14, 31. Luca 22, 33.
36. Atunci au venit Isus cu ei în locul ce să zice Ghethsimani şi au zis ucenicilor Săi: „Şedeţi aici până voi merge acolo şi să Mă rog”.
37. Şi, luund pre Petru şi pre doi fii a lui Zevedei, au început a Să întrista şi a Să mâhni.
38. Atunci au zis lor: „Trist e sufletul Mieu până la moarte. Rămâneţi aici şi privighiaţi cu Mine”.
39. Şi, mergând puţinel, au căzut pre faţa Sa, rugându-Să şi zicând: „Tatăl Mieu, de e putinţă, treacă de la Mine păharul acesta, însă nu precum Eu vreau, ci precum Tu”. ||
67r 40. Şi au venit la ucenicii Săi şi i-au aflat dormind şi au zis lui Petru: „Aşa, n-aţi putut un ceas a privighea cu Mine?
41. Privighiaţi şi vă rugaţi, să nu întraţi în ispită, sufletul adecă gata este, iară trupul neputincios”.
42. Iarăşi a doa oară S-au dus şi S-au rugat, zicând: „Tatăl Mieu, de nu poate treace păharul acesta fără să-l beau, fie voia Ta”.
43. Şi iară au venit şi i-au aflat dormind, că era ochii lor îngreoiaţi.
44. Şi, lăsându-i, iară S-au dus şi S-au rugat a triia oară, acelaşi cuvânt zicând.
45. Atunci au venit către ucenicii Săi şi au zis lor: „Dormiţi acum şi vă odihniţi. Iată, s-au apropiat ceasul şi Fiiul Omenesc Să va da în mânile păcătoşilor.
46. Sculaţi, să meargem. Iată, s-au apropiat cel ce Mă va vinde”.
47. *Încă El grăind, iată, Iuda, unul din cei doisprăzeace, au venit şi cu el gloată multă, *Marc. 14, 8.
67v cu | sabii şi cu fuşti, trimişi de la căpeteniile preoţilor şi de la bătrânii norodului. Luca 22, 46.
48. Iară cel ce L-au vândut au dat lor sămn, zicând: „Pre care voi săruta, Acela este, prindeţi-L”. Ioan 18, 3.
49. Şi, numaidecât apropiindu-să câtră Isus, au zis: „Bucură-Te, ravi”. Şi L-au sărutat.

50. Şi au zis lui Isus: „Prietine, la ce ai venit?” Atunci s-au apropiat şi au pus mânile pre Isus şi L-au prins.

51. Şi, iată, unul din cei ce era cu Isus, întinzând mâna, au scos sabia sa şi, lovind sluga arhiereului, au tăiat ureachia lui.

*Facere 9, 6. 52. Atunci au zis lui Isus: „Întoarce sabia ta în locul său, *că toţi carii vor lua sabia de
Apoc. 13, 10. sabie vor peri.

53. Au pare-ţi-să că nu poci ruga pre Tatăl Mieu şi-Mi va da acum mai mult de doaosprăzeace întunearece de îngeri?

*Isaie 35, 10. 54. *„Cum, dară, să vor umplea scripturile, că aşa trebuie să fie?”

*Tânguire 4, 20. 55. Într-acel ceas au zis Isus gloatelor: „Ca la un tâlhar aţi ieşit cu sabii şi cu fuşti a Mă
Marc. 14, 50. prinde. În toate zilele la voi şedeam, învăţând în besearecă, şi nu M-aţi prins.

Luca 22, 54. 56. Iară aceasta toată s-au făcut *ca să să plinească scripturile prorocilor”. || Atunci 68r
Ioan 18, 24. ucenicii toţi, **lăsându-L, au fugit.

Zac. 109. *A 3 S. Stras. Zac. 109.*

57. Iară ei prinzând pre Isus, L-au dus la Caiafa arhiereul, unde cărturarii şi bătrânii să adunasă.

58. Iară Petru urma după El de departe până la curtea arhiereului şi, întrând înlăuntru, şedea cu slugitorii să vadă sfârşitul.

59. Iară căpeteniile popilor şi tot soborul căota mărturie mincinoasă împrotiva lui Isus să-L dea morţii.

60. Şi n-au aflat mulţi martori mincinoşi apropiindu-să. Iară mai pre urmă au venit doi martori mincinoşi

*Ioan 2, 12. 61. Şi au zis: „Acesta au zis: *«Poci răsipi bisearea lui Dumnezău şi după trei zile iarăşi a o zidi»”.

62. Şi, sculându-să arhiereul, au zis Lui: „Nimică nu răspunzi la ceale ce mărturisesc aceştia împrotiva Ta?”

63. Iară Isus tăcea. Şi arhiereul au zis Lui: „Jurî-Te pre Dumnezău cel viu, să ne spui de eşti Tu Hristos, Fiiul lui Dumnezău!”

*Sus 16, 22. 64. Zis-au lui Isus: „Tu ai zis. Însă zic voao: *«De acum veţi vedea pre Fiiul Omenesc
Râm 14, 10. şezând de-a dreapta | puterii lui Dumnezău şi venind în norii ceriului»”. 68v
1 Thessal 4, 5. 65. Atunci arhiereul ş-au rupt veşmintele, zicând: „Blăstămat-au. Ce încă ne trebuiesc mărturii? Iată, acum aţi auzit blăstămul.

66. Ce vi să pare?” Iară ei răspunzând, au zis: „Vinovat este morţii”.

*Isaie 50, 6. 67. *Atunci au scuipat în faţa Lui şi L-au tăiat cu pumni, iară alţii i-au dat pălmi preste
Marc. 14, 65. obraz,

68. Zicând: „Proroceaşte noao, Hristoase, cine e cel ce Te-au lovit?”

69. *Iară Petru şedea afară, în curte. Şi s-au apropiat de el o slujnică, zicând: „Şi tu cu Isus Galileanul erai”. *Luca 22, 55. Ioan 18, 17.
70. Iară el au tăgăduit înaintea tuturor, zicând: „Nu ştiu ce zici”.
71. Şi, ieşind el prin poartă, l-au văzut altă slujnică şi au zis celor ce era acolea: „Şi acesta era cu Isus Nazarineanul”.
72. Şi iară au tăgăduit cu giurământ că n-au cunoscut omul.
73. Şi după puţin s-au apropiat cei ce sta şi au zis lui Petru: „Adevărat, şi tu dintre ceia
69r eşti, că || şi graiul tău te vădeaşte”.
74. Atunci au început a să blăstăma şi a să giura, că nu cunoscusă omul. Şi numaidecât cocoşul au cântat.
75. Şi ş-au adus aminte Petru de cuvântul lui Isus, ce zisease: „Mai înainte de ce va cânta cocoşul, de trei ori Mă vei tăgăduii”. Şi, ieşind afară, au plâns cu amar.

Sfârşit a treia de la Straste.

Cap 27

Iuda, întorcând arginţii, s-au spânzurat. Isus, înaintea lui Pilat, pârât fiind, nu răspunde. Iară muierea lui Pilat îi zice a fi drept. Însă să aleage Varava. Pilat spălându-şi mânile, pre Isus bătându-L, Îl dă să Să răstignească. Carele de ostaşi batjocorindu-Să, Să duce la răstignire şi cu fierea adăpându-Să între tâlhari Să răstigneaşte, împărţându-să vejmintele Lui, şi multe de la mulţi I să aruncă blăstămuri. Răsare întunearec. Şi, strâgând Isus „Eli”, cu oţăt adăpându-Să, cu strigare Îşi dă sufletul şi seamne să fac. Trupul Lui Isus de Iosif îngropat să păzeaşte de ostaşi.

Vineri Mare la 1 ceas. l Zac. 110. | *Zac. 110.*

69v 1. Iară dimineaţă făcându-să, sfat au făcut toate căpeteniile popilor şi bătrânii norodului împrotiva lui Isus, să-L dea spre moarte. *Marc 15, 1.
2. *Şi legat L-au dus şi L-au dat lui Pilat din Pont deregătoriului. Luca 23, 1. 1 Ioan 18, 28.

Sfârşit Joi Mare 1. 5 Straste. Zac. 111. *Zac. 111.*

3. Atunci văzând Iuda, cel ce L-au vândut, că s-au osândit, căindu-să, au întors cei treizăci de arginţi căpeteniilor popilor şi bătrânilor,
4. Zicând: „Păcătuit-am, vânzând sânge nevinovat”. Iară ei au zis: „Ce e noao? Tu vei vedea”.
5. Şi, aruncând arginţii în besearecă, s-au depărtat. *Şi, ducându-să, cu laţul s-au spânzurat. *Fapte 1, 18.
6. Iară mai-marii popilor luund arginţii, au zis: „Nu să cade a-i arunca în corvan, că preţul sângelui este”.
7. Iară sfat făcând, au cumpărat cu ei Ţarina Olariului, spre îngroparea străinilor.
8. *Pentru aceasta s-au chemat ţarina aceaea, Acheldama, adecă Ţarina Sângelui, până în zioa de astăzi. *Fap. 1, 19.
9. Atunci s-au plinit ce s-au zis prin Ieremie prorocul, ce zice: *„Şi au luat treizăci de arginţi, preţul celui preţuit, care l-au preţuit de la fiii lui Israil *Zah. 11, 12.
10. Şi i-au dat pre Ţarina Olariului, precum au rânduit mie Domnul”.
11. Iară Isus au stătut înaintea dregătoriului *şi L-au întrebat dregătoriul, zicând: „Tu eşti împăratul jidovilor?” Zis-au lui Isus: „Tu zici”. *Marc. 15, 2. Luca 23, 3. Ioan 18, 33.
12. Şi, pârât fiind de mai-marii popilor şi de bătrâni, nimic au răspuns.
13. Atunci au zis Lui Pilat: „Nu auzi câte mărturii spun împrotiva Ta?” ||
70r 14. Şi n-au răspuns lui la nice un cuvânt, aşa cât să mira dregătoriul foarte.
15. Iară pe zi de praznic, avea obiceaiul dregătoriul a slobozi norodului un rob, pre care vrea.
16. Şi avea atunci un rob vestit, care să zicea Varavva.
17. Deci adunându-să ei, au zis Pilat: „Pre care voiţi să vă sloboz? Pre Varavva au pre Isus, ce să zice Hristos?”
18. Că ştiia că prin pizmă L-au dat.
19. Iară şezând el la giudecată, au trimis la el muierea lui, zicând: „Nimic ţie şi dreptului acestuia, că multe am păţit astăzi prin vedenie pentru El”.

*Marc. 15, 11. Luca 23, 18. 20. *Iară căpeteniile preoţilor şi bătrânii au îndemnat noroadele să ceară pre Varavva, iară pre Isus să-L piarză.

Ioan 18, 40. Fapt. 3, 14. 21. Şi, răspunzând dregătoriul, au zis lor: „Pre care voiţi din doi să vă sloboz?” Iară ei au zis: „Pre Varavva”.

22. Zis-au lor Pilat: „Ce, dară, voi face lui Isus, Ce să zice Hristos?”

23. Zis-au toţi: „Să să răstignească!” Zis-au lor dregătoriul: „Dară ce rău au făcut?” Iară ei mai tare striga, zicând: „Să s ă răstignească!”

24. Iară văzând Pilat că nimica nu foloseaşte, ci mai mare gâlceavă să face, luund apă, şi-au spălat mânile înaintea norodului, zicând: „Nevinovat sânt eu de sângele dreptului acestuia. Voi veţi vedea!”

25. Şi, răspunzând tot norodul, au zis: „Sângele lui spre noi şi spre fiii noştri!” |

26. Atunci au slobozit lor pre Varavva, iară pre Isus, bătându-L, L-au dat lor să Să răstignească. 70v

Zac. 112. *Iulie 31. Zac. 112.*

Marc. 15, 16. Psalm. 21, 17. 27. Atunci, ostaşii dregătoriului luund pre Isus în divan, au adunat la El toată mulţimea.

28. Şi, desbrăcându-L, cu haină roşie L-au îmbrăcat.

*Ioan 19, 2. 29. *Şi, împletind cunună de spini, au pus pre capul Lui şi trestie în dreapta Lui şi, îngenunchind înaintea Lui, Îl batjocorea, zicând: „Bucură-te, împăratul jidovilor!”

30. Şi, scuipind pre El, au luat trestia şi bătea capul Lui.

31. Şi, după ce L-au batjocorit, L-au dezbrăcat de haină şi L-au îmbrăcat cu vejmintele Lui şi L-au dus, să-L răstignească.

*Marc. 15, 21. Luca 23, 26. 32. *Iară ieşind, au aflat un om chireneu, pe nume Simon. Pre acesta l-au silit să ia crucea Lui.

Zac. 113. *Sfârşit a 5 Straste şi a Crucii. Evan. 7 Straste. Zac. 113.*

*Marc. 15, 22. 33. *Şi au venit la locul ce să zice Golgotha, care este Locul Căpăţinilor.

Luca 23, 33. 34. Şi I-au dat să bea cu fiiare mestecat şi, dacă au gustat, n-au vrut să bea.

Ioan 19, 17. 35. Iară, după ce L-au răstignit, *au împărţit vejmintele Lui, soarte aruncând, ca să să

*Marc. 15, 24. Luca 23, 34. plinească ce s-au zis prin prorocul, ce zice**„Împărţit-au loruşi veşmintele Meale şi preste haina Mea au aruncat soarte”.

Ioan 19, 23. 36. Şi, şezând, Îl păzea.

**Psalm 21, 19. 37. Şi au pus deasupra capului Lui pricina Lui scrisă: „Acesta este Isus, împăratul jidovilor”. ||

38. Atunci s-au răstignit cu El doi tâlhari, unul de-a dreapta şi unul de-a stânga. 71r

39. Iară cei ce trecea Îl blăstăma, clătind cu capetele sale

*Ioan 2, 19. 40. Şi zicând: *„Ua, cel ce strici beseareca lui Dumnezău şi în trei zile o zideşti, mântuiaşte-te pre tine însuţi! De eşti Fiiul lui Dumnezău, pogori de pre cruce!”

41. Aşişdirea şi mai-marii popilor batjocorindu-L, cu cărturarii şi cu bătrânii, zicea:
42. „Pre alţii i-au mântuit, pre sine însuşi nu să poate mântui? *De este împăratul lui Israil, pogoară-să acum de pre cruce şi creadem lui. *Înţelep. 2, 18.
43. *Nădăjduit-au în Dumnezău, izbăvească-l acum de vrea, că au zis că «Fiiul lui Dumnezău sânt!» *Psalm 21, 9.
44. Iară aceasta şi tâlharii care era răstigniţi cu El împuta Lui.
45. Iară de la al şasălea ceas, întunearec s-au făcut preste tot pământul până la al noaolea ceas.
46. Şi la al noaolea ceas au strigat Isus cu glas mare, zicând: *„Eli, Eli, lamma savathani?" adecă „Dumnezăul Mieu, Dumnezăul Mieu, pentru ce M-ai lăsat?" *Psalm 21, 2.
47. Iară unii ce sta acolea şi auziia zicea: „Pre Ilie chiamă acesta".
71v 48. Şi, numaidecât alergând unul din|tr-înşii, luund un bureate, l-au umplut de oţăt şi l-au pus într-o trestie şi-I da să bea.
49. Iară ceialalţi zicea: „Lasă să vedem, au veni-va Ilie să-l izbăvească?"
50. Iară Isus, iarăş strâgând cu glas mare, Ş-au dat sufletul.
51. *Şi, iată, catapeteazma besearecii s-au rupt în doao părţi, de sus până jos, şi pământul s-au cutremurat şi pietrile s-au despicat. *2 Par. 3, 14.
52. Şi mormânturile s-au deşchis şi multe trupuri a sfinţilor, carii dormisă, s-au sculat.
53. Şi, ieşind din mormânturi după învііarea Lui, au venit în sfânta cetate şi s-au arătat multora.
54. Iară sutaşul şi carii era cu el păzând pre Isus, văzând cutrămurul pământului şi ceale ce să făcea, s-au temut foarte, zicând: „Adevărat, Fiiul lui Dumnezău era Acesta".

Sfârşit 7 Straste.

55. Şi era acolo muieri multe de departe, carii urmasă după Isus din Galileea, slujind.
56. Între carele era Maria Magdalena şi Maria, mumă lui Iacov şi a lui Iosif, şi muma feciorilor lui Zevedei.

Sfârşit 1 ceas.

57. *Iară făcându-să sară, venit-au un om oarecare bogat, din Arimathea, pre nume Iosif, care şi el era ucenic lui Isus. || *Marc. 15, 41. Luc 23, 50.
72r 58. Acesta s-au apropiat câtră Pilat şi au cerut trupul lui Isus. Atunci, Pilat au poruncit să-i dea trupul. Ioan 19, 38.
59. Şi, luund trupul Iosif, l-au învăluit în jolgi curat
60. Şi l-au pus în mormântul său cel nou, ce tăiasă din piatră, şi au răsturnat o piatră mare pre uşa mormântului şi s-au dus.
61. Şi era acolo Maria Magdalena şi altă Marie, şezând în preajma mormântului.

Zac. 114. *Sfârşit Vineri Mare Evan. 12 Straste. Această şi Sâmb. Mare dimi. Zac. 114.*

62. Iară a doao zi, care este după vineri, s-au adunat mai-marii popilor şi fariseii la Pilat,
63. Zicând: „Doamne, adusu-ne-am aminte că amăgitoriul acela au zis, încă fiind viu: «După trei zile voi învia».
64. Porunceaşte, dară, a să păzi mormântul până a triia zi, ca nu cumva să vie ucenicii Lui şi să-L fure şi să zică gloatei: «Au înviat din morţi». Şi va fi rătăcirea cea mai de pre urmă mai rea decât cea dintâi".
65. Zis-au lor Pilat: „Aveţi pază, meargeţi, păziţi precum ştiţi".
66. Iară ei, ducându-să, au întărit mormântul, pecetluind piatra, cu străjari.

Sfârşit 13 Straste |

Cap 28

72v

Făcându-să cutrămur de pământ şi înfricoşându-să străgiarii. Îngerul vesteaşte muierilor învііarea lui Hristos, Carele arătându-li-Să, le porunceaşte (precum şi îngerul poruncisă) să vestească ucenicilor că vor vedea pre Domnul în Galileea. Ostaşii, străgiarii mormântului, cu bani amăgiţi, zic a fi furat trupul lui Hristos. Ucenicii văzând în Galileea pre Domnul, li să porunceaşte a mearge şi a învăţa şi a boteza toate limbile.

Zac. 115. *Sâmbăta Mare la litur. Zac. 115.*

Marc. 16, 1. Ioan 20, 11.

1. Iară în sara sâmbetii, carea luminează în zioa sâmbetei cei dintâi, venit-au Maria Magdalena şi altă Marie să vază mormântul.
2. Şi, iată, cutrămur de pământ s-au făcut mare, că îngerul Domnului au pogorât din ceriu şi, apropiindu-să, au răsturnat piatra şi şedea pre ea.
3. Şi era vedearea lui ca fulgerul şi veşmântul lui ca zăpada.
4. Iară de frica lui s-au îngrozit străgiarii şi s-au făcut ca morţii.
5. Şi, răspunzând îngerul, au zis muierilor: „Să nu vă teameţi voi, că ştiu că pre Isus cel răstignit căotaţi. ||
6. Nu este aici, că S-au sculat precum au zis. Viniţi şi vedeţi locul unde era pus Domnul; 73r
7. Şi, degrabă mergând, spuneţi ucenicilor Lui că S-au sculat şi, iată, mearge înaintea voastră în Galileea. Acolo Îl veţi vedea. Iată, mai înainte, v-am zis voao".
8. Şi au ieşit degrabă de la mormânt, cu frică şi cu bucurie mare, alergând să vestească ucenicilor Lui.
9. Şi, iată, Isus le-au întâmpinat, zicând: „Bucuraţi-vă!" Iară eale s-au apropiat şi au prins picioarele Lui şi s-au închinat Lui.

10. Atunci au zis lor Isus: „Să nu vă temeţi! Mergeţi, vestiţi fraţilor Mei să meargă în Galileea, acolo Mă vor vedea”.

11. Carele ducându-să, iată, oarecarii dintre străjari au venit în cetate şi au vestit mai-marilor popilor toate cele ce să făcuse.

12. Şi, adunându-să cu bătrânii, luând sfat, bani mulţi au dat ostaşilor,

13. Zicând: „Ziceţi că ucenicii Lui au venit noaptea şi L-au furat, durmind noi.

14. Şi, de să va auzi aceasta de la dregătoriul, noi îl vom îmblânzi şi fără grije vă vom face”.

73v 15. Iară ei luând banii, au făcut precum era | învăţaţi. Şi s-au vestit cuvântul acesta la jidovi până în zioa de astăzi.

Evan. Învierii 1. Zac. 116. *Zac. 116.*

16. Iară unsprăzece ucenici s-au dus în Galileea, în munte, unde le rânduise Isus.

17. Şi, văzându-L, I s-au închinat, iară unii s-au îndoit.

18. Şi, apropiindu-Să Isus, au grăit lor, zicând: „Datu-s-au Mie toată putearea în ceriu şi pre pământ.

19. *Deci mergând, învăţaţi toate limbile, botezându-i în numele Tatălui şi a Fiului şi a Duhului Sfânt, *Marc. 16, 15.

20. Învăţându-i a ţine toate, oricare am poruncit voao. Şi, iată, Eu cu voi sânt în toate zilele până în sfârşitul veacului”.

A

AC: s.n.
acului: *sg. gen., în sintagma* ***ureachea acului*** 19,24

ACOLEA: adv.
acolea: 26,71; 27,47

ACOLO: adv.
acolo: 2,13, 15, 22; 4,21; 5,23, 24, 26; 6,21; 8,12; 9,9; 10,11; 11,1; 12,9, 15, 45; 13,42, 50, 53, 58; 14,13, 23; 15,21, 29; 18,20; 19,2, 15; 21,17; 22,11, 13; 24,28, 51; 25,30; 26,36; 27,55, 61; 28,7, 10

ACOPERĂMÂNT: s.n.; var. **ACOPEREMÂNT** (aici, prin sinecdocă) „casă”
acoperemântul: *sg. ac.* 8,8

(a se) ACOPERI: v. IV (Înv.) „a înveli din toate părțile”; (Fig.) „a copleși”; „a se îmbrăca”
(s-)au acoperit: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,29
(ne) vom acoperi: *ind. viit.I. 1.pl.* 6,31
(să) acoperea: *ind. imp. 3.sg.* 8,24
ați acoperit: *ind. pf.c. 2.pl.* 25,36
am acoperit: *ind. pf.c. 1.pl.* 25,38

ACOPERIȘ: s.n.
acoperișuri: *pl. ac.* 10,27

ACOPERIT, -Ă: adj. „ascuns”
acoperit: *n. sg. nom.* 10,26

ACUM: adv.
acum: 3,15; 9,18; 11,12; 23,39; 24,21; 26,29, 45, 53, 64, 65; 27,42, 43

(a se) ADĂPA: v. I (despre oameni) „a da să bea”
adăpându(-Să): *gerunziu* rezum. cap.27

(a se) ADĂUGA: v. I; var. (Înv.) **(a se) ADAOGE:** v. III „a (mai) pune peste”
adaoge: *inf. prez. fără* ***a*** 6,27
(să) vor adaoge: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,33

ADÂNC, -Ă: adj./s.
adânc: *adj. n. sg. ac.* 13,5
adâncul: *s.n. sg. ac.* 18,6

ADESEA: adv.; var. (Înv.) **ADEASE**
adease: 9,14

ADESEORI: adv.; var. (Înv.) **ADEASEORI**
adeaseori: 17, 14

ADEVĂR: adv./s. (Înv.) „(cu) adevărat”; „ceea ce este drept”
adevăr: *adv.* 5,18, 26; 11,9, 22
adevăr: *s.n. sg. ac.* 22,16

ADEVĂRAT, -Ă: adj./adv.
adevărat: *adv.* 13,51; 14,33; 21,16; 24,43; 25,27; 26,73; 27,54
adevărat: *adj. m. sg. nom.* 22,16

(a) ADORMITA: v. I (Înv.) „a adormi”
(au) adormitat: *ind. pf.c. 3.pl.* 25,5

(a se/-și) ADUCE: v. III
au adus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,24; 8,16; 9,32; 12,22; 14,35; 21,7; 22,19; 25,20
(îți) vei aduce: *ind. viit.I. 2.sg., în loc. v.* ***îți vei aduce aminte*** 5,23
vei aduce: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,24
aducea: *ind. imp. 3.pl.* 9,2
aduce: *ind. prez. 3.sg.* 13,23
(s-)au adus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 14,11; 18,24; 19,13
aduceți: *imperativ 2.pl.* 14,18; 17,16
(vă) aduceți: *ind. prez. 2.pl., în loc. v.* ***vă aduceți aminte*** 16,9
am adus: *ind. pf.c. 1.sg.* 17,15
aduceț: *imperativ 2.pl.* 21,2
(ș-)au adus: *ind. pf.c. 3.sg., în loc.v.* ***ș-au adus aminte*** 26,75
adusu(-ne)-am: *ind. pf.c. 1.pl., în loc. v.* ***adusu-ne-am aminte*** 27,63

(a se) ADUNA: v. I
adunând: *gerunziu* 2,4
va aduna: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,12
(nu) adunareți: *imperativ prohib. 2.pl.* 6,19
adunați: *imperativ 2.pl.* 6,20; 13,30
adună: *ind. prez. 3.sg./pl.* 6,26; 12,30; 13,47; 23,37
(s-)au adunat: *ind. pf.c. 3.pl.* 13,2; 22,34; 26,3; 27,62
au adunat: *ind. pf.c. 3.pl.* 22,10; 27,27
adunându(-să): *gerunziu* 22,41; 27,17; 28,12
a aduna: *inf. prez.* 23,37
(să) vor aduna: *ind. viit.I. 3.pl.* 24,28; 25,32
vor aduna: *ind. viit.I. 3.pl.* 24,31
aduni: *ind. prez. 2.sg.* 25,24
adun: *ind. prez. 1.sg.* 25,26
(să) adunasă: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 26,57

ADUNARE: s.f.
adunări: *pl. ac.* 6,5
adunările: *pl. ac.* 10,17

ADUNAT, -Ă: adj.
adunați: *m. pl. nom.* 18,20

AFARĂ: adv.
afară: *adv. în loc. prep.* ***afară de/afară din*** rezum. cap.5; 5,32; 14,21; 15,38; rezum. cap.19; 19,9; 21,17, 39
afară: 5,13; 10,14; 12,46, 47; 13,48; 26,69, 75
afară: *adv. în sintagmele* ***întunearecul din afară/întunearecul cel mai din afară*** „întunericul veșnic” 8,12; rezum. cap.22; 25,30
afară: *adv. în loc. adv.* ***din afară*** 23,26, 27, 28
afara: *adv. în loc. prep.* ***din afara*** 23,25

(a se) AFLA: v. I „a lua cunoștință despre ceva”; „a găsi”
(s-)au aflat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,18
veți afla: *ind. viit.I. 2.pl.* 2,8; 7,7; 22,9
au aflat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,11; 18,28; 20,6; 21,19; 22,10; 26,40, 43, 60; 27,32
află: *ind. prez. 3.sg./pl.* 7,8, 14; 10,39; 12,43
am aflat: *ind. pf.c. 1.sg.* 8,10
afla(-)va: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,39; 16,25
veți afla: *ind. viit.I. 2.pl.* 11,29
aflând: *gerunziu* 13,44, 46; rezum. cap.17
vei afla: *ind. viit.I. 2.sg.* 17,26
să afle: *conj. prez. 3.sg.* 18,13
veț afla: *ind. viit.I. 2.pl.* 21,2
va afla: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,46

AFLAT, -Ă: adj.
aflat: *n. sg. ac.* rezum. cap.13

AICI: adv.; var. **AICEA**
aici: 8,29, 31; rezum. cap.10; 14,8, 17; 16,28; 17,4, 16, 19; 20,6; 22,12; 24,23; 26,36, 38; 28,6
aicea: 17,4

(a) AJUNGE: v. III; var. (Reg.) **(a) AGIUNGE**
agiunge: *ind. prez. 3.sg.* 6,34
agiunje: *ind. prez. 3.sg.* 10,25
au agiuns: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,28
să agiungă: *conj. prez. 3.sg.* 25,9

(a) AJUTA: v. I; var. (Reg.) **(a) AGIUTA**
agiută: *imperativ 2.sg.* 15,25

ALABASTRU: s.n.; var. (Înv.) **ALAVASTRU** (aici; prin ext.) „vas din alabastru în care se păstra vinul”
alavastru: *sg. ac.* 26,7

ALB, -Ă: adj.
alb: *m. sg. ac.* 5,36
albe: *n. pl. nom.* 17,2

(a) ALCĂTUI: v. IV
alcătuind: *gerunziu* rezum. cap.18

(a se) ALEGE: v. III
am ales: *ind. pf.c. 1.sg.* 12,18
au ales: *ind. pf.c. 3.pl.* 13,48
[sânt] aleşi: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 20,16; 22,14
(să) aleage: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.27

(a) ALERGA: v. I
alergând: *gerunziu* 27,48; 28,8

ALES, ALEASĂ: s.m./f.
(cei) aleşi: *s.m. pl. nom./ac.* 24,22, 24
aleşii: *s.m. pl. ac.* 24,31

ALUAT: s.n.
aluatul: *sg. ac.* rezum. cap.13; rezum. cap.16; 16,6, 11, 12
aluatului: *sg. gen.* 13,33

AMAR: s.n./adv.
amar: *s.n.* (+ *dat.*) *sg. nom.* 11,21; 18,7; 23,13, 14, 15, 16, 23, 25, 27, 29; 24,19; 26,24
amar: *s.n. sg. ac., în loc. adv.* ***cu amar*** 26,75
amar: *adv.* „cumplit” rezum. cap.23

(a) AMĂGI: v. IV
[fiind] amăgiţi: *pasiv gerunziu* rezum. cap.28

AMĂGITOR, -TOARE: s.m./f. „înşelător”
amăgitoriul: *s.m. sg. nom.* 27,63

(a) AMENINŢA: v. I
amănânţă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.23

AMESTECAT, -Ă: adj.; var. **MESTECAT, -Ă**
mestecat: *n. sg. ac.* 27,34

AMIN: interj./adv.
amin: *adv. în contextul* ***amin zic voao*** „adevăr (adevărat) zic vouă” 6,2, 5, 16; 8,10; 10,15, 23, 42; 11,11; 13,17; 16,28; 17,19; 18,3, 13, 18; 19,23, 28; 21,21, 32; 23,36; 24,2, 34, 47; 25,12, 40, 45; 26,13, 21, 34
amin: *interj.* 6,13

AMINTE: adv.
aminte: *adv. în loc. v.* ***a-şi aduce aminte/a lua aminte***; vezi **(a se/-şi) ADUCE/(a) LUA**

(a) AMUŢI: v. IV
au amuţit: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,12

AN: s.m.
ani: *pl. ac.* 2,16; 9,20

ANEVOIE: adv.
anevoie: *adv. în loc. adv.* ***cu anevoie*** rezum. cap.19

APĂ: s.f.
apă: *sg. ac.* 3,11, 16; 10,42; 14,29; 17,14; 27,24
ape: *pl. ac.* 8,32; 14,28

(a) APLECA: v. I „a alăpta”
vor apleca: *ind. viit.I. 3.pl.* 24,19

APOSTOL: s.m.
apostoli: *pl. ac./gen.* rezum. cap.5; 10,2
apostoli: *pl. gen.* (*cu prep.* ***a + num. card.***) rezum. cap.10

(a) APRINDE: v. III
aprind: *ind. prez. 3.pl.* 5,15
au aprins: *ind. pf.c. 3.pl.* 22,7

APROAPE: adv./s.
aproapele: *s.m. sg. ac.* 5,43; 22,39
aproape: *adv.* 24,32, 33; 26,18

(a se) APROPIA: v. I
(s-)au apropiat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,2; 4,11, 17; 5,1; 9,18, 20, 28; 10,7; 13,36; 14,15; 15,1, 30; 16,1; 17,7, 14, 18; 20,20; 21,14, 23; 22,23; 24,1, 3; 26,7, 17, 45, 46, 50, 69, 73; 27,58; 28,9
apropiindu(-să/-Să): *gerunziu* 4,3; 8,19; 13,10, 27; 14,12; 15,12, 23; 18,21; 19,16; 21,1, 28, 30, 34; 25,20, 24; 26,49, 60; 28,2, 18
(s-)au apropiiat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,5, 25; 9,14; 17,23; 18,1; 19,3; 25,22
(să) apropie: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.10

(a) APUCA: v. I „a prinde”; „a răpi”
apucă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 11,12; 13,19
va apuca: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,11
au apucat: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,31
apucând: *gerunziu* 21,35
apucându-: *gerunziu* 21,39

APUS: s.n.
apus: *sg. ac.* 8,11; 24,27

(a se) ARĂTA: v. I
(s-)au arătat: *ind. pf.c. impers./3.sg./pl.* 1,20; 2,7, 13, 19; 9,33; 13,26; 17,3; 27,53
au arătat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,7; 4,8
să (să) areate: *conj. prez. 3.pl.* 6,16
să (te) arăţi: *conj. prez. 2.sg.* 6,18
arată(-te): *imperativ 2.sg.* 8,4
să areate: *conj. prez. 3.sg./pl.* 16,1; 24,1
a arăta: *inf. prez.* 16,21
arătând: *gerunziu* rezum. cap.17
arată: *ind. prez. 3.pl.* 20,25
arătaţi: *imperativ 2.pl.* 22,19
(să) arată: *ind. prez. 3.pl.* 23,27; 24,27
(vă) arătaţi: *ind. prez. 2.pl.* 23,28
(să) va arăta: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,30
arătându(-)-Să: *gerunziu* rezum. cap.28

ARĂTARE: s.f.
arătarea: *sg. ac.* rezum. cap.20

(a) ARDE: v. III
va arde: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,12
ard: *ind. prez. 3.pl.* 13,40

ARDERE: s.f.
ardere: *sg. ac.* 13,30

ARGINT: s.n./s.m.
argint: *s.n. sg. ac.* 10,9
arginţi: *s.m. pl. ac.* 26,15; 27,3, 9
arginţii: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.27; 27,5, 6

ARHIEREU: s.m.
arhiereului: *sg. gen.* 26,51, 58
arhiereul: *sg. nom,* 26,57, 62, 63, 65

ARIE: s.f.
ariia: *sg. ac.* 3,12

ARIPĂ: s.f.; var. (În v.) **AREPĂ**
aripa: *sg. ac., în sintagma* ***aripa bisericii*** (cf. lat. *pinnaculum templi*; *pinnāculum, -ī* vârf al unei clădiri") 4,5
arepi: *pl. ac.* 23,37

(a se) ARUNCA: v. I
(să) va arunca: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,10; 7,19
aruncând: *gerunziu* 4,18; 27,5, 35
(să) aruncă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 6,30; rezum. cap.22; rezum. cap.27
aruncați: *conj. prez. fără* ***să*** *2.pl.* 7,6
(să) vor arunca: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,12
vor arunca: *ind. viit.I. 3.pl.* 13,42, 50
au aruncat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 13,48; 15,30; 18,30; 27,35
(să) arunca: *ind. imp. 3.sg.* 14,24
a arunca: *inf. prez.* 15,26; 27,6
aruncă: *imperativ 2.sg.* 17,26
a (te) arunca: *inf. prez.* 18,8, 9
(te) aruncă: *imperativ 2.sg.* 21,21
aruncați: *imperativ 2.pl.* 22,13; 25,30

ARUNCAT, -Ă: adj.
aruncat: *n. sg. ac./dat.* rezum. cap.13; 13,47

(a) ASCULTA: v. I
ascultă: *ind. prez. 3.sg.* 8,27; rezum. cap.18
va asculta: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,14; 18,17
ascultați: *imperativ 2.pl.* 17,5; 21,33
a asculta: *inf. prez.* rezum. cap.23

(a se) ASCUNDE: v. III
(să) ascunde: *inf. prez. fără* ***a*** 5, 14
ai ascuns: *ind. pf.c. 2.sg.* 11,25
ascunde: *ind. prez. 3.sg.* 13,33, 44
au ascuns: *ind. pf.c. 3.sg.* 25,18
am ascuns: *ind. pf.c. 1.sg.* 25,25

ASCUNS: s.n.
ascuns: *s.n. sg. ac., în loc. adv.* ***într-ascuns*** 1,20; 2,7; 6,4, 6, 18

ASCUNS, -Ă: adj./s.
ascunsă: *adj. f. sg. nom., în forma neob.* ***într-ascunsă*** (cf. ***într-ascuns***) 6,4
ascuns: *adj. n. sg. ac.* rezum. cap.13
ascunsă: *adj. f. sg. dat.* (*cu des.* ***-ă***) 13,44
(ceale) ascunsă: *s.n. pl. ac.* 13,35

(a se) ASEMĂNA: v. I; var. (Reg.) **(a se) ASĂMÂNA**
să (vă) asămănați: *conj. prez. 2.pl.* 6,8
asămăna(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,24
asamănă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.11
voiu asămăna: *ind. viit.I. 1.sg.* 11,16
asămănatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,23

ASEMĂNARE: s.f.; var. (Reg.) **ASĂMÂNARE** (Înv.) „comparație"
asămănare: *sg. nom.* rezum. cap.7

ASEMENEA: adv./s./prep; var. (Înv.) **ASEAMENEA**
aseamenea: *prep.* 7,26; 11,16; 13, 24, 31, 33, 44, 45, 47, 52; rezum. cap.17; 20,1, 12; 22,2, 39
aseaminea: *prep.* 23,27; 25,1
(celor de) aseamenea: *s.m. pl. dat.* „semenilor" 11,16
aseamenea: *adv.* 20,5; 21,30, 36; 22,26

ASIN, -Ă: s.m./f.
asin: *s.m. sg. ac.* rezum. cap.21
asină: *s.f. sg. ac.* 21,2, 5, 7

ASPRIRE: s.f.
asprirea: *sg. nom.* rezum. cap.3

ASTĂZI: adv.
astăzi: 6,11, 30; 16,3; 21,28; 27,19
astăzi: *adv. în loc. adv.* ***până în zioa de astăzi*** 27,8; 28,15

AȘA: adv.; var. (În v. și reg.) **AȘEA**
așea: 1,18; 2,5; 8,24, 28; 9,28, 33; 18,14, 35; 19,8, 10, 12; 24,24, 27, 37, 39, 46
așa: 3,15; 5,12, 16, 19, 37; 6,30; 7,17; rezum. cap.10; 11,26; 12,22, 40, 45; 13,32, 40, 48, 54; 15,27, 31; 17,12, 24; 20,16, 26; 23,28, 31; 24,33; 26,40, 54; 27,14

AȘIJDEREA: adv.; var. (Înv.) **AȘIȘDIREA, AȘIȘDEREA**
așijdirea: rezum. cap.22
așișdirea: 25,17; 26,35; 27,41

(a) AȘTEPTA: v. I
așteptăm: *ind. prez. 1.pl.* 11,3

(a) AȘTERNE: v. III „a răspândi pe jos obiecte, ca un covor, pe care să calce cineva"
au așternut: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,8
așternea: *ind. imp. 3.pl.* 21,8

AȘTERNUT: s.n.
așternut: *sg. ac.* 22,44

(a) ATINGE: v. III
au atins: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,3, 15; 9,20, 29; 14,36; 17,7; 20,34
voi atinje: *ind. viit.I. 1.sg.* 9,21
să atingă: *conj. prez. 3.sg.* 14,36

ATINS: s.n.
atinsul: *sg. ac.* rezum. cap.14

ATUNCI: adv.
atunci: 2,7, 16, 17; 3,5, 13, 15; 4,1, 5, 10, 11, 17, 24; 7,5, 23; 8,26; 9,6, 14, 15, 29, 37; 11,20; 12,13, 22, 29, 38, 44, 45; 13,26, 36, 43; 15,1, 12, 28; 16,12, 20, 21, 24, 27; 17,13, 18; 18,21, 32; 19,13, 27; 20,20; 21,1; 22,8, 13, 15, 21; 23,1; 24,9, 10, 14, 16, 21, 23, 30, 40; 25,1, 7, 31, 34, 37, 41, 44, 45; 26,3, 14, 16, 31, 36, 38, 45, 50, 52, 56, 65, 67, 74; 27,3, 9, 13, 16, 26, 27, 38, 58; 28,10

AUR: s.n.
aur: *sg. ac.* 2,11; 10,9
aurul: *sg. nom./ac.* 23,16, 17

AUSTRU: s.n. (Înv.) „punct cardinal de unde bate austrul"; „sud"
austrului: *sg. gen., în sintagma* ***împărăteasa austrului*** „împărăteasa de la miazăzi" 12,42

(a se) AUZI: v. IV
auzind: *gerunziu* 2,3, 9, 22; 8,10; 9,12; 12,24; 17,6; rezum. cap.19; 19,22, 25; 21,45; 22,34
(s-)au auzit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,18; rezum. cap.3
au auzit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,12; 13,15, 17; 20,30
auzit-ați: *ind. pf.c. 2.pl.* 5,21, 27, 38, 43
ați auzit: *ind. pf.c. 2.pl.* 5,33; 11,4; 26,65
vor fi auziți: *pasiv ind. viit.I. 2.pl.* 6,7
(să) aude: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.7
aude: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.7; 7,24, 26; 13,19, 20, 22, 23
auziți: *ind. prez. 2.pl.* 10,27; 13,17
auzând: *gerunziu* 11,2; 13,13; 14,13; 15,12; 20,24; 22,7, 22, 33
aud: *ind. prez. 3.pl.* 11,5; 13,13, 16
de auzât: *supin* 11,15
să audă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 11,15; 12,42; 13,9, 15, 17, 43
va auzi: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,19; 18,15, 16, 17
de auzit: *supin* 13,9, 43
veți auzi: *ind. viit.I. 2.pl.* 13,14; 24,6

auziți: *imperativ 2.pl.* 13,18; 15,10
auzit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,1
auzi: *ind. prez. 2.sg.* 21,16; 27,13
auziia: *ind. imp. 3.pl.* 27,47
(să) va auzi: *ind. viit.I. 3.sg.* 28,14

AUZIT: s.n. „auz”
auzitul: *sg. ac.* 13,14

(a se) AVEA: v. II
având: *gerunziu în loc. v.* (Înv.) ***în pântece având*** „fiind însărcinată” 1,18
va avea: *ind. viit.I. 3.sg., în loc. v.* (Înv.) ***va avea în pântece*** „va zămisli” 1,23
avea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 3,4; 4,24; 13,5, 6; 14,5; 18,25; rezum. cap.21; 21,26, 28, 46; 27,16
avem: *ind. prez. 1.pl.* 3,9; 14,17
are: *ind. prez. 3.sg.* 5,23; 7,29; 8,20; 9,6; 11,15, 18; 13,9, 12, 21, 27, 43, 44; 25,28, 29
veți avea: *ind. viit.I. 2.pl.* 5,46; 6,1; 17,19
au: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,20
având: *gerunziu* 8,9; 12,10; 15,30; 18,8, 9; 26,7
să aibă: *conj. prez. 3.sg.* 12,11
au avut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 13,46; 22,28
a avea: *inf. prez.* 14,4
aveți: *imperativ 2.pl.* 14,27
aveți: *ind. prez. 2.pl.* 15,34; 16,8; 26,11; 27,65
să (să) aibă: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.18
vor avea: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.19
ai: nd. Prez. 2.sg. 19,21
vei avea: *ind. viit.I. 2.sg.* 19,21
era având: *ind. imp. perifr. 3.sg.* 19,22
veți avea: *ind. viit.I. 2.pl.* 21,21
vom avea: *ind. viit.I. 1.pl.* 21,38
avea: *ind. imp. 3.sg., în loc. v.* ***avea obiceaiul*** 27,15
neavând: *gerunziu* 18,25; 22,12, 24, 25

AVERE: s.f.
averi: *pl. ac.* 19,22
averile: *pl. ac.* 24,47; 25,14

AZIMĂ: s.f.
azemilor: *pl. gen., în sintagma* ***zioa dintâi a azemilor*** „prima zi a sărbătorii azimelor” (cf. **Indice** 2Lg – **AZIMĂ**) 26,17

B

BAN: s.m.
bani: *pl. ac.* 10,9; rezum. cap.28; 28,12
bani: *pl. ac., în sintagma* ***numărătorilor de bani*** „zarafii care schimbau bani, în templu, celor veniți din diaspora” 21,12
banul: *sg. ac.* 22,19
banii: *pl. ac.* 25,17, 27; 28,15

(a se) BATE: v. III „a ciocăni (la o ușă)”; „a biciui”, „a flagela”
bate: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.7; 7,8
bateți: *imperativ 2.pl.* 7,7
vor bate: *ind. viit.I. 3.pl.* 10,17
să bată: *conj. prez. 3.pl.* 20,19
au bătut: *ind. pf.c. 3.pl.* 21,35
veți bate: *ind. viit.I. 2.pl.* 23,34
a bate: *inf. prez.* 24,49
(să) bate: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.26
bătându-: *gerunziu* rezum. cap.27; 27,26
bătea: *ind. imp. 3.pl.* 27,30
bate-voi: *ind. viit.I. 1.sg.* 26,31

(a se) BATJOCORI: v. IV
(s-)au batjocorit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,16
să batjocorească: *conj. prez. 3.pl.* 20,19
batjocorindu-: *gerunziu* 22,6; 27,41
batjocorindu(-Să): *gerunziu* rezum. cap.27
batjocorea: *ind. imp. 3.pl.* 27,29
au batjocorit: *ind. pf.c. 3.pl.* 27,31

(a) BĂGA: v. I
bagă: *ind. prez. 3.sg.* 9,17

(a se) BĂNUI: v. IV „a regreta”, „a(-i) părea rău (de ceva)”
bănuindu(-să): *gerunziu* 21,29

BĂRBAT: s.n.
bărbatul: *sg. nom.* 1,16, 19
bărbați: *pl. ac.* rezum. cap.14; 14,21; rezum. cap.15
bărbat: *sg. ac.* 19,4

BĂTRÂN, -Ă: s.m./f.
bătrânilor: *s.m. pl. gen./dat.* 15,2; 27,3
bătrâni: *s.m. pl. ac.* 16,21; 27,12
bătrânii: *s.m. pl. nom./ac.* 21,23; 26,3, 47, 57; 27,1, 20, 41; 28,12

BĂUTOR, -TOARE: adj.; var. **BEUTOR, -TOARE**
beutoriu: *m. sg. ac., în sintagma* ***beutoriu de vin*** 11,19

BĂUTURĂ: s.f.; var. **BEUTURĂ**
beutură: *sg. ac.* 10,42; 25,37, 42

BÂRNĂ: s.f.
bârna: *sg. nom./ac.* rezum. cap.7; 7,3, 4, 5

(a) BEA: v. II
vom bea: *ind. viit.I. 1.pl.* 6,31
bând: *gerunziu* 11,18, 19; 24,38
bea: *inf. prez. fără* ***a*** 20,22
voi bea: *ind. viit.I. 1.sg.* 20,22; 26,29
veți bea: *ind. viit.I. 2.pl.* 20,23
va bea: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,49
a bea: *inf. prez.* 25,35
beați: *imperativ 2.pl.* 26,27
oi bea: *ind. viit.I. 1.sg.* 26,29
să beau: *conj. prez. 1.sg.* 26,42
să bea: *conj. prez. 3.sg.* 27,34, 48

BEȚIV, -Ă: s.m./f.
bețivii: *s.m. pl. ac.* 24,49

BINE: adv./s.
bine: *adv. în structurile v. dislocate* ***bine am vrut/bine să vestească/ bine au plăcut/bine e cuvântat*** 3,17; 11,5; 12,18; 17,5; 21,9; 23,39
(mai) bine: *adv.* 5,29, 30; 18,6; 25,9
bine: *adv.* 15,7, 26; 17,4; 18,8, 9; 25,12, 21, 23; 26,24
bine: *s.n. sg. ac.* rezum. cap.5; 5,44; 10,12; 12,12; 19,16

(a) BINECUVÂNTA: v. I
bine e cuvântat: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 21,9; 23,39

(a) BINEPLĂCEA: v. II
bine au plăcut: *ind. pf.c. impers.* 12,18; 17,5

(a se) BINEVESTI: v. IV
bine (să) vestească: *ind. prez. impers.* 11,5

(a) BINEVREA: v. II (Înv.) „a binevoi”
bine am vrut: *ind. pf.c. 1.sg.* 3,17

BIR: s.n.
bir: *sg. ac.* 17,4

(a) BIRUI: v. IV
vor biruii: *ind. viit.I. 3.pl.* 16,18

BIRUINȚĂ: s.f.
biruință: *sg. ac.* 12,20

BISERICĂ: s.f.; var. (Înv.) **BESEARECĂ; BISEARICĂ** „adunare obștească, ultima instanță în care mai este posibil dialogul pentru a-l aduce pe cel îndărătnic pe drumul cel bun"; „biserică (edificiu)", „templu" (cf. lat. *ecclēsia, -ae*)
biserici: *sg. gen., în sintagma* ***aripa bisericii*** (cf. lat. *pinnaculum templi*; *pinnāculum, -i* vârf al unei clădiri") 4,5
biserecă: *sg. ac.* 12,5
beseareca: *sg. nom./ac.* 12,6; 16,18; 23,17
besearică: *sg. ac.* rezum. cap.15; 18,17; 24,1
besearecii: *sg. gen./dat.* 18,17; 27,51
besearecă: *sg. ac.* rezum. cap.21; 21,12, 14, 15, 23; 23,16, 21, 35; 26,55; 27,5
beseareca: *sg. ac., în sintagma* ***beseareca lui Dumnezău*** 21,12; 27,40
bisearecii: *sg. gen.* 23,16
besearicii: *sg. gen./dat.* rezum. cap.24; 24,1
biseareca: *sg. ac., în sintagma* ***biseareca lui Dumnezău*** 26,61

(a) BLAGOSLOVI: v. IV
au blagoslovit: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,19; 26,26

BLAGOSLOVIT, -Ă: s.m./f.
blagosloviții: *s.m. pl. voc., în sintagma* ***blagosloviții Părintelui Mieu*** 25,34

BLÂND, -Ă: adj./s.
(cei) blânzi: *s.m. pl. nom.* 5,4
blând: *adj. m. sg. nom.* 11,29; 21,5

BLESTEM: s.n.
blăstămurile: *pl. ac.* 15,19
blăstămul: *sg. ac.* 26,65
blăstămuri: *pl. nom.* rezum. cap.27

(a se) BLESTEMA: v. I; var. **(a se) BLĂSTĂMA**
vor blăstăma: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,11
blastămă: *ind. prez. 3.sg.* 9,3
blăstămat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 26,65
a (să) blăstăma: *inf. prez.* 26,74
blăstăma: *ind. imp. 3.pl.* 27,39

BLESTEMARE: s.f.
blăstămarea: *sg. nom.* rezum. cap.12

BLESTEMAT, -Ă: s.m./f.; var. **BLĂSTĂMAT, -Ă**
blăstămaților: *s.m. pl. voc.* 25,41

BLID: s.n.
blidului: *sg. gen.* 23,25, 26
blid: *sg. ac.* 26,23

BOALĂ: s.f.
boala: *sg. ac.* 4,23; 9,35; 10,1
boale: *pl. nom./ac.* 4,24; rezum. cap.14; rezum. cap.15
boalele: *pl. ac.* 8,17

BOGAT, -Ă: adj./s.
bogatul: *s.m. sg. nom.* rezum. cap.19; 19,23
bogatului: *s.m. sg. dat.* 19,24
bogat: *adj. m. sg. nom.* 27,57

BOGĂȚIE: s.f.
bogățiilor: *pl. gen.* 13,22

BOLNAV, -Ă: adj./s.
bolnavi: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.8
bolnavilor: *s.m. pl. dat.* 9,12
bolnavii: *s.m. pl. ac.* 14,14, 35
bolnav: *adj. m. sg. nom./ac.* 25,36, 39, 43, 44

BOTEZ: s.n.
botezul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.3; 3,7; rezum. cap.21; 21,25

(a se) BOTEZA: v. I
botezându(-să): *gerunziu* rezum. cap.3
(să) boteza: *ind. imp. 3.pl.* 3,6
botez: *ind. prez. 1.sg.* 3,11
va boteza: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,11
să (Să) boteaze: *conj. prez. 3.sg.* 3,13
să (mă) botez: *conj. prez. 1.sg.* 3,14
(S-)au botezat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,16
a boteza: *inf. prez.* rezum. cap.28
botezându-: *gerunziu* 28,19

BRÂNĂ: s.f. (Înv.) „brâu"
brânele: *pl. ac.* 10,9

BRÂU: s.n.
brâu: *sg. ac., în sintagma* ***brâu de curea*** „cingătoare de piele" 3,4

BUBOS, -OASĂ: s.m./f. (aici) „lepros"
bubosul: *s.m. sg. ac.* rezum. cap.8
(un) bubos: *s.m. sg. nom.* 8,2

BUCATĂ: s.f. (mai ales la pl.) „hrană", „mâncare"
bucate: *pl. ac.* 14,15

(a se) BUCURA: v. I
(s-)au bucurat: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,10
bucurați(-vă): *imperativ 2.pl.* 5,12; 28,9
(să) bucură: *ind. prez. 3.sg.* 18,13
bucură(-Te): *imperativ 2.sg.* 26,49; 27,29

BUCURIE: s.f.
bucurie: *sg. ac.* 2,10; 28,8
bucurie: *sg. ac., în loc. adj.* ***cu bucurie*** „(foarte) bucuros" 13,20
bucuriia: *sg. ac.* 13,44; 25,21, 23

BUN, -Ă: adj./s.
bun: *adj. m./n. sg. nom./ac.* 3,10; rezum. cap.7; 7,17, 18; 12,33, 35; 13,8, 23; 19,17; 20,15; 26,10
bună: *adj. f. sg. nom./ac./voc.* 5,13; 12,35; 13,24, 27, 37, 38; 25,21, 23
bune: *adj. f./n. pl. ac.* 5,16; 7,11, 17, 18; 13,45
(mai) buni: *adj. m. pl. nom.* 6,26; 10,31
(mai) bun: *adj. m. sg. nom.* 12,12
bune: *adj. m. sg. voc., în sintagma* ***în vățătoriule bune*** 19,16
buni: *adj. m. pl. nom.* 22,10
(cei) buni: *s.m. pl. ac.* 5,45; 13,48
bune: *s.n. pl. ac.* „lucruri bune" 7,11; 12,34; 19,17
(ceale) bune: *s.n. pl. ac.* 12,35
(celor) buni: *s.m. pl. gen.* rezum. cap.25

BURETE: s.m.
bureate: *sg. ac.* 27,48

BURUIANĂ: s.f.
bueruienile: *pl. ac.* 13,32

BUZĂ: s.f.
buzele: *pl. ac.* 15,8

C

CALE: s.f.
cale: *sg. ac.* 2,12; 5,25; 10,10; 13,4, 19; 20,30; 21,8, 19

calea: *sg. nom./ac.* 2,12; 4,15; 7,13, 14; 8,28; 10,5; 11,10
calea: *sg. ac., în sintagma* ***calea Domnului/calea dreptăţii/calea lui Dumnezău*** 3,3; 21,32; 22,16
căilor: *pl. gen., în sintagma* ***ieşirile căilor*** „răspântii" 22,9
căi: *pl. ac.* 22,10

CAMĂTĂ: s.f.
camătă: *sg. ac.* 25,27

CANANEU: s.m.; var. **HANANEU** „persoană care locuieşte în Canaan sau care este originară din Canaan"
Hananeu: *sg. nom.* 10,4

CANANIANCĂ: adj.; var. **HANANIANCĂ**
hananiancă: *f. sg. nom.* rezum. cap.15; 15,22

CANDELĂ: s.f.; var. **CANDILĂ**
candela: *sg. ac.* 5,15
candelele: *pl. nom./ac.* 25,1, 3, 8
candele: *pl. ac.* 25,4
candilele: *pl. ac.* 25,7

CAP: s.n.
capul: *sg. nom./ac.* 5,36; 6,17; 8,20; rezum. cap.14; 14,8, 10, 11; 26,7; 27,29, 30
capului: *sg. gen., în sintagma* ***perii capului*** 10,30
capul: *sg. ac., în sintagma* ***(s-au făcut) în capul unghiului*** (în legătură cu piatra din capul unghiului: a devenit piatra unghiulară) 21,42
capului: *sg. gen.* 27,37
capetele: *pl. ac.* 27,39

CAPRĂ: s.f.
capre: *pl. ac.* 25,32
caprele: *pl. ac.* 25,33

CARTE: s.f.
cartea: *sg. nom., în sintagma* ***cartea neamului Iisus Hristos*** 1,1
carte: *sg. ac., în sintagma* ***carte de slobozenie*** „act de divorţ" 5,31; 19,7

CASĂ: s.f.
casă: *sg. ac.* 2,11; 5,15; 8,6; 9,10, 28; 10,12, 14; 13,1, 36; 17,24; 24,43
casa: *sg. nom./ac.* 7,24, 25, 26, 27; 8,14; 9,6, 7, 23; 10,13; 12,25, 29, 44; 13,57; 19,29; 21,13; 23,38; 24,17; 26,6
casii: *sg. gen.* 10,6; 15,24; 24,43
casei: *sg. dat.* 10,12
casele: *pl. ac.* 11,8; 23,14
casa: *sg. ac., în sintagma* ***casa lui Dumnezău/casa rugăciunii*** 12,4; 21,13

CASNIC, -Ă: adj./s. (Înv.) „căsean"; (Înv.; neob.) „stăpânul casei"; (Înv.) „persoană care se află în slujba cuiva", „slujitor"
casnicii: *s.m. pl. nom./ac.* 10,25, 36; 24,45
casnicul: *s.m. sg. ac.* rezum. cap.21
casnic: *adj. m. sg. nom./dat., în sintagma* ***om casnic/omului casnic*** „omului gospodar"; „stăpânul/stăpânului casei" 13,52; 20,1; 21,33

CATAPETEASMĂ: s.f. (aici) „văl sau perdea care despărţea, în Templul din Ierusalim, partea numită *sfânta* de *sfânta sfintelor*, unde se aflau chivotul legii, toiagul lui Aron şi mana"
catapeteazma: *sg. ac.* 27,51

CATEDRĂ: s.f.; var. **CATHEDRA** (formă mai apropiată de lat. *cathedra* „scaun") (Neob.) „jeţ"
cathedra: *sg. ac.* rezum. cap.23; 23,2

(a se) CĂDEA: v. II „a se arunca cu faţa la pământ"; „a se dărâma", „a se prăbuşi"; „a pica"
căzând: *gerunziu* 2,11; 18,26
vei cădea: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,9
au căzut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,25, 27; 13,4, 5, 7, 8; 17,6; 26,39
va cădea: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,29; 12,11; 21,44
cad: *ind. prez. 3.pl.* 15,14, 27
cade: *ind. prez. 3.sg.* 17,14
căzind: *gerunziu* 18,29
cade(-să): *ind. prez. impers.* 22,17
vor cădea: *ind. viit.I. 3.pl.* 24,29
(să) cade: *ind. prez. impers.* 27,6

CĂDERE: s.f. „prăbuşire"
cădearea: *sg. nom.* 7,27

(a se) CĂI: v. IV
căindu(-să): *gerunziu* 27,3

(a se) CĂLCA: v. I
să (să) calce: *conj. prez. 3.sg.* 5,13
să calce: *conj. prez. 3.pl.* 7,6

CĂMARĂ: s.f. (Înv.) „cameră", „odaie"
cămara: *sg. ac.* 6,6
cămări: *pl. ac.* 24,26

CĂMILĂ: s.f.
cămile: *pl. ac., în sintagma* ***peri de cămile*** (aici) „veşmânt din păr de cămilă" 3,4
cămilei: *sg. dat.* 19,24
cămila: *sg. ac.* 23,24

CĂPĂŢÂNĂ: s.f.; var. **CĂPĂŢÎNĂ**
Căpăţinilor: *pl. gen., în s. propr.* ***Locul Căpăţinilor*** (sintagma reprezintă traducerea cuvântului *Golgota* – aici după *Vulgata*, *Golgotha* ; în textul lat. *Calvariae locus*) 27,33

CĂPETENIE: s.f.
căpeteniile: *pl. nom./ac., în sintagmele* ***căpeteniile preoţilor/ căpeteniile popilor/ căpeteniile ludii/căpeteniile limbilor*** 2,4, 6; 20,25; 21,15, 23, 45; rezum. cap.26; 26,3, 14, 47, 59; 27,1, 20
chepetenia: *sg. ac., în sintagma* ***chepetenia dracilor*** 9,34
căpeteniia: *sg. nom., în sintagma* ***căpeteniia dracilor*** 12,24
căpeteniilor: *pl. dat., în sintagma* ***căpeteniilor popilor*** 27,3

CĂRARE: s.f.
cărările: *pl. ac.* 3,3

CĂRTURAR: s.m.
cărturarilor: *pl. gen./dat.* 5,20; rezum. cap.12; 20,18
cărturarii: *pl. nom./ac.* 7,29; rezum. cap.9; 15,1; 17,10; 21,15; rezum. cap.23; 23,2; 26,57; 27,41
cărturari: *pl. ac.* 9,3; 12,38; 16,21; 23,34
cărturariu: *sg. nom.* rezum. cap.8; 8,19
cărturariul: *sg. nom.* 13,52
cărturarilor: *pl. voc., în sintagma* ***cărturarilor şi farisei făţarnici*** 23,13, 14, 15, 23, 25, 27, 29

CĂSĂTORIE: s.f.
căsătoriia: *sg. nom.* rezum. cap.19

(a) CĂUTA: v. I „a se interesa"; „a privi", „a se uita (la ceva, la cineva)"); „a lua aminte"
căuta: *ind. imp. 3.sg.* 2,20
căotaţi: *imperativ 2.pl.* 6,26, 33; 7,7
caotă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.7; 7,8; 12,39; 13,45
căotând: *gerunziu* 12,43, 46; 21,46
căotându-: *gerunziu* 12,47
caută: *ind. prez. 3.sg.* 16,4
căutaţi: *imperativ 2.pl.* 16,6

a căuta: *inf. prez.* 18,12
caoți: *ind. prez. 2.sg.* 22,16
căota: *ind. imp. 3.sg./pl.* 26,16, 59
va căota: *ind. viit.I. impers.* 26,35
căotați: *ind. prez. 2.pl.* 28,5

CÂINE: s.m.; var. (Reg.) **CÂNE**
cânilor: *pl. dat.* rezum. cap.7; 7,6; 15,26
câni: *pl. nom.* 15,27

CÂMP: s.n.
câmp: *sg. ac.* 24,18, 40

(a) CÂNTA: v. I
să cânți: *conj. prez. 2.sg., în sintagma* ***să cânți cu trâmbița*** „să trâmbițezi", „să te lauzi" 6,2
cântat-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 11,17
va cânta: *ind. viit.I. 3.sg.* 26,34, 75
au cântat: *ind. pf.c. 3.sg.* 26,74

CÂNTARE: s.f.
cântarea: *sg. ac.* 26,30

(a) CÂRPI: v. IV
cârpind: *gerunziu* 4,21

(a) CÂȘTIGA: v. I; var. **(a) CĂȘTIGA**
am câștigat: *ind. pf.c. 1.sg.* 25,20

CEAS: s.n.
ceas: *sg. ac., în loc. adv.* ***într-acel ceas/în acel ceas/în ceasul acela/dintr-acel ceas*** „în/din momentul acela" 8,13; 9,22; 10,19; 15,28; 17,17; 18,1; 26,55
ceasul: *sg. nom./ac.* 14,15; 24,36, 44, 50; 25,13; 26,45
ceas: *sg. ac.* 20,3, 5, 9, 12; 24,42, 43; 26,40; 27,45, 46

CENUȘĂ: s.f.
cenușă: *sg. ac.* 11,21

CER: s.n.; var. **CERIU**
ceriu: *sg. ac.* rezum. cap.3; 5,34; rezum. cap.6; 6,10, 20; 11,23; 14,19; 16,1; 18,18; 19,21; 21,25, 26; 22,30; 23,22; 24,29, 30; 28,2, 18
ceriului: *sg. gen., în sintagmele* ***împărăția ceriului*** „împărăția lui Dumnezeu"/***pasările ceriului/paserile ceriului/fața ceriului/puterile ceriului/norii ceriului*** 3,2; 6,26; 8,20; 11,12; 13,4, 32; 16,4; 24,29, 30; 26,64
ceriurile: *pl. nom.* 3,16
ceriuri: *pl. ac.* 3,17; 5,12; 6,9; 7,11, 21; 10,32, 33; 12,50; 16,17, 19; 18,10
ceriurilor: *pl. gen., în sintagma* ***împărția ceriurilor/împărăția ceriurilor/împărăției ceriurilor*** „împărăția/împărăției lui Dumnezeu"/ ***înălțimile ceriurilor/îngerii ceriurilor*** 4,17; 5,3, 10, 19, 20; 7,21; 8,11; 10,7; 11,11; 13,11, 24, 31, 33, 44, 45, 47, 52; rezum. cap.16; 16,19; rezum. cap.18; 18,1, 3, 4, 23; rezum. cap.19; 19,12, 14, 23, 24; 20,1; 22,2; 23,13; 24,31, 36; 25,1
ceriuri: *pl. ac., în sintagma* ***Tatăl cel din ceriuri/Tatălui celui din ceriuri*** 5, 16; 18,14, 19
ceriul: *sg. nom.* 5,18; 16,2, 3; 24,35
ceriu: *sg. ac., în sintagmele* ***Părintelui celui din ceriu/Tatălui celui din ceriu*** 5,45; 18,10
ceriului: *sg. gen., în sintagma* ***Domnul ceriului și al pământului*** 11,25
ceruri: *pl. ac.* 23,9

(a) CERCA: v. I „a căuta"; „a întreba", „a (se) informa"; „a afla"
a cerca: *inf. prez.* 2,13
cercasă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 2,16
cearcă: *ind. prez. 3.pl.* 6,32

(a) CERCETA: v. I (În v.) „a vizita", „a se duce să vadă pe cineva"
ați cercetat: *ind. pf.c. 2.pl.* 25,36, 43

(a) CERE: s.f.
cere: *ind. prez. 3.sg.* 5,42
a cere: *inf. prez.* 6,8
ceare: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.7; 7,8
cereți: *imperativ 2.pl.* 7,7
va ceare: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,9, 10
cer: *ind. prez. 3.pl.* 7,11
cerea: *ind. imp. 3.pl.* rezum. cap.12
ar ceare: *cond. prez. 3.sg.* 14,7
vor ceare: *ind. viit.I. 3.pl.* 18,19
cerând: *gerunziu* 20,20
cereț: *ind. prez. 2.pl.* 20,22
veți ceare: *ind. viit.I. 2.pl.* 21,22
să cearâ: *conj. prez. 3.sg.* 27,20
au cerut: *ind. pf.c. 3.sg.* 27,58

CERERE: s.f.
cearere: *sg. ac.* rezum. cap.16
cererea: *sg. nom.* rezum. cap.18

CERESC, -EASCĂ: adj.
ceresc: *m. sg. nom./ac., în sintagmele* ***Părintele cel ceresc/Tatăl cel ceresc*** 5,48; 6,1, 14, 26; 15,13; 18,35

(a se) CERTA: v. I
(Să) ceartă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap. 16
a certa: *inf. prez.* 16,22
au certat: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,17
să (să) certe: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.18
ceartă: *imperativ 2.sg.* 18,15
certa: *ind. imp. 3.sg./pl.* 19,13; 20,31

CETATE: s.f.
cetatea: *sg. nom./ac.* 2,23; 4,13; 5,14; 8,34; 9,1; 10,23; 12,25; 21,10; 22,7
cetate: *sg. ac., în sintagma* ***sfânta cetate*** 4,5; 27,53
cetatea: *sg. nom., în sintagma* ***cetatea marelui Împărat*** 5,35
cetate: *sg. ac.* 8,33; 10,14; 21,17, 18; 23,34; 26,18; 28,11
cetățile: *pl. ac.* 9,35; 10,5, 23; 11,1, 20
cetății: *sg. dat.* 10,15
cetățile: *pl. ac., în sintagma* ***cetățile ceale împietrite*** rezum. cap.11
cetăți: *pl. ac.* 14,13

CEZAR: s.m.; var. **CHESAR** (Prin ext.) „împărat"
chesariului: *sg. gen./dat.* 22,17, 21

CHEIE: s.f.
cheiile: *pl. ac., în sintagma* ***cheiile împărății ceriurilor*** rezum. cap.16; 16,19

(a se) CHEMA: v. I
(Să/să) chiamă: *ind. prez. 3.sg.* 1,16; 2,23; 4,18
(să/Să) va chema: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,21; 2,23; 5,19; 21,13
vor chema: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,23
au chemat: *ind.pf.c. 3.sg./pl.* 1,25; 4,21; 10,25; 18,32; 20,25, 32; 25,14
chemând: *gerunziu* 2,7; 10,1; 15,10, 32; 18,2
am chemat: *ind. pf.c. 1.sg.* 2,15
chiamă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4; rezum. cap.9; rezum. cap.11; 22,43, 45; 27,47
(să) vor chema: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,9
să chem: *conj. prez. 1.sg.* 9,13
chiamă: *imperativ 2.sg.* 20,8
sânt chemați: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 20,16; 22,14
să cheame: *conj. prez. 3.pl.* 22,3
chemați: *imperativ 2.pl.* 22,9
a (să) chema: *inf. prez.* 23,7
să (vă) chemați: *conj. prez. 2.pl.* 23,8, 10
să chemați: *conj. prez. 2.pl.* 23,9
(s-)au chemat: *ind. pf.c. 3.sg.* 27,8

CHEMAT, -Ă: s.m./f. „invitat", „poftit"
chemații: *s.m. pl. ac.* 22,3

chemaţilor: *s.m. pl. dat.* 22,4
(cei) chemaţi: *s.m. pl. nom.* 22,8

CHIN: s.n.
chinuri: *pl. ac.* 4,24
chinurile: *pl. ac.* rezum. cap.17

(a se) CHINUI: v. IV
(să) chinuiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 8,6; 15,22
a chinui: *inf. prez.* 8,29

CHIP: s.n.
chip: *sg. ac., în loc. adv.* ***în ce chip/într-alt chip*** rezum. cap.2; rezum. cap.6; 6,1; 9,17
chipul: *sg. nom.* (aici) „efigia" 22,20

CHIRENEU: adj. (aici) „(bărbat) care provine din comunitatea evreiască din Cirena, port situat în nordul Africii"
chireneu: *m. sg. ac.* 27,32

CHIT: s.m.
chitilui: *sg. gen.* 12,40

(a) CINA: v. I
cinând: *gerunziu* 26,26

CINĂ: s.f.
cină: *sg. ac.* rezum. cap.26

CINSTE: s.f.
cinste: *sg. ac., în sintagma* ***fără cinste*** „nepreţuit", „nerespectat" 13,57

(a se) CINSTI: v. IV
să (să) cinstească: *conj. prez. 3.pl.* 6,2
cinsteaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.10; 14,8
va cinsti: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,6
cinsteaşte: *imperativ 2.sg.* 15,4; 19,19
cinstesc: *ind. prez. 3.pl.* 15,9

CIRTĂ: s.f. „trăsături ale literelor (liniuţe, beţişoare) alfabetului limbilor biblice"; (aici) „cele mai mici amănunte"
cirtă: *sg. nom.* 5,18

(a) CITI: v. IV; var. (Înv. şi reg.) **(a) CETI**
aţi citit: *ind. pf.c. 2.pl.* 12,3, 5; 21,16, 42
aţi cetit: *ind. pf.c. 2.pl.* 19,4; 22,31
ceteaşte: *ind. prez. 3.sg.* 24,15

CIUMĂ: s.f.
ciume: *pl. nom.* 24,7

CIUNG, -Ă: adj.
ciung: *m. sg. nom.* 18,8

(a se) CLĂTI: v. IV „a (se) mişca", „a (se) clătina"
a clăti: *inf. prez.* 23,4
(să) vor clăti: *ind. viit.I. 3.pl.* 24,29
clătind: *gerunziu* 27,39

CLĂTIT, -Ă: adj. „clătinat"
clătită: *f. sg. ac.* 11,7
clătiţi: *m. pl. ac.* rezum. cap.14

COAPSĂ: s.f. (aici) „mijloc"
coapsele: *pl. ac.* 3,4

(a se) COBORÎ: v. IV; var. (Înv.) **(a se) POGORÎ**
(s-)au pogorât: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.1; rezum. cap.3; 7,25, 27; 8,1
pogorându(-Să/-să): *gerunziu* 3,16; 17,9
(te) vei pogorî: *ind. viit.I. 2.sg.* 11,23
pogorându(-se): *gerunziu* 14,29
să (să) pogpră: *conj. prez. 3.sg.* 24, 17
pogori: *imperativ 2.sg.* 27,40
pogoară(-Să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 27,42
au pogorât: *ind. pf.c. 3.sg.* 28,2

COCOŞ: s.m.
cocoşul: *sg. nom.* 26,34, 74, 75

COLEA: adv.
colea: 24,23

COLO: adv.
colo: 17, 19

COMOARĂ: s.f.
comoare: *pl. ac.* rezum. cap.6
comoară: *sg. ac.* 6,19, 20; 12,35; 19,21
comoara: *sg. nom./ac.* 6,21; rezum. cap.13
comoarei: *sg. dat.* 13,44

(a) CONTENI: v. IV; var. (Înv.) **(a) CONTINI**
continea: *ind. imp. 3.sg.* 3,14
au contenit: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,30

COPAC: s.m.; var. (Reg.) **COPACI**
copacilor: *pl. gen.* 3,10
copaci: *sg. nom.* 13,32
copaci: *pl. ac.* 21,8

CORABIE: s.f.
corabie: *sg. ac.* 4,21; 8,23; 9,1; rezum. cap.13; 13,2; 14,22, 29, 32, 33; 15,39; 24,38
corabiia: *sg. nom.* rezum. cap.8
corabia: *sg. nom./ac.* 8,24; 14,13, 24

CORFĂ: s.f.
corfe: *pl. ac.* rezum. cap.15; 15,37; 16,10

CORT: s.n.
corturi: *pl. ac.* 17,4

CORVAN: s.n. (Gms.; iuz.) „casă de bani păstrată în altarul bisericii"
corvan: *sg. ac.* 27,6

COŞNIŢĂ: s.f.
coşniţe: *pl. ac.* rezum. cap.14; 14,20
coginţe: *pl. ac.* 16,9

COŞTEI: s.n. (aici) „satele din împrejurimile cetăţilor"
coşteaiele: *pl. ac.* 9,35
coşteiu: *sg. ac.* 10,11
coşteiul: *sg. ac.* 21,2

COT: s.m. „veche unitate de măsură a lungimii"
cot: *sg. ac.* 6,27

(a) CREDE: v. III
ai crezut: *ind. pf.c. 2.sg.* 8,13
creadeţi: *ind. prez. 2.pl.* 9,28
cred: *ind. prez. 3.pl.* 18,6
crezând: *gerunziu* 21,22
aţi crezut: *ind. pf.c. 2.pl.* 21,26, 32
au crezut: *ind. pf.c. 3.pl.* 21,32
să creadeţi: *conj. prez. 2.pl.* 21,32; 24,23, 26
creadem: *ind. prez. 1.sg.* 27,42

CREDINCIOS, -OASĂ: adj./s.
credincioși: *s.m. pl. voc., în sintagma* ***puțin credincioși/puțân credincioși*** 6,30; 8,26
credinciosule: *s.m. sg. voc., în sintagma* ***puțin credinciosule*** 14,31
credincioșilor: *s.m. pl. voc., în sintagma* ***puțin credincioșilor*** 16,8
credincioasă: *adj. f. sg. nom./ac./voc.* rezum. cap.24; 24,45; 25,21, 23
credincios: *adj. m. sg. nom.* 25,21, 23

CREDINȚĂ: s.f.
credință: *sg. ac.* rezum. cap.8; 8,10; rezum. cap.15; 17,19; 21,21
credința: *sg. nom./ac.* 9,2, 22, 29; 15,28; rezum. cap.17; 23,23
crădință: *sg. ac.* rezum. cap.17
credinții: *sg. gen., în sintagma* ***putearea credinții*** rezum. cap.21

(a) CREȘTE: v. III
cresc: *ind. prez. 3.pl.* 6,28
au crescut: *ind. pf.c. 3.pl.* 13,7
crescusă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 13,26
să crească: *conj. prez. 3.pl.* 13,30
va crește: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,32

CRIN: s.m.
crinii: *pl. ac.* 6,28

CRUCE: s.f.
crucea: *sg. ac.* 10,38; rezum. cap.16; 16,24; 27,32
cruce: *sg. ac.* 27,40, 42

(a se) CUFUNDA: v. I „a se scufunda”
a (să) cufunda: *inf. prez.* 14,30

CUGET: s.n.
cugetele: *pl. ac.* 12,25
cugetele: *pl. nom., în sintagma* ***cugetele reale*** 15,9

(a) CUGETA: v. I
cugeta: *ind. imp. 3.pl.* 16,7
cugetați: *ind. prez. 2.pl.* 16,8

CUIB: s.n.
cuiburi: *pl. ac.* 8,20

(a) CULEGE: v. III
culeg: *ind. prez. 3.pl.* 7,16; 13,40
să culeagem: *conj. prez. 1.pl.* 13,28
culegând: *gerunziu* 13,29; rezum. cap.14
vor culeage: *ind. viit.I. 3.pl.* 13,41

CUMIN: s.n. „mołură”;„plantă aromatică ale cărei fructe sunt utilizate în farmacie”; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Al Borza, *Dicționar etnobotanic*, București, 1968.
cuminul: *sg. ac.* 23,23

(a) CUMPĂRA: v. I
cumpără: *ind. prez. 3.sg.* 13,44, 46
să cumpere: *conj. prez. 3.pl.* 14,15; 25,10
cumpăra: *ind. imp. 3.pl.* 21,12
cumpărați: *imperativ 2.pl.* 25,9
au cumpărat: *ind. pf.c. 3.pl.* 27,7

CUMPLIT, -Ă: adj.
cumplit: *m. sg. nom.* 25,24

(a se) CUNOAȘTE: v. III „a avea legătură sexuală”; „a (se) recunoaște”, „a identifica”; „a face cunoștință cu cineva”
cunoștea: *ind. imp. 3.sg.* 1,25
(să) cunosc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.7
veți cunoaște: *ind. viit.I. 2.pl.* 7,16
veț cunoaște: *ind. viit.I. 2.pl.* 7,20
am cunoscut: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,23
cunoaște: *ind. prez. 3.sg.* 11,27
(să) cunoaște: *ind. prez. 3.sg.* 12,33
a cunoaște: *inf. prez.* 13,11
au cunoscut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 14,35; 17,12; 21,45; 24,39; 26,72
au fost cunoscut: *pasiv ind. pf.c.* rezum. cap.17
cunoscând: *gerunziu* 22,18
cunoscusă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 26,74

CUNUNĂ: s.f.
cunună: *sg. ac., în sintagma* ***cunună de spini*** 27,29

(a) CUPRINDE: v. III „a primi”; „a da adăpost”, „a găzdui”; „a înțelege” (cf. lat. *capiō, -ere* „a cuprinde cu mintea”, „a înțelege”)
cuprinde: *ind. prez. 3.sg.* 13,20
cuprind: *ind. prez. 3.pl.* 19,11
cuprinde: *inf. prez. fără* ***a*** 19,12
cuprinză: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 19,12
am cuprins: *ind. pf.c. 1.sg.* 25,38
ați cuprins: *ind. pf.c. 2.pl.* 25,43

CUPRINS, -Ă: adj.
cuprinși: *m. pl. nom.* 4,24

CUPTOR: s.n.
cuptoriu: *sg. ac.* 6,30
cuptoriul: *sg. ac., în sintagma* ***cuptoriul cel de foc*** 13,42, 50

CURAT, -Ă: adj./s.
(cei) curați: *s.m. pl. nom., în sintagma* ***cei curați cu inima*** 5,8
curat: *adj. m./n. sg. nom.* 6,22; 23,26; 27,59

(a se) CURĂȚI: v. IV
va curăți: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,12
a curăți: *inf. prez.* rezum. cap.6
curăți: *inf. prez. fără* ***a*** 8,2
curățește(-te): *imperativ 2.sg.* 8,3
(s-)au curățit: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,3
curățiți: *imperativ 2.pl.* 10,8
(să) curățesc: *ind. prez. 3.pl.* 11,5
curățiți: *ind. prez. 2.pl.* 23,25
curățește: *imperativ 2.sg.* 23,26

CUREA: s.f.
curea: *sg. ac., în sintagma* ***brâu de curea*** „cingătoare de piele” 3,4

(a) CURGE: v. III „(despre mulțimi de oameni) a veni în număr foarte mare”
curgând: *gerunziu* rezum. cap.3

CURGERE: s.f.
curgerea: *sg. ac., în sintagma* ***curgerea sânjelui*** rezum. cap.9
curjerea: *sg. ac., în sintagma* ***curjerea sânjelui*** 9,20

CURTE: s.f.
curtea: *sg. ac.* 26,3, 58
curte: *sg. ac.* 26,69

CURVAR: s.m.
curvarii: *pl. nom.* 21,31

CURVĂ: s.f.
curvele: *pl. nom.* 21,32

(a) CURVI: v. IV
să curvești: *conj. prez. 2.sg.* 5,27
au curvit: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,28
(nu) curvi: *imperativ 2.sg.* 19,18

CURVIE: s.f.
curviii: *sg. gen., în sintagma* ***pricina curviii*** rezum. cap.5; 5,32; rezum. cap.19

curvie: *sg. ac., în sintagma* ***poftă de curvie*** 5,28
curvie: *sg. ac.* 19,9
curviile: *pl. nom.* 15,19

(a) CUTEZA: v. I
cutează: *imperativ 2.sg.* 9,2, 22

CUTREMUR: s.n.; var. **CUTRĂMUR**
cutrămur: *sg. nom.* 8,24
cutremuri: *pl. nom., în sintagma* ***cutremuri de pământ*** 24,7
cutrămur: *sg. nom., în sintagma* ***cutrămur de pământ*** rezum. cap.28; 28,2
cutrămurul: *sg. ac.* 27,54

(a se) CUTREMURA: v. I; var. **(a se) CUTRĂMURA**
(s-)au cutrămurat: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,10
(s-)au cutremurat: *ind. pf.c. 3.sg.* 27,51

CUVÂNT: s.n.
cuvântul: *sg. nom./ac.* 4,4; 5,37; rezum. cap.8; 8,8, 16; 12,32; 13,20, 22, 23; 15,12; 18,16; 19,11, 22; rezum. cap.21; 26,75; 28,15
cuvintele: *pl. nom./ac.* rezum. cap.7; 7,24, 26, 28; 10,14; 12,37; 19,1; 24,35; 26,1
cuvântul: *sg. ac., în sintagmele* ***cuvântul deșert/cuvântul împărăției*** rezum. cap.12; 12,36; 13,19
cuvânt: *sg. ac.* 13,21; 15,23; 21,24; 22,15, 46; 26,44; 27,14

(a) CUVÂNTA: v. I
e cuvântat: *pasiv ind. prez. 3.sg., în structura v. dislocată* ***bine e cuvântat*** 21,9; 23,39

(a se) CUVENI: v. IV
(să) cuvine: *ind. prez. 3.sg.* 3,15

D

(a se) DA: v. I
au dat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,11; 9,8; 10,1; 14,19; 15,36; 18,34; 19,11; 21,23, 33; 25,14, 15; 26,26, 27, 48, 67; 27,2, 10, 18, 26, 34; 28,12
voiu da: *ind. viit.I. 1.sg.* 4,9
(să) dedease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* (aici) „fusese predat pentru a fi întemnițat” 4,12
să dea: *conj. prez. 3.sg./pl.* 5,25, 31; 13,9; 20,28; 24,45; 26,16; 27,58
vei da: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,33; 17,26
dă: *imperativ 2.sg.* 5,42; 6,11; 14,8; 19,21; 20,8
dă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.6; rezum. cap.26; rezum. cap.27
a (să) da: *inf. prez.* rezum. cap.7; 26,9
să dați: *conj. prez. 2.pl.* 7,6; 26,15
(să/Să) va da: *ind. viit.I. impers./3.sg.* 7,7; 10,19; rezum. cap.12; 12,39; 16,4; 17,21; 20,18; 21,43; 25,29; 26,2, 45
va da: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,9, 10, 11; 10,42; 16,26; 21,41; 24,29; 26,53
a da: *inf. prez.* 7,11; 14,7; 19,7; 20,14, 23; 22,17
dând: *gerunziu* rezum. cap.9; rezum. cap.18
dați: *imperativ 2.pl.* 10,8; 14,16; 22,21; 25,8, 28
vor da: *ind. viit.I. 3.pl.* 10,17, 19; 12,36; 20,19; 24,9, 24
va da: *ind. viit.I. 3.sg., în loc. v.* ***va da spre moarte*** 10,21
sânt date: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 11,27
da: *ind. imp. 3.pl., în loc. v.* ***da rod*** 13,8
(s-)au dat: *ind. pf.c.3.sg./impers.* 13,11; 14,11
da(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,12
(să) dă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.14; rezum. cap.20
voi da: *ind. viit.I. 1.sg.* 16,19; 20,4
or da: *ind. viit.I. 3.pl.* 21,41
ai dat: *ind. pf.c. 2.sg.* 25,20, 22
ați dat: *ind. pf.c. 2.pl.* 25,35, 42
am dat: *ind. pf.c. 1.pl.* 25,37
oi da: *ind. viit.I. 1.sg.* 26,15
să dea: *conj. prez. 3.pl., în loc. v.* ***să dea morții/să dea spre moarte*** „să omoare” 26,59; 27,1
dă: *ind. prez. 3.sg., în loc. v.* ***Își dă sufletul*** „moare” rezum. cap.27
da: *ind. imp. 3.sg.* 27,48
au dat: *ind. pf.c. 3.sg., în loc. v.* ***Și-au dat sufletul*** 27,50
datu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 28,18

DAJDIE: s.f.; var. **DAJDE**
dajdă: *sg. ac.* 17,24; 22,17
dajdea: *sg. ac.* 21,43
dăjdii: *sg. gen.* 22,19

DAR: s.n.
daruri: *pl. ac.* rezum. cap.2; 2,11
darul: *sg. nom./ac.* 5,23, 24; 8,4; 23,18, 19; 15,5
dar: *sg. ac., în loc. adv.* ***în dar*** 10,8

DARE: s.f. (Înv. și pop.) „dăruire”; „dar”
dări: *pl. ac.* 7,11

DASCĂL: s.m.; var. (Reg.) **DASCALUL**
Dascalul: *sg. nom.* 9,11
Dascale: *sg. voc.* 8,19

DATOR, -TOARE: adj.; var. (Înv.) **DEATORIU**
deatoriu: *m. sg. nom.* 18,24, 28; 23,16, 18

DATORIE: s.f. (Înv.) **DEATORIE;** (Înv. și reg.) **DETORIE**
deatoriile: *pl. ac.* 6,12
detoriia: *sg. ac.* 18,27
deatoriia: *sg. ac.* 18,27, 30, 32, 34

DATORNIC, -Ă: s.m./f.
datornicilor: *pl. dat.* 6,12

DEASUPRA: adv./prep.
deasupra: *adv.* 2,9; 21,7; 22,20
deasupra: *prep.* 5,14; 27,37

DEGET: s.n.
deagetul: *sg. ac.* 23,4

DEGRABĂ: adv.; var. (Înv. și reg.) **DEGRAB**
degrab: 5,25
degrabă: 28,7, 8

DEMULT: adv.
demult: *adv. în forma* ***de demult*** „din trecut”, „de altădată” 5,21, 27, 33; 11,21

DEOSEBI: adv.; var. **DEOSĂBI**
deosăbi: 14,13; 17,1

DEPARTE: adv.
departe: *adv. în loc. prep.* ***nu departe de*** 8,30
departe: 15,8; 16,22; 21,33; 25,14
departe: *adv. în forma* ***de deaprte*** „de la mare distanță” rezum. cap.25; 26,58; 27,55

(a se) DEPĂRTA: v. I
depărtați(-vă): *imperativ 2.pl.* 7,23
să (să) depărteaze: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.8
(S-/s-)au depărtat: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,15; 14,13; 27,5

DESĂVÂRȘIT, -Ă: adj.
desăvârșit: *m. sg. nom.* 5,48; 19,21

(a se) DESCHIDE: v. III; var. **(a se) DEŞCHIDE**
deşchizând: *gerunziu* 2,11; 5,2
(s-)au deşchis: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,16; 9,30; 27,52
(să) va deşchide: *ind. viit.I. impers.* 7,7, 8
deşchide-voi: *ind. viit.I. 1.sg.* 13,35
deschizând: *gerunziu* 17,26
să (să) deşchiză: *conj. prez. 3.pl.* 20,33
deşchide: *imperativ 2.sg.* 25,11

(a se) DESCHILINI: v. IV „a se deosebi"; „a despărţi" (cf. **Indice** Iş)
(să) deschilineaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3
a deschilini: *inf. prez.* 10,35
vor deschilini: *ind. viit.I. 3.pl.* 13,49

(a se) DESCOPERI: v. IV
să (să) deascopere: *conj. prez. 3.sg.* 10,26
ai deascoperit: *ind. pf.c. 2.sg.* 11,25
a deascoperi: *inf. prez.* 11,27
au descoperit: *ind. pf.c. 3.pl.* 16,17
descoperind: *gerunziu* rezum. cap.23

(a se) DESPĂRŢI: v. IV
(să) despărţi: *inf. prez. fără* ***a*** rezum. cap.19
să desparţă: *conj. prez. 3.sg.* 19,6
va despărţi: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,51; 25,32
despar te: *ind. prez. 3.sg.* 25,32

DESPĂRŢIT, -Ă: adj. „dezbinat"
despărţit: *m. sg. nom.* 12,26

(a se) DESPICA: v. I
(s-)au despicat: *ind. pf.c. 3.pl.* 27,51

DEŞERT, DEŞARTĂ: adj.
deşert: *n. sg. ac., în sintagma* ***cuvântul deşert*** rezum. cap.12; 12,36
deşartă: *f. sg. ac.* 12,44

(a se) DEŞTEPTA: v. I „a trezi din somn"; „a învia"; „(în sintagmă cu *sămânţa*) a ridica urmaş"
a deştep ta: *inf. prez.* 3,9
deştep tându(-să): *gerunziu* rezum. cap.8
au deşteptat: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,25
deşteap tă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.9
să deşteap te: *conj. prez. 3.sg.* 22,24

(a) DEZBRĂCA: v. I; var. (Înv.) **(a) DESBRĂCA**
desbrăcându-: *gerunziu* 27,28
au dezbrăcat: *ind. pf.c. 3.pl.* 27,31

(a) DEZLEGA: v. I
vei dezlega: *ind. viit.I. 2.sg.* 16,19
a dezlega: *inf. prez.* rezum. cap.18
veţi dezlega: *ind. viit.I. 2.pl.* 18, 18
dezlegaţi: *imperativ 2.pl.* 21,2

DEZLEGAT, -Ă: adj.
dezlegat: *n. sg. nom.* 16,19
dezlegate: *n. pl. nom.* 18, 18

DIAVOL: s.m.
diavolului: *sg. gen., în sintagma* ***ispitele diavolului*** rezum. cap.4
diavolul: *sg. nom./ac.* 4,1, 5, 8, 11; 13,39
diavolului: *sg. dat.* 25,41

DIDRAHMĂ: s.f. (aici; prin ext.) „dare care se plătea în didrahmă (monedă cu valoarea de două drahme)"
didrahma: *sg. ac.* 17,23

DIMINEAŢĂ: s./adv.
dimineaţa: *adv.* 16,3; 21,18
dimineaţă: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***di dimineaţă*** 20,1
dimineaţă: *s.f. sg. nom.* 27,1

DINAPOI: adv.
dinapoi: 9,20

DINAR: s.m.
dinari: *pl. ac.* 18,28
denar: *sg. nom./ac.* rezum. cap.20; 20,2, 10, 13; 22,19
dinar: *sg. ac.* 20,9

DINĂUTRU: adv./prep.; var. **DINLONTRU**
dinlontru: *adv.* 7,15; 23,25, 27, 28
dinlontrul: *prep.* 23,26

DINTE: s.m.
dinte: *sg. ac., în sintagma* ***dinte pentru dinte*** 5,38
dinţilor: *pl. gen., în sintagma* ***scârşnirea dinţilor*** (aici) ca semn al imposibilităţii sufletului de a comunica cu alte suflete în întunericul veşnic (cf. Anania 2001, p.1469) 8,12; 13,42, 50; 22,13; 24,51; 25,30

DIVAN: s.n. (aici) „pretoriu"
divan: *sg. ac.* 27,27

(a) DOBÂNDI: v. IV
vor dobândi: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,7
dobândeaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.15
ar dobândi: *cond. prez. 3.sg.* 16,26
ai dobândit: *ind. pf.c. 2.sg.* 18,15
au dobândit: *ind. pf.c. 3.sg.* 25,16, 17
am dobândit: *ind. pf.c. 1.sg.* 25,22

DOMN: „Dumnezeu"; „Iisus Hristos"
Domnului: *sg. gen./dat., în sintagmele* ***Domnului Isus Hristos/ Domnului săcerişului*** în titlu *Sfânta Domnului Isus Hristos Evanghelie de la Matheiu*, 9,38
Domnului: *sg. gen., în sintagmele* ***îngerul Domnului/calea Domnului/răspunsul Domnului*** 1,20, 24; 2,13, 19; 3,3; rezum. cap.11; 28,2
Domnul: *sg. nom./ac.* 1,22; 2,15; 4,7; 21,42; 22,37, 44; 24,42; 27,10; rezum. cap.28; 28,6
Domnului: *sg. gen./dat.* 4,10; 5,33; 21,3, 9; 22,44; 23,39
Doamne: *sg. voc.* 7,21, 22; 8,2, 6, 8, 21, 25; 9,, 18, 28; 13,27; 14,28, 30; 15,22, 25, 27; 16,22; 17,4, 14; 18,21; 20,31, 33; 21,30; 25,37, 44; 26,22; 27,63
Domnul: *sg. voc., în sintagma* ***Domnul ceriului şi al pământului*** 11,25
Domn: *sg. nom./ac.* 12,8; 22,43, 45

DOMN: s.m. (apelativ) „termen de politeţe pentru un bărbat"; (Pop.) „stăpân"
domni: *pl. dat.* (*cu prep.* ***la***) rezum. cap.6; 6,24
domnilor: *pl. gen.* 15,27
domnului: *sg. gen./dat.* 27, 31; 25,18, 21, 23
domnu: *sg. nom.* 18,25
domnul: *sg. nom.* 18,32, 34; 20,5; 24,45, 46, 48, 50; 25,19, 21, 23, 26
domn: *sg. nom.* rezum. cap.25
doamne: *sg. voc.* 25,11; 25,20, 22, 24

DOMNIE: s.f.
domniii: *sg. gen.* rezum. cap.20

(a) DOMOLI: v. IV
domoleaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.8

(a) DORMI: v. IV; var. (Înv. şi rar) **(a) DURMI**
durmiia: *ind. imp. 3.sg.* 8,24
doar me: *ind. prez. 3.sg.* 9,24
durmind: *gerunziu* 13,25; 28,13
au dormit: *ind. pf.c. 3.sg.* 25,5

dormind: *gerunziu* 26,40, 43
dormiţi: *imperativ 2.pl.* 26,45
dormisă: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 27,52

(a se) DOSPI; v. IV
(să) dospească: *ind. prez. 3.sg.* 13,33

(a) DOVEDI: v. IV
dovedind: *gerunziu* rezum. cap.22

DRAC: s.m.
draci: *pl. ac.* 4,24
draci: *pl. nom./ac.* 7,22; rezum. cap.8; 8,31; 9,34; 10,8; rezum. cap.12; 12,24, 27, 28
dracul: *sg. nom./ac.* 9,33; 15,22; 17,17
dracilor: *pl. gen., în sintagma* ***chepetenia dracilor/căpeteniia dracilor*** 9,34; 12,24
drac: *sg. ac.* 11,18
dracul: *sg. c., în sintagma* ***dracul cel mut şi surd*** rezum. cap.12

DRAGOSTE: s.f.
dragostea: *sg. nom.* 24,12

DRAHMĂ: s.f.
dragma: *sg. ac.* rezum. cap.17

DREGĂTOR: s.m.; var. **DEREGĂTOR** (aici) „guvernator”
deregătoriului: *sg. dat.* 27,2
dregătoriului: *sg. gen.* 27,11, 27
dregătoriul: *sg. nom./ac.* 27,11, 15, 21, 23; 28,14

DREPT, DREAPTĂ: adj./s./prep.
drept: *adj. m./n. sg. nom.* 1,19; 5,29; 20,4; 23,35; rezum. cap.27
dreapte: *adj. f. pl. ac.* 3,3
dreaptă: *adj. f. sg. nom./ac.* 5,30, 39
drepţi: *adj. m. sg. nom.* 23,28
dreptului: *adj. m. sg. gen./dat.* 23,35; 27,19, 24
(cei) drepţi: *s.m. pl. ac.* 5,45; 9,13
dreapta: *s.f. sg. nom./ac.* „mâna dreaptă” 6,3; 27,29
(cel) drept: *s.m. sg. ac.* 10,41
dreptului: *s.m. sg. gen.* 10,41
drepţi: *s.m. pl. nom.* 13,17
drepţii: *s.m. pl. nom.* 13,43; 25,37, 46
drepţilor: *s.m. pl. gen.* 13,49; rezum. cap.23; 23,29
dreapta: *s.f. sg. ac., în loc. prep.* ***de-a dreapta*** 20,21, 23; 22,44; 25,33, 34; 26,64
dreapta: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***de-a dreapta*** 27,38
drept: *prep. în loc. adv.* ***drept aceaea*** 13,52; 18,23; 21,43; 24,44
derept: *prep. în loc. adv.* ***derept aceaea*** 12,31

DREPTATE: s.f.
dreptatea: *sg. nom./ac.* 3,15; 5,6, 20; 6,33
dreptate: *sg. ac.* 5,10
dreptăţii: *sg. gen., în sintagma* ***calea dreptăţii*** 21,32

(a se) DUCE: v. III
(s-/S-)au dus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,9, 14, 22; 4,1, 12, 24; 8,32; 9,7; 12,1; 13,25; 15,21; 16,4; 18,30; rezum. cap.19; 19,15, 22; 20,5; 21,17, 29, 30, 33; 22,5, 22; 25,15, 16; 26,14, 42, 44; 27,60; 28,16
ducându(-să/-Să): *gerunziu* rezum. cap.4; rezum. cap.11; 11,7; 21,6; 22,15; 25,18; 27,5, 66; 28,11
du(-te): *imperativ 2.sg.* 4,10; 21,21
duci: *ind. prez. 2.sg.* 5,23
(te) du: *imperativ 2.sg.* 5,24; 9,6
să (să) ducă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 5,30; 16,21; 24,24
(nu) duce: *imperativ prohib. 2.sg.* 6,13
duce: *ind. prez. 3.sg.* 7,13, 14; 17,1
du: *imperativ 2.sg.* 8,4
(să/Să) duce: *ind. prez. 3.sg.* 8,9; 13,46; rezum. cap.27
să (mă) duc: *conj. prez. 1.sg.* 8,21
duceţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 8,32; 9,24; 20,4, 7, 30; 25,41
(vă) duceţi: *imperativ 2.pl.* 10,6; 25,9
(vă) veţi duce: *ind. viit.I. 2.pl.* 10,18
au dus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 14,11; 26,57; 27,2, 31
a (să) duce: *inf. prez.* 14,16
(să) ducea: *ind. imp. 3.sg.* 24,1
(m-)am dus: *ind. pf.c. 1.sg.* 25,25
(să) vor duce: *ind. viit.I. 3.pl.* 25,46

DUH: s.n.
Duhul: *sg. nom./ac., în sintagmele* ***Duhul Sfânt/Duhul Sfint/ Duhul lui Dumnezău/Duhul Tatălui*** 1,18, 20; rezum. cap.3; 3,11, 16; 10,20; 12,28
Duhul: *sg. ac.* 4,1; 12,18; 22,43
duhul: *sg. ac., în sintagma* ***cei săraci cu duhul*** (cf. **SĂRAC**) 5,3
duhurile: *pl. ac.* rezum. cap.8; 8,16
duhuri: *pl. ac., în sintagmele* ***duhuri necurate/duhuri mai vicleane*** 10,1; 12,45
Duhului: *sg. gen., în sintagma* ***Duhului Sfânt*** rezum. cap.12; 12,32; 28,19
Duhului: *sg. gen.* 12,31
duhul: *sg. nom., în sintagma* ***duhul cel necurat*** 12,43

DULCE: adj. (aici) „plăcut” (cf. lat. *suāvis*)
dulce: *n. sg. nom.* rezum. cap.11; 11,30

DUMNEZEIESC, -IASCĂ: adj.; var. (Reg.) **DUMNEZĂIESC, -IASCĂ**
dumnezăieştile: *f. pl. ac., în sintagma* ***dumnezăieştile porunci*** rezum. cap.15

DUMNEZEU: s.m.; var. (Reg.) **DUMNEZĂU** „Divinitatea”
Dumnezeu: *sg. nom./ac.* 1,23; 9,8; rezum. cap.18; 19,6, 17, 26
Dumnezău: *sg. nom./ac./gen./dat.* 3,9; 5,8; 6,24, 30; rezum. cap.7; 15,3; rezum. cap.16; 16,23; 22,21, 31; 26,63; 27,43
Dumnezău: *sg. gen., în sintagmele* ***Duhul lui Dumnezău/Fiiul lui Dumnezău/gura lui Dumnezău/fiii lui Dunmnezău/scaunul lui Dumnezău/împărăţiia lui Dumnezău/casa lui Dumnezău/porunca lui Dumnezău/besereca lui Dumnezău/biseareca lui Dumnezău/calea lui Dumnezău/puterea lui Dumnezău/îngerii lui Dumnezău/puterii lui Dumnezău*** 3,16; 4,3, 4, 6; 5,9, 34; 6,33; 12,4, 28; 14,33; 15,3, 6; rezum. cap.21; 21,12, 31, 43; 22,16, 29, 30; 23,22; 26,61, 63, 64; 27,40, 43, 54
Dumnezăul: *sg. nom.* 4,7; 22,37
Dumnezăului: *sg. gen.* 4,10
Dumnezeu: *sg. gen., în sintagmele* ***Fiiul lui Dumnezeu/Fiiul lui Dumnezeu celui viu*** 8,29; 16,16
Dumnezăul: *sg. nom./ac., în sintagmele* ***Dumnezăul lui Israil/ Dumnezăul lui Avraam/Dumnezăul lui Isaac/Dumnezăul lui Iacov/Dumnezăul morţilor/[Dumnezăul] viilor*** 15,31; 22,32
Dumnezăul: *sg. voc., în sintagma* ***Dumnezăul Mieu*** 27,46

DURERE: s.f.
durerilor: *pl. gen.* 24,8

E

EVANGHELIE: s.f. (cuvântul grecesc *evangelion* înseamnă „vestea cea bună”)
Evanghelie: *sg. nom.* în titlu: *Sfânta Domnului Isus Hristos Evanghelie de la Matheiu*
Evanghelia: *sg. nom./ac.* rezum. cap.4; 26,13
Evanghelia: *sg. ac., în sintagma* ***Evangheliia împărăţiii/Evanghelia împărăţiei*** 4,23; 9,35
Evangheliia: *sg. nom., în sintagma* ***Evangheliia împărăţiii*** 24,14

F

(a se) FACE: v. III
(s-)au făcut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,22; 8,24, 26; 11,20, 21, 23; 17,2; 21,4, 42; 25,6; 26,56; 27,45; 28,2, 4

au făcut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,24; 12,3; 13,28, 58; 17,12; 19,4; 20,5, 12; 21,6, 7, 15, 31, 36; rezum. cap.22; 22,2, 15; 26,4, 10, 12, 13, 19; 27,1, 23; 28,15
să facă: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.3; 7,12
faceţi: *imperativ 2.pl.* 3,3, 8; 5,44; 7,12; 23,3
face: *ind. prez. 3.sg.* 3, 10; 5,32, 45; 6,3; 7,17, 19, 21, 24, 26; 8,9
voi face: *ind. viit.I. 1.sg.* 4,19; 19,16; 27,22
a face: *inf. prez.* rezum. cap.5; rezum. cap.7; 12,2, 12; 20,15; 23,23
fac: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.5; 5,46, 47; 6,2; 12,2; 13,41; 23,3, 5
va face: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,19; 12,50; 18,35; 21,40, 43
face: *inf. prez.fără* ***a*** 5,36; 7,18; 9,28
faceţi: *ind. prez. 2.pl.* 5,47; 12,33; 23,15
să (să) facă: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.6; rezum. cap.7
să faceţi: *conj. prez. 2.pl.* 6,1; 23,3, 15
faci: *ind. prez. 2.sg.* 6,2; 21,23
făcând: *gerunziu* 6,3; 24,46; 27,7
am făcut: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,22
fă: *imperativ 2.sg.* 8,9
făcându(-să): *gerunziu* 8,16; 13,21; 14,15; 20,8; rezum. cap.24; 27,1, 57; rezum. cap.28
(să) face: *ind. prez. 3.sg.* 9,16; 13,22, 32; 23,15; 27,24
făcusă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* rezum. cap.11; 13,26
(s-)ar fi făcut: *cond. pf. 3.pl.* 11,21, 23
făcea: *ind. imp. 3.pl.* 12,14
(să) fac: *ind. prez. 3.pl.* 12,45; rezum. cap.27
aţi făcut: *ind. pf.c. 2.pl.* 15,6; 21,13; 25,40, 45
să facem: *conj. prez. 1.pl.* 17,4
făcându(-)(-să): *gerunziu* 18,27; 20,34
(să) făcea: *ind. imp. 3.pl.* 18,31; 27,54
(să) făcusă: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 18,31
ai făcut: *ind. pf.c. 2.sg.* 20,12
fac: *ind. prez. 1.sg.* 20,13; 21,24, 27; 26,18
să fac: *conj. prez. 1.sg.* 20,32
veţi face: *ind. viit.I. 2.pl.* 21,21
(să) făcuse: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 28,11
vom face: *ind. viit.I. 1.pl.* 28,14

FALCĂ: s.f.
falca: *sg. ac.* 5,39

FAMEN: s.m.
fameni: *pl. nom./ac.* rezum. cap.19; 19,12

FAPTĂ: s.f.
faptele: *pl. ac.* 5,16; 11,2; rezum. cap.16; 16,27; rezum. cap.23

FARISEU: s.m.
farisei: *pl. ac.* rezum. cap.3; 3,7; 12,38; rezum. cap.22
fariseilor: *pl. gen./dat.* 5,20; rezum. cap.9; rezum. cap.12; rezum. cap.15; rezum. cap.16; 16,6, 11, 12; rezum. cap.21
fariseii: *pl. nom./ac.* 7,29; 9,11, 14, 34; rezum. cap.12; 12,2, 14, 24; 15,1, 12; 16,1; 19,3; 21,45; 22,15, 34, 41; rezum. cap.23; 23,2; 27,62
farisei: *pl. voc., în sintagma* ***cărturarilor şi farisei făţarnici*** 23,13, 14, 15, 23, 25, 27, 29
farisee: *sg. voc., în sintagma* ***farisee oarbe*** 23,26

FATĂ: s.f.
fata: *sg. nom./ac.* rezum. cap.9; 9,18, 24, 25; 10,35, 37; 14,6; 15,22, 28
fato: *sg. voc.* 9,22
featii: *sg. dat.* rezum. cap.14; 14,11
featei: *sg. dat.* rezum. cap.15
featei: *sg. dat., în sintagma* ***featei Sionului*** 21,5

FAŢĂ: s.f.
feaţele: *pl. ac.* 6,16
faţa: *sg. nom./ac.* 6,17; 16,4; 17,2, 6; 18,10; 22,16; 26,39, 67
feaţii: *sg. gen.* 11,10
faţă: *sg. ac., în sintagma dislocată* ***schimbarea la faţă*** rezum. cap.17

FĂCĂTOR, -TOARE: s.m./f.
făcătorii: *s.m. pl. nom., în sintagma* ***făcătorii de pace*** 5,9

(a) FĂGĂDUI: v. IV
au făgăduit: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,7
făgăduieşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.16

FĂINĂ: s.f.
făină: *sg. ac.* rezum. cap.13; 13,33

FĂŢARNIC, -Ă: adj./s.
(cei) făţarnici: *s.m. pl. nom.* 6,2
făţarnicii: *s.m. pl. ac.* 6,5, 16; 24,51
făţarnice: *s.m. sg. voc.* 7,5
făţarnicilor: *s.m. pl. voc.* 15,7; 22,18
făţarnici: *adj. m. pl. voc.* 23,13, 14, 15, 23, 25, 27, 29

FĂŢĂRIE: s.f.
făţăriia: *sg. ac.* rezum. cap.23

FĂŢĂRNICIE: s.f.
făţărniciia: *sg. ac.* rezum. cap.23
făţărnicie: *sg. ac.* 23,28

FECIOARĂ: s.f.
fecioara: *sg. nom.* 1,23
fecioare: *pl. nom./ac.* rezum. cap.25; 25,11
fecioare: *pl. dat.* (*cu prep.* ***a + num. card.***) 25,1
fecioarele: *pl. nom.* 25,7

FECIOR: s.m.
feciori: *pl. ac.* rezum. cap.21; 21,28
feciorilor: *pl. gen.* 27,56

FEL: s.n.; var. (Înv.) **FEALIU**
fealiuri: *pl. ac.* 4,24
fealiul: *sg. ac.* 13,47

FEMEIE: s.f.; var. (Înv.) **FĂMEAIE**
fămeaie: *sg. ac.* 19,4

(a se) FERI: v. IV
să (să) ferească: *conj. prez. 3.sg./pl.* rezum. cap.18; rezum. cap.24

FERICIRE: s.f.
fericiri: *pl. ac.* rezum. cap.5

FERICIT, -Ă: adj.
fericiţi: *m. pl. nom.* 5,3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11; 13,16
fericit: *m. sg. nom.* 11,6; 16,17
fericită: *f. sg. nom.* 24,46

FEŞTILĂ: s.f.
feştila: *sg. ac.* 12,20

(a) FI: v. IV
era: *ind. imp. impers./3.sg./pl.* 1,18; 2,9, 15, 16; 3,4; 4,18; 8,30; 9,36; 12,3, 4; 14,23, 24; 15,38; 18,24, 28; 21,25, 33; 22,25; 24,38; 25,2, 10; 26,24, 43, 51, 71; 27,54, 55, 56, 57, 61; 28,3
e: *ind. prez. impers./3.sg.* 2,2; 3,3, 9, 12, 17; 5,13, 29, 30, 35, 37; 6,21, 23, 25; 7,4, 9, 12, 13, 14; 8,29; 9,5, 15, 37; 10,10, 11, 37, 38; 11,6, 10, 11; rezum. cap.12; 12,2, 6, 10, 12, 23, 26, 30, 48, 50; rezum. cap.13; 13,19, 20, 21, 23, 24, 38, 52, 54, 55, 57; 14,2, 4, 15; 15,8, 26, 27; 16,2; rezum. cap.17; 17,5, 14, 24; rezum. cap.18; 18,4, 8, 9; 19,3, 17, 24, 26; 20,14, 23; 21,38; 22,8, 16, 32, 38; 23,9, 11, 17, 19; 24,6, 23, 46; 25,21, 23; 26,38, 39, 68; 27,4
eşti: *ind. prez. 2.sg.* 2,6; 4,3, 6; 5,25; 6,9; 11,3; 14,28, 33; 16,16, 17, 18, 23; 18,28; 22,16; 25,24; 26,63, 73; 27,11, 40

este: *ind. prez. 3.sg.* 3,11; 5,3, 10, 12, 48; 6,18, 22, 30; 7,11, 21; 10,24, 26, 32, 33; 11,11, 16, 30; 12,7, 8, 30, 50; 13,22, 31, 32, 33, 37, 39, 44, 45, 47; 14,26; 15,5, 28; 16,20; 20,1, 15; 21,2, 9, 10, 11, 42; rezum. cap.22; 22,2, 20, 36, 42, 45; 23,8, 10, 16, 18; 26,18, 26, 28, 41, 48, 66; 27,6, 33, 37, 42. 62; 28,6
eram: *ind. imp. 1.sg.* 25,35, 43
erai: *ind. imp. 2.sg.* 26,69
iaste: *ind. prez. 3.sg.* 1,20, 23; 8,27; 9,13; 16, 17; 19,14; 24,26, 32, 33, 45
-i: *ind. prez. impers./3.sg.* 5,34, 37; rezum. cap.7; 11,14; 15,32; 18,14; 19,10; 20,15
sânt: *ind. prez. 3.pl.* 2,18; 5,4, 5, 6, 7, 8, 9, 10; 7,13, 14, 15; 10,2; 11,8; 12,5, 48; 13,16, 38, 39, 56; rezum. cap.15; 15,14, 20; 16,23, 28; rezum. cap.17; 17,25; rezum. cap.18; 18,20; 19,6, 12; 20,15; 22,21; 23,20, 27; 24,8
sânt: *ind. prez. 1.sg.* 3,11; 8,8, 9; 11,29; 14,27; 22,32; 24,5; 26,22, 25; 27,24, 43; 28,20
sânteţi: *ind. prez. 2.pl.* 5,11, 13; 10,20, 31; 15,16; 23,8, 25, 27, 28, 31
sânteţ: *ind. prez. 2.pl.* 6,26
au fost: *ind. pf.c. impers./3.sg./pl.* 1,6; 5,12; 7,27, 28; 9,10, 36; 11,1; 12,40; 13,53; 14,14, 21; 18,33; 19,1, 8; 22,8; 24,21; 26,1
fiind: *gerunziu* 1,18; 7,11; 12,34; 14,23; 16,2; 26,6, 20; 27,63
fii: *imperativ 2.sg.* 2,13
să fie: *conj. prez. 3.sg./pl.* 4,3; 6,4; 10,25; 18,33; rezum. cap.20; 23,26; 24,6, 20; 26,5, 54
a fi: *inf. prez.* 4, 19; rezum. cap.9; rezum. cap.11; rezum. cap.12; rezum. cap.16; 16,13, 15; 17,4; 18,1; 19,21; 20,26, 27; 22,23; rezum. cap.24; reyum. cap.27
vor fi: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,18; 12,27; 18,12, 18, 19; 19,5, 30; 20,16; 22,30; 24,7, 34, 40; 25,34; 26,2
va fi: *ind. viit.I. impers./3.sg.* 5,21, 22; 6,22, 23; 7,26; 8,12; 9,18; 10,13, 15; 11,22, 24; 12,11, 40, 45; 13,40, 42, 49, 50; 16,2, 19, 22; 17,19; 18,19; 19,27; 20,4, 26, 27; 21,21; 22,13; 22,28; 23,11; 24,21, 27, 28, 32, 37, 39, 51; 25,1, 30; 27,64
fie: *conj. prez. fără* ***să*** *impers./3.sg.* 5,37; 6,10; 8,12; 9,29; 15,28; 16,22; 17,14; 18,17; 20,26; 26,42
să fiţi: *conj. prez. 2.pl.* 5,45; 6,5, 16; 18,3
fiţi: *imperativ 2.pl.* 5,48; 10,16; 24,44
veţi fi: *ind. viit.I. 2.pl.* 10,22; 24,9
voi fi: *ind. viit.I. 1.sg..* 17,16
ar fi: *cond. prez. impers.* 18,6; 24,24
am fi fost: *cond. pf. 1.pl.* 23,30
am fi: *cond. prez. 1.pl.* 23,30
or fi: *ind. viit.I. 3.pl.* 24,3
ai fost: *ind. pf.c. 2.sg.* 25,21, 23

FIERE: s.f.
fierea: *sg. ac.* rezum. cap.27
fiiare: *sg. ac.* 27,34

FILER: s.m.; var. (Înv.) **FILEARIU** (aici) „ban de valoare mică” (cf. lat. *quadrans, -ntis* „ban”, „pitac”)
fileariul: *sg. ac.* 5,26
filearíu: *sg. ac.* 10,29

FILOZOF: s.m.; var. (Înv.) **FILOSOF** (aici) „înţelept care se ocupă cu astrologia”; (Pop.; spec.) „astrolog”
filosofii: *pl. nom.* rezum. cap.2
filosofi: *pl. ac.* 2,7, 16

FIRE: s.f.
fire: *sg. ac., în sintagma* ***mai presus de fire*** (cf. lat. *supersubstantiālis*) 6,11

FIU: s.m.
fiiu/Fiiu: *sg. nom./ac.* 1,1, 21, 23; 10,21; rezum. cap.22; 22,24, 42
fiiul/Fiiul: *sg. nom./ac.* 1,1, 25; 2,15; 3,17; 7,9; 10,37; 11,27; 12,23; 13,55; 17,14; rezum. cap.21; 21,5, 37, 38; 22,45; 23,15
fiiul: *sg. voc., în sintagmele* ***fiiul lui David/Fiiul lui Dumnezeu/ fiiul Ionii*** 1,20; 8,29; 9,27; 15,22; 16,17; 20,30, 31; 21,15
fiii: *pl. nom./ac.* 2,18; 8,12; 9,15; 10,21; 11,19; 12,27; 13,38; 17,24, 25; 18,25; 20,20; 23,31, 37; 27,9, 25
fii: *pl. nom./ac.* 3,9; 19,29; 20,21; 26,37
Fiiul: *sg. nom./ac., în sintagmele* ***Fiiul lui Dumnezău/Fiiul lui Dumnezeu/Fiiul Omului/Fiiul Omenesc/Fiiul Mieu cel iubit*** 4,3, 6; 8,20; 9,6; 10,23; 11,19; 12,8, 40; 13,37, 41; 14,33; 16,13, 16, 27, 28; 17,5, 9, 12, 21; 18,11; 19,28; 20,18, 28; 24,30, 44; 25,31; 26,2, 24, 45, 63, 64; 27,40, 43, 54
fiii: *pl. nom., în sintagma* ***fiii lui Dumnezău/fiii Părintelui celui din ceriu*** 5,9, 45
fiilor: *pl. gen./dat.* 7,11; 15,26; rezum. cap.20; 20,20
fiiule: *sg. voc.* 9,2
Fiiului: *pl. gen., în sintagma* ***Fiiului Omenesc*** 2,32; rezum. cap.24; 24,27, 30, 37, 39
fiiu: *sg. voc., în sintagma* ***fiiu lui David*** 21,9
fiiului/Fiiului: *sg. gen./dat.* rezum. cap.22; 22,2; 23,35; 28,19

FLĂMÂND, -Ă: adj.
flămânzi: *m. pl. ac.* 15,32
flămând: *m. sg. ac.* 25,37, 44

(a) FLĂMÂNZI: v. IV
au flămânzit: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,2; 21,18
flămânzăsc: *ind. prez. 3.pl.* 5,6
flămânzând: *gerunziu* 12,1
au flămânzât: *ind. pf.c. 3.pl.* 12,3
am flămânzit: *ind. pf.c. 1.sg.* 25,35, 42

FOALE: s.n.; var. **FOI:** s.m.
foi: *s.m. pl. ac.* 9,17
foii: *s.m. pl. nom.* 9,17

FOAMETE: s.f.
foamete: *sg. nom.* 24,7

FOC: s.n.
foc: *sg. ac.* 3,10, 11; 7,19; 13,40; 17,14
focul: *sg. ac., în sintagmele* ***focul nestâns/focul de veaci*** 3,12; 18,8; 25,41
focului: *sg. gen., în sintagmele* ***gheenii focului/matca focului*** 5,22; 18,9
foc: *sg. ac., în sintagma* ***cuptoriul cel de foc*** 13,42, 50

(a) FOLOSI: v. IV
va folosi: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,5
foloseaşte: *ind. prez. impers./3.sg.* 16,26; 19,10; 27,24

FRATE: s.m.
fraţii: *pl. nom./ac.* 1,2, 11; 5,47; rezum. cap.12; 12,46, 47, 48, 49; 19,29
fraţi: *pl. nom./ac.* 4,18, 21; 20,24; 22,25; 23,8; 25,40
fratele: *sg. nom./ac.* 4,18, 21; 5,22, 23, 24; 10,2, 3; 12,50; 13,55; 17,1; rezum. cap.18; 18,15, 21; 19,19; 22,24
fratelui: *sg. gen./dat.* rezum. cap.5; 5,22; rezum. cap.7; 7,3, 4, 5; 14,3; rezum. cap.18; 18,35; 22,24
frate: *sg. nom./ac.* 10,21
fraţilor: *pl. dat.* 28,10

FRĂŢÂNE: s.m.
frăţine-său: *sg. dat.* 22,25

(a) FRÂNGE: v. III „a rupe”; „a sparge”
va frânge: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,20
au frânt: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,19; 15,36; 26,26

FRICĂ: s.f.
frică: *sg. ac.* 14,26; 28,8
frica: *sg. ac.* 28,4

FRIG: s.n. (la pl.) „malarie”; „orice boală însoţită de febră mare şi frisoane”

friguri: *pl. ac.* rezum. cap.8; 8,14
frigurile: *pl. nom.* 8,15

FRUMOS, -OASĂ: adj.
frumoase: *n. pl. nom.* 23,27

FRUNTAR: s.n.; var. (Înv.) **FRUNTARE** (aici) „filacteră; bucată de pergament pe care erau scrise texte din lege și era purtată ostentativ la frunte (și pe brațul stâng)"
fruntările: *pl. ac.* 23,5

FRUNZĂ: s.f.
frunzele: *pl. nom./ac.* 21,19; 24,32

FUGĂ: s.f.
fuga: *sg. nom.* 24,20

(a) FUGI: v. IV
fuj: *imperativ 2.sg.* 2,13
a fugi: *inf. prez.* 3,7
au fugit: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,33; 26,56
fugiți: *imperativ 2.pl.* 10,23
fugă: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 24,16
fugând: *gerunziu* rezum. cap.26

FULGER: s.n.
fulgerul: *sg. nom./ac.* 24,27; 28,3

(a) FUMEGA: v. I
fumegă: *ind. prez. 3.sg.* 12,20

FUR: s.m. (Înv.) „hoț"
furii: *pl. nom.* 6,19, 20
furul: *sg. nom.* 24,43

(a) FURA: v. I
fură: *ind. prez. 3.pl.* 6,19, 20
(nu) fura: *imperativ prohib. 2.sg.* 19,18
să fure: *conj. prez. 3.pl.* 27,64
a fi furat: *pasiv inf. prez.* rezum. cap.28
au furat: *ind. pf.c. 3.pl.* 28,13

FURTIȘAG: s.n.; var. (Înv.) **FURTUȘAG**
furtușagurile: *pl. nom.* 15,19

FUȘTE: s.f. (Înv.) „bâtă"
fuști: *pl. ac.* 26,47, 55

G

GALILEAN: s.m. „persoană originară din Galileea"; (aici) „determinativ apozitiv pe lângă numele lui Isus (numit astfel după locul nașterii)"
Galileanul: *sg. nom.* 26,69

GALILEU: s.m. „galilean; persoană originară din Galileea"
galileilor: *pl. dat.* rezum. cap.4

GARD: s.n.
gard: *sg. ac.* 21,33

GATA: adv.
gata: 22,4, 8; 24,44; 25,10; 26,41

GĂINĂ: s.f.
găina: *sg. nom.* 23,37

(a se) GĂTI: v. IV „a pregăti"
gătiți: *imperativ 2. pl.* 3,3
va găti: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,10
(s-)au gătit: *ind. pf.c. 3.sg.* 20,23
am gătit: *ind. pf.c. 1.sg.* 22,4
e gătit: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 25,41
să gătim: *conj. prez. 1.pl.* 26,17
au gătit: *ind. pf.c. 3.sg.* 26,19

GĂTIT, -Ă: adj. „pregătit"
gătită: *f. sg. ac.* 25,34

GÂLCEAVĂ: s.f.
gâlceavă: *sg. nom.* 26,5; 27,24

(a) GÂLCEVI: v. IV
gâlcevind: *gerunziu* 9,23

GÂND: s.n.
gândurile: *pl. ac.* 9,4

(a se) GÂNDI: v. IV
gândind: *gerunziu* 1,20; 6,27
(vă) gândiți: *ind. prez. 2.pl.* 6,28
gândiți: *ind. prez. 2.pl.* 9,4
să gândiți: *conj. prez. 2.pl.* 10,19
gândea: *ind. imp. 3.pl.* 21,25

GHEENĂ: s.f.; var. **GHEENNA; GEHENA** (cf. lat. *gehenna, -ae* – cuvânt ebraic)
gheenii: *sg. dat., în sintagma* ***vinovat (va fi) gheenii focului*** 5,22
gheena: *sg. ac.* 5,29, 30
gheenna: *sg. ac.* 10,28
gheenii: *sg. gen., în sintagma* ***judecata gheenii*** 23,33
gehenii: *sg. gen., în sintagma* ***fiiul gehenii*** 23,15

GHERASEAN: s.m. „locuitor al cetății Gherasa"
gheraseani: *pl. ac.* rezum. cap.8
gheraseanii: *pl. nom.* rezum. cap.8
gheraseanilor: *pl. gen.* 8,28

GLAS: s.n.
glas: *sg. nom./ac.* 2,18; 3,17; 17,5; 24,31; 27,46, 50
glasul: *sg. nom., în sintagma* ***glasul Părintelui*** rezum. cap.3
glasul: *sg. nom./ac.* 3,3; 12,19

GLOATĂ: s.f.
gloatele: *pl. nom./ac.* rezum. cap.4; 5,1; 7,28; 9,8, 23, 33, 36; 12,23; 13,36; 14,13, 15; 15,10, 31; 21,9; 22,33
gloate: *pl. nom./ac.* 4,25; 8,1, 18; 11,7; 12,46; 13,2, 34; 15,30, 32; 19,2; 21,46; 23,1
gloata: *sg. nom./ac.* 9,25; 13,2; 14,23; 15,39; 20,31; 21,8
gloatelor: *pl. gen./dat.* rezum. cap.11; rezum. cap.13; 14,19, 22; 26,55
gloată: *sg. nom./ac.* 14,14; 15,33; 17,14; 20,29; 21,26; 26,47
gloatei: *sg. dat.* 14,19; 15,35; 27,64

GOL, GOALĂ: adj. „dezbrăcat"
gol: *m. sg. nom./ac.* 25,36, 38, 43, 44

(a se) GONI: v. IV (Înv.) „a se prigoni"; „a pune pe fugă"
(să) gonesc: *ind. prez. 3.pl.* 5,10
vor goni: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,11; 10,23
au gonit: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,12
gonesc: *ind. prez. 3.pl.* 5,44
gonește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.12
veți goni: *ind. viit.I. 2.pl.* 23,34

GRAI: s.n.
graiul: *sg. nom.* 26,73

(a) GRĂI: v. IV
să grăiți: *conj. prez. 2.pl.* 6,7
grăind: *gerunziu* 9,18; 12,46; 13,36; 15,31; 17,3, 5; 26,47

au grăit: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,33; 12,22, 48; 13,3, 33, 34; 14,27; 23,1; 28,18
veţi grăi: *ind. viit.I. 2.pl.* 10,19
grăiţi: *ind. prez. 2.pl.* 10,20
grăieşte: *ind. prez. 3.sg.* 10,20
a grăi: *inf. prez.* 12,34, 46
grăieşte: *ind. prez. 3.sg.* 12,34; rezum. cap.26
vor grăi: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,36
grăieşti: *ind. prez. 2.sg.* 13,10
grăiesc: *ind. prez. 1.sg.* 13,13
grăia: *ind. imp. 3.sg.* 13,34
(nu) grăi: *imperativ prohib. 2.sg.* 19,18

GRĂUNTE: s.m.; var. **GRĂUNŢ**
grăunţul: *sg. ac., în sintagma* ***grăunţul muştarului*** rezum. cap.13
grăunţului: *sg. dat., în sintagma* ***grăunţului de muştar/grăunţului de muştariu*** 13,31; rezum. cap.17
grăunţe: *sg. ac., în sintagma* ***grăunţe de muştariu*** 17,19

GRÂU: s.m.
grâul: *sg. ac.* 3,12; 13,29, 30
grâului: *sg. gen.* 13,25

GREŞEALĂ: s.f.; var. (Îuz.) **GREŞALĂ**
greşalele: *pl. ac.* rezum. cap.6; 6,14, 15
greşală: *sg. ac.* 24,24

(a) GREŞI: v. IV
greşeaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.18

GREU, GREA: adj./adv./s.
greu: *adv.* 13,15
greale: *adj. f. pl. ac.* 23,4
(ceale mai) greale: *s.n. pl. ac.* „lucrurile cele mai grele” 23,23

GREUTATE: s.f.
greotatea: *sg. ac.* 20,12

GRIJĂ: s.f.
grija: *sg. ac.* rezum. cap.6
grijea: *sg. ac.* 13,22
grige: *sg. nom.* 22,16
grije: *sg. ac.* 28,14

(a se) GRIJI: v. IV „a fi îngrijorat de ceva”; „a purta de grijă”
să (vă) grijiţi: *conj. prez. 2.pl.* 6,25
(nu vă) grigireţi: *imperativ prohib. 2.pl.* 6,31
(să) va grigi: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,34

GROAPĂ: s.f.
groapă: *sg. ac.* 12,11; 15,14

GRUMAZ: s.m.
grumazul: *sg. ac.* 18,6

GURĂ: s.f.
gura: *sg. ac., în sintagma* ***gura lui Dumnezău*** 4,4
gura: *sg. nom./ac.* 5,2; 12,34; 13,35; rezum. cap.17; 17,26; 18,16; 21,16
gură: *sg. ac.* 15,11, 17, 18

(a) GUSTA: v. I
vor gusta: *ind. viit.I. 3.pl.* 16,28
au gustat: *ind. pf.c. 3.sg.* 27,34

H

HAINĂ: s.f.
hainã: *sg. ac.* rezum. cap.6; 27,28, 31
hainã: *sg. ac., în sintagma* ***hainã de nuntă*** rezum. cap.22; 22,11, 12
haina: *sg. ac.* 27,35

HANANEU: s.m.; vezi **CANANEU**

HANANIAN, -Ă: adj.; vezi **CANANIAN, -Ă**

HANANIANCĂ: adj.; vezi **CANANIANCĂ**

HOLDĂ: s.f.
holda: *sg. ac.* 13,24, 27, 31, 38
holdei: *sg. gen.* 13,36

HOTAR: s.n.
hotarăle: *pl. ac.* 2,16; 8,34; 19,1
hotarele: *pl. ac.* 4,13; rezum. cap.8; 15,22, 39

HRANĂ: s.f.
hrana: *sg. nom./ac.* 3,4; 6,25
hranã: *sg. ac.* rezum. cap.6

HRISTOS: s.m. (aici) „cel care pretinde a fi Hristos”, „un fals Hristos”
hristoşi: *pl. nom., în sintagma* ***hristoşi mincinoşi*** (cf. lat. *pseudochristus, -i*) rezum. cap.24; 24,24

HULĂ: s.f.
hula: *sg. nom.* 12,31

(a) HULI: v. IV
hulesc: *ind. prez. 3.pl.* 5,44

I

IAD: s.n.
iad: *sg. ac.* 11,23
iadului: *sg. gen.* 16,18

IAR: adv.; var. **IARĂ**
iarã: 26,43, 44, 72

IARĂŞI: adv.
iarăşi: 4,7; 5,33; rezum. cap.6; rezum. cap.13; 18,19; rezum. cap.22; 26,42, 61
iarăş: 19,24; 20,5; 27,50

IARBĂ: s.f.
iarba: *sg. nom./ac.* 6,30; 13,26
iarbă: *sg. ac.* 14,19

IARNA: adv.
iarna: 24,20

IATĂ: interj.
iată: 1,19, 23; 2,1, 9, 13, 19; 3,10, 16, 17; 4,11; 5,28; 7,4; 8,2, 24, 29, 32, 34; 9,2, 3, 10, 18, 20, 32; 10,16; 11,8, 10, 19; 12,2, 10, 18, 41, 42, 46, 47, 49; 13,3; 15,22, 32; 17,3, 5; 19,16, 27; 20,18, 30; 21,5; 23,34, 38; 24,23, 25, 26; 25,6, 20, 22, 25; 26,45, 46, 47, 51, 65; 27,51; 28,2, 7, 9, 11, 20

(a se) IERTA: v. I
a ierta: *inf. prez.* rezum. cap.6; 9,6; rezum. cap.18
iartă: *imperativ 2.sg.* 6,12
iertăm: *ind. prez. 1.pl.* 6,12
veţi ierta: *ind. viit.I. 2.pl.* 6,14, 15
ierta-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,14
va ierta: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,15
(s-)au iertat: *ind. pf.c. 3.pl.* rezum. cap.9
iartă(-)(-să): *ind. prez. 3.pl.* 9,2, 5

(să) va ierta: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,31, 32
voi ierta: *ind. viit.I. 1.sg.* 18,21
au iertat: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,27
am iertat: *ind. pf.c. 1.sg.* 18,32
veţi ierta: *ind. viit.I. 2.pl.* 18,35

IERTARE: s.f.
iertarea: *sg. ac.* 26,28

(a) IEŞI: v. IV
va ieşi: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,6; 12,43
ieşiia: *ind. imp. 3.sg.* 3,5
vei ieşi: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,26
ieşind: *gerunziu* 8,28, 32; 9,32; 10,14; 12,14; 13,1; 14,14; 15,21, 22; 18,28; rezum. cap.20; 20,3, 29; 22,10; 24,1; 26,71, 75; 27,32, 53
au ieşit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,34; 9,26; 13,3; 17, 17 *Evanghelia* 30; 28,8
veţi ieşi: *ind. viit.I. 2.pl.* 10,11
aţi ieşit: *ind. pf.c. 2.pl.* 11,7, 8, 9; 26,55
am ieşit: *ind. pf.c. 1.sg.* 12,44
ieşivor: *ind. viit.I. 3.pl.* 13,49
iase: *ind. prez. 3.sg.* 15,17; 24,27
ies: *ind. prez. 3.pl.* 15,18, 19
să ieşiţi: *conj. prez. 2.pl.* 24,26
ieşiţi: *imperativ 2.pl.* 25,6

IEŞIRE: s.f.
ieşirile: *pl. ac., în sintagma* ***ieşirile căilor*** "răspântii" 22,9

(a) ÎMPUTA: v. I; var. (Înv.) **(a) ÎMPUTA**
împuta: *ind. imp. 3.pl.* 27,44

INIMĂ: s.f.
inima: *sg. ac., în sintagmele* ***cei curaţi cu inima/smerit cu inima/ inima pământului*** 5,8; 11,29; 12,40
inima: *sg. nom./ac.* 5,28; 6,21; 13,15, 19; 15,8; 24,48
inimile: *pl. ac.* 9,4; 18,35
inimii: *sg. gen.* 12,34; 19,8
inimă: *sg. ac.* 15,18, 19
inima: *sg. ac., în loc. adv.* ***din toată inima (ta)*** 22,37

(a) INTRA: v. I; var. (Pop.) **(a) ÎNTRA**
întrând: *gerunziu* 2,11; 10,12; 12,45; rezum. cap.21; 21,10; 26,58
veţi întra: *ind. viit.I. 2.pl.* 5,20; 10,11; 18,3
întră: *imperativ 2.sg.* 6,6; 25,21, 23
a întra: *inf. prez.* rezum. cap.7; rezum. cap.8; 18,8, 9; 19,17, 24; 22,13
întraţi: *imperativ 2.pl.* 7,13
întră: *ind. prez. 3.sg./pl.* 7,13; 15,11, 17
va întra: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,21; rezum. cap.19; 19,23
au întrat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,5; 9,25; 12,4; 17,24; 21,12; 22,11; 24,38; 25,10
să întri: *conj. prez. 2.sg.* 8,8
să întraţi: *conj. prez. 2.pl.* 10,5; 26,41
întra: *inf. prez. fără* ***a*** 12,29
ai întrat: *ind. pf.c. 2.sg.* 22,12
întraţi: *ind. prez. 2.pl.* 22,13
să între: *conj. prez. 2.pl.* 22,13

IOTĂ: s.f.
iotă: *sg. ac., în loc. adv.* (Pop. şi fam.) ***o iotă*** „nimic; nici chiar cele mai mici amănunte" (cf. supra **CIRTĂ**) 5,18

ISPITĂ: s.f.
ispitele: *pl. ac., în sintagma* ***ispitele diavolului*** rezum. cap.4
ispită: *sg. ac.* 6,13; 26,41

(a se) ISPITI: v. IV
să (să) ispitească: *conj. prez. 3.sg.* 4,1
să ispiteşti: *conj. prez. 2.sg.* 4,7
ispitea: *ind. imp. 3.pl.* rezum. cap.16
ispitindu-: *gerunziu* 19,3; 22,35
ispiteaşte(-să): *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.22
(să) ispiteaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.22
ispitiţi: *ind. prez. 2.pl.* rezum. cap.18

ISPITITOR, -TOARE: adj.; var. (Înv.) **ISPITITORIU**
ispititoriul: *s.m. sg. nom.* 4,3

ISPRAVNIC: s.m.
ispravnicului: *sg. dat.* 20,8

(a) IUBI: v. IV
a iubi: *inf. prez.* rezum. cap.5; rezum. cap.10
să iubeşti: *conj. prez. 2.sg.* 5,43; 22,39
iubiţi: *imperativ 2.pl.* 5,44
iubiţi: *ind. prez. 2.pl.* 5,46
iubesc: *ind. prez. 3.pl.* 5,46; 6,5; 23,6
va iubi: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,24
iubeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 10,37
iubeaşte: *imperativ 2.sg.* 19,19; 22,37

IUBIT, -Ă: adj./s.
iubit: *adj. m. sg. nom., în sintagma* ***Fiiul cel iubit*** 3,17; 17,5
(mai) iubit: *adj. n. sg. nom.* 6,25
Iubitul: *s.m. sg. nom., în sintagma* ***Iubitul Mieu*** 12,18

IVIT, -Ă: adj.
ivite: *f. pl. nom.* 24,32

(a) IZBĂVI: v. IV
izbăveşte: *imperativ 2.sg.* 6,13
izbăveaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.8; rezum. cap.9; rezum. cap.14
izbăvească: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 27,43
să izbăvească: *conj. prez. 3.sg.* 27,49

(a) IZBUCNI: v. IV; var. (Înv.) **(a) IZBÂGNI** (aici) „a dezvălui"
izbâgnivoi: *ind. viit.I. 1.sg.* 13,35

IZGONIRE: s.f.
izgonirea: *sg. ac.* rezum. cap.2
izgonire: *sg. nom.* 13,21
isgonirile: *pl. ac.* rezum. cap.23
izgoniri: *pl. ac.* rezum. cap.24

IZMĂ: s.f.
izma: *sg. ac.* 23,23

Î

(a se) ÎMBLÂNZI: v. IV
să (ne) îmblânzim: *conj. prez. 1.pl.* rezum. cap.5
vom îmblânzi: *ind. viit.I. 1.sg.* 28,14

(a se) ÎMBRĂCA: v. I
(vă) veţi îmbrăca: *ind. viit.I. 2.pl.* 6,25
îmbracă: *ind. prez. 3.sg.* 6,30
(să) îmbracă: *ind. prez. 3.pl.* 11,8
aţi îmbrăcat: *ind. pf.c. 2.pl.* 25,43
au îmbrăcat: *ind. pf.c. 3.pl.* 27,28, 31

ÎMBRĂCAT, -Ă: adj.
îmbrăcat: *m. sg. ac.* 11,8

ÎMBRĂCĂMINTE: s.f.
îmbrăcămintea: *sg. ac.* 5,40; 24,18
îmbrăcăminte: *pl. ac.* 10,10

(a se) ÎMPĂCA: v. I
(te) împacă: *imperativ 2.sg.* 5,24

ÎMPĂRAT: s.m.
împăratul/Împăratul: *sg. nom./ac.* 1,5, 6; 2,3, 9; 14,9; 21,5; rezum. cap.22; 22,7, 11, 13; 25,34, 40
împăratului: *sg. gen.* 2,1; rezum. cap.22
împăratul: *sg. nom., în sintagmele* ***împăratul jidovilor/împăratul lui Israil*** 2,2; 27,11, 37, 42
Împărat: *sg. gen., în sintagma* ***marelui Împărat*** 5,35
împăraţilor: *pl. gen.* 10,18; 11,8
împăraţii: *pl. nom.* 17,22
împărat: *sg. nom.* 18,23; 22,2
împăratul: *sg. voc., în sintagma* ***împăratul jidovilor*** 27,29

ÎMPĂRĂTEASĂ: s.f.
împărăteasa: *sg. nom., în sintagma* ***împărăteasa austrului*** 12,42

(a) ÎMPĂRĂŢI: v. IV
împărăţeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 2,22

ÎMPĂRĂŢIE: s.f.
împărăţiia: *sg. nom./ac., în sintagma* ***împărăţiia ceriului/împărăţiia ceriurilor/împărăţiia lui Dumnezău/împărăţiia Tatălui Mieu*** 3,2; 4,17; 5,3, 10, 19; 6,33; 7,21; 8,11; 10,7; 11,11, 12; 12,28; 13,24, 31, 33, 45, 47, 52; rezum. cap.18; 18,1, 3, 4, 23; rezum. cap.19; 19,12, 14, 23; rezum. cap.21; 21,31, 43; 22,2; 23,13; 25,1; 26,29
împărăţiile: *pl. ac.* 4,8
împărăţii: *sg. gen., în sintagma* ***Evanglelia împărăţii/Evangheliia împărăţii*** 4,23; 24, 14
împărăţii: *sg. gen.* 8,12; 13,19, 38; 24,7
împărăţia: *sg. ac., în sintagmele* ***împărăţia ceriurilor/împărăţia Părintelui Mieu*** 5,20; 13,43, 44; 20,1
împărăţiia: *sg. nom./ac.* 6,10; 12,25, 26; 13,41; 16,28; 20,21; 25,34
împărăţiei: *sg. gen., în sintagma* ***Evanghelia împărăţiei*** 9,35
împărăţii: *sg. gen., în sintagmele* ***tainele împărăţii ceriurilor/cheiile împărăţii ceriurilor*** 13,11; rezum. cap.16; 16,19
împărăţie: *sg. nom.* 24,7

(a se) ÎMPĂRŢI: v. IV
împărţându(-să): *gerunziu* rezum. cap.27
au împărţit: *ind. pf.c. 3.pl.* 27,35
împărţit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 27,35

ÎMPĂRŢIT, -Ă: adj.
împărţiţi: *m. pl. ac.* rezum. cap.25

ÎMPERECHEAT, -Ă: adj.; var. (Reg.) **ÎMPĂRECHEAT, -Ă** (Înv.) „despărţit”, „dezbinat”
împărăcheată: *f. sg. nom.* 12,25

ÎMPIETRIT, -Ă: adj.
împietrite: *f. pl. ac.* rezum. cap.11

(a) ÎMPLETI: v. IV
împletind: *gerunziu* 27,29

(a) ÎMPODOBI: v. IV
împodobiţi: *imperativ 2.pl.* 23,29
au împodobit: *ind. pf.c. 3.pl.* 25,7

ÎMPOTRIVĂ: adv./prep.; var. (Înv. şi pop.) **ÎMPROTIVĂ**
împrotiva: *prep.* 5,11, 23; rezum. cap.12; 12,26, 30, 32; rezum. cap.18; 18,15, 21; 26,59, 62; 27,1, 13
împrotivă: *adv.* 14,24; rezum. cap.23

(a se) ÎMPOTRIVI: v. IV; var. **(a se) ÎMPROTIVI**
a (să) împrotivi *inf. prez.* rezum. cap.5
(nu vă) împrotivireţi: *imperativ prohib. 2.pl.* 5,39

ÎMPREJURUL: adv./prep.; var. (Înv.) **ÎMPREGIURUL**
împregiurul: *prep.* 3,5
împrejurul: *prep.* 8,18

(a se) ÎMPREUNA: v. I „a uni”; „(a săvârşi sau)a face să se săvârşească actul sexual”
a (să) împreuna: *inf. prez.* 1,18
au împreunat: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,6

ÎMPREUNĂ: adv.
împreună: rezum. cap.11; 13,29; 14,9; rezum. cap.18; 22,34

(a) ÎMPROŞCA: v. I
au împroşcat: *ind. pf.c. 3.pl.* 21,35

(a) ÎMPRUMUTA: v. I
a împrumuta: *inf. prez.* 5,42

(a) ÎMPUTA: v. I; vezi **(a) IMPUTA**

ÎNAINTE: adv./prep.; var. (Reg.) **MAINTE; NAINTE**
înainte: *adv. în loc. adv. Evanghelia* . cap.16; rezum. cap.20; rezum. cap.21; 26,32, 34, 75; 28,7
înainte: *adv.* 5,12; rezum. cap.13; 13,24; rezum. cap.18; 21,9; rezum. cap.25
înainte: *adv. în loc. adv.* ***mai înainte de vreame*** 8,29
nainte: *adv. în loc. adv.* ***mai nainte*** 6,8; 24,25, 38
mainte: *adv.* rezum. cap.17; rezum. cap.24
nainte: *adv.* 17,24
înaintea: *prep.* 2,9; 4,24; 5, 16; 7,6; rezum. cap.10; 10,18, 32, 33; rezum. cap.11; 11,10, 26; 13,31; 14,22; 17,2, 14; 21,2; rezum. cap.25; 25,32; rezum. cap.26; 26,70; rezum. cap.27; 27,11, 24, 29; 28,7
înnaintea: *prep.* 5,24; 6,1, 2; 23,13

ÎNALT, -Ă: adj.
înalt (foarte): *m. sg. ac.* 4,8
înalt: *m. sg. ac.* 17,1

ÎNĂLBIT, -Ă: adj. (aici) „văruit”
înnălbite: *n. pl. dat.* 23,27

(a se) ÎNĂLŢA: v. I
(te) vei înălţa: *ind. viit.I. 2.sg.* 11,23
(să) va înălţa: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,12
înălţa(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,12

ÎNĂLŢIME: s.f.
înălţimile: *pl. ac., în sintagma* ***înălţimile ceriurilor*** 24,31

ÎNĂUNTRU: adv.; var. **ÎNLĂUNTRU**
înlăuntru: 26,58

ÎNCĂLŢĂMINTE: s.f.
încălţămintele: *pl. ac.* 3,11
încălţăminte: *sg. ac.* 10,10

ÎNCEPĂTURĂ: s.f. (Înv. şi pop.) „început”
începăturile: *pl. nom.* 24,8

(a) ÎNCEPE: v. III
au început: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,17; 11,7, 20; 12,1; 16,21, 22; 26,22, 37, 74
începând: *gerunziu* 14,30; 18,24; 20,8
va începe: *ind. viit.I. 3.sg.* 25,49

ÎNCEPUT: s.n.; var. (Înv.) **CEPUT**
ceputul: *sg. ac., în sintagma* ***din ceputul lumii*** „din momentul Creaţiei” 24,21
început: *sg. ac., în loc. adv.* ***de început*** „de la început” 19,4

(a) ÎNCETA: v. I
au încetat: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,32

(a se) ÎNCHIDE: v. III
închizând: *gerunziu* 6,6
au au închis: *ind. pf.c. 3.pl.* 13,15
închideţi: *ind. prez. 2.pl.m* 23,13
(s-)au închis: *ind. pf.c. 3.sg.* 25,10

(a se) ÎNCHINA: v. I
să (ne) închinăm: *conj. prez. 1.pl.* 2,2
să (mă) închin: *conj. prez. 1.sg.* 2,8
(s-)au închinat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,11; 14,33; 15,25; 28,9, 17
să (te) închini: *conj. prez. 2.sg.* 4,9
(te) vei închina: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,10
(să) închina: *ind. imp. 3.sg.* 8,2; 9,18
închinându(-să): *gerunziu* 20,20

ÎNCHINĂCIUNE: s.f. „plecăciune”
închinăciuni: *pl. ac.* 23,7

ÎNCOACE: adv.
încoace: 14,18

(a) ÎNCONJURA: v. I; var. (Reg.) **(a) ÎNCUNJURA**
încungiura: *ind. imp. 3.sg.* 4,23
încungiuraţi: *ind. prez. 2.pl.* 23,15

(a) ÎNCREDINŢA: v. I
să încredinţez: *conj. prez. 1.sg.* 25,27

ÎNDATĂ: adv.
îndată: 3,16; 4,20, 22; 8,3; 13,5, 20; 14,22, 27; 20,34; 21,2, 19; 25,15

ÎNDĂRĂTNIC, -Ă: adj.
îndărătnic: *n. sg. voc.* 17,16

(a) ÎNDEMNA: v. I
îndeamnă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.24
au îndemnat: *ind. pf.c. 3.pl.* 27,20

(a se) ÎNDOI: v. IV
(te-)ai îndoit: *ind. pf.c. 2.sg.* 14,31
(vă) veţi îndoi: *ind. viit.I. 2.pl.* 21,21
(s-)au îndoit: *ind. pf.c. 3.pl.* 28,17

ÎNDOIT: adv. „de două ori mai mult”
(mai) îndoit: 23,15

ÎNDRĂCIT, -Ă: adj./s.
îndrăciţi: *s.m. pl. nom./ac.* rezum. cap.8; 8,16, 28
(cei) îndrăciţi: *s.m. pl. ac.* 8,33; rezum. cap.10
(un) îndrăcit: *s.m. sg. ac.* rezum. cap.9; 12,22
îndrăcit: *adj. m. sg. ac.* 9,32

(a) ÎNDRĂZNI: v. IV
au îndrăznit: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,46

(a se) ÎNDREPTA: v. I
va îndrăpta: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,6
(s-)au îndreptat: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,19
(te) vei îndrepta: *ind. viit.I. 2.sg.* 12,37

ÎNDREPTARE: s.f.
îndreptarea: *sg. nom.* rezum. cap.10

(a se) ÎNECA: v. I
au înecat: *ind. pf.c. 3.pl.* 13,7
îneacă: *ind. prez. 3.sg.* 13,22
să (să) îneace: *conj. prez. 3.sg.* 18,6

ÎNECARE: s.f.
înecare: *sg. ac.* rezum. cap.14

(a) ÎNFRÂNGE: v. III
înfrânge: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.21

(a se) ÎNFRICOŞA: v. I
înfricoşându(-să): *gerunziu* rezum. cap.28

ÎNFRUMUSEŢAT, -Ă: adj.; var. (Înv.) **ÎNFRUMSEŢAT, -Ă**
înfrumsăţată: *f. sg. ac.* 12,44

(a) ÎNFRUNTA: v. I
a înfrunta: *inf. prez.* 11,20

(a) ÎNGĂDUI: v. IV
îngăduind: *gerunziu* rezum. cap.12
îngăduiaşte: *imperativ 2.sg.* 18,26, 29

(a) ÎNGENUNCHEA: v. I
îngenunchind: *gerunziu* 17,14; 27,29

ÎNGER: s.m.
îngerul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 11,10; 24,31; rezum. cap.28; 28,5
îngerul: *sg. nom., în sintagma* ***îngerul Domnului*** 1,20, 24; 2,13, 19; 28,2
îngerilor: *pl. dat.* 4,6; 25,41
îngerii: *pl. nom./ac.* 4,11; 13,39, 41, 49; 16,27; 18,10; 25,31
îngerii: *pl. nom./ac., în sintagmele* ***îngerii lui Dumnezău/îngerii ceriurilor*** 22,30; 24,36
îngeri: *pl. ac., în sintagma* ***întunearece de îngeri*** 26,53

(a) ÎNGHIŢI: v. IV
înghiţiţi: *ind. prez. 2.pl.* 23,24

(a) ÎNGRĂDI: v. IV
au îngrădit: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,33

ÎNGREUIAT, -Ă: adj.
îngreoiaţi: *m. pl. nom.* 26,43

(a) ÎNGROPA: v. I
neîngropând: *gerunziu* rezum. cap.8
să îngrop: *conj. prez. 1.sg.* 8,21
să îngroape: *conj. prez. 3.pl.* 8,22
au îngropat: *ind. pf.c. 3.pl.* 14,12

ÎNGROPARE: s.f.
îngroparea: *sg. ac.* 26,12; 27,7

ÎNGROPAT, -Ă: adj.
îngropat: *n. sg. nom.* rezum. cap.27

(a se) ÎNGROŞA: v. I (aici; despre inimă) „a se învârtoşa”, „a se împietri”
(s-)au îngroşat: *ind. pf.c. 3.pl.* 13,15

(a se) ÎNGROZI: v. IV
(s-)au îngrozit: *ind. pf.c. 3.pl.* 28,4

ÎNGUST, -Ă: adj.
îngustă: *f. sg. nom.* 7,14

ÎNSĂRCINAT, -Ă: s.m./f. „împovărat”
(cei) însărcinaţi: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.11
[cei] însărcinaţi: *s.m. pl. voc., în sintagma* ***toţi cei osteniţi şi însărcinaţi*** 11,28

(a se) ÎNSEMNA: v. I; var. (Reg.) **(a se) ÎNSĂMNA**
(să) însămnează: *ind. prez. 3.sg./pl.* rezum. cap.3; rezum. cap.10

(a) ÎNSETOȘA: v. I; var. (Reg.) **(a) ÎNSĂTOȘA** (Înv. și reg.) „a înseta”
însătoșază: *ind. prez. 3.pl.* 5,6
însătoșat-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 25,35, 42
însătoșind: *gerunziu* 25,37

ÎNSETOȘAT, -Ă: adj.; var. (Reg.) **ÎNSĂTOȘAT, -Ă** „însetat”
însătoșat: *m. sg. ac.* 25,44

(a se) ÎNSURA: v. I
a (să) însura: *inf. prez.* 19, 10
(să) vor însura: *ind. viit.I. 3.pl.* 22,30
însurându(-să): *gerunziu* 25,38

ÎNSUTIT: adv.
însutit: 19,29

(a) ÎNȘELA: v. I
să înșele: *conj. prez. 3.sg.* 24,4
vor înșela: *ind. viit.I. 3.pl.* 24,5, 11

ÎNȘELĂCIUNE: s.f.
înșelăciunea: *sg. nom.* 13,22

ÎNȘELĂTOR, -TOARE: s.m./f.
înșelători: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.24

(a se) ÎNȘTIINȚA: v. I
înștiințându(-să): *gerunziu* 2,22
(să) înștiințază: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.10

(a se) ÎNTĂRI: v. IV
(să) întăresc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.10
întărește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.14
au întărit: *ind. pf.c. 3.pl.* 27,66

ÎNTÂI, -A: adj./adv./num. ord.
întâiu: *adj. m. sg. ac., în sintagma* ***întâiu născut*** 1,25
întâia: *adj. f. sg. nom.* 22,38
întâi: *adv.* 5,24; 6,33; 7,5; 8,21; 12,29; 13,30; 17,10
întâi: *adv.* 17,26; 23,26
întâi: *num. ord. m. sg./pl. nom.* 10,2; 19,30; 20,16, 27

(a) ÎNTÂMPINA: v. I
au întâmpinat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,28; 28,9

ÎNTÂMPINARE: s.f.
întâmpinarea: *sg. ac.* 8,34; 25,1, 6

(a se) ÎNTÂMPLA: v. I
(să) va întâmpla: *ind. viit.I. impers.* 18,13

(a) ÎNTEMEIA: v. I
era întemeiată: *pasiv ind. imp. 3.sg.* 7,25

(a) ÎNTINDE: v. III
întinzându-: *gerunziu* 8,3
întinde: *imperativ 2.sg.* 12, 13
au întins: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,13
întinzând: *gerunziu* 12,49; 14,31; 26,51

(a) ÎNTINGE: v. III „a înmuia pâine sau mămăligă într-o mâncare
întinge: *ind. prez. 3.sg.* 26,23

(a se) ÎNTOARCE: v. III
să (să) întoarcă: *conj. prez. 2.sg./pl.* 2,12; 24,18
(s-)au întors: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,12, 13
întoarce: *imperativ 2.sg.* 5,39; 26,52
(nu te) întoarce: *imperativ prohib. 2.sg.* 5,42
întorcându(-să/-Să): *gerunziu* 7,6; 9,22; 16,23; 21,18; rezum. cap.25
(să) va întoarce: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,13
întoarce(-mă)-voi: *ind. viit.I. 1.sg.* 12,44
să (să) întoarcă: *conj. prez. 3.pl.* 13,15
(vă) veți întoarce: *ind. viit.I. 2.pl.* 18,3
întorcând: *gerunziu* rezum. cap.27
au întors: *ind. pf.c. 3.sg.* 27,3

ÎNTOARCERE: s.f.
întoarcerea: *sg. ac.* rezum. cap.2

(a) ÎNTRA: v. I; vezi **(a) INTRA**

(a) ÎNTREBA: v. I
au întrebat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,4; 17,10, 24; 22,23, 35, 41; 27,11
întrebați: *imperativ 2.pl.* 2,8; 10,11
întreba: *ind. imp. 3.sg./pl.* 12,10; 16, 13
întreabă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.16; rezum. cap.22
întrebi: *ind. prez. 2.sg.* 19,17
a întreba: *inf. prez.* 22,46
întreba(-)-voi: *ind. viit.I. 1.sg.* 21,24

ÎNTREBARE: s.f.
întrebarea: *sg. ac.* rezum. cap.21

(a) ÎNTRECE: v. III
vor întreace: *ind. viit.I. 3.pl.* 21,31

(a se) ÎNTRISTA: v. I
(s-)au întristat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 14,9; 17,22; 18,31
întristându(-să): *gerunziu* 26,22
a (Să) întrista: *inf. prez.* 26,37

ÎNTRISTAT, -Ă: adj.
întristat: *m. sg. nom.* rezum. cap.19; 19,22

(a se) ÎNTUNECA: v. I
(să) va întuneca: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,29

ÎNTUNECAT, -Ă: adj.
întunecat: *n. sg. nom.* 6,23

ÎNTUNERIC: s.n.; var. (Înv.) **ÎNTUNEAREC** „lipsă de lumină”; (Înv. și reg.) „număr foarte mare”, „ceată”, „mulțime”
întunearec: *sg. nom./ac.* 4,16; 6,23; 10,27; rezum. cap.27; 27,45
întunearecul: *sg. nom.* 6,23
întunearecul: *sg. ac., în sintagmele* ***întunearecul din afară/ întunearecul cel mai din afară*** „întunericul veșnic” 8,12; rezum. cap.22; 22,13; 25,30
întunearece: *pl. ac., în sintagma* ***întunearece de îngeri*** 26,53

(a) ÎNȚELEGE: v. III
înțăleg: *ind. prez. 3.pl.* 13,13
veț înțăleage: *ind. viit.I. 2.pl.* 13, 14
să înțăleagă: *conj. prez. 3.pl.* 13,15
înțăleage: *ind. prez. 3.sg.* 13,19
înțeleage: *ind. prez. 3.sg.* 13,23
înțăles-ați: *ind. pf.c. 2.pl.* 13,51
înțăleageți: *imperativ 2.pl.* 15,10
înțăleageți: *ind. prez. 2.pl.* 15,17; 16,9, 11
au înțeles: *ind. pf.c. 3.pl.* 16,12
înțelegi: *ind. prez. 2.sg.* 16,23
au înțăles: *ind. pf.c. 3.pl.* 17,13
înțeleagă: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 24,15
neînțelegând: *gerunziu* 22,29

ÎNȚELEGERE: s.f.
înțăleagere: *sg. ac.* 15, 16

ÎNŢELEPCIUNE: s.f.
înţelepciunea: *sg. nom./ac.* 11,19; 12,42; 13,54

ÎNŢELEPT, -EPTĂ: adj./s.; var. **ÎNŢĂLEPT, -EAPTĂ**
înţelept: *adj. m. sg. dat.* 7,24
înţălepţi: *adj. m. pl. nom.* 10,16
înţeleaptă: *adj. f. sg. nom.* 25,45
înţeleapte: *adj. f. pl. nom.* 25,2
(cei) înţălepţi: *s.m. pl. ac.* 11,25
înţelepţi: *s.m. pl. ac.* 23,34
(ceale) înţăleapte: *s.f. pl. nom.* 25,4, 9
(celor) înţăleapte: *s.f. pl. dat.* 25,8

ÎNŢELES: s.n.
înţeles: *sg. ac., în sintagma* ***vor fi într u înţeles*** „se vor învoi" 18,19

(a) ÎNVĂLUI: v. IV „a înfăşura"
au învăluit: *ind. pf.c. 3.sg.* 27,59

(a se) ÎNVĂŢA: v. I
învaţă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1; rezum. cap.5; 5,2; rezum. cap.6; rezum. cap.7; rezum. cap.18; rezum. cap.19; rezum. cap.20
au învăţat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,7
învăţând: *gerunziu* rezum. cap.3; 4,23; rezum. cap.5; 9,35; rezum. cap.13; 15,9; rezum. cap.16; 21,23; 26,55
va învăţa: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,19
era învăţându-: *ind. imp. perifr. 3.sg.* 7,29
(vă) învăţaţi: *imperativ 2.pl.* 9, 13; 11,29
să înveaţe: *conj. prez. 3.sg.* 11,1
învăţa: *ind. imp. 3.sg.* 13,54; rezum. cap.24
[fiind] învăţată: *pasiv gerunziu* 14,8
înveţi: *ind. prez. 2.sg.* 22,16
învăţându-: *gerunziu* rezum. cap.23; 28,20
învăţaţi: *imperativ 2.pl.* 24,32; 28,19
a învăţa: *inf. prez.* rezum. cap.28
era învăţaţi: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 28,15

ÎNVĂŢAT, -Ă: adj.
învăţat: *m. sg. nom., în sintagma* ***cărturariul învăţat*** 13,52

ÎNVĂŢĂTOR: s.m.
învăţătoriu/Învăţătoriu: *sg. nom./ac.* 10,24; 23,10
învăţătoriul/Învăţătoriul: *sg. ac.* 10,25; 17,23; 23,8; 26,18
Învăţătoriule: *sg. voc.* 12,38; 22,16, 24, 36
Învăţătoriule: *sg. voc., în sintagma* ***Învăţătoriule bune*** 19,16

ÎNVĂŢĂTURĂ: s.f.
învăţătură: *sg. ac.* rezum. cap.6
învăţătura: *sg. ac.* 7,28; 16,12; 22,33
învăţături: *pl. ac.* 15,9

ÎNVÂRTOŞARE: s.f. (despre inimă) „împietrire"
învârtoşarea: *sg. ac., în sintagma* ***învârtoşarea inimii*** 19,8

(a) ÎNVIA: v. I
înviaţi: *imperativ 2.pl.* 10,8
a învia: *inf. prez.* 16,21
va învia: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,22; 20,19
voi învia: *ind. viit.I. 1.sg.* 26,32; 27,63
au înviat: *ind. pf.c. 3.sg.* 27,64

ÎNVIERE: s.f.; var. (Înv.) **ÎNVIIARE**
învierea: *sg, ac.* rezum. cap.20; rezum. cap.22; 27,53
învierea: *sg. ac., în sintagmele* ***învierea morţilor/învierea lui Hristos*** rezum. cap.22; rezum. cap.28
învierе: *sg. nom./ac.* 22,23, 28, 30
învierea: *sg. ac., în sintagma* ***învierea morţilor*** 22,31

(a) ÎNVINGE: v. III
învinge: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4

ÎNZĂDARNIC, -Ă: adj. (În v.) „zadarnic"
înzădărnică: *f. sg. nom.* 15,6

J

(a) JEFUI: v. IV
va jefui: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,29

(a se) JELUI: v. IV
a (să) jelui: *inf. prez.* 9,15

JERTFĂ: s.f.; var. **JIRTVĂ; JÂRTVĂ**
jirtvă: *sg. ac.* 9,13
jârtvă: *sg. ac.* 12,7

JIDOV: s.m.
jidovilor: *pl. gen., în sintagma* ***împăratul jidovilor*** 2,2; 27,11, 29, 37
jidovilor: *pl. dat.* rezum. cap.10
jidovi: *pl. ac.* rezum. cap.11; rezum. cap.21; rezum. cap.26; 28,15
jidov: *sg. ac.* (aici) „adept al fariseismului" 23,15

JITNIŢĂ: s.f.; var. (Reg.) **JÂTNIŢĂ** (Înv.) „hambar"
jâtniţă: *sg. ac.* 3,12
jitniţă: *sg. ac.* 6,26

JOLJ: s.n.; var. **JOLGIU** (Reg.) „giulgiu"; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Alexiu Viciu, *Glosar de cuvinte dialectale din graiul viu al poporului român din Ardeal.* Adunate şi explicate de... Bucureşti, 1906. (Extras din din Analele Academiei Române. Seria II. Tom. XXIX. Memoriile Secţiunii literare).
jolgi: *sg. ac.* 27,59

JOS: adv.; var. **GIOS**
gios: 4,6
(mai) jos: 2,16
jos: *adv. în loc. adv.* ***pe jos*** 14, 13
jos: *adv. în loc. adv.* ***de sus până jos*** 27,51

(a) JUCA: v. I; var. **(a) GIUCA**
aţi giucat: *ind. pf.c. 2.pl.* 11,17
joacă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.14
au jucat: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,6

(a se) JUDECA: v. I; var. (Înv. şi reg.) **(a) GIUDECA**
a giudeca: *inf. prez.* rezum. cap.7
(nu) giudecareţi: *imperativ prohib. 2.pl.* 7,1
să (vă) giudecaţi: *conj. prez. 2.pl.* 7,1
veţi giudeca: *ind. viit.I. 2.pl.* 7,2
(vă) veţi giudeca: *ind. viit.I. 2.pl.* 7,2
giudeca: *ind. imp. 3.pl.* rezum. cap.16
a judeca: *inf. prez.* 16,4
judecând: *gerunziu* 19,28
giudecându(-Să): *gerunziu* rezum. cap.26

JUDECATĂ: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **GIUDECATĂ**
judecăţii: *sg. dat., în sintagma* ***vinovat (va fi) judecăţii*** 5,21, 22
judecată: *sg. ac.* 5,40
giudecată: *sg. ac.* 7,2; 12,41, 42; 23,14; 27,19
giudecăţii: *sg. gen., în sintagma* ***zioa giudecăţii*** 10,15; 11,22, 24; 12,36
giudecata: *sg. ac.* 12,18, 20
judecata: *sg. nom.* 23,23
judecata: *sg. ac., în sintagmele* ***judecata gheennii/judecata cea mai de pre urmă*** 23,33; rezum. cap.25
judecăţii: *sg. gen., în sintagma* ***zioa judecăţii*** rezum. cap.24

JUDECĂTOR: s.m.; var. (Înv.) **JUDECĂTORIU;** (Înv. și reg.) **GIUDECĂTOR**
judecătoriului: *sg. dat.* 5,25
judecătoriul: *sg. nom.* 5,25
giudecătorilor: *pl. gen.* 10,18
giudecătorii: *pl. nom.* 12,27

JUG: s.n.; var. **GIUG**
jugul: *sg. nom.* rezum. cap.11; 11,30
giugul: *sg. ac.* 11,29
jug: *sg. ac., în sintagma* ***ceii de supt jug*** „animalului de povară” (cf. lat. *subiugāle, -is* „animal de povară”) 21,5

(a se) JUGĂNI: v. IV
(s-)au jugănit: *ind. pf.c. 3.pl.* 19,12

(a) JUNGHIA: v. I; var. **(a) GIUNGHIA** (Pop.) „a înjunghia”
sânt giunghiate: *pasiv ind. prez 3.pl.* 22,4

(a se) JURA: v. I; var. **(a se) GIURA**
a giura: *inf. prez.* rezum. cap.5
să juri: *conj. prez. 2.sg.* 5,33
a jura: *inf. prez.* 5,34
să (te) juri: *conj. prez. 2.sg.* 5,36
va giura: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,16, 18, 21
gioară: *ind. prez. 3.sg.* 23,20, 21, 22
(să) gioară: *ind. prez. 3.sg.* 23,22
jurî(-Te): *imperativ 2.sg.* 26,63
a (să) giura: *inf. prez.* 26,74

JURĂMÂNT: s.n.; var. **GIURĂMÂNT**
jurământurile: *pl. ac.* 5,33
giurământ: *sg. ac.* 14,7, 9; 26,72

L

LARG, -Ă: adj.
largă: *f. sg. nom.* 7,13

LAT, -Ă: adj.
lată: *f. sg. nom.* 7,13

LAŢ: s.n.
laţul: *sg. ac.* 27,5

LAUDĂ: s.f.
lauda: *sg. ac.* 21,16

(a) LĂCUI: v. IV; vezi **(a) LOCUI**

LĂCUSTĂ: s.f.
lăcuste: *pl. nom.* 3,4

(a) LĂRGI: v. IV
lărgesc: *ind. prez. 3.pl.* 23,5

(a se) LĂSA: v. I
a lăsa: *inf. prez.* 1,19; rezum. cap.5; 19,3, 8; 23,23
lasă: *imperativ 2.sg.* 3,15; 5,24, 40; 7,4; 8,21, 22; 27,49
au lăsat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,11; 8,15; 19,8; 22,25
lăsând: *gerunziu* 4,13, 20, 22; 13,36; rezum. cap.19
va lăsa: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,31, 32; 19,5, 9, 29
lăsându-: *gerunziu* rezum. cap.8; 16,4; 21,17; 22,22; 26,44, 56
lăsaţi: *imperativ 2.pl.* 13,30; 15,14; 19,14
lasă: *ind. prez. 3.sg.* 18,12
(să) lăsa: *inf. prez. fără* ***a*** rezum. cap.19
am lăsat: *ind. pf.c. 1.pl.* 19,27
lăsaţi: *ind. prez. 2.pl.* 23,13
aţi lăsat: *ind. pf.c. 2.pl.* 23,23
(să) va lăsa: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,38; 24,2, 40, 41
ar lăsa: *cond. prez. 3.sg.* 24,43
ai lăsat: *ind. pf.c. 2.sg.* 27,46

LĂSAT, -Ă: s.m./f.
(cea) lăsată: *s.f. sg. ac.* „femeia lăsată de bărbat” 5,32; 19,9

(a) LĂUDA: v. I
laudă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.8; rezum. cap.11; rezum. cap.19

(a) LEGA: v. I
va lega: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,29
legaţi: *imperativ 2.pl.* 13,30
au legat: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,3
vei lega: *ind. viit.I. 2.sg.* 16,19
a lega: *inf. prez.* rezum. cap.18
veţi lega: *ind. viit.I. 2.pl.* 18,18
leagă: *ind. prez. 3.pl.* 23,4

LEGAT, -Ă: adj.
legat: *m./n. sg. nom./ac.* 16,19; 22,13; 27,2
legate: *n. pl. nom.* 18,18
legată: *f. sg. ac.* 21,2

LEGE: s.f.
leagea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.5; 5,17; 7,12; 11,13; 22,40
leage: *sg. ac.* 5,18; 12,5; 22,36
leage: *sg. ac., în sintagma* ***ştiutoriul de leage*** „învățătorul de lege” rezum. cap.22
legii: *sg. gen., în sintagmele* ***porunca legii cea mare*** „porunca cea mai mare din lege”/***ştiitorii legii*** „învățătorii legii” rezum. cap.22; 22,35
legii: *sg. gen.* 23,23
legii: *sg. gen., în sintagma* ***legii cei noao*** 26,28

LEMN: s.n.
lemn: *sg. ac., în sintagma* ***meaşterului de lemn*** „tâmplarului” 13,55

LENEŞ, -Ă: adj.
leneşă: *f. sg. voc.* 25,26

(a se) LEPĂDA: v. I
a lepăda: *inf. prez.* rezum. cap.5
să (să) leapede: *conj. prez. 3.sg.* 5,13; 16,24
leapădă: *imperativ 2.sg.* 5,29, 30; 18,9
leapădă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.8
lapădă: *imperativ 2.sg.* 18,8

LEPRĂ: s.f.
lepra: *sg. nom.* 8,3

LEPROS, -OASĂ: s./adj.
leproşii: *s.m. pl. nom./ac.* 10,8; 11,5
leprosul: *adj. m. sg. nom.* 26,6

LESNE: adv.
(mai) lesne: 9,5; 19,24

LIMBĂ: s.f.
limbilor: *pl. gen./dat.* 4,15; 10,18; 12,18; 20,19, 25; 24,9, 14
limbile: *pl. nom./ac.* 6,32; 12,21; 25,32; reyum. cap.28; 28,19
limbi: *pl. ac.* rezum. cap.21
limbă: *sg. nom.* 24,7
limbii: *sg. gen.* 24,7

LINIŞTE: s.f.
linişte: *sg. nom.* 8,26

(a se) LIPI: v. IV
(să) va lipi: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,5

(a) LIPSI: v. IV
lipsește: *ind. prez. 3.sg.* 19,20

LOC: s.n.
locul: *sg. ac., în loc. prep.* ***în locul*** 2,22
locuri: *pl. ac., în sintagma* ***locuri săci*** „locuri aride” 12,43
loc: *sg. ac., în sintagma* ***loc pietros/loc pustiu*** 13,5, 20; 14,13
locul: *sg. nom./ac.* 14,15; 26,36, 52; 27,33; 28,6
locului: *sg. gen.* 14,35
locuri: *pl. ac.* 24,7
locul: *sg. ac., în sintagma* ***locul cel sfânt*** 24,15
Locul: *sg. ac., în s. propr.* ***Locul Căpățânilor*** 27,33

(a) LOCUI: v. IV; var. (Înv.) **(a) LĂCUI**
au lăcuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,23; 4,13
lăcuiesc: *ind. prez. 3.pl.* 12,45; 13,32
lăcuiește: *ind. prez. 3.sg.* 23,21

LOGODIT, -Ă: s.m./f. (Înv. și pop.) „logodnic”
logoditei: *s.f. sg. gen.* rezum. cap.1

LOPATĂ: s.f.
lopata: *sg. nom.* 3, 12

(a) LOVI: v. IV
va lovi: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,39
au lovit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,25, 27; 26,68
lovind: *gerunziu* 26,51

(a se/-și) LUA: v. I
a lua: *inf. prez.* 1,20; 5,40; 15,26; 16,5; 18,24; 24,17, 18
au luat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,24; 2,14, 21; 4,5, 8; 6,2, 5, 16; 8,17; 14,12, 20; 15,37; 20,9, 10, 17; 24,39; 25,3, 4; 26,26; 27,9, 30
luând: *gerunziu* 2,12; 28,12, 15
ia: *imperativ 2.sg.* 2,13, 20; 9,6; 18,16; 20,14
vor lua: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,12; 26,52
va lua: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,32; rezum. cap.10; 10,41; 19,9, 29
luați: *imperativ 2.pl., în loc. v.* ***luați aminte*** 6,1
ia: *ind. prez. 3.sg.* 7,8; 9, 16; 10,38; 12,45; 17,1; rezum. cap.18
luați(-vă): *imperativ 2.pl., în loc. v.* ***luați-vă aminte*** „feriți-vă” 7,15
(să) va lua: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,15; 13,12; 21,43; 24,40, 41; 25,29
ați luat: *ind. pf.c. 2.pl.* 10,8; 16,9, 10
luați: *imperativ 2.pl.* 11,29; 25,28; 26,26
lundu-: *gerunziu* 13,31
luundu-: *gerunziu* 13,33; 16,22
luund: *gerunziu* 14,19; 15,36; 20,11; 22,25; 25,3; 26,27, 37; 27,6, 24, 27, 48, 59
luând: *gerunziu* rezum. cap.15
luându-: *gerunziu* 17,26; 25,1
am luat: *ind. pf.c. 1.pl.* 16,7
să ia: *conj. prez. 3.sg./pl.* 16,24; 18,23; 21,34; 22,24; 27,32
lua: *ind. imp. 3.pl.* 17,23
iau: *ind. prez. 3.pl.* 17,24
ie: *imperativ 2.sg.* 17,26
ar lua: *cond. prez. 3.pl.* 20,10
veți lua: *ind. viit.I. 2.pl.* 21,22; 23,14
luase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 25,16
luasă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 25,17, 18, 20, 22, 24
aș fi luat: *cond. pf. 1.sg.* 25,27

(a se) LUCRA: v. I
lucră: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.7
lucrați: *ind. prez. 2.pl.* 7,23
(să) lucră: *ind. prez. 3.pl.* 14,2
lucră: *imperativ 2.sg.* 21,28
au lucrat: *ind. pf.c. 3.sg.* 25,16

LUCRĂTOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Înv.) **LUCRĂTORIU**
lucrători: *s.m. pl. nom./ac./dat.* rezum. cap.9; 9,37, 38; 20,1; 21,34, 41
lucrătorii: *s.m. pl. nom./ac.* 20,2, 8; 21,35, 38
lucrătoriul: *s.m. sg. nom.* 10,10
lucrătorii: *s.m. pl. ac., în sintagma* ***lucrătorii viii*** rezum. cap.20
lucrătoriu: *s.m. sg. nom., în sintagma* ***lucrătoriu de vie*** rezum. cap.21
lucrătorilor: *s.m. pl. dat.* 21,33, 40

LUCRU: s.n.
lucruri: *pl. ac.* rezum. cap.15
lucrul: *sg. ac.* 18,19
lucru: *sg. ac., în loc. adv.* ***fără lucru*** „degeaba” 20,3, 6
lucrurile: *pl. ac.* 23,3, 5
lucru: *sg. ac.* 26,10

LUME: s.f.
lumii: *sg. gen./dat.* 4,8; 18,7
lumii: *sg. gen. în sintagmele* ***lumina lumii/(de la) zidirea lumii/ din ceputul lumii*** rezum. cap.5; 5,14; 13,35; 24,21; 25,34
lumea: *sg. nom./ac.* 13,38; 16,26
lumea: *sg. ac., în loc. adv.* ***în toată lumea*** 24,14; 26,13

(a) LUMINA: v. I
să lumineaze: *conj. prez. 3.sg.* 5,15, 16
luminează: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.20; 28,1

LUMINAT, -Ă: adj.
luminat: *n. sg. nom.* 6,22

LUMINĂ: s.f.
lumină: *sg. nom./ac.* 4,16; 10,27
lumina: *sg. nom./ac., în sintagma* ***lumina lumii*** rezum. cap.5; 5,14
lumina: *sg. nom./ac.* 5,16; 6,22, 23; 24,29

LUMINOS, -OASĂ: adj.
luminos: *m. sg. nom.* 17,5

LUNATIC, -Ă: adj./s.; var. (Înv.) **LUNATEC, -Ă** „somnambul”
lunateci: *s.m. pl. ac.* 4,24
lunatică: *adj. f. sg. ac.* rezum. cap.17
lunatic: *adj. m. sg. nom.* 17,14

LUNĂ: s.f.
lună: *sg. ac.* rezum. cap.24
luna: *sg. nom.* 24,29

LUNG, -Ă: adj.
lungi: *f. pl. ac.* 23,14

LUP: s.m.
lupi: *pl. nom.* 7,15
lupilor: *pl. gen.* 10,16

M

MAI-MARELE: s.m.
mai-marii: *pl. nom./ac., în sintagma* ***mai-marii popilor*** „arhiereii” 16,21; 27,6, 12, 41, 62
mai-marilor: *pl. dat., în sintagma* ***mai-marilor popilor*** „arhiereilor” 20,18; 28,11
mai-marelui: *sg. gen., în sintagma* ***mai-marelui popilor*** „arhiereului” 26,3

MAMĂ: s.f.; var. (Înv. și pop.) **MUMĂ**
muma: *sg. nom./ac.* 1,18; 2,11, 13, 14, 20, 21; 10,37; rezum. cap.12; 12,46, 48, 49; 13,55; 15,4; 19,29; 20,20
mumei: *sg. gen./dat.* 10,35; 14,11; 19,12
mumă-Ta/-ta: *sg. nom./ac.* 12,47; 19,19
mumă: *sg. nom./ac.* 12,50; 15,4; 19,5; 27,56

mumă-sa: *sg. ac.* 14,8; 15,6
mumii: *sg, dat.* 15,5

MARE: adj./s.
mare (foarte): *adj. f. sg. ac.* 2,10
mare: *adj. m./f./n. sg. nom./ac.* 4,16; 5,19; 7,27; 8,24, 26, 30; 15,28; 22,36; 24,21, 31; 27,46, 50, 60; 28,2, 8
marelui: *adj. antep. m. sg. gen., în sintagma* ***marelui Împărat*** 5,35
(mai) mare: *adj. m./f./n. sg. nom./ac.* 11,11; 12,6; 13,32; rezum. cap.18; 18,1, 4; 20,26; 22,38; 23,11, 14, 17, 19; 27,24
(mai) mari: *adj. m. pl. nom.* rezum. cap.20
(cei mai) mari: *s.m. pl. nom.* 20,25
mare: *adj. f. sg. ac., în sintagma* ***porunca legii cea mare*** „porunca cea mai mare din lege" rezum. cap.22
mari: *adj. n. pl. ac.* 24,24
mare: *adj. n. sg. ac., în loc. adj.* ***de mare preţ*** „foarte valoroasă" 26,7

MARE: s.f.
mare: *sg. ac.* 4,13, 18; 8,24, 32; rezum. cap.13; 13,1, 47; rezum. cap.14; 14,25, 26; 17,26; 21,21
mării: *sg. gen., în sintagma* ***calea mării*** 4,15
Marea: *sg. ac., în s. propr.* ***Marea Galileii*** 4,18; rezum. cap.15; 15,29
marea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.8; 8,27; 23,15
mării: *sg. gen./dat.* 8,26; 14,24; 18,6

MARGINE: s.f.
marginile: *pl. ac., în sintagma* ***de la marginile pământului*** 12,42
marjinile: *pl. ac.* 24,31

MARTOR: s.m.; var. (Înv. şi pop.) **MARTUR**
mărturi: *pl. ac., în sintagma* ***mărturi mincinoşi*** rezum. cap.26
mărtori: *pl. nom./ac., în sintagma* ***mărtori mincinoşi*** 26,60, 60

MASĂ: s.f.
masa: *sg. ac.* 15,27
measele: *pl. ac.* 21,12
masă: *sg. ac.* 26,7

MATCĂ: s.f.
matca: *sg. ac., în sintagma* ***matca focului*** (Înv.) „iad" 18,9

(a) MĂCINA: v. I
măcinând: *gerunziu* 24,41

MĂDULAR: s.n. (Prin gn.) „fiecare dintre părţile sau organele din care este alcătuită o fiinţă"
mădulariul: *sg. ac.* rezum. cap.5
mădulările: *pl. ac.* 5,29, 30

MĂRAR: s.m.
mărariul: *sg. ac.* 23,23

MĂRGĂRITAR: s.n.; var. (Înv.) **MĂRGĂRITARIU** „perlă folosită ca podoabă"
mărgăritarele: *pl. ac.* 7,6
mărgăritariul: *sg. ac.* rezum. cap.13
mărgăritariuri: *pl. ac.* 13,45
mărgăritariu: *sg. ac.* 13,46

(a) MĂRI: v. IV
mărea: *ind. imp. 3.pl.* 15,31
măresc: *ind. prez. 3.pl.* 23,5

MĂRIME: s.f. (Înv.) „mărire"; „slavă"
mărimei: *sg. gen.* 19,28
mărime: *sg. ac.* 24,30
mărimea: *sg. ac.* 25,31

MĂRIRE: s.f. „slavă"
măririi: *sg. gen.* 25,31

(a se) MĂRITA: v. I
(să) vor mărita: *ind. viit.I. 3.pl.* 22,30
măritându(-să): *gerunziu* 24,38

MĂRTURIE: s.f. „declaraţie făcută de o persoană pentru a adeveri un lucru, văzut sau auzit, ori pentru a-şi susţine părerile"; (Înv. şi reg.; ccr.) „martor"
mărturiia: *sg. ac.* 8,4; 10,18
mărturiile: *pl. nom., în sintagma* ***mărturiile strâmbe*** 15,19
mărturii: *pl. gen.* (*cu prep.* ***a + num. card.***) 18,16
mărturie: *sg. ac., în sintagmele* ***mărturie strâmbă/mărturie mincinoasă*** 19,18; 26,59**mărturie:** *sg. ac.* 24,14**mărturii:** *pl. nom./ac.* 26,65; 27,13

(a) MĂRTURISI: v. IV
mărturisind: *gerunziu* 3,6
voi mărturisi: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,23
a mărturisi: *inf. prez.* rezum. cap.10
va mărturisi: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,32
mărturisi(-)voi: *ind. viit.I. 1.sg.* 10,32
mărturisăscu(-Mă): *ind. prez. 1.sg.* 11,25
(vă) mărturisiţi *ind. prez. 2.pl.* 23,31
mărturisesc: *ind. prez. 3.pl.* 26,62

MĂRTURISIRE: s.f.
mărturisirea: *sg. nom.* rezum. cap.11

MĂSLIN: s.m.; var. (Înv. şi reg.) **MASLIN**
Maslinilor: *pl. gen., în s. propr.* ***Muntele Maslinilor*** 21,1; 24,3; 26,30

(a se) MĂSURA: v. I
veţi măsura: *ind. viit.I. 2.pl.* 7,2
(să) va măsura: *ind. viit.I. impers.* 7,2

MĂSURĂ: s.f.
măsură: *sg. ac.* 7,2
măsuri: *pl. ac.* 13,33
măsura: *sg. ac.* rezum. cap.23; 23,32

MĂTURAT, -Ă: adj.
măturată: *f. sg. ac.* 12,44

(a se) MÂHNI: v. IV
(s-)au mâhnit: *ind. pf.c. 3.pl.* 20,24
a (Să) mâhni: *inf. prez.* 26,37

MÂINE: adv.; var. (Înv. şi reg.) **MÂNE**
mâne: rezum. cap.6; 6,30, 34
mâne: *adv. în loc. adj.* (precedat de s. ***zua***) ***de mâne*** 6,34

MÂNĂ: s.f.
mâna: *sg. ac.* 3,12; 5,30; 8,3, 15; 9, 18, 25; rezum. cap.12; 12,13, 49; 14,31; 18,8; 26,23, 51
mâni: *pl. ac.* 4,6; 18,8; 22,13
mână: *sg. ac.* 12,10
mânilor: *pl. gen.* rezum. cap.15
mânile: *pl. ac.* 15,2, 20; 17,21; rezum. cap.19; 19,13, 15; 26,45, 50; rezum. cap.27; 27,24

(a) MÂNCA: v. I
veţi mânca: *ind. viit.I. 2.pl.* 6,25
vom mânca: *ind. viit.I. 1.pl.* 6,31
mâncă: *ind. prez. 3.sg./pl.* rezum. cap.9; 9,11; 15,27
mâncând: *gerunziu* 11,18, 19; 24,38; 26,21
a mânca: *inf. prez.* 12, 1, 4; 14,16; 15,20; 25,35, 42; 26,17
au mâncat: *ind. pf.c. 3.pl.* 12,4; 13,4; 14,20; 15,37, 38
mâncasă: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 14,21

mânâncă: *ind. prez. 3.pl.* 15,2
mânca: *inf. prez. fără* ***a*** 15,32
mâncaţi: *ind. prez. 2.pl.* 23,14
va mânca: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,49
mâncaţi: *imperativ 2.pl.* 26,26

MÂNCARE: s.f.
mâncare: *sg. ac.* 24,45

MÂNCĂTOR, -TOARE: adj.; var. (Înv.) **MÂNCĂTORIU**
mâncătoriu: *m. sg. ac.* 11,19

(a se) MÂNGÂIA: v. I; var. (Înv. şi rar) **(a se) MÂNGĂIA**
a (să) mângâia: *inf. prez.* 2,18
(să) vor mângâia: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,5

(a se) MÂNIA: v. I
(s-)au mâniiat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,16; 21,15
a (să) mâniia: *inf. prez.* rezum. cap.5
(să) mânie: *ind. prez. 3.sg.* 5,22
mâniindu(-să): *gerunziu* 18,34
(s-)au mâniat: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,7

MÂNIE: s.f.
mâniia: *sg. ac., în sintagma* ***mâniia cea viitoare*** 3,7

(a se) MÂNTUI: v. IV
va mântui: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,21
mântuieşte: *imperativ 2.sg.* 8,25; 14,30
(mă) voi mântui: *ind. viit.I. 1.sg.* 9,21
au mântuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,22; 27,42
(s-)au mântuit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 9,22; 14,36
(să) va mântui: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,22
mântuieşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.12
să mântuiască: *conj. prez. 3.sg.* 16,25
a mântui: *inf. prez.* 18,11
(să/Să) mântui: *inf. prez. fără* ***a*** 19,25; 27,42
(să) va mântui: *ind. viit.I. 3.sg3* 24,13
(s-)ar mântui: *cond. prez. 3.sg.* 24,22
mântuieşte(-Te): *imperativ 2.sg.* 27,40

MÂNZ: s.m.
mânzul: *sg. ac.* 21,2, 7
mânz: *sg. ac.* 21,5

(a) MERGE: v. III
mergeţi: *imperativ 2.pl.* 2,8; 21,2; 22,9; 26,18; 27,65
meargea: *ind. imp. 3.sg.* 2,9
mergi: *imperativ 2.sg.* 2,20; 5,41; 8,4, 9, 13; 16,23; 17,26; 18,15; 19,21; 20,14; 21,28
a mearge: *inf. prez.* 2,22; rezum. cap.28
mergând: *gerunziu* 4,21; 9,13; 10,7; 11,4; 14,15; 25,10, 14; 26,39; 28,7, 19
mergea: *ind. imp. 3.pl.* 4,25; 9,19; 21,9
au mers: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,1, 23; 9,9, 27; 19,2; 20,29
vei mearge: *ind. viit.I. 2.sg.* 8,19
să meargeţi: *conj. prez. 2.pl.* 10,5
mearge: *ind. prez. 3.sg.* 12,45; 13,44; 15,17; 18,12; 26,24; 28,7
să meargem: *conj. prez. 1.pl.* 13,28; 26,46
voi mearge: *ind. viit.I. 1.sg.* 26,32, 36
mergeţi: *imperativ 2.pl.* 28,10
să meargă: *conj. prez. 3.pl.* 28,10

MESTECAT, -Ă: adj: vezi **AMESTECAT, -Ă**

MEŞTER: s.m.
meşterului: *sg. gen., în sintagma* ***meşterului de lemn*** „tâmplarului" 13,55

MEŞTEŞUGIRE: s.f.
meşteşugirii: *sg. dat.* rezum. cap.12

MIAZĂNOAPTE: s.f. (Înv. şi reg.) „miezul nopţii"
miazănoapte: *sg. ac.* 25,6

MIC, -Ă: adj./s.
(mai) mici: *adj. m./f. pl. ac.* 5,19; 25,40, 45
(mai) mic: *adj. m. sg. nom.* 2,6; 5,19; 11,11; 13,32
(mai) mici: *s.m. pl. nom.* „micuţi" 10,42
mici: *s.m. pl. ac.* „micuţi" 18,6, 10,14

MIERE: s.f.
miiare: *sg. nom., în sintagma* ***miiare sălbatecă*** 3,4

MIJLOC: s.n.
mijlocul: *sg. ac., în loc. prep.* ***în mijlocul/din mijlocul*** 10,16; 13,25, 49; 14,24; 18,2, 20
mijloc: *sg. ac., în loc. adv.* ***în mijloc*** 14,6

MILĂ: s.f.
mila: *sg. nom./ac.* 5,7; 23,23
milă: *sg. nom./ac.* 9,13, 36; 12,7; 14,14; 15,32; 17,14; 18,27, 33; 20,34

MILOSTENIE: s.f.
milostenie: *sg. nom./ac.* rezum. cap.6; 6,2, 3
milostenia: *sg. nom./ac.* 6,1, 4

MILOSTIV, -Ă: s.m./f.
(cei) milostivi: *s.m. pl. nom.* 5,7

(a) MILUI: v. IV
miluieşte: *imperativ 2.sg.* 9,27; 15,22; 20,30, 31

MINCINOS, -OASĂ: adj.
mincinoşi: *m. pl. nom./ac.* rezum. cap.7; 7,15
mincinoşi: *m. pl. nom., în sintagmele* ***hristoşi mincinoşi*** (cf. lat. *pseudochristus, -i*)/ ***proroci mincinoşi*** (cf. lat. *pseudoprophēta, -ae*)/***martori mincinoşi/martori mincinoşi*** rezum. cap.24; 24,11, 24; rezum. cap.26; 26,30, 30
mincinoasă: *f. sg. ac., în sintagma* ***mărturie mincinoasă*** 26,59

MINCIUNĂ: s.f.
minciună: *sg. ac.* rezum. cap.12

MINTE: s.f.
mintea: *sg. ac., în sintagma* ***cu toată mintea (ta)*** 22,37

(a) MINŢI: v. IV
minţind: *gerunziu* 5,11

MINUNAT, -Ă: adj.
minunat: *n. sg. nom.* 21,42

MINUNE: s.f.
minuni: *pl. ac.* rezum. cap.11; 24,24
minunile: *pl. ac.* 21,15

(a se) MIRA: v. I
(să) mira: *ind. imp. 3.pl.* 7,28; 12,23; 13,54; 15,31; 19,25; rezum. cap.21; 22,33; 27,14
(S-/s-)au mirat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,10, 27; 9,33; 21,20; 22,22

MIRE: s.m.
mirelui: *sg. gen.* 9,15; 25,1
mirele: *sg. nom.* 9,15; 25, 5, 6, 10

MIREASĂ: s.f.
mireasii: *sg. gen.* 25,1

MLĂDIŢĂ: s.f.
mlădiţa: *sg. ac.* 24,32

MOALE: adj./s.
moi: *adj. n. pl. ac.* 11,8
moi: *s.n. pl. ac.* „veşminte moi” 11,8

MOARĂ: s.f.
moară: *sg. ac., în sintagma* ***piatră de moară*** 18,6
moară: *sg. ac.* 24,41

MOARTE: s.f.
moartea: *sg. ac.* 2,15
morţii: *sg. gen.* 4,16
moarte: *sg. ac., în loc. v.* ***va da spre moarte/să dea spre moarte*** 10,21; 27,1
moarte: *sg. ac.* 15,4; 16,28; 26,38
moarte: *sg. ac., în sintagmele* ***vor osândi spre moarte/vinovat de moarte*** 20,18; rezum. cap.26
morţii: *sg. dat., în loc. v.* ***să dea morţii*** 26,59
morţii: *sg. dat., în sintagma* ***vinovat (este) morţii*** 26,66

MOLIE: s.f.
molia: *sg. nom.* 6,19, 20

(a) MORCOTI: v. IV (Înv.) „a-şi exprima nemulţumirea murmurând, cârtind împotriva cuiva”
morcotea: *ind. imp. 3.pl.* rezum. cap.21

MORMÂNT: s.n.
mormânturi: *pl. ac.* 8,28; 27,53
mormintelor: *pl. dat.* 23,27
mormânturile: *pl. nom./ac.* 23,29; 27,52
mormintele: *pl. ac.* 23,29
mormântul: *sg. nom./ac.* 27,60, 64, 66; 28,1
mormântului: *sg. gen.* 27,60, 61; rezum. cap.28
mormânt: *sg. ac.* 28,8

MORT, MOARTĂ: s./adj.
morţii: *s.m. pl. nom./ac.* 8,22; 10,8; 11,5; 28,4
morţi: *s.m. pl. ac.* 14,2; rezum. cap.17; 17,9; 27,64
morţilor: *s.m. pl. gen., în sintagmele* ***învierea morţilor/ Dumnezăul morţilor*** rezum. cap.22; 22,31, 32
morţilor: *s.m. pl. gen.* 23,27
moartă: *adj. f. sg. ac.* rezum. cap.9

MOŞIE: s.f. (Înv. şi pop.) „ţară natală”; (Înv.) „loc de origine al cuiva”; (Înv. şi pop.; prin gn.) „moştenire”
moşiia: *sg. ac.* rezum. cap.13; 13,54, 57; 21,38

MOŞTEAN, -Ă: s.m./f.
moşteanul: *s.m. sg. nom.* 21,38

(a) MOŞTENI: v. IV
vor moşteni: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,4
va moşteni: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,29
moşteniţi *ind. 2.pl.* 25,34

MREAJĂ: s.f.
mreagea: *sg. ac.* 4,18
mregile: *pl. ac.* 4,20, 21, 22

MUIERE: s.f.; var. (Înv.) **MUIARE**
muiarea: *sg. nom./ac.* 1,20, 24; rezum. cap.9; 9,22; 14,3; 18,25; rezum. cap.19; 19,3, 5, 9, 10, 29; 22,25
muierea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.5; 5,31, 32; 13,33; rezum. cap.15; 22,24, 27, 28; rezum. cap.27; 27,19
muiere: *sg. ac.* 5,28
muiare: *sg. nom./ac.* 9,20; 15,22; 22,25; rezum. cap.26; 26,7, 10
muieri: *pl. ac.* 11,11; 14,21; 15,38; 27,55
muiare: *sg. voc.* 15,28
muierile: *pl. ac.* 19,8
muierilor: *pl. dat.* rezum. cap.28; 28,5

MULT, -Ă: adj./pron. nehot./adv.
mult: *adj. n. sg. nom.* 2,18; rezum. cap.9; 9,37; 13,5
multe: *adj. f./n. pl. nom./ac.* rezum. cap.4; 4,24, 25; 7,22; 8,1, 18; 10,31; rezum. cap.11; 11,20; 13,2, 58; rezum. cap.14; rezum. cap.15; 15,30; 19,2, 22; rezum. cap.27; 27,52, 55
multă: *adj. f. sg. nom./ac.* 5,12; 6,7; 14,14; 20,29; 21,8; 24,30; 25,19; 26,47
(mai) mult: *adj. n. sg. nom.* 5,37
mulţi: *adj. m. pl. nom./ac.* rezum. cap.8; 8,16; 9,10; 13,17; 15,30; rezum. cap.19; 24,11; 26,60; 28,12
multe: *adj. f. pl. ac., în loc. adv.* ***de multe ori*** 17,14
(mai) multe: *adj. f. pl. nom.* 21,36
mult: *adj. n. sg. ac., în sintagma* ***cu mult preţ*** „foarte scump” 26,9
mulţi: *pron. nehot. m. pl. nom./ac.* 3,7; 7,13, 22; 8,11; 19,30; 20,16, 28; 22,14; 24, 5, 10, 11; 26,28, 60; rezum. cap.27
multe: *pron. nehot. f./n. pl. ac.* 6,7; rezum. cap.12; 13,3; 16,21; rezum. cap.23; 25,21, 23; 27,19
multora: *pron. nehot. m. pl. gen./dat.* 24,12; 27,53
(mai) mult: *adv.* 5,13, 20, 47; 6,25; 10,10, 37; 11,9; 12,41, 42; rezum. cap.15; 20,10; 26,53
mult: *adv. în loc. adv.* ***cu mult*** 6,26

MULŢIME: s.f.
mulţimea: *sg. ac.* 27,27

(a) MULŢUMI: v. IV; var. (Înv. şi pop.) **(a) MULŢĂMI**
mulţămind: *gerunziu* 15,36
au mulţămit: *ind. pf.c. 3.sg.* 26,27

MUMĂ: s.f.; vezi **MAMĂ**

MUNCĂ: s.f. „pedeapsă”; (mai ales la pl.) „chinuri ale iadului”
munca: *sg. ac., în sintagma* ***munca de veaci*** „pedeapsa veşnică” 25,46

MUNCITOR, -TOARE: s.m./f. (Înv.) „persoană care torturează, chinuieşte”
muncitorilor: *s.m. pl. dat.* 18,34

MUNTE: s.m.
munte: *sg. ac.* 4,8; 5,1, 8,1; 14,23; 15,29; rezum. cap.17; 17,1, 9; 28,16
muntelui: *sg. gen./dat.* 5,14; 17,19; 21,21
munţi: *pl. ac.* 18,12; 24,16
Muntele: *sg. ac., în s. propr.* ***Muntele Maslinilor*** 21,1; 24,3; 26,30

(a) MURI: v. IV
au murit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,19, 20; 8,32; 9,18, 24; 22,25, 27
să moară: *conj. prez. 3.sg.* 15,4
va muri: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,24
a muri: *inf. prez.* 26,35

(a) MURMURA: v. IV (cf. **Indice** Iş)
murmurând: *gerunziu* rezum. cap.9; rezum. cap.26
murmura: *ind. imp. 3.pl.* rezum. cap.9; 20,11

MUŞTAR: s.n.; var. (Înv.) **MUŞTARIU**
muştariului: *sg. gen., în sintagma* ***grăunţul muştariului*** rezum. cap.13
muştar: *sg. ac., în sintagma* ***grăunţului de muştar*** 13,31
muştariu: *sg. ac., în sintagmele* ***grăunţului de muştrariu/grăunte de muştariu*** rezum. cap.17; 17,19

MUT, -Ă: adj./s.
mut: *adj. m. sg. nom./ac.* rezum. cap.9; 9,32; rezum. cap.12; 12,22
mututl: *s.m. sg. nom.* 9,33
muţii: *s.m. pl. ac.* 15,31

(a se) MUTA: v. I
(s-)au mutat: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,1
(să) va muta: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.21

MUTARE: s.f. (Înv.) „emigrare”, „strămutare” (cf. lat. *transmigrātiō, -ōnis*)
mutarea: *sg. ac., în sintagma* ***mutarea Vavilonului*** „strămutarea în Babilon” 1,11, 12, 17

N

(a se) NAȘTE: v. III
au născut: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 25
(s-/S-)au născut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,20; 2,1, 2; 19,12
va naște: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,21, 23
(S-)ar naște: *cond. prez. 3.sg.* 2,4
să (să) nască: *conj. prez. 3.sg.* 21,19
(s-)ar fi născut: *cond. pf. 3.sg.* 26,24

NAȘTERE: s.f.
naștere: *sg. ac.* rezum. cap.1; 19,28
nașterea: *sg. nom.* 1,18
nașterii: *sg. gen.* 14,6

(a) NĂDĂJDUI: v. IV
vor nădăjdui: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,21
nădăjduiaște: *ind. prez. 3.sg.* 24,50
nădăjduit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 27,43

NĂDEJDE: s.f.
nădeajde: *sg. ac.* 14,27

(a) NĂIMI: v. IV
a năimi: *inf. prez.* 20,21
au năimit: *ind. pf.c. 3.sg.* 20,7

NĂLUCIRE: s.f.
nălucire: *sg. nom.* 14,26

NĂPÂRCĂ: s.f.
năpârcă: *sg. ac., în sintagma* ***puiu de năpârcă*** 3,7
năpârce: *pl. ac., în sintagma* ***pui de năpârce*** 12,34; 23,33

NĂSCUT, -Ă: adj./s.
născut: *adj. m. sg. ac., în sintagma* ***întâiu născut*** 1,25
născut: *adj. m. sg. nom.* rezum. cap.2
(cei) născuți: *s.m. pl. ac.* 11,11

NĂSIP: s.n.; vezi **NISIP**

NĂVĂLIRE: s.f.
năvălire: *sg. ac.* 8,32

NĂVOD: s.n.
năvodul: *sg. ac.* rezum. cap.13
năvodului: *sg. dat.* 13,47

NEAM: s.n.
neamului: *sg. gen./dat.* 1,1; 12,45; 21,43
neamurile: *pl. nom.* 1,17; 24,30
neamuri: *pl. nom./ac.* 1,17; 19,28
neamul: *sg. nom./ac.* 11,16; 12,39, 41, 42; 16,4; 23,26; 24,34
neam: *sg. voc., în sintagma* ***neam necredincios și îndărătnic*** 17,16
neam: *sg. nom.* 17,20

NEBUN, -Ă: adj./s.
nebun: *adj. m. sg. dat.* 7,26
nebune: *adj. f. pl. nom.* 25,2, 3
nebune: *s.m. sg. voc.* 5,22
nebuni: *s.m. pl. voc., în sintagma* ***nebuni și orbi*** 23,17
(ceale) nebune: *s.f. pl. nom.* 25,8

NECAZ: s.n.; var. (Reg.) **NĂCAZ**
năcaz: *sg. nom.* 13,21; 24,21
necaz: *sg. ac.* 24,9
năcazul: *sg. ac.* 24,29

NECĂJIT, -Ă: adj.; var. (Pop.) **NĂCĂJIT, -Ă**
năcăjite: *f. pl. nom.* 9,36

NECINSTIT, -Ă: adj. „nebăgat în seamă”, „neonorat”
necinstit: *m. sg. nom.* rezum. cap.13

NECREDINCIOS, -OASĂ: adj.
necredincios: *m. sg. voc, în sintagma* ***neam necredincios și îndărătnic*** 17,16

NECREDINȚĂ: s.f.
necredința: *sg. ac.* 13,58; 17,19

NECUNOSCUT, -Ă: adj.
necunoscută: *f. sg. nom.* rezum. cap.24

NECURAT, -Ă: adj.
necurate: *n. pl. ac.* 10,1
necurat: *n. sg. nom.* 12,43

NECURĂȚIE: s.f.
necurăție: *sg. ac.* 23,25

NEDREPT, -EAPTĂ: s.m./f.
(cei) nedrepți: *s.m. pl. ac.* 5,45

NEGHINĂ: s.f.
neghinilor: *pl. gen.* rezum. cap.13
neghină: *sg. ac.* 13,25, 27
neghinele: *pl. nom./ac.* 13,26, 29, 30, 38, 40, 41
neghinelor: *pl. dat.* 13,36

NEGRU, NEAGRĂ: adj.
negru: *m. sg. ac.* 5,36

NEGUȚĂTOR: s.m.; var. (Înv.) **NEGUȚĂTORIU**
neguțătoriu: *sg. nom.* 13,45
neguțătorii: *pl. ac.* rezum. cap.21
neguțătorilor: *pl. dat.* 25,27

NEGUȚĂTORIE: s.f.
neguțătoriia: *sg. ac.* 22,5

NEIERTAT, -Ă: adj.
neiertată: *f. sg. ac.* rezum. cap.12

NEÎMBRĂCAT, -Ă: adj.
neîmbrăcat: *m. sg. nom.* 22,11

NEPRIETEN: s.m./ (Neob.) adj.; var. (Înv.) **NEPRIIATIN;** (Înv. și reg.) **NEPRIETIN**
neprieteni: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.5
nepriiatinul: *s.m. sg. ac.* 5,43
nepriiatinii: *s.m pl. ac.* 5,44
neprietenii: *s.m. pl. nom.* 10,36
neprietinul: *s.m. sg. nom.* 13,25, 39
neprietinii: *s.m. pl. ac.* 22,44
neprietinul: *adj. antep. m. sg. nom., în sintagma* ***neprietinul om*** (cf. lat. *inimicu hommo* „omul dușmănos”) 13,28

NEPUTINCIOS, -OASĂ: adj./s.
[cei]/(cei) neputincioși: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.10; 10,8
neputincios: *adj. m. sg. nom* 26,41

NEPUTINȚĂ: s.f.
neputințe: *pl. ac.* rezum. cap.4

neputința: *sg. ac.* 4,23; 9,35; 10,1
neputințele: *pl. ac.* 8,17; rezum. cap.9
neputință: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu neputință*** 17,19; 19,26; 23,4

NESPĂLAT, -Ă: adj.
nespălate: *f. pl. ac.* 15,20

NESTINS, -Ă: adj.
nestâns: *n. sg. ac., în sintagma* ***focul nestâns*** 3,12

NEȘTIINȚĂ: s.f.
neștiință: *sg. ac.* rezum. cap.22

NETREBNIC, -Ă: adj.
netreabnică: *f. sg. ac.* 25,30

NEVINOVAT, -Ă: adj./s.
nevinovați: *adj. m. pl. nom.* 12,5
nevinovat: *adj. m./n. sg. nom./ac.*27,4, 24
(cei) nevinovați: *s.m. pl. ac.* 12,7

NEVOIE: s.f.
nevoie: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu nevoie*** „cu greu” 19,23

NINIVITEAN: s.m. „locuitor al cetății Ninive”
niniviteanii: *pl. nom.* 12,41

NISIP: s.n.; var. (Înv.) **NĂSIP**
năsip: *sg. ac.* 7,26

NOAPTE: s./adv.
noaptea: *adv.* 2,14; 28,13
nopți: *s.f. pl. ac.* 4,2; 12,40
noapte: *s.f. sg. ac., în sintagma* ***în a patra straje de noapte*** „între orele 3 și 6 după miezul nopții” 14,25
noapte: *s.f. sg. ac.* 26,31, 34

NOR: s.m.; var. (Înv. și reg.) **NUOR**
nuor: *sg. nom.* 17,5
nor: *sg. ac.* 17,5
norii: *pl. ac.* 24,30; 26,64

NORĂ: s.f.
nora: *sg. ac.* 10,35

NOROD: s.n.
norodul: *sg. nom./ac.* 1,21; 2,6; rezum. cap.3; 4,16; 15,8; 27,25
norodului: *sg. gen./dat.* 2,4; 13,15; 15,36; 21,23; 26,47; 27,1, 15, 24
norod: *sg.* 4,23; 14,5; 26,5
noroadele: *pl. nom./ac.* 21,11; 27,20

NOU, NOUĂ: adj./s.
nou: *adj. n. sg. ac.* 9,16, 17; 26,29; 27,60
noi: *adj. m. pl. ac.* 9,17
noao: *adj. f. sg. gen., în sintagma* ***legii cei noao*** 26,28
noao: *s.n. pl. ac.* „lucruri noi” 13,52

NUMĂR: s.n.
numărul: *sg. nom.* 14,21

(a) NUMĂRA: v. I
sânt numărați: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 10,30

NUMĂRĂTOR, -TOARE: s.m./f.
numărătorilor: *s.m. pl. gen., în sintagma* ***numărătorilor de bani*** „zar afilor care schimbau bani, în templu, celor veniți din diaspora” 21,12

NUME: s.n.
numele: *sg. nom./ac.* 1,21, 23, 25; 6,9; 7,22; 10,22; 19,29; 24,9
numele: *sg. ac., în loc. adv.* ***în numele/întru numele*** „invocând numele (cuiva)” 7,22; 10,41, 42; 12,21; 18,5, 20; 21,9; 23,39; 24,5, 9; 28,19
nume: *sg. ac.* 9,9; 27,32, 57
numele: *pl. nom.* rezum. cap.10; 10,2

(a) NUMI: v. IV
numească: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.16

NUNTĂ: s.f.
nuntă: *sg. ac.* rezum. cap.22; 22,2, 3, 4, 9; 25,10
nuntă: *sg. ac., în sintagma* ***haină de nuntă*** rezum. cap.22; 22,11, 12
nunta: *sg. nom.* 22,8, 10

O

O: interj.
o: 15,28; 17,16

OAIE: s.f.
oilor: *pl. gen.* 7,15
oile: *pl. nom./ac.* 9,36; 10,6, 16; 15,24; 25,32, 33; 26,31
oaie: *sg. ac.* 12,11
oaia: *sg. ac.* 12, 12
oi: *pl. ac.* 18, 12

OASPETE: s.m.
oaspeți: *pl. ac.* 22,10
oaspeții: *pl. ac.* 22,11
oaspăț: *sg. nom.* 25,43

OASTE: s.f.
ostele: *pl. ac.*22,7
oști: *pl. ac.* 24,6

OBICEI: s.n.; var. (Înv.)**OBICEAI**
obiceaiul: *sg. ac., în loc. v.* ***avea obiceaiul*** 27,15

OBOROC: s.n.; var. (Înv. și rar) **OBROC**
obroc: *sg. ac.* 5,15

OBRAZ: s.m.
obraz: *sg. ac.* 26,67

OCHI: s.m.
ochiul: *sg. nom./ac.*5,29; rezum. cap.6; 6,22, 23; rezum. cap.7; 7,3, 4, 5; 18,9; 20,15
ochiu: *sg. ac., în sintagma* ***ochiu pentru ochiu*** 5,38
ochii: *pl. nom./ac.* 9,29,30; 13,15, 16; 17,8; 20,33, 34; 21,42; 26,43
ochiu: *sg. ac.* 18,9
ochi: *pl. ac.* 18,9
ochilor: *pl. gen.* rzum. cap.25

ODIHNĂ: s.f.
oihnă: *sg. ac.* 11,29; 12,43

(a se) ODIHNI: v. IV
voi odihni: *ind. viit.I. 1.sg.* 11,28
(vă) odihniți: *imperativ 2.pl.* 26,45

ODINIOARĂ: adv.
odinioară: 21,42

OLAR: s.m.; var. (Înv.) **OLARIU**
Olariului: *sg. gen., în s. propr.* ***Țarina Olariului*** 27,7, 10

OLTAR: s.n.; var. (Înv. și reg.) **OLTARIU**
oltariu: *sg. ac.* 5,23; 23,18, 20, 35

oltariului: *sg. gen.* 5,24
oltariul: *sg. nom.* 23,19

OM: s.m.
omul: *sg. nom./ac.* 4,4; 12,12, 35; 13,31, 44; 16,26; 19,5, 6; rezum. cap.21; 25,14; 26,24, 72, 74
oameni: *pl. nom., în sintagma* ***pescari de oameni*** 4,19
oameni: *pl. ac.* 5, 13, 19; 6,2, 5; 10,17; 15,38; 16,9, 10; 19,26; 21,25, 26; 23,5, 7
oamenilor: *pl. gen./dat.* 5,16; 6,1, 14, 15, 16, 18; 9,8; rezum. cap.10; 10,32, 33; 12,31; 16,23; 17,21; 22,16; 23,4, 13, 27, 28
om: *sg. nom./ac.* 7,9; 8,9; 9,9, 32; 10,35; 11,8, 19; 12,10, 11, 43; 13,28; rezum. cap.15; 15,11, 18, 20; 17,14; 19,4; 21,28, 33; 22,11; 25,24; 27,32, 57
oamenii: *pl. nom.* 7,12; 8,27; 12,36, 41; 13,25; 14,35; 16,13
omului: *sg. gen./dat.* 7,24, 26; 10,36; 12,13, 45; 13,24, 45, 52; 16,26; 18,7, 23; 19,3, 10; 20,1; 22,2; 26,24
Omului: *sg. gen., în sintagma* ***Fiiul Omului*** 8,20; 9,6; 11,19; 12,8

OMENESC, -EASCĂ: adj.
Omenesc: *m. sg. nom./ac./gen./dat., în sintagma* ***Fiiul Omenesc/ Fiiului Omenesc*** 10,23; 12,32, 40; 13,37, 41; 16,13, 27, 28; 17,9, 12, 21; 18,11; 19,28; 20,18, 28; rezum. cap.24; 24,27, 30, 37, 39, 44; 25,31; 22,2, 24; 26,45, 64
omenești: *f. pl. ac., în sintagma* ***porunci omenești*** 15,9

(a) OMORÎ: v. IV
vor omorî: *ind. viit.I. 3.pl.* 17,22
au omorât: *ind. pf.c. 3.pl.* 21,39; 22,6; 23,31
veți omorî: *ind. viit.I. 2.pl.* 23,34
omori: *ind. prez. 2.sg.* 23,37

(a) OPRI: v. IV
oprește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.6
să opriți: *conj. prez. 2.pl.* 19,14

ORAȘ: s.n.
oraș: *sg. ac.* 10,11
orașe: *pl. ac.* 14,15

ORB, OARBĂ: adj./s.
orbi: *s.m. pl. dat.* (*cu prep.* ***a +num. card***) rezum. cap.9
orbi: *s.m. pl. nom./ac.* 9,27; 15,30; rezum. cap.20; 20,30
orbii: *s.m. pl. nom./ac.* 9,28; 11,5; 15,31; 21,14
orbilor: *s.m. pl. dat. adn.* 15,14
orbul: *s.m. sg. nom.* 15,14
orb: *s.m. sg. ac.* 15,14
orbi: *s.m. pl. voc., în sintagma* ***nebuni și orbi*** 23,17
orbilor: *s.m. pl. voc.* 23,19
orb: *adj. m. sg. nom.* 12,22
orbi: *adj. m. pl. nom./voc.* 15,14; 23,16,24
oarbe: *adj. m. sg. voc., în sintagma* ***farisee oarbe*** 24,26

OS: s.n.
oasele: *pl. ac.* 23,27

OSANA: interj.
osana: 21,9, 15

(a se) OSÂNDI: v. IV
ați fi osândit: *cond. pf. 2.pl.* 12,7
(te) vei osândi: *ind. viit.I. 2.sg.* 12,37
vor osândi: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,41
va osândi: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,42
vor osândi: *ind. viit.I. 3.pl., în sintagma* ***vor osândi spre moarte*** 20,18
(s-)au osândit: *ind. pf.c. 3.sg.* 27,3

OSPĂȚ: s.n.; var. (Reg.) **USPEȚ**
uspețe: *pl. ac.* 23,6

OSTAȘ: s.m.
ostași: *pl. ac.* 8,9; rezum. cap.27
ostașii: *pl. nom.* 27,27; rezum. cap.28
ostașilor: *pl. dat.* 28,12

(a se) OSTENI: v. IV
(să) ostenesc: *ind. prez. 3.pl.* 6,28

OSTENIT, -Ă: s.m./f.
(cei) osteniți: *s.m. pl. voc., în sintagma* ***toți cei osteniți și însărcinați*** 11,28

OȚAPOC: s.n.; var. **OȚAPĂC** (Înv.) „așchie”
oțapăcul: *sg. ac.* rezum. cap.7; 7,3, 4, 5

OȚET: s.n.
oțăt: *sg. ac.* rezum. cap.27; 27,48

P

PACE: s.f.
pace: *sg. ac., în sintagma* ***făcătorii de pace*** 5,9
pace: *sg. ac.* rezum. cap.10; 10,12, 34
pacea: *sg. nom.* 10,13

PAHAR: s.n.; var. (Înv. și reg.) **PĂHAR**
păhar: *sg. ac.* 10,42
păharul: *sg. nom./ac.* 20,22, 23; 26,27, 39, 42
păharului: *sg. gen.* 23,25, 26

PALMA: s.f.
pălmi: *pl. ac.* 26,67

PARTE: s.f.
părțile: *pl. ac.* 2,22; 15,21; 16,13
parte: *sg. ac., în sintagma* ***de ceaea parte*** „de partea cealaltă” 8,18, 28; 14,22; 16,5; 19,1
partea: *sg. ac.* 24,51
părți: *pl. ac.* 27,51

PAS: s.m.
pași: *pl. ac.* 5,41

PASĂRE: s.f.
pasările: *pl. nom./ac., în sintagma* ***pasările ceriului*** 6,26; 8,20, 13,32
pasări: *pl. nom./ac.* 10,29, 31
paserile: *pl. nom., în sintagma* ***paserile ceriului*** 13,4
pasările: *pl. nom.* 22,4

(a) PAȘTE: v. III „a pășuna”; (Înv.; prin ext.) „a hrăni”
paște: *ind. prez. 3.sg.* 6,26
păscându(-să): *gerunziu* 8,30
am păscut: *ind. pf.c. 1.sg.* 25,37

PAȘTI: s.m.; var. **PAȘTE:** s.n.
Paștile: *pl. nom./ac.* 26,2, 17, 18
Paștele: *pl. ac.* 26,19

PAT: s.n.
pat: *sg. ac.* 9,2
patul: *sg. ac.* 9,6

PATIMĂ: s.f.
patimile: *pl. ac.* rezum. cap.16; rezum. cap.20

PAZĂ: s.f.
pază: *sg. ac.* 27,65

PĂCAT: s.n.
păcatele: *pl. nom./ac.* 1,21; 3,6; 6,14; rezum. cap.9; 9,2, 5, 6

păcatul: *sg. nom.* 12,31
păcatelor: *pl. gen.* 26,28

PĂCĂTOS, -OASĂ: s.m./f.
păcătoşi: *s.m. pl. nom./ac.* 9,10, 13
păcătoşii: *s.m. pl. nom.* 9,11
păcătoşilor: *s.m. pl. gen.* 11,19; 26,45

(a) PĂCĂTUI: v. IV
păcătuieşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.18
va păcătui: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,15, 21
păcătuit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 27,4

PĂGÂN: s.m.
păgânii: *pl. nom./ac.* 5,47; 6,7
păgânilor: *pl. gen.* 10,5
păgân: *sg. ac.* rezum. cap.18; 18,17
păgâni: *pl. ac.* 23,15

(a se) PĂGUBI: v. IV
să (să) păgubească: *conj. prez. 3.sg.* 16,26

PĂHAR: s.n.; vezi **PAHAR**

PĂMÂNT: s.n.
pământul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.2; 2,20, 21; 4,15; 5,4, 18; 9,26, 31; 14,34; 24,35; 27,45, 51
pământului: *sg. gen., în sintagmele* ***sarea pământului/inima pământului/de la marginile pământului*** rezum. cap.5; 5,13; 12,40, 42
pământ: *sg. ac.* 5,35; rezum. cap.6; 6,10, 19; 9,6; 10,29, 34; 13,5, 8, 23; 15,35; 16,19; 18,18, 19; 23,9, 35; 25,18, 25; 28,18
pământului: *sg. gen./dat.* 10,15; 11,24; 17,24; 24,30; 27,54
pământului: *sg. gen., în sintagma* ***Domnul ceriului şi al pământului*** 11,25
pământ: *sg. ac., în sintagmele* ***cutremuri de pământ/cutrămur de pământ*** 24,7; rezum. cap.28; 28,2

PĂR: s.m.
peri: *pl. ac., în sintagma* ***peri de cămile*** (aici) „veşmânt din păr de cămilă” 3,4
păr: *sg. ac.* 5,36
perii: *pl. nom., în sintagma* ***perii capului*** 10,30

(a se) PĂREA: v. II
să pară: *conj. prez. impers* 5,17; 10,34
pare: *ind. prez. impers.* 6,7
(să) pare: *ind. prez. impers.* 17,24; 18,1, 12; 21,28; 22,17, 42; 24,45; 25,29; 26,66
(să) părea: *ind. imp. impers.* 20,10
pare(-)(-să): *ind. prez. impers* 26,53

PĂRINTE: s.m.
Părintelui: *sg. gen., în sintagmele* ***glasul Părintelui/fiii Părintelui celui din ceriu/împărăţia Părintelui Mieu/blagosloviţii Părintelui Mieu*** rezum. cap.3; 5,45; 13,43; 23,34
Părintele: *sg. nom., în sintagma* ***Părintele cel ceresc*** 5,48; 6,1
Părintelui: *sg. dat.* 6,6, 18
părinţilor: *pl. gen.* 10,21; rezum. cap.23; 23,30, 32
Părinte: *sg. voc.* 11,25, 26
părinte: *sg. ac.* 23,9
Părintele: *sg. nom* 23,9

PĂSTOR: s.m.; var. (Înv.) **PĂSTORIU**
păstorii: *pl. nom.* 8,33
păstoriu: *sg. ac.* 9,36
păstoriul: *sg. nom./ac.* 25,32; 26,31

(a) PĂTIMI: v. IV
pătimea: *ind. imp. 3.pl.* 4,24; 9,20
pătimiia: *ind. imp. 3.pl.* 8,16
a pătimi: *inf. prez.* 16,21
va pătimi: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,12
pătimeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 17,14

(a) PĂŢI: v. IV
am păţit: *ind. pf.c. 1.sg.* 27,19

(a se) PĂZI: v. IV
(vă) păziţi: *imperativ 2.pl.* 10,17; 16,6
păzea: *ind. imp. 3.pl.* rezum. cap.15; 27,36
a (să) păzi: *inf. prez.* rezum. cap.16; 16,12; 27,64
păziţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 16,11
am păzit: *ind. pf.c. 1.sg.* 19,20
(să) păzeaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.27
păzând: *gerunziu* 27,54
păziţi: *imperativ 2.pl.* 27,65

PÂINE: s.f.; var. (Reg.) **PÂNE**
pâni: *pl. nom./ac.* 4,3; rezum. cap.14; 14,17, 19; rezum. cap.15; 15,33, 34, 36; 16,5, 7, 8, 9, 10, 11
pâne: *sg. ac.* 4,4; 7,9; 15,2; 26,26
pânea: *sg. ac.* 6,11; 15,26; rezum. cap.26
pânile: *pl. ac., în sintagma* ***pânile punerii-înainte*** 12,4
pânile: *pl. ac.* 14,19
pânilor: *pl. gen.* 16,12

PÂNTECE: s.n.
pântece: *sg. ac., în loc. v.* (Înv.) ***în pântece având/va avea în pântece*** 1,18, 23
pântecele: *sg. ac.* 12,40; 19,12
pântece: *sg. ac.* 15,17

(a se) PÂRÎ: v. IV
(să) pârească: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.26
pârât fiind: *pasiv gerunziu* rezum. cap.27; 27,12

(a) PECETLUI: v. IV
pecetluind: *gerunziu* 27,66

PEDEAPSĂ: s.f.
pedeapsii: *sg. gen.* rezum. cap.25

PESCAR: s.m.
pescarii: *pl. ac.* rezum. cap.4
pescari: *pl. nom.* 4,18
pescari: *pl. nom., în sintagma* ***pescari de oameni*** 4,19

(a) PESTI: v. IV „a întârzia”, „a zăbovi”
pesti-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,48

PEŞTE: s.m.
peaşte: sg. *ac.* 7,10
peşti: *pl. ac.* 13,47; rezum. cap.14; 14,17, 19; rezum. cap.15
peştii: *pl. ac.* 15,36
peaştelui: *sg. gen.* rezum. cap.17
peştele: *sg. ac.* 17,26

PEŞTERĂ: s.f.; var. (Înv.) **PEŞTERE**
peaşterea: *sg. ac., în sintagma* ***peaşterea tâlharilor*** 21,13

PEŞTIŞOR: s.m.
peştişori: *pl. ac.* 15,34

PETEC: s.n.
peatec: *sg. ac.* 9,16

(a) PETRECE: v. III „a sta un timp undeva (cu cineva)”
petrec: *ind. prez. 3.pl.* 15,32
petrecând: *gerunziu* 17,21

PIATRĂ: s.f. „rocă"; „stâncă"
pietrile: *pl. nom./ac.* 3,9; 4,3; 27,51
piatră: *sg. ac.* 4,6; 7,9, 24, 25; 16,18; 27,60
piatră: *sg. nom./ac., în sintagmele* ***piatră de moară/piatră pe piatră*** 18,6; 24,2
pietri: *pl. ac.* 21,35; 23,37
piatra: *sg. nom./ac.* 21,42, 44; 27,66; 28,2

PICIOR: s.n.
piciorul: *sg. nom./ac.* 4,6; 18,8
picioarelor: *pl. dat. adn.* 5,35; 22,44
picioarele: *pl. ac.* 7,6; 10, 14; 15,30; 28,9
picioare: *pl. ac.* 18,8; 22,13

PIEIRE: s.f.; var. **PIERIRE**
perire: *sg. ac.* 7,13

(a) PIERDE: v. III „a omorî"; „a nimici"
să piarză: *conj. prez. 3.sg./pl.* 2,13; 27,20
pierde: *inf. prez. fără* ***a*** 10,28
pierde(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,39; 16,25
va pierde: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,39,42; 16,25; 21,41
ar peirde: *cond. prez. 3.pl.* 12,14
au pierdut: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,7

PIERDERE: s.f. „risipă"
pearderea: *sg. nom.* 26,8

PIERDUT, -Ă: adj.
pierdute: *f. pl. ac.* 10,6

(a) PIERI: v. IV
să piară: *conj. prez. 3.sg.* 5,29, 30; 18,14
perim: *ind. prez. 1.pl.* 8,25
per: *ind. prez. 3.pl.* 9,17
au perit: *ind. pf.c. 3.pl.* 15,24
perisă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 18,11
vor peri: *ind. viit.I. 3.pl.* 26,52

PIETROS, -OASĂ: adj.
pietros: *n. sg. ac.* 13,5, 20

PILDĂ: s.f.
pildele: *pl. ac.* rezum. cap.13; 13,53; rezum. cap.21; 21,45
pildă: *sg. ac.* rezum. cap.13; 13,24, 31, 33; rezum. cap.20; 21,33; 24,32
pilde: *pl. ac.* 13,3, 10, 13, 34, 35; 22,1; rezum. cap.25
pilda: *sg. nom./ac.* 13,18, 36; 15,15; rezum. cap.18; rezum. cap.22

PIZMĂ: s.f.
pizmă: *sg. ac.* 27,18

PLAȘCĂ: s.f. (Înv.) „pelerină lungă"
plașca: *sg. ac.* 5,40

PLATĂ: s.f.
plata: *sg. nom./ac.* 5, 12; 6,2, 5, 16; rezum. cap.10; 10,10, 41, 42; 20,8
plată: *sg. nom./ac.* 5,46; 6,1

(a) PLĂCEA: v. II
au plăcut: *ind. pf.c. impers.* 11,26; 14,6
au plăcut: *ind. pf.c. impers., în structura v. dislocată* ***bine au plăcut*** 12,18; 17,5

(a) PLĂTI: v. IV
vei plăti: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,26
plăteaște: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.17
au plătit: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,23
plăti: *inf. prez. fără* ***a*** 18,25
să plătească: *conj. prez. 3.sg.* 18,25
voi plăti: *ind. viit.I. 1.sg.* 18,26, 29
plătește: *imperativ 2.sg.* 18,28
va plăti: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,30, 34

(a) PLÂNGE: v. III
plângându-: *gerunziu* 2,18
plâng: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.5
ați plâns: *ind. pf.c. 2.pl.* 11,17
vor plânge: *ind. viit.I. 3.pl.* 24,30
au plâns: *ind. pf.c. 3.sg.* 26,75

PLÂNGERE: s.f.
plângere: *sg. nom.* 2,18; 8,12; 13,42, 50; 22,13; 24,51; 25,30

PLEAVĂ: s.f.
pleavele: *pl. ac.* 3,12

(a) PLECA: v. I
pleacă: *ind. prez. 3.pl.* 6,5
să pleace: *conj. prez. 3.sg., în sintagma* ***să-Ș pleace capul*** „să Se odihnească" 8,20

PLIN, -Ă: adj.
pline: *f./n. pl. nom./ac.* 14,20; 15,37; 23,27
plini: *m pl. nom.* 23,25, 28

(a se) PLINI: v. IV
să (să) plinească: *conj. prez. 3.sg./pl.* 1,22; 2,14, 23; 4,14; 8,17; 12,17; 13,35; 21,4; 26,56; 27,35
(s-)au plinit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,17; 27,9
a plini: *inf. prez.* 3,15
să plinească: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.5
să plinesc: *conj. prez. 1.sg.* 5,17
plinește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.12
(să) plinește: *ind. prez. 3.sg.* 13,14

PLINIRE: s.f.
plinirea: *sg. ac.* 9,16; rezum. cap.20

PLOAIE: s.f.
ploaie: *sg. nom.* 7,25
ploaia: *sg. nom.* 7,27

(a) PLOUA: v. I
ploao: *ind. prez. 3.sg.* 5,45

POARTĂ: s.f.
poarta: *sg. nom./ac.* rezum. cap.7; 7,13, 14
porțile: *pl. nom., în sintagma* ***porțile iadului*** 16,18
poartă: *sg. ac.* 26,71

(a se) POCĂI: v. IV
pocăiți(-vă): *imperativ 2.pl.* 3,2; 4,17
(să) pocăisă: *ind. m.mc.pf. 3.pl.* 11,20
(s-)ar fi pocăit: *cond. pf. 3.pl.* 11,21
(s-)au pocăit: *ind. pf.c. 3.pl.* 12,41
(v-)ați pocăit: *ind. pf.c. 2.pl.* 21,32

POCĂINȚĂ: s.f.
pocăința: *sg. ac.* rezum. cap.3; rezum. cap.4
pocăință: *sg. ac.* rezum. cap.3; 3,8, 11

POD: s.n.
pod: *sg. ac.* 24,17

POFTĂ: s.f.
poftă: *sg. ac., în sintagma* ***poftă de curvie*** 5,28

(a) POFTI: v. IV
a pofti: *inf. prez.* rezum. cap.5
au poftit: *ind. pf.c. 3.pl.* 13,17

(a se) POGORÎ: v. IV; vezi **(a se) COBORÎ**

POM: s.m.
pomul: *sg. nom./ac.* 3,10; 7,19; 12,33
pomul: *sg. nom., în sintagmele* ***pomul bun/pomul rău*** rezum. cap.7; 7,17, 18
pom: *sg. ac., în sintagmele* ***pom bun/pom rău*** 12,33

POMENIRE: s.f.
pomenirea: *sg. ac.* 26,13

POPĂ: s.m.
popilor: *pl. gen., în sintagmele* ***mai-marii popilor/mai-marilor popilor/mai-marelui popilor/căpeteniile popilor/căpeteniilor popilor*** 16,21; 20,18; 21,15; rezum. cap.26; 26,3, 14, 59; 27,1, 3, 6, 12, 41, 62; 28,11

PORC: s.m.
porcilor: *pl. gen.* 7,6; 8,31
porci: *pl. ac.* rezum. cap.8; 8,30,32

PORUMB: s.m. (Pop.) „porumbel”
porumb: *sg. ac.* 3,16
porumbii: *pl. ac.* 10,16
porumbi: *pl. ac.* 21,12

PORUNCĂ: s.f.
poruncile: *pl. ac.* 5,19; rezum. cap.19; 19,17
porunci: *pl. ac., în sintagmele* ***dumnezăieştile porunci/porunci omeneşti*** rezum. cap.15; 15,9
porunca: *sg. ac., în sintagmele* ***porunca lui Dumnezău/porunca legii cea mare*** „porunca cea mai mare din lege” 15,3, 6; rezum. cap.22
poruncă: *sg. nom.* 22,36, 38
porunci: *pl. ac.* 22,40

(a se) PORUNCI: v. IV
au poruncit: *ind. pfc.c. 3.sg.* 1,24; 8,4, 18, 26; 12,16; 14,9; 15,35; 16,20; 17,9; 18,25; 19,7; 21,6; 27,58
va porunci: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,6
porunceaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.8; rezum. cap.16; rezum. cap.17; rezum. cap.23; rezum. cap.28
poruncindu-: *gerunziu* 10,5
poruncind: *gerunziu* 11,1; rezum. cap.12
poruncisă: *ind. m.mc.pf. 3.sg.* 14,19; rezum. cap.28
porunceşte: *imperativ 2.sg.* 14,28; 27,64
(să) porunceşte: *ind. prez. impers.* Rezum. cap.28
am poruncit: *ind. pf.c. 1.sg.* 28,20

POST: s.n.
postul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.4; rezum. cap.17
post: *sg. ac.* 17,20

(a) POSTI: v. IV
au postit: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,2
a posti: *inf. prez.* rezum. cap.6
postiţi: *ind. prez. 2.pl.* 6,16
postind: *gerunziu* 6,16, 18
posteşti: *ind. prez. 2.sg.* 6,17
postesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.9; 9,14
postim: *ind. prez. 1.pl.* 9,14
vor posti: *ind. viit.I. 3.pl.* 9,15

POTOP: s.n.
potop: *sg. ac.* 24,38
potopul: *sg. nom.* 24,39

POTRIVNIC, -Ă: s.m./f.; var. (Înv.) **PROTIVNIC, -Ă**
protivnicul: *s.m. sg. nom./ac.* 5,25, 25

POVARĂ: s.f.
povară: *pl. ac., în sintagma* ***povară greale*** 23,4

POVARNICĂ: s.f. „femeie gravidă”; la Grigor Maior, *ILV/Lexicon*, II, *praegnans* este explicat: „groasă”, „tăroasă”.
povarnicelor: *pl. dat.* 24,19

(a) POVĂŢUI: v. IV
va povăţui: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,14

POVĂŢUITOR: s.m.; var. (Înv.) **POVĂŢUITORIU** (Înv.) „conducător”
Povăţuitoriu: *sg. nom.* 2,6
povăţuitori: *pl. nom.* 15,14
povăţuitori: *pl. voc., în sintagma* ***povăţuitori orbi*** 23,16, 24

PRAF: s.n.
praful: *sg. nom.* 10,14

PRAZNIC: s.n.
praznic: *sg. ac., în sintagma* ***zi de praznic*** 26,5; 27,15

PRÂNZ: s.n.
prânzul: *sg. ac.* 22,4

PREACURVAR, -Ă: adj.; var. (Înv.) **PREACURVARIU**
preacurvariu: *m. sg. nom.* 12,39; 16,4

(a) PREACURVI: v. IV; var. **(a) PRECURVI**
a precurvi: *inf. prez.* 5,32
precurveşte: *ind. prez. 3.sg.* 5,32
preacurveaşte: *ind. prez. 3.sg.* 19,9

PREACURVIE: s.f.
peacurviile: *pl. nom.* 15,19

PREAJMĂ: s.f.
preajmă: *sg. ac., în loc. prep.* ***în preajma*** 27,61

PREDANIE: s.f. „tradiţie”, „datină”
predaniile: *pl. nom.* rezum. cap.15
predaniia: *sg. ac.* 15,2, 3
predania: *sg. ac.* 15,6

(a) PREFACE: v. III
prefăcând: *gerunziu* rezum. cap.26

PREOT: s.m.
preoţilor: *pl. gen., în sintagma* ***căpeteniile preoţilor*** 2,4; 21,23, 45; 26,47; 27,20
preoţilor: *pl. dat.* 12,4
preoţi: *pl. ac.* rezum. cap.8
preotului: *sg. dat.* 8,4
preoţii: *pl. nom.* 12,5

PRESUS: adv.
(mai) presus: *adv. în sintagma* ***mai presus de fire*** 6,11

PRETUTINDENI: adv.; var. (Înv. şi rar.) **PRETUTINDINI**
pretutindini: rezum. cap.9

PREŢ: s.n.
preţ: *sg. ac., în loc. adj.* ***de mare preţ*** „foarte valoroasă”/*în loc. adv.* ***cu mult preţ*** „foarte scump” 27,7, 9
preţul: *sg. nom., în sintagmele* ***preţul sângelui/preţul celui preţuit*** 27,6,9

(a) PREŢUI: v. IV „a stabili valoarea unui obiect şi a-i fixa preţul”
au preţuit: *ind. pf.c. 3.pl.* 27,9

PREŢUIT, -Ă: s.m./f. „evaluat”
(celui) preţuit: *s.m. sg. gen., în sintagma* ***preţul celui preţuit*** 27,9

PRICEPUT, -Ă: s.m./f.; var. **PRECEPUT, -Ă**
[cei] precepuţi: *s.m. pl. ac.* 11,25

(a) PRICI: v. IV
va prici: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,19

PRICINĂ: s.f.
pricina: *sg. ac., în sintagma* ***pricina curviii*** rezum. cap.5; 5,32
pricină: *sg. ac., în loc. adv.* ***fără pricină*** „degeaba” 15,9
pricină: *sg. ac.* 19,3
pricina: *sg. nom./ac.* 19,10; rezum. cap.25; 27,37

PRIETEN: s.m.; var. (În v.) **PRIETIN**
prietinul: *sg. nom.* 11,19
prietine: *sg. voc.* 20,13; 26,50
pretine: *sg. voc.* 22,12

PRILEJ: s.n.; var. (Reg.) **PRILEGIU**
prilegiul: *sg. ac.* rezum. cap.20
prilej: *sg. ac.* 26,16

(a) PRIMI: v. IV
va primi: *ind. viit.I. 3.sg.* 10, 14
primește: *ind. prez. 3.sg.* 10,40, 41
a primi: *inf. prez.* 11,14
va priimi: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,5
priimește: *ind. prez. 3.sg.* 18,5
ați primit: *ind. pf.c. 2.pl.* 25,35

(a se) PRINDE: v. III
(s-)au prins: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.4
au prins: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 9,25; 14,3; 22,6; 26,50; 28,9
prinzându-: *gerunziu* 18,28
a prinde: *inf. prez.* 21,46; 26,55
să prinză: *conj. prez. 3.pl.* 22,15; 26,4
(Să) prinde: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.26
prindeți: *imperativ 2.pl.* 26,48
ați prins: *ind. pf.c. 2.pl.* 26,55
prinzând: *gerunziu* 26,57

PRINS, -Ă: adj.
prinsă: *f. sg. ac.* 8,14

PRINSOARE: s.f. (Prin ext.; ccr.) „închisoare”, „temniță”
prinsoare: *sg. ac.* 11,2

(a) PRISOSI: v. IV
va prisosi: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,20; 13,12; 25,29
au prisosit: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,37

PRISOSINȚĂ: s.f.
pisosința: *sg. ac.* 12,34

(a) PRIVEGHEA: v. I; var. (Înv. și pop.) **(a) PREVEGHEA, (a) PRIVIGHEA**
a priveghea: *inf. prez.* rezum. cap.24
privegheați: *imperativ 2.pl.* 24,42
ar preveghea: *cond. prez. 3.sg.* 24,43
privighiați: *imperativ 2.pl.* 25,13; 26,38, 41
a privighea: *inf. prez.* 26,40

(a) PROBOZI: v. IV
probozește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3
probozând: *gerunziu* rezum. cap.11

(a se) PROPOVĂDUI: v. IV; var. (Înv) **(a se) PROPOVEDUI**
propovăduiește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3
propoveduind: *gerunziu* 3,1; 4,23; rezum. cap.9, 9,35
propoveduiește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4
a propovedui: *inf. prez.* 4,17; rezum. cap.10
propoveduiți: *imperativ 2.pl.* 10,7, 27
să propoveduiască: *conj. prez. 3.pl.* 11,1
(să) va propovedui: *ind. viit. I 3.sg.* 24,14
(să) va propoveduii: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,14; 26,13

PROPOVĂDUIRE: s.f.; var. (Înv.) **PROPOVEDUIRE**
propoveduirea: *sg. ac.* 12,41

PROROC: s.m.
prorocul: *sg. nom./ac.* 1,22; 2,5, 15, 17; 3,3; 4,14; 8,17; 10,41; 12,17, 39; rezum. cap.13; 13,35, 57; 16,4; 21,4, 11; 24,15; 27,9, 35
proroci: *pl. nom./ac.* 2,23; 13,17; 16,14; 23,34
prorocii: *pl. nom./ac.* rezum. cap.5; 5,12, 17; 7,12; 11,13; 22,40; 23,31, 37
prorocii: *pl. nom./ac., în sintagma* ***prorocii mincinoși*** rezum. cap.7; 7,15
prorocului: *sg. gen.* 10,41
proroc: *sg. ac.* 11,9; 14,5; 21,26, 46
prorocilor: *pl. gen.* 23,29, 30; 26,56
proroci: *pl. nom., în sintagma* ***proroci mincinoși*** rezum. cap.24; 24,11, 24

PROROCENIE: s.f. (Înv. și rar) „prorocire”; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în 1828 (după *Catalogul manuscriptelor românești* [II], Ediținea Academiei Române. [Tomul] I întocmit de Ioan Bianu, București, 1899. Tomul II întocmit de Ioan Bianu și R. Caracaș, București, 1913).
prorocianiia: *sg. nom.* 13,14

(a) PROROCI: v. IV
am prorocit: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,22
au prorocit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 11,13; 15,7
proroceaște: *imperativ 2.sg.* 26,68

PROROCIE: s.f.
prorociia: *sg. ac.* rezum. cap.3; rezum. cap.12

PRUNC: s.m.
pruncilor: *pl. gen./dat.* rezum. cap.2; rezum. cap.11; 11,16, 25; rezum. cap.18; 21,16
Prunc/prunc: *sg. ac.* 2,8; rezum. cap.18; 18,2, 5
Pruncul/pruncul: *sg. nom./ac.* 2,9, 11, 13, 14, 20, 21; 17,17; 18,4
pruncii: *pl. ac.* 2,16; 18,3; 19,12, 14; 21,15
Pruncului: *sg. gen.* 2,20
prunci: *pl. ac.* 14,21; 15,38; rezum. cap.19

PUI: s.m.
puiu: *sg. voc., în sintagma* ***puiu de năpârcă*** 3,7
pui: *pl. voc., în sintagma* ***pui de năpârce*** 12,34; 23,33
puii: *pl. ac.* 23,37

PUMN: s.m.
pumni: *pl. ac.* 26,67

(a) PUNE: v. III
e pusă: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 3.10
au pus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,5; 13,24, 31; 14,3; 18,2; 21,7; 26,50; 27,29, 37, 48, 60
pun: *ind. prez. 3.pl.* 5,15; 23,4
pune: *ind. prez. 3.sg.* 9,16; rezum. cap.13; rezum. cap.19; rezum. cap.20; rezum. cap.25
pune: *imperativ 2.sg.* 9,18
pune-voi: *ind. viit.I. 1.sg.* 12,18
puind: *gerunziu* rezum. cap.18
să puie: *conj. prez. 3.sg.* 19,13
pusease: *ind. m.mc.pf. 3.sg.* 19,15
au pus: *ind. pf.c. 3.sg., în sintagmele* ***au pus tăceare*** „a închis gura”/ ***au pus samă*** „a cerut socoteală” 22,34; 25,19
voi pune: *ind. viit.I. 1.sg.* 22,44
va pune: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,51; 25,32
era pus: *pasiv ind. imp. 3.sg.* 28,6

PUNERE: s.f.
punerii: *sg. gen., în sintagma* ***punerii-înainte*** 12,4

PUS, -Ă: adj.
pusă: *f. sg. nom.* 5,14

(a) PURCEDE: v. III
purceade: *ind. prez. 3.sg.* 4,4

(a) PURTA: v. I
a purta: *inf. prez.* 3,11; rezum. cap.16; 23,4
au purtat: *ind. pf.c. 3.sg.* 8, 17
am purtat: *ind. pf.c. 1.sg.* 20,12

PURURI: adv.; var. **PURUREA**
pururea: 18,10; rezum. cap.24; 26,11

PUSTIIRE: s.f.
pustiirii: *sg. gen., în sintagma* ***urâciunea pustiirii*** (cf. infra, **URÂCIUNE**) 24,15

PUSTIU, -IE: adj./s.n.; var. **PUSTIE:** s.f.
pustie: *s.f. sg. ac.* rezum. cap.3; 3,3; rezum. cap.4; 4,1; 11,7; rezum. cap.14; 15,33; 24,26
pustiia: *s.f. sg. ac.* 3,1
pustiiu: *adj. n. sg. nom./ac.* 14,13, 15
pustie: *adj. f. sg. nom.* 23,38

(a se) PUSTII: v. IV
(să) va pustii: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,25; rezum. cap.23

(a se) PUTEA: v. II
poate: *ind. prez. impers./3.sg.* 5,14; 6,24, 27; 7,18; 10,28; rezum. cap.18; 19,12; 26,42; 27,42
poţi: *ind. prez. 2.sg.* 5,36; rezum. cap.8
puteţi: *ind. prez. 2.pl.* 6,24; 12,34; 16,4
putea: *ind. imp. 3.sg.* 8,28; 22,46
pot: *ind. prez. 3.pl.* 9, 15; 10,28
pociu: *ind. prez. 1.sg.* 9,28
va putea: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,29; 19,25
putusă: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* rezum. cap.17
au putut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 17,15; 26,9
am putut: *ind. pf.c. 1.pl.* 17,18
(să) pot: *ind. prez. 3.pl.* 19,26
putea-veţi: *ind. viit.I. 2.pl.* 20,22
putem: *ind. prez. 1.pl.* 20,22
aţi putut: *ind. pf.c. 2.pl.* 26,40
poci: *ind. prez. 1.sg.* 26,53, 61

PUTERE: s.f. „capacitate, forţă, însuşire fizică, morală, intelectuală de a acţiona, de a face, de a realiza ceva"; „minune"
puteri: *pl. nom./ac.* 7,22; 13,58; 14,2
putearе: *sg. nom./ac.* 7,29; 8,9; 9,6, 8; 10,1; rezum. cap.17; rezum. cap.18; 20,25; 21, 23, 24, 27; 24,30
puterile: *pl. nom.* 11,20, 21, 23; 13,54
putearea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.20; rezum. cap.21; 21,33; 25,15; 28,18
putearea: *sg. ac., în sintagmele* ***putearea credinţii/putearea lui Dumnezău*** rezum. cap.21; 22,29
puterile: *pl. nom., în sintagma* ***puterile ceriului*** 24,29
puterii: *sg. gen., în sintagma* ***puterii lui Dumnezău*** 26,64

PUTERNIC, -Ă: adj.
putearnic: *m. sg. nom.* 3,9
putearnică: *f. sg. nom.* rezum. cap.18

PUTINŢĂ: s.f.
putinţă: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu putinţă*** 24,24
putinţă: *sg. nom.* 26,39

PUŢIN, -Ă: adj./adv./pron. nehot.
puţin: *adv.* 6,30; 14,31; 16,8
puţân: *adv.* 8,26
puţin: *adv., în loc. adv.* ***după puţin*** 26,73
puţâni: *pron. nehot. m. pl. nom.* 7,14
puţini: *pron. nehot. m. pl. nom.* 20,16; 22, 14
puţine: *pron. nehot. n. pl. ac.* 25,21, 23
puţini: *adj. m. pl. nom./ac.* rezum. cap.9: 9,37; rezum. cap.15; 15,34
puţină: *adj. f. sg. ac.* rezum. cap.17

PUŢINEL: adv.
puţinel: 26,39

R

RABI: s. inv.; var. **RAVI** „învăţător" (cf. lat. *rabbi*)
Ravi: 23,7, 8; 26,25, 49

RACA: s. inv. „om de nimic", „ticălos" (cf. lat. *raca* – „termen ebraic injurios")
raca: 5,22

RAMURĂ: s.f.
ramurile: *pl. ac.* 13,32
ramuri: *pl. ac.* 21,8

(a) RĂBDA: v. I
va răbda: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,22; 24,13
voi răbda: *ind. viit.I. 1.sg.* 17,16

(a se) RĂCI: v. IV
(să) va răci: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,12

RĂDĂCINĂ: s.f.
rădăcina: *sg. ac.* 3,10
rădăcină: *sg. ac.* 13,6, 21

(a) RĂDICA: v.I; vezi **(a) RIDICA**

RĂMĂŞIŢĂ: s.f. „rest"
rămăşiţe: *pl. ac.* rezum. cap.14; rezum. cap.15
rămăşiţă: *pl.* (*cu des.* **-ă**) *ac.* 14,20

(a) RĂMÂNE: v. III
rămâneţi: *imperativ 2.pl.* 10,11; 26,38
ar fi rămas: *cond. pf. 3.sg.* 11,23
rămâind: *gerunziu* rezum. cap.15
au rămas: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,17

(a) RĂPI: v. IV
a răpi: *inf. prez.* 12,29

RĂPIRE: s.f.
răpire: *sg. ac.* 23,25

RĂPITOR, -TOARE: adj.
răpitori: *m. pl. nom.* 7,15

RĂPŞTIRE: s.f.
răpştirea: *sg. ac.* rezum. cap.2

(a) RĂSĂRI: v. IV
au răsărit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,16; 13,5
a răsări: *inf. prez.* 5,45
răsărind: *gerunziu* 13,6
răsare: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.27

RĂSĂRIT: s.n.
răsărit: *sg. ac.* 2,1, 2, 9; 8,11; 24,27

RĂSCUMPĂRARE: s.f.
răscumpărare: *sg. ac.* 16,26; 20,28

(a) RĂSIPI: v. IV; vezi **(a) RISIPI**

RĂSIPIRE: s.f.; vezi **RISIPIRE**

(a) RĂSPLĂTI: v. IV
va răsplăti: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,4, 6,18; rezum. cap.16; 16,27
răsplăteaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum.- cap.25

RĂSPLĂTIRE: s.f. „răsplată”
răsplătire: *sg. nom.* rezum. cap.19
răsplătirii: *sg. gen.* rezum. cap.25

(a) RĂSPUNDE: v. III
răspunzând: *gerunziu* 3,15; 8,8; 11,4, 25; 12,39, 48; 13,11, 37; 14,28; 15, 3, 13, 15, 24, 26, 28; 17,4, 11, 16; 19,27; 20,13, 22; 21,21, 24, 27, 29; 22,1, 29; 25,12, 26, 40; 26,23, 25, 33, 66; 27,21, 25; 28,5
răspunzind: *gerunziu* 4,4; 16,2, 16, 17; 19,4; 21,30; 24,2, 4
răspunde: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.9; rezum. cap.21; 22,46; rezum. cap.27
au răspuns: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 12,38; 14,17; 15,23; 27,12, 14
răspuns-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 25,9
vor răspunde: *ind. viit.I. 3.sg.* 25,37, 44
va răspunde: *ind. viit.I. 3.sg.* 25,45
răspunzi: *ind. prez. 2.sg.* 26,62

RĂSPUNS: s.n. „înştiinţare”
răspuns: *sg. ac.* 2,12
răspunsul: *sg. ac.* rezum. cap.11; rezum. cap.16

(a se) RĂSTIGNI: v. IV
să răstignească: *conj. prez. 3.pl.* 20,19; 27,31
veţi răstigni: *ind. viit.I. 2.pl.* 23,34
să (Să) răstignească: *conj. prez. 3.sg.* 26,2; rezum. cap.27; 27,23, 26
(Să) răstigneaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.27
au răstignit: *ind. pf.c. 3.pl.* 27,35
(s-)au răstignit: *ind. pf.c. 3.pl.* 27,38
era răstigniţi: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 27,44

RĂSTIGNIRE: s.f.
răstignire: *sg. ac.* rezum. cap.27

RĂSTIGNIT, -Ă: adj.
răstignit: *m. sg. ac.* 28,5

(a) RĂSTURNA: v. I
au răsturnat: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,12; 27,60; 28,2

(a) RĂTĂCI: v. IV
va rătăci: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,12
au rătăcit: *ind. pf.c. 3.pl.* 18,13
rătăciţi: *ind. prez. 2.pl.* 22,29

RĂTĂCIRE: s.f.
rătăcirea: *sg. nom., în sintagma* ***rătăcirea cea mai de pre urmă*** 27,64

RĂTĂCIT, -Ă: adj.
rătăcită: *f. sg. ac.* 18,12

RĂU, REA: adj./adv./s.
rău: *adv.* 4,24; 8,6, 16; 15,22; 17,14; 21,41
răului: *s.n. sg. dat.* rezum. cap.5; 5,39
rău: *s.n. sg. ac.* rezum. cap.5; 27,23
răul: *s.n. sg. ac.* 5,11
(cel) rău: *s.m. sg. ac.* 5,37
(cei) răi: *s.m. pl. ac.* 5,45; 13,48, 49; 21,24
reale: *s.n. pl. ac.* „gânduri rele” 9,4
realelor: *s.n. pl. gen.* rezum. cap.10
(ceale) reale: *s.n. pl. ac.* 12,35
(celor) răi: *s.m. pl. gen.* rezum. cap.25
rău: *adj. m./n. sg. nom./ac./dat.* rezum. cap.7; 7,17, 18; 12,33, 35, 39, 45; 16,4
răi: *adj. m. pl. nom.* 7,11; 12,34; 22,10
reale: *adj. n. pl. nom./ac.* 7,17, 18; 15,19
răi (foarte): *adj. m. pl. nom.* 8,28
(mai) rea: *adj. f. sg. nom.* 9, 16; 27, 64
rea: *adj. f. sg. ac./voc.* 12,35; rezum. cap.24; 24,48; 25,26
(mai) reale: *adj. f. pl. nom.* 12,45

RĂUTATE: s.f.; var. (Înv.) **RĂOTATE**
răotatea: *sg. nom.* 6,34

RĂZBOI: s.n.
războaie: *pl. ac.* rezum. cap.24, 24,6

(a) RÂDE: v. III
râdea: *ind. imp. 3.pl.* 9,24

(a) RÂNDUI: v. IV
au rânduit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 24,45; 26,15, 19; 27,10
va rândui: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,27
voi rândui: *ind. viit.I. 1.sg.* 25,21, 23
rânduise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 28,16

RÂNDUIALĂ: s.f.
rânduiala: *sg. ac.* rezum. cap.19

RÂNDUIT, -Ă: adj.
rânduit: *m. sg. nom.* 8,9

RÂU: s.n.
râurile: *pl. nom.* 7,25, 27

REAZEM: s.n.; var. **RAZĂM**
razăm: *sg. nom.* 5,35

RECE: adj.
reace: *f. sg. ac.* 10,42

(a) REZEMA: v. I
razămă: *ind. prez. 3.pl.* 22,40

(a) RIDICA: v. I; var. (Înv. şi pop.) **(a) RĂDICA**
va rădica: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,11
rădicând: *gerunziu* 17,8

(a se) RISIPI: v. IV; var. (Înv. şi rar) **(a se) RĂSIPI**
răsipeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 12,30
ai răsipit: *ind. pf.c. 2.sg.* 25,24
am răsipit: *ind. pf.c. 1.sg.* 25,26
(să) vor răsipi: *ind. viit.I. 3.pl.* 26,31
răsipi: *inf. prez. fără* ***a*** 26,61

RISIPIRE: s.f.; var. **RĂSIPIRE**
răsipirea: *sg. ac.* rezum. cap.24

ROB: s.m.
rob: *sg. ac.* 27,15, 16

ROD: s.n.
roduri: *pl. ac., în sintagmele* ***roduri vreadnici de pocăinţă/roduri bune/reale roduri/roduri reale*** rezum. cap.3; 7,17, 18
rod: *sg. ac., în sintagmele* ***rod vreadnic de pocăinţă/rod bun*** 3,8, 10
rodurile: *pl. ac.* 7,16, 20; 21,34, 43
rod: *sg. nom./ac.* 7,19; 12,33; 13,22, 23, 26; 21,19, 41; 26,29
rodul: *sg. nom.* 12,33
rod: *sg. ac., în loc.v.* ***da rod*** 13,8
rodurilor: *pl. gen.* 21,34

(a se) ROŞI: v. IV; var. (Înv. şi reg.) **(a se) RUŞI**
(să) ruşeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 16,3

ROȘU, ROȘIE: adj.
roșu: *n. sg. nom.* 16,2
roșie: *f. sg. ac.* 27,28

(a se) RUGA: v. I
a (să) ruga: *inf. prez.* rezum. cap.6, 6,5
(vă) rugați: *ind. prez. 2.pl.* 6,5
(te) vei ruga: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,6
(te) roagă: *imperativ 2.sg.* 6,6
rugându(-vă): *gerunziu* 6,7; 23,14
(vă) rugați: *conj. prez. fără* ***să*** *2.pl.* 6,9
roagă: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.8
rugându-: *gerunziu* 8,5
ruga: *ind. imp. 3.sg./pl.* 8,31; 14,36; 15,23; 18,26, 29
au rugat *ind. pf.c. 3.pl.* 8,34; 16,1
rugați(-vă): *imperativ 2.pl.* 9,38; 5,44
să (Să) roage: *conj. prez. 3.sg.* 14,23
ai rugat: *ind. pf.c. 2.sg.* 18,32
să (Să) roaje: *conj. prez. 3.sg.* 19,13
(vă) rugați: *imperativ 2.pl.* 24,20; 26,41
să (Mă) rog: *conj. prez. 1.sg.* 26,36
rugându(-Să): *gerunziu* 26,39
(S-)au rugat *ind. pf.c. 3.sg.* 26,.42, 44
ruga: *inf. prez. fără* **a** 26,53

RUGĂCIUNE: s.f.
rugăciune: *sg. nom./ac.* rezum. cap.6; rezum. cap.15; 17,20; 21,22; rezum. cap.26
rugăciunea: *sg. nom.* rezum. cap.17
rugăciunii: *sg. gen., în sintagma* ***casa rugăciunii*** 21,13
rugăciuni: *pl. ac.* 23,14

RUGINĂ: s.f.
rugina: *sg. nom.* 6,19, 20

(a se) RUPE: v. III; var. (Înv. și reg.) **(a se) RUMPE**
să rumpă: *conj. prez. 3.pl.* 7,6
(să) rump: *ind. prez. 3.pl.* 9,17
au rupt: *ind. pf.c. 3.sg.* 26,65
(s-)au rupt: *ind. pf.c. 3.sg.* 27,51

RUPTURĂ: s.f.
ruptură: *sg. nom.* 9,16

(a se) RUȘINA: v. I
(să) vor rușina: *ind. viit.I. 3.pl.* 21,37

S

SABIE: s.f.
sabie: *sg. ac.* rezum. cap.10; 10,24; 26,52
sabii: *pl. ac.* 26,47, 55
sabia: *sg. ac.* 26,51, 52

SADUCHEU: s.m.
saduchei: *pl. ac.* rezum. cap.3; 3,7; rezum. cap.22
saducheilor: *pl. gen.* rezum. cap.16; 16,6, 11, 12; 22,34
saducheii: *pl. nom.* 16,1
sadocheii: *pl. nom.* 22,23

SAMARINEAN: s.m.
samarineanilor: *pl. gen.* 10,5

SARCINĂ: s.f.
sarcina: *sg. nom.* 11,30

SARE: s.f.
sarea: *sg. nom., în sintagma* ***sarea pământului*** rezum. cap.5; 5,13
sarea: *sg. nom.* 5,13

SAT: s.n.
satul: *sg. ac.* 22,5

SATANA: s.f.; var. **SATAN:** s.m.; (Înv.) **SĂTANA**
Satană: *sf. sg. voc.* 4,10
Sătana: *s.f. sg. nom./ac.* 12,26, 26
Satan: *s.m. sg. ac.* rezum. cap.16
Satano: *s.f. sg. voc.* 16,23

(a) SĂDI: v. IV
au sădit: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,13; 21,33

SĂDIRE: s.f.
sădirea: *sg. nom.* 15,13

SĂLBATIC, -Ă: adj.; var. **SĂLBATEC, -Ă**
sălbatecă: *f. sg. nom., în sintagma* ***mlaire sălbatecă*** 3,4

(a) SĂLTA: v. I „a se veseli”
săltați: *imperativ 2.pl.* 5,12

SĂMÂNȚĂ: s.f.
sămânță: *sg. ac.* 13,24, 27, 37; 22,25
sămințele: *pl. ac.* 13,32
sămânța: *sg. nom./ac.* 13,38; 22,24

SĂNĂTOS, -OASĂ: s.m./f.
sănătoșilor: *s.m. pl. dat.* 9,12

(a se) SĂNĂTOȘI: v. IV; var. **(a se) SĂNĂTOȘA**
(s-)au sănătoșat: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,28

(a) SĂPA: v. I
sapă: *ind. prez. 3.pl.* 6,19, 20
au săpat: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,33, 25,18
să sape: *conj. prez. 3.sg.* 24,43

(a se) SĂRA: v. I
(să) va săra: *ind. viit. I. impers.* 5,13

SĂRAC, -Ă: s.m./f.
(cei) săraci: *s.m. pl. nom, în sintagma* ***cei săraci cu duhul*** (pentru sensurile duhovnicești ale acestei sintagme, vezi Anania 2001, p.1464) 5,3
săracilor: *s.m. pl. dat.* 11,5, 19,21, 26,9
săracii: *s.m. pl .ac.* 26,11

(a) SĂRI: v. IV
au sărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,32

(a) SĂRUTA: v. I
voi săruta: *ind. viit.I. 1.sg.* 26,48
au sărutat: *ind. pf.c. 3.sg.* 26,49

(a se) SĂTURA: v. I
(să) vor sătura: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,6
satură: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.14; rezum. cap.15
(s-)au săturat: *ind. pf.c. 3.pl.* 14,20; 15,37
să săturăm: *conj. prez. 1.pl.* 15,33

(a) SĂVÂRȘI: v. IV
au săvârșit: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,1; 26,1
ai săvârșit: *ind. pf.c. 2.sg.* 21,16

SĂVÂRȘIRE: s.f.
săvârșirea: *sg. nom.* 24,14

SÂMBĂTĂ: s.f./adv. „ziua de odihnă la mozaici”; reprezintă echivalarea cuvântului *sabat*, „ziua a șaptea a săptămânii, în care

orice activitate trebuia întreruptă, după cum însuși Dumnezeu se odihnise în această zi, după încheierea actului creației"
sâmbăta: *adv.* rezum. cap. 12; 12,1, 2, 5, 10, 11, 12; 24,20
sâmbăta: *s.f. sg. ac.* 12,5
sâmbetei: *s.f. sg. gen.* 12,8; 28,1
sâmbetii: *s.f. sg. gen.* 28,1

SÂNGE: s.n.
sânjelui: *sg. gen., în sintagma* ***curgerea sânjelui/curjerea sânjelui*** rezum. cap.9; 9,20
Sângele/sângele: *sg. nom./ac.* 16,17; 23,30, 35; 26,28; 27,24, 25
sânge: *sg. ac.* rezum. cap.26; 27,4
sângelui: *sg. gen.* 27,6
Sângelui: *sg. gen., în s. propr.* ***Țarina Sângelui*** 27,8

SCAI: s.m.
scaiu: *sg. ac.* 7,16

SCAUN: s.n.
scaunul: *sg. nom./ac., în sintagma* ***scaunul lui Dumnezău*** 5,34; 23,22
scaunul: *sg. ac.* 19,28; 25,31
scaune: *pl. ac.* 19,28
scaunile: *pl. ac.* 21,12; 23,6

(a) SCĂPA: v. I
veți scăpa: *ind. viit.I. 2.pl.* 23,33

(a) SCHIMBA: v. I
au schimbat: *ind. pf.c.3.sg.* 17,2

SCHIMBARE: s.f.
schimbarea: *sg. nom., în sintagma* ***schimbarea la față*** rezum. cap.17

(a se) SCOATE: v. III
scoate: *imperativ 2.sg.* 5,29; 7,5; 18,9
să scoți: *conj. prez. 2.sg.* 7,4
a scoate: *inf. prez.* 7,5
am scos: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,22
scoate: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.8; 9,34; 12,24, 26, 35; 13,52; rezum. cap.21
scotea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 8,16; 21,12
scoți: *ind. prez. 2.sg.* 8,31
scoțând: *gerunziu* 9,25, 33; rezum. cap.12
să scoață: *conj. prez. 3.pl.* 10,1
scoateți: *imperativ 2.pl.* 10,8
va scoate: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,20
scot: *ind. prez. 1.sg.* 12,27
vor scoate: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,27
scoț: *ind. prez. 1.sg.* 12,28
au scos: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 13,48; 21,39; 26,51
scoate: *inf. prez. fără* ***a*** 17,18
(să) scoate: *ind. prez. 3.sg.* 17,20

(a se) SCOPI: v. IV; var. (Neob.) **(a se) SCUIPI –** această formă este rezultatul unei rostiri regionale (cf. **Indice** Ecz – **SCUIPIT**)
(s-)au scuipit: *ind. pf.c. 3.pl.* rezum. cap.19

SCRÂȘNIRE: s.f.; var. (Înv.) **SCÂRȘNIRE**
scârșnirea: *sg. nom., în sintagma* ***scârșnirea dinților*** (cf. supra, **DINTE**) 8,12; 13,42, 50; 22,13; 24,51
scrâșnirea: *sg. nom., în sintagma* ***scâșnirea dinților*** 25,30

(a se) SCRIE: v. III
(s-)au scris: *ind. pf.c. impers.* 2,5
scris este: *pasiv ind. prez. impers.* 4,4, 6, 7, 10; 21,13; 26,31
este scris: *pasiv ind. prez. impers.* 11,10; 26,24

SCRIITOR: s.m. (aici) „cărturar"; (la pl.) „interpreți ai legii la evrei" (cf. lat. *scriba, -ae*)
scriitorii: *pl. ac.* 2,4

SCRIPTURĂ: s.f.
scripturi: *pl. ac.* 21,42
scripturile: *pl. nom./ac.* 22,29; 26,54, 56

SCRIS, -Ă: adj.
scrisă: *f. sg. ac.* 27,37

SCRISOARE: s.f. (aici) „inscripție"
scrisoarea: *sg. nom.* 22,20

(a se) SCUIPA: v. I
(Să) scuipe (sic!)**:** *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.26
au scuipat: *ind. pf.c. 3.pl.* 26,67
scuipind: *gerunziu* 27,30

(a se) SCULA: v. I
sculându(-să/-Să): *gerunziu* 1,24; 2,14, 21; 8,26; 9,9, 19; 26,62
scoală: *imperativ 2.sg.* 2,13, 20; 9,5, 6
(s-/S-)au sculat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,15; 9,7, 25; 11,11; 14,2; 25,7; 27,52; 28,6, 7
(să) vor scula: *ind. viit.I. 3.pl.* 10,21; 12,41; 24,11, 24
(să) scoală: *ind. prez. 3.pl.* 11,5
(să/Să) va scukla: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,42; rezum. cap.17; 17,9; 24,7
sculați(-vă): *imperativ 2.pl.* 17,7
scula(-să)-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.24
sculați: *imperativ 2.pl.* 26,46

SCUMP, -Ă: adj. „prețios"; „de mare preț"
scump: *n. sg. ac.* 13,46
scumpă: *f. sg. ac., în sintagma* ***unger e scumpă*** rezum. cap.26

(a se) SCURTA: v. I
(s-)ar fi scurtat: *cond. pf. 3.pl.* 24,22
(să) vor scurta: *ind. viit.I. 3.pl.* 24,22

(a) SCUTURA: v. I
scuturați: *imperativ 2.pl.* 10,14

SEAMĂ: s.f.; var. (Pop.) **SAMĂ**
samă: *sg. ac.* rezum. cap.12; 12,36; 25,19
sama: *sg. ac.* rezum. cap.18; 18,23, 24
samă: *sg. ac., în sintagma* ***au pus samă*** „a cerut socoteală" 25,19

SEARĂ: s.f.; var. (Pop.) **SARĂ**
seară: *sg. nom.* 8,16; 14,15, 23; 16,2; 20,8; 26,20; 27,57
sara: *sg. ac.* 27,1

SEC, SEACĂ: adj.; var. (Înv. și reg.) **SĂC, SACĂ**
săci: *n. pl. ac., în sintagma* ***locuri săci*** „locuri aride" 12,43

(a) SECERA: v. I; var. (înv. și reg.) **(a) SĂCERA**
seaceră: *ind. prez. 3.pl.* 6,26
săceri: *ind. prez. 2.sg.* 25,24
seacer: *ind. prez. 1.sg.* 25,26

SECERĂTOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Înv. și reg.) **SĂCERĂTOR, -TOARE**
săcerătorilor: *s.m. pl. dat.* 13,30
săcerători: *s.m. pl. nom.* 13,39

SECERIȘ: s.n.; var. (Înv. și reg.) **SĂCERIȘ**
săceriș: *sg. nom./ac.* rezum. cap.9; 9,37; 13,30
săcerișului: *sg. gen., în sintagma* ***Domnului săcerișului*** 9,38
săcerișul: *sg. nom./ac.* 9,38; 13,39
săcerișului: *sg. gen.* 13,30

SECURE: s.f.; var. (Pop.) **SĂCURE**
săcurea: *sg. nom.* 3,10

(a se) SEMĂNA: v. I; var. (Pop.) **(a se) SĂMĂNA;** (Înv. și rar) **(a se) SĂMÂNA**
samănă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 6,26; 13,4, 31,39

să samene: *conj. prez. 3.sg.* 13,3
e sămânat: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 13,19
(s-)au sămânat: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,19, 20, 22, 23
au sămânat: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,24, 25
ai sămânat: *ind. pf.c.* 13,27; 25,24
samănă: *ind. prez. 3.sg.* 13,37
samăn: *ind. prez. 1.sg.* 25,26

SEMĂNĂTOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Înv.) **SĂMÂNĂTOR, -TOARE;** (Pop.) **SĂMĂNĂTOR, -TOARE**
sămănătoriului: *s.m. sg. gen.* rezum. cap.13; 13,18
sămănătoriul: *s.m. sg. nom.* 13,3

SEMĂNĂTURĂ: s.f.; var. (Înv.) **SĂMÂNĂTURĂ**
sămănături: *pl. ac.* 12,1

SEMEŢIE: s.f.; var. (Pop.) **SUMEŢIE**
sumeţiii: *sg. gen.* rezum. cap.20

SEMN: s.n.; var. (Înv. şi pop.) **SĂMN**
sămn: *sg. nom./ac.* rezum. cap.12; 12,38, 39; rezum. cap.16; 16,1, 4; 26,48
sămnul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.12; 12,39; 16,4; 24,3, 30
seamnele: *pl. ac.* rezum. cap.16; 16,4
seamne: *pl. nom./ac.* rezum. cap.24; 24,24; rezum. cap.27

SENIN: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **SĂNIN**
sănin: *sg. nom.* 16,2

SFAT: s.n.
sfat: *sg. ac.* 12,14; 22,15; 26,4; 27,1, 7; 28,12
sfatul: *sg. ac.* rezum. cap.19

(a se) SFĂRÂMA: v. I
sfărâma(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,44

SFĂRÂMĂTURĂ: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **SFĂRMITURĂ;** (Reg.) **SFÂRMITURĂ**
sfărmituri: *pl. ac.* 14,20
sfărmiturile: *pl. ac.* 15,27
sfărmituri: *pl. ac.* 15,37

(a se) SFĂTUI: v. IV
(să) sfătuiesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.26

SFÂNT, -Ă: adj./s.
Sfânta/sfânta: *adj. antep. f. sg. nom./ac.* în titlu *Sfânta Domnului Isus Hristos Evanghelie de la Matheiu*; 4,5; 27,53
Sfânt: *adj. n. sg. ac./gen., în sintagma* ***Duhul Sfânt/Duhului Sfânt*** 1,18; rezum. cap.3; 3,11; rezum. cap.12; 12,32; 28,19
Sfint: *adj. n. sg. ac., în sintagma* ***Duhul Sfint*** 1,20
sfânt: *adj. n. sg. ac.* 24,15
sfânta: *s.f. sg. nom./ac.* (aici) „ceea ce e sfinţit, mai ales cărnurile sfinţite după ritualul ebraic spre a fi aduse ca jertfă pe altar" rezum. cap.7; 7,6
sfinţilor: *s.m. pl. gen.* 27,52

(a) SFÂRŞI: v. IV
au sfârşit: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,28; 11,1; 13,53
veţi sfârşi: *ind. viit.I. 2.pl.* 10,23

SFÂRŞIT: s.n.
sfârşit: *sg. ac., în loc. adv.* ***până în sfârşit*** 10,22; 24,13
sfârşitul: *sg. nom./ac., în sintagma* ***sfârşitul veacului*** 13,39, 40, 49; 28,20
sfârşitului: *sg. gen., în sintagma* ***sfârşitului veacului*** 24,3
sfârşitul: *sg. nom./ac.* 24,6; 26,58

SFEŞNIC: s.n.; var. (Înv.) **SFEAŞNIC**
sfeaşnic: *sg. ac.* 5,15

(a se) SFINŢI: v. IV
sfinţască(-să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 6,9
sfinţeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 23,17, 19

(a se) SILI: v. IV
va sili: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,41
(să) sileaşte: *ind. prez. 3.sg.* 11,12
au silit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 14,22; 27,32

SILNIC, -Ă: s.m./f.
(cei) sâlnici: *s.m. pl. nom.* 11,12

SINAGOGĂ: s.f.
sinagogurile: *pl. ac.* 4,23; 9,25; 23,34
sinagoguri: *pl. ac.* 6,2; 23,6
sinagoga: *sg. ac.* 12,9
sinagoghele: *pl. ac.* 13,54

SINGUR, -Ă: adj.
sângură: *f. sg. ac.* 4,4
sângur: *m. sg. nom./ac./dat.* 4,10; 14,23; 17,8; 18,15; 24,36

SLAVĂ: s.f.
slava: *sg. ac.* 4,8; 6,29; 16,27; rezum. cap.21
slavă: *sg. ac.*rezum. cap.21

SLĂBĂNOG, -OAGĂ: adj./s. „paralitic"
slăbănogi: *s.m. pl. ac.* 4,24; 15,30
(cel) slăbănog: *s.m. sg. ac.* rezum. cap.9
(un) slăbănog: *s.m. sg. ac.* 9,2
slăbănogului: *s.m. sg. dat.* 9,2, 6
slăbănog: *adj. m. sg. nom.* 8,6

(a) SLĂBI: v. IV
să slăbească: *conj. prez. 3.pl.* 15,32

(a) SLĂVI: v. IV
să slăvească: *conj. prez. 3.pl.* 5,16
au slăvit: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,8

SLOBOD, -Ă: adj./adv.
slobod: *adv.* 12,2, 4, 10, 12; 14,4; 19,3; 20,15
slobozi: *adj. m. pl. nom.* 17,25

SLOBOZENIE: s.f.
slobozenie: *sg. ac., în sintagma* ***carte de slobozenie*** „act de divorţ" 5,31; 19,7

(a se) SLOBOZI: v. IV
au slobozit: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,15; 14,23; 18,27; 27,26
slobozi(-Te): *imperativ 2.sg.* 4,6
slobozi: *imperativ 2.sg.* 14,15; 15,23
va slobozi: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,22; 21,3
a slobozi: *inf. prez.* 15,32; 19,7; 27,15
slobozând: *gerunziu* 15,39
să sloboz: *conj. prez. 1.sg.* 27,17, 21

SLUGA: s.f.
sluga: *sg. nom./ac.* rezum. cap.8; 8,6, 8, 13; 10,24; 12,8; rezum. cap.17; 18,26, 27, 28; 24,46, 48; 25,30; 26,51
slujii: *sg. gen./dat.* 8,9; 24,50
slugei: *sg. dat.* 10,25
slujile: *pl. nom./ac.* 13,27, 28; 18,23
slujilor: *pl. dat.* 14,2; rezum. cap.18
slugă: *sg. voc., în sintagmele* ***slugă vicleană/slugă bună şi credincioasă/slugă rea şi leneşă*** 18,32; 25,21, 23, 26
slugă: *sg. nom./ac.* 20,27; rezum. cap.24; 24,45
slugi: *pl. ac.* rezum. cap.21; 21,36; 22,4
slugile: *pl. nom./ac.* 21,34, 35; 22,3, 6, 10; 25,14
slugilor: *pl. gen./dat.* 22,8; 25,19

SLUJBĂ: s.f.
slujbei: *sg. gen.* rezum. cap.20

(a) SLUJI: v. IV; var. (Rar) **(a) SLUGI**
vei slugi: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,10
slugiia: *ind. imp. 3.pl.* 4,11
a sluji: *inf. prez.* rezum. cap.6
slugi: *inf. prez. fără* ***a*** 6,24
slujiia: *ind. imp. 3.sg.* 8,15
să slugească: *conj. prez. 3.sg.* 20,28
am slujit: *ind. pf.c. 1.pl.* 25,44
slujind: *gerunziu* 27,55

SLUJITOR, -TOARE: s.m./f.
slujitoriului: *s.m. sg. dat.* 5,25
slujitoriu: *s.m. sg. nom.* 20,26; 23,11
slugitorilor: *s.m. pl. dat.* 22,13
slujitorilor: *s.m. pl. dat.* rezum. cap.25
slujitorii: *s.m. pl. ac.* 26,58

SLUJNICĂ: s.f.
slujnică: *sg. nom.* 26,69, 71

SMERENIE: s.f.
smereniia: *sg. ac.* rezum. cap.23

(a se) SMERI: v. IV
(să) va smeri: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,4; 23,12
smeri(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,12

SMERIT, -Ă: adj.
smerit: *m. sg. nom., în sintagma* ***smerit cu inima*** 11,29

SMINTEALĂ: s.f.; var. (Înv. și pop.) **ZMINTEALĂ**
sminteală: *sg. nom.* 16,23
sminteale: *pl. ac.* 18,7
smintealele: *pl. nom.* 18,7
sminteala: *sg. nom.* 18,7
zminteala: *sg. ac.* rezum. cap.18

(a se) SMINTI: v. IV; var. (Înv. și pop.) **(a se) ZMINTI**
sminteaște: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.5; 18,9
va sminti: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,29; 18,6
smintește: *ind. prez. 3.sg.* 5,30
(să) va sminti: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,6
(să) sminteaște: *ind. prez. 3.sg.* 13,21
(să) smintea: *ind. imp. 3.pl.* 13,57
(s-)au smintit: *ind. pf.c. 3.pl.* 15,12
să smintim: *conj. prez. 1.pl.* 17,26
(să) vor sminti: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.26; 26,33
(vă) veți sminti: *ind. viit.I. 2.pl.* 26,31
(mă) voi sminti: *ind. viit.I. 1.sg.* 26,33
va zminti: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,8
(să) vor zminti: *ind. viit.I. 3.pl.* 24,10

SMIRNĂ: s.f.
smirnă: *sg. nom.* 2,11

SMOCHIN: s.m.
smochinul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.21; 21,19
smochin: *sg. ac.* 21,19, 21; 24,32

SMOCHINĂ: s.f.
smochine: *pl. ac.* 7,16

(a) SMOLI: v. IV (Reg.) „a murdări”, „a mânji”
smolesc: *ind. prez. 3.pl.* 6,16

(a) SMULGE: v. III
smulgea: *ind. imp. 3.sg.* rezum. cap.12
a smulge: *inf. prez.* 12,1
să smulgeți: *conj. prez. 2.pl.* 13,29
(să) va smulge: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,13

SNOP: s.m.
snopi: *pl. ac.* 13,30

SOACRĂ: s.f.
soacra: *sg. ac.* rezum. cap.8; 8,14
soacră-sa: *sg. gen.* (*cu prep.* ***asupra***) 10,35

SOARE: s.m.
soarele: *sg. nom./ac.* 5,45; 13,6, 43; 17,2; 24,29
soare: *sg. ac.* rezum. cap.24

SOARTĂ: s.f.; var. (Înv. și pop.) **SOARTE**
soarte: *sg. ac.* 27,35

SOBOR: s.n.; var. (Înv.) **SĂBOR**
săvorului: *sg. dat., în sintagma* ***vinovat (va fi) săvorului*** 5,22
soboară: *pl. ac.* 10, 17
soborul: *sg. nom.* 26,59

(a) SOCOTI: v. IV
socotiți: *imperativ 2.pl.* 6,28; 18, 10
au socotit: *ind. pf.c. 3.pl.* 21,42

SOL: s.m.
soli: *pl. ac.* rezum. cap.11

SOMN: s.n.
somn: *sg. ac.* 1,20, 24; 2,12, 13, 19, 22

SORĂ: s.f.
soră: *sg. nom.* 12,50
surorile: *pl. nom./ac.* 13,56; 19,29

SOȚ: s.m. (Înv. și pop.) „tovarăș”
soții: *pl. nom./ac.* 18,28, 31; 23,30; 24,49
soțului: *sg. dat.* 18,29
soțul: *sg. ac.* 18,33

(a) SPĂLA: v. I
spală: *imperativ 2.sg.* 6,17
spală: *ind. prez. 3.pl.* 15,2
spălându-: *geunziu* rezum. cap.27
au spălat: *ind. pf.c. 3.sg.* 27,24

SPĂLARE: s.f.
spălarea: *sg. ac.* rezum. cap.15

(a se) SPÂNZURA: v. I
să (să) spânzure: *conj. prez. 3.sg.* 18,6
(s-)au spânzurat: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.27; 27,5

SPIC: s.n.
spice: *pl. ac.* rezum. cap.12; 12,1

SPIN: s.m.
spini: *pl. ac.* 7,16; 13,7, 22
spinii: *pl. nom.* 13,7
spini: *pl. ac., în sintagma* ***cunună de spini*** 27,29

(a se) SPORI: v. IV
(s-)au sporit: *ind. pf.c. 3.sg.* 24,12

(a) SPUNE: v. III
să spui: *conj. prez. 2.sg.* 8,4; 26,63
spuneți: *imperativ 2.pl.* 10,27; 21,3; 28,7
spune: *imperativ 2.sg.* 13,36; 15,15; 18,17; 22,17; 24,3
să spuie: *conj. prez. 3.pl.* 16,20

să spuneți: *conj. prez. 2.pl.* 17,9
au spus: *ind. pf.c. 3.pl.* 18,31
spuneț: *imperativ 2.pl.* 21,3
veți spune: *ind. viit.I. 2.pl.* 21,24
voi spune: *ind. viit.I. 1.sg.* 21,24
spuiu: *ind. prez. 1.sg.* 21,27
am spus: *ind. pf.c. 1.sg.* 24,25
spune: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.26
spun: *ind. prez. 3.pl.* 27,13

(a) SPURCA: v. I
spurcă: *ind. prez. 3.sg./pl.* rezum. cap.15; 15,11, 18, 20

SPURCĂCIUNE: s.f.
spurcăciunea: *sg. ac.* 23,27

(a) STA: v. I
au stătut: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,9; 20,32; 27,11
stând: *gerunziu* 6,5; 20,3, 6; 24,15
va sta: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,25, 26
sta: *ind. imp. 3.sg./pl.* 12,46; 13,2; 26,73; 27,47
stau: *ind. prez. 3.pl.* 12,47; 16,28
să stea: *conj. prez. 3.sg.* 18,16
staț: *ind. prez. 2.pl.* 20,6

STAT: s.n. (În v. și reg.) „înălțime”
statului: *sg. dat.* 6,27

STATER: s.m.; var. **STATIR, ȘTATIR** „veche monedă grecească sau macedoneană, de aur ori de argint, a cărei valoare varia între 2 și 20 de drahme”
statir: *sg. ac.* 17,26
statiriul: *sg. ac.* rezum. cap.17

STĂPÂN: s.m.
stăpânul: *sg. nom./ac.* 10,24, 25; rezum. cap.18; rezum. cap.21; 21,40; 24,43
stăpânului: *sg. gen.* 13,27; 20,11

(a) STĂPÂNI: v. IV
stăpânesc: *ind. prez. 3.pl.* 20,25

STÂNG, -Ă: s./adj.
stânga: *s.f. sg. nom.* „mâna stângă” 6,3
stânga: *s.f. sg. ac., în loc. prep.* ***de-a stânga*** 20,21
stânga: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***de-a stânga*** 20,23; 25,41; 27,38
stângă: *adj. f. sg. ac., în sintagma* ***de-a stângă*** „de partea stângă” 25,33

STEA: s.f.
steaoa: *sg. nom./ac.* 2,2, 9, 10
stealii: *sg. gen.* 2,7
steale: *pl. ac.* rezum. cap.24
stealele: *pl. nom.* 24,29

(a se) STINGE: v. III
va stânge: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,20
(să) stâng: *ind. prez. 3.pl.* 25,8

STRAISTĂ: s.f.; vezi **TRAISTĂ**

STRAJĂ: s.f.
straje: *sg. ac., în sintagma* ***în a patra straje de noapte*** (cf. supra, **NOAPTE**) 14,25

(a) STRĂBATE: v. III
străbătea: *ind. imp. 3.sg.* 9,35

STRĂIN, -Ă: adj./s.; var. (înv. și pop.) **STREIN, -Ă**
streini: *s.m. pl. ac.* 17,24
(cei) strini *s.m. pl. ac.* 17,25
străinilor: *s.m. pl. gen.* 27,7
străin: *adj. m. sg. nom./ac.* 25,35, 38, 44

STRĂJER: s.m.; var. (Înv. și pop.) **STRĂJAR**
străjari: *pl. ac.* 27,66; 28,11
străgiarii: *pl. nom.* rezum. cap.28; 28,4

(a) STRĂLUCI: v. IV
vor străluci: *ind. viit.I. 3.pl.* 13,43
au strălucit: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,2

STRÂMB, -Ă: adj./adv.
strâmb: *adv.* 5,33
strâmbe: *adj. f. pl. nom., în sintagma* ***mărturiile strâmbe*** 15,19
strâmbă: *adj. f. sg. ac., în sintagma* ***mărturie strâmbă*** 19,18

STRÂMBĂTATE: s.f. „nedreptate”
strâmbătate: *sg. ac.* 7,23; 13,41; 20,13; 23,28
strâmbătăți *pl. ac.* rezum. cap.23
strâmbătatea: *sg. nom.* 24,12

STRÂMT, -Ă: adj.
strâmtă: *f. sg. nom./ac.* rezum. cap.7; 7,13, 14

(a) STRÂNGE: v. III
a strânge: *inf. prez.* rezum. cap.6

(a) STRÂNȘTI: v. IV „a saluta” (cf. **Indice** 1Mac)
veți strânști: *ind. viit.I. 2.pl.* 5,47

(a) STRECURA: v. I
strecurați: *ind. prez. 2.pl.* 23,24

(a) STRICA: v. I
să strice: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.5
(să) va strica: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,13
să stric: *conj. prez. 1.sg.* 5,17
va strâca: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,19
strică: *ind. prez. 3.sg.* 6,19, 20
să (să) strice: *conj. prez. 3.sg.* 26,2
strici *ind. prez. 2.sg.* 27,40

(a) STRIGA: v. I
strigă: *ind. prez. 3.sg.* 3,3; 15,23
au strigat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,29; 14,26, 30; 15,22; 20,30; 27,46
strigând: *gerunziu* 9,27
strâgă: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.11
strâgând: *gerunziu* 11,6; 21,15; rezum.cap.27; 27,50
va striga: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,19
striga: *ind. imp. 3.pl.* 20,31; 21,9; 27,23

STRIGARE: s.f.
strigare: *sg. ac.* 25,6; rezum. cap.27

STRUGURE: s.m.; var. (Înv. și pop.) **STRUGUR**
strugur: *sg. ac.* 7,16

(a) SUDUI: v. IV
va suduii: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,4

(a) SUFERI: v. IV
va suferi: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,24

(a) SUFLA: v. I (despre vânt) „a bate”
au suflat: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,25, 27

SUFLET: s.n.
sufletul: *sg. nom./ac.* 2,20; 6,25; 10,28, 39; 16,25, 26; 20,28; 26,38, 41
sufletelor: *pl. dat.* 11,29
sufletului: *sg. dat.* 12,18

sufletul: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu tot sufletul (tău)/****în loc. v.* ***Își dă sufletul/Și-au dat sufletul*** 22,37; rezum. cap.27; 27,50

(a) SUGE: v. III
sug: *ind. prez. 3.pl.* 21,16

(a) SUGRUMA: v. I
sugruma: *ind. imp. 3.sg.* 18,28

(a se) SUI: v. IV
(S-)au suit: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,16; 5,1; 14,23, 32; 15,39
suindu(-Să): *gerunziu* 8,23; 9,1; 13,2; 15,29; 20,17
a (să) sui: *inf. prez.* 14,22
(să) va sui: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,26
(ne) suim: *ind. prez. 1.pl.* 20,18

(a) SUPĂRA: v. I
supărați: *ind. prez. 2.pl.* 26,10

SURD, -Ă: adj./s.
surzii: *s.m. pl. nom.* 11,5
surd: *adj. m. sg. ac.* rezum. cap.12

SUS: adv.
sus: *adv. în sintagma* ***întru cei de sus*** „nivelurile cele mai înalte ale cerurilor duhovnicești” (cf. Anania 2001, p.1485) 21,9
sus: *adv. în loc. adv.* ***de sus până jos*** 27,51

SUTAȘ: s.m.
sutașului: *sg. gen./dat.* rezum. cap.8; 8,13
sutaș: *sg. nom.* 8,5
sutașul: *sg. nom.* 8,8; 27,54

Ș

ȘARPE: s.m.
șarpe: *sg. ac.* 7,10
șierpii: *pl. ac.* 10,16
șierpi: *pl. voc.* 23,33

ȘCHIOP, -OAPĂ: adj./s.
șchiopii: *s.m. pl. nom.* 11,5; 15,31; 21,14
șchiopi: *s.m. pl. ac.* 15,30
șchiop: *adj. m. sg. nom.* 18,8

(a) ȘEDEA: v. II
ședea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 4,16; 13,1; 14,9; 15,29; 26,20, 58, 69; 28,2
șezusă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 5,1
vor ședea: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,11
șezând: *gerunziu* 9,9, 10; rezum. cap.13; 13,48; 20,30; 21,5; rezum. cap.22; 24,3; 26,7, 64; 27,19, 36, 61
ședeau: *ind. imp. 3.pl.* 9,10
șed: *ind. prez. 3.pl.* 11,16; rezum. cap.23
au șezut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 13,2; 23,2
să șază: *conj. prez. 3.sg./pl.* 14,19; 15,35; 20,21
va ședea: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,28; 25,31
a ședea: *inf. prez.* 20,23; 21,7
șeade: *ind. prez. 3.sg.* 23,22
ședeți: *imperativ 2.pl.* 26,36
ședeam: *ind. imp. 1.sg.* 26,55

ȘEDERE: s.f.
șederile: *pl. ac., în sintagma* ***șederile dintâi*** „primele locuri”, „locurile din cpul mesei” 23,6

ȘEZUT: s.n.
șezut: *sg. ac.* 15,7

ȘTATIR: s.m.; vezi **STATER**

(a se) ȘTI: v. IV
știe: *ind. prez. 3.sg.* 6,3, 8, 32; 24,36, 50
știți: *ind. prez. 2.pl.* 7,11; 16,4; 20,22; 24,32, 42, 44; 25,13; 26,2; 27,65
să știți: *conj. prez. 2.pl.* 9,6
să știe: *conj. prez. 3.sg.* 9,30
să (să) știe: *conj. prez. 3.sg.* 10,26
ați ști: *cond. prez. 2.pl.* 12,7
știind: *gerunziu* 12,15, 25; 16,8; 26,10
știi: *ind. prez. 2.sg.* 15,12
ști: *inf. prez. fără* **a** 16,4
știm: *ind. prez. 1.pl.* 21,27; 22,16
știți: *ind. prez. 2.pl* 20,25
să știți: *conj. prez. 2.pl.* 24,32, 43
ar ști: *cond. prez. 3.sg.* 24,43
știu;: *ind. prez. 1.sg.* 25,12, 24; 26,70; 28,5
știai: *ind. imp. 2.sg.* 25,26
știia: *ind. imp. 3.sg.* 27,18

ȘTIUTOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Înv.) **ȘTIITOR, ȘTIUTORIU**
știutoriul: *s.m. sg. ac., în sintagma* ***știutoriul de leage*** rezum. cap.22
știitorii: *s.m. pl. ac., în sintagma* ***știitorii legii*** 22,35

ȘURĂ: s.f.
șura: *sg. ac.* 13,30

T

TAINĂ: s.f.
tainele: *pl. ac.* 13,11
taină: *sg. ac., în loc. adv.* ***în taină*** rezum. cap.17; 17,18; 20,17; 24,3

TALANT: s.m.
talanți: *pl. ac.* 18,24; 25,15, 16, 20, 22, 28
tălanții: *pl. ac.* rezum. cap.25
talant: *sg. ac.* 25,24
talantul: *sg. ac.* 25,25, 28

TARE: adj./s./adv.
(mai) tare: *adj. m. sg. nom.* 3,11
tare: *adj. n. sg. ac.* 14,30
(celui) tare: *s.m. sg. gen.* 12,29
(cel) tare:*s.m. sg. ac.* 12,29
(mai) tare: *adv.* 20,31; 27,23

TATĂ: s.m.; var. (Înv. și pop.) **TĂTÂNE**
tătâne-său: *sg. nom./gen.* 2,22; 21,31
tată: *sg. ac.* 3,9; 19,5
tatăl/Tatăl: *sg. nom.* 4,21; 6,4, 6, 8, 15, 32; 7,11; 10,21, 29, 37; rezum. cap.11; 11,27; 15,4, 6; 16,17; 19,19, 29; 20,23; 26,53
Tatăl: *sg. voc., în sintagmele* ***Tatăl Mieu/Tatăl nostru*** 6,9; 26,39, 42
tată-său: *sg. ac.* 4,22; rezum. cap.8
Tatăl: *sg. nom./ac., în sintagmele* ***Tatăl cel din ceriuri/Tatăl cel ceresc*** 5,16; 6,14, 26; 15,13; 18,19
Tatălui: *sg. gen., în sintagmele* ***voia Tatălui/Duhul Tatălui/slava Tatălui/fața Tatălui celui din ceriu/împărăția Tatălui*** 7,21; 10,20; 12,50; 16,27; 18,10, 14; 26,29
tată-mieu: *sg. ac.* 8,21
tatălui/Tatălui: *sg. gen./dat.* 10,32, 33, 35; 15,5; 24,36; 28,19

TAUR: s.m.
taurii: *pl. nom.* 22,4

(a) TĂCEA: v. II
a tăcea: *inf. prez.* rezum. cap.12
să tacă: *conj. prez. 3.pl.* 20,31
tăcea: *ind. imp. 3.sg.* 26,63

TĂCERE: s.f.
tăceare: *sg. ac.* rezum. cap.12
tăceare: *sg. ac., în sintagma* ***au pus tăceare*** „a închis gura” 22,34

(a se) TĂGĂDUI: v. IV
va tăgădui: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,33; rezum. cap.26
tăgădui-voi: *ind. viit.I. 1.sg.* 10,33
(Să) tăgăduiască: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.26
vei tăgădui: *ind. viit.I. 2.sg.* 26,34
voi tăgădui: *ind. viit.I. 1.sg.* 26,35
au tăgăduit: *ind. pf.c. 3.sg.* 26,70, 72
vei tăgădui: *ind. viit.I. 2.sg.* 26,75

(a se) TĂIA: v. I
(să) va tăia: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,10; 7,19
taie: *imperativ 2.sg.* 5,30; 18,8
au tăiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,10; 26,51, 67
tăia: *ind. imp. 3.pl.* 21,8
taie: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.26
tăiasă: *ind. m.mc.pf. 3.sg.* 27,60

TĂINUIT, -Ă: adj.
tăinuit: *n. sg. nom.* 10,26

(a) TĂMĂDUI: v. IV
tămăduind: *gerunziu* 4,23
au tămăduit: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,14

TĂMÂIE: s.f.
tămâie: *sg. nom.* 2,11

TĂTÂNE: s.m.; vezi **TATĂ**

(a se) TÂLCUI: v. IV
(s-)au tâlcuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,23
tâlcuiește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.13

TÂLHAR: s.m.
tâlharilor: *pl. gen.* 21,13
tâlhar: *sg. ac.* 26,55
tâlhari: *pl. nom./ac.* rezum. cap.27; 27,38
tâlharii: *pl. nom.* 27,44

TÂNĂR, -Ă: adj./s.; var. (Înv. și reg.) **TINĂR**
tinărul: *s.m. sg. nom.* rezum. cap.19; 19,20, 22
tinără: *adj. f. sg. nom.* 24,32

(a) TÂNGUI: v. IV
tânguitu(-)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 11,17

(a) TÂNJI: v. IV
au tângit: *ind. pf.c. 3.pl.* 26,8

TÂRG: s.n.
târg: *sg. ac.* rezum. cap.11; 11,16; 20,3; 23,7

(a se) TÂRÎ: v. IV
a (să) târî: *inf. prez.* 5,40

TÂRSÂNĂ: s.f. (Înv.) „țesătură aspră din păr de capră, purtată de asceți sau de călugări direct pe piele”; „țesătură groasă (ca pânza de sac)”
târsână: *sg. ac.* 11,21

TEASC: s.n.
teasc: *sg. ac.* 21,33

(a se) TEME: v. III
(nu te) teame: *imperativ prohib. 2.sg.* 1,20
(s-)au temut: *ind. pf.c.3.sg./pl.* 2,22; 9,8; 14,5, 30; 17,6; 21,46; 27,54
(vă) temeți: *ind. prez. 2.pl.* 8,26
să (vă) temeți: *conj. prez. 2.pl.* 10,26, 31; 14,27; 28,5
(nu vă) temerețI: *imperativ prohib. 2.pl.* 10,28; 17,7
(vă) temeți: *imperativ 2.pl.* 10,28
(ne) temem: *ind. prez. 1.pl.* 21,26
temându(-mă): *gerunziu* 25,25
să (vă) temeți: *conj. prez. 2.pl.* 28,10

TEMNIȚĂ: s.f.
temniță: *sg. ac.* 5,25; rezum. cap.11; 14,3, 10; 18,30; 25,36, 39, 43, 44

TIMPURIU, -IE: adj.
timpuriu: *n. sg. nom.* 13,21

TINEREȚE: s.f.
tinereațele: *pl. ac.* 19,20

TIPSIE: s.f.
tipsie: *sg. ac.* 14,8, 11

TIVITURĂ: s.f.
tivitura: *sg. ac.* 9,20; 14,36
tiviturile: *pl. ac.* 23,5

(a) TOARCE: v. III
torc: *ind. prez. 3.pl.* 6,28

(a se) TOCMI: v. IV; var. (reg.) **(a se) TOGMI** „a se învoi asupra prețului unei zile de muncă”; (Înv. și reg.; prin ext.) „a se împăca”; „a aranja”, „a pune în ordine”
fi togmindu(-te): *imperativ perifr. 2.sg.* „împacă-te” 5,25
va tocmi: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,11
togmindu(-să): *gerunziu* 20,2
(te-)ai togmit: *ind. pf.c. 2.sg.* 20,13

TOIAG: s.n.
toiag: *sg. ac.* 10,10

TRAISTĂ: s.f.; var. **STRAISTĂ**
straistă: *sg. ac.* 10,10

(a) TRĂI: v. IV
trăiaște: *ind. prez. 3.sg.* 4,4

TRÂMBIȚAȘ: s.m.
trâmbițașii: *pl. nom.* 9,23

TRÂMBIȚĂ: s.f.
trâmbița: *sg. ac.* 6,2
trâmbițe: *pl. ac.* 24,31

(a) TREBUI: v. IV; var. (Reg.) **(a) TRĂBUI**
trebuie: *ind. prez. impers./3.sg.* 3,14; rezum. cap.6; 6,8; 9,12; rezum. cap.10; 14,16; 16,21; 17,10; rezum. cap.18; 18,7; rezum. cap.20; 26,54
trebuiesc: *ind. prez. 3.pl.* 6,32; 26,65
trebuia: *ind. imp. impers.* 18,33; 25,27
trăbuiesc: *ind. prez. 3.pl.* 21,3
au trăbuit: *ind. pf.c. impers.* 23,23
trăbuie: *ind. prez. impers.* 24,6

(a) TRECE: v. III
va trece: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,18; 7,19
va treace: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,34
a treace: *inf. prez.* 8,18; 14,22
treace: *ind. prez. fără* **a** 8,28; 26,42
să treacă: *conj. prez. 3.sg.* 8,34
au trecut: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,1; 11,1; 13,53; 14,15, 34
trecând: *gerunziu* 9,9, 27; 12,9; 15,29
trec: *ind. prez. 3.pl.* 15,2
treaceți: *ind. prez. 2.pl.* 15,3

treci: *imperativ 2.sg.* 17,19
treace: *ind. prez. 3.sg.* 20,30
vor treace: *ind. viit.I. 3.pl.* 24,35
treacă: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 26,39
trecea: *ind. imp. 3.pl.* 27,39

TRESTIE: s.f.
trestie: *sg. ac.* 11,7; 12,20; 27,29, 48
trestia: *sg. ac.* 27,30

TRIMIS, -Ă: adj./s.; var. (Înv.) **TREMIS, -Ă**
(cei) tremişi: *s.m. pl. ac.* 23,37
trimişi: *adj. m. pl. nom.* 26,47

(a se) TRIMITE: v. III; var. (Înv.) **(a se) TREMITE**
trimiţindu-: *gerunziu* 2,8
trimiţând: *gerunziu* 2,16; 11,2; 22,7
să (te) tremiţi: *conj. prez. 2.sg.* 5,25
să (să) tremiţă: *conj. prez. 3.sg.* 5,29
trimite: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.8; rezum. cap.11
trimite: *imperativ 2.sg.* 8,31
să trimiţă: *conj. prez. 3.sg.* 9,38
a trimite: *inf. prez.* rezum. cap.10; 10,34
au trimis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 10,5, 40; 14,10, 35; 20,2; 21,1, 34, 36, 37; 22,3, 4; 27,19
trimiţ: *ind. prez. 1.sg.* 10,16
trimit: *ind. prez. 1.sg.* 11,10
trimite-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,41
sânt trimis: *pasiv ind. prez. 1.sg.* 15,24
au trimes: *ind. pf.c. 3.pl.* 22,16
tremiţ: *ind. prez. 1.sg.* 23,34
va tremite: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,31

TRIMITERE: s.f.
trimiterea: *sg. nom.* rezum. cap.10

TRIST, -Ă: adj.
trişti: *m. pl. nom.* 6,16
trist: *n. sg. nom.* 16,3; 26,38

TRUFIE: s.f.
trufiia: *sg. ac.* rezum. cap.23

TRUP: s.n.
trup: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 19,5, 6
Trupul/trupul: *sg. nom./ac.* 5,29, 30; 6,22, 23, 25; 10,28; 14,12; 16,17; 24,22, 28; rezum. cap.26; 26,12, 16, 41; rezum. cap.27; 27,58, 59; rezum. cap.28
trupului: *sg. gen.* 6,22
trupuri: *pl. nom.* 27,52

(a se) TULBURA: v. I; var. (Înv.) **(a se) TURBURA**
(s-)au turburat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,3; 14,26
turburându(-să): *gerunziu* rezum. cap.8
să (vă) turburaţi: *conj. prez. 2.pl.* 24,6

TURMĂ: s.f.
turmă: *sg. nom.* 8,30
turma: *sg. nom./ac.* 8,31, 23
turmei: *sg. gen.* 26,31

TURN: s.n.
turn: *sg. ac.* 21,33

Ţ

ŢARINĂ: s.f.
ţarinii: *sg. gen.* 6,28, 30
ţarină: *sg. ac.* 13,44
ţarina: *sg. nom./ac.* 13,44; 27,8
ţarinile: *pl. ac.* 19,29
Ţarina: *sg. ac., în s. propr.* ***Ţarina Olariului/Ţarina Sângelui*** 27,7, 8, 10

ŢĂRM: s.n.; var. (În v. şi reg.) **ŢĂRMURE**
ţărmure: *sg. ac.* 13,2, 48

ŢÂNŢAR: s.m.
ţânţariul: *sg. ac.* 23,24

(a se) ŢINE: v. III; var. **(a se) ŢINEA:** v. II
(să) ţin: *ind. prez. 3.pl.* 9,17
să ţineţi: *conj. prez. 2.pl.* 10,9
a ţinea: *inf. prez.* rezum. cap.17
a fi ţinut: *inf. pf.* rezum. cap.19
ţine: *imperativ 2.sg.* 19,17
ţineţi: *imperativ 2.pl.* 23,3
a ţine: *inf. prez.* 28,20

ŢINUT: s.n.
ţinutul: *sg. nom./ac.* 3,5; 8,28; rezum. cap.14; 14,35

ŢIPĂT: s.n.
ţâpăt: *sg. nom.* 2,18

U

UA: interj. (Înv. şi rar) „exclamaţie de dispreţ”
ua: 27,40

UCENIC: s.m.
ucenicii: *pl. nom./ac.* 5,1; 8,21, 23, 25; rezum. cap.9; 9,10, 14, 19; 11,2; rezum. cap.12; 12,1, 2, 49; 13,10, 36; rezum. cap.14; 14,12, 15, 19; 15,2, 12, 23, 32, 33, 36; 16,5, 13; rezum. cap.17; 17,6, 10, 13, 15, 18; 18,1; 19,10, 13, 25; rezum. cap.20; 21,6, 20; 22,16; 23,1; 24,1, 3; rezum. cap.26; 26,8, 17, 18, 19, 20, 35, 40, 45, 56; 27,64; rezum. cap.28; 28,13
ucenicilor: *pl. dat.* rezum. cap.6; 9,11, 37; 11,1; rezum. cap.13; 14,19; 15,36; rezum. cap.16; 16,20, 21, 24; rezum. cap.17; 19,23; rezum. cap.20; rezum. cap.21; rezum. cap.26; 26,1, 26, 36; rezum. cap.28; 28,7, 8
ucenici: *pl. nom./ac.* rezum. cap.8; 10,1; 14,22; 20,17; 21,2; 28,16; rezum. cap.23
ucenicul: *sg. nom.* 10,24
ucenicului: *sg. dat.* 10,25, 42
ucenicilor: *pl. dat.* rezum. cap.18
ucenic: *sg. nom.* 27,57

(a) UCIDE: v. III
au ucis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,16; rezum. cap.21; 21,35
să ucizi: *conj. prez. 2.sg.* 5,21
va ucide: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,21
vor ucide: *ind. viit.I. 3.pl.* 10,21; 24,9
ucig: *ind. prez. 3.pl.* 10,28
ucide: *inf. prez. fără* ***a*** 10,28
a ucide: *inf. prez.* 14,5; rezum. cap.26
a (să) ucide: *inf. prez.* 16,21
(nu) ucide: *imperativ prohib. 2.sg.* 19,18
să ucidem: *conj. prez. 1.pl.* 21,38
aţi ucis: *ind. pf.c. 2.pl.* 23,35
ucizi: *ind. prez. 2.sg.* 23,37
să ucigă: *conj. prez. 3.pl.* 26,4

UCIDERE: s.f.
uciderile: *pl. nom.* 15,19

UCIGAŞ, -Ă: s.m./f.
ucigaşii: *s.m. pl. ac.* 22,7

(a se) UITA: v. I
uitându(-să/-Să): *gerunziu* 14,19; 19,26
(s-)au uitat: *ind. pf.c. 3.pl.* 16,5

ULIŢĂ: s.f.
uliţe: *pl. ac.* 6,2; 12,19
uliţelor: *pl. gen.* 6,5

UMĂR: s.m./s.n.
umerile: *s.n. pl. ac.* 23,4

(a) UMBLA: v. I
umblând: *gerunziu* 4,18; rezum. cap.14; 14,25, 26; 15,31
umblă: *imperativ 2.sg.* 9,5
umblă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 11,5; 12,43
umbla: *ind. imp. 3.sg.* 14,29

UMBRĂ: s.f.
umbra: *sg. ac., în sintagma* ***umbra morţii*** 4,16

(a) UMBRI: v. IV
au umbrit: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,5

(a) UMPLE: v. III; var. (Înv. şi pop.) **(a) UMPLEA:** v. II
umplându(-să): *gerunziu* 13,48
(s-)au umplut: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,10
vor umplea: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.23
umpleţi: *ind. prez. 2.pl.* 23,32

(să) vor umplea: *ind. viit.I. 3.pl.* „se vor împlini” 26,54
au umplut: *ind. pf.c. 3.sg.* 27,48

UNDIŢĂ: s.f.
unghiţa: *sg. ac.* 17,26

(a) UNGE: v. III
unge: *imperativ 2.sg.* 6, 17

UNGERE: s.f. (aici) „mir”
ungere: *sg. ac., în sintagma* ***ungere scumpă*** „mir de mare preţ” rezum. cap.26

UNGHI: s.n.
unghiurile: *pl. ac.* 6,5
unghiului: *sg. gen., în sintagma* (***s-au făcut***) ***în capul unghiului*** (cf. supra , **CAP**) 21,42

UNIT, -Ă: adj. „solidar”
uniţi: *m pl. nom.* 10,16; rezum. cap.18

UNSOARE: s.f. (aici) „mir”
unsoare: *sg. ac., în sintagma* ***unsoare de mare preţ*** „mir foarte scump” 26,7
unsoarea: *sg. ac.* 26,12

UNTDELEMN: s.n.; var. **UNT-DE-LEMN**
untdelemn: *sg. ac.* 25,3, 4
untul-de-lemn: *sg. ac.* 25,8

(a) URA: v. I
uraţi: *imperativ 2.pl.* 10,12

URÂCIUNE: s.f.
urâciunea: *sg. ac., în sintagma* ***urâciunea pustiirii*** „profanarea sfinţeniei prin instalarea răului deghizat” (cf. Anania 2001, p.1488) 24, 15

URÂT, -Ă: adj. „nesuferit”
urâţi: *m. pl. nom.* 10,22; 24,9

URECHE: s.f.
ureache: *sg. ac.* 10,27
urechi: *pl. ac.* 11,15; 13,9, 43
urechile: *pl. nom./ac.* 13,15, 16
ureachea: *sg. ac., în sintagma* ***ureachea acului*** 19,24
ureachia: *sg. ac.* rezum. cap.26; 26,51

(a) URGISI: v. IV
va urgisi: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,24
să urgisiţi: *conj. prez. 2.pl.* 18,10

(a se) URÎ: v. IV
să urăşti: *conj. prez. 2.sg.* 5,43
au urât: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,44
va urî: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,24
(să) vor urî: *ind. viit.I. 3.pl.* 24,10

(a) URMA: v. I
urmându-: *gerunziu* rezum. cap.4
au urmat: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,20, 22; 14,13; 20,34
a urma: *inf. prez.* rezum. cap.8; rezum. cap.23
urma: *ind. imp. 3.sg./pl.* 8,10; 26,58
urmează: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.19
urmează: *imperativ 2.sg.* 19,21
am urmat: *ind. pf.c. 1.pl.* 19,27
aţi urmat: *ind. pf.c. 2.pl.* 19,28
urmasă: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 27,55

URMĂ: s.f.
urmă: *sg. ac., în loc. adj./loc. s.* ***cel mai de pre urmă/ceale mai de pre urmă/cei de pre urmă/celor mai de pre urmă/cei mai de pre urmă/mai de pre urmă*** 5,26; 12,45; 19,30; rezum. cap.20; 20,8, 12, 14, 16; rezum. cap.25; 27,64
urmă: *sg. ac., în loc. adv.* ***mai pre (pe) urmă/pre urmă*** 19,30; 20,16; 21,9, 37; 22,27; 25,11; 26,60

(a se) USCA: v. I
(s-)au uscat: *ind. pf.c.3.sg./pl.* 13,6; 21,19, 20

USCAT, -Ă: adj./s.
uscată: *adj. f. sg. ac.* rezum. cap.12; 12,10
uscat: *adj. m. sg. nom.* rezum. cap.21
uscatul: *s.n. sg. ac.* 23,15

USPĂŢ: s.n.; vezi **OSPĂŢ**

UŞĂ: s.f.
uşa: *sg. nom./ac.* 6,6; 25,10; 27,60
uşi: *pl. ac.* 24,33

UŞOR, UŞOARĂ: adj./adv.
(mai) uşor: *adv.* 10,15; 11,22, 24
uşoară: *adj. f. sg. nom.* 11,30

V

VAL: s.n.
valuri: *pl. ac.* rezum. cap.8; 8,24; 14,24

VAMĂ: s.f.
vamă: *sg. ac.* 9,9

VAMEŞ: s.m.; cf. lat. *publicānus, -ī* – cuvântul este explicat în Grigore Maior *ILV/Lexicon;* II prin „vameş” şi, adăugat de altă mână, „mitarnic”; mitar sau mitarnic era persoana care avea în arendă încasarea impozitelor; nu ştim dacă sensul adăugat de altă mână se referă doar la acest aspect sau desemnează şi faptul că aceşti funcţionari publici erau de regulă foarte corupţi. Această caracteristică a lor este vizată în contextele din care am excerptat cuvintele de mai jos (cf. Anania 2001, p.1466)
vameşii: *pl. nom./ac.* 5,46; rezum. cap.9; 9,11; 21,31, 32
vameşul: *sg. nom.* rezum. cap.9; 10,3
vameşi: *pl. nom.* 9,10
vameşilor: *pl. gen.* 11,19
vameş: *sg. ac.* 18, 17

VARĂ: s.f.
vara: *sg. nom.*24,32

VAS: s.n. „recipient"; (la pl.) „lucruri"
vasele: *pl. ac.* 12,29; 25,4
vase: *pl. ac.* 13,48

(a) VĂDI: v. IV
a vădi: *inf. prez.* 1,19
vădeaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.12; rezum. cap.13; rezum. cap.16; rezum. cap.21; rezum. cap.22; 26,73

VĂDUVĂ: s.f.
văduvelor: *pl. gen.* 23,14

(a se) VĂRSA: v. I
(să) varsă: *ind. prez. 3.sg.* 9,17; rezum.c ap.26
(s-)au vărsat: *ind. pf.c. 3.sg.* 23,35
au vărsat: *ind. pf.c. 3.sg.* 26,7
vărsând: *gerunziu* 26,12
(să) va vărsa: *ind. viit.I. 3.sg.* 26,28

(a) VĂTĂMA: v. I
să vatemi: *conj. prez. 2.sg.* 4,6
vatămă: *ind. prez. 3.pl.* 12,5

VÂNT: s.n.
vânturile: *pl. nom.*7,25, 27; 8,27
vânturilor: *pl. dat.* 8,26
vânt: *sg. ac.* 11,7; 14,30
vântul: *sg. nom.* 14,24, 32
vânturi: *pl. ac., în sintagma* ***de la patru vânturi*** 24,31

VÂRTOS: adv.
(mai) vârtos: 6,30; 7,11; 10,6, 25, 28; 18,13

VEAC: s.n./s.m.
veac: *sg. ac.* 12,32
veacului: *sg. gen.* 13,22
veacului: *sg. gen., în sintagma* ***sfârşitul veacului/sfârşitului veacului*** 13,39, 40, 49; 24,3; 28,20
veaci: *s.m. pl. ac., în loc. adj.* ***de veaci****, în sintagmele* ***focul de veaci/viaţa de veaci/munca de veaci*** 18,8; 19,16, 29; 25,41, 46
veaci: *s.m. pl. ac., în c. neg.* ***în veaci*** „niciodată" 21,19

VECHI, VECHE: adj./s.
vechiu: *adj. n. sg. ac.* 9,16
vechi: *adj. m. pl. ac.* 9,17
vechi: *s.n. pl. ac.* „lucruri vechi" 13,52

(a se) VEDEA: v. II
am văzut: *ind. pf.c. 1.pl.* 2,2; 25,37, 38, 39,44
văzusă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 2,9; 9,23
văzând: *gerunziu* 2,10, 16; 3,7; 5,1; rezum. cap.8; 8,18; 9,2, 4, 8, 11, 22, 36; 12,2; 13,13, 14; 14,30; 15,31; 18,31; 21,15, 19,20, 32, 38; 26,8; 27,3, 24, 54; rezum. cap.28
au văzut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,16; 4,16, 18, 21; 8,14; 12,22; 13,17; 14,14; 17,8; 20,3, 34; 22,11; 26,71
vor vedea: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,8; 16,28; 24,30; rezum. cap.28; 28,10
să vază: *conj. prez. 3.sg./pl.* 5,16; 13,15, 17; 22,11; 23,5; 28,1
va vedea: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,28
să fiţi văzuţi *pasiv conj. prez. 2.pl.* 6,1
vede: *ind. prez. 3.sg.* 6,4, 6
să (să) vază: *conj. prez. 3.sg.* 6,5
veade: *ind. prez. 3.sg.* 6,18
vezi: *ind. prez. 2.sg.* 7,3
vei vedea: *ind. viit.I. 2.sg.* 7,5; 27,4
vezi: *imperativ 2.sg.* 8,4
văzându-: *gerunziu* 8,34; 14,26; 28, 17
văztu-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,9
vedeţi: *imperativ 2.pl.* 9,30; 24,6; 28,6
aţi văzut: *ind. pf.c. 2.pl.* 11,4
văd: *ind. prez. 3.pl.* 11,5; 13,13, 16; 18,10
a vedea: *inf. prez.* 11,7, 8,9; 12,38
veţi vedea: *ind. viit.I. 2.pl.* 13,14; 23,39; 24,15, 33; 26,64; 27,24; 28,7
vedeţi: *ind. prez. 2.pl.* 13,17; 24,2
vedeţ: *imperativ 2.pl.* 24,4
să vadă: *conj. prez. 3.sg.* 26,58
să vedem: *conj. prez. 1.pl.* 27,49

VEDENIE: s.f.
vedeniia: *sg. ac.* 17,9
vedenie: *sg. ac.* 27,19

VEDERE: s.f.
vedeare: *sg. ac.* rezum. cap.9
vedearea: *sg. nom.* (aici) „înfăţişarea" 28,3

(a) VENI: v. IV
au venit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* rezum. cap.2; 2,1, 21; 3,1, 13; 4,13; rezum. cap.5; 7,25, 27; 8,28; 9,1; rezum. cap.10; 11,18; 12,9, 42; 13,4, 25, 36; 14,25, 33, 34; 15,25, 29, 39; 16,13; rezum. cap.17; 17,12; 18,11, 31; 19,1; 20,28; 21,19,32; 24,39; 25,10, 11, 19; 26,36, 40, 43, 45, 47, 60; 27,33, 53; 28,11, 13
am venit: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 2,2; 5,17; 9,13; 10,34, 35; 25,39
venind: *gerunziu* 2,8, 9, 23; 3,7, 16; 5,24; 8,2, 14, 33; 9,31; 12,44; 13,54; 14,12; 17,14, 23; 20,9,10; 21,1, 23; 24,30, 46; 25,27; 26,64
va veni: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,11; 10,23; 16,27; rezum. cap.17; 17,11; 18,7; 21,40; 24,14, 42, 43, 44; 25, 31
vii: *ind. prez. 2.sg.* 3, 14
veniţi: *imperativ 2.pl.* 4,19; 11,28; 21,38; 22,4; 25,34
vie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 6,10
vin: *ind. prez. 3.pl.* 7,15; 13,32
voi veni: *ind. viit.I. 1.sg.* 8,7
vino: *imperativ 2.sg.* 8,9, 22; 9,9, 18; 14,29; 19,21
vine: *ind. prez. 3.sg.* 8,9; 13,19; 21,5, 9; 23,39; 25,6
vor veni: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,11; 9,15; 24,5
veni-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,19; 23,26
venit-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 8,29
venisă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 9,23, 28; 16,5; 20,9
veni-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,13; 24,50; 27,49
să vie: *conj. prez. 3.sg./pl.* 10,38; 14,29; 16,24; 17,10; 18,7; 22,3; 23,35; 27,64
să vii: *conj. prez. 2.sg., în structura v.* ***vrea să vii****,* exprimând sensul „ai de gând să vii" (cf. lat. *venturus es*) 11,3
va să vie: *ind. viit. pop. 3.sg.* (în *Vulgata, venturus est*) 11,14
venit-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 11,19; 27,57; 28,1
să viu: *conj. prez. 1.sg.* 14,28
viind: *gerunziu* 16,28
a veni: *inf. prez.* 19,14; 24,48
vinea: *ind. imp. 3.pl.* 21,9
aţi venit *ind. pf.c. 2.pl.* 25,36
ai venit *ind. pf.c. 2.sg.* 26,50
viniţi: *imperativ 2.pl.* 28,6

VENIRE: s.f.
venirea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.24; 24,27; 3739
venirii: *sg. gen.* 24,3

VESTE: s.f.
veastea: *sg. nom./ac.* 4,24; 9,26; 14,1
veşti: *pl. ac.* 24,6

(a se) VESTI: v. IV
vestiţi: *imperativ 2.pl.* 2,8; 11,4; 28,10
vestind: *gerunziu* rezum. cap.4; rezum. cap.24
au vestit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,33; 9,31; 14,12; 28,11
(să) veasteaşte: *ind. prez. impers., în structura v. dislocată* ***bine să vesteaşte*** 11,5
să vestească: *conj. prez. 3.pl.* 12,16; rezum. cap.28; 28,8
va vesti: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,18

vestindu-: *gerunziu* rezum. cap.16; rezum. cap.23
vesteaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.17; rezum. cap.20; rezum. cap.21; rezum. cap.24; rezum. cap.28
(s-)au vestit: *ind. pf.c. 3.sg.* 28,15

VESTIT, -Ă: adj.
vestit: *m. sg. ac.* 27,16

VEŞMÂNT: s.n.; var. **VĂJMÂNT**
văjmânt: *sg. ac.* 3,4
vejmântul: *sg. ac.* 6,25
vejmânt: *sg. ac.* 6,28
vejmintele: *pl. nom./ac.* 7,15; rezum. cap.27; 27,31, 35
veşmânt: *sg. ac.* 9,16
veşmântului: *sg. gen.* 9,20
veşmântul: *sg. nom./ac.* 9,21; rezum. cap.14; 28,3
veşminte: *pl. ac.* 11,8
vejmântului: *sg. gen.* 14,36
vejmântele: *pl. nom.* 17,2
veşmintele: *pl. nom./ac.* 21,7, 8; 26,65; 27,35

(a se) VEŞTEJI: v. IV
(s-)au veştejit: *ind. pf.c. 3.pl.* 13,6

VIAŢĂ: s.f.
vieţii: *sg. gen.* rezum. cap.3
viaţă: *sg. ac.* rezum. cap.7; 7,14; 18,8, 9; 19,17
viaţa: *sg. ac., în sintagma* ***viaţa de veaci*** 19,16, 29

VICLEAN, -Ă: adj./s.
vicleanul: *s.m. sg. nom./ac.* 6,13; 13,19
vicleanului: *s.m. sg. gen.* 13,38
viclean: *adj. m. sg. nom.* 6,23; 20,15
(mai) vicleane: *adj. n. pl. ac.* 12,45
vicleană: *adj. f. sg. voc., în sintagma* ***slugă vicleană*** 18,32

VICLENIE: s.f.
vicleniia: *sg. ac.* 22,18

VICLEŞUG: s.n.
vicleşug: *sg. ac.* 26,4

VIE: s.f.
viii: *sg. gen.* rezum. cap.20; 20,8; rezum. cap.21; 21,40
viia: *sg. ac.* 20,1, 2, 4, 7; 21,28, 41
vie: *sg. ac., în sintagma* ***lucrătoriu de vie*** rezum. cap.21
vie: *sg. ac.* 21,33, 39

VIFOR: s.n.
vifor: *sg. nom./ac.* rezum. cap.14; 16,3

VIITOR, -TOARE: adj.
viitoarea: *adj. antep. f. sg. ac.* rezum. cap.1
viitoare: *f. sg. ac., în sintagma* ***mâniia cea viitoare*** 3,7
viitoriu: *n. sg. ac.* 12,32
viitorii: *adj. antep. m. pl. ac.* rezum. cap.24
viitoarele: *adj. antep. n. pl. ac.* rezum. cap.24

VIN: s.n.
vinul: *sg. nom./ac.* 9,17; rezum. cap.26
vin: *sg,. ac., în sintagma* ***beutoriu de vin*** 11,19

(a se) VINDE: v. III
au vândut: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,4; 26,25, 48; 27,3
(să) vând: *ind. prez. 3.pl.* 10,29
vinde: *ind. prez. 3.sg.* 13,44, 46
să vânză: *conj. prez. 3.sg.* 18,25
a vinde: *inf. prez.* rezum. cap.19
vinde: *imperativ 2.sg.* 19,21
vindea: *ind. imp. 3.pl.* 21,12
(să) vor vinde: *ind. viit.I. 3.pl.* 24,10
vând: *ind. prez. 3.pl.* 25,9
(să) vinde: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.26
a (să) vinde: *inf. prez.* 26,9
va vinde: *ind. viit.I. 3.sg.* 26,21, 23, 46
(Să) va vinde: *ind. viit.I. 3.sg.* 26,24
vânzând: *gerunziu* 27,4

(a se) VINDECA: v. I
vindecă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4; rezum. cap.8; rezum. cap.9; rezum. cap.12; rezum cap.17
au vindecat: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,24; 8,16; 12,22; 14,14; 15,30; 19,2
voi vindeca: *ind. viit.I. 1.sg.* 8,7
(să) va vindeca: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,8
(s-)au vindecat: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,13; 12,13; 17,17
vindecând: *gerunziu* 9,35; rezum. cap.15
a vindeca: *inf. prez.* rezum. cap.10; 12,10
să vindece: *conj. prez. 3.pl.* 10,1
vindecaţi: *imperativ 2.pl.* 10,8
să vindec: *conj. prez. 1.sg.* 13,15
(să) vindecă: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.14
vindeca: *inf. prez. fără* ***a*** rezum. cap.17; 17,15

VINDECARE: s.f.
vindecare: *sg. ac.* rezum. cap.15

VINDECAT, -Ă: adj.
vindecat: *m. sg. ac.* rezum. cap.8
vindecaţi: *m. pl. dat.* rezum. cap.12

VINDERE: s.f.
vindere: *sg. ac.* rezum. cap.26

VINERI: s.f.
vineri: *sg, ac.* 27,62

VINOVAT, -Ă: adj.
vinovat: *m. sg. nom., în sintagmele* ***vinovat (va fi) judecăţii/vinovat (va fi) săvorului/vinovat (va fi) gheenii focului/vinovat de moarte/vinovat (este) morţii*** 5,21, 22; rezum. cap.26; 26,66

(a) VINOVĂŢI: v. IV „a învinui”
să vinovăţască: *conj. prez. 3.pl.* 12,10

VISTIERIE: s.f. (Înv. şi pop.) „loc în care se păstrau obiectele de preţ”; (Înv.) „cutie în care se depuneau danii, mai ales bani, pentru necesităţile templului din Ierusalim sau pentru acte de caritate”
vistieriile: *pl. ac.* 2, 11
vistieriia: *sg. ac.* 13,52

VIŢĂ: s.f.
viţiei: *sg. gen.* 26,29

VIU, VIE: adj./s.
vie: *adj. f. sg. nom.* 9,18
viu: *adj. m. sg. ac./gen., în sintagma* ***Fiiul lui Dumnezeu celui viu/Dumnezău cel viu*** 16,16; 26,63
viu: *adj. m. sg. nom.* 27,63
viilor: *s.m. pl. gen.* 22,32

VIZUINĂ: s.f.; var. (Reg.) **VEZUINĂ**
vezuini: *pl. ac.* 8,20

(a) VOI: v. IV
voiesc: *ind. prez. 3.pl.* 12,7
voim: *ind. prez. 1.pl.* 12,38
voi: *ind. prez. 1.sg.* 21,29
voiţi: *ind. prez. 2.pl.* 27,17, 21

VOIE: s.f.
voia: *sg. nom.* 6,10; rezum. cap.7; 21,31; 26,42

voia: *sg. nom./ac., în sintagmele* ***voia Tatălui/voia tatălui celui din ceriuri*** 7,21; 12,50; 18,14

VOIEVOD: s.m.; var. (Înv. şi pop.) **VOIVOD**
voivodului: *sg. gen.* rezum. cap.9; 9,23
voivod: *sg. nom.* 9,18

VORBĂ: s.f.
vorba: *sg. ac.* 6,7

VRACI: s.m.
vraci: *sg. nom.* 9,l2

(a) VREA: v. II
nevrând: *gerunziu* 1,19
au vrut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,19; 2,18; 17,12; 18,23, 30; 22,5; 27,34
vrea: *ind. prez. 3.sg./pl.* 2,13; 5,40, 42; rezum. cap.8; 16,24; 22,3; 27,15, 43
am vrut: *ind. pf.c. 1.sg., în structura v. dislocată* ***bine am vrut*** 3,17
vreaţi: *ind. prez. 2.pl.* 7,12; 20,32; 26,15
vreai: *ind. prez. 2.sg.* 8,2; 13,28; 15,28; 17,4; 19,17, 21; 20,21; 26,17
vreau: *ind. prez. 1.sg.* 8,3; 9,13; 15,32; 20,14, 15; 26,39
veţi vrea: *ind. viit.I. 2.pl.* 11,14
va vrea: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,27; 16.25; 20.26. 27
vrând: *gerunziu* 14,5
vreau: *ind. prez. 3.pl.* 23,4
am vrut: *ind. pf.c. 1.sg.* 23,37
ai vrut: *ind. pf.c.2.sg.*23,37

VREDNIC, -Ă: adj.
vreadnici: *m. pl. ac., în sintagma* ***roduri vreadnici de pocăinţă*** rezum. cap.3
vreadnic: *n. sg. ac., în sintagma* ***rod vrednic de pocăinţă*** 3,8
vreadnic: *m. sg. nom.* 3,11; 8,8; 10,10, 11, 37, 38
vreadnică: *f. sg. nom.* 10,13
vreadnici: *m. pl. nom.* 22,8

VREDNICIE: s.f.
vredniciia: *sg. ac.* rezum. cap.25

VREME: s.f.
vreamea: *sg. nom./ac.* 2,7, 16; 13,30; 14,1; 21,34
vreame: *sg. ac., în loc. adv.* ***mai înainte de vreame/în vreame*** 8,29; 24,45
vreame: *sg. ac.* 11,25; 12,1; 25,19
vremilor: *pl. gen.* rezum. cap.16; 16,4
vremile: *pl. ac., în loc. adv.* ***în vremile sale*** 21,41

VULPE: s.f.
vulpile: *pl. nom.* 8,20

VULTUR: s.m.
vulturii: *pl. nom.* 24,28

Z

(a) ZĂBOVI: v. IV
zăbovind: *gerunziu* 25,5

(a) ZĂCEA: v. II
zace: *ind. prez. 3.sg.* 8,6
zăcând: *gerunziu* 8,14; 9,2, 36

ZĂDUF: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **ZĂDUH**
zăduhul: *sg. ac.* 20,12

ZĂMISLIRE: s.f.
zămislirea: *sg. ac.* rezum. cap.1

ZĂPADĂ: s.f.
zăpada: *sg. ac.* 17,2; 28,3

(a) ZDROBI: v. IV
zdrobi(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,44

ZDROBIT, -Ă: adj.
zdrobită: *f. sg. ac.* 12,20

(a) ZECIUI: v. IV; var. **(a) ZĂCIUI**
zăciuiţi: *ind. prez. 2.pl.* 23,23

ZI: s.f.
zilele: *pl. nom./ac.* 2,1; 3,1; 9,15; 11,12; 23,30; 24, 19, 22, 37, 38
zile: *pl. ac.* rezum. cap.4; 4,2; 12,40; 15,32; 17,1; 26,2, 61; 27,40, 63
zua: *sg. nom., în sintagma* ***zua de mâne*** 6,34
zilei: *sg. gen./dat.* 6,34; 20,12
zioa: *sg. ac.* 7,22; 13,1; 14,6; 20,6; 24,36, 38, 50; 25,13; 26,17, 29; 28,1
zioa: *sg. nom./ac., în sintagma* ***zioa giudecăţii/zioa judecăţii*** 10,15; 11,22, 24; 12,36; rezum. cap. 24
zi: *sg. ac.* 11,23; 16,21; 17,22; 20, 2, 19; 22,23, 46; 27,62, 64
zilelor: *pl. gen.* 24,29
zi: *sg. ac., în sintagma* ***zi de praznic*** 26,5; 27,15
zilele: *pl. ac., în loc. adv.* ***în toate zilele*** 26,55; 28,20
zioa: *sg. ac., în loc. adv.* ***până în zioa de astăzi*** 27,8; 28,15

(a se) ZICE: v. III
zicând: *gerunziu* 1,20; 2,2, 13, 20; 3,2, 14, 17; 5,2; 6,31; 8,2, 3, 25, 27, 29, 31; rezum. cap.9; 9,14, 18, 27, 29, 30, 33; 10,5, 7, 12; rezum. cap.11; rezum. cap.12; 12, 10, 38; 13, 3, 24, 31; 14,15, 26, 27, 30, 33; 15,1, 7, 22, 23, 25; 16,1, 7, 13, 22; 17,5, 9, 10, 14, 24; 18,1, 26, 28, 29; 19,3, 25; 20,12, 30, 31; 21,2, 9, 10, 15, 20, 23, 25, 37; 22,1, 4, 16, 24, 31, 42, 43; 23,2; 24,3, 5; 25,9, 11, 20, 37, 44, 45; 26,8, 17, 27, 39, 42, 44, 48, 65, 68, 69, 70; 27,4, 11, 19, 23, 24, 29, 40, 46, 54, 63; 28,9, 13, 18
(s-)au zis: *ind. pf.c. impers./3.sg.* 1,22; 2,15, 17, 23; 3,3; 5,21, 27, 33, 38, 43; 8,17; 13,35; 21,4; 22,31; 24,15; 27,9, 35;
zice: *ind. prez. 3.sg.* 1,22; 2,15, 17; 3,3; 4,10; rezum. cap.5; 7,21; 8,17, 26; rezum. cap.12; 12,17, 44; rezum. cap.13; 13,14, 35; rezum. cap.17; rezum. cap.19; 21,4; rezum. cap.24; 26,18; rezum. cap.27; 27, 9, 35
au zis: *ind. pf.c.3.sg./pl.* 2,5, 8; 3,7, 15; 4,3, 4, 6, 7, 9, 19; 8,4, 7, 8, 10, 13, 19, 20, 21, 22, 32; 9,2, 3, 4, 6, 9, 12, 15, 22, 28, 37; 11,3, 4, 25; 12,2, 3, 11, 13, 24, 25, 39, 47, 49; 13,10, 11, 27, 28, 29, 37, 57; 14,2, 8, 16, 18, 28, 29, 31; 15,3, 10, 12, 13, 15, 16, 24, 26, 27, 28, 32, 33, 34; 16,2, 6, 8, 12, 14, 16, 17, 23, 24; 17,4, 7, 11, 16, 18, 21, 23, 25, 18,3, 21, 32; 19,4, 11, 14, 16, 17, 18, 23, 26, 27, 28; 20,4, 6, 13, 17, 21, 22, 25, 32; 21,13, 16, 19, 21, 24, 27, 28, 29, 30, 38; 22,1, 8, 12, 13, 18, 20, 21, 24, 29; 24,2, 4; 25,8, 12, 22; 26,1, 10, 15, 18, 21, 23, 25, 26, 30, 31, 33, 35, 36, 38, 40, 45, 49, 50, 52, 55, 61, 62, 63, 66, 71, 73; 27,4, 6, 13, 17, 21, 25, 43, 63; 28,5, 6, 10
voi zice: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,13
să ziceţi: *conj. prez. 2.pl.* 3,9
zic: *ind. prez. 1.sg.* 3,9; 5,18, 20, 22, 26, 28, 32, 34, 39, 44; 6,2, 5, 16, 25, 29; 8,9, 10, 11; 10,15, 23, 27, 42; 11,9, 11, 17, 18, 19, 22, 24; 12, 6,31, 36; 13,17; 16,18, 28; 17,12, 19; 18,3, 10, 13, 18, 19, 22; 19,9, 23, 24, 28; 21,21, 31, 43; 23,36, 39; 24,2, 34, 47; 25,12, 24, 26, 40, 45; 26,13, 21, 29, 34, 64
zi: *imperativ 2.sg.* 4,3; 20,21
-i zis; *pasiv ind. prez. 3.sg.* 14,14
a zice: *inf. prez.* 4,17; 9,5; 11,7; 26,22
vor zice: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,11; 7,22; 23,3; 24,26
va zice: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,22; 12,32; 15,5; 21,3, 26; 24,23, 48; 25,34, 40, 41
zis este: *pasiv ind. prez. impers.* 5,31
zici: *ind prez. 2.sg.* 7,4; 26,70; 27,11
zicând: *gerunziu* 8,5

zisease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* rezum. cap.9; 17,13; 26,75
zicea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 9,11, 21, 23, 34; rezum. cap.12; 12,23, 48; 13,54; 14,4; rezum. cap.19; 21,11, 45; 26,5; 27,41, 47, 49
zis-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 9,28; 13,51, 52; 16,15; 17,19, 24, 25; 18,22; 19,7, 8, 10, 18, 20, 21; 20,7, 8, 21, 22, 23, 33; 21,27, 31, 41, 42, 22,21, 37, 42, 43, 44; 25,21, 23; 26,25, 34, 35, 64; 27,11, 22, 23, 65
(să) zice: *ind. prez. 3.sg.* 10,2; 13,55; 26, 3, 36; 27,17, 22, 33
e zis: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 12, 17
oi zice: *ind. viit.I. 1.sg.* 13,30
ziceţi: *ind. prez. 2.pl.* 15,5; 16,2, 15; 23,16, 30
zic: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.16; 16,13; 17,10; 21,16; 22,23; 23,3; rezum. cap.28
am zis: *ind. pf.c. 1.sg.* 16,11; 28,7
veţi zice: *ind. viit.I. 2.pl.* 17, 19; 21,21; 23,39
ziceţ: *imperativ 2.pl.* 21,5
vom zice: *ind. viit.I. 1.pl.* 21,26
ziceţi: *imperativ 2.pl.* 22,4; 26,18; 28,13
zice(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 26,13
(să) zicea: *ind. imp. 3.sg.* 26,14; 27,16
ai zis: *ind. pf.c. 2.sg.* 26,25, 64
să zică: *conj. prez. 3.pl.* 27,64

(a) ZIDI: v. IV
au zidit: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,24, 26; 21,33
voi zidi: *ind. viit.I. 1.sg.* 16,18
zidiţi: *ind. prez. 2.pl.* 23, 29
a zidi: *inf. prez.* 26,61
zideşti: *ind. prez. 2.sg.* 27,40

ZIDIRE: s.f.
zidirea: *sg. ac., în sintagma* ***zidirea lumii*** (aici) „facerea lumii" 13,35; 25,34
zidirea: *sg. ac.* 24,1

ZIDITOR, -TOARE: s.m./f.
ziditorii: *s.m. pl. nom.* 21,42

ZMINTEALĂ: s.f.; vezi **SMINTEALĂ**

(a se) ZMINTI: v. IV; vezi **(a se) SMINTI**

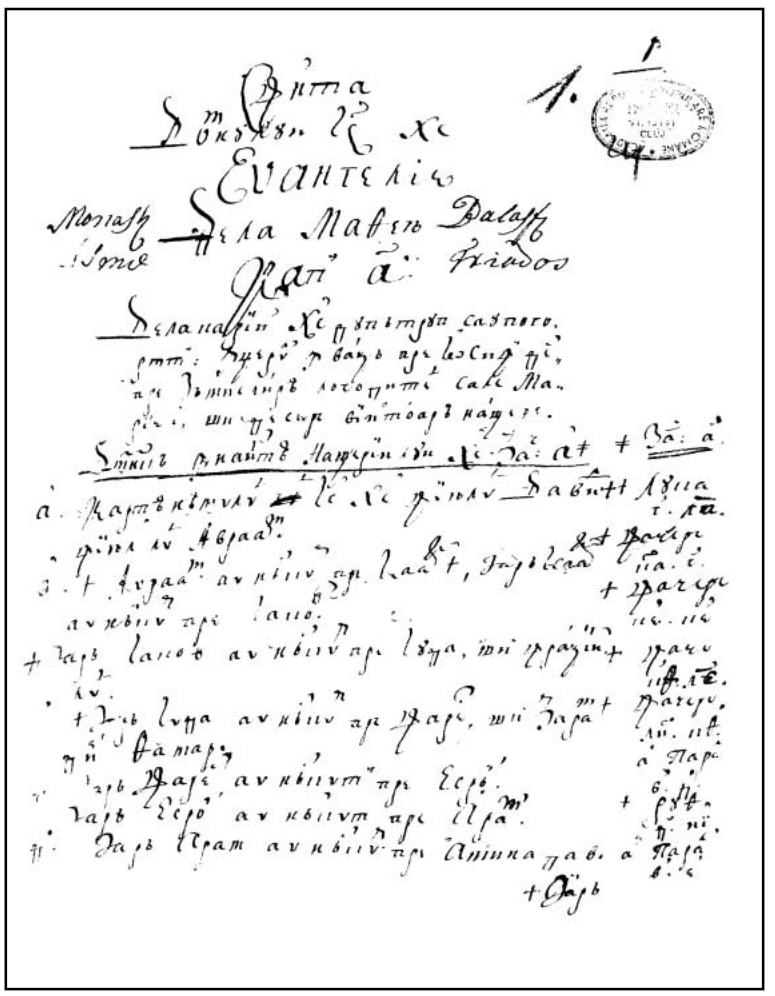

Ms 22
1r

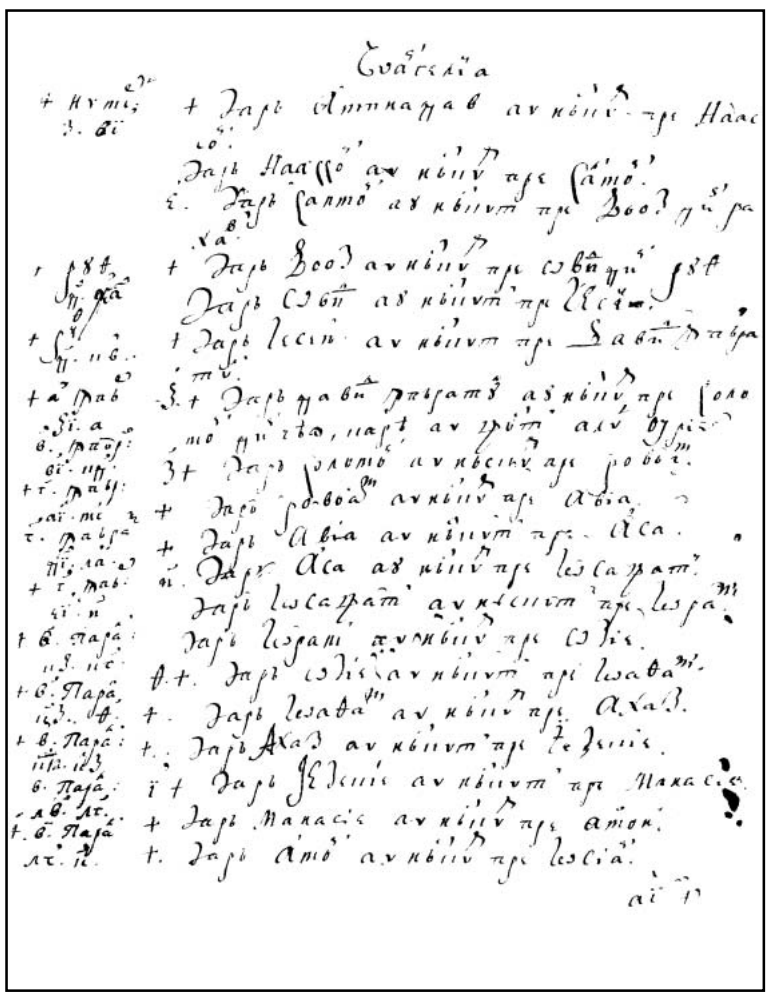

1v

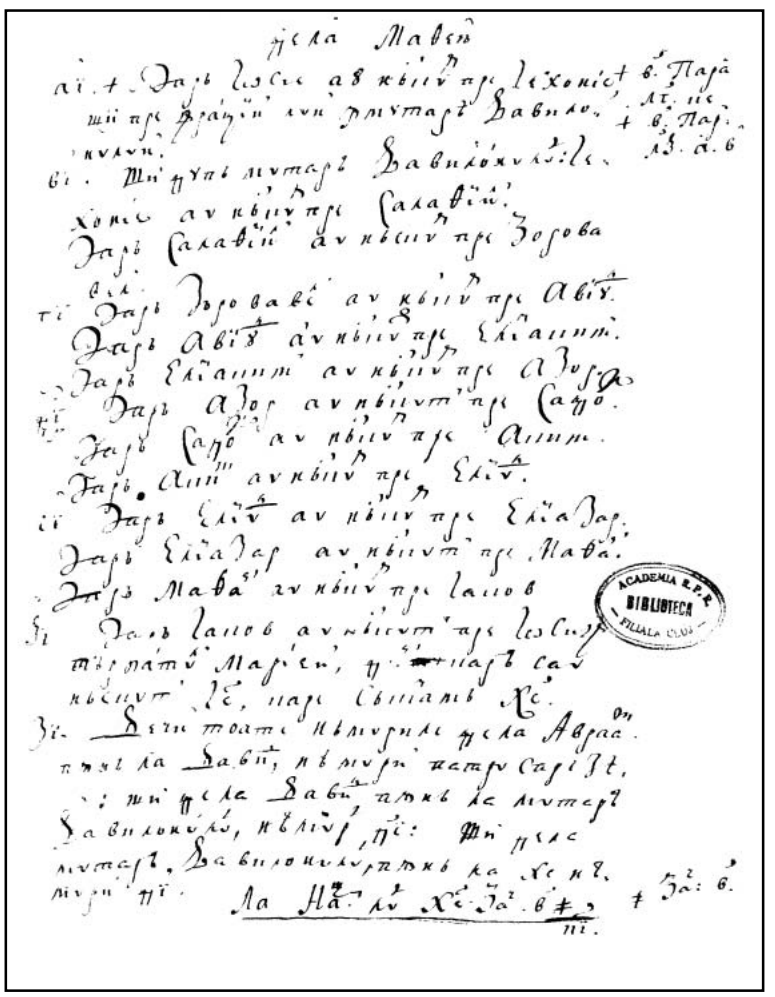

2r

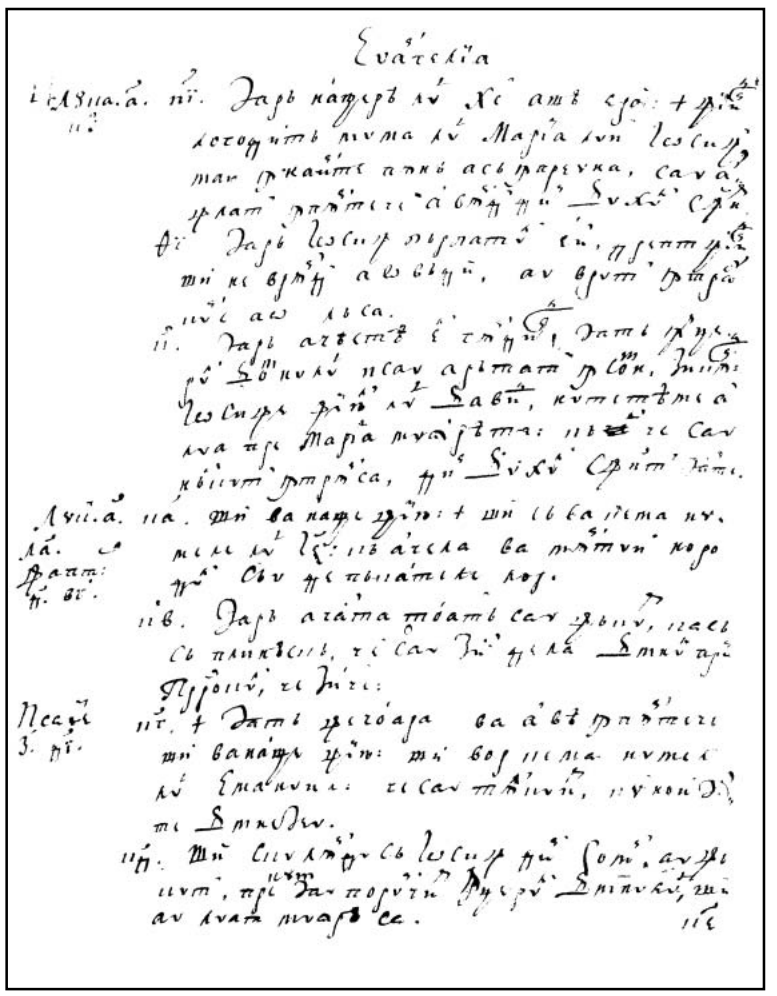

2v

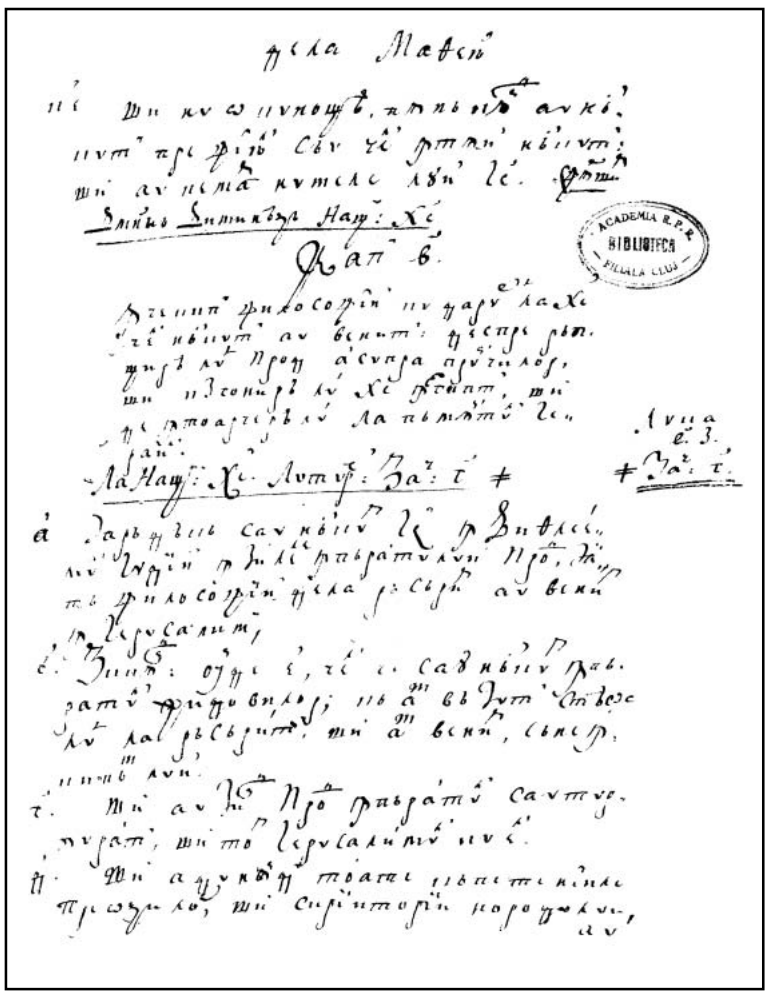

3r

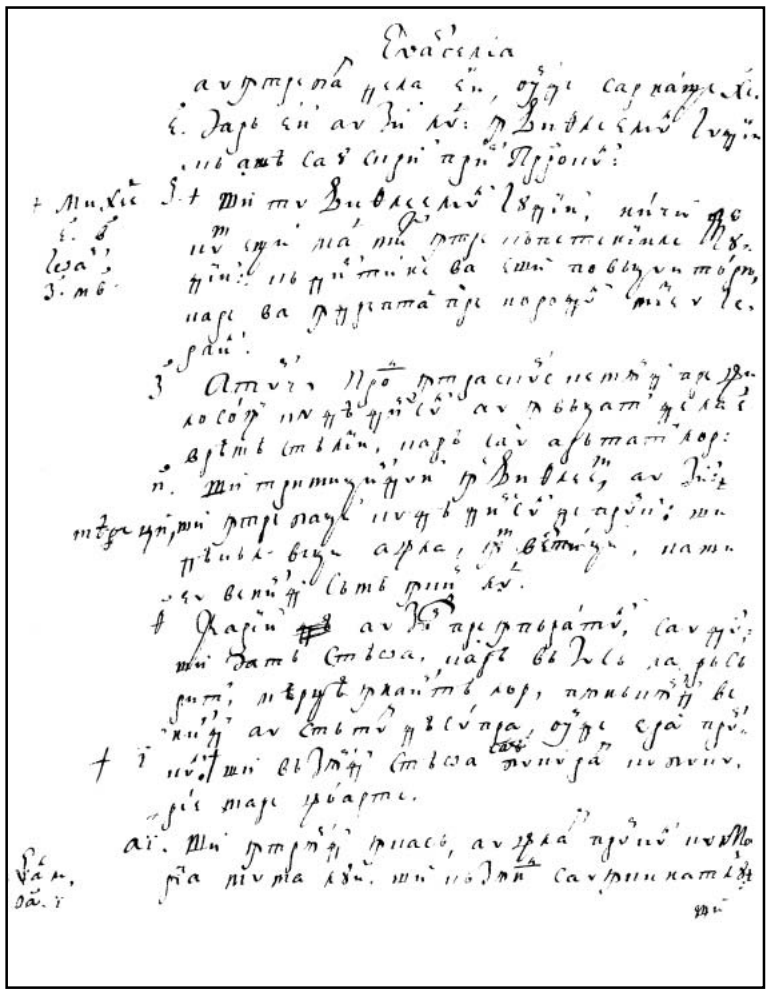

3v

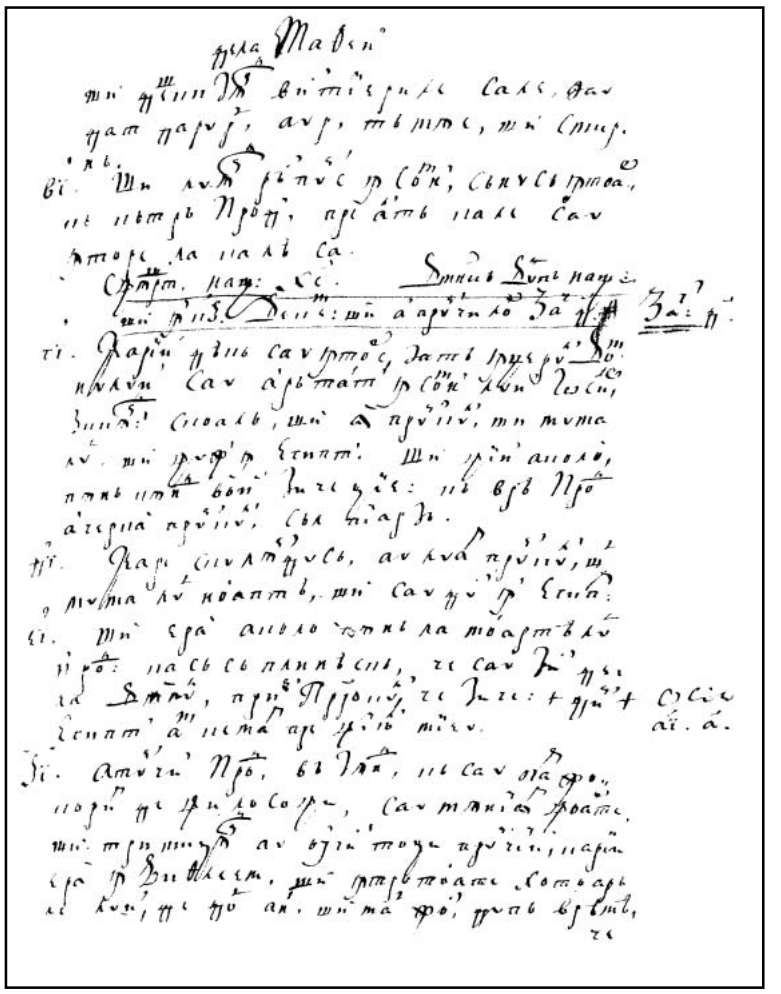

4r

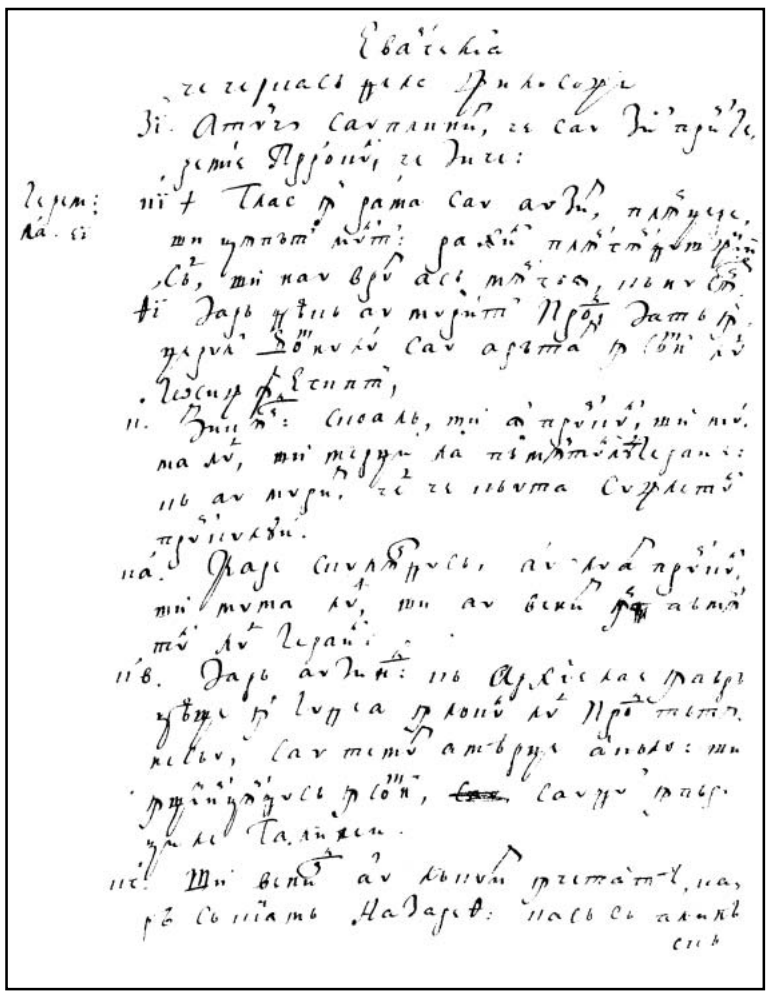

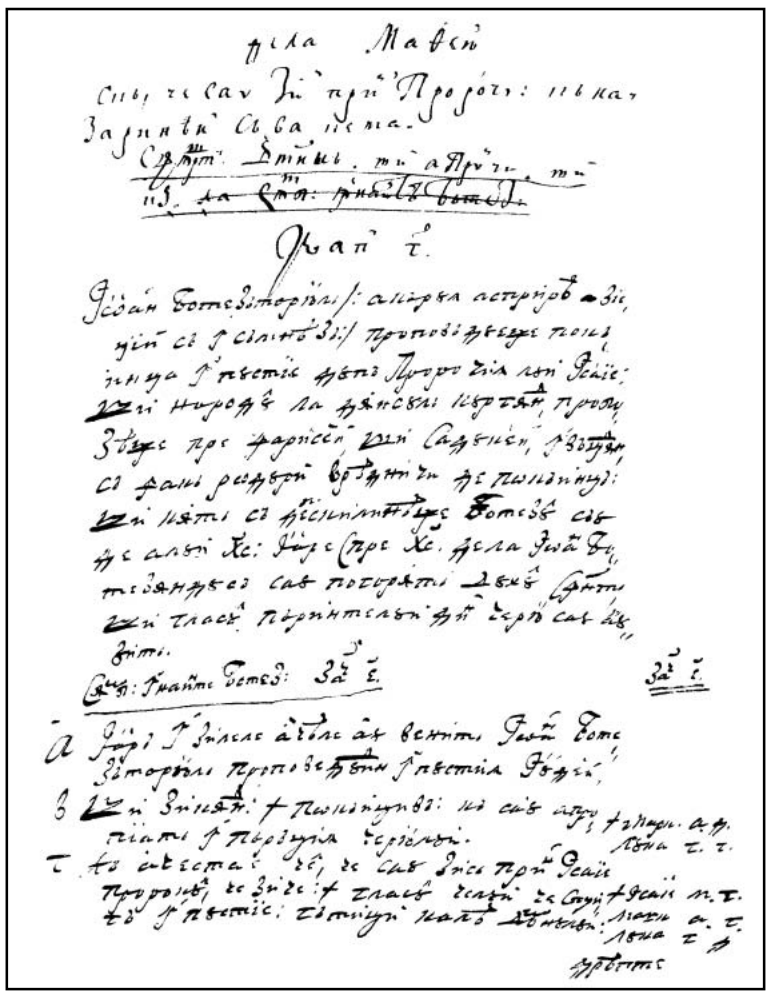

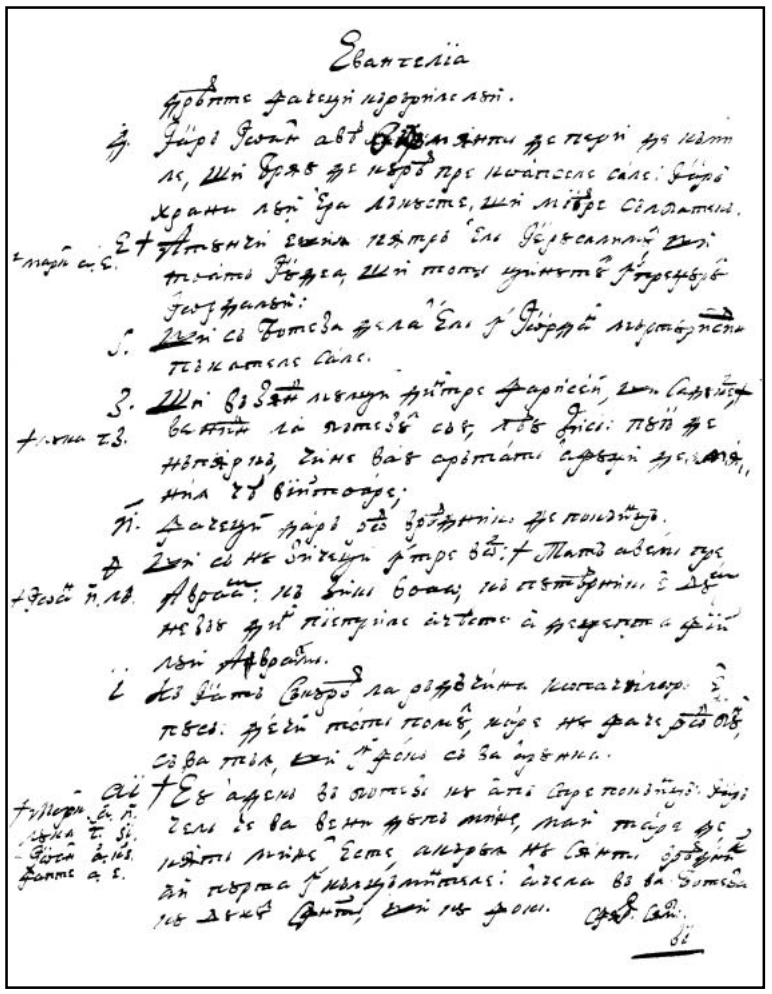

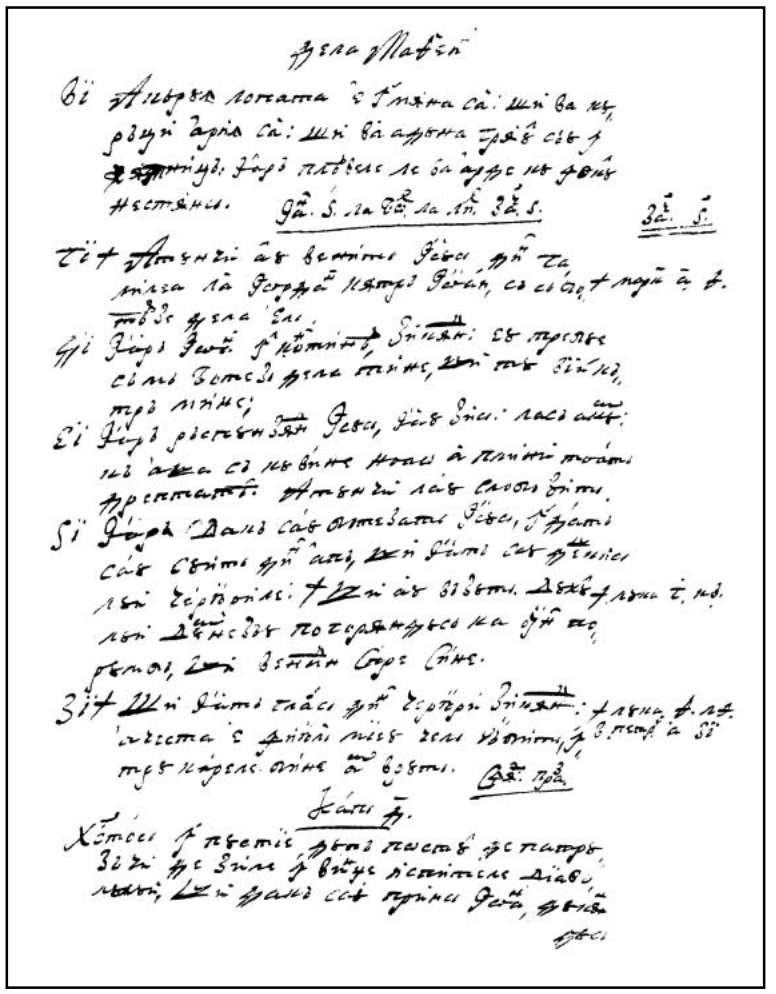

FACSIMILE

EVANGHELIA DE LA MATHEIU

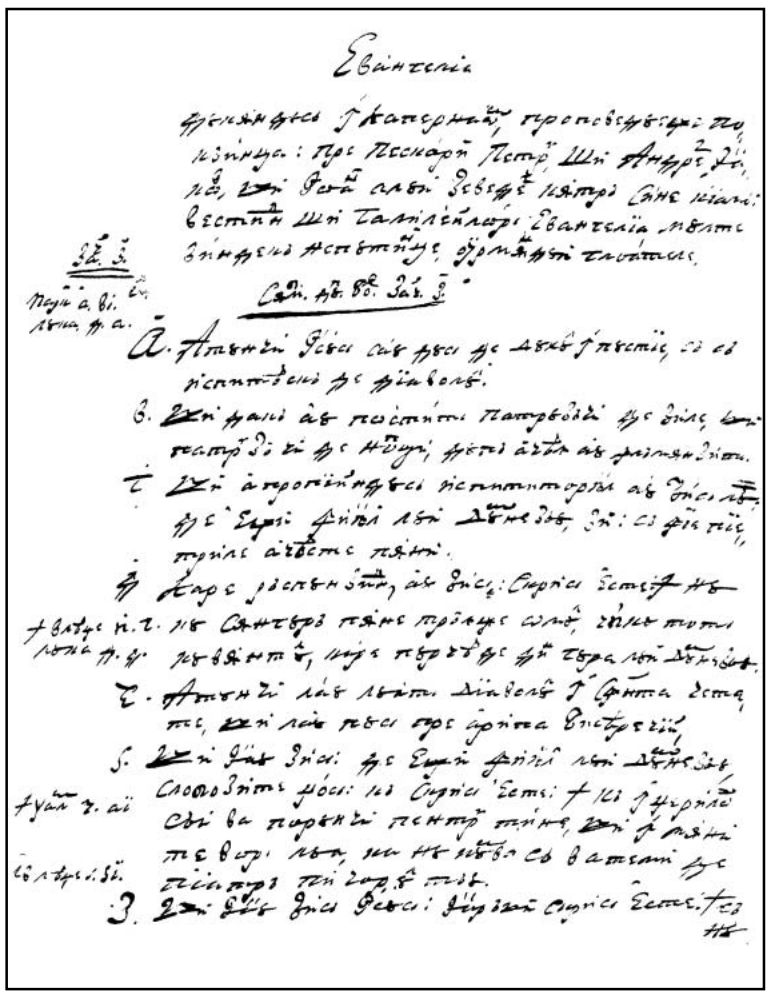

6v

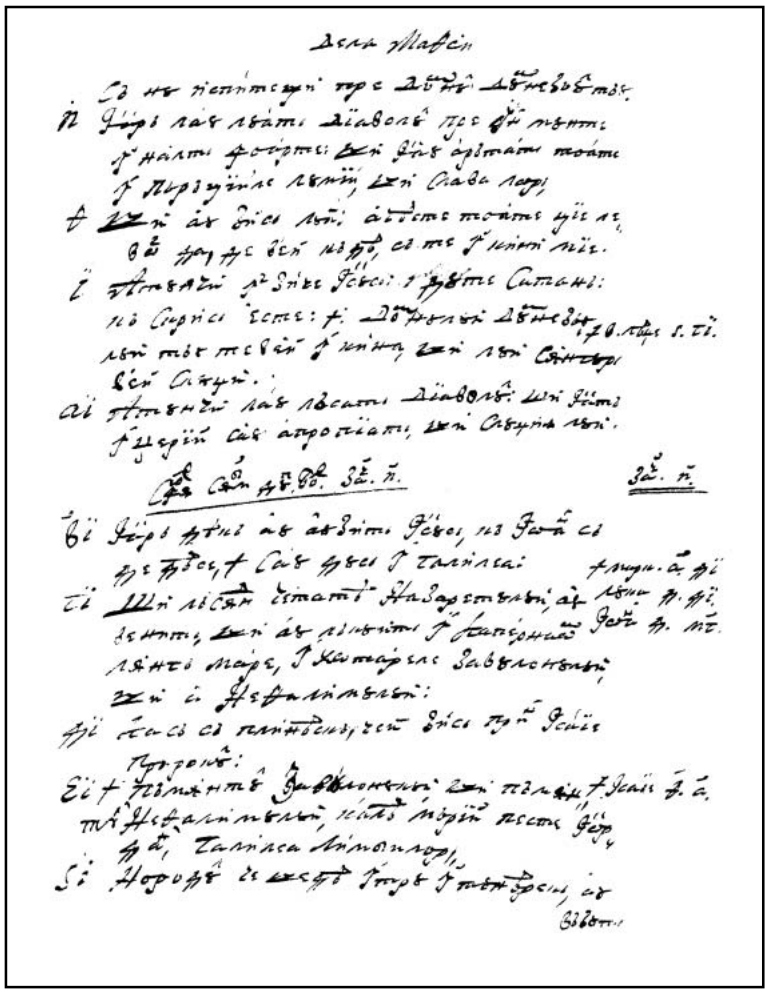

7r

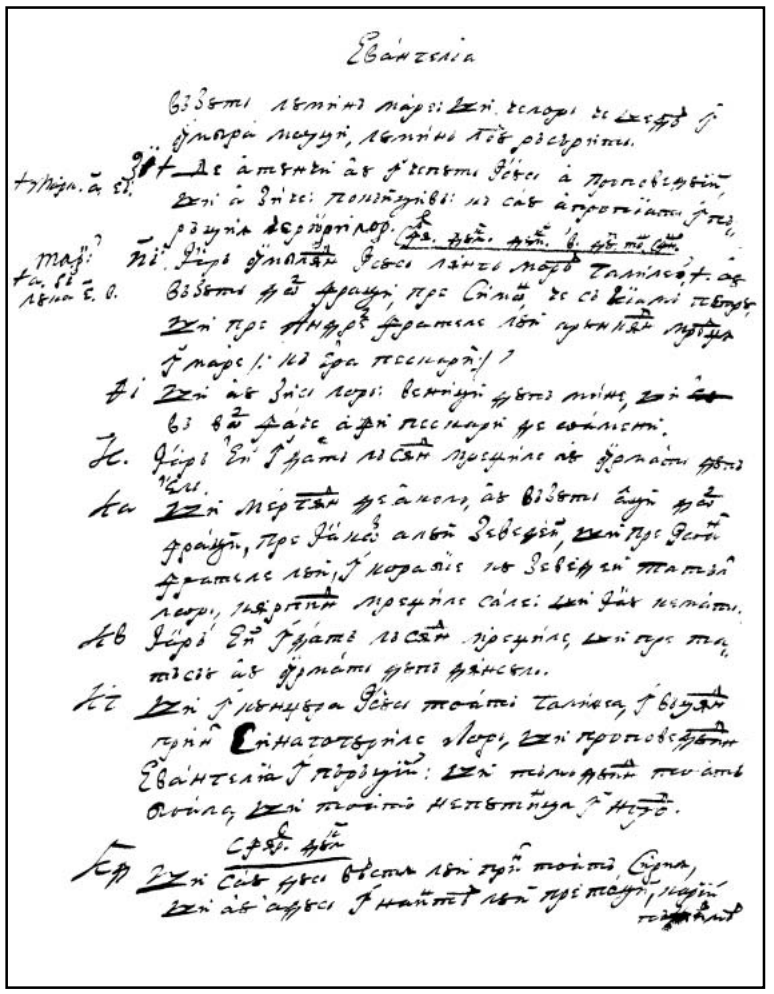

7v

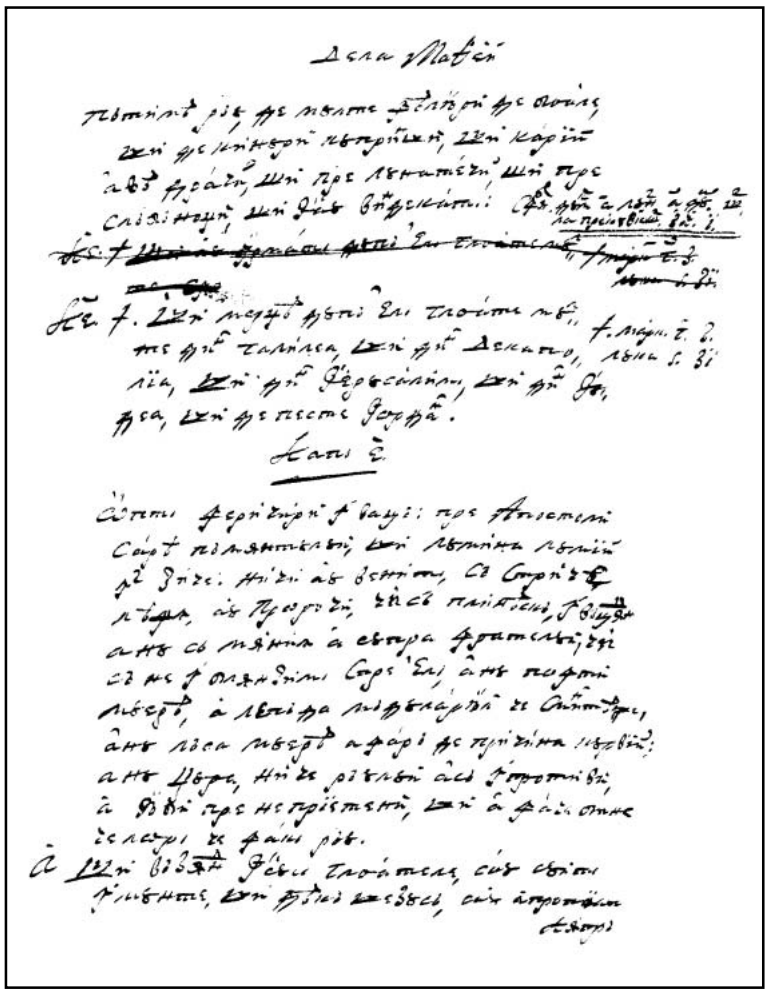

8r

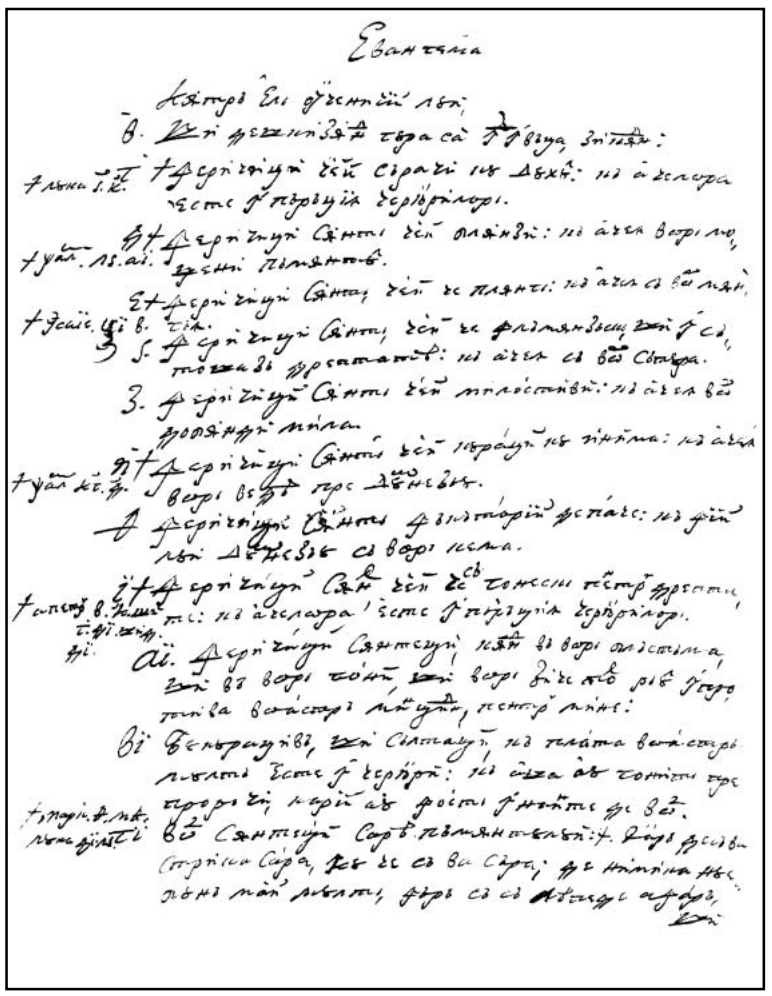

8v

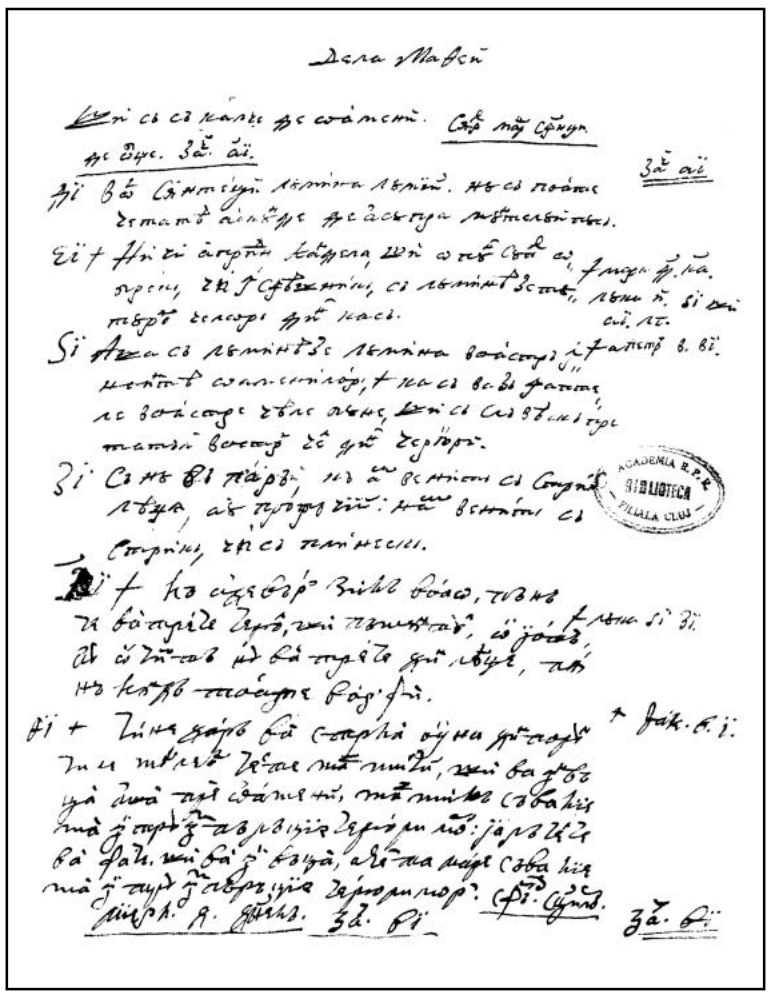

9r

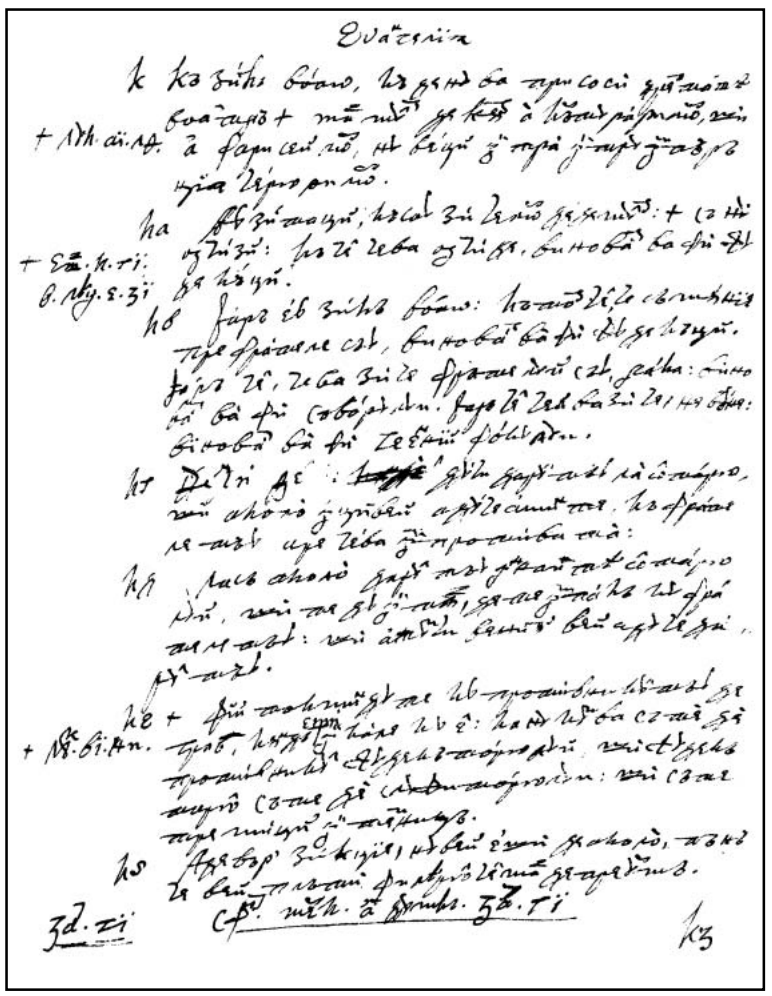

9v

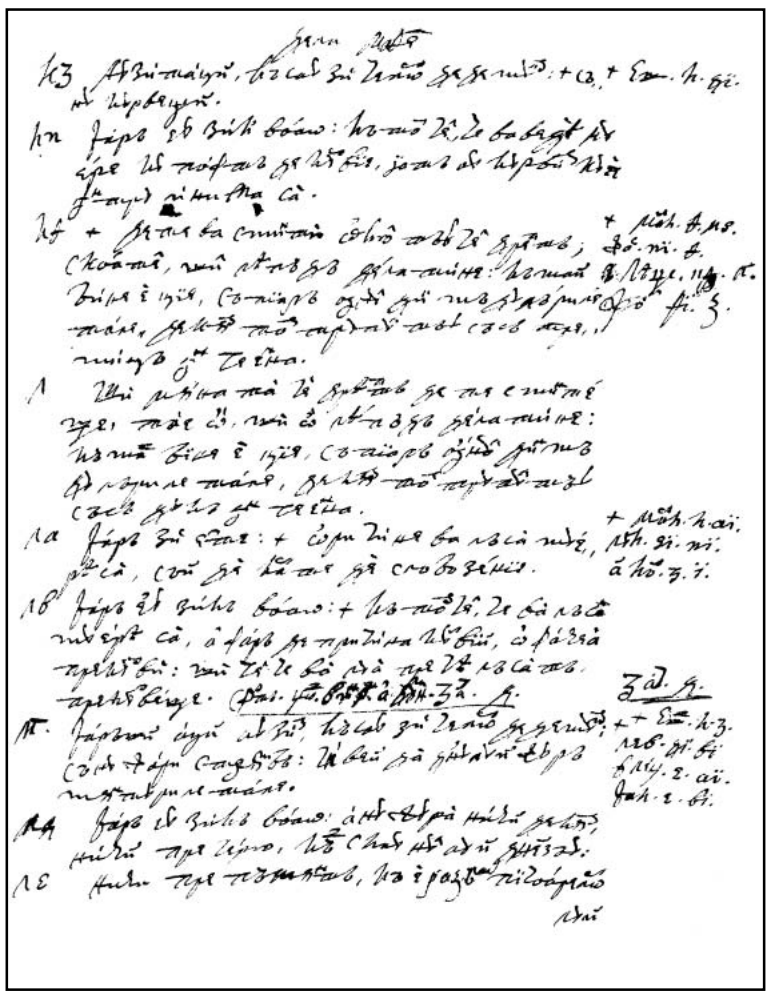

10r

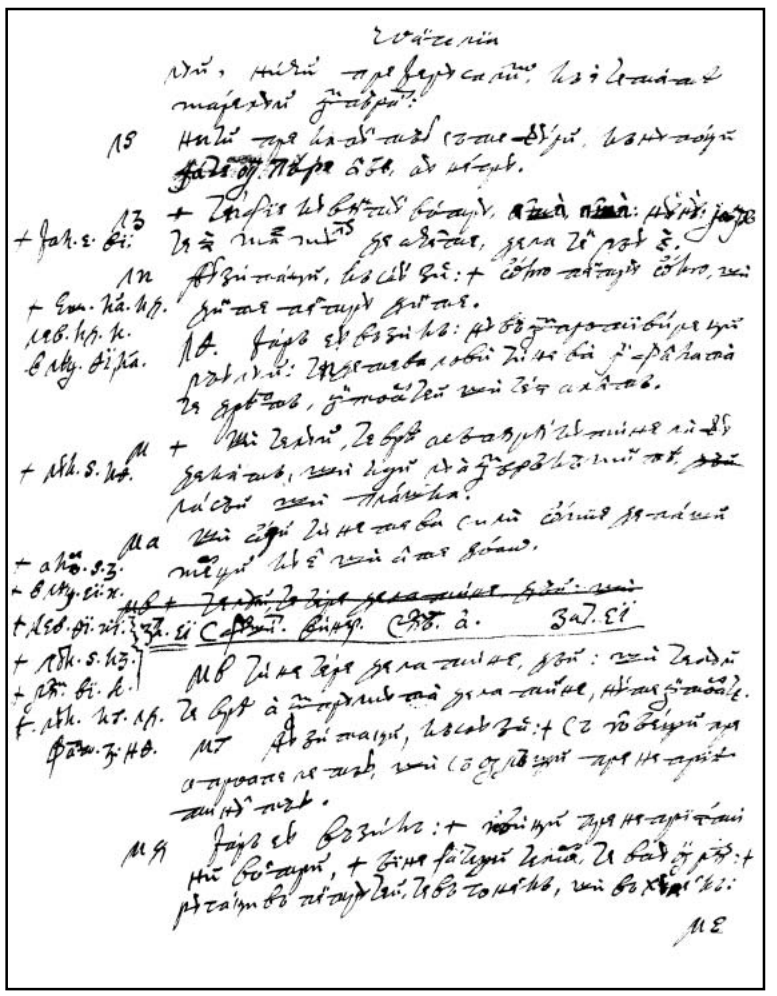

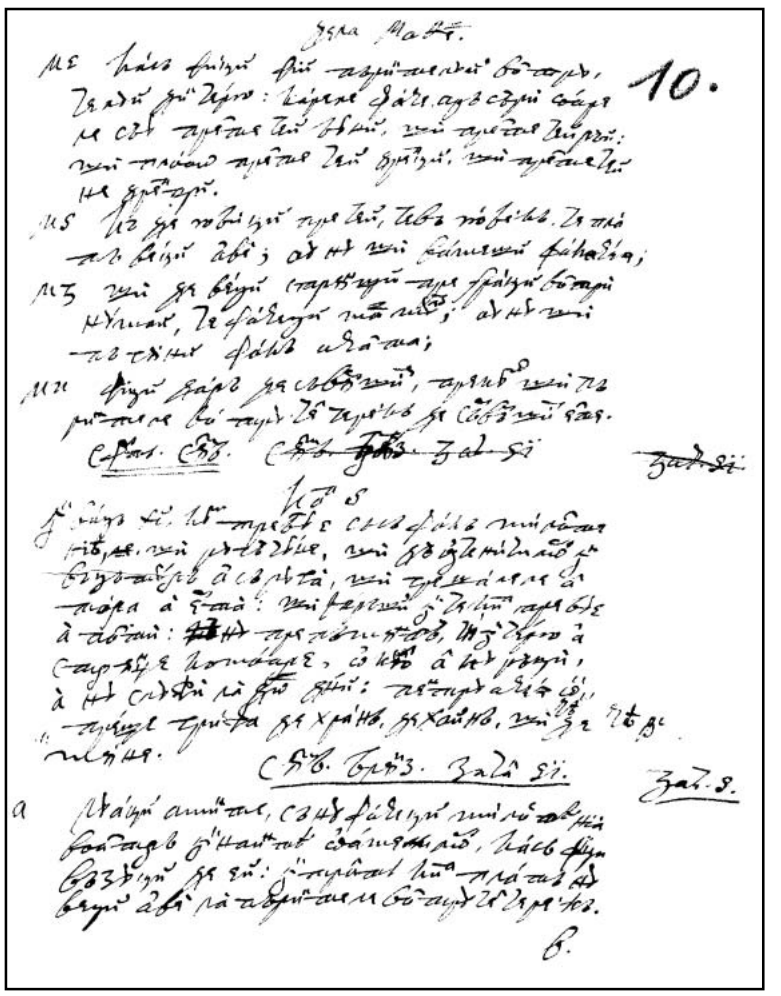

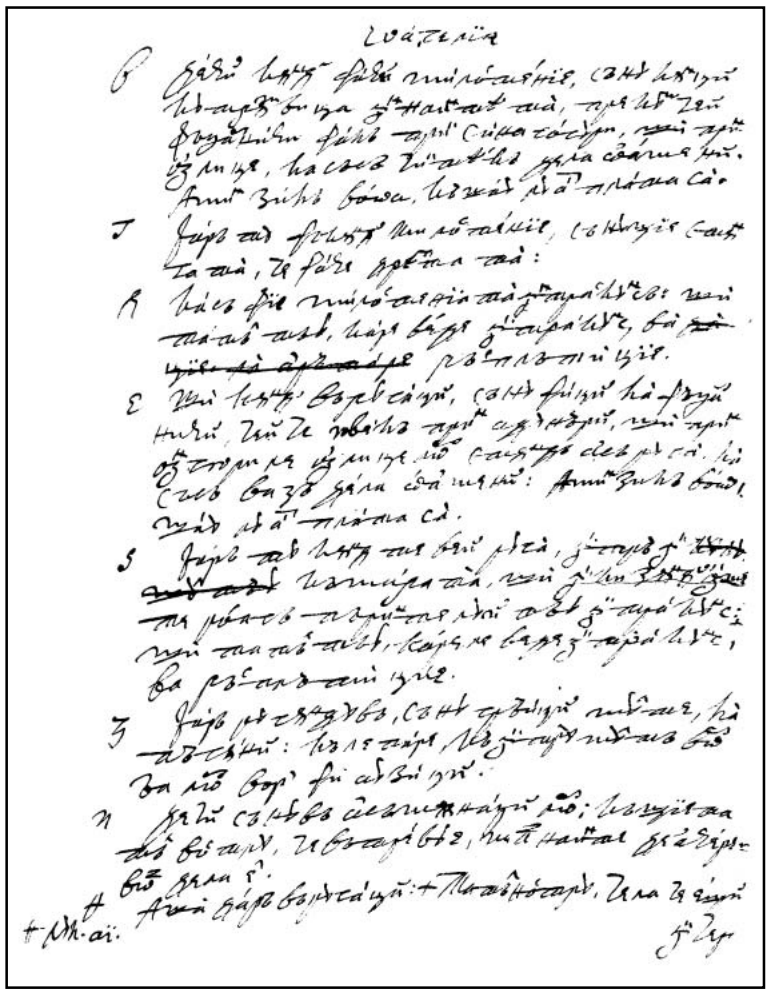

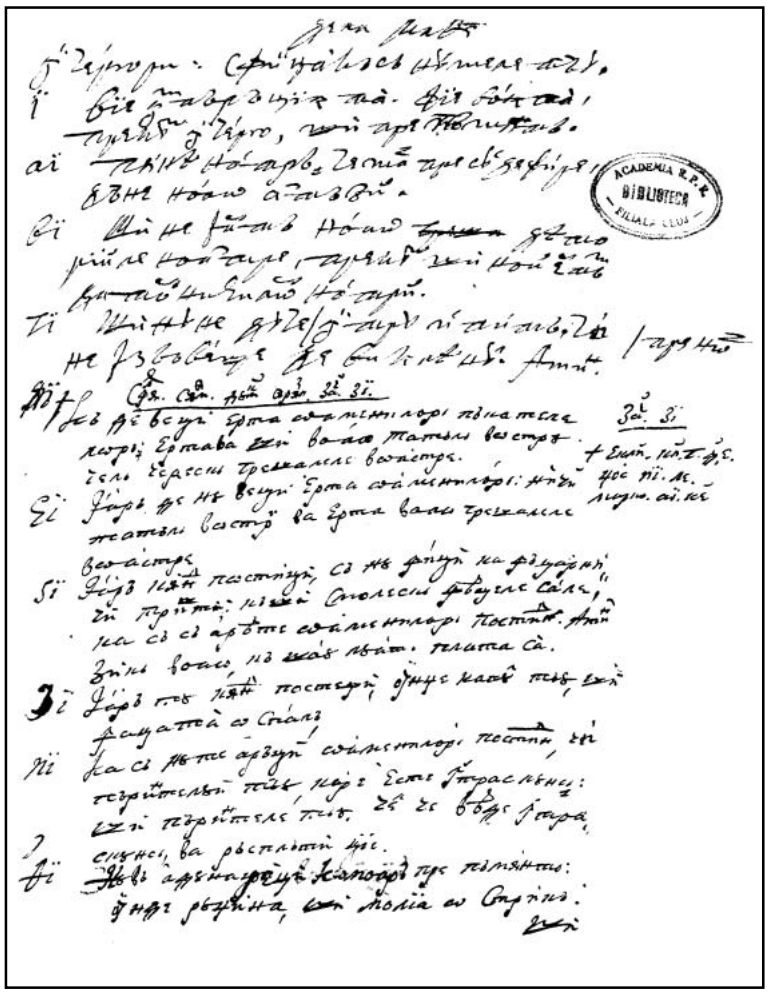

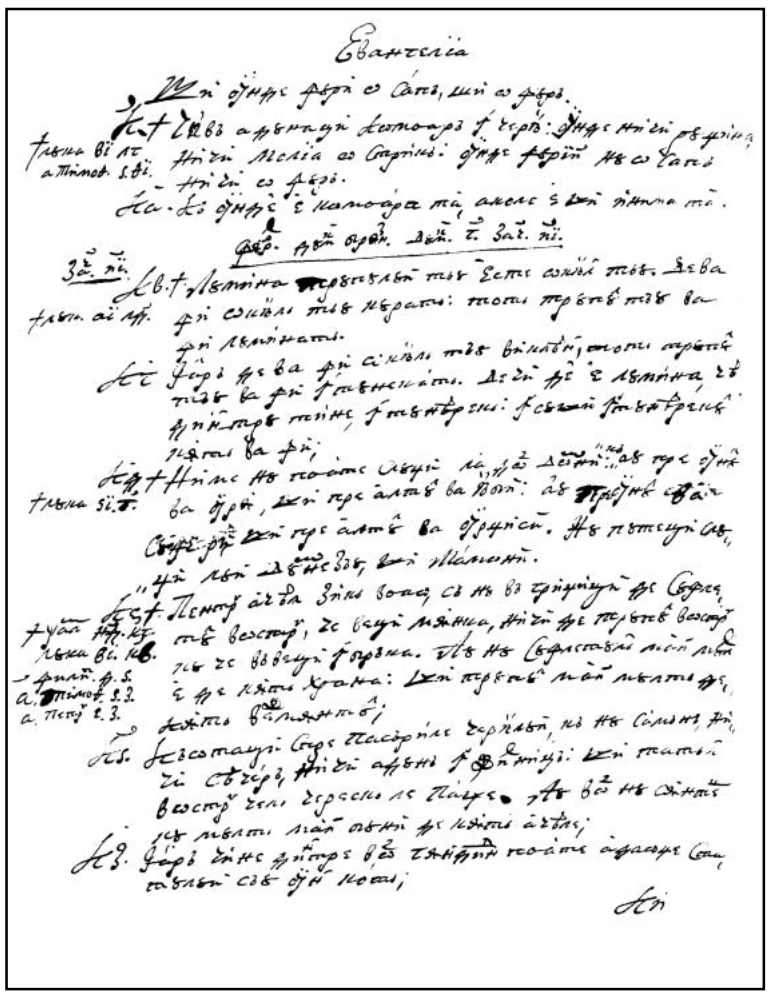

12v

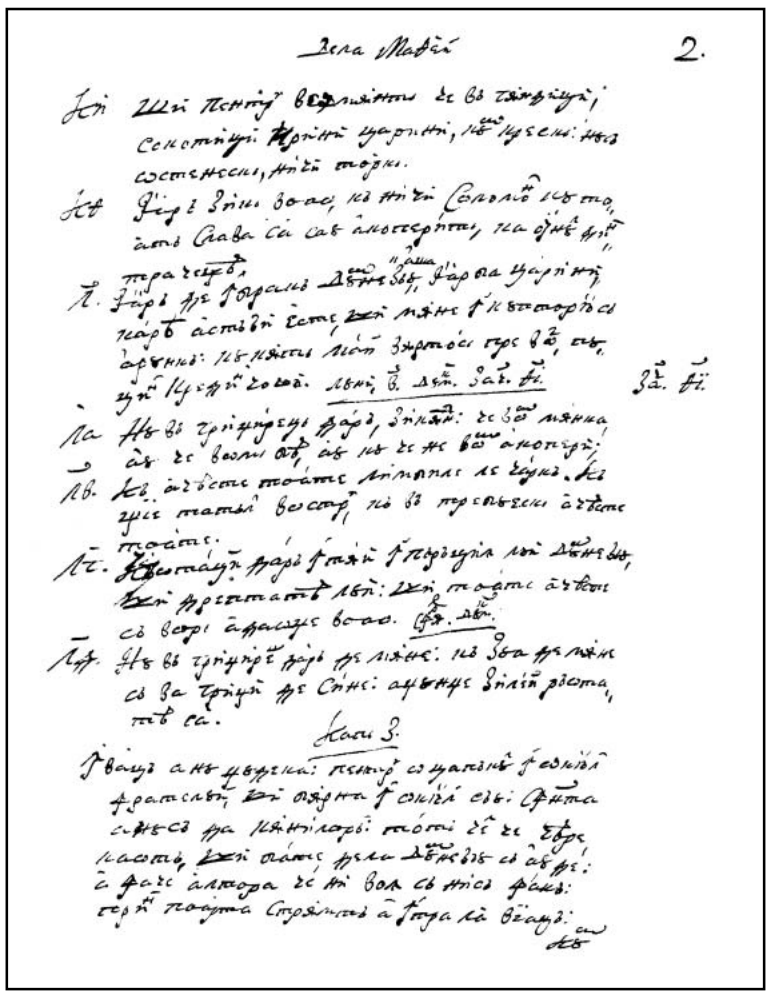

13r

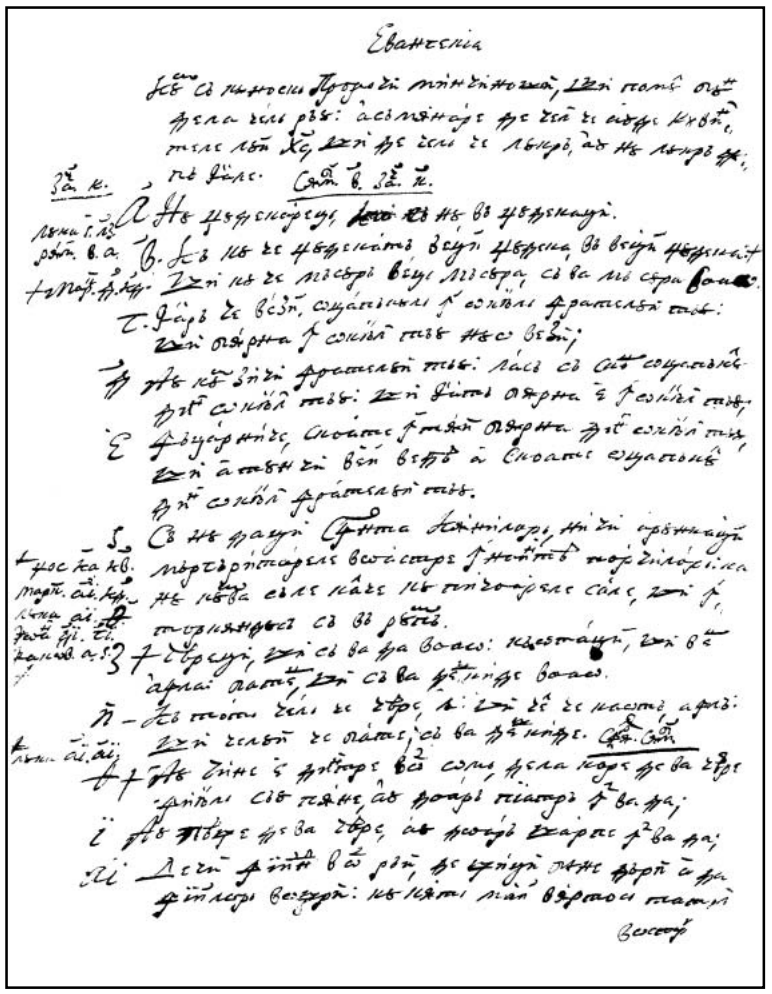

13v

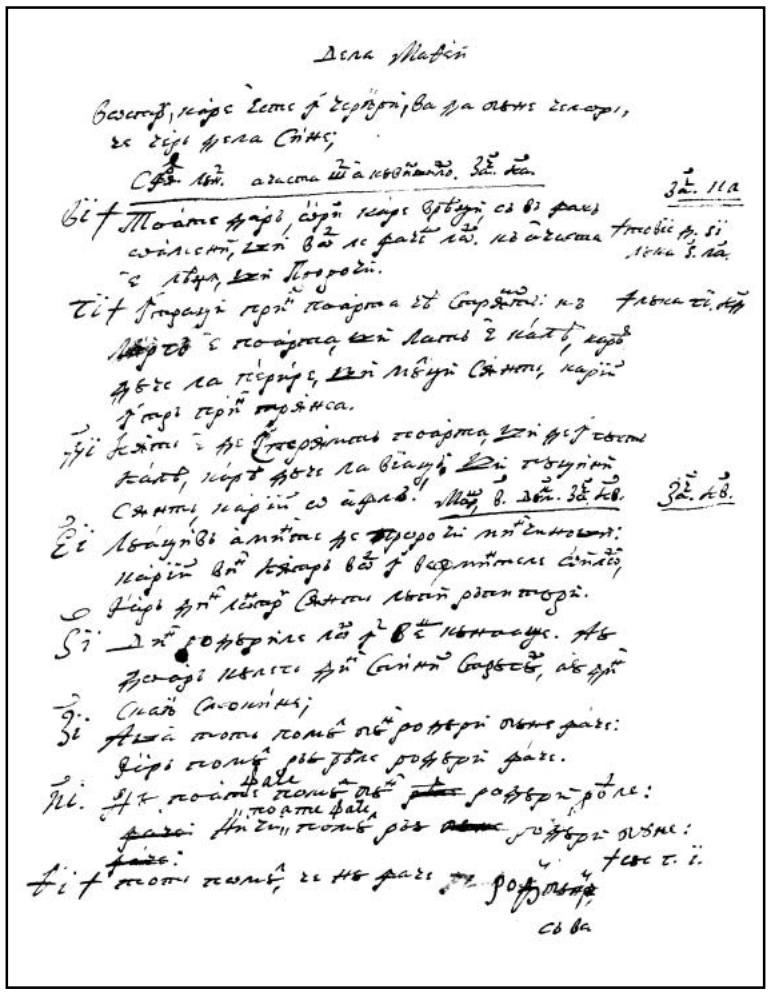

14r

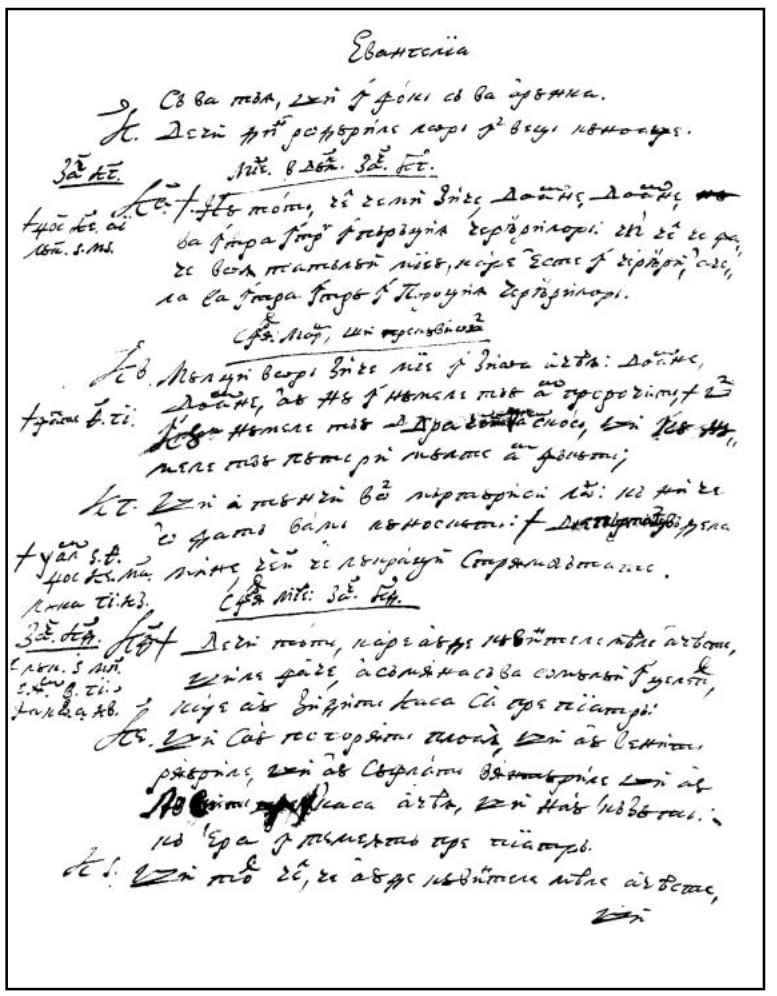

14v

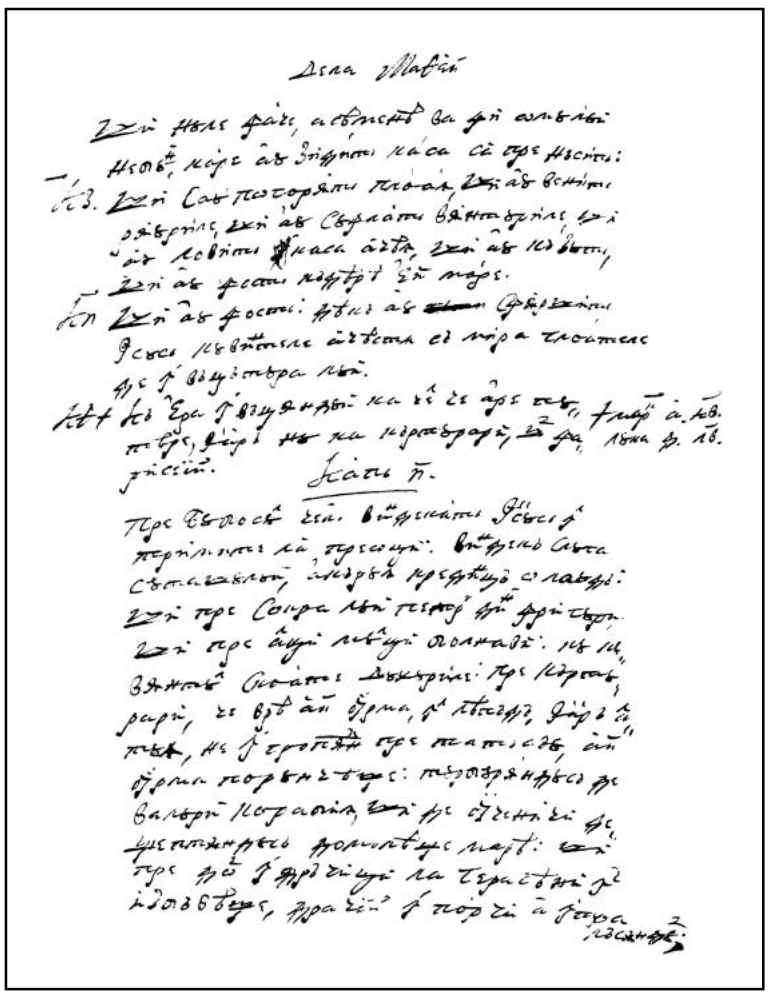

15r

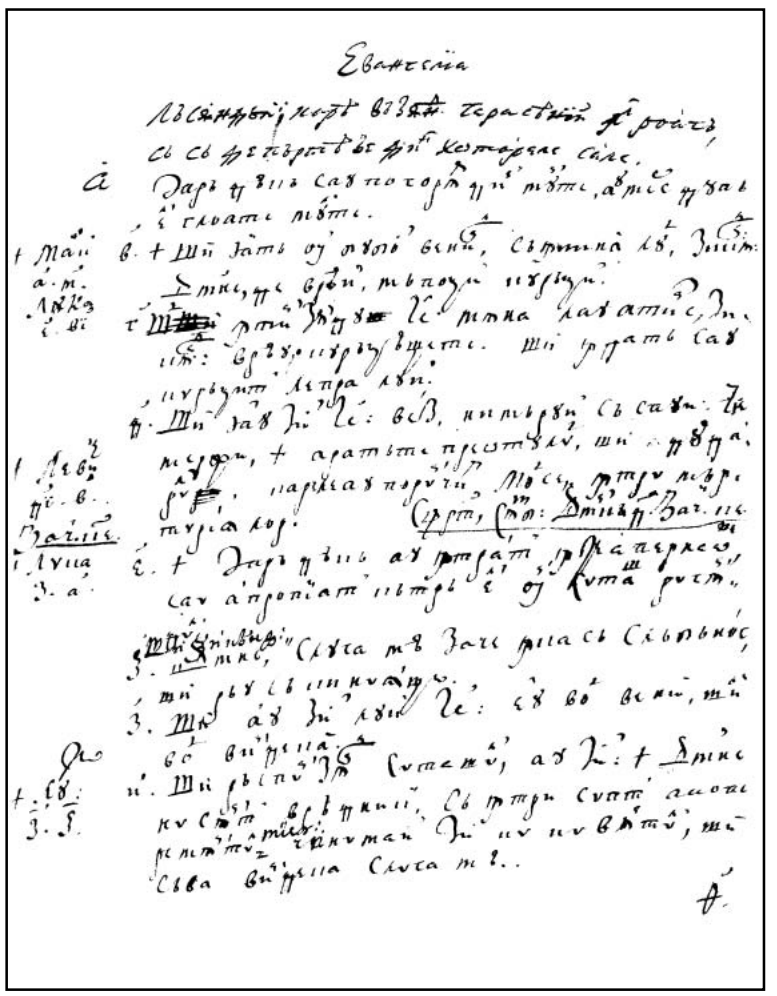

15v

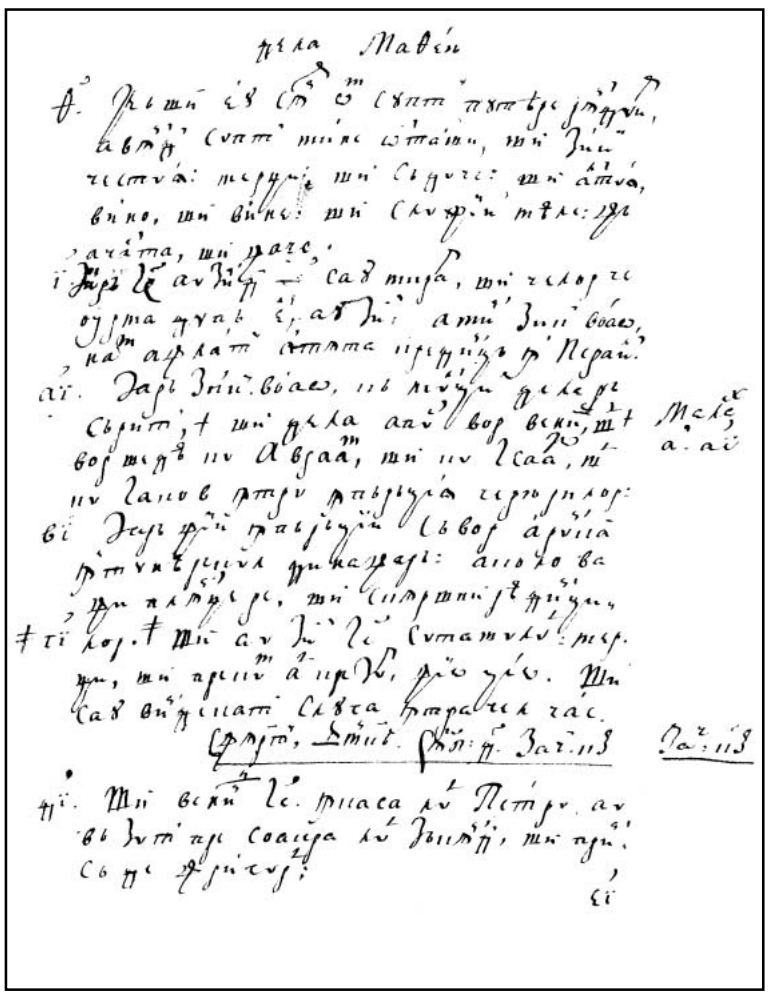

16r

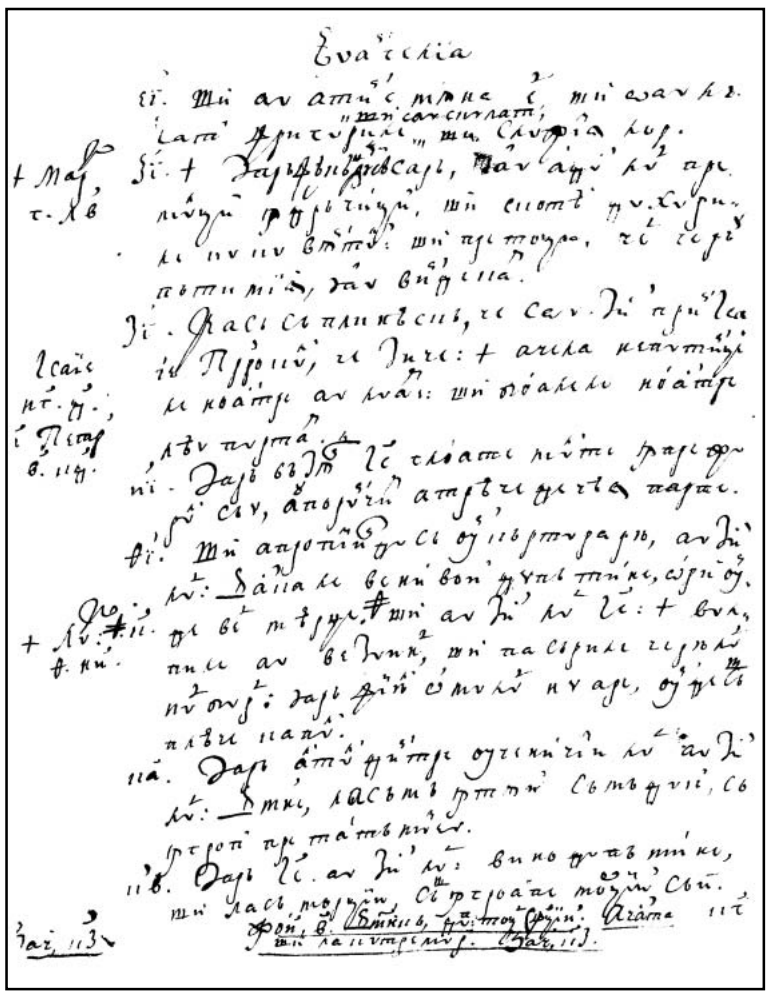

16v

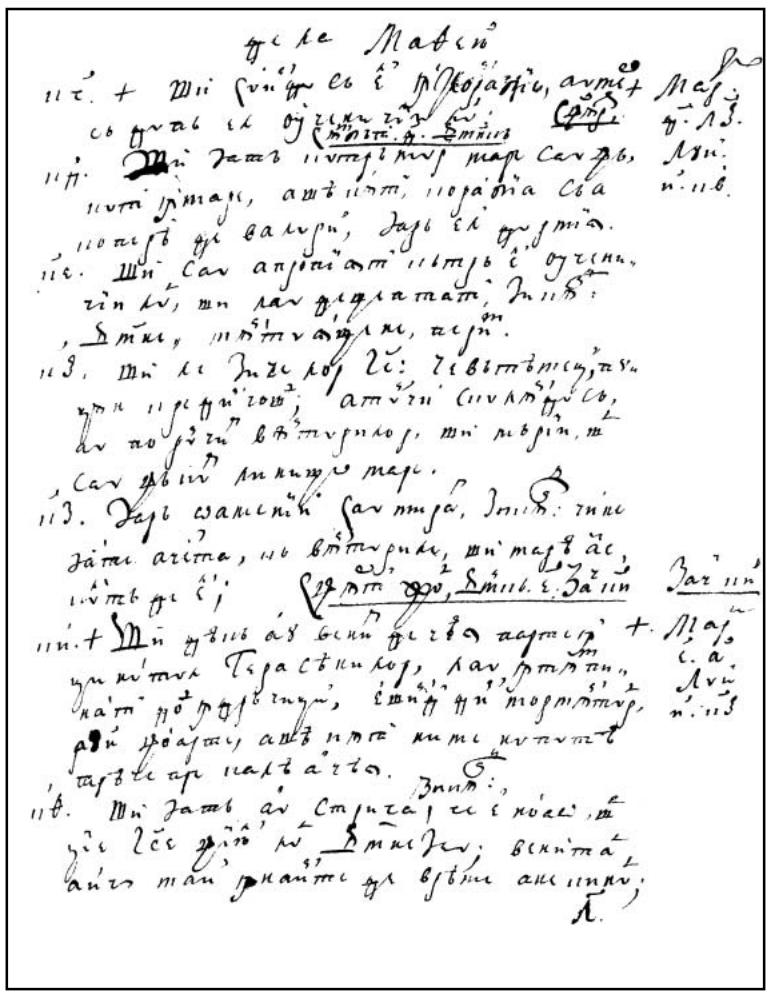

17r

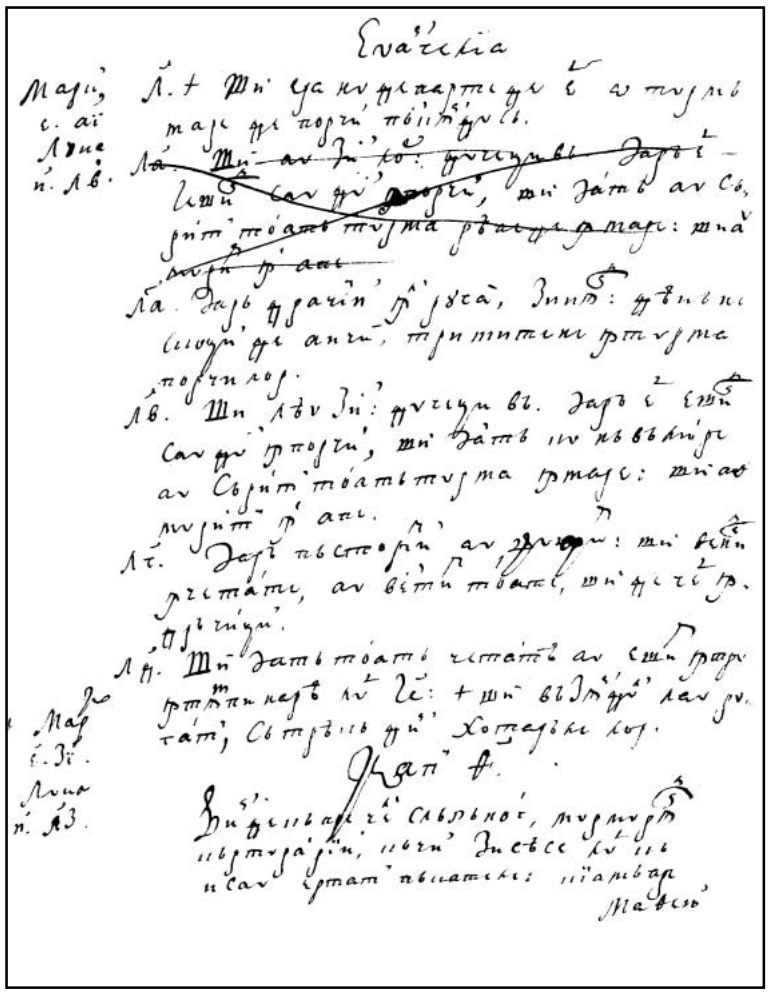

17v

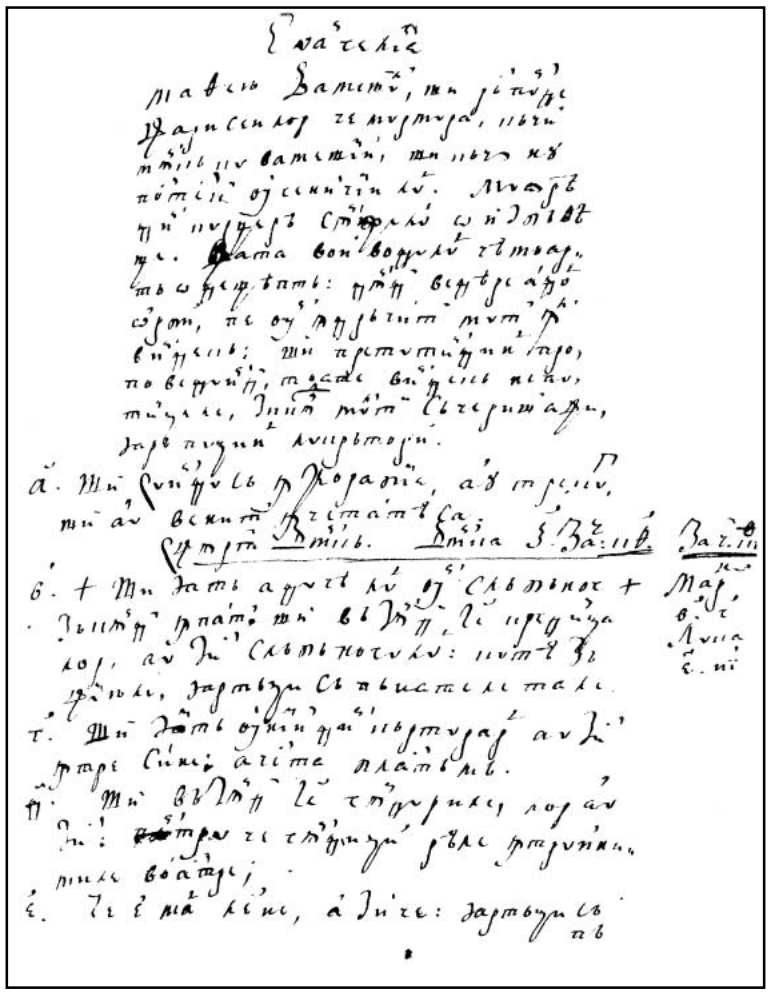

18r

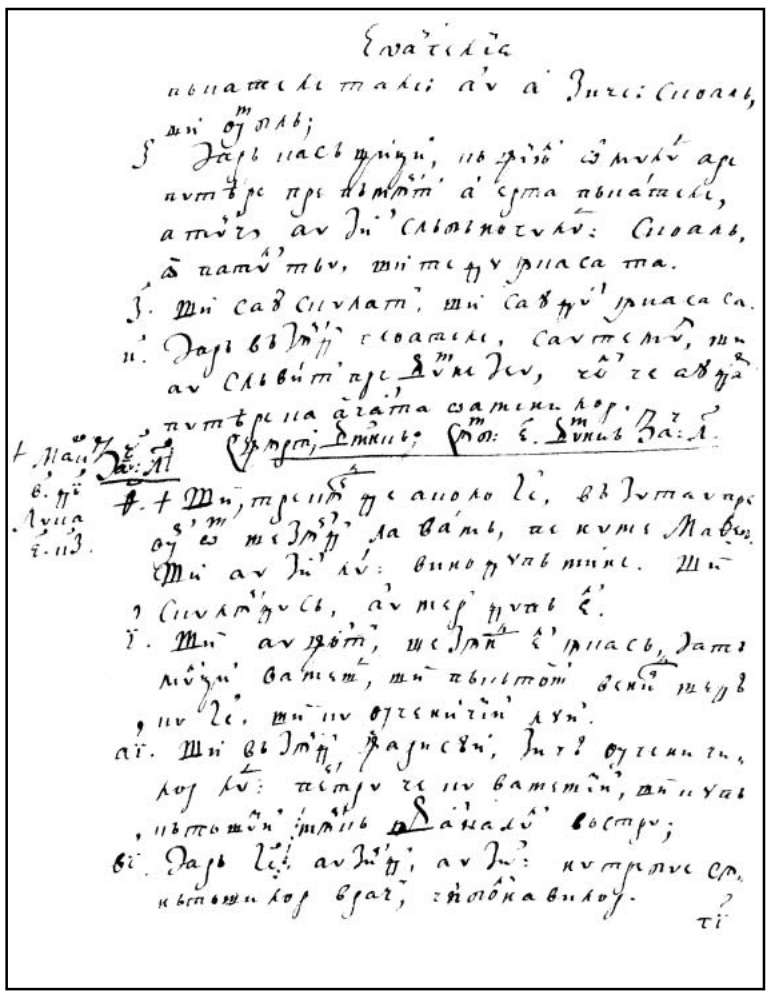

18v

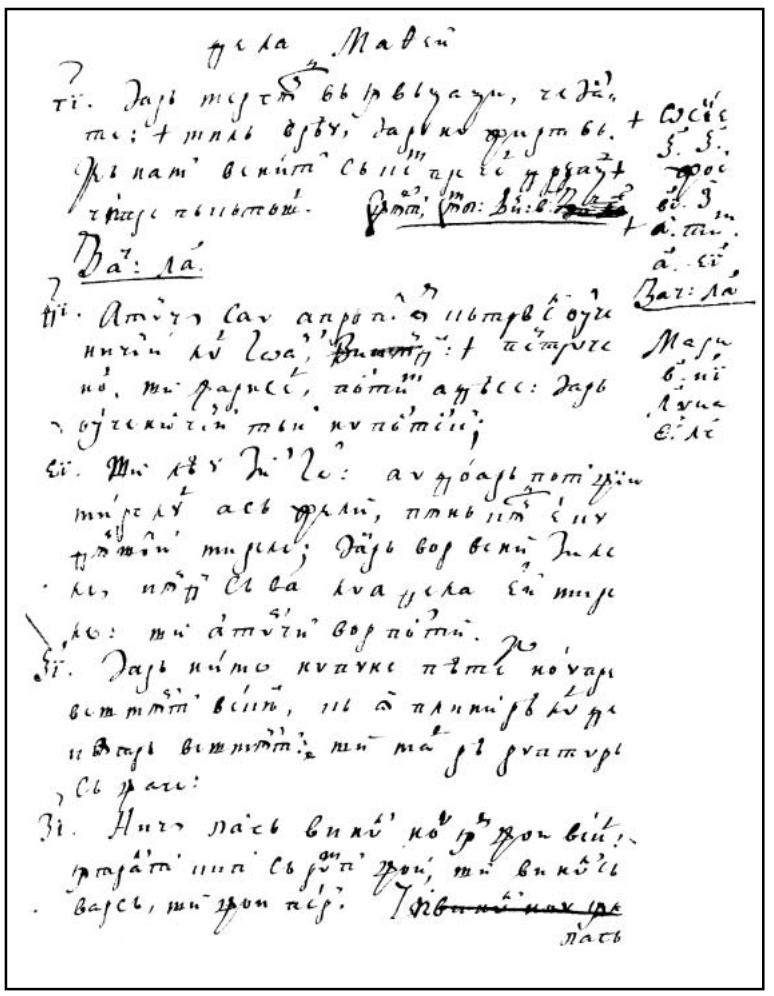

19r

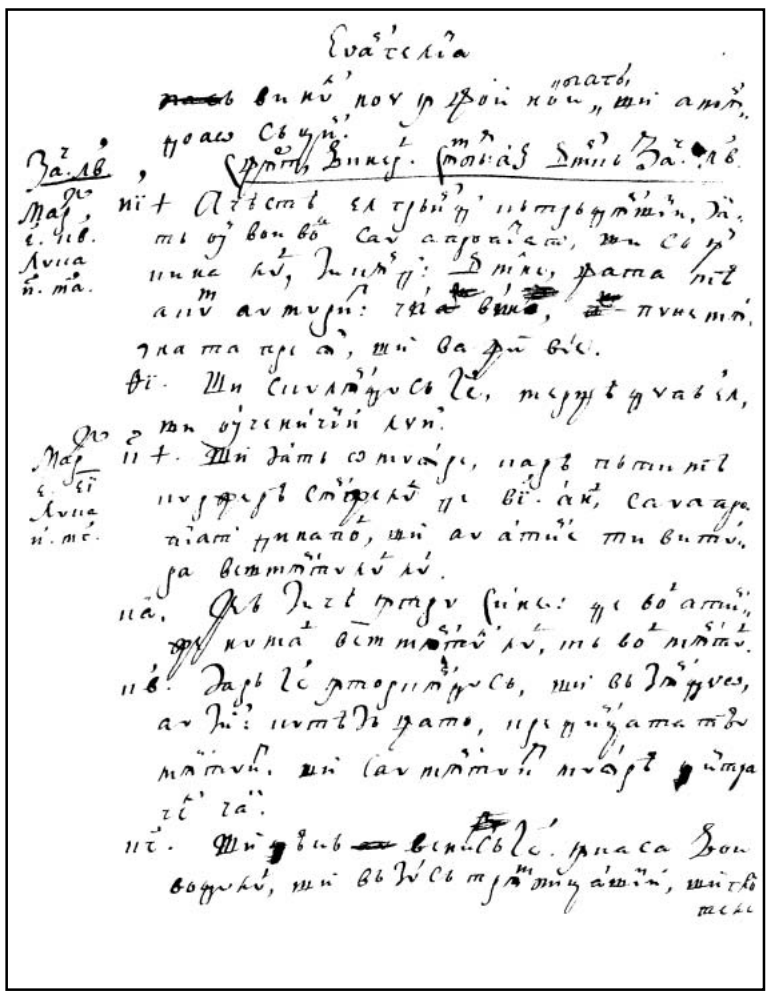

19v

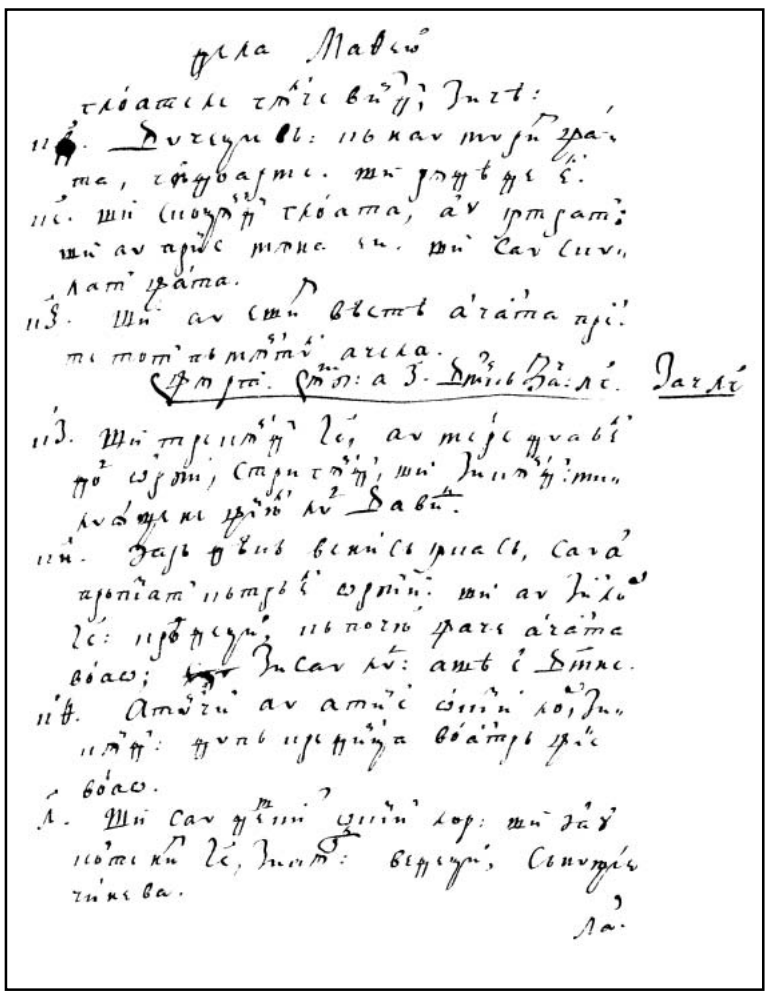

20r

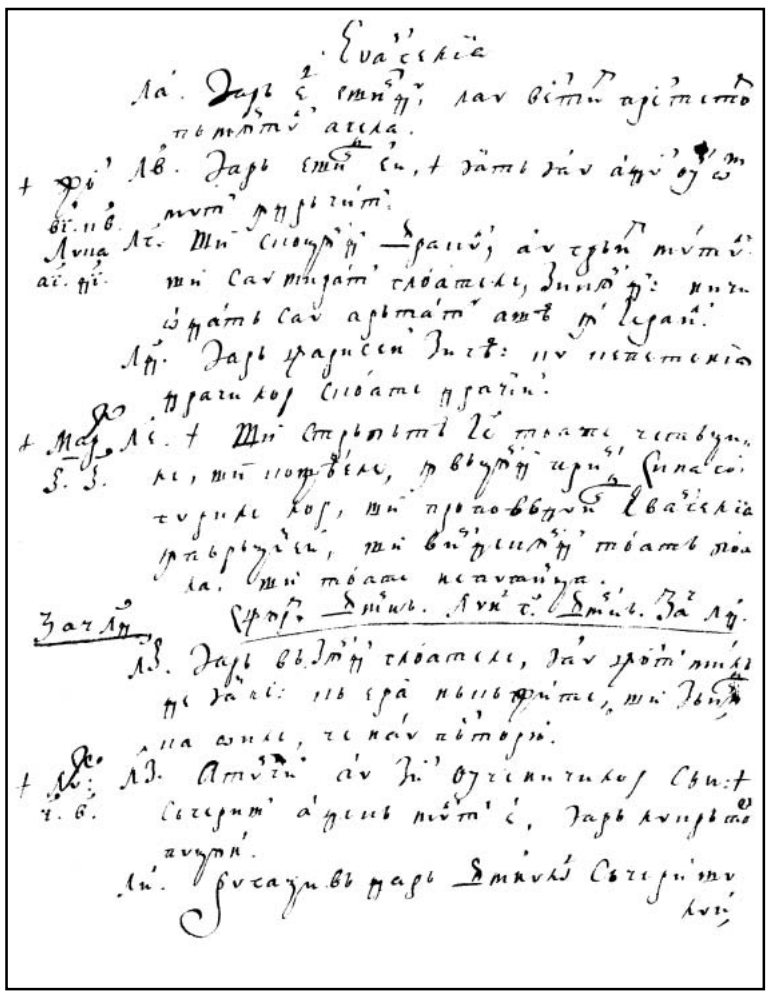

20v

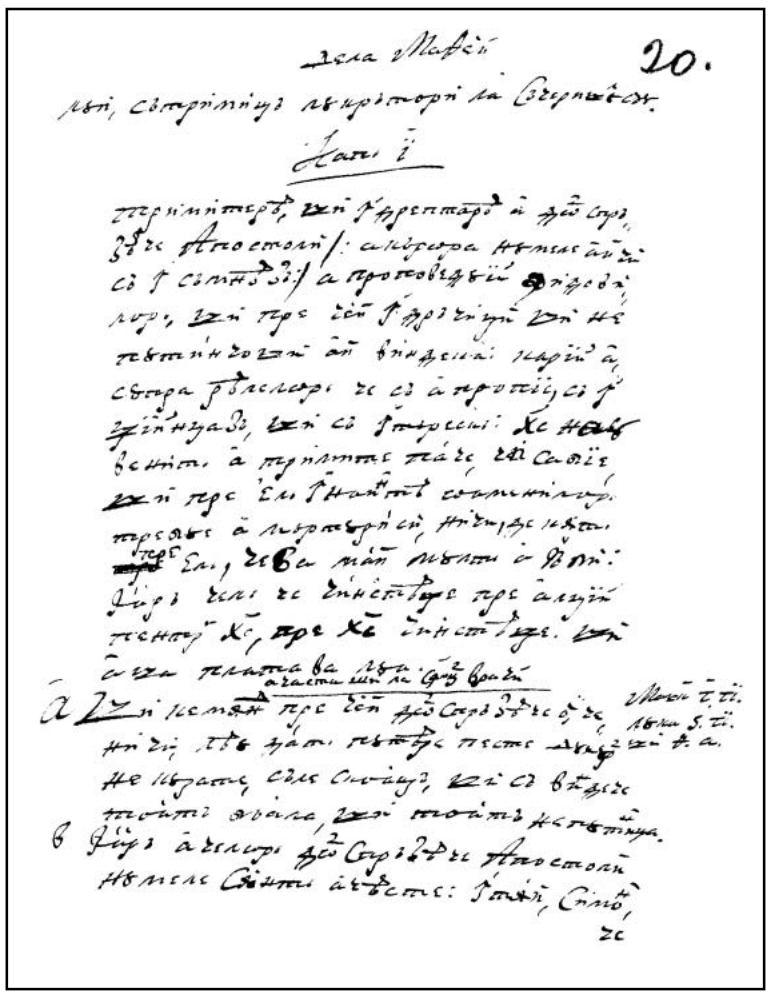

21r

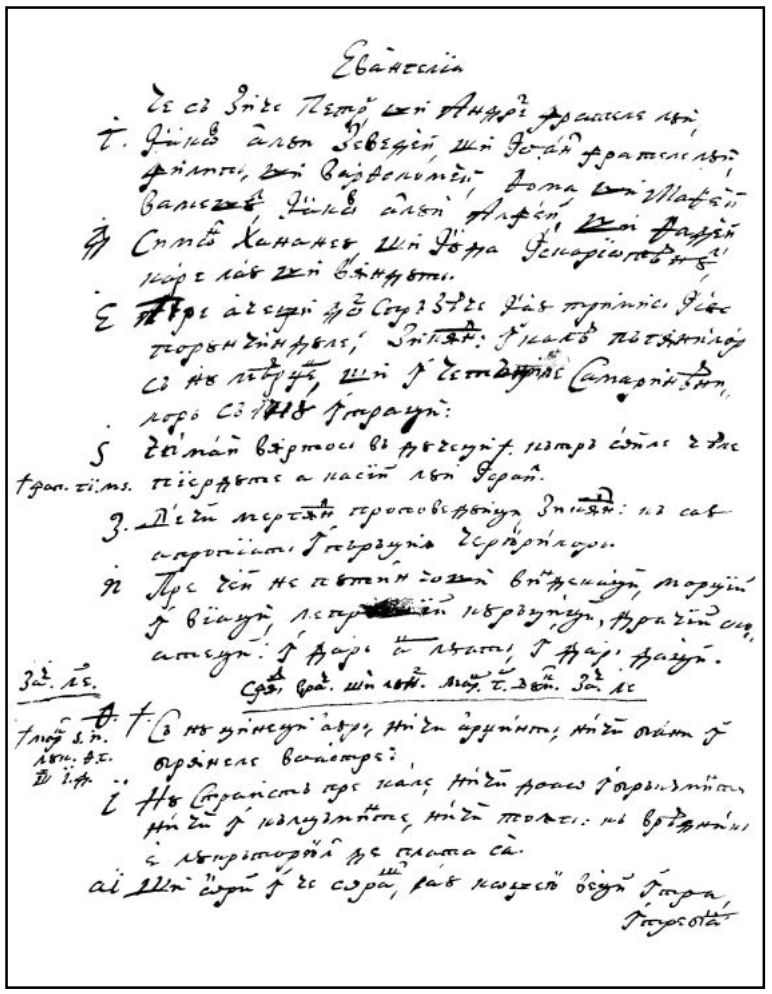

21v

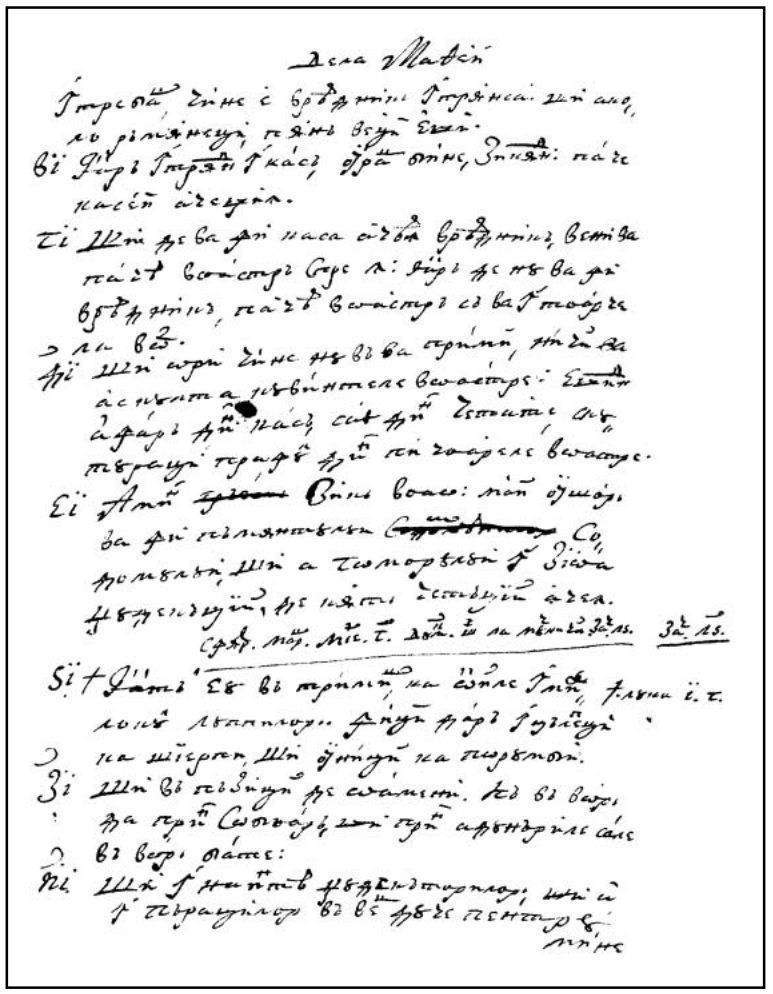

22r

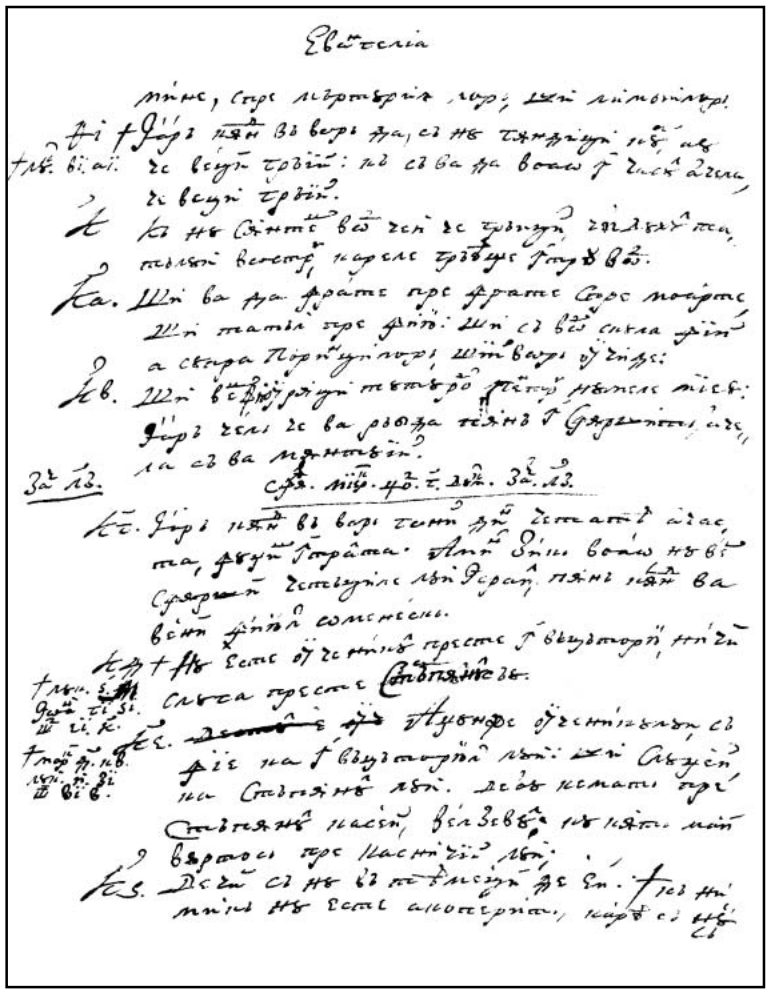

22v

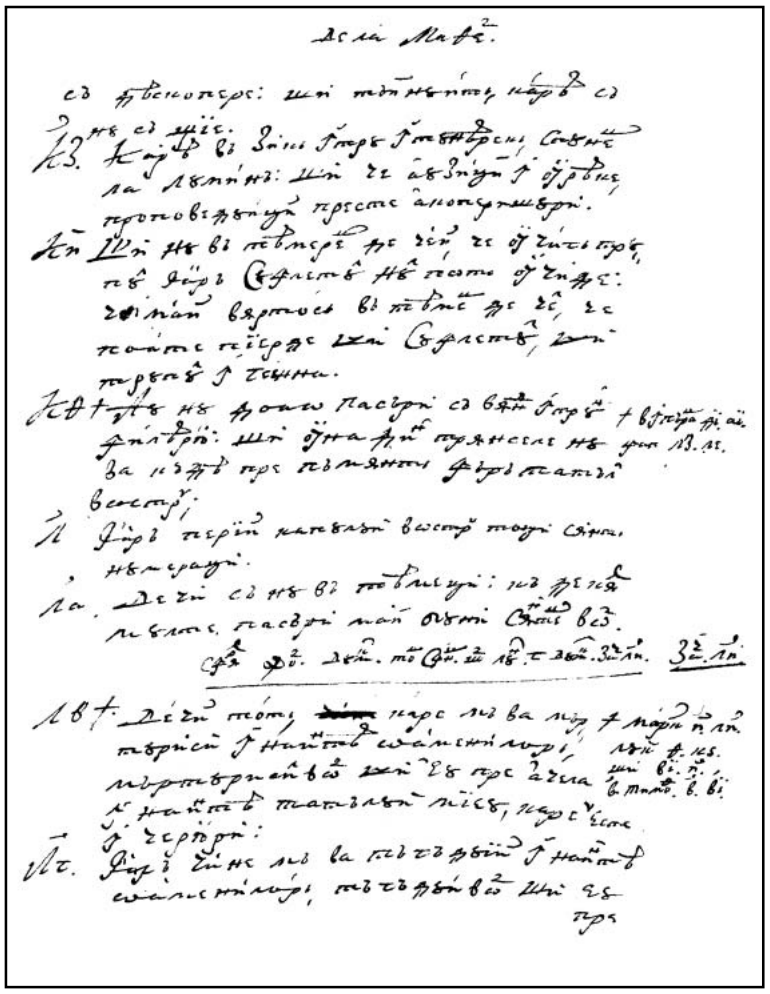

23r

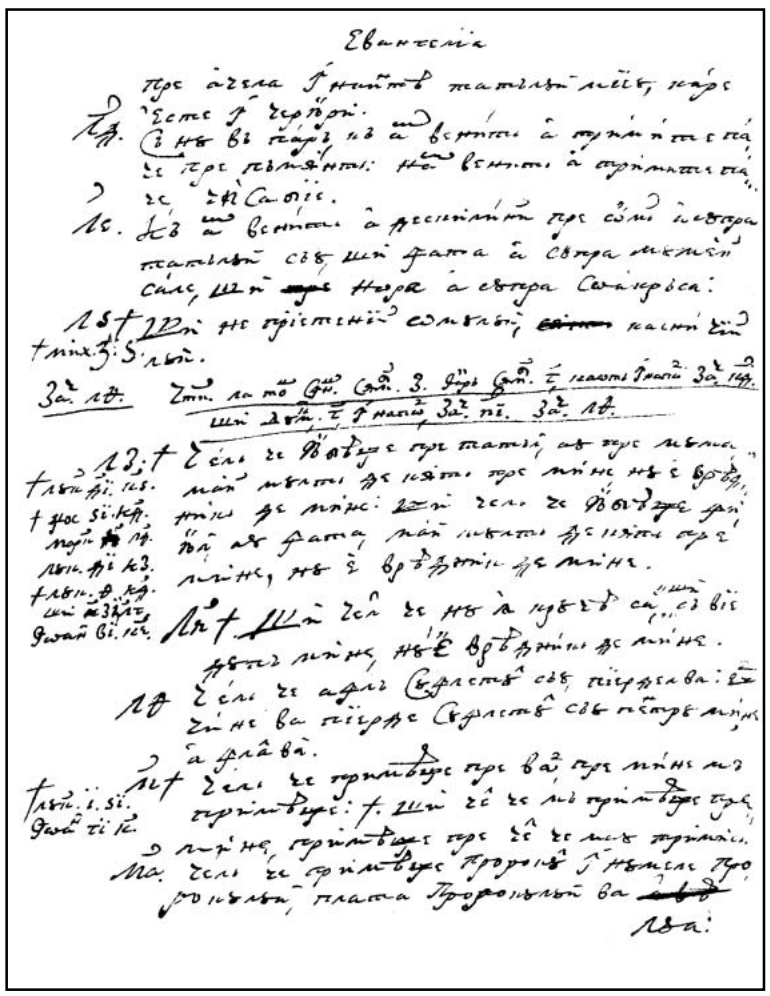

23v

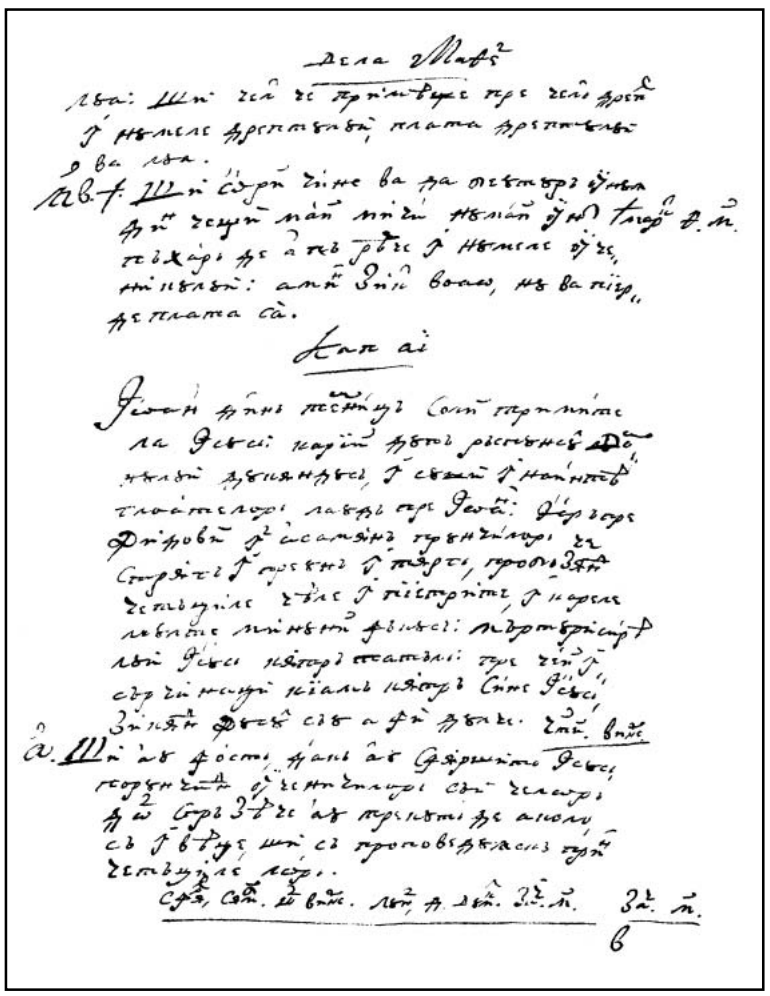

24r

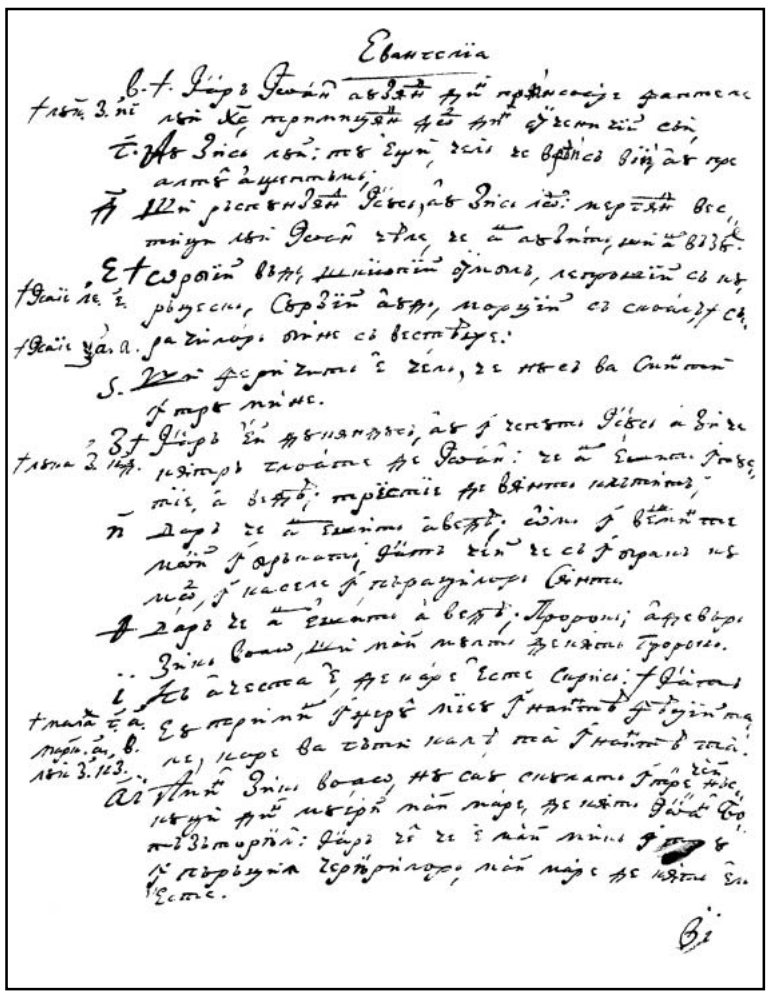

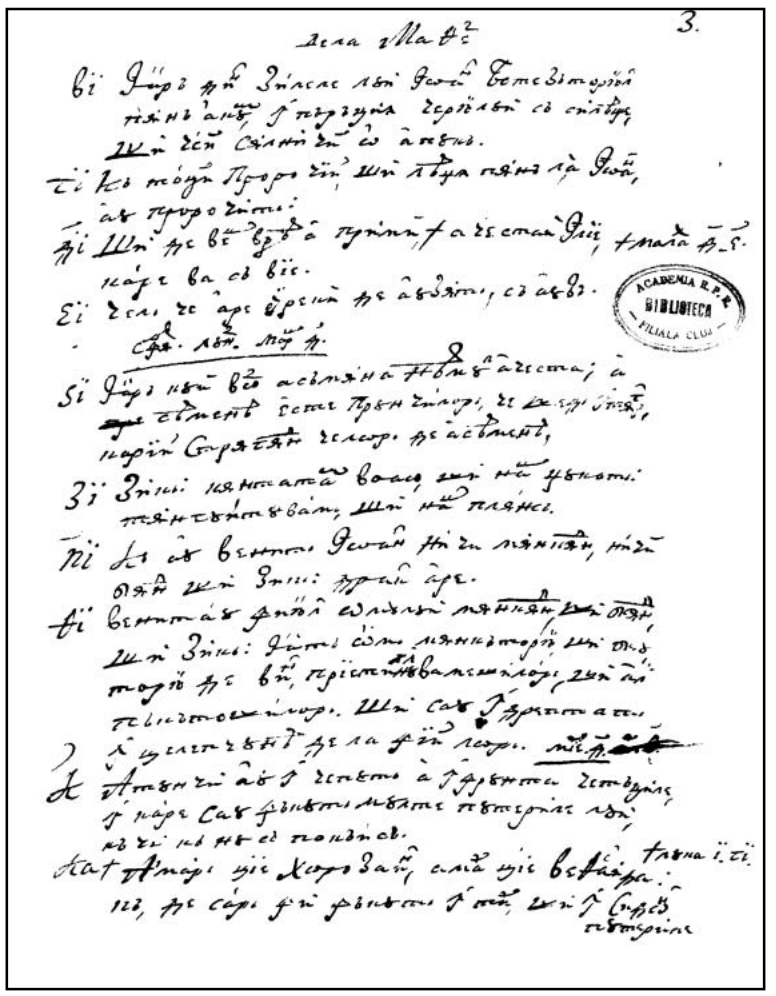

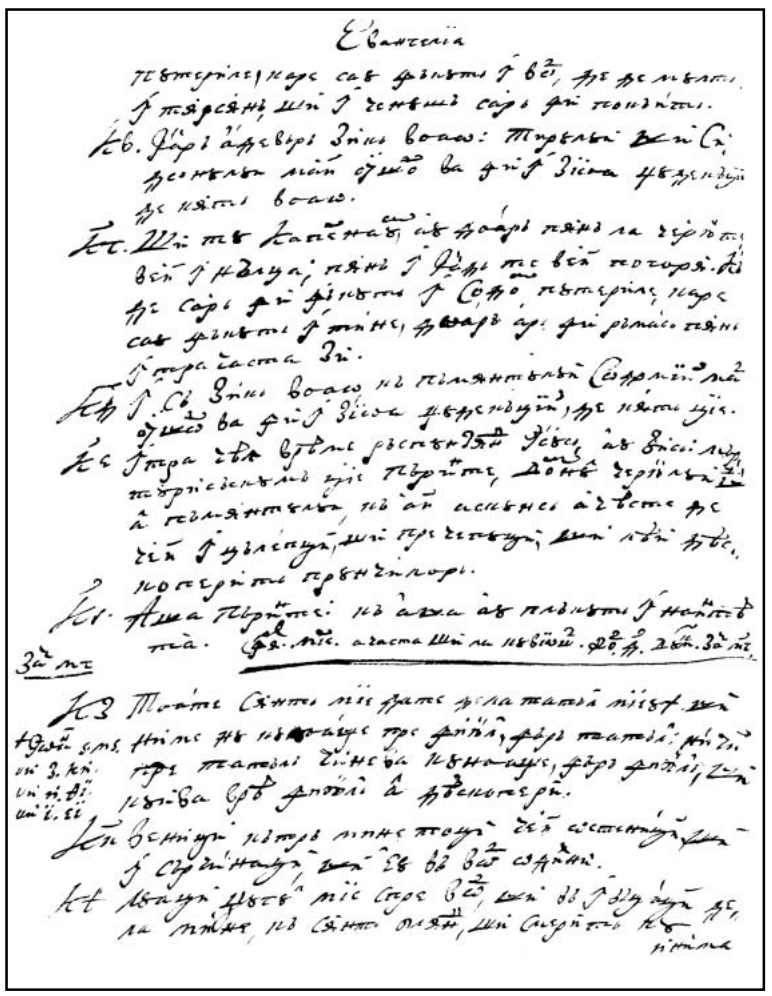

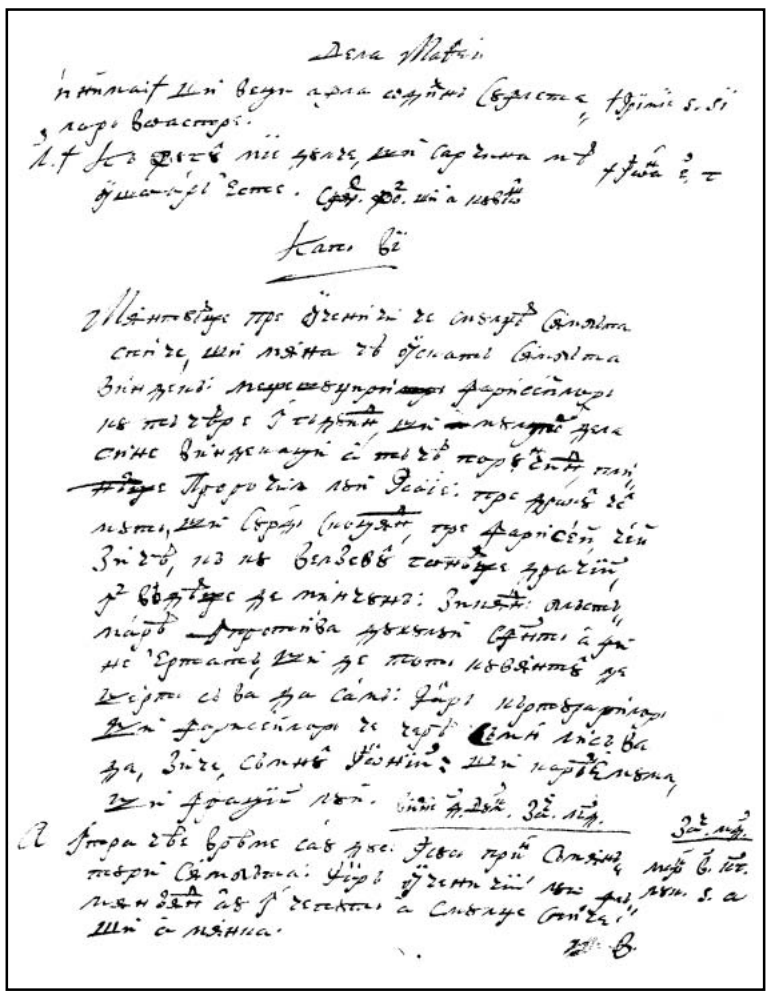

26v

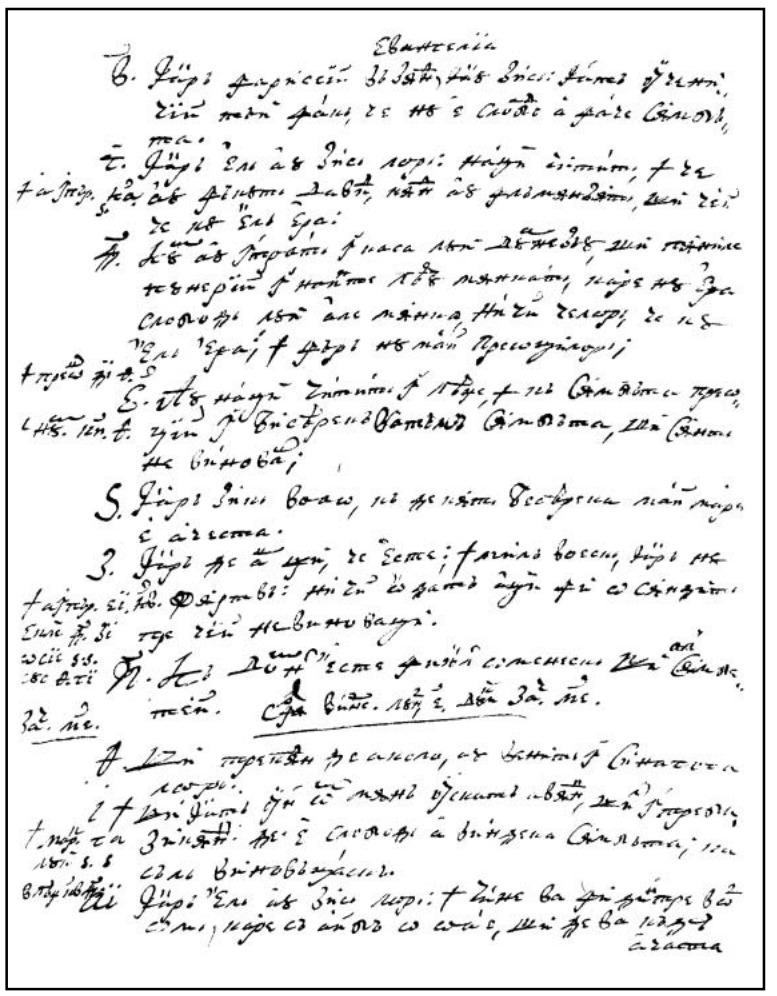

27r

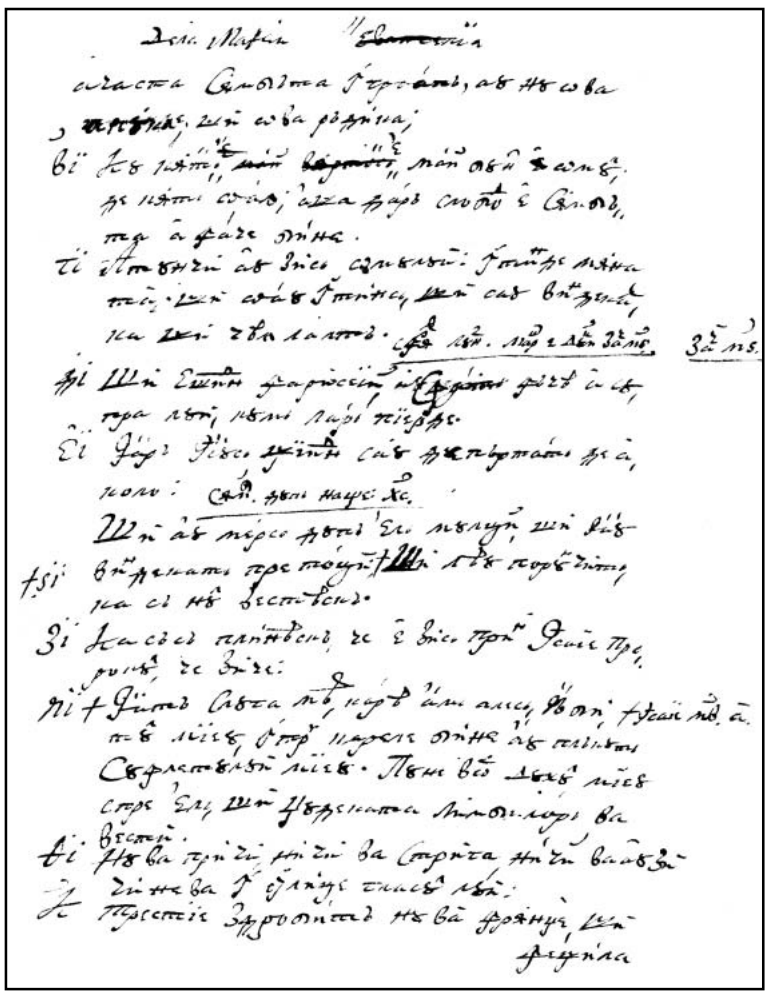

27v

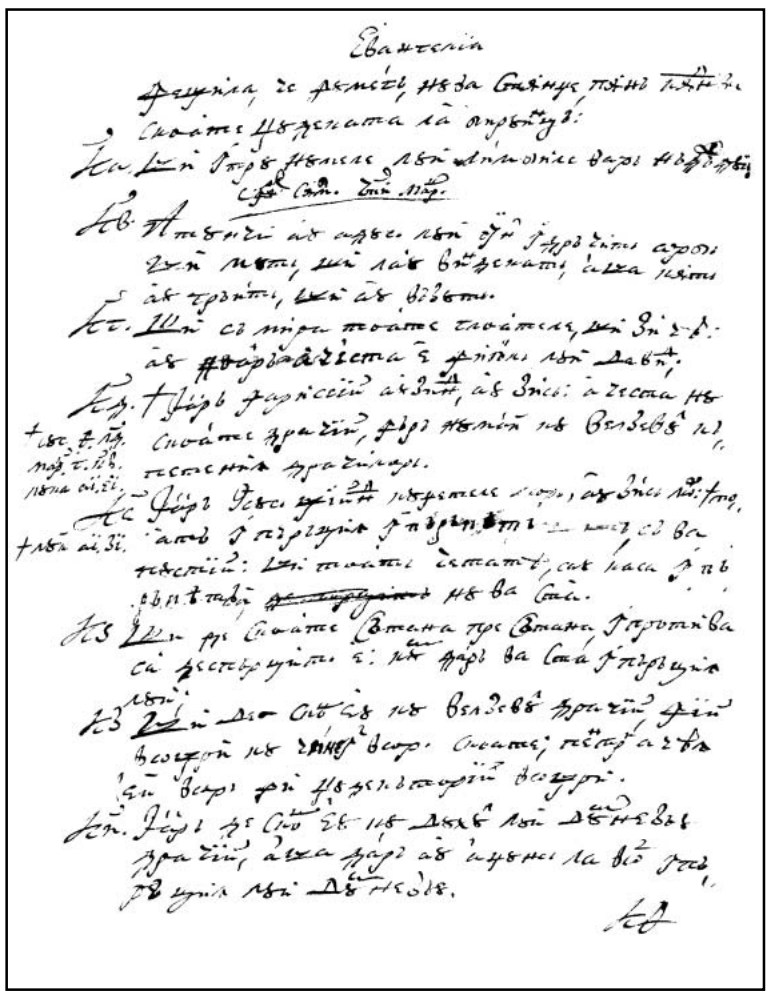

28r

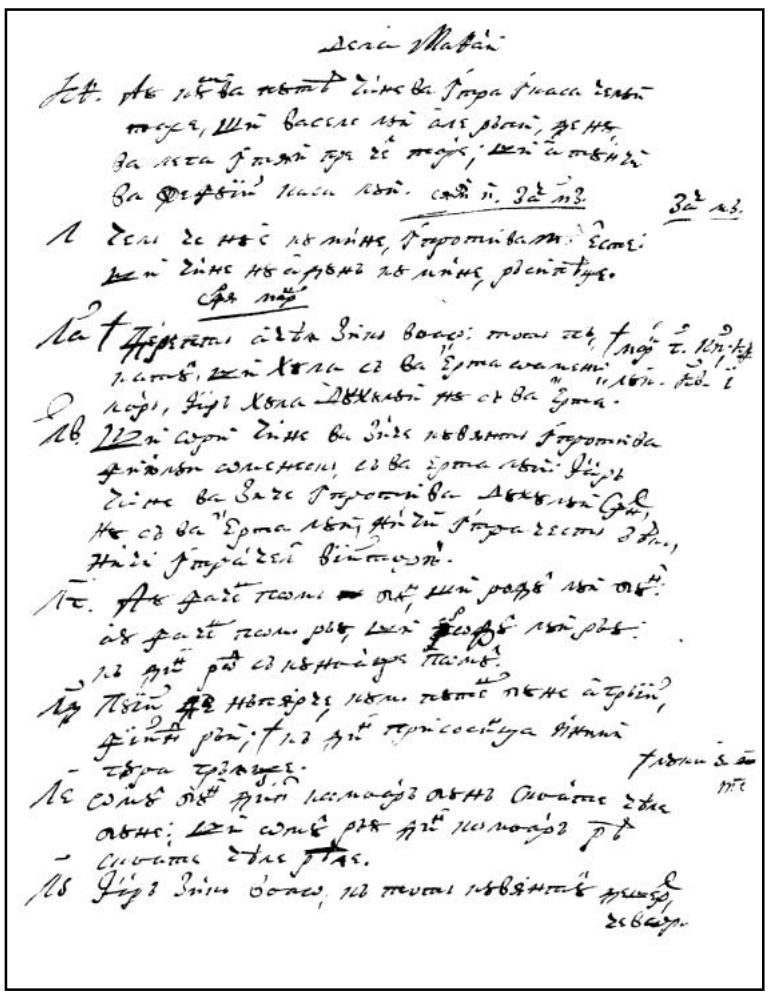

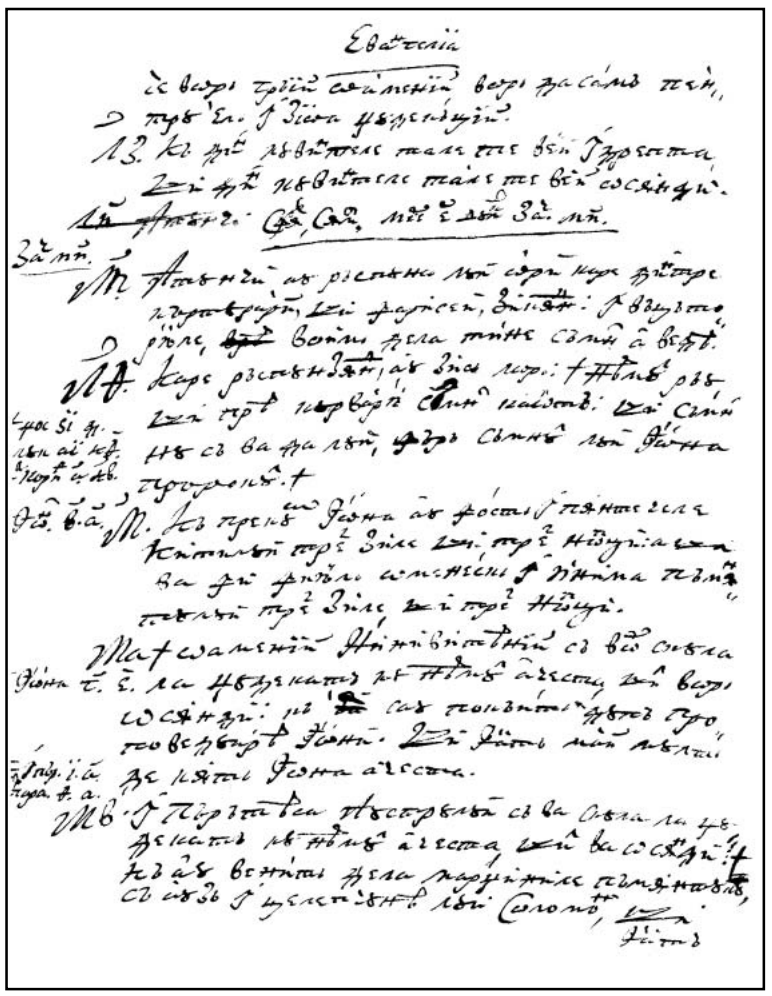

28v

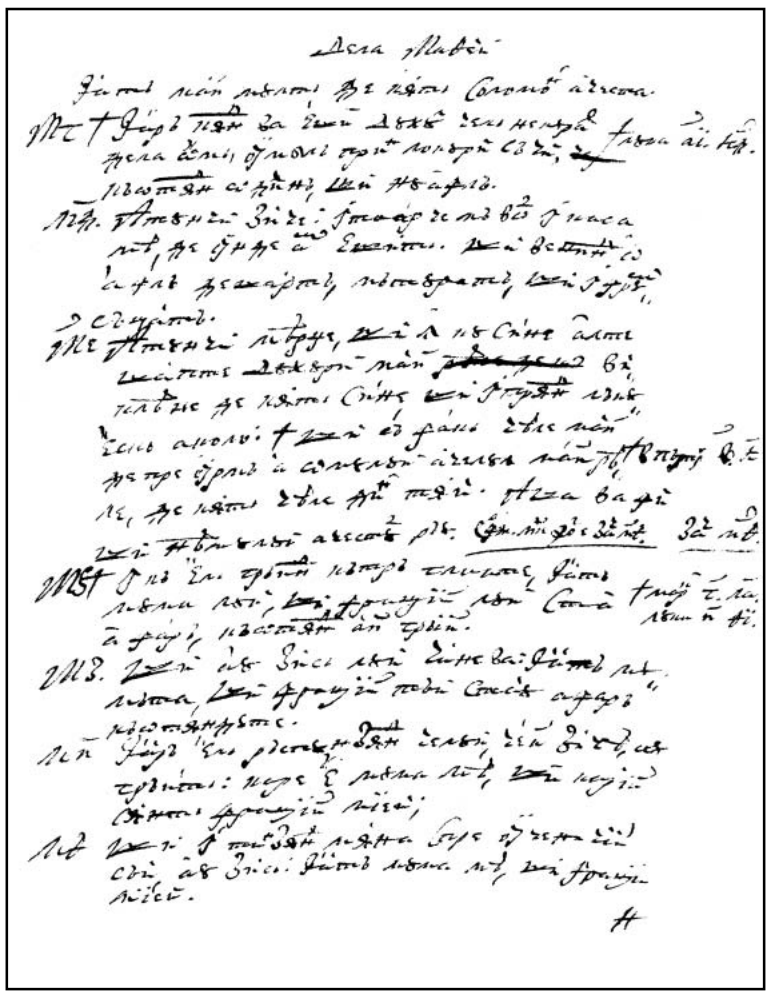

29r

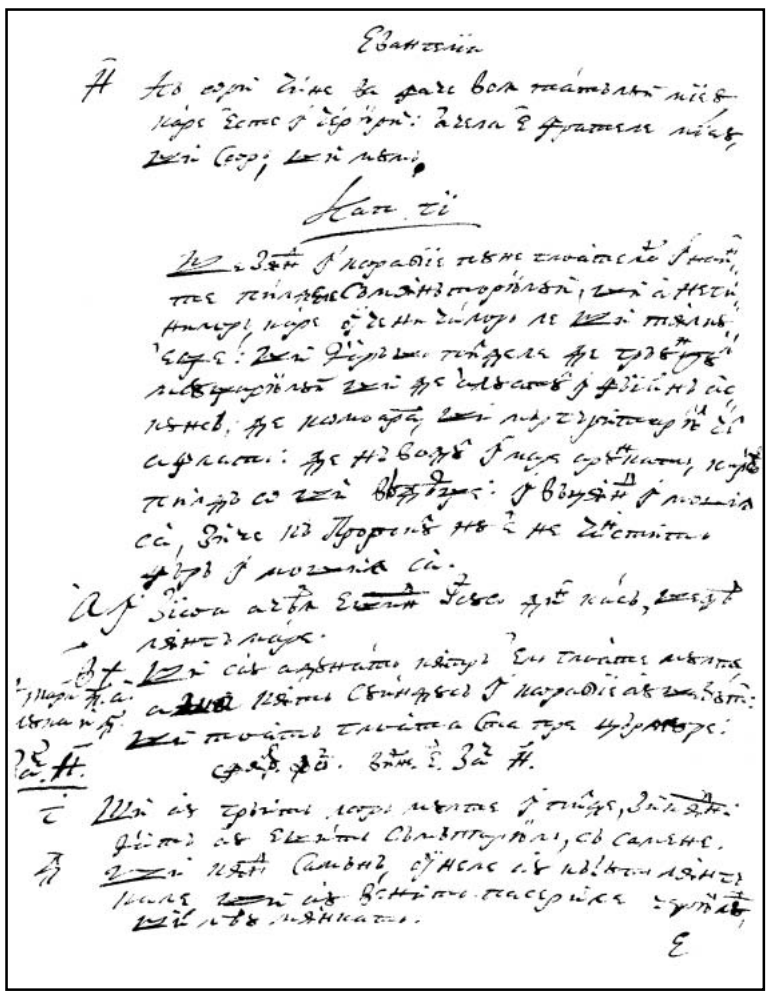

29v

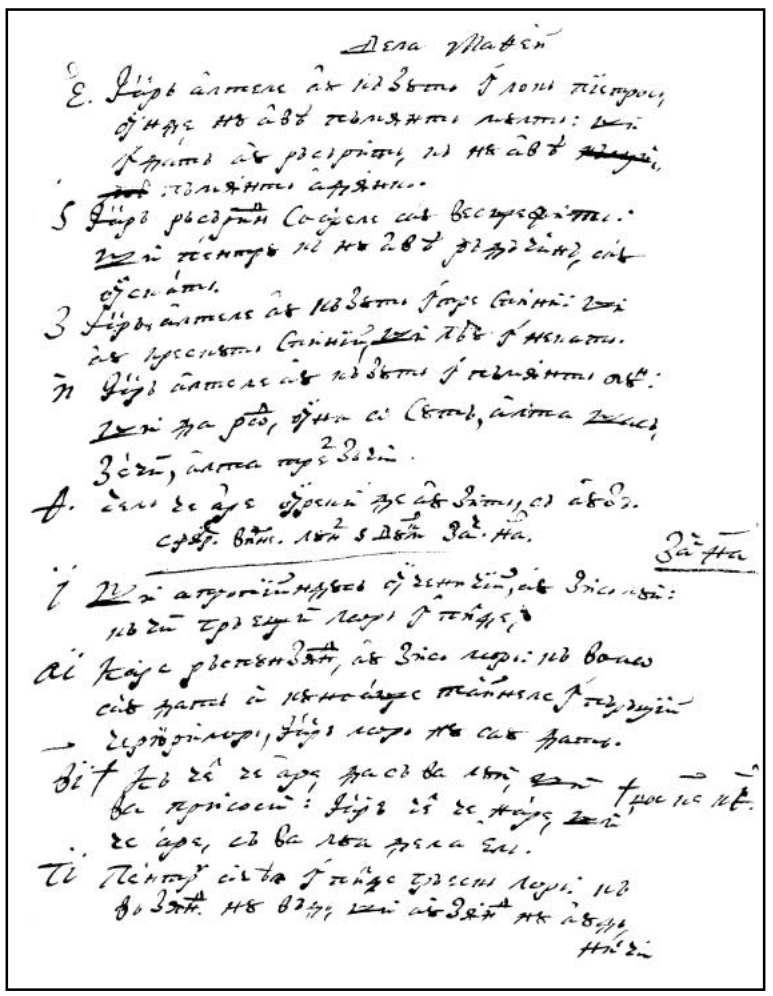

30r

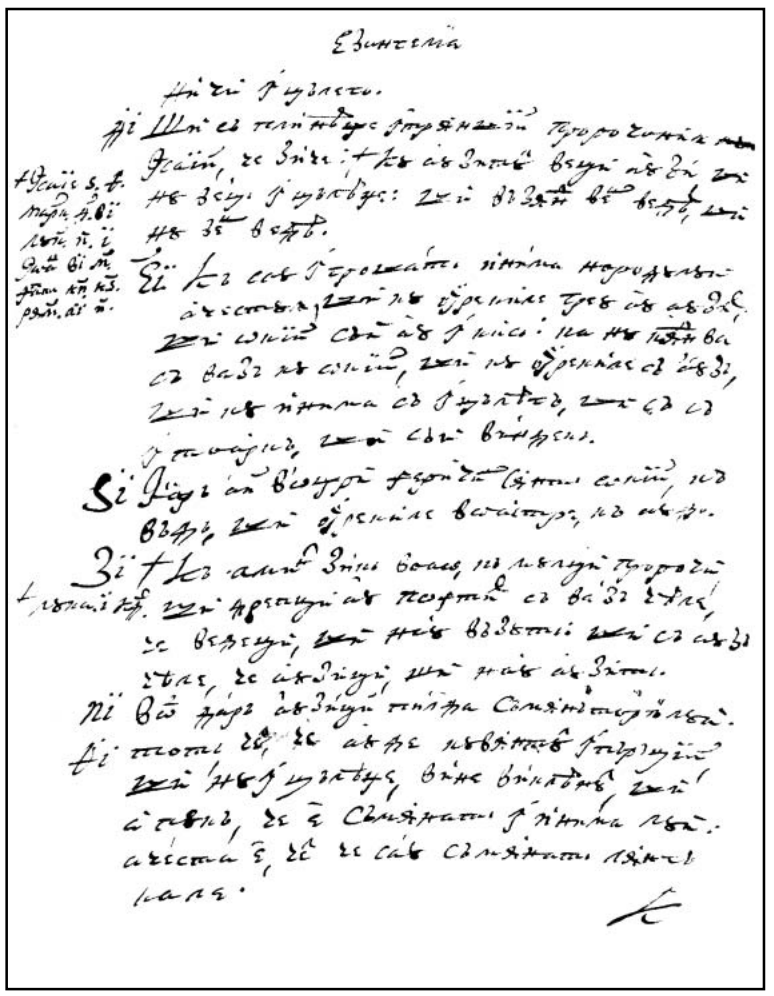

30v

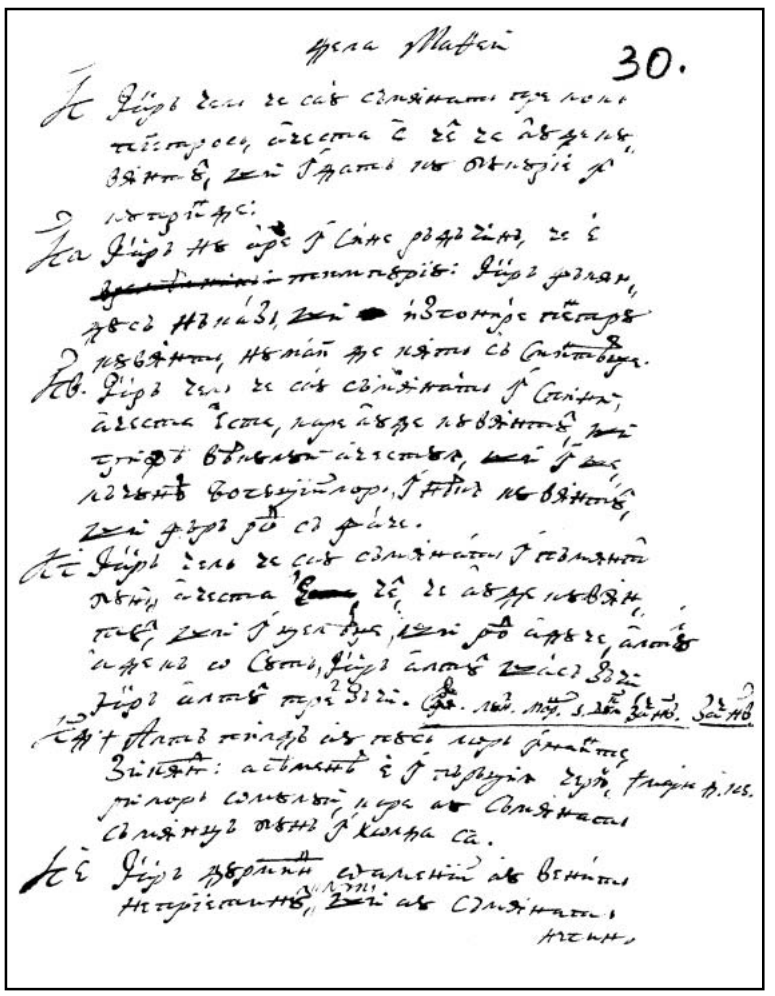

31r

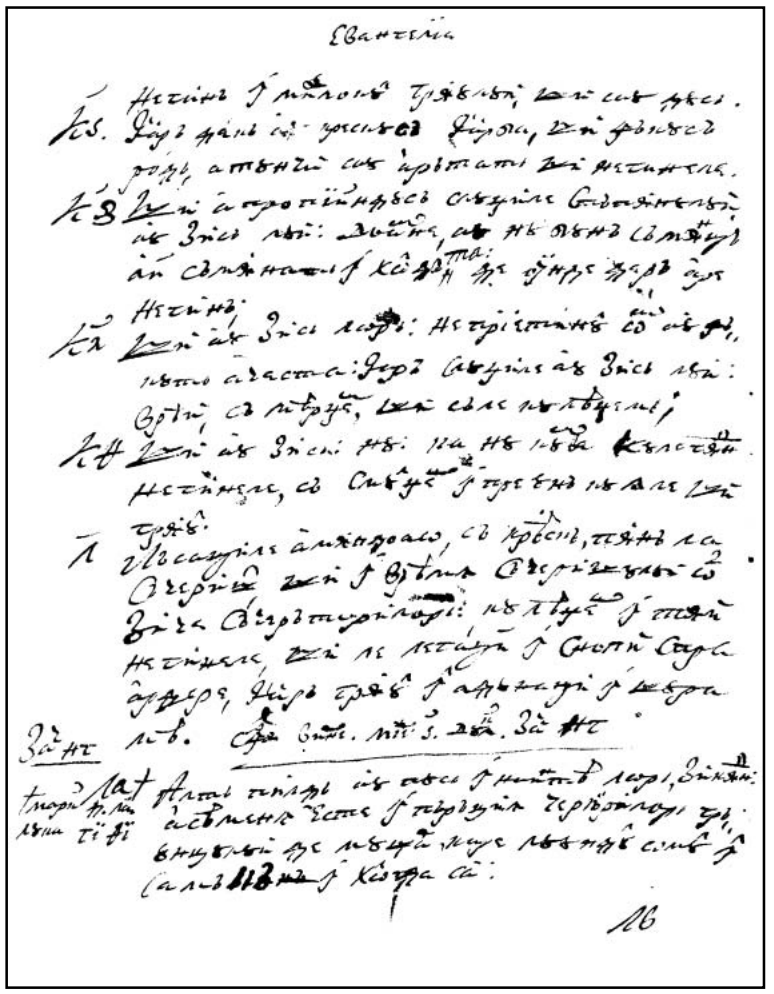

31v

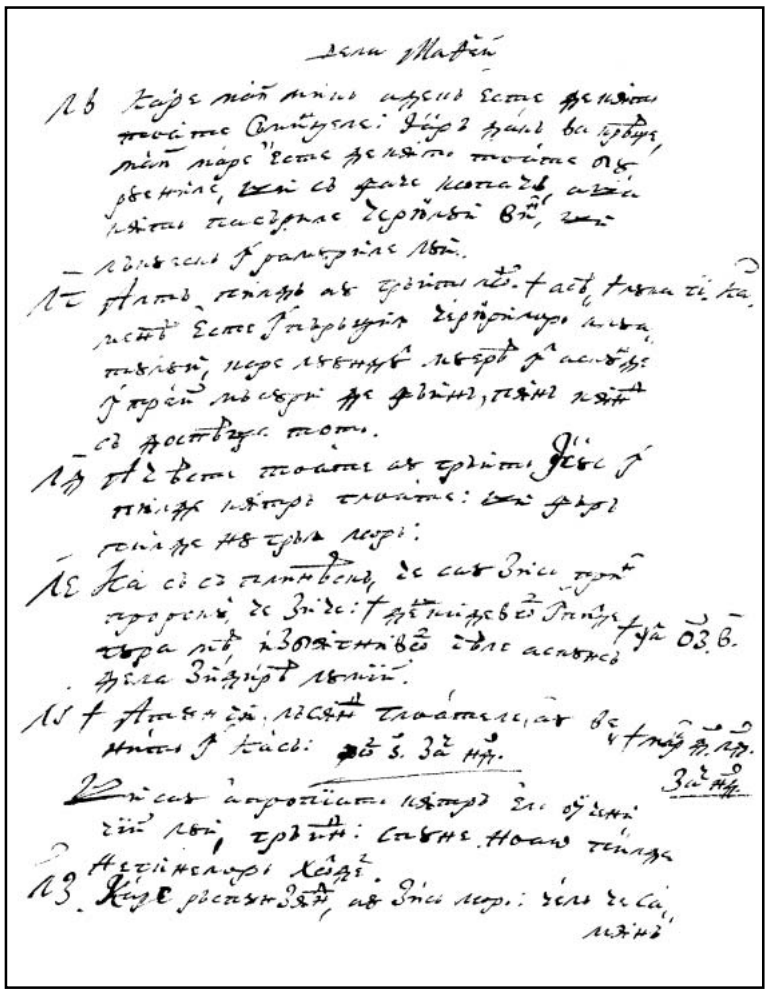

32r

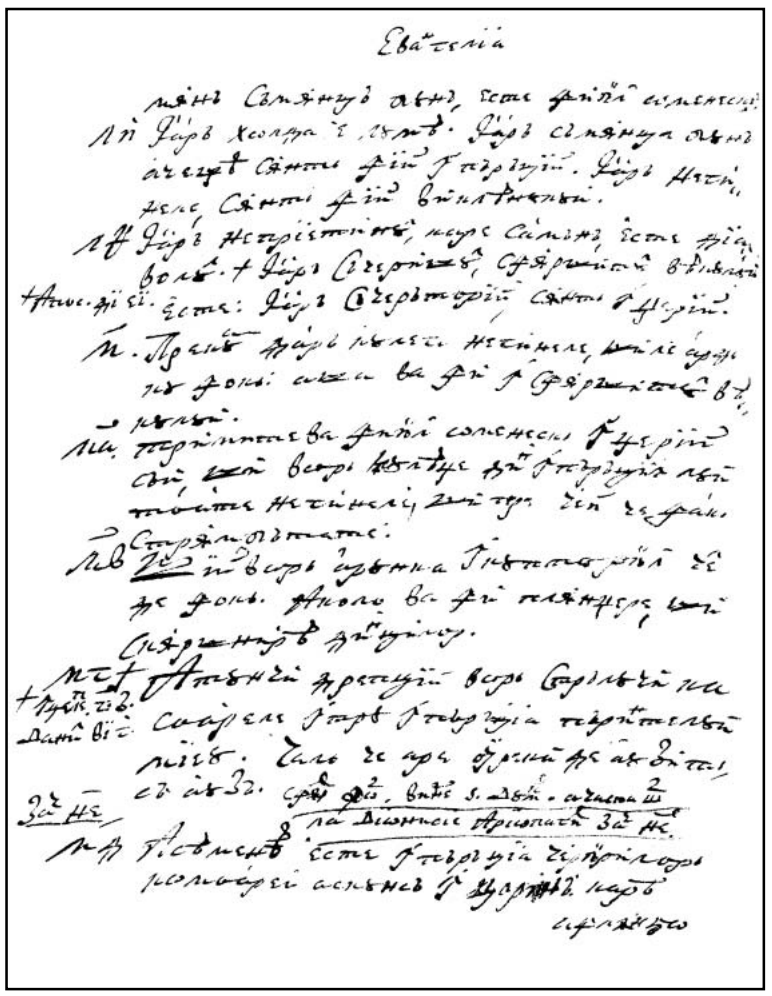

32v

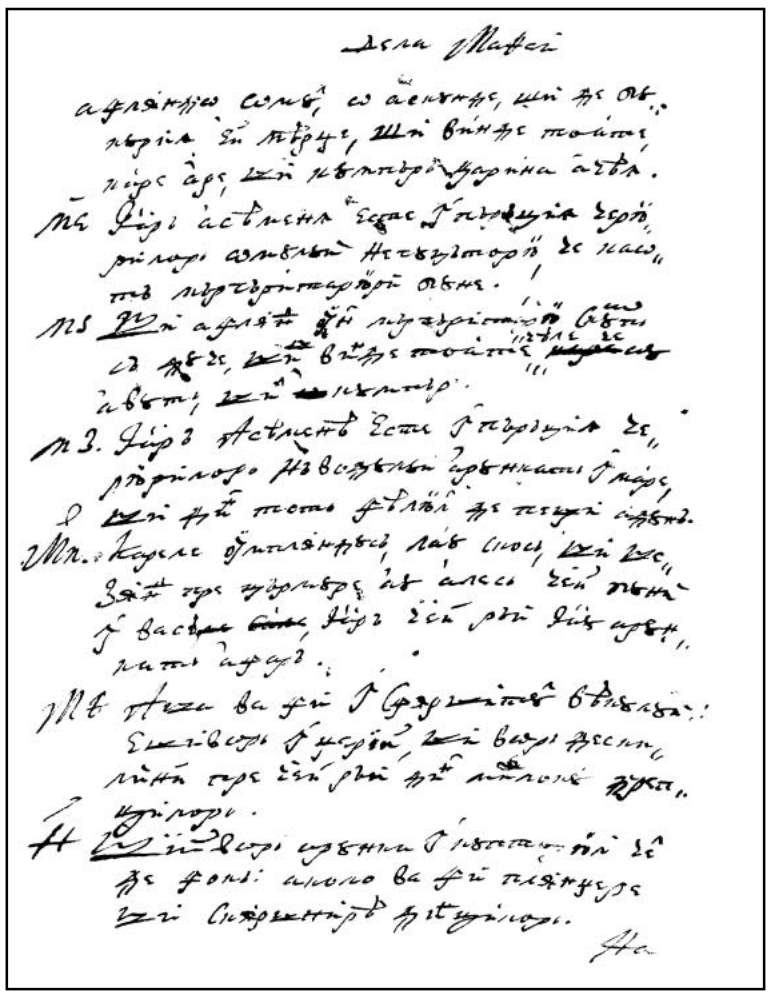

33r

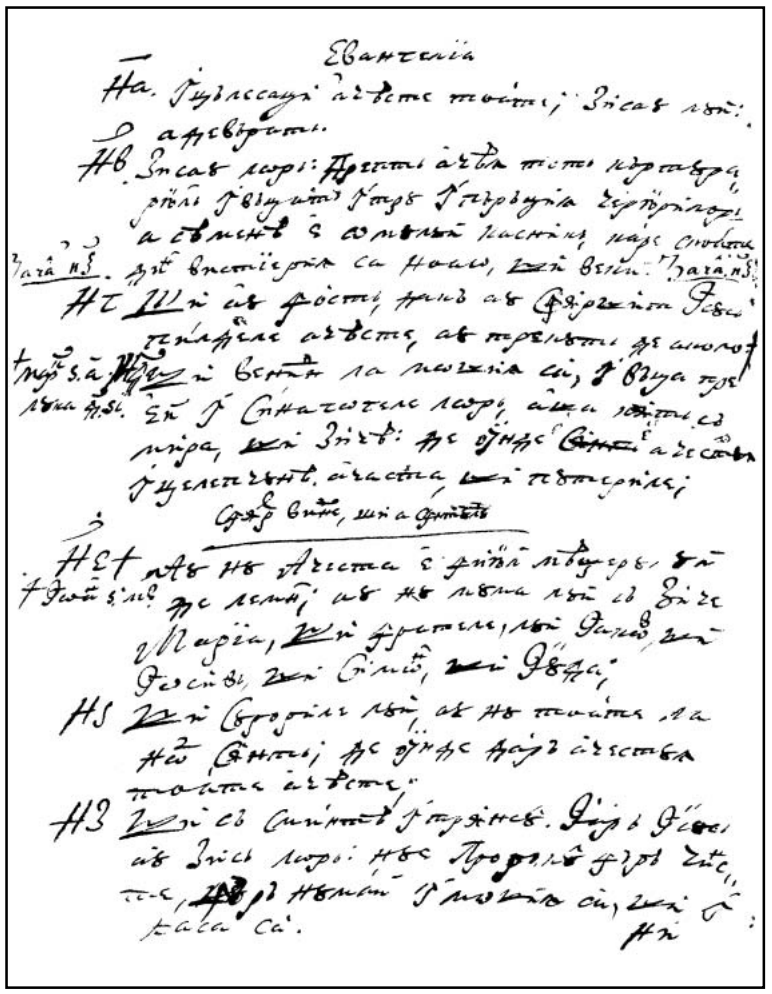

33v

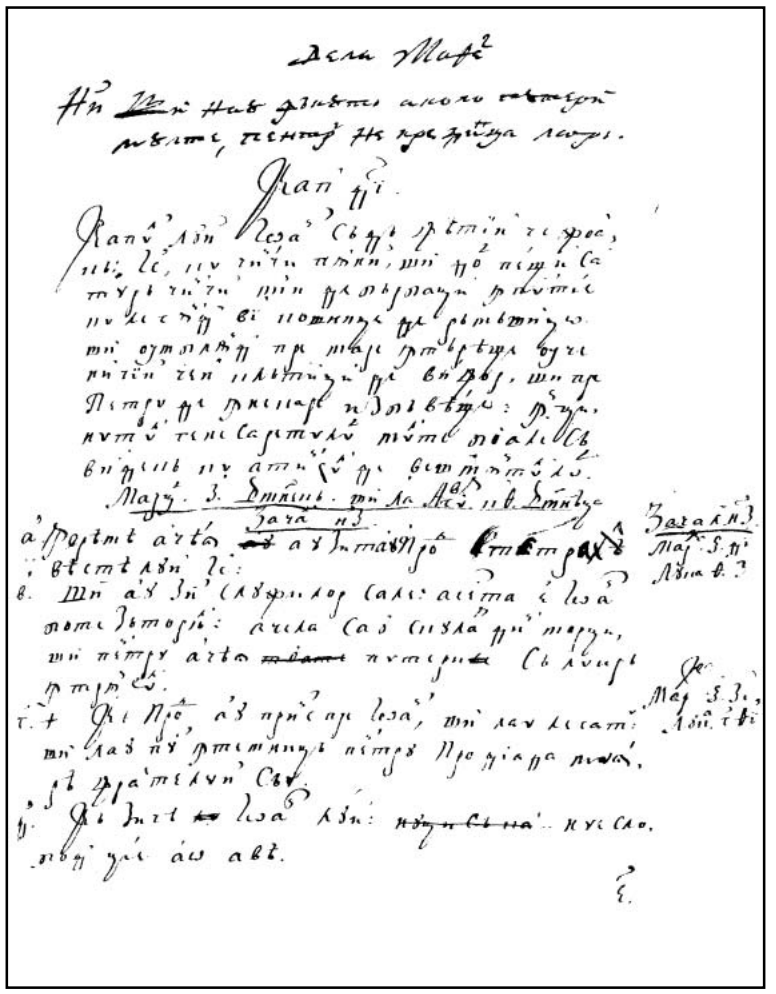

34r

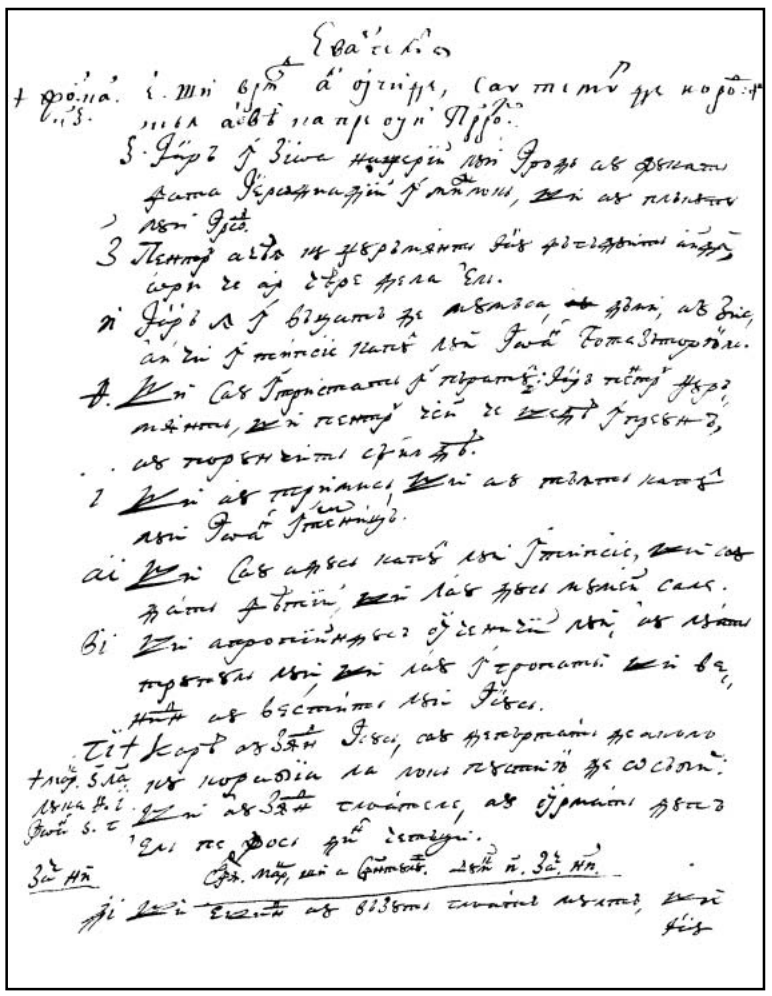

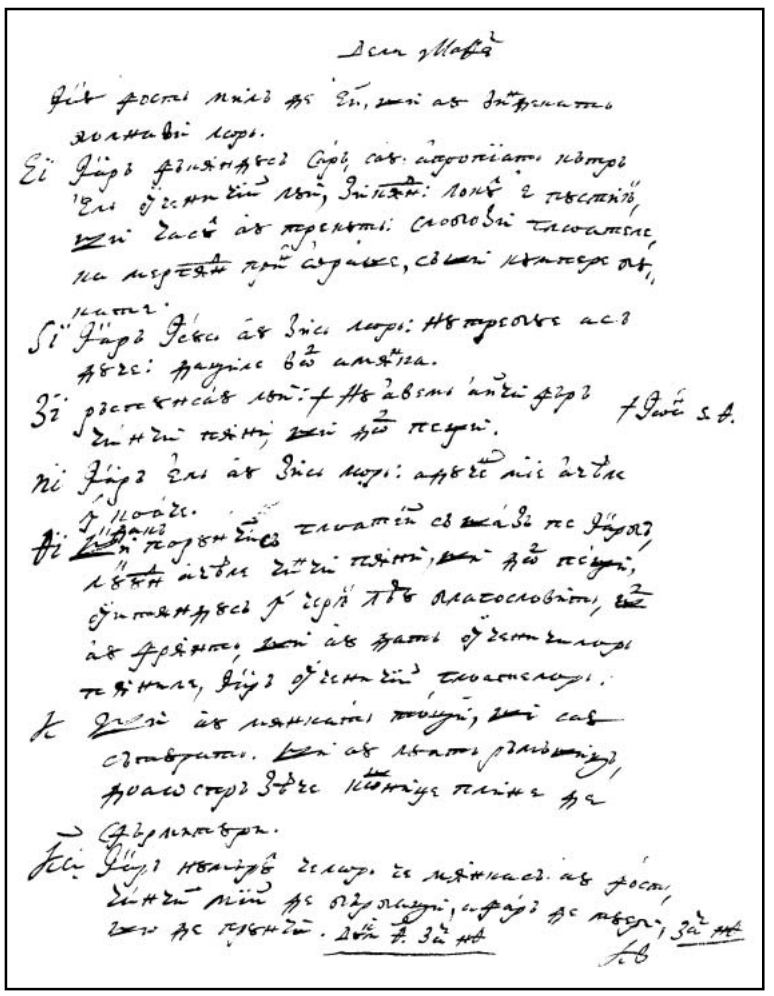

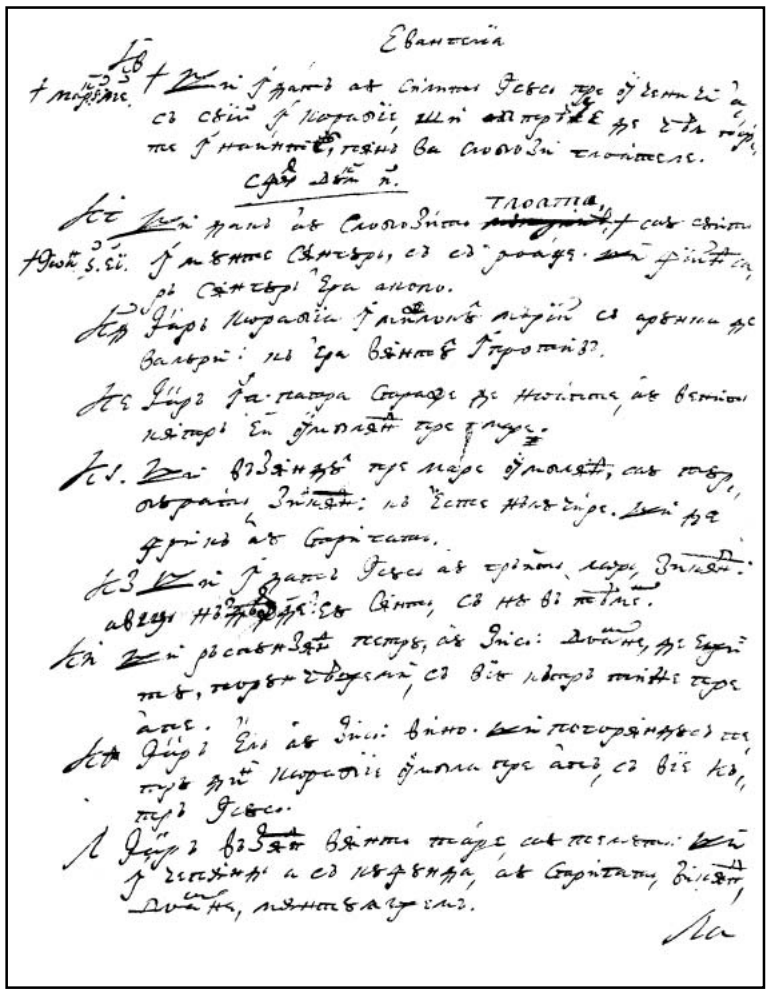

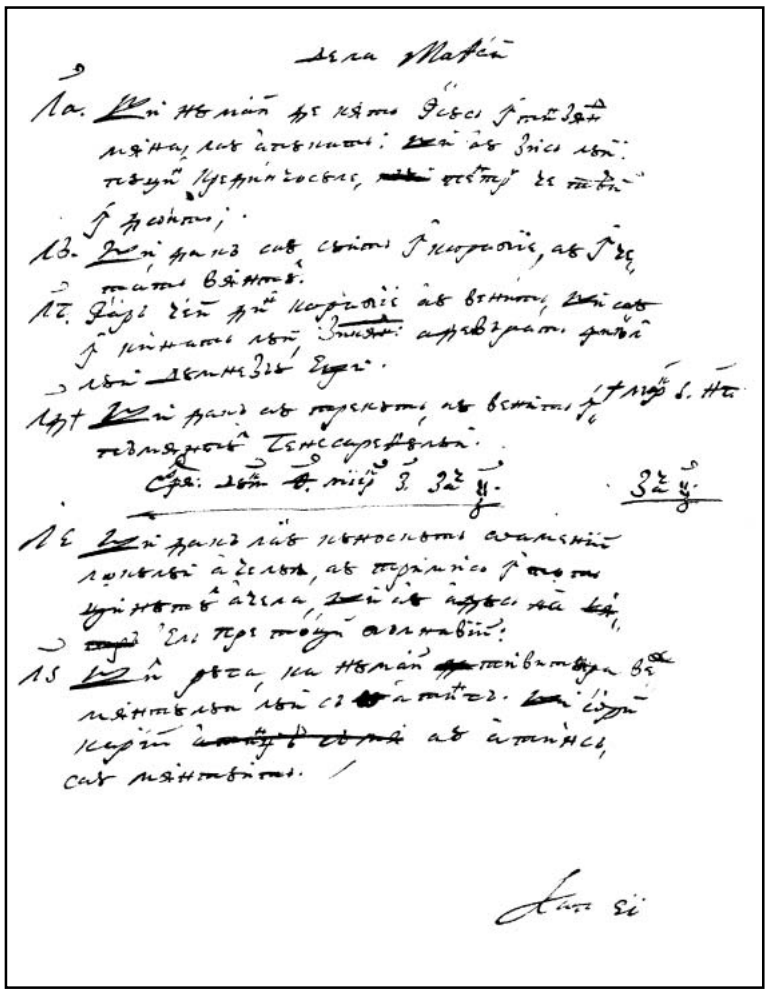

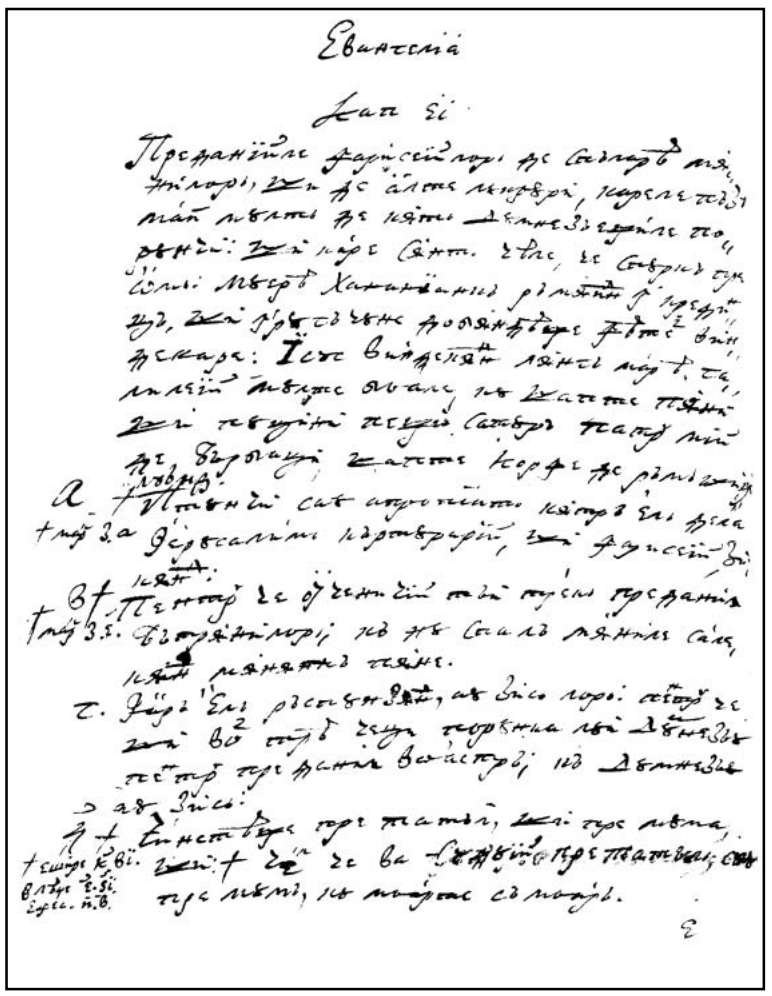

36v

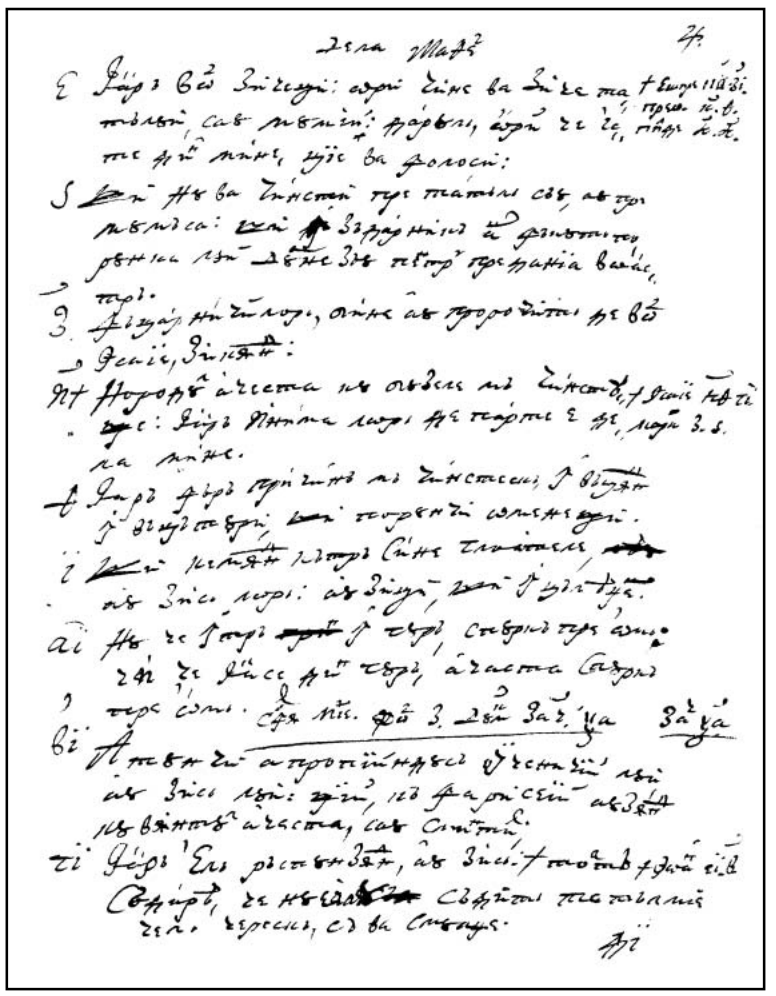

37r

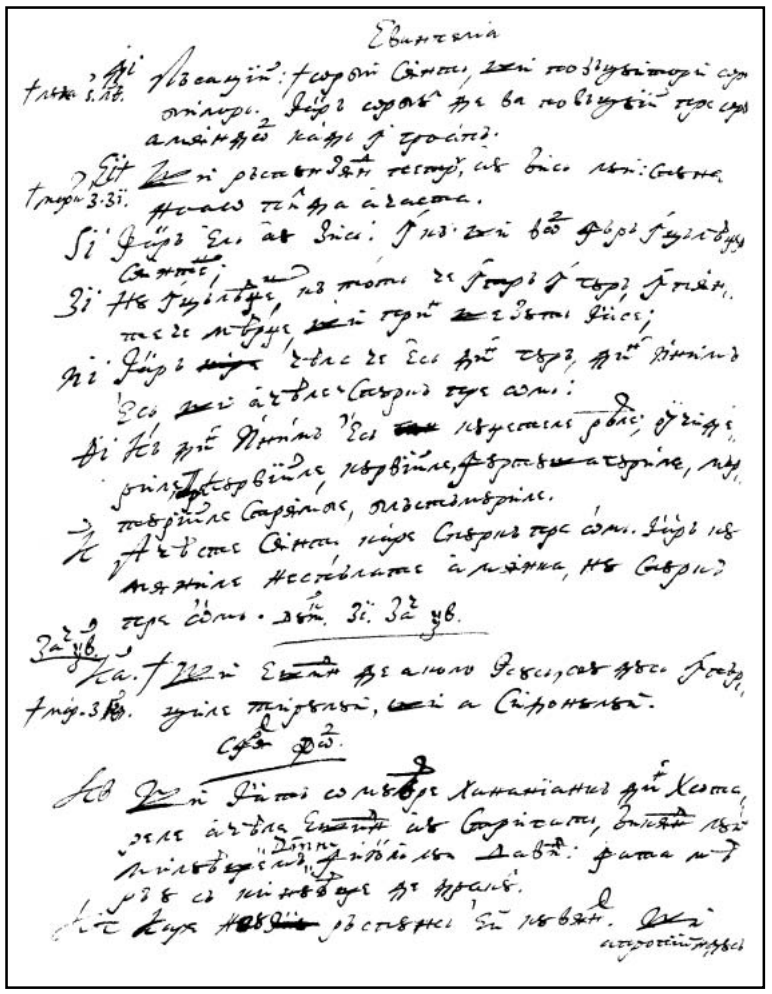

37v

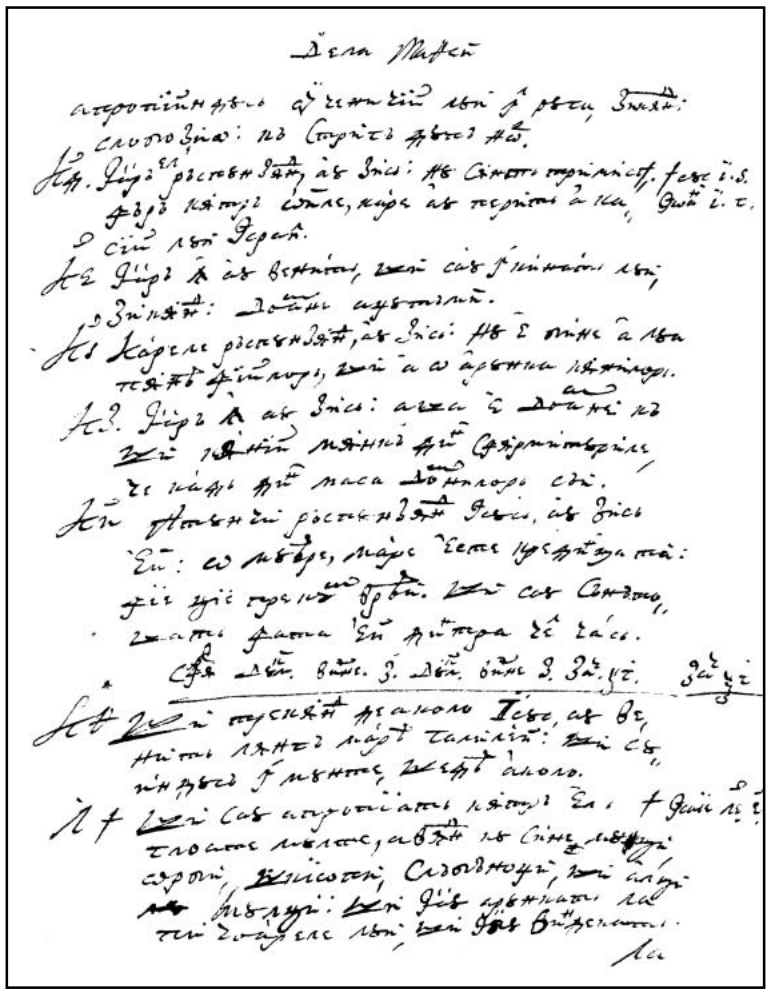

38r

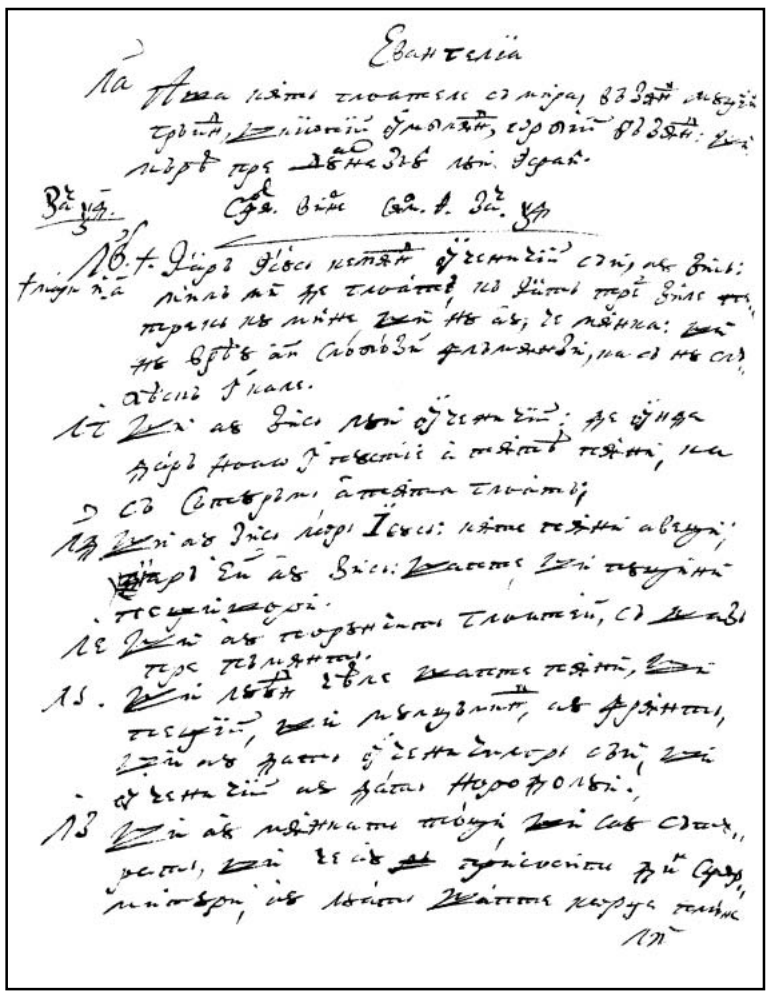

38v

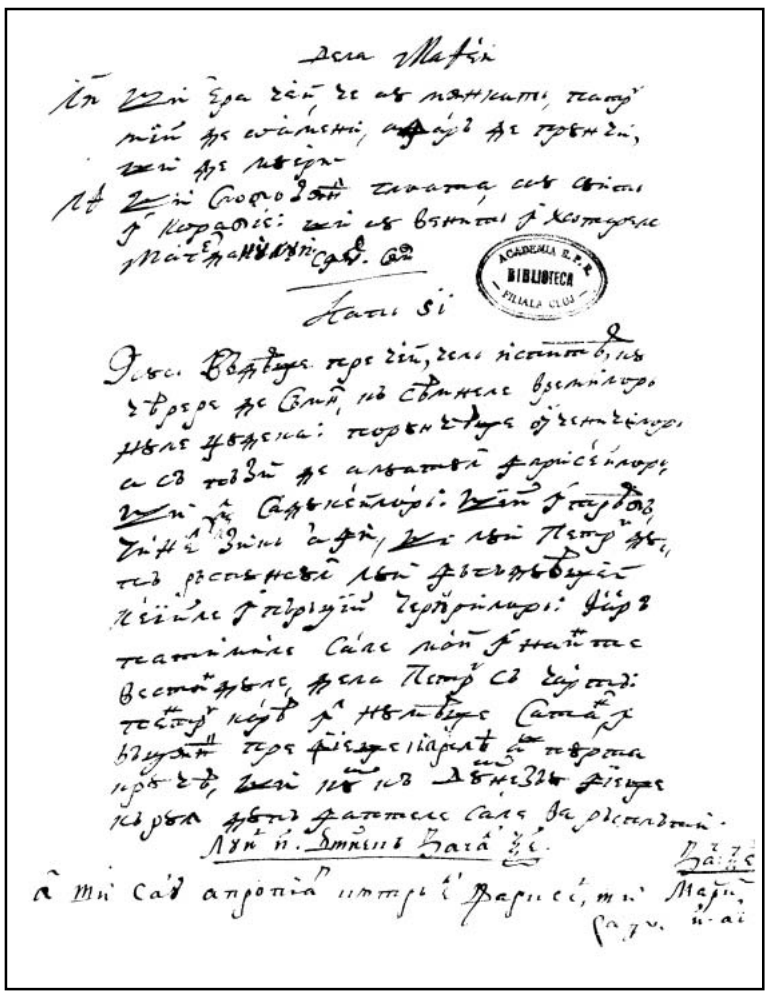

39r

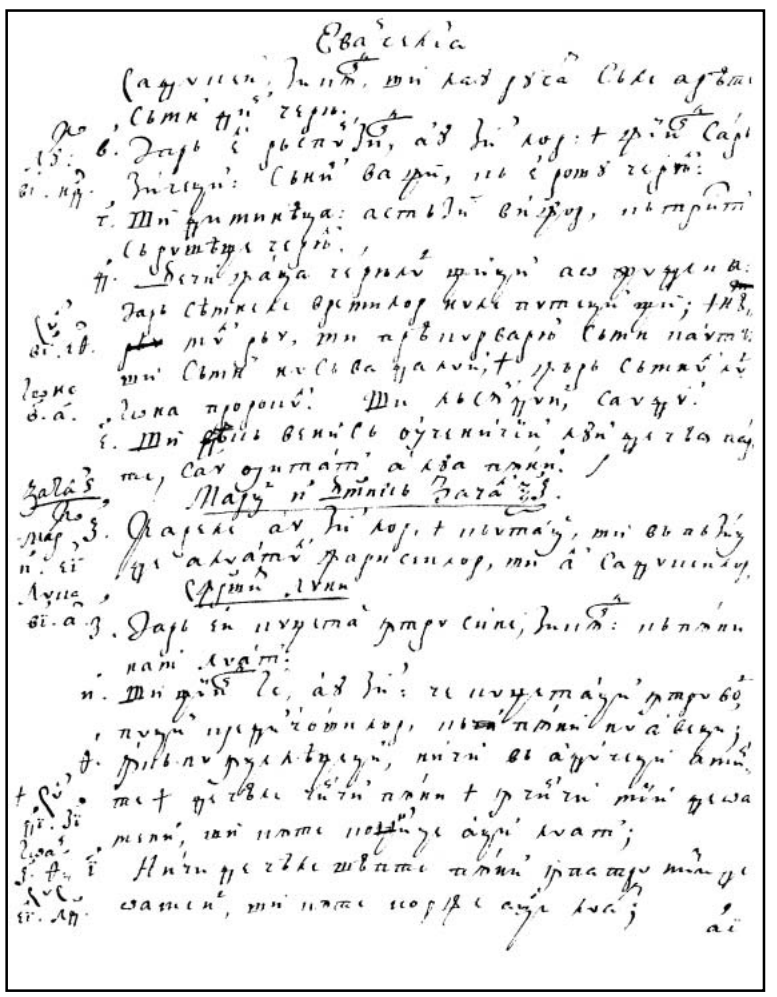

39v

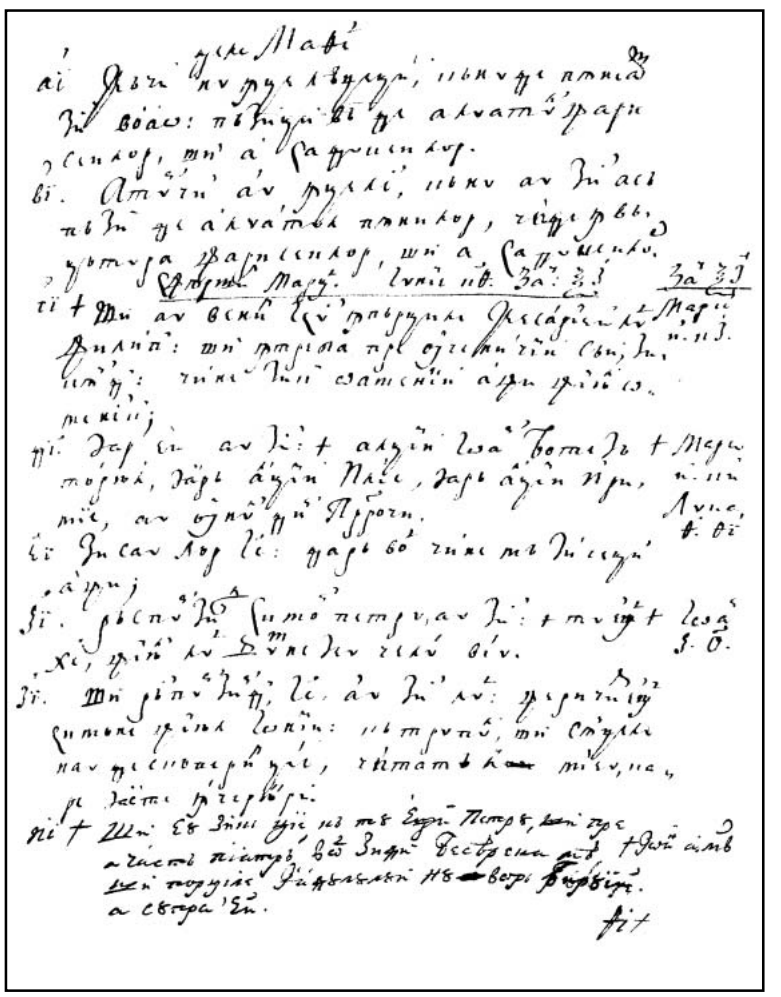

40r

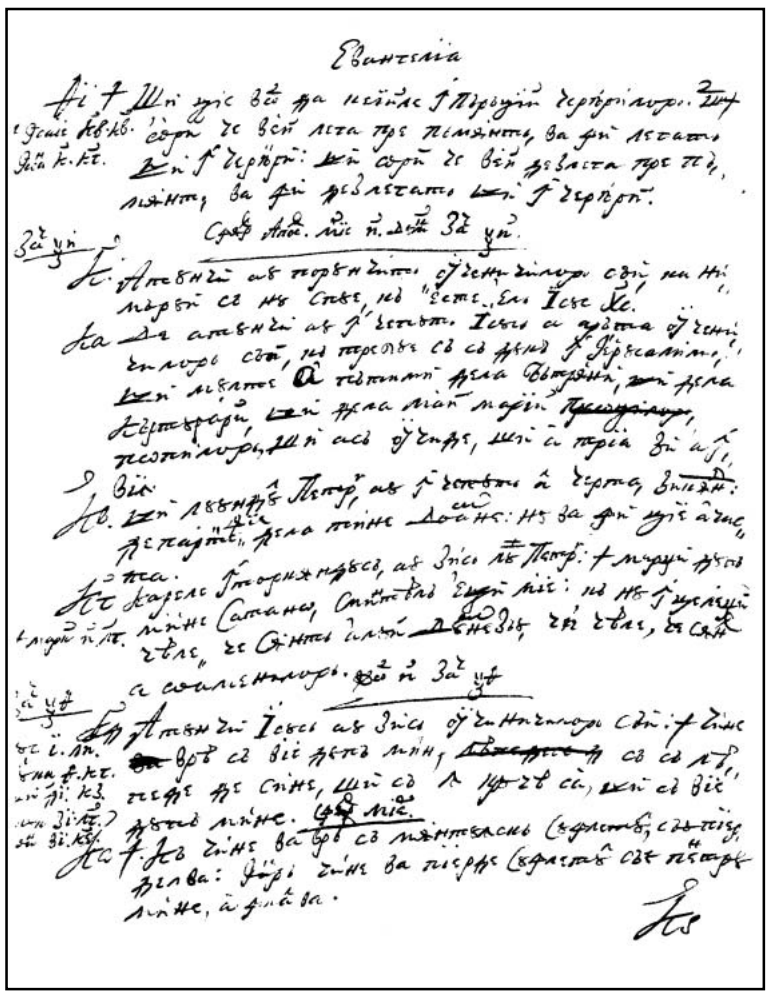

Евангелиа

Ві ѓ Шї ісс вѣ ѳа ісѣйсѣ ѓ Пѳрвоуѭ вскрѣсѣнїѳ. Шр
ѳ Ѳсаіе кѳкѳ. сѣѳр ѕе вѣѣ лѣта пре пѣмѧнтѹ, ва ѳѣ лѣтаѣ
ѳѣа к.кѣ. Ѕї ѓ вскрѣ: ѣѣ сѣр ѕе вѣѣ ѳѕѣлѣта пре пѣ,
лѧнтѹ, ва ѳѣ ѳѕѣлѣтаѣ ѣѣ ѓ вскрѣ.

Сѣр ѳѣѳ. ѣѣс п. ѳѣ Зѣ ѵѣ.

Зѣ ѵѣ
ѕ Ві. Апсѳѵнѣ ав пѳрвнѣлѣ оуѣсѣнѣ ѳѣлѣѳ сѣѵ на нї,
лѣрѣѵ сѣ ня Сѣѳѣ, ня "Ѣсѣ..Ѣѵ Ісѵѣ Хс.
Ка ѳа апсѳѵнѣ ав ѓ вскрѣѳѣ. Ісѵѣ и ѳѣѳѣа оуѣсѣнѣ
ѳнлѳрѣ сѣѵ, ня пѳрсѳѵѣ сѣ сѣ ѳѣнѣ ѓ Ѳрѣсалѵмѣ,
ѵѣ лѣѕѣѣ ѳ пѳѵѳѣнѣ ѳѣла Вѳѳрѣнѣ, ѵѣ ѳѣла
Аѳѳѳѳѳрѣ, ѵѣ ѳѣла лѣаѵ Маріѵ Прѳсѵѳѣлѳѳрѣ,
пѳѳѳѣлѳрѣ, Шї ась оуѣѳрѣ, Шѣ ѳ пѳрѣа Зѵ а ѓ,
Вѣѵ.
Ня. ѵѣ лѳѵѣнѣѵѣ Пѳѳрѵ, ав ѓ вскрѣѳѣ ѳ Ѳѳрѳѣ, Вѵѣѳѣѵ:
ѳѣ пар"ѣѵ" ѳѣла пѣѵѣ Ѳоѣѵѣѕ: ня ѳа ѓ ѵѣ ѣѵѣ ѳѣѵѣ
ѳѣа.
Ня ѳѣрѣѣѕ ѓѳѳѳѵѣѳѳѕѳ, ав Ѕѵісѳ ѵѣ Пѳѳрѵ: ѓ ѵѳрѵѓ ѳѣѳѣ
ѣлѳѓ ѳ.пѳ. ѵѣѵѣ Сѳѳѳѳѳѣ, Сѵѵѳѳѳѣ Ѳѵѳѵѣ: ня ня ѓ ѵѳѣѵѣѵ
ѵѣѵѣ, ѕе Сѵѵѳѳ ѣѵѵѵ Ѳѵѳѳѳѳѵ, ѵѣ ѳѵѣѕ, ѳѣ Сѵѵ
ѕе ѳѵѵѣѣѵѣѵѳѓ. ѳѳѳ ѳ Зѣ ѵѣ
Зѣ ѵѣ
ѕ Ві. Апсѳѵнѣ Ісѵѣѕ ав Ѕѵісѳ оуѣѳѵѣѣѵѳѓ Сѳѵ: ѓ Ѕѵісѳ
ѕе і.пѳ. ѳѳѓ ѕе вѣѣ ѳѣѳѣ ѵѵѵѵ, ѳѳѳѳѳѳѳѳѳ ѕе ѳѳ ѳѣ,
ѳѵѵѣ ѳ.кѣ. ѳѳѳѳѳ ѳѣ Сѵѵѵ, Шѵ ѳѳ ѣ ѵѳѓѳ ѳѳ, ѵѵ ѳѳ вѣѣ
ѵѵѵ Зѵ.кѣ. ѳѣѳѣѳ ѵѵѵѵ. Ѳѳ ѣѵѵ
Ня ѓ Ѕѵ Ѕѵѵѵ ѳѳѓѳ ѳѳ ѵѵѵѵѳѳѳѳѳ Сѳѓѳѳѳѳѳ, ѳѳѳѳѳѳ,
ѳѣѣѳа: Ѕѳѓѳ ѕѵѵѵ ѳѳ ѵѵѵѵѳ Сѳѓѳѳѳѳѳ ѳѳѳ ѳѳѳѳѳ
ѵѵѵѵѵ, ѳ ѓѵѵѳ ѳѳ.

Ня. Ѕѵ Ѕѵѵѵ ѳѳ ѓѵѵѳѳѳѳѳ Сѳѵѵѳѳѳѳѳѳ, ѳѳѳѳѳѳѳѳ
ѳѳѳѳѳѳѳѳѳ

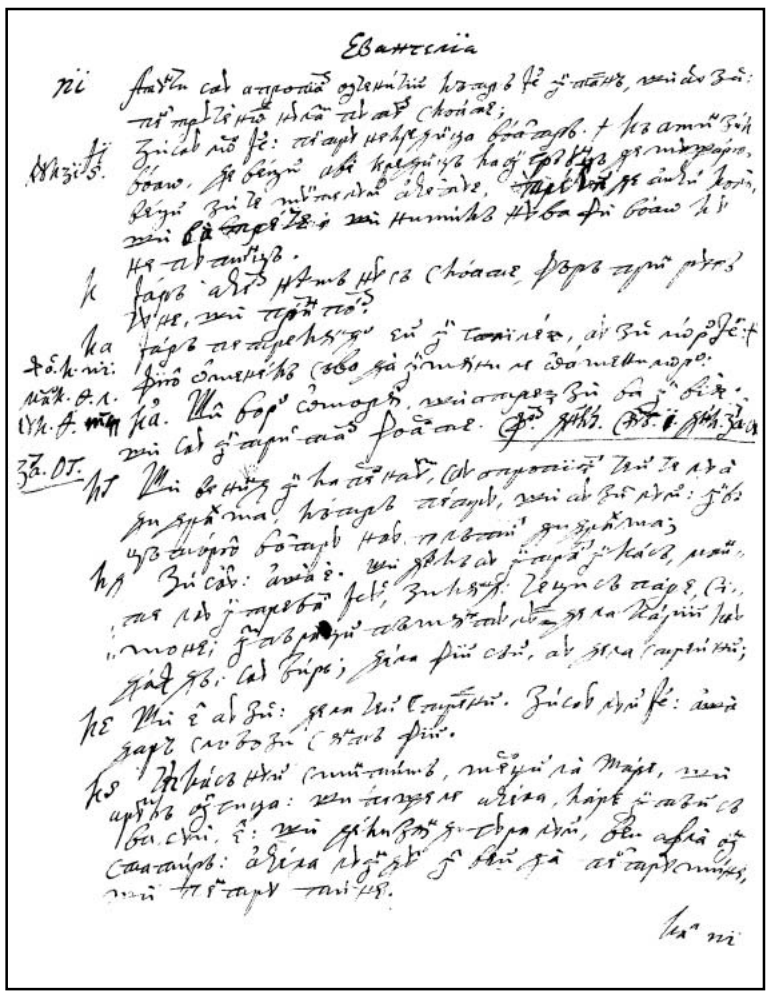

42v

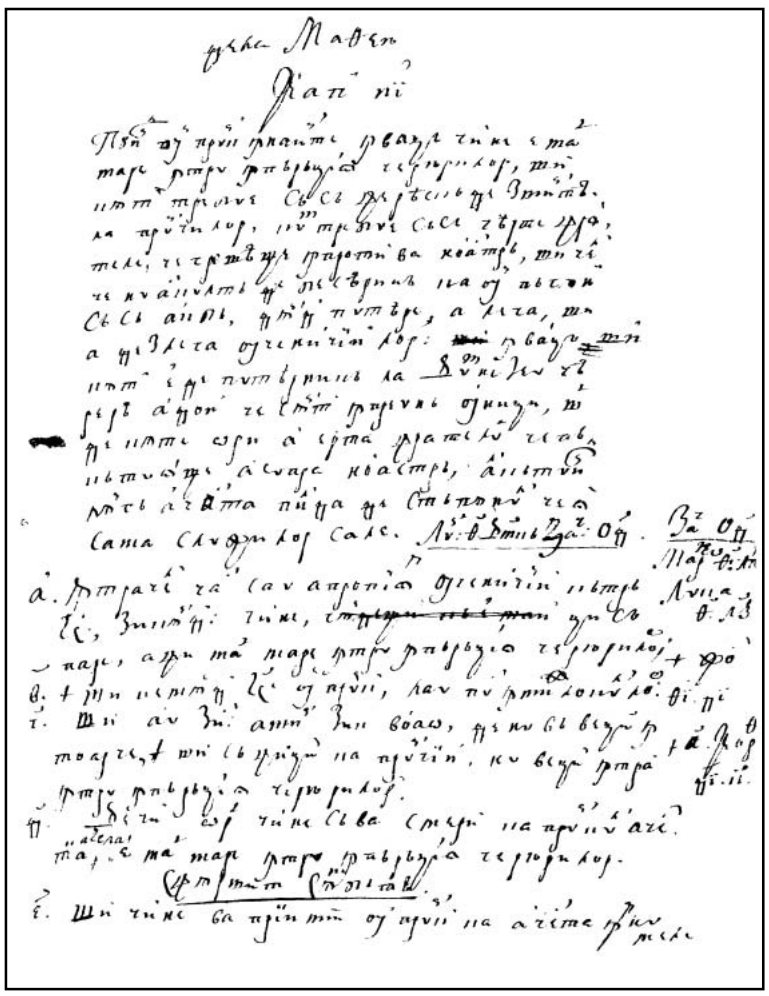

43r

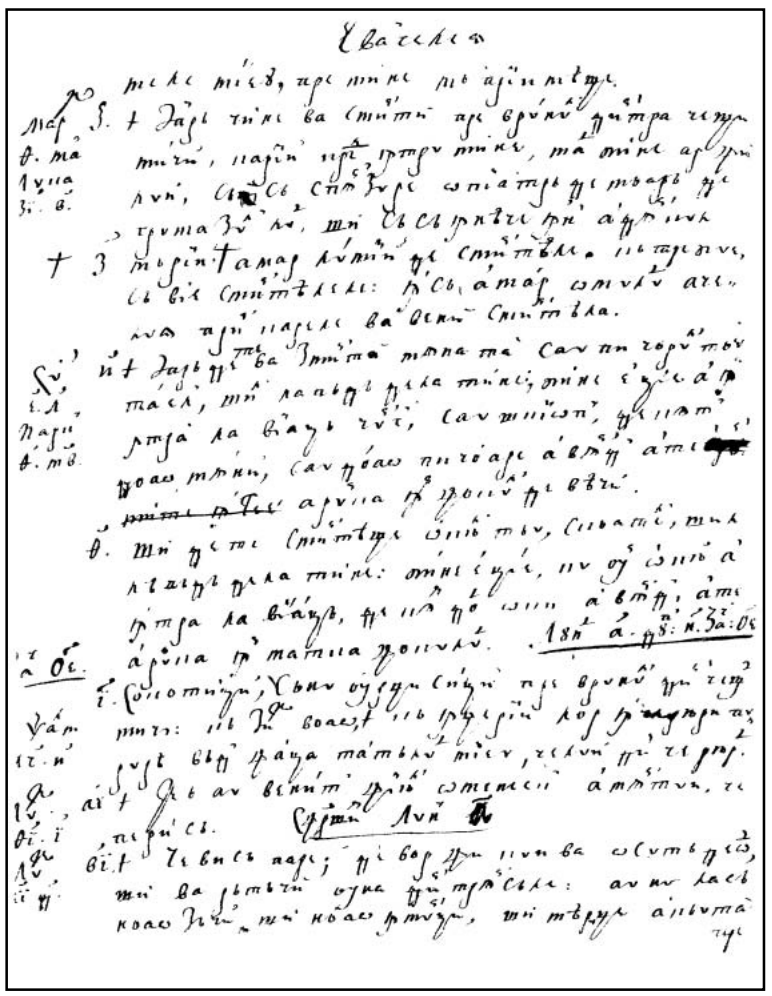

43v

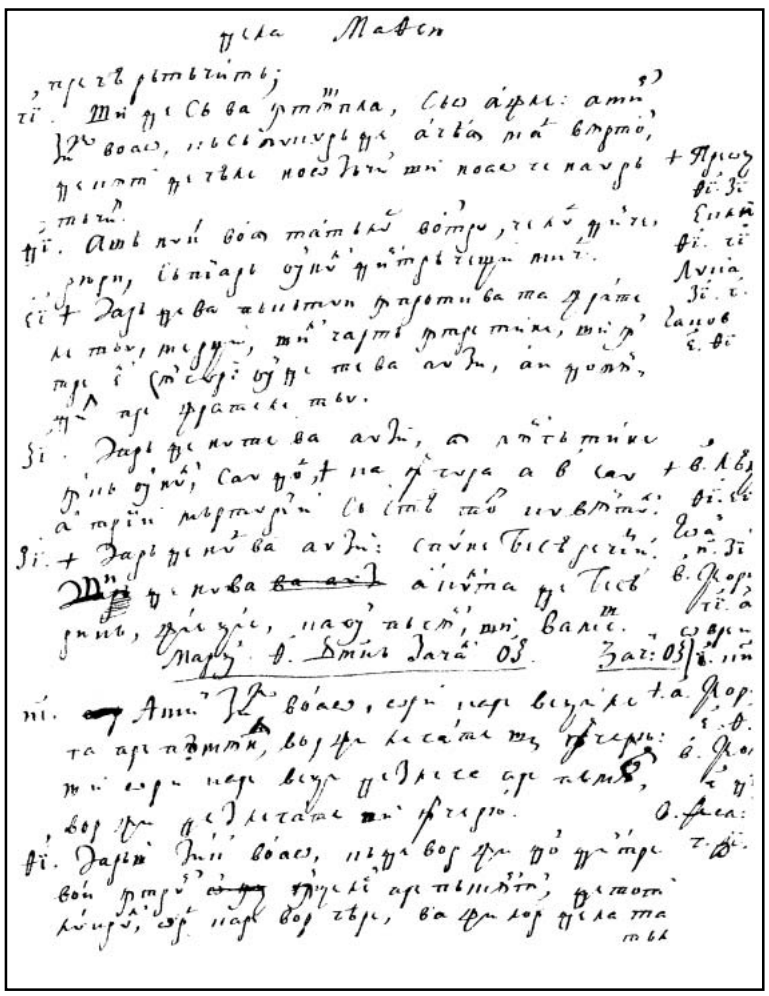

44r

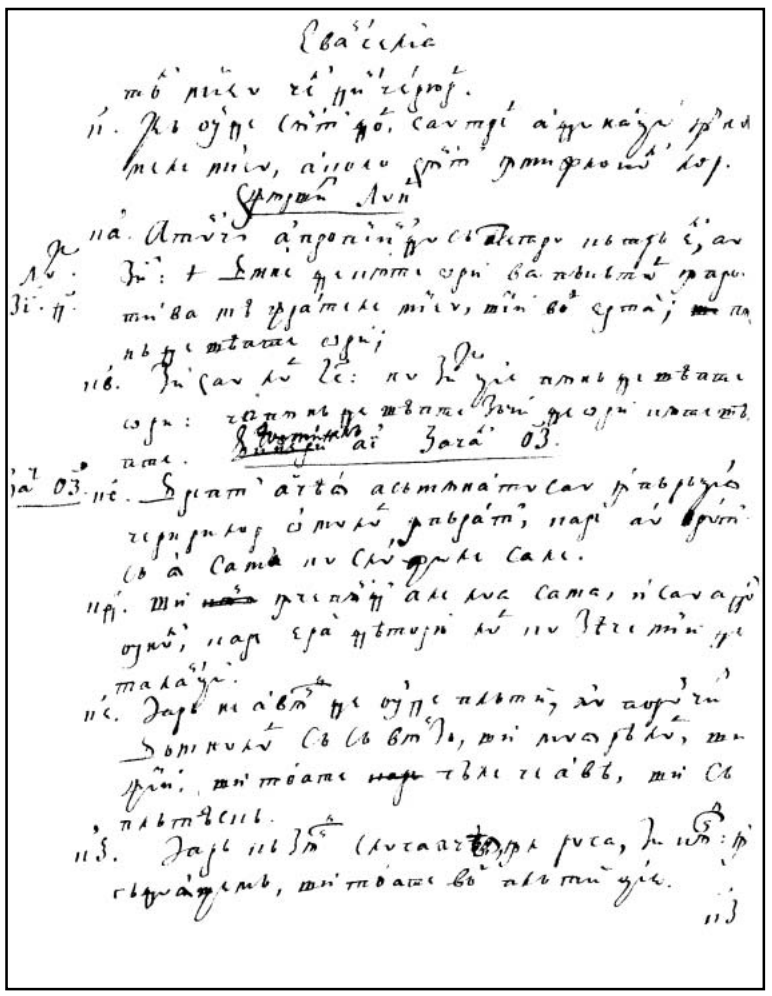

44v

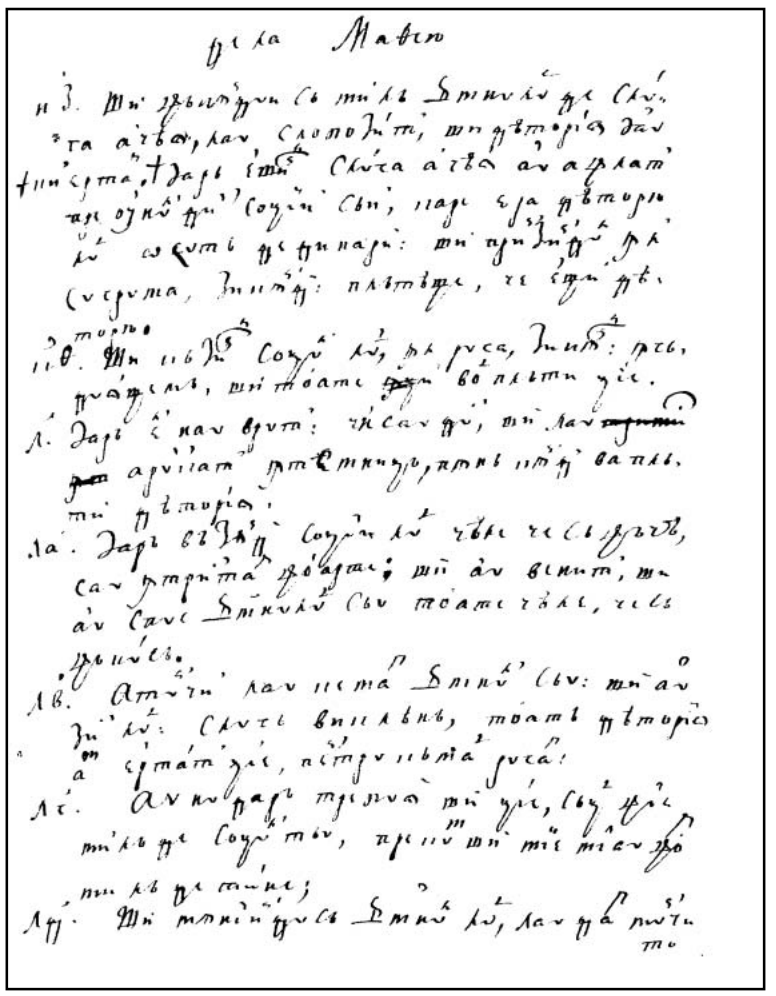

45r

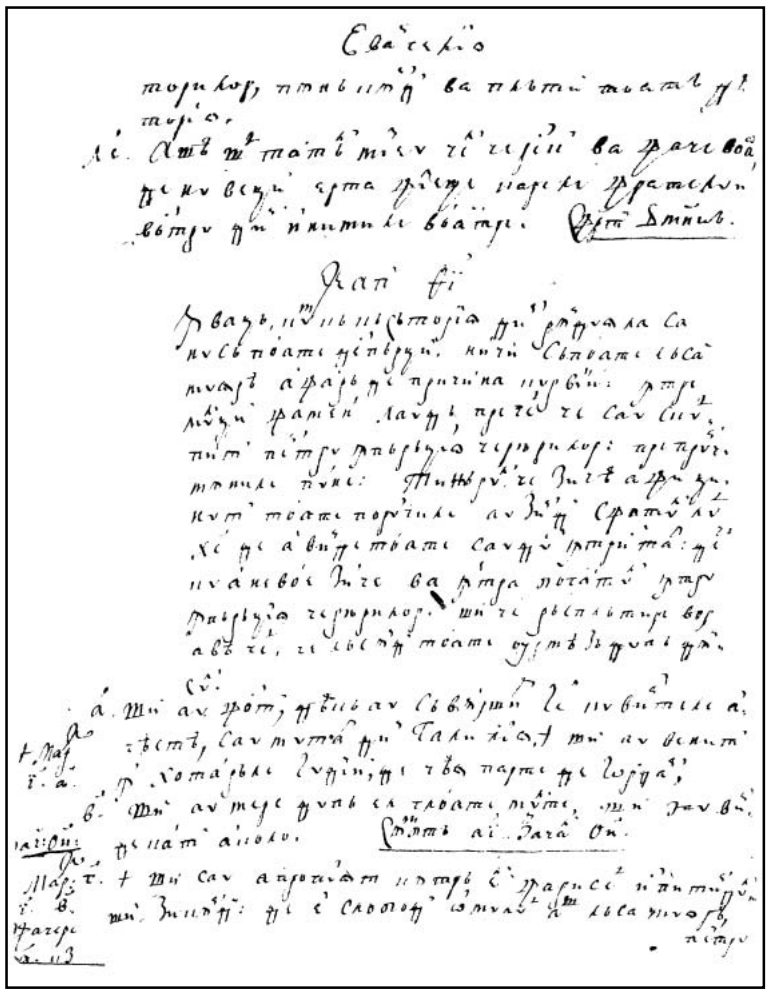

45v

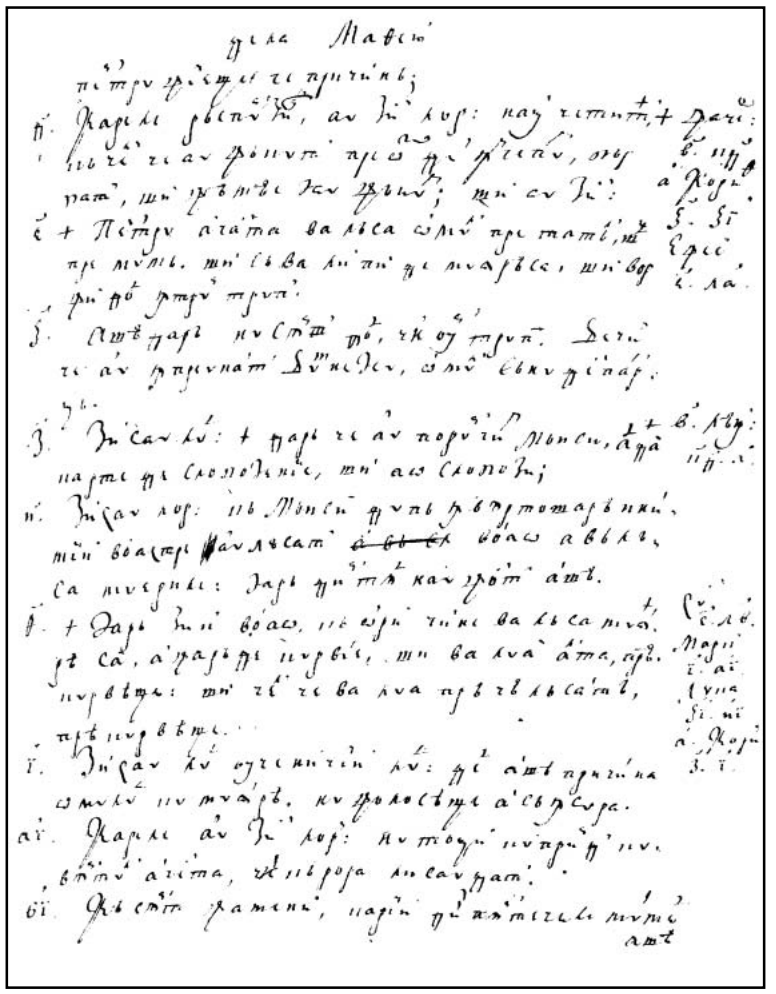

46r

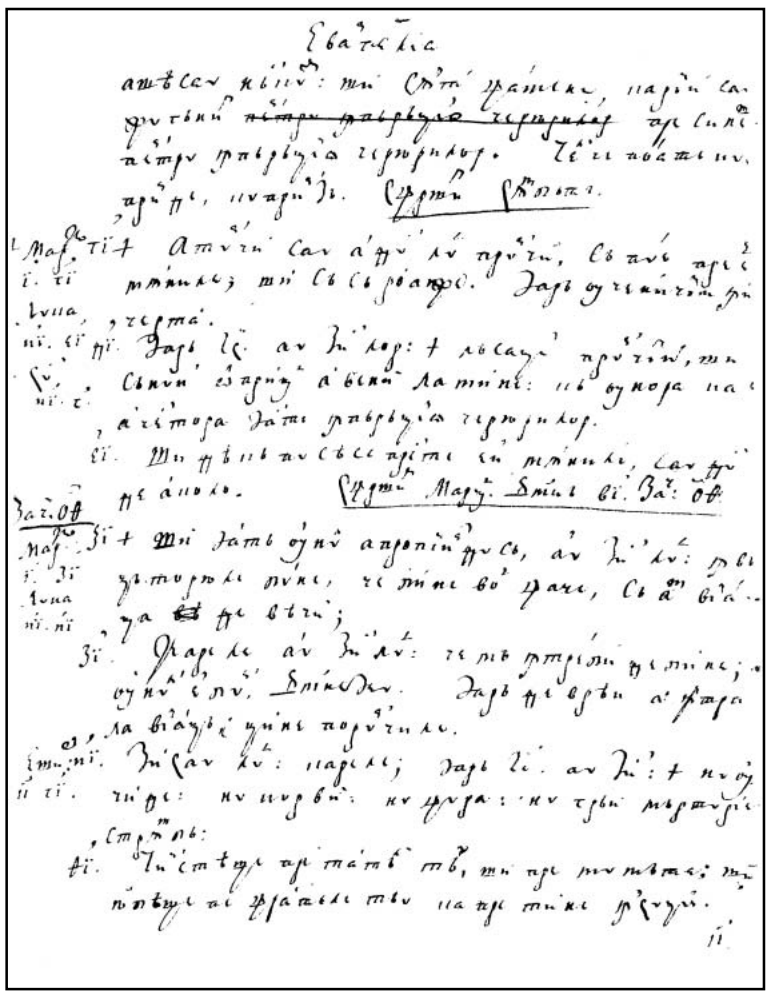

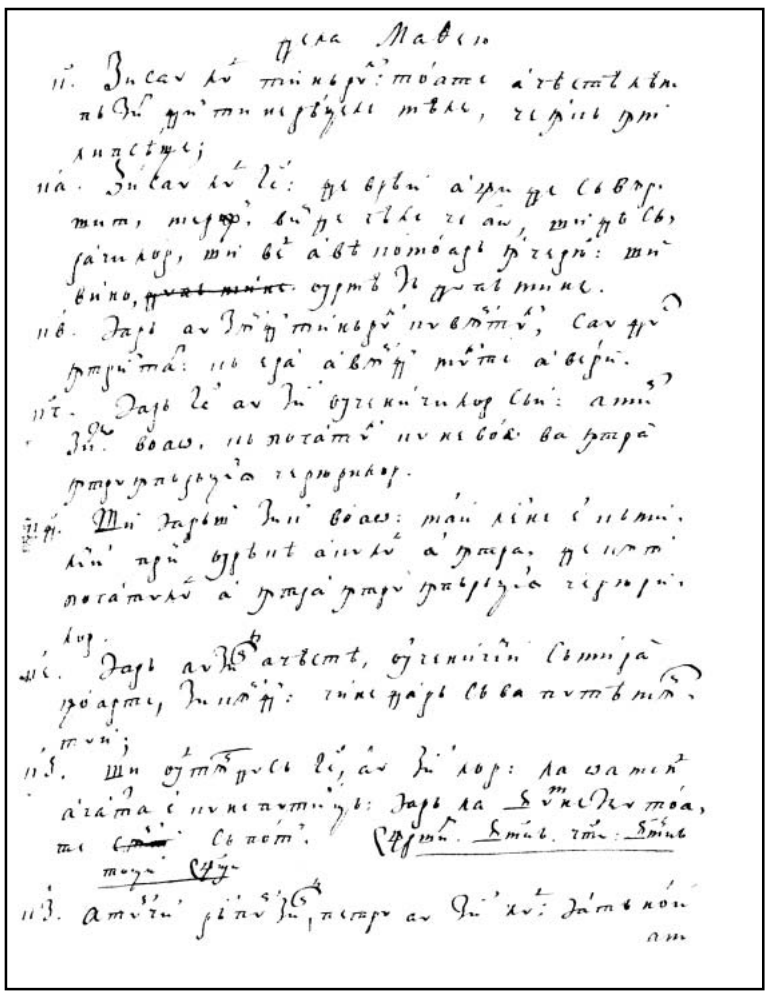

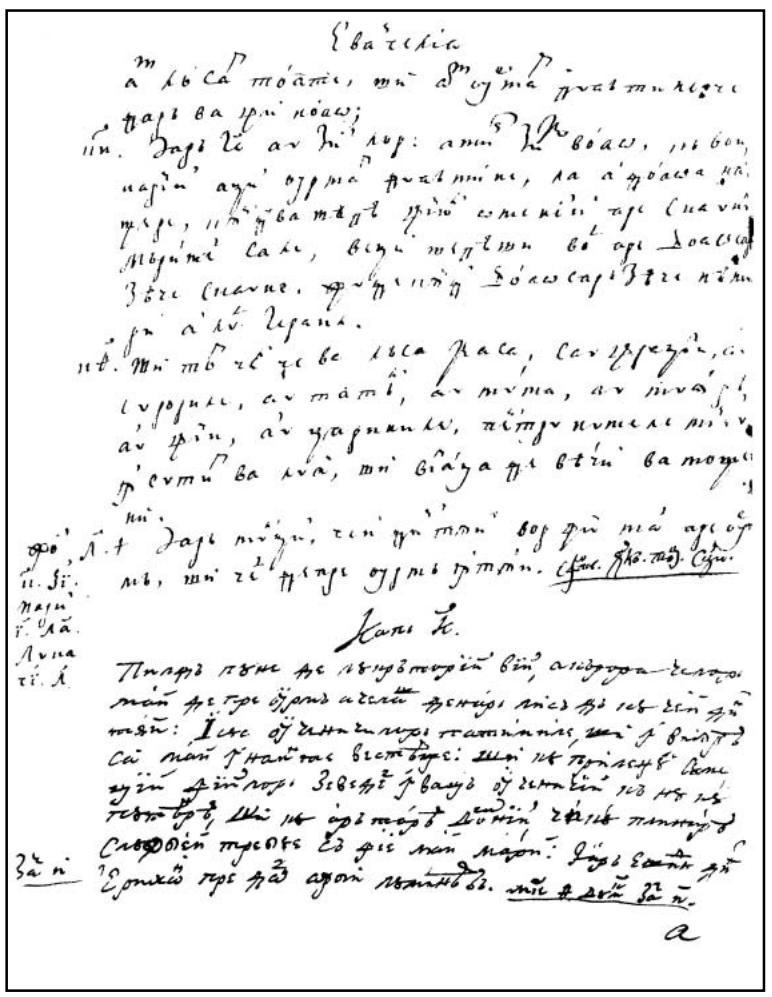

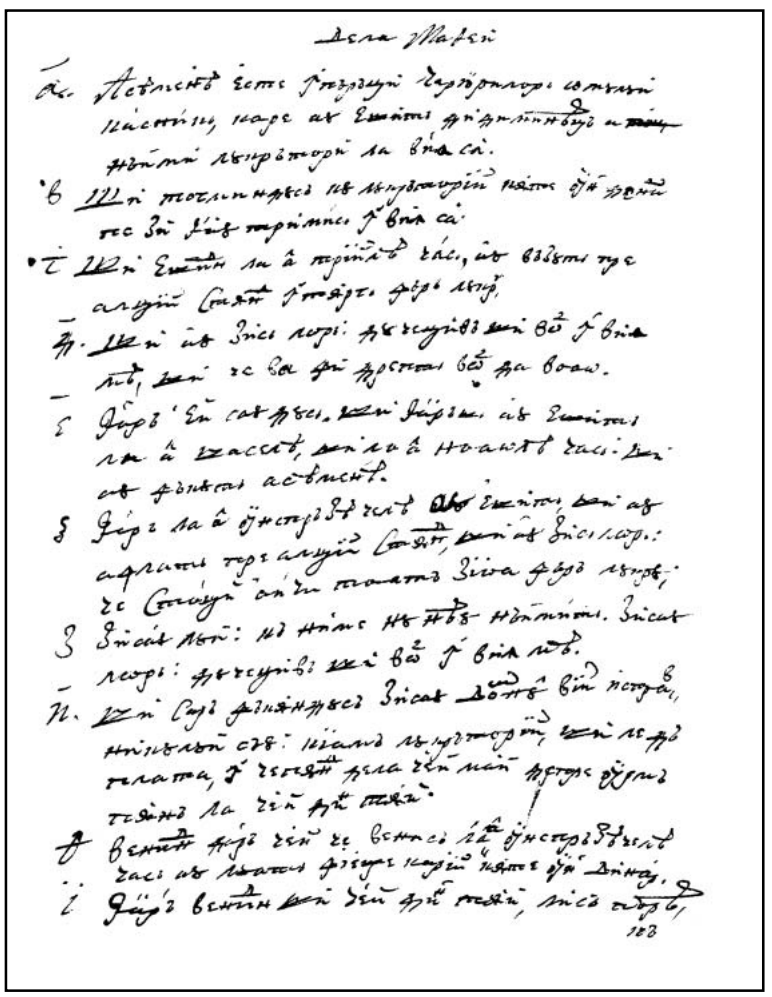

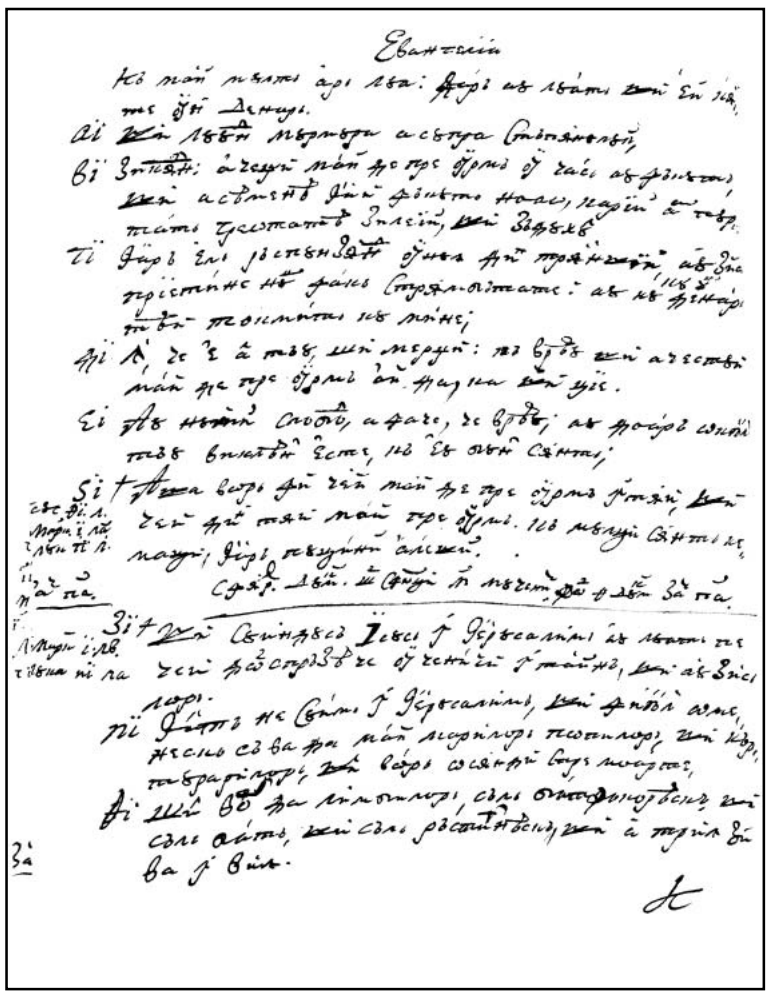

48v

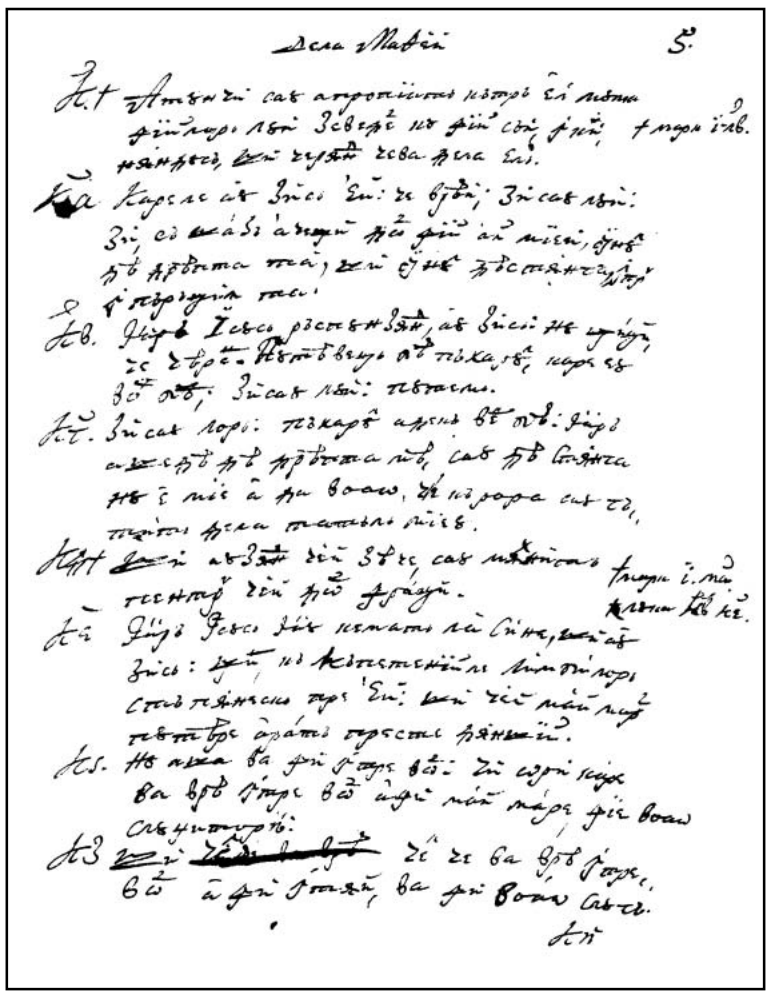

49r

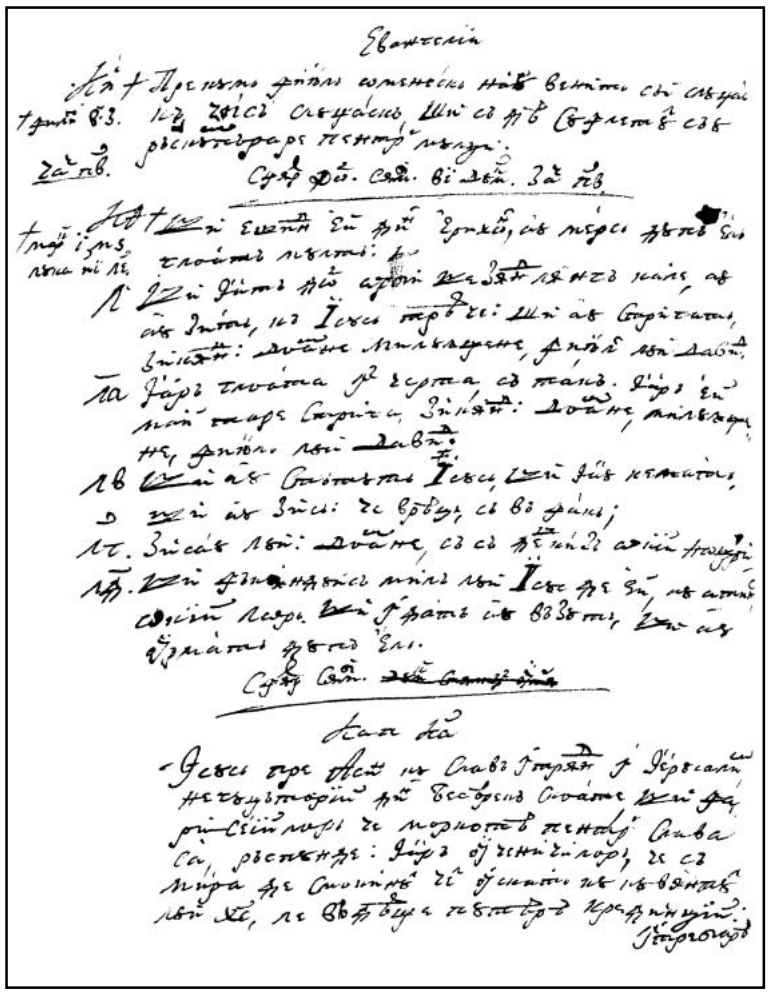

49v

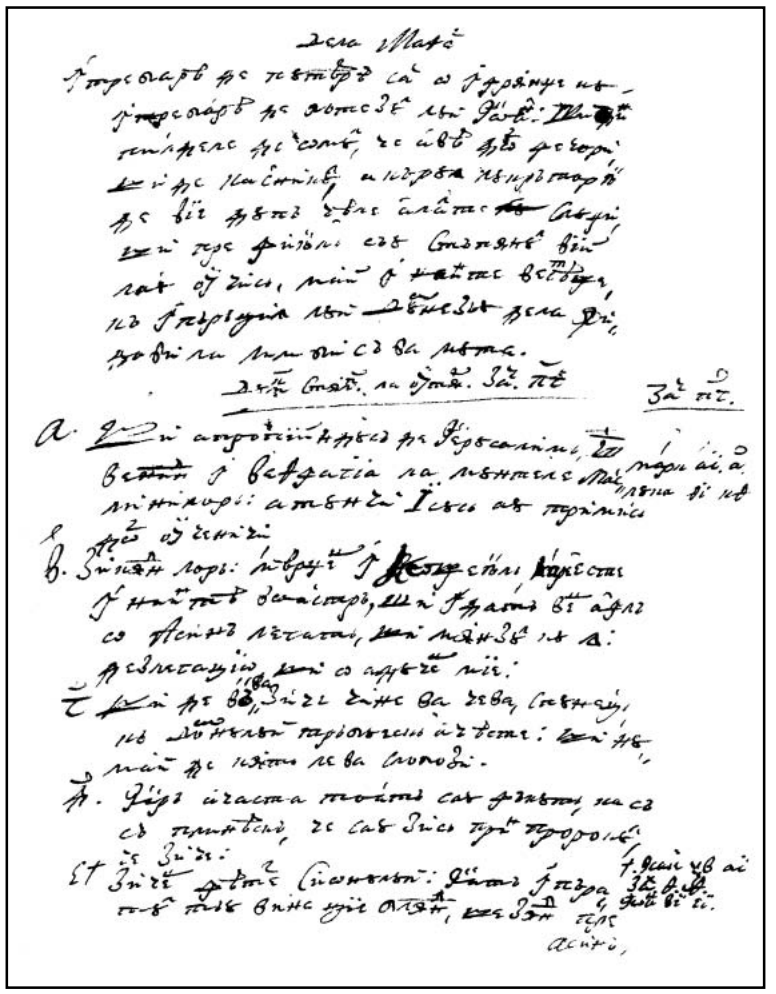

50r

50v

51r

51v

52r

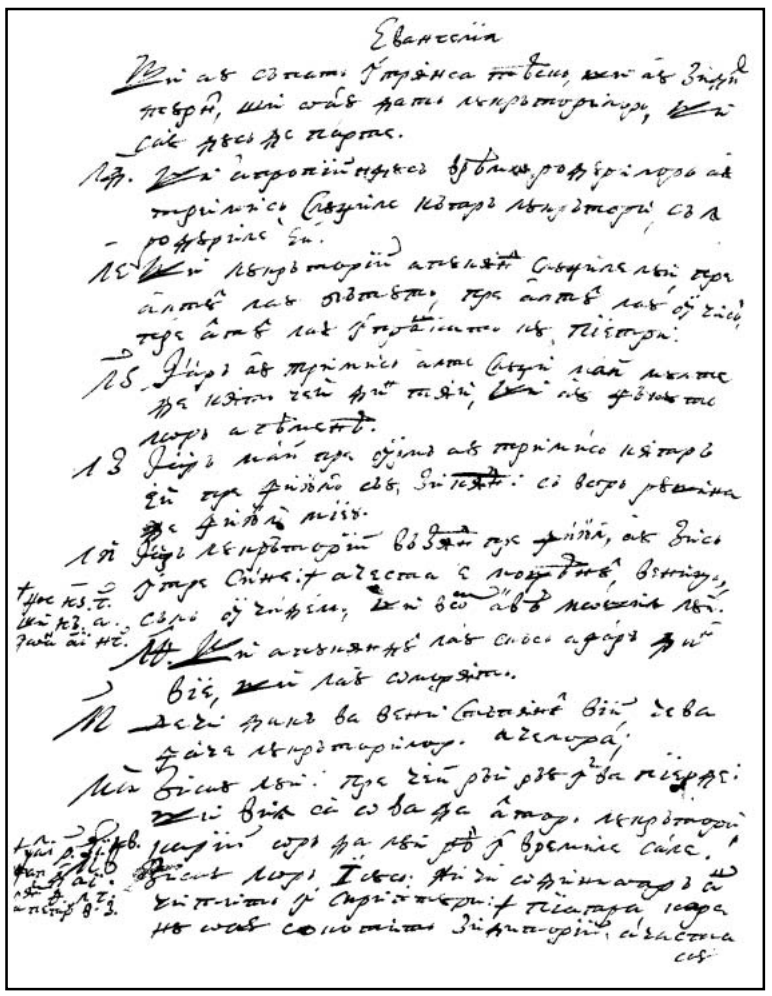

52v

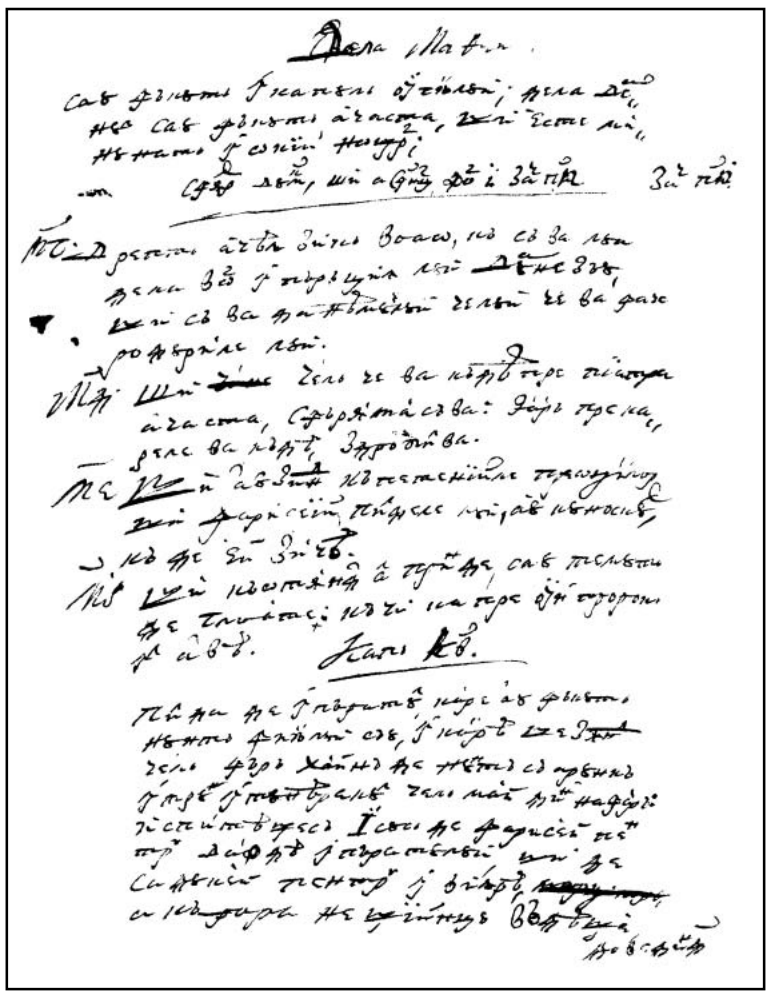

53r

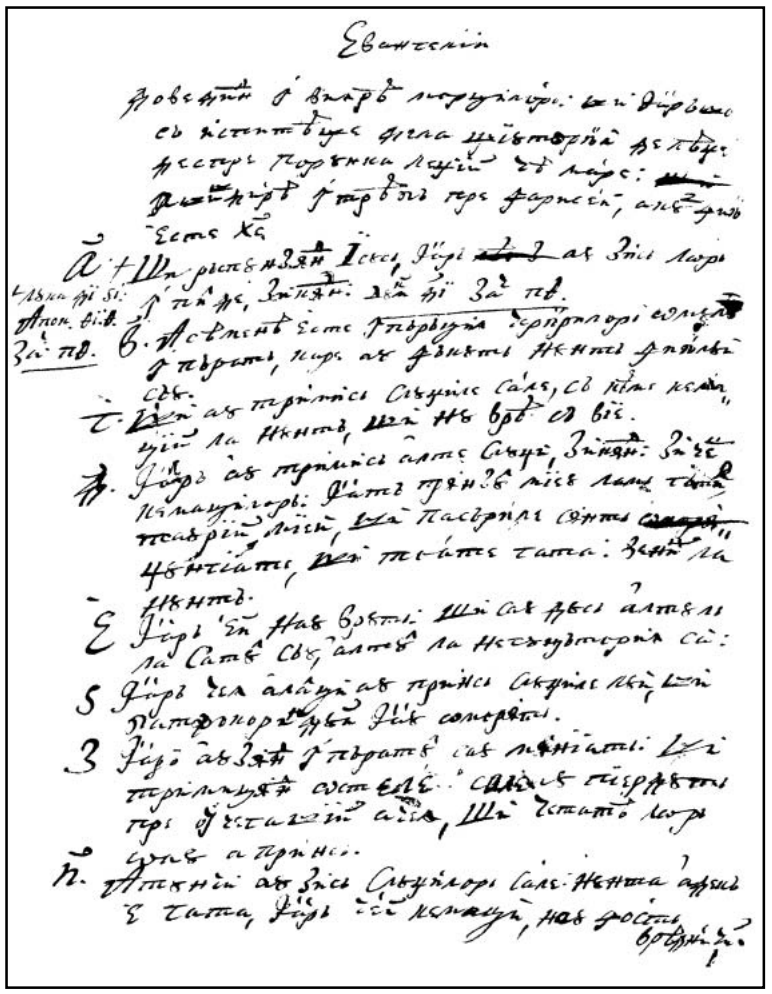

53v

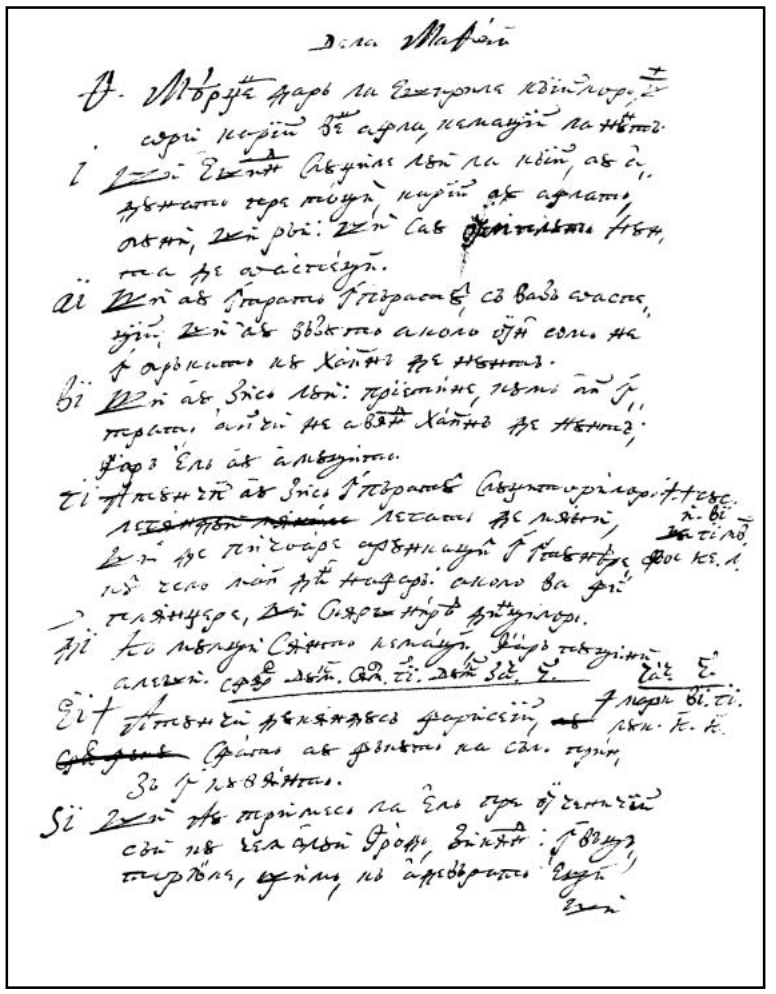

54r

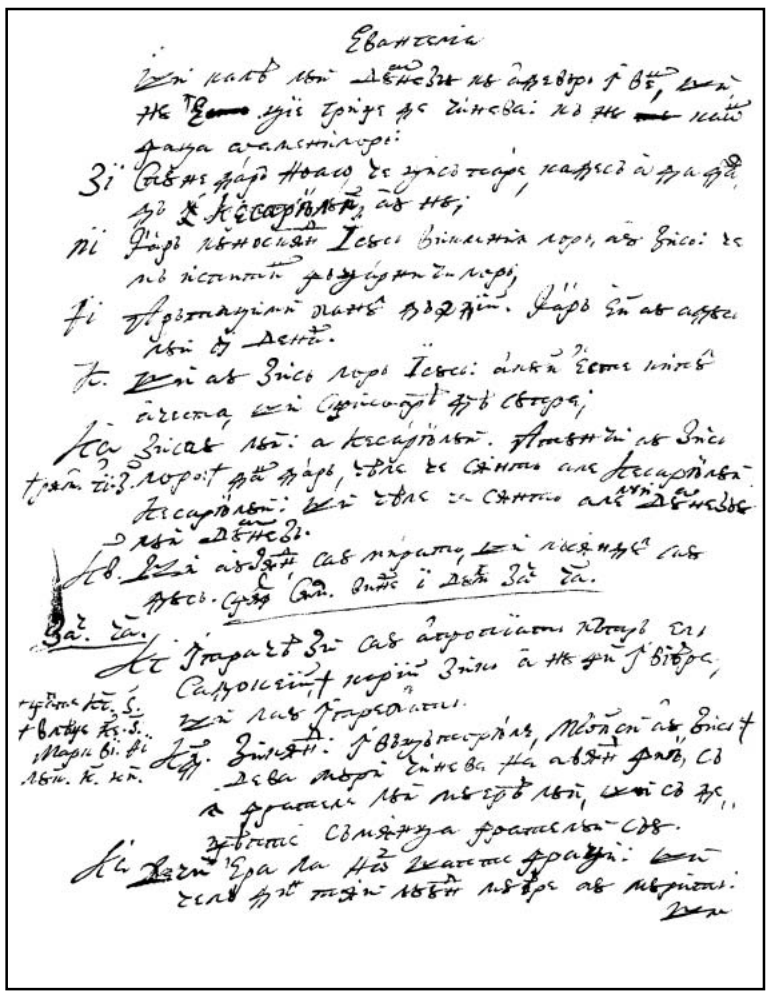

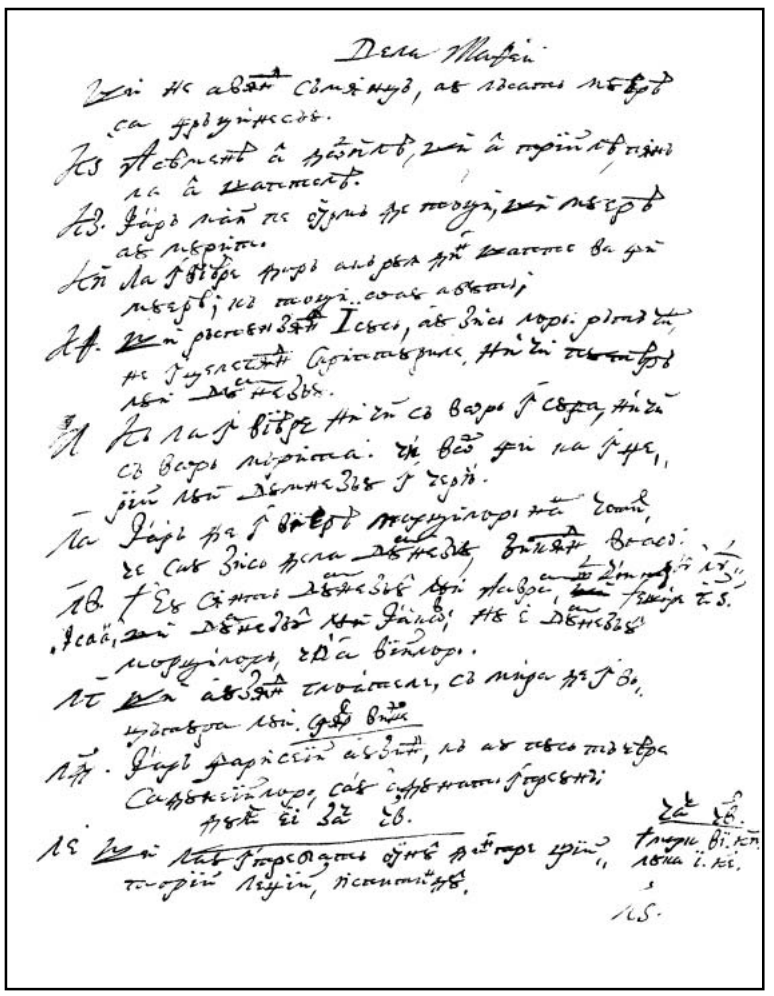

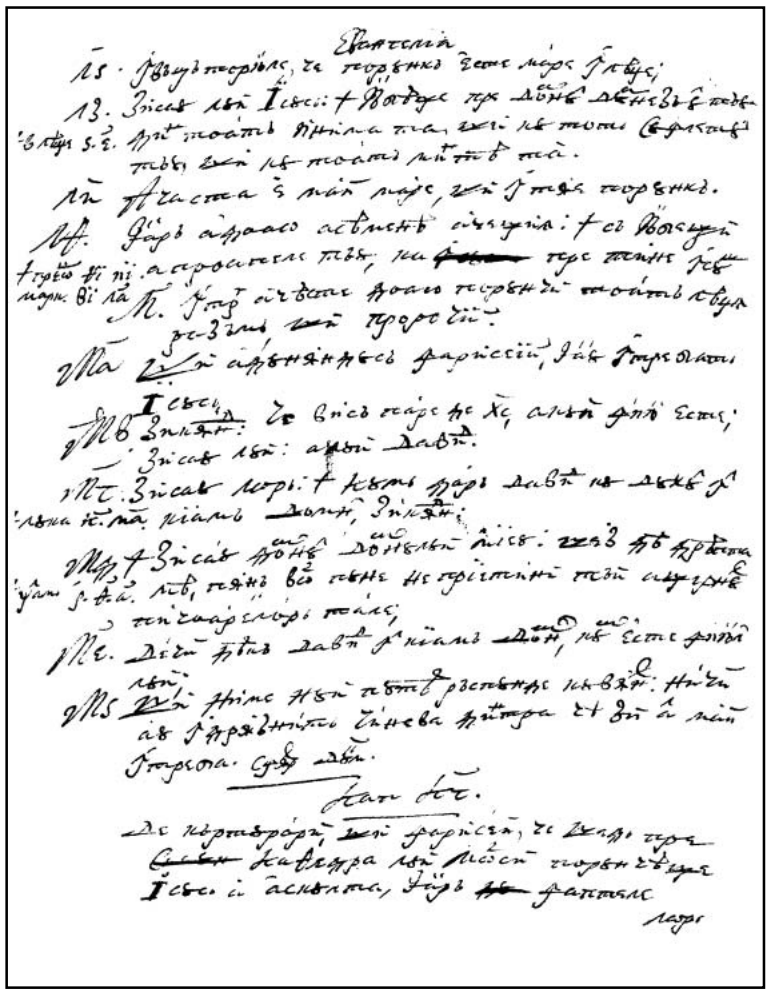

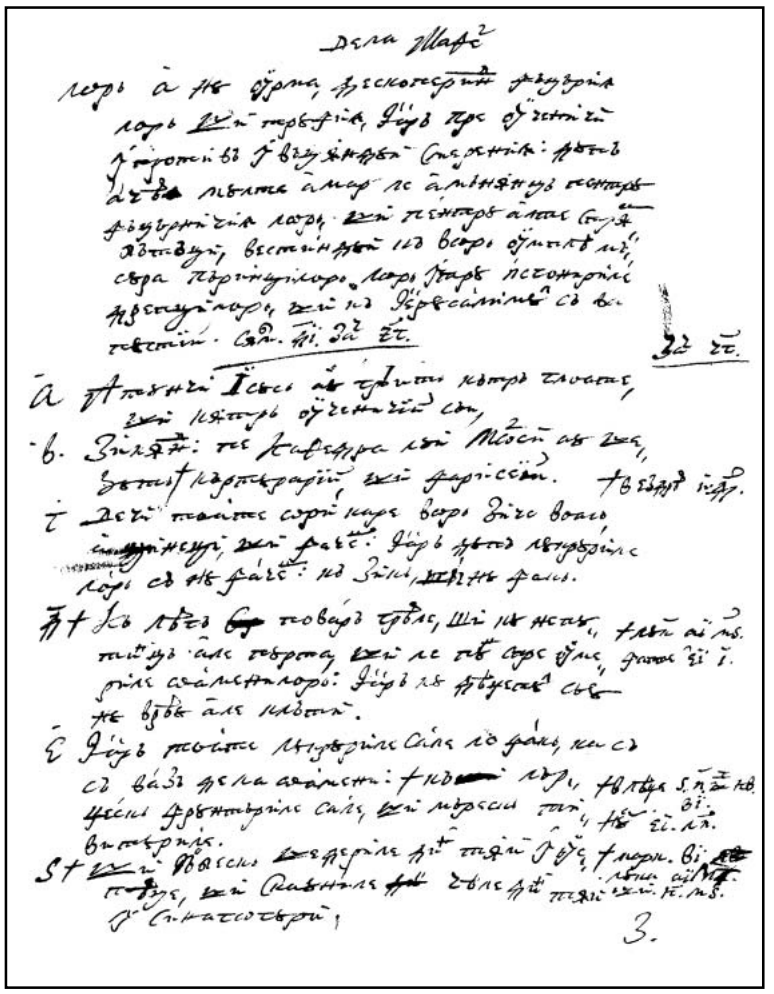

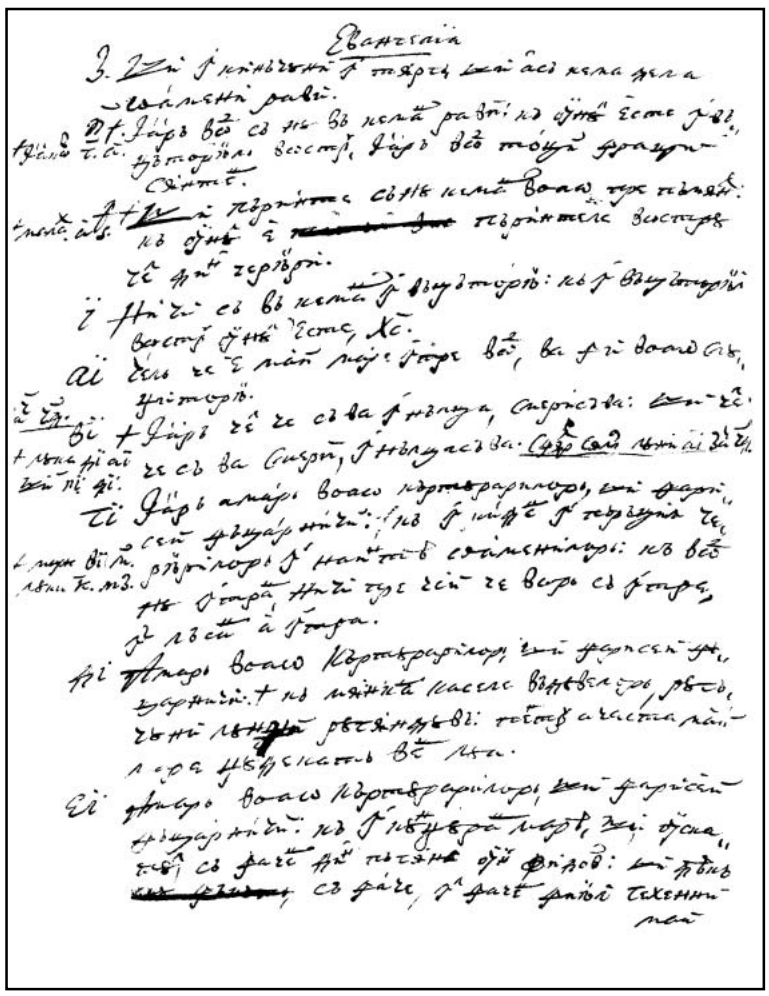

56v

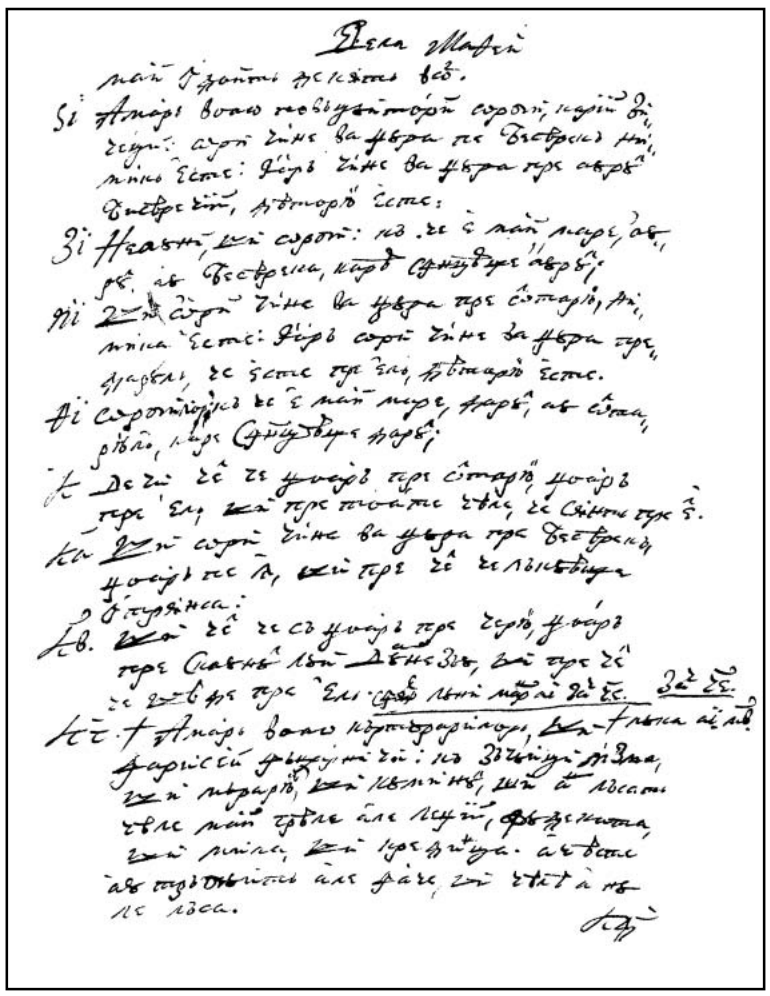

57r

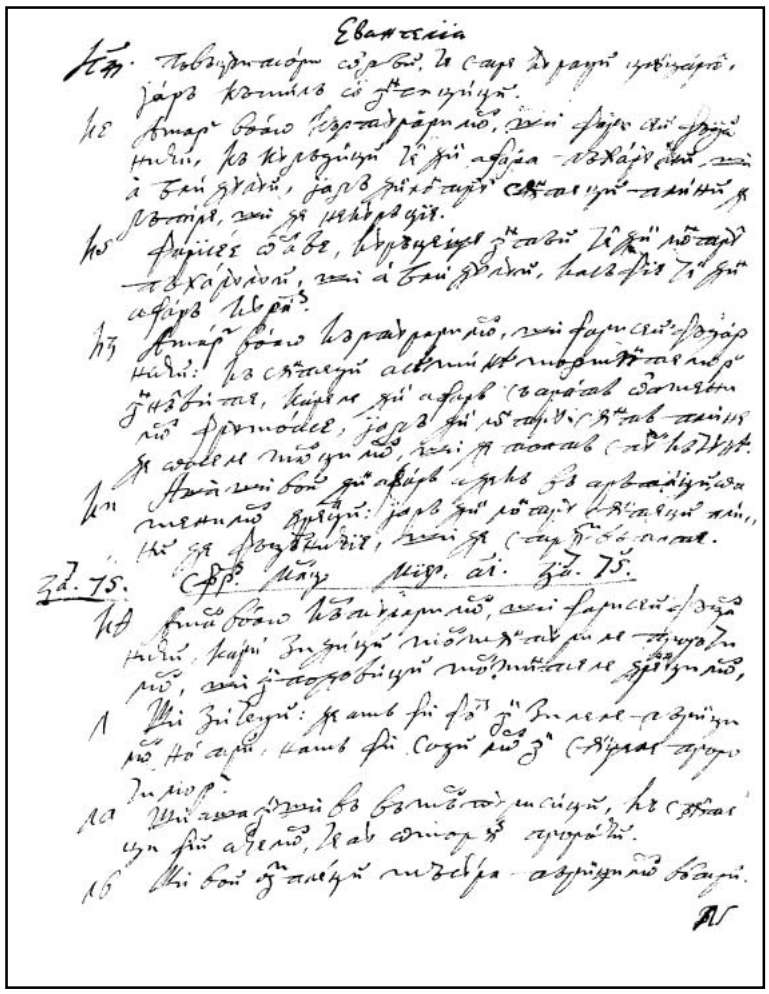

57v

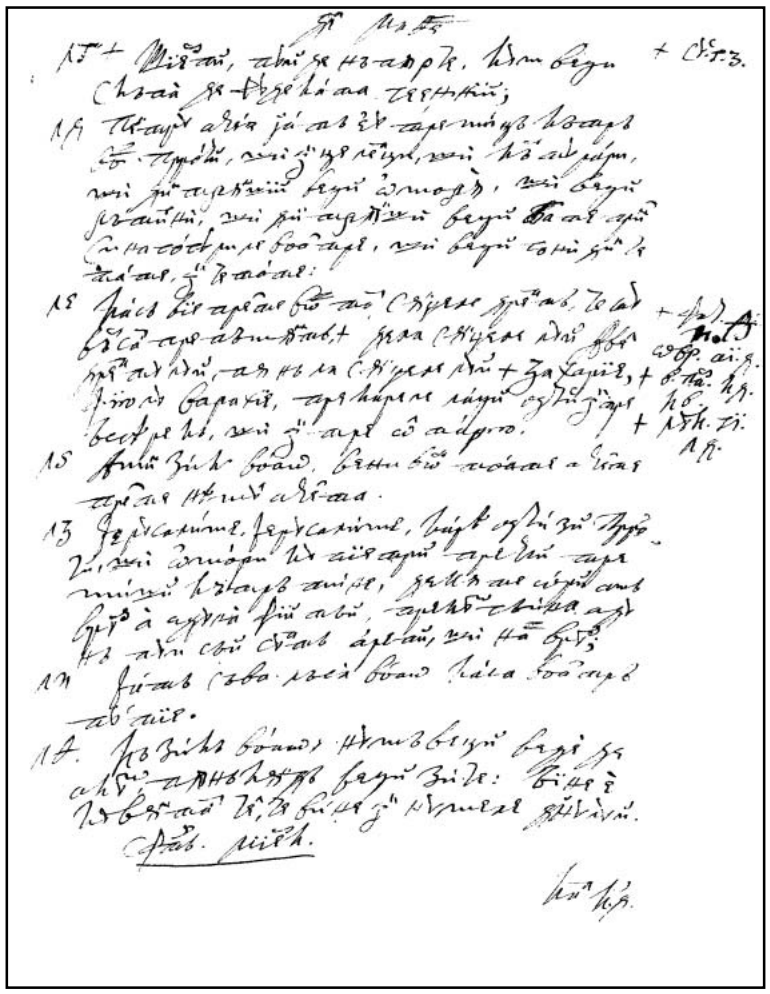

58r

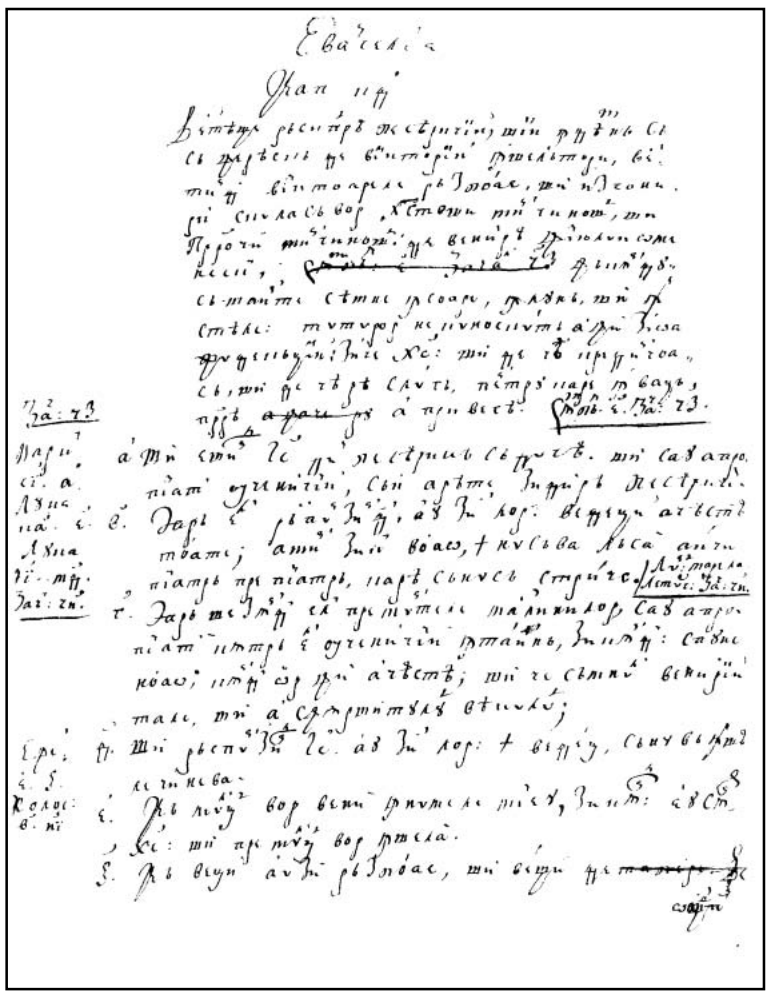

58v

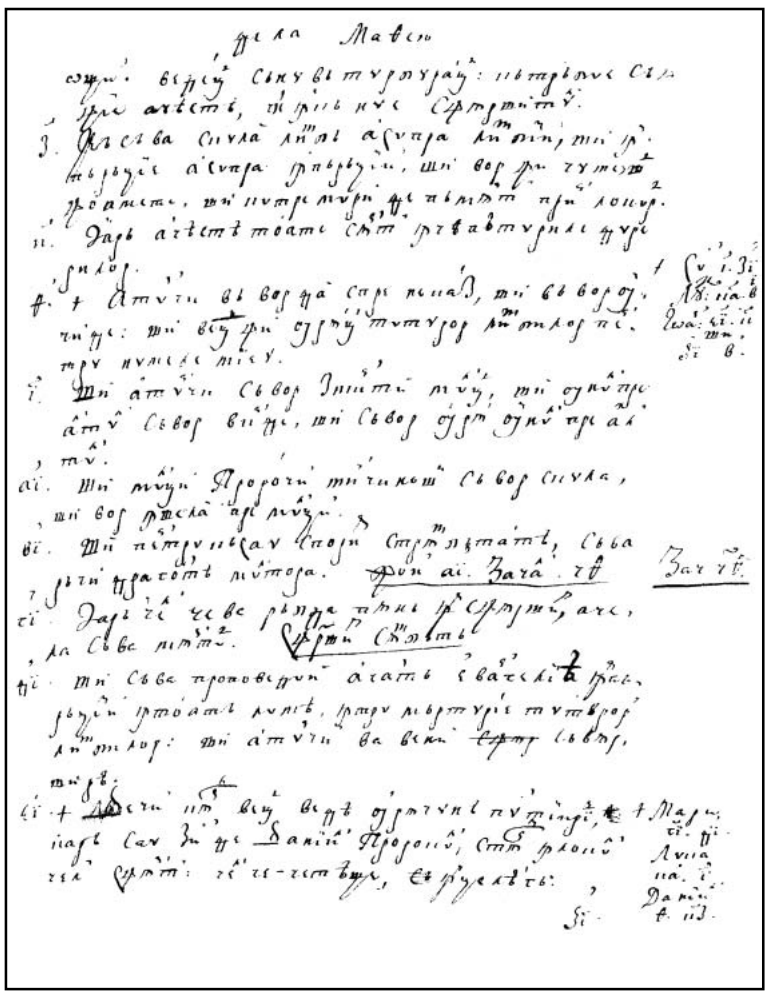

59r

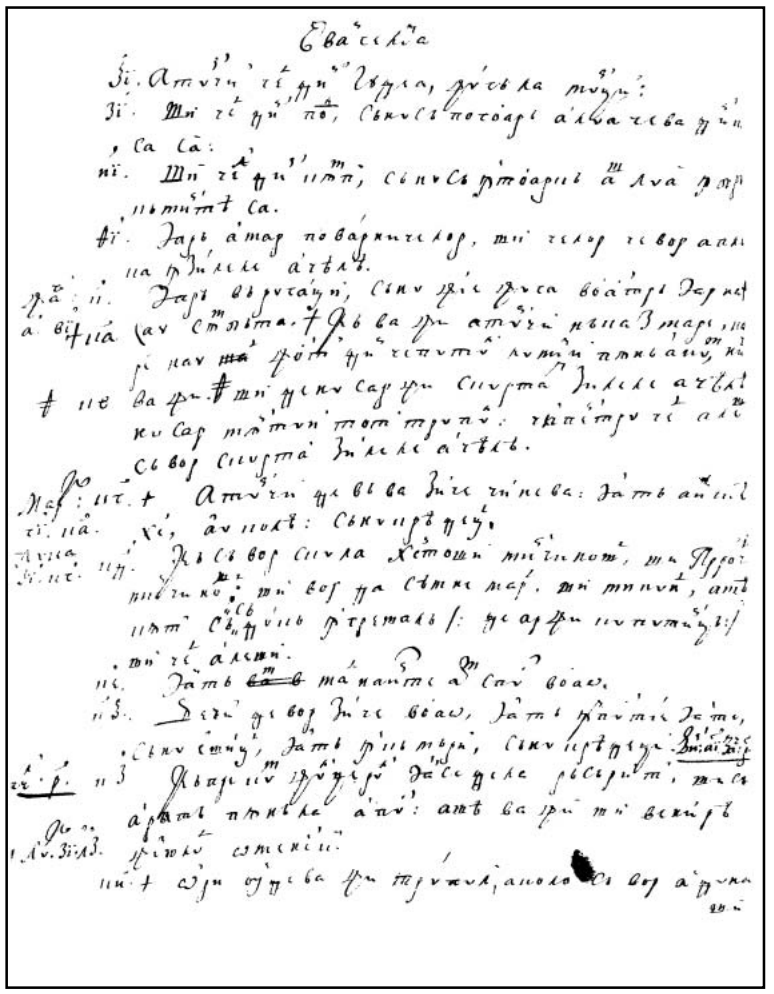

59v

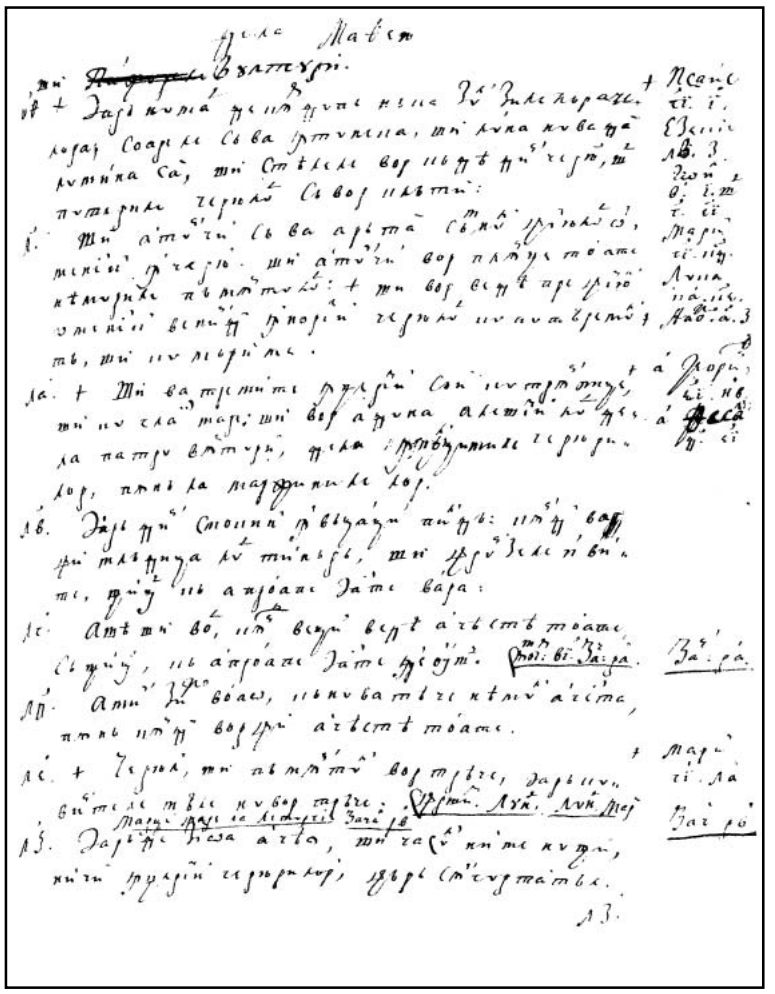

60r

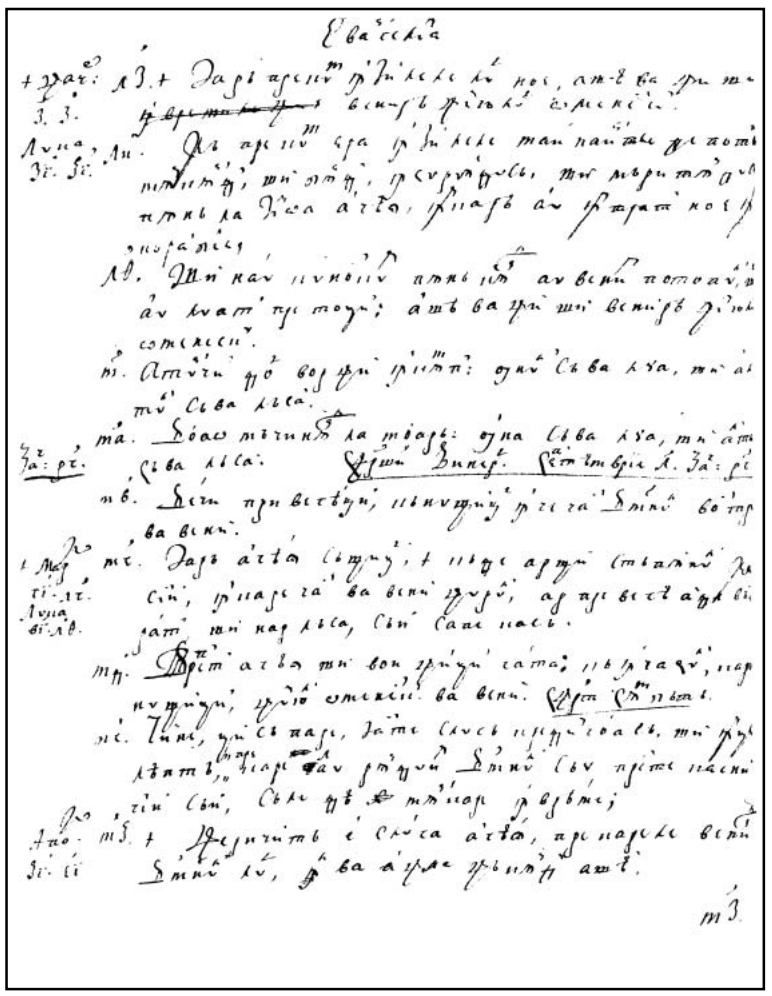

60v

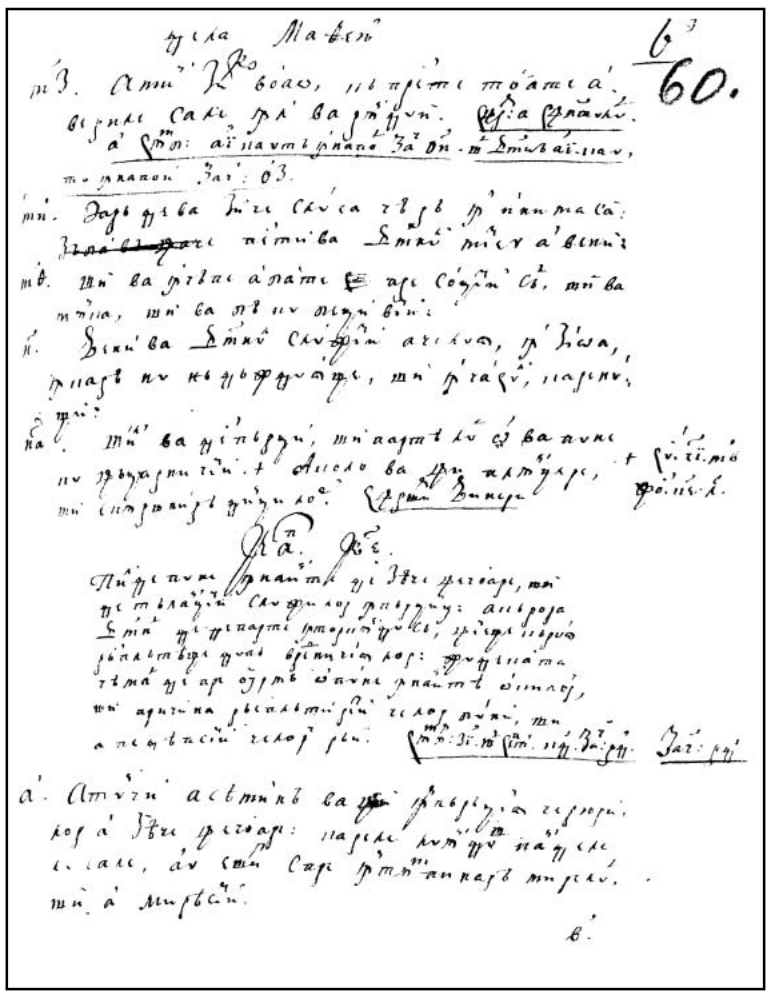

61r

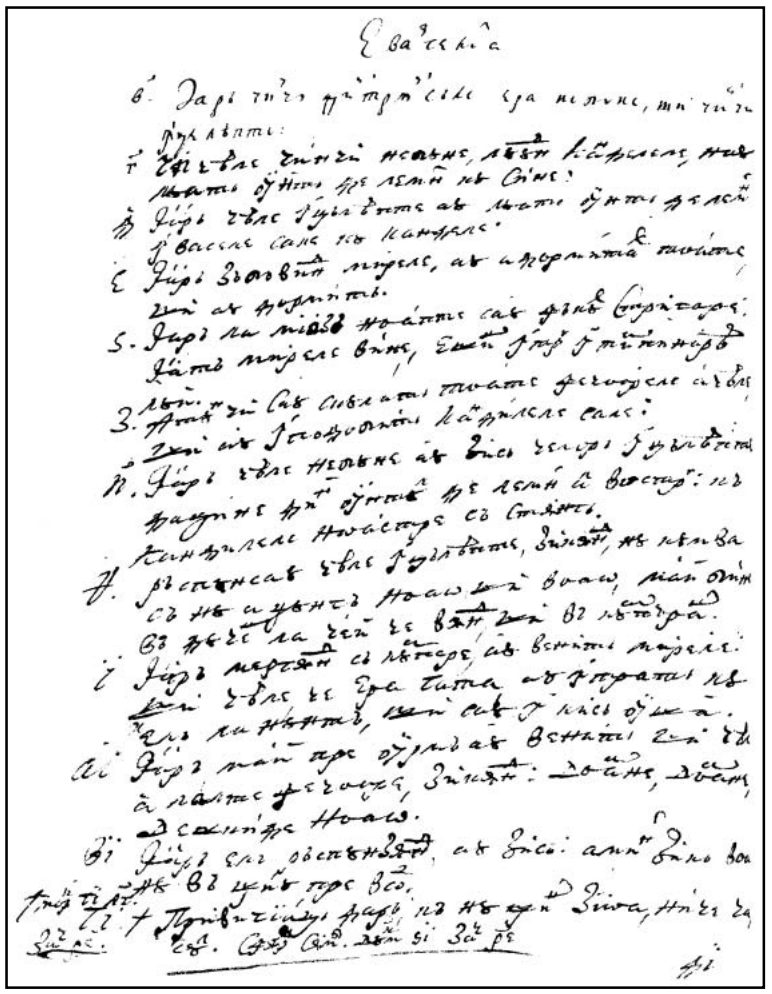

61v

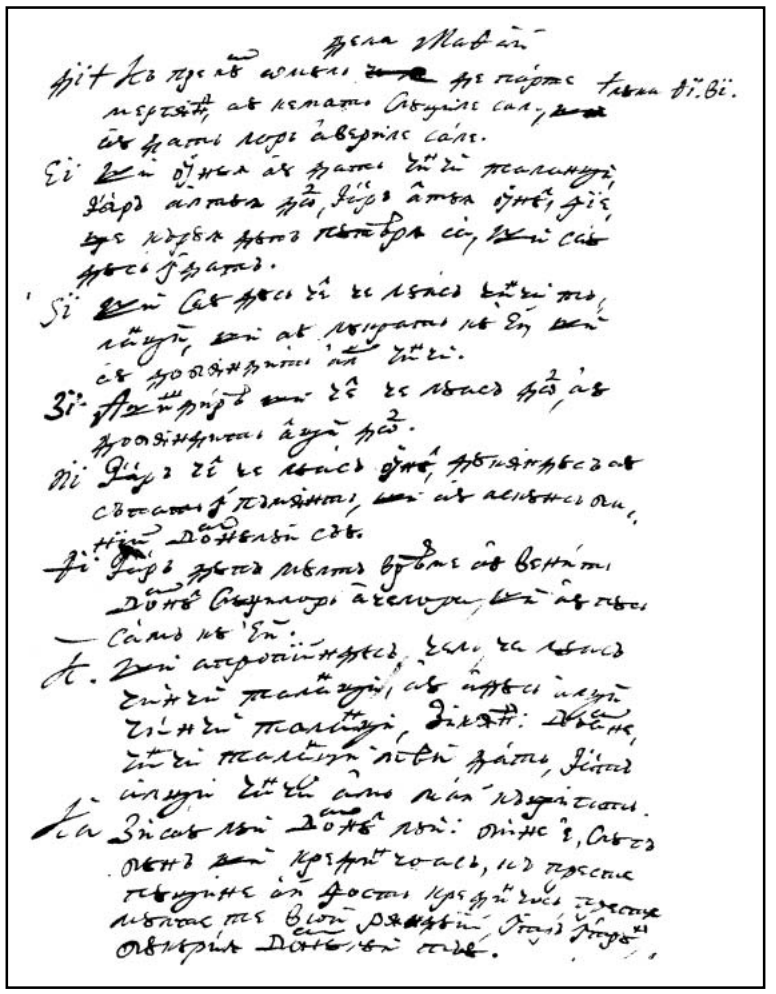

62r

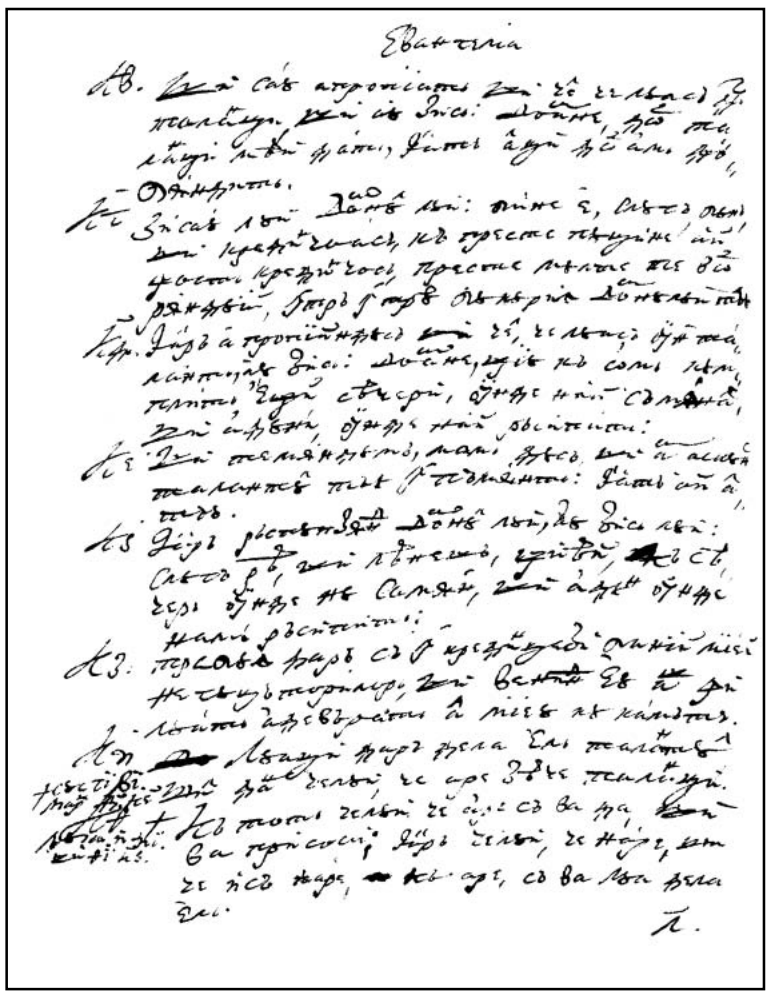

62v

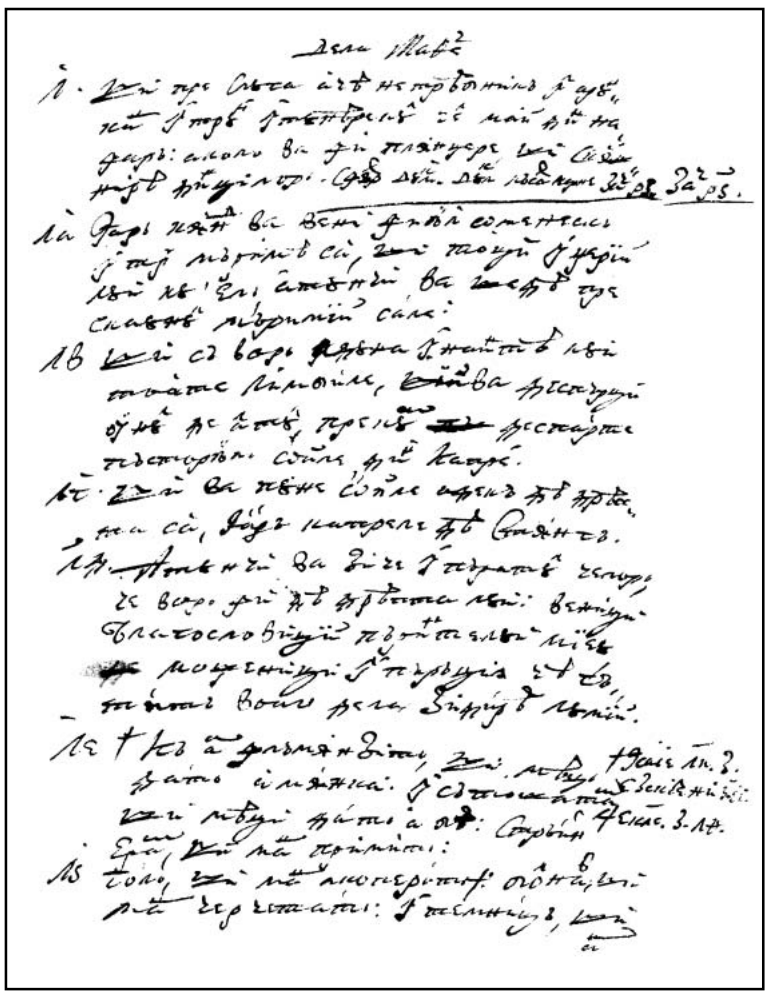

63r

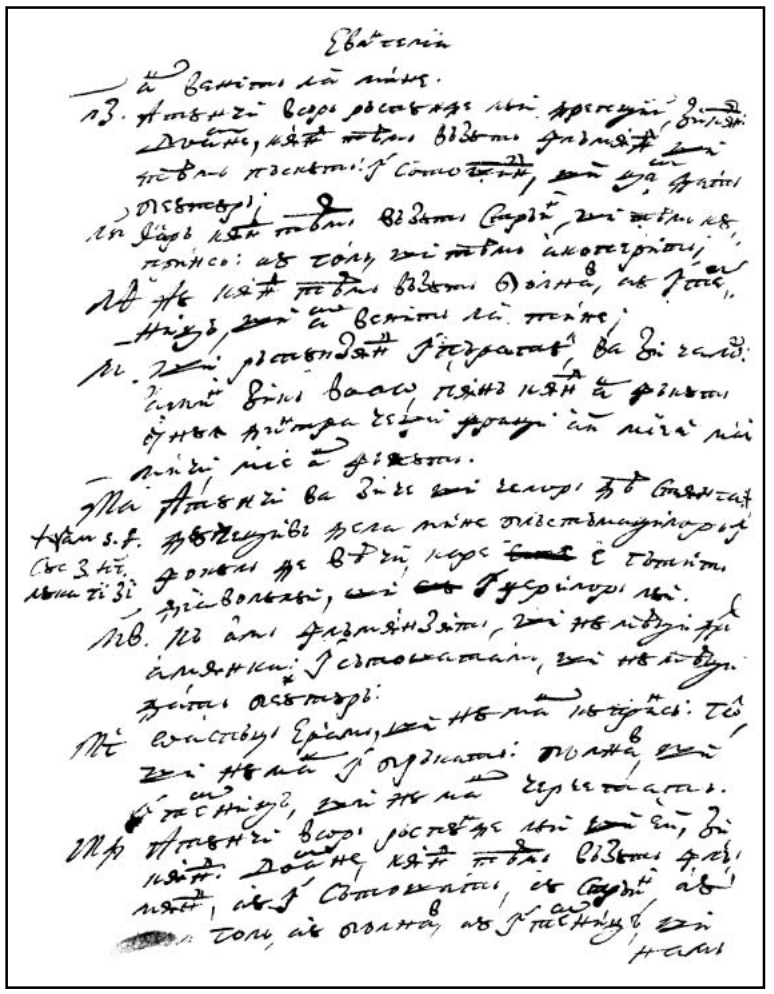

63v

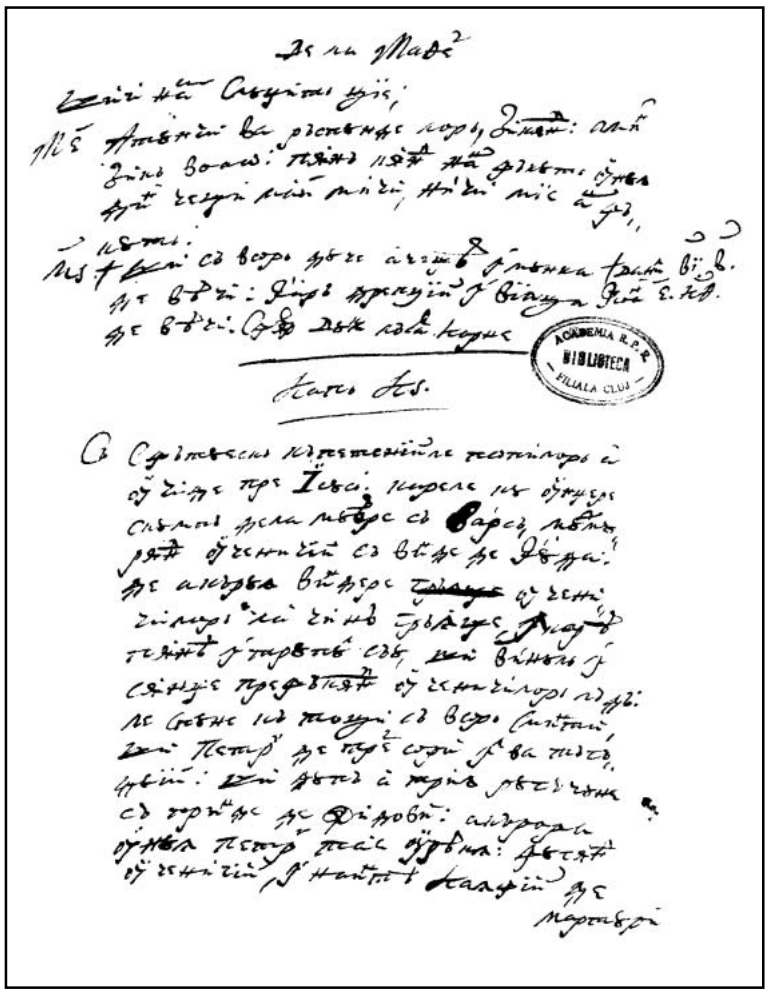

64r

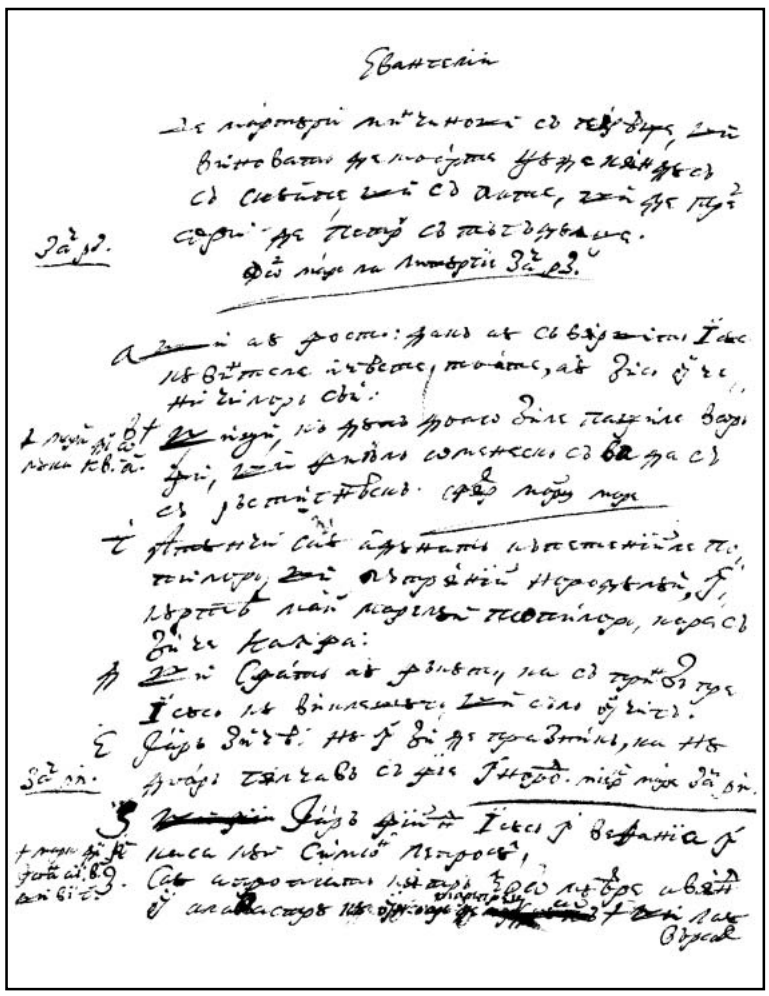

64v

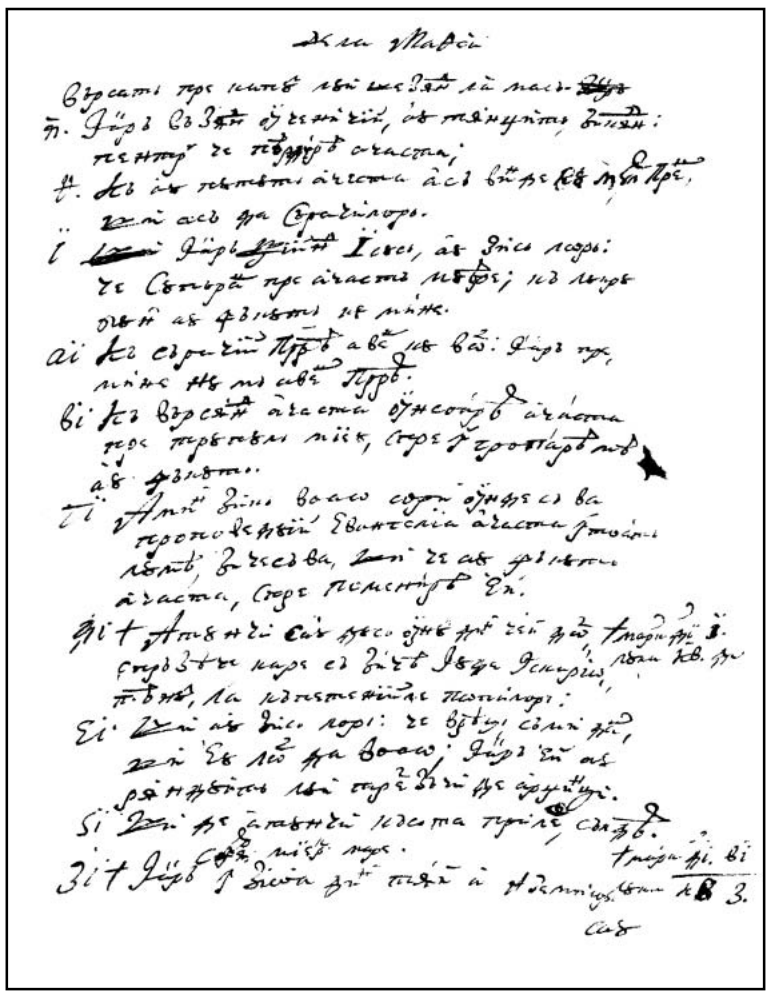

65r

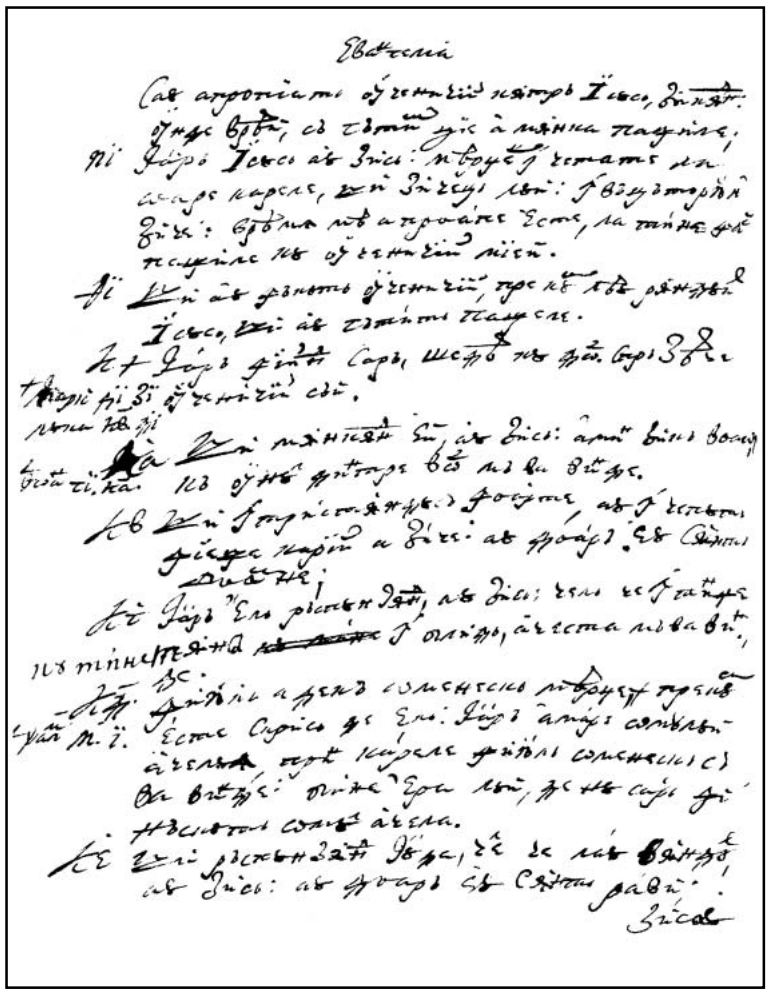

65v

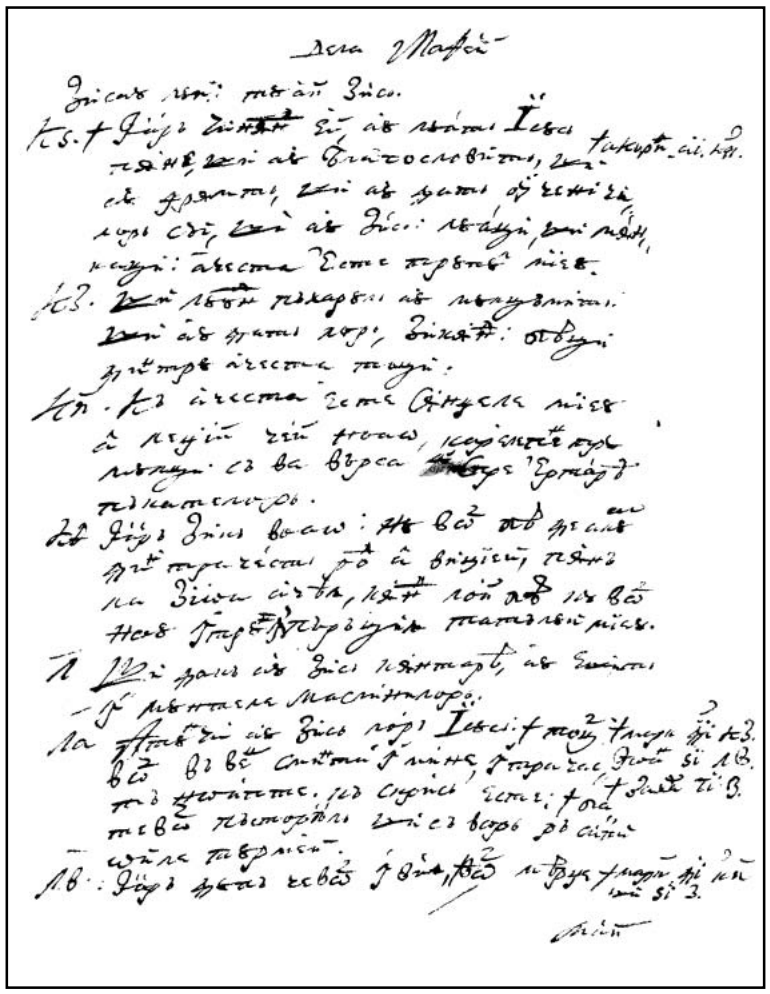

66r

FACSIMILE

EVANGHELIA DE LA MATHEIU

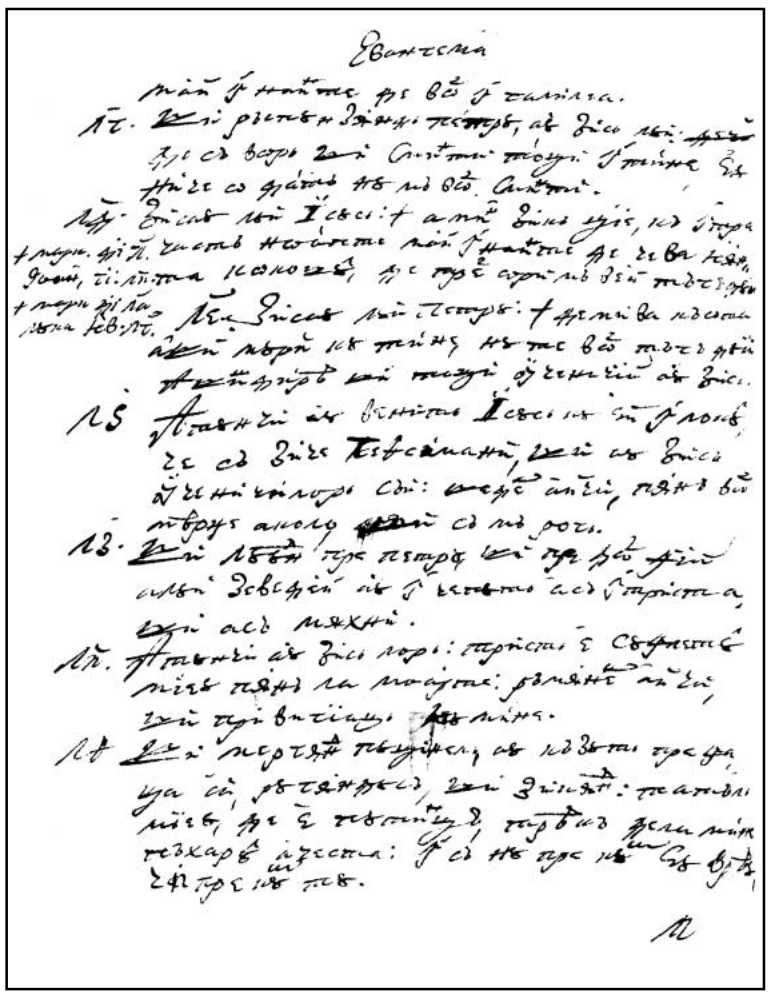

66v

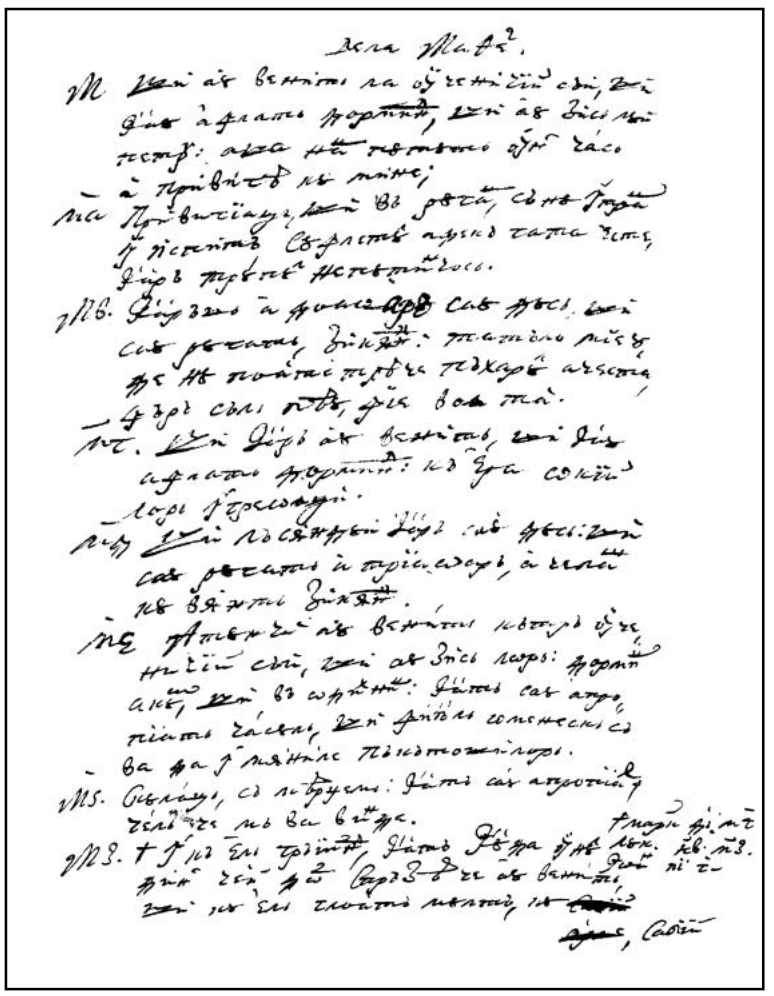

67r

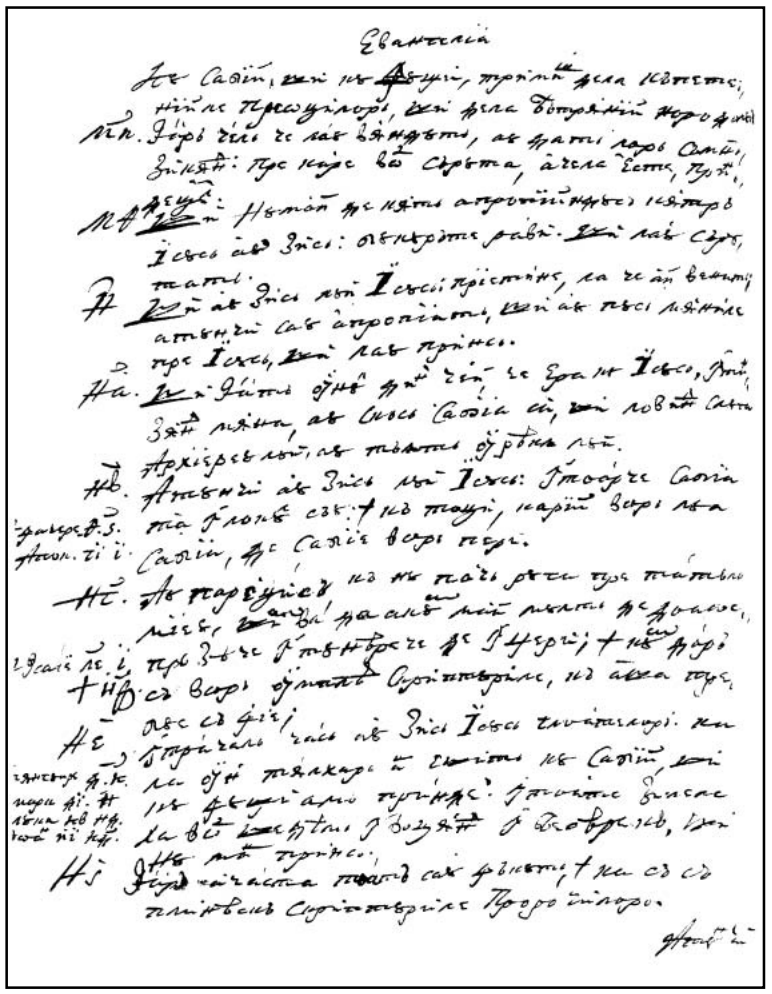

67v

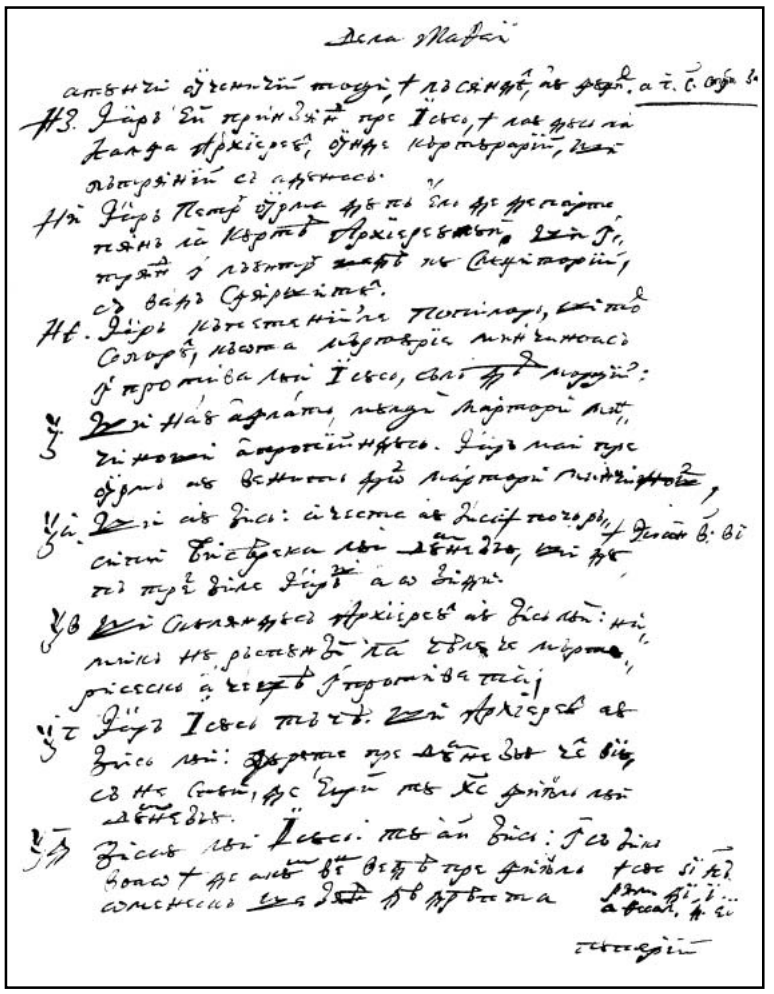

68r

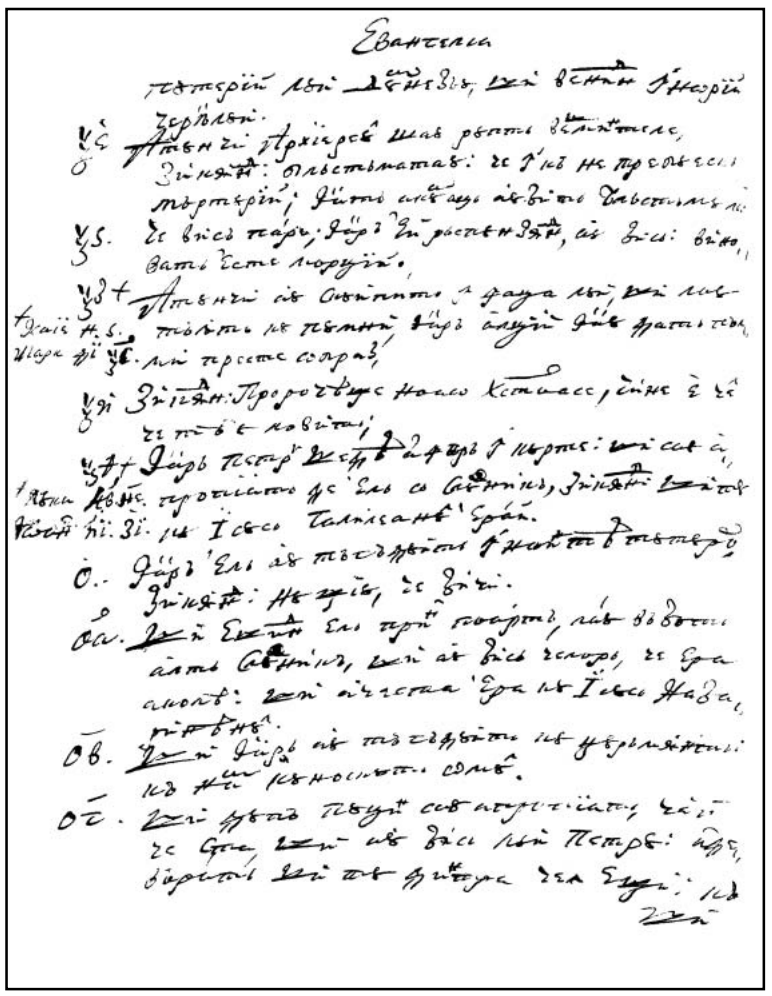

68v

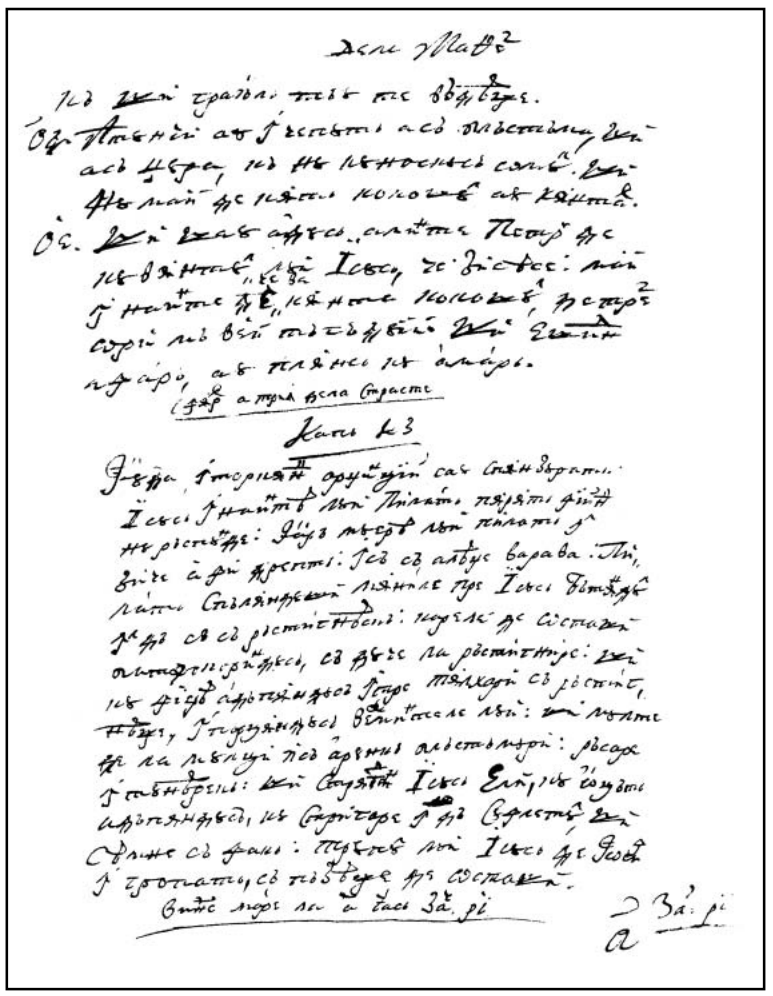

69r

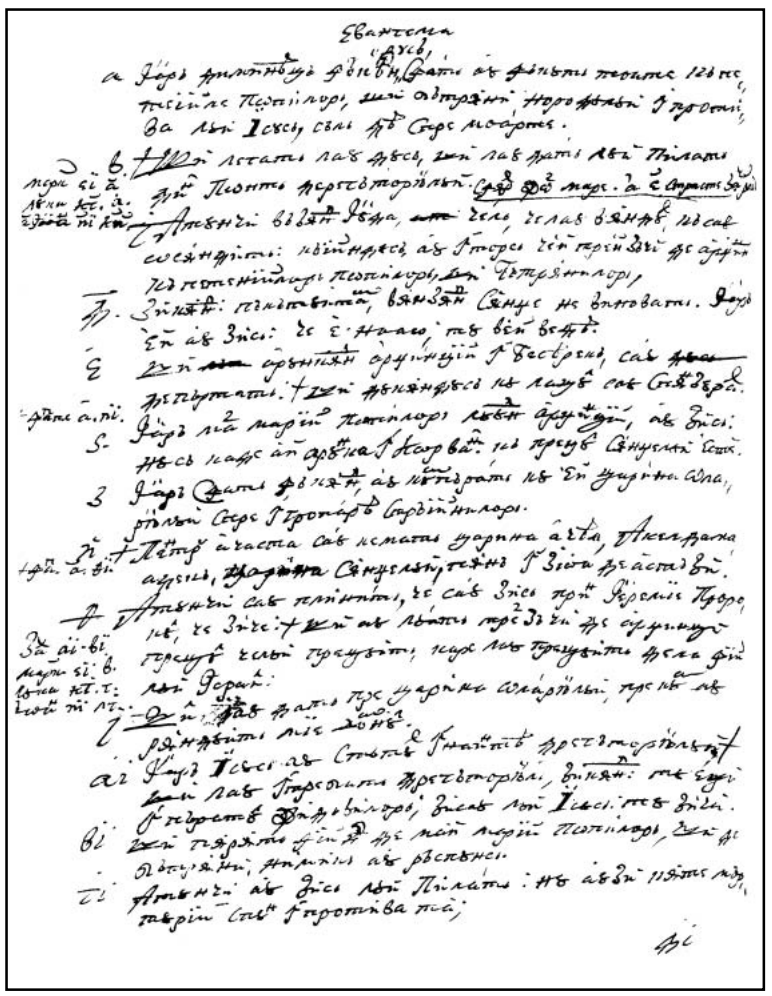

69v

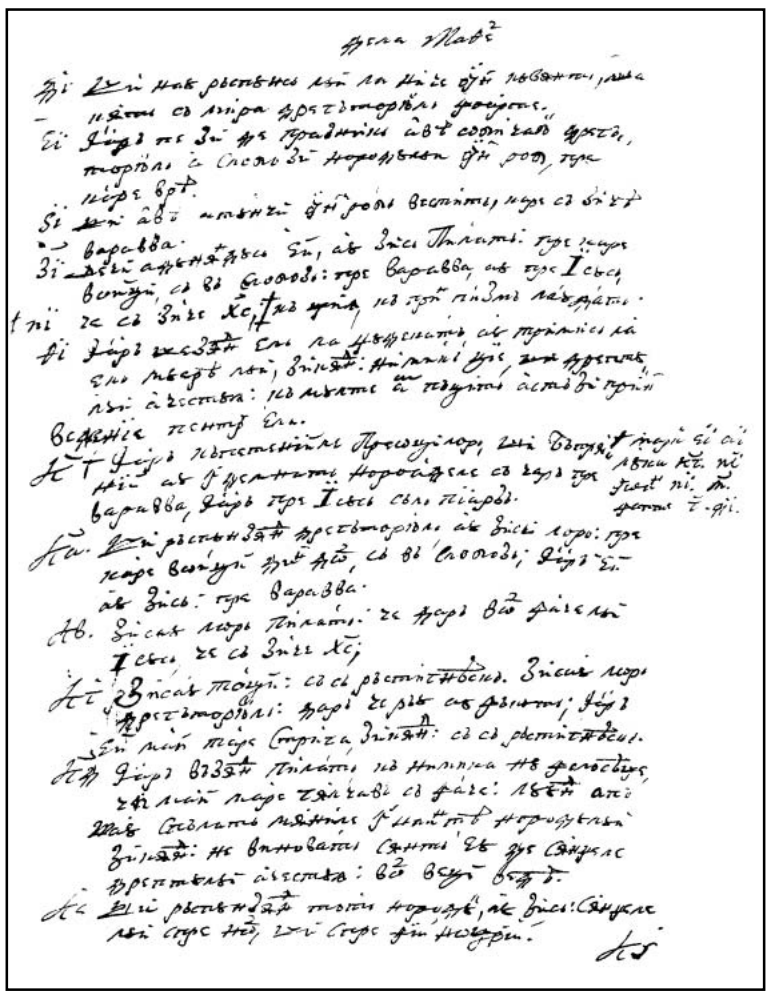

70r

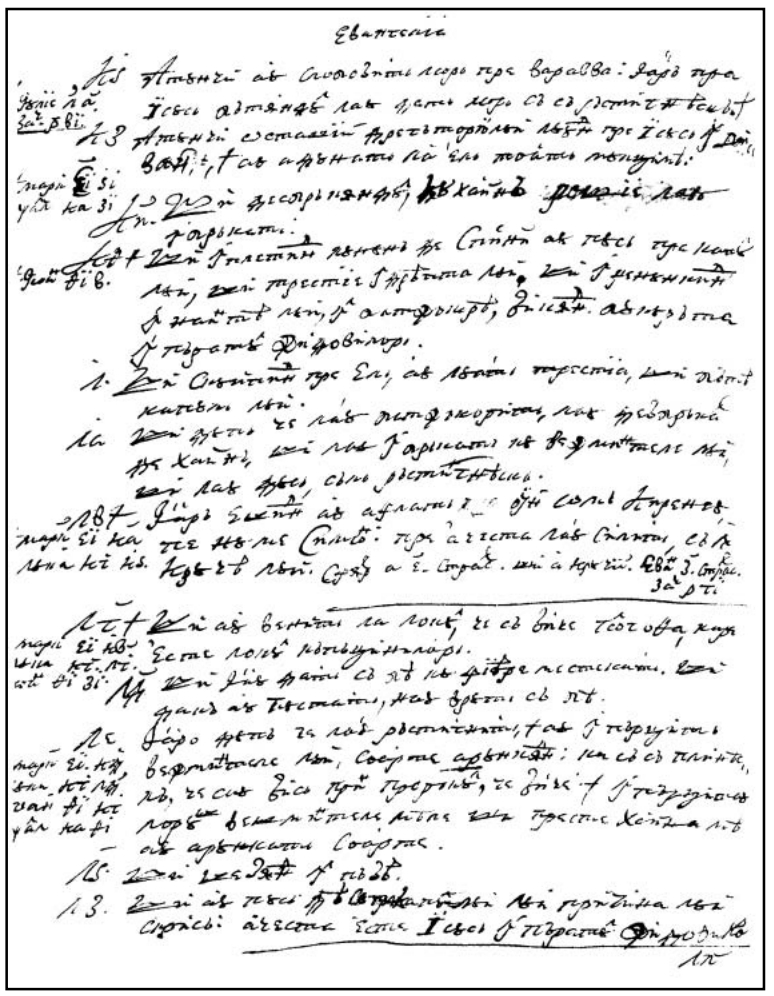

70v

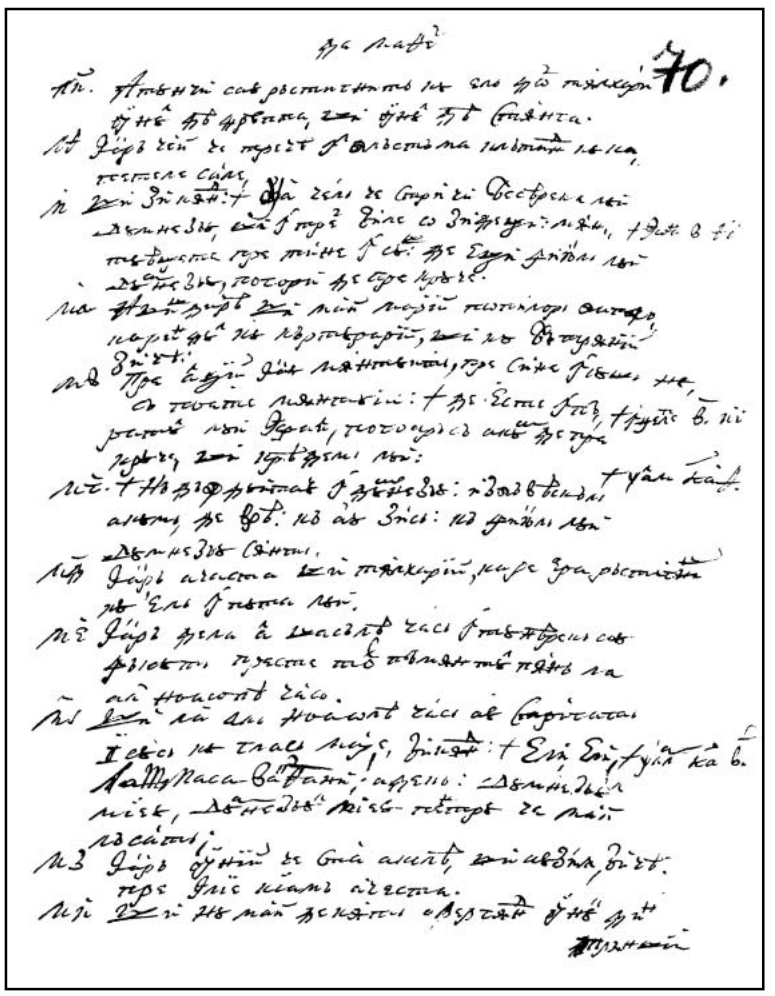

71r

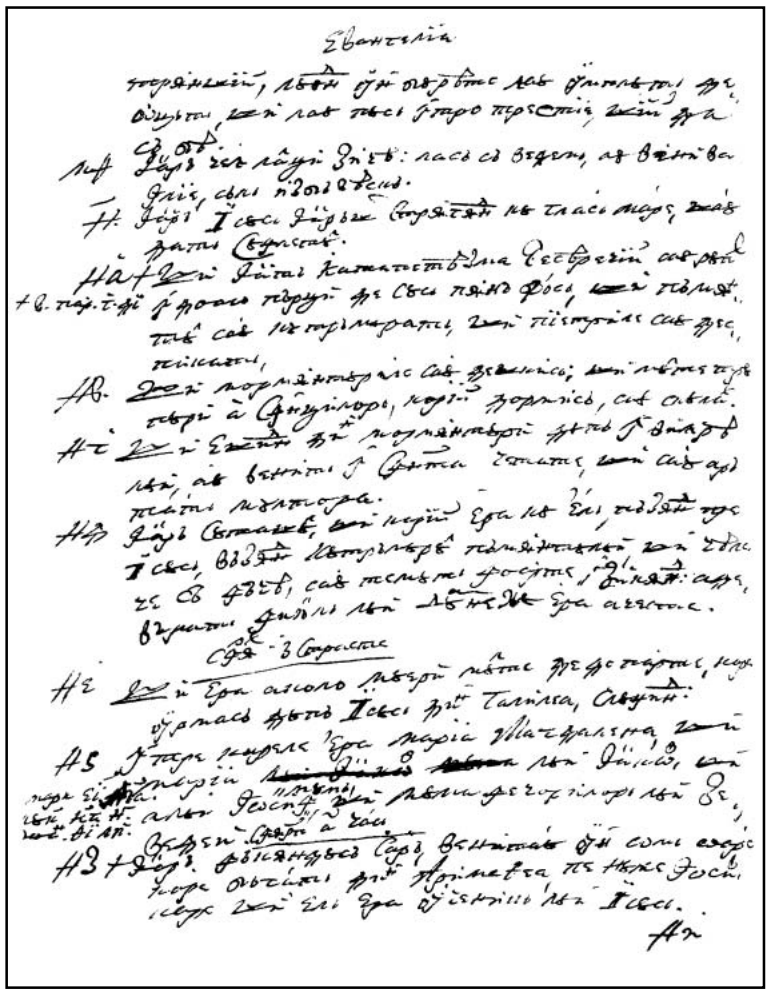

71v

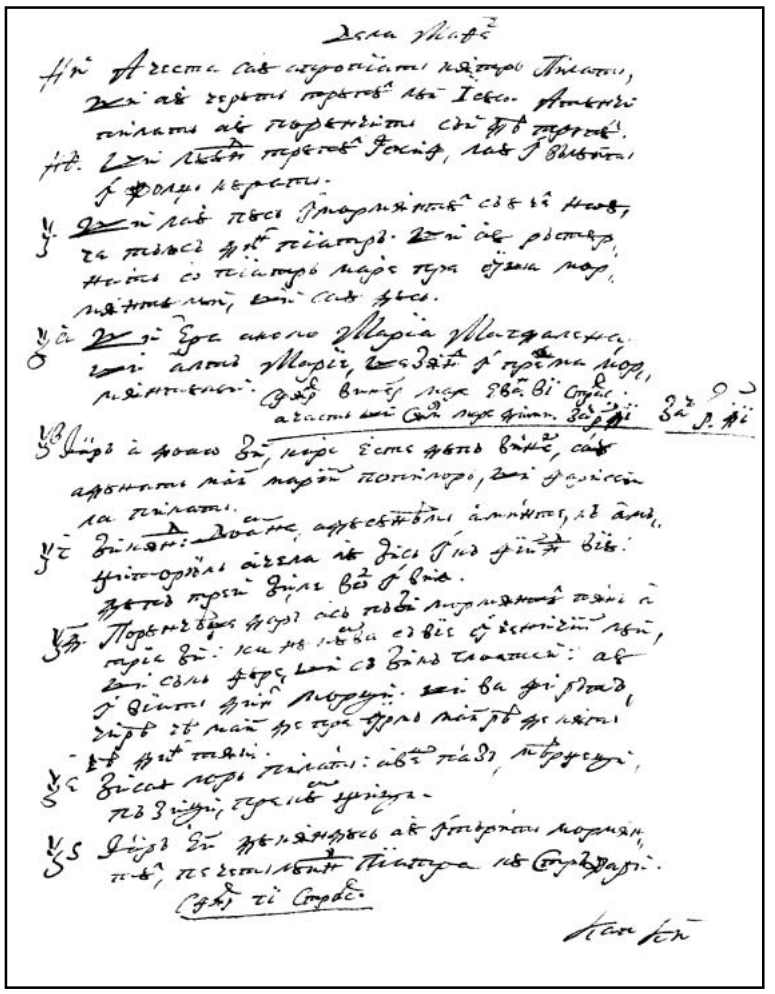

72r

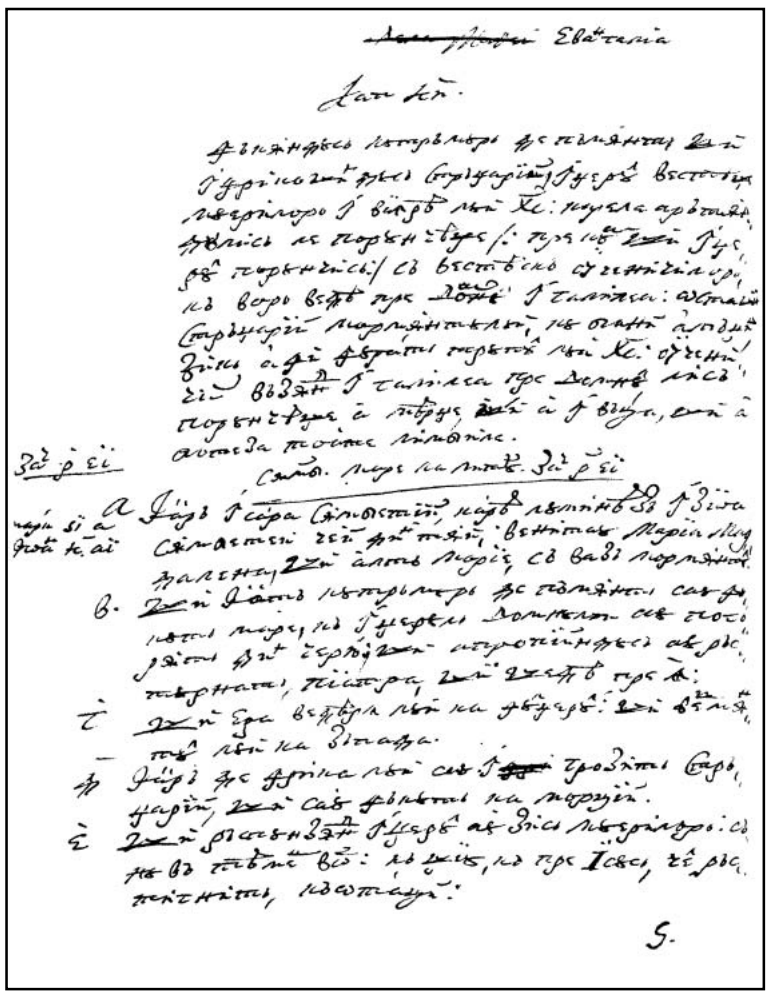

72v

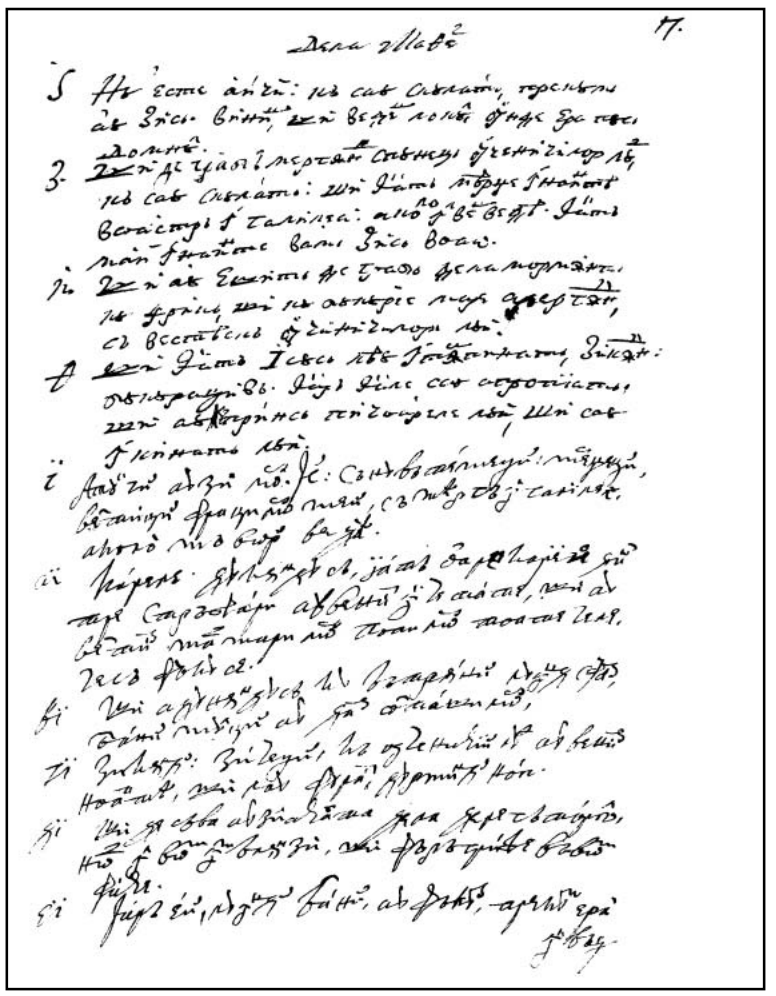

73r

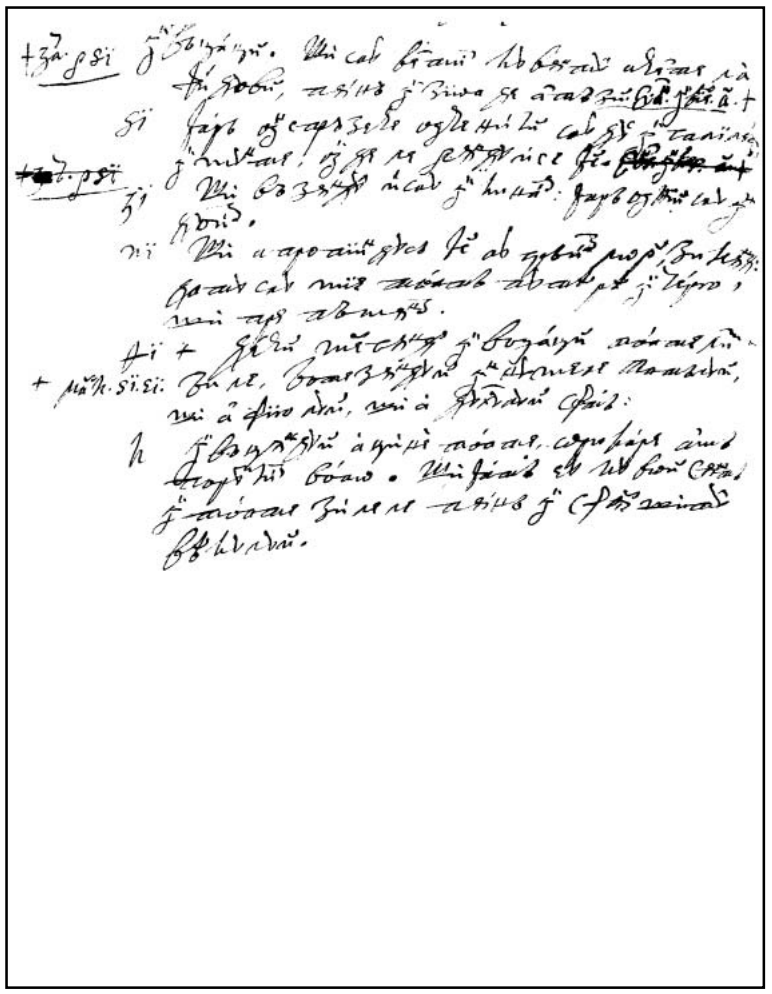

73v

74r

74r

SFÂNTA A LUI ISUS HRISTOS
EVANGHELIA DE LA MARCU

Cap 1

Ioan, cu viaţă pusnicească, propoveduiaşte şi botează cu apă, iară Hristos, cu Duhul Sfânt. Carele de la Ioan botezându-Să, cu fiarăle trăind în pustie, după post de patruzeci de zile, de la Satan să ispiteaşte şi, dându-să Ioan, începe a propovedui în Galileea. Şi, chemând pre Simon şi Andrei, Iacov şi Ioan a lui Zevedeiu, Să suie în Capernaom şi în cealeaalalte locurile Galileii şi, acolo propoveduind, vindecă soacra lui Simon şi leprosul, pre carele îl trimite la preoţi, şi mulţi îndrăciţi şi bolnavi, mult minunându-să toţi.

Dmcă înaintea Luminării. Zaceal 1. *Zac. 1.*

1. Începearea Evangheliei a lui Isus Hristos, Fiiul lui Dumnezeu.
2. Precum iaste scris în Isaie prorocul: *„Iată, Eu trimiţ îngerul Mieu înaintea feaţii Tale, care va găti calea Ta înaintea Ta. *Malah. 3, 1.
3. *Glasul celui ce strigă în pustie: «Gătiţ calea Domnului, dreapte faceţi cărările Lui»”. *Isaie 40, 3. Matheiu 3, 3.

74v 4. Fost-au Ioan în pustie, botezând şi pro|poveduind botezul pocăinţei spre iertarea păcatelor. Luc. 3, 4. Ioan 1, 23.

5. *Şi ieşiia către el tot ţinutul Iudeii şi ierusalimleanii toţi şi să boteza de la el în râul Iordanului, mărturisindu-ş păcatele sale. *Math. 3, 5. *Math. 3, 4.
6. *Şi era Ioan îmbrăcat cu peri de cămilă şi brâu de curea pre coapsăle lui **şi lăcuste şi miiare sălbatecă mânca. Şi propoveduia, zicând: Preoţi 11, 22. **Math. 3, 11.
7. *„Vine după mine Cel mai tare decât mine, a Căruia nu sânt vreadnic, plecându-mă, să dezleg curaoa încălţămintelor Lui. Luc. 3, 16. Ioan 1, 26.
8. *Eu v-am botezat cu apă, iară Acela vă va boteza cu Duhul Sfânt”. *Fapt. 1, 5 şi 2, 4 şi 11, 17 şi 19, 4.

Sfârşit duminică. Luni 12 şi la Botez, la letur. Zac. 2 *Zac. 2.*

9. Şi au fost în zilele acealea, venit-au Isus din Nazaretul Galileii şi S-au botezat de la Ioan în Iordan.
10. Şi, numaidecât suindu-Să din ape, văzut-au ceriurile deşchise *şi Duhul ca un porumb pogorându-Să şi rămâind într-Însul. *Luc. 3, 22. Ioan 1, 32.
11. Şi glas au fost din ceriuri: „Tu eşti Fiiul Mieu cel iubit, întru Tine bine am voit”.

Sfârşit Botez.||

*Math. 4, 1. 12. *Şi îndată Duhul L-au scos în pustie. 75r
Luca 4, 1. 13. Şi era în pustie patruzăci de zile şi patruzeci de nopţi şi Să ispitiia de Satana. Şi era cu fierile şi îngerii slujiia Lui.
*Math. 4, 12. 14. *Iară, după ce s-au prins Ioan, au venit Isus în Galileea, propoveduind Evangheliia
Luca 4, 14. împărăţiii lui Dumnezeu
Ioan 4, 43. 15. Şi, zicând că: „S-au plinit vreamea şi s-au apropiiat împărăţiia lui Dumnezeu, pocăiţi-vă şi creadeţi Evangheliii”.

Zac. 3. *Sfârşit luni. Marţi 12. Zaceal 3.*

*Mathei 4, 18. 16. *Şi, trecând pre lângă Marea Galileii, au văzut pre Simon şi pre Andrei, fratele lui,
Luca 5, 2. aruncând mrejile în mare (că era pescari).
17. Şi au zis lor Isus: „Veniţi după Mine şi vă voi face pescari de oameni”.
18. Şi, numaidecât lăsând mrejile, au urmat Lui.
19. Şi, mergând de acolo puţin, au văzut pre Iacov a lui Zevedeiu şi pre Ioan, fratele lui, şi pre ei, tocmindu-şi mrejile în corabie.
20. Şi îndată i-au chemat. Şi, lăsând pre tată-său, Zevedeiu, în corabie cu năimiţii, au urmat Lui. |
*Math. 4, 13. 21. *Şi au întrat în Capernaom; şi numaidecât, sâmbetele întrând în sinagoga, îi 75v
Luca 4, 31. învăţa.
Math. 7, 28. 22. Şi să mira de învăţătura Lui, că era învăţându-i ca Cel ce are puterea, iară nu ca
Luca 4, 32. cărturarii.

Zac. 4. *Sfârşit marţi. Mercuri 12. Zac. 4.*

23. Şi era în sinagoga lor un om cu duh necurat. Şi au strigat,
24. Zicând: „Ce e noao şi Ţie, Isuse Nazarineanule? Venit-ai a ne piiarde? Ştiu cine eşti, Sfântul lui Dumnezeu!”
25. Şi l-au certat Isus, zicând: „Amuţeaşte şi ieşi din om!”.
26. Şi, scuturându-l duhul cel necurat şi strigând cu glas mare, au ieşit de la el.
27. Şi s-au mirat toţi aşea cât să întreba între sineş, zicând: „Ce e aceasta, ce învăţătură noao iaste aceasta, că cu putearea şi duhurilor necurate porunceaşte şi ascultă de El?”
28. Şi au ieşit veastea Lui îndată întru tot ţinutul Galileii.

Zac. 5. *Sfârşit mercuri. Joi 12. Zaceal 5.*

*Mathei 8, 14. 29. *Şi aceiaşi, ieşind din sinagogă, au venit în casa lui Simon şi a lui Andrei, cu Iacov
Luca 4, 38. şi cu Ioan. ||
30. Iară soacra lui Simon zăcea de friguri. Şi îndată i-au spus Lui de ea. 76r
31. Şi, apropiindu-să, o au rădicat apucându-o de mână. Şi numaidecât o au lăsat frigurile şi slujiia lor.
32. Iară fiind sară şi apuind soarele, aducea la El pre toţi bolnavii şi pre cei îndrăciţi.
33. Şi era toată cetatea adunată la uşe.
*Luca 4, 14. 34. Şi au vindecat pre mulţi ce să chinuia de multe boale *şi mulţi draci scotea şi nu-i lăsa a grăi, că-L cunoştea pre El.

Sâmbătă 2 post.

35. Şi de dimineaţă foarte sculându-Să, ieşind, S-au dus la loc pustiiu şi acolo Să ruga.

Zac. 6. *Sfârşit joi. Zac. 6.*

36. Şi au mers după El Simon şi cei ce cu El era.
37. Şi, deacă L-au aflat, au zis Lui că: „Toţi te caută”.
38. Şi au zis lor: „Să meargem în satele şi în oraşele ceale de aproape să propoveduiesc acolo, că la aceasta am venit”. |
39. Şi era propoveduind în sinagogurile lor şi întru toată Galileea şi scoţind dracii. 76v

40. *Şi au venit către El un lepros, rugându-L şi, îngenunchind, au zis Lui: „De vreai, mă poţi curăţi”. *Math. 8, 2. Luca 5, 2.
41. Iară Isus, făcându-I-să milă de el, au întins mâna Sa şi, atingându-L, au zis lui: „Vreau. Curăţeaşte-te”.
42. Şi, zicând, numaidecât s-au depărtat de la el lepra şi s-au curăţit.
43. Şi i-au amănânţat şi îndată l-au scos.
44. Şi au zis lui: „Vezi, nimărui să nu spui, ci mergi, arată-te arhiereului şi adă pentru curăţirea ta *ceale ce au poruncit Moisi întru mărturiia lor”. *Preoţi. 14, 2.

Sfârşit sâmbătă.

45. Iară El ieşind, au început a propovedui şi a vesti cuvântul, aşea cât de-aciia nu putea la arătare a întra în cetate, ci afară, în locuri pustii era şi să aduna către El de pretutindinea. ||

77r **Cap 2**

Murmurând cărturarii, căci zisease slăbănogului ce-l slobozisă prin podul casii că i să iartă păcatele, poruncindu-i a-şi purta patul, îl vindecă. La Levin, pre carele a urma după Sine chemasă, şezând cu mulţi publicani la masă, pricina spune. Murmurând fariseii pentru ce petreace cu păcătoşii şi pentru ce ucenicii Lui nu postesc. Pre carii, şi spice sâmbăta smulgând, îi mântuiaşte.

Dumc. 2 post. Zac. 7. *Zac. 7.*

1. Şi iară au întrat în Capernaum după câteva zile.
2. Şi s-au auzit că este în casă şi s-au adunat mulţi, aşa cât nu încăpea nici la poartă şi grăia lor cuvânt. Mathei 9, 1.
3. *Şi au venit la El, aducând un slăbănog, care să purta de patru inşi. *Luca 5, 18.
4. Şi, neputându-l a-l duce înaintea Lui pentru gloată, au golit acoperişul unde era şi, desfăcându-l, au slobozit patul în care zăcea slăbănogul.
5. Iară văzând Isus credinţa lor, au zis slăbănogului: „Fiiule, iartă-să ţie păcatele tale”. |
77v 6. Şi era acolo unii dintre cărturari, şezând şi cugetând în inimile sale:
7. „Ce grăiaşte Acesta aşa? Blastămă. *Cine poate ierta păcatele, fără sângur Dumnezău?” *Iov. 14, 4, 43, 25.
8. Carea îndată cunoscând Isus cu Duhul Său că aşa cugeta între sine, au zis lor: „Ce cugetaţi aceaste în inimile voastre?
9. Ce e mai lesne a zice slăbănogului: «Iartă-ţi-să păcatele» au a zice: «Scoală, ia-ţi patul şi umblă?»
10. Iară ca să ştiţi că Fiiul Omenesc are puteare pre pământ a ierta păcatele (au zis slăbănogului):

11. «Ţie zic: ‘Scoală, ia patul tău şi mergi în casa ta’».
12. Şi numaidecât s-au sculat el şi, luund patul, s-au dus înaintea tuturor, aşa cât să mira toţi şi mărea pre Dumnezău, zicând că: „Nice odinioară aşa n-am văzut”.

Sfârşit dumc.

13. Şi au ieşit iarăş la mare. Şi toată gloata venea la El şi-i învăţa.

Zac. 8. *Sâmb. 3 post. Zac. 8.*

*Mathei 9, 9. Luca 5, 27. 14. *Şi, trecând, au văzut pre Levi a lui Alfei şezând la vamă şi au zis lui: „Vino după Mine”. Şi, sculându-să, au mers după El.
15. Şi au fost, şezând la masă în casa || lui; mulţi publicani şi păcătoşi şedea împreună cu Isus şi cu ucenicii Lui, că era mulţi carii şi urma după El. 78r
16. Şi cărturarii şi fariseii văzând că mâncă cu publicanii şi cu păcătoşii, zicea ucinicilor Lui: „Pentru ce cu publicanii şi cu păcătoşii mâncă şi bea învăţătoriul vostru?”
*2 Timoth. 1, 15. 17. Aceasta auzând Isus, au zis lor: „Nu trebuie sănătoşilor vraci, ci bolnavilor. *Că n-am venit să chem pre cei drepţi, ci pre păcătoşi”.

Zac. 9. *Sfârşit sâmb. Vineri 12. Zac. 9.*

18. Şi era ucenicii lui Ioan şi fariseii postindu-să şi au zis Lui: „Pentru ce ucenicii lui Ioan şi a fariseiilor să postesc, iară ai Tăi ucenici nu să postesc?”
19. Şi au zis lor Isus: „Au doară pot fiii nuntei posti până când e mirele cu ei? În câtă vreame au cu sine mirele nu pot posti.
*Math. 19. 20. *Iară vor veni zilele când să va lua de la ei mirele şi atunci vor posti într-aceale zile.
Luca 5, 35. 21. Nime nu coasă peatecul de postav nou în vejmântul vechiu. Într-alt chip să va lua | peatecul cel nou de câtră cel vechiu şi mai mare ruptură să va face. 78v
22. Şi nime nu bagă vinul nou în foi vechi. Într-alt chip va sparge vinul foii şi vinul să va vărsa şi foii vor peri. Ci vinul nou în foi noi trebuie să să bage”.

Zac. 10. *Sfârşit vineri. Sâmb. 1 post. Zac. 10.*

*Math. 12, 1. Luca 6, 1. 23. *Şi au fost iarăşi trecând Domnul sâmbăta, umbla prin sămânături şi ucenicii Lui au început a mearge şi a smulge spice.
24. Iară fariseii zicea Lui: „Iacă, ce fac sâmbăta ce nu să cade?”
25. Şi au zis lor: „Nici odinioară aţi citit ce au făcut David când au avut lipsă şi au
1 Împăr. 21, 6. flămânzât el şi cei ce cu el era?”
26. Cum au întrat în casa lui Dumnezău, supt Aviathar, căpetenia preoţilor, şi pânile
*Preo. 24, 9. punerei-înainte le-au mâncat, care nu să cădea a le mânca *fără numai preoţilor, şi au dat celor ce cu el era?
27. Şi zicea lor: „Sâmbăta pentru om s-au făcut, iară nu omul pentru sâmbăta.
28. Drept aceaea, Domnul e Fiiul Omenesc şi sâmbăta”. ||

Cap 3 79r

După ce vindecasă mâna cea sacă, ferindu-Să de meşteşugirea fariseilor, Să depărtează, gloatele de pretutindini la Dânsul curgând, a cărora neputincioşi vindecă. Pre cei doisprăzeace de la Sine aleşi (carii aici să numesc) îi trimite a propoveduii, dându-le puteare preste neputinţe şi preste draci. Pre cărturari, ce blăstăma că cu Vălzevul scoate dracii, îi vădeaşte de minciună, zicând: „Blăstămul împrotiva Duhului Sfânt a fi neiertat”. Şi care e muma şi fraţii lui.

Math. 12, 9. Luca 6, 6. 1. Şi au întrat iarăş în sinagoga şi era acolo un om având mână uscată.
2. Şi Îl socotea de va vindeca sâmbăta, ca să-L pârască.
3. Şi au zis omului celui ce avea mână uscată: „Scoală în mijloc”.
4. Şi au zis lor: „Cade-să sâmbăta bine a face au rău? Sufletul a mântuii au a-l pierde?” Iară ei tăcea.
5. Şi, căotând împregiurul lor cu mânie, întristându-Să pentru orbirea inimii lor, zice omului: „Întinde mâna ta”. Şi | o au întins şi s-au vindecat mâna lui. 79v

Sfârşit sâmb. Luni 13. Zac. 11 *Zac. 11.*

6. *Iară ieşind fariseii, numaidecât cu ierodienii sfat făcea împrotiva Lui, cum L-ar pierde. *Math. 12, 14.
7. Iară Isus cu ucenicii Săi s-au depărtat câtră mare; şi multă gloată din Galileea şi din Iudeea au mers după El.
8. Şi din Ierusalim şi din Idumeea şi din ceaea parte de Iordan şi cei dinpregiurul Tirului şi a Sidonului, mulţime multă auzând ceale ce făcea, au venit la El.
9. Şi au zis ucenicilor Săi să-I slugească corabia pentru gloată, ca să nu-L împreasure.
10. Că mulţi vindeca, aşa cât năvălea spre Dânsul, ca să să atingă de El, oricâţi avea rane.
11. Şi duhurile ceale necurate văzându-L, cădea înaintea Lui şi striga grăind:
12. „Tu eşti Fiiul lui Dumnezău”. Şi foarte îi certa, să nu-L vedească.

Sfârşit luni. Marţi a 3 dumcă. Zac. 12 *Zac. 12.*

13. *Şi, suindu-Să în munte, au chemat câtră Sine pre care Însuş au voit şi au venit la El. *Math. 10, 1.
14. Şi au făcut să fie doisprăzeace cu El şi să-i trimiţă a propoveduii. || Luca 6, 13.
80r 15. Şi le-au dat puteare a vindeca neputinţele şi a scoate dracii.
16. Şi au pus lui Simon nume Petru.
17. Şi Iacov a lui Zevedei şi Ioan, fratele lui Iacov, şi le-au pus nume: Voanerghes, ce este „Fiii tunetului”.
18. Şi Andrei şi Filip şi Vartolomeu şi Matheu şi Thoma şi Iacov a lui Alfeiu şi Thadeu şi Simon Hananeul,
19. Şi Iuda Iscarioteanul, care L-au şi vândut.

Sfârşit marţi. Mier. 13 dumc. Zac. 13. *Zac. 13.*

20. Şi au venit acasă şi iară s-au adunat gloata, aşa cât nu putea nici pâne a mânca.
21. Şi, auzând ai Săi, au ieşit să-L prinză, că zicea că-i întors din fire.
22. Şi cărturarii cei ce vinisă din Ierusalim zicea *că Velzevuv are şi cum că cu căpeteniia dracilor scoate dracii. *Mathei 9, 34.
23. Şi, chemându-i, în pilde le zicea: „Cum poate scoate Satana pre Satana?
24. Şi împărăţiia, de să va împărăchea, nu poate sta împărăţiia aceaea.
25. Şi casa, de să va împărăchea, nu poate sta casa aceaea. |
80v 26. Şi Satana, de să va scula împrotiva sa, împerecheatu-s-au şi nu va putea sta, ci sfârşit are.
27. Nime nu poate răpi vasele celui mai tare întrând în casă, de nu va lega mai înainte pre cel tare şi atunci casa lui o va gefuii.

Sfârşit mier. Joi 13. Zac. 14. *Zac. 14.*

*Mathei 12, 31. Luca 12, 10. 1 Ioan 5, 16.
28. *Amin zic voao, că toate păcatele să vor ierta fiilor omeneşti şi blăstămurile, cu care s-or blăstăma.
29. Iară care va blăstăma împrotiva Duhului Sfânt nu are iertare în veac, ci va fi vinovat de veacinica greşală".
30. Că zicea: „Duh necurat are".

*Mathei 12, 46. Luca 8, 19.
31. *Şi au venit muma Lui şi fraţii şi, stând afară, au trimis la El, chemându-L.
32. Şi şedea împregiurul Lui gloata şi au zis Lui: „Iată, mumă-Ta şi fraţii Tăi afară Te caută".
33. Şi, răspunzându-le, au zis: „Care e muma Mea şi fraţii Miei?"
34. Şi, uitându-Să împregiur spre cei ce şedea împregiurul Lui, au zis: „Iată muma Mea şi fraţii Miei,
35. Că cel ce va face voia lui Dumnezău, acela fratele Mieu şi sora Mea şi muma Mea este".

Sfârşit joi. ||

Cap 4 81r

Pilda sămănătoriului pune înainte, carea ucenicilor o tâlcuiaşte. Candela, zice, pre sfeaşnic a să pune. Adăogând pildele de sămânţa pre pământ aruncată, carea creaşte dormind sămănătoriul, şi de grăunţul de muştariu. Iară ucenicilor deosăbi toate le tălcuiaşte. În corabie, din somn deşteptându-Să, vihorul mării domoleaşte.

Zac. 15. *Vineri 13. Zac. 15.*

Mathei 13, 1. Luca 8, 4.
1. Şi iară au început a învăţa lângă mare. Şi s-au adunat câtră El gloată multă, aşa cât, suindu-Să în corabie, şedea în mare şi toată gloata lângă mare pre ţărmure era.
2. Şi-i învăţa cu pilde multe şi le zicea cu învăţătura Sa:
3. „Auziţi! Iată, au ieşit sămănătoriul să samene.
4. Şi, când sămăna, alta au căzut lângă cale şi au venit pasările ceriului şi o au mâncat.
5. Iară alta au căzut pre loc pietros, unde n-au avut pământ mult, şi numaidecât au răsărit, că nu avea pământ adânc.
6. Şi, dacă au răsărit soarele, s-au veştegit | şi, neavând rădăcină, s-au uscat. 81v
7. Şi alta au căzut între spini şi s-au înălţat spinii şi o au înecat şi rod n-au dat.
8. Şi alta au căzut în pământ bun şi da ca rod înălţând şi crescând. Şi aducea una treizăci, una şasăzăci şi una o sută".
9. Şi zicea: „Cine are urechi de auzit să audză!"

Zac. 16. *Sfârşit vineri. Luni 14. Zac. 16.*

10. Şi, fiind sângur, L-au întrebat cei doisprăzeace carii era cu El de pildă.
11. Şi le zicea: „Voao s-au dat a şti taina împărăţiii lui Dumnezău, iară celor ce sânt afară în pilde toate să fac,
12. *Ca, văzând, să vază şi să nu vază, şi, auzând, să auză şi să nu înţăleagă, ca nu cândva să să întoarcă şi să li să ierte păcatele”. *Isaie 6, 9. Mathei 13, 14.
13. Şi le-au zis: „Nu ştiţi pilda aceasta? Şi cum veţi cunoaşte toate pildele? Ioan 12, 8.
14. Cel ce samănă cuvântul samănă. Fapte 28, 26.
15. Iară aceştia sânt cei de lângă cale, unde să samănă cuvântul şi, dacă-l vor auzi, numaidecât vine Satana şi ia cuvântul care e sămănat în inimile lor. Râm. 11, 8.
16. Şi aceştia sânt aşişdirea carii pre loc pietros să samănă, carii, dacă vor auzi ||
82r cuvântul, îndată cu bucurie îl cuprind.
17. Şi nu au rădăcină în sine, ci vremealnici sânt. După aceaea, răsărind năcazul şi izgonirea pentru cuvânt, numaidecât să smintesc.
18. Şi alţii sânt carii să samănă în spini. Aceştea sânt cei ce aud cuvântul
19. Şi dosăzile veacului şi înşelăciunea bogăţiilor *şi poftele celoralalte întrând, îneacă cuvântul şi fără rod să face. *1 Timoth. 6, 17.
20. Şi aceşta sânt carii pre pământ bun s-au sămânat, carii aud cuvântul şi-l cuprind şi rodesc, unul treizăci, unul şasăzăci şi unul o sută”.
21. *Şi le zicea: „Au doară vine candela să să puie supt obroc au supt pat, au nu să să puie pre sfeaşnic? *Math. 5, 15. Luca 8, 16 şi 11, 33.
22. *Că nu este ceva ascuns să nu să areate, nici lucru tăinuit, ci la arătare să vie. Math. 10, 26.
23. De are cineva urechi de auzât, să auză!” Luca 8, 17

Sfârşit luni. Marţi 14. Zac. 17. *Zac. 17.*

24. Şi le zicea: „Vedeţi ce auziţi! *Cu ce măsură veţi măsura, să va măsura voao şi să va adaoge voao. *Math. 7, 2. Luc. 6, 38.
25. *Că celui ce are i să va da, şi cel ce n-are şi ce are să va lua de la el”. *Math. 13, 12
82v 26. Şi zicea: „Aşa este împărăţiia lui | Dumnezău, ca precum omul de ar arunca sămânţa pre pământ şi 25, 29. Luca 8, 18
27. Şi să doarmă şi să să scoale noaptea şi zioa şi sămânţa să răsară şi să crească, când nu şti el. şi 19, 26.
28. Că pământul de eluşi rodeaşte întâi iarba, după aceaea spicul, după aceaea grăunţul plin în spic.
29. Şi, deacă aduce rodurile, numaidecât trimite seacerea, că au sosit săcerişul”.
30. Şi zicea: „Cui vom asămâna împărăţiia lui Dumnezău? Au cu ce pildă o vom închipui?
31. *Ca grăunţul de muştar carele, sămânându-să în pământ, mai mic e decât toate sămânţele care sânt în pământ. *Math. 13, 31. Luca 13, 19.
32. Şi, dacă să va sămăna, să suie şi să face mai mare decât toate buruienile şi face ramuri mari, aşa cât pot lăcuii supt umbra lui paserile ceriului”.
33. Şi cu multe pilde ca aceastea le grăia cuvântul, precum putea auzi.
34. Iară fără pilde nu grăia lor. Iară deosăbi ucenicilor Săi toate le spunea.

Sfârşit marţi. Mier. 14. Zac. 18. *Zac. 18.*

35. Şi au zis lor într-aceaea zi, fiind sară: „Să treacem de ceaea parte”.
36. *Şi, slobozând gloata, L-au luat aşa precum era în corabie; şi alte corăbii era cu ei. || *Math. 8, 13. Luc. 18, 22.
83r 37. Şi s-au făcut vihor mare de vânt şi valuri arunca în corabie, aşa cât să umplea corabia.
38. Şi era El în fundul corăbiii, pre căpătui dormind. Şi L-au deşteptat şi I-au zis Lui: „Învăţătoriule, au nu ai grije că perim?”
39. Şi, sculându-să, au certat vântul şi au zis mării: „Taci, amuţeaşte!” Şi au încetat vântul şi s-au făcut linişte mare.
40. Şi au zis lor: „Ce vă teameţi? Încă n-aveţ credinţă?” Şi s-au temut cu frică mare şi zicea unul câtră altul: „Cine, ţi să pare, este Acesta, că şi vântul şi marea ascultă de El?”

Sfârşit mier.

Cap 5

În ţinutul gadareanilor, vindecă pre cel cumplit îndrăcit de un leghion de draci cărora le îngăduiaşte a întra în porci. Nici lasă să meargă după El cel ce să izbăvisă. Vindecând muierea de curgerea sângelui, vine la casa lui Iair şi învie fata lui.

Zac. 19. *Joi 14. Zac. 19.*

Math. 8, 28. 1. Şi au venit de ceaea parte de mare, în ţinutul gadareanilor.
Luca 8, 26. 2. Şi, ieşind El din corabie, numaidecât L-au întâmpinat din mormânturi un | om cu duh necurat, 83v
3. Care avea sălaş în mormânturi şi nici cu lanţuri nu-l mai putea cineva lega.
4. Că de multe ori, cu obezi şi cu lanţuri legat fiind, rupsase lanţurile şi obezile le sfărâmasă şi nime nu-l putea îmblânzi.
5. Şi pururea, zioa şi noaptea, în mormânturi şi în munţi era, strâgând şi tăindu-să cu pietri.
6. Iară văzând pre Isus de departe, au alergat şi s-au închinat Lui.
7. Şi, strigând cu glas mare, au zis: „Ce e mie şi Ţie, Isuse, Fiiul lui Dumnezău celui înalt? Giuru-Te pre Dumnezău, să nu mă chinuieşti”.
8. Că-i zicea: „Ieşi din om, necurate duhule!”
9. Şi întreba: „Ce nume e ţie?” Şi au zis Lui: „Leghion mi-e numele, că mulţi sântem”.
10. Şi să ruga Lui mult să nu-l scoaţă afară din ţinut.
11. Şi era acolo, lângă munte, o turmă de porci mare păscându-să.
12. Şi-L ruga duhurile, zicând: „Slobozi-ne în porci, să întrăm într-înşii”.
13. Şi i-au îngăduit îndată Isus. Şi, ieşind duhurile ceale necurate, au întrat în porci şi, cu repejune mare, turma s-au aruncat în || mare, ca la doao mii, şi s-au înnecat în mare. 84r
14. Iară cei ce-i păştea au fujit şi au vestit în cetate şi prin câmpuri şi au ieşit să vază ce să făcusă.
15. Şi au venit către Isus şi au văzut pre cel ce să chinuia de dracul şezând înbrăcat şi sănătos cu minte şi s-au temut.
16. Şi le-au povestit lor cei ce văzusă cum să făcuse celui ce avusease dracul şi de porci.
17. Şi au început a-L ruga să să depărteaze din hotarăle lor.
18. Şi, suindu-Să în corabie, au început a-L ruga cel ce să chinuisă de dracul să fie cu El.
19. Şi nu l-au îngăduit, ci i-au zis: „Mergi în casa ta, la ai tăi, şi le vesteaşte câte ţ-au făcut Domnul şi te-au miluit”.
20. Şi s-au dus şi au început a propovedui în Decapoli, câte-i făcusă Isus. Şi toţi să mira.

Sfârşit joi.

21. Şi, trecând Isus cu corabia iarăş de ceaea | parte, S-au adunat la El gloată multă şi era lângă mare. 84v

Zac. 20. *Vineri 14. Zac. 20.*

*Math. 9, 18. 22. *Şi au venit oarecarele din arhisinagoghi, pe nume Iair şi, văzându-L, au căzut la
Luca 8, 41. picioarele Lui.
23. Şi să ruga Lui mult, zicând că: „Fata mea spre sfârşit iaste, vino, pune mâna pre ea, să să tămăduiască şi să fie vie”.
24. Şi s-au dus cu el; şi mergea după El gloată multă şi-L înpresura.

Zac. 21. *Luni 15. Zac. 21.*

25. Şi o muiare, carea era în curgerea sângelui ani 12
26. Şi pătimisă multe de la mulţi vraci, cheltuisă ale sale toate, nici folosisă ceva, ci mai rău avea.
27. Auzind de Isus, au venit în gloată din cale şi s-au atins de veşmântul Lui.
28. Că zicea: „Că numai de veşmântul Lui de mă voi atinje, mă voi mântui”.
29. Şi numaidecât s-au săcat izvorul sângelui ei şi au simţit cu trupul că să vindecasă de rană.
30. Şi, îndată, Isus întru Sineş cunoscând puterea care ieşisă din El, întorcându-Să către gloată, zicea: „Cine s-au atins de veşmintele Meale?” ||

85r 31. Şi-I zicea ucenicii Săi: „Vez că Te împresură gloate şi zici: «Cine s-au atins de Mine?»”
32. Şi să uita împrejur, să vază pre ceaea ce făcusă aceasta.
33. Iară muiarea, temându-să şi trămurând, ştiind ce să făcusă întru sine, au venit şi au căzut înaintea Lui şi I-au spus tot adevărul.
34. Iară El au zis ei: *„Fiică, credinţa ta te-au mântuit; mergi în pace şi fii sănătoasă de rana ta”. *Luca 7, 20 şi 4, 48.

Sfârşit luni. Citit vineri.

35. Încă El grăind, au venit de la arhisinagog, zicând că: „Fiica ta au murit. Ce mai superi pre Învăţătoriul?”
36. Iară Isus auzind cuvântul ce să zicea, au zis arhisinagogului: „Nu te teame, numai creade!”
37. Şi n-au lăsat pre cineva să meargă cu Sine, fără pre Petru şi Iacov şi pre Ioan, fratele lui Iacov.
38. Şi au venit în casa arhisinagogului şi au văzut gâlceavă şi pre cei ce plângea şi mult să văieta. |
85v 39. Şi, întrând, au zis lor: „Ce vă turburaţi şi plângeţi? Fecioara n-au murit, ci doarme!”
40. Şi râdea de El. Iară El, scoţând pre toţi, au luat pre tatăl şi muma fetei şi pre cei ce era cu Sine şi au întrat unde zăcea fecioara.
41. Şi, prinzând mâna fecioarei, i-au zis: „Talitha Kumii”, ce să tâlcuieşte: „Fecioară, (ţie zic) scoală!”
42. Şi numaidecât s-au sculat fecioara şi umbla. Şi era de ani 12; şi s-au mirat cu minune mare.
43. Şi le-au poruncit foarte ca nime să nu ştie aceasta. Şi au zis să-i dea să mânce.

Cap 6

De învăţătura lui Hristos în moşiia Lui să minunează, măcar că, pentru a lor necredinţă, puţine minuni au făcut acolo. Pre ucenici, trimiţându-i a propovedui, îi învaţă ce trebuie să facă. Irod, auzind veastea lui Hristos, zice a fi înviiat Ioan Botezătoriul, a căruia cap featii jucătoare pentru jurământ deadease. În pustie, cu cinci pâni şi doi peşti, cinci mii de bărbaţi satură. Pre mare
86r *umblând, viforul domoleaşte. În pământul Ghenesarethului, pre mulţi, || cu atinjerea tiviturii veşmântului Său, tămăduiaşte.*

Marţi 15. Zac. 22. *Zac. 22.*

1. Şi, ieşind de acolo, S-au dus la moşiia Sa; şi urma după El ucenicii Săi. Matheiu 13, 24. Luca 4, 16.

Sfârşit luni.

2. Şi, fiind sâmbătă, au început în sinagoga a învăţa. Şi mulţi auzind, să mira de învăţătura Lui, zicând: „De unde Acestuia toate aceastea? Şi ce înţelepciune e carea s-au dat Lui şi puteri ca aceastea, care să fac prin mânile Lui?
3. *Au nu Acesta e meşterul de lemn, fiiul Mariii, fratele lui Iacov şi a lui Iosif şi a Iudii şi a lui Simon? Au nu şi surorile Lui aici cu noi sânt?” Şi să smintea într-Însul. *Ioan 6, 42.
4. Şi le zicea Isus *„Că nu e prorocul fără cinste, fără în moşiia sa şi în casa sa şi în rudeniia sa”. *Math. 13, 57.
5. Şi nu putea acolo face nici o puteare, fără numai puţini neputincioşi, puindu-le mânile, i-au vindecat. Luca 4, 24. Ioan 4, 44.
86v 6. Şi să mira pentru necredinţa lor. | Şi umbla prin oraşe împrejur învăţând.

Mercuri 15. Zac. 23. *Zac. 23.*

7. *Şi au chemat pre cei 12 şi au început a-i tremite câte doi şi le da puteare preste duhurile ceale necurate. *Mathe. 10, 1. Sus 3, 14.
8. Şi le-au poruncit să nu ia ceva în cale, fără numai toiagul, nu traistă, nu pâne, nici în brâu bani, Luca 9, 1.
9. *Ci încălţaţi cu călţuni şi să nu să îmbrace cu doao îmbrăcăminte. *Fapt. 12, 8.
10. Şi le zicea: „Oriunde veţi întra în casă, acolo rămâneţi până veţi ieşi de acolo.

*Math. 10, 14. Luca 9, 5. 11. *Şi oricarii nu vă vor priimi, nu vă vor auzi, **ieşind de acolo, scuturaţi praful de pre picioarele voastre, spre mărturie lor.

Fapt. 13, 51 12. Şi, ieşind, propoveduia să să pocăiască.

şi 18, 6. 13. Şi draci mulţi au scos *şi unjea cu untdelemn pre mulţi bolnavi şi-i tămăduia.

*Iacov 5, 14.

Zac. 24. *Sfârşit mercuri. August 29. Zac. 24.*

*Mathei 14, 1, 2. Luca 9, 7. 14. *Şi au auzit împăratul Irod (că arătat s-au făcut numele Lui) şi zicea că Ioan Botezătoriul s-au sculat din morţi şi pentru aceaea să fac puteri întru el. ||

15. Iară alţii zicea că Ilie iaste, iară alţii zicea că proroc iaste, ca unul din proroci. 87r

16. Carea auzind Irod, au zis: „Căruia eu am tăiat capul, Ioan, acesta s-au sculat din morţi".

*Luca 3, 19. 17. *Că însuş Irod au trimis şi au prins pre Ioan şi l-au legat în temniţă pentru Irodiada, muiarea lui Filip, frăţine-său, că o luasă.

*Preoţi 18, 16. 18. Că zicea Ioan lui Irod: *„Nu să cade ţie a avea muiarea frăţine-tău".

19. Iară Irodiada îl pândea pre el şi vrea a-l ucide; nici putea,

20. Că Irod să temea de Ioan, ştiindu-l om drept şi sfânt şi-l păziia şi, auzindu-l, multe făcea şi bucuros îl auziia.

21. Şi, întâmplându-să o zi cu prilej, Irod au făcut uspăţu naşterii sale căpeteniilor şi trivunilor şi celor mai-mari din Galileea.

22. Şi, întrând fata Irodiadii şi jucând şi plăcând lui Irod, împreună şi celor ce şedea, împăratul au zis featii: „Ceare de la mine ce vreai şi voi da ţie". |

23. Şi i s-au jurat că: „Orice vei ceare oi da ţie, macar jumătate din împărăţiia mea". 87v

24. Carea ieşind, au zis mâne-sa: „Ce voi ceare?" Iară ea au zis: „Capul lui Ioan Botezătoriul".

25. Şi, întrând numaidecât cu grabă la împăratul, au cerut zicând: „Vreau ca îndată să-m dai în tipsie capul lui Ioan Botezătoriul".

26. Şi s-au întristat împăratul; pentru jurământ şi pentru cei ce şedea împreună, n-au vrut a o întrista",

27. Ci trimiţând dărăbanţul, au poruncit să aducă capul lui în tipsie. Şi i-au tăiat capul în temniţă.

28. Şi au adus capul lui în tipsie şi l-au dat featei şi fata l-au dat mâne-sa.

29. Carea auzind ucenicii lui, au venit şi au luat trupul lui şi l-au pus în mormânt.

Zac. 25. *Sfârşit Tăerii. Joi 15. Zaceal 25.*

*Luca 9, 10. 30. *Şi, adunându-să apostolii la Isus, I-au vestit toate cealea ce făcusă şi învăţasă.

Math. 14, 13. Luca 9, 10. 31. Şi au zis lor: *„Veniţi deosebi la loc pustiiu şi vă odihniţi puţintel". Că era mulţi cei ce vinea şi să întorcea şi nici loc de a mânca avea. ||

Ioan 6, 1. 32. Şi, suindu-să în corabie, s-au dus în loc pustiiu deosăbi. 88r

33. Şi i-au văzut trecând şi i-au cunoscut mulţi. Şi, pe jos, din toate cetăţile au alergat acolo şi au sosit înaintea lor.
34. *Şi, ieşind, au văzut gloată multă Isus şi I-au fost milă de dânşii, că era ca oile ce n-au păstoriu, şi au început a-i învăţa multe. *Mathei 9, 37 şi 14, 14.
35. Şi, fiind ceas mult, s-au apropiat ucenicii Lui, zicând: „Pustiiu e locul acesta şi, iată, ceasul au trecut.
36. *Slobozi-i, ca, mergând în satele de aproape şi în oraşe, să-şi cumpere bucate care să mânce”. *Luca 9, 12.
37. Şi, răspuzând, au zis lor: „Daţi-le voi să mânce”. Şi au zis Lui: „Mergând, să cumpărăm de doao sute de denari pâni şi le vom da a mânca?”
38. Şi au zis lor: „Câte pâni aveţi? Duceţi-vă şi vedeţi”. Şi, deacă au cunsocut, au zis: „Cinci, şi doi peşti”.
39. *Şi le-au poruncit să-i facă pre toţi a şedea după ceţi pre iarbă. | *Ioan 7, 10.
88v 40. Şi au şezut prin părţi câte o sută şi cincizăci.
41. Şi, luând ceale cinci pâni şi doi peşti, uitându-Să în ceriu, au blagoslovit şi au frânt pânile şi le-au dat ucenicilor Săi să le puie înaintea lor; şi cei doi peşti i-au împărţit tuturor.
42. Şi au mâncat toţi şi s-au săturat.
43. Şi au luat rămăşiţe de sfărâmituri doaosprăzeace coşniţe pline, şi din peşti.
44. Iară cei ce au mâncat era cinci mii de bărbaţi.

Vineri 15. Zaceal 26. *Zac. 26.*

45. Şi numaidecât au silit pre ucenicii Săi a să sui în corabie, să meargă înaintea Lui de ceaea parte, la Vethsaida, până când El va slobozi norodul.

Sfârşit joi.

46. Şi, deacă i-au slobozit, S-au dus în munte să Să roaje.
47. Şi, fiind sară, era corabiia în mijlocul mării şi El sângur pre pământ.
48. *Şi, văzându-i ostenindu-să vânslând (că le era vântul împrotivă), şi la a patra straje *Mathei 14, 25.
89r de noapte au venit cătră ei, umblând || pre mare, şi vrea a treace pre lângă ei.
49. Iară ei, cât L-au văzut umblând pre mare, li s-au părut a fi nălucire şi au strigat.
50. Că toţi L-au văzut şi s-au turburat şi îndată au grăit cu El. Şi le-au zis: „Cutezaţi! Eu sânt, nu vă teameţi!”
51. Şi S-au suit la ei în corabie şi au încetat vântul. Şi mult mai vârtos între sine să mira,
52. Că nu au înţeles din pâni, că era inima lor orbită.
53. *Şi, trecând, au venit în pământul Ghenesarethului şi au descălecat. *Math. 14, 34.

Sfârşit vineri. Luni 16. Zac. 27. *Zac. 27.*

54. Şi, ieşind din corabie, numaidecât L-au cunoscut.
55. Şi, străbătând tot ţinutul acela, au început în paturi a aduce pre cei bolnavi, unde-L auzisă a fi.
56. Şi oriîncătro mergea, în oraşe sau în sate, au în cetăţi, prin uliţe punea pre cei
89v neputincioşi şi să ruga Lui ca numai | de tivitura veşmântului Lui de s-ar atinge. Şi oricâţi să atingea de El să mântuia.

Cap 7

Vădeaşte pre fariseii cei ce vădea pre ucenicii lui Hristos, căci cu mânile nespălate mânca pâne, când ei poruncile lui Dumnezău pentru predaniile sale le trecea, arătând care pot spurca pre om, adecă ceale ce ies din inimă. Fata sirofenisei, după starea rugăciunii ei, o izbăveaşte de diavolul, şi pre cel surd şi mut vindecă.

1. Şi s-au adunat câtră El fariseii şi oricarii dintre cărturari, venind din Ierusalim.
2. *Şi, văzând pre unii din ucenicii Lui cu mânile deobşte, adecă nespălate, *Math. 15, 2.
mâncând pâne, i-au hulit.
3. Că fariseii şi toţi jidovii, de nu-ş vor spăla adease mânile, nu mâncă, ţiind predania bătrânilor.

4. Şi din târg (viind), de nu să vor spăla, nu mâncă. Şi altele multe sânt care au luat a le ţinea, spălarile păharilor şi a urcioarelor şi a căldărilor şi a paturilor.

Zac. 28. *Marţi 16. Zac. 28.*

5. Şi-L întreba fariseii şi cărturarii: „Pentru ce ucenicii Tăi nu umblă după predaniile bătrânilor, ci cu mânile deobşte mâncă pâne?” ||
6. Iară El răspunzând, le-au zis lor: „Bine au prorocit Isaie de voi, făţarnicilor, precum 90r
*Isaie 29, 13. este scris: *«Norodul acesta cu buzăle Mă cinsteaşte, iară inima lor departe e de Mine».
7. Iară în deşert Mă cinstesc învăţând învăţături şi porunci omeneşti,
8. Că, lăsând porunca lui Dumnezău, ţineţi predania oamenilor: spălările urcioarelor şi ale păharelor şi altele acestora aseamenea faceţi multe”.
9. Şi zicea lor: „Bine, zădarnică faceţi porunca lui Dumnezău, ca să vă ţineţi predania voastră.
*Ieşire 20, 12. 10. Că Moisi au zis: *«Cinsteaşte pre tatăl tău şi pre mumă-ta» şi **«Cel ce va suduii pre
2 Leage 5, 16. tată sau pre mumă cu moarte să moară».
Efes. 6, 2. 11. Iară voi ziceţi: «De va zice omul tatălui au mumei corvan (adecă dar), acar care din
**Ieşire 28, 7. mine ţie va folosi»,
Preoţi 20, 9. 12. Şi mai mult nu-l sloboziţi ceva a face tătâne-său au mâne-sa,
Pilde 20, 20. 13. Tăind cuvântul lui Domnezeu prin predania voastră, carea o aţi luat. Şi aseamenea acestora multe faceţi”.

Zac. 29. *Miercuri 16. Zac. 29.*

*Math. 15, 10. 14. *Şi, chemând iarăş gloata, zicea | lor: „Ascultaţi-Mă toţi şi înţeleageţi! 90v
15. Nimic nu este afară de om ce întră într-însul carea să-l poată spurca, ci ceale ce purced din om, aceale sânt care spurcă pre om.
16. De are cineva urechi de auzit, să auză”.

Sfârşit marţi.

17. Şi, întrând în casă de la gloată, au întrebat de la El ucenicii Lui pilda.
18. Şi au zis lor: „Aşa şi voi neprecepuţi sânteţi! Nu înţeleageţi că tot ce e dinnăfară ce întră în om nu-l poate spurca?
19. Că nu întră în inima lui, ci merge în pântece şi prin şezut iase, curăţind toate bucatele”.
20. „Iară – zicea – că ceale ce ies din om, aceale spurcă pre om.
*Facere 10, 5. 21. *Că dinlontru, din inima oamenilor, purced cugetele ceale reale, precurviile, curviile, uciderile,
22. Furtuşagurile, lăcomiile, vicleniile, înşelăciunea, obrăzniciile, ochiul rău, blăstămurile, mândriia, nebuniia.
23. Toate răotăţile aceaste dinlăuntru purced şi spurcă pre om”.

Zac. 30. *Joi 16. Zac. 30.*

*Math. 15, 21. 24. *Şi, de acolo sculându-Să, S-au dus în hotarele Tirului şi a Sidonului.

Sfârşit mier.

Şi, întrând în casă, nu vrea să-L ştie nime; || şi nu S-au putut tăinui. 91r
25. Că o muiare, îndată cât au auzit de El, a căruia fată avea duh necurat, au întrat şi au căzut la picioarele Lui.
26. Că era muiare păgână, de neam sirofenisă, şi să ruga Lui să scoaţă dracul din fata ei.
27. Carele i-au zis: „Lasă întâi să să sature fiii, că nu e bine a lua pânea fiilor şi a o arunca cânilor”.
28. Iară ea au răspuns şi au zis Lui: „Adevărat, Doamne, că şi căţăii mâncă supt masă din sfârmiturile pruncilor”.
29. Şi au zis ei: „Pentru cuvântul acesta, mergi, au ieşit dracul din fiica ta”.
30. Şi, ducându-să la casa sa, au aflat fata zăcând pre pat şi dracul ieşisă.

Zac. 31. *Sfârşit joi. Sâmb. 4 post. Zac. 31.*

31. Şi, iarăşi ieşind din hotarele Tirului, au venit prin Sidon la Marea Galileii, prin mijlocul hotarilor Dicapolii.
32. *Şi I-au adus un surd şi mut şi ruga Lui să-I puie mâna. *Math. 9, 32.
33. Şi, apucându-l din gloată deosăbi, au băgat deagetele Sale în urechile lui, şi, scuipind, au atins limba lui. |
91v 34. Şi, căotând spre ceriu, au suspinat şi au zis lui: „Effeftha”, ce este „deşchide-te”.
35. Şi numaidecât s-au deşchis urechile lui şi s-au dezlegat legătura limbei lui şi grăia drept.
36. Şi le-au poruncit să nu spuie cuiva. Iară cu cât le poruncea, cu atâta cu mult mai vârtos propoveduia.
37. Şi cu atâta mai mult să minuna, zicând: „Bine toate au făcut; şi surzii au făcut a auzi şi muţii a grăi”.

Sfârşit sâmb.

Cap 8

Cu şapte pâni şi cu puţini peştişori satură patru mii de oameni. Ucenicilor le porunceaşte a să păzi de aluatul fariseiilor. Pre cel orb încet îl vindecă. Întrebându-să apostolii cine zic pre Isus a fi, Petru Îl mărturiseaşte a fi Hristos. Şi, puţin după aceaea, Satan de la El să zice, pentru că-L certa când vestea patimile Sale de a purta crucea. Şi cum că nimic nu trebuie să fie mai scump decât sufletul.

Vineri 16. Zac. 32. *Zac. 32.*

1. *În zilele aceale, iară gloată multă fiind, nici având ce mânca, chemând ucenicii, le-au zis: *Jos 15, 32.
92r 2. „Milă Mi-i de gloată, că iată, acum, de trei || zile Mă rabdă, nici au ce mânca.
3. Şi, de-i voi slobozi flămânzi la casa sa, or slăbi pe cale, că unii dintr-înşii de departe au venit”.
4. Şi au răspuns Lui ucenicii Săi: „De unde cine îi va putea aici sătura de pâni în pustie?”
5. Şi i-au întrebat: „Câte pâni aveţi?” Carii au zis: „Şapte”.
6. Şi au poruncit gloatei a şedea pre pământ. Şi, luund ceale şapte pâni, mulţămind, au frânt şi da ucenicilor Săi să le puie înainte; şi le-au pus gloatei.
7. Şi avea puţini peştişori. Şi aceia i-au blagoslovit şi au poruncit a-i pune înainte.
8. Şi au mâncat şi s-au săturat şi au luat ce prisosisă din sfărămituri, şapte corfe.
9. Iară cei ce mâncasă era ca la patru mii. Şi i-au slobozit.
10. Şi, numaidecât suiindu-Să în corabie cu ucenicii Săi, au venit în părţile Dalmanuthei.

Sfârşit vineri. Iară sâmb. 16 caotă la Mathei. Zac. 101. Şi duminică 16. Zac. 105. Iară luni 17 caotă la Math. Zac. 48. Luni 13. Zac. 33 | *Zac. 33.*

*Math. 16, 1. Luca 11, 37.
11. *Şi au ieşit fariseii şi au început a să întreba cu El, cerând de la El sămn din ceriu, ispitându-L. 92v
12. Şi, suspinând cu duhul, au zis: „Pentru ce neamul acesta sămn ceare? Amin zic voao de să va da neamului acestuia sămn”.
13. Şi, lăsându-i, S-au suit iară în corabie şi S-au dus de ceae parte.
*Math. 17, 5.
14. *Şi ş-au uitat a lua pâni. Şi numai o pâne avea cu sine în corabie.
15. Şi le poruncea, zicând: „Vedeţi şi vă păziţi de aluatul fariseiilor şi de aluatul lui Irod”.
16. Şi cugeta unul câtră altul, zicând: că: „Pâni noi nu avem”.
17. Carea cunoscând, le-au zis Isus: „Ce cugetaţi că pâni nu aveţi? Încă nu cunoaşteţi, nici înţăleageţi? Încă orbită aveţi inima voastră?
*Sus 6, 41. Ioan 6, 11.
18. Ochi având, nu vedeţi? Şi urechi având, nu auziţi? *Nici vă aduceţi aminte,
19. Când am frânt cinci pâni la cinci mii, câte coginiţe de sfârmituri pline aţi luat?” Zis-au Lui: „Doasprăzeace”.
20. „Când şi şapte pâni la patru mii, câte corfe de sfârmituri aţi luat?” Şi au zis Lui: „Şapte”.
21. Şi le zicea: „Cum încă nu înţeleageţi?”

Zac. 34. — *Sfârşit luni. Marţi 13. Zac. 34. ||*

22. Şi au venit în Vethsaida şi au adus Lui un orb şi-L ruga să Să atingă de el. 93r
23. Şi, apucând mâna orbului, l-au scos afară din sat. Şi, scuipind în ochii lui, puind mânile Sale, l-au întrebat de veade ceva.
24. Şi, uitându-să, au zis: „Văz oamenii ca copacii umblând”.
25. După aceaea, iarăş au pus mânile pre ochii lui şi au început a vedea şi s-au întregit aşa, cât chiar vedea toate.
26. Şi l-au trimis în casa sa, zicând: „Mergi în casa ta. Şi, de vei întra în sat, nimărui să nu spuii”.

Zac. 35. — *Sfârşit marţi. Sâmb. 5 post. Zac. 35.*

*Math. 16, 13. **Luc. 9, 10.
27. *Şi au ieşit Isus şi ucenicii Lui prin coşteaiele Chesariii lui Filip. Şi pre cale întreba ucenicii Săi, zicând lor: **„Cine Mă zic oamenii a fi?”
28. Carii au răspuns Lui, zicând: „Ioan Botezătoriul, alţii Ilie, iară alţii ca unul din proroci”.
29. Atunci au zis lor: „Dară voi cine Mă ziceţi a fi?” Răspunzând Petru, au zis Lui: „Tu eşti Hristos”.

Zac. 36. — *Mierc. 13. Zac. 36.*

30. Şi i-au certat, ca să nu spuie cuiva de El. |
31. Şi au început a-i învăţa că trebuie Fiiul Omenesc multe a pătimi şi a fi lăpădat de bătrâni şi de mai-marii popilor şi de cărturari şi a Să ucide, şi după trei zile a învia. 93v

Sfârşit sâmb.

32. Şi la arătare grăia cuvântul. Şi, apucându-L Petru, au început a-L certa.
33. Care întorcându-Să şi văzând pre ucenicii Săi, au certat pe Petru, zicând: „Mergi dinnapoia Mea, Satano, că nu înţelegi ceale ce sânt a lui Dumnezău, ci ceale ce sânt a oamenilor”.
34. Şi, chemând gloata cu ucenicii Săi, au zis lor:

Zac. 37. — **Dumc. 3 post. Zac. 37.*

*Math. 10, 38 şi 16, 24. Luca 9, 43 şi 14, 27.
„Cine va vrea să vie după Mine să să leapede de sine şi să ia crucea sa şi să vie după Mine.

Sfârşit mier.

*Luca 17, 33. Ioan 12, 25.
35. *Că cine va vrea a mântui sufletul său pierde-l-va. Iară cine va pierde sufletul său pentru Mine şi pentru Evanghelie mântui-l-va.

36. Că ce va folosi omului de va dobândi lumea toată şi va pierde sufletul său?
37. Au ce va da omul schimb pentru sufletul său?
38. *Că cine să va ruşina de Mine şi de cuvintele Meale în neamul acest precurvariu şi păcătos, şi Fiiul Omenesc va ruşina pre acela, când va veni în slava Părintelui Său cu îngerii Săi cei sfinţi”. || *Math. 10, 33. Luc. 9, 26 şi 12, 9.
94r 39. Şi zicea lor: *„Amin zic voao că sânt oarecarii din cei ce stau aici carii nu vor gusta moartea până când vor vedea împărăţiia lui Dumnezău viind întru puteare”. *Math. 15, 28. Luca 9, 26.

Sfârşit dumc.

Cap 9

Cu Isus la faţă schimbându-Să, să împreună Moisi şi Ilie. Zice că Ilie, când va veni, toate le va întregi şi că încă venisă şi nu fusease cuprins. Duhul cel surd şi mut scoate, carele numai cu rugăciunea şi cu postul să scoate. Patimile Sale vesteaşte. Prigonindu-să ucenicii, îi învaţă care dintre dânşii să fie mai mare. De cel ce scoate dracul, neurmând după Isus. De a tăia sminteala mânii, a piciorului sau a ochiului.

La Preobregenie. Zac. 28. *Zac. 28.*

1. Şi, după şasă zile, au luat Isus pre Petru şi pre Iacov şi pre Ioan şi i-au dus într-un munte înalt, deosăbi sânguri, şi S-au schimbat la faţă înaintea lor. Math. 17, 1. Luca 9, 28.
2. Şi vejmintele Lui s-au făcut strălucite şi albe foarte, ca zăpada, care nici un nălbitoriu nu poate pre pământ aşa a înălbi.
94v 3. Şi s-au arătat lor Ilie cu Moisi | şi era grăind cu Isus.
4. Şi, răspunzând Petru, au zis lui Isus: „Învăţătoriule, bine e noao a fi aicea. Şi să facem trei corturi, Ţie unul şi lui Moisi unul şi lui Ilie unul”.
5. Că nu ştiia ce zice, că era cutrămuraţi de frică.
6. Şi au fost un nor umbrindu-i; şi au venit glas din nor, zicând: „Acesta este Fiiul Mieu cel iubit, pre Acesta ascultaţi”.
7. Şi, îndată uitându-să împregiur, pre nime n-au mai văzut, fără numai pre Isus cu sine.
8. *Şi, pogorându-să ei din munte, le-au poruncit ca să nu vestească cuiva ceale ce văzusă, fără dacă Să va scula Fiiul Omenesc din morţi. *Math. 17, 9.

Sfârşit Preobregenie. Joi 13. Zac. 39. *Zac. 39.*

9. Şi cuvântul l-au ţinut la sineş, întrebându-să: „Ce ar fi dacă să va scula din morţi?”
10. Şi-L întreba, zicând: *„Ce, dară, zic fariseii şi cărturarii că Ilie trebuie întâi să vie?” *Malah. 4, 5.
11. Care răspunzând, au zis lor: „Ilie, dacă va veni întâi, va întregi toate. *Şi cum este scris de Fiiul Omenesc? Că multe va pătimi şi Să va urgisi? *Isaie 53, 3, 4.

*Math. 17, 12. 12. Ci zic voao *că şi Ilie au venit (şi i-au făcut lui orice au vrut) || precum este scris de el". 95r
13. Şi, vinind la ucenicii Săi, au văzut gloată mare împregiurul lor şi pre cărturari întrebându-să cu ei.
14. Şi numaidecât tot norodul, văzând pre Isus, s-au buiguit şi s-au spăimântat şi, alergând, să închina Lui.

Sfârşit joi.

15. Şi i-au întrebat: „Ce vă priciţi între voi?"

Zac. 40. *Dumc. 4 post. Zac. 40.*

*Luca 9, 38. 16. *Şi, răspunzând unul din gloată, au zis: „Învăţătoriule, adus-am fiiul mieu la Tine, având duh mut.
17. Carele oriunde îl apucă, îl izbeaşte şi spumă şi şcrişneaşte cu dinţii şi să usucă. Şi am zis ucenicilor Tăi să-l scoaţă şi nu l-au putut".
18. Carele răspunzând lor, au zis: „O, neam necredincios, până când voi fi cu voi? Până când vă voi răbda?" Aduceţi-l la Mine".
19. Şi l-au adus. Şi, văzându-l, îndată l-au turburat duhul şi, izbindu-l pre pământ, să tăvălea spumând.
20. Şi au întrebat pre tatăl lui: | „Câtă vreame este de când i s-au întâmplat aceasta?" 95v
Iară el au zis: „Din pruncie.
21. Şi de multe ori l-au aruncat în foc şi în apă, ca să-l piarză. Ci de poţi ceva, agiută-ne, milostivindu-Te spre noi".
22. Iară Isus au zis lui: „De poţi creade, toate să pot credinciosului".
23. Şi, îndată strigând tatăl pruncului, cu lacrămi zicea: „Cred, Doamne! Agiută necredinţei meale!"
24. Şi, văzând Isus năvălind gloata, au certat pre duhul cel necurat, zicând lui: „Duh mut şi surd, Eu îţi poruncesc: «Ieşi din el, ieşi şi să nu mai întri într-însul!»"
25. Şi, strâgând şi mult sdăriindu-l, au ieşit din el şi au fost ca un mort, aşa cât mulţi zicea că au murit.
26. Iară Isus prinzând mâna lui, l-au râdicat şi s-au sculat.
27. Şi, întrând în casă, ucenicii Lui în taină Îl întreba: „Pentru ce noi nu l-am putut scoate?"
28. Şi au zis lor: „Acest neam cu nimica nu poate ieşi, fără cu rugăciunea şi cu postul". ||
29. Şi, ieşind de acolo, umbla prin Galileea. Nici vrea să-L ştie cineva. 96r
*Math. 17, 21. Luca 9, 22, 44. 30. *Şi învăţa pre ucenicii Săi şi le zicea că Fiiul Omenesc Să va da în mânile oamenilor şi-L vor ucide şi, ucis fiind, a triia zi va învia.

Zac. 41. *Sfârşit dumc. şi vineri 13. Zac. 41.*

31. Iară ei nu înţelegea cuvântul şi să temea a-L întreba.
32. Şi au venit în Capernaom; carele fiind acasă, îi întreba: „De ce vă prigoneaţi pre cale?"
*Mathei 18, 1. 33. Iară ei tăcea, că să prigonisă pre cale între sine, *care dintr-înşii ar fi mai mare.
Luca 9, 46. 34. Şi, şezând, au chemat pre cei doisprăzeace şi au zis lor: „Cel ce va vrea să fie dintâi va fi decât toţi mai pre urmă şi tuturor slugă".
35. Şi, luând un prunc, l-au pus în mijlocul lor. Carele îmbrăţişindu-l, au zis către dânşii:
36. „Oricine va primi unul dintr-aceşti prunci în numele Mieu, pre Mine priimeaşte. Şi oricine primeaşte pre Mine nu priimeaşte pre Mine, ci pre Cel ce M-a trimes pre Mine". |
*Luc. 9, 49. 37. *Răspuns-au lui Ioan, zicând: „Învăţătoriule, văzut-am pre oarecarele în numele Tău, 96v
scoţind dracii, care nu vine după noi şi l-am oprit".
*1 Corth. 12, 3. 38. Iară Isus au zis: „Să nu opriţi, *că nime nu e care să facă puteare în numele Mieu şi să poată curund grăi rău de Mine.
39. Că cine nu e împrotiva voastră cu voi iaste.
*Math. 10, 42. 40. *Că oricine vă va da beutură un păhar de apă în numele Mieu, căci a lui Hristos sânteţi, amin zic voao, nu va piiarde plata sa.

Zac. 42. *Sfârşit vineri. Dmcă 14. Zaceal 42.*

41. *Şi oricine va sminti pre unul dintr-aceşti mici, ce cred întru Mine, bine e lui mai vârtos de s-ar lega o piatră de moară de grumazul lui şi să să arunce în mare. *Math. 18, 6. Luca 17, 2.
42. *Şi, de te va sminti mâna ta, taie-o. Bine e ţie ciung a întra în viaţă decât, doao mâni având, a te duce în gheena, în focul nestâns, *Math. 5, 30 şi 18, 20.
43. Unde viiarmele lor nu moare şi focul nu să stânge.
44. Şi, de te sminteaşte piciorul tău, taie-l. Bine e ţie şchiop a întra în viaţa de veaci, decât doao picioare având, a te trimite în matca focului nestâns, ||
97r 45. *Unde viiarmele lor nu moare şi focul nu să stânge. *Isaie 66, 24.
46. Şi, de te sminteaşte ochiul tău, scoate-l. Bine e ţie cu un ochiu a întra întru împărăţiia lui Dumnezeu decât, doi ochi având, a te arunca în gheena focului,
47. Unde viiarmele lor nu moare şi focul nu să stinje.
48. *Că fieştecarele cu foc să va săra şi toată jirtva cu sare să va săra. *Preoţi 2, 13.
49. *Bună e sarea. De va fi sarea nesărată, cu ce o veţi săra? Aveţi întru voi sare şi pace să aveţi întru voi". Math. 5, 13. *Luca 14, 34.

Cap 10

Rânduiaşte nici într-un chip a lăsa muiarea, luând alta. Pruncii îmbrăţişându-i, îi blagosloveaşte. Bogatul, care ţinusă din tinereaţe poruncile, nu priimeaşte sfatul lui Hristos de a vinde toate. Ce plată vor lua cei ce lasă toate. Iarăşi vesteaşte patimile Sale. Cu prilejul sumeţiii fiilor lui Zevedeiu, învaţă ucenicii că nu cu arătarea domniii, ci cu facerea slujbei trebuie să fie mai mari. Pre Vartimeul orbul vindecă.

1 Şi, de acolo sculându-Să, au venit în hotarăle Iudii de ceaea parte de Iordan. Şi s-au adunat iară gloate la El şi, precum să obicinuisă, iară îi învăţa. Math. 19, 1.

Sfârşit luni. Marţi 14. Zac. 43 | *Zac. 43.*

97v 2. Şi, apropiindu-să fariseii, Îl întreba de e slobod bărbatului a lăsa muiarea, ispitindu-L.
3. Iară El răspunzind, le-au zis: „Ce v-au poruncit Moisi?"
4. Carii au zis: *„Moisi au îngăduit a scrie carte de slobozenie şi a o lăsa". *2 Leage 24, 1.
5. Cărora răspunzând Isus, au zis: „Pentru învârtoşarea inimii voastre au scris voao porunca aceasta.
6. Iară din începutul zidirii, *bărbat şi fămeaie i-au făcut Dumnezeu. *Face. 1, 27.
7. Pentru aceaea *va lăsa omul pre tată-său şi pre mumă şi să va lipi de muiarea sa. *Face. 2, 24.
8. *Şi vor fi doi întru un trup. Aşeadară, nu mai sânt doi, ci un trup. Math. 19, 5.
9. Deci, ce au împreunat Dumnezeu, omul să nu despartă". *1 Corth. 7, 10.
10. Şi în casă, iarăşi, ucenicii Lui de aceaeaşi L-au întrebat. Efes. 5, 31. 1 Corth. 6, 16.

Mercuri 14. Zac. 44. *Zac. 44.*

11. Şi au zis lor: „Oricine va lăsa muiarea sa şi va lua alta preacurvie face asupra ei.
12. Şi muiarea, de va lăsa bărbatul său şi să va mărita după altul, preacurveaşte".

Sfârşit marţi. ||

98r 13. Şi aducea Lui pruncii, să Să atingă de ei, iară ucenicii Lui certa pre cei ce-i aducea.
14. Carii văzând Isus, nu I-au plăcut şi au zis lor: „Lăsaţi pruncii să vie la Mine şi să nu-i opriţi, că a unora ca acestora iaste împărăţiia lui Dumnezeu.
15. Amin zic voao, oricine nu va priimi împărăţiia lui Dumnezeu ca un prunc nu va întra într-însa".
16. Şi, îmbrăţişându-i şi puindu-Ş mânile preste ei, îi blagosloviia.

Sfârşit miercuri. Joi 14. Zac. 45. *Zac. 45.*

17. Şi, ieşind El în cale, alergând oarecarele, îngenunchind înaintea Lui, să ruga Lui: *„Învăţătoriule bune, ce voi face să dobândesc viaţa de veaci?" *Math. 19, 17.
18. Iară Isus au zis lui: „Ce-Mi zici bun? Nime e bun, fără unul Dumnezeu. Luca 18, 18.

* Ieşire 20, 13. 19. *Ştii poruncile: nu curvi, nu ucide, nu fura, nu grăi mărturie strâmbă, nu face vicleşug. Cinsteaşte pre tată-tău şi pre mumă-ta”.

20. Iară el răspunzând, au zis Lui: „Învăţătoriule, aceastea toate le-am ţinut din tinereaţele meale”. |

21. Iară Isus uitându-Să spre el, l-au iubit şi au zis lui: „Una ţi-i lipsă, mergi, oricare ai, 98v vinde-le şi le dă săracilor şi vei avea comoară în ceriu şi vino, urmează după Mine”.

22. Carele întristându-să de cuvânt, s-au dus mâhnit, că era având multe averi.

Zac. 46. *Vineri 14. Zaceal 46.*

23. Şi, uitându-să împrejur Isus, au zis ucenicilor Săi: „Cât de cu greu cei ce au bani vor întra întru împărăţiia lui Dumnezeu!”

24. Iară ucenicii să mira de cuvântele Lui. Iară Isus iarăş răspunzând, au zis lor: „Fiilor, cât e de greu cei ce nădăjduiesc în bani a întra întru împărăţiia lui Dumnezeu!

25. Mai lesne iaste cămilei prin ureachea acului a treace, decât bogatului a întra întru împărăţiia lui Dumnezeu”.

26. Carii mai tare să minuna, zicând cătră sineşi: „Şi cine să poate mântui?”

27. Şi, uitându-Să la ei Isus, au zis: „La oameni cu neputinţă e, iară nu la Dumnezeu, că toate să pot la Dumnezeu”. ||

*Mathei 19, 27. 28. *Şi au început Petru a-I zice: „Iată, noi am lăsat toate şi am urmat după Tine”. 99r

Luca 18, 28. 29. Răspunzând Isus, au zis: „Amin zic voao, nime e cine va lăsa casa au fraţii, au surorile, au tatăl, au muma, au feciorii, au ţarinile pentru Mine şi pentru Evanghelie,

30. Care să nu ia de o sută de ori atâta acum, în vreamea aceasta: case şi fraţi şi surori şi mume şi feciori şi ţarine, cu izgoniri; şi în veacul viitoriu, viaţa de veaci.

*Math. 19, 30. 31. *Iară mulţi vor fi cei dintâi pre urmă, şi cei de pre urmă, întâi”.

32. Şi era pre cale, suindu-să în Ierusalim. Şi mergea înaintea lor Isus şi să mira şi,

Luca 18, 31. urmând după El, să temea.

Sfârşit vineri. Iară sâmb. a 14 caută la Luca zac. 81 şi dmcă 14 caută la Luca zac. 93. Dmcă 5 post. Zaceal 47.

Zac. 47. Şi, luând iarăş pre cei doisprăzeace, au început a le spune ceale ce era să I să întâmple:

33. „Că iată, ne suim în Ierusalim şi Fiiul | Omenesc Să va da căpeteniilor preoţilor şi cărturarilor şi bătrânilor şi-L vor osândi spre moarte şi-L vor da păgânilor. 99v

34. Şi-L vor batjocori şi-L vor scupi şi-L vor bate şi-L vor omorî şi a treia zi va învia”.

*Math. 20, 20. 35. *Şi s-au apropiiat cătră El Iacov şi Ioan, fiii lui Zevedeiu, zicând: „Învăţătoriule, vroim ca orice om cere să ne faci”.

36. Iară El au zis lor: „Ce vreaţi să vă fac?”

37. Şi au zis: „Dă-ne, ca unul de-a dreapta şi altul de-a stânga Ta să şedem, întru slava Ta”.
38. Iară Isus au zis lor: „Nu ştiţi ce cereţi! Putea-veţi bea păharul care Eu beau au cu botezul cu carele Eu Mă botez a vă boteza?”
39. Iară ei au zis Lui: „Putem”. Iară Isus au zis lor: „Păharul, adecă, care Eu beu veţi bea şi cu botezul cu care Eu Mă botez vă veţi boteza.
40. Iară a şede de-a dreapta Mea au de-a stânga nu este Mie a da voao, ci cărora s-au gătit”.
41. Şi, auzind cei zece, au început a să mâniia spre Iacov şi Ioan. ||
100r 42. Iară Isus chemându-i, au zis lor: *„Ştiţi că cei ce să văd a fi mai-mari preste limbi le stăpânesc, şi căpeteniile lor putere au preste ele. *Luca 22, 25.
43. Iară între voi nu va fi aşa, ci oricarele va vrea a fi mai mare va fi voao slugă.
44. Şi carele va vrea între voi a fi dintâi va fi tuturor slugă.
45. Că şi Fiiul Omenesc n-au venit să-I slujască, ci să slujască şi să dea sufletul Său răscumpărare pentru mulţi”.

Sfârşit dnecă. Luni 15. Zac. 48. *Zac. 48.*

46. *Şi au venit în Ierihon. Şi, purcezând El din Ierihon şi ucenicii Lui şi mulţime multă, fiiul lui Timeiu, Vartimeiu orbul, şedea lângă cale, ceind. *Math. 20, 29. Luc. 18, 35.
47. Carele auzind că-I Isus Nazarineanul, au început a striga şi a zice: „Isuse, Fiiul lui David, miluieşte-mă!”
48. Şi-l certa mulţi să tacă. Iară el cu mult mai vârtos striga: „Fiiul lui David, miluieşte-mă!”
49. Şi, stând Isus, au poruncit a-l chema. Şi au chemat pre orb, zicându-i: „Cutează, scoală, te cheamă”.
50. Şi, lepădându vejmântul său, sărind, au venit la El. |
100v 51. Şi, răspunzând Isus, au zis lui: „Ce vrei să-ţi fac?” Iară orbul au zis Lui: „Ravvi, să văz!”
52. Iară Isus au zis lui: „Mergi, credinţa ta te-au mântuit”. Şi îndată au văzut şi urma după El pre cale.

Sfârşit luni.

Cap 11

Pre mânzul asinii cu cinste în Ierusalim întră. Smochinul blăstămându-l, sacă. Pre cei ce cumpăra şi vindea din beseareca scoate. Putearea credinţii ceii întru Dumnezău arată, zicând a ierta fratelui ceale ce ne-au greşit. Cărturarilor nu spune cu ce puteare face aceaste, că nice ei n-au răspuns la întrebarea de botezul lui Ioan.

Luni Lăsat de Carne. Zac. 49. *Zac. 49.*

Math. 21, 1. Luca 19, 22.
1. i, apropiindu-să de Ierusalim şi de Vithania la Muntele Maslinilor, au trimis doi din ucenicii Săi
2. Şi le-au zis: „Meargeţi în coşteiul ce este înaintea voastră şi îndată, întrând acolo, veţi afla un mânz legat, pre care încă nime dintre oameni n-au şezut. Dezlegaţi-l şi-l aduceţi.
3. Şi, de va zice voao cineva: «Ce faceţi?», spuneţi că Domnului trebuiaşte. Şi numaidecât îl va trimite aici".
4. Şi, ducându-să, au aflat mânzul legat înaintea uşei, afară la calea îngemânată şi l-au deslegat. ||
5. Iară unii din cei ce sta acolo le-au zis: „Ce faceţi dezlegând mânzul?" 101r
6. Carii le-au zis lor precum le poruncisă Isus şi i-au lăsat.
*Ioan 12, 14. 7. *Şi au dus mânzul la Isus şi au pus spre el veşmintele sale şi au şezut pre el.
8. Iară mulţi au aşternut veşmintele sale pre cale, iară alţii tăia ramuri din copaci şi aşternea pre cale.
*Psalm 107, 26. 9. Şi cei ce mergea înainte şi cei ce urma striga zicând: *„Osanna!
Math. 21, 3. Luc. 19, 38. 10. Bine e cuvântat Cel ce vine întru numele Domnului! Bine e cuvântată ceae ce vine, împărăţiia tatălui nostru, David! Osanna întru cei de sus!"

Zac. 50. *Marţi 15. Zac. 50.*

*Math. 21, 5. 11. *Şi au întrat în Ierusalim în besearecă şi, uitându-să împregiur la toate, fiind ceasul de sara, au ieşit în Vithaniia cu cei doisprăzeace.

Sfârşit luni post de carne.

12. Şi a doao zi ieşind din Vithaniia, au flămânzât.
*Math. 21, 19. 13. *Şi, văzând de departe un smochin având frunză, au venit, doară ceva ar afla într-însul. Şi, venind la el, nimic n-au | aflat, fără frunzele, că nu era vreamea smochinilor. 101v
[14.] Şi, răspunzând, i-au zis: „De acum să nu mai mânânce din tine cineva rod în veac". Şi auziia ucenicii Lui.
15. Şi au venit în Ierusalim şi, întrând în besearecă, au început a scoate pre cei ce vindea şi cumpăra în besearecă. Şi measele numărătorilor de bani şi scaunele celor ce vindea porumbi le-au răsturnat.
16. Şi nu lăsa să poarte cineva vrun vas prin besearecă.
*Isaie 56, 7. Ieremie 7, 11. 17. Şi îi învăţa, zicându-le: „Au nu este scris *că casa Mea casa rugăciunii să va chema tuturor limbilor? Iar voi o aţ făcut peşteră tâlharilor".
18. Carea auzând căpeteniile popilor şi cărturarii, căota cum L-ar pierde, că să temea de El, că toată gloata să mira de învăţătura Lui.
19. Şi, făcându-să sară, ieşiia din cetate.
20. Şi, dimineaţa trecând, au văzut smochinul săcat din rădăcină.
21. Şi, aducându-şi aminte Petru, au zis Lui: „Ravi, iată smochinul care L-ai blăstămat au săcat".

Zac. 51. *Mier. 15. Zac. 51. ||*

*Math. 21, 21. 22. Şi, răspunzând Isus, au zis lor: *„Aveţi credinţa lui Dumnezeu! 102r
*Math. 7, 7 şi 21, 22. *Math. 6, 14 şi 18, 35. Luca 11, 9. 23. Amin zic voao că oricine va zice muntelui acestuia: «Ia-te şi te aruncă în mare», şi nu să va îndoi cu inima sa, ci va creade că orice va zice va fi, fi-va lui.
24. Pentru aceaea zic voao: «Toate, oricare rugându-vă cearеţi, creadeţi că veţi lua şi să vor întâmpla voao».
25. *Şi, când veţi sta a vă ruga, iertaţi de aveţi ceva asupra cuiva, ca şi Tatăl vostru cel din ceriu să ierte păcatele voastre.

Zac. 52. *Sfârşit mier. Joi 15. Zac. 52.*

26. Iară de nu veţi ierta voi, nici Tatăl vostru cel din ceriu va ierta voao păcatele voastre".
27. Şi au venit iarăş în Ierusalim. Şi, umblând prin besearecă, s-au apropiat câtră El mai-marii popilor şi cărturarii şi bătrânii

28. Şi au zis Lui: *„Cu ce puteare faci aceaste? Şi cine Ţ-au dat această puteare, să faci aceaste?” *Luc. 20, 2.
29. Iară Isus răspunzând, au zis lor: „Întreba-vă-voi şi Eu un cuvânt şi-Mi răspundeţi şi vă voi spune cu ce puteare fac aceaste: |
102v 30. «Botezul lui Ioan din ceriu au fost au de la oameni? Răspundeţi-Mi!»”
31. Iară ei cugeta întru sine, zicând: „De vom zice: «Din ceriu», va zice: «Pentru ce, dară, n-aţi crezut Lui?»
32. De vom zice: «De la oameni», ne teamem de norod, că toţi avea pre Ioan că adevărat proroc este”.
33. Şi, răspunzând, au zis lui Isus: „Nu ştim”. Şi, răspunzând Isus, au zis lor: „Nici Eu spuiu voao cu ce puteare fac aceaste”.

Sfârşit joi.

Cap 12

Pildă spune de viia cea dată lucrătorilor, carii slugile şi fiiul stăpânului au ucis. Ispiteaşte-Să de farisei de dajdea chesariului şi de saducheii de înviiare. Întreabă-Să de la cărturariu de porunca dintâi. Iară El întreabă cum zic cărturarii pre Hristos a fi fiiul lui David, învăţând a Să feri de dânşii. Pre văduvă laudă pentru doi fileari aruncaţi în vistierie.

Vineri 15. Zac. 53. *Zac. 53.*

1. Acii au început a le grăii în pilde: „Un om au sădit vie şi o au îngrădit cu gard şi au săpat lac şi au zidit turn şi o au dat lucrătorilor şi s-au dus departe. Isaie 5, 51. Irimie 2, 26.
2. Şi au trimis la lucrători în vreame sluga ca să ia de la lucrători din rodul viii. || Math. 21, 33.
103r 3. Carii apucându-l, l-au bătut şi l-au slobozit deşert. Luca 20, 9.
4. Şi iară au trimis la ei altă slugă. Şi pre acela l-au rănit în cap şi l-au batjocorit.
5. Şi iarăşi altul au trimis şi pre acela l-au ucis. Şi pre alţii mai mulţi, pre unii bătându-i, iară pre alţii ucigându-i.
6. Deci încă unul având foarte iubit fiiu, şi pre acela l-au trimis la ei mai pre urmă, zicând: «Că vor cinsti pre fiiul mieu».
7. Iară lucrătorii au zis între sineş: «Acesta e moşteanul, veniţi să-l ucidem şi a noastră va fi moşiia». *Psalm 117, 22.
8. Şi, apucându-l, l-au ucis şi l-au lăpădat afară din vie. Isaia 28, 16.
9. Deci ce va face domnul viii? Vini-va şi va pierde lucrătorii şi va da viia altora. Math. 21, 22.
10. Nici scriptura aceasta aţi citit? *Piatra care nu o au socotit ziditorii, aceasta s-au făcut în capul unghiului. Fapte 4, 11. Râm. 9, 33.
11. De la Domnul s-au făcut aceasta şi este minunat în ochii noştri”. 1 Petru 2, 7.

12. Şi-L căota să-L prindă. Şi s-au | temut de gloată, că au cunoscut că către ei au zis 103v
pilda aceasta. Şi, lăsându-L, s-au dus.

Zac. 54. *Luni 16. (Zaceal 54)*

*Math. 22, 15. 13. *Şi au trimis la El pre unii din cărturari şi din ierodiani, ca să-L prindă în cuvânt.
Luca 20, 20. 14. Carii venind, au zis Lui: „Învăţătoriule, ştiu că eşti adevărat şi n-ai grije de cineva, că nu Te uiţi în faţa oamenilor, ci în adevăr înveţi calea lui Dumnezău. Cade-să a da dajdă chesariului au n-om da?"
15. Carele, cunoscând vicleniia lor, le-au zis: „Ce Mă ispitiţ? Aduceţi-Mi dinariul să-l văz".
16. Iară ei i-au adus. Şi au zis lor: „A cui este chipul acesta şi scrisoarea?" Zis-au Lui: „A chesariului".
*Râm. 13, 7. 17. Iară Isus răspunzind, au zis lor: *„Daţi, dară, cele ce sânt a chesariului chesariului, şi cele ce sânt a lui Dumnezău lui Dumnezău". Şi să mira de El.

Zac. 55. *Sfârşit luni. Marţi 16. Zac. 55.*

*Mth. 22, 23. 18. *Şi au venit către El saducheii, carii zic a nu fi înviiare, şi-L întreba, zicând:
Lc. 20, 23. 19. „Învăţătoriule, Moisi au scris noao ca, de va muri fratele cuiva şi va lăsa muierea şi
2 Legi. 25, 5. fii nu va lăsa, să ia fratele lui muiarea lui şi să deştepte sămânţă fratelui său.
20. Deci şapte fraţi era. Şi cel dintâi au || luat muiere şi au murit nelăsând sămânţă. 104r
21. Şi al doile o au luat şi au murit şi nici acesta au lăsat sămânţă. Şi al treile, aseamine.
22. Şi o au luat aseminea şepte şi n-au lăsat sămânţă. Mai pre urmă de toţ au murit şi muierea.
23. La înviiare, dară, a căruie dintr-aeşte va fi muierea, că şepte o au avut muiere?"
24. Şi, răspunzând Isus, au zis lor: „Au nu pentru aceaea rătăciţi, neştiind scripturile, nici putearea lui Dumnezău?
25. Căci, când să vor scula din morţi, nici să vor însura, nici să vor mărita, ci sânt ca îngerii în ceriuri.
26. Iară de morţi că să scoală, n-aţi cetit în Cartea lui Moisi, preste rug că i-au zis
*Ieşire 3, 6. Dumnezău, grăind: *«Eu sânt Dumnezăul lui Avraam şi Dumnezăul lui Isaac şi Dumnezăul
Math. 22, 32. lui Iacov».
27. Nu este Dumnezăul morţilor, ci al viilor. Voi, dară, mult rătăciţi".

Zaceal. 56. *Sfârşit marţi. Mierc. 16. Zaceal 56 |*

*Math. 22, 35. 28. *Şi s-au apropiat unul dintre cărturari care îi auzisă întrebându-să şi, văzând că bine 104v
le-au răspuns, L-au întrebat: „Care poruncă iaste mai întâi de toate?"
*2 Leage 6, 4. 29. Iară Isus au răspuns lui că cea mai dintâi de toate poruncă iaste: *„Auzi, Israile, Domnul, Dumnezeul tău, Dumnezeu unul iaste.

30. Şi iubeaşte pre Domnul, Dumnezeul tău, din toată inima ta şi din tot sufletul tău şi din toată mintea ta şi din toată vărtutea ta. Aceasta e porunca dintăi.
31. *Iară a doaoa, aseaminea ei iaste: iubeaşte pe aproapele tău ca pre tine însuţi. Mai mare decât această, altă poruncă nu iaste". *Preoţi 19, 18. Math. 22, 39.
32. Şi au zis Lui cărturariul: „Bine e, Învăţătoriule, în dreptate ai zis că unul iaste Dumnezeu şi nu iaste altul fără El. Râm. 13, 19. Gala. 5, 14.
33. Şi să Să iubească din toată inima şi din toată înţelepciunea şi din sufletul şi din toată
105r tăriia. Şi a iubi pe aproapele ca pre sine însuşi mai mare ieste || decât toate arderile de tot şi jirtvele". Iacov 2, 8.
34. Iară Isus văzând că înţelepţeaşte răspunsease, au zis lui: „Nu eşti departe de împărăţiia lui Dumnezeu". Şi nime nu mai îndrăznea a-L întreba.
35. Şi, răspunzând Isus, zicea învăţând în besearică: „Cum zic cărturarii că Hristos iaste fiiul lui David?
36. Că însuş David zice cu Duhul Sfânt: *«Zis-au Domnul Domnului mieu: 'Şezi de-a dreapta Mea, până când voi pune nepriiatenii Tăi aşternut picioarelor Tale'». *Psalm 109, 1. Math. 22, 44.
37. Însuşi, dară, David Îl zice Domn; şi de unde i-I fiiu?" Şi gloata cea multă Îl asculta bucuros. Luca 20, 42.

Sfârşit miercuri. Joi 16. Zaceal 57. *Zac. 57.*

38. Şi le zicea întru învăţătura Sa: *„Păziţi-vă de cărturarii carii vreau în veşminte lungi a umbla şi a li să da închinăciuni prin târguri *Math. 25, 5. Luca 11, 43.
105v 39. Şi a şedea pre scaunele ceale dintâi | în sinagoguri şi şederile dintâi la ospeaţe, şi 40, 46.
40. Carii îmbucă casele văduvelor supt arătare de rugăciune lungă. Aceştia vor lua mai mare judecată".
41. *Şi, şezând Isus în preajma vistieriii, să uita cum arunca gloata bani în vistierie. *Luca 21, 1.
42. Iară venind o văduvă săracă, au aruncat doi fileari, care iaste un condrat.
43. Şi, chemând ucenicii Săi, au zis lor: „Amin zic voao că văduva această săracă mai mult decât toţi cei ce au aruncat în vistierie au aruncat.
44. Că toţi din prisosire au aruncat, iară aceasta din lipsa sa toate care au avut au aruncat, toată hrana sa".

Sfârşit joi.

Cap 13

Zice că să va răsipi besearica. Vesteaşte că vor fi războaie şi multe necazuri şi izgoane şi urâciunea pustiirii de hristoşii mincinoşi şi prorocii mincinoşi. După seamnele ceale din trupurile cereşti, va veni cu slavă Fiiul Omenesc; şi Acestuia sămn dă de la smochin. Iară pentru că nime nu şti vreamea, porunceaşte tuturor a priveghea.

Vineri 16. Zac. 58. *Zac. 58.*

106r 1. Şi, ieşind din besearică, au zis Lui unul din || ucenicii Lui: „Învăţătoriule, uită-Te, ce pietri şi ce zidiri!" Math. 24, 1.
2. Şi, răspunzind Isus, i-au zis: „Vezi toate aceste mari zidiri? *Nu să va lăsa piatră pre piatră, carea să nu să răsipească". *Luca 19, 44 şi 21, 6.
3. Şi, şezând în Muntele Maslinilor, în preajma besearicii, Îl întreba deosebi Petru şi Iacov şi Ioan şi Andreiu:
4. „Spune noao, când vor fi aceastea? Şi ce sămn va fi când aceastea toate vor înceape a să sfârşi?"
5. Şi, răspunzind Isus, au început a le zice: *„Vedeţi să nu vă înşale cineva, *Efes. 5, 6.
6. Că mulţi vor veni întru numele Mieu, zicând că Eu sânt. Şi vor înşela pre mulţi. 2 Tesal 2, 3.
7. Iară când veţi auzi războaie şi veşti de oaste, să nu vă teameţi, că trebuie să fie aceastea, ci încă nu e sfârşitul.
8. Că să va scula limbă spre limbă şi împărăţie spre împărăţie şi vor fi cutremuri de pământ prin locuri şi foamete, începutul durerilor aceastea.

Sfârşit vineri. Luni 17. Zac. 29. | *Zac. 29.*

9. Iară vă păziţi pre voi înşivă, că vă vor da prin săboară şi prin sinagoguri vă vor bate 106v
şi înnaintea deregătorilor şi a împăraţilor veţi sta pentru Mine, spre mărturiia lor.
10. Şi cătră toate limbile mai nainte trebuie a să propovedui Evanghelia.
*Math. 10, 99. 11. *Şi când vă vor duce dându-vă, nu gândireţi ce veţi grăi, ci ce vi să va da în ceasul
Luca 12, 11 acela, aceaea grăiţi. Că nu sânteţi voi cei ce grăiţi, ci Duhul Sfânt.
şi 21, 14. 12. Şi va da frate pe frate spre moarte şi tată pre fiiu. Şi să vor scula fiii asupra părinţilor
şi-i vor ucide.
13. Şi veţi fi urâţi tuturor pentru numele Mieu, iară cel ce va răbda până în sfârşit, acela
să va mântui.

Zac. 60. *Sfârşit luni. Marţi 17. Zaceal 60.*

*Daniel 9, 27. 14. *Iară când veţi vedea urâciunea pustiirii, stând unde nu trebuie – cel ce ceteaşte
Math. 24, 15. înţăleagă –, atunci cei din Iudeia fugă în munţi.
Luca 21, 20. 15. Şi cei din pod nu să pogoară în casă, nu între să ia ceva din casa sa. ||
16. Şi cei din câmp nu să întoarcă înapoi a lua veşmântul său. 107r
17. Iară amar povarnicelor şi celor ce vor apleca în zilele aceale.
18. Ci vă rugaţi să nu fie iarna.
19. Că vor fi zilele acealea necazuri ca acealea care n-au fost din ceputul zidirii, care au
zidit Dumnezeu, până acum, nici vor fi.
20. Şi, de n-ar fi scurtat Domnul zilele, nu s-ar fi mântuit tot trupul; ci, pentru cei aleşi,
carii au ales, au scurtat zilele.
*Math. 24, 33. 21. *Şi, atunci, de vă va zice cineva: «Iată, aicea e Hristos», «Iată, colea iaste», nu
Luca 21, 8. creadereţi.
22. Că să vor scula hristoşi mincinoşi şi proroci mincinoşi şi vor da seamne şi minuni a
înşela, de ar fi cu putinţă, şi pre cei aleşi.
23. Iară voi vă păziţi! Iată, mai nainte v-am spus toate.

Zac. 61. *Sfârşit marţi. Miercuri 17. Zac. 61.*

*Isaie 13, 10. 24. *Ci, într-acealea zile, după năcazul acela, | soarele să va întuneca şi luna nu va da 107v
Ezechil 32, 7. strălucirea sa.
Ioil 2, 10. 25. Şi stealele ceriului vor cădea şi puterile ceale din ceriu să vor clăti.
26. Şi atunci vor vedea pre Fiiul Omenesc viind în nori, cu puteare multă şi cu slavă.
*Math. 24, 31. 27. *Şi atunci va tremite îngerii Săi şi va aduna aleşii Săi de la patru vânturi, de la
marginea pământului până la marjinea ceriului.
28. Iară de la smochin învăţaţi pilda: «Când va fi mlădiţa lui tinără şi vor răsări frunzele,
cunoaşteţi că aproape iaste vara.
29. Aşea şi voi, când veţi vedea a fi aceastea, să ştiţi că aproape iaste de uşi.
30. Amin zic voao că nu va treace neamul acesta, până când vor fi toate aceastea».

Joi 17. Zac. 62. *Zac. 62.*

31. Ceriul şi pământul va treace, iară cuvintele Meale nu vor treace.

Sfârşit miercuri.

108r 32. Iară de zioa aceaea sau de ceas nime nu ştie, | | nici îngerii în ceriu, nici Fiiul, fără Tatăl.
33. *Păziţi-vă, privegheaţi şi vă rugaţi, că nu ştiţi când va fi vreamea, *Math. 24, 42.
34. Precum omul cel ce, mergând departe, au lăsat casa sa şi au dat slujilor sale putearea a tot lucrul şi portarilor au poruncit să privigheaze.
35. Privigheaţi, dară (că nu ştiţi când va veni stăpânul casii, sara au la miazănoapte, au la cântarea cocoşului, au dimineaţa),
36. Ca nu cumva, venind de pripă, să vă afle dormind.
37. Iară ce zic voao, tuturor zic: «Privegheaţi!»”

Cap 14

Căpeteniile popilor să sfătuiesc a ucide pre Isus. Pre Carele unsoare de mult preţ, murmurând
108v *ucenicii, varsă muiarea. Vinde-Să | de Iuda, de a căruia vindere Isus grăiaşte la cină, în carea, pânea în trupul Său şi vinul în sânge prefăcându-le, dă ucenicilor. Vesteaşte că toţi să vor sminti şi cea de trii ori a lui Petru tăgăduire. Şi, după a triia rugăciune, să prinde de jidovi, dintre carii unuia Petru taie ureachea. Şi, fugând ucenicii, înaintea Caiafii de mărturii mincinoasă să pâreaşte şi, vinovat de moarte judecându-Să, Să scuipă şi Să bate şi de trii ori de Petru Să tăgăduiaşte.*

1.* Şi era Paştele şi Azimele a doao zi. Şi căuta mai-marii popilor şi cărturarii cum *Math. 26, 2.
L-ar prinde cu vicleşug şi L-ar ucide. Luca 22, 1.
2. Iară zicea: „Nu în zi de praznic, ca nu dară gâlceavă să fie în norod”.

Sfârşit joi. Vineri 17. Zac. 63. *Zac. 63.*

3. Şi, fiind în Vithania, în casa lui Simon leprosul, şi, şezând la masă, venit-au o muiare Math. 26, 6.
având alavastru cu unsoare de nard curat, de mult preţ. Şi, frângând alavastrul, au vărsat Ioan 12, 1.
pre capul Lui. | |
109r 4. Şi era oricarii părându-le rău întru sineşi şi zicând: „La ce pearderea această de unsoare s-au făcut?
5. Că să putea vinde unsoarea aceasta mai mult de trei sute de denari şi a să da săracilor”. Şi scrâşnea asupra ei.
6. Iară Isus au zis: „Lăsaţi-o, ce o supăraţi? Bun lucru au făcut cu Mine.

7. Că săracii pururea îi aveţi cu voi şi, când veţi vrea, le puteţi mile face, iară pre Mine nu Mă aveţi pururea.
8. Ce au avut, aceasta au făcut: mai nainte au sârguit a unge trupul Mieu spre îngropare.
9. Amin zic voao, oriunde să va propovedui Evanghelia aceasta în toată lumea şi ce au făcut, aceasta să va vesti spre pomenirea ei".

Zac. 64. *Sfârşit vineri. Marţi post de carne. Zac. 64.*

Math. 26, 14. 10. Şi Iuda Iscarioteanul, unul din cei doisprăzeace, s-au dus la mai-marii popilor să-L vânză lor. |
11. Carii auzind, s-au bucurat şi i-au făgăduit bani că-i vor da. Şi căuta prilej cum 109v
L-ar da.
*Math. 26, 17. 12. *Şi în zioa dintâi a Azimelor, când jirtvuia pasca, zis-au Lui ucenicii: „Unde vreai să
Luca 22, 7. meargem şi să-Ţi gătim să mânânci paştile?"
13. Şi au tremis doi din ucenicii Săi şi au zis lor: „Mergeţi în cetate şi vă va întimpina un om, purtând urcior de apă; urmaţi lui.
14. Şi oriunde va întra, ziceţi stăpânului casii că Învăţătoriul zice: «Unde iaste sălaşul Mieu, unde să mânânc paştile cu ucenicii Miei?»
15. Şi el vă va arăta un foişor mare, aşternut. Şi acolo gătiţi noao.
16. Şi s-au dus ucenicii Lui şi au venit în cetate şi au aflat precum le zisease; şi au gătit paştile.
*Math. 26, 17. 17. *Iară fiind sară, au venit cu cei doisprăzeace. ||
Luca 22, 14. 18. Şi, şezând ei şi mâncând, au zis Isus: „Amin zic voao *că unul din voi Mă va vinde, 110r
*Ioan 13, 21. care mâncă cu Mine".
19. Iar ei au început a să întrista şi a-I zice fieştecarele: „Au doară eu?"
20. Care le-au zis: „Unul din doisprăzeace, care întinge cu Mine mâna în blid.
*Psalm. 40, 10. 21. Şi Fiiul Omenesc, adecă, mearge *precum iaste scris de El. Iară amar omului
Fapte 1, 16. acelui prin carele Fiiul Omenesc Să va vinde! Bine era lui de nu s-ar fi născut omul acela".
*Math. 26, 27. 22. *Şi, mâncând ei, au luat Isus pâne şi, blagoslovind, au frânt şi au dat lor şi au zis:
1 Corith. 11, 24. „Luaţi, acesta iaste trupul Mieu".
23. Şi, luând păharul, mulţămind, le-au dat lor şi au beut dintr-însul toţi.
24. Şi au zis lor: „Acesta iaste sângele Mieu, al legii ceii noao, carele pentru mulţi să va vărsa.
25. Amin zic voao că nu voi mai bea din | rodul viţei aceste până în zioa aceaea când 110v
îl voi bea nou întru împărăţiia lui Dumnezeu".
26. Şi, dând laudă, au ieşit în Muntele Maslinilor.
*Ioan 16, 32. 27. Şi le-au zis lor Isus: *„Toţi vă veţi sminti întru Mine în noaptea aceasta. Că scris iaste:
**Zaharie 13, 7. **«Bate-voi păstoriul şi să vor răsipi oile».
28. Ci, după ce Mă voi scula, voi mearge mai nainte de voi în Galileia".
29. Iară Petru au zis Lui: „Şi toţi de să vor sminti întru Tine, iară nu eu".
30. Şi i-au zis Isus: „Amin zic ţie că tu astăzi, în noaptea aceasta, mai nainte de ce va cânta cocoşul de doao ori, de trii ori Mă vei tăgădui".
31. Iară el mai mult grăia: „De-mi va cata şi a muri împreună cu Tine, nu Te voi părăsi". Iară aseaminea şi toţi zicea.
*Math. 26, 36. 32. *Şi au venit în locul căruia numele Ghethsemani şi au zis ucenicilor Săi: „Şedeţi aici
Luca 22, 40. până Mă voi ruga". ||
33. Şi au luat pre Petru şi pre Iacov şi pre Ioan cu Sine; şi au început a Să spăimânta şi 111r
a Să mâhni.
34. Şi au zis lor: „Trist e sufletul Mieu până la moarte, rămâneţi aici şi priveghiaţi".
35. Şi, mergând puţintel, au căzut pre pământ şi Să ruga ca, de va fi cu putinţă, să treacă de la El ceasul.
36. Şi au zis: „Avva, Părinte, toate să pot Ţie. Treci păharul acesta de la Mine, iară nu care Eu vreau, ci carea Tu".
37. Şi au venit şi i-au aflat dormind şi au zis lui Petru: „Simone, dormi? N-ai putut un ceas priveghea?
38. Privegheaţi şi vă rugaţi să nu întraţi în ispită. Duhul, adecă gata iaste, iară trupul, neputincios".

39. Şi iară ducându-Să S-au rugat, acelaşi cuvânt zicând.
111v 40. Şi, întorcându-Să, iarăşi i-au aflat | dormind (că era ochii lor îngreoiaţ) şi nu ştiia ce-I vor răspunde.
41. Şi au venit a treia oară şi au zis lor: „Dormiţi acum şi vă odihniţi! Ajunje! Sosit-au ceasul. Iată, Fiiul Omenesc Să va da în mânile păcătoşilor.
42. Sculaţi, să meargem. Iată, cela ce Mă va vinde aproape iaste”.

Sfârşit marţi. Miercuri lăsat carne. Zaceal 65. *Zac. 65*

43. Şi încă El grăind, venit-au Iuda Iscarioteanul, unul din cei doisprăzeace, *şi cu el gloată multă, cu sabii şi cu prăgini de la mai-marii popilor şi de la cărturari şi de la bătrâni. *Math. 21, 47. Luca 22, 47. Ioan 18, 3.
44. Iară vânzătoriul Lui le dedease sămn, zicând: „Pre Carele voi săruta, Acela este. Prindeţi-L şi-L aduceţi cu pază”.
45. Şi, venind, numaidecât apropiindu-să de El, au zis: „Bucură-Te, Ravii!” Şi L-au sărutat.
46. Iară ei ş-au pus mânile pre El şi L-au prins.
47. Iară unul oarecare din cei ce sta împregiur, scoţând sabia, au lovit pre sluga arhiereului şi i-au tăiat ureachiia.
48. Şi, răspunzând Isus, au zis lor: „Ca la un tâlhariu aţi ieşit cu sabii şi cu leamne să Mă prindeţi.
49. În toate zilele eram la voi, învăţând în besearecă, şi nu M-aţi prins, ci ca să să plinească scripturile”. ||
112r 50. *Atunci ucenicii lui lăsându-L, toţi au fugit. *Math. 26, 56.
51. Iară un tinăr mergea după El, îmbrăcat cu jolgi pre trupul gol. Şi l-au prins.
52. Iară el lăsând jolgiul, gol au fugit de la ei.
53. *Şi au adus pre Isus la arhiereu. Şi s-au adunat toţi popii şi cărturarii şi bătrânii. *Math. 26, 56.
54. Iară Petru de departe au urmat după El până înlontru, la curtea arhiereului, şi şedea cu slugitorii la foc şi să încălziia. Luca 22, 54. Ioan 14, 13.
55. Iar mai-marii popilor şi tot sfatul *căota împrotiva lui Isus mărturie, ca să-L dea morţii; nici afla. *Math. 26, 29.
56. Că mulţi zicea mărturie mincinoasă asupra Lui şi mărturii aseamenea nu era.
57. Şi, sculându-să oarecarii, aducea mărturie mincinoasă asupra Lui, zicând:
58. „Că noi L-am auzit, zicând: *«Eu voi sparge besearecа aceasta făcută de mână şi în trei zile alta, nefăcută de mână, voi zidi»”. *Ioan 2, 19.
59. Şi nu era aseamenea mărturiia lor.
112v 60. Şi, sculându-să arhiereul în mijloc, au întrebat pe Isus, zicând: „Nimic nu | răspunzi la ceale ce să aruncă Ţie de la aceştia?”
61. Iară El tăcea şi nimica au răspuns. Iarăşi arhiereul Îl întreba şi-I zicea Lui: „Tu eşti Hristos, Fiiul lui Dumnezău celui blagoslovit?”
62. Iară Isus au zis lui: „Eu sânt *şi veţi vedea pre Fiiul Omenesc şezând de-a dreapta puterii lui Dumnezău şi viind cu norii ceriului”. *Math. 24, 30 . şi 26, 64.
63. Iară arhiereul, rumpându-ş veşmintele, au zis: „Ce mai poftim mărturii?
64. Auzit-aţi hula? Ce vi să pare?” Carii toţi L-au osândit a fi vinovat morţii.
65. Şi au început unii a-L scuipi şi a-I acoperi faţa şi a-L tăia cu pumni şi a-I zice: „Proroceaşte!” Şi slujitorii cu palme Îl tăia.
66. *Şi, fiind Petru jos în curte, venit-au una din slujnicele arhiereului. *Math. 26, 69.
67. Şi, văzând pe Petru încălzându-să, căotând spre el, au zis: „Şi tu cu Isus Nazarineanul erai”. Luca 22, 56.
68. Iară el au tăgăduit, zicând: „Nici ştiu, nici cunosc ce zici”. Şi au ieşit afară, înaintea curţii; şi cocoşul au cântat. Ioan 16, 17.
69. *Şi, iarăşi văzându-l slujnica, au început a zice celor ce sta împregiur că acesta dintr-înşii este. *Math. 26, 71.
113r 70. Iară el iarăşi au tăgăduit. *Şi după || puţin, iarăşi cei ce sta zicea lui Petru: „Adevărat dintr-înşii eşti, că şi galileean eşti”. *Luca 22, 59. Ioan 18, 25.
71. Iară el au început a blăstăma şi a să giura că: „Nu ştiu pre omul acesta, care ziceţi”.
72. Şi numaidecât cocoşul iarăşi au cântat. *Şi ş-au adus aminte Petru de cuvântul carele-i zisease Isus: „Mai înainte de-a cânta cocoşul de doao ori, de trei ori Mă vei tăgădui”. Şi au început a plânge. *Math. 26, 75. Ioan 13, 38.

Sfârşit mierc. lăsat carne.

Cap 15

Isus, pârât înaintea lui Pilat, nimic răspunde. Să aleage Varavva, şi Isus Să dă a Să răstigni. Carele în multe chipuri batjocorindu-Să de ostaşi, Să duce la răstignire. Şi, împărţându-să vejmintele Lui, între tâlhari Să răstigneaşte. Aude blăstămurile multora. Să face întunearec. Şi, strigând Isus: „Eli", cu oţăt adăpat, cu mare strigare Îşi dă sufletul. A Căruia trup de Iosif să îngroapă.

Zac. 66. *Joi lăsat carne. Zac. 66.*

Math. 17, 1. Luca 22, 56. Ioan 18, 28. 1 Şi numaidecât, dimineaţa, făcând sfat, mai-marii popilor, cu bătrânii şi cu cărturarii şi cu toată adunarea, legând pre Isus, L-au dus şi L-au dat lui Pilat. |

2. Şi L-au întrebat Pilat: „Tu eşti împăratul jidovilor?" Iară El răspunzând, au zis lui: „Tu zici". 113v

*Math. 27, 12. 3. *Şi-L pârea mai-marii popilor de multe.

Luca 23, 2. 4. *Iară Pilat iară L-au întrebat, zicând: „Nimica nu răspunzi? Vezi de câte Te pârăsc?"

*Ioan 18, 33. 5. Iară Isus nimica n-au mai răspuns, aşa cât să mira Pilat.

6. Iară în zi de praznic avea obiceaiu a le slobozi unul din cei legaţi, oricarele l-ar fi cerut.

7. Şi era care să zicea Varavva, carele cu gâlcevitorii era legat, carele în gâlceavă făcusă ucidere.

8. Şi, suindu-să gloata, au început a să ruga precum pururea le făcea.

9. Iară Pilat le-au răspuns şi au zis: „Vreaţi să vă sloboz pre împăratul jidovilor?"

10. Că ştiia că pentru pizma Îl dedease mai-marii popilor.

11. Iară arhiereii au îndemnat gloata ca mai vârtos pre Varavva să le sloboază.

*Math. 27, 22. 12. *Iară Pilat iarăşi răspunzind, le-au zis: „Dară ce veţi să fac împăratului jidovilor?"

Luca 23, 14. 13. *Iară ei iarăşi au strigat: „Răstigneaşte-L!" ||

*Ioan 18, 40. 14. Iară Pilat le zicea: „Dară ce rău au făcut?" Iară ei mai vârtos striga: „Răstigneaşte-L!" 114r

15. Iară Pilat vrând a face destul norodului, le-au slobozit pre Varavva şi le-au dat pre Isus, bătându-L, să Să răstignească.

Zac. 67. *Sfârşit gioi. Evanghelia 6 Straste. Zac. 67.*

*Math. 27, 27. 16. *Iară ostaşii L-au dus în curtea divanului şi au chemat toată mulţimea.

Ioan 19, 2. 17. Şi L-au îmbrăcat cu urşinic şi I-au pus, împletind, cunună de spini.

18. Şi au început a să închina Lui: „Bucură-Te, împăratul jidovilor!"

19. Şi-I bătea capul cu trestia şi-L scuipea şi pleca genunchele şi să închina Lui.

20. Şi, după ce L-au batjocorit, L-au dezbrăcat de urşinic şi L-au îmbrăcat cu veşmintele Sale şi L-au scos să-L răstignească.

*Math. 27, 32. Luca 23, 26. 21. *Şi au silit pre oarecarele ce trecea, Simon Chirineul, ce vinea din câmp, tatăl lui Alexandru şi a lui Ruf, să ducă crucea Lui.

Zac. 68. *Vineri post carne. Zac. 68.*

22. Şi L-au dus la locul Golgothei, carele s-au tâlcuit „Locul Căpăţinilor".

23. Şi-I da Lui să bea vin amestecat cu smirnă. Şi n-au luat.

*Math. 26, 35. Luca 23, 34. 24. *Şi, răstignindu-L, au împărţit vejmintele Lui, aruncând sorţi preste | eale, cine ce ar lua. 114v

Ioan 19, 23. 25. Şi era ceasul al triilea. Şi L-au răstignit.

26. Şi era scrisoarea pricinii Lui scrisă: „Împăratul jidovilor".

27. Şi cu El au răstignit doi tâlhari, unul de-a dreapta, altul de-a stânga Lui.

*Isaie 53, 12. 28. *Şi s-au plinit scriptura, carea zice: „Şi cu cei vicleani S-au socotit".

*Ioan 2, 19. 29. Şi cei ce trecea Îl blăstăma, clătind cu capetele sale şi zicând: *„Oai! Cel ce strici biseareca lui Dumnezău şi în trei zile o zideşti,

30. Mântuieaşte-Te pre Tine, pogorând de pre cruce".

31. Aşişdirea, şi mai-marii popilor, batjocorindu-L, unul către altul, cu cărturarii zicea: „Pre alţii au mântuit, pre Sine însuşi nu Să poate mântuii.

32. Hristos, împăratul lui Israil, pogoare-Se acum de pre cruce, să vedem şi să creadem". Şi cei ce cu El răstigniţi era Îl huliia.

Sfârşit 6 Strastea. Citit vineri.

33. Şi, fiind ceasul al şaselea, întunearec s-au făcut preste tot pământul, până la ceasul al noaolea.
34. Şi în ceasul al noaolea au strigat Isus cu glas mare, zicând: *„Eloi, Eloi, lamma savathanii?", ce s-au tâlcuit: „Dumnezăul Mieu, Dumnezăul Mieu, căci M-ai lăsat?" *Psalm. 21, 2. Math. 27, 46.
35. Şi unii din cei ce sta, auzind, zicea: „Iată, pre Ilie cheamă". ||
115r 36. Şi, alergând unul şi umplând bureatele de oţăt şi puindu-l în trestie, Îi da beutură, zicând: „Lăsaţi să vedem de va veni Ilie să-L puie jos".
37. Iară Isus slobozând glas mare, Şi-au dat sufletul.
38. Şi catapeteazma besearecii s-au rupt în doao, de sus până jos.
39. Iară văzând sutaşul care sta în prejmă că, aşa strâgând, au răpăosat, au zis: „Adevărat, omul acesta Fiiul lui Dumnezău era".
40. *Şi era şi muieri de departe uitându-să, între carele era Maria Magdalena şi Maria lui Iacov celui mai mic şi a lui Iosif mumă şi Salomie. *Math. 27, 55.
41. Şi, fiind în Galileea, urma Lui *şi slugiia şi alte muieri, carele împreună cu El să suisă în Ierusalim. *Luca 8, 2.

Sfârşit vineri şi 3 ceas.

*Math. 26, 57.
42. *Şi, iată, sară fiind (că era vineri, care este înaintea sâmbetei), Luca 23, 50. Ioan 19, 38.

Evanghelea 10 S. Straste. Zac. 69. *Zac. 69.*

43. Venit-au Iosiv din Arimatheea, vătav cinstit, carele şi el era aşteptând împărăţiia lui
115v Dumnezău | şi, îndrăznind, au întrat la Pilat şi au cerut trupul lui Isus.
44. Iară Pilat să mira de murisă. Şi, chemând sutaşul, l-au întrebat de murisă.
45. Şi, cunoscând de la sutaş, au dăruit trupul lui Iosiv.
46. Iară Iosif cumpărând jolgi şi puindu-L gios, L-au învălit cu jolgiul şi L-au pus în mormântul ce era tăiat din piatră; şi au prăvălit o piatră pre uşa mormântului.
47. Iară Maria Magdalena şi Maria lui Iosiv să uita unde să va pune.

Sfârşit 9 Straste.

Cap 16

Minunându-să muierile la mormântul lui Hristos, îngerul le vesteaşte învііarea Lui. Carele întâi Să arată Mariii Magdalenei, după aceaea la doi ucenici, într-altă faţă. Mai pre urmă, celor unsprăzeace, şezând, li Să arată. Arătându-Să, certându-le necredinţa, îi trimite în toată lumea să propoveduiască şi să boteaze, adăogând seamnele care vor urma celor ce vor creade. Şi, aşa, în ceriu Să suie.

Evanghelia 2 Învierii. Zac. 70. *Zac. 70.*

116r 1. Şi, trecând sâmbăta, Maria Magdalena şi Maria lui Iacov şi Salomia || au cumpărat mireazme ca, venind, să ungă pre Isus. Math. 28, 1. Luca 24, 1.
2. Şi foarte de dimineaţă, întru una a sâmbetelor, venit-au la mormânt, răsărind soarele. Ioan 21, 1.
3. Şi zicea una câtră alta: „Cine va răsturna noao piatra de pre uşa mormântului?"
4. Şi, uitându-să, au văzut piatra răsturnată; că era mare foarte.
5. *Şi, întrând în mormânt, au văzut pre un tinăr şezând de-a dreapta, acoperit cu vejmânt alb şi s-au spăimântat. *Math. 28, 5. Luca 24, 4.
6. Carele au zis lor: „Nu vă teameţi! Pre Isus căotaţi, Nazarineanul cel răstignit; sculatu-S-au, nu este aici. Iată locul unde L-au pus. Ioan 20, 12.
7. Ci vă duceţi, spuneţi ucenicilor Lui şi lui Petru că mearge înaintea voastră în Galileea. Acolo Îl veţi vedea, *precum voao v-a zis". *Sus 14, 28.
8. Iară eale ieşind, au fugit de la mormânt, că le cuprinsease cutrămur şi spaimă şi nimărui nimica n-au spus, că să temea.

Sfârşit 2 Învierii şi a mironosiţelor. Evanghelia 3 Învierii şi a Înălţării Lui. La Liturghie. Zac. 71. *Zac. 71.*

*Ioan 20, 17. 9. Iară înviind dimineaţa, *în cea dintâi a sâmbetei, S-au arătat întâi Mariii Magdalenii, din carea scosase şapte draci. |

10. Aceaea mergând, au vestit celor ce cu El era, jeluindu-să şi plângând. 116v

11. Şi, ei auzând că ar fi viu şi s-ar fi văzut de ea, n-au crezut.

*Luca 24, 13. 12. *Iară după aceaste, la doi dintr-aceştia ce umbla S-au arătat într-altă faţă, mergând la un sat.

13. Şi, aceia mergând, au vestit celoralalţi; nici acelora au crezut.

14. Mai pre urmă, şezând ei unsprăzeace, li S-au arătat şi au înfruntat necredinţa lor şi învârtoşarea inimei, că celor ce-L văzusă înviat n-au crezut.

15. Şi au zis lor: „Mergând în toată lumea, propoveduiţi Evanghelia a toată zidirea.

16. Cel ce va creade şi să va boteza spăsi-să-va; iară cel ce nu va creade osândi-să-va.

*Facere 16, 18. **Fapte 2, 4. şi 10, 26. 17. Iară seamnele celor ce vor creade aceaste vor urma: *în numele Mieu dracii vor scoate, **în limbi noao vor grăi.

*Fapte 28, 5. **Fapte 28, 8. 18. *Şerpi vor lua şi, de vor bea ceva de moarte, nu le va strica. **Spre bolnavi mânile vor pune şi bine le va fi”.

*Luca 24, 51. 19. Şi Domnul, adecă Isus, după ce au grăit lor, *S-au suit în ceriu şi şeade de-a dreapta lui Dumnezău.

20. Iară ei mergând, au propoveduit pretutindeni, agiutorindu-i Domnul şi cuvântul întărind cu ſeamnele care urma.

A

AC: s.n.
acului: *sg. gen., în sintagma* ***ureachea acului*** 10,25

ACAR: adv. (Înv. şi reg.) „măcar”
acar: *urmat de pron rel.* ***care*** 7,11

ACASĂ: adv.
acasă: 3,20; 9,32

ACOLO: adv.
acolo: rezum. cap.1; 1,19, 35, 38; 2,6; 3,1; 5,11; rezum. cap.6; 6,1, 5, 10, 11, 33; 7,24; 9,29; 10,1; 11,2, 5; 14,15; 16,7

(a) ACOPERI: v. IV
a acoperi: *inf. prez.* 14,65

ACOPERIŞ: s.n.
acoperişul: *sg. ac.* 2,4

ACOPERIT, -Ă: adj. „îmbrăcat”
acoperit: *m. sg. nom.* 16,5

ACUM: adv.
acum: 8,2; 10,30; 11,14; 13,19; 14,41; 15,32

ADĂPAT, -Ă: adj.
adăpat: *m. sg. nom.* rezum. cap.15

(a se) ADĂUGA: v. I; var. **(a se) ADĂOGA;** (Înv.) **(a se) ADAOGE:** v. III „a (mai) pune peste”; „a continua”
adăogând: *gerunziu* rezum. cap.4; rezum. cap.16
(să) va adaoge: *conj. prez.* 4,24

ADÂNC, -Ă: adj.
adânc: *n. sg. ac.* 4,5

ADESEA: adv.; var. (Înv.) **ADEASE**
adease: 7,3

ADEVĂR: s.n.
adevărul: *sg. ac.* 5,33
adevăr: *sg. ac.* 12,14

ADEVĂRAT, -Ă: adj./adv.
adevărat: *adv.* 7,28; 11,32; 14,70; 15,39
adevărat: *adj. m. sg. nom.* 12,14

(a-şi) ADUCE: v. III
aducea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 1,32; 4,8; 10,13; 14,57
adă: *imperativ 2.sg.* 1,44
aducând: *gerunziu* 2,3
aduce: *ind. prez. 3.sg.* 4,29
să aducă: *conj. prez. 3.sg.* 6,27
au adus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,28; 7,32; 8,22; 9,19; 12,16; 14,53
a aduce: *inf. prez.* 6,55
(vă) aduceţi: *ind. prez. 2.pl., în loc. v.* ***vă aduceţi aminte*** 8,18
adus-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 9,16
aduceţi: *imperativ 2.pl.* 9,18; 11,2; 12,15; 14,44
aducându(-şi): *gerunziu în loc. v.* ***aducându-şi aminte*** 11,21
(ş-)au adus: *ind. pf.c. 3.sg., în loc. v.* ***ş-au adus aminte*** 14,72

(a se) ADUNA: v. I
(să) aduna: *ind. imp. 3.pl.* 1,45
(s-)au adunat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,2; 3,20; 4,1; 5,21; 7,1; 10,1; 14,53
adunându(-să): *gerunziu* 6,30
va aduna: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,27

ADUNARE: s.f.
adunarea: *sg. ac.* 15,1

ADUNAT, -Ă: adj.
adunată: *f. sg. nom.* 1,32

AFARĂ: adv.
afară: 1,45; 3,31, 32; 4,11; 11,4; 14,68
afară: *adv. în loc. prep.* ***afară din/afară de*** 5,10; 7,15; 8,23; 12,8

(a) AFLA: v. I „a găsi”
au aflat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,37; 7,30; 11,4, 13; 14,16, 37, 40
veţi afla: *ind. viit.I. 2.pl.* 11,2
ar afla: *cond. prez. 3.sg.* 11,13
să afle: *conj. prez. 3.sg.* 13,36
afla: *ind. imp. 3.pl.* 14,55

AICI: adv.; var. **ACIIA, AICEA**
aciia: *adv. în forma* ***de-aciia*** 1,45
aici: rezum. cap.3; 6,3; 8,4, 39; 11,3; 14,32, 34; 16,6
aicea: 9,4; 13,21
acii: 12,1

(a) AJUNGE: v. III
ajunje: *ind. prez. impers.* „destul!” 14,41

(a) AJUTA: v. I; var. (Reg.) **(a) AGIUTA**
agiută: *imperativ 2.sg.* 9,21, 23

(a) AJUTORI: v. IV; var. (Reg.) **(a) AGIUTORA**
agiutorindu-: *gerunziu* 16,20

ALABASTRU: s.n.; var. (Înv.) **ALAVASTRU** (cf. **Indice** Mt)
alavastru: *sg. ac.* 14,3
alavastrul: *sg. ac.* 14,3

ALB, -Ă: adj.
albe (foarte): *n. pl. nom.* 9,2
alb: *n. sg. ac.* 16,5

(a se) ALEGE: v. III
au ales: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,20
(să) aleage: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.15

(a) ALERGA: v. I
au alergat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,6; 6,33
alergând: *gerunziu* 9,14; 10,17; 15,36

ALES, ALEASĂ: adj./s.
aleşi: *adj. m. pl. ac.* rezum. cap.3
(cei) aleşi: *s.m. pl. ac.* 13,20, 22
aleşii: *s.m. pl. ac.* 13,27

ALUAT: s.n.
aluatul: *sg. ac.* rezum. cap.8; 8,15

AMAR: s.n.
amar: *s.n. (+ dat.) sg. nom.* 13,17; 14,21

(a) AMENINŢA: v. I; var. **(a) AMĂNÂNŢA**
au amânănţat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,43

AMESTECAT, -Ă: adj.
amestecat: *n. sg. ac.* 15,23

AMIN: adv.
amin: *în contextul* ***amin zic voao*** „adevăr (adevărat) zic vouă” 3,28; 8,12, 39; 9,40; 10,15, 29; 11,23; 12,43; 13,30; 14,9, 18, 25, 30

AMINTE: adv.
aminte: *adv. în loc. v.* ***a-şi aduce aminte***; vezi **(a-şi) ADUCE**

(a) AMUŢI: v. IV
amuţeaşte: *imperativ 2.sg.* 1,25; 4,39

AN: s.m.
ani: *pl. ac.* 5,25, 42

APĂ
apă: *sg. ac.* rezum. cap.1; 1,8; 9,21, 40; 14,13
ape: *pl. ac.* 1,10

(a) APLECA: v. I „a alăpta”
vor apleca: *ind. viit.I. 3.pl.* 13,17

APOSTOL: s.m.
apostolii: *pl. nom.* 6,30; rezum. cap.8

APROAPE: adv./s.
aproape: *adv.* 1,38; 6,36; 13,28, 29; 14,42
aproapele: *s.m. sg. ac.* 12,31, 33

(a se) APROPIA: v. I
(s-)au apropiiat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,15; 10,35
apropiindu(-să): *gerunziu* 1,31; 10,2; 11,1; 14,45
(s-)au apropiat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,35; 11,27; 12,28

(a) APUCA: v. I
apucându-: *gerunziu* 1,31; 7,33; 8,32; 12,3, 8
apucând: *gerunziu* 8,23
apucă: *ind. prez. 3.sg.* 9,17

(a) APUNE: v. III
apuind: *gerunziu* 1,32

(a se) ARĂTA: v. I
arată(-te): *imperativ 2.sg.* 1,44
să (să) areate: *conj. prez. 3.sg.* 4,22
arătând: *gerunziu* rezum. cap.7
(s-/S-)au arătat: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,3; 16,9, 12, 14
arată: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.11
va arăta: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,15
(Să) arată: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.16
arătându(-Să): *gerunziu* rezum. cap.16

ARĂTARE: s.f.
arătare: *sg. ac., în loc. adv.* ***la arătare*** „în faţa tuturor”; „la lumină”; „pe faţă” 1,45; 4,22; 8,32
arătarea: *sg. ac.* rezum. cap.10
arătare: *sg. ac., în sintagma* ***supt arătare*** „sub pretext” 12,40

ARĂTAT, -Ă: adj. „cunoscut”, „vestit”
arătat: *n. sg. nom.* 6,14

ARDERE: s.f.
arderile: *pl. ac., în sintagma* ***arderile de tot*** 12,33

ARHIEREU: s.m.
arhiereului: *sg. gen./dat.* 1,44; 14,47, 54, 66
arhiereu: *sg. ac.* 14,53
arhiereul: *sg. nom.* 14,60, 61, 63
arhiereii: *pl. nom.* 15,11

ARHISINAGOG: s.m. „şef al sinagogii” (cf. lat. *archisynagōgus, -i*); cuvântul nu este înregistrat în DA.
arhisinagoghi: *pl. ac.* 5,22
arhisinagog: *sg. ac.* 5,35
arhisinagogului: *sg. gen./dat.* 5,36, 38

(a se) ARUNCA: v. I
aruncând: *gerunziu* 1,16; 15,24
ar arunca: *cond. prez. 3.sg.* 4,26
arunca: *ind. imp. 3.sg.* 4,37; 12,41
(s-)au aruncat: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,13
a arunca: *inf. prez.* 7,27
au aruncat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 9,21; 12,42, 43, 44
să (să) arunce: *conj. prez. 3.sg.* 9,41
a (te) arunca: *inf. prez.* 9,46
(te) aruncă: *imperativ 2.sg.* 11,23
(să) aruncă: *ind. prez. 3.pl.* 14,60

ARUNCAT, -Ă: adj.
aruncată: *f. sg. ac.* rezum. cap.4
aruncaţi: *m. pl. ac.* rezum. cap.12

(a) ASCULTA: v. I
ascultă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 1,27; 4,40
ascultaţi: *imperativ 2.pl.* 7,14; 9,6
asculta: *ind. imp. 3.sg.* 12,37

ASCUNS, -Ă: adj.
ascuns: *n. sg. nom.* 4,22

(a) ASEMĂNA: v. I; var. (Reg.) **(a) ASĂMÂNA**
vom asămâna: *ind. viit.I. 1.pl.* 4,30

ASEMENEA: adv./prep./adj. in v.; var. (În v.) **ASEAMENEA, ASEAMINEA**
aseamenea: *adv.* 7,8
aseaminea: *adv.* 12,21, 22; 14,31
aseamine: *adv.* 12,21
aseamenea: *prep.* 7,13
aseaminea: *prep.* 12,31
aseamenea: *adj. inv.* 14,56, 59

ASINĂ: s.f.
asinii: *sg. gen.* rezum. cap.11

ASTĂZI: adv.
astăzi: 14,30

AŞA: adv.; var. (În v. şi reg.) **AŞEA**
aşea: 1,27, 45; 13,29
aşa: 2,2, 7, 8, 12; 3,10, 20; 4,1, 26, 32, 36, 37; 7,18; 8,25; 9,2, 25; 10,43; 15,5, 39; rezum. cap.16

AŞIJDEREA: adv.; var. (Reg.) **AŞIŞDIREA**
aşişdirea: 4,16; 15,31

(a) AŞTEPTA: v. I
era aşteptând: *ind. imp. perifr. 3.sg.* 15,43

(a) AŞTERNE: v. III „a răspândi pe jos obiecte, ca un covor, pe care să calce cineva”
au aşternut: *ind. pf.c. 3.pl.* 11,8
aşternea: *ind. imp. 3.pl.* 11,8

AŞTERNUT: s.n.
aşternut: *sg. ac.* 12,36

AŞTERNUT, -Ă: adj. „pregătit”
aşternut: *n. sg. nom.* 14,15

(a se) ATINGE: v. III
atingându-: *gerunziu* 1,41
să (să/Să) atingă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 3,10; 8,22; 10,13
(s-)au atins: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,27, 30, 31
(mă) voi atinje: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,28
(s-)ar atinge: *cond. prez. 3.pl.* 6,56
(să) atingea: *ind. imp. 3.pl.* 6,56
au atins: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,33

ATINGERE: s.f.
atinjerea: *sg. ac.* rezum. cap.6

ATUNCI: adv.
atunci: 2,20; 3,27; 8,29; 13,14, 21, 26, 27; 14,50

(a se) AUZI: v. IV
(s-)au auzit: *ind. pf.c. impers.* 2,2
auzând: *gerunziu* 2,17; 3,8, 21; 4,12; 11,18; 16,11
auziţi: *imperativ 2.pl.* 4,3
de auzit: *supin* 4,9; 7,16
să auză: *conj. prez. 3.sg./pl.* 4,9, 12, 23; 7,16
vor auzi: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,15, 16; 6,11
aud: *ind. prez. 3.pl.* 4,18, 20
de auzât: *supin* 4,23
auziţi: *ind. prez. 2.pl.* 4,24; 8,18
auzi: *inf. prez. fără* **a** 4,33
auzind: *gerunziu* 5,27, 36; rezum. cap.6; 6,2, 16, 29; 10,41, 47; 14,11; 15,35
au auzit: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,14; 7,25
auzindu-: *gerunziu* 6,20
auziia: *ind. imp. 3.sg./pl.* 6,20; 11,14
auzisă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 6,55; 12,28
a auzi: *inf. prez.* 7,37
auzi: *imperativ 2.sg.* 12,29
veţi auzi: *ind. viit.I. 2.pl.* 13,7
am auzit: *ind. pf.c. 1.pl.* 14,58
auzit-aţi: *ind. pf.c. 2.pl.* 14,64
aude: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.15

(a) AVEA: v. II
are: *ind. prez. 3.sg.* 1,22; 2,10; 3,22, 26, 29, 30; 4,9, 23, 25; 7,16
au avut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,25; 4,5; 12,23, 44; 14,8
având: *gerunziu* 3,1; 8,1, 18; 9,16, 42, 44, 46; 11,13; 12,6; 14,3
avea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 3,3, 10; 4,5; 5,3, 26; 6,31; 7,25; 8,7, 14; 11,32
neavând: *gerunziu* 4,6
ai: *ind. prez. 2.sg.* 4,38; 10,21; 12,14
aveţi: *ind. prez. 2.pl.* 4,40; 6,38; 8,5, 17; 9,49; 11,25; 14,7
avusease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 5,16
a avea: *inf. prez.* 6,18
au: *ind. prez. 3.pl.* 8,2; 10,23
avem: *ind. prez. 1.pl.* 8,16
să aveţi: *conj. prez. 2.pl.* 9,49
vei avea: *ind. viit.I. 2.sg.* 10,21
era având: *ind. imp. perifr. 3.sg.* 10,22
aveţi: *imperativ 2.pl.* 11,22
avea: *ind. imp. 3.sg., în loc. v.* ***avea obiceaiu*** 15,6

AVERE: s.f.
averi: *pl. ac.* 10,22

AZIMĂ: s.f. (cf. **Indice** Iş)
Azimele: *pl. nom.* 14,1
Azimelor: *pl. gen.* 14,12

B

BAN: s.m.
bani: *pl. ac.* 6,8; 10,23, 24; 12,41; 14,11
bani: *pl. ac., în sintagma* ***numărătorilor de bani*** „zarafii care schimbau bani, în templu, celor veniţi din diaspora” 11,15

(a se) BATE: v. III
vor bate: *ind. viit.I. 3.pl.* 10,34; 13,9
au bătut: *ind. pf.c. 3.pl.* 12,3
bătându-: *gerunziu* 12,5; 15,15
(Să) bate: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.14
bate-voi: *ind. viit.I. 1.sg.* 14,27
bătea: *ind. imp. 3.pl.* 15,19

(a se) BATJOCORI: v. IV
vor batjocori: *ind. viit.I. 3.pl.* 10,34
au batjocorit: *ind. pf.c. 3.pl.* 12,4; 15,20
batjocorindu(-Să): *gerunziu* rezum. cap.15
batjocorindu-: *gerunziu* 15,31

(a se) BĂGA: v. I
bagă: *ind. prez. 3.sg.* 2,22
să (să) bage: *conj. prez. 3.sg.* 2,22
au băgat: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,33

BĂRBAT: s.m.
bărbaţi: *pl. ac.* rezum. cap.6; 6,44
bărbat: *sg. ac.* 10,6
bărbatului *sg. dat.* 10,2
bărbatul: *sg. ac.* 10,12

BĂTRÂN, -Ă: s.m./f.
bătrânilor: *pl. gen./dat.* 7,3, 5; 10,33
bătrâni: *pl. ac.* 8,31; 14,43
bătrânii: *s.m. pl. nom./ac.* 11,27; 14,53; 15,1

BĂUTURĂ: s.f.; var. **BEUTURĂ**
beutură: *sg. ac.* 9,40; 15,36

(a se) BÂIGUI: v. IV; var. **(a se) BUIGUI**
(s-)au buiguit: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,14

(a) BEA: v. II
bea: *ind. prez. 3.sg.* 2,16
bea: *inf. prez.* 10,38
beau: *ind. prez. 1.sg.* 10,38
beu: *ind. prez. 1.sg.* 10,39
veţi bea: *ind. viit.I. 2.pl.* 10,39
au beut: *ind. pf.c. 3.pl.* 14,23
voi bea: *ind. viit.I. 1.sg.* 14,25
să bea: *conj. prez. 3.sg.* 15,23
vor bea: *ind. viit.I. 3.pl.* 16,18

BINE: adv./s.
bine: *adv. în structuri v. dislocate* ***bine am voit/bine e cuvântaţ/ bine e cuvântată*** 1,11; 11,10
bine: *adv.* 7,6, 9, 27, 37; 9,4, 41, 42, 44, 46; 12,28, 32; 14,21; 16,18
bine: *s.n. sg. ac.* 3,4

(a) BINECUVÂNTA: v. I
bine e cuvântat: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 11,10
bine e cuvântată: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 11,10

(a) BINEVOI: v. IV
bine am voit: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,11

BISERICĂ: s.f.; var. (În v.) **BESEARECĂ, BESEARICĂ**
besearecă: *sg. ac.* rezum. cap.11; 11,11, 15, 16, 27; 14,49
besearică: *sg. ac.* 12,35; 13,1
besearica: *sg. nom.* rezum. cap.13
besearicii: *sg. gen.* 13,3
beseareca: *sg. ac., în sintagma* ***beseareca făcută de mână/ [beseareca] nefăcută de mână*** 14,58
biseareca: *sg. ac., în sintagma* ***biseareca lui Dumnezău*** 15,29
besearecii: *sg. gen., în sintagma* ***catapeteazma besearecii*** 15,38

(a) BLAGOSLOVI: v. IV
au blagoslovit *ind. pf.c. 3.sg.* 6,41; 8,7
blagosloveaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.10
blagosloviia: *ind. imp. 3.sg.* 10,16
blagoslovind: *gerunziu* 14,22

BLAGOSLOVIT, -Ă: adj.
blagoslovit: *m. sg. gen., în sintagma* ***Fiiul lui Dumnezău celui blagoslovit*** 14,61

BLESTEM: s.n.; var. **BLĂSTĂM**
blăstămul: *sg. nom.* rezum. cap.3
blăstămurile: *pl. nom.* 3,28; 7,22; rezum. cap.15

(a se) BLESTEMA: v. I; var. **(a se) BLĂSTĂMA**
blastămă: *ind. prez. 3.sg.* 2,7
blăstăma: *ind. imp. 3.pl.* rezum. cap.3; 15,29
(s-)or blăstăma: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,28
va blăstăma: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,29
blăstămându-: *gerunziu* rezum. cap.11
ai blăstămat: *ind. pf.c. 2.sg.* 11,21
a blăstăma: *inf. prez.* 14,71

BLID: s.n.
blid: *sg. ac.* 14,20

BOALĂ: s.f.
boale: *pl. ac.* 1,34

BOGAT, -Ă: s.m./f.
bogatul: *s.m. sg. nom.* rezum. cap.10
bogatului: *sg. dat.* 10,25

BOGĂŢIE: s.f.
bogăţiilor: *pl. gen., în sintagma* ***înşelăciunea bogăţiilor*** 4,19

BOLNAV, -Ă: s.m./f.
bolnavi: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.1; 6,13; 16,18
bolnavii: *s.m. pl. ac.* 1,32
bolnavilor: *s.m. pl. dat.* 2,17
(cei) bolnavi: *s.m. pl. ac.* 6,55

BOTEZ: s.n.
botezul: *sg. ac., în sintagma* ***botezul pocăinţei*** 1,4
botezul: *sg. ac.* 10,38, 39; rezum. cap.11; 11,30

(a se) BOTEZA: v. I
botează: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1
botezându(-Să): *gerunziu* rezum. cap.1
botezând: *gerunziu* 1,4
(să) boteza: *ind. imp. 3.pl.* 1,5
am botezat: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,8
va boteza: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,8
(S-)au botezat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,9
(Mă) botez: *ind. prez. 1.sg.* 10,38, 39
a (vă) boteza: *inf. prez.* 10,38
(vă) veţi boteza: *ind. viit.I. 2.pl.* 10,39
să boteaze: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.16
(să) va boteza: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,16

BRÂU: s.n.
brâu: *sg. ac., în sintagma* ***brâu de curea*** „cingătoare de piele" 1,6
brâu: *sg. ac.* 6,8

BUCATĂ: s.f. (mai ales la pl.) „hrană"
bucate: *pl. ac.* 6,36
bucatele: *pl. ac.* 7,19

(a se) BUCURA: v. I
(s-)au bucurat: *ind. pf.c. 3.pl.* 14,11
bucură(-Te): *imperativ 2.sg.* 14,45; 15,18

BUCURIE: s.f.
bucurie: *sg. ac., în loc. adj.* ***cu bucurie*** 4,16

BUCUROS, -OASĂ: adj./adv.
bucuros: *adj. m. sg. nom.* 6,20
bucuros: *adv.* 12,37

BUN, -Ă: adj.
bun: *n. sg. ac.* 4,8, 20; 10,18; 14,6
bună: *f. sg. nom.* 9,49
bune: *m. sg. voc., în sintagma* ***Învăţătoriule bune*** 10,17

BURETE: s.m.
bureatele: *sg. ac.* 15,36

BURUIANĂ: s.f.
buruienile: *pl. ac.* 4,32

BUZĂ: s.f.
buzăle: *pl. ac.* 7,6

C

CALE: s.f.
calea: *sg. ac.* 1,2
calea: *sg. ac., în sintagmele* ***calea Domnului/calea îngemânată*** „răscruce" (cf. lat. *bivium, -ii*) 1,3; 11,4; 12,14
cale: *sg. ac.* 4,4, 15; 5,27; 6,8; 8,3, 27; 9,32, 33; 10,17, 32, 46, 52; 11,8

CANANEU: s.m.; var. **HANANEU**
Hananeul: *sg. nom.* 3,18

CANDELĂ: s.f.
candela: *sg. nom.* rezum. cap.4; 4,21

CAP: s.n.
cap: *sg. ac.* rezum. cap.6; 12,4
capul: *sg. ac.* 6,16, 24, 25, 27, 28; 14,3; 15,19
capul: *sg. ac. în sintagma* ***(s-au făcut) în capul unghiului*** (în legătură cu piatra din capul unghiului a devenit piatra unghiulară) 12,10
capetele: *pl. ac.* 15,29

CARTE: s.f.
carte: *sg. ac., în sintagma* ***carte de slobozenie*** „act de divorţ" 10,4
cartea: *sg. ac., în sintagma* ***cartea lui Moisi*** 12,26

CASĂ: s.f.
casa: *sg. nom./ac.* 1,29; 2,11, 15; 3,25, 27; rezum. cap.5; 5,19, 38; 6,4; 7,30; 8,3, 26; 10,29; 11,17; 13,15, 34; 14,3
casii: *sg. gen.* rezum. cap.2; 13,35; 14,14
casă: *sg. ac.* 2,2; 3,27; 6,10; 7,17, 24; 9,27; 10,10; 13,15
casa: *sg. nom./ac., în sintagmele* ***casa lui Dumnezău/casa rugăciunii*** 2,26; 11,17
case: *pl. ac.* 10,30
casele: *pl. ac.* 12,40

CATAPETEASMĂ: s.f.; var. **CATAPETEAZMĂ** (cf. **Indice** Mt)
catapeteazma: *sg. nom., în sintagma* ***catapeteazma besearecii*** 15,38

(a se) CĂDEA: v. II
(să) cade: *ind. prez. impers./3.sg.* 2,24; 6,18
(să) cădea: *ind. imp. impers.* 2,26
cade(-să): *ind. prez. impers.* 3,4; 12,14
cădea: *ind. imp. 3.pl.* 3,11
au căzut: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,4, 5, 7, 8, 22; 5,33; 7,25; 14,35
vor cădea: *ind. viit.I. 3.pl.* 13,25

CĂLDARE: s.f.
căldărilor: *pl. gen.* 7,4

CĂLŢUN: s.m.
călţuni: *pl. ac.* 6,9

CĂMILĂ: s.f.
cămilă: *sg. ac., în sintagma* ***peri de cămilă*** (aici) „veşmânt din păr de cămilă” 1,6
cămilei: *sg. dat.* 10,25

CĂPĂTÂI: s.n.; var. **CĂPĂTUI**
căpătui: *sg. ac.* 4,38

CĂPĂŢÂNĂ: s.f.
Căpăţinilor: *pl. gen., în s. propr.* ***Locul Căpăţinilor*** (cf. **Indice** Mt) 15,22

CĂPETENIE: s.f.
căpetenia: *sg. nom., în sintagma* ***căpetenia preoţilor*** 2,26
căpeteniia: *sg. ac., în sintagma* ***căpeteniia dracilor*** 3,22
căpeteniilor: *pl. dat.* 6,21
căpeteniilor: *pl. dat., în sintagma* ***căpeteniilor preoţilor*** 10,33
căpeteniile: *pl. nom.* 10,42
căpeteniile: *pl. nom., în sintagma* ***căpeteniile popilor*** 11,18; rezum. cap.14

CĂRARE: s.f.
cărările: *pl. ac.* 1,3

CĂRTURAR: s.m.
cărturarii: *pl. nom./ac.* 1,22; rezum. cap.2; 2,16; 3,22; 7,5; 9,10; 11,18, 27; rezum. cap.12; 12,35, 38; 14,1, 53; 15,1, 31
cărturari: *pl. ac.* 2,6; rezum. cap.3; 7,1; 8,31; 9,13; 12,13, 28; 14,43
cărturarilor: *pl. dat.* 10,33; rezum. cap.11
cărturariu: *sg. ac.* rezum. cap.12
cărturariul: *sg. nom.* 12,32

CĂŢEL: s.m.; var. **CĂŢĂL**
căţăii: *pl. nom.* 7,28

(a) CĂUTA: v. I
caută: *ind. prez. 3.pl.* 1,37; 3,32
căotând: *gerunziu* 3,5; 7,34; 14,67
căota: *ind. imp. 3.pl.* 11,18; 12,12; 14,55
căuta: *ind. imp. 3.sg./pl.* 14,1, 11
va cata: *ind. viit.I impers.* 14,31
căotaţi: *ind. prez. 2.pl.* 16,6

CÂINE: s.m.; var. (Reg.) **CÂNE**
cânilor: *pl. dat.* 7,27

CÂMP: s.n.
câmpuri *pl. ac.* 5,14
câmp: *sg. ac.* 13,16; 15,21

(a) CÂNTA: v. I
va cânta: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,30
au cântat: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,68, 72
a cânta: *inf. prez.* 14,72

CÂNTARE: s.f. „cântat”
cântarea: *sg. ac., în sintagma* ***la cântarea cocoşului*** „pe la miezul nopţii sau în zorii zilei” 13,35

CEAS: s.n.
ceas: *sg. nom., în sintagma* ***(fiind) ceas mult*** „(fiind) târziu” 6,35
ceasul: *sg. nom./ac.* 6,35; 14,35, 41; 15,25, 33, 34
ceasul: *sg. nom., în sintagma* ***(fiind) ceasul de sara*** „(fiind) pe înserat” 11,11
ceasul: *sg. ac., în loc. adv.* ***în ceasul acela*** „în acel moment” 13,11
ceas: *sg. ac.* 13,32; 14,37

CEATĂ: s.f.
ceţi: *pl. ac., în sintagma* ***după ceţi*** „în grupuri” 6,39

CER: s.n.; var. **CERIU**
ceriurile: *pl. ac.* 1,10
ceriuri: *pl. ac.* 1,11; 12,25
ceriului: *sg. gen., în sintagmele* ***pasările ceriului/paserile ceriului/ stealele ceriului/de la marginea pământului până la marginea ceriului*** „de pretutindeni”/***norii ceriului*** 4,4, 32; 13,25, 27; 14,62
ceriu: *sg. ac.* 6,41; 7,34; 8,11; 10,21; 11,30, 31; 13,32; rezum. cap.16; 16,19
ceriu: *sg. ac., în sintagmele* ***Tatăl cel din ceriu/puterile ceale din ceriu*** 11,25, 26; 13,25
ceriul: *sg. nom.* 13,31

(a) CERE: v. III
cere: *imperativ 2.sg.* 6,22
vei ceare: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,23
voi ceare: *ind. viit.I. 1.sg.* 6,24
au cerut: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,25; 15,43
cerând: *gerunziu* 8,11
ceare: *ind. prez. 3.sg.* 8,12
om cere: *ind. viit.I. 1.pl.* 10,35
cereţi: *ind. prez. 2.pl.* 10,38
ceind: *gerunziu* 10,46
cereţi: *ind. prez. 2.pl.* 11,24
ar fi cerut: *cond. pf. 3.pl.* 15,6

CERESC, -EASCĂ: adj.
cereşti: *n. pl. ac., în sintagma* ***trupurile cereşti*** rezum. cap.13

(a) CERTA: v. I
au certat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,25; 4,39; 8,30, 33; 9,24
certa: *ind. imp. 3.sg./pl.* 3,12; rezum. cap.8; 10,13, 48
a certa: *inf. prez.* 8,32
certându-: *gerunziu* rezum. cap.16

CETATE: s.f.
cetatea: *sg. nom.* 1,33
cetate: *sg. ac.* 1,45; 5,14; 11,19; 14,13, 16
cetăţile: *pl. ac.* 6,33
cetăţi: *pl. ac.* 6,56

CEZAR: s.m.; var. **CHESAR** (Prin ext.) „împărat”
chesariului: *sg. gen./dat.* rezum. cap.12; 12,14, 16, 17

(a) CHELTUI: v. IV
cheltuisă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 5,26

(a se) CHEMA: v. I
chemând: *gerunziu* rezum. cap.1; 7,14; 8,1, 34; 12,43; 15,44
au chemat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,20; 3,13; 6,7; 9,34; 10,49; 15,16
chemasă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* rezum. cap.2
să chem: *conj. prez. 1.sg.* 2,17
chemându-: *gerunziu* 3,23, 31; 10,42
a chema: *inf. prez.* 10,49
cheamă: *ind. prez. 3.sg.* 10,49
(să) va chema: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,17
cheamă: *ind. prez. 3.sg.* 15,35

CHIAR: adv. (În v.) „clar”, „deslușit”
chiar: 8,25

(a se) CHINUI: v. IV
(să) chinuia: *ind. imp. 3.sg./pl.* 1,34; 5,15
să chinuieşti: *conj. prez. 2.sg.* 5,7
(să) chinuisă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 5,18

CHIP: s.n.
chip: *sg. ac., în loc. adv.* ***într-alt chip/nici într-un chip*** 2,21, 22; rezum. cap.10
chipul: *sg. nom.* (aici) „efigia”12,16
chipuri: *pl. ac., în loc. adv.* (Pop.) ***în multe chipuri*** rezum. cap.15

CHIRINEU: s.m.. „care provine din comunitatea evreiască din Cirena, port situat în nordul Africii”
Chirineul: *sg. nom.* 15,21

CINĂ: s.f.
cină: *sg. ac.* rezum. cap.14

CINSTE: s.f.
cinste: *sg. ac. în sintagma* ***fără cinste*** „nepreţuit”, „nerespectat” 6,4
cinste: *sg. ac.* rezum. cap.11

(a) CINSTI: v. IV
cinsteaşte: *ind. prez. 3.sg.* 7,6
cinstesc: *ind. prez. 3.pl.* 7,7
cinsteaşte: *imperativ 2.sg.* 7,10; 10,19
vor cinsti: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,6

CINSTIT, -Ă: adj.
cinstit: *m. sg. nom.* 15,43

(a) CITI: v. IV; var. (În v. şi reg.) **(a) CETI**
aţi citit: *ind. pf.c. 2.pl.* 2,25; 12,10
aţi cetit: *ind. pf.c. 2.pl.* 12,26
ceteaşte: *ind. prez. 3.sg.* 13,14

CIUNG, -Ă: adj.
ciung: *m. sg. nom.* 9,42

(a se) CLĂTI: v. IV „a se clătina”
(să) vor clăti: *ind. viit.I. 3.pl.* 13,25
clătind: *gerunziu* 15,29

COAPSĂ: s.f. (aici) „mijloc”
coapsăle: *pl. ac.* 1,6

(a) COASE: v. III
coasă: *ind. prez. 3.sg.* 2,21

(a se) COBORÎ: v. IV; var. (Înv.) **(a se) POGORÎ**
pogorându(-Să/-să): *gerunziu* 1,10; 9,8
(să) pogoară: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 13,15
pogorând: *gerunziu* 15,30
pogoare(-Se): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 15,32

COCOŞ: s.m.
cocoşului: *sg. gen. în sintagma* ***la cântarea cocoşului*** „pe la miezul nopţii sau în zorii zilei” 13,35
cocoşul: *sg. nom.* 14,30, 68, 72

CODRANT: s.m.; var. **CONDRAT** (Înv.) „monedă mică, valorând doi fileri, două parale”
condrat: *sg. nom.* 12,42

COLEA: adv.
colea: 13,21

COMOARĂ: s.f.
comoară: *sg. ac.* 10,21

COPAC: s.m.
copacii: *pl. ac.* 8,24
copaci: *pl. ac.* 11,8

CORABIE: s.f.
corabie: *sg. ac.* 1,19, 20; rezum. cap.4; 4,1, 36, 37; 5,2, 18; 6,32, 45, 51, 54; 8,10, 13, 14
corabia: *sg. nom./ac.* 3,9; 4,37; 5,21
corăbii: *pl. nom.* 4,36
corăbiii: *sg. gen., în sintagma* ***fundul corăbiii*** „partea din spate a corabiei” (cf. lat. *puppis, -is* „pupă”) 4,38
corabiia: *sg. nom.* 6,47

CORBAN: s. nead.; var. **CORVAN** (**corban** în *Vulgata*); cuvântul este un împrumut din ebraică: **karban**; cf. Anania 2001, p.1504) şi înseamnă un dar oferit ocazional lui Dumnezeu; este explicat în text „corvan (adecă dar)” (cf. lat. *corban quod est donum*).
corvan: 7,11

CORFĂ: s.f. (Trans.; gms) „coş”
corfe: *pl. nom./ac.* 8,8, 20

CORT: s.n.
corturi: *pl. ac.* 9,4

COŞNIŢĂ: s.f.
coşniţe: *pl. ac.* 6,43
coginiţe: *pl. ac.* 8,19

COŞTEI: s.n. (aici) „satele din împrejurimile cetăţilor”
coşteaiele: *pl. ac.* 8,27
coşteiul: *sg. ac.* 11,2

(a) CREDE: v. III
creadeţi: *imperativ 2.pl.* 1,15; 11,24
creade: *imperativ 2.sg.* 5,36
creade: *inf. prez. fără* ***a*** 9,22
cred: *ind. prez. 1.sg.* 9,23
cred: *ind. prez. 3.pl.* 9,41
va creade: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,23; 16,16
aţi crezut *ind. pf.c. 2.pl.* 11,31
(nu) credeţi: *imperativ prohib. 2.pl.* 13,21
să creadem: *conj. prez. 1.pl.* 15,32
vor creade: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.16; 16,17
au crezut *ind. pf.c. 3.pl.* 16,11, 13, 14

CREDINCIOS, -OASĂ: s.m./f.
credinciosului: *s.m. sg. dat.* 9,22

CREDINŢĂ: s.f.
credinţa: *sg. nom./ac.* 2,5; 5,34; 10,52
credinţă: *sg. ac.* 4,40
credinţii: *sg. gen., în sintagma* ***putearea credinţii cei întru Dumnezău*** rezum. cap.11
credinţa: *sg. ac., în sintagma* ***credinţa lui Dumnezeu*** 11,22

(a) CREŞTE: v. III
creaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4
crescând: *gerunziu* 4,8
să crească: *conj. prez. 3.sg.* 4,27

CRUCE: s.f.
crucea: *sg. ac.* rezum. cap.8; 8,34; 15,21
cruce: *sg. ac.* 15,30, 32

CUGET: s.n.
cugetele: *pl. nom., în sintagma* ***cugetele ceale reale*** 7,21

(a) CUGETA: v. I
cugetând: *gerunziu* 2,6
cugeta: *ind. imp. 3.pl.* 2,8; 8,16; 11,31
cugetaţi: *ind. prez. 2.pl.* 2,8; 8,17

(a) CUMPĂRA: v. I
să cumpere: *conj. prez. 3.pl.* 6,36
să cumpărăm: *conj. prez. 1.pl.* 6,37
cumpăra: *ind. imp. 3.pl.* rezum. cap.11; 11,15
cumpărând: *gerunziu* 15,46
au cumpărat: *ind. pf.c. 3.pl.* 16,1

CUMPLIT: adv.
cumplit: rezum. cap.5

(a) CUNOAȘTE: v. III
cunoștea: *ind. imp. 3.pl.* 1,34
cunoscând: *gerunziu* 2,8; 5,30; 8,17; 12,15; 15,45
veți cunoaște: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,13
au cunoscut: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,33, 38, 54; 12,12
cunoașteți: *ind. prez. 2.pl.* 8,17; 13,28
cunosc: *ind. prez. 1.sg.* 14,68

CUNUNĂ: s.f.
cunună: *sg. ac., în sintagma* ***cunună de spini*** 15,17

(a) CUPRINDE: v. III „a primi”
cuprind: *ind. prez. 3.pl.* 4,16, 20
fusease cuprins: *pasiv m.m.c.pf. 3.sg.* rezum. cap.9
cuprinsease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 14,8

CURAT, -Ă: adj.
curat: *n. sg. ac., în sintagma* ***unsoare de nard curat*** 14,3

(a se) CURĂȚI: v. IV
curăți: *inf. prez. fără* ***a*** 1,40
curățeaște(-te): *imperativ 2.sg.* 1,41
(s-)au curățit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,42
curățind: *gerunziu* 7,19

CURĂȚIRE: s.f.
curățirea: *sg. ac.* 1,44

CURÂND: adv.; var. (Înv. și pop.) **CURUND**
curund: 9,38

CUREA: s.f.; var. **CURAUĂ**
curea: *sg. ac., în sintagma* ***brâu de curea*** „cingătoare de piele” 1,6
curaoa: *sg. ac.* 1,7

(a) CURGE: v. III „(despre mulțimi de oameni) a veni în număr foarte mare”
curgând: *gerunziu* rezum. cap.3

CURGERE: s.f.
curgerea: *sg. ac., în sintagma* ***curgerea sângelui*** rezum. cap.5; 5,25

CURTE: s.f.
curtea: *sg. ac.* 14,54; 15,16
curte: *sg. ac.* 14,66
curții: *sg. gen.* 14,68

(a) CURVI: v. IV
(nu) curvi: *imperativ prohib. 2.sg.* 10,19

CURVIE: s.f.
curviile: *pl. nom.* 7,21

(a) CUTEZA: v. I
cutezați: *imperativ 2.pl.* 6,50
cutează: *imperativ 2.sg.* 10,49

CUTREMUR: s.n.; var. **CUTRĂMUR**
cutremuri: *pl. nom., în sintagma* ***cutremuri de pământ*** 13,8
cutrămur: *sg. nom.* 14,8

(a) CUTREMURA: v. I; var. **(a) CUTRĂMURA**
era cutrămurați: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 9,5

CUVÂNT: s.n.
cuvântul: *sg. nom./ac.* 1,45; 4,14, 15, 16, 18, 19, 20, 33; 5,36; 7,29; 8,32; 9,9, 31; 14,72; 16,20
cuvânt: *sg. ac.* 2,2; 4,17; 10,22; 11,29; 12,13; 14,39
cuvântul: *sg. ac., în sintagma* ***cuvântul lui Domnezeu*** 7,14
cuvintele: *pl. nom./ac.* 8,38; 13,31
cuvântele: *pl. ac.* 10,24

(a) CUVÂNTA: v. I
e cuvântat: *pasiv ind. prez. 3.sg., în structura v. dislocată* ***bine e cuvântat*** 11,10
e cuvântată: *pasiv ind. prez. 3.sg., în structura v. dislocată* ***bine e cuvântată*** 11,10

D

(a se) DA: v. I
dându(-să): *gerunziu* rezum. cap.1
au dat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,26; 3,15; 6,28, 41; 11,28; 12,1; 13,34; 14,22, 23; 15,1, 15
dându-: *gerunziu* rezum. cap.3; 13,11
au dat: *ind. pf.c. 3.sg., în loc. v.* ***rod au dat*** 4,7
da: *ind. imperf. 3.sg./pl.* 4,8; 6,7; 8,6; 15,23, 36
(s-)au dat: *ind. pf.c. impers./3.sg.* 4,11; 6,2
(să/Să) va da: *ind. viit.I. impers./3.sg.* 4,25; 8,12; 9,30; 10,33; 13,11; 14,41
să dea: *conj. prez. 3.sg./pl.* 5,43; 10,45
deadease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* rezum. cap.6
voi da: *ind. viit.I. 1.sg.* 6,22
oi da: *ind. viit.I. 1.sg.* 6,23
să dai: *conj. prez. 1.sg.* 6,25
dați: *imperativ 2.pl.* 6,37; 12,17
vom da: *ind. viit.I. 1.pl.* 6,37
va da: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,37; 9,40; 12,9; 13,24
dă: *imperativ 2.sg.* 10,21, 37
vor da: *ind. viit.I. 3.pl.* 10,33; 13,9, 22; 14,11
a da: *inf. prez.* 10,40; 12,14
om da: *ind. viit.I. 1.pl.* 12,14
a (să) da: *inf. prez.* 12,38; 14,5
dă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.13; rezum. cap.14
va da: *ind. viit.I. 3.sg., în loc. v.* ***va da spre moarte*** „va omorî” 13,12
ar da: *cond. prez. 3.sg.* 14,11
dând: *gerunziu* 14,26
dedease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 14,44; 15,10
să dea: *conj. prez. 3.pl., în loc. v.* ***să dea morții*** „să omoare” 14,55
(să) dă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.15
dă: *ind. prez. 3.sg., în loc. v.* ***Își dă sufletul*** „moare” rezum. cap.15
au dat: *ind. pf.c. 3.sg., în loc. v.* ***Și-au dat sufletul*** 15,37

DAJDIE: s.f.; var. **DAJDE**
dajdea: *sg. ac.* rezum. cap.12
dajdă: *sg. ac.* 12,14

DAR: s.n. (cf. supra **CORBAN**)
dar: *sg. nom.* 7,11

DAT, -Ă: adj.
dată: *f. sg. ac.* rezum. cap.12

(a) DĂRUI: v. IV
au dăruit: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,45

DEGET: s.n.
deagetele: *pl. ac.* 7,33

DEOSEBI: adv.; var. **DEOSĂBI**
deosăbi: rezum. cap.4; 4,34; 6,32; 7,33; 9,1
deosebi: 6,31; 13,3

DEPARTE: adv.
departe: *adv. în forma* ***de departe*** 5,6; 8,3; 11,13; 14,54; 15,40
departe: 7,6; 12,1, 34; 13,34

(a se) DEPĂRTA: v. I
(s-)au depărtat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,42

(să) depărtează: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3
(s-)au depărtat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,7
să (să) depărteze: *conj. prez. 3.sg.* 5,17

(a) DESCĂLECA: v. I „a trage la mal", „a acosta" (cf. lat. *applicō, -āre*)
au descălecat: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,53

(a se) DESCHIDE: v. III; var. **(a se) DEȘCHIDE**
deșchide(-te): *imperativ 2.sg.* 7,34
(s-)au deșchis: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,35

DESCHIS, -Ă: adj.; var. **DEȘCHIS, -Ă**
deșchise: *n. pl. ac.* 1,10

(a) DESFACE: v. III
desfăcându-: *gerunziu* 2,4

(a) DESPĂRȚI: v. IV
să desparță: *conj. prez. 3.sg.* 10,9

DESTUL: adv.
destul: 15,15

DEȘERT, DEȘARTĂ: adj./s.
deșert: *s.n. sg. ac., în loc. adv.* ***în deșert*** 7,7
deșert: *adj. m. sg. ac.* „fără nimic", „cu mâinile goale" 12,3

(a s) DEȘTEPTA: v. I „a trezi din somn"; „a învia"; „(în sintagmă cu *sămânța*) a ridica urmaș"
deștep tându(-Să): *gerunziu* rezum. cap.4
au deșteptat: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,38
să deștepte: *conj. prez. 3.sg.* 12,19

(a) DEZBRĂCA: v. I
au dezbrăcat: *ind. pf.c. 3.pl.* 15,20

(a se) DEZLEGA: v. I; var. (Înv.) **(a) DESLEGA**
să dezleg: *conj. prez. 1.sg.* 1,7
(s-)au dezlegat: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,35
dezlegați: *imperativ 2.pl.* 11,2
au deslegat: *ind. pf.c. 3.pl.* 11,4
dezlegând: *gerunziu* 11,5

DIAVOL: s.m.
diavolul: *sg. ac.* rezum. cap.7

DIMINEAȚĂ: s./adv.
dimineață: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***de dimineață foarte/foarte de dimineață*** 1,35; 16,2
dimineața: *adv.* 11,20; 13,35; 15,1; 16,9

DIMPREJURUL: prep.; var. (În v.) **DINPREGIURUL**
dinpregiurul: 3,8

DINAPOIA: prep.
dinnapoia: 8,33

DINAR: s.m.
denari: *pl. ac.* 6,37; 14,5
dinariul: *sg. ac.* 12,15

DINĂUNTRU: adv.; var. **DINLĂUNTRU;** (Înv.) **DINLONTRU**
dinlontru: 7,21
dinlăuntru: 7,23

DINTE: s.m.
dinți: *pl. ac.* 9,17

DIVAN: s.n. (aici) „pretoriu"
divanului: *sg. gen.* 15,16

(a) DOBÂNDI: v. IV
va dobândi: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,36
să dobândesc: *conj. prez. 1.sg.* 10,17

DOMN: „Dumnezeu"; „Isus Hristos"
Domnului: *sg. gen./dat.* 1,3; 11,3, 10; 12,36
Domnul: *sg. nom./ac.* 2,23, 28; 5,19; 12,11, 29, 30, 36; 13,20; 16,19, 20
Doamne: *sg. voc.* 7,28; 9,23
Domn: *sg. ac.* 12,37

DOMN: s.m. (apelativ) „termen de politețe pentru un bărbat"; (Pop.) „stăpân"
domnul: *sg. nom.* 12,9

DOMNIE: s.f.
domniii: *sg. ac.* rezum. cap.10

(a) DOMOLI: v. IV
domolește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4; rezum. cap.6

(a) DORMI: v. IV
dor mind: *gerunziu* rezum. cap.4; 4,38; 13,36; 14,37, 40
să doarmă: *conj. prez. 3.sg.* 4,27
doar me: *ind. prez. 3.sg.* 5,39
dor mi *ind. prez. 2.sg.* 14,37
dor miți: *imperativ 2.pl.* 14,41

DOROBANȚ: s.m.; var. (În v.) **DĂRĂBANȚ**
dărăbanțul: *sg. ac.* 6,27

DOSADĂ: s.f.
dosăzile: *pl. nom., în sintagma* ***dosăzile veacului*** 4,19

DRAC: s.m.
draci: *pl. ac.* 1,34; rezum. cap.3; 6,13; 16,9
dracii: *pl. ac.* 1,39; rezum. cap.3; 3,15, 22; 9,37; 16, 17
dracilor: *pl. gen., în sintagma* ***căpeteniia dracilor*** 3,22
draci: *pl. ac., în sintagma* ***un leghion de draci*** rezum. cap.5
dracul: *sg. nom./ac.* 5,15, 16, 18; 7,26, 29, 30; rezum. cap.9

DREGĂTOR: s.m.; var. **DEREGĂTOR**
deregătorilor: *pl. gen.* 13,9

DREPT, DREAPTĂ: adj./s./prep./adv.
dreapte: *adj. f. pl. ac.* 1,3
drept: *adj. m. sg. ac., în sintagma* ***om drept și sfânt*** 6,20
(cei) drepți: *s.m. pl. ac.* 2,17
dreapta: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***de-a dreapta*** 10,37; 15,27; 16,5
dreapta: *s.f. sg. ac., în loc. prep.* ***de-a dreapta*** 10,40; 12,36; 14,62; 16,19
drept: *prep. în loc. adv.* ***drept aceaea*** 2,28
drept: *adv.* (aici) „cum trebuie", „bine" (cf. lat. *recte*) 7,35

DREPTATE: s.f.
dreptate: *sg. ac.* 12,32

(a se) DUCE: v. III
au dus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 9,1; 11,7; 15,1, 16, 22
a duce: *inf. prez.* 2,4
(s-/S-)au dus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,35; 2,12; 5,20, 24; 6,1, 32, 46; 7,24; 8,13; 10,22; 12,1, 12; 14,10, 16
duceți(-vă): *imperativ 2.pl.* 6,38
ducându(-să/-Să): *gerunziu* 7,30; 11,4; 14,39
a (te) duce: *inf. prez.* 9,42
vor duce: *ind. viit.I. 3.pl.* 13,11
(Să) duce: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.15
să ducă: *conj. prez. 3.sg.* 15,21
(vă) duceți: *imperativ 2.pl.* 16,7

DUH: s.n.
Duhul: *sg. nom./ac., în sintagma* ***Duhul Sfânt*** rezum. cap.1; 1,8; 12,36; 13,11
Duhul/duhul: *sg. nom./ac.* 1,10, 12; 2,8; 8,12; 9,19; 14,38
duh: *sg. ac., în sintagmele* ***duh necurat/duh mut*** 1,23; 3,30; 5,2; 7,25; 9,16
duhul: *sg. nom./ac., în sintagmele* ***duhul cel necurat/duhul cel surd şi mut*** 1,26; rezum. cap.9; 9,24
duhurilor: *pl. dat., în sintagma* ***duhurilor necurate*** 1,27
Duhului: *sg. gen., în sintagma* ***Duhului Sfânt*** rezum. cap.3; 3,29
duhurile: *pl. nom./ac., în sintagma* ***duhurile ceale necurate*** 3,11; 5,13; 6,7
duhule: *sg. voc., în sintagma* ***necurate duhule*** 5,8
duhurile: *pl. nom.* 5,12
duhul: *sg. nom./ac.* 8,12; 9,19; 14,38
duh: *sg. voc., în sintagma* ***duh mut şi surd*** 9,24

DUMNEZEU: s.m.; var. (Reg.) **DUMNEZĂU** „Divinitatea"
Dumnezeu: *sg. gen., în sintagmele* ***Fiiul lui Dumnezeu/Evangheliia împărăţiii lui Dumnezeu/împărăţiia lui Dumnezeu/Sfântul lui Dumnezeu/credinţa lui Dumnezeu*** 1,1, 14, 15, 24; 9,46; 10,14, 15, 23, 24, 25; 11,22; 12,34
Dumnezău: *sg. nom./ac./gen./dat.* 2,7, 12; 5,7; 8,33; 12,17, 26; 14,25; 16,19
Dumnezău: *sg. ac./gen., în sintagmele* ***casa lui Dumnezău/Fiiul lui Dumnezău/voia lui Dumenzău/taina împărăţiii lui Dumnezău/împărăţiia lui Dumnezău/Fiiul lui Dumnezău celui înalt/poruncile lui Dumnezău/porunca lui Dumnezău/putearea credinţii cei întru Dumnezău/calea lui Dumnezău/putearea lui Dumnezău/fiiul lui Dumnezău celui blagoslovit/puterii lui Dumnezău/biseareca lui Dumnezău*** 2,26; 3,12, 35; 4,11, 26, 30; 5,7; rezum. cap.7; 7,8, 9; 8,39; rezum. cap.11; 12,14, 24; 14,61, 62; 15,29, 39, 43
Domnezeu: *sg. gen., în sintagma* ***cuvântul lui Domnezeu*** 7,13
Dumnezeu: *sg. nom./ac.* 10,6, 9, 18, 27; 12,29, 32; 13,19
Dumnezăul: *sg. nom., în sintagmele* ***Dumnezăul lui Avraam/Dumnezăul lui Isaac/Dumnezăul lui Iacov/Dumnezăul morţilor/[Dumnezăul] viilor*** 12,26, 27
Dumnezăul: *sg. nom.* 12,29, 30
Dumnezăul: *sg. voc., în sintagma* ***Dumnezăul Mieu*** 15,34

DURERE: s.f.
durerilor: *pl. gen.* 13,8

E

EVANGHELIE: s.f. (cf. **Indice** Mt)
Evanghelia: *sg. nom.* în titlu: *Sfânta a lui Isus Hristos Evanghelia de la Marcu*
Evangheliei: *sg. gen., în sintagma* ***începeapearea Evangheliei a lui Isus Hristos*** 1,1
Evangheliia: *sg. ac., în sintagma* ***Evangheliia împărăţiii lui Dumnezău*** 1,14
Evangheliii: *sg. dat.* 1,15
Evanghelie: *sg. ac.* 8,35; 10,29
Evanghelia: *sg. nom./ac.* 13,10; 14,9; 16,15

F

(a se) FACE: v. III
faceţi: *imperativ 2.pl.* 1,3
voi face: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,17
făcându(-)(-să): *gerunziu* 1,41
(să) va face: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,21
fac: *ind. prez. 3.pl.* 2,24
au făcut: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,25; 3,14; 5,19; rezum. cap.6; 6,21; 7,37; 9,12; 10,6; 14,6, 8, 9; 15,14
(s-)au făcut: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,27; 4,37, 39; 6,14; 9,2; 12,10, 11; 14,4; 15,33
a face: *inf. prez.* 3,4; 7,12; 15,15
făcea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 3,6, 8; 6,20; 15,8
va face: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,35; 12,9
(să) fac: *ind. prez. 3.pl.* 4,11; 6,2, 14
(să) face: *ind. prez. 3.sg.* 4,19, 32; rezum. cap.15
face: *ind. prez. 3.sg.* 4,32; 10,11; rezum. cap.11
(să) făcusă: *ind. m.m.c.pf. impers./3.sg.* 5, 14, 16, 33
făcusă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 5,20, 32; 6,30; 15,7
să facă: *conj. prez. 3.sg./pl.* rezum. cap.6; 6,39; 9,38
face: *inf. prez. fără* ***a*** 6,5; 14,7
faceţi: *ind. prez. 2.pl.* 7,8, 9, 13; 11,3, 5
să facem: *conj. prez. 1.pl.* 9,4
voi face: *ind. viit.I. 1.sg.* 10,17
(nu) face: *imperativ prohib. 2.sg.* 10,19
să faci: *conj. prez. 2.sg.* 10,35; 11,28
să fac: *conj. prez. 1.sg.* 10,36, 51; 15,12
aţ făcut: *ind. pf.c. 2.pl.* 11,17
făcându(-să): *gerunziu* 11,19
faci *ind. prez. 2.sg.* 11,28
fac: *ind. prez. 1.sg.* 11,29, 33
făcând: *gerunziu* rezum. cap.15

FACERE: s.f.
facerea: *sg. ac.* rezum. cap.10

FARISEU: s.m.
fariseii: *pl. nom./ac.* rezum. cap.2; 2,16, 18, 24; 3,6; rezum. cap.7; 7,1, 3, 5; 8,11; 9,10; 10,2
fariseilor: *pl. gen.* 2,18; rezum. cap. 8; 8,15
fariseilor: *pl. gen.* rezum. cap.3
farisei: *pl. nom.* rezum. cap.12

FATĂ: s.f.; var. (Înv.) **FEATĂ**
fata: *sg. nom./ac.* rezum. cap.5; 5,23; 6,22, 28; rezum. cap.7; 7,26, 30
fetei: *sg. gen.* 5,40
featii: *sg. dat., în sintagma* ***featii jucătoare*** rezum. cap.6
featii: *sg. dat.* 6,22, 28
fată: *sg. nom.* 7,25

FAŢĂ: s.f.
feaţii: *sg. gen.* 1,2
faţă: *sg. ac., în sintagma* ***la faţă schimbându-Să/S-au schimbat la faţă*** rezum. cap.9; 9,1
faţă: *sg. ac.* rezum. cap.16; 16,12
faţa: *sg. ac.* 12,14; 14,65

FĂCUT, -Ă: adj.
făcută: *f. sg. ac., în sintagma* ***besearca aceasta făcută de mână*** 14,58

(a) FĂGĂDUI: v. IV
au făgăduit: *ind. pf.c. 3.pl.* 14,11

FĂŢARNIC, -Ă: s.m./f.
făţarnicilor: *s.m. pl. voc.* 7,6

FECIOARA: s.f.
fecioara: *sg. nom.* 5,39, 40, 42
fecioarei: *sg. gen.* 5,41
fecioară: *sg. voc.* 5,41

FECIOR: s.m.
feciorii *pl. ac.* 10,29
feciori *pl. nom.* 10,30

FEMEIE: s.f.; var. (Înv.) **FĂMEAIE**
fămeaie: *sg. ac.* 10,6

(a se) FERI: v. IV
ferindu(-Să): *gerunziu* rezum. cap.3
a (Să) feri *inf. prez.* rezum. cap.12

(a) FI: v. IV
era: *ind. imp. impers./3.sg./pl.* 1,6, 13, 16, 23, 33, 36, 45; 2,4, 6, 15, 25, 26; 3,1; 4,1, 10, 36, 38; 5,5, 11, 21, 25, 40, 42; 6,31, 34, 44, 47, 48, 52; 7,26; 8,9; 10,32; 11,13; 12,20; 14,1, 4, 21, 40, 56, 59; 15,7, 25, 39, 40, 42; 16,4, 10
eşti: *ind. prez. 2.sg.* 1,11, 24; 3,12; 8,29; 12,14, 34; 14,61, 70; 15,2
e: *ind. prez. impers./3.sg.* 1,24, 27; 2,9, 19, 28; rezum. cap.3; 3,33; 4,31; 5,7, 9; 6,2, 3, 4, 35; 7,6, 18, 27; 9,4, 38, 39, 41, 42, 44, 46, 49; 10,2, 18, 24, 29; 12,7, 30, 32; 13,7, 21; 14,34
este: *ind. prez. impers./3.sg.* 2,2; 3,17, 35; 4,22, 26, 40; 7,15, 34; 9,6, 20; 10,40; 11,2, 32; 12,11, 16, 27; 14,44, 69; 15,42; 16,6
eram: *ind. imp. 1.sg.* 14,49
erai: *ind. imp. 2.sg.* 14,67
-i: *ind. prez. 3.sg.* 3,21; 8,2; 10,21
iaste: *ind. prez. impers./3.sg.* 1,27; 5,23; 6,15; 9,39; 10,14, 25; 12,28, 29, 31, 32, 35, 42; 13,21, 28, 29; 14,14, 22, 24, 38, 42
sânt: *ind. prez. 1.sg.* 1,7; 6,50; 12,26; 13,6; 14,62
ieste: *ind. prez. 3.sg.* 12,33
sânt: *ind. prez. 3.pl.* 4,11, 15, 16, 17, 18, 20, 31; 6,3; 7,4; 7,15; 8,33, 39; 10,8; 12,17, 25
sântem: *ind. prez. 1.pl.* 5,9
sânteţi: *ind. prez. 2.pl.* 7,18; 9,40; 13,11
fost-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,4
au fost: *ind. pf.c. impers./3.sg.* 1,9, 11; 2,15, 23; 6,34, 9,6, 25; 11,30; 13,19
fiind: *gerunziu* 1,32; 4,10, 35; 6,2, 35, 47; 8,1; 9,32; 11,11; 14,3, 17, 66; 15,33, 41, 42
a fi: *inf. prez.* rezum. cap.3; 6,49, 55; rezum. cap.8; 8,27, 29; 9,4; 10,43, 44; rezum. cap.12; 12,18; 13,29; 14,64
să fie: *conj. prez. 3.sg./pl.* 3,14; 5,18, 23; rezum. cap.8; rezum. cap.9; 9,34; rezum. cap.10; 13,7, 18; 14,2
va fi: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,29; 9,34, 49; 10,43, 44; 11,23; 12,7, 23; 13,4, 28, 33; 14,35; 16,18
fii: *imperativ 2.sg.* 5,34
ar fi: *cond. prez. impers./3.sg.* 9,9, 33; 10,42; 13,22; 16,11
voi fi: *ind. viit.I. 1.pl.* 9,18; 10,8, 31
fi-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,23
vor fi: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.13; 13,4, 8, 19, 30
veţi fi: *ind. viit.I. 2.pl.* 13,13

FIARĂ: s.f.
fiarăle: *pl. ac.* rezum. cap.1
fierile: *pl. ac.* 1,13

FIICĂ: s.f.
fiică: *sg. voc.* 5,34
fiica: *sg. ac.* 5,35; 7,29

FILER: s.m.; var. (Înv.) **FILEARIU** (aici) „ban de valoare mică”
fileari: *pl. ac.* rezum. cap.12; 12,43

FIU: s.m.
Fiiul/fiiul: *sg. nom./ac., în sintagmele* ***Fiiul lui Dumnezeu/Fiiul Mieu cel iubit/Fiiul Omenesc/fiiul Mariii/fiiul lui David/Fiiul lui Dumnezău celui blagoslovit/Fiiul lui Dumnezău*** 1,1, 11; 2,10, 28; 3,12; 6,3; 8,31, 38; 9,6, 8, 11, 30; 10,33, 45; rezum. cap.12; 12,35; rezum. cap.13; 13,26; 14,21, 41, 61, 62; 15,39
fiiule: *sg. voc.* 2,5
fii: *pl. nom., în sintagmele* ***fii nuntei*** „nuntaşii”/***Fii tunetului*** (sintagma reprezintă traducerea unui numelui propriu *Voanerghes*; lat. *Boanerges*) 2,19; 3,17
fiilor: *pl. dat., în sintagma* ***fiilor omeneşti*** 3,28
Fiiul: *sg. voc., în sintagmele* ***Fiiul lui Dumnezău celui înalt/Fiiul lui David*** 5,7; 10,47, 48
fii: *pl. nom.* 7,27; 10,35; 13,12
fiilor: *pl. gen.* 7,27; rezum. cap.10
fiiul/Fiiul: *sg. nom./ac.* 9,16; 10,46; rezum. cap.12; 12,6; 13,32
fiilor: *pl. voc.* 10,24
fiiu: *sg. ac.* 12,6, 37; 13,12
fii: *pl. ac.* 12,19

FIRE: s.f.
fire: *sg. ac., în sintagma* ***întors din fire*** „ieşit din minţi” 3,21

FLĂMÂND, -Ă: adj.
flămânzi: *m. pl. ac.* 8,3

(a) FLĂMÂNZI: v. IV
au flămânzit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,25
au flămânzât: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,12

FOALE: s.n.; var. **FOI:** s.m.
foi: *pl. ac.* 2,22
foii: *pl. nom./ac.* 2,22, 22

FOAMETE: s.f.
foamete: *sg. nom.* 13,8

FOC: s.n.
foc: *sg. ac.* 9,21, 48; 14,54
focul: *sg. ac., în sintagma* ***focul nestâns*** 9,42
focul: *sg. nom.* 9,43, 45, 47
focului: *sg. gen., în sintagmele* ***matca focului nestâns*** (Înv.) „iad”/***gheena focului*** 9,44, 46

FOIŞOR: s.n.
foişor: *sg. ac.* 14,15

(a) FOLOSI: v. IV
folosisă: *ind. m.mc.pf. 3.sg.* 5,26
va folosi: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,11; 8,36

FRATE: s.m.
fratele: *sg. nom.* 1,16, 19; 3,17, 35; 5,37; 6,3; 12,19
fraţii: *pl. nom./ac.* rezum. cap.3; 3,31, 32, 33, 34; 10,29
fraţi: *pl. nom.* 10,30; 12,20
fratelui: *sg. gen./dat.* rezum. cap.11; 12,19
frate: *sg. nom./ac.* 13,12, 12

FRĂŢÂNE: s.m.
frăţâne-său: *sg. nom.* 6,17
frăţâne-tău: *sg. gen.* 6,18

(a) FRÂNGE: v. III „a rupe”; „a sparge”
au frânt: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,41; 8,6; 14,22
am frânt: *ind. pf.c. 1.sg.* 8,19
frângând: *gerunziu* 14,3

FRICĂ: s.f.
frică: *sg. ac.* 4,40; 9,5

FRIG: s.n. (la pl.) „malarie”; „orice boală însoţită de febră mare şi frisoane”
friguri: *pl. ac.* 1,30
frigurile: *pl. nom.* 1,31

FRUNZĂ: s.f.
frunză: *sg. ac.* 11,13
frunzele: *pl. nom./ac.* 11,13; 13,28

(a) FUGI: v. IV
au fujit: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,14
fugă: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 13,14
fugând: *gerunziu* rezum. cap.14
au fugit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 14,50, 52; 16,8

FUND: s.n.
fundul: *sg. ac., în sintagma* ***fundul corăbiii*** „partea din spate a corabiei” (cf. lat. *puppis, -is* „pupă”) 4,38

(a) FURA: v. I
(nu) fura: *imperativ prohib. 2.sg.* 10,19

FURTIŞAG: s.n.; var. (În v.) **FURTUŞAG**
furtuşagurile: *pl. nom.* 7,22

G

GALILEAN: s.m. „persoană originară din Galileea”
galileean: *sg. nom.* 14,70

GADAREAN: s.m. „locuitor al oraşului Gadara, situat în sud-estul lacului Ghenizaret” (cf. DB, p.475 şi Anania 2001, p.1501)
gadareanilor: *pl. gen., în sintagma* ***ţinutul gadareanilor*** rezum. cap.5; 5,1

GARD: s.n.
gard: *sg. ac.* 12,1

GATA: adv.
gata: 14,38

(a se) GĂTI: v. IV „a pregăti”
va găti: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,2
găţiţ: *imperativ 2.pl.* 1,3
(s-)au gătit: *ind. pf.c. impers.* 10,40
să gătim: *conj. prez. 1.pl.* 14,12
găţiţi: *imperativ 2.pl.* 14, 15
au gătit: *ind. pf.c. 3.pl.* 14,16

GÂLCEAVĂ: s.f.
gâlceavă: *sg. nom./ac.* 5,38; 14,2; 15,7

GÂLCEVITOR, -TOARE: s.m./f.
gâlcevitorii: *s.m. pl. ac.* 15,7

(a) GÂNDI: v. IV
(nu) gândiţi: *imperativ prohib. 2.pl.* 13,11

GENUNCHI: s.m.; var. (Iuz.) **GENUNCHE:** s.n.
genunchele: *pl. ac., în loc. v.* ***pleca genunchele*** 15, 19

GHEENĂ: s.f.
gheena: *sg. ac.* 9,42
gheena: *sg. ac., în sintagma* ***gheena focului*** 9,46

GLAS: s.n.
glasul: *sg. nom.* 1,3
glas: *sg. nom./ac.* 1,11, 26; 5,7; 9,6; 15,34, 37

GLOATĂ: s.f.
gloată: *sg. nom./ac.* 2,4; 3,7, 9; 4,1; 5,21, 24, 27, 30 6,34; 7,17, 33; 8, 1, 2; 9,13, 16; 12,12; 14,43
gloata: *sg. nom./ac.* 2,13; 3,20, 32; 4,1, 36; 7,14; 8,34; 9,24; 11,18; 12,37, 41; 15,8, 11
gloatele: *pl. nom.* rezum. cap.3
gloate: *pl. nom.* 5,31; 10, 1
gloatei: *sg. dat.* 8,6

GOL, GOALĂ: adj. „dezbrăcat”, „în pielea goală”
gol: *m./n. sg. nom./ac.* 14,51, 52

(a) GOLI: v. IV „a descoperi”
au golit: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,4

GRABĂ: s.f.
grabă: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu grabă*** 6,25

(a) GRĂI: v. IV
a grăi: *inf. prez.* 1,34; 7,37
grăia: *ind. imp. 3.sg.* 2,2; 4,33, 34; 7,35; 8,32; 14,31
grăiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 2,7; rezum. cap.14
grăind: *gerunziu* 3,11; 5,35; 12,26; 14,43
au grăit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,50; 16,19
era grăind: *ind. imp. perifr. 3.sg.* 9,3
grăi: *inf. prez. fără* ***a*** 9,38
(nu) grăi: *imperativ prohib. 2.sg.* 10,19
a grăii: *ind. prez.* 12,1
veţi grăi: *ind. viit.I. 2.pl.* 13,11
grăiţi: *imperativ 2.pl.* 13, 11
grăiţi: *ind. prez. 2.pl.* 13,11
vor grăi: *ind. viit.I. 3.pl.* 16,17

GRĂUNTE: s.m.; var. **GRĂUNŢ**
grăunţul: *sg. ac., în sintagma* ***grăunţul de muştariu*** rezum. cap.4; 4,31
grăunţul: *sg. ac.* 4,28

GREŞEALĂ: s.f.; var. (Iuz.) **GREŞALĂ**
greşală: *sg. ac., în sintagma* ***veacinica greşală*** 3,29

(a) GREŞI: v. IV
au greşit: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.11

GREU: s./adv.
greu: *s.n. sg. ac.* 10,23
greu: *adv.* 10,24

GRIJĂ: s.f.; var. **GRIJE**
grije: *sg. ac.* 4,38; 12,14

GRUMAZ: s.m.
grumazul: *sg. ac.* 9,41

(a) GUSTA: v. I
vor gusta: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,39

H

HANANEU: s.m.; vezi **CANANEU**

HOTAR: s.n.
hotarăle: *pl. ac.* 5,17; 10,1
hotarele: *pl. ac.* 7,24, 31
hotarilor: *pl. gen.* 7,31

HRANĂ: s.f.
hrana: *sg. nom.* 12,44

HRISTOS: s.m. (aici) „cel care pretinde a fi unsul lui Dumnezeu”
hristoşii: *pl. ac., în sintagma* ***hristoşi mincinoşi*** (cf. lat. *pseudochristus, -i*) rezum. cap.13
hristoşi: *pl. nom., în sintagma* ***hristoşi mincinoşi*** 13,22

HULĂ: s.f.
hula: *sg. ac.* 14,64

(a) HULI: v. IV
au hulit: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,2
huliia: *ind. imp. 3.pl.* 15,32

I

IACĂ: *interj.*
iacă: 2,24

IAR: adv.; var. **IARĂ**
iară: 2, 1; 3,20; 4,1; 8,1, 13; 10,1; 12,4; 14,39; 15,4

IARĂȘI: adv.
iarăși: 2,23; 7,31; rezum. cap.10; 10,10; 12,5; 14,40, 61, 69, 70, 72; 15,12, 13
iarăș: 2,13; 3,1; 5,21; 7,14; 8,25; 10,24, 32; 11,27

IARBĂ: s.f.
iarba: *sg. nom.* 4,28
iarbă: *sg. ac.* 6,39

IARNA: adv.
iarna: 13,18

IATĂ: interj.
iată: 1,2; 3,32, 34; 4,3; 6,35; 8,2; 10,28, 33; 11,21; 13,21, 23; 14,41, 42; 15,35, 42; 16,6

(a se) IERTA: v. I
(să) iartă: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.2
iartă(-să): *ind. prez. 3.pl.* 2,5
ierta: *inf. prez. fără* ***a*** 2,7
iartă(-)(-să): *ind. prez. 3.pl.* 2,9
a ierta: *inf. prez.* 2,10; rezum. cap.11
(să) vor ierta: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,28
să (să) ierte: *conj. prez. 3.pl.* 4,12
iertați: *imperativ 2.pl.* 11,25
să ierte: *conj. prez. 3.sg.* 11,25
veți ierta: *ind. viit.I. 2.pl.* 11,26
va ierta: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,26

IERTARE: s.f.
iertarea: *sg. ac., în sintagma* ***iertarea păcatelor*** 1,4
iertare: *sg. ac.* 3,29

IERUSALIMLEAN: s.m. „locuitor al Ierusalimului”
ierusalimleanii: *pl. nom.* 1,3

(a) IEȘI: v. IV
ieșiia: *ind. imp. 3.sg.* 1,5; 11,19
ieși: *imperativ 2.sg.* 1,25; 5,8; 9,24
au ieșit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,26, 28; 2,13; 3,21; 4,3; 5,14; 7,29; 8,11, 27; 9,25; 11,11; 14,26, 68
ieșind: *gerunziu* 1,29, 35, 45; 3,6; 5,2, 13; 6,1, 11, 12, 24, 34, 54; 7,31; 9,29; 10,17; 11,12; 13,1; 16,8
ieșisă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 5,30; 7,30
veți ieși: *ind. viit.I. 2.pl.* 6,10
ies: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.7; 7,20
iase: *ind. prez. 3.sg.* 7,19
ieși: *inf. prez. fără* ***a*** 9,28
ați ieșit: *ind. pf.c. 2.pl.* 14,48

INIMĂ: s.f.
inimile: *pl. ac.* 2,6, 8; 4,15
inimii: *sg. gen., în sintagmele* ***orbirea inimii/învârtoșarea inimii*** 3,5; 10,5
inima: *sg. nom./ac.* 6,52; 7,6, 19, 21; 8,17; 11,23
inimă: *sg. ac.* rezum. cap.7
inima: *sg. ac., în loc. adv.* ***din toată inima (ta)*** 12,30, 33
inimei: *sg. gen., în sintagma* ***învârtoșarea inimei*** 16,14

(a) INTRA: v. I; var. (Pop.) **(a) ÎNTRA**
au întrat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,21; 2,1, 26; 3,1; 5,13, 40; 7,25; 11,11; 15,43
întrând: *gerunziu* 1,21; 3,27; 4,19; 5,39; 6,22, 25; 7,17, 24; 9,27; 11,2, 15; 16,5
a întra: *inf. prez.* 1,45; rezum. cap.5; 9,42, 44, 46; 10,24, 25
să întrăm: *conj. prez. 1.pl.* 5,12
veți întra: *ind. viit.I. 2.pl.* 6,10
întră: *ind. prez. 3.sg.* 7, 15, 18, 19; rezum. cap.11
vei întra: *ind. viit.I. 2.sg.* 8,26
să întri: *conj. prez. 2.sg.* 9,24
va întra: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,15; 14,14
vor întra: *ind. viit.I. 3.pl.* 10,23
între: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 13,15
să întrați: *conj. prez. 2.pl.* 14,38

ISPITĂ: s.f.
ispită: *sg. ac.* 14,38

(a se) ISPITI: v. IV
(Să) ispitească: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1
(Să) ispitiia: *ind. imp. 3.sg.* 1,13
ispitându-: *gerunziu* 8,11
ispitindu-: *gerunziu* 10,2
ispitească(-Să): *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.12
ispitiți: *ind. prez. 2.pl.* 12,15

IRODIAN: s.m. „membru al unui partid religios evreiesc, care a fost de partea dinastiei lui Irod; irodienii sunt dușmani ai lui Isus Hristos”
ierodienii: *pl. ac.* 3,6
ierodiani: *pl. ac.* 12,13

(a se) IUBI: v. IV
au iubit: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,21
iubească: *imperativ 2.sg.* 12,30, 31
să (Să) iubească: *conj. prez. 3.sg.* 12,33
a iubi: *inf. prez.* 12,33

IUBIT, -Ă: adj.
iubit: *m. sg. nom., în sintagma* ***Fiiul Mieu cel iubit*** 1,11; 9,6
(foarte) iubit: *m. sg. ac.* 12,6

(a se) IZBĂVI: v. IV
(să) izbăvisă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* rezum. cap.5
izbăvească: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.7

(a) IZBI: v. IV
izbească: *ind. prez. 3.sg.* 9,17
izbindu-: *gerunziu* 9,19

IZGOANĂ: s.f. (Trens.) „goană”; (Înv.) „exil”
izgoane: *pl. nom.* rezum. cap.13

IZGONIRE: s.f. „prigoană”
izgonirea: *sg. nom.* 4,17
izgoniri: *pl. ac.* 10,30

IZVOR: s.n.
izvorul: *sg. nom., în sintagma* ***izvorul sângelui*** 5,29

Î

(a) ÎMBLÂNZI: v. IV
îmblânzi: *inf. prez.* 5,4

(a se) ÎMBRĂCA: v. I
să (să) îmbrace: *conj. prez. 3.pl.* 6,9
au îmbrăcat: *ind. pf.c. 3.pl.* 15,17, 20

ÎMBRĂCAT, -Ă: adj.; var. (Înv.) **ÎNBRĂCAT, -Ă**
îmbrăcat: *m. sg. nom.* 1,6; 14,51
înbrăcat: *m. sg. nom.* 5,15

ÎMBRĂCĂMINTE: s.f.
îmbrăcăminte: *pl. ac.* 6,9

(a) ÎMBRĂȚIȘA: v. I
îmbrățișindu-: *gerunziu* 9,35; rezum. cap.10
îmbrățișându-: *gerunziu* 10,16

(a) ÎMBUCA: v. I
îmbucă: *ind. prez. 3.pl.* 12,40

ÎMPĂRAT: s.m.
împăratul: *sg. nom./ac.* 6,14, 22, 25, 26; 15,2
împăraţilor: *pl. gen.* 13,9
împăratul: *sg. nom./ac., în sintagmele* ***împăratul jidovilor/ împăratul lui Israil*** 15,2, 9, 26, 32
împăratului: *sg. dat., în sintagma* ***împăratului jidovilor*** 15,12
împăratul: *sg. voc., în sintagma* ***împăratul jidovilor*** 15,18

ÎMPĂRĂŢIE: s.f.
împărăţii: *sg. gen., în sintagmele* ***Evangheliia împărăţii lui Dumnezeu/taina împărăţii lui Dumnezău*** 1,14; 4,11
împărăţiia: *sg. nom./ac., în sintagmele* ***împărăţiia lui Dumnezeu/ împărăţiia lui Dumnezău/împărăţiia Tatălui nostru David*** 1,15; 4,26, 30; 8,39; 9,46; 10, 14, 15, 23, 24, 25; 11,10; 12,34; 14,25; 15,43
împărăţiia: *sg. nom./ac.* 3,24; 6,23
împărăţie: *sg. nom./ac.* 13,8

(a se) ÎMPĂRŢI: v. IV
au împărţit: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,41; 15,24
împărţându(-să): *gerunziu* rezum. cap.15

(a se) ÎMPERECHEA: v. I; var. **(a se) ÎMPĂRĂCHEA** (Înv.) „a se învrăjbi”, „a se dezbina”
(să) va împărăchea: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,24, 25
împerecheatu(-s)au: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,26

(a) ÎMPLETI: v. IV
împletind: *gerunziu* 15,17

ÎMPOTRIVĂ: adv./prep.; var. (Înv. şi pop.) **ÎMPROTIVĂ**
împrotiva: *prep.* rezum. cap.3; 3,6, 26, 29; 9,39; 14,55
împrotivă: *adv.* 6,48

ÎMPREJUR: adv./prep.; var. (Înv.) **ÎMPREGIUR**
împregiurul: *prep.* 3,5, 32, 34; 9,13
împregiur: *adv.* 3,34; 9,7; 11,11; 14,47, 69
împrejur: *adv.* 5,32; 6,6; 10,23

(a) ÎMPRESURA: v. I
să împreasure: *conj. prez. 3.pl.* 3,9
în presura: *ind. imp. 3.sg.* 5,24
împresură: *ind. prez. 3.pl.* 5,31

(a se) ÎMPREUNA: v. I
(să) împreună: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.9
au împreunat *ind. pf.c. 3.sg.* 10,9

ÎMPREUNĂ: adv.
împreună: 2,15; 6,22, 26; 14,31, 41

ÎNAINTE: adv./prep. var. (Reg.) **MAINTE; NAINTE**
înaintea: *prep.* 1,2; 2,4, 12; 3,11; 5,33; 6,33, 41, 45; 9,1; 10,17, 32; 11,2, 4; rezum. cap.14; 14,68; rezum. cap.15; 15,42; 16,7
înnaintea: *prep.* 13,9
nainte: *adv. în loc. adv.* ***mai nainte*** 13,10, 23; 14,8, 28, 30
înainte: *adv., în loc. adv.* ***mai înainte*** 3,27; 14,72
înainte: *adv.* rezum. cap.4; 8,6, 7; 11,9

ÎNALT, -Ă: adj.
înalt: *m. sg. gen., în sintagma* ***Fiiul lui Dumnezău celui înalt*** 5,7
înalt: *m. sg. ac.* 9,1

ÎNAPOI: adv.
înapoi: 13,16

(a) ÎNĂLBI: v. IV;
a înălbi: *inf. prez.* 9,2

ÎNĂLBITOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Înv. şi pop.) **NĂLBITORIU** (cf. **Indice** Is)
nălbitoriu: *s.m. sg. nom.* 9,2

(a se) ÎNĂLŢA: v. I
(s-)au înălţat: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,7
înălţând: *gerunziu* 4,8

ÎNĂUNTRU: adv.; var. (În v.) **ÎNLONTRU**
înlontru: 14,54

ÎNCĂLŢAT, -Ă: adj.
încălţaţi: *m. pl. nom.* 6,9

ÎNCĂLŢĂMINTE: s.f.
încălţămintelor: *pl. gen.* 1,7

(a se) ÎNCĂLZI: v. IV
(să) încălziia: *ind. imp. 3.sg.* 14,54
încălzându(-să): *gerunziu* 14,67

(a) ÎNCĂPEA: v. II
încăpea: *ind. imp. 3.pl.* 2,2

(a) ÎNCEPE: v. III
înceape: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1
au început: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,45; 2,23; 4,1; 5,17, 18, 20; 6,2, 7, 34, 55; 8,11, 25, 31, 32; 10,28, 32, 41, 47; 11,15; 12,1; 13,5; 14,19, 33, 65, 69, 71, 72; 15,8, 18
vor înceape: *ind. viit.I. 3.pl.* 13,4

ÎNCEPERE: s.f. „început”
înceapearea: *sg. nom., în sintagma* ***începearea Evangheliei a lui Isus Hristos*** 1,1

ÎNCEPUT: s.n.; var. (În v.) **CEPUT**
începutul: *sg. ac., în sintagma* ***din începutul zidirii*** „din momentul zidirii lumii”10,6
ceputul: *sg. ac., în sintagma* ***din ceputul zidirii*** „din momentul zidirii lumii” 13,19
începutul: *sg. nom.* 13,8

ÎNCET: adv.
încet: rezum. cap.8

(a) ÎNCETA: v. I
au încetat: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,39; 6,51

(a se) ÎNCHINA: v. I
(s-)au închinat: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,6
(să) închina: *ind. imp. 3.sg./pl.* 9,14; 15,19
a (să) închina: *inf. prez.* 15,18

ÎNCHINĂCIUNE: s.f.
închinăciuni: *pl. ac.* 12,38

(a) ÎNCHIPUI: v. IV (Înv.) „a asemăna”
vom închipui: *ind. viit.I. 1.pl.* 4,30

ÎNDATĂ: adv.
îndată: 1,12, 20, 28, 30, 43; 2,8; 4,16; 5,13, 30; 6,25, 50; 7,25; 9,7, 19, 23; 10,52; 11,2

(a) ÎNDEMNA: v. I
au îndemnat: *ind. pf.c. 3.pl.* 15,11

(a se) ÎNDOI: v. IV
(să) va îndoi: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,23

ÎNDRĂCIT, -Ă: s.m./f. „(persoană) stăpânită de duhuri necurate”
îndrăciți: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.1
(cei) îndrăciți: *s.m. pl. ac.* 1,32
(cel) îndrăcit: *s.m. sg. ac.* rezum. cap.5

(a) ÎNDRĂZNI: v. IV
îndrăznea: *ind. imp. 3.sg.* 12,34
îndrăznind: *gerunziu* 15,43

(a se) ÎNECA: v. I; var. (Înv.) **(a se) ÎNNECA**
au înecat: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,7
îneacă: *ind. prez. 3.pl.* 4,19
(s-)au înnecat: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,13

(a) ÎNFRUNTA: v. I
au înfruntat: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,14

(a) ÎNGĂDUI: v. IV
îngăduiaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.5
au îngăduit: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,13, 19; 10,4

ÎNGEMĂNAT, -Ă: adj.; var. **ÎNGEMÂNAT, -Ă** (aici) „bifurcat”
îngemânată: *f. sg. ac., în sintagma* ***calea îngemânată*** „răscruce” (cf. lat. *bivium, -ii*) 11,4

(a) ÎNGENUNCHEA: v. I
îngenunchind: *gerunziu* 1,40; 10,17

ÎNGER: s.m.
îngerul: *sg. ac.* 1,2; rezum. cap.16
îngerii: *pl. nom./ac.* 1,13; 8,38; 12,25; 13,27, 32

(a) ÎNGRĂDI: v. IV
au îngrădit: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,1

ÎNGREUIAT, -Ă: adj.
îngreoiaţ: *m. sg. nom.* 14,40

(a se) ÎNGROPA: v. I
(să) îngroapă: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.15

ÎNGROPARE: s.f.
îngropare: *sg. ac.* 14,8

(a se) ÎNSURA: v. I
(să) vor însura: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,25

(a) ÎNŞELA: v. I
să înşale: *conj. prez. 3.sg.* 13,5
vor înşela: *ind. viit.I. 3.pl.* 13,6
a înşela: *inf. prez.* 13,22

ÎNŞELĂCIUNE: s.f.
înşelăciunea: *sg. nom., în sintagma* ***înşelăciunea bogăţiilor*** 4,19
înşelăciunea: *sg. nom.* 7,22

(a) ÎNTĂRI: v. IV
întărind: *gerunziu* 16,20

ÎNTÂI, -A: num. ord./adv.
întâi: *adv.* 4,28; 7,27; 9,10, 11; rezum. cap.16; 16,9
întâi: *adv. în loc. adv.* ***mai întâi de*** 12,28
întâi: *num. ord. m. pl. nom.* 10,31

(a) ÎNTÂMPINA: v. I
au întâmpinat: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,2
va întâmpina: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,13

(a se) ÎNTÂMPLA: v. I
întâmplându(-să): *gerunziu* 6,21
(s-)au întâmplat: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,20
să (să) întâmple: *conj. prez. 3.pl.* 10,32
(să) vor întâmpla: *ind. viit.I. 3.pl.* 11,24

(a) ÎNTINDE: v. III
au întins: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,41; 3,5
întinde: *imperativ 2.sg.* 3,5

(a) ÎNTINGE: v. III „a înmuia pâine sau mămăligă într-o mâncare”
întinge: *ind. prez. 3.sg.* 14,20

(a se) ÎNTOARCE: v. III
să (să) întoarcă: *conj. prez. 3.pl.* 4,12
întorcându(-să/-Să): *gerunziu* 5,30; 8,33; 14,40
(să) întorcea: *ind. imp. 3.pl.* 6,31
(să) întoarcă: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 13,16

ÎNTORS, -OARSĂ: adj.
întors: *m. sg. nom., în sintagma* ***întors din fire*** „ieşit din minţi” 3,21

(a) ÎNTRA: v. I; vezi **(a) INTRA**

(a se) ÎNTREBA: v. I
(să) întreba: *ind. imp. 3.pl.* 1,27
au întrebat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,10; 7,17; 8,5, 23; 9,15, 20; 10,10; 12,28; 14,60; 15,2, 4, 44
întreba: *ind. imp. 3.sg./pl.* 5,9; 7,5; 8,27; 9,10, 27, 32; 10,2; 11,29; 12,18; 13,3; 14,61
întrebându(-să): *gerunziu* rezum. cap.8; 9,9, 13; 12,28
a (să) întreba: *inf. prez.* 8,11
a întreba: *inf. prez.* 9,31; 12,34
întreabă(-Să): *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.12
întreabă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.12

ÎNTREBARE: s.f.
întrebarea: *sg. ac.* rezum. cap.11

(a se) ÎNTREGI: v. IV „ a se reface”
(s-)au întregit: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,25
va întregi: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.9; 9,11

(a se) ÎNTRISTA: v. I
întristându(-Să/-să): *gerunziu* 3,5; 10,22
(s-)au întristat: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,26
a întrista: *inf. prez.* 6,26
a (să) întrista: *inf. prez.* 14,19

(a se) ÎNTUNECA: v. I
(să) va întuneca: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,24

ÎNTUNERIC: s.n.; var. (Înv.) **ÎNTUNEAREC**
întunearec: *sg. nom./ac.* rezum. cap.15; 15,33

(a) ÎNŢELEGE: v. III
să înţăleagă: *conj. prez. 3.pl.* 4,12
au înţăles: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,52
înţeleageţi: *imperativ 2.pl.* 7, 14
înţeleageţi: *ind. prez. 2.pl.* 7,18; 8,21
înţăleageţi: *ind. prez. 2.pl.* 8,17
înţelegi: *ind. prez. 2.sg.* 8,33
înţelegea: *ind. imp. 3.pl.* 9,30
înţăleagă: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 13,14

ÎNŢELEPCIUNE: s.f.
înţelepciune: *sg. nom.* 6,2
înţelepciunea: *sg. ac., în sintagma* ***din toată înţelepciunea*** 12,33

ÎNŢELEPŢEŞTE: adv.
înţelepţeşte: 12,34

(a) ÎNVĂŢA: v. I
învăţa: *ind. imp. 3.sg.* 1,21; 2,13; 4,2; 9,30; 10,1; 11,17
era învăţându-: *ind. imp. perifr. 3.sg.* 1,22
a învăţa: *inf. prez.* 4,1; 6,2, 34; 8,31
învaţă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.6; rezum. cap.9; rezum. cap.10
învăţând: *gerunziu* 6,6; 7,7; rezum. cap.12; 12,35; 14,49
învăţasă: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 6,30
învăţi: *ind. prez. 2.sg.* 12,14
învăţaţi: *imperativ 2.pl.* 13,28

ÎNVĂŢĂTOR: s.m.
învăţătoriul/Învăţătoriul: *sg. nom.* 2, 16; 14,14
Învăţătoriule: *sg. voc.* 4,35; 9,4, 16, 37; 10,20, 35; 12,14, 19, 32; 13,1
Învăţătoriule: *sg. voc., în sintagma* ***Învăţătoriule bune*** 10,17

ÎNVĂŢĂTURĂ: s.f.
învăţătura: *sg. ac.* 1,22; 4,2; rezum. cap.6; 6,2; 11,18; 12,38
învăţătură: *sg. nom.* 1,27
învăţături: *pl. ac., în sintagma* ***învăţături şi porunci omeneşti*** 7,7

ÎNVÂRTOŞARE: s.f. (despre inimă) „împietrire"
învârtoşarea: *sg. ac., în sintagma* ***învârtoşarea inimii/învârtoşarea inimei*** 10,5; 16,14

(a) ÎNVELI: v. IV; var. **(a) ÎNVĂLI**
au învălit: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,46

(a) ÎNVIA: v. I
învie: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.5
a fi înviiat: *inf. pf.* rezum. cap.6
a învia: *inf. prez.* 8,31
va învia: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,30; 10,34
înviind: *gerunziu* 16,9

ÎNVIAT, -Ă: adj.
înviat: *m. sg. ac.* 16, 14

ÎNVIERE: s.f.; var. (Înv.) **ÎNVIIARE**
înviiare: *sg. nom./ac.* rezum. cap.12; 12, 18, 23
înviiarea: *sg. ac.* rezum. cap.16

J

(a) JEFUI: v. IV
va gefuii: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,27

(a se) JELUI: v. IV
jeluindu(-să): *gerunziu* 16, 10

JERTFĂ: s.f.; var. **JIRTVĂ**
jirtva: *sg. nom.* 9,48
jirtvele: *pl. ac.* 12,33

(a) JERTFUI: v. IV; var. **(a) JIRTVUI**
jirtvuia: *ind. imp. 3.pl.* 14,12

JIDOV: s.m.
jidovii: *s.m. pl. nom.* 7,3
jidovi: *pl. ac.* rezum. cap.14
jidovilor/Jidovilor: *pl. gen., în sintagmele* ***împăratul jidovilor/ împăratul jidovilor/împăratului jidovilor*** 15,2, 9, 12, 18, 26

JOLJ: s.n.; var. **JOLGIU** (cf. **Indice** Mt)
jolgi: *sg. ac.* 14,51; 15,46
jolgiul: *sg. ac.* 14,52; 15,46

JOS: adv.; var. **GIOS**
jos: *adv. în loc. adv.* ***pe jos*** 6,33
jos: 14,66; 15,36
jos: *adv. în loc. adv.* ***de sus până jos*** 15,38
gios: 15,46

(a) JUCA: v. I
jucând: *gerunziu* 6,22

JUCĂTOR, -TOARE: adj. „(persoană) care dansează"
jucătoare: *f. sg. dat., în sintagma* ***featii jucătoare*** rezum. cap.6

(a se) JUDECA: v. I
judecându(-Să): *gerunziu* rezum. cap.14

JUDECATĂ: s.f.
judecată: *sg. ac.* 12,40

JUMĂTATE: s.f.
jumătate: *sg. nom.* 6,23

(a se) JURA: v. I; var. **(a se) GIURA**
giuru-: *ind. prez. 1.sg.* 5,7
(s-)au jurat: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,23
a (să) giura: *inf. prez.* 14,71

JURĂMÂNT: s.n.
jurământ: *sg. ac.* rezum. cap.6; 6,26

L

LAC: s.n.
lac: *sg. ac.* 12,1

LACRIMĂ: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **LACRĂMĂ**
lacrămi: *pl. ac.* 9,23

LANŢ: s.n.
lanţuri: *pl. ac.* 5,3, 4
lanţurile: *pl. ac.* 5,4

LAUDĂ: s.f.
laudă: *sg. ac.* 14,26

LĂCOMIE: s.f.
lăcomiile: *pl. nom.* 7,22

(a) LĂCUI: v. IV; vezi **(a) LOCUI**

LĂCUSTĂ: s.f.
lăcuste: *pl. ac.* 1,6

(a se) LĂSA: v. I
lăsând: *gerunziu* 1,18, 20; 7,8; 14,52
au lăsat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,31; 5,37; 11,6; 12,21, 22; 13,34
lăsa: *ind. imp. 3.sg.* 1,34; 11,16
lasă: *ind. prez. 3.sg./pl.* rezum. cap.5; rezum. cap.10
lasă: *imperativ 2.sg.* 7,27
lăsându-: *gerunziu* 8,13; 12,12; 14,50
a lăsa: *inf. prez.* rezum. cap.10; 10,2, 4
va lăsa: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,7, 11, 12, 29; 12,19
lăsaţi: *imperativ 2.pl.* 10,14; 14,6; 15,36
am lăsat: *ind. pf.c. 1.pl.* 10,28
nelăsând: *gerunziu* 12,20
(să) va lăsa: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,2
ai lăsat: *ind. pf.c. 2.sg.* 15,34

(a) LĂUDA: v. I
laudă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.12

(a se) LEGA: v. I
va lega: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,27
lega: *inf. prez.* 5,3
legat fiind: *pasiv gerunziu* 5,4
au legat: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,17
(s-)ar lega: *cond. prez. 3.sg.* 9,41
legând: *gerunziu* 15,1
era legat: *pasiv ind. imp. 3.sg.* „era întemnițat" 15,7

LEGAT, -Ă: adj./s.
legat: *adj. m. sg. ac.* 11,2, 4
(cei) legați: *s.m. pl. ac.* (aici) „cei întemnițați" 15,6

LEGĂTURĂ: s.f.
legătura: *sg. nom., în sintagma* ***legătura limbei*** 7,35

LEGE: s.f.
legii: *sg. gen., în sintagma* ***legii ceii noao*** 14,24

LEGIUNE: s.f.; var. (Înv.) **LEGHION:** s.n. (Înv.) „(număr sau) cantitate mare de ființe, lucruri etc."
leghion/Leghion: *s.n. sg. nom./ac.* rezum. cap.5; 5,9

LEMN: s.n.
lemn: *sg. ac., în sintagma* ***meșterul de lemn*** „tâmplarul" 6,3
leamne: *pl. ac.* (aici) „bâte", „ciomege" 14,48

(a se) LEPĂDA: v. I; var. (Pop.) **(a se) LĂPĂDA**
a fi lăpădat: *pasiv inf. prez.* 8,31
să (să) leapede: *conj. prez. 3.sg.* 8,34
lepădându: *gerunziu* 10,50
au lăpădat: *ind. pf.c. 3.pl.* 12,8

LEPRĂ: s.f.
lepra: *sg. nom.* 1,42

LEPROS, -OASĂ: s./adj.
leprosul: *s.m. sg. ac.* rezum. cap.1
(un) lepros: *s.m. sg. nom.* 1,40
leprosul: *adj. m. sg. nom.* 14,3

LESNE: adv.
(mai) lesne: 2,9; 10,25

LIMBĂ: s.f.
limba: *sg. ac.* 7,33
limbei: *sg. gen., în sintagma* ***legătura limbei*** 7,35
limbi: *pl. ac.* 10,42
limbilor: *pl. dat.* 11,17
limbă: *sg. nom./ac.* 13,8, 8
limbile: *pl. ac.* 13,10
limbi: *pl. ac., în sintagma* ***limbi noao*** 16,17

LINIȘTE: s.f.
liniște: *sg. nom.* 4,39

(a se) LIPI: v. IV
(să) va lipi: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,7

LIPSĂ: s.f. „nevoie", „trebuință"; „sărăcie"
lipsă: *sg. nom./ac.* 2,25; 10,21
lipsa: *sg. ac.* 12,44

LOC: s.n.
locurile: *pl. ac.* rezum. cap.1
loc: *sg. ac., în sintagmele* ***loc pustiiu/loc pietros*** 1,35; 4,5, 16; 6,31, 32
locuri: *pl. ac., în sintagma* ***locuri pustii*** 1,45
loc: *sg. ac.* 6,31
locul: *sg. nom./ac.* 6,35; 14,32; 15,22; 16,6
locuri: *pl. ac.* 13,8
Locul: *sg. ac., în s. propr.* ***Locul Căpățânilor*** 15,22

(a) LOCUI: v. IV; var. (Înv.) **(a) LĂCUI**
lăcuii: *inf. prez. fără* ***a*** 4,32

(a) LOVI: v. IV
au lovit: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,47

(a se) LUA: v. I
ia: *imperativ 2.sg.* 2,9, 11
luund: *gerunziu* 2,12; 8,6
(să) va lua: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,20, 21; 4,25
ia: *ind. prez. 3.sg.* 4,15
au luat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,36; 5,40; 6,29, 43; 7,4; 8,8; 9,1; 12,20, 21, 22; 14,22, 33; 15,23
să ia: *conj. prez. 3.sg./pl.* 6,8; 8,34; 10,30; 12,2, 19; 13,15
luasă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 6,17
luând: *gerunziu* 6,41; 9,35; rezum. cap.10; 10,32; 14,23
ați luat: *ind. pf.c. 2.pl.* 7,13; 8,19, 20
a lua: *inf. prez.* 7,27; 8,14; 13,16
vor lua: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.10; 12,40; 16,18
va lua: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,11
ia(-te): *imperativ 2.sg.* 11,23
veți lua: *ind. viit.I. 2.pl.* 11,24
luați: *imperativ 2.pl.* 14,22
ar lua: *cond. prez. 3.sg.* 15,24

LUCRĂTOR, -TOARE: s.m./f.
lucrătorilor: *s.m. pl. dat.* rezum. cap.12; 12,1
lucrători: *pl. ac.* 12,2
lucrătorii: *pl. nom./ac.* 12,7, 9

LUCRU: s.n.
lucru: *sg. nom./ac.* 4,22; 14,6
lucrul: *sg. gen.* (*cu prep.* ***a + tot***) 13,34

LUME: s.f.
lumea: *sg. ac.* 8,36
lumea: *sg. ac., în loc. adv.* ***în toată lumea*** 14,9; rezum. cap.16; 16,15

LUNĂ: s.f.
luna: *sg. nom.* 13,24

LUNG, -Ă: adj.
lungi: *n. pl. ac., în sintagma* ***veșminte lungi*** 12,38
lungă: *f. pl. ac., în sintagma* ***rugăciune lungă*** 12,40

M

MAI-MARELE: s.m.
(celor) mai-mari: *pl. dat.* 6,21
mai-marii: *pl. nom./ac., în sintagma* ***mai-marii popilor*** 8,31; 11,27; 14,1, 10, 43, 55; 15,1, 3, 10, 31
mai-mari: *pl. nom.* 10,42

MAMĂ: s.f.; var. (Înv. și pop.) **MUMĂ; MĂMÂNE** (pl. **MĂMÂNI**)
muma: *sg. nom./ac.* rezum. cap.3; 3,31, 33, 34, 35; 5,40; 10,29
mumă(-Ta/-ta): *sg. nom.* 3,32; 7,10; 10,19
mâne-sa: *sg. dat.* 6,24, 28; 7,12
mumă: *sg. nom./ac.* 7,10; 10,7; 15,40
mumei: *sg. dat.* 7,11
mume: *pl. nom.* 10,30

MARE: adj./adv.
mare: *adj.* f./*n. sg. nom./ac.* 1,26; 4,37, 39, 40; 5,1, 7, 11, 13, 42; 9,13; 14,15; rezum. cap.15; 15,34, 37

(mai) mare: *adj. m./f. sg. nom./ac.* 2,21; 4,32; rezum. cap.9; 9,33; 10,43; 12,31, 40
mari: *adj. f. pl. ac.* 4,32; 13,2
(mai) mari: *adj. m. pl. nom.* rezum. cap.10
mare (foarte): *adj. f. sg. nom.* 16,4
(mai) mare: *adv.* „mai mare" 12,33

MARE: s.f.
Marea: *sg. ac., în s. propr.* ***Marea Galileii*** 1,16; 7,31
mare: *sg. ac.* 1,16; 2,13; 3,7; 4,1; 5,13, 21; rezum. cap.6; 6,48, 49; 9,41; 11,23
mării: *sg. gen./dat.* rezum. cap.4; 4,39; 6,47
marea: *sg. nom.* 4,40

MARGINE: s.f.
marginea: *sg. ac., în sintagma* ***de la marginea pământului*** 13,27
marjinea: *sg. ac., în sintagma* ***până la marjinea ceriului*** 13,27

MASĂ: s.f.
masă: *sg. ac.* rezum. cap.2; 2,15; 7,28; 14,3
measele: *pl. ac.* 11,15

MATCĂ: s.f.
matca: *sg. ac., în sintagma* ***matca focului nestâns*** (Înv.) „iad" 9,44

MĂCAR: adv.; var. (Înv. și reg.) **MACAR**
măcar: *adv., în loc. cj.* ***măcar că*** rezum. cap.6
macar: 6,23

(a) MĂRI: v. IV
mărea: *ind. imp. 3.pl.* 2,12

(a se) MĂRITA: v. I
(să) va mărita: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,12
(să) vor mărita: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,25

MĂRTURIE: s.f.
mărturiia: *sg. nom./ac.* 1,44; 13,9; 14,59
mărturie: *sg. ac.* 6,11; 14,55
mărturie: *sg. ac.* 10,19
mărturii: *pl. ac., în sintagma* ***mărturii mincinoasă*** rezum. cap.14
mărturie: *sg. ac., în sintagma* ***mărturie mincinoasă*** 14,56, 57
mărturii: *pl. nom./ac.* 14,56, 63

(a) MĂRTURISI: v. IV
mărturisindu-: *gerunziu* 1,5
mărturisește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.8

MĂSLIN: s.m.; var. (Înv. și reg.) **MASLIN**
Măslinilor: *pl. gen., în s. propr.* ***Muntele Maslinilor*** 11,1; 13,3; 14,26

(a se) MĂSURA: v. I
veți măsura: *ind. viit.I. 2.pl.* 4,24
(să) va măsura: *ind. viit.I. impers.* 4,24

MĂSURĂ: s.f.
măsură: *sg. ac.* 4,24

(a se) MÂHNI: v. IV
(s-)au mâhnit: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,22
a (Să) mâhni: *inf. prez.* 14,33

MÂNĂ: s.f.
mână: *sg. ac.* 1,31
mâna: *sg. nom./ac.* 1,41; 3,5; 5,23, 41; 7,32; 8,23; 9,26, 42; 14,20
mâna: *sg. ac., în sintagma* ***mâna cea sacă*** „mâna uscată" rezum. cap.3
mână: *sg. ac., în sintagma* ***mână uscată*** 3,1, 3
mânile: *pl. ac.* 6,2, 5; rezum. cap.7; 7,2, 3, 5; 8,23, 25; 9,30; 10,16; 14,41, 46; 16,18
mânii: *sg. gen.* rezum. cap.9
mâni: *pl. ac.* 9,42
mână: *sg. ac., în sintagmele* ***beseareca această făcută de mână/ [beserecа] nefăcută de mână*** 14,58

(a) MÂNCA: v. I
mânca: *ind. imp. 3.sg./pl.* 1,6; 2,16; rezum. cap.7
mâncă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 2,16; 7,3, 4, 5, 28; 14,18
au mâncat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,26; 4,4; 6,42, 44; 8,6
a mânca: *inf. prez.* 2,26; 3,20; 6,31, 37
să mânce: *conj. prez. 3.sg./pl.* 5,43; 6,36, 37
mâncând: *gerunziu* 7,2; 14,18, 22
mânca: *inf. prez. fără* ***a*** 8,1, 2
mâncasă: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 8,9
să mânânce: *conj. prez. 3.sg.* 11,14
să mânânci: *conj. prez. 2.sg.* 14,12
să mânânc: *conj. prez. 1.sg.* 14,14

MÂNDRIE: s.f.
mândriia: *sg. nom.* 7,22

(a se) MÂNIA: v. I
a (să) mâniia: *inf. prez.* 10,41

MÂNIE: s.f.
mânie: *sg. ac.* 3,5

(a se) MÂNTUI: v. IV (Înv. și pop.) „a se salva dintr-o primejdie, de o nenorocire"; (Bis.) „(a ierta sau) a obține iertarea pentru păcatele săvârșite"; (Înv. și pop.) „a se vindeca de o boală"
mântuiaște: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2
a mântui: *inf. prez.* 3,4
(Să) mântui: *inf. prez. fără* ***a*** 15,31
(mă) voi mântui: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,28
au mântuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,34; 10,52; 15,31
(să) mântuia: 6,56
mântui(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,35
a mântui: *inf. prez.* 8,35
(să) mântui: *inf. prez. fără* ***a*** 10,26
(să) va mântui: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,13
(s-)ar fi mântuit: *cond. pf. 3.sg.* 13,20
mântuiaște(-Te): *imperativ 2.sg.* 15,30

MÂNZ: s.m.
mânzul: *sg. ac.* rezum. cap.11; 11,4, 5, 7
mânz: *sg. ac.* 11,2

(a) MERGE: v. III
mergând: *gerunziu* 1,19; 6,36, 37; 13,34, 35; 16,10, 12, 13, 15, 20
au mers: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,36; 2,14; 3,7
să meargem: *conj. prez. 1.pl.* 1,38; 14,12, 42
mergi: *imperativ 2.sg.* 1,44; 2,11; 5,19, 34; 7,29; 8,26, 33; 10,21, 52
a mearge: *inf. prez.* 2,23
să meargă: *conj. prez. 3.sg./pl.* rezum. cap.5; 5,37; 6,45
mergea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 5,24; 6,56; 10,32; 11,9; 14,51
mearge: *ind. prez. 3.sg.* 7,19; 14,21; 16,7
mergeți: *imperativ 2.pl.* 11,2; 14,13
voi mearge: *ind. viit.I. 1.sg.* 14,28

MEȘTER: s.m.
meșterul: *sg. nom., în sintagma* ***meșterul de lemn*** 6,3

MEȘTEȘUGIRE: s.f. „șiretlic", „înșelătorie"
meșteșugirea: *sg. ac.* rezum. cap.3

MIAZĂNOAPTE: s.f. (Înv. și rerg.) „miezul nopții"
miazănoapte: *sg. ac.* 13,35

MIC, -Ă: adj./s.
(mai) mic: *m. sg. nom.* 4,31

(celui mai) mic: *adj. m. sg. gen.* 15,30
mici: *s.m. pl. ac.* „micuți” 9,41

MIERE: s.f.
miiare: *sg. ac.* 1,6

MIJLOC: s.n.
mijloc: *sg. ac., în loc. adv.* ***în mijloc*** 3,3; 14,60
mijlocul: *sg. ac., în loc. prep.* ***în mijlocul/prin mijlocul*** 6,47; 7,31; 9,35

MILĂ: s.f.
milă: *sg. nom.* 1,41; 6,34; 8,2
mile: *pl. ac.* 14,7

(a se) MILOSTIVI: v. IV
milostivindu(-Te): *gerunziu* 9,21

(a) MILUI: v. IV
au miluit: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,19
miluiește: *imperativ 2.sg.* 10,47, 48

MINCINOS, -OASĂ: adj.
mincinoși: *m. pl. nom./ac., în sintagmele* ***hristoșii mincinoși/ hristoși mincinoși*** (cf. lat. *pseudochristus, -i*)/***proorocii mincinoși/ proroci mincinoși*** rezum. cap.13
mincinoasă: *f. pl.* (*cu des. -ă*). *ac., în sintagma* ***mărturii mincinoasă*** rezum. cap.14
mincinoasă: *f. sg. ac., în sintagma* ***mărturie mincinoasă*** 14,56, 57

MINCIUNĂ: s.f.
minciună: *sg. ac.* rezum. cap.3

MINTE: s.f.
minte: *sg. ac., în sintagma* ***sănătos cu minte*** „întreg la minte” 5,15
mintea: *sg. ac., în sintagma* ***din toată mintea (ta)*** 12,30

(a se) MINUNA: v. I
minunându(-să): *gerunziu* rezum. cap.1; rezum. cap.16
(să) minunează: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.6
(să) minuna: *ind. imp. 3.pl.* 7,37; 10,26

MINUNAT, -Ă: adj.
minunat: *m. sg. nom.* 12,11

MINUNE: s.f. „faptă extraordinară”, „miracol”; (astăzi rar) „mirare”
minune: *sg. ac.* 5,42
minuni: *pl. ac.* rezum. cap.6; 13,22

(a se) MIRA: v. I
(să) mira: *ind. imp. 3.sg./pl.* 1,22; 2,12; 5,20; 6,2, 6, 51; 10,24, 32; 11,18; 12,17; 15,5, 44
(s-)au mirat: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,27; 5,42

MIRE: s.f.
mirele: *sg. nom./ac.* 2, 19, 20

MIREASMĂ: s.f.; var. **MIREAZMĂ** (la pl.) „uleiuri sau substanțe aromatice pentru ungerea trupului”
mireazme: *pl. ac.* 16,1

MLĂDIȚĂ: s.f.
mlădița: *sg. nom.* 13,28

MOARĂ: s.f.
moară: *sg. ac., în sintagma* ***piatră de moară*** 9,41

MOARTE: s.f.
moarte: *sg. ac.* 7,10; 10,33; 13,12; 14,34; 16,18
moartea: *sg. ac.* 8,39
moarte: *sg. ac., în sintagma* ***vinovat de moarte*** rezum. cap.14
morții: *sg. dat., în loc. v.* ***să dea morții*** „să omoare” 14,55
morții: *sg. dat., în sintagma* ***(a fi) vinovat morții*** 14,64

MORMÂNT: s.n.
mormânturi: *pl. ac.* 5,2, 3, 5
mormânt: *sg. ac.* 6,29; 16,2, 5, 8
mormântul: *sg. ac.* 15,46; rezum. cap.16
mormântului: *sg. gen.* 15,46; 16,3

MORT, MOARTĂ: s.m./f.
morți: *s.m. pl. ac.* 6,14, 16; 9,8, 9; 12,25, 26
(un) mort: *s.m. sg. ac.* 9,25
morților: *s.m. pl. gen., în sintagma* ***Dumnezăul morților*** 12,27

MOȘIE: s.f. (În v. și pop.) „țară natală”; (În v.) „loc de origine al cuiva”; (Înv. și pop.; prin gn.) „moștenire”
moșiia: *sg. nom./ac.* rezum. cap.6; 6,1, 4; 12,7

MOȘTEAN, -Ă: s.m./f. „moștenitor”
moșteanul: *s.m. sg. nom.* 12,7

MREAJĂ: s.f.
mrejile: *pl. ac.* 1,16, 18, 19

MUIERE: s.f.; var. (Înv.) **MUIARE**
muierea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.5; 12, 22, 23
muiare: *sg. nom.* 5,25; 7,25, 26; 14,3
muiarea: *sg. nom./ac.* 5,33; 6,17, 18; rezum. cap.10; 10,2, 7, 11, 12; 12,19; rezum. cap.14
muiere: *sg. ac.* 12,20, 23
muieri: *pl. nom.* 15,40, 41
muierile: *pl. nom.* rezum. cap.16

MULT, -Ă: adj./adv./pron. nehot.
mulți: *adj. m. pl. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,34; rezum. cap.2; 2,15; 5,9, 26; 6,13, 31
multe: *adj. f./n. pl. nom./ac.* 1,34; 4,2, 33; 7,4; 10,22; rezum. cap.13; rezum. cap.15
multă: *adj. f. sg. nom./ac.* 3,7, 8; 4,1; 5,21, 24; 6,34; 8,1; 10,46; 12,37; 13,26; 14,43
mult: *adj. n. sg. ac.* 4,5
multe: *adj. f. pl. ac., în loc. adv.* ***de multe ori*** 5,4; 9,21
mult: *adj. n. sg. nom., în sintagma* ***(fiind) ceas mult*** „(fiind) târziu” 6,35
(mai) mulți: *adj. m. pl. ac.* 12,5
mult: *adj. n. sg. ac., în loc adj.* ***de mult preț*** „foarte scumpă” rezum. cap.14; 14,3
mult: *adv.* rezum. cap.1; 5,10, 23, 38; 6,51; 9,25; 12,27
(mai) mult: *adv.* 7,12; 12,43; 14,5, 31
mult: *adv. în loc. adv.* ***cu mult/cu atâta mai mult*** 7,36, 37; 10,48
mulți: *pron. nehot. m. pl. nom./ac.* 1,34; 2,2, 15; 3,10; rezum. cap.6; 6,2, 33; 9,25; 10,31, 45, 48; 11,8; 13,6; 14,24, 56
multe: *pron. nehot. f./n. pl. ac.* 5,26; 6,20, 34; 7,8, 13; 8,31; 9,11; 15,3
multora: *pron. nehot. m. pl. gen.* rezum. cap.15

MULȚIME: s.f.
mulțime: *sg. nom.* 3,8; 10,46
mulțimea: *sg. ac.* 15,16

(a) MULȚUMI: v. IV; var. (Înv. și pop.) **(a) MULȚĂMI**
mulțămind: *gerunziu* 8,6; 14,23

MUNTE: s.f.
munte: *sg. ac.* 3,13; 5,11; 6,46; 9,1, 8
munți: *pl. ac.* 5,5; 13,14
Muntele: *sg. ac., în s. propr.* ***Muntele Maslinilor*** 11,1; 13,3; 14,26
muntelui: *sg. dat.* 11,32

(a) MURI: v. IV
au murit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,35, 39; 9,25; 12,20, 21, 22
să moară: *conj. prez. 3.sg.* 7,10
moare: *ind. prez. 3.sg.* 9,43, 45, 47
va muri: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,19
a muri: *inf. prez.* 14,31
murisă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 15,44

(a) MURMURA: v. I (cf. **Indice** Iș)
murmurând: *gerunziu* rezum. cap.2; rezum. cap.14

MUȘTAR: s.n.; var. (Înv.) **MUȘTARIU**
mușt ariu: *sg. ac., în sintagma* ***grăunțul de mușt ariu*** rezum. cap.4
mușt ar: *sg. ac., în sintagma* ***grăunțul de mușt ar*** 4,31

MUT, -Ă: adj./s.
[cel] mut: *s.m. sg. ac.* rezum. cap.7
[un] mut: *s.m. sg. ac.* 7,32
muții: *s.m. pl. nom.* 7,37
mut: *adj. n. sg. ac./voc., în sintagmele* ***duhul cel surd și mut/duh mut/duh mut și surd*** rezum. cap.9; 9,16, 24

N

NARD: s.m. „esență parfumată extrasă din rădăcină de nard (plantă cu rădăcină scurtă și groasă, fibroasă și foarte aromată, cu frunze moi și flori roșii-purpurii)"
nard: *sg. ac., în sintagma* ***unsoare de nard curat*** 14,3

(a se) NAȘTE: v. III
(s-)ar fi născut: *cond. pf. 3.sg.* 14,21

NAȘTERE: s.f.
nașterii: *sg. gen., în sintagma* ***ospățu nașterii*** „ospăț pentru serbarea zilei de naștere" 6,21

(a) NĂDĂJDUI: v. IV
nădăjduiesc: *ind. prez. 3.pl.* 10,24

NĂIMIT, -Ă: s.m./f.
năimiții: *s.m. pl. ac.* 1,20

NĂLUCIRE: s.f.
nălucire: *sg. nom.* 6,49

(a) NĂVĂLI: v. IV
năvălea: *ind. imp. 3.pl.* 3,10
năvălind: *gerunziu* 9,24

NEAM: s.n.
neam: *sg. nom./ac.* 7,26; 9,28
neamul: *sg. nom./ac.* 8,12, 38; 13,30
neamului: *sg. dat.* 8,12
neam: *sg. voc., în sintagma* ***neam necredincios*** 9,18

NEBUNIE: s.f.
nebuniia: *sg. nom.* 7,22

NECAZ: s.n.; var. (Reg.) **NĂCAZ**
năcazul: *sg. nom./ac.* 4,17; 13,24
necazuri: *pl. nom.* rezum. cap.13; 13,19

NECREDINȚĂ: s.f.
necredință: *sg. ac.* rezum. cap.6
necredința: *sg. ac.* 6,6; rezum. cap.16; 16, 14
necredinței: *sg. dat.* 9,23

NECURAT, -Ă: adj.
necurat: *n. sg. nom./ac., în sintagmele* ***duh necurat/duhul cel necurat*** 1,23, 26; 3,30; 5,2; 7,25; 9,24
necurate: *n. pl. nom./ac./dat., în sintagma* ***duhurilor necurate/duhurile ceale necurate*** 1,27; 3,11; 5,13; 6,7
necurate: *n. sg. voc., în sintagma* ***necurate duhule*** 5,8

NEFĂCUT, -Ă: adj.
nefăcută: *f. sg. nom., în sintagma* ***[besearecă] nefăcută de mână*** 14,58

NEIERTAT, -Ă: adj.
neiertat: *n. sg. nom.* rezum. cap.3

NEPRICEPUT, -Ă: adj.; var. **NEPRECEPUT, -Ă**
neprecepuți: *m. pl. nom.* 7,18

NEPRIETEN: s.m.; var. (Înv.) **NEPRIIATEN**
nepriiatenii: *pl. ac.* 12,36

NEPUTINCIOS, -OASĂ: adj./s. „slab", „lipsit de putere"; (Înv. și reg.) „(om) bolnav"
neputincioși: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.3; 6,5
(cei) neputincioși: *s.m. pl. ac.* 6,56
neputincios: *adj. n. sg. nom.* 14,38

NEPUTINȚĂ: s.f.
neputințe: *pl. ac.* rezum. cap.3
neputințele: *pl. ac.* 3, 15
neputință: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu neputință*** 10,27

NESĂRAT, -Ă: adj.
nesărată: *f. sg. nom.* 9,49

NESPĂLAT, -Ă: adj.
nespălate: *f. pl. ac.* rezum. cap.7; 7,2

NESTINS, -Ă: adj.
nestâns: *n. sg. ac., în sintagmele* ***focul nestâns/matca focului nestâns*** 9,42, 44

NOAPTE: s./adv.
nopți: *s.f. pl. ac.* 1,13
noaptea: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***zioa și noaptea*** 5,5
noapte: *s.f. sg. ac., în sintagma* ***la a patra straje de noapte*** „între orele 3 și 6 după miezul nopții" 6,48
noaptea: *s.f. sg. ac.* 14,27, 30
noaptea: *adv.* 4,27

NOR: s.m.
nor: *sg. nom./ac.* 9,6, 6
nori: *pl. ac.* 13,26
norii: *pl. ac., în sintagma* ***norii ceriului*** 14,62

NOROD: s.n.
norodul: *sg. nom./ac.* 6,45; 7,6; 9,14
norod: *sg. ac.* 11,32; 14,2
norodului: *sg. dat.* 15,15

NOU, NOUĂ: adj.
noao: *f. sg. nom./gen., în sintagmele* ***învățătură noao/legii cei noao*** 1,27; 14,24
nou: *n. sg. nom./ac.* 2,21, 22; 14,25
noi: *m. pl. ac.* 2,22
noao: *f. pl. ac., în sintagma* ***limbi noao*** 16,17

NUMAIDECÂT: adv.
numaidecât: 1,10, 18, 21, 31, 42; 2,12; 3,6; 4,5, 15, 17, 29; 5,2, 29, 42; 6,25, 45, 54; 7,35; 8,10; 9,14; 11,3; 14,45, 72; 15,1

NUMĂRĂTOR, -TOARE: s.m./f.
numărătorilor: *pl. gen., în sintagma* ***numărătorilor de bani*** „zarafii care schimbau bani, în templu, celor veniți din diaspora" 11,15

NUME: s.n.
nume: *sg. nom./ac.* 3,16, 17; 5,9, 22
numele: *sg. nom./ac.* 5,9; 6,14; 13,13; 14,32
numele: *în loc. adv.* ***în numele/într u numele*** „invocând numele (cuiva)” 9,36, 37, 38, 40; 11,10; 13,6; 16,17

(a se) NUMI: v. IV
(să) numesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.3

NUNTĂ: s.f.
nunteі: *sg. gen., în sintagma* ***fіі nuntei*** „nuntașii” 2,19

O

O: interj.
o: 9,18

OAI: interj.
oai: 15,29

OAIE: s.f.
oile: *pl. nom./ac.* 6,34; 14,27

OASTE: s.f.
oaste: *sg. ac., în sintagma* ***veşti de oaste*** ”veşti de război” 13,7

OBADĂ: s.f.
obezi: *pl. ac.* 5,4
obezile: *pl. ac.* 5,4

OBICEI: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **OBICEAI**
obiceaiu: *sg. ac.* 15,6

(a se) OBIŞNUI: v. IV; var. (Înv.) **(a se) OBICINUI**
(să) obicinuisă: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 10,1

OBOROC: s.n.; var. (Înv. şi rar.) **OBROC**
obroc: *sg. ac.* 4,21

OBRĂZNICIE: s.f.
obrăzniciile: *pl. nom.* 7,22

OBŞTE: s.f.
obşte: *sg. ac., în loc. adv.* ***de obşte*** scris şi ***deobşte*** „cum se află în mod obişnuit” 7,2, 5

OCHI: s.m.
ochiul: *sg. nom., în sintagma* ***ochiul rău*** „ochiul pizmaş, invidia” 7,22
ochі: *pl. nom./ac.* 8,18; 9,46
ochіі: *pl. ac.* 8,23, 25; 12,11
ochiului: *sg. gen.* rezum. cap.9
ochiul: *sg. nom.* 9,46
ochiu: *sg. ac.* 9,46

(a se) ODIHNI: v. IV
(vă) odihniţі: *imperativ 2.pl.* 6,31; 14,41

ODINIOARĂ: adv.
odinioară: 2,12, 25

OM: s.m.
oameni: *pl. ac., în sintagma* ***pescari de oameni*** 1,17
om: *sg. nom./ac.* 1,23, 25; 2,27; 3,1; 5,2, 8; rezum. cap.7; 7,15, 18, 20, 23; 12,1; 14,13
omul: *sg. nom.* 2,27; 4,26; 7,11; 8,37; 10,7, 9; 13,34; 14,21, 71; 15,39
omului: *sg. dat.* 3,3, 5; 8,36; 14,21
om: *sg. ac., în sintagma* ***om drept şi sfânt*** 6,20
oamenilor: *pl. gen.* 7,8, 21; 8,33; 9,30; 12,14
oameni: *pl. ac.* rezum. cap.8; 10,27; 11,2, 30, 32
oamenіі: *pl. nom./ac.* 8,24, 27

OMENESC, -EASCĂ: adj.
Omenesc: *m. sg. nom./ac., în sintagma* ***Fііul Omenesc*** 2,10, 28; 8,31, 38; 9,8, 11, 30; 10,33, 45; rezum. cap.13; 13,26; 14,21, 41, 62
omeneşti: *m./f. pl. ac./dat., în sintagmele* ***fіilor omeneşti/ învăţături şi porunci omeneşti*** 3,28; 7,7

(a) OMORÎ: v. IV
vor omorî: *ind. viit.I. 3.pl.* 10,34

(a) OPRI: v. IV
am oprit: *ind. pf.c. 1.sg.* 9,37
să opriţі: *conj. prez. 2.pl.* 9,38; 10,14

ORAŞ: s.n.
oraşele: *pl. ac.* 1,38
oraşe: *pl. ac.* 6,6, 36, 56

ORB, OARBĂ: adj./s.
(cel) orb: *s.m. sg. ac.* rezum. cap.8
orb: *s.m. sg. ac.* 8,22; 10,49
orbului: *s.m. sg. gen.* 8,23
orbul: *s.m. sg. nom.* 10,51
orbul: *adj. m. sg. nom.* rezum. cap.10; 10,46

ORBIRE: s.f.
orbirea: *sg. ac., în sintagma* ***orbirea inimii*** „împietrirea inimii” 3,5

ORBIT, -Ă: adj. (aici; despre inimă) „împietrit”
orbită: *f. sg. nom./ac.* 6,52; 8,17

OSANA: interj.; var. **OSANNA** (cf. lat. *osanna*)
osanna: 11,9, 10

(a se) OSÂNDI: v. IV
vor osândі: *ind. viit.I. 3.pl.* 10,33
au osândіt: *ind. pf.c. 3.pl.* 14,64
osândі(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,16

OSPĂŢ: s.n.; var. (Înv. şi pop.) **USPĂŢ**
ospeaţe: *pl. ac.* 12,39
uspăţu: *sg. ac.* 6,21

OSTAŞ: s.m.
ostaşі: *pl. ac.* rezum. cap.15
ostaşіі: *pl. nom.* 15,16

(a se) OSTENI: v. IV
ostenindu(-să): *gerunziu* 6,48

OŢET: s.n.
oţăt: *sg. ac.* rezum. cap.15; 15,36

P

PACE: s.f.
pace: *sg. ac., în loc. adv.* ***în pace*** 5,34
pace: *sg. ac.* 9,49

PAHAR: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **PĂHAR**
păharilor: *pl. gen.* 7,4
păharelor: *pl. gen.* 7,8
păhar: *sg. ac.* 9,40
păharul: *sg. ac.* 10,38, 39; 14,22, 36

PALMĂ: s.f.
palme: *pl. ac.* 14,65

PARTE: s.f.
parte: *sg. ac., în sintagmele* ***din ceaea parte de Iordan*** „Transiordania" (cf. Anania 2001, p.1499)/***de ceaea parte/de ceae parte*** 3,8; 4,35; 5,1, 21; 6,45; 8,13; 10,1
părți: *pl. ac., în sintagma* ***prin părți*** „în grupuri" 6,40
părțile: *pl. ac.* 8,10

PASĂRE: s.f.; var. (Înv. și pop.) **PASERE**
pasările: *pl. nom., în sintagma* ***pasările ceriului*** 4,4
paserile: *pl. nom., în sintagma* ***paserile ceriului*** 4,32

PASCĂ: s.f.
pasca: *sg. ac.* 14,12

(a se) PAȘTE: v. III
păscându(-să): *gerunziu* 5,11
păștea: *ind. imp. 3.pl.* 5,14

PAȘTI: s.m.; var. **PAȘTE:** s.n.
Paștele: *s.n. sg. nom.* 14,1
paștile: *s.m. pl. ac.* 14, 12, 14, 16

PAT: s.n.
patul: *sg. ac.* rezum. cap.2; 2,4, 9, 11, 12
pat: *sg. ac.* 4,21; 7,30
paturi: *pl. ac.* 6,55
paturilor: *pl. gen.* 7,4

PATIMĂ: s.f.
patimile: *pl. ac.* rezum. cap.8; rezum. cap.9; rezum. cap.10

PAZĂ: s.f.
pază: *sg. ac.* 14,44

PĂCAT: s.n.
păcatelor: *pl. gen.* 1,4
păcatele: *pl. nom./ac.* 1,5; rezum. cap.2; 2,5, 7, 9, 10; 3,28; 4,12; 11,25, 26

PĂCĂTOS, -OASĂ: adj./s.
păcătoșii: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.2; 2,16
păcătoși: *s.m. pl. nom./ac.* 2,15, 17
păcătoșilor: *s.m. pl. gen.* 14,41
păcătos: *adj. n. sg. ac.* 8,38

PĂGÂN, -Ă: s./adj.
păgână: *adj. f. sg. nom.* 7,26
păgânilor: *s.m. pl. dat.* 10,33

PĂMÂNT: s.n.
pământ: *sg. ac.* 2,10; rezum. cap.4; 4,5, 8, 20, 26, 31; 6,47; 8,6; 9,2, 19; 14,35
pământul: *sg. nom./ac.* 4,28; rezum. cap.6; 6,53; 13,31; 15,33
pământ: *sg. ac., în sintagma* ***cutremuri de pământ*** 13,8
pământului: *sg. gen., în sintagma* ***de la marginea pământului până la marginea ceriului*** 13,27

PĂR: s.m.
peri: *pl. ac., în sintagma* ***peri de cămilă*** (aici) „veșmânt din păr de cămilă" 1,6

(a) PĂRĂSI: v. IV
voi părăsi: *ind. viit.I. 1.sg.* 14,31

(a se) PĂREA: v. II
(să) pare: *ind. prez. impers.* 4,40; 14,64
(s-)au părut: *ind. pf.c. impers.* 6,49
părându-: *gerunziu* 14,4

PĂRINTE: s.m.
Părintelui: *sg. gen., în sintagma* ***slava Părintelui*** 8,38
părinților: *pl. gen.* 13,12
Părinte: *sg. voc.* 14,36

PĂSTOR: s.m.; var. (Înv.) **PĂSTORIU**
păstoriu: *sg. ac.* 6,34
păstoriul: *sg. ac.* 14,27

(a) PĂTIMI: v. IV
pătimisă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 5,26
(a) pătimi: *inf. prez.* 8,31
va pătimi: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,11

(a se) PĂZI: v. IV
păziia: *ind. imp. 3.sg.* 6,20
a (să) păzi: *inf. prez.* rezum. cap.8
(vă) păziți: *imperativ 2.pl.* 8,15; 13,9, 23
păziți(-vă): *imperativ 2.pl.* 12,38; 13,33

PÂINE: s.f.; var. (Reg.) **PÂNE**
pânile: *pl. ac., în sintagma* ***pânile punerei-înainte*** 2,26
pâne: *sg. ac.* 3,20; 6,8; rezum. cap.7; 7,2, 5; 8,14; 14,22
pâni: *pl. ac.* rezum. cap.6; 6,37, 38, 41, 52; rezum. cap.8; 8,4, 5, 6, 14, 16, 17, 19, 20
pânile: *pl. ac.* 6,41
pânea: *sg. ac.* 7,27; rezum. cap.14

(a) PÂNDI: v. IV
pândea: *ind. imp. 3.sg.* 6,19

PÂNTECE: s.n.
pântece: *sg. ac.* 7,19

(a se) PÂRÎ: v. IV „a (se) învinui"; „a (se) acuza"
să pârască: *conj. prez. 3.pl.* 3,2
(să) pâreaște: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.14
[fiind] pârât: *pasiv gerunziu* rezum. cap.15
pârea: *ind. imp. 3.pl.* 15,3
pârăsc: *ind. prez. 3.pl.* 15,4

PESCAR: s.m.
pescari: *pl. nom.* 1,16
pescari: *pl. ac., în sintagma* ***pescari de oameni*** 1,17

PEȘTE: s.m.
pești: *pl. ac.* rezum. cap.6; 6,38, 41, 43

PEȘTERĂ: s.f.
peșteră: *sg. ac.* 11,17

PEȘTIȘOR: s.m.
peștișori: *pl. ac.* rezum. cap.8; 8,7

PETIC: s.n.; var. **PETEC**
peatecul: *sg. ac.* 2,21

(a) PETRECE: v. III
petreace: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2

PIATRĂ: s.f. „rocă"; „stâncă"
pietri: *pl. nom./ac.* 5,5; 13,1
piatră: *sg. nom., în sintagma* ***piatră de moară*** 9,41
piatra: *sg. ac.* 12,10; 16,3, 4
piatră: *sg. nom./ac.* 13,2, 2; 15,46

PICIOR: s.n.
picioarele: *pl. ac.* 5,21; 6,11; 7,25
piciorului: *sg. gen.* rezum. cap.9
piciorul: *sg. nom.* 9,44

picioare: *pl. ac.* 9,44
picioarelor: *pl. dat. adn.* 12,36

(a) PIERDE: v. III
a piiarde: *inf. prez.* 1,24
a pierde: *inf. prez.* 3,4
ar pierde: *cond. prez. 3.pl.* 3,6; 11,18
pierde(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,35
va pierde: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,35, 36; 12,9
să piarză: *conj. prez. 3.sg.* 9,21
va piiarde: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,40

PIERDERE: s.f. „risipă"
pearderea: *sg. nom.* 14,4

(a) PIERI: v. IV
vor peri: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,22
perim: *ind. prez. 1.pl.* 4,38

PIETROS, -OASĂ: adj.
pietros: *n. sg. ac., în sintagma* ***loc pietros*** 4,5, 16

PILDĂ: s.f.
pilde: *pl. ac.* 3,23; 4,2, 11, 33, 34; 12,1
pilda: *sg. ac.* rezum. cap.4; 4,13; 7,17; 12,12; 13,28
pildele: *pl. ac.* rezum. cap.4; 4,13
pildă: *sg. ac.* 4,10, 30; rezum. cap.12

PIZMĂ: s.f.
pizma: *sg. ac.* 15,10

PLATĂ: s.f.
plata: *sg. ac.* 9,40
plată: *sg. ac.* rezum. cap.10

(a) PLĂCEA: v. II
plăcând: *gerunziu* 6,22
au plăcut: *ind. pf.c. impers.* 10,14

(a) PLÂNGE: v. III
plângea: *ind. imp. 3.pl.* 5,38
plângeţi: *ind. prez. 2.pl.* 5,39
a plânge: *inf. prez.* 14,72
plângând: *gerunziu* 16,10

(a se) PLECA: v. I
plecându(-mă): *gerunziu* 1,6
pleca: *ind. imp. 3.pl., în loc. v.* ***pleca genunchele*** 15, 19

PLIN, -Ă: adj.
plin: *m. sg. ac.* 4,28
pline: *f. pl. ac.* 6,43; 8,19

(a se) PLINI: v. IV
(s-)au plinit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,15; 15,28
să (să) plinească: *conj. prez. 3.pl.* 14,49

POARTĂ: s.f.
poartă: *sg. ac.* 2,2

(a se) POCĂI: v. IV
pocăiţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 1,15
să (să) pocăiască: *conj. prez. 3.pl.* 6,12

POCĂINŢĂ: s.f.
pocăinţei: *sg. gen., în sintagma* ***botezul pocăinţei*** 1,4

POD: s.n.
podul: *sg. ac., în sintagma* ***podul casii*** rezum. cap.2
pod: *sg. ac.* 13,15

POFTĂ: s.f.
poftele: *pl. nom.* 4,19

(a) POFTI: v. IV
poftim: *ind. prez. 1.pl.* 14,63

(a se) POGORÎ: v. IV; vezi **(a se) COBORÎ**

POMENIRE: s.f.
pomenirea: *sg. ac.* 14,9

POPĂ: s.m.
popilor: *pl. gen., în sintagma* ***mai-marii popilor/căteteniile popilor*** 8,31; 11,18, 27; rezum. cap.14; 14,1, 10, 43, 55; 15,1, 3, 10, 31
popii: *pl. nom.* 14,53

PORC: s.m.
porci *pl. ac.* rezum. cap.5; 5,11, 12, 13, 16

PORTAR: s.m.
portarilor: *pl. dat.* 13,34

PORUMB: s.m. (Pop.) „porumbel"
porumb: *sg. ac.* 1,10
porumbi: *pl. ac.* 11,15

PORUNCĂ: s.f.
poruncile: *pl. ac., în sintagma* ***poruncile lui Dumnezău*** rezum. cap.7
porunci: *pl. ac., în sintagma* ***porunci omeneşti*** 7,7
porunca: *sg. nom./ac., în sintagmele* ***porunca lui Dumnezău/ porunca dintâiu/porunca dintâi*** 7,8, 9; rezum. cap.12; 12,30
poruncile: *pl. ac.* rezum. cap.10; 10,19
porunca: *sg. ac.* 10,5
poruncă: *sg. nom.* 12,28, 31
poruncă: *sg. nom., în sintagma* ***cea mai dântâi de toate poruncă*** 12,29

(a) PORUNCI: v. IV
porunceaşte: *ind. prez. 3.sg.* 1,27; rezum. cap.8; rezum. cap.13
au poruncit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,44; 5,43; 6,8, 27, 39; 7,36; 8,6, 7; 9,8; 10,3, 49; 13,34
poruncindu-: *gerunziu* rezum. cap.2
poruncea: *ind. imp. 3.sg.* 7,36; 8,15
poruncesc: *ind. prez. 1.sg.* 9,24
poruncisă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 11,7

POST: s.n.
post: *sg. ac.* rezum. cap.1
postul: *sg. ac.* rezum. cap.9; 9,28

POSTAV: s.n.
postav: *sg. ac.* 2,21

(a se) POSTI: v. IV
postesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.2
era postindu(-să): *ind. imp. perifr. 3.pl.* 2,18
(să) postesc: *ind. prez. 3.pl.* 2,18
posti: *inf. prez. fără* **a** 2,19
vor posti: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,20

POVARNICĂ: s.f. (cf. **Indice** Mt)
povarnicelor: *pl. dat.* 13,17

(a) POVESTI: v. IV
au povestit: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,16

PRAF: s.n.
praful: *sg. ac.* 6,11

PRAZNIC: s.n.
praznic: *sg. ac., în sintagma* ***zi de praznic*** 14,2; 15,6

PRĂJINĂ: s.f.; var. **PRAGINĂ**
prăgini: *pl. ac.* 14,43

(a) PRĂVĂLI: v. IV
au prăvălit: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,46

PREACURVAR, -Ă: adj.; var. **PRECURVAR, -Ă**
precurvariu: *n. sg. ac.* 8,38

(a) PREACURVI: v. IV
preacurvește: *ind. prez. 3.sg.* 10,12

PREACURVIE: s.f.; var. **PRECURVIE**
precurviile: *pl. nom.* 7,21
preacurvie: *sg. ac.* 10,11

PREAJMĂ: s.f.; var. (Înv. și reg.) **PREJMĂ**
preajmă: *sg. ac., în loc. prep.* ***în preajma*** 12,41; 13,3
prejmă: *sg. ac., în loc. adv.* ***în prejmă*** 15,39

PREDANIE: s.f. „tradiție”, „datină”
predaniile: *pl. ac.* rezum. cap.7; 7,5
predania: *sg. ac.* 7,3, 8, 9, 13

(a) PREFACE: v. III
prefăcându-: *gerunziu* rezum. cap.14

PREOT: s.m.
preoți: *pl. ac.* rezum. cap.1
preoților: *pl. gen., în sintagma* ***căpetenia preoților/căpeteniilor preoților*** 2,26; 10,33
preoților: *pl. dat.* 2,26

PRETUTINDENI: adv. ; var. (Înv. și reg.) **PRETUTINDINEA;** (Înv. și rar) **PRETUTINDINI**
pretutindinea: 1,45
pretutindini: rezum. cap.2
pretutindeni: 16,20

PREȚ: s.n.
preț: *sg. ac., în loc. adj.* ***de mult preț*** „foarte scumpă” rezum. cap.14; 14,3

(a se) PRICI: v. IV
(vă) priciți: *ind. prez. 2.pl.* 9,15

PRICINĂ: s.f.
pricina: *sg. ac.* rezum. cap.2
pricinii: *sg. gen., în sintagma* ***scrisoarea pricinii*** 15,26

(a se) PRIGONI: v. IV (Înv.) „a se certa”
prigonindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.9
(vă) prigoneați: *ind. imp. 2.pl.* 9,32
(să) prigonisă: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 9,33

PRILEJ: s.n.
prilej: *sg. ac., în sintagma* ***zi cu prilej*** „zi potrivită” 6,21
prilejul: *sg. ac.* rezum. cap.10
prilej: *sg. ac.* 14,11

(a) PRIMI: v. IV
vor primi: *ind. viit.I. 3.pl.* 6, 11
va primi: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,36
priimește: *ind. prez. 3.sg.* 9,36; rezum. cap.10
va priimi: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,15

(a se) PRINDE: v. III
(s-)au prins: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,14
să prindă: *conj. prez. 3.pl.* 3,21; 12,12, 13
prinzând: *gerunziu* 5,41; 9,26
au prins: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,17; 14,46, 51
(să) prinde: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.14
ar prinde: *cond. prez. 3.pl.* 14,1
prindeți: *imperativ 2.pl.* 14,44
să prindeți: *conj. prez. 2.pl.* 14,48
ați prins: *ind. pf.c. 2.pl.* 14,49

PRIPĂ: s.f.
pripă: *sg. ac., în loc. adv.* ***de pripă*** 13,36

(a) PRISOSI: v. IV
prisosisă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 8,8

PRISOSIRE: s.f.
prisosire: *sg. ac.* 12,44

(a) PRIVEGHEA: v. I; var. (Înv. și pop.) **(a) PRIVIGHEA**
a priveghea: *inf. prez.* rezum. cap.13
să privigheaze: *conj. prez. 3.pl.* 13,34
privegheați: *imperativ 2.pl.* 13,33, 37; 14,38
privighiați: *imperativ 2 pl.* 13,35
priveghiiați: *imperativ 2.pl.* 14,34
priveghea: *inf. prez. fără* ***a*** 14,37

(a se) PROPOVĂDUI: v. IV; var. (Înv.) **(a se) PROPOVEDUI**
propoveduiește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1
a propovedui: *inf. prez.* rezum. cap. 1; 1,45; 5,20; rezum. cap. 6
a propoveduii: *inf. prez.* rezum. cap.3; 3,14
propoveduind: *gerunziu* rezum. cap.1; 1,4, 14
propoveduia: *ind. imp. 3.sg./pl.* 1,6; 6,12; 7,36
să propoveduiesc: *conj. prez. 1.sg.* 1,38
era propoveduind: *ind. imp. perifr. 3.sg.* 1,38
a (să) propovedui: *inf. prez.* 13,10
(să) va propovedui: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,9
să propoveduiască: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.16
propoveduiți: *imperativ 2.pl.* 16,15
au propoveduit: *ind. pf.c. 3.pl.* 16,20

PROROC: s.m.
prorocul: *sg. nom.* 1,2; 6,4
proroc: *sg. nom.* 6,15; 11,32
proroci: *pl. ac.* 6,15; 8,28
prorocii: *pl. ac., în sintagma* ***prorocii mincinoși*** rezum. cap.13
proroci: *pl. nom., în sintagma* ***proroci mincinoși*** 13,22

(a) PROROCI: v. IV
au profețit: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,6
proorocește: *imperativ 2.sg.* 14,65

PRUNC: s.m.
pruncilor: *pl. gen.* 7,28
pruncului: *sg. gen.* 9,23
prunc: *sg. ac.* 9,35; 10,15
prunci: *pl. ac.* 9,36
pruncii: *pl. ac.* rezum. cap.10; 10, 13, 14

PRUNCIE: s.f.
pruncie: *sg. ac.* 9,20

PUBLICAN: s.m. (cf. **Indice** Mt – **VAMEȘ**)
publicani: *pl. nom./ac.* rezum. cap.2; 2,15, 16
publicanii: *pl. ac.* 2,16

PUMN: s.m.
pumni: *pl. ac.* 14,65

(a se) PUNE: v. III
au pus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,16, 17; 6,29; 8,6, 25; 9,35; 14,46; 15,17, 46; 16,6
pune: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4
a (să) pune: *inf. prez.* rezum. cap.4

să (să) puie: *conj. prez. 3.sg.* 4,21
pune: *imperativ 2.sg.* 5,23
puindu-: *gerunziu* 6,5; 10,16; 15,36, 46
să puie: *conj. prez. 3.sg./pl.* 6,41; 7,32; 8,6; 15,36
punea: *ind. imp. 3.pl.* 6,56
a pune: *inf. prez.* 8,7
puind: *gerunziu* 8,23
voi pune: *ind. viit.I. 1.sg.* 12,36
(să) va pune: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,47
vor pune: *ind. viit.I. 3.pl.* 16,18

PUNERE: s.f.
punerei: *sg. gen., în sintagma* ***punerei-înainte*** 2,26

(a) PURCEDE: v. III
purced: *ind. prez. 3.pl.* 7,15, 21, 23
purcezând: *gerunziu* 10,46

(a se) PURTA: v. I
a purta: *inf. prez.* rezum. cap.2; rezum. cap.8
(să) purta: *ind. imp. 3.sg.* 2,3
să poarte: *conj. prez. 3.sg.* 11,16
purtând: *gerunziu* 14,13

PURURI: adv.; var. **PURUREA**
pururea: 5,5; 14,7; 15,8

PUSTIIRE: s.f.
pustiirii: *sg. gen., în sintagma* ***urâciunea pustiirii*** (cf. **Indice** Mt – **URÂCIUNE**) rezum. cap.13; 13, 14

PUSTIU, -IE: adj./s.n.; var. **PUSTIE:** s.f.
pustie: *s.f. sg. ac.* rezum. cap.1; 1,3, 4, 12, 13; rezum. cap.6; 8,4
pustiiu: *adj. n. sg. ac., în sintagma* ***loc pustiiu*** 1,35; 6,31, 32
pustii: *adj. n. pl. ac., în sintagma* ***locuri pustii*** 1,45
pustiiu: *adj. n. sg. nom.* 6,35

PUSTNICESC, -EASCĂ: adj.; var. **PUSNICESC, -EASCĂ**
pusnicească: *f. sg. ac., în sintagma* ***viaţă pusnicească*** rezum. cap.1

(a se) PUTEA: v. II
poţi: *ind. prez. 2.sg.* 1,40; 9,21, 22
putea: *ind. imp. impers./3.sg./pl.* 1,45; 3,20; 4,33; 5,3, 4; 6,5, 19; 14,5
neputându-: *gerunziu* 2,4
poate: *ind. prez. 3.sg.* 2,7; 3,23, 24, 25, 27; 7,18; 9,2, 28; 10,26; 15,31
pot: *ind. prez. 3.pl.* 2,19; 4,32; rezum. cap.7
va putea: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,26; 8,4
să poată: *conj. prez. 3.sg.* 7,15; 9,38
au putut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,24; 9,17
(să) pot: *ind. prez. 3.pl.* 9,22; 10,27; 14,36
am putut: *ind. pf.c. 1.pl.* 9,27
putea-veţi: *ind. viit.I. 2.pl.* 10,38
putem: *ind. prez. 1.pl.* 10,39
puteţi: *ind. prez. 2.pl.* 14,7
ai putut: *ind. pf.c. 2.sg.* 14,36

PUTERE: s.f. „capacitate, forţă, însuşire fizică, morală, intelectuală de a acţiona, de a face, de a realiza ceva”; „minune”
puterea: *sg. ac.* 1,22; 5,30
putearea: *sg. ac.* 1,27; 13,34
puteare: *sg. ac.* 2,10; rezum. cap.3; 3,15; 6,5, 7; 8,39; 9,38; rezum. cap.11; 11,28, 29, 33; 13,26
puteri: *pl. nom.* 6,2, 14
putere: *sg. ac.* 10,42
putearea: *sg. ac., în sintagma* ***putearea credinţii cei întru Dumnezău/putearea lui Dumnezău*** rezum. cap.11; 12,24
puterile: *pl. nom., în sintagma* ***puterile ceale din ceriu*** 13,25
puterii: *sg. gen., în sintagma* ***puterii lui Dumnezău*** 14, 62

PUTINŢĂ: s.f.
putinţă: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu putinţă*** 13,22; 14,35

PUŢIN, -Ă: adj./adv.
puţin: *adv.* 1,19; rezum. cap.8
puţine: *adj. f. pl. ac.* rezum. cap.6
puţini: *adj. m. pl. ac.* 6,5; rezum. cap.8; 8,7
puţin: *adj. n. sg. ac.* 14,70

PUŢINTEL: adv.
puţintel: 6,31; 14,35

R

RAMURĂ: s.f.
ramuri: *pl. ac.* 4,32; 11,8

RANĂ: s.f.
rane: *pl. ac.* 3,10
rană: *sg. ac.* 5,29
rana: *sg. ac.* 5,34

RAVI: s. nead.; var. **RAVVI** (cf. lat. *rabbi* – indeclinabil – „învăţător”)
Ravvi: 10,51
Ravi: 11,21
Ravii: 14,45

(a) RĂBDA: v. I
rabdă: *ind. prez. 3.sg.* 8,2
voi răbda: *ind. viit.I. 1.sg.* 9,18
va răbda: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,13

RĂDĂCINĂ: s.f.
rădăcină: *sg. ac.* 4,6, 17; 11,20

(a) RĂDICA: v. I; vezi **(a) RIDICA**

RĂMĂŞIŢĂ: s.f. „rest”
rămăşiţe: *pl. ac.* 6,43

(a) RĂMÂNE: v. III
rămâind: *gerunziu* 1,10
rămâneţi: *imperativ 2.pl.* 6,10; 14,34

(a) RĂNI: v. IV
au rănit: *ind. pf.c. 3.pl.* 12,4

(a) RĂPI: v. IV
răpi: *inf. prez.* 3,27

(a) RĂSĂRI: v. IV
au răsărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,5, 6
răsărind: *gerunziu* 4,17; 16,2
să răsară: *conj. prez. 3.sg.* 4,27
vor răsări: *ind. viit.I. 3.pl.* 13,28

RĂSCUMPĂRARE: s.f.
răscumpărare: *sg. ac.* 10,45

(a se) RĂSIPI: v. IV; vezi **(a se) RISIPI**

(a) RĂSPUNDE: v. III
răspunzându-: *gerunziu* 3,33
răspunzând: *gerunziu* 6,34; 7,6; 8,29; 9,4, 11, 16, 18; 10,5, 20, 24, 29, 51; 11,14, 22, 29, 33; 12, 24, 35; 14,48; 15,2
au răspuns: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,28; 8,4, 28; rezum. cap.11; 12,28, 29; 14,61; 15,5, 9

răspuns-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,37
răspunzind: *gerunziu* 10,3; 12,17; 13,2, 5; 15,12
răspundeţi: *imperativ 2.pl.* 11,29, 30
răspunsese: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 12,34
vor răspunde: *ind. viit.I. 3.pl.* 14,40
răspunzi: *ind. prez. 2.sg.* 14,60; 15,4
răspunde: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.15

(a se) RĂSTIGNI: v. IV
a (Să) răstigni: *inf. prez.* rezum. cap.15
(Să) răstigneaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.15
răstigneaşte: *imperativ 2.sg.* 15,13, 14
să (Să) răstigneascâ: *conj. prez. 3.sg.* 15,15
să răstigneascâ: *conj. prez. 3.pl.* 15,20
răstignindu-: *gerunziu* 15,24
au răstignit: *ind. pf.c. 3.pl.* 15,25, 27
răstigniţi era: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 15,32

RĂSTIGNIRE: s.f.
răstignire: *sg. ac.* rezum. cap.15

RĂSTIGNIT, -Ă: adj.
răstignit: *m. sg. nom.* 16,6

(a) RĂSTURNA: v. I
au răsturnat: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,15
va răsturna: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,3

RĂSTURNAT, -Ă: adj.
răsturnată: *f. sg. ac.* 16,4

(a) RĂTĂCI: v. IV
rătăciţi: *ind. prez. 2.pl.* 12,24, 27

RĂU, REA: adj./adv./s.n.
rău: *s.n. sg. ac.* 3,4; 15,14
(mai) rău: *adv.* 5,26
rău: *adv.* 9,38; 14,4
reale: *adj. n. pl. nom., în sintagma* ***cugetele ceale reale*** 7,21
rău: *adj. m. sg. nom., în sintagma* ***ochiul rău*** (cf. Supra **OCHI**) 7,22

RĂUTATE: s.f.; var. (Înv.) **RĂOTATE**
răotăţile: *pl. nom.* 7,23

RĂZBOI: s.n.
războaie: *pl. nom./ac.* rezum. cap.13; 13,7

(a) RÂDE: v. III
râdea: *ind. imp. 3.pl.* 5,40

(a) RÂNDUI: v. IV
r\nduiaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.10

RÂU: s.n.
râul: *sg. ac.* 1,5

(a) REPAUZA: v. I; var. (Înv.) **(a) RĂPĂUSA** „a muri”
au răpăosat: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,39

REPEJUNE: s.f.
repejune: *sg. ac., în loc. adv.* ***cu repejune*** 5,13

(a) RIDICA: v. I; var. (Înv. şi pop.) **(a) RĂDICA**
au rădicat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,31
au râdicat: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,26

(a se) RISIPI: v. IV; var. (Înv. şi rar) **(a se) RĂSIPI**
(să) va răsipi: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.13
să (să) răsipească: *conj. prez. 3.sg.* 13,2
(să) vor răsipi: *ind. viit.I. 3.pl.* 14,27

ROD: s.n.
rod: *sg. ac., în loc. v.* ***rod au dat*** 4,7
rod: *sg. ac.* 4,8, 19; 11,14
rodurile: *pl. ac.* 4,29
rodul: *sg. ac., în sintagmele* ***rodul viii/rodul viţei*** 12,2; 14,25

(a) RODI: v. IV
rodesc: *ind. prez. 3.pl.* 4,20
rodeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 4,28

RUDENIE: s.f.
rudeniia: *sg. ac.* 6,4

RUG: s.n.
rug: *sg. ac.* 12,26

(a se) RUGA: v. I
(Să/să) ruga: *ind. imp. 3.sg./pl.* 1,35; 5,10, 23; 6,56; 7,26; 10,17; 14,35
rugându-: *gerunziu* 1,40
ruga: *ind. imp. 3.sg./pl.* 5,12; 7,32; 8,22
a ruga: *inf. prez.* 5,17, 18
să (Să) roaje: *conj. prez. 3.sg.* 6,46
rugându(-vă): *gerunziu* 11,24
a (vă) ruga: *inf. prez.* 11,25
(vă) rugaţi: *imperativ 2.pl.* 13,18, 33; 14,38
(Mă) voi ruga: *ind. viit.I. 1.sg.* 14,32
(S-)au rugat: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,39
a (să) ruga: *inf. prez.* 15,8

RUGĂCIUNE: s.f.
rugăciunii: *sg. gen.* rezum. cap.7
rugăciunea: *sg. ac.* rezum. cap.9; 9,28
rugăciune: *sg. ac.* 12,40; rezum. cap.14
rugăciunii: *sg. gen., în sintagma* ***casa rugăciunii*** 11,17

(a se) RUPE: v. III; var. (Înv. şi reg.) **(a se) RUMPE**
rupsase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 5,4
rumpându-: *gerunziu* 14,63
(s-)au rupt: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,38

RUPTURĂ: s.f.
ruptură: *sg. nom.* 2,21

(a se) RUŞINA: v. I
(să) va ruşina: *ind. imp. 3.sg.* 8,38
va ruşina: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,38

S

SABIE: s.f.
sabii: *pl. ac.* 14,43, 48
sabia: *sg. ac.* 14,47

SADUCHEU: s.m.
saducheii: *pl. nom./ac.* rezum. cap.12; 12,18

SARE: s.f.
sare: *sg. nom./ac.* 9,48, 49
sarea: *sg. nom.* 9,49

SAT: s.n.
satele: *pl. ac.* 1,38; 6,36
sate: *pl. ac.* 6,56
sat: *sg. ac.* 8,23, 26; 16,12

SATANĂ: s.f.; var. **SATAN:** s.m.
Satan: *s.m. sg. nom./ac.* rezum. cap.1; rezum. cap.8
Satana: *s.f. sg. nom./ac.* 1,13; 3,23, 26; 4,15
Satano: *s.f. sg. voc.* 8,33

(a) SĂDI: v. IV
au sădit: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,1

SĂLAŞ: s.n.
sălaş: *sg. ac.* 5,3
sălaşul: *sg. ac.* 14,14

SĂLBATIC, -Ă: adj.; var. (Înv.) **SĂLBATEC, -Ă**
sălbatecă: *f. sg. ac., în sintagma* ***miiare sălbatecă*** 1,6

SĂMÂNŢĂ: s.f.
sămânţa: *sg. nom./ac.* rezum. cap.4; 4,26, 27
sămânţele: *pl. ac.* 4,31
sămânţă: *sg. ac.* „urmaş" 12,19, 20, 21, 22

SĂNĂTOS, -OASĂ: adj./s.; var. (În v. şi reg.) **SÂNĂTOS, -OASĂ**
sănătoşilor: *s.m. pl. dat.* 2,17
sănătos: *adj. m. sg. nom., în sintagma* ***sănătos cu minte*** „întreg la minte" 5,15
sânătoasă: *adj. f. sg. nom.* 5,34

(a) SĂPA: v. I
au săpat: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,1

(a se) SĂRA: v. I
(să) va săra: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,48
veţi săra: *ind. viit.I. 2.pl.* 9,49

SĂRAC, -Ă: adj./s.
săracilor: *s.m. pl. dat.* 10,21; 14,5
săraci: *s.m. pl. ac.* 14,7
săracă: *adj. f. sg. nom.* 12,42, 43

(a) SĂRI: v. IV
sărind: *gerunziu* 10,50

(a) SĂRUTA: v. I
voi săruta: *ind. viit.I. 1.sg.* 14,44
au sărutat: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,45

(a se) SĂTURA: v. I
satură: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.6; rezum. cap.8
(s-)au săturat: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,42; 8,8
să (să) sature: *conj. prez. 3.pl.* 7,27
sătura: *inf. prez. fără* ***a*** 8,4

SÂMBĂTĂ: s./adv. (cf. **Indice** Mt)
sâmbetele: *adv.* 1,21
sâmbăta: *adv.* rezum. cap.2; 2,23, 24, 28; 3,2, 4
sâmbăta: *s.f. sg. nom./ac.* 2,27; 16,1
sâmbătă: *s.f. sg. nom.* 6,2
sâmbetei: *s.f. sg. gen.* 15,42; 16,9
sâmbetelor: *s.f. pl. gen.* 16,2

SÂNGE: s.n.
sângelui: *sg. gen., în sintagmele* ***curgerea sângelui/izvorul sângelui*** rezum. cap.5; 5,25, 29
sânge: *sg. ac.* rezum. cap.14
sângele: *sg. nom.* 14,24

(a) SÂRGUI: v. IV
au sârguit: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,8

SCAUN: s.n.
scaunele: *pl. ac.* 11,15
scaunele: *pl. ac., în sitnagma* ***scaunele ceale dintâi*** 12,39

SCHIMB: s.n.
schimb: *sg. ac.* 8,37

(a se) SCHIMBA: v. I
schimbându(-Să): *gerunziu în sintagma* ***la faţă schimbându-Să*** rezum. cap.9
(S-)au schimbat: *ind. pf.c. 3.sg., în sintagma* ***S-au schimbat la faţă*** 9,1

(a se) SCOATE: v. III
au scos: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,10, 43; 6,13; 8,23; 15,20
scotea: *ind. imp. 3.sg.* 1,34
scotind: *gerunziu* 1,39
scoate: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3; 3,22; rezum. cap.9; rezum. cap.11
a scoate: *inf. prez.* 3, 15; 11,15
scoate: *inf. prez. fără* ***a*** 3,23; 9,27
să scoaţă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 5,10; 7,26; 9,17
scoţând: *gerunziu* 5,40; 9,37; 14,47
(să) scoate: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.9
scoate: *imperativ 2.sg.* 9,46
scosase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 16,9
vor scoate: *ind. viit.I. 3.pl.* 16,17

(a) SCRÂŞNI: v. IV; var. **(a) ŞCRIŞNI;** (Pop.) **(a) SCÂRŞNI**
şcrişneaşte: *ind. prez. 3.sg.* 9,17
scârşnea: *ind. imp. 3.pl.* 14,5

(a) SCRIE: v. III
iaste scris: *pasiv ind. prez. impers.* 1,2; 14,21, 27
este scris: *pasiv ind. prez. impers.* 7,6; 9,11, 12; 11,17
a scrie: *inf. prez.* 10,4
au scris: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,5; 12,19
era scrisă: *pasiv ind. imp. 3.sg.* 15,26

SCRIPTURĂ: s.f.
scriptura: *sg. nom./ac.* 12,10; 15,28
scripturile: *pl. nom./ac.* 12,24; 14,49

SCRISOARE: s.f. (aici) „inscripţie"
scrisoarea: *sg. nom.* 12,16
scrisoarea: *sg. nom., în sintagma* ***scrisoarea pricinii*** 15,26

(a se) SCUIPA: v. I; var. (Înv. şi reg.) **(a se) SCUIPI**
scuipind: *gerunziu* 7,33; 8,23
vor scupi: *ind. viit.I. 3.pl.* 10,34
(Să) scuipă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.14
a scuipi: *inf. prez.* 14,65
scuipea: *ind. imp. 3.pl.* 15,19

(a se) SCULA: v. I
sculându(-să/-Să): *gerunziu* 1,35; 2,14; 4,39; 7,24; 10,1; 14,57, 60
scoală: *imperativ 2.sg.* 2,9, 11; 3,3; 5,41; 10,49
(s-)au sculat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,12; 5,42; 6,14, 16; 9,26
(să/Să) va scula: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,26; 9,8, 9; 13,8
să (să) scoale: *conj. prez. 3.sg.* 4,27
(să) vor scula: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,25; 13,12, 22
(să) scoală: *ind. prez. 3.pl.* 12,26
(Mă) voi scula: *ind. viit.I. 1.sg.* 14,28
sculaţi: *imperativ 2.pl.* 14,42
sculatu(-S)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,6

SCUMP, -Ă: adj.
(mai) scump: *n. sg. nom.* rezum. cap.8

(a) SCURTA: v. I
ar fi scurtat: *cond. pf. 3.sg.* 13,20
au scurtat: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,20

(a) SCUTURA: v. I
scuturându-: *gerunziu* 1,26
scuturaţi: *imperativ 2.pl.* 6,11

(a) SDĂRIA: v. I; vezi **(a) ZGÂRIA**

SEARĂ: s./adv.; var. (Pop.) **SARĂ**
sară: *s.f. sg. nom.* 1,32; 4,35; 6,47; 11,19; 14,17; 15,42
sara: *s.f. sg. ac., în sintagma* ***(fiind) ceasul de sara*** „(fiind) pe înserat" 11,11
sara: *adv.* 13,35

SEC, SEACĂ: adj.; var. (Înv. și reg.) **SĂC, SACĂ** „uscat"
sacă: *f. sg. ac., în sintagma* ***mâna cea sacă*** rezum. cap.3

(a se) SECA: v. I; var. (Înv. și reg.) **(a) SĂCA**
(s-)au săcat: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,29
sacă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.11
au săcat: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,21

SECAT, -Ă: adj.; var. (Înv. și reg.) **SĂCAT, -Ă** „uscat"
săcat: *m. sg. ac.* 11,20

SECERĂ: s.f.
seacerea: *sg. ac.* 4,29

SECERIȘ: s.n.; var. (Înv. și reg.) **SĂCERIȘ**
săcerișul: *sg. nom.* 4,29

(a se) SEMĂNA: v. I; var. (Înv. și rar) **(a se) SĂMÂNA**
să samene: *conj. prez. 3.sg.* 4,3
sămâna: *ind. imp. 3.sg.* 4,4
samănă: *ind. prez. 3.sg.* 4,14
samănă: *ind. prez. 3.sg.* 4,14
(să) samănă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 4,15, 16, 18
e sămânat: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 4,15
(s-)au sămânat: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,20
sămânându(-să): *gerunziu* 4,31
(să) va sămâna: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,32

SEMĂNĂTOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Înv.) **SĂMÂNĂTOR, -TOARE**
sămănătoriului: *s.m. sg. gen.* rezum. cap.4
sămănătoriul: *s.m. sg. nom.* rezum. cap.4; 4,3

SEMĂNĂTURĂ: s.f.; var. (Înv.) **SĂMÂNĂTURĂ**
sămănături: *pl. ac.* 2,23

SEMEȚIE: s.f.; var. (Pop.) **SUMEȚIE**
sumeții: *sg. gen.* rezum. cap.10

SEMN: s.n.; var. (Înv. și pop.) **SĂMN**
sămn: *sg. nom./ac.* 8,11, 12; rezum. cap.13; 13,4; 14,44
seamnele: *pl. ac.* rezum. cap.13; rezum. cap.16; 16,17, 20
seamne: *pl. ac.* 13,22

SFAT: s.n.
sfat: *sg. ac.* 3,6; 15,1
sfatul: *sg. ac., în sintagma* ***sfatul lui Hristos*** rezum. cap.10
sfatul: *sg. ac.* 14,55

(a) SFĂRÂMA: v. I
sfărâmasă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 5,4

SFĂRÂMĂTURĂ: s.f.; var. (Înv. și reg.) **SFĂRÂMITURĂ;** (Înv.) **SFĂRĂMITURĂ;** (Reg.) **SFÂRMITURĂ**
sfărâmituri: *pl. ac.* 6,43
sfârmiturile: *pl. ac.* 7,28
sfărămituri: *pl. ac.* 8,8
sfârmituri: *pl. ac.* 8,19, 20

(a se) SFĂTUI: v. IV
(să) sfătuiesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.14

SFÂNT, -Ă: adj.
Sfânta: *adj. antep. f. sg. nom.* în titlu: *Sfânta a lui Isus Hristos Evanghelia de la Marcu*

Sfântul: *sg. nom., în sintagma* ***Sfântul lui Dumnezeu*** 1,24
Sfânt: *adj. n. sg. nom./ac./gen., în sintagma* ***Duhul Sfânt/Duhului Sfânt*** rezum. cap.1; 1,8; rezum. cap.3; 3,29; 12,36; 13,11
sfânt: *adj. m. sg. ac., în sintagma* ***om drept și sfânt*** 6,20
sfinți: *adj. m. pl. ac., în sintagma* ***îngerii cei sfinți*** 8,38

(a se) SFÂRȘI: v. IV
a (să) sfârși: *inf. prez.* 13,4

SFÂRȘIT: s.n.
sfârșit: *sg. ac.* 3,26; 5,23; 13,13
sfârșitul: *sg. nom.* 13,7

SFEȘNIC: s.n.; var. (Înv.) **SFEAȘNIC**
sfeașnic: *sg. ac.* rezum. cap.4; 4,21

(a) SILI: v. IV
au silit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,45; 15,21

(a) SIMȚI: v. IV
au simțit: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,29

SINAGOGĂ: s.f.
sinagoga: *sg. ac.* 1,21, 23; rezum. cap.3; 6,2
sinagogă: *sg. ac.* 1,29
sinagogurile: *pl. ac.* 1,39
sinagoguri: *pl. ac.* 12,39; 13,9

SINGUR, -Ă: adj.
sângur: *m. sg. nom./ac.* 2,7; 4,10; 6,47
sânguri: *m. pl. ac.* 9,1

SIROFENISĂ: s.f. „(persoană) care este de neam din Fenicia Siriei"
sirofenisei: *sg. gen.* rezum. cap.7
sirofenisă: *sg. nom.* 7,26

SLAVĂ: s.f.
slava: *sg. ac., în sintagma* ***slava Părintelui*** 8,38
slava: *sg. ac.* 10,37
slavă: *sg. ac.* rezum. cap.13; 13,26

SLĂBĂNOG, -OAGĂ: s.m./f.
slăbănogului: *s.m. sg. dat.* rezum. cap.2; 2,5, 9, 10
(un) slăbănog: *sg. ac.* 2,3
slăbănogul: *sg. nom.* 2,4

(a) SLĂBI: v. IV „a pierde puterea", „a (se) istovi"
or slăbi: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,3

SLOBOD: adv.
slobod: 10,2

SLOBOZENIE: s.f.
slobozenie: *sg. ac., în sintagma* ***carte de slobozenie*** „act de divorț" s.f.

(a) SLOBOZI: v. IV
slobozisă: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* rezu. cap.2
au slobozit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,4; 6,46; 8,9; 12,3; 15,15
slobozând: *gerunziu* 4,36; 15,37
slobozi: *imperativ 2.sg.* 5,12; 6,36
va slobozi: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,45
(nu) sloboziți: *imperativ prohib. 2.pl.* 7,12
voi slobozi: *ind. viit.I. 1.sg.* 8,3
a slobozi: *inf. prez.* 15,6
să sloboz: *conj. prez. 1.sg.* 15,9
să sloboază: *conj. prez. 3.sg.* 15,11

SLUGĂ: s.f.
slugă: *sg. nom./ac.* 9,34; 10,43, 44; 12,4

slugile: *pl. ac.* rezum. cap.12
sluga: *sg. ac.* 12,2; 14,47
slujilor: *pl. dat.* 13,34

SLUJBĂ: s.f.
slujbei: *sg. gen.* rezum. cap.10

(a) SLUJI: v. IV; var. (Rar) **(a) SLUGI**
slujiia: *ind. imp. 3.sg./pl.* 1,13, 31
să slugească: *conj. prez. 3.pl.* „să pregătească” 3,9
să slujască: *conj. prez. 3.sg.* 10,45
slugiia: *ind. imp. 3.pl.* 15,41

SLUJITOR, -TOARE: s.m./f.
slugitorii: *s.m. pl. ac.* 14,54
slujitorii: *pl. nom.* 14,65

SLUJNICĂ: s.f.
slujnicele: *pl. ac.* 14,66
slujnica: *sg. nom.* 14,69

SMINTEALĂ: s.f.
sminteala: *sg. ac.* rezum. cap.9

(a se) SMINTI: v. IV
(să) smintesc: *ind. prez. 3.pl.* 4,17
(să) smintea: *ind. imp. 3.pl.* 6,3
va sminti: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,41, 42
sminteaşte: *ind. prez. 3.sg.* 9,44, 46
(să) vor sminti: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.14; 14,29
(vă) veţi sminti: *ind. viit.I. 2.pl.* 14,27

SMIRNĂ: s.f.
smirnă: *sg. ac.* 15,23

SMOCHIN: s.m.
smochinul: *sg. ac.* rezum. cap.11; 11,20, 21
smochin: *sg. ac.* 11,13; rezum. cap.13; 13,28

SMOCHINĂ: s.f.
smochinilor: *pl. gen.* 11,13

(a) SMULGE: v. III
smulgând: *gerunziu* rezum. cap.2
a smulge: *inf. prez.* 2,23

SOACRĂ: s.f.
soacra: *sg. ac.* rezum. cap.1; 1,30

SOARE: s.m.
soarele: *sg. nom.* 1,32; 4,6; 13,24; 16,2

SOARTĂ: s.f.; var. **SORŢ:** s.m.
sorţi: *s.m. pl. ac.* 15,24

SOBOR: s.n.; var. (Înv.) **SĂBOR**
săboară: *pl. ac.* 13,9

(a se) SOCOTI: v. IV (Înv. şi rar) „a pândi”; „a lua în considerare”, „a aprecia”; „a pune în rând cu”
socotea: *ind. imp. 3.pl.* 3,2
au socotit: *ind. pf.c. 3.pl.* 12, 10
(S-)au socotit: *ind. pf.c. 3.pl.* 15,28

SOMN: s.n.
somn: *sg. ac.* rezum. cap.4

SORĂ: s.f.
sora: *sg. nom.* 3,35
surorile: *pl. nom./ac.* 6,3; 10,29
surori: *pl. nom.* 10,30

(a) SOSI: v. IV
au sosit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,29; 6,33
sosit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,41

SPAIMĂ: s.f.
spaimă: *sg. nom.* 16,8

(a) SPARGE: v. III
va sparge: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,2
voi sparge: *ind. viit.I. 1.sg.* 14,58

(a se) SPĂIMÂNTA: v. I
(s-)au spăimântat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 9, 14; 16,5
a (Să) spăimânta: *inf. prez.* 14,33

(a se) SPĂLA: v. I
vor spăla: *ind. viit.I. 3.pl.* 7,3
(să) vor spăla: *ind. viit.I. 3.pl.* 7,4

SPĂLARE: s.f.
spălarile: *pl. nom.* 7,4
spălările: *pl. nom.* 7,8

(a se) SPĂSI: v. IV (Înv. şi reg.; Bis.) „a se mântui”
spăsi(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,16

SPIC: s.n.
spice: *pl. ac.* rezum. cap.2; 2,23
spicul: *sg. ac.* 4,28
spic: *sg. ac.* 4,28

SPIN: s.m.
spini: *pl. ac.* 4,7, 18
spinii: *pl. nom.* 4,7
spini: *pl. ac., în sintagma* ***cunună de spini*** 15, 17

(a) SPUMA: v. I „a spumega”
spumă: *ind. prez. 3.sg.* 9,17
spumând: *gerunziu* 9,19

(a) SPUNE: v. III
au spus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,30; 5,33; 16,8
să spui *conj. prez. 2.sg.* 1,44
spune: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2; rezum. cap.11; rezum. cap.12
spunea: *ind. imp. 3.sg.* 4,34
să spuie: *conj. prez. 3.pl.* 7,36; 8,30
să spuii *conj. prez. 2.sg.* 8,26
a spune: *inf. prez.* 10,32
spuneţi: *imperativ 2.pl.* 11,3; 16,7
voi spune: *ind. viit.I. 1.sg.* 11,29
spuiu: *ind. prez. 1.sg.* 11,33
spune: *imperativ 2.sg.* 13,4
am spus: *ind. pf.c. 1.sg.* 13,23

(a) SPURCA: v. I
spurca: *inf. prez. fără* ***a*** rezum. cap.7; 7,15, 18
spurcă: *ind. prez. 3.pl.* 7, 15, 20, 23

(a) STA: v. I
sta: *inf. prez. fără* ***a*** 3,24, 25, 26
stând: *gerunziu* 3,31; 10,49; 13, 14
stau: *ind. prez. 3.pl.* 8,39
sta: *ind. imp. 3.sg./pl.* 11,5; 14,47, 69, 70; 15,35, 39
veţi sta: *ind. viit.I. 2.pl.* 11,25; 13,9

STARE: s.f.
starea: *sg. ac.* rezum. cap.7

STĂPÂN: s.m.
stăpânului: *sg. gen./dat.* rezum. cap.12; 14,14
stăpânul: *sg. nom.* 13,35

(a) STĂPÂNI: v. IV
stăpânesc: *ind. prez. 3.pl.* 10,42

STÂNGA: s.f.
stânga: *s.f. sg. ac., în loc. prep.* ***de-a stânga*** 10,34; 15,27
stânga: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***de-a stânga*** 10,40

STEA: s.f.
stealele: *pl. nom.* 13,25

(a se) STINGE: v. III
(să) stânge: *ind. prez. 3.sg.* 9,43, 45
(să) stinje: *ind. prez. 3.sg.* 9,47

STRAJĂ: s.f.
straje: *sg. ac., în sintagma* ***la a patra straje de noapte*** „între orele 3 și 6 după miezul nopții" 6,48

(a) STRĂBATE: v. III
străbătând: *gerunziu* 6,55

STRĂLUCIRE: s.f.
strălucirea: *sg. ac.* 13,24

STRĂLUCIT, -Ă: adj.
strălucite: *f. pl. nom.* 9,2

STRÂMB, -Ă: adj.
strâmbă: *f. sg. ac., în sintagma* ***mărturie strâmbă*** 10,19

(a) STRICA: v. I
strici *ind. prez. 2.pl.* 15,29
va strica: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,18

(a) STRIGA: v. I
strigă: *ind. prez. 3.sg.* 1,3
au strigat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,23; 6,49; 15,13, 34
strigând: *gerunziu* 1,26; 5,7; 9,23; rezum. cap.15
striga: *ind. imp. 3.sg./pl.* 3,11; 10,48; 11,9; 15,14
strâgând: *gerunziu* 5,5; 9,25; 15,39
a striga: *inf. prez.* 10,47

STRIGARE: s.f.
strigare: *sg. ac.* rezum. cap.15

(a) SUDUI: v. IV
va suduiț *ind. viit.I. 3.sg.* 7,10

SUFLET: s.n.
sufletul: *sg. nom./ac.* 3,4; rezum. cap.8; 8,35, 36, 37; 10,45; 12,33; 14,34
sufletul: *sg. ac. , în loc. adv.* ***din tot sufletul (tău)*** 12,30
sufletul: *sg. ac., în loc. v.* ***Își dă sufletul/Și-au dat sufletul*** rezum. cap.15; 15,37

(a se) SUI: v. IV
(Să) suie: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1; 4,32; rezum. cap.16
suindu(-Să/-să): *gerunziu* 1,10; 3,13; 4,1; 5,18; 6,32; 10,32; 15,8
a (să) sui: *inf. prez.* 6,45
(S-)au suit: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,51; 8,13; 16,19
suiindu(-Să): *gerunziu* 8,10
(ne) suim: *ind. prez. 1.pl.* 10,33
(să) suisă: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 15,41

(a) SUPĂRA: v. I
superi: *ind. prez. 2.sg.* 5,35
supărați: *ind. prez. 2.pl.* 14,6

SURD, -Ă: adj./s.
(cel) surd: *s.m. sg. ac.* rezum. cap.7
(un) surd: *s.m. sg. ac.* 7,32
surzii: *s.m. pl. ac.* 7,37
surd: *adj. n. sg. ac./voc., în sintagmele* ***duhul cel surd și mut/duh mut și surd*** rezum. cap.9; 9,24

SUS: adv.
sus: *adv. în sintagma* ***întru cei de sus*** (cf. **Indice** Mt – **SUS**) 11,10
sus: *adv. în loc. adv.* ***de sus până jos*** 15,38

(a) SUSPINA: v. I
au suspinat: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,34
suspinând: *gerunziu* 8,11

SUTAȘ: s.m.
sutașul: *sg. nom./ac.* 15,39, 44
sutaș: *sg. ac.* 15,45

Ș

ȘARPE: s.m.
șerpi: *pl. ac.* 16,18

ȘCHIOP, -OAPĂ: adj.
șchiop: *m. sg. nom.* 9,44

(a) ȘCRIȘNI: v. IV; vezi **(a) SCRÂȘNI**

(a) ȘEDEA: v. II
șezând: *gerunziu* rezum. cap.2; 2,6, 14, 15; 5,15; 9,34; 12,41; 13,3; 14,3, 18, 62; rezum. cap.16; 16,5, 14
ședea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 2,15; 3,32, 34; 4,1; 6,22, 26; 10,46; 14,54
a ședea: *inf. prez.* 6,39; 8,6; 12,39
au șezut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,40; 11,2, 7
să ședem: *conj. prez. 1.pl.* 10,37
a șede: *inf. prez.* 10,40
ședeți: *imperativ 2.pl.* 14,32
șeade: *ind. prez. 3.sg.* 16,19

ȘEDERE: s.f.
șederile: *pl. ac., în sintagma* ***șederile dintâi*** „locurile dintâi" 12,39

ȘEZUT: s.n.
șezut: *sg. ac.* 7,19

(a) ȘTI: v. IV
știu: *ind. prez. 1.sg.* 1,24; 12,14; 14,68, 71
să știți: *conj. prez. 2.pl.* 2,10; 13,29
a ști: *inf. prez.* 4,11
știți: *ind. prez. 2.pl.* 4,13; 10,38, 42; 13,33, 35
știe: *ind. prez. 3.sg.* 4,27; rezum. cap.13; 13,32
știind: *gerunziu* 5,33
să știe: *conj. prez. 3.sg.* 5,43; 7,24; 9,29
știindu-: *gerunziu* 6,20
știia: *ind. imp. 3.sg./pl.* 9,5; 14,40; 15,10
știi: *ind. prez. 2.sg.* 10,19
știm: *ind. prez. 1.pl.* 11,33
neștiind: *gerunziu* 12,24

T

TAINĂ: s.f.
taina: *sg. ac., în sintagma* ***taina împărăției lui Dumnezău*** 4,11
taină: *sg. ac., în loc. adv.* ***în taină*** 9,27

TARE: adv./s.
(Cel mai) tare: *s.m. sg. nom.* 1,7
(celui mai) tare: *s.m. sg. gen.* 3,27
(cel) tare: *s.m. sg. ac.* 3,27
(mai) tare: *adv.* 10,26

TATĂ: s.m.; var. (Înv. și pop.) **TĂTÂNE**
tată-său: *sg. ac.* 1,20; 10,7
tatăl/Tatăl: *sg. nom./ac.* 5,40; 7,10; 9,20, 23; 10,29; 13,32; 15,21
tată: *sg. nom./ac.* 7,10; 13,12
tatălui: *sg. dat.* 7,11
tătâne-său: *sg. dat.* 7,12
tată-tău: *sg. ac.* 10,19
tatălui: *sg. gen., în sintagma* ***împărăția tatălui nostru David*** 11,10
Tatăl: *sg. nom., în sintagma* ***Tatăl cel din ceriu*** 11,25, 26

(a) TĂCEA: v. II
tăcea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 3,4; 9,33; 14,61
taci: *imperativ 2.sg.* 4,39
să tacă: *conj. prez. 3.sg.* 10,48

(a se) TĂGĂDUI: v. IV
(Să) tăgăduiască: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.14
vei tăgădui: *ind. viit.I. 2.sg.* 14,30, 72
au tăgăduit: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,68, 70

TĂGĂDUIRE: s.f.
tăgăduire: *sg. ac.* rezum. cap.14

(a se) TĂIA: v. I
tăindu(-să): *gerunziu* 5,5
am tăiat: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,16
au tăiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,27; 14,47
tăind: *gerunziu* „desființând", „anulând" 7,13
a tăia: *inf. prez.* rezum. cap.9; 14,65
taie: *imperativ 2.sg.* 9,42, 44
tăia: *ind. imp. 3.pl.* 11,8; 14,65
taie: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.14
era tăiat: *pasiv ind. imp. 3.sg.* „era săpat" 15,46

(a se) TĂINUI: v. IV
(S-) tăinui: *inf. prez. fără* ***a*** 7,24

TĂINUIT, -Ă: adj.
tăinuit: *n. sg. nom.* 4,22

(a se) TĂMĂDUI: v. IV
să (să) tămăduiască: *conj. prez. 3.sg.* 5,23
tămăduiește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.6
tămăduia: *ind. imp. 3.pl.* 6,13

TĂRIE: s.f. „putere"
tăriia: *sg. ac., în sintagma* ***din toată tăriia*** 12,33

(a se) TĂVĂLI: v. IV
(să) tăvălea: *ind. imp. 3.sg.* 9,19

(a se) TÂLCUI: v. IV „a explica tâlcul"; „a tălmăci", „a traduce"
tâlcuiește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4
tălcuiește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4
(să) tâlcuiește: *ind. prez. 3.sg.* 5,41
(s-)au tâlcuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,22, 34

TÂLHAR: s.m.; var. (Înv.) **TÂLHARIU**
tâlharilor: *pl. dat. adn.* 11,17
tâlhariu: *sg. ac.* 14,48
tâlhari: *pl. ac.* rezum. cap.15; 15,27

TÂNĂR, -Ă: adj./s.; var. (Înv. și reg.) **TINĂR, -Ă**
tinără: *adj. f. sg. nom.* 13,28
(un) tinăr: *s.m. sg. nom./ac.* 14,51; 16,15

TÂRG: s.n.
târg: *sg. ac.* 7,4
târguri: *pl. ac.* 12,38

(a se) TEME: v. III
(vă) temeți: *ind. prez. 2.pl.* 4,40
(s-)au temut: *ind. pf.c. 3.pl.* 4,40; 5,15; 12,12
temându(-să): *gerunziu* 5,33
(nu te) teame: *imperativ prohib. 2.sg.* 5,36
(să) temea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 6,20; 9,31; 10,32; 11,18; 16,8
(nu vă) temeți: *imperativ prohib. 2.pl.* 6,50; 16,6
(ne) teamem: *ind. prez. 1.pl.* 11,32
să (vă) temeți *conj. prez. 2.pl.* 13,7

TEMNIȚĂ: s.f.
temniță: *sg. ac.* 6,17, 27

TINEREȚE: s.f.
tinerețe: *sg. ac.* rezum. cap.10
tinerețele: *pl. ac.* 10,20

TIPSIE: s.f.
tipsie: *sg. ac.* 6,25, 27, 28

TIVITURĂ: s.f.
tiviturii: *sg. gen.* rezum. cap.6
tivitura: *sg. ac.* 6,56

(a) TOCMI: v. IV (Înv.) „a pregăti"
tocmindu-: *gerunziu* 1,19

TOIAG: s.n.
toiagul: *sg. ac.* 6,8

TRAISTĂ: s.f.
traistă: *sg. ac.* 6,8

(a) TRĂI: v. IV
trăind: *gerunziu* rezum. cap.1

(a) TREBUI: v. IV
trebuie: *ind. prez. impers./3.sg.* 2,17, 22; rezum. cap.6; rezum. cap.8; 8,31; 9,10; rezum. cap.10; 13,7, 10, 14
trebuiește: *ind. prez. 3.sg.* 11,3

(a) TRECE: v. III
trecând: *gerunziu* 1,16; 2,14, 23; 5,21; 6,33, 53; 11,20; 16,1
(să) treacem: *conj. prez. 1.pl.* 4,35
au trecut: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,35
a treace: *inf. prez.* 6,48; 10,25
trecea: *ind. imp. 3.sg./pl.* rezum. cap.7; 15,21, 29
va treace: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,30, 31
vor treace: *ind. viit.I. 3.pl.* 13,31
să treacă: *conj. prez. 3.sg.* 14,35
treci: *imperativ 2.sg.* 14,36

(a) TREMURA: v. I; var. (Înv.) **(a) TRĂMURA**
trămurând: *gerunziu* 5,33

TRESTIE: s.f.
trestia: *sg. ac.* 15,19
trestie: *sg. ac.* 15,36

TRIBUN: s.m.; var. (Înv.) **TRIVUN**
trivunilor: *pl. dat.* 6,21

(a) TRIMITE: v. III; var. (Înv.) **(a) TREMITE**
trimite: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1; rezum. cap.3; 4,29; rezum. cap.16

trimiţ: *ind. prez. 1.sg.* 1,2
să trimiţă: *conj. prez. 3. sg.* 3,14
au trimis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,31; 6,17; 8,26; 11,1; 12,2, 4, 5, 6, 13
trimiţându-: *gerunziu* rezum. cap.6
a tremite: *inf. prez.* 6,7
trimiţând: *gerunziu* 6,27
a trimes: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,36
a trimite: *inf. prez.* 9,44
va trimite: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,3
va tremite: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,27
au tremis: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,13

TRIST, -Ă: adj.
trist: *n. sg. nom.* 14,34

TRUP: s.n.
trupul: *sg. nom./ac.* 5,29; 6,29; 13,20; rezum. cap.14; 14,8, 22, 38, 51; 15,43, 45
trup: *sg. nom./ac.* 10,8, 8; rezum. cap.15
trupurile: *pl. ac., în sintagma* ***trupurile cereşti*** rezum. cap.13

(a se) TULBURA: v. I; var. (Înv.) **(a se) TURBURA**
(vă) turburaţi: *ind. prez. 2.pl.* 5,39
(s-)au turburat: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,50
au turburat: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,19

TUNET: s.n.
tunetului: *sg. gen., în sintagma* ***Fiii tunetului*** (cf. supra **FIU**) 3,17

TURMĂ: s.f.
turmă: *sg. nom.* 5,11
turma: *sg. nom.* 5,13

TURN: s.n.
turn: *sg. ac.* 12,1

Ţ

ŢARINĂ: s.f.
ţarinile: *pl. ac.* 10,29
ţarine: *pl. nom.* 10,30

ŢĂRM: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **ŢĂRMURE**
ţărmure: *sg. ac.* 4,1

(a) ŢINE: v. III
ţiind: *gerunziu* 7,3
a ţinea: *inf. prez.* 7,4
ţineţi: *ind. prez. 2.pl.* 7,8
să ţineţi: *conj. prez. 2.pl.* 7,9
au ţinut: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,9
ţinusă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* rezum. cap.10
am ţinut: *ind. pf.c. 1.sg.* 10,20

ŢINUT: s.n.
ţinutul: *sg. ac.* 1,5, 28; rezum. cap.5; 5,1; 6,55
ţinut: *sg. ac.* 5,10

U

UCENIC: s.m.
ucenicii: *pl. nom./ac.* rezum. cap.2; 2,15, 18, 23; 3,7; 5,31; 6,1, 29, 35, 45; rezum. cap.7; 7,2, 5, 17; 8,1, 4, 10, 27, 33, 34; rezum. cap.9; 9,13, 27, 30; rezum. cap.10; 10,10, 13, 24, 46; 11,1, 14; 12,43; 13,1; rezum. cap.14; 14,12, 13, 14, 16, 50
ucinicilor: *pl. dat.* 2,16
ucenici: *pl. nom./ac.* 2,18; rezum. cap.6
ucenicilor: *pl. dat.* 3,9; rezum. cap.4; 4,34; 6,41; rezum. cap.8; 8,6; 9,17; 10,23; rezum. cap.14; 14,32; 16,7
ucenici: *pl. dat.* (*cu prep.* ***la***) rezum. cap.16

(a se) UCIDE: v. III
a ucide: *inf. prez.* 6,19; rezum. cap.14
a (Să) ucide: *inf. prez.* 8,31
vor ucide: *ind. viit.I. 3.pl.* 9,30; 13,12
ucis fiind: *psiv gerunziu* 9,30
(nu) ucide: *imperativ 2.sg.* 10,19
au ucis: *ind. pf.c. 3.pl.* rezum. cap.12; 12,5, 8
ucigându-: *gerunziu* 12,5
să ucidem: *conj. prez. 1.pl.* 12,7
ar ucide: *cond. prez. 3.pl.* 14,1

UCIDERE: s.f.
uciderile: *pl. nom.* 7,21
ucidere: *sg. ac.* 15,7

(a se/-şi) UITA: v. I
uitându(-să/-Să): *gerunziu* 3,34; 6,41; 8,24; 9,7; 10,21, 23, 27; 11,11; 15,40; 16,4
(să) uita: *ind. imp. 3.sg./pl.* 5,32; 12,41; 15,47
(ş-)au uitat: *ind. pf.c. 3.pl.* 8, 14
(Te) uiţi: *ind. prez. 2.sg.* 12,14
uită(-Te): *imperativ 2.pl.* 13,1

ULIŢĂ: s.f.
uliţe: *pl. ac.* 6,56

(a) UMBLA: v. I
umblă: *imperativ 2.sg.* 2,9
umbla: *ind. imp. 3.sg./pl.* 2,23; 5,42; 6,6; 9,29; 16,12
umblând: *gerunziu* rezum. cap.6; 6,48, 49; 8,24; 11,27
umblă: *ind. prez. 3.pl.* 7,5
a umbla: *inf. prez.* 12,38

UMBRĂ: s.f.
umbra: *sg. ac.* 4,32

(a) UMBRI: v. IV
umbrindu-: *gerunziu* 9,6

(a se) UMPLE: v. III
(să) umplea: *ind. imp. 3.sg.* 4,37
umplând: *gerunziu* 15,36

(a) UNGE: v. III
unjea: *ind. imp. 3.pl.* 6,13
a unge: *inf. prez.* 14,8
să ungă: *conj. prez. 3.pl.* 16,1

UNGHI: s.n.
unghiului: *sg. gen., în sintagma (****s-au făcut) în capul unghiului*** (în legătură cu piatra din capul unghiului: a devenit piatra unghiulară) 12,10 12,10

UNSOARE: s.f. „mir”
unsoare: *sg. ac., în sintagmele* ***unsoare de mult preţ*** „mir foarte scump”/***unsoare de nard curat*** rezum. cap.14; 14,3
unsoare: *sg. ac.* 14,4
unsoarea: *sg. nom.* 14,5

UNTDELEMN: s.n.
untdelemn: *sg. ac.* 6, 13

URÂCIUNE: s.f.
urâciunea: *sg. nom./ac., în sintagma* ***urâciunea pustiirii*** (cf. **Indice** Mt – **URÂCIUNE**) rezum. cap.13; 13, 14

URÂT, -Ă: adj. „nesuferit”
urâți: *m. pl. nom.* 13,13

URCIOR: s.n.
urcioarelor: *pl. gen.* 7,4, 8
urcior: *sg. ac.* 14,13

URECHE: s.f.
urechi: *pl. ac.* 4,9, 23; 7,16; 8,18
urechile: *pl. nom./ac.* 7,33, 35
ureachea: *sg. ac., în sintagma* ***ureachea acului*** 10,25
ureachea: *sg. ac.* rezum. cap.14
ureachiia: *sg. ac.* 14,47

(a se) URGISI: v. IV
(Să) va urgisi: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,11

(a) URMA: v. I
au urmat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,18, 20; 14,54
a urma: *inf. prez.* rezum. cap.2
urma: *ind. imp. 3.sg./pl.* 2,15; 6,1; 10,52; 11,9; 15,41; 16,20
neurmând: *gerunziu* rezum. cap.9
urmează: *imperativ 2.sg.* 10,21
am urmat: *ind. pf.c. 1.pl.* 10,28
urmând: *gerunziu* 10,32
urmați: *imperativ 2.pl.* 14,13
vor urma: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.16; 16,17

URMĂ: s.f.
urmă: *sg. ac., în loc. adv.* ***mai pre urmă/pre urmă*** 9,34; 10,31; 12,6, 22; rezum. cap.16; 16,14
urmă: *sg. ac., în loc. adj.* ***cei de pre urmă*** 10,31

URȘINIC: s.n. „purpură”
urșinic: *sg. ac.* 15,17, 20

(a se) USCA: v. I
(s-)au uscat: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,6
(să) usucă: *ind. prez. 3.sg.* 9,17

USCAT, -Ă: adj.
uscată: *f. sg. ac., în sintagma* ***mână uscată*** 3,1, 3

USPĂȚ: s.n.; vezi **OSPĂȚ**

UȘĂ: s.f.; var. **UȘE**
ușe: *sg. ac.* 1,33
ușei: *sg. gen.* 11,4
uși: *pl. ac.* 13,29
ușa: *sg. ac.* 15,46; 16,3

V

VAL: s.n.
valuri: *pl. ac.* 4,37

VAMĂ: s.f.
vamă: *sg. ac.* 2,14

VARĂ: s.f.
vara: *sg. nom.* 13,28

VAS: s.n. „recipient”; (la pl.) „lucruri”
vasele: *pl. ac.* 3,27
vas: *sg. ac.* 11,16

(a) VĂDI: v. IV; var. (Înv. și reg.) **(a) VEDI**
vădește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3; rezum. cap.7
să vedească: *conj. prez. 3.pl.* 3,12
vădea: *ind. imp. 3.pl.* rezum. cap.7

VĂDUVĂ: s.f.
văduvă: *sg. nom./ac.* rezum. cap.12; 12,42
văduvelor: *pl. gen.* 12,40
văduva: *sg. nom.* 12,43

(a se) VĂITA: v. I; var. **(a se) VĂIETA**
(să) văieta: *ind. imp. 3.pl.* 5,38

(a se) VĂRSA: v. I
(să) va vărsa: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,22; 14,24
varsă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.14
au vărsat: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,3

VĂTAF: s.m.; var. (Înv. și reg.) **VĂTAV**
vătav: *sg. nom.* 15,43

VÂNT: s.n.
vânt: *sg. ac.* 4,37
vântul: *sg. nom./ac.* 4,39, 40; 6,48, 51
vânturi: *pl. ac., în sintagma* ***de la patru vânturi*** 13,27

VÂNZĂTOR: s.m. „trădător”
vânzătoriul: *s.m. sg. nom.* 14,43

VÂRTOS: adv.
(mai) vârtos: 6,51; 7,36; 9,41; 10,48; 15,11, 14

VÂRTUTE: s.f.
vărtutea: *sg. ac., în sintagma* ***din toată vărtutea (ta)*** 12,30

(a) VÂSLI: v. IV; var. (Înv. și reg.) **(a) VÂNSLA**
vânslând: *gerunziu* 6,48

VEAC: s.n./s.m.
veac: *sg. ac., în loc. adv.* ***în veac*** 3,29; 11,14
veacului: *sg. gen., în sintagma* ***dosăzile veacului*** 4,19
veaci: *s.m. pl. ac., în sintagma* ***viața de veaci*** 9,44; 10,17, 30
veacul: *sg. ac., în sintagma* ***veacul viitoriu*** 10,30

VECHI, VECHE: adj.
vechiu: *n. sg. ac.* 2,21
vechi: *m. pl. ac.* 2,22

(a se) VEDEA: v. II
văzut-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,10
au văzut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,16, 19; 2,14; 5,14, 38; 6,33, 34, 49, 50; 9,7, 13; 10,52; 11,20; 16,4, 5
vezi: *imperativ 2.sg.* 1,44
văzând: *gerunziu* 2,5, 16; 4,12; 5,6; 7,2; 8,33; 9,14, 24; 10,14; 11,13; 12,28, 34; 14,67; 15,39
am văzut: *ind. pf.c. 1.pl.* 2,12
văzându-: *gerunziu* 3,11; 5,22; 6,48; 9,19; 14,69
să vază: *conj. prez. 3.sg./pl.* 4,12; 5,14, 32
vedeți: *imperativ 2.pl* 4,24; 6,38; 8,15; 13,5
văzusă: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 5,16; 9,8; 16,14
vez: *ind. prez. 2.sg.* 5,31
vedeți: *ind. prez. 2.pl.* 8,18
veade: *ind. prez. 3.sg.* 8,23
văz: *ind. prez. 1.sg.* 8,24
a vedea: *inf. prez.* 8,25
vedea: *ind. imp. 3.sg.* 8,25
vor vedea: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,39; 13,26
văzut-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 9,37
(să) văd: *ind. prez. 3.pl.* 10,42
să văz: *conj. prez. 1.sg.* 10,51; 12,15
vezi: *ind. prez. 2.sg.* 13,2; 15,4
veți vedea: *ind. viit.I. 2.pl.* 13,14, 29; 14,62; 16,7
să vedem: *conj. prez. 1.pl.* 15,32, 36
(s-)ar fi văzut: *cond. pf. 3.sg.* 16,11

(a) VENI: v. IV
vine: *ind. prez. 3.sg.* 1,7; 4,15, 21; rezum. cap.5; 9,37; 11,10
venit-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,9; 14,3; 15,43; 16,2
au venit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,14, 29, 40; 2,3; 3,8, 13, 20, 31; 4,4; 5,1, 15, 22, 27, 33, 35, 38; 6,29, 48, 53; 7,31; 8,3, 10, 22; 9,6, 12, 32; 10,1, 45, 46, 50; 11,13, 15, 27; 12,18; 14,16, 17, 32, 37, 41
veniţi: *imperativ 2.pl.* 1,17; 6,31; 12,7
venit-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 1,24
am venit: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,38; 2,17
venea: *ind. imp. 3.sg.* 2,13
vino: *imperativ 2.sg.* 2, 14; 5,23; 10,21
vor veni: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,20; 13,6
vinisă: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 3,22
să vie: *conj. prez. 3.sg./pl.* 4,22; 8,34; 9,10; 10,14
vinea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 6,31; 15,21
venind: *gerunziu* 7,1; 11,13; 12,14, 42; 13,36; 14,45; 16,1
va veni: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,38; rezum. cap.9; 9,11; rezum. cap.13; 13,35; 15,36
viind: *gerunziu* 8,39; 13,26; 14,62
venisă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* rezum. cap.9
vinind: *gerunziu* 9,13
vini-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,9

VESTE: s.f.
veastea: *sg. nom./ac.* 1,28; rezum. cap.6
veşti: *pl. ac., în sintagma* ***veşti de oaste*** „veşti de război" 13,7

(a) VESTI: v. IV
a vesti: *inf. prez.* 1,45
au vestit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,14; 6,30; 16,10, 13
vesteaşte: *imperativ 2.sg.* 5,19
vestea: *ind. imp. 3.sg.* rezum. cap.8
vesteaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.9; rezum. cap.10; rezum. cap.13; rezum. cap.14; rezum. cap.16
să vestească: *conj. prez. 3.pl.* 9,8
va vesti: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,9

VEŞMÂNT: s.n.
vejmântul: *sg. ac.* 2,21; 10,50
veşmântul: *sg. ac.* 5,27, 28; 13,16
veşmintele: *pl. ac.* 5,30; 11,7, 8; 14,63; 15,20
veşmântului: *sg. gen.* rezum. cap.6; 6,56
vejmintele: *pl. nom.* 9,2; rezum. cap.15; 15,24
veşminte: *pl. ac.* 12,38
vejmânt: *sg. ac.* 16,5

VEŞNIC, -Ă: adj.; var. (În v. şi rar) **VEACINIC, -Ă**
veacinica: *f. sg. ac., în sintagma* ***veacinic greşală*** 3,29

(a se) VEŞTEJI; v, IV
(s-)au veştegit: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,6

VIAŢĂ: s.f.
viaţă: *sg. ac., în sintagma* ***viaţă pusnicească*** rezum. cap.1
viaţă: *sg. ac.* 9,42
viaţa: *sg. nom./ac., în sintagma* ***viaţa de veaci*** 9,44; 10,17, 30

VICLEAN, -Ă: s.m./f.
(cei) vicleani: *s.m. pl. ac.* 15,28

VICLENIE: s.f.
vicleniile: *pl. nom.* 7,22
vicleniia: *sg. ac.* 12,15

VICLEŞUG: s.n.
vicleşug: *sg. ac.* 10,19; 14,1

VIE: s.f.
viia: *sg. ac.* rezum. cap.12; 12,9
vie: *sg. ac.* 12,1, 8
viii: *sg. gen.* 12,2, 9

VIERME: s.m.
viiarmele: *sg. nom.* 9,43, 45, 47

VIFOR: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **VIHOR**
vihorul: *sg. ac.* rezum. cap.4
vihor: *sg. nom.* 4,37
viforul: *sg. ac.* rezum. cap.6

VIITOR, -TOARE: adj.
viitoriu: *n. sg. ac., în sintagma* ***veacul viitoriu*** 10,30

VIN: s.n.
vinul: *sg. nom./ac.* 2,22, 22; rezum. cap.14
vin: *sg. ac.* 15,23

(a se) VINDE: v. III
au vândut: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,19
a vinde: *inf. prez.* rezum. cap.10
vinde: *imperativ 2.sg.* 10,21
vindea: *ind. imp. 3.pl.* rezum. cap.11; 11,15
vinde(-Să): *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.14
(să) vinde: *inf. prez. fără* ***a*** 14,5
să vânză: *conj. prez. 3.sg.* 14,10
va vinde: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,18, 42
(Să) va vinde: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,21
venit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,43, 66

VINDERE: s.f.
vindere: *sg. ac.* rezum. cap.14

(a se) VINDECA: v. I
vindecă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1; rezum. cap.2; rezum. cap.3; rezum. cap.5; rezum. cap.7; rezum. cap.8; rezum. cap.10
au vindecat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,34; 6,5
vindecasă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* rezum. cap.3
va vindeca: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,2
(s-)au vindecat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,5
vindeca: *ind. imp. 3.sg.* 3,10
a vindeca: *inf. prez.* 3,15
vindecând: *gerunziu* rezum. cap.5
(să) vindecasă: *ind. m.mc.pf. 3.sg.* 5,29

VINERI: s.f.
vineri: *sg. nom.* 15,42

VINOVAT, -Ă: adj.
vinovat: *m. sg. nom.* 3,29
vinovat: *m. sg. nom., în sintagmele* ***vinovat de moarte/vinovat morţii*** rezum. cap.14; 14,64

VISTIERIE: s.f. (Înv.) „cutie în care se depuneau danii, mai ales bani, pentru necesităţile templului din Ierusalim sau pentru acte de caritate"
vistierie: *sg. ac.* rezum. cap.12; 12,41, 43
vistieriii: *sg. gen.* 12,41

VIŢĂ: s.f.
viţei: *sg. gen., în sintagma* ***rodul viţei*** 14,25

VIU, VIE: adj./s.
vie: *adj. f. sg. nom.* 5,23
viu: *adj. m. sg. nom.* 16,11
viilor: *s.m. pl. gen., în sintagma* ***[Dumnezăul] viilor*** 12,27

(a) VOI: v. IV
am voit: *ind. pf.c. 1.sg., în structura v. dislocată* ***bine am voit*** 1,11
au voit: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,13

VOIE: s.f.
voia: *sg. ac., în sintagma* ***voia lui Dumnezău*** 3,35

VRACI: s.m.
vraci: *sg. nom./ac.* 2,17; 5,26

(a) VREA: v. II
vrea: *ind. prez. 2.sg.* 1,40; 6,22; 14,12
vreau: *ind. prez. 1.sg.* 1,41; 6,25; 14,36
vrea: *ind. imp. 3.sg.* „voia" 6,19, 48; 7,24; 9,29
au vrut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,26; 9,12
va vrea: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,34, 35; 9,34; 10,43, 44
vroim: *ind. prez. 1.pl.* 10,35
vreaţi: *ind. prez. 2.pl.* 10,36; 15,9
vrei: *ind. prez. 2.sg.* 10,51
vreau: *ind. prez. 3.pl.* 12,38
veţi vrea: *ind. viit.I. 2.pl.* 14,7
vrând: *gerunziu* 15,15
veţi: *ind. prez. 2.pl.* 15,12

VREDNIC, -Ă: adj.
vreadnic: *m. sg. nom.* 1,7

VREME: s.f.
vreamea: *sg. nom./ac.* 1,15; 10,30; 11,13; rezum. cap.13; 13,33
vreame: *sg. nom./ac.* 2,19; 9,20
vreame: *sg. ac., în loc. adv.* ***în vreame*** „la momentul potrivit" 12,2

VREMELNIC, -Ă: adj.
vremealnici: *m. pl. nom.* 4,17

Z

ZADARNIC, -Ă: adj.; var. **ZĂDARNIC, -Ă**
zădarnică: *f. sg. ac.* 7,9

(a) ZĂCEA: v. II
zăcea: *ind. imp. 3.sg.* 1,30; 2,4; 5,40
zăcând: *gerunziu* 7,30

ZĂPADĂ: s.f.
zăpada: *sg. ac.* 9,2

(a) ZGÂRIA: v. I; var. (Înv. Şi reg.) **(a) ZDĂRIA,** scris şi **(a) SDĂRIA**
sdăriindu-: *gerunziu* 9,23

ZI: s./adv.
zile: *s.f. pl. ac.* rezum. cap.1; 1,13; 2,1, 20; 8,2, 31; 9,1; 13,24; 14,58; 15,29
zilele: *s.f. pl. nom./ac.* 1,9; 2,20; rezum. cap.8; 13,17, 19, 20
zi: *s.f. sg. nom./ac.* 4,35; 6,21; 9,30; 10,34; 11,12; 14,1
zi: *sg. ac., în sintagma* ***zi de praznic*** 14,2; 15,6
zioa: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***zioa şi noaptea*** 5,5
zioa: *s.f. sg. ac.* 13,32; 14,12, 25
zilele: *pl. ac., în loc. adv.* ***în toate zilele*** 14,49
zioa: *adv.* 4,27

(a se) ZICE: v. III
zicând: *gerunziu* 1,6, 15, 24, 25, 27, 42; 2,12; rezum. cap.3; 5,12, 23, 35; 6,25, 35; 7,37; 8,15, 16, 26, 27, 28, 33; 9,6, 10, 24, 37; 10,26, 35; rezum. cap.11; 11,9, 31; 12,6, 18; 13,6; 14,4, 39, 44, 57, 58, 60, 68; 15,4, 29, 34, 36
au zis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,17, 37, 38, 40, 41, 44; 2,5, 8, 10, 14, 17, 18, 19, 25; 3,3, 4, 9, 32, 33, 34; 4,13, 35, 38, 39, 40; 5,7, 9, 19, 34, 36, 39, 41, 43; 6,16, 22, 24, 31, 37, 38, 50; 7,6, 10, 18, 27, 28, 29, 34; 8,1, 5, 12, 17, 20, 24, 29, 34; 9,4, 11, 16, 18, 20, 22, 28, 34, 35, 38; 10,3, 4, 5, 11, 14, 18, 20, 21, 23, 24, 27, 29, 36, 37, 38, 39, 42, 51, 52; 11,2, 5, 6, 14, 21, 22, 28, 29, 33; 12,7, 12, 14, 15, 16, 17, 24, 26, 32, 34, 43; 13,1, 2; 14,6, 13, 18, 20, 22, 24, 27, 29, 30, 32, 34, 36, 37, 41, 45, 48, 62, 63, 67; 15,2, 9, 12, 39; 16,6, 15
zisease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* rezum. cap.2
a zice: *inf. prez.* 2,9; 10,28, 47; 13,5; 14,19, 65, 69
zic: *ind. prez. 1.sg.* 2,11; 3,28; 5,41; 8,12, 39; 9,12, 40; 10,15, 29; 11,23, 24; 12,43; 13,30, 37; 14,9, 18, 25, 30
zicea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 2,16, 24, 27; 3,21, 22, 23, 30; 4,2, 9, 11, 21, 24, 26, 30, 40; 5,8, 28, 30, 31; 6,4, 10, 14, 15, 18; 7,9, 14, 20; 8,21, 39; 9,23, 25, 30, 35, 38; 14,2, 31, 56, 61, 70; 15,14, 31, 35; 16,3
zice: *ind. prez. 3.sg.* 3,5; rezum. cap.4; rezum. cap.6; rezum. cap.9; 9,5; 12,36, 37; rezum. cap.13; 14,14; 15,28
zici: *ind. prez. 2.sg.* 5,31; 10,18; 14,68; 15,2
(să) zicea: *ind. imp. 3.sg.* 5,36; 15,7
zicând: *gerunziu* 6,2
ziceţi: *ind. prez. 2.pl.* 7,11; 8,29; 14,71
va zice: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,11; 11,3, 23, 31; 13,21
zic: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.8; 8,27; 9,10; rezum. cap.12; 12,18, 35
(să) zice: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.8
zis-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,19; 12,16, 36; 14,12
am zis: *ind. pf.c. 1.sg.* 9,17
zicându-: *gerunziu* 10,49; 11,17
vom zice: *ind. viit.I. 1.pl.* 11,31, 32
ai zis: *ind. pf.c. 2.sg.* 12,32
zice: *ind. imp.* (*accent pe ultima silabă) 3.pl.* 12,35
ziceţi: *imperativ 2.pl.* 14,14
zisease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 14,16, 72
a zis: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,7

(a) ZIDI: v. IV
au zidit: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,1; 13,19
voi zidi: *ind. viit.I. 1.sg.* 14,58
zideşti: *ind. prez. 2.sg.* 15,29

ZIDIRE: s.f.
zidirii: *sg. gen., în sintagmele* ***din începutul zidirii/din ceputul zidirii*** „din momentul zidirii lumii" 10,6; 13,19
zidiri: *pl. nom./ac.* 13,1, 2
zidirea: *sg. dat.* (*cu prep.* ***a + toată***) 16,15

ZIDITOR: s.m. (Înv. şi pop.) „zidar"
ziditorii: *s.m. pl. nom.* 12,10

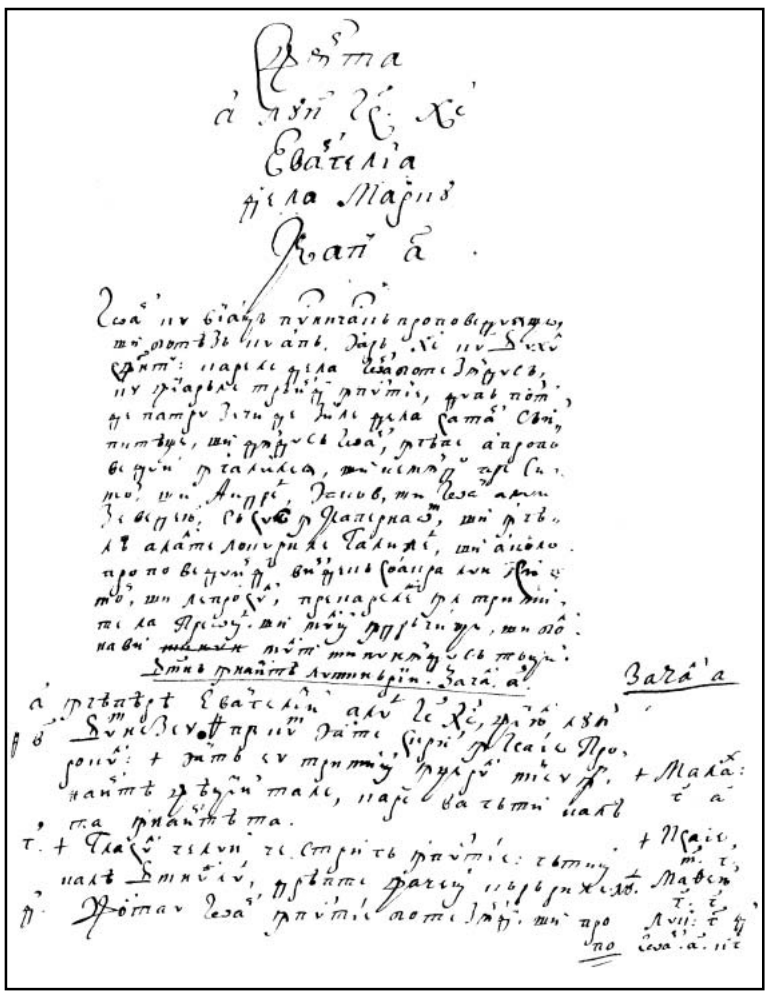

74r

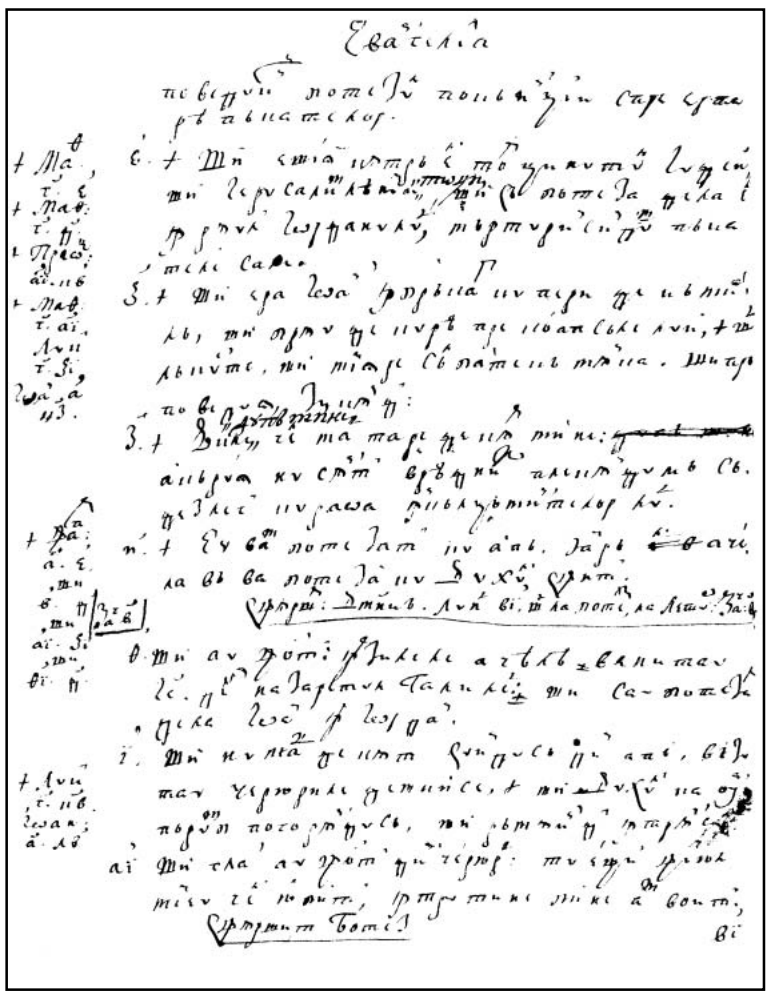

74v

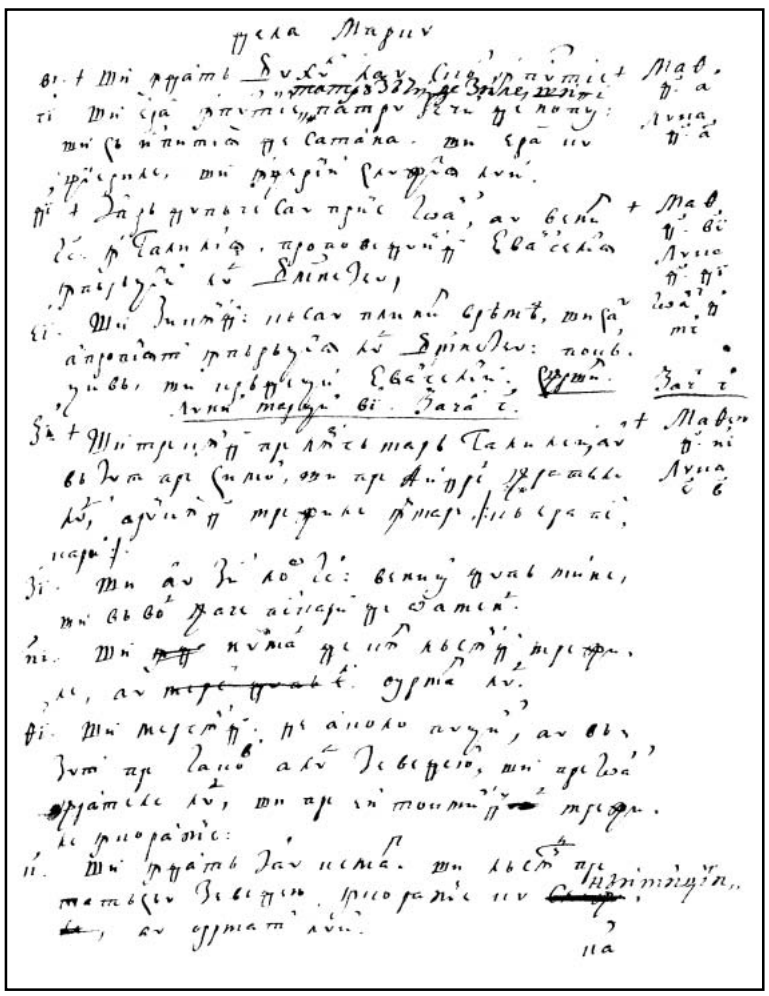

75r

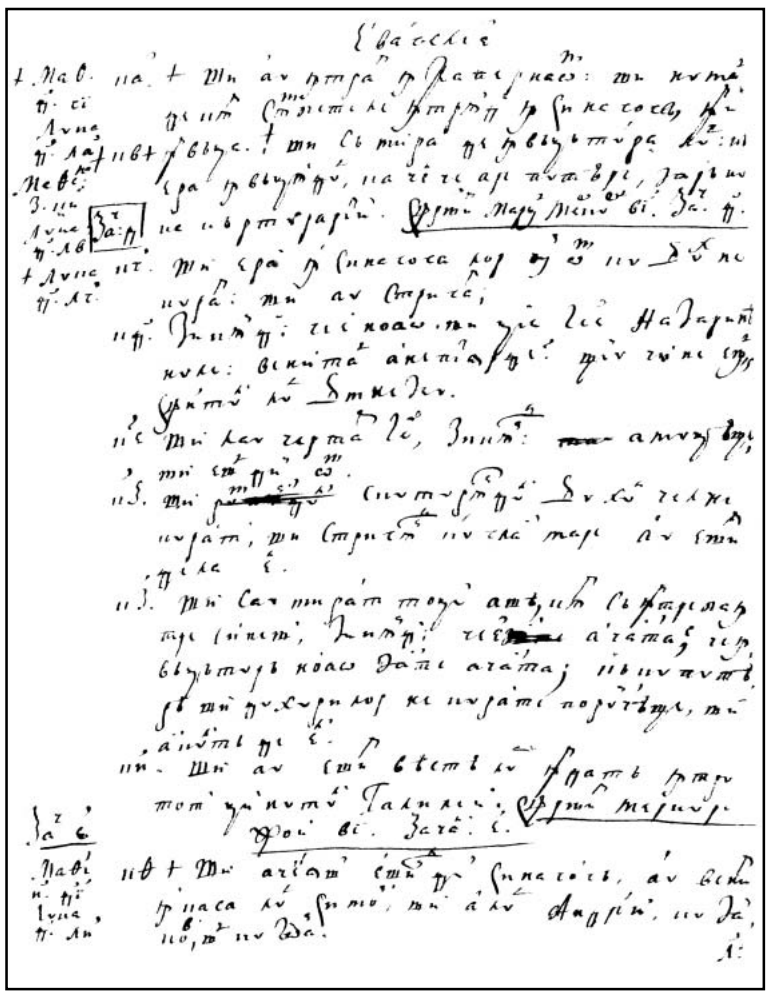

75v

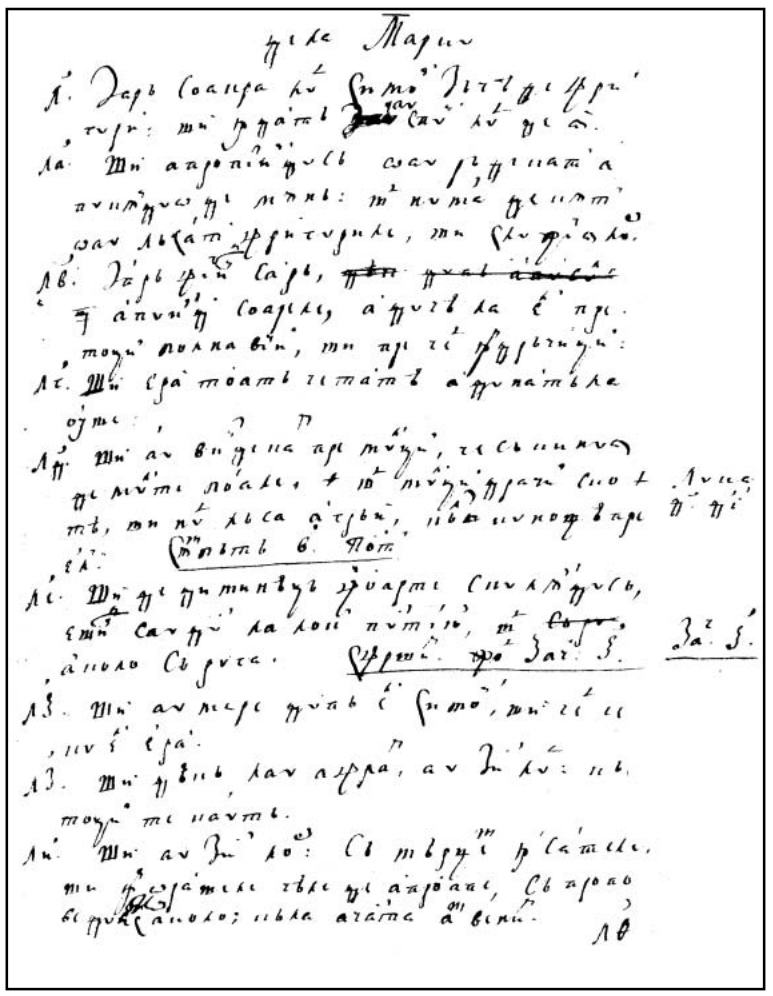

76r

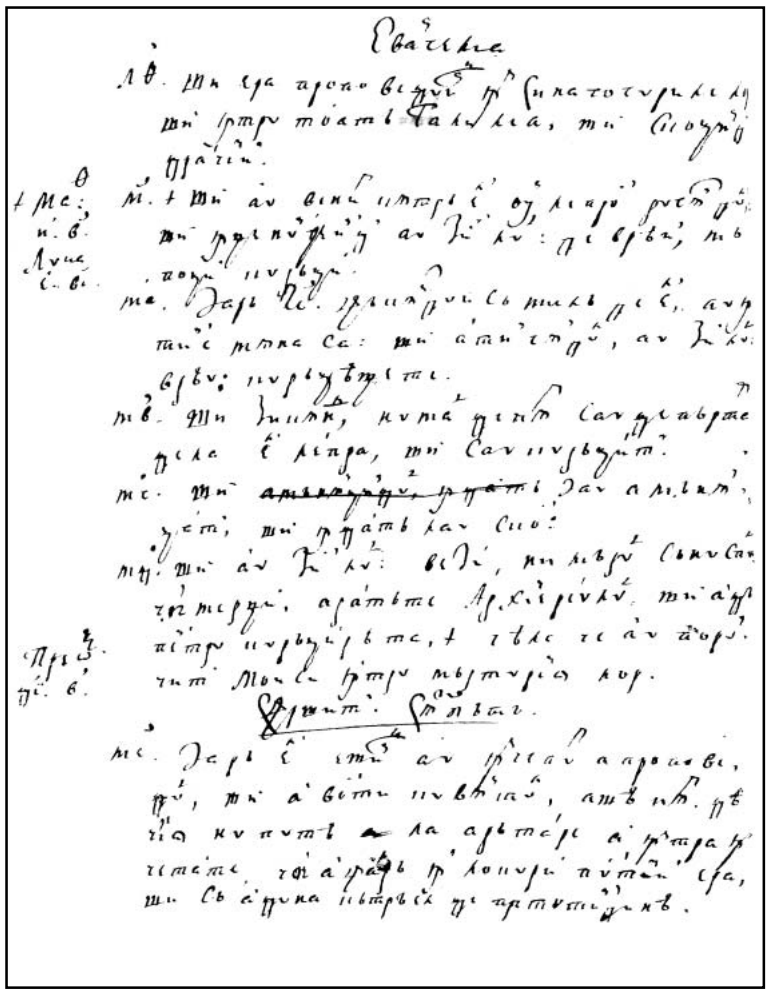

76v

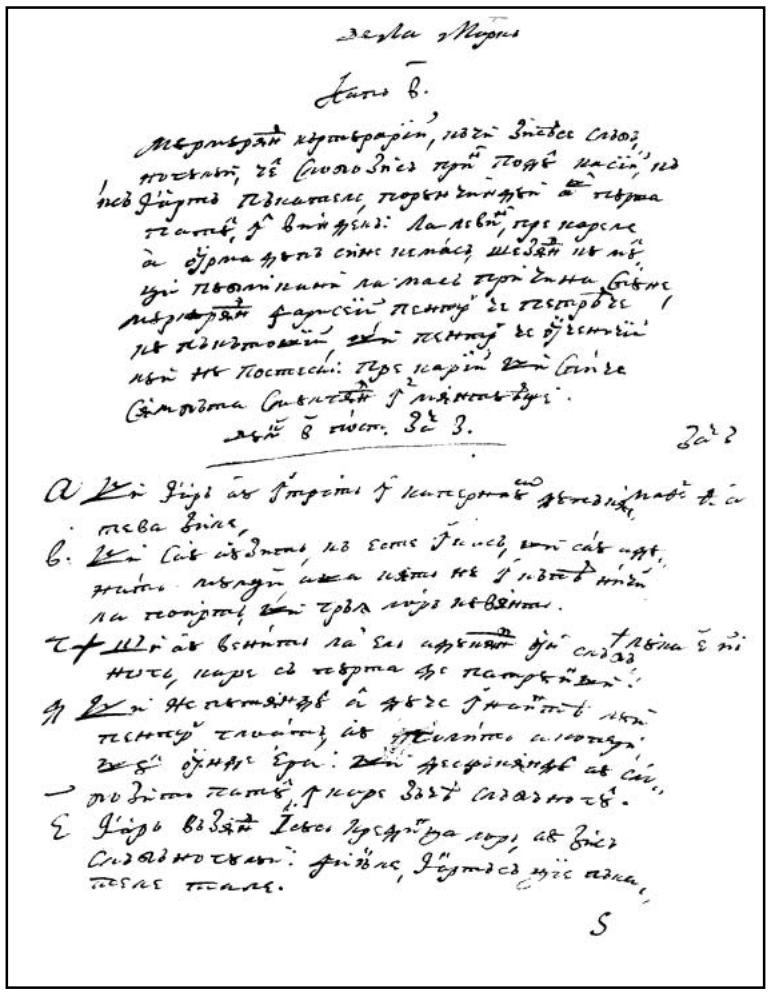

77r

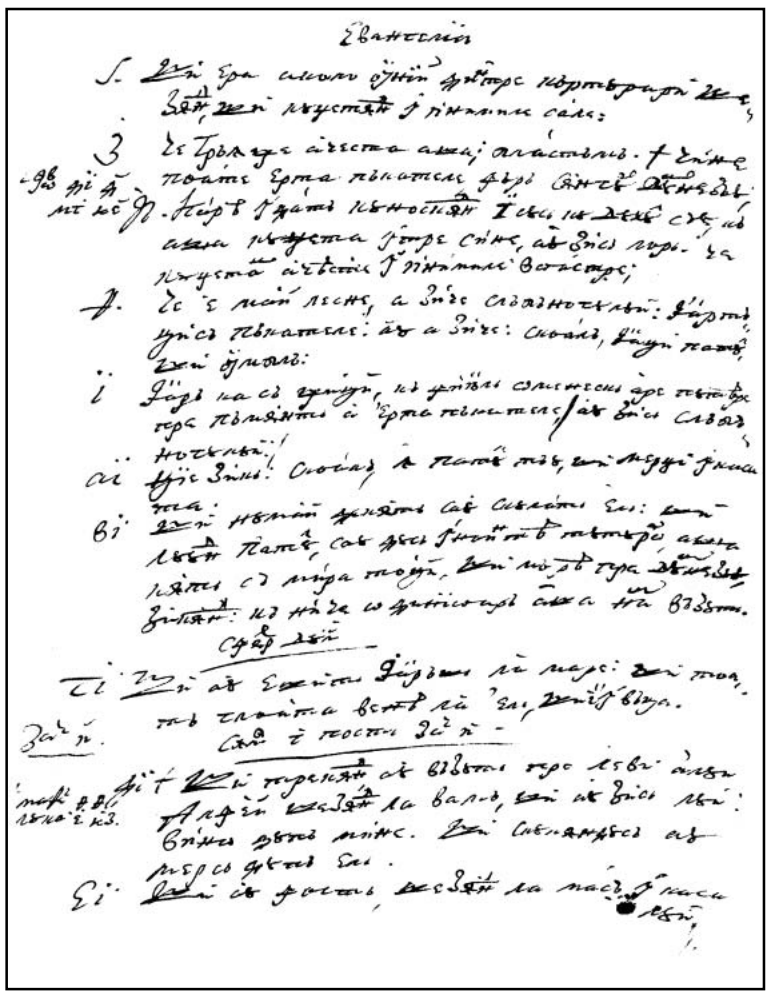

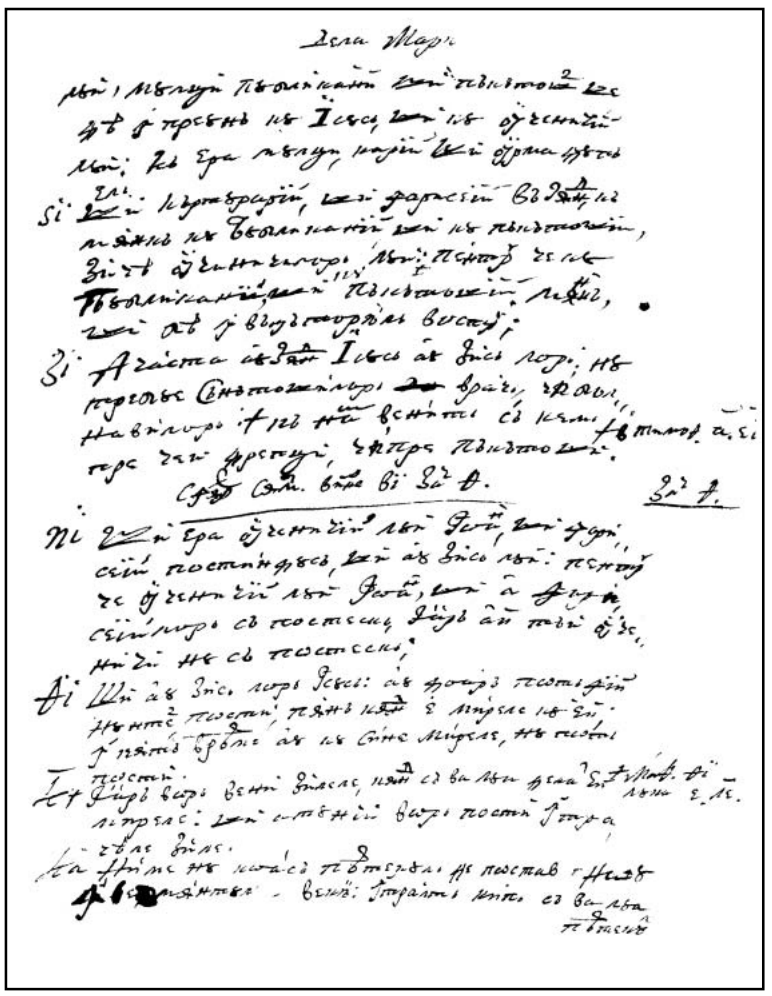

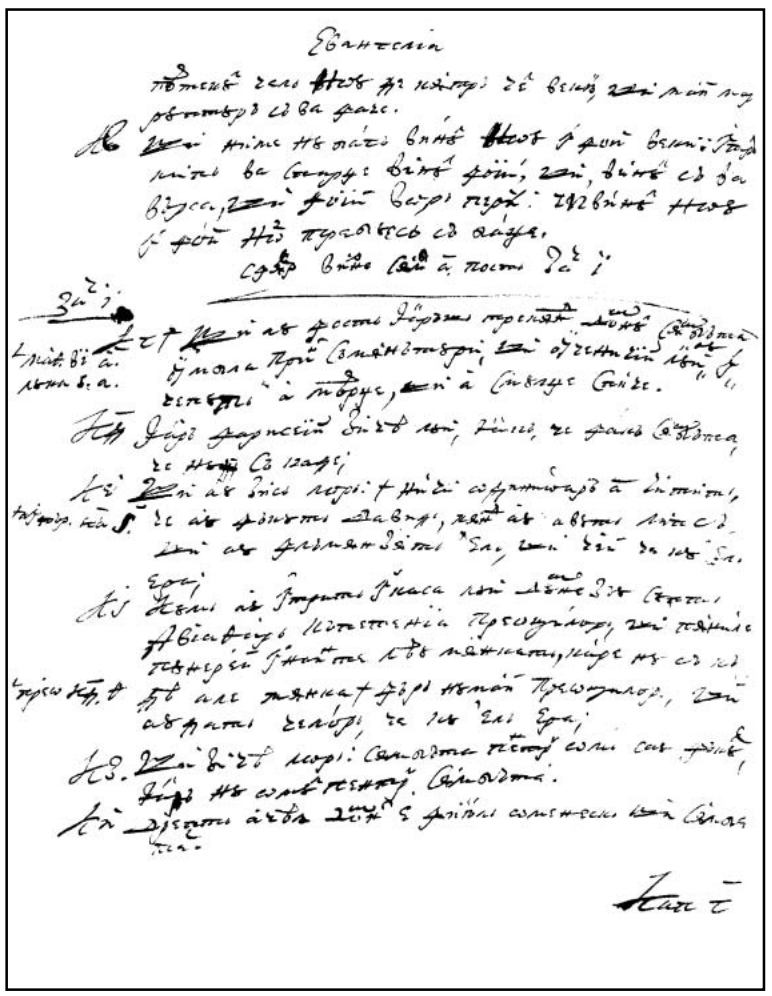

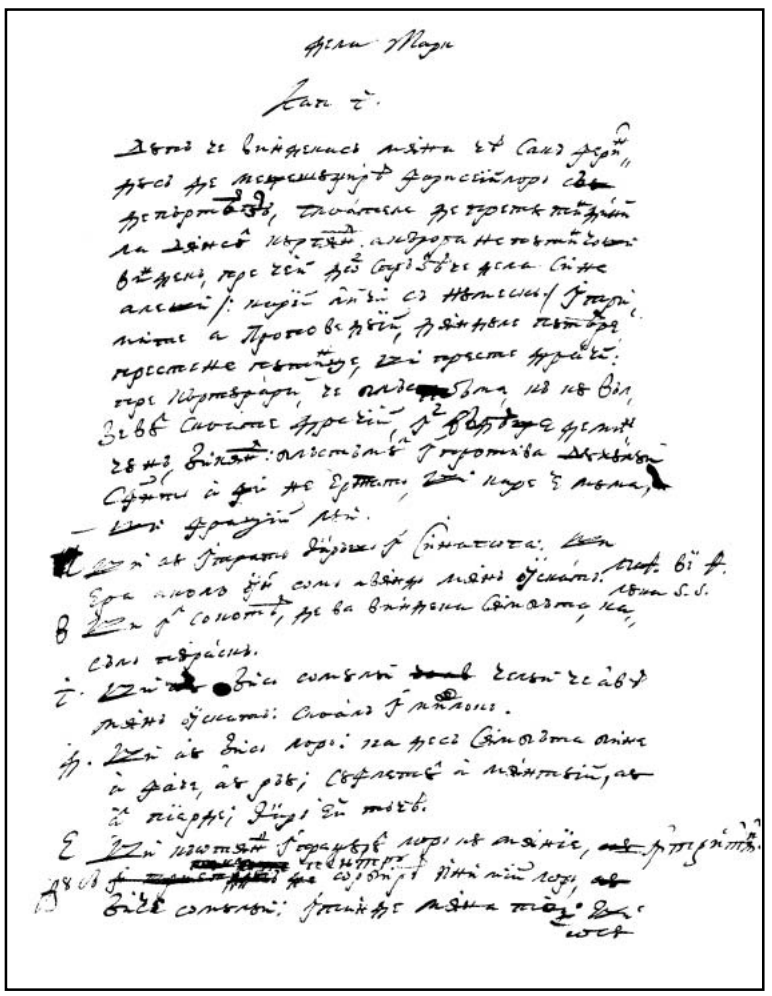

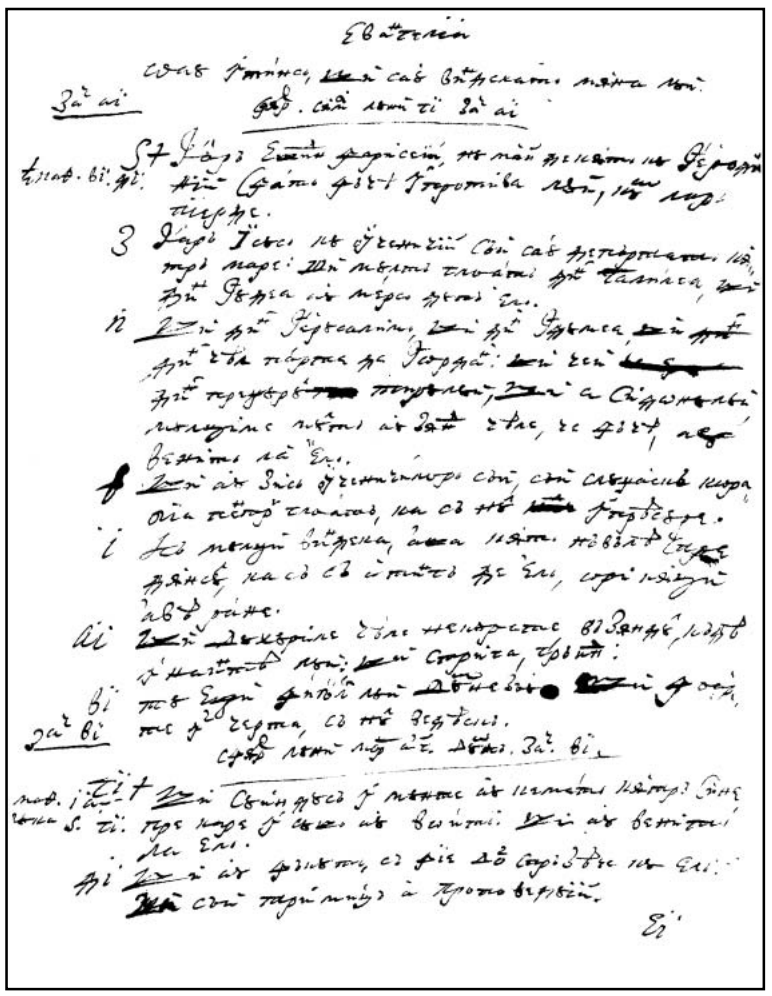

79v

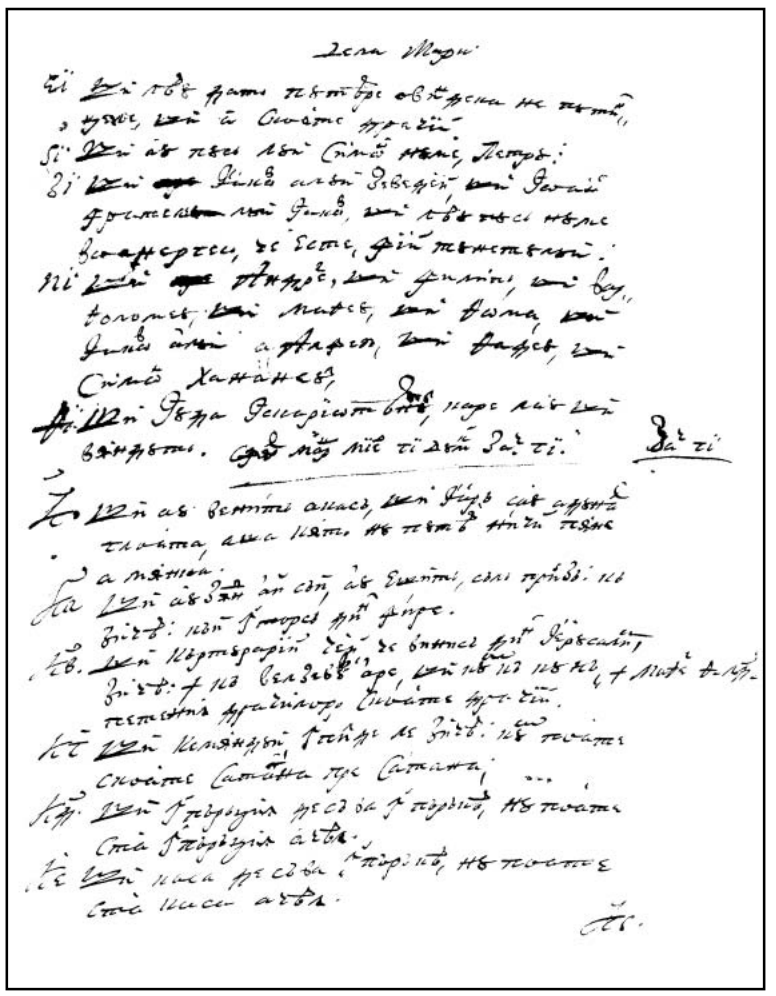

80r

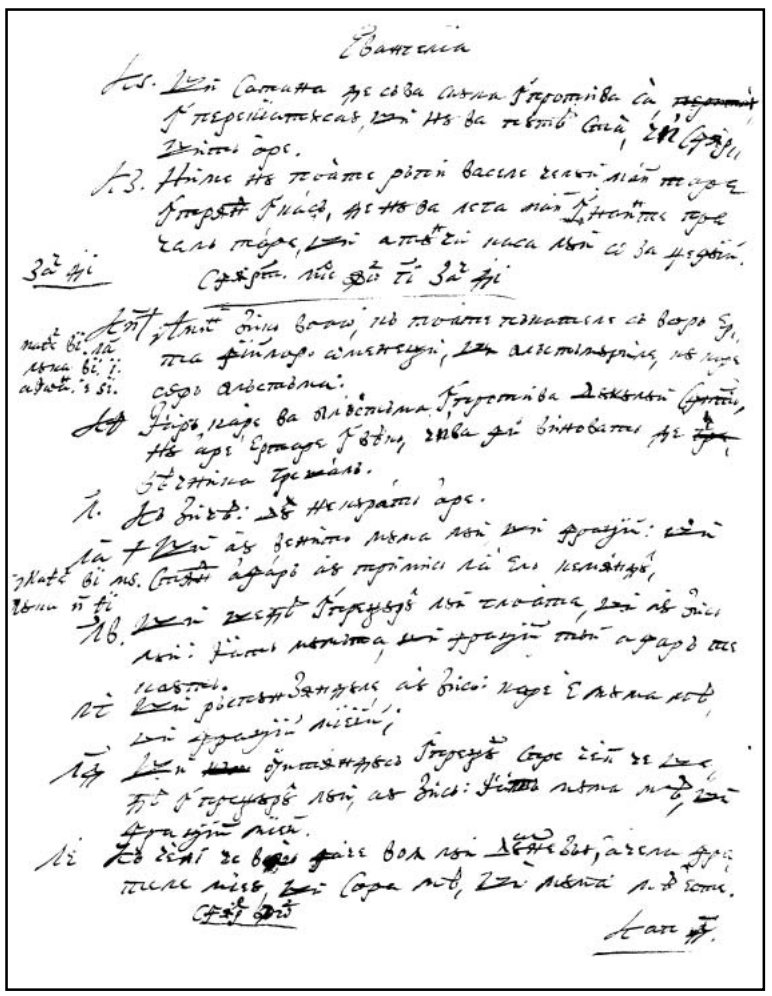

80v

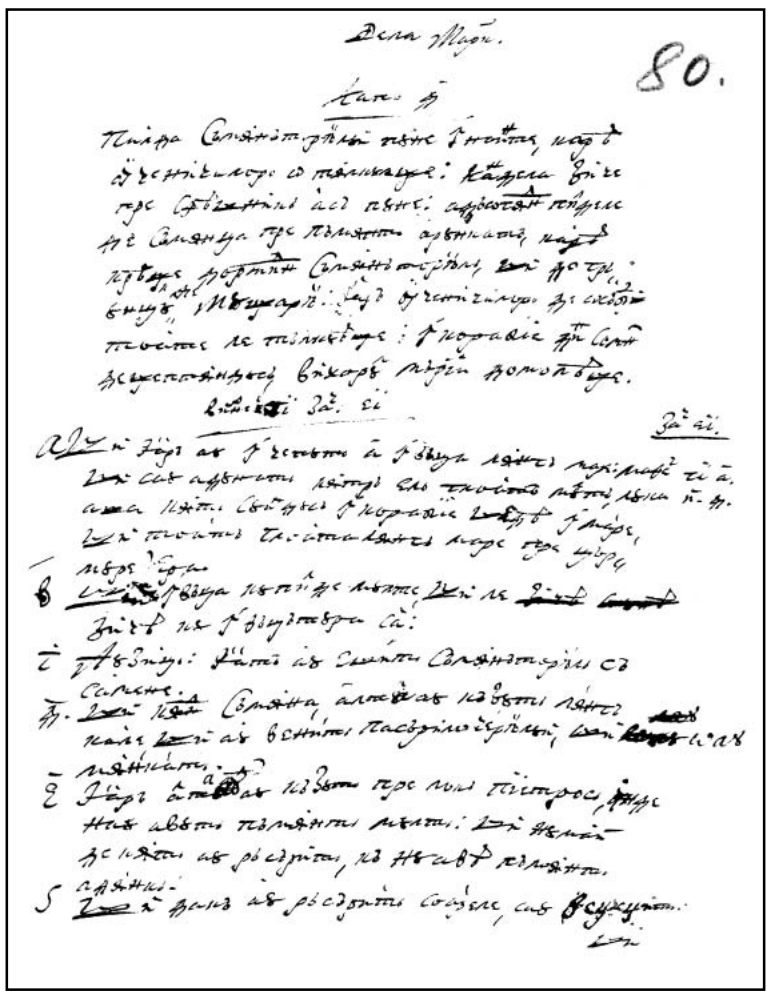

81r

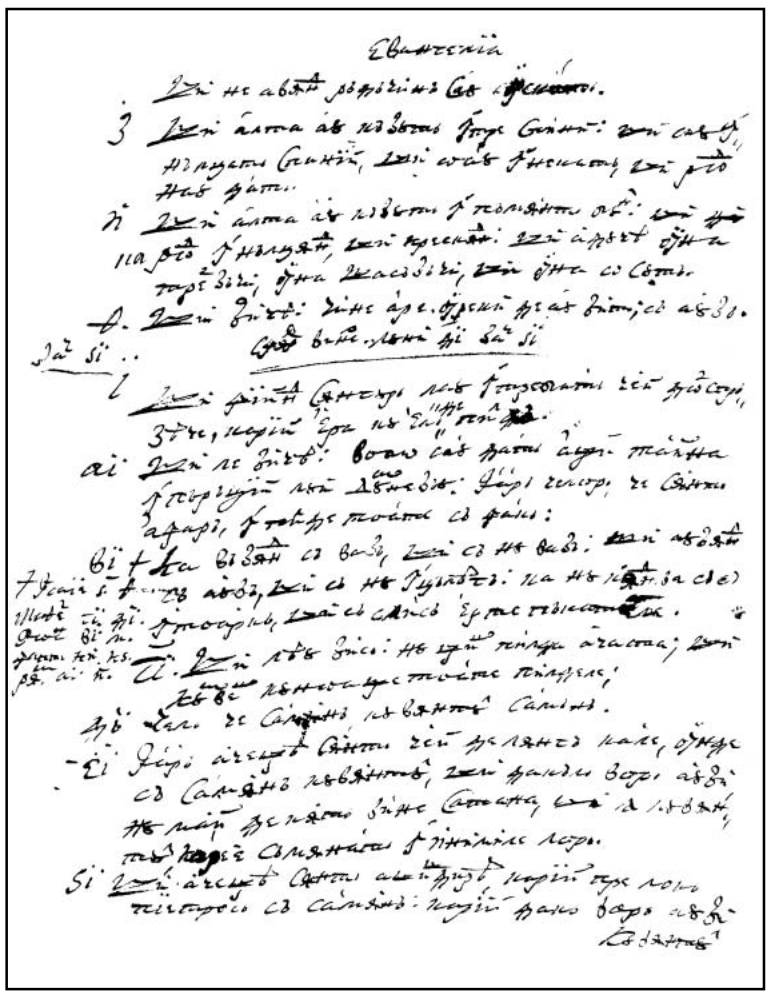

81v

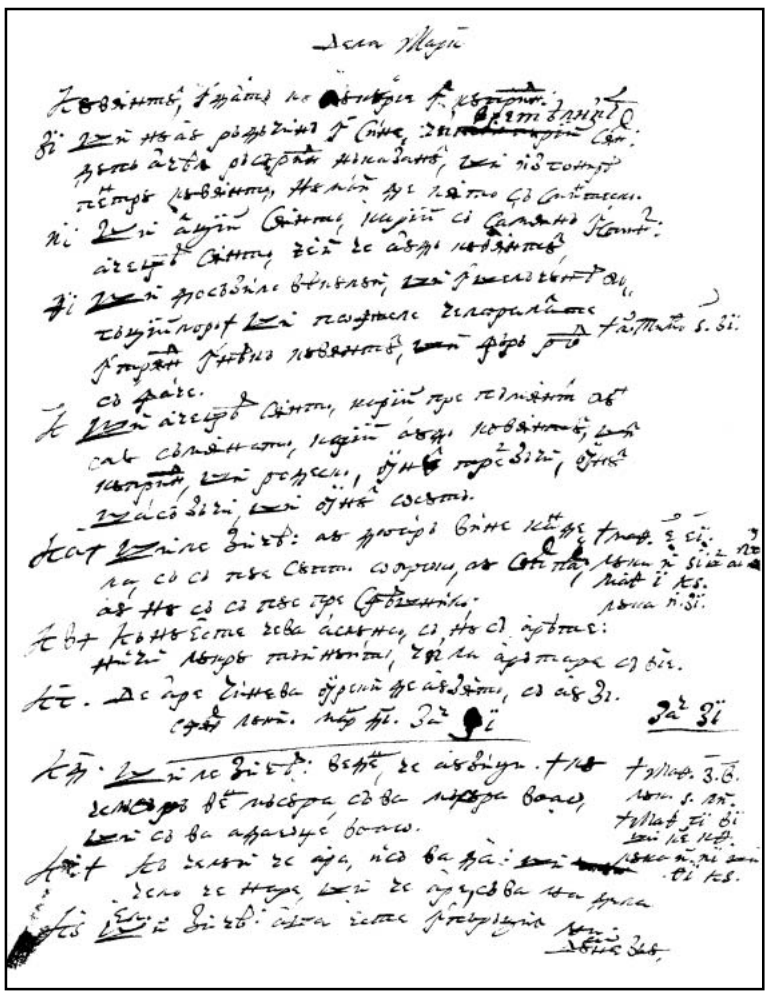

82r

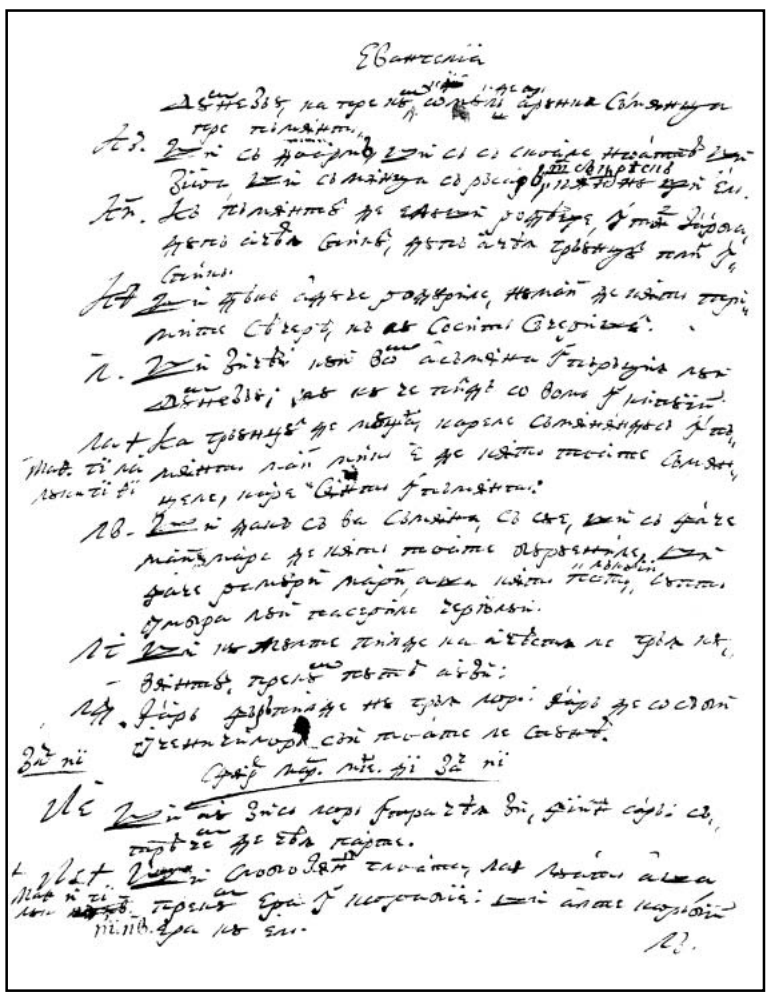

82v

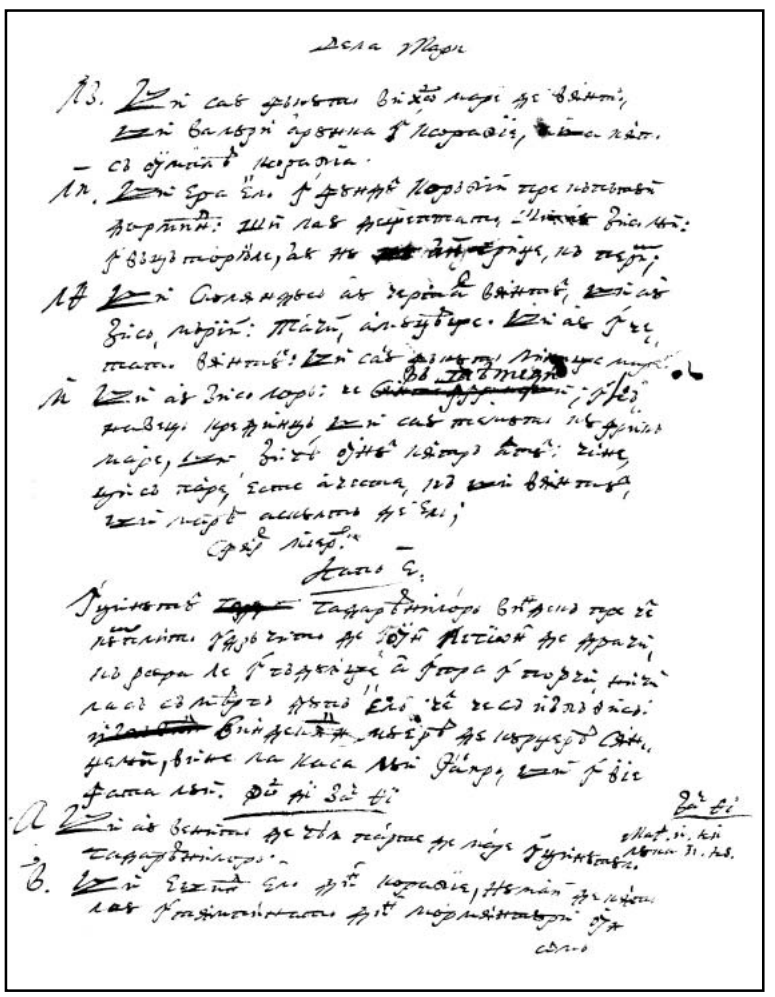

83r

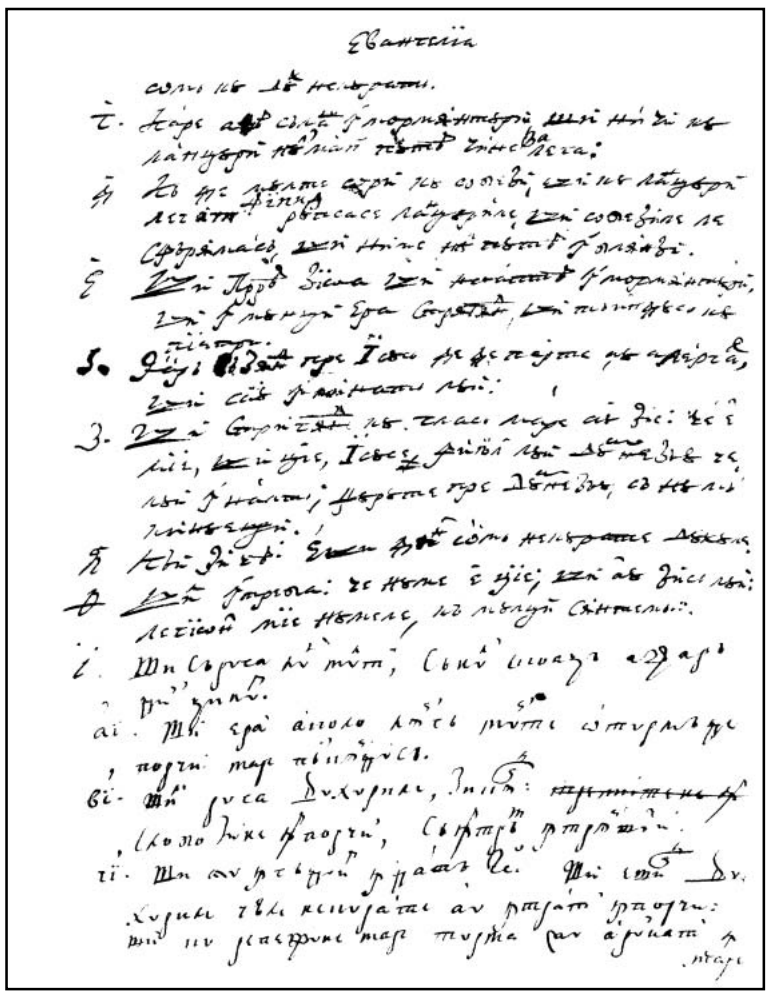

83v

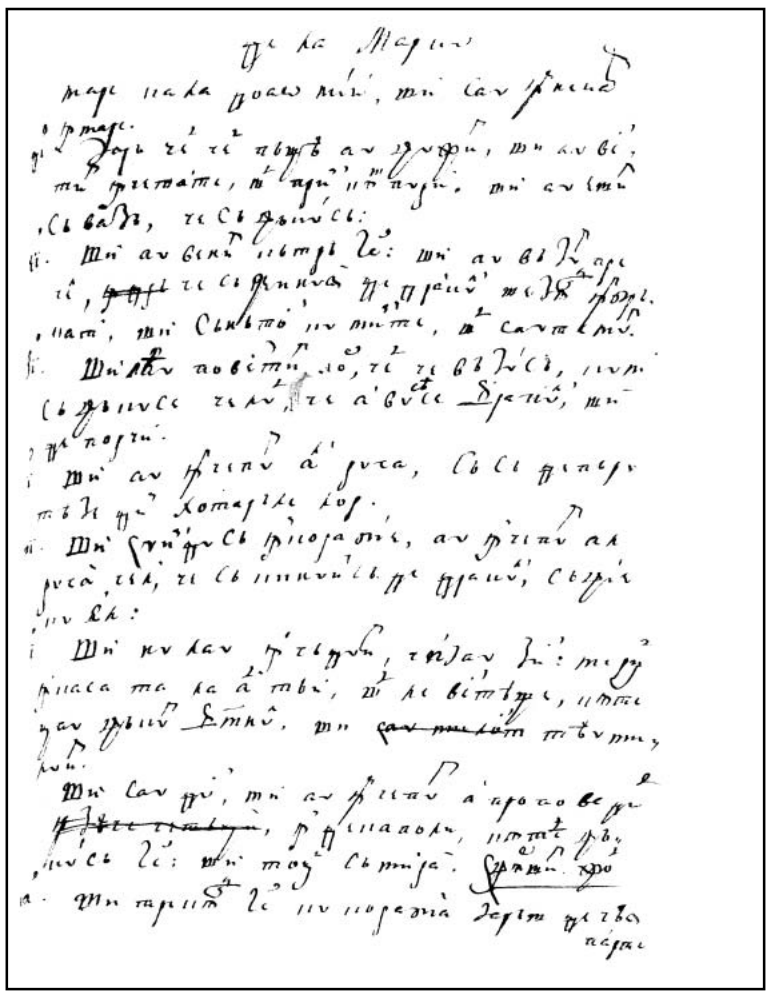

84r

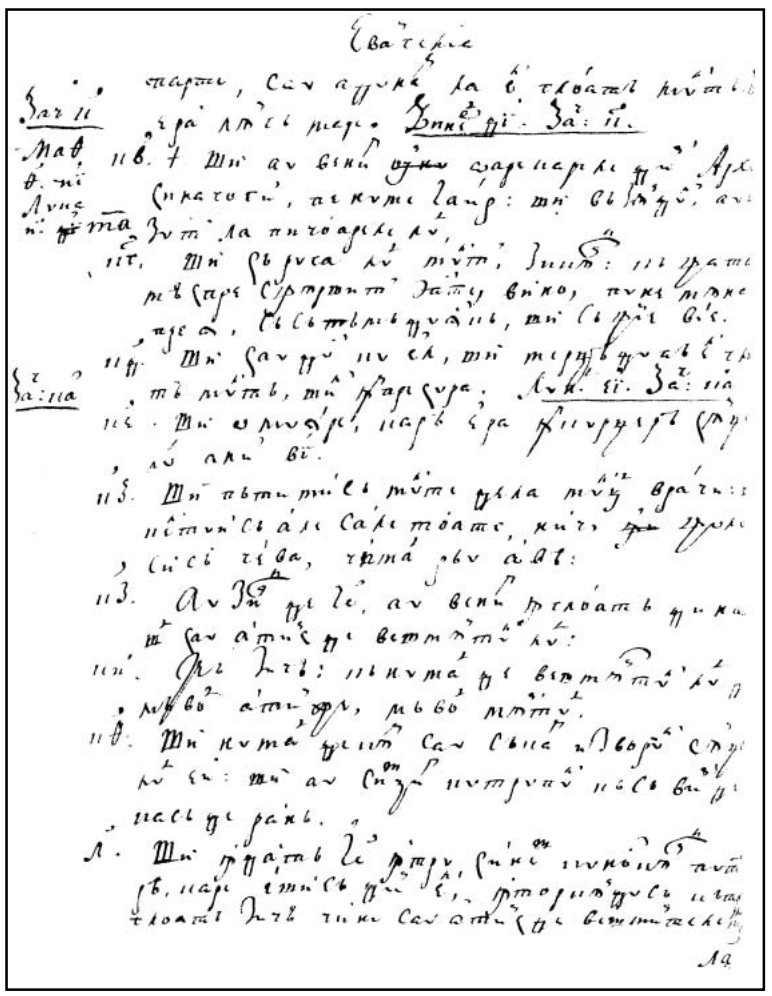

84v

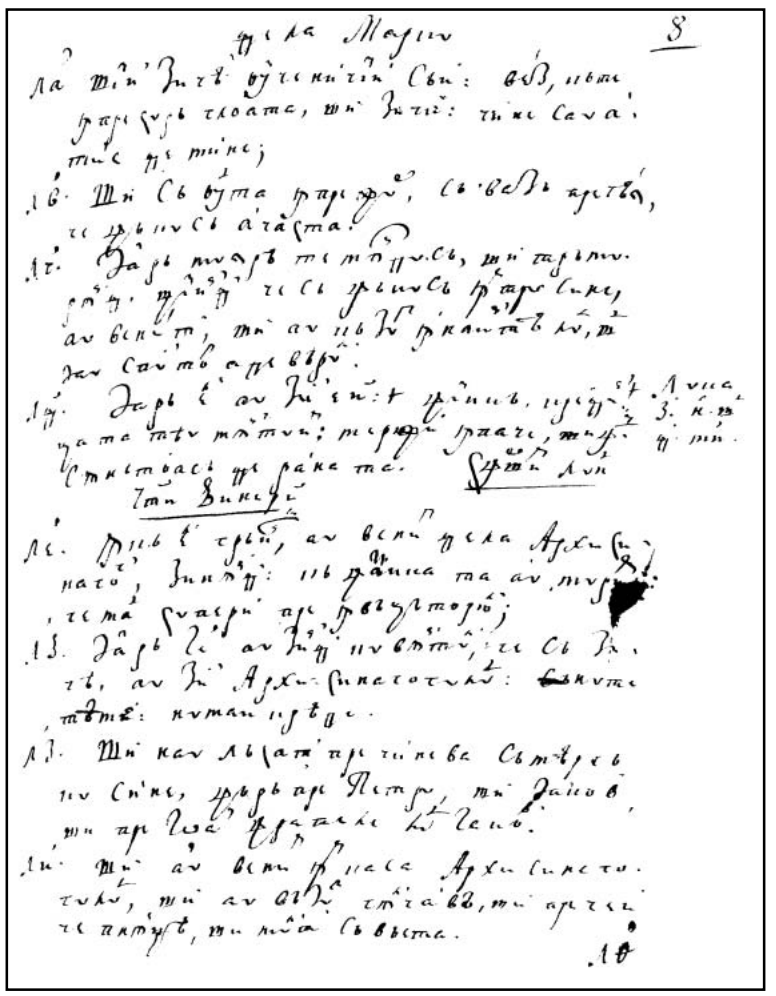

85r

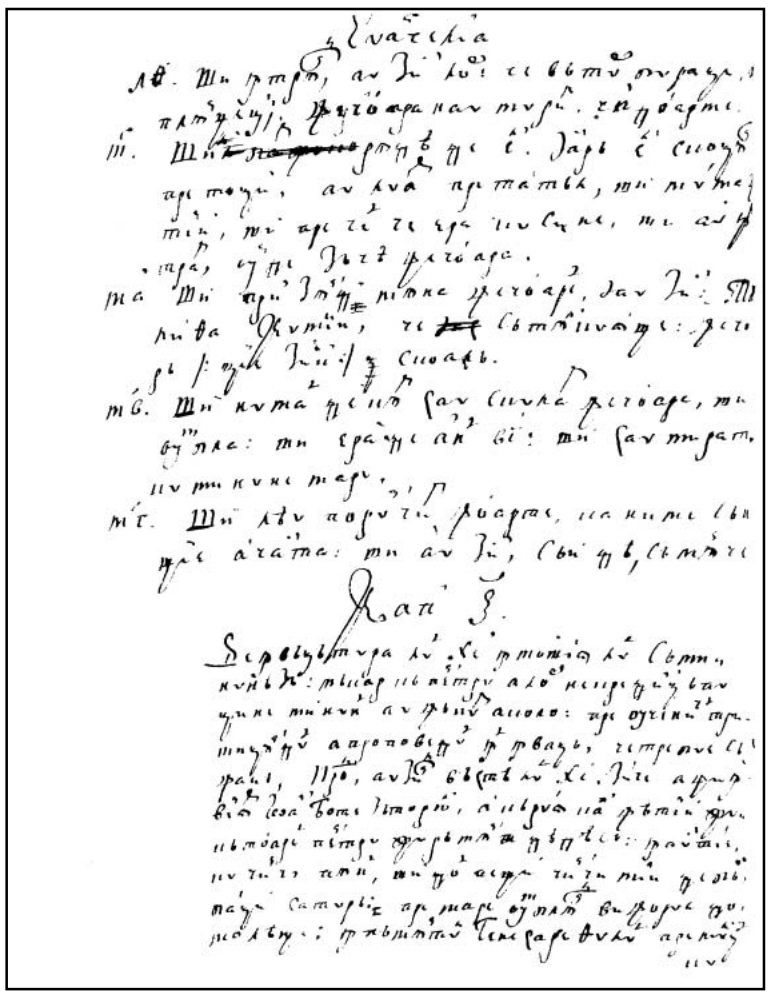

85v

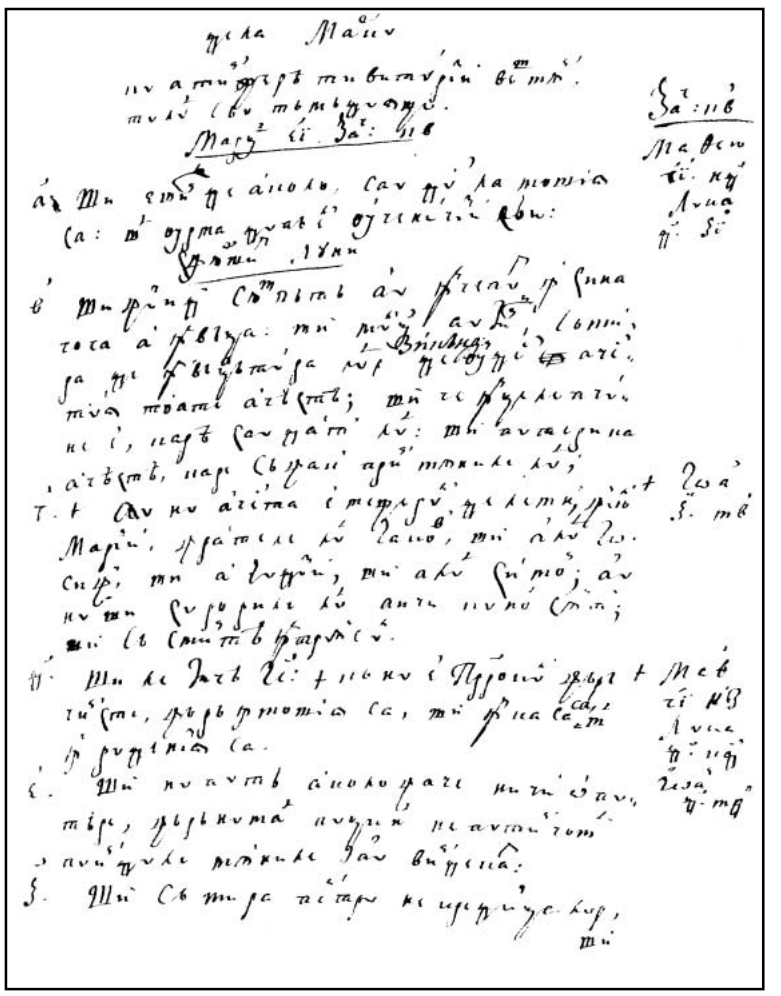

86r

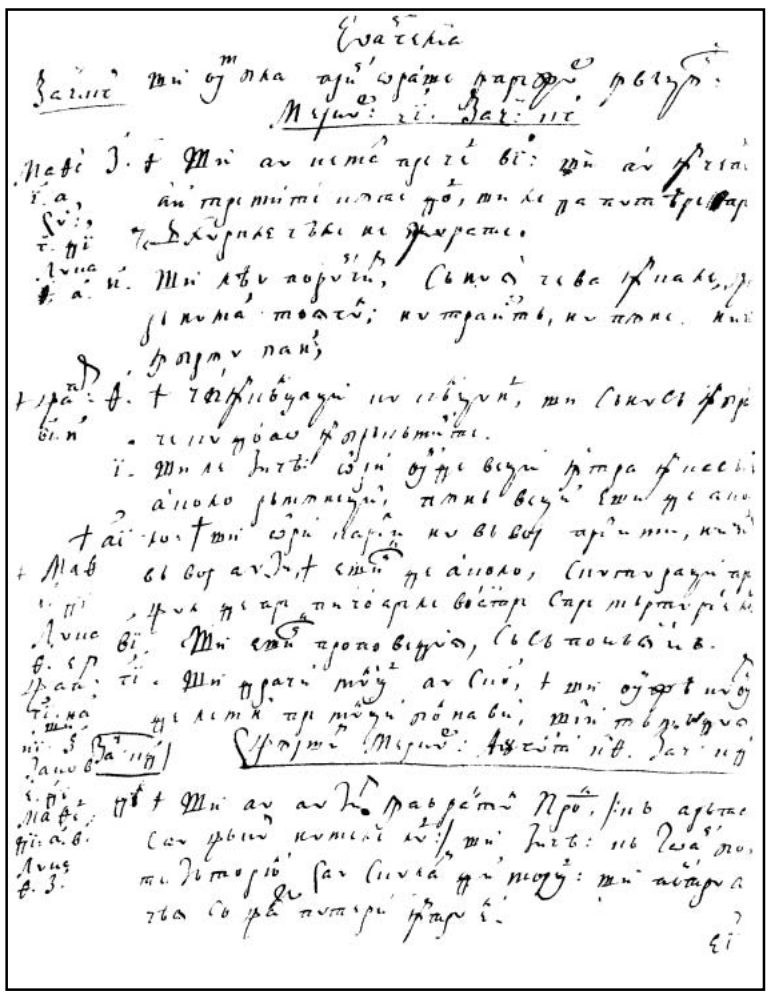

86v

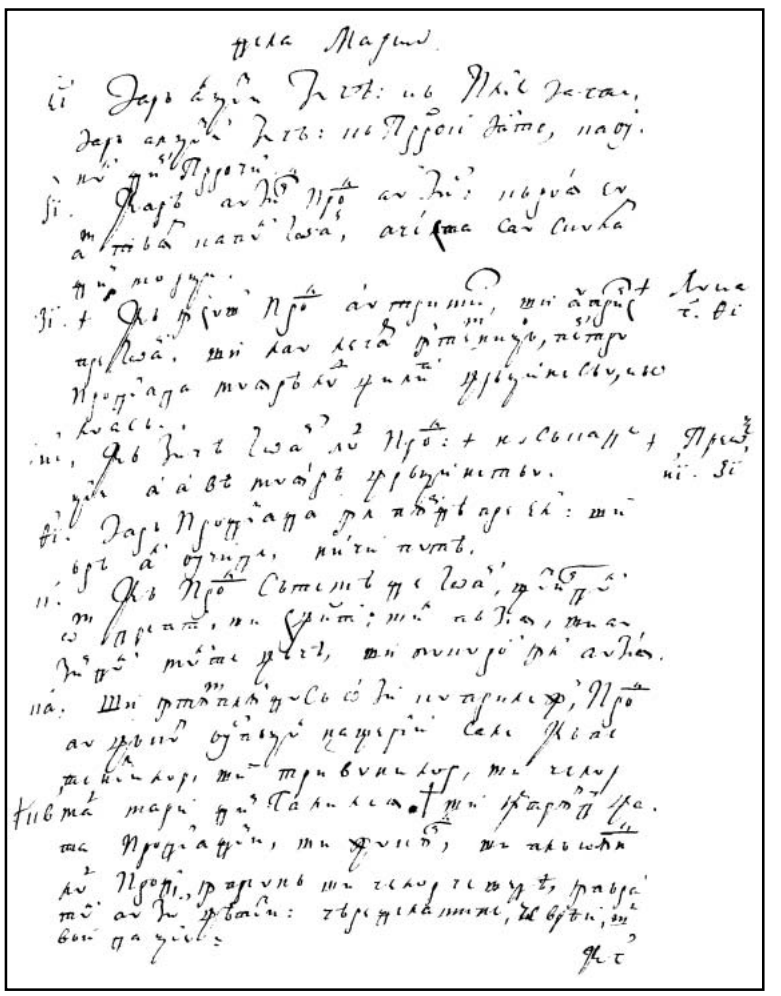

87r

87v

88r

88v

89r

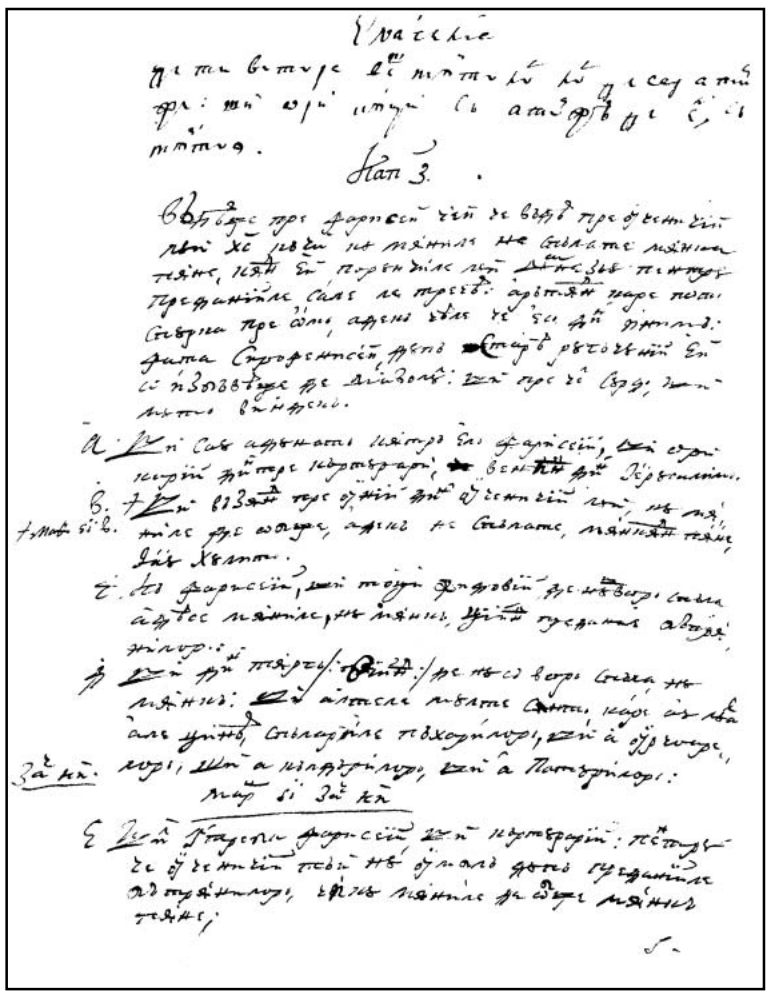

89v

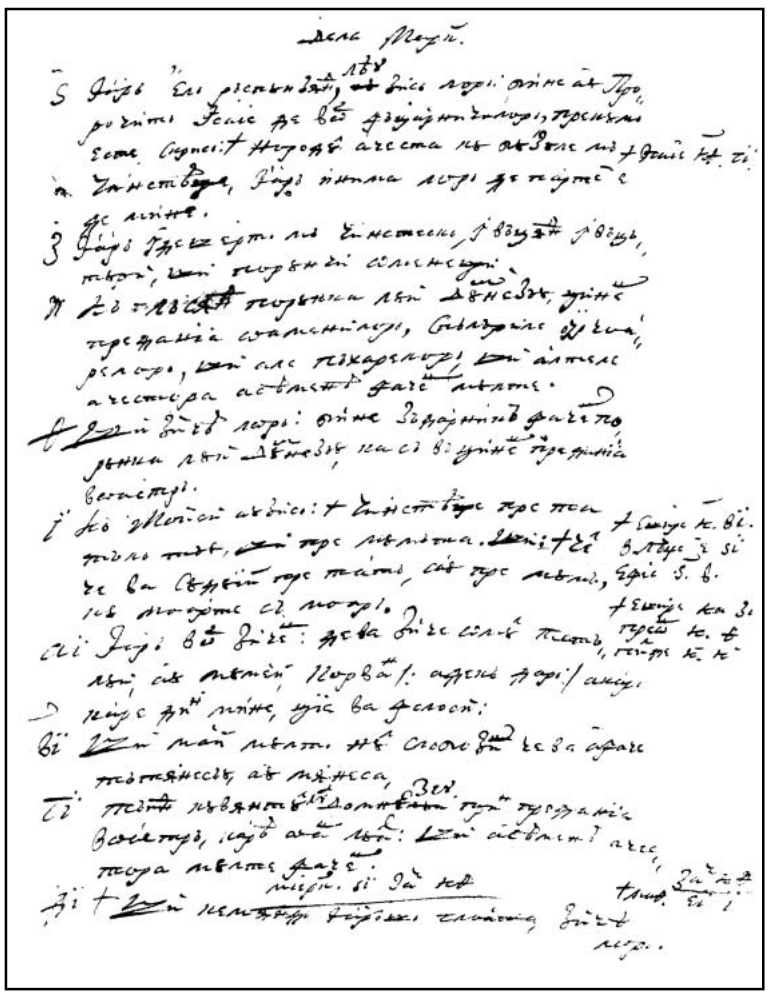

90r

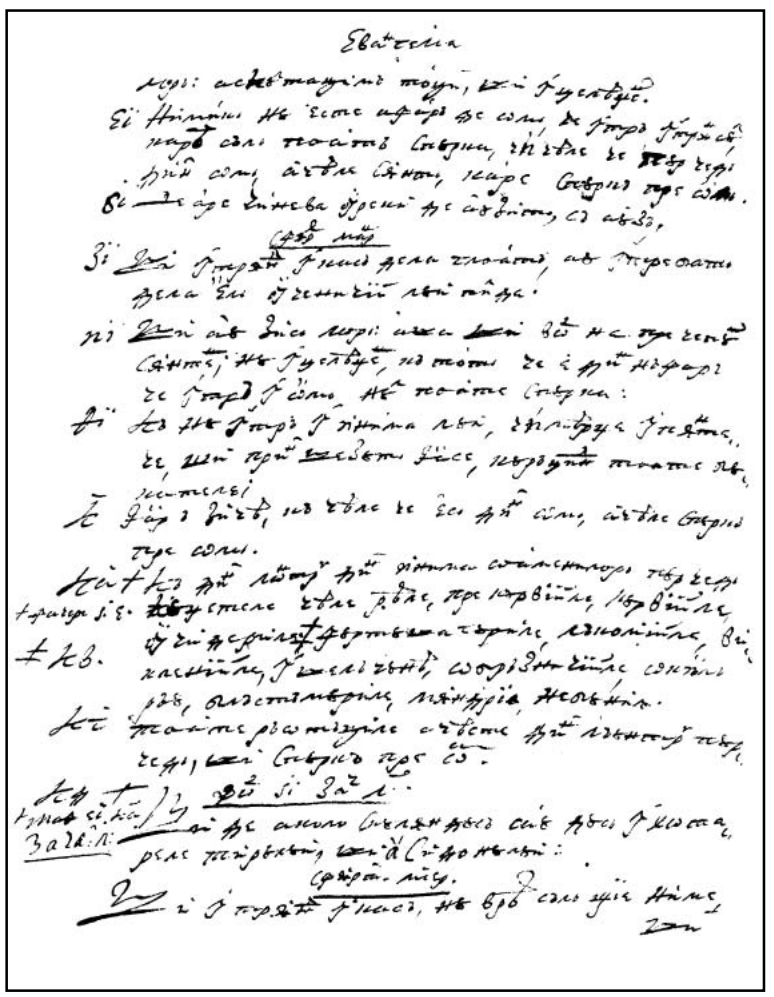

90v

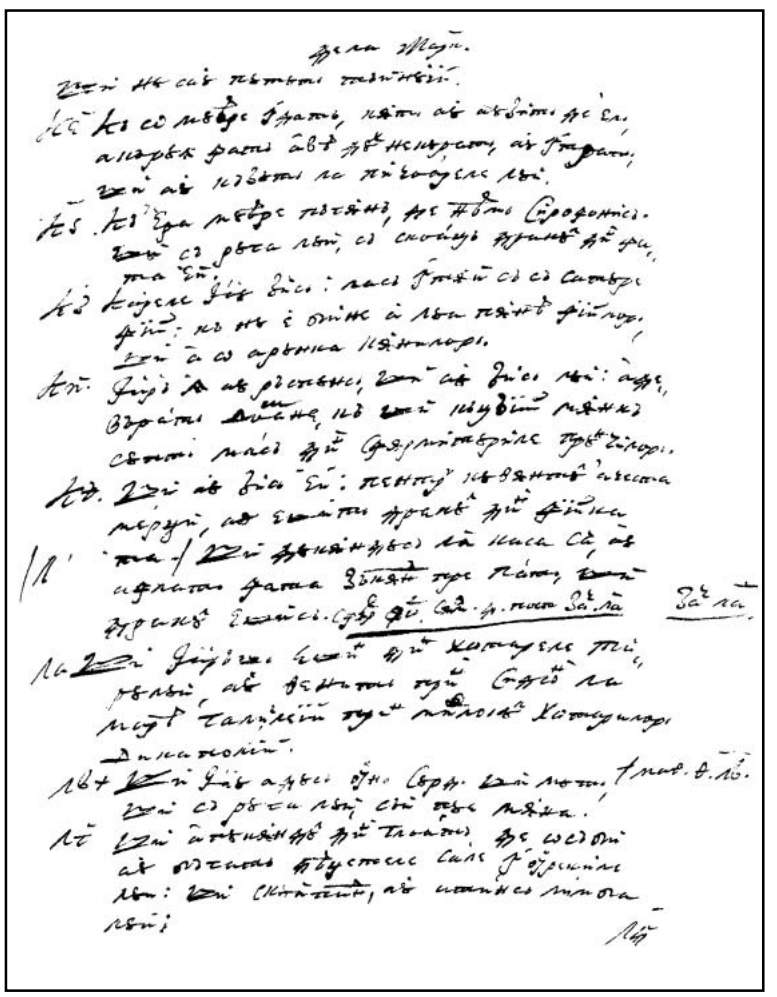

91r

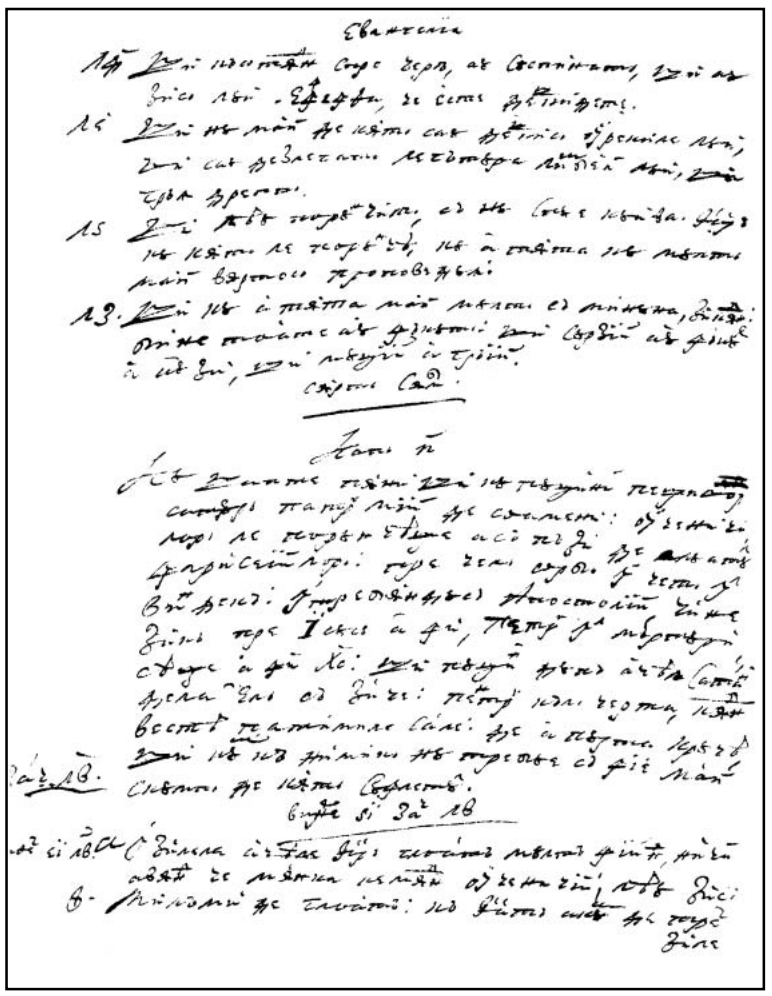

91v

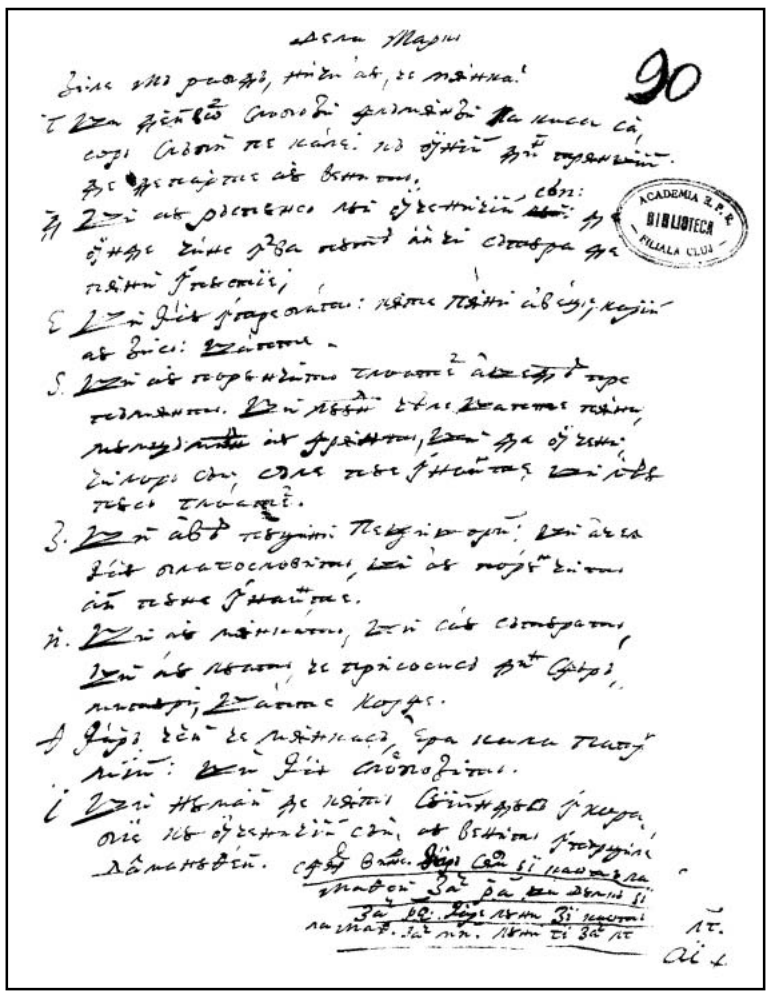

92r

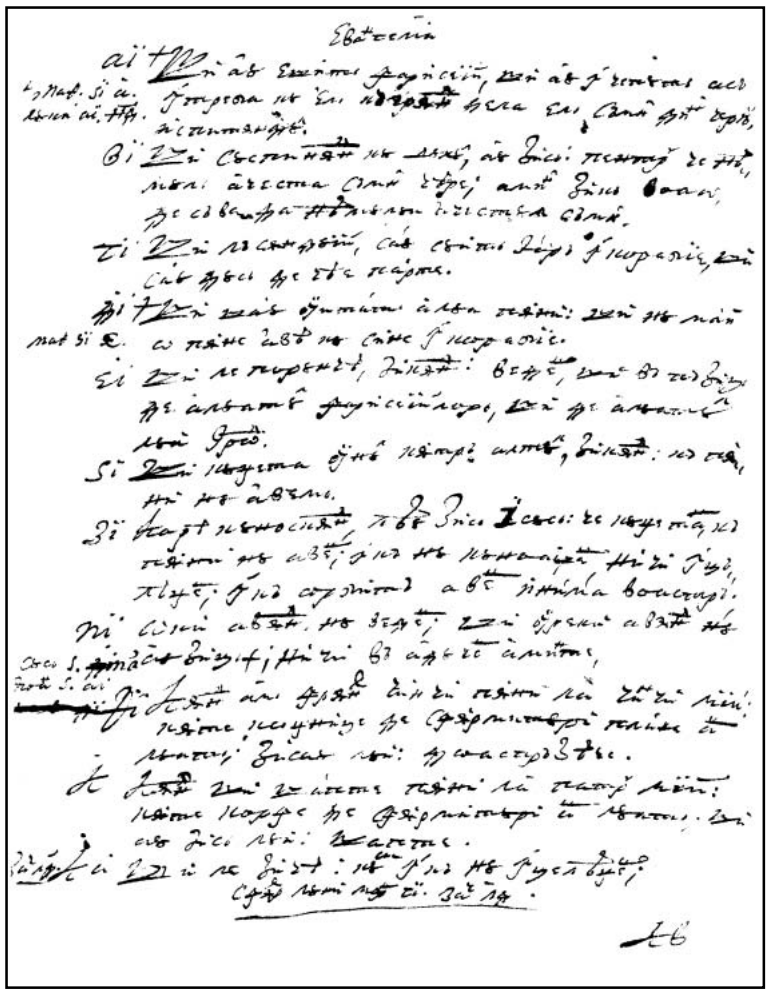

92v

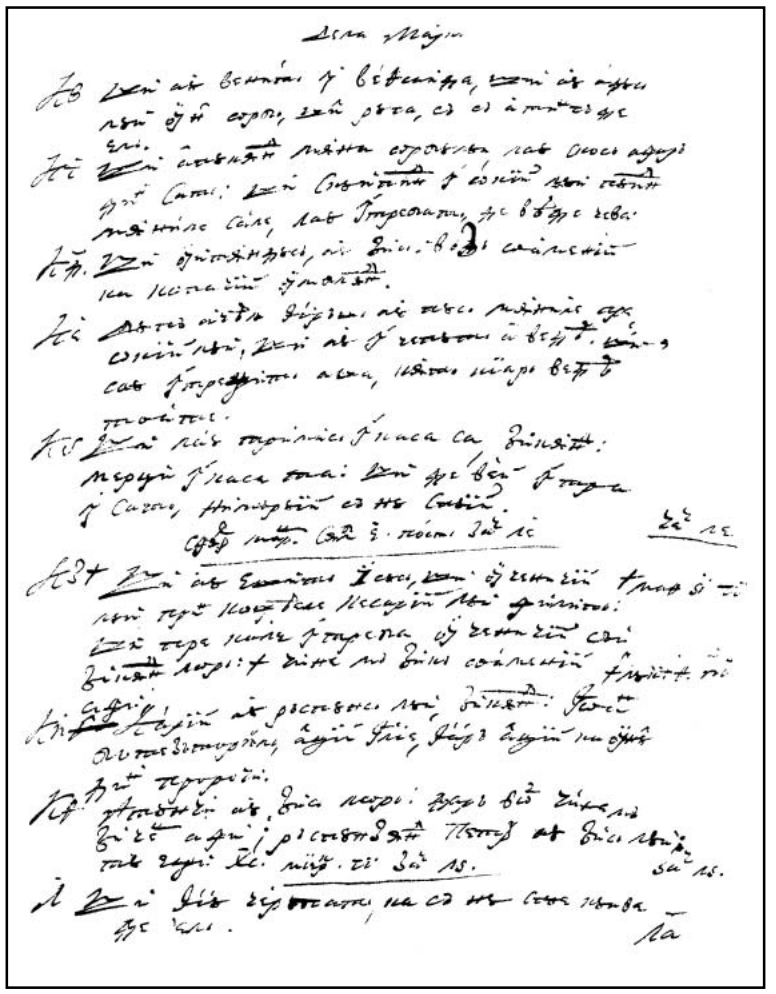

93r

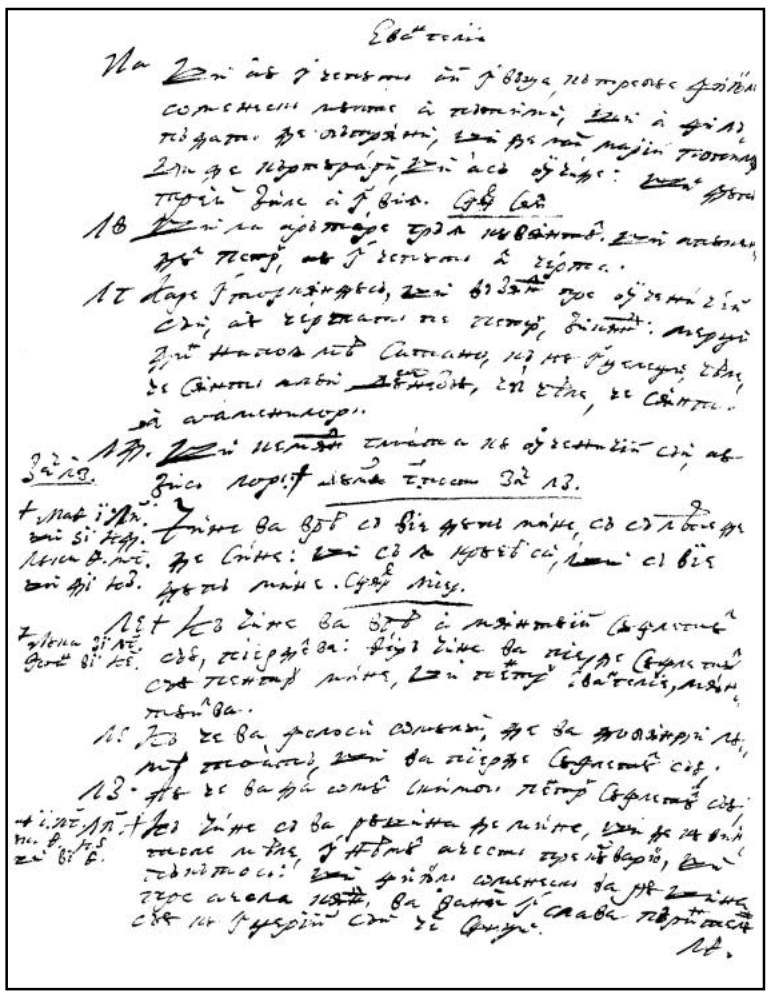

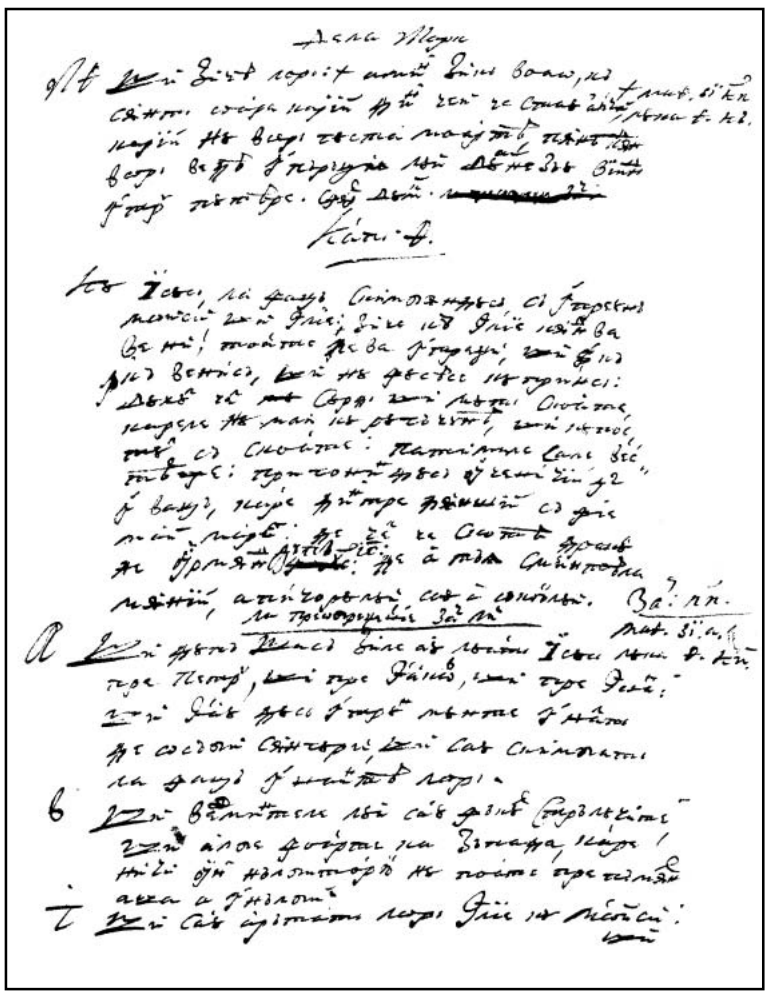

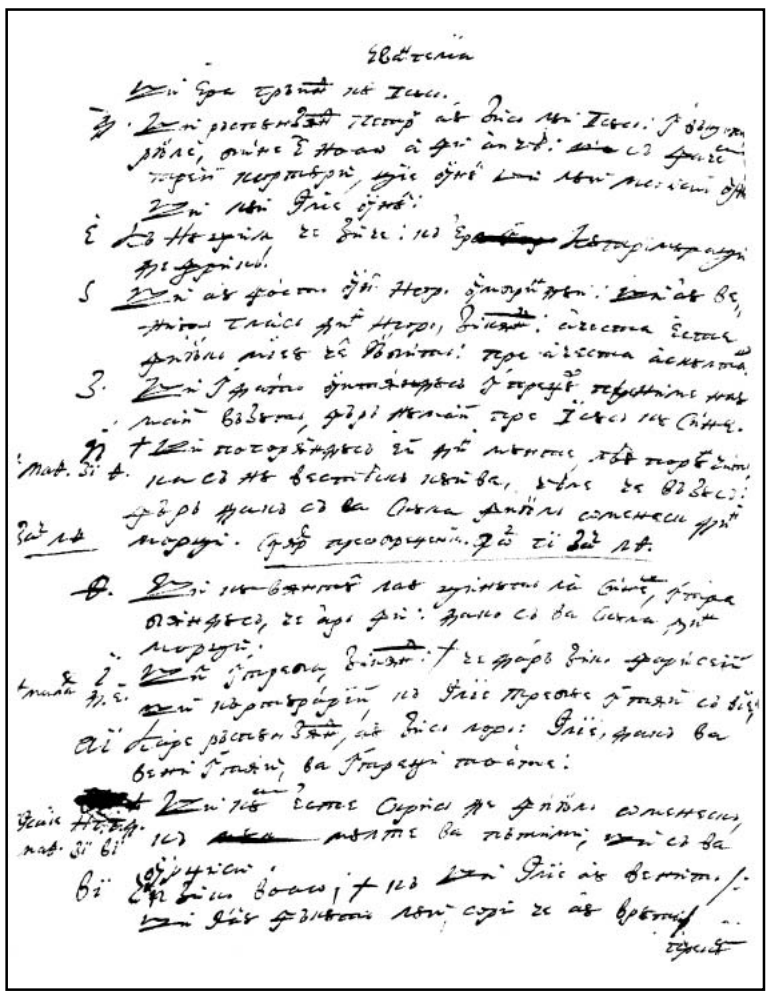

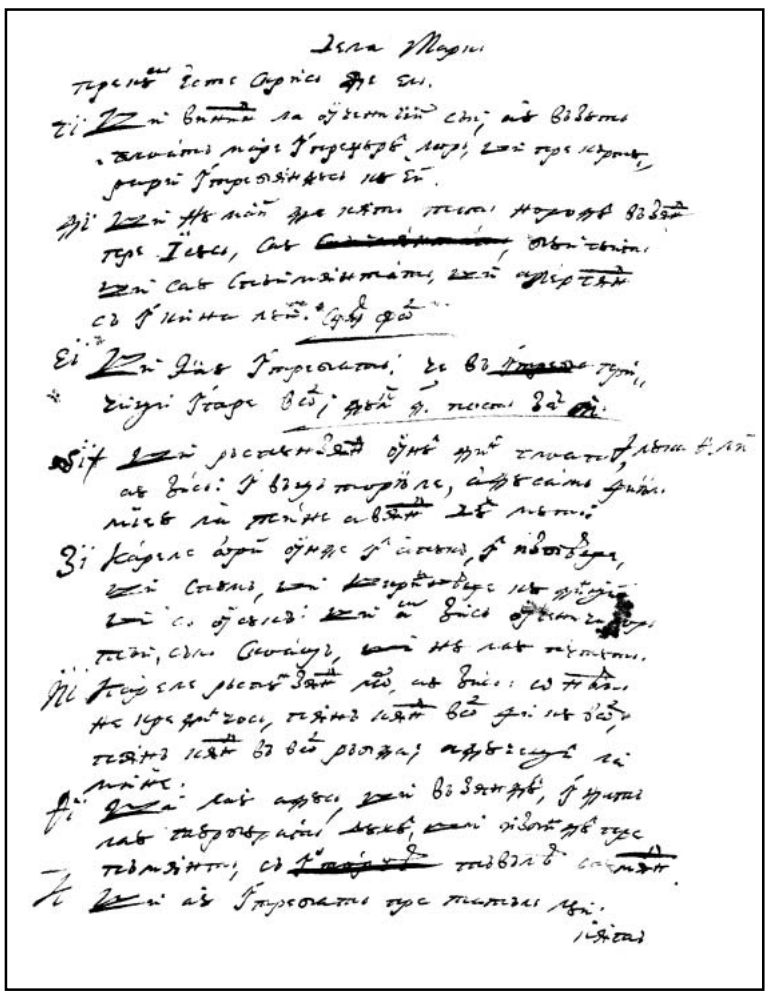

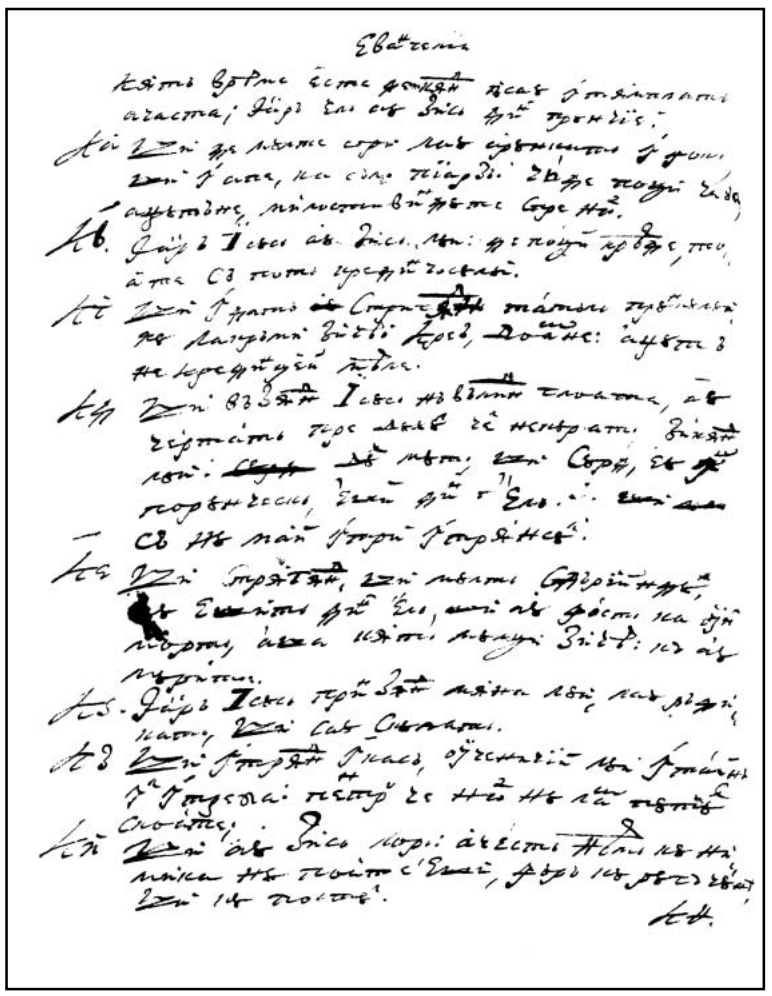

95v

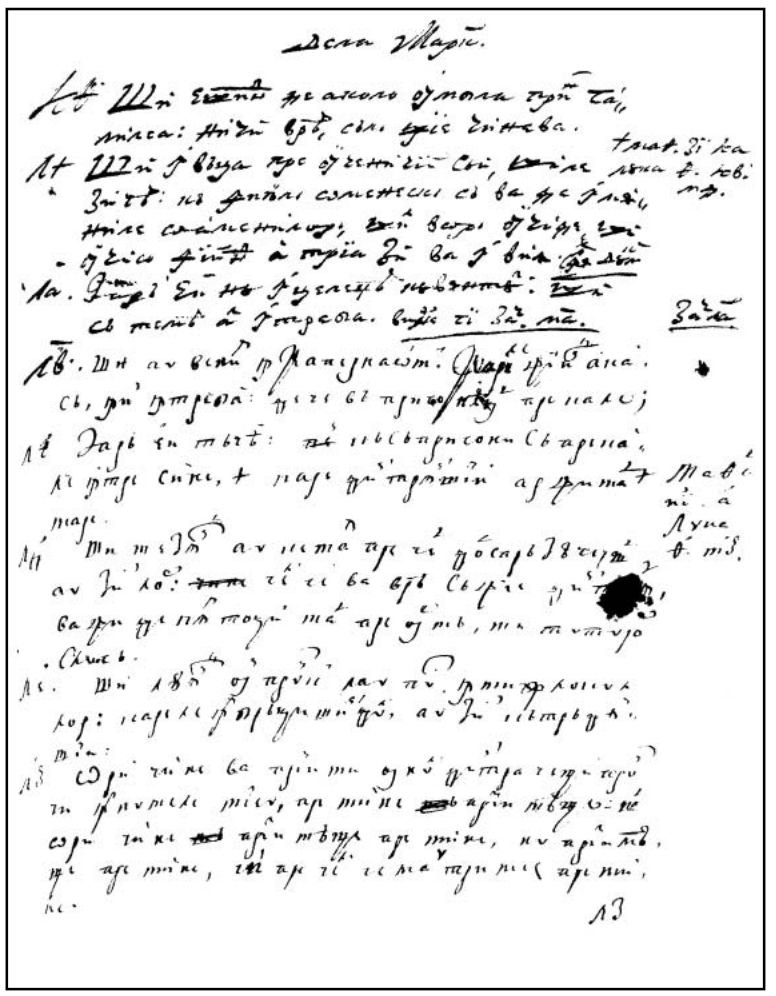

96r

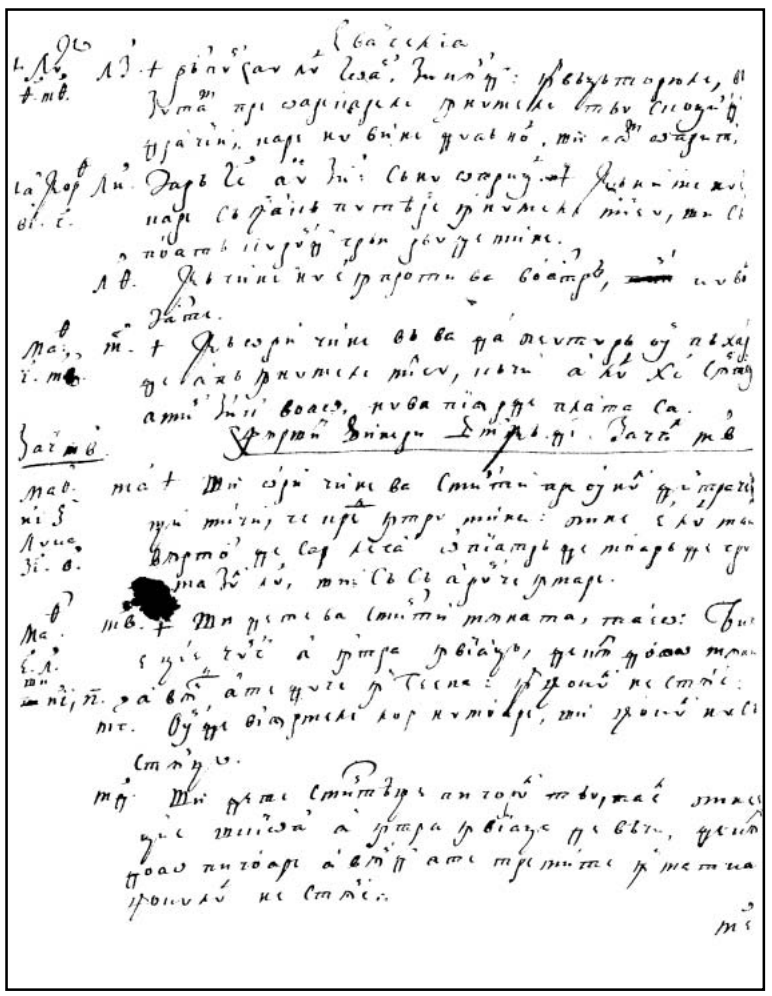

96v

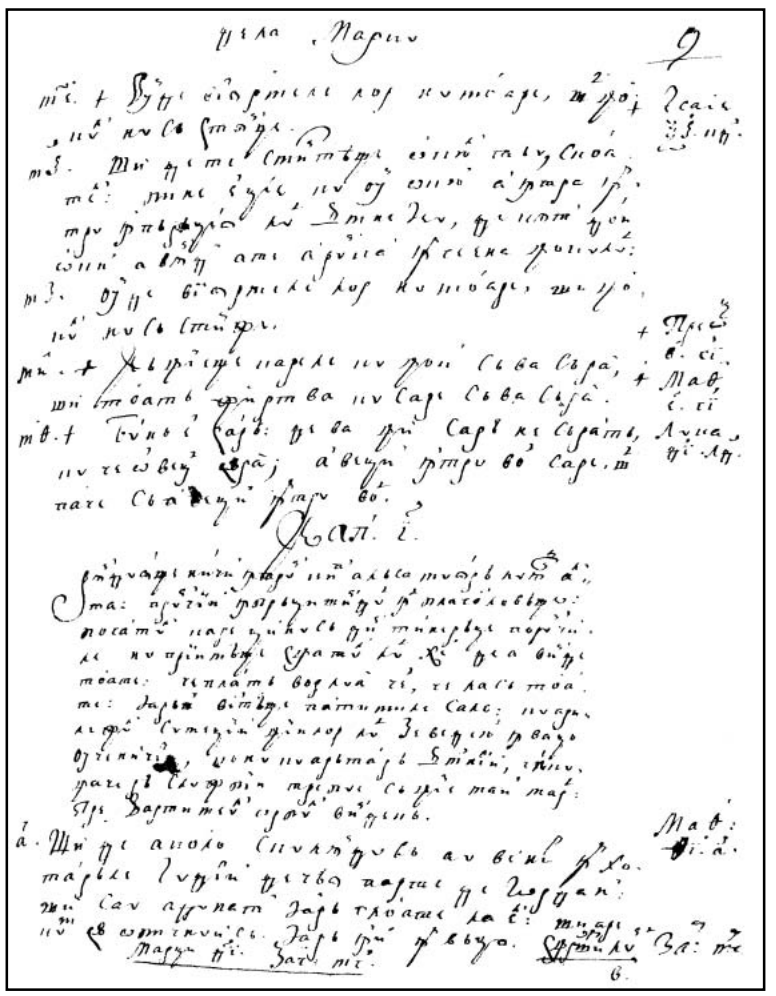

97r

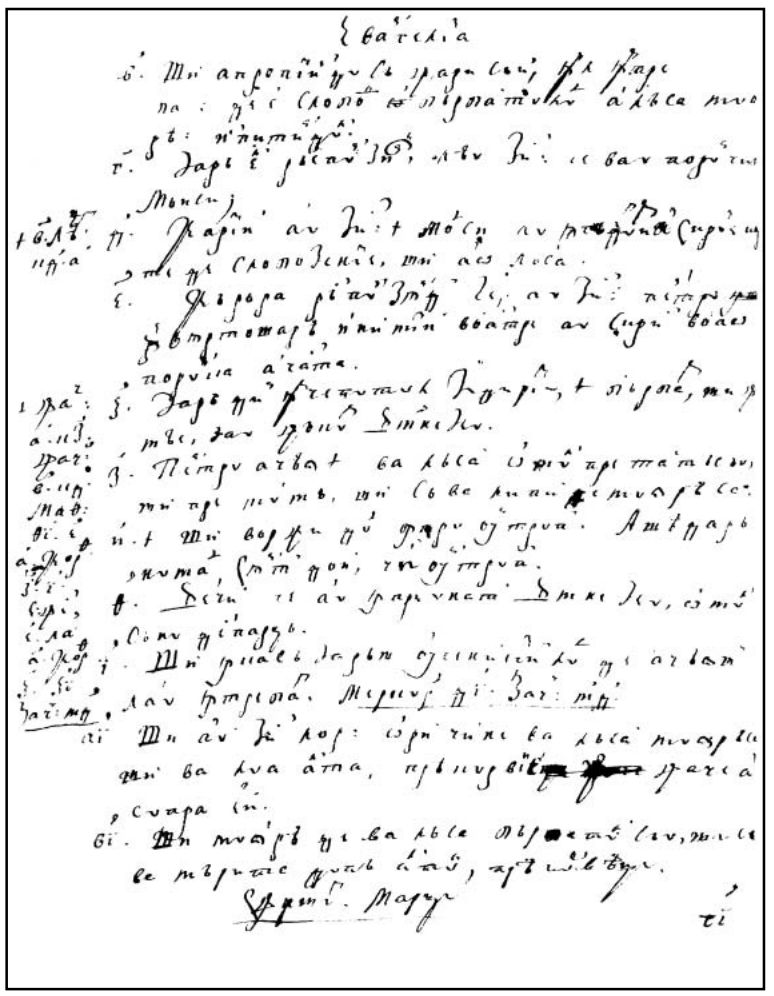

97v

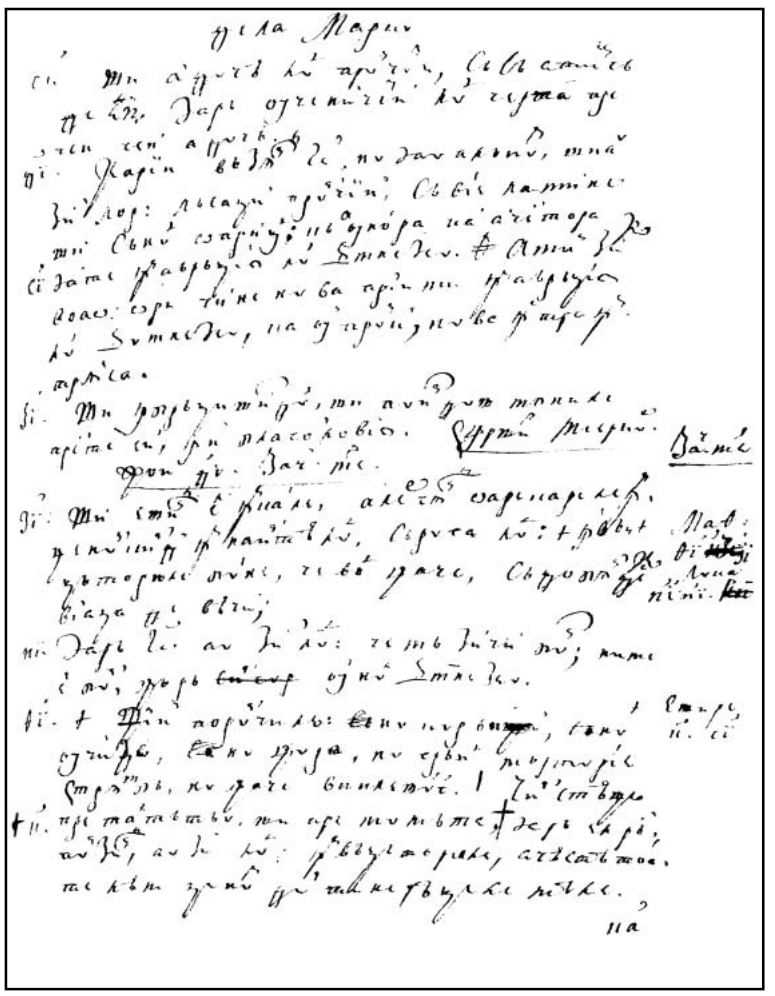

98r

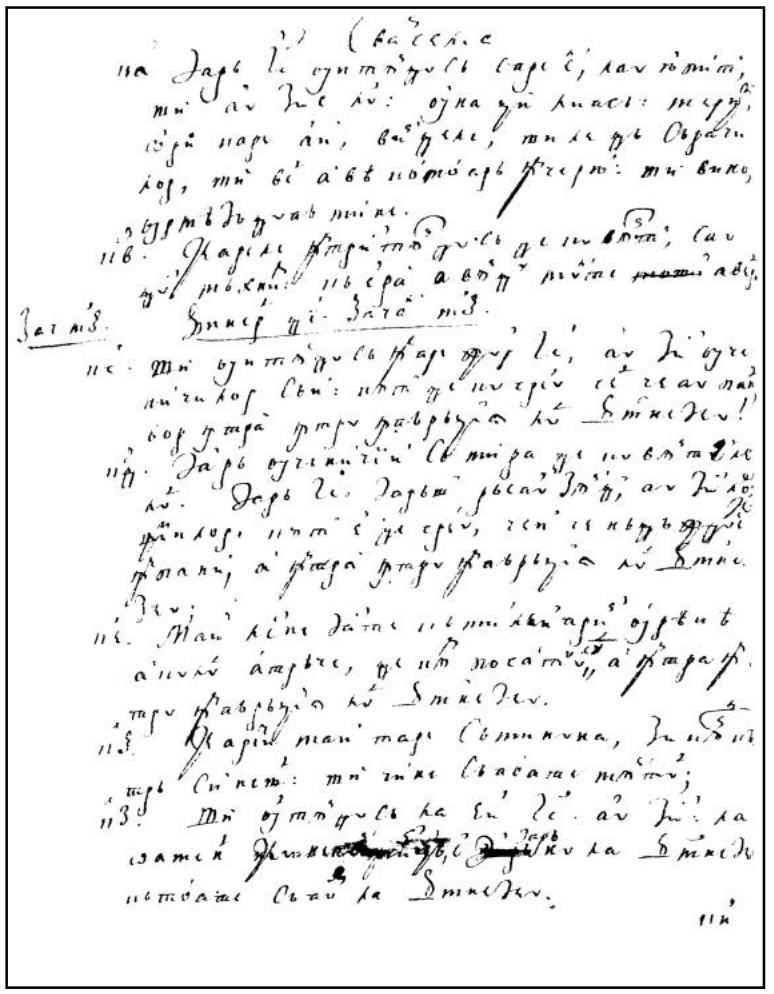

98v

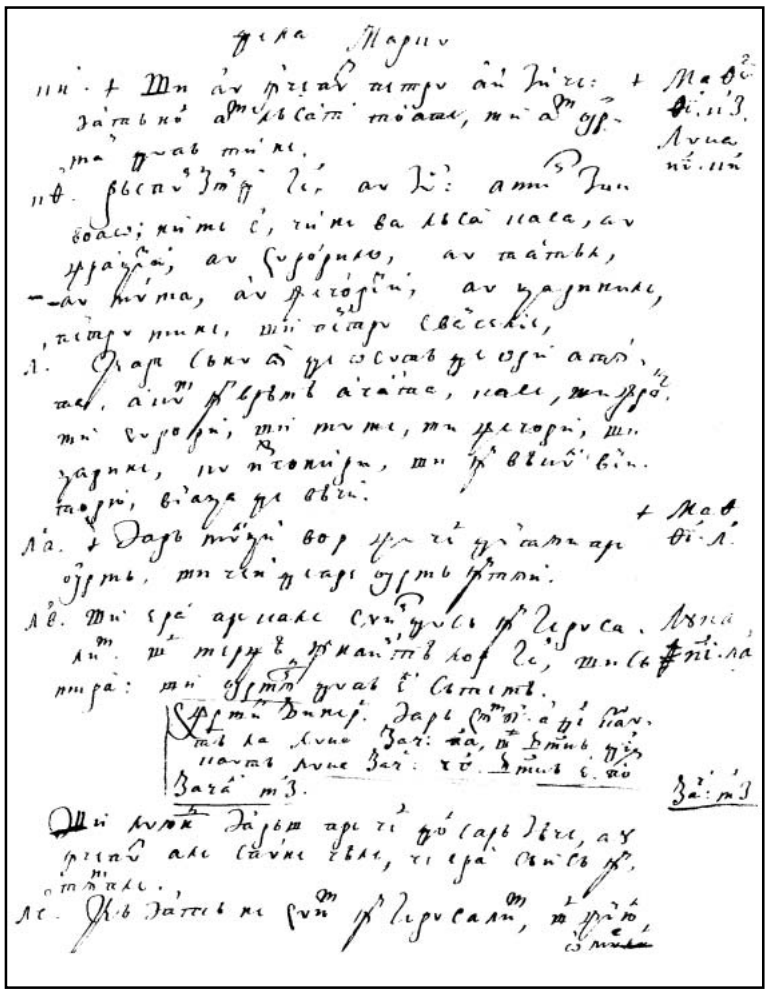

99r

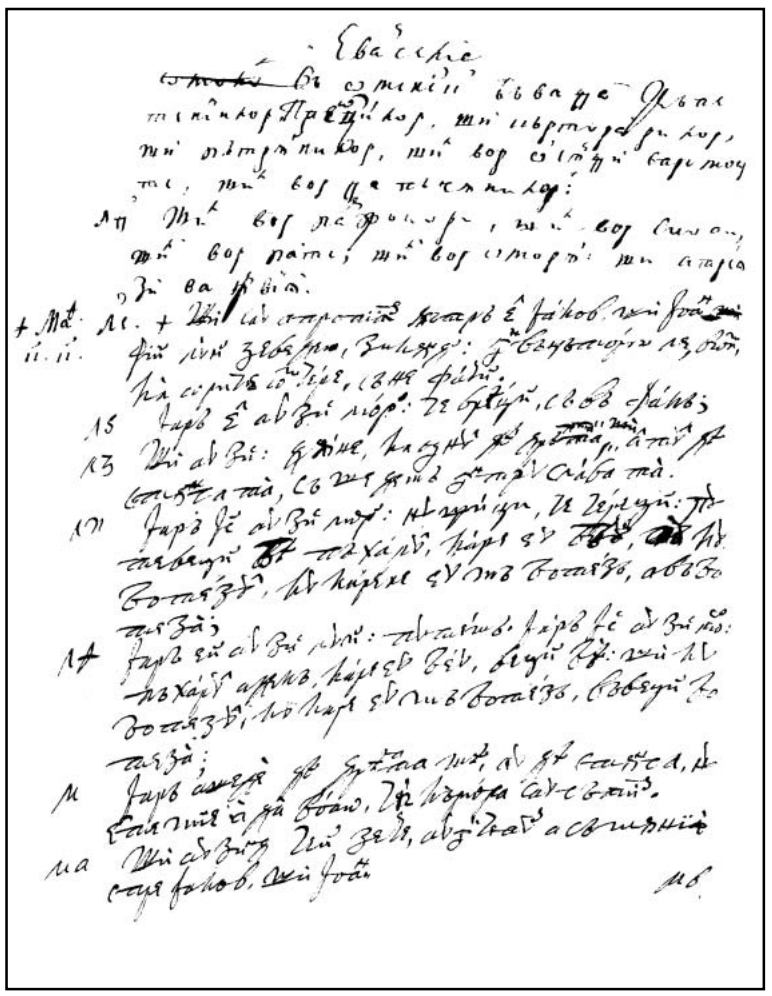

99v

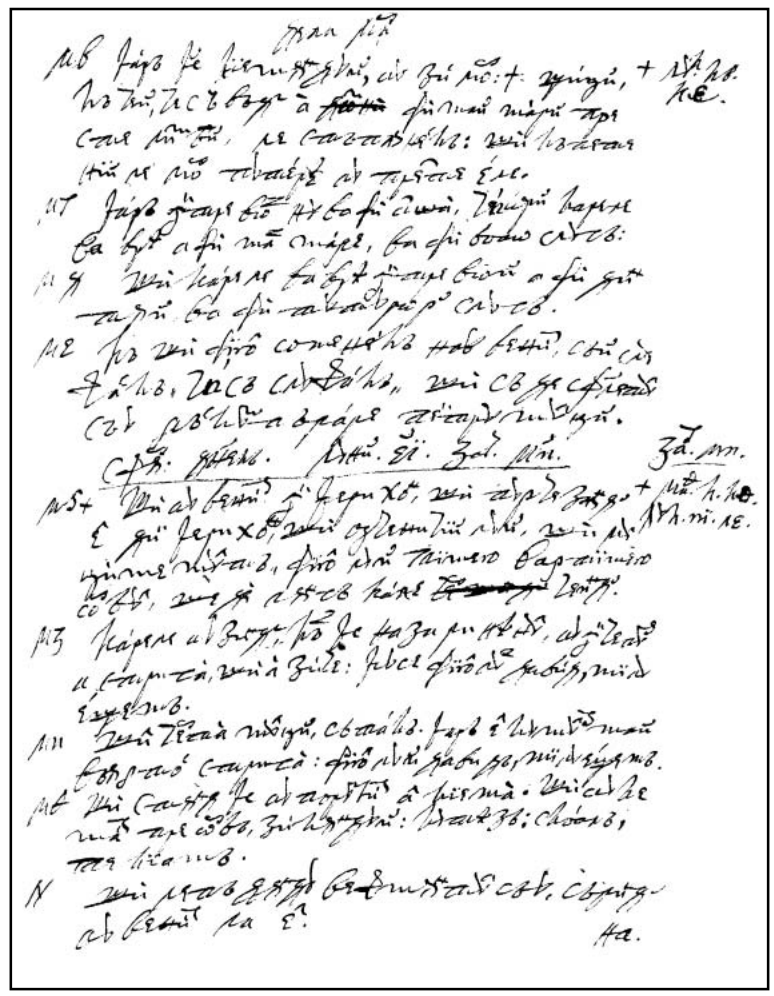

100r

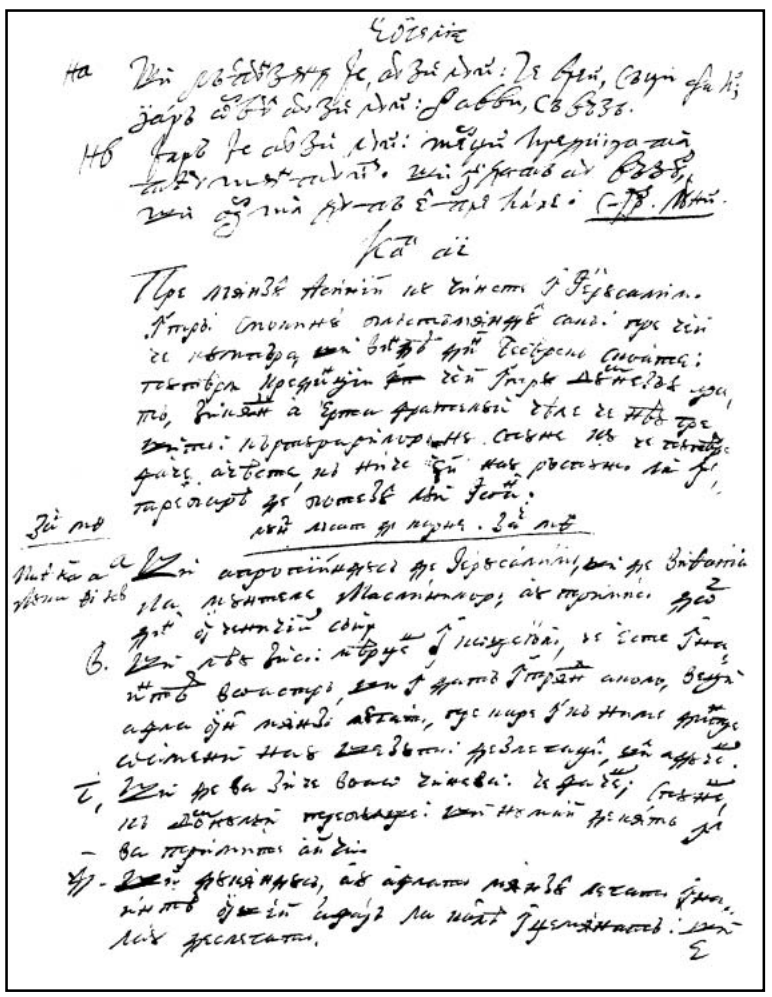

100v

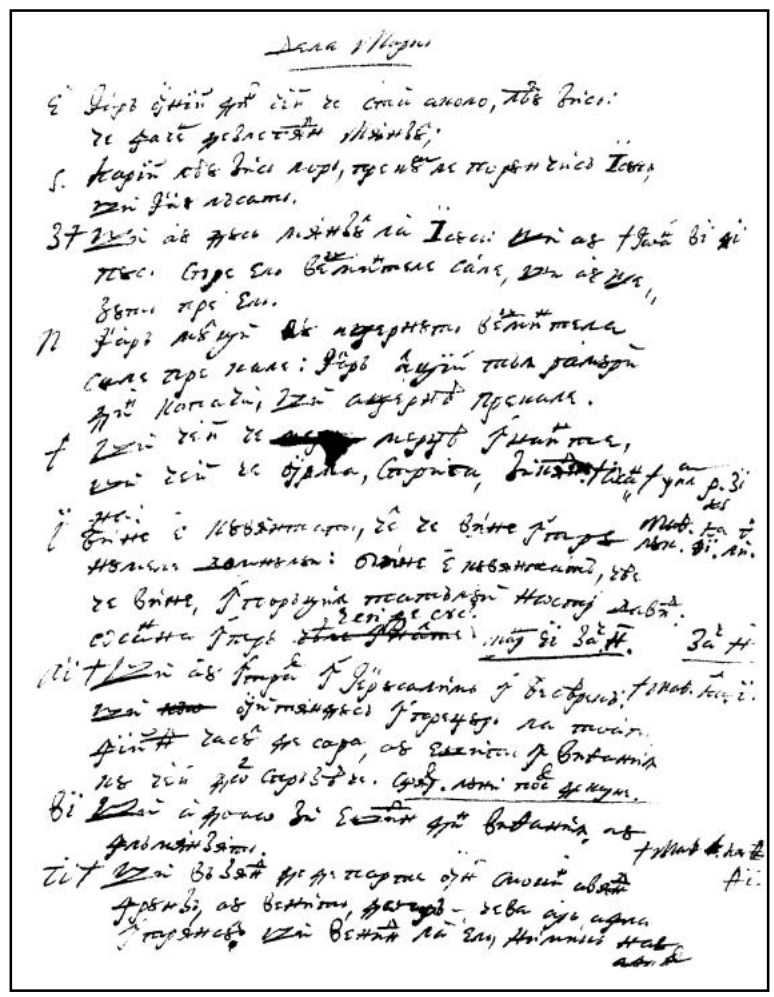

101r

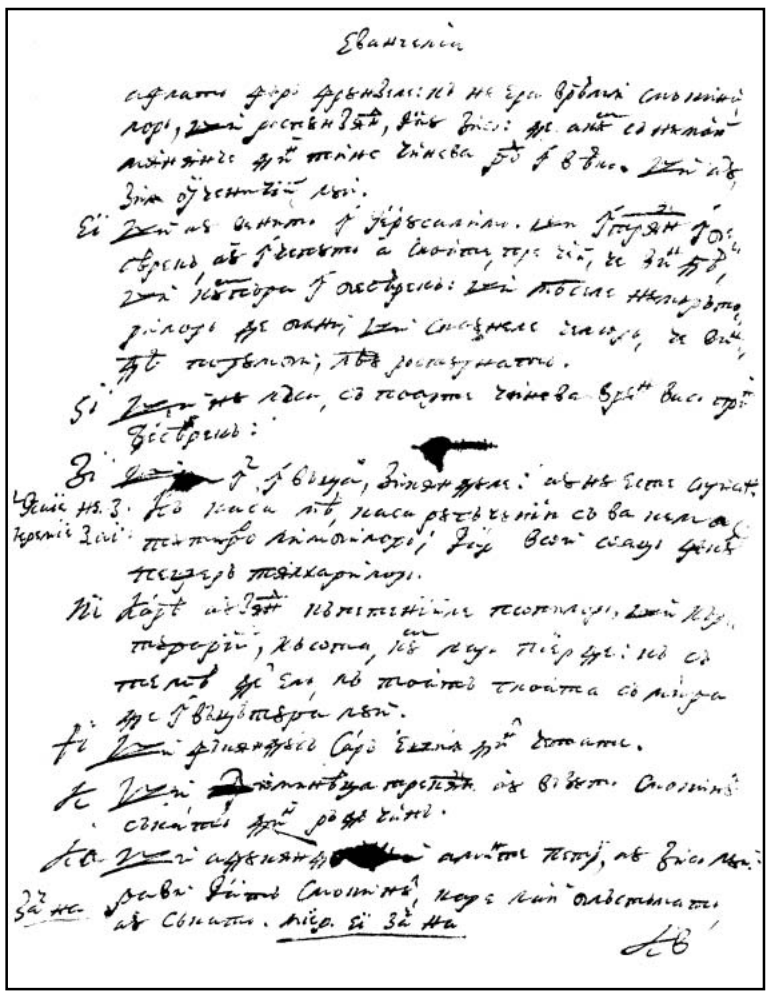

101v

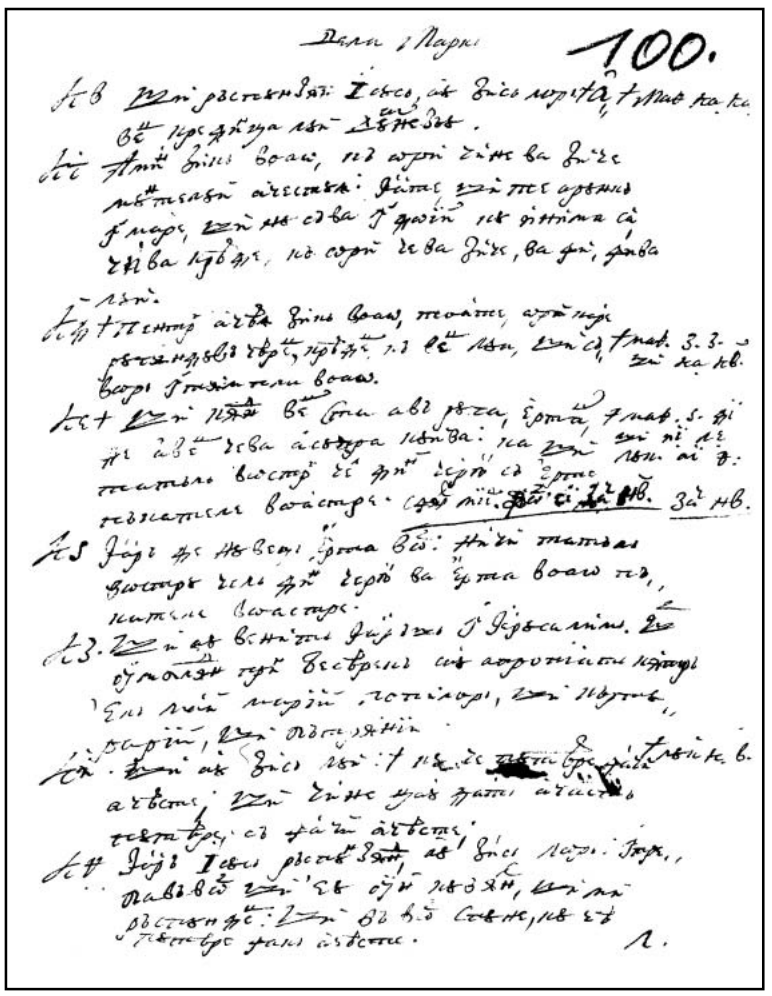

102r

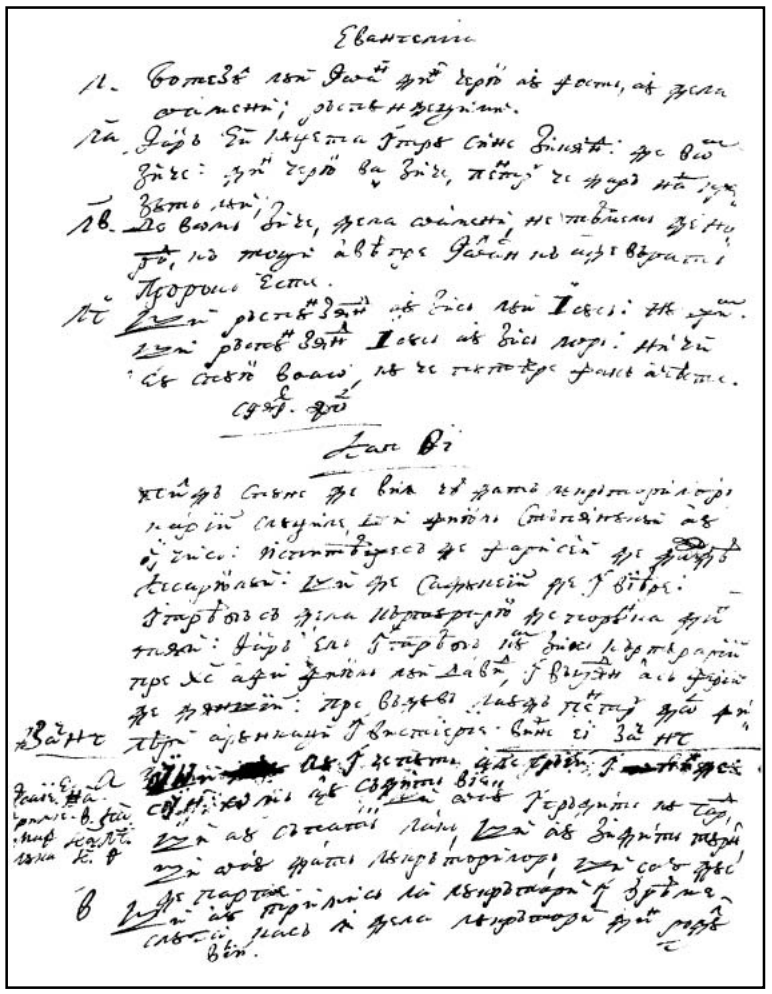

102v

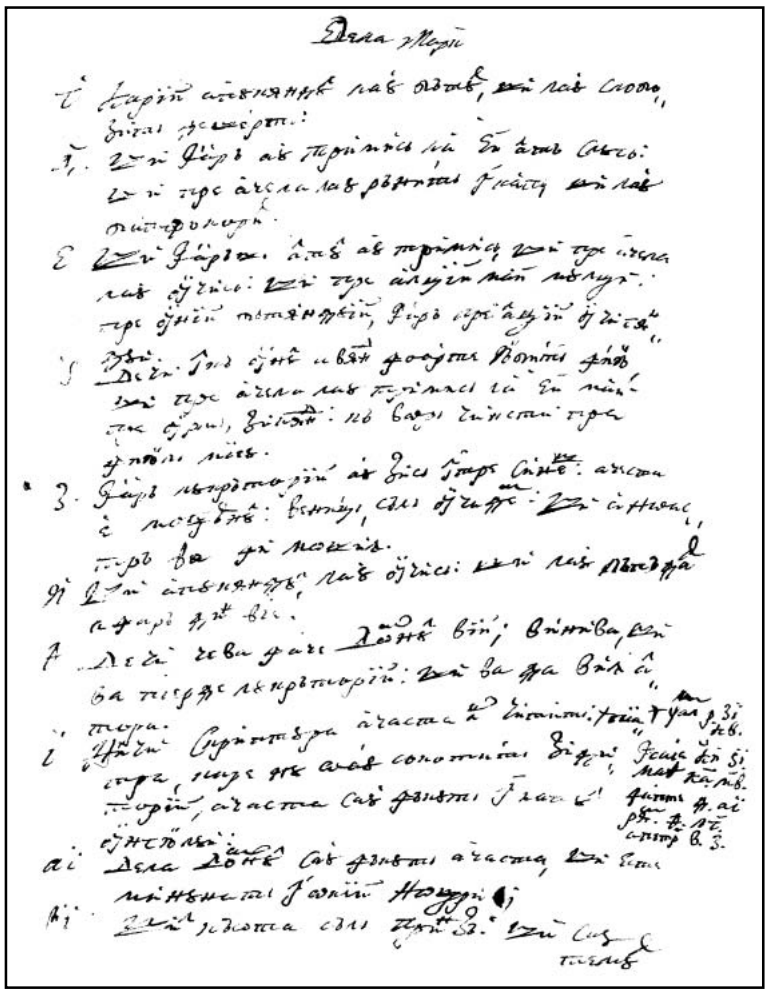

103r

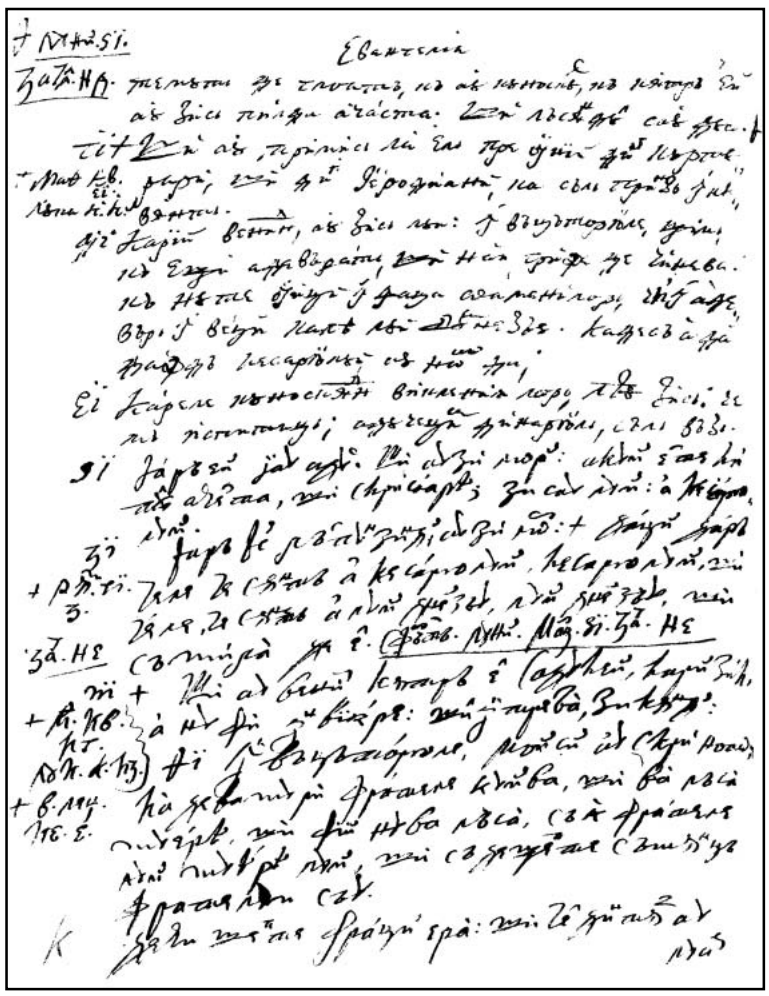

103v

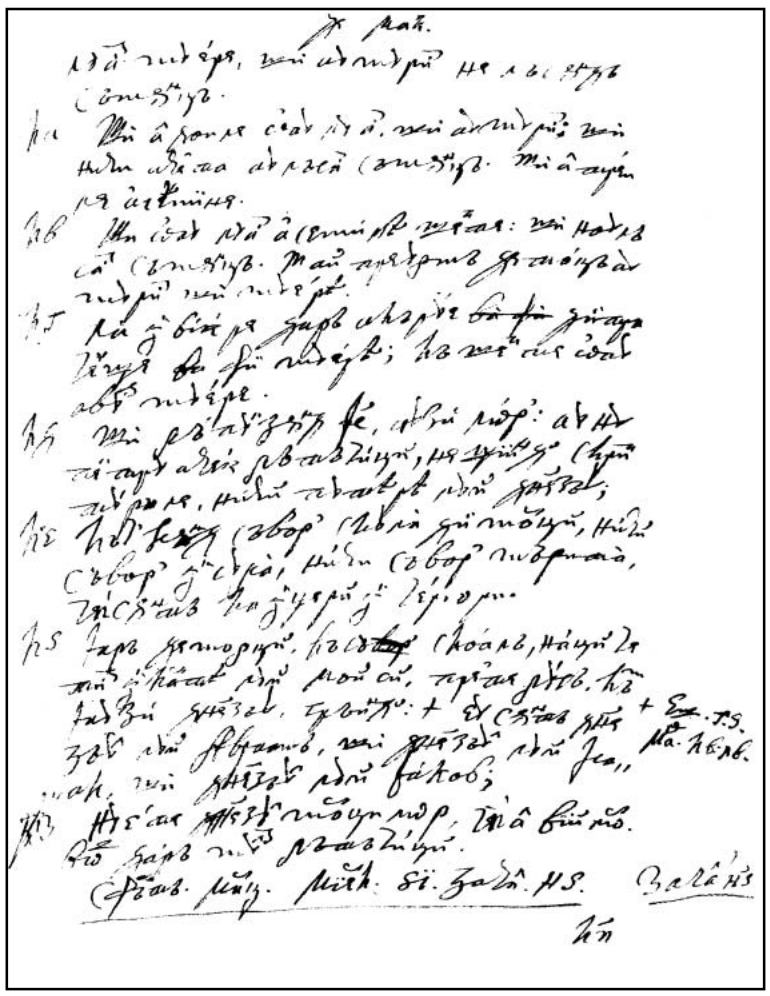

104r

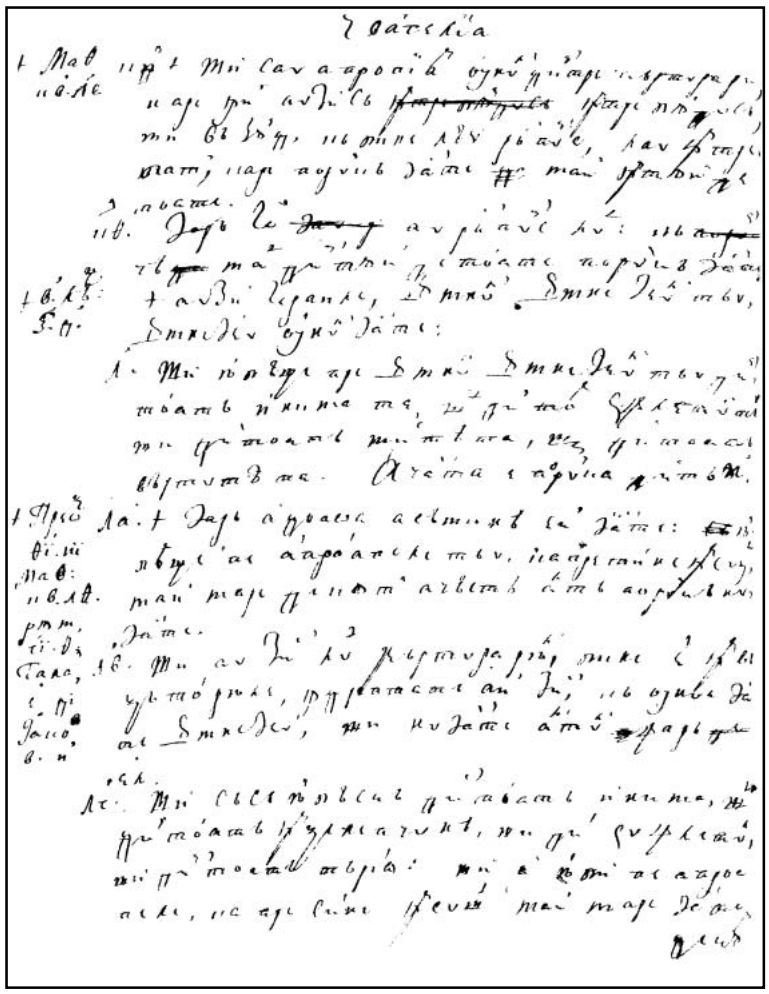

104v

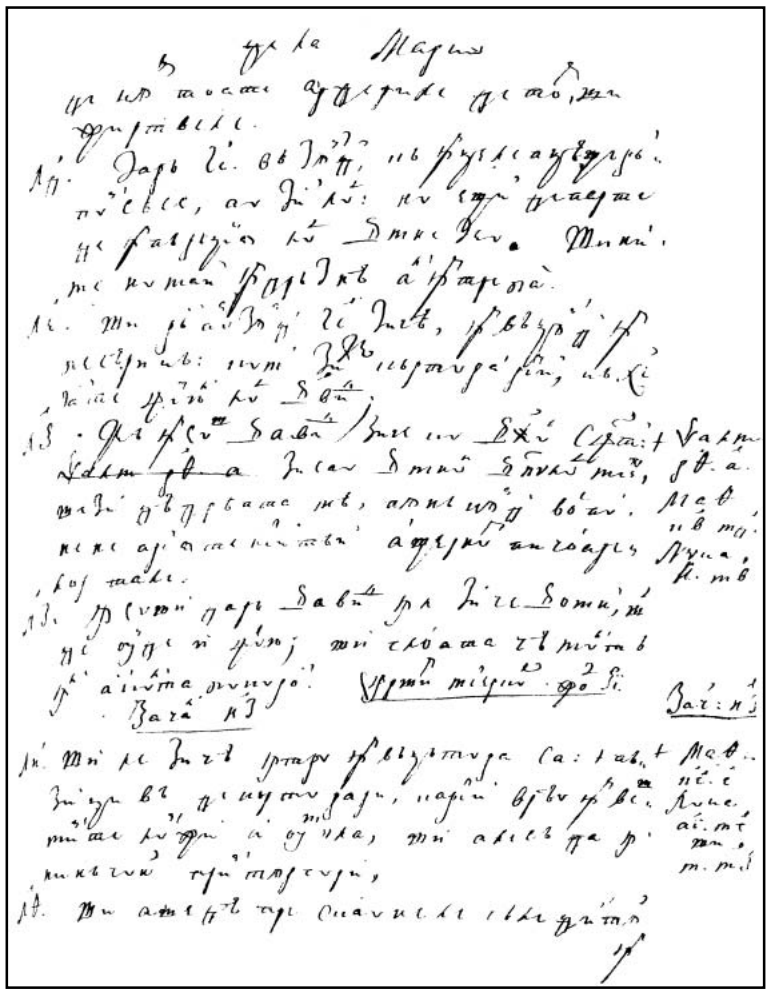

105r

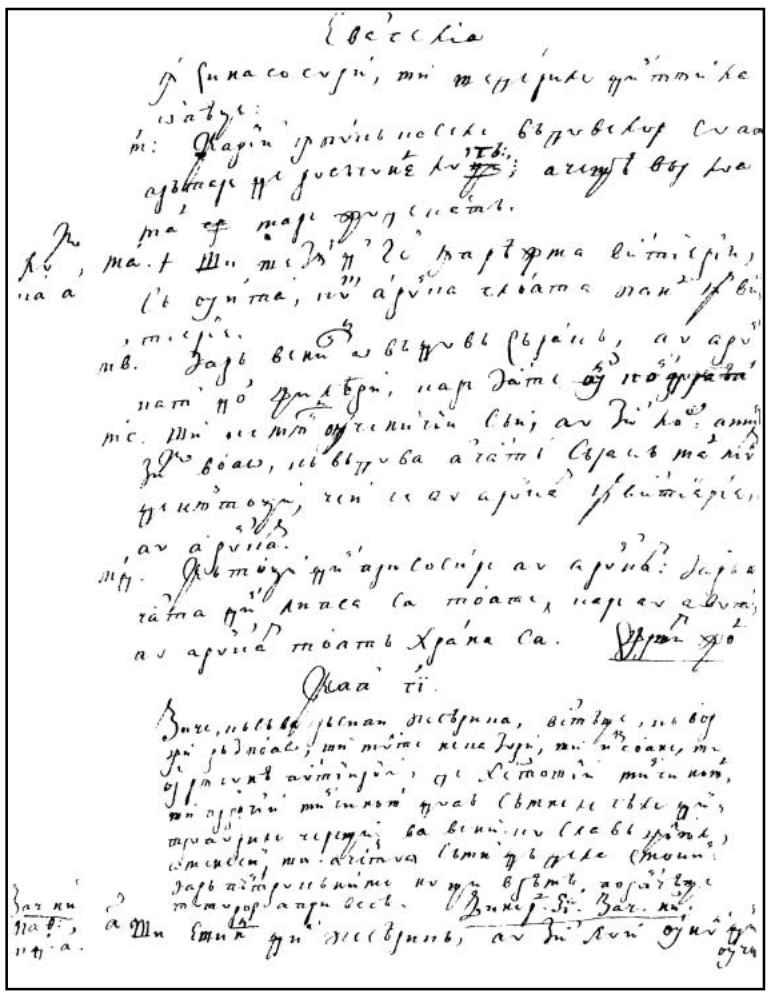

105v

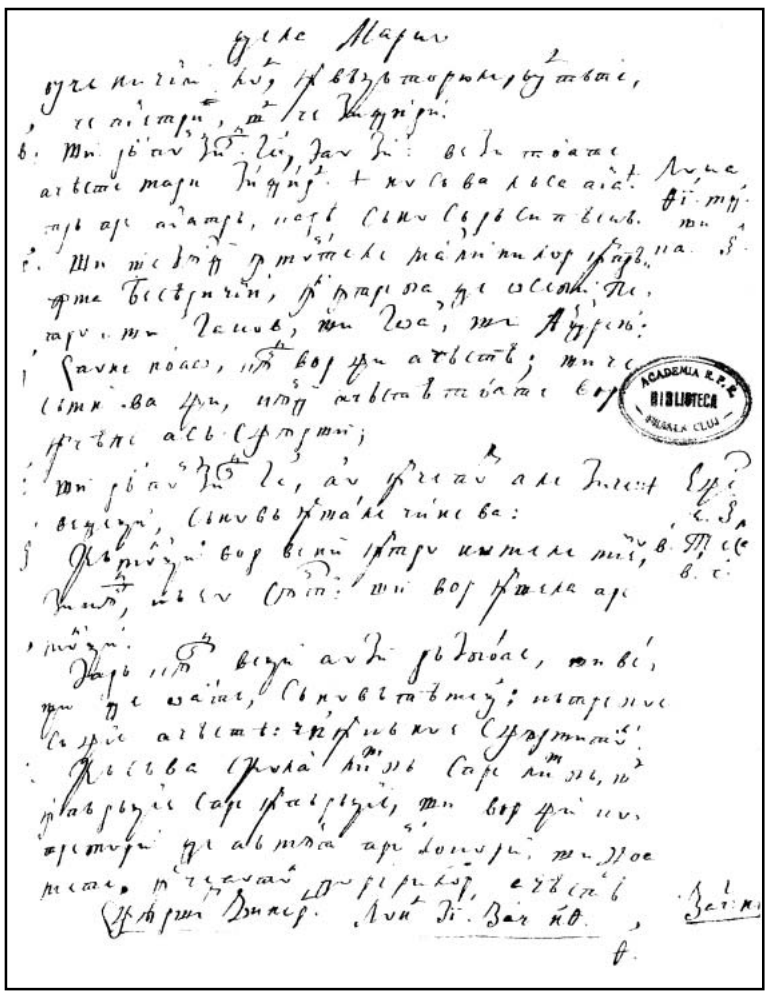

106r

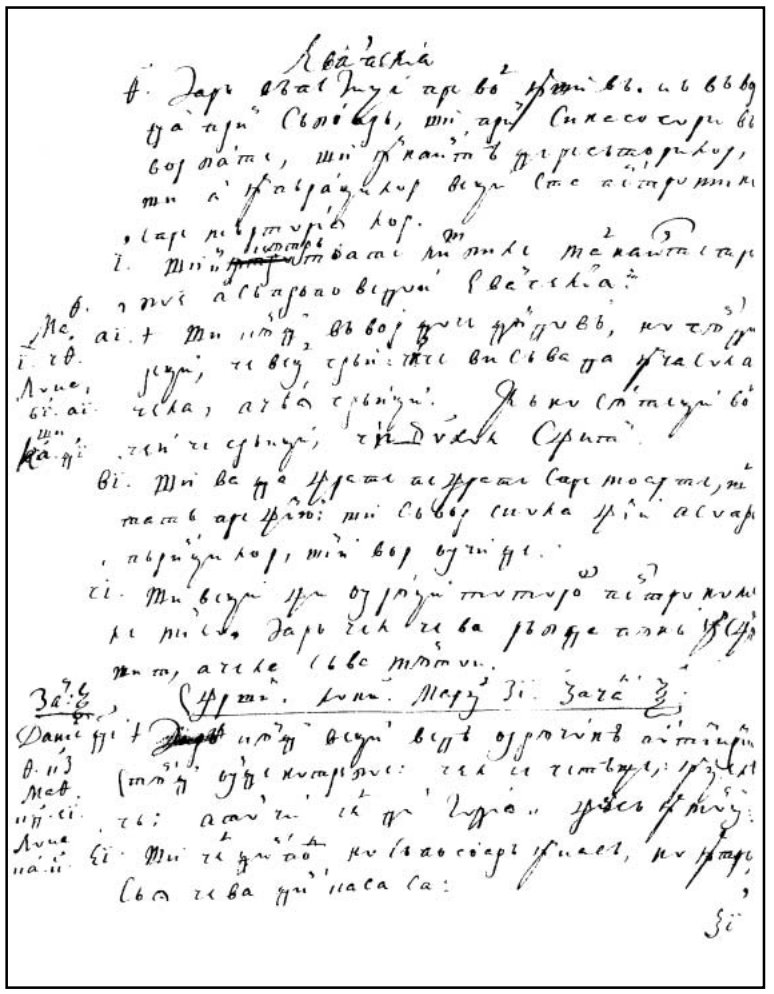

106v

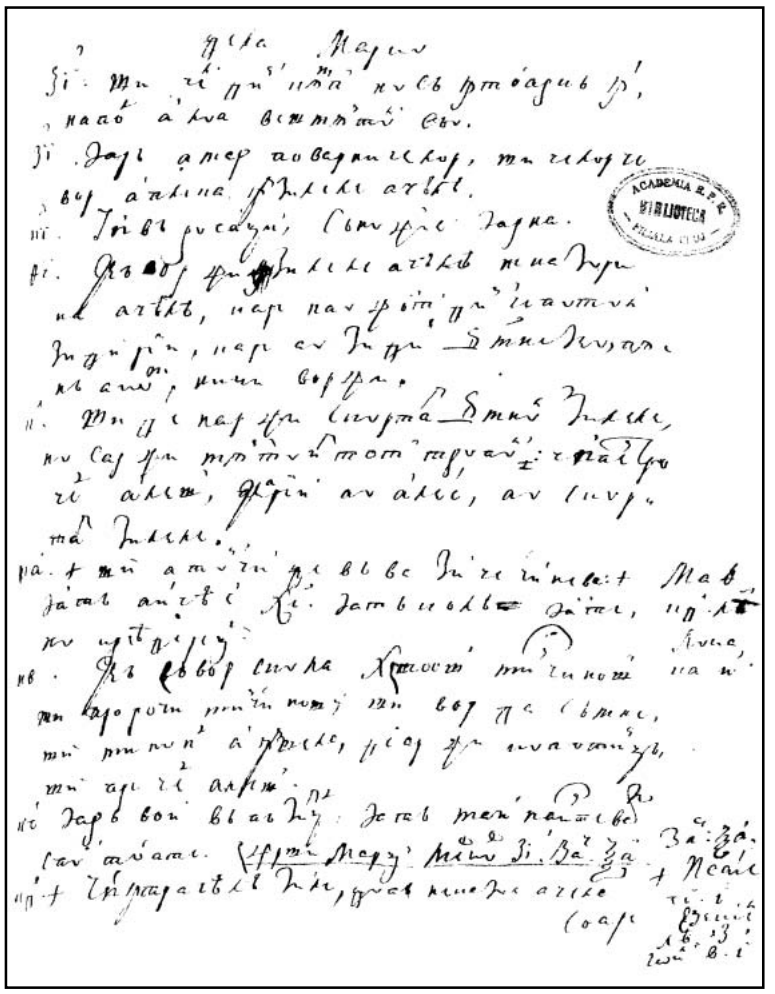

107r

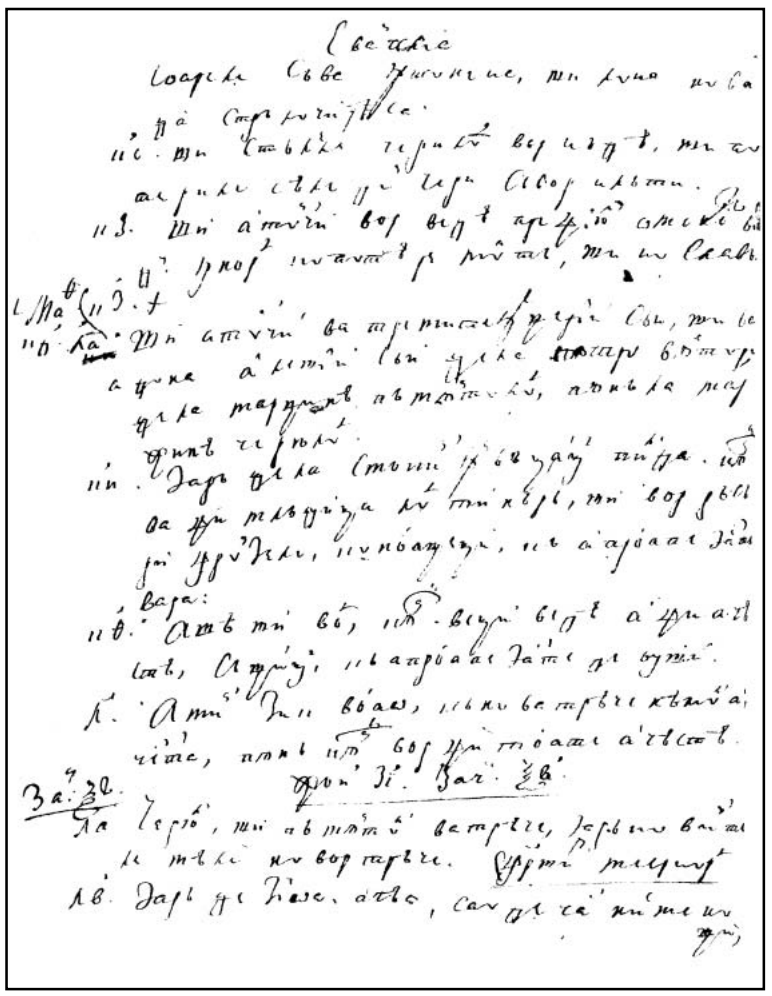

107v

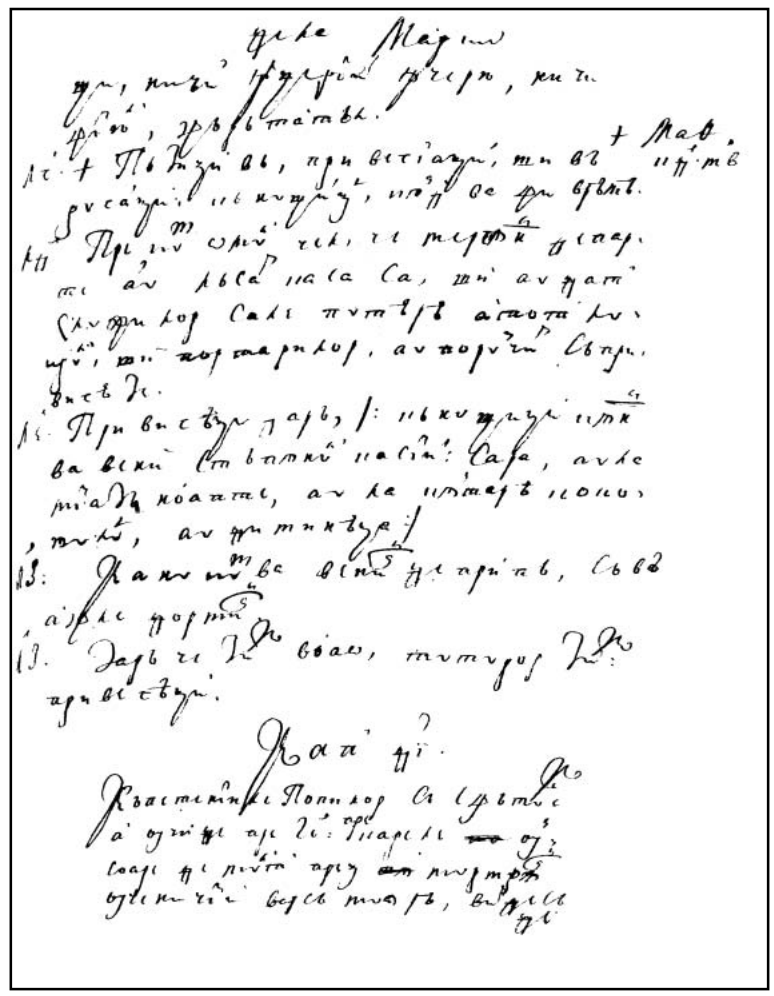

108r

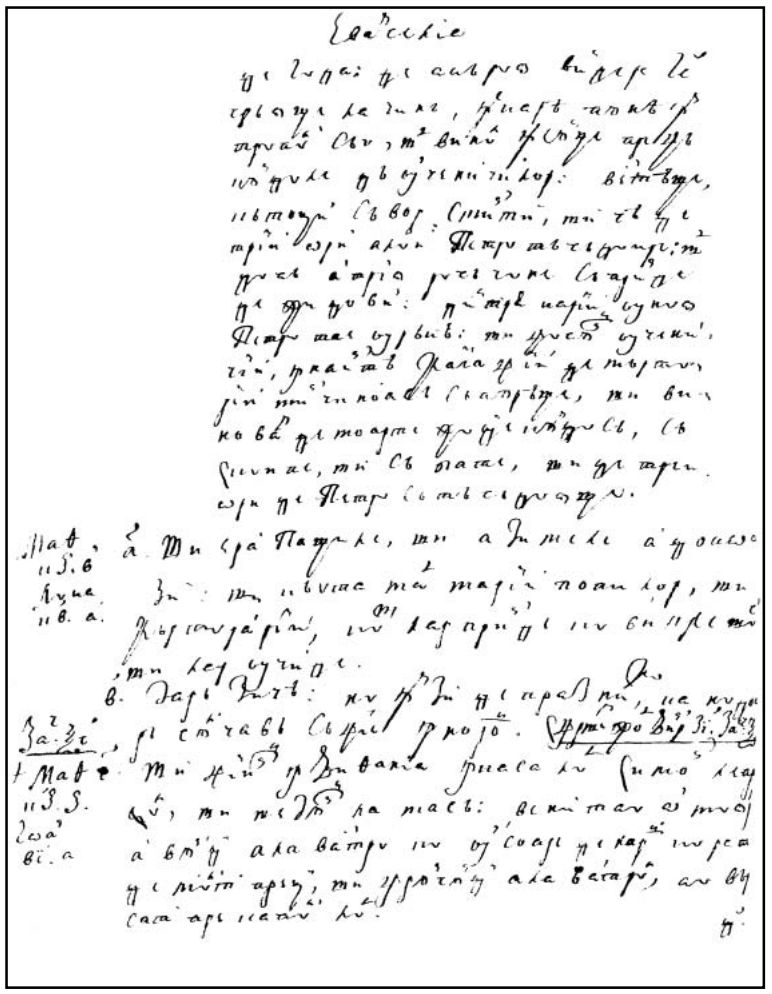

108v

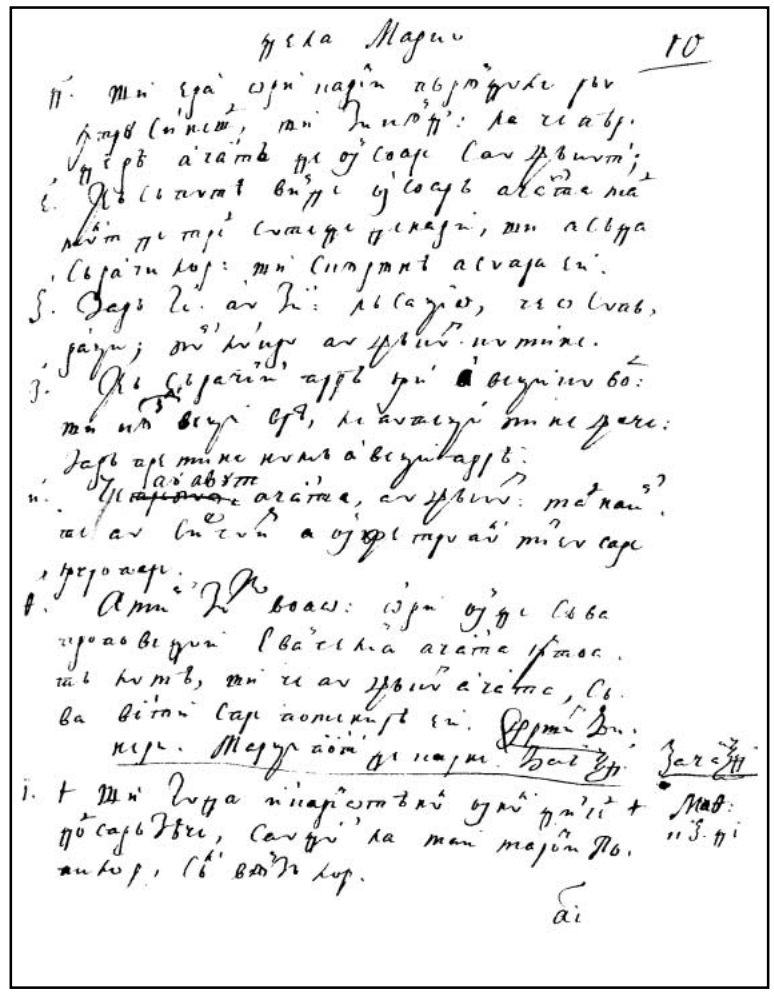

109r

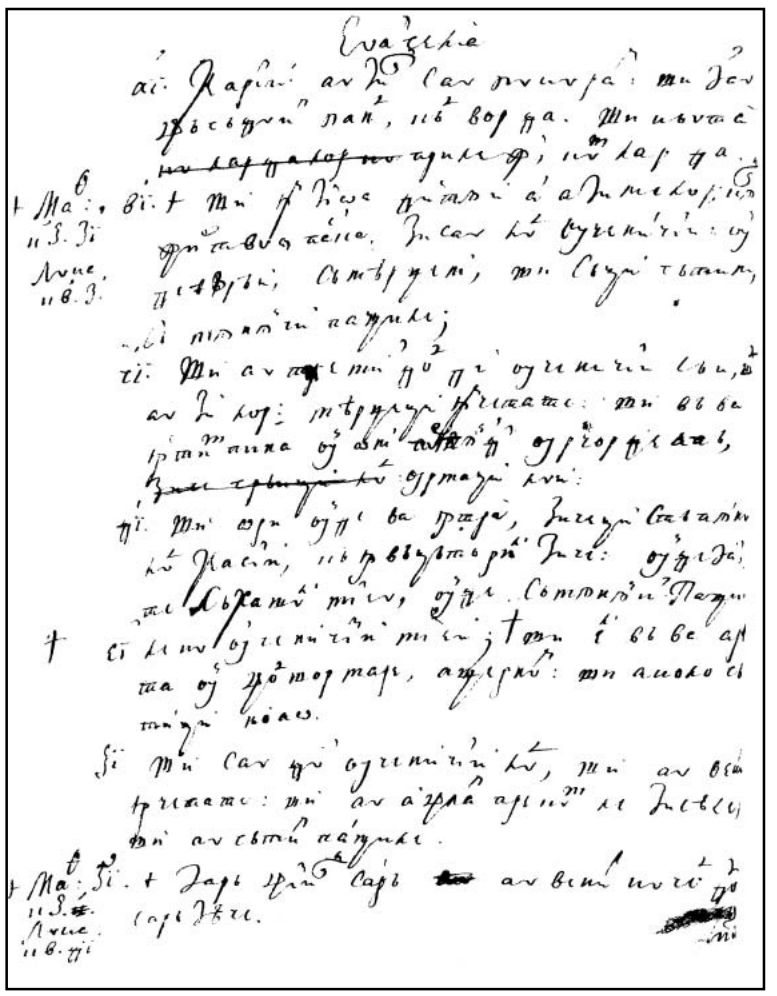

109v

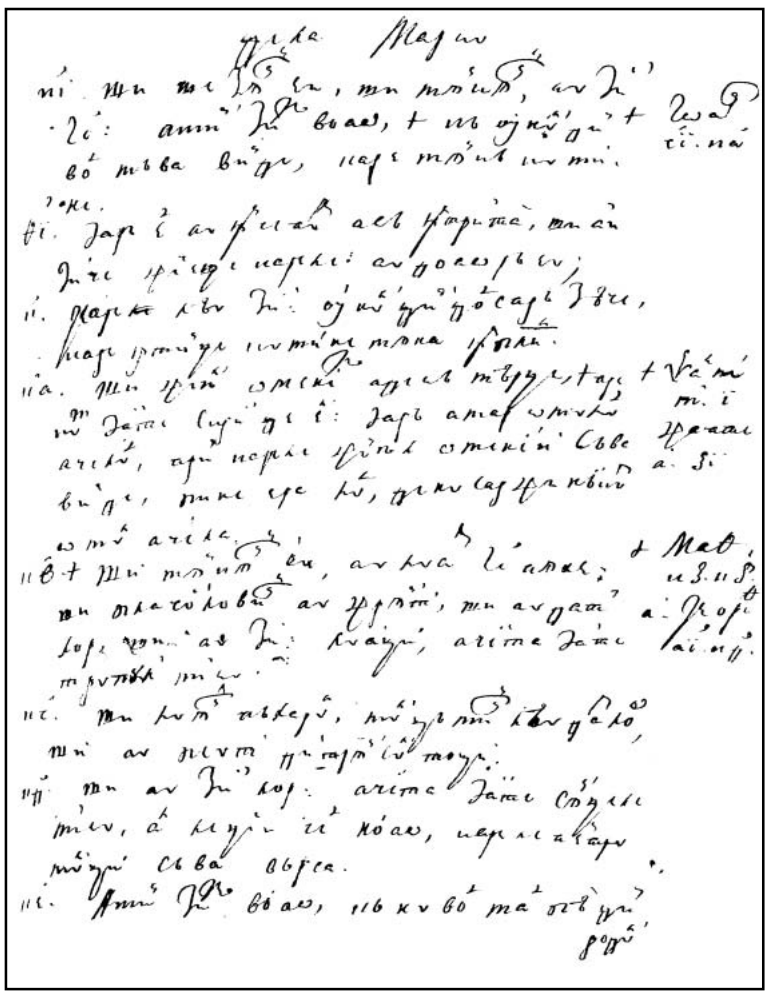

110r

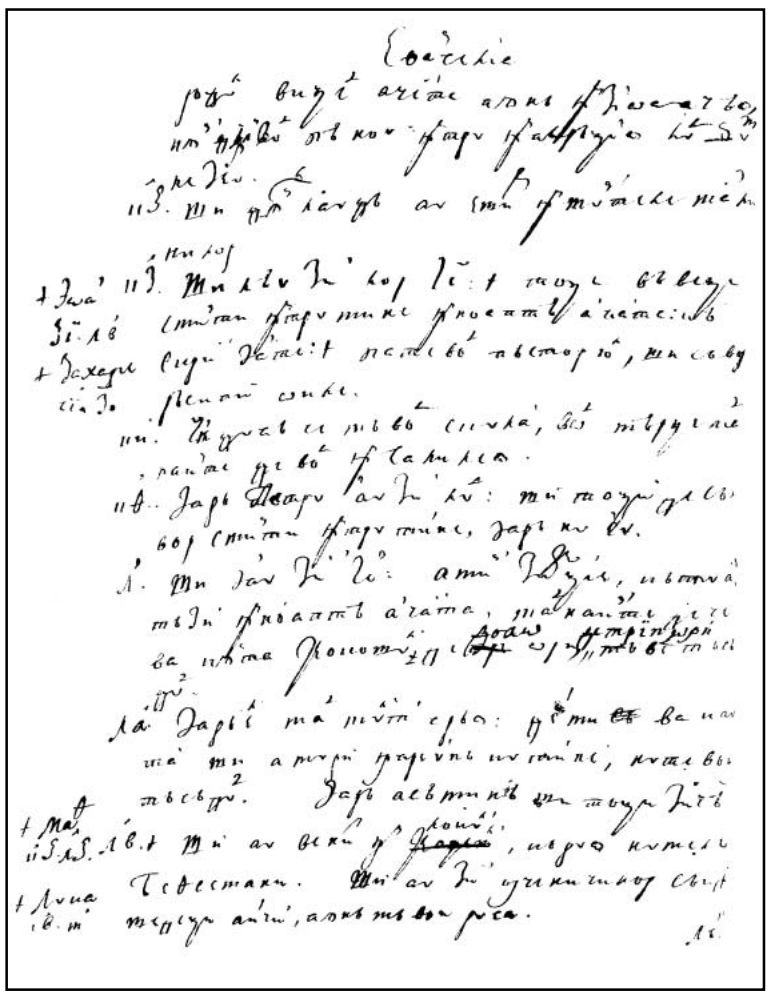

110v

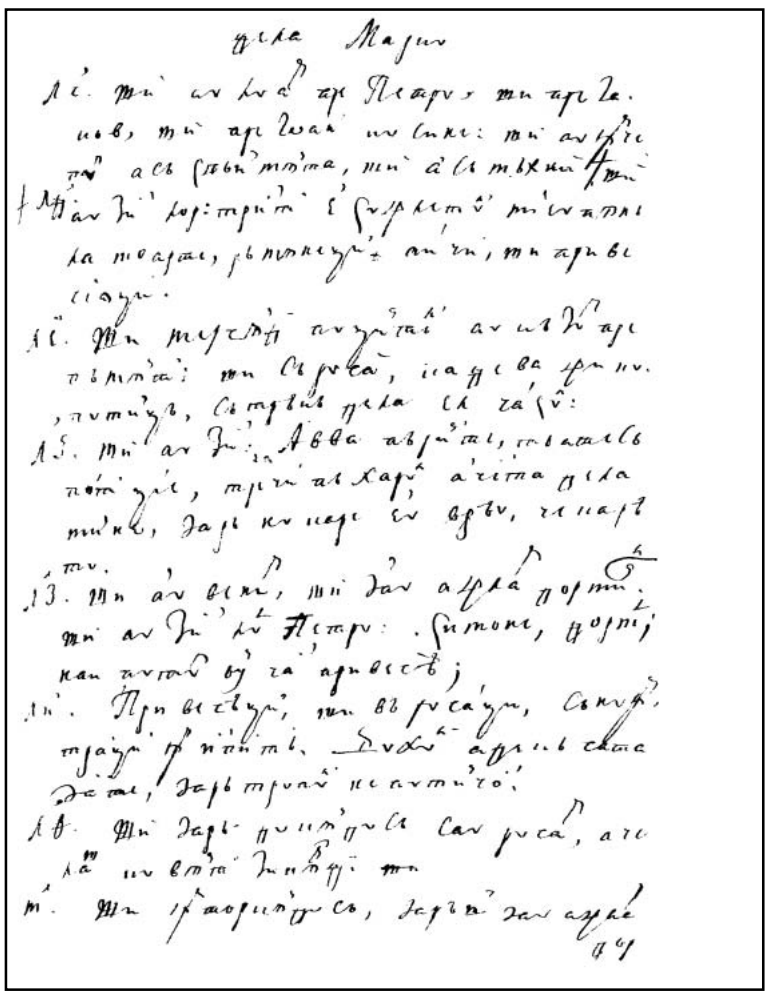

111r

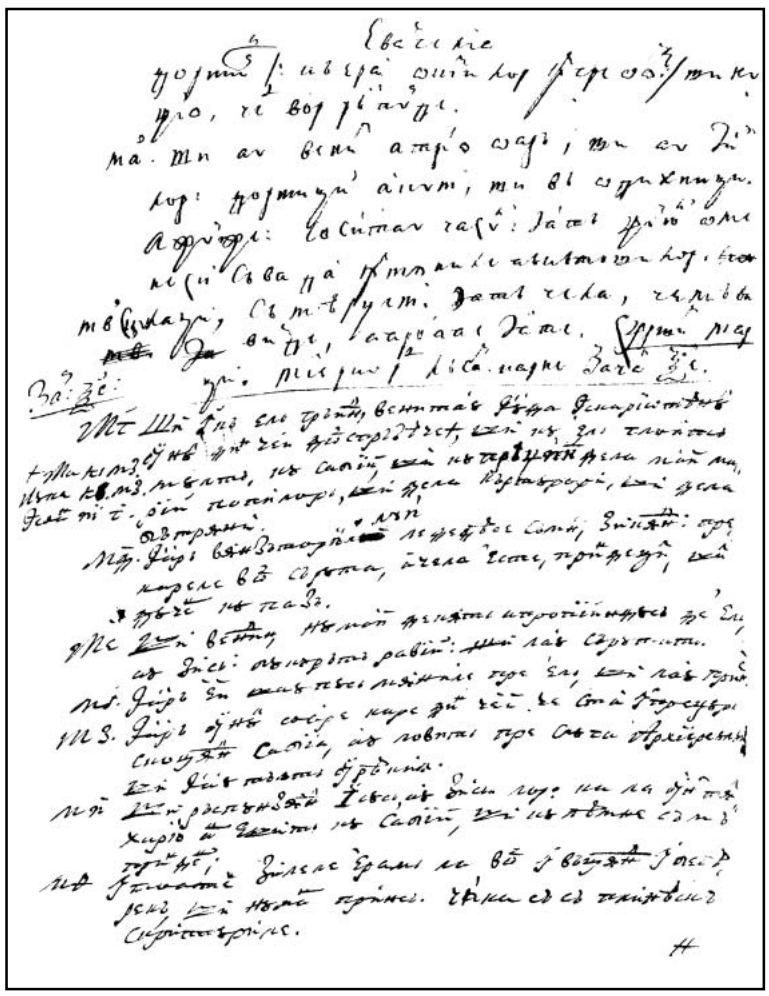

111v

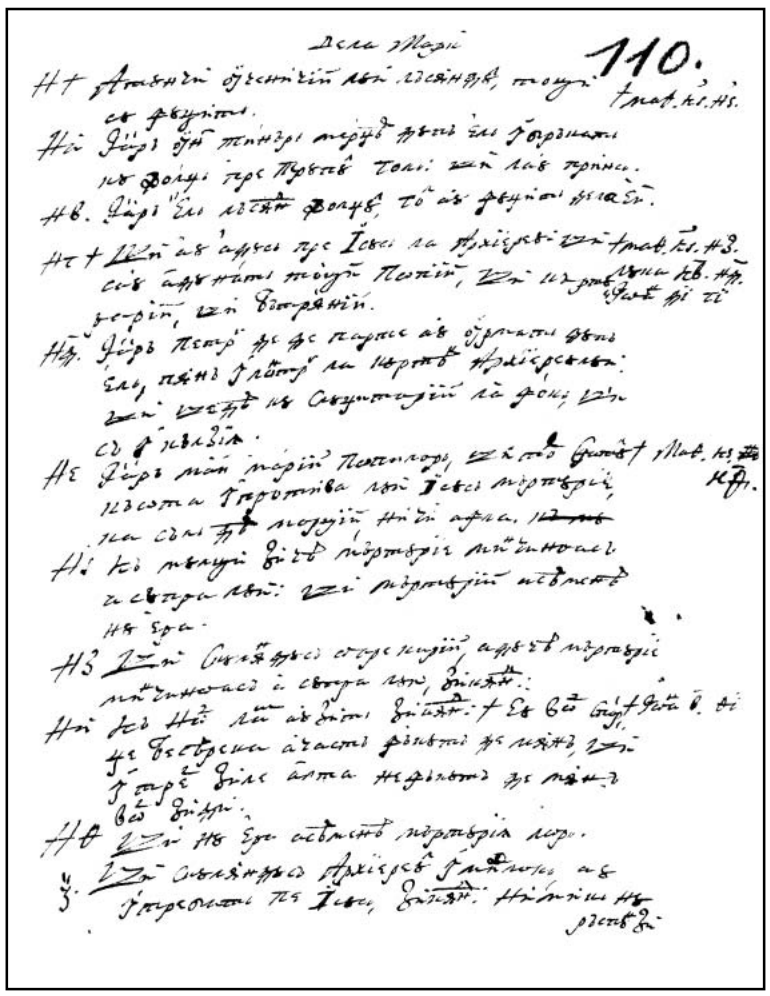

112r

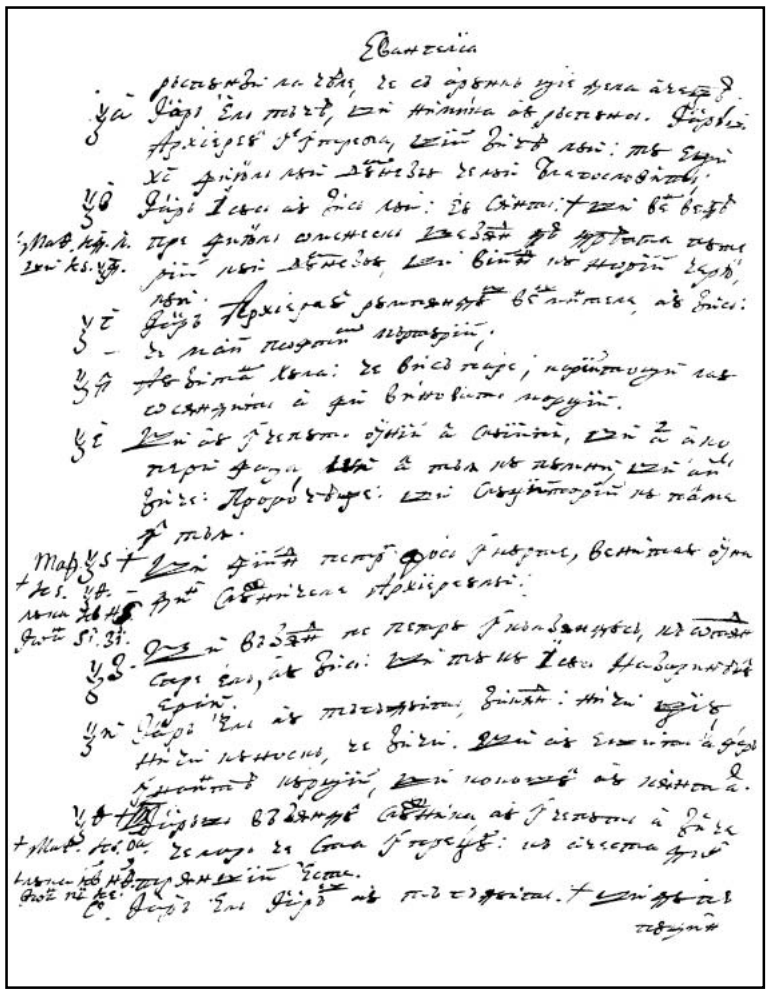

112v

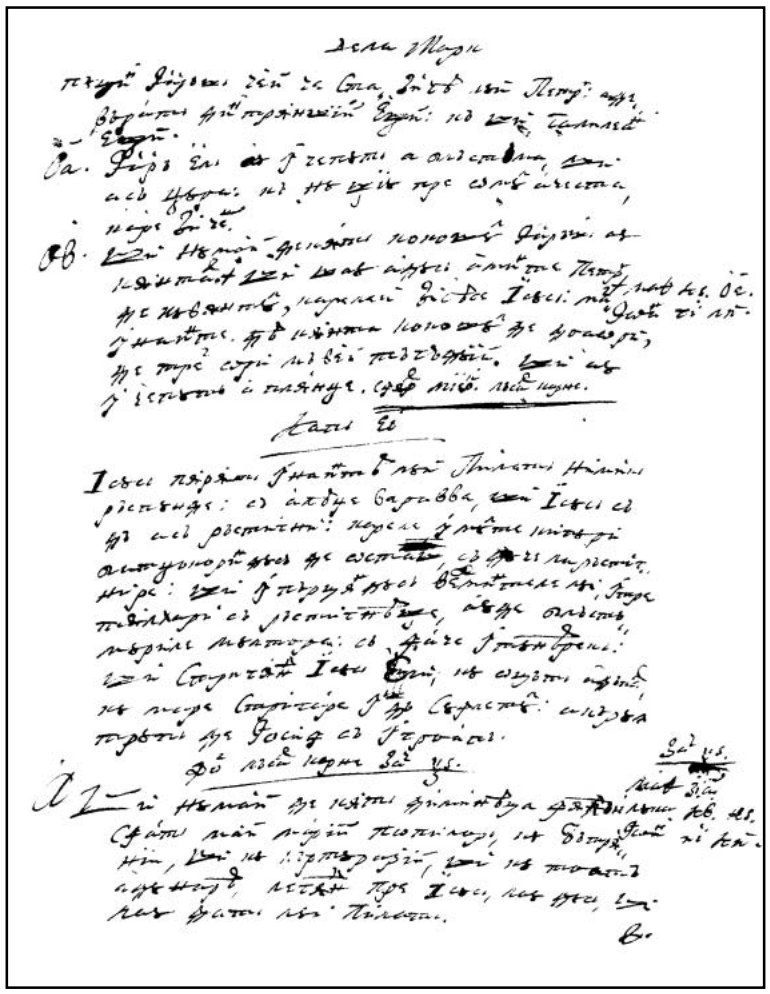

113r

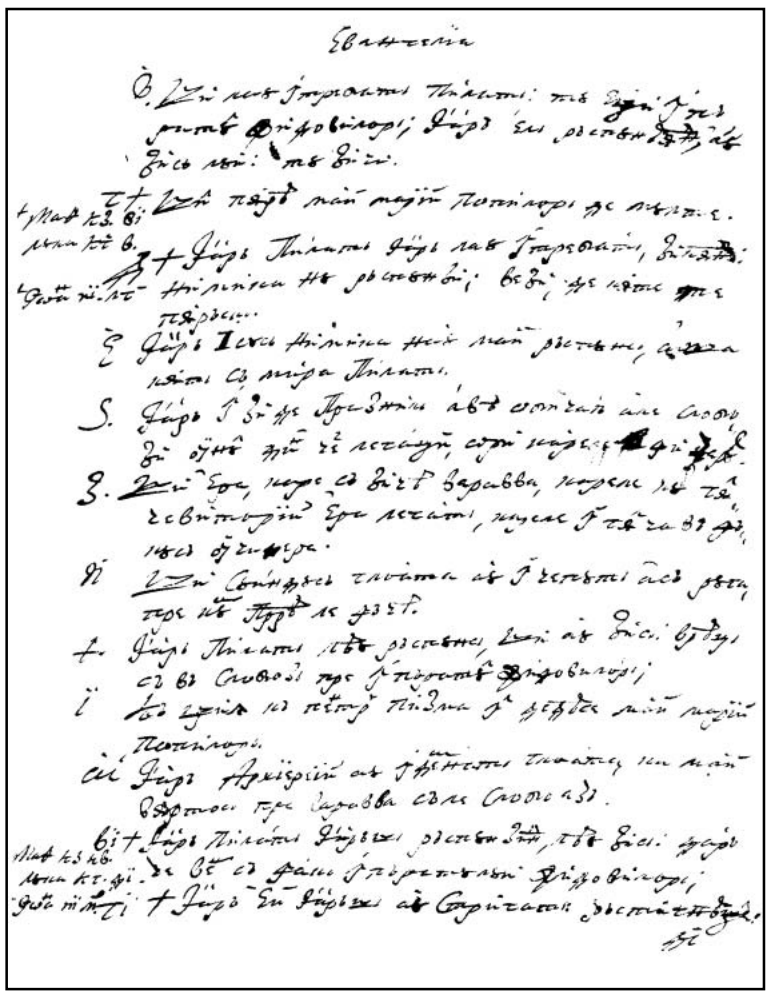

113v

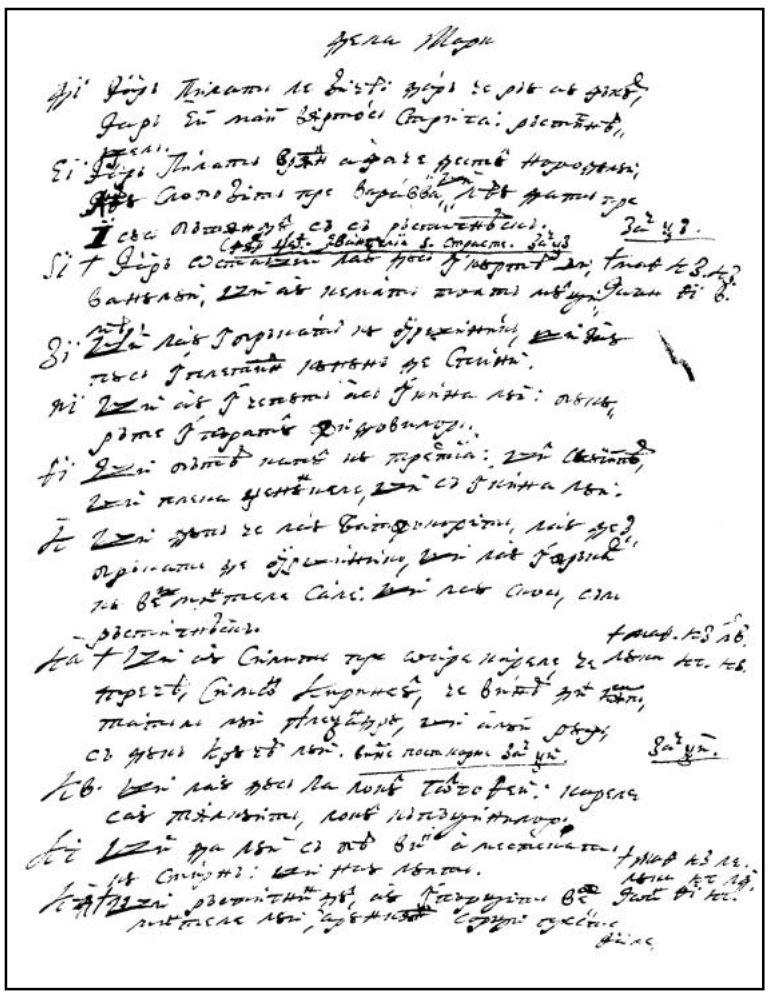

114r

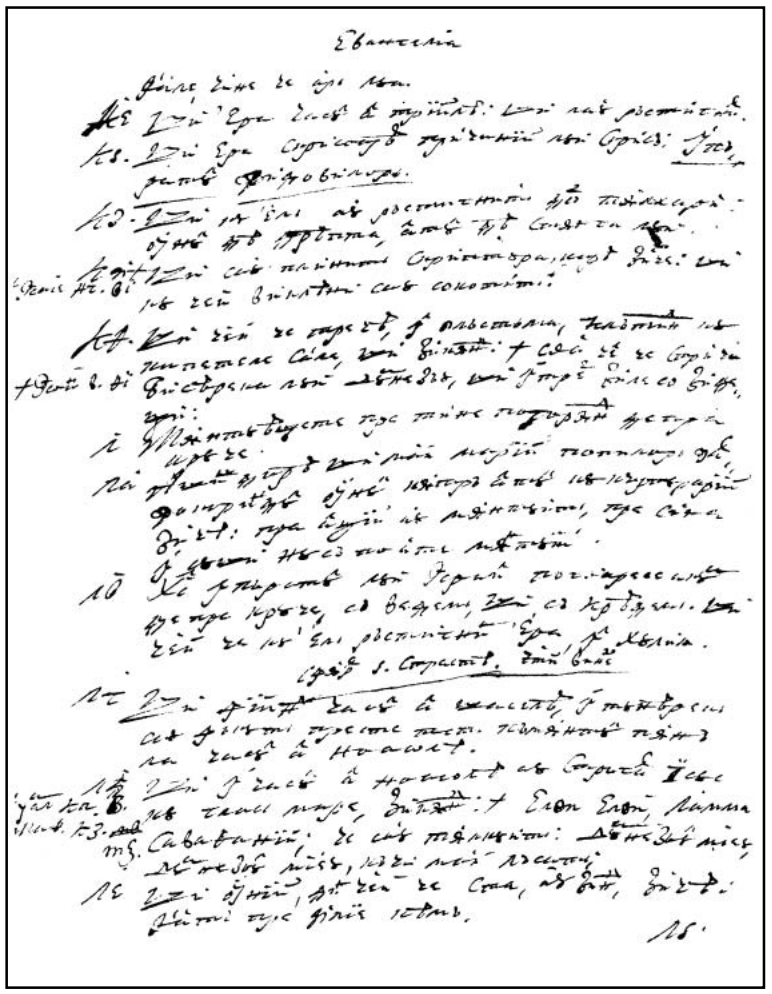

114v

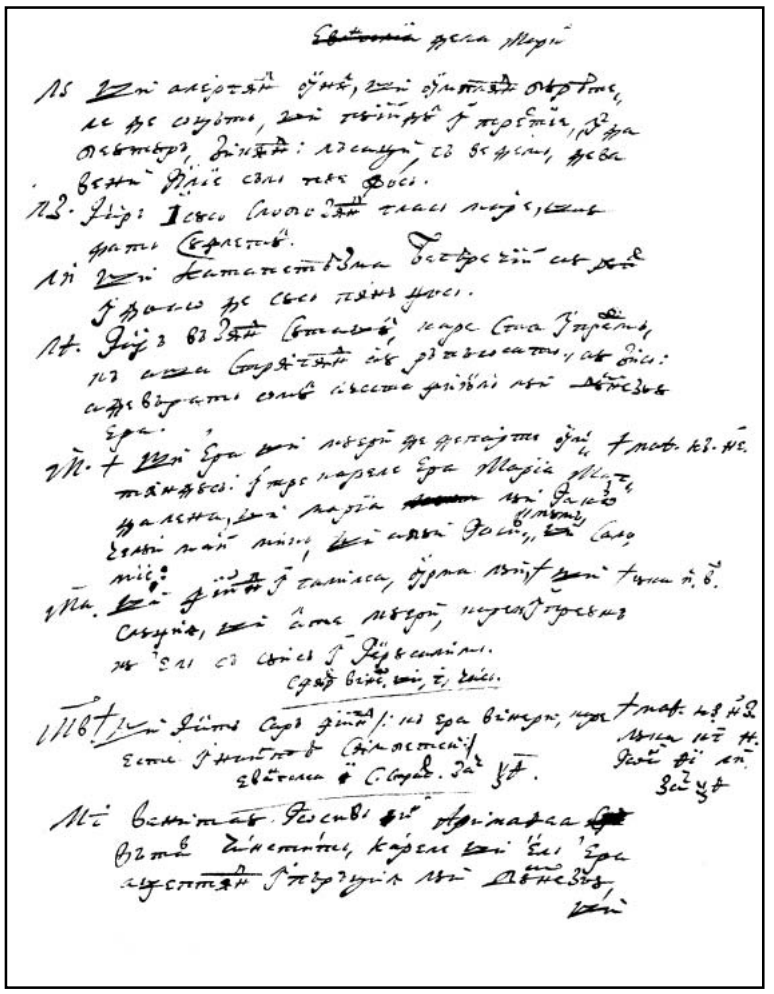

115r

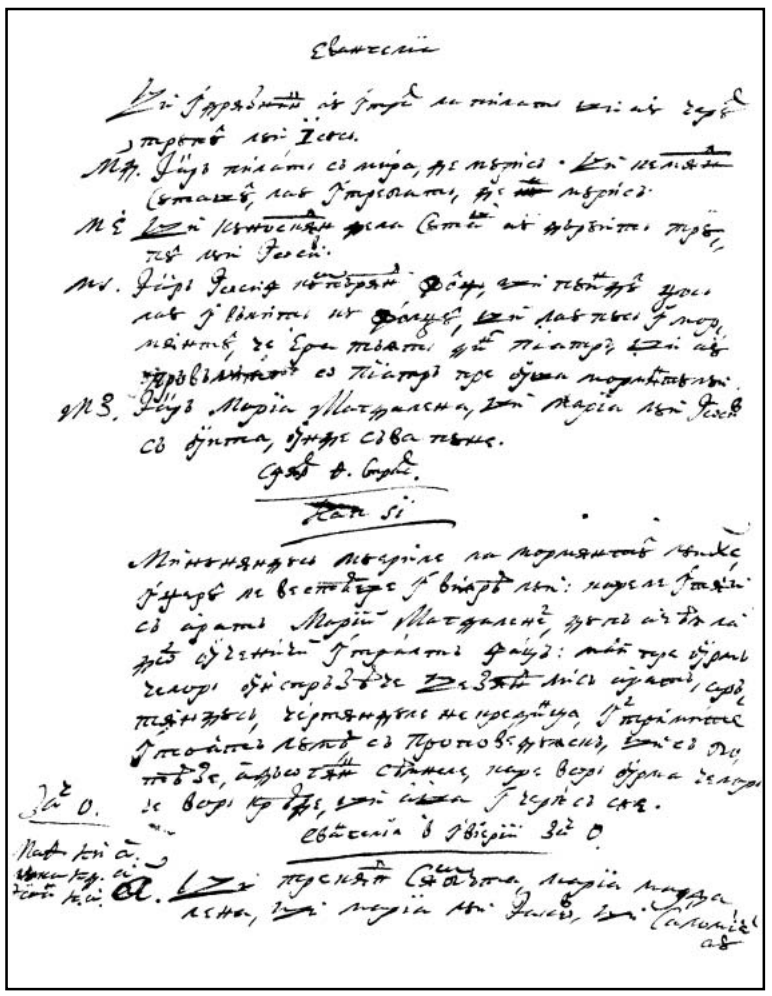

115v

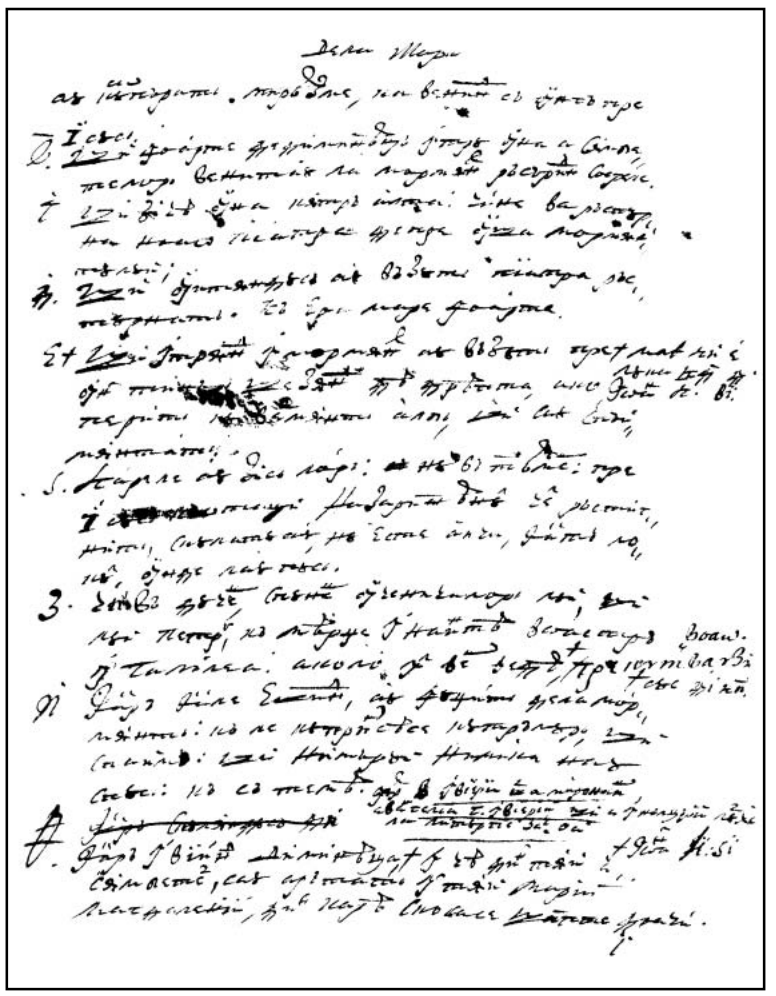

116r

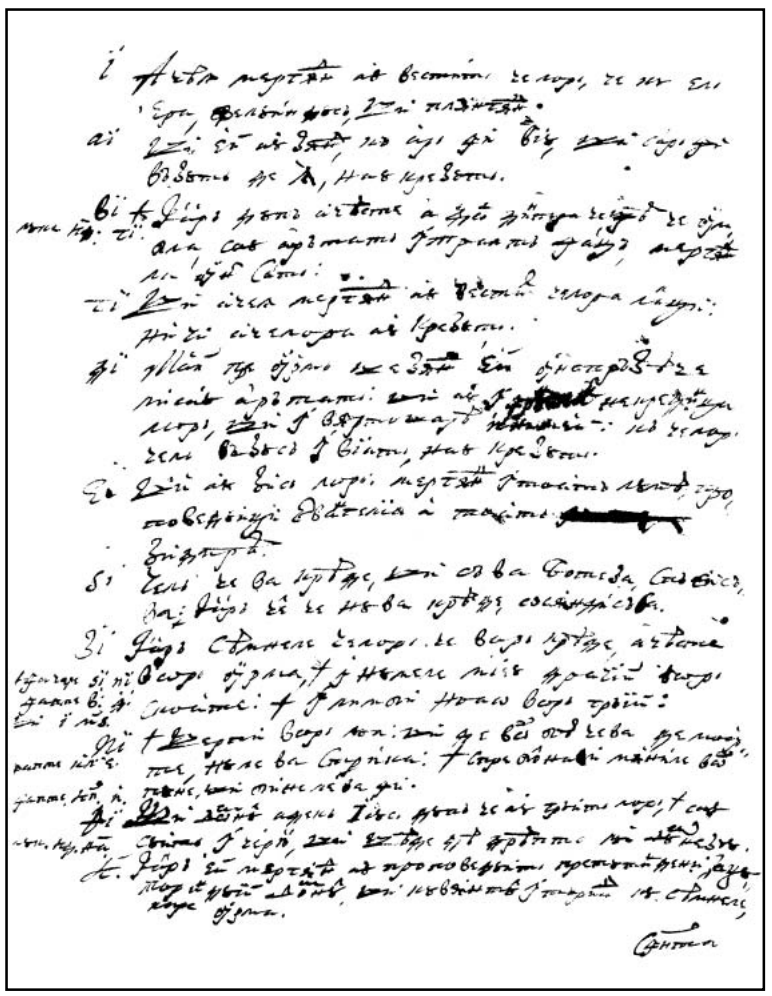

116v

117r

SFÂNTA LUI ISUS HRISTOS
EVANGHELIE DE LA LUCA

Cap 1

Lui Zaharie preotului vesteaşte Gavril zămislirea lui Ioan din Elisavet cea stearpă, carele, necrezând îngerului, amuţeaşte. Şi acelaş Gavriil vesteaşte Mariei zămislirea lui Isus, Fiiului lui Dumnezău, cea din Duhul Sfânt. La închinăciunea Mariei, Ioan săltează în pântece şi Elisatha proroceaşte şi însăşi Maria laudă de mulţămită Domnului cântă. La tăiarea lui Ioan împregiur, Zaharie tatăl dobândeaşte graiul, laudă de mulţămită face.

La Naşterea S. Ioan la litur. Zac. 1. *Zac. 1.*

1. Pentru că mulţi adecă s-au silit a rândui poveastea lucrurilor celor ce s-au plinit între noi,
2. Precum ne-au dat noao cei ce din început însuşi au văzut şi slugitori au fost cuvântului,
3. Părutu-s-au şi mie, urmând toate din început cu deadinsul pre rând a le scrie ţie, bune Theofile,
4. Ca să cunoşti adevărul acelor cuvinte de carele eşti învăţat.

Septemvrie 23. Zac. 2. | *Zac. 2.*

117v 5. Fost-au în zilele lui Irod, împărătului Iudei, un preot oarecarele pre nume Zaharie, *din ruda lui Avie, şi muierea lui, din featele lui Aaron, şi numele ei, Elisatha. *1 Par. 20, 10.
6. Şi era aceştia amândoi drepţi înaintea lui Dumnezău, umblând întru toate poruncile şi dreptăţile Domnului nevinovaţi.
7. Şi nu avea fiiu, pentru că Elisatha era stearpă şi amândoi trecusă în zilele sale.
8. Şi au fost, slugind cu preoţiia în rândul său, înaintea lui Dumnezău,
9. După obiceaiul preoţiii, cu soartea au ieşit să tămâiaze, întrând în beseareca Domnului.
10. *Şi toată mulţimea norodului era rugându-să afară, la ceasul tămâierii. *Ieşire 30, 7.
11. Şi s-au arătat lui îngerul Domnului, stând de-a dreapta oltariului tămâierii. Preoţi 16, 17.
12. Şi Zaharie s-au turburat văzând şi frică au căzut preste el.
13. Iară îngerul au zis câtră el: „Nu te teame, Zaharie, că s-au auzit rugăciunea ta şi muierea ta, Elisatha, va naşte ţie fiiu şi vei chema numele lui Ioan.
14. Şi va fi bucurie ţie şi săltare şi mulţi întru naşterea lui să vor bucura,
15. Că va fi mare înaintea Domnului şi vin şi beutură beţivă nu va bea şi să va umplea de Duhul Sfânt încă din pântecele mumei sale. ||
118r 16. Şi pre mulţi fii a lui Israil va întoarce câtră Domnul, Dumnezăul lor.

*Malahie 4, 6. 17. Şi el va mearge înaintea Lui cu duhul şi cu putearea lui Ilie, *ca să întoarcă inimile părinţilor
Math. 11, 14. către fii şi pre cei necredincioşi la înţelepciunea dreptilor, a găti Domnului norod desăvârşit”.
18. Şi au zis Zaharie către înger: „De unde voi cunoaşte aceasta? Că eu sânt bătrân şi muierea mea au trecut în zilele sale”.
19. Şi, răspunzând îngerul, au zis lui: „Eu sânt Gavril, carele stau înaintea lui Dumnezău şi sânt trimis a grăii către tine şi aceaste a-ţi vesti.
20. „Şi, iată, vei fi tăcând şi nu vei putea grăii până în zioa în care vor fi aceaste, pentru ce n-ai crezut cuvintelor meale, care să vor umplea la vreamea sa”.
21. Şi era gloata aşteptând pre Zaharie şi să mira căci să zăboveaşte în besearecă.
22. Iară ieşind, nu putea grăii către ei şi au cunoscut că vedenie văzusă în besearecă. Şi el era arătându-le lor şi au rămas mut.
23. Şi au fost, dacă s-au umplut zilele slujbei lui, s-au dus la casa sa.

Zac. 3. *La Blagoveştenie, la liturghie. Zac. 3.*

24. Iară după aceale zile au zimislit | Elisatha, muierea lui, şi să tăinuia cinci luni, zicând: 118v
25. „Că aşa mi-au făcut Domnul în zilele în carele au căotat a lua ocara mea dântre oameni”.

Sfârşit Zimislirea Ioan. Citit Naştere.

26. Iară în luna a şasă trimis au fost îngerul Gavril de la Dumnezău în cetatea Galileii, a căriia numele Nazaret,
27. Către o fecioară logodită unui bărbat, căruia numele era Iosif, din casa lui David, şi numele fecioarei, Maria.
28. Şi, întrând îngerul către ea, au zis: „Bucură-te, cea plină de dar, Domnul e cu tine! Blagoslovită eşti tu între muieri”.
29. Carea auzind, s-au turburat de cuvântul lui şi cugeta ce închinare ar fi aceasta.
30. Şi au zis îngerul ei: „Nu te teame, Marie, că ai aflat har la Dumnezău.
*Isaie 7, 14. 31. *Iată, vei lua în pântece şi vei naşte fiiu şi vei chema numele Lui Isus.
Gios 2, 21. 32. Acesta va fi mare şi Fiiul Celui Înalt Să va chema şi va da Lui Domnul Dumnezău
*Daniil 7, 14. scaunul lui David, tătâne-Său. *Şi va împărăţi în casa lui Iacov în veacu.
Mihei. 4, 7. 33. Şi împărăţiii Lui nu va fi sfârşit”.
34. Şi au zis Maria către înger: „Cum va fi aceasta, că bărbat nu cunosc?”
35. Şi, răspunzând îngerul, i-au zis ei: „Duhul Sfânt va veni preste tine şi putearea || Celui Înalt te va umbri. Pentru aceaea, şi Ce Să va naşte din tine, Sfântul, Să va chema 119r
Fiiul lui Dumnezău.
36. Şi, iată, Elisatha, rudeniia ta, şi ea au zămislit fiiu în bătrâneaţele sale. Şi această lună a şasa este ei, carea să cheamă stearpă.
37. Că nu va fi cu neputinţă la Dumnezău tot cuvântul”.

38. Şi au zis Maria: „Iată slujnica Domnului, fie mie după cuvântul tău”.
Şi s-au dus de la ea îngerul.

Sfârşit Blagoveştenii. La Blagovşt. dimineaţa. Zac. 4. *Zac. 4.*

39. Iară sculându-să Maria în zilele aceale, s-au dus la munte cu degrabă în cetatea Iudeii.
40. Şi au întrat în casa Zahareii şi s-au închinat Elisathei.
41. Şi au fost, dacă au auzât închinăciunea Mariei <către> Elisatha, au săltat pruncul în pântecele ei. Şi s-au umplut de Duhul Sfânt Elisatha,
42. Şi au strigat cu glas mare şi au zis: „Blagoslovită eşti tu între muieri şi blagoslovit e rodul pântecelui tău!”
43. Şi de unde mie aceasta, ca să vie Maica Domnului mieu la mine?
119v 44. Că iată, cât fu glasul închinării | tale în urechile meale, săltat-au pruncul cu bucurie în pântecele mieu.
45. Şi fericită carea ai crezut că să vor plini ceale ce sânt zisă ţie de la Domnul”.
46. Şi au zis Maria: „Măreaşte sufletul mieu pre Domnul,
47. Şi au săltat duhul mieu întru Dumnezău, mântuitoriul mieu,
48. Că au căotat spre smereniia slujnicii Sale; că, iată, de acum mă vor ferici toate neamurile,
49. Că mi-au făcut mari Cel Putearnic şi sfânt numele Lui.
50. Şi mila Lui din neam în neamuri celor ce să tem de El.
51. Făcut-au puteare cu braţul Său, *răsipit-au pre cei mândri cu mintea inimii Sale. *Isaie 51, 9.
52. Pogorât-au pre cei putearnici de pre scaun şi au înălţat pre cei smeriţi. Psalm 32, 10.
53. *Pe cei flămânzi i-au umplut de bunătăţi şi pre cei bogaţi i-au lăsat deşerţi. *1 Împăr. 2, 5.
54. Luat-au pre Israil, sluga Sa, aducându-Şi aminte de mila Sa. Psalm 33, 11.
55. Precum au grăit câtră părinţii noştri, *Avram şi sămânţiii lui, până în veac”. *Face. 17, 9
56. Şi au rămas Maria cu dânsa ca la trei luni; şi s-au întors la casa sa. şi 22, 16.
Psalm. 131, 11.

Sfârşit Bşti. Isaie 41, 8.
Facere 17, 9.

120r 57. Iară Elisathei s-au umplut vreamea să nască || şi au născut fiiu.
58. Şi au auzit vecinii şi rudeniile ei că au mărit Domnul mila Sa cu ea şi să bucura cu ea.
59. Şi au fost a opta zi, venit-au să taie pruncul împregiur. Şi-l chema cu numele tătâne-său, Zaharie.
60. Şi, răspunzând muma lui, au zis: „Nicidecum, ci să va chema Ioan”.
61. Şi au zis câtră ea: „Că nime nu e în rudeniia ta cine să să chiiame cu numele acesta”.
62. Şi arăta tătâne-său cum ar vrea a-l chema.
63. Şi, cerând panechidă, au scris, *zicând: „Ioan e numele lui”. Şi s-au mirat toţi. *Sus stih 13.
64. Şi s-au deşchis îndată gura lui şi limba lui şi grăia binecuvântând pre Domnezeu.
65. Şi au fost frică preste toţi vecinii lor, şi preste toţi munţii Iudeii să vestea toate cuvintele aceaste.

66. Şi au pus toţi cei ce au zis în inima sa zicând: „Cine, ţi să pare, pruncul acesta va fi?” Că mâna Domnului era cu el.
67. Şi Zaharie, tatăl lui, s-au umplut de Duhul Sfânt şi au prorocit zicând:
*Psalm 73, 12. 68. *„Bine e cuvântat Domnul, Dumnezăul lui Israil, că au cercetat şi au făcut răscumpărare norodului Său, |
*Psalm 131, 17. 69. *Şi au rădicat cornul mântuirii noao, în casa lui David, slugii Sale, 120v
*Ieremie 23, 6 şi 30, 10. 70. *Precum au grăit prin gura sfinţilor carii din veac sânt, a prorocilor Lui,
71. Mântuire de la neprietinii noştri şi din mâna tuturor celor ce ne urăsc,
72. A face milă cu părinţii noştri şi a-Ş aduce aminte de legătura Sa cea sfântă,
*Fac. 22, 16. 73. *Giurământul care au giurat câtră Avraam, părintele nostru, că ne va da,
Ieremie 31, 33. 74. Ca fără frică, din mâna neprietinilor noştri izbăviţi, să slugim Lui,
Ovreai 6, 13, 17. 75. Cu sfinţenie şi cu dreptate înaintea Lui, întru toate zilele noastre.
76. Şi tu, pruncule, prorocul Celui Înalt te vei chema, că vei mearge înaintea feaţei Domnului a găti căiile Lui,
*Malah 4, 5. 77. *A da cunoştinţa mântuirii norodului Lui, spre iertarea păcatelor lor,
Sus stih 17. 78. Prin mila Dumnezăului nostru cea mare, cu carea ne-au cercetat, răsărind din nălţime,
*Zah. 3, 9 şi 6, 12. 79. *A lumina celor ce întru întunearec şi în umbra morţii şed, a îndrepta picioarele
Malah. 4, 2. noastre pre calea păcii”.
80. Iară pruncul creştea şi să întărea cu duhul. Şi era în pustii până la zioa arătării sale câtră Israil.

Sfârşit Naşterei Ioan. ||

Cap 2 121r

Din porunca lui Avgust, Iosif cu Maria s-au suit în Vifleim, unde ea au născut pre Mântuitoriul, a Căruia naştere de la înger auzându-să, păstorii degrabă vin a-L vedea. Pruncul tăiat împregiur Să cheamă Isus. Carele, după zilele curăţeniii, în Ierusalim aducându-L, să-L puie înaintea Domnului, bătrânul Simeon bine Îl cuvintează şi de durerile maicei la vreamea patimilor proroceaşte, şi bătrâna prorociţa Anna Domnului să mărturiseaşte. Isus de doispărzeace ani, plin de înţelepciune şi de dar, pierzându-Să de la părinţi, în mijlocul dascălilor Să află şi Să pogoară în Nazaret, făcându-Să lor supus.

Zac. 5. *La vecernie Naşterii lui Hristos. Zac. 5.*

1. Şi au fost în zilele aceale, ieşit-au poruncă de la chesar Avgust să să scrie toată lumea.
2. Această scrisoare dintâi s-au făcut de Chirineu, mai-marele Sireii.
3. Şi să ducea toţi să să mărturisească, fieştecarii în cetatea sa.
*Mih. 6, 2. 4. Şi s-au suit şi Iosiv din Galileea, din cetatea Nazaretului, în Iudeea, în cetatea lui David,
Math. 2, 6. carea să cheamă Vifleim, | *pentru că era din casa şi din ruda lui David, 121v

5. Să să mărturisească cu Maria, logodita sa, muiare îngrecată.
6. Şi au fost, fiind ei acolo, s-au umplut zilele să nască.
7. Şi au născut Fiiul său, Cel întâi născut, şi L-au învăluit în scutece şi L-au pus în iasle, că nu avea loc în casă.
8. Şi era păstori în ţinutul acela priveghind şi păzind străgile nopţii preste turma sa.
9. Şi, iată, îngerul Domnului au stătut lângă ei şi mărirea lui Dumnezău i-au strălucit împregiur şi s-au temut cu frică mare.
10. Şi le-au zis îngerul: „Nu vă teamereţi, că, iată, vă vestesc bucurie mare, carea va fi a tot norodul.
11. Că s-au născut voao astăzi Mântuitoriu, Carele iaste Hristos Domnul, în cetatea lui David.
12. Şi acesta voao sămn: afla-veţi un prunc în scutece înfăşat şi pus în iasle".
13. Şi îndată au fost cu îngerul mulţime de oaste cerească, lăudând pre Dumnezeu şi zicând:
14. „Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu şi pre pământ pace oamenilor a bunei-voiri". ||
122r 15. Şi au fost, deacă s-au depărtat de la ei îngerul în ceriu, păstorii grăia între sineş: „Să treacem până în Vithleim şi să vedem cuvântul acesta ce s-au făcut, care Domnul au arătat noao".
16. Şi au venit grăbind şi au aflat pre Maria şi pre Iosif şi pruncul pus în iasle.
17. Şi, văzând, au cunoscut de cuvântul ce să zisease lor de pruncul acesta.
18. Şi toţi carii au auzit s-au minunat şi de ceale ce să zisease lor de la păstori.
19. Iară Maria ţinea toate cuvintele aceastea, socotindu-le în inima sa.

Zac. 6. *La Tăiarea Domnului Împrejur la litur. Zac. 6.*

20. Şi s-au întors păstorii slăvind şi lăudând pre Dumnezeu de toate care auzise şi văzuse, precum s-au zis către ei.

Sfârşit vecernie Naşterii lui Hristos.

*Face. 17, 2.
Preoţi 12, 3.
**Math. 1, 21
Sus 1, 31.
21. *Şi, după ce s-au plinit opt zile, Să taie împrejur Pruncul; S-au chemat numele Lui Isus, **Care S-au chemat de la înger mai înainte de a Să zămisli în pântece.

Zac. 7. *La Stretenie la leturgie Zac. 7.* |

*Preoţi 12, 6.
22. Şi după ce s-au plinit zilele curăţeniei Lui, *după leagea lui Moisi, L-au adus în Ierusalim, să-L puie înaintea Domnului, 122v
*Ieşire 13, 2.
Numer. 8, 16.
23. Precum iaste scris în leagea Domnului, *că toată partea bărbătească ce deşchide zgăul sfintul Domnului să va chema,
*Preoţi 12, 8.
24. Şi să dea în jirtvă, precum s-au zis în leagea Domnului, *o păreache de turtureale au doi pui de porumbi.

Zac. 8. *La Stretenie Domnului la utrânie Zac. 8.*

25. Şi iată, un om era în Ierusalim, căruia numele Simion; şi omul acesta era drept şi cu frica lui Dumnezeu, aşteptând mângăiarea lui Israil; era şi Duhul Sfânt într-însul.
26. Şi răspuns luase de la Duhul Sfânt că nu va vedea moartea până nu va vedea pre Hristosul Domnului.
27. Şi au venit cu duhul în besearică şi, când ducea pruncul Isus părinţii Lui, să facă după obiceaiul legii pentru El,
28. Şi el l-au luat în braţele sale şi bine au cuvântat pre Dumnezeu şi au zis:
29. „Acum slobozi pre sluga Ta, Stăpâne Doamne, după cuvântul Tău, în pace, ||
30. Că au văzut ochii miei mântuirea Ta, 123r
31. Carea ai gătit înaintea feaţii tuturor noroadelor,
32. Lumină spre descoperirea limbilor şi slavă norodului Tău, Israil".

Sfârşit utrâniei.

33. Şi era tatăl Lui şi muma mirându-să de acealea ce să zicea despre El.
*Isaie 8, 14.
Râm. 9, 33.
1 Petru 2, 7.
34. Şi i-au blagoslovit Simion şi au zis către Maria, muma Lui: *„Iată, S-au pus Acesta spre cădearea şi spre scularea multora în Israil şi spre sămn căruia să va zice împrotivă.
35. Şi prin sufletul tău va treace sabiia, ca să să deascopere din multe inimi cugetele".
36. Şi era Anna proroci̦a, fata lui Fanuil, din neamul Asir. Aceasta petrecusă în zile multe şi trăisă cu bărbatul său şeapte ani din fecioriia sa.
37. Şi aceasta, văduvă până la ani optzeci şi patru, carea nu să depărta de besearecă, cu posturi şi cu rugăciuni slujind noaptea şi zioa. |
38. Şi aceasta, într-acel ceas venind, să mărturisiia Domnului şi grăia de El tuturor celor ce aştepta răscumpărarea lui Israil. 123v

Sfârşit sfântului.

39. Şi, când au săvârşit toate după leagea Domnului, s-au întors în Galileea, în cetatea sa, Nazaret.
40. Iară Pruncul creştea şi Să întărea, plin de înţelepciune. Şi darul lui Dumnezeu era cu El.

Sfârşit Stretenie.

*Ieşir. 23, 15
şi 34, 18.
2 Leage 16, 1.
41. Şi mergea părinţii Lui în toţi anii în Ierusalim, *la praznicul Paştilor.
42. Şi, fiind de ani doisprăzeace, suindu-să ei în Ierusalim, după obiceaiul praznicului,
43. Şi, plinindu-să zilele, întorcându-să, au rămas Pruncul Isus în Ierusalim şi n-au ştiut părinţii Lui.

44. Iară socotindu-L a fi cu soţiile, au venit cale de o zi şi-L căuta între rudenii şi între cunoscuţi.
45. Şi, neaflându-L, s-au întors în Ierusalim, căutându-L. ||
124r 46. Şi au fost, după trei zile L-au aflat în besearică în mijlocul dascalilor, auzindu-i şi întrebându-i.
47. Şi să mira toţi cei ce-L auziia de înţelepciunea şi răspunsurile Lui.
48. Şi, văzându-L, s-au mirat. Şi au zis muma Lui către El: „Fiiule, ce ai făcut noao aşea? Iată, tatăl Tău şi eu ducându-ne, Te căutam”.
49. Şi au zis către ei: „Ce e că Mă căutaţi, nu ştiiaţi că în ceale ce sânt ale Tatălui Mieu trebuie să fiu?”
50. Şi ei n-au înţeles cuvântul carele au grăit către ei.
51. Şi S-au pogorât cu ei şi au venit în Nazaret. Şi era supus lor şi muma Lui ţinea toate cuvintele aceastea întru inima sa.
52. Şi Isus creştea cu înţelepciunea şi cu vârsta, înaintea lui Dumnezeu şi a oamenilor.

Sfârşit Tăiarei Împrejur. |

124v

Cap 3

Ioan să trimite de la Domnul a plini cu propovedania sa prorocia Isaiei şi gloatele publicanilor şi ostaşilor dă sfat, zicând ce trebuie fieştecarele a face; şi mărturiseaşte mărimea lui Hristos şi a botezului Lui, pre Carele de la dânsul botezându-Să, să pogoară porumbul şi glasul Tatălui să aude. Şi să urzeaşte neamul Lui, de la Iosif până la Adam suindu-să.

La vecernia Botezului. Zac. 9. Zac. 9.

1. Iară în anul împărăţiei lui Tiverie chesariului al cincisprăzeacelea, stăpânind Pilat din Pont în Iudeea, iară tetrarha Galileii, Irod, iară Filip, fratele lui, tetrarha Ituriei şi a ţinutului Trahoniei, şi Lisania, Avilaniii tetrarha,
2. *Supt căpeteniile preoţilor Anna şi Caiafa, fost-au cuvântul Domnului preste Ioan, fiiul Zahariei, în pustie. *Fapt. 4, 6.
3. *Şi au venit în tot ţinutul Iordanului, propoveduind botezul pocăinţei spre iertarea păcatelor, || *Math. 3, 1. Marc. 1, 4.
125r 4. Precum iaste scris în cartea cuvintelor Isaie proroculuі: *„Glasul celui ce strigă în pustie: «Gătiţi calea Domnului, dreapte faceţi cărările Lui!». *Isaie 40, 3. Ioan 1, 23.
5. Toată valea să va umplea şi tot muntele şi dealul să va smeri. Şi vor fi ceale strâmbe dreapte, şi ceale aspre, spre căi neatede.
6. Şi va vedea tot trupul mântuirea lui Dumnezeu”.

*Math. 3, 7 7. Zicea, dară, către gloatele ceale ce ieşiia să să boteaze de la el: *„Pui de năpârci, cine v-au arătat a fugi de viitoarea mânie?
8. Faceţi, dară, roduri vreadnice de pocăinţă şi nu începeţi a zice: «Tată avem pre Avraam». Că zic voao că putearnic e Dumnezeu din petrile aceastea a deştepta fiii lui Avraam.
9. Că, iată, săcurea la rădăcina copaciului e pusă. Deci tot pomul ce nu face rod bun să va tăia şi în foc să va arunca”.
10. Şi-l întreba gloatele, zicând: „Dară ce | vom face?” 125v
*Iacov 2, 15 11. Şi, răspunzind, zicea lor: *„Cel ce are doao îmbrăcăminte deaie celui ce n-are. Şi
1 Ioan 3, 17 cel ce are bucate aşijderea facă”.
12. Şi au venit şi publicanii să să boteaze şi au zis către el: „Învăţătoriule, ce vom face?”
13. Iară el au zis către ei: „Nimica mai mult de ce vi s-au rânduit să faceţi”.
14. Şi-l întreba şi ostaşii, zicând: „Ce vom face şi noi?” Şi au zis lor: „Pre nime să nu bateţi, nici năpaste să faceţi. Şi fiţi îndestulaţi cu plata voastră”.
15. Iară socotind norodul şi cugetând toţi în inimile sale de Ioan că doară el ar fi Hristos,
*Math. 3, 11 16. Răspuns-au Ioan, zicând tuturor: *„Eu adecă cu apă vă botez; iară va veni Cel mai
Marc. 1, 8 tare decât mine, a Căruia nu sânt vreadnic a dezlega cureaoa încălţămintelor Lui. **Acela
Ioan 1, 26 vă va boteza cu Duhul Sfânt şi cu foc”,
**Math. 3, 11 17. A Căruia vânturătoarea e în mâna Lui şi va curăţi aria Sa şi va aduna grâul în jignița
Fapte 1, 10 şi Sa, iară pleavele va arde cu focul nestins”. ||
11, 16 şi 19, 4 18. Multe adecă şi altele îndemnând, propoveduia norodului. 126r
Math. 3, 11

Zac. 10. *Sfârşit vecernia Botezului. Luni 1 după Anul Nou. Zaceal 10.*

*Math. 14, 4 19. *Iară Irod tetrarhul certându-să de el pentru Irodiada, muiarea frăţine-său, şi pentru
Marc. 6, 17 toate răotăţile care au făcut Irod,
20. Au adaos şi aceasta preste toate şi au închis pre Ioan în temniţă.
*Matheiu. 3, 17 . 21. *Şi au fost când să boteza tot norodul şi Isus botezându-Să şi rugându-Să, s-au deşchis ceriul,
Marc 1, 10. 22. Şi s-au pogorât Duhul Sfânt cu faţă trupească, ca un porumbu, pre El. Şi glas din
Ioan 1, 32. ceriu au fost: *„Tu eşti Fiiul Mieu cel iubit, întru Tine bine Mi-au plăcut”.
*Matheiu. 3, 17
şi 17,5. *Sfârşit luni. Zac. 11.*
Jos 9, 35.
2 Petru 1, 17. 23. Şi însuş Isus era, începând, ca de treizeci de ani, precum să părea, fiiul lui Iosif, carele
Zac. 11. au fost a lui Eli, care au fost a lui Mathat,
24. A lui Levi, a lui Melhi, a lui Ianan, a lui Iosif,
25. A lui Mathathie, a lui Ammos, a lui Naum, a lui Esli, a lui Nagghi, |
26. A lui Maath, a lui Mathathie, a lui Semei, a lui Iosif, al Iudei, 126v
27. A lui Ioana, a lui Risa, a lui Zorovavel, a lui Sarathiil, a lui Niri,
28. A lui Melhi, a lui Addi, a lui Cosam, a lui Elmodam, a lui Ir,
29. A lui Isus, a lui Eliezer, a lui Iorim, a lui Mathan, a lui Levi,
30. A lui Simion, a lui Iuda, a lui Iosif, a lui Iona, a lui Eliachim,
31. A lui Melia, a lui Menna, a lui Mathatha, a lui Nathan, a lui David,
32. A lui Esse, a lui Ovid, a lui Vooz, a lui Salmon, a lui Naason,
33. A lui Aminadav, a lui Aram, a lui Esrom, a lui Fares, a lui Iuda,
34. A lui Iacov, a lui Isaac, a lui Avraam, a lui Thara, a lui Nahor,
35. A lui Saruh, a lui Ragav, a lui Faleg, a lui Ever, a lui Sali,
36. A lui Cainan, a lui Arfaxad, a lui Sim, a lui Noe, a lui Lameh,
37. A lui Mathusal, a lui Enoh, a lui Iared, a lui || Malaleil, a lui Cainan, 127r
38. A lui Enos, a lui Sith, a lui Adam, carele au fost a lui Dumnezeu.

Cap 4

Isus, după patruzăci de zile de post biruind ispitele Satanii, în sinagoga Nazaretului citeaşte cea despre Sine prorociia lui Isaie. Şi zice prorocul a nu fi primit în moşiia sa; pentru aceaea vrea a-L repezi din munte. Scoate în Capernaum dracul şi tămăduiaşte pre soacra lui Simon şi pre alţii mulţi de multe fealiuri de boale şi dracii scoate.

Zac. 12. *Mierc. 1 dumc. Zac. 12.*

1. Iară Isus, plin de Duhul Sfânt, S-au întors de la Iordan şi Să ducea de Duhul în pustie — Math. 4, 11. Marc. 1, 12.

Sfârşit marţi.

2. Patruzăci de zile şi Să ispitiia de la diavolul. Şi n-au mâncat nimica în zilele aceale. Şi, sfârşindu-să aceale, au flămânzit.

3. Şi i-au zis diavolul: „De eşti Fiiul lui Dumnezău, zi pietrii aceştiia să fie pâne”.

4. Şi au răspuns câtră el Isus: „Scris este *că nu cu sângură pânea trăiaşte omul, ci cu tot cuvântul lui Dumnezău”. | — *2 Leage 8, 3. Math. 4, 4.

127v 5. Şi L-au dus diavolul într-un munte înalt şi I-au arătat toate împărăţiile lumii într-o cirtă de vreame.

6. Şi au zis Lui: „Ţie voi da putearea aceasta toată şi slava lor. Că mie sânt date şi căruia vreau, le dau.

7. Tu, dară, de Te vei închina înaintea mea, vor fi ale Tale toate”.

8. Şi, răspunzând Isus, au zis lui: *„Scris este: «Domnului Dumnezăului tău te vei închina şi Aceluia Unuia vei slugi»”. — *2 Leage 6, 13 şi 20, 10.

9. Şi L-au dus în Ierusalim şi L-au pus pre aripa bisearecii şi au zis Lui: „De eşti Fiiul lui Dumnezău, slobozi-Te de aici jos.

10. *Că scris este că îngerilor Săi va porunci pentru Tine să te ţie, — *Psalm 90, 11.

11. Şi că în mâni Te vor lua, ca să nu vatemi de piatră piciorul tău”.

12. Şi, răspunzând Isus, au zis lui: „Zis este *«Nu vei ispiti pre Domnul, Dumnezăul tău»”. — *2 Leage 6, 16.

13. Şi, sfârşindu-să toată ispita, diavolul s-au dus de la El până la o vreame.

14. *Şi S-au întors Isus cu putearea Duhului în Galileea şi au ieşit veaste de El pre tot ţinutul acela. || — *Math. 4, 14. Marc. 1, 14.

128r 15. Şi El învăţa în sinagogurile lor şi Să proslăvea de toţi.

Sfârşit miercuri. Joi 1. Zac. 13. — *Zac. 13.*

16. *Şi au venit în Nazaret, unde crescusă, şi au întrat după obiceaiul Său sâmbăta în besearecă şi S-au sculat a citi. — *Math. 13, 54. Marc. 6, 1.

17. Şi S-au dat Lui cartea lui Isaie prorocul. Şi cât au deşchis cartea, şi au aflat locul unde era scris: — Ioan 4, 45.

18. *„Duhul Domnului preste Mine, pentru carea M-au uns; a binevesti săracilor M-au trimis, a vindeca pre cei zdrobiţi cu inima, — *Isaie 16, 1.

19. A propoveduii robilor slobozirea şi orbilor vedearea, a lăsa pre cei frânţi întru slobozenie, a propoveduii anul Domnului cel primit şi zioa răsplătirii”.

20. Şi, închizând cartea, o au dat slugitoriului şi au şezut. Şi ochii tuturor în sinagoga era uitându-să spre El.

21. Şi au început a zice câtră ei: „Că astăzi s-au plinit scriptura aceasta în urechile voastre”.

Vineri 1. Zac. 14. | — *Zac. 14.*

22. Şi toţi îi da mărturie şi să mira de cuvintele darului care ieşea din gura Lui şi zicea: 128v
„Au nu acesta este fiiul lui Iosiv?”
23. Şi au zis lor: „Adevărat Îmi veţi zice această pildă: «Vraciule, vindecă-te pre tine însuşi! Câte am auzit a fi făcute în Capernaum, fă şi aici în moşiia ta!»”
24. Şi au zis: „Amin zic voao, că nici un proroc e primit în moşiia sa.
25. Adevăr zic voao, multe văduve era în zilele lui Ilie în Israil, când s-au închis ceriul ani trei şi şasă luni, când s-au făcut foamete mare preste tot pământul.
*3 Împăr. 17, 9. 26. *Şi la nice una dintr-însele s-au trimis Ilie, fără la Saretha Sidonului, câtră o muiare văduvă.
*4 Împăr. 5, 14. 27. *Şi mulţi leproşi era în Israil supt Ilisei prorocul, şi nice unul dintr-înşii s-au curăţit, fără Neman Sirianul”.
28. Şi s-au umplut toţi în sinagogă de mânie, auzind aceaste.
29. Şi s-au sculat şi L-au scos din cetate şi L-au dus până la sprânceana muntelui pre
Math. 4, 13. carele era zidită cetatea lor, să-L arunce.
Marc. 1, 21. 30. Iară El, trecând prin mijlocul lor, Să ducea.

Zac. 15. *Sfârşit vineri şi a prorocilor. Sâmb. 1. Zac. 15.*

31. Şi S-au pogorât în Capernaum, în cetatea || Galileii, şi acolo îi învăţa sâmbăta. 129r
*Math. 7, 28. 32. *Şi să minuna de învăţătura Lui, că cu puteare era cuvântul Lui.
*Marc. 1, 23. 33. *Şi în sinagoga era un om având drac necurat şi au strigat cu glas mare,
34. Zicând: „Ce e noao şi Ţie, Isus Nazarineanule? Venit-ai a ne pierde? Ştiu-Te cine eşti, Sfântul lui Dumnezău”.
35. Şi l-au certat Isus, zicând: „Amuţeaşte şi ieşi dintr-însul!” Şi lăpădându-l dracul în mijloc, au ieşit de la el şi nimic nu i-au stricat.
36. Şi au fost frică între toţi şi grăia între sineş, zicând: „Ce cuvânt este acesta, că cu puteare şi cu vârtute porunceaşte duhurilor celor necurate şi ies?”
37. Şi ieşiia veastea de El întru tot locul ţinutului.

Zac. 16. *Luni 2. Zac. 16.*

*Math. 8, 14. 38. Şi, sculându-Să Isus din sinagoga, au întrat în casa lui Simon. *Iară soacra lui Simon
Marc. 1, 30. era prinsă de mari friguri şi s-au rugat Lui pentru ea.
39. Şi, stând lângă ea, au poruncit frigurilor şi o au lăsat. Şi, numaidecât sculându-să, slugiia lor. |
40. Iară apuind soarele, toţi cei ce avea neputincioşi cu multe fealiuri de boale îi ducea 129v
la El. Iară El, puiind mânile pe fieştecarii, îi vindeca.
*Marc. 1, 34. 41. *Şi ieşiia dracii din mulţi strigând şi zicând: „Că Tu eşti Fiiul lui Dumnezău”. Şi certându-i, nu-i lăsa a grăii, că-L ştiia a fi Hristos.
42. Iară făcându-să zi, ieşind să ducea la loc pustiiu; şi gloatele Îl căota şi au venit până la El şi-L ţinea, să nu Să ducă de la ei.
43. Cărora El au zis: „Că şi altor cetăţi trebuie să vestesc împărăţiia lui Dumnezău, că pentru aceaea sânt trimis”.
44. Şi era propoveduind în sinagogurile Galileii.

Sfârşit luni.

Cap 5

După ce învăţasă din corabia lui Petru, el aruncând după porunca Lui năvodul, au prins mulţime de peşti. Leprosul vindecat îl trimite la preoţi. Slăbănogului, iertându-i întâi păcatele, porunceaşte să-şi ia patul. Şezând la masă cu Levi, pre carele de la vamă chemasă, pricina dă farisăiilor ce murmura pentru ce petreace cu păcătoşii şi pentru ce nu postesc ucenicii Lui.

Zac. 17. *Duminică 1. Zac. 17. ||*

1. Şi au fost când năvălea mulţimea la El, să audă cuvântul lui Dumnezău; şi El sta 130r
lângă iezerul Ghenesaretului.
*Math. 4, 18. 2. *Şi au văzut doao corăbii stând lângă iezer. Iară pescarii să pogorâsă şi spăla
Marc. 1, 16. mregile,

3. Şi, întrând întru una dintr-însele, care era a lui Simon, l-au rugat să o depărteaze puţin de la uscat. Şi şezând învăţa din corabie gloatele.

4. Şi, dacă au încetat a grăii, au zis câtră Simon: „Du-o la adânc şi aruncaţ mregile voastre spre vânat”.

5. Şi, răspunzând Simon, au zis Lui: „Învăţătoriule, toată noaptea ostenindu-ne, nimica am prins. Iară în cuvântul Tău voi arunca mreagea”.

6. Şi, făcând aceasta, au prins mulţime de peşti şi să rumpea mreagea lor.

7. Şi au vestit soţiilor, carii era într-altă corabie, să vie şi să le agiute. Şi au venit şi au umplut amândoao corăbiile, aşa cât să mai cufunda.

8. Carea văzând Simon Petru, au căzut la genunchele lui Isus, zicând: „Ieşi de la mine, că om păcătos sânt, Doamne!”

9. Că spaima îl cuprinsease pre el şi pre toţi cei ce era cu el în prinsoarea peştilor carea prinsease. |

130v 10. Aşişdirea şi pre Iacov şi pre Ioan, feciorii lui Zevedei, carii era soţii lui Simon. Şi au zis câtră Simon Isus: „Nu te teame, că dintr-aceasta oameni vei prinde”.

11. Şi, ducând la uscat corăbiile, lăsând toate, au mers după El.

Sfârşit dumc. Marţi 2. Zac. 18. *Zac. 18.*

12. *Şi au fost fiind într-o cetate şi iată un om plin de lepră; şi, văzând pre Isus şi căzând pre faţă, L-au rugat zicând: „Doamne, de vreai, mă poţi curăţi”. *Math. 8, 2. Marc. 1, 40.

13. Şi, întinzând mâna, S-au atins de el, zicând: „Vreau, curăţeaşte-te!” Şi numaidecât lepra s-au depărtat de la el.

14. Şi El i-au poruncit ca nimărui să nu spuie, ci: „Mergi, arată-te preotului şi ado pentru curăţiia ta, *precum au poruncit Moisi, întru mărturie lor”. *Preoţi 14, 4.

15. Şi, străbătând mai vârtos cuvântul de El, şi să aduna gloate multe să-L auză şi să să vindece de neputinţele sale.

16. Iară El Să depărta în pustie şi Să ruga.

Sfârşit marţi. Sâmb. 5. Zac. 19. *Zac. 19.*

17. Şi au fost într-una de zile şi El şedea învăţând; şi era fariseii şezând şi învăţătorii legii,

131r carii venisă din toate coşteiurile Galileii || şi a Iudeii şi din Ierusalim. Şi putearea Domnului era a-i vindeca.

18. *Şi iată neşte bărbaţi purtând într-un pat un om slăbănog; şi căota să-l bage şi să-l puie înaintea Lui. *Math. 9, 2. Marc. 2, 3.

19. Şi, neaflând prin ce parte l-ar băga, pentru gloată, s-au suit pre acoperiş şi prin podeale l-au slobozit cu patul în mijloc, înaintea lui Isus.

20. A cărora credinţă cât au văzut, au zis: „Omule, iartă-ţi-să păcatele tale”.

21. Şi au început a cugeta cărturarii şi fariseii, zicând: „Cine este acesta, care grăiaşte hule? Cine poate ierta păcatele, fără sângur Dumnezău?”
22. Iară cât au cunoscut Isus cugetele lor, răspunzând, au zis câtră ei: „Ce cugetaţi în inimile voastre?
23. Ce e mai lezne a zice: «Iartă-ţi-să păcatele» au a zice: «Scoală şi umblă»?
24. Ci, ca să ştiţi că Fiiul Omenesc are puteare pre pământ a ierta păcatele (au zis slăbănogului), ţie zic: «Scoală, ia patul tău şi mergi în casa ta!»”
25. Şi îndată sculându-să înaintea lor, au luat patul în care zăcea şi s-au dus în casa sa, mărind pre Dumnezău.
26. Şi spaimă au cuprins pre toţi şi mărea pre Dumnezău şi s-au umplut de frică, | zicând: „Că am văzut minunate astăzi”. 131v

Zac. 20. *Sfârşit sâmb. 2 sâmb. 3. Zac. 20.*

*Math. 9, 9. Marc. 2, 14.
27. *Şi după aceastea au ieşit şi au văzut un publican, pre nume Levii, şezând la vamă şi au zis lui: „Vino după Mine!”.
28. Şi, lăsând toate, au mers după El.
29. Şi I-au făcut ospăţ mare Levi în casa sa. Şi era gloată multă de vameşi şi de alţii, carii era cu ei şezând.
30. Şi murmura fariseii şi cărturarii lor, zicând câtră ucenicii Lui: „Pentru ce cu vameşii şi cu păcătoşii mâncaţi şi beaţi?”
31. Şi răspunzând Isus, au zis câtră ei: „Nu trebuie sănătoşilor vraci, ci bolnavilor;
32. N-am venit a chema pre cei drepţi, ci pre cei păcătoşi la pocăinţă”.

Zac. 21. *Sfârşit sâmb. Mier. 2. Zac. 21.*

*Marc. 2, 18.
33. Iară ei au zis câtră El: *„Pentru ce ucenicii lui Ioan să postesc adease şi fac rugăciuni, aşişdirea şi a fariseiilor, iară ai Tăi mâncă şi beau?”
34. Cărora El au zis: „Au doară veţi putea face fiii mirelui a posti când este cu ei mirele?
35. Iară vor veni zilele când să va lua de la ei mirele; atunci să vor posti într-aceale zile”.
36. Şi le zicea şi pildă: „Că nime nu pune peatec de la veştmânt nou în vejmânt vechiu. Într-alt chip şi cel nou să rumpe, şi celui vechiu nu i să cuvine peatecul de la cel nou.
37. Şi nime nu bagă vinul nou în foii vechi. Într-alt chip va sparge vinul nou foii şi acela să va vărsa şi foii vor peri. ||
38. Ci vinul nou în foi noi trebuie băgat şi amândoi să ţin. 132r
39. Şi nime, bând vechiu, numaidecât vrea nou, că zice: «Cel vechiu mai bun este»”.

Sfârşit mierc.

Cap 6

Pre ucenici, sâmbăta spice smulgând, mântuiaşte şi într-altă sâmbătă o mână sacă vindecă. Pre cei doisprăzeace aleşi numeaşte apostoli şi cu ei şi cu mulţime multă, stând în loc pustiiu, învaţă fericirile şi alte sfaturi şi porunci evangheliceşti. De oţapăcul în ochiul fratelui şi de pomul bun şi rău din rod a-l cunoaşte. Cel ce aude cuvintele lui Hristos cui să asamănă de le va plini şi cui de nu le va plini.

Zac. 22. *Sâmb. 4. Zac. 22.*

Math. 12, 1. Marc. 2, 23.
1. Şi au fost în sâmbăta a doao, întâi trecând prin sămânături, smulgea ucenicii Lui spice şi mânca frecându-le în mâni.
2. Iară unii dintre farisei zicea lor: „Ce faceţi carea nu-i slobod sâmbăta?”
3. Şi, răspunzând Isus câtră ei, au zis: „Nici aceasta aţi citit ce au făcut David când flămânzisă el şi cei ce cu el era?
*1 Împăr. 21, 6. **Ieşire 29, 32. Preoţi 24, 9.
4. *Cum au întrat în casa lui Dumnezău şi pânele punerei-înainte le-au luat şi le-au mâncat şi au dat celor | ce era cu el, care nu era slobod a le mânca, **fără numai preoţilor?” 132v
5. Şi zicea lor: „Că Domn este Fiiul Omenesc şi sâmbetei”.
*Math. 12, 10. Marc. 3, 1.
6. Şi au fost şi într-altă sâmbătă, de au întrat în sinagoga şi învăţa. *Şi era acolo un om şi mâna lui cea dreaptă era uscată.

7. Şi lua aminte cărturarii şi fariseii de-or vindeca sâmbăta, ca să afle de unde să-L pârască.
8. Iară El ştiia cugetele lor. Şi au zis omului celui ce avea mână uscată: „Scoală şi stăi în mijloc”. Şi, sculându-să, au stătut.
9. Şi au zis către ei Isus: „Întrebu-vă pre voi de e slobod sâmbăta bine a face au rău? Suflet a mântuii au a pierde?”
10. Şi, uitându-Să împregiur la toţi, au zis omului: „Întinde mâna ta!”; şi o au întins şi s-au întregit mâna lui.

Sfârşit sâmb.

11. Iară ei s-au umplut de neînţelepciune şi grăia între sineş ce ar face lui Isus.

Joi 2. Zac. 23. *Zac. 23.*

12. Şi au fost într-aceale zile, ieşit-au în munte să Să roage şi era înoptând în rugăciunea lui Dumnezău.
13. *Şi, făcându-să zioă, au chemat ucenicii Săi şi au ales doisprăzeace dintr-înşii (pre carii şi apostoli i-au numit): || *Math. 10, 11. Marc. 3, 13.
133r 14. Pre Simon, pre care l-au numit Petru, şi Andrei, fratele lui, Iacov şi Ioan, Filip şi Vartholomeu,
15. Mathei şi Thoma, Iacov a lui Alfeiu şi Simon, care s-au chemat Zilotis,
16. Şi Iuda a lui Iacov şi Iuda Iscarioteanul, carele au fost vânzătoriu.

Vineri 2 şi la precuvioşi. Zac. 24. *Zac. 24.*

17. Şi, pogorându-Să cu ei, au stătut în loc şes şi mulţimea ucenicilor Lui şi mulţimea multă de noroade din toată Iudeea şi din Ierusalim şi din ţânutul mării şi a Tirului şi a Sidonului,
18. Carii venisă să-L auză şi să să vindece de boalele sale. Şi cei ce să chinuia de duhuri necurate să vindeca.
19. Şi toată mulţimea căota să să atingă de El, că puteare ieşiia din El şi vindeca pre toţi.

Sfârşit joi.

20. *Şi El, rădicându-şi ochii spre ucenicii Săi, zicea : „Fericiţi sânteţi, săracilor, că a voastră este împărăţiia lui Dumnezău. *Math. 5, 2.
21. Fericiţi cei ce flămânziţi acum, că vă veţi sătura. Fericiţi cei ce plângeţi acum, că veţ râde.
22. *Fericiţi veţi fi când vă vor urî oamenii şi când vă vor despărţi şi vă vor ocărî şi vor lăpăda numele vostru ca un rău, pentru Fiiul Omenesc. | *Math. 5, 11.

23. Bucuraţi-vă într-acea zi şi săltaţi că, iată, plata voastră multă este în ceriu; că după 133v
aceaste făcea prorocilor părinţii lor.

Zac. 25. *Sfârşit vineri. Luni 3 şi la precuvioşi. Zac. 25.*

*Ecli. 31, 8. 24. *Însă amar voao, bogaţilor, că aveţ mângăiarea voastră.
Amos 6, 1. 25. *Amar voao, sătuiilor, că veţi flămânzi. Amar voao, carii râdeţi acum, că vă veţi jeli
*Isaie 65, 13. şi veţi plânge.
26. Amar voao, când bine vă vor zice oamenii, că aseamenea făcea prorocilor celor mincinoşi părinţii lor.
27. Iară voao zic, celor ce auziţ: iubiţi pre neprietenii voştri, bine faceţi celor ce vă urăsc.
28. Grăiţi de bine pre cei ce vă blastămă şi vă rugaţi pentru cei ce vă năpăstuiesc.
*Math. 5, 39. 29. *Şi celui ce te loveaşte preste falcă, dă-i şi ceaealaltă; şi celui ce ia vejmântul tău şi
1 Corith. 6, 7. îmbrăcămintea, nu-i tăgădui.
30. Şi tot celui ce ceare de la tine, dă-i. Şi cel ce ia ale tale, nu le ceare.

Zac. 26. *Sfârşit luni. Dumc. 2. Zac. 26.*

*Tovie 4, 16. 31. *Şi precum vreaţi să vă facă oamenii, şi voi le faceţi aşişdirea.
Math. 7, 12. 32. *Şi, de iubiţi pre cei ce vă iubesc, ce har este voao? Că şi păcătoşii iubesc pre cei ce
*Math. 5, 46. iubesc pre ei.
33. Şi, de veţi face bine celor ce vă fac voao bine, ce har este voao? Că şi păcătoşii fac aceaste. ||
*2 Leage 15, 8. 34. *Şi, de veţi da împrumut celor de la carii nădăjduiţi a lua, ce har este voao? Că şi 134r
Math. 5, 42. păcătoşii împrumutează păcătoşilor, să ia aseamenea.
35. Drept aceaea, iubiţi pre neprietinii voştri, bine faceţi şi daţi împrumut, nimic de acolo nădăjduind; şi va fi plata voastră multă şi veţi fi fiii Celui Înalt, că El e milostiv preste cei nemulţămitori şi răi.
36. Fiţi dară milostivi, precum şi Tatăl vostru milostiv este.

Zac. 27. *Sfârşit dumc. Zac. 27.*

*Math. 7, 1. 37. *Să nu giudecaţi şi nu vă veţi judeca. Să nu osândiţi şi nu vă veţi osândi. Iertaţi şi vi să va ierta.
38. Daţi şi să va da voao. Măsură bună şi îndesată şi scuturată şi vărsându-să vor da în
*Math. 7, 2. sinul vostru. *Că cu aceaeaşi măsură cu carea veţi măsura să va măsura voao".
Marc. 4, 24. 39. Şi le zicea lor şi pildă: „Au doară va putea orbul povăţuii pre orb? Au nu amândoi în groapă cad?
*Math. 10, 24. 40. *Nu este ucenicul preste învăţătoriul său. Iară desăvârşit tot va fi de va fi ca
Ioan 13, 16. învăţătoriul lui.
*Math. 7, 3. 41. *Iară ce vezi oţapăcul în ochiul fratelui tău, iară bârna care este în ochiul tău nu o socoteşti? |
42. Au cum poţi zice fratelui tău: «Frate, lasă să scoţ oţapăcul din ochiul tău», nevăzând 134v
tu bârna în ochiul tău? Făţarnice, leapădă întâi bârna din ochiul tău şi atunci vei vedea să scoţi oţapăcul din ochiul frăţâne-tău.
43. Că nu este pom bun care face poame reale, nici pom rău făcând rod bun.
Math. 7, 18 şi 44. Că fieştecare pom din rodul său să cunoaşte, că nu culeg din spini smochine, nici
12, 33. din rug culeg struguri.
45. Omul bun din comoara inimii sale cea bună scoate ce e bun, şi omul rău din comoara rea scoate rău; că din prisosinţa inimii grăiaşte gura.

Zac. 28. *Sfârşit marţi. Mierc. 3. Zac. 28.*

Math. 7, 21. 46. Iară ce Mă chemaţi «Doamne, Doamne!», şi nu faceţi ceale ce zic?
Râm. 2, 13. 47. Tot cel ce vine la Mine şi aude cuvintele Meale şi le face arăta-voi voao cui este
Iacov 1, 32. aseamenea;
48. Aseamenea este omului ce zideaşte casă, care au săpat afund şi au pus temelia pre piatră. Şi, fiind povoiu, s-au lovit râul de casa aceaea şi nu o au putut clăti, că era întemeiată pre piatră.

49. Iară cel ce aude şi nu face, aseamenea este omului celui ce zideaşte casa sa pre pământ fără temelie, în carea au lovit râul şi numaidecât au căzut. Şi au fost răsipirea ||
135r cădearea casii aceiia mare".

Cap 7

Mirându-să de credinţa sutaşului, de departe îi tămăduiaşte sluga. Lângă poarta cetăţii Naim, fiiul văduvei îl învie. Înaintea ucenicilor lui Ioan Botezătoriului, ce întreba au El ar fi cel ce era să vie, multe seamne face. Şi aceia, ducându-să, pre Ioan mult laudă. Jidovilor, nici a lui Ioan, nici a lui Hristos viaţa le-au plăcut, pre carii asamână pruncilor ce strigă în târg între sineşi. De la muierea păcătoasă picioarele I să ung. Răspunde lui Simon, ce murmura pentru aceasta, puind spre aceasta pilda de doi datornici şi iertând păcatele muierii.

1. Iară dacă au plinit toate cuvintele Sale în urechile norodului, au întrat în Capernaum. Math. 8, 5.

Sfârşit mierc. Sâmb. 5. Zac. 29. *Zac. 29.*

2. Iară a unui sutaş sluga era bolnav şi spre moarte, care era lui iubit.
3. Şi, auzând de Isus, au trimis la El pre bătrânii jidovilor, rugându-L să vie şi să mântuiască sluga lui.
4. Iară ei, viind la Isus, Îl ruga cu deadinsul, zicând Lui: „Că vreadnic este să faci lui aceaste, |
135v 5. Că iubeaşte neamul nostru şi sinagoga el o au zidit noao".
6. Iară Isus mergea cu ei şi, nefiind departe de casă, au trimis la El sutaşul prieten, zicând:
*„Doamne, nu Te osteni, că nu sânt vreadnic să întri supt acoperişul mieu. *Math. 8, 8.
7. Pentru carea şi pre mine însumi nu m-am socotit vreadnic să viu la Tine. Ci zi cu cuvântul şi să va însănătoşa sluga mea.
8. Că şi eu sânt om supt biruinţă rânduit, având supt mine ostaşi. Şi zic cestuia: «Mergi!», şi mearge; şi altuia: «Vino!», şi vine; şi slugii meale: «Fă aceasta!», şi face".
9. Carea auzând Isus, S-au mirat. Şi, întorcându-Să, au zis noroadelor ce vinea după El: „Amin zic voao, nici în Israil n-am aflat atâta credinţă".
10. Şi, întocându-să cei trimişi acasă, au aflat sluga ce bolisă sănătos.

Sfârşit sâmb. Dumc. 3. Zac. 30. *Zac. 30.*

11. Şi au fost după aceaea, mergea în cetatea ce să cheamă Naiim. Şi mergea cu El ucenicii Lui şi gloată multă.
12. Iară apropiindu-să de poarta cetăţii, iată să scotea un mort, fiiul unul maiicei sale. Şi aceasta era văduvă, şi norod mult din cetate cu ea.
13. Carea vâzând-o Domnul, I s-au făcut milă de ea şi au zis ei: „Nu plânge!" ||

14. Şi s-au apropiat şi s-au atins de sicriiu (iară cei ce îl purta au stătut) şi au zis: „Tinărule, ţie zic: «Scoală!»”. 136r
15. Şi au şezut mortul şi au început a grăii; şi l-au dat mumei sale.
*Gios 29, 19. 16. Şi au cuprins pre toţi frica. Şi mărea pre Dumnezău, *zicând: „Că proroc mare s-au
Ioan 4, 19. sculat între noi” şi: „Că Dumnezău au cercetat pre norodul Său”.

Zac. 31. *Sfârşit dumc. Joi 3. Zac. 31.*

17. Şi au ieşit cuvântul acesta în toată Iudeea de El şi întru tot ţinutul de împregiur.
18. Şi au vestit lui Ioan ucenicii Lui de toate aceaste.
*Math. 11, 12. 19. *Şi au chemat doi din ucenicii săi Ioan şi i-au trimis la Isus, zicând: „Eşti Cel ce vii au pre altul vom aştepta?”
20. Şi venind la El bărbaţii, au zis: „Ioan Botezătoriul ne-au trimis la Tine, zicând: «Tu eşti Cel ce vii au pre altul aşteptăm?»”
21. (Iară într-acel ceas pre mulţi au vindecat de boale şi de rane şi de duhuri reale şi multor orbi le-au dăruit vedeare). |
22. Şi, răspunzând, au zis lor : „Mergând, spuneţi lui Ioan ceale ce aţi auzit şi aţi văzut: 136v
*Isaie 35, 5. *că orbii văd, şchiopii umblă, leproşii să curăţesc, surzii aud, morţii să scoală, săracilor bine să vesteaşte.
23. Şi fericit e oricare nu să va sminti întru Mine”.
24. Şi dacă s-au dus solii lui Ioan, au început de Ioan a zice către gloate: „Ce aţi ieşit în pustie a vedea? Trestie de vânt clătită?
25. Dară ce aţi ieşit a vedea? Om cu veşminte moi îmbrăcat? Iată, cei ce sânt cu haină scumpă şi în desfătări în casele împăraţilor sânt.
26. Dară ce aţi ieşit a vedea? Proroc? Adevărat zic voao, şi mai mult decât proroc.
*Is. 51, 13. 27. *Acesta e de care este scris: «Iată, trimiţ îngerul Mieu înaintea feaţei Tale, carele va
Math. 11, 10. găti calea Ta înaintea Ta».
Marc. 1, 2. 28. Că zic voao: mai mare între născuţii de muieri proroc decât Ioan Botezătoriul nime nu este. Iară cel ce e mai mic întru împărăţiia lui Dumnezău mai mare decât el este”. ||
29. Şi tot norodul, auzind, şi publicanii lăuda pre Dumnezău, botezându-să cu botezul 137r
lui Ioan.

Sfârşit a Botezătoriului.

30. Iară fariseii şi legiuiitorii sfatul lui Dumnezău l-au lepădat între sineşi, nebotezându-să de la el.
*Math. 11, 16. 31. Şi au zis Domnul: *„Cui dară voi asămâna oamenii neamului acestuia? Şi cui sânt aseamenea?
32. Aseamenea sânt pruncilor ce şed în târg şi grăiesc între sineşi şi zic: «Cântatu-v-am cu fluirele şi n-aţi săltat. Tânguitu-v-am şi n-aţi plâns».
*Math. 3, 4. 33. *Că au venit Ioan Botezătoriul, nici mâncând pâne, nici bând vin, şi ziceţi: «Drac are».
Marc. 1, 6. 34. Venit-au Fiiul Omului mâncând şi bând şi ziceţi: «Iată om mâncăcios şi bând vin, prietinul vameşilor şi a păcătoşilor».
35. Şi s-au îndreptat înţelepciunea de la El tuturor fiilor Săi”.

Zac. 33. *Sfârşit vineri. Luni 4. Zac. 33.* |

36. Şi-L ruga oarecare din farisei să mânânce cu el. Şi, întrând în casa fariseului, au şezut. 137v
*Math. 26, 7. 37. *Şi, iată, o muiare care era în cetate, păcătoasă, cât au cunoscut că şezusă în casa
Marc. 14, 3 fariseului, au adus un alavastru de unsoare.
Ioan 22, 3. 38. Şi, stând dinnapoi lângă picioarele Lui, cu lacrămi au început a uda picioarele Lui şi cu părul capului său le ştergea şi săruta picioarele Lui şi cu unsoare le unjea.
39. Iară văzând fariseul cel ce-L chemasă, au zis întru sine, zicând: „Acesta, de ar fi proroc, ar şti adevărat cine şi ce fealiu de muiare este carea să atinge de El, că-i păcătoasă”.
40. Şi, răspunzând Isus, au zis către el: „Simone, am ceva a-ţi zice”. Iară el au zis: „Învăţătoriule, zi!”
41. „Doi datornici era unui cămătarnic. Unul era deatoriu cinci sute de denari, şi altul, cincizăci.
42. Neavând ei de unde plăti, le-au iertat amânduror. Care, dară, l-au iubit mai mult?”

138r 43. Răspunzând Simon, au zis: „Mi să pare că cela || cui au iertat mai mult”. Iară El i-au zis: „Bine ai giudecat”.
44. Şi, întorcându-să cătră muiere, au zis lui Simon: „Vezi muierea aceasta? Întrat-am în casa ta, apă picioarelor Mele n-ai dat. Iară aceasta cu lacrămi au udat picioarele Mele şi cu perii capului său le-au şters.
45. Sărutare nu Mi-ai dat, iară aceasta, de când au întrat, n-au încetat a-Mi săruta picioarele.
46. Cu untdelemn capul Meu nu l-ai uns, iară aceasta cu unsoare au uns picioarele Meale.
47. Pentru aceea zic ţie: «Iartă-să ei păcate multe, că au iubit mult. Iară căruie mai puţin să iartă, mai puţin iubeşte”.
48. Şi au zis cătră ea: *„Iartă-să ţie păcatele”. *Math. 9, 2.
49. Şi au început cei ce şedea împreună a zice între sineşi: „Cine e Acesta, Carele şi păcatele le iartă?”
50. Şi au zis cătră muiere: „Credinţa ta te-au mântuit. Mergi în pace!” |

138v **Cap 8**

Pilda de sământătoriu pune înnainte şi ucenicilor o tâlcuieşte. Nimica e tăinuit carea să nu să vădească. Pre carii zice a fi mumă-sa şi fraţii săi. În mare din somn Să deştaptă, vântul ceartă. Îndrăcitul cel cumplit de leghion de draci izbăveşte, îngăduind dracilor să între în porci. Atingându-să de tivitura vejmântului Lui, muierea de curgerea sângelui să mântuieşte şi fata lui Iair arhisinagogului cu cuvântul Lui învie.

Marţi 5. Zac. 34. *Zac. 34.*

1. Şi au fost după aceea şi El călătoriia prin cetăţi şi prin sate, propoveduind şi binevestind împărăţiia lui Dumnezău, şi cei doisprăzece cu El,
2. Şi nişte muieri, ce să vindecase de duhuri necurate şi de neputinţe: *Maria, *Mar. 16, 9.
carea să cheamă Magdalina, din carea şepte draci ieşise,
3. Şi Ioanna, muierea Huzei, dregătoriului Irod, şi Susanna şi altele multe, carele slujiia Lui din averile sale.
4. Iară adunându-să gloată multă şi din cetăţi grăbind cătră El, au zis prin pildă:

Dnecă 4. Zaceal 35. || *Zac. 35.*

139r 5. *„Ieşit-au sământătoriul să samine sământa sa. Şi, când sămăna, una au căzut lângă *Math. 13, 3.
cale şi s-au călcat şi pasările ceriului o au mâncat. Marc. 4, 3.
6. Şi alta au căzut pre piatră şi, răsărind, s-au uscat, că nu avea reveneală.
7. Şi alta au căzut între spini şi, crescând împreună, spinii o au înecat.
8. Şi alta au căzut pre pământ bun. Şi, răsărind, au făcut rod însutit”. Aceastea zicând, striga: „Cine are urechi de auzit să audă!”
9. Şi-L întreba ucenicii Lui ce ar fi pilda aceasta.
10. Cărora El au zis: „Voao s-au dat a şti taina împărăţiii lui Dumnezeu, iară celoralalţi în pilde, *ca văzând să nu vază şi auzând să nu înţeleagă. *Isaie 6, 9.
11. Iară pilda aceasta iaste: sământa iaste cuvântul lui Dumnezeu, Math. 13, 14.
12. Iară cei de lângă cale, aceia sânt carii aud, apoi vine diavolul şi ia cuvântul din inima Marc. 4, 12.
lor, ca nu, crezând, să să spăsască. Ioan 12, 4.
139v 13. Că cei de pre piatră, carii auzind, cu bucurie priimesc cuvântul, | şi aceia rădăcini Fapte 28, 26.
nu au, carii până la o vreame cred, şi în vreame de ispită să despart. Râm. 11, 8.
14. Iară carea au căzut pre spini, aceştia sânt carii aud şi, de griji şi de bogăţii şi de dulceţile vieţii, mergând să înează şi nu aduc rod.
15. Iară carea pre pământ bun, aceştia sânt carii cu inimă bună şi bine gătită auzind cuvântul, îl ţin şi rod aduc întru răbdare.

Sfârşit sâmb. 6. Zaceal 36. *Zac. 36.*

16. *Iară nime, aprinzând candila. o acopere cu vas au supt pat o pune, ci spre sfeaşnic *Math. 5, 15.
o pune, ca cei ce întră să vază lumina. Marc. 4, 21.
17. *Că nu iaste tăinuit care să nu să vădească, nici ascuns care să nu să cunoască şi *Math. 10, 26.
la arătare să vie. Marc. 4, 22.

*Marc. 13, 12 şi 25, 29. 18. Vedeţi, dară, cum auziţi *că cel ce are da-să-va lui; şi oricare nu are şi ce i să pare că are să va lua de la el".

*Math. 12, 46. 19. *Şi au venit la El muma şi fraţii Lui şi nu-L putea auzi pentru gloată.

Marc. 3, 32. 20. Şi s-au vestit Lui: „Mumă-Ta şi fraţii Tăi stau afară, vrând a Te vedea". ||

21. Care răspunzând, au zis către ei: „Muma Mea şi fraţii Miei aceştia sânt, carii aud cuvântul lui Dumnezeu şi-l fac". 140r

Zac. 37. *Sfârşit sâmb. Miercuri 4. Zac. 37.*

*Math. 8, 23. Marc. 4, 36. 22. *Şi au fost întru una de zile, şi El S-au suit în corabie şi ucenicii Lui; şi au zis câtră ei: „Să treacem de ceaea parte de iazear". Şi s-au suit.

23. Şi, mergând ei cu corabia, au adormit şi <a> pogorât viforul vântului în iezer şi să umplea şi era să peară.

24. Şi, apropiindu-să, L-au deşteptat, zicând: „Învăţătoriule, perim!" Iară El sculându-Să, au certat vântul şi viforul apei şi au încetat. Şi s-au făcut linişte.

25. Şi au zis lor: „Unde iaste credinţa voastră?" Carii temându-să, s-au mirat între eiş, zicând: „Cine, ţi să pare, iaste Acesta, că şi vânturilor şi mării porunceaşte şi ascultă de El?"

Sfârşit miercuri.

26. Şi au vănslat la ţinutul gadareanilor, care iaste în preajma Galileii.

Zac. 38. *Duminecă 6. Zaceal 38.*

27. Şi, ieşind la uscat, L-au întimpinat un om oarecarele care avea drac de multă | vreame şi cu veşmânt nu să îmbrăca, nici în casă rămânea, ci în mormânturi. 140v

28. Acela, cât au văzut pre Isus, au căzut înaintea Lui şi, strigând cu glas mare, au zis: „Ce e mie şi Ţie, Isuse, Fiiul lui Dumnezeu celui înalt? Rogu-Te, nu mă chinui".

29. Că porunciia duhului celui necurat să iasă din om, că în multe vremi îl apuca şi să lega cu lanţuri şi cu peante, păzindu-să. Şi, rumpând legăturile, să purta de dracul prin pustii.

30. Şi l-au întrebat Isus, zicând: „Cum ţie-i numele?" Iară el au zis: „Leghiion". Că întrase draci mulţi într-însul

31. Şi-L ruga să nu le poruncească a să duce în adânc.

32. Şi era acolo o turmă de porci mulţi, ce să păştea în munte; şi-L ruga să-i lase a întra în ei. Şi i-au lăsat.

33. Şi au ieşit dracii din om şi au întrat în porci. Şi cu repejune s-au aruncat turma în iezer şi s-au înecat.

34. Carea văzând făcându-să, cei ce păştea au fu||git şi au vestit prin cetate şi prin sate. 141r

35. Şi au ieşit să vază ce s-au făcut şi au venit la Isus şi au aflat pre om şezând, din care ieşisă dracii, îmbrăcat şi sânătos cu mintea, la picioarele Lui, şi s-au temut.

36. Şi au spus lor şi cei ce văzuse cum s-au mântuit de leghiion.

37. Şi L-au rugat toată mulţimea ţinutului gadereanilor să Să departeaze de la ei, că de mare frică era cuprinşi. Iară El suindu-Să în corabie, S-au întors.

38. Şi-L ruga omul din carele ieşisă dracii să fie cu El. Iară Isus l-au slobozit, zicând:

39. „Întoarnă-te la casa ta şi povesteaşte câte ţ-au făcut Dumnezeu". Şi s-au dus prin toată cetatea, propoveduind câte îi făcusă Isus.

Sfârşit duminecă.

40. Şi au fost deacă S-au înturnat Isus, L-au priimit gloata, că era toţi aşteptându-L.

Zac. 39. *Duminică 7. Zac. 39 |*

*Math. 9, 21. Marc. 5, 22. 41. *Şi, iată, au venit un om a căruia numele Iair şi acela era căpetenia sinagoghii. Şi au căzut la picioarele lui Isus, rugându-L să între în casa lui. 141v

42. Că numai o fată avea, ca de 12 ani, şi aceasta murea. Şi s-au întâmplat, ducându-Să, Să împresura de gloate.

43. Şi o muiare oarecarea era în curgerea sângelui de ani 12, carea cheltuisă cu vracii toată avearea sa, nici s-au putut de la careva vindeca.

44. S-au apropiiat dinnapoi şi s-au atins de tivitura veşmântului Lui. Şi numaidecât au stătut curgerea sângelui ei.
45. Şi au zis Isus: „Cine s-au atins de Mine?" Şi tăgăduind toţi, au zis Petru şi cei ce cu El era: „Învăţătoriule, gloatele Te împresură şi Te supără şi zici: «Cine s-au atins de Mine?»"
46. Şi au zis Isus: „S-au atins de Mine oarecine; că Eu am cunoscut putearea carea au ieşit din Mine".
47. Şi, văzând muiarea că nu s-au tăinuit, tremurând au venit şi au căzut înaintea
142r pi||cioarelor Lui, şi pentru ce pricină s-au atins de El au spus înaintea a tot norodul şi cum că numaidecât s-au sânătăşat.
48. Iară El au zis ei: „Fiico, credinţa ta te-au mântuit. Mergi în pace!"
49. Încă El grăind, au venit oarecarele câtră căpeteniia sinagoghii, zicând lui: „Că au murit fata ta, nu-L supăra".
50. Iară Isus, auzind acest cuvânt, au răspuns tatălui featii: „Nu te teame, numai creade şi să va mântui".
51. Şi, venind acasă, n-au lăsat a întra cu Sine pre cineva, fără pre Petru şi Iacov şi Ioan şi tatăl şi muma featii.
52. Şi plângea toţi şi să văieta de ea. Iară El au zis: „Nu plângereţi, n-au murit fata, ci doarme".
53. Şi-L batjocoriia, ştiind că murisă.
54. Iară El, prinzând mâna ei, au strigat, zicând: „Fecioară, scoală!"
55. Şi s-au întors duhul ei şi îndată s-au sculat. Şi au poruncit să-i dea de mâncat. |
142v 56. Şi s-au spăimântat părinţii ei, cărora le-au poruncit să nu spuie cuiva ce să făcusă.

Sfârşit duminecă.

Cap 9

Pre ucenici a propovedui trimiţind, le dă porunci a le ţinea. Irod, auzind veastea lui Hristos, pofteaşte a-L vedea. Cu cinci pâni şi doi peşti satură Isus cinci mii de bărbaţi. Petru Îl mărturiseaşte a fi Hristosul lui Dumnezeu, patimile Sale vesteaşte şi de a-Ş lua crucea Sa. Schimbându-Să la faţă, I să împreună Moisi şi Ilie pentru mărimea. După rugăciunea tatălui, scoate dracul din fiiu. Price să naşte între apostoli, care ar fi mai mare. Fiii lui Zevedeiu vreau cu foc din ceriu a mistui pre samarineani, căci n-au vrut a cuprinde pre Isus. Pre cel ce vrea a-L urma nu-L priimeaşte, iară pre altul cheamă, nici îl lasă să îngroape întâi pre tată-său.

Sâmb. 7. Zac. 40. *Zac. 40.*

1. Şi, chemând cei 12 ucenici, le-au dat vărtute şi puteare preste toţi dracii şi să vindece boalele. Math. 10, 1. Marc. 3, 15.
2. Şi i-au trimis a propovedui împărăţiia lui Dumnezeu şi a vindeca pre cei neputincioşi.

*Math. 10, 9. Marc. 6, 8. 3. *Şi au zis cătră ei: „Nimic nu veţi lua pre cale, nici toiag, nici straiţă, nici pâne, nici bani, nici doao îmbrăcăminte să aveţi. ||

4. Şi ori în ce casă veţi întra, acolo rămâneţi şi de acolo nu ieşiţi. 143r

*Fapt. 13, 51. 5. Şi oricarii nu vă vor priimi, *ieşind din cetatea aceaea şi praful picioarelor voastre scuturaţi, spre mărturie asupra lor”.

6. Şi, ieşind, umbla prin coşteaie, binevestind şi vindecând pretutindini.

Zac. 41. *Sfârşit sâmb. Joi 4. Zaceal 41.*

*Math. 14, 1. Marc. 6, 14. 7. *Şi au auzit Irod tetrarhul toate ceale ce să făcea de la El; şi să îndoia, pentru că să zicea

8. De la unii, că Ioan s-au sculat din morţi, iară de la unii, că Ilie s-au arătat, iară de la alţii, că un proroc din cei de demult s-au sculat.

9. Şi au zis Irod: „Lui Ioan eu am tăiat capul. Iară acesta cine iaste, de carele eu aceastea auz?” Şi căuta să-L vază.

10. Şi, întorcându-să apostolii, I-au povestit ceale ce au făcut. Şi, luându-i, s-au depărtat de osăbi în loc pustiiu, care iaste Vithsaida.

11. Carea cunoscând gloatele, au urmat după El. Şi i-au luat şi le-au grăit de împărăţiia lui Dumnezeu; şi pre cei ce le trebuia, îi vindeca.

Zac. 42. *Sfârşit joi. Vineri 4. Zaceal 42. |*

*Math. 14, 15. Marc. 6, 36. 12. Iară zioa începusă a să pleca. Şi, apropiindu-să cei doisprăzeace, au zis Lui: *„Slobozi gloatele ca, mergând prin coşteiuri şi prin satele ceale dinprejur, să să abată şi să afle bucate; că aici în loc pustiiu sântem”. 143v

*Ioan 6, 9. 13. Şi au zis cătră ei: „Daţi-le voi de mâncat”. Iară ei au zis: *„N-avem mai mult de cinci pâni şi doi peşti. Fără doară noi să meargem şi să cumpărăm pentru toată mulţimea aceasta bucate”.

14. Şi era bărbaţi ca la cinci mii. Şi au zis cătră ucenicii Săi: „Faceţi-i să şază pre rând câte cincizăci”.

15. Şi aşea au făcut şi i-au făcut pre toţi să şază.

16. Şi, luând ceale cinci pâni şi doi peşti, S-au uitat spre ceriu şi le-au blagoslovit; şi au frânt şi le-au împărţit ucenicilor Săi, să le puie înaintea mulţimii.

17. Şi au mâncat toţi şi s-au săturat. Şi au luat ce le prisosise, de fărămituri 12 coştiţe.

Zac. 43. *Luni 5. Zac. 43.*

*Math. 16, 13. Marc. 8, 27. 18. *Şi au fost, fiind sângur, rugându-Să; era cu El şi ucenicii. Şi i-au întrebat, zicând: „Cine Mă zic gloatele a fi?” ||

19. Iară ei au răspuns şi au zis: „Ioan Botezătoriul, iară alţii, Ilie, iară alţii, că unul din proroci s-au sculat”. 144r

20. Şi au zis lor: „Dară voi cine Mă ziceţi a fi?” Răspunzind Simon Petru, au zis: „Hristosul lui Dumnezeu”.

21. Iară El, certându-i, au poruncit să nu spuie cuiva aceasta,

*Math. 17, 21. Marc. 8, 31 şi 9, 30. 22. Zicând: *„Că trebuie multe să pătimească Fiiul Omenesc şi să Să leapede de cei bătrâni, de căpeteniile popilor şi de cărturari şi să Să ucigă şi a treia zi să învie”.

Zac. 44. *Sfârşit luni. Marţi 5. Zac. 44.*

*Math. 10, 38 şi 16, 29. 23. *Şi zicea câtră toţi: „De va vrea cineva să vie după Mine, să să leapede de sine şi să ia crucea sa în toate zilele şi să vie după Mine.

Marc. 8, 34. 24. *Că cine va vrea să mântuiască sufletul său, piiarde-l-va; iară cine va piiarde sufletul

Jos 14, 27. său pentru Mine, mântui-l-va.

*Jos 17, 33. Ioan 12, 25. 25. Că ce foloseaşte omului de va dobândi lumea toată, iară pre sine să să piarză şi păgubire să-ş facă? |

*Math. 10, 33. Marc. 8, 38 26. *Că cel ce să va ruşina de Mine şi de cuvintele Meale, pre acela şi Fiiul Omenesc îl va ruşina când va veni cu mărimea Sa şi a Tatălui şi a sfinţilor îngeri. 144v

2 Timoth. 2, 12. *Math. 16, 28. 27. *Iară zic voao adevărat, sânt oarecarii ce stau aicea carii nu vor gusta moartea până nu vor vedea împărăţiia lui Dumnezeu”.

Marc. 8, 39.
Math. 17, 1.
Marc. 9, 1.

Sfârşit marţi. La Preobrej. la utrânie Zac. 45. *Zac. 45.*

28. Şi au fost după aceaste cuvinte ca la opt zile şi au luat pre Petru şi pre Iacov şi pre Ioan şi S-au suit în munte să Să roage.
29. Şi au fost, când Să ruga, faţa obrazului Lui alta, şi veşmântul Lui, alb şi strălucind.
30. Şi, iată, doi bărbaţi grăia cu El. Şi era Moisi şi Ilie,
31. Văzuţi în mărime. Şi zicea ieşirea Lui, carea era să o plinească în Ierusalim.
32. Iară Petru şi cei ce cu el era era îngreoiaţi de somn; şi, deşteptându-să, au văzut mărimea Lui şi doi bărbaţi carii sta cu El.
33. Şi au fost, deacă s-au dus de la El, au zis Petru către Isus: „Învăţătoriule, bine e noao aicea a fi; şi să facem trei corturi, unul Ţie şi unul lui Moisi şi unul lui Ilie”, neştiind ce zice. ||
145r 34. Iară aceaste el grăind, s-au făcut un nor şi i-au umbrit. Şi s-au temut, întrând ei în nor.
35. Şi glas au fost din nor, zicând: *„Acesta este Fiiul Mieu cel iubit, pre Acesta auziţi”. *2 Petru 1, 7.
36. Şi, fiind glasul, S-au aflat Isus sângur; şi ei au tăcut şi nimăruii n-au spus în zilele aceale ceva din ceale ce văzusă.

Sfârşit praz. Sâmb. 8. Zac. 46. *Zac. 46.*

37. Şi au fost a doao zi, pogorându-să ei din munte, i-au întimpinat gloată multă.
38. *Şi, iată, un om din gloată au strigat, zicând: „Învăţătoriule, rogu-Te, caotă fiiul mieu, *Math. 17, 14.
că numai unul este mie. Marc. 9, 16.
39. Şi, iată, duhul îl apucă şi îndată strigă şi-l izbeaşte şi-l stropşeaşte cu spume şi de-abea să departă, rănindu-l.
40. Şi m-am rugat ucenicilor Tăi să-l scoaţă, şi nu l-au putut”.
41. Şi, răspunzând Isus, au zis: „O, neam necredincios şi îndărelnic, până când voi fi la voi şi vă voi răbda? Ado aici fiiul tău!”
145v 42. Şi, apropiindu-să, l-au izbit | dracul şi l-au stropşit.
43. Şi au certat Isus pre duhul cel necurat şi au tămăduit pruncul şi l-au dat tătâne-său.
44. Şi să mira toţi de mărimea lui Dumnezău.

Sfârşit sâmb.

Şi, mirându-să toţi de toate ceale ce făcea, au zis către ucenicii Săi:

Miercuri 5. Zac. 47. *Zac. 47.*

„Puneţi în inimele voastre cuvintele aceaste: că Fiiul Omului Să va da în mânele oamenilor”.
45. Iară ei nu înţelegea cuvântul acesta şi Îi era acoperit înaintea lor, să nu-l înţăleagă. Şi să temea a-L întreba de cuvântul acesta.

*Math. 18, 1. 46. *Şi au întrat cuget într-înşii, cine din ei ar fi mai mare.
Marc. 9, 33. 47. Iară Isus văzând cugetele inimii lor, au apucat un prunc şi l-au pus lângă Sineşi.
48. Şi au zis lor: „Oricine va primi pruncul acesta în numele Mieu, pre Mine primeaşte. Şi oricine primeaşte pre Mine, primeaşte pre Cel ce M-au trimis. Că cel ce e mai mic între voi toţi, acela mai mare".

Zac. 48. *Joi 5. Zac. 48.*

49. Şi, răspunzând Ioan, au zis: „Învăţătoriule, văzut-am pre oarecarele în numele Tău scoţând dracii şi l-am oprit, pentru || că nu urmează cu noi". 146r
50. Şi au zis către el Isus: „Nu oprireţi, că cine nu e împrotiva voastră, cu voi este".

Sfârşit mier. la Sfântul Obros.

51. Şi au fost umplându-să zilele înălţării Lui şi El Ş-au întărit faţa să meargă în Ierusalim.
52. Şi au trimis soli înaintea Sa. Şi, mergând, au întrat în cetatea samarineanilor, ca să-I gătească.
53. Şi nu L-au primit, că faţa Lui era mergând în Ierusalim.
54. Şi, văzând ucenicii Lui, Iacov şi Ioan, au zis: „Doamne, vreai să zicem să să pogoare foc din ceriu şi să-i mistuiască?"
55. Şi, întorcându-Să, i-au certat, zicând: „Nu ştiţi a cui duh sânteţi.
*Ioan 3, 17 şi 12, 47 56. *Fiiul Omenesc n-au venit să piarză sufletele, ci să le mântuiască". Şi s-au dus într-alt coşteiu.

Zac. 49. *Sfârşit joi Obrosului, treci la zac. 52. Sâmb. 9. Zac. 49.*

57. Şi au fost umblând El pre cale, au zis oarecine către El: „Mearge-oi după Tine, oriunde Te vei duce".
*Math. 8, 20 58. Zis-au lui Isus: *„Vulpile au viezuini şi paserile ceriului, cuiburi. Iară Fiiul Omenesc nu are unde să-Şi pleace capul". |
59. Iară către altul au zis: „Vino după Mine! Iară el au zis: „Doamne, lasă-mă întâi să 146v
merg şi să îngrop pre tatăl mieu".
60. Şi i-au zis Isus: „Lasă morţii să îngroape morţii săi. Iară tu mergi şi vesteaşte împărăţiia lui Dumnezău".
61. Şi au zis altul: „Urma-voi Ţie, Doamne, ci mă lasă întâi să vestesc celor de acasă".
62. Zis-au către el Isus: „Nime puiind mâna sa pre plug şi căotând înapoi vreadnic este de împărăţiia lui Dumnezău".

Sfârşit sâmb.

Cap 10

Şaptezăci şi doi înainte trimiţând la toate cetăţile, le dă porunci care, propoveduind, să ţie. Şi, bucurându-să de supunerea dracilor, zice că nu trebuie pentru aceasta mai ales a să bucura. Ceartă cetăţile ceale împietrite în care să făcusă multe puteri şi, săltând cu Duhul, să mărturiseaşte Tatălui. Legiuitoriului ce-L ispitea, după procitirea poruncii de iubirea lui Dumnezău şi a aproapelui, arată cine e aproapele, prin pilda omului ce să pogorea din Ierusalim. Marthei, ce slugiia şi pentru soru-sa, Maria, să geluia, zice că Maria au ales cea mai bună parte.

Zac. 8. *Vineri 5. Zac. 8. ||*

1. Iară după aceaste au rânduit Domnul şi alţi şaptezăci şi doi şi i-au trimis câte doi 147r
înaintea feaţei Sale în toată cetatea şi locul unde era Însuşi să meargă.
*Math. 9, 37. 2. Şi le zicea: *„Săceriş, adecă, mult e, iară lucrătorii puţini. Rugaţi, dară, pre Stăpânul săcerişului să trimiţă lucrători la săcerişul Său.
*Math. 10, 1. 3. Meargeţi. *Iată, Eu vă trimiţ ca mieii între lupi.
*Marc. 6, 8. 4. *Nu purtareţi pungă, nice straistă, nici încălţăminte, **şi nimărui pre cale nu ziceţi bineaţi.
**4 Împăr. 4, 29. 5. Ori în ce casă veţi întra, întâi ziceţi: «Pace casei aceştiia!»
6. Şi, de va fi acolo fiiul păcii, să va odihni preste el pacea voastră. Iară de nu, la voi să va înturna.

7. Şi întru aceaeaşi casă rămâneţi, mâncând şi bând ceale ce sânt la ei. *Că vreadnic e lucrătoriul de plata sa. Nu treacereţi din casă în casă, *2 Leage 24, 14. Math. 10, 10.
8. Şi ori în ce cetate veţi întra şi vă vor primi, mâncaţi ceale ce să vor pune voao. | 1Timoth. 5, 18.
147v 9. Şi vindecaţi neputincioşii cei dintr-înşii şi ziceţi lor: «Apropiatu-s-au de voi împărăţiia lui Dumnezău».
10. Iară ori în care cetate veţi întra şi nu vă vor primi, ieşind în uliţele ei, ziceţi:
11. *«Şi praful ce s-au lipit de noi din cetatea voastră îl şteargem spre voi. Însă aceasta să ştiţi, că s-au apropiat împărăţiia lui Dumnezău». *Fapte 13, 51.
12. Zic voao că Sodomii în zioa aceaea mai uşor va fi decât aceii cetăţi.
13. *Amar ţie, Corozaim, amar ţie, Vethsaida! Că de s-ar fi făcut în Tir şi în Sidon puterile care s-au făcut între voi, cândva în târsână şi în cenuşă şezând, s-ar pocăii. *Math. 11, 21.
14. Însă Tirului şi Sidonului mai uşor va fi la giudecată decât voao.
15. Şi tu, Capernaum, carea până la ceriu te-ai înălţat, până la iad te vei îneca.

Sfârşit vineri la apostoli obşte şi la îngeri. Zac. 51. *Zac. 51.*

16. *Cine ascultă de voi, de Mine ascultă. Şi cine leapădă pre voi, pre Mine Mă leapădă. Iară cine Mă leapădă pre Mine, leapădă pre Cel ce M-au trimis". *Math. 10, 14. Ioan 13, 20.
17. Şi s-au întors cei şaptezăci şi doi cu bucurie, zicând: „Doamne, şi dracii să supun noao întru numele Tău". ||
148r 18. Iară El au zis lor: „Vedeam pre Satana ca un fulger din ceriu căzând.

Sâmb. 10 şi a Sfântului Trifon.

19. Iată, am dat voao puteare a călca pre şerpi şi pre scorpii şi spre toată putearea neprietenului. Şi nimica nu va strica voao.
20. Însă de aceasta nu vă bucurareţi că duhurile voao să supun, ci vă bucuraţi că numele voastre scrise sânt în ceriuri".
21. *Într-acel ceas au săltat cu Duhul Sfânt şi au zis: „Mărturisescu-Mă Ţie, Părinte, Doamne al ceriului şi al pământului, că ai ascuns aceaste de la cei înţelepţi şi precepuţi şi le-ai deascoperit pruncilor. Aşa, Părinte, că aşa au plăcut înaintea Ta. *Math. 11, 21.

Sfârşit sâmb. şi a sfinţilor. Luni 6. Zac. 52. *Zac. 52.*

22. Toate-Mi sânt date de la Tatăl Mieu. Şi nime nu şti cine e Fiiul, fără Tatăl, şi cine e Tatăl, fără Fiiul şi cui va vrea Fiiul a-L deascoperi".
23. Şi, întorcându-Să către ucenicii Săi, au zis: *„Fericiţi ochii carii văd ceale ce voi vedeţi. *Math. 13, 16.
148v 24. Că zic voao că mulţi proroci | şi împăraţi au vrut a vedea ceale ce voi vedeţi şi n-au văzut, şi a auzi ceale ce auziţi şi n-au auzit".

Zac. 35. *Sfârşit luni şi a S. Obros. Dumc. 8. Zac. 35.*

*Math. 22, 35. Marc. 12, 28. 25. *Şi, iată, un legiuitoriu s-au sculat, ispitindu-L şi zicând: „Învățătoriule, ce voi face să moştenesc viața de veaci?”

26. Iară El i-au zis: „În leage ce este scris? Cum citeşti?”

*2 Leage 6, 5. 27. El răspunzând, au zis: *„Iubeaşte pre Domnul, Dumnezăul tău, din toată inima ta şi din sufletul tău şi din toată putearea ta şi din toată mintea ta, şi aproapele tău, ca pre tine însuşi”.

28. Şi au zis lui: „Drept ai răspuns. Aceasta fă şi vei fi viu”.

29. Iară el, vrând a să îndrepta pre sineş, au zis câtră Isus: „Şi cine e aproapele mieu?”

30. Şi răspunzând Isus, au zis: „Un om să pogorea din Ierusalim în Ierihon şi au căzut între tâlhari, carii l-au şi jefuit şi, rănindu-l, s-au dus, lăsându-l de-abia viu.

31. Şi s-au întâmplat de s-au pogorât un preot pre aceaeaşi cale. Şi, văzându-l, au trecut.

32. Aşişderea şi un levit, fiind lângă || loc şi văzându-l, au trecut. 149r

33. Iară un samarinean, călătorind, au venit lângă el. Şi, văzându-l, i s-au făcut milă.

34. Şi, apropiindu-să, au legat ranele lui, turnând untdelemn şi vin. Şi, puiindu-l pre dobitocul său, l-au dus la sălaş şi au avut grige de el.

35. Şi a doao zi au scos doi dinari şi au dat gazdei şi au zis: «Ai grige de el. Şi orice vei mai cheltui, eu, întorcându-mă, ț-oi întoarce».

36. Carii dintr-aceşti trei ți să pare a fi fost aproape celui ce au căzut între tâlhari?”

37. Iară el au zis: „Cel ce au făcut milă cu el”. Şi i-au zis Isus: „Mergi şi tu fă aşişderea”.

Sfârşit dumc. Iară aceasta la toate prasnicile Născătoarei de Dumnezeu. Zac. 34.

38. Şi au fost când mergea ei şi El au întrat într-un coşteiu. Şi o muiare pe nume Martha l-au primit în casa sa.

39. Şi aceasta avea o soră, pe nume Maria, carea, şi şezând lângă picioarele Domnului, asculta cuvântul Lui. |

40. Iară Martha să sârguia spre multă slujbă. Carea au stătut şi au zis: „Doamne, nu Ți-i grige că soru-mea m-au lăsat sângură a slugi? Zi-i, dară, să-mi agiute”. 149v

41. Şi, răspunzând, au zis ei Domnul: „Martho, Martho, grigeşti-te şi spre multe te sărguieşti,

42. Ci una trebuiaşte: Maria partea cea mai bună au ales, carea nu să va lua de la dânsa”.

Treci la num. 27.

Cap 11

Învaţă pre ucenici a să ruga, arătând că cel ce petreace în rugăciune toate dobândeaşte. Scoţând dracul cel mut, înfundă pre cei ce zicea că cu Velzevul scoate dracii. O muiare zice a fi fericite ţiţele carele Isus supsease. De sămnul Ionii, de împărăteasa austrului şi neniviteani şi de ochiul curat şi de cel viclean. Pre fariseu ce-L chemasă ceartă, murmurând căci cu mânele nespălate prânzea. Mustră făţărniciia fariseilor şi a cărturarilor, zicând că de la neamul acesta să va cerca sângele tuturor prorocilor.

Zac. 55. *Marți 6. Zac. 55.*

1. Şi au fost, fiind într-un loc, rugându-Să; cât au încetat, au zis unul din ucenicii Lui câtră El: „Doamne, învață-ne a ne || ruga precum au învățat şi Ioan ucenicii săi”. 150r

*Math. 6, 9. 2. Şi au zis lor: „Când vă rugați, ziceți: *Tatăl, sfinţască numele Tău, vie împărăția Ta,

3. Pânea noastră cea de toate zilele dă-ne noao astăzi,

4. Şi ne iartă noao păcatele noastre, că şi noi iertăm a tot deatornicului nostru; şi nu ne duce pre noi în ispită”.

5. Şi au zis câtră ei: „Cine dintre voi va avea prietin şi să va duce la el în miazănoapte şi va zice lui: «Prietine, împrumută-mi trei pâni,

6. Că prietenul mieu au venit din cale la mine şi nu am ce-i pune înainte».

7. Şi el, dinlăuntru răspunzând, să zică: «Nu-mi fi greu, că uşa e închisă şi slugile meale cu mine sânt în culcuş, nu mă poci scula şi să-ți dau».

8. Şi, de va rămânea el bătând, zic voao că de nu-i va şi da, sculându-să, pentru că-i prietinul lui, iară pentru obrăznicie lui să va scula şi-i va da oricât îi trebuie.

Mier. 6. Zac. 56. *Zac. 56.*

150v 9. *Şi Eu zic voao: «Cereţi şi să va da voao; căotaţi şi | veţ afla; bateţi şi să va deşchide voao. *Math. 7, 7 şi 21, 22.
10. Că tot cel ce ceare ia; şi cel ce caută află; şi celui ce bate să va deşchide. Marc. 11, 24. Ioan 14, 13.

Sfârşit marţi. Iacov 1, 5.

11. *Iară cine dintre voi ceare de la tatăl pâne, au doară piatră va da lui? Au peaşte, au doară pentru peaşte şarpe va da lui? *Math. 7, 9.
12. Au de va ceare ou, au doară va da lui scorpie?
13. Deci, dară, voi fiind răi, dacă ştiţi bune daruri da fiilor voştri, cu cât mai vârtos Părintele vostru din ceriu va da duh bun celor ce cer de la El?"

Sfârşit dumc. Luni 6. Zac. 57. *Zac. 57.*

14. *Şi era scoţând un drac, şi acela era mut. Şi dacă au scos dracul, au grăit mutul şi s-au mirat gloatele. *Math. 9, 32 şi 12, 22.
15. Iară unii din ei au zis: *„În Velzevul, căpeteniia dracilor, scoate dracii". *Math. 9, 34.
16. Şi alţii, ispitind, sămn din ceriu Îi cerea de la El. Marc. 3, 22.
17. Iară El, cât au văzut cugetele lor, au zis lor: „Toată împărăţiia în sineş împărecheată să va pustii şi casa preste casă va cădea. ||
151r 18. Iară şi Satana, de s-au împerecheat întru sine, cum va sta împărăţiia lui? Că ziceţi că Eu cu Velzevul scot dracii.
19. Iară de scoţ Eu cu Velzevul dracii, fiii voştri cu cine îi scot? Pentru aceaea ei vor fi giudecătorii voştri.
20. Iară de scoţ Eu dracii cu deagetul lui Dumnezău, adevărat sosit-au la voi împărăţiia lui Dumnezău.
21. Când cel tare întrarmat păzeaşte curtea sa, în pace sânt ale lui.
22. Iară de va veni preste el mai tare decât el, de-l va lega şi toate armele lui va lua, întru carele nădăjduia, şi jafurile lui va împărţi.

Luni 6. Zac. 58. *Zac. 58.*

23. Cine nu-i cu Mine împrotiva Mea este; şi cine nu culeage cu Mine răsipeaşte.

Sfârşit joi.

24. Când duhul cel necurat iasă din om, umblă prin locuri fără de apă căotând odihnă. Şi, neaflând, zice: «Întoarce-mă-voi în casa mea, de unde am ieşit».
25. Şi, viind, o află măturată şi împodobită. |
26. Atunci mearge şi ia alte şapte duhuri cu sine, mai vicleane decât sine, şi, întrând, lăcuiesc 151v
acolo. Şi sânt ceale mai de pre urmă a omului aceluia mai reale decât ceale dintâi".

Sfârşit vineri. Citit Bogorod.

27. Şi au fost, când grăia El aceastea, rădicând o muiare glas din mulţime, au zis Lui: „Fericit e pântecele cel ce Te-au purtat şi ţiţele ceale ce ai supt".
28. Iară El au zis: „Adevărat, fericiţi cei ce aud cuvântul lui Dumnezău şi-l păzesc".

Zac. 59. *Sfârşit Bogord. Luni 7. Zac. 59.*

*Math. 12, 39. 29. Iară gloatelor ce să aduna au început a zice: *„Neamul acesta neam viclean este. Sămn caotă şi sămn nu să va da lui, fără sămnul lui Iona prorocul.
*Iona 2, 1. 30. *Că, precum Iona au fost sămn neniveteanilor, aşa va fi şi Fiiul Omenesc neamului acestuia.
*3 Împăr. 10, 1. 31. *Împărăteasa austrului să va scula la giudecată cu oamenii neamului acestuia şi-i
2 Para 9, 1. va osândi. Că au venit de la marginile pământului a auzi înţelepciunea lui Solomon; şi, iată, mai mult decât Solomon, Acesta.
32. Bărbaţii neniviteani să vor scula || la giudecată cu neamul acesta şi-l vor osândi. 152r
*Iona 3, 5. *Că s-au pocăit după propoveduirea lui Iona şi, iată, mai mult decât Iona aici.
*Math. 5, 15. 33. *Nime aprinde candela şi o pune într-ascuns, nici supt obroc, ci pre sfeaşnic, ca cei
Marc. 4, 20. ce întră să vadă lumină.

Zac. 60. *Sfârşit luni. Marţi 7. Zac. 60.*

*Math. 6, 22. 34. *Lumina trupului tău este ochiul tău. De va fi ochiul tău curat, tot trupul tău va fi luminos. Iară de va fi viclean, şi trupul tău întunecat va fi.
35. Vezi, dară, ca nu cumva lumina care este întru tine să fie întunearec.
36. Deci, de va fi tot trupul tău luminos, neavând vro parte de întunearec, va fi luminos tot şi cu lumina fulgerului te va lumina".
37. Şi, grăind, L-au rugat un fareseu să prânzască cu sine. Şi, întrând, au şezut.
38. Iară fariseul au început, întru sine socotind, a zice: „Pentru ce nu să spălasă mai înainte de prânz?"
*Marc. 23, 25. 39. Şi au zis Domnul către el: *„Acum voi, fariseiilor, ce e dinnafară | păharului şi a 152v
blidului curăţiţi, iară ce înlontrul vostru plin e de răpire şi de strâmbătate.
40. Nebunilor, au nu cel ce au făcut ce e dinnafară şi cel ce e dinlontru au făcut?
41. Însă ce e mai mult daţi milostenie. Şi, iată, toate curate sânt voao.

Zac. 61. *Sfârşit marţi. Mier. 17. Zac. 61.*

42. Ci amar voao, fariseilor, că zăciuiţi izma şi ruta şi toată leguma şi treaceţi giudecata şi dragostea lui Dumnezău. Iară aceaste au trebuit a le face, şi ceale a nu le lăsa.
*Mat. 23, 6. 43. *Amar voao, fariseilor, că iubiţi cathedrile ceale dintâi prin sinagoguri şi închinăciuni
Marc. 12, 39. prin târg.
Gios 20, 46. 44. Amar voao, că sânteţi ca neşte mormânturi care nu să arată şi oamenii ce umblă deasupra nu le ştiu".
45. Şi, răspunzând, unul dintre legiuitori au zis Lui: „Învăţătoriule, aceaste zicând, şi noao ne faci năpaste".
*Math. 23, 4. 46. Iară El au zis: „Şi voao, legiuitorilor, amar; *că îngreoiaţi pre oameni cu povară carea nu le pot purta, şi voi cu un deaget al vostru nu atingeţi sarcinile.

Zac. 62. *Sfârşit mier. Joi 17. Zac. 62.*

47. Amar voao, cei ce zidiţi mormânturile || prorocilor, iară părinţii voştri i-au ucis. 153r
48. Adevărat mărturisiţi că vă odihniţi lucrurilor părinţilor voştri. Că aceia, adecă, i-au ucis, iară voi zidiţi mormânturile lor.

49. Dreapt aceaea şi înţelepciunea lui Dumnezău au zis: «Trimite-voi la ei proroci şi apostoli şi dintr-înşii vor ucide şi vor goni,
50. Ca să să caote sângele prorocilor, ce s-au vărsat de la zidirea lumii de neamul acesta,
51. De *la sângele lui Avel până la sângele lui Zaharie, carele au perit între oltariu şi între besearecă». Aşa zic voao, căota-să-va de la neamul acesta. *Face. 4, 8. 2 Para 24, 22.
52. Amar voao, legiuitorilor, că aţi luat cheaie ştiinţii; voi n-aţi întrat şi pre cei ce întra i-aţi oprit".
53. Iară zicând aceaste câtră ei, au început fariseii şi legiuitorii greu a-I sta împrotivă şi gura Lui a o apăsa de multe,
54. Pândindu-L şi căotând ceva a prinde din gura Lui, ca să-L pârască. |

153v

Cap 12

Învaţă a să păzi de aluatul fariseiilor şi că tot ce tăinuim să va descoperi şi de cine trebuie a să teame. De blăstămul împrotiva Duhului Sfânt. Îmbărbătează apostolii asupra izgonirilor. Nu vrea a să mesteca întru împărţirea moştenirii fraţilor. Prin pilda bogatului cheamă de câtră lăcomie, oprind a fi grijinic de hrană şi de haine şi îndeamnă să să încingă coapsele. Şi cari-i credincios au necredincios ispravnic. Venit-au să trimiţă foc pre pământ şi despărţire. Probozeaşte căci vreamea darului nu o socotesc. Dojeneaşte ca fieştecarele să să sârguiască a să izbăvi de protivnici.

1. Iară multe gloate stând împregiur, aşa cât să călca pre sineşi, au început a zice cătră ucenicii Săi: „Păziţi-vă de aluatul fariseilor, care este fățărniciia.

Sfârşit joi. Vineri 7. Zac. 63. *Zac. 63.*

2.* Iară nimica este acoperit care să nu să deascopere, nici ascuns carea să nu să ştie. *Math. 16, 6.
3. Că ceale ce aţi zis întru întunearec în lumină să vor zice. Şi ce aţi grăit în ureache, în culcuşuri, să va propovedui preste acoperişuri. || Marc. 8, 15 Math. 10, 26.
154r 4. Iară zic voao, prietinilor Miei: «Nu vă teamereţi de cei ce ucig trupul, şi după aceaste nu mai au ce face. Marc. 4, 22.
5. Iară ce vă voi arăta de cine să vă teameţi: teameţi-vă de cel ce, după ce au ucis, are puteare a trimite în gheenna. Aşa zic voao, de acesta vă teameţ.
6. Au nu cinci pasări să vând cu doi fileari? Şi una din eale nu-i uitată înaintea lui Dumnezău,
7. Ci şi perii capului vostru toţi sânt număraţi. Deci nu vă teamereţi, că decât multe pasări mai scumpi sânteţi voi».

Noemvrie 7. Zac. 64. *Zac. 64.*

8. Iară zic voao: *«Tot cel ce Mă va mărturisi înaintea oamenilor şi Fiiul Omenesc Îl va mărturisi înaintea îngerilor lui Dumnezău. *Math. 10, 32. Marc. 8, 38.
9. Iară cel ce Mă va tăgădui înaintea oamenilor tăgădui-să-va înaintea îngerilor lui Dumnezău. 2 Timoth. 2, 12.
10. *Şi tot cel ce zice cuvânt împrotiva Fiiului Omenesc, ierta-să-va lui. Iară celui ce va blăstăma împrotiva Duhului Sfânt nu să va ierta. | *Math. 19, 32. Marc. 3, 29.
154v 11. Iară când vă vor duce prin sinagoguri şi la dregători şi la putearnici, să nu vă grijiţi cum au ce veţi răspunde, au ce veţi zice,
12. Că Duhul Sfânt vă va învăţa într-acel ceas ce trebuie să ziceţi»".

Sfârşit vineri şi sm. Luni 8. Zac. 65. *Zac. 65.*

13. Şi au zis lui cineva din gloată: „Învăţătoriule, zi fratelui mieu să împarţă cu mine moşiia".
14. Iară El au zis lui: „Omule, cine m-au rânduit giudecătoriu au împărţitoriu preste voi?"
15. Şi au zis câtră ei: „Vedeţi şi vă feriţi de toată lăcomiia. Că nu în prisosinţa cuiva e viaţa lui din ceale ce are".

Dumc. 9. Zac. 66. *Zac. 66.*

*Ecli. 11, 19. 16. Şi au zis lor pildă, zicând: *„Unui om bogat îi rodisă ţarina.
17. Şi cugeta întru sine, zicând: «Ce voi face, că nu am unde aduna rodurile meale?»
18. Şi au zis: «Aceasta voi face: strica-voi jâtniţele meale şi mai mari le voi face. Şi acolo voi aduna toate ceale ce mi s-au rodit şi bunăteţile meale,
19. Şi voi zice sufletului mieu: ‘Sufletul mieu, ai multe bunăteţi pusă spre mulţi ani. Odihneaşte-te, mâncă, bea, ospătează-te!’» ||
20. Şi i-au zis Dumnezău: «Nebune, iastă-noapte sufletul tău l-or ceare de la tine. Şi ceale 155r
ce ai gătit a cui vor fi?»
21. Aşa e cel ce strânge comoară luiş şi nu e întru Dumnezău bogat”.

Sfârşit dumc.

*Psalm 54, 23. 22. Şi au zis câtră ucenicii Săi: „Pentru aceaea zic voao: *«Nu vă grigiţi de sufletul vostru,
Math. 6, 25. ce veţi mânca, nici de trup, cu ce vă veţi îmbrăca.
1 Petru 5, 7. 23. Sufletul mai mult e decât hrana şi trupul mai mult decât haina.
24. Socotiţi corbii, că nu samănă, nici seaceră, cărora nu este pivniţă, nici jâtniţă, şi Dumnezău îi paşte. Cu cât mai vârtos voi mai scumpi sânteţi decât aceia!
25. Iară cine dintre voi, cugetând, poate adaoge la statul său un cot?
26. Deci, deacă nici ce e mai puţin puteţi, ce vă grigiţi de acealealalte?
27. Socotiţi crinii cum cresc; nu să ostenesc, nici torc. Iară zic voao, nici Solomon, cu toată slava sa, s-au îmbrăcat ca unul dintr-aceştia. |
28. Deci, dacă iarba carea astăzi e în câmp şi mâne să aruncă în cuptoriu Dumnezău 155v
aşa o îmbracă, cu cât mai vârtos pre voi, puţin credincioşilor!
29. Şi voi să nu căotaţi ce veţi mânca au ce veţi bea şi nu vă rădicaţi întru înălţime,
30. Că aceaste toate limbile lumii cearcă. Iară Tatăl vostru şti că vă trebuiesc aceaste.
31. Însă căotaţi mai înainte împărăţiia lui Dumnezău şi dreptatea Lui. Şi aceaste toate să vor adaoge voao.

Zac. 67. *Sfârşit luni. Sâmb. 11. Zac. 67.*

32. Nu te teame, turmă mică, că bine au vrut Tatăl vostru a vă da împărăţiia.
*Math. 19, 21. 33. *Vindeţi ceale ce aveţi şi daţi milostenie. Faceţi voao punţi care nu să învechesc,
**Math. 6, 20. **comoară nescăzută în ceriuri, unde furul nu să apropie, nici molia strică.
34. Că unde e comoara voastră, acolo şi inima voastră va fi.
35. Să fie coapsele voastre încinse şi candele arzând în mânile voastre,
36. Şi voi aseamenea oamenilor ce aşteap||tă pre domnul său când să va întoarce de 156r
la nuntă, ca, dacă va veni şi va bate, îndată să-i deşchiză.

37. Fericite slugile aceale pre carii, când va veni domnul, îi va afla priveghind. Amin zic voao, că să va încinje şi-i va face a şedea şi, trecând, va slugi lor.
38. Şi, de va vini la a doao strage, şi la a triia strage de va veni şi aşa îi va afla, fericite sânt slugile aceale.
39. *Iară aceasta să ştiţi, că de ar şti stăpânul casei în ce ceas furul ar veni, adevărat ar străjuii şi n-ar lăsa să sape casa sa. *Math. 24, 43.
40. Şi voi fiţi gata, *că, în ce ceas nu gândiţi, Fiiul Omenesc va veni». *Apoc. 16, 15.

Sfârşit sâmb.

41. Şi I-au zis Petru: „Doamne, câtră noi zici această pildă au câtră toţi?"

Marţi 8. Zac. 61. *Zac. 61.*

42. Şi au zis Domnul: „Cine, ţi să pare, este credincios ispravnic şi înţelept pre care l-au
156v rânduit Domnul preste casnicii Săi, să le dea | în vreame măsura de grâu?
43. Fericită e sluga aceaea pre carele, viind domnul, va afla aşa făcând.
44. Adevăr zic voao că preste toate ceale ce are îl va rânduii.
45. Iară de va zice sluga aceaea întru inima sa: «Pesti-va domnul mieu a veni» şi va începape a bate slugile şi slujnicile şi a mânca şi a bea şi a să îmbăta,
46. Veni-va domnul slugii aceluia în zioa care nu nădăjduiaşte şi în ceasul care nu şti şi-i va împărţi şi partea lui cu necredincioşii va pune.
47. Iară sluga aceaea, care au cunoscut voia domnului său şi n-au gătit şi n-au făcut după voia lui, va fi bătut mult.
48. Iară care n-au cunoscut şi au făcut vreadnice de bătăi, va fi bătut puţin.

Mier. 8. Zac. 69. *Zac. 69.*

Şi tot căruia mult i s-au dat mult să va ceare de la el. Şi cui s-au încredinţat mult, mai mult vor ceare de la el.
49. Focu am venit a trimite pre pământ şi ce vreau, fără să să aprinză?
50. Iară cu botez am a Mă boteza şi cum Mă strâmtorez până când să va isprăvi! ||
157r 51. *Şi pare-vi-se că am venit a trimite pace pre pământ? Nu, zic voao, ci despărţire. *Math. 10, 34.
52. Că or fi, dintr-aceasta, cinci într-o casă despărţiţi: trei spre doi şi doi spre trei,
53. Să vor împărţi: tatăl spre fiiu şi fiiul spre tatăl său, muma spre fată şi fata spre mumă, soacra spre noru-sa şi nora spre soacră-sa".
54. *Şi zicea şi câtră gloate: „Când veţi vedea un nuor răsărind de la apus, numaidecât *Math. 16, 2.
ziceţi: «Ploaia vine», şi aşa este.
55. Şi, când suflă austrul, ziceţi: «Că va fi căldură», şi este.
56. Făţarnicilor, faţa ceriului şi a pământului ştiţi aleage, iară această vreame cum nu aleageţi?
57. Căci, dară, şi de la voi înşivă nu giudecaţi ce e drept?
157v 58. *Iară când mergi cu protivnicul | tău la giudecătoriu, pre cale te sârguiaşte a te izbăvi *Math. 5, 25.
de el, ca să nu te tragă la giudecătoriu şi giudecătoriul să te dea slugitoriului şi slugitoriul să te arunce în temniţă.
59. Zic ţie: «Nu vei ieşi de acolo până nu vei plăti şi filearul cel mai de pre urmă»".

Sfârşit mierc.

Cap 13

Cu prilejul galileilor celor uciş întru jirtvele sale şi a celor ce căzuse în Siloe, îndeamnă la pocăinţă; într-alt chip, să vor tăia ca smochinul cel neroditoriu. Pre arhisinagog vădeaşte, cel ce tânjia căci sâmbăta vindecasă muiarea de duhul neputinţei. Asamână împărăţiia ceriului grăunţului de muştar şi aluatului. De poarta cea strâmtă şi cum că, închizându-să uşea, în zădar unii vor bate. Pre Irod îl zice „Vulpe" şi cum că Ierusalimul pentru nemilostivirea sa să va răsipi.

Joi 8. Zaceal 7. *Zac. 7.*

1. i era unii într-acea vreame, vestind Lui de galilei, a cărora sânge Pilat l-au amestecat cu jirtvele lor.
2. Şi, răspunzind, au zis lor: „Pare-vi-să că galileii aceştia au fost mai păcătoşi decât toţi galileii, că au pătit aceastea? ||
3. Nu, zic voao; ci de nu vă veţi pocăi, toţi aseamenea veţi peri, 158r
4. Ca cei 18 pre carii au căzut turnul în Siloe şi i-au ucis. Pare-vi-să că şi aceia mai deatori au fost decât toţi oamenii ce lăcuiesc în Ierusalim?
5. Nu, zic voao, ci de nu vă veţi pocăi, toţi aseamenea veţi peri".
6. Şi zicea şi această pildă: „Un smochin avea oarecine sădit în via sa; şi au venit căutând rod în el, şi n-au aflat.
7. Şi au zis câtră lucrătoriul viii: «Iată, trei ani sânt de când viiu căutând rod în smochinul acesta şi nu aflu. Taie-l dară; la ce şi pământul cuprinde?»
8. Iară el răspunzind, au zis lui: «Doamne, lasă-l şi într-acest an, până când oi săpa împrejurul lui şi voi pune gunoi.
9. Şi de va face rod, iară de nu, îl vei tăia»".

Sfârşit joi.

10. Şi era învăţând în sinagoga lor sâmbăta.

Zac. 71. *Duminecă 10. Zac. 71.*

11. Şi iată, o muiare carea avea duhul ne|putinţii de 18 ani şi era gârbovă; nicidecum 158v
putea căuta în sus.
12. Carea văzându-o Isus, o au chemat la Sine şi i-au zis: „Muiare, slobozitu-te-ai de neputinţa ta".
13. Şi au pus mânile pre ea; şi numaidecât s-au rădicat şi slăvea pre Dumnezeu.
14. Şi, răspunzind arhisinagogul, tânjind că sâmbăta o vindecasă Isus, zicea gloatei: „Şease zile sânt în carele trebuie a lucra. Într-acealea, dară, veniţi şi vă vindecaţi, iară nu în zioa simbetei".
15. Şi, răspunzind câtră el Domnul, au zis: „Făţarnicilor, fieştecarele dintre voi au nu dezleagă boul său au asinul de la iasle şi-l duce de-l adapă?
16. Iară pre această fata lui Avraam, pre carea o au legat Satana, iată, de 18 ani, n-au trebuit a o dezlega de legătura aceasta în zioa simbetei?"
17. Şi aceastea zicând, să ruşina toţi protivnicii Lui. Şi tot norodul să bucura de toate care slăvit să făcea de la El.

Sfârşit duminecă. ||

18. Şi zicea: „Cui iaste aseaminea împărăţiia lui Dumnezeu şi cui o voi asămâna? 159r

Zac. 72. *Sâmbătă 12 şi sâmbătă înaintea Naşterii lui Hristos. Zaceal 72.*

*Math. 13, 31. Marc. 4, 31. 19. *Aseaminea iaste grăunţului de muştar care, luându-l omul, l-au aruncat în grădina sa; şi au crescut şi s-au făcut copaciu mare, şi pasările ceriului s-au odihnit în ramurile lui".
20. Şi iară au zis: „Cui voi asămâna împărăţiia lui Dumnezeu?
*Mathei 13, 33. 21. *Aseaminea iaste aluatului care, luându-l muiarea, l-au ascuns în trei măsuri de făină, până când s-au dospit tot".
22. Şi mergea prin cetăţi şi prin coşteaie, învăţând şi cale făcând în Ierusalim.
23. Şi i-au zis oarecine: „Doamne, de sânt puţini cei ce să mântuiesc?" Iară El au zis câtră el:
*Math. 7, 13. 24. *„Nevoiţi-vă a întra prin poarta cea strâmtă. Că mulţi, zic voao, or cău|ta a întra şi 159v
nu vor putea.
*Math. 25, 10. 25. *Iară deacă va întra stăpânul casii şi să va închide uşea, veţi începe a sta afară şi a bate la uşe, zicând: «Doamne, deşchide noao!» Şi, răspunzind, va zice voao: «Nu vă ştiu de unde sânteţi».
26. Atunci veţi începe a zice: «Mâncat-am înaintea Ta şi am beut şi în uliţele noastre ai învăţat».

27. Şi va zice voao: *«Nu vă ştiu de unde sânteţi. **Duceţi-vă de la Mine toţi lucrătorii strâmbătăţii». *Math. 7, 23. **Psalm 69, 41.

28. Acolo va fi plângere şi scârşnirea dinţilor, când veţi vedea pre Avraam şi pre Isaac şi pre Iacov şi pre toţi prorocii întru împărăţiia lui Dumnezeu, iară voi gonindu-vă afară.

29. Şi vor veni de la răsărit şi de la apus şi de la miiazănoapte şi de la austru şi vor şedea întru împărăţiia lui Dumnezeu.

Sfârşit sâmbătă. ||

160r 30. *Şi, iată, sânt cei mai pre urmă carii or fi întâi, şi cei dintâi carii vor fi mai pre urmă". *Math. 19, 30 şi 20.

31. Într-acea zi s-au apropiiat neşte farisei, zicând: „Ieş şi te du de aici, că Irod vrea a te ucide". Marc. 10, 31.

32. Şi au zis lor: „Duceţi-vă şi spuneţi vulpei aceiia: «Iată, scoţ dracii şi fac vindecări astăzi şi mâne, şi a treia zi Mă săvârşesc.

33. Însă trebuie astăz şi mâne şi în ceaea zi să umblu. Că nu să cade proorocului a peri afară de Ierusalim.

34. *Ierusalime, Ierusalime, care uciz prorocii şi cu pietri uciz pre cei tremişi la tine, de câte ori am vrut a aduna fiii tăi, ca pasarea cuibul său supt aripi, şi n-ai vrut? *Math. 23, 37.

35. Iată, să va lăsa voao casa voastră pustie. Iară zic voao că nu Mă veţi vedea până va veni, când veţi zice: «Bine e cuvântat Cel ce vine întru numele Domnului»".

Sfârşit vineri. |

160v **Cap 14**

În casa căpeteniii fariseilor pre cel de boala apei bolnav sâmbăta vindecă, arătând legiuitorilor şi fariseilor a fi slobod acestora. Însămnând mândriia, învaţă pre cel chemat a şeadea în locul cel mai de pre urmă. Pilda de cei chemaţi la cină, carii s-au mântuit. Cel ce urmă după Hristos trebuie să să leapede de toate, luându-ş crucea, până şi la urârea sufletului său. Cel ce vrea a zidi turn socoteaşte întâi cheltuialele. Lauda sării.

Sâmbătă 13. Zac. 74. *Zac. 74.*

1. Şi au fost întrând Isus în casa unui căpetenie de farisei sâmbăta, a mânca pâne; şi ei Îl socotea.

2. Şi, iată, un om de boala apei era înaintea Lui.

3. Şi, răspunzind Isus, au zis către lejuitori şi farisei, zicând: „De e slobod sâmbăta a vindeca?"

4. Iară ei au tăcut. Iară El, luându-l, l-au vindecat şi l-au slobozit.

5. Şi, răspunzind către ei, au zis: „A căruia dintre voi asinul au boul în puţ va cădea şi numaidecât nu-l va traje afară în zioa sâmbetei?" ||

161r 6. Şi nu-I putea răspunde la aceasta.

7. Şi zicea şi câtră cei chemaţi pildă, luând aminte cum aleg şăderile înainte, zicând către ei:

8. „Când vei fi chemat la nuntă, nu şedea în locul dintâi, ca nu cumva altul, mai cinstit decât tine, să fie chemat de el,

9. Şi, venind cel ce pre tine şi pre el v-au chemat, să zică ţie: «Dă cestuia locul» şi atunci vei începe cu ruşine a prinde locul cel mai de pre urmă.

10. Ci, când vei fi chemat, mergi, şez în locul cel mai de pre urmă, ca, deacă va veni cel ce te-au chemat, să zică ţie: *«Priiatine, sui-te mai sus». Atunci va fi ţie slavă înaintea celor ce şed împreună. *Pilde 25, 7.

11. *Că tot cel ce să înalţă să va smeri, şi cel ce să smereaşte să va înnălţa". *Math. 23, 12. Jos 18, 14.

Sfârşit sâmbătă. Luni 9. Zac. 75. *Zac. 75.*

12. Şi zicea şi celui ce-l chemasă: *„Când faci prânz au cină, nu chema priiatenii tăi, nici fraţii tăi, nici rudeniile, nici vecinii cei bogaţi, ca nu cumva şi ei să te cheame şi să-ţi fie răsplătirea, | *Tovie 4, 7. Pilde 3, 9.

161v 13. Ci, când faci ospăţ, cheamă saracii, slăbănojii, şchiopii şi orbii.

14. Şi fericit vei fi că n-au a-ţi răsplăti, că ţi să va răsplăti la învііarea drepţilor.

15. Aceastea auzind unul din cei ce şedea împreună, au zis Lui: „Fericit cel ce va mânca pâne întru împărăţiia lui Dumnezeu”.

Zac. 76. *Sfârşit luni. Duminecă 11. Zac. 76.*

*Math. 22, 2. 16. Iară El i-au zis: *„Un om au făcut cină mare şi au chemat pre mulţi.
Apoc. 19, 9. 17. Şi au trimis pre sluga sa la ceasul cinei a zice chemaţilor să vie, că sânt gata toate.
18. Şi au început împreună toţi a să mântui. Cel dintâi au zis lui: «Moşie am cumpărat şi trebuie să ies şi să o văz. Rogu-te, mântuiaşte-mă!»
19. Şi altul au zis: «Părechi de boi am cumpărat cinci şi merg să-i cerc. Rogu-te, mântuiaşte-mă!»
20. Şi altul au zis: «Muiare am luat şi pentru aceaea nu poci veni».
21. Şi, întorcându-să sluga, au spus aceaste domnului său. Atunci, mâniindu-să stăpânul casei, au zis slugii sale: «Ieşi degrab la uliţele şi la căiile cetă||ţii. Şi săracii şi slăbănogii şi 162r
orbii şi şchiopii adă-i aicea».
22. Şi au zis sluga: «Doamne, făcutu-s-au precum ai poruncit. Şi încă loc este».
23. Şi au zis domnul slugii: «Ieşi la drumuri şi la cărări şi-i sileaşte a întra, să să umplă casa mea».
24. Iară zic voao că nime din oamenii acei chemaţi nu va gusta cina Mea”.

Zac. 77. *Sfârşit dumc. Marţi 9. Zac. 77.*

25. Şi mergea gloate multe cu El. Şi, întorcându-să, au zis cătră ei:
*Math. 10, 37. 26. *„De vine cineva la Mine şi nu ureaşte pre tatăl său şi pre mumă şi muierea şi feciorii şi fraţii şi surorile şi încă şi sufletul său, nu poate fi ucenicul Mieu.
*Math. 10, 38 27. *Şi cine nu ia crucea sa şi vine după Mine nu poate fi ucenicul Mieu.
şi 16, 24. 28. Că cine dintre voi, vrând a zidi turn, nu socoteaşte întâi, şezând, cheltuialele care
Marc. 8, 34. trebuie, de va avea a săvârşi? |
29. Ca nu, după ce va pune temelia şi nu va putea săvârşi, toţi cei ce-l văd să înceapă 162v
a-l batjocori,
30. Zicând: «Că acest om au început a zidi şi n-au putut săvârşi!»
31. Au ce împărat, vrând a mearge să facă războiu asupra altui împărat, nu va gândi întâi, şezând, de poate cu zeace mii întâmpina pre cel ce cu doaozăci de mii vine asupra sa?
32. Într-alt chip încă, el departe fiind, solie trimiţând, îl roagă ceale de pace.
33. Aşa şi dintre voi, oricarele nu să leapădă de toate ceale ce are nu poate fi ucinicul Mieu.
*Math. 5, 13. 34. *Bună e sarea, iară de să va împuţi sarea, cu ce să va săra?
Marc. 9, 49. 35. Nici în pământ, nici în gunoiu nu e de folos, ci afară să aruncă. Cine are urechi de auzât, să auză!”

Sfârşit marţi.

Cap 15

Murmurând cărturarii şi fariseii căci priimeaşte păcătoşii, pilde le pune de oaie şi de drahma ceale pierdute şi aflate şi de fiiul cel curvariu, la tatăl întors şi cu milă de la el priimit, tânjind fiiul cel mai ma||re, şi câtă bucurie iaste în ceriu pentru un păcătos ce să întoarce. 163r

Zac. 78. *Miercuri 9. Zac. 78.*

1. i să apropiia de El publicanii şi păcătoşii, să-L auză.
2. Şi murmura fariseii şi cărturarii, zicând: „Că acesta priimeaşte păcătoşii şi mâncă cu ei”.
3. Şi au zis cătră ei această pildă, zicând:
*Math. 18, 12. 4. *„Cine e dintre voi om care are o sută de oi şi, de va piiarde una din eale, au nu lasă noaozăci şi noao în pustie şi mearge la cea pierdută, până când o află?
5. Şi, deacă o va afla, o pune pre umerele sale, bucurându-să.
6. Şi, viind acasă, chiiamă priiatinii şi vecinii, zicându-le: «Bucuraţi-vă împreună cu mine, că am aflat oaia cea perdută».

7. Zic voao că aşea bucurie va fi în ceriu de un păcătos ce să va pocăi, decât de noaozăci şi noao de drepţi cărora nu le trebuie pocăinţa.

163v 8. Au ce muiare, având zeace drahme, de va piiarde o drahmă, au nu aprinde lu|mina şi întoarce casa şi caută cu de-a durul, până o află?

9. Şi, deacă o va afla, cheamă priiatenele şi vecinele, zicând: «Bucuraţi-vă împreună cu mine, că am aflat drahma cea pierdută».

10. Aşea zic voao: «Bucurie va fi înaintea îngerilor lui Dumnezeu de un păcătos ce să pocăiaşte»".

Sfârşit miercuri. Duminecă 17 a Curvariului. Zac. 79. *Zac. 79.*

11. Şi au zis: „Un om avea doi feciori.

12. Şi au zis cel mai tinăr dintr-înşii tătâne-său: «Tată, dă-mi partea averii ce mi să cade!» Şi le-au împărţit avearea.

13. Şi, nu după multe zile, adunând toate, fiiul cel mai tinăr s-au dus departe, în ţară streină, şi acolo au răsipit avearea sa trăind curveaşte.

14. Şi, după ce au sfârşit toate, au fost foamete mare în ţinutul acela, şi el au început a să lipsi.

15. Şi s-au dus şi s-au lipit de un cetăţan al acelui ţinut. Şi l-au trimis la satul său, să pască porcii. ||

164r 16. Şi poftea să-şi umple pântecele său de hrana ce mânca porcii; şi nime nu-i da.

17. Iară viindu-şi în fire, au zis: «Câţi năimiţi în casa tătâne-mieu să satură de pâne, iară eu aici pieiu de foame!

18. Scula-mă-voi şi mă voi duce la tată-mieu şi voi zice lui: 'Tată, păcătuit-am în ceriu şi înaintea ta.

19. De acum nu sânt vreadnic a mă chema fiiul tău. Fă-mă ca unul din năimiţii tăi'».

20. Şi, sculându-să, au venit la tată-său şi, încă fiind departe, l-au văzut tatăl lui; şi, fiindu-i milă de el şi alergând, au căzut pre grumazul lui şi l-au sărutat.

21. Şi i-au zis fiiul: «Tată, păcătuit-am în ceriu şi înaintea ta; de acum nu sânt vreadnic a mă chema fiiul tău».

22. Şi au zis tatăl către slujile sale: «Degrab aduceţi haina cea dintâi şi-l îmbrăcaţi şi-i daţi inel în mâna lui şi încălţăminte în picioarele lui.

23. Şi aduceţi viţelul cel gras şi-l jungheaţi. Şi să mâncăm şi să ne veselim, |

164v 24. Că fiiul mieu acesta mort era şi au înviat, pierdut, şi s-au aflat». Şi au început a să ospăta.

25. Şi era fiiul lui cel mai mare în câmp; şi, viind şi apropiindu-să de casă, auzit-au cântece şi horă.

26. Şi au chemat pre unul din sluji şi l-au întrebat ce ar fi aceastea.

27. Şi el i-au zis: «Fratele tău au venit şi au ucis tatăl tău viţelul cel gras, căci că sânătos l-au priimit».

28. Şi s-au mâniiat şi nu vrea să între. Deci tatăl lui, ieşind, au început a-l ruga.
29. Iară el, răspunzind, au zis tătâne-său: «Iată, atâţia ani slujesc ţie şi nice odâneoară am trecut porunca ta şi niciodată nu mi-ai dat un ied, să mă uspăt cu priiatenii miei.
30. Iară după ce fiiul tău acesta, care au răsipit avearea sa cu curvele, au venit, ai ucis lui viţelul cel gras».
31. Iară el i-au zis: «Fiiule, tu pururea cu mine eşti şi toate ale meale ale tale sânt. | |
32. Iară să cădea a ne veseli şi a ne bucura că fratele tău acesta mort era şi au înviat, 165r
pierdut, şi s-au aflat»".

Sfârşit duminecă.

Cap 16

Prin pilda de ispravnicul strâmbătăţii îndeamnă a face milostenii, învăţând de ce-i vreadnic ispravnicul Mammonii cel credincios au necredincios şi cum că nime poate sluji lui Dumnezeu şi Mammonii. Leagea şi prorocii până la Ioan a fi fost, zice. Că nimică din leage va peri. Nici trebuie a lăsa muiarea şi a lua alta. De omul cel bogat şi Lazar cel sărac.

Zac. 80. *Joi 9. Zac. 80.*

1. Şi zicea şi câtră ucenicii Săi: „Un om era bogat, care avea un ispravnic. Şi acela s-au vestit la el, ca când ar fi răsipit bunătăţile lui.
2. Şi l-au chemat şi i-au zis: «Ce auz aceasta de tine? Dă samă de isprăvniciia ta, că nu vei mai putea isprăvnici».
3. Şi au zis ispravnicul între sine: «Ce voi face, că stăpânul mieu ia de la mine isprăvniciia? A săpa nu pociu, a ceare mi-i ruşine. |
4. Ştiu ce voi face ca, deacă voi fi depărtat de isprăvnicie, să mă priimească în casăle 165v
sale».
5. Deci, chemând pre toţi datornicii domnului său, zicea celui dintâi: «Cât eşti deatoriu domnului mieu?»
6. Iară el au zis: «O sută de căzi de untdelemn»; şi i-au zis: «Ia-ţi scrisoarea ta şi şezi degrab, scrie cincizăci».
7. După aceaea, altuia au zis: «Dară tu cât eşti deatoriu?» Care au zis: «Zeace cori de grâu». Zis-au lui: «Ia scrisorile tale şi scrie optzăci».
8. Şi au lăudat domnul pre ispravnicul strâmbătăţii, că înţelepţeaşte făcuse. Că fiii veacului acestuia mai înţelepţi sânt decât fiii luminii în neamul său.
9. Şi Eu zic voao: «Faceţi-vă priiateni din Mamona strâmbătăţii ca, când veţi scădea, să vă priimească în sălaşele ceale de veac.

Zac. 81. *Sfârşit joi. Sâmb. 13. Zac. 81.*

10. Cine e credincios întru puţin şi în mai mult va fi credincios. Şi cine în puţin e viclean şi în mai mult viclean iaste. ||
166r 11. Deci, de n-aţi fost credincioşi în Mamona cea strâmbă, care e adevărat, cine vă va creade?
12. Şi, de n-aţi fost credincioşi într-a altuia, ce-i al vostru cine vă va da?
13. *Nici o slugă poate la doi domni sluji; că au pre unul va urî şi pre altul va iubi, au de unul să va lipi şi pre altul va urgisi. Nu veţi putea sluji lui Dumnezeu şi Mamonei». *Math. 6, 27.
14. Şi auziia toate aceastea fariseii cei lacomi şi-şi bătea joc de El.

Vineri 9. Zac. 82. *Zac. 82.*

15. Şi au zis lor: „Voi sânteţi carii vă îndreptaţi înaintea oamenilor. Iară Dumnezeu cunoaşte inimile voastre; că ce e oamenilor înalt, urâciune iaste înaintea lui Dumnezeu.

Sfârşit sâmb.

16. *Leagea şi prorocii, până la Ioan; de atunci, împărăţiia lui Dumnezeu bine să vesteaşte şi tot cu silnicie întră într-însa. | *Math. 11, 12.
166v 17. *Iară mai lesne e a treace ceriul şi pământul, decât a cădea o cirtă din leage. *Math. 5, 8.
18. *Tot cine lasă muiarea sa şi ia alta curveaşte. Şi cel ce ia pre cea lăsată de bărbat preacurveaşte. *Math. 5, 32. Marc. 10, 11. 1 Corith. 7, 10, 11.

Duminecă 5. Zac. 83. Vineri. *Zac. 83.*

19. „Un om era bogat, care să îmbrăca cu urşinic şi cu vison şi să uspăta în toate zilele luminat.
20. Şi era un sărac pre nume Lazăr, care zăcea la poarta lui, plin de bube,
21. Poftind a sătura din fărâmiturile ce cădea din masa bogatului şi nime nu-i da, ci şi cânii venind, şi lingea bubele lui.
22. Şi au fost de au murit săracul şi s-au purtat de îngeri în sânul lui Avraam; şi au murit şi bogatul şi s-au îngropat în iad.
23. Şi, rădicând ochii săi, fiind în chinuri, au văzut pre Avraam de departe şi pre Lazar în sânul lui.
24. Şi el, strigând, au zis: «Părinte Avraame, fie-ţi milă de mine şi tremete pre Lazăr să întingă vârful deajetului său în apă, să răcorească limba mea, că mă chinuiesc într-această văpaie». ||
167r 25. Şi i-au zis Avraam: «Fiiule, adu-ţi aminte că ai luat ceale bune în viaţa ta şi Lazar aşijderea ceale reale. Iară acum acesta să mângâie şi tu te chinuieşti.
26. Şi întru toate aceastea, între noi şi între voi prăpastie mare s-au întărit, ca cei ce vreau de aici a treace la voi să nu poată, nici de acolo aici a treace».
27. Şi au zis: «Rogu-te, dară, părinte, să-l tremiţi la casa tătâne-mieu,
28. Că am cinci fraţi, să le mărturisească, ca să nu vie şi ei într-acest loc de chinuri».
29. Şi i-au zis Avraam: «Au pre Moisi şi prorocii; asculte de ei».
30. Iară el au zis: «Nu, părinte Avraame, ci, de va mearge la ei cineva din morţi, să vor pocăi».
31. Şi au zis lui: «De nu ascultă de Moisi şi de proroci, nici de va mearge cineva din morţi vor creade»".

Sfârşit duminică. |

167v **Cap 17**

Amar celui ce sminteaşte pruncii. Fratele ce greşaşte asupra noastră trebuie certat şi, pocăindu-să, iertat. Pre apostoli învaţă putearea credinţii. Şi dacă vor face toate ceale poruncite, să să zică a fi slugi netreabnice. Zeace leproşi să curăţesc, unul numai, samarineanul, întorcându-să a mulţămi. Zice că venirea Fiiului lui Dumnezău nu va fi tăinuită, ci luminată şi, neaşteptându-să, va sosi precum potopul lumii şi Sodomului au venit răsipirea.

Citit vineri.

Math. 18, 7. Marc. 9, 41.
1. Şi au zis câtră ucenicii Săi: „Nu poate fi să nu vie smintealele. Iară amar celuia prin carele vin.
2. Mai bine e lui de s-ar pune o piatră de moară de grumazul lui şi să să arunce în mare, decât să smintească pre vrunul din ceşti mai mici.

Zac. 84. *Sâmb. 15. Zac. 84.*

*Preoţi 19, 17. Ecli. 19, 13. Math. 18, 15.
3. Luaţi-vă aminte: *«De va greşi împrotiva ta fratele tău, ceartă-l; şi, de să va pocăi, iartă-l.
4. Şi de şapte ori în zi de va păcătui împrotiva ta şi de şapte ori în zi să va || întoarce 168r
cătră tine, zicând: ;Rău îmi pare', iartă-l»".

Zac. 49, Zac. 66. *Sfârşit vineri. Sâmb. 9 caotă înapoi zac. 49. Şi dumine. 9 caotă înapoi zac. 66.*

5. Şi au zis apostolii Domnului: „Adaoge-ne credinţa".
*Math. 17, 19. 6. *Iară Domnul au zis: „De veţi avea credinţă ca un grăunţ de muştar, veţi zice acestui mor: «Smulge-te şi te sădeaşte în mare» şi va asculta de voi.
7. Iară cine dintre voi, având slugă arând au păscând, carele, întornându-se din câmp, să zică lui: «Numaidecât treci, şezi»,
8. Şi să nu-i zică: «Găteaşte-mi de cină şi te încinge şi-mi slugeaşte până voi mânca şi voi bea, şi după aceastea tu vei mânca şi vei bea»?
9. Au doară mulţămeaşte slugii aceluia, căci că au făcut ceale ce-i poruncisă?
10. Nu Mi să pare. Aşa şi voi, dacă veţi face toate ceale ce s-au poruncit voao, ziceţi: «Slugi netreabnice sântem; ce au trebuit să facem, am făcut»".

Sfârşit sâmb.

11. Şi au fost, mergând în Ierusalim, trecea prin mijlocul Samariii şi a Galileii.

Zac. 85. *Dumc. 12. Zac. 85. |*

12. Şi, întrând într-un coşteiu, L-au întâmpinat zeace bărbaţi leproşi, carii au stătut 168v
departe.
13. Şi au rădicat glas, zicând: „Isuse, Învăţătoriule, miluiaşte-ne!"
*Preoţi 14, 2. 14. Pre carii văzându-i, au zis: *„Duceţi-vă, arătaţi-vă preoţilor". Şi au fost când mergea, s-au curăţit.
15. Iară unul dintr-înşii văzând că s-au curăţit, s-au întors, cu mare glas mărind pre Dumnezău.
16. Şi au căzut pre faţă înaintea picioarelor Lui, har dând. Şi acesta era samarinean.
17. Iară Isus răspunzând, au zis: „Au nu zeace s-au curăţit? Şi noao unde sânt?

18. Nu s-au aflat care să să întoarcă şi să dea slavă lui Dumnezău, fără acest străin”.
19. Şi au zis lui: „Scoală, mergi, că credinţa ta te-au mântuit”.

Sfârşit dmc. Luni 10. Zac. 86. *Zac. 86.*

20. Iară întrebându-Să de farisei când va veni împărăţiia lui Dumnezău, răspunzându-le, au zis: „Nu va veni împărăţiia lui Dumnezău cu luare aminte,
21. Nici vor zice: «Iat-o aici» au «Iat-o colea». Că, iată, împărăţiia lui Dumnezău între voi este”.
22. Şi au zis câtră ucenicii Săi: „Veni-vor zile când veţi pofti a vedea o zi de-a Fiiului Omenesc, şi nu veţi vedea.
23. *Şi vor zice voao: «Iată aici şi iată colea». Să nu vă duceţi, nici să urmaţi, *Math. 24, 23.
24. Că precum fulgerul ce sclipeaşte de supt ceriu spre ceale de supt ceriu străluceaşte, Marc. 13, 21.
169r aşa va || fi Fiiul Omenesc în zioa Sa.
25. Iară întâi trebuie multe a pătimi şi a fi lăpădat de neamul acesta!

Sfârşit luni. Marţi 10. Zac. 87. *Zac. 87.*

26. Şi, *precum au fost în zile<le> lui Noe, aşa va fi şi în zilele Fiiului Omenesc. *Face. 7, 7.
27. Mânca şi bea, să însura şi să mărita, până în zioa în care au întrat Noe în corabie. Math. 24, 35.
Şi au venit potopul şi au pierdut pre toţi.
28. *Aşişderea precum au fost în zilele lui Lot: mânca şi bea, cumpăra şi vindea, sădiia *Face. 19, 25.
şi zidea.
29. Iară în zioa în carea au ieşit Lot din Sodom au ploat foc şi piatră pucioasă din ceriu şi au pierdut pre toţi.
30. Aşişderea va fi în care zi Fiiul Omenesc să va deascoperi.
31. Într-acel ceas, cine va fi în pod şi vasele lui în case, să nu să pogoare a le lua. Şi cel din câmp, aşişdirea, nu să întoarcă înapoi.
32. Aduceţi-vă aminte de muierea lui Lot.
33. *Oricine va căota sufletul său a-l mântuii pierde-l-va. Şi cine va pierde sufletul său *Math. 10, 39.
învia-l-va. | Marc. 8, 35.
169v 34. *Într-acea noapte or fi doi într-un pat; unul să va lua şi altul să va lăsa. Sus 9, 24.
35. Doao or fi măcinând într-un loc, una să va lua şi alta să va lăsa; doi în câmp, unul Ioan 12, 26.
să va lua şi altul să va lăsa”. *Math. 24, 49.
36. Răspunzând, au zis Lui: „Unde, Doamne?”
37. Carele au zis lor: „Oriunde va fi trupul, acolo să vor aduna şi vulturii”.

Sfârşit marţi.

Cap 18

Prin pilda de giudecătoriul strâmbătăţii şi văduva cea obraznică învaţă pururea a să ruga. Iară prin pilda de fariseu şi vameş, în ce chip să va ruga. Pruncii opreaşte, să nu-i apere de la Sine. Bogatul, carele din tinereaţe toate poruncile a fi ţinut zicea, auzând sfatul lui Hristos de a lăsa toate, s-au dus întristat. Şi ce să va răsplăti celor ce toate pentru Hristos lasă. Vesteaşte patimile Sale şi lângă Ierihon luminează orbul.

Sâmb. 16. Zac. 88. *Zac. 88.*

1. Şi le zicea şi pildă că trebuie pururea a să ruga şi a nu scădea, Ecli. 18, 22.
2. Zicând: „Era un giudecătoriu într-o cetate, carele de Dumnezău nu să temea 1 Tesalon. 5, 17.
şi de om nu să ruşina.
3. Iară o văduvă era în cetatea aceaea şi vinea la el, zicând: «Izbândeaşte-mă de protivnicul mieu». ||
170r 4. Şi nu vrea multă vreame. Iară după aceaste au zis întru sine: «De nu mă şi tem de Dumnezău, nici de om mă ruşinez,
5. Însă pentru că mă supără aceasta văduvă, o voi izbândi, ca nu până în sfârşit viind, să mă supere»”.
6. Şi au zis Domnul: „Auziţi ce zice giudecătoriul strâmbătăţii?

7. Iară Dumnezău nu va face izbânda sfinţilor Săi, celor ce strigă cătră Sine zioa şi noapte? Şi răbdare va avea într-înşii?

Sfârşit sâmb.

8. Zic voao că degrab va face izbânda lor.

Sfârşit sâmb.

Însă Fiiul Omenesc viind, pare-ţi-să, afla-va credinţă pre pământ?"

9. Şi au zis cătră unii carii întru sineş nădăjduia ca cum ar fi drepţi şi urjisiia pre alţii, această pildă:

Zac. 89. *Duminecă 17. Zac. 89.*

10. „Doi oameni au mers în besearică, să să roaje, unul fariseu, şi altul vameş.

11. Fariseul, stând, aceastea întru sine să | ruga: «Doamne, mulţămescu-Ţi că nu sânt 170v
ca ceaialalţi oameni, răpitori, nedrepţi, preacurvari, precum şi acest vameş.

12. Postesc de doao ori în săptămână, zăciuiale dau din toate care am».

13. Iară vameşul, departe stând, nu vrea nici ochii spre ceriu a rădica, ci bătea pieptul său, zicând: «Dumnezeule, milostiv fii mie, păcătosului!»

*Math. 23, 12. 14. Zic voao, s-au pogorât acesta îndreptat la casa sa decât cela; *că tot cel ce să înalţă
Sus 14, 11. smeri-să-va, şi cel ce să smereaşte înălţa-să-va".

Zac. 90. *Sfârşit duminecă 17. Miercuri 10. Zaceal 90.*

*Math. 19, 13. 15. *Şi aducea la El şi prunci, să să atingă de ei; carea văzând ucenicii, îi certa.
Marc. 10, 13. 16. Iară Isus chemându-i, au zis: „Lăsaţi pruncii să vie la Mine şi să nu-i opriţi, că unora ca acestora iaste împărăţiia lui Dumnezeu.

17. Amin zic voao, oricine nu va primi împărăţiia lui Dumnezeu ca pruncul nu va întra într-însa".

Zac. 91. *Sfârşit miercuri. Duminecă 13. Zac. 91.*

*Math. 12, 13. 18. *Şi L-au întrebat o căpetenie, zicând: „Învăţătoriule bun, ce voi face să dobândesc viaţa de veaci?" ||

19. Iară Isus au zis lui: „Ce Mă zici bun? Nime nu-i bun, fără sângur Dumnezeu. 171r

20. Ştii poruncile: nu ucide, nu curvi, nu fura, cinsteaşte pre tată şi pre muma ta, nu grăi mărturie strâmbă".

21. Carele au zis: „Aceastea toate le-am păzit din tinereaţele meale".

22. Carea auzind Isus, au zis lui: „Încă una îţi lipseaşte: vinde toate cealea ce ai şi dă săracilor şi vei avea comoară în ceriu; şi vino după Mine".

23. Aceastea el auzind, s-au întristat, că era bogat foarte.

24. Iară Isus văzându-l întristat, au zis: „Cât de anevoie cei ce au bani întru împărăţiia lui Dumnezeu vor întra!

25. Că mai lesne e cămilei prin urechile acului a treace decât bogatului a întra întru împărăţiia lui Dumnezeu".

Sfârşit duminecă.

26. Şi au zis cei ce auziia: „Şi cine să poate mântui?"

27. Zis-au lor: „Cele ce nu să pot la oameni să pot la Dumnezeu".

28. Iară Petru au zis: „Iată, noi am lăsat toate şi am urmat Ţie". |

29. Carele au zis lui: „Amin zic voao, nu e carele au lăsat casa au părinţii, au fraţii, au 171v
muiarea, au fiii pentru împărăţiia lui Dumnezeu,

30. Şi să nu ia cu mult mai multe într-această vreame, şi în veacul viitoriu, viaţa de veaci".

Zac. 92. *Sfârşit mercuri 10. Joi 10. Zac. 92.*

31. *Şi au luat Isus pre cei doisprăzeace şi au zis lor: „Iată, ne suim în Ierusalim şi să vor plini toate care sânt scrisă prin proroci de Fiiul Omenesc. *Math. 20, 17. Marc. 10, 32.
32. Că Să va da limbilor şi Să va bajocori şi Să va bate şi Să va scuipi.
33. Şi, după ce-L vor bate, Îl vor ucide, şi a triia zi va învia”.
34. Şi ei nimica de aceastea n-au înţeles; şi era cuvântul acesta ascuns de către ei şi nu înţelejea ceale ce să zicea.

Sfârşit joi. Duminecă 14. Zac. 93. *Zac. 93.*

35. *Şi au fost, când să apropiia de Ierihon, un orb şedea lângă cale, ceind. *Math. 20, 20.
36. Şi, auzind gloata trecând, întreba ce e aceasta. Marc. 10, 46.
37. Şi au zis lui că Isus Nazarineanul treace.
38. Şi au strigat, zicând: „Isuse, Fiiul lui David, miluiaşte-mă!” ||
172r 39. Şi cei ce mergea înainte îl certa să tacă. Iară el cu mult mai vârtos striga: „Fiiul lui David, miluiaşte-mă!”
40. Şi, stând Isus, au poruncit să-l aducă la Sine. Şi, apropiindu-să, l-au întrebat,
41. Zicând: „Ce vreai să-ţi fac?” Iară el au zis: „Doamne, să văz”.
42. Şi Isus au zis lui: „Vezi! Credinţa ta te-au mântuit”.
43. Şi numaidecât au văzut; şi merjea după El, slăvind pre Dumnezeu.
44. Şi toată gloata văzând, au dat laudă lui Dumnezeu.

Sfârşit dumineca.

Cap 19

La Zaheiu, mulţi murmurând, să abate. Pildă aduce de omul cel vestit carele, ducându-să a lua
împărăţie, au dat la zeace sluji zeace tălanţi, pre carele cetăţeanii nu vrea să-i stăpânească. Pre
172v *mânzul asinii întrând cu slavă în Ierusalim, plânge pentru ea şi vesteaşte că să va răsi |pi; şi, întrând în besearecă, scoate pre cei ce cumpăra şi vindea.*

Duminecă 15. Zac. 94. *Zac. 94.*

1. Şi, întrând, trecea prin Ierihon.
2. Şi iată un om, pre nume Zaheiu, şi acesta era căpeteniia vameşilor şi el, bogat.
3. Şi căuta să vază pre Isus cine iaste. Şi nu putea pentru gloată, că era mic de stat.
4. Şi, alergând, s-au suit într-un mor, să-l vază, că pre acolea era să treacă.
5. Şi, sosind la loc, căutând Isus, l-au văzut şi au zis către el: „Zaheie, grăbind, pogoară! Că astăzi trebuie să rămâiu în casa ta”.

6. Şi, grăbind, s-au pogorât şi L-au priimit bucurându-să.
7. Şi, văzând, toţi murmura, zicând: „Că la om păcătos s-au abătut”.
8. Iară stând Zaheiu, au zis câtră Domnul: „Iată, jumătate din averile meale, Doamne, dau săracilor. Şi de am înceluit pre cineva, întorc împătrit”. ||
9. Zis-au Isus către el: „Că astăzi s-au făcut mântuire casii aceştiia. Că şi el fiiul lui Avraam iaste. 173r
*Math. 18, 11. 10. *Că au venit Fiiul Omenesc a căuta şi a mântui ce perise”.

Sfârşit duminecă.

11. Aceastea auzind ei, au adaos a zice o pildă, că era aproape de Ierusalim şi le părea că numaidecât să va arăta împărăţiia lui Dumnezeu.

Zac. 95. *Vineri 10. Zac. 95.*

*Math. 25, 14. 12. Zis-au dară: *„Un om de bun neam s-au dus într-o ţară departe, să-şi ia împărăţie şi să să întoarcă.
13. Iară chemând zeace slujile sale, le-au dat zeace mna şi au zis câtră ei: «Neguţătoriţi până voi veni».
14. Iară cetăţeanii lui îl urâsă. Şi au trimis solie după el, zicând: «Nu voim să ne stăpânească acesta».
15. Şi au fost de s-au întors, după ce au luat împărăţiia. Şi au poruncit să cheame slujile cărora dedease banii, ca să ştie cine cât au neguţătorit.
16. Şi au venit cel dintâi, zicând: «Doamne, mnaoa ta au căştigat zeace mna». |
17. Şi au zis lui: «Bine e, slugă bună, că întru puţin ai fost credincios, vei fi puteare având 173v
preste zeace cetăţi».
18. Şi altul au venit, zicând: «Doamne, mnaoa ta au făcut cinci mna».
19. Şi acestuia au zis: «Şi tu fii preste cinci cetăţi».
20. Şi altul au venit, zicând: «Doamne, iată mnaoa ta carea o am avut pusă în năframă,
21. Că m-am temut de tine, că om aspru eşti, iai ce n-ai pus şi seaceri ce n-ai sămânat».
22. Zis-au lui: «Din gura ta te judeci, slugă vicleană. Ştiai că eu sânt om aspru, luând ce n-am pus şi săcerând ce n-am sămânat.
23. Şi pentru ce n-ai dat banii miei la neguţătorie, ca eu, venind, adevărat cu dobândă să fiu scos al mieu?»
24. Şi celor ce sta au zis: «Luaţi de la el mna şi o daţi celui ce are zeace mna».
25. Şi au zis lui: «Doamne, are zeace mna».
*Math. 13, 12. 26. *«Iară zic voao că tot celui ce are să va da şi va prisosi, iară de la cel ce nu are şi ce
şi 25, 29. are să va lua de la el. ||
Marc. 4, 25. 27. Iară pre nepriiatinii miei, aceia care n-au vrut să-i stăpânesc, aduceţi-i aici şi-i omorâţi 174r
Sus 8, 18. înaintea mea»”.
28. Şi aceastea zicând, meargea înainte, suindu-Să în Ierusalim.

Zac. 96. *Sfârşit vineri. Luni Brânză. Zac. 96.*

*Math. 21, 1. 29. Şi au fost, *apropiindu-să de Vithaghe şi Vithania, la Muntele Maslinilor, au tremis
Marc. 11, 1. doi ucenici ai Săi,
30. Zicând: „Meargeţi în coşteiul ce stă înainte, în carele, întrând, veţi afla mânzul asinii legat, pre carele nime dintre oameni nici odinioară au şezut. Dezlegaţi-l şi-l aduceţi.
31. Şi de vă va întreba cineva: «Pentru ce-l dezlegaţi?», aşea veţi zice lui: «Că Domnul poftează slujba lui»”.
32. Şi s-au dus cei tremiş şi au aflat, precum au zis lor, stând mânzul.
33. Şi dezlegând ei mânzul, au zis stăpânul lui către ei: „Ce dezlegaţi mânzul?” |
34. Iară ei au zis: „Că Domnului trebuie”. 174v
*Ioan 12, 14. 35. *Şi l-au dus la Isus şi, aruncând veşmintele sale pre el, au pus pre Isus.
36. Iară mergând El, aşternea veşmintele sale pre cale.

Zac. 97. *Luni 11. Zac. 97.*

37. Şi, apropiindu-să de pogorâşul Muntelui Maslinilor, au început toate gloatele ucenicilor, bucurându-să, a lăuda pre Dumnezeu cu glas mare, pentru toate puterile ce văzuse,

38. Zicând: „Bine e cuvântat Cel ce vine întru numele Domnului, pace în ceriu şi mărire întru ceale înalte!”
39. Şi nişte farisei din gloate au zis cătră El: „Învăţătoriule, ceartă ucenicii”.
40. Cărora au zis: „Zic voao că, de vor tăcea aceştia, pietrile vor striga”.

Sfârşit luni Brânză.

41. Şi, apropiindu-Să, văzând cetatea, au plâns pentru ea, zicând:
42. „Că de ai fi cunoscut şi tu şi, adecă, într-această zi a ta, ceale ce sânt spre pace ţie, iară acum s-au ascuns de câtră ochii tăi! ||
175r 43. Că vor veni zile preste tine şi te vor încunjura nepriiatinii tăi cu şanţ şi te vor împresura şi te vor strâmtura pretutindini.
44. Şi te vor asămâna pământului, şi fiii tăi, carii sânt întru tine, *şi nu vor lăsa întru tine piatră pre piatră, pentru că n-ai cunoscut vreamea cercetării tale”. *Math. 24, 2. Marc. 13, 2. Jos 21, 6.

Sfârşit luni. Marţi 11. Zac. 98. *Zac. 98.*

45. *Şi, întrând în besearică, au început a scoate pre cei ce vindea într-însa şi cumpăra, *Math. 21, 12.
46. *Zicând lor: „Scris iaste: că casa Mea casa rugăciunii iaste, iară voi o aţi făcut peşteră tălharilor”. Marc. 11, 15. Isaie 26, 7.
47. Şi era învăţând în toate zilele în besearică. Iară căpeteniile popilor şi cărturarii şi căpeteniile norodului Îl asculta să-L piarză. Ieremie 7, 11.
48. Şi nu afla ce să-I facă, că tot norodul dorea, auzindu-L.

Sfârşit marţi.

Cap 20

Nu spune preoţilor şi cărturarilor cu ce puteare face aceaste, că nici ei răspundea la întrebarea
175v *de botezul lui Ioan. Pildă aduce de lucrătorii viii, carii, bătând | slugile domnului, şi pre fiiul lui l-au ucis. Ispiteaşte-Să Isus de dajda chesariului, de la saducheii de înviiare. Cum zic pre Hristos a fi Fiiul lui David. A să feri de cărturarii cei mândri.*

Mier. 11. Zac. 99. *Zac. 99.*

1. Şi au fost într-una de zile, învăţând El norodul în besearecă şi binevestind, s-au adunat căpeteniile preoţilor şi cărturarii cu bătrânii, Math. 21, 23. Marc. 11, 27.
2. Şi au zis, grăind câtră El: „Spune-ne, cu ce puteare faci aceaste? Au cine e cel ce Ţ-au dat această puteare?”

3. Iară Isus răspunzând, au zis câtră ei: „Întreba-vă-voi şi Eu un cuvânt. Răspundeţi-Mi,
4. Botezul lui Ioan din ceriu era au de la oameni?”
5. Iară ei cugeta întru sine, zicând: „Că de vom zice «din ceriu», va zice «căci dară n-aţi crezut lui?»
6. Iară de vom zice «De la oameni», norodul tot ne va ucide cu pietri, că neîndoiţi sânt cum că Ioan proroc au fost”.
7. Şi au răspuns că nu ştiu de unde ar fi.
8. Şi Isus au zis lor: „Nici Eu vă spuiu cu ce puteare fac aceaste”.

Zac. 100. *Sfârşit mier. Joi 11. Zac. 100.*

*Isaie 5, 1. Irimie 2, 21. Math. 21, 23. Marc. 12, 1.
9. Şi au început a zice câtră gloată această pildă: *„Un om au sădit vie şi o au dat lucrătorilor şi el s-au depărtat multă vreame.
10. Şi la vreame au trimis sluga câtră lucrători, ca să-i dea din rodul viii. Carii bătându-l, l-au trimis deşert. ||
11. Şi au adaos a trimite altă slugă. Iară ei şi pre acesta, bătându-l şi batjucorindu-l, l-au trimis deşert. 176r
12. Şi au adaos a trimite al triilea. Carii şi pre acela, rănindu-l, l-au scos.
13. Şi au zis domnul viii: «Ce voi face? Trimite-voi fiiul mieu cel iubit; doară pe acesta văzându-l, să vor ruşina».
14. Care văzându-l, lucrătorii au cugetat întru sine, zicând: «Acesta e moşteanul; să-l ucidem, ca să fie a noastră moşiia».
15. Şi, scoţându-l afară din vie, l-au ucis. Ce, dară, le va face domnul viii?
16. Vini-va şi va pierde lucrătorii aceştia şi va da viia altora!” Carea auzând, au zis Lui: *Psalm 117, 72. „Să nu fie!”
Isaie 28, 16. Math. 21, 42. Fap. 4, 11. Râm. 9, 33. 1 Petru 2, 7.
17. Iară El, căotând spre ei, au zis: „Ce dară e aceasta, ce e scris: *«Piatra carea nu o au socotit ziditorii, aceasta s-au făcut în capul unghiului»?
18. Tot cel ce va cădea pre piatra aceaea zdrobi-să-va, iară pre carele va cădea, sfărâma-l-va”.

Zac. 101. *Sfârşit joi. Vineri 11, Zac. 101.*

19. Şi căota căpeteniile popilor şi cărturarii a pune mânile pre El într-acel ceas. Şi s-au temut de norod, că au cunoscut că câtră dânşii zisease pilda aceasta. |
*Math. 22, 15. Marc. 12, 13.
20. *Şi, luund aminte, au trimis leşuitori carii să făcea a fi drepţi, să-L prindă în cuvânt, 176v ca să-L dea domniii şi puterii deregătoriului.
21. Şi L-au întrebat, zicând: „Învăţătoriule, ştim că drept spui şi înveţi şi nu iai faţa, ci calea lui Dumnezău în adevăr înveţi.
22. Cade-să noao a da dajdă chesariului, au nu?”
23. Şi, socotind vicleşugul lor, au zis câtră ei: „Ce Mă ispitiţi?
24. Arătaţi-Mi dănariul. A cui chip are, şi scrisoarea?” Răspunzând, au zis Lui: „A chesariului”.
*Râm. 13, 7. 25. Şi au zis lor: *„Daţi, dară, ceale ce sânt ale chesariului, chesariului, şi ceale ce sânt a lui Dumnezău, lui Dumnezău”.
26. Şi n-au putut vinovăţi cuvântul Lui înaintea gloatei. Şi mirându-să de răspunsul Lui, au tăcut.

Zac. 102. *Sfârşit vineri. Luni 12. Zac. 102.*

*Math. 22, 13. Marc. 12, 18, 28. 2 Leage 25, 5.
27.* Şi s-au apropiat neşte saduchei, carii tăgăduiesc a fi înviiarea, şi L-au întrebat,
28. Zicând: „Învăţătoriule, Moisi au scris noao: «De va muri fratele cuiva având muiare şi acela va fi fără prunci, să ia fratele lui muiare şi să deşteapte sământa fratelui său».
29. Deci şeapte fraţi era şi cel dintâi au luat muiare şi au murit fără fii.
30. Şi cel după el o au luat, şi acela au murit fără fiiu. ||
31. Şi al treilea o au luat. Aşijderea şi toţi şeapte, şi n-au lăsat sământă şi au murit. 177r
32. Mai pre urmă de toţi au murit şi muiarea.
33. Deci, la înviiare, a căruia va fi muiarea, că şeapte o au avut muiare?”
34. Şi au zis lor Isus: „Fiii veacului acestuia să însoară şi să mărită,
35. Iară cei ce vor fi vreadnici de veacul acela şi de înviiarea morţilor nici să vor mărita, nici să vor însura,

36. Că nu vor putea mai muri, că sânt aseaminea îngerilor şi sânt fiii lui Dumnezeu, fiind fiii învierii.
37. Iară cum că învie morţii, şi Moisi au arătat lângă *rug, precum zice Domnul, Dumnezeul lui Avraam şi Dumnezeul lui Isaac şi Dumnezeul lui Iacov. *Ieşire 3, 9.
38. Iară Dumnezeu nu-i al morţilor, ci al viilor, că toţi vieţuiesc Lui".
[39]. Şi, răspunzind oarecarii dintre cărturari, au zis Lui: „Învăţătoriule, bine ai zis!"
40. Şi nu-L mai cuteza întreba de ceva.
41. Şi au zis către ei: „Cum zic pre Hristos a fi fiiul lui David?
42. Şi însuş David zice în Cartea psalmilor: *«Zis-au Domnul Domnului Mieu: 'Şezi de-a dreapta Mea, | *Psalm. 109, 1. Math. 22, 44.
177v 43. Până când voi pune nepriiatenii Tăi aşternut picioarelor Tale'». Marc. 12, 36.
44. David, dară, Domn Îl cheamă. Şi cum iaste fiiul lui?"

Sâmb. 17. Zac. 103. *Zac. 103.*

45. Şi, auzind tot norodul, au zis ucenicilor Săi:
46. *„Păziţi-vă de cărturarii carii vreau a umbla în haine lungi şi iubesc închinăciuni prin târg şi catedrele ceale dintâi prin sinagoguri şi şederile dintâi la uspeaţe, *Math. 23, 6. Marc. 12, 38.
47. Carii îmbucă casăle văduvelor, făcându-să îndelungat a să ruga. Aceştia vor lua osândă mai mare". Sus 11, 43.

Cap 21

Văduva, carea doi fileari au adus, mai mult o laudă decât pre cei bogaţi carii adusease. Răsipirea besearicii vesteaşte şi multe războaie, necazuri şi izgoane împrotiva cărora întăreaşte pre apostoli. Vesteaşte şi răsipirea Ierusalimului şi robiia jidovilor şi răsipirea de seamnele ceale mai naintea judecăţii. A să feri de saţiu, de beţie şi de grijile aceştii vieţi şi a privighea.

1. Şi, uitându-Să, au văzut pre cei ce arunca dar în vistierie, bogaţii. Marc. 12, 41.
2. Şi au văzut şi pre o văduvă saracă aruncând doi fileari. ||
178r 3. Şi au zis: „Adevăr zic voao că văduva această săracă mai mult decât toţi au aruncat.
4. Că toţi aceştia din prisosinţa sa au aruncat spre darurile lui Dumnezeu, iară aceasta din lipsa sa, toată hrana sa ce avea au aruncat".

Sfârşit sâmb. Mercuri 12. Zac. 104 *Zac. 104.*

5. Şi, zicând oarecarii de besearică că cu pietri bune şi cu daruri ar fi împodobită, au zis: *Math. 14, 2.
6. „Aceastea ce vedeţi, *veni-vor zile întru carele nu să va lăsa piatră pre piatră carea să nu să răsipească". Marc. 13, 2. Sus 19, 44.

7. Şi L-au întrebat, zicând: „Învăţătoriule, când vor fi aceastea şi ce sămn când vor înceape a fi?”

Zac. 105. *Sâmbătă post de carne. Zac. 105.*

8. Carele au zis: „Vedeţi să nu vă înşelaţi. Că mulţi vor veni în numele Mieu, zicând că Eu sânt. Şi vreamea s-au apropiiat. Deci să nu meargeţi după ei.
9. Iară când veţi auzi războaie şi răzmiriţe, nu vă spăimântareţi. Trebuie întâi a fi aceastea, ci încă nu îndată sfârşitul”.
10. Atunci zicea lor: „Scula-să-va limbă pre limbă şi împărăţie asupra împărăţiii.
11. Şi cutremure de pământ mari vor fi prin locuri şi ciume şi foamete şi spaime din | ceriu şi seamne mari vor fi. 178v

Zac. 106. *Marţi 12 şi a mucenicilor. Zac. 106.*

12. Ci mai nainte de toate aceastea or pune mânile sale pre voi şi vă vor goni, dându-vă în sinagoguri şi în paze, trăgându-vă la împăraţi şi la deregători pentru numele Mieu.
13. Şi să va întâmpla voao spre mărturie.
14. Puneţi, dară, în inimile voastre a nu gândi cum veţi răspunde,
15. Că Eu vă voi da gură şi înţelepciune, cărora nu vor putea sta şi a grăi împrotivă toţi protivnicii voştri.
16. Şi vă veţi da de părinţi şi de fraţi şi de rudenii şi de priiatini şi vor omorî dintre voi.
17. Şi veţi fi urâţi tuturor pentru numele Mieu,
18. Şi un păr din capul vostru nu va peri.
19. Întru răbdarea voastră veţi moşteni sufletele voastre.
*Dan. 9, 27. Math. 24, 15. Marc. 13, 14. 20. *Iară când veţi vedea încunjurându-să de oaste Ierusalimul, atunci să ştiţi că s-au apropiat pustiirea lui.
21. Atunci cei din Iudeea să fugă la munţi şi cei din mijlocul ei să iasă şi cei din câmpuri să nu între într-însul. ||
22. Că zilele izbândirii sânt aceastea, ca să să plinească toate ceale ce sânt scrise, 179r
23. Iară amar povarnicelor şi celor ce vor apleca în zilele acealea, că va fi strânsoare mare pre pământ şi mânie norodului acestuia.
24. Şi vor cădea de ascuţitul sabiii şi robi să vor duce întru toate limbile; şi Ierusalimul să va călca de limbi, până când să vor plini vremile neamurilor.

Sfârşit miercuri.

*Isaie 13, 10. Ezechil 32, 7. Ioil 3, 15. Math. 24, 29. Marc. 13, 24. 25. *Şi vor fi seamne în soare şi în lună şi în steale, şi pre pământ strâmtoarea limbilor de turburarea sunetului mării şi a valurilor,
26. Uscându-să oamenii de frică şi de aşteptare, care vor veni preste toată lumea, că puterile ceriurilor să vor clăti.
27. Şi atunci vor vedea pre Fiiul Omenesc viind în nor cu puteare mare şi cu mărire.

Zac. 107. *Joi 12. Zac. 107.*

*Râm. 8, 23. 28. Iară aceastea începând a fi, căutaţi şi rădicaţi capetele voastre, *că să apropie răscumpărarea voastră”. |
29. Şi le-au zis lor o asămănare: „Vedeţi smochinul şi toţi pomii. 179v
30. Când scot din sine rodul, ştiţi că-i aproape vara.
31. Aşea şi voi, când veţi vedea fiind aceastea, să ştiţi că aproape iaste împărăţiia lui Dumnezeu.
32. Amin zic voao, că nu va treace neamul acesta până când toate vor fi.
33. Ceriul şi pământul vor treace, iară cuvintele Meale nu vor treace.

Sfârşit joi.

34. Iară vă luaţi aminte, ca nu cumva să să îngreoiaze inimile voastre cu saţiul şi cu beţiia şi cu grijile aceştii vieţi şi să vie preste voi de năpraznă zioa aceaea.
35. Căci ca cursa va veni preste toţi cei ce şed pre faţa a tot pământul.

36. Privegheaţi, dară, în toată vreamea, rugându-vă ca să vă învredniciţi a scăpa de toate aceaste viitoare şi a sta înaintea Fiiului Omenesc”.

Sfârşit sâmb. Vin. 19. Zac. 108. *Zac. 108.*

37. Şi era zioa învăţând în besearică, iară noaptea, ieşind, zăbovea în munte ce să cheamă al Maslinilor. | |

180r 38. Şi tot norodul mâneca la El în besearică, să-L auză.

Cap 22

Să sfătuiesc căpeteniile popilor a ucide pre Isus, pre Carele-L vinde Iuda. Porunceşte a să găti paştile. Pânea în trupul Său şi vinul în sânge prefăcându-le, dă ucenicilor, poruncind să facă aşijderea. Pricirea ucenicilor, carele dintr-înşii ar fi mai mare. Vesteşte cea de trei ori a lui Petru tăgăduire, poruncind a vinde îmbrăcămintea şi a cumpăra sabie. După lunga în luptă rugăciune şi după cea ca sângele pre pământ curgând asudare, Să prinde de jidovi, dintre carii unuie Petru taie ureachea. Ponosluieşte căci la El, ca la un tâlhariu, a-L prinde au ieşit. În casa arhiereului de trei ori de Petru Să tăgăduieşte şi de jidovi Să bate şi Să batjocoreşte; şi dimineaţa, în sfat fiind întrebat, Să mărturiseşte a fi Fiiul lui Dumnezău.

1. Şi să apropiia praznicul azimelor, care să zice Paştile. Math. 27, 2.
2. Şi căuta căpeteniile popilor şi cărturarii cum ar omorî pre Isus, ci să temea de gloată. Marc. 14, 1.
3. *Şi au întrat Satana în Iuda, carele să numea Iscarioteanul, unul din cei doisprăzece. *Math. 27, 14.
4. Şi s-au dus şi au grăit cu căpeteniile popilor şi cu mai-marii besearecii cum L-ar vinde lor. | Marc. 14, 10.

180v 5. Şi s-au bucurat şi s-au tocmit să-i dea bani.
6. Şi le-au făgăduit şi căuta prilej să-L dea fără gloate.
7. Şi au venit zioa azimelor, în carea trebuia să să junghie paştile.
8. Şi au tremis pre Petru şi pre Ioan, zicând: „Mergând, gătiţi noao paştile, să mâncăm”.

Sfârşit vineri.

9. Iară ei au zis: „Unde vrei să gătim?”
10. Şi au zis către ei: „Iată, întrând voi în cetate, vă va întâmpina un om purtând un urcior de apă; mergeţi după el în casa în carea va întra.
11. Şi veţi zice stăpânului casei: «Învăţătoriul zice ţie: ‘Unde e casa de oaspeţi, unde să mânc paştile cu ucenicii Mei?’»
12. Şi el vă va arăta un fuiuşor mare, aşternut, şi acolo gătiţi”.
13. Şi, mergând, au aflat precum au zis lor şi au gătit paştile. *Math. 27, 20.
14. *Şi, fiind ceasul, au şezut, şi doisprăzece apostoli cu El. Marc. 15, 17.

15. Şi au zis lor: „Dorinţă am dorit a mânca aceste paşti cu voi, mai nainte de-a pătimi.
16. Că zic voao că de acum nu le voi mai mânca, până când să vor plini întru împărăţiia lui Dumnezău.
17. Şi, luând păharul, au mulţămit şi au zis: „Luaţi şi împărţiţi-l între voi,
18. Că zic voao că nu voi bea din roada viţei, până va veni împărăţiia lui Dumnezău”. ||
*1 Cor. 11, 27. 19. *Şi, luând pâne, au mulţămit şi au frânt şi au dat lor, zicând: „Acesta este trupul Mieu, 181r
Carele să dă pentru voi. Aceasta faceţi întru pomenirea Mea”.
20. Aşijderea şi păharul, după ce au cinat, zicând: „Acesta ieste păharul Noul Testamânt, întru Sângele Mieu, Carele pentru voi să va vărsa.
*Math. 26, 21. 21. *Însă iată, mâna celui ce Mă vinde cu Mine e la masă.
Marc. 14, 20.
Ioan 20, 18.

*Psal. 40, 9. 22. Şi Fiiul Omenesc adecă, *după cumu-i rânduit, merge. Iară amar omului aceluia prin carele să va vinde”.
23. Şi ei au început a să întreba între sine cine ar fi dintre ei carele va face aceasta?
24. Şi au fost şi price între ei, carele dintre ei s-ar părea a fi mai mare.
*Mth. 20, 25. 25. Şi le-au zis: *„Împăraţii limbilor le stăpânesc pre ele. Şi cei ce au putere preste ele
Mar. 10, 42. făcători de bine să cheamă.
26. Iară voi nu aşa, ci carele-i mai mare între voi fie ca cel mai mic; şi cel dintăi, ca slujitoriul.
27. Că cine e mai mare, cel ce şede au cel ce slujeşte? Au nu-i cel ce şede? Iară Eu în mijlocul vostru sânt, ca cel ce slujeşte.
28. Iară voi sânteţi cei ce aţi rămas cu Mine întru ispitele Mele. |
29. Şi Eu făgăduiesc voao, precum Mi-au făgăduit Mie Tatăl Mieu, împărăţie, 181v
30. Să mâncaţi şi să beţi la masa Mea întru împărăţiia Mea şi să şedeţi pre scaune, ajudecând doaosprăzece neamuri ale lui Israil”.
31. Şi au zis Domnul: „Simon, Simon, iată, Sătana v-au cerut să vă cearnă ca grâul.
32. Iară Eu M-am rugat pentru tine, să nu scază credinţa ta. Şi tu, oarecând întorcându-te, întăreşte fraţii tăi”.
33. Carele au zis Lui: „Doamne, cu Tine sânt gata şi în temniţă şi la moarte a merge”.
*Math. 26, 34. 34. *Iară El au zis: „Zic ţie, Petre, nu va cânta astăzi cocoşul până nu vei tăgădui de
Marc. 14, 30. trei ori a Mă cunoaşte”. Şi au zis lor:
*Math. 10, 9. 35. *„Când v-am tremis fără pungă şi fără traistă şi fără încălţăminte, au doară ceva v-au lipsit?”
36. Iară ei au zis: „Nimica”. Zis-au dară lor: „Ci acum cel ce are pungă o ia. Aşijderea şi traista. Şi cel ce nu are vânză îmbrăcămintea sa şi cumpere sabie.
*Isaie 53, 12. 37. Că zic voao că încă aceasta ce este scrisă trebuie să să plinească întru Mine: *«Şi cu cei nedrepţi S-au socotit», că cele ce sânt despre Mine sfârşit au”.
38. Iară ei au zis: „Doamne, iată doao sabii aici”. Iară El au zis lor: „Ajunge!”

Zac. 109. *Marţi Brânză. Zac. 109. ||*

182r 39. *Şi, ieşind, mergea, după obiceaiu, în Muntele Maslinilor. Şi au mers după El şi ucenicii. *Mth. 26, 36. Mar. 14, 32.
40. Şi, ajungând la loc, au zis lor: „Rugaţi-vă, ca să nu întraţi în ispită”. Ioan 18, 1.

Sfârşit luni Brânză.

41. *Şi El S-au depărtat de la ei cât e o zvârlitură de piatră. Şi, puind genunchele, Să ruga, *Math. 26, 32.
42. Zicând: „Tată, de vreai, treacă păharul acesta de la Mine, însă nu voia Mea, ci a Ta să fie!” Marc. 14, 35.
43. Şi s-au arătat Lui îngerul din ceriu, întărindu-L. Şi, fiind în luptă mai lungă, Să ruga.
44. Şi s-au făcut sudoarea Lui ca nişte picături de sânge curgând pre pământ.
45. Şi, sculându-Să de la rugăciune şi venind la ucenicii Săi, i-au aflat dormind de întristare.
46. Şi au zis lor: „Ce durmiţi? Sculaţi-vă, rugaţi-vă, să nu întraţi întru ispită”.
47. *Încă El grăind, iată gloata, şi cel ce să chema Iuda, unul din cei doisprăzece, mergea înnaintea lor. Şi s-au apropiiat de Isus, să-L sărute. *Math. 24, 40. Mar. 14, 43.
48. Iară Isus au zis lui: „Iudo, cu sărutare vinzi pre Fiiul Omenesc?” Ioan 18, 3.
49. Şi, văzând cei ce era împrejurul Lui cele ce era să fie, au zis Lui: „Doamne, lovi-vom cu sabiia?” |
182v 50. Şi au lovit unul dintr-înşii pre sluga arhiereului şi au tăiat ureachea lui cea dreaptă.
51. Şi, răspunzând Isus, au zis: „Lăsaţi, până aici!” Şi, atingându-Să de ureachea lui, l-au vindecat.
52. Şi au zis Isus către cei ce venise la El, căpeteniile popilor şi mai-marii besearecii şi bătrânii: „Ca la un tâlhariu aţi ieşit cu sabii şi cu fuşti?
53. În toate zilele fiind cu voi în besearecă, n-aţi întins mânile asupra Mea. Ci acesta e ceasul vostru şi puterea întunerecului”.
54. *Şi, prinzându-L, L-au dus la casa arhiereului. Iară Petru urma de departe. *Mth. 26, 57.
55. *Şi, aprinzind foc în mijlocul curţii şi şezând ei împrejur, era Petru în mijlocul lor. Mar. 14, 53.
56. Carele văzându-l o slujnică şezând la lumină şi, uitându-să la el, au zis: „Şi acesta cu El era”. Ioan 18, 24. *Mth. 26, 69.
57. Iară el L-au tăgăduit, zicând: „Muiere, nu L-am cunoscut”. Mar. 14, 66.
58. Şi, după puţin, altul văzându-l, au zis: „Şi tu dintre ei eşti”. Iară Petru au zis: „O, omule, nu sânt”. Ioan. 18, 25.
59. *Şi, trecând ca un ceas de vreame, altul oarecarele întărea, zicând: „Adevărat şi acesta cu El era. Că şi galileean este”. || *Ioan 18, 26.
183r 60. Şi au zis Petru: „Omule, nu ştiu ce zici”. Şi numaidecât, încă el grăind, au cântat cocoşul.
61. Şi, întorcându-Să Domnul, S-au uitat la Petru; şi şi-au adus aminte Petru de cuvântul Domnului, precum zisease: *„Că mai nainte de-a cânta cocoşul, de trei ori Mă vei tăgădui”. *Math. 27, 34.
62. Şi, ieşind afară Petru, au plâns cu amar. Mar. 14, 30.
63. Şi oamenii cei ce-L ţinea Îl batjocorea, bătându-L. Ioan 20, 38.
64. Şi L-au acoperit şi lovea faţa Lui. Şi-L întreba, zicând: „Proroceşte, cine e cel ce te-au lovit?”
65. Şi altele multe, blăstămând, zicea împrotiva Lui.

Vineri Mare la 5 ceas. Zac. 110. *Zac. 110.*

66. *Şi, făcându-să zio, s-au adunat bătrânii gloatei şi căpeteniile preoţilor şi cărturarii şi L-au dus la sfatul său, zicând: „De eşti Tu Hristos, spune noao!” *Mth. 27, 1 Mar. 15, 1
67. Şi au zis lor: „De vă voi spune voao, nu veţi crede Mie. Ioan 18, 28
68. Iară de vă voi şi întreba, nu-M veţi răspunde, nici Mă veţi slobozi.
69. Iară de acum va fi Fiiul Omenesc şezând de-a dreapta puterii lui Dumnezău”.
70. Şi au zis toţi: „Dară Tu eşti Fiiul lui Dumnezău?” Carele au zis: „Voi ziceţi că Eu sânt”.
71. Iară ei au zis: „Ce mai poftim mărturie? Că voi aţi auzit din gura Lui!” |

183v **Cap 23**

Pârându-Să înnaintea lui Pilat, Să trimite la Irod, carele urgisindu-L, L-au batjocorit. Pilat să sârguieşte a-L slobozi, puind înainte pre Varrava ucigaşul şi făgăduindu că-L va ierta. Însă strâgând jidovii, Să judecă spre moarte. Şi, ducându-L la perire, opreşte muierile a plânge

pentru Sine. Cu tâlharii răstâgnindu-Să, Să roagă Tatălui pentru ucigaşi. Să batjocoreşte de căpetenii şi de ostaşi, dându-I oţăt. Puindu-să deasupra scrisoarea, Să huleşte de un tâlhariu, iară altuie făgăduieşte împărtăşirea sa în raiu. După întunerec şi alte seamne, strigând, Îş dă sufletul; pre Carele sutaşul drept a fi Îl propoveduieşte şi Iosif trupul Lui îngroapă.

Vineri Brânză.

1. Şi, sculându-să toată mulţimea lor, L-au dus la Pilat.
2. Şi au început a-L părî, zicând: „Pre Acesta L-am aflat răsvrătind neamul nostru *şi oprind a da dajda chesariului şi zicându-Să a fi Hristos Împărat”.
3. *Iară Pilat L-au întrebat, zicând: „Tu eşti împăratul jidovilor?” Iară El, răspunzind, au zis: „Tu zici”.
4. Şi au zis Pilat cătră căpeteniile popilor şi cătră gloate: „Nici o vină nu || aflu în omul acesta”. 184r
5. Iară ei mai vărtos să îndemna, zicând: „Întărâtă norodul, învăţând prin toată Iudeia, începând din Galileia până aici”.
6. Iară Pilat, auzind de Galileia, au întrebat de ar fi om galileian.

7. Şi, cunoscând că ar fi de supt biruinţa lui Irod, L-au tremis la Irod, carele şi el era în Ierusalim într-acele zile.
8. Iară Irod, văzând pre Isus, s-au bucurat foarte, că era poftind de multă vreme a-L vedea, căci că auziia multe de El şi nădăjduia ceva sămn a vedea de la El făcându-să.
9. Şi-L întreba cu multă vorbă, iară El nimica nu i-au răspuns.
10. Şi sta căpeteniile preoţilor şi cărturarii cu deadinsul, pârându-L.
11. Şi L-au urgisit Irod cu ostaşii săi şi L-au batjocorit, îmbrăcându-L cu haină albă, şi L-au tremis la Pilat.
12. Şi s-au făcut priiatini Irod şi Pilat într-acea zi; că mai nainte era nepriiatini între sineşi.
13. Iară Pilat, chemând căpeteniile preoţilor şi mai-marii besearecii şi gloata, |
14. Au zis cătră ei: „Adusu-mi-aţi pre acest om ca când ar fi răzvrătit neamul şi, iată, eu înaintea voastră întrebându-l, *nici o vină nu aflu în omul acesta din cele ce-l pârâţi, 184v
15. Ci nici Irod; că v-am tremis la el şi, iată, nimica vrednic de moarte i s-au făcut.
16. Certându-l, dară, îl voi slobozi”.
17. Şi obiceaiu avea a le slobozi la praznic unul.
18. Şi au strigat împreună toată gloata, zicând: „Ia pre Acesta şi ne slobozi pre Varavva!”
19. Carele era, pentru o gălceavă ce să făcuse în cetate şi pentru ucidere, aruncat în temniţă.
20. Şi iară Pilat au grăit cătră dânşii, vrând a slobozi pre Isus.
21. Iară ei striga, zicând: „Răstigneşte-l, răstigneşte-l!”

*Math. 22, 21. Mar. 12, 17.
*Math. 27, 11. Mar. 15, 2. Ioan 18, 33.
*Ioan 18, 38 şi 19, 4.

22. Iară el a treia oară au zis cătră ei: *„Dară ce rău au făcut acesta? Nici o vină de moarte aflu într-însul. Certa-l-voi dară şi-l voiu slobozi”. *Mth. 27, 23. Mar. 15, 14.
23. Iară ei mai vărtos striga cu glas mare să Să răstignească. Şi să întărea glasul lor. ||
185r 24. Şi Pilat au judecat să fie cererea lor.
25. Şi l-au slobozit pre cel ce pentru ucidere şi pentru gâlceavă era aruncat în temniţă, pre carele cerea. Iară pre Isus L-au dat voii lor.
26. *Şi, ducându-L, au apucat pre un Simon Chireneu, ce vinea din sat, şi i-au pus cruce, să o poarte după Isus. *Math. 27, 32. Mar. 15, 21.
27. Şi mergea după El gloată multă de norod şi de muieri, carele plângea şi să tânguia de El.
28. Iară întorcându-Să cătră ele, Isus au zis: „Fetele Ierusalimului, nu plângereţi pentru Mine, ci pentru voi înşivă şi pentru fiii voştri.
29. Că, iată, vor veni zile în care vor zice: «Ferice de cele sterpe şi de pântecele ce n-au născut şi de ţiţele cele ce n-au aplecat».
30. Atunci vor începe a zice munţilor: *«Căderi preste noi!» şi dealurilor: «Acoperiţi-ne!» *Isa. 2, 19.
31. Că, de fac aceste în lemnul verde, în cel uscat ce va fi?” Os. 10, 8. Apoc. 7, 17.

Evang. 8 sh. Strat. Zaceal 111. *Zac. 111.*

32. Şi ducea şi pre alţi doi vicleni cu El, să-i omoară.
33. *Şi, după ce au venit la locul ce să cheamă „al Căpăţinelor”, acolo L-au răstignit, şi pre tălhari unul de-a dreapta şi altul de-a stânga. | *Math. 27, 43. Mar. 15, 22.
185v 34. Iară Isus zicea: „Părinte, iartă-le, că nu ştiu ce fac!” Iară cei ce împărţea vejmintele Lui au aruncat sorţi. Ioan. 19, 17.
35. Şi sta norodul uitându-să şi-L batjocorea căpeteniile cu ei, zicând: „Pre alţii i-au mântuit, mântuiască-să pre sine, de este acesta Hristos, cel ales al lui Dumnezău!”
36. Şi-ş bătea joc de El şi ostaşii, apropiindu-să şi oţăt dându-I,
37. Şi zicând: „De eşti tu împăratul jidovilor, mântuieşte-te!”
38. Şi era şi scriitura scrisă deasupra Lui cu slove elineşti şi leteneşti şi ovreieşti: „Acesta este împăratul jidovilor”.
39. Iară unul din cei ce era spânzuraţi tâlhariu Îl hulea, zicând: „De eşti tu Hristos, mântuieşte-te pre tine însuţi şi pre noi”.
40. Şi, răspunzind celaalalt, îl certa, zicând: „Nici tu te temi de Dumnezău, că întru aceeaş osândire eşti?
41. Şi noi, adecă, drept că cele vrednice de fapte luăm, iară Acesta nici un rău n-au făcut”.
42. Şi zicea cătră Isus: „Doamne, pomeneşte-mă când vei veni întru împărăţiia Ta!” ||
186r 43. Şi i-au zis Isus: „Amin zic ţie, astăzi cu Mine vei fi în raiu!”

44. Şi era mai la al şesele ceas şi întunerec s-au făcut preste tot pământul până la al noaole ceas.
45. Şi s-au întunecat soarele şi catapeteazma besearecii s-au rupt în doao.
*Psal. 30, 6. 46. Şi, strigând cu glas mare, Isus au zis: *„Părinte, în mânile Tale dau sufletul Meu!" Şi aceste zicând, au răpăosat.
47. Şi, văzând sutaşul ce să făcuse, au proslăvit pre Dumnezău, zicând: „Adevărat, Acest Om drept era!"
48. Şi toată gloata celor ce împreună era la această vedere şi vedea cele ce să făcea, bătându-şi piepturile, să întorcea.
49. Şi sta toţi cunoscuţii Lui de departe şi muierile cele ce venise după El din Galileia, văzând aceste.

Sfârşit Strat. 8 şi în 6 ceas.

*Math. 27, 50. 50. *Şi, iată, un om pe nume Iosif, carele era sfetnic, bărbat bun şi drept,
Marc. 15, 43. 51. Acesta nu să însoţise în sfatul şi în lucrurile lor, din Arimatheia, cetatea Iudei, carele
Ioan 19, 38. şi el aştepta Împărţiia lui Dumnezău. |
52. Acesta s-au apropiiat de Pilat şi au cerut trupul lui Isus. 186v
53. Şi, luându-L, L-au învăluit cu jolgi şi L-au pus într-un mormânt ce era tăiat, în carele încă nime nu să pusease.
54. Şi era zioa vineri şi să lumina spre sâmbătă.
55. Şi, urmând muierile cele ce cu El venise din Galileia, au văzut mormântul şi cum era pus trupul Lui.
56. Şi, întorcându-să, au gătit miresme şi unsori. Şi sâmbătă adecă au tăcut după poruncă.

Sfărşit gioi Brănză.

Cap 24

Muierilor, tânguindu-să la mormânt căci că nu află trupul Lui, îngerii le vestesc că au înviiat, şi ele, apostolilor, carii aceasta ca o nărozie socotesc. Petru, alergând la mormânt, şi el să miră că n-au aflat trupul. La doi, ce mergea în Emaus, Isus tâlcuieşte scripturile şi întru frângerea pânii de la ei să cunoaşte. Adunaţi fiind ucenicii, Să dă să-L pipăiască şi, cu ei mâncând, le deascopere sâmţirea, să înţeleagă Scripturile; şi, făgăduind pre Duhul Sfânt, în ceriu Să înnalţă.

Zac. 112. *Evanghelii văscresnii 4. Zac. 112. ||*

Math. 28, 1. 1. Iară întru una a sâmbetii, foarte de dimineaţă, au venit la mormânt, purtând 187r
Mar. 16, 2. mirezmele cele ce gătise.
Ioan 20, 1. 2. Şi au aflat piatra răsturnată de pre mormânt.

3. Şi, întrând, n-au aflat trupul Domnului Isus.
4. Şi au fost, când să mira ele de aceasta, iată doi îngeri au stătut lângă ele, în vejmânt strălucit.
5. Şi, spăimântându-să ele şi plecându-şi feţele la pământ, au zis cătră ele: „Ce cercaţi pre Cel Viu cu morţii?
6. Nu este aici, ci S-au sculat. Aduceţi-vă aminte cum au grăit cu voi, încă fiind în Galileia,
7. Zicând: *«Că trebuie să Să dea Fiiul Omenesc în mânile oamenilor celor păcătoşi şi a Să răstigni şi a treia zi a învііa»”. *Mth. 15, 21 şi 17, 21.
8. Şi ş-au adus aminte de cuvintele Lui. Mar. 8, 31
9. Şi, întorcându-să de la mormânt, au vestit aceste toate celor unsprăzece şi tuturor celoraalalţi. şi 9, 30. Sus 9, 22.
10. Şi era Maria Magdalina şi Ioana şi Maria lui Iacov şi celealalte care era cu ele, care le spunea apostolilor aceste.
11. Şi s-au părut înnaintea lor ca o norozie cuvintele aceste şi n-au crezut lor.

Evangheliia văscresniia 5. Zaceal 113. | *Zac. 113.*

187v 12. Iară Petru, sculându-să, au alergat la mormânt şi, plecându-să, au văzut giolgiurile sângure puse şi s-au dus, mirându-să întru sine de ceea ce să făcuse.

Sfârşit a 4 văscres.

13. *Şi, iată, doi dintre ei mergea într-acea zi la un sat care era departe de Ierusalim şasezeci de stadii, pe nume Emmaus. *Marc. 16, 12.
14. Şi ei grăia între sineşi de toate cele ce să întâmplase.
15. Şi au fost când vorbiia ei şi să întreba; şi însuşi Isus, apropiindu-Să, mergea împreună cu ei.
16. Iară ochii lor să ţinea să nu-L cunoască.
17. Şi au zis cătră ei: „Ce cuvinte sânt aceste de carele vă întrebaţi, împreună mergând, şi sânteţi trişti?”
18. Şi răspunzind unul, căruie numele Cleopa, au zis: „Tu singur eşti nimernic în Ierusalim şi nu ştii cele ce s-au făcut într-însul în zilele aceste?”
19. Cărora El au zis: „Carele?” Şi au zis: „De Isus Nazarineanul, Carele au fost bărbat proroc, puternic în faptă şi în cuvânt, înnaintea lui Dumnezău şi a tot norodul,
20. Şi cum L-au dat mai-marii popilor şi căpeteniile noastre spre osândă de moarte şi L-au răstignit,
188r 21. Iară noi nădăjduiam că Acela va mântui || pre Israil. Şi acum, preste toate aceste, a treia zi este astăzi de când s-au făcut aceste.
22. Ci şi nişte muieri dintre noi ne-au spăimântat, carele de demineaţă au fost la mormânt,

23. Şi, neaflând trupul Lui, au venit zicând că şi vedere de îngeri să fie văzut, carii zic că este viu.
24. Şi s-au dus unii dintre noi la mormânt şi aşa au aflat, precum muierile au spus, iară pre El nu L-au aflat".
25. Şi El au zis către ei: „O, bolunzilor şi târzii a crede toate care au grăit prorocii!
26. Au nu s-au căzut aceste să pată Isus şi aşa să între întru slava Sa?"
27. Şi, începând de la Moisi şi de la toţi prorocii, le tâlcuia toate scripturile care era despre El.
28. Şi s-au apropiat de satul la carele mergea. Şi El S-au făcut a merge mai departe.
29. Şi L-au silit, zicând: „Rămâi cu noi, că însărează şi, iată, s-au plecat zioa". Şi au întrat cu ei.
30. Şi au fost, când şedea cu ei, au luat pâne şi au blagoslovit şi au frânt şi le da.
31. Şi s-au deşchis ochii lor şi L-au cunoscut. Şi El S-au luat de la ochii lor. |
32. Şi au zis între sineş: „Au nu era inima noastră arzând întru noi, când grăia pre cale şi ne deascoperea scripturile?" 188v
33. Şi, sculându-să într-acel ceas, s-au întors în Ierusalim. Şi au aflat adunaţi pre cei unsprăzece şi pre cei ce cu ei era,
34. Zicând: „Că au înviiat Domnul adevărat şi S-au arătat lui Simon".
35. Şi ei povestea cele ce să făcusă pre cale şi cum L-au cunoscut în frângerea pânii.

Zac. 114. *Sfârşit 5 văscre. Văscr. 6, aceasta şi la utr. Înălţării. Zac. 114.*

*Marc. 16, 14. Ioan 20, 19.
36. *Şi, grăind ei aceste, stătut-au Isus în mijlocul lor şi au zis lor: „Pace voao! Eu sânt, nu vă temereţi!"
37. Iară ei, turburându-să şi spăimântându-să, li să părea că văd un duh.
38. Şi au zis lor: „Ce sânteţi turburaţi şi cugete întră întru inimile voastre?
39. Vedeţi mânile Mele şi picioarele, că Eu însumi sânt. Pipăiţi-Mă şi vedeţi, că duhul carne şi oase n-are, precum Mă vedeţi pre Mine având".
40. Şi aceste zicând, le-au arătat mânile şi picioarele.
41. Şi, încă necrezând ei şi mirându-să de bucurie, au zis: „Aveţi ceva aici de mâncat?" ||
42. Iară ei au dat Lui o parte de peşte fript şi un fagur de miere. 189r
43. Şi, mâncând înaintea lor, luând rămăşiţele, au dat lor.
44. Şi au zis către ei: „Aceste sânt cuvintele care am grăit către voi, încă fiind cu voi, că trebuie să să plinească toate cele ce sânt scrise în leagea lui Moisi şi în proroci şi în psalmi pentru Mine".
45. Atunci le-au deascoperit sâmţirea, să înţeleagă scripturile.
*Psal. 41, 6.
46. Şi au zis lor: *„Că aşa este scris şi aşa trebuia să pată Hristos şi să învie din morţi a treia zi,

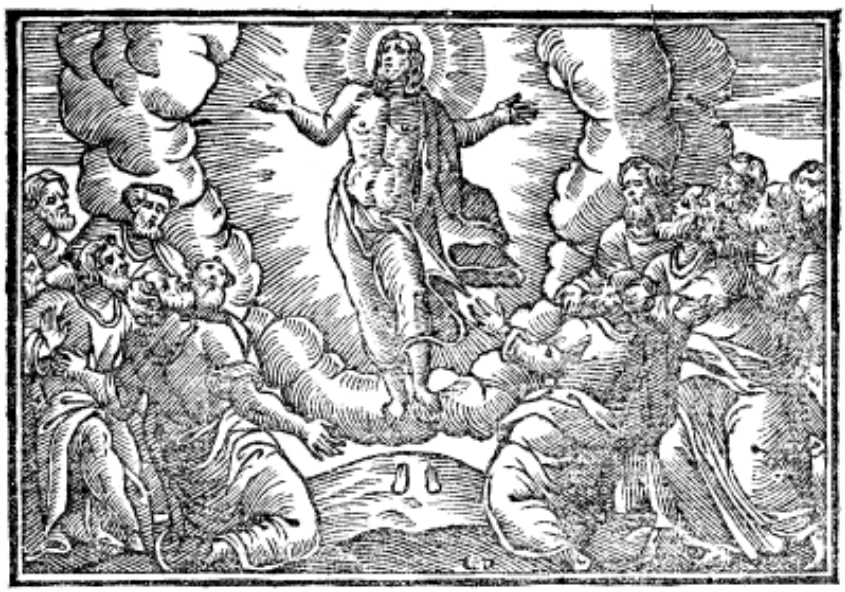

47. Şi să să propoveduiască în numele Lui pocăinţa şi iertarea păcatelor întru toate limbile, începând din Ierusalim.
48. *Iară voi martori sânteţi acestora. *Fap. 1, 8.
49. *Şi Eu voi trimite făgăduinţa Tatălui Meu la voi. Iară voi şedeţi în cetate până când vă veţi îmbrăca cu putere de sus”. *Fapt. 14, 26.
50. Şi i-au scos afară în Vithaniia şi, rădicând mânile Sale, i-au blagoslovit.
51. *Şi au fost, când i-au blagoslovit, S-au depărtat de la ei şi Să suia în ceriu. | *Mar. 16, 19.
189v 52. Şi ei, închinându-să, s-au întors în Ierusalim cu bucurie mare. Fap. 1, 9.
53. Şi era pururi în besearecă, lăudând şi binecuvântând pre Dumnezeu. Amin.

A

(a se) ABATE: v. III
să (să) abată: *conj. prez. 3.pl.* 9,12
(să) abate: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.19
(s-)au abătut: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,7

ABIA: adv.; var. **ABEA**
abea: *adv. în loc. adv.* ***de-abea*** 9,39
abia: *adv. în loc. adv.* ***de-abia*** 10,30

AC: s.n.
acului: *sg. gen., în sintagma* ***urechile acului*** 18,25

ACASĂ: adv.
acasă: 7,10; 8,51; 9,61; 15,6

ACOLEA: adv.
acolea: 19,4

ACOLO: adv.
acolo: 2,6; 4,31; 6,6, 35; 8,32; 9,4; 10,6; 11,26; 12,18, 34, 59; 13,28; 15,13; 16,26; 17,37; 22,12; 23,33

(a) ACOPERI: v. IV
acopere: *ind. prez. 3.sg.* 8,16
au acoperit: *ind. pf.c. 3.pl.* 22,64
acoperiți: *imperativ 2.pl.* 23,30

ACOPERIȘ: s.n.
acoperiș: *sg. ac.* 5, 19
acoperișul: *sg. ac.* 7,6
acoperișuri: *pl. ac.* 12,3

ACOPERIT, -Ă: adj.
acoperit: *n. sg. nom.* 9,45; 12,2

ACUM: adv.
acum: 1,48; 2,29; 6,21, 25; 11,39; 15,19, 21; 16,25; 19,42; 22,16, 36, 69; 24,21

(a) ADĂPA: v. I
adapă: *ind. prez. 3.sg.* 13,15

(a se) ADĂUGA: v. I; var. **(a se) ADĂOGA;** (Înv.) **(a se) ADAOGE:** v. III „a (mai) pune peste"; „a continua"
au adaos: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,20; 19,11; 20,11, 12
adaoge: *inf. prez.* 12,25
(să) vor adaoge: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,31
adaoge: *imperativ 2.sg.* 17,5

ADÂNC: s.n.
adânc: *sg. ac.* 5,4; 8,31

ADESEA: adv.; var. (Înv.) **ADEASE**
adease: 5,33

ADEVĂR: adv./s. (Înv.) „(cu) adevărat"; „ceea ce este drept"
adevărul: *s.n. sg. ac.* 1,4
adevăr: *s.n. sg. ac.* 20,21
adevăr: *adv.* 4,25; 12,44; 21,3

ADEVĂRAT, -Ă: adj./adv.
adevărat: *adv.* 4,23; 7,26, 39; 9,27; 11,20, 28, 48; 12,39; 19,23; 22,59; 23,47; 24,34
adevărat: *adj. n. sg. nom.* 16,11

(a) AJUDECA: v. I „a judeca"
ajudecând: *gerunziu* 22,30

(a) ADORMI: v. IV
au adormit: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,23

(a-și) ADUCE: v. III
aducându(-Și): *gerunziu în loc. v.* ***aducându-Și aminte*** 1,54
a(-Ș) aduce: *inf. prez., în loc. v.* ***a-Ș aduce aminte*** 1,72
aducându-: *gerunziu* rezum. cap.2
au adus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,22; 7,37; rezum. cap.21
ado: *imperativ 2.sg.* 5,14; 9,41
aduc: *ind. prez. 3.pl.* 8,14, 15
adă: *imperativ 2.sg.* 14,21
aduceți: *imperativ 2.pl.* 15,22, 23; 19,27, 30
adu(-ți): *imperativ 2.sg., în loc. v.* ***adu-ți aminte*** 16,25
aduceți(-vă): *imperativ 2.pl., în loc. v.* ***aduceți-vă aminte*** 17,32; 24,6
aducea: *ind. imp. 3.pl.* 18,15
să aducă: *conj. prez. 3.sg.* 18,40
aduce: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.19; rezum. cap.20
adusease: *ind. m.mc.pf. 3.pl.* rezum. cap.21
(și-/ș-)au adus: *ind. pf.c. 3.sg./pl., în loc. v.* ***și-au adus aminte*** 22,61; 24,8
adusu(-)-ați: *ind. pf.c. 2.pl.* 23,14

(a se) ADUNA: v. I
va aduna: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,17
(să) aduna: *ind. imp. 3.pl.* 5,15; 11,29
adunându(-să): *gerunziu* 8,4
aduna: *inf. prez.* 12,17
voi aduna: *ind. viit.I. 1.sg.* 12,18
a aduna: *inf. prez.* 13,34
adunând: *gerunziu* 15, 13
(să) vor aduna: *ind. viit.I. 3.pl.* 17,37
(s-)au adunat: *ind. pf.c. 3.pl.* 20,1; 22,66

ADUNAT, -Ă: adj.
adunați: *m. pl. nom.* rezum. cap.24; 24,33

AFARĂ: adv.
afară: 1,10; 8,20; 13,25, 28; 14,5, 35; 20,15; 22,62; 24,50
afară: *adv. în loc. prep.* ***afară de*** 13,33

(a se) AFLA: v. I
ai aflat: *ind. pf.c. 2.sg.* 1,30
(Să) află: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2
afla-veți: *ind. viit.I. 2.pl.* 2,12
au aflat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,16, 46; 4,17; 7,10; 8,35; 13,6; 19,32; 22,13, 45; rezum. cap.24; 24,2, 3; 24,24, 33
neaflându-: *gerunziu* 2,45
neaflând: *gerunziu* 5,19; 11,24; 24,23
să afle: *conj. prez. 3.pl.* 6,7; 9,12
am aflat: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 7,9; 15,6, 9; 23,2
(S-/s-)au aflat: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,36; 15,24, 32; 17,18
veți afla: *ind. viit.I. 2.pl.* 11,9
află: *ind. prez. 3.sg./pl.* 11,10, 25; 15,4, 8; rezum. cap.24
va afla: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,37, 38, 43; 15,5, 9
aflu: *ind. prez. 1.sg.* 13,7; 23,4, 14, 22
afla-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,8
veți afla: *ind. viit.I. 2.pl.* 19,30
afla: *ind. imp. 3.pl.* 19,48

AFLAT, -Ă: adj.
aflate: *f. pl. ac.* rezum. cap.15

AFUND: adv. (Pop. și fam.) „la o distanță (relativ) mare în adâncime"
afund: 6,48

AICI: adv.; var. **AICEA**
aici: *în forma* ***de aici*** „din acest loc" 4,9; 13,31; 16,26

aici: 4,23; 9,12, 41; 11,32; 15,17; 16,26; 17,21, 23; 19,27; 22,38; 23,5; 24,6, 41
aicea: 9,27, 33; 14,21
aici: *adv. în sintagma* ***până aici*** „destul” 22,51

(a) AJUNGE: v. III
ajungând: *gerunziu* 22,40
ajunge: *ind. prez. impers.* „destul!” 21,38

(a) AJUTA: v. I; var. (Reg.) **(a) AGIUTA**
să agiute: *conj. prez. 3.sg./pl.* 5,7; 10,40

ALABASTRU: s.n.; var. (Înv.) **ALAVASTRU** (cf. **Indice** Mt)
alavastru: *sg. ac.* 7,37

ALB, -Ă: adj.
alb: *n. sg. nom.* 9,27
albă: *f. sg. ac.* 23,11

(a) ALEGE: v. III
au ales: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,13; rezum. cap.10; 10,42
aleage: *inf. prez.* 12,56
aleageți: *ind. prez. 2.pl.* 12,56
aleg: *ind. prez. 3.pl.* 14,7

(a) ALERGA: v. I
alergând: *gerunziu* 15,20; 19,4; rezum. cap.24
au alergat: *ind. pf.c. 3.sg.* 24,12

ALES, ALEASĂ: adj./s.
aleși: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.6
(cel) ales: *s.m. sg. nom.* 23,35
ales: *adj. în loc. adv.* ***mai ales*** rezum. cap.10

ALUAT: s.n.
aluatul: *sg. ac.* rezum. cap.12; 12,1
aluatului: *sg. dat.* rezum. cap.13; 13,21

AMAR: s.n.
amar: *s.n.* (+ *dat.*) *sg. nom.* 6,24, 25, 26; 10,13; 11,42, 43, 44, 46, 47, 52; rezum. cap.17; 17,1; 21,23; 22,22
amar: *s.n. sg. ac., în loc. adv.* ***cu amar*** 22,62

(a se) AMESTECA: v. I; var. **(a se) MESTECA**
au amestecat: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,1
a (să) mesteca: *inf. prez.* rezum. cap.12

AMIN: interj./adv.
amin: *adv. în contextul* ***amin zic voao*** „adevăr (adevărat) zic vouă” 4,24; 7,9; 12,37; 18,17, 29; 21,32; 23,43
amin: *interj.* 24,53

AMINTE: adv.
aminte: *adv. în loc. v.* ***a-și aduce aminte/a lua aminte***, *in loc. s.* ***luare aminte***, vezi **(a-și) ADUCE/(a) LUA/LUARE**

(a) AMUȚI: v. IV
amuțește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1
amuțește: *imperativ 2.sg.* 4,35

AN: s.m.
ani: *pl. nom./ac.* rezum. cap.2; 2,36, 37, 42; 3,23; 4,25; 8,42, 43; 12,19; 13,7, 11, 16; 15,29
anii: *pl. ac., în sintagma* ***în toți anii*** 2,41
anul: *sg. ac.* 3,1
anul: *sg. ac., în sintagma* ***anul Domnului cel primit*** „vremea când Domnul Își revarsă mila, îndurarea și tot harul peste poporul care le primește cu bucurie” (cf. Anania 2001, p. 1524) 4,19
an: *sg. ac.* 13,8

ANEVOIE: adv.
anevoie: 18,24

APĂ: s.f.
apă: *sg. ac.* 3,16; 7,44; 11,24; 16,24; 22,10
apei: *sg. gen., în sintagmele* ***vibrul apei/boala apei*** „hidropizie” 8,24; rezum. cap.14; 14,2

(a) APĂRA: v. I (Înv. și reg.) „a opri”
să apere: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.18

(a) APĂSA: v. I (aici) „a sili”
a apăsa: *inf. prez.* 11,53

(a) APLECA: v. I „a alăpta”
vor apleca: *ind. viit.I. 3.pl.* 21,23
au aplecat: *ind. pf.c. 3.pl.* 23,29

APOSTOL: s.m.
apostoli: *pl. ac.* rezum. cap.6; 6,13; rezum. cap.9; 11,49; rezum. cap.17; rezum. cap.21; 22,14
apostolii: *pl. nom./ac.* 9,10; rezum. cap.12; 17,5
apostolilor: *pl. dat.* rezum. cap.24; 24,10

(a se) APRINDE: v. III
aprinzând: *gerunziu* 8,16
aprinde: *ind. prez. 3.sg.* 11,33; 15,8
să (să) aprinză: *conj. prez. 3.sg.* 12,49
aprinzind: *gerunziu* 22,55

APROAPE: adv./s.
aproapelui: *s.m. sg. gen.* rezum. cap.10
aproapele: *s.m. sg. nom./ac.* rezum. cap.10; 10,27, 29
aproape: *adv.* 10,36; 19,11; 21,30, 31

(a se) APROPIA: v. I
apropiindu(-să/-Să): *gerunziu* 7,12; 8,24; 9,12, 42; 10,34; 15,25; 18,40; 19,29, 37, 41; 23,36; 24,15
(s-)au apropiat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,14; 10,11; 20,27; 21,20; 24,28
(s-)au apropiiat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,44; 13,31; 21,8; 22,47; 23,52
apropiatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,9
(să) apropie: *ind. prez. 3.sg.* 12,33; 21,28
(să) apropiia: *ind. imp. 3.sg./pl.* 15,1; 18,35; 22,1

(a) APUCA: v. I
apuca: *ind. imp. 3.sg.* 8,29
apucă: *ind. prez. 3.sg.* 9,39
au apucat: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,47; 23,26

(a) APUNE: v. III
apuind: *gerunziu* 4,40

APUS: s.n.
apus: *sg. ac.* 12,54; 13,29

(a) ARA: v. I
arând: *gerunziu* 17,7

(a se) ARĂTA: v. I
(s-)au arătat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,11; 9,8; 22,43; 24,34
era arătându-: *ind. imp. perifr. 3.sg.* 1,22
arăta: *ind. imp. 3.sg.* 1,62
au arătat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,15; 3,7; 4,5; 20,37; 24,40
arată(-te): *imperativ 2.sg.* 5,14
arăta-voi: *ind. viit.I. 1.sg.* 6,47
arată: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.10
arătând: *gerunziu* rezum. cap.11; rezum. cap.14
(să) arată: *ind. prez. 3.pl.* 11,44
voi arăta: *ind. viit.I. 1.sg.* 12,5

arătați(-vă): *imperativ 2.pl.* 17,14
(să) va arăta: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,11
arătați: *imperativ 2.pl.* 20,24
va arăta: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,12

ARĂTARE: s.f.
arătării: *sg. gen.* 1,80
arătare: *sg. ac., în loc. adv.* ***la arătare*** „în fața tuturor"; „la lumină"; „pe față" 8,17

(a) ARDE: v. III
va arde: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,17
arzând: *gerunziu* 12,35; 24,32

ARHIEREU: s.m.
arhiereului: *sg. gen.* rezum. cap.22; 22,50, 54

ARHISINAGOG: s.m. (cf. **Indice** Mc)
arhisinagogului: *sg. gen.* rezum. cap.8
arhisinagog: *sg. ac.* rezum. cap.13
arhisinagogul: *sg. nom.* 13,14

ARIE: s.f.
aria: *sg. ac.* 3,17

ARIPĂ: s.f.
aripa: *sg. ac., în sintagma* ***aripa bisearecii*** 4,9
aripi: *pl. ac.* 13,34

ARMĂ: s.f.
armele: *pl. ac.* 11,22

(a se) ARUNCA: v. I
(să) va arunca: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,9
să arunce: *conj. prez. 3.sg.* 4,29; 12,58
aruncând: *gerunziu* rezum. cap.5; 19,35; 21,2
aruncați: *imperativ 2.pl.* 5,4
voi arunca: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,5
(s-)au aruncat: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,33
(să) arunce: *ind. prez. 3.sg.* 12,28; 14,35
au aruncat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 13,19; 21,3, 4; 23,34
să (să) arunce: *conj. prez. 3.sg.* 17,2
arunca: *ind. imp. 3.pl.* 21,1
era aruncat: *pasiv ind. imp. 3.sg.* 23,19, 25

(a) ASCULTA: v. I
ascultă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 8,25; 10,16; 16,31
asculta: *ind. imp. 3.sg./pl.* 10,39; 19,47
asculte: *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* 16,29
va asculta: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,6

(a se) ASCUNDE: v. III
ai ascuns: *ind. pf.c. 2.sg.* 10,21
au ascuns: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,21
(s-)au ascuns: *ind. pf.c. 3.pl.* 19,42

ASCUNS, -Ă: adj./s.
ascuns: *adj. n. sg. nom.* 8,17; 12,2; 18,34
ascuns: *s.n. sg. ac., în loc. adv.* ***într-ascuns*** 11,33

ASCUȚIT: s.n. (Înv.; ccr.) „tăiș"
ascuțitul: *sg. ac.* 21,24

(a se) ASEMĂNA: v. I; var. (Reg.) **(a se) ASĂMÂNA** „a se face sau a fi asemenea cu..."; (în sintagmă cu s. *pământ*) „a face una cu pământul"
(să) asamănă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.6
asamănă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.7; rezum. cap.13
voi asămâna: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,31; 13,18, 20
vor asămâna: *ind. viit.I. 3.pl.* 19,44

ASEMĂNARE: s.f.; var. (Înv.) **ASĂMĂNARE** (Înv.) „comparație"
asămănare: *sg. ac.* 21,29

ASEMENEA: adv./prep.; var. (Înv.) **ASEAMENEA, ASEAMINEA**
aseamenea: *adv.* 6,26, 34; 13,3, 5
aseamenea: *prep.* 6,47, 48, 49; 7,31, 32; 12,36
aseaminea: *prep.* 13,18, 19, 21; 20,36

ASIN, -Ă: s.m./f.
asinul: *s.m. sg. nom./ac.* 13,15; 14,5
asinii: *sg. gen.* rezum. cap.19; 19,30

ASPRU, -Ă: adj./s. „plin de asperități"; „colțuros"; „nemilos", dur"
(ceale) aspre: *s.f. pl. nom.* 3,5
aspru: *m. pl. nom.* 19,21, 22

ASTĂZI: adv.
astăzi: 2,11; 4,21; 5,26; 11,3; 12,28; 13,32; 19,5, 9; 22,34; 23,43; 24,21
astăz: 13,33

ASUDARE: s.f.
asudare: *sg. ac.* rezum. cap.22

AȘA: adv.; var. (Înv. și reg.) **AȘEA**
așa: 1,25; 5,7; 10,21; 11,30, 51; 12,1, 5, 21, 28, 38, 43, 54; 14,33; 17,10, 24, 26; 22,26; 24,24, 26, 46
așea: 2,48; 9,15; 15,7, 10; 19,31; 21,31

AȘIJDEREA: adv.; var. (Reg.) **AȘIJDIREA**
așijderea: 3,11; 16,25; 20,31; rezum. cap.22; 22,20, 36
așișdirea: 5,10, 33; 6,31; 17,31
așișderea: 10,32, 37; 17,28, 30

(a) AȘTEPTA: v. I
era așteptând: *ind. imp. perifr. 3.sg.* 1,21
așteptând: *gerunziu* 2,25
aștepta: *ind. imp. 3.sg./pl.* 2,38; 23,51
vom aștepta: *ind. viit.I. 1.pl.* 7,19
așteptăm: *ind. prez. 1.pl.* 7,20
era așteptându-: *ind. imp. perifr. 3.pl.* 8,30
așteaptă: *ind. prez. 3.pl.* 12,36
neașteptându(-să): *gerunziu* rezum. cap.17

AȘTEPTARE: s.f.
așteptare: *sg. ac.* 21,26

(a) AȘTERNE: v. III „a răspândi pe jos obiecte, ca un covor, pe care să calce cineva"
așternea: *ind. imp. 3.pl.* 19,36

AȘTERNUT: s.n.
așternut: *sg. ac.* 20,43

AȘTERNUT, -Ă: adj. „pregătit"
aștrernut: *n. sg. ac.* 22,7

(a se) ATINGE: v. III
(s-)au atins: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,13; 7,14; 8,44, 45, 46, 47
să (să) atingă: *conj. prez. 3.sg.* 6,19; 18,15
(să) atinge: *ind. prez. 3.sg.* 7,39
atingându(-să/-Să): *gerunziu* rezum. cap.8; 22,51
atingeți: *ind. prez. 2.pl.* 11,46

ATUNCI: adv.
atunci: 5,35; 6,42; 11,26; 13,26; 14,9, 10, 21; 16,16; 21,10, 20, 21, 27; 23,30; 24,45

AUSTRU: s.n. „vântul care bate dinspre sud"; (Înv.) „punct cardinal de unde bate austrul"
austrului: *sg. gen.* rezum. cap.11; 11,31

austrul: *sg. nom.* 12,55
austru: *sg. ac.* 13,29

(a se) AUZI: v. IV
(s-)au auzit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,13
auzind: *gerunziu* 1,29; 4,28; 7,29; 8,13, 15, 50; rezum. cap.9; 14,15; 18,22, 23, 36; 19,11; 20,45; 23,6
au auzât: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,41
au auzit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,58; 2,18; 9,7; 10,24
auzându(-să): *gerunziu* rezum. cap.2
auzise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 2,20
auzindu-: *gerunziu* 2,46; 19,48
auziia: *ind. imp. 3.sg./pl.* 2,47; 16,14; 18,26; 23,8
(să) aude: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3
am auzit: *ind. pf.c. 1.pl.* 4,23
să audă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 5,1, 15; 6,18; 8,8; 14,35; 15,1; 21,38
aude: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.6; 6,47, 49
auziți: *ind. prez. 2.pl.* 6,27; 8,18; 10,24; 18,6
auzând: *gerunziu* 7,3, 9; 8,10; rezum. cap.18; 20,16
ați auzit: *ind. pf.c. 2.pl.* 7,22; 22,71
aud: *ind. prez. 3.pl.* 7,22; 8,12, 14, 21
de auzit: *supin* 8,8
auzi: *inf. prez. fără* **a** 8,19
auz: *ind. prez. 1.sg.* 9,9; 16,2
auziți: *imperativ 2.pl.* 9,35
a auzi: *inf. prez.* 10,24; 11,31
de auzât: *supin* 14,35
auzit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,25
veți auzi: *ind. viit.I. 2.pl.* 21,9

(a) AVEA: v. II
avea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 1,7; 2,7; 4,40; 6,8; 8,6, 27, 42; 10,39; 13,6, 11; 15,11; 16,1; 21,4
avem: *ind. prez. 1.pl.* 3,8; 9,13
are: *ind. prez. 3.sg.* 3,11; 5,24; 7,33; 8,8, 18; 9,58; 12,5, 15, 44; 14,33, 35; 15,4; 19,24, 25, 26; 20,24; 22,36; 24,39
având: *gerunziu* 4,33; 7,8; 15,8; 17,7; 19,17; 20,28; 24,39
aveți: *ind. prez. 2.pl.* 6,24
neavând: *gerunziu* 7,42; 11,36
au: *ind. prez. 3.pl.* 8,13; 14,14; 18,24; 22,37
să aveți: *conj. prez. 2.pl.* 9,3
au avut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 10,34; 20,33
ai: *imperativ 2.sg.* 10,35
va avea: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,5; 14,28; 18,7
am: *ind. prez. 1.sg.* 11,6; 12,17; 16,28; 18,12
ai: *ind. prez. 2.sg.* 12,19; 18,22
aveți: *ind. prez. 2.pl.* 12,33; 24,41
veți avea: *ind. viit.I. 2.pl.* 17,6
vei avea: *ind. viit.I. 2.sg.* 18,22
am avut: *ind. pf.c. 1.sg.* 19,20
avea: *ind. imp. 3.sg., în loc. v.* ***obiceiu avea*** 23,17

AVERE: s.f.
averile: *pl. ac.* 8,3; 19,8
avearea: *sg. ac.* 8,43; 15,12, 13, 30
averii: *sg. gen.* 15,12

AZIMĂ: s.f.
azimelor: *pl. gen., în sintagma* ***praznicul azimelor*** (cf. **Indice** Iș) 22,1
azimelor: *pl. gen., în sintagma* ***zioa azimelor*** 22,7

B

BAN: s.m.
bani: *pl. ac.* 9,3; 18,24; 22,5
banii: *pl. ac.* 19,15, 23

BANTĂ: s.f.; var. **PEANTĂ** (Înv. și reg.; la pl.) „cătușe” (cf. **Indice** 2Sm)
peante: *pl. ac.* 8,29

(a-și) BATE: v. III
să bateți: *conj. prez. 2.pl.* 3,14
bătând: *gerunziu* 11,8; rezum. cap.20
bateți: *imperativ 2.pl.* 11,9
bate: *ind. prez. 3.sg.* 11,10
va bate: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,36
a bate: *inf. prez.* 12,45; 13,25
va fi bătut: *pasiv ind. viit.I. 3.sg.* 12,47, 48
vor bate: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.13; 18,33
(-și/-ș) bătea: *ind. imp. 3.pl., în loc. v.* ***–și/-ș bătea joc*** 16,14; 23,36
bătea: *ind. imp. 3.sg.* 18,13
(Să) va bate: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,32
bătându-: *gerunziu* 20,10, 11; 22,63; 23,48
(Să) bate: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.22

(a se) BATJOCORI: v. IV
batjocoriia: *ind. imp. 3.pl.* 8,53
a batjocori: *inf. prez.* 14,29
(Să) va bajocori: *ind. viit.I. 3.pl.* 18,32
batjucorindu-: *gerunziu* 20,11
(Să) batjocorește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.22; rezum. cap.23
batjocorea: *ind. imp. 3.pl.* 22,63; 23,35
au batjocorit: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.23; 23,11

(a) BĂGA: v. I
să bage: *conj. prez. 3.pl.* 5,18
ar băga: *cond. prez. 3.pl.* 5,19
bagă: *ind. prez. 3.sg.* 5,37

BĂGAT, -Ă: adj.
băgat: *n. sg. nom.* 5,37

BĂRBAT: s.m.
bărbat: *sg. nom./ac./dat.* 1,27, 34; 16,18; 23,50; 24,19
bărbatul: *sg. ac.* 2,36
bărbați: *pl. nom./ac.* 5,18; rezum. cap.9; 9,14, 30, 32; 17,12
bărbații: *pl. nom.* 7,20; 11,32

BĂRBĂTESC, -EASCĂ: adj.
bărbătească: *f. sg. nom., în loc. s.* (Pop.) ***partea bărbătească*** 2,23

BĂTAIE: s.f.
bătăi: *pl. ac.* 12,48

BĂTRÂN, -Ă: adj./s.
bătrân: *adj. m. sg. nom.* 1,18
bătrânul: *adj. antep. m. sg. nom.* rezum. cap.2
bătrâna: *adj. antep. f. sg. nom.* rezum. cap.2
bătrânii: *s.m. pl. nom./ac.* 7,3; 20,1; 22,52, 66
(cei) bătrâni: *s.m. pl. ac.* 9,22

BĂTRÂNEȚE: s.f.
bătrâneațele: *pl. ac.* 1,36

BĂUTURĂ: s.f.; var. **BEUTURĂ**
beutură: *sg. ac., în sintagma* ***beutură bețivă*** (cf. lat. *sīcera, -ae* „băutură spirtoasă (la evrei)” 1,15

BÂRNĂ: s.f.
bârna: *sg. ac.* 6,41, 42

(a) BEA: v. II
va bea: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,15
beați: *ind. prez. 2.pl.* 5,30

beau: *ind. prez. 3.pl.* 5,33
bând: *gerunziu* 5,39; 7,33, 34; 10,7
bea: *imperativ 2.sg.* 12,19
veţi bea: *ind. viit.I. 2.pl.* 12,29
a bea: *inf. prez.* 12,45
am beut: *ind. pf.c. 1.pl.* 13,26
voi bea: *ind. viit.I. 1.sg.* 17,8; 22,18
vei bea: *ind. viit.I. 2.sg.* 17,8
bea: *ind. imp. 3.pl.* 17,27, 28
să beţi: *conj. prez. 2.pl.* 22,30

BEŢIE: s.f.
beţie: *sg. ac.* rezum. cap.21
beţiia: *sg. ac.* 21,34

BEŢIV, -Ă: adj. (aici) „spirtos", „alcoolic"
beţivă: *f.sg. ac., în intagma* ***beutură beţivă*** (cf. supra **BĂUTUTĂ**) 1,15

BINE: adv./s.
bine: *adv. în structura v. disloc.* ***bine cuvântează/bine au cuvântat/ bine e cuvântat/bine au plăcut/bine să vestească*** 1,68; rezum. cap.2; 2,28; 3,22; 7,22; 13,35; 19,38
bine: *adv.* 7,43; 8,15; 9,33; 12,32; 19,17; 20,39
(mai) bine: *adv.* 17,2
bine: *s.n. sg. ac.* 6,9, 26, 27, 28, 33, 35
bine: *s.n. sg. nom., în sintagma* ***făcători de bine*** 22,25

(a) BINE CUVÂNTA: v. I
binecuvântând: *gerunziu* 1,64; 24,53
bine e cuvântat: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 1,68; 13,35; 19,38
bine cuvântează: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2
bine au cuvântat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,28

(a) BINEPLĂCEA: v. II
bine au plăcut: *ind. pf.c. impers.* 3,22

BINEŢE: s.f.
bineaţi: *pl. ac.* 10,4

(a se) BINEVESTI: v. IV
a binevesti: *inf. prez.* 4,18
bine (să) vestească: *ind. prez. impers./s.sg.* 7,22; 16,16
binevestind: *gerunziu* 8,1; 9,6; 20,1

(a) BIRUI: v. IV
biruind: *gerunziu* rezum. cap.4

BIRUINŢĂ: s.f. „stăpânire"
biruinţă: *sg. ac.* 7,8
biruinţa: *sg. ac.* 23,7

BISERICĂ: s.f.; var. (Înv.) **BESEARECĂ, BESEARICĂ, BISEARICĂ**
beseareca: *sg. ac., în sintagma* ***beseareca Domnului*** 1,9
besearecă: *sg. ac.* 1,21, 22; 2,37; 4,16; 11,51; rezum. cap.19; 20,1; 22,53; 24,53
besearică: *sg. ac.* 2,27, 46; 18,10; 19,45, 47; 21,5, 37, 38
biseareci: *sg. gen., în sintagma* ***aripa biseareci*** 4,9
beseareci: *sg. gen.* rezum. cap.21; 22,4, 52; 23,13, 45

(a) BLAGOSLOVI: v. IV
blagoslovită eşti: *pasiv ind. prez. 2.sg.* 1,28, 42
blagoslovit e: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 1,42
au blagoslovit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,34; 9,16; 24,30, 50, 51

BLESTEM: s.n.; var. **BLĂSTĂM**
blăstămul: *sg. ac.* rezum. cap.12

(a) BLESTEMA: v. I; var. **(a) BLĂSTĂMA**
blastămă: *ind. prez. 3.pl.* 6,28
va blăstăma: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,10
blăstămând: *gerunziu* 22,65

BLID: s.n.
blidului: *sg. gen.* 11,39

BOALĂ: s.f.
boale: *pl. ac.* rezum. cap.4; 4,40; 7,21
boalele: *pl. nom./ac.* 6,18; 9,1
boala: *sg. ac., în sintagma* ***boala apei*** „hidropizie" rezum. cap.14; 14,2

BOGAT, Ă: adj./s.
(cei) bogaţi: *s.m. pl. ac.* 1,53; rezum. cap.21
bogaţilor: *s.m. pl. voc.* 6,24
bogatului: *sg. gen./dat.* 16,21; 18,25
bogatul: *s.m. sg. nom.* 16,22; rezum. cap.18
bogaţii: *s.m. pl. nom.* 21,1
bogat: *adj. m. sg. nom./dat.* 12,16, 21; rezum. cap.16; 16,1, 19; 19,2
bogaţi: *adj. m. pl. ac.* 14,12
bogat (foarte): *adj. m. sg. nom.* 18,23

BOGĂŢIE: s.f.
bogăţii: *pl. ac.* 8,14
bogatului: *sg. gen.* rezum. cap.12

(a) BOLI: v. IV
bolisă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 7,10

BOLNAV, -Ă: adj./s.
bolnavilor: *s.m. pl. dat.* 5,31
(cel) bolnav: *s.m. sg. ac.* rezum. cap.14
bolnav: *adj. m. sg. nom.* 7,2

BOLÂND, -Ă: s.m./f.; var. **BOLUND, -Ă**
bolunzilor: *s.m. pl. voc.* 24,25

BOTEZ: s.n.
botezului: *sg. gen.* rezum. cap.3
botezul: *sg. ac., în sintagma* ***botezul pocăinţei*** 3,3
botezul: *sg. nom./ac.* 7,29; rezum. cap.20; 20,4
botez: *sg. ac.* 12,50

(a se) BOTEZA: v. I
botezându(-Să/-să): *gerunziu* rezum. cap.3; 3,21; 7,29
să (să) boteaze: *conj. prez. 3.pl.* 3,7, 12
botez: *ind. prez. 1.sg.* 3,16
va boteza: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,16
(să) boteza: *ind. imp. 3.sg.* 3,21
nebotezându(-să): *gerunziu* 7,30
am a (Mă) boteza: *ind. viit. pop. 1.sg.* 12,50

BOU: s.m.
boul: *sg. ac.* 13,15; 14,5
boi: *pl. ac.* 14,19

BRAŢ: s.n.
braţul: *sg. ac.* 1,51
braţele: *pl. ac.* 2,28

BUBĂ: s.f.
bube: *pl. ac.* 16,20
bubele: *pl. ac.* 16,21

BUCATĂ: s.f. (mai ales la pl.) „hrană"
bucate: *pl. ac.* 3,11; 9,12, 13

(a se) BUCURA: v. I
(să) vor bucura: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,14

bucură(-te): *imperativ 2.sg.* 1,28
(să) bucura: *ind. imp. 3.sg./pl.* 1,58; 13,17
bucurați(-vă): *imperativ 2.pl.* 6,23; 15,6, 9
bucurându(-să): *gerunziu* rezum. cap.10
a (să) bucura: *inf. prez.* rezum. cap.10
(nu vă) bucurați: *imperativ prohib. 2.pl.* 10,20
(vă) bucurați: *imperativ 2.pl.* 10,20
bucurându(-să): *gerunziu* 15,5; 19,6, 37
a (ne) bucura: *inf. prez.* 15,32
(s-)au bucurat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 22,5; 23,8

BUCURIE: s.f.
bucurie: *sg. nom./ac.* 1,14; 2,10 rezum. cap.15; 15,7, 10; 24,41
bucurie: *sg. ac., în loc. adj.* ***cu bucurie*** 1,44; 8,13; 10,17; 24,52

BUN, -Ă: adj./s.
bune: *adj. m. sg. voc., în sintagma* ***bune Teofile*** 1,3
bun: *adj. m./n. sg. nom./ac./voc.* 3,9; rezum. cap.6; 6,43, 45; 8,8, 15; 11,13; 18,18, 19; 19,12; 23,50
(mai) bun: *adj. n. sg. ac.* 5,39
bună: *adj. f. sg. ac./voc.* 6,38, 45; 8,15; 14,34; 19,17
(cea mai) bună: *adj. f. sg. ac.* rezum. cap.10; 10,42
bune: *adj. f./n. pl. ac.* 11,13; 21,5
(ceale) bune: *s.n. pl. ac.* 16,25

BUNĂTATE: s.f.
bunătăți: *pl. ac.* 1,53
bunătețile: *pl. ac.* 12,18
bunăteți: *pl. ac.* 12,19
bunătățile: *pl. ac.* 16,1

BUNĂVOIRE: s.f.; (scris și) **BUNĂ-VOIRE**
bunei-voiri: *sg. gen.* 2,14

C

CADĂ: s.f.
căzi: *pl. ac.* 16,6

CALE: s.f.
căiile: *pl. ac.* 1,76; 14,21
calea: *sg. ac., în sintagmele* ***calea păcii/calea Domnului/calea lui Dumnezău*** 1,79; 3,4; 20,21
cale: *sg. ac.* 2,44; 8,5, 12; 9,3, 57; 10,4, 31; 11,6; 12,58; 13,22; 19,36; 24,32, 35
căi: *pl. ac., în sintagma* ***căi neatede*** 3,5
calea: *sg. ac.* 7,27

CANDELĂ: s.f.; var. **CANDILĂ**
candila: *sg. ac.* 8,16
candela: *sg. ac.* 11,33
candele: *pl. nom.* 12,35

CAP: s.n.
capului: *sg. gen.* 7,38, 44; 12,7
capul: *sg. ac.* 7,46; 9,9; 21,18
capul: *sg. ac., în sintagma* ***să-Și pleace capul*** „să se odihnească” 9,58
capul: *sg. ac., în sintagma* ***(s-au făcut) în capul unghiului*** (în legătură cu piatra din capul unghiului: a devenit piatra unghiulară) 20,17
capetele: *pl. ac.* 21,28

CARNE: s.f.
carne: *sg. ac.* 24,39

CARTE: s.f.
cartea/Cartea: *sg. nom./ac. în sintagma* ***cartea cuvintelor Isaie proorocului/cartea lui Isaie prorocul/Cartea psalmilor*** 3,4; 4,17; 20,42
cartea: *sg. ac.* 4,17, 20

CASĂ: s.f.
casa: *sg. nom./ac.* 1,23, 27, 32, 40, 56, 69; 4,38; 5,24, 25, 29; 6,48, 49; 7,36, 37, 44; 8,39, 41; 10,38; 11,17, 24; 12,39; 13,35; rezum. cap.14; 14,1, 23; 15,8, 17; 16,27; 18,14, 29; 19,5, 46; rezum. cap.22; 22,10, 54
casă: *sg. ac.* 2,7; 6,48; 7,6; 8,27; 9,4; 10,5, 7; 11,17; 12,52; 15,25
casa: *sg. nom./ac., în sintagmele* ***casa lui Dumnezău/casa rugăciunii/casa de oaspeți*** 6,4; 19,46; 22,11
casii: *sg. gen./dat.* 6,49; 13,25; 19,9
casele: *pl. ac.* 7,25
casei: *sg. gen./dat.* 10,5; 12,39; 14,21; 22,11
casă: *sg. ac., în sintagma* ***din casă în casă*** 10,7
casăle: *pl. ac.* 16,4; 20,47
case: *pl. ac.* 17,31

CASNIC: s.m. „supus”, „slugă”
casnicii: *pl. ac.* 12,42

CATAPETEASMĂ: s.f.; var. **CATAPETEAZMĂ** (cf. **Indice** Mt)
catapeteazma: *sg. nom., în sintagma* ***catapeteazma besearecii*** 23,45

CATEDRĂ: s.f.; var. **CATHEDRA** (formă mai apropiată de lat. *cathedra* „scaun”) (Neob.) „jeț”
cathedrile: *pl. ac., în sintagma* ***cathedrile ceale dintâi*** 11,43
catedrele: *pl. ac., în sintagma* ***catedrele ceale dintâi*** 20,46

(a se) CĂDEA: v. II
au căzut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,12; 5,8; 6,49; 8,5, 6, 7, 8, 14, 28, 41, 47; 10,30, 36; 13,4; 15,20; 17,16
căzând: *gerunziu* 5,12; 10,18
cad: *ind. prez. 3.pl.* 6,39
va cădea: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,17; 14,5; 20,18
căzuse: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* rezum. cap.13
(să) cade: *ind. prez. impers./3.sg.* 13,33; 15,12
(să) cădea: *ind. imp. impers.* 15,32
a cădea: *inf. prez.* 16,17
cădea: *ind. imp. 3.pl.* 16,21
cade(-să): *ind. prez. impers.* 20,22
vor cădea: *ind. viit.I. 3.pl.* 21,24
cădeți: *imperativ 2.pl.* 23,30
(s-)au căzut: *ind. pf.c. impers.* 24,26

CĂDERE: s.f.
cădearea: *sg. nom./ac.* 2,34; 6,49

(a) CĂLĂTORI: v. IV
călătoriia: *ind. imp. 3.sg.* 8,1
călătorind: *gerunziu* 10,33

(a se) CĂLCA: v. I
(s-)au călcat: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,5
a călca: *inf. prez.* 10,19
(să) călca: *ind. imp. 3.pl.* 12,1
(să) va călca: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,24

CĂLDURĂ: s.f.
căldură: *sg. nom.* 12,55

CĂMĂTARNIC: s.m. (Înv. și rar) „cămătar”; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Lesicon romanesc-latinesc-unguresc-nemțesc*, Buda, 1825.
cămătarnic: *sg. dat.* 7,41

CĂMILĂ: s.f.
cămilei: *sg. dat.* 18,25

CĂPĂŢÂNĂ: s.f.
Căpăţinelor: *pl. gen., în sintagma* ***[locul] al Căpăţinelor*** 23,33

CĂPETENIE: s.f.
căpeteniile: *pl. nom./ac.* 3,2; 23,35; 24,20
căpetenia: *sg. nom., în sintagma* ***căpetenia sinagoghii*** 8,41
căpeteniia: *sg. nom./ac., în sintagma* ***căpeteniia sinagoghii/ căpeteniia dracilor/căpeteniia vameşilor*** 8,49; 11,15; 19,2
căpeteniile: *pl. nom./ac., în sintagmele* ***căpeteniile popilor/ căpeteniile norodului/căpeteniile preoţilor*** 9,22; 19,47; 20,1, 19; rezum. cap.22; 22,2, 4, 52, 66; 23,4, 10, 13
căpeteniii: *sg. gen., în sintagma* ***căpeteniii fariseilor*** rezum. cap.14
căpetenie: *sg. gen., în sintagma* ***casa unui căpetenie*** (sic!) ***de farisei*** 14,1
căpetenie: *sg. nom.* 18,18
căpetenii: *pl. ac.* rezum. cap.23

CĂRARE: s.f.
cărările: *pl. ac.* 3,4
cărări: *pl. ac.* 14,23

CĂRTURAR: s.m.
cărturarii: *pl. nom./ac.* 5,21, 30; 6,7; rezum. cap.15; 15,2; 19,47; rezum. cap.20; 20,1, 19, 46; 22,2, 66; 23,10
cărturari: *pl. ac.* 9,22; 20,39
cărturarilor: *pl. gen./dat.* rezum. cap.11; rezum. cap.20

(a se) CĂUTA: v. I
au căotat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,25, 48
căuta: *ind. imp. 3.sg./pl.* 2,44; 9,9; 19,3; 22,2, 6
căutându-: *gerunziu* 2,45
căutam: *ind. imp. 1.pl.* 2,48
căutaţi: *ind. imp. 2.pl.* 2,49
căota: *ind. imp. 3.sg./pl.* 4,42; 5,18; 6,19; 20,19
caotă: *imperativ 2.sg.* 9,38
căotând: *gerunziu* 9,62; 11,24, 54; 20,17
căotaţi: *imperativ 2.pl.* 11,9; 12,31
caută: *ind. prez. 3.sg.* 11,10; 15,8
caotă: *ind. prez. 3.sg.* 11,29
să (să) caote: *conj. prez. 3.sg.* „să se ceară” 11,50
căota(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* „se va căuta” 11,51
să căotaţi: *conj. prez. 2.pl.* 12,29
căutând: *gerunziu* 13,6, 7; 19,5
căuta: *inf. prez. fără* **a** 13,11
or căuta: *ind. viit.I. 3.pl.* 13,24
va căota: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,33
a căuta: *inf. prez.* 19,10
căutaţi: *imperativ 2.pl.* 21,28

CÂINE: s.m.; var. (Reg.) **CÂNE**
câni: *pl. nom.* 16,21

CÂMP: s.n.
câmp: *sg. ac.* 12,28; 15,25; 17,7, 31, 35
câmpuri: *pl. ac.* 21,21

(a) CÂNTA: v. I
cântă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1
cântatu(-)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,32
va cânta: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,34
au cântat: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,60
a cânta: *inf. prez.* 22,61

CÂNTEC: s.n.
cântece: *pl. ac.* 15,25

(a) CÂŞTIGA: v. I; var. **(a) CĂŞTIGA**
au căştigat: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,16

CEAS: s.n.
ceasul: *sg. ac., în sintagma* ***(la) ceasul tămâierii*** 1,10
ceas: *sg. ac., în loc. adv.* ***într-acel ceas*** „în momentul acela” 2,38; 7,21; 10,21; 12,12; 17,31; 20,19; 24,33
ceas: *sg. ac.* 12,39, 40; 23,44
ceasul: *sg. nom./ac.* 12,46; 14,17; 22,14, 53
ceas: *sg. nom./ac., în sintagmele* ***ca un ceas de vreame*** „circa un ceas”/ ***mai la al şesele ceas*** „pe la ceasul al şaselea” 22,59; 23,44

CENUŞĂ: s.f.
cenuşă: *sg. ac.* 10,13

CER: s.n.; var. **CERIU**
ceriu: *sg. ac.* 2,15; 3,22; 6,23; rezum. cap.9; 9,16, 54; 10,15, 18; 11,16; rezum. cap.15; 15,7, 18, 21; 17,24, 29; 18,13, 22; 19,38; 20,4, 5; 21,11; rezum. cap.24; 24,51
ceriul: *sg. nom.* 3,21; 4,25; 16,17; 21,33
ceriului: *sg. gen., în sintagmele* ***pasările ceriului/paserile ceriului şi a pământului/faţa ceriului/împărăţiia ceriului*** 8,5; 9,58; 12,56; rezum. cap.13; 13,19
ceriuri: *pl. ac.* 10,20; 12,33
ceriului: *sg. gen., în sintagma* ***Doamne al ceriului şi al pământului*** 10,21
ceriu: *sg. ac., în sintagmele* ***Părintele din ceriu/îngerul din ceriu*** 11,13; 22,43
ceriurilor: *pl. gen., în sintagma* ***puterile ceriurilor*** 21,26

(a se) CERCA: v. I
(să) va cerca: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.11
cearcă: *ind. prez. 3.pl.* 12,30
să cerc: *conj. prez. 1.sg.* „să încerc”, „să probez” 14,19
cercaţi: *ind. prez. 2.pl.* 24,5

(a) CERCETA: v. I
au cercetat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,68, 78; 7,16

CERCETARE: s.f.
cercetării: *sg. gen., în sintagma* ***vreamea cercetării tale*** „vremea în care însuşi Dumnezeu te-a vizitat” (cf. Anania 2001, p.1547) 19,44

(a se) CERE: v. III
cerând: *gerunziu* 1,63
ceare: *ind. prez. 3.sg.* 6,30; 11,10, 11
(nu) ceare: *imperativ prohib. 2.sg.* 6,30
cereţi: *imperativ 2.pl.* 11,9
va ceare: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,12
cer: *ind. prez. 3.pl.* 11,13
cerea: *ind. imp. 3.pl.* 11,16; 23,25
or ceare: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,20
(să) va ceare: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,48
vor ceare: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,48
a ceare: *inf. prez.* 16,3
ceind: *gerunziu* 18,35
au cerut: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,31; 23,52

CERERE: s.f.
cererea: *sg. nom.* 23,24

CERESC, -EASCĂ: adj.
cerească: *f. sg. ac., în sintagma* ***oaste cerească*** 2,13

(a) CERNE: v. III
să cearnă: *conj. prez. 3.sg.* 22,31

(a se) CERTA: v. I
certându(-să): *gerunziu* 3,19
au certat: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,35; 8,24; 9,43, 55
certându-: *gerunziu* 4,41; 9,21; 23,16

ceartă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.8; rezum. cap.10; rezum. cap.11
ceartă: *imperativ 2.sg.* 17,3; 19,39
certa: *ind. imp. 3.sg./pl.* 18,15, 39; 23,40
certa(-)-voi: *ind. viit.I. 1.sg.* 23,22

CERTAT, -Ă: adj.
certat: *m. sg. nom.* rezum. cap.17

CETATE: s.f.
cetatea: *sg. nom./ac.* 1,26, 39; 2,3, 4, 11, 39; 4,29, 31; 7,11; 8,39; 9,5, 52; 10,1, 11; 18,3; 19,41; 23,51
cetate: *sg. ac.* 4,29; 5,12; 7,12, 37; 8,34; 10,8, 10; 18,2; 22,10; 23,19; 24,49
cetăţi: *pl. ac./dat.* 4,43; 8,1, 4; 13,22; 19,17, 19
cetăţii: *sg. gen.* rezum. cap.7; 7,12; 14,21
cetăţile: *pl. ac.* rezum. cap.10
cetăţi: *sg. dat.* 10,12

CETĂŢEAN: s.m.; var. (Reg.) **CETĂŢAN**
cetăţan: *sg. ac.* 15,15
cetăţeanii: *pl. nom.* rezum. cap.19; 19,14

CEZAR: s.m.; var. **CHESAR** (Prin ext.) „împărat”
chesar: *sg. ac.* 2,1
chesariului: *sg. gen./dat.* 3,1; rezum. cap.20; 20,22, 24, 25; 23,2

CHEIE: s.f.
cheaie: *sg. ac., în sintagma* ***cheaie ştiinţii*** 11,52

(a) CHELTUI: v. IV
cheltuisă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 8,43
vei cheltui: *ind. viit.I. 2.sg.* 10,35

CHELTUIALĂ: s.f.
cheltuialele: *pl. ac.* rezum. cap.14; 14,28

(a se) CHEMA: v. I
vei chema: *ind. viit.I. 2.sg.* 1,13, 31
(Să/să) va chema: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,32, 35, 60; 2,23
(să/Să) cheamă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 1,36; rezum. cap.2; 2,4; 7,11; 8,2; 21,37; 22,25; 23,33
chema: *ind. imp. 3.pl.* 1,59
să (să) chiiame: *conj. prez. 3.sg.* 1,61
a chema: *inf. prez.* 1,62; 5,32
(te) vei chema: *ind. viit.I. 2.sg.* 1,76
(s-)au chemat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,21; 6,15
chemasă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* rezum. cap.5; 7,39; rezum. cap.11; 14,12
au chemat: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,13; 7,19; 13,12; 14,9, 10, 16; 15,26; 16,2
chemaţi: *ind. prez. 2.pl.* 6,46
cheamă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.9; rezum. cap.12; 15,9; 20,44
chemând: *gerunziu* 9,1; 16,5; 19,13; 23,13
vei fi chemat: *pasiv ind. viit.I. 2.sg.* 14,8, 10
să fie chemat: *pasiv conj. prez. 3.sg.* 14,8
(nu) chema: *imperativ prohib. 2.sg.* 14,12
să cheame: *conj. prez. 3.pl.* 14,12; 19,15
cheamă: *imperativ 2.sg.* 14,13
chiiamă: *ind. prez. 3.sg.* 15,6
a (mă) chema: *inf. prez.* 15,19, 21
chemându-: *gerunziu* 18,16
(să) chema: *ind. imp. 3.sg.* 22,47

CHEMAT, -Ă: adj./s.
(cel) chemat: *s.m. sg. ac.* rezum. cap.14
(cei) chemaţi: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.14; 14,7
chemaţilor: *s.m. pl. dat.* 14,17
chemaţi: *adj. m. pl. ac.* 14,24

CHIN: s.n.
chinuri: *pl. ac.* 16,23, 28

(a se) CHINUI: v. IV
(să) chinuia: *ind. imp. 3.pl.* 6,18
(nu) chinui: *imperativ prohib. 2.sg.* 8,28
(mă) chinuiesc: *ind. prez. 1.sg.* 16,24
(te) chinuieşti: *ind. prez. 2.sg.* 16,25

CHIP: s.n.
chip: *sg. ac., în loc. adv.* ***într-alt chip/în ce chip*** 5,36, 37; rezum. cap.13; 14,32; rezum. cap.18
chip: *sg. ac.* (aici) „efigie” 20,24

CHIRENEU: adj. (aici) „(bărbat) care provine din comunitatea evreiască din Cirena, port situat în nordul Africii”
chireneu: *m. sg. ac.* 23,26

(a) CINA: v. I
au cinat: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,20

CINĂ: s.f.
cină: *sg. ac.* rezum. cap.14; 14,12, 16; 17,8
cinei: *sg. gen.* 14,17
cina: *sg. ac.* 14,24

(a) CINSTI: v. IV
cinsteaşte: *imperativ 2.sg.* 18,20

CINSTIT, -Ă: adj.
(mai) cinstit: *m. sg. nom.* „mai de vază”, „mai de cinste” 14,8

CIRTĂ: s.f. (Înv. şi pop.) „interval de timp foarte scurt”; „trăsături ale literelor (liniuţe, beţişoare) alfabetului limbilor biblice”; (aici) „cele mai mici amănunte”
cirtă: *sg. ac., în sintagma* ***într-o cirtă de vreame*** 4,5
cirtă: *sg. ac.* 16,17

(a) CITI: v. IV
citeaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4
a citi: *inf. prez.* 4,16
aţi citit: *ind. pf.c. 2.pl.* 6,3
citeşti: *ind. prez. 2.sg.* 10,26

CIUMĂ: s.f.
ciume: *pl. nom.* 21,11

(a se) CLĂTI: v. IV „a se clătina”
clăti: *inf. prez. fără* **a** 6,48
(să) vor clăti: *ind. viit.I. 3.pl.* 21,26

CLĂTIT, -Ă: adj. „clătinat”
clătită: *f. sg. ac.* 7,24

COAPSĂ: s.f. (aici) „mijloc”
coapsele: *pl. nom.* rezum. cap.12; 12,35

COBORÂŞ: s.n.; var. (Înv.) **POGORÂŞ** „pantă”
pogorâşul: *sg. ac.* 19,37

(a se) COBORÎ: v. IV; var. (Înv.) **(a se) POGORÎ**
pogorât-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,52
(Să/să) pogoară: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2; rezum. cap.3
(S-/s-)au pogorât: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,51; 3,22; 4,31; 10,31; 18,14; 19,6
(să) pogorâsă: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 5,2
pogorându(-Să/-să): *gerunziu* 6,17; 9,37
<a> pogorât: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,23
să (să) pogoare: *conj. prez. 3.sg.* 9,54; 17,31
(să) pogorea: *ind. imp. 3.sg.* rezum. cap.10; 10,30
pogoară: *imperativ 2.sg.* 19,5

COCOȘ: s.m.
cocoșul: *sg. nom.* 22,34, 60, 61

COLEA: adv.
colea: 17,21, 23

COMOARĂ: s.f.
comoara: *sg. nom./ac.* 6,45; 12,34
comoară: *sg. nom./ac.* 12,21, 33; 18,22

COPAC: s.m.; var. (Reg.) **COPACI**
copaciului: *sg. gen.* 3,9
copaciu: *sg. nom.* 13,19

COR: s.m. „unitate de măsură pentru capacitate”
cori: *pl. ac.* 16,7

CORABIE: s.f.
corabia: *sg. ac.* rezum. cap.5; 8,23
corăbii: *pl. ac.* 5,2
corabie: *sg. ac.* 5,3, 7; 8,22, 37; 17,27
corăbiile: *pl. ac.* 5,7, 11

CORB: s.m.
corbii: *pl. ac.* 12,24

CORN: s.n.
cornul: *sg. ac., în sintagma* ***cornul mântuirii***; *cornul* este simbol al puterii, așadar „o putere mântuitoare” sau o „puternică mântuire”, soluții pentru care au optat alți traducători ai *Bibliei* 1,69

CORT: s.n.
corturi: *pl. ac.* 9,33

COȘTEI: s.n. (aici) „localitate”; „sat”
coșteiurile: *pl. ac.* 5,17
coșteaie: *pl. ac.* 9,6; 13,22
coșteiuri: *pl. ac.* 9, 12
coșteiu: *sg. ac.* 9,56; 10,38; 17,12
coșteiul: *sg. ac.* 19,30

COȘNIȚĂ: s.f.
coșnițe: *pl. nom.* 9,17

COT: s.m. „unitate de măsură pentru lungime”
cot: *sg. ac.* 12,25

(a) CREDE: v. III
necrezând: *gerunziu* rezum. cap.1; 24,41
ai crezut: *ind. pf.c. 2.sg.* 1,20, 45
crezând: *gerunziu* 8,12
cred: *ind. prez. 3.pl.* 8, 13
creade: *imperativ 2.sg.* 8,50
va creade: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,11
vor creade: *ind. viit.I. 3.pl.* 16,31
ați crezut: *ind. pf.c. 2.pl.* 20,5
veți crede: *ind. viit.I. 2.pl.* 22,67
au crezut: *ind. pf.c. 3.pl.* 24,11
a crede: *inf. prez.* 24,25

CREDINCIOS, -OASĂ: adj./s.
credincios: *adj. m. sg. nom.* rezum. cap.12; 12,42; rezum. cap.16; 16,10; 19,17
credincioși: *adj. m. pl. nom.* 16,11, 12
credincioșilor: *s.m. pl. voc., în sintagma* ***puțin credincioșilor*** 12,28

CREDINȚĂ: s.f.
credință: *sg. ac.* 5,20; 7,9; 17,6; 18,8
credința: *sg. nom./ac.* rezum. cap.7; 7,50; 8,25, 48; 17,5, 19; 18,42; 22,32
credinții: *sg. gen., în sintagma* ***putearea credinții*** rezum. cap.17

(a) CREȘTE: v. III
creștea: *ind. imp. 3.sg.* 1,80; 2,40, 52
crescusă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 4,16
crescând: *gerunziu* 8,7
cresc: *ind. prez. 3.pl.* 12,27
au crescut: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,19

CRIN: s.m.
crinii: *pl. ac.* 12,27

CRUCE: s.f.
crucea: *sg. ac.* rezum. cap.9; 9,23; rezum. cap.14; 14,27
cruce: *sg. ac.* 23,26

(a se) CUFUNDA: v. I
(să) cufunde: *ind. imp. 3.pl.* 5,7

CUGET: s.n.
cugetele: *pl. nom./ac.* 2,35; 5,22; 6,8; 9,47; 11,17
cuget: *sg. nom.* 9,46
cugete: *pl. nom.* 24,38

(a) CUGETA: v. I
cugeta: *ind. imp. 3.sg./pl.* 1,29; 12,17; 20,5
cugetând: *gerunziu* 3,15; 12,25
a cugeta: *inf. prez.* 5,21
cugetați: *ind. prez. 2.pl.* 5,22
au cugetat: *ind. pf.c. 3.pl.* 20,14

CUIB: s.n.
cuiburi: *pl. ac.* 9,58
cuibul: *sg. ac.* 13,34

CULCUȘ: s.n.
culcuș: *sg. ac.* 11,7
culcușuri: *pl. ac.* 12,3

(a) CULEGE: v. III
culeg: *ind. prez. 3.pl.* 6,44
culeage: *ind. prez. 3.sg.* 11,23

(a) CUMPĂRA: v. I
să cumpărăm: *conj. prez. 1.pl.* 9,13
am cumpărat: *ind. pf.c. 1.sg.* 14,18, 19
cumpăra: *ind. imp. 3.pl.* 17,28; rezum. cap.19; 19,45
cumpere: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 22,36

CUMPLIT, -Ă: adj.
cumplit: *m. sg. ac.* rezum. cap.8

(a se) CUNOAȘTE: v. III „a lua cunoștință”, „a afla”; „a ști”, „a înțelege”; „a recunoaște”; (Înv.) „a avea relații sexuale”
să cunoști: *conj. prez. 2.sg.* 1,4
voi cunoaște: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,18
au cunoscut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,22; 2,17; 5,22; 7,37; 12,47, 48; 20,19; 24,31, 35
cunosc: *ind. prez. 1.sg.* 1,34
a cunoaște: *inf. prez.* rezum. cap.6; 22,34
(să) cunoaște: *ind. prez. 3.sg.* 6,44; rezum. cap.24
să (să) cunoască: *conj. prez. 3.sg.* 8,17
am cunoscut: *ind. pf.c. 1.sg.* 8,46; 22,57
cunoscând: *gerunziu* 9,9; 23,7
cunoaște: *ind. prez. 3.sg.* 16,15
ai fi cunoscut: *cond. pf. 2.sg.* 19,42
ai cunoscut: *ind. pf.c. 2.sg.* 19,44
să cunoască: *conj. prez. 3.pl.* 24,16

CUNOSCUT, -Ă: s.m./f.
cunoscuţi: *s.m. pl. ac.* 2,44
cunoscuţii: *s.m. pl. nom.* 23,49

CUNOŞTINŢĂ: s.f.
cunoştinţa: *sg. ac.* 1,77

(a) CUPRINDE: v. III
cuprinsease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 5,9
au cuprins: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,26; 7,16
era cuprinşi: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 8,37
a cuprinde: *inf. prez.* „a primi" rezum. cap.9
cuprinde: *ind. prez. 3.sg.* 13,7

CUPTOR: s.n.
cuptoriu: *sg. ac.* 12,28

CURAT, -Ă: adj.
curat: *m. sg. nom./ac.* rezum. cap.11; 11,34
curate: *n. pl. nom.* 11,41

CURĂŢENIE: s.f.
curăţeniii: *sg. gen., în sintagma* ***zilele curăţeniii*** „zilele necesare femeii pentru a se curăţi după naştere, după legea lui Moise, urmate de ritualul purificării consfinţit prin aceeaşi lege" rezum. cap.2
curăţeniei: *sg. gen., în sintagma* ***zilele curăţeniei*** 2,22

(a se) CURĂŢI: v. IV
va curăţi: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,17
(s-)au curăţit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,27; 17,14, 15, 17
curăţi: *inf. prez. fără* ***a*** 5,12
curăţeaşte(-te): *imperativ 2.sg.* 5,13
(să) curăţesc: *ind. prez. 3.pl.* 7,22; rezum. cap.17
curăţiţi: *ind. prez. 2.pl.* 11,39

CURĂŢIE: s.f.
curăţiia: *sg. ac.* 5,14

CUREA: s.f.
cureaoa: *sg. ac.* 3,16

(a) CURGE: v. III
curgând: *gerunziu* rezum. cap.22; 22,44

CURGERE: s.f.
curgerea: *sg. nom./ac., în sintagma* ***curegerea sângelui*** rezum. cap.8; 8,43, 44

CURSĂ: s.f.
cursa: *sg. ac.* 21,35

CURTE: s.f.
curtea: *sg. ac.* 11,21
curţii: *sg. gen.* 22,55

CURVAR: adj.
curvariu: *m. sg. ac.* rezum. cap.15

CURVĂ: s.f.
curvele: *pl. ac.* 15,30

CURVEŞTE: adv.
curveaşte: 15,13

(a) CURVI: v. IV
curveaşte: *ind. prez. 3.sg.* 16,18
(nu) curvi: *imperativ prohib. 2.sg.* 18,20

(a) CUTEZA: v. I
cuteza: *ind. imp. 3.pl.* 20,40

CUTREMUR: s.n.
cutremure: *pl. nom., în sintagma* ***cutremure de pământ*** 21,11

CUVÂNT: s.n.
cuvântului: *sg. dat. adn.* 1,2
cuvinte: *pl. nom./ac./gen.* 1,4; 9,28; 24,17
cuvintelor: *pl. dat.* 1,20
cuvântul: *sg. nom./ac.* 1,29, 37, 38; 2,15, 17, 29, 50; 4,32; 5,5, 15; 7,7, 17; rezum. cap.8; 8,12, 13, 15; 9,45; 10,39; 18,34; 20,26
cuvintele: *pl. nom./ac.* 1,65; 2,19, 51; 4,22; 6,47; 7,1; 9,26, 43; 21,33; 24,8, 11, 44
cuvântul: *sg. nom./ac., în sintagma* ***cuvântul Domnului/cuvântul lui Dumnezău*** 3,2; 4,4; 5,1; 8,11, 21; 11,28; 22,61
cuvintelor: *pl. gen., în sintagma* ***cartea cuvintelor Isaie proorocului*** 3,4
cuvânt: *sg. nom./ac.* 4,36; 8,50; 12,10; 20,3, 20
cuvintele: *pl. ac., în sintagma* ***cuvintele lui Hristos*** rezum. cap.6
cuvânt: *sg. ac., în sintagma* ***puternic în faptă şi în cuvânt*** 24,19

(a) CUVÂNTA: v. I
e cuvântat: *pasiv ind. prez. 3.sg., în structura v. dislocată* ***bine e cuvântat*** 1,68; 13,35; 19,38
cuvinteză: *ind. prez. 3.sg., în structura v. dislocată* ***bine cuvinteză*** rezum. cap.2
au cuvântat: *ind. pf.c. 3.sg., în structura v. dislocată* ***bine au cuvântat*** 2,28

(a se) CUVENI: v. III
(să) cuvine: *ind. prez. 3.sg.* 5,36

D

(a se) DA: v. I
au dat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,2; 4,20; 6,4; 7,15; 9,1, 43; 10,35; 18,44; rezum. cap.19; 19,13; 20,2, 9; 22,19; 23,25; 24,20, 42, 43
va da: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,73; 11,8, 11, 12, 13; 16,12; 20,16
a da: *inf. prez.* 1,77; 12,32; 20,22; 23,2
să dea: *conj. prez. 3.sg./pl.* 2,24; 8,55; 12,42, 58; 20,10, 20; 22,5, 6
dă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3; rezum. cap.5; rezum. cap.9; rezum. cap.10; rezum. cap.22
deaie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 3,11
voi da: *ind. viit.I. 1.sg.* 4,6; 21,15
sânt date: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 4,6; 10,22
dau: *ind. prez. 1.sg.* 4,6; 18,12; 19,8; 23,46
(S-/s-)au dat: *ind. pf.c. impers./3.sg.* 4,17; 8,10; 12,48
da: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 4,22; 15,16; 16,21; 24,30
dă: *imperativ 2.sg.* 6,29, 30; 14,9; 15,12; 16,2; 18,22
veţi da: *ind. viit.I. 2.pl., în loc. v.* ***veţi da împrumut*** 6,34
daţi: *imperativ 2.pl., în loc. v.* ***daţi împrumut*** 6,35
daţi: *imperativ 2.pl.* 6,38; 9,13; 11,41; 12,33; 15,22; 19,24; 20,25
(să/Să) va da: *ind. viit.I. impers./3.sg.* 6,38; 9,44; 11,9, 29; 18,32; 19,26
vor da: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,38
ai dat: *ind. pf.c. 2.sg.* 7,44, 45; 15,29; 19,23
da(-să)-va: *ind. viit.I. impers.* 8,18
am dat: *ind. pf.c. 1.sg.* 10,19
să dau: *conj. prez. 1.sg.* 11,7
da: *inf. prez. fără* ***a*** 11,13
dând: *gerunziu* 17,16
să dea: *conj. prez. 3.sg., în loc. v.* ***să dea slavă*** 17,18
dedease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 19,15
dându-: *gerunziu* 21,12; rezum. cap.23; 23,36
(vă) veţi da: *ind. viit.I. 2.pl.* 21,16
(să/Să) dă: *ind. prez. 3.sg.* 22,19; rezum. cap.24
dă: *ind. prez. 3.sg., în loc. v.* ***Îş dă sufletul*** rezum. cap.23
să (Să) dea: *conj. prez. 3.sg.* 24,7

DAJDIE: s.f.; var. **DAJDE**
dajda: *sg. ac.* rezum. cap.20; 23,2
dajdă: *sg. ac.* 20,22

DAR: s.n.
dar: *sg. ac., în sintagma* ***cea plină de dar*** 1,28
dar: *sg. ac.* rezum. cap.2; 21,1
darul: *sg. nom., în sintagma* ***darul lui Dumnezeu*** 2,40
darului: *sg. gen.* 4,22; rezum. cap.12
daruri: *pl. ac.* 11,13; 21,5
darurile: *pl. ac., în sintagma* ***darurile lui Dumnezeu*** 21,4

DASCĂL: s.m.; var. (Reg.) **DASCAL**
dascălilor: *pl. gen.* rezum. cap.2
dascalilor: *pl. gen.* 2,46

DATOR, DATOARE: adj.; var. (Înv.) **DEATORIU**
deatoriu: *m. sg. nom.* 7,41; 16,5, 7
mai deatpri: *m. pl. nom.* 13,4

DATORNIC, -Ă: s.m./f.; var. (Înv.) **DEATORNIC, -Ă**
datornici: *s.m. pl. nom./ac.* rezum. cap.7; 7,41
deatornicului: *s.m. sg. dat.* (*redundant cu prep.* ***a + tot*** *+ art. hot.* ***-lui***) 11,4
datornicii: *s.m. pl. ac.* 16,5

(a) DĂRUI: v. IV
au dăruit: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,21

DEAL: s.n.
dealul: *sg. nom.* 3,5
dealurilor: *pl. dat.* 23,30

DEASUPRA: adv./prep.
deasupra: *adv.* 11,44; rezum. cap.23
deasupra: *prep.* 23,38

DEGET: s.n.
deagetul: *sg. ac., în sintagma* ***deagetul lui Dumnezău*** 11,20
deaget: *sg. ac.* 11,46
deajetului: *sg. gen.* 16,24

DEGRABĂ: adv.; var. (Înv. și reg.) **DEGRAB**
degrabă: *adv. în loc. adv.* (Înv.) ***cu degrabă*** 1,39
degrabă: rezum. cap.2
degrab: 14,21; 15,22; 16,6; 18,8

DEMULT: adv.
demult: *adv. în forma* ***de demult*** 9,8

DEOSEBI: adv.; var. **DEOSĂBI;** (scris și) **DE OSĂBI**
de osăbi: 9,10

DEPARTE: adv.
departe: *adv. în forma* ***de departe*** „de la mare distanță” rezum. cap.7; 16,23; 22,54; 23,49
departe: *adv. în loc. prep.* ***departe de*** 7,6; 24,13
departe: 14,32; 15,13, 20; 17,12; 18,13; 19,12
(mai) departe: 24,28

(a se) DEPĂRTA: v. I
(s-/S-)au depărtat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,15; 5,13; 9,10; 20,9; 22,41; 24,51
(să) depărta: *ind. imp. 3.sg.* 2,37; 5,16
să depărteaze: *conj. prez. 3.sg.* 5,3
să (Să) departeaze: *conj. prez. 3.sg.* 8,37
(să) departă: *ind. prez. 3.sg.* 9,39
voi fi depărtat: *pasiv ind. viit.I. 1.sg.* 16,4

DESĂVÂRȘIT, -Ă: adj.
desăvârșit: *m. sg. nom./ac.* 1,17; 6,40

(a se) DESCHIDE: v. III; var. **(a se) DEȘCHIDE**
(s-)au deșchis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,64; 3,21; 24,31
deșchide: *ind. prez. 3.sg.* 2,23
au deșchis: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,17
(să) va deșchide: *ind. viit.I. impers.* 11,9, 10
să deșchiză: *conj. prez. 3.sg.* 12,36
deșchide: *imperativ 2.sg.* 13,25

(a se) DESCOPERI: v. IV
să (să) deascopere: *conj. prez. 3.sg./pl.* 2,35; 12,2
ai deascoperit: *ind. pf.c. 2.sg.* 10,21
a deascoperi: *inf. prez.* 10,22
(să) va descoperi: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.12
(să) va deascoperi: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,30
deascopere: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.24
deascoperea: *ind. imp. 3.sg.* 24,32
au deascoperit: *ind. pf.c. 3.sg.* 24,45

DESCOPERIRE: s.f.
descoperirea: *sg. ac.* 2,32

DESFĂTARE: s.f.
desfătări: *pl. ac.* 7,25

(a se) DESPĂRȚI: v. IV
vor despărți: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,22
(să) despart: *ind. prez. 3.pl.* 8,13
or fi despărțiți: *pasiv ind. viit.I. 3.pl.* 12,52

DESPĂRȚIRE: s.f.
despărțire: *sg. ac.* rezum. cap.12; 12,51

DEȘERT, DEȘARTĂ: adj.
deșerți: *m. pl. ac.* 1,53
deșert: *m. sg. ac.* 20,10, 11

(a se) DEȘTEPTA: v. I „a trezi din somn”; „a învia”; „(în sintagmă cu *sămânța*) a ridica urmaș”
a deștepta: *inf. prez.* 3,8
(să) deștaptă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.8
au deșteptat: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,24
deșteptându(-să): *gerunziu* 9,32
să deșteapte: *conj. prez. 3.sg.* 20,28

(a) DEZLEGA: v. I
a dezlega: *inf. prez.* 3,16; 13,16
dezleagă: *ind. prez. 3.sg.* 13,15
dezlegați: *imperativ 2.pl.* 19,30
dezlegați: *ind. prez. 2.pl.* 19,31, 33
dezlegând: *gerunziu* 19,33

DIAVOL: s.m.
diavolul: *sg. nom./ac.* 4,2, 3, 5, 13; 8,12

DIMINEAȚĂ: s./adv.; var. (Înv. și reg.) **DEMINEAȚĂ**
dimineața: *adv.* rezum. cap.22
dimineață: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***foarte de dimineață*** 24,1
demineață: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***de demineață*** 24,22

DIMPREJUR: adv.; var. **DINPREJUR**
dinprejur: 9,12

DINAFARĂ: adv.
dinnafară: 11,39, 40

DINAPOI: adv.
dinnapoi: 7,38; 8,44

DINAR: s.m.
denari: *pl. ac.* 7,41

dinari: *pl. ac.* 10,35
dănariul: *sg. ac.* 20,24

DINĂUNTRU: adv.; var. **DINLĂUNTRU; DINLONTRU**
dinlăuntru: 11,7
dinlontru: 11,40

DINTE: s.m.
dinţilor: *pl. gen., în sintagma* ***scrâşnirea dinţilor*** (cf. **Indice** Mt – **DINTE**) 13,28

DOBÂNDĂ: s.f.
dobândă: *sg. ac.* 19,23

(a) DOBÂNDI: v. IV
dobândeaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1; rezum. cap.11
va dobândi: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,25
să dobândesc: *conj. prez. 1.sg.* 18,18

DOBITOC: s.n.
dobitocul: *sg. ac.* 10,34

(a) DOJENI: v. IV (Înv.) „a sfătui (într-o situaţie dificilă)”
dojeneaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.12

DOMN: „Dumnezeu”; „Isus Hristos”
Domnului: *sg. gen./dat.* rezum. cap.1; 1,15, 17, 76; rezum. cap.2; 2,22, 38; 4,8; 13,35; 17,5; 19,34, 38; 20,42
Domnului: *sg. gen., în sintagmele* ***porunca şi dreptăţile Domnului/besereca Domnului/îngerul Domnului/slujnica Domnului/Maica Domnului/mâna Domnului/leagea Domnului/sfintul Domnului/Hristosul Domnului/cuvântul Domnului/calea Domnului/Duhul Domnului/anul Domnului cel primit*** (cf. supra – **AN**)/***puterea Domnului/picioarele Domnului/trupul Domnului Isus*** 1,6, 9, 11, 38, 43, 66; 2,9, 23, 24, 26, 39; 3,2, 4; 4,18, 19; 5,17; 10,39; 22,61; 24,3
Domnul: *sg. nom./ac.* 1,16, 25, 28, 30, 45, 46, 58, 68; 2,11, 15; rezum. cap.3; 4,12; 7,13, 31; 10,1, 27, 41; 11,39; 12,42; 13,15; 17,6; 18,6; 19,8, 31; 20,37, 42; 22,31, 61; 24,34
Doamne: *sg. voc., în sintagmele* ***Stăpâne Doamne/Doamne al ceriului şi al pământului*** 2,29; 10,21
Doamne: *sg. voc.* 5,8, 12; 6,46; 7,6; 9,54, 59, 61; 10,17, 40; 11,1; 12,41; 13,23, 25; 17,36; 18,11, 41; 19,8; 22,33, 38, 49; 23,42
Domn: *sg. nom./ac.* 6,5; 20,44

DOMN: s.m. (apelativ) „termen de politeţe pentru un bărbat”; (Pop.) „stăpân”
domnul: *sg. nom./ac.* 12,36, 37, 43, 45, 46; 14,23; 16,8; 20,13, 15
domnului: *sg. gen./dat.* 12,47; 14,21; 16,5; rezum. cap.20
doamne: *sg. voc.* 13,8; 14,22; 19,16, 18, 20, 25
domni: *pl. dat.* (*cu prep.* ***la***) 16,13

DOMNIE: s.f.
domniii: *sg. dat.* 20,20

(a) DORI: v. IV
dorea: *ind. imp. 3.sg.* 19,48
am dorit: *ind. pf.c. 1.sg.* 22,15

DORINŢĂ: s.f.
dorinţă: *sg. ac.* 22,15

(a) DORMI: v. IV; var. (Înv. şi rar) **(a) DURMI**
doarme: *ind. prez. 3.sg.* 8,52
dormind: *gerunziu* 22,45
durmiţi: *ind. prez. 2.pl.* 22,46

(a se) DOSPI: v. IV
(s-)au dospit: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,21

DRAC: s.m.
dracul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.4; 4,35; 8,29; rezum. cap.9; 9,42; 11,14
draci: *pl. nom./ac.* rezum. cap.4; 4,41; 8,33, 35, 38; 9,1, 49; 10,17; rezum. cap.11; 11,15, 18, 19, 20; 13,32
drac: *sg. ac., în sintagma* ***drac necurat*** 4,33
drac: *sg. ac.* 7,33; 8,27; 11,14
draci: *pl. ac., în sitnagma* ***leghion de draci*** rezum. cap.8
dracilor: *pl. gen./dat.* rezum. cap.8; rezum. cap.10
draci: *pl. nom.* 8,2, 30
dracul: *sg. ac., în sintagma* ***dracul cel mut*** rezum. cap.11
dracilor: *pl. gen., în sintagma* ***căpeteniia dracilor*** 11,13

DRAHMĂ: s.f.
drahma: *sg. ac.* rezum. cap.15; 15,9
drahme: *pl. ac.* 15,8
drahmă: *sg. ac.* 15,8

DREGĂTOR: s.m.; var. **DEREGĂTOR**
dregătoriului: *sg. gen.* 8,3
dregători: *pl. ac.* 12,11
deregătoriului: *sg. gen.* 20,20
deregători: *pl. ac.* 21,12

DREPT, DREAPTĂ: adj./s./prep./adv.
drepţi: *adj. m. pl. nom.* 1,6; 18,9; 20,20
drept: *adj. m./n. sg. nom./ac.* 2,25; 12,57; rezum. cap.23; 23,47, 50
dreapte: *adj. f. pl. nom./ac.* 3,4, 5
dreaptă: *adj. f. sg. nom./ac.* 6,6; 22,50
dreapta: *s.f. sg. ac., în loc. prep.* ***de-a dreapta*** 1,11; 20,42; 22,69
dreptilor: *s.m. pl. gen.* 1,17; 14,14
(cei) drepţi *s.m. pl. ac.* 5,32
drepţi: *s.m. pl. ac.* 15,7
dreapta: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***de-a dreapta*** 23,33
drept: *prep. în loc. adv.* ***drept aceaea*** 6,35
dreapt: *prep. în loc. adv.* ***dreapt aceaea*** 11,49
drept: adv. 10,28; 20,21; 23,41

DREPTATE: s.f.
dreptăţile: *pl. ac., în sintagma* ***poruncile şi dreptăţile Domnului*** 1,6
dreptate: *sg. ac.* 1,75
dreptatea: *sg. ac.* 12,31

DRUM: s.n.
drumuri: *pl. ac.* 14,23

(a se) DUCE: v. III
(s-)au dus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,23, 38, 39; 4,13; 5,25; 7,24; 8,39; 9,33, 56; 10,30; 15,13, 15; rezum. cap.18; 19,12, 32; 22,4; 24,12, 24
(să) ducea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 2,3; 4,1
ducea: *ind. imp. 3.pl.* 2,27; 4,40; 23,32
ducându(-ne): *gerunziu* 2,48
au dus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,5, 9, 29; 10,34; 19,35; 22,54, 66; 23,1
(să) ducea: *ind. imp. 3.sg.* 4,30, 42
să (Să) ducă: *conj. prez. 3.sg.* 4,42
du: *imperativ 2.sg.* 5,4
ducând: *gerunziu* 5,11
ducându(-să/Să): *gerunziu* rezum. cap.7; 8,42; rezum. cap.19
a (să) duce: *inf. prez.* 8,31
(Te) vei duce: *ind. viit.I. 2.sg.* 9,57
(nu) duce: *imperativ prohib. 2.sg.* 11,4
(să) va duce: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,5
vor duce: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,11
duce: *ind. prez. 3.sg.* 13,15
duceţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 13,27, 32; 17,14
(te) du: *imperativ 2.sg.* 13,31

(mă) voi duce: *ind. viit.I. 1.sg.* 15,18
să (vă) duceţi: *conj. prez. 2.pl.* 17,23
(să) vor duce: *ind. viit.I. 3.pl.* 21,24
ducându-: *gerunziu* rezum. cap.23; 23,26

DUH: s.n.
Duhul: *sg. nom./ac., în sintagmele* ***Duhul Sfânt/Duhul Domnului*** rezum. cap.1; 1,15, 35, 41, 67; 2,25, 26; 3,16, 22; 4,1, 18; 10,21; 12,12; rezum. cap.24
duhul/Duhul: *sg. nom./ac.* 1,17, 47, 80; 2,27; 4,1; 8,55; 9,39; rezum. cap.10; 24,39
Duhului: *sg. gen.* 4,14
duhurilor: *pl. dat., în sintagma* ***duhurilor celor necurate*** 4,36
duhuri: *pl. ac., în sintagma* ***duhuri necurate/duhuri reale*** 6,18; 7,21; 8,2
duhului: *sg. dat., în sintagma* ***duhului celui necurat*** 8,29
duhul: *sg. nom./ac., în sintagmele* ***duhul cel necurat/duhul neputinţei/duhul neputinţii*** 9,43; 11,24; rezum. cap.13; 13,11
duh: *sg. nom./ac.* 9,55; 24,37
duhurile: *pl. nom.* 10,20
duh: *sg. ac., în sintagma* ***duh bun*** 11,13
duhuri: *pl. ac.* 11,26
Duhului: *sg. gen., în sintagma* ***Duhului Sfânt*** rezum. cap.12; 12,10

DULCEAŢĂ: s.f.
dulceţile: *pl. ac., în sintagma* ***dulceţile vieţii*** „plăcerile vieţii" 8,14

DUMNEZEU: s.m.; var. (Reg.) **DUMNEZĂU** „Divinitatea"
Dumnezău: *sg. gen., în sintagmele* ***Fiiului lui Dumnezău/Fiiul lui Dumnezău/mărirea lui Dumnezău/(cu) frica lui Dumnezeu/darul lui Dumnezeu/cuvântul lui Dumnezău/Sfântul lui Dumnezău/împărăţiia lui Dumnezău/casa lui Dumnezău/rugăciunea lui Dumnezău/sfatul lui Dumnezău/taina împărăţiii lui Dumnezău/mărimea lui Dumnezău/iubirea lui Dumnezău/deagetul lui Dumnezău/giudecata şi dragostea lui Dumnezău/înţelepciunea lui Dumnezău/îngerilor lui Dumnezău/calea lui Dumnezău/puterii lui Dumnezău*** rezum. cap.1; 1,35; 2,9, 25, 40; 4,3, 4, 9, 34, 41, 43; 5,1; 6,4, 12, 20; 7,28, 30; 8,1, 10, 11; 9,44, 60, 62; rezum. cap.10; 10,9, 11; 11,20, 28, 42, 49; 12,6, 8, 9, 31; rezum. cap.17; 17,20, 21; 20,21; rezum. cap.22; 22,16, 18, 69, 70; 23,51
Dumnezău: *sg. nom./ac./gen./dat.* 1,6, 8, 19, 26, 30, 32, 37, 47; 5,21, 25, 26; 7,16, 29; 12,20, 21, 24, 28; rezum. cap.16; 17,15, 18; 18,2, 4, 7; 20,25; 23,35, 40, 47; 24,19
Dumnezăul: *sg. nom.* 1,16; 4,12; 10,27
Domnezeu: *sg. ac.* 1,64
Dumnezăul: *sg. nom., în sintagma* ***Dumnezăul lui Israil*** 1,68
Dumnezăului: *sg. gen., în sintagma* ***mila Dumnezăului nostru cea mare*** 1,78
Dumnezeu: *sg. nom./ac./gen./dat.* 2,13, 14, 20, 28, 52; 3,8, 38; 8,39; 13,13; 16,13, 15; 18,19, 43, 44; 19,37; 20,38; 24,53
Dumnezeu: *sg. gen., în sintagmele* ***mântuirea lui Dumnezeu/cuvântul lui Dumnezeu/Fiiul lui Dumnezeu celui înalt/Hristosul lui Dumnezeu/împărăţiia lui Dumnezeu/îngerilor lui Dumnezeu/fiii lui Dumnezeu/darurile lui Dumnezeu*** 3,6; 8,21, 28; rezum. cap.9; 9,2, 11, 20, 27; 13,18, 20, 28, 29; 14,15; 15,10; 16,16; 18,16, 17, 24, 25, 29; 19,11; 20,36; 21,4, 31
Dumnezăului: *sg. dat.* 4,8
Dumnezeule: *sg. voc.* 18,13
Dumnezeu: *pl. dat.* (*cu prep.* ***la***) 18,27
Dumnezeul: *sg. nom., în sintagmele* ***Dumnezeul lui Avraam/Dumnezeul lui Isaac/Dumnezeul lui Iacov*** 20,37

DURA: interj.; var. **DUR**
dur ul: *în loc. adv.* ***de-a durul****, în sintagma* ***caută cu de-a durul*** „caută cu grijă, răscolid peste tot" 15,8

DURERE: s.f.
durerile: *pl. ac.* rezum. cap.2

E

ELINESC, -EASCĂ: adj.
elineşti: *f. pl. ac., în sintagma* ***slove elineşti*** 23,38

EVANGHELICESC, -EASCĂ: adj.
evangheliceşti: *f./n. pl. nom., în sintagma* ***sfaturi şi porunci evangheliceşti*** rezum. cap.6

EVANGHELIE: s.f. (cf. **Indice** Mt)
Evanghelie: *sg. nom.* în titlu: *Sfânta a lui Isus Hristos Evanghelie de la Luca*

F

(a se) FACE: v. III
face: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1; 3,9; 6,43, 47, 49; rezum. cap.7; 7,8; rezum. cap.20
au făcut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,25, 49, 68; 3,19; 5,29; 6,3; 8,8, 39; 9,10, 15; 10,37; 11,40; 12,47, 48; 14,16; 17,9; 19,18; 23,22, 41
făcut-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,51
a face: *inf. prez.* 1,72; rezum. cap.3; 6,9; 11,42; rezum. cap.16
făcându(-Să/-să): *gerunziu* rezum. cap.2; 4,42; 6,13; 8,34; 20,47; 22,66; 23,8
(s-/S-)au făcut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,2, 15; 4,25; 7,13; 8,24, 35; 9,34; 10,13, 33; 13,19; 19,9; 20,17; 22,44; 23,12, 15, 44; 24,18, 21, 28
să facă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 2,27; 6,31; 9,25; 14,31; 19,48; rezum. cap.22
ai făcut: *ind. pf.c. 2.sg.* 2,48
faceţi: *imperativ 2.pl.* 3,4, 8; 6,31, 35; 9,14; 12,33; 16,9
vom face: *ind. viit.I. 1.pl.* 3,10, 12, 14
facă: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 3,11
să faceţi: *conj. prez. 2.pl.* 3,13, 14
a fi făcute: *pasiv inf. prez.* 4,23
fă: *imperativ 2.sg.* 4,23; 7,8; 10,28, 37; 15,19
făcând: *gerunziu* 5,6; 6,43; 12,43; 13,22
fac: *ind. prez. 3.pl.* 5,33; 6,33; 8,21; 23,31, 34
face: *inf. prez. fără* ***a*** 5,34; 12,4
faceţi: *ind. prez. 2.pl.* 6,2, 27, 46
ar face: *cond. prez. 3.pl.* 6,11
făcea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 6,23, 26; 9,44
veţi face: *ind. viit.I. 2.pl.* 6,33; 17,10
să faci *conj. prez. 2.sg.* 7,4
făcusă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 8,39
(să) făcusă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 8,56; reyum. cap.10; 24,35
(să) făcea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 9,7; 13,17; 20,20; 23,48
să facem: *conj. prez. 1.pl.* 9,33; 17,10
(s-)ar fi făcut: *cond. pf.c. 3.pl.* 10,13
voi face: *ind. viit.I. 1.sg.* 10,25; 12,17; 16,3, 4; 18,18; 20,13
faci: *ind. prez. 2.sg.* 11,45; 14,12, 13; 20,2
va face: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,37; 13,9; 18,7, 8; 20,15; 22,23
fac: *ind. prez. 1.sg.* 13,32; 20,8
făcutu(-s)-au: *ind. pf.c. impers.* 14,22
făcuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 16,8
vor face: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.17
am făcut: *ind. pf.c. 1.pl.* 17,10
să fac: *conj. prez. 1.sg.* 18,41
aţi făcut: *ind. pf.c. 2.pl.* 19,46
faceţi: *conj. prez. fără* ***să*** *2.pl.* 22,19
(să) făcuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 23,19, 47; 24,12

FAGURE: s.m.; var. **FAGUR**
fagur: *sg. ac., în sintagma* ***fagur de miere*** 24,42

FALCĂ: s.f.
falcă: *sg. ac.* 6,29

FAPTĂ: s.f.
fapte: *pl. ac.* 23,41
faptă: *sg. ac., în sintagma* ***puternic în faptă şi în cuvânt*** 24,19

FARISEU: s.m.
farisăiilor: *pl. dat.* rezum. cap.5
fariseii: *pl. nom.* 5,17, 21, 30; 6,7; 7,30; 11,53; rezum. cap.15; 15,2; 16,14
fariseiilor: *pl. gen.* 5,33; rezum. cap.12
farisei: *pl. nom./ac.* 6,2; 7,36; 13,31; 14,3; 17,20; 19,39
fariseului: *sg. gen.* 7,36, 37
fariseul: *sg. nom.* 7,39; 11,38; 18,11
fariseu: *sg. ac.* rezum. cap.11; rezum. cap.18; 18,10
fariseilor: *pl. gen./dat.* rezum. cap.11; 12,1; rezum. cap.14
fareseu: *sg. nom.* 11,37
fariseilor: *pl. voc.* 11,39, 42, 43
fariseilor: *pl. gen., în sintagma* ***căpeteniii fariseilor*** rezum. cap.14
farisei: *pl. ac., în sintagma* ***casa unui căpetenie*** (sic!) ***de farisei*** 14,1

FATĂ: s.f.
featele: *pl. ac.* 1,5
fata: *sg. nom./ac.* 2,36; rezum. cap.8; 8,49, 52; 12,53; 13,16
fată: *sg. nom./ac.* 8,42; 12,53
featii: *sg. gen.* 8,50, 51
fetele: *pl. voc., în sintagma* ***fetele Ierusalimului*** 23,28

FAŢĂ: s.f.
feaţei: *sg. gen.* 1,76; 7,27; 10,1
feaţii: *sg. gen.* 2,31
faţă: *sg. ac., în sintagmle* ***cu faţă trupească*** „în chip trupesc”/ ***schimbându-Să la faţă*** 3,22; rezum. cap.9
faţă: *sg. ac.* 5,12; 17,16
faţa: *sg. nom./ac.* 9,29, 51; 20,21; 22,64
faţa: *sg. nom., în sintagma* ***faţa Lui era mergând*** „(Isus) se îndrepta” 9,53
faţa: *sg. ac., în sintagmele* ***faţa ceriului şi a pământului/faţa a tot pământul*** 12,56; 21,35
feţele: *pl. ac.* 24,5

FĂCĂTOR, -TOARE: s.m./f.
făcători: *pl. nom., în sintagma* ***făcători de bine*** 22,25

(a) FĂGĂDUI: v. IV
au făgăduit: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,6, 29
făgăduiesc: *ind. prez. 1.sg.* 22,29
făgăduindu: *gerunziu* rezum. cap.23
făgăduieşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.23
făgăduind: *gerunziu* rezum. cap.24

FĂGĂDUINŢĂ: s.f.
făgăduinţa: *sg. ac., în sintagma* ***făgăduinţa Tatălui Meu*** „pogorârea Duhului Sfânt” (cf. Anania 2001, p.1554) 24,49

FĂINĂ: s.f.
făină: *sg. ac.* 13,21

FĂRÂMĂTURĂ: s.f.; var.
fărămituri: *pl. ac.* 9,17
fărâmiturile: *pl. ac.* 16,21

FĂŢARNIC, -Ă: s.m./f.
făţarnice: *s.m. sg. voc.* 6,42
făţarnicilor: *s.m. pl. voc.* 12,56; 13,15

FĂŢĂRNICIE: s.f.
făţărniciia: *sg. nom./ac.* rezum. cap.11; 12,1

FECIOARĂ: s.f.
fecioară: *sg. ac.* 1,27
fecioarei: *sg. gen.* 1,27
fecioară: *sg. voc.* 8,54

FECIOR: s.m.
feciorii *pl. nom./ac.* 5,10; 14,26
feciori *pl. ac.* 15,11

FECIORIE: s.f.
fecuioriia: *sg. ac.* 2,36

FEL: s.n.; var. (Înv.) **FEALIU**
fealiuri *pl. ac.* rezum. cap.4; 4,40
fealiu: *sg. ac.* 7,39

(a se) FERI: v. IV
(vă) feriţi: *imperativ 2.pl.* 12,15
a (să) feri: *inf. prez.* rezum. cap.20; rezum. cap.21

FERICE: adj. inv.
ferice: 23,29

(a) FERICI: v. IV
vor ferici: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,48

FERICIRE: s.f.
fericirile: *pl. ac.* rezum. cap.6

FERICIT, -Ă: adj.
fericită: *f. sg. nom.* 1,45; 12,43
fericiţi *m. pl. nom.* 6,20, 21, 22; 10,23; 11,28
fericit: *m./n. sg. nom.* 7,23; 11,27; 14,14, 15
fericite: *f. pl. nom.* rezum. cap.11; 12,37, 38

(a) FI: v. IV
era: *ind. imp. impers./3.sg./pl.* 1,6, 7, 27, 66, 80; 2,4, 8, 25, 36, 40, 51; 3,23; 4,25, 27, 32, 33; 5,3, 7, 9, 10, 17, 29; 6,3, 4, 6; rezum. cap.7; 7,2, 12, 37, 41; 8,23, 32, 41, 43, 45; 9,14, 18, 30, 31, 45; 10,1; 11,14; 13,1, 11; 14,2; 15,24, 25, 32; 16,1, 19, 20; 17,16; 18,2, 3, 23, 34; 19,2, 3, 4, 11; 20,4, 29; 22,49, 55, 56, 59; 23,7, 12, 44, 47, 48, 50, 54; 24,10, 13, 27, 32, 33, 53
e: *ind. prez. impers./3.sg.* 1,28, 61, 63; 2,49; 3,8, 17; 4,34; 5,23; 6,9, 35, 45; 7,23, 27, 28, 49; 8,28; 9,33, 48, 50; rezum. cap.10; 10,2, 7, 22, 29; 11,7, 27, 39, 40, 41; 12,15, 21, 23, 26, 28, 34, 43, 57; 14,3, 34, 35; 15,4; 16,10, 11, 15, 17; 17,2; 18,25, 29; 19,17; 20,2, 14, 17; 22,11, 21, 27, 41, 53, 64
este: *ind. prez. impers./3.sg.* 1,36; 4,22, 36; 5,21, 34, 39; 6,5, 20, 23, 32, 33, 34, 36, 40, 41, 43, 47, 48, 49; 7,4, 28, 39; 9,35, 38, 50, 62; 11,23, 29, 34, 35; 12,1, 2, 24, 42, 54, 55; 14,22; 17,21; 22,19, 59; 23,35, 38; 24,6, 21, 23
eşti: *ind. prez. 2.sg.* 3,22; 4,3, 9, 34, 41; 7,19, 20; 15,31; 16,5, 7; 19,21; 22,58, 66, 70; 23,3, 37, 39, 40; 24,18
iaste: *ind. prez. 3.sg.* 2,11; 8,11, 17, 25, 26; 9,9, 10; 13,18, 19, 21; rezum. cap.15; 16,10, 15; 18,16; 19,3, 9, 46; 20,44; 21,31
-i: *ind. prez. impers./3.sg.* 6,2; 7,39; 8,30; 10,40; 11,8, 23; rezum. cap.12; rezum. cap.16; 16,3, 12; 18,9; 20,38; 21,30; 22,26, 27
ieste: *ind. prez. 3.sg.* 22,20
sânt: *ind. prez. 1.sg.* 1,18, 19; 3,16; 5,8; 7,6, 8; 15,19, 21; 18,11; 19,22; 21,8; 22,27, 33, 58, 70; 24,36, 39
sânt: *ind. prez. 3.pl.* 1,70; 2,49; 7,25, 31, 32; 8,12, 14, 15, 21; 9,27; 10,7; 11,7, 21, 26, 41; 12,38; 13,7, 14, 23, 30; 14,17; 15,31; 16,8; 17,17; 19,42, 44; 20,6, 25, 36; 21,22; 22,37; 24,17, 44
sânteţi: *ind. prez. 2.pl.* 6,20; 9,55; 11,44; 12,7, 24; 13,25, 27; 16,15; 22,28; 24,17, 38, 48
sântem: *ind. prez. 1.pl.* 9,12; 17,10
au fost: *ind. pf.c. impers./3.sg./pl.* 1,2, 23, 41, 59, 65; 2,1, 6, 13, 15, 46; 3,21, 22, 23, 38; 4,36; 5,1, 17; 6,1, 6, 12, 16, 49; 7,11; 8,1, 22, 40; 928, 29, 33, 35, 37, 51; 10,38; 11, 27, 30; 13,2, 4; 14,1; 15,14; 16,22; 17,11, 14, 26, 28; 18,35; 19,15, 29; 20,1, 6; 22,24; 24,4, 15, 19, 22, 30, 51

au fost fiind: *ind. imp. perifr. 3.sg3* 5,12; 9,18; 11,1
fost-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,5; 3,2
va fi: *ind. viit.I. impers./3.sg.* 1,14, 15, 32, 33, 34, 37, 66; 2,10; 6,35, 40; 10,6, 12, 14; 11,30, 34, 36; 12,34, 55; 13,28; 14,10; 15,7, 10; 16,10; rezum. cap.17; 17,24, 26, 30, 31, 37; 20,28, 33; 21,23; 23,31
vor fi: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,20; 3,5; 4,7; 11,19; 12,20; 13,30; 20,35; 21,7, 11, 25, 32
ar fi: *cond. prez. 3.sg./pl.* 1,29; 3,15; rezum. cap.7; 7,39; 8,9; rezum. cap.9; 9,46; 15,26; 18,9; 20,7; 21,5; rezum. cap.22; 22,23; 23,6, 7, 14
fie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 1,38; 16,24; 22,26
fu: *ind. pf.s. 3.sg.* 1,44
fiind: *gerunziu* 2,6, 42; 5,12; 6,48; 9,18, 36; 10,32; 11,1, 13; 14,32; 15,20; 16,23; 20,36; 21,31; 22,14, 43, 53; rezum. cap.24; 24,6, 44
a fi: *inf. prez.* 2,44; 4,41; rezum. cap.8; rezum. cap.9; 9,18, 20, 33; rezum. cap.11; rezum. cap.12; rezum. cap.17; rezum. cap.20; 20,20, 27, 41; 21,7, 9, 28; rezum. cap.22; 22,24; rezum. cap.23; 23,2
să fiu: *conj. prez. 1.sg.* 2,49
fiţi: *conj. prez. fără* ***să*** *2.pl.* 3,14
să fie: *conj. prez. 3.sg./pl.* 4,3; 8,38; 11,35; 12,35; 14,12; 20,14, 16; 22,42, 49; 23,24
veţi fi: *ind. viit.I. 2.pl.* 6,22, 35; 21,17
fiţi: *imperativ 2.pl.* 6,36; 12,40
nefiind: *gerunziu* 7,6
voi fi: *ind. viit.I. 1.sg.* 9,41
vei fi: *ind. viit.I. 2.sg.* 10,28; 14,14; 19,17; 23,43
a fi fost: *inf. pf.* 10,36; rezum. cap.16
(nu) fi: *imperativ prohib. 2.sg.* 11,7
or fi: *ind. viit.I. 3.pl.* 13,30; 17,34
fi: *inf. prez. fără* ***a*** 14,26, 27, 33; 17,1
fiindu-: *gerunziu* 15,20
aţi fost: *ind. pf.c. 2.pl.* 16,11, 12
fii: *imperativ 2.sg.* 18,13; 19,19
ai fost: *ind. pf.c. 2.sg.* 19,17

FIICĂ: s.f.
fiico: *sg. voc.* 8,48

FILER: s.m.; var. (Înv.) **FILEARIU** (aici) „ban de valoare mică”
fileari: *pl. ac.* 12,5; rezum. cap.21; 21,2
fileariul: *sg. ac.* 12,59

FIRE: s.f.
fire: *sg. ac.* 15,17

FIU: s.m.
Fiiului: *sg. gen., în sintagmele* ***Fiiului lui Dumnezău/Fiiului Omenesc*** rezum. cap.1; 12,10; rezum. cap.17; 17,22, 26; 21,36
fiiu: *sg. ac.* 1,7, 13, 31, 36, 57; rezum. cap.9; 12,53; 20,30
fii: *pl. ac.* 1,16, 17; 20,29
Fiiul/fiiul: *sg. nom./ac., în sintagmele* ***Fiiul Celui Înalt/Fiiul lui Dumnezău/Fiiul său, Cel întâi născut*** (cf. Anania 2001, p.1521)/ ***Fiiul Omenesc/fiiul unul maiicei sale*** „singurul copil al mamei sale”/ ***Fiiul Mieu cel iubit/Fiiul Omului/fiiul păcii/fiiul lui David/ fiiul mieu cel iubit*** 1,32, 35; 2,7; 4,3, 9, 41; 5,24; 6,5, 22; 7,12, 34; 9,22, 26, 35, 44, 56, 58; 10,6; 11,30; 12,8, 40; 17,24, 30; 18,8, 31; 19,10; rezum. cap.20; 20,13, 41; 21,27; rezum. cap.22; 22,22, 48, 69, 70; 24,7
fiiule: *sg. voc.* 2,48; 15,31; 16,25
fiiul/Fiiul: *sg. nom./ac.* 3,2, 23; 4,22; rezum. cap.7; 9,38, 41; 10,22; 12,53; rezum. cap.15; 15,13; 19, 21, 24, 25, 30; 19,9; rezum. cap.20; 20,44
fiii: *pl. nom./ac.* 3,8; 6,35; rezum. cap.9; 11,19; 13,34; 18,29; 19,44; 23,28
fiii: *pl. nom., în sintagmele* ***fiii mirelui*** „nuntaşii”/ ***fiii veacului acestuia/fiii luminii/fiii lui Dumnezeu/fiii învierii*** 5,34; 16,8; 20,34, 36
fiilor: *pl. dat.* 7,35; 11,13
Fiiul: *sg. voc., în sintagma* ***Fiiul lui Dumnezeu celui înalt/Fiiul lui David*** 8,28; 18,38, 39

FLĂMÂND, -Ă: s.m./f.
(cei) flămânzi: *s.m. pl. ac.* 1,53

(a) FLĂMÂNZI: v. IV
au flămânzit: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,2
flămânzisă: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 6,3
flămânziţi: *ind. prez. 2.pl.* 6,21
veţi flămânzi: *ind. viit.I. 2.pl.* 6,25

FLUIER: s.n.
fluirele: *pl. ac.* 7,32

FOALE: s.n.; var. **FOI:** s.m.
foii: *pl. nom./ac.* 5,37, 37
foi: *pl. ac.* 5,38

FOAME: s.f.
foame: *sg. ac.* 15,17

FOAMETE: s.f.
foamete: *sg. nom.* 4,25; 15,14; 21,11

FOC: s.n.
foc: *sg. nom./ac.* 3,9, 16; rezum. cap.9; 9,54; rezum. cap.12; 17,29; 22,55
focul: *sg. ac.* 3,17
focu: *sg, ac.* 12,49

FOIŞOR: s.n.; var. **FUIŞOR**
fuiuşor: *sg. nom.* 22,12

FOLOS: s.n.
folos: *sg. ac., în loc. adj.* ***de folos*** 14,35

(a) FOLOSI: v. IV
foloseaşte: *ind. prez. 3.sg.* 9,25

FRATE: s.m.
fratele: *sg. nom.* 3,1; 6,14; 15,27, 32; rezum. cap.17; 17,3; 20,28
fratelui: *sg. gen./dat.* rezum. cap.6; 6,41, 42; 12,13; 20,28
frate: *sg. voc.* 6,42
fraţii: *pl. nom./ac.* rezum. cap.8; 8,19, 20, 21; 14,12, 26; 18,29; 22,32
fraţilor: *pl. gen.* rezum. cap.12
fraţi: *pl. nom./ac.* 16,28; 20,29; 21,16

FRĂŢÂNE: s.m.
frăţine-său: *sg. gen.* 3,19
frăţâne-tău: *sg. gen.* 6,42

(a) FRÂNGE: v. III
au frânt: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,16; 22,19; 24,30

FRÂNGERE: s.f.
frângerea: *sg. ac., în sintagma* ***frângerea pânii*** rezum. cap.24; 24,35

FRÂNT, -Ă: s.m./f. „zdrobit”
(cei) frânţi: *s.m. pl. ac.* 4,19

(a) FRECA: v. I
frecându-: *gerunziu* 6,1

FRICĂ: s.f.
frică: *sg. nom./ac.* 1,12, 65; 2,9; 4,36; 5,26; 8,37; 21,26
frică: *sg. ac., în loc. adv.* ***fără frică*** 1,74

frica: *sg. ac., în loc. adj.* ***cu frica lui Dumnezeu*** „cucernic” 2,25
frica: *sg. nom.* 7,16

FRIG: s.n. (la pl.) „malarie”; „orice boală însoțită de febră mare și frisoane”
friguri: *pl. ac.* 4,38
frigurilor: *pl. dat.* 4,39

FRIPT, -Ă: adj.
fript: *m. sg. ac.* 24,42

(a) FUGI: v. IV
a fugi: *inf. prez.* 3,7
au fugit: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,34
să fugă: *conj. prez. 3.pl.* 21,21

FULGER: s.n.
fulger: *sg. ac.* 10, 18
fulgerului: *sg. gen.* 11,36
fulgerul: *sg. nom.* 17,24

FUR: s.m. (Înv.) „hoț”
furul: *sg. nom.* 12,33, 39

(a) FURA: v. I
(nu) fura: *imperativ prohib. 2.sg.* 18,20

FUȘTE: s.f. (Înv.) „bâtă”
fuști: *pl. ac.* 22,52

G

GADAREAN: s.m. (cf. **Indice** Mc)
gadareanilor: *pl. gen.* 8,26, 37

GALILEAN: s.m./adj. „persoană originară din Galileea”
galileean: *s.m. sg. nom.* 22,59
galileian: *adj. m. sg. nom.* 23,6

GALILEU: s.m. „galilean; persoană originară din Galileea”
galileilor: *pl. gen.* rezum. cap.13
galilei: *pl. ac.* 13,1
galileii: *pl. nom./ac.* 13,2, 2

GATA: adv.
gata: 12,40; 14,17; 22,33

GAZDĂ: s.f.
gazdei: *sg. dat.* 10,35

(a se) GĂTI: v. IV „a (se) pregăti”
a găti: *inf. prez.* 1,17, 76
ai gătit: *ind. pf.c. 2.sg.* 2,31; 12,20
gătiți: *imperativ 2.pl.* 3,4; 22,8, 12
va găti: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,27
să gătească: *conj. prez. 3.pl.* 9,52
au gătit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 12,47; 22,13; 23,56
gătește: *imperativ 2.sg.* 17,8
a (să) găti: *inf. prepz.* rezum. cap.22
să gătim: *conj. prez. 1.pl.* 22,9
gătise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 24,1

GĂTIT, -Ă: adj.
gătită: *f. sg. ac., în sintagma* ***bine gătită*** „(despre inimă) curată” 8, 15

GÂLCEAVĂ: s.f.
gălceavă: *sg. ac.* 23,19
gâlceavă: *sg. ac.* 23,25

(a) GÂNDI: v. IV
gândiți: *ind. prez. 2.pl.* 12,40
va gândi: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,31
a gândi: *inf. prez.* 21,14

GÂRBOV, -Ă: adj.
gârbovă: *f. sg. nom.* 13,11

GENUNCHI: s.m.; var. (Iuz.) **GENUNCHE**
genunchele: *s.n. pl. ac.* 5,8; 22,41

GHEENĂ: s.f.; var. **GHEENNA** (cf. lat. *gehenna, -ae* – cuvânt ebraic)
gheenna: *sg. ac.* 12,5

GIULGIU: s.n.; var. **GIOLGIU**
giolgiurile: *pl. ac.* 24,12

GLAS: s.n.
glas: *sg. nom./ac.* 1,42; 3,22; 4,33; 8,28; 9,35; 11,27; 17,13, 15; 19,37; 23,23, 46
glasul: *sg. nom.* 1,44; 3,4; 9,36; 23,23
glasul: *sg. nom., în sintagma* ***glasul Tatălui*** rezum. cap.3

GLOATĂ: s.f.
gloata: *sg. nom./ac.* 1,21; 8,40; 18,36, 44; 22,47; 23,13, 18, 48
gloatele: *pl. ac.* (sensul este însă de dativ cu prep. ***la*** „la gloatele”) rezum. cap.3
gloatele: *pl. nom./ac.* 3,7, 10; 4,42; 5,3; 8,45; 9,11, 12, 18; 11,14; 19,37
gloate: *pl. nom./ac.* 5,15; 7,24; 8,42; 12,1, 54; 14,25; 19,39; 22,6; 23,4
gloată: *sg. nom./ac.* 5,19, 29; 7,11; 8,4, 19; 9,37, 38; 12,13; 19,3; 20,9; 22,2; 23,27
gloatelor: *pl. dat.* 11,29
gloatei: *sg. gen./dat.* 13,14; 20,26; 22,66

(a se) GONI: v. IV
vor goni: *ind. viit.I. 3.pl.* 11,49; 21,12
gonindu(-vă): *gerunziu* 13,28

GRAI: s.n.
graiul: *sg. ac.* rezum. cap.1

GRAS, -Ă: adj.
gras: *m. sg. ac., în sintagma* ***vițelul cel gras*** 15,23, 27, 30

(a) GRĂBI: v. IV
grăbind: *gerunziu* 2,16; 8,4; 19,5, 6

GRĂDINĂ: s.f.
grădina: *sg. ac.* 13,19

(a) GRĂI: v. IV
a grăi: *inf. prez.* 1,19; 4,41; 5,4; 7,15
grăi: *inf. prez. fără* **a** 1,20, 22
au grăit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,55, 70; 2,50; 9,11; 11,14; 22,4; 23,20; 24,6, 25
grăia: *ind. imp. 3.sg./pl.* 1,64; 2,15, 38; 4,36; 6,11; 9,30; 11,27; 24,14, 32
grăiește: *ind. prez. 3.sg.* 5,21; 6,45
grăiți: *imperativ 2.pl.* 6,28
grăiesc: *ind. prez. 3.pl.* 7,32
grăind: *gerunziu* 8,49; 9,34; 11,37; 20,2; 22,47, 60; 24,36
ați grăit: *ind. pf.c. 2.pl.* 12,3
(nu) grăi: *imperativ prohib. 2.sg.* 18,20
am grăit: *ind. pf.c. 1.sg.* 24,44
a grăi: *ind. prez.* 21,15

GRĂUNTE: s.m.; var. **GRĂUNȚ**
grăunțului: *sg. dat., în sintagma* ***grăunțului de mușt ar*** rezum. cap.13; 13,19
grăunț: *sg. ac., în sintagma* ***grăunț de mușt ar*** 17,6

GRÂU: s.m.
grâul: *sg. ac.* 3,17; 22,31
grâu: *sg. ac.* 12,42; 16,7

(a) GREȘI: v. IV
greșaște: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.17
va greși: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,3

GREU, GREA: adj./adv.
greu: *adj. m. sg. nom.* „rău" 11,7
greu: *adv.* 11,53

GRIJĂ: s.f.
grijĭ: *pl. ac.* 8,14
grige: *sg. ac.* 10,34, 35
grijile: *pl. ac.* rezum. cap.21; 21,34

(a se) GRIJI: v. IV (Înv.) „a se îngrijora de ceva"
grigești(-te): *ind. prez. 2.sg.* „te îngrijorezi" 10,41
să (vă) grijiți: *conj. prez. 2.pl.* 12,11
(nu vă) grigiți: *imperativ prohib. 2.pl.* 12,22
(vă) grigiți: *ind. prez. 2.pl.* 12,26

GRIJNIC, -Ă: adj. „îngrijorat"
grijnic: *m. sg. nom.* rezum. cap.12

GROAPĂ: s.f.
groapă: *sg. ac.* 6,39

GRUMAZ: s.m.
grumazul: *sg. ac.* 15,20; 17,2

GUNOI: s.n. „resturi care se aruncă"; „îngrășământ agricol organic"
gunoĭ: *sg. ac.* 13,8
gunoiu: *sg. ac.* 14,35

GURĂ: s.f.
gura: *sg. nom./ac.* 1,64, 70; 4,22; 6,45; 11,53, 54; 19,22; 22,71
gură: *sg. ac.* 21,15

(a) GUSTA: v. I
vor gusta: *ind. viit.I. 3.pl.* 9,27
va gusta: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,24

H

HAINĂ: s.f.
haină: *sg. ac., în sintagma* ***haină scumpă*** 7,25
haine: *pl. ac.* rezum. cap.12; 20,46
haina: *sg. ac.* 12,23
haina: *sg. ac., în sintagma* ***haina cea dintâi*** „haina cea mai scumpă" 15,22
hainĕ: *sg. ac.* 23,15

HAR: s.n.
har: *sg. nom./ac.* 1,30; 6,32, 33, 34; 17,16

HORĂ: s.f.
horă: *sg. ac.* 15,25

HRANĂ: s.f.
hrană: *sg. ac.* rezum. cap.12
hrana: *sg. ac.* 12,23; 15,16; 21,4

HULĂ: s.f.
hule: *pl. ac.* 5,21

(a se) HULI: v. IV
(Să) hulește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.23
hulea: *ind. imp. 3.sg.* 23,39

I

IAD: s.n.
iad: *sg. ac.* 10,15; 16,22

IAR: adv.; var. **IARĂ**
iară: 13,20

IARBĂ: s.f.
iarba: *sg. ac.* 12,28

IATĂ: interj.
iată: 1,20, 31, 36, 38, 44, 48; 2,9, 10, 25, 34, 48; 3,9; 5,12, 18; 6,23; 7,12, 25, 27, 34, 37; 8,41; 9,30, 38, 39; 10,3, 19, 25; 11,31, 32, 41; 13,7, 11, 16, 30, 32, 35; 14,2; 15,29; 17,21, 23; 18,28, 31; 19,2, 8, 20; 22,10, 21, 31, 38, 47; 23,14, 15, 29, 50; 24,4, 13, 29
iat-: 17,21

IED: s.m.
ied: *sg. ac.* 15,29

(a se) IERTA: v. I
iertându-: *gerunziu* rezum. cap.5
iartă(-)(-să): *ind. prez. 3.pl.* 5,20, 23
ierta: *inf. prez. fără* ***a*** 5,21
a ierta: *inf. prez.* 5,24
iertați: *imperativ 2.pl.* 6,37
(să) va ierta: *ind. viit.I. impers.* 6,37; 12,10
iertând: *gerunziu* rezum. cap.7
au iertat: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,42, 43
iartă(-să): *ind. prez. 3.pl.* 7,47, 48
(să) iartă: *ind. prez. 3.sg.* 7,47
iartă: *ind. prez. 3.sg.* 7,49
iartă: *imperativ 2.sg.* 11,4; 17,3, 4; 23,34
iertăm: *ind. prez. 1.pl.* 11,4
ierta(-să)-va: *ind. viit.I. impers.* 12,10
va ierta: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.23

IERTARE: s.f.
iertarea: *sg. nom./ac., în sintagma* ***iertarea păcatelor*** 1,77; 3,3; 24,47

IERTAT, -Ă: adj.
iertat: *m. sg. nom.* rezum. cap.17

IESLE: s.f.; var. **IASLE**
iasle: *pl. ac.* 2,7, 12, 16; 13,15

(a) IEȘI: v. IV
au ieșit: *ind. pf.c. impers./3.sg./pl.* 1,9; 4,14, 35; 5,27; 7, 17; 8,33, 35, 46; 17,29; rezum. cap.22
ieșind: *gerunziu* 1,22; 4,42; 8,27; 9,5, 6; 10,10; 15,28; 21,37; 22,39, 62
ieșit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,1; 6,12; 8,5
ieșiia: *ind. imp. 3.sg./pl.* 3,7; 4,37, 41; 6,19
ieșea: *ind. imp. 3.pl.* 4,22
ieși: *imperativ 2.sg.* 4,35; 5,8; 14,21, 23
ies: *ind. prez. 3.pl.* 4,36
ați ieșit: *ind. pf.c. 2.pl.* 7,24, 25, 26; 22,52
ieșise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 8,2
să iasă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 8,29; 21,21
ieșisă: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 8,35, 38

(nu) ieşiţi: *imperativ prohib. 2.pl.* 9,4
iasă: *ind. prez. 3.sg.* 11,24
am ieşit: *ind. pf.c. 1.sg.* 11,24
vei ieşi: *ind. viit.I. 2.sg.* 12,59
ieş: *imperativ 2.sg.* 13,31
să ies: *conj. prez. 1.sg.* 14,18

IEŞIRE: s.f. (Înv.) „sfârşit”
ieşirea: *sg. ac.* 9,31

IEZER: s.n.; var. **IAZER** „lac adânc”
iezerul: *sg. ac.* 5,1
iezer: *sg. ac.* 5,2; 8,23, 33
iazear: *sg. ac.* 8,22

INEL: s.n.
inel: *sg. ac.* 15,22

INIMĂ: s.f.
inimile: *pl. nom./ac.* 1,17; 3,15; 5,22; 16,15; 21,14, 34; 24,38
inimii: *sg. gen.* 1,51; 6,45; 9,47
inima: *sg. nom./ac.* 1,66; 2,19, 51; 8,12; 12,34, 45; 24,32
inimi: *pl. ac.* 2,35
inima: *sg. ac., în sintagma* ***cei zdrobiţi cu inima*** 4, 18
inimă: *sg. ac.* 8,15
inimele: *pl. ac.* 9,44
inima: *sg. ac., în loc. adv.* ***din toată inima (ta)*** 10,27

(a) INTRA: v. I; var. (Pop.) **(a) ÎNTRA**
întrând: *ger unziu* 1,9, 28; 5,3; 7,36; 9,34; 11,26, 37; 17,12; rezum. cap.19; 19,1, 30, 45; 22,10; 24,3
au întrat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,40; 4,16, 38; 6,4, 6; 7,1, 45; 8,33; 9,46, 52; 10,38; 17,27; 22,3; 24,29
să întri: *conj. prez. 2.sg.* 7,6
întrat-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,44
să între: *conj. prez. 3.sg./pl.* rezum. cap.8; 8,41; 15,28; 21,21; 24,26
întră: *ind. prez. 3.sg./pl.* 8,16; 11,33; 16,16; 24,38
întrase: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 8,30
a întra: *inf. prez.* 8,32, 51; 13,24; 14,23; 18,25
veţi întra: *ind. viit.I. 2.pl.* 9,4; 10,5, 8, 10
aţi întrat: *ind. pf.c. 2.pl.* 11,52
întra: *ind. imp. 3.pl.* 11,52
va întra: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,25; 18,17; 22,10
au fost întrând: *ind. pf.c. cu gerunziu 3.sg.* 14,1
vor întra: *ind. viit.I. 3.pl.* 18,24
să întraţi: *conj. prez. 2.pl.* 22,40, 46

ISPITĂ: s.f.
ispitele: *pl. ac., în sintagma* ***ispitele Satanii*** rezum. cap.4
ispita: *sg. nom.* 4,13
ispită: *sg. ac., în sintagma* ***vreame de ispită*** 8,13
ispită: *sg. ac.* 11,4; 22,40, 46
ispitele: *pl. ac.* 22,28

(a se) ISPITI: v. IV
(Să) ispitiia: *ind. imp. 3.sg.* 4,2
vei ispiti: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,12
ispitea: *ind. imp. 3.sg.* rezum. cap.10
ispitindu-: *gerunziu* 10,25
ispitind: *gerunziu* 11,16
ispiteaşte(-Să): *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.20
ispitiţi: *ind. prez. 2.pl.* 20,23

ISPRAVNIC: s.m.
ispravnic: *sg. nom./ac.* rezum. cap.12; 12,42; 16,1
ispravnicul: *sg. ac., în sintagma* ***ispravnicul strâmbătăţii*** „ispravnicul nedrept” rezum. cap.16; 16,8
ispravnicul: *sg. nom.* rezum. cap.16; 16,3

(a se) ISPRĂVI: v. IV
(să) va isprăvi: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,50

(a) ISPRĂVNICI: v. IV;aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Constantin Negruzzi, *Scrierile lui.*. Vol.I: *Păcatele tinereţelor*, Bucureşti, 1872.
isprăvnici: *inf. prez. fără* ***a*** 16,2

ISPRĂVNICIE: s.f.
isprăvniciia: *sg. ac.* 16,2, 3
isprăvnicie: *sg. ac.* 16,4

(a) IUBI: v. IV
iubiţi: *imperativ 2.pl.* 6,27, 35
iubiţi: *ind. prez. 2.pl.* 6,32; 11,43
iubesc: *ind. prez. 3.pl.* 6,32; 20,46
iubeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 7,5
au iubit: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,42, 47
iubeşte: *ind. prez. 3.sg.* 7,47
iubeaşte: *imperativ 2.sg.* 10,27
va iubi: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,13

IUBIRE: s.f.
iubirea: *sg. ac., în sintagma* ***iubirea lui Dumnezău*** rezum. cap.10

IUBIT, -Ă: adj.
iubit: *m. sg. nom./ac., în sintagma* ***Fiiul Mieu cel iubit/fiiul mieu cel iubit*** 3,22; 9,35; 20,13
iubit: *m. sg. nom.* „drag” 7,2

(a se) IZBĂVI: v. IV
izbăveşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.8
a (să) izbăvi: *inf. prez.* rezum. cap.12
a (te) izbăvi: *inf. prez.* 12,58

IZBĂVIT, -Ă: adj.
izbăviţi: *m. pl. nom.* 1,74

IZBÂNDĂ: s.f. (aici) „dreptate”
izbânda: *sg. ac.* 18,7, 8

(a) IZBÂNDI: v. IV „a face dreptate”
izbândeaşte: *imperativ 2.sg.* 18,3
voi izbândi: *ind. viit.I. 1.sg.* 18,5

IZBÂNDIRE: s.f. (Înv.) „răzbunare”
izbândirii: *sg. gen.* 21,22

(a) IZBI: v. IV
izbeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 9,39
au izbit: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,42

IZGOANĂ: s.f.
izgoane: *pl. ac.* rezum. cap.21

IZGONIRE: s.f.
izgonirilor: *pl. gen.* rezum. cap.12

IZMĂ: s.f.
izma: *sg. ac.* 11,42

Î

(a) ÎMBĂRBĂTA: v. I
îmbărbătează: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.12

(a se) ÎMBĂTA: v. I
a (să) îmbăta: *inf. prez.* 12,45

(a se) ÎMBRĂCA: v. I
(să) îmbrăca: *ind. imp. 3.sg.* 8,27; 16,19
(vă) veţi îmbrăca: *ind. viit.I. 2.pl.* 12,22; 24,49
(s-)au îmbrăcat: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,27
îmbracă: *ind. prez. 3.sg.* 12,28
îmbrăcaţi: *imperativ 2.pl.* 15,22
îmbrăcându-: *gerunziu* 23,11

ÎMBRĂCAT, -Ă: adj.
îmbrăcat: *m. sg. ac.* 7,25; 8,35

ÎMBRĂCĂMINTE: s.f.
îmbrăcăminte: *sg. ac.* 3,11; 9,3
îmbrăcămintea: *sg. ac.* 6,29; rezum. cap.22; 22,36

(a) ÎMBUCA: v. I
îmbucă: *ind. prez. 3.pl.* 20,47

ÎMPĂRAT: s.m.
împăratului: *sg. gen.* 1,5
împăraţilor: *pl. gen.* 7,25
împăraţi: *pl. nom./ac.* 10,24; 21,12
împărat: *sg. nom./gen.* 14,31, 31
împăraţii: *pl. nom.* 22,25
împăratul: *sg. nom., în sintagma* ***împăratul jidovilor*** 23,3, 37, 38
Împărat: *sg. nom., în sintagma* ***Hristos Împărat*** 23,2

ÎMPĂRĂTEASĂ: s.f.
împărăteasa: *sg. ac.* rezum. cap.11; 11,31

(a) ÎMPĂRĂŢI: v. IV
va împărăţi: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,32

ÎMPĂRĂŢIE: s.f. „imperiu"; „domnie"
împărăţii: *sg. gen./dat.* 1,33; 21,10
împărăţiei: *sg. gen.* 3,1
împărăţiile: *pl. ac.* 4,5
împărăţiia: *sg. nom./ac., în sintagmele* ***împărăţiia lui Dumnezău/ împărăţiia lui Dumnezeu/împărăţiia ceriului*** 4,43; 6,20; 7,28; 8,1; 9,2, 11, 27, 60, 62; 10,9, 11; 11,20; 12,31; rezum. cap.13; 13,18, 20, 28, 29; 14,15; 16,16; 17,20, 21; 18,16, 17, 24, 25, 29; 19,11; 21,31; 22,16, 18; 23,51
împărăţiii: *sg. gen., în sintagma* ***taina împărăţiii lui Dumnezău*** 8,10
împărăţia: *sg. nom.* 11,2
împărăţiia: *sg. nom./ac.* 11,17, 18; 12,32; 19,15; 22,30; 23,42
împărăţie: *sg. nom./ac.* rezum. cap.19; 19,12; 21,10; 22,29

ÎMPĂRTĂŞIRE: s.f.
împărtăşirea: *sg. ac.* rezum. cap.23

(a se) ÎMPĂRŢI: v. IV
au împărţit: *ind. pf.c. 3.sg.* 9, 16; 15,12
va împărţi: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,22; 12,46
să împarţă: *conj. prez. 3.sg.* 12,13
(să) vor împărţi: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,53
împărţiţi: *imperativ 2.pl.* 22,17
împărţea: *ind. imp. 3.pl.* 23,34

ÎMPĂRŢIRE: s.f.
împărţirea: *sg. ac.* rezum. cap.12

ÎMPĂRŢITOR, -TOARE: s.m./f.
împărţitoriu: *s.m. sg. ac.* 12,14

ÎMPĂTRIT: adv.
împătrit: 19,8

(a se) ÎMPERECHEA: v. I (Înv.) „a se învrăjbi"
(s-)au împerecheat: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,18

ÎMPERECHEAT, -Ă: adj.; var. (Reg.) **ÎMPĂRECHEAT, -Ă** (Înv.)"învrăjbit"
împărecheată: *f. sg. nom.* 11,17

ÎMPIETRIT, -Ă: adj.
împietrite: *f. pl. ac.* rezum. cap.10

ÎMPODOBIT, -Ă: adj.
împodobită: *f. sg. nom./ac.* 11,25; 21,5

ÎMPOTRIVĂ: adv./prep.; var. (Înv. şi pop.) **ÎMPROTIVĂ**
împrotivă: *adv.* 2,34; 11,53; 21,15
împrotiva: *prep.* 9,50; 11,23; rezum. cap.12; 12,10; 17,3, 4; rezum. cap.21; 22,65

ÎMPREJUR: adv./prep.; var. (Înv.) **ÎMPREGIUR**
împregiur: *adv. în loc. s.* ***tăiarea împregiur/****loc. v.* ***să taie împregiur/*** *loc. adj.* ***tăiat împregiur*** rezum. cap.1; 1,59; rezum. cap.2; 2,21
împregiur: *adv.* 2,9; 6,10; 7,17; 12,1
împrejur: *adv.* 22,55
împrejurul: *prep.* 13,8; 22,49

(a se) ÎMPRESURA: v. I
(Să) împresura: *ind. imp. 3.sg.* 8,42
împresură: *ind. prez. 3.pl.* 8,45
vor împresura: *ind. viit.I. 3.pl.* 19,43

(a se) ÎMPREUNA: v. I
(să) împreună: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.9

ÎMPREUNĂ: adv.
împreună: 7,49; 8,7; 14,10, 15, 18; 15,6, 9; 23,18, 48; 24,15, 17

ÎMPRUMUT: s.n.
împrumut: *sg. ac., în loc. v.* ***veţi da împrumut/daţi împrumut*** 6,34, 35

(a) ÎMPRUMUTA: v. I
împrumutează: *ind. prez. 3.pl.* 6,34
împrumută: *imperativ 2.sg.* 11,5

(a se) ÎMPUŢI: v. IV
(să) va împuţi: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,34

ÎNAINTE: adv./prep.
înaintea: *prep.* 1,6, 8, 15, 17, 19, 75, 76; rezum. cap.2; 2,22, 31, 52; 4,7; 5,18, 19, 25; rezum. cap.7; 7,27; 8,28, 47; 9,16, 45, 52; 10,1, 21; 12,6, 8, 9; 13,26; 14,2, 10; 15,10, 18, 21; 16,15; 17,16; 19,27; 20,26; 21,36; 23,14; 24,43
înnaintea: *prep.* 22,47; rezum. cap.23; 24,11, 19
naintea: *prep. în loc. prep.* ***mai naintea*** rezum. cap.21
înainte: *adv. în loc. adv.* ***mai înainte*** 2,21; 11,38; 12,31
înnainte: *adv.* rezum. cap.8
înainte: *adv.* 11,6; rezum. cap.10; 14,7; 18,39; 19,28, 30; rezum. cap.23
nainte: *adv. în loc. adv.* ***mai nainte*** 21,12; 22,15, 61; 23,12

ÎNALT, -Ă: adj./s.
(Celui) Înalt: *s.m. sg. gen., în sintagmele* ***Fiiul Celui Înalt/ putearea Celui Înalt/prorocul Celui Înalt/fiii Celui Înalt*** 1,32, 35, 76; 6,35
înalt: *adj. m./n. sg. nom./ac.* 4,5; 8,28; 16,15
înalt: *adj. m. sg. gen., în sintagma* ***Fiiul lui Dumnezău celui înalt*** 8,28
(ceale) înalte: *s.n. pl. ac.* 19,38

ÎNAPOI: adv.
înapoi: 9,62; 17,31

(a se) ÎNĂLŢA: v. I
au înălţat: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,52

(te-)ai înălţat: *ind. pf.c. 2.sg.* 10,15
(să) înalţă: *ind. prez. 3.sg.* 14,11; 18,14
(să) va înnălţa: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,11
înălţa(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,14
(să) înnalţă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.24

ÎNĂLŢARE: s.f.
înălţării: *sg. gen., în sintagma* ***zilele înălţării*** 9,56

ÎNĂLŢIME: s.f.; var. (Înv. şi rar) **NĂLŢIME**
înălţime: *sg. ac.* 12,29
nălţime: *sg. ac.* 1,78

ÎNĂUNTRU: prep.; var. (Înv.) **ÎNLONTRUL**
înlontrul: *prep.* 11,39

ÎNCĂLŢĂMINTE: s.f.
încălţămintelor: *pl. gen.* 3,16
încălţăminte: *sg. ac.* 10,4; 15,22; 22,35

(a) ÎNCELUI: v. IV „a lua înşelând” (cf. lat. *dēfraudō*)
am înceluit: *ind. pf.c. 1.sg.* 19,8

(a) ÎNCEPE: v. III
(nu) începeţi: *imperativ prohib. 2.pl.* 3,8
începând: *gerunziu* 3,23; 21,28; 23,5; 24,27, 47
au început: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,21; 5,21; 7,15, 24, 38, 49; 11,29, 38, 53; 12,1; 14,18, 30; 15,14, 24, 28; 19,37, 45; 20,9; 22,23; 23,2
începusă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 9,12
va începe: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,45
veţi începe: *ind. viit.I. 2.pl.* 13,25, 26
vei începe: *ind. viit.I. 2.sg.* 14,9
să înceapă: *conj. prez. 3.pl.* 14,29
vor începe: *ind. viit.I. 3.pl.* 21,7
vor începe: *ind. viit.I. 3.pl.* 23,30

ÎNCEPUT: s.n.
început: *sg. ac., în loc. adv.* ***din început*** 1,2, 3

(a) ÎNCETA: v. I
au încetat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,4; 7,45; 8,24; 11,1

(a se) ÎNCHIDE: v. III
au închis: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,20
închizând: *gerunziu* 4,20
(s-)au închis: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,25
închizându(-să): *gerunziu* rezum. cap.13
(să) va închide: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,25

(a se) ÎNCHINA: v. IV
(s-)au închinat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,40
(Te/te) vei închina: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,7, 8
închinându(-să): *gerunziu* 24,52

ÎNCHINARE: s.f. (aici) „salutare ceremonioasă însoţită de gest curtenitor” (cf. Anania 2001, p.1520)
închinare: *sg. nom.* 1,29
închinării: *sg. gen.* 1,44

ÎNCHINĂCIUNE: s.f. (cf. supra **ÎNCHINARE**); „plecăciune”
închinăciunea: *sg. ac.* rezum. cap.1; 1,41
închinăciuni: *pl. ac.* 11,43; 20,46

ÎNCHIS, -Ă: adj.
închisă: *f. sg. nom.* 11,7

(a se) ÎNCINGE: v. IV „a se înfăşura peste mijloc sau în altă parte a corpului cu o cingătoare, un brâu etc.”
să (să) încingă: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.12
(să) va încinje: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,37
(te) încinge: *imperativ 2.sg.* 17,8

ÎNCINS, -Ă: adj.
încinse: *f. pl. nom.* 12,35

(a se) ÎNCONJURA: v. I; var. (Reg.) **(a) ÎNCUNJURA**
vor încunjura: *ind. viit.I. 3.pl.* 19,43
încunjurându(-să): *gerunziu* 21,20

(a se) ÎNCREDINŢA: v. I
(s-)au încredinţat: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,48

ÎNDATĂ: adv.
îndată: 1,64; 2,13; 5,25; 8,55; 9,39; 12,36; 21,9

ÎNDĂRĂTNIC, -Ă: adj.
îndărelnic: *n. sg. voc., în sintagma* ***neam necredincios şi îndărelnic*** 9,41

ÎNDELUNGAT: adv.
îndelungat: 20,47

(a se) ÎNDEMNA: v. I
îndemnând: *gerunziu* 3,18
îndeamnă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.12; rezum. cap.13; rezum. cap.16
(să) îndemna: *ind. imp. 3.pl.* 23,5

ÎNDESAT, -Ă: adj.
îndesată: *f. sg. ac.* 6,38

ÎNDESTULAT, -Ă: adj.
îndestulaţi: *m. pl. nom.* 3,14

(a se) ÎNDOI: v. IV
(să) îndoia: *ind. imp. 3.sg.* 9,7

ÎNDRĂCIT, -Ă: s.m./f.
îndrăcitul: *s.m. sg. ac.* rezum. cap.8

(a se) ÎNDREPTA: v. I
a îndrepta: *inf. prez.* 1,79
(s-)au îndreptat: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,35
a (să) îndrepta: *inf. prez.* 10,29
(vă) îndreptaţi: *ind. prez. 2.pl.* 16,15

ÎNDREPTAT, -Ă: adj.
îndreptat: *m. sg. nom.* 18,14

(a se) ÎNECA: v. I
au înecat: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,7
să îneacă: *conj. prez. 3.pl.* 8,14
(s-)au înecat: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,33
(te) vei îneca: *ind. viit.I. 2.sg.* 10,15

ÎNFĂŞAT, -Ă: adj.
înfăşat: *m . sg. ac.* 2,12

(a) ÎNFUNDA: v. I „a reduce la tăcere”
înfundă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.11

(a) ÎNGĂDUI: v. IV
îngăduind: *gerunziu* rezum. cap.8

ÎNGER: s.m.
îngerului: *sg. dat.* rezum. cap.1
îngerul: *sg. nom., în sintagmele* ***îngerul Domnului/îngerul din ceriu*** 1,11; 2,9; 22,43

îngerul: *sg. nom./ac.* 1,13, 19, 26, 28, 30, 35, 38; 2,10, 13, 15; 7,27
înger: *sg. ac.* 1,18, 34; rezum. cap.2; 2,21
îngerilor: *pl. dat.* 4,10; 20,36
îngeri: *pl. nom./ac./gen.* 9,27; 16,22; 24,4
îngerilor: *pl. gen., în sintagma* ***îngerilor lui Dumnezeu*** 12,8, 9; 15,10
îngerii: *pl. nom.* rezum. cap.24
îngeri: *pl. ac., în sintagma* ***vedere de îngeri*** „vedenie de îngeri" 24,23

ÎNGRECAT, -Ă: adj. (Înv. și pop.; despre femei) „însărcinată"
îngrecată: *f. sg. nom., în sintagma* ***muiare îngrecată*** 2,5

(a se) ÎNGREUIA: v. I
era îngreoiați: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 9,32
îngreoiați: *ind. prez. 2.pl.* 11,46
să (să) îngreoiaze: *conj. prez. 3.pl.* 21,34

(a se) ÎNGROPA: v. I
să îngroape: *conj. prez. 3.sg./pl.* rezum. cap.9; 9,60
să îngrop: *conj. prez. 1.sg.* 9,59
(s-)au îngropat: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,22
îngroapă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.23

(a) ÎNNOPTA: v. I; var. **(a) ÎNOPTA**
era înoptând: *ind. imp. perifr. 3.sg.* 6,12

(a se) ÎNSĂNĂTOȘI: v. IV; var. (Înv.) **(a se) ÎNSĂNĂTOȘA:** v. I
(să) va însănătoșa: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,7

(a) ÎNSEMNA: v. I; var. (Reg.) **(a) ÎNSĂMNA**
însămnând: *gerunziu* rezum. cap.14

(a) ÎNSERA: v. I; var. (Reg.) **(a) ÎNSĂRA**
însărează: *ind. prez. impers.* 24,29

(a se) ÎNSOȚI: v. IV
(să) însoțise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 23,51

(a se) ÎNSURA: v. I
(să) însura: *ind. imp. 3.pl.* 17,27
(să) însoară: *ind. prez. 3.pl.* 20,34
(să) vor însura: *ind. viit.I. 3.pl.* 20,35

ÎNSUTIT, -Ă: adj.
însutit: *n. sg. ac.* 8,8

(a se) ÎNȘELA: v. I
să (vă) înșelați: *conj. prez. 2.pl.* 21,8

(a) ÎNTĂRÂTA: v. I
întărâtă: *ind. prez. 3.sg.* 23,5

(a se) ÎNTĂRI: v. IV
(să) întărea: *ind. imp. 3.sg.* 1,80; 2,40; 23,23
au întărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,51
(s-)au întărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,26
întărește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.21
întărește: *imperativ 2.sg.* 22,32
întărindu-: *gerunziu* 22,43
întărea: *ind. imp. 3.sg.* 22,59

ÎNTÂI, -A: adj./adv./num. ord.
întâi: *adj. m. sg. ac., în sintagma* ***Cel întâi născut*** (pentru sensul duhovnicesc al sintagmei vezi Anania 2001, p.1521) 2,7
întâi: *adv.* rezum. cap.5; 6,1, 42; rezum. cap.9; 9,59, 61; 10,5; rezum. cap.14; 14,28, 31; 17,25; 21,9
întâi: *num. ord.* 13,30

(a) ÎNTÂMPINA: v. I; var. **(a) ÎNTIMPINA**
au întimpinat: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,27; 9,37
întâmpina: *inf. prez. fără* ***a*** 14,31
au întâmpinat: *ind. pf.c. 3.pl.* 17,12
va întâmpina: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,10

(a se) ÎNTÂMPLA: v. I
(s-)au întâmplat: *ind. pf.c. impers.* 8,42; 10,31
(să) va întâmpla: *ind. viit.I. impers.* 21,13
(să) întâmplase: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 24,14

(a) ÎNTEMEIA: v. I
era întemeiată: *pasiv ind. imp. 3.sg.* 6,48

(a) ÎNTINDE: v. III
întinzând: *gerunziu* 5,13
întinde: *imperativ 2.sg.* 6,10
au întins: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,10
ați întins: *ind. pf.c. 2.pl.* 22,53

(a) ÎNTINGE: v. III „a înmuia cu vârful într-un lichid"
să întingă: *conj. prez. 3.sg.* 16,24

(a se) ÎNTOARCE: v. III
va întoarce: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,16
să întoarcă: *conj. prez. 3.sg.* 1,17
(s-/S-)au întors: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,56; 2,20, 39, 45; 4,1, 14; 8,37, 55; 10,17; 17,15; 19,15; 24,33, 52
întorcându(-să/-Să): *gerunziu* 2,43; 7,9, 10, 44; 9,10, 55; 10,23; 14,21, 25; rezum. cap.17; 22,61; 23,28, 56; 24,9
întorcându(-mă): *gerunziu* 10,35
oi întoarce: *ind. viit.I. 1.sg.* 10,35
întoarce(-mă)-voi: *ind. viit.I. 1.sg.* 11,24
(să) va întoarce: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,36; 17,4
(să) întoarce: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.15
întoarce: *ind. prez. 3.sg.* (aici) „a răscoli totul în casă pentru a căuta un lucru pierdut" 15,8
să (să) întoarcă: *conj. prez. 3.sg.* 17,18; 19,12
(să) întoarcă: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 17,31
întorc: *ind. prez. 1.sg.* 19,8
întorcându(-te): *gerunziu* 22,32
(să) întorcea: *ind. imp. 3.sg.* 23,48

ÎNTORS, -OARSĂ: adj.
întors: *m. sg. nom.* rezum. cap.15

(a) ÎNTRA: v. I; vezi **(a) INTRA**

ÎNTRARMAT, -Ă: adj. (Înv. și pop.) „înarmat"
întrarmat: *m. sg. nom.* 11,21

(a se) ÎNTREBA: v. I
întrebându-: *gerunziu* 2,46; 23,14
întreba: *ind. imp. 3.sg./pl.* 3,10, 14; rezum. cap.7; 8,9; 18,36; 22,64; 23,9
întrebu-: *ind. prez. 1.sg.* 6,9
au întrebat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,30; 9,18; 15,26; 18,18, 40; 20,21, 27; 21,7; 23,3, 6
a întreba: *inf. prez.* 9,45
întrebându(-Să): *gerunziu* 17,20
va întreba: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,31
întreba(-)voi: *ind. viit.I. 1.sg.* 20,3
întreba: *inf. prez.* 20,40
fiind întrebat: *pasiv gerunziu* rezum. cap.22
a (să) întreba: *inf. prez.* 22,23
voi întreba: *ind. viit.I. 1.sg.* 22,68
(să) întreba: *ind. imp. 3.pl.* 24,15
(vă) întrebați: *ind. prez. 2.pl.* 24,17

ÎNTREBARE: s.f.
întrebarea: *sg. ac.* rezum. cap.20

(a se) ÎNTREGI: v. IV
(s-)au întregit: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,10

(a se) ÎNTRISTA: v. I
(s-)au întristat: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,23

ÎNTRISTARE: s.f.
întristare: *sg. ac.* 22,45

ÎNTRISTAT, -Ă: adj.
întristat: *m. sg. nom./ac.* rezum. cap.18; 18,24

(a se) ÎNTUNECA: v. I
(s-)au întunecat: *ind. pf.c. 3.sg.* 23,45

ÎNTUNECAT, -Ă: adj.
întunecat: *n. sg. nom.* 11,34

ÎNTUNERIC: s.n.; var. (Înv.) **ÎNTUNEAREC**
întunearec: *sg. nom./ac.* 1,79; 11,35, 36; 12,3
întunereculuí: *sg. gen., în sintagma* ***puterea întunereculuí*** 22,53
întunerec: *sg. nom./ac.* rezum. cap.23; 23,44

(a se) ÎNTURNA: v. I
întoarnă(-te): *imperativ 2.sg.* 8,39
(S-)au întur nat: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,40
(să) va întur na: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,6
întornându(-se): *gerunziu* 17,7

(a) ÎNȚELEGE: v. III
au înțeles: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,50; 18,34
să înțeleagă: *conj. prez. 3.pl.* 8,10; rezum. cap.24; 24,45
înțelegea: *ind. imp. 3.pl.* 9,45
să înțăleagă: *conj. prez. 3.pl.* 9,45
înțelejea: *ind. imp. 3.pl.* 18,34

ÎNȚELEPCIUNE: s.f.
înțelepciunea: *sg. nom./ac.* 1,17; 2,47, 52; 7,35; 11,31
înțelepciune: *sg. ac.* rezum. cap.2; 2,40; 21,15
înțelepciunea: *sg. nom., în sintagma* ***înțelepciunea lui Dumnezău*** 11,49

ÎNȚELEPT, -EAPTĂ: adj./s.
(cei) înțelepți: *s.m. pl. ac.* 10,21
înțelept: *adj. m. sg. nom.* 12,42
(mai) înțelepți: *adj. m. pl. nom.* 16,8

ÎNȚELEPȚEȘTE: adv.
înțelepțeaște: 16,8

(a) ÎNVĂLUI: v. IV (aici) „a înfășa"; „a înfășura"
au învăluit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,7; 23,53

(a) ÎNVĂȚA: v. I
ești învățat: *pasiv ind. prez. 2.sg.* 1,4
învăța: *ind. imp. 3.sg.* 4,15, 31; 5,3; 6,6
învățasă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* rezum. cap.5
învățând: *gerunziu* 5,17; 13,22; rezum. cap.16; 20,1; 23,5
învață: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.6; rezum. cap.11; rezum. cap.12; rezum. cap.14; rezum. cap.17; rezum. cap.18
învață: *imperativ 2.sg.* 11,1
au învățat: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,1
va învăța: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,12
era învățând: *ind. imp. perifr. 3.sg.* 13,10; 19,47; 21,37
ai învățat: *ind. pf.c. 2.sg.* 13,26
învețí: *ind. prez. 2.sg.* 20,21

ÎNVĂȚĂTOR: s.m.
Învățătoriule: *sg. voc.* 3,12; 5,5; 7,40; 8,24, 45; 9,33, 38, 49; 10,25; 11,45; 12,13; 17,13; 19,39; 20,21, 28, 39; 21,7
învățătorii: *pl. nom., în sintagma* ***învățătorii legii*** 5,17
învățătoriul/Învățătoriul: *sg. nom./ac.* 6,40; 22,11
Învățătoriule: *sg. voc., în sintagma* ***Învățătoriule bun*** 18,18

ÎNVĂȚĂTURĂ: s.f.
învățătura: *sg. ac.* 4,32

(a se) ÎNVECHI: v. IV
(să) învechesc: *ind. prez. 3.pl.* 12,33

(a) ÎNVIA: v. I
învie: *ind. prez. 3.sg./pl.* rezum. cap.7; rezum. cap.8; 20,37
să învie: *conj. prez. 3.sg.* 9,22; 24,46
au înviat: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,24, 32
învia(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,33
va învíia: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,33
au înviiat: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.24; 24,34
a învíia: *inf. prez.* 24,7

ÎNVIERE: s.f.; var. (Înv.) **ÎNVIIARE**
învíiarea: *sg. nom./ac.* 14,14; 20,27, 35
învíiare: *sg. ac.* rezum. cap.20; 20,33
învierii: *sg. gen., în sintagma* ***fiii învierii*** 20,36

(a se) ÎNVREDNICI: v. IV
să (vă) învredniciți: *conj. prez. 2.pl.* 21,36

J

JAF: s.n.
jafurile: *pl. ac.* 11,22

(a) JEFUI: v. IV
au jefuit: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,30

(a se) JELI: v. IV
(vă) veți jeli: *ind. viit.I. 2.pl.* 6,25

(a se) JELUI: v. IV
să geluia: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.10

JERTFĂ: s.f.; var. **JIRTVĂ**
jirtvă: *sg. ac.* 2,24
jirtvele: *pl. ac.* rezum. cap.13; 13,1

JIDOV: s.m.
jidovilor: *pl. gen./dat.* rezum. cap.7; 7,3
jidovilor: *pl. gen., în sintagmele* ***robiia jidovilor/împăratul jidovilor*** rezum. cap.21; 23,3, 37, 38
jidovi: *pl. ac.* rezum. cap.22
jidovii: *pl. nom.* rezum. cap.23

JITNIȚĂ: s.f.; var. **JIGNIȚĂ;** (Reg.) **JÂTNIȚĂ**
jigniță: *sg. ac.* 3,17
jâtnițele: *pl. ac.* 12,18
jâtniță: *sg. ac.* 12,24

JOC: s.n.
joc: *sg. ac., în loc. v.* ***–și/-ș bătea joc*** 16,14; 23,36

JOLJ: s.n.; var. **JOLGIU** (cf. **Indice** Mt)
jolgi: *sg. ac.* 23,53

JOS: adv.
jos: 4,9

(a se) JUDECA: v. I; var. (Înv. și reg.) **(a) GIUDECA**
să giudecați: *conj. prez. 2.pl.* 6,37

(vă) veţi judeca: *ind. viit.I. 2.pl.* 6,37
ai giudecat: *ind. pf.c. 2.sg.* 7,43
giudecaţi: *ind. prez. 2.pl.* 12,57
(te) judeci: *ind. prez. 2.sg.* 19,22
(Să) judecă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.23
au judecat: *ind. pf.c. 3.sg.* 23,24

JUDECATĂ: s.f. ; var. (Înv. şi reg.) **GIUDECATĂ**
giudecată: *sg. ac.* 10,14; 11,31, 32
giudecata: *sg. ac.* 11,42
judecăţii: *sg. gen.* rezum. cap.21

JUDECĂTOR: s.m.; (Înv. şi reg.) **GIUDECĂTORIU**
giudecătorii: *pl. nom.* 11,19
giudecătoriu: *sg. nom./ac.* 12, 14, 58; 18,2
giudecătoriul: *sg. nom.* 12,58
gidecătoriul: *sg. nom./ac., în sintagma* ***giudecătoriul nedreptăţii*** „judecătorul nedrept" rezum. cap.18; 18,6

JUMĂTATE: s.f.
jumătate: *sg. ac.* 19,8

(a se) JUNGHIA: v. I (Pop.) „a înjunghia"
jungheaţi: *imperativ 2.pl.* 15,23
să (să) junghie: *conj. prez. 3.pl.* 22,7

(a) JURA: v. I; var. **(a) GIURA**
au giurat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,73

JURĂMÂNT: s.n.; var. **GIURĂMÂNT**
giurământul: *sg. nom.* 1,73

L

LACOM, -Ă: adj.
lacomi: *m. pl. nom.* 16,14

LACRIMĂ: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **LACRĂMĂ**
lacrămi: *pl. ac.* 7,38, 44

LANŢ: s.n.
lanţuri: *pl. ac.* 8,29

LATINESC, -EASCĂ: adj.; var. (Înv.) **LETENESC, -EASCĂ**
leteneşti: *f. pl. ac., în sintagma* ***[slove] leteneşti*** 23,38

LAUDĂ: s.f.
laudă: *sg. ac., în sintagma* ***laudă de mulţămită*** rezum. cap.1
lauda: *sg. nom.* rezum. cap.14
laudă: *sg. ac.* 18,44

LĂCOMIE: s.f.
lăcomie: *sg. ac.* rezum. cap.12
lăcomiia: *sg. ac.* 12,15

(a) LĂCUI: v. IV; vezi **(a) LOCUI**

(a se) LĂSA: v. I
au lăsat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,53; 4,39; 8,32, 51; 10,40; 18,29; 20,31
a lăsa: *inf. prez.* 4,19; 11,42; rezum. cap.16; rezum. cap.18
lăsa: *ind. imp. 3.sg.* 4,41
lăsând: *gerunziu* 5,11, 28
lasă: *imperativ 2.sg.* 6,42; 9,59, 60, 61; 13,8
să lase: *conj. prez. 3.sg.* 8,32
lasă: *ind. prez. 3.sg./pl.* rezum. cap.9; 15,4; 16,18; rezum. cap.18
lăsându-: *gerunziu* 10,30
ar lăsa: *cond. prez. 3.sg.* 12,39
(să) va lăsa: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,35; 17,34, 35; 21,6
lăsaţi: *imperativ 2.pl.* 18,16; 22,51
am lăsat: *ind. pf.c. 1.pl.* 18,28
vor lăsa: *ind. viit.I. 3.pl.* 19,44

LĂSAT, -Ă: adj.
lăsată: *f. sg. ac.* 16, 18

(a) LĂUDA: v. I
lăudând: *gerunziu* 2,13, 20; 24,53
laudă: *ind. prez. 3.sg./pl.* rezum. cap.7; rezum. cap.21
lăuda: *ind. imp. 3.pl.* 7,29
au lăudat: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,8
a lăuda: *inf. prez.* 19,37

(a se) LEGA: v. I
(să) lega: *ind. imp. 3.sg.* 8,29
au legat: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,34; 13,16
va lega: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,22

LEGAT, -Ă: adj.
legat: *m. sg. ac.* 19,30

LEGĂTURĂ: s.f.
legătura: *sg. ac., în sintagma* ***legătura cea sfântă*** „legământul cel sfânt" 1,72
legăturile: *pl. ac.* 8,29
legătura: *sg. ac.* 13,16

LEGE: s.f.
leagea: *sg. ac., în sintagmele* ***leagea lui Moisi/leagea Domnului*** 2,22, 23, 24, 39; 24,44
legii: *sg. gen.* 2,27
legii: *sg. gen., în sintagma* ***învăţătorii legii*** 5,17
leage: *sg. ac.* 10,26; rezum. cap.16; 16,17
leagea: *sg. nom.* rezum. cap.16; 16,16

LEGIUITOR: s.m.
legiuiitorii: *pl. nom.* 7,30
legiuitoriului: *sg. dat.* rezum. cap.10
legiuitoriu: *sg. nom.* 10,25
legiuitori: *pl. ac.* 11,45
legiuitorilor: *pl. voc.* 11,46, 52
legiuitorii: *pl. nom.* 11,53
legiuitorilor: *pl. dat.* rezum. cap.14
lejuitori: *pl. ac.* 14,3

LEGIUNE: s.f.; var. (Înv.) **LEGHION:** s.n. (Înv.) „(număr sau) cantitate mare de fiinţe, lucruri etc."
leghion: *sg. ac.* rezum. cap.8
Leghiion/leghiion: *sg. nom. ac.* 8,30, 36

LEGUMĂ: s.f.
leguma: *sg. ac.* 11,42

LEMN: s.n. „copac"
lemnul: *sg. ac., în sintagma* ***lemnul verde*** 23,31

(a se) LEPĂDA: v. I; var. (Pop.) **(a se) LĂPĂDA**
lăpădându-: *gerunziu* 4,35
vor lăpăda: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,22
leapădă: *imperativ 2.sg.* 6,42
au lepădat: *ind. pf.c. 3.pl.* 7,30
să (Să/să) leapede: *conj. prez. 3.sg.* 9,22, 23; rezum. cap.14
leapădă: *ind. prez. 3.sg.* 10,16
(să) leapădă: *ind. prez. 3.sg.* 14,33
a fi lăpădat: *pasiv inf. prez.* 17,25

LEPRĂ: s.f.
lepră: *sg. ac.* 5,12
lepra: *sg. nom.* 5,13

LEPROS, -OASĂ: s./adj.
leproşi: *s.m. pl. nom.* 4,27; rezum. cap.17
leprosul: *s.m. sg. ac.* rezum. cap.5
leproşii: *s.m. pl. nom.* 7,22
leproşi: *adj. m. pl. nom.* 17,12

LESNE: adv.; var. (Reg.) **LEZNE**
lezne: 5,23
(mai) lesne: 16,17; 18,25

LEŞUITOR: s.m. (Înv. şi rar) „persoană care stă la pândă”
leşuitori: *pl. ac.* 20,20

LEVIT: s.m. (cf. **Indice** Iş)
levit: *sg. nom.* 10,32

LIMBĂ: s.f.
limba: *sg. nom./ac.* 1,64; 16,24
limbilor: *pl. gen./dat.* 2,32; 18,32; 21,25; 22,25
limbile: *pl. ac.* 12,30; 21,24; 24,47
limbă: *sg. nom./ac.* 21,10, 10
limbi: *pl. ac.* 21,24

(a) LINGE: v. III
lingea: *ind. imp. 3.pl.* 16,21

LINIŞTE: s.f.
linişte: *sg. nom.* 8,24

(a se) LIPI: v. IV
(s-)au lipit: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,11; 15,15
(să) va lipi: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,13

LIPSĂ: s.f. „sărăcie”
lipsa: *sg. ac.* 21,4

(a se) LIPSI: v. IV
a (să) lipsi: *inf. prez.* „a duce lipsă” 15,14
lipseaşte: *ind. prez. 2.sg.* 18,22
au lipsit: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,35

LOC: s.n.
loc: *sg. nom./ac.* 2,7; 10,32; 11,1; 14,22; 17,35; 19,5; 22,40
locul: *sg. ac.* 4,17, 37; 10,1; rezum. cap.14; 14,9; 23,33
loc: *sg. ac., în sintagmele* ***loc pustiiu/loc şes/loc de chinuri*** 4,42; rezum. cap.6; 6,17; 9,10, 12; 16,28
locuri: *pl. ac.* 11,24; 21,11
locul: *sg. ac., în sintagmele* ***locul dintâi/locul cel mai de pre urmă*** 14,8, 9, 10

(a) LOCUI: v. IV; var. (Înv.) **(a) LĂCUI**
lăcuiesc: *ind. prez. 3.pl.* 11,26; 13,4

LOGODIT, -Ă: adj./s. „care s-a legat prin logodnă”; (Înv. şi pop.) „logodnic”
logodită: *adj. f. sg. ac.* 1,27
logodita: *s.f. sg. nom.* 2,5

(a se) LOVI: v. IV
loveaşte: *ind. prez. 3.sg.* 6,29
(s-)au lovit: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,48
au lovit: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,49; 22,50, 64
lovi-vom: *ind. viit.I. 1.pl.* 22,49
lovea: *ind. imp. 3.pl.* 22,64

(a se) LUA: v. I
a lua: *inf. prez.* 1,25; 6,34; rezum. cap.9; rezum. cap.16; 17,31; rezum. cap.19
vei lua: *ind. viit.I. 2.sg., în loc. v.* (Înv.) ***vei lua în pântece*** „vei zămisli” 1,31
luat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,54
luase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 2,26
au luat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,28; 5,25; 6,4; 9,11, 17, 28; 18,31; 19,15; 20,29, 30, 31; 24,30
vor lua: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,11; 20,47
să ia: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.5; 9,23; 18,30; 19,12; 20,28
ia: *imperativ 2.sg.* 5,24; 16,6, 7; 23,18
(să) va lua: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,35; 8,18; 10,42; 17,34, 35; 19,26
lua: *ind. imp. 3.pl., în loc. v.* ***lua aminte*** 6,7
ia: *ind. prez. 3.sg./pl.* 6,29, 30, 34; 8,12; 11,10, 26; 14,27; 16,3, 18; 22,36
veţi lua: *ind. viit.I. 2.pl.* 9,3
luându-: *gerunziu* 9,10; 13,19, 21; rezum. cap.14; 14,4; 23,53
luând: *gerunziu* 9,16; 19,22; 22,17, 19; 24,43
va lua: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,22
iai: *ind. prez. 2.sg.* 19,21; 20,21
aţi luat: *ind. pf.c. 2.pl.* 11,52
luând: *gerunziu în loc. v.* ***luând aminte*** 14,7
am luat: *ind. pf.c. 1.sg.* 14,20
ai luat: *ind. pf.c. 2.sg.* 16,25
luaţi: *imperativ 2.pl., în loc. v.* ***luaţi-vă aminte/vă luaţi aminte*** 17,3; 21,34
luaţi: *imperativ 2.pl.* 19,24; 22,17
luund: *gerunziu în loc. v.* ***luund aminte*** 20,20
luâm: *ind. prez. 1.pl.* 23,41
(S-)au luat: *ind. pf.c. 3.sg.* 24,31

LUARE: s.f.
luare: *sg. ac., în loc. s.* ***luare aminte***; *aici* ***cu luare aminte*** „pe observate” 17,20

(a) LUCRA: v. I
a lucra: *inf. prez.* 13,14

LUCRĂTOR, -TOARE: s.m./f.
lucrătorii: *s.m. pl. nom./ac.* 10,2; 20,14, 16
lucrători: *s.m. pl. ac.* 10,2; 20,10
lucrătoriul: *sg. nom.* 10,7
lucrătoriul: *sg. ac., în sintagma* ***lucrătoriul viii*** 13,7
lucrătorii: *s.m. pl. voc., în sintagma* ***lucrătorii strâmbătăţii*** 13,27
lucrătorii: *s.m. pl. ac., în sintagma* ***lucrătorii viii*** rezum. cap.20
lucrătorilor: *s.m. pl. dat.* 20,9

LUCRU: s.n.
lucrurilor: *pl. gen./dat.* 1,1; 11,48
lucrurile: *pl. ac.* 23,51

LUME: s.f.
lumea: *sg. nom./ac.* 2,1; 9,25; 21,26
lumii: *sg. gen.* 4,5; 12,30
lumii: *sg. gen., în sintagmele* ***zidirea lumii/potopul lumii*** 11,50; rezum. cap.17

(a se) LUMINA: v. I
a lumina: *inf. prez.* 1,79
va lumina: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,36
luminează: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.18
(să) lumina: *ind. imp. impers.* 23,54

LUMINAT, -Ă: adj./adv.
luminat: *adv.* „în chip strălucit” 16,19
luminată: *adj. f. sg. nom.* rezum. cap.17

LUMINĂ: s.f.
lumină: *sg. nom./ac.* 2,32; 11,33; 12,3; 22,56
lumina: *sg. nom./ac.* 8,16; 11,34, 35, 36; 15,8
luminii: *sg. gen., în sintagma* ***fiii luminii*** 16,8

LUMINOS, -OASĂ: adj.
luminos: *n. sg. nom.* 11,34, 36

LUNĂ: s.f.
luni: *pl. ac.* 1,24, 56; 4,25
luna: *sg. ac.* 1,26
lună: *sg. nom./ac.* 1,36; 21,25

LUNG, -Ă: adj.
lungi: *f. pl. ac.* 20,46
lunga: *adj. antep. f. sg. ac.* rezum. cap.22
(mai) lungă: *f. sg. ac.* 22,43

LUP: s.m.
lupi: *pl. ac.* 10,3

LUPTĂ: s.f.
luptă: *sg. ac.* rezum. cap.22; 22,43

M

MAICĂ: s.f.
Maica: *sg. nom.* 1,43
maicei: *sg. gen.* rezum. cap.2
maiicei: *sg. gen., în sintagma* ***fiiul unul maiicei sale*** 7,12

MAI-MARELE: s.m.
mai-marele: *sg. nom.* 2,2
mai-marii: *pl. nom./ac., în sintagmele* ***mai-marii beserecii/mai-marii popilor*** 22,4, 52; 23,13; 24,20

MAMĂ: s.f.; var. (În v. şi pop.) **MUMĂ**
mumei: *sg. gen.* 1,15; 7,15
muma: *sg. nom./ac.* 1,60; 2,33, 34, 48, 51; 8,19, 21, 51; 12,53; 18,20
mumă-sa: *sg. nom.* rezum. cap.8
mumă-Ta: *sg. nom.* 8,20
mumă: *sg. ac.* 12,53; 14,26

MARE: s.f.
mării: *sg. gen./dat.* 6,17; 8,25; 21,25
mare: *sg. ac.* rezum. cap.8; 17,2, 6

MARE: adj./s.
mare: *m./f./n. sg. nom./ac./gen.* 1,15, 32, 42; 2,9, 10; 4,25, 33; 5,29; 6,49; 7,16; 8,28, 37; 13,19; 14,16; 15,14; 16,26; 17,15; 19,37; 21,23, 27; 22,12; 23,23, 46; 24,52
mare: *adj. f. sg. ac., în sintagma* ***mila Dumnezăului nostru cea mare*** 1,78
mari: *adj. n. pl. nom./ac.* 4,38; 21,11
(mai) mare: *adj. m. sg. nom./ac.* 7,28; rezum. cap.9; 9,46, 48; 20,47; rezum. cap.22; 22,24, 26, 27
(mai) mari: *adj. m. pl. ac.* 12,18
(cel mai) mare: *adj. m. sg. nom.* rezum. cap.15; 15,25
mari: *s.n. pl. ac.* „lucruri mari" 1,49

MARGINE: s.f.
marginile: *pl. ac., în sintagma* ***de la marginile pământului*** 11,31

MARTOR: s.m.
martori: *pl. nom.* 24,48

MASĂ: s.f.
masă: *sg. ac.* rezum. cap.5; 22,21
masa: *sg. ac.* 16,21; 22,30

(a) MĂCINA: v. I
or fi măcinând: *ind. viit. cu gerunziu 3.pl.* 17,35

(a) MĂRI: v. IV „a premări"
măreaşte: *ind. prez. 3.sg.* 1,46
au mărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,58
mărind: *gerunziu* 5,25; 17,15
mărea: *ind. imp. 3.pl.* 5,26; 7,16

MĂRIME: s.f. (Înv.) „slavă"; (Înv.) „măreţie"
mărimea: *sg. ac., în sintagmele* ***mărimea lui Hristos/mărimea lui Dumnezău*** rezum. cap.3; 9,44
mărimea: *sg. ac.* rezum. cap.9; 9,26, 32
mărime: *sg. ac.* 9,31

MĂRIRE: s.f. „slavă"
mărirea: *sg. nom., în sintagma* ***mărirea lui Dumnezău*** 2,9
mărire: *sg. nom./ac.* 2,14; 19,38; 21,27

(a se) MĂRITA: v. I
(să) mărita: *ind. imp. 3.pl.* 17,27
(să) mărită: *ind. prez. 3.pl.* 20,34
(să) vor mărita: *ind. viit.I. 3.pl.* 20,35

MĂRTURIE: s.f.
mărturie: *sg. ac.* 4,22; 5,14; 9,5; 21,13; 22,71
mărturie: *sg. ac., în sintagma* ***mărturie strâmbă*** 18,20

(a se) MĂRTURISI: v. IV
(să) mărturiseaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2; rezum. cap.10
să (să) mărturisească: *conj. prez. 3.sg./pl.* 2,3, 5
(să) mărturisiia: *ind. imp. 3.sg.* 2,38
mărturiseaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3; rezum. cap.9
mărturisescu(-Mă): *ind. prez. 1.sg.* 10,21
mărturisiţi: *ind. prez. 2.pl.* 11,48
va mărturisi: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,8
să mărturisească: *conj. prez. 3.sg.* 16,28
(Să) mărturiseşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.22

MĂSLIN: s.m.; var. (În v. şi reg.) **MASLIN**
Maslinilor: *pl. gen., în s. propr.* ***Muntele Maslinilor/Muntelui Maslinilor/(al) Maslinilor*** 19,29, 37; 21,37; 22,39

(a se) MĂSURA: v. I
veţi măsura: *ind. viit.I. 2.pl.* 6,38
(să) va măsura: *ind. viit.I. impers.* 6,38

MĂSURĂ: s.f.
măsură: *sg. ac.* 6,38
măsura: *sg. ac.* 12,42
măsuri: *pl. ac.* 13,21

MĂTURAT, -Ă: adj.
măturată: *f. sg. ac.* 11,25

MÂINE: adv. ; var. (Înv. şi reg.) **MÂNE**
mâne: 12,28; 13,32, 33

MÂNĂ: s.f.
mâna: *sg. nom., în sintagma* ***mâna Domnului*** 1,66
mâna: *sg. nom./ac.* 1,71, 74; 3,17; 5,13; 6,6, 10; 8,54; 9,62; 15,22; 22,21
mâni: *pl. ac.* 4,11; 6,1
mânile: *pl. ac.* 4,40; 12,35; 13,13; 20,19; 21,12; 22,53; 23,46; 24,7, 39, 40, 50
mână: *sg. ac., în sintagmele* ***mână sacă/mână uscată*** „mână uscată" rezum. cap.6; 6,8
mânele: *pl. ac.* 9,44; rezum. cap.11

(a) MÂNCA: v. I
au mâncat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,2; 6,4; 8,5; 9,17
mâncaţi: *ind. prez. 2.pl.* 5,30
mâncă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 5,33; 15,2
mânca: *ind. imp. 3.pl.* 6,1; 15,16; 17,27, 28
a mânca: *inf. prez.* 6,4; 12,45; 14,1; 22,15

mâncând: *gerunziu* 7,33, 34; 10,7; rezum. cap.24; 24,43
să mânânce: *conj. prez. 3.sg.* 7,36
de mâncat: *supin* 8,55; 9,13; 24,41
mâncaţi: *imperativ. 2.pl.* 10,8
mâncă: *imperativ 2.sg.* 12,19
veţi mânca: *ind. viit.I. 2.pl.* 12,22, 29
mâncat-am: *ind. pf.c. 1.pl.* 13,26
va mânca: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,15
să mâncăm: *conj. prez. 1.pl.* 15,23; 22,8
voi mânca: *ind. viit.I. 1.sg.* 17,8; 22,16
vei mânca: *ind. viit.I. 2.sg.* 17,8
să mânc: *conj. prez. 1.sg.* 22,11
să mâncaţi: *conj. prez. 2.pl.* 22,30

MÂNCĂCIOS, -OASĂ: adj.
mâncăcios: *m. sg. ac.* 7,34

MÂNDRIE: s.f.
mândriia: *sg. ac.* rezum. cap.14

MÂNDRU, -Ă: adj./s.
(cei) mândri: *s.m. pl. ac.* 1,51
mândri: *adj. m. pl. ac.* rezum. cap.20

(a) MÂNECA: v. I (Înv. şi pop.) „a porni dis-de-dimineaţă”
mâneca: *ind. prez. 3.sg.* 21,38

(a se) MÂNGÂIA: v. I
(să) mângâie: *ind. prez. 3.sg.* 16,25

MÂNGÂIERE: s.f.; var. (Înv.) **MÂNGĂIARE**
mângăiarea: *sg. ac.* 2,25; 6,24

(a se) MÂNIA: v. I
mâniindu(-să): *gerunziu* 14,21
(s-)au mâniiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,28

MÂNIE: s.f.
mânie: *sg. nom./ac.* 3,7; 4,28; 21,23

(a se) MÂNTUI: v. IV „a ierta”; (Înv. şi pop.) „a (se) salva dintr-o primejdie”; (Înv. şi pop.) „a (se) vindeca de o boală”
mântuieşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.6
a mântui: *inf. prez.* 6,9; 17,33
să mântuiască: *conj. prez. 3.sg.* 7,3; 9,24, 56
au mântuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,50; 8,48; 17,19; 18,42; 23,35
(să) mântuieşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.8
(s-)au mântuit: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,36; rezum. cap.14
(să) va mântui: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,50
mântui(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,24
(să) mântuiesc: *ind. prez. 3.pl.* 13,23
a (să) mântuii: *inf. prez.* 14, 18
mântuieşte: *imperativ 2.sg.* 14,18, 19
(să) mântui: *inf. prez. fără* ***a*** 18,26
a mântui: *inf. prez.* 19,10
mântuiască(-Să): *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 23,35
mântuieşte(-Te): *imperativ 2.sg.* 23,37, 39
va mântui: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,21

MÂNTUIRE: s.f.
mântuirii: *sg. gen., în sintagma* ***cornul mântuirii*** (cf. supra **CORN**) 1,69
mântuire: *sg. nom.* 1,71; 19,9
mântuirii: *sg. gen.* 1,77
mântuirea: *sg. ac.* 2,30
mântuirea: *sg. ac., în sintagma* ***mântuirea lui Dumnezeu*** 3,6

MÂNTUITOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Înv.) **MÂNTUITORIU** „cel care mântuie”; „Iisus Hristos”
mântuitoriul/Mântuitoriul: *sg. nom./ac.* 1,47; rezum. cap.2
Mântuitoriu: *sg. nom.* 2,11

MÂNZ: s.m.
mânzul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.19; 19,30, 32, 33

(a) MERGE: v. III
va merge: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,17; 16,30, 31
vei merge: *ind. viit.I. 2.sg.* 1,76
mergea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 2,41; 7,6, 11; 10,38; 13,22; 14,25; 17,14; 18,39; 22,39, 47; 23,27; rezum. cap.24; 24,13, 15, 28
au mers: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5, 11, 28; 18,10; 22,39
mergi: *imperativ 2.sg.* 5,14, 24; 7,8, 50; 8,48; 9,60; 10,37; 14,10; 17,19
merge: *ind. prez. 3.sg.* 7,8; 11,26; 15,4
mergând: *gerunziu* 7,22; 8,14, 23; 9,12, 52; 19,36; 22,8, 13; 24,17
să meargem: *conj. prez. 1.pl.* 9,13
să meargă: *conj. prez. 3.sg.* 9,51; 10,1
era mergând: *ind. imp. perifr. 3.sg.* 9,53
merge-oi: *ind. viit.I. 1.sg.* 9,57
să merg: *conj. prez. 1.sg.* 9,59
mergeţi: *imperativ 2.pl.* 10,3; 19,30
mergi: *ind. prez. 2.sg.* 12,58
merg: *ind. prez. 1.sg.* 14,19
a merge: *inf. prez.* 14,31
au fost mergând: *imp. perifr. 3.sg.* 17,11
merjea: *ind. imp. 3.sg.* 18,43
meargea: *ind. imp. 3.sg.* 19,28
să mergeţi: *conj. prez. 2.pl.* 21,8
mergeţi: *imperativ 2.pl.* 22,10
merge: *ind. prez. 3.sg.* 22,22
a merge: *inf. prez.* 22,33; 24,28

(a se) MESTECA: v. I; vezi **(a se) AMESTECA**

MIAZĂNOAPTE: s.f. (Înv. şi reg.) „mijloc al nopţii, la ora 12 din noapte”; „miezul nopţii”; „nord”
miazănoapte: *sg. ac.* 11,5
miiazănoapte: *sg. ac.* 13,29

MIC, -Ă: adj./s.
(mai) mic: *adj. m. sg. nom.* 7,28; 9,48
mică: *adj. f. sg. voc., în sintagma* ***turmă mică*** 12,32
(mai) mici: *adj. m. pl. ac.* 17,2
mic: *adj. m. sg. nom., în sintagma* ***mic de stat*** 19,3
(cel mai) mic: *s.m. sg. nom.* 22,26

MIEL: s.m.
mieii: *pl. ac.* 10,3

MIERE: s.f.
miere: *sg. ac., în sintagma* ***fagur de miere*** 24,42

MIJLOC: s.n.
mijlocul: *sg. ac., în loc. prep.* ***în mijlocul/prin mijlocul/din mijlocul*** rezum. cap.2; 2,46; 4,30; 17,11; 21,21; 22,27, 55; 24,36
mijloc: *sg. ac., în loc. adv.* ***în mijloc*** 4,35; 5,19; 6,8

MILĂ: s.f.
mila: *sg. nom./ac.* 1,50, 54, 58
milă: *sg. nom./ac.* 1,72; 7,13; 10,33, 37; rezum. cap.15; 15,20; 16,24
mila: *sg. ac., în sintagma* ***mila Dumnezăului nostru cea mare*** 1,78

MILOSTENIE: s.f.
milostenie: *sg. ac.* 11,41; 12,33
milostenii: *pl. ac.* rezum. cap.16

MILOSTIV, -Ă: adj.
milostiv: *m. sg. nom.* 6,35, 36; 18,13
milostivi: *m. pl. nom.* 6,36

(a) MILUI: v. IV
miluiaşte: *imperativ 2.sg.* 17,13; 18,38, 39

MINĂ: s.f.; var. **MNA:** s.f. (cf. lat. *mna, -ae*) „veche monedă grecească de aur sau de argint egală cu 100 de drahme, cam 350 de grame; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *România literară*. Foaie periodică, sub direcţia d-lui V. Alecsandri, Iaşi, 1855.
mna: *sg. ac.* 19,13, 16, 18, 24, 25
mnaoa: *sg. nom./ac.* 19,16, 18, 20

MINCINOS, -OASĂ: adj.
mincinoşi: *m. pl. dat., în sintagma* ***prorocilor celor mincinoşi*** 6,26

MINTE: s.f.
mintea: *sg. ac.* 1,51
mintea: *sg. ac., în sintagmele* ***sănătos cu mintea/din toată mintea (ta)*** 8,35; 10,25

(a se) MINUNA: v. I
(s-)au minunat: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,18
(să) minuna: *ind. imp. 3.pl.* 4,32

MINUNATĂ: s.f. (Bis.; înv.) „minune”
minunate: *pl. ac.* 5,26

(a se) MIRA: v. I
(să) mira: *ind. imp. 3.sg./pl.* 1,21; 2,47; 4,22; 9,44; 24,4
(s-/S-)au mirat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,63; 2,48; 7,9; 8,25; 11,14
era mirându(-să): *ind. imp. perifr. 3.pl.* 2,33
mirându(-să): *gerunziu* rezum. cap.7; 9,44; 20,26; 24,12, 41
(să) miră: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.24

MIRE: s.m.
mirelui: *sg. gen., în sintagma* ***fiii mirelui*** „nuntaşii” 5,34
mirele: *sg. nom.* 5,34, 35

MIREASMĂ: s.f.; var. **MIREAZMĂ**
miresme: *pl. ac.* 23,56
mirezmele: *pl. ac.* 24,1

(a) MISTUI: v. IV
a mistui: *inf. prez.* rezum. cap.9
să mistuiască: *conj. prez. 3.sg.* 9,54

MOALE: adj.
moi: *n. pl. ac.* 7,25

MOARĂ: s.
moară: *sg. ac., în sintagma* ***piatră de moară*** 17,2

MOARTE: s.f.
morţii: *sg. gen., în sintagma* ***umbra morţii*** 1,79
moartea: *sg. ac.* 2,26; 9,27
moarte: *sg. ac.* 7,2; 22,33; rezum. cap.23
moarte: *sg. ac., în sintagmele* ***vrednic de moarte/vină de moarte/osândă de moarte*** 23,15, 22; 24,20

MOLIE: s.f.
molia: *sg. nom.* 12,33

MORMÂNT: s.n.
mormânturi: *pl. ac.* 8,27; 11,44
mormânturile: *pl. ac.* 11,47, 48
mormânt: *sg. ac.* 23,53; rezum. cap.24; 24,1, 2, 9, 12, 22, 24
mormântul: *sg. ac.* 23,55

MORT, MOARTĂ: adj./s.
mort: *s.m. sg. nom.* 7,12
mortul: *s.m. sg. nom.* 7,15
morţii: *s.m. pl. nom./ac.* 7,22; 9,60; 20,37; 24,5
morţi: *s.m. pl. ac.* 9,8; 16,30, 31; 24,46
morţilor: *pl. gen., în sintagma* ***învierea morţilor*** 20,35
morţilor: *pl. gen.* 20,38
mort: *adj. m. sg. nom.* 15,24, 32

MOŞIE: s.f. „ţarină”; (În v. şi pop.) „ţară natală”; (Înv.) „loc de origine al cuiva”; (Înv. şi pop.; prin gn.) „moştenire”
moşiia: *sg. nom./ac.* rezum. cap.4; 4,23, 24; 12,13; 20,14
moşie: *sg. ac.* 14,18

MOŞTEAN: s.m. „moştenitor”
moşteanul: *sg. nom.* 20,14

(a) MOŞTENI: v. IV
să moştenesc: *conj. prez. 1.sg.* 10,25
veţi moşteni: *ind. viit.I. 2.pl.* 21,19

MOŞTENIRE: s.f.
moştenirii: *sg. gen.* rezum. cap.12

MREAJĂ: s.f.
mregile: *pl. ac.* 5,2, 4
mreagea: *sg. nom./ac.* 5,5, 6

MUIERE: s.f.; var. (Înv.) **MUIARE**
muierea: *sg. nom./ac.* 1,5, 13, 18, 24; rezum. cap.7; 7,44; rezum. cap.8; 8,3; 14,26; 17,32
muieri: *pl. nom./ac.* 1,28, 42; 7,28; 8,2; 23,27; 24,22
muiare: *sg. nom./ac.* 2,5; 4,26; 7,37, 39; 8,43; 10,38; rezum. cap.11; 11,27; 13,11; 14,20; 15,8; 20,28, 29, 33
muiarea: *sg. nom./ac.* 3,19; 8,47; rezum. cap.13; 13,21; rezum. cap.16; 16,18; 18,29; 20,32, 33
muierii: *sg. gen.* rezum. cap.7
muiere: *sg. ac.* 7,44, 50
muiare: *sg. voc.* 13,12
muiere: *sg. voc.* 22,57
muierile: *pl. nom./ac.* rezum. cap.23; 23,49, 55; 24,24
muierilor: *pl. dat.* rezum. cap.24

MULT, -Ă: pron. nehot./adj./adv.
mulţi: *pron. nehot. m. pl. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,14; 4,41; 7,21; 13,24; 14,16; rezum. cap.19; 21,8
multora: *pron. nehot. m. pl. gen.* 2,34
multe: *pron. nehot. f./n. pl. ac.* 3,18; 9,22; 10,41; 11,53; 17,25; 23,8
(mai) mult: *pron. nehot. n. sg. ac.* 16,10
(mai) multe: *pron. nehot. n. pl. ac.* 18,30
mulţi: *adj. m. pl. nom./ac.* 1,16; rezum. cap.4; 4,27; 8,30, 32; 10,24; 12,19
multe: *adj. f./n. pl. nom./ac.* 2,35, 36; rezum. cap.4; 4,25, 40; 5,15; rezum. cap.7; 7,47; 8,3, 29; rezum. cap.10; 12,1, 7, 19; 14,25; 15,13; rezum. cap.21; 22,65
multă: *adj. f. sg. nom./ac.* 5,29; rezum. cap.6; 6,17, 23, 35; 7,11; 8,4, 27; 9,37; 10,40; 18,4; 20,9; 23,8, 9, 27
mult: *adj. n. sg. nom.* 7,12; 10,2
multor: *adj. m. pl. dat.* 7,21
(mai) mult: *adj. n. sg. nom.* 11,41
(mai) mult: *adv.* 3,13; 7,26, 42, 43; 9,13; 11,31, 32; 12,23, 48; rezum. cap.21; 21,3
mult: *adv.* rezum. cap.7; 7,47; 12,47, 48
mult: *adv. în loc. adv.* ***cu mult*** 18,30, 39

MULŢIME: s.f.
mulţimea: *sg. nom./ac.* 1,10; 5,1; 6,17, 19; 8,37; 9,13; 23,1
mulţime: *sg. nom./ac.* 2,13; rezum. cap.5; 5,6; rezum. cap.6; 11,27
mulţimii: *sg. gen.* 9,16

(a) MULŢUMI: v. IV; var. (Înv. şi pop.) **(a) MULŢĂMI**
a mulţămi: *inf. prez.* rezum. cap.17

mulţămeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 17,9
mulţămescu-: *ind. prez. 1.sg.* 18,11
au mulţămit: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,17, 19

MULŢUMITĂ: s.f.; var. (Înv. şi pop.) **MULŢĂMITĂ** (Înv. şi pop.) „recunoştinţă exprimată prin daruri sau recompense materiale"; (Înv. şi rar) „ceea ce se oferă drept răsplată"
mulţămită: *sg. ac., în sintagma* ***laudă de mulţămită*** rezum. cap.1

MUNTE: s.m.
munte: *sg. ac.* 1,39; rezum. cap.4; 4,5; 6,12; 8,32; 9,28, 37; 21,37
munţii: *pl. ac.* 1,65
muntele: *sg. nom.* 3,5
muntelui: *sg. gen., în sintagma* ***sânceana muntelui*** 4,29
Muntele: *sg. ac., în s. propr.* ***Muntele Maslinilor*** 19,29; 22,39
Muntelui: *sg. gen., în s. propr.* ***Muntelui Maslinilor*** 19,37
munţi: *pl. ac.* 21,21
munţilor: *pl. dat.* 23,30

MUR: s.m.; var. **MOR** (Înv. şi reg.) „dud" (cf. lat. *mōrus, -ī*)
mor: *sg. ac./dat.* 17,6; 19,4

(a) MURI: v. IV
murea: *ind. imp. 3.sg.* 8,42
au murit: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,49, 52; 16,22; 20,29, 30, 31, 32
murisă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 8,53
va muri: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,28
muri: *inf. prez. fără* ***a*** 20,36

(a) MURMURA: v. I (cf. **Indice** Iş)
murmura: *ind. imp. 3.sg./pl.* rezum. cap.5; 5,30; rezum. cap.7; 15,2; 19,7
murmurând: *gerunziu* rezum. cap.11; rezum. cap.15; rezum. cap.19

(a) MUSTRA: v. I
mustră: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.11

MUŞTAR: s.m.
muştar: *sg. ac., în sintagma* ***grăunţului de muştar/grăunţ de muştar*** rezum. cap.13; 13,19; 17,6

MUT, -Ă: adj./s.
mut: *adj. m. sg. nom./ac.* 1,22; rezum. cap.11; 11,14
mutul: *s.m. sg. nom.* 11,14

N

(a se) NAŞTE: v. III
va naşte: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,13
vei naşte: *ind. viit.I. 2.sg.* 1,31
(Să) va naşte: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,35
să nască: *conj. prez. 3.sg.* 1,57; 2,6
au născut: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,57; rezum. cap.2; 2,7; 23,29
(s-)au născut: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,11
(să) naşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.9

NAŞTERE: s.f.
naşterea: *sg. ac.* 1,14
naştere: *sg. nom.* rezum. cap.2

(a) NĂDĂJDUI: v. IV
nădăjduiţi: *ind. prez. 2.pl.* 6,34
nădăjduind: *gerunziu* 6,35
nădădjduia: *ind. imp. 3.sg./pl.* 11,22; 18,9; 23,8
nădăjduiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 12,46
nădăjduiam: *ind. imp. 1.pl.* 24,21

NĂFRAMĂ: s.f.
năframă: *sg. ac.* 19,20

NĂIMIT, -Ă: s.m./f.
năimiţi: *s.m. pl. nom.* 15,17
năimiţii: *s.m. pl. ac.* 15,19

NĂPASTĂ: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **NĂPASTE**
năpaste: *sg. ac.* (cf. lat. *calumniam*; *contumeliam*) 3,14; 11,45

(a) NĂPĂSTUI: v. IV
năpăstuiesc: *ind. prez. 3.pl.* 6,28

NĂPÂRCĂ: s.f.
năpârci: *pl. ac., în sintagma* ***pui de năpârci*** 3,7

NĂPRASNĂ: s.f.; var. **NĂPRAZNĂ**
năpraznă: *sg. ac., în loc. adv.* (Înv.) ***de năpraznă*** 21,34

NĂSCUT, -Ă: s.m./f.
născut: *s.m. sg. ac., în sintagma* ***Cel întâi născut*** (cf. Anania 2001, p.1521) 2,7
născuţii: *s.m. pl. ac.* 7,28

(a) NĂVĂLI: v. IV
năvălea: *ind. imp. 3.sg.* 5,1

NĂVOD: s.n.
năvodul: *sg. ac.* rezum. cap.5

NEAM: s.n.
neamurile: *pl. nom.* 1,48
neam: *sg. ac., în loc. adv.* ***din neam în neamuri*** 1,50
neamuri: *pl. ac., în loc. adv.* ***din neam în neamuri*** 1,50
neamul: *sg. nom./ac.* 2,36; rezum. cap.3; 7,5; rezum. cap.11; 11,29, 32, 50, 51; 16,8; 17,25; 21,32; 23,2, 14
neamului: *sg. gen./dat.* 7,31; 11,30, 31
neam: *sg. voc., în sintagma* ***neam necredincios şi îndărelnic*** 9,41
neam: *sg. nom./ac.* 11,29; 19,12
neamurilor: *pl. gen.* 21,24
neamuri: *pl. ac.* 22,30

NEBUN, -Ă: s.m./f.
nebunilor: *s.m. pl. voc.* 11,40
nebune: *s.m. sg. voc.* 12,20

NECAZ: s.n.
necazuri: *pl. ac.* rezum. cap.21

NECREDINCIOS, -OASĂ: adj./s.
(cei) necredincioşi: *s.m. pl. ac.* 1,17
necredincioşii: *s.m. pl. ac.* 12,46
necredincios: *adj. n. sg. voc., în sintagma* ***neam necredincios şi îndărelnic*** 9,41
necredincios: *adj. m. sg. nom.* rezum. cap.12; rezum. cap.16

NECURAT, -Ă: adj.
necurat: *m. sg. ac./dat., în sintagmele* ***drac necurat/duhului celui necurat/duhul cel necurat*** 4,33; 8,29; 9,43; 11,24
necurate: *n. pl. ac./dat., în sintagma* ***duhurilor celor necurate/duhuri necurate*** 4,36; 6,18; 8,2

NEDREPT, -EAPTĂ: adj./s.
nedrepţi *adj. m. pl. nom.* 18,11
(cei) nedrepţi: *s.m. pl. ac.* 22,37

(a) NEGUŢĂTORI: v. IV
neguţătoriţi *imperativ 2.pl.* 19,13
au neguţătorit *ind. pf.c. 3.sg.* 19,15

NEGUŢĂTORIE: s.f.
neguţătorie: *sg. ac.* 19,23

NEÎNDOIT, -Ă: adj. „convins”
neîndoiţi: *m. pl. nom.* 20,6

NEÎNEŢELPCIUNE: s.f.
neînţelepciune: *sg. ac.* 6,11

NEMERNIC, -Ă: adj.; var. (Înv. şi reg.) **NIMERNIC, -Ă**
nimernic: *m. sg. nom.* 24,18

NEMILOSTIVIRE: s.f.
nemilostivirea: *sg. ac.* rezum. cap.13

NEMULŢUMITOR, -TOARE: s.m./f.
(cei) nemulămitori: *s.m. pl. ac.* 6,35

NEPRIETEN: s.m.; var. (Înv. şi reg.) **NEPRIETIN;** (Înv.) **NEPRIIATEN, NEPRIIATIN**
neprietinii: *pl. ac.* 1,71; 6,35
neprietinilor: *pl. gen.* 1,74
neprietenii: *pl. ac.* 6,27
neprietenului: *sg. gen.* 10,19
nepriiatinii: *pl. nom./ac.* 19,27, 43
nepriiatenii: *pl. ac.* 20,43
nepriiatini: *pl. nom.* 23,12

NEPUTINCIOS, -OASĂ: s.m./f.
neputincioşi: *s.m. pl. ac.* 4,40
(cei) neputincioşi: *s.m. pl. ac.* 9,2
neputincioşii: *s.m. pl. ac.* 10,9

NEPUTINŢĂ: s.f.
neputinţă: *sg. ac., în loc. adj.* ***cu neputinţă*** 1,37
neputinţele: *pl. ac.* 5,15
neputinţe: *pl. ac.* 8,2
neputinţei: *sg. gen., în sintagma* ***duhul neputinţei*** rezum. cap.13
neputinţii: *sg. gen., în sintagma* ***duhul neputinţii*** 13,11
neputinţa: *sg. ac.* 13,12

NERODITOR, -TOARE: adj.
neroditoriu: *m. sg. ac.* rezum. cap.13

NEROZIE: s.f.; var. (Reg.) **NĂROZIE**
nărozie: *sg. ac.* rezum. cap.24
norozie: *sg. ac.* 24,11

NESCĂZUT, -Ă: adj.
nescăzută: *f. sg. nom.* 12,33

NESPĂLAT, -Ă: adj.
nespălate: *f. pl. ac.* rezum. cap.11

NESTINS, -Ă: adj.
nestins: *n. sg. ac., în sintagma* ***focul nestins*** 3,17

NETED, -Ă: adj.
neatede: *f. pl. ac., în sintagma* ***căi neatede*** 3,5

NETREBNIC, -Ă: adj.
netreabnice: *f. pl. nom.* rezum. cap.17; 17,10

NEVINOVAT, -Ă: adj.
nevinovaţi: *m. pl. nom.* 1,6

(a se) NEVOI: v. IV
nevoiţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 13,24

NINIVITEAN: s.m./adj.; var. **NENIVITEAN** „locuitor al cetăţii Ninive”
neniviteani: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.11
neniveteanilor: *s.m. pl. dat. adn.* 11,30
neniviteani: *adj. m. pl. nom., în sintagma* ***bărbaţii neniviteani*** 11,32

NOAPTE: s./adv.
nopţii: *s.f. sg. gen., în sintagma* ***păzind străgile nopţii*** „făcând de strajă noaptea” 2,8
noaptea: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***noaptea şi zioa/zioa şi noaptea*** 2,37; 18,7
noaptea: *s.f. sg. ac.* 5,5
noapte: *s.f. sg. ac.* 17,34
noaptea: *adv.* 21,37
noapte: *s.f. sg. ac., în sintagma* ***iastă-noapte*** 12,20

NOR: s.m.; var. (Înv. şi reg.) **NUOR**
nor: *sg. nom./ac.* 9,34, 35; 21,27
nuor: *sg. ac.* 12,54

NORĂ: s.f.
noru-sa: *sg. ac.* 12,53
nora: *sg. nom.* 12,53

NOROD: s.n.
norodului: *sg. gen./dat.* 1,10, 68, 77; 2,32; 3,18; 7,1; 19,47; 21,23
norod: *sg. nom./ac.* 1,17; 7,12; 20,19; 23,27
norodul: *sg. dat.* (*cu prep.* ***a + tot***) 2,10
noroadelor: *pl. gen./dat.* 2,31; 7,9
norodul: *sg. nom./ac.* 3,15, 21; 7,16, 29; 13,17; 19,48; 20,1, 6, 45; 21,38; 23,5, 35
noroade: *pl. ac.* 6,17
norodul: *sg. gen.* (*redundant cu prep.* ***înaintea +*** *prep.* ***a + tot***) 8,47; 24,19

NOU, NOUĂ: adj.
nou: *adj. n. sg. nom./ac.* 5,36, 37, 38, 39
noi: *adj. m. pl. ac.* 5,38
noul: *n. sg. nom., în sintagma* ***noul testamânt*** „legământul cel nou” 22,20

NUMAIDECÂT: adv.
numaidecât: 4,39; 5,13, 39; 6,49; 8,44, 47; 12,54; 17,7

(a) NUMĂRA: v. I
sânt număraţi: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 12,7

NUME: s.n.
nume: *sg. ac.* 1,5; 5,27; 10,38, 39; 16,20; 19,2; 23,50; 24,13
numele: *sg. nom./ac.* 1,5, 13, 26, 27, 31, 49, 59, 61, 63; 2,21, 25; 6,22; 8,30, 41; 11,2; 21,12, 17; 24,18
numele: *sg. ac., în loc. adv.* ***în numele/întru numele (Mieu/Tău/Domnului/Lui)*** „invocând numele (cuiva)” 9,48, 49; 10,17; 13,35; 19,38; 21,8; 24,47
numele: *pl. nom.* 10,20

(a se) NUMI: v. IV
numeaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.6
au numit: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,13, 14
(să) numea: *ind. imp. 3.sg.* 22,3

NUNTĂ: s.f.
nuntă: *sg. ac.* 12,36; 14,8

O

O: interj.
o: 9,41; 22,58; 24,25

OAIE: s.f.
oaie: *sg. ac.* rezum. cap.15

oi: *pl. ac.* 15,4
oaia: *sg. ac.* 15,6

OASPETE: s.m.
oaspeţi: *pl. ac., în sintagma* ***casa de oaspeţi*** 22,11

OASTE: s.f.
oaste: *sg. ac., în sintagma* ***oaste cerească*** 2,13
oaste: *sg. ac.* 21,20

OBICEI: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **OBICEAI**
obiceaiul: *sg. ac.* 1,9; 2,27, 42; 4,16
obiceaiu: *sg. ac.* 22,39
obiceaiu: *sg. ac., în loc. v.* ***obiceaiu avea*** 23,17

OBOROC: s.n.; var. (Înv. şi rar.) **OBROC**
obroc: *sg. ac.* 11,33

OBRAZ: s.m.
obrazului: *sg. gen.* 9,29

OBRAZNIC, -Ă: adj.
obraznică: *f. sg. nom.* rezum. cap.18

OBRĂZNICIE: s.f.
obrăznicie: *sg. ac.* 11,8

OCARĂ: s.f.
ocara: *sg. ac.* 1,25

(a) OCĂRÎ: v. IV
vor ocărî: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,22

OCHI: s.m.
ochii: *pl. nom./ac.* 2,30; 4,20; 6,20; 10,23; 16,23; 18,13; 19,42; 24,16, 31
ochiul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.6; 6,41, 42; rezum. cap.11; 11,34

ODIHNĂ: s.f.
odihnă: *sg. ac.* 11,24

(a se) ODIHNI: v. IV
(să) va odihni: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,6
(vă) odihniţi: *ind. prez. 2.pl.* 11,48
odihneaşte(-te): *imperativ 2.sg.* 12,19
(s-)au odihnit: *ind. pf.c. 3.pl.* 13,19

ODINIOARĂ: adv.; var. (Înv.) **ODÂNEOARĂ**
odâneoară: 15,29
odonioară: 19,30

OLTAR: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **OLTARIU**
oltariului: *sg. gen., în sintagma* ***oltariului tămâierii*** 1,11
oltariu: *sg. ac.* 11,51

OM: s.m.
oameni: *pl. nom./ac.* 1,25; 5,10; 11,46; 18,10, 11; 19,30; 20,4, 6
oamenilor: *pl. gen./dat.* 2,14, 52; 9,44; 12,8, 9, 36; 16,15; 24,7
om: *sg. nom./ac./dat.* 2,25; 4,33; 5,8, 12, 18; 6,6; 7,8, 25, 34; 8,27, 29, 33, 35, 41; 9,38; 10,30; 11,24; 12,16; 14,2, 16, 30; 15,4, 11; 16,1, 19; 18,2, 4; 19,2, 7, 12, 21, 22; 20,9; 22,10; 23,6, 14, 47, 50
omul: *sg. nom./ac.* 2,25; 4,4; 6,45; 8,38; 13,19; rezum. cap.16; rezum. cap.18; 23,4, 14
omule: *sg. voc.* 5,20; 12,14; 22,58, 60
omului: *sg. gen./dat.* 6,8, 10, 48, 49; 9,25; rezum. cap.10; 11,26; 22,22
oamenii: *pl. nom./ac.* 6,22, 26, 31; 7,31; 11,31, 44; 13,4; 14,24; 21,26; 22,63
Omului: *sg. gen., în sintagma* ***Fiiul Omului*** 7,34; 9,44
oameni: *pl. dat.* (*cu prep.* ***la***) 18,27

OMENESC, -EASCĂ: adj.
Omenesc: *m. sg. nom./ac./gen., în sintagma* ***Fiiul Omenesc/ Fiiului Omenesc*** 5,24; 6,5, 22; 9,22, 26, 56, 58; 11,30; 12,8, 10, 40; 17,22, 24, 26, 30; 18,8, 31; 19,10; 21,27, 36; 22,22, 48, 69; 24,7

(a) OMORÎ: v. IV
omorâţi: *imperativ 2.pl.* 19,27
vor omorî: *ind. viit.I. 3.pl.* 21,16
ar omorî: *cond. prez. 3.pl.* 22,2
să omoară: *conj. prez. 3.pl.* 23,32

(a) OPRI: v. IV
am oprit: *ind. pf.c. 1.pl.* 9,49
(nu) oprireţi: *imperativ prohib. 2.pl.* 9,50
aţi oprit: *ind. pf.c. 2.pl.* 11,52
oprind: *gerunziu* rezum. cap.12; 23,2
opreaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.18; rezum. cap.23
să opriţi: *conj. prez. 2.pl.* 18,16

ORB, OARBĂ: s.m./f.
orbilor: *s.m. pl. dat.* 4,19
orbul: *s.m. sg. nom./ac.* 6,39; rezum. cap.18
orb: *s.m. sg. nom./ac.* 6,39; 18,35
orbi: *s.m. pl. dat.* 7,21
orbii: *s.m. pl. nom./ac.* 7,22; 14,13, 21

OS: s.n.
oase: *pl. ac.* 24,39

OSÂNDĂ: s.f.
osândă: *sg. ac.* 20,47
osândă: *sg. ac., în sintagma* ***osândă de moarte*** 24,20

(a se) OSÂNDI: v. IV
să osândiţi: *conj. prez. 2.pl.* 6,37
(vă) veţi osândi: *ind. viit.I. 2.pl.* 6,37
va osândi: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,31
vor osândi: *ind. viit.I. 3.pl.* 11,32

OSÂNDIRE: s.f.
osândire: *sg. ac.* 23,40

(a se) OSPĂTA: v. I; var. (Înv. şi reg.) **(a se) USPĂTA**
ospătează(-te): *imperativ 2.sg.* 12,19
a (să) ospăta: *inf. prez.* 15,24
să (mă) uspăt: *conj. prez. 1.sg.* 15,29
(să) uspăta: *ind. imp. 3.sg.* 16,19

OSPĂŢ: s.n.; var. (Reg.) **USPEŢ**
ospăţ: *sg. ac.* 5,29; 14,13
uspeaţe: *pl. ac.* 20,46

OSTAŞ: s.m.
ostaşilor: *pl. dat.* rezum. cap.3
ostaşii: *pl. nom./ac.* 3,14; 23,11, 36
ostaşi: *pl. ac.* 7,8; rezum. cap.23

(a se) OSTENI: v. IV
ostenindu(-ne): *gerunziu* 5,5
(nu Te) osteni: *imperativ prohib. 2.sg.* 7,6
(să) ostenesc: *ind. prez. 3.pl.* 12,27

OŢAPOC: s.n.; var. **OŢAPĂC** (Înv.) „aşchie”
oţapăcul: *sg. ac.* rezum. cap.6; 6,41, 42

OŢET: s.n.
oţăt: *sg. ac.* rezum. cap.23; 23,36

OU: s.n.
ou: *sg. ac.* 11,12

OVREIESC, -IASCĂ: adj.
ovr eieşti: *f. pl. ac., în sintagma* ***[slove] ovr eieşti*** 23,38

P

PACE: s.f.
păcii: *sg. gen., în sintagmele* ***calea păcii/fiiul păcii*** 1,79; 10,6
pace: *sg. nom./ac.* 2,14, 29; 10,5; 12,51; 19,38, 42; 24,36
pace: *sg. ac., în loc. adv.* ***în pace*** 7,50; 8,48; 11,21
pacea: *sg. nom.* 10,6
pace: *sg. ac., în sintagma* ***ceale de pace*** 14,32

PAHAR: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **PĂHAR**
păharului: *sg. gen.* 11,39
păharul: *sg. nom./ac.* 22,17, 20, 42

PANACHIDĂ: s.f. „tăbliţă de scris”
panechidă: *sg. ac.* 1,63

PARTE: s.f.
partea: *sg. nom., în loc. s.* (Pop.) ***partea bărbătească*** „fiinţă de sex bărbătesc” 2,23
parte: *sg. nom./ac.* 5,19; rezum. cap.10; 11,36; 24,42
parte: *sg. ac., în sintagma* ***de ceaea parte de*** „dincolo de” 8,22
partea: *sg. ac.* 10,42; 12,46; 15,12

PASĂRE: s.f.; var. (Înv. şi pop.) **PASERE**
pasările: *pl. nom., în sintagma* ***pasările ceriului*** 8,5; 13,19
paserile: *pl. nom., în sintagma* ***paserile ceriului*** 9,58
pasări: *pl. nom./ac.* 12,6, 7
pasarea: *sg. ac.* 13,34

(a se) PAŞTE: v. III
(să) păştea: *ind. imp. 3.pl.* 8,32
păştea: *ind. imp. 3.pl.* 8,34
paşte: *ind. prez. 3.sg.* „hrăneşte” 12,24
să pască: *conj. prez. 3.sg.* 15,15
păscând: *gerunziu* 17,7

PAŞTI: s.m./s.n. (cf. **Inidce** Iş – **FASĂ)**
Paştilor: *pl. gen., în sintagma* ***praznicul Paştilor*** 2,41
paştile/Paştile: *pl. nom./ac.* rezum. cap.22; 22,1, 7, 8, 11, 13
paşti: *pl. ac.* 22,15

PAT: s.n.
patul: *sg. ac.* rezum. cap.5; 5,19, 24, 25
pat: *sg. ac.* 5,18; 8,16; 17,34

PATIMĂ: s.f.
patimilor: *pl. gen., în sintagma* ***vreamea patimilor*** rezum. cap.2
patimile: *pl. ac.* rezum. cap.9; rezum. cap.18

PAZĂ: s.f. (Înv.) „loc unde era închis cineva; temniţă”
paze: *pl. ac.* 21,12

PĂCAT: s.n.
păcatelor: *pl. gen., în sintagma* ***iertarea păcatelor*** 1,77; 3,3; 24,47
păcatele: *pl. nom./ac.* rezum. cap.5; 5,20, 21, 23, 24; rezum. cap.7; 7,48, 49; 11,4
păcate: *pl. nom.* 7,47

PĂCĂTOS, -OASĂ: adj./s.
păcătoşii: *s.m. pl. nom./ac.* rezum. cap.5; 5,30; 6,32, 33, 34; rezum. cap.15; 15,1, 2
(cei) păcătoşi: *s.m. pl. ac.* 5,32
păcătoşilor: *s.m. pl. gen./dat.* 6,34; 7,34
(un) păcătos: *s.m. sg. ac.* rezum. cap.15; 15,7, 10
păcătosului: *s.m. sg. dat.* 18,13
păcătos: *adj. m. sg. nom./ac.* 5,8; 19,7
păcătoasă: *adj. f. sg. nom./ac.* rezum. cap.7; 7,37, 39
(mai) păcătoşi: *adj. m. pl. nom.* 13,2
păcătoşi: *adj. m. pl. gen.* 24,7

(a) PĂCĂTUI: v. IV
păcătuit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 15,18, 21
va păcătui: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,4

PĂGUBIRE: s.f.
păgubire: *sg. ac.* 9,25

PĂMÂNT: s.n.
pământ: *sg. ac.* 2,14; 5,24; 6,49; 8,8, 15; rezum. cap.12; 12,49, 51; 14,35; 18,8; 21,23, 25; rezum. cap.22; 22,44; 24,5
pământul: *sg. nom./ac.* 4,25; 13,7; 16,17; 21,33; 23,44
pământului: *sg. gen., în sintagmele* ***Doamne al ceriului şi al pământului/de la marginile pământului/[faţa] pământului*** 10,21; 11,31; 12,56
pământului: *sg. dat.* 19,44
pământ: *sg. ac., în sintagma* ***cutremure de pământ*** 21,11
pământul: *sg. gen.* (*cu prep.* ***a + tot***) 21,35

PĂR: s.m.
părul: *sg. ac., în sintagma* ***părul capului*** 7,38
perii: *pl. nom./ac., în sintagma* ***perii capului*** 7,44; 12,7
păr: *sg. nom.* 21,18

(a se) PĂREA: v. II
părutu(-s)-au: *ind. pf.c. impers.* 1,3
(să) pare: *ind. prez. impers.* 1,66; 7,43; 8,18, 25; 10,36; 12,42; 17,10
(să) părea: *ind. imp. impers.* 3,23; 24,37
pare(-)(-se): *ind. prez. impers.* 12,51
pare(-)(-să): *ind. prez. impers.* 13,2, 4; 18,8
pare: *ind. prez. impers.* 17,4
părea: *ind. imp. impers.* 19,11
(s-)ar părea: *cond. prez. impers.* 22,24
(s-)au părut: *ind. pf.c. 3.pl.* 24,11

PĂRINTE: s.m.
părinţilor: *pl. gen.* 1,17; 11,48
părinţii: *s.m. pl. nom./ac.* 1,55, 72; 2,27, 41, 43; 6,23, 26; 8,56; 11,47; 18,29
părintele: *sg. nom.* 1,73
părinţi: *pl. ac.* rezum. cap.2; 21,16
Părinte/părinte: *sg. voc.* 10,21; 16,27; 23,34, 46
Părintele: *sg. nom., în sintagma* ***Părintele din ceriu*** 11,13
părinte: *sg. voc., în sintagma* ***părinte Avraame*** 16,24, 30

PĂSTOR: s.m.
păstorii: *pl. nom.* rezum. cap.2; 2,15, 20
păstori: *pl. nom./ac.* 2,8, 18

(a) PĂTIMI: v. IV
să pătimească: *conj. prez. 3.sg.* 9,22
a pătimi: *inf. prez.* 17,25; 22,15

(a) PĂŢI: v. IV
au păţit: *ind. pf.c. 2.pl.* 13,2
să paţă: *conj. prez. 3.sg.* 24,26, 46

(a se) PĂZI: v. IV
păzind: *gerunziu* 2,8

păzindu(-să): *gerunziu* 8,29
păzeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 11,21
păzesc: *ind. prez. 3.pl.* 11,28
a (să) păzi: *inf. prez.* rezum. cap.12
păziţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 12,1; 20,46
am păzit: *ind. pf.c. 1.sg.* 18,21

PÂINE: s.f.; var. (Reg.) **PÂNE**
pâne: *sg. nom./ac.* 4,3; 7,33; 9,3; 11,11; 14,1, 15; 15,17; 22, 19; 24,30
pânea: *sg. ac.* 4,4; 11,3; rezum. cap.22
pânele: *pl. ac., în sintagma* ***pânele punerei-înainte*** 6,4
pâni: *pl. ac.* rezum. cap.9; 9,13, 16; 11,5
pânii: *sg. gen., în sintagma* ***frângerea pânii*** rezum. cap.24; 24,35

(a) PÂNDI: v. IV
pândindu-: *gerunziu* 11,54

PÂNTECE: s.n.
pântece: *sg. ac.* rezum. cap.1; 2,21
pântecele: *sg. nom./ac.* 1,15, 41, 44; 11,27; 15,16; 23,29
pântece: *sg. ac., în loc. v.* (Înv.) ***vei lua în pântece*** „vei zămisli" 1,31
pântecelui: *sg. gen.* 1,42

(a) PÂRÎ: v. IV; var. (Înv.) **(a) PĂRÎ**
să pârască: *conj. prez. 3.pl.* 6,7; 11,54
pârându(-Să): *gerunziu* rezum. cap.23
a părî: *inf. prez.* 23,2
pârându-: *gerunziu* 23,10
pârâţi: *ind. prez. 2.pl.* 23,14

PEANTĂ: s.f.; vezi **BANTĂ**

PERECHE: s.f.; var. (Reg.) **PĂRECHE**
păreache: *sg. ac.* 2,24
părechi: *pl. ac., în sintagma* ***părechi de boi*** 14,19

PESCAR: s.m.
pescarii: *pl. nom.* 5,2

(a) PESTI: v. IV „a întârzia un timp"
pesti-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,45

PEŞTE: s.m.
peşti: *pl. ac.* rezum. cap.5; 5,6; rezum. cap.9; 9,13, 16
peştilor: *pl. gen.* 5,9
peaşte: *sg. ac.* 11,11
peşte: *sg. ac.* 24,42

PEŞTERĂ: s.f.
peşteră: *sg. ac.* 19,45

PETIC: s.n.; var. **PETEC**
peatec: *sg. ac.* 5,36
peatecul: *sg. nom.* 5,36

(a) PETRECE: v. III
petrecusă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 2,36
petreace: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.5; reyum. cap.11

PIATRĂ: s.f. „rocă"; „stâncă"
petrile: *pl. ac.* 3,8
pietrii: *sg. dat.* 4,3
piatră: *sg. nom./ac.* 4,11; 6,48; 8,6, 13; 11,11; 19,44; 21,6
pietri: *pl. ac.* 13,34; 20,6; 21,5
piatră: *sg. nom., în sintagmele* ***piatră de moară/piatră pucioasă/ o zvârlitură de piatră*** 17,2, 29; 22,41
pietrile: *pl. nom.* 19,40
piatra: *sg. nom./ac.* 20,17, 18; 24,2

PICĂTURĂ: s.f.
picături: *pl. ac., în sintagma* ***picături de sânge*** 22,44

PICIOR: s.n.
picioarele: *pl. nom./ac.* 1,79; rezum. cap.7; 7,38, 44, 45, 46; 8,35, 41; 15,22; 24,39, 40
piciorul: *sg. ac.* 4,11
picioarelor: *pl. gen./dat.* 7,44; 8,47; 9,5; 17,16
picioarele: *pl. ac., în sintagma* ***picioarele Domnului*** 10,39
picioarelor: *pl. dat. adn.* 20,43

PIEIRE: s.f.; var. **PIERIRE**
perire: *sg. ac.* rezum. cap.23

PIEPT: s.n.
pieptul: *sg. ac.* 18,13
piepturile: *pl. ac.* 23,48

(a se) PIERDE: v. III
pierzându(-Să): *gerunziu* rezum. cap.2
a pierde: *inf. prez.* 4,34; 6,9
piiarde(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,24
va piiarde: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,24; 15,4, 8
să (să) piarză: *conj. prez. 3.sg.* 9,25
să piarză: *conj. prez. 3.sg./pl.* 9,56; 19,47
au pierdut: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,27, 29
pierde(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,33
va pierde: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,33; 20,16

PIERDUT, -Ă: adj./s.
pierdute: *adj. f. pl. ac.* rezum. cap.15
perdută: *adj. f. sg. ac.* 15,6
pierdută: *adj. f. sg. ac.* 15,9
pierdut: *adj. m. sg. nom.* 15,24, 32
(cea) pierdută: *s.f. sg. ac.* 15,4

(a) PIERI: v. IV
vor peri: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,36
să pearâ: *conj. prez. 3.pl.* 8,23
perim: *ind. prez. 1.pl.* 8,24
au perit: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,51
veţi peri: *ind. viit.I. 2.pl.* 13,3, 5
a peri: *inf. prez.* 13,33
pieiu: *ind. prez. 1.sg.* 15,17
va peri: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.16; 21,18
perise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 19,10

PILDĂ: s.f.
pildă: *sg. ac.* 4,23; 5,36; 6,39; 8,4; 12,16, 41; 13,6; 14,7; 15,3; 18,1, 9; rezum. cap.19; 19,11; rezum. cap.20; 20,9
pilda: *sg. nom./ac.* rezum. cap.7; rezum. cap.8; 8,9, 11; rezum. cap.10; rezum. cap.12; rezum. cap.14; rezum. cap.16; rezum. cap.18; 20,19
pilde: *pl. ac.* 8,10; rezum. cap.15

(a) PIPĂI: v. IV
să pipăiască: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.24
pipăiţi: *imperativ 2.pl.* 24,39

PIVNIŢĂ: s.f.
pivniţă: *sg. nom.* 12,24

PLATĂ: s.f.
plata: *sg. nom./ac.* 3,14; 6,23, 35; 10,7

(a) PLĂCEA: v. II
au plăcut: *ind. pf.c. impers., în structura v. dislocată* ***bine au plăcut*** 3,22
au plăcut: *ind. pf.c. impers./3.sg.* rezum. cap.7; 10,21

(a) PLĂTI: v. IV
plăti: *inf. prez. fără* ***a*** 7,42
vei plăti: *ind. viit.I. 2.sg.* 12,59

(a) PLÂNGE: v. III
plângeţi: *ind. prez. 2.pl.* 6,21
veţi plânge: *ind. viit.I. 2.pl.* 6,25
(nu) plânge: *imperativ prohib. 2.sg.* 7,13
aţi plâns: *ind. pf.c. 2.pl.* 7,32
plângea: *ind. imp. 3.pl.* 8,52; 23,27
(nu) plângeţi: *imperativ prohib. 2.pl.* 8,52; 23,28
plânge: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.19
au plâns: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,41; 22,62
a plânge: *inf. prez.* rezum. cap.23

PLÂNGERE: s.f.
plângere: *sg. nom.* 13,28

PLEAVĂ: s.f.
pleavele: *pl. ac.* 3,17

(a se) PLECA: v. I
a (să) pleca: *inf. prez.* (Înv.; prin ext.; despre zi) „a se sfârşi" 9,12
să pleace: *conj. prez. 3.sg., în sintagma* ***să-Şi pleace capul*** „să se odihnească" 9,58
plecându-: *gerunziu* 24,5
plecându(-să): *gerunziu* 24,12
(s-)au plecat: *ind. pf.c. 3.sg.* (Înv.; prin ext.; despre zi) „s-a sfârşit" 24,29

PLIN, -Ă: adj./s.
(cea) plină: *s.f. sg. voc., în sintagma* ***cea plină de dar*** 1,28
plin: *adj. m./n. sg. nom./ac.* rezum. cap.2; 2,40; 4,1; 5,12; 11,39; 16,20

(a se) PLINI: v. IV
(s-)au plinit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,1; 2,21, 22; 4,21
(să) vor plini: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,45; 18,31; 21,24; 22,16
plinindu(-să): *gerunziu* 2,43
a plini: *inf. prez.* rezum. cap.3
va plini: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.6
au plinit: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,1
să plinească: *conj. prez. 3.sg.* 9,31
să (să) plinească: *conj. prez. 3.sg./pl.* 21,22; 22,37; 24,44

PLOAIE: s.f.
ploaia: *sg. nom.* 12,54

(a) PLOUA: v. I
au ploat: *ind. pf.c. impers.* 17,29

PLUG: s.n.
plug: *sg. ac.* 9,62

POAMĂ: s.f.
poame: *pl. ac.* 6,43

POARTĂ: s.f.
poarta: *sg. ac.* rezum. cap.7; 7,12; rezum. cap.13; 13,24; 16,20

(a se) POCĂI: v. IV
(s-)ar pocăii: *cond. prez. 3.pl.* 10,13
(s-)au pocăit: *ind. pf.c. 3.pl.* 11,32
(vă) veţi pocăi: *ind. viit.I. 2.pl.* 13,3, 5
(să) va pocăi: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,7; 17,3
(să) pocăiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 15,10
(să) vor pocăi: *ind. viit.I. 3.pl.* 16,30
pocăindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.17

POCĂINŢĂ: s.f.
pocăinţei: *sg. gen., în sintagma* ***botezul pocăinţei*** 3,3
pocăinţă: *sg. ac., în sintagma* ***roduri vrednice de pocăinţă*** 3,8
pocăinţă: *sg. ac.* 5,32; rezum. cap.13
pocăinţa: *sg. nom.* 15,7; 24,47

POD: s.n.
pod: *sg. ac.* 17,31

PODEA: s.f. (Înv. şi reg.; la pl.) „plafon de scânduri"
podeale: *pl. ac.* 5,19

(a) POFTI: v. IV
poftească: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.9; 19,31
poftea: *ind. imp. 3.sg.* 15,16
poftind: *gerunziu* 16,21
veţi pofti: *ind. viit.I. 2.pl.* 17,22
poftim: *ind. prez. 1.pl.* 22,71
era poftind: *ind. imp. perifr. 3.sg.* 23,8

POGORÂŞ: s.n.; vezi **COBORÂŞ**

(a) POGORÎ: v. IV; vezi **(a) COBORÎ**

POM: s.m.
pomul: *sg. nom.* 3,9
pomul: *sg. ac., în sintagma* ***pomul bun şi rău*** rezum. cap.6
pom: *sg. nom., în sintagmele* ***pom bun/pom rău*** 6,43
pom: *sg. nom.* 6,44
pomii: *pl. nom.* 21,29

(a) POMENI: v. IV
pomeneşte: *imperativ 2.sg.* 23,42

POMENIRE: s.f.
pomenirea: *sg. ac.* 22,19

(a) PONOSLUI: v. IV „a certa", „a mustra"
ponosluieşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.22

POPĂ: s.m.
popilor: *pl.gen., în sintagmele* ***căpeteniile popilor/mai-marii popilor*** 9,22; 19,47; 20,19; rezum. cap.22; 22,2, 4, 52; 23,4; 24,20

PORC: s.m.
porci *pl. ac.* rezum. cap.8; 8,32, 33
porcii *pl. nom./ac.* 15,15, 16

PORUMB: s.m. (Pop.) „porumbel"
porumbi: *pl. ac.* 2,24
porumbul: *sg. nom.* rezum. cap.3
porumbu: *sg. ac.* 3,22

PORUNCĂ: s.f.
poruncile: *pl. ac.* 1,6; rezum. cap.18; 18,20
porunca: *sg. ac.* rezum. cap.2; rezum. cap.5; 15,29
poruncă: *sg. nom./ac.* 2,1; 23,56
porunci: *pl. nom., în sintagma* ***sfaturi şi porunci evanghelicesti*** rezum. cap.6
porunci: *pl. ac.* rezum. cap.9; rezum. cap.10
poruncii: *sg. gen.* rezum. cap.10

(a se) PORUNCI: v. IV
va porunci: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,10
porunceşte: *ind. prez. 3.sg.* 4,36; rezum. cap.5; 8,25
au poruncit: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,39; 5,14; 8,54, 56; 9,21; 18,40; 19,15

poruncIia: *ind. imp. 3.sg.* 8,29
să poruncească: *conj. prez. 3.sg.* 8,31
ai poruncit: *ind. pf.c. 2.sg.* 14,22
poruncisă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 17,9
(s-)au poruncit: *ind. pf.c. 3.pl.* 17,10
porunceşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.22
poruncind: *gerunziu* rezum. cap.22

PORUNCITĂ: s.f. (Înv.) „poruncă"
(ceale) poruncite: *pl. ac.* rezum. cap.17

POST: s.n.
posturi: *pl. ac.* 2,37
post: *sg. ac.* rezum. cap.4

(a se) POSTI: v. IV
postesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.5
(să) postesc: *ind. prez. 3.pl.* 5,33
a posti: *inf. prez.* 5,34
(să) vor posti: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,35
postesc: *ind. prez. 1.sg.* 18,12

POTOP: s.n.
potopul: *sg. nom., în sintagma* ***potopul lumii*** rezum. cap.17
potopul: *sg. nom.* 17,27

POTRIVNIC, -Ă: s.m./f.; var. (Înv.) **PROTIVNIC, -Ă**
protivnici: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.12
protivnicul: *sg. ac.* 12,58; 18,3
protivnicii: *s.m. pl. nom.* 13,17; 21,15

POVARĂ: s.f.
povară: *sg. ac.* 11,46

POVARNICĂ: s.m. (cf. **Indice** Mt)
povarnicelor: *pl. dat.* 21,23

(a) POVĂŢUI: v. IV
povăţuii: *inf. prez. fără* ***a*** 6,39

POVESTE: s.f.
poveastea: *sg. ac.* 1,1

(a) POVESTI: v. IV
povesteaşte: *imperativ 2.sg.* 8,39
au povestit: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,10
povestea: *ind. imp. 3.pl.* 24,35

PRAF: s.n.
praful: *sg. ac.* 9,5; 10,11

PRAZNIC: s.n.
praznicul: *sg. ac., în sintagma* ***praznicul Paştilor*** 2,41
praznicului: *sg. gen.* 2,42
praznicul: *sg. nom., în sintagma* ***praznicul azimelor*** (cf. **Indice** Iş) 22,1
praznic: *sg. ac.* 23,17

PRĂPASTIE:
prăpastie: *sg. nom.* 16,26

PRÂNZ: s.n.
prânz: *sg. ac.* 11,38; 14,12

(a) PRÂNZI: v. IV
prânzea: *ind. imp. 3.pl.* rezum. cap.11
să prânzască: *conj. prez. 3.sg.* 11,37

PREACURVAR, -Ă: adj.
preacurvari: *m. sg. nom.* 18,11

(a) PREACURVI: v. IV
preacurveşte: *ind. prez. 3.sg.* 16,18

PREAJMĂ: s.f.
preajma: *sg. ac., în loc. prep.* ***în preajma*** 8,26

(a) PREFACE: v. III
prefăcându-: *gerunziu* rezum. cap.22

PREOT: s.m.
preotului: *sg. dat.* rezum. cap.1; 5,14
preot: *sg. nom.* 1,5; 10,31
preoţilor: *pl. gen., în sintagma* ***căpeteniile preoţilor*** 3,2; 20,1; 22,66; 23,10, 13
preoţi: *pl. dat.* (*cu prep.* ***la***) rezum. cap.5
preoţilor: *pl. dat.* 6,4; 17,14; rezum. cap.20

PREOŢIE: s.f.
preoţiia: *sg. ac.* 1,8
preoţiii *sg. gen.* 1,9

PRETUTINDENI: adv.; var. (Înv. şi rar) **PRETUTINDINI**
pretutindini: 9,6; 19,43

PRICE: s.f.
price: *sg. nom.* rezum. cap.9; 22,24

PRICEPUT, -Ă: s.m./f.; var. **PRECEPUT, -Ă**
[cei] pricepuţi: *s.m. pl. ac.* 10,21

PRICINĂ: s.f.
pricina: *sg. ac.* rezum. cap.5
pricină: *sg. ac.* 8,47

PRICIRE: s.f.
pricirea: *sg. nom.* rezum. cap.22

PRIETEN, -Ă: s.m./f.; (Înv. şi reg.) **PRIETIN;** (Înv.) **PRIIATEN, PRIIATIN**
prieten: *s.m. sg. ac.* 7,6
prietinul: *s.m. sg. nom.* 7,34; 11,8
prietin: *s.m. sg. ac.* 11,5
prietine: *s.m. sg. voc.* 11,5
prietenul: *s.m. sg. nom.* 11,6
prietinilor: *s.m. pl. voc., în sintagma* ***prietinilor Miei*** 12,4
priiatine: *s.m. sg. voc.* 14,10
priiatenii: *s.m. pl. ac.* 14,12; 15,29
priiatinii: *s.m. pl. ac.* 15,6
priiateni: *s.m. pl. ac.* 16,9
priiatini: *s.m. pl. nom./ac.* 21,16; 23,12
priiatenele: *s.f. pl. ac.* 15,9

PRILEJ: s.n.
prilejul: *sg. ac.* rezum. cap.13
prilej: *sg. ac.* 22,6

(a) PRIMI: v. IV
a fi primit: *pasiv inf. prez.* rezum. cap.4
e primit: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 4,24
priimesc: *ind. prez. 3.pl.* 8,13
au priimit: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,40; 15,27; 19,6
priimeaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.9; rezum. cap.15; 15,2
vor priimi: *ind. viit.I. 3.pl.* 9,5
va primi: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,48; 18,17
primeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 9,48
au primit: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,53; 10,38
vor primi: *ind. viit.I. 3.pl.* 10,8, 10
să priimească: *conj. prez. 3.sg.* 16,4, 9

PRIMIT, -Ă: adj.
primit: *n. sg. ac., în sintagma* ***anul Domnului cel primit*** (cf. supra – **AN**) 4,19
priimit: *m. sg. nom.* rezum. cap.15

(a se) PRINDE: v. III
era prinsă: *pasiv ind. imp. 3.sg.* 4,38
au prins: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* rezum. cap.5; 5,6
am prins: *ind. pf.c. 1.pl.* 5,5
prinsease: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 5,9
vei prinde: *ind. viit.I. 2.sg.* 5,10
prinzând: *gerunziu* 8,54
a prinde: *inf. prez.* 11,54; 14,9; rezum. cap.22
să prinză: *conj. prez. 3.pl.* 20,20
(Să) prinde: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.22
prinzându-: *gerunziu* 22,54

PRINSOARE: s.f. (aici) „pescuire"
prinsoarea: *sg. ac.* 5,9

(a) PRISOSI: v. IV
prisosise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 9,17
va prisosi: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,26

PRISOSINȚĂ: s.f.
prisosința: *sg. ac., în sintagma* ***prisosința inimii*** 6,45
prisosința: *sg. ac.* 12,15; 21,4

(a) PRIVEGHEA: v. I; var. (Înv. și pop.) **(a) PRIVIGHEA**
priveghind: *gerunziu* 2,8; 12,37
a privighea: *inf. prez.* rezum. cap.21
privegheați: *imperativ 2.pl.* 21,36

(a) PROBOZI: v. IV (înv. și pop.) „a mustra (aspru)"
probozește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.12

PROCITIRE: s.f.
procitirea: *sg. ac.* rezum. cap.10

(a se) PROPOVĂDUI: v. IV; var. (În v.) **(a se) PROPOVEDUI**
propoveduind: *gerunziu* 3,3; 8,1, 39; rezum. cap.10
propoveduia: *ind. imp. 3.sg.* 3,18
a propoveduii: *inf. prez.* 4,19
era propoveduind: *ind. imp. perifr. 3.sg.* 4,44
a propovedui: *inf. prez.* rezum. cap.9; 9,2
(să) va propovedui: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,3
propoveduiește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.23
să (să) propoveduiască: *conj. prez. 3.pl.* 24,47

PROPOVĂDUIRE: s.f.; var. (În v.) **PROPOVEDUIRE**
propoveduirea: *sg. ac.* 11,32

PROPOVEDANIE: s.f.
propovedania: *sg. ac.* rezum. cap.3

PROROC: s.m.
prorocilor: *pl. gen./dat.* 1,70; 6,23; rezum. cap.11; 11,47, 50
prorocul: *sg. nom., în sintagma* ***prorocul Celui Înalt*** 1,76
prorocului: *sg. gen./dat.* 3,4; 13,33
prorocul: *sg. nom.* rezum. cap.4; 4,17, 27; 11,29
proroc: *sg. nom./ac.* 4,24; 7,16, 26, 28, 39; 9,8; 20,6; 24,19
prorocilor: *pl. dat., în sintagma* ***prorocilor celor mincinoși*** 6,26
proroci: *pl. nom./ac.* 9,19; 10,24; 11,49; 16,31; 18,31; 24,44
proroci: *pl. nom./ac.* 13,28, 34; rezum. cap.16; 16,13, 29; 24,25, 27

(a) PROROCI: v. IV
prorocește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1; rezum. cap.2
au prorocit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,67
prorocește: *imperativ 2.sg.* 22,64

PROROCIE: s.f.
prorocia: *sg. ac.* rezum. cap.3
prorociia: *sg. ac., în sintagma* ***prorociia lui Isaie*** rezum. cap.4

PROROCIȚĂ: s.f.
prorocița: *sg. nom.* rezum. cap.2; 2,36

(a se) PROSLĂVI: v. IV
(să) proslăvea: *ind. imp. 3.sg.* 4,15
au proslăvit: *ind. pf.c. 3.sg.* 23,47

PRUNC: s.m.
pruncul/Pruncul: *sg. nom./ac.* 1,41, 44, 59, 66, 80; rezum. cap.2; 2,16, 17, 21, 27, 40, 43; 9,43, 48; 18,17
pruncule: *sg. voc.* 1,76
prunc: *sg. ac.* 2,12; 9,47
pruncilor: *pl. dat.* rezum. cap.7; 7,32; 10,21
pruncii: *pl. ac.* rezum. cap.17; rezum. cap.18; 18,16
prunci: *pl. ac.* 18,15; 20,28

PSALM: s.m.
psalmilor: *pl. gen., în sintagma* ***Cartea psalmilor*** 20,42
psalmi: *pl. ac.* 24,44

PUBLICAN: s.m. (cf. **Indice** Mt – **VAMEȘ**)
publicanilor: *pl. gen.* rezum. cap.3
publicanii: *pl. nom.* 3,12; 7,29; 15,1
publican: *sg. ac.* 5,27

PUHOI: s.n.; var. (Înv. și reg.) **POVOI**
povoiu: *sg. nom.* 6,48

PUI: s.m.
pui: *pl. ac.* 2,24
pui: *pl. voc., în sintagma* ***pui de năpârci*** 3,7

(a se) PUNE: v. III
au pus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,66; 2,7; 4,9; 6,48; 9,47; 13,13; 19,35; 23,26, 53
să puie: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.2; 2,22; 5,18; 9,16
(S-)au pus: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,34
e pusă: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 3,9
puiind: *gerunziu* 4,40; 9,62
pune: *ind. prez. 3.sg.* 5,36; rezum. cap.8; 8,16; 11,33; rezum. cap.15; 15,5
puind: *gerunziu* rezum. cap.7; 22,41; rezum. cap.23
puneți: *imperativ 2.pl.* 9,44; 21,14
(să) vor pune: *ind. viit.I. 3.pl.* 10,8
puiindu-: *gerunziu* 10,34
pune: *inf. prez. fără* ***a*** 11,6
va pune: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,46; 14,29
voi pune: *ind. viit.I. 1.sg.* 13,8; 20,43
(s-)ar pune: *cond. prez. 3.sg.* 17,2
ai pus: *ind. pf.c. 2.sg.* 19,21
am pus: *ind. pf.c. 1.sg.* 19,22
a pune: *inf. prez.* 20,19
or pune: *ind. viit.I. 3.pl.* 21,12
puindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.23
(să) pusease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 23,53
era pus: *pasiv ind. imp. 3.sg.* 23,55

PUNERE: s.f.
punerei: *sg. gen., în sintagma* ***pânele punerei-înainte*** 6,4

PUNGĂ: s.f.
pungă: *sg. ac.* 10,4; 22,35, 36

PUNTE: s.f.
punţi: *pl. ac.* 12,33

(a se) PURTA: v. I
purtând: *gerunziu* 5,18; 22,10; 24,1
purta: *ind. imp. 3.pl.* 7,14
(să) purta: *ind. imp. 3.sg.* 8,29
(nu) purtaţi: *imperativ prohib. 2.pl.* 10,4
au purtat: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,27
purta: *inf. prez. fără* **a** 11,46
(s-)au purtat: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,22
să poarte: *conj. prez. 3.sg.* 23,26

PURURI: adv.; var. **PURUREA**
pururea: 15,31; rezum. cap.18; 18,1
pururi: 24,53

PUS, -Ă: adj.
pus: *m. sg. ac.* 2,12, 16
pusă: *f. pl.* (*cu des.* **-ă**) *ac.* 12,19
pusă: *f. sg. ac.* 19,20
puse: *n. pl. ac.* 24,12

(a se) PUSTII: v. IV
(să) va pustii: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,17

PUSTIIRE: s.f.
pustiirea: *sg. nom.* 21,20

PUSTIU, -IE: adj./s.n.; var. **PUSTIE:** s.f.
pustii: *s.f. pl. ac.* 1,80; 8,29
pustie: *s.f. sg. ac.* 3,2, 4; 4,1; 5,16; 7,24
pustiiu: *adj. n. sg. ac.* 4,42; rezum. cap.6; 9,10, 12
pustie: *adj. f. sg. nom.* 13,35; 15,4

(a se) PUTEA: v. II
vei putea: *ind. viit.I. 2.sg.* 1,20; 16,2
putea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 1,22; 8,19; 13,11; 14,6; 19,3
poţi: *ind. prez. 2.sg.* 5,12; 6,42
poate: *ind. prez. 3.sg.* 5,21; 12,25; 14,26, 27, 31, 33; rezum. cap.16; 16,13; 17,1; 18,26
veţi putea: *ind. viit.I. 2.pl.* 5,34; 16,13
va putea: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,39; 14,29
au putut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,48; 8,43; 9,40; 14,30; 20,26
poci: *ind. prez. 1.sg.* 11,7; 14,20
pot: *ind. prez. 3.pl.* 11,46
puteţi: *ind. prez. 2.pl.* 12,26
vor putea: *ind. viit.I. 3.pl.* 13,24; 20,36; 21,15
pociu: *ind. prez. 1.sg.* 16,3
să poată: *conj. prez. 3.pl.* 16,26
(să) pot: *ind. prez. 3.pl.* 18,27

PUTERE: s.f.
putearea: *sg. ac.* 1,17; 4,6; 8,46; 10,19
putearea: *sg. nom./ac., în sintagmele* ***putearea Celui Înalt/putearea Duhului/putearea Domnului/din toată putearea (Ta)/putearea credinţii*** 1,35; 4,14; 5,17; 10,27; rezum. cap.17
puteare: *sg. nom./ac.* 1,51; 4,32, 36; 5,24; 6,19; 9,1; 10,19; 12,5; 19,17; rezum. cap.20; 20,2, 8; 21,27
puteri: *pl. nom.* rezum. cap.10
puterile: *pl. nom./ac.* 10,13; 19,37
puterii: *sg. dat.* 20,20
puterile: *pl. nom., în sintagma* ***puterile ceriurilor*** 21,26
putere: *sg. ac.* 22,25; 24,49
puterea: *sg. nom., în sintagma* ***puterea întunerecului*** 22,53
puterii: *sg. gen., în sintagma* ***puterii lui Dumnezău*** 22,69

PUTERNIC, -Ă: adj./s.
(Cel) Putemic: *s.m. sg. nom.* 1,49
(cei) putearnici: *s.m. pl. ac.* 1,52
putearnici: *s.m. pl. ac.* 12,11
putearnic: *adj. m. sg. nom.* 3,8
puternic: *adj. m. sg. nom., în sintagma* ***puternic în faptă şi în cuvânt*** 24,19

PUŢ: s.n.
puţ: *sg. ac.* 14,5

PUŢIN, -Ă: adj./pron. nehot./adv.
puţin: *adv.* 5,3; 12,48
(mai) puţin: *adv.* 7,47
puţin: *adv. în sintagma* ***puţin credincioşilor*** 12,28
puţini: *adj. m. pl. nom.* 10,2; 13,23
(mai) puţin: *adj. n. sg. nom.* 12,26
puţin: *adj. n. sg. ac.* 22,58
puţin: *pron. nehot. n. sg. ac.* 16,10; 19,17

R

RAI: s.n.
raiu: *sg. ac.* rezum. cap.23; 23,43

RAMURĂ: s.f.
ramurile: *pl. ac.* 13,19

RANĂ: s.f.
rane: *pl. ac.* 7,21
ranele: *pl. ac.* 10,34

(a) RĂBDA: v. I
voi răbda: *ind. viit.I. 1.sg.* 9,41

RĂBDARE: s.f.
răbdare: *sg. ac.* 8,15; 18,7
răbdarea: *sg. ac.* 21,19

(a) RĂCORI: v. IV
să răcorească: *conj. prez. 3.sg.* 16,24

RĂDĂCINĂ: s.f.
rădăcina: *sg. ac.* 3,9
rădăcini: *pl. ac.* 8,13

(a se) RĂDICA: v. I; vezi **(a se) RIDICA**

RĂMĂŞIŢĂ: s.f. „rest”
rămăşiţele: *pl. ac.* 24,43

(a) RĂMÂNE: v. III
au rămas: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,22, 56; 2,43
rămânea: *ind. imp. 3.sg.* 8,27
rămâneţi: *imperativ 2.pl.* 9,4; 10,7
va rămânea: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,8
să rămâiu: *conj. prez. 1.sg.* 19,5
aţi rămas: *ind. pf.c. 2.pl.* 22,28
rămâi: *imperativ 2.sg.* 24,29

(a) RĂNI: v. IV
rănindu-: *gerunziu* 9,39; 10,30; 20,12

RĂPIRE: s.f.
răpire: *sg. ac.* 11,39

RĂPITOR, -TOARE: adj.
răpitori: *m. pl. nom.* 18,11

(a) RĂSĂRI: v. IV
răsărind: *gerunziu* 1,78; 8,6, 8; 12,54

RĂSĂRIT: s.n. „est”
răsărit: *sg. ac.* 13,29

RĂSCUMPĂRARE: s.f.
răscumpărare: *sg. ac.* 1,68
răscumpărarea: *sg. nom./ac.* 2,38; 21,28

(a) RĂSIPI: v. IV; vezi **(a) RISIPI**

RĂSIPIRE: s.f.; vezi **RISIPIRE**

(a se) RĂSPLĂTI: v. IV
a răsplăti: *inf. prez.* 14,14
(să) va răsplăti: *ind. viit.I. 3.sg./impers.* 14,14; rezum. cap.18

RĂSPLĂTIRE: s.f.
răsplătirii: *sg. gen., în sintagma* ***zioa răsplătirii*** 4,19
răsplătirea: *sg. nom.* 14,12

(a) RĂSPUNDE: v. III
răspunzând: *gerunziu* 1,19, 35, 60; 4,8, 12; 5,5, 22, 31; 6,3; 7,22, 40, 43; 8,21; 9,41, 49; 10,27, 30, 41; 11,7, 45; 17,17, 36; 20,3, 24; 22,51
răspunzînd: *gerunziu* 3,11; 9,20; 13,2, 8, 14, 15, 25; 14,3, 5; 15,29; 20,39; 23,3, 40; 24,18
răspuns-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,16
au răspuns: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,4; 8,50; 9,19; 20,7; 23,9
răspunde: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.7
ai răspuns: *ind. pf.c. 2.sg.* 10,28
veţi răspunde: *ind. viit.I. 2.pl.* 12,11; 21,14; 22,68
răspunde: *inf. prez. fără* ***a*** 14,6
răspunzându-: *gerunziu* 17,20
răspundea: *ind. imp. 3.pl.* rezum. cap.20
răspundeţi: *imperativ 2.pl.* 20,3

RĂSPUNS: s.n.
răspuns: *sg. ac.* 2,26
răspunsurile: *pl. ac.* 2,47
răspunsul: *sg. ac.* 20,26

(a se) RĂSTIGNI: v. IV
răstâgnindu(-Să): *gerunziu* rezum. cap.23
răstigneşte: *imperativ 2.sg.* 23,21
să (Să) răstignească: *ind. prez. 3.sg.* 23,23
au răstignit: *ind. pf.c. 3.pl.* 23,33; 24,20
a (Să) răstigni: *inf. prez.* 24,7

RĂSTURNAT, -Ă: adj.
răsturnată: *sg. ac.* 24,2

RĂU, REA: adj./s./adv.
rău: *adj. m. sg. nom./ac.* rezum. cap.6; 6,43, 45
reale: *adj. f./n. pl. ac.* 6,43; 7,21
rea: *adj. f. sg. ac.* 6,45
răi: *adj. m. pl. nom.* 11,13
(mai) reale: *adj. n. pl. nom.* 11,26
rau: *s.n. sg. ac.* 6,9, 22, 45; 23,22, 41
[cei] răi: *s.m. pl. ac.* 6,35
(ceale) reale: *s.n. pl. ac.* 16,25
rău: *adv.* 17,4

RĂUTATE: s.f.; var. (Înv.) **RĂOTATE**
răotăţile: *pl. ac.* 3,19

RĂZBOI: s.n.
războiu: *sg. ac.* 14,31
războaie: *pl. ac.* rezum. cap.21; 21,9

RĂZMERIŢĂ: s.f.; var. **RĂZMIRIŢĂ**
răzmiriţe: *pl. ac.* 21,9

(a) RĂZVRĂTI: v. IV; (scris şi) **(a) RĂSVRĂTI**
răsvrătind: *gerunziu* 23,2
ar fi răzvrătit: *cond. pf. 3.sg.* 23,14

(a) RÂDE: v. III
veţ râde: *ind. viit.I. 2.pl.* 6,21
râdeţi: *ind. prez. 2.pl.* 6,25

RÂND: s.n.
rând: *sg. ac., în loc. adv.* ***pre rând*** „succesiv”; „în şir” 1,3; 9,14
rândul: *sg. ac.* 1,8

(a se) RÂNDUI: v. IV
a rândui: *inf. prez.* 1,1
(s-)au rânduit: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,13
au rânduit: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,1; 12,14, 42
va rânduii: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,44
-i rânduit: *pasiv ind. prez. impers.* 22,22

RÂNDUIT, -Ă: adj.
rânduit: *m. sg. nom.* 7,8

RÂU: s.n.
râul: *sg. nom.* 6,48, 49

(a) REPAUZA: v. I; var. (Înv.) **(a) RĂPĂUSA** (cf. **Indice** Mc)
au răpăosat: *ind. pf.c. 3.sg.* 23,46

REPEJUNE: s.f.
repejune: *sg. ac.* 8,33

(a) REPEZI: v. IV
a repezi: *inf. prez.* rezum. cap.4

REVENEALĂ: s.f.
reveneală: *sg. ac.* 8,6

(a se) RIDICA: v. I; var. (Înv. şi pop.) **(a se) RĂDICA**
au rădicat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,69; 17,13
rădicându-: *gerunziu* 6,20
(vă) rădicaţi: *conj. prez. fără* ***să*** *2.pl.* 12,29
(s-)au rădicat: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,13
rădicând: *gerunziu* 11,27; 16,23; 24,50
a rădica: *inf. prez.* 18,13
rădicaţi: *imperativ 2.pl.* 21,28

(a se) RISIPI: v. IV; var. (Înv. şi rar) **(a se) RĂSIPI**
răsipit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,51
răsipeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 11,23
(să) va răsipi: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.13; rezum. cap.19
au răsipit: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,13, 30
ar fi răsipit: *cond. pf. 3.sg.* 16,1
să (să) răsipească: *conj. prez. 3.sg.* 21,6

RISIPIRE: s.f.; var. **RĂSIPIRE**
răsipirea: *sg. nom./ac.* 6,49; rezum. cap.17; rezum. cap.21

ROB, ROABĂ: s.m./f.
robilor: *s.m. pl. dat.* 4,19
robi *s.m. pl. nom.* 21,24

ROBIE: s.f.
robiia: *sg. ac.* rezum. cap.21

ROD: s.n.
rodul: *s.n. sg. nom., în sintagmele* ***rodul pântecelui/rodul viii*** 1,42; 20,10
roduri: *s.n. pl. ac., în sintagma* ***roduri vreadnice de pocăinţă*** 3,8

rod: *s.n. sg. ac., în sintagma* ***rod bun*** 3,9; 6,43
rod: *s.n. sg. ac.* rezum. cap.6; 8,8, 14, 15; 13,6, 7, 9
rodul: *s.n. sg. ac.* 6,44; 21,30
rodurile: *s.n. pl. ac.* 12,17
roada: *s.f. sg. ac., în sintagma* ***roada viței*** 22,18

(a se) RODI: v. IV
rodisă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 12,16
(s-)au rodit: *ind. pf.c. 3.pl.* 12,18

RUDĂ: s.f.
ruda: *sg. ac.* 1,5; 2,4

RUDENIE: s.f.
rudeniia: *sg. nom./ac.* 1,36, 61
rudeniile: *pl. nom./ac.* 1,58; 14,12
rudenii: *pl. ac.* 2,44; 21,16

RUG: s.m. (Înv.) „mărăcine”
rug: *sg. ac.* 6,44

RUG: s.n. (aici cu referire la) „rugul aprins din Iș 3,4: „Și văzând Domnul că merge să vază, l-au chemat din mijlocul **rugului** și au zis...”
rug: *sg. ac.* 20,37

(a se) RUGA: v. I
era rugându(-să): *ind. imp. perifr. 3.sg.* 1,10
rugându(-Să): *gerunziu* 3,21; 9,18; 11,1
(s-)au rugat: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,38
au rugat *ind. pf.c. 3.sg.* 5,3, 12; 8,37; 11,37
(să/Să) ruga: *ind. imp. 3.sg.* 5,14; 9,29; 18,11; 22,41, 43
să (să/Să) roage: *conj. prez. 3.sg.* 6,12; 9,28
(vă) rugați: *ind. prez. 2.pl.* 6,28; 11,2
rugându-: *gerunziu* 7,3; 8,41
ruga: *ind. imp. 3.sg./pl.* 7,4, 36; 8,31, 32, 38
rogu-: *ind. prez. 1.sg.* 8,28; 9,38; 14,18, 19; 16,27
(m-/M-)am rugat: *ind. imp. 1.sg.* 9,40; 22,32
rugați: *imperativ 2.pl.* 10,2
a (să) ruga: *inf. prez.* rezum. cap.11; rezum. cap.18; 18,1; 20,47
a (ne) ruga: *inf. prez.* 11,1
roagă: *ind. prez. 3.sg.* 14,32
a ruga: *inf. prez.* 15,28
(să) va ruga: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.18
să (să) roaje: *conj. prez. 3.pl.* 18,10
rugându(-vă): *gerunziu* 21,36
rugați(-vă): *imperativ 2.pl.* 22,40, 46
(Să) roagă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.23

RUGĂCIUNE: s.f.
rugăciunea: *sg. nom./ac.* 1,13; rezum. cap.9
rugăciuni: *pl. ac.* 2,37; 5,33
rugăciunea: *sg. ac., în sintagma* ***rugăciunea lui Dumnezău*** 6,12
rugăciune: *sg. ac.* rezum. cap.11; rezum. cap.22; 22,45
rugăciunii: *sg. gen., în sintagma* ***casa rugăciunii*** 19,46

(a se) RUPE: v. III; var. (Înv. și reg.) **(a se) RUMPE**
(să) rumpea: *ind. imp. 3.sg.* 5,6
(să) rumpe: *ind. prez. 3.sg.* 5,36
rumpând: *gerunziu* 8,29
(s-)au rupt: *ind. pf.c. 3.sg.* 23,45

(a se) RUȘINA: v. I
(să) va rușina: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,26
va rușina: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,26
(să) rușina: *ind. imp. 3.sg./pl.* 13,17; 18,2
(mă) rușinez: *ind. prez. 1.sg.* 18,4
(să) vor rușina: *ind. viit.I. 3.pl.* 20,13

RUȘINE: s.f.
rușine: *sg. nom./ac.* 14,9; 16,3

RUTĂ: s.f. „plantă erbacee cu miros pătrunzător, neplăcut, întrebuințată în medicină”
ruta: *sg. ac.* 11,42

S

SABIE: s.f.
sabiia: *sg. nom./ac.* 2,35; 22,49
sabiii: *sg. gen.* 21,24
sabie: *sg. ac.* rezum. cap.22; 22,36
sabii: *pl. ac.* 22,38, 52

SADUCHEU: s.m.
saducheii: *pl. ac.* rezum. cap.20
saduchei: *pl. nom.* 20,27

SAMARINEAN: s.m.
samarineani: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.9
samarineanilor: *s.m. pl. gen.* 9,52
samarinean: *s.m. sg. nom.* 10,33; 17,16
samarineanul: *s.m. sg. nom.* rezum. cap.17

SARCINĂ: s.f. „greutate”, „povară”
sarcinile: *pl. ac.* 11,46

SARE: s.f.
sării: *sg. gen.* rezum. cap.14
sarea: *sg. nom.* 14,34

SAT: s.n.
sate: *pl. ac.* 8,1, 34
satele: *pl. ac.* 9, 12
satul: *sg. ac.* 15,15; 24,28
sat: *sg. ac.* 23,26; 24,13

SATANA: s.f.; var. (Înv.) **SĂTANA**
Satanii: *sg. gen., în sintagma* ***ispitele Satanii*** rezum. cap.4
Satana: *sg. nom./ac.* 10,18; 11,18; 13,16; 22,3
Sătana: *sg. nom.* 22.31

SAȚ: s.n.; var. (Înv. și pop.) **SAȚIU**
saţiu: *sg. ac.* rezum. cap.21
saţiul: *sg. ac.* 21,34

(a se) SĂDI: v. IV
(te) sădește: *imperativ 2.sg.* 17,6
sădiia: *ind. imp. 3.pl.* 17,28
au sădit: *ind. pf.c. 3.sg.* 20,9

SĂDIT, -Ă: adj.
sădit: *m. sg. ac.* 13,6

SĂLAȘ: s.n.
sălaș: *sg. ac.* 10,34
sălașele: *pl. ac., în sintagma* ***sălașește ceale de veac*** „sălașele cele veșnice” 16,9

(a) SĂLTA: v. I
sălteză: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1
au săltat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,41, 47; 10,21
săltat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,44
săltați: *imperativ 2.pl.* 6,23
ați săltat: *ind. pf.c. 2.pl.* 7,32
săltând: *gerunziu* rezum. cap.10

SĂLTARE: s.f. „veselie”
săltare: *sg. nom.* 1,14

SĂMÂNŢĂ: s.f.
sămânţa: *sg. nom./ac.* 8,5, 11; 20,28, 31

SĂNĂTOS, -OASĂ: adj./s.; var. (Înv. şi reg.) **SÂNĂTOS, -OASĂ**
sănătoşilor: *s.m. pl. dat.* 5,31
sănătos: *adj. m. sg. ac.* 7,10
sânătos: *adj. m. sg. nom., în sintagma* ***sânătos cu mintea*** „cu mintea întreagă” 8,35
sânătos: *adj. m. sg. ac.* 15,27

(a se) SĂNĂTOŞI: v. IV; var. **(a se) SÂNĂTOŞA:** v. I
(s-)au sânătăşat: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,47

(a) SĂPA: v. I
au săpat: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,48
să sape: *conj. prez. 3.sg.* (aici) „să spargă” (cf. lat. *perfodiō* „a străpunge (săpând)” 12,39
oi săpa: *ind. viit.I. 1.sg.* 13,8
a săpa: *inf. prez.* 16,3

SĂPTĂMÂNĂ: s.f.
săptămână: *sg. ac.* 18,12

(a se) SĂRA: v. I
(să) va săra: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,34

SĂRAC, -Ă: adj./s.
săracilor: *s.m. pl. dat.* 4, 18; 7,22; 18,22; 19,8
săracilor: *s.m. pl. voc.* 6,20
săracii: *s.m. pl. ac.* 14,13, 21
(un) sărac: *sg. nom.* 16,20
săracul: *sg. nom.* 16,22
sărac: *adj. m. sg. ac.* rezum. cap.16
săracă: *adj. f. sg. nom./ac.* 21,2, 3

(a) SĂRUTA: v. I
săruta: *ind. imp. 3.sg.* 7,38
a săruta: *inf. prez.* 7,45
au sărutat: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,20
să sărute: *conj. prez. 3.sg.* 22,47

SĂRUTARE: s.f.
sărutare: *sg. ac.* 7,45; 22,48

SĂTUL, -Ă: s.m./f.
sătuiilor: *s.m. pl. voc.* 6,25

(a se) SĂTURA: v. I
(vă) veţi sătura: *ind. viit.I: 2.pl.* 6,21
satură: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.9
(s-)au săturat: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,17
(să) saturǎ: *ind. prez. 3.pl.* 15,17
a sătura: *inf. prez.* 16,21

(a se) SĂVÂRŞI: v. IV
au săvârşit: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,39
(Mă) săvârşesc: *ind. prez. 1.sg.* 13,32
a săvârşi: *inf. prez.* 14,28
săvârşi: *inf. prez. fără* **a** 14,29, 30

SÂMBĂTĂ: s.f./adv.; var. (În v.) **SIMBĂTĂ** (cf. **Indice** Mt)
sâmbăta: *adv.* 4,15, 31; rezum. cap.6; 6,2, 7, 9; rezum. cap.13; 13,10, 13; rezum. cap.14; 14,1, 3
sâmbătă: *s.f. sg. ac.* rezum. cap.6; 6,6; 23,54, 56
sâmbăta: *s.f. sg. ac.* 6,1
sâmbetei: *s.f. sg. dat. adn.* 6,5
simbetei: *s.f. sg. gen.* 13,14, 16
sâmbetei: *s.f. sg. gen.* 14,5
sâmbetii: *sg. gen.* 24,1

SÂN: s.n.; var. (Înv.) **SIN**
sinul: *sg. ac.* (cf. Anania 2001, p.1528) 6,38
sânul: *sg. ac., în sintagma* ***sânul lui Avraam*** 16,22
sânul: *sg. ac.* 16,23

SÂNGE: s.n.
sângelui: *sg. gen., în sintagma* ***curgerea sângelui*** rezum. cap.8; 8,43, 44
sângele: *sg. nom./ac.* rezum. cap.11; 11,50, 51; rezum. cap.22; 22,20
sânge: *sg. ac.* 13,1; rezum. cap.22; 22,44

(a se) SÂRGUI: v. IV
(să) sârguia: *ind. imp. 3.sg.* 10,40
(te) sârguieşti: *ind. prez. 2.sg.* 10,41
să (să) sârguiască: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.12
(te) sârguieşte: *imperativ 2.sg.* 12,58
(să) sârguieşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.23

SCAUN: s.n.
scaunul: *sg. ac.* 1,32
scaun: *sg. ac.* 1,52
scaune: *pl. ac.* 22,30

(a) SCĂDEA: v. II
veţi scădea: *ind. viit.I. 2.pl.* 16,9
a scădea: *inf. prez.* 18,1
să scază: *conj. prez. 3.sg.* 22,32

(a) SCĂPA: v. I
a scăpa: *inf. prez.* 21,36

(a se) SCHIMBA: v. I
schimbându(-Să): *gerunziu în sintagma* ***schimbându-Să la faţă*** rezum. cap.9

(a) SCLIPI: v. IV
sclipeşte: *ind. prez. 3.sg.* 17,24

(a se) SCOATE: v. III
scoate: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4; 6,45; rezum. cap.9; rezum. cap.11; 11,15; rezum. cap.19
au scos: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,29; 10,35; 11,14; 20,12; 24,50
să scoţ: *conj. prez. 1.sg.* 6,42
să scoţi: *conj. prez. 2.sg.* 6,42
(să) scotea: *ind. imp. 3.sg.* 7,10
să scoaţă: *conj. prez. 3.pl.* 9,40
scoţând: *gerunziu* 9,49; rezum. cap.11
era scoţând: *ind. imp. perifr. 3.sg.* 11,14
scot: *ind. prez. 1.sg.* 11,18
scoţ: *ind. prez. 1.sg.* 11,19, 20; 13,32
să fiu scos: *conj. pf. 3.sg.* 19,23
a scoate: *inf. prez.* 19,45
scoţându-: *gerunziu* 20,15
scot: *ind. prez. 3.pl.* 11,19; 21,30

SCORPIE: s.f.
scorpii: *pl. ac.* 10,19
scorpie: *sg. ac.* 11,12

SCRÂŞNIRE: s.f.
scrâşnirea: *sg. nom., în sintagma* ***scrâşnirea dinţilor*** (cf. **Indice** Mt - **DINTE**) 13,28

(a se) SCRIE: v. III
a scrie: *inf. prez.* 1,3

au scris: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,63; 20,28
să (să) scrie: *conj. prez. 3.sg.* (aici) „să se facă recensământ” 2,1
iaste scris/scris iaste: *pasiv ind. prez. impers.* 2,23; 3,4; 19,46
scris este/este scris: *pasiv ind. prez. impers.* 4,4, 8, 10; 7,27; 10,26; 24,46
era scris: *pasiv ind. imp. impers.* 4,17
scrise sânt: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 10,20
scrie: *imperativ 2.sg.* 16,6, 7
sânt scrisă: *pasiv ind. prez. 3.pl.* (*cu des.* **-ă**) 18,31
e scris: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 20,17
sânt scrise: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 21,22; 24,44
este scrisă: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 22,37
era scrisă: *pasiv ind. imp. 3.sg.* 23,38

SCRIITURĂ: s.f. (aici) „inscripție”
scriitura: *sg. nom.* 23,38

SCRIPTURĂ: s.f.
scriptura: *sg. nom.* 4,21
scripturile: *pl. ac.* rezum. cap.24; 24,27, 32, 45

SCRISOARE: s.f. (aici) „înscriere la recensământ”; „zapis”; „inscripție”
scrisoare: *sg. nom.* 2,2
scrisoarea: *sg. nom./ac.* 16,6; 20,24; rezum. cap.23
scrisorile: *pl. ac.* 16,7

(a se) SCUIPA: v. I; var. (Înv. și reg.) **(a se) SCUIPI**
(Să) va scuipi: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,32

(a se) SCULA: v. I
sculându(-să/-Să): *gerunziu* 1,39; 4,38, 39; 5,25; 6,8; 8,24; 11,8; 15,20; 22,45; 23,1; 24,12, 33
(S-/s-)au sculat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,16, 29; 7,16; 8,55; 9,8, 19; 10,25; 24,6
scoală: *imperativ 2.sg.* 5,23, 24; 6,8; 7,14; 8,54; 17,19
(să) scoală: *ind. prez. 3.pl.* 7,22
(mă) scula: *inf. prez. fără* **a** 11,7
(să) va scula: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,8, 31
(să) vor scula: *ind. viit.I. 3.pl.* 11,32
scula(-mă)-voi: *ind. viit.I. 1.sg.* 15,18
scula(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,10
sculați(-vă): *imperativ 2.pl.* 22,46

SCULARE: s.f. „ridicare”
scularea: *sg. ac.* 2,34

SCUMP, -Ă: adj.
scumpă: *sg. ac., în sintagma* ***haină scumpă*** 7,5
(mai) scumpi: *m. pl. nom.* 12,7, 24

SCUTEC: s.n.
scutece: *pl. ac.* 2,7, 12

(a) SCUTURA: v. I
scuturați: *imperativ 2.pl.* 9,5

SCUTURAT, -Ă: adj.
scuturată: *f. sg. ac.* 6,38

SEAMĂ: s.f.; var. (Pop.) **SAMĂ**
samă: *sg. ac.* 16,2

SEC, SEACĂ: adj.; var. (Înv. și reg.) **SĂC, SACĂ**
sacă: *f. sg. ac., în sintagma* ***mână sacă*** „mână uscată” rezum. cap.6

(a) SECERA: v. I; var. (Înv. și reg.) **(a) SĂCERA**
seaceră: *ind. prez. 3.pl.* 12,24
seaceri: *ind. prez. 2.sg.* 19,21
săcerând: *gerunziu* 19,22

SECERIȘ: s.n.; var. (Înv. și reg.) **SĂCERIȘ**
săceriș: *sg. nom.* 10,2
săcerișului: *sg. gen., în sintagma* ***Stăpânul săcerișului*** 10,2
săcerișul: *sg. ac.* 10,2

SECURE: s.f.; var. (Pop.) **SĂCURE**
săcurea: *sg. nom.* 3,9

(a) SEMĂNA: v. I; var. (Pop.) **(a) SĂMĂNA**
să samine: *conj. prez. 3.sg.* 8,5
sămăna: *ind. imp. 3.sg.* 8,5
samănă: *ind. prez. 3.pl.* 12,24
ai sămănat: *ind. pf.c. 2.sg.* 19,21
am sămănat: *ind. pf.c. 1.sg.* 19,22

SEMĂNĂTOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Înv.) **SĂMĂNĂTOR, -TOARE**
sămănătoriu: *s.m. sg. ac.* rezum. cap.8
sămănătoriul: *s.m. sg. nom.* 8,5

SEMĂNĂTURĂ: s.f.; var. (Înv.) **SĂMĂNĂTURĂ**
sămănături: *pl. ac.* 6,1

SEMINȚIE: s.f.; var. (Înv.) **SĂMINȚIE**
sămânții: *sg. dat.* 1,55

SEMN: s.n.; var. (Înv. și pop.) **SĂMN**
sămn: *sg. nom./ac.* 2,12, 34; 11,16, 29, 30; 21,7; 23,8
seamne: *pl. nom./ac.* rezum. cap.7; 21,11, 25; rezum. cap.23
sămnul: *sg. ac.* rezum. cap.11; 11,29
seamnele: *pl. ac.* rezum. cap.21

SFAT: s.n.
sfat: *sg. ac.* rezum. cap.3; rezum. cap.22
sfaturi: *pl. nom., în sintagma* ***sfaturi și porunci evanghelicești*** rezum. cap.6
sfatul: *sg. ac., în sintagmele* ***sfatul lui Dumnezău/sfatul lui Hristos*** 7,30; rezum. cap.18
sfatul: *sg. ac.* 22,66; 23,51

(a) SFĂRÂMA: v. I
sfărâma(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,18

(a se) SFĂTUI: v. IV
(să) sfătuiesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.22

SFÂNT, -Ă: adj./s.
Sfânta: *adj. antep. f. sg. nom.,* în titlu: *Sfânta a lui Isus Hristos Evanghelie de la Marcu*
Sfânt: *adj. n. sg. nom./ac./gen., în sintagma* ***Duhul Sfânt/Duhului Sfânt*** rezum. cap.1; 1,15, 35, 41, 67; 2,25, 26; 3,16, 22; 4,1; 10,21; rezum. cap.12; 12,10, 12; rezum. cap.24
sfânt: *adj. n. sg. nom.* 1,49
sfântă: *adj. f. sg. ac., în sintagma* ***legătura cea sfântă*** „legământul cel sfânt” 1,72
sfinților: *adj. antep. m. pl. gen.* 9,26
Sfântul: *s.m. sg. nom.* 1,35
sfinților: *pl. gen.* 1,7; 18,7
sfintul: *s.m. sg. gen., în sintagma* ***sfintul Domnului*** „cel închinat Domnului, cel care este pus în slujba lui Dumnezeu” 2,23
Sfântul: *s.m. sg. nom., în sintagma* ***Sfântul lui Dumnezău*** 4,34

(a se) SFÂRȘI: v. IV
sfârșindu(-să): *gerunziu* 4,2, 13
au sfârșit: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,14

SFÂRȘIT: s.n.
sfârșit: *sg. nom./ac.* 1,33; 22,37

sfârşit: *sg. ac., în loc. adv.* ***până în sfârşit*** 18,5
sfârşitul: *sg. nom.* 21,9

SFEŞNIC: s.n.; var. (Înv.) **SFEAŞNIC**
sfeaşnic: *sg. ac.* 8,16; 11,33

SFETNIC: s.m.
sfetnic: *sg. nom.* 23,50

SFINŢENIE: s.f.
sfinţenie: *sg. ac.* 1,75

(a) SFINŢI: v. IV
sfinţască: *ind. prez. 3.sg.* 11,2

SICRIU: s.n.
sicriiu: *sg. ac.* 7,14

(a se) SILI: v. IV
(s-)au silit: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,1
sileaşte: *imperativ 2.sg.* 14,23
au silit: *ind. pf.c. 3.pl.* 24,29

SILNICIE: s.f.
silnicie: *sg. ac., în loc. adv.* (Înv.) ***cu silnicie*** 16,16

SIMŢIRE: s.f.
sâmţirea: *sg. ac.* rezum. cap.24; 24,45

SINAGOGĂ: s.f.
sinagoga: *sg. ac.* rezum. cap.4; 4,20, 33, 38; 6,6; 7,5; 13,10
sinagogurile: *pl. ac.* 4,15, 44
sinagogă: *sg. ac.* 4,28
sinagoghii: *sg. gen., în sintagma* ***căpeteniia sinagoghii*** 8,41, 49
sinagoguri: *pl. ac.* 11,43; 12,11; 20,46; 21,12

SINGUR, -Ă: adj.
sângură: *f. sg. ac.* 4,4; 10,40
sângur: *m. sg. nom./ac.* 5,21; 9,18, 36; 18,19
sângure: *n. pl. ac.* 24,12
singur: *m. sg. nom.* 24,18

SIRIAN: s.m.
Sirianul: *sg. nom.* 4,27

SLAVĂ: s.f.
slavă: *sg. nom./ac.* 2,32; 14,10; rezum. cap.19
slava: *sg. ac.* 4,6; 12,27; 24,26
slavă: *sg. ac., în loc. v.* ***să dea slavă*** 17,18

SLĂBĂNOG, -OAGĂ: adj./s. „paralitic”
slăbănogului: *s.m. sg. dat.* rezum. cap.5; 5,24
slăbănojii: *s.m. pl. ac.* 14,13
slăbănogii: *s.m. pl. ac.* 14,21
slăbănog: *adj. m. sg. ac.* 5,18

(a) SLĂVI: v. IV
slăvind: *gerunziu* 2,20; 18,43
slăvea: *ind. imp. 3.sg.* 13,13

SLĂVIT: adv. „minunat” (cf. lat. *glōriōsē*)
slăvit: 13,17

SLOBOD: adv.
slobod: 6,2, 4, 9; rezum. cap.14; 14,3

SLOBOZENIE: s.f.
slobozenie: *sg. ac.* 4,19

(a se) SLOBOZI: v. IV
slobozi: *imperativ 2.sg.* 2,29; 9,12; 23,18
slobozi(-Te): *imperativ 2.sg.* 4,9
au slobozit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,19; 8,38; 14,4; 23,25
slobozitu(-te)-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 13,12
veţi slobozi: *ind. viit.I. 2.pl.* 22,68
a slobozi: *inf. prez.* rezum. cap.23; 23,17, 20
voi slobozi: *ind. viit.I. 1.sg.* 23,16
voiu slobozi: *ind. viit.I. 1.sg.* 23,22

SLOBOZIRE: s.f.
slobozirea: *sg. ac.* 4,19

SLOVĂ: s.f.
slove: *pl. ac.* 23,38

SLUGĂ: s.f.
sluga: *sg. nom./ac.* 1,54; 2,29; rezum. cap.7; 7,2, 3, 7, 10; 12,43, 45, 47; 14,17, 21, 22; 20,10; 22,50
slugii: *sg. gen./dat.* 1,69; 7,8; 12,46; 14,21, 23; 17,9
slugile: *pl. nom./ac.* 11,7; 12,37, 38, 45; rezum. cap.20
slujile: *pl. ac.* 15,22; 19,13, 15
slujii: *pl. ac.* 15,26
slugă: *sg. nom./ac.* 16,13; 17,7; 20,11
slugi: *pl. nom.* rezum. cap.17; 17,10
slujii: *pl. dat.* (*cu prep.* ***la***) rezum. cap.19
slugă: *sg. voc., în sintagmele* ***slugă bună/slugă vicleană*** 19,17, 22

SLUJBĂ: s.f.
slujbei: *sg. gen.* 1,23
slujbă: *sg. ac.* 10,40
slujba: *sg. ac.* 19,31

(a) SLUJI: v. IV; var. (Rar) **(a) SLUGI**
au fost slujind: *ind. pf.c. cu gerunziu 3.sg.* 1,8
să slugim: *conj. prez. 1.pl.* 1,74
slujind: *gerunziu* 2,37
vei slugi: *ind. viit.I. 2.sg.* 4,8
slugiia: *ind. imp. 3.sg.* 4,39; rezum. cap.10
slujiia: *ind. imp. 3.pl.* 8,3
a slugi: *inf. prez.* 10,40
va slugi: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,37
slujesc: *ind. prez. 1.sg.* 15,29
sluji: *inf. prez. fără* ***a*** rezum. cap.16; 16,13
slugeaşte: *imperativ 2.sg.* 17,8
slujeşte: *ind. prez. 3.sg.* 22,27

SLUJITOR, -TOARE: s.m./f.
slugitori: *s.m. pl. nom.* 1,2
slugitoriului: *s.m. sg. dat.* 4,20; 12,58
slugitoriul: *sg. nom./ac.* 12,58; 22,26

SLUJNICĂ: s.f.
slujnica: *sg. ac., în sintagma* ***slujnica Domnului*** 1,38
slujnicii: *sg. gen.* 1,48
slujnicele: *pl. ac.* 12,45
slujnică: *sg. nom.* 22,57

SMERENIE: s.f.
smereniia: *sg. ac.* 1,48

(a se) SMERI: v. IV
(să) va smeri: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,5; 14,11
(să) smereaşte: *ind. prez. 3.sg.* 14,11; 18,14
smeri(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 18,14

SMERIT, -Ă: s.m./f.
(cei) smeriţi: *s.m. pl. ac.* 1,53

SMINTEALĂ: s.f.
sminteale: *pl. nom.* 17,1

(a se) SMINTI: v. IV
(să) va sminti: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,23
sminteşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.17
să sminteas: *conj. prez. 3.sg.* 17,2

SMOCHIN: s.m.
smochinul: *sg. ac., în sintagma* ***smochinul cel neroditoriu*** rezum. cap.13
smochin: *sg. ac.* 13,6
smochinul: *sg. ac.* 13,7; 21,29

SMOCHINĂ: s.f.
smochine: *pl. nom.* 6,44

(a se) SMULGE: v. III
smulgând: *gerunziu* rezum. cap.6
smulgea: *ind. imp. 3.pl.* 6,1
smulge(-te): *imperativ 2.sg.* 17,6

SOACRĂ: s.f.
soacra: *sg. nom./ac.* rezum. cap.4; 4,38; 12,53
soacră-sa: *sg. ac.* 12,53

SOARE: s.m.
soarele: *sg. nom.* 4,40; 23,45
soare: *sg. ac.* 21,25

SOARTĂ: s.f.; var. (Înv. şi pop.) **SOARTE;** (Înv.) **SORŢ:** s.m.
soartea: *s.f. sg. ac.* 1,9
sorţi: *s.m. pl. ac.* 23,34

(a se) SOCOTI: v. IV
socotindu-: *gerunziu* 2,19, 44
socotind: *gerunziu* 3,15; 11,38; 20,23
socoteşti: *ind. prez. 2.sg.* 6,41
(m-)am socotit: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,7
socotesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.12; rezum. cap.24
socotiţi: *imperativ 2.pl.* 12,24, 27
socoteşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.14; 14,28
socotea: *ind. imp. 3.pl.* 14,1
au socotit: *ind. pf.c. 3.pl.* 20,17
(S-)au socotit: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,37

SOL: s.m.
solii: *pl. nom.* 7,24
soli: *pl. ac.* 9,52

SOLIE: s.f.
solie: *sg. ac.* 14,32; 19,14

SOMN: s.n.
somn: *sg. ac.* rezum. cap.8; 9,32

SORĂ: s.f.
soru-sa: *sg. ac.* rezum. cap.10
soră: *sg. ac.* 10,39
soru-mea: *sg. nom.* 10,40
surorile: *pl. ac.* 14,26

(a) SOSI: v. IV
sosit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,20
va sosi: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.17
sosind: *gerunziu* 19,5

SOŢIE: s.f. (Înv. şi pop.) „tovarăş”
soţiile: *pl. ac.* 2,44
soţiilor: *pl. dat.* 5,7
soţii: *pl. nom.* 5,10

SPAIMĂ: s.f.
spaima: *sg. nom.* 5,9
spaimă: *sg. nom.* 5,26
spaime: *pl. nom.* 21,11

(a) SPARGE: v. III
va sparge: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,37

(a se) SPĂIMÂNTA: v. I
(s-)au spăimântat: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,56
(nu vă) spăimântaţi: *imperativ prohib. 2.pl.* 21,9
spăimântându(-să): *gerunziu* 24,5, 37
au spăimântat: *ind. pf.c. 3.pl.* 24,22

(a se) SPĂLA: v. I
spăla: *ind. imp. 3.pl.* 5,2
(să) spălasă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 11,38

(a se) SPĂSI: v. IV (Înv. şi reg.; Bis.) „a se mântui”
să (să) spăsască: *conj. prez. 3.pl.* 8,12

(a) SPÂNZURA: v. I
era spânzuraţi: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 23,39

SPIC: s.n.
spice: *pl. ac.* rezum. cap.6; 6,1

SPIN: s.m.
spini: *pl. ac.* 6,44; 8,7, 14
spinii: *pl. nom.* 8,7

SPRÂNCEANĂ: s.f.
sprânceana: *sg. ac., în sintagma* ***sprânceana munteluui*** 4,29

SPUMĂ: s.f.
spume: *pl. ac.* 9,39

(a) SPUNE: v. III
să spuie: *conj. prez. 3.sg./pl.* 5,14; 8,56; 9,21
spuneţi: *imperativ 2.pl.* 7,22; 13,32
au spus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,36, 47; 9,36; 14,21; 24,24
spune: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.20
spune: *imperativ 2.sg.* 20,2; 22,66
spuiu: *ind. prez. 1.sg.* 20,8
spui *ind. prez. 2.sg.* 20,21
voi spune: *ind. viit.I. 1.sg.* 22,67
spunea: *ind. imp. 3.sg.* 24,10

(a) STA: v. I
stând: *gerunziu* 1,11; 4,39; 5,2; rezum. cap.6; 7,38; 12,1; 18,11, 13, 40; 19,8, 32
stau: *ind. prez. 1.sg.* 1,19
au stătut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,9; 6,8, 17; 7,14; 8,44; 10,40; 17,22; 24,4
sta: *ind. imp. 3.sg./pl.* 5,1; 9,32; 19,24; 23,10, 35, 49
stăi: *imperativ 2.sg.* 6,8
stau: *ind. prez. 3.pl.* 8,20; 9,27
va sta: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,18
a sta: *inf. prez.* 11,53; 13,25; 21,36
stă: *ind. prez. 3.sg.* 19,30
sta: *inf. prez. fără* ***a*** 21,15
stătut-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 24,36

STADIU: s.m. (cf. **Indice** 2Mac)
stadii: *pl. ac.* 24,13

STAT: s.n. (Înv. şi reg.) „înălţime”
statul: *sg. ac.* 12,25
stat: *sg. ac., în sintagma* ***mic de stat*** 19,3

STĂPÂN, -Ă: s.m./f.
Stăpâne: *s.m. sg. voc., în sintagma* ***Stăpâne Doamne*** 2,29
Stăpânul: *s.m. sg. ac., în sintagma* ***Stăpânul săcerişului*** 10,2
stăpânul: *sg. nom.* 12,38; 13,25; 14,21; 16,3; 19,33
stăpânului: *sg. dat.* 22,11

(a) STĂPÂNI: v. IV
stăpânind: *gerunziu* 3,1
să stăpâneaască: *conj. prez. 3.sg./pl.* rezum. cap.19; 19,14
să stăpânesc: *conj. prez. 1.sg.* 19,27
stăpânesc: *ind. prez. 3.pl.* 22,25

STÂNGA: s.f.
stânga: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***de-a stânga*** 23,33

STEA: s.f.
steale: *pl. ac.* 21,25

STERP, STEARPĂ: adj./s. „steril"
stearpă: *adj. f. sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,7, 36
(ceale) sterpe: *s.f. pl. ac.* 23,29

STRAISTĂ: s.f.; vezi **TRAISTĂ**

STRAIŢĂ: s.f.; vezi **TRAISTĂ**

STRAJĂ: s.f.; var. (În v. şi rar) **STRAGE**
străgile: *pl. ac., în sintagma* ***păzind străgile nopţii*** „făcând de strajă noaptea" 2,8
strage: *sg. ac., în sintagmele* ***la a doao strage/la a triia strage*** 12,38

(a) STRĂBATE: v. III
străbătând: *gerunziu* 5,15

STRĂIN, -Ă: adj./s.; var. (Înv. şi pop.) **STREIN, -Ă**
streină: *adj. f. sg. ac.* 15,13
străin: *s.m. sg. ac.* 17, 18

(a) STRĂJUI: v. IV
ar străjuii: *cond. prez. 3.sg.* 12,39

(a) STRĂLUCI: v. IV
au strălucit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,9
strălucind: *gerunziu cu val. adj.* „strălucitor" 9,29
străluceaşte: *ind. prez. 3.sg.* 17,24

STRĂLUCIT, -Ă: adj.
strălucit: *n. sg. ac.* 24,4

STRÂMB, -Ă: adj./s.
(ceale) strâmbe: *s.f. pl. nom.* (aici) „căi strâmbe" 3,5
strâmbă: *adj. f. sg. ac., în sintagma* ***Mamona cea strâmbă*** „bogăţia cea nedreaptă"/ ***mărturie strâmbă*** 16,11; 18,20

STRÂMBĂTATE: s.f.
strâmbătate: *sg. ac.* 11,39
strâmbătăţii: *sg. gen., în sintagmele* ***lucrătorii strâmbătăţii/ispravnicul strâmbătăţii/Mamona strâmbătăţii*** „bogăţia nedreaptă"/ ***giudecătoriul strâmbătăţii*** 13,27; rezum. cap.16; 16,8, 9; rezum. cap.18; 18,6

STRÂMT, -Ă: adj.
strâmtă: *f. sg. ac.* rezum. cap.13; 13,24

STRÂMTOARE: s.f. „necaz" (cf. lat. *pressūra, -ae* „opresiune", „necaz")
strâmtoarea: *sg. nom.* 21,25

(a se) STRÂMTORA: v. I; var. (Înv.) **(a) STRÂMTURA**
(Mă) strâmtorez: *ind. prez. 1.sg.* 12,50
vor strâmtura: *ind. viit.I. 3.pl.* 19,43

(a) STRÂNGE: v. III
strânge: *ind. prez. 3.sg.* 12,21

STRÂNSOARE: s.f. „necaz" (cf. lat. *pressūra, -ae* „opresiune", „necaz")
strânsoare: *sg. nom.* 21,23

(a) STRICA: v. I
au stricat: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,35
va strica: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,19
strica-voi: *ind. viit.I. 1.sg.* 12,18
strică: *ind. prez. 3.sg.* 12,33

(a) STRIGA: v. I
au strigat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,42; 4,33; 8,54; 9,38; 18,38; 23,18
strigă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 3,4; rezum. cap.7; 9,39; 18,7
strigând: *gerunziu* 4,41; 8,28; 16,24; rezum. cap.23; 23,46
striga: *ind. imp. 3.sg./pl.* 8,8; 18,39; 23,21, 23
vor striga: *ind. viit.I. 3.pl.* 19,40
strâgând: *gerunziu* rezum. cap.23

(a) STROPŞI: v. IV
stropşeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 9,39
au stropşit: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,42

STRUGURE: s.m.
struguri: *pl. nom.* 6,44

SUDOARE: s.f.
sudoarea: *sg. nom.* 22,44

(a) SUFLA: v. I
suflă: *ind. prez. 3.sg.* 12,55

SUFLET: s.n.
sufletul: *sg. nom./ac.* 1,46; 2,35; 9,24; 10,27; 12,20, 22, 23; 14,26; 17,33; 23,46
suflet: *sg. ac.* 6,9
sufletele: *pl. ac.* 9,56; 21,19
sufletului: *sg. gen./dat.* 12,19; rezum. cap.14
sufletul: *sg. voc., în sintagma* ***sufletul mieu*** 12,19
sufletul: *sg. ac., în loc. v.* ***Îş dă sufletul*** rezum. cap.23

(a) SUGE: v. III
supsease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* rezum. cap.11
ai supt: *ind. pf.c. 2.sg.* 11,27

(a se) SUI: v. IV
(s-/S-)au suit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* rezum. cap.2; 2,4; 5,19; 8,22; 9,28; 19,4
suindu(-să/-Să): *gerunziu* 2,42; rezum. cap.3; 8,37; 19,28
sui(-te): *imperativ 2.sg.* 14, 10
(ne) suim: *ind. prez. 1.pl.* 18,31
(Să) suia: *ind. imp. 3.sg.* 24,51

SUNET: s.n.
sunetului *sg. gen.* 21,25

(a) SUPĂRA: v. I
supără: *ind. prez. 3.sg./pl.* 8,45; 18,5
(nu) supăra: *imperativ prohib. 2.sg.* 8,49
să supere: *conj. prez. 3.sg.* 18,5

(a se) SUPUNE: v. III
(să) supun: *ind. prez. 3.pl.* 10,17, 20

SUPUNERE: s.f.
supunerea: *sg. ac.* rezum. cap.10

SUPUS, -Ă: adj.
supus: *m. sg. nom.* rezum. cap.2; 2,51

SURD, -Ă: s.m./f.
surzii: *s.m. pl. nom.* 7,22

SUS: adv.
sus: *adv. în loc. adj.* ***de sus*** 2,14; 24,49
sus: *adv. în loc. adv.* ***în sus*** 13,11
(mai) sus: 14,10

SUTAŞ: s.m.
sutaşului: *sg. gen.* rezum. cap.7
sutaş: *sg. gen.* 7,2
sutaşul: *sg. nom./ac.* 7,6; rezum. cap.23; 23,47

Ş

ŞANŢ: s.n.
şanţ: *sg. ac.* 19,43

ŞARPE: s.m.
şerpi: *pl. ac.* 10,19
şarpe: *sg. ac.* 11,11

ŞCHIOP, -OAPĂ: s.m./f.
şchiopii: *s.m. pl. nom./ac.* 7,22; 14,13, 21

(a) ŞEDEA: v. II
şed: *ind. prez. 3.pl.* 1,79; 7,32; 14,10; 21,35
au şezut: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,20; 7,15, 36; 11,37; 19,30; 22,14
şezând: *gerunziu* rezum. cap.5; 5,3, 27; 8,35; 10,13, 39; 14,28, 31; 22,55
şedea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 5,17; 7,49; 14,15; 18,35; 24,30
era şezând: *ind. imp. perifr. 3.pl.* 5,17, 29
şezusă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 7,37
să şază: *conj. prez. 3.pl.* 9,14, 15
a şedea: *inf. prez.* 12,37
vor şedea: *ind. viit.I. 3.pl.* 13,29
a şeadea: *inf. prez.* rezum. cap.14
(nu) şedea: *imperativ prohib. 2.sg.* 14,8
şez: *imperativ 2.sg.* 14,10
şezi: *imperativ 2.sg.* 16,6; 17,7
şezi: *imperativ 2.sg.* 20,42
şede: *ind. prez. 3.sg.* 22,27
să şedeţi: *conj. prez. 2.pl.* 22,30
va fi şezând: *ind. viit.I. cu gerunziu 3.sg.* 22,69
şedeţi: *imperativ 2.pl.* 24,49

ŞEDERE: s.f.
şăderile: *pl. ac., în sintagma* ***şăderile înainte*** „locurile din faţă” 14,7
şederile: *pl. ac., în sintagma* ***şederile dintâi*** „locurile din faţă” 20,46

ŞES, ŞEASĂ: adj.
şes: *n. sg. ac., în sintagma* ***loc şes*** 6,17

(a) ŞTERGE: v. III
ştergea: *ind. imp. 3.sg.* 7,38
au şters: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,44
şteargem: *ind. prez. 1.pl.* 10,11

(a se) ŞTI: v. IV
au ştiut: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,43
ştiaţi: *ind. prez. 2.pl.* 2,49
ştiu: *ind. prez. 1.sg.* 4,34; 13,25, 27; 16,4; 22,60
ştiia: *ind. imp. 3.sg./pl.* 4,41; 6,8
să ştiţi: *conj. prez. 2.pl.* 5,24; 10,11; 12,39; 21,20, 31
ar şti: *cond. prez. 3.sg.* 7,39
a şti: *inf. prez.* 8,10
ştiind: *gerunziu* 8,53
neştiind: *gerunziu* 9,33
ştiţi: *ind. prez. 2.pl.* 9,55; 11,13; 12,56; 21,30
şti: *ind. prez. 3.sg.* 10,22; 12,30, 46
ştiu: *ind. prez. 3.pl.* 11,44; 20,7; 23,34
să (să) ştie: *conj. prez. 3.sg.* 12,2
ştii: *ind. prez. 2.sg.* 18,20; 24,18
să ştie: *conj. prez. 3.sg.* 19,15
ştiai: *ind. imp. 2.sg.* 19,22
ştim: *ind. prez. 1.pl.* 20,21

ŞTIINŢĂ: s.f.
ştiinţii: *sg. gen., în sintagma* ***cheaie ştiinţii*** 11,52

T

TAINĂ: s.f.
taina: *sg. ac., în sintagma* ***taina împărăţiii lui Dumnezeu*** 8,10

TALANT: s.m.
tălanţi: *pl. ac.* rezum. cap.19

TARE: adj./s.
(Cel mai) tare: *s.m. sg. nom.* 3,16
(cel) tare: *s.m. sg. nom.* 11,21
(mai) tare: *adj. m. sg. nom.* 11,22

TATĂ: s.m.; var. (Înv. şi pop.) **TĂTÂNE**
tatăl/Tatăl: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,67; 2,33, 48; 6,36; 8,51; 9,59; 10,22; 11,2, 11; 12,30, 32, 53; 14,26; rezum. cap.15; 15,20, 22, 27, 28; 22,29
tătâne-său: *sg. gen./dat.* 1,32, 59, 62; 9,43; 15,12, 29
Tatălui/tatălui: *sg. gen./dat.* 2,49; 8,50; rezum. cap.9; 9,26; rezum. cap.10; rezum. cap.23; 24,49
Tatălui: *sg. gen., în sintagma* ***glasul Tatălui*** rezum. cap.3
tată: *sg. ac.* 3,8; 18,20
tată-său: *sg. ac.* rezum. cap.9; 15,20
tată: *sg. voc.* 15,12, 18, 21; 22,42
tătâne-mieu: *sg. gen.* 15,17; 16,27
tată-mieu: *sg. ac.* 15,18

(a) TĂCEA: v. II
vei fi tăcând: *ind. viit.I. cu gerunziu 2.sg.* 1,20
au tăcut: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,36; 14,4; 20,26; 23,56
să tacă: *conj. prez. 3.sg.* 18,39
vor tăcea: *ind. viit.I. 3.pl.* 19,40

(a se) TĂGĂDUI: v. IV
(nu) tăgădui: *imperativ prohib. 2.sg.* 6,29
tăgăduind: *gerunziu* 8,45
va tăgădui: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,9
tăgădui(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,9
tăgăduiesc: *ind. prez. 3.pl.* 20,27
(Să) tăgăduieşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.22
vei tăgădui: *ind. viit.I. 2.sg.* 22,34, 61
au tăgăduit: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,57

TĂGĂDUIRE: s.f.
tăgăduire: *sg. ac.* rezum. cap.22

(a se) TĂIA: v. I
să taie: *conj. prez. 3.pl., în loc. v.* ***să taie împregiur*** 1,59
(să) taie: *ind. prez. 3.sg., în loc. v.* ***să taie împrejur*** 2,21

(să) va tăia: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,9
am tăiat: *ind. pf.c. 1.sg.* 9,9
(să) vor tăia: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.13
taie: *imperativ 2.sg.* 13,7
vei tăia: *ind. viit.I. 2.sg.* 13,9
taie: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.22
au tăiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,50
era tăiat: *pasiv ind. imp. 3.sg.* „era săpat” 23,53

TĂIAT, -Ă: adj.
tăiat: *m. sg. nom., în loc. adj.* ***tăiat împregiur*** rezum. cap.2

TĂIERE: s.f.; var. (Înv.) **TĂIARE**
tăiarea: *sg. ac., în loc. s.* ***tăiarea împregiur*** rezum. cap.1

(a se) TĂINUI: v. IV
(să) tăinuia: *ind. imp. 3.sg.* 1,24
(s-)au tăinuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,47
tăinuim: *ind. prez. 1.pl.* rezum. cap.12

TĂINUIT, -Ă: adj.
tăinuit: *n. sg. nom.* rezum. cap.8; 8,17
tăinuită: *f. sg. nom.* rezum. cap.17

(a) TĂMĂDUI: v. IV
tămăduiaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4; rezum. cap.7
au tămăduit: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,43

(a) TĂMÂIA: v. I
să tămâiaze: *conj. prez. 3.sg.* 1,9

TĂMÂIERE: s.f.
tămâierii: *sg. gen., în sintagmele* ***(la) ceasul tămâierii/oltariul tămâierii*** 1,10, 11

TĂTÂNE: s.m.; var. **TATĂ**

(a) TÂLCUI: v. IV
tâlcuieşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.8; rezum. cap.24
tâlcuia: *ind. imp. 3.sg.* 24,27

TÂLHAR: s.m.; var. (Înv.) **TÂLHARIU;** (Înv. şi reg.) **TĂLHAR**
tâlhari: *pl. ac.* 10,30, 36
tâlharilor: *pl. gen.* 19,46
tâlhariu: *sg. nom./ac.* rezum. cap.22; 22,52; 23,39
tâlharii: *pl. ac.* rezum. cap.23
tâlhariu: *sg. ac.* rezum. cap.23
tâlhari: *pl. ac.* 23,33

TÂNĂR, -Ă: adj./s.; var. (Înv. şi reg.) **TINĂR, -Ă**
(cel mai) tinăr: *s.m. sg. nom.* 15,12
tinărule: *s.m. sg. voc.* 7,14
(cel mai) tinăr: *adj. m. sg. nom.* 15,13

(a) TÂNJI: v. IV (Înv. şi reg.) „a-şi exprima nemulţumirea”
tânjia: *ind. imp. 3.sg.* rezum. cap.13
tânjind: *gerunziu* 13,14; rezum. cap.15

(a se) TÂNGUI: v. IV
tânguitu(-)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 7,32
(să) tânguia: *ind. imp. 3.pl.* 23,27
tânguindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.24

TÂRG: s.n.
târg: *sg. ac.* rezum. cap.7; 7,32; 11,43; 20,46

TÂRSÂNĂ: s.f. (Înv.) „ţesătură aspră din păr de capră, purtată de asceţi sau de călugări direct pe piele”; „ţesătură groasă (ca pânza de sac)”
târsână: *sg. ac.* 10,13

TÂRZIU, -IE: adj. (despre oameni şi manifestările lor) „care acţionează cu greutate”; „zăbavnic”
târzii: *m. sg. voc.* 24,25

(a se) TEME: v. III
(nu te) teame: *imperativ prohib. 2.sg.* 1,13, 30; 5,10; 8,50; 12,32
(să) tem: *ind. prez. 3.pl.* 1,50
(s-)au temut: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,9; 8,35; 9,34; 20,19
(nu vă) teamereţi: *imperativ prohib. 2.pl.* 2,10; 12,4, 7
temându(-să): *gerunziu* 8,25
(să) temea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 9,45; 18,2; 22,2
a (să) teame: *inf. prez.* rezum. cap.12
să (vă) teameţi: *conj. prez. 2.pl.* 12,5
teameţi(-vă): *imperativ 2.pl.* 12,5
(vă) teameţ: *imperativ 2.pl.* 12,5
(mă) tem: *ind. prez. 1.sg.* 18,4
(m-)am temut: *ind. pf.c. 1.sg.* 19,21
(te) temi: *ind. prez. 2.sg.* 23,40
(nu vă) temereţi: *imperativ prohib. 2.pl.* 24,36

TEMELIE: s.f.
temelia: *sg. ac.* 6,48; 14,29
temelie: *sg. ac.* 6,49

TEMNIŢĂ: s.f.
temniţă: *sg. ac.* 3,20; 12,58; 22,33; 23,19, 25

TESTAMENT: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **TESTAMÂNT**
testamânt: *sg. nom., în sintagma* ***noul testamânt*** „legământul cel nou” 22,20

TETRARH: s.m.; var. (Înv.) **TETRARHĂ**
tetrarha: *sg. nom.* 3,1
tetrarhul: *sg. nom.* 3,19; 9,7

TINEREŢE: s.f.
tinereaţe: *sg. ac.* rezum. cap.18
tinereaţele: *pl. ac.* 18,21

TIVITURĂ: s.f.
tivitura: *sg. ac., în sintagma* ***tivitura vejmântului/tivitura veşmântului*** rezum. cap.8; 8,44

(a) TOARCE: v. III
torc: *ind. prez. 3.pl.* 12,27

(a se) TOCMI: v. IV
(s-)au tocmit: *ind. pf.c. 3.pl.* 22,5

TOIAG: s.n.
toiag: *sg. ac.* 9,3

(a) TRAGE: v. III
să tragă: *conj. prez. 3.sg.* 12,58
va traje: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,5
trăgându-: *gerunziu* 21,12

TRAISTĂ: s.f.; var. (Reg.) **STRAIŢĂ, STRAISTĂ**
straiţă: *sg. ac.* 9,3
straistă: *sg. ac.* 10,4
traistă: *sg. ac.* 22,35
traista: *sg. ac.* 22,36

(a) TRĂI: v. IV
trăisă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 2,36
trăiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 4,4
trăind: *gerunziu* 15,13

(a) TREBUI: v. IV
trebuie: *ind. prez. impers.* 2,49; rezum. cap.3; 4,43; 5,31, 38; 9,22; rezum. cap.10; 11,8; rezum. cap.12; 12,12; 13,14, 33;

rezum. cap.14; 14,18, 28; 15,7; rezum. cap.16; rezum. cap.17; 17,25; 18,1; 19,5, 34; 21,9; 22,37; 24,7, 44
trebuia: *ind. imp. impers.* 9,11; 22,7; 24,46
trebuiaşte: *ind. prez. 3.sg.* 10,42
au trebuit: *ind. pf.c. impers.* 11,42; 13,16; 17,10
trebuiesc: *ind. prez. 3.pl.* 12,30

(a) TRECE: v. III
trecusă: *ind. m.m.c.pf. 3.pl., în sintagma* ***trecusă în zilele sale*** „erau înaintaţi în vârstă" 1,7
au trecut: *ind. pf.c. 3.sg., în sintagma* ***au trecut în zilele sale*** 1,18
să treacem: *conj. prez. 1.pl.* 2,15; 8,22
va treace: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,35; 21,32
trecând: *gerunziu* 4,30; 6,1; 12,37; 18,36; 22,59
(nu) treceţi: *imperativ prohib. 2.pl.* 10,7
au trecut: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,31, 32
treceţi: *ind. prez. 2.pl.* „nesocotiţi", „încălcaţi" 11,42
am trecut: *ind. pf.c. 1.sg.* „am nesocotit", „am încălcat" 15,29
a treace: *inf. prez.* 16,17, 26; 18,25
treci: *imperativ 2.sg.* 17,7
trecea: *ind. imp. 3.sg.* 17,11; 19,1
treace: *ind. prez. 3.sg.* 18,37
să treacă: *conj. prez. 3.sg.* 19,4
vor treace: *ind. viit.I. 3.pl.* 21,33
treacă: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 22,42

(a) TREMURA: v. I
tremurând: *gerunziu* 8,47

TRESTIE: s.f.
trestie: *sg. ac.* 7,24

TRIMIS, -Ă: s.m./f.; var. (Înv.) **TREMIS, -Ă**
(cei) trimişi: *s.m. pl. nom.* 7,10
(cei) tremişi: *s.m. pl. nom./ac.* 13,34; 19,32

(a se) TRIMITE: v. III; var. (În v.) **(a) TREMETE, (a) TREMITE**
sânt trimis: *pasiv ind. prez. 1.sg.* 1,19; 4,43
trimis au fost: *pasiv ind. pf.c. 3.sg.* 1,26
(să/Să) trimite: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3; rezum. cap.23
au trimis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,18; 7,3, 6, 19, 20; 9,2, 48, 52; 10,1, 16; 14,17; 15,15; 19,14; 20,10, 11, 20
(s-)au trimis: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,26
trimite: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.5
trimiţ: *ind. prez. 1.sg.* 7,27; 10,3
trimiţând: *gerunziu* rezum. cap.9
trimiţând: *gerunziu* rezum. cap.10; 14,32
să trimiţă: *conj. prez. 3.sg.* 10,2; rezum. cap.12
trimite-voi: *ind. viit.I. 1.sg.* 11,49; 20,13
a trimite: *inf. prez.* 12,5, 49, 51; 20,11, 12
tremete: *imperativ 2.sg.* 16,24
să tremiţi: *conj. prez. 2.sg.* 16,27
au tremis: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,29; 22,8; 23,7, 11
am tremis: *ind. pf.c. 1.sg.* 22,35; 23,15
voi trimite: *ind. viit.I. 1.sg.* 24,49

TRIST, -Ă: adj.
trişti: *m. pl. nom.* 24,17

TRUP: s.n.
trupul: *sg. nom./ac.* 3,6; 11,34, 36; 12,4, 23; 17,27; rezum. cap.22; 22,19; rezum. cap.23; 23,52, 55; rezum. cap.24; 24,23
trupului: *sg. gen.* 11,34
trup: *sg. ac.* 12,22
trupul: *sg. ac., în sintagma* ***trupul Domnului Isus*** 24,3

TRUPESC, -EASCĂ: adj.
trupească: *f. sg. ac., în sintagma* ***(cu) faţă trupească*** „în chip trupesc" 3,22

(a se) TULBURA: v. I; var. (Înv.) **(a se) TURBURA**
(s-)au turburat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,12, 29
turburându(-să): *gerunziu* 24,37

TULBURARE: s.f.; var. (Înv.) **TURBURARE**
turburarea: *sg. ac.* 21,25

TULBURAT, -Ă: adj.; var. (Înv.) **TURBURAT, -Ă**
turburaţi: *m. pl. nom.* 24,38

TURMĂ: s.f.
turma: *sg. nom./ac.* 2,8; 8,33
turmă: *sg. nom.* 8,32
turmă: *sg. voc., în sintagma* ***turmă mică*** 12,32

TURN: s.n.
turnul: *sg. nom.* 13,4
turn: *sg. ac.* rezum. cap.14; 14,28

(a) TURNA: v. I
turnând: *gerunziu* 10,34

TURTUREA: s.f.
turtureale: *pl. ac.* 2,24

Ţ

ŢARĂ: s.f.
ţară: *sg. ac.* 15,13; 19,12

ŢARINĂ: s.f.
ţarina: *sg. nom.* 12,16

ŢÂŢĂ: s.f.; var. (înv. şi reg.) **ŢIŢĂ**
ţiţele: *pl. nom./ac.* rezum. cap.11; 11,27; 23,29

(a se) ŢINE: v. III; var. **(a) ŢINEA:** v. II
ţinea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 2,19, 51; 4,42; 22,63
să ţie: *conj. prez. 3.pl.* 4,10; rezum. cap.10
(să) ţin: *ind. prez. 3.pl.* 5,38
ţin: *ind. prez. 3.pl.* 8,15
a ţinea: *inf. prez.* rezum. cap.9
a fi ţinut: *inf. pf.* rezum. cap.18
(să) ţinea: *ind. imp. 3.pl.* 24,16

ŢINUT: s.n.
ţinutul: *sg. ac.* 2,8; 3,3; 4,14; 7,17; 8,26; 15,14
ţinutului: *sg. gen.* 3,1; 4,37; 8,37
ţânutul: *sg. ac.* 6,17
ţinut: *sg. gen.* 15,15

U

UCENIC: s.m.; var. (Înv. şi reg.) **UCINIC**
ucenicii: *pl. nom./ac.* rezum. cap.5; 5,30; 6,1, 13, 20; 7,11, 18, 19; 8,9, 22; 9,14, 18, 44, 54; 10,23; 11,1; 12,1, 22; 16,1; 17,1, 22; 18,15; 19,39; 22,11, 39, 45; rezum. cap.24
ucenici: *pl. ac.* rezum. cap.6; rezum. cap.9; 9,1; rezum. cap.11; 19,29
ucenicilor: *pl. gen./dat.* 6,17; rezum. cap.7; rezum. cap.8; 9,16, 40; 19,37; 20,45; rezum. cap.22
ucenicul: *sg. nom.* 6,40; 14,26, 27
ucinicul: *sg. nom.* 14,33

(a se) UCIDE: v. III
să (Să) ucigă: *conj. prez. 3.sg.* 9,22

au ucis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 11,47, 48; 12,5; 13,4; 15,27; rezum. cap.20; 20,15
vor ucide: *ind. viit.I. 3.pl.* 11,49; 18,33
ucig: *ind. prez. 3.pl.* 12,4
a ucide: *inf. prez.* 13,31; rezum. cap.22
uciz: *ind. prez. 2.sg.* 13,34
ai ucis: *ind. pf.c. 2.sg.* 15,30
(nu) ucide: *imperativ 2.sg.* 18,20
va ucide: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,6
să ucidem: *conj. prez. 1.pl.* 20,14

UCIDERE: s.f.
ucidere: *sg. ac.* 23,19, 25

UCIGAŞ, -Ă: s.m./f.
ucigaşul: *s.m. sg. nom.* rezum. cap.23
ucigaşi: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.23

UCIS, -Ă: adj.
uciş: *m. pl. gen.* rezum. cap.13

(a) UDA: v. I
a uda: *inf. prez.* 7,38
au udat: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,44

(a se) UITA: v. I
era uitându(-să): *ind. imp. perifr. 3.pl.* 4,20
uitându(-Să/-să): *gerunziu* 6,10; 21,1; 22,56; 23,35
(S-)au uitat: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,16; 22,61
-i uitată: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 12,6

ULIŢĂ: s.f.
uliţele: *pl. ac.* 10,10; 13,26; 14,21

UMĂR: s.n.
umerele: *pl. ac.* 15,5

(a) UMBLA: v. I
umblând: *gerunziu* 1,6
umblă: *imperativ 2.sg.* 5,23
umblă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 7,22; 11,24, 44
umbla: *ind. imp. 3.pl.* 9,6
au fost umblând: *imp. perifr. 3.sg.* 9,57
să umblu: *conj. prez. 1.sg.* 13,33
a umbla: *inf. prez.* 20,46

UMBRĂ: s.f.
umbra: *sg. ac., în sintagma* ***umbra morţii*** 1,79

(a) UMBRI: v. IV
va umbri: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,35
au umbrit: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,34

(a se) UMPLE: v. III; var. (În v. şi pop.) **(a) UMPLEA:** v. II (despre vase, recipiente) „a face să conţină o anumită cantitate din ceva”; (despre ani, zile) „a se împlini”, „a veni sorocul”; „a se adeveri”; „a se îndeplini”; „a fi cuprins de”, „a fi copleşit de”; „a se sătura (de hrană sau de băutură)”
(să) va umplea: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,15; 3,5
(să) vor umplea: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,20
(s-)au umplut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,23, 41, 57, 67; 2,6; 4,28; 5,26; 6,11
au umplut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,53; 5,7
(să) umplea: *ind. imp. 3.sg.* 8,23
au fost umplându(-să): *ind. pf.c. cu gerunziu 3.pl.* 9,51
să (să) umplă (sic!)**:** *conj. prez. 3.sg.* 14,23
să umple: *conj. prez. 3.sg.* 15,16

(a se) UNGE: v. III
au uns: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,18; 7,46
(să) ung: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.7
unjea: *ind. imp. 3.sg.* 7,38
ai uns: *ind. pf.c. 2.sg.* 7,46

UNGHI: s.n.
unghiului: *sg. gen., în sintagma* ***(s-au făcut) în capul unghiului*** (în legătură cu piatra din capul unghiului: a devenit piatra unghiulară) 20,17

UNSOARE: s.f. „mir”
unsoare: *sg. ac.* 7,37, 38, 46
unsori: *pl. ac.* 23,56

UNTDELEMN: s.n.
untdelemn: *sg. ac.* 7,46; 10,34; 16,6

URÂCIUNE: s.f.
urâciune: *sg. nom.* 16,15

URÂRE: s.f.
urârea: *sg. ac.* rezum. cap.14

URÂT, -Ă: adj. „nesuferit”
urâţi: *m. pl. nom.* 21,7

URCIOR: s.n.
urcior: *sg. ac.* 22,10

URECHE: s.f.
urechile: *pl. ac.* 1,44; 4,21; rezum. cap.7
urechi: *pl. ac.* 8,8; 14,35
ureache: *sg. ac.* 12,3
urechile: *pl. ac., în sintagma* ***urechile acului*** 18,25
ureachea: *sg. ac.* rezum. cap.22; 22,50, 51

(a) URGISI: v. IV
va urgisi: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,13
urjisiia: *ind. imp. 3.pl.* 18,9
urgisindu-: *gerunziu* rezum. cap.23
au urgisit: *ind. pf.c. 3.pl.* 23,11

(a) URÎ: v. IV
urăsc: *ind. prez. 3.pl.* 1,71; 6,27
vor urî: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,22
ureaşte: *ind. prez. 3.sg.* 14,26
va urî: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,13
urâsă: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 19,14

(a) URMA: v. I
urmând: *gerunziu* 1,3; 23,55
a urma: *inf. prez.* rezum. cap.9
au urmat: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,11
urmează: *ind. prez. 3.sg.* 9,44
urma-voi: *ind. viit.I. 1.sg.* 9,61
urmă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.14
să urmaţi: *conj. prez. 2.pl.* 17,23
am urmat: *ind. pf.c. 1.pl.* 18,28
urma: *ind. imp. 3.sg.* 22,54

URMĂ: s.f.
urmă: *sg. ac., în loc. s./loc. adj.* ***ceale mai de pre urmă/cel mai de pre urmă/cei mai pre urmă*** 11,26; 12,59; 13,30; rezum. cap.14; 14,9, 10
urmă: *sg. ac., în loc adv.* ***mai pre urmă*** 13,30; 20,32

URŞINIC: s.n. „purpură”
urşinic: *sg. ac.* 16,19

(a se) URZI: v. IV
(să) urzeaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3

(a se) USCA: v. I
(s-)au uscat: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,6
uscându(-să): *gerunziu* 21,26

USCAT, -Ă: adj./s.
uscat: *s.n. sg. ac.* 5,3, 11; 8,27
uscată: *adj. f. sg. nom./ac.* 6,6, 8
uscat: *adj. n. sg. ac.* 23,31

(a se) USPĂTA: v. I; vezi **(a se) OSPĂTA**

USPEȚ: s.n.; vezi **OSPĂȚ**

UȘĂ: s.f.
ușa: *sg. nom.* 11,7
ușea: *sg. nom.* rezum. cap.13; 13,25
ușe: *sg. ac.* 13,25

UȘOR: adv.
(mai) ușor: 10, 12, 14

V

VAL: s.n.
valurilor: *pl. gen.* 21,25

VALE: s.f.
valea: *sg. nom.* 3,5

VAMĂ: s.f.
vamă: *sg. ac.* rezum. cap.5; 5,27

VAMEȘ: s.m. (cf. **Indice** Mt)
vameși: *pl. ac.* 5,29
vameșii: *pl. ac.* 5,30
vameșilor: *pl. gen.* 7,34
vameș: *sg. ac.* rezum. cap.18; 18,10, 11
vameșul: *sg. nom.* 18,13
vameșilor: *pl. gen., în sintagma* ***căpetenia vameșilor*** 19,2

VARĂ: s.f.
vara: *sg. nom.* 21,30

VAS: s.n.
vas: *sg. ac.* 8,16
vasele: *pl. nom.* (aici) „bagaje” 17,31

(a se) VĂDI: v. IV
să (să) vădească: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.8; 8,17
vădește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.13

VĂDUV, -Ă: adj./s.
văduvă: *adj. f. sg. nom./ac.* 2,37; 4,26; 7,12
văduve: *s.f. pl. nom.* 4,25
văduvei: *s.f. sg. gen.* rezum. cap.7
văduva: *s.f. sg. nom./ac.* rezum. cap.18; rezum. cap.21; 21,3
văduvă: *s.f. sg. nom./ac.* 18,3, 5; 21,2
văduvelor: *s.f. pl. gen.* 20,47

(a se) VĂITA: v. I; var. **(a se) VĂIETA**
(să) văieta: *ind. imp. 3.pl.* 8,52

VĂPAIE: s.f.
văpaie: *sg. ac.* 16,24

(a se) VĂRSA: v. I
(să) va vărsa: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,37; 22,20
vărsându(-să): *gerunziu* 6,38
(s-)au vărsat: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,50

(a) VĂTĂMA: v. I
să vatemi: *conj. prez. 2.sg.* 4,11

VĂZUT, -Ă: adj.
văzuți: *m. pl. nom.* 9,31

VÂNAT: s.n. (Rar) „pescuit”
vânat: *sg. ac.* 5,4

VÂNT: s.n.
vânt: *sg. ac.* 7,24
vântul: *sg. ac.* rezum. cap.8; 8,24
vântului: *sg. gen., în sintagma* ***viforul vântului*** 8,23
vânturilor: *pl. dat.* 8,25

VÂNTURĂTOARE: s.f.
vânturătoarea: *sg. nom.* 3,17

VÂNZĂTOR: s.m. „trădător”
vânzătoriu: *sg. nom.* 6,16

VÂRSTĂ: s.f.
vârsta: *sg. ac.* 2,52

VÂRF: s.n.
vârful: *sg. ac., în sintagma* ***vârful deajetului*** 16,24

VÂRTOS: adv.
(mai) vârtos: 5,15; 11,13; 12,24, 28; 18,39
(mai) vărtos: 23,5, 23

VÂRTUTE: s.f.
vârtute: *sg. ac.* 4,36
vărtute: *sg. ac.* 9,1

(a) VÂSLI: v. IV; var. (înv. și reg.) **(a) VÂNSLA**
au vânslat: *ind. pf.c. 3.pl.* 8,26

VEAC: s.n./s.m.
veacu: *sg. ac., în loc. adv.* ***în veacu*** 1,32
veac: *sg. ac., în loc. adv.* ***până în veac/din veac*** 1,55, 70
veaci: *s.m. pl. ac., în loc. adj.* ***de veaci***; *în sintagma* ***viața de veaci*** 10,25; 18,18, 30
veacului: *sg. gen., în sintagma* ***fiii veacului acestuia*** 16,8; 20,34
veac: *sg. ac., în loc. adj.* ***de*** veac; *în sintagma* ***sălașele ceale de veac*** „sălașele cele veșnice” 16,9
veacul: *sg. ac., în sintagmele* ***în veacul viitoriu/veacul acela*** 18,30; 20,35

VECHI, VECHE: adj.
vechiu: *n. sg. nom./ac./dat.* 5,36, 39
vechi: *m. pl. ac.* 5,37

VECIN, -Ă: s.m./f.
vecinii: *s.m. pl. nom./ac.* 1,58, 65; 14,12; 15,6
vecinele: *s.f. pl. ac.* 15,9

(a) VEDEA: v. II
au văzut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,2; 2,30; 5,2, 20, 27; 8,28; 9,32; 10,24; 11,17; 15,20; 16,23; 18,43; 19,5; 21,1, 2; 23,55; 24,12
văzând: *gerunziu* 1,12; 2,17; 5,8, 12; 7,39; 8,10, 34, 47; 9,47, 54; 17,15; 18,15, 44; 19,7, 41; 22,49; 23,8, 47, 49
văzusă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 1,22; 9,36
a vedea: *inf. prez.* rezum. cap.2; 7,24, 25, 26; 8,20; rezum. cap.9; 10,24; 17,22; 23,8
să vedem: *conj. prez. 1.sg.* 2,15

văzuse: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 2,20; 8,36; 19,37
va vedea: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,26; 3,6
văzându-: *gerunziu* 2,48; 10,31, 32, 33; 13,12; 17,14; 18,24; 20,13, 14; 22,56, 58
am văzut: *ind. pf.c. 1.pl.* 5,26
vezi: *ind. prez. 2.sg.* 6,41; 7,44
nevăzând: *gerunziu* 6,42
vei vedea: *ind. viit.I. 2.sg.* 6,42
văzând: *gerunziu* 7,13
aţi văzut: *ind. pf.c. 2.pl.* 7,22
vedeam: *ind. imp. 1.sg.* 10,18
văd: *ind. prez. 3.pl.* 7,22; 10,23; 14,29; 24,37
să vază: *conj. prez. 3.sg./pl.* 8,10, 16, 35; 9,9; 19,3, 4
vedeţi: *imperativ 2.pl.* 8,18; 12,15; 21,8; 24,39
vor vedea: *ind. viit.I. 3.pl.* 9,27; 21,27
văzut-am: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,49
vedeţi: *ind. prez. 2.pl.* 10,23, 24; 12,15; 21,6, 29; 24,39
să vadă: *conj. prez. 3.pl.* 11,33
vezi: *imperativ 2.sg.* 11,35; 18,42
veţi vedea: *ind. viit.I. 2.pl.* 12,54; 13,28, 35; 17,22; 21,20, 31
să văz: *conj. prez. 1.sg.* 14,18; 18,41
vedea: *ind. imp. 3.sg.* 23,48
să fie văzut: *conj. pf. 3.pl.* 24,23

VEDENIE: s.f.
vedenie: *sg. ac.* 1,22

VEDERE: s.f.
vederea: *sg. ac.* 4,19
vedeare: *sg. ac.* 7,21
vedere: *sg. ac.* 23,48
vedere: *sg. ac., în sintagma* ***vedere de îngeri*** „vedenie de îngeri" 24,23

(a) VENI: v. IV
va veni: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,35; 3,16; 9,26; 11,22; 12,36, 37, 38, 40; 13,35; 14,10; 17,20; 21,35; 22,18
să vie: *conj. prez. 3.sg./pl.* 1,43; 5,7; rezum. cap.7; 7,3; 8,17; 9,23; 14,17; 16,28; 17,1; 18,16; 21,34
venit-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,59; 7,34; rezum. cap.12
vin: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.2
au venit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,16, 27, 44, 51; 3,3, 12; 4,16, 42; 5,7; 7,33; 8,19, 35, 41, 47, 49; 9,56; 10,33; 11,6, 31; 13,6; 15,20, 27, 30; rezum. cap.17; 17,27; 19,10, 16, 18, 20; 22,7; 23,33; 24,1, 23
venind: *gerunziu* 2,38; 7,20; 8,51; 14,9; 16,21; 19,23; 22,45
venit-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 4,34
venisă: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 5,17; 6,18
vino: *imperativ 2.sg.* 5,27; 7,8; 9,59; 18,22
am venit: *ind. pf.c. 1.sg.* 5,32; 12,49, 51
vor veni: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,35; 13,29; 19,43; 21,8, 26; 23,29
vine: *ind. prez. 3.sg.* 6,47; 7,8; 8,12; 12,54; 13,35; 14,26, 27, 31; 19,38
viind: *gerunziu* 7,4; 11,25; 12,43; 15,6, 25; 18,5, 8; 21,27
să viu: *conj. prez. 1.sg.* 7,7
vinea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 7,9; 18,3; 23,26
vii: *ind. prez. 2.sg.* 7,19, 20
vie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 11,2
va veni: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,38
ar veni: *cond. prez. 3.sg.* 12,39
a veni: *inf. prez.* 12,45
veni-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,46
viiu: *ind. prez. 1.sg.* 13,7
veniţi: *imperativ 2.pl.* 13,14
veni: *inf. prez. fără* **a** 14,20
viindu-: *gerunziu* 15,17
vin: *ind. prez. 3.pl.* 17,1
veni-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 17,22; 21,6
voi veni: *ind. viit.I. 1.sg.* 19,13
vini-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,16
venise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 22,52; 23,49, 55
vei veni: *ind. viit.I. 2.sg.* 23,42

VENIRE: s.f.
venirea: *sg. nom., în sintagma* ***venirea Fiiului lui Dumnezău*** rezum. cap.17

VERDE: adj.
verde: *n. sg. ac., în sintagma* ***lemnul verde*** 23,31

(a se) VESELI: v. IV
să (ne) veselim: *conj. prez. 1.pl.* 15,23
a (ne) veseli: *inf. prez.* 15,32

VESTE: s.f.
veaste: *sg. nom.* 4,14
veastea: *sg. nom./ac.* 4,37; rezum. cap.9

(a se) VESTI: v. IV
vesteaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1; rezum. cap.9; rezum. cap.18; rezum. cap.19; rezum. cap.21
a vesti: *inf. prez.* 1,19
(să) vestea: *ind. imp. 3.pl.* 1,65
vestesc: *ind. prez. 1.sg.* 2,10
să vestesc: *conj. prez. 1.sg.* 4,43; 9,61
au vestit: *ind. pf.c. 3.pl.* 5,7; 7,18; 8,34; 24,9
(să) vesteaşte: *ind. prez. impers./3.sg., în structura v. dislocată* ***bine să vesteaşte*** 7,22; 16,16
(s-)au vestit: *ind. pf.c. impers./3.sg.* 8,20; 16,1
vesteaşte: *imperativ 2.sg.* 9,60
vestind: *gerunziu* 13,1
vesteşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.22
vestesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.24

VESTIT, -Ă: adj.
vestit: *m. sg. ac.* rezum. cap.19

VEŞMÂNT: s.n.; var. (Rar) **VEŞTMÂNT**
veştmânt: *sg. ac.* 5,36
vejmânt: *sg. ac.* 5,36; 24,4
vejmântul: *sg. ac.* 6,29
veşminte: *pl. ac.* 7,25
vejmântului: *sg. gen., în sintagma* ***tivitura vejmântului*** rezum. cap.8
veşmânt: *sg. ac.* 8,27
veşmântului: *sg. gen., în sintagma* ***tivitura veşmântului*** 8,44
veşmântul: *sg. nom.* 9,29
veşmintele: *pl. ac.* 19,35, 36
vejmintele: *pl. ac.* 23,34

VIAŢĂ: s.f.
viaţa: *sg. nom./ac.* rezum. cap.7; 12,15; 16,25
vieţii: *sg. gen.* 8,14
viaţa: *sg. ac., în sintagma* ***viaţa de veaci*** 10,25; 18,18, 30
vieţi: *sg. gen.* rezum. cap.21; 21,34

VICLEAN, -Ă: adj./s.
viclean: *adj. m./n. sg. nom./ac.* rezum. cap.11; 11,29, 34; 16,10
(mai) vicleane: *adj. n. pl. nom.* 11,26
vicleană: *adj. f. sg. voc., în sintagma* ***slugă vicleană*** 19,22
vicleni: *s.m. pl. ac.* 23,32

VICLEŞUG: s.n.
vicleşugul: *sg. ac.* 20,23

VIE: s.f.
via: *sg. ac.* 13,6
viii: *sg. gen., în sintagmele* ***lucrătoriul viii/lucrătorii viii/rodul viii/domnul viii*** „stăpânul viei" 13,7; rezum. cap.20; 20,10, 13, 15

vie: *sg. ac.* 20,9, 15
viia: *sg. ac.* 20,16

(a) VIEŢUI: v. IV
vieţuiesc: *ind. prez. 3.pl.* 20,38

VIFOR: s.n.
viforul: *sg. nom., în sintagmele* ***viforul vântului/viforul apei*** 8,23, 24

VIITOR, -TOARE: adj.; var. (Înv.) **VIITORIU**
viitoarea: *adj. antep. f. sg. ac.* 3,7
viitoriu: *n. sg. ac., în sintagma* ***în veacul viitoriu*** 18,30
viitoare: *n. pl. ac.* 21,36

VIN: s.n.
vin: *sg. ac.* 1,15; 7,33, 34; 10,34
vinul: *sg. nom./ac.* 5,37, 38; rezum. cap.22

VINĂ: s.f.
vină: *sg. ac.* 23,4, 14
vină: *sg. ac., în sintagma* ***vină de moarte*** 23,22

(a se) VINDE: v. III
(să) vând: *ind. prez. 3.pl.* 12,6
vindeţi: *imperativ 2.pl.* 12,33
vindea: *ind. imp. 3.pl.* 17,28; rezum. cap.19; 19,45
vinde: *imperativ 2.sg.* 18,22
vinde: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.22; 22,21
a vinde: *inf. prez.* rezum. cap.22
ar vinde: *cond. prez. 3.sg.* 22,4
(să) va vinde: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,22
vânză: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 22,36
vinzi: *ind. prez. 2.sg.* 22,48

(a se) VINDECA: v. I
a vindeca: *inf. prez.* 4,18; 5,17; 9,2; 14,3
vindecă(-te): *imperativ 2.sg.* 4,23
vindeca: *ind. imp. 3.sg.* 4,40; 6,19; 9,11
să (să) vindece: *conj. prez. 3.pl.* 5,15; 6,18
vindecă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.6; rezum. cap.14
or vindeca: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,7
(să) vindeca: *ind. imp. 3.pl.* 6,18
au vindecat: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,21; 14,4; 22,51
(să) vindecase: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 8,2
(s-) vindeca: *inf. prez. fără* ***a*** 8,43
să vindece: *conj. prez. 3.pl.* 9,1
vindecând: *gerunziu* 9,6
vindecaţi: *imperativ 2.pl.* 10,9
vindecasă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* rezum. cap.13; 13,14
(vă) vindecaţi: *imperativ 2.pl.* 13,14

VINDECARE: s.f.
vindecări: *pl. ac.* 13,32

VINDECAT, -Ă: adj.
vindecat: *m. sg. ac.* rezum. cap.5

VINERI: s.f.
vineri: *sg. nom.* 23,54

(a) VINOVĂŢI: v. IV
vinovăţi: *inf. prez. fără* ***a*** 20,26

VISON: s.n. (Înv.) „ţesătură fină de in"; (Prin ext.) „îmbrăcăminte confecţionată din vison"
vison: *sg. ac.* 16,19

VISTIERIE: s.f. (cf. **Indice** Mt)
vistierie: *sg. ac.* 21,1

VIŢĂ: s.f.
viţei: *sg. gen-, în sintagma* ***roada viţei*** 22,18

VIŢEL: s.m.
viţelul: *sg. ac., în sintagma* ***viţelul cel gras*** 15,23, 27, 30

VIU, VIE: adj./s.
viu: *adj. m. sg. nom./ac.* 10,28, 30; 24,23
viilor: *s.m. pl. gen.* 20,38
(Cel) Viu: *s.m. sg. ac.* 24,5

VIZUINĂ: s.f.; var. (Înv. şi reg.) **VIEZUINĂ**
viezuini: *pl. ac.* 9,58

(a) VOI: v. IV
voim: *ind. prez. 1.pl.* 19,14

VOIE: s.f.
voia: *sg. nom./ac.* 12,47; 22,42
voii: *sg. dat.* 23,25

VORBĂ: s.f.
vorbă: *sg. ac.* 23,9

(a) VORBI: v. IV
vorbiia: *ind. imp. 3.pl.* 24,15

VRACI: s.m.
vraciule: *sg. voc.* 4,23
vraci: *sg. nom.* 5,31
vracii: *pl. ac.* 8,43

(a) VREA: v. II
ar vrea: *cond. prez. 3.sg.* 1,62
vrea: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4; 5,39; rezum. cap.9; rezum. cap.12; 13,31; rezum. cap.14
vreau: *ind. prez. 1.sg.* 4,6; 5,13; 12,49
vrei: *ind. prez. 2.sg.* 5,12; 9,54; 18,41; 22,42
vreaţi: *ind. prez. 2.pl.* 6,31
vrând: *gerunziu* 8,20; 10,29; 14,28, 31; 23,20
vreau: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.9; 16,26; 20,46
au vrut: *ind. pf.c. 3.pl.* rezum. cap.9; 10,24; 19,27
va vrea: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,23, 24; 10,22
au vrut: *ind. pf.c. 3.sg., în structura v. dislocată* ***bine au vrut*** 12,32
am vrut: *ind. pf.c. 1.sg.* 13,34
ai vrut: *ind. pf.c. 2.sg.* 13,34
vrea: *ind. imp. 3.sg./pl.* „voia/voiau" 15,28; 18,4, 13; rezum. cap.19
vrei: *ind. prez. 2.sg.* 22,9

VREDNIC, -Ă: adj./s.
vreadnice: *adj. n. pl. ac., în sintagma* ***roduri vreadnice de pocăinţă*** 3,8
vreadnic: *adj. m. sg. nom.* 3,16; 7,4, 6, 7; 9,62; 10,7; 15,19, 21; rezum. cap.16
vreadnici: *adj. m. pl. nom.* 20,35
vrednic: *adj. n. sg. nom., în sintagma* ***vrednic de moarte*** 23,15
vreadnice: *s.n. pl. ac., în sintagma* ***vreadnice de bătăi*** „lucruri vrednice de bătăi" 12,48
(cele) vrednice: *s.n. pl. ac.* "ceea ce se cuvine" 23,41

VREME: s.f.
vreamea: *sg. ac., în loc. adv.* ***la vreamea sa*** 1,20
vreamea: *sg. nom./ac.* 1,57; rezum. cap.2; rezum. cap.12; 19,44; 21,8
vreame: *sg. ac., în sintagma* ***într-o cirtă de vreame*** 4,5
vreame: *sg. ac., în loc. adv.* ***până la o vreame/în vreame/ la vreame/în toată vreamea*** 4,13; 8,13; 12,42; 13,1; 20,10; 21,36

vreame: *sg. ac.* 8,13, 27; 12,56; 13,1; 18,4, 30; 20,9; 22,59
vremi: *pl. ac., în sintagma* ***în multe vremi*** „de multă vreme" 8,29
vremile: *pl. nom.* 21,24
vreme: *sg. ac.* 23,8

VULPE: s.f.
vulpile: *pl. nom.* 9,58
vulpe: *sg. ac.* rezum. cap.13
vulpei: *sg. dat.* 13,32

VULTUR: s.m.
vulturi: *pl. nom.* 17,37

Z

ZADAR: s.n.; var. **ZĂDAR**
zădar: *sg. ac., în loc. adv.* ***în zădar*** rezum. cap.13

(a se) ZĂBOVI: v. IV
(să) zăbovească: *ind. prez. 3.sg.* 1,21
zăbovea: *ind. imp. 3.sg.* 21,37

(a) ZĂCEA: v. II
zăcea: *ind. imp. 3.sg.* 5,25; 16,20

(a se) ZĂMISLI: v. IV
au zimislit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,24
au zămislit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,36
a (să) zămisli: *inf. prez.* 2,21

ZĂMISLIRE: s.f.
zămislirea: *sg. ac.* rezum. cap.1

(a se) ZDROBI: v. IV
zdrobi(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 20,18

ZDROBIT, Ă: s.m./f.
(cei) zdrobiţi: *s.m. pl. ac., în sintagma* ***cei zdrobiţi cu inima*** 4,18

(a) ZECIUI: v. IV; var. (Reg.) **(a) ZĂCIUI**
zăciuiţi: *ind. prez. 2.pl.* 11,42

ZECIUIALĂ: s.f.; var. (Reg.) **ZĂCIUIALĂ**
zăciuiale: *pl. ac.* 18,12

ZGĂU: s.n. (Înv.) „uter"; (Prin ext.) „pântece"
zgăul: *sg. ac.* 2,23

ZI: s.f./adv.
zilele: *s.f. pl. nom./ac.* 1,5, 23, 25, 39, 75; 2,1, 6, 43; 4,2, 25; 5,35; 9,36, 51; 17,26, 28; 21,22, 23; 24,18
zilele: *s.f. pl. ac., în sintagma* ***trecusă în zilele sale/au trecut în zilele sale*** (cf. supra **a TRECE**) 1,7, 18
zioa: *s.f. sg. nom./ac.* 1,20, 80; 9,12; 10,12; 12,46; 13,14, 16; 14,5; 17,24, 27, 29; 21,34; 23,54; 24,29
zile: *s.f. pl. nom./ac.* 1,24; 2,21, 36, 46; rezum. cap.4; 4,2; 5,17, 35; 6,12; 8,22; 9,28; 13,14; 15,13; 17,22; 19,43; 20,1; 21,6; 23,7, 29
zi: *s.f. sg. nom./ac.* 1,59; 2,44; 4,42; 6,23; 9,22, 37; 10,35; 13,31, 32, 33; 17,4, 22, 30; 18,33; 19,42; 23,12; 24,7, 13, 21, 46
zilele: *s.f. pl. ac., ., în sintagma* ***zilele curăţeniii/zilele curăţeniei*** (cf. supra **CURĂŢENIE**) rezum. cap.2; 2,22
zioa: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***noaptea şi zioa/noaptea şi zioa*** 2,37; 18,7
zioa: *s.f. sg. ac., în sintagma* ***zioa răsplătirii*** 4,19
zioă: *s.f. sg. nom.* 6,13
zilele: *s.f. pl. ac., în loc. adv.* ***în toate zilele/****în loc. adj.* ***de toate zilele*** 9,23; 11,3; 16,19; 19,47; 22,53
zioa: *sg. nom., în sitnagma* ***zioa azimelor*** 22,7
zio: *sg. nom.* 22,66
zioa: *adv.* 21,37

(a se) ZICE: v. III
au zis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,13, 18, 19, 28, 30, 34, 35, 38, 42, 46, 60, 61, 66; 2,10, 28, 34, 48, 49; 3,12, 13, 14; 4,3, 6, 8, 9, 12, 23, 24, 43; 5,4, 5, 10, 20, 22, 24, 27, 31, 33, 34; 6,3, 8, 9, 10; 7,9, 13, 14, 20, 22, 31, 39, 40, 43, 44, 48, 50; 8,4, 10, 21, 22, 25, 28, 30, 45, 46, 48, 52; 9,3, 9, 12, 13, 14, 19, 20, 33, 41, 44, 48, 49, 50, 54, 57, 59, 60, 61; 10,18, 21, 23, 26, 27, 28, 29, 30, 35, 37, 40, 41; 11,1, 2, 5, 15, 17, 27, 28, 39, 45, 46, 49; 12,13, 14, 15, 16, 18, 20, 22, 41, 42; 13,2, 7, 8, 12, 15, 20, 23, 32; 14,3, 5, 15, 16, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 25; 15,3, 11, 12, 17, 21, 22, 27, 29, 31; 16,2, 3, 6, 7, 15, 24, 25, 27, 29, 30, 31; 17,1, 5, 6, 14, 17, 19, 20, 22, 36, 37; 18,4, 6, 9, 16, 19, 21, 22, 24, 26, 28, 29, 31, 37, 41, 42; 19,5, 8, 13, 17, 19, 24, 25, 32, 33, 34, 39, 40; 20,2, 3, 8, 13, 16, 17, 23, 24, 25, 34, 39, 41, 45; 21,3, 5, 8, 29; 22,9, 10, 13, 15, 17, 25, 31, 33, 34, 36, 38, 40, 46, 48, 49, 51, 52, 56, 58, 60, 67, 70, 71; 23,3, 4, 14, 22, 28, 43, 46; 24,5, 17, 18, 19, 25, 32, 36, 38, 41, 44, 46
zicând: *gerunziu* 1,24, 63, 66, 67; 2,13; rezum. cap.3; 3,10, 14, 16; 4,34, 35, 36, 41; 5,8, 12, 13, 21, 26, 30; 7,4, 6, 20, 39; 8,8, 24, 25, 30, 38, 49, 54; 9,18, 22, 35, 38, 55; 10,17, 25; rezum. cap.11; 11,45, 53; 12,16, 17; 13,17, 25, 31; 14,3, 7, 30; 15,2, 3, 9, 10; 17,4, 13; 18,2, 3, 13, 18, 38, 41; 19,7, 14, 16, 18, 20, 28, 30, 38, 41, 46; 20,5, 14, 21, 28; 21,5, 7, 8; 22,8, 19, 20, 42, 57, 59, 64, 66; 23,2, 3, 5, 18, 21, 35, 37, 39, 40, 46, 47; 24,7, 23, 29, 34, 40
sânt zisă: *pasiv ind. prez. 3.pl.* (*cu des.* **-ă**) 1,45
(să) zisease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 2,17, 18
(s-)au zis: *ind. pf.c. impers.* 2,20, 24
(să) zicea: *ind. imp. impers./3.pl.* 2,33; 9,7; 18,34
(să) va zice: *ind. viit.I. impers.* 2,34
zicea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 3,7, 11; 4,22; 5,36; 6,2, 5, 20, 39; 9,23, 31; 10,2; rezum. cap.11; 12,54; 13,6, 14, 18; 14,7, 12; 16,1, 5; rezum. cap.18; 18,1; 21,10; 22,65; 23,34, 42
a zice: *inf. prez.* 3,8; 4,21; 5,23; 7,24, 40, 49; 11,29, 38; 12,1; 13,26; 14,17; 19,11; 20,9; 23,30
zic: *ind. prez. 1.sg.* 3,8; 4,24, 25; 5,24; 6,27, 46; 7,8, 9, 14, 26, 28, 47; 9,27; 10,12, 24; 11,8, 9, 51; 12,4, 5, 8, 22, 27, 37, 44, 51, 59; 13,3, 5, 24, 35; 14,24; 15,7; 16,9; 18,8, 14, 17, 29; 19,26, 40; 21,3, 32; 22,16, 18, 34, 37; 23,43
zice: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4; 5,39; rezum. cap.8; 9,33; rezum. cap.10; rezum. cap.11; 11,24; 12,10; rezum. cap.13; rezum. cap.16; rezum. cap.17; 18,6; 20,37, 42; 22,11
zi: *imperativ 2.sg.* 4,3; 7,7, 40; 10,40; 12,13
zis este: *pasiv ind. prez. impers.* 4,12
veţi zice: *ind. viit.I. 2.pl.* 4,23; 12,11; 13,35; 17,6; 19,31; 22,11
vor zice: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,26; 17,21, 23; 23,29
zice: *inf. prez. fără* **a** 6,42
zicând: *gerunziu* 7,16, 19
zic: *ind. prez. 3.pl.* 7,32; 9,18; rezum. cap.20; 20,41; 24,23
ziceţi: *ind. prez. 2.pl.* 7,33, 34; 9,20; 11,18; 12,54, 55; 22,70
zici: *ind. prez. 2.sg.* 8,45; 12,41; 18,19; 22,60; 23,3
să zicem: *conj. prez. 1.pl.* 9,54
zis-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,58, 62; 16,7; 18,27; 19,9, 12, 22; 20,42; 22,36
(nu) ziceţi: *imperativ prohib. 2.pl.* 10,4
ziceţi: *imperativ 2.pl.* 10,5, 9, 10; 11,2; 17,10
va zice: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,5; 12,45; 13,25, 27; 20,5
să zică: *conj. prez. 3.sg.* 11,7; 14,9, 10; 17,7, 8
aţi zis: *ind. pf.c. 2.pl.* 12,3
(să) vor zice: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,3

să ziceţi: *conj. prez. 2.pl.* 12,12
voi zice: *ind. viit.I. 1.sg.* 12,19; 15,18
zicându-: *gerunziu* 15,6
să (să) zică: *conj. prez. impers.* rezum. cap.17
vom zice: *ind. viit.I. 1.pl.* 20,5, 6
zisease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 20,19; 22,61
ai zis: *ind. pf.c. 2.sg.* 20,39
(să) zice: *ind. prez. 3.sg.* 22,1
zicându(-Să): *gerunziu* 23,2

(a) ZIDI: v. IV
era zidită: *pasiv ind. imp. 3.sg.* 4,29
zideaşte: *ind. prez. 3.sg.* 6,48, 49
au zidit: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,5
zidiţi: *ind. prez. 2.pl.* 11,47, 48
a zidi: *inf. p*rezum. cap.14; 14,28, 30
zidea: *ind. imp. 3.pl.* 17,28

ZIDIRE: s.f.
zidirea: *sg. ac., în sintagma* ***zidirea lumii*** 11,50

ZIDITOR: s.m. (Înv. şi pop.) „zidar”
ziditorii: *s.m. pl. nom.* 20,17

ZVÂRLITURĂ: s.f.
zvărlitură: *sg. ac., în sintagma* ***zvărlitură de piatră*** 22,41

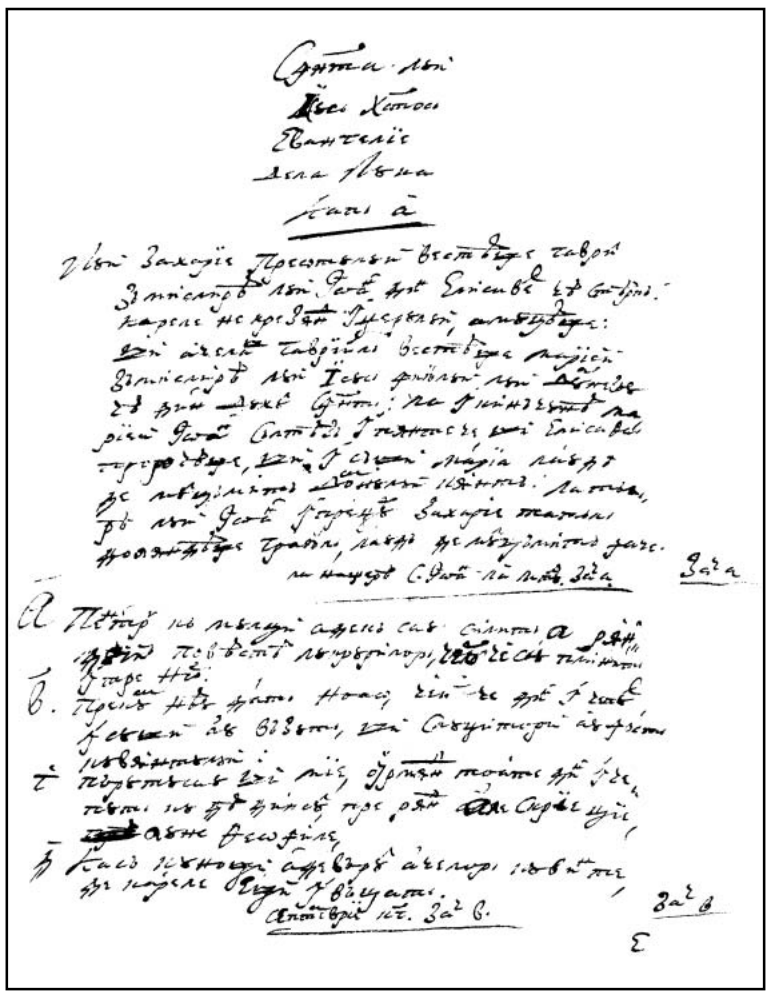

117r

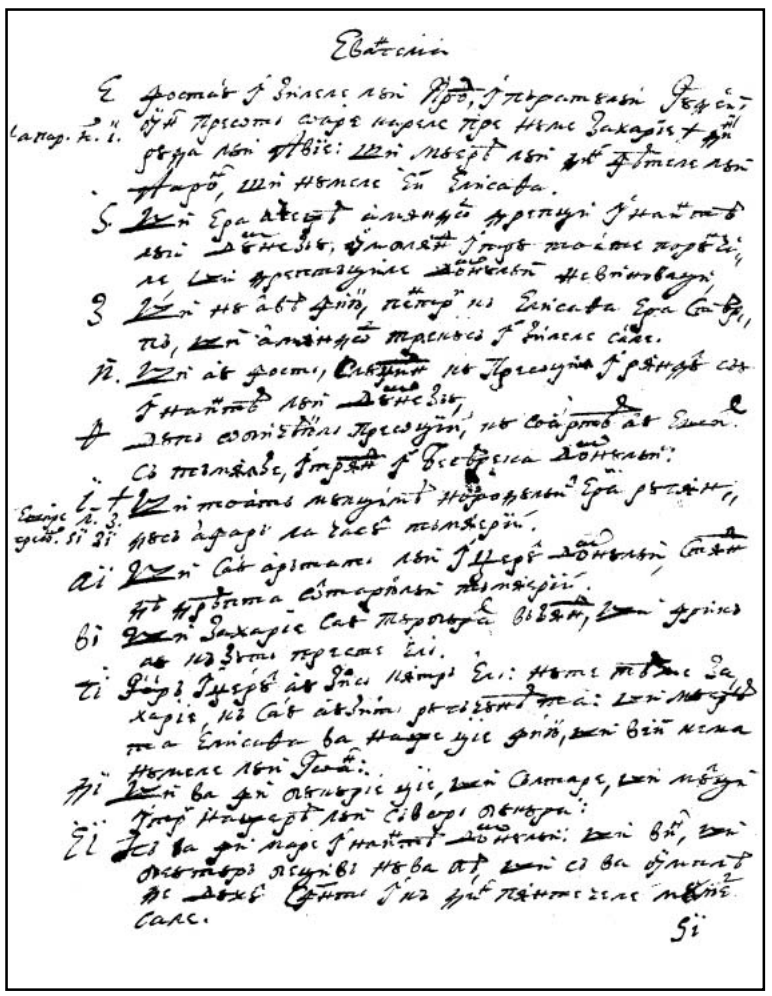

117v

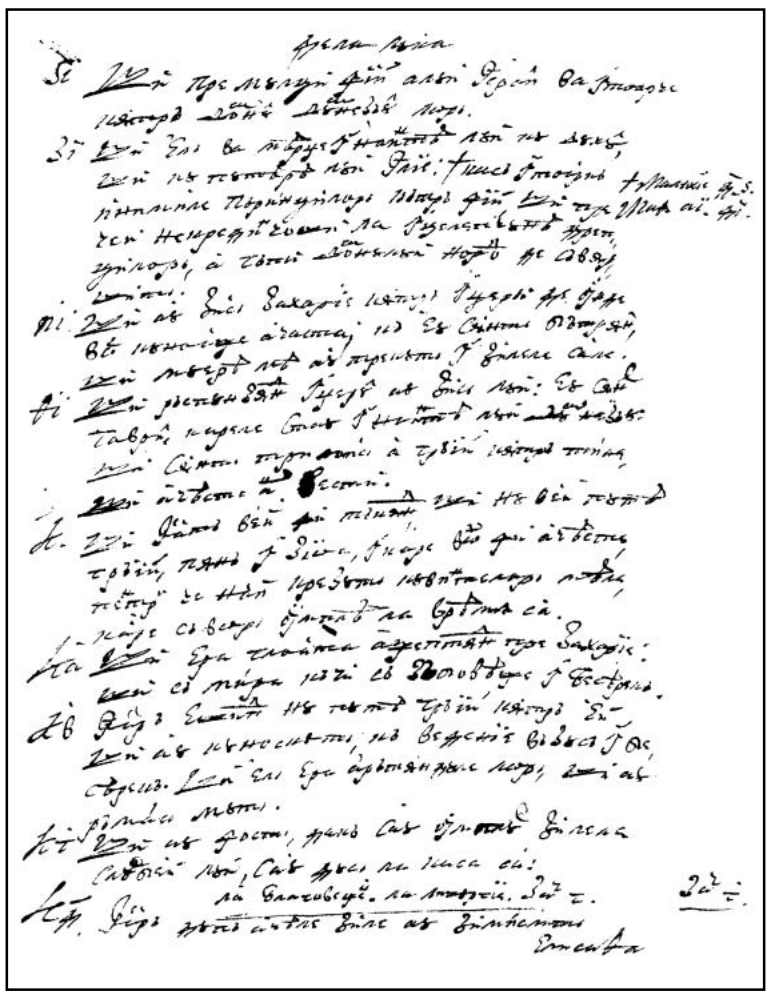

118r

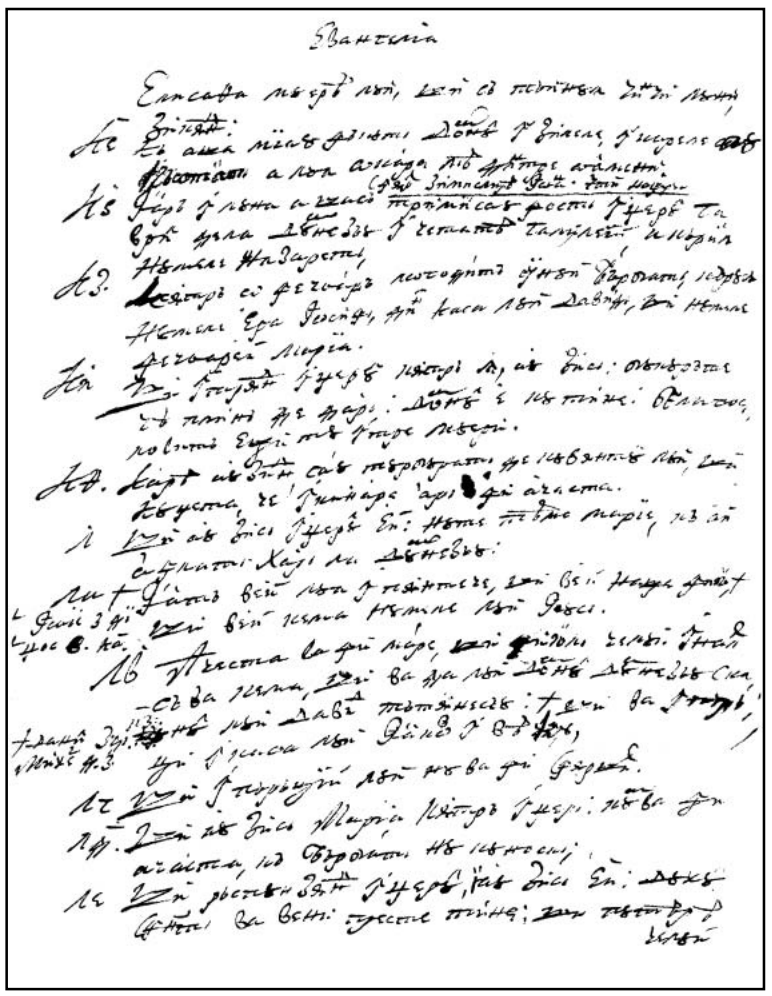

118v

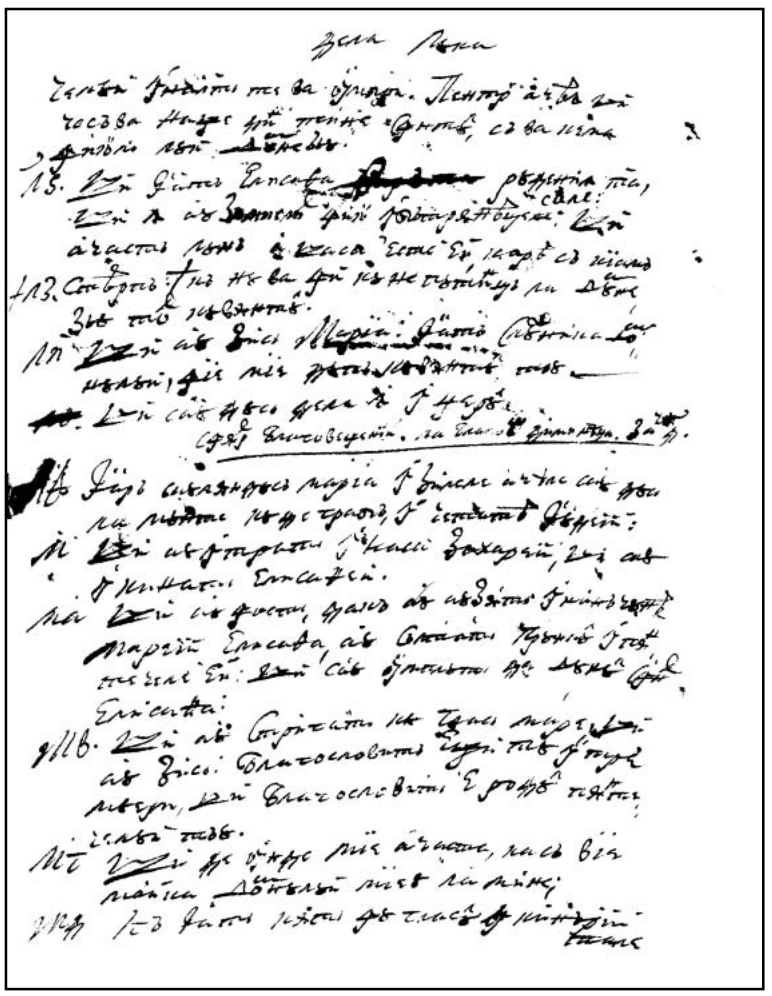

119r

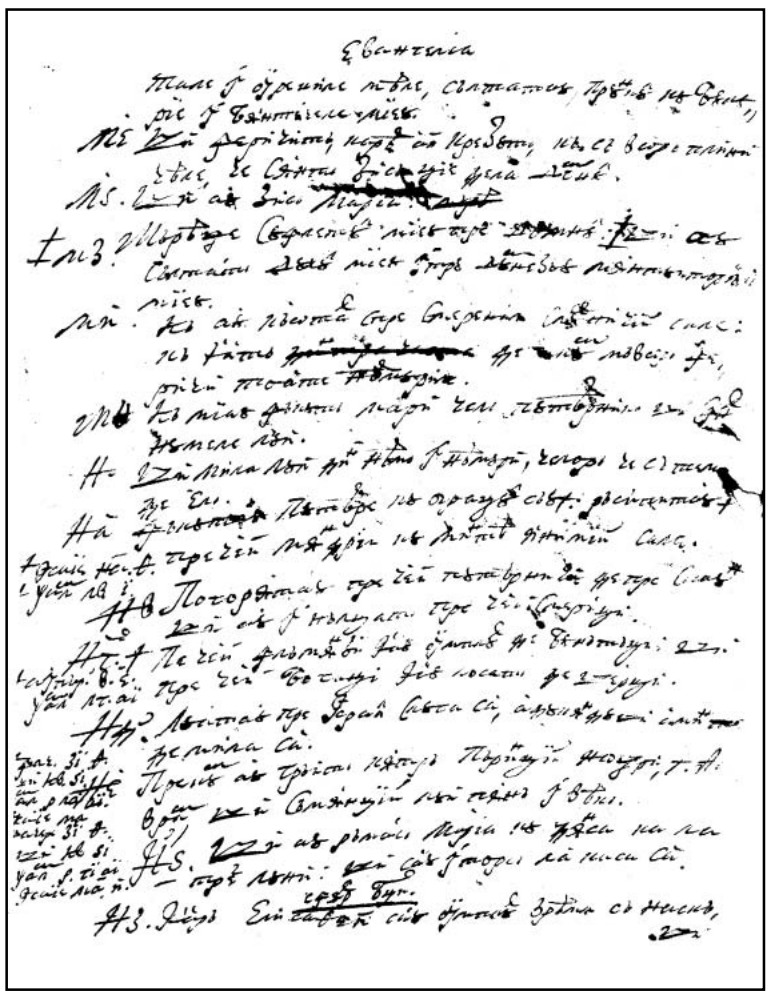

119v

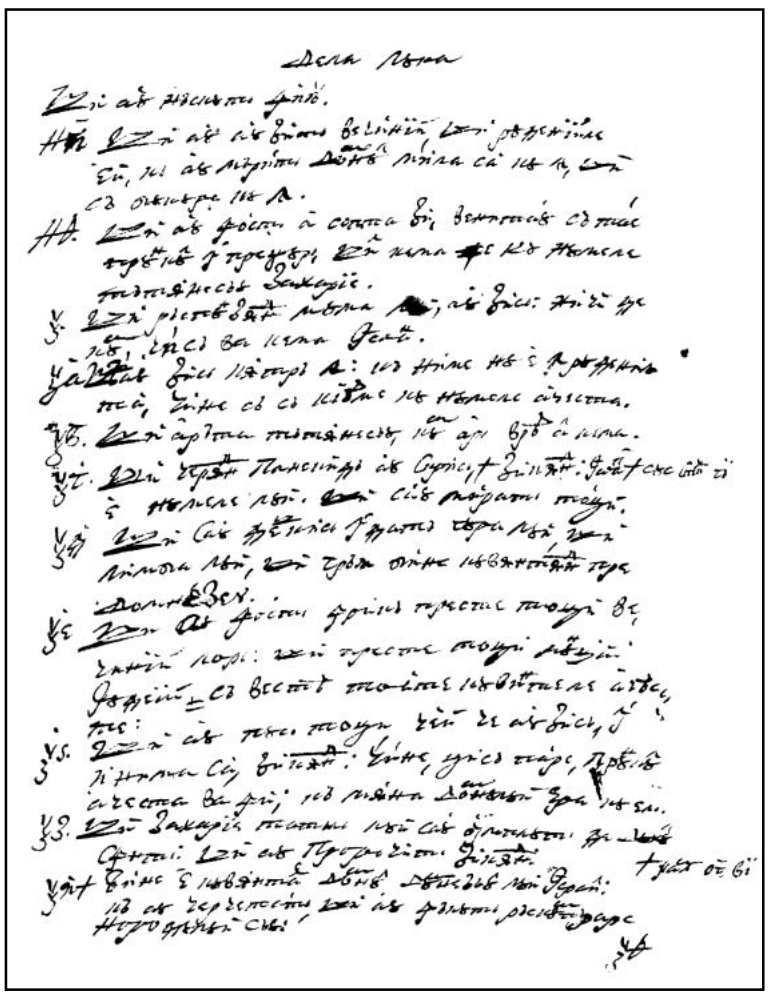

120r

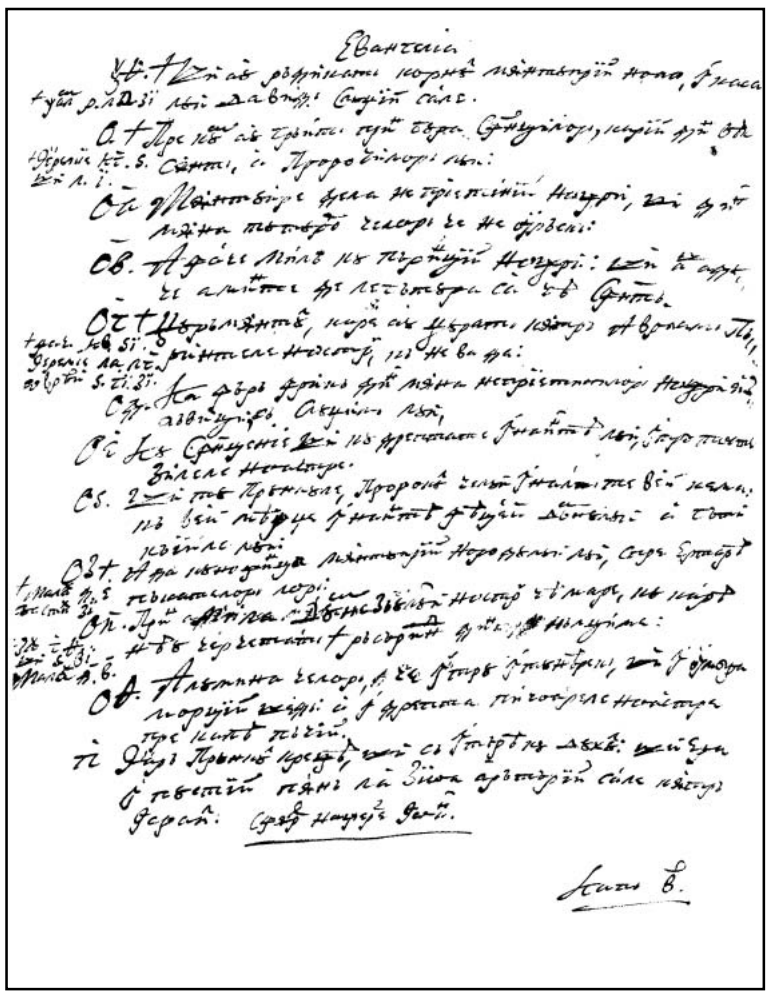

120v

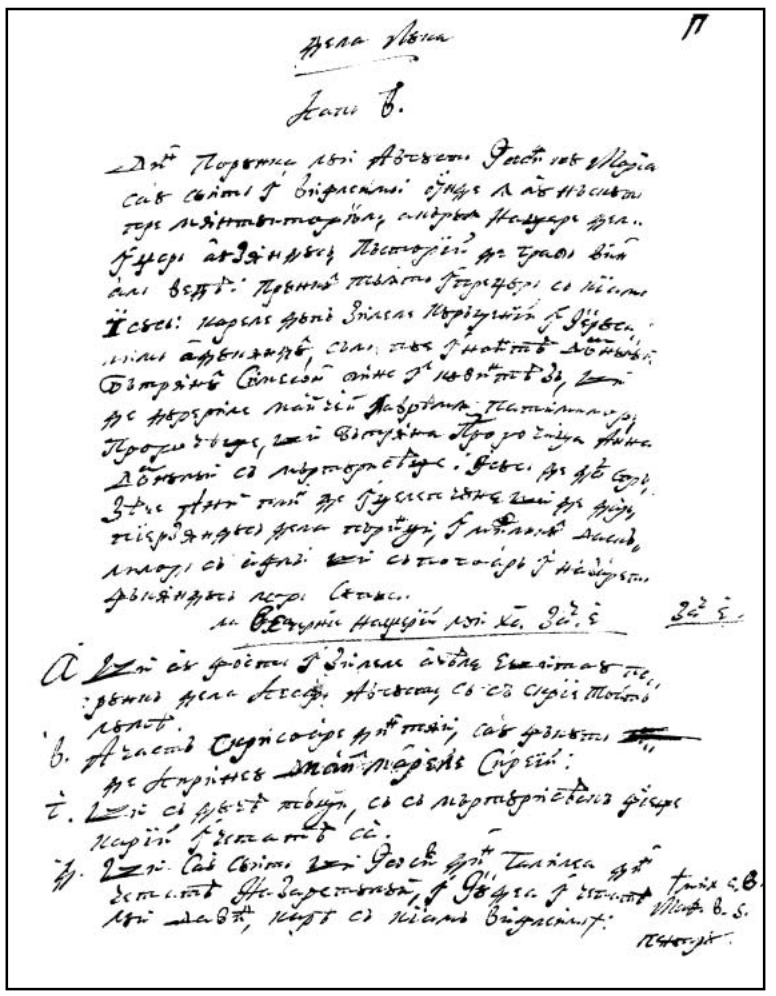

121r

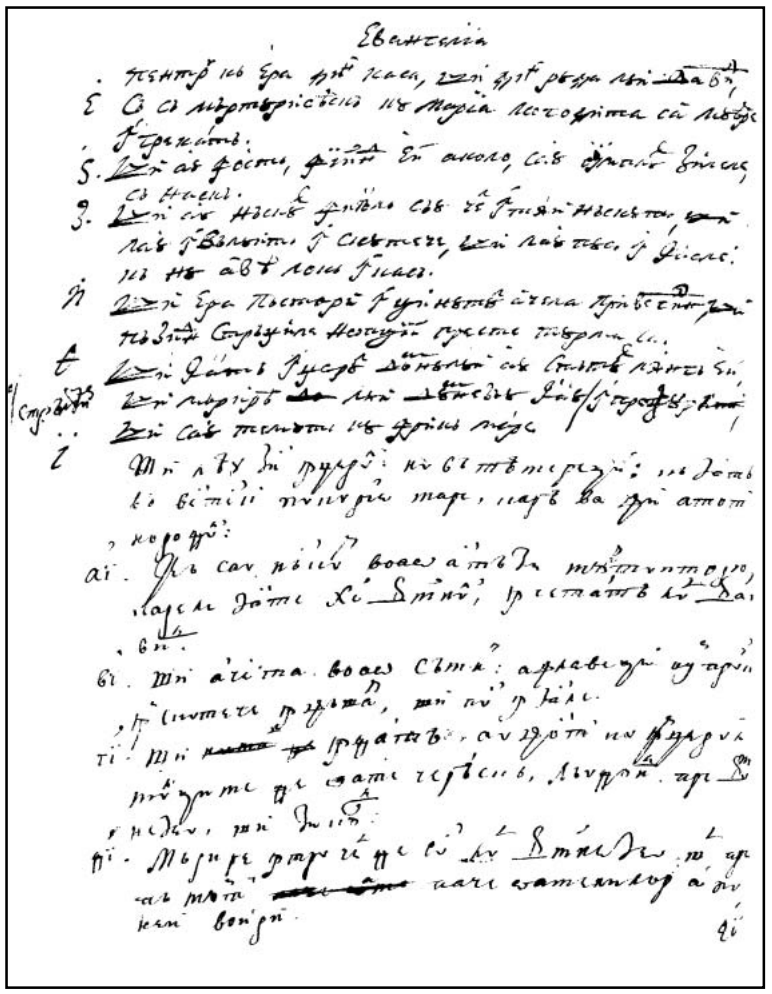

121v

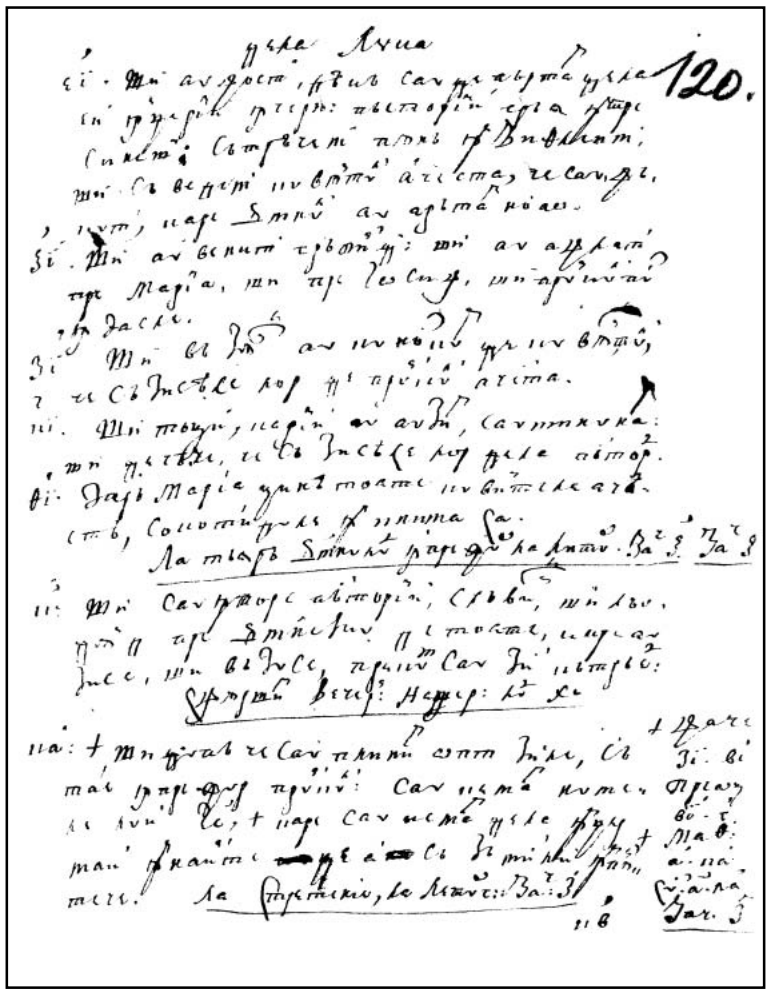

122r

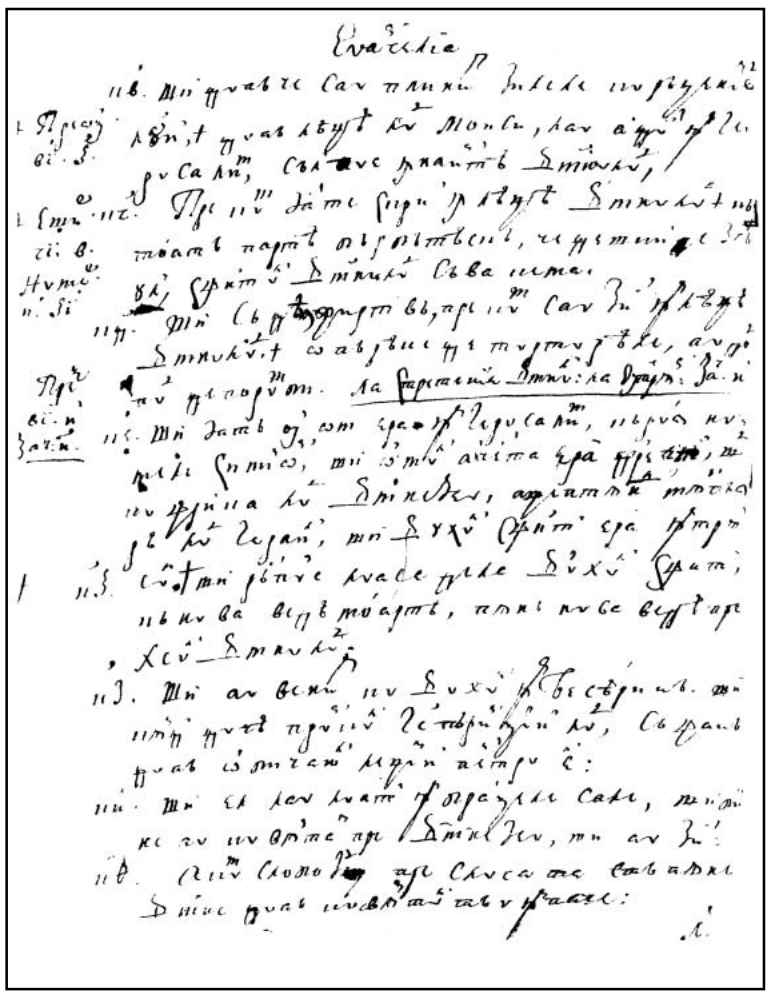

122v

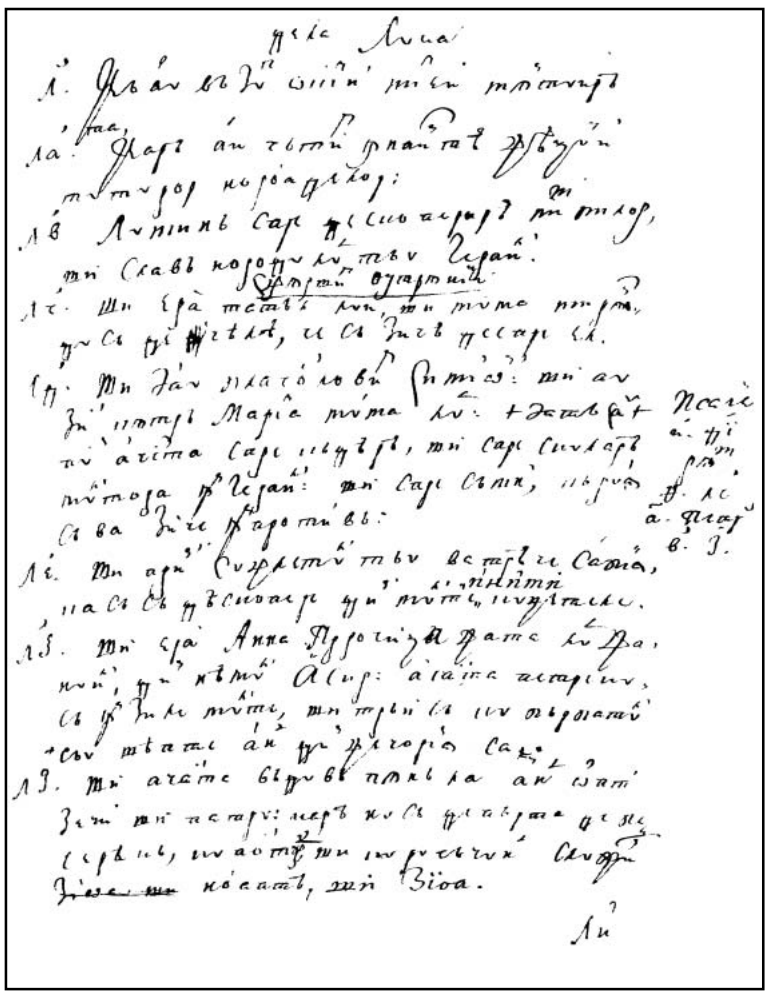

123r

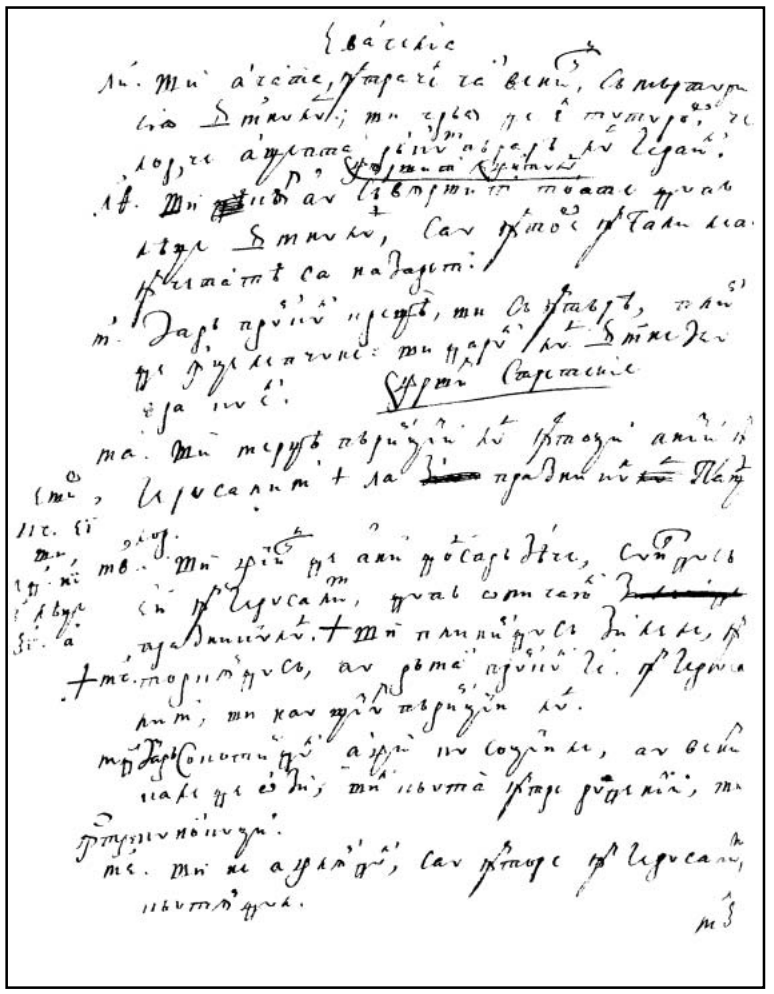

123v

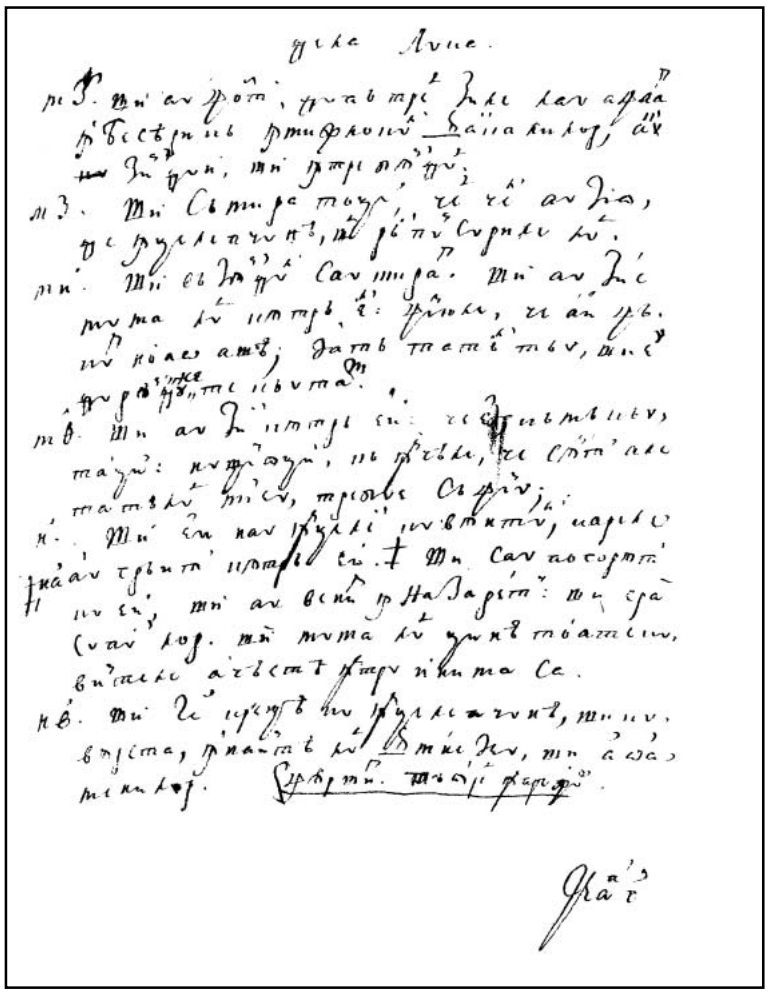

124r

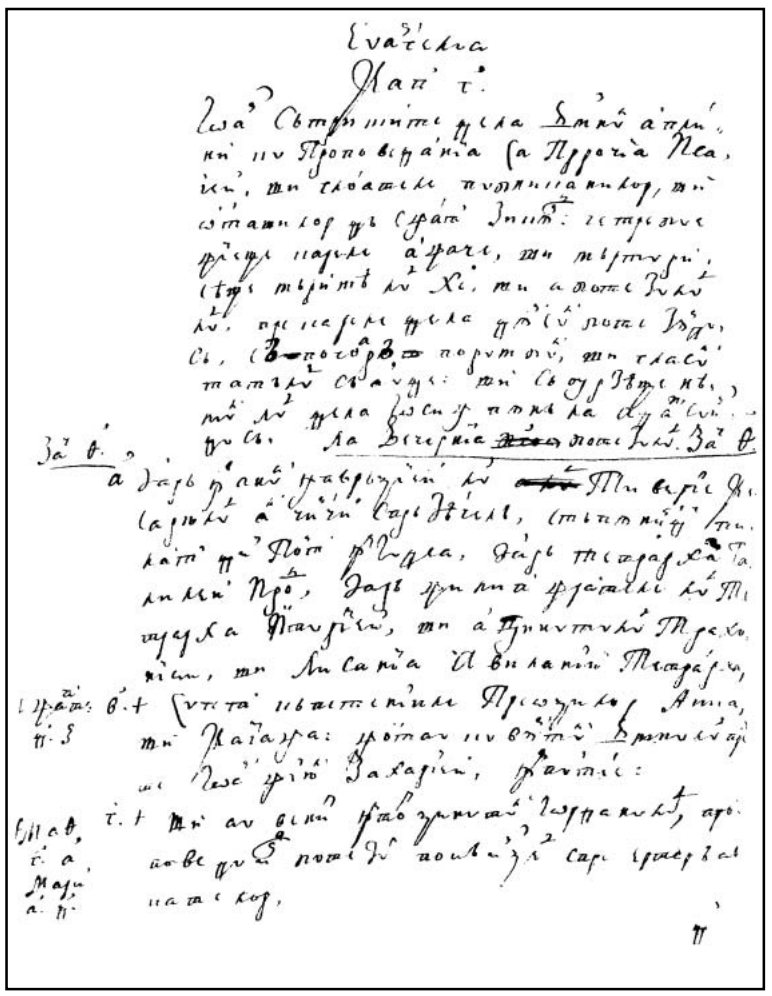

124v

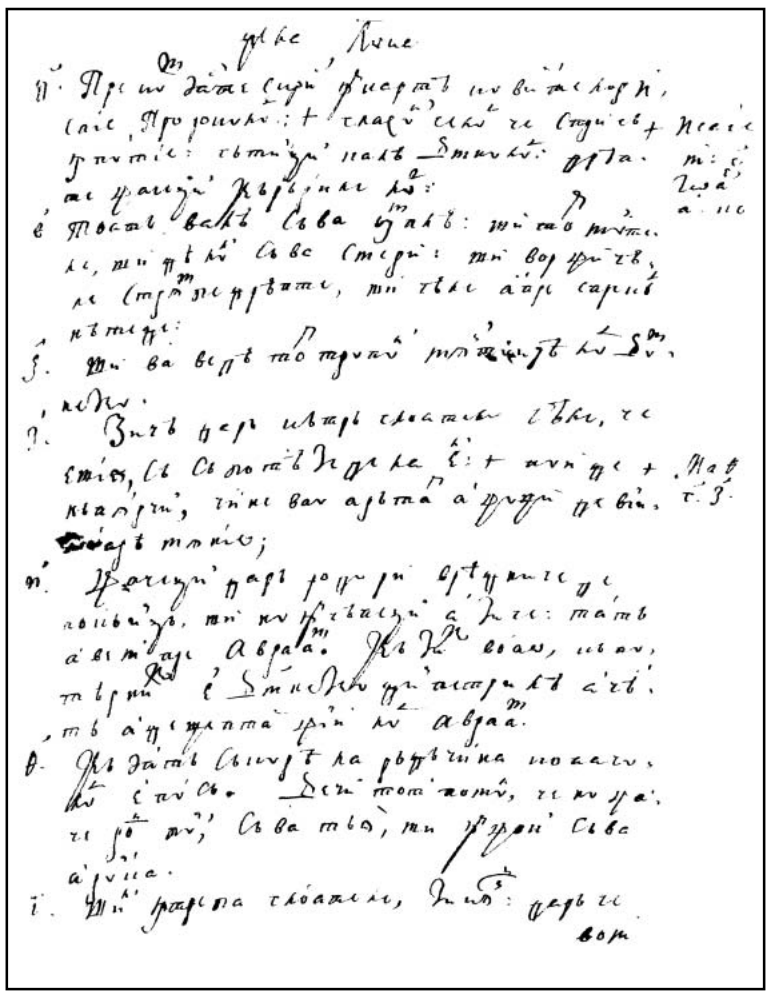

125r

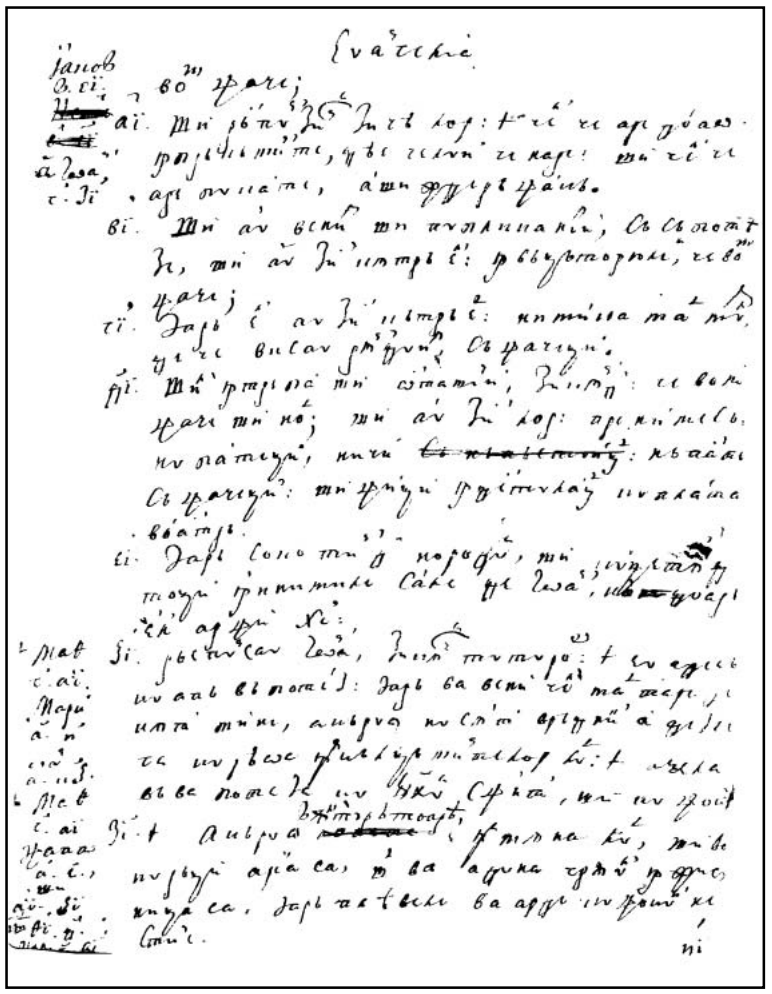

125v

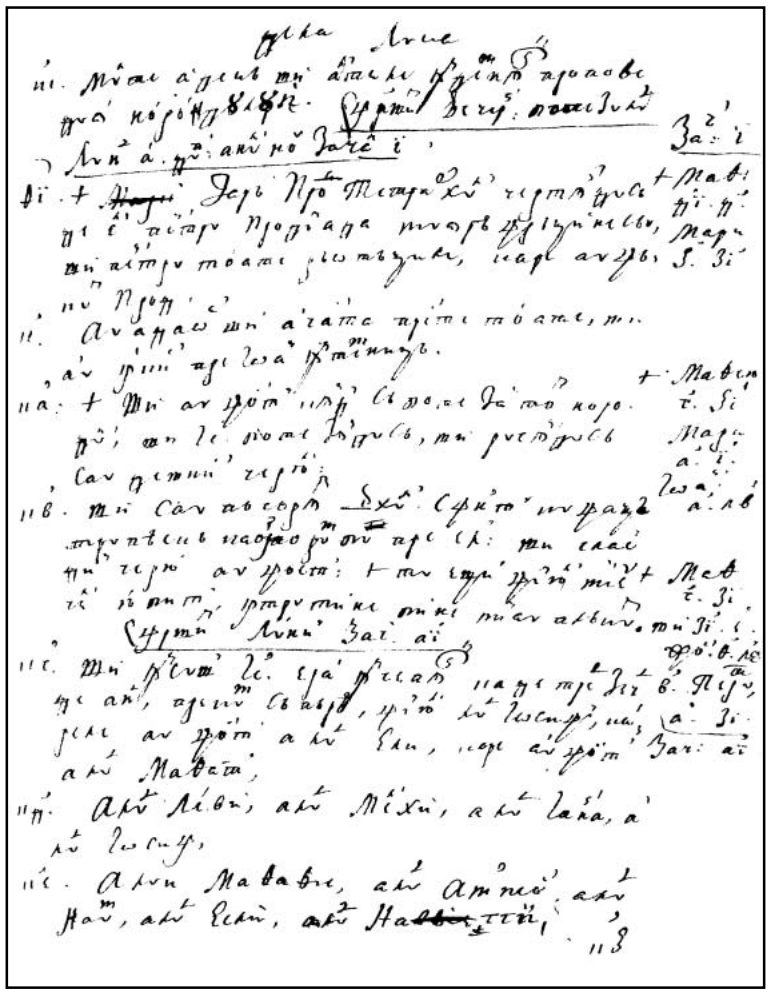

126r

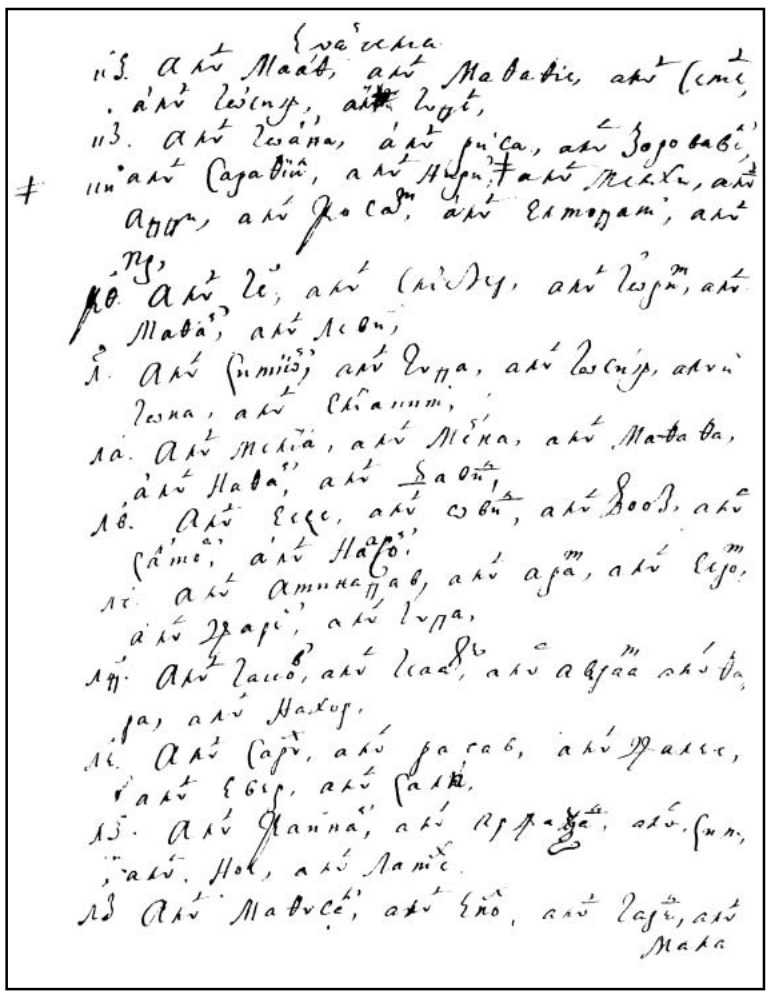

126v

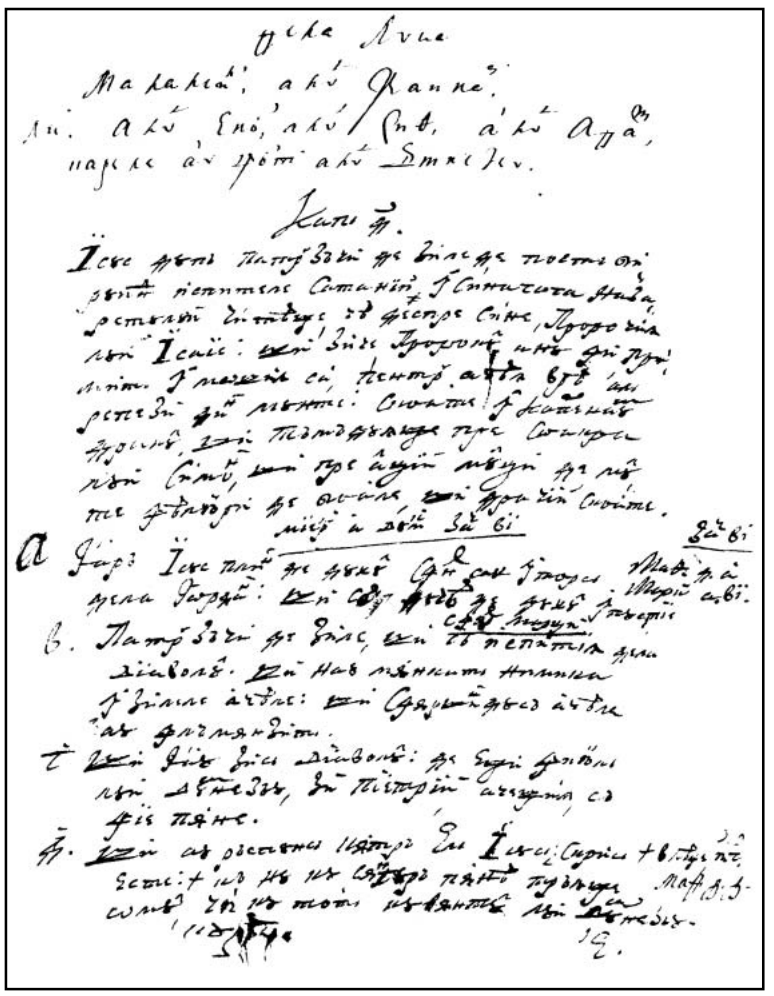

127r

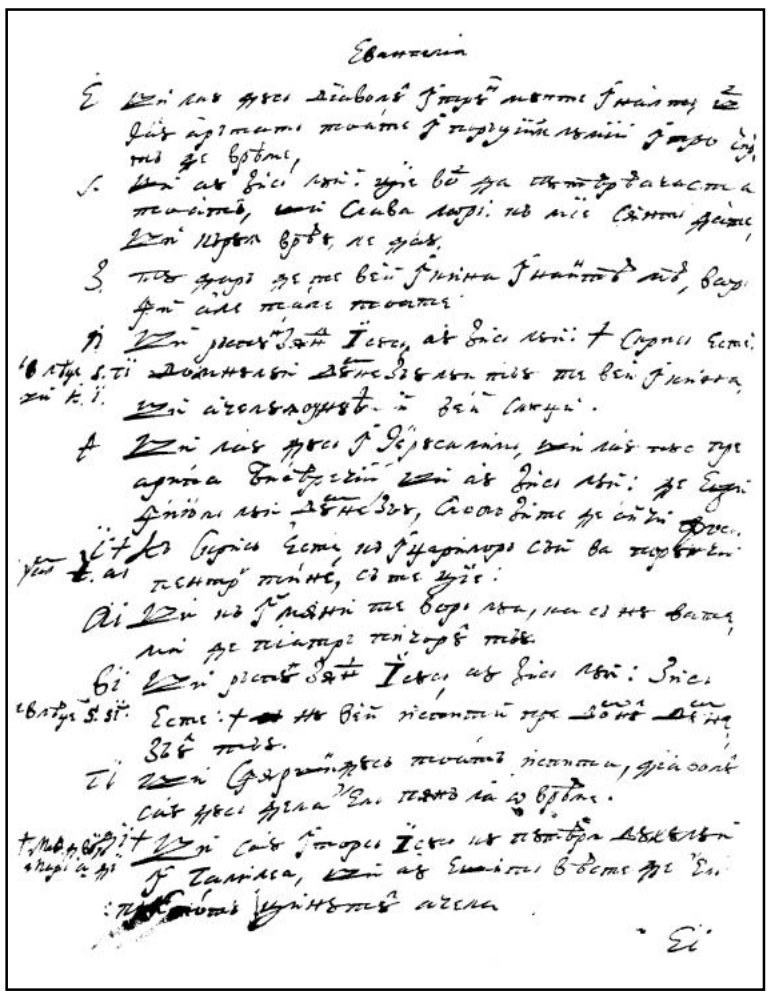

127v

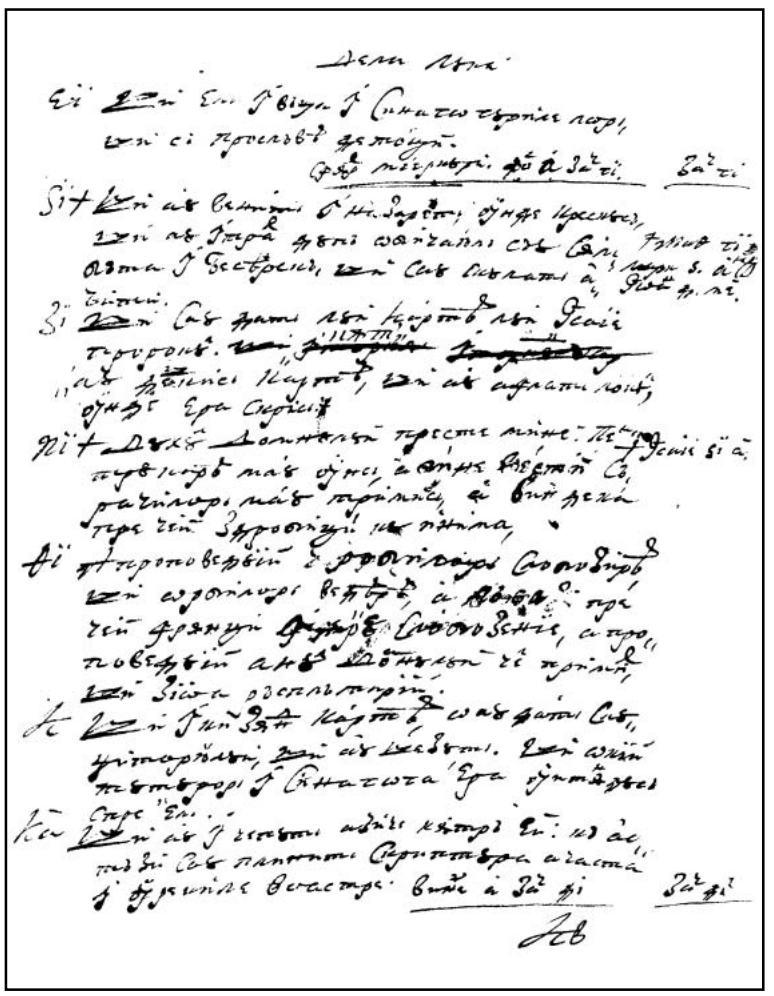

128r

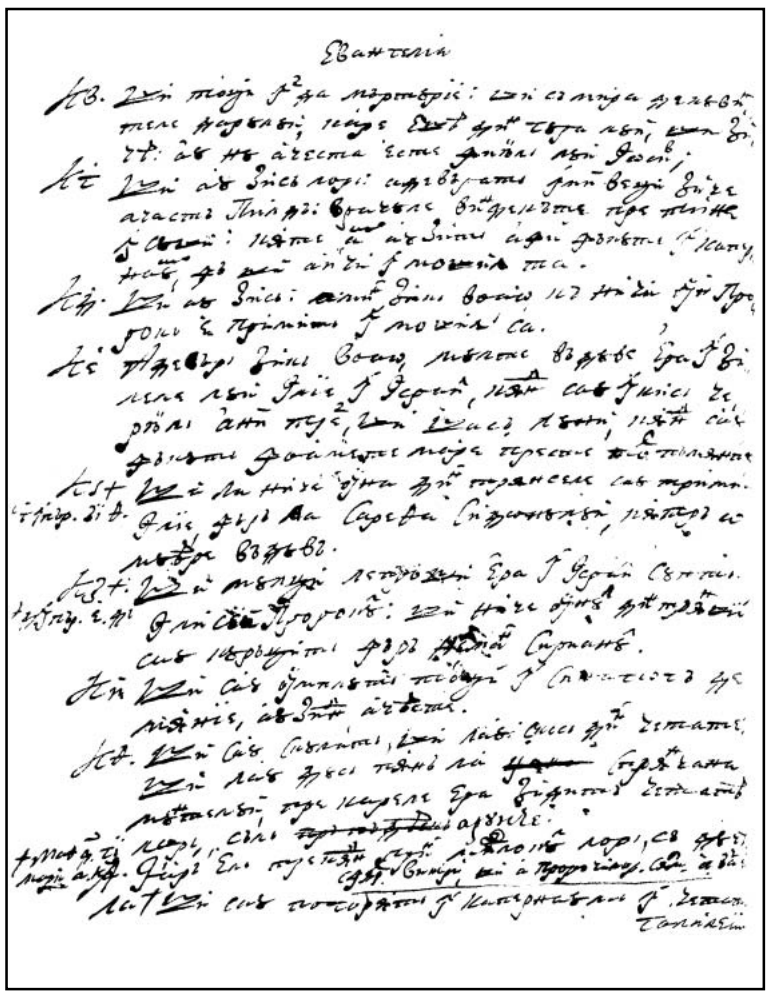

128v

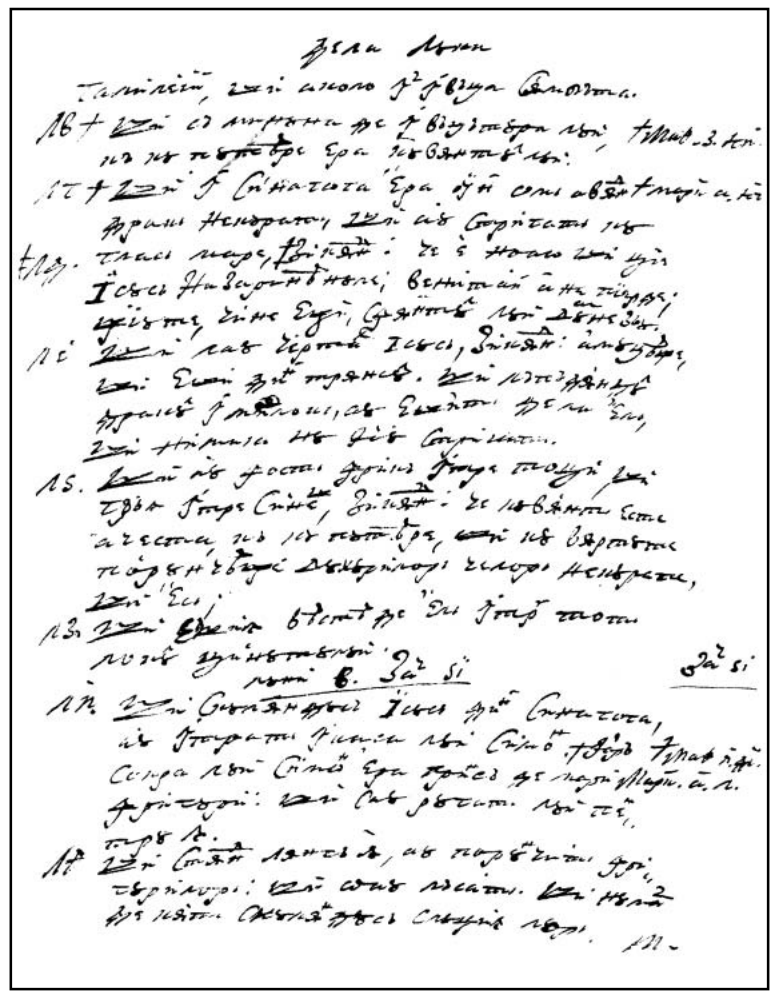

129r

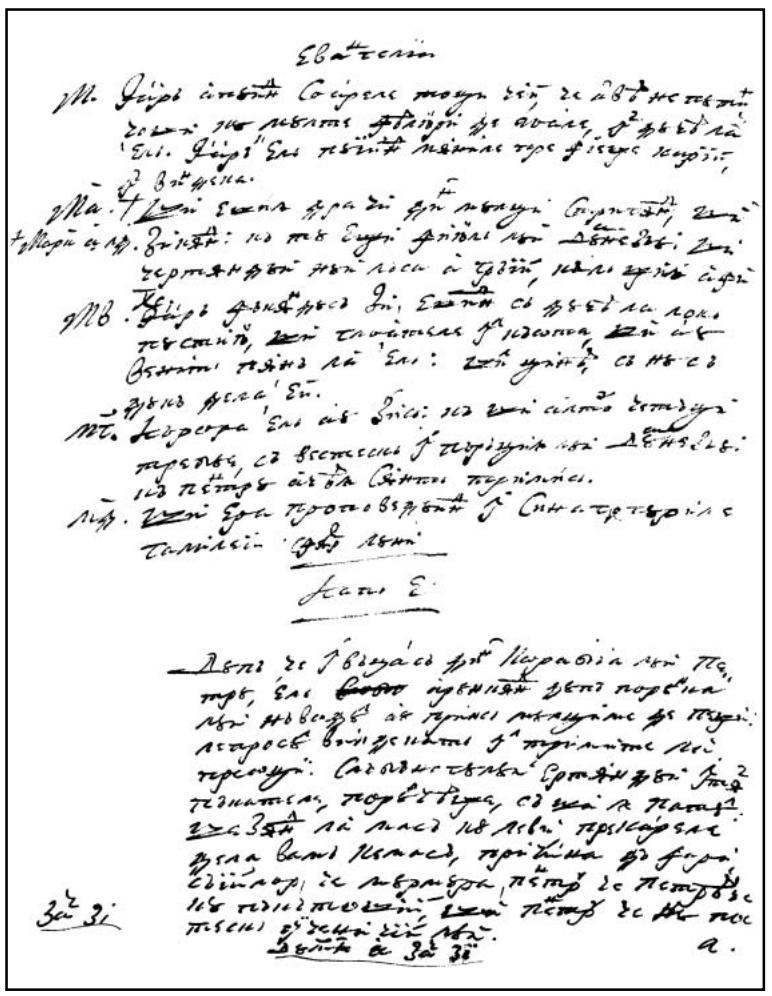

129v

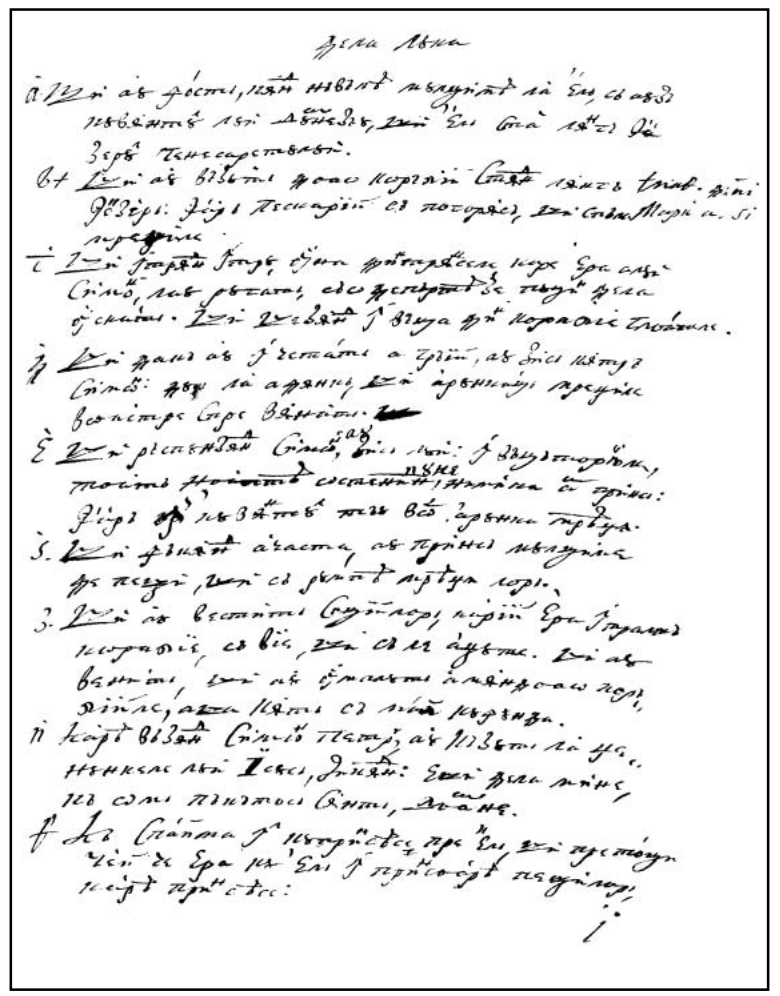

130r

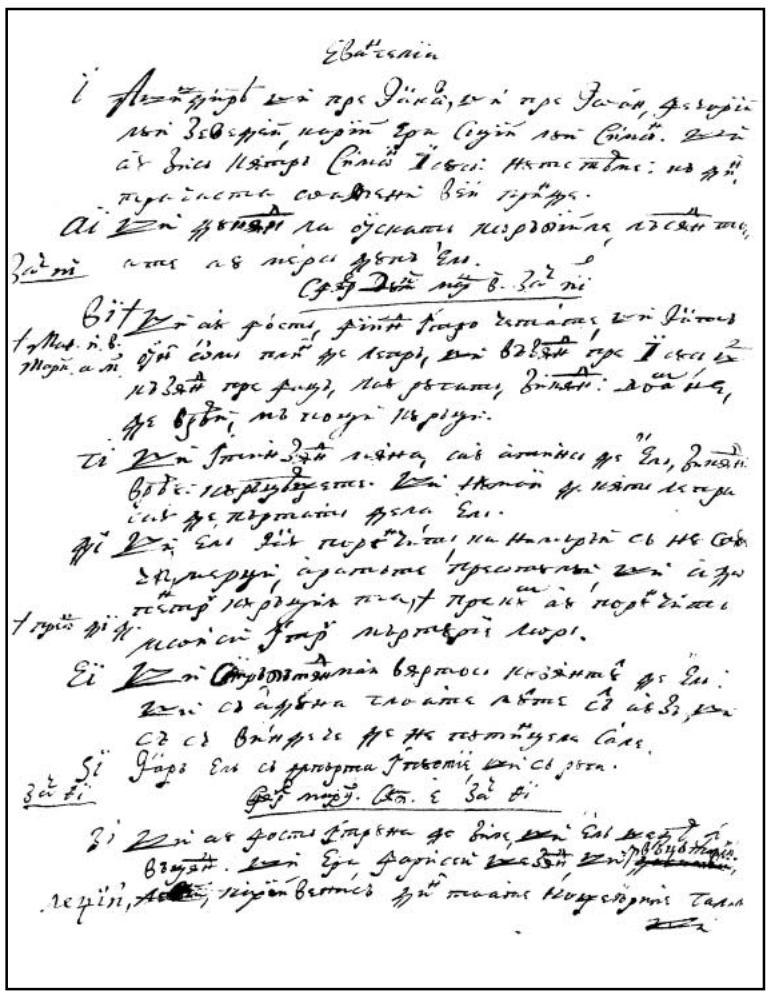

130v

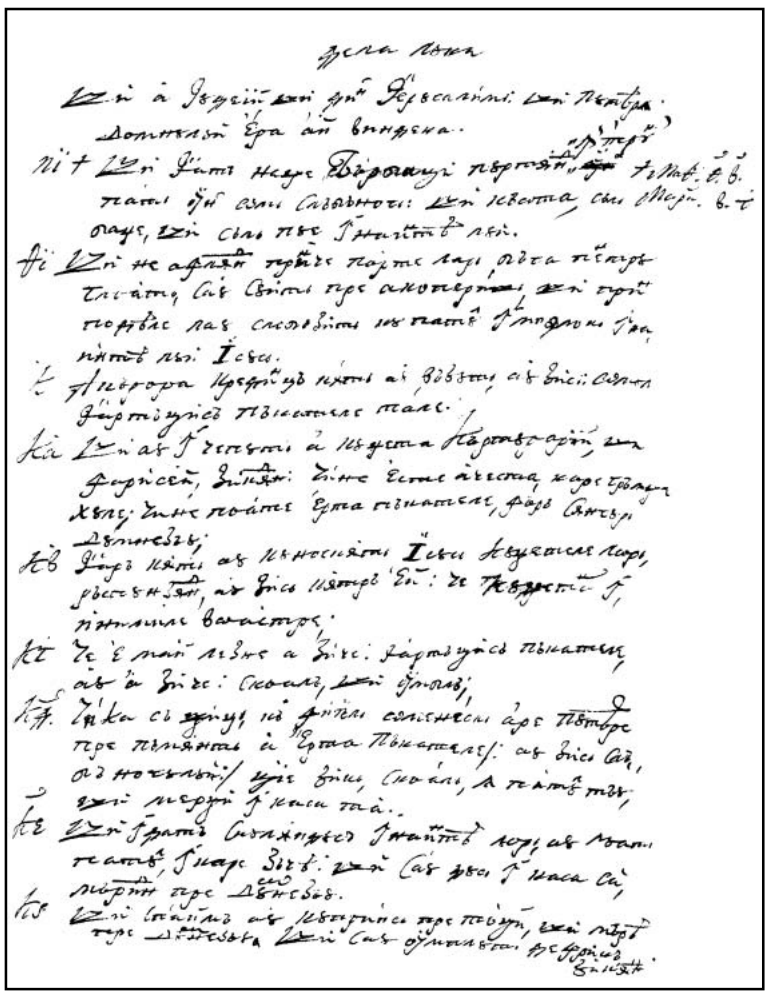

131r

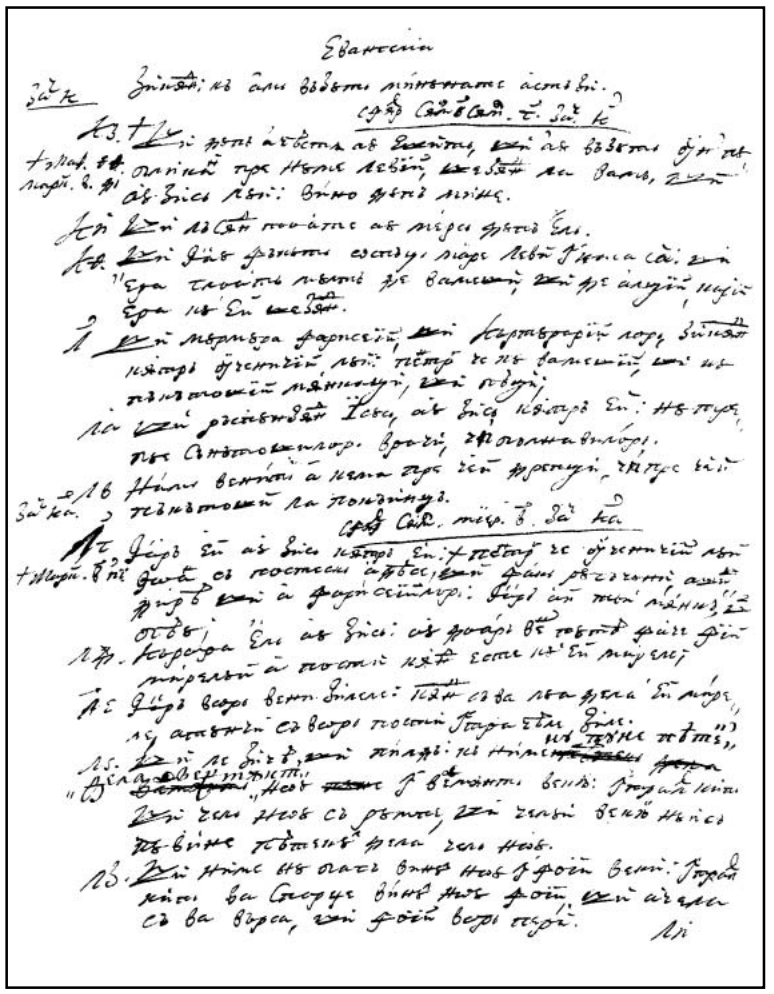

131v

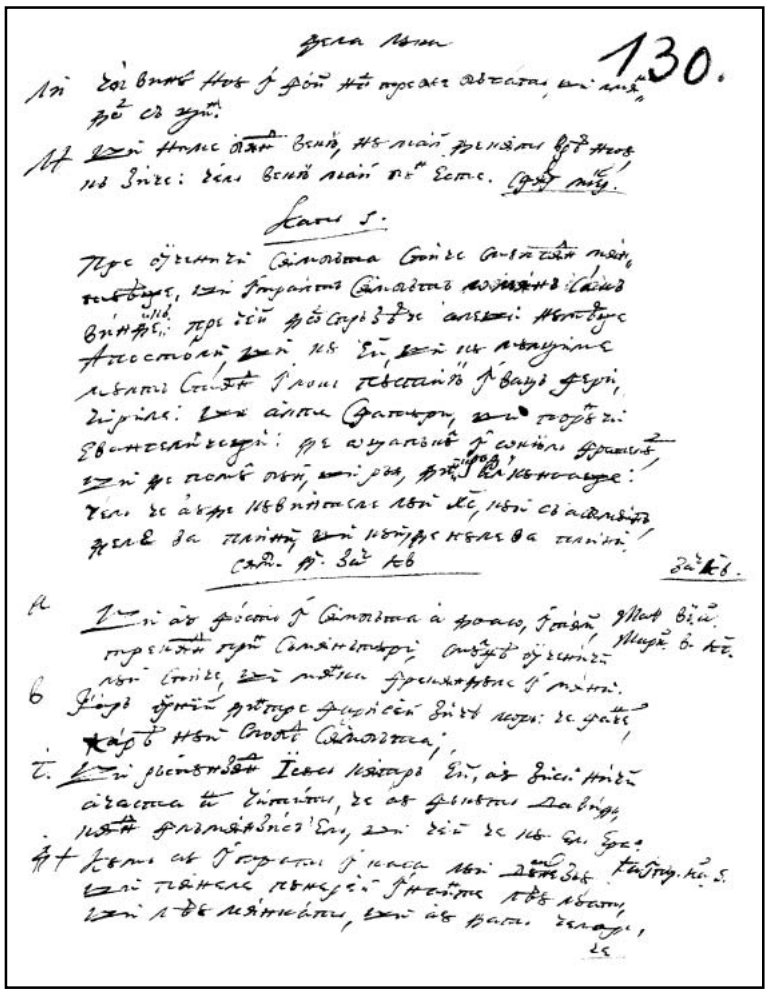

132r

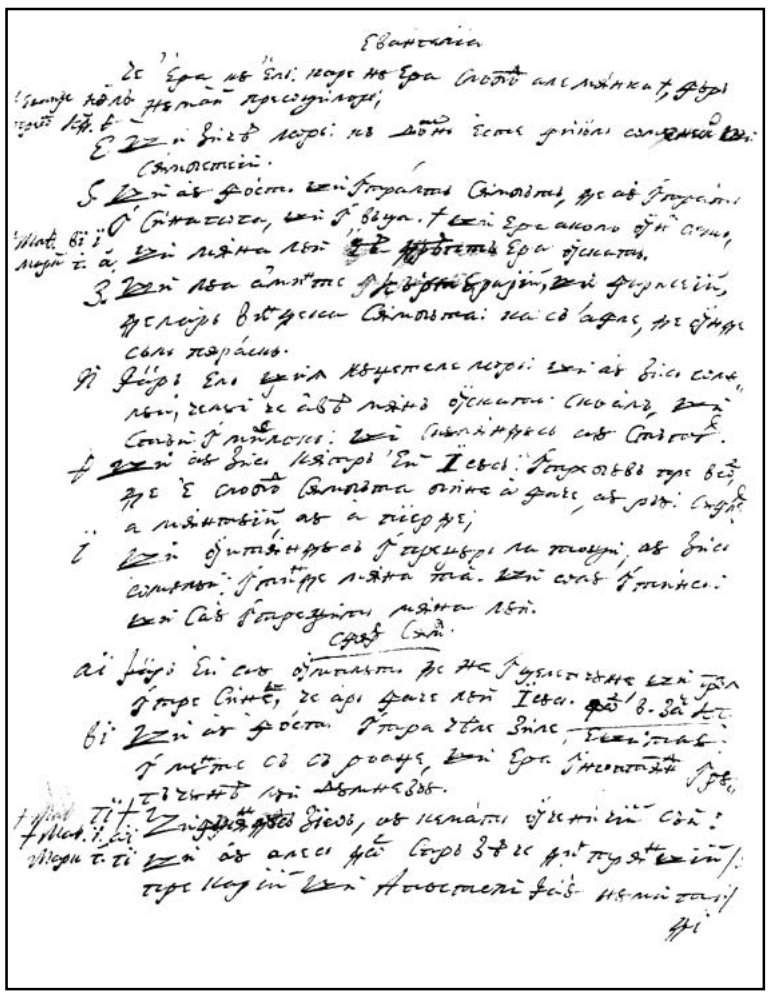

132v

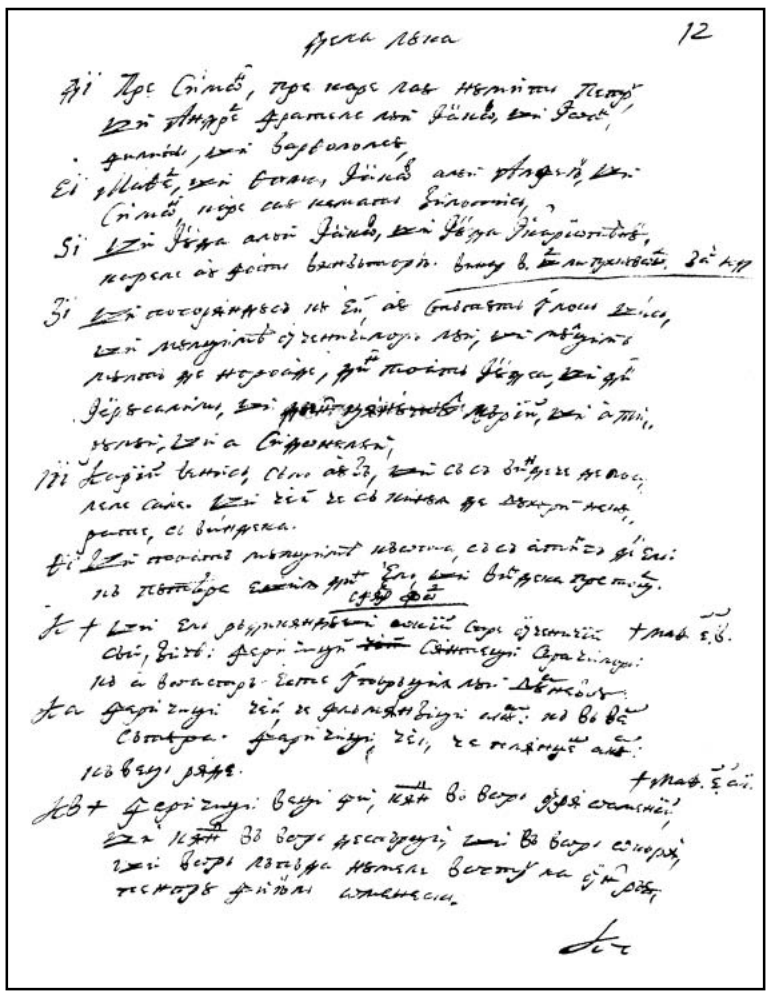

133r

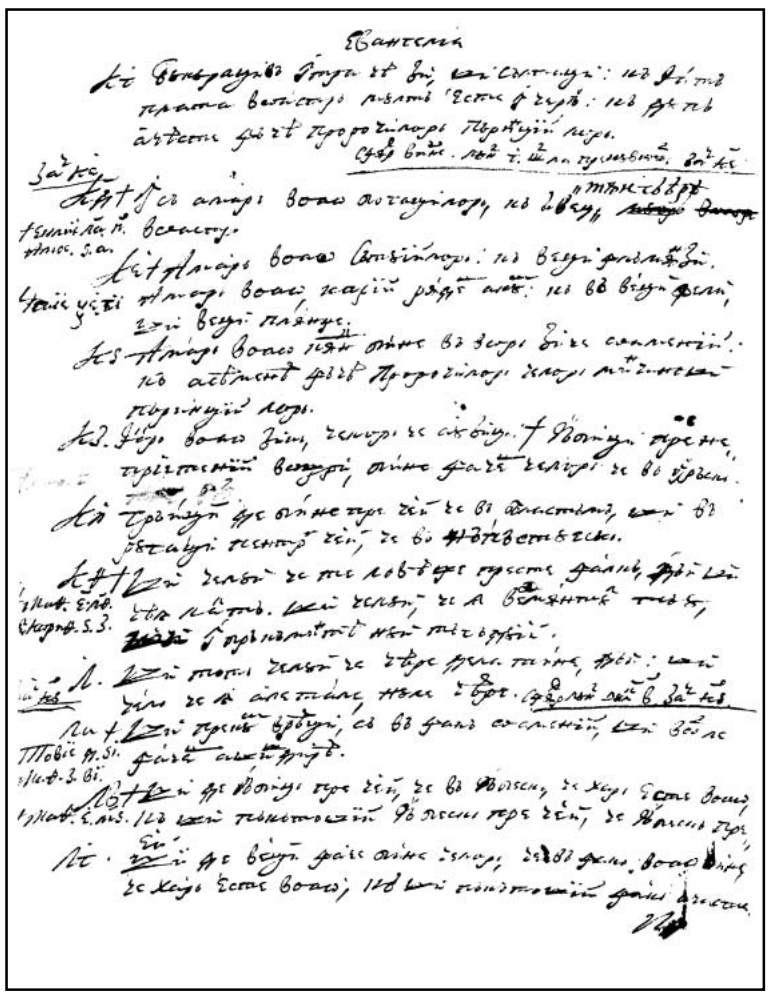

133v

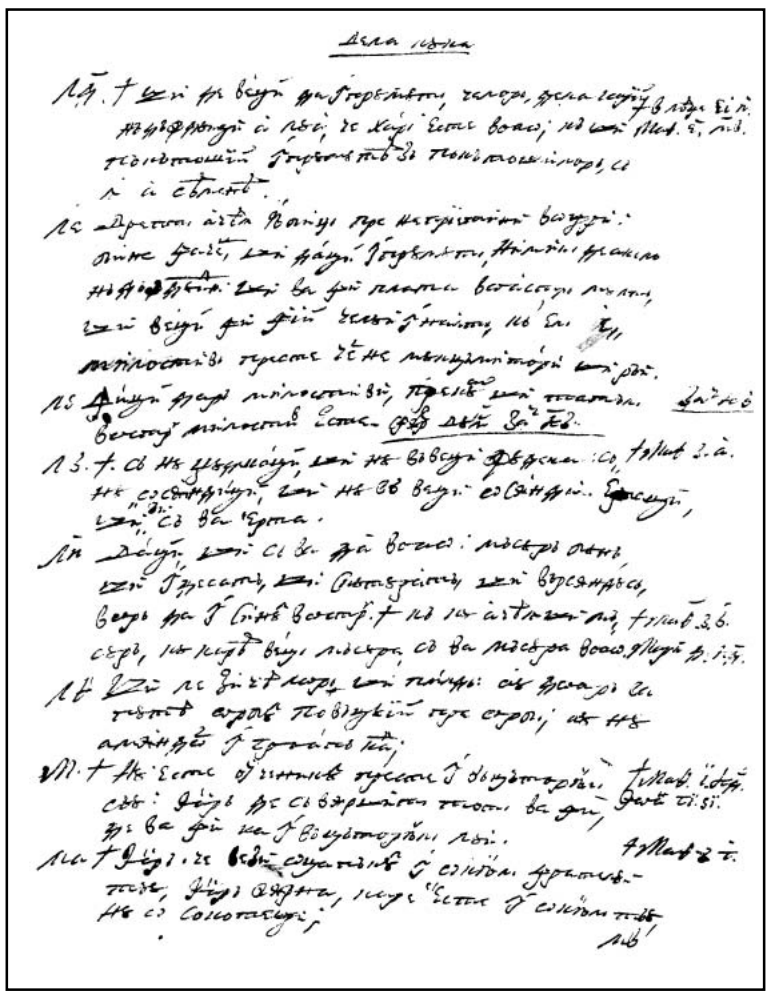

134r

134v

135r

135v

136r

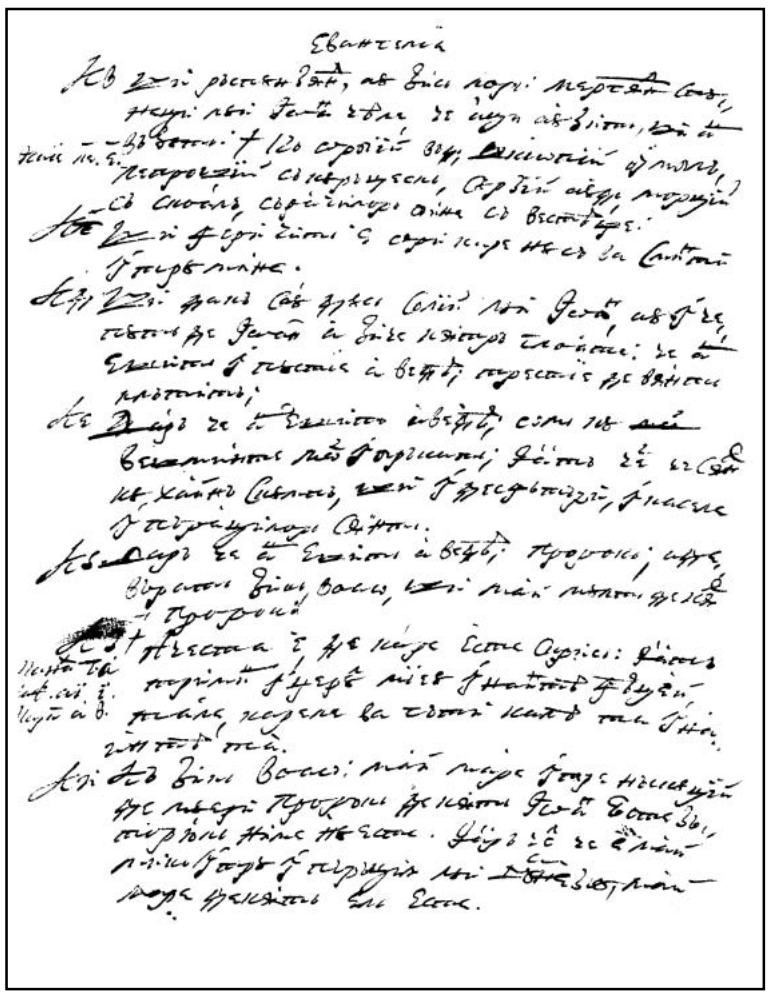

136v

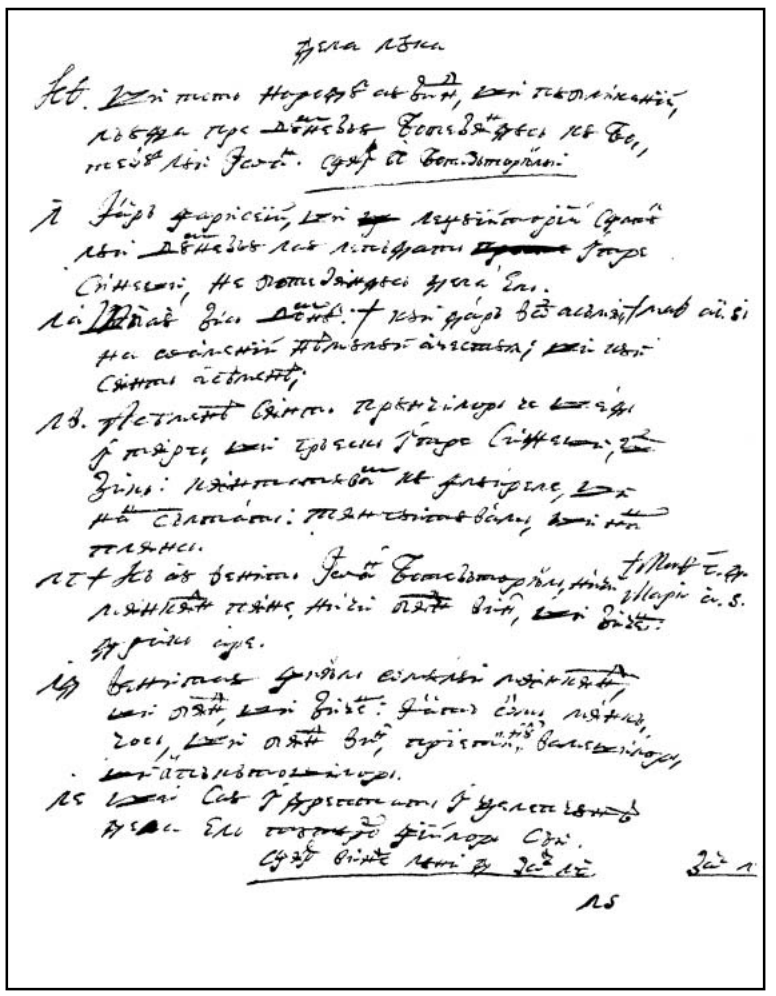

137r

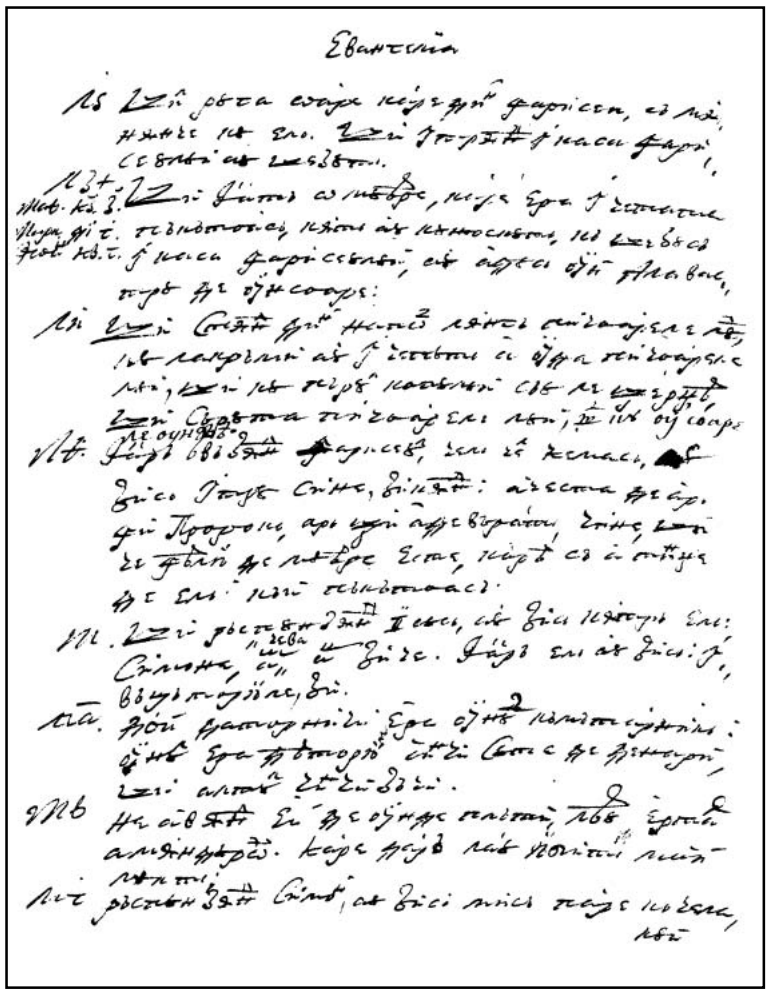

137v

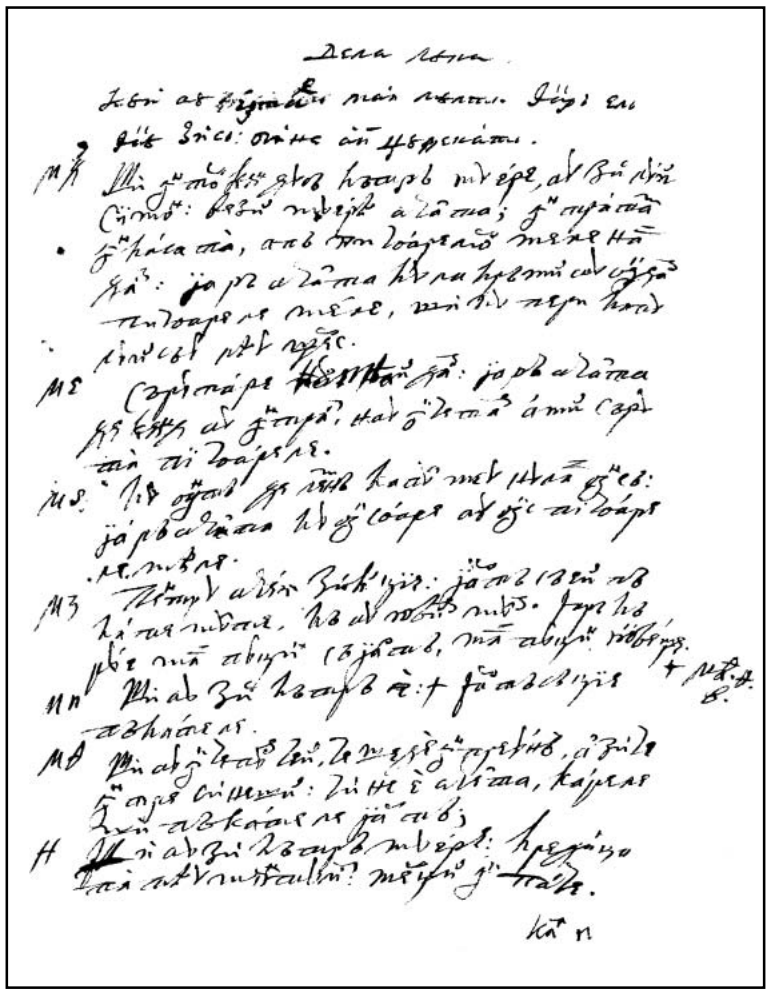

138r

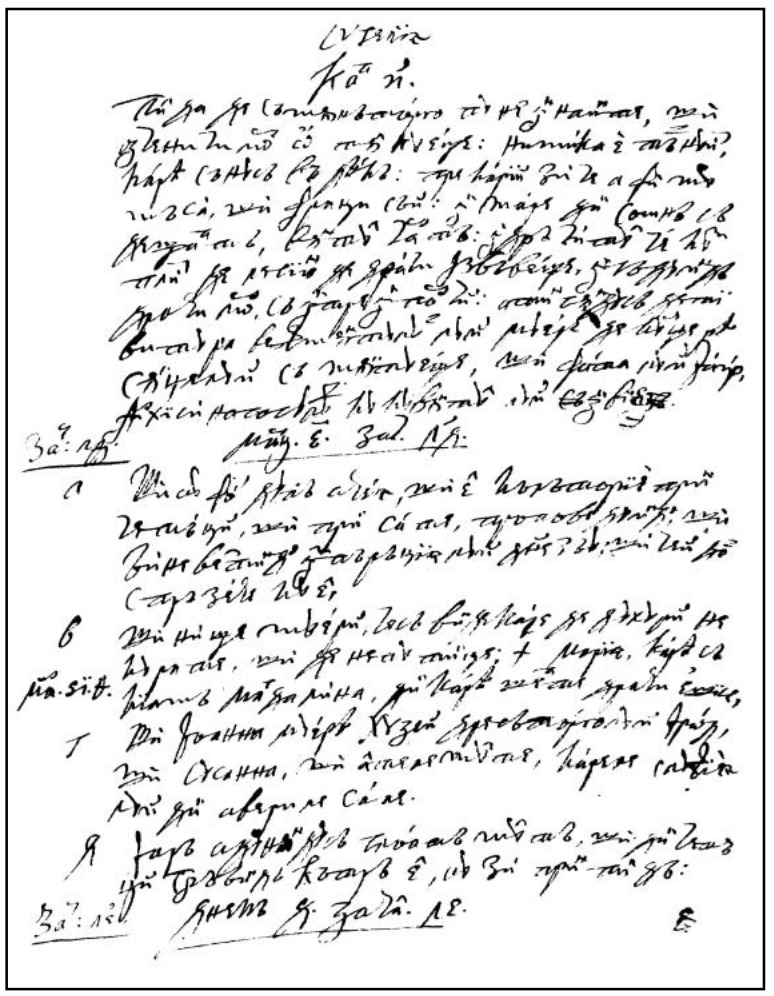

138v

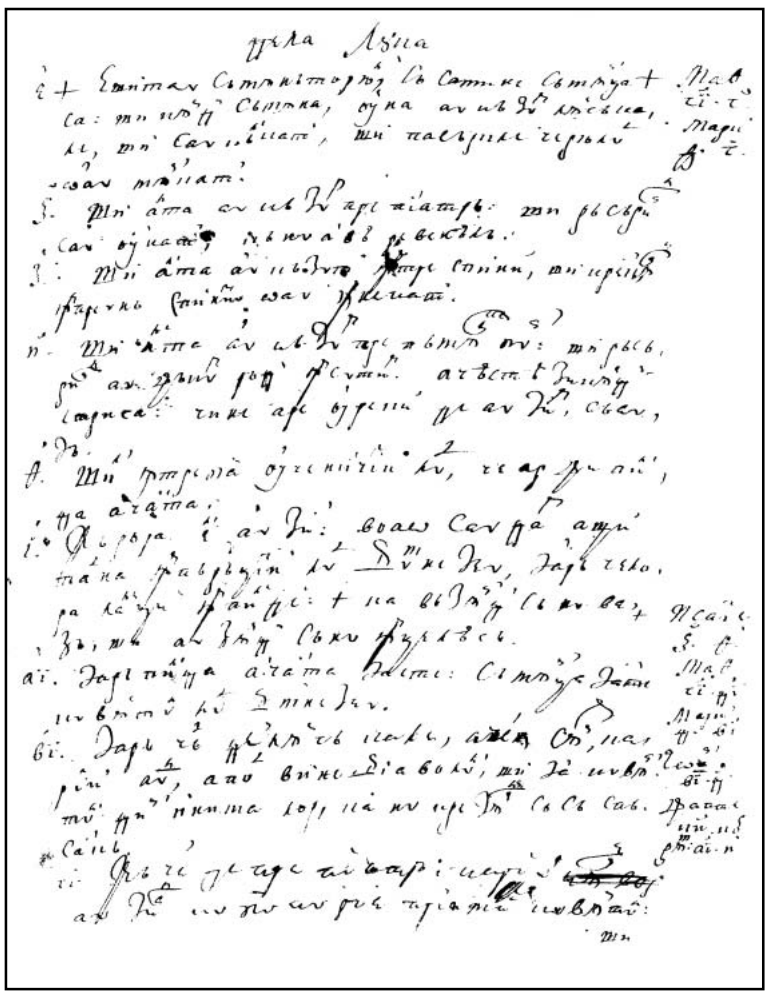

139r

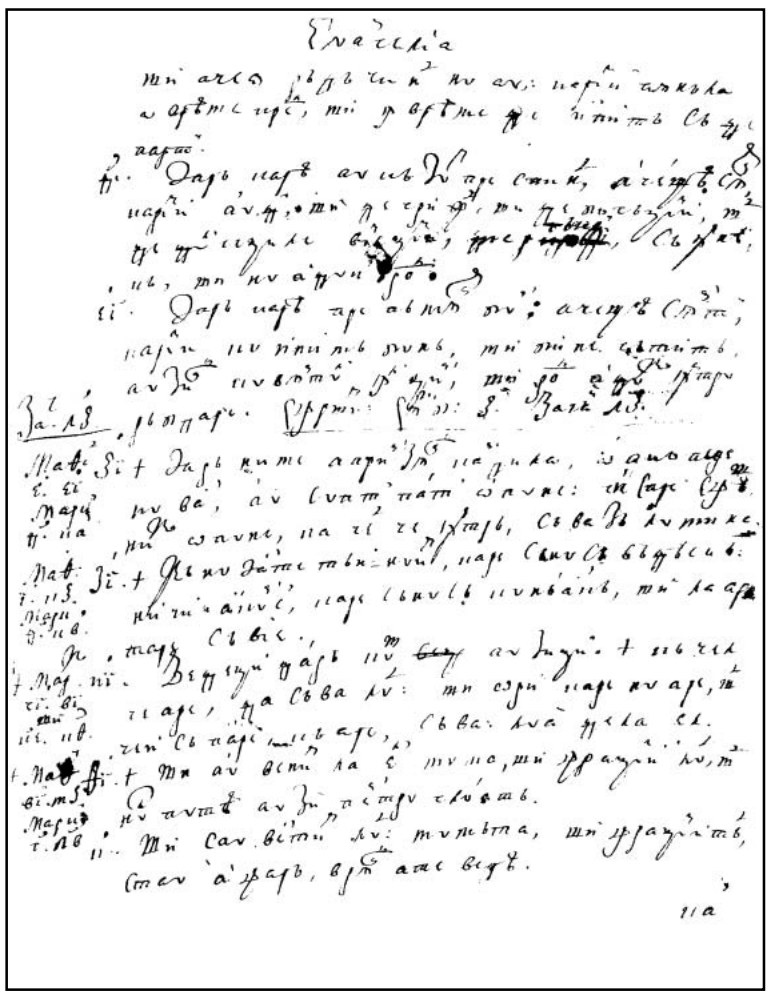

139v

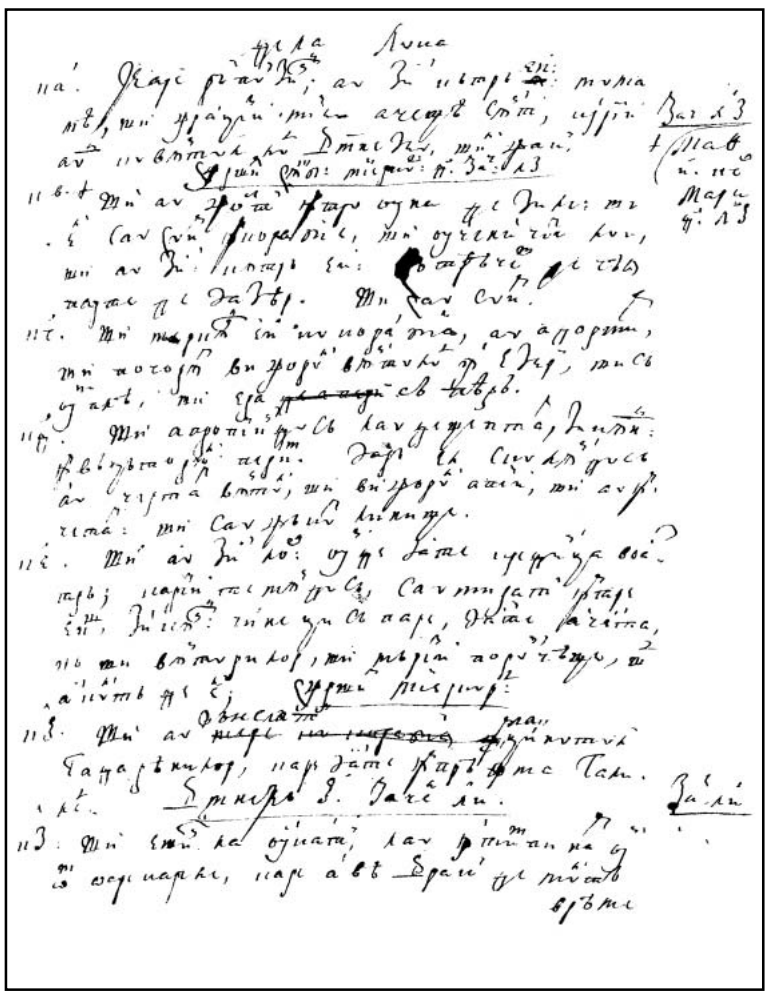

140r

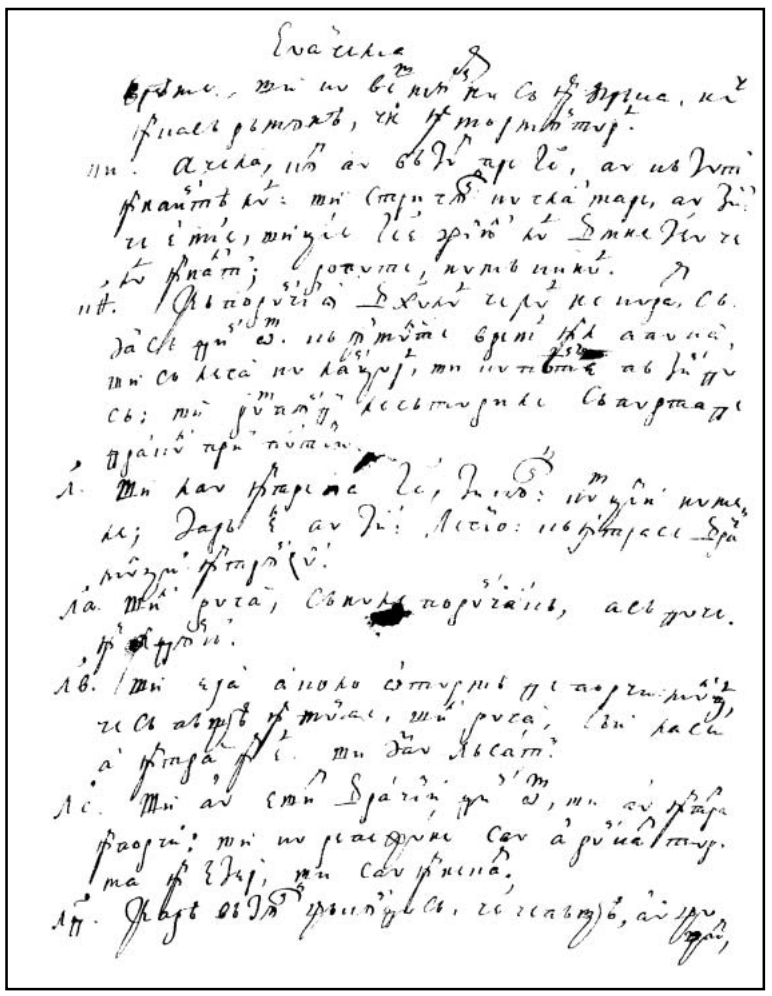

140v

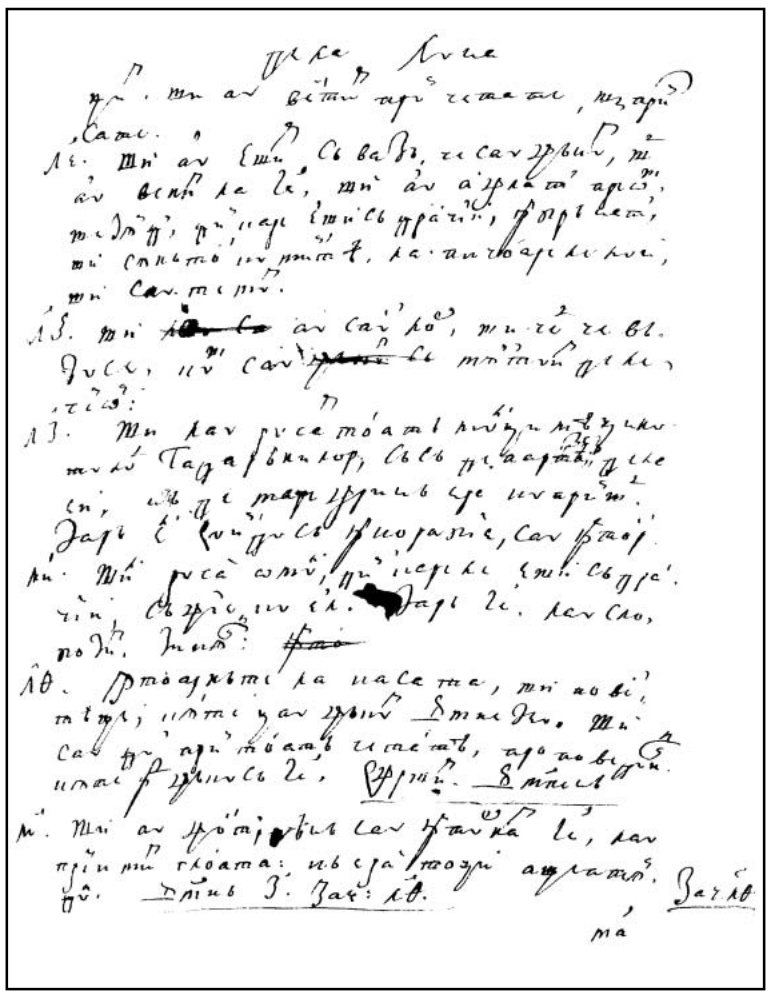

141r

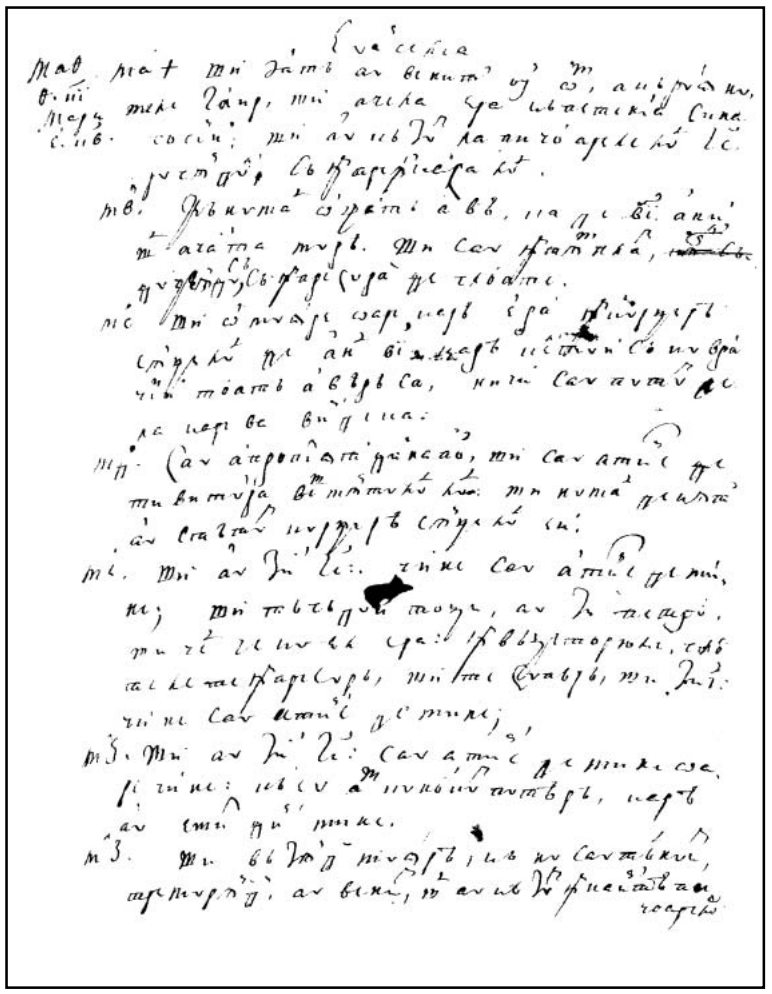

141v

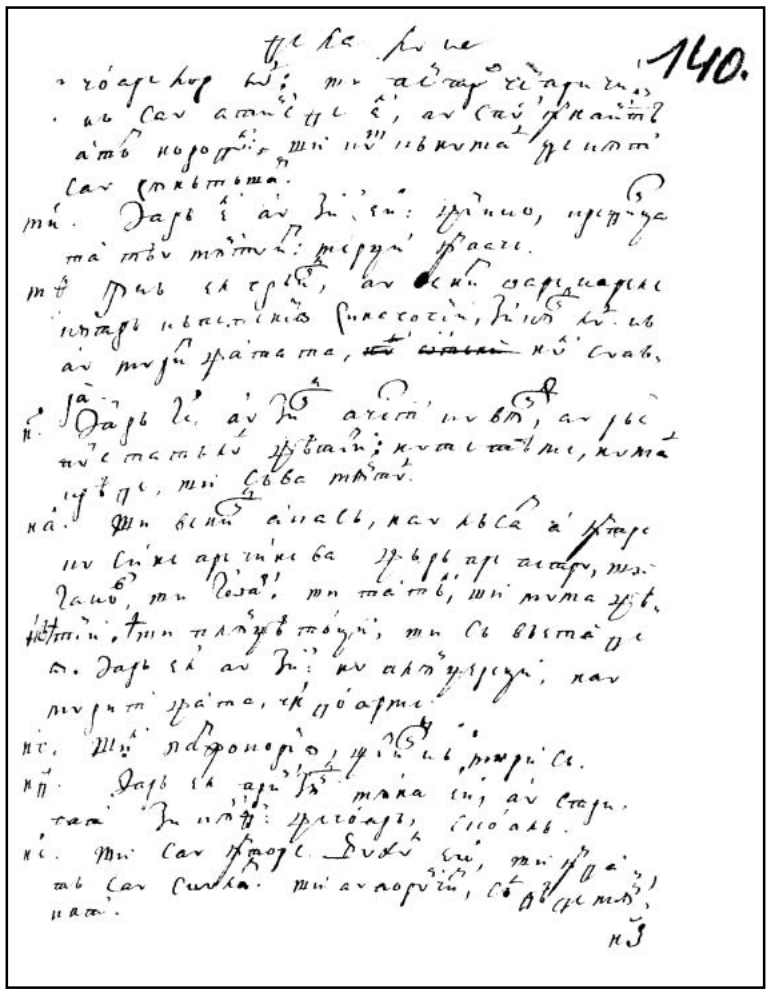

142r

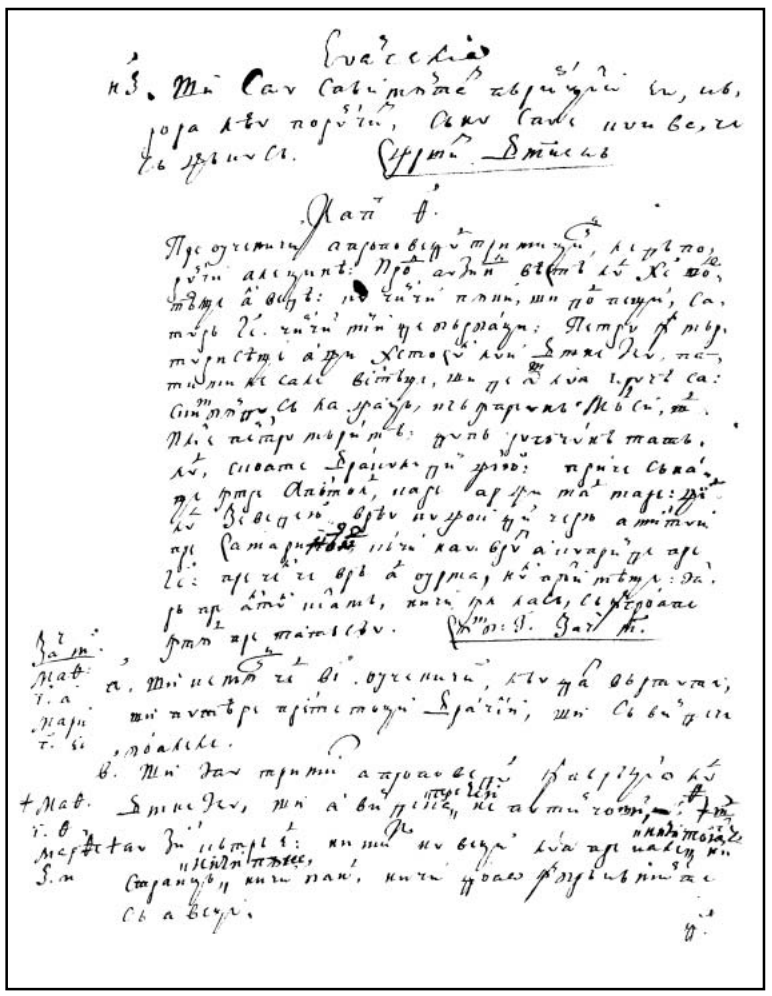

142v

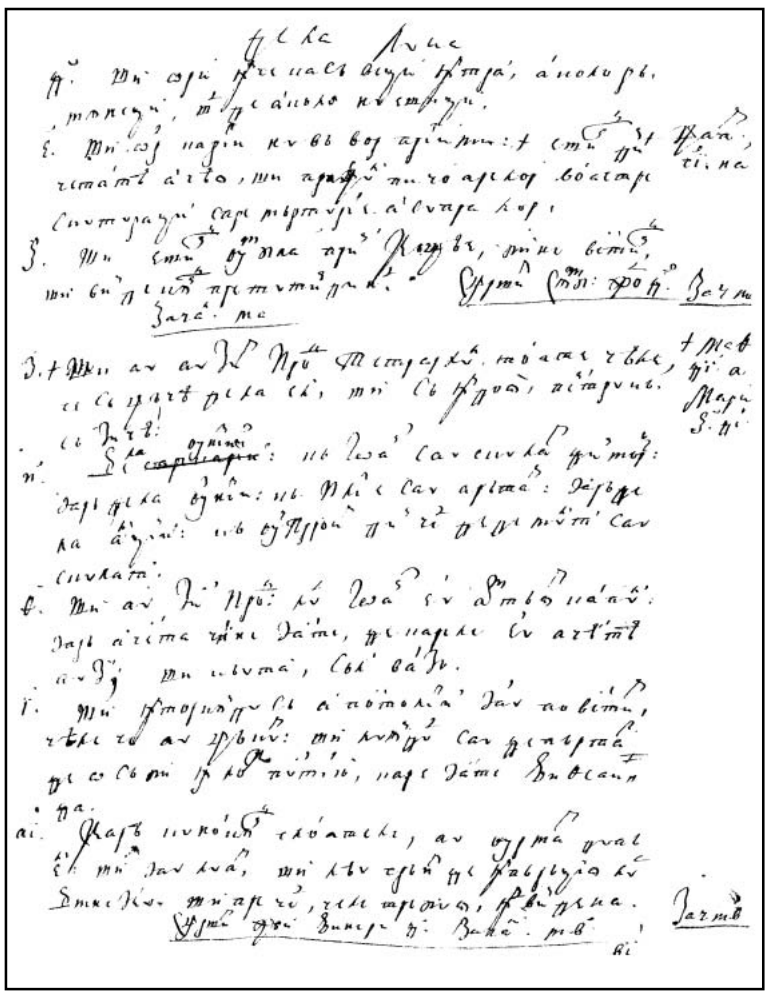

143r

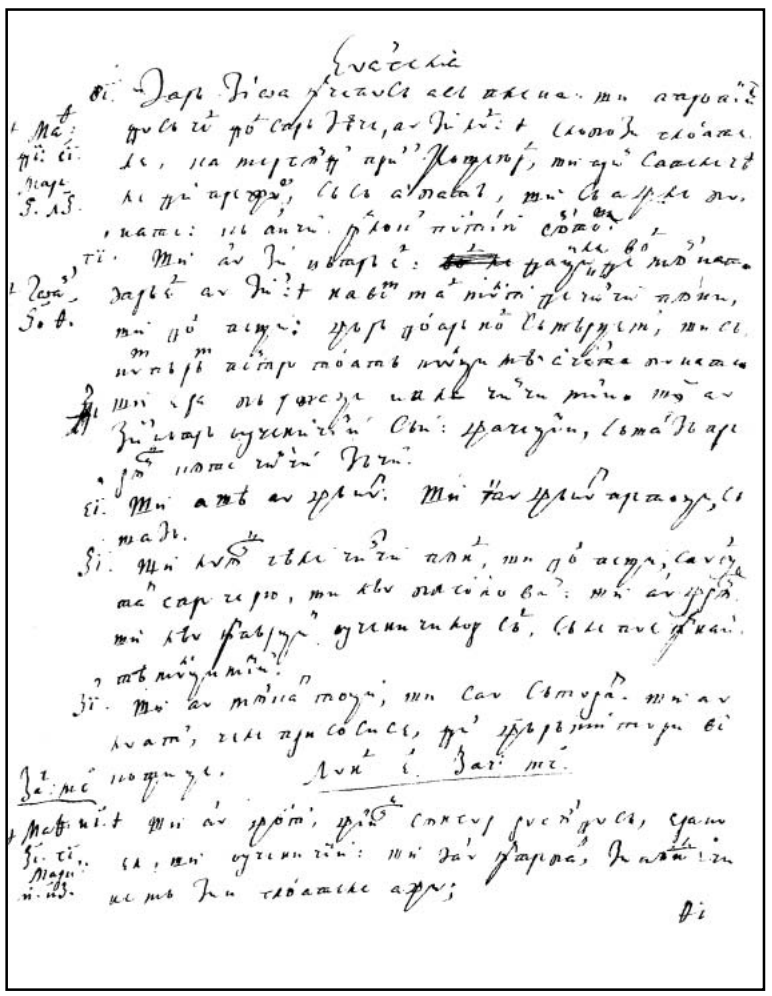

143v

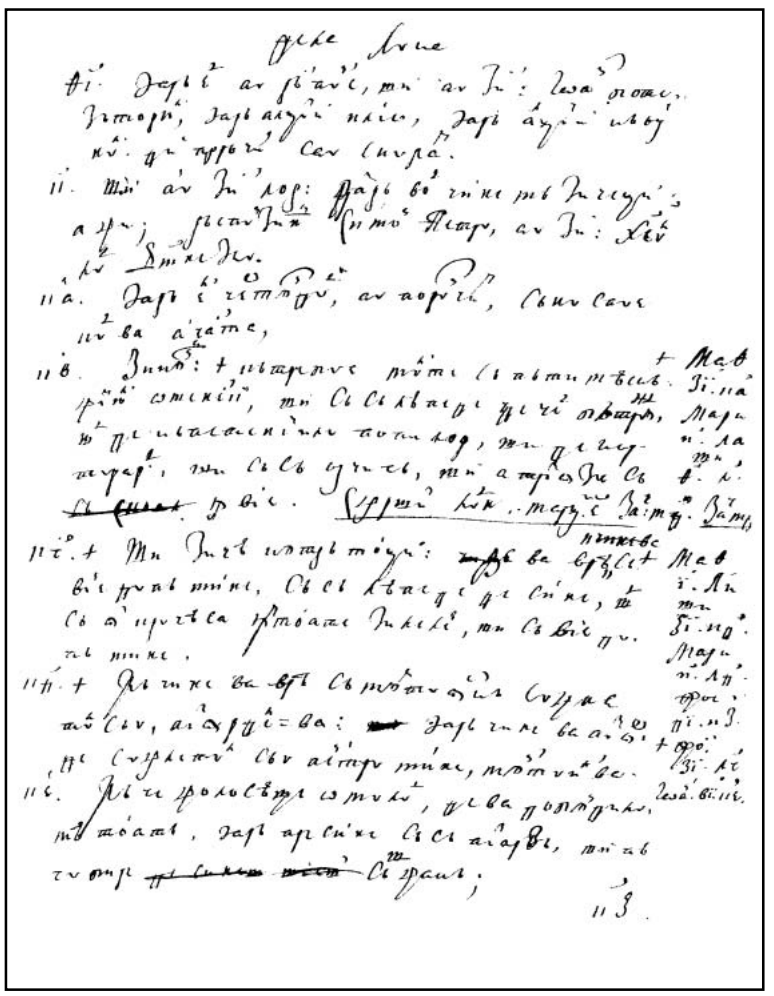

144r

144v

145r

145v

146r

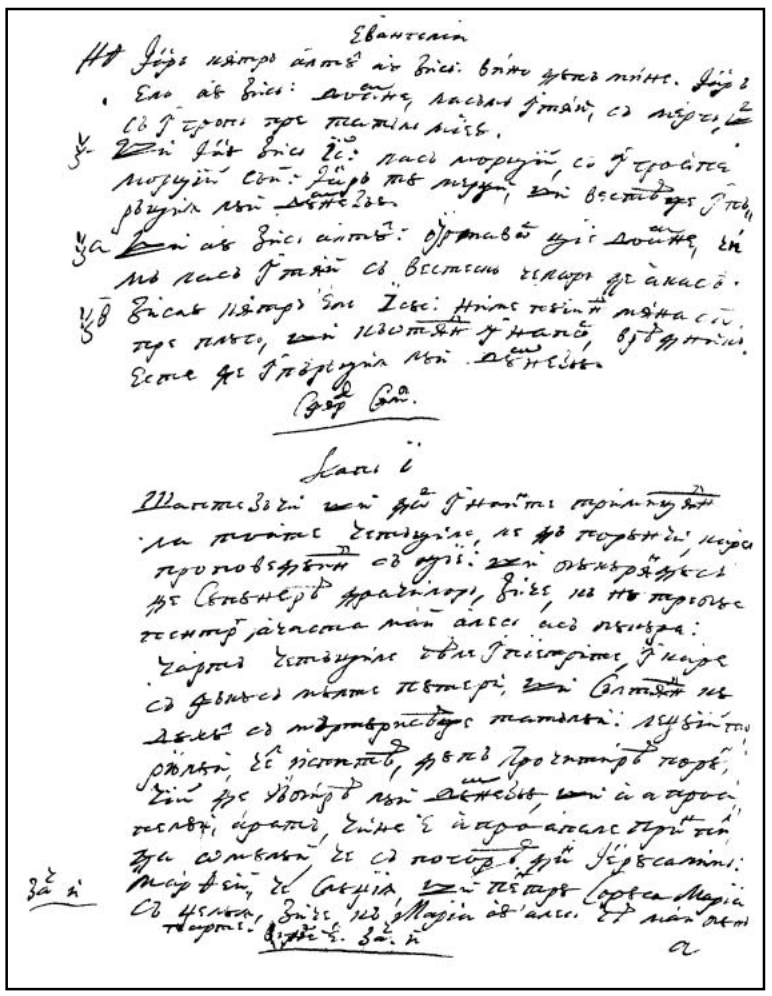

146v

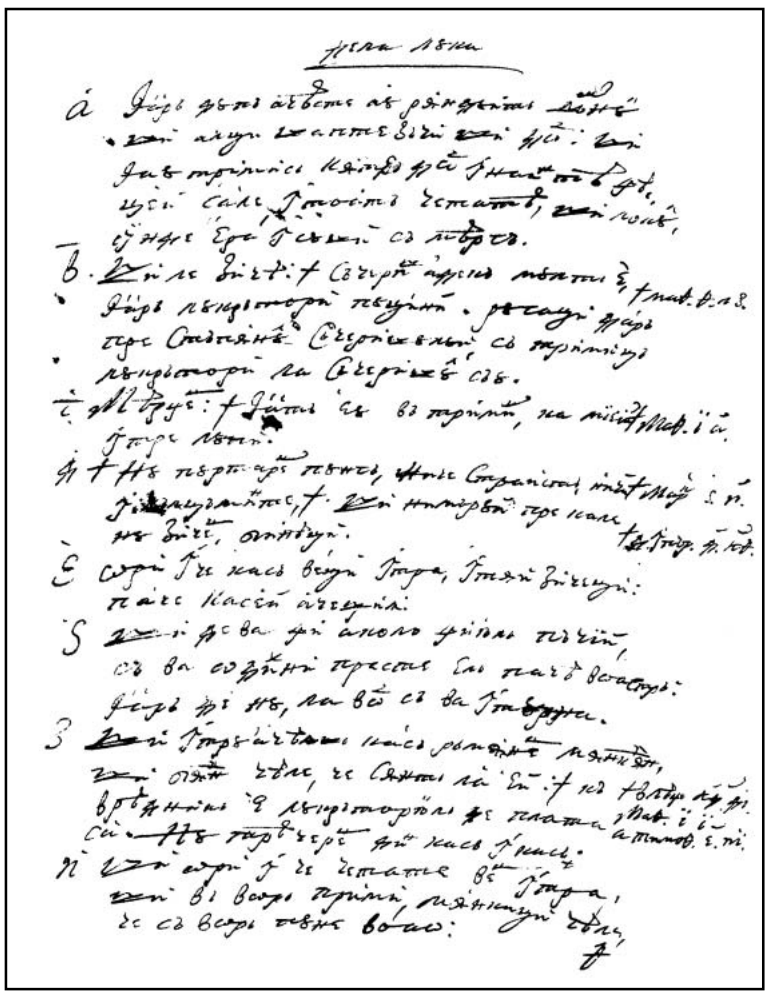

147r

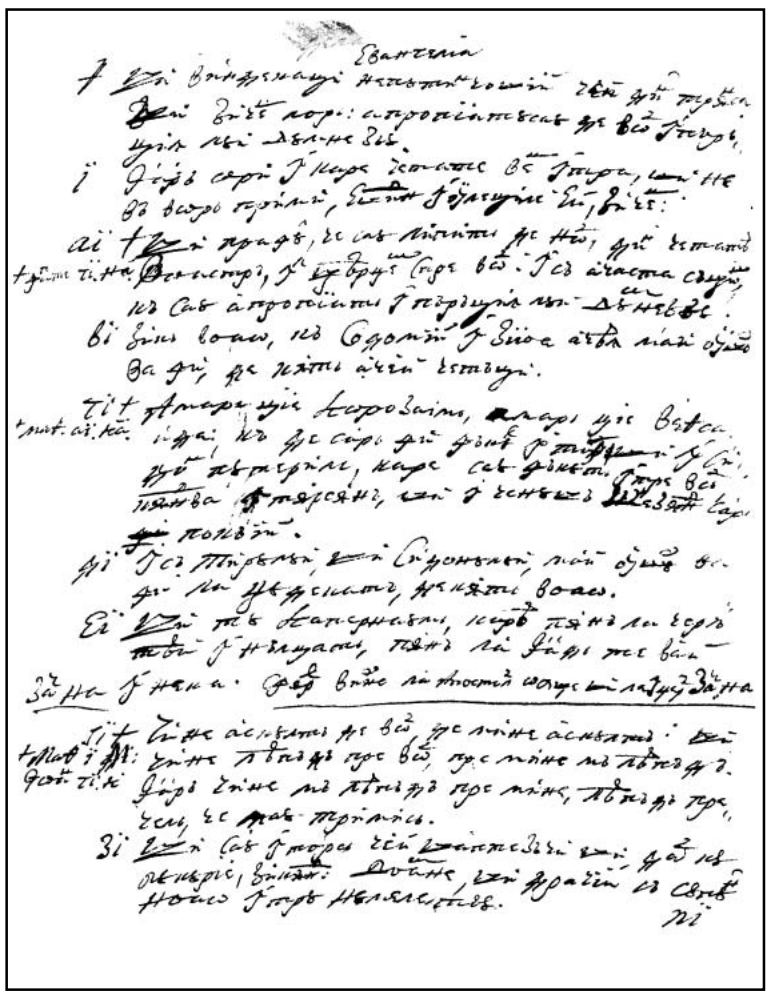

147v

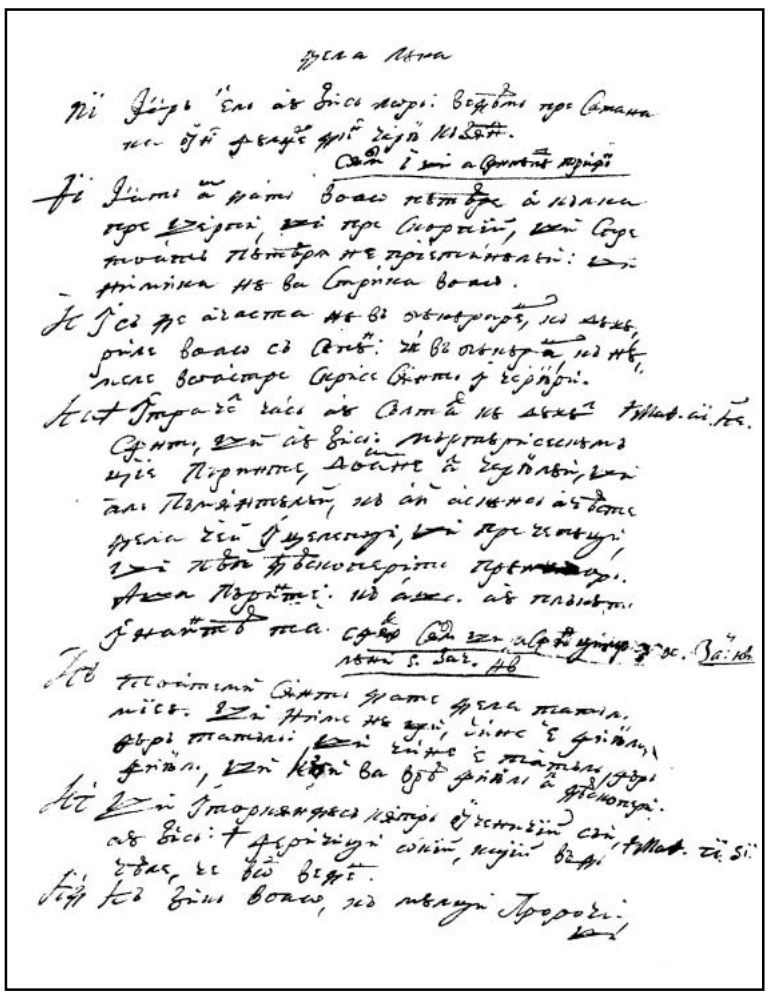

148r

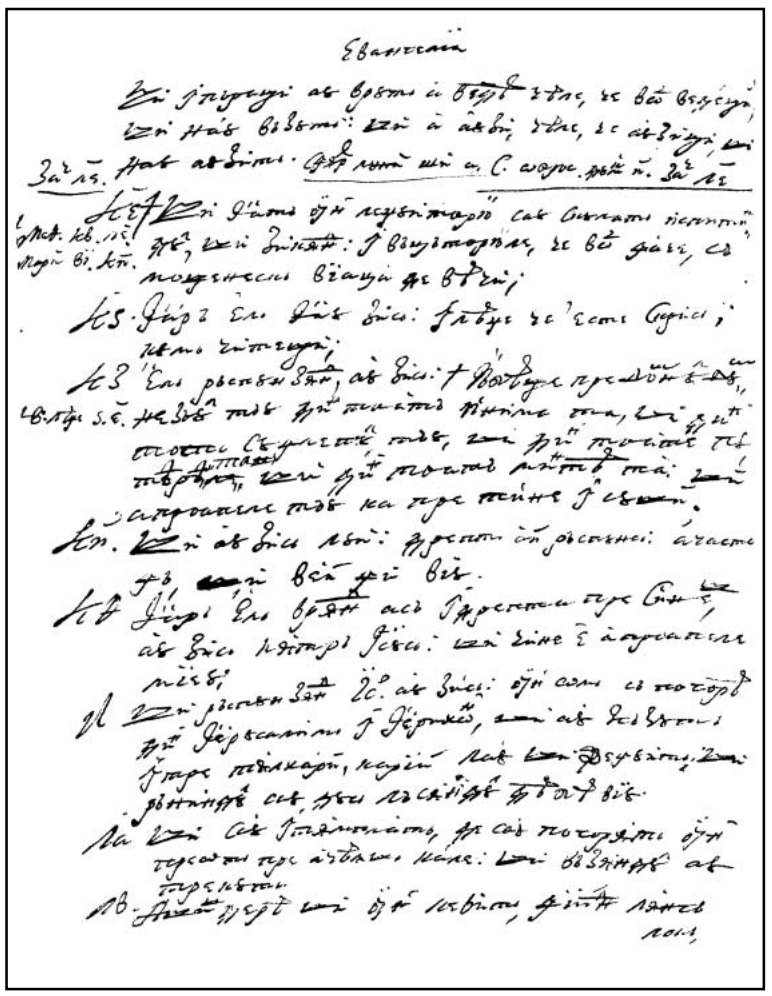

148v

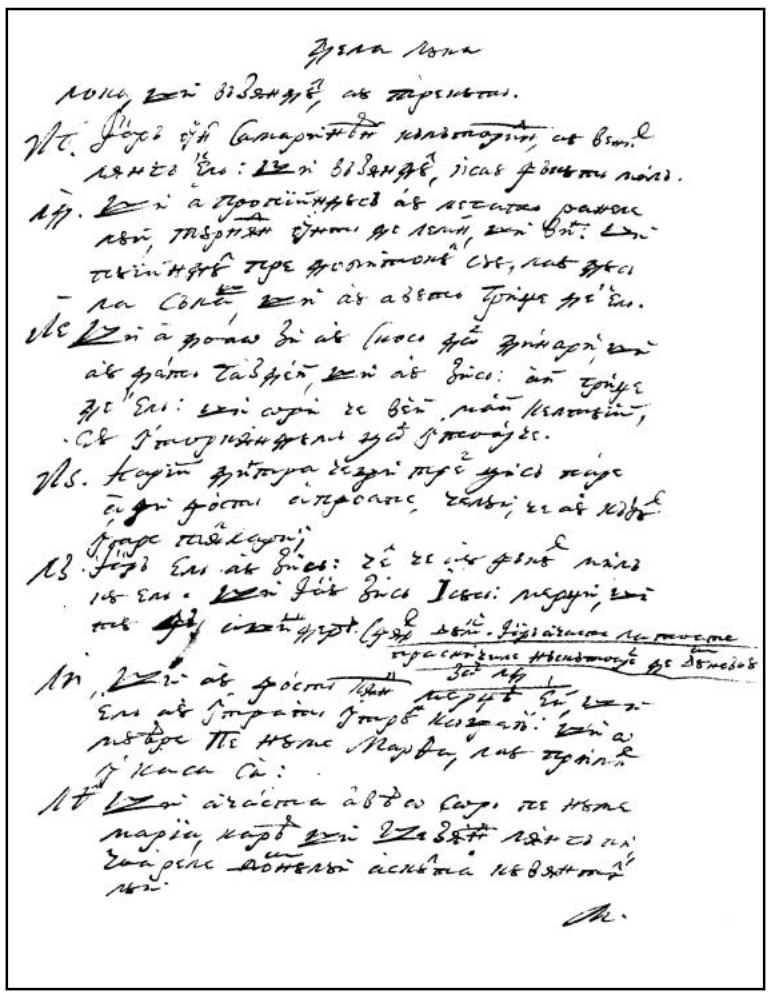

149r

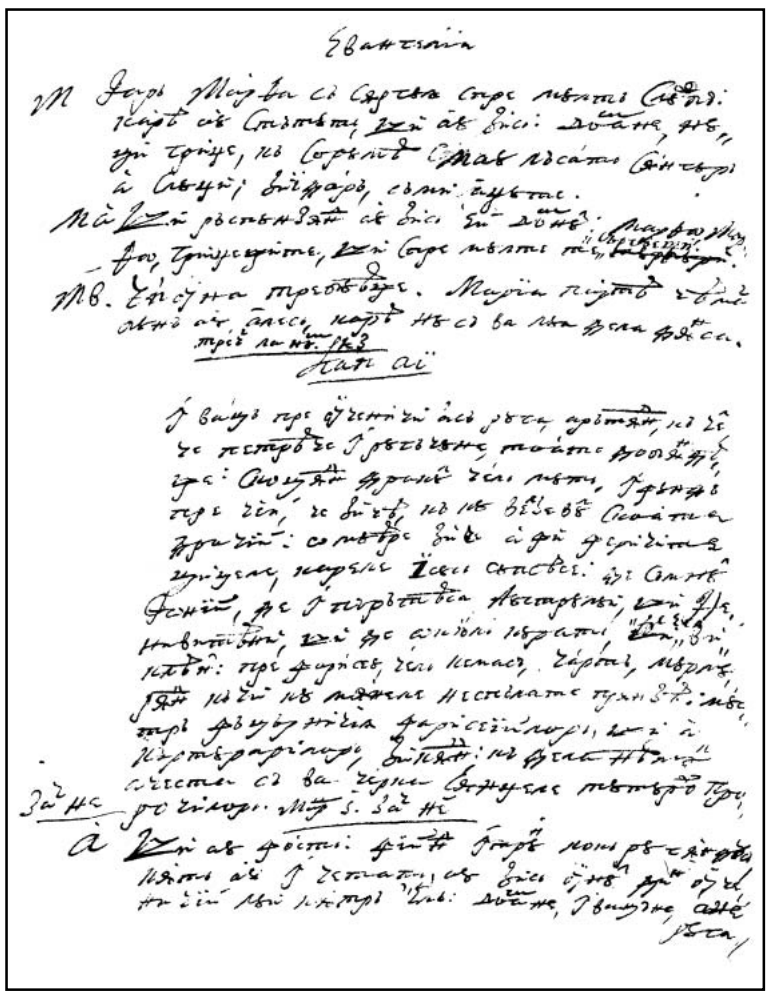

149v

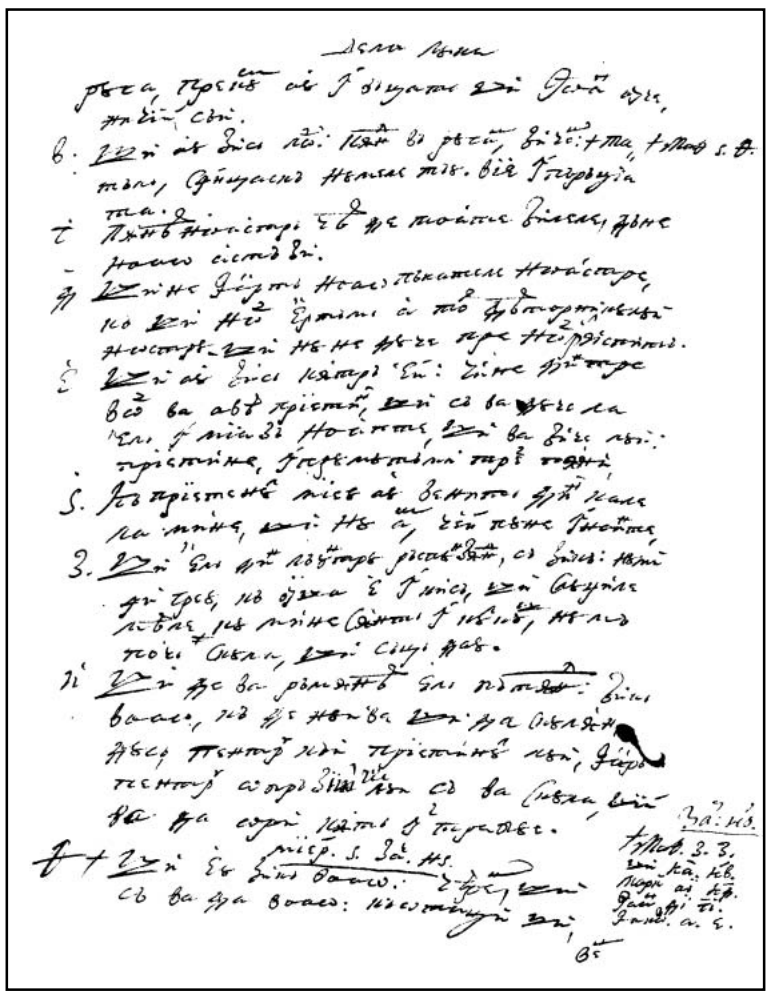

150r

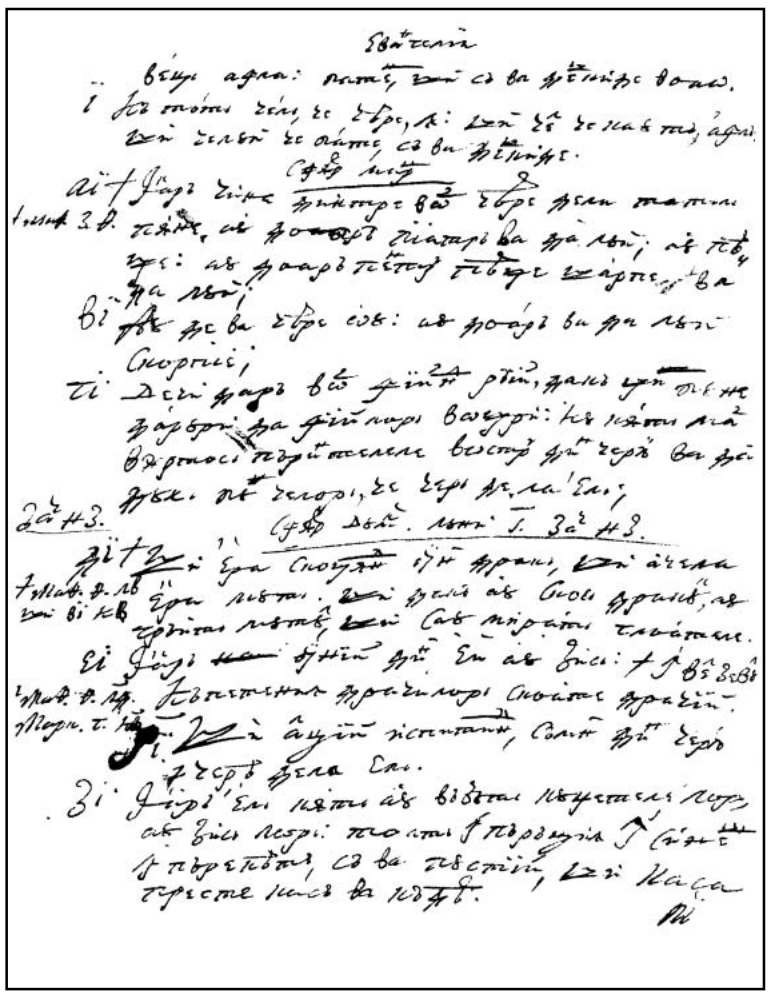

150v

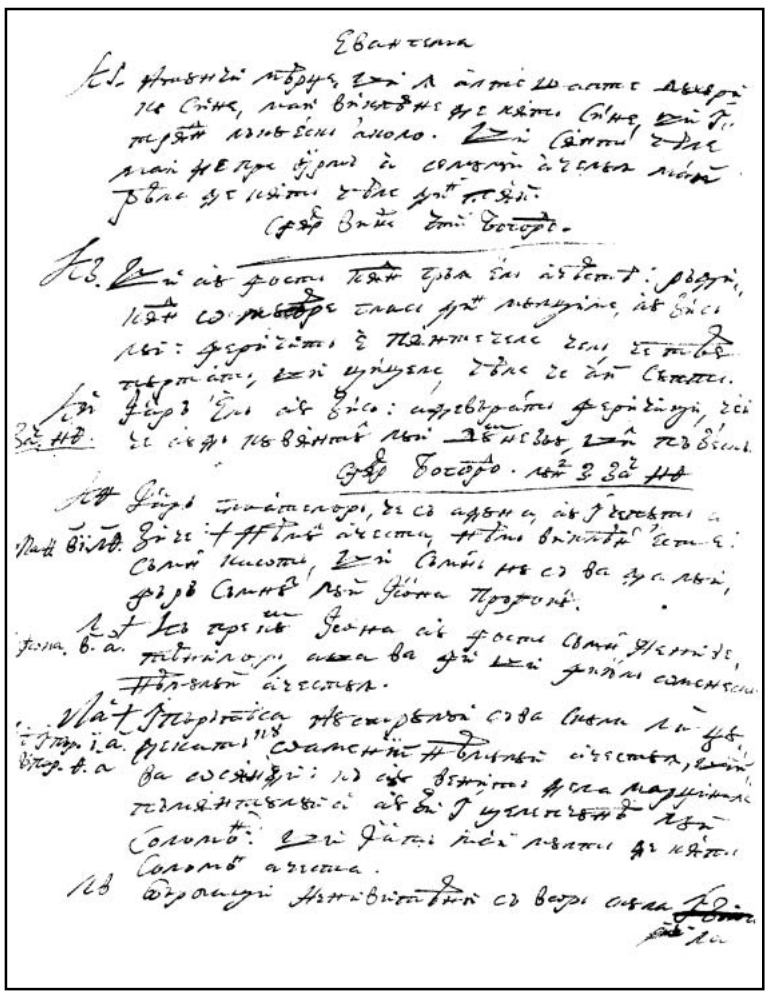

151r

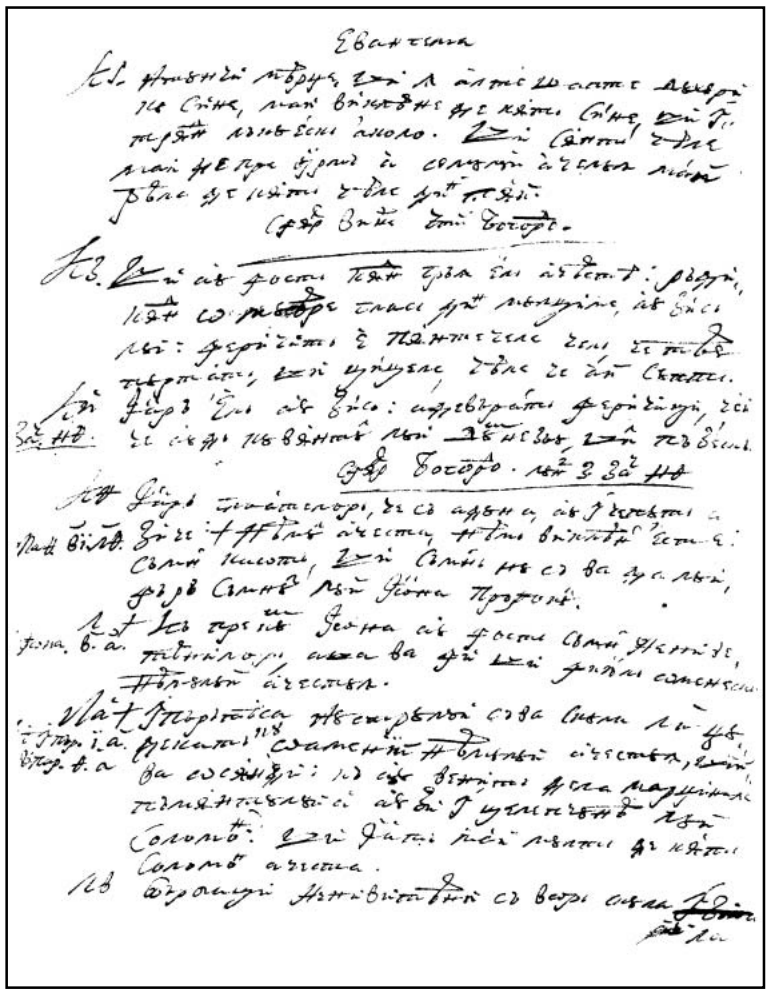

151v

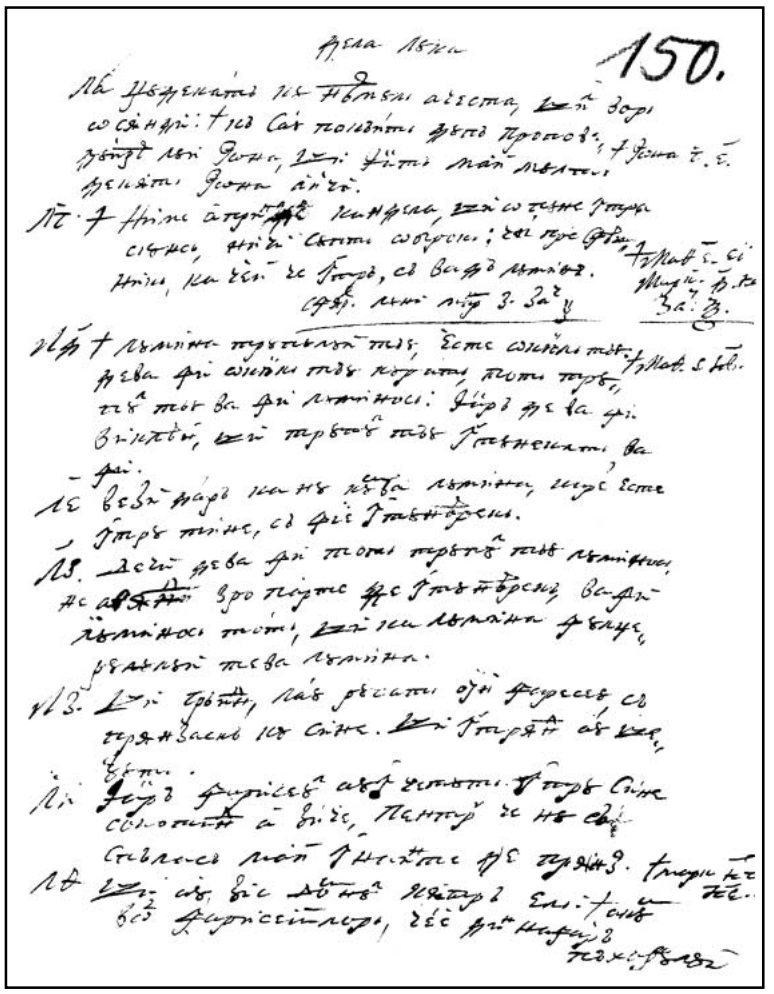

152r

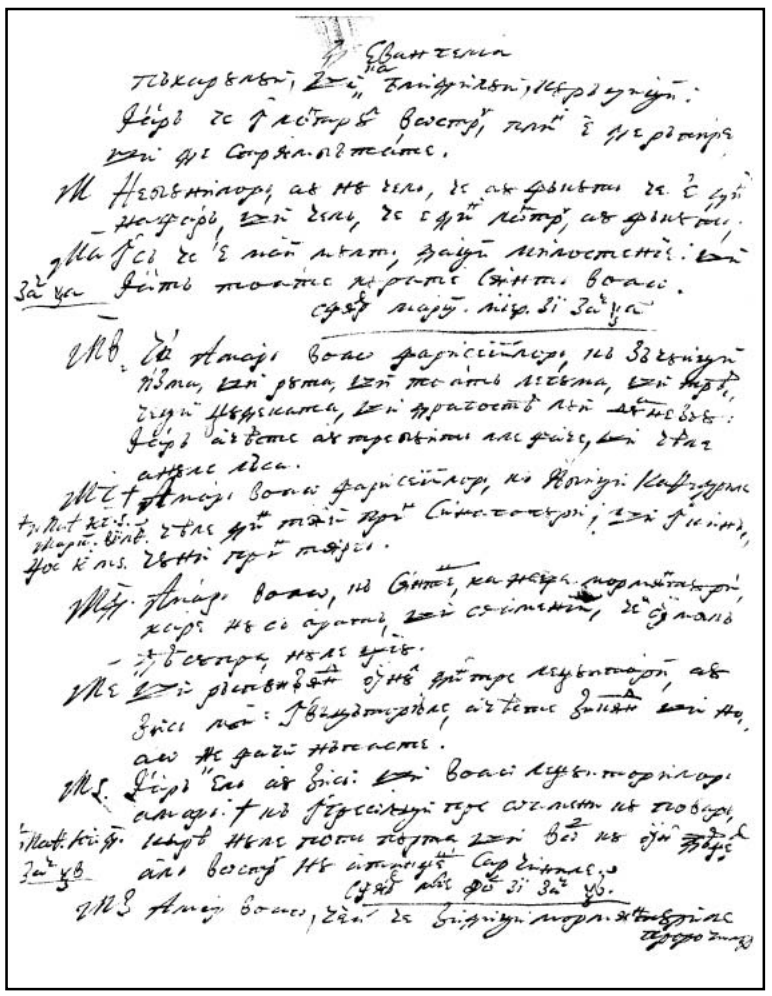

152v

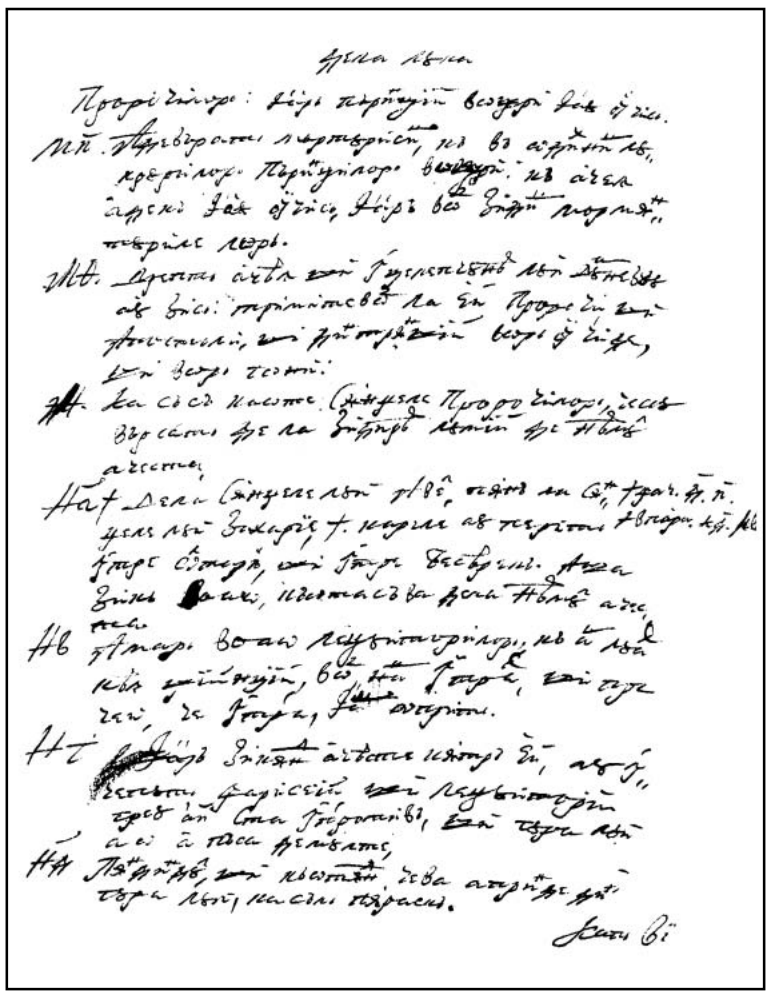

153r

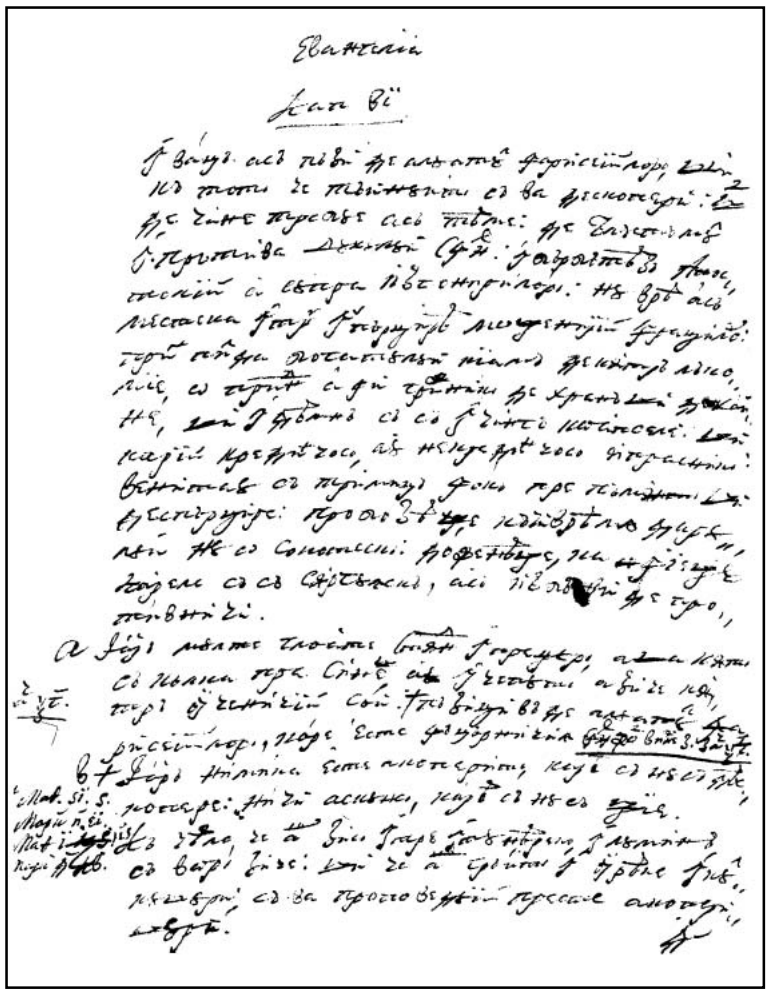

153v

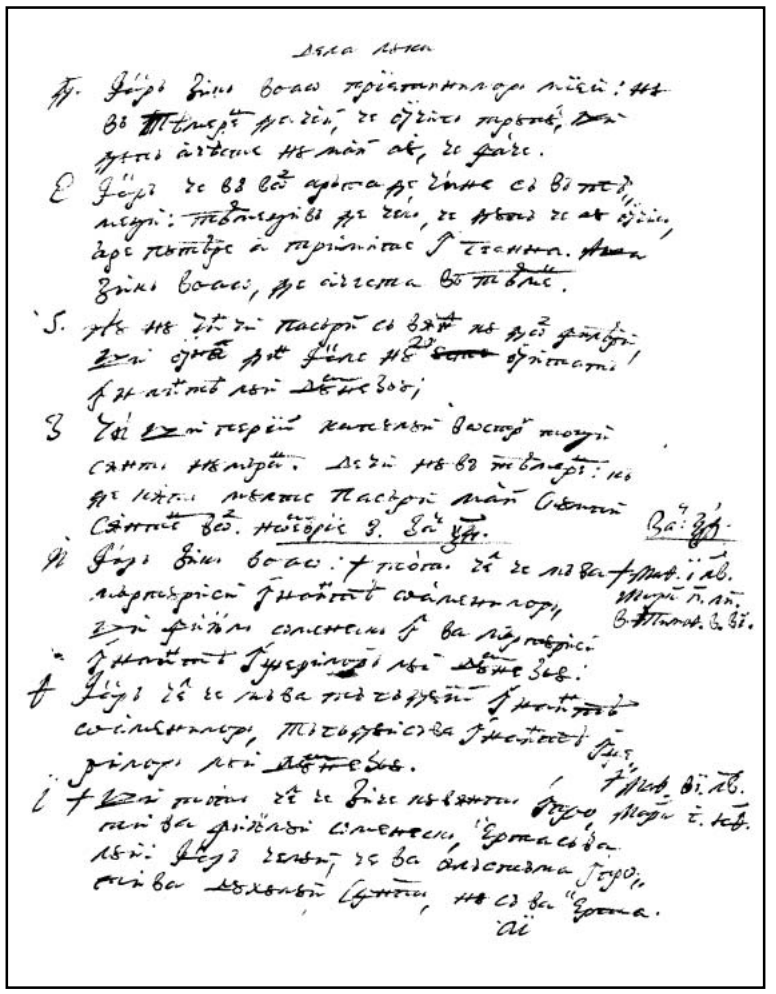

154r

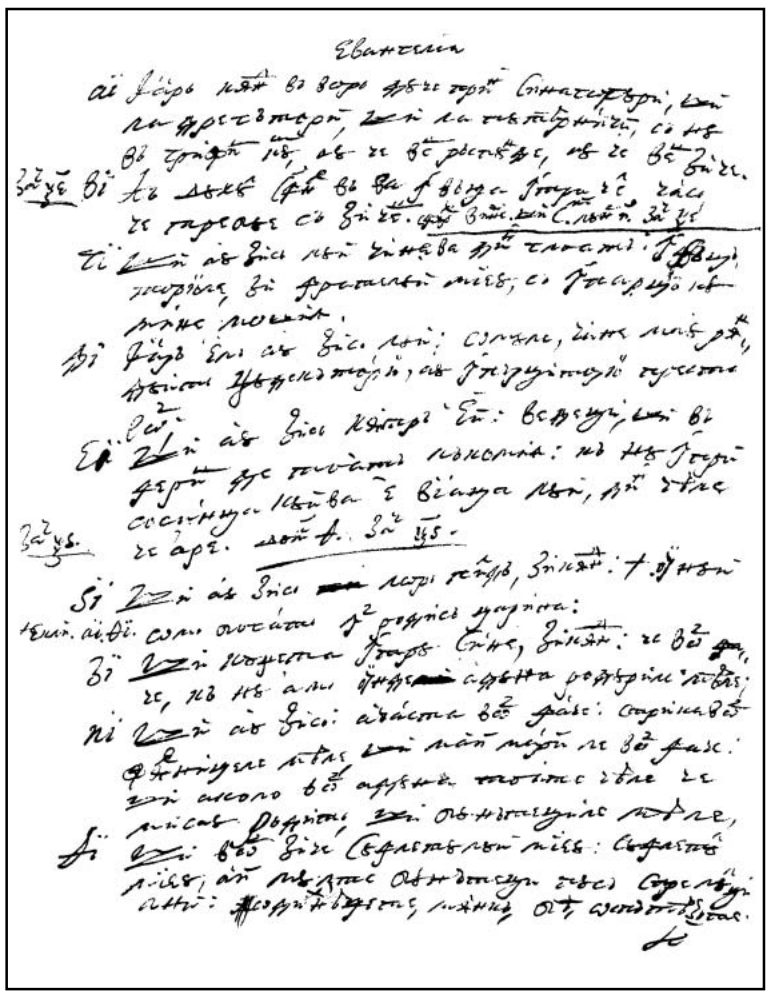

154v

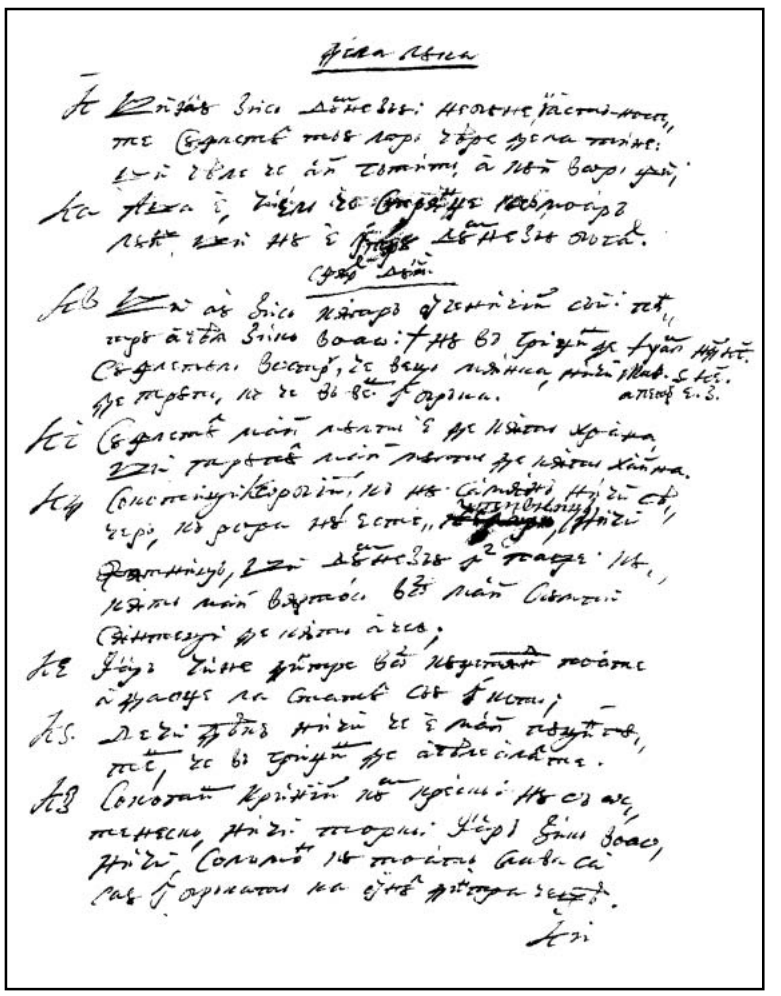

155r

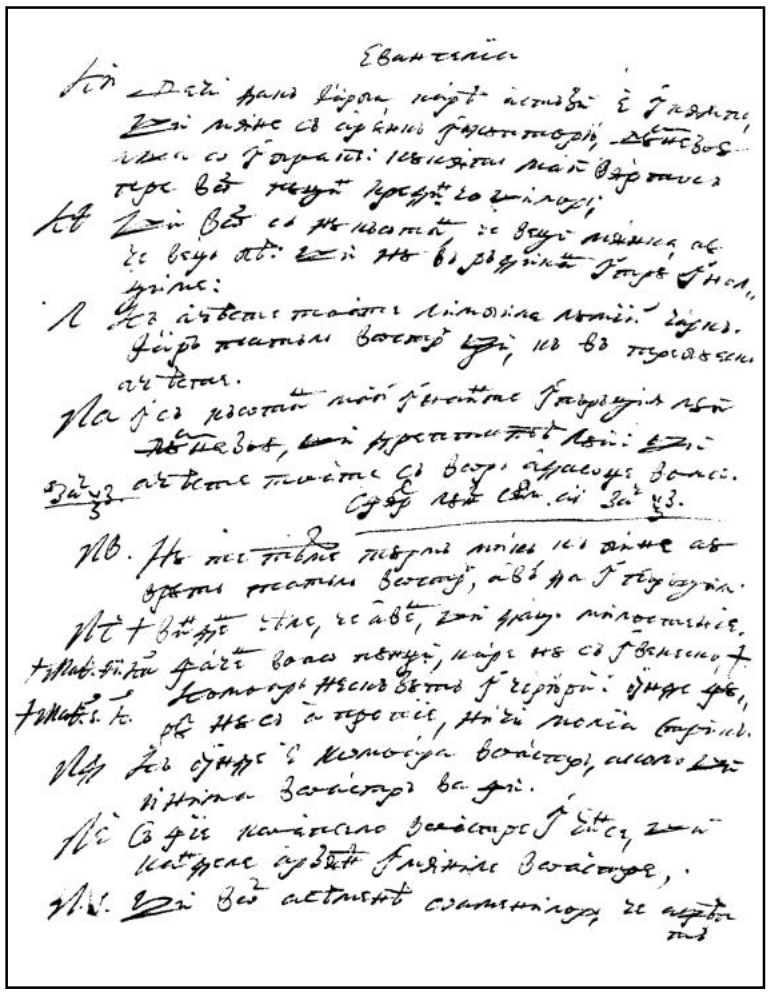

155v

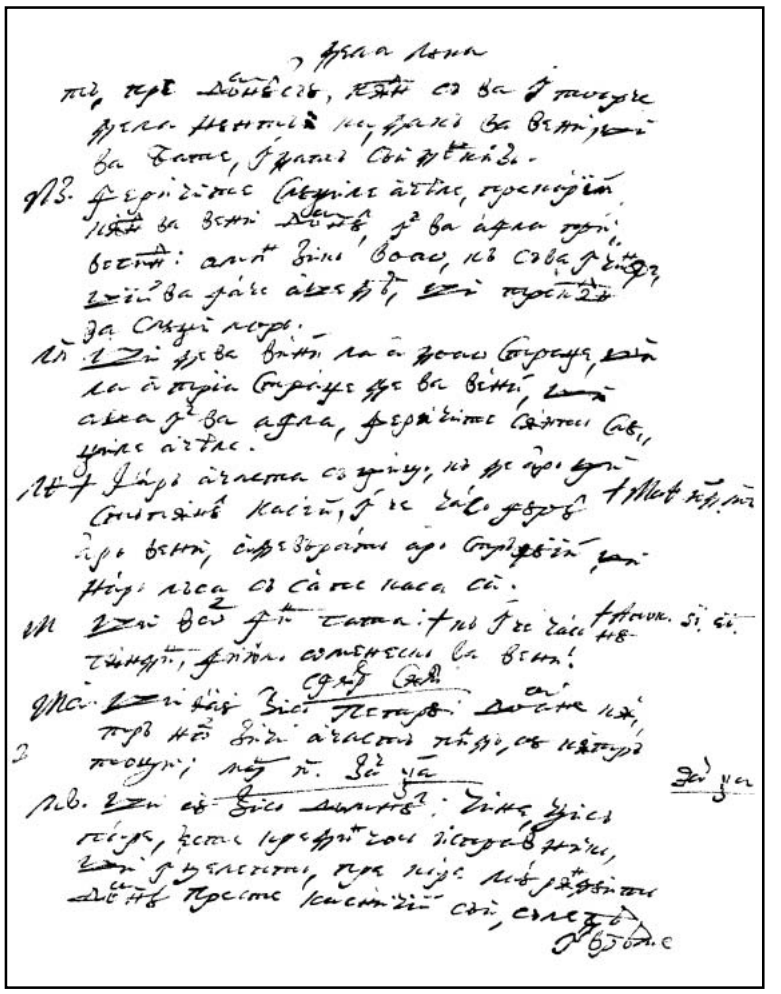

156r

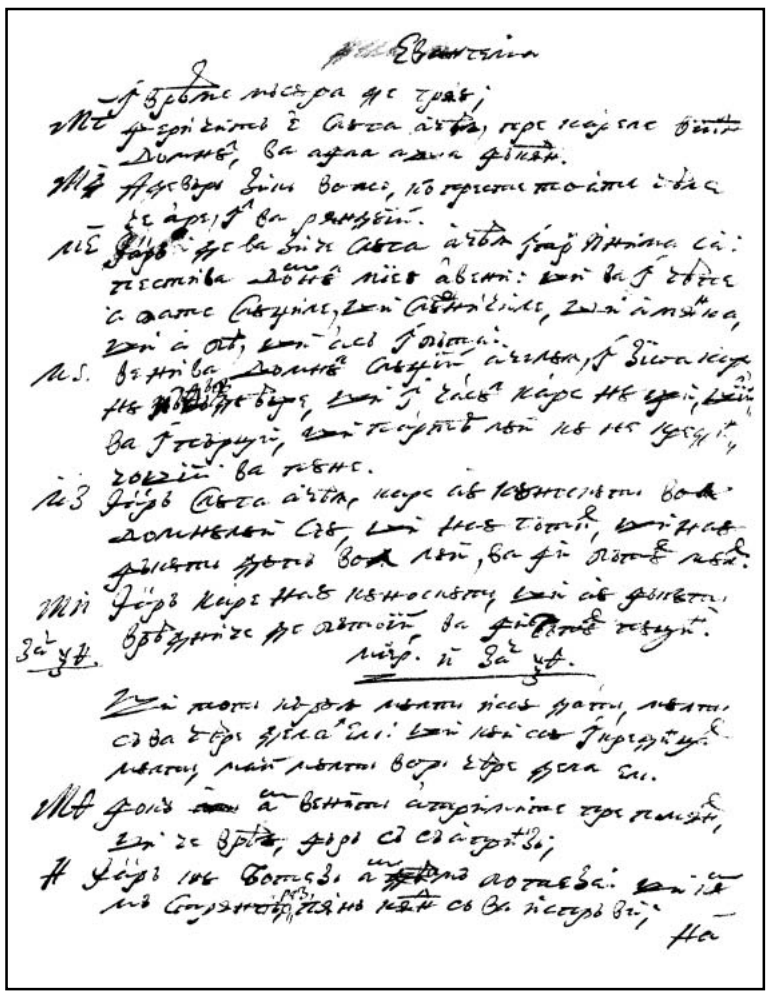

156v

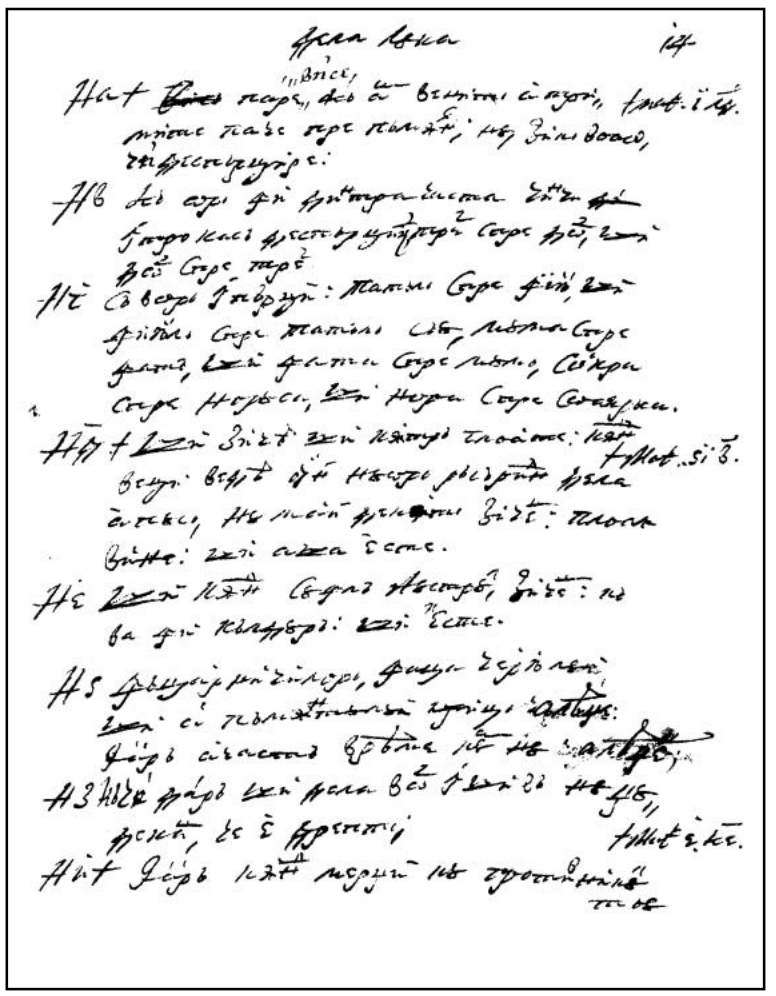

157r

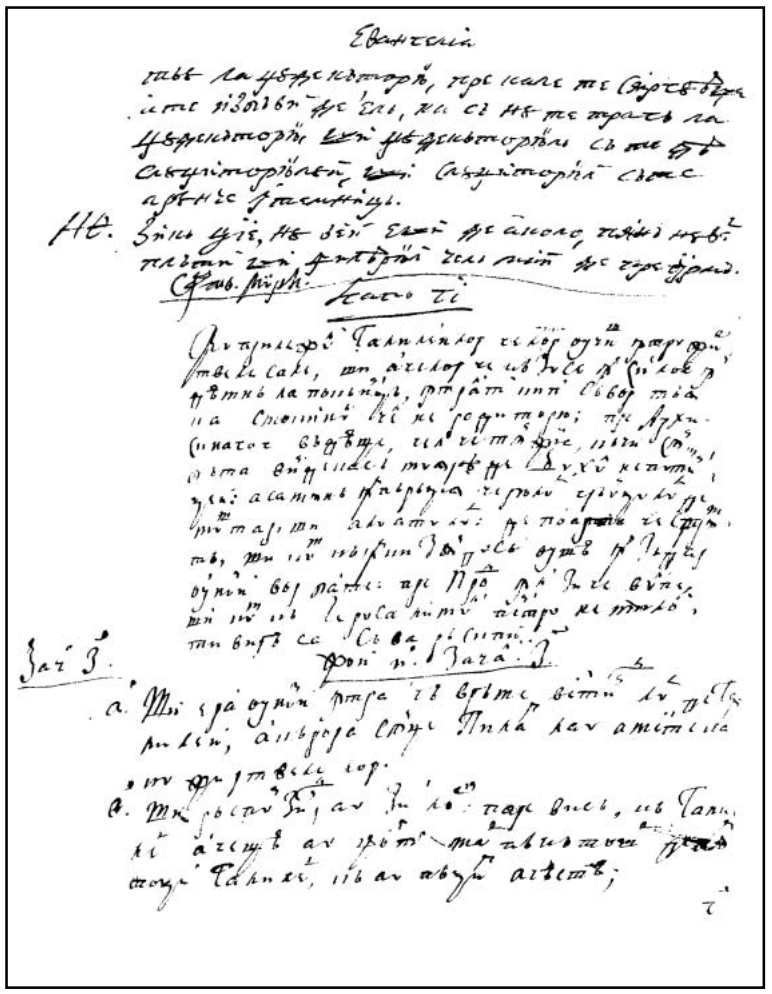

157v

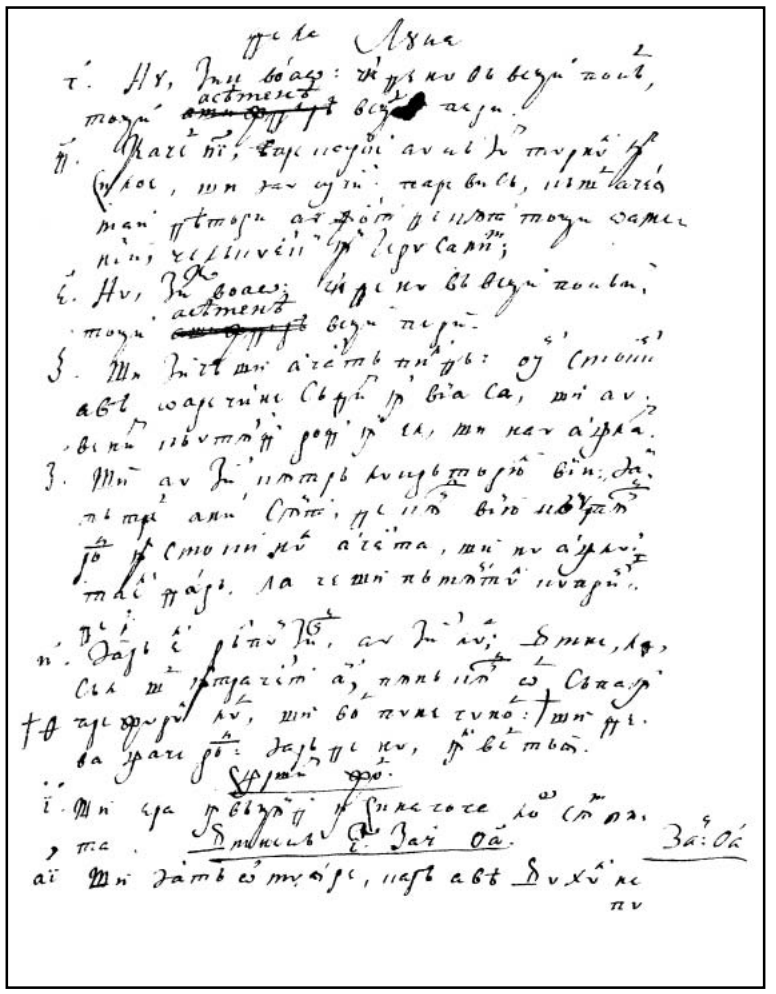

158r

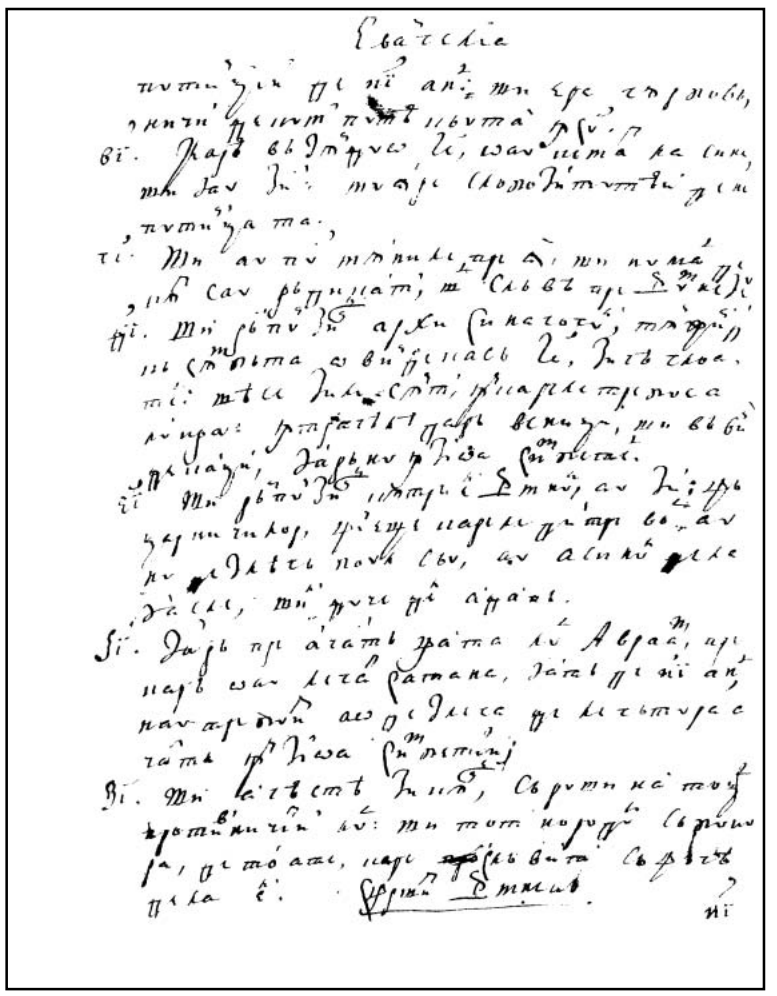

158v

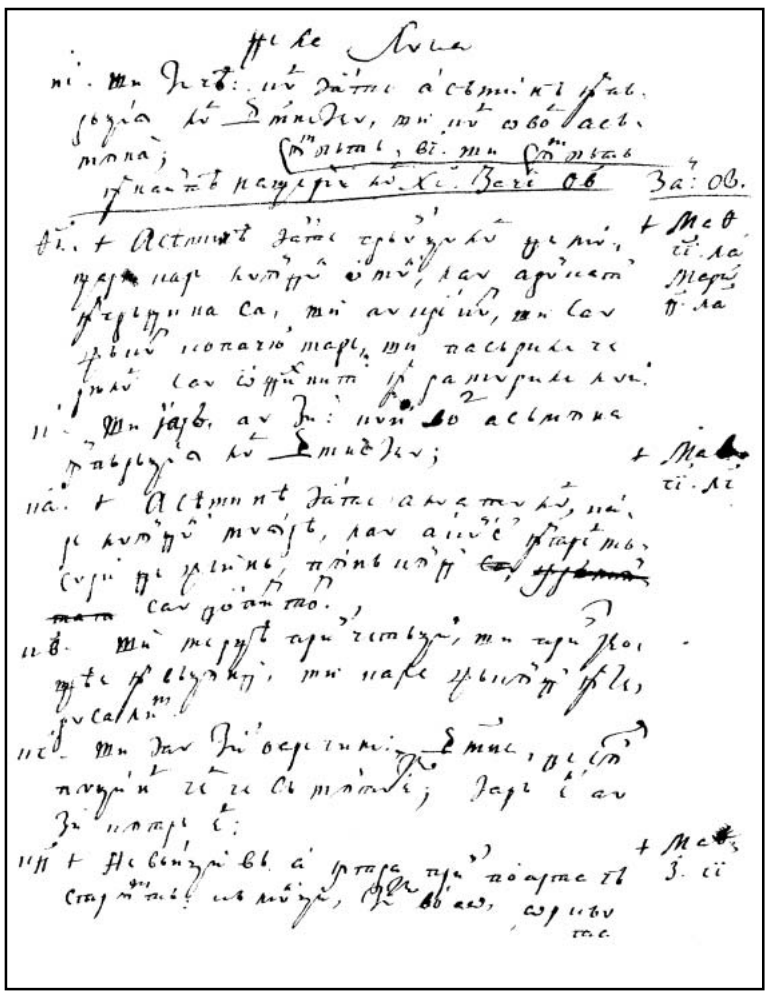

159r

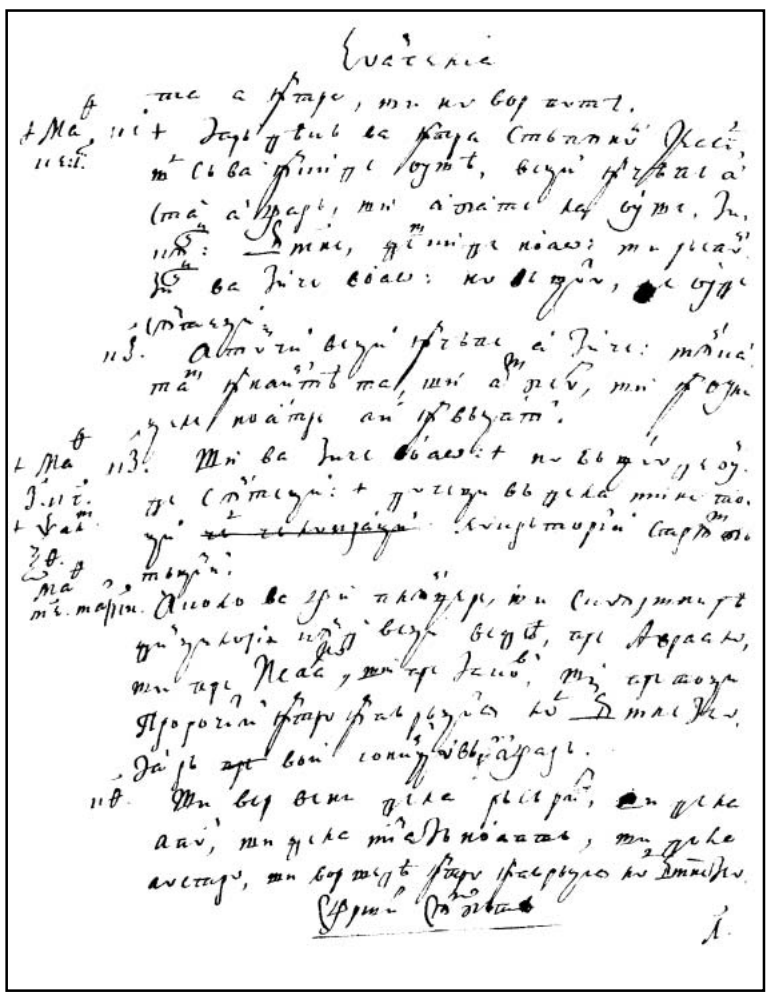

159v

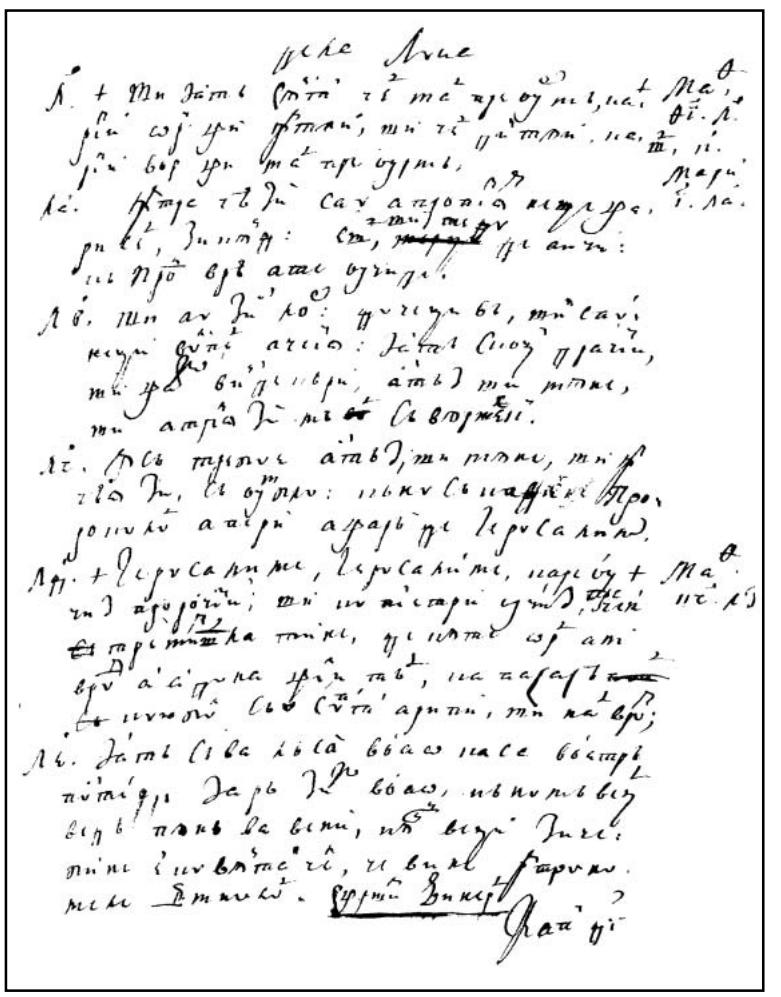

160r

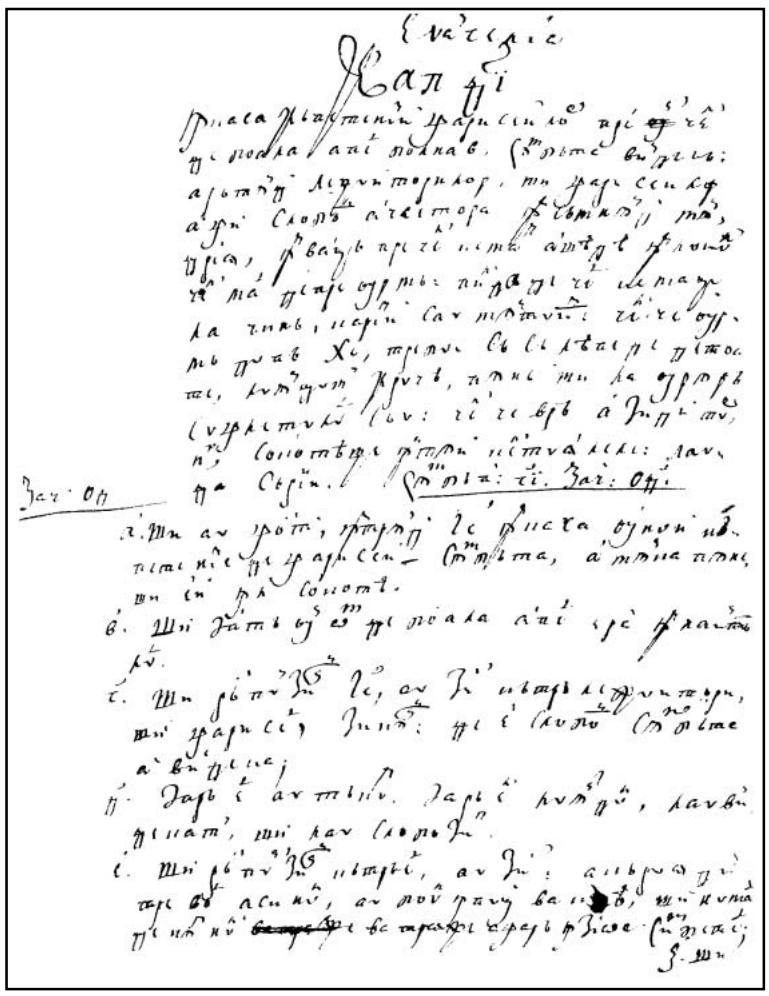

160v

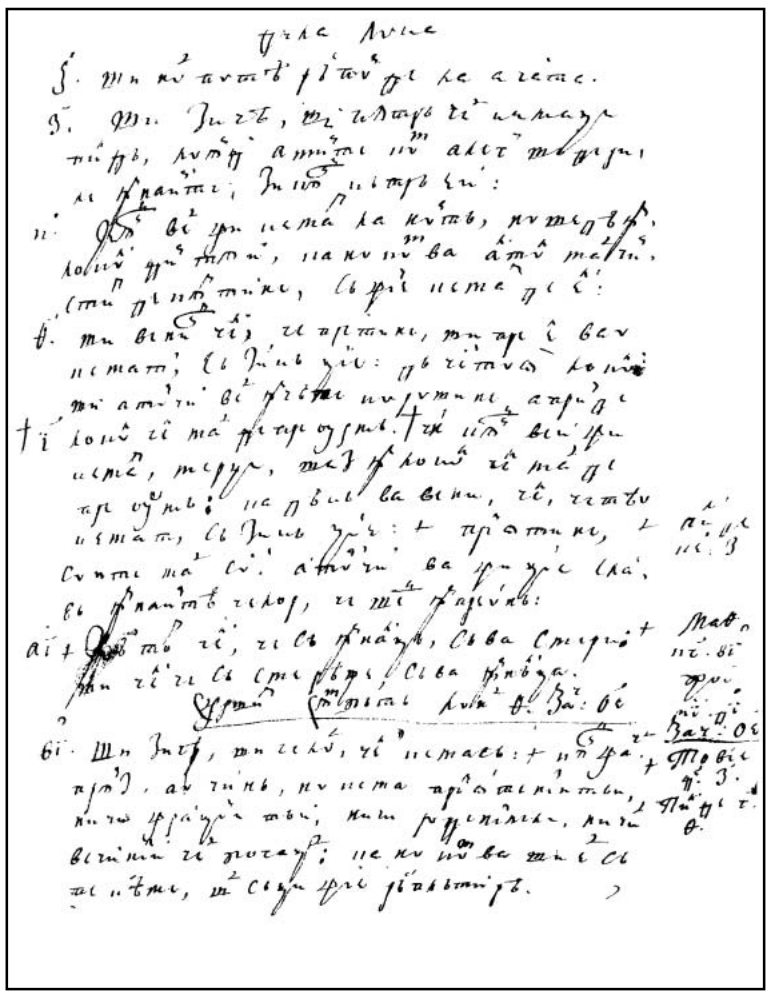

161r

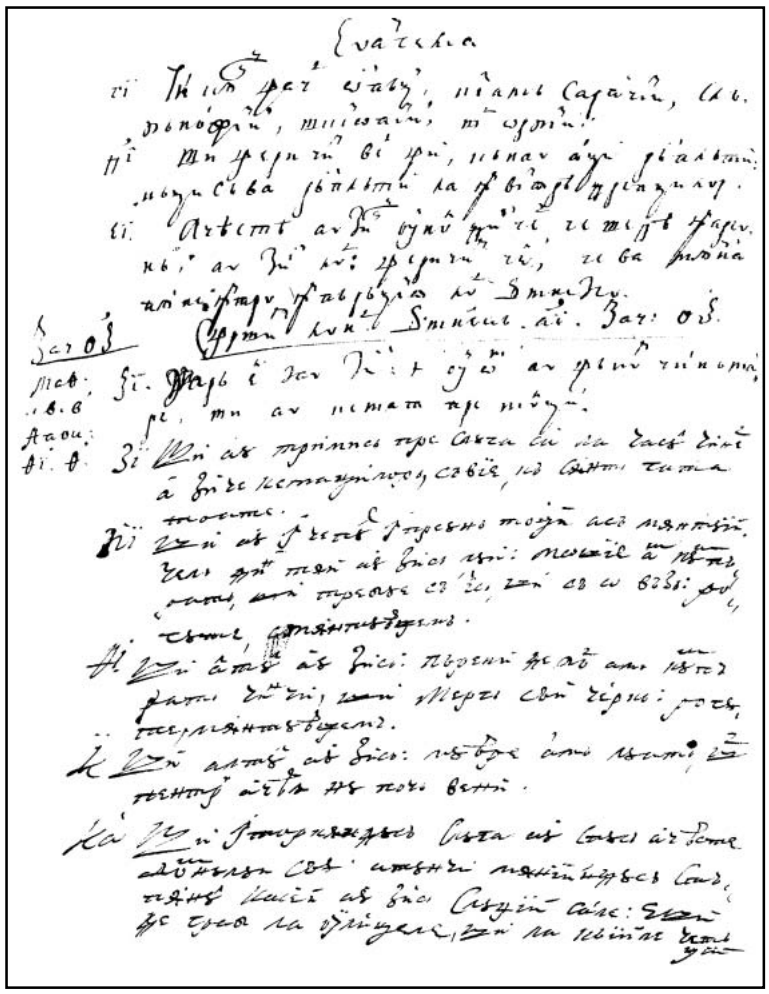

161v

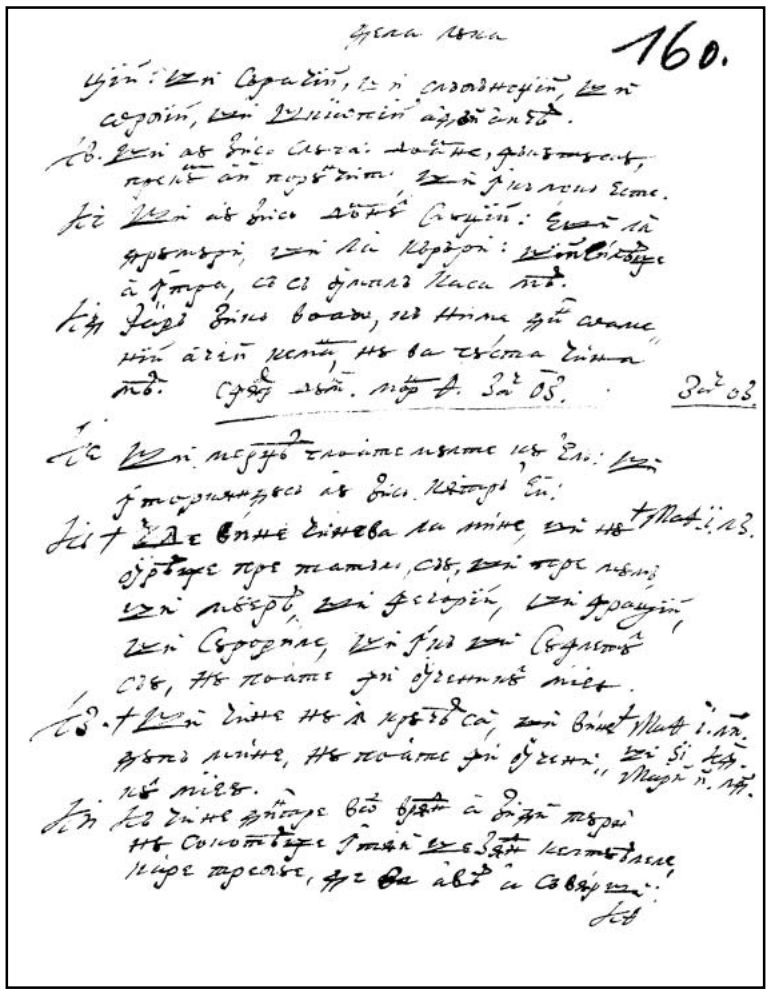

162r

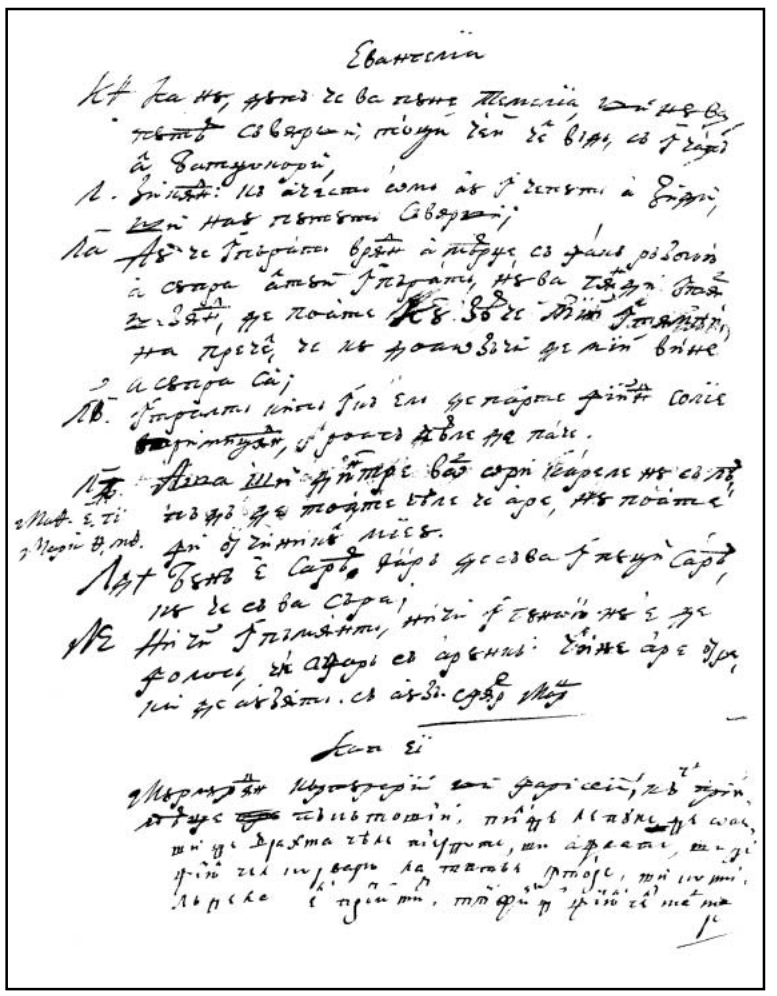

162v

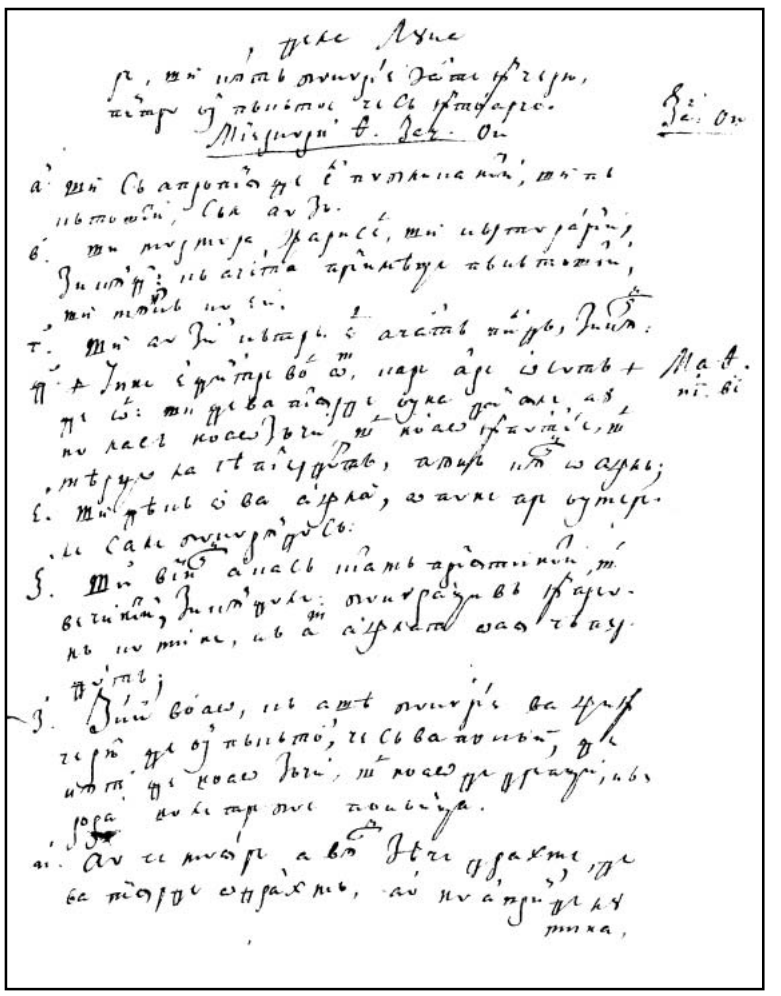

163r

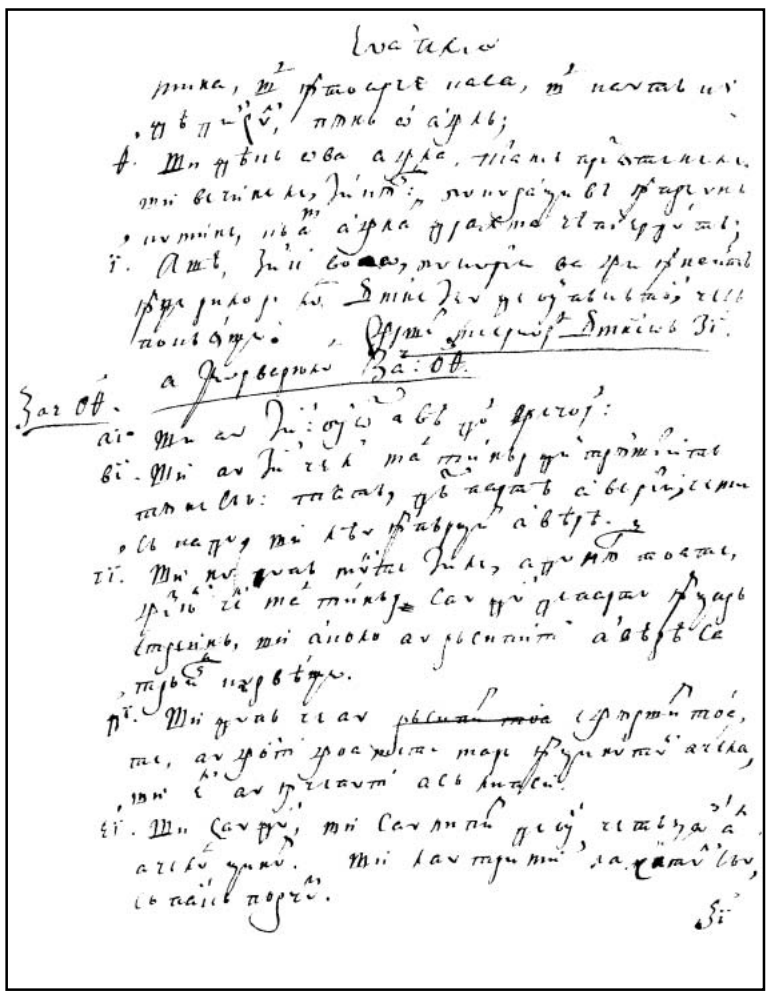

163v

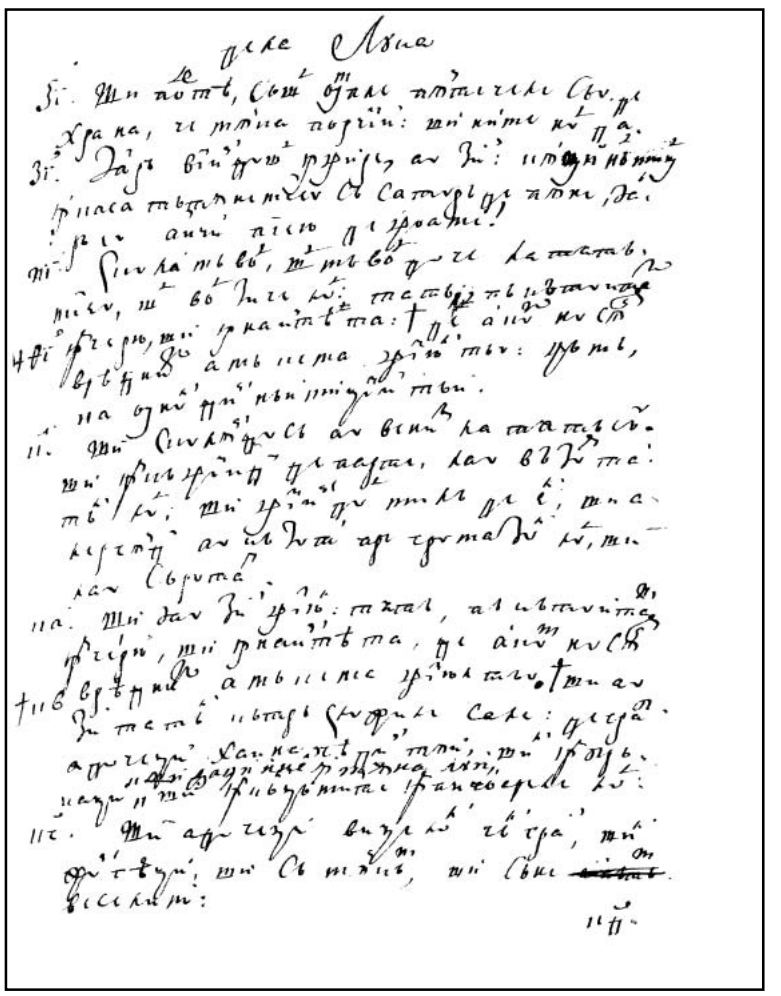

164r

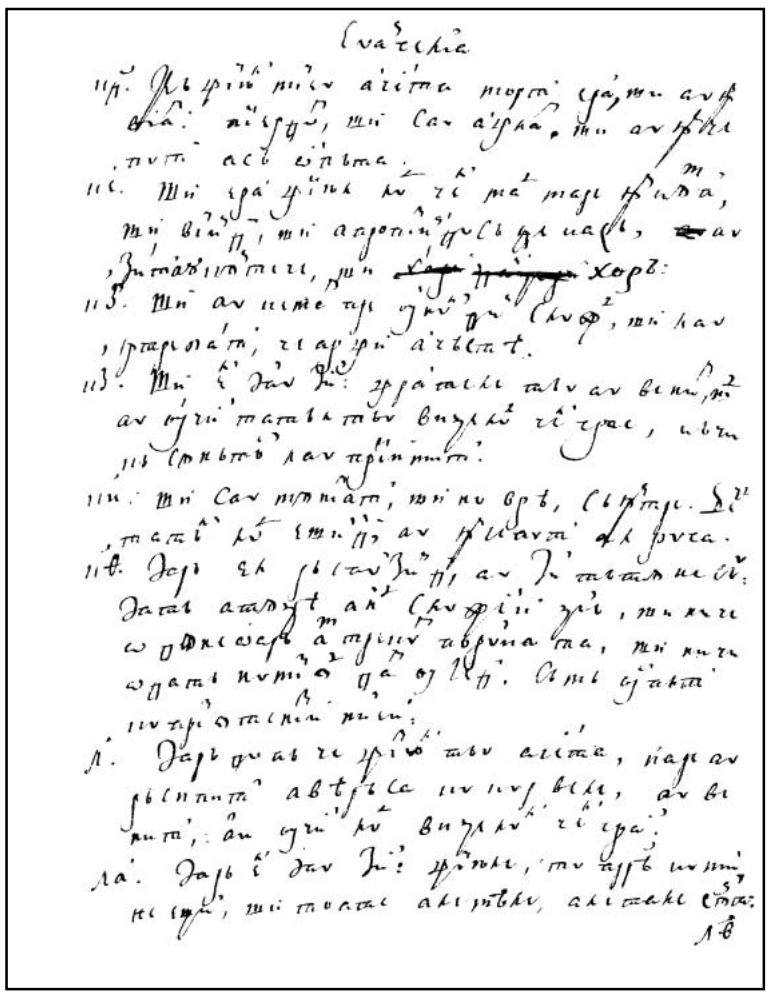

164v

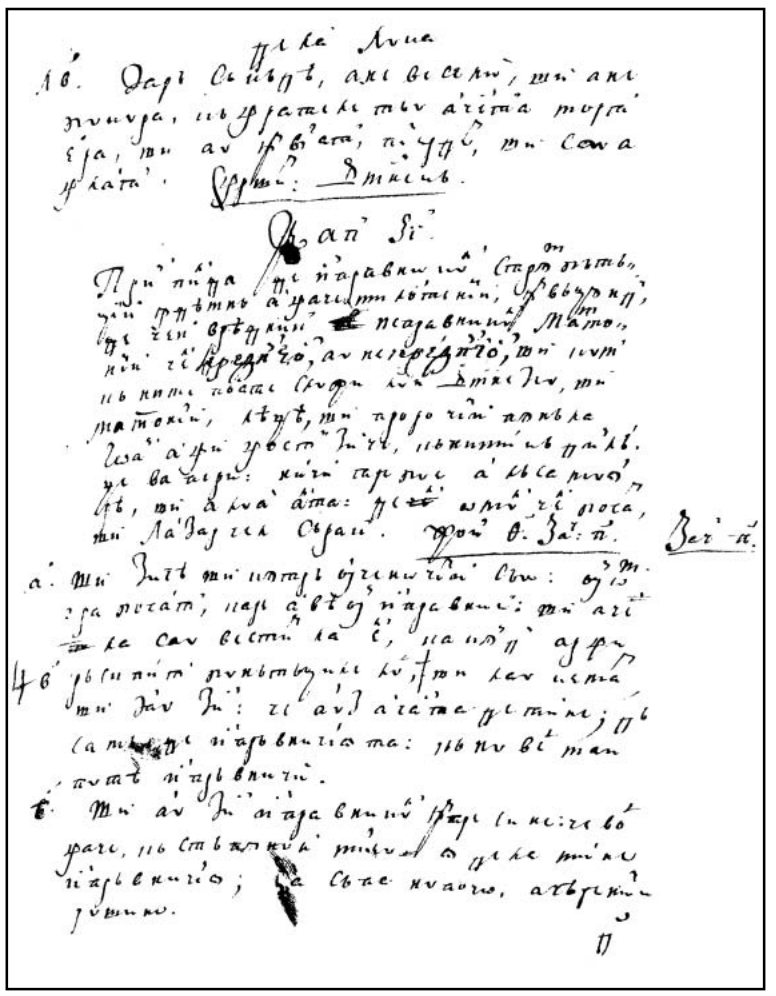

165r

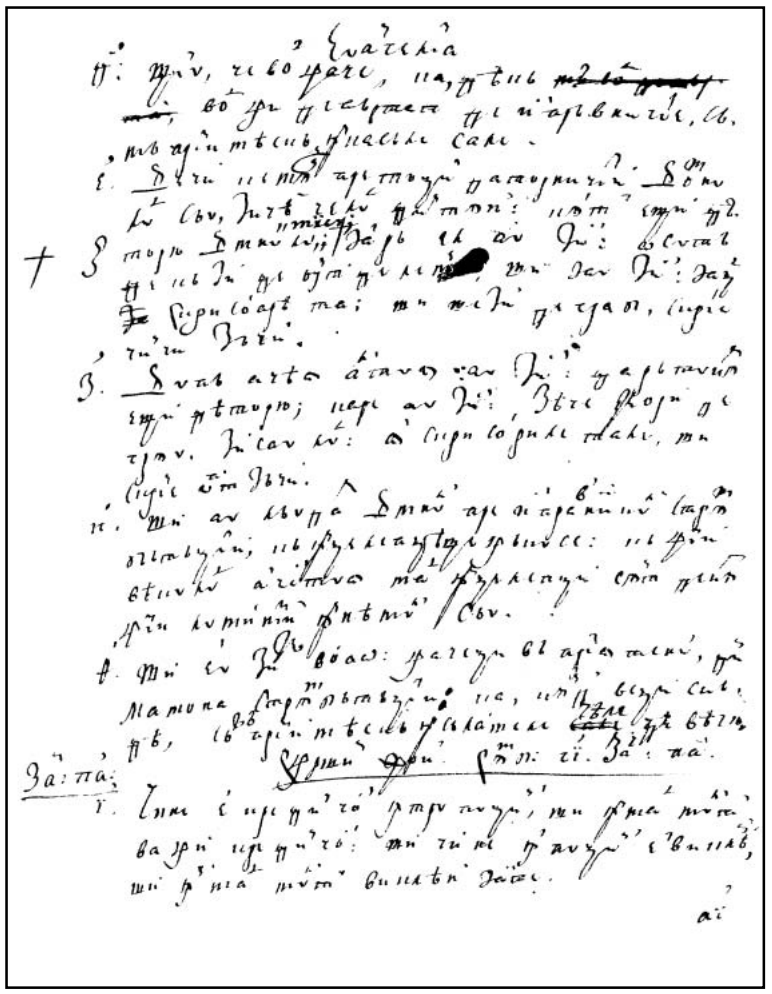

165v

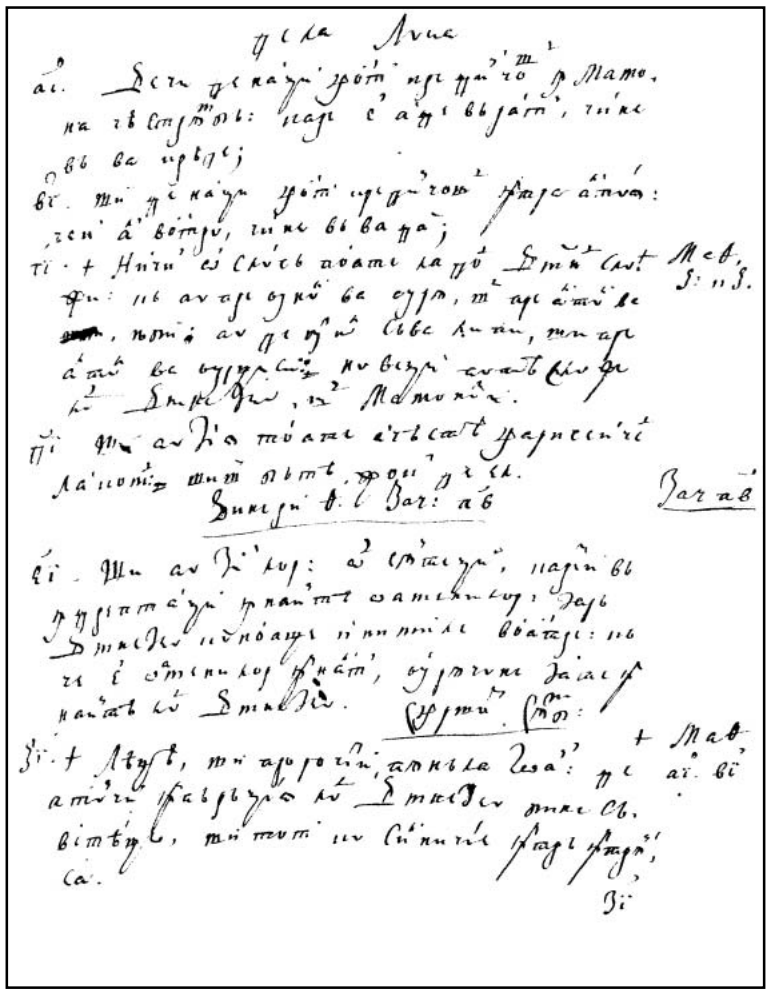

166r

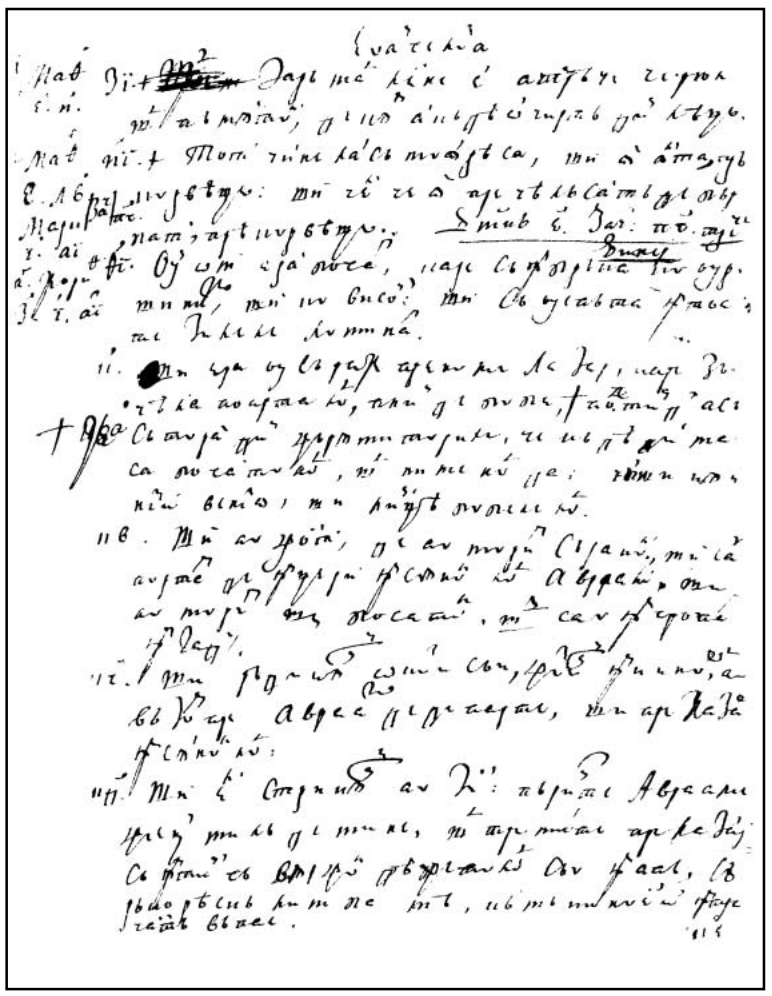

166v

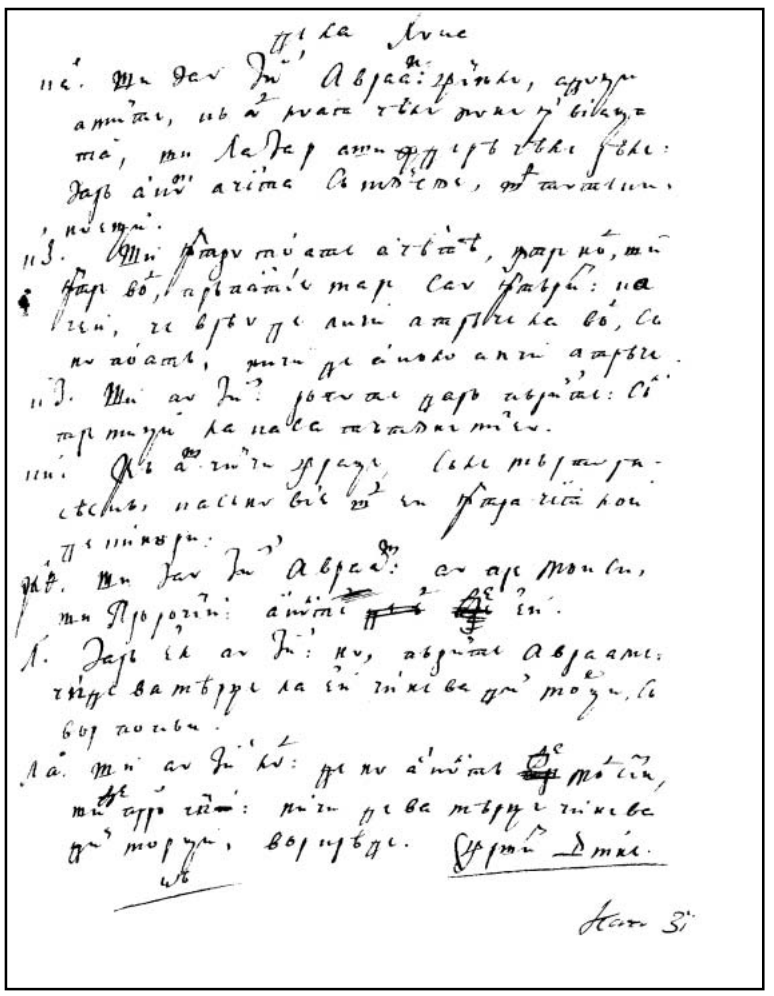

167r

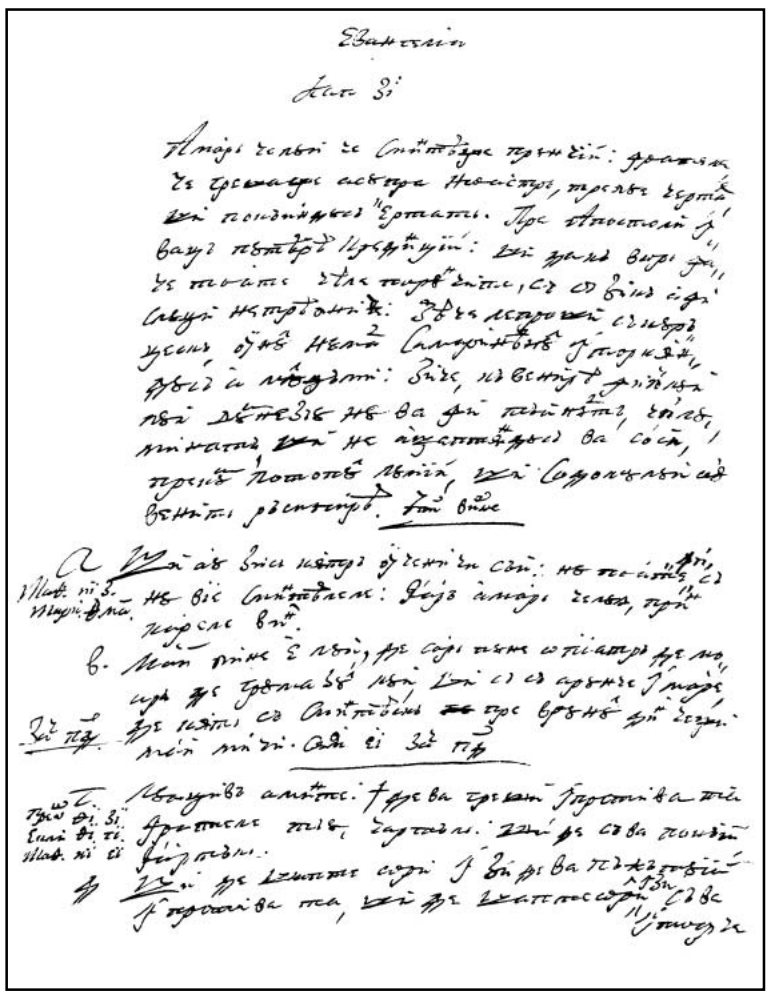

167v

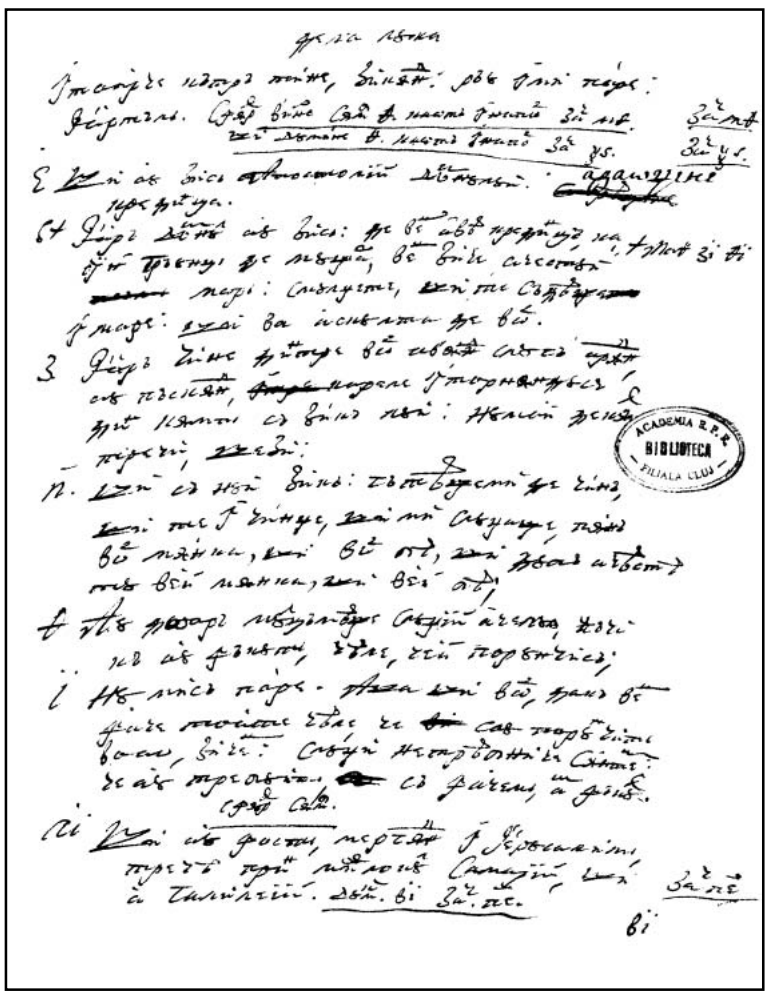

168r

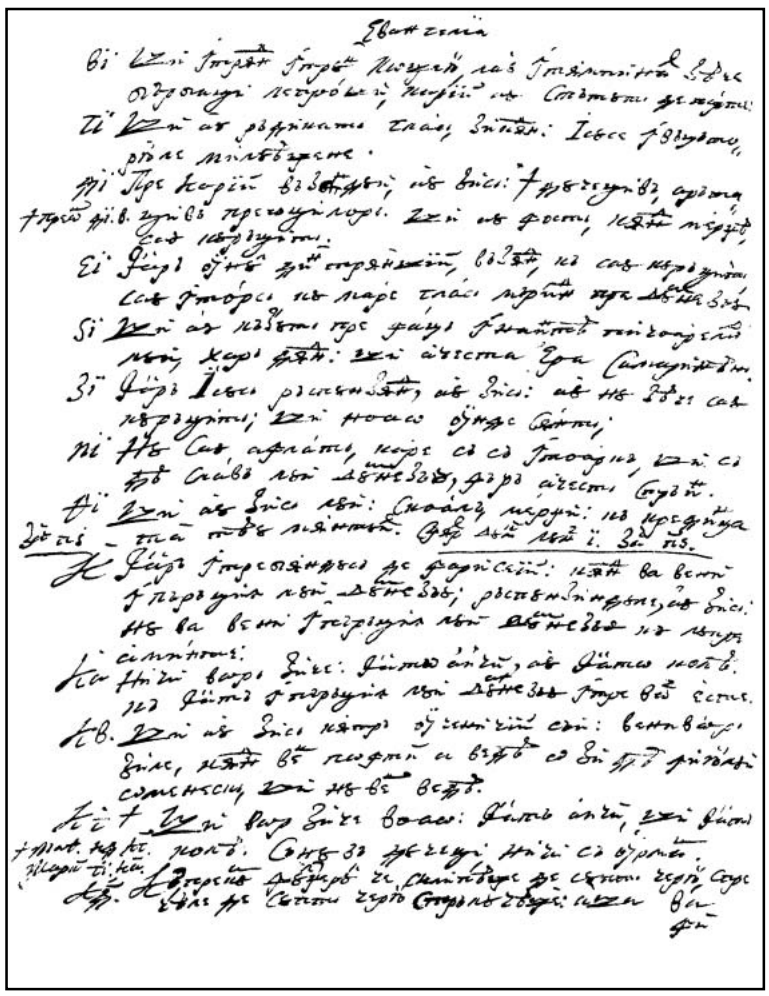

168v

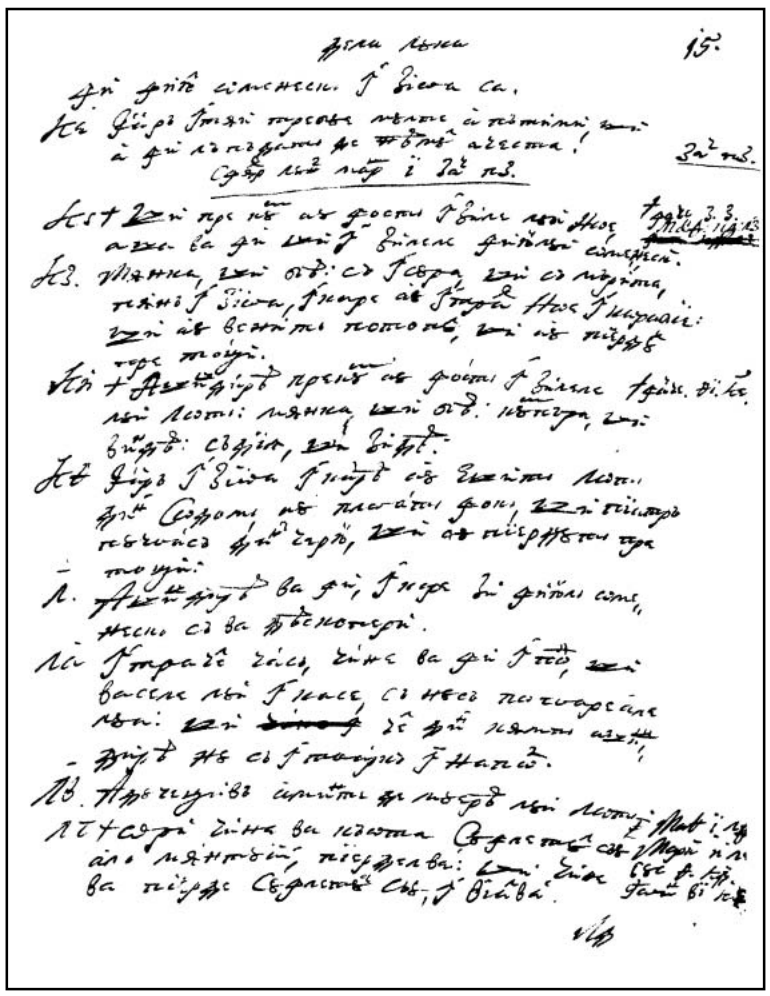

169r

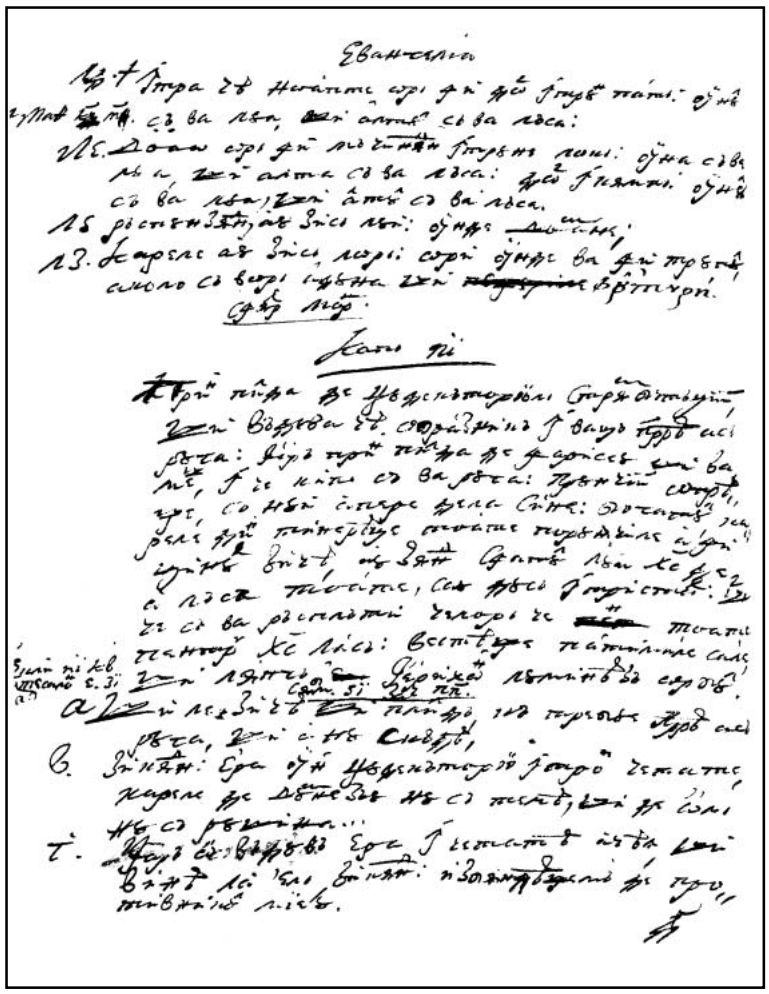

169v

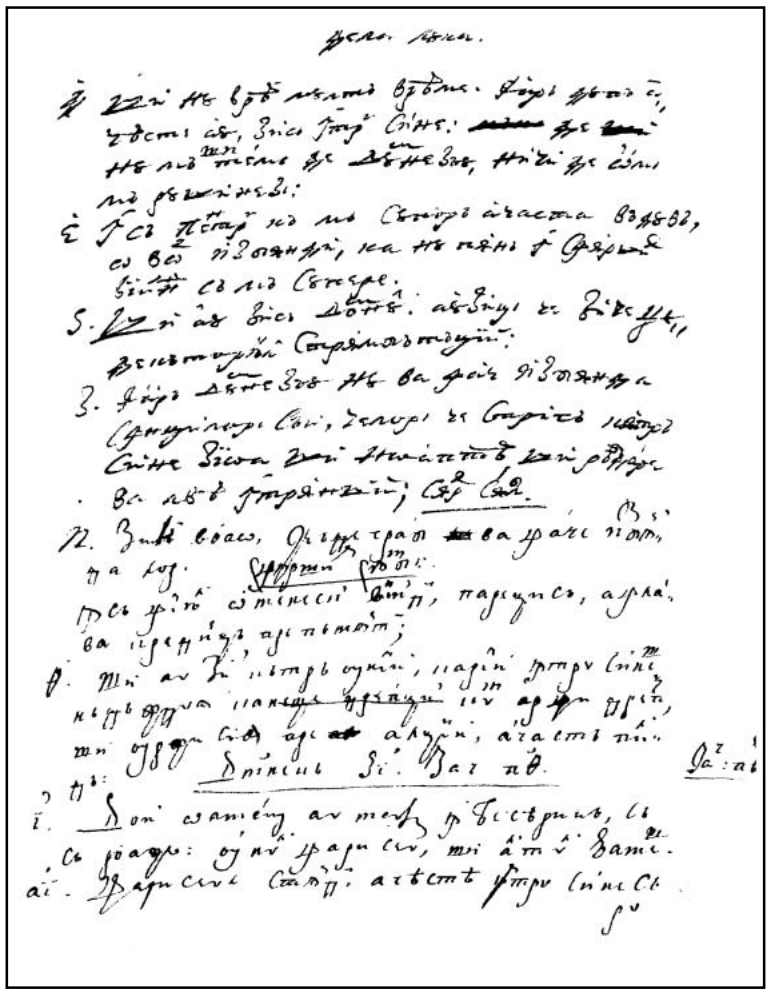

170r

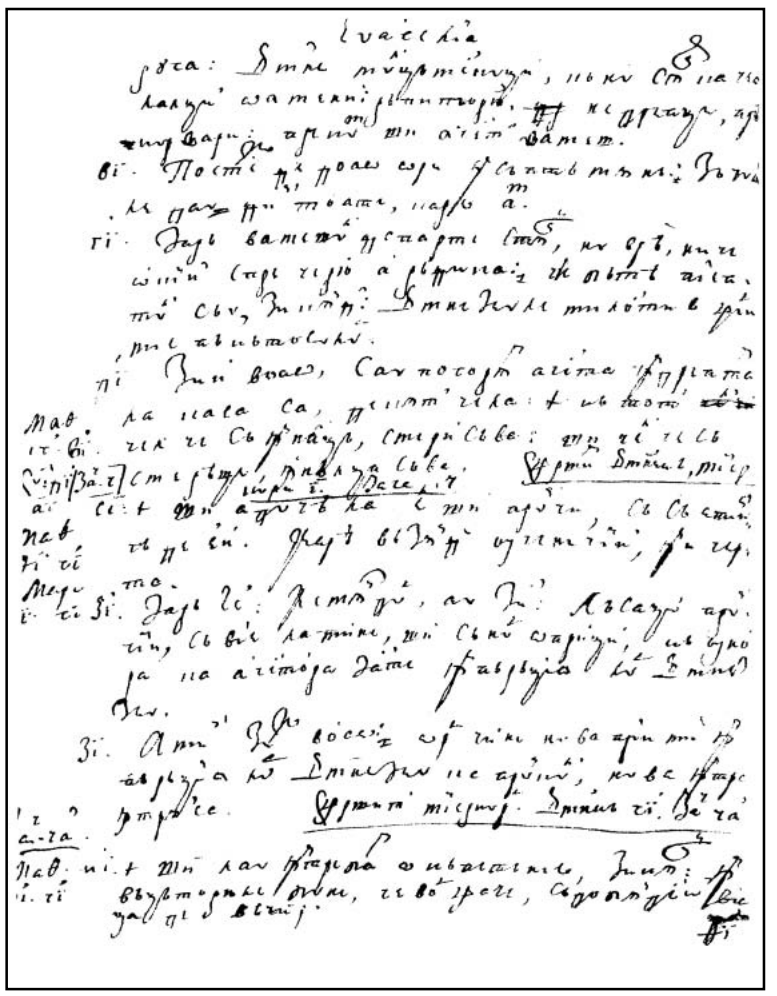

170v

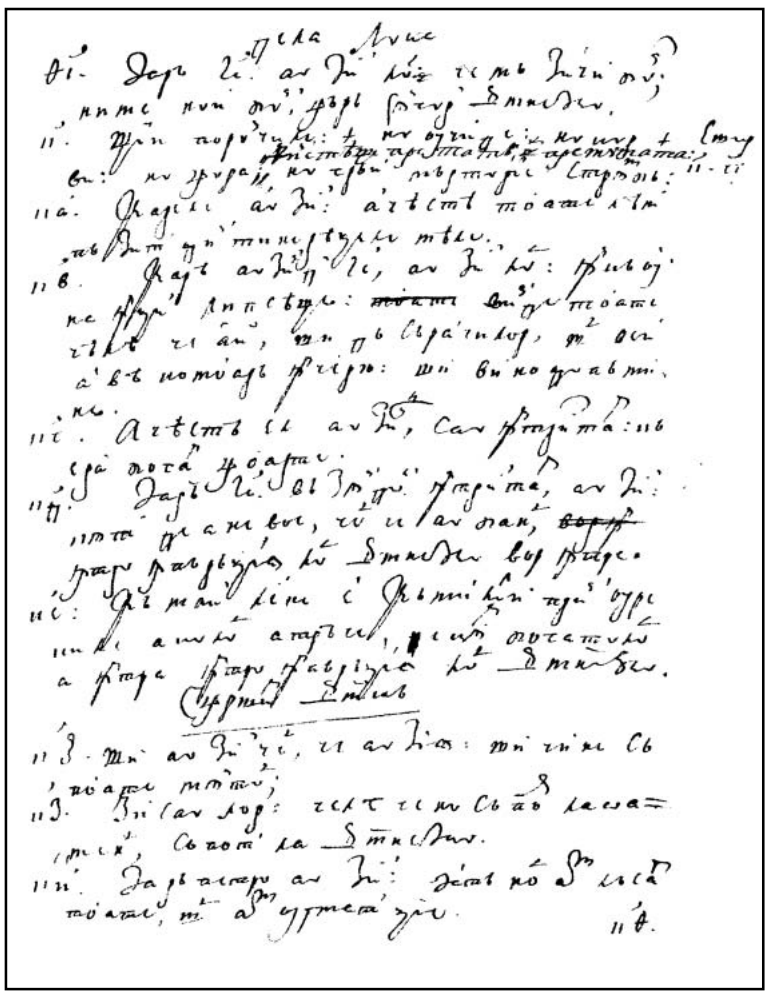

171r

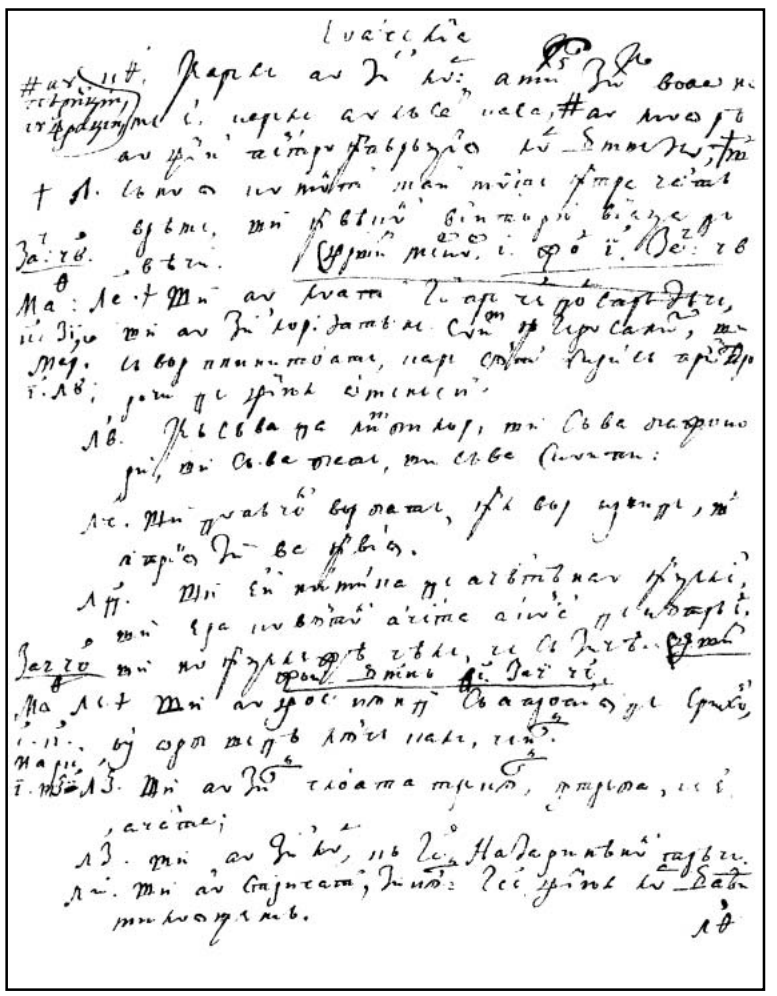

171v

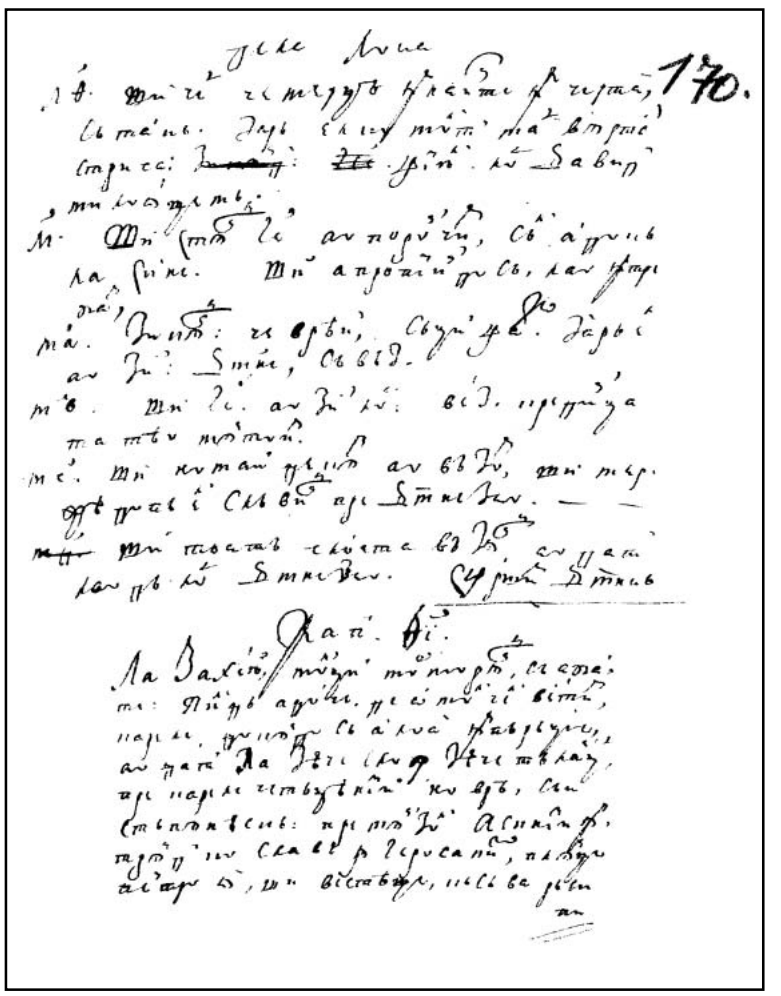

172r

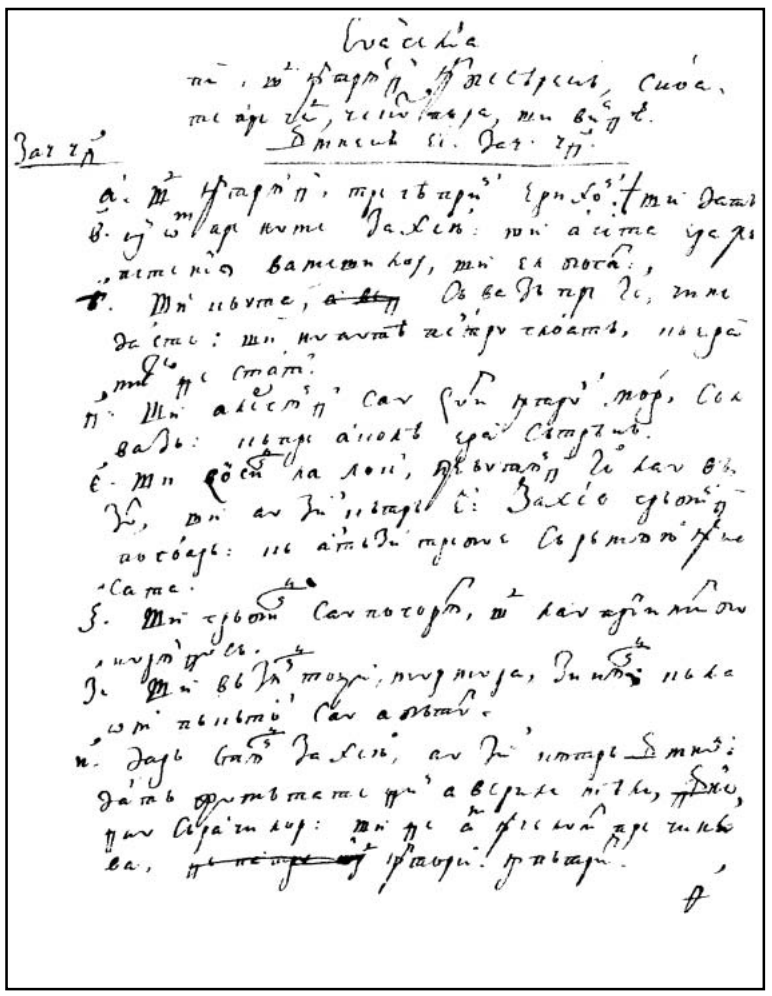

172v

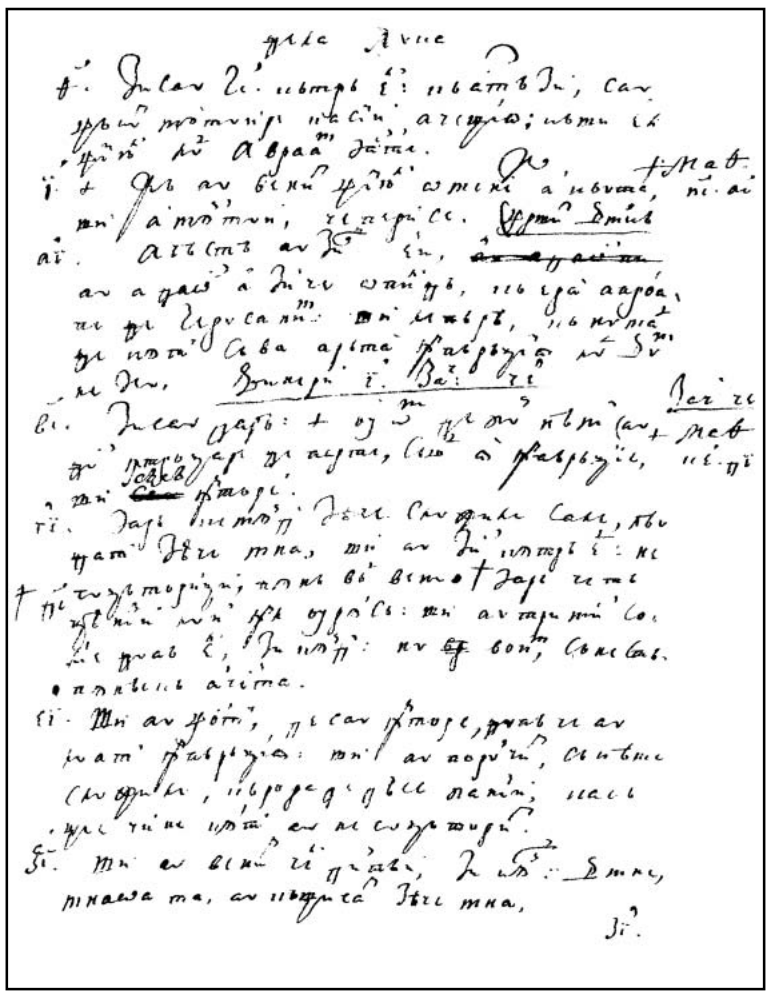

173r

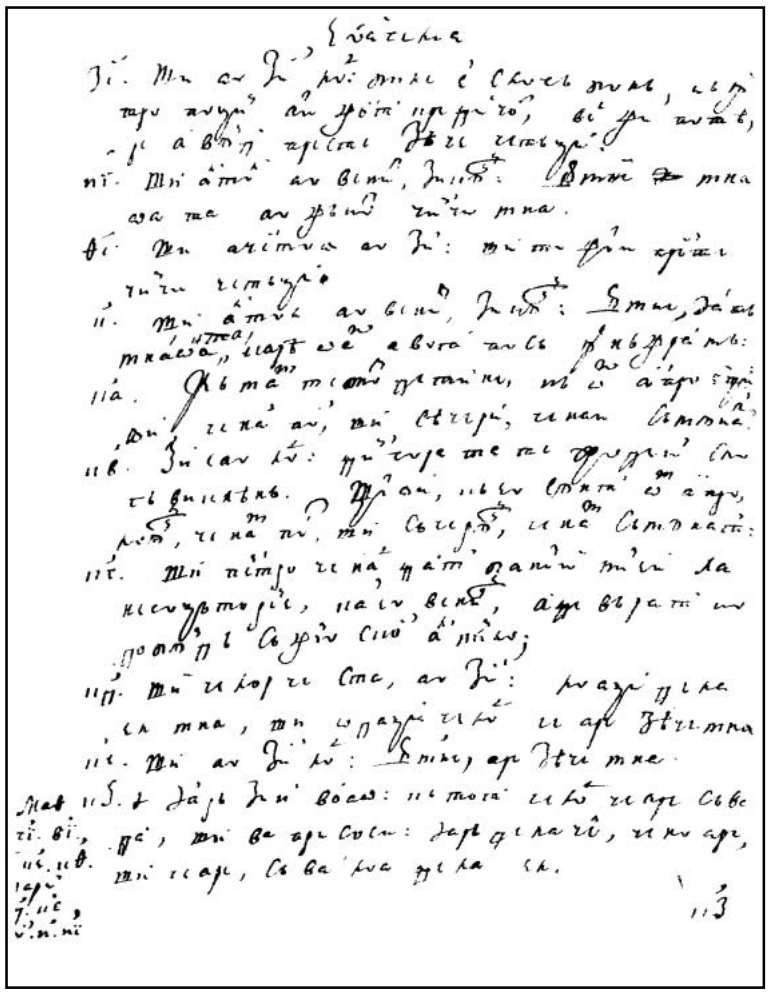

173v

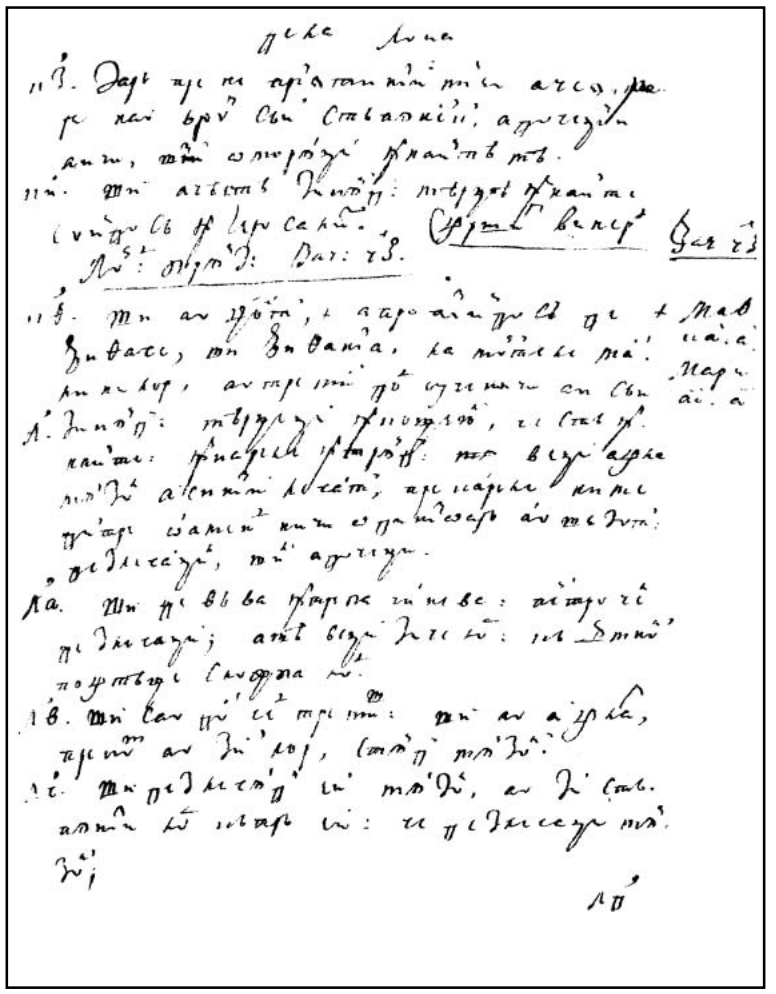

174r

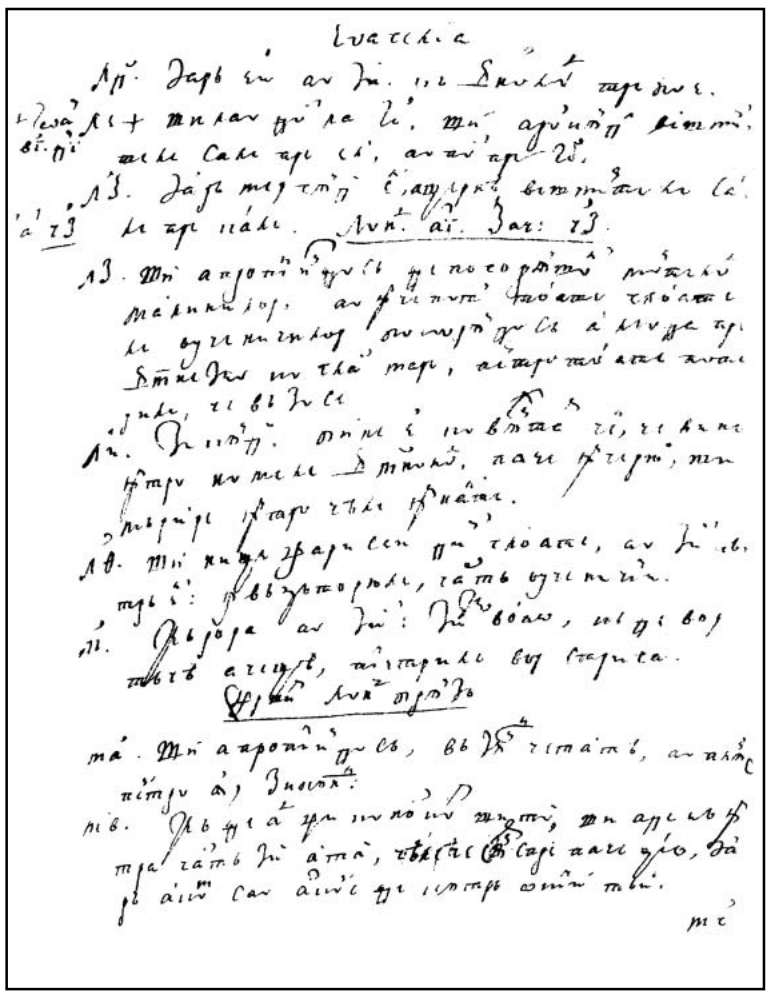

174v

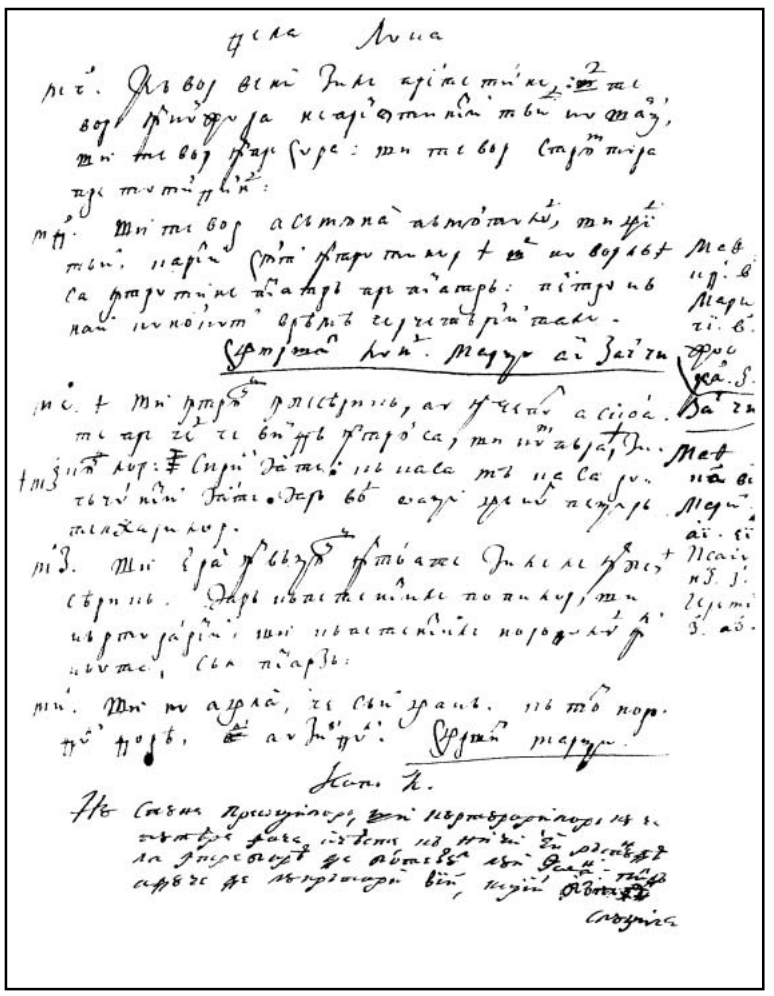

175r

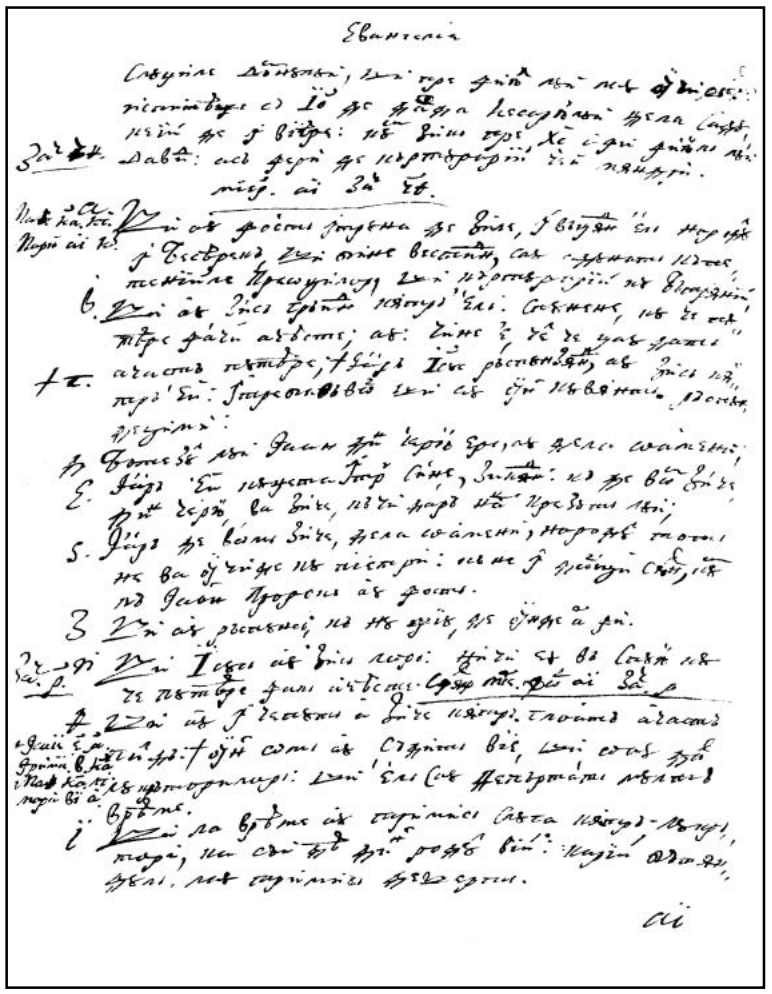

175v

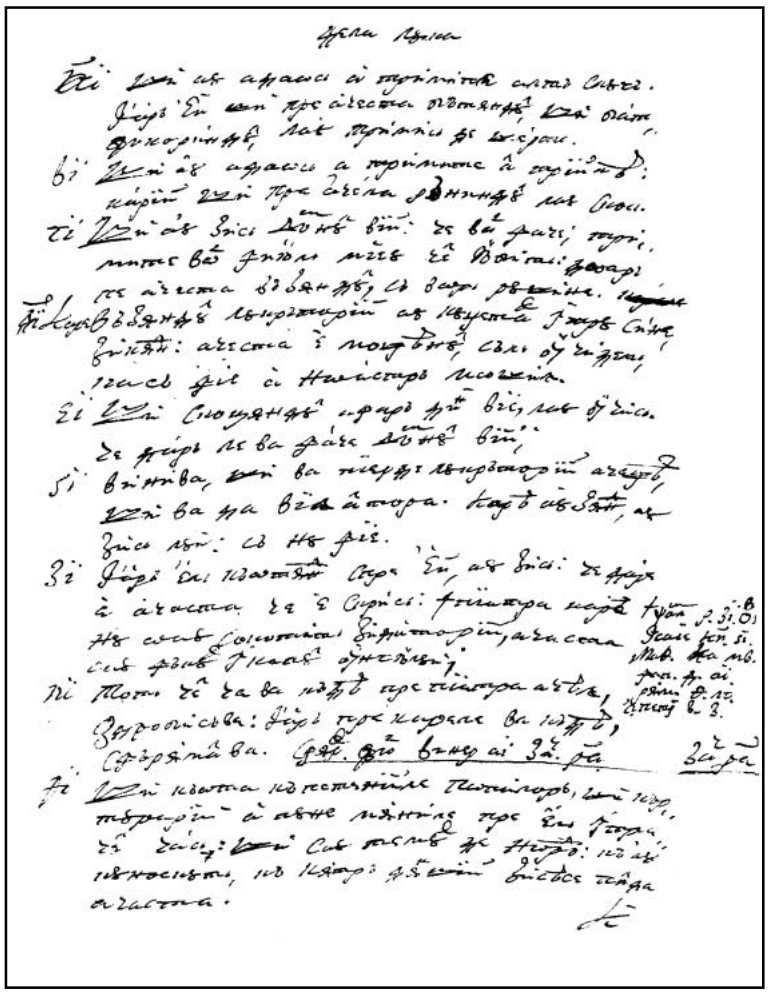

176r

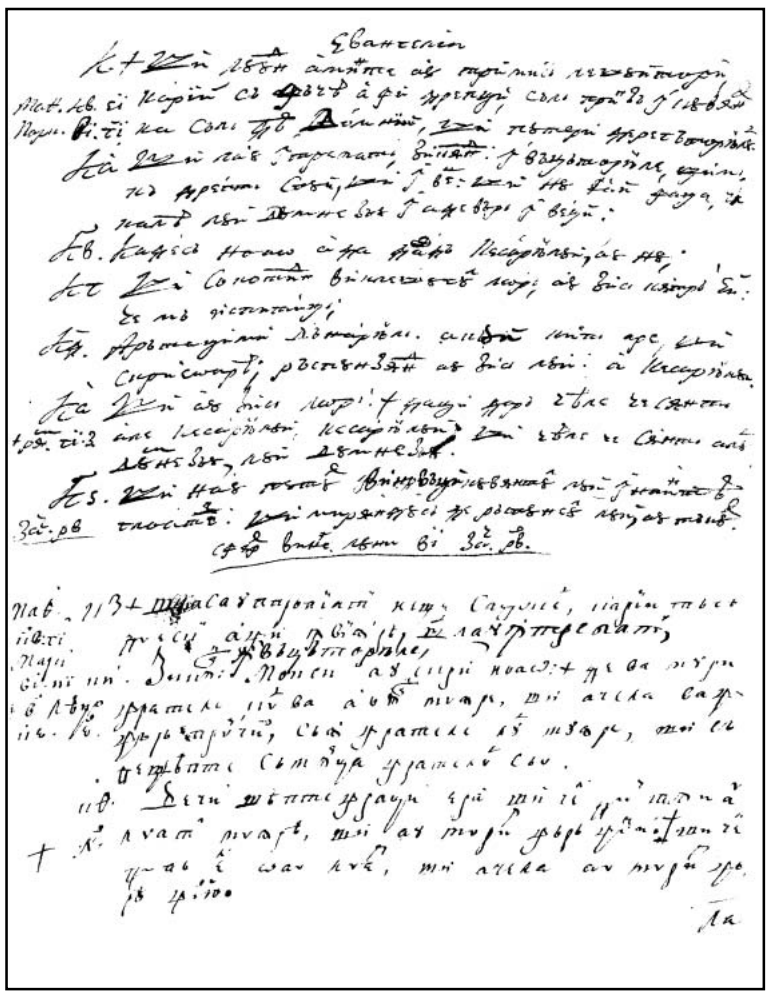

176v

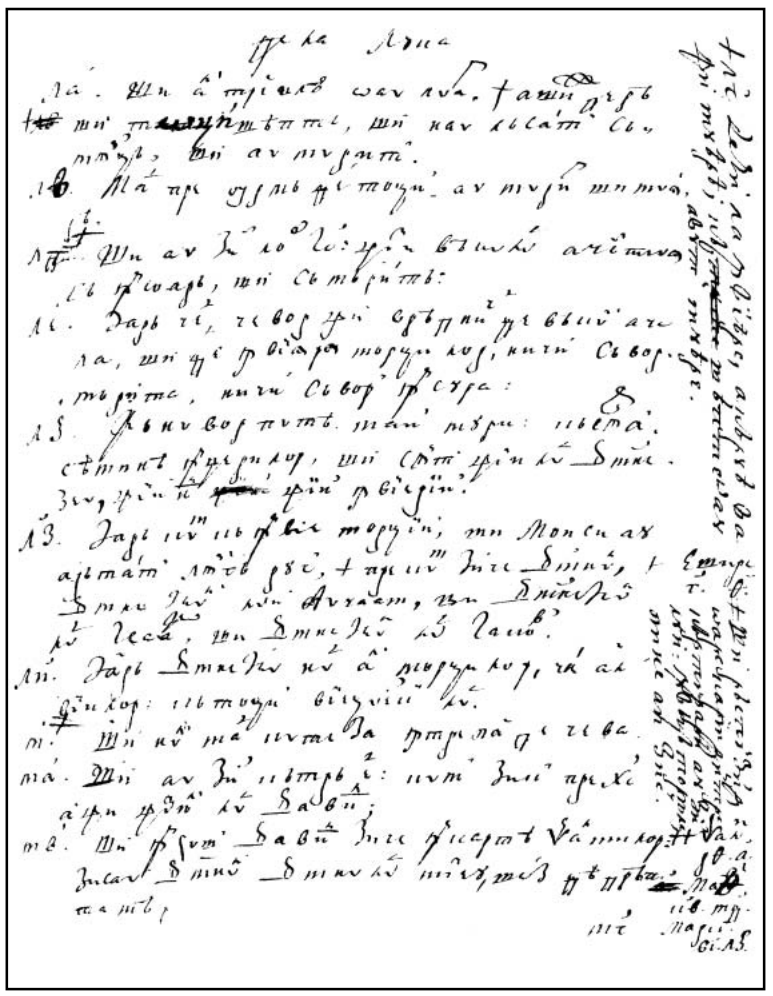

177r

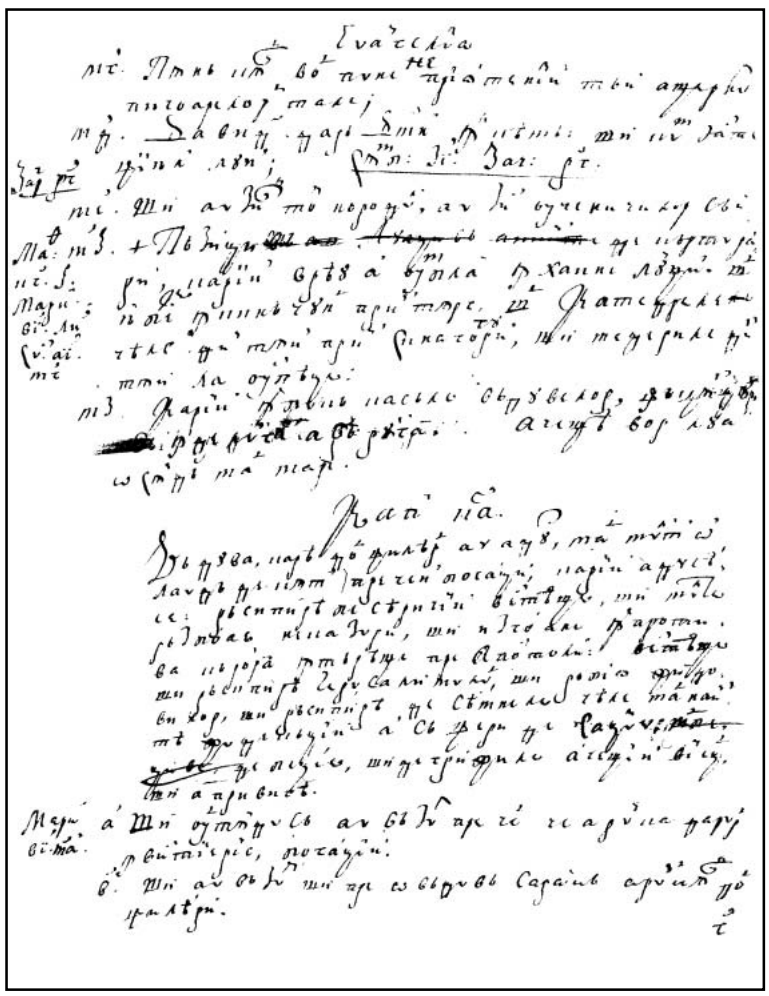

177v

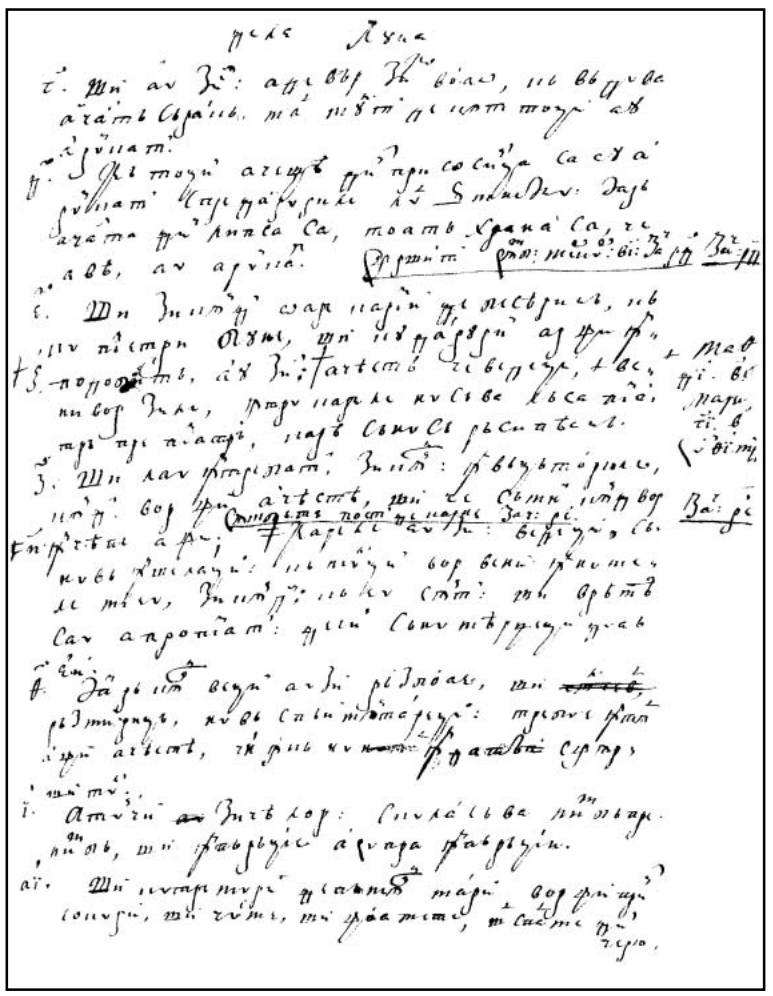

178r

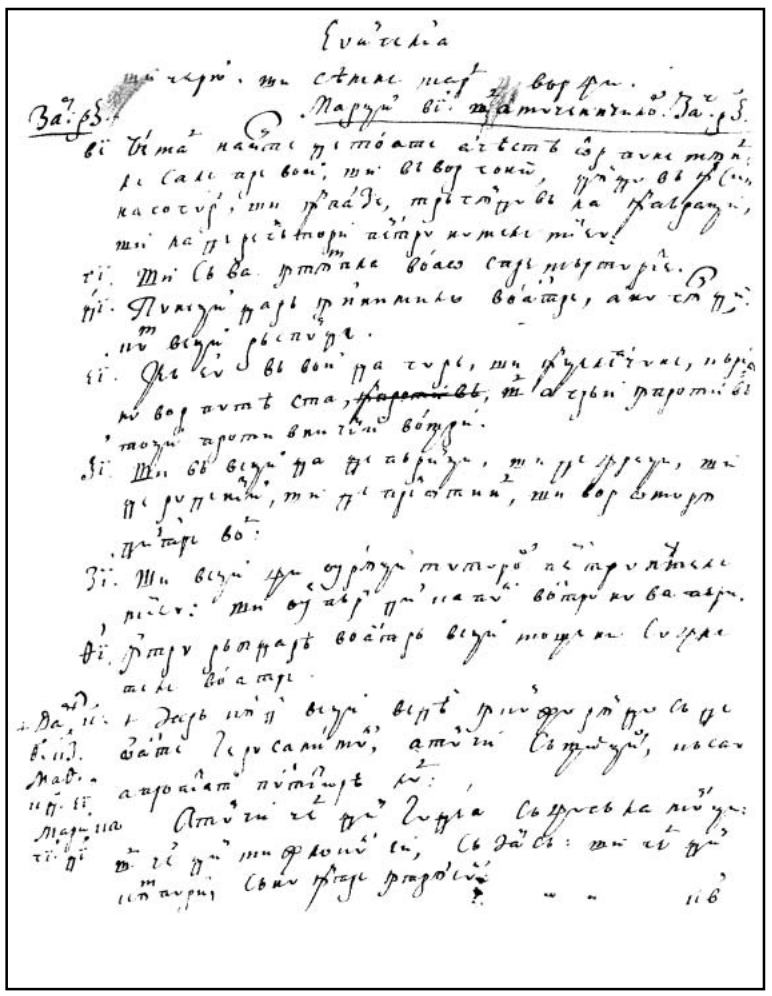

178v

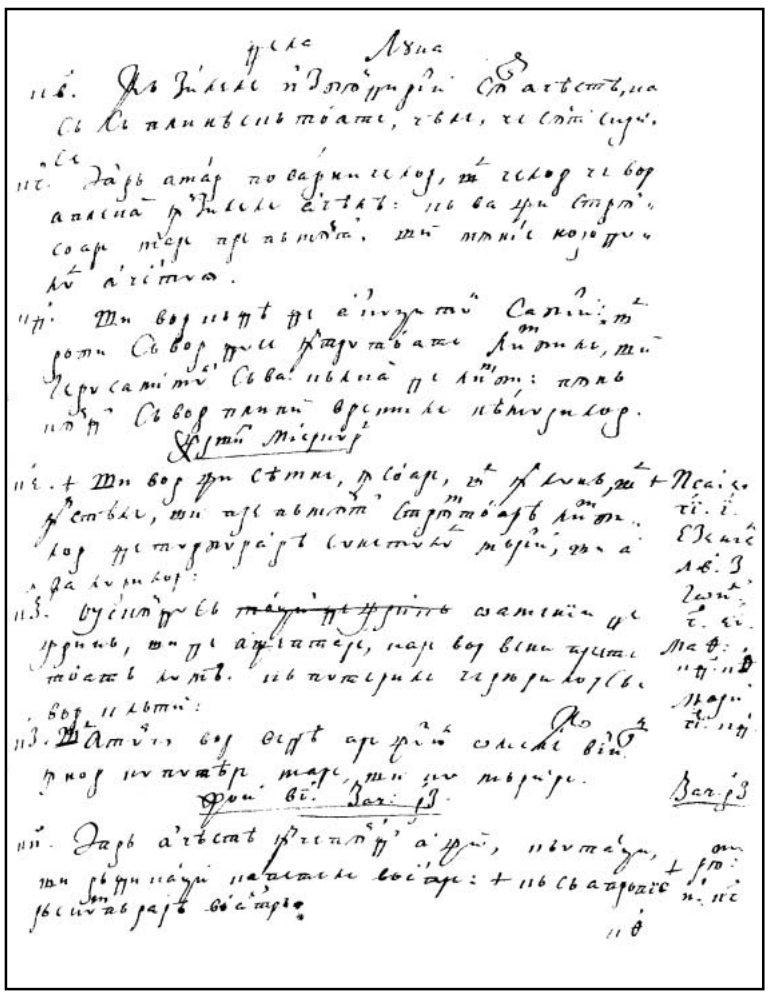

179r

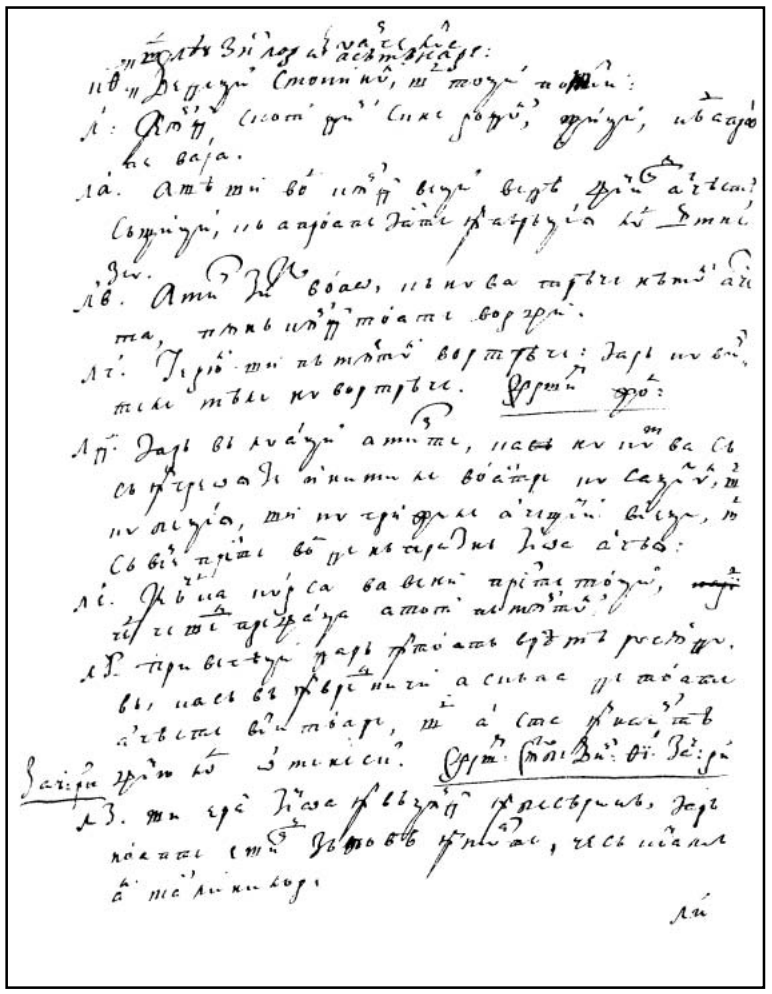

179v

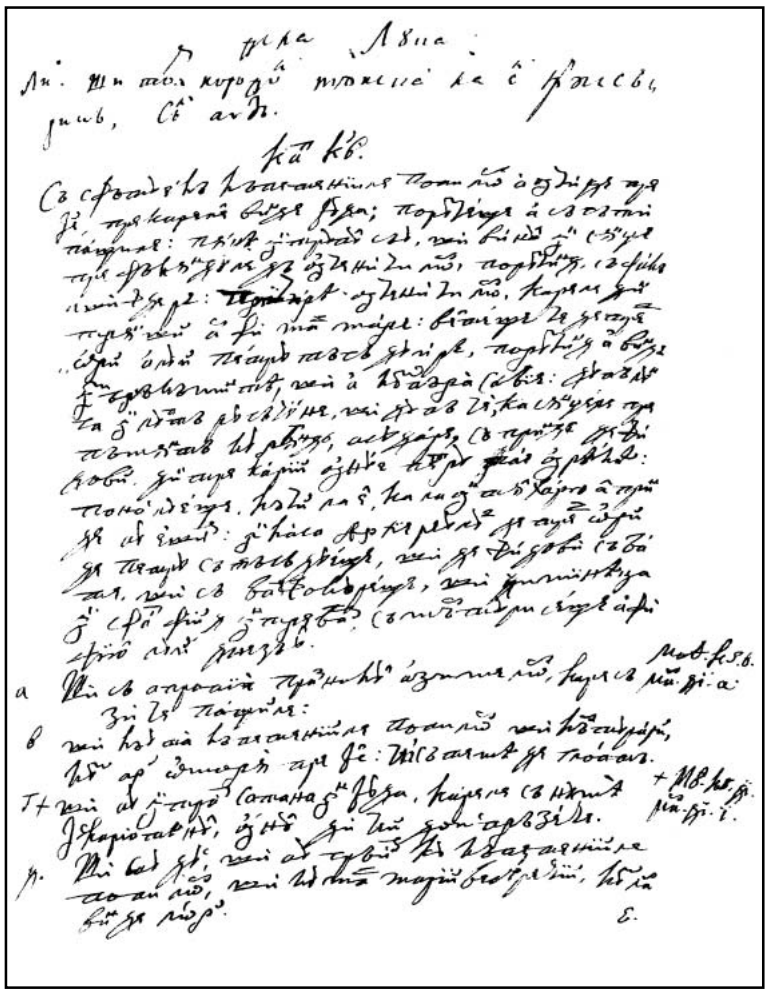

180r

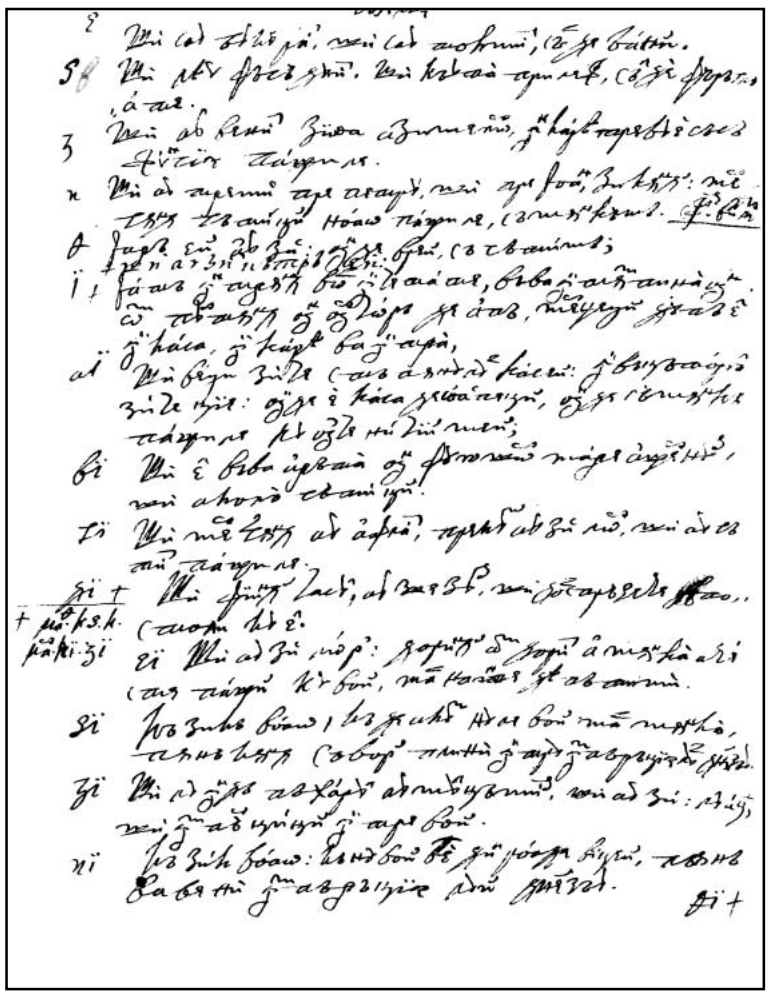

180v

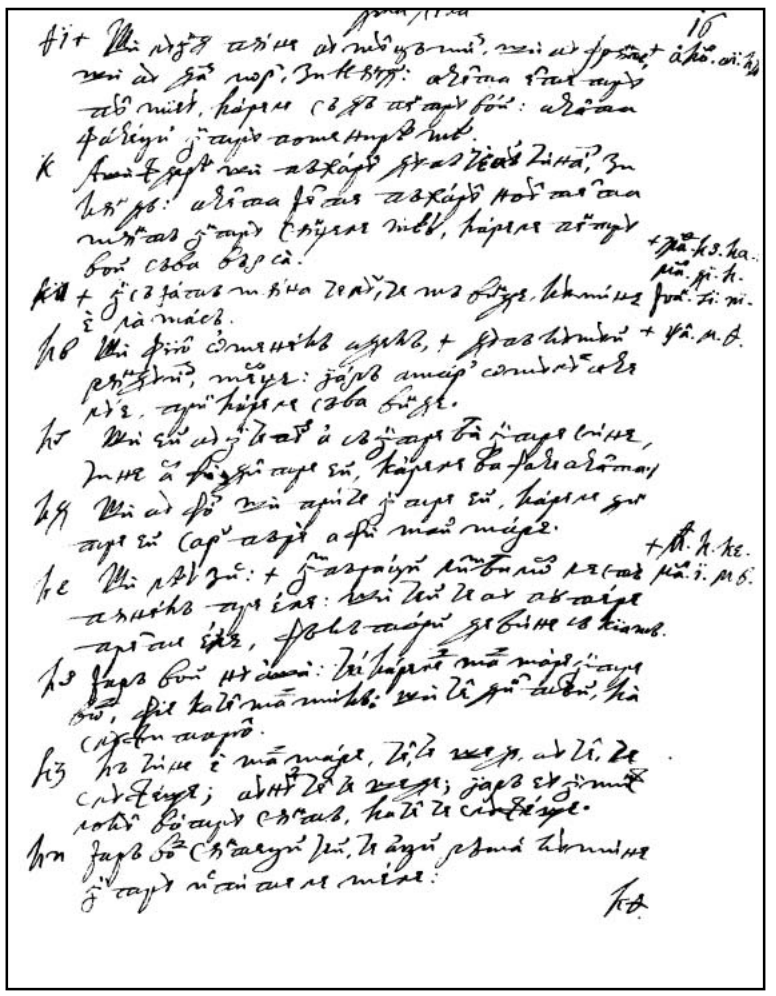

181r

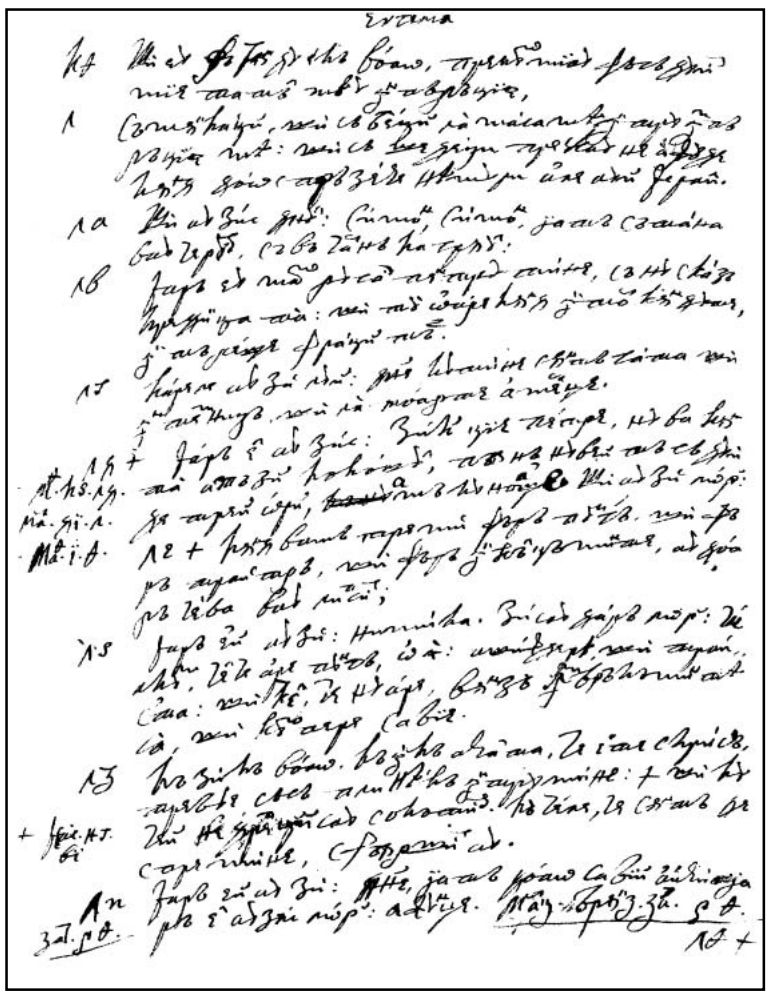

181v

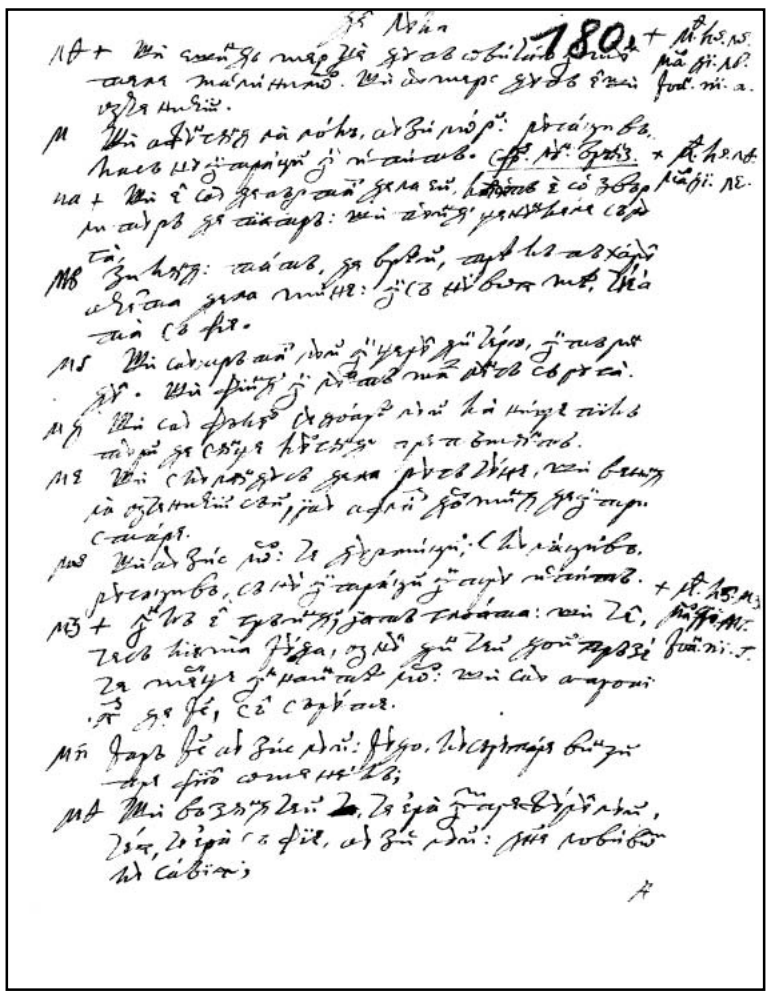

182r

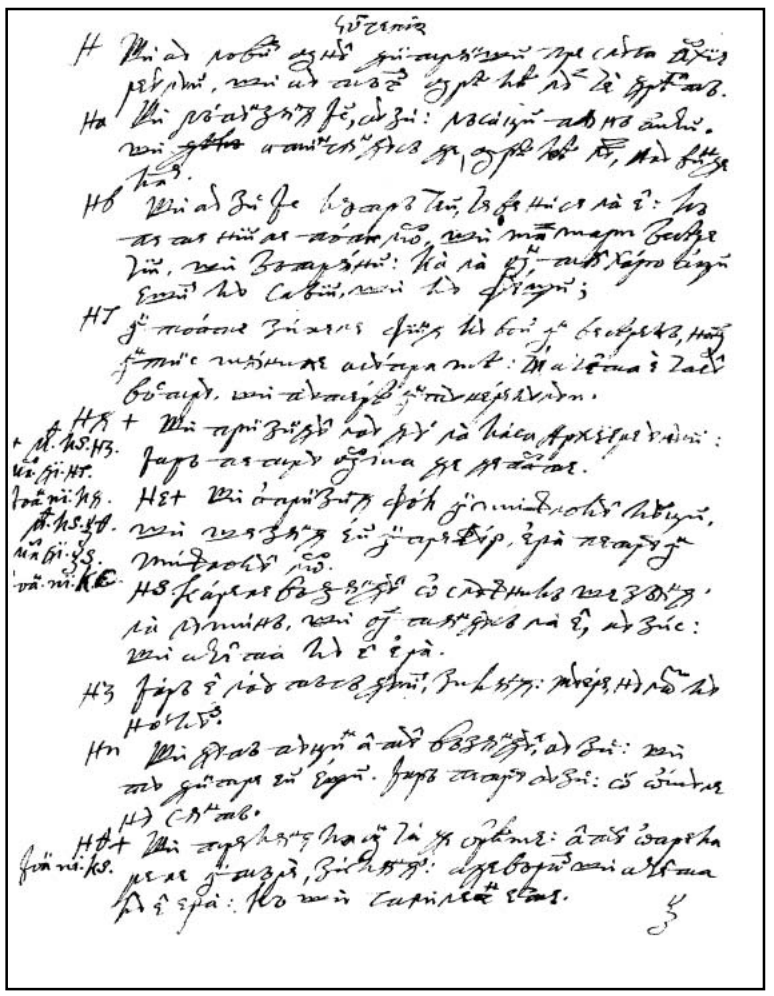

182v

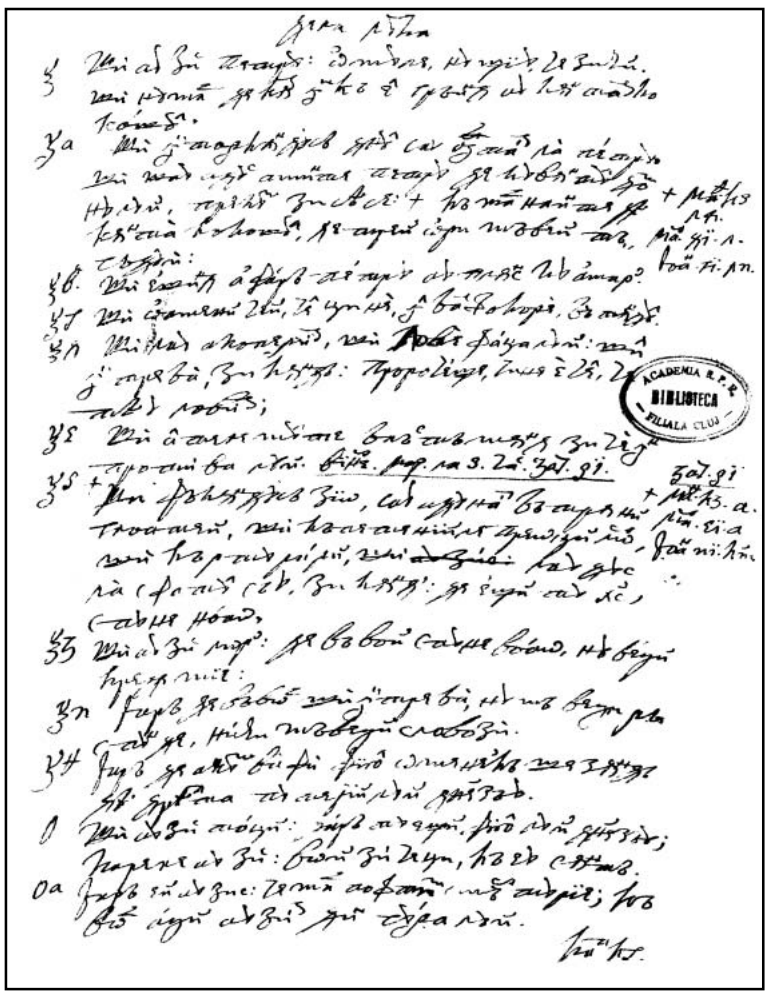
ACADEMIA R.P.R.
BIBLIOTECA
FILIALA CLUJ

183r

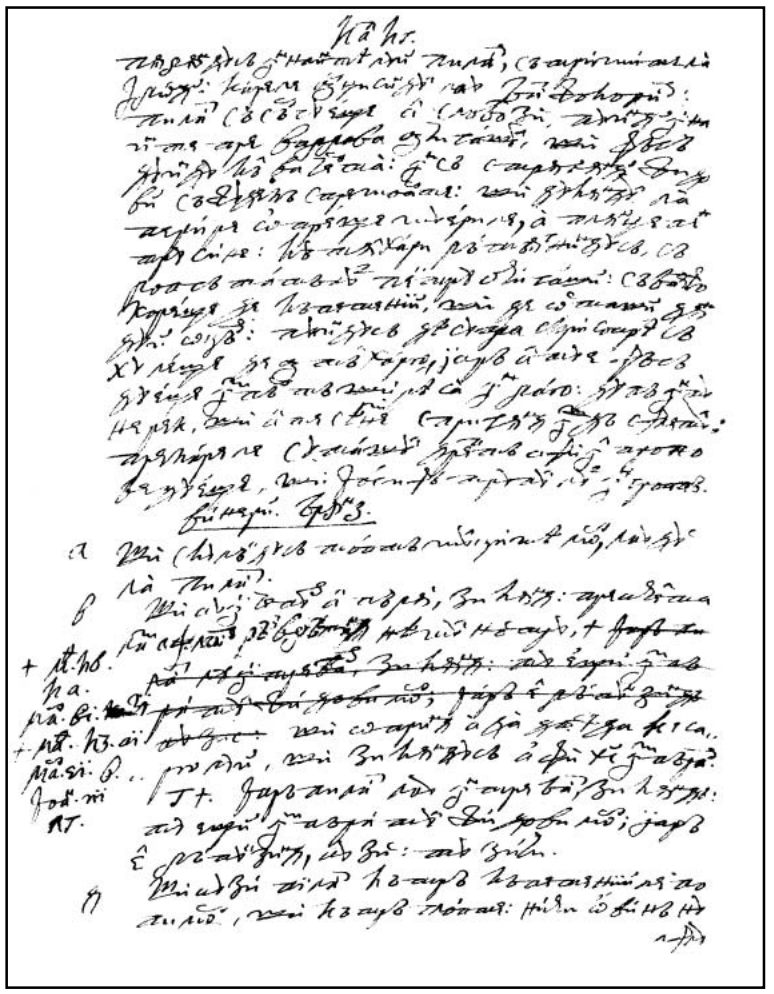

183v

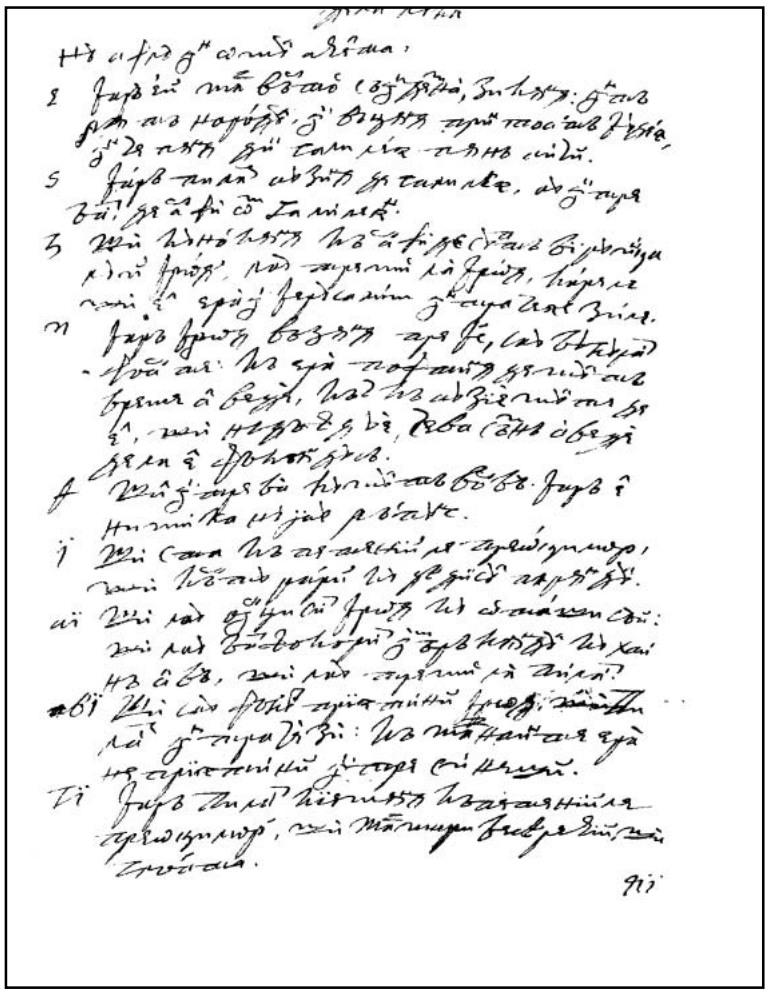

184r

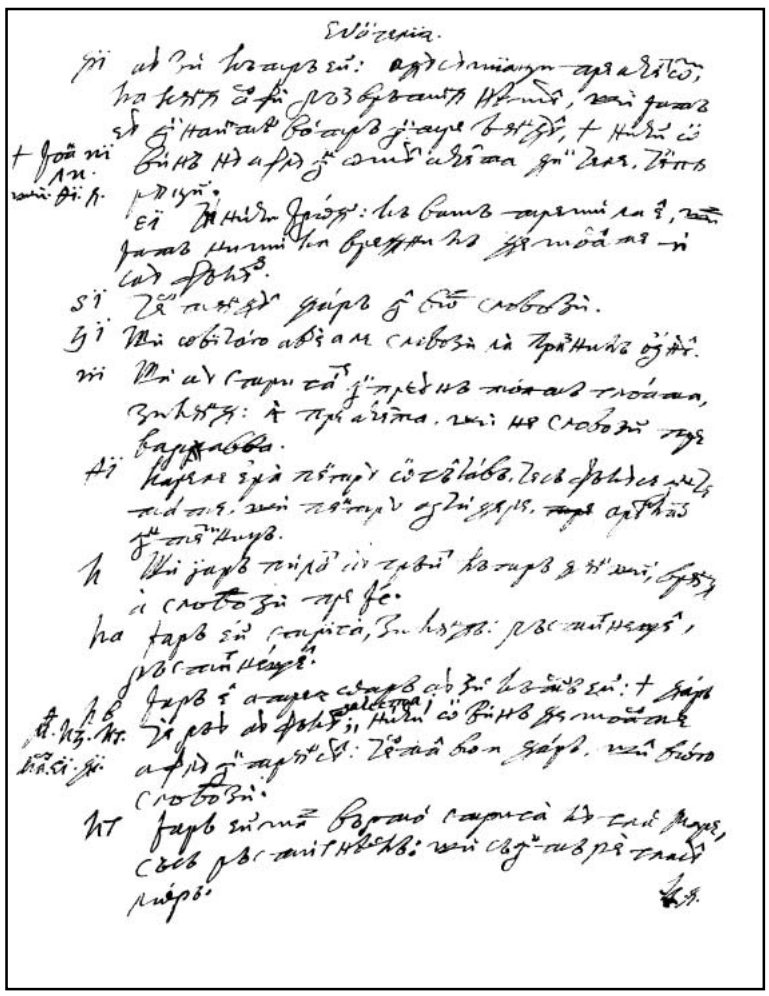

184v

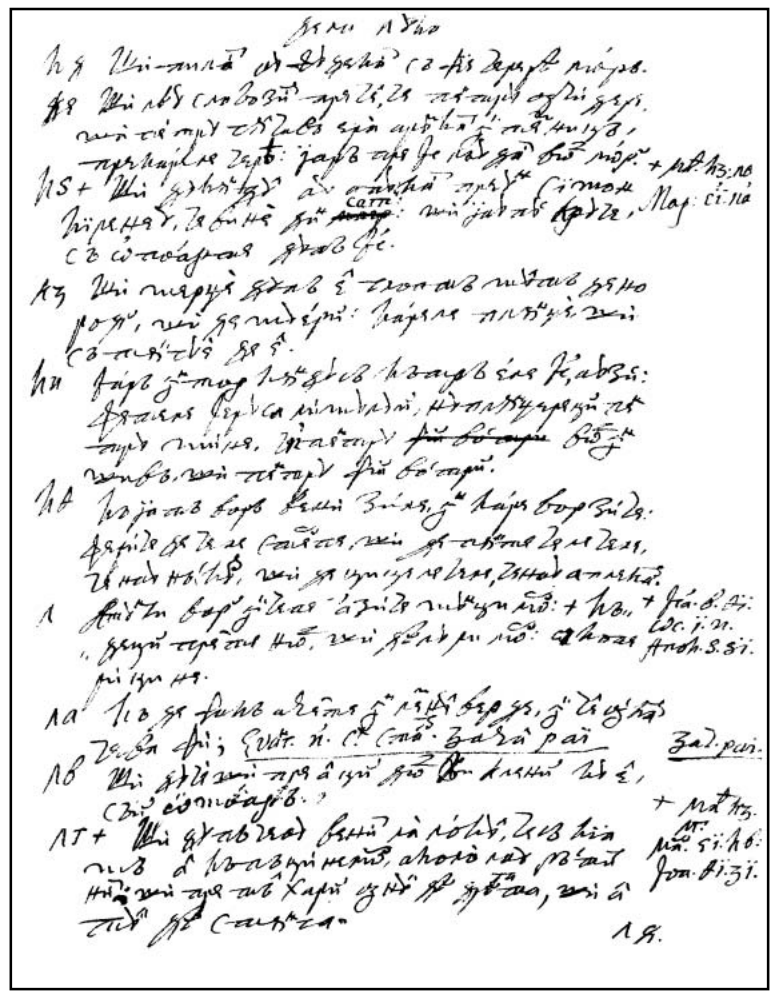

185r

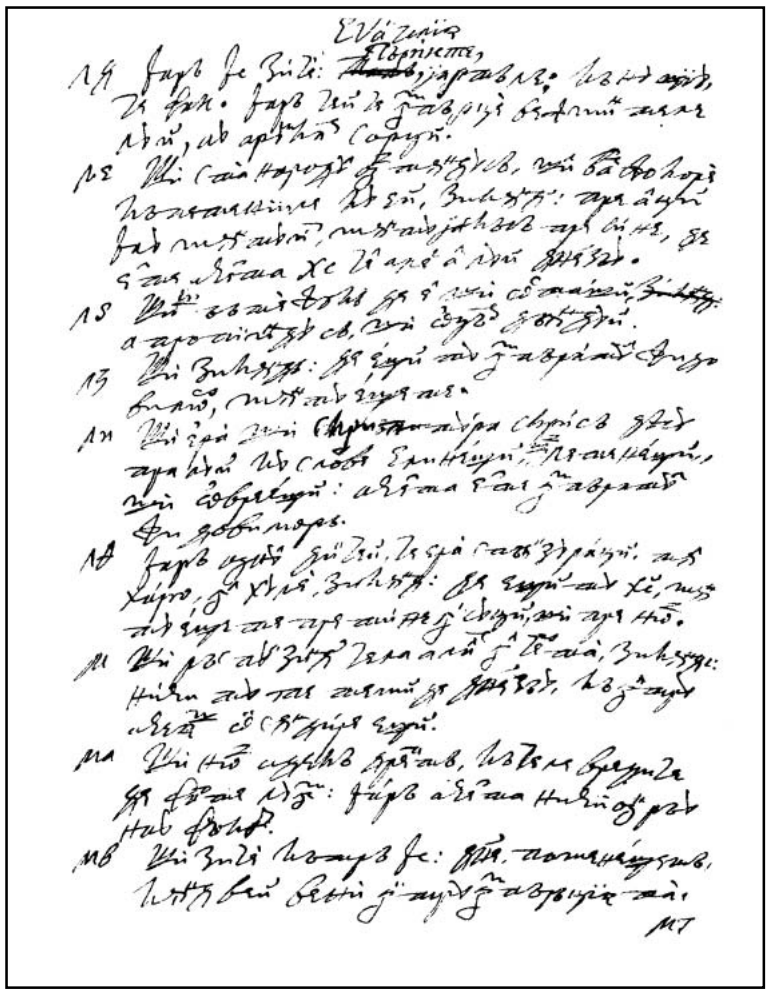

185v

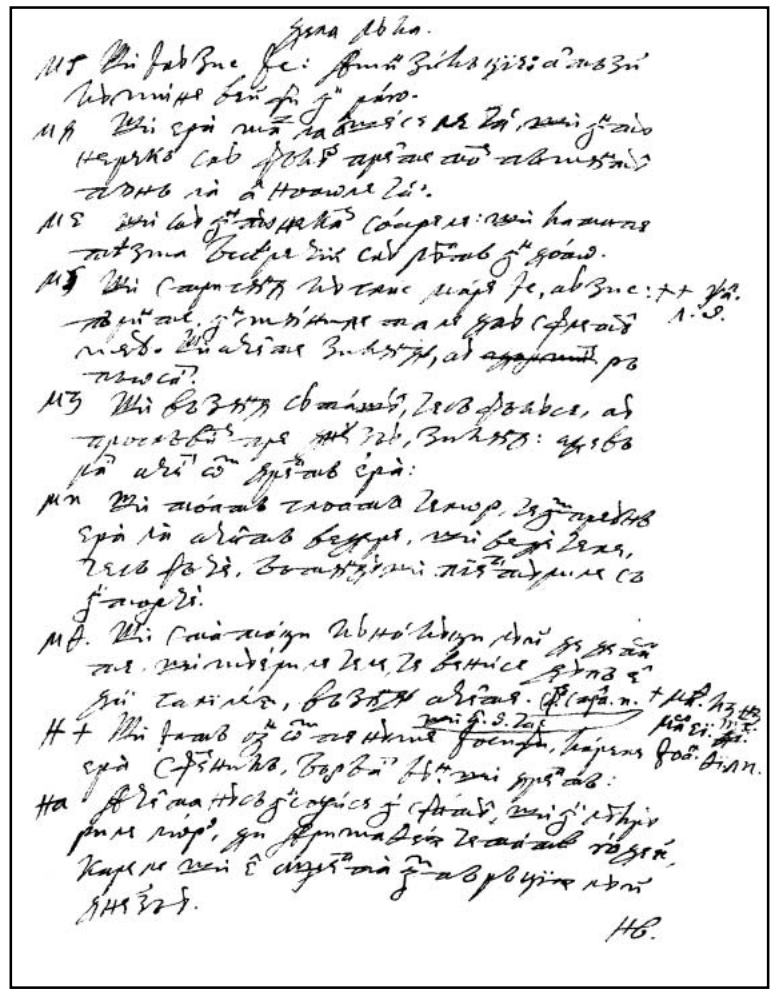

186r

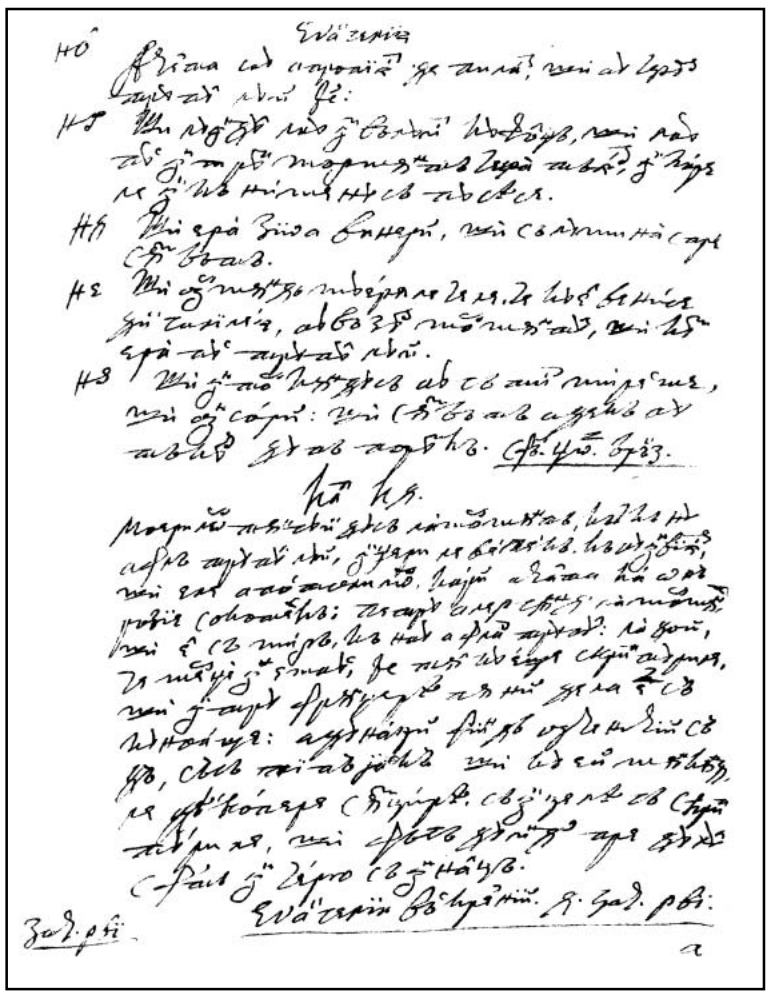

186v

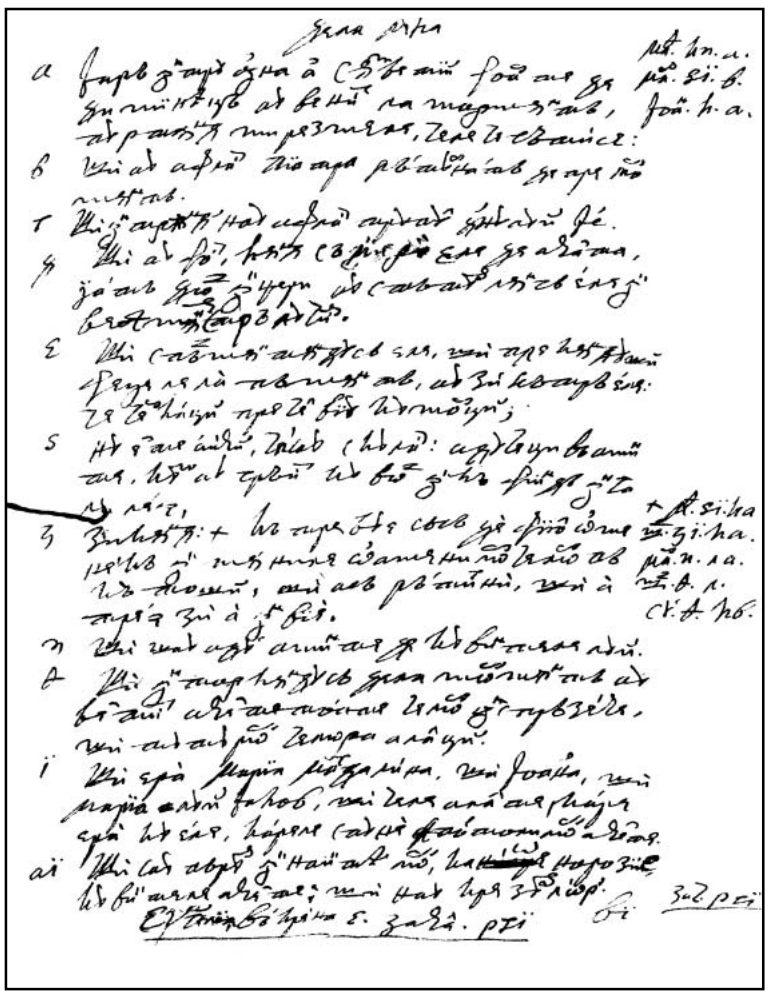

187r

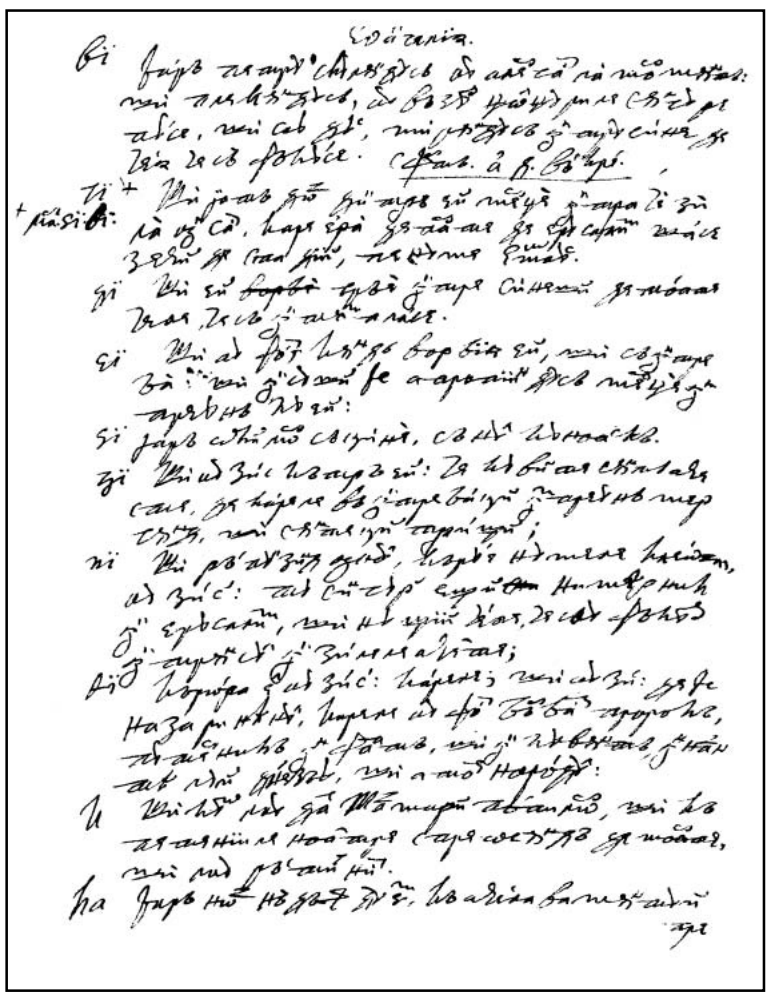

187v

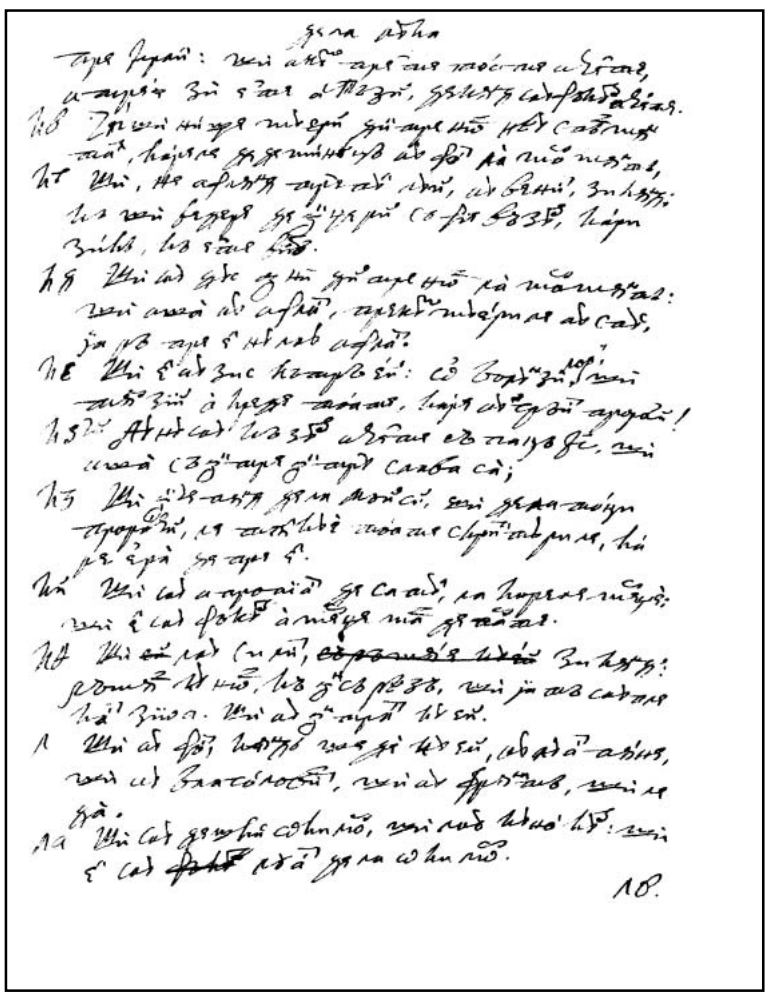

188r

188v

189r

189v

190r

SFÂNTA LUI ISUS HRISTOS
EVANGHELIIA DE LA IOAN

Cap 1

Cuvântul e Dumnezău, viiaţă şi lumină ce luminează pre tot omul; prin Carele toate s-au făcut şi Carele om s-au făcut, de Carele mărturiseşte Ioan, zicându-să pre sine a-I fi glasul şi nevrednic a-I dezlega cureaoa încălţămintelor şi cum că-i Mielul lui Dumnezeu, Carele ia păcatul lumii. Andrei, unul din doi ucenicii lui Ioan carii au mers după Isus, aduce la El şi pre Simon, fratele său. Şi Filip, de Isus fiind chemat, aduce la El pre Nathanail.

Dnecă Paşti, la leturg. Zac. 1. *Zac. 1.*

1. Întru început era Cuvântul, şi Cuvântul era la Dumnezău şi Dumnezău era Cuvântul.
2. Acesta era întru început la Dumnezău.
3. Toate printr-Însul s-au făcut şi fără El nimică nu s-au făcut ce s-au făcut.
4. Într-Însul viaţa era, şi viaţa era lumina oamenilor.
5. Şi lumina întru întunerec luminează, şi întunerecul nu o au cuprins.
6. *Fost-au om trimis de la Dumnezău, căruie numele era Ioan. *Math. 3, 1.
7. Acesta au venit întru mărturie, ca să mărturisască de Lumină, ca toţi să crează printr-însul. | Mar. 1, 2.

190v 8. Nu era el Lumina, ci ca să mărturisască de Lumină.
9. *Era Lumina cea adevărată, Carea luminează pre tot omul ce vine întru această lume. *Jos 3, 19.
10. În lume era *şi lumea printr-Însul s-au făcut, şi lumea pre El nu L-au cunoscut. *Ovr. 11, 3.
11. Întru ale Sale au venit şi ai Săi nu L-au priimit.
12. Iară oricâţi L-au priimit, le-au dat putere a fi fiii lui Dumnezău celor ce cred întru numele Lui.
13. Carii nu din sângiuri, nici din voia trupască, nici din voia bărbătească, ci din Dumnezău s-au născut.
14. *Şi Cuvântul trup S-au făcut şi S-au sălăşluit întru noi. Şi am văzut slava Lui, slava ca a Unuia-Născut de la Tatăl, plin de dar şi de adevăr. *Mth. 1, 16. Luc. 2, 7.
15. Ioan mărturiseaşte de El şi strigă, zicând: „Acesta era de Carele am zis, Carele după mine va să vie mai nainte de mine S-au făcut, că mai nainte de mine era.
16. *Şi din plinirea Lui noi toţi am luat şi dar pentru dar. *1 Tim 6, 17.
17. Că leagea prin Moisi s-au dat, darul şi adevărul prin Isus Hristos s-au făcut.

Sfărşit Paşti. Luni Luminat. Zac. 2. *Zac. 2.*

*1 Tim. 6, 17. *18. Pre Dumnezău nime nu L-au văzut, nici o||dânăoară. Fiiul Unul-Născut, Carele 191r
1 Ioan 4, 12. este în sinul Tatălui, Acela au spus.
19. Şi aceasta e mărturiia lui Ioan, când au tremis jidovii din Ierusalim preoţi şi leviţi la el să-l întrebe: „Tu cine eşti?"
20. Şi au mărturisit şi n-au tăgăduit. Şi au mărturisit că: „Nu sânt eu Hristos".
21. Şi l-au întrebat: „Ce dară? Ilie eşti tu?" Şi au zis: „Nu sânt". „Proroc eşti?" Şi au răspuns: „Nu".
22. Şi au zis lui: „Cine eşti, să dăm răspuns celor ce ne-au tremis? Ce zici de tine însuţi?"
*Isai. 40, 3. 23. Zis-au: *„Eu sânt glasul celui ce strigă în pustie: «Îndreptaţi calea Domnului», precum
Mth. 3, 3. au zis Isaie prorocul".
Mar. 2, 3. 24. Şi cei ce era trimişi era dintre farisei.
Luc. 3, 4. 25. Şi l-au întrebat şi i-au zis: „Ce, dară, botezi, deacă tu nu eşti Hristos, nici Ilie, nici proroc?"
*Mth. 3, 11. 26. Răspuns-au lor Ioan, zicând: *„Eu botez cu apă, iară în mijlocul vostru au stătut pre Carele voi nu-L ştiţi.
*Mar 1, 7. 27. *Acela e Carele după mine va veni, Carele mai nainte decât mine S-au făcut, a
Luc. 3, 16. Căruie eu nu sânt vrednic să-I dezleg cureaoa încălţământului".|
Fap. 1, 5 şi 11, 16 şi 19, 4. 28. Aceste în Vithaniia s-au făcut, de ceea parte de Iordan, unde era Ioan botezând. 191v

Zac. 3. *Ianuar 7. Zac. 3.*

29. A doao zi au văzut Ioan pre Isus venind către sine şi au zis: „Iată Mielul lui Dumnezău, iată Cel ce ia păcatul lumii!
30. Acesta este de Carele am zis: «După mine vine un Om Carele mai nainte de mine S-au făcut, că mai nainte de mine era».
31. Şi nu-L ştiiam, ci ca să Să vădească în Israil, pentru aceea am venit eu cu apă botezând".
*Math. 2, 16. 32. Şi au mărturisit Ioan, zicând că: *„Am văzut Duhul pogorându-Să ca un porumb din
Mar 1, 10. ceriu şi au odihnit pre El.
Luc 3, 22. 33. Şi eu nu-L ştiiam. Ci Cel ce m-au tremis pre mine a boteza cu apă, Acela mi-au zis: «Spre Carele vei vedea Duhul pogorându-Să şi rămâind pre El, Acesta este Carele botează cu Duhul Sfânt».
34. Şi eu L-am văzut şi am mărturisit că Acesta este Fiiul lui Dumnezău".

Zac. 4. *Sfârşit lui Ioan. Mier. Lum. Zac. 4.*

35. A doao zi iară sta Ioan şi doi din ucenicii lui.
36. Şi, văzând pre Isus umblând, au zis: „Iată Mielul lui Dumnezău!" ||
37. Şi l-au auzit doi ucenici grăind şi au mers după Isus. 192r
38. Iară întorcându-Să Isus şi văzându-i urmând după Sine, au zis lor: „Ce căutaţi?" Carii au zis Lui: „Ravvi (ce să zice, tâlcuit, învăţătoriule), unde lăcuieşti?"
39. Zis-au lor: „Veniţi şi vedeţi". Venit-au şi au văzut unde lăcuia şi la El au rămas în zioa aceea. Iară ceasul era ca al zecelea.
40. Şi era Andrei, fratele lui Simon Petru, unul din cei doi ce auzise de la Ioan şi mersesă după El.
41. Aflat-au acesta întâi pre fratele său, Simon, şi au zis lui: „Aflat-am pre Mesiia (ce s-au tălcuit Hristos)".
42. Şi l-au adus la Isus. Iară uitându-Să la el Isus, au zis: „Tu eşti Simon, fiiul lui Iona. Tu te vei chema Chifa (ce s-au tălcuit Petru).

Zac. 5. *Dncă 30 Pat. Zac. 5.*

43. A doao zi au vrut să iasă în Galileia şi au aflat pre Filip. Şi i-au zis Isus: „Vino după Mine!"
44. Şi era Filip din Vithzaida, din cetatea lui Andrei şi a lui Petru.
*Fac. 49, 10. 45. Aflat-au Filip pre Nathanail şi au zis lui: | „De Carele au scris *Moisi şi prorocii, **am 192v
2 Leage 18, 18. aflat pre Isus, fiiul lui Iosif din Nazaret".
**Isai. 40, 10 46. Şi au zis lui Nathanail: „Din Nazaret poate ceva bun a fi?" Zis-au lui Filip: „Vino şi vezi!"
şi 45, 8. 47. Văzut-au Isus pre Nathanail venind către Sine şi au zis de el: „Iată adevărat israelitean,
Ier. 23, 5. întru carele nu este vicleşug".

48. Zis-au Lui Nathanail: „De unde mă cunoşti?” Răspuns-au Isus şi au zis lui: „Mai nainte de-a te chema Filip, când erai supt smochin, te-am văzut”. Eze. 34, 23 şi 37, 24.

49. Răspuns-au Lui Nathanail şi au zis: „Ravvi, Tu eşti Fiiul lui Dumnezău! Tu eşti Împăratul lui Israil!” Dan. 9, 24, 25.

50. Răspuns-au Isus şi au zis lui: „Căci am zis ţie că te-am văzut supt smochin, crezi? Mai mari decât aceste vei vedea”.

51. Şi au zis lui: „Amin, amin zic voao, vedea-veţi ceriul deşchis şi îngerii lui Dumnezău suindu-să şi pogorându-să preste Fiiul Omenesc”.

Sfărşit dneci şi mierc. şi a apostolilor. | |

193r

Cap 2

Isus la nuntă chemat fiind, apa în vin preface. Şi din Capernaum venind în Ierusalim, scoate din besearecă pre neguţători; şi sămn cerând jidovii, zice: „Spargeţi besereaca aceasta i proci”. Mulţi pentru semne au crezut întru numele Lui, cărora El nu să încredea.

2 dnec. Zac. 6. *Zac. 6.*

1. Şi a treia zi nuntă au fost în Cana Galileii. Şi era muma lui Isus acolo.
2. Şi au fost chemat şi Isus şi ucenicii Lui la nuntă.
3. Şi, sfârşindu-să vinul, zice muma lui Isus cătră El: „Vin n-au”.
4. Şi au zis ei Isus: „Ce e Mie şi ţie, muiere? Încă n-au venit ceasul Meu”.
5. Zis-au muma Lui slujitorilor: „Orice va zice voao, faceţi!”
6. Şi era acolo şese vedre de piatră, puse după curăţirea jidovilor, încăpând într-una câte doao sau trei măsuri.
7. Zis-au lor Isus: „Umpleţi vedrile de apă!” Şi le-au umplut până sus.
8. Şi au zis lor Isus: „Scoateţi acum şi aduceţi nunului!” Şi au adus.
9. Şi cât au gustat nunul apa ce să făcusă vin şi nu ştiia de unde este, iară slujile ştiia carii turnase apa, au chemat pre mire nunul |

193v 10. Şi au zis lui: „Tot omul pune întâi vinul cel bun şi, deacă să veselesc, atunci, cel mai slab. Iar tu ai ţinut vinul cel bun până acum”.

11. Aceasta au făcut începutul seamnelor Isus în Cana Galileii. Şi au arătat slava Sa şi au crezut într-Însul ucenicii Lui.

Sfârşit luni. Vineri Lumin. Zaceal 7. *Zac. 7.*

12. După aceasta S-au pogorât în Capernaum El şi muma Lui şi fraţii Lui şi ucenicii Lui; şi acolo au rămas mai multe zile.

13. Şi era aproape Paştile jidovilor şi S-au suit Isus în Ierusalim.

14. Şi au aflat în besearecă vânzând boi şi oi şi porumbi şi numărători de bani şezând.
15. Şi, făcând ca un zbiciu de funi, pre toţi i-au scos din besearecă, şi oile şi boii, şi a numărătorilor de bani le-au vărsat banii şi mesele le-au răsturnat.
16. Şi celor ce vindea porumbi au zis: „Luaţi aceste de aici şi nu faceţi casa Tatălui Mieu casă de negoţătorie!”
*Psal. 68, 10. 17. Şi ş-au adus aminte ucenicii Lui că scris este: *„Răvna casei Tale M-au mâncat”.
18. Şi au răspuns jidovii şi au zis Lui: „Ce sămn ne arăţi că faci aceste?” ||
*Math. 27, 1 şi 27, 8. Mar. 14, 58 şi 15, 29. 19. Răspuns-au Isus şi au zis lor: „*Spargeţi beseareca aceasta şi în trei zile o voi rădica”. 194r
20. Şi au zis jidovii: „În patruzeci şi şese de ani s-au zidit beseareca aceasta şi Tu în trei zile o vei rădica?”
21. Iar El zicea de beseareca trupului Său.
*Psal. 3, 7 şi 57, 9. 22. Şi, deacă au înviiat din morţi, ş-au adus aminte ucenicii Lui că zicea aceasta *şi au crezut scripturii şi cuvântului care au zis Isus.
23. Iar fiind în Ierusalim la Paşti, în zi de praznic, mulţi au crezut întru numele Lui, văzând seamnele Lui care făcea.
24. Iară însuşi Isus nu Să încredea pre Sineş lor, pentru că El îi cunoştea pre toţi,
25. Şi pentru că nu-I trebuia mărturie de la oameni, că El ştiia ce este în om.

Cap 3

Pre Nicodim noaptea învaţă de a doao naştere din apă şi din Duh şi de a Sa înălţare, ca a şerpelui celui de aramă, şi cum că Dumnezău au tremis pre Fiiul Său a mântui lumea. Făcându-să întrebare de curăţire, Ioan, ucenicilor săi, ce murmura de Hristos, laudă pre Hristos, zicând lor că Acela trebuie a creaşte, iară pre sine a să micşora şi cum că Tatăl toate I-au dat în mâna Lui, ca cel ce | crede 194v
într-Însul să aibă viiaţa de veaci, iară cel ce nu va crede să rămăie mâniia lui Dumnezău preste el.

Zac. 8. *Joi Lumn. Zac. 8.*

1. Şi era un om dintre farisei, pe nume Nicodim, căpetenie jidovilor.
2. Acesta au venit la Isus noaptea şi au zis Lui: „Ravvi, ştim că de la Dumnezău ai venit învăţătoriu. Că nime nu poate face aceste semne carele Tu faci, de nu va fi Dumnezău cu el”.
3. Răspuns-au Isus şi au zis lui: „Amin, amin zic ţie, de nu să va naşte cineva a doao oară, nu va putea vedea împărăţiia lui Dumnezău”.
4. Zis-au cătră El Nicodim: „Cum să poate omul naşte, fiind bătrân? Au doară poate întra în pântecele maicii sale iarăşi şi să să nască?”
5. Răspuns-au Isus: „Amin, amin zic ţie, de nu să va naşte cineva din apă şi din Duhul Sfânt, nu poate întra întru împărăţiia lui Dumnezău.
6. Ce e născut din trup, trup ieste. Şi cel născut din Duhul, duh ieste.
7. Nu te mira căci am zis ţie că trebuie să ne naştem a doua oră.
*Psal. 134, 7. 8. Duhul unde vrea suflă şi glasul lui auzi,[*] ci nu ştii de unde vine şi încătro merge. Aşe este tot cel ce e născut din Duhul”. ||
9. Răspuns-au Nicodim şi au zis Lui: „Cum pot fi aceste?” 195r
10. Răspuns-au Isus şi au zis lui: „Tu eşti învăţătoriu în Israil şi nu ştii aceste?
11. Amin, amin zic ţie că ce ştim grăim şi ce vedem mărturisim şi mărturiia noastră nu o priimiţi.
12. De am zis voao cele pemineşti, nu credeţi. Cum veţi crede de vă voi zice cele cereşti?

Zac. 9. *Dnec. înaintea Năl̆ţării. Zac. 9.*

13. Şi nime s-au suit în ceriu fără Cel ce S-au pogorât din ceriu, Fiiul Omenesc, Carele este în ceriu.
*Num. 21, 9. 14. *Şi precum Moisi au înălţat şerpele în pustie, aşea trebuie să Să înalţe Fiiul Omenesc,
15. Ca tot cel ce crede într-Însul să nu piară, ci să aibă viiaţa de veci.

Zac. 5. *Sfârşit mar. 2. Zac. 5.*

*1 Ioan 4, 9. 16. *Că aşa au iubit Dumnezău lumea, cât pre Fiiul Său cel Unul-Născut L-au dat, ca tot cel ce va crede într-Însul să nu piară, ci să aibă viiaţa de veaci.

17. Că nu au tremis Dumnezău pre Fiiul Său în lumea să judece lumea, ci să să mântuiască lumea printr-Însul.
18. Cel ce crede într-Însul nu să judecă, iară cel ce nu crede, iată, s-au judecat, că nu |
195v crede în numele Unuia-Născut, Fiiului lui Dumnezău.
19. Iară aceasta este judecata, *că lumină au venit în lume şi au iubit oamenii mai vârtos *Sus 1, 9.
întunerecul decât lumina, că era faptele lor rele.
20. Că tot cel ce lucră rău ureşte Lumina şi nu vine la lumină, ca să nu să vădească lucrările lui.
21. Iară cel ce face adevărul vine la lumină, să să vădească faptele lui, că întru Dumnezău s-au făcut".

Sfârşit marţi. Joi Lum. Zac. 11. *Zac. 11.*

22. După aceste au venit Isus şi ucenicii Lui în pământul Iudei şi acolo Să zăbovea cu
ei *şi boteza. *Jos 4, 1.
23. Şi era şi Ioan botezând în Ennon, lângă Salim, că ape multe era acolo şi venea şi să boteza.
24. Că încă nu să aruncase Ioan în temniţă.
25. Şi s-au făcut întrebare dintre ucenicii lui Ioan cu jidovii de curăţenie.
26. Şi au venit la Ioan şi au zis lui: „Ravvi, Cel ce era cu tine de ceea parte de Iordan,
*Căruie tu mărturie ai dat, iată, aici botează şi toţi vin la El". *Sus 1, 19.
27. Răspuns-au Ioan şi au zis: „Nu poate omul lua ceva, de nu-i va fi dat din ceriu.
196r 28. Voi înşivă mărturisiţi de mine, || *că am zis: «Nu sânt eu Hristos, ci că sânt tremis *Sus 1, 20.
înaintea Lui».
29. Cel ce are mireasă mire ieste. Iară priiatinul mirelui, cel ce stă şi-l aude, cu bucurie să bucură pentru glasul mirelui. Deci, această bucurie a mea s-au plinit.
30. Acela trebuie să crească, iară eu a mă micşora.
31. Cel ce au venit de sus preste toţi ieste. Cel ce e de pre pământ de pre pământ este şi de pre pământ grăieşte. Cel ce din ceriu au venit preste toate este.
32. Şi ce au văzut şi au auzit, aceasta mărturiseaşte. Şi mărturiia Lui nime nu o priimeşte.
33. Cel ce I-au luat mărturiia Lui I-au sămnat, *că Dumnezău adevărat este. *Râm. 3, 4.

Sfârşit sâmb.

34. Că pre carele au tremis Dumnezău cuvintele lui Dumnezău grăieşte, că nu cu măsura dă Dumnezău Duhul.
35. Tatăl iubeşte pre Fiiul şi toate le-au dat în mâna Lui.
36. Cel ce crede în Fiiul are viiaţa de veci; iară cine nu crede în Fiiul nu va vedea viiaţa, 1 Ioan 5, 10.
ci mâniia lui Dumnezău rămâne spre el". |

196v **Cap 4**

Isus cu muiarea samarineanca vorbeaşte de apa cea vie şi de a să închina lui Dumnezeu cu Duhul, arătându-Să El a fi Measia cel făgăduit. Şi ucenicilor zice că are bucată carea ei nu ştiu, adecă ascultarea Tatălui. De săceriş şi săcerătoriu şi cel sământătoriu. Mulţi din samarineani cred într-Însul. Fiiul crăiuţului vindecă.

1. Şi, cunoscând Isus că au auzit fariseii că Isus mai mulţi ucenici are şi *botează *Sus 1, 22.
2. (Însă Isus nu boteza, ci ucenicii Lui),
3. Au lăsat Iudeea şi S-au dus iar în Galileea.
4. Şi trebuia să treacă prin Samaria.

Dumcă 5 după Paşti. Zac. 12. *Zac. 12.*

5. Şi au venit în cetatea Samariei, carea să zice Sihar, aproape de moşiia *carea au dat *Fac. 33, 19
Iacov lui Iosif, fiiului său. şi 48, 22.
6. Şi era acolo puţul lui Iacov. Iară Isus, ostenit de cale, şedea aşea pre puţ. Ceasul era Iosue 24, 32.
ca al şeaselea.

7. Venit-au o muiare din Samaria să scoaţă apă. Zis-au ei Isus: „Dă-m să beau!”
8. (Iară ucenicii Lui să dusease în cetate să || cumpere bucate). 197r
9. Şi au zis Lui muiarea aceaea samarineanca: „Cum Tu, jidov fiind, cei de la mine să beai, carea sânt muiare samarineancă? Că nu să împreună jidovii cu samarineanii”.
10. Răspuns-au Isus şi au zis ei: „De ai şti darul lui Dumnezeu şi Cine e Cel ce zice ţie: «Dă-M să beau», tu doară ai fi cerut de la El şi ţ-ar fi dat apă vie”.
11. Zis-au Lui muiarea: „Doamne, nici ai cu ce scoate, şi puţul e adânc. De unde, dară, ai apă vie?
12. Au doară Tu mai mare eşti decât tatăl nostru, Iacov, care ne-au dat puţul, şi el dintr-însul au beut şi fiii lui şi dobitoacele lui?”
13. Răspuns-au Isus şi au zis ei: „Tot cel ce bea din apa aceasta iarăş va însăta. Iară cel ce va bea din apa carea Eu voi da lui nu va însăta în veaci,
14. Ci apa carea Eu voi dai lui va fi în|tr-însul săriind izvor de apă de veaci”. 197v
15. Zis-au câtră El muiarea: „Doamne, dă-mi această apă, să nu însătez, nici să viu aici a scoate”.
16. Zis-au ei Isus: „Mergi, cheamă bărbatul tău şi vino aici”.
17. Răspuns-au muiarea şi au zis: „N-am bărbat”. Zis-au ei Isus: „Bine ai zis că «n-am bărbat»,
18. Că cinci bărbaţi ai avut. Şi acesta care-l ai nu-i al tău bărbat. Aceasta adevărat ai zis”.
19. Zis-au lui muiarea: „Doamne, văz că proroc eşti.
*2 Leage 12, 5. 20. Părinţii noştri în muntele acesta s-au închinat şi voi ziceţi *că în Ierusalim iaste locul unde trebuie a să ruga”.
21. Zis-au ei Isus: „Muiare, creade Mie că vine ceasul când nice în muntele acesta, nici în Ierusalim vă veţi închina Tatălui.
*4 Împăr. 17, 41. 22. Voi *vă închinaţi Celui ce nu ştiţi. Noi ne închinăm Celui ce ştim, că mântuirea din jidovi iaste.
23. Ci vine ceasul, şi acum iaste, când închinătorii cei adevăraţi să vor închina Tatălui cu duhul şi cu adevărul. Că || şi Tatăl pre unii ca aceia caută, carii să să închine Lui. 198r
*1 Corith. 3, 17. 24. *Duh e Dumnezeu, şi cei ce să închină Lui trebuie să să închine cu duhul şi cu adevărul”.
25. Zis-au Lui muiarea: „Ştiu că Mesia vine (ce Să zice Hristos), deci, când va veni El, ne va vesti toate”.
26. Zis-au ei Isus: „Eu sânt, Carele grăiesc cu tine”.
27. Şi numaidecât au venit ucenicii Lui şi să mira că cu muiarea grăia. Însă nime I-au zis: „Ce cauţi?” au „Ce vorbeşti cu ea?”
28. Şi au lăsat vadra sa muiarea şi s-au dus în cetate şi au zis oamenilor acelora:
29. „Veniţi şi vedeţi omul cel ce mi-au spus toate ceale ce am făcut. Au doară acesta iaste Hristos?”
30. Şi au ieşit din cetate şi vinea la El.

198v 31. Într-aceaea Îl ruga ucenicii, zicând: | „Ravi, mâncă!”
32. Iară El au zis lor: „Eu am bucată a mânca, carea voi nu ştiţi”.
33. Şi zicea ucenicii întru sineş: „Au doară cineva I-au adus a mânca?”
34. Zis-au lor Isus: „Bucata Mea iaste să fac voia Celui ce M-a tremis ca să plinesc lucrul Lui.
35. Au nu voi ziceţi că încă patru luni sânt şi săcerişul vine? Iată, zic voao, rădicaţi ochii voştri şi vedeţi ţarinele, *că sânt albe de seceriş. *Math. 9, 37.
36. Şi cel ce seaceră plată ia şi adună rod spre viiaţa de veaci ca şi cel ce samănă; împreună să să bucure şi cel ce seaceră. Luca 10, 2.
37. Că întru aceasta e cuvântul adevărat. Că altul e cel ce samănă şi altul cel ce seaceră.
38. Eu v-am trimis a săcera, în carea nu v-aţi ostenit. Alţii s-au ostenit, şi voi întru ostenealele lor aţi întrat”.
199r 39. Iară din cetatea aceaea mulţi au crezut || într-Însul din samarineani, pentru cuvântul muierii ce mărturisiia: „Încă mi-au zis toate ceale ce am făcut”.
40. Deci venind la El samarineanii, L-au rugat să rămâie acolo. Şi au rămas acolo doao zile.
41. Şi cu mult mai mulţi au crezut într-Însul pentru cuvântul Lui,
42. Şi muierii zicea că: „Acum nu pentru graiul tău creadem, că înşine am auzit şi ştim că Acesta e adevărat Mântuitoriul lumii”.

Sfârşit duminecă.

*Math. 13, 37.
43. Iară după doao zile au ieşit de acolo şi S-au dus în Galileea. Marc. 6, 4.
44. *Că însuş Isus au mărturisit că prorocul în moşiia sa cinste nu are. Luc. 4, 24.
45. *Şi, venind în Galileea, L-au priimit galileianii, văzând toate ceale ce făcusă în Ierusalim în zioa praznicului, că şi ei venisă la zioo praznicului. *Math. 4, 12. Marc. 1, 14. Luca 4, 14.

Luni 3. Zac. 13. | *Zac. 13.*

199v 46. Şi au venit iară în Cana Galileii, de au făcut apa vin. Şi era un crăişor, a căruia fiiu bolnăvea în Capernaom.
47. Acesta, auzind că Isus vine din Iudeea în Galileea, s-au dus la El şi-L ruga să Să pogoară şi să vindece fiiul lui, că începea a muri. Sus 2, 9.
48. Şi au zis Isus către el: „De nu veţi vedea seamne şi minuni, nu creadeţi”.
49. Zis-au câtră El crăioşorul: „Doamne, pogoară mai nainte de ce va muri fiiul mieu”.
50. Zis-au lui Isus: „Mergi, fiiul tău e viu”. Crezut-au omul cuvântului ce i-au zis Isus şi să ducea.
51. Şi, iată, el pogorându-să, slujile l-au întâmpinat şi i-au vestit, zicând că fiiul lui e sănătos.
52. Şi întreba ceasul de la ei, în care i-au fost mai bine. Şi au zis lui că ieri, în ceasul al şeaptelea l-au lăsat frigurile.
53. Şi au cunoscut tatăl că acel ceas era în care i-au zis Isus: „Fiiul tău e viu”. Şi au crezut el şi casa lui toată. ||
200r 54. Acesta iară al doilea sămn au făcut Isus, viind din Iudeea în Galileea.

Sfârşit luni.

Cap 5

Isus la scăldătoare tămăduiaşte bolnavul cel de treizeci şi opt de ani slăbănog; porunceaşte, sâmbăta, a-ş lua patul. Jidovilor ce hulea aceaste răspunde că toate ale Sale împreună cu Tatăl lucrează şi morţii scoală; şi a fi judecătoriu de la El rânduit tuturora, de Carele şi Ioan şi lucrurile sale şi Tatăl încă şi însuşi Moisi mărturiseaşte.

Dumcă 4 Slăbănog. Zac. 14. *Zac. 14.*

1. După aceastea era praznicul jidovilor şi S-au suit Isus în Ierusalim.
2. Şi iaste în Ierusalim o scălădătoare, carea să numeaşte ovreiaşte Vithezda, cinci foişoare având. Preoţi 23, 4, 5. 2 Leage 16, 1.
3. Întru aceastea zăcea mulţime mare de bolnavi, orbi, şchiopi, uscaţi, aşteptând mişcarea apei. |

4. Că îngerul Domnului să pogorea la vreame în scălădătoare şi să mişca apa. Şi carele 200v
întâi să pogorâse în scăldătoare după mişcarea apei să tămăduia, ori de ce era cuprins.
5. Şi era un om acolo, de 38 de ani bolnav.
6. Acesta, văzându-l Isus zăcând şi cunoscând că de multă vreame zăcusă, i-au zis: „Vreai să fii sănătos?"
7. Răspuns-au Lui slăbănogul: „Doamne, om n-am ca, deaca să va turbura apa, să mă arunce în scăldătoare. Şi când viu eu, altul mai nainte de mine să pogoară".
8. Zis-au lui Isus: „Scoală, ia-ţi patul tău şi umblă!"
9. Şi numaidecât s-au tămăduit omul şi au luat patul său şi umbla. Şi era zioa aceaea sâmbăta.
*Ieşir. 20, 11. 10. Deci zicea jidovii celui ce să tămăduisă: *„Sâmbătă iaste, nu ţi-e slobod a lua patul".
Ierem 17, 24. 11. Răspuns-au lor: „Cel ce m-au tămăduit, Acela mi-au zis: «Ia patul tău şi umblă!»" ||
12. Şi l-au întrebat: „Cine-i omul acela ce ţ-au zis: «Ia patul tău şi umblă»?" 201r
13. Iară cel ce să tămăduisă nu ştiia cine-i. Că Isus să abătusă din gloata ce era într-acel loc.
14. După aceaea l-au aflat Isus în besearică şi i-au zis: „Iată, te-ai făcut sânătos. De-acum să nu mai păcătuieşti, ca să nu ţi să întâmple ceva mai rău".
15. Dusu-s-au acel om şi au vestit jidovilor că Isus e Cel ce l-au făcut sânătos.

Sfâşit dumcă.

16. Pentru aceaea goniia jidovii pre Isus, căci făcea aceastea sâmbăta.

Zac. 15. *Mercuri 2. Zac. 15.*

17. Iară Isus au răspuns lor: „Tatăl Mieu până acum lucrează; şi Eu lucru".
18. Deci pentru aceaea mai vârtos Îl căuta jidovii să-L omoară, că nu numai dezlega sâmbăta, ci şi Tatăl Său zicea pre Dumnezeu, aseaminea făcându-Să lui Dumnezeu. Răspuns-au drept aceaea Isus şi au zis lor: |
19. „Amin, amin zic voao, nu poate Fiiul face din Sine ceva fără ce va vedea pre Tatăl 201v
făcând. Că oricare va face El, aceastea şi Fiiul aşijderea face.
20. Că Tatăl iubeaşte pre Fiiul şi toate arată Lui, care El face. Şi mai mari de aceastea va arăta Lui lucruri, ca voi să vă miraţi,
21. Că precum Tatăl deştaptă morţii şi-i învie, aşea şi Fiiul, pre carii vrea îi învie.
22. Că Tatăl pre nime nu judecă, ci toată judecata I-au dat Fiiului,
23. Ca toţi să cinstească pre Fiiul, precum cinstesc pre Tatăl. Cine nu cinsteaşte pre Fiiul nu cinsteaşte pre Tatăl, Cel ce L-au trimis.

Zac. 16. *Joi 2. Dumcă aceasta 8 la morţi. Zac. 16.*

24. Amin, amin, zic voao că cel ce aude cuvântul Mieu şi creade Celui ce M-au trimis, are viaţă de veaci şi la judecată nu vine, ci au trecut din moarte în viiaţă.

Sfârşit miercuri. ||

25. Amin, amin zic voao că vine ceasul şi acum iaste, când morţii vor auzi glasul Fiiului 202r
lui Dumnezeu şi carii vor auzi vor fi vii,
26. Că precum Tatăl are viiaţă întru Sine, aşea au dat şi Fiiului, să aibă viiaţă întru Sine.
27. Şi puteare au dat Lui şi judecată să facă, că Fiiul Omenesc iaste.
28. Nu vă mirareţi de aceasta, că vine ceasul în carele toţi cei din mormânturi vor auzi glasul Fiiului lui Dumnezeu,
*Math. 25, 46. 29. *Şi vor mearge cei ce au făcut bine întru învierea vieţii, iară cei ce au făcut rău, întru învierea judecăţii.
30. Nu pociu Eu de la Mine însumi face ceva.

Zac. 17. *Vineri 2. Zac. 17.*

Precum auz, judec, şi judecata Mea dreaptă iaste, că nu caut voia Mea, ci voia Celuia ce M-au trimis.

Sfârşit joi şi a morţilor.

31. De mărturisesc Eu pentru Mine, mărturiia Mea nu-i adevărată. |
202v 32. *Altul iaste care mărturiseaşte de Mine şi ştiu că adevărată e mărturiia carea mărturiseaşte de Mine. *Math. 3, 17. Sus 1, 15.
33. Voi aţi tremis la Ioan şi au mărturisit de adevăr.
34. Iară Eu nu de la om iau mărturie, ci aceastea zic ca voi să vă mântuiţi.
35. El era candelă arzând şi luminând, iară voi aţi vrut până la un ceas a sălta în lumina lui.
36. Iară Eu am mărturie mai mare decât Ioan că lucrurile care Mi-au dat Tatăl să le plinesc, acealea lucruri care Eu fac, mărturisesc de Mine că Tatăl M-au tremis.
37. Şi Cel ce M-au tremis, Tatăl, *Acela au mărturisit de Mine. Nici glasul Lui aţi auzit cândva, **nici faţa Lui aţi văzut. *Math. 3, 17 şi 17, 5.
38. Şi cuvântul Lui nu-l aveţi în voi rămâind, că pre Cel ce El au tremis, Acestuia voi nu creadeţi. **2 Leage 4, 12.
39. Cercetaţi scripturile, că voao vi să pare a avea într-însăle viiaţa de veaci şi acealea sânt care mărturisesc de Mine. ||
203r 40. Şi nu voiţi a veni la Mine ca viiaţă să aveţi.
41. Slavă de la oameni nu iau,
42. Ci v-am cunoscut că dragostea lui Dumnezeu nu aveţi în voi.
43. Eu am venit în numele Tatălui Mieu şi nu mă priimiţi; de va veni altul în numele Său, pre acela veţi priimi.
44. Cum puteţi voi creade, carii unul de la altul luaţi slavă, şi slava carea de la sângur Dumnezeu iaste nu o căutaţ?
45. Să nu vă paie că Eu vă voi pârî la Tatăl. Iaste cine vă pâreaşte, Moisi, în carele voi nădăjduiţi.
46. Că, de aţi creade lui Moisi, aţi creade doară şi Mie, *că acela de Mine au scris. *Face. 3, 15 şi
47. Iară de nu creadeţi scripturilor lui, cum veţi creade cuvintelor Meale?" 22, 18 şi 49, 10. 2 Leage 18, 15.

Cap 6

Cu cinci pâni şi cu doi peşti satură cinci mii de oameni. Fuge, vrând a-L face împărat. Pre mare, către ucenicii, ce să turbura de vânt, umblă. De pânea cea cerească învaţă şi că El e
203v *pânea vieţii, | şi trupul Lui bucata carea trebuie a o mânca, şi sângele Lui beutură carea trebuie a bea. Nişte ucenici, smintindu-să de cuvintele Lui, Îl părăsesc, iară apostolii cu El rămân, însă dintre carii unul zice că-i diavol.*

1. După aceste s-au dus Isus de ceea parte de Marea Galileii, care-i a Tiveriadii. Mth. 14, 13.
2. Şi mergea după El mulţime mare, că vedea seamnele ce făcea cu cei bolnavi. Mar. 6, 32. Luc. 9, 10.

Sfârşit vineri.

3. Şi S-au suit în munte Isus şi acolo şedea cu ucenicii Săi.
4. Şi era aproape Paştile, praznicul jidovilor.

Zac. 18. *Mier. 5. Zac. 18.*

5. Deci rădicându Isus ochii şi, văzând că mulţime mare au venit la El, au zis către Filip: „De unde vom cumpăra pâni să mânce aceşte?”
6. Iară aceasta zicea ispitindu-l, că El ştiia ce era să facă.
7. Răspuns-au Lui Filip: „De doao sute de dinari pâni nu le ajunge, ca fieştecare puţin ceva să ia”.
8. Zis-au Lui unul din ucenicii Lui, Andrei, fratele lui Simon Petru:
9. „Ieste un fecior aici, carele are cinci pâni de orz şi doi peşti. Ci aceste ce sânt între atâţia?”
10. Şi au zis Isus: „Faceţi oamenii să şază!” Şi era iarbă multă într-acel loc. Şi au şezut bărbaţi, cu numărul ca la cinci mii. ||
11. Şi au luat Isus pânile şi, mulţămind, au împărţit celor ce şedea. Aşijderea şi din peşti, cât vrea. 204r
12. Şi, deacă s-au săturat, au zis ucenicilor Săi: „Culegeţi cele ce au prisosit, fărămiturile, să nu piară”.
13. Şi au cules şi au umplut doaosprăzece coşniţe de fărămituri din cele cinci pâni de orz, carele au prisosit celor ce mâncase.

Zac. 19. *Sâmb. 2. Zac. 19.*

14. Deci acei oameni, văzând sămnul ce făcuse Isus, zicea că: „Acesta e adevărat Prorocul ce va să vie în lume!”
*Mth. 14, 23. Mar. 6, 46. 15. Iară Isus, cunoscând că era să vie să-L răpască şi să-L facă împărat, *au fugit iarăşi în munte, El sângur.
16. Şi, fiind sară, s-au pogorât ucenicii Lui la mare.
17. Şi, suindu-să în corabie, au venit de ceea parte de mare, în Capernaum. Şi era întunerec şi nu venise la ei Isus.
18. Iară marea, suflând mare vânt, să rădica.
19. Şi, vânslând ca la vro doaozeci şi cinci au treizeci de stadii, au văzut pre Isus umblând pre mare şi apropiindu-Să de corabie şi s-au temut.
20. Iară El au zis lor: „Eu sânt, nu vă temereţi!”
21. Şi au vrut a-L lua în corabie. Şi numaidecât corabiia au fost la pământul unde mergea. |
22. A doa zi gloata carea sta de ceea parte de mare au văzut că altă corabie nu era acolo, fără una şi că nu întrase cu ucenicii Săi Isus în corabie, ci singuri ucenicii Lui să dusease. 204v

23. Iară alte corăbii au venit de la Tiveriada, aproape de locul unde mâncase pânea, mulţumind Domnului.
24. Deci văzând gloata că Isus nu-i acolo, nici ucenicii Lui, s-au suit în corăbii şi au venit în Capernaum, căutându-L.
25. Şi, aflându-L de ceea parte de mare, au zis Lui: „Ravvi, când ai venit aici?”
26. Răspuns-au lor Isus şi au zis: „Amin, amin zic voao, Mă căutaţi nu pentru că aţi văzut seamnele, ci pentru că aţi mâncat din pâni şi v-aţi săturat.

Marţi 3. Zac. 20. *Zac. 20.*

27. Lucraţi nu hrană trecătoare, ci carea rămâne întru viiaţa de veci, carea Fiiul Omenesc va da voao, *că pre Acesta Tatăl L-au însămnat Dumnezău”. *Mth. 3, 17
28. Zis-au drept aceea către El: „Ce vom face să lucrăm lucrurile lui Dumnezău?” şi 17, 5.
29. Răspuns-au Isus şi au zis lor: *„Acesta e lucrul lui Dumnezău, să credeţi întru Cel ce L-au tremis El”. Sus 1, 32. *1 Ioan 3, 23.
30. Şi au zis Lui: „Ce sămn faci Tu, dară, să vedem şi să credem Ţie? Ce lucrezi? ||
205r 31. Părinţii noştri au mâncat mană în pustie, precum este scris: *«Pâne din ceriu le-au dat să mânce»”. *Ieşi. 17, 14 . Num. 11, 7.
32. Şi au zis lor Isus: „Amin, amin zic voao, nu Moisi au dat voao pâne din ceriu, ci Tatăl Mieu vă dă pânea din ceriu, cea adevărată. Psal. 107, 24. Înţ. 16, 20.
33. Că pâne lui Dumnezău este ceea ce s-au pogorât din ceriu şi dă viiaţă lumei”.

Sfârşit marţi.

34. Şi au zis către El: „Doamne, dă-ne pururea pânea aceasta!”

Mierc. 13. Zac. 21. *Zac. 21.*

35. Iară Isus au zis lor: „Eu sânt pânea vieţii. *Cel ce vine la Mine nu va flămânzi şi cel ce crede întru Mine nu va însătoşa nici odânăoară. *Ecli. 24, 29.
36. Ci v-am zis voao că M-aţi şi văzut şi n-aţi crezut.
37. Tot ce-Mi dă Tatăl la Mine va veni. Şi pre cel ce vine la Mine nu-l voi scoate afară,
38. Că M-am pogorât din ceriu nu ca să fac voia Mea, ci voia Celui ce M-au tremis.
39. Iară aceasta este voia Celui ce M-au tremis, a Tatălui, ca tot ce Mi-au dat să nu pierz dintr-însul, ci să-l înviez în zioa cea mai de pre urmă.

Sfârşit mier. Gioi 3. Zac. 22. *Zac. 22.*

205v 40. Iară aceasta este voia Tatălui Mieu, Celui | ce M-au tremis, ca tot cel ce vede pre Fiiul şi crede întru El să aivă viaţa de veci şi Eu îl voi înviia în zioa cea mai de pre urmă”.
41. Şi murmurea jidovii de El, căci zisease: „Eu sânt pâne vie, carea din ceriu M-am pogorât”.
42. Şi zicea: *„Au nu-i Acesta Isus, fiiul lui Iosif, a Căruie noi cunoaştem pre tatăl şi pre muma? Cum, dară, zice Acesta că: «Din ceriu M-am pogorât?»” *Mth. 13, 55. Mar. 6, 3.
43. Şi au răspuns Isus şi au zis lor: „Nu murmurareţi între voişi!
44. Nime nu poate veni la Mine de nu-l va trage Tatăl, Carele M-au tremis. Şi Eu îl voi înviia în zioa cea mai de pre urmă.

Sfârşit gioi.

45. Este scris în proroci: *«Şi vor fi toţi credincioşi lui Dumnezău». Tot cel ce au auzit de la Tatăl şi au învăţat vine la Mine. *Isai. 54, 13.
46. *Nu că pre Tatăl L-au văzut cineva, fără Cel ce e de la Dumnezău. Acesta au văzut pre Tatăl. *Mth. 11, 27.
47. Amin, amin zic voao, cel ce crede întru Mine are viiaţa de veci.

Vineri 3. Zac. 23. *Zac. 23.*

48. Eu sânt pânea vieţii.
49. *Părinţii voştri au mâncat mană în pustie şi au murit. *Ieşi. 16, 13.

50. Aceasta e pânea ce să pogoară din ceriu, ca cel ce va mânca dintr-însa să nu moară. ||
51. Eu sânt pânea cea vie, care M-am pogorât din ceriu. 206r
52. Cine va mânca din pânea aceasta viu va fi în veci. Şi pânea carea Eu voi da, trupul Meu, este pentru viiaţa lumii".
53. Deci să priciia jidovii între sineşi, zicând: „Cum poate da Acesta noao trupul Său a-l mânca?"
54. Şi au zis lor Isus: „Amin, amin zic voao, de nu veţi mânca trupul Fiiului Omenesc şi de nu veţi bea sângele Lui, nu veţi avea viaţă întru voi.
55. Cel ce mâncă trupul Mieu şi bea sângele Meu are viiaţa de veci şi Eu îl voi învиia în zioa cea mai de pre urmă.
*1 Cor 11, 27. 56. *Că trupul Meu adevărat este mâncare şi sângele Meu adevărat este beutură.

Zac. 24. *Luni 4. Zac. 24.*

57. Cel ce mâncă trupul Meu şi bea sângele Meu întru Mine petrece şi Eu întru el.
58. Precum M-au tremis Cel viu, Tatăl, şi Eu sânt viu pentru Tatăl. Şi Cel ce Mă mâncă pre Mine, şi acela va fi viu pentru Mine.
59. Aceasta este pâne carea s-au pogorât din ceriu, nu precum au mâncat părinţii voştri mana şi au murit. Cel ce mâncă pânea aceasta viu va fi în veci". |
60. Aceste au zis în sinagoga, învăţând în Capernaum. 206v
61. Deci mulţi din ucenicii Lui, auzind, au zis: „Greu e cuvântul acesta şi cine-l poate auzi pre el?"
62. Şi, ştiind Isus întru Sineş că murmură de aceasta ucenicii Lui, au zis lor: „Aceasta vă sminteşte?
*Sus 3, 13. 63. Dară de veţi vedea *pre Fiiul Omenesc suindu-Să unde era mai nainte?
64. Duhul e cel ce înviiază; trupul nu foloseşte cevaş. Cuvintele care Eu am grăit voao duh şi viiaţă sânt.
65. Ci sânt unii dintre voi carii nu cred". Că ştiia din început Isus carii ar fi necrezând şi carele era să-L vândă.
66. Şi zicea: „Pentru aceea v-am spus că nime nu poate veni la Mine de nu i să va da de la Tatăl Meu".
67. Dintr-aceasta mulţi din ucenicii Lui s-au întors înnapoi şi nu mai umbla cu El.
68. Şi au zis Isus cătră cei doisprăzece: „Au doară şi voi vreaţi a vă duce?"
69. Şi au răspuns Lui Simon Petru: „Doamne, la cine ne vom duce? Cuvintele vieţii de veci ai.
*Mth. 16, 16. Mar. 8, 29. Luc. 9, 8. 70. *Şi noi am crezut şi am cunoscut că Tu eşti Hristos, Fiiul lui Dumnezău".

Sfârşit luni. ||

71. Răspuns-au lor Isus: „Au nu Eu v-am ales pre voi doisprăzece, şi dintre voi unul e diavol?" 207r
72. Şi zicea pre Iuda a lui Simon Iscarioteanul, că acesta era să-L vândă, fiind unul din cei doisprăzece.

Cap 7

La praznicul corturilor, ca în taină suindu-Să, învinge cu învăţătura Sa pre jidovi, că nedrept L-ar fi hulit pentru ce au vindecat omul sâmbăta. Pre cei însătaţi la Sine-i cheamă şi de El gloata în multe chipuri grăieşte. Slujitorii cei trimişi a-L prinde, auzind propoveduirea Lui, Îl laudă. Ci şi Nicodim, mântuindu-L, rău aude de la arhierei şi farisei.

Zac. 25. *Marţi 4. Zac. 25.*

1. Iară după aceste umbla Isus prin Galileia, că nu vrea a umbla prin Iudeia, că-L căuta jidovii să-L omoară.
*Preoţi 23, 34. 2. Şi era aproape praznicul jidovilor, *întinderea corturilor.
3. Şi au zis cătră El fraţii Lui: „Treci de aici şi mergi în Ierusalim, ca şi ucenicii Tăi să vază lucrurile Tale care faci.
4. Că nime face ceva în taină şi caută însuşi a fi la arătare. De faci aceste, arată-Te pre Tine însuţi lumii". |

207v 5. Că nici fraţii Lui credea într-Însul.
6. Şi au zis lor Isus: „Vreamea Mea încă n-au sosit, iară vreamea voastră pururea e gata.
7. Nu poate lumea urî pre voi, iară pre Mine Mă ureşte, că Eu mărturisesc de ea, că faptele ei rele sânt.
8. Voi vă suiţi la acel praznic, iară Eu nu Mă sui la praznicul acela, că vremea Mea încă nu s-au plinit".
9. Aceste zicând, El au rămas în Galileia.
10. Iară deacă s-au suit fraţii Lui, atunci şi El S-au suit la praznic, nu în arătare, ci ca în taină.
11. Iară jidovii Îl căuta în zioa praznicului şi zicea: „Unde-i Acela?"
12. Şi murmurare multă era în gloată de El. Că unii zicea că-i bun, iară alţii zicea: „Nu, ci înşală gloatele".
13. Însă nime la arătare grăia de El, pentru frica jidovilor.
14. Iar înjumătăţindu-să praznicul, S-au suit Isus în besearecă şi învăţa.
15. Şi să mira jidovii, zicând: „Cum ştie Acesta carte, neînvăţând?"
208r 16. Răspuns-au lor Isus şi au zis: „Învăţătura | | Mea nu este a Mea, ci a Celui ce M-au tremis.
17. De va vrea cineva a face voia Lui, va cunoaşte din învăţătură de este din Dumnezău au Eu de la Mine grăiesc.
18. Cel ce grăieşte de la sineşi slava sa caută. Iară Cel ce caută slava Celui ce L-au tremis, Acesta adevărat este şi nedreptate în El nu este.
19. *Au nu Moisi v-au dat legea şi nime dintre voi face legea? *Ieşi 24, 3.
20. *Ce Mă căutaţi să Mă omorâţi?" Răspuns-au gloata şi au zis: „Drac ai. Cine Te caută să Te omoară?" *Sus 5, 40.
21. Răspuns-au Isus şi au zis lor: „Un lucru am făcut şi toţi vă miraţi.
22. Pentru aceaea *Moisi v-au dat tăiarea împrejur (nu că din Moisi iaste, **ci de la părinţi) şi sâmbăta tăiaţi împrejur omul. *Preoţi 12, 3. ** Facer. 17, 10.
23. De ia omul tăiarea împrejur sâmbăta, ca să nu să strice leagea lui Moise, pre Mine vă mâniiaţi, căci tot omul sânătos l-am făcut sâmbăta?
24. *Nu judecareţi după faţă, ci dreaptă judecată judecaţi". | *2 Leage 1, 17.
208v 25. Şi zicea unii din Ierusalim: „Au nu Acesta iaste pre Carele caută să-L omoară?
26. Şi, iată, la arătare grăiaşte şi nimica nu-i zic. Au doară adevărat au cunoscut căpeteniile că Acesta iaste Hristos?
27. Ci pre Acesta Îl ştim de unde iaste. Iară Hristos, când va veni, nime şti de unde iaste".
28. Şi striga Isus în besearică, învăţând şi zicând: „Şi pre Mine Mă ştiţi şi de unde sânt ştiţi! Şi de la Mine n-am venit, ci iaste adevărat Cel ce M-au trimis, pre Carele voi nu ştiţi.
29. Eu Îl ştiu, că de la El sânt şi El M-au tremis".
30. Şi-L căuta să-L prinză, şi nime n-au pus pre El mânile, că încă nu venisă ceasul Lui.

Sfârşit mercuri.

31. Iar din gloată mulţi au crezut într-Însul şi zicea: „Hristos, când va veni, au doară mai multe seamne va face decât carele au făcut Acesta?"
32. Auzit-au fariseii gloata murmurând de El aceastea şi au tremis căpeteniile şi fariseii slujitori să-L prinză. | |
209r 33. Şi au zis lor Isus: „Încă puţină vreame sânt cu voi şi merg la Cel ce M-au trimis.
34. *Căuta-Mă-veţi şi nu Mă veţi afla. Şi unde sânt Eu, voi nu puteţi veni". *Jos. 13, 33.
35. Şi au zis jidovii între sineşi: „Unde va să meargă Acesta, ca să nu-L aflăm? Au doară la cei răsipiţi între limbi va să meargă şi să înveaţe limbile?
36. Ce cuvânt e acesta care au zis: «Căuta-Mă-veţi şi nu Mă veţi afla» şi «Unde sânt Eu, voi nu puteţi veni»?"

Duminecă a 50. Zaceal 27. *Zac. 27.*

37. Iară în zioa cea mai de pre urmă, *cea mare a praznicului, sta Isus şi striga, zicând: „De însătează cineva, vie la Mine şi beaie! *Preoţi 23, 27.
38. *Cel ce creade întru Mine, precum zice scriptura, râuri din pântecele lui vor curge de apă vie". *2 Leage 18, 15. Ioil. 2, 28.
39. Iară aceasta au zis de Duhul Care era să-L priimească cei ce credea într-Însul. Că încă nu era Duhul dat, că Isus încă nu era proslăvit. | Fapt. 2, 17.

40. Deci dintr-aceaea gloată auzind aceaste a Lui cuvinte, zicea: „Acesta iaste adevărat 209v
proroc”.
41. Alţii zicea: „Acesta iaste Hristos”. Iar unii zicea: „Au doară din Galileea vine
Hristos?
*Mihei 5, 2. 42. *Au nu scriptura zice că din sămânţa lui David şi din coşteiu Vithleemului, unde era
Math. 2, 6. David, vine Hristos?”
43. Deci împărăcheare s-au făcut în gloată pentru El.
44. Iar unii dintr-înşii vrea a-L prinde, ci nime n-au pus pre El mânile.
45. Şi au venit slujitorii la arhierei şi la farisei şi le-au zis aceia: „Căci nu L-aţi adus?”
46. Răspuns-au slujitorii: „Nici odânioară au grăit aşea om ca acest om”.
47. Şi au răspuns lor fariseii: „Au doară şi voi v-aţi înşelat?
48. Au doară din căpetenii careva au crezut într-Însul, au din farisei?
49. Ci gloata aceasta, carea nu şti leagea, blăstămaţi sânt”. ||
*Sus 3, 2. 50. Zis-au Nicodim cătră ei, *cel ce au venit la El noaptea, care era unul dintr-înşii: 210r
*2 Leage 17, 8 şi 19, 15. 51. „Au doară leagea noastră judecă pre om de nu va auzi întâi de la el *şi va cunoaşte
ce să facă?”
52. Răspuns-au şi au zis lui: „Au doară şi tu galileean eşti? Cercetează scripturile şi vezi
că din Galileea proroc nu s-au sculat”.
53. Şi s-au întors fieştecarele la casa sa.

Treci Duminecă 50.

Cap 8

Muiarea cea aflată în preacurvie, scriind pre pământ, o dezleagă. Zice-Să pre Sine Lumina lumii şi că fariseii în păcatul său vor muri. Şi care sânt adevărat ucenicii Lui şi carii a sluji au sloboz. Zice că aceia nici din Dumnezeu, nici din Avraam, ci din tatăl diavolul sânt, carii celui ce zice adevărul nu cred. Hulitorilor zice că El drac nu are, ci cinsteaşte pre Tatăl, şi mai nainte de a fi Avraam, El iaste. Şi vrând a-L ucide cu pietri, luându-Să din vedearea lor, iase din besearică.

1. Iară Isus S-au dus în Muntele Maslinilor. |
2. Şi de dimineaţă iară au venit în besearică şi tot norodul au venit la El; şi, 210v
şezând, învăţa.

Zac. 28. *Septemvrie 11. Zac. 28.*

3. Iară cărturarii şi fariseii aduc o muiare priinsă în precurvie şi o au pus în mijloc.
4. Şi au zis Lui: „Învăţătoriule, această muiare acum s-au prins în preacurvie,
Preoţi 20, 10. 5. Iară în leage Moisi ne-au poruncit pre unile ca aceastea a le ucide cu pietri. Tu, dară,
ce zici?”
6. Iară aceasta zicea ispitindu-L, ca să-L poată vinovăţi. Iară Isus, plecându-Să jos, scriia
cu deajetul pre pământ.
2 Leage 17, 7. 7. Şi, neîncetând a-L întreba, S-au rădicat şi le-au zis: „Care e fără păcat între voi întâiu
arunce piatră spre ea”.
8. Şi, iarăşi plecându-Să, scriia pre pământ.
9. Iară auzind, unul după altul ieşiia, începând de la cei bătrâni. Şi au rămas sângur Isus
şi muiarea în mijloc stând.
10. Şi, rădicându-Să Isus, au zis ei: „Muiare, unde sânt cei ce te pârea? Nime nu te-au
osândit?” ||
11. Carea au zis: „Nime, Doamne”. Iar Isus au zis: „Nici Eu te osândesc. Mergi, şi de 211r
acum nu mai greşi!”

Zac. 29. *Sfârşit sfintului. Cetire duminică a 8. Joi 4. Zac. 29.*

*1 Ioan 1, 5. 12. Şi iară au grăit lor Isus, zicând: *„Eu sânt Lumina lumii. Cel ce vine după Mine nu
umblă întru întunearec, ci va avea lumina vieţii”.

Sfârşit duminică 20.

13. Şi au zis Lui fariseii: „Tu mărturiseşti de Tine însuţi. Mărturiia Ta nu e adevărată”.
14. Răspuns-au Isus şi au zis lor: „Deşi mărturisesc Eu de Mine însumi, adevărată e mărturiia Mea, că ştiu de unde viu şi unde merg. Iară voi nu ştiţi de unde viu şi unde merg.
15. Voi după trup judecaţi. Eu nu judec pre cineva.
16. Şi de judec Eu, judecata Mea dreaptă iaste, că sângur nu sânt, ci Eu şi Cel ce M-au trimis, Tatăl”. |
211v 17. Şi în leagea voastră scris iaste *că a doi oameni mărturiia adevărată iaste. *2 Leage 17, 6
18. Eu sânt Cel ce mărturisesc de Mine însumi. Şi mărturiseaşte de Mine Cel ce M-au trimis, Tatăl”. şi 19, 15. Math. 18, 26.
19. Şi zicea Lui: „Unde e Tatăl Tău?” Răspuns-au Isus: „Nici pre Mine nu cunoaşteţi, nici pre Tatăl Mieu. De M-aţi cunoaşte pre Mine, doară şi pre Tatăl Mieu aţi cunoaşte”. 1 Cor. 13, 1. Ovreai 10, 28.
20. Aceaste cuvinte au grăit Isus în vistierie, învăţând în besearică. Şi nime nu L-au prins, că încă nu venisă ceasul Lui.

Sfârşit joi. Vineri 4. Zac. 30. *Zac. 30.*

21. Şi iară au zis lor Isus: „Eu merg şi Mă veţi căuta şi în păcatul vostru veţi muri. Unde Eu merg, voi nu puteţi veni”.
22. Zicea, dară, jidovii: „Au doară să va omorî pre Sine însuşi, că au zis: «Unde Eu merg, voi nu puteţi veni»?”
23. Şi zicea lor: „Voi de jos sânteţi, Eu de sus sânt. Voi din lumea aceasta sânteţi, Eu nu sânt din lume. ||
212r 24. Drept aceaea am zis voao că veţi muri în păcatele voastre. Că de nu veţi creade că Eu sânt, veţi muri în păcatul vostru”.
25. Şi zicea Lui: „Tu cine eşti?” Zis-au lor Isus: „Începutul, care şi grăiesc voao.
26. Multe am de voi a grăi şi a judeca, ci Cel ce M-au trimis *drept iaste. Şi Eu ceale ce am auzit de la El, aceastea grăiesc în lume”. *Râml. 3, 4.
27. Şi n-au cunsocut că Tatăl Lui zicea pre Dumnezeu.
28. Şi au zis lor Isus: „Când veţi înălţa pre Fiiul Omenesc, atunci veţi cunoaşte că Eu sânt, şi de la Mine însumi nimică nu fac, ci precum M-au învăţat Tatăl, aceastea grăiesc.
29. Şi Cel ce M-au trimis cu Mine iaste şi nu M-au lăsat sângur. Că Eu ceale ce plac Lui fac pururea”.
30. Aceastea El grăind, mulţi au crezut într-Însul.

Sfârşit vineri şi sâmb. Sâmb. 9. Zac. 31. *Zac. 31.*

31. Şi zicea Isus câtră jidovii cei ce au crezut Lui: | „De veţi rămânea voi întru cuvântul 212v
Mieu, adevărat ucenicii Miei veţi fi,
32. Şi veţi cunoaşte adevărul, şi adevărul vă va slobozi”.
33. Răspuns-au Lui: „Sământa lui Avraam sântem şi nimărui n-am slujit nici odinioară. Cum zici Tu: «Slobozi veţi fi»?”
*Râm. 6, 15, 16. 34. Răspuns-au lor Isus: „Amin, amin zic voao *că tot cel ce face păcatul slugă iaste
2 Petru 2, 19. păcatului.
35. Iară sluga nu rămâne în casă în veaci, iară Fiiul rămâne în veaci.
36. Deci de vă va slobozi Fiiul, adevărat slobozi veţi fi.
37. Ştiu că fiii lui Avraam sânteţi, ce Mă căutaţi să Mă omorâţi, că cuvântul Mieu nu încape întru voi.
38. Eu ce am văzut la Tată-Mieu grăiesc şi voi ceale ce aţi văzut la tatăl vostru faceţi”.
39. Răspuns-au şi au zis Lui: „Tatăl nostru Avraam iaste”. Zis-au lor Isus: „De sânteţi fiii || lui Avraam, faptele lui Avraam faceţi. 213r
40. Iară acum Mă căutaţi să Mă omorâţi, Omul carele v-am grăit adevărul care am auzit de la Dumnezeu. Aceasta Avraam n-au făcut.
41. Voi faceţi lucrurile tatălui vostru”. Zis-au drept aceaea Lui: „Noi din curvie nu sântem născuţi. Un tată avem, pre Dumnezeu”.

Zac. 32. *Luni 5. Zac. 32.*

42. Şi au zis lor Isus: „De ar fi Dumnezeu tatăl vostru, M-aţi iubi, adecă, pre Mine, că Eu de la Dumnezeu am purces şi am venit. Că nu de la Mine însumi am venit, ci El M-au trimis.
43. Pentru ce vorba Mea nu o cunoaşteţi? Că nu puteţi auzi cuvântul Mieu.
*1 Ioan 3, 8. 44. *Voi din tatăl diavolul sânteţi şi poftele tatălui vostru voiţi a face. El ucigaş era din început şi întru adevăr n-au stătut, că nu iaste adevăr într-însul. Când grăiaşte minciună, dintru ale sale grăiaşte, că mincinos iaste şi tatăl minciunii. |
45. Iară Eu deacă vă spuiu adevărul, nu creadeţi Mie. 213v
46. Cine dintre voi Mă va vădi de păcat? De vă spuiu adevărul, căci nu creadeţi Mie?
*1 Ioan 4, 6. 47. *Cel ce e din Dumnezeu cuvintele lui Dumnezeu aude. Pentru aceaea voi nu auziţi, că din Dumnezeu nu sânteţi”.
48. Răspuns-au drept aceaea jidovii şi au zis Lui: „Au nu bine zicem noi că samarinean eşti Tu şi ai drac?”
49. Răspuns-au Isus: „Eu drac nu am, ci cinstesc pre Tatăl Mieu şi voi M-aţi necinstit.
50. Iară Eu nu caut slava Mea; iaste cine să caute şi să judece.

Zac. 33. *Marţi. 5. Zac. 33.*

51. Amin, amin zic voao, de va ţinea cineva cuvântul Mieu, nu va vedea moartea în veaci”.

Sfârşit luni.

52. Zis-au drept aceaea jidovii: „Acum am cunoscut că drac ai. Avraam au murit şi prorocii; şi Tu zici: «De va ţinea cineva cuvântul Mieu, nu va gusta moartea în veac». ||
53. Au doară Tu mai mare eşti decât tatăl nostru, Avraam, carele au murit? Şi prorocii 214r
au murit. Cine Te faci pre Tine însuţi?”
54. Răspuns-au Isus: „De Mă slăvesc Eu pre Mine însumi, slava Mea nimica iaste. Iaste Tatăl Mieu Cel ce Mă slăveaşte, Carele voi ziceţi că Dumnezeul vostru iaste,
55. Şi nu L-aţi cunoscut, iară Eu L-am cunoscut. Şi, de voi zice că nu-L cunosc, voi fi aseaminea voao, mincinos. Ci-L ştiu şi cuvântul Lui ţiiu.
56. Avraam, tatăl vostru, au poftit să vază zioa Mea. Văzut-au şi s-au bucurat”.
57. Şi au zis jidovii câtră El: „Cincizăci de ani încă nu ai şi pre Avraam l-ai văzut?”
58. Zis-au lor Isus: „Amin, amin zic voao, mai nainte de a fi Avraam, Eu sânt”.
59. Şi au luat pietri să arunce spre El. | Iară Isus S-au ascuns şi au ieşit din 214v
besearică.

Cap 9

Pre cel orb din naştere sâmbăta luminează. A căruie minuni slavă cu multe meşteşugiri să nevoiesc fariseii a o huli. Şi, pentru că cel ce fusease orb pre Hristos apără, afară din sinagogă să leapădă. Ci de la Hristos învăţându-să, crede şi să închină Lui, Carele spre judecată a fi venit în lume pre Sine Să zice.

Dnecă 6 a Orbului. Zac. 34. *Zac. 34.*

1. Şi, trecând Isus, au văzut un om orb din naştere.
2. Şi L-au întrebat ucenicii Lui: „Ravvi, cine au păcătuit, acesta au părinţii lui, de s-au născut orb?”
3. Răspuns-au Isus: „Nici acesta au păcătuit, nici părinţii lui, ci ca să să arete lucrurile lui Dumnezău întru el.
4. Eu trebuie să fac lucrurile Celui ce M-au tremis până este zio. Vine noaptea, când nime nu poate lucra.
5. Până când sânt în lume, Lumină sânt lumii”.
6. Aceste zicând, au scupit pre pământ şi au făcut tină din scupit şi au uns tina pre ochii lui. ||

215r 7. Şi au zis lui: „Mergi, spală-te în scăldătoarea Siloi (ce să tâlcuieşte „tremis”); şi s-au dus şi s-au spălat şi au venit văzând.

8. Iară vecinii şi cei ce-l văzuse întâi că era cerând zice: „Au nu e acesta cel ce şedea şi cerea?” Alţi zicea: „Că acesta este”.
9. Iară alţii: „Nicidecum, ci aseamine lui este”. Iară el zicea că: „Eu sânt”.
10. Şi zicea lui: „Cum s-au deşchis ţie ochii?”
11. Răspuns-au: „Omul acela, ce să zice Isus, au făcut tină şi au uns ochii mei şi mi-au zis: «Mergi la scăldătoare Siloi şi te spală». Şi m-am dus şi m-am spălat şi văz”.
12. Şi au zis lui: „Unde-i Acela?” Zis-au: „Nu ştiu”.
13. Adusu-l-au la farisei pre cel ce fusease orb.
14. Şi era sâmbătă când au făcut Isus tină şi au deşchis ochii lui.
15. Şi iară l-au întrebat fariseii cum văzuse. Iară el au zis lor: „Tină mi-au pus pre ochi şi m-am spălat şi văz”.
16. Şi zicea unii dintre fariseai: „Nu e acesta om de la Dumnezău, carele nu păzeşte sâmbăta”. Iară alţii zicea: „Cum poate omul păcătos face aceste seamne?” Şi era împărechere între ei. |

215v 17. Şi au zis iară orbului: „Tu ce zici de acela ce ţ-au deşchis ochii?” Iară el au zis: „Că proroc este”.

18. Şi n-au crezut jidovii de el că fusease orb şi văzuse, până ce au chemat părinţii celui ce văzuse.
19. Şi i-au întrebat, zicând: „Acesta e fiiul vostru, care voi ziceţi că orb s-au născut? Cum, dară, acum vede?”
20. Răspuns-au părinţii lui şi au zis: „Ştim că acesta este fiiul nostru şi cum că orb s-au născut.
21. Iară cum vede acum, nu ştim, au cine i-au deşchis ochii, noi nu ştim. Pre el întrebaţi. Vârstă are, el de sine grăiască”.
22. Aceste au zis părinţii lui, că să temea de jidovi. Că să sfătuise jidovii ca de L-ar mărturisi cineva a fi Hristos, să-l scoaţă din sinagogă.
23. Pentru aceea părinţii lui au zis: „Că vârstă are, pre el întrebaţi”.
24. Şi iară au chemat omul cel ce fusease orb şi au zis lui: „Dă slavă lui Dumnezău. Noi ştim că omul acesta-i păcătos”.
25. Şi au zis el lor: „De e păcătos, nu ştiu. Una ştiu, că, fiind orb, acum văz”.
26. Şi au zis lui: „Ce ţ-au făcut, cum ţ-au deşchis ochii?” ||

216r 27. Răspuns-au lor: „Zis-am acum voao şi aţi auzit. Ce vreaţi iarăşi a auzi? Au doară şi voi vreaţi a fi ucenicii Lui?”

28. Suduitu-l-au dirept aceea şi au zis: „Tu fii ucenicul Lui! Iară noi sântem ucenicii lui Moisi.
29. Noi ştim că lui Moisi au grăit Dumnezău, iar pre acesta nu-l ştim de unde este”.
30. Răspuns-au acel om şi au zis lor: „De aceasta e minune, că voi nu ştiţi de unde este şi au deşchis ochii mei.

31. Şi ştiu că pre păcătoşi Dumnezău nu-i ascultă. Ci, de este cineva cinstitoriu de Dumnezău şi face voia Lui, pre acesta-l aude.
32. Din veac nu s-au auzit să fie deşchis cineva ochii orbului din naştere.
33. De n-ar fi Acesta de la Dumnezău, nu putea face ceva".
34. Răspuns-au şi au zis lui: „În păcate te-ai născut tot, şi tu ne înveţi?" Şi l-au scos afară.
35. Auzit-au Isus că l-au scos afară şi, aflându-l, i-au zis: „Tu crezi în Fiiul lui Dumnezău?"
36. Răspuns-au el şi au zis: „Cine e, Doamne, să crez într-Însul?" |
37. Şi i-au zis lui Isus: „Şi L-ai văzut! Şi Cel ce grăieşte cu tine, Acela este". 216v
38. Iară el au zis: „Crez, Doamne!" Şi, căzând, s-au închinat Lui.

Zac. 35. *Sfârşit dnecă. Gioi 5. Zac. 35.*

39. Şi au zis Isus: „Spre judecată Eu am venit întru această lume. Ca cei ce nu vâd să vază, şi cei ce văd orbi să fie".
40. Şi au auzit unii dintre fariseii carii era cu El şi au zis Lui: „Au doară şi noi sântem orbi?"
41. Zis-au lor Isus: „De aţi fi orbi, n-aţi avea păcat. Iară acum ziceţi: «Că vedem», păcatul vostru rămâne".

Cap 10

Hristos, scriind pre păstoriul cel adevărat şi pre cel năimit, să zice pre Sine a fi uşe oilor şi păstoriu bun, Carele şi alte oi are a le aduce la acelaş ocol. Sufletul Său pune, ca iară să-L ia. Jidovii vreau a-L împroşca cu pietri, că pre Sine din faptele Sale Să zicea unul a fi cu Tatăl şi Fiiul lui Dumnezău, carea o arată a nu fi blăstăm.

Mai 21 şi Zlatoust la utră.

1. „Amin, amin zic voao, cel ce nu întră pre uşe în staulul oilor, ci să suie pe airi, acela fur este şi tâlhariu. ||
2. Iară care întră pre uşe, păstoriu iaste oilor. 217r
3. Acestuia păstoriul deşchide şi oile aud glasul lui şi oile sale cheamă pre nume şi le scoate.
4. Şi, când va scoate oile sale, mearge înaintea lor şi oile merg după el, că cunosc glasul lui.
5. Iară după cel strein nu merg, ci fug de el, că nu cunosc glasul streinilor".
6. Această pildă au zis lor Isus, iară ei n-au cunoscut ce grăiaşte lor.
7. Şi au zis lor iarăş Isus: „Amin, amin zic, că Eu sânt uşea oilor.
8. Toţi, oricâţi au venit, furi sânt şi tâlhari şi nu-i aud oile.

Noem. 13 şi a arhiereilor de obşte. Zac. 36. *Zac. 36.*

9. Eu sânt uşea, prin Mine, de va întra cineva, să va mântui şi va întra şi va ieşi şi păşune va afla.

Sfârşit joi şi Constantin.

10. Furul nu vine, fără să fure şi să omoară şi să piarză. Eu am venit ca viaţă să aibă şi mai mult să aibă. |

217v 11. Eu sânt Păstoriul cel bun. *Păstoriul bun sufletul său dă pentru oile sale. *Isaie 40, 11.

12. Iară năimitul şi carele nu iaste păstoriu, a căruia nu sânt oile ale sale, veade lupi venind şi lasă oile şi fuje. Şi lupul răpeaşte şi răsipeaşte oile. Iezechie. 34, 23 şi 37, 24.

13. Iară năimitul fuge, că năimit iaste şi nu i-i grije de oi.

14. Eu sânt Păstoriul cel bun şi Mă cunsc oile Meale.

15. *Precum cunoaşte pre Mine Tatăl, şi Eu cunosc pre Tatăl şi sufletul Mieu pun pentru oi. *Math. 11, 27. Luca 10, 22.

16. Şi alte oi am, care nu sânt din staulul acesta. Şi acealea trebuie să le adun şi glasul Mieu vor auzi şi va fi un staul şi un păstoriu.

Sfârşit arhierei. Vineri 5. Zac. 37. *Zac. 37.*

17. Pentru aceaea Mă iubeaşte Tatăl, *că Eu pun sufletul Mieu şi iară îl voi lua. *Isaie 53, 7.

18. Nime nu-l ia de la Mine, ci sufletul, de la Mine însumi; şi puteare am a-l pune şi puteare am iară a-l lua. Această poruncă am luat de la Tatăl Mieu". ||

218r 19. Împărecheare iarăşi s-au făcut între jidovi pentru cuvintele aceastea.

20. Şi zicea mulţi dintr-înşii: «Drac are şi ş-au ieşit din fire. Ce-l ascultaţi?»

21. Alţii zicea: «Aceaste cuvinte nu sânt a celui ce are drac. Au doară dracul poate deşchide ochii orbilor?»

De obşte a besearicii.

22. *Şi au fost înoirile bisearicii în Ierusalim şi era iarna. *1 Mac. 4, 26, 29.

23. Şi umbla Isus prin bisearică în foişorul lui Solomon.

24. Şi l-au încunjurat jidovii şi zicea Lui: „Până când iai sufletul nostru? De eşti Tu Hristos, spune noao la arătare".

25. Răspuns-au lor Isus: „Grăiesc voao şi nu creadeţi; lucrurile care Eu fac în numele Tatălui Mieu, aceastea mărturisesc de Mine.

26. Ce voi nu creadeţi, că nu sânteţi din oile Meale.

Sâmbătă 5. Zac. 38. *Zac. 38.*

27. Oile Meale glasul Mieu aud şi Eu le cunosc şi vin după Mine. |

218v 28. Şi Eu le voi da viaţa de veaci.

Sfârşit vineri şi a Înoirii.

Şi nu vor peri în veac şi nu le va răpi cineva din mâna Mea.

29. Tatăl Mieu, ce Mi-au dat, mai mare decât toţi iaste şi nime nu poate răpi din mâna Tatălui Mieu.

30. Eu şi Tatăl unul sântem".

31. Şi au luat jidovii pietri să-L ucigă.

32. Răspuns-au lor Isus: „Multe lucruri bune v-am arătat de la Tatăl Mieu; pentru care lucruri din eale Mă ucideţi cu pietri?"

33. Răspuns-au Lui jidovii: „Pentru lucru bun nu Te ucidem, ci pentru hulă. Şi pentru că Tu om fiind, Te faci pre Tine însuţi Dumnezeu".

34. Răspuns-au lor Isus: „Au nu iaste scris în leagea voastră, *că: «Eu am zis: dumnezei sânteţi»? *Psalm. 91, 6.

35. Deacă au zis pre aceia dumnezei, câtră carii era cuvântul lui Dumnezeu şi nu să poate strica scriptura,

36. Pre Carele Tatăl L-au sfinţit şi L-au || trimis în lume, voi ziceţi că: «Huleaşti», pentru 219r
că am zis: «Fiiul lui Dumnezeu sânt».
37. De nu fac lucrurile Tatălui Mieu, nu creadereţi Mie.
38. Iară de fac, deşi nu vreaţi a creade Mie, lucrurilor creadeţi, ca să cunoaşteţi şi să creadeţi că Tatăl în Mine iaste, şi Eu în Tatăl".

Sfârşit sâmbătă. Ianuarie 12.

39. Şi-L căuta să-L prinză. Şi au ieşit din mânile lor.
40. Şi S-au dus iară de ceaea parte de Iordan, la acel loc unde era Ioan botezând întâi şi au rămas acolo.
41. Şi mulţi au venit la El şi zicea că Ioan, adecă, nice un sămn au făcut.
42. Iară toate, oricare au zis Ioan de Acesta, adevărate era. Şi mulţi au crezut întru El.

Cap 11 |

Isus pre Lazar cel de patru zile mort învііază, multe grăind cu ucenicii şi cu Martha. Pentru 219v
aceaea, mulţi pentru această minune crezând în Hristos, arhiereii şi fariseii sfat făcând, au rânduit să-L ucigă. Caifa arhiereul prorocind că trebuie să moară Isus, ca nu tot norodul să piară. Iară Isus Să departă în cetatea Efrem.

1. Şi era un bolnav, Lazar, în Vithania, din coşteiul Mariei şi al Marthei, sororei lui.
*Math. 26, 7. 2. (Iară Maria era *carea au uns pre Domnul cu unsoare şi au şters picioarele
Luc. 7, 37. Lui cu perii capului său; a cărie frate, Lazar, bolnăviia).
Jos. 12, 3. 3. Şi au tremis surorile lui cătră El, zicând: „Doamne, iată, pre carele iubeşti bolnăveşte".
4. Şi, auzind Isus, au zis lor: „Boala aceasta nu-i spre moarte, ci spre slava lui Dumnezău, ca să Să proslăvească Fiiul lui Dumnezău printr-însa".
5. Şi iubiia Isus pre Martha, sora lui, şi pre Mariia şi pre Lazar.
6. Şi, auzind că bolnăveaşte, atunci, adecă, au rămas într-acel loc doao zile. ||
7. Apoi, după aceastea au zis ucenicilor Săi: „Să meargem iară în Iudeea". 220r
8. Zis-au Lui ucenicii: „Ravi, acum Te căuta jidovii să Te ucigă cu pietri şi iară mergi acolo?"
9. Răspuns-au Isus: „Au nu doaosprăzeace ceasuri sânt în zi? De va umbla cineva zioa, nu să potigneaşte, că lumina aceştii lumi veade.
10. Iară, de va umbla noaptea, să potigneaşte, că lumină nu iaste într-însul".
11. Aceastea au zis, şi după aceastea au zis lor: „Lazar, priiatinul nostru, doarme; ci merg să-l deştept din somn".
12. Şi au zis ucenicii Lui: „Doamne, de doarme, mântui-să-va".
13. Iară Isus zisease de moartea lui, iară lor li s-au părut că de dormirea somnului zicea.
14. Atunci, dară, Isus le-au zis arătat: „Lazar au murit.
15. Şi Mă bucur pentru voi, ca să creadeţi, că nu eram acolo. Ci să meargem la el". |
16. Şi au zis Thoma, ce să zice Jamănul, cătră soţii: „Să meargem şi noi, să murim cu El". 220v
17. Şi au venit Isus şi l-au aflat patru zile având în mormânt.
18. (Şi era Vithania aproape de Ierusalim ca 15 stadii).
19. Şi mulţi din jidovi venisă la Martha şi Maria, ca să le mângăie de frate-său.
20. Deci Martha auzind că Isus au venit, L-au întâmpinat; iară Maria şedea acasă.
21. Şi au zis Martha cătră Isus: „Doamne, de ai fi fost aici, fratele nost n-ar fi murit.
22. Ci şi acum ştiu că orice vei ceare de la Dumnezeu, da-va Ţie Dumnezeu".
23. Zis-au ei Isus: „Înviia-va fratele tău".
*Luc. 14, 14. 24. Zis-au Lui Martha: „Ştiu că va învia *la înviiare, în zioa cea mai de pre urmă".
Sus. 5, 29. 25. Zis-au ei Isus: „Eu sânt învііare şi viaţa; *cel ce creade întru Mine, de va muri, viu
Sus. 6, 40. va fi. ||
26. Şi tot cel ce e viu şi creade întru Mine nu va muri în veac. Crezi aceasta?" 221r
27. Zis-au Lui: „Adevărat, Doamne, eu am crezut că Tu eşti Hristos, Fiiul lui Dumnezeu celui viu, Carele într-această lume ai venit".
28. Şi aceastea zicând, s-au dus şi au chemat pre Maria, soru-sa, în taină, zicând: „Învăţătoriul e aici şi te cheamă".
29. Ea auzind, s-au sculat degrab şi au venit la El.
30. Că încă nu venisă Isus în coşteiu, ci era încă într-acel loc, unde-L întâmpinasă Martha.

31. Deci jidovii, cei ce era cu ea în casă şi o mângăia, văzând pre Maria că degrab s-au sculat şi au ieşit, au mers după ea, zicând că mearge la mormânt, să plângă acolo.
32. Deci Maria venind unde era Isus, văzându-L, au căzut la picioarele Lui şi i-au zis: „Doamne, de ai fi fost aici, n-ar fi murit fratele mieu”. |
221v 33. Iară Isus văzându-o plângând şi pre jidovii carii venisă cu ea plângând, au suspinat cu duhul şi S-au turburat
34. Şi au zis: „Unde l-aţi pus?” Zis-au Lui: „Doamne, vino şi vezi”.
35. Şi au lăcrămat Isus.
36. Şi au zis jidovii: „Iată cum îl iubea”.
37. Iar unii dintr-înşii au zis: *„Au nu putea Acesta, Care au deşchis ochii celui orb născut, a face să nu moară acesta?” *Sus 9, 6.
38. Şi Isus, iară turburându-Să întru Sine, au venit la mormânt. Şi era peşteră şi piatră era pusă pre ea.
39. Zis-au Isus: „Luaţi piatra”. Zis-au Lui Martha, sora celui ce era mort: „Doamne, iată pute, că-i de a patra zi”.
40. Zis-au ei Isus: „Au nu ţ-am zis că, de vei creade, vei vedea slava lui Dumnezeu?”
41. Şi au luat piatra. Iară Isus rădicând ochii în sus, au zis: „Părinte, mulţemesc Ţie că M-ai auzit.
222r 42. Şi Eu ştiiam că pururea Mă auzi, ci pentru || norodul ce stă împrejur am zis, ca să crează că Tu M-ai trimis”.
43. Aceastea zicând, au strigat cu glas mare: „Lazare, vino afară!”
44. Şi numaidecât au ieşit cel ce murisă, legat de picioare şi de mâni cu faşii şi faţa lui cu năframă era legată. Zis-au lor Isus: „Dezlegaţi-l şi-l lăsaţi să să ducă”.
45. Deci mulţi din jidovii cei ce venisă la Maria şi la Martha şi văzuse ceale ce au făcut Isus au crezut într-Însul.

Sfârşit sâmbătă.

46. Iară unii dintr-înşii s-au dus la farisei şi le-au spus cealea ce au făcut Isus.

Luni 6. Zaceal 40. *Zac. 40.*

47. Şi au strâns arhiereii şi fariseii sfat şi zicea: „Ce facem, că omul acesta multe seamne face?
48. De-l vom lăsa aşea, toţi vor creade într-însul şi vor veni râmleanii şi vor lua locul nostru şi neamul”. |
222v 49. *Iară unul dintr-înşii, anume Caiafa, fiind arhiereul anului aceluia, au zis lor: „Voi nu ştiţi nimica, *Jos. 18, 14.
50. Nici socotiţi că mai bine e voao să moară un om pentru norod şi să nu piară tot neamul”.
51. Iară aceasta de la sineş n-au zis, ci, fiind arhiereu anului aceluia, au prorocit că Isus era să moară pentru neam.
52. Şi nu numai pentru neam, ci ca pre Fiiul lui Dumnezeu, cei ce era răsipiţi să-i adune întru una.
53. Şi din zioa aceaea cujeta să-L omoară.
54. Drept aceaea, Isus nu umbla la arătare între jidovi, ci S-au dus într-un ţinut lângă pustie, într-o cetate, ce să zice Efrem şi acolo petrecea cu ucenicii Săi.
55. Şi era aproape Paştile jidovilor. Şi s-au suit mulţi într-acel ţinut la Ierusalim înaintea Paştilor, să să curăţască. ||
223r 56. Şi căuta pre Isus; şi grăia între sineşi în besearecă stând: „Ce vi să pare că nu vine la praznic?” Iară arhiereii şi fariseii dedease poruncă ca, de va cunoaşte cineva unde iaste, să spuie, ca să-L prinză.

Sfârşit luni.

Cap 12

La Martha şi la Lazar priimindu-Să, cu unsoare de Maria Să unge; murmurând Iuda furul. Şi au socotit căpeteniile popilor şi pre Lazar a-l ucide. Isus, de mânzul asinii purtat, cu cinste întră în Ierusalim. Şi jidovilor, ce poftea a-L vedea, zice că ceasul proslăvirii Sale aproape este, ci

grăunţul de grâu întâi a muri. Glasul Tatălui să aude, că va proslăvi numele Său. Căpeteniia acestui veac să scoate afară. De orbirea jidovilor de Isaie prorocită. În Hristos Să cinsteaşte, au Să urgiseaşte Tatăl.

Zac. 41. *Dncă Stâlpări. Zac. 41.*

Mth. 26, 6.
Mar. 14, 3. 1. Iară Isus cu şese zile mainte de Paşti au venit în Vithaniia, unde murise Lazar, pre carele au înviiat Isus.
2. Şi I-au făcut cină acolo. Şi Martha slu|jiia, iară Lazar era unul din cei ce şedea 223v cu El.
3. Deci Mariia au luat o litră de nard strecurat, de mult preţ, şi au uns picioarele Lui şi au şters picioare<le> Lui cu perii capului său. Şi casa s-au umplut de mirosul mirului.
4. Şi au zis unul din ucenicii Lui, Iuda Iscarioteanul, cel ce era să-L vândă:
5. „Pentru ce nu s-au vândut mirul acesta cu trei sute de dinari şi să să dea săracilor?”
6. Iară aceasta au zis, nu că de săraci avea grijă, ci căci că era fur şi, având pungi, cele ce să băga purta”.
7. Şi au zis Isus: „Lăsaţi-o, ca în zioa îngropării Meale să-l ţie,
8. Că pre săraci pururea aveţi cu voi, iară pre Mine nu Mă aveţi pururea”.
9. Şi au cunoscut gloată multă din jidovi că-i acolo. Şi au venit, nu numai pentru Isus, ci ca să vază pre Lazar, ce-l înviiase din morţi.
10. Şi au socotit căpeteniile popilor ca şi pre Lazar să-l omoară.
11. Că mulţi pentru el să ducea din jidovi şi credea în Isus.
12. Iară a doao zi gloata cea multă, carea venise la praznic, auzind că vine Isus în Ierusalim, ||
13. Au luat stâlpări de finic şi au mers întru întâmpinarea Lui şi striga: „Osanna! Bine e 224r cuvântat Cel ce vine întru numele Domnului, Împăratul lui Israil!”.
*Zah. 9, 9. 14. *Şi au aflat Isus un mânz de asin şi au şezut pre el, precum este scris:
Mth. 21, 7. 15. „Nu te teme, fata Sionului! Iată, Împăratul tău vine şezând pre mânzul asinei”.
Mar. 11, 7. 16. Aceste nu le-au cunoscut ucenicii Lui întâi, ci, când S-au proslăvit Isus, atunci ş-au
Luc. 15, 35. adus aminte că aceste era scrise pentru El şi aceste au făcut Lui.
17. Deci gloata mărturisiia, carea era cu El, când pre Lazar l-au chemat din mormânt şi l-au înviiat din morţi.
18. Pentru aceea au şi ieşit întru întâmpinarea Lui gloata, că L-au auzit că făcuse sămnul acesta.

Zac. 42. *Sfârşit dnc. Stâlp. Marţi 6. Zaceal 42.*

19. Iară fariseii au zis între sineşi: „Vedeţi că nimica nu sporim; iată, lumea toată după El s-au dus”.
20. Şi era unii din limbi, din cei ce să suise să să închine în zi de praznic.

21. Deci aceştia s-au apropiat de Filip, care era din Vethsaida Galileii, şi-l ruga,
224v zicând: | „Doamne, voim a vedea pre Isus”.
22. Venit-au Filip şi au zis lui Andrei, iară Andrei şi Filip au spus lui Isus.
23. Iară Isus le-au răspuns, zicând: „Vine ceasul să Să proslăvească Fiiul Omenesc.
24. Amin, amin zic voao, de nu va muri grăunţul de grâu ce cade pre pământ,
25. Însuşi sângur rămâne, iară, de va muri, mult rod aduce.

La Închinarea Crucii.

*Cel ce iubeşte sufletul său pierde-l-va, şi cel ce ureşte sufletul său întru această lume spre viiaţa de veci îl păzeşte. *Mth. 10, 39. Mar. 8, 35.
26. De-Mi slujeşte cineva, vie după Mine; şi unde sânt Eu, acolo şi slujitoriul Meu va fi. De-Mi va sluji cineva, cinsti-l-va pre acela Tatăl Mieu. Luc. 9, 24 şi 17, 37.
27. Acum sufletul Meu s-au turburat. Şi ce vor zice? Părinte, mântuieşte-Mă dintr-acest ceas. Ci pentru aceea am venit în ceasul acesta.

La Înălţ. Crucii. La utrenie.

28. Părinte, proslăveşte numele Tău!” Şi au venit glas din ceriu: „Şi L-am proslăvit şi iară Îl voi proslăvi”.
29. Iară gloata carea sta şi auzise, zicea a fi fost tunet. Alţii zicea: „Îngerul au grăit Lui”.
30. Răspuns-au Isus şi au zis: „Nu pentru Mine au venit glasul acesta, ci pentru voi. ||
225r 31. Acum este judecata lumii; acum căpeteniia lumii aceştie să leapădă afară.
32. Şi Eu, de Mă voi înălţa de la pământ, toate oi trage cătră Mine”.
33. (Iară aceasta zice, însămnând cu ce moarte era să moară).
34. Răspuns-au Lui gloata: *„Noi am auzit din lege că Hristos petrece în veac. Şi cum zici Tu: «Trebuie să Să înalţe Fiiul Omenesc? Cine e acesta Fiiul Omenesc?»”. *Psalm. 109, 4 şi 116, 2.
35. Şi au zis lor Isus: „Încă puţin lumina întru voi este. Umblaţi când aveţi lumină, ca să nu vă apuce întunerecul. Şi cel ce umblă întru întunerec nu şti încătro merge. Isai. 40, 8. Ezec. 37, 25.

Mierc. 6. Zac. 43. *Zac. 43.*

36. Când aveţi lumină, credeţi în lumină, ca să fiţi fiii luminii”. Aceste au grăit Isus şi S-au dus şi S-au ascuns de ei.
37. Şi atâtea seamne făcând înaintea lor, nu credea întru El,
38. Ca să să plinească cuvântul lui Isaie prorocul, carele au zis: *„Doamne, cine au crezut auzitului nostru? Şi braţul Domnului cui s-au arătat?” *Isa. 53, 1. Râm. 10, 16.
39. Pentru aceea nu putea crede, că iară au zis Isaie: |
225v 40. „*Orbit-au ochii lor şi au învârtoşat inima lor, ca să nu vază cu ochii şi să nu înţeleagă cu inima şi să să întoarne şi să-i vindec”. *Isai. 6, 9. Mth. 13, 14.
41. Aceste au zis Isaie când au văzut slava Lui şi au grăit de El. Mar. 4, 12.
42. Însă şi dintre căpetenii mulţi au crezut într-Însul. Ci pentru farisei nu-L mărturisiia, ca să nu Să scoată din sinagoga. Luc. 8, 10. Fap. 28, 26.
43. Că au iubit slava oamenilor mai mult decât slava lui Dumnezău. Râm. 11, 8.
44. Iară Isus au strigat şi au zis: „Cel ce crede în Mine nu crede în Mine, ci în Cel ce M-au tremis”.
45. Şi cel ce Mă vede pre Mine vede pre Cel ce M-au tremis pre Mine.
46. Eu Lumină în lume am venit, ca tot cel ce crede întru Mine să nu rămâie întru întunerec.
47. Şi cel ce va auzi cuvintele Mele şi nu le va păzi, Eu nu-l judec, că n-am venit să judec lumea, ci să mântuiesc lumea.

Sfârşit mierc.

48. Cel ce să leapădă de Mine şi nu priimeşte cuvintele Meale, are cine să-l judece. *Cuvântul, carele am grăit, acela îl va judeca în zioa cea mai de pre urmă. *Mar. 16, 16.
226r 49. Că Eu din Mine însumi n-am grăit, ci || Cel ce M-au tremis, Tatăl, Acela Mi-au dat poruncă ce să grăiesc.
50. Şi ştiu că porunca Lui viiaţa de veci este. Deci cele ce Eu grăiesc, precum Mi-au zis Tatăl, aşa grăiesc”.

Cap 13

Isus, de la cină cu fota încins, spală picioarele ucenicilor. Apărându-să întâi Petru, îndemnându-i ca aşijderea între sineşi să facă. Pre vânzătoriul Său lui Ioan deascopere, carele după îmbucătură ieşind, Să zice pre Sine a fi proslăvit. De porunca cea noao a dragostei. Lui Petru spune că de trei ori Îl va tăgădui.

Zac. 44. *La Spălare. Zac. 44.*

Math. 26, 2. Mar. 14, 1. Luc. 22, 1.
1. Iar nainte de praznicul Paştilor, ştiind Isus că au venit ceasul Lui, să treacă dintr-această lume la Tatăl, iubind pre ai Săi, cei ce era în lume, până în sfârşit i-au iubit.
2. Şi, fiind cina, când adecă diavolul pusease în inimă ca să-L vânză Iuda Iscarioteanul,
3. Ştiind că toate i-au dat Lui Tatăl în mâni şi cum că de la Domnul au ieşit şi la Dumnezău merge,
4. S-au scolat de la cină şi au pus vejmin|tele Sale. Şi, luând fota, S-au încins. 226v
5. După aceea au pus apă în spălătoare şi au început a spăla picioarele ucenicilor şi a le şterge cu fota cu carea era încins.
6. Şi au venit la Simon Petru şi au zis Lui Petru: „Doamne, Tu speli mie picioarele?”
7. Răspuns-au Isus şi au zis lui: „Ce fac Eu tu nu ştii acum, iară vei şti după aceea”.
8. Zis-au Lui Petru: „Nu vei spăla mie picioarele în veac”. Răspuns-au Isus: „De nu te voi spăla, nu vei avea parte cu Mine”.
9. Zis-au Lui Simon Petru: „Doamne, nu numai picioarele mele, ci şi mânile şi capul”.
10. Zis-au lui Isus: „Cel ce-i spălat nu are lipsă fără picioarele să le spele, ci e tot curat. Şi voi curaţi sânteţi, iară nu toţi”.
11. Că ştiia cine e cel ce era să-L vânză. Pentru aceea au zis: „Nu sânteţi curaţi toţi”.

Sfârşit Spălării. Evang. a 2 Spălării.

12. Şi, după ce au spălat picioarele lor şi au luat vejmintele Sale, şezând, iarăşi au zis lor: „Ştiţi ce am făcut voao?
13. Voi Mă chemaţi Învăţătoriu şi Domn şi bine ziceţi, că sânt.
14. Deci, de am spălat Eu picioarele voastre, Domnul şi Învăţătoriul, şi voi trebuie unul || altuie să spălaţi picioarele. 227r
15. Că pildă v-am dat ca, precum Eu am făcut voao, aşa şi voi să faceţi.
*Mth. 10, 24. Luc. 8, 8.
16. *Amin, amin zic voao, nu este sluga mai mare decât domnul său, nici apostolul e mai mare decât Cel ce l-au tremis.
Jos. 15, 20.
17. De ştiţi aceste, fericiţi veţi fi de le veţi face.

Sfârşit a 2 Spălării.

18. Nu de toţi voi zic; Eu ştiu pre carii i-am ales, ci, ca să să plinească scriptura: *«Cel ce mâncă cu Mine pâne va rădica asupra Mea călcâiul său». *Psal. 40, 10.
19. De acum zic voao mai nainte de a fi, ca, deacă va fi, să credeţi că Eu sânt.
20. *Amin, amin zic voao: «Cel ce priimeşte pre cel ce-l voi tremite pre Mine priimeşte; iară cel ce Mă priimeşte pre Mine priimeşte pre Cel ce M-au tremis»". *Mth. 10, 40. Luc. 10, 16.
21. Aceste zicând, Isus S-au turburat cu duhul şi au mărturisit şi au zis: „*Amin, amin zic voao că unul din voi Mă va vinde". *Math. 26, 21. Mar. 14, 18.
22. Şi să uita între sineşi ucenicii, îndoindu-să de carele ar zice. Luc. 22, 21.
23. Şi era unul din ucenicii Lui şezând în sânul lui Isus, pre carele iubiia Isus. |
227v 24. Deci pre acesta l-au îndemnat Simon Petru şi au zis lui: „Cine e de carele zice?".
25. Şi, răzimându-să el pre pieptul lui Isus, au zis Lui: „Doamne, cine este?"
26. Răspuns-au Isus: „Acela este, căruie Eu pâne întinsă voi da". Şi, întingând pâne, au dat Iudei a lui Simon Iscarioteanul.
27. Şi după îmbucătură au întrat în el Satana. Şi au zis lui Isus: „Ce faci fă curând!"
28. Iară aceasta nime n-au ştiut din cei ce şedea, pentru ce i-au zis,
29. Că unora li să părea că pungi avea Iuda, pentru aceea i-ar fi zis Isus: „Cumpără cele ce trebuie la praznic", au să dea ceva săracilor.
30. Deci, luând el îmbucătura, au ieşit numaidecât. Şi era noapte.

Evanghelia 1 S. Strat. Zac. 46. *Zac. 46.*

31. Iară, deacă ieşise, au zis Isus: „Acum S-au proslăvit Fiiul Omenesc şi Dumnezău S-au proslăvit întru El.
32. De S-au proslăvit Dumnezău întru El, şi Dumnezău Îl va proslăvi pre El întru Sine însuşi. Şi numaidecât Îl va proslăvi.
228r 33. Fiilor, încă puţin cu voi sânt. *Căuta-Mă-veţi şi, precum am zis jidovilor: || «Unde Eu merg, voi nu puteţi veni», şi voao zic acum: *Sus 7, 34.
34. *«Poruncă noao dau voao, ca să vă iubiţi unul pre altul, precum v-am iubit pre voi şi voi să vă iubiţi unul pre altul. *Preo. 19, 18. Math. 22, 39.
35. Dintru aceasta vor cunoaşte toţi că ucenicii Mei sânteţi, de veţi avea dragoste unul câtră altul»". Jos. 15, 12.
36. Zis-au Lui Simon Petru: „Doamne, unde mergi?" Răspuns-au Isus: „Unde Eu merg, nu poţi acum veni după Mine; iară vei veni după aceea".
37. Zis-au Lui Petru: „Pentru ce nu pociu merge după Tine acum? *Sufletul mieu pentru Tine voiu pune". *Mth. 25, 35. Mar. 14, 29.
38. Răspuns-au lui Isus: „Sufletul tău pentru Mine vei pune? Amin, amin zic ţie: nu va cânta cocoşul până ce de trei ori Mă vei tăgădui. Luc. 22, 33.

Cap 14

Mângâind pre ucenici, zice că multe lăcaşuri sânt în casa Părintelui şi că iarăşi îi va lua. Thomei zice că El este calea, adevărul şi viiaţa; iară lui Filip, că Tatăl în Fiiul Să vede şi că vor dobândi orice vor cere în numele Său. Şi alt Mângăitoriu de la Tatăl le va tremite. Învaţă cine să zice că-L iubeşte şi ce pace lasă ucenicilor, carii de mergerea Sa ar trebui adevărat a să bucura. |

228v *Luni 6. Zac. 47.* *Zac. 47.*

1. Să nu să turbure inima voastră. Credeţi în Dumnezău şi întru Mine credeţi.
2. În casa Tatălui Mieu lăcaşuri multe sânt, iară de nu, aş fi spus voao că merg să vă gătesc loc.
3. Şi, de voi merge şi voi găti voao loc, iară voi veni şi vă voi lua la Mine însumi, ca, unde sânt Eu şi voi să fiţi,
4. Şi unde merg ştiţi, şi calea ştiţi!"
5. Zis-au Lui Thoma: „Doamne, nu ştim unde mergi; şi cum putem şti calea?"
6. Zis-au lui Isus: „Eu sânt calea şi adevărul şi viiaţa. Nime nu vine la Tatăl fără prin Mine.

7. De M-aţi fi cunoscut pre Mine, adevărat şi pre Tatăl Mieu aţi fi cunoscut; şi de acum Îl veţi cunoaşte şi L-aţi văzut”.
8. Zis-au Lui Filip: „Doamne, arată noao pre Tatăl şi va ajunge noao”.
9. Zis-au lui Isus: „Atâta vreme sânt cu voi şi nu M-aţi cunoscut? Filipe, cel ce veade pre Mine veade şi pre Tatăl. Cum zici tu: «Arată noao pre Tatăl?»
10. Nu credeţi că Eu în Tatăl şi Tatăl întru Mine este?

Zac. 48. *Sâmb. 6. Zac. 48.* ||

Cuvintele carele Eu grăiesc voao de la Mine însumi nu grăiesc, iară Tatăl cel ce lăcuiaşte 229r
întru Mine, Acela face lucrurile.
11. Nu creadeţi că Eu în Tatăl şi Tatăl în Mine iaste?
12. Iară, de nu, pentru acealea lucruri creadeţi.

Sfârşit vineri.

Amin, amin zic voao, cel ce creade întru Mine, lucrurile care Eu fac şi acela va face, şi mai mari decât aceastea va face; că Eu la Tatăl merg.
*Math. 7, 7 şi 21, 22. 13. *Şi orice veţi ceare de la Tatăl în numele <Meu>, aceasta voi face, ca să Să slăvească Tatăl în Fiiul.
Marc. 11, 24. 14. De veţi ceare de la Mine ceva în numele Mieu, aceasta voi face.
Jos. 16, 23. 15. De Mă iubiţi pre Mine, poruncile Meale ţineţi.
16. Şi Eu voi ruga pre Tatăl şi alt Mângăitoriu va da voao, ca să rămâie cu voi în veac.
17. Duhul Adevărului, Care lumea nu poate priimi, că nu-L veade, nici Îl ştii, iară voi cunoaşteţi, că la voi rămâne şi întru voi va fi. |
18. Nu vă voi lăsa săraci, voi veni la voi. 229v
19. Încă puţin şi lumea nu Mă veade, iară voi Mă vedeţi, că Eu sânt viu şi voi sânteţi vii.
20. Într-acea zi şi voi veţi cunoaşte că Eu sânt în Tatăl Mieu şi voi întru Mine şi Eu întru voi.

Sfântului apostol Iudei.

21. Cel ce are poruncile Meale şi le ţine, acela e cel ce Mă iubeaşte, iară cel ce iubeaşte pre Mine să va iubi de la Tatăl Mieu; şi Eu voi iubi pre el şi Mă voi arăta lui pre Mine însumi”.
22. Zis-au Lui Iuda, nu cel din Iscariot: „Doamne, ce e că vei să Te arăţi noao pre Tine însuţi, iară nu lumii?”
23. Răspuns-au Isus şi au zis lui: „De Mă iubeaşte cineva, cuvântul Mieu va ţinea şi Tatăl Mieu va iubi pre el şi la el vom veni şi lăcaş la el vom face.
24. Cel ce nu Mă iubeaşte cuvântul Mieu nu ţine şi cuvântul care aţi auzit nu iaste al Mieu, ci a Celui ce M-au trimis, al Tatălui.

Sfârşit apostol.

25. Aceastea am grăit voao, ca voi rămâind. ||
26. Iară Mângăitoriul, Duhul Sfânt, pre Care va tremite Tatăl în numele Mieu, Acela vă 230r
va învăţa toate şi vă va aduce aminte toate, oricare voi zice voao.
27. Pace las voao, pacea Mea dau voao; nu cum dă lumea, Eu dau voao.

Zac. 49. *Luni 7. Zac. 49.*

Să nu să turbure inima voastră, nici să să spăimânteaze.
28. Auzit-aţi că am zis voao: «Merg şi viu la voi. De M-aţi iubi, v-aţi bucura că merg la Tatăl, că Tatăl mai mare decât Mine iaste».
29. Şi acum v-am zis voao, mai nainte de a fi, ca, deacă va fi, să creadeţi,
30. Nu multe voi grăi cu voi, că vine stăpânul lumii aceştiia şi în Mine nu are nimic;
*Fapte. 2, 23. 31. Ci ca să cunoască lumea că iubesc pre Tatăl *şi, precum poruncă Mi-au dat Mie Tatăl, aşea fac. Sculaţi-vă, să meargem de aici!

Cap 15

Hristos, viţa; Tatăl, lucrătoriul; iară ucenicii, mlădiţele. Porunca lui Hristos de dragostea unuia
230v *cu altul adea|sea procitează. Apostolii, priiatinii lui Hristos, cărora tainele Sale au descoperit şi i-au ales să aducă rod pururea. Pre carii întăreaşte împrotiva urâciunii şi izgonirii lumeşti, zicând că jidovii n-au mântuire de păcatul său.*

Septeamvre 2. Zac. 50. *Zac. 50.*

1. Eu sânt viţa cea adevărată, şi Tatăl Mieu lucrătoriu iaste.
2. Toată mlădiţa ce nu aduce întru Mine rod o va tăia, şi toată carea aduce rod o va curăţi, ca mai mult rod să aducă.
3. *De acum voi curaţi sânteţi pentru cuvântul care am grăit voao. *Sus 13, 10.
4. Rămâneţi întru Mine şi Eu întru voi; precum mlădiţa nu poate aduce rod de sineş de nu va rămânea în viţă, aşea nici voi de nu veţi rămânea în Mine.
5. Eu sânt viţa, voi mlădiţele; cel ce rămâne întru Mine şi Eu întru el, acela aduce rod mult, că fără Mine nimica nu puteţi face.
231r 6. De nu va rămânea cineva întru Mine, să || va arunca afară ca mlădiţele şi să va usca; şi-l vor culeage şi în foc îl vor arunca şi va arde.
7. De veţi rămânea întru Mine şi cuvintele Meale întru voi vor rămânea, orice veţi vrea veţi ceare şi va fi voao.

Sfârşit luni şi a sfântului.

8. Întru aceasta S-au slăvit Tatăl Mieu, ca rod mult să aduceţi şi să vă faceţi ucenicii Miei.

Maiu 11. Zac. 51. *Zac. 51.*

9. Precum M-au iubit Tatăl, şi Eu v-am iubit; rămâneţi în dragostea Mea.
10. De veţi ţinea poruncile Meale, veţi rămânea în dragostea Mea, precum şi Eu poruncile Tatălui Mieu am ţinut şi rămâiu în dragostea Lui.
11. Aceastea am grăit voao, ca bucuriia Mea în voi să fie şi bucuriia voastră să să plinească.
12. *Aceasta e porunca Mea, ca să vă iubiţi unul pre altul precum v-am iubit. *Sus. 13, 34.
13. Mai mare decât aceasta dragoste nime nu are, ca sufletul său să-l puie cineva pentru priiatenii săi. | Efes. 5, 2. 1 Tesal. 4, 9.
231v 14. Voi priiatinii Miei sânteţi, de veţi face ceale ce Eu porunesc voao.
15. De acum nu vă voi zice sluji, că sluga nu şti ce face domnul lui; iară pre voi v-am zis priiatini, că toate, oricare am auzit de la Tatăl Mieu, cunoscute le-am făcut voao.
16. Nu voi M-aţi ales, ci Eu v-am ales *şi v-am pus să meargeţi şi rod să aduceţi, şi rodul vostru să rămâie; şi orice veţi ceare de la Tatăl în numele Mieu să vă dea. *Math. 28, 19.

Sfârşit sfântului. Sâmb. 3 după Paşti. Zac. 52. *Zac. 52.*

17. Aceastea poruncesc voao: să vă iubiţi unul pre altul. 1 Ioan 3, 11
18. De vă ureaşte lumea, să ştiţi că pre Mine, mai întâi decât pre voi, M-au urât. şi 4, 7.
19. De aţi fi fost din lume, lumea ar iubi al său; iară căci nu sânteţi din lume, ci Eu v-am ales din lume, pentru aceaea vă ureaşte lumea.
20. Aduceţi-vă aminte de cuvântul Mieu, care Eu am zis voao: «*Nu iaste slugă mai mare *Sus 13, 6.
232r decât domnul său». De M-au gonit pre Mine, **şi pre voi vor goni; de au ţi||nut cuvântul Math. 10, 24.
Mieu, şi al vostru vor ţinea. **Math. 24, 9.
21. Ci aceastea toate vor face voao pentru numele Mieu, că nu ştiu pre cel ce M-au trimis.
22. De n-aş fi venit şi n-aş fi grăit lor, păcat n-ar avea, iară acum mântuire n-au de păcatul său.
23. Cel ce Mă ureaşte pre Mine şi pre Tatăl Mieu ureaşte.
24. De n-aş fi făcut lucrurile Meale întru ei, care nime altul n-au făcut, păcat n-ar avea; iară acum au şi văzut şi M-au urât şi pre Mine şi pre Tatăl Mieu,
25. Ci ca să să plinească cuvântul carele e scris în leagea lor, *că: «M-au urât în zădar». *Psalm. 24, 19.
26. *Iară, când va veni Mângăitoriul, pre Carele Eu voi trimite voao de la Tatăl, Duhul Adevărului, Carele de la Tatăl purceade, Acela va mărturisi de Mine. *Luca 24, 49.
27. Şi voi veţi mărturisi, că din început cu Mine sânteţi. |

Cap 16 232v

Ucenicilor vesteşte viitoarele izgoniri şi că mai bine e lor de va merge El, să vie Mângâitoriul, Carele va vădi lumea şi pre ei îi va învăţa şi pre Hristos va proslăvi. Arată ce zisease: „Puţin şi nu Mă veţi vedea" i proci, adăogând pilda de muierea ce naşte. Îndeamnă să ceară de la Tatăl cu numele Lui şi le vesteaşte fuga.

1 . ceste am grăit voao, ca să nu vă smintiţi.
2 . Scoate-vă-vor din sinagoguri.

Zac. 53. *Marţi 7. Zac. 53.*

Ci va veni ceasul ca tot cel ce vă va ucide i să va părea că aduce slujbă lui Dumnezeu.

Sfârşit sâmbătă şi a sfântului.

3. Şi aceste vor face voao, că n-au cunoscut pre Tatăl, nici pre Mine.
4. Ci aceste am grăit voao ca, deacă va veni ceasul lor, să vă aduceţi aminte ce Eu am spus voao.
5. Iară aceste voao din început nu v-am spus, că cu voi eram. Şi acum merg la Cel ce M-au tremis şi nime dintre voi nu Mă întreabă: «Unde mergi?»
6. Ci pentru că aceste am grăit voao, întristarea au umplut inima voastră. ||
7. Ci Eu adevărul zic voao: «Mai bine e voao să merg Eu, că, de nu Mă voiu duce, 233r
Mângăitoriul nu va veni la voi, iară de Mă voiu duce, Îl voi tremite la voi.
8. Şi, când va veni Acela, va vădi lumea de păcat şi de dreptate şi de judecată;
9. De păcat, adecă, că n-au crezut întru Mine,
10. Iară de dreptate, că la Tatăl merg şi nu Mă veţi vedea,
11. Iară de judecată, că stăpânul lumii aceştia, s-au judecat».
12. Încă multe am a vă zice, ci nu le puteţi purta acum.
13. Iară când va veni Acela, Duhul Adevărului, vă va învăţa tot adevărul, că nu va grăi de la Sineşi, ci oricare va auzi va grăi, şi cele viitoare va vesti voao.
14. Acela Mă va proslăvi, că dintr-al Mieu va lua şi va vesti voao.

Zac. 54. *Merc. 7. Zac. 54.*

15. Toate, oricare are Tatăl, ale Mele sânt. Pentru aceea am zis că dintr-al Meu va lua şi va vesti voao.
16. Puţin şi nu Mă veţi vedea! Şi iară puţin şi Mă veţi vedea, că merg la Tatăl". |
17. Şi au zis dintre ucenicii Lui, între sineşi: „Ce este aceasta ce zice noao: «Puţin, şi nu 233v
Mă veţi vedea; şi iară puţin şi Mă veţi vedea», şi că: «Merg la tatăl»?"
18. Zicea dară: „Ce este aceasta, ce zice: «Puţin, puţin», ce grăieşte?"
19. Şi au cunoscut Isus, că vrea să-L întrebe şi au zis lor: „De aceasta vă întrebaţi între voi, căci am zis: «Puţin, şi nu Mă veţi vedea şi iară puţin, şi Mă veţi vedea»?
20. Amin, amin zic voao că vă veţi văieta şi veţi plânge voi, iară lumea să va bucura; iară voi vă veţi întrista, ci întristarea voastră să va întoarce spre bucurie.
*Mth. 7, 7 şi 21, 22. 21. Muierea, când naşte, întristare are, că au venit ceasul ei; iară deacă va naşte pruncul, nu-şi mai aduce aminte de strânsoare, pentru bucuriia că s-au născut om în lume.
Mar. 11, 24. Luc. 11, 9. 22. Şi voi, dară, acum adecă întristare aveţi, ci iară vă voi vedea şi să va bucura inima voastră şi bucuria voastră nime nu o va lua de la voi.
Sus 14, 13. Iac. 1, 5. 23. Şi într-acea zi de la Mine nu veţi cere nimica. *Amin, amin zic voao: «De veţi cere ||

Zac. 55. *9 gioi 7. Zaceal 55.* 234r

ceva de la Tatăl în numele Mieu, va da voao.
24. Până acum n-aţi cerut nimica în numele Mieu. Cereţi şi veţi lua, ca bucuria voastră să fie plină».
25. Aceste în pilde am grăit voao. Vine ceasul când nu voi mai grăi în pilde voao, ci la arătare de Tatăl voi vesti voao.
26. Într-acea zi, în numele Mieu veţi cere. Şi nu zic voao că Eu voi ruga pre Tatăl pentru voi,

27. Că însuşi Tatăl vă iubeşte, că voi M-aţi iubit şi aţi crezut că Eu de la Dumnezău am ieşit.
28. Ieşit-am de la Tatăl şi am venit în lume; iară las lumea şi merg la Tatăl".
29. Zis-au Lui ucenicii Lui: „Iată, acum, la arătare, grăieşti şi nici o pildă nu zici.
30. Acum cunoaştem că ştii toate şi nu-Ţi trebuie să Te întrebe cineva; întru aceasta credem că de la Dumnezău ai ieşit".
31. Răspuns-au lor Isus: „Acum credeţi? |
234v 32. *Iată, vine ceasul, şi acum au venit ca să vă răsipiţi fieştecarele întru ale sale şi pre Mine sângur să Mă lăsaţi; şi nu sânt sângur, că Tatăl cu Mine este. *Mth. 26, 31. Mar. 14, 27.

Sfârşit gioi.

33. Aceste am grăit voao, ca întru Mine pace să aveţi. În lume scârbă veţi avea. Ci cutezaţi, Eu am biruit lumea".

Cap 17

Rugăciunea lui Hristos cătră Tatăl, pentru amânduror proslăvirea, pentru ucenici şi pentru cei ce prin ei vor creade într-Însul. Să să păzască de rău şi toţi să fie unul. Şi să cunoască lumea că El de la Tatăl au fost trimis.

Duminică 7 Sfinţilor Părinţi. Zac. 56. *Zac. 56.*

1. Aceastea au grăit Isus şi, rădicând ochii spre ceriu, au zis: „Părinte, venit-au ceasul, proslăveaşte pre Fiiul Tău, ca Fiiul Tău să Te proslăvească.
2. *Precum I-ai dat puteare preste tot trupul, ca tot ce I-ai dat să le dea viaţa de veaci. *Math. 28, 18.
3. Iară aceasta iaste viaţa de veaci, să Te cunoască pre Tine, sângur Dumnezeu adevărat, şi pre Cel ce ai trimis, Isus Hristos. ||
235r 4. Eu Te-am proslăvit pre pământ, lucrul am săvârşit, care Mi-ai dat să fac.
5. Şi acum proslăveaşte-Mă Tu, Părinte, la Tine însuţi, cu slava carea am avut, mai înainte de a fi lumea, la Tine,
6. Arătat-am numele Tău oamenilor carii Mi-ai dat din lume. Ai Tăi era şi Mie i-ai dat şi cuvântul Tău l-au ţinut.
7. Acum au cunoscut că toate care Mi-ai dat de la Tine sânt.
8. Căci cuvintele care Mi-ai dat am dat lor şi ei au luat şi au cunoscut adevărat că de la Tine am ieşit şi au crezut că Tu M-ai trimis.
9. Eu pentru aceia Mă rog, nu pentru lume Mă rog, ci pentru aceştia carii Mi-ai dat, că ai Tăi sânt.
10. Şi ale Meale toate ale tale sânt, şi ale tale, ale Meale. Şi M-am proslăvit într-înşii.
11. Şi de acum nu sânt în lume, şi aceştia în lume sânt şi Eu cătră Tine vin. Părinte sfinte,
235v ţine-i întru numele Tău, carii | ai dat Mie, să fie unul precum şi Noi.
12. Când eram cu ei, Eu îi ţineam în numele Tău; *pre carii i-ai dat Mie i-am păzit şi nime dintr-înşii n-au perit, fără fiiul peririi, **ca să să plinească scriptura. *Jos. 18, 9. **Psalm. 108, 8.
13. Iară acum, la Tine viu şi aceastea grăiesc în lume, să aibă bucuriia Mea deplin întru sineş.

Sfârşit duminică.

14. Eu am dat lor cuvântul Tău şi lumea i-au urât, că nu-s din lume, precum şi Eu nu sânt din lume.
15. Nu Mă rog să-i iai din lume, ci să-i păzeşti de cel rău.
16. Din lume nu sânt, precum şi Eu nu sânt din lume.
17. Sfinţeaşte-i întru adevăr. Cuvântul Tău adevăr iaste.

Vineri 7. Zac. 57. *Zac. 57.*

18. Precum Tu M-ai trimis în lume, şi Eu i-am trimis în lume.
19. Şi pentru ei, Eu Mă sfinţesc pre Mine însumi, ca să fie şi ei sfinţiţi întru adevăr.
236r 20. Iară nu pentru ei numai Mă rog, ci şi || pentru cei ce vor creade prin cuvântul lor întru Mine,

21. Ca toţi unul să fie, precum Tu, Părinte, întru Mine şi Eu întru Tine; şi ei întru Noi unul să fie, ca să crează lumea că Tu M-ai trimis.
22. Şi Eu slava carea Mi-ai dat o am dat lor, ca să fie unul, precum şi Noi unul sântem;
23. Eu întru ei şi Tu întru Mine, ca să fie desăvârşit întru unul şi să cunoască lumea că Tu M-ai trimis şi i-ai iubit, precum şi pre Mine M-ai iubit.
24. Părinte, carii i-ai dat Mie vreau ca, unde sânt Eu, şi ei să fie cu Mine, să vază slava Mea, carea Mi-ai dat, că M-ai iubit mai nainte de zidirea lumii.
25. Părinte dreapte, lumea nu Te-au cunoscut, iară Eu Te-am cunoscut; şi aceştia au cunoscut că Tu M-ai trimis.
26. Şi cunoscut am făcut lor numele Tău şi cunoscut l-oi face, ca dragostea cu carea M-ai iubit întru ei să fie, şi Eu întru ei".

Sfârşit vineri. |

Cap 18

236v

Isus de jidovi Să prinde, ei întâi de cuvântul Lui pre pământ căzind. La Ana şi Caiafa Să duce, răspunzind arhiereului ce-L întreba. Cu palma să taie. De trei ori de Petru Să tăgăduiaşte. Dus fiind la divan, zice lui Pilat că împărăţiia Sa nu e din lumea aceasta. Jidovii poftesc să moară Isus, slobozindu-să Varavva.

Zac. 58. *Evangheliia 2 Sfintelor Patimi. Zac. 58.*

2 Împăr. 15, 23. Math. 26, 36. Marc. 14, 32. Luca 22, 39.
1. Ceastea zicând Isus, au ieşit cu ucenicii Săi de ceaea parte de repejunea Chedrului, unde era o grădină în carea au întrat El şi ucenicii Lui.
2. Şi ştiia şi Iuda, cel ce-L vindea, locul, că de multe ori Isus să adunase acolo cu ucenicii Săi.

*Math. 26, 47. Marc. 14, 43. Luc. 22, 47.
3. *Deci Iuda luând gloată şi de la arhierei şi de la farisei slujitori, au venit acolo cu fălinari şi cu făclii şi cu arme.
4. Iară Isus ştiind toate cealea ce era să vie preste El, au mers şi le-au zis: „Pre cine căutaţi?" ||
5. Răspuns-au Lui: „Pre Isus Nazarineanul". Zis-au lor Isus: „Eu sânt". Şi sta şi Iuda, cel ce-L vindea, cu ei. 237r
6. Şi cât au zis lor „Eu sânt", s-au dus îndărăpt şi au căzut pre pământ.
7. Şi iară i-au întrebat: „Pre cine căutaţi?", iară ei au zis: „Pre Isus Nazarineanul".
8. Răspuns-au Isus: „Zis-am voao că Eu sânt. Deci, de Mă căutaţi pre Mine, lăsaţi pre aceştia a să duce",

*Sus 17, 12.
9. Ca să să plinească cuvântul, carele au zis *că: „Pre carii Mi-ai dat, n-am pierdut dintr-înşii pre careva".
10. Iară Simon Petru având sabie, o au scos şi au lovit sluga arhiereului şi au tăiat ureachea lui cea dreaptă; şi era numele slujii Malhul.
11. Şi au zis Isus lui Petru: „Pune sabiia ta în teacă. Păharul care Mi-au dat Tatăl au nu l-oi bea?"
12. Deci gloata şi trivunul şi slujitorii jidovilor au prins pre Isus şi L-au legat. |

*Luc. 3, 2. *Sus 11, 49.
13. *Şi L-au adus la Ana întâi, că era socrul Caiafei, carele era arhiereul anului aceluia. 237v
14. Şi era Caiafa, *care dedease sfat jidovilor, că mai bine e un om a muri pentru norod.
15. Şi mergea după Isus Simon Petru şi alt ucenic. Iară ucenicul acela era cunoscut arhiereului şi au întrat cu Isus în curtea arhiereului.

*Math. 26, 58. Marc. 14, 54. Luc. 22, 55.
16. Iară Petru sta la uşe afară.* Şi au ieşit celalalt ucenic, care era cunoscut arhiereului, şi au zis portăriţei şi au dus înlontru pe Petru.
17. Şi au zis lui Petru slujnica portăriţa: „Au doară şi tu eşti din ucenicii omului acestuia?" Zis-au el: „Nu sânt".
18. Şi sta slujile şi ostaşii la cărbuni, că era frig şi să încălziia; şi era cu ei şi Petru stând şi încălzindu-să.
19. Iară arhiereul au întrebat pre Isus de ucenicii Săi şi de învăţătura Lui. ||
20. Răspuns-au lui Isus: „Eu de faţă am grăit lumii. Eu pururea am învăţat în sinagoga şi în besearică, unde toţi jidovii să adună; şi într-ascuns nimica n-am grăit. 238r
21. Ce Mă întrebi? Mergi şi întreabă pre aceia carii au auzit ce am grăit lor. Iată, aceştia ştiu cealea ce am zis Eu".

22. Iară aceastea zicând, unul ce sta dintre slujitori au dat palmă lui Isus, zicând: „Aşea răspunzi arhiereului?”

23. Răspuns-au lui Isus: „De am grăit rău, mărturiseaşte de rău, iară de am grăit bine, ce Mă baţi?”

24. *Şi L-au trimis Anna legat la Caiafa arhiereul. *Math. 26, 57.

25. Şi era Simon Petru stând şi încălzindu-să. *Şi au zis lui: „Au doară şi tu eşti din ucenicii Lui?” Tăgăduit-au el şi au zis: „Nu sânt”. Marc. 14, 23. Luca 21, 24.

238v 26. Zis-au lui unul din slujile arhiereului, rudeniia celui ce-i tăiase Petru ureachea: | „Au nu eu te-am văzut în grădină cu El?” *Mathei 26, 69. Marc. 14, 67.

27. Şi iară au tăgăduit Petru. Şi numaidecât cocoşul au cântat. Luca 22, 56.

Evangheliia 4 Sfintelor Patimi. Zac. 59. *Zac. 59.*

28. *Şi au adus pre Isus de la Caiafa la divan; şi era dimineaţa. Şi ei n-au întrat în divan, **ca să nu să spurce, ci să mânânce paştile. *Math. 27, 2. Marc. 15, 1. Luc. 23, 1.

Sfârşit 2 Patimi. **Fapt. 10, 28 şi 11, 3.

29. Şi au ieşit Pilat la ei afară şi au zis: „Ce vină aduceţi asupra omului acestuia?”

30. Răspuns-au şi au zis lui: „De n-ar fi acesta făcătoriu de rău, nu L-am fi dat ţie”.

31. Şi au zis Pilat lor: „Luaţi-l voi şi după leagea voastră îl judecaţi”. Şi au zis lui jidovii: „Noao nu ni-i slobod a omorî pre cineva”,

32. *Ca să să plinească cuvântul lui Isus, care au zis însemnând cu ce moarte era să moară. *Math. 20, 19.

33. *Întrat-au, dară, iarăşi în divan Pilat şi au chemat pre Isus şi au zis Lui: „Tu eşti împăratul jidovilor?” || *Math. 27, 11. Marc. 15, 2.

239r 34. Răspuns-au El: „De la tine însuţi zici aceasta au alţii ţ-au zis de Mine?” Luca 23, 3.

35. Răspuns-au Pilat: „Au doară eu jidov sânt? Neamul tău şi arhiereii te-au dat mie. Ce ai făcut?”

36. Răspuns-au Isus: „Împărăţiia Mea nu e dintr-această lume. De ar fi dintr-această lume împărăţiia Mea, slujile Meale adevărat s-ar sirgui să nu Mă dau jidovilor. Iară acum împărăţiia Mea nu-i de aici”.

37. Şi i-au zis Pilat: „Dară împărat eşti tu?” Răspuns-au Isus: „Tu zici că împărat sânt Eu. Eu întru aceasta M-am născut şi spre aceasta am venit în lume, să mărturisesc de adevăr. Tot cel ce e din adevăr aude glasul Mieu”.

38. Zis-au lui Pilat: „Ce e adevărul?” Şi, zicând aceasta, iară au ieşit la jidovi şi le-au zis: „Eu nici o vină aflu într-însul.

39. *Ci iaste obiceai voao, să vă sloboz unul la Paşti. Vreaţi, dară, să vă sloboz pre împăratul jidovilor?” | *Math. 27, 15. Marc. 15, 6.

239v 40. Şi au strigat iară toţi, zicând: „Nu pre acesta, ci pre Varava”. Şi era Varava tălhariu. Luca 23, 17.

Cap 19

De la Pilat Să bate şi în multe chinuri, batjocorit, cu spini încununat, spre moarte Să ceare. Şi iarăşi de Pilat Să întreabă; arată că numai de sus are asupra Lui puteare. Pilat, îndoit, pre Isus, pre Carele zice împăratul jidovilor, spre moarte judecă. Isus purtându-Şi crucea, între tălhari Să răstigneaşte, puindu-să de Pilat deasupra scrisoarea şi împărţindu-să de ostaşi veşmintele şi soarte pentru îmbrăcăminte aruncându-să. Isus mumei pre Ioan şi pre muma lui Ioan încredinţază. Şi, însătoşind, cu oţăt Să adapă. Şi, săvârşind toate, Îşi dă sufletul. Frângându-să fluierile tălharilor; din cea deşchisă coastea lui Hristos sânge şi apă curge. Şi trupul Lui cu mirhă şi aloe ungându-să, să îngroapă.

1. Atunci, dară, au luat Pilat pre Isus şi L-au bătut.
2. *Şi ostaşii, împletind cunună de spini, au pus pre capul Lui şi cu haină de || urşinic L-au îmbrăcat. 240r

*Math. 27, 27. Marc. 15, 16.

3. Şi vinea la El şi zicea: „Bucură-Te, împăratul jidovilor!” Şi-I da pălmi.
4. Şi iară au ieşit Pilat afară şi au zis lor: „Iată, îl aduc voao pre el afară, să cunoaşteţi că nici o vină nu aflu într-însul.
5. (Şi au ieşit Isus purtând cunună de spini şi haină de urşinic) şi au zis lor: „Iată Omul!”

Zac. 60. *La Înălţarea Sfintei Cruci. Zac. 60.*

6. Şi, văzându-L arhiereii şi slujitorii, striga, zicând: „Răstigneaşte-L, răstigneaşte-L!” Zis-au lor Pilat: „Luaţi-l voi şi-l răstigniţi, că eu nu aflu într-însul vină”.
7. Răspuns-au lui jidovii: „Noi leage avem, şi după leage trebuie să moară, că Fiiul lui Dumnezeu pre Sine S-au făcut”.
8. Şi, auzind Pilat acest cuvânt, mai vârtos s-au temut.
9. Şi iară au întrat în divan şi au zis cătră Isus: „De unde eşti tu?” Iară Isus răspuns nu i-au dat. |
10. Şi I-au zis Pilat: „Mie nu grăieşti? Nu ştii că puteare am a te răstigni şi puteare am a Te slobozi?” 240v
11. Răspuns-au Isus: „N-ai avea nici o puteare asupra Mea, de nu ţi s-ar fi dat de sus. Pentru aceaea, cel ce M-au vândut ţie mai mare păcat are”.
12. Şi de atunci căuta Pilat a-L slobozi. Iară jidovii striga, zicând: „De sloboz pre Acesta, nu eşti priiatin chesariului. Că tot cel ce să face pre sine împărat să împrotiveaşte chesariului”.
13. Iară Pilat auzind aceaste cuvinte, au adus afară pre Isus. Şi au şezut la judecată în locul ce să zice Lithostratos, iară ovreiaşte, Gavvatha.
14. Şi era Vinerea Paştilor, ceasul ca al şeasăle; şi au zis jidovilor: „Iată împăratul vostru!”
15. Iară ei striga: „Ie-L, ie-L, răstigneaşte-L!”. Zis-au lor Pilat: „Pre împăratul vostru voi răstigni?” Răspuns-au arhiereii: „Nu avem împărat, fără chesariul”.

Sfârşit 4. Strat(enie) ||

241r 16. Atunci, dară, L-au dat lor, să Să răstignească. Şi au luat pre Isus şi L-au scos.
17. *Şi, purtându-Şi crucea, au ieşit la locul ce să zice „al Căpăţinelor”, iară ovreieşte, Golgotha, *Mth. 27, 33. Mar. 15, 22.
18. Unde L-au răstignit pre El şi cu El alţi doi, dincoaci şi dincoaci, iară în mijloc pre Isus. Luc. 23, 33.
19. Şi au scris şi pricina Pilat şi au pus pre cruce. Şi era scris: „Isus Nazarineanul, împăratul jidovilor”.
20. Deci această scrisoare mulţi dintre jidovi o au cetit, că aproape de cetate era locul unde S-au răstignit Isus. Şi era scris ovreieşte, elineşte şi leteneşte.
21. Şi zicea lui Pilat arhiereii jidovilor: „Nu scrii «împăratul jidovilor», ce pentru că El au zis «împăratul jidovilor sânt»”.
22. Răspuns-au Pilat: „Ce-am scris, am scris”.
23. Iară ostaşii, deacă Îl răstignise, *au luat vejmintele Lui (şi au făcut patru părţi, fieştecăruie ostaş parte) şi îmbrăcămintea. Şi era îmbrăcămintea necusută, de sus ţăsută peste tot. | *Mth. 27, 35. Mar. 15, 24. Luc. 13, 34.
241v 24. Şi au zis între sineşi: „Să nu o tăiem, ci să aruncăm soarte spre ea, a cui să fie”, ca să să plinească scriptura ce zice: *„Împărţit-au vejmintele Mele loruşi şi spre îmbrăcămintea Mea au aruncat soarte”. Şi ostaşii, adecă, aceste au făcut. *Psal. 21, 19.

9 sh. Patimi.

25. Şi sta lângă crucea lui Isus muma Lui şi sora mumei Lui, Maria Cleofei şi Mariia Magdalina.
26. Şi, văzând Isus muma şi ucenicul stând, pre carele iubiia, au zis mumei Sale: „Muiere, iată fiiul tău!”
27. După aceea au zis ucenicului: „Iată muma ta!” Şi dintr-acel ceas o au luat ucenicul întru ale sale.
28. După aceea, ştiind Isus că toate s-au săvârşit, *ca să să plinească scriptura, au zis: „Mi-i seate”. *Ps. 68, 22.
29. Şi era un vas pus plin de oţet. Iară ei, un burete plin de oţet cu isop puind, l-au dat la gura Lui.
30. Şi, luând Isus oţetul, au zis: „Sfârşitu-s-au”. Şi, plecând capul, Ş-au dat duhul. ||
242r 31. Iară jidovii (pentru că era vineri), ca să nu rămâie în cruce trupurile sâmbăta (că era mare zioa aceea a sâmbetii), au rugat pre Pilat să le frângă fluierele şi să-L ia.
32. Şi au venit ostaşii şi a celui dintâi, adecă i-au frânt fluierile şi a celuealalt carele era răstignit cu El.
33. Iară la Isus venind, cât L-au văzut mort, nu I-au frânt fluierile.
34. Ci unul din ostaşi cu sulița coasta Lui au deşchis şi numaidecât au ieşit sânge şi apă.
35. Şi cel ce au văzut au mărturisit şi adevărată este mărturiia lui. Şi el şti că adevărate spune, ca şi voi să credeţi.
36. Că aceste s-au făcut, ca să să plinească scriptura: *„Os nu veţi sfărâma dintr-Însul”. *Ieşi. 12, 46.
37. Şi, iară, altă scriptură zice: *„Vedea-vor pre Carele au străpuns”. Num. 9, 12. *Zah. 12, 10.

Sfârşit 9 Patimi. Mth. 27, 57. Mar. 15, 43.

242v 38. *Iară, după aceste, au rugat pre Pilat Iosif din Arimatheea (pentru | că era ucenicul lui Isus, iară tăinuit, pentru frica jidovilor) ca să ia trupul lui Isus. Şi au lăsat Pilat. Şi au venit şi au luat trupul lui Isus. Luc. 23, 50.
39. Şi au venit şi Nicodim, *cel ce venise la Isus noaptea întâi, aducând mestecătură de smirnă şi de aloes, ca la o sută de litre. *Sus 3, 2.
40. Şi au luat trupul lui Isus şi L-au înfăşat cu giolgiuri cu miresme, precum este obiceaiul jidovilor a îngropa.
41. Şi era în locul unde S-au răstignit o grădină şi în grădină mormânt nou, în carele nime încă nu să pusease.
42. Acolo, dară, pentru vinearea jidovilor, că aproape era mormântul, au pus pre Isus.

Sfârşit 11 Patimi.

Cap 20

Mariia Magdalina întâi vine la mormânt, după aceea Petru şi Ioan. Aceea, plângând la mormânt, vede îngeri şi apoi pre Isus cunoaşte. Carele arătându-Să apostolilor, pace le pofteşte. Şi, arătându-le mânile şi coasta, le dă Duhul Sfânt, ca să ierte păcatele şi să le ţie. Şi iară Thomei, ce nu credea, arătându-să cu || ceiaalalţi ucenici, Îşi dă trupul să-l pipăie, 243r
fericiţi a fi, zicând, cei ce nevăzind au crezut. Multe a Lui Hristos seamne nu sânt scrise întru această carte.

Zac. 63. *Evan. Învierii 7. Zac. 63.*

Mth. 28, 1. Mar. 16, 1. 1. Iară întru una a sâmbetei, Mariia Magdalina au venit de dimineaţă, încă fiind întunerec, la mormânt, şi au văzut piatra luată de pre mormânt.

Luc. 24, 1. 2. Şi au alergat şi au venit la Simon Petru şi la alt ucenic, pre carele iubiia Isus, şi au zis lor: „Au luat pre Domnul din mormânt şi nu ştiu unde L-au pus”.

3. Şi au ieşit Petru şi celaalalt ucenic şi au venit la mormânt.

4. Şi alerga amândoi împreună şi celaalalt ucenic au alergat mai curund decât Petru şi au venit mai întâi la mormânt.

5. Şi, plecându-să, au văzut giolgiurile puse, însă n-au întrat.

6. Şi au venit Simon Petru după el şi au întrat în mormânt şi au văzut giolgiurile puse, |

7. Şi năframa, carea fusease pre capul Lui nu cu giolgiurile pusă, ci deosebit învăluită 243v
într-un loc.

8. Şi atunci au întrat şi celaalalt ucenic, carele venise mai întâi la mormânt, şi au văzut şi au crezut.

9. Că încă nu ştiia scripturile, că trebuia să învie din morţi.

10. Şi s-au dus iarăşi ucenicii la ai săi.

Zac. 64. *Sfârşit Învierii 7. Evan. Învierii 8. Zac. 64.*

*Mth. 28, 1. Mar. 16, 5. 11. *Iară Maria sta lângă mormânt, afară, plângând. Şi, plângând, s-au plecat şi s-au uitat în mormânt.

Luc. 24, 4. 12. Şi au văzut doi îngeri în albe şezând, unul la cap şi altul la picioare, unde fusease pus trupul lui Isus.

13. Zis-au ei aceia: „Muiere, ce plângi?” Zis-au lor: „Că au luat pre Domnul Mieu şi nu ştiu unde L-au pus”.

14. Aceste zicând, s-au întors îndărăpt şi au văzut pre Isus stând şi nu ştiia că Isus este.

15. Zis-au ei Isus: „Muiere, ce plângi? Pre cine|| cauţi?” Ea socotind că-i grădinariul, 244r
au zis Lui: „Doamne, de L-ai luat Tu, spune-mi unde L-ai pus şi eu L-oi lua”.

16. Zis-au ei Isus: „Maria!” Ea întorcându-să, au zis Lui: „Ravvone” (ce să zice „învăţătoriule”).
17. Zis-au ei Isus: „Să nu te atingi de Mine, că încă nu M-am suit la Tatăl Mieu. Ci mergi la fraţii Miei şi le zi: «Sui-Mă-voi la Tatăl Mieu şi la Tatăl vostru şi la Dumnezăul Mieu şi la Dumnezăul vostru».
18. Venit-au Maria Magdalina vestind ucenicilor că: „Am văzut pre Domnul şi aceste mi-au zis”.

Sfârşit 8 Învierii. 9 Învie. şi la vecernia Paşti.
şi Dnca Thomii. Zac. 65. *Zac. 65.*

19. *Şi, fiind sară întru una a sâmbetelor şi uşile fiind încuiete, unde era ucenicii adunaţi pentru frica jidovilor, venit-au Isus şi au stătut în mijloc şi au zis lor: „Pace voao!” *Mar. 16, 14. Luc. 24, 36.
20. Şi, aceste zicând, au arătat lor mânile şi coasta. Bucuratu-s-au diript aceea ucenicii, văzând pre Domnul. 1 Cor. 15, 5.
244v 21. Şi au zis lor iarăşi: „Pace voao! Precum | M-au tremis pre Mine Tatăl, şi Eu tremit pre voi”.
22. Aceste zicând, au suflat şi au zis lor: „Luaţi Duh Sfânt!
23. *A cărora veţi ierta păcatele, iertate vor fi; şi a cărora veţi ţinea, ţinute vor fi”. *Mth. 18, 18.
24. Iară Thoma, unul din cei doisprăzece, ce să zice Geamănul, nu era cu ei când au venit Isus.
25. Şi au zis lui ceiaalalţi ucenici: „Am văzut pre Domnul!”. Iară el au zis lor: „De nu voi vedea în mânile Lui pătrunderea cuielor şi să bag degetul mieu în locul cuielor şi să puiu mâna mea în coasta Lui, nu voi crede”.

Sfârşit Paşti.

26. Şi, după opt zile, iară era ucenicii Lui înlontru şi Thoma cu ei. Venit-au Isus, uşile fiind încuiete, şi au stătut în mijloc şi au zis: „Pace voao!”.
27. După aceea au zis Thomei: „Ado degetul tău încoace şi vezi mânile Mele şi ado mâna ta şi o bagă în coasta Mea. Şi să nu fii necredincios, ci credincios”. ||
245r 28. Răspuns-au Thoma şi au zis Lui: „Domnul mieu şi Dumnezăul mieu!”
29. Zis-au lui Isus: „Deacă M-ai văzut, Thomo, ai crezut. Fericiţi cei ce n-au văzut şi au crezut!”.
30. *Multe, adecă şi alte seamne au făcut Isus înaintea ucenicilor Săi, carele nu sânt scrise în cartea aceasta. *Jos 21, 25.
31. Iară aceste s-au scris, ca să credeţi că Isus ieste Hristos, Fiiul lui Dumnezău. Şi, crezând, viiaţă să aveţi întru numele Lui.

Sfârşit 9 Învierii şi Thomei.

Cap 21

Pescuind ucenicii, îi face Isus a prinde mulţime de peşti, din care sămn Petru, prin Ioan, cunoscând pre Domnul, să aruncă în mare. Şi, gătind prânz de dragoste lui Hristos, de trei ori întrebându-să, de trei ori ia a paşte oile Lui. Şi de viitoare-sa patimă i să aduce aminte. În zădar cercetând despre moartea lui Ioan, nu toate faptele lui Hristos s-au scris.

Zac. 66. *Evang. 10 Învierii. Zac. 66.*

1. După aceea, iară S-au arătat Isus ucenicilor Săi lângă Marea Tiveriadei. Şi S-au arătat aşa:
2. Era împreună Simon Petru şi Tho|ma, ce să zice Geamănul, şi Nathanail, 245v
carele era din Cana Galileii, şi fiii lui Zevedei şi alţi doi dintre ucenicii Lui.
3. Zis-au lor Simon Petru: „Merg a pescui". Zis-au lui: „Venim şi noi cu tine". Şi au ieşit şi s-au suit în corabie şi într-acea noapte nimica n-au prins.
4. Iară fiind dimineaţă, au stătut Isus în ţărmure, însă nu L-au cunoscut ucenicii, că Isus ieste.
5. Şi au zis lor Isus: „Feţilor, aveţi ceva de mâncat?" Răspuns-au Lui: „Nu".
6. Zis-au lor: „Aruncaţi de-a dreapta corăbiii mreaje şi veţi afla". Şi au aruncat şi, iată, nu o putea trage de pre mulţimea peştilor.
7. Zis-au, dară, ucenicul acela, pre carele iubiia Isus, lui Petru: „Domnul este!" Simon Petru, cât au auzit că Domnul este, s-au încins cu fota (că era gol) şi s-au aruncat în mare.
8. Iară ceiaalalţi ucenici cu luntre au venit (că nu era departe de uscat, ce ca la doao sute de coţi), trăgând mreaje cu peşti. ||
9. Şi, deacă s-au pogorât la uscat, au văzut jeratec pus şi peşte preste el şi pâne. 246r
10. Zis-au lor Isus: „Aduceţi din peştii carii aţi prins acum".
11. Suitu-s-au Simon Petru şi au tras mreaje la uscat, plină de peşti mari, o sută cinzeci şi trei. Şi atâţea fiind, nu s-au rupt mreaje.
12. Zis-au lor Isus: „Veniţi de prânziţi!" Şi nu îndrâznea din cei ce şedea a-L întreba: „Tu cine eşti?", ştiind că-i Domnul.
13. Şi au venit Isus şi au luat pâne şi au dat lor şi peşte aşijderea.
14. Cu aceasta, iată, a treia oară S-au arătat Isus ucenicilor Săi, deacă înviiase din morţi.

Sfârşit 10 Învie. Evan. Învierii 11. Aceasta şi sâmb. 50 şi la Bogoslov. la utr. şi ianuar 16. Zac. 67.

Zac. 67.

15. Iară, deacă prânzise, au zis lui Simon Petru Isus: „Simon al lui Ioann, iubeşti-Mă mai mult decât aceşte?" Zis-au Lui: „Aşea e, Doamne, Tu ştii | că Te iubesc". Zis-au lui: „Paşte 246v
mieluşeii Miei".
16. Zis-au lui iarăşi: „Simon al lui Ioann, iubeşti-Mă?" Zis-au Lui: „Aşea e, Doamne, Tu ştii că Te iubesc". Zis-au lui: „Paşte mieii Miei".
17. Zis-au lui a treia oară: „Simone al lui Ioann, iubeşti-Mă?" Întristatu-s-au Petru, căci i-au zis a treia oară: „Iubeşti-Mă?" şi au zis Lui: „Doamne, Tu toate ştii, Tu ştii că te iubesc".
18. Zis-au lui: „Paşte oile Meale.
*2 Petru 1, 14. *Amin, amin – zic ţie – când erai mai tinăr, te încingeai şi mergeai unde vreai; iară deacă vei îmbătrâni, întinde-vei mâinile tale şi altul te va încinge şi te va duce încătro tu nu vreai".
19. Iară aceasta au zis însămnând cu ce moarte era să proslăvească pre Dumnezău.

Sfârşit Învierii.

Şi, aceasta zicând, au zis lui: „Vino după Mine".
20. Întorcându-să Petru, au văzut pre ucenicul acela, pre carele iubiia Isus, mer||gând 247r
*Sus 13, 23. după el, *carele s-au şi culcat la cină pre pieptul Lui şi au zis: „Doamne, cine este cel ce Te va vinde?"
21. Pre acesta, dară, văzându-l Petru, au zis lui Isus: „Doamne, dară acesta ce?"

22. Zis-au lui Isus: „Aşa vreau, să rămâie el, până voi veni; ce e ţie? Tu vino după Mine”.
23. Şi au ieşit cuvântul acesta între fraţi că ucenicul acela nu va muri. Şi n-au zis lui Isus: „Nu va muri”, ci: „Aşea vreau să rămâie el, până voi veni, ce e ţie?”

Zac. 68 *Zac. 68.*

24. Acesta e ucenicul acela carele, mărturiseaşte de aceste şi au scris aceste. Şi ştiu că adevărată este mărturia lui.
25. *Şi sânt şi altele multe care au făcut Isus, carele de s-ar scrie câte una, nici în lume mi să pare că n-ar încăpea cărţile carele s-ar scrie. *Sus. 20, 30.

Monast. Balasf.
Ssma. Triados.

28 Ian. 1761

A

(a se) ABATE: v. III
(să) abătusă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 5,13

ACASĂ: adv.
acasă: 11,20

ACOLO: adv.
acolo: 2,1, 6, 12; 3,22; 4,6, 40, 43; 5,5; 6,3, 22, 24; 10,40; 11,8, 15, 31, 54; 12,2, 9, 26; 18,2, 3; 19,42

ACUM: adv.
acum: 2,8, 10; 4,23, 42; 5,14, 17, 25; 8,4, 11, 40, 52; 9,18, 21, 25, 27, 41; 11,8, 22; 12,27, 31; 13,7, 19, 31, 33, 36, 37; 14,7, 29; 15,3, 15, 22, 24; 16,5, 12, 22, 24, 29, 30, 31, 32; 17,5, 7, 11, 13; 18,36; 21,10

(a se) ADĂPA: v. I
(Să) adapă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.19

(a se) ADĂUGA: v. I; var. **(a se) ADĂOGA:** v. III „a (mai) pune peste"; „a continua"
adăogând: *gerunziu* rezum. cap.16

ADÂNC, -Ă: adj.
adânc: *n. sg. nom.* 4,11

ADESEA: adv.
adeasea: rezum. cap.15

ADEVĂR: s.n.
adevăr: *sg, nom./ac.* 1,14; 5,33; 8,44; 17,17, 19; 18,37
adevărul: *sg. nom./ac.* 1,17; 3,21; 4,23, 24; rezum. cap.8; 8,32, 40, 45, 46; rezum. cap.14; 14,6; 16,7, 13; 18,38
Adevărului: *sg. gen., în sintagma* ***Duhul Adevărului*** 14,17; 15,26; 16,13

ADEVĂRAT, -Ă: adj./adv./s.
adevărată: *adj. f. sg. nom.* 1,9; 5,31, 32; 6,32; 8,13, 14, 17; 19,35; 21,24
adevărat: *adj. m./n. sg. nom./ac.* 3,33; 4,37; 7,18, 28; 17,3
adevărați: *adj. m. pl. nom., în sintagma* ***închinătorii cei adevărați*** 4,23
adevărat: *adj. m. sg. ac., în sintagma* ***păstoriul cel adevărat*** rezum. cap.10
adevărate: *adj. n. pl. nom.* 10,42
adevărată: *adj. f. sg. nom., în sintagma* ***viața cea adevărată*** 15,1
adevărat: *adv.* (cf. lat. *vērē*) 1,47; 4,18, 42; 6,14, 56; 7,26, 40; rezum. cap.8; 8,31, 36; 11,27; rezum. cap.14; 14,7; 17,8; 18,36
adevărate: *s.n. pl. ac.* 19,35

(a se/-și) ADUCE: v. III
aduce: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1; 12,25; 15,2, 5; 16,2
au adus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,42; 2,8; 4,33; 18,13, 28; 19,13
aduceți: *imperativ 2.pl.* 2,8; 21,10
au adus: *ind. pf.c. 3.pl., în loc. v.* ***și-au adus aminte/ș-au adus aminte*** 2,17, 22; 12,16
ați adus: *ind. pf.c. 2.pl.* 7,45
aduc: *ind. prez. 3.pl.* 8,3
adusu(-)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,13
a aduce: *inf. prez.* rezum. cap.10
va aduce: *ind. viit.I. 3.sg., în loc. v.* ***va aduce aminte*** 14,26
să aducă: *conj. prez. 3.sg./pl.* rezum. cap.15; 15,3
aduce: *inf. prez. fără* ***a*** 15,4
să aduceți: *conj. prez. 2.pl.* 15,8, 16
aduceți(-vă): *imperativ 2.pl., în loc. v.* ***aduceți-vă aminte*** 15,20
să (vă) aduceți: *conj. prez. 2.pl., în loc. v.* ***să vă aduceți aminte*** 16,4
(-și) aduce: *ind. prez. 3.sg., în loc. v.* ***-și aduce aminte*** 16,21
aduceți: *ind. prez. 2.pl.* 18,29
aduc: *ind. prez. 1.sg.* 19,4
aducând: *gerunziu* 19,39
ado: *imperativ 2.sg.* 20,27
(să) aduce: *ind. prez. impers., în loc. v.* ***să aduce aminte*** rezum. cap.21

(a se) ADUNA: v. I
adună: *ind. prez. 3.sg.* 4,36
să adun: *conj. prez. 1.sg.* 10,16
să adune: *conj. prez. 3.sg.* 11,52
(să) adunase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 18,2
(să) adună: *ind. prez. 3.pl.* 18,20

ADUNAT, -Ă: adj.
adunați: *m. pl. nom.* 20,19

AFARĂ: adv.
afară: 6,37; rezum. cap.9; 9,34, 35; 11,43; rezum. cap.12; 12,31; 15,6; 18,16, 29; 19,4, 13; 20,11

(a) AFLA: v. I „a găsi"
aflat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,41, 45
aflat-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,41
au aflat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,43; 2,14; 5,14; 11,17; 12,14
am aflat: *ind. pf.c. 1.pl.* 1,45
aflându-: *gerunziu* 6,25; 9,35
veți afla: *ind. viit.I. 2.pl.* 7,34, 36; 21,6
să aflăm: *conj. prez. 1.pl.* 7,35
va afla: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,9
aflu: *ind. prez. 1.sg.* 18,38; 19,4, 6

AFLAT, -Ă: adj.
aflată: *f. sg. ac.* rezum. cap.8

AICI: adv.
aici: 2,16; 3,26; 4,15, 16; 6,9, 25; 7,3; 11,21, 28, 32; 14,31; 18,36

AIUREA: adv.; var. **AIRI**
airi: 10,1

(a) AJUNGE: v. III
ajunge: *ind. prez. impers.* 6,7
va ajunge: *ind. viit.I. impers.* 14,8

ALB, -Ă: adj./s.
albe: *adj. f. pl. nom.* 4,35
albe: *s.n. pl. ac.* „veșminte albe" 20,12

(a) ALEGE: v. III
am ales: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,71; 13,18; 15,16, 19
au ales: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.15
ați ales: *ind. pf.c. 2.pl.* 15,16

(a) ALERGA: v. I
au alergat: *ind. pf.c. 3.sg.* 20,2, 4
alerga: *ind. imp. 3.pl.* 20,4

ALOE: s.f.; var. **ALOES**
aloe: *sg. ac.* rezum. cap.19
aloes: *sg. ac.* 19,39

AMESTECĂTURĂ: s.f.; var. **MESTECĂTURĂ**
mestecătură: *sg. ac.* 19,39

AMIN: adv.
amin: *adv. în contextul* ***amin zic voao (ție)*** „adevăr (adevărat) zic vouă" 1,51; 3,3, 5, 11, 19, 24, 25; 6,26, 32, 47, 54; 8,34, 51, 58; 10,1, 7; 12,24; 13,16, 20, 21, 38; 14,12; 16,20, 23; 21,18

AMINTE: adv.
aminte: *adv. în loc. v.* ***a-și aduce aminte/a lua aminte***; vezi **(a-și) ADUCE/(a) LUA**

AN: s.m.
ani: *pl. ac.* 2,20; rezum. cap.5; 5,5; 8,57
anului: *sg. gen.* 11,49; 18,13
anului: *sg. dat. adn.* 11,51

APĂ: s.f.
apă: *sg. ac.* 1,26, 31, 33; 2,7; rezum. cap.3; 3,5; 4,7, 15; 13,5; rezum. cap.19; 19,34
apa: *sg. nom./ac.* rezum. cap.2; 2,9; 4,13, 14, 46; 5,4, 7
ape: *pl. nom.* 3,23
apa: *sg. ac., în sintagma* ***apa cea vie*** rezum. cap.4
apă: *sg. ac., în sintagmele* ***apă vie/izvor de apă de veaci*** 4,10, 11, 14; 7,38
apei: *sg. gen.* 5,3, 4

(a se) APĂRA: v. I
apără: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.9
apărându(-să): *gerunziu* rezum. cap.13

APOI: adv.
apoi: 11,8; rezum. cap.20

APOSTOL: s.m.
apostolii: *pl. nom.* rezum. cap.6; rezum. cap.15
apostolul: *sg. nom.* 13,16
apostolilor: *pl. dat.* rezum. cap.20

APROAPE: adv.
aproape: 2,13; 4,5; 6,4, 23; 7,2; 11,18, 55; rezum. cap.12; 19,20, 42

(a se) APROPIA: v. I
apropiindu(-Să): *gerunziu* 6,19
(s-)au apropiat: *ind. pf.c. 3.pl.* 12,21

(a) APUCA: v. I
să apuce: *conj. prez. 3.sg.* 12,35

ARAMĂ: s.f.
aramă: *sg. ac., în sintagma* ***șarpelui celui de aramă*** rezum. cap.3

(a se) ARĂTA: v. I
au arătat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,11; 20,20
arăți: *ind. prez. 2.sg.* 2,18
arătându(-Să/să): *gerunziu* rezum. cap.4; rezum. cap.20
arată: *ind. prez. 3.sg.* 5,20; rezum. cap.10; rezum. cap.16; rezum. cap.19
va arăta: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,20
arată(-Te): *imperativ 2.sg.* 7,4
să (să) arete: *conj. prez. 3.pl.* 9,3
am arătat: *ind. pf.c. 1.sg.* 10,32
(s-/S-)au arătat: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,38; 21,1, 14
arată: *imperativ 2.sg.* 14,8, 9
voi arăta: *ind. viit.I. 1.sg.* 14,21
să (Te) arăți: *conj. prez. 2.sg., în structura v.* ***vrei să Te arăți*** „ai de gând/vrei să Te arăți” (cf. lat. *manifestaturus est*) 14,22
arătat-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 17,6
arătându-: *gerunziu* rezum. cap.20

ARĂTARE: s.f.
arătare: *sg. ac., în loc. adv.* ***la arătare/în arătare*** „în fața tuturor”, „pe față” 7,4, 10, 13, 26; 10,24; 11,54; 16,25, 29

ARĂTAT: adv. „pe față”
arătat: 11,14

(a) ARDE: v. III
arzând: *gerunziu* 5,35
va arde: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,6

ARHIEREU: s.m.
arhierei: *pl. ac.* rezum. cap.7; 7,45; 18,3
arhiereii: *pl. nom.* rezum. cap.11; 11,47, 56; 18,35; 19,6, 15, 21
arhiereul: *sg. nom.* rezum. cap.11; 11,49; 18,13, 19, 24
arhiereu: *sg. nom.* 11,51
arhiereului: *sg. gen./dat.* rezum. cap.18; 18,10, 15, 16, 22, 26

ARMĂ: s.f.
arme: *pl. ac.* 18,3

(a se) ARUNCA: v. I
(să) aruncase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 3,24
să arunce: *conj. prez. 3.sg.* 5,7; 8,59
arunce: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 8,7
(să) va arunca: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,6
vor arunca: *ind. viit.I. 3.pl.* 15,6
aruncându(-să): *gerunziu* rezum. cap.19
să aruncăm: *conj. prez. 1.pl.* 19,24
au aruncat: *ind. pf.c. 3.pl.* 19,24; 21,6
(să) aruncă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.21
aruncați: *imperativ 2.pl.* 21,6
(s-)au aruncat: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,7

(a) ASCULTA: v. I
ascultă: *ind. prez. 3.sg.* 9,31
ascultați: *ind. prez. 2.pl.* 10,20

ASCULTARE: s.f.
ascultarea: *sg. nom., în sintagma* ***ascultarea Tatăluui*** rezum. cap.4

(a se) ASCUNDE: v. III
(S-)au ascuns: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,59; 12,36

ASCUNS: s.n.
ascuns: *sg. ac., în loc. adv.* ***într-ascuns*** 18,20

ASEMENEA: adv./prep.; var. (Înv.) **ASEAMINEA;** (Reg.) **ASEAMINE**
aseaminea: *prep.* 5,18; 8,55
aseamine: *adv.* 9,9

ASIN, -Ă: s.m./f.
asinii: *s.f. sg. gen.* rezum. cap.12
asinei: *s.f. sg. gen.* 12,16
asin: *s.m. sg. ac.* 12,14

AȘA: adv.; var. (Înv. și reg.) **AȘE, AȘEA**
așe: 3,8
așea: 3,14; 4,6; 5,21, 26; 7,46; 11,48; 14,31; 15,4; 18,22; 21,15, 16, 23
așa: 3,16; 12,50; 13,15; 21,1, 22

AȘIJDEREA: adv.
așijderea: 5,19; 6,11; rezum. cap.13; 21,13

(a) AȘTEPTA: v. I
așteptând: *gerunziu* 5,3

(a se) ATINGE: v. III
să (te) atingi: *conj. prez. 2.sg.* 20,17

ATUNCI: adv.
atunci: 2,10; 7,10; 8,28; 11,6, 14; 12,16; 19,1, 12, 16; 20,8

(a se) AUZI: v. IV
au auzit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,37; 3,32; 4,1; 6,45; 9,40; 12,18; 18,21; 21,7
auzise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 1,40; 12,29
auzi: *ind. prez. 2.sg.* 3,8; 11,42
aude: *ind. prez. 3.sg.* 3,29; 5,24; rezum. cap.7; 8,47; 9,31; 18,37
am auzit: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 4,42; 8,26, 40; 12,34; 15,15
auzind: *gerunziu* 4,47; 6,61; rezum. cap.7; 7,40; 8,9; 11,4, 6, 20, 29; 12,12; 19,8, 13
vor auzi: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,25, 28; 10,16
auz: *ind. prez. 1.sg.* 5,30
ați auzit: *ind. pf.c. 2.pl.* 5,37; 9,27; 14,24

auzi: *inf. prez. fără* **a** 6,61; 8,43
auzit-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,32; 9,35
va auzi: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,51; 12,47; 16,13
auziţi: *ind. prez. 2.pl.* 8,47
a auzi: *inf. prez.* 9,27
(s-)au auzit: *ind. pf.c. impers.* 9,32
aud: *ind. prez. 3.pl.* 10,3, 8, 27
ai auzit: *ind. pf.c. 2.sg.* 11,41
(să) aude: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.12
auzit-aţi: *ind. pf.c. 2.pl.* 14,28

AUZIT: s.n. „auz"
auzitului: *sg. dat.* 12,38

(a) AVEA: v. II
să aibă: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.3; 3,15, 16; 5,26; 10,10; 17,13
are: *ind. prez. 3.sg.* 3,29, 33; rezum. cap.4; 4,1, 44; 5,24, 26; 6,9, 47, 55; rezum. cap.8; 9,21, 23; rezum. cap.10; 10,20, 21; 12,48; 13,10; 14,21, 30; 15,13; 16,15, 21; rezum. cap.19; 19,11
ai: *ind. prez. 2.sg.* 4, 11, 18; 6,69; 7,20; 8,48, 52, 57
ai avut: *ind. pf.c. 2.sg.* 4,18
am: *ind. pf.c. 1.sg.* 4,32; 5,36; 8,26, 49; 10,16, 18; 16,12; 19,10
având: *gerunziu* 5,2; 11,17; 12,6; 18,10
aveţi: *ind. prez. 2.pl.* 5,38, 42; 12,8, 35, 36; 16,22; 21,5
a avea: *inf. prez.* 5,39
să aveţi: *conj. prez. 2.pl.* 5,40; 16,33; 20,31
să aivă: *conj. prez. 3.sg.* 6,40
veţi avea: *ind. viit.I. 2.pl.* 6,54; 13,35; 16,33
va avea: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,12
avem: *ind. prez. 1.pl.* 8,41; 19,7, 15
aţi avea: *ind. pf.c. 2.pl.* 9,41
avea: *ind. imp. 3.sg.* 12,6; 13,29
vei avea: *ind. viit.I. 2.sg.* 13,8
ar avea: *cond. prez. 3.pl.* 15,22, 24
am avut: *ind. pf.c. 1.sg.* 17,5
ai avea: *cond. prez. 2.sg.* 19,11

B

BAN: s.m.
bani: *pl. ac., în sintagma* ***numărători de bani/numărătorilor de bani*** (cf. infra **NUMĂRĂTOR**) 2,14, 15
banii: *pl. ac.* 2,15

(a se) BATE: v. III
baţi: *ind. prez. 2.sg.* 18,23
(Să) bate: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.19
au bătut: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,1

(a) BATJOCORI: v. IV
[fiind] batjocorit: *pasiv gerunziu* rezum. cap.19

(a se) BĂGA: v. I
(să) băga: *ind. imp. 3.pl.* (aici) „se punea (în pungă)" 12,6
să bag: *conj. prez. 1.sg.* 20,25
bagă: *imperativ 2.sg.* 20,27

BĂRBAT: s.m.
bărbatul: *sg. ac.* 4,16
bărbat: *sg. nom./ac.* 4,17, 18
bărbaţi: *pl. nom./ac.* 4,18; 6,10

BĂRBĂTESC, -EASCĂ: adj.
bărbătească: *f. sg. ac., în sintagma* ***voia bărbătească*** 1,13

BĂTRÂN, -Ă: adj./s.
bătrân: *adj. m. sg. nom.* 3,4
(cei) bătrâni: *s.m. pl. ac.* 8,9

BĂUTURĂ: s.f.; var. **BEUTURĂ**
beutură: *sg. nom.* rezum. cap.6; 6,56

(a) BEA: v. II
să beau: *conj. prez. 1.sg.* 4,7, 10
să beai: *conj. prez. 2.sg.* 4,9
au beut: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,12
bea: *ind. prez. 3.sg.* 4,13; 6,55, 57
va bea: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,13
a bea: *inf. prez.* rezum. cap.6
veţi bea: *ind. viit.I. 2.pl.* 6,54
beaie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 7,37
oi bea: *ind. viit.I. 1.sg.* 18,11

BICI: s.n.; var. (Reg.) **ZBICI**
zbiciu: *sg. ac.* 2,15

BINE: adv./s.
bine: *adv.* 4,17; 8,48; 13,13; 18,23
(mai) bine: *adv.* 4,52; 11,50; rezum. cap.16; 16,7; 18,14
bine: *adv. în structura v. dislocată* ***bine e cuvântat*** 12,13
bine: *s.n. sg. ac.* 5,29

(a) BINECUVÂNTA: v. I
bine e cuvântat: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 12,13

(a) BIRUI: v. IV
am biruit: *ind. pf.c. 1.sg.* 16,33

BISERICĂ: s.f.; var. (Înv.) **BESEARECĂ, BESEARICĂ**
besearecă: *sg. ac.* rezum. cap.2; 2,14, 15; 7,14; 11,56
beseareaca: *sg. ac.* rezum. cap.2
beseareca: *sg. nom./ac.* 2,19, 20
besearecа: *sg. ac., în sintagma* ***besearecа trupului Său*** 2,21
besearică: *sg. ac.* 5,14; 7,28; rezum. cap.8; 8,2, 20, 59; 10,23; 18,20
bisearicii: *sg. gen., în sintagma* ***înoirile bisearicii*** (cf. infra **ÎNNOIRE**) 10,22

BLESTEM: s.n.; var. **BLĂSTĂM**
blăstăm: *sg. nom.* rezum. cap.10

(a) BLESTEMA: v. I; var. **(a) BLĂSTĂMA**
blăstămaţi sânt: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 7,49

BOALĂ: s.f.
boala: *sg. nom.* 11,4

BOLNAV, -Ă: adj./s.
bolnavul: *s.m. sg. ac.* rezum. cap.5
bolnavi: *s.m. pl. ac.* 5,3
(cei) bonavi: *s.m. pl. ac.* 6,2
(un) bolnav: *s.m. sg. nom.* 11,1
bolnav: *adj. m. sg. nom.* 5,5

(a) BOLNĂVI: v. IV
bolnăvea: *ind. imp. 3.sg.* 4,46
bolnăviia: *ind. imp. 3.sg.* 11,2
bolnăveşte: *ind. prez. 3.sg.* 11,3
bolnăveaşte: *ind. prez. 3.sg.* 11,6

(a se) BOTEZA: v. I
botezi: *ind. prez. 2.sg.* 1,25
botez: *ind. prez. 1.sg.* 1,26
botezând: *gerunziu* 1,28, 31
a boteza: *inf. prez.* 1,33
botează: *ind. prez. 3.sg.* 1,33; 3,26; 4,1
boteza: *ind. imp. 3.sg.* 3,22; 4,2
era botezând: *ind. imp. perifr. 3.sg.* 3,23; 10,40
(să) boteza: *ind. imp. 3.pl.* 3,23

BOU: s.m.
boi: *pl. ac.* 2,14
boii: *pl. ac.* 2,15

BRAŢ: s.n.
braţul: *sg. nom., în sintagma* ***braţul Domnului*** 12,38

BUCATĂ: s.f. (mai ales la pl., dar şi la sg.) „hrană" (cf. lat. *cibus, i*)
bucată: *sg, ac.* rezum. cap.4; 4,32
bucate: *pl. ac.* 4,8
bucata: *sg. nom.* 4,34; rezum. cap.6

(a se) BUCURA: v. I
(să) bucură: *ind. prez. 3.sg.* 3,29
să (să) bucure: *conj. prez. 3.sg.* 4,36
(s-)au bucurat: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,56
(Mă) bucur: *ind. prez. 1.sg.* 11,15
a (să) bucura: *inf. prez.* rezum. cap.14
(v-)aţi bucura: *cond. prez. 2.pl.* 14,28
(să) va bucura: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,20, 22
bucură(-Te): *imperativ 2.sg.* 19,3
bucuratu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 20,20

BUCURIE: s.f.
bucurie: *sg. nom./ac.* 3,29; 16,20
bucuriia: *sg. nom./ac.* 15,11; 16,21; 17,13
bucuria: *sg. nom./ac.* 16,22, 24

BUN, -Ă: adj.
bun: *m./n. sg. nom./ac.* 1,46; 2,10; 7,12; rezum. cap.10; 10,11, 14, 33
bune: *n. pl. ac.* 10,32

BURETE: s.m.
burete: *sg. ac.* 19,29

C

CALE: s.f.
calea: *sg. ac., în sintagma* ***calea Domnului*** 1,23
cale: *sg. ac.* 4,6
calea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.14; 14,4, 5, 6

CANDELĂ: s.f.
candelă: *sg. nom.* 5,35

CAP: s.n.
capului: *sg. gen., în sintagma* ***perii capului*** 11,2; 12,3
capul: *sg. ac.* 13,9; 19,2, 30; 20,7
cap: *sg. ac.* 20,12

CARTE: s.f.
carte: *sg. ac.* 7,15; rezum. cap.20
cartea: *sg. ac.* 20,30
cărţile: *pl. nom.* 21,25

CASĂ: s.f.
casa: *sg. ac., în sintagma* ***casa Tatălui (Mieu)/casa Părintelui*** 2,16; rezum. cap.14; 14,2
casă: *sg. ac., în sintagma* ***casă de negustătorie*** 2,16
casei: *sg. gen.* 2,17
casa: *sg. nom./ac.* 4,53; 7,53; 12,3
casă: *sg. ac.* 8,35; 11,31

(a) CĂDEA: v. II
căzând: *gerunziu* 9,38
au căzut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 11,31; 18,6
cade: *ind. prez. 3.sg.* 12,24
căzind: *gerunziu* rezum. cap.18

CĂLCÂI: s.n.
călcâiul: *sg. ac.* 13,18

CĂPĂŢÂNĂ: s.f.; var. **CĂPĂŢÎNĂ**
Căpăţînelor: *pl. gen., în sintagma* ***[locul] al Căpăţînelor*** 19,17

CĂPETENIE: s.f.
căpetenie: *sg. nom., în sintagma* ***căpetenie jidovilor*** 3,1
căpeteniile: *pl. nom.* 7,26, 32
căpetenii: *pl. ac.* 7,48; 12,42
căpeteniile: *pl. nom., în sintagma* ***căpeteniile popilor*** rezum. cap.12; 12,10
căpeteniia: *sg. nom., în sintagmele* ***căpeteniia acestui veac/ căpeteniia lumii*** „Satana" (cf. Anania 2001, p.1572) rezum. cap.12; 12,31

CĂRBUNE: s.m.
cărbuni: *pl. ac.* 18,18

CĂRTURAR: s.m.
cărturarii: *pl. nom.* 8,3

(a) CĂUTA: v. I
căutaţi: *ind. prez. 2.pl.* 1,38; 6,26; 7,20; 8,37, 40; 18,4, 7, 8
caută: *ind. prez. 3.sg.* 4,23; 7,4, 18, 20, 25
cauţi: *ind. prez. 2.sg.* 4,27; 20,15
căuta: *ind. imp. 3.sg./pl.* 5,18; 7,1, 11, 30; 10,39; 11,8, 56; 19,12
caut: *ind. prez. 1.sg.* 5,30; 8,50
căutaţ: *ind. prez. 2.pl.* 5,44
căutându-: *gerunziu* 6,24
căuta(-)veţi: *ind. viit.I. 2.pl.* 7,34, 36; 13,33
veţi căuta: *ind. viit.I. 2.pl.* 8,21
să caute: *conj. prez. 3.sg.* 8,50

(a) CÂNTA: v. I
va cânta: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,38
au cântat: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,27

CEAS: s.n.
ceasul: *sg. nom./ac.* 1,39; 2,4; 4,6, 21, 23, 52; 5,25, 28; 7,30; 8,20; 12,23, 27; 13,1; 16,2, 4, 21, 25, 32; 17,1; 19,14
ceas: *sg. nom./ac.* 4,53; 5,35; 12,27
ceasuri: *pl. nom.* 11,9
ceasul: *sg. nom., în sintagma* ***ceasul proslăvirii*** rezum. cap.12
ceas: *sg. ac., în loc. adv.* ***dintr-acel ceas*** „din momentul acela" 19,27

CER: s.n.; var. **CERIU**
ceriu: *sg. ac.* 1,32; 3,12, 27, 31; 6,33, 38, 41, 42, 50, 51, 59; 12,28; 17,1
ceriul: *sg. ac.* 1,51
ceriu: *sg. ac., în sintagma* ***pâne din ceriu/pânea din ceriu*** 6,31, 32

(a) CERCETA: v. I
cercetaţi: *ind. prez. 2.pl.* 5,39
cercetează: *imperativ 2.pl.* 7,52
cercetând: *gerunziu* rezum. cap.21

(a se) CERE: v. III
cerând: *gerunziu* rezum. cap.2
ai fi cerut: *cond. pf. 2.sg.* 4,10
era cerând: *ind. imp. perifr. 3.sg.* 9,8
cerea: *ind. imp. 3.sg.* 9,8
vei ceare: *ind. viit.I. 2.sg.* 11,22
vor cere: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.14
veţi ceare: *ind. viit.I. 2.pl.* 14,13, 14; 15,7, 16
să cearã: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.16
veţi cere: *ind. viit.I. 2.pl.* 16,23, 26
aţi cerut: *ind. pf.c. 2.pl.* 16,24
cereţi: *imperativ 2.pl.* 16,24
(Să) ceare: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.19

CERESC, -EASCĂ: adj./s.
(cele) cereşti: *s.n. pl. ac.* „lucruri cereşti” (cf. infra – **PĂMÂNTESC – cele pemînteşti** „lucruri pământeşti”) 3,12
cerească: *adj. f. sg. ac., în sintagma* ***pânea cea cerească*** rezum. cap.6

CETATE: s.f.
cetatea: *sg. ac.* 1,44; 4,5, 39; rezum. cap.11
cetate: *sg. ac.* 4,8, 28, 30; 11,54; 19,20

CEZAR: s.m.; var. **CHESAR** (Prin ext.) „împărat”
chesariului: *sg. dat. adn.* 19,12
chesariului: *sg. dat.* 19,12
chesariul: *sg. ac.* 19,15

(a se) CHEMA: v. I
fiind chemat/chemat fiind: *pasiv gerunziu* rezum. cap.1; rezum. cap.2
(te) vei chema: *ind. viit.I. 2.sg.* 1,42
a (te) chema: *inf. prez.* 1,48
au fost chemat: *pasiv ind. pf.c. 3.sg.* 2,2
au chemat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,9; 9,18, 24; 11,28; 12,17; 18,33
cheamă: *imperativ 2.sg.* 4,16
cheamă: *ind. prez.3.sg.* rezum. cap.7; 10,3; 11,28
chemaţi: *ind. prez. 2.pl.* 13,13

CHIN: s.n.
chinuri: *pl. ac.* rezum. cap.19

CHIP: s.n. (Pop.) „fel”
chipuri: *pl. ac.* rezum. cap.7

CINĂ: s.f.
cină: *sg. ac.* 12,2; rezum. cap.13; 13,4; 21,20
cina: *sg. nom.* 13,2

CINSTE: s.f.
cinste: *sg. ac.* 4,44; rezum. cap.12

(a se) CINSTI: v. IV
să cinstească: *conj. prez. 3.pl.* 5,23
cinstesc: *ind. prez. 3.pl.* 5,23
cinsteaşte: *ind. prez. 3.sg.* 5,23; rezum. cap.8
cinstesc: *ind. prez. 1.sg.* 8,49
(Să) cinsteaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.12
cinsti(-)va: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,26

CINSTITOR, -TOARE: adj.
cinstitoriu: *m. sg. nom., în sintagma* ***cinstitoriu de Dumnezău*** 9,31

(a) CITI: v. IV; var. (Înv. şi reg.) **(a) CETI**
au cetit: *ind. pf.c. 3.pl.* 19,20

COASTĂ: s.f.
coastea: *sg. ac.* rezum. cap.19
coasta: *sg. ac.* 19,34; rezum. cap.20; 20,20, 25, 27

(a se) COBORÎ: v. IV; var. (Înv.) **(a se) POGORÎ**
pogorându(-să): *gerunziu* 1,32, 33, 51; 4,51
(S-/s-)au pogorât: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,12; 3,13; 6,16, 33, 59; 21,9
să (Să) pogoară: *conj. prez. 3.sg.* 4,47
pogoară: *imperativ 2.sg.* 4,49
(să) pogorea: *ind. imp. 3.sg.* 5,4
(să) pogorâse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 5,4
(să) pogoară: *ind. prez. 3.sg.* 5,7; 6,50
(M-)am pogorât: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,38, 41, 42, 51

COCOŞ: s.m.
cocoşul: *sg. nom.* 13,38; 18,27

CORABIE: s.f.
corabie: *sg. nom./ac.* 6, 17, 19, 21, 22; 21,3
corabiia: *sg. nom.* 6,21
corăbii: *pl. nom.* 6,23, 24
corăbiii: *sg. gen.* 21,6

CORT: s.n.
corturilor: *pl. gen., în sintagmele* ***praznicul corturilor*** (cf. **Indice** 2Lg)/***întinderea corturilor*** „aşezarea corturilor pentru sărbătoarea cu acest nume” rezum. cap.7; 7,2

COŞNIŢĂ: s.f.
coşniţe: *pl. ac.* 6,13

COŞTEI: s.n. „cetate”; (Prin gn.) „localitate: sat sau oraş”
coşteiu: *sg. ac.* 7,42; 11,30
coşteiul: *sg. ac.* 11,1

COT: s.m. „veche unitate de măsură a lungimii”
coţi: *pl. ac.* 21,8

CRĂIŞOR: s.m.
crăişor: *sg. nom.* 4,46
crăioşorul: *sg. nom.* 4,49

CRĂIUŢ: s.m.
crăiuţului: *sg. gen.* rezum. cap.4

(a) CREDE: v. III
să creadă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 1,7; 11,42; 17,21
cred: *ind. prez. 3.pl.* 1,12; rezum. cap.4; 6,65; rezum. cap.8
crezi: *ind. prez. 2.sg.* 1,50; 9,35; 11,26
au crezut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* rezum. cap.2; 2,11, 22, 23; 4,39, 41, 53; 7,31, 48; 8,30, 31; 9,18; 10,42; 11,45; 12,39, 42; 16,9; 17,8; rezum. cap.20; 20,8, 29
crede: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3; 3,15, 18, 36; 6,35, 40, 47; rezum. cap.9; 12,44, 46
va crede: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.3; 3,16
credeţi: *ind. prez. 2.pl.* 3,12; 14,10; 16,31
veţi crede: *ind. viit.I. 2.pl.* 3,12
creade: *imperativ 2.sg.* 4,21
creadem: *ind. prez. 1.pl.* 4,42
creadeţi: *ind. prez. 2.pl.* 4,48; 5,38, 47; 8,45, 46; 10,25, 26; 14,11
crezut-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,50
creade: *ind. prez. 3.sg.* 5,24; 7,38; 11,25, 26; 14,12
creade: *inf. prez. fără* **a** 5,44
aţi creade: *cond. prez. 2.pl.* 5,46
veţi creade: *ind. viit.I. 2.pl.* 5,47; 8,24
să credeţi: *conj. prez. 2.pl.* 6,29; 19,35; 20,31
să credem: *conj. prez. 1.pl.* 6,30
aţi crezut: *ind. pf.c. 2.pl.* 6,36; 16,27
ar fi necrezând: *cond. prez. cu gerunziu 3.pl.* 6,65
am crezut: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 6,70; 11,27
credea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 7,5, 39; 12,11, 37; rezum. cap.20
să crez: *conj. prez. 1.sg.* 9,36
crez: *ind. prez. 1.sg.* 9,38
(nu) creadereţi: *imperativ prohib. 2.pl.* 10,37
a creade: *inf. prez.* 10,38
creadeţi: *imperativ 2.pl.* 10,38; 14,12
să creadeţi: *conj. prez. 2.pl.* 10,38; 11,15; 14,29
crezând: *gerunziu* rezum. cap.11; 20,31
vei creade: *ind. viit.I. 2.sg.* 11,40
vor creade: *ind. viit.I. 3.pl.* 11,48; rezum. cap.17; 17,20
credeţi: *imperativ 2.pl.* 12,36; 14,1
crede: *inf. prez. fără* **a** 12,39
să credeţi: *conj. prez. 2.pl.* 13,19
credem: *ind. prez. 1.pl.* 16,30
voi crede: *ind. viit.I. 1.sg.* 20,25
ai crezut: *ind. pf.c. 2.sg.* 20,29

CREDINCIOS, -OASĂ: adj.
credincioşi: *m. pl. nom.* 6,45
credincios: *m. sg. nom.* 20,27

(a) CREȘTE: v. III
a creaște: *inf. prez.* rezum. cap.3
să crească: *conj. prez. 3.sg.* 3,30

CRUCE: s.f.
crucea: *sg. ac.* rezum. cap.19; 19,17, 25
cruce: *sg. ac.* 19,19, 31

(a) CUGETA: v. I
cujeta: *ind. imp. 3.pl.* 11,53

CUI: s.n.
cuielor: *pl. gen.* 20,25

(a se) CULCA: v. I
(s-)au culcat: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,20

(a) CULEGE: v. III
culegeți: *imperativ 2.pl.* 6,12
au cules: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,13
vor culeage: *ind. viit.I. 3.pl.* 15,6

(a) CUMPĂRA: v. I
să cumpere: *conj. prez. 3.pl.* 4,8
vom cumpăra: *ind. viit.I. 1.pl.* 6,5
cumpără: *imperativ 2.sg.* 13,29

(a) CUNOAȘTE: v. III
au cunoscut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,10; 4,53; 7,26; 8,27; 10,6; 12,9, 16; 16,3, 19; 17,7, 8, 25; 21,4
cunoști: *ind. prez. 2.sg.* 1,48
cunoștea: *ind. imp. 3.sg.* 2,24
cunoscând: *gerunziu* 4,1; 5,6; 6,15; rezum. cap.21
am cunoscut: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 5,42; 6,70; 8,52, 55; 17,25
cunoaștem: *ind. prez. 1.pl.* 6,42; 16,30
va cunoaște: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,17, 51; 11,56
cunoașteți: *ind. prez. 2.pl.* 8,19; 8,43; 14,17
ați cunoaște: *cond. prez. 2.pl.* 8,19
veți cunoaște: *ind. viit.I. 2.pl.* 8,28, 32; 14,7, 20
ați cunoscut: *ind. pf.c. 2.pl.* 8,55; 14,9
cunosc: *ind. prez. 1.sg.* 8,55; 10,15, 27
cunosc: *ind. prez. 3.pl.* 10,4, 5, 14
cunoaște: *ind. prez. 3.sg.* 10,15; rezum. cap.20
să cunoașteți: *conj. prez. 2.pl.* 10,38; 19,4
vor cunoaște: *ind. viit.I. 3.pl.* 13,35
ați fi cunoscut: *cond. pf. 2.pl.* 14,7
să cunoască: *conj. prez. 3.sg./pl.* 14,31; rezum. cap.17; 17,3, 23
era cunoscut: *pasiv ind. imp. 3.sg.* 18,15, 16

CUNOSCUT, -Ă: adj.
cunoscute: *n. pl. ac.* 15,15
cunoscut: *n. sg. ac.* 17,26

CUNUNĂ: s.f.
cunună: *sg. ac., în sintagma* ***cunună de spini*** 19,2, 5

(a) CUPRINDE: v. III
au cuprins: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,5
era cuprins: *pasiv ind. imp. 3.sg.* 5,4

CURAT, -Ă: adj.
curat: *m. sg. nom.* 13, 10
curați: *m. pl. nom.* 13,10, 11; 15,3

CURĂȚENIE: s.f.
curățenie: *sg. ac.* 3,25

(a se) CURĂȚI: v. IV
să (să) curățască: *conj. prez. 3.pl.* 11,55
va curăți: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,2

CURĂȚIRE: s.f.
curățirea: *sg. ac.* 2,6
curățire: *sg. ac.* rezum. cap.3

CURÂND: adv.; var. (Înv. și pop.) **CURUND**
curând: 13,27
(mai) curund: 20,4

CUREA: s.f.
cureaoa: *sg. ac.* rezum. cap.1; 1,27

(a) CURGE: v. III
vor curge: *ind. viit.I. 3.pl.* 7,38
curge: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.19

CURTE: s.f.
curtea: *sg. ac.* 18,15

CURVIE: s.f.
curvie: *sg. ac.* 8,41

(a) CUTEZA: v. I
cutezați: *imperativ 2.pl.* 16,33

CUVÂNT: s.n.
Cuvântul/cuvântul: *sg. nom./ac.* Rezum. cap.1; 1,1, 14; 4,37, 39, 41; 5,24, 38; 6,61; 8,31, 37, 43, 51, 52, 55; 12,48; 14,23, 24; 15,3, 20, 25; 17,6, 14, 17, 20; rezum. cap.18; 18,9, 32; 21,23
cuvântului: *sg. dat.* 2,22; 4,50
cuvintele: *pl. ac., în sintagmele* ***cuvintele lui Dumnezău/cuvintele vieții de veci/cuvintele lui Dumnezeu*** 3,34; 6,69; 8,47
cuvintelor: *pl. dat.* 5,47
cuvintele: *pl. nom./ac.* rezum. cap.6; 6,64; 10,19; 12,47, 48; 15,7; 17,8
cuvânt: *sg. nom./ac.* 7,36; 19,8
cuvinte: *pl. nom./ac.* 7,40; 8,20; 10,21; 19,13
cuvântul: *sg. nom., în sintagmele* ***cuvântul lui Dumnezău/cuvântul lui Isaie prorocul*** 10,35; 12,38

(a) CUVÂNTA: v. I
e cuvântat: *pasiv ind. prez. 3.sg., în structura v. dislocată* ***bine e cuvântat*** 12,13

D

(a se) DA: v. I
au dat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,12; rezum. cap.3; 3,16, 35; 4,5, 12; 5,22, 26, 27, 36; 6,31, 32, 39; 7,19, 22; 10,29; 12,49; 13,3, 26; 14,31; 18,11, 22, 35; 19,9, 16, 29; 21,13
(s-)au dat: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,17
să dăm: *conj. prez. 1.pl.* 1,22
ai dat: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,26; 17,2, 4, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 22, 24; 18,9
va fi dat: *pasiv ind. viit.I. 3.sg.* 3,27
dă: *ind. prez. 3.sg.* 3,34; 6,32, 33, 37; 10,11; 14,27; rezum. cap.20
dă: *imperativ 2.sg.* 4,7, 10, 15; 6,34
ar fi dat: *cond. pf. 3.sg.* 4,10
voi da: *ind. viit.I. 1.sg.* 4,13; 6,52; 10,28; 13,26
va da: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,27; 14,16; 16,23
da: *inf. prez. fără* ***a*** 6,53
(să) va da: *ind. viit.I. impers.* 6,66
era dat: *pasiv ind. imp. 3.sg.* 7,39
dă: *imperativ 2.sg., în loc. v.* ***dă slavă*** 9,24
da-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,22
dedease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 11,56; 18,14
să (să) dea: *conj. prez. 3.pl.* 12,5
am dat: *ind. pf.c. 1.sg.* 13,15; 17,8, 14, 22
să dea: *conj. prez. 3.sg.* 13,29; 15,16; 17,2
dau: *ind. prez. 1.sg.* 13,34; 14,27
am fi dat: *cond. pf. 1.pl.* 18,30
să (Mă) dau: *conj. prez. 1.sg.* 18,36

dă: *ind. prez. 3.sg., în loc. v.* ***Își dă sufletul*** rezum. cap.19
da: *ind. imp. 3.pl.* 19,3
(s-)ar fi dat: *cond. pf. 3.sg.* 19,11
au dat: *ind. pf.c. 3.sg., în loc. v.* ***Ș-au dat duhul*** 19,30

DAR: s.n.
dar: *sg. ac.* 1,14
dar: *sg. nom./ac., în sintagma* ***dar pentru dar*** (cf. Anania 2001, p.1556) 1,16
darul: *sg. nom.* 1,17
darul: *sg. ac., în sintagma* ***darul lui Dumnezău*** 4,10

DEASUPRA: adv.
deasupra: rezum. cap.19

DEGET: s.n.; var. (Înv. și rar) **DEAJET**
deajetul: *sg. ac.* 8,6
degetul: *sg. ac.* 20,25, 27

DEGRABĂ: adv.; var. (Înv. și reg.) **DEGRAB**
degrab: 11,29, 31

DEOSEBIT: adv. „separat”
deosebit: 20,7

DEPARTE: adv.
departe: *adv. în loc. prep.* ***departe de*** 21,8

(a se) DEPĂRTA: v. I
(Să) departă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.11

DEPLIN: adv.
deplin: 17,13

DESĂVÂRȘIT: adv.
desăvârșit: 17,23

(a se) DESCHIDE: v. III; var. **(a se) DEȘCHIDE**
(s-)au deșchis: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,10
au deșchis: *ind. pf.c. 3.sg.* 9, 14, 17, 21, 26, 30; 11,37; 19,34
să fie deșchis: *conj. pf. 3.sg.* 9,32
deșchide: *ind. prez. 3.sg.* 10,3
deșchide: *inf. prez. fără* ***a*** 10,21

DESCHIS, -Ă: adj.; var. **DEȘCHIS, -Ă**
deșchis: *n. sg. ac.* 1,51
deșchisă: *f. sg. ac.* rezum. cap.19

(a) DESCOPERI: v. IV
deascopere: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.13
au descoperit: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.15

(a) DEȘTEPTA: v. I
deștaptă: *ind. prez. 3.sg.* 5,21
să deștept: *conj. prez. 1.sg.* 11,11

(a) DEZLEGA: v. I „a face să nu mai fie încheiat, înnodat”; „a face să i se ierte păcatele”
a dezlega: *inf. prez.* rezum. cap.1
să dezleg: *conj. prez. 1.sg.* 1,27
dezlega: *ind. imp. 3.sg.* 5,18
dezleagă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.8
dezlegați: *imperativ 2.pl.* 11,44

DIAVOL: s.m.
diavol: *sg. nom.* rezum. cap.6; 6,71
diavolul: *sg. nom., în sintagma* ***tatăl diavolul*** rezum. cap.8; 8,44
diavolul: *sg. nom.* 13,2

DIMINEAȚĂ: s.f./adv.
dimineață: *s.f. sg. ac., în loc. adv.* ***de dimineață*** 8,2; 20,1
dimineață: *s.f. sg. nom.* 21,4
dimineața: *adv.* 18,28

DINAR: s.m.
dinari: *pl. ac.* 6,7; 12,5

DINCOACE: adv.
dincoaci: *adv. în sintagma* ***dincoaci și dincoaci*** „de o parte și de alta” 19,18

DIVAN: s.n. (aici) „pretoriu”
divan: *sg. ac.* rezum. cap.18; 18,28, 33; 19,9

(a) DOBÂNDI: v. IV
vor dobândi: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.14

DOBITOC: s.n.
dobitoacele: *pl. nom.* 4,12

DOMN: “Dumnezeu”; “Isus Hristos”
Domnului: *sg. gen., în sintagmele* ***calea Domnului/îngerul Domnului/brațul Domnului*** 1,23; 5,4; 12,38
Doamne: *sg. voc.* 4,11, 15, 19, 49; 5,7; 6,34, 69; 8,11; 9,36, 38; 11,3, 12, 21, 27, 32, 34, 39; 12,38; 13,6, 9, 25, 36; 14,5, 8, 22; 20,15; 21,15, 16, 17, 20, 21
Domnului: *sg. gen./dat.* 6,23; 12,13
Domnul: *sg. nom./ac.* 11,2; 13,3, 14; 20,2, 13, 18, 20, 25; rezum. cap.21; 21,7, 12
Domn: *sg. ac.* 13,13
Domnul: *sg. voc., în sintagma* ***Domnul meu și Dumnezăul meu*** 20,28

DOMN: s.m. (apelativ) “termen de politețe pentru un bărbat”; (Pop.) “stăpân”
domnul: *sg. ac.* 13,16; 15,15, 20

(a) DORMI: v. IV
doarme: *ind. prez. 3.sg.* 11,11, 12

DORMIRE: s.f.
dormirea: *sg. ac., în sintagma* ***dormirea somnului*** 11,13

DRAC: s.m.
drac: *sg. ac.* 7,20; rezum. cap.8; 8,48, 49, 52; 10,20, 21
dracul: *sg. nom.* 10,21

DRAGOSTE: s.f.
dragostea: *sg. ac., în sintagma* ***dragostea lui Dumnezeu*** 5,42
dragostei: *sg. gen., în sintagma* ***porunca cea noao a dragostei*** rezum. cap.13
dragoste: *sg. ac.* 13,35; 15,13
dragostea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.15; 15,9, 10; 17,26
dragoste: *sg. ac., în sintagma* ***prânz de dragoste*** rezum. cap.21

DREPT, DREAPTĂ: adj./prep./s.; var. **DIREPT, DIREAPTĂ**
drept: *prep. în loc. adv.* ***drept aceaea/drept aceea*** 5,18; 6,28; 8,24, 41, 48, 52; 11,54
dirept: *prep. în loc. adv.* ***dirept aceea*** 9,28; 20,20
dreaptă: *adj. f. sg. nom./ac.* 5,30; 7,24; 8,16; 18,10
dreapte: *adj. m. sg. voc., în sintagma* ***Părinte dreapte*** 17,25
drept: *adj. m. sg. nom.* 8,26
dreapta: *s.f. sg. ac., în loc. prep.* ***de-a dreapta*** 21,6

DREPTATE: s.f.
dreptate: *sg. ac.* 16,8, 10

(a se) DUCE: v. III
(S-/s-)au dus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,3, 28, 43, 47; 6,1; 8,1; 9,7; 10,40; 11,28, 46, 54; 12,19, 36; 18,6; 20,10
(să) dusease: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 4,8; 6,22
(să) ducea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 4,50; 12,11
dusu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,15
a (vă) duce: *inf. prez.* 6,68

(ne) vom duce: *ind. viit.I. 1.sg.* 6,69
(m-)am dus: *ind. pf.c. 1.sg.* 9,11
să (să) ducă: *conj. prez. 3.sg.* 11,44
(Mă) voiu duce: *ind. viit.I. 1.sg.* 16,7
(Să) duce: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.18
dus fiind: *pasiv ger unziu* rezum. cap.18
a (să) duce: *inf. prez.* 18,8
au dus: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,16
va duce: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,18

DUH: s.n.
Duhul/duhul: *sg. nom./ac.* 1,32, 33; 3,6, 8, 34; rezum. cap.4; 4,23; 6,64; 7,39; 11,33; 13,21
Duhul: *sg. nom./ac., în sintagmele* ***Duhul Sfânt/Duhul Adevărului*** 1,33; 3,5; 14,17, 26; 15,26; 16,13; rezum. cap.20
Duh/duh: *sg. nom./ac.* rezum. cap.3; 3,6; 4,24; 6,64
duhul: *sg. ac., în loc. v.* ***Ş-au dat duhul*** 19,30
Duh: *sg. ac., în sintagma* ***Duh Sfânt*** 20,22

DUMNEZEU: s.m.; var. (Reg.) **DUMNEZĂU** "Divinitatea"
Dumnezău: *sg. nom./ac./dat.* rezum. cap.1; 1,1, 2, 6, 13, 18; rezum. cap.3; 3,2, 16, 17, 21, 33, 34; 6,27, 45, 46; 7,17; 9,16, 24, 29, 31, 33; 13,3, 31, 32; 14,1; 16,2, 27, 30; 21,19
Dumnezeu: *sg. gen., în sintagmele* ***Mielul lui Dumnezeu/darul lui Dumnezeu/glasul Fiiului lui Dumnezeu/dragostea lui Dumnezeu/cuvintele lui Dumnezeu/Fiiul lui Dumnezeu celui viu/ Fiiul lui Dumnezeu/slava lui Dumnezeu*** rezum. cap.1; 4,10; 5,25, 28, 42; 8,47; 11,27, 40, 52; 19,7
Dumnezău: *sg. ac./gen., în sintagmele* ***fiii lui Dumnezău/Mielul lui Dumnezău/Fiiul lui Dumnezău/îngerii lui Dumnezău/mâniia lui Dumnezău/împărăţiia lui Dumnezău/Unuia-Născut Fiiului lui Dumnezău/cuvintele lui Dumnezău/lucrurile lui Dumnezău/ lucrul lui Dumnezău/pâne lui Dumnezău/cinstitoriu de Dumnezău/cuvântul lui Dumnezău/slava lui Dumnezău*** 1,12, 29, 34, 36, 49, 51; rezum. cap.3; 3,3, 5, 18, 34, 36; 6,28, 29, 33,70; 9,3, 31, 35; rezum. cap.10; 10,35, 36; 11,4; 12,43; 20,31
Dumnezeu: *sg. nom./ac./dat.* rezum. cap.4; 4,24; 5,18, 44; rezum. cap.8; 8,27, 40, 41, 42, 47; 10,33; 11,22; 17,3
Dumnezeul: *sg. nom.* 8,54
Dumnezău: *sg. ac., în sintagmele* ***Dumenzăul Mieu/Dumnezăul vostru*** 20,17
Dumnezăul: *sg. voc., în sintagma* ***Domnul mieu şi Dumnezăul Mieu*** 20,28

DUMNEZEU: s.m. „zeu", „idol"
dumnezei: *pl. nom./ac.* 10,34, 35

E

ELINEŞTE: adv. „în limba greacă veche"
elineşte: 19,20

EVANGHELIE: s.f. (cf. **Indice** Mt)
Evanghelie: *sg. nom.* în titlu: *Sfânta a lui Isus Hristos Evangheliia de la Ioan*

F

(a se) FACE: v. III
(s-/S-)au făcut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* rezum. cap.1; 1,3, 10, 14, 15, 17, 27, 28, 30; 3,21, 25; 7,43; 10,19; 19,7, 36
faceţi: *imperativ 2.pl.* 2,5; 6,10; 8,39
(să) făcusă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 2,9
au făcut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,11; 4,46, 54; 5,15, 29; 7,31; 8,40; 9,6, 11, 14, 26; 10,41; 11,45, 46; 12,2, 16; 15,24; 19,24; 20,30; 21,25
făcând: *gerunziu* 2,15; 5,19; rezum. cap.11; 12,37
(nu) faceţi: *imperativ prohib. 2.pl.* 2,16
faci *ind. prez. 2.sg.* 2,18; 3,2; 6,30; 7,3, 4; 13,27
făcea: *ind. imp. 3.sg.* 2,23; 5,16; 6,2
făcându(-să/-Să): *gerunziu* rezum. cap.3; 5,18
face: *inf. prez. fără* ***a*** 3,2; 5,30; 9,16, 33; 15,5
face: *ind. prez. 3.sg.* 3,21; 5,19, 20; 7,4; 8,34; 9,31; 11,47; 14,10; 15,15; rezum. cap.21
am făcut: *ind. pf.c. 1.sg.* 4,29, 39; 7,21, 23; 13,12, 15; 15,15; 17,26
să fac: *conj. prez. 1.sg.* 4,34; 6,38; 9,4; 17,4
făcusă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 4,45
(te-)ai făcut: *ind. pf.c. 2.sg.* 5,14
va face: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,19; 7,31; 14,12
să facă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 5,27; 6,6, 15; 7,51; rezum. cap.13
fac: *ind. prez. 1.sg.* 5,36; 8,28, 29; 10,25, 37, 38; 13,7; 14,12, 31
a face: *inf. prez.* rezum. cap.6; 7,17; 8,44; 11,37
făcuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 6,14; 12,18
vom face: *ind. viit.I. 1.pl.* 6,28; 14,23
voi face: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,19; 14,13, 14
faceţi: *ind. prez. 2.pl.* 8,38, 41
(Te) faci: *ind. prez. 2.sg.* 8,53; 10,33
facem: *ind. prez. 1.pl.* 11,47
să faceţi: *conj. prez. 2.pl.* 13,15
veţi face: *ind. viit.I. 2.pl.* 13,17; 15,14
fă: *imperativ 2.sg.* 13,27
să (vă) faceţi: *conj. prez. 2.pl.* 15,8
vor face: *ind. viit.I. 3.pl.* 15,21; 16,3
aş fi făcut: *cond. pf. 1.sg.* 15,24
oi face: *ind. viit.I. 1.sg.* 17,26
ai făcut: *ind. pf.c. 2.sg.* 18,35
(să) face: *ind. prez. 3.sg.* 19,12

FAPTĂ: s.f.
faptele: *pl. nom./ac.* 3,19, 21; 7,7; 8,39; rezum. cap.10
faptele: *pl. nom., în sintagma* ***faptele lui Hristos*** rezum. cap.21

FARISEU: s.m.
fariseii: *pl. ac.* 1,24; 3,1; rezum. cap.7; 7,45, 48; 9,13; 11,46; 12,42; 18,3
fariseii: *pl. nom./ac.* 4,1; 7,32, 47; rezum. cap.8; 8,3, 13; rezum. cap.9; 9,15, 40; rezum. cap.11; 11,47, 56; 12,19
fariseal: *pl. ac.* 9,16

FAŞIE: s.f.
faşii: *pl. ac.* 11,44

FATĂ: s.f.
fata: *sg. voc., în sintagma* ***fata Sionului*** 12,15

FAŢĂ: s.f.
faţa: *sg. nom./ac.* 5,37; 11,44
faţă: *sg. ac.* 7,24
faţă: *sg. ac., în loc. adv.* ***de faţă*** „direct" 18,20

FĂCĂTOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Înv.) **FĂCĂTORIU**
făcătoriu: *s.m. sg. nom., în sintagma* ***făcătoriu de rău*** 18,30

FĂCLIE: s.f.
făclii: *pl. ac.* 18,3

FĂGĂDUIT, -Ă: adj.
făgăduit: *m. sg. nom., în sintagma* ***Measia cel făgăduit*** rezum. cap.4

FĂRÂMĂTURĂ: s.f.; var. **FĂRÂMITURĂ, FĂRĂMITURĂ**
fărămiturile: *pl. nom.* 6,12
fărămituri: *pl. ac.* 6,13

FĂT: s.m.
feţilor: *pl. voc.* 21,5

FECIOR: s.m.
fecior *sg. nom.* 6,9

FELINAR: s.n./(Neob.) s.m.; var. **FĂLINAR** (cf. **Indice** Iș)
fălinari: *s.m. pl. ac.* 18,3

FERICIT, -Ă: adj.
fericiți: *m. pl. nom.* 13, 17; rezum. cap.20; 20,29

(a) FI: v. IV
e: *ind. prez. impers./3.sg.* rezum. cap.1; 1,19, 27; 2,4; 3,31; 4,10, 11, 24, 37, 42, 50, 51, 53; 5,15, 32; rezum. cap.6, 6,14, 29, 46, 50, 61, 64, 71; 7,6, 36; 8,7, 13, 14, 19, 47; 9,8, 16, 19, 25, 30, 36; 11,26, 28, 50; 12,34; 13,10, 11, 16, 24; 14,21, 22; 15,12; rezum. cap.16; 16,7; rezum. cap.18; 18,14, 36, 37, 38; 21,15, 16, 22, 23, 24
era: *ind. imp. impers./3.sg./pl.* 1,1, 2, 4, 6, 8, 9, 10, 15, 24, 30, 39, 40, 44; 2,1, 6, 13; 3,1, 19, 23, 26; 4,6, 46, 53; 5,1, 5, 9, 13, 35; 6,4, 6, 10, 15, 17, 22, 63, 65, 72; 7,2, 12, 39, 42, 50; 8,44, 53; 9,14, 16, 40; 10,22, 35, 42; 11,1, 2, 18, 30, 31, 32, 38, 39, 51, 52, 55; 12,2, 4, 6, 17, 20, 21, 33; 13,1, 5, 11, 30; 17,6, 12; 18,1, 4, 10, 13, 14, 18, 28, 32, 40; 19,14, 20, 23, 29, 31, 38, 41, 42; 20,19, 24, 26; 21,2, 7, 8, 19
este: *ind. prez. 3.sg.* 1,18, 30, 33, 34, 47; 2,9, 25; 3,8, 13, 19, 31, 33; 6,33, 39, 40, 52, 56, 59; 7,16, 17, 18; 9,4, 8, 9, 17, 20, 29, 30, 31, 37; 10,1< rezum. cap.12; 12,31, 35, 50; 13,16, 25, 26; rezum. cap.14; 14,10; 16,17, 18, 32; 19,35, 40; 20,14; 21,7, 20, 24
ești: *ind. prez. 2.sg.* 1,19, 21, 22, 25, 42, 49; 3,10; 4,12, 19; 6,70; 7,52; 8,25, 48; 10,24; 11,27; 18,17, 25, 33, 37; 19,9, 12; 21,12
erai: *ind. imp. 2.sg.* 1,48; 21,18
eram: *ind. imp. 1.sg.* 11,15; 16,5
-i: *ind. prez. impers./3.sg.* rezum. cap.1; 4,18; 5,12, 13, 31; rezum. cap.6; 6,1, 24, 42; 7,11, 12; 9,12, 24; 10,13; 11,4, 39; 12,9; 18,31, 36; 19,28; 20,15; 21,12
-s: *ind. prez. 3.pl.* 17,14
ieste: *ind. prez. 3.sg.* 3,6, 29, 31; 6,9; 20,31; 21,4
iaste: *ind. prez. 3.sg.* 4,20, 22, 23, 29, 34; 5,2, 10, 25, 27, 30, 32, 44, 45; 7,22, 25, 26, 27, 28, 40, 41; rezum. cap.8; 8,16, 17, 26, 29, 34, 39, 44, 50, 54; 10,2, 12, 13, 29, 38; 11,10, 56; 14,11, 24, 28; 15,1, 20; 17,3, 17; 18,39
sânt: *ind. prez. 1.sg.* 1,20, 21, 23, 27; 3,28; 4,9, 26; 6,20, 35, 41, 48, 51, 58, 64; 7,28, 29, 33, 34, 36; 8,12, 16, 18, 23, 24, 28, 58; 9,5, 9; 10,7, 9, 11, 14, 36; 11,25; 12,26; 13,13, 19, 33; 14,3, 6, 9, 19, 20; 15,1, 5; 16,32; 17,11, 14, 16, 24; 18,5, 6, 8, 17, 25, 35; 19,21
sânt: *ind. prez. 3.pl.* 4,35; 5,39; 6,9, 65; 7,7; rezum. cap.8; 8,10; 10,8, 12, 16, 21; 11,9; rezum. cap.14; 14,2; 16,15; 17,7, 9, 10, 11; 21,25
sânteți: *ind. prez. 2.pl.* 8,23, 37, 39, 44, 47; 10,26, 34; 13,10, 11, 35; 14,19; 15,3, 14, 19, 27
sântem: *ind. prez. 1.pl.* 8,33; 9,28, 40; 10,30; 17,22
a fi: *inf. prez.* rezum. cap.1; 1,12, 46; rezum. cap.4; rezum. cap.5; 7,4; rezum. cap.8; 8,58; 9,22, 27; rezum. cap.10; 13,19; 14,29; 17,5; rezum. cap.20
fost-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,6
au fost: *ind. pf.c. impers./3.sg./pl.* 2,1; 4,52; 6,21; 10,22
fiind: *gerunziu* 2,23; 3,4; 4,9; 6,16, 72; 9,25; 10,33; 11,49, 51; 13,2; 20,1, 19, 26; 21,4, 11
va fi: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,2; 4,14; 6,52, 58, 59; 10,16; 11,25; 12,26; 13,19; 14,17, 29; 15,7
fi: *inf. prez. fără* ***a*** 3,9
să fii: *conj. prez. 2.sg.* 5,6; 20,27
vor fi: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,25; 6,45
veți fi: *ind. viit.I. 2.pl.* 8,31, 33, 36; 13,17
ar fi: *cond. prez. 3.sg.* 8,42; 9,33; 18,30, 36
voi fi: *ind. viit.I. 1.sg.* 8,55
fusease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* rezum. cap.9; 9,13, 18, 24; 20,7
fii: *imperativ 2.sg.* 9,28
să fie: *conj. prez. 3.sg./pl.* 9,39; 15,11; 16,24; rezum. cap.17; 17,11, 21, 22, 23, 24, 26; 19,24
ați fi: *cond. prez. 2.pl.* 9,41
ai fi fost: *cond. pf. 2.sg.* 11,21, 32
a fi fost: *inf. pf.* 12,29
să fiți: *conj. prez. 2.pl.* 12,36; 14,3
ați fi fost: *cond. pf. 2.pl.* 15,19

FINIC: s.m. (Înv.) "curmal", "palmier"
finic: *sg. ac.* 12,13

FIRE: s.f.
fire: *sg. ac.* 10,20

FIU: s.m.
fii: *pl. nom.* 1,12; 4,12; 8,37, 39; 21,2
Fiiul: *sg. nom./ac., în sintagmele* ***Fiiul Unul-Născut/Fiiul lui Dumnezău/Fiiul Omenesc/Fiiul Său cel Unul Născut/Fiiul lui Dumnezeu celui viu/Fiiul lui Dumnezeu*** 1,18, 34, 49, 51; 3,13, 14, 16; 5,27; 6,27, 63, 70; 8,28; 9,35; rezum. cap.10; 10,36; 11,4, 27, 52; 12,23, 34; 13,31; 19,7; 20,31
fiiul/Fiiul: *sg. nom./ac.* 1,42, 45; 2,23; 3,17, 35, 36; rezum. cap.4; 4,47, 49, 50, 51, 53; 5,19, 20, 21, 23; 6,40, 42; 8,35, 36; 9,19, 20; rezum. cap.14; 14,13; rezum. cap.17; 17,1; 19,26
Fiiului: *sg. gen., în sintagmele* ***Unuia-Născut Fiiului lui Dumnezău/glasul Fiiului lui Dumnezeu/trupul Fiiului Omenesc*** 3,18; 5,25, 28; 6,54
fiiului/Fiiului: *sg. dat.* 4,5; 5,22, 26
fiiu: *sg. nom.* 4,46
fii: *pl. nom., în sintagma* ***fii luminii*** 12,36
fiilor: *pl. voc.* 13,33
fiiul: *sg. ac., în sintagma* ***fiiul peririi*** „Iuda" 17,12

(a) FLĂMÂNZI: v. IV
va flămânzi: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,35

FLUIER: s.n. (Pop.) „tibia"
fluierile: *pl. nom./ac.* rezum. cap.19; 19,32, 33
fluierele: *pl. ac.* 19,31

FOC: s.n.
foc: *sg. ac.* 15,6

FOIȘOR: s.n.
foișoare: *pl. ac.* 5,2
foișorul: *sg. ac.* 10,23

(a) FOLOSI: v. IV
folosește: *ind. prez. 3.sg.* 6,64

FOTĂ: s.f. (Înv.) „șorț"; „o haină pescărească de deasupra, încinsă cu sfoară, ceea ce noi am numi halat" (cf. Anania 2001, p.1582)
fota: *sg. ac.* rezum. cap.13; 13,4, 5; 21,7

FRATE: s.m.
fratele: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,40, 41; 6,8; 11,21, 23, 32
frații: *pl. nom./ac.* 2,12; 7,3, 5, 10; 20,17
frate: *sg. nom.* 11,2
frate-său: *sg. ac.* 11,19
frați: *pl. ac.* 21,23

(a se) FRÂNGE: v. III
frângându(-să): *gerunziu* rezum. cap.19
să frângă: *conj. prez. 3.sg.* 19,31
au frânt: *ind. pf.c. 3.pl.* 19,32, 33

FRICĂ: s.f.
frica: *sg. ac.* 7,13; 19,36; 20,19

FRIG: s.n. „temperatură scăzută a mediului ambiant, care dă senzația de rece"; (la pl.) „malarie"; „orice boală însoțită de febră mare și frisoane"
frigurile: *pl. nom.* 4,52
frig: *sg. nom.* 18,18

FUGĂ: s.f.
fuga: *sg. ac.* rezum. cap.16

(a) FUGI: v. IV
fuge: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.6

au fugit: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,15
fug: *ind. prez. 3.pl.* 10,5
fuje: *ind. prez. 3.sg.* 10,12
fuge: *ind. prez. 3.sg.* 10,13

FUNIE: s.f.; var. (Înv.) **FUNE**
funi: *pl. ac.* 2,15

FUR: s.m. (Înv.) „hoț”
fur: *sg. nom.* 10,1; 12,6
furi: *m. pl. nom.* 10,8
furul: *sg. nom.* 10,10; rezum. cap.12

(a) FURA: v. I
să fure: *conj. prez. 3.sg.* 10,10

G

GALILEAN: s.m. „persoană originară din Galileea”
galileianii: *pl. nom.* 4,45
galileean: *sg. nom.* 7,52

GATA: adv.
gata: 7,6

(a) GĂTI: v. IV „a pregăti”
să gătesc: *conj. prez. 1.sg.* 14,2
voi găti: *ind. viit.I. 1.sg.* 14,3
gătind: *gerunziu* rezum. cap.21

GEAMĂN, -Ă: s.m./f.
Geamănul: *s.m. sg. nom./ac.* (aici) „supranumele ucenicului Toma” 20,24; 21,2
Jamănul: *s.m. sg. nom.* 11,16

GIULGIU: s.n.; var. **GIOLGIU**
giolgiuri: *pl. ac.* 19,40
giolgiurile: *pl. ac.* 20,5, 6, 7

GOL, GOALĂ: adj. „dezbrăcat”
gol: *m. sg. nom.* 21,7

GLAS: s.n.
glasul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,23; 3,8, 29; 5,37; 10,2, 4, 5, 16, 27; 12,30; 18,37
glasul: *sg. nom./ac., în sintagmele* ***glasul Fiiului lui Dumnezeu/ glasul Tatălui*** 5,25, 28; rezum. cap.12
glas: *sg. nom./ac.* 11,43; 12,28

GLOATĂ: s.f.
gloata: *sg. nom./ac.* 5, 13; 6,22, 24; rezum. cap.7; 7,20, 32, 49; 12,12, 17, 18, 29, 34; 18,12
gloată: *sg. nom./ac.* 7, 12, 31, 40, 43; 12,9; 18,3
gloatele: *pl. ac.* 7,12

(a) GONI: v. IV
goniia: *ind. imp. 3.pl.* 5,16
au gonit: *ind. pf.c. 3.pl.* 15,20
vor goni: *ind. viit.I. 3.pl.* 15,20

GRAI: s.n.
graiul: *sg. ac.* 4,42

GRĂDINAR: s.m.
grădinarul: *sg. nom.* 20,15

GRĂDINĂ: s.f.
grădină: *sg. nom./ac.* 18,1, 26; 19,41

(a) GRĂI: v. IV
grăind: *gerunziu* 1,37; 8,30; rezum. cap.11
grăim: *ind. prez. 1.pl.* 3,11
grăiește: *ind. prez. 3.sg.* 3,31, 34; rezum. cap.7; 7,18; 9,37; 16,18
grăiesc: *ind. prez. 1.sg.* 4,26; 7,17; 8,25, 26, 28, 38; 10,25; 12,50; 14,10; 17,13
grăia: *ind. imp. 3.sg./pl.* 4,27; 7,13; 11,56
am grăit: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,64; 14,25; 15,3, 11; 16,25; 18,20, 21, 23
grăiaște: *ind. prez. 3.sg.* 7,26; 8,44; 10,6
au grăit: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,46; 8,12, 20; 9,29; 12,29, 36, 41; 17,1
a grăi: *inf. prez.* 8,26
am grăit: *ind. pf.c. 1.sg.* 8,40; 12,48, 49; 16,1, 4, 6, 33
grăiască: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 9,21
să grăiesc: *conj. prez. 1.sg.* 12,49
voi grăi: *ind. viit.I. 1.sg.* 14,30; 16,25
aș fi grăit: *cond. pf. 1.sg.* 15,22
va grăi: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,13
grăiești: *ind. prez. 2.sg.* 16,29; 19,10

GRĂUNTE: s.m.; var. **GRĂUNȚ**
grăunțul: *sg. nom., în sintagma* ***grăunțul de grâu*** rezum. cap.12; 12,24

GRÂU: s.m.
grâu: *sg. ac., în sintagma* ***grăunțul de grâu*** rezum. cap.12; 12,24

(a) GREȘI: v. IV
(nu) greși: *imperativ prohib. 2.sg.* 8,11

GREU, GREA: adj.
greu: *n. sg. nom.* 6,61

GRIJĂ: s.f.; var. **GRIJE**
grije: *sg. nom.* 10,13
grijă: *sg. ac.* 12,6

GURĂ: s.f.
gura: *sg. ac.* 19,29

(a) GUSTA: v. I
au gustat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,9
va gusta: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,52

H

HAINĂ: s.f.
haină: *sg. ac., în sintagma* ***haină de urșinic*** 19,2, 5

HRANĂ: s.f.
hrană: *sg. ac., în sintagma* ***hrană trecătoare*** 6,27

HULĂ: s.f.
hulă: *sg. ac.* 10,33

(a) HULI: v. IV
hulea: *ind. imp. 3.pl.* rezum. cap.5
ar fi hulit: *cond. pf. 3.pl.* rezum. cap.7
a huli: *inf. prez.* rezum. cap.9
hulească: *ind. prez. 2.sg.* 10,36

HULITOR, -TOARE: s.m./f.
hulitorilor: *s.m. pl. dat.* rezum. cap.8

I

IAR: adv.; var. **IARĂ**
iară: 1,35; 4,46, 54; 8,2, 12, 21; 9,15, 17, 24; rezum. cap.10; 10,17, 18, 40; 11,7, 8, 38; 12,28, 39; 14,3; 16,16, 17, 19, 22; 18,7, 27, 38, 40; 19,4, 9, 37; rezum. cap.20; 21,1
iar: 4,3

IARĂŞI: adv.
iarăşi: 3,4; 6,15; 8,8; 9,27; 10,19; 13,12; rezum. cap.14; 18,33; rezum. cap.19; 20,10, 21; 21,16
iarăş: 4,13; 10,7

IARBĂ: s.f.
iarbă: *sg. nom.* 6,10

IARNA: adv.
iarna: 10,22

IATĂ: interj.
iată: 1,29, 36, 47; 3,18, 26; 4,35, 51; 5,14; 7,26; 11,3, 36, 39; 12,15, 19; 16,29, 32; 18,21; 19,4, 5, 14, 26, 27; 21,6, 14

IERI: adv.
ieri: 4,52

(a) IERTA: v. I
să ierte: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.20
veţi ierta: *ind. viit.I. 2.pl.* 20,23
iertate vor fi: *pasiv ind. viit.I. 3.pl.* 20,23

(a) IEŞI: v. IV
să iasă: *conj. prez. 3.sg.* 1,43
au ieşit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,30, 43; 8,59; 10,20, 39; 11,31, 44; 12,18; 13,3, 30; 18,1, 16, 29, 38; 19,4, 5, 17, 34; 20,3; 21,3, 23
iase: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.8
ieşiia: *ind. imp. 3.pl.* 8,9
va ieşi: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,9
ieşind: *gerunziu* rezum. cap.13
ieşise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 13,31
am ieşit: *ind. pf.c. 1.sg.* 16,27; 17,8
ieşit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 16,28
ai ieşit: *ind. pf.c. 2.sg.* 16,30

INIMĂ: s.f.
inima: *sg. nom./ac.* 12,40; 14,1, 27; 16,6, 22
inimă: *sg. ac.* 13,2

(a) INTRA: v. I; var. (Pop.) **(a) ÎNTRA**
întra: *inf. prez. fără* ***a*** 3,4, 5
aţi întrat: *ind. pf.c. 2.pl.* 4,38
întrase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 6,22
întră: *ind. prez. 3.sg.* 10,1, 2; rezum. cap.12
va întra: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,9
au întrat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 13,27; 18,1, 15, 28; 19,9; 20,5, 6, 8
întrat-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,33

ISOP: s.m.
isop: *sg. ac.* 19,29

(a) ISPITI: v. IV
ispitindu-: *gerunziu* 6,6; 8,6

ISRAELITEAN: s.m.
israelitean: *sg. nom.* 1,47

(a se) IUBI: v. IV
au iubit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,16, 19; 12,43; 13,1; 15,9
iubeşte: *ind. prez. 3.sg.* 3,35; 12,25; rezum. cap.14; 16,27
iubeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 5,20; 10,17; 14,21, 23, 24
aţi iubi: *cond. prez. 2.pl.* 8,42; 14,28
iubeşti: *ind. prez. 2.sg.* 11,3; 21,15, 16, 17
iubiia: *ind. imp. 3.sg.* 11,5; 13,23; 19,26; 20,2; 21,7, 20
iubea: *ind. imp. 3.sg.* 11,36
iubind: *gerunziu* 13,1
să (vă) iubiţi: *conj. prez. 2.pl.* 13,34; 15,12, 17
am iubit: *ind. pf.c. 1.sg.* 13,34; 15,9, 12
iubiţi: *ind. prez. 2.pl.* 14,15
(să) va iubi: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,21
voi iubi: *ind. viit.I. 1.sg.* 14,21
va iubi: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,23
iubesc: *ind. prez. 1.sg.* 14,31; 21,15, 16, 17
ar iubi: *cond. prez. 3.sg.* 15,19
aţi iubit: *ind. pf.c. 2.pl.* 16,27
ai iubit: *ind. pf.c. 2.sg.* 17,23, 24, 26

IZGONIRE: s.f.
izgonirii: *sg. gen., în sintagma* ***izgonirii lumeşti*** rezum. cap.15
izgoniri: *pl. ac.* rezum. cap.16

IZVOR: s.n.
izvor: *sg. nom., în sintagma* ***izvor de apă de veaci*** 4,14

Î

(a) ÎMBĂTRÂNI: v. IV
vei îmbătrâni: *ind. viit.I. 2.sg.* 21,18

(a) ÎMBRĂCA: v. I
au îmbrăcat: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,2

ÎMBRĂCĂMINTE: s.f.
îmbrăcăminte: *sg. ac.* rezum. cap.19
îmbrăcămintea: *sg. nom./ac.* 19,23, 24

ÎMBUCĂTURĂ: s.f.
îmbucătură: *sg. ac.* rezum. cap.13; 13,27
îmbucătura: *sg. ac.* 13,30

ÎMPĂRAT: s.m.
Împăratul/împăratul: *sg. nom./ac.* 1,49; 12,15; 19,14, 15
împărat: *sg. nom./ac.* rezum. cap.6; 6,15; 18,37; 19,12, 15
Împăratul/împăratul: *sg. nom./ac., în sintagma* ***Împăratul lui Israil/ împăratul jidovilor*** 12,13; 18,33, 39; rezum. cap.19; 19,19, 21
împăratul: *sg. voc., în sintagma* ***împăratul jidovilor*** 19,3

ÎMPĂRĂŢIE: s.f.
împărăţiia: *sg. ac., în sintagma* ***împărăţiia lui Dumnezeu*** 3,3, 5
împărăţiia: *sg. nom.* rezum. cap.18; 18,36

(a se) ÎMPĂRŢI: v. IV
au împărţit: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,11
împărţindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.19
împărţit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 19,24

ÎMPERECHERE: s.f.; var. **ÎMPĂRECHERE, ÎMPĂRECHEARE**
(Înv.) „dezbinare”
împărăcheare: *sg. nom.* 7,43
împărechere: *sg. nom.* 9,16
împărecheare: *sg. nom.* 10,19

(a) ÎMPLETI: v. IV
împletind: *gerunziu* 19,2

ÎMPOTRIVA: prep.; var. (În v. şi pop.) **ÎMPROTIVA**
împrotiva: rezum. cap.15

(a se) ÎMPOTRIVI: v. IV; var. **(a se) ÎMPROTIVI**
(să) împrotiveaşte: *ind. prez. 3.sg.* 19,12

ÎMPREJUR: adv.
împrejur: *adv. în loc. s.* ***tăiarea împrejur/****în loc. v.* ***tăiaţi împrejur*** 7,22, 23
împrejur: 11,42

(a se) ÎMPREUNA: v. I
(să) împreună: *ind. prez. 3.pl.* 4,9

ÎMPREUNĂ: adv.
împreună: 4,36; rezum. cap.5; 20,4; 21,2

(a) ÎMPROȘCA: v. I
a împroșca: *inf. prez.* rezum. cap.10

ÎNAINTE: adv./prep.
nainte: *adv. în loc. adv.* ***mai nainte*** 1,15, 27, 30, 48; 4,49; 5,7; 6,63; rezum. cap.8; 8,58; 13,1, 19; 14,29; 17,24
înainte: *adv. în loc. adv.* ***mai înainte*** 17,5
mainte: *adv.* 12,1
înaintea: *prep.* 3,28; 10,4; 11,55; 12,37; 20,30

ÎNAPOI: adv.; (scris și) **ÎNNAPOI**
înnapoi: 6,67

(a se) ÎNĂLȚA: v. I
au înălțat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,14
să (Să) înalțe: *conj. prez. 3.sg.* 3,14; 12,34
veți înălța: *ind. viit.I. 2.pl.* 8,28
(Mă) voi înălța: *ind. viit.I. 1.sg.* 12,32

ÎNĂLȚARE: s.f.
înălțare: *sg. ac.* rezum. cap.3

ÎNĂUNTRU: adv.; var. (Înv.) **ÎNLONTRU**
înlontru: 18,16; 20,26

ÎNCĂLȚĂMÂNT: s.n.
încălțământului: *sg. gen.* 1,27

ÎNCĂLȚĂMINTE: s.f.
încălțămintelor: *pl. gen.* rezum. cap.1

(a se) ÎNCĂLZI: v. IV
(să) încălziia: *ind. imp. 3.pl.* 18,18
încălzindu(-să): *gerunziu* 18,18
[era] încălzindu(-să): *ind. imp. perifr. 3.sg.* 18,25

(a) ÎNCĂPEA: v. II
încăpând: *gerunziu* 2,6
încape: *ind. prez. 3.sg.* 8,37
ar încăpea: *cond. prez. 3.pl.* 21,25

(a) ÎNCEPE: v. III
începea: *ind. imp. 3.sg.* 4,47
începând: *gerunziu* 8,9
au început: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,5

ÎNCEPUT: s.n.
început: *sg. ac., în loc. adv.* ***întru început/din început*** 1,1, 2; 6,65; 8,44; 15,27; 16,5
începutul: *sg. nom.* 2,11; 8,25

(a) ÎNCETA: v. I
neîncetând: *gerunziu* 8,7

(a se) ÎNCHINA: v. I
a (să) închina: *inf. prez.* rezum. cap.4
(s-)au închinat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,20; 9,38
(vă) veți închina: *ind. viit.I. 2.pl.* 4,21
(vă) închinați: *ind. prez. 2.pl.* 4,22
(ne) închinăm: *ind. prez. 1.pl.* 4,22
(să) vor închina: *ind. viit.I. 3.pl.* 4,23
să (să) închine: *conj. prez. 3.pl.* 4,23, 24; 12,20
(să) închină: *ind. prez. 3.pl.* 4,24; rezum. cap.9

ÎNCHINĂTOR, -TOARE: s.m./f.
închinătorii: *pl. nom., în sintagma* ***închinătorii cei adevărați*** 4,23

(a se) ÎNCINGE: v. III „a se înfășura peste mijloc sau peste altă parte a corpului cu o cingătoare, un brâu etc.”
(S-/s-)au încins: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,4; 21,7
(te) încingeai: *ind. imp. 2.sg.* 21,18
va încinge: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,18

ÎNCINS, -Ă: adj. „înfășurat peste mijloc sau peste altă parte a corpului cu o cingătoare, un brâu etc.”
încins: *m. sg. nom.* rezum. cap.13; 13,5

ÎNCOACE: adv.
încoace: 20,27

(a) ÎNCONJURA: v. I; var. (Reg.) **(a) ÎNCUNJURA**
au încunjurat: *ind. pf.c. 3.pl.* 10,24

ÎNCOTRO: adv.; var. (Înv.) **ÎNCĂTRO**
încătro: 3,8; 12,35; 21,18

(a se) ÎNCREDE: v. III
(Să) încredea: *ind. imp. 3.sg.* rezum. cap.2; 2,24

(a) ÎNCREDINȚA: v. I
încredințază: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.19

ÎNCUIAT, -Ă: adj.; var. **ÎNCUIET, -Ă**
încuiete: *f. pl. nom.* 20,19, 26

(a) ÎNCUNUNA: v. I
[fiind] încununat: *pasiv gerunziu* rezum. cap.19

ÎNDĂRĂT: adv.; var. **ÎNDĂRĂPT**
îndărăpt: 18,6; 20,14

(a) ÎNDEMNA: v. I
îndemnându-: *gerunziu* rezum. cap.13
au îndemnat: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,24
îndeamnă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.16

(a se) ÎNDOI: v. IV „a fi nesigur”
îndoindu(-să): *gerunziu* 13,22

ÎNDOIT, -Ă: adj. „fără convingere”
îndoit: *m. sg. nom.* rezum. cap.19

(a) ÎNDRĂZNI: v. IV
îndrâznea: *ind. imp. 3.pl.* 21,12

(a) ÎNDREPTA: v. I
îndreptați: *imperativ 2.pl.* 1,23

(a) ÎNFĂȘA: v. I (Înv.) „a înfășura”
au înfășat: *ind. pf.c. 3.pl.* 19,40

ÎNGER: s.m.
îngerii: *pl. nom., în sintagma* ***îngerii lui Dumnezău*** 1,51
îngerul: *sg. nom., în sintagma* ***îngerul Domnului*** 5,4
îngerul: *sg. nom.* 12,29
îngeri: *pl. ac.* rezum. cap.20; 20,12

(a se) ÎNGROPA: v. I
(să) îngroapă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.19
a îngropa: *inf. prez.* 19,40

ÎNGROPARE: s.f.
îngropării: *sg. gen., în sintagma* ***zioa îngropării (Meale)*** 12,7

(a se) ÎNJUMĂTĂȚI: v. IV (aici) „a fi la (pe la) jumătate”
înjumătățindu(-să): *gerunziu* 7,14

ÎNNOIRE: s.f.; (scris și) **ÎNOIRE**
înoirile: *pl. nom., în sintagma* ***înoirile bisericii*** „sărbătoare la care se celebrau purificarea și înnoirea templului din Ierusalim de către Iuda Macabeul” (cf. DB, p.782) 10,22

(a) ÎNSEMNA: v. I; var. (Reg.) **(a) ÎNSĂMNA**
au însămnat: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,27

însămnând: *gerunziu* 12,33; 21,19
însemnând: *gerunziu* 18,32

(a) ÎNSETA: v. I; var. (Reg.) **(a) ÎNSĂTA**
va însăta: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,13
să însătez: *conj. prez. 1.sg.* 4, 15
însătează: *ind. prez. 3.sg.* 7,37

ÎNSETAT, -Ă: s.m./f.; var. (Reg.) **ÎNSĂTAT, -Ă**
(cei) însătaţi: *s.m. pl. ac.* rezum. cap.7

(a) ÎNSETOŞA: v. I; var. (Reg.) **(a) ÎNSĂTOŞA; (a) ÎNSĂTOŞI:** v. IV
va însătoşa: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,35
însătoşind: *gerunziu* rezum. cap.19

(a se) ÎNŞELA: v. I
înşală: *ind. prez. 3.sg.* 7,12
(v-)aţi înşelat: *ind. pf.c. 2.pl.* 7,47

(a) ÎNTĂRI: v. IV
întăreaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.15

ÎNTÂI, -A: adv./num. ord.
întâi: *adv.* 1,41; 2,10; 5,4; 7,51; 9,8; 10,40; rezum. cap.12; 12,16; rezum. cap.13; rezum. cap.18; 18,13; 19,39; rezum. cap.20
(mai) întâi: *adv.* 15,18; 20,4
(mai) întâi: *adv.* 20,8
întâiu: *num. ord. m. sg. nom.* 8,7

(a) ÎNTÂMPINA: v. I
au întâmpinat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,51; 11,20
întâmpinasă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 11,30

ÎNTÂMPINARE: s.f.
întâmpinarea: *sg. ac.* 12,13, 18

(a se) ÎNTÂMPLA: v. I
să (să) întâmple: *conj. prez. 3.sg.* 5,14

(a) ÎNTINDE: v. III
întinde-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 21,18

ÎNTINDERE: s.f.
întinderea: *sg. nom., în sintagma* ***întinderea corturilor*** (cf. supra **CORT**) 7,2

(a) ÎNTINGE: v. III „a înmuia pâine într-o mâncare”
întingând: *gerunziu* 13,26

ÎNTINS, -Ă: adj. (despre pâine) „înmuiat într-o mâncare”
întinsă: *f. sg. ac.* 13,26

(a se) ÎNTOARCE: v. III
întorcându(-Să/-să): *gerunziu* 1,38; 20,16; 21,20
(s-)au întors: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,67; 7,53; 20,14
(să) va întoarce: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,20

(a) ÎNTRA: v. I; vezi **(a) INTRA**

(a se) ÎNTREBA: v. I
să întrebe: *conj. prez. 3.sg./pl.* 1,19; 16,19, 30
au întrebat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,21, 25; 5,12; 9,2, 15, 19; 18,7, 19
întreba: *ind. imp. 3.sg.* 4,52; rezum. cap.18
a întreba: *inf. prez.* 8,7; 21,12
întrebaţi: *imperativ 2.pl.* 9,21, 23
întreabă: *ind. prez. 3.sg.* 16,5
(vă) întrebaţi: *ind. prez. 2.pl.* 16, 19
întrebi: *ind. prez. 2.sg.* 18,21
întreabă: *imperativ 2.sg.* 18,21
(Să) întreabă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.19
întrebându(-să): *gerunziu* rezum. cap.21

ÎNTREBARE: s.f.
întrebare: *sg. nom.* rezum. cap.3; 3,25

(a se) ÎNTRISTA: v. I
(vă) veţi întrista: *ind. viit.I. 2.pl.* 16,20
întristatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,17

ÎNTRISTARE: s.f.
întristarea: *sg. nom.* 16,6, 20
întristare: *sg. ac.* 16,21, 22

ÎNTUNERIC: s.n.; var. (Înv.) **ÎNTUNEREC, ÎNTUNEAREC**
întunerec: *sg. nom./ac.* 1,5; 6,17; 12,35, 46; 20,1
întunerecul: *sg. nom./ac.* 1,5; 3,19; 12,35
întunearec: *sg. ac.* 8,12

(a se) ÎNTURNA: v. I
să (să) întoarne: *conj. prez. 3.pl.* 12,40

(a) ÎNŢELEGE: v. III
să înţeleagă: *conj. prez. 3.pl.* 12,40

ÎNVĂLUIT, -Ă: adj. „făcut sul”
învăluită: *f. sg. nom.* 20,7

(a se) ÎNVĂŢA: v. I
învaţă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.3; rezum. cap.6; rezum. cap.14
au învăţat: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,45; 8,28
învăţând: *gerunziu* 6,60; 7,28; 8,20
învăţa: *ind. imp. 3.sg.* 7,14; 8,2
neînvăţând: *gerunziu* 7,15
să înveaţe: *conj. prez. 3.sg.* 7,35
învăţându(-să): *gerunziu* rezum. cap.9
înveţi: *ind. prez. 2.pl.* 9,34
va învăţa: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,26; rezum. cap.16; 16,13
am învăţat: *ind. pf.c. 1.sg.* 18,20

ÎNVĂŢĂTOR: s.m.
învăţătoriule/Învăţătoriule: *sg. voc.* 1,38; 8,4; 20,16
învăţătoriu/Învăţătoriu: *sg. nom./ac.* 3,2, 10; 13,13
Învăţătoriul: *sg. nom.* 11,28; 13,14

ÎNVĂŢĂTURĂ: s.f.
învăţătura: *sg. nom./ac.* rezum. cap.7; 7,16; 18,19
învăţătură: *sg. ac.* 7,17

(a) ÎNVÂRTOŞA: v. I (despre inimă) „a împietri”
au învârtoşat *ind. pf.c. 3.sg.* 12,40

(a) ÎNVIA: v. I
au înviiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,22; 12,1, 17
înviie: *ind. prez. 3.sg.* 5,21
să înviez *conj. prez. 1.sg.* 6,39
voi înviia: *ind. viit.I. 1.sg.* 6,40, 44, 55
înviiază: *ind. prez. 3.sg.* 6,64; rezum. cap.11
înviia-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,23
va învia: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,24
înviiase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 12,9; 21,14
să învie: *conj. prez. 3.sg.* 20,9

ÎNVIERE: s.f.
înviiarea: *sg. ac., în sintagmele* ***înviiarea vieţii/înviiarea judecăţii*** 5,29
înviiare: *sg. nom./ac.* 11,24, 25

(a) ÎNVINGE: v. III
învinge: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.7

J

JĂRATIC: s.n.; var. **JERATEC**
jeratec: *sg. ac.* 21,9

JIDOV: s.m.
jidovii: *pl. nom./ac.* 1,19; rezum. cap.2; 2,18, 20; 3,25; 4,9; 5,10, 16, 18; 6,41, 53; 7,1, 11, 15, 35; 8,22, 31, 48, 52, 57; 9,18, 22; rezum. cap.10; 10,24, 31, 33; 11,8, 31, 33, 36, 45; rezum. cap.15; rezum. cap.18; 18,20, 31; 19,7, 12, 31
jidovilor: *pl. gen./dat.* 2,6; rezum. cap.5; 5,15; 7,13; rezum. cap.12; 13,33; 18,12, 14, 36; 19,14, 21, 38, 40; 20,19
jidovilor: *pl. gen., în sintagmele* ***Paştile jidovilor/praznicul jidovilor/împăratul jidovilor/vinerea jidovilor*** 2,13; 5,1; 6,4; 7,2; 11,55; 18,33, 39; rezum. cap.19; 19,3, 19, 21, 42
jidovilor: *pl. dat. adn., în sintagma* ***căpetenie jidovilor*** 3,1
jidov: *sg. nom.* 4,9; 18,35
jidovi: *pl. ac.* 4,22; rezum. cap.7; 9,22; 10,19; 11,19, 54; 12,9, 11; rezum. cap.18; 18,38; 19,20

JOS: adv.
jos: 8,6
jos: *adv. în loc. adv.* ***de jos*** 8,23

(a se) JUDECA: v. I
să judece: *conj. prez. 3.sg.* 3,17; 8,50; 12,48
(să) judecă: *ind. prez. 3.sg.* 3,18
(s-)au judecat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,18; 16,11
judecă: *ind. prez. 3.sg.* 5,22; 7,51; rezum. cap.19
judec: *ind. prez. 1.sg.* 5,30; 8,15, 16; 12,47
(nu) judecaţi: *imperativ prohib. 2.pl.* 7,24
judecaţi: *imperativ 2.pl.* 7,24; 18,31
judecaţi: *ind. prez. 2.pl.* 8,15
a judeca: *inf. prez.* 8,26
să judec: *conj. prez. 1.sg.* 12,47
va judeca: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,48

JUDECATĂ: s.f.
judecata: *sg. nom./ac.* 3,19; 5,22, 30; 8,16; 12,31
judecată: *sg. ac.* 5,24, 27; 7,24; rezum. cap.9; 9,39; 16,8, 11; 19,13
judecăţii: *sg. gen, în sintagma* ***învăţătura judecăţii*** 5,29

JUDECĂTOR: s.m.; var. (În v.) **JUDECĂTORIU**
judecătoriu: *sg. nom.* rezum. cap.5

L

LATINEŞTE: adv.; var. (Reg.) **LETENEŞTE**
leteneşte: 19,20

LĂCAŞ: s.n.; vezi **LOCAŞ**

(a) LĂCRIMA: v. I; var. (În v. şi pop.) **(a) LĂCĂRMA**
au lăcrămat: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,35

(a) LĂCUI: v. IV; vezi **(a) LOCUI**

(a) LĂSA: v. I
au lăsat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,3, 28, 52; 8,29; 19,38
lasă: *ind. prez. 3.sg.* 10,12; rezum. cp.14
lăsaţi: *imperativ 2.pl.* 11,44; 12,7; 18,8
vom lăsa: *ind. viit.I. 1.pl.* 11,48
voi lăsa: *ind. viit.I. 1.sg.* 14,18
las: *ind. prez. 1.sg.* 14,27; 16,28
să lăsaţi: *conj. prez. 2.pl.* 16,32

(a) LĂUDA: v. I
laudă: *ind. prez. 3.sg./pl.* rezum. cap.3; rezum. cap.7

(a) LEGA: v. I
era legată: *pasiv ind. imp. 3.sg.* 11,44
au legat: *ind. pf.c. 3.pl.* 18,12

LEGAT, -Ă: adj.
legat: *m. sg. nom./ac.* 11,44; 18,24

LEGE: s.f.
leagea: *sg. nom./ac.* 1,17; 7,49, 51; 8,17; 10,34; 15,25; 18,31
legea: *sg. ac.* 7,19
leagea: *sg. ac., în sintagma* ***leagea lui Moise*** 7,23
leage: *sg. ac.* 8,5; 19,7
lege: *sg. ac.* 12,34

(a se) LEPĂDA: v. I
(să) leapădă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.9; 12,31, 48

LEVIT: s.m. (cf. **Indice** Iş)
leviţi: *pl. ac.* 1,19

LIMBĂ: s.f.
limbi: *pl. ac.* 7,35; 12,20
limbile: *pl. ac.* 7,35

LIPSĂ: s.f. „nevoie", „trebuinţă"
lipsă: *sg. ac.* 13,10

LITRĂ: s.f.
litră: *sg. ac.* 12,3
litre: *pl. ac.* 19,39

LOC: s.n.
locul: *sg. nom./ac.* 4,20; 6,23; 11,48; 18,2; 19,13, 17, 20, 41; 20,25
loc: *sg. ac.* 5,13; 6,10; 10,40; 11,6, 30; 14,2, 3; 20,7

LOCAŞ: s.n.; var. (Reg.) **LĂCAŞ**
lăcaşuri: *pl. nom.* rezum. cap.14; 14,2
lăcaş: *sg. ac.* 14,23

(a) LOCUI: v. IV; var. (În v.) **(a) LĂCUI**
lăcuieşti: *ind. prez. 2.sg.* 1,38
lăcuia: *ind. imp. 3.sg.* 1,39
lăcuieşte: *ind. prez. 3.sg.* 14,10

(a) LOVI: v. IV
au lovit: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,10

(a se) LUA: v. I
ia: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1; 1,29; 4,36; 7,23; 10,18; rezum. cap.21
am luat: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 1,16; 10,18
luaţi: *imperativ 2.pl.* 2,16; 11,39; 18,31; 19,6; 20,22
lua: *inf. prez. fără* ***a*** 3,27
au luat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,33; 5,9; 6,11; 8,59; 10,31; 11,41; 12,3, 13; 13,12; 17,8; 19,1, 16, 23, 27, 40; 20,2, 13; 21,13
a lua: *inf. prez.* rezum. cap.5; 5,10; 6,21; 10,18
ia: *imperativ 2.sg.* 5,8, 11, 12
iau: *ind. prez. 1.sg.* 5,34, 41
luaţi: *ind. prez. 2.pl.* 5,44
să ia: *conj. prez. 3.sg.* 6,7; rezum. cap.10; 19,31, 38
luându(-Să): *gerunziu* rezum. cap.8
voi lua: *ind. viit.I. 1.sg.* 10,17; 14,3
iai: *ind. prez. 2.sg.* 10,24
vor lua: *ind. viit.I. 3.pl.* 11,48
luând: *gerunziu* 13,4, 30; 18,3; 19,30
va lua: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.14; 16,14, 15, 22
veţi lua: *ind. viit.I. 2.pl.* 16,24
să iai: *cond. prez. 2.sg.* 17,15
ie: *imperativ 2.sg.* 19,15
ai luat: *ind. pf.c. 2.sg.* 20,15
oi lua: *ind. viit.I. 1.sg.* 20,15

LUAT, -Ă: adj.
luată: *f. sg. ac.* 20,1

(a) LUCRA: v. I
lucră: *ind. prez. 3.sg.* 3,20
lucrează: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.5; 5,17
lucru: *ind. prez. 1.sg.* 5,17

lucraţi: *imperativ 2.pl.* 6,27
să lucrăm: *conj. prez. 1.sg.* 6,28
lucrezi: *ind. prez. 2.sg.* 6,30
lucra: *inf. prez. fără* **a** 9,4

LUCRARE: s.f.
lucrările: *pl. nom.* 3,20

LUCRĂTOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Înv.) **LUCRĂTORIU**
lucrătoriul: *sg. nom.* rezum. cap.15
lucrătoriu: *sg. nom.* 15,1

LUCRU: s.n.
lucrul: *sg. ac.* 4,34; 17,4
lucrurile: *pl. nom./ac.* rezum. cap.5; 5,36; 7,3; 8,41; 9,4; 10,25; 14,10, 12; 15,24
lucruri: *pl. nom./ac.* 5,20, 36; 10,32; 14,12
lucrurile: *pl. nom./ac., în sintagma* ***lucrurile lui Dumnezău/ lucrurile Tatălui (Mieu)*** 6,28; 9,3; 10,37
lucrul: *sg. nom., în sintagma* ***lucrul lui Dumnezău*** 6,29
lucru: *sg. ac.* 7,21; 10,33
lucrurilor: *pl. dat.* 10,38

LUME: s.f.
lumii: *sg. gen., în sintagmele* ***păcatul lumii/Mântuitoriul lumii/ Lumina lumii/viiaţa lumii/căpeteniia lumii*** „Satana" (cf. Anania 2001, p.1572) ***/stăpânul lumii*** „Satana" (cf. *ibidem*)***zidirea lumii*** rezum. cap.1; 1,29; 4,42; 6,52; rezum. cap.8; 8,12; 12,31; 14,30; 16,11; 17,24
lume: *sg. ac.* 1,9, 10; 3,17, 19; 6,14; 8,23, 26; rezum. cap.9; 9,5, 39; 10,36; 11,27; 12,25, 46; 13,1; 15,19; 16,21, 28, 33; 17,6, 9, 11, 13, 14, 15, 16, 18; 18,36, 37; 21,25
lumea: *sg. nom./ac.* 1,10; rezum. cap.3; 3,16, 17; 7,7; 8,23; 12,19, 47; 14,17, 19, 27, 31; 15,18, 19; rezum. cap.16; 16,8, 20, 28, 33; rezum. cap.17; 17,5, 14, 21, 23, 25; rezum. cap.18
lumei: *sg. dat.* 6,33
lumii: *sg. gen./dat.* 7,4; 9,5; 12,31; 14,22; 18,20
lumi: *sg. gen.* 11,9

LUMESC, -EASCĂ: adj.
lumeşti: *f. sg. gen., în sintagma* ***izgonirii lumeşti*** rezum. cap.15

(a) LUMINA: v. I
luminează: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1; 1,5, 9; rezum. cap.9
luminând: *gerunziu* 5,35

LUMINĂ: s.f.
lumină/Lumină: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,7, 8; 3,19, 20, 21; 9,5; 11,10; 12,35, 36, 46
lumina: *sg. nom./ac.* 1,4, 5, 8; 3,19, 20; 5,35; 11,9; 12,35
lumina: *sg. ac., în sintagmele* ***lumina cea adevărată/lumina vieţii*** 1,9; 8,12
Lumina: *sg. nom., în sintagma* ***Lumina lumii*** „Hristos" rezum. cap.8; 8,12
luminii: *sg. gen., în sintagma* ***fiii luminii*** 12,36

LUNĂ: s.f.
luni: *pl. nom.* 4,35

LUNTRE: s.f.
luntre: *sg. ac.* 21,8

LUP: s.m.
lupi: *pl. ac.* 10,12
lupul: *sg. nom.* 10,12

M

MAICĂ: s.f.
maicii: *sg. gen., în sintagma* ***pântecele maicii*** 3,4

MAMĂ: s.f.; var. (Înv. şi pop.) **MUMĂ**
muma: *sg. nom./ac.* 2,1, 3, 5, 12; 6,42; rezum. cap.19; 19,25, 26, 27
mumei: *sg. gen./dat.* rezum. cap.19; 19,25, 26

MANĂ: s.f.
mană: *sg. ac.* 6,31, 49
mana: *sg. ac.* 6,59

MARE: s.f.
mare: *sg. ac.* rezum. cap.6; 6,16, 17, 19, 22, 25; rezum. cap.21; 21,7
Marea: *sg. ac., în s. propr.* ***Marea Galileii/Marea Tiveriadei*** 6,1; 21,1
marea: *sg. nom.* 6,18

MARE: adj./s.
(mai) mari: *s.n. pl. ac.* „lucruri mai mari" 1,50; 5,20; 14,12
(mai) mare: *adj. m./f. sg. nom./ac.* 4,12; 5,36; 8,53; 10,29; 13,16; 14,28; 15,13, 20; 19,11
mare: *adj. f./n. sg. nom./ac.* 5,3; 6,2, 5, 18; 7,37; 11,43; 19,31
mari: *adj. m. pl. ac.* 21,11

MASĂ: s.f.
mesele: *pl. ac.* 2,15

MĂRTURIE: s.f.
mărturie: *sg. nom./ac.* 1,7; 2,25; 3,26; 5,34, 36
mărturiia: *sg. nom./ac.* 1,19; 3,11, 32, 33; 5,31, 32; 8,13, 14, 17; 19,35
mărturia: *sg. nom.* 21,24

(a) MĂRTURISI: v. IV
mărturiseşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.1
să mărturisască: *conj. prez. 3.sg.* 1,7, 8
mărturiseaşte: *ind. prez. 3.sg.* 1,15; 3,32; rezum. cap.5; 5,32; 8,18; 21,24
au mărturisit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,20, 32; 4,44; 5,33, 37; 13,21; 19,35
am mărturisit: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,34
mărturisim: *ind. prez. 1.pl.* 3,11
mărturisiţi: *ind. prez. 2.pl.* 3,28
mărturisiia: *ind. imp. 3.sg./pl.* 4,39; 12,17, 42
mărturisesc: *ind. prez. 1.sg.* 5,31; 7,7; 8,14, 18
mărturisesc: *ind. prez. 3.pl.* 5,36, 39; 10,25
mărturiseşti: *ind. prez. 2.sg.* 8,13
ar mărturisi: *cond. prez. 3.sg.* 9,22
va mărturisi: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,26
veţi mărturisi: *ind. viit.I. 2.pl.* 15,27
mărturiseaşte: *imperativ 2.sg.* 18,23
să mărturisesc: *conj. prez. 1.sg.* 18,37

MĂSLIN: s.m.; var. (Înv. şi reg.) **MASLIN**
Maslinilor: *pl. gen., în s. propr.* ***Muntele Maslinilor*** 8,1

MĂSURĂ: s.f.
măsuri: *pl. nom.* 2,6
măsura: *sg. ac.* 3,34

MÂNĂ: s.f.
mâna: *sg. ac.* rezum. cap.3; 3,35; 10,28; 20,25, 27
mânile: *pl. ac.* 7,30, 44; 10,39; 13,9; rezum. cap.20; 20,20, 25, 27; 21,18
mâna: *sg. ac., în sintagma* ***mâna Tatălui (Mieu)*** 10,29
mâni: *pl. ac.* 11,44; 13,3

(a) MÂNCA: v. I
au mâncat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,17; 6,31, 49, 59
mâncă: *imperativ 2.sg.* 4,31
a mânca: *inf. prez.* 4,32, 33; rezum. cap.6; 6,53
să mânce: *conj. prez. 3.pl.* 6,5, 31
mâncase: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 6,13, 23

aţi mâncat: *ind. pf.c. 2.pl.* 6,26
va mânca: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,50, 52
veţi mânca: *ind. viit.I. 2.pl.* 6,54
mâncă: *ind. prez. 3.sg.* 6,55, 57, 58, 59; 13,18
să mânânce: *conj. prez. 3.pl.* 18,28
de mâncat: *supin* 21,5

MÂNCARE: s.f.
mâncare: *sg. nom.* 6,56

(a) MÂNGÂIA: v. I; var. (Înv. şi rar) **(a) MÂNGĂIA**
să mângăie: *conj. prez. 3.pl.* 11,19
mângăia: *ind. imp. 3.pl.* 11,36
mângâind: *gerunziu* rezum. cap.14

MÂNGÂIETOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Înv. şi reg.) **MÂNGĂITORIU;** (Înv.) **MÂNGÂITORIU**
Mângăitoriu: *s.m. sg. nom.* rezum. cap.14; 14, 16
Mângăitoriul: *s.m. sg. nom.* 14,26; 15,26; 16,7
Mângâitoriul: *s.m. sg. nom.* rezum. cap.16

(a se) MÂNIA: v. I
(vă) mâniaţi: *ind. prez. 2.pl.* 7,23

MÂNIE: s.f.
mâniia: *sg. nom., în sintagma* ***mâniia lui Dumnezău*** rezum. cap.3; 3,36

(a se) MÂNTUI: v. IV
a mântui: *inf. prez.* rezum. cap.3
să (să) mântuiască: *conj. prez. 3.sg.* 3,17
să (vă) mântuiţi: *conj. prez. 2.pl.* 5,34
mântuindu-: *gerunziu* rezum. cap.7
(să) va mântui: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,9
mântui(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,12
mântuieşte: *imperativ 2.sg.* 12,27
să mântuiesc: *conj. prez. 1.sg.* 12,47

MÂNTUIRE: s.f.
mântuirea: *sg. nom.* 4,22
mântuire: *sg. ac.* rezum. cap.15; 15,22

MÂNTUITOR: s.m.; var. (Înv.) **MÂNTUITORIU**
Mântuitoriul: *sg. nom., în sintagma* ***Mântuitoriul lumii*** 4,42

MÂNZ: s.m.
mânzul: *sg. ac.* rezum. cap.12; 12,15
mânz: *sg. ac.* 12,14

(a) MERGE: v. III
au mers: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* rezum. cap.1; 1,37; 11,31; 12,13; 18,4
mersesă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 1,40
merge: *ind. prez. 3.sg.* 3,8; 12,35; 13,3
vor mearge: *ind. viit.I. 3.pl.* 5,29
mergea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 6,2, 21; 18,15
mergi: *imperativ 2.sg.* 7,3; 4,16, 50; 8,11; 9,7, 11; 18,21; 20,17
merg: *ind. prez. 1.sg.* 7,33; 8,14, 21, 22; 11,11; 13,33, 36; 14,2, 4, 12, 28; 16,5, 10, 16, 17, 28; 21,3
va să meargă: *ind. viit. pop. 3.sg.* 7,35
mearge: *ind. prez. 3.sg.* 10,4; 11,31
merg: *ind. prez. 3.pl.* 10,4, 5
să meargem: *conj. prez. 1.pl.* 11,7, 15, 16; 14,31
mergi: *ind. prez. 2.sg.* 11,8; 13,36; 14,5; 16,5
merge: *inf. prez. fără* ***a*** 13,37
voi merge: *ind. viit.I. 1.sg.* 14,3
să meargeţi: *conj. prez. 2.pl.* 15, 16
va merge: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.16
să merg: *conj. prez. 1.sg.* 16,7
mergeai: *ind. imp. 2.sg.* 21,18
mergând: *gerunziu* 21,20

MERGERE: s.f.
mergerea: *sg. ac.* rezum. cap.14

MESTECĂTURĂ: s.f.; vezi **AMESTECĂTURĂ**

MEŞTEŞUGIRE: s.f.
meşteşugiri: *pl. ac.* rezum. cap.9

(a se) MICŞORA: v. I
a (să) micşora: *inf. prez.* rezum. cap.3
a (mă) micşora: *inf. prez.* 3,30

MIEL: s.m.
Mielul: *sg. nom./ac., în sintagma* ***Mielul lui Dumnezeu/Mielul lui Dumnezău*** rezum. cap.1; 1,29, 36
mieii: *pl. ac.* 21,16

MIELUŞEL: s.m.
mieluşeii: *pl. ac.* 21,15

MIJLOC: s.n.
mijlocul: *sg. ac., în loc. prep.* ***în mijlocul*** 1,26
mijloc: *sg. ac., în loc. adv.* ***în mijloc*** 8,3, 9; 19,18; 20,19, 26

MINCINOS, -OASĂ: adj.
mincinos: *m. sg. nom.* 8,44, 55

MINCIUNĂ: s.f.
minciună: *sg. ac.* 8,44
minciunii: *sg. gen.* 8,44

MINUNE: s.f.
minuni: *pl. ac.* 4,48; rezum. cap.9
minune: *sg. nom./ac.* 9,30; rezum. cap.11

(a se) MIRA: v. I
(nu te) mira: *imperativ prohib. 2.sg.* 3,7
(să) mira: *ind. imp. 3.pl.* 4,27; 7,15
să (vă) miraţi: *conj. prez. 2.pl.* 5,20
(nu vă) miraţi: *imperativ prohib. 2.pl.* 5,28
(vă) miraţi: *ind. prez. 2.pl.* 7,21

MIRE: s.m.
mire: *sg. nom./ac.* 2,9; 3,29
mirelui: *sg. gen.* 3,29

MIREASĂ: s.f.
mireasă: *sg. ac.* 3,29

MIREASMĂ: s.f.
mireasme: *pl. ac.* 19,40

MIRĂ: s.f.; var. **MIRHĂ** (Înv.) „smirnă”
mirhă: *sg. ac.* rezum. cap.19

MIROS: s.n.
mirosul: *sg. ac.* 12,3

MIR: s.n.
mirului: *sg. gen.* 12,3
mirul: *sg. nom.* 12,5

(a se) MIŞCA: v. I
(să) mişca: *ind. imp. 3.sg.* 5,4

MIŞCARE: s.f.
mişcarea: *sg. ac.* 5,3, 4

MLĂDIŢĂ: s.f.
mlădiţele: *pl. nom./ac.* rezum. cap.15; 15,5, 6
mlădiţa: *sg. nom./ac.* 15,2, 4

MOARTE: s.f.
moarte: *sg. ac.* 5,24; 11,4; 12,33; 18,32; rezum. cap.19; 21,19
moartea: *sg. ac.* 8,51, 52; 11,13; rezum. cap.21

MORMÂNT: s.n.
mormânturi: *pl. ac.* 5,28
mormânt: *sg. nom./ac.* 11,17, 31, 38; 12,17; 19,41; rezum. cap.20; 20,1, 2, 3, 4, 6, 8, 11
mormântul: *sg. nom.* 19,42

MORT, MOARTĂ: adj./s.
morţi: *s.m. pl. ac.* 2,22; 12,9, 17; 20,9; 21,14
morţii: *s.m. pl. nom./ac.* rezum. cap.5; 5,21, 25
mort: *adj. m. sg. nom./ac.* rezum. cap.11; 11,39; 19,33

MOŞIE: s.f. „ogor", „ţarină"; (Înv. şi pop.) „loc de origine al cuiva", „ţară natală"
moşiia: *sg. ac.* 4,5, 44

MREAJĂ: s.f.
mreaje: *sg. nom./ac.* 21,6, 8, 11

MUIERE: s.f.; var. (Înv.) **MUIARE**
muiere: *sg. voc.* 2,4; 19,26; 20,13, 15
muiarea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.4; 4,9, 11, 15, 17, 19, 25, 27, 28; rezum. cap.8; 8,9
muiare: *sg. nom./ac.* 4,7, 9; 8,3, 4
muiare: *sg. voc.* 4,21; 8,10
muierii: *sg. gen./dat.* 4,39, 42
muierea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.16; 16,21

MULT, -Ă: pron. nehot./adj./adv.
mulţi: *pron. nehot. m. pl. nom.* rezum. cap.2; 2,23; rezum. cap.4; 4,39; 6,61, 67; 7,31; 8,30; 10,20, 41, 42; rezum. cap.11; 11,19, 45, 55; 12,11, 42; 19,20
(mai) mulţi: *pron. nehot. m. pl. nom.* 4,41
multe: *pron. nehot. n. pl. ac.* 8,26; rezum. cap.11; 14,30; 16,12
(mai) multe: *adj. f. pl. ac.* 2,12; 7,31
multe: *adj. f. pl. nom.* 3,23
(mai) mulţi: *adj. m. pl. ac.* 4,1
multă: *adj. f. sg. nom./ac.* 5,6; 6,10; 7,12; 12,9, 12
multe: *adj. f./n. sg. nom./ac.* rezum. cap.7; rezum. cap.9; 10,32; 11,47; 14,1, 2; rezum. cap.19; rezum. cap.20; 20,30; 21,25
mult: *adj. n. sg. ac., în sintagma* ***de mult preţ*** „scump" 12,3
mult: *adj. n. sg. ac.* 12,25; 15,5, 8
(mai) mult: *adj. n. sg. ac.* 15,2
multe: *adj. f. pl. ac., în loc. adv.* ***de multe ori*** 18,2
mult: *adv. în loc. adv.* ***cu mult*** 4,41
(mai) mult: *adv.* 10,10; 12,43; 21,15

MULŢIME: s.f.
mulţime: *sg. nom./ac.* 5,3; 6,2, 5; rezum. cap.21
mulţimea: *sg. ac.* 21,6

(a) MULŢUMI: v. IV; var. (Înv. şi pop.) **(a) MULŢĂMI;** (Înv. şi reg.) **(a) MULŢEMI**
mulţămind: *gerunziu* 6,11
mulţumind: *gerunziu* 6,23
mulţemesc: *ind. prez. 1.sg.* 11,41

MUNTE: s.m.
muntele: *sg. ac.* 4,20, 21
munte: *sg. ac.* 6,3, 15
Muntele: *sg. ac., în s. propr.* ***Muntele Măslinilor*** 8,1

(a) MURI: v. IV
a muri: *inf. prez.* 4,47; rezum. cap.12; 18,14
va muri: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,49; 11,25, 26; 12,24, 25; 21,23
au murit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,49, 59; 8,52, 53; 11,14
să moară: *conj. prez. 3.sg.* 6,50; rezum. cap.11; 11,37, 50, 51; 12,33; rezum. cap.18; 18,32; 19,7
vor muri: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.8
veţi muri: *ind. viit.I. 2.pl.* 8,21, 24
să murim: *conj. prez. 1.pl.* 11,16
ar fi murit: *cond. pf. 3.sg.* 11,21, 32
murisă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 11,44
murise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 12,1

(a) MURMURA: v. I (cf. **Indice** Iş)
murmura: *ind. imp. 3.pl.* rezum. cap.3
murmurea: *ind. imp. 3.pl.* 6,41
(nu) murmuraţi: *imperativ prohib. 2.pl.* 6,43
murmură: *ind. prez. 3.pl.* 6,62
murmurând: *gerunziu* 7,32; rezum. cap.12

MURMURARE: s.f. (cf. **Indice** Iş)
murmurare: *sg. nom.* 7,12

N

NARD: s.n. „esenţă parfumată din rădăcină de nard"
nard: *sg. ac., în sintagma* ***nard strecurat*** „nard curat" 12,3

(a se) NAŞTE: v. III
(S-/s-)au născut: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,13; 9,2, 19, 20; 16,21
(să) va naşte: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,3, 5
(să) naşte: *inf. prez. fără* ***a*** 3,4
să (să) nască: *conj. prez. 3.sg.* 3,4
e născut: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 3,6, 8
să (ne) naştem: *conj. prez. 1.pl.* 3,7
sântem născuţi: *pasiv ind. prez. 1.pl.* 8,41
(te-)ai născut: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,34
naşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.16; 16,21
va naşte: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,21
(M-)am născut: *ind. pf.c. 1.sg.* 18,37

NAŞTERE: s.f.
naştere: *sg. ac.* rezum. cap.3
naştere: *sg. ac., în sintagma* ***orb din naştere/orbului din naştere*** rezum. cap.9; 9,1, 32

(a) NĂDĂJDUI: v. IV
nădăjduiţi: *ind. prez. 2.pl.* 5,45

NĂFRAMĂ: s.f.
năframă: *sg. ac.* 11,44
năframa: *sg. ac.* 20,7

NĂIMIT, -Ă: adj./s.
năimit: *adj. m. sg. ac., în sintagma* ***[păstoriul] cel năimit*** rezum. cap.10
năimitul: *s.m. sg. nom.* 10,12, 13
năimit: *s.m. sg. nom.* 10,13

NĂSCUT, -Ă: adj./s.m./f.
Născut: *s.m. sg. gen., în sintagma* ***Unuia-Născut*** 1,14
(cel) născut: *s.m. sg. nom.* 3,6
(celui) născut: *s.m. sg. gen., în sintagma* ***celui orb născut*** 11,37
Născut: *adj. m. sg. nom./ac./gen., în sintagma* ***Unul-Născut/Unuia-Născut*** 1,18; 3,16, 18

NEAM: s.n.
neamul: *sg. nom./ac.* 11,48, 50; 18,35
neam: *sg. ac.* 11,51, 52

(a) NECINSTI: v. IV
aţi necinstit: *ind. pf.c. 2.pl.* 8,49

NECREDINCIOS, -OASĂ: adj.
necredincios: *m. sg. nom.* 20,27

NECUSUT, -Ă: adj.
necusută: *f. sg. nom.* 19,23

NEDREPT: adv.
nedrept: rezum. cap.7

NEDREPTATE: s.f.
nedreptate: *sg. nom.* 7,18

NEGUŢĂTOR: s.m.
neguţători: *pl. ac.* rezum. cap.2

NEGUŢĂTORIE: s.f.
neguţătorie: *sg. ac., în sintagma* ***casă de neguţătorie*** 2,16

(a se) NEVOI: v. IV
(să) nevoiesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.9

NEVREDNIC, -Ă: adj.
nevrednic: *m. sg. nom.* rezum. cap.1

NOAPTE: s.f./adv.
noaptea: *adv.* rezum. cap.3; 3,2; 7,50; 11,10; 19,39
noaptea: *s.f. sg. nom.* 9,4
noapte: *s.f. sg. nom./ac.* 13,30; 21,3

NOROD: s.n.
norodul: *sg. nom./ac.* 8,2; rezum. cap.11; 11,42
norod: *sg. ac.* 11,50; 18,14

NOU, NOUĂ: adj.
noao: *f. sg. ac. în sintagmele* ***porunca cea noao a dragostei/ poruncă noao*** rezum. cap.13; 13,34
nou: *n. sg. nom.* 19,41

NUMAIDECÂT: adv.
numaidecât: 4,27; 5,9; 6,21; 11,44; 13,30, 32; 18,27; 19,34

NUMĂR: s.n.
numărul: *sg. ac.* 6,10

NUMĂRĂTOR: s.m./f.
numărători: *pl. nom., în sintagma* ***numărători de bani*** „zarafi care schimbau bani, în templu, celor veniţi din diaspora” 2,14
numărătorilor: *pl. dat.., în sintagma* ***numărătorilor de bani*** 2,15

NUME: s.n.
numele: *sg. nom./ac.* 1,6, 12; rezum. cap.2; 2,23; 3,18; rezum. cap.12; 12,28; 15,21; 17,6, 26; 18,10
nume: *sg. ac.* 3,1; 10,3
numele: *sg. ac., în loc. adv.* ***în numele/întru numele/cu numele (Tatălui Mieu/Său/Domnului/<meu>/Mieu/Lui)*** „invocând numele (cuiva)”; „în locul (cuiva)” 5,43; 10,25; 12,13; rezum. cap.14; 14,13, 14, 26; 15,16; rezum. cap.16; 16,23, 24, 26; 17,11, 12; 20,31

(a se) NUMI: v. IV
(să) numeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 5,2

NUN: s.m.
nunului: *sg. dat.* 2,8
nunul: *sg. nom.* 2,9

NUNTĂ: s.f.
nuntă: *sg. nom./ac.* rezum. cap.2; 2,1, 2

O

OAIE: s.f.
oi: *pl. ac.* 2,14; rezum. cap.10; 10,13, 15, 16
oile: *pl. nom./ac.* 2,15; 10,3, 4, 8, 11, 12, 14, 26, 27; rezum. cap.21; 21,18
oilor: *pl. dat. adn.* rezum. cap.10; 10,2
oilor: *pl. gen.* 10, 1, 7

OBICEI: s.n.; var. (În v. şi reg.) **OBICEAI**
obiceai: *sg. nom.* 18,39
obiceaiul: *sg. nom.* 19,40

OCHI: s.m.
ochii: *pl. nom./ac.* 4,35; 6,5; 9,6, 10, 11, 14, 17, 21, 26, 30, 32; 10,21; 11,37, 41; 12,40; 17,1
ochi: *pl. ac.* 9,15

OCOL: s.n.
ocol: *sg. ac.* rezum. cap.10

(a) ODIHNI: v. IV
au odihnit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,32

ODINIOARĂ: adv.; var. (Înv.) **ODÂNĂOARĂ**
odânăoară: 1,18; 6,35
odânioară: 7,46
odinioară: 8,33

OM: s.m.
omul/Omul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,9; 2,10; 3,4, 27; 4,29, 50; 5,9, 12; rezum. cap.7; 7,22, 23; 8,40; 9,11, 16, 24; 11,47; 19,5
om: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,6, 30; 2,25; 3,1; 5,5, 7, 15, 34; 7,46, 51; 9,1, 16, 30; 10,33; 11,50; 16,21; 18,14
oamenilor: *pl. gen./dat.* 1,4; 4,28; 17,6
oameni: *pl. nom./ac.* 2,25; 5,41; rezum. cap.6; 6,14
oamenii: *pl. ac.* 3,19; 6,10
oameni: *pl. gen.* (*cu prep.* ***a + num. card.***) 8,17
oamenilor: *pl. gen., în sintagma* ***slava oamenilor*** 12,43
omului: *sg. gen.* 18, 17, 29

OMENESC, -EASCĂ: adj.
Omenesc: *m. sg. nom./ac./gen., în sintagma* ***Fiiul Omenesc/ Fiiului Omenesc*** 1,51; 3,13, 14; 5,27; 6,27, 54, 63; 8,28; 12,23, 34; 13,31

(a se) OMORÎ: v. IV
să omoară: *conj. prez. 3.sg./pl.* 5,18; 7,1, 20, 25; 10,10; 11,53; 12,10
să omorâţi: *conj. prez. 2.pl.* 7,20; 8,37, 40
(Să) va omorî: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,22
a omorî: *inf. prez.* 18,31

ORB, OARBĂ: adj./s.
orbi: *s.m. pl. nom.* 5,3
(cel) orb: *s.m. sg. ac., în sintagma* ***cel orb din naştere*** rezum. cap.9
orbului: *s.m. sg. dat.* 9,17
orbului: *s.m. sg. gen., în sintagma* ***orbului din naştere*** 9,32
orb: *adj. m. sg. nom.* rezum. cap.9; 9,2, 13, 18, 19, 20, 24, 25
orb: *adj. m. sg. nom./gen., în sintagmele* ***orb din naştere/celui orb născut*** 9,1; 11,37
orbi: *adj. m. pl. nom.* 9,39, 40, 41
orbilor: *pl. gen.* 10,21

(a) ORBI: v. IV
orbit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 12,40

ORBIRE: s.f.
orbirea: *sg. ac.* rezum. cap.12

ORZ: s.n.
orz: *sg. ac.* 6,9, 13

OS: s.n.
os: *sg. ac.* 19,36

OSANA: interj.; var. **OSANNA** (cf. lat. *osanna*)
osanna: 12, 13

(a) OSÂNDI: v. IV
au osândit: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,10
osândesc: *ind. prez. 1.sg.* 8,11

OSTAȘ: s.m.
ostașii: *pl. nom.* 18,18; 19,2, 23, 24, 32
ostași: *pl. ac.* rezum. cap.19; 19,34
ostaș: *sg. dat.* 19,23

OSTENEALĂ: s.f.
ostenealele: *pl. ac.* 4,38

(a se) OSTENI: v. IV
(v-)ați ostenit *ind. pf.c. 2.pl.* 4,38
(s-)au ostenit *ind. pf.c. 3.pl.* 4,38

OSTENIT, -Ă: adj.
ostenit *m. sg. nom.* 4,6

OȚET: s.n.
oțăt: *sg. ac.* rezum. cap.10
oțet: *sg. ac.* 19,29
oțetul: *sg. ac.* 19,30

OVREIEȘTE: adv. „în limba ebraică”
ovreiaște: 5,2; 19,13
ovreiește: 19,17, 20

P

PACE: s.f.
pace: *sg. ac.* rezum. cap.14; 14,27; 16,33; rezum. cap.20; 20,19, 21, 26
pacea: *sg. ac.* 14,27

PAHAR: s.n.; var. (Înv. și reg.) **PĂHAR**
păharul: *sg. ac.* 18,11

PALMĂ: s.f.
palma: *sg. ac.* rezum. cap.18
palmă: *sg. ac.* 18,22
pălmi: *pl. ac.* 19,3

PARTE: s.f.
parte: *sg. ac., în sintagma* ***de ceaea parte de/de ceea parte*** „dincolo de” 1,28; 3,26; 6,1, 17, 22, 25; 10,40; 18,1
parte: *sg. nom./ac.* 13,8; 19,23
părți: *pl. ac.* 19,23

(a) PAȘTE: v. III
a paște: *inf. prez.* rezum. cap.21
paște: *imperativ 2.sg.* 21,15, 16, 18

PAȘTI: s.m./s.n. (cf. **Inidce Iș – FASĂ**)
Paștile: *pl. nom., în sintagma* ***Paștile jidovilor*** 2,13; 11,55
Paști: *pl. ac.* 2,23; 12,1; 18,39
Paștile/paștile: *pl. nom./ac.* 6,4; 18,28
Paștilor: *pl. gen.* 11,55
Paștilor: *pl. gen., în sintagma* ***Vinerea Paștilor*** 19,14

PAT: s.n.
patul: *sg. ac.* rezum. cap.5; 5,8, 9, 10, 11, 12

PATIMĂ: s.f.
patimă: *sg. ac.* rezum. cap.21

PĂCAT: s.n.
păcatul: *sg. ac., în sintagma* ***păcatul lumii*** rezum. cap.1; 1,29
păcatul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.8; 8,21, 24, 35; 9,41; rezum. cap.15; 15,22
păcat: *sg. ac.* 8,7, 46; 9,41; 15,22, 24; 16,8, 9; 19,11
păcatele: *pl. ac.* 8,24; rezum. cap.20; 20,23
păcatului: *sg. dat. adn.* 8,25
păcate: *pl. ac.* 9,34

PĂCĂTOS, -OASĂ: adj./s.
păcătos: *adj. m. sg. nom.* 9,16, 24, 25
păcătoși: *s.m. pl. ac.* 9,31

(a) PĂCĂTUI: v. IV
să păcătuiești: *conj. prez. 2.sg.* 5,14
au păcătuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,2, 3

PĂMÂNT: s.n.
pământul: *sg. ac.* 3,22; 6,21
pământ: *sg. ac.* 3,31; rezum. cap.8; 8,6, 8; 9,6; 12,24, 32; 17,4; rezum. cap.18; 18,6

PĂMÂNTESC, -EASCĂ: s.; var. (Înv.) **PEMINTESC, -EASCĂ**
(cele) pemințești: *s.n. pl. nom.* „lucruri pământești” (cf. supra – **CERESC – cele cerești** „lucruri cerești”) 3,12

PĂR: s.m.
perii: *pl. ac., în sintagma* ***perii capului*** 11,2; 12,3

(a) PĂRĂSI: v. IV
părăsesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.6

(a se) PĂREA: v. II
(să) pare: *inf. prez. impers.* 5,39; 11,56; 21,25
să paie: *conj. prez. impers.* 5,45
(s-)au părut: *ind. imp. impers.* 11,13
(să) părea: *ind. imp. impers.* 13,29
(să) va părea: *ind. viit.I. impers.* 16,2

PĂRINTE: s.m.
părinții: *pl. nom./ac.* 4,20; 6,31, 49, 59; 9,2, 3, 18, 20, 22, 23
părinți: *pl. ac.* 7,22
Părinte: *sg. voc.* 11,41; 12,27, 28; 17,1, 5, 21, 24
Părintelui: *sg. gen., în sintagma* ***casa Părintelui*** rezum. cap.14
Părinte: *sg. voc., în sintagmele* ***Părinte sfinte/Părinte dreapte*** 17,11, 25

PĂSTOR: s.m.; var. (Înv.) **PĂSTORIU**
păstoriul: *sg. ac., în sintagma* ***păstoriul cel adevărat/[păstoriul] cel năimit/Păstoriul cel bun*** rezum. cap.10; 10,11, 14
păstoriu: *sg. nom., în sintagma* ***păstoriu bun*** rezum. cap.10
păstoriu: *sg. nom.* 10,2, 12, 16
păstoriul: *sg. nom.* 10,2

PĂȘUNE: s.f.
pășune: *sg. ac.* 10,9

PĂTRUNDERE: s.f.
pătrunderea: *sg. ac.* 20,25

(a se) PĂZI: v. IV
păzește: *ind. prez. 3.sg.* 9,16; 12,25
va păzi: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,47
să (să) păzască: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.17
am păzit: *ind. pf.c. 1.sg.* 17,12
să păzești: *conj. prez. 3.sg.* 17,15

PÂINE: s.f.; var. (Reg.) **PÂNE**
pâni: *pl. ac.* rezum. cap.6; 6,5, 7, 9, 13, 26
pânea: *sg. nom./ac., în sintagmele* ***pânea cea cerească/pânea vieții/pânea cea vie*** rezum. cap.6; 6,35, 48, 51
pânile: *pl. ac.* 6,11
pânea: *sg. nom./ac.* 6,23, 32, 34, 50, 52, 59
pâne: *sg. nom./ac.* 6,31, 32, 59; 13,18, 26; 21,9, 13
pâne: *sg. nom., în sintagmele* ***pâne lui Dumnezău/pâne vie*** 6,33, 41

PÂNTECE: s.n.
pântecele: *sg. ac.* 3,4; 7,38

(a) PÂRÎ: v. IV
voi pârî: *ind. viit.I. 1.sg.* 5,45

pâr eaşte: *ind. prez. 3.sg.* 5,45
pâr ea: *ind. imp. 3.pl.* 8,10

(a) PESCUI: v. IV
pescuind: *gerunziu* rezum. cap.21
a pescui: *inf. prez.* 21,3

PEŞTE: s.m.
peşti: *pl. ac.* rezum. cap. 6; 6,9, 11; rezum. cap.21; 21,8, 11
peştilor: *pl. gen.* 21,6
peşte: *sg. ac.* 21,9, 13
peştii: *pl. ac.* 21,10

PEŞTERĂ: s.f.
peşteră: *sg. nom.* 11,38

(a) PETRECE: v. III
petrece: *ind. prez. 3.sg.* 6,57; 12,34
petrecea: *ind. imp. 3.sg.* 11,54

PIATRĂ: s.f.
piatră: *sg. nom./ac.* 2,6; 8,7; 11,38
pietri: *pl. ac.* rezum. cap.8; 8,5, 59; rezum. cap.10; 10,31, 32; 11,8
piatra: *sg. ac.* 11,39, 41; 20,1

PICIOR: s.n.
picioarele: *pl. ac.* 11,2, 32; 12,3; rezum. cap.13; 13,5, 6, 8, 9, 10, 12, 14
picioare: *pl. ac.* 11,44; 20,12

PIEIRE: s.f.; var. **PIERIRE**
peririi: *sg. gen., în sintagma* ***fiiul peririi*** „Iuda" 17,12

PIEPT: s.n.
pieptul: *sg. ac.* 13,25; 21,20

(a) PIERDE: v. III „a distruge", „a prăpădi"; „a rătăci", „a nu mai şti unde a fost pus sau unde se află un obiect"
să pierz: *conj. prez. 1.sg.* 6,39
să piarză: *conj. prez. 3.sg.* 10,10
pierde(-)va: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,25
am pierdut: *ind. pf.c. 1.sg.* 18,9

(a) PIERI: v. IV
să piară: *conj. prez. 3.sg./pl.* 3,14, 16; 6,12; rezum. cap.11; 11,50
vor peri: *ind. viit.I. 3.pl.* 10,28
au perit: *ind. pf.c. 3.sg.* 17,12

PILDĂ: s.f.
pildă: *sg. ac.* 10,6; 13,15; 16,29
pilda: *sg. ac.* rezum. cap.16
pilde: *pl. ac.* 16,25

(a) PIPĂI: v. IV
să pipăie: *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.20

PLATĂ: s.f.
plată: *sg. ac.* 4,36

(a) PLĂCEA: v. II
plac: *ind. prez. 3.pl.* 8,29

(a) PLÂNGE: v. III
să plângă: *conj. prez. 3.sg.* 11,31
plângând: *gerunziu* 11,33; 20,11
veţi plânge: *ind. viit.I. 2.pl.* 16,20
plângând: *gerunziu* rezum. cap.20
plângând: *gerunziu* 20,11
plângi: *ind. prez. 2.sg.* 20,13, 15

(a se) PLECA: v. I
plecându(-Să/-să): *gerunziu* 8,6, 8; 20,5
plecând: *gerunziu* 19,30
(s-)au plecat: *ind. pf.c. 3.sg.* 20,11

PLIN, -Ă: adj.
plin: *m./n. sg. nom.* 1,14; 19,29
plină: *f. sg. nom.* 16,24; 21,11

(a se) PLINI: v. IV
(s-)au plinit: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,29; 7,8
să plinesc: *conj. prez. 1.sg.* 4,34; 5,36
să (să) plinească: *conj. prez. 3.sg.* 12,38; 13,18; 15,11, 25; 17,12; 18,9, 32; 19,24, 28, 36

PLINIRE: s.f.
plinirea: *sg. ac.* 1,16

POFTĂ: s.f.
poftele: *pl. nom.* 8,44

(a) POFTI: v. IV „a dori"; „a ura"
au poftit: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,56
poftea: *ind. imp. 3.pl.* rezum. cap.12
poftesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.18
poftеşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.20

(a se) POGORÎ: v. IV; vezi **(a se) COBORÎ**

POPĂ: s.m.
popilor: *pl. gen., în sintagma* ***căpeteniile popilor*** rezum. cap.12; 12,10

PORTĂRIŢĂ: s.f.
portăriţei: *sg. dat.* 18,16
portăriţa: *sg. nom.* 18,17

PORUMB: s.m. (Pop.) „porumbel"
porumb: *sg. ac.* 1,32
porumbi: *pl. ac.* 2,14, 16

PORUNCĂ: s.f.
poruncă: *sg. nom./ac.* 10,18; 11,56; 12,49; 14,31
porunca: *sg. nom./ac.* 12,50; rezum. cap.13; 15,12
poruncă: *sg. ac., în sintagma* ***poruncă noao*** 13,34
poruncile: *pl. ac.* 14,15, 21; 15,10
porunca: *sg. nom., în sintagma* ***porunca lui Hristos*** rezum. cap.15
poruncile: *pl. ac., în sintagma* ***poruncile Tatălui (Mieu)*** 15,10

(a) PORUNCI: v. IV
porunceaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.5
au poruncit: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,5
poruncesc: *ind. prez. 1.sg.* 15,14, 17

(a se) POTICNI: v. IV; var. (Înv. şi pop.) **(a se) POTIGNI**
(să) potigneaşte: *ind. prez. 3.sg.* 11,9, 10

PRAZNIC: s.n.
praznic: *sg. ac., în sintagma* ***zi de praznic*** 2,23; 12,20
praznicului: *sg. gen., în sintagma* ***zioa praznicului/zioo praznicului*** 4,45; 7,11
praznicul: *sg. nom./ac., în sintagmele* ***praznicul jidovilor/praznicul corturilor*** (cf. **Indice** 2Lg)***/praznicul Paştilor*** 5,1; 6,4; rezum. cap.7; 7,2; 13,1
praznic: *sg. ac.* 7,8, 10; 11,56; 12,12; 13,29
praznicul: *sg. nom./ac.* 7,8, 14
praznicului: *sg. gen.* 7,37

PRÂNZ: s.n.
prânz: *sg. ac., în sintagma* ***prânz de dragoste*** rezum. cap.21

(a) PRÂNZI: v. IV
prânziţi: *imperativ 2.pl.* 21,12
prânzise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 21,15

PREACURVIE: s.f.; var. **PRECURVIE**
preacurvie: *sg. ac.* rezum. cap.8; 8,4
precurvie: *sg. ac.* 8,3

(a) PREFACE: v. III
preface: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2

PREOT: s.m.
preoţi: *pl. ac.* 1,19

PREŢ: s.n.
preţ: *sg. ac.* 12,3

(a se) PRICI: v. IV
(să) priciia: *ind. imp. 3.pl.* 6,53

PRICINĂ: s.f.
pricina: *sg. ac.* 19,19

PRIETEN: s.m.; var. (Înv.) **PRIIATIN, PRIIATEN**
priiatinul: *sg. nom.* 3,29; 11,11
priiatinii: *pl. nom., în sintagma* ***priiatinii lui Hristos*** rezum. cap.15
priiatenii: *pl. ac.* 15, 13
priiatinii: *pl. nom.* 15,14
priiatini: *pl. ac.* 15,15
priiatin: *sg. nom.* 19,12

(a se) PRIMI: v. IV
au priimit: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,11, 12; 4,45
priimiţi: *ind. prez. 2.pl.* 3,11; 5,43
priimeşte: *ind. prez. 3.sg.* 3,32; 12,48; 13,20
veţi priimi: *ind. viit.I. 2.pl.* 5,43
să priimească: *conj. prez. 3.pl.* 7,39
priimindu(-Să): *gerunziu* rezum. cap.12
priimi: *inf. prez. fără* ***a*** 14,17

(a se) PRINDE: v. III
a prinde: *inf. prez.* rezum. cap.7; 7,44; rezum. cap.21
să prinză: *conj. prez. 3.pl.* 7,30, 32; 10,39; 11,56
(s-)au prins: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,4
au prins: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,20; 18,12; 21,3
(Să) prinde: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.18
aţi prins: *ind. pf.c. 2.pl.* 21,10

PRINS, -Ă: adj.
priinsă: *f. sg. ac.* 8,3

(a) PRISOSI: v. IV
au prisosit: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,12, 13

PROCI: adv. (slm. în v.)
proci: *adv. în sintagma* ***i proci*** rezum. cap.2; rezum. cap.16

(a) PROCITI: v. IV
procitește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.15

PROPOVĂDUIRE: s.f.; var. (În v.) **PROPOVEDUIRE**
propoveduirea: *sg. ac.* rezum. cap.7

PROROC: s.m.
prorocul/Prorocul: *sg. nom.* 1,23; 4,44; 6,14; 12,38
proroc: *sg. nom.* 1,21, 25; 4,19; 7,40, 52; 9,17
prorocii: *pl. nom.* 1,45; 8,52, 53
proroci: *pl. ac.* 6,45

(a) PROROCI: v. IV
prorocind: *gerunziu* rezum. cap.11
au prorocit: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,51

PROROCIT, -Ă: adj.
prorocită: *f. sg. ac.* rezum. cap.12

(a se) PROSLĂVI: v. IV
era proslăvit: *pasiv ind. imp. 3.sg.* 7,39
să (Să) proslăvească: *conj. prez. 3.sg.* 11,4; 12,23
va proslăvi: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.12; 13,32; rezum. cap.16; 16,14
(S-)au proslăvit: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,16; 13,31, 32
proslăveşte: *imperativ 2.sg.* 12,28
am proslăvit: *ind. pf.c. 1.sg.* 12,28; 17,4
voi proslăvi: *ind. viit.I. 1.sg.* 12,28
a fi proslăvit: *pasiv inf. prez.* rezum. cap.13
proslăveaşte: *imperativ 2.sg.* 17,1, 5
să proslăvească: *conj. prez. 3.sg.* 17,1; 21,19
(M-)am proslăvit: *ind. pf.c. 1.sg.* 17,10

PROSLĂVIRE: s.f.
proslăvirii: *sg. gen., în sintagma* ***ceasul proslăvirii*** rezum. cap.12
proslăvirea: *sg. ac.* rezum. cap.17

PRUNC: s.m.
pruncul: *sg. ac.* 16,21

(a se) PUNE: v. III
pune: *ind. prez. 3.sg.* 2,10; rezum. cap.10
au pus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,30, 44; 8,3; 9,15; 13,4, 5; 19,2, 19, 42; 20,2, 13
pun: *ind. prez. 1.sg.* 10,15, 17
a pune: *inf. prez.* 10,18
aţi pus: *ind. pf.c. 2.pl.* 11,34
era pusă: *pasiv ind. imp. 3.sg.* 11,38
pusease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 13,2
voiu pune: *ind. viit.I. 1.sg.* 13,37
vei pune: *ind. viit.I. 2.sg.* 13,38
să puie: *conj. prez. 3.sg.* 15,13
am pus: *ind. pf.c. 1.sg.* 15,16
pune: *imperativ 2.sg.* 18,11
puindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.19
puind: *gerunziu* 19,29
(să) pusease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 19,41
fusease pus: *pasiv ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 20,12
ai pus: *ind. pf.c. 2.sg.* 20,15
să puiu: *conj. prez. 1.sg.* 20,25

PUNGĂ: s.f.
pungi: *pl. ac.* 12,6; 13,29

(a) PURCEDE: v. III
am purces: *ind. pf.c. 1.sg.* 8,42
purceade: *ind. prez. 3.sg.* 15,26

(a) PURTA: v. I
purta: *ind. imp. 3.sg.* 12,6
purta: *inf. prez. fără* ***a*** 16,12
purtându-: *gerunziu* rezum. cap.19; 19,17
purtând: *gerunziu* 19,5

PURTAT, -Ă: adj.
purtat: *m. sg. nom.* rezum. cap.12

PURURI: adv.; var. **PURUREA**
pururea: 6,34; 7,6; 8,29; 11,42; 12,8; rezum. cap.15; 18,20

PUS, -Ă: adj.
puse: *f./n. pl. nom./ac.* 2,6; 20,5, 6
pus: *n. sg. nom./ac.* 19,29; 21,9
pusă: *f. sg. nom.* 20,7

PUSTIU: adj./s.n.; var. **PUSTIE:** s.f.
pustie: *s.f. sg. ac.* 1,23; 3,14; 6,31, 49; 11,54

(a) PUTEA: v. II
poate: *ind. prez. 3.sg.* 1,46; 3,2, 4, 5, 27; 5,19; 6,44, 53, 61, 66; 7,7; 9,4, 16; 10,29, 35; 11,37; 14,17; 15,4

va putea: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,3
pot: *ind. prez. 3.pl.* 3,9
pociu: *ind. prez. 1.sg.* 5,30; 13,37
puteţi: *ind. prez. 2.pl.* 5,44; 7,34, 36; 8,21, 22, 43; 13,33; 15,5; 16,12
să poată: *conj. prez. 3.pl.* 8,6
putea: *ind. imp. 3.sg.* 9,33; 12,39; 21,6
poţi: *ind. prez. 2.sg.* 13,36
putem: *ind. prez. 1.pl.* 14,5

PUTERE: s.f.
putere: *sg. ac.* 1,12
puteare: *sg. ac.* 5,27; 10,18; 17,2; rezum. cap.19; 19,10, 11

PUŢ: s.n.
puţul: *sg. nom./ac.* 4,6, 11, 12
puţ: *sg. ac.* 4,6

(a) PUŢI: v. IV
pute: *ind. prez. 3.sg.* 11,39

PUŢIN, -Ă: adj./adv.
puţin: *adj. n. sg. ac.* 6,7
puţină: *adj. f. sg. ac.* 7,33
puţin: *adv.* 12,35; 13,33; 14,19; rezum. cap.16; 16,16, 17, 18, 19

R

RAVI: s. nead.; var. **RAVVI** (cf. lat. *rabbi* – indeclinabil – „învăţător")
Ravvi: 1,38, 49; 3,2, 26; 6,25; 9,2
Ravi: 4,31; 11,8
Ravvone: în *Vulgata – rabboni* 20,16

(a se) RĂDICA: v. I; vezi **(a se) RIDICA**

(a) RĂMÂNE: v. III; var. **(a) RĂMÂNEA:** v. II
rămâind: *gerunziu* 1,33; 5,38; 14,25
au rămas: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,39; 2,12; 4,40; 7,9; 8,9; 10,40; 11,6
să rămâie: *conj. prez. 3.sg.* rezum. cap.3; 4,40; 12,46; 14,16; 15,16; 19,31; 21,22, 23
rămâne: *ind. prez. 3.sg.* 3,36; 6,27; 8,35; 9,41; 12,25; 14,17; 15,5
rămân: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.6
veţi rămânea: *ind. viit.I. 2.pl.* 8,31; 15,4, 7, 10
rămâneţi: *imperativ 2.pl.* 15,4, 9
va rămânea: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,4, 6
vor rămânea: *ind. viit.I. 3.pl.* 15,7
rămâiu: *ind. prez. 1.sg.* 15,10

(a) RĂPI: v. IV
să răpască: *conj. prez. 3.pl.* 6,15
răpeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 10,12
va răpi: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,28
răpi: *inf. prez.* 10,29

(a) RISIPI: v. IV; vezi **(a) RĂSIPI**

RĂSIPIT, -Ă: adj./s.; vezi **RISIPIT, -Ă**

(a) RĂSPUNDE: v. III
au răspuns: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,21; 2,18; 5,17; 6,43, 69; 7,47; 12,23
răspuns-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,26, 48, 49, 50; 2,19; 3,3, 5, 9, 10, 27; 4,10, 13, 17; 5,7, 11, 18; 6,7, 26, 29, 71; 7,16, 20, 21, 46, 52; 8,14, 19, 33, 34, 39, 48, 49, 54; 9,3, 11, 20, 27, 30, 34, 36; 10,25, 32, 33, 34; 11,9; 12,30, 34; 13,7, 8, 26, 36, 38; 14,23; 16,31; 18,5, 8, 20, 23, 30, 34, 35, 36, 37; 19,7, 11, 15, 22; 20,28; 21,5
răspunde: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.5
răspunzind: *gerunziu* rezum. cap.18
răspunzi: *ind. prez. 2.sg.* 18,22

RĂSPUNS: s.n.
răspuns: *sg. ac.* 1,22; 19,9

(a se) RĂSTIGNI: v. IV
(Să) răstigneaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.19
răstigneaşte: *imperativ 2.sg.* 19,6, 15
răstigniţi: *imperativ 2.pl.* 19,6
a răstigni: *inf. prez.* 19,10
voi răstigni: *ind. viit.I. 1.sg.* 19,15
să (Să) răstignească: *conj. prez. 3.sg.* 19,16
au răstignit: *ind. pf.c. 3.pl.* 19,18
(S-)au răstignit: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,20, 41
răstignise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 19,23
era răstignit: *pasiv ind. imp. 3.sg.* 19,32

(a) RĂSTURNA: v. I
au răsturnat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,15

RĂU, REA: adj./s./adv.
rele: *adj. f. pl. nom.* 3,19; 7,7
(mai) rău: *adj. n. sg. nom.* 5,14
rău: *s.n. sg. ac.* 3,20; 5,29; rezum. cap.7; rezum. cap.17; 18,23
(cel) rău: *s.m. sg. ac.* 17,15
rău: *s.n. sg. ac., în sintagma* ***făcătoriu de rău*** 18,30
rău: *adv.* 18,23

RÂMLEAN: s.m.
râmleanii: *pl. nom.* 11,48

(a) RÂNDUI: v. IV
au rânduit: *ind. pf.c. 3.pl.* rezum. cap.11

RÂNDUIT, -Ă: adj.
rânduit: *m. sg. nom.* rezum. cap.5

RÂU: s.n.
râuri: *pl. nom.* 7,38

RÂVNĂ: s.f.; var. (Înv.) **RĂVNĂ**
răvna: *sg. nom.* 2,17

REPEJUNE: s.f. (aici) „pârâu"
repejunea: *sg. ac.* 18,2

(a se) REZEMA: v. I; var. **(a se) RĂZIMA**
răzimându(-să): *gerunziu* 13,25

(a se) RIDICA: v. I; var. (Înv. şi pop.) **(a se) RĂDICA**
voi rădica: *ind. viit.I. 1.sg.* 2,19
vei rădica: *ind. viit.I. 2.sg.* 2,20
rădicaţi: *imperativ 2.pl.* 4,35
rădicându: *gerunziu* 6,5
(să) rădica: *ind. imp. 3.sg.* 6,18
(S-)au rădicat: *ind. pf.c. 3.sg.* 8,7
rădicându(-Să): *gerunziu* 8,10
rădicând: *gerunziu* 11,41; 17,1
va rădica: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,18

(a se) RISIPI: v. IV; var. (Înv. şi rar) **(a se) RĂSIPI**
răsipeaşte: *ind. prez. 3.sg.* 10,12
să (vă) răsipiţi: *conj. prez. 2.pl.* 16,32

RISIPIT, -Ă: adj./s.; var. (Înv. şi rar) **RĂSIPIT, -Ă**
(cei) răsipiţi: *s.m. pl. ac.* 7,35
răsipiţi: *adj. m. pl. nom.* 11,52

ROD: s.n.
rod: *sg. ac.* 4,36; 12,25; rezum. cap.15; 15,2, 4, 5, 8, 16
rodul: *sg. nom.* 15,16

RUDENIE: s.f.
rudeniia: *sg. nom.* 18,26

(a se) RUGA: v. I
a (să) ruga: *inf. prez.* 4,20
ruga: *ind. imp. 3.sg./pl.* 4,31, 47; 12,21
au rugat: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,40; 19,31, 38
voi ruga: *ind. viit.I. 1.sg.* 14, 16; 16,26
(Mă) rog: *ind. prez. 1.sg.* 17,9, 15, 20

RUGĂCIUNE: s.f.
rugăciunea: *sg. nom., în sintagma* ***rugăciunea lui Hristos*** rezum. cap.17

(a se) RUPE: v. III
(s-)au rupt: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,11

S

SABIE: s.f.
sabie: *sg. ac.* 18,10
sabiia: *sg. ac.* 18,11

SAMARINEAN: s.m.
samarineani: *pl. ac.* rezum. cap.4; 4,39
samarineanii: *pl. nom./ac.* 4,9, 40
samarinean: *sg. nom.* 8,48

SAMARINEANCĂ: s.f.
samarineanca: *sg. nom.* rezum. cap.4; 4,9
samarineancă: *sg. nom.* 4,9

SATANA: s.f.
Satana: *sg. nom.* 13,27

(a se) SĂLĂȘLUI: v. IV
(S-)au sălășluit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,14

(a) SĂLTA: v. I
a sălta: *inf. prez.* 5,35

SĂMÂNȚĂ: s.f.
sămânța: *sg. nom./ac.* 7,42; 8,33

SĂNĂTOS, -OASĂ: adj.; var. (Înv. și reg.) **SÂNĂTOS, -OASĂ**
sănătos: *m. sg. nom.* 4,51; 5,6
sânătos: *m. sg. nom./ac.* 5,14, 15; 7,23

SĂRAC, -Ă: s.m./f. „lipsit", „neavut"; (Înv. și reg.) „orfan"
săracilor: *s.m. pl. dat.* 12,5 13,29
săraci: *s.m. pl. ac.* 12,6, 8; 14,18

(a) SĂRI: v. IV
săriind: *gerunziu* 4,14

(a se) SĂTURA: v. I
satură: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.6
(s-)au săturat: *ind. pf.c. 3.pl.* 6,12
(v-)ați săturat: *ind. pf.c. 2.pl.* 6,26

(a se) SĂVÂRȘI: v. IV
am săvârșit: *ind. pf.c. 1.sg.* 17,4
săvârșind: *gerunziu* rezum. cap.19
(s-)au săvârșit: *ind. pf.c. 3.pl.* 19,28

SÂMBĂTĂ: s.f./adv.; var. (Înv.) **SIMBĂTĂ** (cf. **Indice** Mt)
sâmbăta: *adv.* rezum. cap.5; 5,16, 18; rezum. cap.7; 7,22, 23; rezum. cap.9; 19,31
sâmbăta: *s.f. sg. nom./ac.* 5,9; 9,16
sâmbătă: *s.f. sg. nom.* 5,10; 9,14
sâmbetii: *s.f. sg. gen.* 19,31
sâmbetei: *s.f. sg. gen.* 20,1
sâmbetelor: *s.f. pl. gen.* 20,19

SÂN: s.n.; var. (Înv.) **SIN**
sinul: *sg. ac., în sintagma* ***sinul Tatălui*** 1,18
sânul: *sg. ac., în sintagma* ***sânul lui Isus*** 13,23

SÂNGE: s.n.; (Înv. și pop.; la pl.) **SÂNGIURI**
sângiuri: *pl. ac.* 1,13
sângele: *sg. nom./ac.* rezum. cap.6; 6,54, 55, 56, 57
sânge: *sg. nom.* rezum. cap.19; 19,34

(a se) SÂRGUI: v. IV; var. (Înv.) **(a se) SIRGUI** (Înv. și pop.) „a se sili"
(s-)ar sirgui: *cond. prez. 3.pl.* 18,36

SCĂLDĂTOARE: s.f.
scăldătoare: *sg. ac.* rezum. cap.5; 5,4, 7; 9,7, 11
scălădătoare: *sg. nom./ac.* 5,2, 4

SCÂRBĂ: s.f. (Înv. și rar) „necaz"
scârbă: *sg. ac.* 16,33

(a se) SCOATE: v. III
scoate: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2; 10,3
scoateți: *imperativ 2.pl.* 2,8
au scos: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,15; 9,34, 35; 18,10; 19,16
să scoață: *conj. prez. 3.sg./pl.* 4,7; 9,22
scoate: *inf. prez. fără* ***a*** 4,11
a scoate: *inf. prez.* 4,15
voi scoate: *ind. viit.I. 1.sg.* 6,37
va scoate: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,4
(să) scoate: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.12
să (să) scoață: *conj. prez. 3.sg.* 12,42
scoate(-)-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 16,2

(a se) SCRIE: v. III
au scris: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,45; 5,46; 19,19; 21,24
scris este/este scris: *pasiv ind. prez. impers.* 2,17; 6,31, 45; 12,14
scriind: *gerunziu* rezum. cap.8; rezum. cap.10
scriia: *ind. imp. 3.sg.* 8,6, 8
scris iaste/iaste scris: *pasiv ind. prez. impers.* 8,17; 10,34
era scrise: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 12,16
e scris: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 15,25
era scris: *pasiv ind. imp. impers.* 19,19, 20
(nu) scrii: *imperativ prohib. 2.sg.* 19,21
am scris: *ind. pf.c. 1.sg.* 19,22
sânt scrise: *pasiv ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.20; 20,30
(s-)au scris: *ind. pf.c. 3.pl.* 20,31; rezum. cap.21
(s-)ar scrie: *cond. prez. 3.pl.* 21,25

SCRIPTURĂ: s.f.
scripturii: *sg. dat.* 2,22
scripturile: *pl. ac.* 5,39; 7,52; 20,9
scripturilor: *pl. dat.* 5,47
scriptura: *sg. nom.* 7,38, 42; 10,35; 13,18; 17,12; 19,24, 28, 36
scriptură: *sg. nom.* 19,37

SCRISOARE: s.f. „inscripție"
scrisoarea: *sg. nom.* rezum. cap.19
scrisoare: *sg. ac.* 19,20

(a) SCUIPA: v. I; var. (Înv. și reg.) **(a) SCUPI**
au scupit: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,6

SCUIPAT: s.n.; var. (Reg.) **SCUPIT**
scupit: *sg. ac.* 9,6

(a se) SCULA: v. I; var. (Înv.) **(a se) SCOLA**
scoală: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.5
scoală: *imperativ 2.sg.* 5,8
(s-)au sculat: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,52; 11,29, 31
(S-)au scolat: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,4
sculați(-vă): *imperativ 2.pl.* 14,31

SEARĂ: s.f.; var. (Pop.) **SARĂ**
sară: *sg. nom.* 6,16; 20,19

(a) SECERA: v. I
seacerâ: *ind. prez. 3.sg.* 4,36, 37
a săcera: *inf. prez.* 4,38

SECERĂTOR, -TOARE: s.m./f.; var. (În v. și reg.) **SĂCERĂTOR, -TOARE**
săcerătoriu: *s.m. sg. ac.* rezum. cap.4

SECERIȘ: s.n.; var. (Înv. și reg.) **SĂCERIȘ**
săceriș: *sg. ac.* rezum. cap.4
săcerișul: *sg. nom.* 4,35
seceriș: *sg. ac.* 4,35

(a) SEMĂNA: v. I; var. (Înv. și rar) **(a) SĂMÂNA**
samănă: *ind. prez. 3.sg.* 4,36, 37

SEMĂNĂTOR, -TOARE: .m./f.; var. (Înv.) **SĂMÂNĂTOR, -TOARE**
(cel) sămănătoriu: *s.m. sg. ac.* rezum. cap.4

SEMN: s.n.; var. (Înv. și pop.) **SĂMN**
sămn: *sg. ac.* rezum. cap.2; 2,18; 4,54; 6,30; 10,41; rezum. cap.21
semne: *pl. ac.* rezum. cap.2; 3,2; 7,31
seamnelor: *pl. gen.* 2,11
seamnele: *pl. ac.* 2,23; 6,2, 26
seamne: *pl. nom./ac.* 4,48; 9,16; 11,47; 12,37; rezum. cap.20; 20,30
sămnul: *sg. ac.* 6, 14; 12,18

(a) SEMNA: v. I; var. (Înv.) **(a) SĂMNA**
au sămnat: *ind. pf.c. 3.sg.* 3,33

SETE: s.f.
seate: *sg. nom.* 19,28

SFAT: s.n.
sfat: *sg. ac.* rezum. cap.11; 11,47; 18,14

(a) SFĂRÂMA: v. I
veți sfărâma: *ind. viit.I. 2.pl.* 19,36

(a se) SFĂTUI: v. IV
(să) sfătuise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 9,22

SFÂNT, -Ă: adj.
Sfânta: *adj. antep. f. sg. nom.* în titlu: *Sfânta a lui Isus Hristos Evangheliia de la Ioan*
Sfânt: *adj. n. sg. nom./ac., în sintagma* ***Duhul Sfânt/Duh Sfânt*** 1,33; 3,5; 14,26; rezum. cap.20; 20,22
sfinte: *adj. m. sg. voc., în sintagma* ***Părinte sfinte*** 17,11

(a se) SFÂRȘI: v. IV
sfârșindu(-să): *gerunziu* 2,3
sfârșitu(-s)-au: *ind. pf.c. impers.* 19,30

SFÂRȘIT: s.n.
sfârșit: *sg. ac., în loc. adv.* ***până în sfârșit*** 13,1

(a se) SFINȚI: v. IV
au sfințit: *ind. pf.c. 3.sg.* 10,36
sfințește: *imperativ 2.sg.* 17,17
(Mă) sfințesc: *ind. prez. 1.sg.* 17,19
să fie sfințiți: *pasiv conj. prez. 2.pl.* 17,19

SINAGOGĂ: s.f.
sinagoga: *sg. ac.* 6,60; 12,42; 18,20
sinagogă: *sg. ac.* rezum. cap.9; 9,22
sinagoguri: *pl. ac.* 16,2

SINGUR, -Ă: adj.
sângur: *m. sg. nom./ac.* 5,44; 6,15; 8,9, 16, 29; 12,25; 16,32; 17,3
singuri: *m. pl. nom.* 6,22

SLAB, -Ă: adj.
(mai) slab: *n. sg. ac.* 2,10

SLAVĂ: s.f.
slava: *sg. nom./ac.* 1,14; 2,11; 5,44; 7,18; 8,50, 54; 12,41; 17,5, 22, 24
slavă: *sg. ac.* 5,41, 44; rezum. cap.9
slavă: *sg. ac., în loc. v.* ***dă slavă*** 9,24
slava: *sg. ac., în sintagmele* ***slava lui Dumnezău/slava lui Dumnezeu/slava oamenilor*** 11,4, 40; 12,43

SLĂBĂNOG, -OAGĂ: adj./s. „paralitic”
slăbănog: *adj. m. sg. ac.* rezum. cap.5
slăbănogul: *s.m. sg. nom.* 5,7

(a se) SLĂVI: v. IV
(Mă) slăvesc: *ind. prez. 1.sg.* 8,54
slăvește: *ind. prez. 3.sg.* 8,54
să (Să) slăvească: *conj. prez. 3.sg.* 14,13
(S-)au slăvit: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,8

SLOBOD, -Ă: adj./adv.
slobod: *adv.* 5,10; rezum. cap.8; 18,31
slobozi: *adj. m. pl. nom.* 8,33, 36

(a se) SLOBOZI: v. IV
va slobozi: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,32, 36
slobozindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.18
să sloboz: *conj. prez. 1.sg.* 18,39
a (Te) slobozi: *inf. prez.* 19,10
a slobozi: *inf. prez.* 19,12
sloboz: *ind. prez. 2.sg.* 19,12

SLUGĂ: s.f.
slujile: *pl. nom./ac.* 2,9; 4,51; 18,18, 26, 36
slugă: *sg. nom.* 8,34; 15,20
sluga: *sg. nom.* 8,35; 13,16; 15,15; 18,10
sluji: *pl. ac.* 15,15
slujii: *sg. gen.* 18,10

SLUJBĂ: s.f.
slujbă: *sg. ac.* 16,2

(a) SLUJI: v. IV
a sluji: *inf. prez.* rezum. cap.8
am slujit: *ind. pf.c. 1.pl.* 8,33
slujiia: *ind. imp. 3.sg.* 12,2
slujește: *ind. prez. 3.sg.* 12,26
va sluji: *ind. viit.I. 3.sg.* 12,26

SLUJITOR, -TOARE: s.m./f.
slujitorilor: *s.m. pl. dat.* 2,5
slujitorii: *s.m. pl. nom.* rezum. cap.7; 7,45, 46; 18,12; 19,6
slujitori: *s.m. pl. ac.* 7,32; 18,3, 22
slujitoriul: *sg. nom.* 12,26

SLUJNICĂ: s.f.
slujnica: *sg. nom.* 18,17

(a se) SMINTI: v. IV
smintindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.6
smintește: *ind. prez. 3.sg.* 6,62
să (vă) smintiți: *conj. prez. 2.pl.* 16,1

SMIRNĂ: s.f.
smirnă: *sg. ac.* 19,39

SMOCHIN: s.m.
smochin: *sg. ac.* 1,48, 50

SOARTĂ: s.f.; var. (Înv. și pop.) **SOARTE**
soarte: *sg. nom.* rezum. cap.19; 19,24

(a) SOCOTI: v. IV
socotiţi: *ind. prez. 2.pl.* 11,50
au socotit: *ind. pf.c. 3.pl.* rezum. cap.12; 12,10
socotind: *gerunziu* 20,15

SOCRU: s.m.
socrul: *sg. nom.* 18,13

SOMN: s.n.
somn: *sg. ac.* 11,11
somnului: *sg. gen., în sintagma* ***dormirea somnului*** 11,13

SORĂ: s.f.
sororei: *sg. gen.* 11,1
surorile: *pl. nom.* 11,3
sora: *sg. nom.* 11,5, 39; 19,25
sor u-sa: *sg. nom.* 11,28

(a) SOSI: v. IV
au sosit: *ind. pf.c. 3.sg.* 7,6

SOŢIE: s.f. (Înv. şi pop.) „tovarăş”
soţii: *pl. ac.* 11,16

(a) SPARGE: v. III
spargeţi: *imperativ 2.pl.* rezum. cap.2; 2,19

(a se) SPĂIMÂNTA: v. I
să (să) spăimânteaze: *conj. prez. 3.sg.* 14,27

(a se) SPĂLA: v. I
spală(-te): *imperativ 2.sg.* 9,7
(s-)au spălat: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,7
(te) spală: *imperativ 2.sg.* 9,11
(m-)am spălat: *ind. pf.c. 1.sg.* 9,11, 15
spală: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.13
a spăla: *inf. prez.* 13,5
speli: *ind. prez. 2.sg.* 13,6
vei spăla: *ind. viit.I. 2.sg.* 13,8
voi spăla: *ind. viit.I. 1.sg.* 13,8
-i spălat: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 13,10
să spele: *conj. prez. 3.sg.* 13,10
au spălat: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,12
am spălat: *ind. pf.c. 1.sg.* 13,14
să spălaţi: *conj. prez. 2.pl.* 13,14

SPĂLĂTOARE: s.f. (Înv. şi pop.) „lighean”
spălătoare: *sg. ac.* 13,5

SPIN: s.m.
spini: *pl. ac.* rezum. cap.19
spini: *pl. ac., în sintagma* ***cunună de spini*** 19,2, 5

(a) SPORI: v. IV
sporim: *ind. prez. 1.pl.* 12,19

(a) SPUNE: v. III
au spus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,18; 4,29; 11,46; 12,22
am spus: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,66; 16,4, 5
spuiu: *ind. prez. 1.sg.* 8,45, 46
spune: *imperativ 2.sg.* 10,24; 20,15
să spuie: *conj. prez. 3.sg.* 11,56
spune: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.13; 19,35
aş fi spus: *cond. pf. 1.sg.* 14,2

(a se) SPURCA: v. I
să (să) spurce: *conj. prez. 3.pl.* 18,28

(a) STA: v. I
au stătut: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,26; 8,44; 20,19, 26; 21,4
sta: *ind. imp. 3.sg.* 1,35; 6,22; 7,37; 12,29; 18,5, 16, 18, 22; 19,25; 20,11
stă: *ind. prez. 3.sg.* 3,29; 11,42
stând: *gerunziu* 8,9; 11,56; 18,18; 19,26; 20,14
era stând: *ind. imp. perifr. 3.sg.* 18,25

STADIU: s.m. (cf. **Indice** 2Mac)
stadii: *pl. ac.* 6,19; 11,18

STAUL: s.n.
staulul: *sg. ac.* 10,1, 16
staul: *sg. nom.* 10,16

STĂPÂN: s.m.
stăpânul: *sg. nom., în sintagma* ***stăpânul lumii*** „Satana” (cf. Anania 2001, p.1572) 14,30; 16,11

STÂLPARE: s.f. (Înv. şi pop.) „ramură verde înfrunzită”
stâlpări: *pl. ac.* 12,13

(a) STRÂNGE: v. III
au strâns: *ind. pf.c. 3.pl.* 11,47

STRĂIN, -Ă: s.m./f.; var. (Înv. şi pop.) **STREIN, -Ă**
(cel) strein: *s.m. sg. ac.* 10,5
streinilor: *s.m. pl. gen.* 10,5

(a) STRĂPUNGE: v. III
au străpuns: *ind. pf.c. 3.pl.* 19,37

STRÂNSOARE: s.f. (Înv. şi pop.; fig.) „chin”
strânsoare: *sg. ac.* 16,21

STRECURAT, -Ă: adj.
strecurat: *n. sg. ac., în sintagma* ***nard strecurat*** „nard curat” 12,3

(a se) STRICA: v. I
să (să) strice: *conj. prez. 3.sg.* 7,23
(să) strica: *inf. prez. fără* ***a*** 10,35

(a) STRIGA: v. I
strigă: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,15, 23
striga: *ind. imp. 3.sg./pl.* 7,28, 37; 19,6, 12, 15
au strigat: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,43; 12,44; 18,40

(a) SUDUI: v. IV
suduitu(-)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 9,28

(a) SUFLA: v. I
suflă: *ind. prez. 3.sg.* 3,8
suflând: *gerunziu* 6,18
au suflat: *ind. pf.c. 3.sg.* 20,22

SUFLET: s.n.
sufletul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.10; 10,11, 15, 17, 18, 24; 12,25, 27; 13,37, 38; 15,13
sufletul: *sg. ac., în loc. v.* ***Îşi dă sufletul*** rezum. cap.19

(a să) SUI: v. IV
suindu(-să/-Să): *gerunziu* 1,51; 6,17, 63; rezum. cap.7
(S-/s-)au suit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,13; 3,13; 5,1; 6,3, 24; 7,10, 14; 11,55; 21,3
(vă) suiţi: *ind. prez. 2.pl.* 7,8
(Mă) sui: *ind. prez. 1.sg.* 7,8
(să) suie: *ind. prez. 3.sg.* 10,1
(să) suise: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 12,20
(M-)am suit: *ind. pf.c. 1.sg.* 20,17
suitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 21,11
sui(-Mă)-voi: *ind. viit.I. 1.sg.* 20,17

SULIŢĂ: s.f.
suliţa: *sg. ac.* 19,34

SUS: adv.
sus: *adv. în loc. adv.* ***până sus/de sus/în sus*** 2,7; 3,31; 8,23; 11,41; rezum. cap.19; 19,11, 23

(a) SUSPINA: v. I
au suspinat: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,33

Ş

ŞARPE: s.m.; var. (Reg.) **ŞERPE**
şerpelui: *sg. gen., în sintagma* ***şerpelui celui de aramă*** rezum. cap.3
şerpele: *sg. ac.* 3,14

ŞCHIOP, -OAPĂ: s.m./f.
şchiopi: *s.m. pl. nom.* 5,3

(a) ŞEDEA: v. II
şezând: *gerunziu* 2,14; 8,2; 12,15; 13,12, 23; 20,12
şedea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 4,6; 6,3, 11; 9,8; 11,20; 12,2; 13,28; 21,12
să şază: *conj. prez. 3.pl.* 6,10
au şezut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,10; 12,14; 19,13
era şezând: *ind. imp. perifr. 3.sg.* 13,23

(a) ŞTERGE: v. III
au şters: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,2; 12,3
a şterge: *inf. prez.* 13,5

(a) ŞTI: v. IV
ştiţi: *ind. prez. 2.pl.* 1,26; 4,22, 32; 7,28; 8,14; 9,30; 11,49; 13,12, 17; 14,4
ştiiam: *ind. imp. 1.sg.* 1,31, 33; 11,42
ştiia: *ind. imp. 3.sg./pl.* 2,9, 25; 5,13; 6,6, 65; 13,11; 18,2; 20,9, 14
ştim: *ind. prez. 1.pl.* 3,2, 11; 4,22, 42; 7,27; 9,20, 21, 24, 29; 14,5
ştii: *ind. prez. 2.sg.* 3,8, 10; 13,7; 14,17; 16,30; 19,10; 21,15, 16, 17
ştiu: *ind. pf.c. 3.pl.* rezum. cap.4; 15,21; 18,21
ai şti: *cond. prez. 2.sg.* 4,10
ştiu: *ind. prez. 1.sg.* 4,25; 5,32; 7,29; 8,14, 37, 55; 9,12, 25, 31; 11,22, 24; 12,50; 13,18; 20,2, 13; 21,24
ştiind: *gerunziu* 6,62; 13,1, 3; 18,4; 19,28; 21,12
ştie: *ind. prez. 3.sg.* 7,15
şti: *ind. prez. 3.sg.* 7,27, 49; 12,35; 15,15; 19,35
vei şti: *ind. viit.I. 2.sg.* 13,7
au ştiut: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,28
şti: *inf. prez. fără* **a** 14,5
să ştiţi: *conj. prez. 2.pl.* 15,18

T

TAINĂ: s.f.
tainã: *sg. ac., în loc. adv.* ***în tainã*** rezum. cap.7; 7,4, 10; 11,28
tainele: *pl. ac.* rezum. cap.15

TATĂ: s.m.
Tatăl/tatăl: *sg. nom./ac.* 1,14; rezum. cap.3; 3,35; 4,12, 23, 53; rezum. cap.5; 5,17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 26, 36, 37; 6,27, 32, 37, 42, 44, 45, 46, 58, 66; rezum. cap.8; 8,16, 18, 19, 27, 28, 38, 39, 42, 44, 49, 53, 54, 56; rezum. cap.10; 10,15, 17, 18, 29, 30, 32, 36, 38; rezum. cap.12; 12,26, 49, 50; 13,1, 3; rezum. cap.14; 14,6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 16, 20, 21, 23, 26, 28, 31; rezum. cap.15; 15,1, 8, 9, 15, 16, 23, 24, 26; rezum. cap.16; 16,3, 10, 15, 16, 17, 23, 25, 26, 27, 28, 32; rezum. cap.17; 18,11; 20,17, 21
Tatălui: *sg. gen., în sintagmele* ***sinul Tatălui/casa Tatălui (Mieu)/ascultarea Tatălui/[voia] Tatălui/voia Tatălui (Mieu)/lucrurile Tatălui (Mieu)/glasul Tatălui/casa Tatălui (Mieu)/[cuvântul] Tatălui/poruncile Tatălui (Mieu)*** 1,18; 2,16; rezum. cap.4; 6,39, 40; 10,37; rezum. cap.12; 14,2, 24; 15,10
Tatălui/tatălui: *sg. gen./dat.* 4,21, 23; 5,43; 8,41, 44; 10,25, 29
Tatăl: *sg. dat.* (*cu prep.* ***la***) 5,45
tatăl: *sg. ac., în sintagma* ***tatăl diavolul*** rezum. cap.8; 8,44
Tată-Mieu: *sg. ac.* 8,38
tată: *sg. nom.* 8,41

(a se) TĂGĂDUI: v. IV
au tăgăduit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,20; 18,27
va tăgădui: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.13
vei tăgădui: *ind. viit.I. 2.sg.* 13,38
(Să) tăgăduiaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.18
tăgăduit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,25

(a se) TĂIA: v. I
tăiaţi: *ind. prez. 2.pl., în loc. v.* ***tăiaţi împrejur*** 7,22
va tăia: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,2
(să) taie: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.18
au tăiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,10
tăiase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 18,26
să tăiem: *conj. prez. 1.pl.* 19,24

TĂIERE: s.f.; var. (Înv.) **TĂIARE**
tăiarea: *sg. ac., în loc. s.* ***tăiarea împrejur*** 7,22, 23

TĂINUIT, -Ă: adj.
tăinuit: *m. sg. nom.* 19,38

(a se) TĂMĂDUI: v. IV
tămăduiaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.5
(să) tămăduia: *ind. imp. 3.sg.* 5,4
(s-)au tămăduit: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,9
(să) tămăduisă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 5,10, 13
au tămăduit: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,11

(a se) TÂLCUI: v. IV (Înv. şi reg.) „a traduce”
(s-)au tâlcuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,41, 42
(să) tâlcuieşte: *ind. prez. 3.sg.* 9,7

TÂLCUIT: adv. (Înv. şi reg.) „în traducere”
tâlcuit: 1,38

TÂLHAR: s.m.; var. (Înv.) **TÂLHARIU, TĂLHARIU**
tâlhariu: *sg. nom.* 10,1
tâlhari: *pl. nom.* 10,8
tălhariu: *sg. nom.* 18,40
tălhari: *pl. ac.* rezum. cap.19
tălharilor: *pl. gen.* rezum.cap.19

TÂNĂR, -Ă: adj.; var. (Înv. şi reg.) **TINĂR, -Ă**
(mai) tinăr: *m. sg. nom.* 21,18

TEACĂ: s.f.
teacă: *sg. ac.* 18,11

(a se) TEME: v. III
(s-)au temut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 6,19; 19,8
(nu vă) temereţi: *imperativ prohib. 2.pl.* 6,20
(să) temea: *ind. imp. 3.pl.* 9,22
(nu te) teme: *imperativ prohib. 2.sg.* 12,15

TEMNIŢĂ: s.f.
temniţă: *sg. ac.* 3,24

TINĂ: s.f.
tină: *sg. ac.* 9,6, 11, 14, 15
tina: *sg. ac.* 9,6

(a) TRAGE: v. III
va trage: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,44
oi trage: *ind. viit.I. 1.sg.* 12,32
trage: *inf. prez.* 21,6
trăgând: *gerunziu* 21,8
au tras: *ind. pf.c. 3.pl.* 21,11

(a) TREBUI: v. IV
trebuia: *ind. imp. impers.* 2,25; 4,4; 20,9
trebuie: *ind. prez. impers.* rezum. cap.3; 3,7, 14, 30; 4,20, 24; rezum. cap.6; 9,4; 10,16; rezum. cap.11; 12,34; 13,14, 29; 16,30; 19,7
ar trebui: *cond. prez. impers.* rezum. cap.14

TRECĂTOR, -TOARE: adj.
trecătoare: *f. sg. ac., în sintagma* ***hrană trecătoare*** 6,27

(a) TRECE: v. III
să treacă: *conj. prez. 3.sg.* 4,4; 13,1
au trecut: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,24
treci: *imperativ 2.sg.* 7,3
trecând: *gerunziu* 9,1

TRIBUN: s.m.; var. (Înv.) **TRIVUN**
trivunul: *sg. nom.* 18,12

TRIMIS, -Ă: adj.; var. (Înv.) **TREMIS, -Ă**
trimis: *m. sg. nom.* 1,6
trimişi: *m. pl. nom.* rezum. cap.7
tremis: *m. sg. nom.* 9,7

(a) TRIMITE: v. III; var. (Înv.) **(a) TREMITE**
au tremis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,19, 22, 33; rezum. cap.3; 3,17, 34; 5,36, 37, 38; 6,29, 38, 39, 40, 44, 58; 7,16, 18, 29, 32; 9,4; 11,3; 12,44, 45, 49; 13,16, 20; 16,5; 20,21
era trimişi: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 1,24
sânt tremis: *pasiv ind. prez. 1.sg.* 3,28
a tremis: *ind. pf.c. 3.sg.* 4,34
am trimis: *ind. pf.c. 1.sg.* 4,38; 17,18
au trimis: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,23, 24, 30; 7,28, 33; 8,16, 18, 26, 29, 42; 10,36; 14,24; 15,21; 18,24
aţi tremis: *ind. pf.c. 2.pl.* 5,33
ai trimis: *ind. pf.c. 2.sg.* 11,42; 17,3, 8, 18, 21, 23, 25
voi tremite: *ind. viit.I. 1.sg.* 13,20; 16,7
va tremite: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.14; 14,26
voi trimite: *ind. viit.I. 1.sg.* 15,26
au fost trimis: *psiv ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.17
tremit: *ind. prez. 1.sg.* 20,21

TRUP: s.n.
trup: *sg. nom./ac.* 1,14; 3,6; 8,15
trupului: *sg. gen., în sintagma* ***besearecа trupului Său*** 2,21
trupul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.6; 6,52, 53, 55, 56, 57, 64; 17,2; rezum. cap.19; 19,38, 40; rezum. cap.20; 20,12
trupul: *sg. ac., în sintagma* ***trupul Fiiului Omenesc*** 6,54
trupurile: *pl. nom.* 19,31

TRUPESC, -EASCĂ: adj.
trupască: *f. sg. ac., în sintagma* ***voia trupască*** 1,13

(a se) TULBURA: v. I; var. (Înv.) **(a se) TURBURA**
(să) va turbura: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,7
(să) turbura: *ind. imp. 3.sg.* rezum. cap.6
(S-/s-)au turburat: *ind. pf.c. 3.sg.* 11,33; 12,27; 13,21
turburându(-Să): *gerunziu* 11,38
să (să) turbure: *conj. prez. 3.sg.* 14,1, 27

TUNET: s.n.
tunet: *sg. nom.* 12,29

(a) TURNA: v. I
turnase: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 2,9

Ţ

ŢARINĂ: s.f.
ţarinele: *pl. ac.* 4,35

ŢĂRM: s.n.; var. (Înv. şi reg.) **ŢĂRMURE**
ţărmure: *sg. ac.* 21,4

ŢESUT, -Ă: adj.
ţăsută: *f. sg. nom.* 19,23

(a) ŢINE: v. III; var. **(a) ŢINEA:** v. II
ai ţinut: *ind. pf.c. 2.sg.* 2,10
va ţinea: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,51, 52; 14,23
ţiiu: *ind. prez. 1.sg.* 8,55
să ţie: *conj. prez. 3.sg.* 12,7; rezum. cap.20
ţineţi: *imperativ 2.pl.* 14,15
ţine: *ind. prez. 3.sg.* 14,21, 24
veţi ţinea: *ind. viit.I. 2.pl.* 15,10; 20,23
am ţinut: *ind. pf.c. 1.sg.* 15,10
au ţinut: *ind. pf.c. 3.pl.* 15,20; 17,6
vor ţinea: *ind. viit.I. 3.pl.* 15,20
ţine: *imperativ 2.sg.* 17,11
ţineam: *ind. imp. 1.sg.* 17,12
ţinute vor fi: *pasiv ind. viit.I. 3.pl.* 20,23

ŢINUT: s.n.
ţinut: *sg. ac.* 11,54, 55

U

UCENIC: s.m.
ucenicii: *pl. nom./ac.* rezum. cap.1; 1,35; 2,2, 11, 12, 17, 22; 3,22, 25; 4,2, 8, 27, 31, 33; rezum. cap.6; 6,3, 8, 16, 22, 24, 61, 62, 67; 7,3; rezum. cap.8; 8,31; 9,2, 27, 28; rezum. cap.11; 11,8, 12, 54; 12,4, 16; 13,22, 23, 35; rezum. cap.15; 15,8; 16,17, 29; 18,1, 2, 17, 19, 25; 20,10, 19, 20, 26; rezum. cap.21; 21,2, 4
ucenici: *pl. nom./ac.* 1,37; 4,1; rezum. cap.6; rezum. cap.14; rezum. cap.17; rezum. cap.20; 20,25; 21,8
ucenicilor: *pl. gen./dat.* rezum. cap.3; rezum. cap.4; 6,12; 11,7; rezum. cap.13; 13,5; rezum. cap.14; rezum. cap.16; 20,18, 30; 21,1, 14
ucenicul: *sg. nom./ac.* 9,28; 18,15; 19,26, 38; 21,7, 20, 23, 24
ucenic: *sg. nom.* 18,15, 16; 20,2, 3, 4, 8

(a) UCIDE: v. III
a ucide: *inf. prez.* rezum. cap.8; 8,5; rezum. cap.12
să ucigă: *conj. prez. 3.pl.* 10,31; rezum. cap.11; 11,8
ucideţi: *ind. prez. 2.pl.* 10,32
ucidem: *ind. prez. 1.pl.* 10,33
va ucide: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,2

UCIGAŞ, -Ă: s.m./f.
ucigaş: *s.m. sg. nom.* 8,44

(a se) UITA: v. I
uitându(-Să): *gerunziu* 1,42
(să) uita: *ind. imp. 3.pl.* 13,22
(s-)au uitat: *ind. pf.c. 3.sg.* 20,11

(a) UMBLA: v. I
umblând: *gerunziu* 1,36; 6,19
umblă: *imperativ 2.sg.* 5,8, 11, 12
umbla: *ind. imp. 3.sg./pl.* 5,9; 6,67; 7,1; 10,23; 11,54
umblă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.6; 8,12; 12,35
va umbla: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,9, 10
umblaţi: *imperativ 2.pl.* 12,35

(a se) UMPLE: v. III
umpleţi: *imperativ 2.pl.* 2,7
au umplut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 2,7; 6,13; 16,6
(s-)au umplut: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,3

(a se) UNGE: v. III
au uns: *ind. pf.c. 3.sg.* 9,6, 11; 11,2; 12,3

(Să) unge: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.12
ungându(-să): *gerunziu* rezum. cap.19

UNSOARE: s.f. „mir”
unsoare: *sg. ac.* 11,2; rezum. cap.12

URÂCIUNE: s.f.
urâciunii: *sg. gen.* rezum. cap.15

URECHE: s.f.
ureachea: *sg. ac.* 18,10, 26

(a se) URGISI: v. IV
(Să) urgisească: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.12

(a) URÎ: v. IV
urește: *ind. prez. 3.sg.* 3,20; 7,7; 12,25
urî: *inf. prez. fără* ***a*** 7,7
urește: *ind. prez. 3.sg.* 15,18, 19, 23
au urât: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 15,18, 24, 25; 17,14

(a) URMA: v. I
urmând: *gerunziu* 1,38

URMĂ: s.f.
urmă: *sg. ac., în loc. adj.* ***cea mai de pre urmă*** 6,39, 40, 44, 55; 7,37; 11,24; 12,48

URȘINIC: s.n. „purpură”
urșinic: *sg. ac., în sintagma* ***haină de urșinic*** 19,3, 5

(a se) USCA: v. I
(să) va usca: *ind. viit.I. 3.sg.* 15,6

USCAT, -Ă: s.m./f. „om slab”; s.n. „țărm”
uscați: *s.m. pl. nom.* 5,3
uscat: *s.n. sg. ac.*21,8, 9, 11

UȘĂ: s.f.; var. **UȘE**
ușe: *sg. nom./ac.* rezum. cap.10; 10,1, 2; 18,16
ușea: *sg. nom.* 10,7, 9
ușile: *pl. nom.* 20,19, 26

V

VADRĂ: s.f.
vedre: *pl. nom.* 2,6
vedrile: *pl. ac.* 2,7
vadra: *sg. ac.* 4,28

VAS: s.n.
vas: *sg. nom.* 19,29

(a se) VĂDI: v. IV
să (Să/să) vădească: *conj. prez. 3.sg.* 1,31; 3,20, 21
va vădi: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,46; rezum. cap.16; 16,8

(a se) VĂITA: v. I; var. **(a se) VĂIETA**
(vă) veți văieta: *ind. viit.I. 2.pl.* 16,20

(a) VĂRSA: v. I
au vărsat: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,15

VÂNT: s.n.
vânt: *sg. nom./ac.* rezum. cap.6; 6,18

VÂNZĂTOR: s.m. „trădător”
vânzătoriul: *sg. ac.* rezum. cap.13

VÂRSTĂ: s.f.
vârstă: *sg. ac.* 9,21, 23

VÂRTOS: adv.
(mai) vârtos: 3,19; 5,18; 19,8

(a) VÂSLI: v. IV; var. (Înv. și reg.) **(a) VÂNSLA**
vânslând: *gerunziu* 6,19

VEAC: s.n./s.m.
veaci: *s.m. pl. ac., în loc. adj.* ***de veaci***; *în sintagmele* ***viiața de veaci/izvor de apă de veaci/viață de veaci/viața de veaci*** rezum. cap.3; 3,16; 4,14, 36; 5,24, 39; 10,28; 17,2, 3
veci: *s.m. pl. ac., în loc. adj.* ***de veci***, *în sintagma* ***viiața de veci/viața de veci/cuvintele vieții de veci*** 3,15, 36; 6,27, 40, 47, 55, 69; 12,25, 50
veaci: *s.m. pl. ac., în loc. adv.* ***în veaci*** 4,13; 8,35, 51
veci: *s.m. pl. ac., în loc. adv.* ***în veci*** 6,52, 59
veac: *sg. ac., în loc. adv.* ***în veac/din veac*** 8,52; 9,32; 10,28; 11,26; 12,34; 13,8; 14,16
veac: *sg. gen., în sintagma* ***căpeteniia acestui veac*** rezum. cap.12

VECIN, -Ă: s.m.
vecinii: *s.m. pl. nom.* 9,8

(a se) VEDEA: v. II
am văzut: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 1,14, 32, 34, 48, 50; 8,38; 18,26; 20,18, 25
au văzut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,18, 29, 39; 3,32; 6,19, 22, 46; 9,1; 12,41; 15,24; 19,33, 35; 20,1, 5, 6, 8, 12, 14, 29; 21,9, 20
vei vedea: *ind. viit.I. 2.sg.* 1,33, 50; 11,40
văzând: *gerunziu* 1,36; 2,23; 4,45; 6,5, 14, 24; 9,7; 11,31; 19,26; 20,20
văzându-: *gerunziu* 1,38; 5,6; 11,32, 33; 19,6; 21,21
vedeți: *imperativ 2.pl.* 1,39; 4,29, 35
vezi: *imperativ 2.sg.* 1,46; 7,52; 11,34; 20,27
văzut-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,47; 8,56
vedea-veți: *ind. viit.I. 2.pl.* 1,51
vedea: *inf. prez. fără* ***a*** 3,3
vedem: *ind. prez. 1.pl.* 3,11; 9,41
va vedea: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,36; 5,19; 8,51
văz: *ind. prez. 1.sg.* 4,19; 9,11, 15, 25
veți vedea: *ind. viit.I. 2.pl.* 4,48; 6,63; rezum. cap.16; 16,10, 16, 17, 19
ați văzut: *ind. pf.c. 2.pl.* 5,37; 6,26, 36; 8,38; 14,7
vedea: *ind. imp. 3.sg.* 6,2
să vedem: *conj. prez. 1.pl.* 6,30
vede: *ind. prez. 3.sg.* 6,40; 9,19, 21; 12,45; rezum. cap.20
să vază: *conj. prez. 3.sg./pl.* 7,3; 8,56; 9,39; 12,9, 40; 17,24
ai văzut: *ind. pf.c. 2.sg.* 8,57; 9,37; 20,29
văzuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 9,8, 15, 18; 11,45
vâd: *ind. prez. 3.pl.* 9,39
văd: *ind. prez. 3.pl.* 9,39
veade: *ind. prez. 3.sg.* 10,12; 11,9; 14,9, 17, 19
a vedea: *inf. prez.* rezum. cap.12; 12,21
vedeți: *ind. prez. 2.pl.* 12,19; 14,19
(Să) vede: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.14
voi vedea: *ind. viit.I. 1.sg.* 16,22; 20,25
vedea-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 19,37
nevăzind: *gerunziu* rezum. cap.20

VEDERE: s.f.
vedearea: *sg. ac.* rezum. cap.8

(a) VENI: v. IV
au venit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,7, 11; 2,4; 3,2, 19, 22, 26, 31; 4,5, 27, 46; 6,5, 17, 23, 24; 7,45, 50; 8,2; 9,7; 10,8, 41; 11,17, 20, 29, 38; 12,1, 9, 28, 30; 13,1, 6; 16,21, 32; 18,3; 19,32, 38, 39; 20,1, 2, 3, 4, 6, 24; 21,8, 13
vine: *ind. prez. 3.sg.* 1,9, 30; 3,8, 20, 21; 4,21, 23, 25, 35, 47; 5,24, 25, 28; 6,35, 37, 45; 7,41, 42; 8,12; 9,4; 10,10; 11,56; 12,12, 13, 15, 23; 14,6, 30; 16,25, 32; rezum. cap.20

va să vie: *ind. viit. pop. 3.sg.* 1,15; 6,14
va veni: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,27; 4,25; 5,43; 6,37; 7,27, 31; 15,26; 16,2, 4, 7, 8, 13
venind: *gerunziu* 1,29, 47; rezum. cap.2; 4,40, 45; 10,12; 11,32; 19,33
am venit: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,31; 5,43; 7,27; 8,42; 9,39; 10,10; 12,27, 46, 47; 16,28; 18,37
veniţi: *imperativ 2.pl.* 1,39; 4,29; 21,12
venit-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,39; 4,7; 12,22; 17,1; 20,18, 19, 26
vino: *imperativ 2.sg.* 1,43, 46; 4,16; 11,34, 43; 21,19, 22
ai venit: *ind. pf.c. 2.sg.* 3,2; 6,25; 11,27
venea: *ind. imp. 3.pl.* 3,23
vin: *ind. prez. 3.pl.* 3,26; 10,27
să viu: *conj. prez. 1.sg.* 4,15
vinea: *ind. imp. 3.pl.* 4,30; 19,3
venisă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl.* 4,45; 7,30; 8,20; 11,19, 30, 33, 45
viind: *gerunziu* 4,54
viu: *ind. prez. 1.sg.* 5,7; 8,14; 14,28; 17,13
a veni: *inf. prez.* 5,40
să vie: *conj. prez. 3.sg./pl.* 6,15; rezum. cap.16; 18,4
venise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 6,17; 12,12; 19,39; 20,8
veni: *inf. prez. fără* ***a*** 6,44, 66; 7,34, 36; 8,21, 22; 13,33, 36
vie: *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* 7,37; 12,26
a fi venit: *inf. pf.* rezum. cap.9
vor veni: *ind. viit.I. 3.pl.* 11,48
vei veni: *ind. viit.I. 2.sg.* 13,36
voi veni: *ind. viit.I. 1.sg.* 14,3, 18; 21,22, 23
vom veni: *ind. viit.I. 1.pl.* 14,23
aş fi venit: *cond. pf. 1.sg.* 15,22
vin: *ind. prez. 1.sg.* 17,11
venim: *ind. prez. 1.pl.* 21,3

(a se) VESELI: v. IV
(să) veselesc: *ind. prez. 3.pl.* 2,10

(a) VESTI: v. IV
va vesti: *ind. viit.I. 3.sg.* 4,25; 16,13, 14, 15
au vestit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 4,51; 5,15
vesteşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.16
vesteaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.16
voi vesti: *ind. viit.I. 1.sg.* 16,25
vestind: *gerunziu* 20,18

VEŞMÂNT: s.n.
vejmintele: *pl. ac.* 13,4, 12; 19,23, 24
veşmintele: *pl. nom.* rezum. cap.19

VIAŢĂ: s.f.
viiaţă: *sg. nom./ac.* rezum. cap.1; 5,24, 26, 40; 6,33, 64; 20,31
viaţa: *sg. nom.* 1,4; 11,25
viiaţa: *sg. ac., în sintagma* ***viiaţa de veaci/viiaţa de veci*** rezum. cap.3; 3,15, 16, 36; 4,36; 5,39; 6,27, 47, 55; 12,25, 50
viiaţa: *sg. nom./ac.* 3,36; 6,52; rezum. cap.14; 14,6
viaţă: *sg. ac., în sintagma* ***viaţă de veaci*** 5,24
vieţii: *sg. gen., în sintagmele* ***învierea vieţii/pânea vieţii/cuvintele vieţii de veci/lumina vieţii*** 5,29; rezum. cap.6; 6,35, 48, 69; 8,12
viaţa: *sg. nom./ac., în sintagma* ***viaţa de veci/viaţa de veaci*** 6,40; 10,28; 17,2, 3
viaţă: *sg. ac.* 6,54; 10,10

VICLEŞUG: s.n.
vicleşug: *sg. nom.* 1,47

VIITOR, -TOARE: adj./s.
viitoarele: *adj. antep. f. pl. ac.* rezum. cap.16
viitoare: *adj. f. sg. ac.* rezum. cap.21
(cele) viitoare: *s.n. pl. ac.* „lucrurile viitoare" 16,13

VIN: s.n.
vin: *sg. nom./ac.* rezum. cap.2; 2,3, 9; 4,46
vinul: *sg. nom./ac.* 2,3, 10

VINĂ: s.f.
vină: *sg. ac.* 18,29, 38; 19,4, 6

(a se) VINDE: v. III
vânzând: *gerunziu* 2,14
vindea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 2,16; 18,2, 5
să vânză: *conj. prez. 3.sg.* 6,65, 72; 12,4; 13,2, 11
(s-)au vândut: *ind. pf.c. 3.sg.* 12,5
va vinde: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,21; 21,20
au vândut: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,11

(a) VINDECA: v. I
vindecă: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4
să vindece: *conj. prez. 3.sg.* 4,47
au vindecat: *ind. pf.c. 3.sg.* rezum. cap.7
să vindec: *conj. prez. 1.sg.* 12,40

VINERI: s.f.
Vinerea/vinerea: *sg. nom./ac., sg. nom., în sintagmele* ***Vinerea Paştilor/vinerea jidovilor*** 19,14, 42
vineri: *sg. nom.* 19,31

(a) VINOVĂŢI: v. IV
vinovăţi: *inf. prez. fără* ***a*** 8,6

VISTIERIE: s.f.
vistierie: *sg. ac.* 8,20

VIŢĂ: s.f.
viţa: *sg. nom.* rezum. cap.15; 15,5
viţa: *sg. nom., în sintagma* ***viţa cea adevărată*** 15,1
viţă: *sg. ac.* 15,4

VIU, VIE: adj./s.
vie: *adj. f. sg. nom./ac., în sintagmele* ***apa cea vie/apă vie/pâne vie/pânea cea vie*** rezum. cap.4; 4,10, 11; 6,41, 51; 7,38
viu: *adj. m. sg. nom.* 4,50, 53; 6,52, 58, 59; 11,25, 26; 14,19
vii: *adj. m. pl. nom.* 5,25; 14,19
viu: *adj. m. sg. gen., în sintagma* ***Fiiul lui Dumnezeu celui viu*** 11,27
(Cel) Viu: *s.m. sg. nom.* 6,58

(a) VOI: v. IV
voiţi: *ind. prez. 2.pl.* 5,40; 8,44
voim: *ind. prez. 1.pl.* 12,21

VOIE: s.f.
voia: *sg. nom./ac., în sintagmele* ***voia trupască/voia bărbătească/voia Tatălui (Mieu)*** 1,13; 6,40
voia: *sg. ac.* 4,34; 5,30; 6,38, 39; 7,17; 9,31

VORBĂ: s.f.
vorba: *sg. ac.* 8,43

(a) VORBI: v. IV
vorbeaşte: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.4
vorbeşti: *ind. prez. 2.sg.* 4,27

(a) VREA: v. II
au vrut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,43; 6,21
vrea: *ind. prez. 3.sg.* 3,8; 5,21
vrei: *ind. prez. 2.sg.* (cf. lat. *vis*) 5,6; 21,18
aţi vrut: *ind. pf.c. 2.pl.* 5,35
vrând: *gerunziu* rezum. cap.6; rezum. cap.8
vrea: *ind. imp. 3.sg./pl.* „voia/voiau" 6,11; 7,1, 44; 16,19
vreaţi: *ind. prez. 2.pl.* 6,68; 9,27; 10,38; 18,39
va vrea: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,17
vreau: *ind. prez. 3.pl.* „vor" rezum. cap.10
veţi vrea: *ind. viit.I. 2.pl.* 15,7
vreau: *ind. prez. 1.sg.* 17,24; 21,22, 23
vrei: *ind. imp. 2.sg.* „voiai" (cf. lat. volebas) 21,18

VREDNIC, -Ă: adj.
vrednic: *m. sg. nom.* 1,27

VREME: s.f.
vreame: *sg. ac., în loc. adv.* ***la vreame*** 5,4
vreame: *sg. ac.* 5,6; 7,33
vreamea: *sg. nom.* 7,6, 8
vreme: *sg. ac.* 14,9

Z

ZADAR: s.n.; var. **ZĂDAR**
zădar: *sg. ac., în loc. adv.* ***în zădar*** 15,25; rezum. cap.21

(a se) ZĂBOVI: v. IV
(Să) zăbovea: *ind. imp. 3.sg.* 3,22

(a) ZĂCEA: v. II
zăcea: *ind. imp. 3.sg.* 5,3
zăcând: *gerunziu* 5,6
zăcusă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 5,6

ZBICI: s.n.; vezi **BICI**

ZI: s.f./adv.
zi: *s.f.sg. ac.* 1,29, 35, 43; 2,1; 6,22; 11,9, 39; 12,12; 14,20; 16,23, 26
zioa: *s.f. sg. nom./ac.* 1,39; 5,9; 8,56; 11,53; 19,31
zile: *s.f. pl. ac.* 2,12, 19, 20; 4,40, 43; rezum. cap.11; 11,6, 17; 12,1; 20,26
zi: *s.f. sg. ac., în sintagma* ***zi de praznic*** 2,23; 12,20
zioa: *s.f. sg. ac., în sintagmele* ***zioa praznicului/zioa cea mai de pre urmă/zioa îngropării (Meale)*** 4,45; 6,39, 40, 44, 55; 7,11, 37; 11,24; 12,7, 48
zioo: *s.f. sg. ac., în sintagma* ***zioo praznicului*** 4,45
zio: *s.f. sg. nom.* 9,4
zioa: *adv.* 11,9

(a se) ZICE: v. III
zicându(-să): *gerunziu* rezum. cap.1
zicând: *gerunziu* 1,15, 26, 32; rezum. cap.3; 4,31, 51; 6,53; 7,9, 15, 28, 37; 8,12; 9,6, 19; 11,3, 28, 31, 43; 12,21, 23; 13,21; rezum. cap.15; 18,1, 22, 38, 40; 19,6, 12; rezum. cap.20; 20,14, 20, 22; 21,19
am zis: *ind. pf.c. 1.sg.* 1,15, 30, 50; 3,7, 12, 28; 6,36; 8,24; 10,34, 36; 11,40, 42; 13,33; 14,28, 29; 15,15, 20; 16,15, 19; 18,21
au zis: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,21, 22, 23, 25, 29, 33, 36, 38, 41, 42, 43, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51; 2,4, 8, 10, 16, 18, 19, 20, 22; 3,2, 3, 9, 10, 26, 27; 4,9, 10, 13, 17, 27, 28, 32, 39, 48, 50, 52, 53; 5,6, 11, 12, 14, 18; 6,5, 10, 12, 20, 25, 26, 29, 30, 32, 34, 35, 43, 54, 60, 61, 62, 68; 7,3, 6, 16, 20, 21, 33, 35, 36, 39, 45, 52; 8,4, 7, 10, 11, 13, 14, 21, 22, 28, 39, 42, 48, 57; 9,7, 11, 12, 15, 17, 20, 22, 23, 24, 25, 26, 28, 30, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40; 10,6, 7, 35, 42; 11,4, 7, 11, 12, 14, 16, 21, 32, 34, 36, 37, 41, 49, 51; 12,4, 6, 7, 19, 22, 30, 35, 38, 39, 41, 44, 50; 13,6, 7, 11, 12, 21, 24, 25, 27, 28, 31; 14,23; 16,17, 19; 17,1; 18,4, 6, 7, 9, 11, 16, 17, 25, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 37, 38; 19,4, 5, 9, 10, 14, 21, 24; 20,2, 15, 16, 18, 19, 21, 22, 25, 26, 27, 28; 21,5, 15, 17, 19, 20, 21, 23
zici: *ind. prez. 2.sg.* 1,22; 8,5, 33, 52; 9,17; 12,34; 14,9; 16,29; 18,34, 37
zis-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,23, 39, 46, 48; 2,5, 7; 3,4; 4,7, 11, 15, 16, 17, 19, 21, 25, 26, 34, 49, 50; 5,8; 6,8, 28; 7,50; 8,25, 39, 41, 52, 58; 9,12, 41; 11,8, 23, 24, 25, 27, 34, 39, 40, 44; 13,8, 9, 10, 36, 37; 14,5, 6, 8, 9, 22; 16,29; 18,5, 17, 26, 38; 19,6, 15, 26, 27, 28, 30; 20,13, 15, 16, 17, 29; 21,3, 6, 7, 10, 12, 15, 16, 17, 18, 21
(să/Să) zice: *ind. prez. 3.sg.* 1,38; 4,5, 25; rezum. cap.9; 9,11; rezum. cap.10; 11,16, 54; rezum. cap.13; rezum. cap.14; 19,13, 17; 20,16, 24; 21,2
zic: *ind. prez. 1.sg.* 1,51; 3,3, 5, 11; 4,35; 5,19, 24, 25, 34; 6,26, 32, 47, 54; 8,34, 51, 58; 10,1, 7; 12,24; 13,16, 18, 19, 20, 21, 33, 38; 14,12; 16,7, 20, 23, 26; 21,18
zice: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.2; 2,3; rezum. cap.4; 4,10; rezum. cap.6; 6,42; 7,38, 42; rezum. cap.8; 9,8; rezum. cap.12; 12,33; 13,24; rezum. cap.14; 16,17, 18; rezum. cap.18; rezum. cap.19; 19,24, 37
va zice: *ind. viit.I. 3.sg.* 2,5
zicea: *ind. imp. 3.sg./pl.* 2,21, 22; 4,33, 42; 5,10, 18; 6,6, 14, 42, 66, 72; 7,11, 12, 25, 31, 40, 41; 8,6, 19, 22, 23, 25, 27, 31; 9,8, 9, 10, 16; 10,20, 21, 24, 41; 11,13, 47; 12,29; 16,18; 19,3, 21
voi zice: *ind. viit.I. 1.sg.* 3,12; 8,55; 14,26; 15,15
ai zis: *ind. pf.c. 2.sg.* 4,17, 18
ziceți: *ind. prez. 2.pl.* 4,20, 35; 8,54; 9,19, 41; 10,36; 13,13
zisease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 6,41; 11,13; reyum. cap.16
zic: *ind. prez. 3.pl.* 7,26
zice(-Să): *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.8
zicem: *ind. prez. 1.pl.* 8,48
zis-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 9,27; 18,8
(Să) zicea: *ind. imp. 3.sg.* rezum. cap.10
vor zice: *ind. viit.I. 3.pl.* 12,27
ar zice: *cond. prez.* 13,22
ar fi zis: *cond. pf. 3.sg.* 13,29
a zice: *inf. prez.* 16,12
zi: *imperativ 2.sg.* 20,17

(a se) ZIDI: v. IV
(s-)au zidit: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,20

ZIDIRE: s.f. (aici) „facere”
zidirea: *sg. ac., în sintagma* ***zidirea lumii*** 17,24

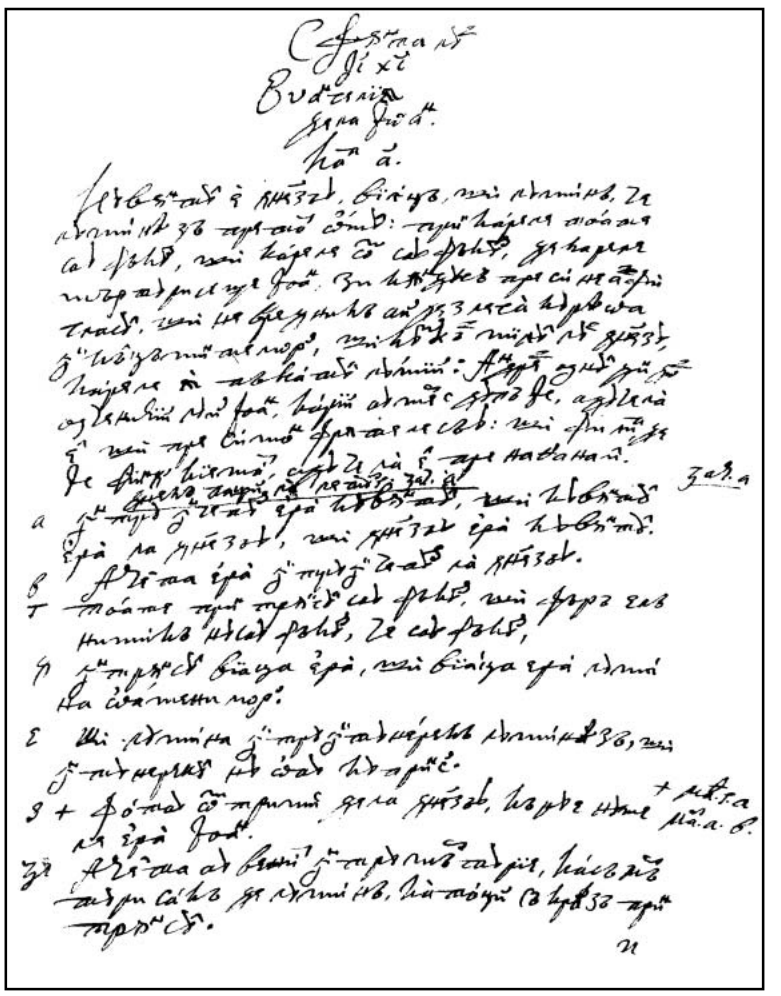

190r

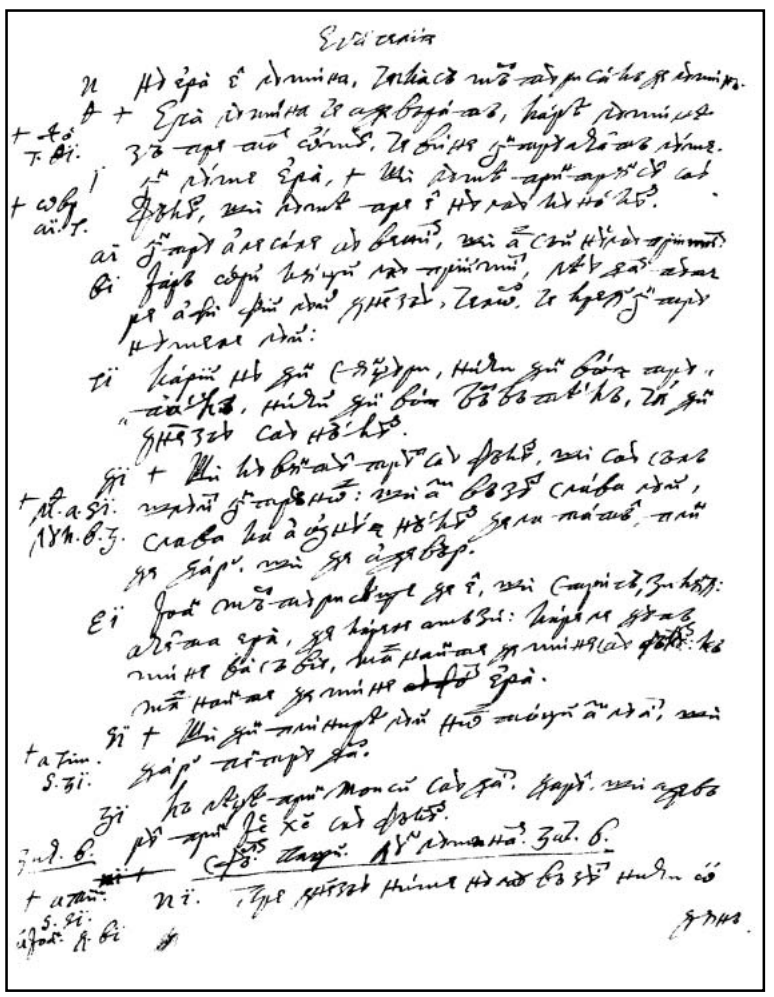

190v

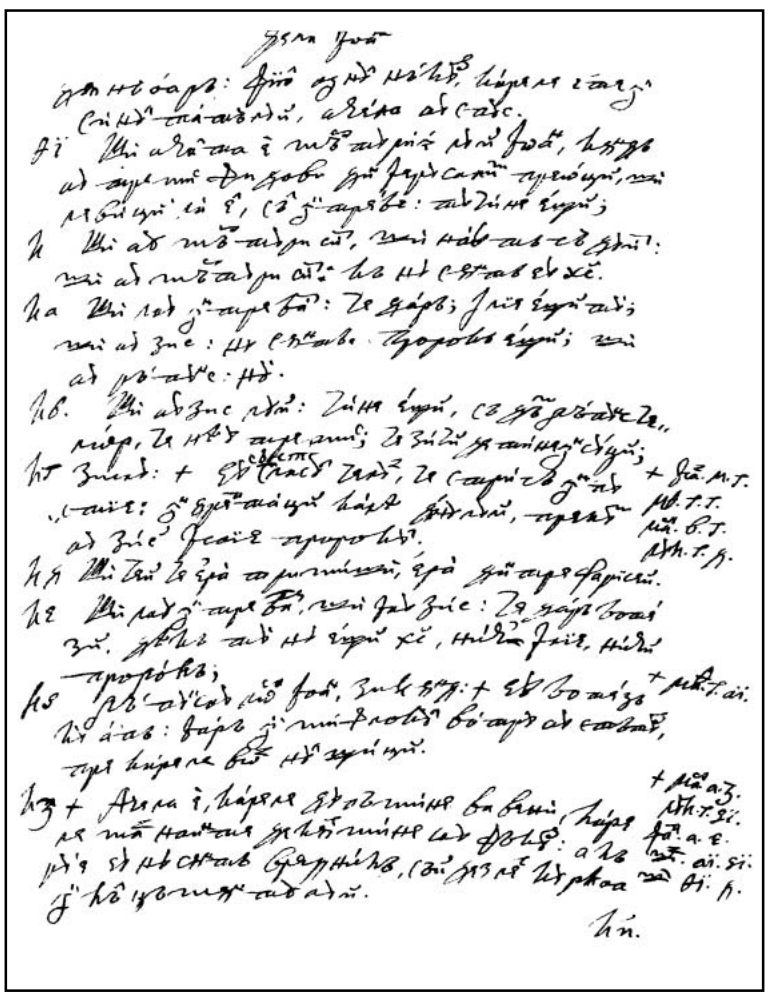

191r

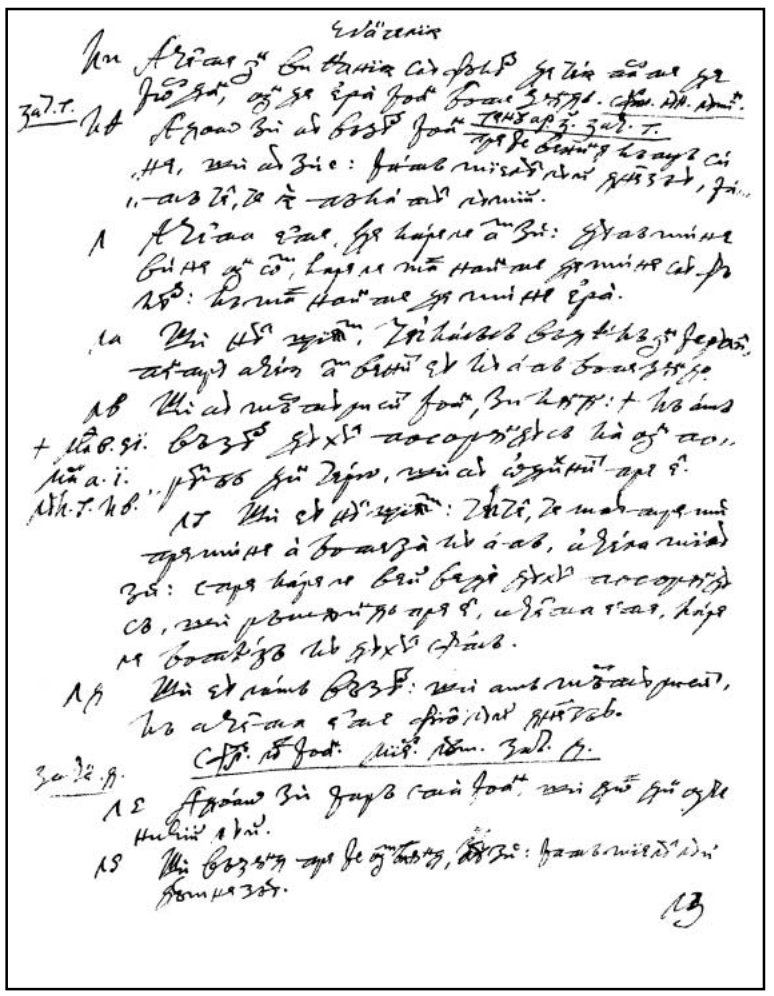

191v

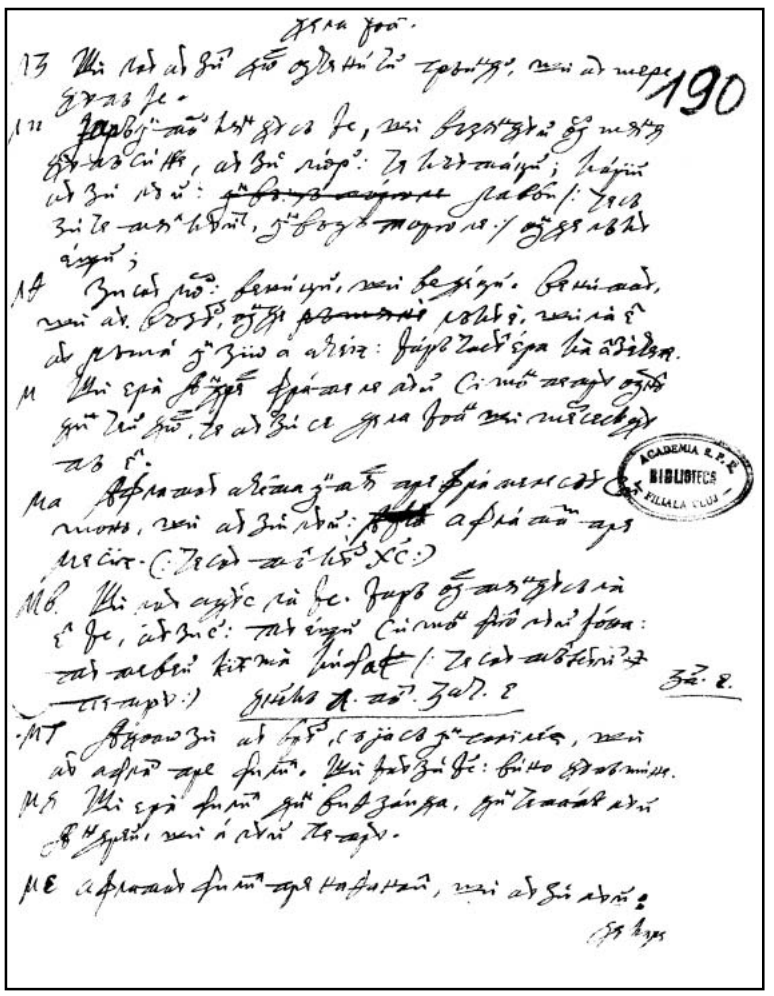

192r

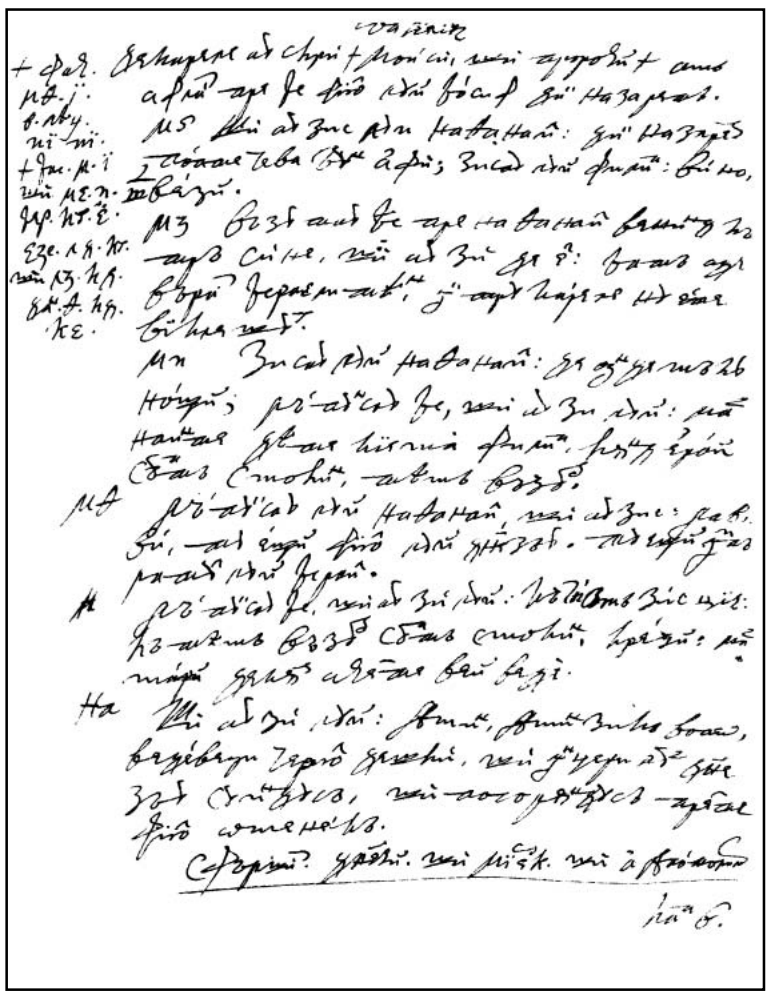

192v

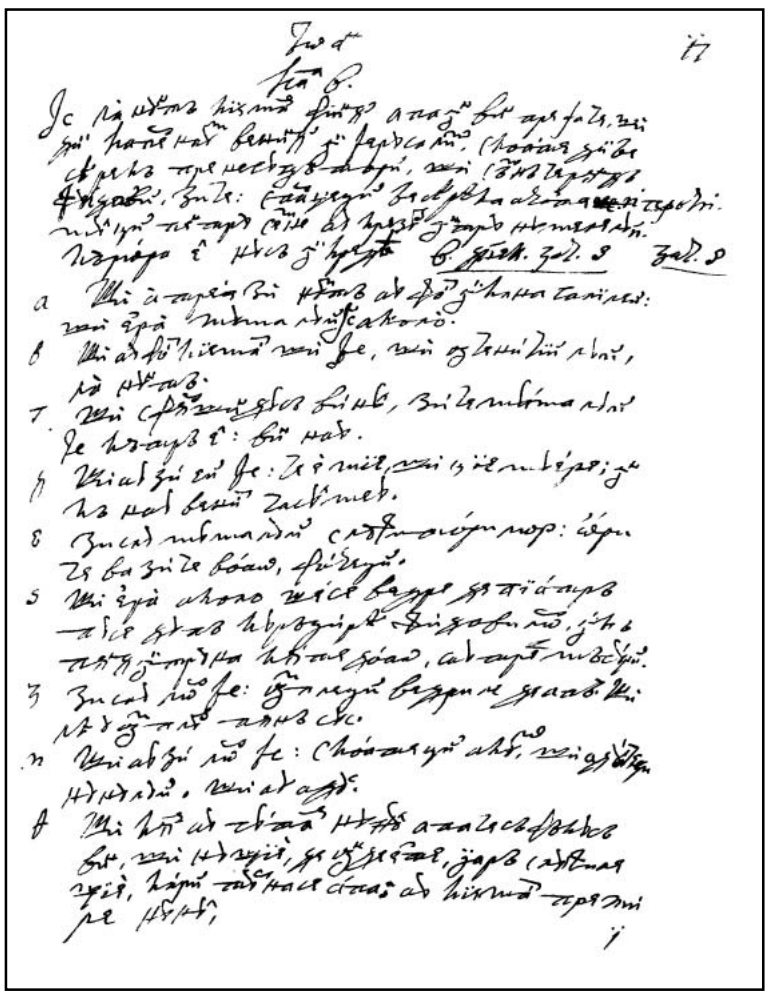

193r

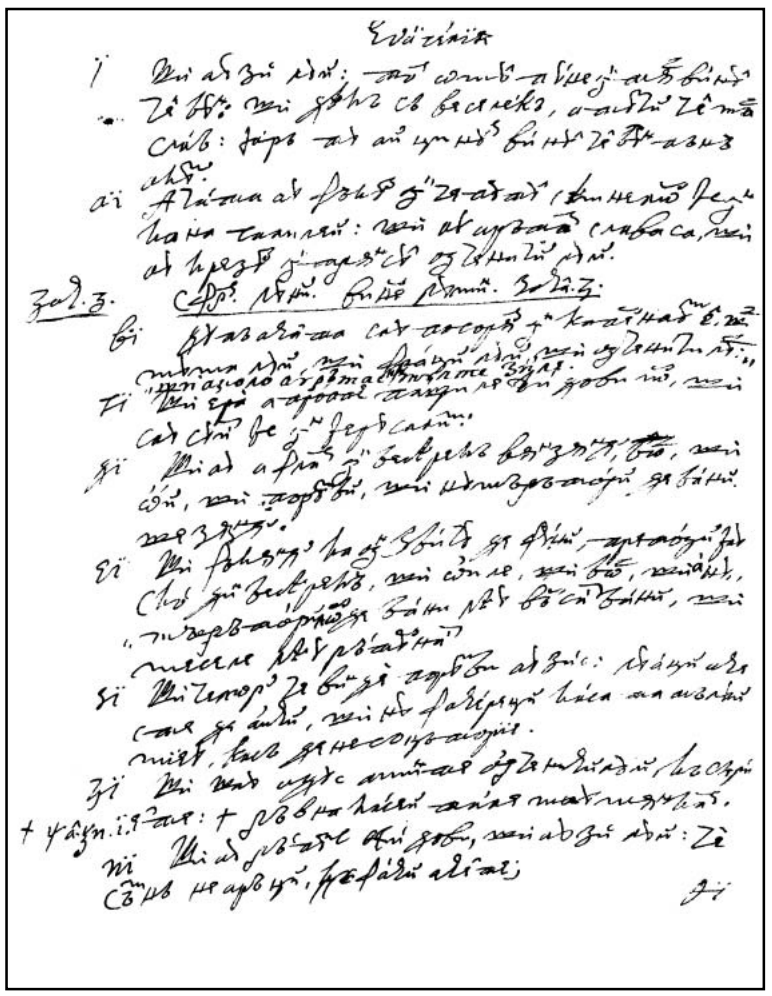

193v

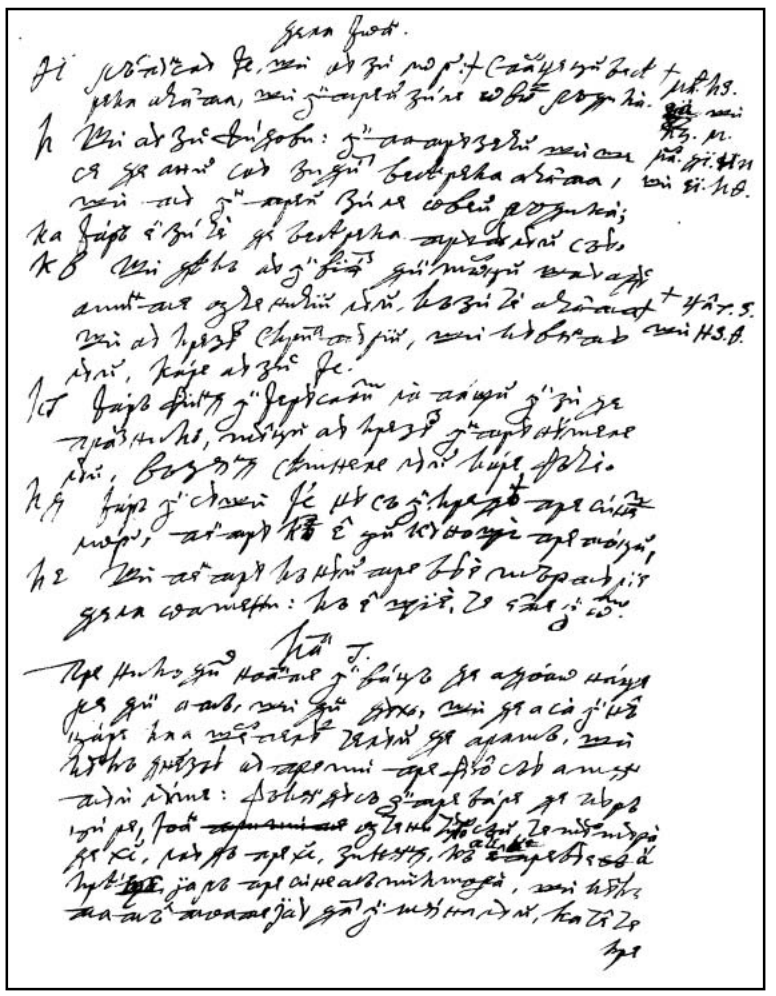

194r

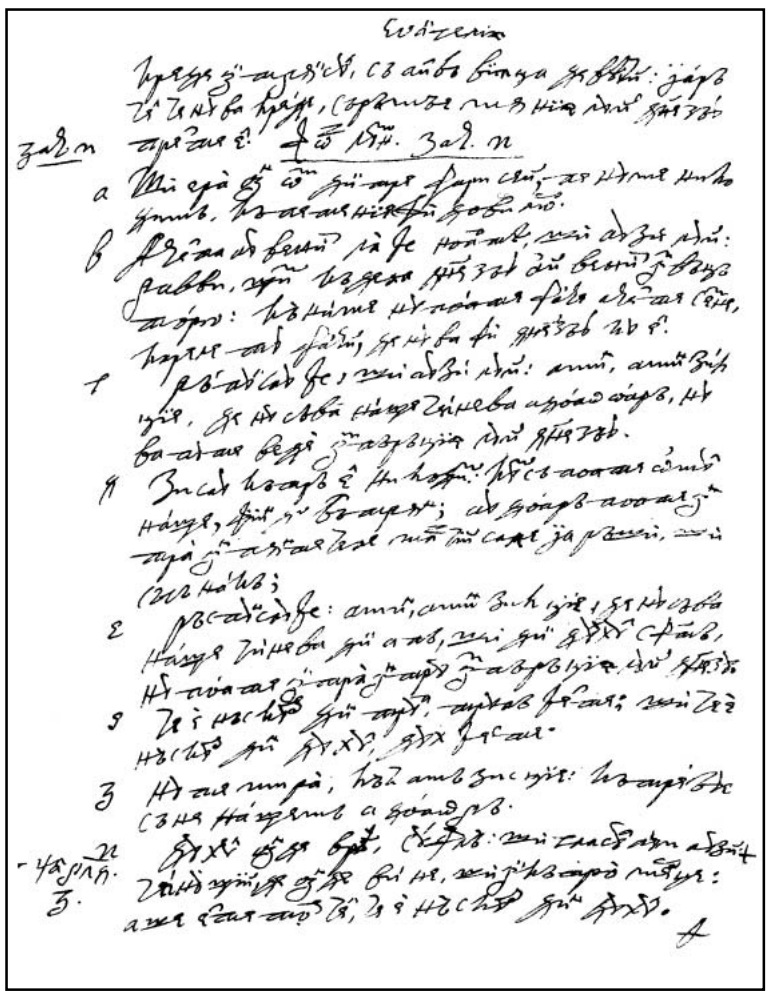

194v

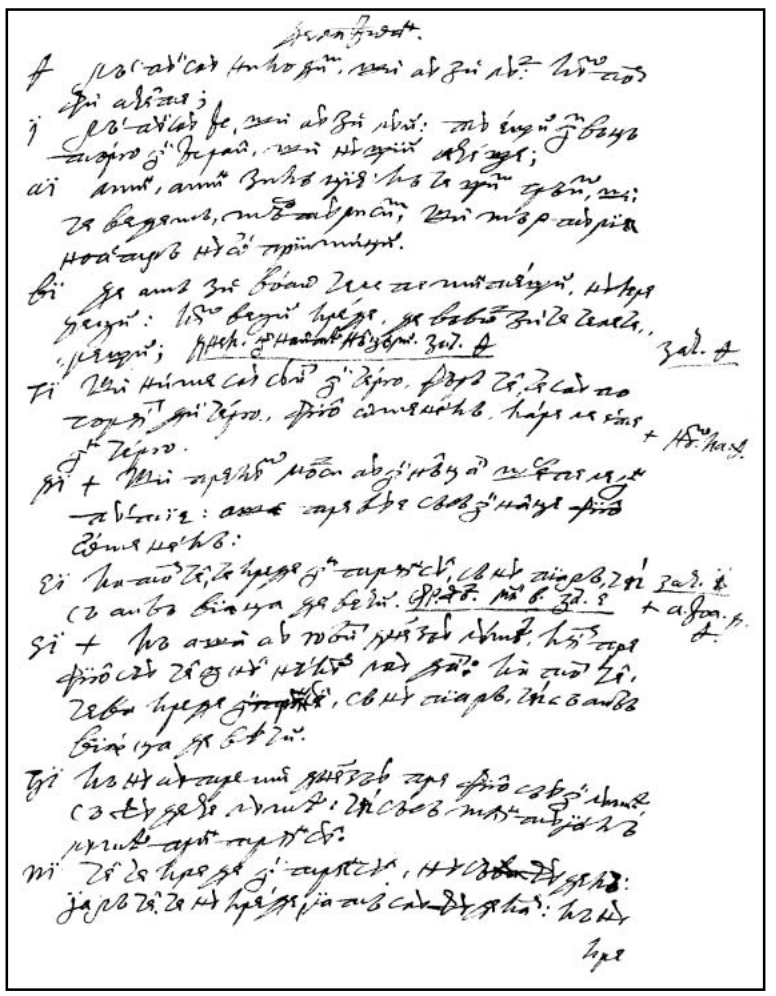

195r

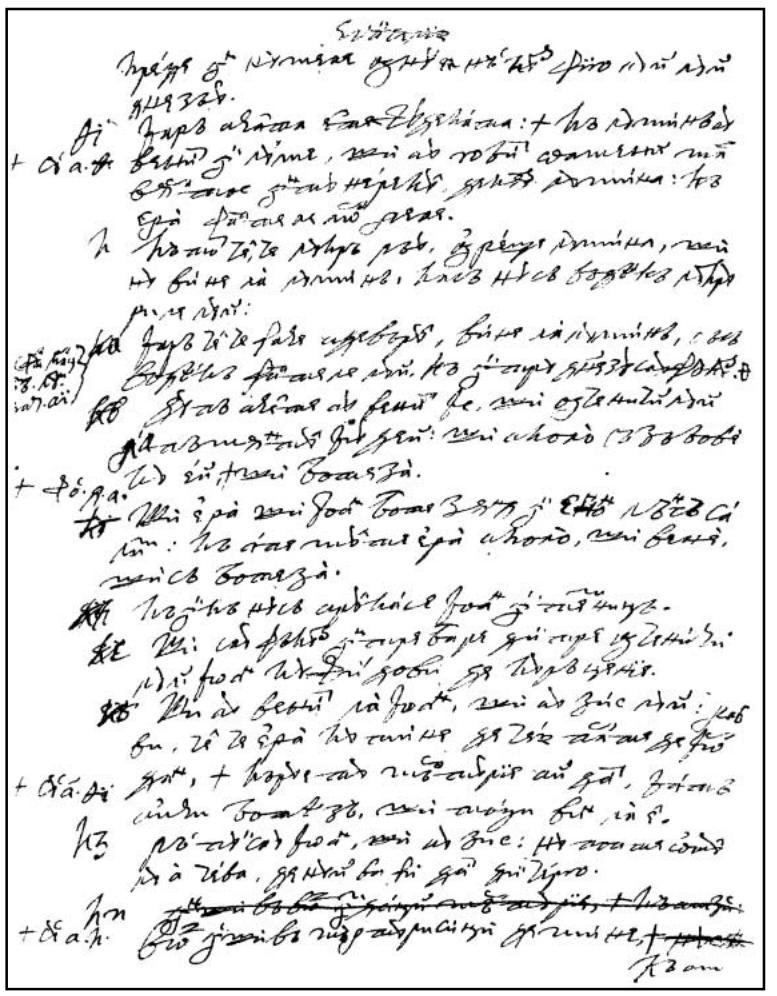

195v

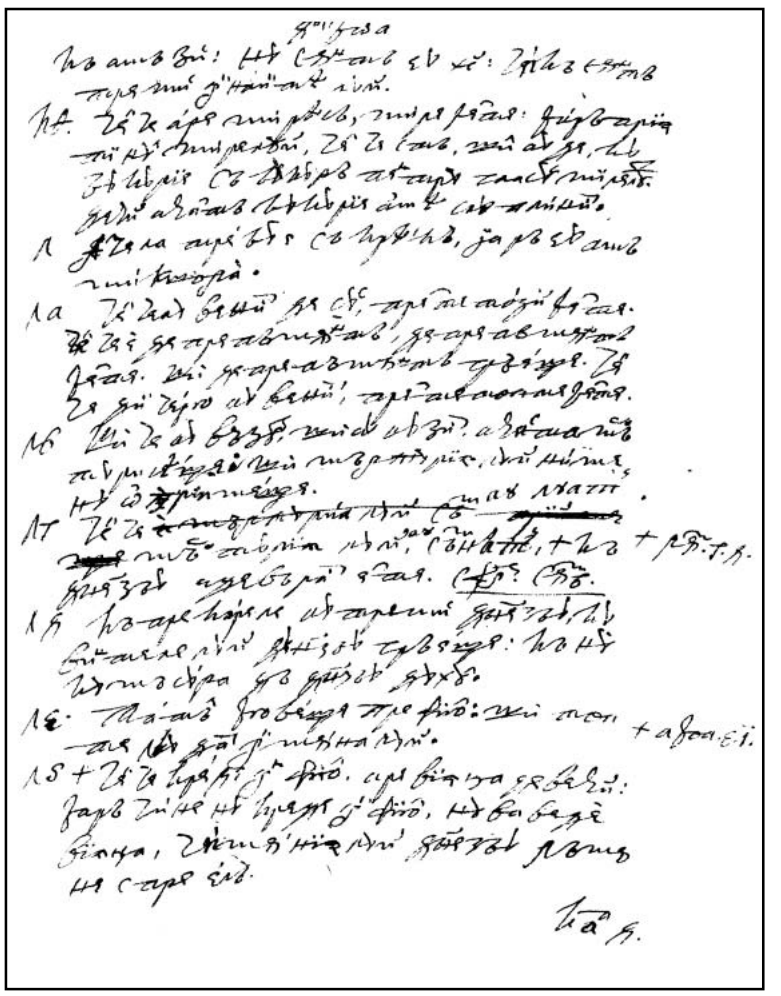

196r

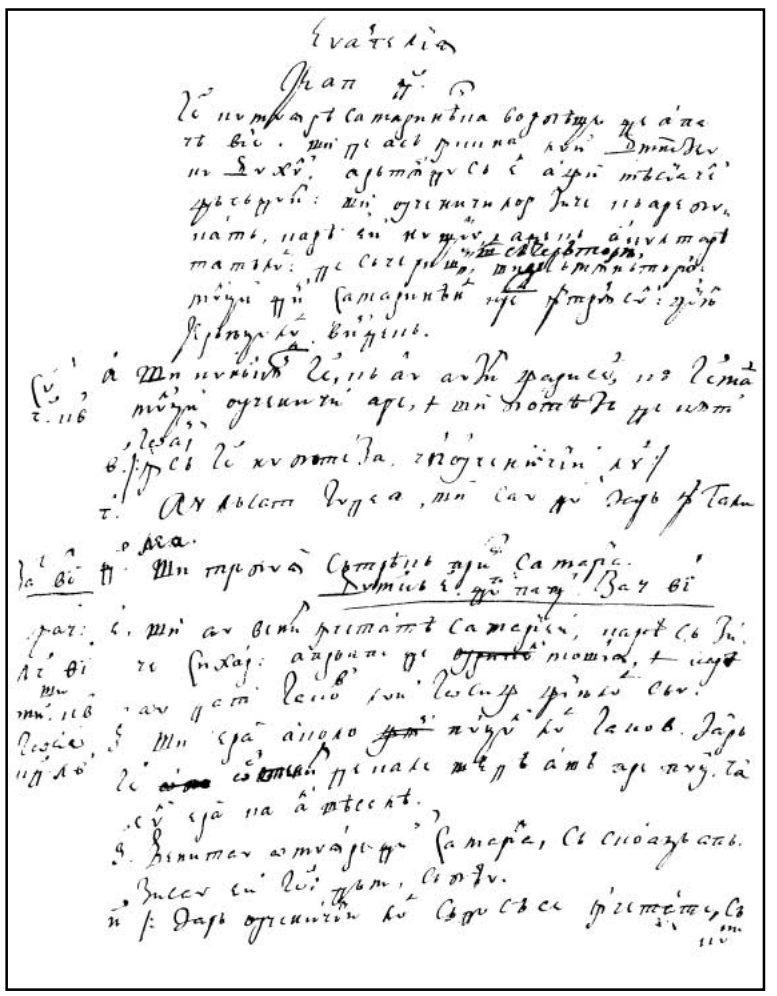

196v

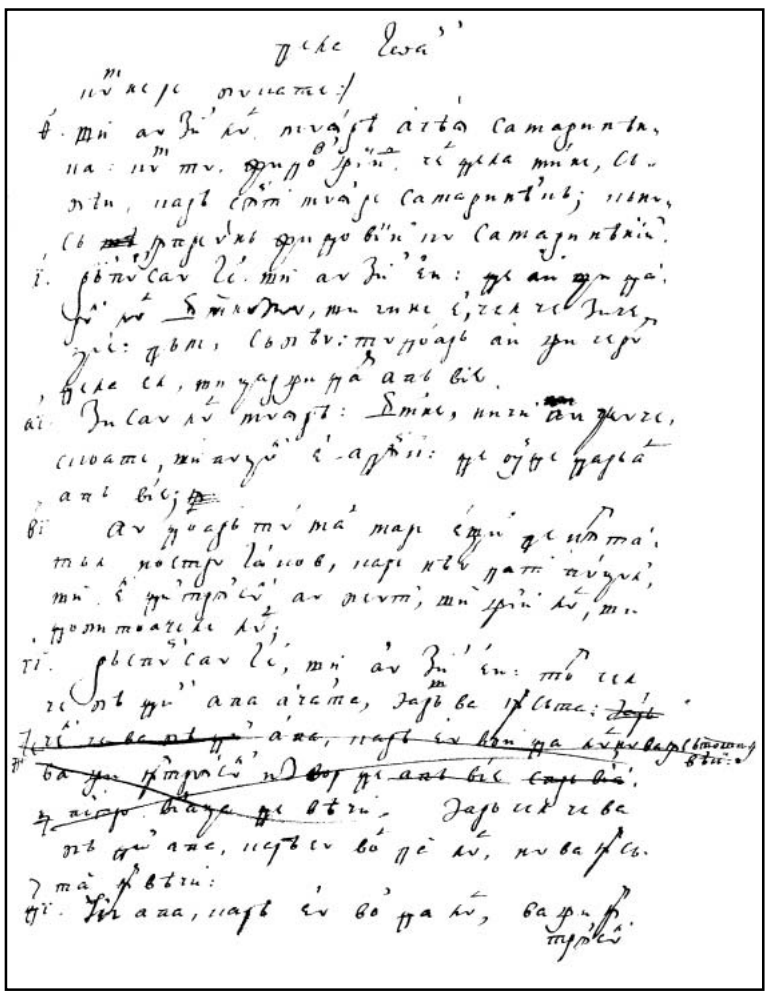

197r

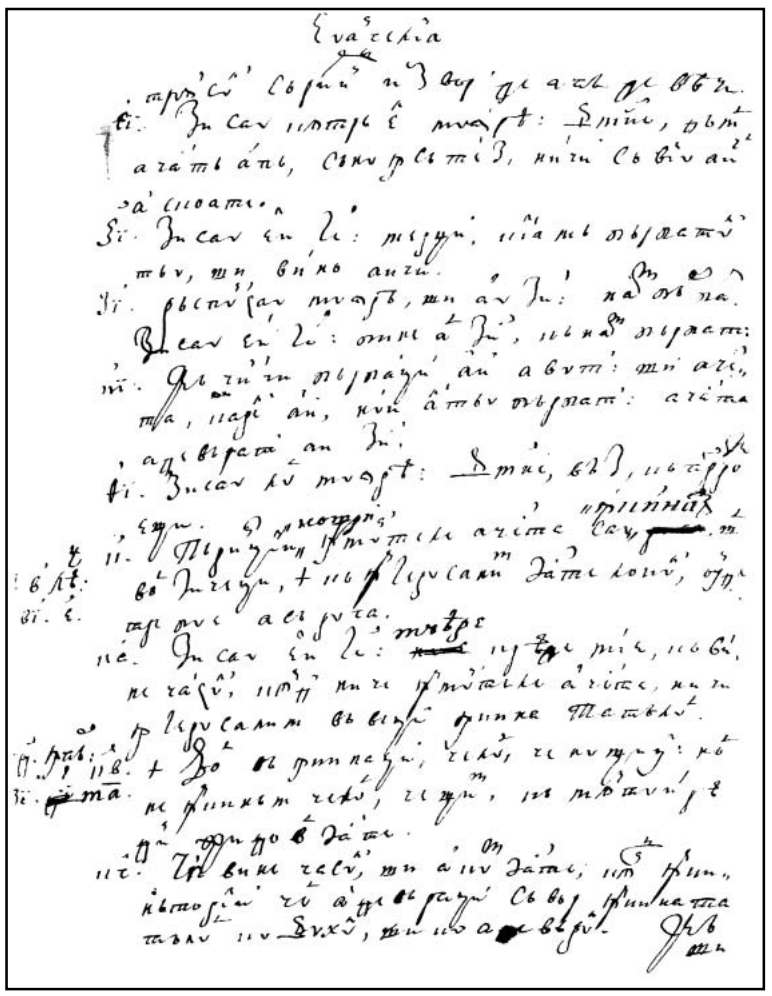

197v

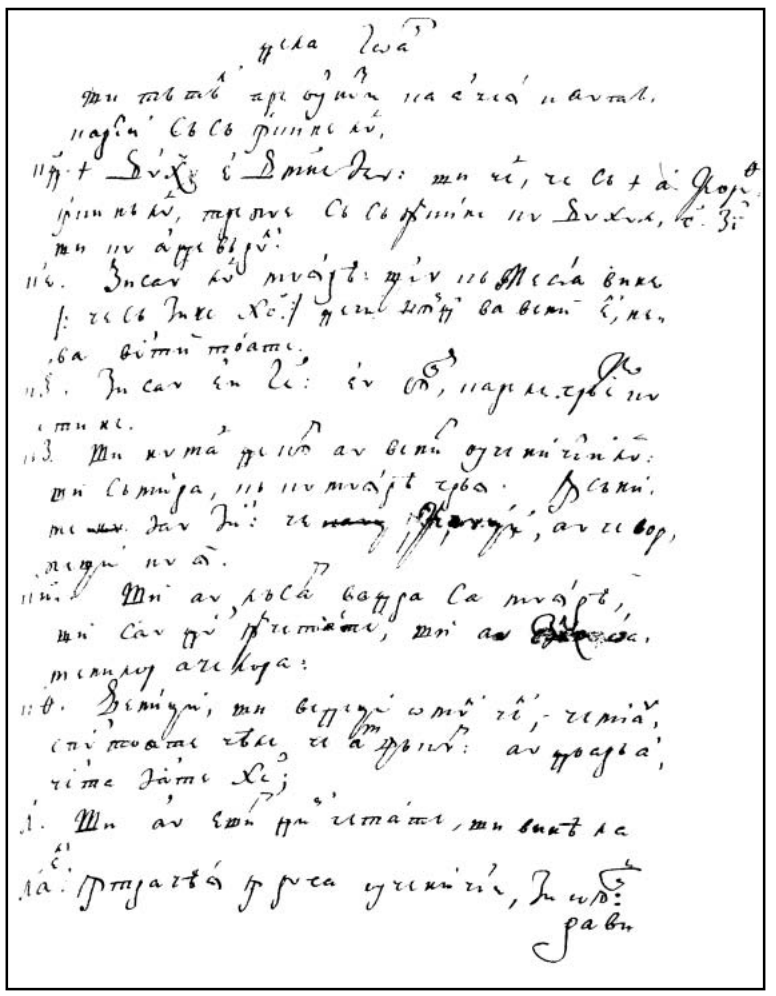

198r

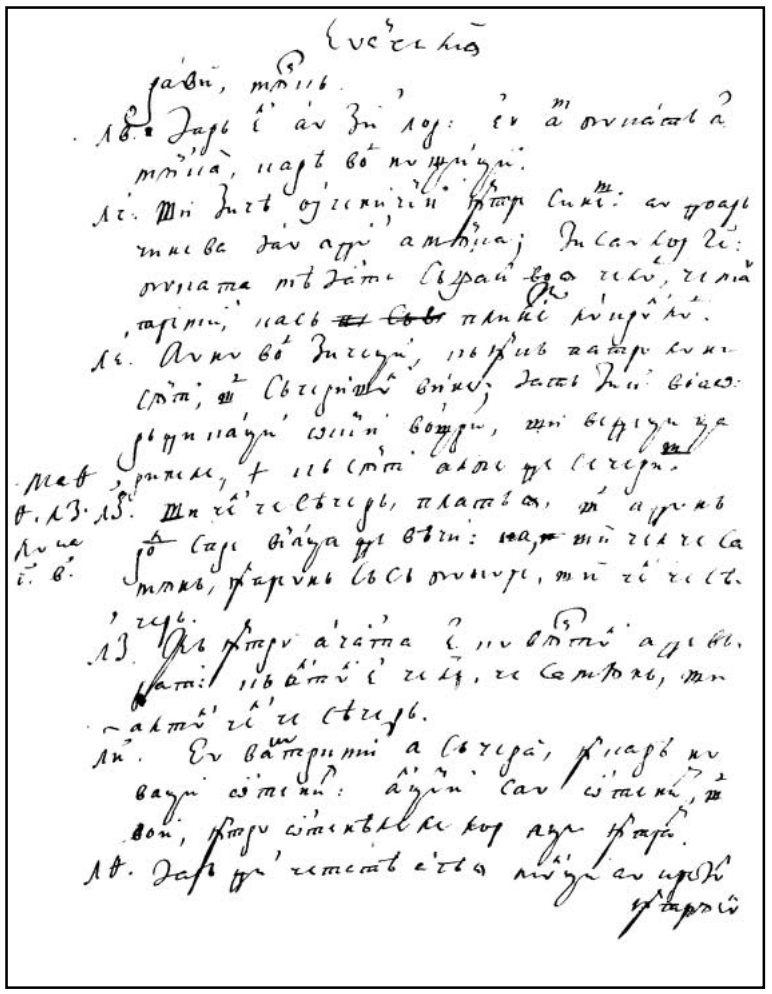

198v

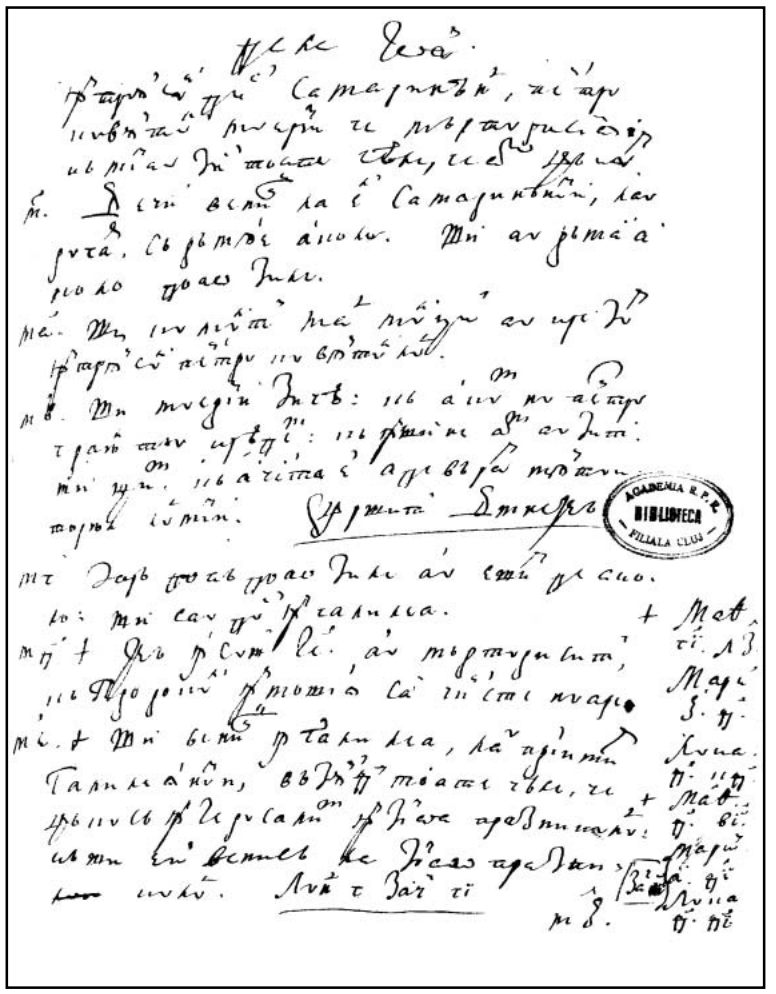

199r

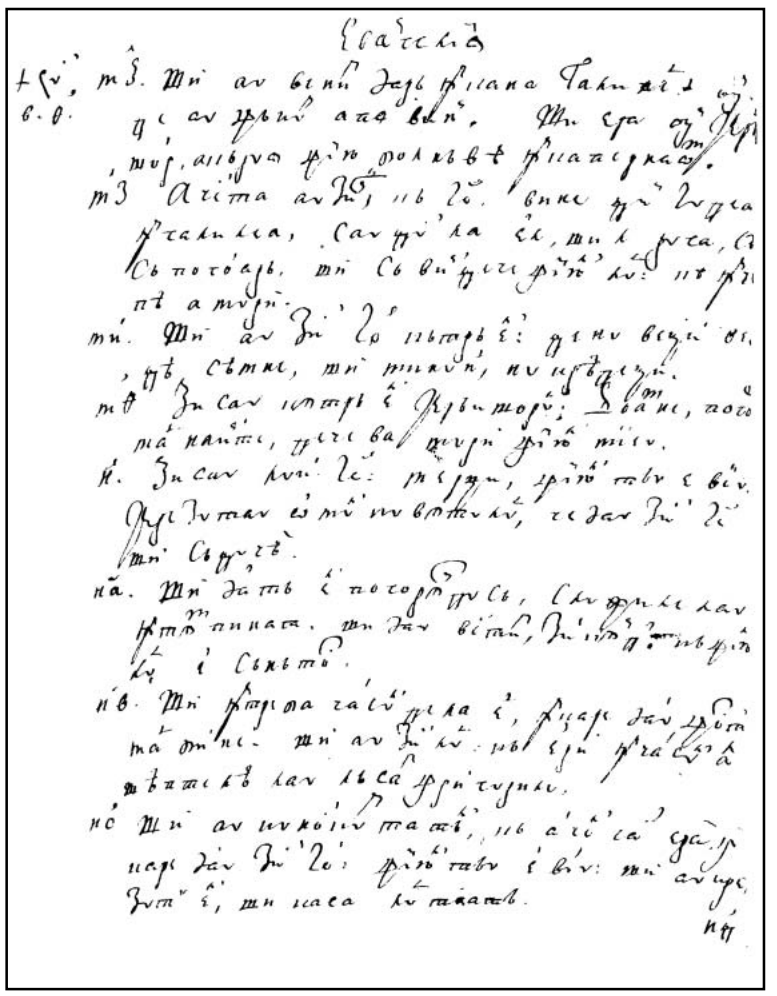

199v

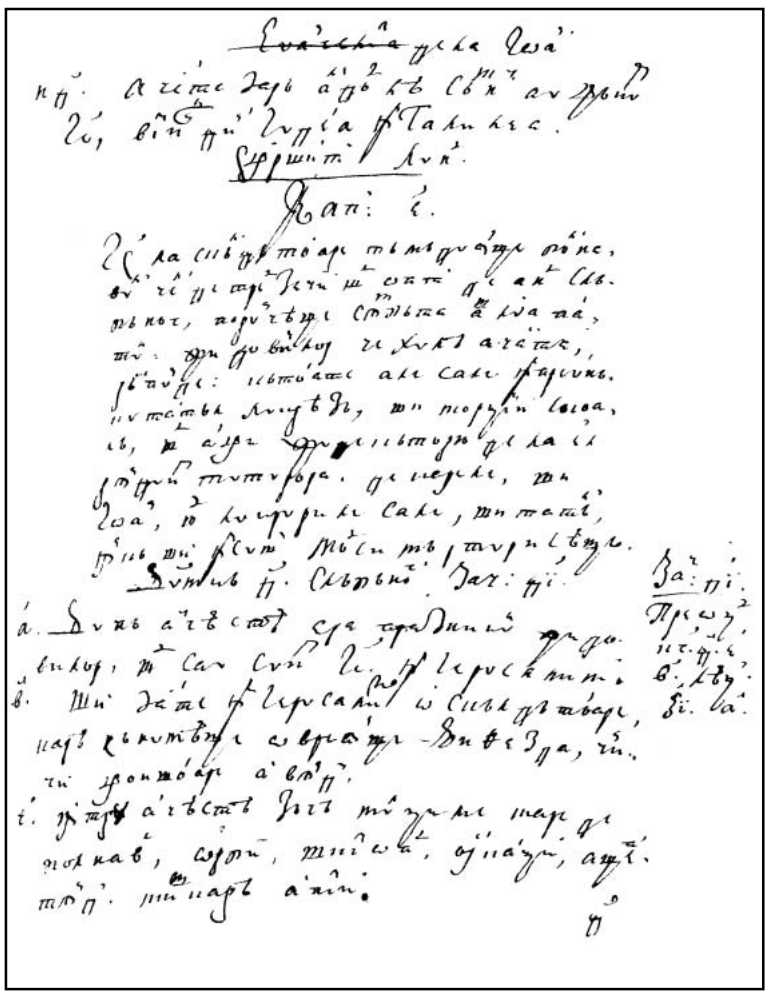

200r

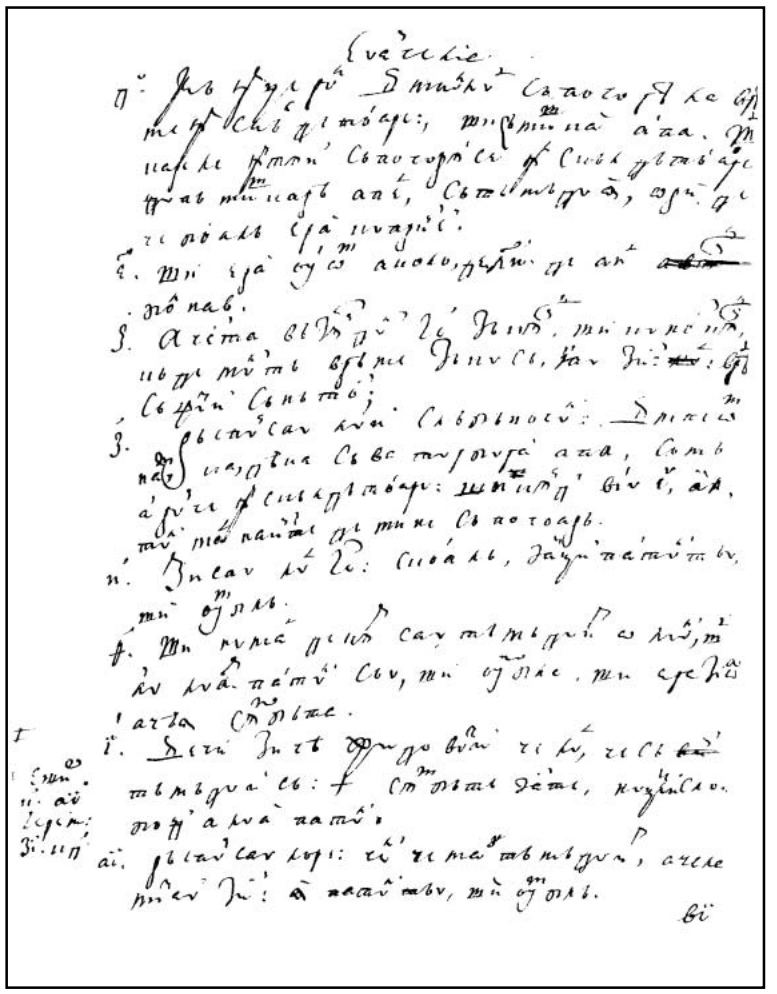

200v

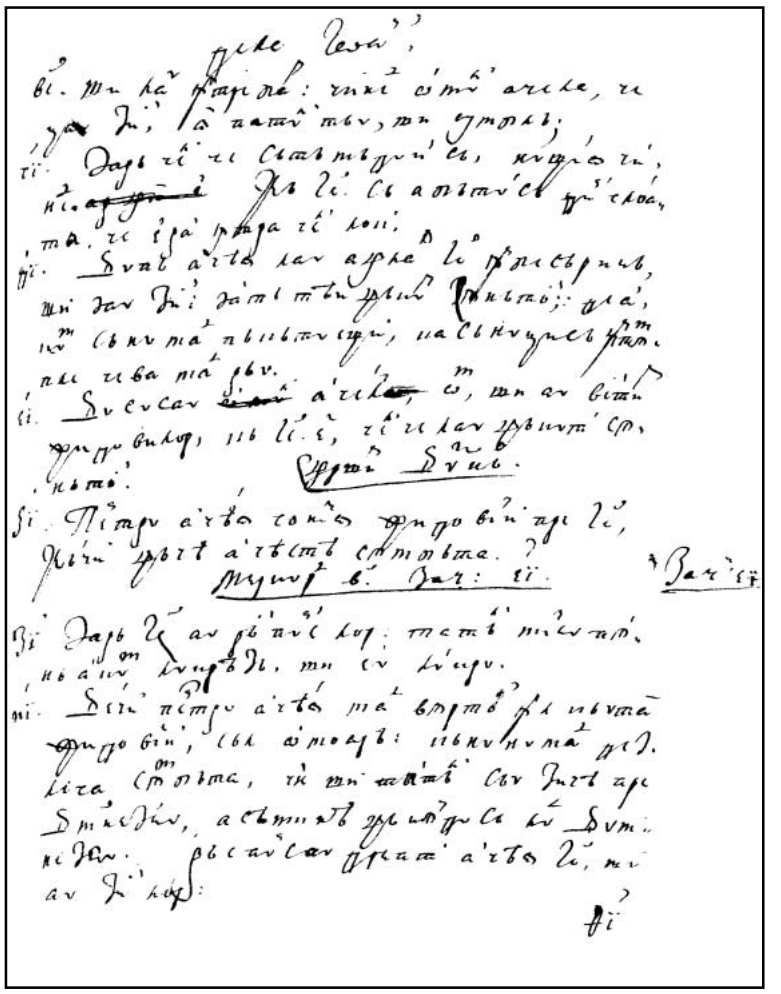

201r

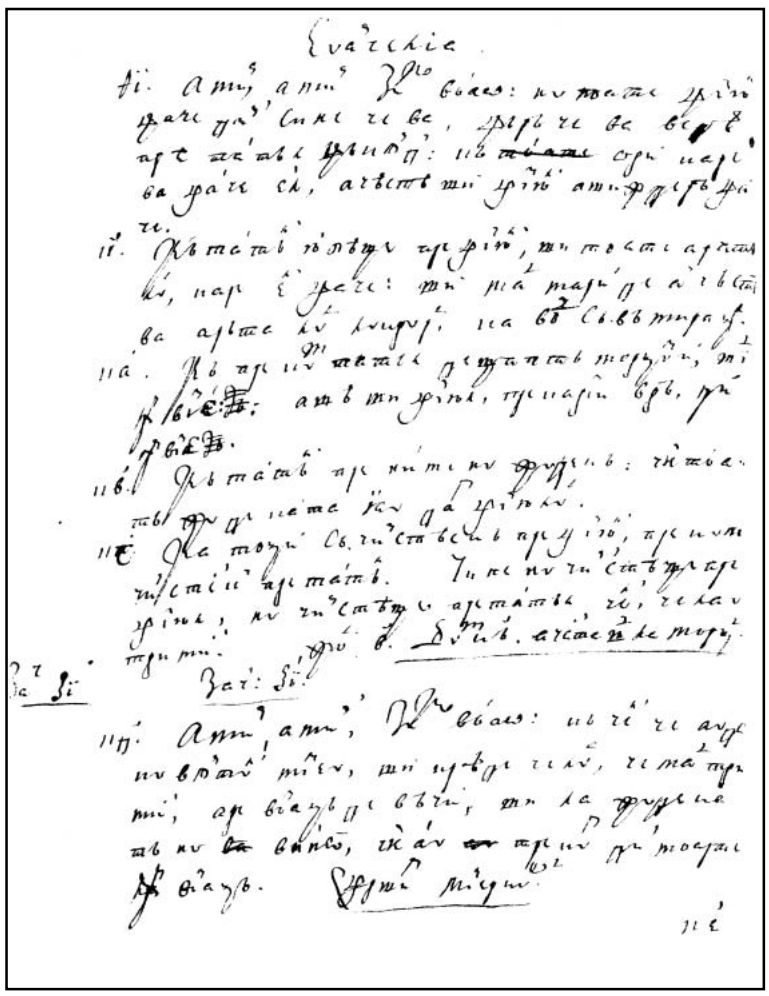

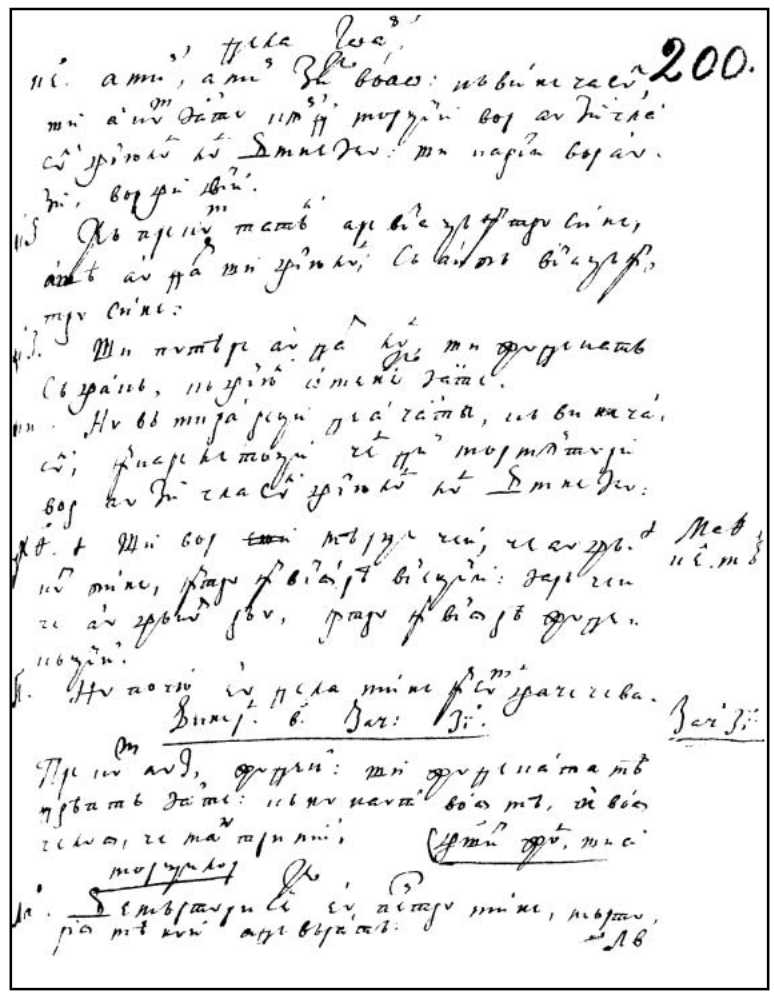

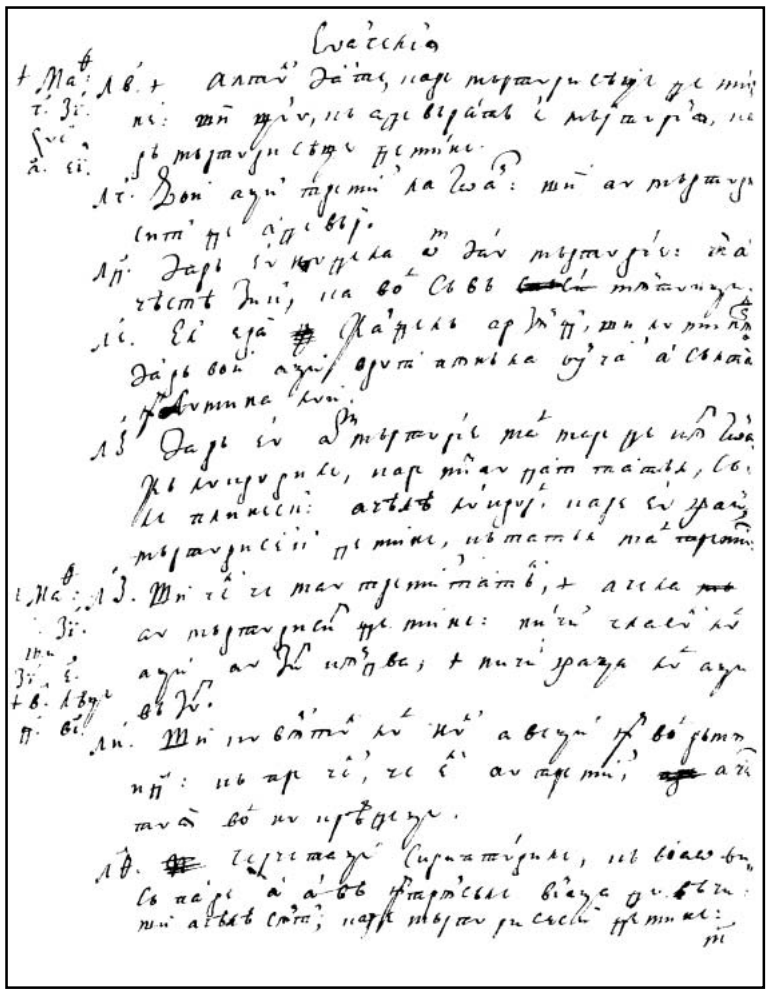

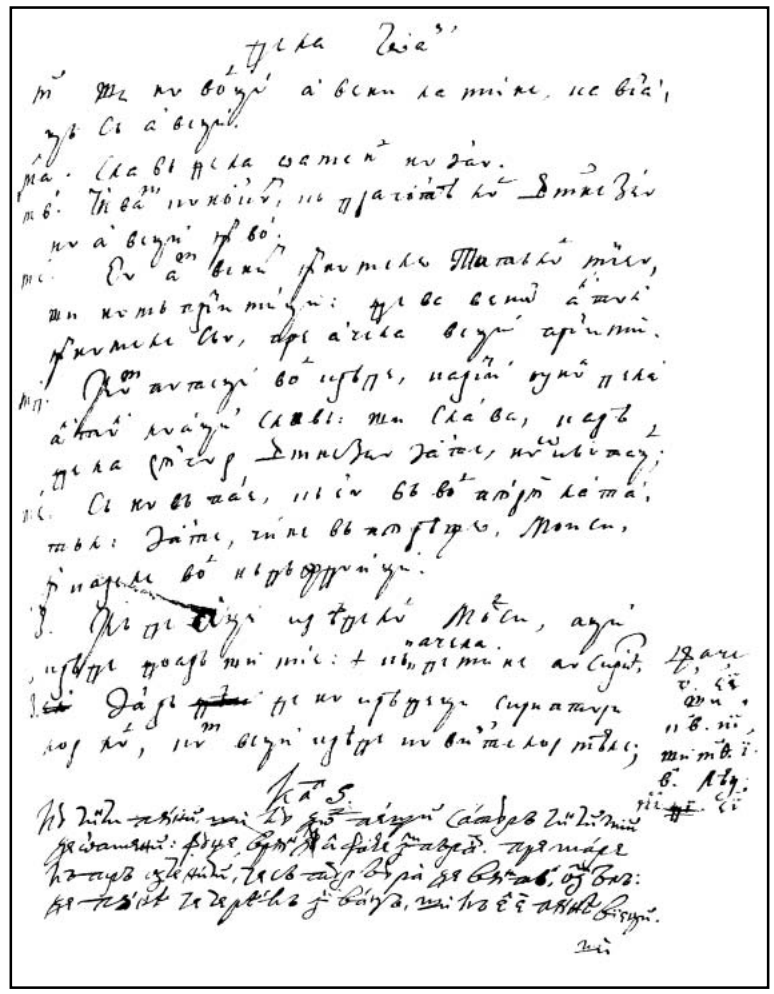

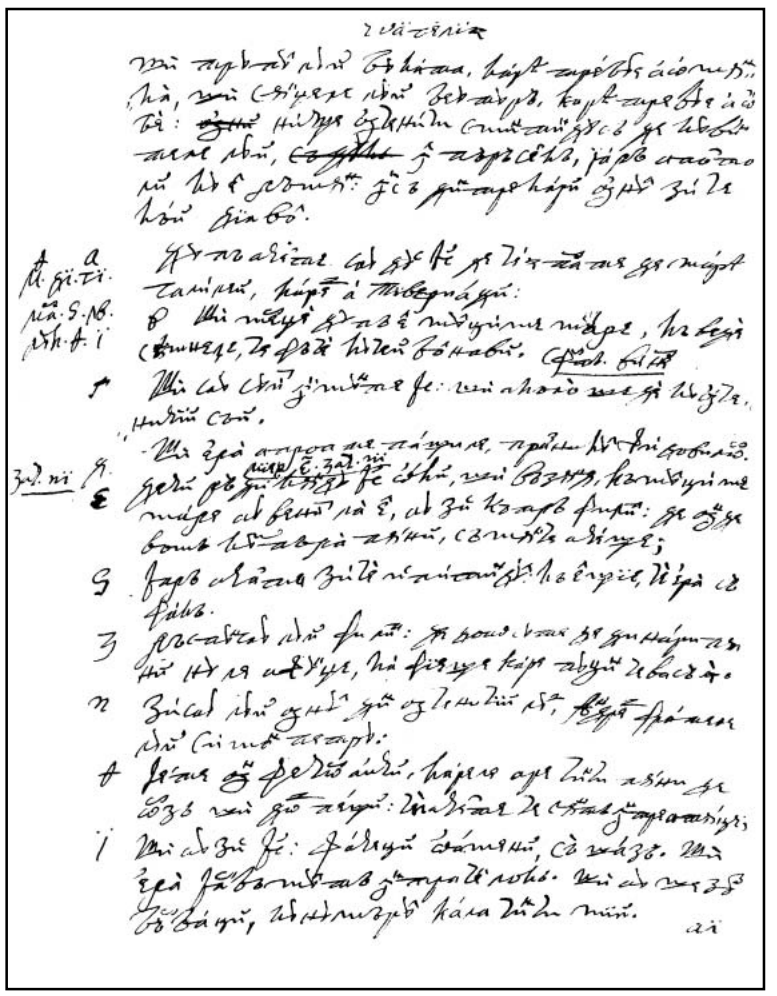

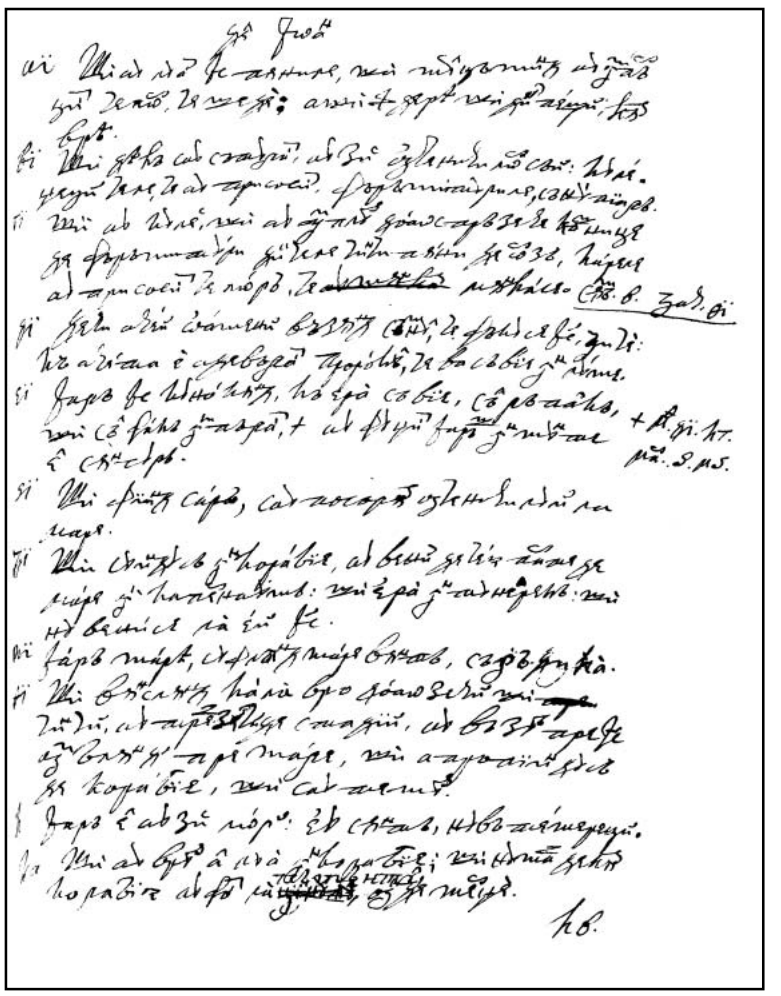

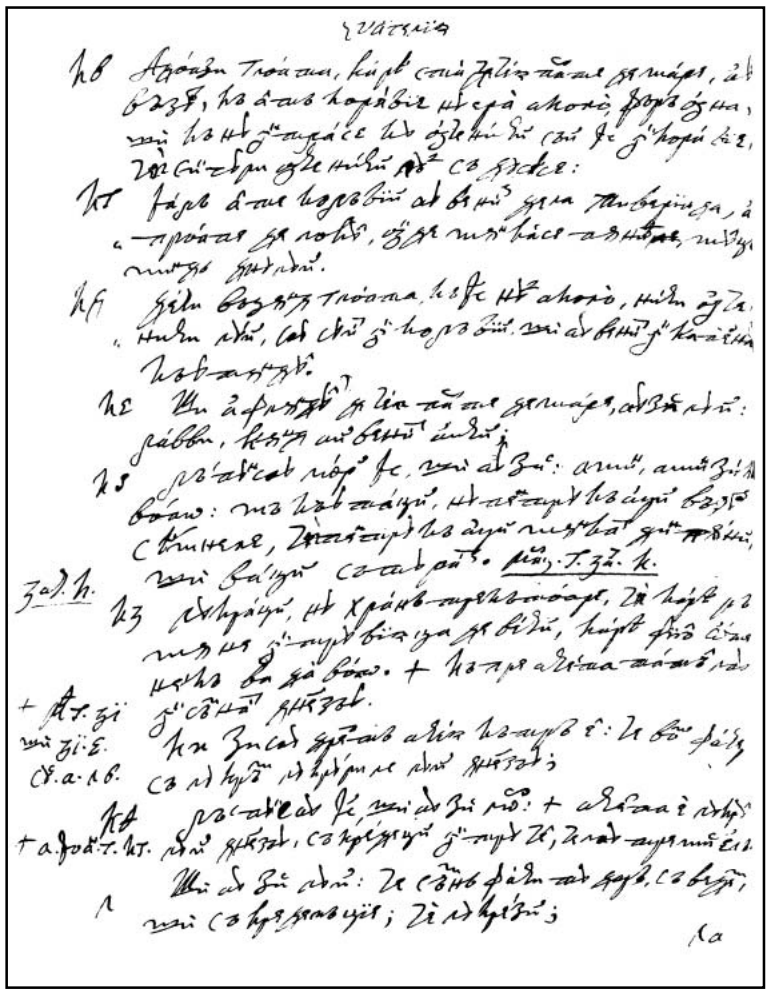

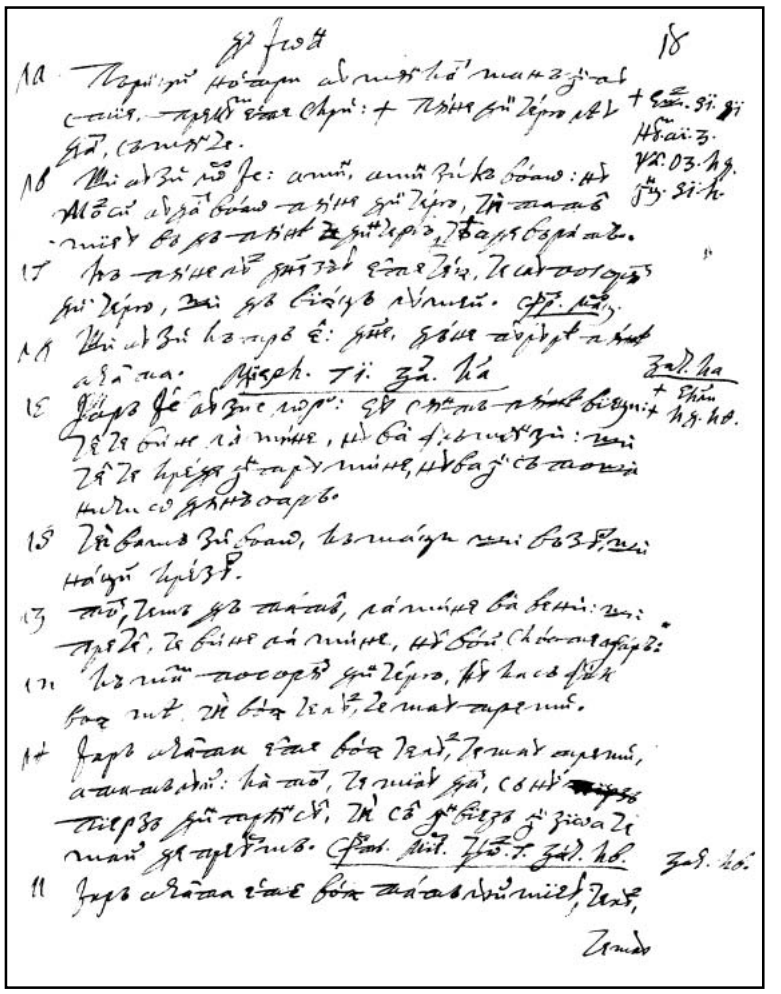

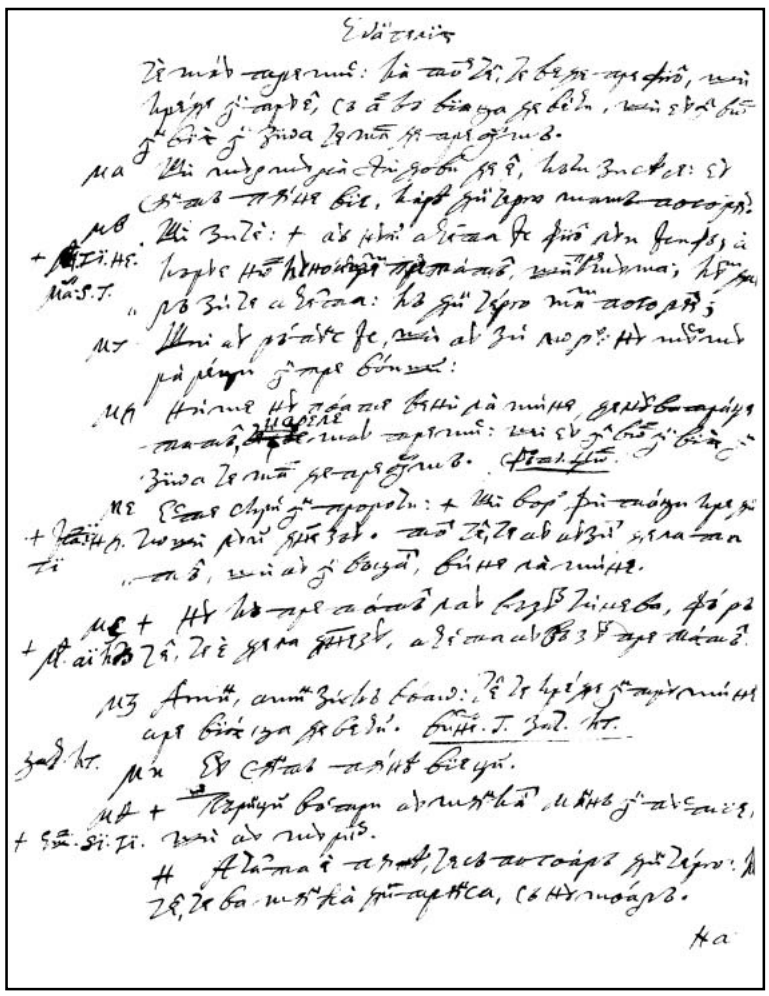

205v

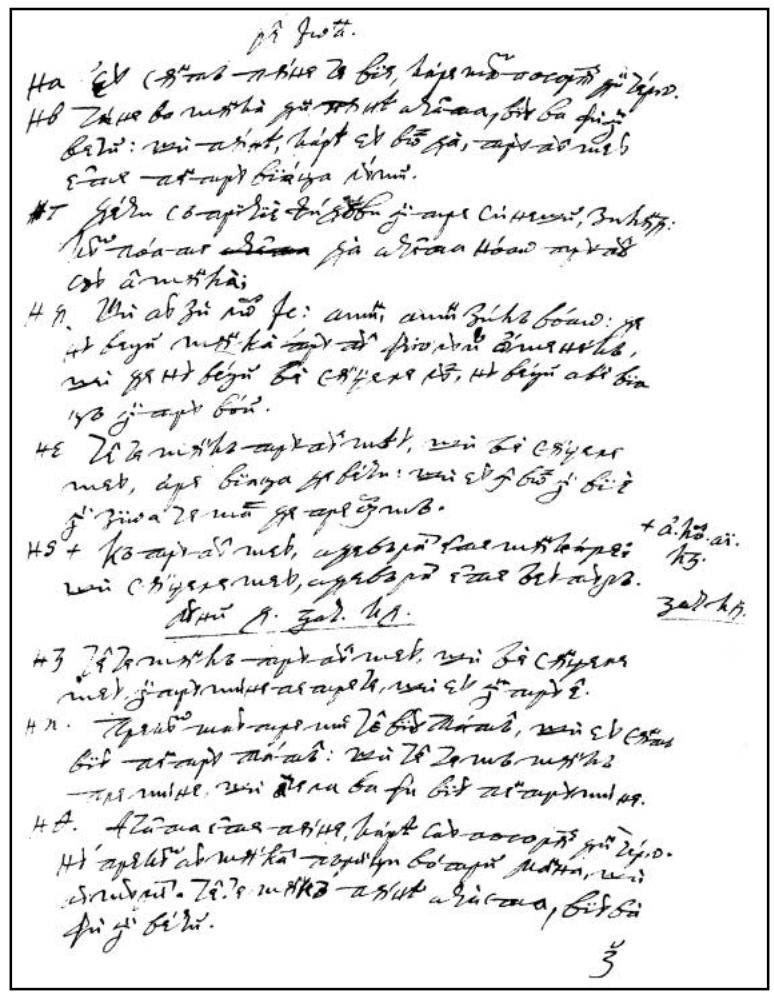

206r

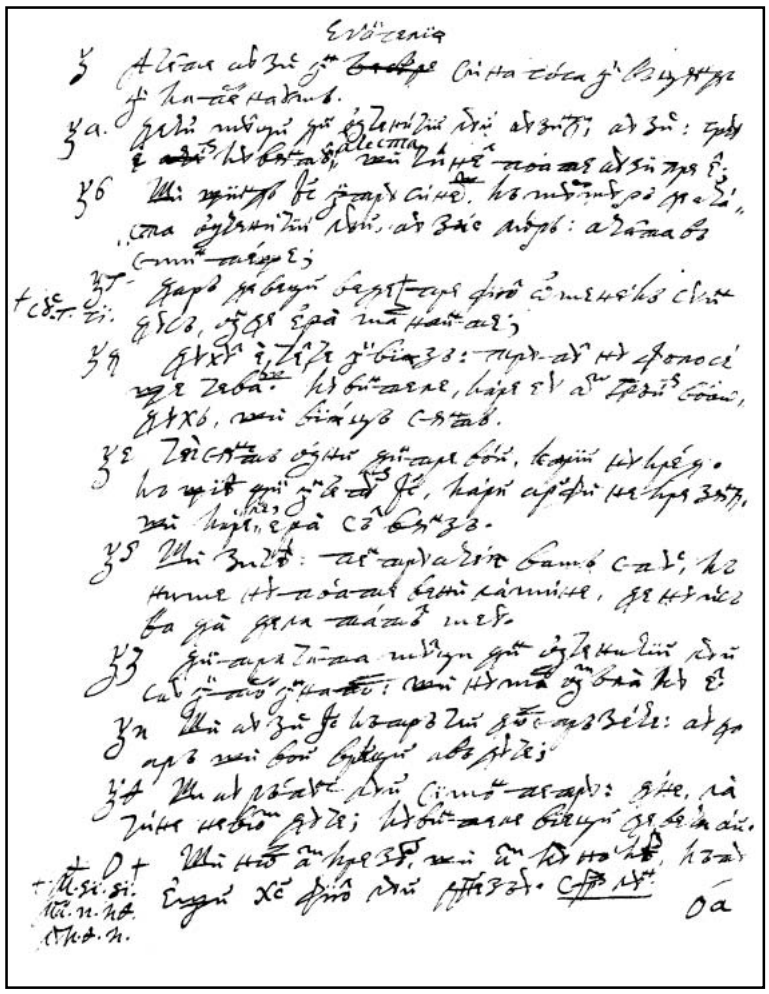

206v

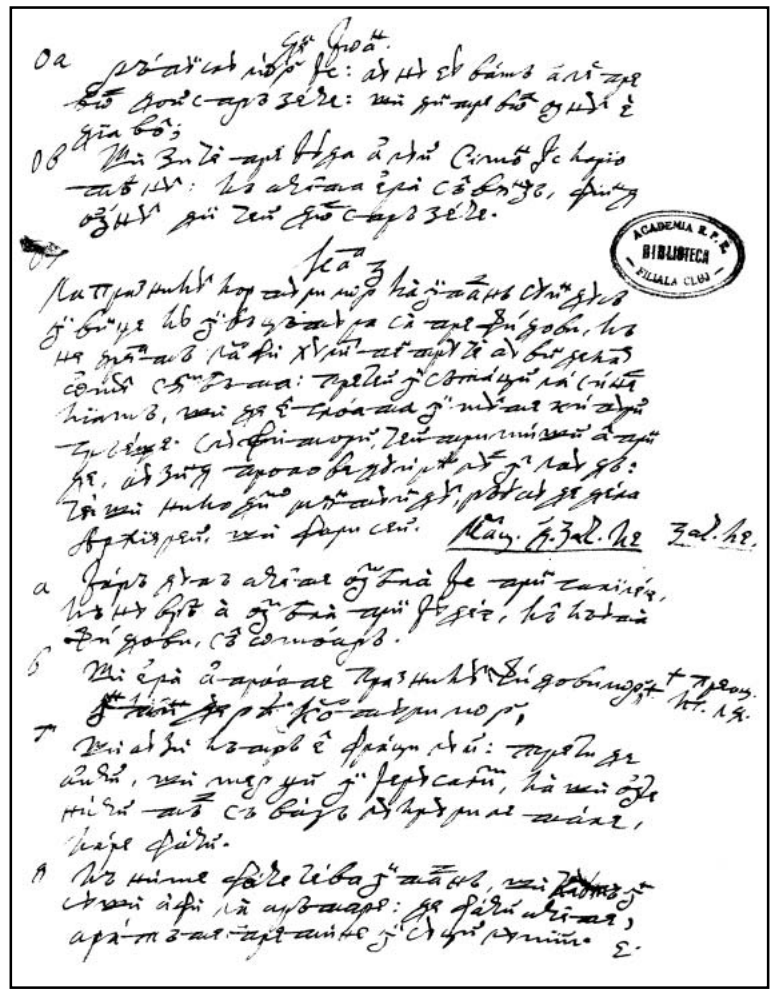

207r

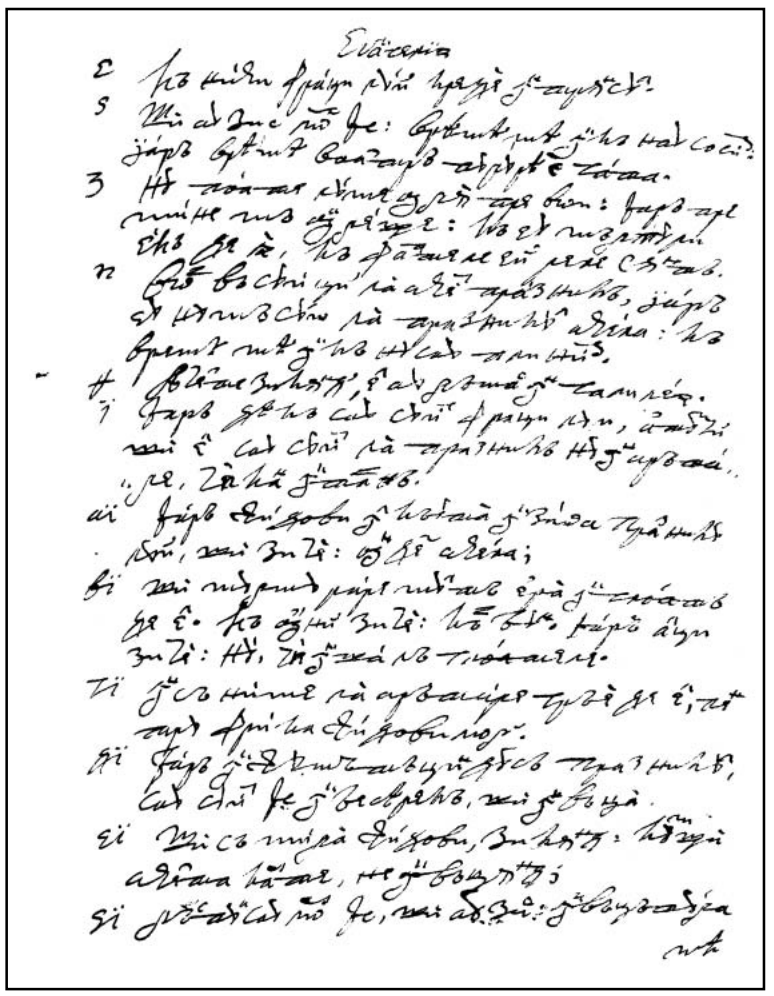

207v

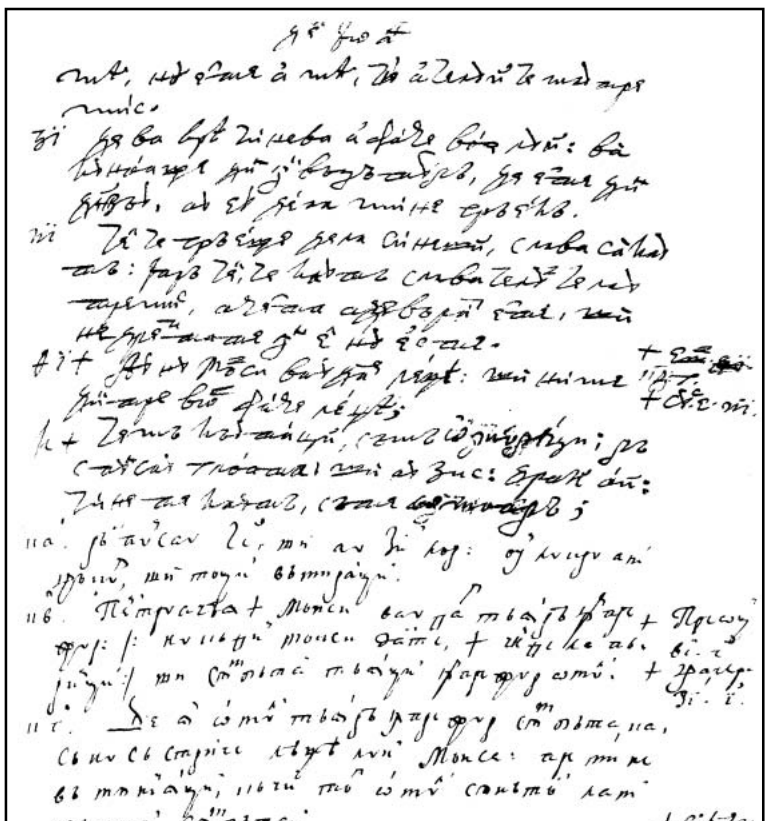

208r

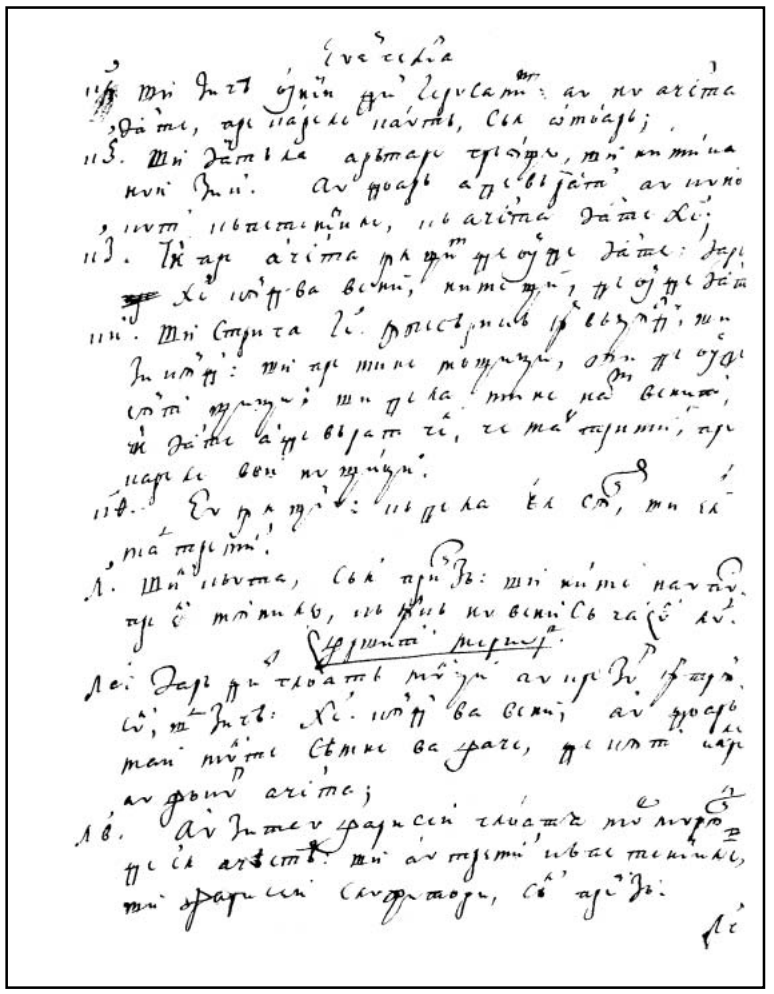

208v

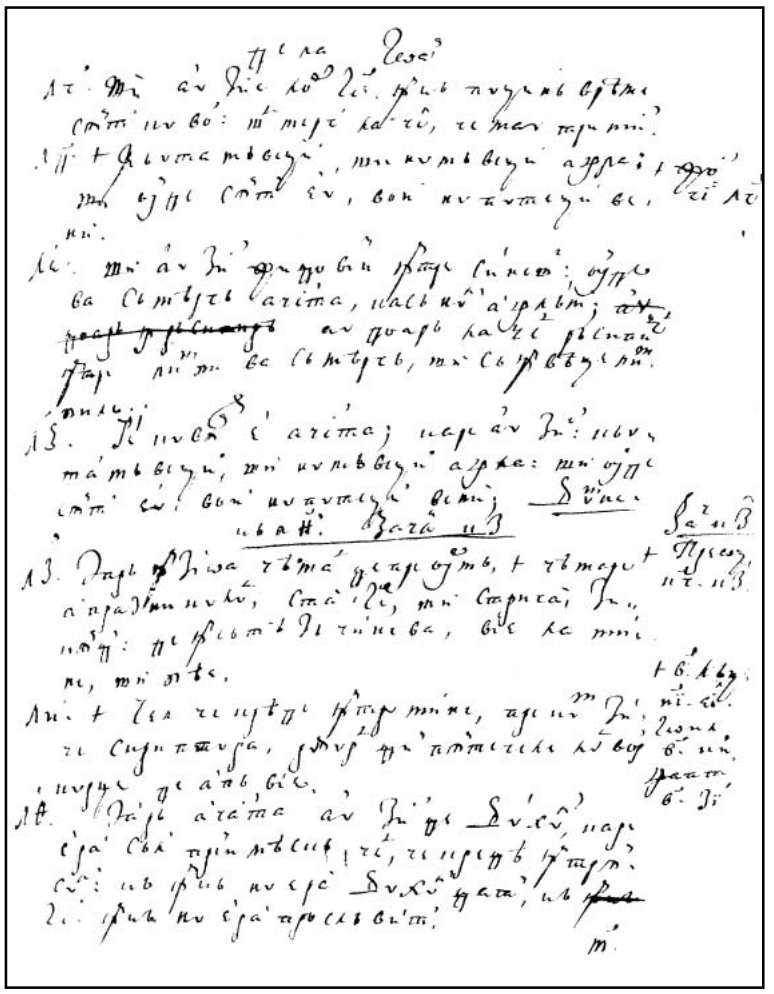

209r

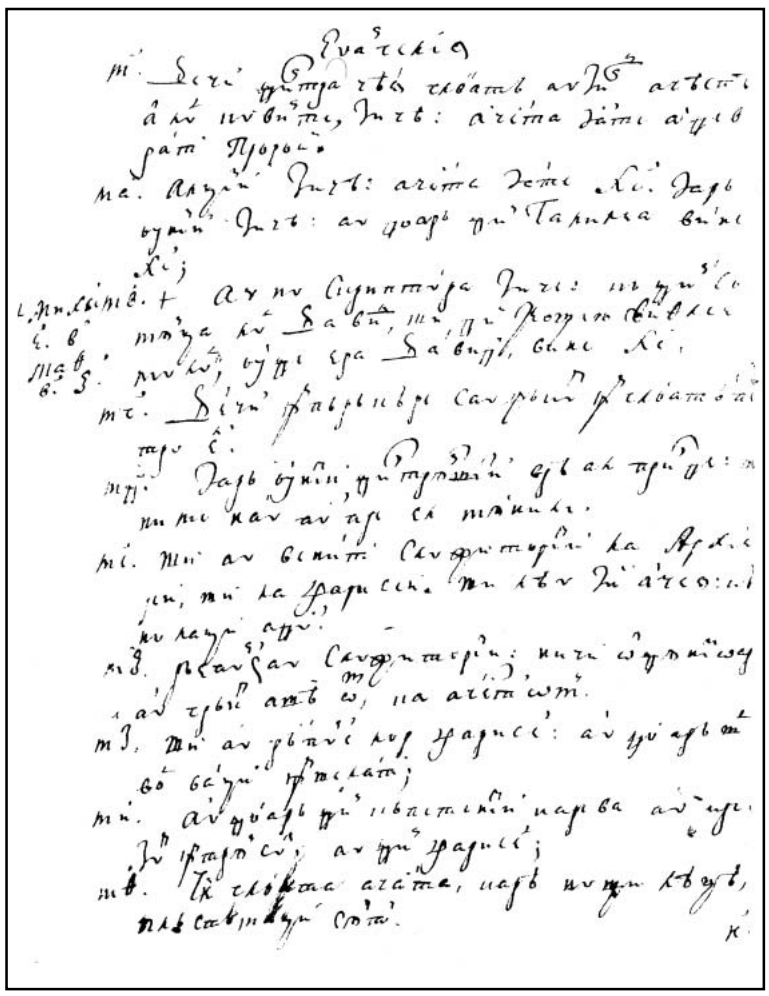

209v

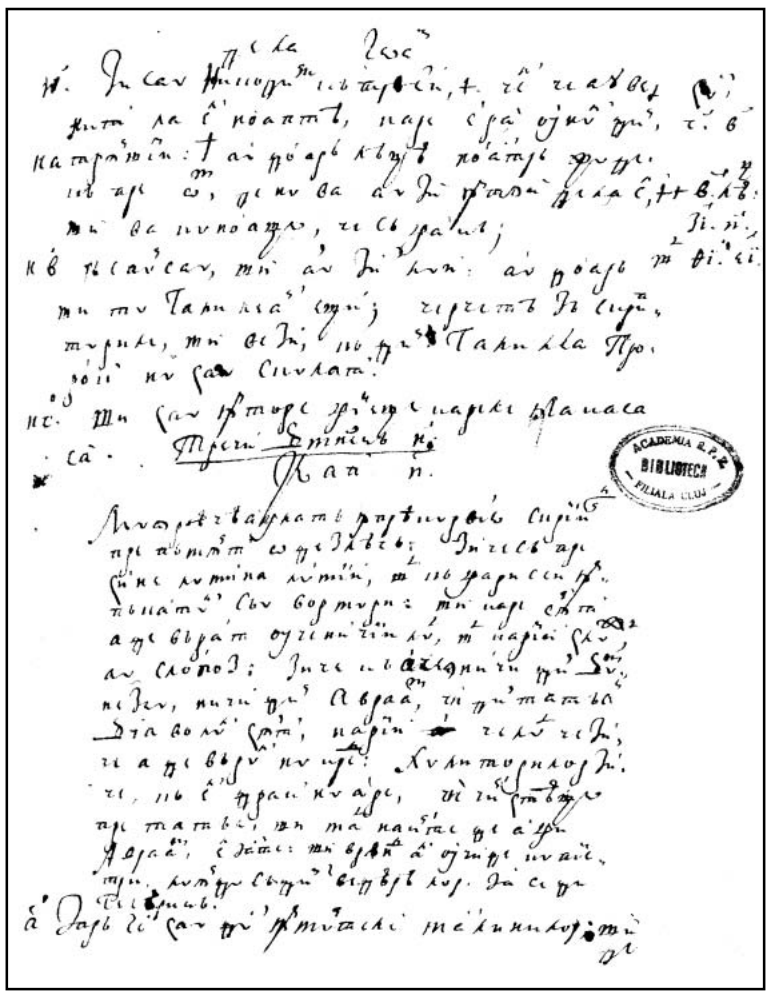

210r

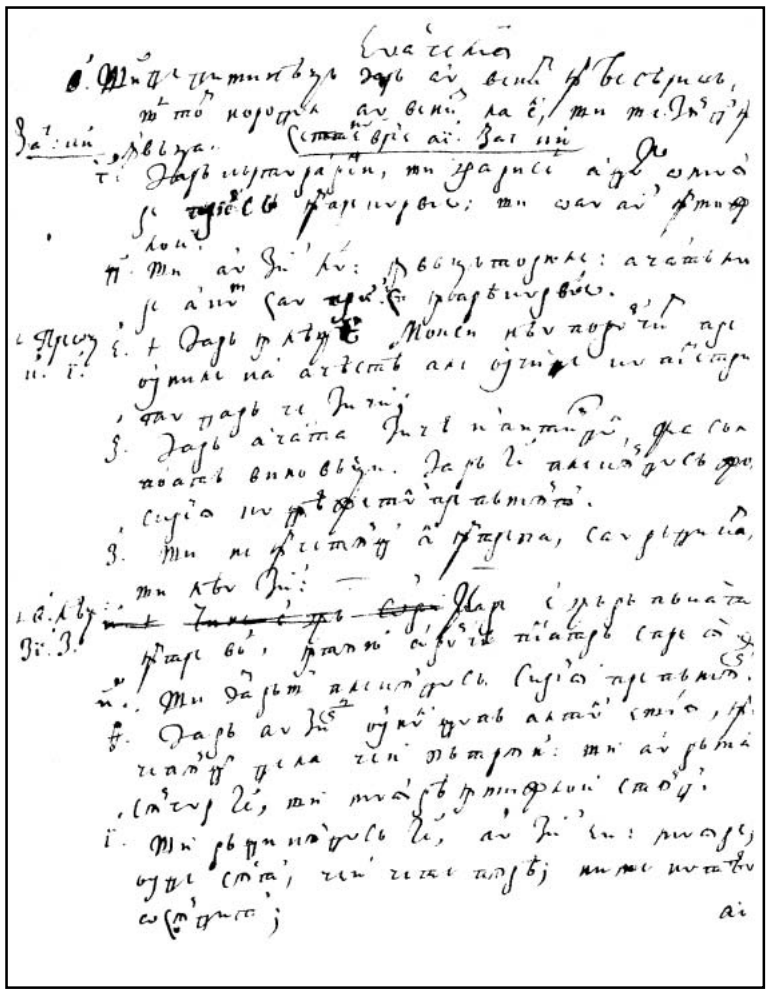

210v

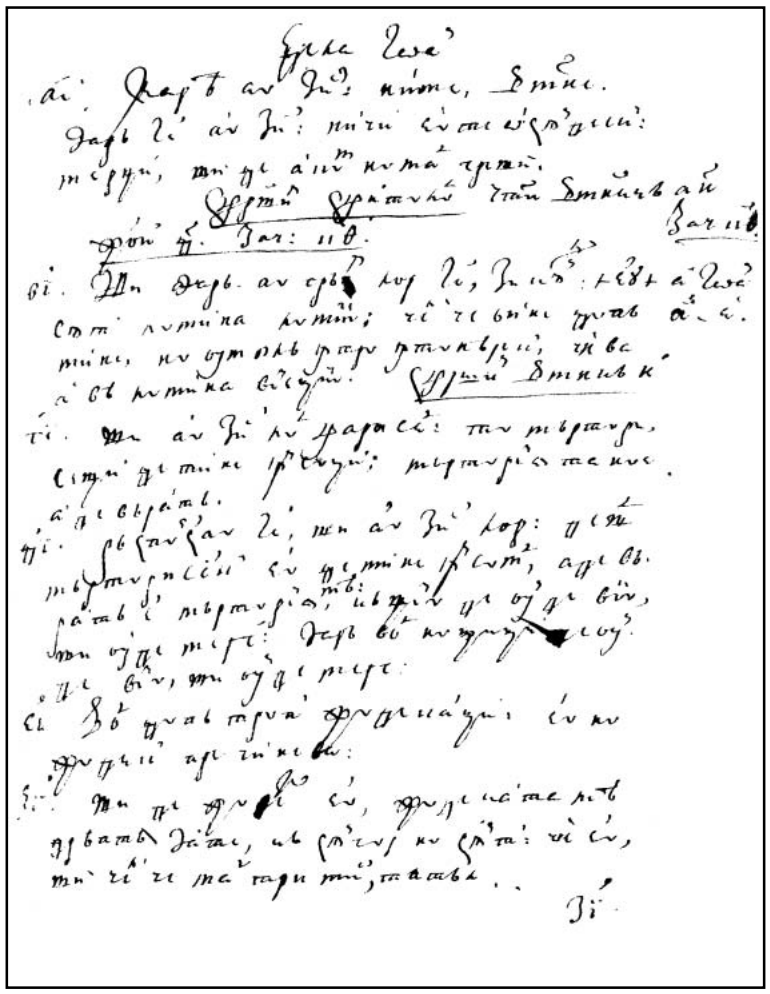

211r

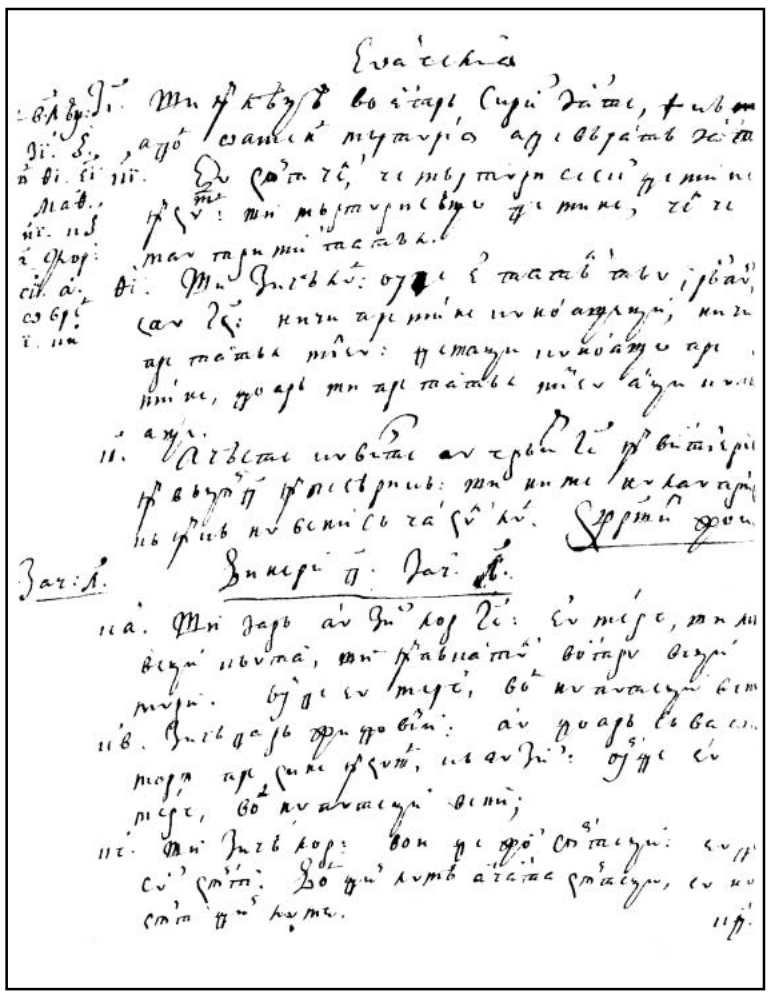

211v

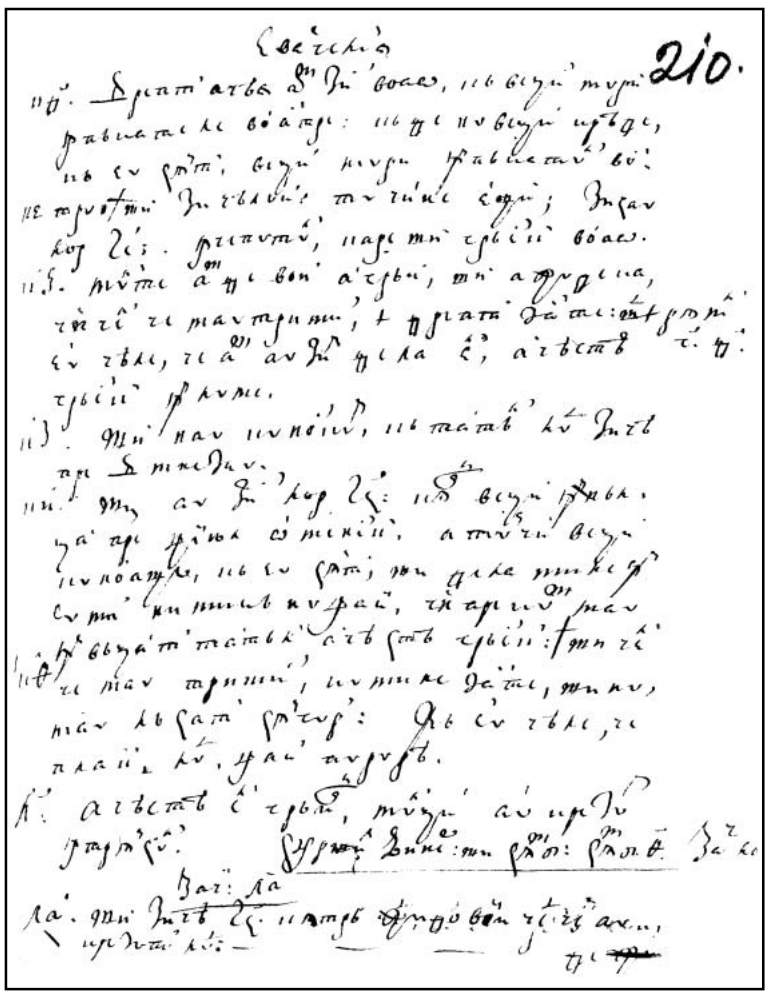

212r

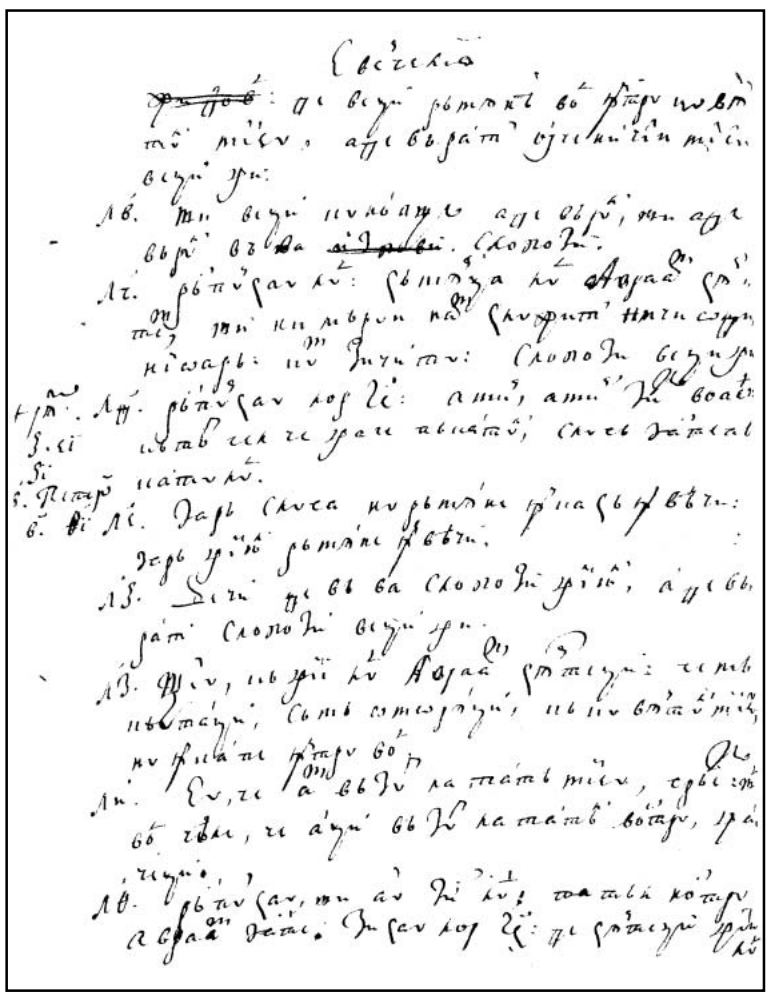

212v

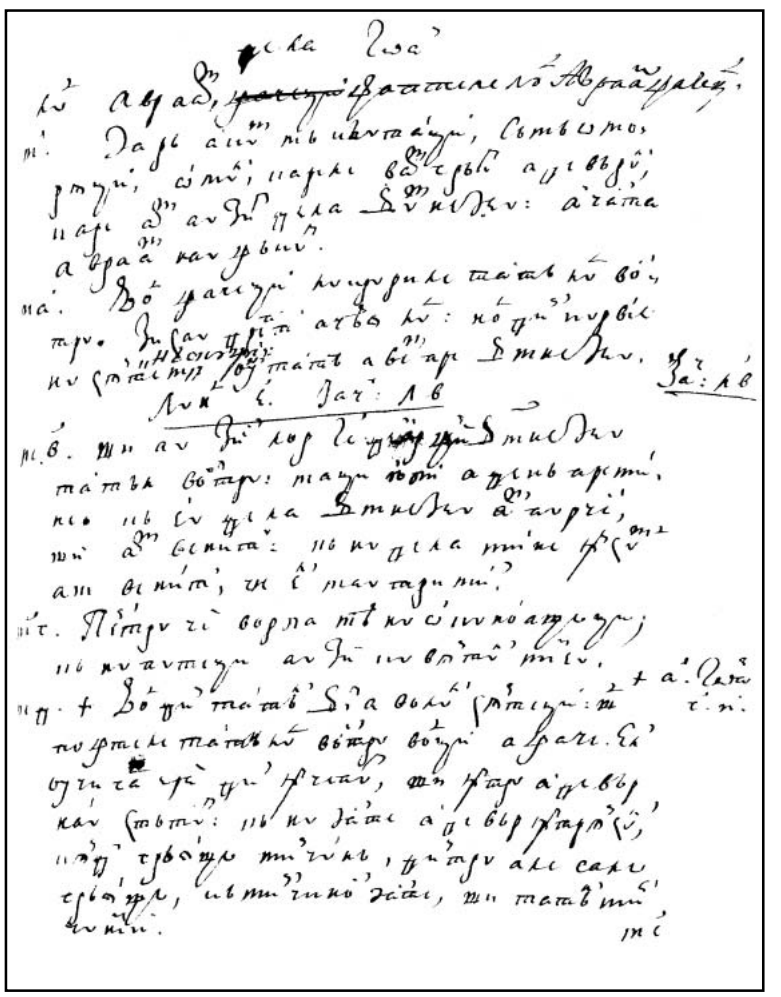

213r

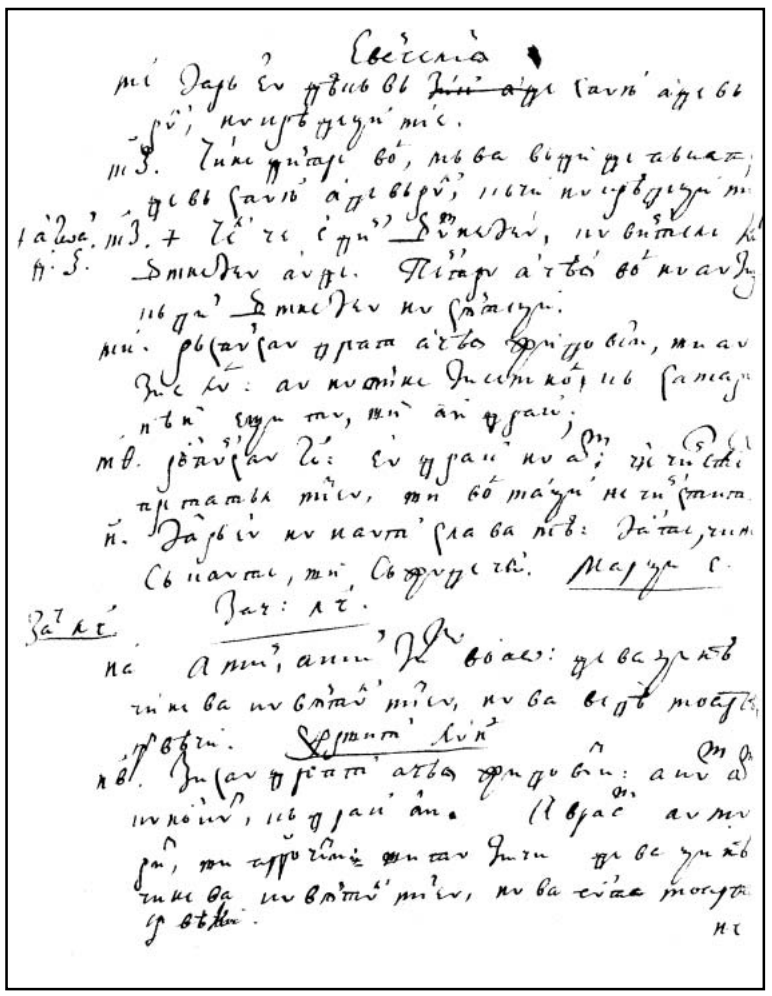

213v

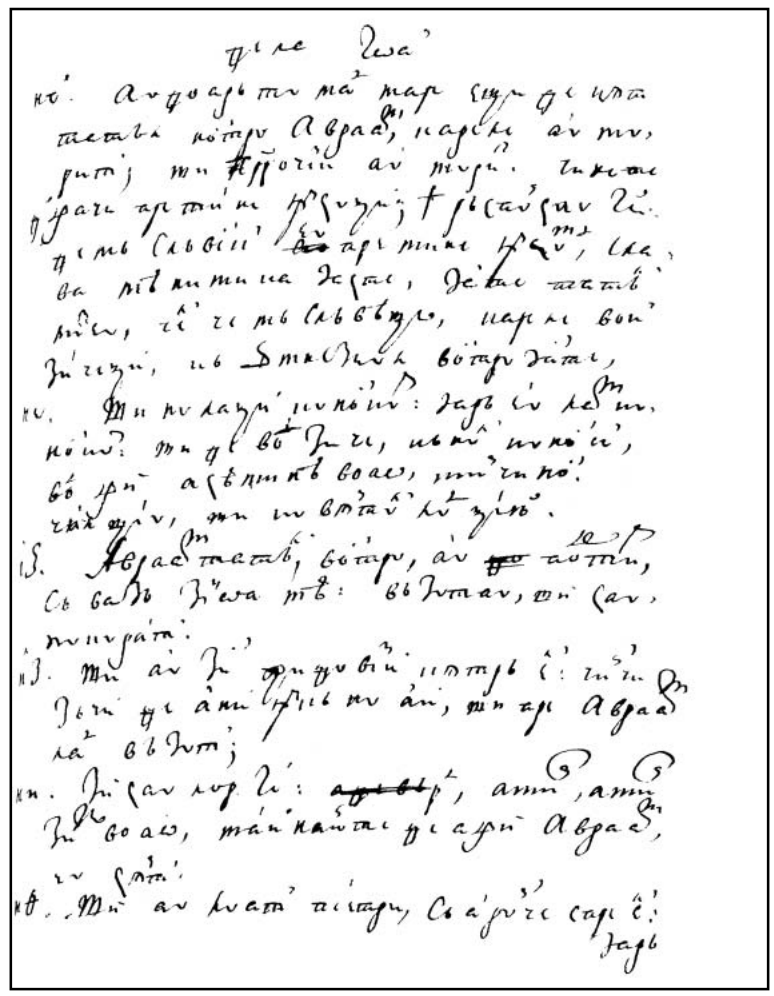

214r

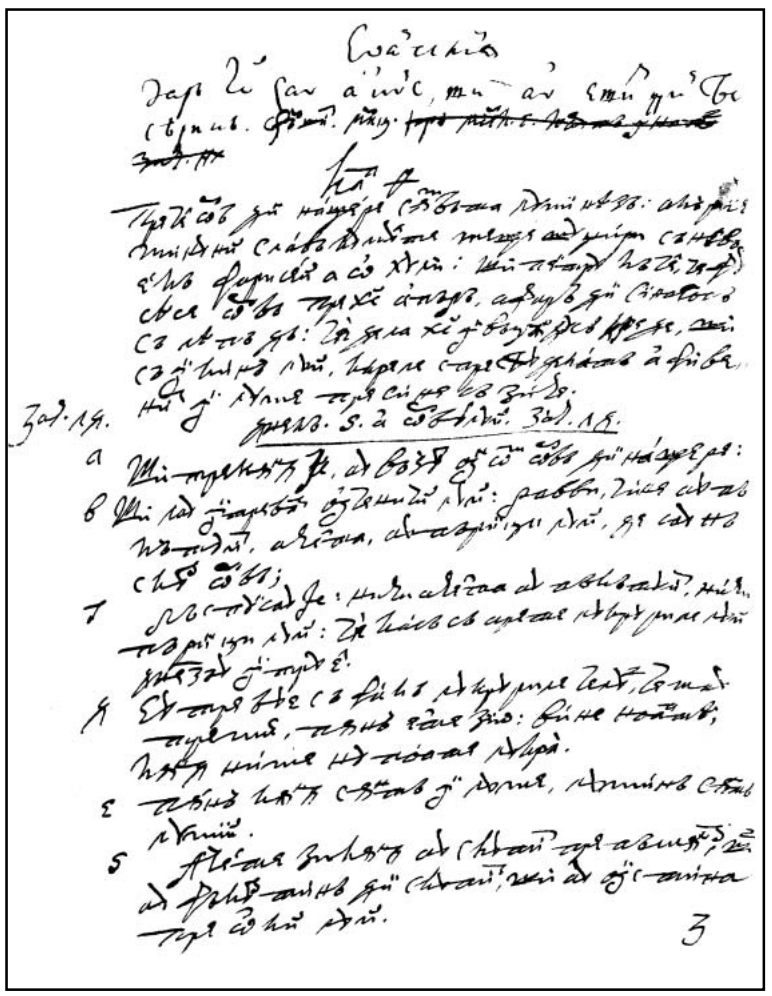

214v

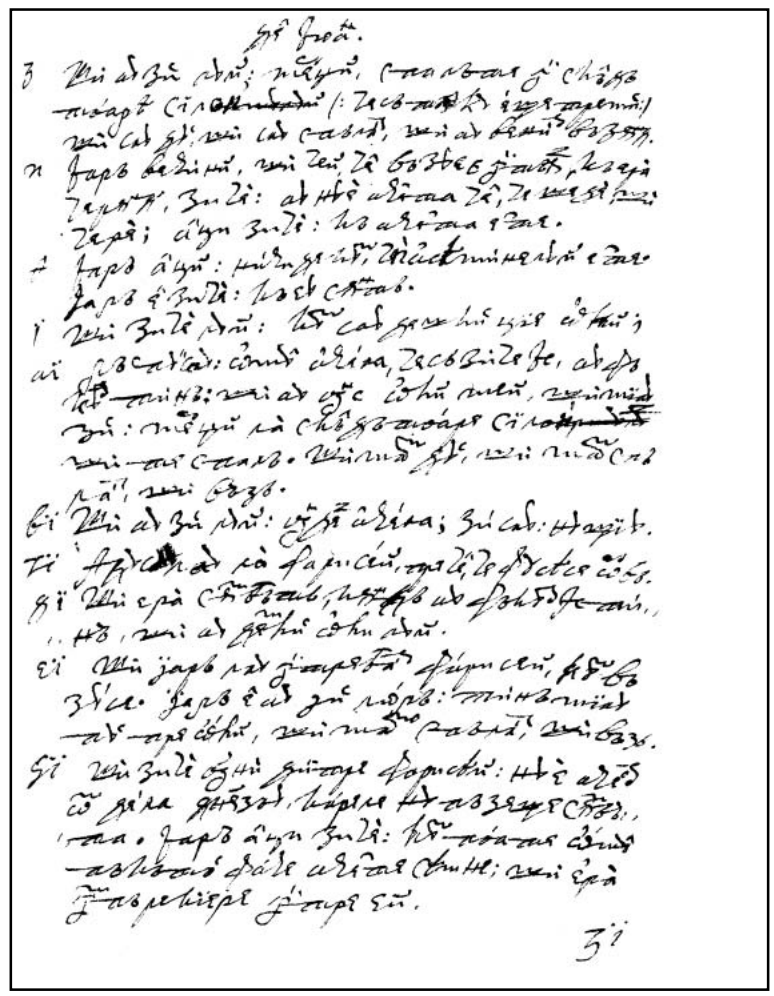

215r

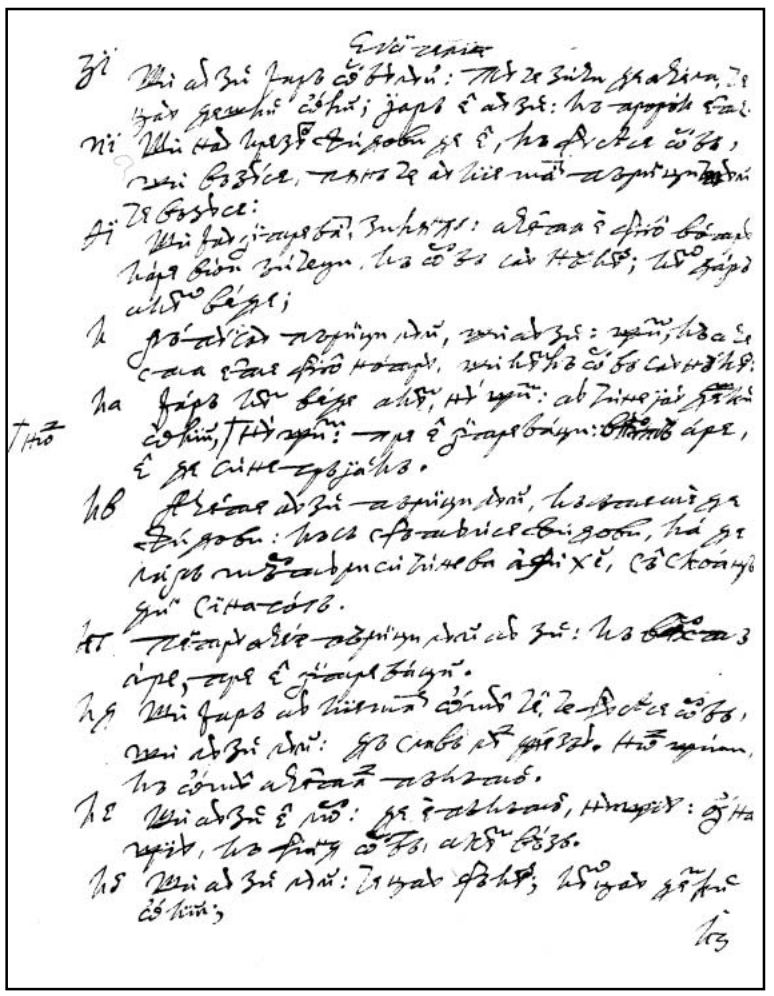

215v

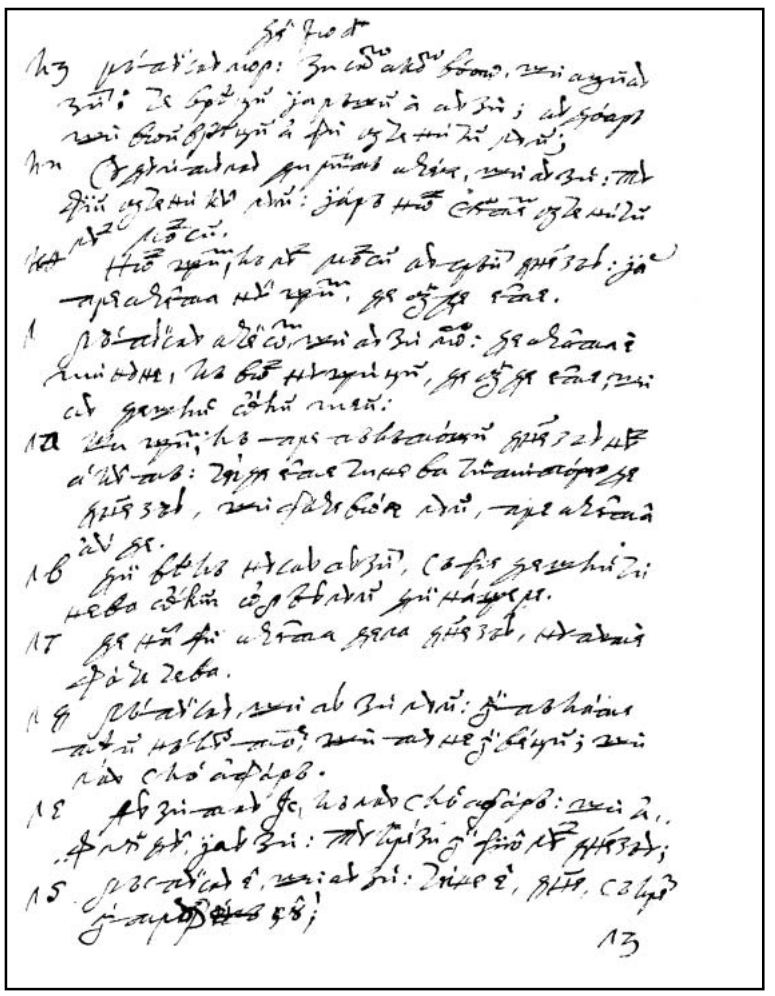

216r

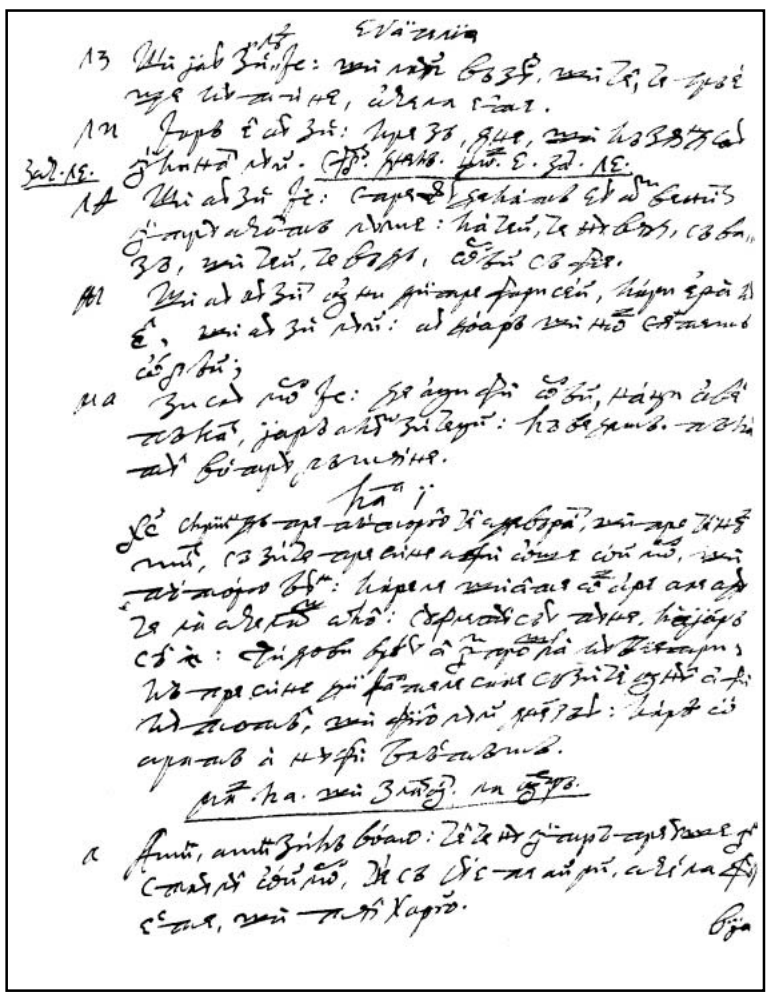

216v

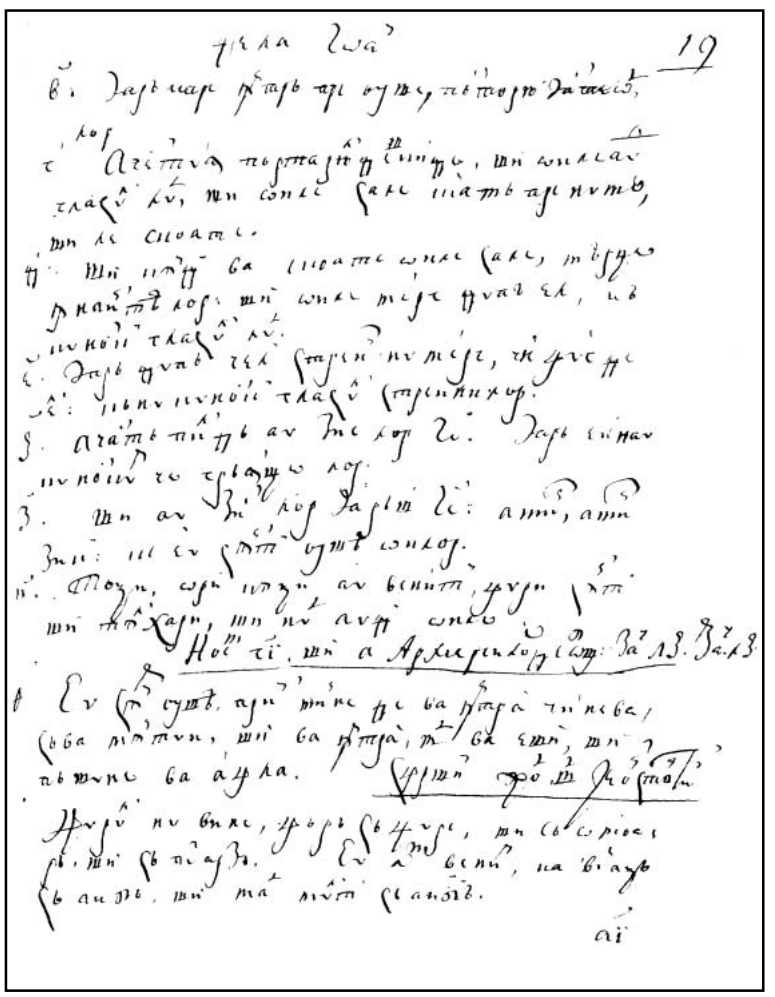

217r

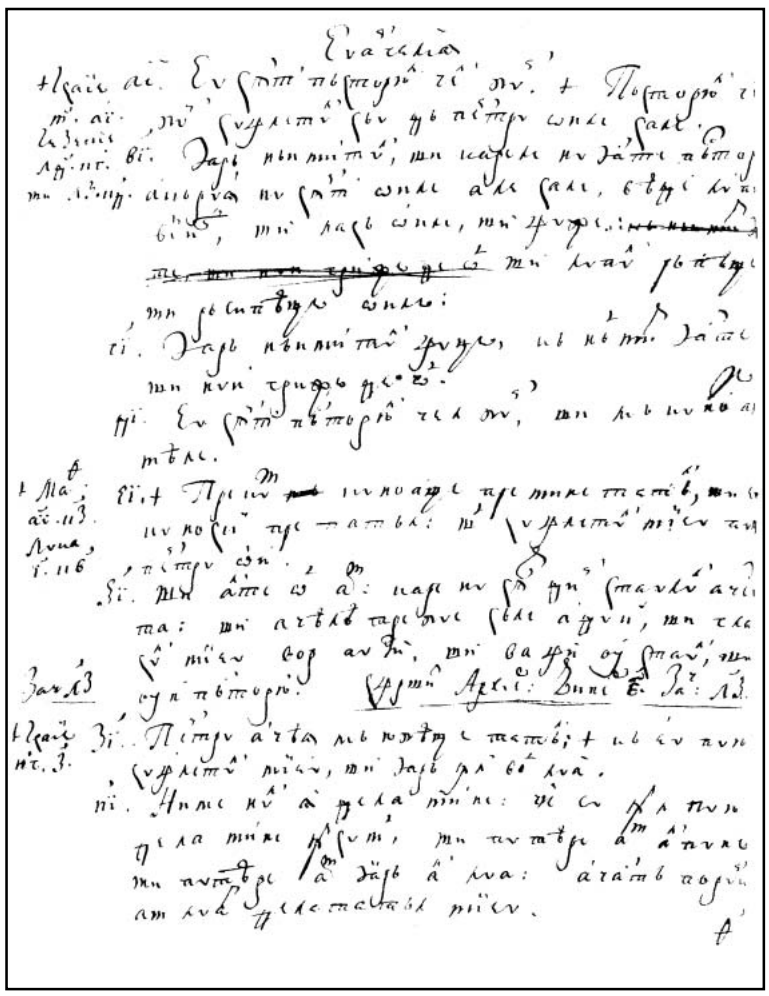

217v

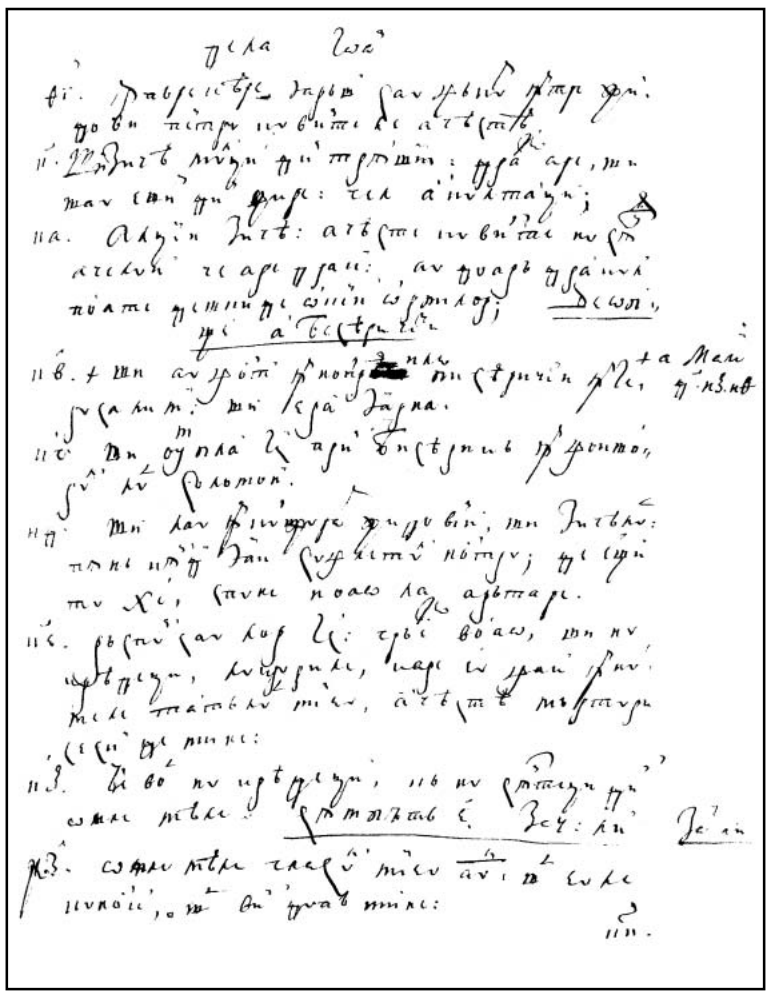

218r

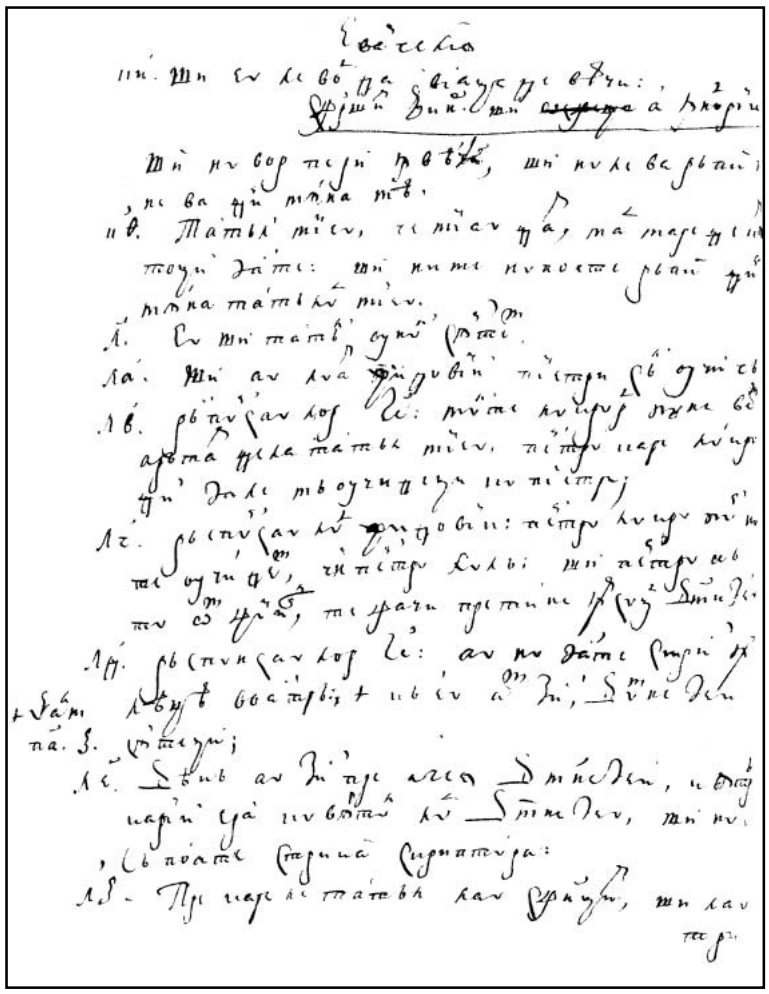

218v

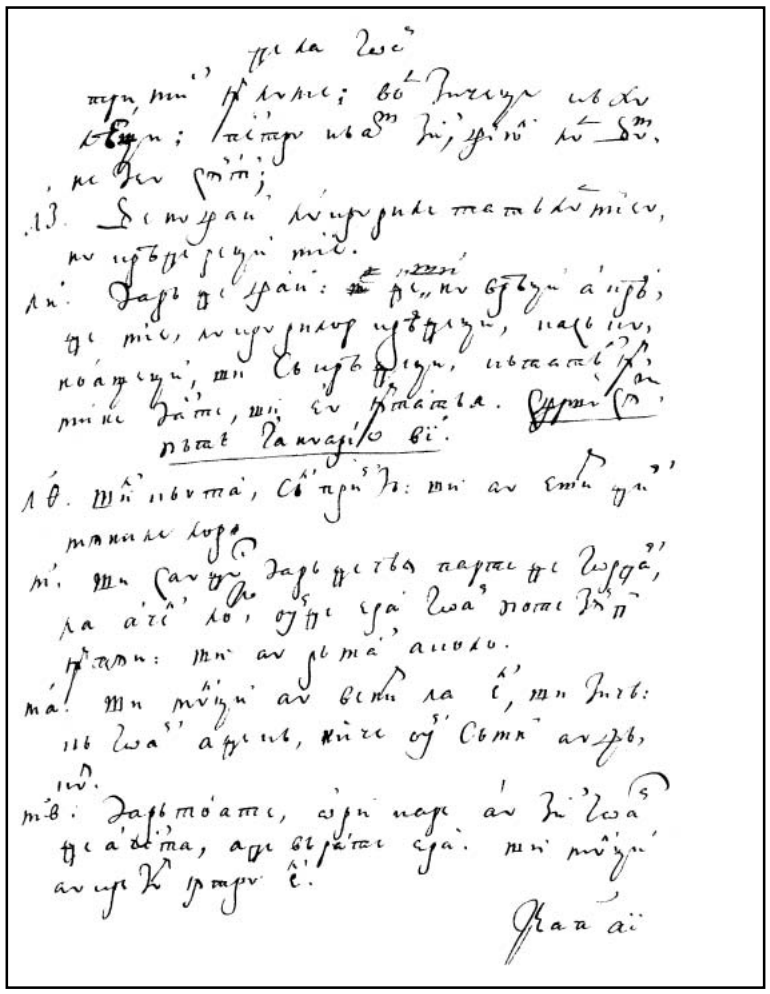

219r

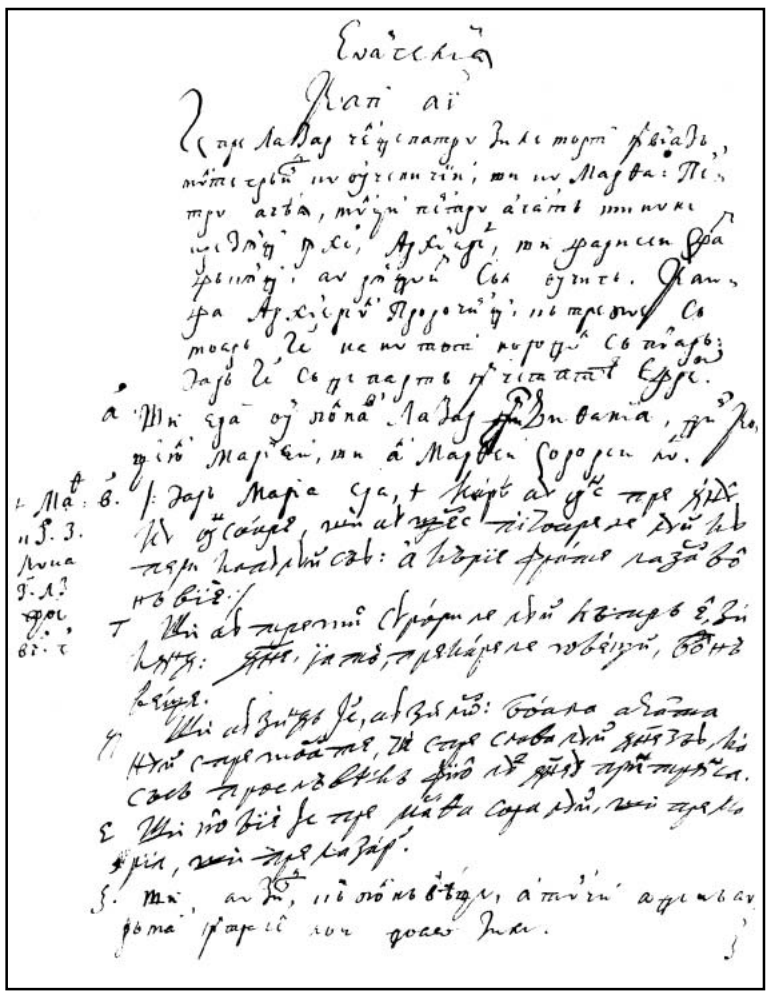

219v

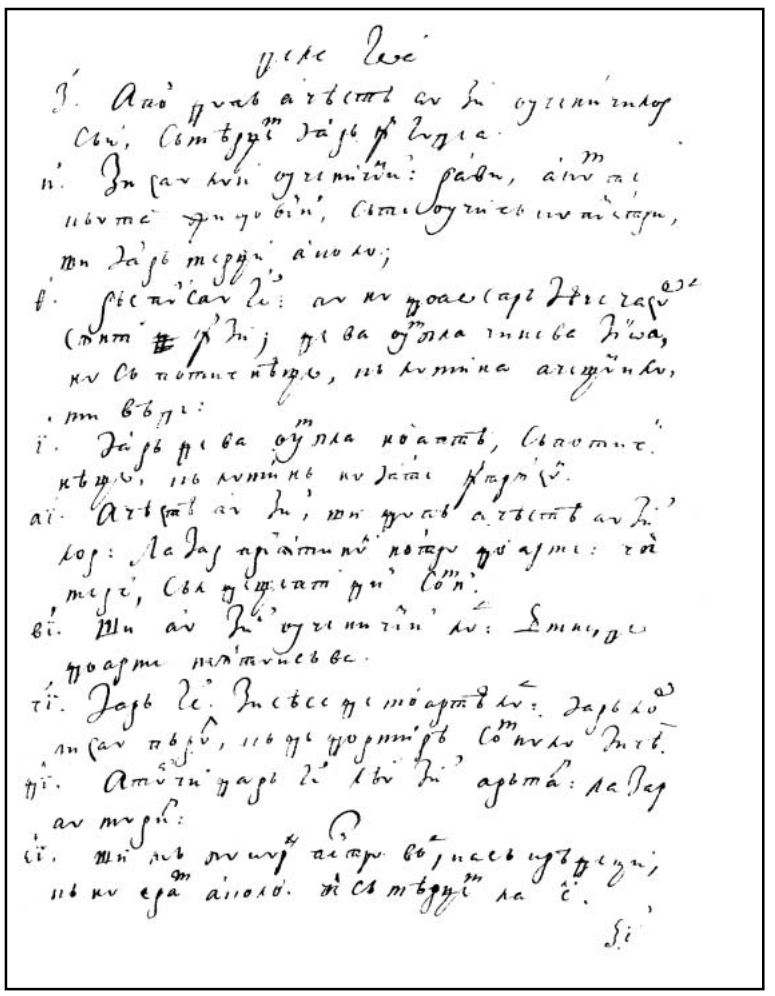

220r

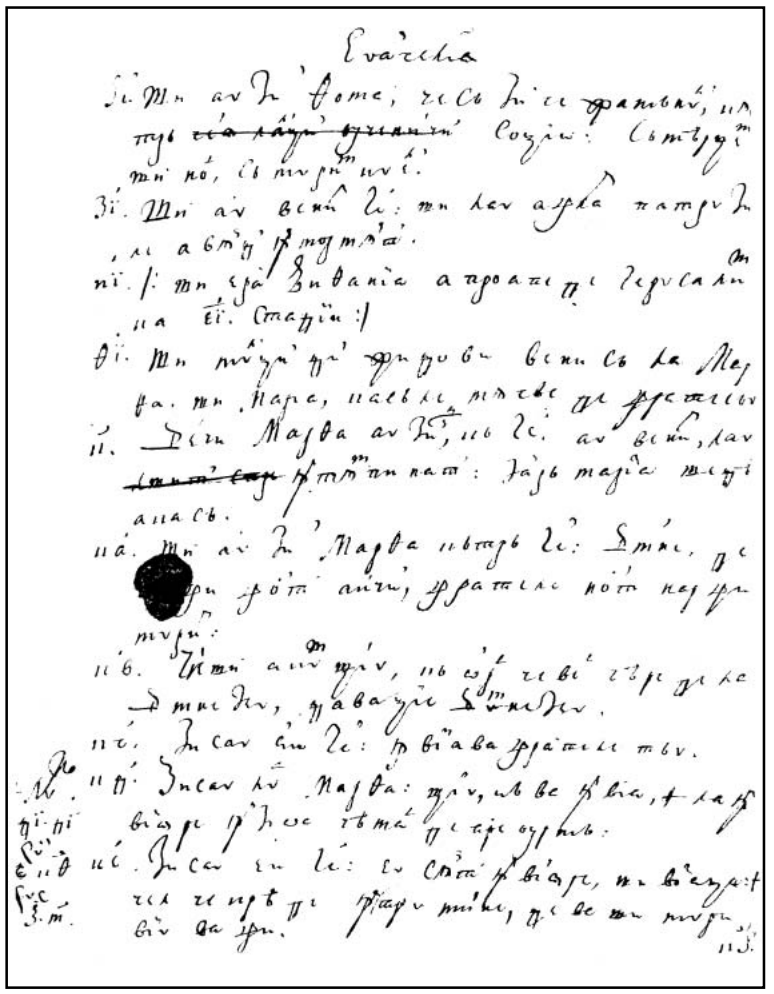

220v

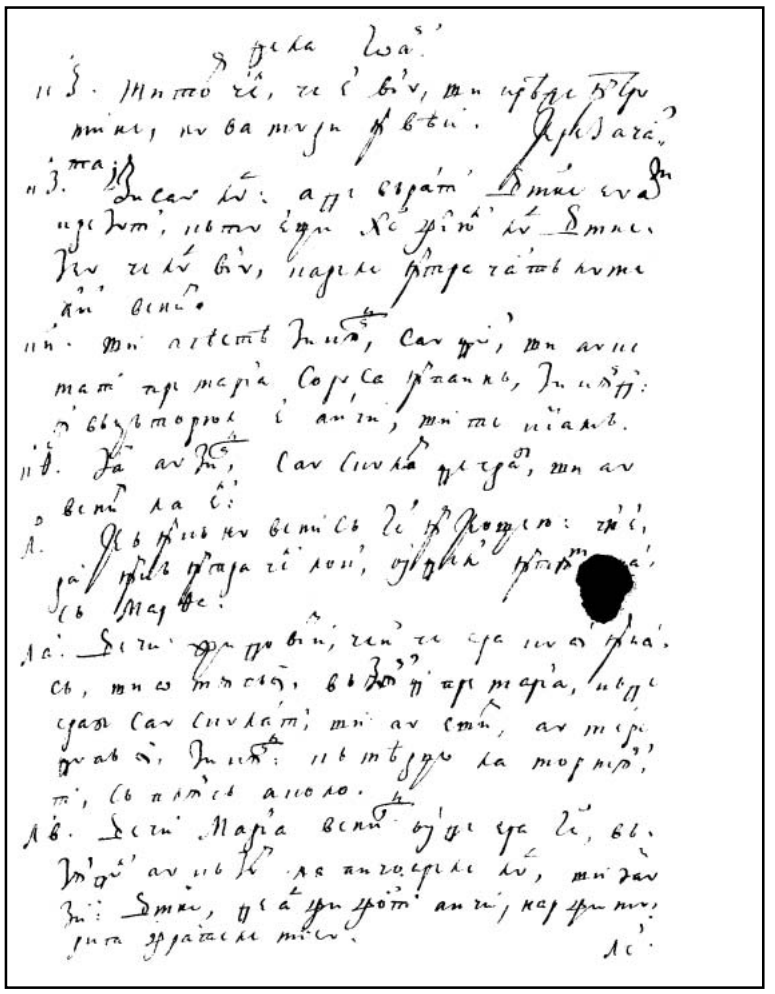

221r

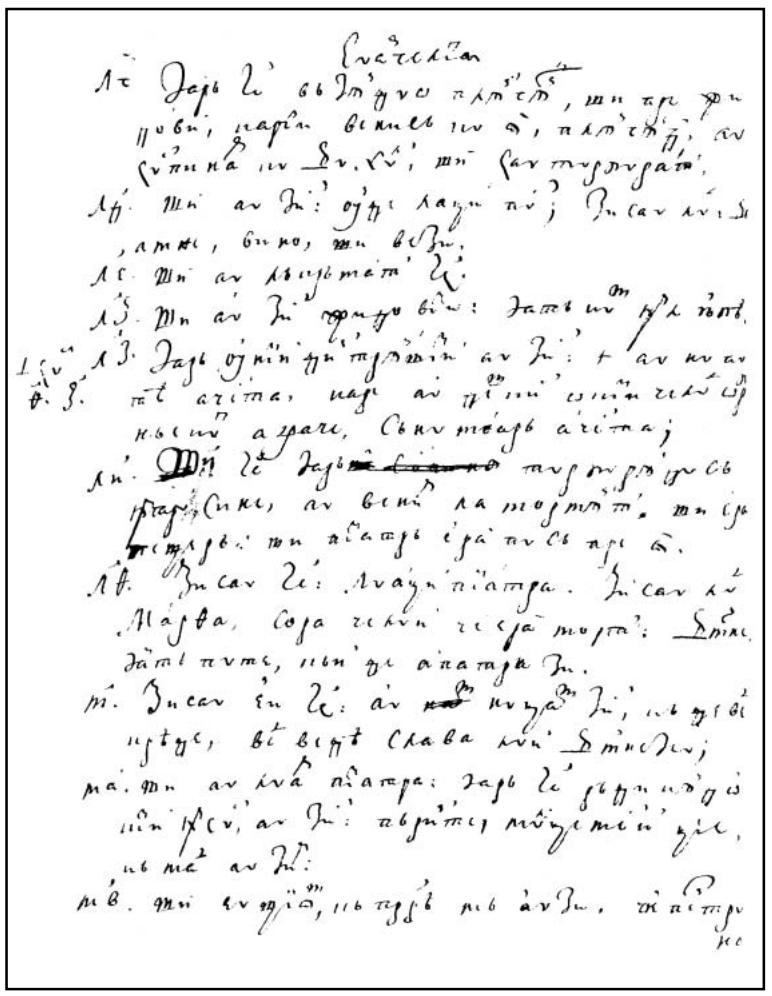

221v

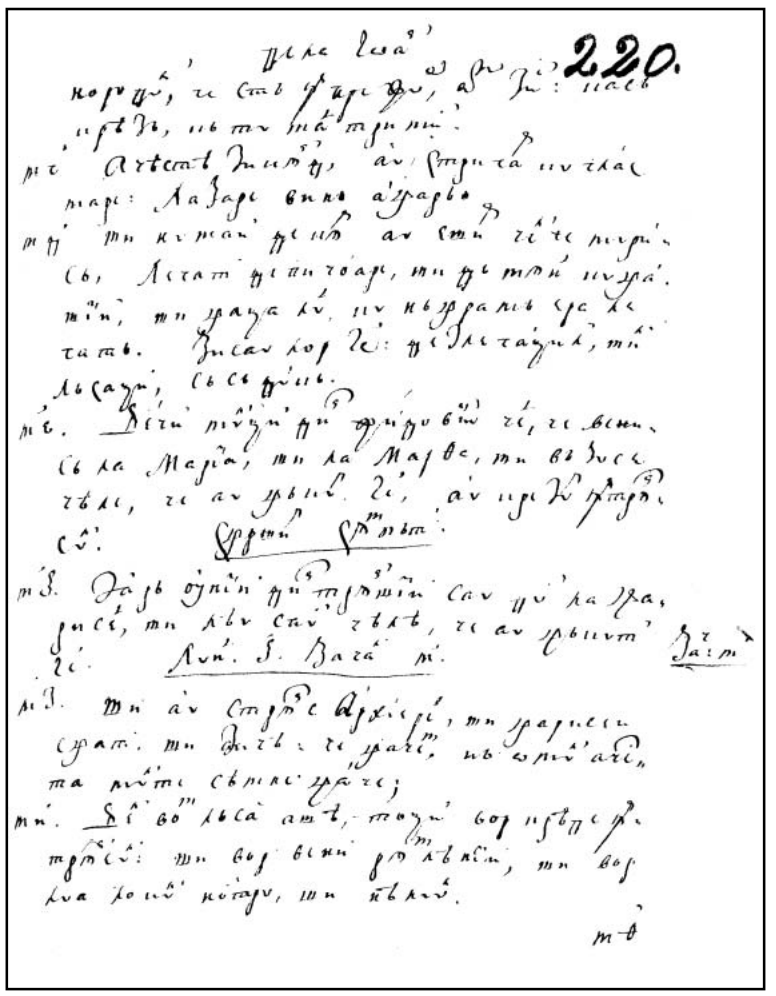

222r

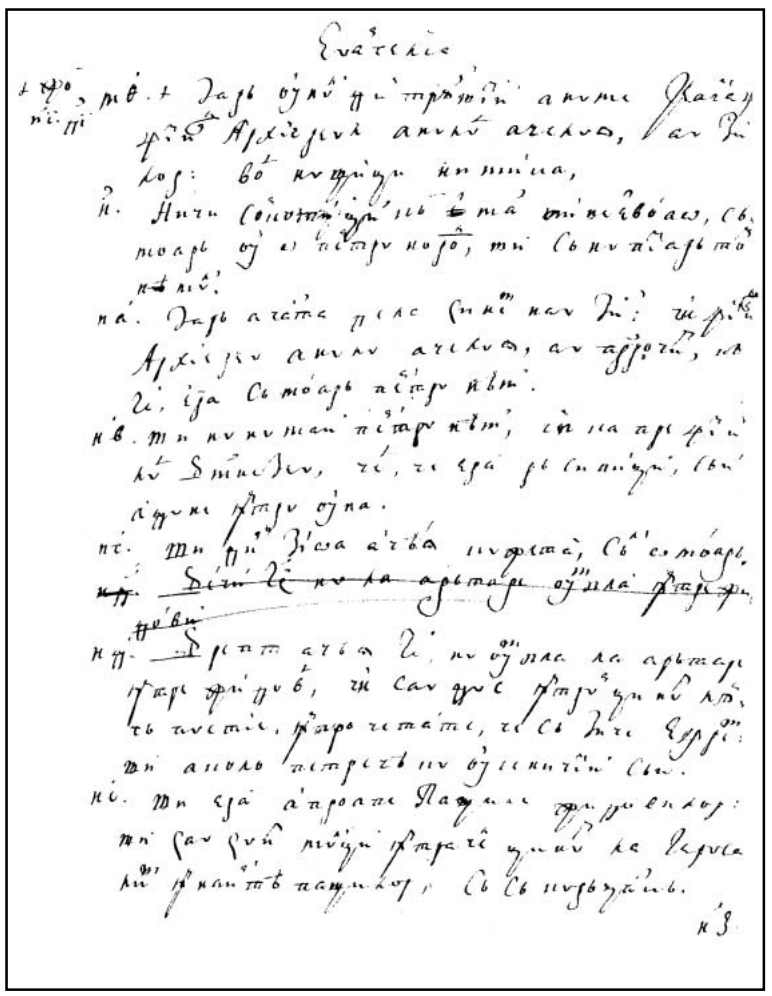

222v

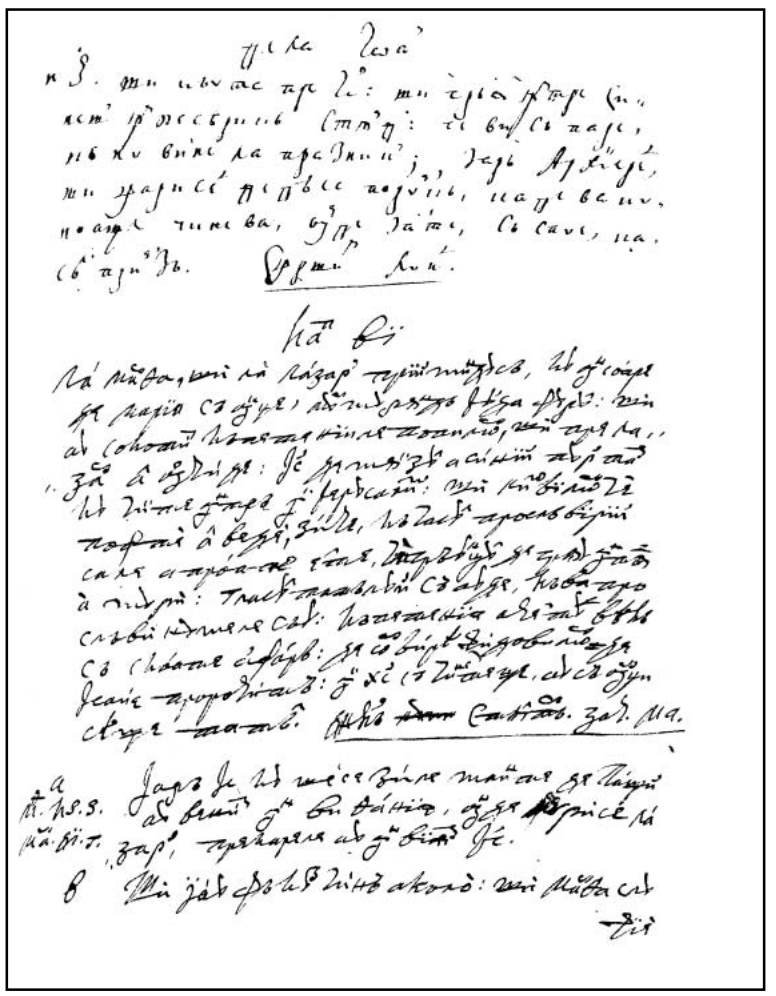

223r

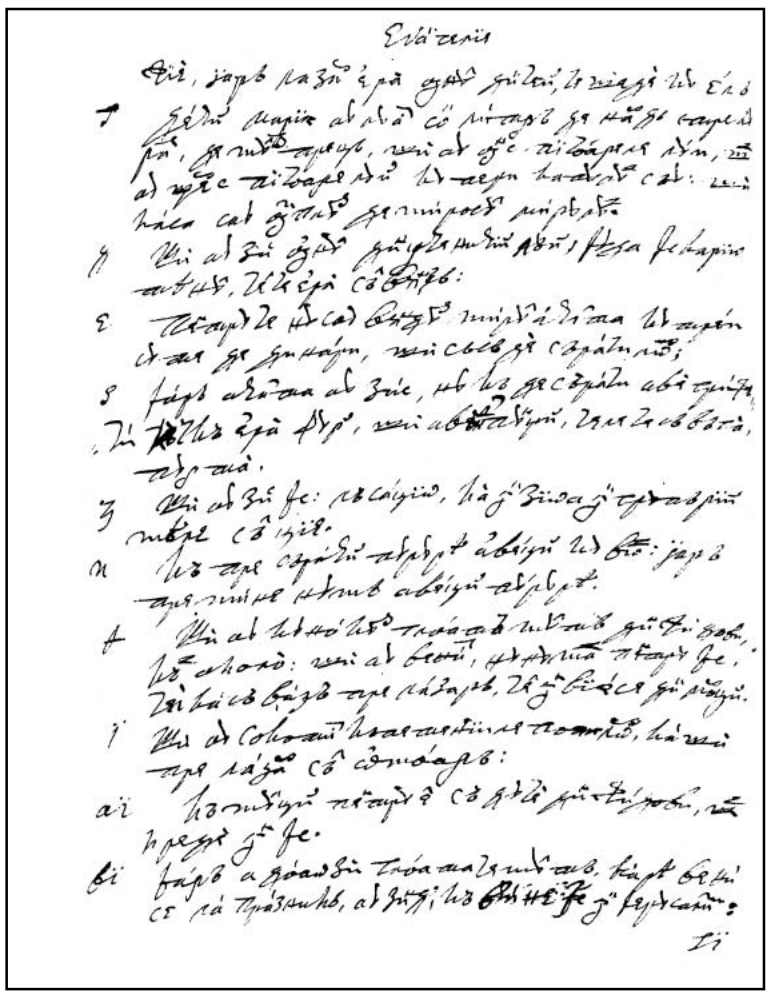

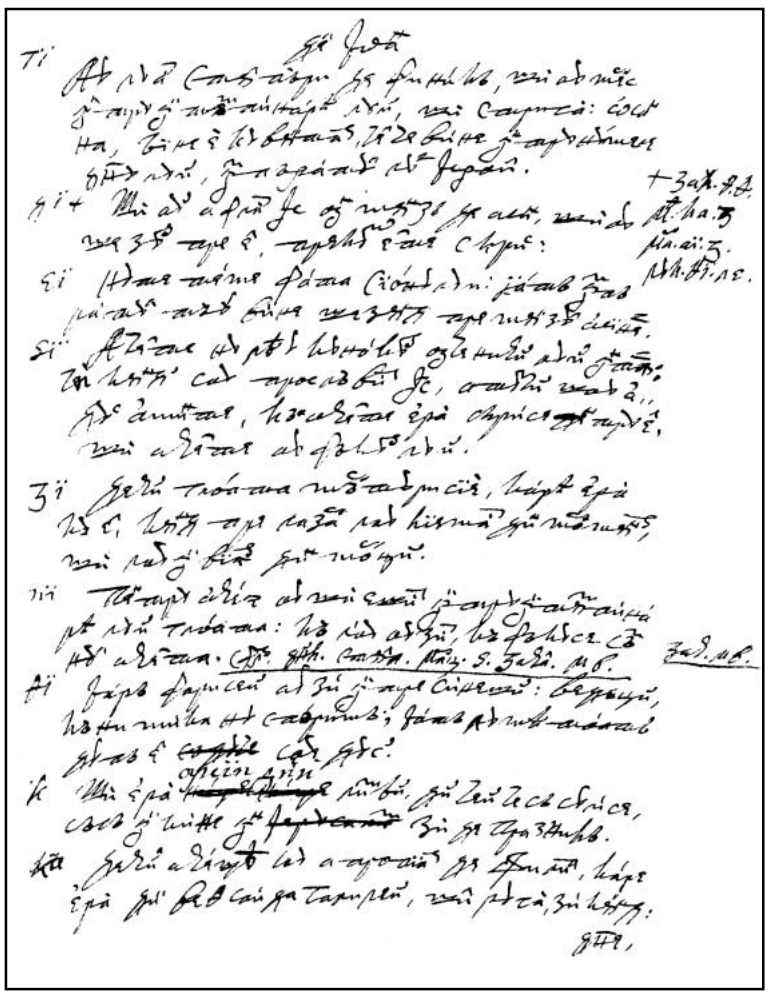

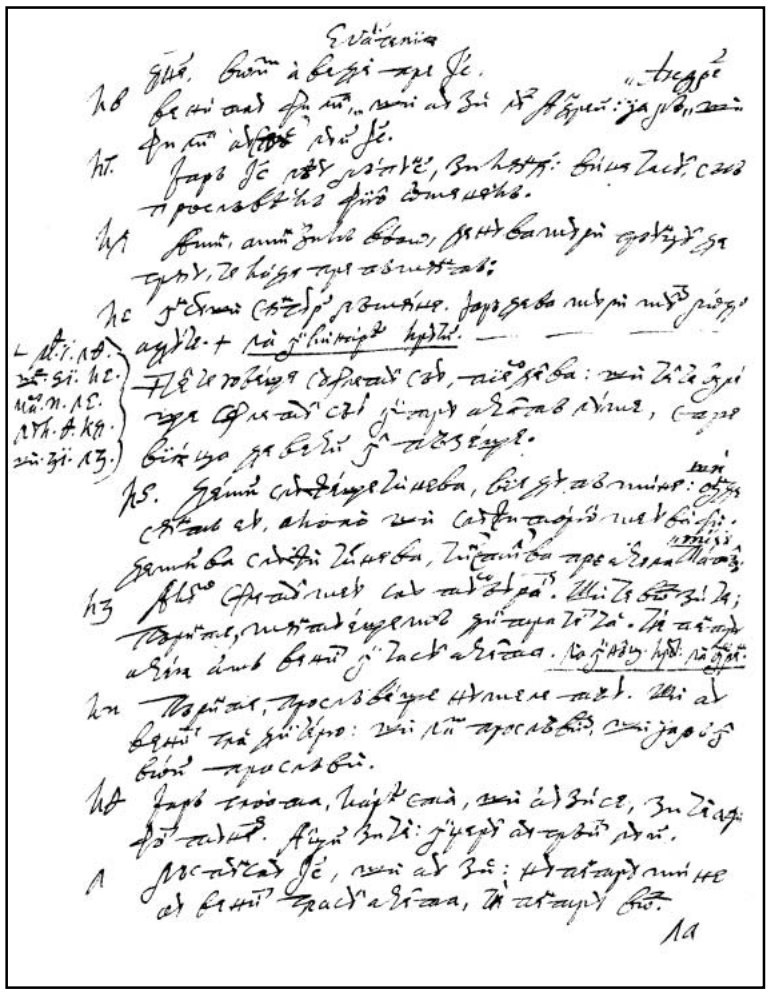

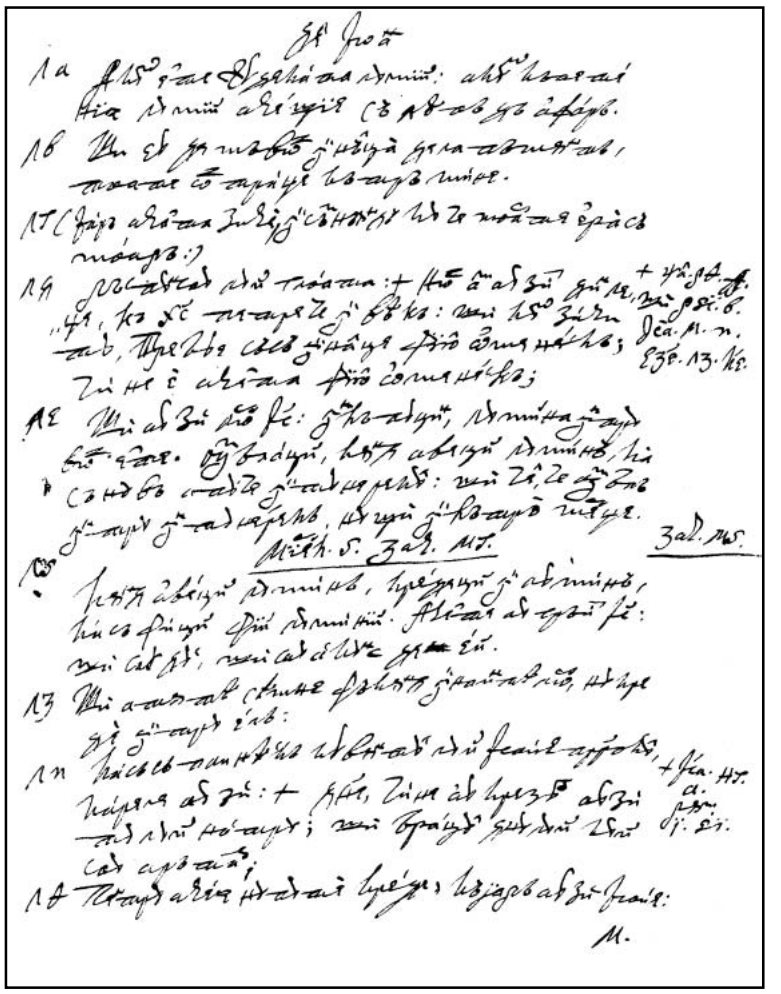

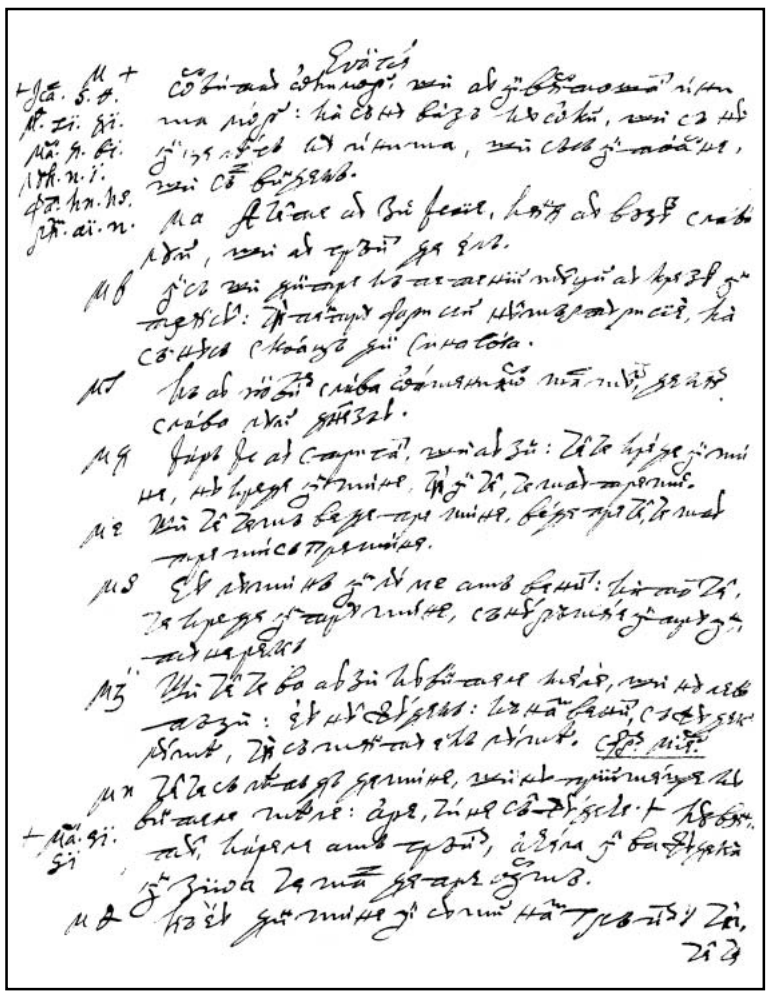

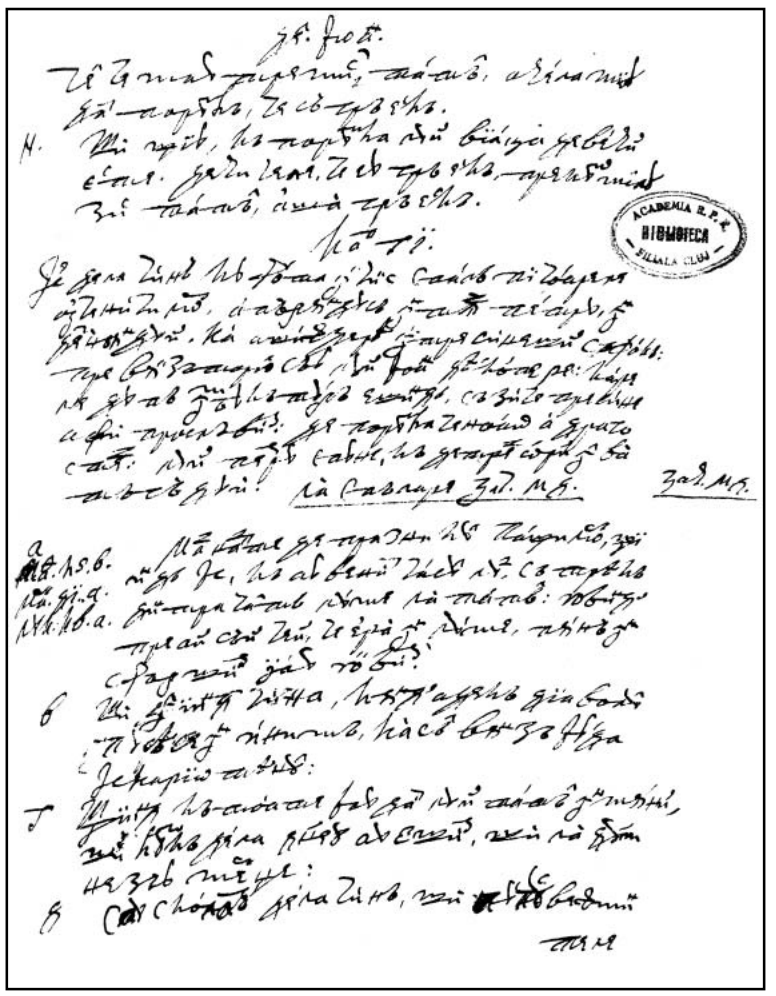

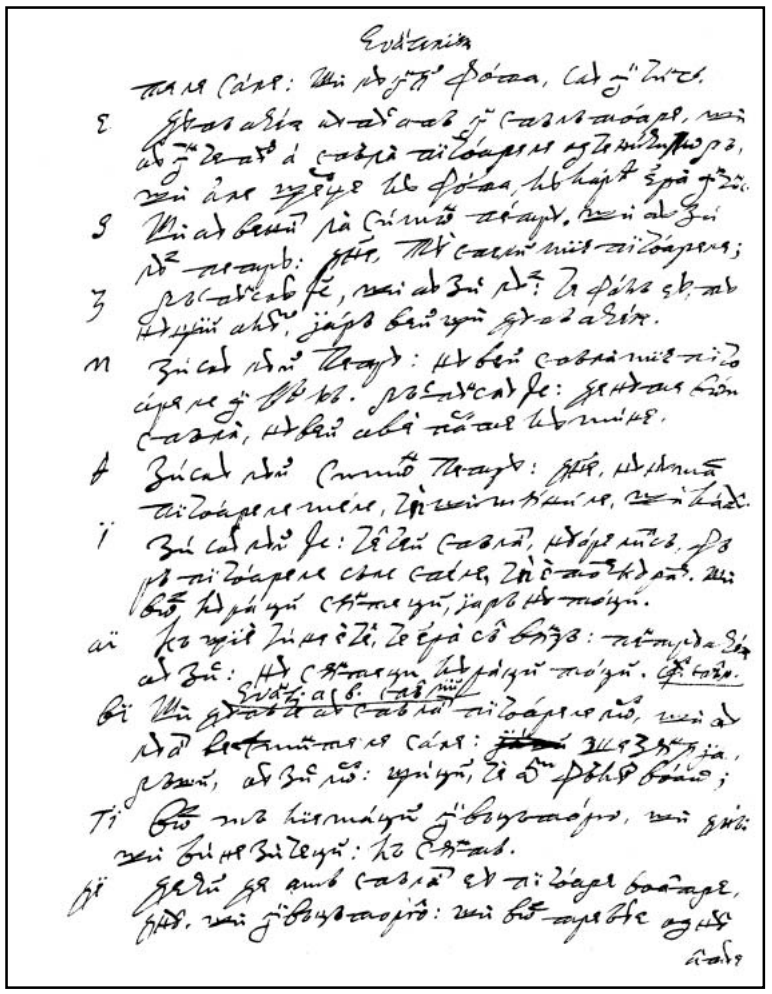

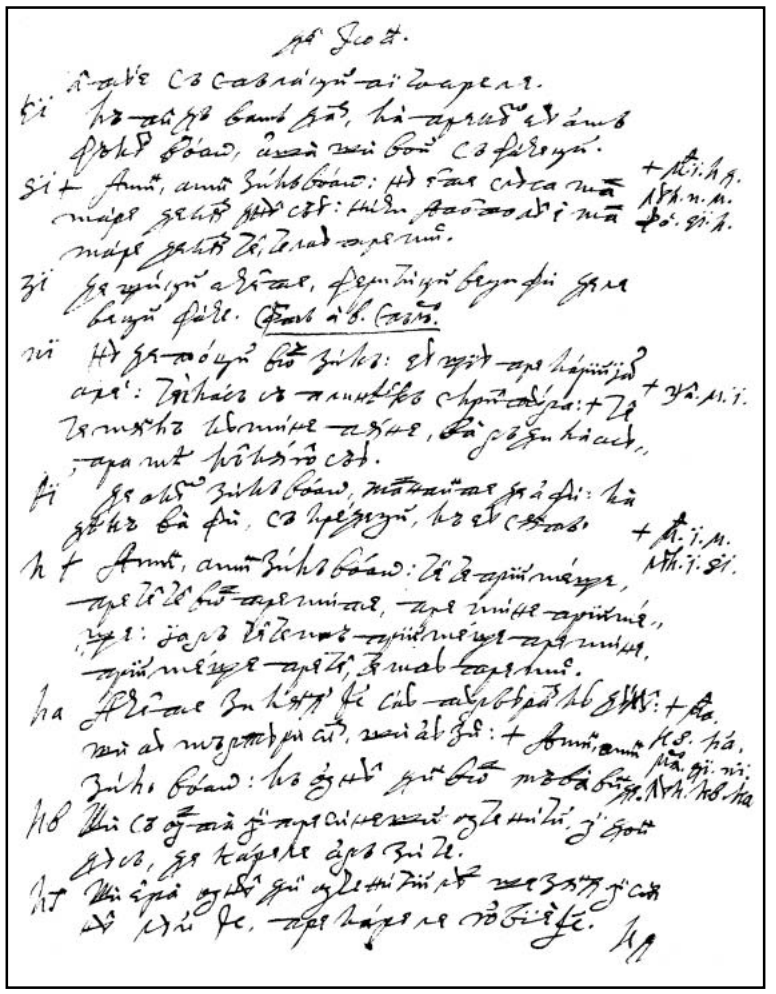

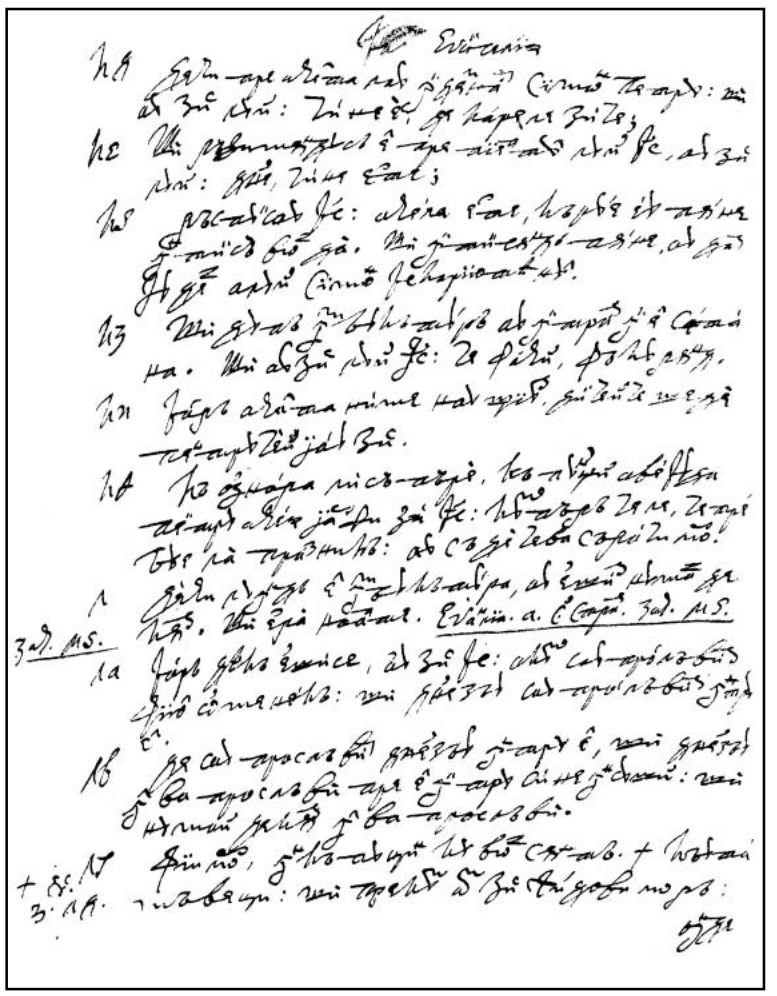

227v

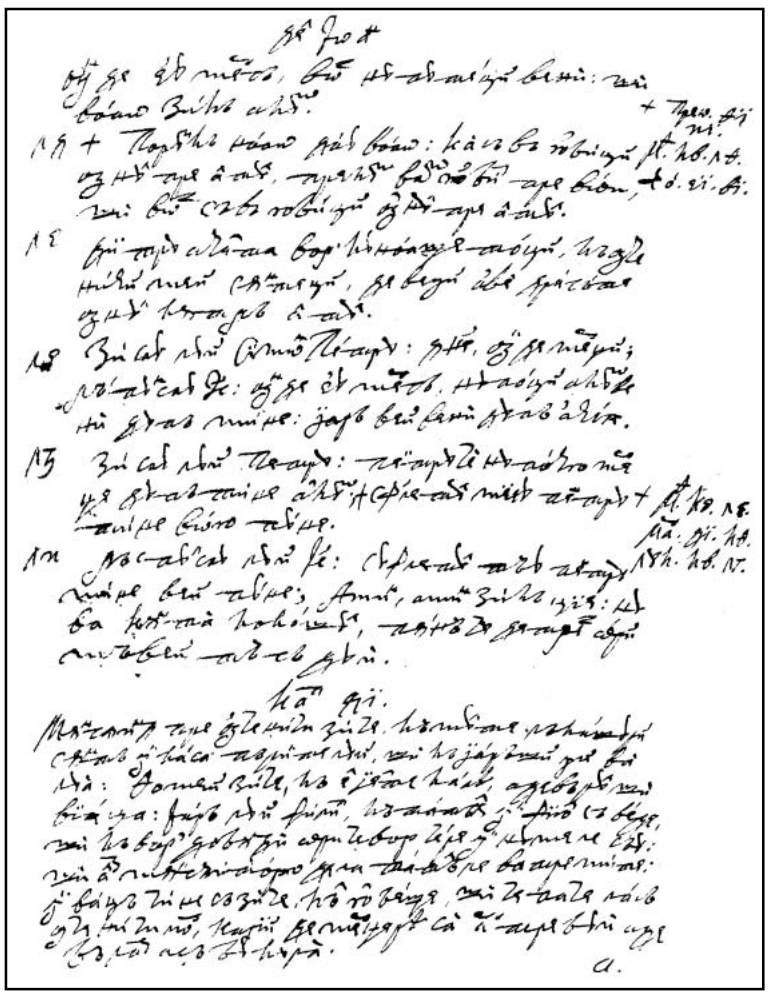

228r

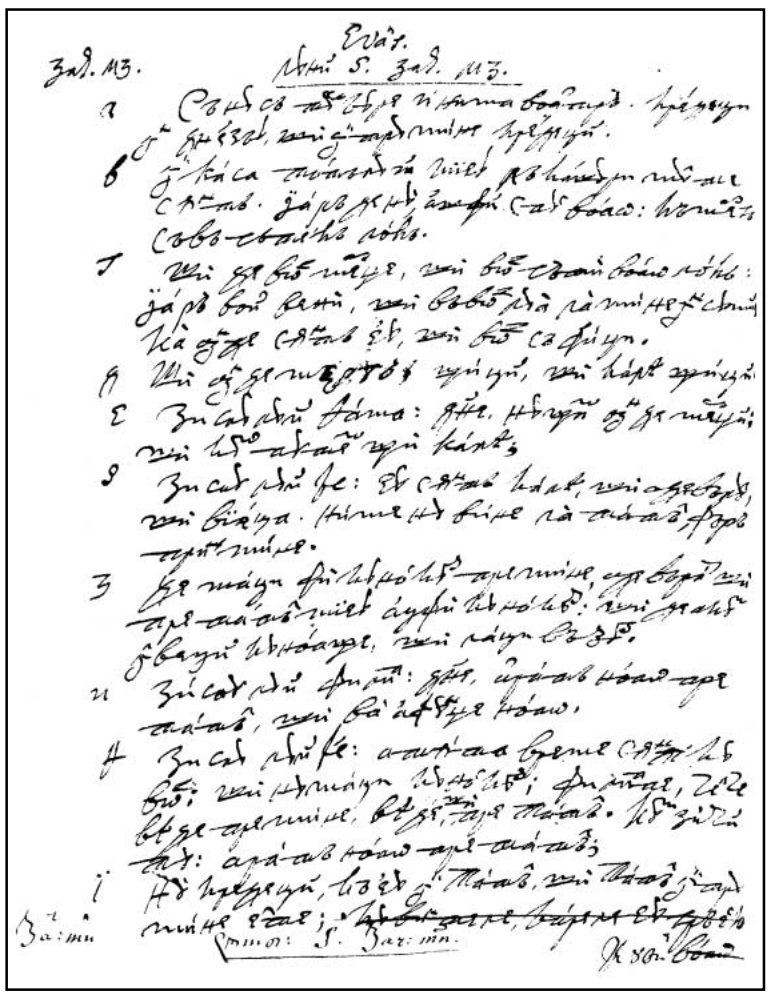

228v

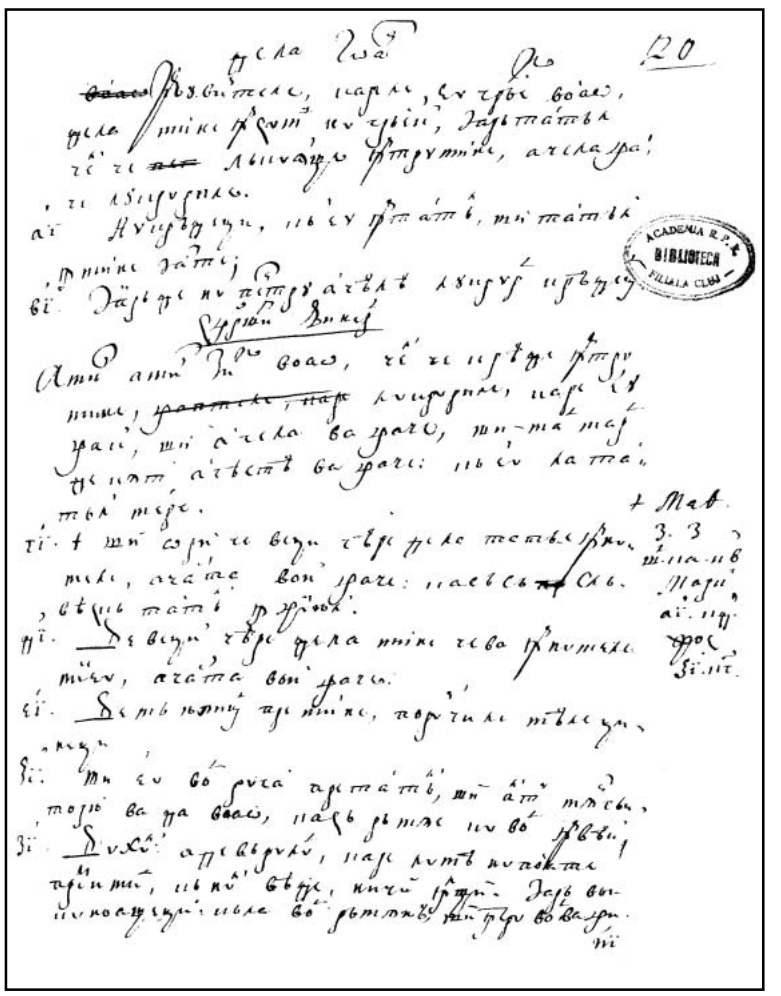

229r

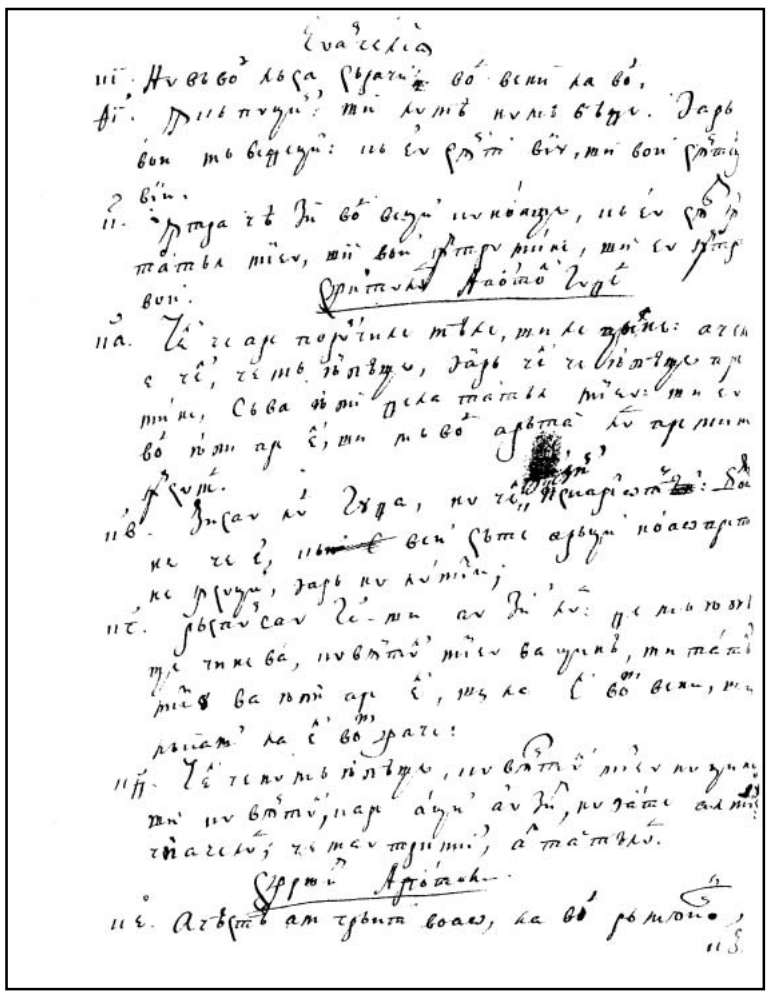

229v

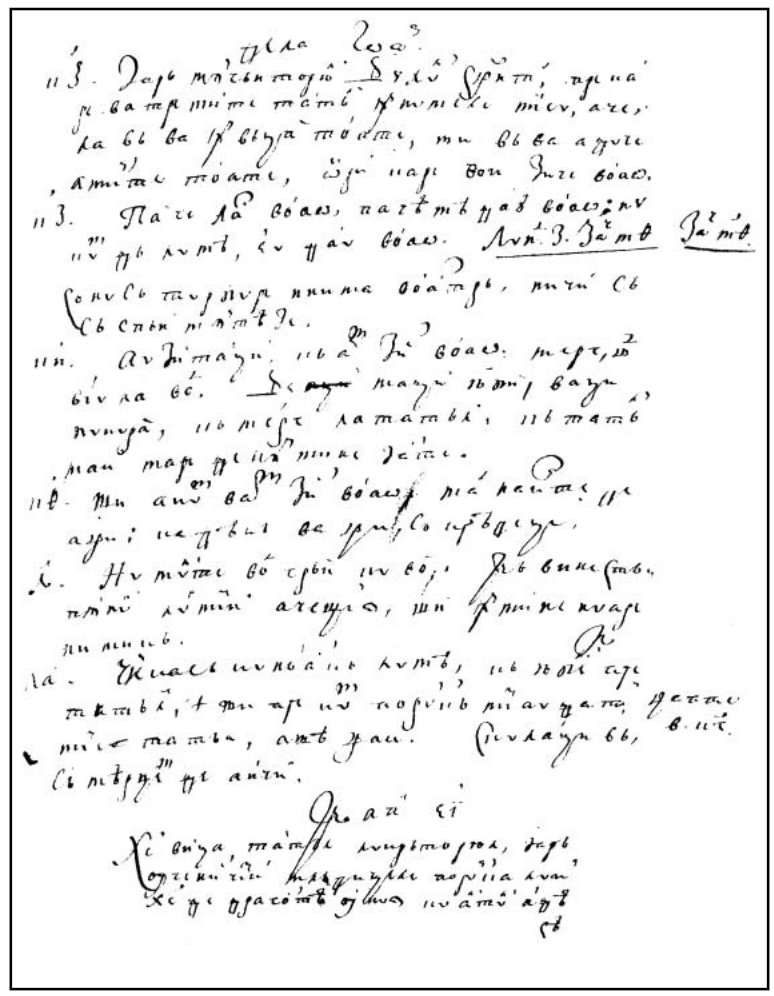

230r

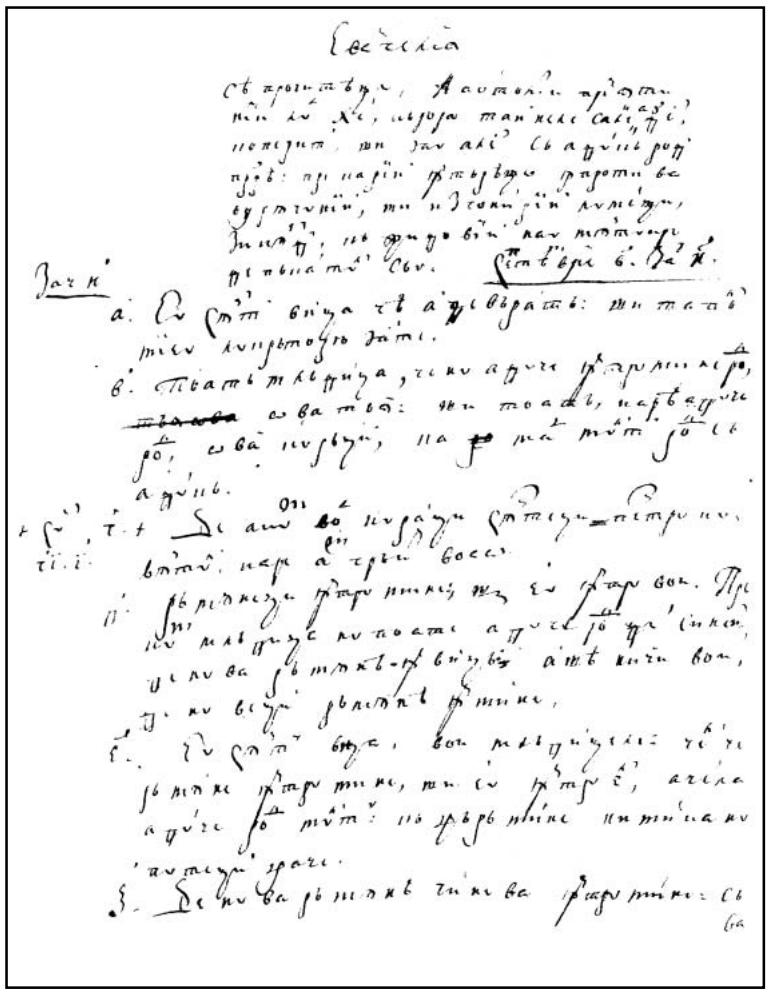

230v

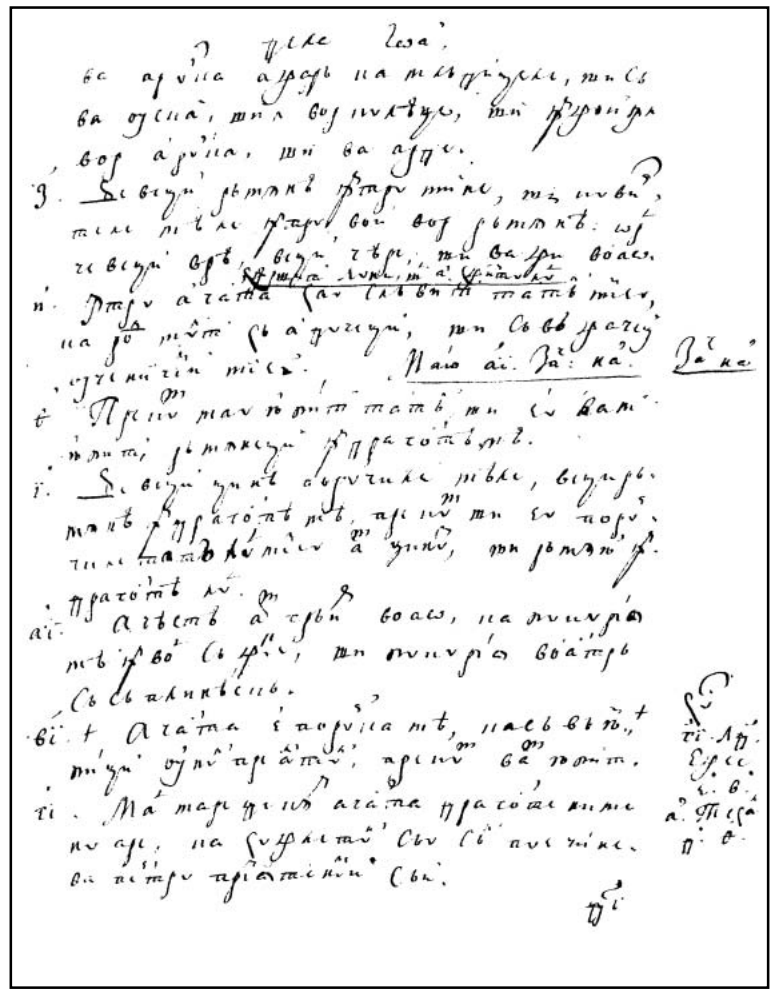

231r

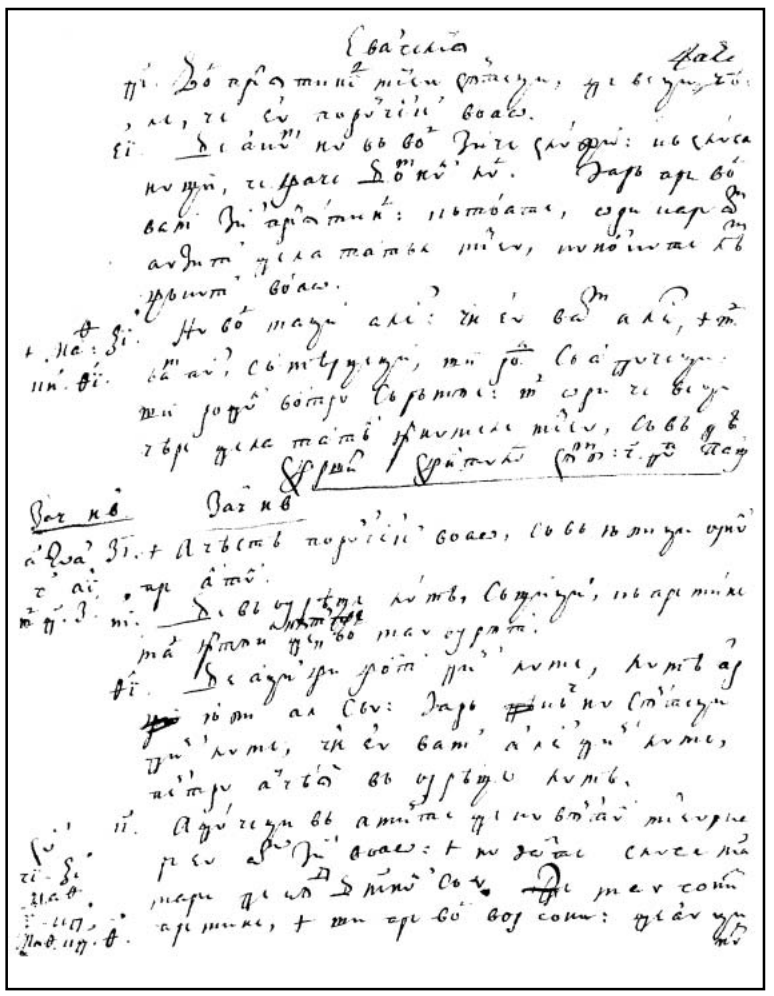

231v

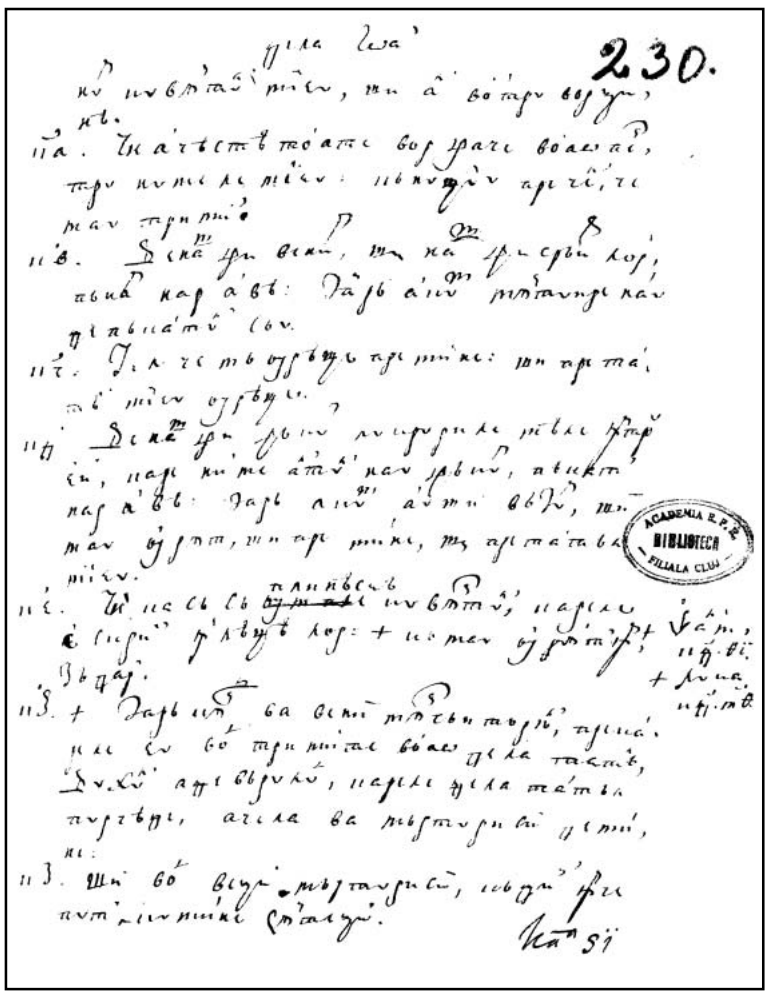

232r

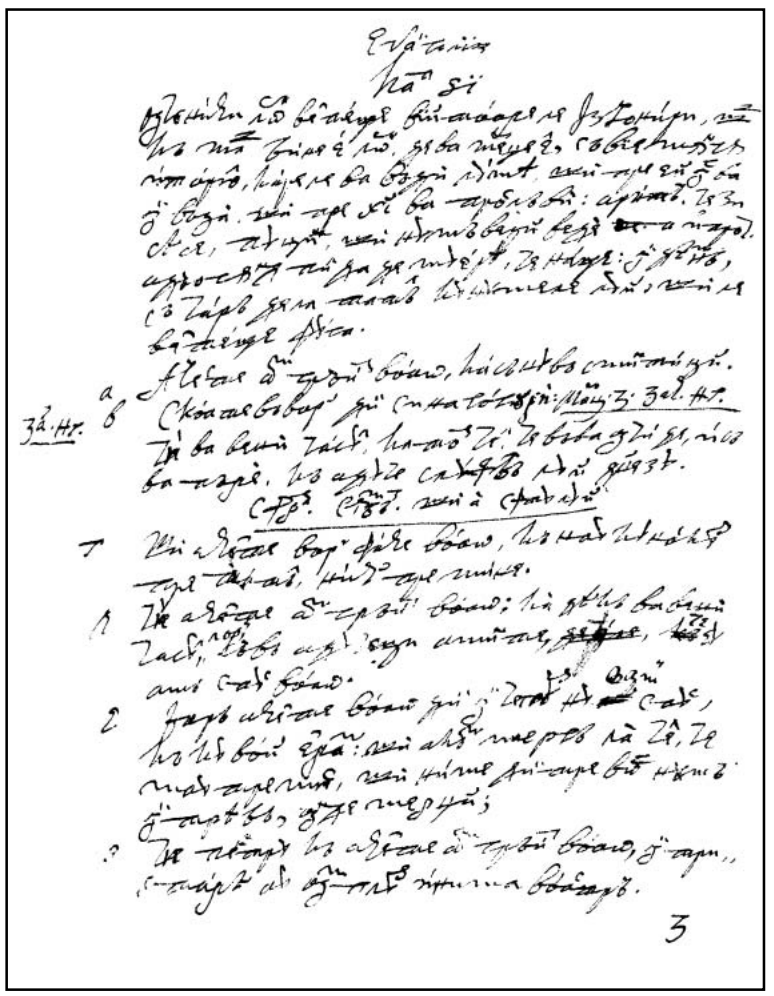

232v

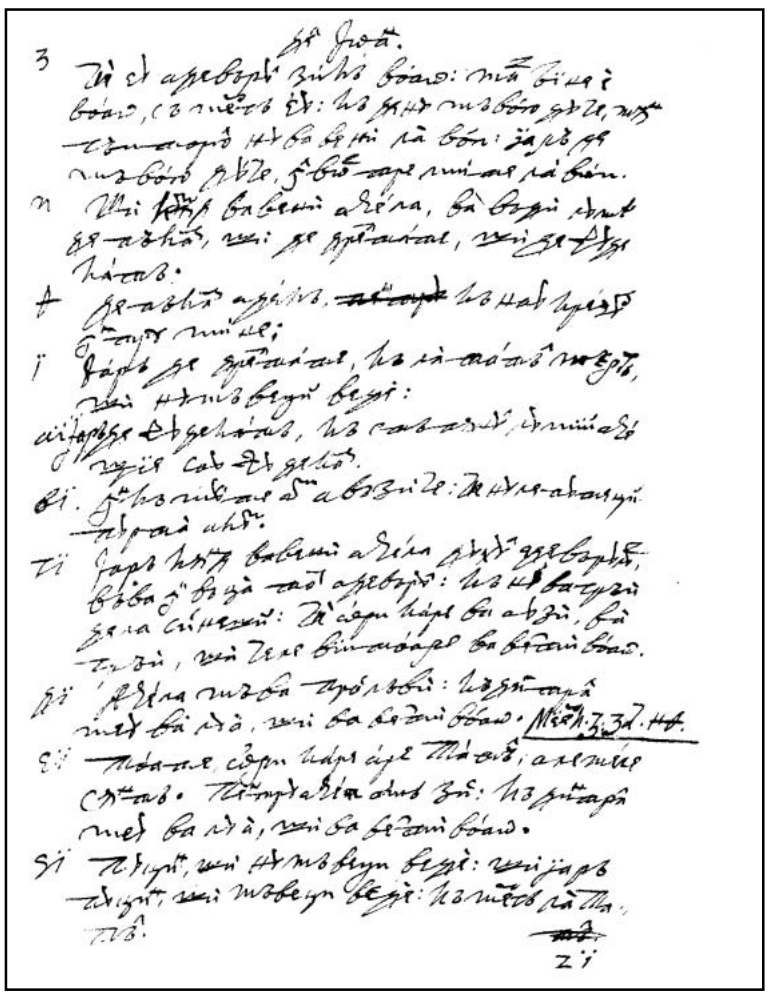

233r

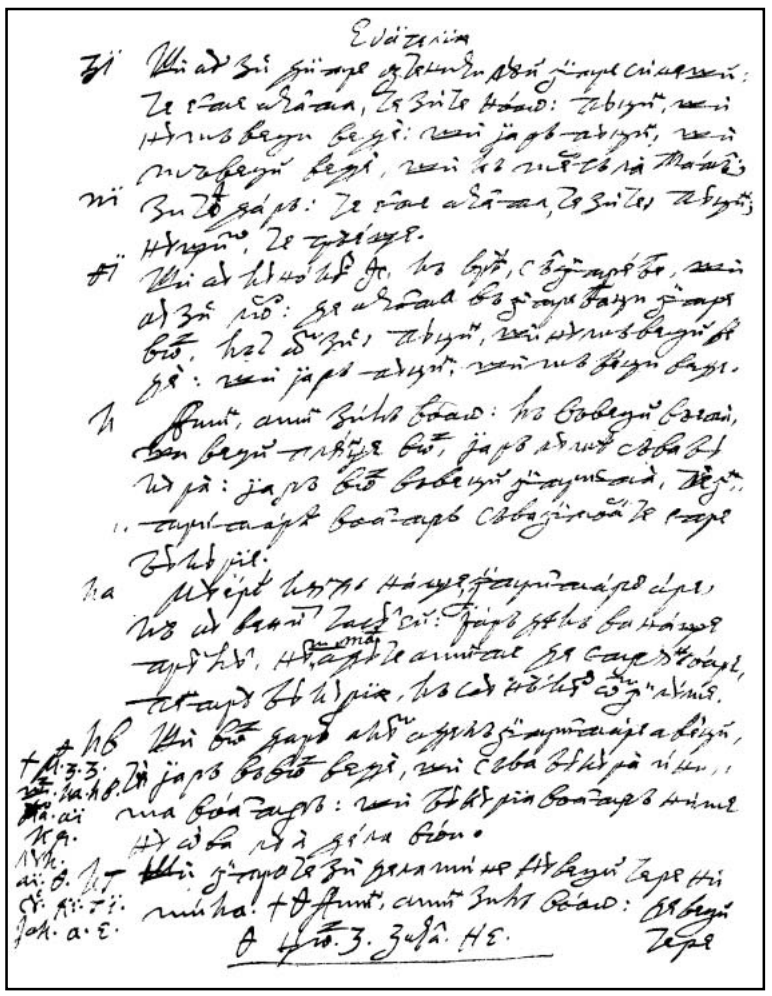

233v

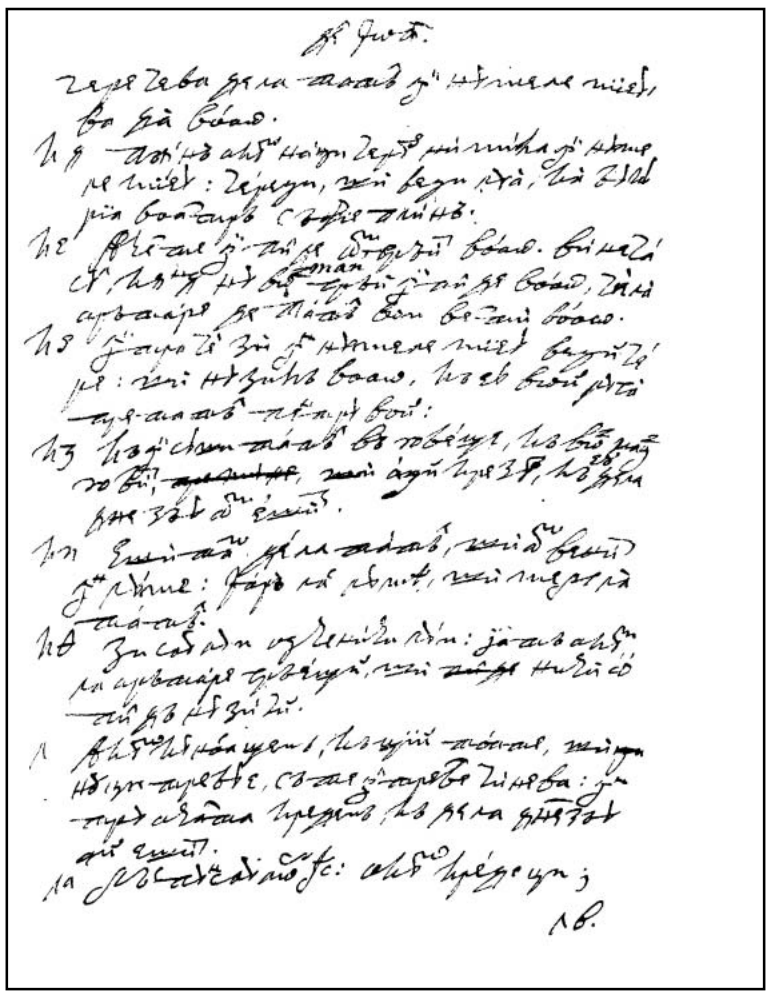

234r

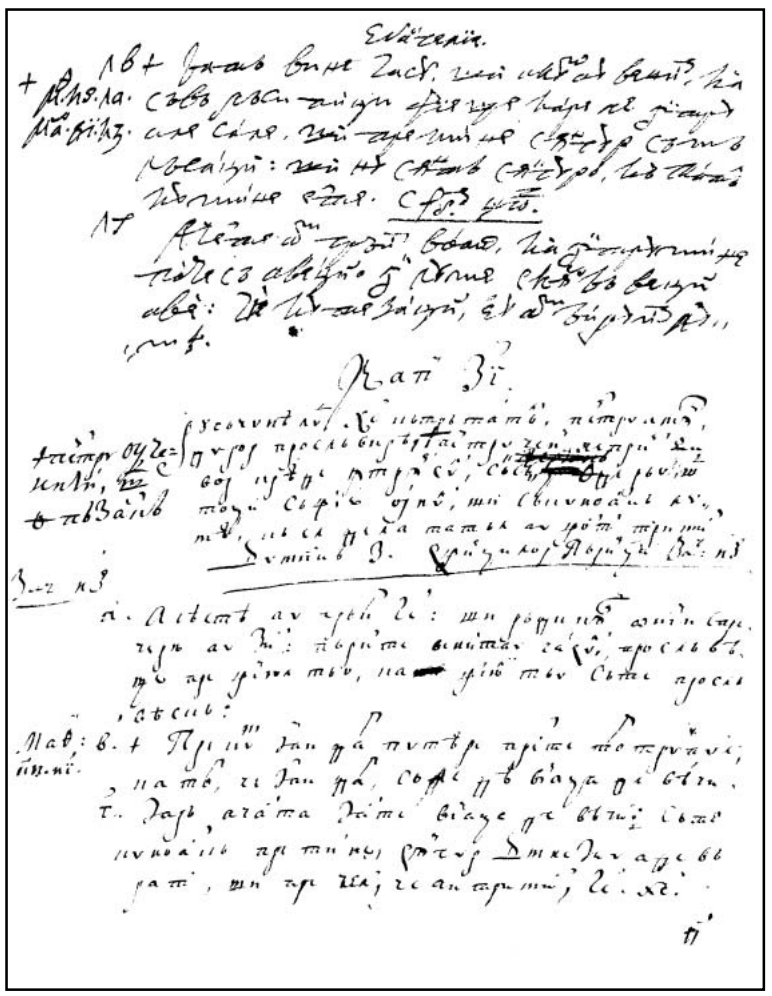

234v

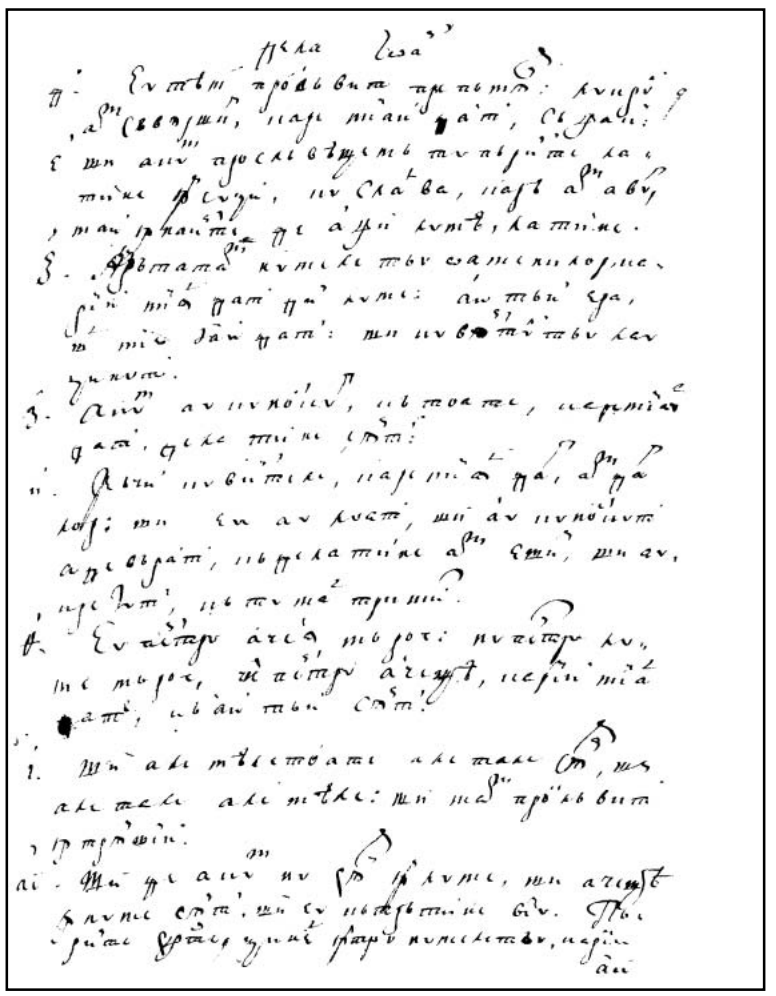

235r

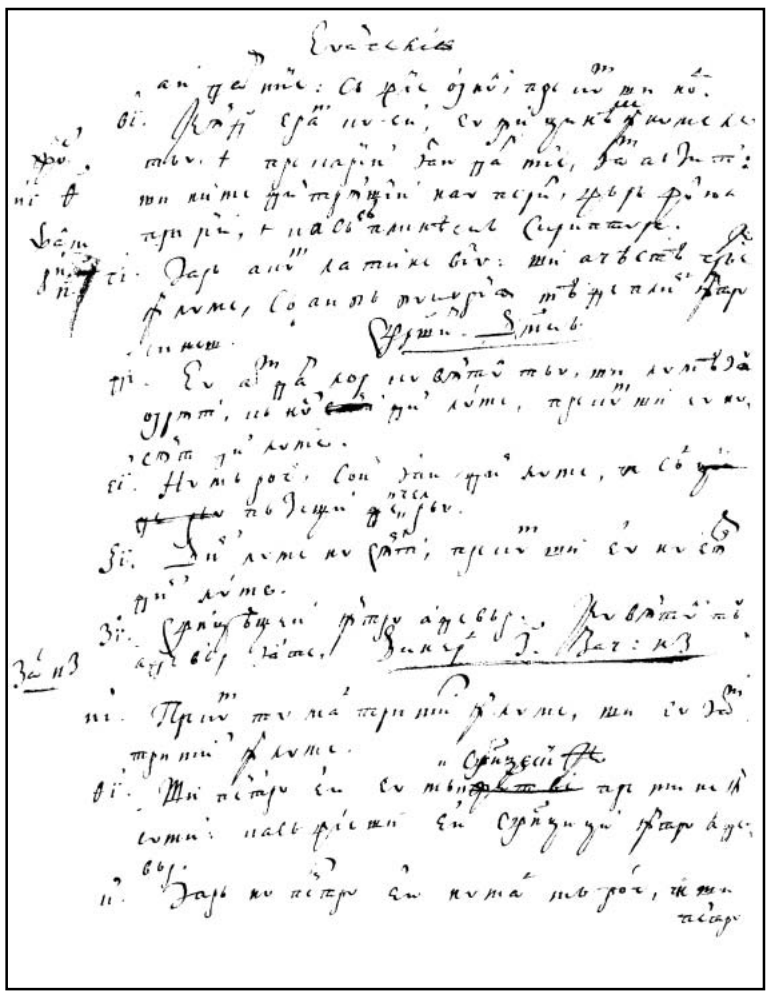

235v

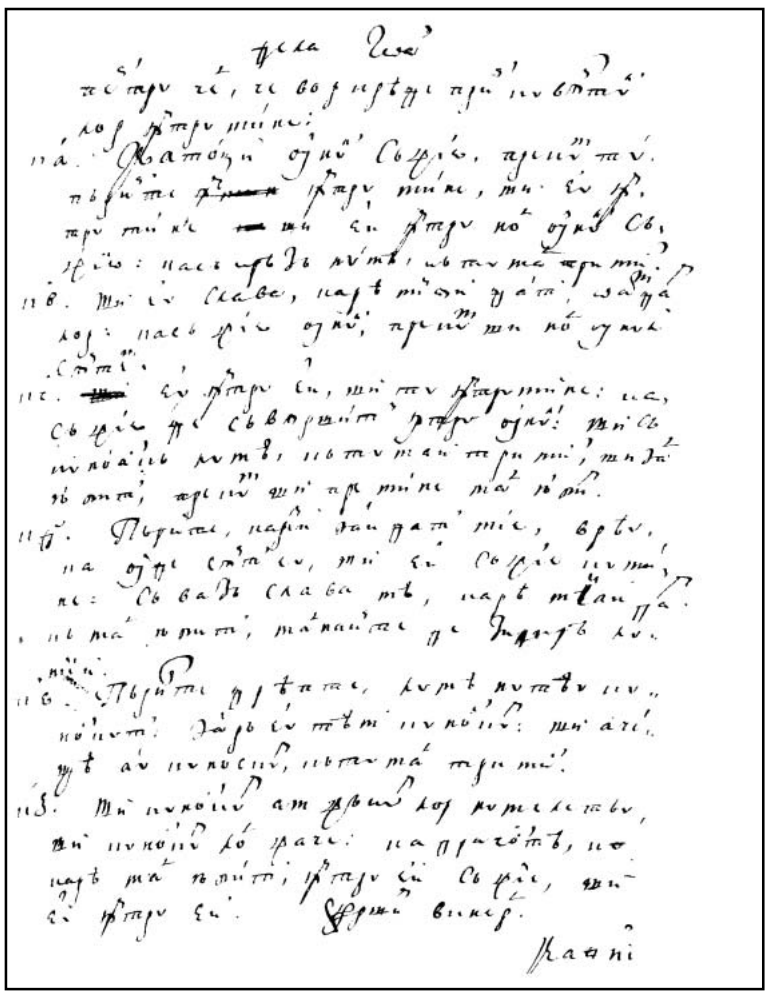

236r

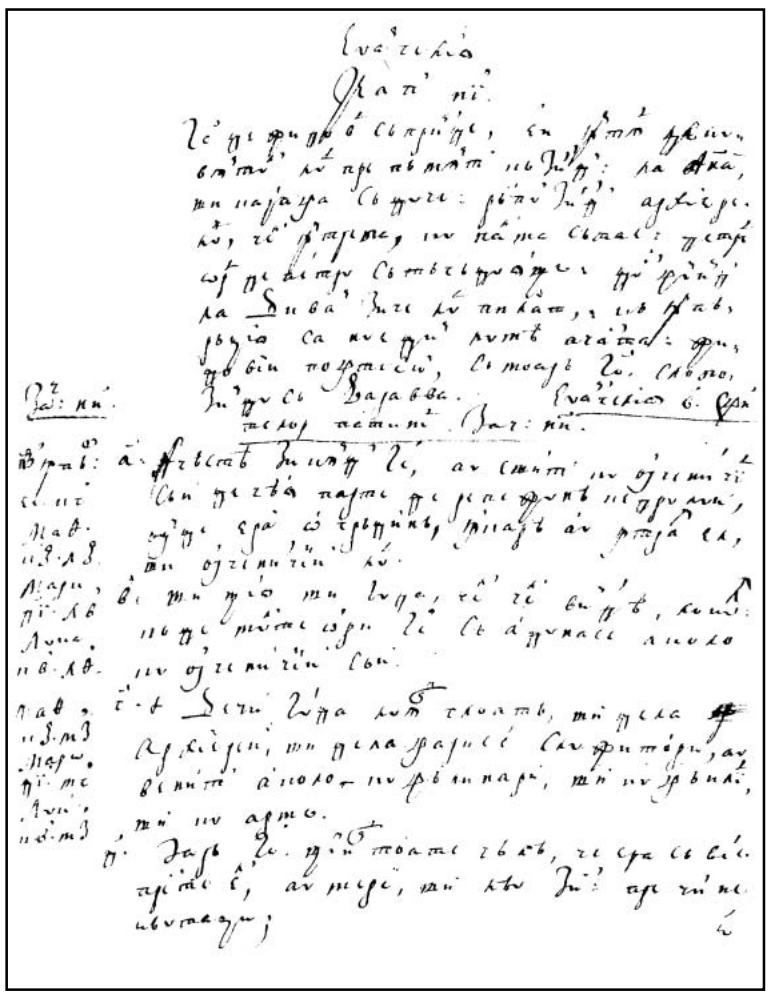

236v

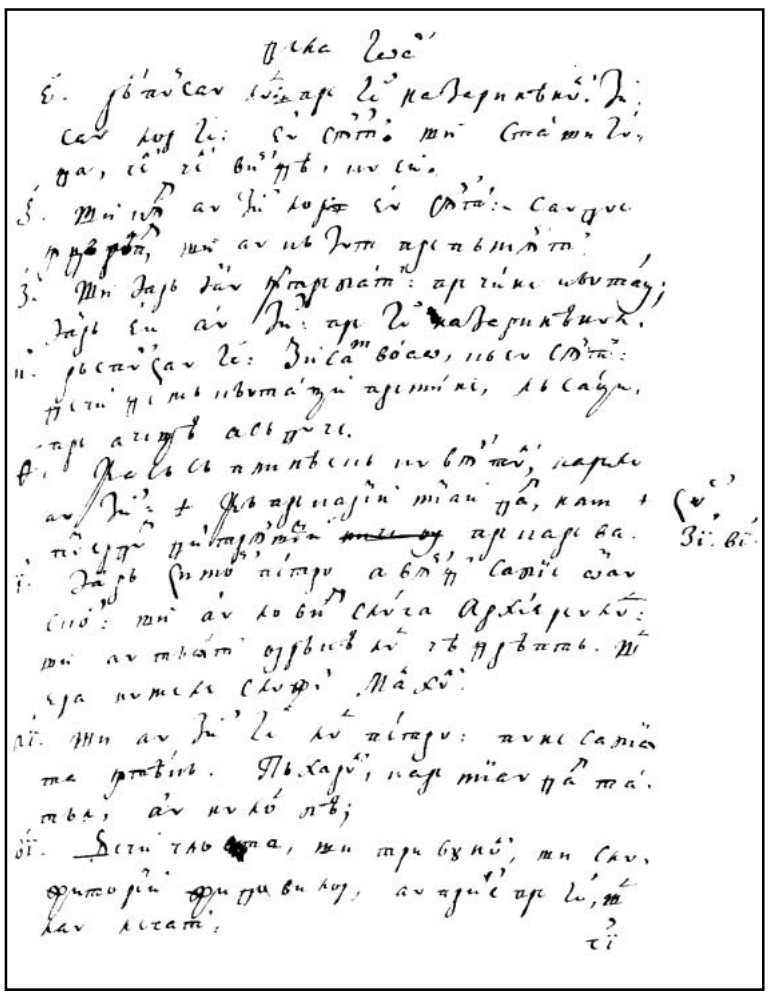

237r

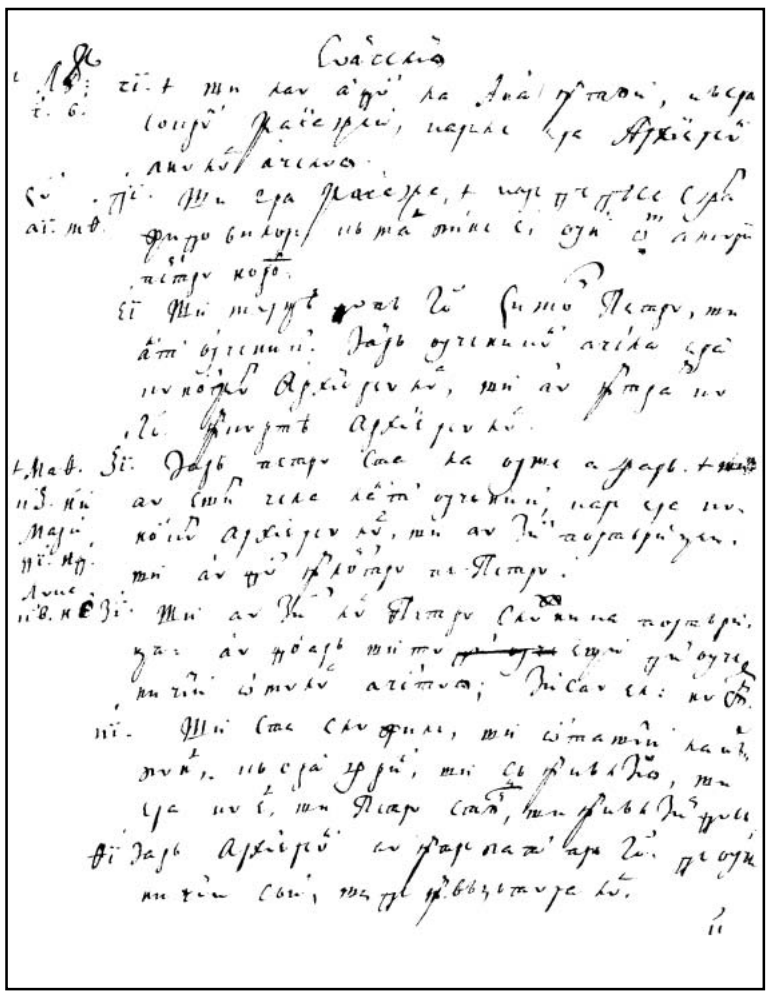

237v

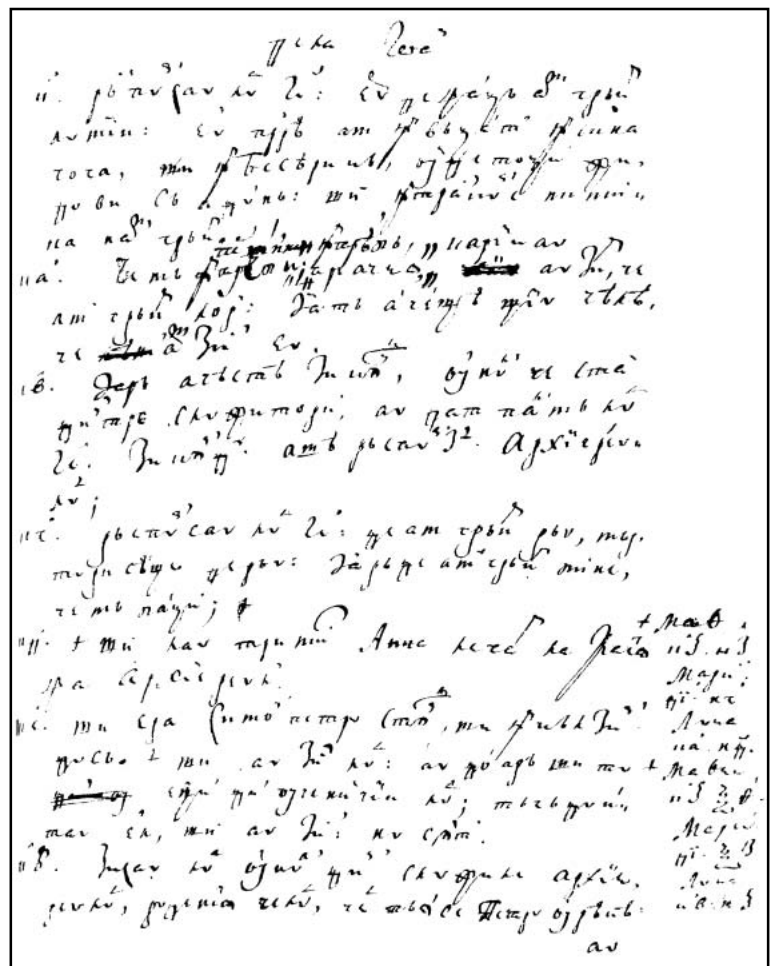

238r

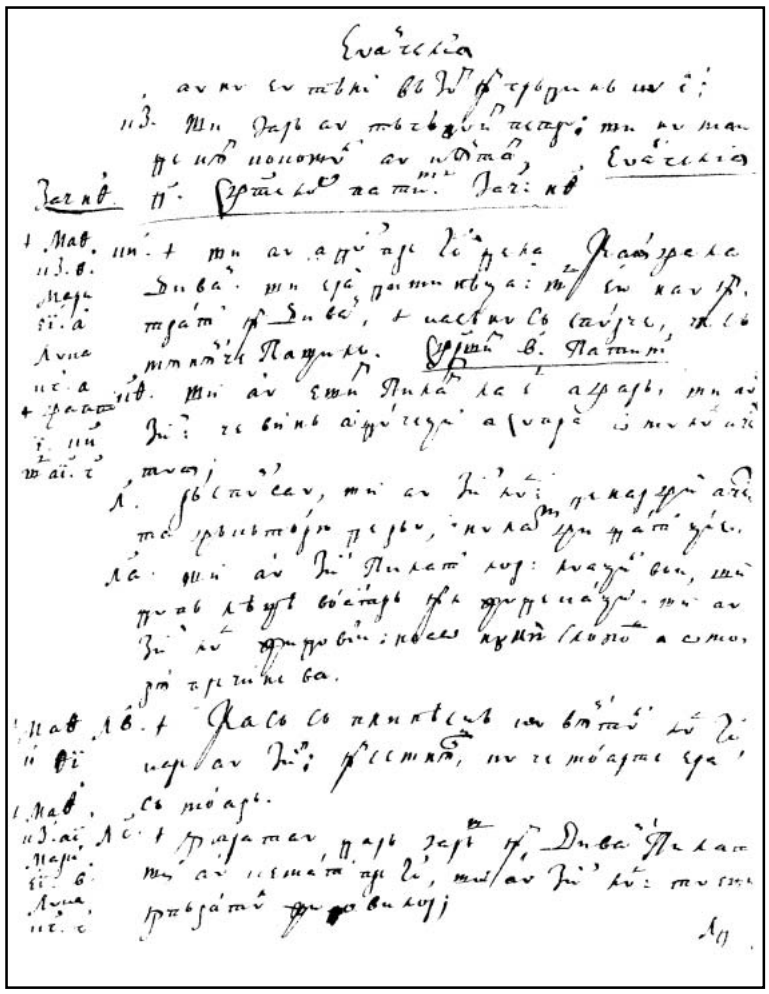

238v

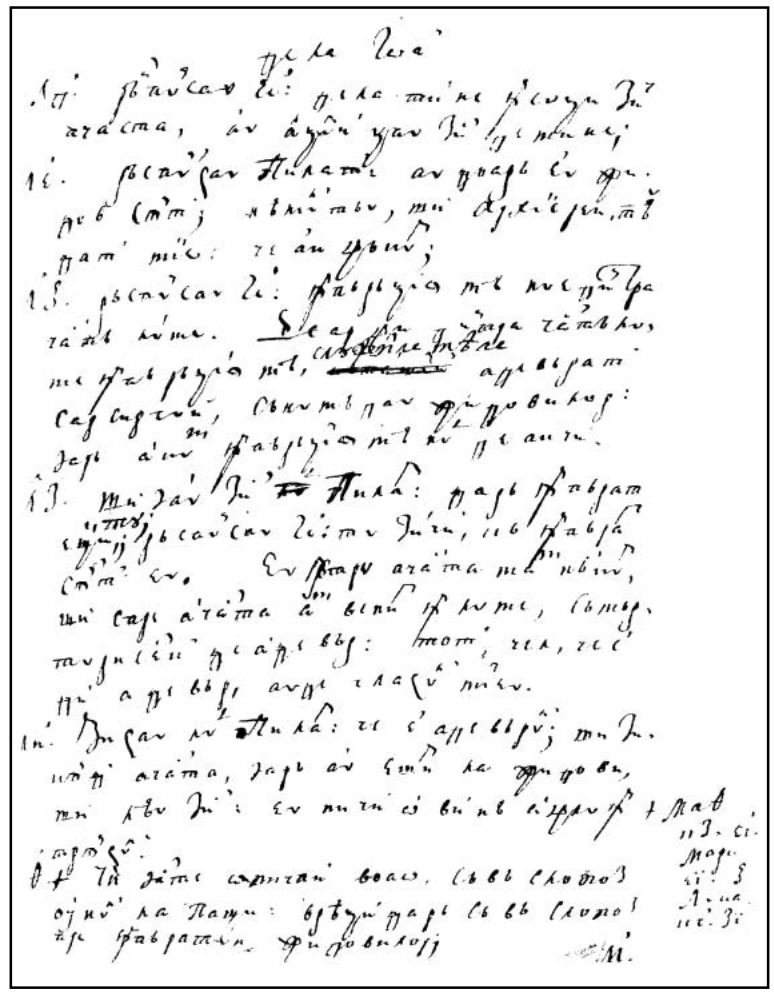

239r

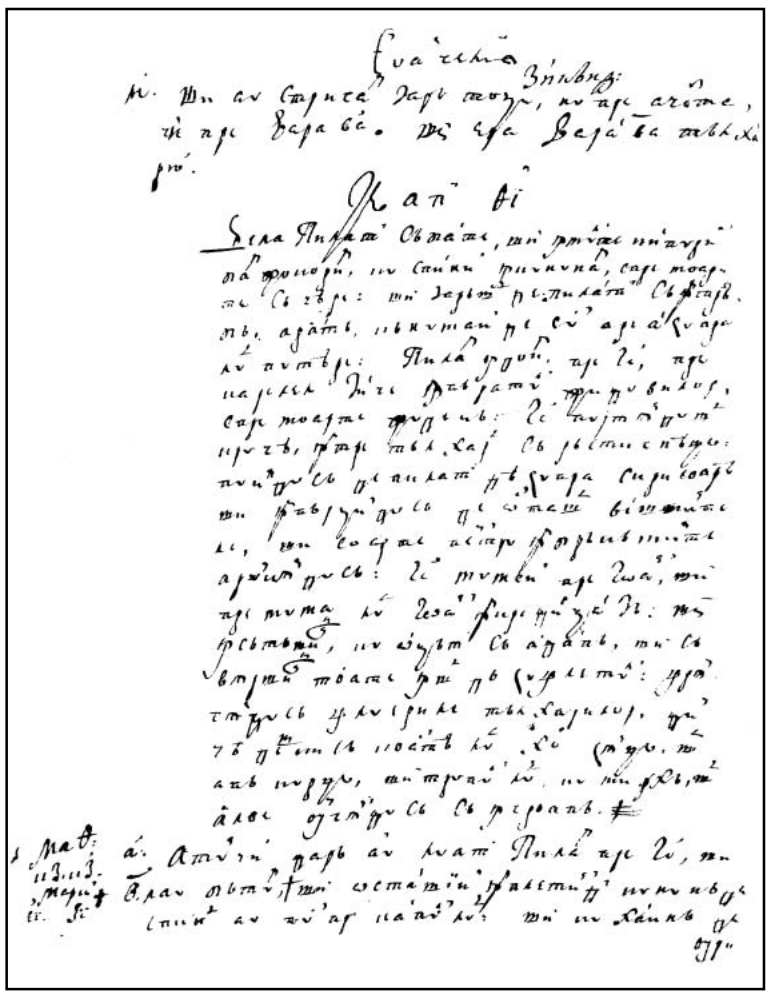

239v

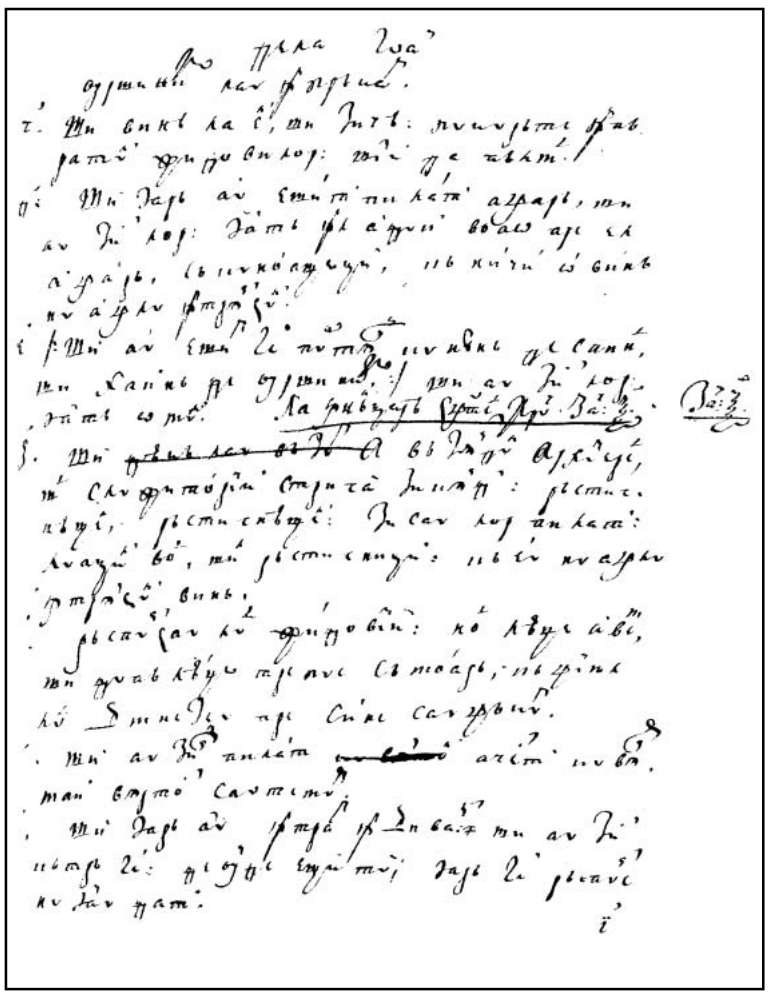

240r

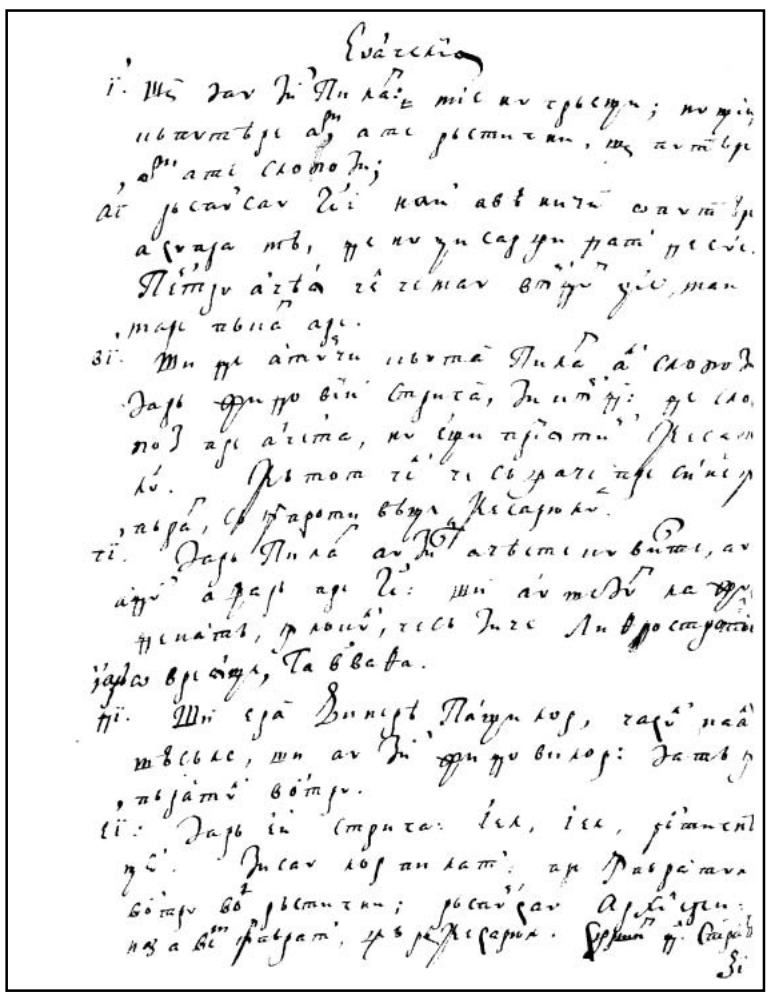

240v

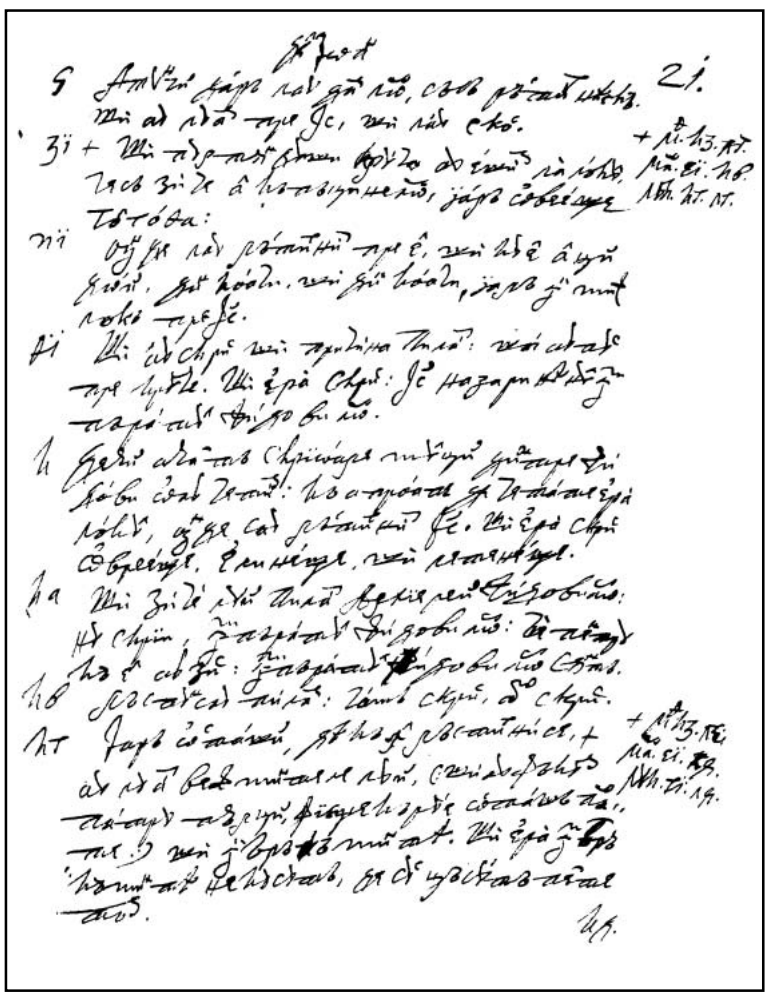

241r

241v

242r

242v

243r

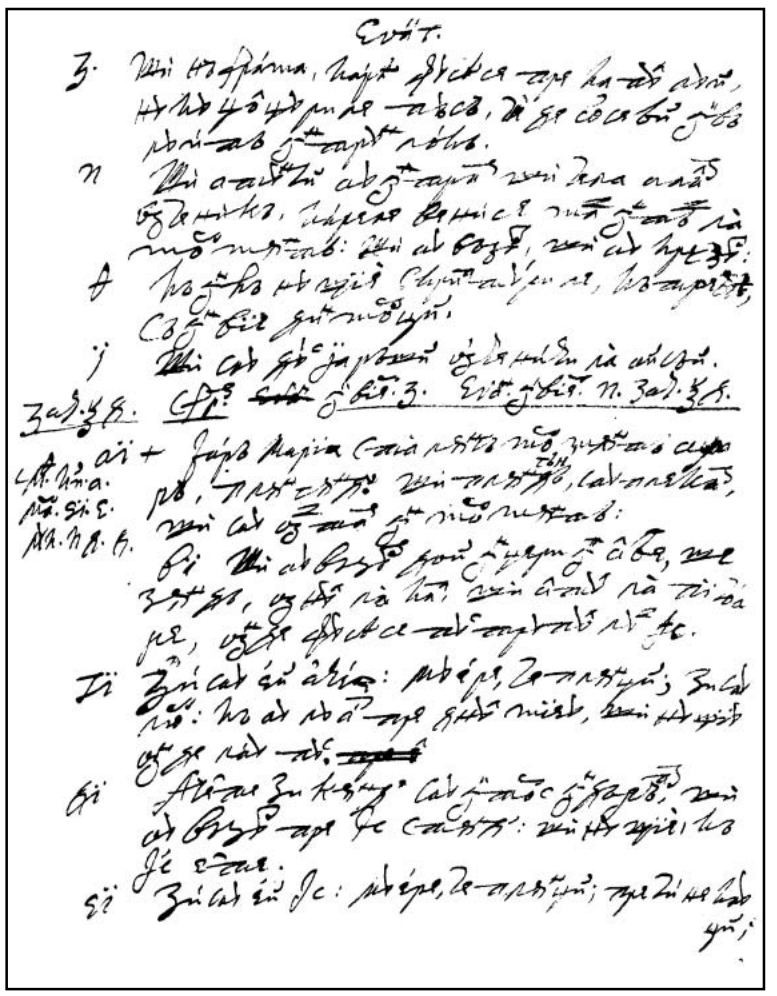

243v

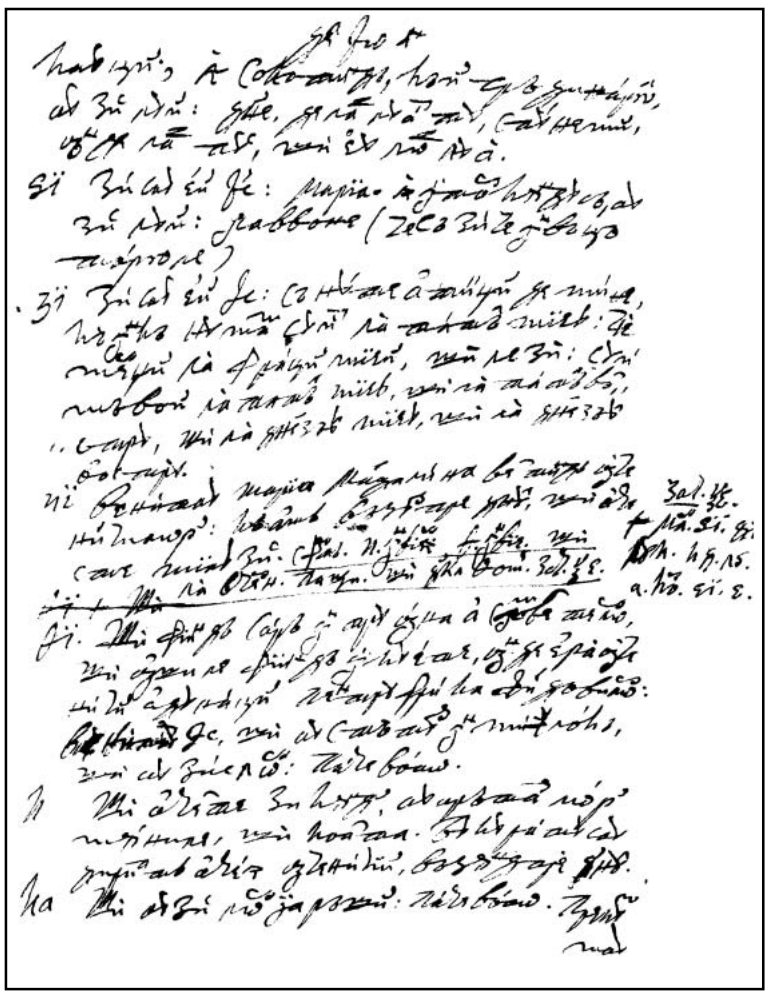

244r

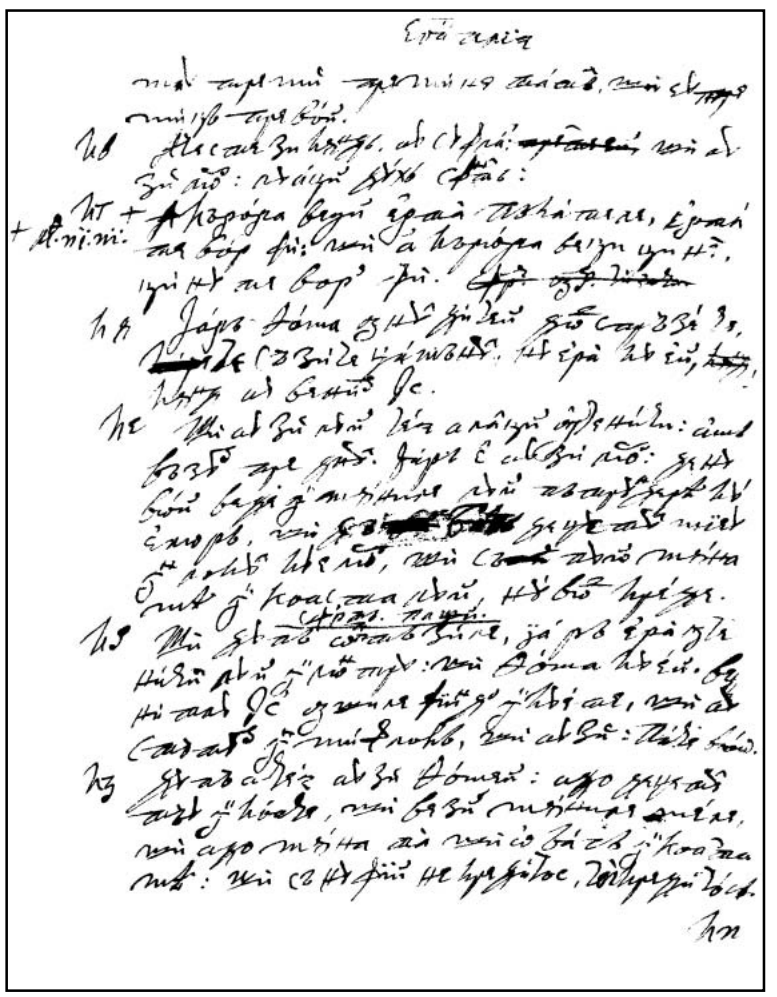

244v

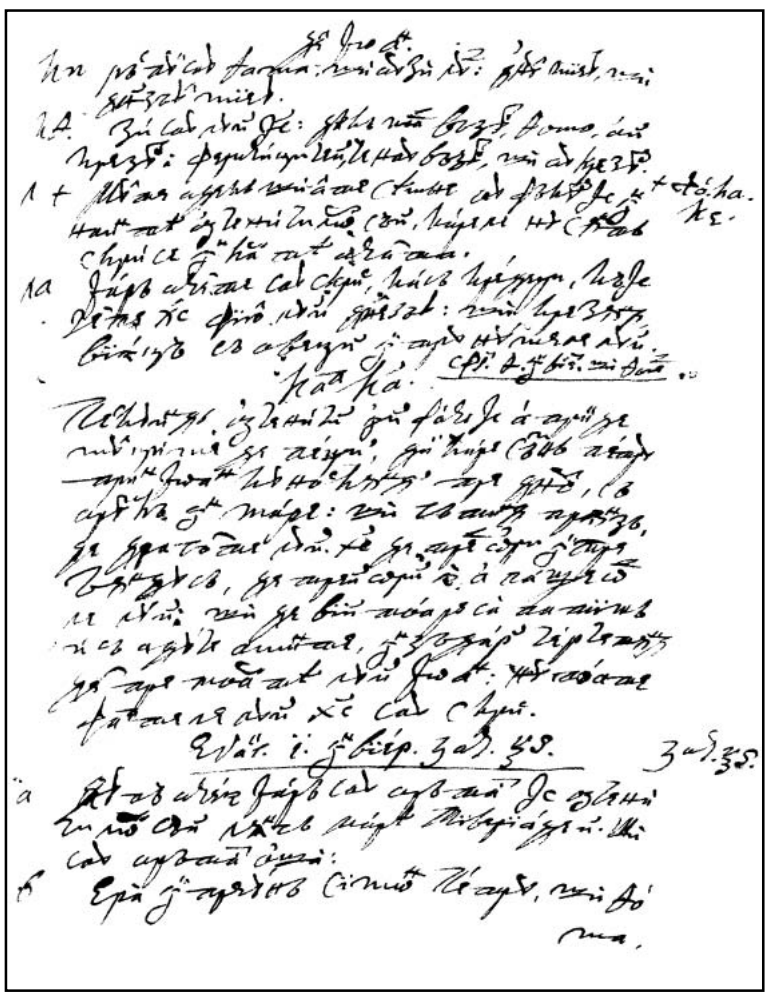

245r

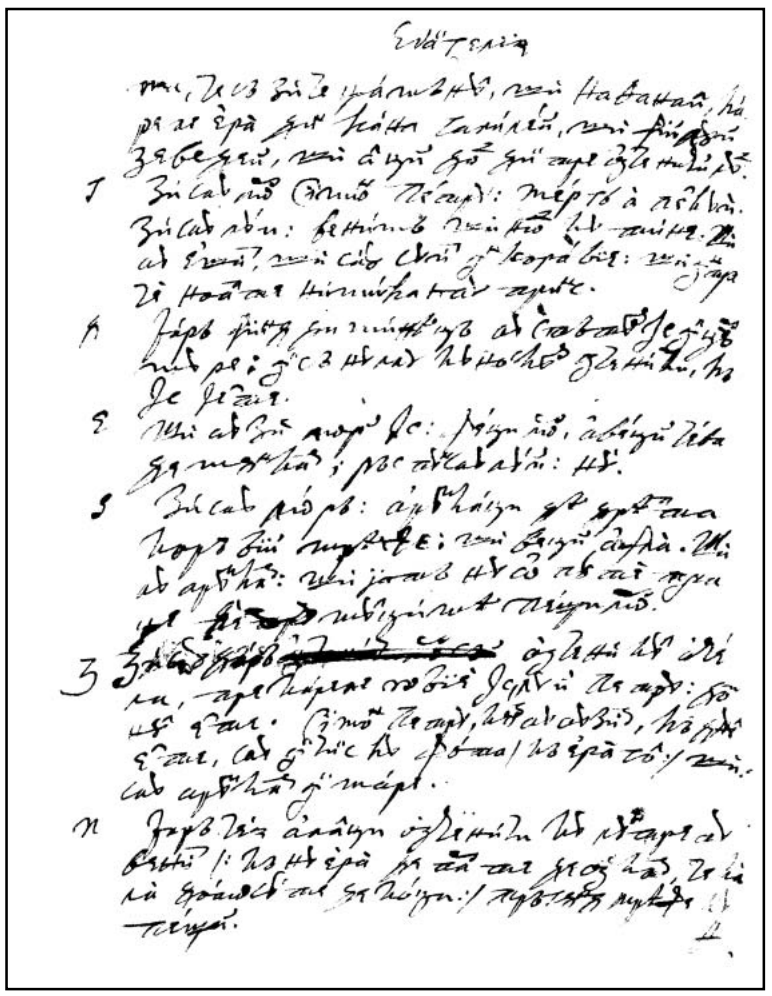

245v

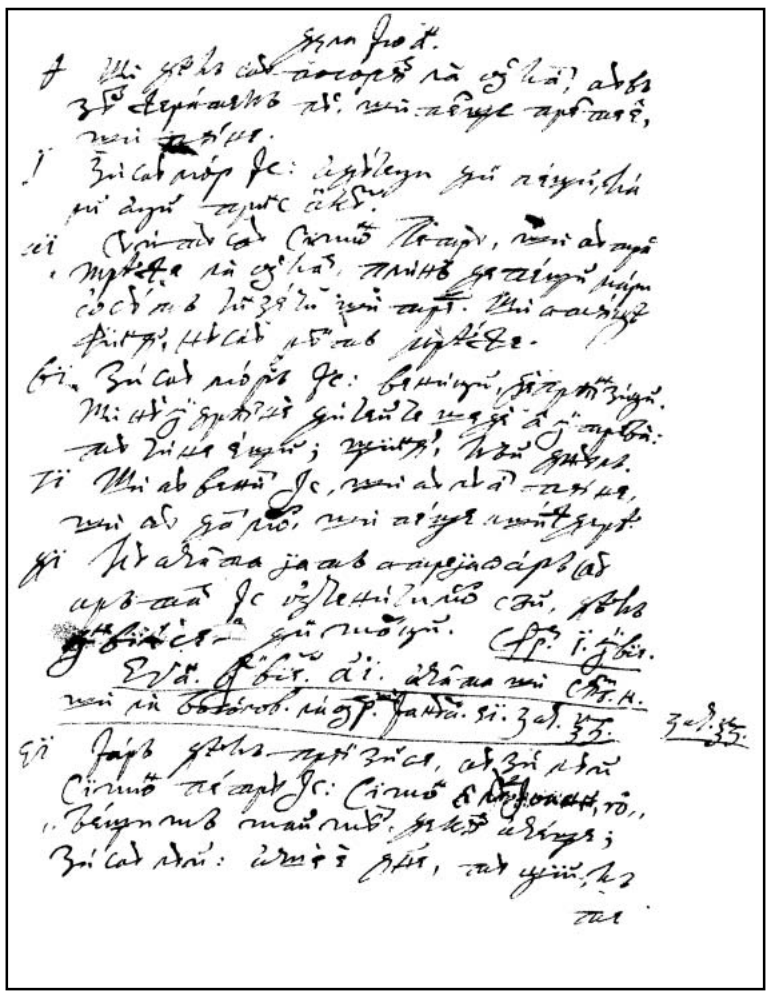

246r

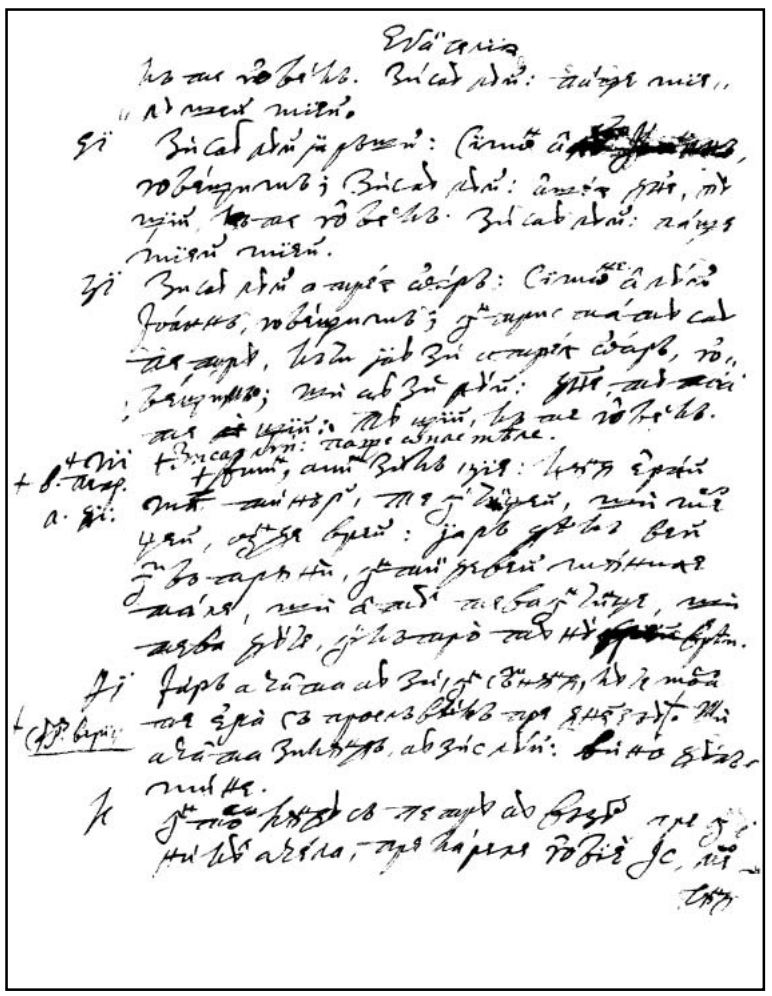

246v

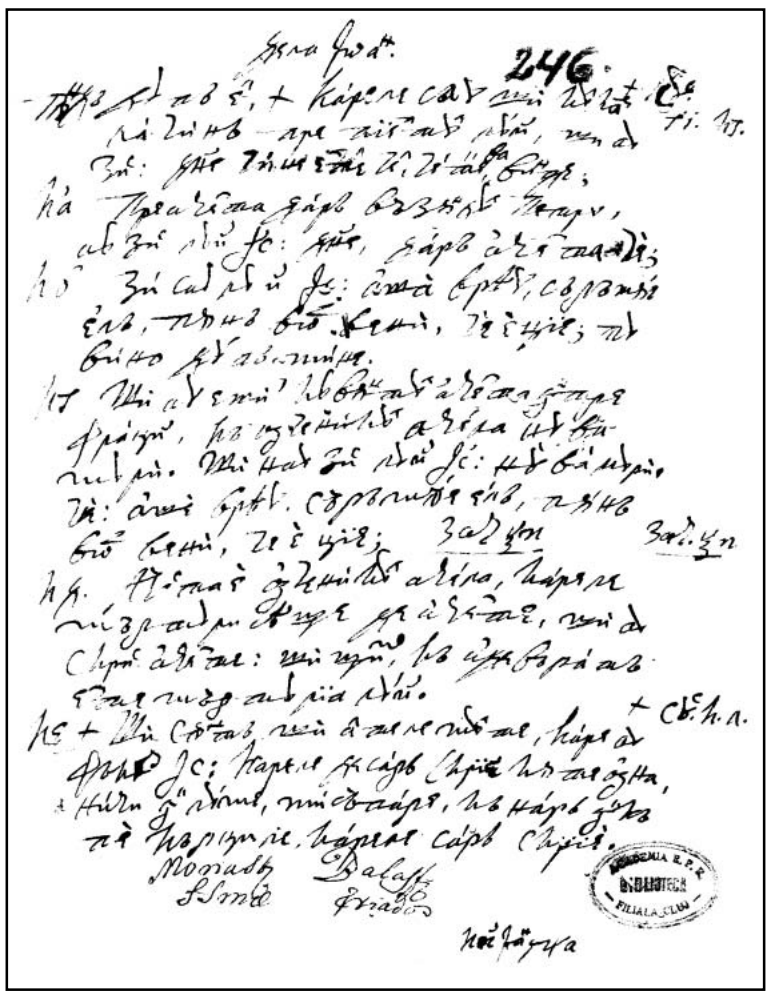

247r

LIMBA ŞI STILUL VULGATEI DE LA BLAJ 1760 - 1761

„A scrie cărţi înseamnă a comunica cu departele tău şi a deveni conştiinţa lui mai bună. Ce sunt cărţile omenirii, dacă nu conştiinţa noastră mai bună? Ce este Eminescu, dacă nu conştiinţa mai bună a românilor?"

(G. Liiceanu, *Jurnalul de la Păltiniş*)

1. *Biblia lui Petru Pavel Aron* – cea dintâi traducere a *Vulgatei* în limba română

În spiritul cuvintelor de mai sus, *Biblia* este „conştiinţa mai bună" a lumii întregi. Aşa se explică nenumăratele traduceri şi retraduceri ale textului în câteva mii de limbi, în epoci şi spaţii diferite, din antichitatea iudaică şi până astăzi, şi tipărirea ei în milioane de exemplare.

În spaţiul românesc, la interval de ceva mai mult de o sută de ani (1688–1795), *Biblia* se traduce integral de trei ori, expresie a unor acumulări cantitative şi a unor salturi calitative în cele mai diverse planuri ale vieţii sociale, cu prioritate în domeniul cultural. Astfel, în plin umanism românesc se realizează *Biblia de la Bucureşti (1688)*, iar un secol mai târziu, în Blajul iluminist, prind viaţă, la interval de numai 30 de ani, alte două traduceri integrale ale textului sacru în limba română: traducerea realizată după *Vulgata* latină sub coordonarea episcopului Petru Pavel Aron (1760–1761), păstrată până acum în manuscris, şi cea realizată de Samuil Micu după *Septuaginta*, tipărită în 1795. Dintre acestea, versiunea coordonată de episcopul Aron reprezintă o ieşire din tipare, traducătorii abandonând Biblia impusă de tradiţia bisericii orientale şi alegând drept sursă *Vulgata* apuseană. Orientarea lor spre textul latinesc, benefică în plan cultural[1], este, în mod cert, principala cauză a rămânerii până acum în uitare a acestei traduceri.

S-a scris mult despre *Biblia de la Bucureşti*, deşi nu se poate spune că s-au găsit răspunsuri la cele mai importante întrebări pe care le-a ridicat de-a lungul timpului prima realizare integrală a *Bibliei* în limba română, fiind încă aprinse controversele cu privire la contribuţia acesteia la dezvoltarea limbii române literare. Nu s-a scris la fel de mult despre traducerea pe care a realizat-o Samuil Micu[2], în timp ce traducerea coordonată de Petru Pavel Aron a intrat în atenţia cercetătorilor abia în vremea din urmă.

Spre mijlocul veacului al XVIII-lea, programul educaţional din Transilvania, ale cărui baze fuseseră puse în Sinodul din iunie 1702, deci foarte aproape de începuturile Bisericii Greco-Catolice pe teren românesc, se concretizează în proiecte cultural-educative ambiţioase datorate episcopului Inochentie Micu-Klein, omul de cultură care şi-a depăşit în multe privinţe epoca. Unele dintre ideile sale au rămas numai în stadiu de proiect, urmând a se împlini ulterior, multe în timpul episcopului Petru Pavel Aron.

În Blajul devenit adevărat centru al spiritualităţii româneşti, cărturarii ardeleni sunt pătrunşi de necesitatea de a umple un gol istoric, de a recupera într-un timp cât mai scurt cu putinţă tot „ceea ce istoria neglijase vreme de o mie de ani", având „conştiinţa că pun pârghia ca să înalţe la nivelul de lumină al secolului un masiv de munţi cufundat în tenebre. O întreagă lume a spiritului trebuia clădită, la repezeală, ca să răscumpere istoria pierdută"[3]. Aceasta explică faptul că într-un timp record, de numai câteva decenii, cărţile realizate la Blaj puteau face de departe concurenţă, şi nu numai cantitativ, celor care se tipăriseră în toată lumea românească până la acea dată[4]. Apogeul acestei activităţi îl reprezintă, evident, cele două traduceri ale *Bibliei*, realizate la interval de numai trei decenii[5].

---

[1] Explicaţii pertinente propune I. Chindriş în câteva studii: *Secolele Bibliei de la Blaj*, în vol. *Cultură şi societate în contextul Şcolii Ardelene*, Cluj-Napoca, 2001, p.225 ş.u., apărut şi ca studiu introductiv la *Biblia de la Blaj – 1795*. Ediţie jubiliară, Roma, 2000; *Crearea Bibliei naţionale la români 1550 – 1795* şi *Rolul geniului în crearea Bibliei naţionale*, în vol. *Transilvanica II. Studii şi fragmente literare*, Cluj-Napoca, 2003, p.847 ş.u.; *Testamentul lui Petru Pavel Aron*, în ediţia de faţă, vol.I, p.LXIII–LXIV.

[2] Interesul binemeritat (**este *Biblia naţională* a românilor!**) de care se bucură acest text în ultimul timp s-a concretizat în primul rând în reeditarea de excepţie din anul 2000: *Biblia de la Blaj (1795)*, ediţie jubiliară. Cu binecuvântarea Î.P.S. Lucian Mureşan, mitropolitul Bisericii Române Unite, Roma, 2000 (ediţie realizată sub înaltul patronaj al P.S. Virgil Bercea, episcopul Eparhiei Române Unite de Oradea şi sub egida ştiinţifică a Academiei Române, Institutul de Istorie – Cluj-Napoca; coordonatorul ediţiei I. Chindriş) şi într-o serie de studii: I. Chindriş, *Secolele*, p.225 ş.u.; Idem, *Crearea Bibliei naţionale la români 1550 – 1795* şi *Rolul geniului în crearea Bibliei naţionale*, în vol. *Transilvanica II. Studii şi fragmente literare*, Cluj-Napoca, 2003, p.847 ş.u.; N. Iacob, *Limbajul biblic românesc (1640-1800)*, vol. I-II, Editura Universităţii Suceava, 2001 (Vol. I: *Aspecte ale evoluţiei limbii române literare până la 1840*, vol. al II-lea: ***Biblia de la Blaj*** *– text de referinţă în tradiţia biblică românească*); Idem, ***Biblia de la Blaj (1795)*** *– a doua traducere integrală a Bibliei în limba română*, în *Analele Universităţii „Ştefan cel Mare" Suceava*, 1994; Idem, *Termeni de origine slavă specifici limbii literare vechi în* ***Biblia de la Bucureşti (1688)*** *şi în* ***Biblia de la Blaj (1795) (Cartea Facerea)***, în vol. *Limbaje şi comunicare* II, seria Colloquia, Editura Institutului European, Iaşi, 1997; Idem, *200 de ani de la a doua traducere integrală a Bibliei în limba română, Blaj, 1795*, în „Limba Română", nr.1 (25), 1996, anul VI, Chişinău; Idem, *Câteva observaţii privind sinonimia lexicală în* ***Biblia de la Blaj (1795)*** *şi în* ***Biblia de la Bucureşti (1688)***, *cu referire la* ***Ms.45*** *şi la* ***Ms.4389***, în vol. *Biblija i kultura*, nr.4, Cernăuţi, 2002; Idem, ***Biblia de la Blaj (1795)*** *– moment de referinţă în cultura românească*, Editura Academiei Române, Bucureşti, 2004.

[3] L. Blaga, *Gîndirea românească în Transilvania în secolul al XVIII-lea*, Bucureşti, 1966, p.128.

[4] Vezi I. Chindriş, *Secolele,* p.260 ş.u.

[5] Celor două le-au urmat, tot la Blaj, alte trei traduceri ale *Bibliei*, toate păstrate în manuscris: în deceniul al treilea al secolului al XIX-lea, profesorul blăjean Teodor Pop a optat pentru traducerea cărţilor poetice şi de înţelepciune; la 23 octombrie 1870 încheia traducerea *Bibliei* Timotei Cipariu, – textul său fiind cel mai amplu care s-a scris în ortografia etimologizantă –, pentru ca la cumpăna dintre secolele al XIX-lea şi al XX-lea profesorul Victor Smigelschi să pregătească o ediţie cu totul specială după *Biblia* lui Samuil Micu, cu un volum uriaş de note şi comentarii biblice – peste 3000. (Vezi I. Chindriş şi N. Iacob, *Biblia lui Timotei Cipariu*, în „Academica", nr.35, februarie 2005, anul XV, p.13–14).

Sunt bine cunoscute argumentele pe care Samuil Micu le aduce în sprijinul necesității de a realiza o nouă traducere a *Bibliei* în limba română: aspectul arhaic al limbii din vechea traducere, „mult osibit de vorba cea de acum obicinuită și mai ales de graiul și de stilul cel din cărțile bisericești, care în toate besearecile românești să cetesc" (Samuil Micu, *Către cetitoriu*, în B1795, p.1); „tocmirea" necorespunzătoare a limbii din textul de la 1688: „Cât acea tălmăcire aceii *Biblii* mai pre multe locuri neplăcută urechilor auzitorilor iaste, care lucru cu mare pagubă sufletească era neamului și besearecii românilor" (*ibidem*); numărul mic de exemplare din vechea traducere, care făcea practic imposibil accesul creștinilor la textul sacru, de vreme ce „aceale vechi biblii atâta s-au împuținat, cât foarte rar, să nu zic bun credincios creștin, ci preot iaste la carele să află și nici cu foarte mare preț făr de mare trapăd și osteneală nu să află ca să-și poată neștine cumpăra" (*ibidem*). Accesul creștinilor la textul sacru nu însemna însă numai posibilitatea de a achiziționa cartea, ci mai ales înțelegerea textului. Este ceea ce l-a determinat pe Samuil Micu să se apuce de „atâta lucru" și să realizeze o nouă traducere, într-un stil unitar și într-o limbă unitară. Deși avea posibilitatea să realizeze o colaționare a celor două traduceri integrale deja existente în limba română, traducerea de la 1688 și traducerea „nesăvârșită și nedată la lumină" a lui Petru Pavel Aron, Micu argumentează, de pe pozițiile filologului acum, necesitatea realizării unei traduceri noi „Deci ca stilul și așezarea graiului într u aceeași *Biblie* să nu fie osibit punându-se unele dintru acea tălmăcire, altele dintru a altuia, s-au socotit ca toată *Biblia* de unul cu aseamenea stil și așezare a graiului să se tălmăcească." (*ibidem*).

În afara aspectelor deja subliniate, se desprind din prefața textului tradus de Micu cel puțin încă două idei importante. Micu este cel dintâi critic avizat al textului de la București, critica sa nefiind în nici un caz tendențioasă sau augmentată de apartenența autorului la religia greco-catolică. Apoi, el vorbește aici, pentru a doua oară, despre existența celeilalte traduceri integrale a *Bibliei* în limba română, realizată după textul *Vulgatei* de episcopul unit Petru Pavel Aron[6].

Mulți dintre reprezentanții Bisericii Greco-Catolice au fost foarte apropiați de Biserica Orientală[7] și preocupați, în condițiile în care o bună păstorire a credincioșilor impunea acest lucru, să demonstreze că religia unită este una orientală, fapt dovedit și de precizarea care se regăsește aproape în toate titlurile cărților de la Blaj: „După rânduiala Besearecii Răsăritului". Mai mult ca oricine a demonstrat această apropiere și această preocupare episcopul Petru Pavel Aron însuși În pofida fidelității sale, exagerate chiar, față de credința răsăriteană, manifestată inclusiv în detalii vestimentare[8], cel numit pe bună dreptate „artizanul orientalismului monahal de la Blaj" alege să folosească *Vulgata* drept izvor pentru traducerea *Bibliei* în limba română[9].

Ca rupere de tradiție, orientarea spre textul latinesc este extrem de importantă, versiunea realizată de echipa[10] lui Petru Pavel Aron fiind singura traducere după *Vulgata* din cultura noastră veche. Această ieșire din tipare a determinat cu siguranță

---

[6] Informații în legătură cu acest eveniment cultural deosebit (traducerea *Bibliei* după *Vulgata*, la 1760) aduce Samuil Micu în alte două locuri: în ediția latină a *Istoriei românilor* (1778), unde precizează că Petru Pavel Aron „a tradus din latină în română toată *Sfânta Scriptură*, după *Vulgata* latinilor" (Apud I. Chindriș, *Secolele*, p.307) și în volumul dedicat istoriei bisericii din *Istoria și lucrurile și întâmplările românilor* (1802), unde se spune: „Întoarsă în limba românească vlădica Aron Biblia Vulgata cea latinească, care voia să o tipărească la Blajiu, însă pentru cuvioase pricini nu s-au tipărit" (Apud *ibidem*).

Textul tradus de Petru Pavel Aron – episcopul unit care a editat în premieră toate cărțile de cult pentru credincioșii greco-catolici din Transilvania (Vezi *ibidem*, p.276 ș.u.) – se păstrează în 11 volume la Biblioteca Academiei Române, Filiala Cluj. Cele 11 volume reprezintă de fapt două versiuni ale textului. Prima versiune cuprinde 7 volume manuscrise și constituie prima redacție sau „maculatorul" traducerii. Cea de a doua versiune, păstrată în 4 volume, cuprinde textul integral al *Vechiului Testament* pregătit pentru tipar (Vezi, în ediția de față, descrierea amănunțită a manuscriselor, în *Notă asupra ediției*, p.CXXVII–CXXIX). Existența celor două versiuni și faptul că ele sunt legate îngrijit infirmă precizarea făcută de Samuil Micu în cuvântul *Către cetitoriu*, potrivit căreia el ar fi văzut traducerea „numai pe niște hârtii scrisă". E prea puțin probabil, dacă nu imposibil, ca Micu să nu fi văzut textul, dar în mod cert l-a eliminat intenționat din interesul său (Vezi I. Chindriș, *Secolele*, p.321), fără ca atitudinea lui Micu să aibă legătură cu autorul traducerii, pe care „îl venera ca pe un sfânt". Faptul că Micu amintește în trei locuri de existența acestei versiuni a *Bibliei* în românește înseamnă că îi recunoștea autorului efortul uriaș depus pentru realizarea unei traduceri de asemenea amploare, dar a refuzat să valorifice rezultatul acestei munci. În legătură cu modul în care s-a lucrat și cu timpul cât a durat traducerea *Bibliei* după *Vulgata* apuseană, vezi I. Chindriș, *Secolele*, p.308–310 și *Testamentul lui Petru Pavel Aron*, în ediția de față, vol.I., p.LXIV–LXV.

[7] În condițiile în care unirea era subminată de acțiuni anticatolice de răsunet, de tipul celei organizate de Sofronie din Cioara între 1759–1761, cu apogeul, așadar, chiar în perioada în care se traduce după *Vulgata* occidentală *Biblia* lui Petru Pavel Aron, este firesc să se afle printre prelații greco-catolici uniți care să se dovedească în mai mare măsură partizani ai ideilor prozelite catolice cu care veniseră în contact în timpul studiilor făcute în străinătate. Este și cazul lui Gherontie Cotorea, unul dintre membrii echipei organizate de episcopul Aron pentru traducerea *Bibliei*. Dorința de a persuada, într-un mod subtil totuși, se reflectă chiar la nivelul limbajului în textul tradus. Așa se explică prezența, în unele cărți bilbice, a cuvintelor ***unire*** și ***unit*** ca echivalente ale cuvintelor lat. *simplicitās, -ātis*, respectiv *simplex, simplicis*. Iată câteva exemple concludente în acest sens: ***Unirea*** *dreptilor îi va îndrepta pre dânșii, și înșelarea celor răzvrătiți îi va bate pre ei* (Pl 11,3); *Mai bun e săracul care umblă întru* ***unirea*** *sa decât bogatul ce-și strânge buzele și neînțăleptul.* (Pl 19,1); *Dreptul cel ce umblă întru* ***unirea*** *sa fericiți după sâne fiii va lăsa.* (Pl 20,7); *Mai bun e săracul ce umblă întru* ***unirea*** *sa decât bogatul în căi necurate.* (Pl 28,6); *Că cei drepți vor lăcui pre pământ și* ***cei uniți*** *vor rămânea într-însul* (Pl 2,21); *Că urăciune iaste Domnului tot înșelătoriul și cu* ***cei uniți*** *graiurile Lui* (Pl 3,32). A se vedea încă: **Pl:** rezum. cap.10; rezum. cap.20; 10,29; 11,5; 28,10, 18; 29,10; **Iov:** 1,1, 8; 2,3, 9; 8,20; 9,21; 12,4; 25,2; 31,6; 33,3. De fiecare dată, sensul actualizat de aceste cuvinte este „credință sinceră", „curățenie sufletească", „sincer în credința sa", „curat sufletește". Prin comparație, în aceleași locuri din B1795 nu am găsit nicăieri aceste cuvinte. Nu știm în ce măsură prezența acestor cuvinte în text se datorează lui Gherontie Cotorea. Cum manuscrisul maculator din care făceau parte *Proverbele lui Solomon* s-a pierdut, ar rămâne identificarea traducătorului după scrisul din manuscrisul maculator din care face parte *Cartea lui Iov*. Considerăm însă că este mai puțin important cine a introdus aceste cuvinte în text. Mult mai important este că ele trădează o stare de spirit, teama de a vedea zădărnicită unirea, o acțiune care adusese culturii române privilegiul unei reale sincronizări cu spiritul veacului, iar românilor ardeleni, șansa de a-și putea dobândi drepturile pierdute după 1437.

[8] Este reprezentat în imaginile vremii îmbrăcat în veșminte specifice monahilor răsăriteni și purtând pe cap potcap, iar nu tichia impusă arhiereilor catolici.

[9] În legătură cu această problemă, vezi I. Chindriș, *Testamentul lui Petru Pavel Aron*, în ediția de față, vol.I, p.LXIII–LXIV.

[10] Cu Petru Pavel Aron solidaritatea intelectuală este înțeleasă, la modul concret, ca muncă în echipă. Prima lucrare astfel realizată este *Floarea adevărului*, textul care deschide la 1750 seria tipăriturilor blăjene, după înființarea la 1747 a tipografiei greco-catolice de la Blaj, în urma decretului prin care, la 23 noiembrie 1746, Maria Tereza interzicea pătrunderea cărților românești din Țara Românească și Moldova. Traducerea *Bibliei* se face tot în echipă, o echipă intelectuală alcătuită din câteva personalități ale primei generații de intelectuali iluminiști: Petru Pavel Aron, Grigore Maior, Atanasie Rednic, Silvestru Caliani, Gherontie Cotorea, în primul rând, și, în plan secundar, Petru Pop de Daia și Ioan Săcădate (vezi I. Chindriș, *Testamentul lui Petru Pavel Aron*, în ediția de față, vol.I, p. LXIV–LXX).

rămânerea în uitare până în zilele noastre, în condiţiile în care mentalul colectiv de tip răsăritean nu putea fi decât refractar la o asemenea inovaţie. Atitudinea lui Samuil Micu faţă de traducerea de la 1760 este concludentă în acest sens[11].

Munca în colectiv, într-o asemenea întreprindere culturală, venea cu avantajele ei, dar presupune şi dezavantaje. Pe de o parte, o astfel de echipă, milităreşte organizată de coordonatorul traducerii, a lucrat într-un ritm susţinut şi greu de imaginat, astfel că într-un timp record (între 1760–1761) traducerea era încheiată în forma în care a ajuns până la noi. De altfel, numai lucrând în echipă a fost posibilă umplerea acelui gol istoric, urmare a unui destin nedrept cu românii de prea multă vreme. Pe de altă parte însă, la nivel stilistic, dincolo de diversitatea firească datorată conţinutului diferit al cărţilor biblice, diversitatea stilistică este şi mai accentuată la nivelul acestui text din pricina caracteristicilor idiostilului fiecărui traducător. Nu este exclus ca Samuil Micu să fi avut în vedere această diversitate stilistică, remarcată poate de el în traducerea de la 1760, atunci când susţinea necesitatea unei noi traduceri a întregului text „de unul cu asemenea stil şi aşezare a graiului”[12].

Traducătorii vin dintr-un areal lingvistic puternic marcat la toate nivelurile limbii[13], fapt care se reflectă în întregul text. Am crezut iniţial că, asemeni lui Nicolae Milescu, cărturarul umanist care nu-şi pusese problema realizării traducerii *Vechiului Testament* într-o variantă supradialectală a limbii române, tot astfel cărturarii din prima generaţie a iluminismului românesc, care trudesc la această nouă „facere” a *Bibliei* în limba română, nu abandonează graiul vorbit la nord de Mureş, graiul lor de acasă, pentru o normă supradialectală, pe care ei, formaţi în şcoli latineşti (Petru Pavel Aron, Grigore Maior, Silvestru Caliani sunt cei dintâi studenţi blăjeni la Roma), o conştientizau, dar nu întotdeuna o stăpâneau foarte bine[14]. S-a dovedit însă a nu fi întru totul aşa. Analiza amănunţită a textului ne-a demonstrat că, deşi nemărturisit, ei au încercat să elimine faptele de limbă cu un pronunţat caracter regional. În lupta lor dramatică cu cuvântul s-au confruntat însă cu probleme pentru care nu au găsit întotdeauna rezolvarea optimă, dar soluţiile propuse dovedesc tocmai această luptă acerbă cu cuvântul (vezi, de

---

[11] În realitate, aşa cum am subliniat în nota 4, Micu este nedrept faţă de rezultatul muncii lui Aron. Spuneam că Micu a cunoscut în mod cert textul tradus de echipa lui Aron, dar a refuzat să-l valorifice în traducerea pe care o iniţiază la 1783, după *Septuaginta*. E mai greu de înţeles, într-adevăr, de ce afirmă el că textul tradus la 1760 s-a păstrat numai pe nişte hârtii şi că unele dintre acestea s-au pierdut, de vreme ce textul a ajuns la noi în două variante, una chiar pregătită pentru tipar, dar care, cum se exprimă Micu însuşi în *Istoria şi lucrurile şi întâmplările românilor*, „pentru cuvioase pricini nu s-au tipărit”. *Cuvioasele pricini* invocate de Micu sunt decodate de I. Chindriş (*Secolele*, p.307); în mod logic, ar putea fi vorba de moartea autorului, dar şi de faptul că, într-un mediu în care ruperea de tradiţia bisericii orientale era practic imposibilă, nu se putea tipări o *Biblie* care urma textul *Vulgatei* occidentale. În alt mod decât în cazul spătarului Milescu (care spărgea şi tiparele vremii, traducând *Vechiul Testament* din greacă şi nu din slavonă), autorul unei asemenea realizări nu rămânea în conştiinţa posterităţii. Este acum de datoria acesteia să-l aşeze pe Petru Pavel Aron între cei care au trudit la „facerea” *Bibliei* în limba română.

[12] Este acesta unul dintre motivele care ne-au determinat să credem că Micu a cunoscut în mod direct traducerea lui Petru Pavel Aron (poate numai „maculatorul” traducerii, – deşi el aminteşte în *Istoria şi lucrurile şi întâmplările românilor* de „cuvioase pricini” care au împiedicat tipărirea –, variantă incompletă şi căreia îi lipseau, într-adevăr, „mâna şi îndreptarea de pe urmă”, cum susţine în cuvântul *Către cetitoriu*). Celălalt argument, cu care susţinem faptul că monahilor Blajului (şi cu atât mai puţin lui Samuil Micu!) nu le era străin textul tradus de echipa lui Petru Pavel Aron, este irefutabil: cvasiidentitatea rezumatelor capitolelor din B1760 şi B1795. Iată pentru exemplificare câteva rezumate selectate, pentru economia lucrării, numai din trei cărţi biblice. ***Cartea Facerii*: B1760, cap. 1:** „Despre zidirea lumii**,** usebirea şi podoaba făpturilor şi de închipuirea omului, căruia au supus Dumnezeu toate care zidise.”, **B1795, cap.1:** „Despre zidirea lumii**,** osibirea şi podoaba făpturilor şi despre zidirea omului, căruia i-au supus Dumnezeu toate care zidisă. ”; ***Pildele lui Solomon*: B1760, cap.1:** „Folosirea pildelor. Ascultarea şi îndemnul spre înţălepciune. Fiiul să dojeneaşte să nu urmeze după îmblânzirile păcătoşilor. Înţelepciunea îndeamnă spre a sa îmbrăţişeare, şi celor ce o urăsc le vesteaşte perirea.”, **B1795, cap.1:** „Folosul pildelor; ascultarea şi îndemnul spre înţelepciune; să dojeneaşte fiiul să nu urmeaze după îmblânzirile păcătoşilor; înţelepciunea îndeamnă spre a sa îmbrăţişeare, şi celor ce o urăsc le vesteaşte perirea.”; **B1760, cap.3:** „Înţălepciunea lungeaşte viaţa. Mila şi adevărul să nu să părăsască. Nădeajdea spre Dumnezeu. Teamerea de Dumnezău. Dumnezeu să Se cinstească. Certarea lui Dumnezău cu veselie a o priimi. Lauda înţălepciunii. Celor ce urmează înţălepciunea toate li-s norocite. Priiatinului degrabă a-i da, nici a-i face rău, nu a să prici. Celor răi a nu urma. Perirea celor fără leage şi blagosloveniia cuvioşilor.”, **B1795, cap.3:** „Înţelepciunea lungeaşte viiaţa; mila şi adevărul să nu să părăsească, nădeajdea spre Dumnezeu, teamerea de Dumnezeu; Dumnezeu să Se cinstească; certarea lui Dumnezeu cu veselie a o priimi; lauda înţelepciunii; celor ce urmează înţelepciunea toate le sânt norocite; degrab a da priiatinului şi a nu-i face rău; nu a să prici; celor răi a nu urma perirea celor fără de leage, ci blagosloveniia cuvioşilor.”; ***Sfânta Domnului Isus Hristos Evanghelie de la Matheiu*: B1760, cap.2:** „În ce chip filosofii cu daruri la Hristos cel născut au venit. Despre răpştirea lui Irod asupra pruncilor şi izgonirea lui Hristos în Eghipt şi de întoarcerea Lui la pământul Israil.”, **B1795, cap.2:** „În ce chip filosofii cu daruri la Hristos, cel născut, au venit; despre răpştirea lui Irod asupra pruncilor şi izgonirea lui Hristos în Eghipt şi de întoarcerea Lui la pământul Israil”. Cvasiidentitatea despre care vorbeam mai sus este, credem, concludent ilustrată de aceste fragmente. Comparaţiile se pot însă extinde la nivelul tuturor cărţilor *Bibliei*, fără a afecta concluzia noastră. Este cert că cei însărcinaţi de Ioan Bob cu întocmirea predosloviilor la cărţile biblice şi a rezumatelor la capitole pentru Biblia tradusă de Samuil Micu – printre care s-a aflat Micu însuşi (cf. I. Chindriş, *Secolele*, p. 337–338) – au avut în faţă traducerea lui Aron, în cele mai multe cazuri mulţumindu-se cu simpla copierea rezumatelor la capitole din acest text.

[13] Dacă ne referim la locul în care se realizează traducerea, Blajul se situează într-o arie lingvistică de interferenţă între subdialectul nordic şi cel sudic, arie care prezintă afinităţi mai ales cu variantele nordice din Banat-Hunedoara, Transilvania de nord şi Moldova, şi în mai mică măsură cu subdialectul sudic (Cf. I. Gheţie, Al. Mareş, *Graiurile dacoromâne în secolul al XVI-lea*, Bucureşti, 1974, p.332). Se impune însă o precizare: trebuie să ţinem seama aici numai în subsidiar de locul unde se desfăşoară activitatea propriu-zisă de traducere, pe primul plan trecând locul de obârşie pentru fiecare traducător în parte. Întrucât includerea lui Ioan Săcădate (originar din satul Săcădate din regiunea Sibiului) în echipa care a lucrat la traducere stă sub semnul incertitudinii (Vezi I. Chindriş, *Testamentul lui Petru Pavel Aron*, în ediţia de faţă, vol.I, p.LXX), putem spune că toţi traducătorii sunt de la nord de linia Mureşului, dar divergenţe dialectale se întâlnesc în interiorul fiecărei arii lingvistice, mai ales atunci când aceasta este mai întinsă. Episcopul Petru Pavel Aron este din Apuseni, din Bistra moţească, Grigore Maior este din Sărvăzel, în Sălaj, aproape de Tăşnad, Silvestru Caliani vine din centrul Transilvaniei, din Sânmartinul de Câmpie, Atansie Rednic, din Giuleşti, Maramureş, Gherontie Cotorea, din satul Totoiu, aproape de Alba-Iulia, Petru Pop de Daia, din Daia Română, judeţul Alba. Se conturează astfel o arie lingvistică foarte largă, în care se înscrie şi zona de la confluenţa Târnavelor, unde se afla atunci centrul spiritual al românismului.

[14] Aici intrăm în contradicţie, într-o măsură, cu o observaţie a lui I. Gheţie în legătură cu norma literară a două dintre cărţile realizate de Petru Pavel Aron: *Învăţătura creştinească*, ediţia a II-a din 1756, şi *Păstoriceasca poslanie* sau *Dogmatica învăţătură* din 1760. Specialistul bucureştean, care insista asupra faptului că norma literară muntenească era în expansiune după 1750, în Transilvania de sud-vest, prin cărţile blăjene care reproduceau cărţi ieşite din tipografiile de la Bucureşti sau de la Râmnic, susţinea că procesul de muntenizare „ne întâmpină şi în paginile cărţilor care nu reproduc tipărituri bucureştene sau râmnicene” (BDRL, p.410). În realitate, procesul de muntenizare a normelor literare din cărţile tipărite trebuie pus, în bună măsură, pe seama tipografilor, unii dintre ei veniţi chiar de la Râmnic (Cf. *ibidem*, p.415). Însuşi Gheţie, care nu le atribuia un rol decisiv tipografilor în impunerea normei muntene ca limbă literară în Transilvania, era totuşi de părere că, „intrate la tipar, textele, indiferent în ce variantă a limbii literare erau scrise, deveneau munteneşti” (*ibidem*, p. 412). Aceasta înseamnă că acolo, în tipografie, diortositorului şi tipografului le revenea sarcina, nu întotdeauna uşoară, de a „îndrepta” limba cărţilor date la tipar, în sensul eliminării particularităţilor nemunteneşti. O comparaţia între manuscrisele autografe ale celor două texte mai sus invocate şi textele tipărite ar fi concludentă în acest sens.

exemplu, **2.1.2.6.).** Ceea ce se pare că au urmărit cu precădere în demersul lor, și le-a reușit în bună măsură, a fost eliminarea maghiarismelor, care se întâlnesc în număr mare în traducerile realizate în Transilvania sub înrâurirea directă a calvinismului Nu înseamnă că lipsesc cuvintele de origine maghiară, dar prezența lor nu este deloc rebarbativă. De altfel, cele mai multe circulă până astăzi în regiunea amintită și în arii dialectale învecinate sau chiar sunt populare (*beteșug*). Dintre elementele de origine maghiară sau formate în limba română pe baza unui cuvânt împrumutat din maghiară reținem câteva, pe care le-am întâlnit mai des în text: *acar, băsău, baștă, batâr, beteșug, bolând, bolânzește* (adv.), *bolânzie, dărab, mintean, modru.*

Deși se traduce într-o perioadă în care normele variantei literare din Muntenia erau în evidentă expansiune[15], textul tradus în 1760 la Blaj păstrează, cum deja am subliniat, numeroase particularități dialectale ale ariei lingvistice din care provin traducătorii. Ne aflăm în fața unui text manuscris, iar manuscrisele au fost întotdeauna păstrătoare și purtătoare ale tradiției literare mai vechi și ale unor fapte de limbă dialectale.

2. Aspecte ale limbii literare în textul de la 1760

2.1. Particularități fonetice[16]

Peisajul fonetic din acest text nu este neapărat spectaculos, în ciuda numeroaselor divergențe care se înregistrează, deoarece în mai toate textele – cu precădere în manuscrise – din această perioadă și chiar de mai târziu se perpetuează destul de multe aspecte divergente în raport cu norma unică muntenească, în tot mai mare expansiune, după cum am văzut, prin intermediul cărților provenite îndeosebi din tipografia Râmnicului. Ceea ce se întâlnește în *Biblia* tradusă la Blaj între 1760–1761, mai mult decât în altă parte, dar numai în cazul anumitor fenomene lingvistice, este circulația amestecată a formelor, justificată în mai mare măsură atunci când e vorba de o lucrare care este rezultatul unui efort colectiv.

2.1.1. Vocalele[17]

2.1.1.1. Este specifică perioadei în care se realizează *Biblia lui Petru Pavel Aron* evoluția consecventă a vocalei [*a*], în poziție atonă, la [*ă*], în cuvinte ca *balaur* și *zadar*. Fenomenul caracterizează textele provenind din Moldova, Transilvania și Oltenia și este general[18] în textul analizat: *bălauri* (2Lg 32,33), (Ir 50,39); *bălaurilor* (Iov 30,29), (Ir 10,22; 49,33; 51,37); *bălaur* (Ir 51,34) etc. *zădar*: în loc. adv. *în zădar* „zadarnic" (Iș. rezum. cap.1; 20,7), (Jos 7,3), (1Sm 25,21), (Iov 1,9; 2,3; 9,29; 15,31; 39,16), (Ir 2,30; 4,30; 6,29; rezum. cap.7; rezum. cap.11; 22,13; 46,11), (In 15,25; rezum. cap.21).

2.1.1.2. Cuvântul *măcar* (<ngr. *makári*[19]) prezintă două variante: în cele mai multe cazuri, [*a*] protonic nu trece la [*ă*]: *macar*: în loc. cj. *macar că* (Jd 5,19; 7,22; 10,13), (Ir 4,27); *macar* (1Sm 23,14), (Ir rezum. cap.35); *macar*: în loc. cj. neobișnuită *macar deși* în loc de *macar că* (Fc 31,7), (Iov 20,18; 21,26), (Ir rezum. cap.18); în alte cazuri, mai rar, [*a*] evoluează la [*ă*]: *măcar*: în loc. cj. *măcar că* (2Lg. 10,15); (Jd 19,7); *măcar* (Fc 40,23; 42,8), (2Sm 18,3), (Iov 9,31); (Ir 15,7). Precizăm că am înregistrat și forma *mâcar* (2Lg rezum. cap.13), aceasta din urmă în mod sigur un reflex al grafiei divergente, fără susținere în plan fonetico-fonologic.

Încadrăm alături de adverbul *măcar* substantivul *măslin*, derivat regresiv din forma de feminin, în care se reflectă fonetismul mai apropiat de etimon: *maslin* (Fc 8,11), (Ir 11,16), (Ps 51,10; 127,3); *maslinul* (Iov 15,33); *maslinului* (Jd 9,8, 10); *maslini* (2Lg 28,40), (Jos 24,13); maslinii (Iș 23,11), (2Lg 6,11), (Jd 15,5), (1Sm 8,14); *maslinilor* (Iș 27,20), (2Lg 24,20), (2Sm 15,30), (Lc 19,29, 37; 21,37; 22,39), (In 8,1).

2.1.1.3. Fenomenul trecerii lui [ă] protonic la [a] nu se înregistrează practic în textul analizat. De exemplu, substantivul *păcat* și formele din paradigma lui gramaticală nu se întâlnesc decât în varianta cu [*ă*]: *păcatele* (Fc rezum. cap.6), (Iș 34,7, 10), (2Lg rezum. cap.9; 9,18), (1Sm rezum. cap.2); *păcatul* (Fc 4,7; 18,20; 31,36; 41,9), (Iș 9,34; 10,17; 32,34; rezum. cap.33), (2Lg 9,21, 27), (1Sm 2,17; 15,23, 25; 20,1), (2Sm 12,13; 19,20); *păcat* (Fc 20,9; 26,10; 50,17), (Iș 29,14, 35; 30,10; 32,21, 30, 31), (2Lg 15,9), (1Sm 6,3; 12,23; 14,38); *păcatelor* (1Sm 12,19); *păcatului* (Fc 43,9; 44,32); *păcate* (Fc rezum. cap.49) etc. La fel *bărbat* și toate formele flexionare ale acestui substantiv: *bărbat* (Fc 1,27; 2,23; 4,23; 5,2; 6,9; 7,2, 3, 9, 16; 9,20; 19,8, 31; 20,3; 24,16; 25,27; 29,19; 32,24; 38,14; 39,2, 14); *bărbatului* (Fc 3,6, 16; 9,5; 16,2, 3; 20,7; rezum. cap.30; 30,1, 9, 18; 39,16); *bărbați* (Fc 6,4; 32,6; 44,4; 47,6); *bărbaților* (Fc 12,20; 14,24; 19,8; 24,32); *bărbații* (Fc 17,23, 27; 18,16; 19,4, 5, 10; 20,8; 26,7; 34,22, 24, 25; 43,15, 16, 17); *bărbați* (Fc 18,2; 33,1; 46,32; 47,2); *bărbatul* (Fc 29,32, 34; 30,5, 15, 20; 38,25; 49,6)[20].

---

[15] I. Gheție susține că spre 1750 s-a realizat cea dintâi unificare lingvistică, în sensul muntenizării normelor limbii române literare din celelalte regiuni (BDRL, p.376 ș.u.).

[16] Facem precizarea că toate exemplele au fost excerptate din ediția de față a textului *Bibliei lui Petru Pavel Aron*. Divergențele care caracterizează textul la nivelul grafiei, indiferent de cauzele care le-au generat (Vezi I. Chindriș, *Secolele*, p.311), au pus serioase probleme specialiștilor care au asigurat transcrierea textului. Este firesc, așadar, ca aspectele care decurg de aici să se perpetueze în materialul care a rezultat în urma despuierii textului, și, implicit, să se repercuteze asupra interpretărilor avansate în analiza noastră, cu precădere la nivelurile fonetic și morfologic și, în mai mică măsură, la nivelurile sintactic și lexical. Am adus în discuție și forme de tipul *mâcar, câtră, tâlpi, tâbli* etc, care au fost transcrise întocmai pentru a reflecta grafia originalului, deși aceste grafii nu sunt susținute în plan fonetico-fonologic, deoarece, în mod cert, nimeni nu pronunța aceste cuvinte [*mâcar*], [*câtră*], [*tâlpi*], [*tâbli*] etc.

[17] Vom analiza aici și situația semivocalelor pentru a nu le mai discuta într-un subcapitol aparte.

[18] Pentru a contura mai bine decât o poate face un simplu studiu lingvistic, oricât de amănunțit, fizionomia limbii acestui text, am întocmit un amplu *Indice de cuvinte*, defalcat pe cărți biblice și combinat cu glosarea cuvintelor care ar putea pune probleme cititorului din zilele noastre. Prin urmare, nu vom exemplifica în exces fenomenele pe care le semnalăm și le explicăm, cei interesați putând urmări un fenomen lingvistic sau altul în *Indicele* care secondează fiecare carte biblică.

[19] Pentru o discuție mai amplă în legătură cu originea acestui cuvânt, vezi H. Mihăescu, *Influența grecească asupra limbii române pînă în secolul al XVI-lea*, București, 1966, p.156.

[20] Cum numărul ocurențelor acestui cuvânt în *Cartea Facerii* este impresionant, am considerat concludente exemplele excerptate din această carte. Situația din celelalte cărți biblice se poate ușor vedea în *Indice*.

2.1.1.4. Fonetismului [*ă*] în *păhar*, cu răspândire cvasigenerală în această perioadă se reflectă şi în textul analizat: *păharul* (Fc 40,11, 13, 21; rezum. cap.44; 44,2, 5, 12, 16, 17), (Jd 5,25), (Lc 22, 17, 20, 42); *păhară* (Iş 25,29, 33); *păhare*: (Iş 37,16), (Jd 9,27); *păharului* (Lc 11,39).

2.1.1.5. Fonetismul mai apropiat de etimon este cvasigeneral în cazul cuvintelor *blăstăm, (a) blăstăma, năcaz, fămeie*, precum şi în formele lor flexionare şi în derivatele lor. Abaterile sunt destul de rare: *oi blestema* (Fc 12,3); *vor blestema* (Fc 12,3); *va blestema* (Fc 27,29); *fie blestemat* (Fc 27,29) faţă de: *blăstămat eşti* (Fc 3,14); *blăstămat va fi* (Fc 3,17); *au blăstămat* (Fc 5,29); *blăstămat vei fi* (Fc 4,11); *voi blăstăma* (Fc 8,21); *blăstămaţ* (Jd 5,23); *blăstămaţi* (Jd 5,23); *blăstăma* (Jd 9,27) etc.; derivatul *femeiască*: *(cele) femeieşti* (eufem.) „menstruaţie" (Fc 18,11), faţă de *fămeiască* – în loc. s. (Pop.) *parte fămeiască* „fiinţă de sex femeiesc" – (Fc 6,19), (Jd 16,27). În mod evident însă, norma este cu fonetismul mai apropiat de etimon: *blăstămul* (Jd 9,57); *blăstăm* (Jd 21,18); *fămeia* (Fc 7,2); *fămeaia* (Fc 1,27; 5,2); *fămeaie* (Fc 7,3, 9, 16); *fămei* (Jd 5,30); *fămeaile* (Jd 21,16) etc.; *năcazurile* (Fc 3,16); *năcazul* (Fc 16,11; 31,42); *năcazului* (Fc 35,3); *vor năcăji* (Fc 15,13); *năcăjindu(-să)* (Fc rezum. cap.16); *vei năcăji* (Fc 31,50); *(să) năcăjeaşte* (Jd rezum. cap.3); *năcăjiia* (Jd 6,9); *(s-)au năcăjit* (Jd 10,8, 9); *a năcăji* (Jd 16,5); *năcăjiţi (foarte)* (Jd 2,15); *(celor) năcăjiţi* (Jd 2,18) etc.

În forme precum: *(să) blastămă* (Fc rezum. cap.9); *blastămă* (2Sm 16,9), (Iov rezum. cap.3; 3,8; 15,5), (Ir 15,10; 23,17); *să blasteme* (2Lg 23,4), (2Sm 16,10, 11) etc., [*a*] tonic nu îşi poate modifica timbrul pentru a deveni [*ă*].

2.1.1.6. Cuvintele *perete* (<lat. *parietem*) şi *pereche* (< lat. *paric(u)la*) se întrebuinţează în text în formele mai apropiate de etimon: *păreatele* (Fc 38,29), (1Sm 18,11); *păreate* (1Sm 19,10; 20,25; 25,22, 34); *păreţi* (2Sm5,11); *păreţii* (Iş 30,3; 37,26) etc.; *păretari* (Iş 26,1); *păretariu* (Iş 26,2); *părătarelor* (Iş 26,6) etc.; *păreache* (1Sm 14,14), (Lc2,24); *părechi* (Iov 1,3; 42,12), (Lc 14,19).

2.1.1.7. Cuvântul *nădejde* şi derivatele acestuia atestă tot fonetismul mai apropiat de etimon, fiind respectată evoluţia fonetică normală a lui [*a*] din elementele străine (slave, ungureşti etc.), redat foarte frecvent prin [*ă*][21], cu toate că în alte texte scrise în aria nordică este atestată inovaţia fonetică [*ă*] > [*e*][22]. Norma veche este aici riguros respectată: *nădejde* (1Sm 24,1, 23), (Ir 7,14); *nădeajde* (Ir 9,4; rezum. cap.17; 31,17; 39,18; 48,13); *nădeajdea* (Ir 17,7, 17; 48,7) etc.; *nădăjdui-voiu* (2Sm 22,3); *nădăjduiesc* (2Sm 22,31), (Ir rezum. cap.7; 46,25); *nădăjduindu(-să)* (1Sm rezum. cap.14; rezum. cap.17); *a nădăjdui* (Ir rezum. cap.9; 28,15; 29,31); *ai nădăjduit* (Ir 13,25) etc.; *nădăjduirea* (Ir 2,37); *nădejdioară* (Ir 31,21).

2.1.1.8. Aceeaşi evoluţie cunosc cuvintele (*a*) *locui* (<mg. *lakní*), *locaş* (<mg. *lakás*) şi derivatele lor (*locuire, locuitor, locuinţă, nelocuit*); întâlnim în textul analizat numai formele mai apropiate de etimon (*lăcui, lăcaş, lăcuire, lăcuitor, lăcuinţă, nelăcuit* etc.) şi nu pe cele actuale, care au fost ulterior refăcute prin analogie cu *loc*[23].

2.1.1.9. Prepoziţia *către* (<lat. *contra*) cunoaşte în acest text tot forma veche, mai apropiată de etimon, *cătră* (Iov 1,8, 12; 2,2, 3, 6, 10; 4,12 etc.). Ca variantă grafică, nu şi fonetică, am înregistrat şi forma *câtră* (Fc 3,13; 9,1). În unele cărţi această formă nu cunoaşte nici măcar o ocurenţă (2Sm, Ir, Dn), în altele însă este notată consecvent (în Jd am înregistrat 75 de ocurenţe ale formei *câtră*, faţă de numai 7 ale formei *cătră*; în 1Sm înregistrăm circa 100 de ocurenţe pentru *câtră*, faţă de numai 60 pentru *cătră*).

2.1.1.10. Cuvântul *năsip* (<bg. *nasip*) l-am înregistrat numai cu fonetismul mai apropiat de etimon: *năsipul* (Fc 22,17; 28,14; 32,12; 41,49), (1Sm 13,5), (2Sm 17,11), *năsip* (Fc 26,15), (Iş 2,12), *năsipului* (2Lg 33,19) etc. Inovaţia fonetică [*ă*] > [*i*] caracterizează în această perioadă textele provenind din aria sudică, în timp ce aria nordică va păstra şi după 1780 fonetismul mai apropiat de etimon[24].

Cu evoluţie diferită este verbul (*a*) *privi*, care este atestat în acest text exclusiv în forma cu [*i*], nici o dată în forma *prăvi* sau măcar în forma intermediară *previ*[25].

2.1.1.11. Cuvintele (*a*) *ridica*[26] şi (*a*) *risipi* şi cele care intră în paradigmele lor gramaticale şi în familiile lor lexicale sunt prezente cel mai frecvent în formele cu fonetismul mai apropiat de etimon[27]: *au rădicat* (Fc 7,17; 14,2; 28,18; 31,45; 35,14, 20; 45,2), (Jd 2,4; rezum. cap.6; 21,2), (Ir 51,1; 52,31); *rădicându-* (Fc 13,10; 18,2; 24,63; 33,1), (Jd 19,17); *rădicat-au* (Fc 22,13); *am rădicat* (Fc 28,22; 31,10, 51).

Pentru verbul *a răsipi* este cvasigeneral fonetismul mai apropiat de etimon: *răsipind* (Fc 9,11), *voi răsipi* (Fc 49,7), (Ir 13,14), *vei răsipi* (Jd 6,25), *au răsipit* (Jd 9,45), (Ir 10,25) *să răsipeşti* (Ir1,10). În aceeaşi situaţie sunt participiul verb sau adjectiv *risipit, -ă*: *răsipite* (Ir 2,13), *răsipiţi* (Ir rezum. cap.40; 40,7), *răsipită* (Ir 50,17) şi substantivul *risipire*: *răsipirea* (Ir rezum. cap.1; rezum. cap.25), *răsipire* (Ir rezum. cap.12; 12,11; 15,3; 17,3), *răsipirile* (Ir 25,34).

Fonetismul intermediar cu [*i*] nu este frecvent, fiind multe cărţi în care nu apre nici măcar o dată alături de fonetismul mai apropiat de etimon. Exemplificăm cu câteva forme[28]: *au râdicat* (Fc 21,16); *râdicându-* (Fc 22,4), (1Sm 6,13); *râdicând* (Fc 29,11; 43,29); *râdicându(-se)* (Jd 9,26); *râdică* (1Sm 2,8); *ai râsipit* (Tov 3,4); *râsipeaşte* (Tov 6,8), (Naum 21); *au râsipit* (Tov 13,4), (Naum 2,2); *voiu râsipi* (Naum 2,13); *râsipire* (Idt 5,23).

---

[21] Cf. Ov. Densusianu, ILR, II, p.53; ap. N. Iacob, *Limbajul biblic*, II, p.9.

[22] Cf. *ILRL Epoca veche (1532-1780)*, Vol.I, p.294.

[23] Vezi ocurenţele înregistrate în *Indice*.

[24] Cf. N. Iacob, *Limbajul biblic*, II, p.9.

[25] Vezi ocurenţele înregistrate în *Indice*.

[26] Formele actuale ar fi rezultatul unui fenomen de hipercorectitudine: vocala [*i*] (<[*ă*] <[*a*] neacc.) >[*i*]. Nu este exclus ca schimbarea aceasta ([*i*] >[*i*]) să fie rezultatul unei asimilaţii vocalice la vocala [*i*] din silaba următoare, în cuvinte precum: *a ridica, a risipi, nisip*. Cf. V. Arvinte, ST.L.FAC., p.64.

[27] Fenomenul nu este izolat, ci este cvasigeneral în textele acestei perioade, cu puţine excepţii, în toate regiunile (Cf. *ILRL Epoca veche (1532-1780)*, Vol.I, p.295). Nici după 1780 nu va fi definitiv abandonat în favoarea formelor intermediare sau a celor cu [*ă*] > [*i*] (Cf. N. Iacob, *Limbajul biblic*, II, p.10).

[28] Pentru situaţia la nivelul întregului text, vezi formele înregistrate în *Indice*.

2.1.1.12. În privința cuvintelor *folos, noroc, norod, (a) noroci, norocire, (a) zăbovi*, situația reflectată în textul de față confirmă afirmația potrivit căreia fonetismele etimologice, concurate serios de cele noi chiar din secolul al XVII-lea, ieșiseră din uz sau, oricum, se întâlneau rar[29]. Se realizează, așadar, numai accidental forme vechi: *nărocit* (Jd rezum. cap.4), (Nm 14,41); *zăbăvise* (Jos 10,37).

2.1.1.13. Norma pentru cuvintele *(a) mulțumi, mulțumire, mulțumită* („mulțumire"), cu [ă], este peste tot respectată: *să mulțămască* (2Sm 8,10); *să mulțămească* (2Lg 8,10); *au mulțămit* (Iov 31,20); *mulțămind* (Fc 24,48); *mulțămita* (Jd rezum. cap.5); (1Sm rezum. cap.2), (Ne 12,43); *mulțămită* (Fc rezum. cap.8), (Iș rezum. cap.15), (2Sm rezum. cap.7; rezum. cap.22), (Ne 12,37); *mulțămire* (Is rezum. cap.42; rezum. cap.49); *mulțămirea* (Ne 12,27); *mulțămirii* (Is rezum. cap.12).

2.1.1.14. Cuvântul (*a*) *lepăda* și derivatele sale nu cunosc evoluția lui [*e*] > [ă], deși aria lingvistică în care se înscrie textul ar trebui să favorizeze realizarea acestui fonetism. Doar câteva exemple cu [ă] putem cita: *a lăpăda* (2Lg rezum. cap.23); *am lăpădat* (Jd 6,9); *au lăpădat* (Nm 5,4); (Mc 12,8); *lăpădându-* (Lc 4,35); *vor lăpăda* (Lc 6,22); *a fi lăpădat* (Mc 8,31), (Lc 17,25); *lapădă* (Mt 18,8)[30]. Este interesant faptul că, în același spațiu lingvistic, cu nici 30 de ani mai târziu, dacă ne raportăm la momentul realizării traducerii, Samui Micu va întrebuința consecvent în traducerea *Bibliei* formele în care asimilarea vocalică se produce[31].

2.1.1.15. În cuvintele *derege (direge), derept (direpț), dereptate (direptate), deregător (diregător)* sincopa lui [*e*] ([*i*]) este cvasigenerală: *drept* (Fc rezum. cap.6; 6,9; 7,1; 20,4; 27,36), (Iov 1,1, 8; 2,3; 6,29; 8,3, 6; rezum. cap.9; 9,15; 10,15; 13,18; 15,14; 22,3; 32,1, 2; rezum. cap.33; 33,32; 34,5, 17; rezum. cap.35; 35,3; 36,3); *dreptul* (Fc 18,23, 25); *dreapta* (Fc 13,9), *dreaptă* (Fc 24,27, 48; 48,17); *dreptate* (Fc 15,6; 18,19), *dreptatea* (Fc 30,33) etc. Cum *Indicele de cuvinte* prezintă o imagine sinoptică asupra textului, nu augmentăm numărul exemplelor în care s-a produs inovația fonetică. Precizăm, în continuare, că sunt relativ puține cazurile în care [*e*] ([*i*]) se păstrează și înregistrăm câteva exemple: *deregători* (Fc 41,34); *direpț* (Fc 44,16), (Jd 9,19), (Iov 19,29; 33,1; rezum. cap.36), (Ir 5,5; rezum. cap.6; 26,19; 33,16; 37,15); *direaptă* (Jd 3,21) etc. Textul nu face decât să confirme o stare de lucruri: în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea formele etimologice sunt concurate de cele noi și împinse la periferia uzului, pentru ca, în final, acestea din urmă să se impună ca normă unică a limbii române literare.

2.1.1.16. Cuvinte de tipul: *aminte, din* (și compusele în care acesta intră), *cuvinte, veșminte* etc. nu apar decât în forma cu [*i*] (< [*e*] tonic sau aton). Faptul este firesc, deoarece formele vechi erau destul de rar raspândite chiar în texte din secolul al XVII-lea.

2.1.1.17. Cuvântul *tânăr*, îndiferent de valoarea morfologică cu care este întrebuințat, cunoaște atât forma cu [*î*], cât și forma cu [*i*], aceasta din urmă realizându-se într-un număr neașteptat de mare de cazuri[32]: *(foarte) tinăr* (Fc 18,7), *tinăr* (Fc 21,20), (Jd 17,7), (2Sm 23,8); *(cel mai) tinăr* (Jos 15,17), (1Sm 17,55); *tinărului* (Jd 18,3, 15, 17), (Ir 15,8), *tinărul* (Jd 19,9), (1Sm 14,1), (2Sm 1,13); *(mai) tinăr* (In 21,18).

Foarte rar, [*i*] apare în locul lui [*î*] și în alte cuvinte: *sint* (Fc 20,13), indicativul prezent al verbului (*a*) *fi*, *singele* (Iș 23,18); *sinul* (2Sm 12,3); *simbetei* (Iș rezum. cap.16), (Lc 13,14, 16); *simbăta* (Iș 16,29); *lăsind* (Fc 39,12), (2Sm 2,30); *lăsindu(-să)* (Ir rezum. cap.37).Cum de fiecare dată consoana precedentă este [*s*], putem vedea în aceste cuvinte grafii hipercorecte ale celor care încercau să evite în scris durificarea consoanei, conștientizând ca această rostire este una locală[33].

2.1.1.18. În paradigma verbului *a intra* și în substantivul *intrare* se conservă, fără excepție, fonetismul arhaic cu [*î-*]: *a întra, întrare*[34].

2.1.1.19. [*î*]>[*u*] în cuvintele *(a) umbla, (a) umple*, *(a) umfla*, doar sporadic consemnându-se formele mai apropiate de etimon. Pentru că formele cu [*î*]>[*u*] sunt cvasigenerale și se pot ușor urmări în *Indice*, înregistrăm, în continuare, câteva realizări cu [*î*]: *au împlut* (Fc 7,18; 21,19), (Iș 1,7; 35,31), (Jd 6,38; 17,5); *împluse* (Fc 24,16); *împlându-* (Fc 26,15), (Iș 40,28), *împle(-să)-va* (Iș 15,9), *am împlut* (Iș 28,3); *(să) împluse* (Jos 3,15); *împlutu(-)-au* (Tng 3,15); *împlând* (Fc 12,9); *voiu împla* (Ir 2,25); *(să) înflă* (Iov 31,23); *înflarea* (2Lg 18,22).

2.1.1.20. În cuvântul *curând*, [*î*]>[*u*] apare ca o particularitate a textelor scrise în Transilvania și Moldova[35]: *curund* (Fc 27,20), (Iș 32,8)(Iov 7,18; 10,20); *(mai) curund* (Fc 41,32), (Iș 2,18), dar sunt de departe mai frecvente formele cu [*i*]: *curând* (Fc 27,20), (Iș 12,33), (Jd 2,17, 23; 9,48, 54), *(mai) curând* (Fc 45,19). Uneori cele două forme apar chiar în cadrul aceluiași verset: (Fc 27,20).

2.1.1.21. Sincopa lui [*î*] în verbul (*a*) *sfărâma* și în derivatele acestuia nu se produce în toate situațiile, ceea ce face ca formele să circule amestecat: *au sfărâmat* (Iș 9,25); *să (se) sferime* (Iov 18,16); *sfărâmarea* (Ir 10,19), dar cu preponderența formelor fără [*î*]: *vei sfărma* (Iș 23,24), *(s-)au sfărmat* (Jos 9,12), *au sfărmat* (Jd 8,16), (1Sm 5,6; 6,5), (Ir 5,5; 52,17), *voiu sfărma* (Jd 8,7), (Ir 51,21, 22, 23), *voiu sfârma* (2Sm 22,43), *ai sfărmat* (Iov 22,9), *va sfărma* (Ir 5,17; 43,13), *am sfărmat* (Ir 48,38); *sfărmându-* (2Lg 9,21), *sfărmați* (2Lg 12,3) *sfărmare* (Ir 6,1), *sfărmării* (Ir 48,5).

2.1.1.22. [*o*] aton >[*u*] în acest text, lucru firesc pentru că fenomenul caracterizează și în această perioadă variantele nordice, cu precizarea că în paradigma verbului *a dormi* formele cele mai frecvente sunt cele cu [*o*]: *am dormit* (Fc 19,34); *vei dormi* (Fc 19,34); *au dormit* (Fc 19,35; 28,11; 30,16; 34,2), (Jd 16,3); *dormind* (Fc 32,13); *dormi-vom* (Ir 3,25), *vor dormi* (Ir 51,57), față de cele cu [*u*], mult mai rare: *să durmim* (Fc 19,32), *au durmit* (Fc 19,33; 35,22), *a durmi* (Jd 16,19); *vei durmi*

---

[29] Cf. *ILRL Epoca veche (1532-1780)*, Vol.I, p.295 și N. Iacob, *Limbajul biblic*, II, p.10-11).

[30] Pentru o imagine de ansamblu asupra fenomenului în discuție, vezi formele înregistrate în *Indice*.

[31] Vezi, în acest sens, analiza lingvistică asupra *Bibliei de la 1795*, în N. Iacob, *Limbajul biblic*, II, p.11.

[32] Fenomenul fie se produce în urma refacerii lui [*i*] după forma de plural, fie, într-un text sud-vest ardelenesc, este o particularitate a graiurilor vorbite în aria sud-vestică a Dacoromaniei (Cf. *ILRL Epoca veche (1532-1780)*, Vol.I, p.92 și p.299.

[33] Vezi infra, **2.1.2.18.2.**

[34] Vezi ocurențele înregistrate în *Indice*.

[35] Cf. *ILRL Epoca veche (1532-1780)*, Vol.I, p.300.

(Pl 24,33). Într-o situaţie similară este verbul coradical *a dormita*: *vei dormita* (Pl. 6,10); *dormitează* (Pl 10,5), dar şi *vei durmita* (Pl 24,33), cu precizarea că acest verb apare destul de rar în text.

Şi în cazul altor cuvinte formele circulă amestecat: *urbire* (Fc 19,11); *usebirea* (Fc rezum. cap.1); *(s-)au usebit* (Iov 21,10); *(să) uspătă* (Fc rezum. cap.43), *să se uspete* (Jd 16,23), *uspătându-(să)* (Jd 19,22), *uspătându(-se)* (2Sm rezum. cap.13), *(să) uspăta* (Iov rezum. cap.1); *uspăţ* (Fc 19,3; 26,30; 29,22; rezum. cap.43; 43,16), *uspăţu* (Fc 21,8; 40,20), (1Sm 25,36, 36), (2Sm 13,27), (Iov 1,4), *uspeţe* (Jd 16,25), *uspeţele* (Jd 16,25), *uspăţului* (Iov 1,5), faţă de: *ospăţu* (Fc 24,54; 43,32), (Jd 14,12, 17; 19,21), (2Sm 3,20; 12,4), (Ir 16,8), *ospeaţe* (Jd 9,27), *ospăţ* (Jd 14,10); *orbeasc* (Iş 23,8), (2Lg 16,19), *(să) orbeaşte* (Jd rezum. cap.16), (Iov rezum. cap.3); *orbie* (2Lg 28,28); *osăbit* (Jd 18,7).

În formele verbului (*a*) *înconjura* şi în derivate, [*o*] > [*u*][36] fără excepţie.

2.1.1.23. Cuvântul *tolbă* (<t.c., sl., rus., ucr. *torba*) l-am înregistrat numai în forma cu [*u*]: *tulba* (Fc 27,3), (Iov 30,11; 39,23), (Ir 5,16), *tulbă* (Fc 50,25), *tulbele* (Ir 51,11), *tulbei* (Tng 3,13). Închiderea lui [*o*] etimologic se pare că s-a produs sub influenţa cuvântului vechi slav *tulŭ*[37] „teacă", în acelaşi timp substituindu-se şi [*r*] etimologic cu [*l*].

2.1.1.24. Verbul (*a*) *porunci* şi derivatele acestuia se folosesc exclusiv cu formele actuale[38]. Nu am înregistrat nici cazuri în care [*u*] aton în poziţie nazală să evolueze la [*î*] (*porânci*), nici situaţii în care [*u*]>[*o*], prin asimilare vocalică (*poronci*).

2.1.1.25. Cuvântul *frumuseţe* şi alte cuvinte din aceeaşi familie lexicală atestă fenomenul sincopării lui [*u*] aton: *frumseaţea* (Fc 26,7; 41,7), (Ir 49,19; 50,44), *frumseaţa* (Fc 41,24), *frumseaţe* (2Sm rezum. cap.14), *frumseţea* (Iov 5,3; 18,13) etc.; *înfrumsăţat (foarte)* (2Sm 14,25), *înfrâmsăţat* (Fc rezum. cap.2), *înfrămsăţată* (Fc 29,17), *înfrămsăţate* (Fc 49,21), *înfrâmsăşată* (1Sm 16,12); *înfrâmsăţarea* (Iş 35,9). Cum nu am consemnat decât un caz – *frumuseaţea* (Ir 31,23) – în care fenomenul nu s-a produs, suntem de părere că avem a face cu un simplu „accident" grafic.

Cum se poate observa din exemplele de mai sus, formele acestor cuvinte sunt amestecate când e vorba de evoluţia lui [*u*] la [*i*] în poziţie nazală. Această evoluţie este justificată într-un text care provine din sud-vestul Transilvaniei[39], numai că ea nu se susţine şi în cazul cuvintelor (*a*) *porunci, poruncă* (**2.1.1.24.**), fixate deja în forma devenită normă literară.

Normală pentru un text ardelenesc este sincopa lui [*u*] aton în unele forme flexionare ale verbului (*a se*) *usca*: *(te) uşti* (2Sm 13,4), *să (se) uşte* (Iov 14,11), *(să) uscă* (Iov 8,12), dar înregistrăm şi formele cu [*u*] nesincopat: *să (să) usuce* (Iov 18,16); *usucă* (Pl 17,22); *să usuce* (Pr 26,12).

2.1.1.26. [*u*] etimologic nu se mai păstrează în verbul (*a*) *osteni* şi în derivatele acestuia[40], ceea ce înseamnă că spre 1780 formele în cauză ieşiseră din uz.

2.1.1.27. Deşi fenomenul anticipării elementului palatal în cuvintele *câine, mâine, mâini* (pl. lui *mână*), *pâine* se extinde dinspre sud în toate variantele limbii literare, textul analizat atestă, în număr foarte mare, formele mai apropiate de etimon: *mânilor* (Fc 5,29; 20,5; 49,24), *mânile* (Fc 14,20; 24,30, 47; 27,16, 22, 23; 30,29; 32,16; 33,10; 37,21, 23, 27; 39,13; 43,26; 46,4; 48,14; 49,8, 24), *mâni* (Fc 22,6), *mănilor* (Fc 31,42), *mănile* (Fc 37,22); *pânea* (Fc 3,19; 25,34; 39,6; 49,20), (Iov 20,14), *pâne* (Fc 14,18; 18,5; 21,4; 24,33; 28,20; 31,54; 41,54; 45,23; 47,13), *pâni* (Fc 18,6; 43,31), (Ir 44,17), *pânile* (Fc 27,17), *păne* (Fc 37,25); *cânii* (Iov 30,1). Formele mai noi le-am înregistrat, alături de cele mai apropiate de etimon, în cazul substantivului *pâine*: *pâini* (Fc 47,15), (Ir 38,9; 41,1), *pâinea* (Iov 22,7; 28,5; 33,20), (Ir 5,17; 11,19), *pâine* (Iov 15,23; 24,5; 27,14; 42,11), (Ir rezum. cap.37; 37,20; 52,33), *pâinile* (Iov 16,11), (Ir 37,20). Sunt cărţi în care fomele mai noi ale acestui substantiv fac de departe concurenţă celor mai vechi. De exemplu, în *Psalmi*, în 15 din cele 17 ocurenţe ale cuvântului se realizează formele mai noi[41]. Acest amestec de grafii care atestă deopotrivă rostiri etimologice şi rostiri cu [*îi*] este o caracteristică generală a manuscriselor.

2.1.1.28. Cazurile de reducere a hiatului [*i – i*] la [*i*] în formele verbului (*a*) *priimi* sunt cu totul sporadice (ar putea fi vorba mai degrabă de simple „accidente" grafice decât de o tendinţă de impunere a unui fonetism nou), lucru firesc pentru că fonetismul cu cei doi [*i*] în hiat este cvasigeneral până spre sfârşitul secolului al XVIII-lea: *au primit* (Jos 22,30), (Jd 19,3); *primeaşte* (2Sm rezum. cap.19), faţă de formele cu hiatul păstrat: *au priimit* (Fc 4,11; 34,24), (Iov 42,9), *am priimit* (Fc 19,21), *priimeaşte* (Fc 23,13; 33,10, 11), *să priimească* (Fc rezum. cap.33), *priimind* (Fc 39,8), *să priimim* (Iov 2,10), *priimesc* (Iov 15,34), *priimeaşte* (Iov 22,22), *voiu priimi* (Iov 42,8).

2.1.1.29. Hiatul [*ă – u*] s-a redus uneori la [*o*] în cuvintele care au în structură adverbul *lăuntru*: *dinlontru* (Iş 37,1; 38,7), (2Sm 5,9), (Iov 20,14), *dinlontrul* (Iov 21,24; 30,27); *înlontru* (Fc 27,18; 31,50) etc., dar sunt destul de multe situaţiile când hiatul se păstrează: *înlâuntu* (Fc 19,10); *înlăuntru* (Fc 39,14; 43,16; 47,7), (Iş 2,3; 16,5), *înlăuntrul* (Iş 3,1); *dinlăuntru* (Iş 25,11; 27,8), (Iov 16,14; 37,9; 38,36), (Tng 2,11), *dinlăuntrul* (Iov 9,9), (Ir 31,20, 33). Fenomenul reducerii hiatului în discuţie caracterizează graiurile de tip nordic, dar, într-o arie de confluenţă între nord şi sud, amestecul de forme era de aşteptat.

2.1.1.30. Cuvântul *nor şi* derivatele acestuia atestă reducerea hiatului [*o-o*] la [*o*]. Fenomneul este cvasigeneral, aşa cum se poate vedea din *Indicele de cuvinte*. Formele în care se păstrează încă mai vechiul hiat [*u-o*] sunt foarte rare: *nuor* (Iş 13,21; 16,10), (Lc 12,54); *nuorul* (Iş 40,32). Nu am întâlnit însă nici un caz cu hiatul [*o-o*] (*noor*).

2.1.1.31. Diftongul [*ia*], accentuat, în poziţie medială şi finală, evoluează la [*ie*], fără ca acest fenomen să fie general[42]. Ca dovadă, atestările sunt destul de rare: *aceluie* (Fc 18,24; 38,21); *dintâie* (Fc 25,32; 30,41); *ie* – imperativ – (Fc 19,15); *să vă mânieţ* (Fc 45,24). S-a constatat că fenomenul se înregistrează mai des în manuscrise şi rarisim în textele tipărite. Cei

---

[36] Al. Ciorănescu (DER, p.421) precizează că forma cu [*u*] este rezultatul normal al evoluţiei cuvântului; în formele cu [*o*] s-a produs o disimilare vocalică.

[37] Este punctul de vedre exprimat de H. Tiktin în DRG, s.v. şi împărtăşit de V. Arvinte (ST.L.FAC., p.53), punct de vedere faţă de care manifestă rezerve Al. Ciorănescu (DER, p.798).

[38] Vezi formele înregistrate în *Indice*.

[39] Cf. *ILRL Epoca veche (1532-1780)*, Vol.I, p.301.

[40] Vezi ocurenţele înregistrate în *Indice*.

[41] Vezi formele înregistrate în *Indicele* ce secondează *Cartea Psalmilor*.

[42] În Transilvania, fenomenul se înregistrează în texte la sfârşitul secolului al XVII-lea, ceea ce înseamnă că la data realizării acestei traduceri începuse să se infiltreze în limba manuscriselor (Cf. *ILRL Epoca veche (1532-1780)*, Vol.I, p.304).

care lucrează la traducere sunt cărturari remarcabili, oameni pentru care finalitatea unei asemenea munci nu putea fi decât tipărirea, de unde și mobilizarea nemărturisită, dar exemplară, pentru evitarea aspectelor vizibil regionale.

2.1.1.32. Un loc aparte în analiza noastră trebuie să ocupe [*u*] final, iar aceasta din două motive: întâi, traducătorii textului provin dintr-o arie în care [-*u*] postconsonantic se rostea; al doilea, suntem în fața unui manuscris, or în manuscrise, spre deosebire de tipărituri, **-u** apare mult mai frecvent.

Discuția trebuie purtată însă pe două coordonate. Vom urmări întâi situația lui [-*u*] păstrat după [*i*], cel mai des în forma *voiu* a auxiliarului la viitor, persoana I sg., și mai rar în alte cuvinte, iar apoi vom consemna și vom analiza cazurile în care se păstrează [-*u*] postconsonantic. Precizăm din capul locului că nu e vorba de consecvență în notarea lui [-*u*] nici într-un caz, nici în celălalt, situație care nu vine însă în contradicție cu ceea ce se întâmplă în alte texte, fie dinaintea momentului realizării acestei traduceri a *Bibliei*, fie contemporane cu aceasta. De fapt, tocmai din această inconsecvență s-au și iscat interminabilele discuții cu privire la statutul lui [-*u*] [43].

Formele de viitor la persoana I sg., în care se păstrează [-*u*], se înregistrează inegal în diferite cărți biblice ale traducerii de față. În forma *voiu*, **-u** nu are acoperire în realitatea fonetică, iar diferențele care apar de la o carte la alta în notarea lui [-*u*], pentru acest text, pot avea cauze multiple. Lucrul în echipă ar putea fi o cauză, dar credem că aceste diferențe pot fi alăturate problemelor pe care autorii traducerii de la 1760 a *Bibliei* în limba română, oameni de cultură de formație latinistă, le-au întâmpinat în scrierea chirilică [44], după cum, măcar ipotetic [45], nu poate fi eliminat din discuție rolul copistului [46]. Susținem afirmațiile de mai sus cu rezultatele analizei întreprinse asupra câtorva cărți biblice. În *Cartea Facerii* am consemnat numai de 3 ori forma *voiu*: *(mă) voiu ascunde* (4,14); *voiu cunoaște* (42, 15) și *voiu naște* (18,13), în timp ce pentru forma *voi* am înregistrat circa 80 de ocurențe. Comparabil stau lucrurile în următoarele cărți (Iș – o singură formă *voiu*; Pr și Nm – nici o formă *voiu*). În alte cărți însă, asistăm la o răsturnare a situației în favoarea formei *voiu*: în *Cartea lui Iosue*, am înregistrat de 12 ori forma *voiu* și numai o dată forma *voi*, iar în *Cartea Ruth* am consemnat exclusiv forma *voiu* [47].

Și în alte cuvinte [-*u*] se păstrează după [*i*] [48]: *obiceaiu* (Fc 29,3, 24, 26), (Pr 5,10), (Nm 6,17), (Mc 15,6), (Lc 22,39; 23,17); *paiu* (Fc 41,23); *raiu* (Fc rezum. cap.3; 3,2, 8, 10), (Lc rezum. cap.23; 23,43); *foiu* (Fc 21,14, 15), (2Sm 16,1); *gunoiu* (1Sm 2,8), (4Împ 6,25), (Ecz 22,2), (Lc 14,35, dar *gunoi* – 13,8); *povoiu* (Lc 6,48); *războiu* (vezi *Indicele* aferent cărților 1Sm, 2Sm, 3Împ, 4Împ, Ecz); *urloiu* (Ecz 24,41) [49].

În regiunea din care provin traducătorii acestui text, [-*u*] postconsonantic este o realitate fonetico-fonologică, consoana finală fiind în mod obișnuit însoțită de un suflu labial, deprindere păstrată până târziu de vorbitorii acestei zone. Faptul că **–u** nu este notat consecvent nu înseamnă că nu avea corespondent în rostire. O explicație ar putea veni din nou dinspre problemele pe care traducătorii le întâmpină în scrierea cu caractere chirilice, deși amestecul de grafii la acest nivel e un loc comun aproape în toate textele românești vechi [50]. Din exemplele care urmează se poate contura chiar o normă a rostirii lui [-*u*]. Este evident faptul că [-*u*] apare mai frecvent după consoană surdă, care are în mod cert mai multă nevoie de susținere prin suflu labial: *acoperișu* (Ps 101,8); *adusu* (Înț 14,17); *arcu* (Ps 77,57); *aurul* (Ps 44,14); *brațu* (2Lg 5,15; 26,8); (4Împ 17,36); *călărașu* (2Mac 3,25); *chizeașu* (1Mac 8,7); *istețu* (Înț 8,19); *(Te-)ai îmbrăcatu* (Ps 103,1); *împăratu* (4Împ 22,9); *învățu* (2Lg 4,1, 14); *lanțu* (Dn 5,7, 16, 29); *lațu* (Ps 24,15; 34,8; 139,6); *lăcașu* (Înț 13,15); *mărețu* (4Împ rezum. cap.14); *ostașu* (2Mac 8,9), (Înț 18,15); *părtașu* (1Mac 10,65), (2Mac 7,29), (Ps 118,63), (Înț 6,25); *prețu* (2Par 1,16), (Ps 43,13); *puțu* (1Mac 7,19), (2Mac 1,19); *sălașu* (Ps 101,7); *soțu* (2Mac 5,20); *am trimisu* (2Par 2,13); *să trimițu* (4Împ 6,13); *trufașu* (1Mac 7,34); *uriiașu* (1Mac 3,3); *uspățu* (1Mac rezum. cap.16), (Înț 8,9; 19,11); *vrăjmașu* (2Mac 3,38) și apare mai rar după consoană sonoră sau după sonantă: *să auzu* (Ps 25,7); *să cazu* (Ps 7,5); *crezu* (Ps 26,13); *să deșchizu* (Cânt 5,5); *hamu* (4Împ 19,28); *hieru* (4Împ 21,13); *inu* (2Lg 22,11); *măru* (Cânt 4,3); *năcazu* (Ps 10 Ov,1; 59,13; 90,15; 107,13; 118,143); *să prinzu* (4Împ 6,13); *să (mă) rușinezu* (Ps 24,20; 118,80); *slobozu* (1Mac 10,32); *văzu* (4Împ 9,17; 23,17); *să văzu* (1Mac 2,7), (Ps 26,4; 39,13; 62,3); *viforu* (Ps 54,8); *vinu* (2Lg 11,14). Destul de rar apare după după grup consonantic: *ascunzu* (Înț 7,13); *desculțu* (Is

---

[43] În legătură cu statutul lui [-*u*] în limba română, vezi: A. Avram, *Cercetări asupra sonorității în limba română*, București, 1961; Idem, *Grafia chirilică și problema opoziției /ă/:/î/ în dacoromâna din secolele al XVII-lea și al XVIII-lea*, în SCL, 1973, nr.1; Ovid Densusianu, *Istoria limbii române*, Vol. II. *Secolul al XVI-lea*, București, 1961; I. Iordan, *Limba română actuală. O gramatică a greșelilor*, ediția a II-a, București, 1947; Gh. C. Moldoveanu, ***U** final a ton în limba română*, în vol. *Omagiu profesorului și omului de știință Vladimir Zagaevschi*, Chișinău, 2003, p. 191-200; E. Petrovici, *Corelația de timbru a consoanelor rotunjite și nerotunjite în limba română*, în SCL, III, 1952; Al. Rosetti, *Despre U final*, în Idem, *Istoria limbii române*, vol. IV, V, VI, București, 1966; P. Zugun, ***U** final în secolele al XVII-lea și al XVIII-lea*, în SCL, 1972, nr.5.

[44] Vezi, în acest sens, *Notă asupra ediției*, pass. (în ediția de față).

[45] Rămânem doar în ipotetic pentru că timpul nu ne permite să comparăm cele două variante în care s-a păstrat *Vechiul Testament* pentru a vedea în ce măsură copistul a schimbat grafiile pe care le-a găsit în manuscrisul original, deși e greu de presupus că ar fi făcut o schimbare în sensul eliminării formei *voiu* în unele cărți și, dimpotrivă, al eliminării formei *voi* în altele. Nu putem însă ignora nici consecvența cu care se notează *voi* în *Noul Testament*, care se păstrează exclusiv în manuscrisul original al traducătorilor. *Evangheliile* sunt foarte unitare din acest punct de vedere: *voiu* este de câte 2 ori în Mt și In, o singură dată în Lc și nu se înregistrează nici măcar o dată în Mc.

[46] În legătură cu rolul celui care a copiat *Vechiul Testament* în vederea tipăririi, vezi **2.1.2.18.2 –** discuția despre fricativa sonoră [*z*]).

[47] .*Cartea lui Iosue*: *voiu cumpăra* (4,4); *voiu da* (8,18; 11,6); *da(-)-voiu* (15,16); *voiu fi* (1,5; 7,12); *voiu începe* (3,7); *voiu lăsa* (1,5); *voiu părăsi* (1,5); *voiu putea* (14,12); *voiu ștearge* (13,6); *voiu zice* (6,10; 7,8), dar *voi da* (1,2). *Cartea Ruth*: *voiu căștiga* (3,1); *cerca(-)-voiu* (3,1); *voiu culeage* (2,2); *voiu face* (3,5); *face(-)-voiu* (3,11); *voiu găsi* (2,2); *voi lua* (1,17; *voiu mearge* (1,16; 2,2); *voiu muri* (1,17); *voiu priimi* (3,13); *voiu zăbovi* (1,16).

[48] Credem însă că sunt simple „accidente" grafice cazurile în care se notează **-u** în forma pronumelui personal *voi*: *pre carii Eu i-am trimis la **voiu*** (Ir 26,5); *care **voiu** ziceți a fi pustiiu* (Ir 32,43).

[49] Pentru cazurile în care **-u** preia rolul articolului hotărât, vezi **2.2.2.1.**

[50] Explicația pe care o propune Emil Petrovici pentru acest amestec de grafii nu credem că are motive să fie respinsă: „cărturarii care aveau consoane rotunjite în graiul lor s-au servit de un **u** final pentru a nota timbrul **u** al acestora. De aceea, la început, vor fi existat texte cu **u** final notat consecvent (de pildă *Codicele Voronețean*), scrise de cărturari originari din regiuni cu consoane finale rotunjite, și texte având consecvent ieruri finale după consoane, scrise de cărturari originari din regiunui cu consoane finale nerotunjite. Mai târziu cele două feluri de a scrie s-au amestecat". (*Corelația de timbru a consoanelor rotunjite și nerotunjite în limba română*, în SCL, III, 1952, p.147). De la acest amestec al celor două feluri de a scrie și până la a amesteca formele în care, într-un fel sau în altul, prin **u** sau prin **ieruri,** [-*u*] se nota cu cele în care [-*u*] nu se mai nota nu mai era decât un pas. Iar când cei care scriu nici nu stăpânesc foarte bine scrierea cu slove chirilice, atunci inconsecvența în notarea lui [-*u*] e un lucru de înțeles.

rezum. cap.20; 20,2, 3); *făgăduindu* (1Mac rezum. cap.10); *împarțu* (Înț 7,13); *orzu* (2Par 2,10); *să pierzu* (Ps 100,8); *au prinsu* (2Par 25,12).

2.1.1.33. Deoarece în transcriere nu s-a notat accentul, nu avem posibilitatea să investigăm un mare număr de cuvinte pentru a vedea în ce măsură locul accentului fonetic în unele cuvinte este altul decât în alte texte din aceeași perioadă sau decât în limba actuală[51].

Adverbul *măcar* a fost înregistrat de 3 ori în acest text, în două variante, fiecare variantă accentuată diferit: *mácar* (31,7), cu accentul pe penultima silabă, și *măcár* (40,23; 42,8), cu accentul pe silaba finală. Și în adverbul *acolo* am înregistrat accentul fonetic pe ultima silabă, nu pe penultima, așa cum este în limba literară actuală; în limba populară, forma accentuată pe ultima silabă se aude frecvent. Precizăm însă că din totalul de peste 60 de ocurențe din această carte biblică, am verificat după manuscris numai primele 30 de forme. Faptul că notarea accentului în aceste exemple consecutive nu cunoaște nici o deviere ne-a determinat să admitem că acesta este în acest text[52] locul accentului în cuvântul discutat.

Locul accentului în substantivele proprii n-a fost deloc ușor de stabilit de către traducători, fiind vorba despre cuvinte care trebuia adaptate la sistemul limbii române. Numele de țări și de regiuni care au în structură sufixul *-ia* urmează, în acest text, modelul latinesc de accentuare, adică este accentuată antepenultima silabă[53] din cuvânt: *Mesopotámia* (Fc rezum. cap.24; 24,10; 25,20; rezum. cap.28; 28,2, 6; 33,18; 35,9, 26), *Mesopotámie* (Fc 28,5), *Mesopotámiia* (Fc 46,15; 48,7)[54]. În același fel sunt accentuate și alte nume proprii terminate în *-ia*: *Ethiópiei* (Fc 2,13); *Asíria* (Fc 25,18), *Síria*[55] (Fc 28,7), *Síriii* (Fc 28,2, 5; 33,18; 46,15), *Sírei* (Fc 28,6; 35,9, 26); *Versáviei* (21,14), *Versávie* (21,31; 26,33), *Versávia* (21,34; 22,19; 26,23; 28,10)[56].

Dificultăți în ce privește adaptarea numelor proprii la normele de accentuare din limba română au întâmpinat traducătorii și în cazul altor cuvinte, fapt susținut de modul diferit în care este accentuat în traducere unul și același cuvânt: *Hánaan* – cu accent pe antepenultima silabă în majoritatea covârșitoare a pozițiilor (Fc 9,18, 25, 26, 27; 10,15, 19; 11,31; rezum. cap.12; 12,5; rezum. cap.13; 13,12; 16,3; 23,2, 19; 28,1, 6, 8; 31,18; 33,18; 35,6; 36,2; 37,1; 42,5,7, etc.), dar și *Hanaán* – cu accent pe ultima silabă (Fc rezum. cap.9; 9,22). Aceeași variație am consemnat-o pentru numele propriu *Sodoma*, accentuat o singură dată, poate accidental, *Sódoma* (Fc. 10,19), apoi, în toate pozițiile, în funcție de forma în care substantivul a fost adaptat – *Sodoma* sau *Sodom* – cu accent pe penultima: *Sodóma* (Fc 13,12; 14,12) sau pe ultima silabă: *Sodóm* (Fc 18,22, 26; 19,1, 24, 28), cu precizarea că accentul este stabil, în cursul flexiunii, rămânând pe aceeași silabă a radicalului: *Sodómul* (13,10; rezum. cap.14), *Sodómului* (rezum. cap.14; 18,16, 20; rezum. cap.19). Aceeași situație am înregistrat-o în cazul cuvântului *Vithil/Viftil* accentuat și pe penultima: *Víthil* (35,6), dar și pe ultima silabă – *Vifthíl* (Fc rezum. cap.35; 35,1), *Vithíl* (Fc 35,3).

În alte nume proprii bisilabice sau trisilabice, se observă același „joc" al accentului. Regula de accentuare în latină impune accentul, cu câteva excepții, pe penultima silabă, dacă cuvântul este bisilabic, așa cum se regăsește cel mai frecvent și în cuvintele din traducerea românească: *Náhor* (Fc 24,10); *Návath* (Fc 28,9); *Séin* (Fc 32,3); *Síhim* (Fc rezum. cap.35); *Sígor* (Fc 13,10); *Háran* (Fc 11,31; 12,5; 28,10), *Háram* (Fc 11,32; 12,4); *Sára* (rezum. cap23); *Sárai* (Fc 12,5; rezum. cap.16), *Sáraii* (rezum. cap.17), față de: *Gathán* (Fc 36,16); *Salím* (Fc 33,18), *Agár* (rezum. cap.16); cuvintele trisilabice sau plurisilabice au, cu câteva excepții, accentul pe penultima sau pe antepenultima, în funcție de cantitatea penultimei silabe: *Ádaman* (Fc 10,19); *Séveon* (Fc 36,2); *Ámalih* 36,16), dar: *Sivoím* (Fc 10,19), *Mahelíft* (Fc 28,9), *Mahanaím* (Fc 32,2).

2.1.2. Consoanele

2.1.2.1. Palatalizarea labialelor[57] am consemnat-o în unele cărți biblice: *hicatului* (Iș 29,13, 22), (Pr 3,4, 10, 15; 4,9; 7,4; 8,16, 25; 9,10, 19); *hicatul* (Tng 2,11); *hierbeți* (Pr 8,31); *hiertură* (Iș 12,39); *hiarăle* (Ir 12,9; 28,14); *hiarălor* (Ir 16,4); *hierile* (Ir 21,6).

Reflex al tendinței de evitare a palatalizării se consideră a fi, în mod obișnuit[58], notarea consecventă a cuvintelor *viclean, vicleșug* (<mg. *hitlen, hütlen, hütlenség*) cu [*v*] în locul lui [*h*] etimologic. Formele cu fonetism etimologic – *hiclenie* (Fc rezum. cap.29); *hicleșug* (Iș 32,12) – sunt rare, deși ar fi justificate într-o regiune în care, fiind cunoscută limba maghiară din care provin aceste cuvinte, se putea stabili ușor relația cu etimonul. Aceeași tendință de evitare a palatalizării, extinsă dinspre ariile în care palatalizarea labialelor era un fenomen curent, în speță, dinspre Moldova, o atestă rostirea *movilă* a cuvântului de origine slavă[59], cu [*ǵi*] în etimon (<sl. *mogyla*): *movilă* (Fc 31,46), *movila* (Fc 31,47, 48, 51, 52). Am consemnat și forma

---

[51] Cele câteva considerații se limitează doar la *Cartea Facerii*.

[52] Am avut în vedere și faptul că în același mod este accentuat acest cuvânt și în alte texte: în B1795 (*Cartea lui Iov*), am consemnat exclusiv această formă (Cf. N. Iacob, *Limbajul biblic*, II, p. 150), și tot accent în poziție oxitonă a înregistrat V. Arvinte în *Biblia de la București* (Cf. V. Arvinte, ST.L.FAC., p.48).

[53] „Când accentul cade pe silaba penultimă, numele propriu respectiv se încadrează în sistemul de denumiri de origine grecească, iar când accentul este pe silaba antepenultimă, avem a face cu sistemul latinesc al numelor de țări și de regiuni" (V. Arvinte, ST.L.FAC., p.48).

[54] Într-un singur caz – *Mesopotamia* (31,18) – nu am putut stabili dacă accentul este notat sau nu.

[55] *Siria* este, de fapt, *Asiria*, adică țara Assur (Vezi V. Arvinte, ST.L.FAC., p.48 și DB p.102 ș.u.).

[56] Adaptarea, fără excepție, a acestor substantive nume de țări sau de regiuni la sistemul de accentuare latinesc este firească într-un text care reprezintă traducerea *Vulgatei* în limba română. Se impune însă precizarea că în multe texte literare vechi cele două variante de accentuare au circulat în variație liberă, chiar dacă traducerile se făceau din slavonă sau din greacă, fără a întrebuința și original latin. Chiar și atunci când se folosea, izvorul latinesc rămânea de obicei în susbsidiar. V. Arvinte (ST.L.FAC. p.48) susține cu exemple din cele trei traduceri, din secolul al XVII-lea, ale *Vechiului Testament* în limba română, așa cum sunt ele conservate în Ms.45, Ms.4389 și B1688, această „luptă" dintre variantele de accentuare: „în ms.45 este prezent modul de accentuare grecesc, în BB, cel latinesc, dar cu oscilații, iar în ms.4389 întâlnim un amestec de forme accentuate pe penultima și pe antepenultima [silabă – n.n. N.I.] (...)." (Pentru situația din alte cărți biblice, din B1688, în afară de *Cartea Facerii*, vezi Idem, ST.L.EX. p.1; ST.L.DT., p.11 – 12; NORMELE (1688), p.III – IV). În traducerea lui Micu, toate cuvintele pe care le-am discutat aici sunt accentuate după model latin, fapt ce nu mai necesită, credem, argumentare. Lipsește din toate aceste traduceri anterioare, ca și din B1795, cuvântul *Versavia*, pe care autorii traducerii de la 1760 l-au luat din textul latinesc, fără să îl traducă, așa cum ce întâmplă în celelalte texte amintite aici.

[57] Pentru cazurile – cele mai numeroase – în care labiala rămâne intactă nu am mai dat exemple aici, ele putând fi însă ușor găsite în *Indice*.

[58] Cf. V. Arvinte, ST.L.FAC., p.55.

[59] Acceptată de cei mai mulți specialiști, originea slavă a acestui cuvânt este considerată îndoielnică de Al. Ciorănescu, care crede că e vorba doar de o coincidență cu sl *mogyla*, cuvântul fiind „românesc de natură expresivă" (DER, p.524). [-*vi*-] în loc de [-*ǵi*-] este considerat și aici tot efectul („destul de recent") al unei hipercorectitudini moldovenești.

mohile (Iș 8,14), în aceeași carte în care am înregistrat atât palatalizarea lui [*f*] urmat de [*i*] la [*h́*]: *hicatului* (Iș 29,13, 22); *hiertură* (Iș 12,39), cât și forma *hicleșug* (Iș 32,12) alături de *vicleșug* (Iș 22,9).

2.1.2.2. Formele verbului *a rupe* și derivatele acestui cuvânt îl au pe [*m*] etimologic în structură: *să rumpă* (Fc19,9), (2Sm 21,10), (Ps 36,14); *să rumpem* (Ps 2,3); *rumpându-*(Fc37,30, 34; 44,13), (Iș 37,30, 34; 44,13), (2Sm rezum. cap.1; 13,19); *rumpând* (Jd rezum. cap.15); *rumpe* (Jd 16,6); *or rumpe* (Fc 40,19); *ar rumpe* (Jd 16,9); *rumpere* (Ir 15,3), *rumperea* (Ir 30,12).

Tot din considerente etimologice, tema perfectului – *rupsease* (1Sm 30,23) – și participiul, adjectiv sau cel din structura formelor verbale compuse, nu au [*m*] în structură: *(s-)au rupt* (Fc 7,11) (1Sm 15,27), (Ir 10,20; 52,7), *ruptă* (1Sm 4,12), *ruptă* (2Sm 1,4; 15,32), *rupte* (2Sm 14,30). Sub influența acestor forme va avea loc, la o dată ce nu poate fi precis stabilită[60], căderea lui [*m*] din grupul consonantic [*mp*].

2.1.2.3. Inovație de tip nordic[61], epenteza lui [*p*] în cuvintele *îndărăt, dindărăt* se produce în mod curent în textul analizat, așa cum o atestă exemple excerptate din câteva cărți biblice și cum o demonstrează *Indicele* pentru restul cărților: *îndărăpt* (Fc 9,23; 19,17; 38,29; 42,25; rezum. cap.44; 49,17), (Jd 9,20; 11,26; 18,23; 19,3; 20,40), (Jos 8,20), (Tov 1,25; 13,12), (Is 28,13; 42,17; 50,5), (1 Mac rezum. cap.6; 8,22; 9,47; 10,29), (In 18,6; 20,14); *dindărăpt* (Fc 49,19), (Jd 3,24), (1Mac 9,16). În cuvintele formate pe baza adverbului *îndărăt*, constatăm un amestec de grafii: forme fără [*p*] – *îndărătnic* (2Lg rezum. cap.21; 21,18, 20); *îndărătnică* (Ps 100,4) –, alături de grafii care susțin producerea fenomenului în discuție: *îndărăbnică* (Mac 3,20), o formă în care asistăm la acomodare consonantică în sensul sonorizării lui [*p*] sub influența sonantei, dar și: *(cel) îndărăvnic* (Ps 17,27); *îndărăvnică* (Ecz 3,28; rezum. cap.36; 36,22); *(Te) vei îndărăvnici* (Ps 17,27); *îndărăvnicii* (Ps 124,5) – în care acomodarea consonantică s-a produs pentru apropierea celor două consoane din perspectiva locului de articulare (labială sonoră + dentală sonantă > labiodentală sonoră + dentală sonantă)[62].

2.1.2.4. Cuvintele *jertfă,* (*a*) *jertfi, jertfire, jertfuire,* (*a*) *jertfui, jertfelnic* prezintă un mare număr de variante[63]. Interesează însă aici dacă [*v*] etimologic se păstrează sau este înlocuit de perechea ei surdă. Textele atestă un amestec de forme, în care cele mai noi, de tipul: *jirtfă* (Fc 8,20; rezum. cap.15; 22,2, 3, 6); *jirtfe* (Fc 4,3; rezum. cap.8; 46,1); *jârtfele* (1Sm 2,28); *au jertfuit* (1Sm 1,4); *să jertfuiască* (Fc 22,10); *jertfuind* (Fc 31,54); *jirtfuiește* (Fc rezum. cap.12), fac concurență serioasă formelor mai apropiate de etimon.

2.1.2.5. [*f*] este prezentă peste tot în cuvintele *sfat, sfânt, sfetnic, sfeșnic*[64], care au în etimon [*v*]. În grupul consonantic [*sv*], greu de pronunțat pentru vorbitorul de limbă română, s-a produs o acomodare consonantică, constând în pierderea caracterului sonor al consoanei [*v*] și transformarea ei în perechea surdă [*f*]. Fenomenul se generalizase încă din secolul precedent[65].

2.1.2.6. Palatalizarea dentalelor nu am înregistrat-o decât rar în text – ***unghița*** (Is 19,9), ***unghițe*** (3Împ 7,40, 45; 18,28) – fenomenul nefiind întâlnit decât rareori în textele scrise cu slove chirilice, deoarece alfabetul chirilic nu dispunea de semne speciale pentru a nota fonemele [*t́*], [*d́*], [*ń*][66]. Am consemnat, în schimb, un număr relativ mare de grafii hipercorecte de tipul: *să înteaie* (Ecl 11,5); *ai întegat* (Iov 10,10, 11); *tica* „chica" (2Sm 14,26); *titie* (Iș 39,21), (Pr 16,4); *titiii* (Iș 39,21); *știop* (Pr 21,18), (2Sm 19,26); *ștop* (2Sm 4,4; rezum. cap.9; 9,13); *ștopul* (2Sm 5,8); *ștopului* (Iov 29,15); *ștopi* (2Sm 5,8), (Ir 31,8); *ștopii* (2Sm 5,6); *hiațintine* (Iș 39,19) – față de *hiachint* (Iș 29,22); *hiachintină* (Iș 39,20); *rânteza* (Ir 5,8), *rântezați* (Ir 31,7), *rântezărilor* (Ir 8,16), față de *rânchezarea* (Ir 13,27) – în aceeași carte biblică. Prezența acestora este, pe de o parte, semn că palatalizarea dentalelor se producea în mod curent în zona din care provin traducătorii și că ei au încercat să evite această particularitate dialectală, iar, pe de altă parte, aceste forme sunt mărturii ale trecerii lui [*ḱ*] la [*t́*] și chiar la [*ț́*] – *hiațintine* (Iș 39,19), în diferite graiuri din Transilvania, inclusiv în Transilvania de sud-vest, unde s-a tradus textul analizat[67].

2.1.2.7. Propagarea lui [*n*] în substantivul *genunchi* este un fenomen firesc în acest text: *genunchele* (Fc 30,3; 50,22), (Iov 4,4); *jenunchele* (Fc 41,43), (Jd 7,5, 6; 16,19). Fenomenul a constituit mereu o trăsătură fonetică distinctivă, alături de altele, a ariei dialectale nordice în raport cu cea sudică[68].

2.1.2.8. Dentala vibrantă [*r*] este muiată în derivatele cu sufixele *-ar* și *-tor* și în cuvintele care au un fonetism apropiat: *cer, ajutor, spor* etc. Consecvența cu care se notează [*ŕ*] este normală într-un text care provine dintr-o arie dialectală în care până astăzi [*r*] se rostește muiat în acest context fonetic. Este concludent faptul că aproximativ 90 de cuvinte din *Cartea Facerii* au la final [*ŕ*] palatalizat: *ceriul* (Fc 1,1; 2,4; 7,19; 9,14; 14,19), *ceriu* (Fc 1,8, 9; 6,17; 8,2; 11,4; 15,5; 19,24; 21,17; 22,11, 15; 28,12), *ceriului* (Fc 1,14, 15, 17, 20, 26, 28, 30; 2,4, 19, 20; 6,7; 7,3, 11, 23; 8,2; 9,2; 14,22; 22,17; 24,3, 7; 26,4; 27,28, 39; 28,17), *ceriurile* (Fc 2,1); *mădulariului* (Fc 17,11), *mădulariu* (Fc 17,14), *mădulariul* (Fc 17,23); *povățuitoriul* (Fc 26,26; 49,10), *povățuitoriu* (Fc *sg. nom.* 36,15, 16, 17, 29, 30, 40, 41, 42, 43), *povățuitorilor* (Fc 36,40), *povățuitoriului* (Fc 41,12) și numai 2 cuvinte au [*r*]: *povățuitor* (Fc 36,15, 18); *slujitor* (Fc 49,15). În situația în care asistăm la notarea consecventă a palatalizării lui

---

[60] Cf. I. Gheție, BDRL, p.130.

[61] Cf. Cf. I. Gheție, Al. Mareș, *Graiurile dacoromâne în secolul al XVI-lea*, București, 1974, p.135.

[62] Este mai ușor de rostit *îndărăvnic* decât *îndărăbnic.*

[63] Pentru o imagine asupra diversității de forme înregistrate în cazul acestor cuvinte, vezi *Indicele de cuvinte* ce secondează *Cartea preoției*, articolele: **JERTFĂ, JERTFELNIC, (a) JERTFI, JERTFIRE, JERTFIT, (a) JERTFUI, JERTFUIT.**

[64] *Vezi* formele înregistrate în *Indice.*

[65] Cf. N. Iacob. *Limbajul biblic*, II, p.26.

[66] Cf. *ILRL Epoca veche (1532-1780)*, Vol.I, p.307; I. Gheție, *Graiurile dacoromâne în secolele al XIII-lea – al XVI-lea (până la 1521),* Editura Academiei Române, București, 2000, p.65.

[67] Cf. I. Gheție, Al. Mareș, *Graiurile dacoromâne în secolul al XVI-lea*, București, 1974, p.142-143.

[68] Influența s-a exercitat în dublu sens: formele cu [*n*] s-au propagat într-o primă fază spre sud, apoi, după 1750, expansiunea normei sudice la nivelul textelor tipărite a determinat introducerea formelor etimologice, fără [*n*], în texte din aria nordică (Cf. *ILRL Epoca veche (1532-1780)*, Vol.I, p.309). Faptul că în textul, manuscris, analizat nu am înregistrat decât formele cu [*n*] propagat ar putea însemna că norma sudică se aplica doar în tipografii, acolo unde, după cum am văzut, lucrau și tipografi din sudul țării (vezi supra, nota 14).

[*r*] la finele cuvintelor, credem că cele 2 cazuri izolate trebuie considerate erori de grafie. Situaţia existentă într-o altă carte ar putea confirma sau infirma cele spuse. În *Cartea lui Iov*, în toate cele 43 de exemple înregistrate, [*r*] final este palatalizat.

2.1.2.9. [*r*] a dispărut prin disimilare totală în cuvântul *fereastră* şi în unele forme ale pronumelui (adjectivului pronominal) posesiv. Fenomenul este un ardelenism, deci prezenţa lui în text era de aşteptat. Dacă însă cuvântul *fereastră* – a cărui rostire în forma *fereastă* caracterizează mai tot spaţiul dacoromân – se întrebuinţază în text mai ales în forma fără [*r*]: *fereastă* (Fc 6,16), (1Sm 19,12), (Jos 2,15; 18,21), (Jd 5,28), *fereasta* (Pl 7,6), *ferestile* (Ir 9,21), *fereştile* (Ir 22,14), *fereşti* (Cânt 2,9), faţă de *fereastră* (Fc 26,8), (2Sm 6,16), *fereastra* (Fc 8,6), formele fără [*r*] ale posesivului sunt foarte rare. De exemplu, în *Cartea Facerii*, alături de forma *nost* – (Fc 19,34; 42,21, 32; 44,24, 25, 30) –, cu apariţie sporadică, am mai întâlnit un caz de disimilare a lui [*r*] în forma de persoana a II-a, *vost* (Fc 44,17). În alte 3 cărţi analizate riguros sub acest aspect (Iş, Jos, Ir), formele regionale ale posesivului nu se mai înregistrează. Explicaţia ar putea fi aceea că, în cazul formelor pronominale în discuţie, rostirea fără [*r*] era un fenomen cu o coloratură regională prea accentuată, pe care traducătorii l-au evitat cu grijă.

Disimilarea lui [*r*] se produce foarte rar în prepoziţiile *pre* şi *preste*, lucru pus în evidenţă prin raportul dintre formele fără [*r*] şi cele care îl păstrează. În Fc sunt 8 ocurenţe ale lui *pe* (16,1; 21,17; 24,29; 27,37; 38,1, 2; rezum. cap.42), în comparaţie cu sutele de ocurenţe ale lui *pre*. *Peste* este folosit de 4 ori (1,18, 18; rezum. cap.48; 49,22), în acelaşi text, în timp ce forma *preste* apare de circa 50 de ori, şi o dată *präste* (Fc 19,23). Raportul este concludent pentru situaţia disimilării lui [*r*] în aceste cuvinte.

2.1.2.10. Formele pe care le-am consemnat în text pentru cuvintele (*a*) *tulbura, tulbure* şi derivatele lor sunt tot cele curente până atunci, adică cu [*r*] – [*r*][69] şi nu cu [*l*] – [*r*], ca urmare a disimilării consonantice pe care a suferit-o ulterior [*r*].

2.1.2.11. Disimilarea lui [*n*] la [*r*] am întâlnit-o numai în forma de genitiv-dativ a pronumelui negativ: *nimărui* (Nm 32,23), (Pr 25,19), (Pl 30,30), (Mc 1,44; 7,26; 16,8), (Lc 5,14; 9,36; 10,4). În verbul (*a*) *ameninţa* şi în derivatele acestuia nu am înregistrat fenomenul, formele întâlnite în mod obişnuit în cărţile analizate fiind de tipul: *amânănţindu-* (Ir rezum. cap.4), *amănănţă* (Ir rezum. cap.5); *amânănţarea* (Ir 10,10), *amânănţare* (Ir 15,17), *amănănţărilor* (Ir rezum. cap.36)[70].

2.1.2.12. Trecerea lui [*n*] la [*m*][71], fenomen specific ariei din care făceau parte traducătorii acestui text, se realizează relativ rar şi numai pentru forma *frânt*: *au frâmt* (Iş 32,19); *ai frâmt* (Iş 34,1), am consemnat o dată chiar şi forma *vor frâmge* (Nm 9,12); *frâmt* (Pr 22,22); *frâmte* (Pr 22,24), dar majoritare rămân formele în care [*n*] se păstrează. Numărul destul de mic de forme cu [*m*] s-ar putea explica prin grija unora dintre traducători[72] de a evita un fenomen pe care îl resimţeau ca regional.

2.1.2.13. Substantivul *fel* se întâlneşte, de regulă, în forma cu [*ĺ*]: *feliul* (Iş 8,21; 28,8); *feliuri* (Iş 8,21; 12,38; 37,16; 38,3); *fealiuri* (Iş 31,5; 38,23). Cazurile în care [*l*] este rostit dur sunt foarte rare: *feal* (Iş 31,4), (2Sm 13,18), (Ir 5,29), *fel* (2Sm 17,21), (Ir 9,9; 25,20)[73].

2.1.2.14. Africata [ğ][74] se întâlneşte în cuvinte precum: *împrejur, (a) înconjura, jos, (a) juca, (a) judeca, judecată, judecător, (a) junghia* etc. Formele de tipul: *giurându(-să)* (Fc rezum. cap.24), *giurând* (Fc 47,31), *ai giurat* (Fc 50,6), *gioară* (Fc rezum. cap.47; 47,31); *giurământ* (rezum. cap.21); *împregiur* (Fc 17,11, 23; 37,7) coexistă cu cele în care [ğ]>[*j*], însă raportul dintre cele două tipuri de forme este diferit de la o carte la alta. În *Cartea Facerii*, de exemplu, numărul formelor mai noi – *oi jura* (Fc 21,24), *au jurat* (Fc 21,31; 24,9, 37; 31,53; 50,5, 24), *(M-)am jurat* (Fc 22,16), *să jur* (Fc 24,3), *(s-)au jurat* (Fc 24,7; 25,33; 26,31), *joară* (Fc 21,23; 25,33); *Jurământului* (Fc 21,32; 46,1); *împrejur* (Fc rezum. cap.17; 17,10, 12, 14, 24, 25, 26, 27; 19,17, 25; rezum. cap.21; 21,4; 23,13; rezum. cap.34; 34,14, 15, 17, 22, 24) – este mai mare decât al celor mai vechi, enumerate mai sus. În alte cărţi, cum este *Sfânta lui Isus Hristos Evanghelie de la Luca*, predomină formele cu [ğ][75], după cum, în mod excepţional, într-o carte biblică întâlnim numai formele mai noi cu [*j*] (vezi *Indicele* care secondează *Sfânta lui Isus Hristos Evangheliia de la Ioan*). În general însă, cele două tipuri de forme se amestecă, lucru firesc mai cu seamă pentru că e vorba despre un manuscris, dar tendinţa evidentă este de extindere a formelor cu [*j*]. Nu e lipsit de interes aici faptul că traducerea se face într-o perioadă în care o normă, mai veche, este serios concurată de alta, mai nouă. Până în jurul anului 1700, norma o constituise [ğ], aşa cum o atestă tipăriturile sud-vest ardeleneşti din perioada 1641-1702. După 1700, raportul începe să se schimbe în favoarea lui [*j*], notat acum cu tot mai multă consecvenţă în tipăriturile scoase la Blaj. Două se consideră a fi motivele acestei schimbări: întâi, presiunea exercitată de norma muntenească, al doilea, evoluţia fonetică normală a graiurilor din sud-vestul Transilvaniei după 1700[76].

2.1.2.15. Fricatizarea africatei [ğ] (+ [*e*], [*i*]) se înregistrează destul de frecvent, rămânând însă în inferioritate faţă de situaţiile în care africata se păstrează. Cuvintele în care se produce de obicei fricatizarea sunt: *cuget, deget, (a) fugi, genunchi, gingaş, slugă* (în formele flexionare în care se produce alternanţa [*g*] ~ [ğ]) ş.a. Notarea fenomenului este inegală, de la o carte la alta, de la un cuvânt la altul sau chiar pentru acelaşi cuvânt în cărţi diferite. Sunt cărţi în care nu l-am înregistrat decât de două-trei ori; sunt cuvinte, cum este verbul *a fugi*, în a cărui paradigmă rar se realizează această transformare, după cum sunt altele – cum este *slugă*[77] – la care numărul formelor cu fricativă în locul africatei este destul de mare. Consemnăm, în

---

[69] Vezi formele înregistrate în *Indice*.

[70] Pentru alte forme ale acestor cuvinte, vezi *Indice*.

[71] Explicarea fenomenului la I. Gheţie, Al. Mareş, *Graiurile dacoromâne în secolul al XVI-lea*, Bucureşti, 1974, p.151–152.

[72] Aici nu putem pune pe seama copistului eliminarea unei particularităţi regionale (cf. **2.1.2.18.2 –** discuţia despre rostirea fricativei sonore [*z*]), de vreme ce în *Evanghelii* forma *frâmt* nu se înregistrează (vezi *Indicele* aferent acestor cărţi).

[73] Vezi formele înregistrate în *Indice*.

[74] [ğ] < [*i*] (latin) + [*o*] ([*u*]): *iocum > joc*, *iurare > jura*; [ğ] < [*d*] (în cuvinte de origine latină) + [*io*]: *deorsum > ğos*; [ğ] <[*g*] + [*iu*]: **giurus >ğiur* (Cf. I Gheţie, *Graiurile dacoromâne în secolele al XIII-lea – al XVI-lea (până la 1521)*, Bucureşti, 2000; Al Ciorănescu, DER); pentru originea lui [ğ] în *ğiumătate*, *ğiupân*, vezi *ibidem*.

[75] Vezi *Indicele* care secondează această carte.

[76] Cf. *ILRL Epoca veche (1532-1780)*, Vol.I, p.315.

[77] Numărul mare de cazuri în care se produce fricatizarea lui [ğ] în acest cuvânt este rezultatul apropierii fireşti de paradigma verbului (*a*) *sluji*. Fenomenul invers, forme cu [ğ] în paradigma gramaticală a verbului şi în paradigma substantivului *slujitor*, sub influenţa substantivului *slugă*, este rarisim: *(s-)au slugit* (Iş rezum. cap.12); *va slugi* (Lc); 12,37; *să slugim* (Lc 1,74); slugiia (Lc 4,39; rezum. cap.10); *slugeaşte* (Lc 17,8); *slugitoriul* (Lc 12,58); *slugitoriului* (Lc 4,20; 12,58); *slugitori* (Lc 1,2).

continuare, câteva exemple în care fenomenul se produce, rămânând ca pentru situaţia la nivelul întregului text să fie consultat *Indicele de cuvinte*: *jenunchele* (Fc 41,43) (Jd 7,5, 6; 16,19); *fujise* (1Sm 14,22), (Ir 40,12); *covriji* „brăţări" (Fc 24,22); *cujetele* (Fc 3,16); (Ir 23,22); *deajete* (Iş 37,12); *jinerele* (1Sm 18,21), *jinere-său* (Jd 19,6); *jingaşu* (2Sm 3,39); *jingăşiia* (Ir 51,34); *slujilor* (Fc 9,25; 26,25; 32,16; 41,10; 42,25; 44,16, 21, 23; 50,17), (1Sm . 8,14; 18,5, 22; 25,41), (2Sm 11,17; 19,5), *slujii* (Fc 18,7; 19,2; 24,14; 32,10, 18; 33,5, 14; 44,18), *slujile* (Fc 20,17; 26,15, 18, 32; 42,10, 11, 13; 44,7, 19; 46,34), (1Sm 8,16; 12,19; 17,8; 18,23, 26; 19,1; 22,7, 9, 14; 23,24; 25,10; 28,7, 23; 29,10), *sluji* (Fc 24,35; 30,43; 32,5; 44,16).

2.1.2.16. Verbul (*a*) *deschide* este atestat în formele cu [ş][78]. Cazurile excepţionale când [ş] > [s] (*au deschis* – Fc 29,31; *(s-)au deschis* – Iov 29,19; *deschizând* – Mt 17,26) nu prezintă relevanţă pentru a putea vorbi despre o tendinţă, fie şi timidă, de înlocuire a lui [ş] cu [s].

2.1.2.17. Laringala [*h*] în cuvintele de origine slavă sau formate pe terenul limbii române de la baze slave (*a pohti, prah, vătah, vihor* etc.) a devenit în mod obişnuit [*f*], ceea ce înseamnă că a avut loc o schimbare a locului de articulare (laringala>labiodentală). Schimbarea este cvasigenerală[79], cu precizarea că în unele cazuri, destul de rare, [*f*] se sonorizează şi devine [*v*]: *vătavii* (1Sm 5,8, 11; 6,12; 7,7), *vătavilor* (1Sm 6,5), *vătavi* (1Sm 6,16); *vârv* (Fc 11,4); *pravului* (Iov 7,5), *pravul* (Iov 38,38).

Cuvântul actual *marfă*[80] „vite", „bunuri mobile", „sume de bani puse la păstrare" se regăseşte în textul analizat în forma etimologică, cu [*h*]: *marha* (Fc 47,18), dar mai des în forma cu [*f*]: *marfa* (Iş rezum. cap.22), (Pr 6,2); *marfe* (2Mac 3,10); *marfele* (2Mac 3,15).

2.1.2.18. Amestecul de rostiri dure şi muiate în cazul consoanelor labiale, dentale şi prepalatale caracterizează textul de la 1760, dar nu în mai mare măsură decât se reflectă fenomenul în alte texte.

Rostirea dură a acestor consoane implică schimbarea locului de articulaţie pentru vocalele din seria anterioară [*e*] şi [*i*], care trec în seria centrală, adică se velarizează (devin [*ă*] şi [*î*]), ceea ce a făcut să crească ocurenţa celor două vocale în limba română. Alte aspecte care decurg din rostirea dură a consoanelor din seriile amintite sunt, tot în plan fonetic, reducerea diftongului [*ea*] la [*a*] şi dispariţia lui [ʲ] şoptit. La nivel morfologic reflexul rostirii dure a unor consoane este schimbarea unor desinenţe în cursul flexiunii. De exemplu, rostirea dură a lui [*r*] favorizează apariţia unor opoziţii desinenţiale inedite în interiorul categoriei gramaticale a numărului: **-ф – -ă** (*hotar – hotară, izvor – izvoară*) sau a unor omonimii (*casă* – sg. şi pl. – ca urmare a rostirii dure a lui [*s*], care l-a velarizat pe [*e*] etc.).

2.1.2.18.1. Labialele [*p*], [*b*], [*m*], [*f*], [*v*] se rostesc dur în aria nordică[81], deci este firesc ca fenomenul să se regăsească în acest text. Precizăm însă că nu întâlnim exces de grafii, care să ateste rostirea dură a labialelor. Excepţie face rostirea dură a lui [*m*] în formele pronominale *îmi* şi *-mi*. Situaţia pe care am întâlnit-o în *Cartea Facerii* este concludentă în acest sens. Numărul formelor din care [ʲ] a dispărut este incomparabil mai mare decât al celor în care s-a păstrat: *îm* a fost consemnat de 4 ori în prima carte biblică (6,7; 21,23; 24,49; 29,15), *îmi* – o dată (28,21). Forma *-m* am înregistrat-o, în aceeaşi carte, de aproximativ 40 de ori, în timp ce *-mi* cunoaşte circa 20 de ocurenţe. Exemplificăm în continuare cu formele altor cuvinte, în care labialele se rostesc dur: *să mărg* (Fc 24,49); *mărgând* (Fc 37,30); *să margă* (Fc 12,5), (Jos 18,8); *păreatele* (Fc 38,29); *părepţii* (Iş 30,3; 37,26); *părechi* (Iov 1,3; 42,12); *iubăsc* (Iş 20,6); *togmală* (Fc rezum. cap.29); *zăpăzii* (Iov 37,6; 38,22); *văjmântul* (Iov 13,28); *văjmânt* (Iov 29,14) şi precizăm că *Indicele de cuvinte* ne ajută să stabilim cu uşurinţă numărul mult mai mare al formelor de tipul: *să meargă* (Jos rezum. cap.1; 2,21; 7,3; 18,4); *vejmânt* (Iov 24,10; 31,9); *vejmântul* (Iov 30,18); *vejmântului* (Iov 30,18); *vejminte* (Jos 7,6); *veşminte* (Jos 9,5); *iubesc* (In 14,31; 21,15, 16, 17), în care labialele cunosc rostire moale.

2.1.2.18.2. Divergenţele în ce priveşte rostirea dură sau moale a dentalelor sunt mai numeroase.

Oclusiva sonoră [*d*] cunoaşte rostirea moale[82]. Abaterile pe care le-am înregistrat sunt forme flexioanre ale verbului (*a*) *deznădăjdui*, situaţie în care explicaţia transformării lui [*e*] în [*ă*] ar putea fi pusă şi pe seama unei asimilări vocalice: *(să) dăjnădăjduia* (1Sm 23,26), *să dăjnădăjduiască* (1Sm 27,1), *au dăjnădăjduit* (2Sm 12,15), *dăznădăjduit-am* (Ir 18, 12). Situaţia pe care am întâlnit-o, e adevărat foarte rar, în alte cuvinte ar putea demonstra o tendinţă de evitare a rostirii dure a lui [*d*]: *deajduitoriu* (Jos 16,10); *deatori* (1Sm 6,3); *deatornicului* (Lc 11,4), dacă nu cumva s-a făcut aici o apropiere, firească, de formele flexionare ale verbului (*a*) *da*, apropiere care ar putea justifica la fel de bine aceste forme.

Perechea surdă a lui [*d*], oclusiva dentală [*t*], se comportă diferit, în sensul că apare frecvent cu rostirea dură. Substantivul *blestem* se întâlneşte în forma cu [ă]: *blăstămul* (Fc 24,41), (Jd 9,57), (2Sm 16,12), *blăstăm* (Fc 27,12, 13; rezum. cap.49), (Jos 9,23), (Jd 21,18), (2Sm 14,17), *blăstămurile* (Iş rezum. cap.21), *blăstămului* (Jos 8,34) etc. În paradigma verbului (*a*) *blestema*, grafiile care atestă rostire dură se amestecă cu cele care ilustrează rostirea moale, cele dintâi fiind preponderente[83].

---

[78] Explicaţii cu privire la originea lui [ş] în acest cuvânt găsim în *ILRL Epoca veche (1532-1780)*, Vol.I, p.108. Pentru formele înregistrate, vezi *Indice*.

[79] În *Cartea Pildelor*, de exemplu, am înregistrat de 4 ori substantivul *vifor*, în diferite forme flexionare, de 3 ori cu [*h*]: *vihor* (10,25), *vihorul* (16,15), *vihorului* (28,3), o dată cu [*f*]: *viforul* (1,27). Pentru alte situaţia formelor în alte cărţi bilice, vezi *Indice*.

[80] Originea acestui cuvânt este controversată (cf. V. Arvinte, ST.L.FAC., p.89 – 90; Al Ciorănescu, DER, p.492; MDA), iar forma actuală este rezultatul unei hipercorectitudini, la care s-a ajuns, ca şi în cazul altor cuvinte (*movilă*, *viclean*), din cauza unei analize greşite: s-a considerat în mod eronat că în structura cuvântului, în forma de plural – *mărhi* –, [*h́*] ar fi urmarea palatalizării labiodentalei [*f*] + [*i*], de unde a rezultat forma de plural *mărfi*, după care s-a refăcut singularul *marfă*. Hiperliterarizarea s-a petrecut într-un spaţiu în care se producea fenomenul palatalizării, idee susţinută prin faptul că prima atestare a acestei forme este în Ms.45, text moldovenesc de provenienţă milesciană, de unde a pătruns în B1688 (cf. V. Arvinte, ST.L.FAC. p.89 – 90). De aici este posibil să o fi preluat autorii *Lexiconului budan*. Dicţionarul de la 1825 pune în circulaţie, aşadar, tot forma *marfă* şi, într-un fel, o consfinţeşte ca normă a limbii literare.

[81] Limita sudică a rostirii dure a labialelor se situa, probabil, în secolul al XVI-lea „prin Banat, Hunedoara şi în zona Mureşului mijlociu şi a Târnavelor, coborând până spre sud-estul regiunii" (I. Gheţie, BDRL, p.125). În secolele al XVII-lea şi al XVIII-lea, rostirea moale a labialelor se înregistrează în Bihor, Cluj, Mureş, după cum rostirea dură se înregistrează în texte provenind din regiunile de la sud de Mureş (cf. *ibidem* 1,26). Este cert că aria de interferenţă pentru cele două tipuri de rostiri cuprindea, în momentul traducerii textului de la 1760, un teritoriu, ceva mai restrâns (din care făcea parte însă zona de confluenţă a Târnavelor, cu Blajul), de la nord de Mureş şi un teritoriu, mai întins, de la sud de Mureş.

[82] Aşa cum o atestă cuvintele formate cu prefixele *des-*, *dez-*, *de-*, precum şi cele care au fonetism asemănător (Vezi *Indice*).

[83] Pentru pardigmele gramaticale ale acestui verb, vezi *Indice*.

Rostirea dură a lui [*ţ*] am mai înregistrat-o în cazul cuvântului *stejar*: *stăjarul* (Jos 24,26); *stăgear* (Jd 6,11); *stăjarii* (Is 2,13); *stăjarul* (Is 6,13); *stăjariu* (Is 44,14) şi în paradigma verbului (*a*) *stinge*: *au stâns* (2Par 29,7); *să stângi* (2Sm 21,17); *stânge* (4Împ rezum. cap.1); *să va stânge* (4Împ 22,17) [84].

Rostirea dură a lui [*r*] se întâlneşte frecvent în paradigmele gramaticale ale verbelor (*a*) *strica* şi (*a*) *striga*, precum şi în cuvinte aparţinând familiilor lexicale ale acestora. Formele cu rostire dură şi cele cu rostire moale se amestecă, preponderente fiind cele dintâi: (*a*) *strica* are în *Cartea Facerii* 4 ocurenţe, una cu rostire dură, 3 cu [*i*] păstrat; *a striga*, cu diferite forme flexionare, apare de 6 ori: de 5 ori cu [*î*], o dată cu [*i*]; *strigare* apare de 3 ori, în aceeaşi carte biblică, de 2 ori cu [*i*], o dată cu [*î*]. În *Cartea ieşirii*, formele din paradigma flexionară a verbului (*a*) *strica* cunosc 4 ocurenţe, toate cu [*r*] dur, (*a*) *striga* apare de 11 ori, 5 forme fiind cu [*i*], 6 cu [*î*]; *strigare* apare de 7 ori, 6 ocurenţe atestând rostirea dură a vibrantei. Situaţia de mai sus este concludentă pentru modul în care se amestecă rostirile dure şi cele moi ale vibrantei [85].

Textele din secolul al XVII-lea, provenind din aria dialectală nordică[86], atestă fenomenul rostirii dure a lui [*r*] în aceleaşi cuvinte. La acestea putem adăuga substantivul propriu *Reveca*, o dată în forma *Răveca* (Fc 25,28) şi de 19 ori în forma *Reveca*, precum şi formele de plural ale substantivelor *car, hotar, izvor*, care, ca reflex al rostirii dure a lui [*r*], realizează uneori opoziţia de număr între desinenţele ***-ϕ – -ă***[87] (*hotar – hotară*: *hotarâle* – Fc 10,19, *hotarăle* – Fc 23,17), (*car – cară*: *carăle* – Fc 45,27; 46,5; *cară* Fc 45,19, 21), (*izvor – izvoară*: *izvoarăle* – Fc 7,11; 8,2), precum şi *fiară*, *ţară*, la care desinenţa de plural (şi de genitiv/dativ singular) devine uneori ***-ă/-â*** *fiiarăle* (Iş 23,11), *fierâle* (Fc 1,25, 26; 3,14); *ţărâle* (Fc 11,9; 45,5), (Jos 13,30), *ţărâi* (Fc 42,30)[88].

Caracteristică graiurilor ardeleneşti şi oltenesti[89] este rostirea moale a lui [*r*], ca urmare a conservării lui [*e*], în formele verbului (*a*) *crăpa* (< lat. *crĕpāre*) şi în derivatele acestuia: *creapă* (2Lg 14,6, 7); *crepătura* (Iş 33,22), (Jd 7,23), *crepături* (Iş 36,22) etc. Ariei dialectale nordice[90] îi este acum specifică rostirea moale a lui [*r*] şi în alte cuvinte pe care le-am înregistrat în textul analizat: *ureaşte* (Fc 29,31), (Iş 23,5), *ureaşte*(*-să*) (Iov 10,1); *să areate* (Iov 11,6; 37,15), *să (să/se) areate* (Iş 10,5), (Iov 15,14; rezum. cap.24).

Amestec de rostiri dure şi moi reflectă textul de la 1760 şi în cazul consoanelor [*ţ*], [*s*], [*z*]. Fenomenul nu este neobişnuit, de vreme ce aceasta a fost „norma" limbii literare, începând din secolul al XVI-lea, vreme de mai multe secole.

Rostirea dură a africatei [*ţ*] velarizează vocalele din seria anterioară, reduce diftongul [*ea*] la [*a*] şi duce la amuţirea lui [ᵘ], asilabic[91]: *despărţând* (Fc 30,40); *să (să) înmulţască* (Fc 1,22), *să înmulţască* (Fc 28,3), *înmulţând* (Fc 16,10); *înţălegând* (Fc 9,24), *înţăleage* (Fc rezum. cap.15), *oi înţăleage* (Fc 24,14), *au înţăles* (Fc 29,13; 38,13), *înţăleseasă* (Fc 43,25); *înţălepţii* (Fc 41,8), *înţăleapt* (Fc 41,33); *înţăleapţeaşte* (Fc 41,15); *ţâne* (Fc 21,18), (Iov 2,6), *ai ţânut* (Iov 38,13), *ţâindu(-să)* (Iov 41,8); *viţăl* (Fc 18,7), *viţălul* (Fc 18,8); *puţăn* (Fc 43,11), *puţân* (Fc 44,25); *puţântel* (Fc 42,24), (Iov 6,19; 14,20); *ţâţăle* (Iov 3,12); *ţăsătoriu* (Iov 7,6); *ţânuturilor* (Iov 5,23), *ţânutului* (Ir 7,20), *ţânutul* (Ir 31,40), *ţânuturile* (Ir 44,9); *rămăşiţăle* (Jd 20,48) etc. Precizăm că numărul cuvintelor în care [*ţ*] se rosteşte dur este considerabil, dar nu am înregistrat pentru nici unul dintre cuvinte exclusiv această rostire. Dimpotrivă, rostirea moale a acestei africate predomină, uneori, împotriva aşteptărilor, grafia atestând o rostire moale a lui [*ţ*]: *ţiţânile* (Iov 22,14; 36,30); *trimiţindu-* (Jd 12,9), (Ir 7,25; 38,9; 44,4), *trimiţind* (Ir 25,4; 29,19; 37,16); *prinzindu(-să)* (Ir rezum. cap.39).

Un reflex al rostirii dure a consoanelor şi a lui [*ţ*] în mod special este dispariţia lui [ᵘ] asilabic. Formele în care [ᵘ] amuţeşte alternează cu cele în care se conservă, cu precizarea că este uimitor cum pe spaţii foarte întinse fonemul în discuţie este consecvent notat, pentru ca apoi să se înregistreze foarte frecvent forme fără [ᵘ]: *creşteţi* (Fc 1,22, 28; 8,17); *vă înmulţiţi* (Fc 1,22; 8,17); *umpleţi* (Fc 1,22, 28); *spuneţi* (Fc 24,49; 40,8); *stăpâniţi* (Fc 1,28); *supuneţi* (Fc 1,28); *să nu mâncaţi* (Fc 3,1); *veţi mânca* (Fc 3,5) etc., dar: *veţ muri* (Fc 3,4); *creştet* (Fc 9,1, 7), *cumpărat* (Fc 17,27); *spălat* (Fc 18,4); *vă odihnit* (Fc 18,4); *vă înmulţit* (Fc 1,28; 9,1, 7); *vă întărit* (Fc 18,5); *v-at întors* (Fc 18,5); *toţ* (Fc 19,12); *stăpânit* (Fc 34,10); *(vă) suit* (Fc 45,9).

Grafia formelor atone ale pronumelui personal şi reflexiv de persoana a II-a sg. – *îţi, ţi, -ţi, ţi-* – reflectă în majoritatea cazurilor [*ţ*] rostit dur: de circa 40 de ori am consemnat formele *-ţ/ţ-* şi de 14 ori formele *-ţi/ţi-*, în 8 dintre acestea contextul fonetic condiţionând rostirea moale: *ţi-i sor* (Fac 12,19; 26,9); *ţi-l voi da* (Fc 13,17); *ţi-l va naşte* (Fc 17,21); *ţi-i voia* (Fc 22,7; 38,18); *ţi-l voi întoarce* (Fc 42,37; 43,9). Formele neconjuncte sunt rar întrebuinţate: *îţi* are 2 ocurenţe, *îţ* – una, iar *ţi* neconjunct apare de 4 ori. De aici se poate vedea şi mai bine că norma rostirii lui [*ţ*] nu este una fermă. Situaţia este cvasigenerală în textele vechi, iar reglementarea, cel puţin în planul grafiei, se va face foarte târziu[92].

Şi în cazul rostirii dure sau muiate a lui [*s*] şi [*z*], norma o constituie un mare amestec de forme. În felul acesta, textul de la 1760 se înscrie în tradiţia celorlalte texte din secolele al XVII-lea şi al XVIII-lea.

În formele flexionare de mai mult ca perfect[93] ale verbelor, [s] rostit dur schimbă sufixul gramatical, ***-se->-să-***: *acoperisă* (Fc 7,20; 38,15); *(să) dusească* (Fc 31,21); *făcusă* (Fc 5,6; 12,5; 24,66); *înţăleseasă* (Fc 43,25); *născusă* (Fc 16,1); *poruncisăm* (Fc 3,11, 17); *poruncisă* (Fc 7,9; 21,4; 22,3; 50,12); *supusească* (Fc 41,56); *ucisesă* (Fc 37,31); *urâsă* (Fc 27,41); *văzusă* (Fc

---

[84] Pentru alte forme, vezi *Indice*.

[85] Pentru rostirea dură sau moale a lui [*r*], în acelaşi context fonetic, în alte cărţi biblice, vezi *Indice*

[86] Vezi V. Arvinte, ST.L.FAC., p.64.

[87] Pentru o explicaţie de ordin istoric în ce priveşte această opoziţie desinenţială, vezi I. Gheţie, BDRL, p.159, Ovid Densusianu, ILR, II, p.105 şi infra, **2.2.1.3.,** discuţia despre numărul substantivului.

[88] Pentru situaţia din alte cărţi biblice, vezi *Indice.*

[89] Cf. *ILRL Epoca veche (1532-1780)*, Vol.I, p.311.

[90] Cf. *ibidem*, p.311–312.

[91] Exemplele sunt pentru cazurile în care velarizarea se produce şi pentru acelea care prezintă un [*i*] în situaţia în care nu e de aşteptat prezenţa vocalei anterioare. Pentru situaţiile când velarizarea nu se produce, în aceleaşi cuvinte sau în altele, vezi *Indice.*

[92] Cf. V. Arvinte, ST. L. FAC., p.61.

[93] Pentru situaţia perfectului simplu, vezi **2.2.6.4. 1.3.**

41,17; 42,9); *venisă* (Fc 13,3; 24,32) etc., dar larg majoritare rămân formele în care [*s*] cunoaște rostire moale: *(să) dusese* (Fc 44,14); *făcuse* (Fc 1,31; 2,2, 8; 3,1; 8,6; 13,4); *făcusease* (sic!) (Fc 14,13); *(să) întărise* (Fc 12,10); *(să) întâmplase* (Fc 26,1; 34,7); *lăsase* (Fc 50,8); *lăcuise* (Fc 19,29); *luase* (Fc 2,22; 24,67; 25,10; 43,34); *mâncase* (Fc 18,9); *moștenise* (Fc 25,5); *născuse* (Fc 6,1); *plinise* (Fc 24,15; 27,30); *poruncise* (Fc 6,22; 47,11); *trimisease* (Fc 45,27; 46,5); *împluse* (Fc 24,16); *zisease* (Fc 21,2; 42,20); *zisese* (Fc 42,4); *zidise* (Fc rezum. cap.1)[94]

Cuvintele *seară* și *seamă* se înregistrează în formele cu [*s*] dur: *sară* (Fc 1,5, 8, 13, 19, 23, 31; 8,11), (Jd 19,9),(Iov 11,17); *sara* (Fc 19,1; 24,11; 29,23; 30,16; 49,27), (Iov 4,20), (Jd 19,16; 20,23, 26; 21,2); (Iov 31,13), (1Sm 10,27; 17,42), (2Sm 12,9, 10; 19,26), *sama* (1Sm 25,17), (2Sm 10,3). În cazul cuvântului *seamă*, forma *samă* este justificată etimologic (< mg. *szám*), numai că ea a fost înlăturată din limba literară de forma muntenească *seamă*, cu pronunțarea moale a dentalei[95].

Amestec de forme, cu pondere evident mai mare însă a celor cu rostirea dură a lui [*s*] , se constată în cazul altor cuvinte: *sec,* (*a*) *seca,* (*a*) *secera, seceriș, semn,* (*a*) *semăna, semănătură, seminție, senin – sărin* (Iș 24,10; fără asimilarea *rin>nin*), *sete, setos* ș.a.[96]. În unele cărți analizate, pronumele reflexiv *se* este fixat într-o singură formă, *să*: în *Cartea Facerii* ocurențele lui *să* sunt în număr de cca 380, în timp ce *se* apare o singură dată (*se întoarce* – rezum. cap.31). Fără a mai inventaria numărul ocurențelor lui *să* din *Cartea ieșirii* și din *Cartea 2 leage*, din analiza celor două cărți a rezultat apariția accidentală a formei *se.* Situația este diferită însă în alte cărți: în *Cartea lui Iov*, *se* a fost înregistrat de circa 20 de ori[97] și tot astfel în *Prorociia Ieremii*, în timp ce în *Cartea giudecătorilor se* este notat de cca 40 de ori[98]. Această diferență de tratament în cazul pronumelui *se* s-ar putea susține prin faptul că traducerea este totuși rodul muncii în colectiv și mai cu seamă prin faptul că această formă nu era una care să poarte o amprentă puternic regională, astfel încât traducătorii să fie preocupați de evitarea ei.

O formă hipercorectă ar putea fi considerată grafia cu **e** a adjectivului pronominal posesiv *seu*, fenomen consemnat de două ori în zece cărți biblice (Fc, Iș, 2Lg, Jos, Jd, 1Sm, 2Sm, Iov, Ir, Tng): *tătâne-**seu*** (Fc 47,11); *Dumnezeul **seu*** (Jd 8,34). Prezența accidentală a acestor forme nu poate face însă dovada unei tendințe de evitare a unui fenomen regional.

În cuvinte precum: (*a*) *sili, silitor, silnic, silnicie, singur, singuratic, singurătate*, rostirea lui [*s*] înainte de [*i*] este, fără o regulă anume, când dură: *sângur* (Fc 42,38), (Iș 22,20, 27; rezum. cap.24; 24,2), (Jd 3,20; 7,10), (Iov 1,15, 16, 17, 19; 9,8; 14,4; 17,1; 23,13; 31,17), *sângură* (Iov rezum. cap.28); *sânguratecă* (Iov 3,7); *sângurătăți* (Iov 3,14), *sângurătate* (Iov 30,3; 39,6); *sâlitoriului* (Iov 39,7); *sâlnic* (Iș 22,25); *sâlnică* (Iov 5,15; 34,6), *sâlnici* (Iov 36,9), (*celor*) *sâlnici* (Iov 27,13), *sâlnicul* (Iov 34,20); *sâlind* (Iș 12,39), *sâlindu(-să)* (Iov 36,4), *sâmbrie* (Jd 18,4) etc., când moale: *singur* (Fc 2,18; 7,23; 32,24), (Iș 18,14); *silitoriului* (Iov 3,18), *silitorilor* (Iș 5,6), *silitorii* (Iș 5,10); *silind(u-)* (Jd 8,1), *(să) silea* (Jd 9,52), *silești* (Jd 13,16), *(s-)au silit* (1Sm 19,10), *au silit* (1Sm 28,23); *siliți* (Jd 11,7), *silit* (1Sm 13,12; rezum. cap.21). Aici norma este coexistența rostirilor, reprezentând un amestec care nu ne-ar permite decât cu greu să stabilim formele predominante.

Tot aici se încadrează cuvântul *sicriu* (<mg. *szekrény*) și derivatul diminutival *sicriaș*, care cunosc, foarte rar însă, și formele cu [*s*] rostit dur: *săcriiul* (Iș rezum. cap.25), (1Sm rezum. cap.4); *săcriiaș* (1Sm 6,8), *săcriiașul* (1Sm 6,11, 15).

Forme hipercorecte trebuie să vedem în grafiile cu *si-* în cuvintele: *sint* (Fc 20,13), indicativul prezent al verbului (*a*) *fi*, *singele* (Iș 23,18); *sinul* (2Sm 12,3); *simbetei* (Iș rezum. cap.16), (Lc 13,14, 16); *simbăta* (Iș 16,29); *lăsind* (Fc 39,12), (2Sm 2,30); *lăsindu(-să)* (Ir rezum. cap.37)[99].

Rostirea, dură sau moale, a dentalei fricative sonore [*z*] o vom reliefa urmărind situația câtorva cuvinte din textul analizat. Substantivul *Dumnezeu/dumnezeu* cu nenumărate ocurențe în text este poate cel mai în măsură să ne ofere o imagine asupra acestui fenomen. Din totalul de cca 210 forme flexionare ale substantivului propriu, în *Cartea Facerii*, numai 2 reflectă rostirea dură a lui [*z*]: *Dumnezău* (17,23), *Dumnezăul* (49,25) Cu valoare de substantiv comun, în forma cu rostire moale a fricativei sonore, *dumnezeii*, se înregistrează alte 4 ocurențe. Și în alte cărți am înregistrat numai câte 2-3 ocurențe cu [*z*] dur (3 forme în *Cartea ieșirii*: *Dumnezău* – de două ori în rezum. cap.24; 31,3; 2 forme în *Cartea preoției*: *Dumnezăului* 21,17; *dumnezăi* 19,4), dar sunt cărți, în *Vechiul Testament*, în care rostirea dură a acestui cuvânt nu se înregistrează nici măcar o dată: *Cartea lui Iov, Cartea giudecătorilor.* Dacă în *Evanghelii* lucrurile ar sta la fel, atunci am putea conchide că în cazul rostirii acestui cuvânt trebuie să vorbim despre o normă unică, cea care caracteriza varianta sudică. În *Evanghelii* asistăm însă la o schimbare radicală a acestei situații: aici numărul formelor care atestă rostirea dură a lui [*z*] este incomparabil mai mare decât cel care reflectă rostirea moale sau, oricum, dacă nu punem în cumpănă din punct de vedere numeric aceste forme, putem vorbi despre coexistența celor două tipuri de forme. De exemplu, în *Sfânta a lui Isus Hristos Evanghelie de la Luca*, am înregistrat circa 80 de forme cu rostirea dură a fricativei în acest cuvânt, față de circa 50 cu rostire moale[100]. Pentru lămurirea acestei situații se impun câteva precizări.

---

[94] Pentru alte cărți biblice, vezi *Indice*

[95] *Seamă* din limba literară actuală este explicată de H. Tiktin, DRG, s.v., prin influența formelor *seară* și *seacă* (cf. V. Arvinte, ST. L. FAC., p.62). Impunerea, ca normă a limbii literare, a rostirii românești cu consoanele moi, în defavoarea celei nordice cu consoanele dure, s-a făcut mai târziu și prin intermediul lucrărilor normative. O dovadă în acest sens este o precizare din 1932 a lui S. Pușcariu și T. A. Naum: „în cele mai multe cazuri am dat preferință formei muntenești – pe care o impune capitala – și am scris bunăoară *pereche, perete, înveli, sperie* și, firește, *seară, seu, către* etc." (*Îndreptar și vocabular ortografic după noua ortografie oficială, pentru uzul învățământului de toate gradele*, București, 1932, p.8).

[96] Pentru toate aceste cuvinte, vezi ocurențele din *Indice*

[97] Ocurențele lui *să* sunt în număr de circa 360. Cum este cunoscută frecvența ridicată a pronumelui reflexiv în general, și probată anterior prin situația din cele două cărți, pentru celelalte cărți am renunțat la inventarierea ocurențelor lui *să*, pentru că, în mod logic, numărul mic al ocurențelor formei *se* pune în evidență numărul mare de ocurențe pentru cealaltă formă.

[98] În orice caz, nu credem să fie vreo carte biblică din textul în discuție, în care să fie pusă în circulație exclusiv forma *se*, sau măcar să predomine această formă, iar aceasta pentru simplul fapt că textul provine dintr-o arie dialectală cu dentalele rostite preponderent dur în această perioadă.

[99] Vezi supra, **2.1.1.17.**

[100] Pentru o imagine de ansamblu asupra rostirii lui [*z*] în acest cuvânt, vezi *Indice.*

Textul *Bibliei de la 1760–1761* se păstrează în două grupe de manuscrise[101]: cea dintâi, numită V1 (*Varianta 1*), conține maculatorul traducerii și reflectă scrisul fiecărui traducător care a lucrat în echipa condusă de Petru Pavel Aron. Cea de a doua, V2 *(Varianta 2)*, conține *Vechiul Testament*, copiat îngrijit de o singură mână în vederea tipăririi. Textul *Noului Testament* – de fapt *Evangheliile*[102] – se păstrează numai în V1. Pentru ediția de față s-a folosit V2 pentru cărțile *Vechiului Testament* și, firesc, V1 pentru cele patru cărți din *Noul Testament*. La transliterarea cărților după V2 s-au făcut însă curent comparații cu V1, rezultând că nu o dată copistul și-a depășit atribuțiile, devenind „colaborator" al traducătorilor prin frecventele sale imixtiuni în text[103]. Așa se și explică diferența dintre cele două părți ale *Bibliei* în privința modului în care apare scris cuvântul *Dumnezeu*. În varianta primară a *Vechiului Testament* se poate vedea același amestec de forme pentru cuvântul în discuție, ceea ce înseamnă că acțiunea unificatoare, în sensul eliminării formelor care reflectau rostirea dură a fricativei, aparține copistului În *Evanghelii*, coexistența formelor ilustrează opțiunea traducătorilor pentru una sau alta dintre rostiri

Despre o normă unică putem vorbi în cazul cuvintelor *zi*, (*a*) *zice*, *zid*, (*a*) *zidi*, *ziditor* pe care, în toate formele lor flexionare, le-am înregistrat cu grafia care atestă rostirea moale a lui [*z*]. Rostirea dură este reflectată în cazuri cu totul izolate și s-ar putea datora, eventual, unei acomodări vocalice care are loc în forme precum: *zâcând* (Iș 5,14), (Jos 10,22), (Ecz 2,22), (Iz 28,9); *zâcând* (1Sm 13,3). Remarcăm faptul că, în cazul acestor cuvinte, nu mai există diferențe între *Vechiul Testament* și *Evanghelii*[104].

Că rostirea moale a lui [*z*] nu era extinsă în toate situațiile în care era urmat de [*e*] sau de [*i*] o dovedesc oscilațiile în grafia formelor de gerunziu. Cele două sufixe morfologice se amestecă, rezultatul fiind, numai uneori, pentru că în mod obișnuit distribuția sufixelor de gerunziu este cea normală, forme cu *-ând*, acolo unde ne-am aștepta să găsim *-ind*: *auzând* (Fc 34,5; 37,21), (Jd rezum. cap.2; 2,17; rezum. cap.7; 7,3, 11, 15; 9,46, 47; 16,2; 17,2; 18,20), (Iov 2,11; 5,27; 29,11), (Ir 36,6, 20, 21; 40,11); *neauzând* (Ir rezum. cap.43); *probozându-* (Jd 8,1); *slobozând* (Iov rezum. cap.3; rezum. cap.30), și invers: *aprinzind* (Lc 22,55); *aprinzindu(-să)* (Ir rezum. cap.52); *arzind* (Fc 34,13); *căzind* (Fc 24,52; 45,14), (Ir 30,23), (In rezum cap.18); *crezind* (Fc rezum. cap.15); *cuprinzind* (Fc rezum. cap.19); *cutezind* (Fc 44,18); *deșchizind* (Fc 8,13; 42,27); *preacrezind* (Fc 39,19); *prinzind* (Fc 46,29), *prinzindu(-să)* (Ir rezum. cap.39); *purcezind* (Fc 24,10; 26,22; 28,5; 29,1; 33,3; 45,24; 46,1); *răspunzind* (Fc 15,9; 16,6; 18,27; 25,23; 37,13; 38,16), (Lc 3,11; 9,20; 13,2, 8, 14, 15, 25; 14,3, 5; 15,29; 20,39; 23,3, 40; 24,18), (In rezum. cap.18); *râzind* (Fc rezum. cap.9); *șezind* (Fc 18,1; 21,16; 37,25), (Ir 17,25); *văzind* (Fc 6,5; 9,22; 21,9, 19; 23,18; 40,16; 45,27); *vâzind*: (Fc 24,30, 64; 28,6; 39,13); *văzindu-* (Fc 19,1; 29,10; 32,2; 34,2; 40,6; 46,29); *vâzindu-*: (Fc 34,2); *nevăzind* (In rezum. cap.20). Această situație poate avea explicații multiple: formele din a doua serie pot fi, în fapt, grafii hipercorecte în scrisul celor care încercau să elimine velarizarea, care în vorbirea lor se realiza; pot rezulta din nesiguranța celui care scrie în selectarea formelor și, nu în ultimul rând, pot ilustra o concurență între cele două sufixe gerunziale.Forme neașteptate sunt și cele pe care le-am înregistrat, extrem de rar însă, în paradigma substantivului *așezământ*: *așezemântul* (Fc 9,11; 17,4, 7, 14, 19, 21), (Iș 6,5), (Ecz 44,25); *așezemânt* (Fc 21,32).

Grafii care atestă amestec de forme velarizate și nevelarizate se întâlnesc și în cazul altor cuvinte: *să păzască* (Fc 2,15; 3,24; 18,19), (Ps 40,3; 118,5), *să (să) păzască* (In rezum. cap.17), față de *păzească* (Jd 13,14), *să (se) păzească* (Ir 9,4); *va zăciui* (1Sm 8,15, 17); *zăciuiți* (Lc 11,42); *zăciuiala* (2Lg 14,23); *zăciuiale* (Pr 14,10), (Lc 18,12); *zăciuielile* (Pr 27,32); *zăciuirile* (2Lg rezum. cap.12; 12,6, 11; rezum. cap.14; rezum. cap.26), (Pr 27,30, 31); *zăciuirea* (2Lg 12,17; 26,12), *zăciuire* (2Lg 14,28); *zăciuiri* (Pr 23,13, 17; 24,5); *zăciuirilor* (2Lg 26,12), (Pr rezum. cap.27), față de *zeciuiri* (2Par 31,5, 6); *zeciuirile* (2Par 31,6); *zeciuielile* (2Par 31,12).

Un reflex al alternanței formelor velarizate cu cele nevelarizate este apariția unor grafii hipercorecte în cazul unor cuvinte care, etimologic, au [*ă*] (<[*a*] neaccentuat, în cuvinte împrumutate). Se încadrează aici formele hipercorecte ale verbului (*a*) *zămisli*: *zemislind* (Fc rezum. cap.16), *au zemislit* (Fc 30, 17, 23), care sunt însă apariții accidentale, formele preferate fiind, atât pentru verbul (*a*) *zămisli*, cât și pentru substantivul *zămislire*, cele cu *ză*[105].

2.1.2.18.3. Și în acest text, ca și în altele din etapa în care se încadrează traducerea de la 1760 a *Bibliei*, grafiile care atestă pe [*ș*] și [*j*] cu rostire dură se amesctecă cu cele care reflectă rostirile moi, acestea din urmă fiind în mod evident preponderente, mai cu seamă pentru anumite cuvinte[106]. Astfel, la cuvinte cu fonetism asemănător, și nu o dată chiar pentru același cuvânt, în aceeași carte sau în cărți diferite, apar deosebiri de notare a rostirii prepalatalelor. E greu de spus în ce măsură aceste grafii reflectă o realitate fonetică ori reprezintă doar rezultatul unei tradiții grafice sau al aplicării unei norme ortografice pe care sudul o impunea prin mijlocirea cărților, care, de multe ori, erau simple reeditări ale celor din Muntenia. Așadar, în perioada în care se realiza această traducere, norma muntenească, cu rostirea dură a prepalatalelor, câștiga teren în fața normei nordice, cu rostire moale, numai că unele cuvinte se dovedesc prea puțin „receptive" la noua normă.Consecvența cu care se notează totuși formele care reflectă rostire dură, așa cum va rezulta din exemplele pe care le analizăm în continuare, ar putea fi un indiciu în ce privește faptul că ele nu erau simple grafii, ci acopereau o realitate fonetică.

Vom urmări, prin câteva exemple, situația concretă pe care ne-o oferă textul.

Amestecul de forme în cazul adverbului *așa* demonstrează că normei sudice, în expansiune, îi opunea rezistență norma nordică, cu [*ș*] rostit moale. Credem că situația rostirii lui [*ș*] în acest cuvânt, așa cum se poate desprinde din câteva cărți analizate aici și din formele înregistrate în *Indice*, este concludentă pentru afirmația de mai sus: Fc *așa* – circa 40 de ocurențe,

---

[101] Vezi, în ediția de față, descrierea amănunțită a manuscriselor, în *Notă asupra ediției*, p.CXXVII–CXXIX.

[102] În legătură cu acest aspect, vezi, în ediția de față, I. Chindriș, *Testamentul lui Petru Pavel Aron*, vol.I, p.LXXIV – LXXVI.

[103] Vezi, în ediția de față, *Notă asupra ediției* pass.

[104] Vezi *Indice*.

[105] Pentru situația la nivelul întregului text, vezi *Indice*.

[106] Acest aspect este explicabil, de vreme ce „în teritoriul de la nord de Mureș, fenomenul [velarizării lui [*e*], [*i*] după [*ș*] și [*j*] – n.n. N.I.] apare extrem de rar și este, în general, posterior jumătății a doua a secolului al XVIII-lea" (I. Gheție, *Graiurile dacoromâne în secolele al XIII-lea – al XVI-lea (până la 1521)*, Editura Academiei Române, București, 2000, p.89 – 90. Cf. V. Arvinte, ST.L.FAC., p.56; *ILRL Epoca veche (1532-1780)*, Vol.I, p.331 – 314.

așea – circa 10; Iș *așa* – 9, *așea* – 24; 2Lg *așa* – 13, *așea* – 15; Pr *așa* – 17, *așea* . 12; Jos *așa* – 21, *așea* – 9; Jd *așa* – 21, *așea* – 7; 1Sm *așa* – 18, *așea* – 3; 2Sm *așa* – 23, *așea* – ϕ; Iov *așa* – 26, *așea* – ϕ; Ir *așa* – 32, *așea* – 3; Tng *așa* – ϕ, *așea* – 1. Diferențele destul de mari care se observă între unele cărți pot fi puse pe seama lucrului în colectiv, fiecare traducător venind cu particularitățile graiului de acasă și fiind mai receptiv sau mai refractar la inovații. Oricum însă, la nivelul întregului, asistăm la amestecul de forme invocat mai sus.

Pentru substantivul *cenușă* formele care atestă rostirea dură a lui [ș] sunt mai rare: *cenușă* (Iș 9,10); *cenușa* (Iș 27,3), (Nm rezum. cap.19; 19,10, 17); (Pr 1,16), în comparație cu cele care atestă rostirea moale: *cenușe* (Fc 18,27), (Iș 9,8), (Pr 4,12; 6,10), (Nm 4,13), (Iov 2,12; 16,16; 42,6), (2Lg 28, 24), (2Sm 13,19), (Ir 6,26; 25,34), (Tng 2,10; 3,16); *cenușea* (Pr 4,12), (Nm 4,13).

În aceeași serie cu *cenușă* trebuie incluse: *ușă*, *moașă*, *platoșă*, pentru care grafia demonstrează amestec de forme, cu preponderența rostirilor muiate: *ușe* (Fc 4,7; 6,16), (Iș 21,6; 33,9), (Iov 31,34; 38,10), *ușea* (Iș 33,8, 10; 38,8), *ușile* (Iș 33,10), (Iov 38,8, 17), *ușii* (Iș 35,15), dar și *ușa* (Fc 18,1, 2, 10; 19,6, 9, 10, 11; 43,19), (Iș 12,22, 23; 29,4, 11, 42), (Iov 3,10; 31,9; 31,32); *moașea* (Fc 38,27), *moașele* (Iș 1,17, 21), *moașelor* (Iș 1,15, 20), dar și *moașa* (Fc 35,17); *platoșea* (Fc 9,23; 24,65; 39,16, 18), *platoșe* (Fc 41,42), (Iș 36,18), dar și *platoșa* (Fc 39,12, 15; 49,11), (Iov 41,17).

Și în alte cazuri se confirmă tratamentul diferit al consoanei [ș], de la un cuvânt la altul sau de la o carte la alta. De exemplu, (*a*) *așeza*, în *Cartea Facerii*, atestă exclusiv rostirea muiată a lui [ș][107], în vreme ce în alte cărți întâlnim și forme care reflectă rostirea dură: *să așaze* (Iov rezum. cap.18), (Ps 7,6; 112,8); *așază* (Iov 36,7), (Ir 31,21), (Ps 17,34; 49,5). Exclusiv rostire moale am înregistrat pentru formele din paradigma cuvântului *așezământ*, în timp ce formele flexionare ale verbului (*a*) *ședea* se realizează în mod obișnuit cu [ș] rostit moale, fără a lipsi oscilațiile de tipul: *șade* (Pl 20,8), (Ecz 1,8; 33,6; 40,3); *să șadă* (Ecz 33,28); *să șază* (Ecz 8,14; 12,12) și *șeade* (Iș 11,5), (Tov 11,5); (*să*) *șeade* (Ecz rezum. cap.13). Amestecul de forme în cazul cuvântului *șatră* este concludent reflectat într-o singură carte biblică, unde cuvântul cunoaște numeroase ocurențe (pentru alte cărți situația poate fi urmărită în *Indice*): *șatră* (Iș 26,36; 33,8; 38,18; 40,5, 31; *șatra* (Iș 26,37; 35, 17; rezum. cap.36; 36,37; 39,38, 40; 40,26); *șatrea* (Iș 35,15); *șatrei* (Iș rezum. cap.26); *șetri* (Iș 27,9, 11, 12, 15; 40,8); *șetrile* (Iș 38,9, 11, 12, 15, 16, 18; 39,39); *șeatra* (Iș rezum. cap.27); *șeatră* (Iș 27,16); *șeatrii* (Iș 33,8); *șeatrile* (Iș 38,13).

În afară de verbele (*a*) *așeza*, (*a*) *ședea*, care prezintă *-șa-* în radical, și unele verbe cu radicalul în [ș] realizează uneori sufixul flexionar la prezent în forma *-az* sau *-așt*: *îmbrățășază* (Fc rezum. cap.45), (Iov 24,8); *(să) sănătoșază* (Fc rezum. cap.20); *pășaște* (Iov 9,8); *înfricoșaze* (Iov 9,34); *să înfricoșaze* (Iov 33,7); *însătoșază* (Iov 24,11); *(să) învârtoșază* (Iov 38,30); *învârtoșază(-să)* (Iov 39,16).

Pentru cuvintele *deșert, deșartă* și cele din familia lexicală a acestora, am constatat comportament diferit de la o carte la alta în ce privește rostirea lui [ș]. În *Cartea lui Iov*, de exemplu, se întâlnesc numai formele cu [ș] moale: *deșert* (6,18; 11,12; 12,24; 21,34; 26,7, 34,12; 35,13, 16; 39,34) și *deșearte* (22,9), la care adăugăm, din aceeași familie lexicală: *deșertându(-să)* (14,11); *deșertat-ai* (15,4); *deșertăciunea* (11,11); *deșertăciune* (31,5), în vreme ce, prin comparație, în *Prorociia Ieremiii*, formele se amestecă: *deșert* (4,23; 14,21; 15,34); *deșerți* (2,5); *deșerții* (rezum. cap.10); *vor deșerta* (48,12); *deșertăciune* (16,19); *deșertăciuni* (2,5; 8,19); *deșertăciunilor* (10,8), dar și: *deșartă* (11,10; 31,32, 33,20, 21; 50,9); *deșarte* (10,3, 15; 51,18).

Formele cuvântului *greșeală* atestă rostirea dură a șuierătoarei: *greșală* (Fc 37,2; 43,12), (Jd 9,36), (1Sm 6,4, 8, 17); *greșala* (2Lg 4, 19), (Pl rezum. cap.17; 17,9); *greșalei* (Iș 21,20), *greșalele* (Jos 23,12), (Pl 10,12). Prezența accidentală a formei *greșealele* (Pl rezum. cap.14) nu este de natură să influențeze concluzia privind tratamentul șuierătoarei în acest cuvânt. Formele verbului (*a*) *greși*, cu fonetism similar substantivului prezintă tot *-șa-*: *greșaște* (Pl rezum. cap.2; 10,17); *greșaște* (Iov 9,28), (Lc rezum. cap.17); *să greșască* (Ps 35,2). În celelalte forme din flexiunea verbului, [ș] se rostește moale: *greșesc*: (Ps 24,8); *să greșesc* (Ps 38,2); *să greșești* (2Lg 7,25), iar [*e*] nu se velarizează.[108]

Oscilația între grafia care atestă rostire muiată și cea care atestă rostirea dură a șuierătoarei am înregistrat-o și pentru cuvântul *șarpe*: *șerpe* (Iș rezum. cap.7); *șerpele* (Fc 3,1, 13); *șearpele* (Fc 3,4), (2Lg 8,15), dar *șarpe* (Fc 3,14; 49,17), (Iș 4,3; 7,9, 10, 15); *șarpele* (Iov 26,13); *șarpelui* (Fc rezum. cap.3).

Grafia numeralelor *șase*, *șapte* și a tuturor structurilor formate pe baza lor atestă existența normei oscilante în ce privește rostirea șuierătoarei, chiar dacă de la o carte biblică la alta sunt unele deosebiri. Astfel, în *Cartea Facerii* am înregistrat rostirea dură a șuierătoarei în numeralul *șase* și în toate structurile formate pe baza acestuia: *a șasa* (Fc 1,31); *șasă* (Fc rezum. cap.2); *șasăzeci și cinci* (Fc 5,15, 21, 23); *șasăzeci și doi* (Fc 5,18, 20); *șasăzăci și noao* (Fc 5,27); *șasă sute* (Fc 7,6); *al șasă sutele* (Fc 7,11); *șasă sute unul* (Fc 8,13); *optzăci și șasă* (Fc 16,16); *șasăzăci* (Fc 25,26); *al șasălea* (Fc 30,19); *șasă* (Fc 30,20); *șasăsprăzece* (Fc 37,2; 46,18); *șasăzeci și șase* (Fc 46,26). Situația se schimbă în *Cartea ieșirii*, unde norma este oscilantă: *șasă sute de mii* (Iș 12,37); *șasea sute* (Iș 14,7); *a șasa* (Iș 16,5, 29); *șasă* (Iș 23,10, 12; 25,35; 28,10; 31,17; 36,16, 27; 37,18, 21); *a șasa parte* (Iș 25,17, 23; 36,21); *șasăsprăzăce* (Iș 26,25); *șasăsprăzeace* (Iș 36,30), dar, în aceeași carte, am înregistrat și structuri cu *șea-*: *a șeasa* (Iș rezum. cap.9; 16,22); *șease* (Iș 16,26; 25,32, 33; 26,9; 31,15; 35,2); *șeasă* (Iș 20,9, 11; 21,2; 24,16; 26,22; 28,10; 34,21); *al șeaselea* (Iș 26,9); *șease sute și trei de mii și cinci sute cincizăci* (Iș 38,25). În *Cartea lui Iov*, nu am înregistrat decât de două ori numeralul *șase*, numai cu [ș] dur: *șase* (Iov 5,19); *șase mii* (Iov 42,12). Datele pe care ni le oferă cărțile analizate sunt concludente pentru a stabili că predominantă este rostirea cu [ș] dur a numeralului *șase.*

În aceleași cărți, numeralul *șapte* și structurile formate pe baza acestuia reflectă amestec de forme. În *Cartea Facerii* se întâlnesc deopotrivă ambele forme: *a șaptea* (Fc 2,2); *de șapte ori* (Fc 4,24); *de șaptezeci de ori câtea șapte* (Fc 4,24); *doaozăci și șapte* (Fc 8,4); *șapte* (Fc rezum. cap.29; rezum. cap.41; 41,3, 34); *șaptezeci* (Fc 46,27); dar și: *a șeaptea* (Fc rezum. cap.2; 2,2, 3); *opt sute șeapte* (Fc 5,7); *șeaptezeci* (Fc 5,12); *șeapte sute șeptezeci și șepte* (Fc 5,31); *șeapte* (Fc 29,18, 30; 41,5, 18, 26, 30, 53, 54; 46,25; 50,10); *o sută patruzeci și șeapte* (Fc 47,28); *șeptesprăzeace* (Fc 47,28), în vreme ce în *Cartea ieșirii* numărul formelor cu rostire muiată este incomparabil mai mare decât al celor cu rostire dură: *o sută treizăci și șeapte* (Iș

[107] Vezi *Indice*.
[108] Vezi *Indice*.

6,16); *o sută triizeci şi şeapte* (Iş 6,20); *şeapte*: (Iş 7,25; 12,15, 19; 13,6; 16,7; 22,30; 23,14; rezum. cap.25; 25,37; 29,30, 35, 37; 34,18; 37,23); *a şeaptea* (Iş rezum. cap.9; 12,15, 16; 16,6, 26, 27, 29, 30; 20,10, 11; rezum. cap.23; 23,12; 24,16; 31,15; 34,21; 35,2); *şeaptezeci* (Iş rezum. cap.15; 15,27); *al şeaptelea* (Iş 21,2); *şeaptezăci* (Iş 24,1, 9); *a şeaptelea* (Iş 31,17); *şeapte sute treizăci* (Iş 38,24); *o mie şeapte sute şeaptezăci şi cinci* (Iş 38,28); *şeaptezăci şi doao de mii şi patru sute* (Iş 38,29), faţă de: *şapte* (Is 2,16); *şaptezeci* (Iş 7,7); *al şaptele* (Iş 23,11). În *Cartea lui Iov*, sunt 5 structuri cu rostirea dură a prepalatalei surde: *şapte* (Iov rezum. cap.2; 2,13; 42,8, 13); *a şaptea* (Iov 5,19) şi 2 cu rostirea muiată: *şeapte* (Iov 1,2); *şeapte mii* (Iov 1,3). Dincolo de diferenţele care se înregistrează de la o carte la alta, situaţia la nivel general atestă aceeaşi oscilaţie între notarea şuierătoarei rostite muiat şi notarea rostirii dure a acesteia.

Formele atone de dativ ale pronumelui reflexiv, *îşi*, *-şi*, *şi-*, *-şi-*, se regăsesc mai ales în varianta care atestă rostirea dură a lui [ş]. Situaţia, în trei cărţi biblice analizate, se prezintă după cum urmează şi este, credem, concludentă pentru aspectul discutat: în *Cartea Facerii* am înregistrat 3 ocurenţe ale formei *îş*, 17 ale formei *-ş*, 25 ale formei *ş-* şi numai 5 ale formei *-şi*; În *Cartea ieşirii*, *-ş* cunoaşte 5 ocurenţe, *ş-* este prezent de 10 ori, iar *-şi* se regăseşte de 6 ori; în *Cartea 2leage*, *îş* se notează de 4 ori, *-ş* – de 10 ori, *ş-* are 2 ocurenţe, *-ş-* este prezent o dată, iar *-şi* se foloseşte de 5 ori.

Tratamentul prepalatalei [*j*] nu e radical diferit de cel aplicat corespondentei sale surde. Observaţia pe care o făceam mai sus în legătură cu faptul că la cuvinte cu fonetism asemănător, şi nu o dată chiar pentru acelaşi cuvânt, în aceeaşi carte sau în cărţi diferite, apar deosebiri de notare a rostirii prepalatalelor se susţine foarte bine prin exemplele aduse în continuare în discuţie. Şi de această dată asistăm la un amestec de rostiri dure şi muiate, preponderente fiind cele din urmă.

Pentru substantivul *jale*, verbele coradicale, (*a*) *jeli* şi (*a*) *jelui*, precum şi în derivatul *jalnic* (s.m., „jeluitor") sunt cvasigenerale formele care atestă rostirea moale a lui [*j*]: *jeale* (2Sm 14,2), (Iov 30,31), (Ir 9,10; 31,15); *jealea* (Ecz 38,17), (Ir 6,26; 31,13); *jelea* (2Sm 11,27), (Înţ 19,3); *jele* (2Sm 19,2); *jelind* (2Sm 3,33); *să jeluiască* (Fc 23,2); *jeluindu(-se)* (Iov rezum. cap.6); *(să) jeluia* (Jd 14,16); *jeluieşte* (2Sm 19,1); (*s-*)*au jelit* (Ps 77,63); *jealnic* (Ps 34,14), (Înţ 18,10); *jelnici* (Ecz 7,38); *jealnicului* (Ir 16,7). Formele cu *ja-* sunt în număr foarte mic şi le-am înregistrat pentru substantiv: *jale* (Ecz rezum. cap.22; 22,6; 38,18), (Înţ 14,15); *jalea* (Ecz 26,8; 41,14).

O mare diversitate de forme am întâlnit în cazul substantivelor *jertfă*, *jertfire, jertfelnic* şi al verbelor (*a*) *jertfi*, (*a*) *jertfui*[109]. Aceste cuvinte, în special *jertfă* şi (*a*) *jertfi*, cunosc, în mod firesc, un număr mare de ocurenţe. În *Cartea Facerii*, substantivul *jertfă* este întrebuinţat în două variante, în ambele variante grafia atestând o rostire moale a şuierătoarei sonore: *jertva* (Fc 22,7), *jertvă* (Fc 22,13), *jirtfe* (Fc 4,3; rezum. cap.8; 46,1), *jirtfă* (Fc 8,20; rezum. cap.15; 22,2, 3, 6), *jirtva* (Fc 22,8). Lucrurile nu se prezintă însă la fel în alte cărţi biblice analizate. În *Cartea ieşirii*, cuvântul apare de 13 ori, de 11 ori grafia reflectând rostire dură: *jârtve* (10,25; 18,12; rezum. cap.24; 32,8; 40,27), *jârtvelor* (rezum. cap.27), *jârtva* (29,18), *jârtfele* (29,28), *jârtfa* (29,33, 35), *jârtfă* (29, 42) şi doar de două ori rostire muiata: *jertfă* (29,25), *jertva* (34,25). În *Cartea lui Iosue*, cuvântul se regăseşte de trei ori în grafia care atestă rostire dură: *jârtvă* (22,23), *jârtve* (22,27, 29) şi o dată în grafia care reflectă un [*j*] cu rostire moale: *jertvele* (13,14). Exclusiv rostiri dure am înregistrat pentru cuvântul în discuţie în toate ocurenţele lui din *Cartea giudecătorilor*: *jârtvă* (rezum. cap.6; 6,18; 11,31), *jârtva* (6,26), *jârtve* (20,26; 21,4). Tot numai rostiri dure am găsit în *Cartea dintâiu a lui Samuil*: *jârtvă* (1Sm 1,21; 7,9; 15,22; 16,3, 5; 20,29; 26,19), *jârtva* (2,17, 29; 9,12, 13; 16,4), *jârtfele* (2,28), *jârtve* (3,14; 20,6), *jârtvele* (15,22) şi tot la fel în *Cartea a doao a lui Samuil*, dar numai cu două ocurenţe în text: *jârtvă* (6,12), *jârtva* (14,17). În *Cartea lui Iov* cuvântul este înregistrat numai o dată, în forma *jârtvă* (42,8).

Vom urmări în cele ce urmează comportamentul verbelor (*a*) *jertfi* şi (*a*) *jertfui*, în aceeaşi ordine a cărţilor biblice, pentru a vedea în ce măsură verbele urmează fonetismul substantivului. În *Cartea Facerii*, ca şi în cazul substantivului, formele din paradigma gramaticală a verbului (*a*) *jertfui* atestă tot numai rostirea moale a prepalatalei: *să jertfuiască* (22,10), *jertfuind* (31,54), *jertvuieşte* (rezum. cap.35), *jirtfuieşte* (rezum. cap.12). Într-un număr destul de mare de ocurenţe[110] ale celor două verbe, (*a*) *jertfi* şi (*a*) *jertfui*, *Cartea ieşirii* atestă amestecul de rostiri dure şi de rostiri moi, mai ales în cazul verbului (*a*) *jertfui*. La verbul (*a*) *jertfi*, din 11 forme, 6 au *jâ-*, 5 au *je-*, în timp ce din 24 de forme ale verbului (*a*) *jertfui*, 12 au *jâ-*, 5 au *je-*, 7 au *ji-*. În *Cartea lui Iosue*, cele două verbe au câte o întrebuinţare: *să (să) jârtvească* (6,19) şi *au jârtvuit* (8,31). *Cartea giudecătorilor* are o dată forma *jârtfeaşte* (rezum. cap.11) şi de două ori forme cu rostiri dure: *să jârtvuiască* (16,23), *jârtvuit-am* (17,3). În *Cartea dintâiu a lui Samuil*, cele două verbe sunt bine reprezentate. Din 18 ocurenţe, în total, ale celor două verbe, numai o dată grafia atestă rostire moale: *au jertfuit* (1,4)[111]. În *Cartea a doao a lui Samuil*, nu am înregistrat decât formele cu *jâ-*pentru ambele verbe: *jârtvea* (6,13), *jârtvind* (15,12), *au jârtvit* (23,16); *voiu jârtvui* (15,8), iar în *Cartea lui Iov*, tot forma cu *jâ-*, o singură dată: *jârtveaşte* (rezum. cap.1).

În aceeaşi familie lexicală cu termenii discutaţi mai sus intră şi alte cuvinte în forme care atestă atât rostirea muiată, cât şi rostirea dură a prepalatalei sonore: *jertfirea* (Fc rezum. cap.22) faţă de *jârtvirea* (Iş rezum. cap.13); *jârtfirea* (Iş 29,36); *jertvenic* (Iş 28,29); *jertvelnic* (Iş 28,43; 31,11); *jertvealnic* (Iş 39,41), dar şi *jârtvelnic* (Iş 28,35; 29,30); *jârtvelnicului* (Iş 38,24); *jârtvealnicului* (Iş 38,30); *jârtveanicului* (Iş 30,24; 35,19), *jârtvenicele* (Iş 34,13); *jârtvenicului* (Iş 36,1; 38,26), *jârtvenicul* (Jos 24,26); *jârtfenic* (Iş 25,8); *jârtfenicului* (Iş 36,6)[112].

Cu totul altfel se prezintă situaţia rostirii lui [*j*] urmat de [*e*] sau de [*i*] în alte cuvinte decât cele de mai sus: (*a*) *jefui, jefuitor, jefuire,* (*a*) *sluji, slujire, grijă,* (*a*) *grîji, jiganie, jivină, jilav, jeler, glajă.* Cu excepţia cazurilor în care forma *grija* (Fc 31,5); (Ps 54,23); (Ecz 32,2; rezum. cap.39) coexistă cu *grijea* (Fc rezum. cap.39); (Ecz 30,26; 31,2; 42,9) sau formele cu *-ja-*: *grijaşte* (Ecz 38,7); *să (să) slujască* (Fc 34,31), *să slujască* (Fc 27,29); (Iş 4,23; 28,3, 4, 41, 43; 29,30, 44; 30,30; 35,19; 40,13), *(să)*

---

[109] Vom urmări în cele ce urmează situaţia din textul supus analizei, fără a face şi consideraţii privind originea şi evoluţia acestor cuvinte în limba română; pentru aceste aspecte, vezi V. Arvinte, S.T.L.FAC., p.58 – 59.

[110] Vezi *Indice*.

[111] Pentru formele cu *jâ-*, vezi *Indice*.

[112] Pentru completarea imaginii asupra oscilaţiilor care se produc în rostirea prepalatalei sonore, vezi *Indicele de cuvinte* ce secondează *Cartea preoţiii*, articolele: **JERTFĂ, JERTFELNIC, (a) JERTFI, JERTFIRE, JERTFIT, (a) JERTFUI, JERTFUIT.**

slujaşte (Iov 24,23) sunt în număr mai mare decât cele cu *-jea-*: *grijească* (Iov 23,15); (*mă*) *grigeam* (Iov 3,25); *slujea* (Fc 40,4); *slujeaşte* (Iş 39,1); *să slujească* (Iş 14,5; 28,1), în formele pe care le-am înregistrat pentru cuvintele enumerate mai sus, grafia reflectă rostirea muiată a lui [*j*][113]. În cazul unora dintre ele, influenţa etimonului poate susţine formele care atestă această rostire (*a sluji, jivină, jiganie, jilav, jeler*), în cazul altora însă (*grijă, jaf, glajă*), aceste forme trebuie puse pe seama normei specifice variantei nordice, cu rostirea moale a prepalatalelor [ş], [*j*].

2.1.2.19. Un fenomen cu largă raspândire în textele vechi este sonorizarea consoanei [*s*] atunci când în contextul fonetic este urmată de [*n*] sau de [*m*][114]. Fenomenul este bine ilustrat de textul de la 1760, relativ puţine fiind cazurile în care acomodarea la sonoritate nu se produce. Transformarea se notează în formele cuvântului *snop*: *znopi* (Fc 37,7; 41,47), *znopul* (Fc 37,7), *znopii* (Fc 37,7), *znopului* (Fc 37,7). Cu puţine excepţii, cuvintele *smochin, smochină* sunt înregistrate în forma cu [*zm*]: *zmochin* (Fc 3,7), (Ir 8,13), *zmochinul* (Ir 5,17), dar şi *smochini* (2Lg 8,8); *zmochine* (1Sm 25,18; 30,12), (2Sm 16,1), (Ir rezum. cap.24; 24,1, 2, 3), *zmochinele* (Ir 24,2, 5, 8), dar şi: *smochine* (Ir 8,13; 29,17). Aceeaşi consecvenţă se constată în notarea acestui fenomen în cazul cuvintelor (*a*) *smulge, smuls, smulgere*, pe care le-am înregistrat după cum urmează: *vei zmulge* (Iş 21,14); *(să) vor zmulge* (2Sm 23,6); *au zmult* (2Sm 23,21), (Ps 36,14); *zmulgă(-să)* (Iov 18,14); *zmulge(-să)-va* (Iov 20,28); *zmulgând* (Iov rezum. cap.21); *să zmulgi* (Ir 1,10); *voiu zmulge* (Ir 12,14, 15; 22,24; 24,6; 42,10); *zmulge-voiu* (Ir 12,17); *să zmulg* (Ir 18,7); *(să) zmulge* (Ir 18,14); *(să) va zmulge* (Ecz 40,16), (Ir 31,40); *zmulg* (Ir 45,4); *zmult* (Iov 19,10); *zmulgere* (Ir 12,17).

Pentru cuvântul *mireasmă* am înregistrat atât forme cu [*zm*]: *mireazmă* (Iş 29,25, 41; 30,34; 35,28), (Ecz 35,8); *mirezme* (Fc rezum. cap.50); *mireazme* (Fc 50,2, 25), (Iş 25,6); *mirezmele* (Lc 24,1); *mireazmelor* (Iş 40,25), cât şi forme cu [*sm*]: *mireasmă* (Fc 8,21), *miresme* (Fc 35,14), *mireasme* (Iş 30,23, 34; 35,15), *mireasmelor* (Iş 31,11). În cazul altor cuvinte care conţin fonetismul în discuţie – (*a*) *smeri, smerin, smerit, smereni,* (*a*) *sminti, sminteală, smirnă* –, acomodarea consonantică se produce destul de rar – *zmereaşte* (1Sm 2,7), *(să) vor zmeri* (Iov 24,24); *(să) va zminti* (Ecz 22,20); *va zminti* (Ecz 23,13); *zmereaniia* (Ps 9,14), *zminteală* (Ps 118,165) –, rămânând larg majoritare formele cu [*sm*][115].

Contextul fonetic impune acomodarea la sonoritate, în aceeaşi măsură ca în exemplele precedente, a cuvântului *veşmânt*[116]. Încadrat de o vocală (precedată de consoană sonoră) la stânga şi de o sonantă la dreapta, [ş] nu-şi poate păstra caracterul surd şi se sonorizează. Aceasta explică numărul foarte mare de forme cu [*j*], forme pe care, ca şi în cazul cuvintelor discutate mai sus, limba literară le-a respins: *văjmântului* (Fc 39,12); *văjmântul* (Fc 49,11); *vejmintele* (Pr 6,11; 8,30; 10,6; 11,40; 15,7, 8, 10, 11, 23, 27; 16,26, 28; 17,15), (Iov 1,20; 2,12; 9,31; 27,16; 37,17); *vejmânt* (Iov 24,10; 31,19); *vejmântul* (Iov 30,18); *vejmântului* (Iov 30,18); *văjmântul* (Iov 13,28); *văjmânt* (Iov 29,14); *vâjmântul* (Iov 38,14). Întâlnim însă, aproape cu aceeaşi frecvenţă, formele cu [ş]: *veşmintele* (Fc 24,53; 35,2; 38,14; 44,13), (Pr 11,25, 28; 13,6, 34, 45; 14,8, 47; 15,5, 6; 17,16; 21,10); *veşmintelor* (Fc 27,27); *veşminte* (Fc 45,22, 23)[117].

2.1.2.20. Tot o acomodare la sonoritate, de data aceasta în sens invers, este afonizarea lui [*b*], sub influenţa africatei surde [*ţ*], în cuvintele *subţire*, (*a*) *subţia*: *supţiri* (Fc 41,6, 23, 27), *supţire* (1Sm 18,23), (Înţ 5,15; 7,22, 23); *(să) va supţiia* (Iov 17,1), *supţia(-să)-va* (Iov 18,12). Şi în acest caz însă, norma literară a fost selectată dintre formele mai apropiate de etimon[118].

2.1.3. Am prezentat un număr suficient de mare de particularităţi fonetice ale textului *Bibliei de la 1760*, dar a trebuit să lăsăm la o parte multe altele. În selectarea particularităţilor am pornit de la premisa că analiza unui text din perspectiva structurii fonetice, mai ales în cazul unui text de amploarea celui de faţă, nu poate pune în discuţie toate faptele care se manifestă în text. La nivel fonetic se înregistrează cele mai numeroase, uneori şi cele mai neaşteptate, aspecte. Acesta este nivelul cu cele mai multe aspecte particulare, lucru evident de la primele texte scrise în limba română şi chiar mai dinainte, de la cuvintele româneşti înregistrate în texte slavone şi latine, redactate înainte de 1521[119].

2. 2. Particularităţi morfosintactice

Perspectiva diacronică asupra nivelului morfologic a pus mereu în evidenţă caracterul mai stabil şi mai unitar al acestuia în raport cu nivelul fonetic. Textul pe care îl analizăm tezaurizează, ca orice stadiu sincronic, rezultatele evoluţiei anterioare şi tendinţele inerente oricărui proces, acestea din urmă impuse de diferiţi factori şi manifeste cu deosebire în punctele periferice ale sistemului. Contradicţiile care apar sunt firesti şi generatoare de progres în limbă. În momentul în care o normă existentă în perioada precedentă nu mai este agreată din diferite motive, aceasta este conştientizată ca abatere, devine periferică în sistem, şi, finalmente, este eliminată din uz. Un timp însă, norma veche şi norma nouă coexistă, schimbările în limbă fiind, cum se ştie, lente. Aşa se explică de ce în textele pe care le analizăm înregistrăm în mod obişnuit norme oscilante pentru diferite aspecte luate în discuţie. În măsura în care factorul fonetic nu poate fi neglijat în morfologie, vom spune că unele aspecte morfologice sunt reflexul direct al particularităţilor fonetice ale vorbirii dintr-o regiune sau alta (opoziţia desinenţială [-*ϕ*]/[-*ă*] – *păhar/păhară* – pentru exprimarea numărului în clasa neutrelor, ca urmare a rostirii dure

---

[113] Pentru toate ocurenţele acestor cuvinte, vezi *Indice*.

[114] Fenomenul este analizat pe larg, pe baza atlaselor lingvistice româneşti, de Doina Hreapcă, în studiul *Sonorizarea fricativelor şi a oclusivelor surde (*s, ş, f; c, t, p*) urmate de sonanta nazală* n, *o tendinţă activă în graiurile dacoromâne*, în ALIL, tom. XXIX, 1983 – 1984, A, Iaşi, p.175 – 215; Fenomenul pe care îl atestă textele din toate regiunile are bază populară. Mai conservator se dovedeşte graiul moldovenesc, în care se conservă fricativa dentală surdă, fapt susţinut şi de situaţia pe care o reflectă Ms.45, în comparaţie cu Ms.4389 şi cu B1688 (vezi V. Arvinte, ST.L.FAC., p.69). A se vedea şi Andrei Avram, *Cercetări asupra sonorităţii în limba română*, Bucureşti, 1961; Sextil Puşcariu, *Limba română,* II, *Rostirea,* Bucureşti, 1959; St. Dumistrăcel, *Influenţa limbii literare asupra graiurilor dacoromâne*, Bucureşti, 1978.

[115] Vezi *Indice*.

[116] Pentru această formă, vezi Al. Ciorănescu, DER, p.833.

[117] Pentru alte ocurenţe, vezi *Indice*.

[118] Mai puţin cuvântul *mireasmă* (<sl. *mirizma*), care are în etimon [*z*] (Cf. Al Ciorănescu, DER, p. 514); pentru *veşmânt*, vezi trimiterea din nota 106.

[119] Cf. I. Coteanu, *Structura şi evoluţia limbii române (De la origini pînă la 1860)*, Bucureşti, 1981, pass; I. Gheţie, *Graiurile dacoromâne în secolele al XIII-lea – al XVI-lea (până la 1521)*, Bucureşti, 2000, pass.

a consoanelor; structura incompletă a numeralului ordinal masculin ca urmare a reducerii diftongului [-*ea*] la [-*e*] – *al doile*). Cu cât traducătorul sau traducătorii unui text manifestă reţinere faţă de asemenea particularităţi, cu atât cresc şansele de a avea unitate sporită în plan morfologic. Tendinţele firesti ale limbii, în cazul în care suntem în faţa unui text tradus, sunt supuse nu o dată presiunii limbii din textul-sursă, mai mare dacă e vorba despre o traducere religioasă. Influenţele pot fi în sensul susţinerii unor norme considerate deja arhaice la momentul traducerii (încadrarea unor susbstantive la declinarea a III-a – *grindine, marmure, soarte*) sau al introducerii unor norme noi, redundante o vreme pe lângă cele existente, cu şanse mai mari sau mai mici de a se impune (*talantum* – cu pluralul *talantumuri* –, pe lângă *talant,* cu pluralul *talanţi*). În unele cazuri, sub această presiune se pot crea modele care devin funcţionale în limba vorbită (exprimarea perifrastică a unor sensuri temporale; realizarea construcţiilor intensive cu verbul la diferite moduri şi timpuri, însoţit de un substantiv coradical), situaţie în care, după un timp, nu se mai poate delimita între ceea ce a rezultat datorită urmării unui model străin şi ceea ce a rezultat graţie suportului pe care traducătorul l-a găsit în graiul său de acasă.

2.2.1. Substantivul

2.2.1.1. Declinarea. Substantivul *soră*, care se fixase deja în această perioadă la declinarea I[120], l-am consemnat de câteva ori şi în forma *sor* (Fc 12,13, 19; 26,9), ceea ce înseamnă că norma veche devenise un fapt de limbă periferic, dar nu ieşise definitiv din uz. În formele compuse cu adjectiv pronominal posesiv, substantivul are cel mai adesea forma *soru*: *soru-sa* (Fc 24,30; 29,13, 31; 34,13, 26), (2Sm rezum. cap.13; 13,22); *soru-mea* (Fc 30,8), (2Sm 13,5, 6, 11, 20), (Iov 17,14), tot astfel cum substantivul *noră*, în aceleaşi sintagme, are forma *noru*[121]: *noru-sa* (Fc 11,31; 38,11, 16), (1Sm rezum. cap.4; 4,19), (Rt rezum. cap.1; 1,22); *noru-ta* (Fc 38,24), (Rt 4,15). Reţinem pentru substantivul *soră* şi forma izolată *sororei* (In 11,1), în care nu s-a produs alternanaţa [*o*] ~ [*u*] şi care trimite în mod evident la forma de declinare *sororis* din textul latinesc. În afara aspectelor semnalate, cele două substantive au în paradigmele lor gramaticale formele actuale de declinare.

Substantivele *aramă, grindină, latură, marmură, năpastă, peşteră, soartă* nu se mai încadrează exclusiv la declinarea a III-a, constatându-se însă şi diferenţe de la un cuvânt la altul. Situaţia pe care am întâlnit-o în textul de la 1760 confirmă într-o măsură rezultatele cercetărilor anterioare[122].

Pentru susbstantivul *aramă* am înregistrat exclusiv forme de declinarea I: *aramă* (Fc 4,22), (Iş 25,3; 26,11, 37; 27,2, 3, 4, 6, 10, 11, 17, 18, 19; rezum. cap.30; 30,4, 18; 31,4; 35,5, 16, 24, 32; 36,18, 38; rezum. cap.38; 38,2, 3, 4, 6, 8, 10, 12, 17, 19, 20, 29, 30; 39,39), (Jos 6,19, 24; 22,8), (1Sm 17,5, 6), (2Sm 8,10; 22,35), (Iov 6,12; 20,24; 40,13), (Ir 1,18; 6,28; 10,9; 15,20; 46,22; rezum. cap.52; 52,17, 18, 20, 22), *arama* (Iov 37,18; 41,18), (Ir 15,12; 52,17). Radical diferită este situaţia substantivului *grindină*, pentru care se întâlneşte numai izolat forma de declinarea I: *grindină* (Ps 17,13; 104,32); *grindina* (Iş 9,19), (Ps 148,8); cele mai multe forme ale acestui substantiv susţin încadrarea la declinarea a III-a. Probleme am întâmpinat aici la rezolvarea omonimiei gramaticale dintre singular şi plural, fiind cunoscut faptul că desinenţa de plural a femininelor nu devenise decât la unele substantive *-i*. Pentru rezolvarea acestei omonimii am recurs, în mod firesc, în primul rând la context, numai că nici contextul nu dezambiguizează întotdeauna sau nu în măsură suficientă. În astfel de situaţii am recurs la textul *Vulgatei*[123], pornind de la premisa că o traducere literală era fidelă izvorului inclusiv în această privinţă. Mai exact, contextul ne-a permis într-un singur caz să rezolvăm fără echivoc omonimia: *voi ploua mâne într-acest ceas* ***grindine*** *multă foarte* (Iş 9,18). În alte cazuri însă, contextul nu este deloc concludent: „*Râdică-ţ mâna în ceriu, să fie* ***grindine*** *în tot pământul Eghiptului, preste oameni şi preste dobitoace şi preste toată iarba ţarinii în pământul Eghiptului*" (Iş 9,22); **Şi au întins Moisii varga în ceriu şi Domnul au dat tuneturi şi* ***grindine*** *şi fulgere curgătoare preste pământ.* (Iş 9,23). În astfel de cazuri am apelat la textul *Vulgatei*, pentru a stabili dacă forma substantivului în textul latinesc este de singular sau de plural. La poziţia 9,22, forma din latină este *grando*, iar la poziţia 9,23 – *grandinem*, ambele forme de singular. La fel am procedat şi în alte cazuri: *grindine* (Iş 9,25, 26; 10,12, 15); (Ps 17,14; 77,47). Omonimia se rezolvă fără probleme atunci când substantivul este articulat enclitic: *grindine****a*** (Iş rezum. cap.9; 9,24, 25, 28, 29, 33, 34; 10,5).

Substantivul *latură* este întrebuinţat în forma de declinarea a III-a cu *-e*: *lature* (Iş 25,19, 32; 27,14, 15; 36,32; 37,3, 27; 38,14), *laturea* (Iş 36,31), (2Lg rezumat cap.31; 31,26); (Ps 90,7; 114,9; 127,3). În acest caz însă, nu ne-am confruntat cu probleme în privinţa omonimiei singular – plural, din mai multe motive. Întâi, procesul de formare a pluralului în *-i* pare încheiat la acest substantiv. O dovedesc ocurenţele formelor de plural din aceeaşi carte în care am întâlnit numeroase forme de singular: *laturile* (Iş 25,20; 26,13; 27,7; 28,7, 12, 25, 27; 30,4; 36,11; 37,5, 18; 39,7, 16); *laturi* (Iş 25,32), (Nm 8,4); al doilea, contextele în care apare forma în *-e* sunt de fiecare dată concludente, substantivul având de regulă determinative din rândul adjectivelor pronominale nehotărâte: *o – alta, fieştecare*, aşa cum se poate vedea din exemple ca: *Hieruvimii unul să fie de* ***o latură****, şi altul de* ***altă latură*** (Iş 25,19)**;** *Şease fluieri vor ieşi din* ***laturi****, trei de* ***o latură*** *şi trei de* ***altă latură*** (Iş 25,32); al treilea, articolul hotărât enclitic *-a*: *latur****ea*** (Iş 36,31), (2Lg rezumat cap.31; 31,26).

Substantivul *marmură* cunoaşte număr foarte mic de ocurenţe la nivelul întregului text, din care rezultă încadrarea acestui substantiv la declinarea a III-a. Nume de materie, în mod obişnuit *singulare tantum*, acest substantiv poate avea şi plural, în *-e* sau în *-i*, fapt care pune probleme la rezolvarea omonimiei singular – plural. Uneori este suficient contextul: *Şi au aşternut*

---

[120] Substantivul este în latină de declinarea a III-a imparisilabică (*soror, -ōris*), trece în română, iniţial, la declinarea a II-a, după care se fixează, firesc, alături de majoritatea femininelor, la declinarea I, în *-ă*. Un proces asemănător se petrece în cazul substantivului *noră*, care în limba latină este de declinarea a IV-a (*nurus, -ūs*).

[121] Aşa apar până astăzi cele două substantive în sintagmele respective din limba populară.

[122] Cf. *ILRL Epoca veche (1532-1780)*, Vol.I, p.319 – 320, unde se afirmă că „formele cu *-ă*, de declinarea I, deşi mai rare, sunt în continuă expansiune" (p.319), dar nu se precizează că situaţia nu este aceeaşi la toate substantivele aduse în discuţie.

[123] Pentru comparaţii am folosit *Hieronymi Vulgata* (textul existent la adresa de internet http://www.intratext.com./X/LAT0001.htm) şi *Biblia Sacra*, Venetiis, apud. Nicolaum Pezzan MDCLXXXX (după un exemplar din această ediţie, existent în fondul cel mai vechi al călugărilor bazilitani de la Blaj, a tradus echipa coordonată de episcopul Aron. Vezi Ioan Chindriş, *Testamentul lui Petru Pavel Aron*, în ediţia de faţă, p. LXVI).

fața bisericii cu ***marmure foarte scumpă*** (2Par 3,6), alteori însă, chiar lărgit, contextul nu este concludent: *Spre gândirea de orice feal de lucru, poate fi de aur și de argint și de aramă,/ De* ***marmore*** *și mărgăritariu și de multe fealiuri de leamne* (Iș 31,4, 5), situație în care, pentru încadrarea la declinare a acestui substantiv și pentru stabilirea numărului, singura soluție a fost să recurgem la izvorul latinesc. Acolo am găsit substantivul în forma de ablativ singular, *marmore*, pe care, după aspectul fonetic, nu este exclus ca traducătorii blăjeni să o fi luat ca atare din *Vulgata*.

Formele substantivului *năpastă*, prezente în număr mic, susțin încadrarea, în continuare, a substantivului la declinarea a III-a: *năpaste* (Fc 26,20), (Ir 7,6; 22,17), (Iz 22,29), (Lc 3,14; 11,45); *năpastea* (Ir 51,51).

Substantivul *peșteră* este întrebuințat atât cu forma de declinarea a III-a, în *-e*, cât și cu cea de declinarea I, în *-ă*, cele două forme fiind folosite în variație liberă dar, în mod evident, fiind preponderente formele în *-e*: *peșterea* (Fc 23,9, 11, 17, 19; 50,13), (Jos 10,16, 17, 27), (Jd 15,11), (1Sm rezum. cap.22; 22,1; rezum. cap.24), (2Sm 23,13), (Ps 10 Ov,9); *peștărea* (Fc 49,29); *peașterea* (Fc 25,9), *peștere* (Jos rezum. cap.10; 10,23), (1Sm 24,4, 8, 9, 11), (Ps 56,1), dar: *peșteră* (Fc 19,30), (Ir 7,11; 49,8), (Ps 141,1), (Lc 19,45), (In 11,38); *peștără* (Fc rezum. cap.23), *peștera* (Jd 15,8). Pentru rezolvarea omonimiei singular – plural, mijloacele sunt aceleași: contextul și/sau raportarea la *Vulgata*: *David, spre scrisoarea stâlpului, când fugea de cătră fața lui Saul în* ***peștere*** (Ps 56,1), lat. ablativ sg. – *in spelunca*, dar: *Și ș-au făcut gropi și* ***peștere*** *în munți, și locuri întărite spre apărare* (Jd 6,2), unde contextul este în și mai mică măsură, decât în primul exemplu, concludent, sensul de plural decodându-se aproape exclusiv prin raportare la *Vulgata*, unde forma este de acuzativ pl. – *speluncas*.

Substantivul *soartă* l-am înregistrat în forma de declinarea a III-a: *soarte* (2Lg 1,38; 31,7), (Jos 1,6; rezum. cap.7; 9,7; 14,2; 17,17; 18,8; 19,24, 40, 51; 21,8; 22,7; 23,4), (Jd 18,1), (1Sm 14,42), *soartea* (2Lg rezum. cap.3), (Jos 7,14; 13,1; 15,1; 16,1; rezum.cap.17; 17,1, 6, 8; rezum. cap.18; 18,6, 11; 19,1, 10, 17, 49; 21,4, 6, 10), (Jd 1,3; 20,14), (1Sm 10,20), (Ir 13,25).

Ne aflăm în fața unui text realizat aproape de debutul perioadei premoderne a limbii române literare. Totuși numărul formelor vechi de declinarea a III-a este destul de mare. Explicația ar trebui căutată în apartenența textului la aria dialectală nordică: în textele din această zonă erau prezente în număr mare formele în *-e*, mai ales la începutul perioadei 1640 – 1780, în comparație cu textele provenind din aria sudică, unde tendința era de impunere a formelor de declinarea I[124]. După cum o demonstrează analiza de mai sus însă, procesul de impunere a desinenței *-ă* nu a fost uniform pentru toate cuvintele, continuându-se și în perioada următoare.

Formele de declinarea a III-a, în *-e*, sunt în variație liberă cu cele de declinarea I, în *-ă*, la o serie de substantive cu radicalul în [ș] sau [j]. Amestecul de forme este urmarea firească a unei caracteristici de ordin fonetic: coexistența rostirilor dure și muiate ale celor două consoane prepalatale (vezi **2.1.2.18.3)**. Exemplele care urmează vor evidenția circulația în variație liberă a celor două tipuri de forme substantivale: *cenușe* (Fc 18,27), (Iș 9,8), (Pr 4,12; 6,10), (Nm 4,13), (Iov 2,12; 16,16; 42,6), (2Lg 28, 24), (2Sm 13,19), (Ir 6,26; 25,34), (Tng 2,10; 3,16); *cenușea* (Pr 4,12), (Nm 4,13), dar: *cenușă* (Iș 9,10); *cenușa* (Iș 27,3), (Nm rezum. cap.19; 19,10, 17); (Pr 1,16); *grija* (Fc 31,5); (Ps 54,23); (Ecz 32,2; rezum. cap.39), dar *grijea* (Fc rezum. cap.39); (Ecz 30,26; 31,2; 42,9); *moașa* (Fc 35,17), dar *moașea* (Fc 38,27), *moașele* (Iș 1,17, 21), *moașelor* (Iș 1,15, 20); *grija* (Fc 31,5); (Ps 54,23); (Ecz 32,2; rezum. cap.39), dar *grijea* (fc rezum. cap.39); (Ecz 30,26; 31,2; 42,9); *straja* (Iș 14,24), (2Par 20,24), (1Sm 11,11), dar și *strage* (Lc 12,38); *straje* (Mc 6,48); *mreaje* (Iș 27,4; 38,4), (In 21,6, 8,11); *mreajea* (Ps 140,10); *mreagea* (Lc 5,5, 6). Foarte multe ocurențe cunoaște substantivul *ușă*, formele repartizându-se atât la declinarea a III-a, cât și la declinarea I: *ușe* (Fc 4,7; 6,16), (Iș 21,6; 33,9), (Iov 31,34; 38,10), *ușea* (Iș 33,8, 10; 38,8), dar și *ușa* (Fc 18,1, 2, 10; 19,6, 9, 10, 11; 43,19), (Iș 12,22, 23; 29,4, 11, 42), (Iov 3,10; 31,9; 31,32). Chiar dacă pentru unele substantive numărul prea mic de ocurențe (pentru substantivul *cămașă*, de exemplu, în zece cărți – Fc, Iș, 2Lg, Nm, Pr, 1Sm, 2Sm, Iov, Ir, Tng – am înregistrat numai forma *cămașă* – Iș 28,4) nu poate fi concludent pentru a stabili circulația formelor, la nivel general, se susține ideea coexistenței formelor de declinarea I și a III-a, predominante fiind cele din urmă.

Substantivul *arie*, avea forma *are*[125] în texte din secolul al XVI-lea, reproducând fidel lat. *area*. Această formă se întâlnește sporadic și în textul de la 1760, probabil datorită influenței izvorului folosit: *area* (2Sm 24,18), (Rt 3,2); *are* (Rt 3,6). Cvasigenerale rămân formele: *arie* (2Lg 16,13; 25,4), (Nm 15,20; 18,30), (Rt 3,3), (Is 30,24); *aria* (Fc 50,10), (2Sm rezum. cap.24), (Iov 39,12), (Lc 3,17); *ariia* (Sm 24,16, 21, 24).

Încadrarea substantivelor *berbece, pântece, strugure, fagure* la declinarea a III-a sau la declinarea a II-a nu diferă prea mult de cea pe care o întâlnim în prezentările făcute în diferite lucrări de specialitate[126]. Formele substantivului *pântece* susțin încadrarea acestuia la declinarea a III-a: *pântecele* (Fc 15,4; 20,18; 25,22, 23; 30,22), (Iș 13,2, 15; 34,19), (Jd 3,24; 13,5, 7; 16,17; 19,5), (1Sm 1,5; 24,4), (2Sm 7,12; 16,11), (Iov 1,21; 3,10; 15,2, 35; 19,17; 20,14, 15, 20, 23; 31,18; 32,18, 19; 40,11), (Ir rezum. cap.1; 4, 19; 51,34), (Tng 1,20), *pântecelui* (Fc 30,2), *pântece* (Fc 38,27; 43,29; 44,20), (Iov 3,11; 10,19; 21,10; 31,15; 38,29; 39,2), (Ir 1,5), *pânteceale* (Jd 3,21), *păntecele* (Fc 25,24; 29,31; 38,24), (Iș 13,12), *păntece* (Fc 30,38).

Berbece a fost înregistrat numai în forma de declinarea a III-a: *berbece* (Fc 15,9; 22,13), (Iș 29,15, 22, 26, 27), *berbecele* (Iș 29,17, 22), *berbeacele* (Iș 29,18, 31), (1Sm 14,34; 17,34), *berbeace* (Iș 29,19), (2Sm 6,13); tot astfel și *iepure* (2Lg 14,7), (Pr 11,6). În schimb, *strugure* prezintă, în variație liberă, două forme, cea mai veche, de declinarea a II-a: *strugur* (Nm 13,25), (Cânt 1,13); *strugurul* (Nm 13,24), (Jd 8,2), (Iov 15,33), (Ir 31,29, 30); *strugurului* (Fc 49,11), (Nm 13,24, 25; 32,9), și, mult mai rar însă, cea mai nouă, de declinarea a III-a: *strugure* (Nm 6,4), (Ir 6,9; 8,13; 49,9); *strugurele* (Ir rezum. cap.31). Substantivul *fagure*, cu număr mic de ocurențe, l-am înregistrat în forma care susține încadrarea acestuia la declinarea a II-a: *fagur* (Ps 18,11), (Cânt 4,11), (Lc 24,42); *fagurul* (1Sm 14,27), (Cânt 5,1).

---

[124] Cf. *ILRL Epoca veche (1532-1780)*, Vol.I, p. 320.

[125] Vezi Ovid Densusianu, ILR, II, p.100.

[126] Cf. *ILRL Epoca veche (1532-1780)*, Vol.I, p. 320: „Formele de declinarea a II-a *berbec, iepur, pântec, viezur* nu sunt atestate în textele literare".

În legătură cu repartizarea substantivelor pe declinări trebuie să mai precizăm că cele trei substantive de declinarea a III-a, denumind grade de rudenie: *tătâne*, *mămâne* (în forma redusă *mâne*), *frăține*[127], sunt bine reprezentate în textul analizat, în mod obișnuit în alcătuirea unor substantive compuse, alături de un adjectiv pronominal posesiv: *frăține-său* (Est 2,7); *frățini-tău* (2Sm 13,7); *mâne-sa* (Fc 27,14); *mânea-sa* (Fc rezum. cap.24; 24,28, 53; 30,14); *mâni-ta* (Fc 28,2); *tătâni-tău* (Est 4,14); *tătâni-său* (Iov 21,19)[128].

2.2.1.2. Genul unor substantive nu este încă definitiv fixat, în sensul că unele prezintă, în variație liberă, forme pentru două genuri, altele au alt gen decât în limba actuală. Pe lângă substantivele *genunchi, grumaz, pustiu, rod, siclu, slugă, stâlp, umăr, veac, voievod*, care sunt în mod obișnuit aduse în discuție în lucrările de specialitate, am înregistrat și altele: *scaf, scandal, silitră, struț, topaz, turturea, talant.*

Substantivul *slugă*, de origine slavă, are în continuare genul nefixat. Încadrarea acestui substantiv la genul masculin rezultă din contexte de tipul: *Iară lui Avram i-au făcut bine pentru dânsa și au avut el oi și boi și asini și* ***slugi*** *și* ***slujnice*** *și asine și cămile* (Fc 12,16); *Și au luat Avimeleh oi și boi și* ***sluji*** *și* ***slujnice*** *și au dat lui Avraam* (20,14); *Și i-au dat oi și boi și argint și aur,* ***sluji*** *și* ***slujnice****, cămile și asini* (Fc 24,35); *Și s-au îmbogățit omul preste măsură și au avut turme multe,* ***slujnice*** *și* ***sluji****, cămile și asini* (Fc 30,43). Distincția de gen se exprimă aici prin substantivele heteronime *slugă – slujnică*, iar aceasta dovedește că substantivul *slugă* este considerat de genul masculin. Contextul ne ajută și în alte situații să refacem logica gândirii celor vechi: ***Sânătos*** *este* ***sluga*** *ta, tatăl nostru, încă trăiaște* (Fc 43,28) sau ***Doisprăzece*** *– au zis –* ***slujile*** *tale, frați sântem, feciori a unui om în pământul Hanaan* (Fc 42,13), *Cel mic și cel mare acolo sânt, și* ***sluga, slobod*** *de Domnul său* (Iov 3,19); *Iară a unui sutaș* ***sluga*** *era* ***bolnav*** *și spre moarte, care era lui iubit.* (Lc 7,2); *Și întocându-să cei trimiși acasă, au aflat* ***sluga*** *ce bolisă* ***sănătos****.* (Lc 7,10); *Veni-va domnul* ***slugii aceluia*** *în zioa care nu nădăjduiaște* (Lc 12,46); *Că, grăbind omul fără ponoslu a să ruga pentru noroade, puind înainte pavăza slujbei sale, rugăciunea, și prin tămâiare rugăciunea întărind, au stătut împrotiva mâniei și sfârșit au pus lipsei, arătând* ***că al Tău slugă*** *iaste.* (Înț 18,21). Interesant este modul cum se face acordul cu substantivul *slugă* în următorul context: *Pre* ***sluga mea l****-am chemat și nu mi-au răspuns; cu gura mea mă rugam de* ***el*** (Iov 19,16), unde sunt, de fapt, două acorduri, unul formal: ***sluga mea***, altul logic: *pre* ***sluga l****-...* ***el****.* În general însă, contextele sunt neutre și nu ne permit să facem considerații privind încadrarea substantivului la un gen sau la altul. Sunt și contexte care demonstrează că încadrarea se face după criteriul formei, substantivul în discuție considerându-se, ca și astăzi, de genul feminin: ***slugile le****-au lovit cu sabia* (Iov 1,15), *și-l vei lua* ***slugă veacinică*** (Iov 40,23).

La unele substantive împrumutate din slavă sau din turcă, caracterizate prin trăsătura de sens *+animat*, lucrurile se complică din cauză că apar uneori neconcordanțe între formă, specifică femininelor, și genul natural masculin. E vorba despre substantive de tipul *vlădică, voievod, agă, beizadea, pașă*. Dintre acestea, în textul analizat, nu am înregistrat decât substantivul *voievod*, în toate formele excerptate având această formă și nu forma etimologică în vocală, ceea ce înseamnă că procesul de fixare la genul masculin poate fi considerat încheiat pentru acest cuvânt: *voievodul* (Ir 40,2); *voivodul* (Ir 39,9; 52,19); *voievodului* (Fc 37,36; 40,3), *voivodului* (Fc 41,10).

Chiar dacă nu se mai pune problema neconcordanței dintre genul gramatical și genul natural, și la substantivele caracterizate prin trăsătura de sens *–animat* sunt încă destule probleme în ce privește fixarea unui substantiv într-o formă sau în alta. Substantivul *genunchi* l-am înregistrat exclusiv în forma de genul neutru: *genunchele* (Fc 30,3; 50,22), (4Împ 1,13), (Iov 4,4), (Ps 108,24); *jenunchele* (Fc 41,43), (Jd 7,5, 6; 16,19), (4Împ 4,20), ceea ce nu corespunde concluziilor exprimate în unele lucrări de specialitate cu privire la încheierea procesului de fixare în forma de masculin a acestui substantiv[129].

Substantivul *grumaz* pare fixat în forma de masculin. O demonstrează numeroasele ocurențe ale cuvântului în forma de plural: *grumazi* (Dn 5,7); *grumazii* (Fc 27,40; 45,14; 46,29; 49,8), (2Lg 33, 29), (Jd 8,21), (Dn 5,29); *grumazilor* (Jd 5,30). O situație deosebită am întâlnit în *Cartea lui Iosue*, unde, în unul și același verset, am înregistrat două forme diferite de plural: *grumazurile* – neutru, *și grumazii* – masculin: *„Meargeți și puneț piciorul pre* ***grumazurile*** *împăraților acestora!" Carii mergând și* ***grumazii*** *supușilor cu picioarele câlcând...* (Jos 10,24). În plus, ceea ce miră este forma de neutru plural în *-uri* și nu în *-e*, *grumaze*, așa cum circulase substantivul până la impunerea formei de masculin cu desinența *-i*. Trebuie precizat, de asemenea, că în nici una dintre formele de plural înregistrate nu se produce alternanața consonantică, astăzi obligatorie, [*z*] ~ [*j*].

Deși perioada în care se traduce acest text se caracterizează prin amestecul de forme *pustiu, pustie*, textul demonstrează că forma de neutru – *pustiiul* (Ps 28,8; 106,35), (Ecz 43,23), (Ir 9,12) – apare în mod cu totul izolat, circulație largă înregistrând forma de feminin: *pustie* (Fc 14,6; 16,7; 21,20; 36,24; 37,22), (Fc 3,18; 4,27; 5,1, 3; 7,16; 8,27, 28; rezum. cap.13; 13,18, 20; 14,11, 12; 16,2, 32; 18,5), (Jos 1,4; 5,4, 5; 8,20, 24; 12,1, 3, 8; 14,10; 21,36; 24,7), *pustiia* (Fc 21,14; 21,21), (Iș 14,3; 15,22; rezum. cap.16; 16,1, 3; 17,1; 19,1, 2), *pustiii* (Iș 3,1); *pustiii* în s. propr. ***Marea Pustiii*** (Jos 3,16). Numărul ocurențelor, din care am selectat câteva, este suficient de mare pentru a fi concludent în ce privește circulația formei de feminin a acestui substantiv, în defavoarea celei de neutru.

Substantivul *siclu* „(La vechii evrei) unitate de măsură pentru greutăți, cu o valoare de aproximativ 6 grame"; „monedă cu greutatea de un siclu" nu este fixat definitiv în forma de masculin, dar formele de masculin sunt larg majoritare: *sicli* (Fc 24,22), (Iș 21,32; 30,23, 24; 38,24, 29), (2Lg 22,19, 29), (Jos 7,21), (Jd 8,26), (1Sm 17,5,7), (2Sm 14,26; 18,11), *siclul* (Iș 30,13). În comparație cu cele dintâi, formele de feminin reprezintă apariții izolate: *siclă* (Iș 30,13, 15); *sicle* (Fc 23,15, 16), (Pr 27,3), (Nm 7,14, 20), (2Sm 24,24).

---

[127] Pentru originea acestor forme și pentru repartizarea lor în texte din secolul al XVII-lea, vezi V. Arvinte, NORMELE (1688), p.XXIII.

[128] Pentru alte exemple, vezi *Indice*.

[129] Cf *ILRL Epoca veche (1532-1780)*, Vol.I, p. 321, unde se afirmă: „(...) substantivul *genunchi*, deși este de cele mai multe ori întâlnit în foma masculină, își păstrează forma neutră, care apare numai la începutul perioadei [1640 – 1780 n.n. N.I.]". Trebuie să precizăm însă că nici în B1795 nu am înregistrat numai formele de masculin, ci am constatat existența amestecului de forme masculine și neutre (Cf. N. Iacob, *Limbajul biblic*, II, p.52. Aceasta înseamnă că forma de genul neutru a continuat să dețină o poziție privilegiată în graiurile populare, de unde a putut ușor pătrunde în texte, mai ales în manuscrise.

Substantivul *veac* cunoaște forme duble de plural, încadrate la genuri diferite. Masculinul *veci* (*veaci*) este susținut și răspândit grație locuțiunilor adverbiale de tipul ***până în veaci***, ***în veci***, în structura cărora se întrebuințează, până astăzi, substantivul cu forma de masculin: *veaci* (Fc 13,15), (Iș 3,15), *veci* (Fc 17,7), *veacilor* (Iov 22,15), în vreme ce neutrul, nesusținut în acest fel, apare foarte rar: *veacuri* (Iov 32,9); *veacurilor* (Ecz 24,28; 36,19), (Ps 144,15).

Substantivul *scandal* (Înv.)„păcat", „fărădelege" l-am înregistrat numai izolat și doar în forma de feminin, *scandală* (Iș 10,7), (Ecz 27,26); *scandălă* (Iș 23,33); *scandalii* (Is 8,14). Numărul atât de mic de ocurențe ar putea fi un indiciu în ce privește faptul că termenul nu era unul cu circulație curentă în limba epocii.

Adaptarea în două feluri a substantivului *talant – talant* și *talentum (talantum)* – trebuie pusă în legătură cu etimonul: sl. *talantŭ* și lat. *talentum, -ī*. Cuvântului în forma *talant*, în circulație în textele vechi, traducătorii încearcă să îi adauge acum forma *talentum (talantum)*, după originalul latin din care traduc. Această formă, de genul neutru, am întâlnit-o numai în două locuri, în aceeași carte – *talentumuri* (Iș 38,24), *talantumuri* (Iș 38,29) –, în care majoritare sunt tot formele masculine: *tălant* (Iș 25,39; 37,24); *talanți* (Iș 38,26, 27). O simplă încercare și nu un exercițiu consecvent, din cel puțin două motive: întâi, forma *talant* era deja impusă, al doilea, această formă, adaptată deja sistemului limbii române, era mai scurtă și mai ușor de folosit. În celelalte cărți nu am mai găsit decât *talant* (2Sm 12,30); *tălant* (3Împ 20,39), (4Împ 5,22; 23,33); *talanți* (3Împ 9,14, 28; 10,10, 14; 16,24), (4Împ 15,19; 18,14), (3Ezr 8,57); *tălanți* (4Împ 5,5, 23; 23,33); (3Ezr 1,36; 3,21; 4,51, 52; 8,21, 57).

Cu alt gen decât cel cu care s-au fixat ulterior în limbă sau cu normă oscilantă în privința genului am am înregistrat substantivele *scafă, turturea, topaz, silitră*, pentru care am consemnat următoarele forme: *scafă* (Iș 30,18; rezum. cap.38; 38,8), dar și: *scaf* (Iș rezum. cap.30), *scaful* (Iș 39,39; 40,28), (Pr 8,11), *șcaful* (Iș 31,9; 35,16; 40,7); *turture* (Fc 15,9), *turturele – m. sg. nom.* – (Ir 8,7), dar și *turturea* (Pr 12,6); *turtureaoa* (Ps 83,4); *turtureale* (Pr 5,7; 12,8); *topazie* (Iș 8,17; 39,10), (Ps 118,127); *silitru* (Ir 2,22).

Concurența dintre forma de neutru – *rod* și forma de feminin – *roadă* – este un fapt curent în textul analizat, așa cum o atestă reprezentarea foarte bună a ambelor genuri: *rod* (Fc 1,11, 12), (Iș 10,15); *rodu* (Fc 3,2, 3); *rodul* (Fc 3,6), (2Lg 7,13; 28,4, 11, 18, 51, 53; 30,9; 32,22); *rodurile* (Fc 4,3, 12; 43,11; rezum. cap.47), (Iș 23,16), (2Lg 1,25; 14,22; 26,2; 28,23, 51; 32,13), *roduri* (Fc 41,34), (Iș 35,24), (2Lg 8,9); *rodurilor* (Iș 13,4; 34,26), (2Lg 33,14), dar și *roada* (Fc 30,2), *roadă* (Fc 41,29), *roade* (Fc 47,24), (2Lg 23,19); *roadele* (Iș 23,10), (2Lg 16,13, 15; 24,20; 25,4; 28,42; 33,16), *roadelor* (Iș 22,6; 23,19; 34,22), (2Lg 16,1; 18,4; 26,10, 12).

2.2.1.3. Numărul. Un prim aspect ce trebuie reținut în privința acestei categorii gramaticale a substantivului este amestecul desinențelor *-ă* și *-e*. În cele mai multe cazuri, desinența *-ă* în loc de *-e* este reflexul velarizării lui [*e*] la [*ă*], ca urmare a rostirii dure a unor consoane, în special [*r*] și [*s*], mai rar [*t*] (*mlădiță – în carea era trei* ***mlădiță*** – Fc 40,10; *bătrâneață – au murit în* ***bătrâneață*** *bune* – Fc 25,8; *că ochii lui Israil păingina pentru adânci* ***bătrâneață*** – Fc 48,10). Pentru formele de plural cu desinența *-ă* ale substantivelor *cară, fiară, os*, explicația este de ordin istoric[130], dar aceste forme sunt susținute de producerea velarizării lui [*e*] la [*ă*] în cazul altor substantive. Variația liberă a celor două desinențe o atestă numeroasele exemple excerptate din acest text: *cară* (Fc 45,19, 21); *carăle* (Fc 45,27; 46,5), (Iș rezum. cap.14; 14,23, 28; 15,4); *carălor* (Iș 14,25), dar *care* (Fc 50,9), (Iș 14,7); *casăle* (Fc 42,19), (Iș 1,1; 8,21, 24; 10,6; 12,13, 15, 19); *casălor* (Iș rezum. cap.12), dar *caselor* (Fc 42,33), (Iș 6,14; 12,7); *case* (Iș 1,21); *casele* (Iș 12,3, 27); *caseale* (Iș 12,23); *coapsăle* (Fc 24,2; 35,11), dar *coapsele* (Fc 46,26), (Iș 1,5); *fiiarălor* (Fc 7,21); *fiiarăle* (Iș 23,11); *hotarâle* (Fc 10,19), (Iș 10,14, 19; 13,7; 16,35; 19,21; 23,31); *hotarăle* (Fc 23,17), (Iș 8,2; 10,4; 19,24; 34,24); *hotară* (Iș 19,12), dar *hotarelor* (Fc 47,21), (Iș 13,20); *hotare* (Fc 49,14), (Iș 19,23); *izvoarăle* (Fc 7,11; 8,2), (Iș 7,19); *izvoară* (Iș 8,5; rezum.cap.15; 15,27); *oasăle* (Iș 13,19), dar *oasele* (Fc 2,23; rezum. cap.50; 50,24), (Iș rezum. cap.13); *oaseale* (Iș 13,19); *păhară* (Iș 25,29, 33), dar și *păhare* (Iș 37,16).

Procesul de înlocuire a desinenței de neutru plural *-ure* cu *-uri* era deja încheiat în jurul anului 1750, singura admisă de norma literară fiind cea din urmă: *ceriurile* (Fc 2,1), (Iov 9,8; 15,15; 20,27; 26,13; 37,3, 18), *daruri* (Fc rezum. cap.20; 24,53; rezum. cap.32; 32,13, 18; 34,12; rezum. cap.43; 43,11, 15, 26; rezum. cap.45; 49,3), *darurile* (Fc 4,4, 5; 32,20, 21; rezum. cap.33; 38,26; 43,25), *graiurile* (Iș 20,18), *lucrurile* (Fc 5,29; 39,23).

În multe situații, desineța *-uri* este, la rândul ei, concurată și dominată de *-e*. Rezultatul este coexistența ambelor forme la multe substantive: *acoperișele* (Ir 48,38), dar și *acoperișurile* (Ir 30,18); *contoșe* (Iș 26,7); *contușe* (Iș 36,14), dar și *contușuri* (Iș 26,12); *contușurile* (Iș cap.36; 36,15, 18); *coarnele* (Fc 22,13), (Iș 30,10; 37,25, 26; 38,2), dar și *cornuri* (Iș 25,12; 26,19; 27,1; 28,16; 30,2; 37,25; 38,1; 39,9); *cornurile* (Iș 27,2; 29,12; 30,2, 3); *lăcașele* (Fc rezum. cap.36), (Iș 12,20; 35,3; 40,36), (Iov 39,6), dar și *lăcașuri* (Ps 42,3; 48,12; 68,26; 77,51; 83,2, 11); *noroadele* (Iș 15,14; 19,5; 33,16; 34,24; 40,36), rarisim *norodurile* (Iș 30,38). La alte substantive, forma cu *-e* pare definitiv impusă[131]: *orașele* (Jos 10,37; 17,11), (3Împ 9,12); *orașe* (Jos 13,30), (3Împ 9,11); *sălașele* (Fc 9,27), (Iov 12,6; 15,34; 18,21; 21,28), (4Împ 8,21; 13,5; 14,12); *veșmintele* (Fc 24,53; 35,2; 38,14; 44,13), (Iș 28,4; 29,5, 21; 35,19), *veșmintelor* (Fc 27,27), (Iș 28,32), *veșminte* (Fc 45,22, 23), (Iș 12,34; 28,4), *vejmintele* (Iș 19,10, 14), (Iov 1,20; 2,12; 9,31; 27,16; 37,17), (4Împ rezum. cap.5; 5,7, 8; 6,30; 10,22; 11,14; 19,1; 22,11, 19). Sunt și substantive la care pluralul se realizează cu desinența *-uri* fără concurență, în acest text, dinspre desinența *-e*: *jurământurile* (2Lg 29,14), (Nm rezum. cap.30; 30,6), (1Sm 23,5); *mormânturi* (4Împ 23,16), (Ps 67,7), (Is 65,4), (Lc 8,27; 11,44), (In 5,28); *mormânturile* (Fc 23,6), (4Împ 23,6, 16), (Ps 48,12), (Lc 11,47, 48)

Susținută în mod cert de fenomenul închiderii lui [*e*], în poziție finală, la [*i*] este desinența de plural *-i* în cazul substantivului *piatră*: *pietri* (Fc 11,3; 31,46), (Iș 8,26; 17,4; 19,13; rezum. cap.20; 20,25; 21,28, 29, 32; 25,17; 28,21; 39,14), (Pr 20,2; 24,14,

[130] Explicații privind originea desinenței *-ă* în cuvintele *cară, fiară* vezi la I. Gheție, BDRL, p.159 și Ovid Densusianu, ILR, II, p.105.

[131] Nu excludem posibilitatea de a întâlni la nivelul întregului text și forme cu desineneța *–uri*, însă norma o constituie în mod cert forma cu desinența *-e*.

16, 23), (4Împ 3,19, 25; 12,12; 22,6); *piiatri* (Pr 14,42; 20,27). Chiar dacă substantivul se articulează, desinenţa continuă să fie *-i*: *pietrile* (Fc 28,11), (Iş 35,33), (4Împ 12,12), *piiatrile* (Pr 14,40, 43, 45). O singură dată am înregistrat forma cu desinenţa *-e, pietrele* (Ir 43,10). Cum însă este unică între zeci de ocurenţe ale formei cu desinenţa *-i*[132], ar putea fi o simplă eroare de grafie. Alternanţa vocalică [*ia*] – [*ie*], din *piatră – pietri*, o regăsim la un alt substantiv, care pare că a avut în secolul al XVI-lea pluralul în *-i*, *fieri*[133]. Formele în *-i* ale acestui substantiv: *fierile* (Fc 1,24; 2,20), *fieri* (Fc 8,17), (Iş rezum. cap.22; 22,31; 23,29), *fierilor* (Fc 9,5, 10), *fierâle* (Fc 1,25, 26; 3,14), deşi serios concurate de *fiară, fiarăle*, coexistă cu acestea, aşa cum se poate vedea urmărind *Indicele de cuvinte.* Cu desinenţa *-i* în loc de *-e*, în condiţiile în care în radical a avut loc alternanţa vocalică [*a*] – [*ă*], am consemnat o formele *căsi* (Fc 34,28), *căsile* (Ir 21,13; 33,4). Pluralul *legumi* (Fc 9,3) nu a fost, de asemenea, selectat de norma literară.

Remarcăm tot aici alte câteva forme de plural pe care, ulterior, norma literară le-a respins în favoarea celor cu desinenţa *-i*: *lăptuce* (Fc 12,8), *greşalele* (Jos 23,12), (Iov 13,23; 14,17); *pleave* (Jd 19,19), *pleavele* (Iov 21,18), *plevele* (Iov 41,18), *talpe* (Iov 2,7). Numărul acestora este foarte mic în comparaţie cu alte texte de la începutul perioadei, unde cele două desinenţe de plural sunt în variaţie liberă, preponderenţa deţinând-o unele sau celelalte, în funcţie de aria dialectală din care proveneau textele[134].

Pare neobişnuită, pentru momentul la care se realizează această traducere, forma de plural *patriarşilor* (Jos rezum. cap.21), curentă cu două secole mai devreme, când modelul slavon era suficient de puternic, încât să impună schimbarea lui [*h*], [*f*] în [*ş*] ([*j*]) în cuvinte precum: *patriarh, vătaf, ieromonah* etc., numai că această alternanţă o regăsim şi mai târziu la Samuil Micu. Cuvântul *Către cetitoriu* din B1795 este semnat de „smeritul întră *ieromonaşi*, Samuil Clain, din Mănăstirea Sfintei Troiţă de la Blaj”, iar în cartea *Iisus Navi* din B1795, în acelaşi rezumat la capitolul 21, forma substantivului *patriarh* este tot *patriarşilor*[135].

Substantivul *copac* prezintă şi în acest text omonimia singular – plural. În exemplele urmărite în amănunt, din zece cărţi biblice (Fc, Iş, 2Lg, Jos, Jd, 1Sm, 2Sm, Iov, Ir, Tng), am remarcat o extraordinară consecvenţă în notarea lui [*-u*], ceea ce înseamnă că i se atribuia, în mod evident, rolul de a marca opoziţia de număr: *copaciu* (Fc 18,4, 8; 21,15), (2Lg 22, 6), (Iov 19,10), faţă de pluralul *copaci* (2Lg rezum. cap. 20), (Jd 9,49). În formele de singular, care primesc articol hotărât, forma *copaciu* se păstrează, chiar dacă rol distinctiv între singular şi plural dobândeşte acum articolul hotărât: *copaciul* (4Împ 17,10), (Cânt 8,5); *copaciului* (Lc 3,9). Rezultă că forma veche *copaci* are încă stabilitate în sistem, iar forma *copac*, refăcută prin analogie cu *sărac – săraci*, nu intrase în circulaţie.

O discuţie aparte trebuie să facem pentru substantivele care prezintă două desinenţe de plural, iniţial în variaţie liberă, ulterior în raport de comutare. Nu credem că, pentru peioada pe care o reprezintă acest text, putem susţine *expressis verbis* că în situaţia în care un substantiv, de exemplu *cărnuri*, exprimă sensul de plural cu desinenţa *-uri*, cunoaşte imediat şi mutaţia în planul conţinutului, exprimând sensul pe care îl are astăzi – „sortimente de carne”. O vreme cele două desinenţe de plural, *-i* şi *–uri*, au continuat să fie în raport de variaţie liberă, făcându-se treptat diferenţierea semantică dintre forme.

Pentru substantivul *carne* am înregistrat numai desineţa de plural *-uri*. Îl aducem totuşi în discuţie pentru a sublinia faptul că nu putea fi vorba, în etapa respectivă, despre o specializare semantică a formei cu pluralul în *-uri*: *or rumpe pasările* ***cărnurile*** *tale* (Fc 40,19) înseamnă, de fapt, „or rumpe păsările **cărnile** tale”; *nici veţ scoate din* ***cărnurile*** *lui* [mielului sacrificat] *afară, nici osul lui veţi frânge* (Iş 12,46) etc. Sunt şi situaţii în care contextul permite decodarea substantivului ca un plural colectiv: *Sara veţ mânca* ***cărnuri*** *şi demineaţa vă veţ sătura de pâni* (Iş 16,12).

Într-o situaţie similară este substantivul *iarbă*, pentru care am înregistrat şi pluralul în *-i*: *şi nimică vearde n-au rămas în leamne şi în* ***ierbile*** *pământului în tot Eghiptul* (Iş 10,15), şi pluralul în *-uri*: *Şi mânca* ***ierburi*** *şi scoarţele copacilor, şi rădăcina jneapinilor era bucata lor* (Iov 30,4); *Să umple cea fără de cale şi pustiită şi să crească* ***ierburi*** *verzi* (Iov 38,27); *Acestuia munţii* ***ierburi*** *aduc* (Iov 40,15). Este evident faptul că forma *ierburi* este compatibilă fără probleme cu contextul în care pluralul este *ierbile*, nu însă şi invers. Oricum, aceasta dovedeşte că nu putem încă vorbi despre o specializare semantică a celor două forme de plural.

Unele substantive abstracte, incompatibile aşadar cu sensul gramatical de plural, realizează totuşi formă de plural, situaţie în care îşi modifică sfera semantic-lexicală, devenind substantive concrete. Sunt prezente în textul analizat substantivele: *bunătate*, cu pluralul *bunătăţile* (Jos 24,20), (Iov 21,16), *bunătăţi* (Iov 22,18); *milă*, înregistrat în formele *milele* (Fc 32,10), (1Sm 12,7), (2Sm 24,14), *mile* (Ir 42,12); *amărăciune*, prezent şi în forma de plural *amărăciuni* (Iov 13,26; 17,2).

În cazul substantivului *sânge*, astăzi exclusiv *singulare tantum*, am consemnat şi forma veche de plural *sângiuri*: *sângiurilor* (Iş 4,26), (2Sm 16,7, 8; 21,1). Adăugăm tot aici substantivul *hrană*, prin excelenţă *singulare tantum*, care s-a folosit în forma de plural *hranele* (Fc 6,21), evident cu sensul „alimente”: *Şi vei lua cu tine din toate* ***hranele*** *care să pot mânca şi le vei strânge la tine.*

Opoziţia de număr realizată la nivel desinenţial este susţinută în multe cazuri de alternanţe fonetice. Sunt însă substantive la care opoziţia de număr, realizată acum numai la nivelul desinenţei, va fi susţinută ulterior şi prin alternanţe fonetice. În forma de plural *sabii* nu se produce alternanţa vocalică [*a*] – [*ă*]: *sabiile* (Fc 34,25), (1Sm 25,13), *sabii* (Jos 10,11), după cum în alte forme de plural nu se realizează alternanţa consonantică [*z*] – [*j*]: *grumazii* (Fc 27,40; 45,14; 46,29; 49,8), (2Lg 33, 29), (Jd 8,21), *grumazilor* (Jd 5,30), *mânzii* (Fc 32,15). Norma literară va selecta însă formele în care alternanţele se produc: *săbii*, *grumaji*, după cum va respinge, de exemplu, forma cu alternanţa [*a*] – [*ă*] şi cu desinenţa *-i* a substantivului *casă*: *căsi*

---

[132] Vezi *Indice*

[133] Ovid Densusianu, ILR, II, p.98.

[134] Cf. *ILRL Epoca veche (1532-1780)*, Vol.I, p. 323 – 324.

[135] Iată încă un prilej de a demonstra cvasiidentitatea rezumatelor din cele două texte biblice. Cf. rezum. cap.21, în *Bibia lui Petru Pavel Aron* „Le viţilor să însămnează cetăţi patruzăci şi opt, cu oşteazele. Şi plinindu-să făgăduinţa lui Dumnezeu, oarecând **patriarşilor** făcută, pace şi odihnă să dă fiilor Israil.” cu rezumatul aceluiaşi capitol din B1795: „Să însămnează leviţilor patruzeci şi opt de cetăţi cu oşteazele lor; şi plinindu-să făgăduinţa lui Dumnezeu, oarecând **patriarşilor** făgăduită, pace şi odihnă să dă fiilor lui Israil”. În mod cert, cei cărora le încredinţase Ioan Bob misiunea de a realiza aceste rezumate, dacă nu le-au preluat literal, s-au ţinut, în orice caz, foarte aproape de textul înaintaşilor.

(Fc 34,28), *căsile* (Ir 21,13; 33,4). Şi în cazul consoanelor întâlnim alternanţe pe care limba literară le va respinge: *ciurzile* (Fc 46,32); în aceeaşi carte, întâlnim însă şi două ocurenţe ale formei actuale: *ciurdele* (Fc 34,28; 45,10).

Uneori, destul de rar însă, alternanţa rămâne principala modalitate de marcare a opoziţiei singular – plural, deoarece rostirea dură a consoanei din radical conduce la căderea lui [ă]: *cărămiz* (Fc 11,3), (Iş 5,19); *frat* (Fc 13,8; 42,3, 13); *cetăţ* (41,35); oaspeţ (Fc 42,27), (Iş 4,24).

2.2.1.4. Cazul

2.2.1.4.1. Nevoia de a avea paradigme sigure în flexiune a condus, în **flexiunea cazuală a substantivelor feminine**, la simplificarea morfemului alcătuit la genitiv-dativ din *desinenţă + articol hotărât* în cuvinte precum *caseei > casei, lumiei > lumii*. Deşi nu se poate vorbi despre fixarea definitivă a normei în ce priveşte selectarea formelor de declinare în *-ei* sau în *-ii*, amestecul acestora nu mai este atât de frecvent în textul de la 1760. Oscilaţii apar în cazul unor cuvinte, aşa cum o demonstrează câteva exemple: *casei* (Fac 36,6; 43,16; 44,1, 4), (Iov 1,19; 38,20) şi *casii* (Fac 15,2; 17,23, 27; 18,19; 20,18; 24,2; 31,14, 37; 39,14; 43,19, 20; 46,27; 50,7), (Iov 19,15; 20,28), *featei* (Fc 29,24; 36,14, 18; 46,18, 25), *fetei* (Fc 36,2) şi *featii* (Fc 36,39). Pentru cele mai multe substantive, formele de genitiv-dativ cu cea mai largă circulaţie sunt cele care au devenit ulterior normă a limbii literare: *apei* (Fc 16,7; 21,25; 24,13, 30, 42, 43), (Iov 14,9), *cenuşii* (Iov 13,12; 30,19), *coapsei* (Fc rezum. cap.32; 32,25, 32), *credinţei* (Fc 39,16), *doamnei* (Fc 16,8), *firii* (Iov rezum. cap.3; rezum. cap.28), *foametei* (Fc rezum. cap.47; 47,20), *inimii* (Fc 6,5, 6; 8,21; 20,5), *leiţei* (Iov 4,10; 38,39), *lumii* (Iov 28,24), *lunii* (Fc 7,11; 8,4, 5, 13, 14), *maicii* (Iov 1,21; 31,18), *mării* (Fc 1,22, 26, 28; 9,2; 22,17; 32,12; 41,49; 49,13), (Iov 6,3; 9,8; 12,8; 36,30; 38,16; 41,22), *naşterii* (Fc 11,28; 24,7; 25,24; 31,13; 32,9; 35,17; rezum. cap.40; 40,20), *nedreptăţii* (Fc 49,5), *pielii* (Iov 18,13), *pizmei* (Fc 37,8), *togmirii* (Fc 30,33) etc. Dacă la aceste exemple adăugăm şi forme, de tipul: *ceaţii* (Iov 28,3), *dragostii* (Fc 29,20), *foametii*[136] (Fc rezum. cap.41), *ieslii* (Iov 6,5), *mărimei* (Iov 23,6; 37,4), *zilii* (Fc 1,16; 7,13; 18,1), care se întâlnesc mult mai rar decât cele dintâi, putem conchide, fără a exagera, că în acest text, în condiţiile în care alegerea formei corecte pentru genitiv-dativ la unele feminine în *-ă* sau în *-e* este şi astăzi o problemă pentru vorbitor, asistăm la o evidentă tendinţă de fixare a normei limbii literare.

Nesiguranţă în exprimarea sensului gramatical de genitiv-dativ se observă încă la substantivele care au la nominativ-acuzativ *-ie*. Urmarea este apariţia formelor de declinare în *-iii* la astfel de substantive: *căpeteniii* (Fc rezum. cap.34), (Iov 21,28), *călătoriii* (Fc 29,13; 35,3), *corăbiii* (Fc 6,15, 16; 8,6, 13), *mâniii* (Iov 4,9), *nevinovăţiii* (Iov rezum. cap.31), *rudeniii* (Fc 21,23), *robiii* (Fc 15,13; 43,18), *sabiii* (Iov 5,20; 19,29), *sărăciii* (Iov 36,8), *praştiii* (Iov 41,19), *tirăniii* (Iov 15,20), *urgiii* (Iov 20,23, 28; 21,17, 30).

În cele două cărţi biblice din care am selectat formele de genitiv-dativ ale substantivelor feminine, am înregistrat foarte puţine forme în *-iei*: *Mărturiei* (Fc 31,47, 48 – în s. propr. *Movila Mărturiei*); *pustiei* (Iov 1,19), *sabiei* (Iov 39,22), *trestiei* (Iov 40,16), faţă de peste 20 de ocurenţe ale formelor în *-iii*. Diferenţe de la o carte biblică la alta există în mod cert. De exemplu, în *Cartea lui Iosue*, am înregistrat 13 forme cu *–iii*: *blagosloveniii* (8,34); *câmpiii* (17,16); *împărăţiii* (13,27, 31); *Pustiii* (3,16); *sabiii* (6,21; 10,30, 32, 35, 37, 39; 19,47); *Scorpiii* (15,3) şi 9 forme cu *-iei*: *robiei* (24,17); *mărturiei* (18,1; 19,51); *pustiei* (8,15; 12,3; 20,8); *sabiei* (10,28); *Trestiei* (16,8; 17,9). În general însă, formele de genitiv-dativ în *-iii* sunt mai des întrebuinţate în acest text, ceea ce înseamnă că nu putem vorbi aici despre o expansiune a formelor în *-iei*, aşa cum s-a stabilit pentru alte texte realizate în aceeaşi perioadă[137].

2.2.1.4.2. La substantivele proprii feminine împrumutate, indiferent dacă au trasătura de sens *+animat* sau *–animat*, sensul gramatical de genitiv-dativ se exprimă în acelaşi mod ca la cele comune, în sensul că au forma de declinare mai frecvent în *-ei*: *Rahilei* (Fc 31,33; 35,20, 24, 25; 46,19, 22, 25), *Liei* (Fc 30,14; 31,33; 33,1; 34,1; 35,23, 26; 46,15, 18), *Dinei* (Fc rezum. cap.34; 34,25), *Adei* (Fc 36,10, 12, 16), *Zelfei* (Fc 37,2; 46,18), *Valei* (Fc 37,2; 46,25), *Sirei* (Fc 28,6; 35,9, 26), *Adamei*[138] (Fc 14,8) sau în *-iei*: *Versaviei* (Fc 21,14), *Ethiópiei* (Fc 2,13), mai rar în *-ii*[139]: *Adii* (Fc 4,23), *Selii* (Fc 4,23), *Zelfii* (Fc 35,26), *Valii* (Fc 35,25), *Adamii* (Fc 14,2) sau în *-iii*: *Síriii* (Fc 28,2, 5; 33,18; 46,15).

Reţine atenţia substantivul *Reveca*, pentru care am înregistrat în mai multe rânduri forma de declinare care urmează modelul substantivelor comune (*puica – puicii*): *Revecii* (Fc 24,53; 25,21; 26,35; 28,5; 29,12; 35,8), nu însă şi forma în *-chii*, *Revechii*, pe care o întâlnim până astăzi în limba populară la substantivele încadrate la genul personal (Cf. *Olghii, Puichii* etc.). De asemenea substantivul *Rahil*, preluat peste tot de traducător în această formă (în latină *Rahel*), are, după cum am văzut, forma *Rahilei* pentru genitiv-dativ, ceea înseamnă că traducătorul a urmat îndeaproape modelul latinesc în ce priveşte forma-tip a numelui, dar la genitiv-dativ a ţinut seama de sens şi nu de formă. O singură dată, sensul de genitiv trebuie decodat din context, deoarece substantivul nu exprimă acest sens nici sintetic, nici analitic: *Şi au despărţit pre feciorii Liei şi **Rahil***[140] *şi amânduror slujnicelor* (Fc 33,1).

---

[136] Cf. V. Arvinte, NORMELE (1688), p.XXV. Credem însă că analogia cu substantivele *cetate, parte, carte*, care au fonetism asemănător a fost decisivă în realizarea acestei forme de genitiv-dativ pentru substantivul *foamete*. De altfel, chiar în aceeaşi carte, traducătorul a optat în două rânduri pentru forma *foametei* (Fc rezum. cap.47; 47,20).

[137] Cf. *ILRL Epoca veche (1532-1780)*, Vol.I, p.325.

[138] Acelaşi toponim apare şi în forma *Adaman* (Fc 10,19).

[139] La numele proprii, cel puţin la numele proprii străine, cele două modalităţi de exprimare a sensului gramatical de genitiv-dativ erau în variaţie liberă admisă. O dovedesc precizările lui Grigore Maior din *ILV/Lexicon*, I, p.18 „Has **particulas** [s.n., N.I.] *lui, a lui* masculinis solum nominibus praeponi posse, non item foemininis. **Quare si peregrina foeminina occurrant formandus Gen. et Dat. in *-ei* vel *-ii*, ut: *Ester, Esterei, vel Esterii*** [s.n., N.I.]. Caeterum hac ratione etiam alia propria virorum quae declinationem admittunt flecti possunt". Din observaţiile făcute pe marginea declinării substantivelor comune rezultă că *-ei* şi *-ii* nu se mai află în raport de variaţie liberă, ci în raport de variaţie complementară (Cf. *ibidem*, p.12 – 13), aşa cum rezultă şi din discuţia de sub **2.2.1.4.1.**

[140] Acesta este unul dintre cazurile când un nume propriu feminin, terminat în consoană, nu se declină la cazul genitiv. V. Arvinte (ST.L.FAC., p.72) explică astfel de structuri prin urmarea fidelă a modelului grecesc de către autorul traducerii din ms.45; prezenţa aceluiaşi proccedeu într-un text tradus după *Vulgata* este semn că influenţa vine aici din latină, unde este: *divisitque filios Liae et **Rahel** ambarumque famularum*. Faptul că, în unele situaţii, contextul are rol distinctiv, ajutând la decodarea sensului gramatical, putea, la fel de bine, să-l determine pe traducător să nu mai caute mijloace gramaticale adecvate, sintetice sau analitice, pentru exprimarea sensului de genitiv, în condiţiile în care numele proprii erau foarte greu de adaptat la sistemul limbii române. (Vezi **2.2.2.1. – Articolul hotărât**).

O discuţie aparte necesită substantivul *Sarai*, cu variantele *Saram* (sic!) şi *Sara*. Până la cap.17,15, numele pe care îl poartă soţia lui Avram este *Sarai*. La forma de genitiv-dativ, substantivul are de fiecare dată, până aici, forma *Sarraii* (Fc 12,11)/ *Saraii* 16,8; rezum. cap.17). În această formă se produce un fenomen curios, al doilea *-i* din cuvânt având dublu rol: de desinenţă, după radicalul *Sarai*, şi de articol hotărât. În condiţiile unui fonetism obişnuit, substantivul articulat trebuia sa aibă forma de genitiv-dativ *Saraiei* sau *Saraiii*, or cu această formă nu se întâlneşte în nici o poziţie, poate şi pentru că s-ar fi îndepărtat prea mult de forma din textul latinesc, de care, precum se vede, traducătorul s-a ţinut foarte aproape. În 17,15, numele devine *Saram*: *Pre Sarai, muiare ta, nu o vei mai chema Sarai, ce* ***Saram*** (lat. *Sarai uxorem tuam non vocabis Sarai, sed* ***Saram***). De fapt, aşa cum se va vedea în toate celelalte ocurenţe, numele nou dobândit este *Sara*, numai că traducătorul, probabil prin analogie cu forma *Sarai*, care în textul latinesc are comportamentul unui substantiv invariabil, a considerat drept formă-tip a cuvântului un acuzativ latinesc, stabilind astfel opoziţia ***Sarai*** – ***Saram***. Nu este exclus însă ca altele să fi fost motivele notării desinenţei *-m* a formei de acuzativ, iar apoi să nu mai fi avut răgaz să revină asupra acestei forme (cf. **2.2.1.4.3.** *Valam – Vala*). O singură dată se regăseşte forma cu *-m*[141], ulterior formele sunt cele firesti: nominativ-acuzativ *Sara* (Fc 17,17, 19, 21; 18,6), genitiv-dativ *Sarei* (Fc 18,11; 20,16; 24,67), respectiv *Sarii* (Fc 25,12).

2.2.1.4.3. La **acuzativ**[142], reţinem un aspect legat de asemenea de flexiunea numelor proprii Substantivul *Vala* este prezent în text cu două forme: *Vala* şi *Valam*[143], cea de a doua explicându-se prin acuzativul latinesc al substantivului. Pentru motive pe care nu le putem cunoaşte, traducătorul l-a suprascris o dată pe ℳ, iar a doua oară l-a adăugat în succesiunea trăsăturilor grafice[144], aşa cum se vede în varianta iniţială a traducerii. În varianta transcrisă „pe curat”, copistul l-a adăugat în ambele cazuri la forma *Vala*, rezultatul fiind (*pre*) ***Valam*** (Fc 29,29; 30,4). În alt loc, aceeaşi formă de acuzativ, în cadrul sintagmei *famulam* ***Balam***, este firesc echivalată prin forma *Vala*, sintagma românească fiind *slujnica* ***Vala*** (Fc 30,3). În celelalte poziţii, substantivul în forma *Vala* echivalează fie un nominativ: *zămislind* ***Vala*** (Fc 30,7), fie un ablativ: *cu* ***Vala*** (Fc rezum. cap.35; 35,22) – lat. *cum* ***Bala***.

2.2.1.4.4. Sensul cazual de **genitiv** se exprimă de regulă sintetic, mai rar analitic. Structura formată din prepoziţia-morfem *a + tot + substantiv* cu formă de nominativ/acuzativ, specifică limbajului bisericesc[145], este, după formele sintetice, modalitatea cea mai frecventă de exprimare a sensului de genitiv: *obiceaiu* ***a tot pământul*** (Fc 19,31); *faţa* ***a tot pământul*** (Fc 7,3); *sufletul* ***a tot trupul*** (Iov 12,10); *împrotiva* ***a tot norodul*** (Jd 20,14), *mâna* ***a tot bărbatul*** (Ir 30,6); *împrotiva* ***a toată gloata*** (Ir 44,20); [înaintea] ***a toată mulţimea*** (Ir 36,9); *împrotiva* ***a toate neamurile*** (Ir 25,13); *mânile* ***a tot norodul*** (Ir 38,4); *din gura* ***a tot omul*** *jidov* (Ir 44,26); *maiul* ***a tot pământul*** (Ir 50,23); *cea cinstită* ***a tot pământul*** (Ir 51,41); *blăstămul* ***a toată robimea*** *Iudei* (Ir 29, 22); *Domnul Dumnezeul* ***a tot trupul*** (Ir 32,27); *iarba* ***a tot ţinutul*** (Ir 12,4) etc. Faptul că sensul de genitiv era uşor atenuat de lipsa morfemului sintetic rezultă din unele structuri în care acelaşi sens se exprimă redundant ***a + tot + substantiv în forma de genitiv***, uneori toată această structură fiind precedată de prepoziţie sau locuţiune prepoziţională cu regim de genitiv: ***înaintea*** *preoţilor şi* ***a tot norodului*** (Ir 28,1), *în ochii* ***a tot norodului*** (Ir 28,5), *în urechile* ***a tot norodului*** (Ir 28,7), *în vedearea* ***a tot norodului*** (Ir 28,11), [gloata] ***a toată mulţimei*** (2Par 30,25); *bucuriia* ***a tot pământului*** (Ps 47,3) numai că astfel se structuri se realizează totuşi destul de rar.

Sensul de genitiv se mai exprimă, ca şi în limba actuală, prin aceeaşi prepoziţie *a* urmată însă de numeral: *pentru pierdere* ***a doao luminări*** *să iau o izbândă* (Jd. 16,28).

Pare destul de răspândită în acest text o altă modalitate analitică de exprimare a sensului de genitiv, structura alcătuită din prepoziţia-morfem *de* + substantiv cu formă de nominativ-acuzativ. În unele cazuri traducătorul a echivalat chiar, printr-o astfel de construcţie, o sintagmă latinească în care intră un genitiv, alteori sintagma românească cu *de* este rezultatul traducerii unui singur cuvânt latinesc: *au suflat în faţa lui* ***suflare de viiaţă*** – lat. *spiraculum vitae* (Fc 2,7); *toate în carele iaste* ***răsuflare de viiaţă*** *pre pământ* – lat *spiraculum vitae* (Fc 7,22)**;** *că nu să vor mai aduce* ***ape de potop*** (Fc rezum. cap.9), dar în textul propriu-zis este *apele potopului* (Fc 9,11, 15), după lat *aquis/aquae diluvii*; *lângă* ***puţul cel de apă*** – lat. *puteum aquae* (Fc 24,11) – cf. *aproape de* ***fântâna apei*** – lat. *fontem aquae* (Fc 24,30); *ieşind Ruvin în vreamea* ***săcerişului de grâu*** *la câmp* – lat. *tempore messis triticeae* (Fc 30,14), unde *de grâu* traduce întocmai adjectivul *tritīceus*, acordat cu substantivul în genitiv; ***cinstitori de dogme*** *răzvrătite* – lat. *cultores perversorum dogmatum* (Iov 13,4). În alte cazuri, structura cu *de* rezultă în urma echivalării unui singur cuvânt latinesc: *lucrătoriu de pământ* – lat. *agricola* (Fc 4,2), care poate fi echivalat şi prin **lucrător al pământului*; *bărbat de câmp* – lat. *vir agricola* (Fc 9,20), *Isav au fost ştiut vânătoriu şi* ***om de câmp lucrătoriu*** – lat. *homo agricola* (Fc 25,27). Cel mai frecvent apar structurile *legătură de pace*, *aşezământ de pace*, *sămn de pace*, care echivalează lat. *foedus, -eris* „tratat de alianţă”, „pact”, „convenţie”: *au făcut Dumnezeu* ***legătură de pace*** *cu Avram* (Fc 15,18); *tăierea împrejur să porunceşte,* ***ca un sămn de pace*** (Fc rezum. cap.17); ***aşezământul*** *Mieu* ***de pace*** (Fc 17,2); ***aşezământ de pace*** *în veci* (Fc 17,7); *să fie spre* ***sămn de pace*** *între Mine şi între voi* (Fc 17,11); *Avimeleh cu Avraam* ***legătură de pace*** *prin giurământ face* (Fc rezum. cap.21); *şi au lovit amândoi*

---

[141] Nu este întâmplător faptul că această formă apare numai în momentul în care Dumnezeu îi schimbă femeii numele. Până aici, cum am văzut, cuvântul în versiunea latină este invariabil, *Sarai*. Distincţia între cele două nume era mai bine evidenţiată de opoziţia ***-i – -m*** (*Sara****i*** *– Sara****m***), decât de opoziţia ***-i – ϕ***, în care unul dintre termenii opoziţiei avea realizare negativă (*Sara****i*** *– Sara****ϕ***). Este o încercare de a găsi o explicaţie pentru un aspect care nu poate fi în nici un caz considerat eroare de traducere. Adăugăm aici faptul că acest nume a pus mereu probleme traducătorilor. O dovedesc formele în care circulă în diferite versiuni ale *Bibliei*: *Sarai, Sara, Sarra, Saara*.

[142] Prepoziţiile şi locuţiunile prepoziţionale care cer acuzativul vor fi discutate sub **2.2.8.2.**

[143] Şi alte substantive proprii feminine cunosc acelaşi tratament: *Şi l-au gonit împăratul Antiohul şi au venit* ***în Doram****, fugind pre mare.* (1Mac 15,11); *Iară Antiohul împăratul au pus tabăra* ***spre Dora*** *a doao oară, clătindu-i de pururea mâna şi grămăziri făcând; şi au închis pre Trifon să nu pur cează* (1Mac 15,25).

[144] Dacă în ambele cazuri ℳ ar fi fost suprascris, am fi putut deduce că traducătorul a urmărit ceva anume în legătură cu forma acestui cuvânt. Nu putem reface mecanismul gândirii celui care a tradus, dar, în condiţiile în care multe nume biblice nu sunt încadrate la nici o declinare şi nu cunosc flexiune, nu este exclus ca acest nume să fi fost considerat ca atare în cele două contexte.

[145] Cf. V. Arvinte, ST.L.FAC., p.71; Idem, NORMELE (1688), p.XXV.

legătură de pace (Fc 21,27); *și au făcut* ***așezemânt de pace*** *pentru Puțul Jurământului* (Fc 21,32); *Avimeleh cu Isaac lovește* ***legătură de pace*** (Fc rezum. cap.26); *și să facem* ***legătură de pace*** (Fc 26,28).

2.2.1.4.5. Dativul se exprimă de asemenea și analitic. Structura alcătuită din prepoziția-morfem *a + tot + substantiv* cu formă de nominativ-acuzativ se întânește mai rar decât la genitiv: *oi ierta* ***a tot locul*** (Fc 18,26); *s-au închinat* ***a toată oastea ceriului*** (2Par 33,3); *părțile le împărțea* ***a toată partea bărbătească*** (2Par 31,19); [am închinat] ***a tot norodului*** (Ir 25,19); *au jârtvit* ***a toată oastea*** *cerească* (Ir 19,13); [zice] ***a toată robimea*** (Ir 29,4); *nu iaste pace* ***a tot trupul*** (Ir 12,12); ***a toată oastea*** *lor am poruncit.* (Is 45,12). În situația în care genitivul și dativul se exprimă prin structuri omonime, rolul distinctiv revine, în mod firesc, contextului. Concludent este un exemplu de tipul: *Și au poruncit Solomon* ***a tot Israilul****, trivunilor și judecătorilor* ***a tot Israilul*** *și căpeteniilor familiilor.* (2Par 1,2), unde prima structură exprimă sensul de dativ, cea de a doua, de genitiv.

Mult mai frecvent însă, sensul cazual de dativ se exprimă cu prepoziția-morfem *la*: *Avraam,* ***la mulț fii*** *din Chitura născuți, împarte averi* (Fc rezum. cap.25); *s-au adaos* ***la norodul*** *său* (Fc 25,8, 17; 35,29); *au poruncit* ***la*** *tot* ***norodul*** (Fc 26,10); *au vestit* ***la doi frați*** *ai săi* (Fc 9,22); *vestitu-s-au aceaste* ***la Reveca*** (Fc 27,42); *Iosif pre frații săi* ***la tată-său*** *pârește* (Fc rezum. cap.37); *au trimis* [inelul, covrigul, toiagul] ***la socru-său*** (Fc 38,25); [Iosif]*să pârească* ***la domnul său*** (Fc rezum. cap.39); *au triimis* ***la*** *toț* ***găcitorii*** *Eghipetului și* ***la*** *toț* ***înțălepții*** (Fc 41,8); *au răspuns* ***la*** *toate* ***cuvintele*** (Iov 33,13); *au grăit frații mumei lui pentru el* ***la*** *toț* ***bărbații*** (Jd 9,3); *au trimis soli* ***la împăratul*** *fiilor Ammon* (Jd 11,12); *și au trimis soli* ***la împăratul*** *Edom* (Jd 11,17); *și au trimis Israil soli* ***la Sihon****, împăratul ammorreailor* (Jd 11,19).

Frecvent am înregistrat aici dativul adnominal, exprimat prin substantiv sau prin pronume: *soție* ***călătoriii*** *meale* – lat *socius itineris mei* (Fc 35,3); *domn* ***fraților*** *tăi* **–** lat. *dominus fratrum tuorum* (Fc 27,29); *sluji sântem* ***domnului*** *mieu* **–** lat. *omnes servi sumus domini mei* (Fc 44,16); *au doară păzitoriu* ***fratelui*** *mieu sânt eu?* – lat. *num custos fratris mei sum* (Fc 4,9); *împărați* ***noroadelor*** *or răsări dintr-însul* – lat. *reges populorum orientur ex eo* (Fc 17,16); *Frate am fost* ***bălaurilor*** *și soție* ***struților*** – lat. *frater fui draconum et socius strutionum* (Iov 30,29*); Aceia au fost împrotivă războitori* ***luminei*** – lat. *ipsi fuerunt rebelles luminis* (Iov 24,13); *arătându-vă meșteri* ***minciunii*** – lat. *vos ostendens fabricatores mendacii* (Iov 13,4). Structura din limba română are la bază o sintagmă cu genitiv în latină. Cum însă în traducere substantivul regent a rămas nearticulat, s-a ajuns nu la o structură în care regentul este determinat de un genitiv, ci la una în care determinativul este în cazul dativ. Remarcăm tot aici și exprimarea analitică a sensului de dativ adnominal: *tată* ***a multe neamuri*** (Fc 17,4, 5); *stăpân* ***a toată casa*** (Fc 45,8); *împărat* ***a tot pământul*** (Ps 46,8). Întrebuințarea dativului adnominal s-a retrâns foarte mult, fiind astăzi un fapt de limbă arhaic, cultivat pentru rolul expresiv estetic în stilul beletristic.

2.2.1.4.6. Vocativul nu prezintă diferențe notabile față de situația pe care o reflectă textele realizate în aceeași perioadă. Substantivele comune, masculine, nume de ființe umane, precum și neutrele, denumind obiecte personificate, realizează vocativul singular cu morfemele specifice *-e* sau *-ule* ori, cel mai frecvent, prezintă omonimie cu formele de nominativ-acuzativ, contextul dobândind în astfel de cazuri rol decisiv în rezolvarea omonimiei: *împărate* (Fc 41,10), (Jd 3,19); *bărbate* (Jd 6,12); *fiiule* (Fc 22,7); *pământule* (Iov 16,19); *fiiul* (în sintagma *fiiul mieu*): *Dumnezeu îș va găti Șie jirtva arderii,* ***fiiul mieu****!* (Fc 22,8), ***Fiiul mieu!*** **(**Fc 27,1), *Acum dară,* ***fiiul mieu****, ascultă sfatul mieu* (Fc 27,8), *Asupra mea să fie – au zis – acest blăstăm,* ***fiiul mieu*** (Fc 27,13) etc., *fratele. Am prea multe,* ***fratele mieu****!* (Fc 33,9); *frații* (în sintagma *frații miei*): *Nu, rogu-vă,* ***frații miei****, nu faceț răutatea aceasta!* (Fc 19,7); *fraților*: ***Fraților****, de unde sânteț?* (Fc 29,4); *tată*: *Au doară – i-au zis – numai o blagoslovenie ai,* ***tată****?* (Fc 27,38); *Nu să cuvine așa,* ***tată****, că acesta iaste întâiu născut* (Fc 48,18); *tată-mieu*: *Scoală,* ***tată-mieu****, și mâncă din vânatul fiiului tău* (Fc 27,31); *tatăl* (în sintagma *tatăl mieu*): ***Tatăl mieu***! (Fc 22,7; 27,18), *Blagoslovește-mă și pre mine,* ***tatăl mieu****!* (Fc 27,34); *bărbați*: *Pentru aceaea,* ***bărbați inimoși****, auziți-mă!* (Iov 34,10); *păzitoriul*: *ce-ți voiu face, o,* ***păzitoriul*** *oamenilor?* (Iov 7,20); *priiatinii* (în sintagma *priiatinii mei*): *Milostiviți-vă spre mine, milostiviți-vă spre mine, încai voi,* ***priiatinii miei****, că mâna Domnului m-au atins* (Iov 19,21).

În ceea ce privește raportul dintre desinețele specifice *-e* și *-ule*, atunci când acestea pot fi în variație liberă, constatăm comportament diferit de la un cuvânt la altul. În cazul unor substantive nu am mai înregistrat vechea formă de vocativ cu *-e*, ci doar forma cu desinența *-ule*: *învățătoriule* (In 1,38; 8,4; 20,16), (Lc 3,12; 5,5; 7,40; 8,24, 45; 9,33, 38, 49; 10,25; 11,45; 12,13; 17,13; 19,39; 20,21, 28, 39; 21,7); *omule* (Lc 5,20; 12,14; 22,58, 60), în timp ce pentru altele este selectată în continuare desinența *-e*: *austre* (Cânt 4,16); *criveațe* (Cânt 4,16); *fățarnice* (Lc 6,42), (Mt 7,5); *nebune* (Lc 12,20), (Mt 5,22); *farisee* (Mt 23,26 – în sintagma *farisee oarbe*). Și unele și celelalte fac astăzi parte din categoria substantivelor la care vocativul se formează într-un singur fel, cu desinența *-ule*, iar exemplele de mai sus demonstrează că forma pe care norma literară a selectat-o s-a impus în mod diferit de la un cuvânt la altul.

Feminine cu morfemul specific *-o*, apelative sau nume proprii, la care putem adăuga și unele masculine, nu se întâlnesc foarte des: *fato* (Mt 9,22); *fiico* (Lc 8,48), *Satano* (Mt 16,23), (Mc 8,33), *Sulamiteanco* (Cânt 6,11), *Thomo* (In 20,29). Circulație largă au, în schimb, formele de vocativ omonime cu nominatuiv-acuzativul, atât la singular cât și la plural: *fecioară – A cui ești,* ***fecioară****, spune-m?* (Fc 24,23); *fiică –* ***Fiică****, credința ta te-au mântuit* (In 5,34); *fiica* (în sintagma *fiica mea*) *Hei mie,* ***fiica mea****, înșelatu-m-ai, și însăși ești înșelată* (Jd 11,35) [146].

Pentru că se întrebuințează atât ca apelativ, cât și ca nume propriu, substantivul *domn* prezintă o situație aparte. De fapt, comportamentul flexionar al acestui substantiv, determinat de cele două întrebuințări, ar trebui să conducă la considerarea a două cuvinte distincte. Apelativul realizează opoziții de număr și de caz, iar la vocativ are la singular formele *domnule, domn, domnul*, uneori *doamne*, de obicei atunci când dobândește conotații în plus în adresările reverențioase față de capetele încoronate. La plural, formele sunt *domnilor, domnii, domni*, în omonimie cu genitiv-dativul și cu nominativ-acuzativul. Substantivul propriu cunoaște doar opoziții de caz, iar la vocativ are forma specifică *Doamne*, la care se adaugă și forma omonimă cu nominativ-acuzativul *Domnul.*

[146] Pentru alte exemple, vezi *Indice.*

Formele de vocativ ale apelativului, întâlnite în cărţile analizate, sunt: *domnul*: *nicidecum aşa oi face,* ***domnul mieu*** (Fc 23,11), ***domnul mieu****, ascultă-mă* (Fc 23,15), *„Bea,* ***domnul mieu****!”* (Fc 24,18), *„Să aflu har înaintea ta,* ***domnul mieu****”* (Fc 33,8), *Ştii,* ***domnul mieu*** (Fc 33,13); *domnule* – care nu mai are nevoie de exemple în context – (Fc 42,10; 43,20), foarte rar *doamne*. Pentru o întrebuinţare excepţională a acestei forme de vocativ vom face referire la un episod din *Cartea Facerii*. Avraam cere fiilor lui Heth să îi vândă un anumit loc pentru a o îngropa pe Sara, iar aceştia i se adresează folosind apelativul în forma *doamne*, ceea ce sugerează respectul cu totul deosebit de care Avraam se bucură: *„Ascultă-ne pre noi,* ***doamne****, căpetenia lui Dumnezeu eşti la noi În mormânturile noastre ceale alease îngroapă mortul tău şi nime nu te va putea opri să nu îngropi în mormântul lui mortul tău”/ Sculatu-s-au Avraam şi s-au închinat norodului pământului, feciorilor, adecă lui Heth.* (Fc 23,6, 7). Contextul amplu, în mod deliberat selectat astfel, este concludent pentru a justifica întrebuinţarea acestei forme. La plural, vocativul se exprimă prin forma omonimă cu genitiv-dativul plural, cu elementele suprasegmentale aferente: *Rogu-mă,* ***domnilor****, abateţi-vă la casa slujii voastre* (Fc 19,2).

Pentru substantivul propriu am reperat formele *Domnul*: *Rogu-Te,* ***Domnul mieu***! (Fc 19,18), *Întră la mine,* ***Domnul mieu****, întră, nu te teame* (Jd 14,18); *Rogu-te,* ***Domnul mieu****, de iaste Domnul cu noi, căci ne-au apucat toate aceastea?* (Jd 6,13), *Rogu-Te,* ***Domnul mieu****, în ce voiu slobozi pre Israil?* (Jd 6,15) şi, cu nenumărate ocurenţe, pentru care nu mai este nevoie de contexte, *Doamne* (Fc 15,8; 18,3, 30, 32; 20,4; 24,12, 42; 32,9; 49,18), (Iov 17,3), (Jd 5,4, 31; 6,22; 13,8; 21,3).

Vocativul substantivului propriu *Dumnezeu* are morfemul specific *-ule*, *Dumnezeule* (Fc 15,2; 16,13), (Jd 6,22), dar se folosesc cu valoare de vocativ, în asociere de regulă cu *Doamne*, cu care poate forma o sintagma sau nu, ori cu adjectivul pronominal posesiv *mieu*, şi formele *Dumnezeul* sau *Dumnezeu*: *Doamne,* ***Dumnezeul*** *domnului mieu, Avraam, întâmpină-mă astăzi* (Fc 24,12), *Doamne,* ***Dumnezeul*** *domnului mieu, Avraam, de ai îndreptat calea mea în carea acum umblu* (Fc 24,42), *Pentru ce, Doamne,* ***Dumnezeul*** *lui Israil, s-au făcut această răutate în norodul Tău* (Jd 21,3), *„Doamne* ***Dumnezeu****, adu-Ţ aminte de mine şi-m întoarce acum tăria cea dintâiu,* ***Dumnezeul mieu*** (Jd 16,28).

Substantivele proprii masculine, terminate în consoană, formează vocativul cu morfemul specific *-e*: *nu te teme,* ***Avrame*** (Fc 15,1), *Şi au zis îngerul lui Dumnezeu către mine, în vis: «****Iacove****!»* (Fc 31,11), *L-au auzit prin vis noapte chemându-l şi zicându-i „****Iacove! Iacove****!”* (Fc 46,2) sau forma de vocativ prezintă omonimie cu nominativ-acuzativul, marcat suprasegmental: *şi au zis către dânsul: „****Avraam, Avraam****!”* (Fc 22,1), *Şi iată, îngerul Domnului din ceriu au strâgat, zicând: „****Avraam, Avraam****!”* (Fc 22,11), *Ia aminte,* ***Iov****, şi mă auzi; şi taci când eu grăiesc* (Iov 33,31), *„Filisteii asupra ta,* ***Samson****!”* (Jd 16,9, 12, 14, 20).

O formă inedită de vocativ am întâlnit la substantivul *Iov*. Cum în text apare de mai multe ori forma articulată *Iovul* (Iov 2,3; rezum. cap.9; rezum. cap.24; rezum. cap.26), vocativul în *-ule* era de aşteptat la acest substantiv propriu: *Ascultă aceastea,* ***Iovule****!* (Iov 37,14).

2.2.2. Articolul

2.2.2.1. Articolul hotărât. Dat fiind că în limba latină lipseşte articolul, un substantiv poate fi tradus în limba română, în funcţie de context, fie printr-un substantiv articulat, fie printr-un substantiv nearticulat. Pe de altă parte, poate din considerente de ordin fonetic, la formele de nominativ-acuzativ singular ale substantivelor feminine, (reducerea diftongului [*-ea*] la [*-e*]), formele declinării articulate se amestecă cu cele ale declinării nearticulate[147]. Aşa s-ar putea explica, în unele cărţi biblice, poate şi în funcţie de traducător, numărul destul de mare de substantive folosite în forma fără articol, deşi contextul cerea forma articulată. De regulă, problemele sunt în legătură cu opoziţia nearticulat – articulat cu articol hotărât.

Substantivul *muiere*, în variantele grafice *muiare, muiere* are, în *Cartea Facerii*, un număr impresionant de ocurenţe[148]. Un simplu inventar al formelor nu poate fi concludent, de vreme ce contextul decide asupra formei articulate sau nearticulate a substantivului Din analiza câtorva contexte, în care apare substantivul nearticulat, rezultă clar că se impunea forma articulată: *Şi au zis Dumnezeu către Avraam: „Pre Sarai,* ***muiare*** *ta, nu o vei mai chema Sarai, ce Saram.* (Fc 17,15), *Căruia i-au răspuns* ***muiare*** (Fc 3,2), *Şi au văzut* ***muiare*** *că iaste bun pomul la mâncare* (Fc 3,6), *s-au ascuns Adam şi* ***muiare*** *lui de la faţa Domnului Dumnezeu între pomii raiului* (Fc 3,8), *Şi era amândoi goli, Adam adecă şi* ***muiare*** *lui* (Fc 2,25) etc. Am înregistrat o dată şi substantivul compus *muiare-sa* – *Pentru aceea va lăsa omul pre tată-său şi pre mumă-sa şi să va lipi de* ***muiare-sa*** (Fc 2,24) –, în care forma se explică prin realizarea unei singure unităţi morfosintactice, prin analogie cu *soră-sa, mamă-sa, stăpână-sa.* Cum numărul cazurilor în care apare forma nearticulată atunci când în context se impunea selectarea formei articulate este mare, inclinăm să credem că avem a face cu un fapt de limbă regional. Ideea aceasta este sprijinită de comportamentul unui alt substantiv feminin, cu număr mare de ocurenţe în aceeaşi carte biblică, *corabie*. Din cele 21 de ocurenţe ale substantivului în formă nearticulată, 19 sunt justificate de contextele în care apar, numai 2 nu: *şi s-au înmulţit apele şi au rădicat* ***corabie*** *la înălţime de pre pământ* (Fc 7,17), *Iară* ***corabie*** *să purta preste ape.* (Fc 7,18).

Situaţia este inegală însă de la o carte la alta. Deşi cu un număr incomparabil mai mic de ocurenţe în *Cartea lui Iov* decât în prima carte biblică, substantivul *muiere – muiere* (Iov 14,1), *muiare* (Iov 15,14; 25,4; 31,9), *muierea* (Iov rezum. cap.2; 2,9) *muiarea* (Iov 31,10) – este folosit de fiecare dată în forma impusă de context.. Situaţia este apropiată în *Cartea giudecătorilor*, unde, din circa 20 de ocurenţe ale formei fără articol hotărât, într-un singur caz contextul impunea forma articulată: *Şi au zis filisteii: „Cine au făcut acest lucru?” Cărora li s-au zis: „Samson, ginerele lui Thammathei; că i-au luat* ***muiere*** *şi o au dat altuia acestea au lucrat”* (Jd 15,6). În alte cazuri, sensul exprimat de context – „obiectul” rămas neidentificat

---

[147] Acest amestec de forme în declinarea substantivelor se susţine în plan teoretic în gramatica realizată de Grigore Maior (*ILV/Lexicon*, I, p.12 –17). Amestecul de forme articulate şi nearticulate se extinde însă la feminin plural, nominativ-acuzativ-vocativ (şi ablativ; aici se păstrează ablativul între cazurile substantivului românesc) şi la masculin şi neutru plural. De ex.: „Nom. *jirtvă* vel *jîrtva (...)*/Acc. *pe jîrtvă* vel *jîrtva*/ Voc. *o, jîrtvă* vel *jîrtva*/ Abl. *De la jîrtvă* vel *jîrtva*” (p.12); „Nom. *jîrtve* vel *jîrtvele*/ Acc. *pe jîrtve* vel *jîrtvele*/ voc. *o, jîrtve* vel *jîrtvele*/Abl. d*e la jîrtve* vel *jîrtvele*” (p.14); „Nom. *stăpîn* vel *stăpînul*/ Ac. *pe stăpîn* vel *stăpînul*/[vocativul este diferit – n.n. N.I.: *o, stăpîne* vel *stăpînule*]/ Abl. *de la stăpîn* vel *stăpînul*” (p.15) etc.

[148] Vezi *Indice.*

– justifică forma nearticulată: *Şi s-au pogorât tatăl lui* ***la muiare****, şi au făcut fiiului său, Samson, ospăţ* (Jd 14,10); *Şi s-au dus în Gaza şi au văzut acolo* ***muiare*** *curvă şi au întrat la ea* (Jd 16,1).

Cum este imposibil de analizat ficare caz de întrebuinţare a formei nearticulate a unui substantiv, nu vom putea formula concluzii pertinente în ce priveşte opţiunea traducătorilor pentru formele nearticulate când contextul impunea forma articulată. Ne vom rezuma la a mai aduce doar câteva exemple pentru alte substantive, printre care şi câteva masculine: *„Scoală, ie-ţ muiarea şi doao feate care ai, să nu pieri şi tu aşijderea în* ***răutate*** *cetăţii”* (Fc 19,15), *Avram au venit şi au lăcuit lângă* ***vale*** *Mamvri* (Fc 13,18) etc. Iată şi câteva masculine: *Cine ţ-au spus că eşti gol? Fără că ai mâncat din* ***pom*** *din carele poruncisăm ţie să nu mânânci* (Fc 3,11), *Pentru că ai ascultat glasul muierii tale şi ai mâncat din* ***pom*** *din carele poruncisăm ţie să nu mănânci* (Fc 3,17), *Deci Reveca şi slujnicile ei, încălecând cămilele, au urmat* ***după om****, carele grabnic să întorcea la domnul său* (Fc 24,61). Vom sublinia, de asemenea, că situaţia inversă, de folosire a substantivului în forma articulată, deşi contextul reclama forma nearticulată, se întâlneşte numai foarte rar[149]: *Şi au făcut Dumnezeu tăriia şi au despărţit apele carele era supt* ***tăriia*** *de cele ce era deasupra tăriii. Şi s-au făcut aşa* (Fc 1,7); *Eu sânt Domnul, Dumnezeul tău Cel tare şi râvnitoriu, cercetând nedreptatea părinţilor spre fii până la a tria şi la a patra* ***rudenia*** *a celora ce M-au urât* (Iş 20,5); *Feciorii lui Iacov să numără, a căruia* ***tatăl****, Isaac, moare* (Fc rezum. cap.35).

La unele substantive, *-u* poate prelua, în anumite situaţii, rolul articolului: *Din* ***rodu*** *pomilor carii sânt în raiu mâncăm* (Fc 3,2), *Iară din* ***rodu*** *pomului carele iaste în mijlocul raiului ne-au poruncit Dumnezeu să nu mâncăm* (Fc 3,3); *Tatăl nostru bătrân este şi nici un bărbat au rămas pre pământ carele să poată întra la noi, după* ***obiceaiu*** *a tot pământul* (Fc 19,31), *Şi era* ***obiceaiu*** *să să rădice piatra până s-or adăpa toate turmele oilor* (Fc 29,3), *Nu este* ***obiceaiu*** *la locul nostru să să mărite mai înainte ceale mai mici* (Fc 29,26), *Ca după aceea să înveaţe fiii lor a să certa cu vrăjmaş, şi a avea* ***obiceaiu*** *a oşti* (Jd 3,2), *De atunci* ***obiceaiu*** *s-au sporit în Israil, şi* ***obiceaiu*** *s-au ţinut* (Jd 11,39). Sunt şi contexte în care substantivul se foloseşte, în mod firesc, nearticulat, situaţie în care avem a face cu un [u] final (vezi **2.1.1.32.)**: *La carea întrând Iacov după* ***obiceaiu****, făcându-să dimineaţă, au văzut pre Liia* (Fc 29,24), *Şi vrând după* ***obiceaiu*** *a întra în cămara ei, l-au oprit tatăl ei* (Jd 15,1), *Că-i gândise a îngădui după* ***obiceaiu****, carii cu deadinsul făcându-să a fugi, au făcut sfat să-i tragă din cetate* (Jd 20,32), *Şi când veţi vedea featele din Silo după* ***obiceaiu*** *ieşind a duce hori* (Jd 21,21). Acelaşi substantiv se foloseşte rar articulat cu articolul hotărât *-l*. De pildă, în *Cartea Facerii*, substantivul *obiceaiu* este o singură dată întrebuinţat cu articol hotărât: *că acesta era* ***obiceaiul*** *trupurilor celor unse* (Fc 50,3) şi tot numai o dată în *Cartea giudecătorilor*: *Şi ducându-să, cinci bărbaţi au venit la Lais şi au văzut norodul lăcuind în ea fără toată frica, după* ***obiceaiul*** *sidonilor, fără grije şi aşezat* (Jd 18,7), în alte situaţii, cum s-a văzut mai sus, *-u* a preluat rolul articolului. Trebuie remarcat că de această dată nu se mai înregistrează deosebiri mari între o carte şi alta, aşa cum am constatat pentru substantivul *muiere*.

În cazul substantivelor derivate cu sufixul *-tor*, în varianta *-toriu*, o interpretare pertinentă a valorii lui *-u* este uneori greu de dat. În exemple ca cele de mai jos, substantivele pot fi considerate nearticulate, mai cu seamă că se găsesc în construcţii apozitive, în care substantivul comun devine superfluu în context: *Aceastea, dară, sânt numele povăţuitorilor lui Isav, în neamurile şi locurile şi numirile sale:* ***povăţuitoriu*** *Thamna,* ***povăţuitoriu*** *Alva,* ***povăţuitoriu*** *Iethieth* (Fc 36,40), ***Povăţuitoriu*** *Oolivama,* ***povăţuitoriu*** *Ela,* ***povăţuitoriu*** *Finon* (Fc 36,41), ***Povăţuitoriu*** *Chinez,* ***povăţuitoriu*** *Theman,* ***povăţuitoriu*** *Mavsar* (Fc 36,42), ***Povăţuitoriu*** *Magdiil,* ***povăţuitoriu*** *Hiram* (Fc 36,43). Uneori, inconsecvenţa traducătorului este greu de explicat: *Aceştia povăţuitori a feciorilor Isav, a fiiului Elifaz, întâiului născut Isav:* ***povăţuitori*** *Theman,* ***povăţuitor*** *Omar,* ***povăţuitoriu*** *Sefo,* ***povăţuitoriu*** *Chinez* (Fc 36,15), ***Povăţuitoriu*** *Core,* ***povăţuitoriu*** *Gathan,* ***povăţuitoriu*** *Amalih. Aceştia feciorii lui Elifaz în pământul Edom şi aceştea feciorii Adei* (Fc 36,16), *Şi aceştia feciorii Rahuil, a fiiului Isav:* ***povăţuitoriu*** *Nahath,* ***povăţuitoriu*** *Zara,* ***povăţuitoriu*** *Samma,* ***povăţuitoriu*** *Meza* (Fc 36,17), dar forma *povăţuitor* din (Fc 36,15) susţine ideea că trebuie să considerăm substantivul nearticulat în toate poziţiile. Şi mai este un aspect notabil: nici măcar o dată nu am găsit în aceste succesiuni de substantive forma articulată cu *-l*. Modul în care decodăm un cuvânt cu această formă, atunci când contextul nu este foarte concludent, poate avea uneori implicaţii în interpretarea valorii morfologice a altor cuvinte din context. În versetele: *„Cine va merge înaintea noastră împrotiva hananeului şi va fi* ***povăţuitoriu oastei****?”* (Jd 1,1), *va fi* ***povăţuitoriu norodului*** *Galaad* (Jd 10,18), *„Pentru această dară pricină acum la tine venim, să purcezi cu noi şi să oşteşti împrotiva fiilor Ammon şi să fii* ***povăţuitoriu tuturor*** *carii lăcuiesc în Galaad”*. (Jd 11,8), substantivele *oastei, norodului* şi pronumele nehotărât *tuturor* pot fi considerate în genitiv, dacă atribuim lui **-u** rolul articolului hotărât enclitic, sau în dativ adnominal, dacă regentul nominal este nearticulat, fără să putem spune că o interpretare este corectă, celalată eronată. Originalul latin nu ne ajută în astfel de cazuri pentru că, aşa cum am văzut mai sus (vezi **2.2.1.4.5.)**, dativul adnominal redă un genitiv din latină: *dux belli* (Jd 1,1); *dux populi Galaad* (Jd 10,18); *dux omnium qui habitant in Galaad* (Jd 11,8).

În unele cazuri, contextul ne ajută să spunem dacă avem a face în mod cert cu forma articulată sau nearticulată a substantivelor derivate cu sufixul *-tor*, în varianta *-toriu*. Urmând textul latinesc – *Fecitque Deus duo magna luminaria luminare maius (...) et luminare minus (...)* –, traducătorul va zice ca acolo: *Şi au făcut Dumnezeu doi luminători mari:* ***luminătoriu*** *mai mare, spre stăpânirea zilii şi* ***luminătoriu*** *mai mic, spre stăpânirea nopţii şi stealele* (Fc 1,16). În cele două situaţii *-u* a preluat rolul articolului, aşa cum rezultă foarte bine şi din următorul context: *Rădic mâna mea către Domnul Dumnezeul mieu cel înalt,* ***stăpânitoriu*** *ceriului şi al pământului* (Fc 14,22). Alteori, e clar că avem a face cu forma nearticulată a substantivului, deoarece contextul o respinge pe cea articulată: *căruia pre Eva din coasta lui* ***ajutoriu*** *i-au făcut şi căsătoriia*

---

[149] Reţinem aici un caz aparte de întrebuinţare a articolului hotărât enclitic *-l*, articularea substantivelor proprii masculine. Substantivul *Iov*, din cartea care poartă numele personajului biblic, are, în câteva cazuri, forma *Iovul* (Iov 2,3; rezum. cap.9; rezum. cap.24; rezum. cap.26), ceea ce determină chiar realizarea vocativului în *-ule* la acest substantiv propriu: *Ascultă aceastea,* ***Iovule****!* (Iov 37,14) (vezi **2.2.1.4.6.)**. În acelaşi mod se articulează un alt substantiv masculin cu tema în consoană: *Antiohul* (1Mac 10,1; rezum. cap.11; 11,39, 54, 57; rezum. cap.13; 13,38; rezum. cap.15; 15,10, 11). Articularea celor terminate în *-u* (*Chindeveul* – 1Mac 15,38, 40;16,1, 8) este un aspect obişnuit în textele literare vechi (cf. Al. Rosetti, B. Cazacu, L. Onu, *ILRL*$_2$, p.280).

au rânduit (Fc rezum. cap.2), *Nu iaste bine a fi omului singur; să-i facem* ***agiutoriu*** *aseaminea lui* (Fc 2,18), *Iară lui Adam nu i să afla* ***agiutoriu*** *aseaminea.* (Fc 2,20), *Şi iară au născut pre fratele lui, Avel şi au fost Avel* ***păstoriu*** *de oi şi Cain,* ***lucrătoriu*** *de pământ.* (Fc 4,2); *şi s-au făcut tinăr* ***săgetătoriu*** (Fc 21,20), *Care le-au deşteptat* ***mântuitoriu*** *pre nume Aod* (Jd 3,15), *Ghedeon cu multe seamne* ***agiutoriu*** *li să rânduiaşte* (Jd rezum. cap.6), *cerşind* ***agiutoriu*** *împrotiva madianiteanilor* (Jd 6,7).

Articolul hotărât proclitic *lui* l-am înregistrat o singură dată în forma *lu*, în zece cărţi biblice– Fc, Iş, 2Lg, Jos, Jd, 1Sm, 2Sm, Iov, Ir, Tng – în care am urmărit formele acestuia: *pre care l-au lovit Navohodonozor, împăratul Vavilonului, în al patrulea an al* ***lu*** *Ioachim, fiiului Iosie, împăratului Iudei* (Ir 46,2). Desigur că la nivelul întregului text numărul cazurilor de întrebuinţare a formei *lu* ar putea creşte, dar, în principiu, raportul ar trebui să se păstreze sau măcar să nu se modifice fundamental[150]. Dacă consecvenţa folosirii formei *lui* este neîntrecută, problemele vin de această dată din altă parte.

Remarcăm, pentru început, exprimarea redundantă a sensului cazual de genitiv, la unele substantive proprii feminine şi la unele masculine cu aspect de feminin: *Şi ş-au luat Avram şi Nahor muieri; numele muierii lui Avram, Sarai, şi numele muierii lui Nahor, Milha, fata lui Aram, tatăl* ***lui Milhei*** *şi tatăl* ***lui Iashei***. (Fc 11,29). Se observă, în exemplele subliniate, articularea redundantă: şi *lui şi -ei*, cauza constituind-o, poate, nesiguranţa traducătorului, fiind vorba de nume proprii care mereu i-au pus în dificultate pe cei care traduceau, fie pentru că aceste substantive desemnau persoane de al căror gen nu puteau fi întotdeauna siguri, fie, legat de aceasta, se iveau frecvent probleme de adaptare la sistemul limbii române. Ca dovadă, în multe rânduri traducătorii le lăsau invariabile sau, în extrema cealaltă, cumulau mai mulţi semnificanţi pentru acelaşi semnificat (vezi exprimarea genitivului, ca în exemplele de aici).

Un exemplu concludent pentru dificultăţile cu care se confruntau traducătorii în adaptarea numelor proprii este un substantiv înregistrat cu două forme-tip: *Thari* şi *Thara.* Substantivul, în textul latinesc în forma invariabilă *Thare*, denumeşte un bărbat: este numele purtat de tatăl lui Avram. Cuvântul apare o singură dată adaptat în forma cu *-a*: *Şi au luat* ***Thara*** *pre Avram, fiiul său şi pre Lot, fiiul lui Aram, fiiul feciorului său, şi pre Sarai, noru-sa, muiare lui Avram, feciorului său şi i-au scos pre ei din Urul haldeilor, să meargă în pământul lui Hanaan; şi au venit până la Haran şi au lăcuit acolo.* (Fc 11,31), în mod ciudat însă, după ce în multe alte contexte are forma *Thari*: *Şi au trăit Nahor, după ce au născut pre* ***Thari****, ani o sută noaosprăzece şi au născut fii şi fete* (Fc 11,24), *Şi au trăit Nahor, după ce au născut pre* ***Thari****, ani o sută noaosprăzece şi au născut fii şi fete.* (Fc 11,25), *Şi au trăit* ***Thari*** *ani şeptezeci şi au născut pre Avram şi Nahor şi Aram* (Fc 11,26), ***Thari*** *au născut pre Avram, Nahor şi Aram. Iară Aram au născut pre Lot* (Fc 11,27). Sensul cazual de genitiv-dativ se exprimă firesc cu articolul hotărât în proclizăă: *Şi aceste sânt neamurile* ***lui Thari*** (Fc 11,27), *Şi au fost zilele* ***lui Thari*** *ani doao sute cinci; şi au murit în Haram.* (Fc 11,32). Dacă genitiv-dativul s-ar fi construit de la forma în *-a*, atunci erau posibile formele **Tharii, *Tharei.*

Dificultăţile întâmpinate de traducători la adaptarea numelor proprii sunt puse în evidenţă şi de modul în care unuia şi aceluiaşi substantiv i se atribuie când flexiune specifică masculinelor, când flexiune proprie femininelor: [Eliodor] *cu jârtva şi rugăciunile arhiereului Onie să izbăveaşte şi, dând lui Dumnezeu şi* ***lui Onie*** *haruri, împăratului şi celoraalalţi tuturor mărimile lui Dumnezeu vesteaşte* (2Mac rezum. cap.3); ***Lui Onie*** *preotului mulţămeaşte, că pentru dânsul Domnul ţ-au rânduit viaţa* (2Mac 3,33); *Ci, după ieşirea lui Seleuc din viaţă, luând împărăţia Antiohul, care vestit să numea, răvnea Iason, fratele* ***Onei****, arhiereirea* (2Mac 4,7); *Ci, întorcându-să împăratul din locurile Chilichiei, s-au dus la el jidovii în Antiohia, împreună şi grecii, jeluindu-să de nedreapta uciderea* ***Oniei*** (2Mac 4,36).

La analiza substantivelor încadrate la genul personal, cu articolul hotărât lui în proclizăă[151], problemele sunt generate, în bună măsură, şi de grafia textului. În astfel de situaţii comparaţia cu textul latinesc poate oferi o posibilă rezolvare. Secvenţa grafică **lui**, reprezentând articolul hotărât, apare când legată de substantivul precedent, când liberă sau la o distanţă foarte mică de acesta. Complicaţiile apar atunci când substantivul precedent este masculin, singular, nearticulat. În versetul: *Şi au zis către dânşii: „De place sufletului vostru să îngrop mortul mieu, ascultaţi-mă şi vă rugaţ pentru mine* ***lui Efron, fiiu lui Sior*** (Fc 23,8). În manuscris apare un foarte mic spaţiu între **fiiu** şi **lui**. Traducerea românească echivalează prin dativ + nominativ (de fapt, s-a urmat, probabil, acuzativul din latină, numai că intervin aici două aspecte: întâi omonimia cazuală nominativ-acuzativ, al doilea, apoziţia neacordată, care este obligatoriu în nominativ) sintagma care în textul latinesc este alcătuită din acuzativ + acuzativ – lat. *et intercedite apud Ephron* ***filium*** *Soor*. Mergând pe ideea apoziţiei acordate cu regentul[152], forma substantivului comun regent trebuia să fie **fiiului**.

În alte enunţuri, transcrierea nu pune probleme, deşi grafia manuscrisului nu este întotdeauna concludentă. De exemplu, la versetul *Şi Dison şi Eser şi Disan: aceştia povăţuitorii* ***lui Horrei****,* ***feciorului*** *Seir, în pământul Edom* (Fc 36,21), manuscrisul traducerii de la 1760 are în cuvântul ***feciorului*** o sincopă, chiar între ***fecioru*** şi ***lui***, datorată, precum se vede, prelungirii grafemului ⱡ, din rândul de deasupra. Textul latinesc însă *Dison et Eser et Disan hii duces* ***Horrei filii Seir*** *in terra Edom* nu lasă nici un dubiu în ce priveşte interpretarea substantivului ca un genitiv.

Grafia din manuscris este concludentă în situaţia în care substantivul regent este articulat cu articolul hotărât *-l* (litera ⱡ fiind uneori suprascrisă). Supunem atenţiei câteva enunţuri de acest fel: *Şi murind acesta,* ***au stăpânit după el Adad, feciorul lui Vadad****, carele au bătut pre Madian în ţinutul Moav; şi numele cetăţii aceia: Avith.* (Fc 36,35) – lat. *regnavit pro eo Adad*

---

[150] Situaţia pe care o reflectă acest text în cazul articolului hotărât proclitic *lui* vine în sprijinul afirmaţiei potrivit căreia forma în discuţie „avea curs în secolele al XVII-lea şi al XVIII-lea în întreaga Transilvanie", constituindu-se într-o trasătură distinctivă a ariei nordice faţă de cea sudică (I. Gheţie, Al Mareş, *Graiurile dacoromâne în secolul al XVI-lea*, Bucureşti, 1974, p.229) şi pe care o respinge C. Frâncu în cap. al II-lea, *Morfologia*, din lucrarea *ILRL Epoca veche (1532-1780)*, Vol.I, p.124, considerând că „textele literare nu oferă date suficente pentru a considera că *lu* era sudic, iar *lui* nordic".

[151] Articolul se întâlneşte uneori şi în encliză la aceste substantive, urmând modelul apelativelor: *fiiul Antiohului* (1Mac 10,1); *împărăţiia Antiohului* (1Mac rezum. cap.12); *fiiul Iazonului* (1Mac 12,16).

[152] În textele care atestă stadii mai vechi din devenirea limbii române literare, apoziţia este, de regulă, acordată cu regentul.

filius** Badadi*; *Vela*, ***feciorul lui Vior (Fc 36,32) – lat. *Bale* ***filius Beor***; *Iovav*, ***feciorul Zarei*** *din Vosra* (Fc 36,33) – lat. *Iobab* ***filius Zare*** *de Bosra*. Sunt desigur numai câteva exemple din nenumăratele care se pot întâlni la nivelul întregului text.

Am afirmat mai sus că din pricina dificultăților cu care se confruntau în adaptarea substantivelor proprii la sistemul limbii române, traducătorii optau nu o dată pentru invariabilitatea cuvântului respectiv (vezi **2.2.1.4.2.** și **2.2.1.4.3.**). Lucrurile se complicau și din cauză că nu întotdeauna puteau fi siguri de genul substantivului propriu, uneori unul și același substantiv fiind folosit atât ca nume bărbați, cât și ca nume de femei[153]. Un astfel de caz găsim chiar în *Cartea Facerii*, unde substantivul *Oolivama* este și numele celei de a doua soții a lui Isav, și numele unei căpetenii a edomiților: *Iară aceștia feciorii* ***Oolivama***, *a muierii lui Isav: povățuitori Iehog, povățuitor Ielon, povățuitor Core. Aceștia povățuitorii* ***Oolivamei***, *featei Anei, muierii lui Isav.* (Fc 36,18); *Povățuitoriu* ***Oolivama***, *povățuitoriu Ela, povățuitoriu Finon* (Fc 36,41). În ce privește flexiunea acestui substantiv, primul verset este credem concludent pentru nesiguranța traducătorului în ce privește adaptarea cuvântului: în aceeași relație sintactică, relație de dependență, pe poziție de determinant în cazul genitiv, o dată este invariabil, altă dată exprimă categoria cazului prin flexiune sintetică, având desinența specifică femininelor de declinarea I la genitiv și articolul hotărât enclitic *-i*.

Un alt exemplu de substantiv propriu invariabil este Vasemat, feminin, terminat în consoană: *Și aceastea numele fiilor lui: Elifaz, fiiul Adei, muierii lui Isav, și Rahuil, fiiul* ***Vasemath***, *muierii lui.* (Fc 36,10), *Și aceștea povățuitori a lui Rahuil în pământul Edomului; aceștia feciorii* ***Vasemath***, *a muierii lui Isav.* (Fc 36,17). După cum se vede, singurul mijloc de a decoda sensul gramatical de genitiv rămâne contextul, substantivul neavând nici flexiune de feminin, nici articol hotărât în procliză, asemenea numelor proprii masculine.

Când numele propriu feminin este terminat în consoană deruta traducătorului poate duce la soluții cu totul inedite, cum este cea din contextul următor: *Și i-au născut sora* ***ai Tahnes*** *pre Ghenuvath fiiu și l-au doicit Tahnes în casa lui Faraon și era Ghenuvath lăcuind la Faraon cu fiii lui.* (3Împ 11,20)**.**

Numele proprii masculine apar în repetate rânduri fără articolul hotărât proclitic *lui* la genitiv-dativ. Ilustrăm cu câteva contexte, cu precizarea că fenomenul se întâlnește și în alte traduceri biblice[154]: *Numele feciorilor* ***Israil*** *carii au întrat în Eghipt, a cărora înmulțirea noul Faraon în zădar să sârguiaște a o împiedeca* (Iș rezum. cap.1), *Aceaste sânt numele feciorilor* ***Israil*** *carii au întrat în Eghipt cu Iacov* (Iș 1,1), *Și era toate sufletele lor, care au ieșit din coapsele* ***Iacov***, *șeptezeci* (Iș 1,5) etc.

Evitarea ambiguității poate conduce uneori la exprimări neeufonice, așa cum se poate vedea în următorul verset: *Și au plăcut cuvântul* ***lui lui*** *Avisalom și tuturor celor mai mari născuț a lui Israil* (2Sm 17,4) – lat. *placuitque sermo* ***eius Absalom*** *et cunctis maioribus natu Israhel.* Aici se cumulează cele două secvențe omonime, având sensuri diferite: pronume personal în genitiv – unul, articol hotărât proclitic – celălalt. Renunțarea la oricare dintre cele două forme ne-ar fi pus în situații similare celor deja discutate.

2.2.2.2. Articolul nehotărât. În ce privește opoziția nearticulat – articulat cu articol nehotărât, nu sunt aspecte majore de semnalat. .

Remarcăm doar că articolul feminin la genitiv–dativ se întrebuințează rar și numai în forma *unii*, formă care, probabil, își găsește susținere în omonimia cu formele mult mai răspândite ale adjectivului și ale pronumelui nehotărât, la feminin, singular, genitiv-dativ, și la masculin, plural, nominativ-acuzativ: *turta* ***unii*** *pâni* (Iș 29,23), *De zeace coți era lungimea* ***unii*** *table și un cot cu a șasa parte lățimea ținea.* (Iș 36,21), *Fost-au într-aceaea vreame Efte galaaditeanul bărbat tare și ostaș, fiiul* ***unii*** *muiari curve, care s-au născut din Galaad* (Jd 11,1), *Iuțimea lor după asămănarea șarpelui, ca* ***unii*** *aspide surde, carea astupă urechile sale* (Ps 57,5).

2.2.2.3. Forma invariabilă a **articolului posesiv-genitival** și formele variabile ale acestuia se amestecă în textul de la 1760, ceea ce reflectă foarte bine statutul de zonă de interferență între nord și sud al regiunii din care provine textul. Înainte de a urmări însă, pe bază de exemple, oscilațiile pe care ni le oferă textul, e necesar să facem o delimitare între formele care se constituie în articole genitivale și cele care reprezintă doar elemente constitutive ale pronumelui posesiv și ale numeralului ordinal. Distincția este impusă, în acest caz, de comportamentul diferit al acestora față de formele omonime ale articolului genitival. Atunci când articolul posesiv este element de structură pentru formele pronumelui/adjectivului posesiv sau pentru numerale, invariabilitatea nu afectează decât rarisim membrii seriei[155]. Din numeroasele exemple înregistrate, am întâlnit forma invariabilă în structura unui pronume posesiv: *Featele lor le vom lua muiari și* ***a noastre*** *le vom da* (Fc 34,21), în toate celelalte contexte excerptate am înregistrat numai structuri cu formele variabile: *Întrând Noe cu* ***ai săi*** *în corabie* (Fc rezum. cap.7); *au vestit la doi frați* ***ai săi*** (Fc 9,22); *ai pre cineva de* ***ai tăi*** *aici* (Fc 19,12); *toț carii sânt* ***ai tăi*** (Fc 19,12); *la* ***ai tăi*** *a mearge pofteai* (Fc 31,30); ***ai tăi*** *om fi* (Fc 47,19); ***ai miei*** *sânt* (Fc 48,5); ***ai tăi*** *vor fi* (Fc 48,6); *din toate care sânt* ***ale tale*** (Fc 14,23); *să știi că cu moarte vei muri tu și toate* ***ale tale*** (Fc 20,7); *nimic dintre* ***ale tale*** *am atins* (Fc 26,29); *fieștecarele la* ***ale sale*** *să duce* (Fc rezum cap.31); *numele râului* ***al doile***, *Gheon* (Fc 2,13); *numele râului* ***al triilea***, *Tigris* (Fc 2,14); *În anul* ***al*** *șasă sutele vieții lui Noe* (Fc 7,11); *Doi fii* ***ai miei*** *ucide* (Fc 42,37); *și au văzut fiii săi și fiii fiilor săi până la* ***al patrulea*** *neam* (Iov 42,16); *Iov* ***a*** *vieții omenești și* ***ale sale*** *multe feliuri de năcazuri arată* (Iov rezum. cap.7); *Atâta cât de vor fi fost ceale dintâiu* ***ale tale*** *mici, și ceale de pre urmă* ***ale tale*** *să vor înmulți foarte* (Iov 8,7); *au vărsat pre pământ ceale dinlăuntru* ***ale meale*** (Iov 16,14); *În iadul cel mai dedesupt să vor pogorî toate* ***ale meale*** (Iov 17,16).

Când aceleași secvențe au valoare de articol genitival, lucrurile se prezintă diferit, în sensul că asistăm la amestecul formelor seriei variabile cu forma invariabilă *a*. Forma ***a***, întrebuințată indiferent de genul și numărul substantivului care denumește obiectul posedat, cunoaște o răspândire destul de mare, fapt explicabil prin difuzarea largă a acestei forme mai

---

[153] Astfel de substantive le numim astăzi *substantive cu gen comun* (de ex.: *Adi, Didi, Gabi, Vali* etc.); ele sunt invariabile sau se caracterizează printr-o variabilitate redusă (cf. Paula Diaconescu, *Structură și evoluție în morfologia substantivului românesc*, București, 1970, p.76 ș.u.).

[154] Cf. V. Arvinte, ST.L NM., p.7.

[155] Vezi V. Arvinte, NORMELE (1688), p.XXVIII – XXIX.

cu seamă în texte provenind din aria dialectală nordică[156]: *Aceastea sânt facerile ceriului şi* ***a*** *pământului* (Fc 2,4); *căruia să porunceşte a face corabiia întru carea însuş şi* ***a*** *tuturor jiviniilor feliurile să să ţie* (Fc rezum. cap.6); *Aceşti trei feciori sânt* ***a*** *lui Noe* (Fc 9,19); *certare s-au făcut între păstorii turmelor lui Avram şi* ***a*** *lui Lot* (Fc 13,7); *Şi blagoslovitu-i Dumnezeul cel înalt, cu* ***a*** *căruia agiutoriu protivnicii sânt în mânile tale* (Fc 14,20); *Partea bărbătească* ***a*** *căruia mădulariu nu va fi tăiat împrejur să va şterge sufletul acela din norodul său* (Fc 17,14); *şi au rămas în munte şi doao feate* ***a*** *lui cu dânsul* (Fc 19,30), *şi au rămas în peşteră el şi doao feate* ***a*** *lui cu dânsul* (Fc 19,30); *Şi au zămislit doao fete* ***a*** *lui Lot din tatăl său* (Fc 19,36); *şi au dat paie şi fân şi apă spre spălarea piciorelor lui şi* ***a*** *bărbaţilor carii venisă cu dânsul* (Fc 24,32); *doaosprăzăce căpetenii* ***a*** *neamurilor sale* (Fc 25,16); *iară mânile, mânile sânt* ***a*** *lui Isav* (Fc 27,22); ***a*** *căruia moşteniri cercându-le Satana* (Iov rezum. cap.1); *şi au lovit patru cornuri* ***a*** *casei* (Iov 1,19); *auzând trei priiatini* ***a*** *lui Iov* (Iov 2,11); ***A*** *căruie săcerişu cel flămând îl va mânca* (Iov 5,5); *ce-i* ***a*** *lui din casa sa după sâne?* (Iov 21,21); ***A*** *cui agiutoriu eşti? Au doară* ***a*** *neputinciosului* (Iov 26,2), *ceale adânce* ***a*** *râurilor le-au cercetat* (Iov 28,11). Întâlnim, pe lângă structurile numeroase cu *a* invariabil, şi pe cele consacrate de norma literară: *lemnul cunoştinţii binelui şi* ***al*** *răului* (Fc 2.9); *din lemnul cunoştinţii binelui şi* ***al*** *răului să nu mânânci* (Fc 2,17) – aici acordul se face incorect cu substantivul neutru, ceea ce poate trăda fie nesiguranţa traducătorului în selectarea formei, fie stabilirea unei relaţii logice eronate între cuvintele din enunţ; *Şi s-au mistuit tot trupul carele să mişca pre pământ,* ***al*** *paserilor,* ***al*** *jiviniilor,* ***al*** *fiiarălor* (Fc 7,21); *Veniţ să ne facem cetate şi turn,* ***al*** *căruia vârv să agiungă la ceriu* (Fc 11,4); *deci împăratul sodomleanilor şi* ***al*** *Gomorrei au întors dosul şi au căzut acolo* (Fc 14,10); *stăpânitoriu ceriului şi* ***al*** *pământului* (Fc 14,22); *să fiu Dumnezeul tău şi* ***al*** *sămînţiii tale după tine* (Fc 17,7); *amândoao întristasă sufletul lui Isaac şi* ***al*** *Revecii* (Fc 26,35); *au năvălit preste ucişi ceiaalalţi feciori* ***ai*** *lui Iacov* (Fc 34,27); *au adus şi Avel din cele întâiu născute* ***ale*** *turmii sale* (Fc 4,4,); *luat-au Iacov toate care era* ***ale*** *tatălui nostru* (Fc 31,1); *La pământul mişălătăţii şi* ***al*** *întunearecului* (Iov 10,22); *însămnând blăstămul necuraţilor şi* ***al*** *făţarnicilor* (Iov rezum. cap15); *Pre văduve le-ai lăsat deşearte şi cele cărnoase* ***ale*** *săracilor braţă le-ai sfărmat* (Iov 22,9); *Au doară ai întrat în adâncul mării şi prin ceale mai de pre urmă* ***ale*** *adâncului ai umblat?* (Iov 38,16).

Cum o analiză mai amănunţită a textului în privinţa acestui aspect este practic imposibilă date fiind nenumăratele ocurenţe ale formelor în text, vom conchide, pe baza exemplelor citate, că formele considerate în bloc articole posesiv-genitivale au comportament diferit în funcţie de rolul lor. Când sunt elemente de structură pentru pronumele posesiv şi pentru numeralul ordinal, formele seriei sunt variabile, iar când sunt articole genitivale, deci morfeme ale cazului genitiv, asistăm la un amestec al formelor variabile din serie cu forma invariabilă *a*.

2.2.2.4. Articolul demonstrativ. Două aspecte reţin atenţia în ce priveşte întrebuinţarea formelor articolului demonstrativ: acordul articolului în caz cu substantivul regent, atunci când acesta este la cazurile genitiv sau dativ: *s-au rupt toate izvoarăle adâncului* ***celui*** *mare* (Fc 7,11) *că era preotul lui Dumnezeu* ***celui*** *înalt* (Fc 14,18), *şi au chemat acolo numele Domnului Dumnezeu* ***celui*** *veacinic* (Fc 20,34), *în casa fratelui său* ***celui*** *întâiu născut* (Iov 1,13, 18), *rânduiala lui Dumnezeu* ***celui*** *necuprins* (Iov rezum. cap.23), *tăgăduire împrotiva lui Dumnezeu* ***celui*** *preaînalt* (Iov 31,28) şi forma etimologică *cei, ceii* (< lat. *ecce illaei*) a articolului demonstrativ, la genitiv-dativ, feminin singular[157]: *Şi avea doao feate: numele* ***ceii*** *mai mari Liia, iară cea mai mică să chema Rahil* (Fc 29,16), *Nu să va dărui celor întinşi cu văpseale din India, nici pietrii sardonieşti* ***ceii*** *scumpe, nici samfirului* (Iov 28,16), *la ţărmurile mării* ***ceii*** *mari* (Jos 9,1), *începutul ei [al pustiei Sim], de la capul Mării* ***ceii*** *Sărate* (Jos 15,2); *răzvrătirea inimii sale* ***ceii*** *reale* (Ir 3,17; 7,24); *îndărătniciia inimii sale* ***ceii*** *reale* (Ir 11,8); *îndărătnicia inimii sale* ***ceii*** *reale* (Ir 16,12).

2.2.3. Adjectivul

2.2.3.1. Privită în diacronie, flexiunea adjectivului a înregistrat relativ puţine divergenţe, iar acestea s-au manifestat mai cu seamă în punctele periferice ale subsistemului. O dovedeşte faptul că lucrările de specialitate înregistrează un număr mic de aspecte caracteristice flexiunii acestei părţi de vorbire, vizând, în mod obişnuit, câteva adjective care au trecut dintr-o clasă flexionară în alta, câteva probleme la nivelul desinenţelor, cele mai multe fiind reflexul rostirii dure a unor consoane, eventual câteva observaţii cu privire la exprimarea categoriei gramaticale a comparaţiei[158]. Prin urmare, fenomene spectaculoase nu sunt de aşteptat nici în acest text. Vom reţine câteva dintre caracteristicile clasei adjectivului, aşa cum se reflectă ele în *Biblia lui Petru Pavel Aron.*

Adjectivul *roşu* este atestat în mai multe rânduri în forma cu [ş] muiat - *roşiu*[159], formă care s-a păstrat prin tradiţie în aria nordică, dar nu numai în cea moldovenească[160], ci şi în cea ardelenească, aşa cum o demonstrează textul analizat: *Carele au ieşit dintâi era* ***roşiu*** *şi tot ca pealea păros* (Fc 25,25), *Şi togma născând, unul au scos mâna, în carea moaşea au legat sămn* ***roşiu*** (Fc 38,27). Dacă pentru masculin-neutru am înregistrat atât forma *roşiu* (Jos 7,21), cât şi *roşu* (Pr 13,19, 24), pentru feminin nu am întâlnit şi forma *roşe*, ci numai *roşie* (Pr 13,24); (Ir 22,14), (Ir 49, 21 – în substantivul propriu *Marea Roşie*); (Cânt 4,3); *roşiia* (Pr 13,49 – adj. antep.). Forma *roşu* am înregistrat-o şi cu valoare morfologică de substantiv: *Featele lui Israil, plângeţi pentru Saul, carele vă îmbrăca* ***cu roşu*** *întru desfătări* (2Sm 1,24), desemnând aici o „ţesătură sau broderie de culoare roşie", prin care se echivalează lat. (*vestiebat vos*) ***coccino***; lat. *coccum, -ī* „stacojiu" (culoare); (fig.) „stofă de aceastăm culoare".

---

[156] Cf. I. Gheţie, BDRL, p.161.

[157] Cu privire la menţinerea acestei forme până târziu în secolul al XIX-lea, vezi C. Frâncu, *Din istoria demonstrativelor româneşti:* ***(a)celei(a), aceleiaşi, (a)celeilalte, (a)cestei(a)***, în SLLF, vol. II, Bucureşti, 1972, p.27.

[158] Vezi: Ovid Densusianu, ILR, II, p.108 – 109; *ILRL Epoca veche (1532-1780)*, Vol.I, p.328; V. Arvinte, NORMELE (1688), XXIX – XXX; Al. Gafton, *Evoluţia limbii române prin traduceri biblice din secolul al XVI-lea*, Iaşi, 2001, p.108 – 109.

[159] V. Arvinte (NORMELE (1688), p.XXIX) consideră că cele două forme *roşiu* şi *roşie*, ale căror terminaţii nu-şi găsiseră o explicaţie până la Ovid Densusianu (ILR, II, p.109) şi nici la acesta, provin direct din lat. *rŭsseus >*rosiu >roşiu*; *rŭssea > *rosiă > roşie.*

[160] Cf. V. Arvinte, NORMELE (1688), p.XXIX.

În structura substantivului compus *Marea Roşie*, adjectivul are la genitiv forma de la nominativ-acuzativ: *Acestea sânt cuvintele carele au grăit Moisi câtră tot Israilul în pustiia câmpiei, în preajma* ***Mării Roşie*** (2Lg 1,1), *Iară voi vă întoarceţi şi vă duceţi prin pustietate pre calea* ***Mării Roşie*** (2Lg 1,40), *cum i-au acoperit apele* ***Mării Roşie*** (2Lg 11,4), *Auzit-am că au săcat Domnul apele* ***Mării Roşie*** *la întrarea voastră, când aţi ieşit din Eghipt* (Jos 2,10).

Adjectivul *gol* are şi în acest text, la masculin plural, forma *goli*, fără alternanaţa [*l*] – [*φ*], pentru care va opta ulterior norma literară: *goli* (Fc 2,25; 3,7), (Iov 24,7). Forma se păstrează şi atunci când se produce conversiunea adjectivului în substantiv[161]: ***pre cei goli*** *i-ai jefuit de haine* (Iov 22,6), ***Celor goli*** *şi cari umblă fără vejmânt şi celor flămânzi le-au luat spicele* (Iov 24,10). Prezenţa acestui adjectiv, cu aceeaşi formă, şi după trei decenii, în *Biblia* tradusă de Samuil Micu demonstrează că aceasta era forma în circulaţie în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea[162].

Ca şi la unele substantive a căror temă este în consoană rostită dur, şi la adjective, desinenţa *-e* de la feminin-neutru plural devine, uneori, *-ă*, cele două desinenţe fiind în variaţie liberă, aşa cum rezultă din exemplele următoare: *în păşuni* ***apătoasă*** *să păştea* (Fc 41,18); *Din carele ieşie şepte vaci* ***frumoasă*** *şi* ***grasă*** *foarte* (Fc 41,2), *Şi au îmbucat pre ceale* ***frumoasă*** *şi* ***grase*** (Fc 41,4), *şeapte vaci a ieşi din râu,* ***frumoasă*** *foarte şi* ***grasă*** (Fc 41,18), *şepte spice încolţiia într-un păiuş, pline şi* ***frumoasă*** (Fc 41,22), *Vâzând fiii lui Dumnezeu pre featele oamenilor că sânt* ***frumoase*** (Fc 6,2), *şeapte spice încolţea într-un păiuş, pline şi* ***frumoase*** (Fc 41,5); *mânile* ***păroasă*** *asămănarea celui mai mare arătase* (Fc 27,23); *rugându-să Moisi cu mânile* ***întinsă*** (Iş rezum. cap.17); *doao lespezi de piatră a mărturiii,* ***scrisă*** *cu degetul lui Dumnezeu* (Iş 31,18), *Şi s-au întors Moisi din munte purtând doao tablele mărturiei în mâna sa,* ***scrise*** *de amândoao părţile* (Iş 32,15); *Gătit-au şi doao pietri de onihin,* ***strânsă*** *şi* ***închisă*** *în aur şi cioplite de lucrătoriul cu pietri scumpe, cu numele fiilor Israil* (Iş 39,6); *doaospráze ece piiatri* ***vârtoasă*** (Jos 4,3), *şi pâinile care purta de merinde* ***vârtoase*** *era şi în dărăburi fărâmate* (Jos 9,5), ***Vârtoasă*** *s-au făcut păcatele tale.* (Ir 30,14), *Şi atunci va lua Domnul Dumnezeu înaintea voastră neamuri mari şi* ***vârtoase*** (Jos 23,9), *Pentru mulţimea nedreptăţii tale şi pentru* ***vârtoasele*** *tale păcate ţ-am făcut aceastea.* (Ir 30,15); ***mincinoasă*** *era măgurile* (Ir 3,23), *ei prorocesc întru numele Mieu* ***mincinoase*** (Ir 27,15).

Adjectivul *nou* are, la feminin şi neutru plural şi la feminin singular genitiv-dativ, o singură formă, *noao*: *Iară fiii lui Israil păcatelor vechi adăogând* ***noao*** (Jd 10,6), *care plosculiţele ceale* ***noao*** *le sparge* (Iov 32,19*), şi au şezut întru întrarea porţii casii Domnului ceii* ***noao*** (Ir 26,10), *la întrarea porţii ceii* ***noao*** *a casii Domnului* (Ir 36,10).

2.2.3.2. Categoria gramaticală a comparaţiei se exprimă cu ajutorul morfemelor obişnuite până astăzi, cu precizarea că destul de frecvent adverbul-morfem este postpus adjectivului. Structurile superlativului cu adverbul-morfem postpus sunt curente în limba textelor vremii, numai că în acest caz explicaţia vine şi dinspre modelul latinesc. Compararea câtorva structuri româneşti cu cele analitice latineşti, care le-au generat, demonstrează limpede că aici trebuie căutată, în primul rând, explicaţia pentru aceste inversiuni: *Deci după ce au întrat Avram în Eghipt, au văzut eghiptenii muiarea că-i* ***frumoasă foarte*** (Fc 12,14), - lat. *quod esset* ***pulchra nimis***; Eu *sânt scutitoriul tău şi plata ta* ***mare foarte*** (Fc 15,1) – lat. *et merces tua* ***magna nimis***; *Şi au fost Moisi bărbat* ***mare foarte*** *în pământul Eghiptului* (Iş 11,3) lat. *fuitque Moses vir* ***magnus valde*** *in terra Aegypti*; *Iată, voi ploua mâne într-acest ceas grindine* ***multă foarte*** (Iş 9,18) – lat. *grandinem* ***multam nimis***. Nu este obligatoriu ca traducătorul să respecte întotdeauna topica modelului (*Şi era* ***foarte bogat*** *de aur şi de argint* (Fc 13,2) – lat. *erat autem* ***dives valde*** *in possessione argenti et auri*), dar, după cum o demonstrează exemplele, de cele mai multe ori o respectă: *Şi a au văzut Dumnezeu toate care făcuse şi era* ***foarte bune*** (Fc 1,31) – lat. *viditque Deus cuncta quae fecit et erant* ***valde bona***; *„Dă-m din fiertura această roşietecă, că* ***foarte*** *sânt* ***ostenit***" (Fc 25,30) – lat. *quia* ***oppido lassus*** *sum.*

Când în textul latinesc comparaţia se realizează sintetic sau prin supletivism, de regulă, transpunerea în româneşte se face prin structura cu adeverbul-morfem *prea*, uneori adverbul dobândind comportament de prefix: *Am* ***prea multe*** [turme], *fratele mieu!* (Fc 33,9) – lat. ***plurima***; *şi în pământ ţ-au arătat focul Său cel* ***prea mare*** (2Lg 4,36) – lat. *ignem suum* ***maximum***; *Ispitele ceale mari care le-au văzut ochii tăi, seamnele acealea şi ciudeasele ceale* ***prea mari*** (2Lg 29,3) – lat. *portentaque* ***ingentia*** (*ingens, -ntis* „uriaş, foarte mare, extraordinar"); *De nu vei păzi şi vei face toate cuvintele legii aceştiia carea s-au scris într-această carte şi de nu te vei teame de numele Lui cel* ***preaslăvit*** *şi înfricoşat, adecă de Domnul, Dumnezeul tău* (2Lg 28,58) – lat. *nomen eius* ***gloriosum*** *et terribile*; *Când împărţiia Cel* ***Preaînalt*** *neamurile* (2Lg 32,8) – lat. *dividebat* ***Altissimus*** *gentes*; ***Preaiubitul*** *Domnului va lăcui cutezând într-însul, ca mireale în cămară toată zioa va zăbovi şi între umerile lui să va odihni* (2Lg 33,12) – lat. ***amantissimus*** *Domini habitabit.*

Sensul gramatical de superlativ absolut se exprimă şi prin alte mijloace şi chiar la alte părţi de vorbire în afară de adjectiv şi de adverb.

Genitivul superlativ este, în acest text, rezultatul calchierii unei structuri latineşti: *Iată, a Domnului, Dumnezeului tău, iaste ceriul şi* ***ceriul ceriului****, pământul şi toate care sânt într-ânsul* (2Lg 10,14) – lat. *en Domini Dei tui caelum est et* ***caelum caeli*** *terra et omnis quae in ea sunt*; acelaşi genitiv superlativ se găseşte şi în versiunile traduse din greacă sau din slavonă, ceea ce înseamnă că sintagma vine din izvorul primar, cel ebraic, iar sensul acestei sintagme este „cerul cel mai de sus"[163].

Nu ştim cu certitudine ce anume îi va fi determinat pe traducători să redea titlul cărţii *Cântarea cântărilor* prin *Cântarea lui Solomon*[164], de vreme ce în varianta venetă a *Vulgatei* după care au tradus cartea se intitulează, firesc,

---

[161] Pentru că, în plan morfologic, rămân foarte aproape de clasa din care provin, şi alte adjective care îşi schimbă valoarea gramaticală în substantiv vor fi aduse în discuţie tot la clasa adjectivului; dacă nu prezintă interes pentru analiză, nu vom mai semnala cazurile de conversiune.

[162] Cf. N. Iacob, *Limbajul biblic*, I, p.83.

[163] Cf. V Arvinte, NORMELE (1688), p.XXX. Şi în traducerea lui Samuil Micu se regăseşte, în mod firesc, acelaşi genitiv superlativ.

[164] Cei dintâi traducători ai *Vulgatei* în spaţiul românesc aleg, în mod paradoxal, modelul septuagintic în traducerea celui mai sugestiv titlu din toată *Biblia.* Prin acest titlu se doreşte, poate, apropierea cititorului de dimensiunea alegorică a poemului. Iniţial, s-a considerat că e vorba aici despre relaţia de iubire dintre Dumnezeu şi poporul său ales, Israel, iar mai târziu alegoriei i s-a dat o nouă interpretare, în sensul că povestea de iubire din această carte este, de fapt, relaţia de dragoste dintre Hristos şi biserică.

Pentru acelaşi titlu va opta şi Samuil Micu, iar în rezumatul la *Cântarea lui Solomon* din B1795 i se propune cititorului chiar o succintă interpretare alegorică a cărţii, un fel de cheie pentru lectură, astfel încât cititorul să nu fie surprins de această prezenţă cu totul inedită în canonul *Sfintei Scripturi*:

Canticum Canticorum. Cert este însă că a fost astfel evidenţiat autorul textului, dar s-au anulat sugestiile exprimate prin genitivul superlativ din titlul original[165].

Când intensitatea maximă vizează o acţiune, se foloseşte în mod curent tot adverbul-morfem *foarte*, cu aceeaşi topică pe care am discutat-o la adjectiv. Când e vorba despre intensitate depăşită, atunci se recurge la un mijloc afectiv, repetarea adverbului *foarte*. Aceasta pentru că textul-sursă o impune: *Şi oi pune aşezământul Mieu de pace între Mine şi între tine şi te voi înmulţi* ***foarte, foarte*** (Fc 17,2) – lat. *et multiplicabo te* ***vehementer nimis***; *vehementer* „strașnic, amarnic, foarte mult" + *nimis*; *Şi te voi face a creşte* ***foarte, foarte*** *şi te voi pune în neamuri şi împăraţi din tine or ieşi* (Fc 17,6) – lat. *faciamque te crescere* ***vehementissime***, *vehemens, -ntis* „strașnic, amarnic" + *-issim-* sufixul superlativului. *Aciastea auzind domnul şi* ***preacrezind*** (de fapt, „încrezându-se prea mult") *cuvintelor muierii,* ***s-au mâniat foarte*** (Fc 39,19) – lat. *his auditis dominus et* ***nimium credulus*** *verbis coniugis* ***iratus est valde***

Uneori, sensul de intensitate depăşită, impus tot de textul-sursă, se exprima traducând o expresie de acolo şi care dobândeşte rol de morfem: *Şi s-au îmbogăţit omul* ***preste măsură*** *şi au avut turme multe, slujnice şi sluji, cămile şi asini* (Fc 30,43) – lat. *ditatusque est homo* ***ultra modum*** *et habuit greges multos ancillas et servos camelos et asinos*; *Cine iaste aceasta carele tăinuieşte sfatul fără ştiinţă? Pentru aceaea neînţelepţeşte am grăit şi carele sânt* ***preste măsură***, *preste ştiinţa mea* (Iov 42,3) – lat. *Quis est iste qui celat consilium absque scientia ideo insipienter locutus sum et que* ***ultra modum*** *excederent scientiam meam.*

2.2.4. Pronumele

2.2.4.1. Pronumele personal. Formele accentuate de dativ ale pronumelui personal sunt, fără excepţie, cele obişnuite în toată perioada veche: *noao, voao*: *Ce ai făcut* ***noao****?* (Fc 20,9), *Care nu trăbuia să faci, ne-ai făcut* ***noao*** (Fc 20,9), *Să nu ne faci* ***noao*** *ceva rău* (Fc 26,29), *Ci Dumnezeu au luat bogăţiia tatălui nostru şi o au dat* ***noao*** *şi fiilor noştri* (Fc 31,16), *Iată, v-am dat* ***voao*** *toată iarba care aduce sămânţă pre pământ* (Fc 1,29), *să vă fie* ***voao*** *spre mâncare* (Fc 1,29), *Au nu v-am zis* ***voao*** *să nu păcătuiţ împrotiva pruncului şi nu m-aţ ascultat?* (Fc 42,22), *Pace* ***voao****, nu vă teameţi* (Fc 43,23).

Originalul latin urmat de traducător generează şi structuri mai puţin obişnuite în care intră formele de dativ ale pronumelui personal: *Iară el au zis: „Am prea multe [turme], fratele mieu!* ***Fie ale tale ţie****"*. (Fc 33,9) – lat. *et ille habeo ait plurima frater mi* ***sint tua tibi***; ***Fii mie*** *milostiv* (Fc 33,10) – lat. ***esto mihi*** *propitius*; *Şi vei lua cu tine din toate hranele care să pot mânca şi le vei strânge la tine; şi* ***vor fi şi ţie şi lor*** *spre mâncare* (Fc 6,21) – lat. *et* ***erunt*** *tam* ***tibi*** *quam* ***illis*** *in cibum*. Comparând aceste structuri cu cele pe care le au textele biblice din secolul al XVII-lea şi traducerea lui Samuil Micu, din secolul următor, constatăm că aproape aceleaşi structuri se regăsesc şi în celelelalte traduceri, semn că nu numai modelul decide, ci şi tradiţia existentă în limba traducerilor religioase la momentul respectiv. *Si zise Isaf: „Sînt la mine multe, frate!* ***Fie ţie ale tale****!"* (B1688)[166]*/ Şi dzise Isav: „Sîntu la mine multe, frate!* ***Fie ţie ale tale****!* (Ms.45)*/ Isav zise lui: „Frate, ajung mie ale mêle, iar* ***ale tale ţi le ţine tu***" (Ms.4389)*/ Iară Isav au zis: „Am eu multe, frate,* ***ţine-ţi tu ţie ale tale***" (B1795); ***bine vei vrea mie*** (B1688)*/ şi* ***bine vei vrea mie*** (Ms.45)*/* ***Arată cătră mine dragoste*** (Ms.4389)*/ şi-****mi fii mie milostiv*** (B1795); *Şi tu vei lua ţie den toate bucatele care vor fi de mîncare şi le vei aduna cătră tine şi* ***vor fi ţie şi lor*** *de mîncat* (B1688)*/ Şi tu vei lua ţie den toate bucatele carele veţi mînca şi le vei aduna cătră tine şi* ***vor fi ţie şi lor*** *de mîncat* (Ms.45)*/* textul lipseşte din Ms.4389*/ Şi tu vei luoa ţie din toate bucatele de care mâncaţi şi vei aduna la tine, şi* ***vor fi şi ţie şi lor*** *de mâncare* (B1795).

Uneori întâlnim în text forma de nominativ în locul formei de acuzativ, fie ca urmare a fidelităţii faţă de textul-sursă, fie datorită continuării, în stadiul mai vechi al limbii române, a situaţiei din latina târzie, cu confundarea formelor de nominativ şi acuzativ[167]: *Nu vei face într-însa ceva lucru şi fiiul tău şi fata ta, sluga şi slujnica şi boul şi asinul şi tot dobitocul tău şi nemearnicul tău care iaste între porţile tale, ca să odihnească sluga ta şi slujnica ta* ***ca şi tu***. (2Lg 5,14) – lat. (...) *ut requiescat servus et ancilla tua sicut et tu*; *Cel ce să batjocoreşte de la priiatinul său* ***ca eu****, chema-va pre Dumnezeu şi-l va asculta; că să râde unirea dreptului* (Iov 12,4) – lat. *qui deridetur ab amico suo* ***sicut ego*** *invocabit Deum et exaudiet eum deridetur enim iusti simplicitas*; *Şi trimite frica Ta preste neamurile care nu Te-au căutat, să cunoască că nu iaste Dumnezeu* ***fără Tu*** *şi să povestească mărimile Tale.* (Ecz 36,2) – lat. *quia non est Deus nisi tu.* Cel mai frecvent întâlnim această situaţie în sintagma alcătuită din interjecţia *iată* + *pronume*: *iată eu* „iată-mă", care reprezintă echivalentul lat. *adsum* „sunt de faţă": *Care după ce s-au isprăvit, au ispitit Dumnezeu pre Avraam şi au zis cătră dânsul: „Avraam, Avraam!" Iară el au răspuns: „****Iată eu****!"* (Fc 22,1) – lat. *quae postquam gesta sunt temptavit Deus Abraham et dixit ad eum Abraham elle respondit* ***adsum***, *Şi iată, îngerul Domnului din ceriu au strâgat, zicând: „Avraam, Avraam!" Carele au răspuns: „****Iată eu****!"* (Fc 22,11)[168] – lat. *et ecce angelus Domini de caelo clamavit dicens Abraham Abraham qui respondit* ***adsum***.

Formele derivate din lat. *ipse* nu se întrebuinţează[169] în acest text decât cu prepoziţii, ca în exemplele: *a căruia sămânţă să fie* ***într-însul*** *pre pământ* (Fc 1,11), ***într-însa*** *au încetat de tot lucrul Său* (Fc 2,3), *vei mânca* ***dintr-însul*** (Fc 2,17) etc. sau în formele compuse cu prepoziţia *de*: *dânsul, dânsa, dânşii, dânsele.*

„Titulușul cărții arată cine easte scriitoriul cărții. *Cântarea Cântărilor lui Solomon* s-au zis pentru că au fost foarte frumoasă cântare, întru carea Solomon foarte frumos scrie cereasca iubire și unirea lui Hristos și a bisericii." (*Biblia de la Blaj – 1795*. Ediție jubiliară, Roma, 2000, p.1135).

[165] Este titlul celei mai frumoase cărți poetice din *Vechiul Testament* și chiar din întregul evantai de scrieri ale religiilor lumii. Este, așadar, cum o spune titlul, „cea mai minunată dintre cântări", prin conținut, căci este o odă a iubirii dintre bărbat și femeie, trăită la modul absolut, și prin formă.

[166] Pentru cele trei texte din secolul al XVII-lea, am folosit MLD, I, iar pentru B1795 – *Biblia de la Blaj (1795)*, ediție jubiliară. Cu binecuvântarea Î.P.S. Lucian Mureșan, mitropolitul Bisericii Române Unite, Roma, 2000 (ediție realizată sub înaltul patronaj al P.S. Virgil Bercea, episcopul Eparhiei Române Unite de Oradea și sub egida științifică a Academiei Române, Institutul de Istorie – Cluj-Napoca; coordonatorul ediției I. Chindriș). În continuare, toate exemplele vor excerptate exclusiv din aceste ediții.

[167] Și astăzi în Maramureș auzim: *Cătu-i Maramureșu,/Nu-i ficior ca* ***eu*** *și* ***tu.*** Fenomenul se înregistrează în dialectul aromân (cf. N. Iacob, *Limbajul biblic*, II, p.87).

[168] Vezi și: Fc 27,1; 31,11; 37,14; 46,2; Iș 3,4. Pentru prezența acestei structuri în alte traduceri românești ale *Bibliei*, vezi V. Arvinte, ST.L.FAC., p.84.

[169] La începutul perioadei 1640–1780, urmașii lui *ipse*, fără prepoziție, încă se întâlnesc în texte, apoi, în concurența cu *el, ea, ei, ele*, ajung spre periferia uzului și, în final, sunt definitiv înlăturați.

Interesant este raportul dintre formele *el, ea, ei, ele* și *dânsul, dânsa, dânșii, dânsele*. S-a subliniat în repetate rânduri că spre 1780 formele *el, ea, ei, ele* se impun pentru exprimarea sensului de persoana a III-a, în defavoarea celorlalte Am demonstrat acest lucru și în analiza întreprinsă la *Cartea lui Iov* din *Biblia de la 1795*, unde am găsit numai 24 de ocurețe ale formelor *dânsul, dânsa, dânșii, dânsele*, adică aproape atâtea câte sunt în aceeași carte din B1688 numai în primele 10 capitole, fără să punem la socoteală faptul că tot cam atâtea ocurențe cunosc în aceleași capitole formele simple, *însul, însa, înșii, însele*[170]. Concurența dintre *dânsul dânsa, dânșii, dânsele* și *el, ea, ei, ele* este bine evidențiată de folosirea lor în proporții aproape egale în *Cartea Facerii* din B1688, așa cum rezultă din analiza întreprinsă de V. Arvinte[171], care a înregistrat în această carte biblică 140 de ocurențe ale formei *el* și 160 ale formei *dânsul*. În aceeași carte din textul de la 1760, am înregistrat cca. 140 de ocurențe ale formei *el* și cca. 40 ale formei *dânsul (dâns, dănsul)* - *dânsul* (Fc 14,17; 15,4; 16,4; 17,1; 18,2, 9, 19, 26, 29; 19,17, 19, 30, 32, 35; 22,1; rezum. cap.24; 24,31, 32; 27,26, 39, 44; 32,26; 35,6; 37,13; 39,2, 3, 22; 43,34; 44,20; 45,15; 47,29; 48,13); *dâns* (Fc 48,8), dănsul (Fc 14,4). Dacă adăugăm că în *Cartea ieșirii* am înregistrat pentru *dânsul, dânsa, dânșii, dânsele* cca. 40 de forme, în *Cartea lui Iov* – cca. 10, chiar mai puține decât în aceeași carte biblică la Samui Micu, iar în *Prorociia Ieremiii* – cca. 60, este limpede că ne aflăm în fața unui proces de impunere a formelor pentru care a optat limba română literară modernă[172].

Așezarea formei atone a pronumelui personal de persoana a III-a, feminin, singular, acuzativ în poziție proclitică față de verbul auxiliar din structura perfectului compus este o particularitate a limbii vechi, cu mare răspândire în textul analizat: *Și au blagoslovit zioa a șeaptea și* ***o*** *au sfințit* (Fc 2,3), *și* ***o*** *au adus la Adam* (Fc 2,22), ***o*** *au băgat în corabie* (Fc 8,9), *partea bărbătească a tătânea-său nu* ***o*** *au văzut* (Fc 9,23), *Și* ***o*** *au vestit căpeteniile lui Faraon și* ***o*** *au lăudat înaintea lui* (Fc 12,15); ***o*** *au spoit cu cleiu și cu rășină* (Iș 2,3), ***o*** *au scos buboasă ca neaoa* (Iș 4,6), *„Pune iarăș – au zis – mâna ta în sânul tău”.* ***O*** *au pus și iară* ***o*** *au scos și era aseaminea celuiaalalt trup* (Iș 4,7); *și întunerecul nu* ***o*** *au cuprins* (In 1,5); *Iară cărturarii și fariseii aduc o muiare priinsă în precurvie și* ***o*** *au pus în mijloc.* (In 8,3). Postpusă verbului și conjunctă cu cratimă este atunci când urmează, de regulă, după forme de imperativ și de gerunziu: *Acum, dară, iată-ț soțul tău, ia-****o*** *și mergi!* (Fc 12,19), *Dați-****o*** *lui muiare!* (Fc 34,8), *Deci năcăjindu-****o*** *Sarai, au fugit* (Fc 16,6), *găsindu-****o*** *îngerul Domnului lângă izvorul apei* (Fc 16,7); *Iară Isus văzându-****o*** *plângând și pre jidovii carii venisă cu ea plângând* (In 11,33).

2.2.4.2. Pronumele de întărire. Paradigma bogată a acestui pronume, posibilitatea de a întrebuința alte cuvinte cu același rol „de întărire” și, nu în ultimul rând, faptul că la astfel de forme se atenuase mult acest sens[173] au determinat, mai întâi, restrângerea întrebuințării vechilor pronume personale ale identității în structura cărora intră un pronume personal propriu-zis și particula de întărire *-și – mineși, noiși, tineși, voiși, mieși, eluși, eași, luiși, eiși, loruși* –, și, ulterior, scoaterea lor definitivă din uz. Suntem și de această dată martorii unui proces, care pare a se încheia spre 1780, așa cum o demonstrează și textul *Bibliei* traduse de Samuil Micu și tipărite la 1795, unde în textul *Cărții lui Iov* nu am înregistrat nici măcar o dată pronumele personal al identității[174], iar în *Glosarul* din ediția jubiliară a acestei *Biblii*[175] sunt înregistrate doar formele *eiși* (p.2537) și *luiși* (p.2560).

Situația din textul de la 1760 confirmă două aspecte legate de acest pronume: întâi, faptul că procesul despre care am vorbit mai sus se află într-o fază finală. Tendința de restrângere a circulației acestor forme este evidențiată, pe de o parte, prin numărul destul de redus de forme înregistrate, dar, pe de altă parte, de faptul că formele înregistrate sunt de persoana a III-a, singurele care dovediseră mai multă rezistență în sistem: *Că pământul* ***de eluși*** *rodește întâi iarba, după aceaea spicul, după aceaea grăunțul plin în spic.* (Mc 4,28); *Și ș-au ales* ***luiș*** *Lot ținutul împrejurul Iordanului* (Fc 13,11); *Să te deștеapte* ***Luiși*** *spre norod și Însuși să-ți fie Dumnezeul tău* (2Lg 29,13); *Că paserea ș-au aflat casă și turtureaoa cuib* ***eiși****, unde va pune puii săi* (Ps 83,4); *Frâmtu-m-au și m-au pus* ***Luiși*** *ca spre sămn* (Iov 16,13); *Au doară ai văzut ceale ce au făcut doznica lui Israil? Dusu-s-au* ***luiși*** *preste muntele înalt și supt tot lemnul umbros și au curvit acolo.* (Ir 3,6), *Și vor sluji lui toate neamurile și fiiului lui și fiiului fiiului lui, până când va veni vreamea pământului lui și a* ***luiș*** (Ir 27,7); *Sculându-să demineață, s-au jurat* ***loruși*** *unii altora; și i-au slobozit pre ei Isaac în pace la locul său* (Fc 26,31), *Să înfrânează înălțarea ca să nu-ș împute* ***loruși*** *viitoarele biruință* (2Lg rezum. cap.9)**:** *Și va zmulge pre Israil din pământul acest bun, care l-au dat părinților lor, și-i va vântura peste râu, că ș-au făcut* ***loruși*** *bozi, ca să întărâte pre Domnul* (3 Împ 14,15); *Și toată prada cetăților acestora, și dobitoacele, le-au împărțit* ***loruș*** *fiii lui Israil, ucigând toți oamenii* (Jos 11,14);, *și nu vor cuteza a să uita la El toți carii să văd* ***loruși*** *a fi înțelepți* (Iov 37,24); *Împărțit-au vejmintele meale* ***loruși*** *și pentru haina mea au aruncat soarte.* (Ps 21,19); *Întorsu-ne-ai înnapoi după nepriiatinii noștri și carii ne urâse ne jefuia* ***loruși*** (Ps 43,11); *Ceartă pre cei ce zidesc din nedreptate, făgăduindu-și* ***loruși*** *fericirea părinților celor drepți* (Ir rezum. cap.22), *Pieile lor și toate vasele lor și cămilele lor le vor lua* ***loruși*** (Ir 49,29). Al doilea aspect este nesiguranța manifestată uneori de traducători în întrebuințarea formelor compuse din urmașii lat. *ipse* + formele pronominale atone conjuncte *-mi, -ți, -și, -ne, -vă, -și* (*-le*). Afirmația se susține prin dezacordurile[176] pe care le-am înregistrat uneori: *Iară* ***Tu însuți*** *acela ești și anii Tăi nu vor scădea.* (Ps 101,28); *Era, ca și* ***însuși împărații și căpeteniile*** *locul*

---

[170] Vezi N. Iacob, *Limbajul biblic*, II, p.90 – 93.

[171] V. Arvinte, ST.L.FAC., p.74

[172] Chiar dacă formele *dânsul, dânsa, dânșii, dânsele* nu sunt neliterare, totuși există anumite restricții în întrebuințarea lor: norma literară recomandă folosirea acestor forme numai la acuzativ cu prepoziție (cf. ILR, II, p.241).

[173] O dovadă clară a pierderii sensului „de întărire” este sintagma alcătuită dintr-un pronume personal al identității și un adjectiv pronominal de întărire: *Și au jârthuit fase toți fiii robiii și fraților săi, preoților, și* ***loruși însuși*** (3Ezr 7,12) (Cf. N. Iacob, *Limbajul biblic*, II, p.95). Există și un alt tip de sintagmă, alcătuită din pronumele personal al identității *voiși* și pronumele personal *voi*, care demonstrază că formei *voiși* i se atribuia exclusiv sensul „chiar”, fiind nevoie să se reia pronumele personal propriu-zis (Cf. *ibidem*). Cele două sintagme pun în evidență faptul că în mintea vorbitorului se creaseră confuzii în întrebuințarea formelor respective. Confuziile puteau fi ușor rezolvate, dacă se renunța la unele dintre formele care le generau.

[174] Vezi N. Iacob, *Limbajul biblic*, II, p.93 ș.u.

[175] *Biblia de la Blaj (1795)*, ediție jubiliară, Roma, 2000.

[176] Nu trebuie să facem din aceasta un cap de acuzare pentru traducători, de vreme ce și astăzi vorbitorii întâmpină dificultăți în folosirea corectă a acestor forme. Din acest motiv preferă să le înlocuiască cu cuvinte care exprimă același sens, dar nu pun probleme de acord (*chiar, în persoană, singur*).

de mare cinste vreadnic a fi îl socotea şi bisearica cu mari daruri o frâmsăţa (2Mac 3,2); *Nu dăznădăjduindu-mă* ***pre mine însuşi****, ci nădeajde multă având a scăpa de boală.* (2Mac 9,22); *Ci şi fără aceastea, cu o suflare să putea ucide, goană răbdând de la* ***însăşi faptele*** *sale şi răsipiţi prin Duhul puterii Tale; ci toate în măsură şi în număr şi în cântare le-ai rânduit.* (Înţ 11,21); ***Însuşi păstorii*** *n-au cunoscut înţeleagerea.* (Is 56,11); *Şi au jârthuit fase toţi fiii robiii şi fraţilor săi, preoţilor, şi* ***loruşi însuşi*** (3Ezr 7,12); *Şi de cei ce slujea bisericii, carii i-au dat David şi* ***însuşi căpeteniile*** *spre lucrare leviţilor ce sluja bisericii doao sute doaozăci; toate numele s-au însămnat în scrisori* (3Ezr 8,50); ***Însuşi leviţii*** *zeciuiale vor lua din toate cetăţile lucrurilor noastre.* (Ne 10,37).

Dacă în limba actuală formele *însumi, însuţi* şcl. se folosesc cu valoare adjectivală, în textul analizat le întâlnim, în mod firesc, şi cu valoare pronominală, aceasta fiind o caracteristică a limbii vechi: *căruia să porunceşte a face corabiia întru carea* ***însuş*** *şi a tuturor jiviniilor feliurile să să ţie* (Fc rezum. cap.6), *Au nu* ***însuş*** *mi-au zis: «Sora mea este!»* (Fc 20,5), *Împrumuta-vei multor neamuri şi* ***însuţi*** *de la nime vei lua împrumut* (2Lg 15,6), *şi vei împrumuta multe neamuri şi* ***însuţi*** *de la nime împrumutare vei lua* (2Lg 28,12) etc., *Şi pentru noi* ***însăşi vă rugaţi*** *Domnului, Dumnezeului nostru, că am păcătuit Domnului, Dumnezeului nostru, şi nu s-au întors iuţimea Lui de la noi până într-această zi* (Vr 1,13); *Despre cuvintele tale şi despre înţălepciunea ta şi nu credeam celor ce-m spunea până când* ***însăşi*** *am venit şi am văzut cu ochii miei şi am aflat că jumătate parte nu mi s-au vestit; mai mare iaste înţelepciunea şi lucrurile tale decât vestea carea am auzit.* (3Împ 10,7).

Desigur că structurile firești, în care acordul se realizează, sunt cele mai numeroase. Exemplificăm numai cu câteva, pentru a nu ramâne doar cu imaginea celor citate mai sus ca abateri de la regula acordului: ***Pre Mine însumi*** *M-am jurat* (Fc 22,16), ***însuş Avimeleh*** *au zis cătră Isaac* (Fc 26,16), ***Pre tine****, dară,* ***însuţ*** *mai vârtos decât pre aceşte vom căzni* (Fc 19,9), ***Voi înşivă*** *aţ văzut ce am făcut Eghipteanilor* (Iş 19,4), ***Eu însumi*** *voi lepăda dinnaintea feţii tale amorreul şi hananeul şi hefteul şi ferezeul şi heveul şi ievuseul* (Iş 34,11), ***pre tine însuţi*** *te-am cunoscut din nume* (Iş 33,17), *Păzeaşte-te dară* ***pre tine însuţi*** (2Lg 4,9).

2.2.4.3. Pronumele reflexiv. Distribuţia largă a formelor accentuate de dativ şi de acuzativ ale pronumelui reflexiv este pusă în mod obişnuit pe seama „fidelităţii faţă de originalele slave”[177]. Cu ajutorul câtorva exemple excerptate doar din două cărţi biblice, la care vom adăuga, uneori, corespondentul din textul-sursă, vom încerca să demonstrăm că distribuţia largă a formelor accentuate ale reflexivului poate fi pusă la fel de bine pe seama modelului latin.

Remarcăm întâi, la **acuzativ**, folosirea pronumelui reflexiv de identitate – *sineşi* „sine însuşi”: *şi toate lemnele carele au* ***în sineş*** *sământă* (Fc 1,29) – lat. *et universa ligna quae habent* ***in semet ipsis*** *sementem*; *Şi văzind muiarea haina în mânile sale şi* ***pre sineş*** *a fi nesocotită* (Fc 39,13); *temându-să fraţii lui şi* ***între sineş*** *grăind* (Fc 50,15). Întrebuinţare foarte largă are forma accentuată *sine*: *Că ştiu că s-au poruncit fiilor săi şi casii sale* ***după sine*** *să păzască calea Domnului* (Fc 18,19) – lat. *scio enim quod praecepturus sit filiis suis et domui suae* ***post se*** *ut custodiant viam Domini*; *ş-au întins mâna bărbaţii şi au dus înlăuntru* ***la sine*** *pre Lot şi au închis uşa* (Fc 19,10) – *lat. et ecce miserunt manum viri et introduxerunt* ***ad se*** *Loth cluseruntque ostium*; *ducând* ***cu sine*** *doi tineri* (Fc 22,3) – lat. *ducens* ***secum*** *duos iuvenes* (la ablativ, în loc de *cum se* este *secum*); *şi s-au dus, din toate averile lui purtând* ***cu sine*** (Fc 24,10) – lat. *et abiit ex omnibus bonis eius portans* ***secum***; *Şi cu hainele lui Isav cele mai bune care le avea* ***la sine*** *l-au îmbrăcat* (Fc 27,15); *Şi au pus loc de trei zile de cale* ***între sine*** *şi între ginere, carele păştea turmele lui cealealalte* (Fc 30,36); *Şi cunoscând faţa lui Lavan că nu este* ***cătră sine****, ca ieri şi alaltăieri* (Fc 31,2); *Temutu-s-au Iacov foarte, şi spământându-să au împărţit norodul care era* ***cu sine*** (Fc 32,7); *Şi aşea Iacov* ***de la sine*** *slobozindu-l* (Fc rezum. cap.33); *Iosif pre fraţii săi la tată-său pâreaşte şi povestind văzutele visuri, pizma fraţilor* ***spre sine*** *aprinde* (Fc rezum. cap.37); *Au chemat* ***la sine*** *oamenii casii sale şi au zis cătră dânşii* (Fc 39,14); *De-abie au dobândit fraţii lui Iosif de la tată-său ca, întorcându-să în Eghipet cu daruri şi cu bani îndoiţ, să ducă pre Veniamin* ***cu sine*** (Fc rezum. cap.43); *Şi Iuda pentru Veniamin* ***pre sine*** *spre robie să dă* (Fc rezum. cap.44); *şi toate carea au putut avea au adus* ***cu sine*** (Fc 46,32); *Şi apropiindu-i* ***la sine****, i-au sărutat şi îmbrăţăşindu-i* (Fc 48,10); *Carele după ce le-au dat poruncă pentru oasele sale să le ducă* ***cu sine*** *în pământul Hanaan când or ieşi din Eghipt, în pace s-au odihnit* (Fc rezum. cap.50); *Şi au avut* ***cu sine*** *care şi călăreţ; şi au fost nu puţină gloată* (Fc 50,9).

Forma accentuată de dativ este ***şie***, care apare frecvent însoţită de particula deictică *-şi*: *Dumnezeu Îş va găti* ***Şie*** *jirtva arderii, fiiul mieu!* (Fc 22,8) – lat. *Deus providebit* ***sibi*** *victimam holocausti fili mi*; *au cusut frunze de zmochin şi ş-au făcut* ***şieş*** *acopereminte* (Fc 3,7) – lat. *consuerunt folia ficus et fecerunt* ***sibi*** *perizomata*; *ş-au luat* ***şieş*** *muieri din toate carele alesease* (Fc 6,2) – lat. *acceperunt uxores* ***sibi*** *ex omnibus quas elegerant*; *Şi au aflat Iosif har înaintea stăpânu-său şi slujie lui, de la carele preste toţ fiind rânduit, oblăduia casa* ***şieş*** *încrezută şi toate care-i era date* (Fc 39,4) – lat. *gubernabat creditam sibi domum*; *Cinci părătaiuri* ***şieş*** *să vor împreuna şi alte cinci cu aseaminea împreunare să vor uni* (Iş 26,3) – lat. *quinque cortinae* ***sibi*** *iungentur mutuo et aliae quinque nexu simili coherebunt*; *Face-vei în piepturel lanţuri,* ***şieş*** *unul cu altul împreunat, de aur curat* (Iş 28,22) – lat. *facies in rationali catenas* ***sibi*** *invicem coherentes ex auro purissimo*; *Aceaste şi dinainte şi dindărăpt aşea să togmea* ***şieş****, ca preste-umărariul cu piepturelul împreună să să încheaie* (Iş 39,18).

2.2.4.4. Pronumele şi adjectivul pronominal posesiv. În analiza întreprinsă asupra *Cărţii lui Iov* din B1795, în comparaţie cu acelaşi text din cele trei texte biblice traduse în secolul al XVII-lea, Ms.45, Ms.4389 şi B1688, am încercat să probăm existenţa unei concurenţe reale între pronumele personale de persoana a III-a, genitiv – *lui, ei, lor* – şi pronumele posesive – *său, sa, săi, sale*[178], motivele întrebuinţării formelor de genitiv ale pronumelui personal fiind, la singular, posibilitatea pronumelui personal de a exprima genul posesorului, iar la plural, faptul că formele posesivului nu au posibilitatea să exprime pluralitatea posesorilor[179]. La prima vedere, se poate spune că la fel stau lucrurile în textul de la 1760. Astfel, în *Cartea Facerii*, am înregistrat circa 200 de ocurenţe ale formei *său*, dintre care circa 80 sunt condiţionate de structura substantivului compus

---

[177] *ILRL Epoca veche (1532-1780)*, Vol.I, p.329.
[178] Vezi N. Iacob, *Limbajul biblic*, I, p.90 – 93, 99.
[179] Vezi G. C. Moldoveanu, *Evoluţia posesivelor în limba română*, în Idem, *Crîmpeie de limba română*, Editura Bucovina viitoare, Suceava, 1999, p. 65–90.

în care intră ca element constitutiv, pe lângă forma nearticulată a substantivelor care exprimă grade de rudenie: *frate-său, frăține-său, tătâne-său* etc., ceea ce înseamnă că rămân în discuție circa 120 de ocurențe. Forma de genitiv a pronumelui personal *lui* am înregistrat-o de circa 150 de ori în aceeași carte. Din simpla comparare a acestor cifre rezultă o tendință de expansiune a formei pronumelui personal în cazul genitiv. Comparând însă în câteva puncte textul românesc cu textul-sursă, observăm că traducătorul a schimbat ceea ce a găsit în izvor numai în cazuri rarisime: *și lemn roditoriu, care face rod după feliul* ***său*** (Fc 1,11) – lat. *et lignum pomiferum faciens fructum iuxta genus* ***suum***; *Și au scos pământul iarbă verde și care face sămânță după feliul* ***său*** (Fc 1,12) – lat. *et protulit terra herbam virentem et adferentem semem iuxta genus* ***suum***; *Și au făcut Dumnezeu pre om după chipul* ***Său*** (Fc 1,27) – lat. *et creavit Deus hominem ad imaginem* ***suam***; *Și au plinit Dumnezeu a șaptea zi lucrul* ***Său*** *carele făcuse* (Fc 2,2) – lat. *conplevitque Deus die septimo opus* ***suum*** *quod fecerat*; *Și au luat din rodul lui și au mâncat și au dat bărbatului* ***său***, *carele au mâncat* (Fc 3,6) – lat. *et tulit de fructu illius et comedit deditque viro* ***suo*** *qui comedit*; *și au suflat în fața* ***lui*** *suflare de viiață și s-au făcut omul în suflet viu (Fc 2,7) – lat. et inspiravit in faciem* ***eius*** *spiraculum vitae et factus est homo in animam viventem*; *să-i facem agiutoriu aseaminea* ***lui*** (Fc 2,18) – lat. *faciamus ei adiutorium similem* ***sui***; *că tot ce au numit Adam suflet viu, acela este numele* ***lui*** (Fc 2,19) – lat. *omne enim quod vocavit Adam animae viventis ipsum est nomen* ***eius***; *Și au slobozit Domnul Dumnezeu somn preste Adam și, după ce au adormit, au luat una din coastele* ***lui*** *și au umplut cu carne locul ei* (Fc 2,21) – lat. *inmisit ergo Dominus Deus soporem in Adam cumque obdormisset tulit unam de costis* ***eius*** *et replevit carnem pro ea*.

Situația nu se prezintă altfel când e vorba despre pluralitatea posesorilor, unde, din toate contextele pe care le-am comparat, într-unul singur forma *suis* a fost înlocuită cu *lor*, în celelalte, s-au echivalat, firesc, pronumele demonstrativ determinativ *eorum* prin *lor*[180] și adjectivele pronominale posesive prin adjectivele posesive românești: *Și s-au săvârșit ceriurile și pământul și toată podoaba* ***lor*** (Fc 2,1) – lat. *igitur perfecti sunt caeli et terra et omnis ornatus* ***eorum***; *Și au numit Adam cu numele* ***lor*** *toate jiviniile și toate paserile ceriului și toate fierile pământului* (Fc 2,20) – lat. *appellavitque Adam nominibus* ***suis*** *cuncta animantia et universa volatilia caeli et omnes bestias terrae*; *Și au adus și Avel din cele întâiu născute ale turmii* ***sale*** *și din grăsimea* ***lor*** (Fc 4,4) – lat. *Abel quoque obtulit de primogenitis gregis sui et de adipibus* ***eorum***; *Bărbat și fămeaia i-au făcut și i-au blagoslovit; și au chemat numele* ***lor*** *Adam, în zioa în care s-au zidit* (Fc 5,2) – lat. *masculum et feminam creavit eos et benedixit illis et vocavit nomen* ***eorum*** *Adam in die qua creati sunt*; *Sfârșitul a tot trupul au venit înaintea Mea, umplutu-s-au pământul de nedreptate de la fața* ***lor*** (Fc 6,13) – lat. *finis universae carnis venit coram me repleta este terra iniquitate a facie* ***eorum***; *Și fețele* ***lor*** *era întoarse și partea bărbătească a tătânea-său nu o au văzut.* (Fc 9,23) – lat. *faciesque* ***eorum*** *aversae erant et patris virilia non viderunt*; *Și au fost lăcașul* ***lor*** *de la Misa până la Sifar, muntele despre răsărit* (Fc 10,30) *et facta est habitatio* ***eorum*** *de Messa pergentibus usque Sephar montem orientalem*; *Aceștia fiii lui Sim, după rudenii și limbi și țări, în semințiile* ***sale*** (Fc 10,31) – lat. *isti filii Sem secundum cognationes et linguas et regiones in gentibus* ***suis***; *Și au zămislit doao fete a lui Lot din tatăl* ***său*** (Fc 19,36) – lat. *conceperunt ergo duae filiae Loth de patre* ***suo***; *Și să ducea fiii* ***lui*** *și făcea uspățu prin case, fieștecarele în zioa sa. Și trimițând chema trei surorile* ***sale***, *să mânce și să bea cu ei.* (Iov 1,4) – lat. *et ibant filii* ***eius*** *et faciebant convivium per domos unusquisque in die suo et mittentes vocabant tres sorores* ***suas*** *ut comederent et biberent cum eis*; *Ca nu cumva să fie păcătuit fiii miei și bine să fie cuvântat pre Dumnezeu în inimile* ***sale*** (Iov 1,6) – lat. *enim ne forte peccaverint filii mei et benedixerint Deo in cordibus suis*; *Au cu căpeteniile carii stăpânesc aur și-ș umplu casele* ***sale*** *de argint* (Iov 3,15) – lat. *aut cum principibus qui possident aurum et replent domos* ***suas*** *argento*; *Cei înțălepți să mărturisesc și nu-și ascund părinții* ***săi*** (Iov 15,18) – lat. *sapientes confitentur et non abscondunt patres* ***suos***; *Ducu-și în ceale bune zilele* ***sale*** *și într-o cirtă să pogor în iad* (Iov 21,13) – lat. *ducunt in bonis dies* ***suos*** *et in puncto ad inferna descendunt* etc.

Remarcăm și de această întrebuințarea formelor regionale *nost, vost*, rezultate în urma disimilării totale a lui [r] *nost* (Fc 19,34; 42,21, 32; 44,24, 25, 30), *vost* (Fc 44,17). Că sunt doar accidental prezente în text o demonstrează faptul că în alte 3 cărți, analizate riguros sub acest aspect (Iș, Jos, Ir), formele regionale ale posesivului nu se mai înregistrează. Credem că explicația pentru apariția cu totul sporadică a acestor forme ar putea fi aceea pe care am avansat-o sub **2.1.2.9.**

2.2.4.5. Pronumele și adjectivul pronominal demonstrativ. Paradigma și distribuția pronumelor și adjectivelor demonstrative de apropiere, așa cum rezultă din formele atestate în acest text, nu prezintă prea multe diferențe față de stadiul actual. Remarcăm folosirea cu totul sporadică a formelor cu afereza lui [a]: *Iată, am dormit ieri cu tatăl mieu. Să-i dăm lui vin de băut și în* ***ceastă*** *noapte și vei dormi cu el, să ținem sămânța din tatăl nost* (Fc 19,34); *Treace-voi dară și voi vedea pământul acest bun preste Iordan și muntele* ***cest*** *ales și Livanul»* (2Lg 3,25); *Și filisteii sta pre munte de* ***ceastă*** *parte și Israil sta pre munte de* ***ceea*** *parte; și valea era între dânșii.* (1Sm 17,3); *Vino să treacem la starea* ***cestor*** *netăiați împrejur* (1Sm 14,6); *Pune hainele* ***ceaste*** *vechi și* ***aceaste*** *tăiate și putrăde supt cotul mânilor tale și preste funi!* (Ir 38,12); *Pentru aceaea* ***cestora*** *Domnul vesteaște ceale reale, iară celora ceale bune* (Ir. Rezum. cap.35).

Norma întrebuințării deicticului *-a* este în mod obișnuit respectată. Sunt însă câteva cazuri în care adjectivul antepus regentului păstrează această particulă, dar și invers, când adjectivul postpus regentului se folosește fără *-a*: *Eu oi trece fără prunci și feciorul ispravnicului casii meale,* ***acesta*** *damasc Eliezer* (Fc 15,2); *Carii într-****acesta*** *chip să vor plini* (Fc 41,28); *și într-****acesta*** *chip să va hirotoni* (Iș 29,7); *Și auzând norodul cuvântul* ***acest*** *rău foarte, au plâns și nice unul după obiceaiu nu s-au îmbrăcat cu podoaba sa* (Iș 33,4); *muntele* ***cest*** *ales și Livanul* (2Lg 3,25).

---

[180] *Eorum* nu se putea traduce prin *săi*, ci numai prin *lor*, dar, așa cum se vede din exemplele citate, se folosea uneori posesivul de persoana a III-a și pentru a exprima plurialul posesorilor. Invers însă, traducerea posesivului *suos* prin pronumele *lor,* era posibil, evitându-se eventualele confuzii. Norma întrebuințării posesivelor în limba română o găsim exprimată chiar în prima gramatică, netipărită, a limbii române, a lui Dimitrie Eustatievici Brașoveanul (*Gramatica rumânească,* 1757. Ediție, studiu introductiv și glosar de N. A. Ursu, București, 1969, p.99).

Forma de plural masculin, nominativ-acuzativ, *aceştea*, este încă destul de frecvent întrebuinţată, în locul formei *aceştia*, şi cu extensie în exprimarea sensului de plural şi pentru feminin[181], unde, prin analogie cu pluralul, grupul consonantic [şt] se întâlneşte şi în formele de genitiv-dativ singular[182]: ***aceşte*** *sânt puternicii din veac bărbaţi vestiţi* (Fc 6,4); *Şi, iată, unul carele scăpasă au vestit lui Avram ovreului, carele lăcuia în valea Mamvrei Ammorreii, a fratelui lui Escol şi a fratelui Anner, că* ***aceşte*** *făcusease legătură de pace cu Avram* (Fc 14,13); *Pre tine, dară, însuţ mai vârtos decât pre* ***aceşte*** *vom căzni* (Fc 19,9); *toţi* ***aceşte*** *feciorii Chiturei* (Fc 25,4); *Aceaste familiile lui Noe, după norodele şi neamurile sale. De la* ***aceşte*** *s-au împărţit sămînţiile pre pământ după potop.* (Fc 10,32); *Ce-i să faci cu* ***aceşte*** *şepte miele care le-ai pus deoparte?* (Fc 21,29); *şi verigile lor le-au făcut de aur, prin carele să poată treace prăjinele, carii şi* ***aceştea*** *cu tâblile de aur le-au acoperit* (Iş 36,34). Uneori chiar în acelaşi verset sau în contexte foarte apropiate întâlnim ambele forme *Şi* ***aceşti a*** *feciorii lui Elifaz, înpământul Edom, şi* ***aceşt ea*** *feciorii Adei* (Fc 36,16).

Reducerea diftongului [-*ea*] la [-*e*] face ca formele pronominale să devină uneori: ***Aceste*** *sânt neamurile lui Sim* (Fc 11,10), *Şi* ***aceste*** *sânt neamurile lui Thari* (Fc 11,27), *şi au grăit toate cuvintele* ***aceste*** *în ureachile lor şi s-au temut toţ bărbaţii foarte* (Fc 20,8), ***aceşte*** *sânt puternicii din veac bărbaţi vestiţi* (Fc 6,4), *toţi* ***aceşt e*** *feciorii Chiturei* (Fc 25,4).

Rare sunt cazurile în care demonstrativul de apropiere apare întărit cu deicticul *-şi*, cu sensul „chiar acesta/aceasta”: *Mă voi întoarce le tine într-****aceastaş*** *vreame* (Fc 18,14), *Nu te teame de ei, că mâne într-****acestaş*** *ceas Eu îi voiu da toţ aceştia spre rănire înaintea lui Israil* (Jos 11,6); *Doao găleate de orzu cu un statir vor fi şi o găleată de făină cu un statir, într-****aceastaş*** *vreame mâne în poarta Samariii* (4Împ 7,18); *Murind, dară, cel dintâiu într-****acestaş*** *chip, pre cel ce urma îl ducea spre bajocură* (2Mac 7,7); *căci cât au sfârşit* ***acestaş*** *cuvânt, l-au apucat iute durearea maţelor şi amarăle celor dinlăuntru chinuri* (2Mac 9,5)

Foarte rar se întâlnesc formele populare şi regionale ale acestui pronume: *Zăstratu-m-au Dumnezău cu zestre bună şi* ***astă*** *dată cu mine va fi bărbatul mieu* (Fc 30,20), *şi m-au ascultat Domnul şi de* ***astă*** *dată şi n-au vrut a te piiarde* (2Lg 10,10), *„Doarmă cu tine* ***iastă****-noapte, pentru mandragoriile fiiului tău!”* (Fc 30,15); *Şi i-au zis Dumnezău: «Nebune,* ***iastă-****noapte sufletul tău l-or ceare de la tine. Şi ceale ce ai gătit a cui vor fi?»* (Lc 12,20).

La genitiv-dativ, formele sunt cele justificate etimologic: *featele lăcuitorilor cetăţii* ***aceştie*** *vor ieşi să scoaţă apă* (Fc 24,13); *Zioa a zeace a lunii* ***aceştie*** *iaie fieştecarele mielul prin familiile şi casele sale* (Iş 12,3); *Plineaşte săptămâna zilelor* ***aceştii*** *împreunări* (Fc 29,27); *Şi-l veţ ţinea până la a patrasprăzecea zi a lunii* ***aceştiia*** *şi-l va jârtvi toată mulţimea feciorilor Israil de cătră sară* (Iş 12,6).

Demonstrativul de depărtare nu pune probleme diferite de celălalt demonstrativ. Formele cu afereza lui [a] sunt rare: *Şi pre* ***ceia*** *carii era afară i-au lovit cu urbire, de la cel mai mic până la cel mai mare, aşa, de nu putea afla uşa.* (Fc 19,11); *Eu sânt Domnul, Dumnezeul tău cel tare şi râvnitoriu, cercetând nedreptatea părinţilor spre fii până la a triia şi la a patra rudenia a* ***celora*** *ce M-au urât* (Iş 20,5); *Ce omu-i* ***cela*** *ce vine pre câmp întru întâmpinarea noastră?* (Fc 24,65).

Norma întrebuinţării deicticului *-a* este şi în acest caz, de regulă, respectată: *străbătând tot ţinutul* ***acela*** (Mc 6,55); *ce vi să va da în ceasul* ***acela****, aceaea grăiţi* (Mc 13,11); *şi s-au chemat numele locului* ***aceluia*** *Ţarina celor Tari* (2Sm 2,16); *Pentru aceea s-au chemat numele locului* ***aceluia*** *Vaal Farasim* (2Sm 5,20). Sunt însă şi situaţii în care adjectivul antepus regentului păstrează această particulă, dar şi invers, când adjectivul postpus regentului se foloseşte fără *-a*: *şi au aflat într-****acela*** *an însutit* (Fc 26,12), faţă de *şi i-au ţinut într-****acel*** *an* (Fc 47,17); *Şi vei sfinţi şi pieptuţul* ***acel*** *jârtfit şi spata carea din berbece o ai deschilinit* (Iş 29,27); *Iară Oza şi Ahion, fiii lui Avinadav, mâna carul* ***acel*** *nou.* (2Sm 6,3). Alteori, în acelaşi verset, formele coexistă: *Iară amar omului* ***acelui*** *prin carele Fiiul Omenesc să va vinde! Bine era lui de nu s-ar fi născut omul* ***acela***” (Mc 14,21).

Forma de genitiv-dativ, feminin, singular este exclusiv cea etimologică *acei, aceii*, nu cea analogică, cu *-l-*: *În partea zilii* ***aceie*** *au întrat Noe şi Sim şi Ham şi Iafeth, feciorii lui, muiarea lui şi trii muierile fiilor lui, cu ei în corabie.* (Fc 7,13), *Pentru aceea s-au chemat numele cetăţii* ***aceiia*** *Sigor* (Fc 19,22) *auzind toţi carii întra pre poarta cetăţii* ***aceiia*** (Fc 23,10), *şi numele cetăţii* ***aceia****, Avith* (Fc 36,35), *şi numele cetăţii* ***aceiia****, Fau* (Fc 36,39).

Un reflex al nivelului fonetic (pentru [*-ia*]>[*-ie*], vezi **2.1.1.31.)** îl constituie formele subliniate din următoarele contexte: *Şi nu vei ierta locului* ***aceluie*** *pentru cinzeci drepţi de or fi într-însul?*(Fc 18,24), *Au întrebat oamenii locului* ***aceluie*** (Fc 38,21), numai că nu am înregistrat decât aceste două ocurenţe într-un eşantion de zece cărţi amănunţit analizate (Fc, Iş, 2Lg, Jos, Jd, 1Sm, 2Sm, Iov, Ir, Tng), ceea ce înseamnă că norma o reprezintă formele cu [*ia*]: *S-au uitat la Sodom şi la Gomorr şi la tot pământul ţinutului* ***aceluia*** (Fc 19,28); *Nu o am aflat, ce şi oamenii locului* ***aceluia*** *mi-au zis niciodată a fi văzut acolo curvă* (Fc 38,22).

La demonstrativul de identitate, remarcăm întâi aceeaşi formă etimologică pentru genitiv-dativ, feminin, singular: *Şi fecior şi fată de va împunge,* ***aceiiaş*** *judecăţ va fi supus* (Iş 21,31); *Care zemislind şi pentru aceea pre stăpână-sa urgisind, de la* ***aceieş*** *năcăjindu-să fuge. Iară din porunca îngerului aceieş supuindu-să, naşte pre Ismail* (Fc rezum. cap.16). Rostirea dură a prepalatalei surde [ş] face să dispară [-ı], astfel că formele vor deveni: *aceiiaş, aceieş* (vezi ocurenţele de mai sus), *acelaş* (Iş 30,33), tot astfel cum formele demonstrativului de apropiere întărite prin *-şi* devin *aceastaş* (Fc 18,14), *acestaş* (Jos 11,6).

Întrebuinţare frecventă au formele demonstrativului de nonidentitate, alcătuite din *(a)cel(a) şi alalt(ă)* şi a căror flexiune urmează flexiunea elementelor constitutive: *şi trei aseaminea păhară ca nuca în* ***celalalt*** *fluier* (Iş 25,33); *iară* ***celalalt*** *sânge îl vei tuma lângă temeiul lui* (Iş 29,12), *Iară* ***celalalt*** *miel îl vei aduce sara* (Iş 29,41), *de* ***ceiaalalţi*** *feciorii lui Iacov cetatea lor*

---

[181] În legătură cu apariţia acestei forme şi cu circulaţia ei în texte din secolele al XVI-lea şi al XVII-lea, vezi Ovid Densusianu, ILR, II, p.121 şi V. Arvinte, NORMELE (1688), p.XXXV.

[182] De altfel, în gramatica lui Grigore Maior (*ILV/ Lexicon*, I, p.27), acestea sunt singurele forme înregistrate în paradigma gramaticală a pronumelui demonstrativ la feminin, singular, genitiv-dativ. E adevărat că la masculin plural, nominativ-acuzativ-ablativ, nu sunt înregistrate decât *aceşti* şi *aceştia*. Faptul că nu se consemnează şi forma *aceştea* nu înseamnă că nu putea circula în variaţie liberă cu *aceşti, aceştia*.

să pustiească (Fc rezum. cap.34) *Carii ieșind, au năvălit preste uciși* ***ceiaalalți*** *feciori ai lui Iacov și au prădat cetatea* (Fc 34,27), *Iară* ***ceialalți*** *care-i vei naște după dânșii, ai tăi vor fi* (Fc 48,6), *rămâind* ***ceialalți*** *la poalele muntelui* (Iș rezum. cap.24), *pre* ***cealeaalalte*** *jigănii le-au înecat* (Fc rezum. cap.7), *Și au zis împăratul sodomleanilor către Avram: „Dă-mi mie sufletele,* ***cealeaalalte*** *ia-le ție”* (Fc14,21), *scaf de aramă să să facă și pentru spălarea preoților, a sfintei unsori pentru ungerea preoților și a vaselor besericii, a ungerii, tămâierii și a* ***celoralalte*** *ce sânt ale cortului* (Iș rezum. cap.30), *Să rânduiesc de la Domnul Veseliil și Ooliav spre facerea cortului și* ***celoraalalte*** *care s-au zis* (Iș rezum. cap.31), *pre închinătorii de idoli ucide și* ***celoraalalți*** *iertare dobândește* (Iș rezum cap.32); *Hieruvim unul în vărful unii părți, și heruvim altul în vârful* ***ceiealalte*** *părți, doi heruvimi în fiește care vărful îmblânzitoriului* (Iș 37,8); *numele uniia Ada și numele* ***ceiialalte****, Sella* (Fc 4,19). Exemplele de mai sus trădează nesiguranță din partea traducătorilor, ceea ce înseamnă că uzul nu impusese anumite forme. N-ar fi exclus însă ca astfel de forme să fie generate de dorința traducătorilor de a păstra nealterate elementele constitutive primare, semn al orientării lor spre un etimologism moderat.

2.2.4.6. Pronumele și adjectivele pronominale relativ-interogative. Caracteristic tuturor textelor din această perioadă este amestecul de forme variabile după gen și număr la nominativ-acuzativ și invariabile ale pronumelui *care*. Textul de față demonstrează aceeași normă oscilantă, pe care o evidențiem în continuare prin înșirarea exemplelor exact în ordinea în care apar la începutul celor două cărți biblice din care le-am excerptat: *de închipuirea omului,* ***căruia*** *au supus Dumnezeu toate* ***care*** *zidise* (Fc rezum. cap.1); *și au despărțit apele* ***carele*** *era supt tăriia de cele ce era deasupra tăriii* (Fc 1,7); *Să răsară pământul iarbă verde și* ***carea*** *face sământă și lemn roditoriu,* ***care*** *face rod după feliul său, a căruia sământă să fie într-însul pre pământ* (Fc 1,11); *Și au scos pământul iarbă verde și* ***care*** *face sământă după feliul său și lemn* ***care*** *face rod si are fieștecarele sământă după feliul său* (Fc 1,12); *Și au făcut Dumnezeu chitușii mari si tot sufletul viu și* ***ce*** *să mișcă,* ***carele*** *au scos apele după feliurile sale și tot ce zboară după feliul său* (Fc 1,21); *Iată, v-am dat voao toată iarba* ***care*** *aduce sământă pre pământ și toate lemnele* ***carele*** *au în sineș sământă după feliul său* (Fc 1,29); *Și tuturor jiviniilor pământului și tuturor paserilor ceriului și tuturor* ***care*** *să mișcă pre pământ și în* ***care*** *iaste suflet viu, ca să aibă de mâncat* (Fc 1,30);, *Dumnezeu, plinind în șasă zile lucrarea, a șeaptea să odihnește,* ***carea*** *o și blagoslovește* (Fc rezum. cap.2); *Și au plinit Dumnezeu a șaptea zi lucrul Său* ***carele*** *făcuse* (Fc 2,1); *Numele feciorilor Israil* ***carii*** *au întrat în Eghipt, a cărora înmulțirea noul Faraon în zădar să sârguiaște a o împiedeca* (Iș rezum. cap.1); *Aceaste sânt numele feciorilor Israil* ***carii*** *au întrat în Eghipt cu Iacov* (Iș 1,1); *Și era toate sufletele lor,* ***care*** *au ieșit din coapsele Iacov, șeptezeci* (Iș 1,5); *Sculatu-s-au într-aceaea împărat nou preste Eghipt,* ***carele*** *nu știia pre Iosif* (Iș 1,8); *și cu toată slujba cu* ***care*** *în lucrurile pământului să împresura* (Iș 1,14); ***Carele*** *la sine chemându-le, împăratul au zis: „Ce iaste aceasta ce ați vrut a face, să țineți pruncii?* (Iș 1,18), *Căriia sora prunculuі: „Vreai – au zis – să merg și să chem ție muiare o vreaie* ***carea*** *să poată doici pruncul?”* (Iș 2,7). Adăugăm la aceste exemple faptul că, într-o carte biblică arbitrar aleasă – *Cartea lui Iosue* –, am înregistrat circa 140 de ocurențe ale formelor variabile și cam tot atâtea ocurențe ale formei invariabile. Aceasta ne întărește convingerea, pe care am exprimat-o și cu altă ocazie[183], că o tendință devine greu normă, uzul fiind decisiv în impunerea unei forme sau a alteia. Când însă variația liberă a formelor este sprijinită și de lucrări cu caracter normativ, atunci impunerea unei norme unice este și mai dificilă[184].

La genitiv-dativ, formele pronominale păstrează deicticul *-a* în structură și atunci când sunt antepuse regentului, iar prezența lui *-a* nu se mai justifică: *a* ***căruia*** *sământă să fie într-însul pre pământ* (Fc 1,11); *După a* ***căruia*** *naștere au trăit ani opt sute cincispreazece și au născut feciori și fete* (Fc 5,10); *Veniț să ne facem cetate și turn, al* ***căruia*** *vârv să agiungă la ceriu* (Fc 11,4); *blagoslovitu-i Dumnezeul cel înalt, cu a* ***căruia*** *agiutoriu protivnicii sânt în mânile tale* (Fc 14,20); *Partea bărbătească a* ***căruia*** *mădulariu nu va fi tăiat împrejur să va șterge sufletul acela din norodul său* (Fc 17,14); *Nu vei lua muiare fiiului mieu din fetele cananeilor, într-a* ***cărora*** *pământ lăcuiesc* (Fc 24,37); *Și într-aceea vreame să preumbla Isaac pre calea cerea duce la puț, a* ***căruia*** *nume este A-Celui-ce-Este-și-Vede, că lăcuia despre amiazăzi* (Fc 24,62); *Feciorii lui Iacov să numără, a* ***căruia*** *tatăl, Isaac, moare* (Fc rezum. cap.35); *Și al triilea au născut, carele l-au chemat Sela, după a* ***căruia*** *naștere au încetat a mai naște* (Fc 38,5). Se adaugă la aceasta dezacordurile între forma de gen și număr a pronumelui și genul și numărul antecedentului. Acordul se face în mod nejustificat, prin atracție, cu substantivul cel mai apropiat: *Veniț să ne facem cetate și turn,* ***al căruia*** *vârv să agiungă la ceriu* (Fc 11,4), *Partea bărbătească* ***a căruia*** *mădulariu nu va fi tăiat împrejur să va șterge sufletul acela din norodul său* (Fc 17,14).

Caracterul invariabil al formei *ce* a determinat extinderea folosirii acesteia în locul formei *care*, mai greu de întrebuințat decât cea dintâi tocmai din pricina flexiunii destul de bogate pe care o avea. Legea minimului efort impunea înlocuirea formelor pronumelui *care* cu pronumele *ce*[185], pentru că, altfel, deosebirile de sens nu puteau impune deosebiri de distribuție decât în direcția extinderii formei *care* în defavoarea lui *ce*. Folosirea din ce în ce mai des a lui *ce* în locul formelor pronumelui *care* a favorizat o schimbare a raportului de substituție, în sensul întrebuințării celei dintâi și pentru a substitui nume de lucruri și pentru a substitui nume de ființe.Iată câteva contexte concludente pentru substituirea despre care am vorbit: *Să scoață apele jivină* ***ce*** *să târăiește pre pământ și pasire zburătoare supt tăriia ceriului* (Fc 1,20); *și stăpâniți preste peștii mării și*

---

[183] Vezi N. Iacob, *Limbajul biblic*, II, p.102.

[184] Avem în vedere faptul că în paradigma pronumelui relativ din gramatica lui Grigore Maior (*ILV/Lexicon*, I, p.30), ca și mai târziu în *Elementele* lui Samuil Micu (vezi N. Iacob, *Limbajul biblic*, II, p.102), se înregistrează atât formele invariabile, cât și formele variabile ale acestui pronume. Chiar dacă lucrarea lui Grigore Maior nu a fost tipărită, aspectele pe care le cuprindea nu putea să le fie străine celor care erau colaboratori apropiați ai autorului. De altfel, așa cum s-a demonstrat (vezi Mihai Alin Gherman, *Studiu introductiv* la Grigore Maior, *ILV/Lexicon*, I, p.XXIX – XXX), la realizarea *Lexiconului* a contribuit, e drept într-o măsură infinit mai mică, și Silvestru Caliani.

[185] Vezi *ILRL Epoca veche (1532-1780)*, Vol.I, p.331, unde se precizează: „Pronumele relativ *ce* este mult mai frecvent decât *care*, întrucât se folosește atât pentru lucruri, cât și pentru ființe (...)”. În realitate, este, de fapt, invers: *ce* și *cine* se înscriu în opoziția semantică ±*uman*: *ce* substituie un nume care are în sememul său trăsătura de sens – *uman* și chiar – *animat*, iar *cine* substituie un nume care are în sememul său trăsătura de sens +*uman*; spre deosebire de acestea, *care* este indiferent la această opoziție semantică, fapt care favorizează distribuția mai largă a formei. Așadar, nu putem invoca acest factor pentru a justifica extinderea formei *ce* în defavoarea lui *care*.

preste pasirile ceriului şi preste toate jiviniile ***ce*** *să mişcă pre pământ* (Fc 1,28); *Şi au plinit Dumnezeu a şaptea zi lucrul Său carele făcuse, şi s-au odihnit a şeaptea zi de tot lucrul* ***ce*** *făcuse.* (Fc 2,2); *Ce ţi-i voia, fiiule?* (Fc 22,7), *şi n-au îndrăznit a goni pre aceşti* ***ce*** *să ducea* (Fc 35,5).

Substituirea pronumelui *cine* cu *ce* se întâlneşte mai rar. În contextul următor, înlocuirea a fost, credem, determinată de faptul că *cine* – pe care traducătorul l-a găsit în textul latinesc – nu se putea întrebuinţa cu valoare adjectivală, situaţie în care a preferat să îl folosească pe *ce* cu valoare de adjectiv pronominal: *Şi au zis câtră slugă:* ***Ce*** *omu-i cela ce vine pre câmp întru întâmpinarea noastră?* (Fc 24,65) – lat. *et ait ad puerum* ***quis*** *est ille homo qui venit per agrum in occursum nobis.*

Un caz interesant de întrebuinţare a formei pronominale *ce* ni-l oferă următorul verset: *Şi după ce au zidit Domnul Dumnezeu din pământ toate jiviniile pământului şi toate paserile ceriului, le-au adus la Adam să vază* ***ce*** *le va numi, că tot ce au numit Adam suflet viu, acela este numele lui* (Fc 2,19) – lat. *formatis igitur Dominus Deus de humo cunctis animantibus terrae et universis volatilibus caeli adduxit ea ad Adam ut videret* ***quid*** *vocaret ea omne enim quod vocavit Adam animae viventis ipsum est nomen eius.* Faptul că traducerea de la 1760 urmează textul latinesc este limpede. Este interesant însă de precizat că structura *să vază* ***ce*** *le va numi* se regăseşte întocmai în B1688 şi în Ms.45[186]. În Ms.4389 este *ca să vază* ***cum*** *le va pune numele*[187], iar în traducerea lui Samuil Micu: *să vază ce nume le va pune*, cu precizarea că în acest verset se face o trimitere, nota d), în care se precizează: *În jidovie stihul acesta aşea easte:* ***Şi după ce au făcut Dumnezeu toate fierile pământului şi toate pasările ceriului, le-au adus la Adam***[188]***.*** Rezultă că segmentul de text care face obiectul discuţiei noastre reprezintă de fapt un adaos al traducătorilor *Septuagintei*, pe care l-au preluat următoarele traduceri făcute după textul grecesc. Aceasta poate explica prezenţa structurii amintite, fără modificări, în trei dintre variantele româneşti ale *Facerii*, două după textul în greacă, una după *Vulgata*. Faptul că în Ms.4389 şi în B1795 structura este aproape de normele limbii literare actuale nu ne miră. Întâi, Ms.4389 propune în nenumărate rânduri soluţii „moderne", acolo unde Ms.45 şi B1688 nu inovează[189], deci nu este un lucru neobişnuit soluţia pentru care a optat traducătorul acestei variante a *Vechiului Testament*; al doilea, Samuil Micu îşi propusese să realizeze o traducere în spiritul limbii cărţilor care în toate bisericile româneşti se citeau către sfârşitul secolului al XVIII-lea[190], aşadar, o exprimare de tipul *să vază ce le va numi* putea părea rebarbativă cititorului în zorii limbii literare moderne.

2.2.4.7. Pronumele şi adjectivul pronominal nehotărât. Inventarul de elemente din care se constituie această clasă este unul foarte mare, fapt ce favorizează gradul ei sporit de eterogenitate. Spre deosebire de alte texte, realizate în aceeaşi perioadă, în care se întâlnesc şi mai vechile forme ale pronumelui nehotărât: *neştine, cineş, careleşi*[191], în traducerea de la 1760 acestea nu s-au mai înregistrat[192]. Pentru câtiva dintre constituenţii acestei clase am consemnat unele aspecte, concludente, credem, pentru a-i contura în linii generale fizionomia.

Formele *tot, toată, toţi toate* exprimă sensul cazual de genitiv-dativ în sintagma formată din prepoziţia-morfem *a* + substantivul cu formă de nominativ-acuzativ (vezi supra, **2.2.1.4.4.**).

Forma de feminin *toate* nu mai este urmată în sintagmă de substantiv nearticulat, ceea ce înseamnă că forma articulată din cadrul acestei sintagme se impusese deja în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea[193]. Nu am înregistrat decât structuri de tipul: *pre pieptul tău te vei târei şi pământ vei mânca* ***în toate zilele*** *vieţii tale* (Fc 3,14), *Lucrând vei mânca dintr-însul* ***în toate zilele*** *vieţii tale* (Fc 3,18)[194].

Pronumele nehotărât *tot* alcătuieşte împreună cu relativele *care, cine, ce* pronume nehotărâte compuse, cu sensul „oricine", „orice", „oricare"[195]: *Şi va fi Idumeea pustie;* ***tot care*** *va treace printr-însa să va mira şi va şuiera preste toate ranele ei* (Ir 49,17); ***Tot care*** *va treace din Vavilon să va mira şi va şuiera preste toate ranele ei* (Ir 50,13); *Iată, mă scoţi astăzi de la faţa pământului şi de la faţa Ta mă voiu ascunde şi voi fi rătăcind şi pribeag pre pământ şi* ***tot cine*** *mă va afla mă va ucide* (Fc 4,14); *Nicidecum va fi aşa, ce* ***tot cine*** *va ucide pre Cain, de şepte ori va lua răsplătire* (Fc 4,15); *Să fie pământul lor spre pustiire şi spre şuierare veacinică;* ***tot cine*** *va treace printr-însul să va minuna şi va clăti cu capul său* (Ir 18,16); *Şi au făcut Dumnezeu chituşi mari si tot sufletul viu şi ce să mişcă, carele au scos apele după feliurile sale şi* ***tot ce*** *zboară după feliul său* (Fc 1,21); *Şi au făcut Dumnezeu fierâle pământului după feliurile sale şi dobitoacele şi* ***tot ce*** *să târăiaşte pre pământ după feliul său* (Fc 1,25); *Să facem om după*

---

[186] Vezi textele din MLD, I, p.172.

[187] Vezi *ibidem*.

[188] *Biblia de la Blaj (1795)*, ediţie jubiliară, Roma, 2000.

[189] A demonstrat acest lucru V. Arvinte în ST.L.FAC., ST.L.EX., ST.L.LV., ST.L.NM., ST.L.DT., *passim*; a reluat demonstraţia în NORMELE (1688), *passim*; am propus câteva interpretări în acest sens şi noi într-o comunicare intitulată *Câteva observaţii cu privire la norma unui manuscris din secolul al XVII-lea (Ms.4389)*, susţinută la *Colocviul Internaţional de Ştiinţe ale Limbajului*, Suceava, 1999 şi publicată în volumul *Limbaje şi comunicare*, IV, Suceava, 2000.

[190] Vezi cuvântul *Cătră cetitoriu* în B1795, p.1 sau în *Biblia de la Blaj (1795)*, ediţia jubiliară, Roma, 2000, p.17.

[191] Vezi *ILRL Epoca veche (1532-1780)*, Vol.I, p.332.

[192] Precizăm că dintre aceste pronume, singurul înregistrat în lexiconul lui Grigore Maior (*ILV/Lexicon*, II, p.378) este *neştine*, adăugat de altă mână (Silvestru Caliani, după cum indică autorii ediţiei). Se înregistrează, de asemenea, pronumele *nescare*, în forma *niscare* (*ibidem*, p. 588), pe care l-am întâlnit şi în text, o singură dată însă, în forma de plural: *Şi s-au apropiiat* ***niscarii*** *împreună, carii urma să-şi înseamne locul, şi nu l-au putut afla* (2Mac 2,6). Chiar dacă am fi pierdut din vedere alte ocurenţe ale acestui pronume, este cert că el nu era întrebuinţat curent în limba epocii.

[193] Vezi *ILRL Epoca veche (1532-1780)*, Vol.I, p.332 şi N. Iacob, *Limbajul biblic*, II, p.107.

[194] Pentru alte exemple, vezi *Indice*.

[195] Subscriem, în acest fel, la punctul de vedere susţinut de V. Arvinte – NORMELE (1688), p.XXXVII –, dar considerăm că sunt necesare câteva nuanţări. În primul rând, nu putem pune aceste îmbinări exclusiv pe seama modelului grecesc, dovadă că aceleaşi structuri (cf. *ibidem*) se regăsesc în traduceri făcute din limbi diferite, ceea ce înseamnă fie că modelul trebuie căutat, pe rând, în greacă, latină, slavonă, fie că îmbinările respective se consacraseră deja în limbajul bisericesc românesc ca nişte pronume nedefinite sui-generis. În al doilea rând, nu toate cele trei îmbinări par a avea în aceeaşi măsură caracter nedisociabil. Înclinăm să credem, iar exemplele de mai sus susţin ideea, că îmbinările *tot cine* şi *tot care* prezintă grad sporit de coeziune în raport cu *tot ce*. Frecvenţa mai mare a structurii cu *ce*, favorizată de comoditatea în exprimare, a determinat slăbirea coeziunii semantice şi, implicit, morfosintactice a acestei structuri. Vezi – sub **2.2.4.6. –** discuţia despre extinderea formei *ce* în raport cu *care*.

chipul și după asămănarea Noastră și să stăpânească peștii mării și pasirile ceriului și fierâle și tot pământul și ***tot ce*** *să târâia mișcându-să pre pământ* (Fc 1,26); *că* ***tot ce*** *au numit Adam suflet viu, acela este numele lui* (Fc 2,19), *Și toate jiviniile, dobito<a>cele și* ***tot ce*** *să târâiește pre pământ, după feliul său, au ieșit din corabie* (Fc 8,19).

Forma de masculin plural, nominativ-acuzativ, *toți* cunoaște trei variante: *toți, toț*. Dacă rostirea dură a lui [ț] favorizează apariția formei *toț* în nenumărate cazuri, uneori chiar în același verset înregistrându-se ambele variante – *Și au luat Avraam pre Ismail, fiiul său, și pre* ***toț*** *cei din casa sa și pre* ***toți*** *carii-i cumpărase, toată partea bărbătească din* ***toț*** *bărbații casii sale* (Fc 17,23). Forma regională *tăț* am înregistrat-o numai o dată în versetul: *Rădică ochii tăi și vezi* ***tăț*** *suindu-să pre oi, areț bălțaț, măcheaț și tărcaț, că am văzut toate care ț-au făcut ție Lavan* (Fc 31,12), iar forma *tăt* de asemenea o singură dată: *așa făcea a* ***tăt*** *Israilul carii venea în Silo* (1Sm 2,14)[196].

Forma de feminin *una* are genitiv-dativul *unii(a)*: *numele* ***uniia*** *Ada și numele ceiialalte, Sella* (Fc 4,19); *Hieruvim unul în vărful* ***unii*** *părți, și heruvim altul în vârful ceiealalte părți, doi heruvimi în fieștecare vărful îmblânzitoriului* (Iș 37,8); *Și au chemat numele* ***uniia*** *Zio și numele alție Cassia și numele a treia, Cornul Fluierului* (Iov 42,14). Corelativul acestui pronume este *alta*, pentru care se înregistrează și în acest text forma de genitiv-dativ *alțiia*, cu alternanța consonantică [ț]~[ț], bine susținută în sistemul declinării românești: *Și au chemat numele uniia Zio și numele* ***alție*** *Cassia și numele a treia, Cornul Fluierului* (Iov 42,14). *Și au așezat șeapte stâlpi, unul în prejma* ***alțiia****, tatălui și maicii și patru fraților* (1Mac 13,28); *Pentru ce te înșeli, fiiule, de la cea streină și te încălzești în sânul* ***alțiia****?* (Pl 5,20).

Pronumele nehotărât *unul* se corelează, logic, cu *altul*: *Hieruvim* ***unul*** *în vărful* ***unii*** *părți, și heruvim* ***altul*** *în vârful ceiealalte părți, doi heruvimi în fieștecare vărful îmblânzitoriului* (Iș 37,8) – lat. *cherub* ***unum*** *in summitate huius partis et cherub* ***alterum*** *in summitate partis* ***alterius*** *duos cherubin in singulis summitatibus propitiatorii*, numai că, după modelul textului-sursă, în unele situații întâlnim corelația *altul... altul*: *Și mâniindu-să împotriva lor Faraon* (*că* ***altul*** *era preste păharnici,* ***altul*** *preste pitari*) (Fc 40,2) – lat. *iratusque Pharao contra eos nam* ***alter*** *pincernis praeerat* ***alter*** *pistoribus.* Aceeași structură este folosită, după modelul textului tradus, și în rezumatul aceluiași capitol: *Visurile famenului Putifar în temniță Iosif tâlcuiaște.* ***Altul*** *la slujba dintâi că-l vor întoarce,* ***altul*** *în cruce că-l vor duce proroceaște. Carea toate în praznicul nașterii lui Faraon s-au plinit*, fapt care demonstrează în ce măsură traducătorul rămâne tributar modelului pe care îl traduce[197].

Rar se întrebuințează formele compuse *oarece* (cu valoare adjectivală) „ceva" și *oarecine* „cineva" (cu valoare pronominală): *Și s-au întâmplat într-o zi lui Iosif a întra în casă și* ***oarece*** *lucru fără mărturii a face* (Fc 39,11); *Și au văzut aceasta* ***oarecine*** *și au vestit lui Ioav, zicând: „Văzut-am pre Avisalom spânzurând din stăjeriu"* (2Sm 18,10). Adăugăm și forma adjectivală puțin obișnuită *oarecătăva*: *Iară temniceriul i-au dat lui Iosif, carele le și slujea.* ***Oarecătăva*** *vreamea trecusă, și ei în pază să ținea* (Fc 40,4), construită din *oare+ câtăva*.

Formele pronominale nehotărâte – *orice* și *oricare* –, atunci când sunt în contexte prepoziționale, nu se înregistrează decât dislocate prin inserția prepozițiilor *în* sau *la*, ceea ce înseamnă că elementele constitutive nu își pierduseră definitiv autonomia lexicală și gramaticală: *Iară din lemnul cunoștinții binelui și al răului să nu mânânci, că* ***ori în ce*** *zi vei mânca dintr-însul, cu moarte vei muri* (Fc 2,17); *Că știi Dumnezău că* ***ori în ce*** *zi veți mânca dintr-ănsul, să vor deșchide ochii voștri* (Fc 3,5); ***ori în ce*** *zi te vei arăta mie, vei muri* (Iș 10,28); *Că* ***ori în ce*** *loc vei fi, domnul mieu, împărate, sau în moarte, sau în viiață, acolo va fi sluga ta* (2Sm 15,21); *Și vom năvăli asupra lui* ***ori în ce*** *loc să va afla* (2Sm 17,12); ***Ori la carele*** *vei afla dumnezeii tăi, ucigă-să înaintea fraților noștri!* (Fc 31,32); ***Ori la carele*** *să va găsi dintre slugile tale ce cauți să moară și noi om fi slugi domnului nostru* (Fc 44,9); ***Ori la carele*** *să va găsi, acela să fie sluga mea, iară voi veți fi nevinovați* (Fc 44,10); *Nu te înfricoșa și nu te teame, că cu tine iaste Domnul, Dumnezeul tău, întru toate,* ***ori la care*** *vei mearge* (Jos 1,9); *Și ieșiia David la toate,* ***ori la care*** *îl trimitea Saul, și înțealepțeaște să purta* (1Sm 18,5); *Și au ținut Domnul pre David întru toate,* ***ori la carea*** *mergea* (2Sm 8,6); *Și au ținut Domnul întru toate pre David,* ***ori la care*** *au pornit* (2Sm 8,14); *și voiu da ție sufletul tău spre mântuire întru toate lucrurile,* ***ori la care*** *vei mearge* (Ir 45,5). Astfel de structuri se întâlnesc și astăzi, și nu doar în aria nordică, ceea ce înseamnă că fenomenul poate fi considerat specific vorbirii populare. De vreme ce traducătorii acestui text nu au încercat să evite aceste structuri, înseamnă că nici ei nu le resimțeau ca regionale.

Pronumele și adjectivul pronominal compus din *fiește + care* este, de regulă, variabil după gen și număr la nominativ-acuzativ, flexiunea fiind asigurată de articolul hotărât din structura pronumelui relativ *care*: *si are* ***fieștecarele*** *sămânță după feliul său* (Fc 1,12), *De la aceștia s-au despărțit ostroavele limbilor prin țările sale,* ***fieștecarele*** *după limba sa și după familiile sale* (Fc 10,5), *ca să nu audă* ***fieștecarele*** *glasul vecinului său* (Fc 11,7), *Rahil stearpă fiind și Liia a naște încetând, slujnicele sale bărbatului le dau, carele* ***fieștecarea*** *câte doi feciori dobândesc* (Fc rezum. cap.30), *Deci grăbind au descărcat la pământ sacii, au deșchis* ***fieștecarii*** (Fc 44,11), *și au blagoslovit pre* ***fieștecarii*** *cu blagoslveniile sale* (Fc 49,28) etc. Nu lipsește, în mod firesc, întrebuințarea acestuia în forma invariabilă după gen și număr la nominativ-acuzativ. În *Cartea Facerii* am înregistrat, de exemplu, 9 ocurențe ale formelor variabile și numai de două ori forma invariabilă, în ambele cazuri *fieștecare* fiind adjectiv: *Și au trimis prin mânile slujilor sale* ***fieștecare*** *turmă deosebi și au zis copiilor săi* (Fc 32,16), *Și toată prisosința grăului în* ***fieștecare*** *cetate s-au adunat* (Fc 41,48). În *Cartea lui Iosue*, în schimb, se întrebuințează de 9 ori forma invariabilă și de 6 ori formele variabile[198]. Aceasta înseamnă că, în general, putem vorbi despre același amestec de forme ca și în cazul relativului *care* (vezi supra, **2.2.4.6.**).

---

[196] Chiar dacă nu este exclus ca la nivelul întregului text să se înregistreze și alte ocurențe ale acestor forme, este evident că fenomenul regional a fost cu grijă evitat.

[197] Fidelitatea față de original poate conduce și la alte structuri nefirești în limba română, așa cum vedem în următorul verset: *De va ieși levitul* ***din una cetăților tale*** *din tot Israilul în carea lăcuiaște și va vrea a veni dorind de locul care-l va aleage Domnul* (2Lg 18,6) – lat. *si exierit Levites* ***de una urbium tuarum*** *ex omni Israhel.*

[198] Dacă în 6 (3,12; 4,2, 4; 18,4; 21,1; 22, 14) din cele 9 ocurențe, *fieștecare* – invariabil – are întrebuințare adjectivală și numai o dată este variabil (la nominativ-acuzativ) ca adjectiv (7,18), credem că se poate vorbi despre conturarea unei tendințe în folosirea acestei forme: mai ales variabilă, cu valoare pronominală, și, de regulă, invariabilă, atunci când are întrebuințare adjectivală.

Pronumele nehotărât *altceva* nu pune probleme deosebite de întrebuinţare, în sensul că, pe lângă această formă: *nu putem, afară de plăcerea Lui,* ***altceva*** *a grăi cu tine* (Fc 24,50), *Nu iaste aceasta* ***altceva****, fără sabia lui Ghedeon* (Jd 7,14), se mai înregistrează, ca şi în limba actuală, *altăceva*: *Nu-i* ***altăceva*** *aceasta, fără casa Domnului şi poarta ceriului* (Fc 28,17), *Nici* ***altăceva*** *ştiia, fără pânea cu carea să hrănea* (Fc 39,6), *Pânea s-au sfârşit în straiţele noastre şi ceva dar nu avem să dăm omului lui Dumnezeu, nici* ***altăceva*** (1Sm 9,7), *„Aceastea îm facă Dumnezeu şi aceastea îm adaogă, de voiu gusta pâne sau* ***altăceva*** *înaintea apusului soarelui!"* (2 Sm 3,35), *macar deşi mainte* ***altăceva*** *a face au zis* (Ir rezum. cap.18). E posibil ca cele trei consoane consecutive din structura cuvântului să-i determine pe vorbitori, şi astăzi, să introducă o vocală pentru uşurarea rostirii, după cum este logică legătura pe care vorbitorul o face între formele *alt – altă*, pe de o parte, şi *altceva – altăceva*, pe de altă parte.

2.2.4.8. Pronumele şi adjectivul pronominal negativ. Am înregistrat forme pentru toţi membrii clasei, fără să observăm probleme deosebite de întrebuinţare. *Nimeni* este atestat în formele *nimene, nimenea* şi *nime*: *Visurile lui Faraon de vaci şi de spice* ***nimene*** *putându-le tălcui, unul Iosif le tălcuiaşte* (Fc rezum. cap.41); *Spus-am gâcitorilor visul, şi* ***nimene*** *este cine să-l descopere* (Fc 41,24); ***nimene*** *din toate acestea nice un rău pătimeşte* (Iş rezum. cap.9); ***nimenea*** *din voi să nu iasă din uşa casei sale până dimineaţa* (Iş 12,22); ***Nimenea*** *nu ş-au văzut fratele său, nici s-au mişcat din locul unde era.* (Iş 10,23); ***nime***[199]: *nu te va putea opri să nu îngropi în mormântul lui mortul tău* (Fc 23,6), ***Nime*** *nu-i mărturie vorbei noastre, fără Dumnezeu, carele de faţă priveaşte* (Fc 31,50), *Şi căutând încoace şi încolo şi* ***nime*** *a fi aci văzând, lovind eghipteanu, l-au ascuns în năsip.* (Iş 2,12).

Pe lângă forma *nimic*, se întâlnesc în text *nimica, nimică, nemică*: *precum şi noi* ***nimic*** *dintre ale tale am atins* (Fc 26,29); *să nu piară* ***nimic*** *din ceale ce sânt a fiilor Israil* (Iş 9,4); ***Nimica*** *vreau!* (Fc 30,31); *Şi cercând tot cortul şi* ***nimica*** *aflând* (Fc 31,34); *iară din jigăniile fiilor Israil* ***nimica*** *au perit* (Iş 9,6); *Zioa dintâi va fi sfântă şi mare şi a şeaptea zi cu aceeaş prăznuire cinstită;* ***nimica*** *veţ lucra într-însele* (Iş 12,16); *Nici ascuns este ţie că, afară de trupuri şi de pământuri,* ***nimică*** *avem* (Fc 47,18); ***nimică*** *vearde n-au rămas în leamne şi în ierbile pământului în tot Eghiptul* (Iş 10,15); *macar că* ***nemică*** *n-au dus prădători* (Jd 5,19); *de* ***nemică*** *nu ni-i lipsă, fără de sălaş* (Jd 19,19); *Ceartă-mă, Doamne, însă întru judecată, şi nu întru iuţimea Ta, ca nu cumva* ***de nemica*** *să mă faci* (Ir 10,24). Precum se vede, textul reflectă aproape toate variantele pronumelui negativ invariabil, pe care vorbirea din zona de la nord de Mureş le cunoaşte şi astăzi[200].

Formele compuse se folosesc atât cu valoare pronominală, cât şi cu valoare adjectivală, flexiunea supletivă caracterizând formele întrebuinţate adjectival. Remarcăm în unele cazuri forma *nice* a adverbului din structură, dar varianta cu *-i* este mult mai bine reprezentată. De altfel, *nici* se folosea mai des chiar din a doua jumătate a secolului al XVII-lea[201]: *şi au depărtat musca de la Faraon şi de la slugile sale şi de la norodul lui; n-au rămas* ***nice una****.* (Iş 8,31); *şi, apucând lăcustele, le-au aruncat în Marea Roşie,* ***nici una*** *au rămas în toate hotarâle Eghiptului* (Iş 10,19); ***nici unul*** *au rămas dintr-înşii* (Fc 14,28); *numai bărbaţilor acestora* ***nice un*** *rău să le faceţi, că au întrat supt umbra streşinii meale* (Fc 19,8); *Tatăl nostru bătrân este şi* ***nici un*** *bărbat au rămas pre pământ carele să poată întra la noi, după obiceaiu a tot pământul* (Fc 19,31); ***Nici un*** *sâmn de săturare n-au dat* (Fc 41,21); *Păciuiţi sântem,* ***nici o*** *leşuire nu cugetăm!* (Fc 42,31); *au poruncit să iasă toţ afară şi* ***nici un*** *strein să nu fie de faţă când să vor cunoaşte împreună* (Fc 45,1); *nimene din toate acestea* ***nice un*** *rău pătimeşte* (Iş rezum. cap.9).

2.2.5. Numeralul

2.2.5.1. Numeralul cardinal. După modelul textului-sursă, numeralul cardinal *una* este folosit cu valoare de numeral ordinal: *Şi s-au făcut sară şi dimineaţă:* ***zi una****.* (Fc 1,5) – lat *factumque est vespere et mane* ***dies unus.*** Sintagma se regăseşte întocmai în B1688, în Ms.45[202] şi în B1795. În nota v) din traducerea lui Micu găsim şi explicaţia: *în limba jidovească nu să zice* ***întâiu, întâie****, ci în loc de a zice* ***întâiu*** *să zice* ***unul****, şi în loc de* ***întâie*** *să zice* ***una****, precum şi aici ar trebui să zicem* ***zioa întâie***[203] ***.*** În toate celelalte cazuri, când este vorba de zilele Facerii, se folosesc exclusiv numeralele ordinale. Se demonstrează încă o dată modul în care traducătorii vechi, indiferent de spaţiul etnolingvistic din care proveneau, păstrau sacralitatea textului iniţial.

Numeralul cardinal *mie* are pluralul *mii*: *Şi au purces fiii lui Israil din Rames în Socoth, mai* ***şasă sute de mii*** *de bărbaţ pedestri, afară de prunci* (Iş 12,37); *Şi făcând milă* ***spre mii*** *celor ce Mă iubăsc şi păzesc poruncile Meale* (Iş 20,6); *şi au tăiat în zioa aceaea ca* ***doaozăci şi trei de mii*** *de oameni* (Iş 32,28); *Şi s-au adus de la aceştia, carii au trecut la număr de doaozăci de ani şi mai în sus, din* ***şease sute şi trei de mii şi cinci sute cincizăci*** *de armaţi* (Iş 38,25); *Şi de aramă s-au adus talantumuri şeaptezăci şi* ***doao de mii şi patru sute de sicli*** (Iş 38,29).

De vreme ce forma de plural *mii* s-a generalizat, credem că întrebuinţarea, uneori, a formei de singular *mie* în sintagme care, semantic, reclamă pluralul trebuie pusă pe seama interpretării unilaterale a sensului acestui cuvânt. În versetul *Sora noastră eşti, creşte* ***în mie de mii*** *şi să stăpânească sământa ta porţile vrăjmaşilor săi* (Fc 24,60) – lat. *soror nostra es crescas* ***in mille milia****, mie* intră în alcătuirea unei sintagme care exprimă ideea de nedeterminare numerică. Aici traducătorul a urmat sensul de bază al cuvântului *mille* „o mie", ignorând faptul că acelaşi cuvânt, în forma de singular, dezvoltă şi un sens figurat „o infinitate", „nenumăraţi", „mii de..". Rămânând întru totul fidel modelului sintagmatic din limba latină, traducătorul nu adaugă nici măcar numeralul ***o*** lângă forma de singular (**o mie de mii*). Aici traducerea lui Samuil Micu are: *Sora noastră eşti, fă-te* ***întru mii de zeci de mii*** *şi să moştenească sământa ta cetăţile nepriiatinilor*[204]. Sintagma se

---

[199] Acesta fiind specific ariei nordice (Cf. I. Gheţie, BDRL, p.164).
[200] Pentru răspândirea acestor forme în limba veche şi în limba actuală, vezi I. Gheţie, BDRL, p.163 – 164.
[201] Cf. V. Arvinte, NORMELE (1688), p.XXXVIII.
[202] În Ms.4389, traducere după versiune slavonă, sintagma este *zioa dentăi* (vezi textul în MLD, I, p.167).
[203] *Biblia de la Blaj (1795)*, ediţia jubiliară, Roma, 2000.
[204] *Ibidem.*

întâlnește întocmai în B1688. Prin comparație, celelalte două traduceri din a doua jumătate a secolului al XVII-lea atestă un stadiu arhaic în întrebuințarea numeralului, deoarece încă se folosește cuvântul *întunearec* cu sensul „întuneric", dar și „zeci de mii", „număr foarte mare", un calc după vsl. *tĭma*: în Ms.45: „*Soru-noastră eşti, fă-te* ***întru mii de întunêrece*** *şi moştenească sămînţiia ta cetăţile nepriêtenilor*", iar în Ms.4389: „*Sor eşti noaoă, să fii* ***într-o mie de întunêrece*** *şi seminţiia ta să ia cetăţile vrăjmaşilor*"[205]. Evoluția de la o traducere la alta nu mai necesită comentarii.

Modelul este urmat întocmai și în versetul următor: *și au adus în el* [în altariul cel de aramă] ***mie*** *de jârtve* (2Par 1,6) – lat. *et obtulit in eo* ***mille*** *hostias.* –, unde *mie* exprimă de această dată sensul de bază, dar, la fel ca mai sus, se întrebuințează neînsoțit de numeralul ***o.*** Desigur că decodarea mesajului se face fără probleme, dar exprimarea nu este în spiritul limii române.

Formele etimologice *patrusprezece, șasesprezece, șasezeci* și toate cele în care intră ca element de compunere una dintre aceste forme sunt generale în textul celor zece cărți menționate[206]: *Și au trăit Iared ani* ***o sută şasăzeci şi doi*** *și au născut pre Enoh* (Fc 5,18), *Și au fos<t> toate zilele lui Iared ani* ***noao sute şasăzeci şi doi*** (Fc 5,20), *Deci în anul* ***al patrusprăzecele*** *au venit Hodorlahomor* (Fc 14,5), *Iosif, fiind de* ***şasăsprăzece*** *ani, păștea turma cu frații săi, încă prunc* (Fc 37,2), *și aceștia au născut Iacov:* ***şasăsprăzece*** *suflete* (Fc 46,18), *toate sufletele,* ***patrusprăzece*** (Fc 46,22). Am înregistrat în schimb, e adevărat, o dată, în *Cartea Facerii* (din același eșantion de zece cărți biblice), forma *doisprece*: *Că* ***doisprece*** *ani au fost slujit lui Hodorlahomor și în anul al treisprăzecele s-au lăsat de dănsul* (Fc 14,4). E posibil ca aici să fie un simplu fapt de grafie, mai cu seamă că în manuscris, în maculator găsim numeralul scris cu slovo-cifre, în timp ce în varianta „curată" cuvântul este scris deasupra unei ștersături, posibil de altă mână decât cea a copistului, când s-a intenționat corectarea textului[207]. Spațiul prea mic putea să-l oblige pe corector să reducă o silabă.

Topica numeralului în sintagmă cu substantivul este de cele mai multe ori substantiv + numeral, mai ales la numeralele de la *douăzeci* înainte. Întrebuințarea numeralului cu valoare adjectivală exclude, în astfel de cazuri, folosirea prepoziției *de*: *au despărțit din ceale care avea, daruri lui Isav, fratelui său,* (Fc 32,13)/ *Capre* ***doao sute****, țapi* ***doaozăci****, oi* ***doao sute*** *și berbeci* ***doaozăci****,* (Fc 32,14)/ *Cămile fătate cu mânzii săi* ***treizeci****, vaci* ***patruzăci*** *și tauri* ***doaozăci****, asini* ***doaozăci*** *și mânzii lor* ***zece****.* (Fc 32,15) – lat *separavit de his quae habebat munera Esau fratri suo/ capras* ***ducentas*** *hircos* ***viginti*** *oves* ***ducentas*** *arietes* ***viginti****/ camelos fetas cum pullis suis* ***triginta*** *vaccas* ***quadraginta*** *et tauros* ***viginti*** *asinas* ***viginti*** *et pullos earum* ***decem***; *Iară la întrarea pridvorului va fi șeatră* ***de coţ doaozăci*** (Iș 27,16) – lat. *in introitu vero atrii fiet tentorium* ***cubitorum viginti***. Topica este aceeași chiar în cazul sintagmelor cu numerale ce exprimă numere mai mici de *nouăsprezece*: *Iară feciorii lui Iosif, carii i s-au născut în pământul Eghiptului: suflete* ***doao*** (Fc 46,27) – lat. *filii autem Ioseph qui nati sunt ei in terra Aegypti* ***animae duae.*** După cum se vede în aceste exemple, topica modelului[208] este decisivă în organizarea sintagmei cuprinzând numeralul cu valoare adjectivală.

Nu întotdeauna însă, o astfel de topică trebuie pusă pe seama originalului, de vreme ce, în următoarele contexte, topica originalului este diferită de cea pentru care a optat traducătorul: *Și au fost toate zilele lui Sith* ***ani noao sute doisprăzece****; și au murit* (Fc 5,8) – lat. *et facti sunt omnes dies Seth* ***nongentorum duodecim annorum*** *et mortuus est; Iară Mesa, împăratul lui Moav, hrănea dobitoace multe și plătea împăratului Israil* ***miei o sută de mii*** *și* ***berbeci o sută de mii****, cu lânile sale.* (4 Împ 3,4) – lat. ***centum milia agnorum*** *et* ***centum milia arietum***; *După a căruia naștere au trăit* ***ani opt sute cincisprezeace*** *și au născut feciori și fete* (Fc 5,10) – lat. *post cuius ortum vixit* ***octigentis quindecim annis*** *et genuit filios et filias*; *Și au trăit Nahor* ***ani doaozeci şi noao*** *și au născut pre Thari* (Fc 11,24) – lat. *vixit autem Nahor* ***viginti novem annis*** *et genuit Thare*, ceea ce înseamnă că sintagma astfel alcătuită se încetățenise în traducerile românești.

Când numeralul exprimă numere mai mici, topica este, în general, cea firească: *Îndoindu-să el, l-au apucat de mână, și pre muiarea lui și* ***doao featele lui****, pentru că Domnul îl cruța pre el* (Fc 19,16) – lat. *dissimulante illo adprehenderunt manum eius et manum uxoris ac* ***duarum filiarum eius*** *eo quod parceret Dominus illi*; *Și s-au suit Lot din Sigor și au rămas în munte și* ***doao feate a lui*** *cu dânsul (că s-au temut a rămânea în Sigor) și au rămas în peșteră el și* ***doao feate a lui*** *cu dânsul.* (Fc 19,30) – lat. *ascenditque Loth de Segor et mansit in monte* ***duae*** *quoque* ***filiae eius*** *cum eo timuerat enim manere in Segor et mansit in speclunca ipse et* ***duae filiae eius***; *Și au zămislit* ***doao fete a lui Lot*** *din tatâl său* (Fc 19,36) – lat. *conceperunt ergo duae filiae Loth de patre suo*; *Și din Asineth, de la Faraon dată-i muiare,* ***mai înainte de şapte anii*** *foameții,* ***doi fii*** *dobândește* (Fc rezum. cap.41). Aceste structuri au caracter oarecum artificial: pe de o parte, substantivul însoțit de numeral cardinal nu se articulează cu articol hotărât, iar, pe de altă parte, numai în anumite situații se poate folosi nearticulat. Nevoia de articulare, acolo unde structura sintagmatică refuză articolul hotărât sau substantivul nearticulat, a condus la selectarea articolului demonstrativ și la impunerea structurilor de tipul: **cele două fete, *cei șapte ani.*

Sintagma alcătuită din *numeral* (exprimând numere mai mari de douăzeci) + *prepoziție* + *substantiv* se realizează, așa cum o demonstrează exemple de felul: *Și au fost ploaie pre pământ* ***patruzeci de zile*** *și* ***patruzeci de nopți****.* (Fc 7,12); *Și au ținut apele pământul* ***o sută şi cincizeci de zile****.* (Fc 7,24); *Iată,* ***o mie de arginţ*** *am dat fratelui tău* (Fc 20,16), *Domnul mieu, ascultă-mă: pământul carele poftești* ***patru sute de sicle*** *de argint plătește* (Fc 23,15), față de structura din versetul imediat următor*: Carea auzind Avraam, au pus banii carii au poftit Efron, auzind feciorii lui Heth,* ***sicle de argint patru sute****, bani aleși curători.* (Fc 23,16). Prezența celor două tipuri structuri în versete succesive este o dovadă a coexistenței acestor structuri.

Necesitatea de a folosi prepoziția *de* în cadrul unei astfel de sintagme o conștientizau în suficientă măsură traducătorii, de vreme ce găsim și structuri cărora le putem atribui calificativul „hipercorecte", așa cum este cazul celei de mai jos. Aici, poate, lipsa de exercițiu în întrebuințarea numeralelor care exprimă numere așa de mari îl determină pe traducător să

---

[205] MLD, I, p.231.

[206] Fc, Iș, 2Lg, Jos, Jd, 1Sm, 2Sm, Iov, Ir, Tng.

[207] Nedusă însă la capăt, deoarece corecturi făcute sistematic sunt numai în *Cartea Facerii*.

[208] Pe seama respectării topicii din limba greacă punea V. Arvinte organizarea unor astfel de sintagme: „Reproducerea servilă a textului grecesc este prezentă și în poziția numeralelor , de la *doi* înainte , după substantiv (...)" (S.T.L.NM., p.7).

folosească hipercorect prepoziția, alături de conjuncția *și*: *Și s-au adus de la aceștia, carii au trecut la număr de doaozăci de ani și mai în sus, din* ***șease sute și trei de mii și cinci sute cincizăci***[209] *de armați* (Iș 38,25). Un exemplu similar de întrebuințare a celor două elemente joncționale în cadrul numeralelor cu structură complexă găsim în următorul context: *Și de aramă s-au adus talantumuri șeaptezăci și* ***doao de mii și patru sute***[210] *de sicli* (Iș 38,29). Dificultatea în care era pus traducătorul când trebuia să găsească formula optimă pentru astfel de numerale complexe rezultă și din versetul următor: *Și au numărat Solomon toți oamenii veniți carii era în pământul lui Israil, după numărarea carea o au numărat David, tatăl lui, și s-au aflat* ***o sută și cinzeaci de mii și trei mii și șase sute***. (2Par 2,17) – lat. *et inventi sunt centum quinquaginta milia et tria milia sescenti.*

La numeralele compuse cu *mie*, problemele ar putea veni și din altă direcție: încadrarea acestui cuvânt la clasa numeralului sau la clasa substantivului. Credem că aceasta ar putea fi cauza realizării unor structuri cu totul nefirești în limba română, acolo unde soluția traducătorului nu poate fi pusă exclusiv pe seama fidelității față de model: *Și au ucis împăratul Solomon junghieri de boi* ***mii doaozeaci și doao***, *de berbeci* ***mii o sută doaozeaci***. (2Par 7,5) – lat. *boum* ***viginti duo milia*** *arietum* ***centum viginti milia***; *Și întrând Avie la războiu și având buni ostași și de cei aleși* ***mii patruzeaci***, *iară Ierovoam dimprotivă au gătit oaste* ***de mii optsprăzeace*** *de bărbați, carii și aceaia era aleși și la războiu tari.* (2Par 13,3) – lat. *electorum* ***quadringenta milia***; *aciem* ***octigenta milia*** *virorum*; *Și au avut Asa în oastea sa din cei ce purta paveze și sulițe, din Iiuda* ***mii trei sute***, *iară din Veniamin de cei păvăzați și de săgetători* ***mii doao sute opt***, *toți aceștia bărbați tari* (2Par 14,8) – lat. *de Iuda* ***trecenta milia***; *scutariorum et sagittariorum* ***ducenta octoginta milia***.

Sensul de genitiv se mai exprimă, ca și în limba actuală, prin prepoziția *a* + numeral cardinal + substantiv în forma de nominativ-acuzativ: *pentru pierdere* ***a doao luminări*** *să iau o izbândă* (Jd. 16,28), în timp ce sensul de dativ se exprimă cu prepoziția *la*: *Carea văzind Ham, tatăl lui Hanaan, adecă rușinea tâtânea-său a fi golit, au vestit* ***la doi frați*** *ai săi, afară* (Fc 9,22); *A nu sluji* ***la doi domni***. (Mt rezum. cap.6); *Nime nu poate slugi* ***la doi domni***, *că au pre unul va urî și pre altul va iubi, au pre unul va suferi și pre altul va urgisi.* (Mt 6,24), structura nefiind cu nimic diferită de vorbirea populară de astăzi.

Discuția de mai sus, în legătură cu sintagma în care intră un numeral cardinal, și exemplele excerptate din textul de la 1760 demonstrează că topica nu este încă fixată în cadrul unei asemenea sintagme. Uneori traducătorii urmau modelul originalului după care traduceau, dar, în mod cert, și tradiția de mai bine de două secole și jumătate a limbii literare scrise își spunea cuvântul în folosirea numeralului.

2.2.5.1.1. Aproximarea numerică se exprimă în mod obișnuit prin structuri pe care le întrebuințăm și astăzi: *Și, ieșind duhurile ceale necurate, au întrat în porci și, cu repejune mare, turma s-au aruncat în mare,* ***ca la doao mii***, *și s-au înecat în mare.* (Mc 5,13); *Iară cei ce mâncasă era* ***ca la patru mii***. *Și i-au slobozit.* (Mc 8,9); *Și au zis Isus: „Faceți oamenii să șază!" Și era iarbă multă într-acel loc. Și au șezut bărbați, cu numărul* ***ca la cinci mii***. (In 6,10); *Și vânslând* ***ca la vro doaozeci și cinci au treizeci*** *de stadii, au văzut pre Isus umblând pre mare și apropiindu-să de corabie și s-au temut.* (In 6,19); *Și au făcut fiii Levi după cuvântul lui Moisi și au tăiat în zioa aceaea* ***ca doaozăci și trei de mii*** *de oameni* (Iș 32,28). Aproximare numerică se exprimă și prin sintagma subliniată din versetul: *Sora noastră ești, crește* ***în mie de mii*** *și să stăpânească sămânța ta porțile vrăjmașilor săi* (Fc 24,60) – pentru care vezi discuția de sub **2.2.5.1.** Rezultată ca urmare a echivalării adverbului lat. *fermē* „cam", „aproape" prin adverbul românesc *mai*[211] este structura subliniată, nereperabilă astăzi în vorbire, din versetul: *Și au purces fiii lui Israil din Rames în Socoth,* ***mai șasă sute de mii*** *de bărbați pedestri, afară de prunci.* (Iș 12,37) – cf. lat. ***sescenta ferme milia*** *peditum virorum absque parvulis.*

2.2.5.2. Numeralul ordinal. Aspectul cel mai semnificativ prin frecvență este în legătură cu circulația amestecată a formelor de masculin având în structură *-lea* sau *-le*. Ținând seama de modul în care s-a desfășurat procesul de formare la numeralele ordinale românești[212], este clar că în formele fără deicticul *-a* avem a face cu reflexul rostirii regionale a diftongului [*-ea*] neaccentuat ca [*-e*] deschis[213]. Circulația amestecată a formelor o ilustrăm cu o serie de exemple în care se păstrează ***-lea***: *iară pre Liia și pre feciorii ei în locul* ***al doilea*** (Fc 33,2); *în anul* ***al patrulea*** *a lui Ioachim* (Ir 25,1; 36,1; 45,1);); *De la anul* ***al triisprăzeacelea*** *a lui Iosie, fiiul lui Ammon, împăratului Iudei, până la zioa aceasta, acesta e* ***al doaozeaci și triilea*** *an* (Ir 25,3); *în* ***al patrulea*** *an al* ***lu Ioachim*** (Ir 46,2); *Cuvântul ce au fost de la Domnul către Ieremie în anul* ***al zeacelea*** *a lui Sedechie, împăratul Iudii; acela e anul* ***al unsprăzeacelea*** *a lui Navohodonzor.* (Ir 32,1); *Iară în anul* ***al unsprăzeacelea*** *a lui Sedechie, în luna a patra, în a cincea a lunii, s-au deschis cetatea* (Ir 39,2); *Și au fost cetatea conocită până la anul împăratului Sedechie* ***al unsprăzeacelea*** (Ir 52,5); *Așijderea ale stâlpului* ***al doilea*** *și poamele grănate* (Ir 52,22); *Și au luat voievodul oastei pre Saraia, întâiul preot, și Sofonie, preotul* ***al doilea***, *și trii păzitori pridvorului* (Ir 52,24) sau se reduce la

---

[209] Că și alți traducători români, înainte și după 1760, s-au aflat aici în aceeași dificultate rezultă din compararea mai multor versiuni: *Tot acela mergea la număr carele era de doaozeci de ani și mai sus, la* ***șease sute și trei de mii și cinci sute cincizeci*** – în traducerea lui Samuil Micu (*Biblia de la Blaj (1795)*, ediția jubiliară, Roma, 2000); *Tot cela ce mergea la socoteală den 20 de ani și în sus,* ***la 6 sute de mii și 3 mii și 5 sute și 50*** – în B1688 (în MLD, II, p.195). Ms.45 (***la 603 550***) și Ms.4389 (unde se schimbă modul de a exprima aproximarea numerică și valoarea exprimată: ***spre 663 550***) nu prezintă interes, de vreme ce numeralele nu sunt redate prin cuvinte.

[210] A fost mai greu să delimităm în interiorul structurii subliniate din acest verset: *Și de aramă s-au adus* ***talantumuri șeaptezăci și doao de mii și patru sute de sicli*** – lat. *aeris quoque oblata sunt* ***talenta septuaginta duo milia et quadringenti supra sicli***, mai cu seamă că alte versiuni în limba română aduc interpretări diferite: în Ms.45, în B1688 și la Micu: **370 de talanți și 2400 de sicli**! În Ms.4389: **50 de talanț și 2 400 de sicle**. În orice caz însă, a doua valoare exprimată este aceeași în toate aceste traduceri.

[211] Precizăm că *mai* este singurul echivalent dat pentru adverbul latinesc *fermē* la Grigore Maior, *ILV/ Lexicon*, I.

[212] Este îndeobște acceptat faptul că seria numeralelor ordinale în limba română s-a format din numeralul cardinal la care s-a adăugat inițial articolul hotărât enclitic și mai târziu articolul posesiv. La început, numeralele cu tema în consoană au păstrat articolul în forma *-l(u)*, în vreme ce numeralele cu tema în *-e* sau în *-i* au avut articolul în forma *-le*. Ulterior, articolul în forma *-le* s-a generalizat la toate numeralele ordinale masculine și apoi s-a adăugat *-a*. După crearea numeralului ordinal în forma cu *-lea* la masculin și cu *–a* la feminin s-a adăugat, în momentul în care articolul enclitic își pierduse funcția de articol și rămăsese simplu element de structură, articolul posesiv (*al, a*). (Vezi G. Ivănescu, *Istoria limbii române*, Iași, 1980, p.224–225).

[213] Textul provine dintr-o arie lingvistică cu [*-ea*] redus la [*-e*] (Vezi I. Gheție, BDRL, p.165).

-le: *Şi numele râului* ***al doile****, Gheon* (Fc 2,13); ***al doile*** *an după potop* (Fc 11,10); *pre cel dintâi şi apoi* ***pre al doile*** *cu Thamar i-au împreunat* (Fc rezum. cap.38); *Şi au venit* ***al doile*** *an* (Fc 47,18); *În anul* ***al patrusprăzeacele*** *a împăratului Ezéhie s-au suit Senaheriv, împăratul asiriilor, la toate cetăţile Iiudei ceale zidite şi le-au prins.* (4 Împ 18,13); *în* ***al triisprăzeacele*** *an al împărăţiii lui* (Ir 1,2). Uneori cele două tipuri de forme coexistă în cadrul aceluiaşi verset: *Aşijderea au dat porunci* ***al doilea*** *şi* ***al triile*** *şi tuturor carii pe trecea tur meale* (Fc 32,19); *Şi numele râului* ***al triilea****, Tigris* [...] *Iară râul* ***al patrule****, acesta iaste Efrath.* (Fc 2,14), fapt care evidenţiază în şi mai mare măsură circulaţia amestecată a formelor.

De regulă, numeralele ordinale se formează şi astăzi de la numerale cardinale care exprimă numere mici. Numeralele prea complexe le creau probleme traducătorilor, rezultatul constituindu-l structurile incomplete de tipul: *Şi au fost în anul* ***al patru sute şi optzăci*** *ieşirii fiilor lui Israil din Eghipt* (3Împ 6,1); *Şi năvălind Zamvri, l-au lovit şi l-au ucis, în anul* ***al doaozeaci şi şeapte*** *a lui Asa, împăratului Iiudei, şi au împărăţit pentru el.* (3Împ 16,10); *În anul* ***al cinzeci şi doi*** *a lui Azarie, împăratului Iiuda, au împărăţit Fachee, fiiul lui Romelie, preste Israil, în Samaria, doaozeci de ani.* (4 Împ 15,27); *Iară în anul* ***al treizeaci şi şase*** *al împărăţiii lui* (2Par 16,1); *Bolnăvitu-s-au şi Asa, în anul* ***al treizeaci şi noao*** *a împărăţiii sale, de durearea picioarelor foarte cumplită* (2Par 16,12); *Şi au adormit cu părinţii săi; şi au murit în anul împărăţiii sale* ***al patruzeaci şi unul*** (2Par 16,13). Numai accidental poate apărea structura incompletă în cazul unor numerale ce exprimă numere mici: *În anul* ***al doisprăzeace*** *a lui Ahaz, împăratului Iiudii, au împărăţit Osie, fiiul Eli, în Samaria, preste Israil, noao ani.* (4 Împ 17,1).

Încercarea de a aplica numeralului ordinal regulile flexiunii prin analogie cu flexiunea substantivului articulat cu articolul hotărât enclitic conduce la următoarea formă: *până la plinirea* ***a unsprăzeacelui an*** *a lui Sedechie* (Ir 1,3), o formă absolut artificială, care demonstrează însă modul ingenios în care traducătorul a reuşit să exprime aici sensul cazual de genitiv. Alteori se exprimă sensul de plural, de astă dată prin forma articolului posesiv din structură: *Toţi carii s-au numărat în taberile lui Efrem, mii o sută opt şi o sută prin gloatele sale,* ***ai treile*** *vor purcede* (Nm 2,24).

Dacă adăugăm la situaţiile discutate până acum şi cazul unui numeral ordinal din structura căruia lipseşte articolul posesiv: *Iară Ioram, fiiul lui Ahav, au împărăţit preste Israil în Samaria la anul* ***optsprăzeacealea*** *al lui Iosafat, împăratul Iiudei.* (4 Împ 3,1) – deşi ar putea fi vorba aici despre o omisiune exclusiv de ordin grafic –, credem că am semnalat cele mai importante aspecte reperabile la nivelul acestui text, cu privire la seria numeralelor ordinale create pe terenul limbii române.

În capul seriei numeralelor ordinale este *întâi*, în forma simplă, dar şi compus, având în structură prepoziţia *de + întâi*, invariabil sau variabil după gen, cu întrebuinţare substantivală, adjectivală sau adverbială: *în zioa* ***dintâi*** *a lunii* (Fc 8,5); *Deci în anul şasă sute unul, în luna* ***dintâi****, în zioa* ***dintâi*** *a lunii, au scăzut apele de pre pământ* (Fc 8,13); *cel mai mare vinde celui mai mic naşterea* ***dintâi*** (Fc rezum. cap.25); *„Iată, moriu! ce-m va folosi mie naşterea* ***dintâie****?”* (Fc 25,32); *şi i-au vândut naşterea* ***dintâiu*** (Fc 25,33). În cazul acestui numeral sensurile gramaticale de gen, număr caz se exprimă frecvent cu ajutorul articolului demonstrativ, pe care nu-l întâlnim când e vorba de alte numerale: *„Vinde-m naşterea ta* ***cea dintâi****!”* (Fc 25,31); *naşterea mea* ***cea dintâiu*** *mai nainte o au luat* (Fc 27,36); *Şi aşa, dobândind dorita nuntă, au mai iubit pre a doua decât* ***pre cea dintâi*** (Fc 29,30); *Şi au poruncit* ***celui dintâi*** (Fc 32,17); *şi te va întoarce în treapta* ***dintâi*** (Fc 40,13); *Îmbucând toată frumseaţea* ***celor dintâi*** (Fc 41,7).

Forma simplă cunoaşte, de asemenea, o largă circulaţie în acest text[214], mai cu seamă în sintagma *întâi(iul) născut* „cel mai mare dintre fii”, dar şi, mai ales la plural, „primii miei, iezi etc. fătaţi într-o turmă”, după cum *dintâi (dintâie/dintâiu/ dintăia)* intră în sintagma *naşterea (cea) dintâi*, cu sensul „dreptul primului născut” (în Fc rezum. cap.25; 25,31, 32, 33, 34; 27,36). Deşi are posibilitatea să exprime categoriile de gen număr şi caz în mod sintetic: *întâiu****l*** *născut* (Fc 35,23; 46,8); *întâiu****lui*** *născut* (Fc 36,15; 38,6), forma simplă este uneori precedată de articol demonstrativ care-i asigură flexiunea: ***celui*** *întâi născut* (Fc 41,51); ***cei*** *întâi născuţ* (Fc 43,33).

2.2.5.3. Alte numerale. Toate tipurile de numerale se regăsesc în textul pe care îl analizăm. Dintre **numeralele colective** sunt bine reprezentate formele *amândoi, amândoao*: *Şi era* ***amândoi*** *goli, Adam adecă şi muiare lui şi nu să ruşina* (Fc 2,25); *Şi era* ***amândoi*** *bătrâni şi vechi de zile* (Fc 18,11); *şi au lovit* ***amândoi*** *legătură de pace* (Fc 21,27); *Carele luând toate acestea, le-au împărţit pre mijloc şi* ***amândoao*** *părţile împrotiva sa cu partea dinlontru le-au pus* (Fc 15,10); *cu* ***amândoao*** *fetele, neştiind, s-au amestecat* (Fc rezum. cap.19); având la genitiv-dativ *amânduror*: *Şi s-au deschis ochii* ***amânduror*** (Fc 3,7); *Şi întrând Lavan în cortul lui Iacov şi al Liei şi* ***amânduror*** *slujnicelor, n-au aflat* (Fc 31,33); *Şi au despărţit pre feciorii Liei şi Rahil şi* ***amânduror*** *slujnicelor* (Fc 33,1); *Isav, cu muierile şi pruncii, de la fratele său, Iacov, pentru multă foarte* ***amânduror*** *blagă, să desparte* (Fc rezum. cap.36).

Numeralul multiplicativ este prezent prin forme precum: *îndoit, împătrat, însutit*: *cu bani* ***îndoiţ*** (Fc rezum. cap.43); *Şi bani* ***îndoiţ*** *duceţ cu voi* (Fc 43,12); *Luat-au, dară, bărbaţii daruri şi bani* ***îndoiţ*** *şi pre Veniamin şi s-au pogorât în Eghipt* (Fc 43,15); *Şi voiu răsplăti întâi* ***îndoitele*** *nedreptăţi şi păcatele lor* (Ir 16,18); *adă preste dânşii zi de năcazu şi cu* ***îndoită*** *zdrobire îi zdrobeaşte!* (Ir 17,18); *Oaia o va întoarce* ***împătrată****, pentru că au făcut aceasta şi n-au îngăduit* (2Sm 12,6); *Şi au sămănat Isaac în pământul acela şi au aflat într-acela an* ***însutit*** (Fc 26,12).

Pentru **numeralul distributiv** am înregistrat structura cu *câte + numeral cardinal*: *Şi din toate jiviniile a tot trupul* ***câte doao*** *vei băga în corabie* (Fc 6,19); ***câte doao*** *din toate or întra cu tine, ca să poată trăi* (Fc 6,20); *Au întrat la Noe în corabie,* ***câte doao, câte doao*** *din tot trupul în carele era duhul vieţii* (Fc 7,15); *Şi fieştecăruia au poruncit să li să aducă* ***câte doao*** *veşminte* (Fc 45,22); *Amândoo căpetealele stâlpilor era vărsate,* ***câte şeapte*** *rânduri de mrejuţe într-un căpetel şi* ***câte şeapte*** *mrejuţe într-alt căpetel.* (3Împ 7,17); *Că, ucigând Iezavel prorocii Domnului, au luat el o sută de proroci şi i-au ascuns* ***câte cincizeaci*** *şi* ***câte cincizeaci*** *în peştere şi i-au hrănit cu pâne şi apă.* (3Împ 18,4); *că am ascuns din prorocii Domnului o sută de băr baţi* ***câte cinzeaci*** *şi* ***câte cinzeaci*** *în peşteri şi i-am păscut cu pâne şi apă* (3Împ 18,13).

La **numeralul adverbial**, subliniem prezenţa structurii cu numeral cardinal + substantivul *ori*: ***De şapte ori*** *răsplătire să va da pentru Cain, iară pentru Lameh* ***de şaptezeci de ori*** *câtea şapte* (Fc 4,24), ***De trei ori*** *în fieştecare an veţ prăznui Mie*

---

[214] Vezi formele înregistrate în *Indice.*

sărbători (Iş 23,14); ***De trei ori*** *în an să va arăta toată partea bărbătească a ta înaintea Domnului, Dumnezeului tău* (Iş 23,17); *Hiachint şi urşinic şi coc* ***de doao ori*** *întins şi visom* (Iş 25,4); *Iară cortul aşa-l vei face: zeace păretari de vison răsucit şi hiachinth şi de urşinic şi de co cu* ***de doao ori*** *întins* (Iş 26,1); *Face-vei şi zaveasă de hiachinth şi de porfiră şi coc* ***de doao ori*** *întins şi de vison răsucit* (Iş 26,31). O altă structură prin care se exprimă sensul iterativ este alcătuită din numeralul ordinal + substantivul *oară*, acesta fiind uneori în elipsă: *Şi au chemat îngerul Domnului pre Avraam* ***a doao oară*** *din ceriu* (Fc 22,15); *Iară ce ai văzut* ***a doao****, de acelaş lucru fiind visul, sămn de întărire este* (Fc 41,32); *De n-ar fi mijlocit apestirea şi* ***a doaoa*** *am fi venit* (Fc 43,10); *De va înceta, va spăla cu apă ceale curate,* ***a doao oară****, şi curate vor fi* (Pr 13,58).

Cartea preoţiii ne oferă un număr foarte mare de exemple pentru **numeralul fracţionar**, reprezentat cel mai frecvent de structuri complexe alcătuite din *numeral ordinal + substantivul* ***parte***: *De nu va putea mâna lui a aduce doi turturi sau doi pui de porumb, va aduce pentru păcatul său făină,* ***a zeacea parte*** *efi* (Pr 5,11); *şi* ***a cincea parte*** *o va pune deasupra* (Pr 5,16); *şi încă şi* ***a cincea parte*** *[va întoarce] stăpânului căruia au făcut pagubă* (Pr 6,5); ***A zeace parte*** *efi vor aduce din făină în jirtfă veacinică* (Pr 6,20); *din uleiu* ***a şeasea parte*** *[va lua]* (Pr 14,10); *din unt de lemn* ***a şeasea parte*** *[va lua]* (Pr 14,12); *Şi din* ***a şeasa parte*** *a untului de lemn va turna în stânga sa* (Pr 14,15); *pentru greşală va lua un miel spre aducere, să să roage pentru el preotul, şi* ***a zecea parte*** *de făină stropite cu unt de lemn spre jirtfirea, şi din untdelemn* ***a şasa parte*** (Pr 14,21); *Carele luând mielul pentru greşală şi* ***a şeasea parte*** *din untul-de-lemn, le va rădica împreună* (Pr 14,24); *Cine va mânca din ceale sfinţite prin neştiinţă, va adaoge* ***a cincea parte*** *cu ceaea ce au mâncat şi o va da preotului la jârtfealnic* (Pr 22,14); *şi gustarea vinului,* ***a patra parte*** *de hin* (Pr 23,13); *va da preste biciulat* ***a cincea parte*** (Pr 27,13); *va da preste biciuluit* ***a cincea parte*** (Pr 27,15); *va întoarce* ***a cincea partea*** *banilor ce s-au biciuluit* (Pr 27,19); *şi va da* ***a cincea parte*** *a preţului* (Pr 27,27); *Iară cine va vrea a răscumpăra zăciuirile sale va adaoge* ***a cincea parte*** *a lor* (Pr 27,31).

2.2.6. Verbul[215]

Clasă flexionară stabilă, verbul prezintă şi la nivelul acestui text câteva aspecte caracteristice vechii române literare şi unele particularităţi de flexiune datorate înscrierii textului în aria dialectală situată la nord de Mureş.

2.2.6.1. Conjugarea. Verbul *a adaoge* (< lat. **adaugere*) se încadrează în continuare la conjugarea a III[216]: *şi* ***veţi adaoge*** (Fc 32,20); *şi el* ***să va adaoge*** *dindărăpt* (Fc 49,19); *Pentru aceaea* ***să adaoge*** *a triia, muşiţăle, şi a patra, muştele* (Iş rezum. cap.8); *Pentru aceaea* ***să adaoge*** *a nooa, desimea întunereculuí* (Iş rezum. cap.10); *Bogatul* ***nu va adaoge*** *la giumătate de siclă, şi săracul nimic va scădea* (Iş 30,15); ***Nu veţ adaoge*** *la cuvântul care grăiesc voao, nice veţ lua dintr-însul* (2Lg 4,2); *Ce-ţi poruncesc, aceasta numai fă Domnului,* ***nici adaoge*** *ceva, nici scădea* (2Lg 12,32); *Şi va ţinea cel drept calea sa, şi cel cu mâni curate* ***va adaoge*** *tărie* (Iov 17,9).

Din lat. *curro, -ĕre* a rezultat verbul *a cure*, trecut frecvent la conjugarea I în forma *a cura*. În această perioadă se creează şi forma analogică cu *g*, după *a merge*, ceea ce favorizează circulaţia ambelor forme, predominante fiind însă formele analogice: *în pământul care* ***cură*** *lapte şi miere* (Iş 3,8), *pământul ce* ***cură*** *lapte şi miiare* (2Lg 6,3), *care* ***cură*** *lapte şi miere* (2Lg 11,9), *pământul ce* ***cură*** *lapte şi miere* (2Lg 26,9, 15), *Şi au întrat norodul în codru şi s-au arătat* ***curând*** *miere* (1Sm 14,26) etc., dar: *la pământul ce* ***curge*** *lapte şi miere* (Iş 3,17; 33,3), *pământul ce* ***curge*** *lapte şi miere* (Iş 13,5), *Stătut-au apa* ***curgând****, adunatu-s-au adâncurile în mijlocul mării* (Iş 15,8), *Muntele, căzând,* ***curge****, şi piatra să mută din locul său* (Iov 14,18), *Care din nori* ***curg*** (Iov 36,28), *Şi are nădejde că* ***curge*** *Iordanul în gura lui* (Iov 40,18), ***vor curge*** *şi vor peri* (2Lg 28,40), ***să curgă*** *ca rooa vorba mea* (2Lg 32,2), ***curge-va*** *desfătat din Vasan* (2Lg 33,22). Inovaţia este prezentă şi în derivatele acestui verb: *şi Domnul au dat tuneturi şi grindine şi fulgere* ***curgătoare*** *preste pământ* (Iş 9,23), *praznicul când să adună toate în* ***curgerea*** *anului* (Iş 34,22), alături de cele ale formei etimologice: *Carea auzind Avraam, au pus banii carii au poftit Efron, auzind feciorii lui Heth, sicle de argint patru sute, bani aleşi* ***curători*** (Fc 23,16).

Rămân la conjugarea a II-a următoarele verbe: *a plăcea* (< lat. *placĕo, -ēre*), *a rămânea* (< lat. *remaneō, -ēre*), *a tăcea* (< lat. *tacĕo, -ēre*), *a ţinea* (< lat. *teneō, -ēre*), *a umplea* (< lat. implĕo, -ēre). *A plăcea*, încadrat uneori astăzi, incorect, la conjugarea a III-a, are numai forme de conjugarea a II-a: *precum vă* ***va plăcea*** (Fc 19,8); *oriunde îţ* ***va plăcea****, lăcuiaşte!* (Fc 20,15); *De nu* ***va plăcea*** *ochilor domnului său* (Iş 21,8); *şi nu Mă voi îndura întru carele bine-M* ***va plăcea*** (Iş 33,19); *Şi vei cumpăra dintr-aceiaş bani orice-ţi* ***va plăcea*** (2Lg 14,26); *Lăcui-va cu tine în locul care-i* ***va plăcea*** (2Lg 23,16); *mâncă struguri cât îţ* ***va plăcea*** (2Lg 23,24).

Exclusiv la conjugarea a II-a se încadrează şi verbul *a rămânea*: ***Nu va rămânea*** *Duhul Mieu în om în veac, că trup este* (Fc 6,3); *Nicidecum, ce în uliţă* ***vom rămânea*** (Fc 19,2); *că s-au temut* ***a rămânea*** *în Sigor* (Fc 19,30); ***Rămânea-voi*** *dară robul tău pentru prunc în slujba domnul mieu* (Fc 44,33); *şi* ***veţi rămânea*** *puţâni în neamuri la care vă va duce Domnul* (2Lg 4,27); *şi* ***nu va rămânea*** *din cărnurile cealui ce s-au jârtvit sara* (2Lg 16,4); ***Nu va rămânea*** *trupul lui în lemn, ci într-aceea zi să va îngropa* (2Lg 21,23); *orice* ***va rămânea*** *în pomi nu te vei întoarce să le culegi* (2Lg 24,20); *Şi* ***veţ rămânea*** *puţini cu numărul carii întâi eraţi ca stelele ceriului cu mulţimea* (2Lg 28,62); *au* ***vei rămânea*** *până în sfârşit?* (Ir 3,5); *amânânţându-le greale reale de* ***vor rămânea*** *în răotăţi* (Ir rezum. cap.4); *ca un călătoriu ce abate* ***a rămânea*** (Ir 14,8); *şi numai aceia* ***vor rămânea*** *carii vor fugi la haldei* (Ir rezum. cap.21). Sunt însă forme a căror încadrare la conjugarea a II-a sau la conjugarea a III-a se poate face numai în funcţie de accentul fonetic al cuvântului. În transcriere nu s-a notat accentul, prin urmare posibiliatea de a verifica locul accentului la formele susceptibile de a fi încadrate la o conjugare sau la alta este limitată. În *Cartea Facerii* am înregistrat o singură formă în care accentul poate distinge între o conjugare şi cealaltă: *Rogu-mă, domnilor, abateţi-vă la casa slujii voastre şi* ***rămâneţ*** *acolo* (Fc 19,2). Accentuată pe ultima silabă, aşa cum am putut constata analizând manuscrisul, această formă aparţine conjugării a II-a[217].

---

[215] Pentru toate verbele discutate aici şi, desigur, pentru multe altele care nu intră în discuţia noastră, se pot urmări paradigmele flexionare în *Indice*.

[216] Cu această formă îl vom întâlni încă în secolul al XIX-lea, cu deosebire în scrierile lui A. Pumnul, I.G. Sbiera.

[217] Analizată numai din perspectiva grafiei, această formă va fi încadrată însă la conjugarea a III-a. Este şi motivul pentru care considerăm că grafia a putut avea un anumit rol în trecerea verbelor de acest tip la conjugarea a III-a.

Formele flexionare ale verbului *a tăcea* atestă exclusiv încadrarea la conjugarea a II-a: *Domnul va oşti pentru voi, şi voi* ***veţi tăcea*** (Iş 14,14); *deacă* ***vor tăcea*** *povăţuitorii oastei şi vor sfârşi de-a grăi* (2Lg 20,9); *Până când* ***tăceţi*** *şi nu aduceţi îndărăpt împăratul?* (2Sm 19,10); ***nu voiu tăcea*** (Ir 4,19); ***să tăcem*** *acolo* (Ir 8,14); *ne-au făcut* ***a tăcea*** (Ir 8,14); *Tăcând dară* ***vei tăcea*** *şi va urma după tine sabia* (Ir 48,2); *Toţi bărbaţii ostaşi* ***vor tăcea*** *în zioa aceaea* (Ir 49,26); ***Să nu tăceţi*** *preste nedreptatea ei* (Ir 51,6).

Şi în cazul unor forme flexionare ale verbului *a ţinea* analiza trebuie extinsă la nivel suprasegmental. Aceeaşi formă flexionară, în funcţie de accent, poate veni de la *a ţine* sau de la *a ţinea*. Dacă formele subliniate din contextele următoare nu pun probleme de acest fel: *şi mă vor ucide şi pre tine te* ***vor ţinea*** (Fc 12,12); *Umple sacii lor de grâu cât pot* ***ţinea*** *şi pune banii fieştecărora în vărful sacului* (Fc 44,1), în alte situaţii, omografia nu se poate rezolva decât dacă avem posibilitatea să stabilim locul accentului în cuvânt: *De vei merge spre stânga, eu* ***oi ţine*** *dreapta* (Fc 13,9); *Vino să-l îmbătăm cu vin şi să durmim cu dânsul,* ***să ţinem*** *din tatăl nostru sământa* (Fc 19,32); *Să-i dăm lui vin de băut şi în ceastă noapte şi vei dormi cu el,* ***să ţinem*** *sământa din tatăl nost* (Fc 19,34); *Nu ucideţ sufletul lui, nici vărsaţ sângele, ce-l aruncaţ în jghiabul acesta carele iaste în pustie şi vă* ***ţineţ*** *mănile voastre nevinovate* (Fc 37,22); *Şi m-au triimis mai înainte Dumnezeu,* ***să vă ţineţi*** *pre pământ şi hrană de trăit să puteţ avea* (Fc 45,7). Din analiza manuscrisului rezultă că accentul este notat de fiecare dată pe ultima silabă, ceea ce înseamnă că formele de mai sus fac parte din paradigma verbului de conjugarea a II-a. Cum în transcriere accentele nu s-au notat, ar fi imposibil să urmărim în manuscris fiecare formă flexionară susceptibilă de a fi încadrată la o conjugare sau la cealaltă. Analiza de mai sus s-a efectuat numai pe textul din *Cartea Facerii*, unde nu am întâlnit nici măcar o dată forme care să poată fi atribuite verbului de conjugarea a III-a. Vom conchide, aşadar, în legătură cu acest verb, că datele analizei parţiale întreprinse de noi favorizează încadrarea verbului în discuţie la conjugarea a II-a.

O analiză similară necesită verbul *a umplea*. Toate formele pe care le-am înregistrat pentru acest verb în *Cartea Facerii* au putut fi atribuite conjugării a II-a numai după ce am analizat, în manuscris, locul accentului în fiecare formă în parte. În toate cazurile, accentul este notat pe ultima silabă: *Creşteţi şi vă înmulţiţi şi* ***umpleţi*** *apele mării* (Fc 1,22); *Creşteţi şi vă înmulţiţ şi* ***umpleţi*** *pământul* (Fc 1,28); *Creşteţ şi vă înmulţiţ şi* ***umpleţ*** *pământul* (Fc 9,1); *Iară voi creşteţ şi vă înmulţiţ şi întraţ pre pământ şi-l* ***umpleţ*** (Fc 9,7). În alte cărţi biblice sunt suficiente forme care să nu necesite stabilirea poziţiei accentului pentru a preciza conjugarea: *şi* ***să vor umplea*** *casăle eghipteanilor de multe feliuri de muşte şi tot pământul în care vor fi* (Iş 8,21); *Şi* ***vor umplea*** *[lăcustele] toate casăle tale* (Iş 10,6), *şi au început* ***a să umplea*** *de viermi şi s-au putrăzit* (Iş 16,20); *Nu va fi neroditoriu, nici sterp în pământul tău, numărul zilelor tale l-****oiu umplea*** (Iş 23,26); *Şcaful între oltariu şi între cort, carele îl* ***vei umplea*** *de apă* (Iş 40,7); *«Toată plosculiţa* ***să va umplea*** *de vin». Şi vor zice cătră tine: «Au doară nu ştim că toată plosculiţa* ***să va umplea*** *de vin?»* (Ir 13,12). Concluzia este cea pe care am exprimat-o mai sus în legătură cu verbul *a ţinea*.

Forme flexionare precum: *au curăţit, vă curăţiţ, să curăţiţ* etc. atestă încadrarea verbului la conjugarea a IV-a, *a curăţi*, aşa cum circulă până astăzi în aria nordică[218]: *Şi luând Iacov nuiale de plop verzi şi de migdali şi de platos, de o parte le-****au curăţit*** (Fc 30,37); *Lepădaţ dumnezeii cei streini carii sânt în mijlocul vostru şi* ***vă curăţiţ*** *şi* ***să curăţiţ*** *veşmintele voastre.* (Fc 35,2); *Şi* ***vei curăţi*** *oltariul când vei junghiia jârtfa curăţăniii şi-l vei unge spre sfinţănie* (Iş 29,35); *Şeapte zile* ***vei curăţi*** *oltariul şi-l vei sfinţi* (Iş 29,37); *Făcut-au şi şeapte candele cu mucările sale, şi vase în carele să să stângă ceale ce* ***să curăţiia****, de aur foarte curat.* (Iş 37,23); *Ci vei treace la munte şi-ţ* ***vei curăţi*** *poieni spre lăcuire* (Jos 17,18).

Dublete de conjugare prezintă verbe mai puţin întrebuinţate: *a păingina/a se împăingina* faţă de *a păiengini/a păingini*: *Şi au îmbătrinit Isaac şi i* ***s-au împăinginat*** *ochii lui şi nu putea vedea* (Fc 27,1); *Că ochii lui Israil* ***păingina*** *pentru adânci bătrâneaţă şi nu putea chiar vedea* (Fc 48,10); *Heli zecea în locul său şi ochii lui* ***păinginise****, nici putea vedea* (1Sm 3,2); *Iară Heli era de ani noaozeaci şi opt şi ochii lui* ***păienginise*** *şi nu putea vedea* (1Sm 4,15).

O situaţie similară caracterizează verbul *a se sănătoşi – a se sănătoşa: Şi rugându-să Avraam,* ***să sănătoşază*** *casa împăratului* (Fc rezum. cap.20); *Şi rugându-să Avraam,* ***au sănătoşit*** *Dumnezeu pre Avimeleh şi muiarea şi slujile lui şi au născut* (Fc 20,17). Neobişnuită este perechea *a se însoţi – a se însoţia.* Cel dintâi nu necesită comentarii. Cel de-al doilea nu este înregistrat în DA. Există, în schimb, în MDA substantivul *însoţiere* (la Donici, în *Fabule*), cu precizarea *neobişnuit* şi cu etimologia *în- + soţie*. Crearea verbului *a însoţia* favorizează apariţia dubletelor de conjugare: *Şi toţi israiliteanii carii să ascunsease în muntele Efrem, auzând că fujise filistei,* ***s-au însoţit*** *cu ai săi în războiu* (1Sm 14,22); *Şi oamenii lui Israil* ***s-au însoţiat*** *şeş în zioa aceea şi au jurat Saul norodul, zicând: „Blăstămat omul care va mânca pâne până de cătră sară, până ce mă voiu izbândi de neprietinii miei”.* (1Sm 14,24); *Şi era războiu tare împrotiva filisteilor în toate zilele lui Saul, că oricare vedea Saul bărbat tare şi vreadnic de războiu îl* ***însuţiia*** *şeş.* (1Sm 14,52)

2.2.6.2. Diateza. Nu vom aduce în discuţie situaţiile în care sensul pasiv se exprimă prin verbe cu pronume reflexiv, cu foarte largă circulaţie în acest text, ca de altfel în toată perioada veche, ci vom urmări oscilaţiile între formele active şi cele construite cu pronume reflexiv, încadrate, prin tradiţie, la diateza reflexivă, chiar dacă dezvoltă de multe ori alte sensuri decât reflexivul propriu-zis (pasiv, eventiv, reciproc etc.). S-a susţinut, pe bună dreptate, că numărul mare de verbe construite cu pronume reflexiv s-ar datora unor modele străine, celui slavon în primul rând. Textul analizat, tradus după un original latin, ar trebui să reflecte acest fenomen morfologic în mai mică măsură, dar, în realitate, nu se întâmplă aşa, ceea ce ne întăreşte convingerea că astfel de oscilaţii puteau veni la fel de bine dinspre graiurile populare[219]. Fiind vorba despre o etapă în care limba română literară avea o tradiţie de peste 250 de ani, e firesc ca evoluţia înregistrată la nivelul structurilor limbii, ca urmare a exersării ei continue ca limbă de cultură, să se reflecte şi în întrebuinţarea unora dintre verbele care înregistrau numeroase oscilaţii până la 1640 şi multă vreme după aceea. Un exemplu concludent îl constituie verbul *a se naşte*. Acesta se întrebuinţa foarte des în textele vechi cu valoare reflexivă, dar fără pronume reflexiv, uneori structurile rezultate fiind ambigue[220]. Textul de la 1760 reflectă folosirea

---

[218] Cf. Al. Gafton, *Evoluţia limbii române prin traduceri biblice din secolul al XVI-lea*, Iaşi, 2001, p.122.
[219] Cf. *ibidem*, p. 124.
[220] Vezi *ILRL Epoca veche (1532-1780)*, Vol.I, p. 133, 335; V. Arvinte, NORMELE (1688), p. XL.

corectă a verbului cu sens reflexiv. Iată un astfel de exemplu: *Piară zioa în carea* ***m-am născut*** *şi noaptea în carea s-au zis: «Zămislitu-s-au om!»* (Iov 3,3), în comparaţie cu două dintre traducerile biblice din secolul al XVII-lea, Ms. 45 şi B1688, care, în acelaşi verset, înregistrează formele active: *piară ziua întru carea* ***am născut***[221]**.** O discuţie aparte necesită forme precum cele din contextele de mai jos, generatoare de ambiguităţi: *Şi iarăşi pentru prisosirea pedeapsii să tânguiaşte* ***a fi născut***. (Iov rezum. cap.10)[222]; *Omul deşert să înnalţă spre trufie şi ca mânzul măgariului sălbatec pre sâneşi slobod* ***a fi născut*** *să gândeaşte* (Iov 11,12); *Adu-ţi aminte că fără de dânşii* ***n-ai fi născut*** *şi le răsplăteaşte, precum şi ei ţie.* (Ecz 7,30). Am considerat că aceste forme reprezintă infinitivul prezent al diatezei pasive, respectiv condiţionalul prezent al aceleiaşi diateze, numai că formele flexionare pe care contextele le reclamau erau de infinitiv perfect pasiv: *a fi fost născut*, respectiv condiţional perfect pasiv: *ai fi fost născut.* Putem vedea aici o anumită carenţă a folosirii formelor temporale compuse şi nu una de exprimare a categoriei diatezei, de vreme ce în nenumărate structuri pe care le-am verificat nu se înregistrează abateri[223].

Constatarea pe care am făcut-o în ce priveşte întrebuinţarea verbului *a naşte* nu trebuie să conducă la ideea că nu apar oscilaţii în întrebuinţarea activă sau/şi reflexivă a verbelor. La unele verbe oscilaţiile apar destul de des. Întâlnim astfel forme reflexive pentru verbe care astăzi se întrebuinţează cu formă activă şi invers, lucru obişnuit în textele din perioada veche[224]: ***a-şi bănui*** „a regreta, a se căi"; „a mustra" – ***Ş-au bănuit*** *că făcusă om pre pâm<â>nt. Şi atingându-Să cu durearea inimii dinlăuntru* (Fc 6,6); *„Şterge-voi – au zis – omul carele l-am zidit de pre faţa pământului de la om până la jivinii, de la cel ce să târieşte până la paserile ceriului, că* ***Îm bănuiesc*** *că i-am făcut pre ei".* (Fc 6,7); *Şi,* ***bănuindu-ş*** *fiii lui Israil pentru fratele său Veniamin, au început a zice: „Luatu-s-au un neam din Israil"* (Jd 21,6); *Şi tot Israilul foarte* ***ş-au bănuit*** *şi s-au pocăit pentru uciderea unui neam din Israil* (Jd 21,15); ***a se lâncezi***: *Nici un sâmn de săturare n-au dat, ce cu aseaminea uscăciune şi veştejirie* ***să lâncezea*** (Fc 41,21); ***a grăbi***: ***Grăbit-au*** *Avraam în umbrariu la Sara şi i-au zis: „****Grăbeşte****, trei măsuri de făină mestecă şi fă pâni supt căr buni!"* (Fc 18,6); *Iară el au alergat la ciurdă şi au adus de-acolo un viţăl foarte tinăr şi bun şi l-au dat slujii, carele* ***au grăbit*** *şi l-au fiert.* (Fc 18,7); ***Grăbeaşte*** *şi te mântuiaşte acolo, că nu oi putea face ceva până vei întra acolo* (Fc 19,22); *„Aşteptaţ aici cu asinul! Eu şi pruncul, până acolo* ***grăbind****, după ce ne vom închina, ne vom întoarce la voi".* (Fc 22,5); *Şi avea Reveca un frate pe nume Lavan, carele* ***grăbind*** *au ieşit la om, unde era fântăna* (Fc 24,29); *Carea* ***grăbind****, au luat vadra de pre umăr şi mi-au zis: «Şi tu bea şi cămilelor tale voi da de beut»* (Fc 24,46); *Iară ea,* ***grăbind****, au vestit tătâne-său* (Fc 29,12); *Ea* ***grăbind*** *au ascuns idolii supt aşternuturile cămilei şi au şezut deasupra.* (Fc 31,34); ***(a) păzi*** „a lua aminte", „a se feri": *Şi au zis Avraam:* ***Păzeaşte****, ca nu cândva să duci pre fiiul mieu acolo!* (Fc 24,6); ***Păzeaşte*** *să nu grăieşti ceva aspru împotriva lui Iacov!* (Fc 31,24); ***Păzeaşte*** *să nu grăieşti împotriva lui Iacov ceva greu!* (Fc 31,29); ***a se sărăci***: *Şi va înceta mânia lui şi să va uita de ceale ce ai făcut împrotiva lui. După aceea oi trimite şi te voi aduce de acolo aici. Căci* ***să mă sărăcesc*** *de amândoi fiii într-o zi?"* (Fc 27,45); ***a se buigui*** (aici) „a se minuna" (echivalează lat. *obstupescō, -ere* „a încremeni"; „a se minuna") *Ascultaţi şi* ***vă buiguiţi*** *şi puneţi deagetul gurii voastre* (Iov 21,5); ***a se săca***: *Mai nainte de-a i să plini zilele va peri, şi mânile lui* ***să vor săca*** (Iov 15,32); *Pielea mea s-au negrit preste mine, şi oasele meale* ***s-au săcat*** *de zăduh* (Iov 30,30).

La fel de numeroase sunt oscilaţiile în întrebuinţarea activă sau reflexivă a verbelor: ***a (se) bolnăvi***: *Iacov* ***bolnăvind****, Iosif îl cercetează* (Fc rezum. cap.48); *s-au vestit lui Iosif că* ***s-ar fi bolnăvit*** *tatăl său* (Fc 48,1); ***a (se) scula***[225]: ***Scoală*** *şi încungiură pământul în lungime şi în lăţimea sa, că ţie ţi-l voi da* (Fc 13,17); ***Scoală****, ie-ţ muiarea şi doao feate care ai, să nu pieri şi tu aşijderea în răutate cetăţii* (Fc 19,15); ***Scoală****, ia pruncul şi ţâne mâna lui, că în neam mare l-oi face* (Fc 21,18); ***Scoală****, şez şi mâncă din vânatul mieu, să mă blagoslovească sufletul tău* (Fc 27,19), ***Scoală****, tată-mieu, şi mâncă din vânatul fiiului tău, să mă blagoslovească sufletul tău!* (Fc 27,31); ***„Sculaţi-vă****, ieşiţ din locul acesta, că va şterge Dumnezeu cetate aceasta".* (Fc 19,14); ***Sculaţi-vă*** *şi să mergem în Vithil, să facem acolo oltariu lui Dumnezeu* (Fc 35,3); ***a (se) răsări***: *şi* ***au răsărit*** *toţ cei muritori* (Fc rezum. cap.10); *Iară Arfaxad au născut pre Salli, din carele* ***au răsărit*** *Ever.* (Fc 10,24); *Iară din Madian* ***au răsărit*** *Efa şi Ofer şi Enoc şi Avida şi Eldaa, toţi aceşte feciorii Chiturei* (Fc 25,4); *Şi i* ***s-au răsărit*** *îndată soarele, după ce au trecut Fanuil, iară el şchiopa cu piciorul* (Fc 32,31); ***a (se) sârgui***: *Şi auzând aceasta Ruvim,* ***să sârguia*** *a-l mântui din mânile lor şi zicea* (Fc 37,21); ***Sârguiţi*** *şi vă suiţ la tatăl mieu* (Fc 45,9); ***Sârguiţ*** *şi-l aduceţ la mine!* (Fc 45,13); ***a (se) împăingina/a (se) păingina***: *Şi au îmbătrinit Isaac şi i* ***s-au împăinginat*** *ochii lui şi nu putea vedea* (Fc 27,1); *Faţa mea s-au umflat de plâns, şi geanele meale* ***au împăinginit*** (Iov, 16,17); ***Înpăinjinit-au*** *de urgie ochiul mieu şi mădulările meale ca într-o nimica s-au întors.*(Iov 17,7); *Că ochii lui Israil* ***păingina*** *pentru adânci bătrâneaţă şi nu putea chiar vedea* (Fc 48,10); ***a (se) înceta***: *Şi au poruncit Moisi să să strâge prin glasul pristavului ca nici bărbat, nici muiare să mai aducă ceva la lucrarea jârtfeniculuj, şi aşea* ***s-au încetat*** *de-a mai aduce daruri* (Iş 36,6); *Şi ieşind Moisii de la Faraon din cetate, tins-au mânile către Domnul şi* ***au încetat*** *tuneturile şi grindinea* (Iş 9,33); *Şi văzând Faraon că* ***au încetat*** *ploaia şi grindinea şi tuneturile, au sporit păcatul* (Iş 9,34); *că în şasă zile au făcut Domnul ceriul şi pământul, şi într-a şeaptelea* ***au încetat*** *de lucru* (Iş 31,17); ***a (se) ameţi***: ***Ameţi-vor*** *drepţii preste aceasta, şi cel nevinovat împrotiva făţarnicului să va deştepta* (Iov 17,8); *În zioa lui* ***să vor ameţi*** *cei mai de pre urmă, şi pre cei dintâi îi va năvăli groaza* (Iov 18,20); ***a (se) odihni***: ***Odihni-vei*** *şi nu va fi cine să te sparie; şi să vor ruga feţii tale mulţi.* (Iov 11,19); *Depărtează-Te puţintel de la el, ca* ***să odihnească****, până când va veni cea dorită, ca a năimitului zioa lui* (Iov 14,6); *Că acum dormind aş tăcea şi în somnul mieu* ***m-aş odihni*** (Iov 3,13); *Acolo cei necuraţi au încetat de gâlceavă şi acolo* ***s-au odihnit*** *cei obosiţi de vârtute* (Iov 3,17); *Îndoite luând de ceale ce pierduse, şi mai pe urmă, plin de zile, în pace* ***s-au odihnit*** (Iov rezum. cap.42); *Au nu* ***m-am odihnit****?* (Iov 3,26); *Nu îngăduiaşte* ***a să odihni*** *duhul mieu şi mă umple de amărăciune* (Iov 9,18); ***Odihneaşte-te*** *dară spre El şi aibi pace, şi*

---

[221] Pentru alte exemple şi comparaţia între texte vezi N Iacob, *Limbajul biblic*, II, p.118 – 119.

[222] Este un enunţ încheiat, deci lărgirea contextului pentru a rezolva omonimia nu e posibilă.

[223] Nu excludem totuşi posibilitatea întrebuinţării acestui verb cu formă activă atunci când contextul ar impune forma cu *se.* Avem în vedere faptul că numărul ocurenţelor este extrem de mare, fiind practic imposibilă analiza fiecărui caz în parte.

[224] Cf. Ovid Densusianu, ILR, II, p.178. Uneori şi astăzi circulă ambele forme.

[225] După cum se poate vedea în *Indice*, formele cu sens reflexiv se întrebuinţează fără pronume reflexiv în special la modul imperativ.

prin aceastea vei avea roduri bune (Iov 22,21); *Au doară cine să ceartă cu Dumnezeu așa lezne* ***să odihnească****?* (Iov 39,32); ***a (se) abate****: Așteptarea lui Israil, mântuitoriul lui în vreame de năcazu; căci ca un lucrătoriu de câmp vei să fii pre pământ și ca un călătoriu ce* ***abate*** *a rămânea* (Ir 14,8); *Nedreptățile voastre* ***s-au abătut*** *de la aceastea și păcatele voastre au oprit vinele de la voi.* (Ir 5,25).

Unele verbe, în funcție de prezența sau absența pronumelui reflexiv, arată că subiectul participă intens la acțiunea exprimată de verb sau, dimpotrivă, acțiunea se săvârșește fără interes deosebit din partea acestuia. În seria acestor verbe vom încadra câteva pe care le considerăm sugestive pentru ideea de mai sus. ***A făgădui – a se făgădui****: A doao rană a Eghiptului iaste broaștele, pentru a cărora depărtare* ***făgăduiaște*** *Faraon că va slobozi norodul* (Iș rezum. cap.8); *înger norodului povățuitoriu Dumnezeu* ***făgăduiaște*** *și răsplătire celor ce vor păzi poruncile* (Iș rezum. cap.23); *Și întrând la pământul în carele Domnul va da voao precum* ***au făgăduit****, veți păzi togmealele aceastea* (Iș 12,25); *Pentru aceaea să adaoge a triia, mușițăle, și a patra, mușțele, pentru carele iarăș* ***să făgăduiaște*** *Faraon că va slobozi fiii lui Israil* (Iș rezum. cap.8); *a șeaptea grindinea, tresniturile și fulgerile, pentru carea* ***să făgăduiaște*** *Faraon că va slobozi norodul de va înceta* (Fc rezum. cap.9); ***a jura – a se jura****: „Eu* ***oi jura****!”* (Fc 21,24); *Pentru aceea s-au cheamat locul acela Versavie, că acolo amândoi* ***au jurat****.* (Fc 21,31); *Și au pus sluga mâna supt coapsa lui Avraam, domnului său, și i-****au jurat*** *lui pre vorba aceasta* (Fc 24,9); ***Să te jur*** *pre Domnul, Dumnezeul ceriului și al pământului, să nu iai muiare feciorului mieu dintre fetele cananeilor, între carii lăcuiesc* (Fc 24,3); *Și m-****au jurat*** *domnul, zicând: «Nu vei lua muiare fiiului mieu din fetele cananeilor, într-a cărora pământ lăcuiesc.* (Fc 24,37); *Și* ***au jurat*** *Iacov pre frica tătâne-său, Isaac* (Fc 31,53), față de: *Carele mi-au grăit și* ***S-au jurat*** *mie* (Fc 24,7); *Pre Mine însumi* ***M-am jurat*** *– zice Domnul – pentru că ai făcut aceasta și n-ai părtinit fiiului tău, unuia născut, pentru Mine* (Fc 22,16); *Zis-au Iacov: „****Joară****-m, dară!” Și* ***s-au jurat*** *lui Isav și i-au vândut nașterea dintâiu.* (Fc 25,33); ***a mărturisi*** „a spune (drept)” ***– a se mărturisi*** „a spune (drept), luându-se, explicit, și pe sine martor”: *că să temea* ***a mărturisi*** *că i-ar fi soț de căsătorie, gândind ca nu cumva să-l ucigă pentru frumseațea ei.* (Fc 26,7); *Pogoară-te și* ***mărturiseaște*** *norodului, să nu cumva voiască a treace hotarâle, să vază pre Domnul și să piiară dintre dânșii mulțime multă* (Iș 19,21); *În gura a doao au trei mărturii va peri care să va ucide. Nime nu să va ucide unul* ***mărturisind*** *împrotiva sa* (2Lg 17,6); *Puneți inimile voastre spre toate cuvintele care eu vă* ***mărturiseasc*** *astăzi, ca să le porunciți fiilor voștri a păzi și a face și a plini toate care sânt scrise a legii aceștia* (2Lg 32,46); *Și au zis Iosue câtră Aham: „Fiiul mieu, dă slavă Domnului, Dumnezeului Israil, și****mărturiseaște*** *și-mi spune ce ai făcut, nu ascunde!”* (Jos 7,19); *Și văzând ea că i-****au mărturisit*** *tot sufletul său, au trimis la căpeteniile filisteilor și le-au poruncit: „Suiți-vă încă o dată, că acum mi-au deschis inima sa* (Jd 16,18); *Cui voiu grăi și cui* ***voiu mărturisi*** *să auză?* (Ir 6,10); *Zbârciturile meale* ***mărturisesc*** *împrotiva mea și să deștaptă grăitoriu strămb împrotiva feații meale, zicându-mi împrotivă* (Iov 16,9); *Și Eu* ***voiu mărturisi*** *că te poate mântui dreapta ta* (Iov 40,9); *„Acum* ***mă voi mărturisi*** *Domnului!”* (Fc 29,35); ***Mărturisescu-mă*** *astăzi înaintea Domnului, Dumnezeului tău, că am întrat la pământul pentru care s-au jurat părinților noștri să ni-l dea noao* (2Lg 26,3); *«****Mărturisiți-vă*** *Domnului oastelor, că bun e Domnul, că în veac e mila Lui!»* (Ir 33,11); *Cei înțălepți* ***să mărturisesc*** *și nu-și ascund părinții săi* (Iov 15,18).

Distincția nonparticipativ – participativ se realizează și la verbul ***a ruga – a se ruga***, forma din urmă presupunând și trăsătura de sens +(*cu*) *umilință*, (*cu*) *supunere*: *Adu-ți aminte,* ***rogu****-te, cine cândva nevinovat au perit, sau când cei drepți s-au șters?* (Iov 4,7), *Răspundeți,* ***rogu****-vă, fără prigonire, și grăind cel ce-i drept, judecați* (Iov 6,29), *Ascultați,* ***rogu****-vă, cuvintele meale și vă pocăiți* (Iov 21,2), față de: *Adu-Ți aminte,* ***rogu-mă****, că ca lutul m-ai făcut și în pulbere mă vei întoarce* (Iov 10,9), *Fiiule, întru bolnăvirea ta nu te părăsi pre tine însuți, ci* ***roagă*** *pre Domnul și El te va griji* (Ecz 38,9); *Iară omul deacă va muri, și golit și mistuit, unde iaste,* ***rogu-mă****?* (Iov 14,10), *„****Rogu-mă****, domnilor, abateți-vă la casa slujii voastre și rămâneț acolo. Spălați-vă picioarele și la dimineață veți merge în calea voastră”* (Fc 19,2), *Doamne, Dumnezeul domnului mieu, Avraam, întâmpină-mă astăzi,* ***rogu-mă*** *și fă milă cu domnul mieu, Avraam.* (Fc 24,12), *„Au doară – i-au zis – numai o blagoslovenie ai, tată? Blagoslovește-mă și pre mine,* ***rogu-mă****!”* (Fc 27,38), *Nu așa,* ***rogu-mă****, ci de am găsit har în ochii tăi, priimește puțin dar din mânile meale* (Fc 33,10), ***Rogu-mă****, domnul mieu, să grăiască sluga ta cuvânt în urechile tale și să nu te mânii împrotiva slujii tale, că tu ești după faraon.* (Fc 44,18); *Și au zis câtră Aaron: „Apropie-te la oltariu și jirtfește pentru păcatul tău; adă jirva și* ***te roagă*** *pentru tine și pentru norod. Și când vei omorî jirtva norodului,* ***roagă-te*** *pentru el, precum au poruncit Domnul”.* (Pr 9,7); *„Pentru ce nu ați mâncat jirtfa pentru păcat în locul cel sfânt? Care iaste sfânta sfintelor și s-au dat voao să purtați nedreptățile mulțimii și* ***să vă rugați*** *pentru dânsa înaintea Domnului* (Pr 10,17); *Umbla-voi dară și Eu împrotiva lor și voi duce pre ei la pământ protivnic, până când să va rușina cea netăiată împregiur mintea lor; atunci* ***să vor ruga*** *pentru nedumnezăirile sale.* (Pr 26,41).

2.2.6.3. Iotacizarea verbelor[226]. Verbele care au radicalul terminat în [*t*], [*d*], [*n*], [*r*] prezintă forme *iotacizate* la pers. I sg. a prezentului indicativ, la persoanele I și a III-a sg. și pl. ale prezentului conjunctiv și la gerunziu.[227].

Conjugarea I. Fenomenul nu caracterizează verbele de conjugarea I, dar am înregistrat forme iotacizate pentru *a mâna* la forma de conjunctiv prezent: *să mâie* (2Sm 15,14) și la gerunziu: *mâind* (Iș 3,1).

Conjugarea a II-a. Forme de prezent indicativ: *pociu*[228] (Ir 36,5), (Iov 9,35; 19,8), (Lc 16,3), (In 5,30; 13,37); *poci* (Lc 11,7; 14,20); *văzu* (Ir 1,11, 13), (Iov 32,8, 12); forme de prezent conjunctiv: *cază* – conj. prez. fără ***să*** (Iș 15,16), *să vâz* (Iș 4,18), *să vază* (Fc 2,19; 8,8; 11,5; 34,1),(Iș 3,4; 9,7; 19,21; 34,10), *să să vază* (Iș 34,3).

Conjugarea a III-a. Forme de prezent indicativ: *trimețu* (Fc 32,5), *crezu* (Iov 9,16); forme de prezent conjunctiv: *să cază* (Jos 11,20), *să cuprinză* (Fc 19,19), *să supuie* (Fc 43,18), *să să ție* (Fc rezum. cap.6; 41,35), *să ție* (Fc 7,3), *să ceaie* (Iș 11,2),

---

[226] Întrucât fenomenul se produce la mai multe forme verbale, încadrate la moduri diferite, le vom aborda pe toate sub acest titlu, pentru a evita repetările.

[227] Pentru originea formelor iotacizate, în general, și pentru răspândirea lor în limba veche și în variantele teritoriale ale limbii române actuale vezi I. Gheție, BDRL, p.166 – 167 și V. Arvinte, NORMELE (1688), p.XL.

[228] Originea posibilă a acestei forme și răspândirea ei în vechea română literară și în graiurile actuale sunt discutate de V. Arvinte în NORMELE (1688), p.XLI.

să crează (Iş 4,5; 19,9), *să pierz* (Iş 33,3), *să să puie* (Iş 26,19); *să purcează* (Iş 14,15), *să rămăiu*[229] (Iş 29,46), *să rămâie* (Iş 8,9; 28,28), *rămâie* (Iş 10,24; 16,29); *să scoţu* (Iş 3,8, 17), *să scoţ* (Iş 3,10, 11), *să uciză* (Iş 2,15); forme de gerunziu: *spuindu/* (Fc 37,9, 10; 41,12; 43,6), *supuindu-să* (Fc rezum. cap.16), *supuindu-* (Fc rezum. cap.29), *supuind* (Fc 34,2), *ţiind* (Fc 43,26), (Iş 8,17; 12,11); *puind* (Iş 40,17), (Lc rezum. cap.7; 22,41; rezum. cap.23); *rămâind* (Iş rezum. cap.24).

Conjugarea a IV-a. Forme de prezent indicativ: *auz* (Fc 27,18), (Iş 32,18), *viu* (Iş 18,6); forme de prezent conjunctiv: *să auză* (Fc 11,7), (Iş 19,9), *să să auză* (Iş 28,35), *să desparţă* (Fc 1,6, 14, 18), *să împarţă* (Ir 37,11), (Jos rezum. cap.13), *să slobozu* (Iş 9,28), *să sloboz* (Jd 10,13), *să sloboază* (Fc 43,14), (Iş 6,11; rezum. cap.7; 7,2), (Ir 34,9, 10), *să vie* (Fc 26,17; 49,6), (Iş 26,5; 36,12, 33), (Jd 13,8; 18,25; 20,36), (Ir 9,17; 27,18; 48,16; 49,36); forme de gerunziu: *viind* (Jd 7,13), (Înţ 16,10), (Mc8,39; 13,26; 14,62).

Am reţinut şi situaţii în care iotacizarea nu se produce. Cel mai frecvent verbul *a veni*, are la gerunziu formele: *venind* (Fc 24,45, 58, 63; 25,29; 26,26; 28,11; 30,38; 31,10, 52; 32,11; 33,1; 43,21; 48,7); (Iş 19,2), (Jd 7,13; 8,4; 12,5; 13,6, 11; 14,5, 9; 15,14; 17,8; 18,13), (Ir 41,7; 43,11), (Mc 7,1; 11,13; 12,14, 42; 13,36; 14,45; 16,1) şi *vinind* (Fc 37,25; 46,29), (Mc 9,13). Se înregistrează în general cu forme neiotacizate verbul *a pieri*: *să piară* (Iş 9,4), (Jd 5,31) (Ir 44,7), *să piiară* (Iş 19,21), precum şi substantivul provenit din infinitivul lung: *perirea* (Jd 20,34) (Ir . rezum. cap.18; rezum. cap.25; 48,16; 49,8), *peririi* (Ir 18,17), *perire* (Ir 49,32); verbul este prezent şi cu iotacizată la persoana a II-a sg. a conjunctivului prezent: *să piei* (Jd 18,25), (Ecz 9,4). Aceasta trădează o anumită derută a traducătorilor, dar, mai ales, este semn că formele neiotacizate la verbele cu radicalul în [r] (cf. şi *a cere*) erau cvasigenerale. Rar se întâlnesc însă forme neiotacizate la alte verbe decât cele deja amintite: *să să scoată* (Ps 108,10); *scot* – 1.sg. – (Lc 11,18); *să sloboadă* (2Lg 22,14).

2.2.6.4. Categoria gramaticală a modului

2.2.6.4.1. Modul indicativ

2.2.6.4.1.1. Paradigma **prezentului** are la câteva verbe unele forme particulare. Cea mai semnificativă pentru aria dialectală din care provine acest text pare a fi forma etimologică *şti* (< lat. *scīt*) la persoana a III-a sg. a verbului *a şti*. Această formă, şi astăzi în circulaţie în Transilvania de la nord de linia Mureşului[230], este cvasigenerală în textul de la 1760: *Că* ***şti*** *Dumnezeu că ori în ce zi veţi mânca dintr-însul, să vor deşchide ochii voştri şi veţi fi ca dumnezeii, ştiind binele şi răul* (Fc 3,5), *De* ***nu să şti*** *furul, stăpânul casii să va lipi la dumnezei şi va jura că nu ş-au întins mâna spre unealta de-aproapelui său* (Iş 22,8), *vor cerca om ce* ***şti*** *zice cu alăuta* (1Sm16,16), *Iată, am văzut fiiul lui Isai Vithleemiteanul care* ***şti*** *psălmui şi tare de vârtute şi bărbat ostaş şi înţălept în cuvinte şi om frumos şi Domnul iaste cu dânsul*. (1Sm 16,18), ***Şti*** *adevărat tatăl tău că am aflat har în ochii tăi* (1Sm 20,3), *ci şi Saul, tatâl mieu,* ***şti*** *aceasta* (1Sm 23,17), *Cine* ***şti****, doară mi-l va dărui Domnul şi să trăiască pruncul.* (2Sm 12,22), *că* ***şti*** *tot norodul lui Israil tare a fi tatăl tău şi vârtoş toţi carii cu el sânt* (2Sm 17,10), *Şi mie iaste inimă, ca şi voao, nici sânt mai în jos decât voi; că cine acestea, care ştiţi,* ***nu*** *le* ***şti****?* (Iov 12,3), *Cine* ***nu şti*** *că toate acestea mâna Domnului le-au făcut?* (Iov 12,9), *Iară El* ***şti*** *calea mea şi m-au cercat ca aurul ce treace prin foc.* (Iov 23,10), ***Nu şti*** *omul preţul ei* [al înţelepciunii]*, nici să află în pământul celor ce desfătat trăiesc.* (Iov 28,13). Ocurenţele formei analogice nu lipsesc, însă numai în unele cărţi par a fi în concurenţă cu ocurenţele formei etimologice. Este cazul *Psaltirii*, unde forma anlogică o întânim mai des (*ştie*: 1,6; 43,22; 88,16; 89,11; 93,11) decât forma etimologică (*şti*: 38,7; 72,11). Cum în alte cărţi numai izolat se întâneşte forma analogică – *ştie* (Fc 39,8), (Jos 22,22); (1Mac 15,12) –, am putea trage concluzia că *Psaltirea*, tradusă exclusiv de episcopul P. P. Aron[231], prin unele particularităţi lingvistice[232], stă sub semnul influenţei celebrei *Psaltiri* muntenşti (Buzău, 1703).

Un alt aspect specific ariei dialectale din care provine textul analizat este forma scurtă a verbului *a mânca*[233] la persoanele I, a II-a sg. şi la persoana a III-a, sg. şi pl. Formele sunt concludente prin ele înseşi, deci nu vom mai selecta şi contextele în care apar. Vom preciza, în schimb, persoana şi numărul: ***mâncă*** *3.sg./pl.* (Fc 27,9; 32,32), (Jd 14,14), (1Sm 9,13), (Iov 12,11; 40,10), (Ps 13,4; 105,20), (Pl 4,17; 13,25; 25,27; 30,14, 20), (Ir 22,15; 30,16), (Mc 2,16; 7,3, 4, 5, 28; 14,18). Este evident că aceasta este forma în uz pentru prezentul indicativ. Forma lungă am înregistrat-o cu totul sporadic: ***mânâncă*** *3.pl.* (Iov 30,17), (Is 65,4), (Mt 15,2). Verbul *a se usca* are formele scurte, cu [u] sincopat: ***să uscă*** *3.pl.* (Iov 8,12), ***te uşti*** *2.sg.* (2Sm 13,4), dar şi formele lungi: ***usucă*** *3.sg.* (Pl 17,22), (Ecz 43,3); ***(să) usucă*** *3.sg.* (Mc 9,17). Acest verb nu are o frecvenţă prea mare, prin urmare, nu putem trage o concluzie în privinţa raportului care se stabileşte între un tip de forme şi celălalt.

---

[229] Deşi păstrează conjugarea lat. *remanĕo, -ēre* (vezi **2.2.6.1.**), formele iotacizate ale verbului *a rămânea* le discutăm la conjugarea a III-a, întrucât aceste forme nu prezintă nici un element distinctiv pentru a le încadra la conjugarea a II-a.

[230] Pentru originea şi circulaţia acestei forme, începând din secolul al XVI-lea până în prezent, vezi I Gheţie şi Al. Mareş, *Graiurile dacoromâne în secolul al XVI-lea*, Editura Academiei, Bucureşti, 1974, p. 245 – 246 şi I. Gheţie, BDRL, p.169 – 170.

[231] În rândul cărţilor liturgice de a căror tipărire s-a îngrijit episcopul P. P. Aron se înscrie cu prioritate *Psaltirea* (Blaj, 1756) – vezi I. Chindriş, *Testamentul lui Petru Pavel Aron*, în ediţia de faţă, vol.I, p.LXXII-LXXVI. Chiar dacă, strict arhitectural, *Psaltirea* cuprinsă în *Biblia de la 1760* „este copia fidelă a schemei din ediţia venetă de la 1690" (*ibidem*), influenţele textului de la Buzău, la nivelul expresiei, nu pot fi respinse. O comparaţie, din perspectiva particularităţilor de limbă, între *Psaltirea* cuprinsă în textul supus analizei noastre şi *Psaltirea* de la Buzău (1703) – cu raportare şi la celelalte *Psaltiri* din Transilvania care urmează versiunea de la Buzău – nu numai că ar face lumină în acest caz, dar reprezintă o temă de cercetare extrem de ispititoare.

[232] Am avut ocazia să constatăm în *Psalmi* aceeaşi expansiune a normei muntenşti şi în cazul anticipării elementului palatal în cuvântul *pâine*: în 15 din cele 17 ocurenţe ale cuvântului se realizează formele mai noi (cf **2.1.1.27**). Facem precizarea că forma acestui cuvânt se realizează frecvent după norma sudică şi în alte cărţi ale textului supus analizei noastre, ceea ce ar putea însemna că, în cazul cuvântului *pâine*, trebuie să ţinem seama şi de un alt aspect: frecvenţa cuvântului, asigurată de semnificaţia *pâinii* în biserică.

[233] Forme scurte se înregistrează şi în paradigma conjunctivului prezent şi la imperativ (vezi infra, **2.2.6.4.2.1.** şi **2.2.6.4.4.1.**).

Verbul *a lucra* are în paradigma prezentului indicativ, așa cum se conturează din ocurențele înregistrate în acest text, formele „tari", fără sufix flexionar, lucru firesc pentru toată aria lingvistică de peste munți[234]: ***lucri*** *2.sg.* (Fc 16,5), (Iș 5,15), (Nm 23,11), (Jd 11,27; 18,3), ***(să) lucră*** *impers.* (Fc 37,14), ***lucră*** *3.sg./pl.*(1Sm 17,18), (1Par 4,21), (Iov 4,8; 31,3; 33,29; 34,8, 22). Formele care au în structură sufix flexionar se întâlnesc foarte rar: ***lucrezi*** *2.sg.* (Jos 1,7) și ***lucrează*** *3.pl.* (2Par 20,11), (Ir 12,2).

În forma fără sufix flexionar, cu accent pe silaba antepenultimă (accentul are în acest caz rol funcțional, fiind singura modalitate de a distinge între forma de prezent și cea de perfect simplu), se înregistrează și verbul *a se ospăta*: ***(să) uspătă*** *3.pl.* (Fc rezum. cap.43) – *Carii* [frații lui Iosif] *chemați la uspăț, scoțind pre Simeon din temniță, împreună* ***să uspătă*** *cu Iosif. Pentru aceaea mulțămind lui Dumnezeu, după venirea Sarei și a familei, în șapte zile veaseli* ***să uspătă***. (Tov rezum. cap.11). Fără sufix flexionar am înregistrat indicativul prezent al verbelor *a (se) depărta*: ***(să) departă*** *3.sg./pl.* (Pl 22,5), (Is rezum. cap.8), (Lc 9,39), (In rezum. cap.11) și *a înceta*: ***înceată*** *3.sg.* (Pr 15,25), (Is rezum. cap.62).

Specificul variantei literare în care se traduce *Biblia de la 1760* rezultă și din alte particularități flexionare ale verbelor la indicativ prezent. Verbele *a (se) împresura* și *a înconjura* au formele etimologice[235]: ***(să) împresură*** *3.pl.* (Iș 3,9), ***împresură*** *3.sg.* (Iș rezum. cap.5), ***încungiură*** *3.sg.* (Fc 2,11, 13), (Jos 15,10; 16,6; 19,14), cu accentul pe radical, proparoxiton. Pentru *a împresura* am înregistrat și forma analogică, în *-oară*, cu schimbarea locului accentului (paroxiton în acest caz) în cadrul radicalului ***împresoară*** *3.pl.* (2Sm 16,8), în timp ce în paradigma verbului *a înconjura* găsim numai formele etimologice, mai rezistente probabil datorită celuilalt [*u*] din radical. Tot aici trebuie să aducem în discuție forma analogică *gioară*, pe care o vom regăsi la conjunctiv și la imperativ. Forma ardelenească, cu *-o-*, se întâlnește destul de rar la prezentul indicativului[236]: ***gioară*** *3.sg.* (Fc rezum. cap.47), (Pr 5,1); ***(să) joară*** *3.sg.* (Idt rezum. cap.1), cele mai frecvente fiind formele etimologice[237], care au și devenit normă a limbii române literare.

Pentru comportamentul flexionar al verbului *a curge* vezi discuția de sub **2.2.6.1.**

Analizând câteva aspecte din flexiunea verbului *a fi*, V. Arvinte remarcă, pentru persoana a III-a singular, forma generală *iaste*, în *Biblia de la București*. O singură excepție înregistrează (în Nm 14,3: *este*) și subliniază că „avem a face cu fenomenul de închidere a lui *eá* în poziție *e*, în stare incipientă, care a dus la apariția formei actuale *este*" [238]. Dacă așa stau lucrurile, înseamnă că în textul tradus la 1760 procesul este în plină desfășurare, de vreme ce forma notată ca atare – **ѥсть** – cunoaște, cel puțin în unele cărți, numeroase ocurențe. Formele excerptate din *Cartea Facerii* sunt concludente în acest sens: ***este*** 2,11, 19; 5,1; 6,3; 9,16, 18; 12,12, 18; 13,9, 18; 14,3, 6, 7; 16,6, 7, 14; 17,10; 18,9, 12, 14, 21; 19,20, 31, 37; 20,5, 11, 12, 15; 21,13, 22; 22,17; 23,11, 19; 24,14, 44, 51, 62, 65; 25,9, 11; 26,7; 28,16; 29,26; 30,30; 31,2; 33,15, 18; 34,10, 22; 35,4, 19, 20; 36,1, 19, 24, 43; 37,33; 38,26; 39,9; 40,12; 41,24, 25, 32; 42,12, 13; 43,28, 29; 44,5; 47,18; 48,3; 49,10, față de **iaste**[239] **–** în grafia chirilică **іасте:** *ind. prez. 3.sg.* 1,4, 10, 12, 18, 21, 25, 30; 2,12, 13, 14, 18; 3,3, 6; 4,13; 6,5, 17; 7,22; 9,10, 12; 10,12; 11,6; 14,2, 15, 17; 19,38; 20,2, 7; 21,17; 22,7; 23,2; 24,23, 25; 26,9, 20; 27,11, 22; 29,6, 7; 31,5; 34,14; 35,27; 36,8; 37,22, 27, 32; 38,25; 40,8, 18; 41,15; 42,14, 32; 44,15; 45,28; 47,4, 6, 25, 26; 48,18; 49,15, 29; 50,10, 11. Chiar dacă în alte cărți biblice raportul nu se păstrează, se înregistrează destul de multe ocurențe ale formei *este*. În *Cartea lui Iosue,* forma *este* cunoaște următoarele ocurențe: 13,27; 22,16, 17, 19, 27, 31, 34; 24,30, în timp ce numărul ocurențelor formei *iaste* e mult mai mare: 1,9; 2,11; 3,10; 5,4, 16; 6,4, 13; 7,2, 13; 8,5, 18; 11,4, 8; 12,2; 13,14, 24, 25, 33; 14,1; 15,7, 8, 13, 20, 25, 60; 17,8; 18,7, 13, 14, 16, 20, 27; 19,11, 16, 31, 33, 39, 48; 20,3, 7; 24,18, 19.

Tot în legătură cu flexiunea verbului *a fi*, remarcăm prezența aproape nesemnificativă a formei scurte de persoana a III-a singular cu *î* protetic: ***îi***, semn că această formă pătrundea greu în textele literare[240]**:** (Fc 34,21), (Pr 13,25; 14,46), (1Sm 28,14).

Numărul mare de oscilații care se înregistrează în general în flexiunea verbului *a fi*[241] nu este nefiresc la un verb care până astăzi prezintă gradul cel mai mare de neregularitate în flexiune, ajungând, după unii specialiști, la nu mai puțin de 9 radicali diferiți[242].

Formele de ***indicativ prezent perifrastic*** se realizează destul de rar în acest text. În structura acestora intră prezentul indicativ al verbului *a fi + gerunziul verbului de bază*. Structurile de acest fel sunt, neîndoielnic, livrești, modelul trebuind căutat în izvoarele după care se traducea, în cazul de față cel latinesc. Nu e însă mai puțin adevărat că modelul după care s-au creat astfel de forme analitice a devenit funcțional[243], iar formele astfel alcătuite au pătruns și în graiuri Cu timpul, limba literară le-a respins, dar unele graiuri au continuat să le păstreze. În regiunea din care provin traducătorii acestui text, exprimarea

---

[234] Vezi I. Gheție, BDRL, p.169.

[235] Formele etimologice sunt răspândite mai ales în Banat, Transilvania, fără zona de sud-est, și Moldova, în vreme ce formele analogice sunt în curs în Muntenia, Dobrogea și sud-estul Transilvaniei (vezi I: Gheție, BDRL, p.168).

[236] Cf. I. Gheție, BDRL, p.168; *ILRL Epoca veche (1532-1780)*, Vol.I, p.336.

[237] Vezi formele înregistrate în *Indice*.

[238] NORMELE (1688), p.XLI.

[239] Am înregistrat o dată în *Cartea Facerii* (desigur că se întâlnește și în alte cărți) forma *ieste* – în grafia chirilică **ѥсте** – formă care susține tendința firească de a scrie cum se pronunță. În fapt, nu este altceva decât aplicarea principiului fonetic în ortografie. Aceasta îi va determina pe traducători să redea grafic întocmai aspectul fonetic al cuvintelor, motiv pentru care, mai ales în V1, se întâlnesc grafii de tipul: *a grăii* (Lc 1,19; 4,41; 5,4; 7,15); *farisăiilor* (Lc rezum. cap.5); *fariseiilor* (Lc 5,33; rezum. cap.12), care pot părea rebarbative cititorului de astăzi. În V2, numărul acestora este mai mic, ceea ce înseamnă că schimbările trebuie atribuite copistului. Cum pentru *Evanghelii* nu există decât varianta primară, maculatorul traducerii, și cum opțiunea specialiștilor care au asigurat transcrierea textului a fost să urmeze cu fidelitate originalul, cele patru cărți din *Noul Testament* abundă în grafii de tipul celor exemplificate mai sus, spre deosebire de cărțile din *Vechiul Testament*, unde forme asemănătoare se înregistrează destul de rar și sunt, în general, cele pe care le regăsim în mai toate textele vechi: *iubiia* (Fc 25,28; 34,19); *ieșiia* (Iș 34,34; 37,17, 19, 25,; 38,2); *piiale* (Pr 4,11; 8,17; 13,2, 3, 4, 5, 6, 10, 11, 12, 25, 27, 35, 38, 39, 48, 59) ș.a.

[240] Vezi *ILRL Epoca veche (1532-1780)*, Vol.I, p.135.

[241] Nu am înregistrat formele etimologice *sem* (<lat. *simus*), *seți* (<lat. *sitis*), la persoanele I și a II-a pl.; formele analogice (vezi *Indice*) se generalizează în limba scrisă din toate regiunile (cf. *ILRL Epoca veche (1532-1780)*, Vol.I, p.336), indiferent dacă este vorba despre texte tipărite sau despre manuscrise.

[242] Vezi C. Dimitriu, *TG* I, p.466 – 467.

[243] Vezi V. Arvinte, NORMELE (1688), p.XLII.

perifrastică a sensurilor temporale este şi astăzi agreată de vorbitori. Reţinem câteva forme analitice de prezent: *Că norodul spre mânie* ***întărâtând ieste****, şi fiii mincinoşi fii ce nu vreau a asculta leagea lui Dumnezeu.* (Is 30,9) – lat. ***provocans est***; ***Nu e slăbind, nici ostenindu-să*** *într-însul* (Is 5,27) – lat. ***non est deficiens neque laborans*** *in eo.*

2.2.6.4.1.2. În paradigma ***imperfectului*** am înregistrat particularităţi flexionare specifice tuturor textelor din perioada în care se înscrie traducerea de la 1760 a *Bibliei*.

Generalizarea desinenţei *-m* la persoana I singular[244] rezolvă sincretismul dintre persoana I singular, persoana a III-a singular şi persoana a III-a plural. Rezultă însă o nouă omonimie, în interiorul persoanei I, între singular şi plural: ***aşteptam*** *1.sg.* (Iov 30,26); ***aveam:*** *1.sg.* (Fc 40,16); ***cercam*** *1.sg.* (Iov 29,16); ***(mă) depărtam*** *1.sg.* (Iov 19,18); ***eram*** *1.sg.* (Iov 29,16, 25; 33,27); ***gândeam*** *1.sg.* (Iov 32,12); ***grăiam*** *1.sg.* (Iş 14,12); ***(mă) grigeam*** *1.sg.* (Iov 3,25); ***ieşiiam*** *1.sg.* (Iov 29,7); ***înfăşam*** *1.sg.* (Iov 38,9); ***întorceam*** *1.sg.* (Fc 31,39); ***(mă) învredniceam*** *1.sg.* (Iov 30,1); ***leagam*** *1.pl.* (Fc 37,7); ***luam*** *3.sg.* (Iov 29,17; 32,12); ***mâncam*** *1.pl.* (Iş 16,3); ***nădăjduiam*** *1.sg.* (Iov 32,7); ***plângeam*** *1.sg.* (Iov 30,25); ***puneam*** *1.sg.* (Iov 38,4, 9); ***puteam*** *1.sg./pl.* (Fc 43,7), (Iov 16,4); ***râdeam*** *1.sg.* (Iov 29,24); ***(mă) rugam*** *1.sg.* (Iov 19,16, 17); ***(mă) stideam*** *1.sg.* (Iov 9,28); ***strâgam*** *1.sg.* (Iov 30,28); ***şedeam*** *1.pl.* (Iş 16,3); ***şedeam*** *1.sg.* (Iov 29,25); ***ştiiam*** *1.sg.* (Fc 28,16) (Iov 29,16); ***(mă) temeam*** *1.sg.* (Iov 3,25); ***ţineam*** *1.sg.* (Fc 39,15, 18; 40,11); ***umblam*** *1.sg.* (Iov 29,3; 30,28); ***(mă) vedeam*** *1.sg.* (Iov 31,21); ***vream*** *1.sg./pl.* (Fc 27,20), (Iov 21,14); ***zdrobiiam*** *1.sg.* (Iov 29,17); ***ziceam*** *1.sg.* (Iov 29,18).

Se menţine şi în acest text omonimia în interiorul persoanei a III, între singular şi plural: ***avea*** *3.sg./pl.* (Fc 11,30; 12,20; 13,1, 6; 14,10; 24,29, 36; 27,15; 28,9; 29,16; 32,13; 35,4; 37,24; 46,1; 49,23); ***grăia*** *3.sg./pl.*(Fc 16,13; 37,19; 42,23); ***lăcuia*** *3.sg./pl.* (Fc 4,20; 14,7, 12, 13; 23,10; 24,62; 25,11, 27); ***putea*** *3.sg./pl.*(Iş 7,21, 24; 9,11; 12,39; 14,20; 15,23; 16,18; 40,33); ***ştiia*** *3.sg./pl.* (Iş 1,8; 16,15; 21,36; 34,29); ***străjuia*** *3.sg./pl.* (Iş 38,8; 40,36). În astfel de cazuri, rolul de a rezolva omonimia revine contextului: *Şi era Sarai stearpă şi* ***nu avea*** *prunci* (Fc 11,30); ***Nici putea*** *închepea ei pre pământ să poată lăcui ei împreună, că* ***avea*** *multe averi şi* ***nu putea*** *lăcui de obşte* (Fc 13,6); *Iară Valea Sălvatecă* ***avea*** *multe puţuri cleite* (Fc 14,10); *Şi au chemat numele Domnului carele* ***grăia*** *cătră dânsa: „Tu, Dumnezeule, Carele m-ai văzut!”* (Fc 16,13); *Şi* ***grăia*** *împreună: „Iată, cel ce visază vine!”* (Fc 37,19). Dacă însă verbul este la diateza pasivă construită cu auxiliarul *a fi*, rezolvarea omonimiei se face cu ajutorul participiului acordat: ***era rânduiţi*** *3.pl.* (Iş 5,14;); ***era poruncite*** *3.pl.* (Iş 34,34); ***era ţăsute*** *3.pl.*(Iş 38,16).

Formele de imperfect ale verbelor *a da* şi *a sta* sunt şi în acest text tot cele etimologice, fără reduplicare după modelul perfectului simplu[245]: ***da*** *3.sg.* (Iov 29,11), (2Sm 1,24; 16,23); ***sta*** *3.sg./pl.* (Fc 18,8, 22; 24,30), (Iş 5,20; 18,13; 33,8, 9, 10), (Jos 28,5; 36,21; 44,15; 52,12), (Jd 9,6; 14,17; 15,5; 18,16, 17; 20,41), (1Sm 4,20; 17,3, 16, 26; 22,7, 9, 17), (2Sm 2,23; 13,31; 15,2; 17,17; 20,12; 22,40), (Iov 2,1; 29,8), (Ir 28,5; 36,21; 44,15; 52,12).

La imperfectul verbelor de conjugarea a IV-a, oscilaţia între formele mai vechi în *-iiá(-), -îiá(-)* şi cele noi în *-iá, -eá* demonstrează că asistăm la un proces aflat în plină desfăşurare, inovaţia câştigând în mod evident teren, aşa cum se poate vedea din formele înregistrate numai din primele două cărţi biblice: ***acoperea*** *3.sg.* (Iş 40,33); ***biruia*** *3.sg.* (Fc 46,6); ***fugea*** *3.sg.* (Fc 31,40); ***fugeai*** *2.sg.* (Fc 35,1); ***grăia*** *3.sg./pl.* (Fc 16,13; 37,19; 42,23), (Iş 19,19; 33,9; 34,34, 35); ***hrănea*** *3.sg.* (Fc 47,12); ***ieşea*** *3.sg.* (Iş 33,7); ***încolţea*** *3.pl.*(Fc 41,5); ***(să) înmulţea*** *3.pl.* (Iş 1,12); ***înteaţea*** *3.pl.* (Iş 5,13); ***iubea*** *3.sg.* (Fc 37,3); ***lăcuia*** *3.pl.* (Iş 10,23); ***pizmuia*** *3.pl.* (Fc 37,11); ***poftea*** *3.sg.*(Fc rezum. cap.39); ***pofteai*** *2.sg.*(Fc 31,30, 39); ***prisosea*** *3.sg.*(Fc 43,34), (Iş 37,6); ***privea*** *3.sg.*(Fc 23,19); ***(să) sărguia*** *3.sg.*(Fc 37,21); ***silea*** *3.pl.* (Fc 19,9); ***slujea*** *3.sg.*(Fc 40,4); ***(să) suia*** *3.pl.* (Fc 30,39, 41, 42; 38,12); ***ştia*** *3.pl.* (Fc 42,23); ***tăgăduia*** *3.sg.* (Fc 39,10); ***(să) târâia*** *3.sg.* (Fc 1,26); ***trăbuia*** *impers.* (Fc 20,9; 34,31); ***vinea*** *3.sg./pl.* (Fc 29,9; 34,7); ***zidea*** *3.pl.* (Fc 11,5), faţă de: ***acoperiia*** *3.sg.* (Iş 34,35; rezum. cap.40); ***descoperiia*** *3.sg.* (Iş 34,34); ***ieşiia*** *3.sg./pl.* (Fc 2,6) şi (Fc 43,30); ***încolţiia*** *3.pl.* (Fc 41,22); ***iubiia*** *3.sg.* (Fc 25,28) (Fc 34,19"); ***oştiia*** *3.sg.* (Iş 17,8); ***(să) păziia*** *3.pl.*(Fc 39,20); ***rătăciia*** *3.sg.* (Fc 21,14); ***ştiia*** *3.sg.*(Fc 27,14; 31,32; 38,16; 39,6); ***vorbiia*** *3.sg.* (Fc 29,9).

Fenomenul trecerii diftongului [*-iá*] la [*-ie*] ([*-ič*]), specific şi ariei în care se înscrie textul analizat se înregistrează cu totul sporadic, confirmându-se astfel afirmaţia cu privire la modul în care graiurile impun inovaţii în limba scrisă[246]: ***ieşiei*** *2.sg.* (Jd 5,8); ***zăbovie*** *3.pl.* (Jd 8,11).

Dintre formele perifrastice de imperfect, aduse în discuţie în diferite lucrări de specialitate[247], am înregistrat în acest text numai structura alcătuită din *imperfectul vebului* ***a fi*** *+ verbul de bază la gerunziu.* Această formă perifrastică, echivalând, în textul de la 1760, structura latinească alcătuită din *imperfect + participiul prezent activ la nominativ singular*, a devenit funcţională în limba vorbită, suportul acestor forme putând fi căutat, pe lângă textul-izvor, şi în graiuri *Ci şi ieri şi alaltăieri, fiind Saul împărat preste noi, tu* ***erai scoţind*** *şi înlontru* ***ducând*** *pre Israil* (2Sm 5,2) – lat. *tu* ***eras educens*** *et* ***reducens***; *Şi* ***era*** *împăratul Solomon* ***împărăţind*** *preste tot Israilul*(3 Împ 4,1) – lat. ***erat*** *autem rex Salomon* ***regnans*** *super omnem Israhel*; *Şi i-au născut sora ei Tahnes pre Ghenuvath fiiu, şi l-au doicit Tahnes în casa lui Faraon; şi* ***era*** *Ghenuvath* ***lăcuind*** *la Faraon cu fii lui* (3 Împ 11,20) – lat. ***erat****que Genebath* ***habitans*** *apud Pharaonem cum filiis eius*; *Şi s-au sculat cu războiu împrotiva lui sluga sa Zamvri, povăţuitoriul a jumătate parte de călăreţi; şi* ***era*** *Ela în Thersa* ***bând*** *şi ameţit de vin, în casa lui Arsa, celui mai mare preste Thersa* (3Împ 16,9) – lat. ***erat*** *autem Hela in Thersa* ***bibens*** *et temulentus in domo Arsa praefecti Thersa*; *Şi* ***era*** *Iuda* ***adunând*** *pre cei mai de pre urmă şi îndemna norodul prin toată calea, până când au venit la pământul Iudei.* (1Mac 5,53) Remarcăm, după modelul latinesc, dislocarea aproape de fiecare dată a acestor forme perifrastice.

---

[244] În legătură cu originea acestei desinenţe, vezi Ovid Densusianu, ILR, II, p.137.

[245] Cum perfectul simplu nu caracterizează graiul din perimetrul dialectal din care provine textul analizat (vezi infra, **2.2.6.4.1.3.**), este firesc să înregistrăm exclusiv formele etimologice la imperfectul acestor verbe.

[246] Pătrunderea acestui fenomen în limba scrisă are loc mai ales după 1640. Se întâlneşte în manuscrise (în tipărituri) din Moldova, Banat şi Transilvania, în regiunea din urmă fiind înregistrat abia la sfârşitul secolului al XVII-lea. (Vezi *ILRL Epoca veche (1532-1780)*, Vol.I, p.304). Mişcarea acestui fenomen ilustrează, pe de o parte, modul cum aspecte specifice graiurilor se infiltrează în limba scrisă, şi, pe de altă parte, faptul că limba scrisă se dovedeşte refractară la inovaţiile venite dinspre graiuri.

[247] Ovid Densusianu (ILR, II, p.138) semnalează existenţa acestor forme, în vreme ce V. Arvinte (NORMELE (1688), p.XLIV ş.u.) explică pe larg şi exemplifică structurile datorate transpunerii fidele a modelelor din izvorul grecesc.

Trebuie, de altfel, să precizăm că sistemul flexiunii verbale, așa cum se poate contura din analiza de față și din perspectiva mult mai largă pe care ne-o oferă *Indicele de cuvinte*, este foarte aproape de sistemul actual. Se actualizează însă, în acest text, forme verbale perifrastice pe care limba literară actuală nu le-a acceptat, dar care se păstrează până astăzi în graiuri cu deosebire în graiurile ariei dialectale nordice, din care provin traducătorii acestui text.

O formă perifrastică, exprimând sensul de „trecut posterior", alcătuită din verbul *a fi* la imperfect, ca auxiliar morfologic, și conjunctivul prezent al verbului de bază, aici tot *a fi*, am înregistrat în următorul verset: *Și au chemat Adam numele muierii sale Eva, pentru că* ***era să fie*** *mumă tuturor celor vii.* (Fc 3,20). Structura *era să fie* exprimă posterioritatea din perspectiva trecutului[248]. Același sens este dezvoltat de structura *era să zică* din următorul context: *„Întrebatu-ne-au omul pre rând de seminția noastră, de trăiaște tatăl, de avem frate. Și noi i-am răspuns urmând după ce ne-au întrebat. Au puteam ști ce* ***era să zică****: «Aduceț fratele vostru cu voi!»?"* (Fc 43,7). Comparabile sunt și sintagmele subliniate din contextele de mai jos: *Ci să certa împreună în pântecele ei copilașii; carea au zis: „Deacă* ***era să****-m* ***fie*** *mie așa, ce lipsă era a zămisli?" Și s-au dus să întreabe pre Domnul* (Fc 25,22); *Și au cuprins galaaditeanii vadurile Iordanului prin carele Efrem* ***era să să întoarcă*** (Jd 12,5)

2.2.6.4.1.3. Perfectul simplu. Textele din secolul al XVI-lea atestă răspândirea generală a acestei forme verbale, ceea ce înseamnă că perfectul simplu s-a constituit într-un „element de unitate a limbii române în perioada veche"[249]. Treptat însă, aria de circulație a perfectului simplu s-a restrâns, astfel că, în perioada 1640 – 1780, această formă temporală mai caracteriza graiurile din puține regiuni: Oltenia, Banat și Crișana. În textele din varii regiuni, perfectul simplu, îndeosebi formele de persoana a III-a, rezistă însă ca timp al narațiunii.

În contextele care urmează sunt citate toate formele de perfect simplu din acest text, ceea ce înseamnă că acest timp se întrebuințează aici cu totul accidental. Remarcăm două ocurențe ale unui perfect forte: *Și le-am spus mâna Dumnezeului mieu că iaste bună cu mine și cuvintele împăratului, care mi-au grăit și* ***zișu****: «Să ne sculăm și să zidim». Și s-au întărit mânile lor în bine.* (Ne 2,18); *Și m-am uitat și m-am sculat și* ***zișu*** *către ceai mai-mari, și sfeatnici și către ceaeaaltă parte a oștii «Să nu vă teameți de fața lor! Aduceți-vă aminte de Dumnezeul cel mare și înfricoșat și oștiți pentru frații voștri, fiii voștri și pentru featele voastre și muierile voastre și casele voastre!»* (Ne 4,14) și forma asigmatică *fu*: *Că iată, cât* ***fu*** *glasul închinării tale în urechile meale, săltat-au pruncul cu bucurie în pântecele mieu.* (Lc 1,44). Celelalte forme nu necesită comentarii: *Că mie, venind din Mesopotamiia, mi-au murit Rahil în pământul Hanaan, în drum. Și era primăvara și* ***întrai*** *în Efrata și o am îngropat lângă calea Efratii, carea cu alt nume să chiamă Viflaim.* (Fc 48,7); *Iată, Domnul te* ***lovi*** *cu rană mare, cu norodul tău și cu fiii și muiarile tale și toate averile tale.* (2Par 21,14); *Și el au zis: „Drepte. Domnul mieu m-au trimis la tine zicând: «Acum* ***veniră*** *la mine doi tineri din muntele Efrem, din fiii prorocilor. Dă-le un tălant de argint și haine schimbătoare îndoite»".* (4Împ 5,22); *Pentru că m-ai părăsit și eu, adecă, am făcut după cuvintele tale și am ieșit la câmp. Și, iată, am văzut; și* ***văzui*** *ce nu pociu povesti* (4Ezr 10,32).

2.2.6.4.1.4. Perfectul compus are și în acest text auxiliarul în forma *au* la persoana a III-a, singular și plural[250]. În privința locului pe care îl ocupă auxiliarul în structura perfectului compus, trebuie spus că topica este de regulă cea care s-a impus drept normă a limbii literare, dar se întâlnesc și cazuri în care auxiliarul este postpus. Într-o singură carte biblică – *Cartea Ieșirii* – am înregistrat, pentru topica inversă, exemplele care urmează, vreo 80 de ocurențe: ***amurțit-au*** *3.pl.* (Iș 15,15); ***ascuns-au*** *3.sg.* (Iș 3,6); ***așezat-au****3.sg.* (Iș 40,28); ***chemat-au*** *3.sg.* (Iș 10,16); ***făcut-au*** *3.sg./pl.* (Iș 17,6, 10; 36,11, 14, 19, 20, 31, 35, 37; 37,6, 10, 17, 23, 25; 38,1, 8, 9; 39,8, 15, 25, 29); ***fost-au*** *3.sg.* (Iș 38,26); ***gătit-au*** *3.sg.* Iș 39,6); ***grăit-au*** *3.sg.* (Iș 32,30); ***ieșit-au*** *3.sg.* (Iș 2,1); ***închis(u-)-au*** *3.pl.* (Iș 14,3); ***înecatu(-s)-au*** *3.pl.* (Iș 15,10); ***întins-au*** *3.sg.* (Iș 4,4); ***întinsu(-Ț)-ai*** *2.sg.* (Iș 15,12); ***luat-au*** *3.sg.* (Iș 4,25; 18,2); ***mers-au*** *3.sg.* (Iș 2,8); ***păcătuit-ați*** *2.pl.* (Iș 32,30); ***păcătuit-au*** *3.sg.* (Iș 32,31); ***pogorâtu(-s)-au*** *3.pl.* (Iș 15,5); ***priimit-au*** *3.sg.* (Iș 2,9); ***prins-au*** *3.pl.* (Iș 14,6); ***pus-au*** *3.sg.* (Iș 40,18, 20, 22, 24, 26); ***răspuns-au*** *3.sg./pl.* (Iș 2,8, 19; 4,2; 6,12; 10,29; 33,19; 34,10); ***rădicat-au*** *3.sg.* (Iș 40,31); ***sculatu(-s)-au*** *3.sg.* (Iș 1,8; 24,13); ***stătut-au*** *3.sg.* (Iș 15,8); ***suflat-au*** *3.sg.* (Iș 15,10); ***suitu(-s)-au*** *3.pl.* (Iș 15,14); ***temutu(s-)au*** *3.sg.* (Iș 2,14); ***tins-au*** *3.sg.* (Iș 9,33); ***trimis-ai*** *2.sg.* (Iș 15,7); ***vărsat-au*** *3.sg.* (Iș 37,13); ***venit-au*** *3.sg./pl.* (Iș 2,17; 19,7); ***zis-au*** *3.sg.* (Iș 3,13, 14, 14; 4,10, 11; 5,4; 9,29; 10,9, 25; 15,9); ***zis-am*** *1.sg.* (Iș 4,23). Numărul lor este însă de peste 10 ori mai mic decât numărul formelor în care topica elementelor constitutive este *auxiliar + verb de conjugat*, care depășește, în aceeași carte biblică, 1000 de ocurențe.

Verbul *a sta* are în structura perfectului compus, în cele mai multe cazuri, participiul în forma reduplicată: ***au stătut*** *3.sg./pl.* (Fc 41,46; 43, 15), (Iș 9,10; 14,20; 19,17; 20,18, 21; 34,5), (Jos 4,3, 9; 8,11, 13; 10,13), .(Jd 9,7, 35), (1Sm 3,10; 6,14; 10,23; 16,21; 17,51), (2Sm 2,25; 15,17; 18,4; 23,10), (Ir 14,6; 19,14; 46,15; 48,45); ***stătut-au*** *3.sg./pl.* (Iș 15,8), (2Sm 23,12), (Iov 4,16; 32,16), (Jos 3,16); ***am stătut*** *1.sg.* (1Sm 1,26); ***ați stătut*** *2.pl.* (Ir 7,10). Forma etimologică, fără reduplicare analogică după perfectul simplu, apare mai rar: ***au stat*** *3.sg.* (Jos 24,1), (2Sm 2,28), (Iov 9,4).

Verbul *a frânge* are în structură participiul și în forma *frământ*: **au *frământ*:** *ind. pf.c. 3.sg.* (Iș 32,19); ***ai frământ*:** *ind. pf.c. 2.sg.* (Iș 34,1), iar *a adaoge* are participiul în forma *adaos*: ***au adaos*:** *ind. pf.c. 3.sg.* (Fc 15,3; 24,19, 25; 27,36), (Ir 45,3), ***(s-)au adaos*:** *ind. pf.c. 3.sg.* (Fc 25, 8, 17; 35,29), (Ir 36,32), ***adaos-am*:** *ind. pf.c. 1.sg.* (Fc 44,22) etc.

O transformare în fonetică sintactică – [*i-ai*] > [*i-ei*] – angajează schimbarea formei auxiliarului la persoana a II-a singular – ***ei dat*** *2.sg.* (Fc 15,3): *Și au adaos Avram: „Iară mie nu mi-****ei dat*** *sământă și iată, casnicul mieu va fi moșteanul mieu!".* Fiind un caz izolat, putem considera că modificarea auxiliarului este accidentală.

---

[248] Sintagma în discuție conține verbul *a fi* al cărui sens s-a abstractizat în grad suficient de mare, încât să poată fi considerat simplu instrument gramatical. Suntem în fața unei construcții care, inițial, a circulat exclusiv în limba populară, apoi uzul impunând-o ca fapt de limbă literară. La C. Dimitriu (TG, I, p.404), astfel de structuri gramaticalizate sunt numite *viitor în trecut.*

[249] Al. Gafton, *Evoluția limbii române prin traduceri biblice din secolul al XVI-lea*, Iași, 2001, p.134.

[250] Vezi *Indice.*

Cum exprimarea perifrastică a timpurilor verbale este o caracteristică a graiurilor din această regiune, remarcăm aici perfectul compus perifrastic, exprimat printr-o formă alcătuită din perfectul compus al auxiliarului *a fi* şi gerunziul verbului de bază: *Şi* ***au fost slugind*** *cu preoţiia în rândul său înaintea lui Dumnezău.* (Lc 1,8); *Şi* ***au fost umplându-să*** *zilele înălţării Lui şi El ş-au întărit faţa să meargă în Ierusalim.* (Lc 9,51); *Şi* ***au fost întrând*** *Isus în casa unui căpetenie de farisei sâmbăta a mânca pâne; şi ei Îl socotea.* (Lc 14,1).

Formele verbale[251] intră frecvent, împreună cu un substantiv coradical, în alcătuirea *construcţiilor intensive*[252]. Uneori, în locul substantivului, în structură intră gerunziul aceluiaşi verb sau al unui verb din acelaşi câmp semantic: *Şi* ***au adaos zicând****: „Şi paie şi fân mult iaste la noi şi loc mare de rămas* (Fc 24,25). Construcţii intensive cu substantivul coradical pe lângă verb la perfect compus am înregistrat în versetele: *Şi* ***au făgăduit făgăduinţă****, zicând: „De va fi Dumnezeu cu mine şi mă va păzi în calea prin carea eu umblu şi-m va da mie pâne de mâncat şi haină de îmbrăcat”* (Fc 28,20) – lat. ***vovit*** *etiam* ***votum*** *dicens*[253]; *Eu sânt Dumnezeul lui Vithil, unde ai uns piatra şi* ***făgăduinţă*** *Mi-****ai făgăduit*** *Mie* (Fc 31,13) – lat. *et* ***votum vovisti*** *mihi*; *Şi s-au rugat David Domnului pentru prunc. Şi* ***au postit*** *David* ***cu post*** *şi întrând, deusebi au zăcut pre pământ.*(2Sm 12,16) – lat. *et* ***ieiunavit*** *David* ***ieiunio***; *Şi* ***au gustat gustări*** *şi au turnat sângele păciuitoarelor carele adusease pre oltariu.* (4 Împ 16,13) – lat. *et* ***libavit libamina***; *Şi* ***au plâns*** *Izehie* ***cu plângere*** *mare*. (4 Împ 20,3) – lat. ***flevit*** *itaque Ezechias* ***fletu*** *magno*; *Şi* ***s-au adunat adunare****, ca să fie gata la războiu şi să să roage şi să ceară milă şi îndurări* (1Mac 3,44) – lat *et* ***congregatus est conventus***; *Şi* ***s-au temut*** *oamenii* ***cu teamere*** *mare de Domnul şi au jârtvit junghieri Domnului şi* ***au făgăduit făgăduinţe****.* (Iona 1,16) – *et* ***timuerunt*** *viri* ***timore magno*** *Dominum et immolaverunt hostias Domino et* ***voverunt vota***.; *şi* ***s-au veselit*** *Iona pentru tidvă* ***cu veselie*** *mare* (Iona 4,6) – lat. *et* ***laetatus est*** *Ioana super hedera* ***laetitia*** *magna*; *Şi* ***s-au adunat*** *către Alchim şi Vachide* ***adunare*** *de scriitori, a cerca ceale dreapte* (1Mac 7,12); *Şi* ***au izbândit izbândirea*** *sângelui fratelui său. Şi s-au întors la râpa Iordanului.* (1Mac 9,42); *Şi au auzit Alixandru împăratul* ***făgăduinţele*** *care* ***au făgăduit*** *Dimitrie lui Ionathan; şi i-au povestit războaiele şi puterile care el au făcut şi fraţii lui, şi* ***ostenealele*** *care* ***au ostenit****.* (1Mac 10,15); *Şi au tăiat vejmintele sale şi* ***au plâns cu plângere*** *mare şi au pus cenuşe pre capul său.* (1Mac 4,39); *Şi l-****au plâns*** *tot norodul lui Israil* ***cu plângere*** *mare şi jelea zile multe*. (1Mac 9,20); *Şi l-****au plâns*** *tot Israilul* ***cu plângere*** *mare şi l-au jelit zile multe.* (1Mac 13,26); *Răsipitu-s-au, nici s-au umilit; ispititu-m-au,* ***bajocoritu-m-au cu bajocură****; scrâşnit-au asupra mea cu dinţii săi.* (Ps 34,16); *Şi* ***au poftit poftă*** *în pustie şi au ispitit pre Dumnezeu în loc fără apă* (Ps 105,14).

2.2.6.4.1.5. Mai mult ca perfectul se realizează în două feluri: sintetic şi perifrastic, acesta din urmă cu frecvenţă diferită de la o carte biblică la alta, poate şi din cauză că nu era caracteristic deopotrivă celor cinci traducători din echipa condusă de episcopul Petru Pavel Aron.

Sufixul gramatical de mai mult ca perfect *-se-* se înregistrează şi în forma *-să-*, aceasta rezultând în urma velarizării lui [*e*] la [*ă*], după [*s*] rostit dur. Cele două forme circulă în variaţie liberă, înregistrând fiecare numeroase ocurenţe: ***(să) arătase*** *3.sg.* (Fc 12,7); ***arătase*** *3.sg.* (Fc 27,23); ***căştigase*** *3.sg.* (Fc 12,5); ***(să) pogorâse*** *3.sg.* (Fc 24,16); ***cumpărase*** *3.sg.* (Fc 17,23); ***deslegase*** *3.sg.* (Fc 40,16); ***(să) dusease*** *3.sg.* (Fc 44,14); ***făcuse*** *3.sg.* (Fc 1,31; 2,2, 8; 3,1; 8,6; 13,4); ***ieşise*** *3.sg.* (Fc 24,15, 63), dar şi: ***acoperisă*** *3.sg.* (Fc 7,20; 38,15); ***arătasă*** *3.sg.* (Fc 22,9); ***blagoslovisă*** *3.sg.* (Fc 24,1); ***cumpărasă*** *3.sg.* (Fc 50,13); ***dosădisă*** *3.sg.* (Fc 47,13); ***(să) dusească*** *3.sg.* (Fc 31,21); ***făcusă*** *3.sg.* (Fc 6,6; 12,5; 24,66). Este interesant de observat modul în care apare, o singură dată însă, reduplicarea sufixului gramatical de mai mult ca perfect la verbul *a face*: ***făcusease*** (sic!) *3.sg.* (Fc 14,13), prin analogie cu forme de tipul *mersese, spusese*. O astfel de formă poate vorbi despre nesiguranţa folosirii mai mult ca perfectului sintetic într-o regiune în care pentru exprimarea acestui sens gramatical era preferată structura analitică.

La persoana I sg., formele sintetice prezintă desinenţa *-m*, ceea ce înseamnă că spre 1780 aceasta se generalizează, rezolvându-se astfel omonimia cu persoana a III-a: ***poruncisăm*** *1.sg.* (Fc 3,11, 17); ***slobozisem*** *1.sg.* (Iov 29,12); ***ascunseasem*** *1.sg.* (Ir 13,7); ***dedeasăm*** *1.sg.* (Ir 3,8); ***lepădasem*** *1.sg.* (Ir 23,8); ***poruncisem*** *1.sg.* (Ir 23,32); ***slobozisăm*** *1.sg.* (Ir 3,8); ***trimiseasem*** *1.sg.* (Ir 23,32).

Pluralul nu se distinge încă de singular prin morfemul special de număr *-ră-*, iar rezolvarea omonimiilor de tipul: ***făcusă*** *3.sg./pl.* (Iş 18,8, 9; 32,20); ***văzuse*** *3.sg./pl.* (Iov 20,7, 9; 32,5); ***venisă*** *3.sg./pl.* (Fc 13,3; 24,32) se poate face doar contextual.

Verbul *a da* realizează paradigma de mai mult ca perfect în formele tari, etimologice: ***dedeasă*** *3.sg.* (Iş 36,2); ***dedeasăm*** *1.sg.* (Ir 3,8); ***dedease*** *3.sg./pl.* (Jos 14,3; 21,12; 22,7; 23,1), (Jd 3,18; 20,38). Nu am înregistrat formele de la tema analogică a perfectului *dădu-*.

Formele analitice de mai mult ca perfect au în alcătuirea lor perfectul compus al verbului auxiliar *a fi* + participiul neacordat al verbului de bază. Structura era specifică graiurilor nordice şi s-a păstrat până astăzi în unele dintre acestea. În textul analizat circulaţia acestor forme variază de la o carte la alta, ceea ce ne determină să credem că numai traducătorii care proveneau din aria nordică extremă îl foloseau în mod curent. În *Cartea Facerii*, formele

---

[251] Verbul poate avea, în principiu, orice formă, dar am ales să începem discuţia în cadrul timpului perfect compus pentru că numărul construcţiilor cu această formă verbală este foarte mare. Cu prezentul se întâlnesc mai rar, în exemple de tipul: *Că nu iaste alt Dumnezeu, fără Tu, Căruia grije iaste de toate, să arăţi că nu nedrept* ***judeci judecata.*** (Înţ 12,13), cu imperfectul şi cu perfectul simplu nu am înregistrat.

[252] V. Arvinte discută pe larg diverse tipuri de construcţii intensive – în NORMELE (1688), p.XLII ş.u. – care au avut ca punct de plecare, pentru *Septuaginta*, modelul ebraic. Din aceleaşi texte-izvor s-au răspândit în *Vulgata* şi în varianta slavonă, apoi s-au perpetuat în traducerile *Bibliei* în limbile vernaculare. Că sursa primară a construcţiilor intensive din *Biblia de la 1760* o constituie *Vulgata* nu încape îndoială, dar nu putem exclude faptul că suportul acestor construcţii îl puteau afla traducătorii şi în graiul lor de acasă, unde până astăzi se poate auzi: „cu spusu' ti-am spus”, „cu juratu' am jurat” sau, într-un registru mai larg, popular sau chiar literar: „am visat un vis”; „de spus am spus”; „când vorbeşti vorbeşte” ş.a.

[253] Citâm pentru câteva dintre structurile selectate şi corespondentele lor din *Vulgata*, pentru a evidenţia fidelitatea traducătorilor faţă de textul-sursă.

analitice ale mai mult ca perfectului sunt în număr de 37[254], în comparație cu numai 8 forme în *Cartea Ieșirii*: ***(s-)au fost dat*** *3.sg.* (Iș 21,8); ***au fost grăit*** *3.sg.* (Iș 32,14); ***au fost giurat*** *3.pl.* (Iș 13,19); ***au fost poruncit*** *3.sg.* (Iș 4,28); ***au fost priimit*** *3.pl.* (Iș 22,7); ***au fost rămas*** *3.pl.* (Iș 10,15); ***au fost tors*** *3.pl.* (Iș 35,25); ***au fost trimis*** *3.sg.* (Iș 4,28), una singură în *Cartea lui Iov*: ***(s-)au fost sfătuit*** *3.sg.* (Iov 24,16), 2 în *Prorociia Ieremiii*: ***au fost făcut*** *3.pl., în expr.* ***au fost făcut legătură*** „încheiaseră legământ" (Ir 34,10); ***ați fost slobozit*** *2.pl.* (Ir 34,16). Situația aceasta, așa cum se prezintă în patru cărți biblice, comparabile ca întindere, ar putea fi concludentă pentru afirmația de mai sus.

O construcție întensivă cu mai mult ca perfectul perifrastic am înregistrat în următorul verset: *Iată, feciorii lui vinea din câmp și auzind ce să întâmplase, s-au mâniiat foarte pentru că lucru urât au fost făcut în Israil, și pângărind fecioara lui Iacov,* ***lucru*** *necuvios* ***au fost lucrat***. Fc 34,7) – lat. *et violata filia Iacob* ***rem*** *inlicitam* ***perpetrasset***.

2.2.6.4.1.6. Viitorul nu prezintă aspecte flexionare diferite față de cele actuale. Desigur că cele mai multe realizări le cunosc formele cu *voi, vei, va, vom, veți vor + infinitivul verbului de bază.* Topica celor doi constituenți este în mod obișnuit auxiliar + verb de bază, dar se înregistrează și formele inverse. Formele inverse din primele două cărți biblice ne pot oferi o imagine asupra frecvenței acestora, dacă ținem seama de faptul că celelalte sunt de ordinul sutelor: ***blagoslovi(-)-voi*** *1.sg.* (Fc 26,24); ***cerceta(-)-va*** *3.sg.* (Iș 13,19); ***da(-)-va*** *3.sg.* (Iș 16,8); ***da-voi*** *1.sg.* (Iș 23,31); ***duce(-)-vei*** *2.sg.* (Iș 15,17); ***face-vei*** *2.sg.* (Iș 25,17, 23, 31, 37; 26,6, 7, 10, 11, 14, 15, 26, 31, 36; 27,6, 9; 28,13, 22, 26, 31, 36, 42); ***găti-vei*** *2.sg.* (Iș 25,29); ***împărți(-)-voi*** *1.sg.* (Fc 49,7); ***împărți-voi*** *1.sg.* (Iș 15,9); ***împle(-să)-va*** *3.sg.* (Iș 15,9); ***înmulți-voi*** *1.sg.* (Fc 3,16); ***lăți(-te)-vei*** *2.sg.* (Fc 28,14); ***merge-voi*** *1.sg.* (Fc 45,28); ***pogorî(-mă)-voi*** *1.sg.* (Fc 18,21); ***prăznui-vei*** *2.sg.* (Iș 13,5); ***pune-vei*** *2.sg.* (Iș 26,34; 29,10); ***rămânea-voi*** *1.sg.* (Fc 44,33); ***sfinți-voi*** *1.sg.* (Iș 29,44); ***spăla-va*** *3.sg.* (Fc 49,11); ***stăpâni-va*** *3.sg.* (Fc 22,17); ***șterge-vei*** *2.sg.* (Fc 18,28); ***sui(-mă)-voi*** *1.sg.* (Fc 50,5), (Iș 32,30); ***ucide-va*** *3.sg.* (Iș 15,9). Atunci când auxiliarul apare în forma fără *v-* este foarte rar antepus verbului de bază. În *Cartea Facerii*, dintr-un număr considerabil de structuri[255] cu auxiliarul în forma fără *v-*, schimbarea topicii constituenților este prezentă doar în următoarele cazuri: ***blagoslovi-oi*** *1.sg.* 12,3; ***da(-)-oi*** *1.sg.* 23,13; ***peri-or*** 3.pl. 18,24.

Auxiliarul apare în forma fără *v-*, în mod obișnuit, la persoanele I singular (*oi*, mai rar *oiu*) și a III-a plural (*or*), mai rar la persoana I plural (*om*). Se impune însă o precizare: din nou, *Cartea Facerii* se dovedește mai permisivă la forme pe care norma literară le respingea. Față de prima carte biblică, unde numărul de ocurențe este mare, în alte cărți, comparabile ca întindere, am întregistrat puține forme de viitor cu auxiliarul în forma fără *v-*: în *Cartea Ieșirii* – doar 13 forme, nici una pentru persoana I plural, în *Cartea lui Iov* – 5 forme, între care se remarcă forma *oiu* pentru persoana I singular: ***n-oiu adaoge*** *1.sg.* (Iov 39,35); ***(-)oiu deștepta*** *1.sg.* (Iov 41,1); ***oiu răspunde*** *1.sg.* (Iov 13,22), iar în *Prorociia Ieremiii* – 6 forme, una de persoana I plural, ***om auzi*** *1.pl.* (Ir 44,16), și una de persoana I singular, cu *-u*: ***oiu face*** *1.sg.* (Ir 49,19). O astfel de situație și-ar putea afla explicația fie în particularitățile graiului unui traducător în raport cu altul, fie în conștientizarea treptată a necesității de a elimina faptele de limbă care nu erau agreate de norma literară curentă, așa cum o găseau ei în tipăriturile venite din Țara Românească, pentru finalitatea pe care, indubitabil, o urmăreau: tipărirea cărții[256].

Viitorul alcătuit din *a voi* + conjunctivul prezent al verbului de bază este slab reprezentat: **va să fie** exprimă sensul „are de gând să fie", „are să fie"**:** *Deacă* ***va să fie*** *neam mare și tare foarte și într-însul trăbuie să să blagoslovească toate neamurile pământului?* (Fc 18,18), pe care îl are în textul latinesc, la conjugarea perifrastică activă; participiul viitor activ *futurus* al verbului *sum, esse, fuī* + același verb, auxiliar, la conjunctiv prezent – *sit*, formă de flexiune care arată dorința, voința, intenția de a face ceva: *cum* ***futurus sit*** *in gentem magnam ac robustissimam et benedicendae sint in illo omnes nationes terrae.* Același sens se exprimă și prin forma *oi să fac*: *Și au zis Domnul: „Au doară voi putea ascunde de către Avraam cele ce* ***oi să fac*** (Fc 18,17) – lat. *dixitque Dominus num celare potero Abraham quae* ***gesturus sum***. (structura *gesturus sum* fiind alcătuită din participiul viitor activ *gesturus* al verbului *gerō, -ere, gessī, gestum* + auxiliarul la indicativ prezent *sum* „am de gând să fac" „am să fac".

Pentru persoana a II-a am înregistrat tot o formă scurtată a auxiliarului + conjunctivul vebului de bază: *(-)i să faci – Căruia au zis Avimeleh: „Ce-****i să faci*** *cu acește șepte miele care le-ai pus deoparte?"* (Fc 21,29).

---

[254] ***au fost astupat*** *3.pl.* (Fc 26,18); ***(s-)au fost atins*** *3.sg.* (Fc 20,4); ***au fost blagoslovit*** *3.sg.* (Fc 27,41); ***au fost chemat*** *3.sg.* (Fc 26,18); ***au fost copt*** *3.sg.* (Fc 27,17); ***am fost pogorât*** *1.pl.* (Fc 43,20); ***au fost crescut*** *3.sg.* (Fc 38,14); ***au fost cunoscut*** *3.sg.* (Fc 39,3); ***au fost dat*** *3.sg.* (Fc 29,29; 38,20); ***au fost dobândit*** *3.sg.* (Fc 31,18); ***au fost dobândit*** *3.sg.* (Fc 38,14); ***(s-)au fost dus*** *3.sg.* (Fc 31,19; 39,1); ***au fost făcut*** *3.sg./pl.* (Fc 34,7; rezum. cap.50); ***au fost făgăduit*** *3.sg.* (Fc 21,1); ***au fost fiert*** *3.sg.* (Fc 18,8); ***au fost furat*** *3.sg.* (Fc 31,32); ***au fost grăit*** *3.sg.* (Fc 35,14); ***au fost înfipt*** *3.sg.* (Fc 33,19); ***au fost întins*** *3.sg.* (Fc 31,25); ***au fost luat*** *3.pl.* (Fc 21,25); ***au fost lucrat*** *3.sg.* (Fc 34,7); ***au fost născut*** *3.sg.* (Fc 37,3); ***(te-)ai fost obicinuit*** *2.sg.* (Fc 40,13); ***au fost plinit*** *3.sg.* (Fc 17,25); ***au fost poruncit*** *3.sg.* (Fc 7,16; 12,4; 17,23); ***(s-)au fost poruncit*** *3.sg.* (Fc 43,17); ***au fost săpat*** *3.pl.* (Fc 26,32); ***au fost slujit*** 3.sg. (Fc 14,4); ***au fost stricat*** *3.sg.* (Fc 6,12); ***au fost zis*** *3.sg.* (Fc 41,54); ***aț fost zis*** *2.pl.* (Fc 43,27, 29).

[255] ***(s-)or adăpa*** *3.pl.* 29,3; ***oi aduce*** *1.sg.* 18,4; 28,22; ***(s-)or aduna*** *3.pl.* 29, 8; ***om ascunde*** *1.pl.* 47,18; ***oi aștepta*** *1.sg.* 49,18; ***oi bate*** *1.sg.* 8,21; ***or bea*** *3.pl.* 24,19; ***oi blestema*** *1.sg.* 12,3; ***oi cerca*** *1.sg.* 9,5; ***om cumpăra*** *1.pl.* 43,4; ***oi da*** *1.sg.* 13,15; 15,18; 24,14; 26,3, 4; 28,13; 30,31; 34,11, 12; 35,12; ***or da*** *3.pl.* 24,41; ***om da*** *1.pl.*, în loc. v. ***om da [împrumut]*** 34,16; ***or duce*** 3.pl. 44,31; ***oi face*** *1.sg.* 13,16; 18,30; 21,18; 23,11; 27,37; 32,9; 47,30; ***om face*** *1.pl.* 34,23; ***oi fi*** *1.sg.* 17,8; 24,5; 26,3; 31,3; 33,12; 43,9, 14; ***or fi*** *3.pl.* 18,24; 31,8; 34,23; 35,11; ***om fi*** *1.pl.* 34,16; 44,9; 47,19; ***oi găsi*** *1.sg.* 18,26, 28, 30; ***oi grăi*** *1.sg.* 18,27, 30, 31, 32; ***om grăi*** *1.pl.* 44,16; ***oi ierta*** *1.sg.* 18,26; ***or ieși*** *3.pl.* 15,14; 17,6; rezum. cap.50; ***or întra*** *3.pl.* 6,20; ***om întra*** *1.pl.* 20,13; ***or înceta*** *3.pl.* 11,6; ***oi îngropa*** *1.sg.* 50,5; ***oi înmulți*** *1.sg.* 16,10; 26,24; ***oi înțăleage*** *1.sg.* 24,14; ***oi judeca*** *1.sg.* 15,14; ***oi jura*** *1.sg.* 21,24; ***om lăcui*** *1.pl.* 34,16; ***oi lua*** *1.sg.* 14,23; 16,2; ***or lua*** *3.pl.* 14,24; ***om lua*** *1.pl., în loc. v.* ***om lua împrumut*** 34,16; ***om lua*** *1.pl.* 34,17; ***oi mânca*** *1.sg.* 24,33; ***or mânca*** *3.pl.* 43,16, 25; ***oi mângâia*** *1.sg.* 32,20; ***oi mearge*** *1.sg.* 37,30; 24,58; ***om mearge*** *1.pl.* 43,4; 44,26; ***oi muri*** *1.sg.* 27,7; 30,1; ***or muri*** *3.pl.* 33,13; ***om muri*** *1.pl.* 47,19; ***oi paște*** *1.sg.* 30,31; ***oi păzi*** *1.sg.* 30,31; ***oi plini*** *1.sg.* 28,15; ***oi plua*** *1.sg.* 7,4; ***oi pune*** *1.sg.* 3,15; 6,18; 9,11, 13; 17,2, 7, 19, 21; 18,5; 44,21; ***oi putea*** *1.sg.* 19,22; 39,9; 41,39; ***om putea*** *1.pl.* 44,16; ***or răsări*** *3.pl.* 17,16; ***or rumpe*** *3.pl.* 40,19; ***oi scoate*** *1.sg.* 24,19, 44; ***or sluji*** *3.pl.* 15,14; ***oi sluji*** *1.sg.* 18,12; 29,18; ***om sluji*** *1.pl.* 47,25; ***oi suferi*** *1.sg.* 38,17; ***oi șterge*** *1.sg.* 18,28; ***om șterge*** *1.pl.* 19,13; ***om tăinui*** *1.pl.* 37,26; ***oi trece*** *1.sg.* 15,2; 31,52; ***oi trimite*** *1.sg.* 27,45; 38,17; ***oi ține*** *1.sg.* 13,9; ***oi ucide*** *1.sg.* 27,41; ***oi urma*** *1.sg.* 33,14; ***or urma*** *3.pl.* 41,30; ***oi vedea*** *1.sg.* 32,20; 33,14; ***oi veni*** *1.sg.* 18,10; 33,14; ***oi vesti*** *1.sg.* 46,31; ***or zice*** *3.pl.* 12,12; ***oi zice*** *1.sg.* 24,14; 26,2; ***om zice*** *1.pl.* 37,20.

[256] Traducerea și tipărirea *Bibliei* ar fi însemnat încununarea activității de editare a cărților religioase, fiind deja subliniat faptul că Petru Pavel Aron este episcopul unit care a editat în premieră toate cărțile de cult pentru credincioșii greco-catolici din Transilvania (Vezi I. Chindriș, *Secolele*, p.276 ș.u.). Existența variantei transcrise îngrijit a *Vechiului Testament*, de o singură mână, cu oglinda paginii încadrată în chenar, este mărturia cea mai clară a finalității despre care vorbeam.

Structura perifrastică de viitor este alcătuită din viitorul verbului *a fi* + *gerunziul verbului de bază*: *Strâga-va tot norodul cu strigare mare foarte, şi zidurile cetăţii din fund vor cădea şi vor întra fieştecarii prin locul în preajma căruia* ***va fi stând*** (Jos 6,5); *Şi-i vor ţinea noroadele şi-i vor aduce în locul său şi-i va moşteni casa lui Israil pre pământul Domnului spre sluji şi slujnice şi* ***vor fi prinzând*** *pre cei ce-i prinsease pre ei şi vor supune pre străngătorii săi.* (Is 14,2); Şi, iată, ***vei fi tăcând*** şi nu vei putea grăii până în zioa în care vor fi aceaste, pentru ce n-ai crezut cuvintelor meale, care să vor umplea la vreamea sa (Lc 1,20).

Comparabilă ca alcătuire cu formele de mai sus, *voi fi rătăcind*, din contextul de mai jos, trebuie totuşi analizată diferit, datorită sensului pe care îl impune contextul: *Iată, mă scoţi astăzi de la faţa pământului şi de la faţa Ta mă voiu ascunde şi* ***voi fi rătăcind şi pribeag*** *pre pământ şi tot cine mă va afla mă va ucide".* (Fc 4,14): „voi fi rătăcitor şi pribeag", aşadar, un nume predicativ multiplu, cel dintâi exprimat printr-un gerunziu acordat, cel de-al doilea – prin adjectiv propriu-zis.

Forma de viitor este frecvent prezentă în construcţii intensive. În versetul: *Meargă domnul mieu înaintea slujii sale şi eu* ***oi urma*** *încet* ***urmele*** *lui, precum oi vedea că pot mititeii mei, până oi veni la domnul mieu, în Seir* (Fc 33,14), după lat. *et ego* ***sequar*** *paulatim* ***vestigia*** *eius*, traducătorul a realizat o construcţie intensivă de viitor prin echivalarea pur si simplu a cuvintelor „sequar" si „vestigia", care, prin fidelitate, a dat, logic, „oi urma urmele". La fel au rezultat şi următoarele construcţii intensive: *De vei întra în holda priiatinului tău, vei frânge spice şi le vei zdrobi în mână, iară* ***cu seacerea nu vei săcera*** (2Lg 23,25) – lat. *si intraveris in segetem amici tui franges spicas et manu conteres* ***falce*** *autem* ***non metes***; *Mâna nu-l va atinge, ci cu pietri să va zdrobi au* ***cu săgeţ să va săgeta***; *acar dobitoc de va fi, acar om, nu va trăi* (Iş 19,13) – lat. *manus non tanget eum sed lapidibus opprimetur aut* ***confodietur iaculis*** *sive iumntum fuerit sive homo non vivet.* În versetul *Când* ***vei făgădui făgăduinţă*** *Domnului, Dumnezeului tău, nu vei întârziia a o da* (2Lg 23,21), construcţia intensivă rezultă prin calchierea construcţiei din textul-sursă: lat. *cum* ***voveris votum*** *Domino Deo tuo non tardabis reddere.* La fel şi în versetul *Şi au zis şearpele cătră muiare: „Nicidecum* ***cu moarte veţ muri****".* (Fc 3,4) – lat. *dixit autem serpens ad mulierem nequaquam* ***morte moriemini***.; *Şi când vei întra dimineaţa, de nu vei găsi toate mâncate de Vil,* ***cu moarte vom muri;*** *sau Daniil, cel ce au minţit împrotiva noastră* (Dn 14,11) – lat. ***morte moriemur.***

E mai puţin important cum anume s-a ajuns la aceste construcţii. Semnificativ este faptul că traducătorii nu le-au respins, ceea ce înseamnă că le găseau în spiritul graiului pe care ei îl vorbeau. Adăugăm la exemplele de mai sus alte câteva, fără a mai da şi corespondentul din textul-sursă: *Iară cât au înţeles Ieremie, certându-i, au zis că necunoscut va fi locul, până când* ***va aduna*** *Dumnezeu* ***adunarea*** *norodului şi să se îmblânzască* (2Mac 2,7); ***Nu voiu aduna adunările*** *lor din sângiuri, nici voiu pomeni numele lor prin buzele meale.* (Ps 15,4); *Fata Vavilonului, ticăloasă, fericit e cel ce* ***va răsplăti*** *ţie* ***răsplătirea*** *ta, care ai răsplătit noao.* (Ps 136,8); ***Bucurându-Mă, Mă voiu bucura*** *întru Domnul şi va sălta sufletul Mieu întru Dumnezeul Mieu.* (Is 61,10); *Şi să va cunoaşte Domnul de la Eghipt, şi vor cunoaşte eghipteanii pre Domnul în zioa aceaea şi-L vor cinsti cu junghieri şi cu daruri şi* ***făgăduinţe vor făgădui*** *Domnului şi le vor plini.* (Is 19,21); *Curând, degrabă vă* ***voiu răsplăti răsplătire*** *preste capul vostru.* (Ioil 3,4)

2.2.6.4.1.7. Structura de **viitor anterior**, alcătuită din viitorul verbului auxiliar *a fi* + *participiul invariabil al verbului de bază* nu exprimă sensul propriu acestui timp de relaţie, ci exprimă acţiune nesigură, îndoielnică, presupusă, situată în trecut, înaintea momentului vorbirii, adică sensul unui timp absolut, prezumtivul perfect. Aceasta ne îndreptăţeşte să credem că ar trebui, în astfel de construcţii, să disociem, în funcţie de context, între viitorul anterior, timp de relaţie, şi prezumtivul perfect, timp absolut. Cele două structuri pe care le analizăm în continuare actualizează sensul gramatical al unui timp absolut: *Iară el să uita la ea tăcând, vrând a şti de cumva nărocită cale ei* ***va fi făcut*** *Domnul, au nu* (Fc 24,21); *Şi fiii tăi de-I* ***vor fi păcătuit*** *şi i-au slobozit în mâna nedreptăţii sale* (Iov 8,4).

2.2.6.4.2. Conjunctivul

2.2.6.4.2.1. Conjunctivul prezent cunoaşte forme iotacizate la verbele cu radicalul în [*t*], [*d*], [*n*], [*r*], la pers. I sg., la persoanele I şi a III-a sg. şi pl. (vezi supra, **2.2.6.3.).**

Conjuncţia-morfem *să* lipseşte uneori din structura conjunctivului, unele forme actualizând sens de imperativ, ca şi în limba actuală, atunci când li se asociază în plan suprasegmental accentul în context şi intonaţia specifică imperativului: ***blagoslovească*** *3.sg.* – *Îngerul carele m-au scos din toate realele* ***blagoslovească*** *pruncii aceştea!* – (Fc 48,16); ***crească*** *3.pl.* – *Şi să să cheme preste ei numele mieu şi numele părinţilor miei, Avraam şi Isaac, şi* ***crească*** *întru mulţime pre pământ!* – (Fc 48,16); *Şi i-au blagoslovit în vreamea aceaea, zicând: „În tine să va blagoslovi Israil şi să va zice: «****Facă****-ţi ţie Dumnezeu ca lui Efrem şi ca lui Manasse!»"* (Fc 48,20), altele sens de conjunctiv: ***caute*** *3.sg.* – *Acum, dară,* ***caute*** *împăratul om înţăleapt şi ager şi-l rânduiască maimare preste pământul Eghiptului* – (Fc 41,33); ***facă*** *3.sg.* – *Iară Dumnezeul mieu Atotputeamicul vi-l* ***facă*** *blând şi să sloboază cu voi fratele vostru carele ţine şi pre acest Veniamin. Iară eu ca un lipsit fără prunci oi fi* (Fc 43,14);[257].

Unele verbe, pe care norma literară le-a impus ulterior în varianta cu sufix sau a acceptat în variaţie liberă ambele forme (*a se împreuna*), se întrebuinţează aici în forma fără sufix flexionar (*a se încleşta, a se încopcia, a se pitula, a slobozi*): ***să (mă) împreun*** *1.sg.* (Fc 38,16), ***să (să) împreune*** *3.sg./pl.* (Fc 39,14), (Iş 26,10, 11; 36,12); (Jos 17,10); **să (să) încleaşte** *3.sg.* (Iş 26,17); **să (să) încopce** *3.sg.* (Iş 36, 18); ***să (te) pituli*** *2.sg.* (1Sm 20,19), ***să sloboază*** *3.sg.* (Fc 43,14), (Iş 6,11; rezum. cap.7; 7,2), (Jd 10,14), (2Sm 14,16), (Iov 6,9; 33,17), (Ir 34,9, 10), ***să sloboz*** *1.sg.* (Jd 10,13), (Iş 3,8; 5,2); ***să slobozi*** *2.sg.* (Iş 4,23; 8,29); ***să slobozu*** *1.sg.*(Iş 9,28)**,** în vreme ce altele, pe care norma literară le-a impus în varianta fără sufix, apar în acest text cu sufixul de prezent: *a se curăţi, a se mirosi, a pipăi*: ***să (se) curăţească*** *3.sg.* (Iov rezum. cap.31); ***mirosească(-să)*** *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* (1Sm 26,19); ***să pipăiesc*** *1.sg.* (Fc 27,21).

---

[257] Alte forme de conjunctiv fără *să*: ***fie*** *3.sg.* (Fc 13,8; 18,25; 24,51; 31,30; 32,16; 33,9; 38,23; 44,10, 17; 49,17, 26); ***judece*** *3.sg./pl.* (Fc 16,5; 31,53); ***giudece*** *3.sg.* (Fc 31,49); ***meargă*** *3.sg.* (Fc 33,14); ***milostivească(-să)*** *3.sg.* (Fc 47,25); ***neguţătorească*** *3.pl.* (Fc 34,21); ***rânduiască*** *3.sg.* (Fc 41,33). Pentru alte cărţi, vezi *Indice.*

Pentru unele verbe, formele sunt în variație liberă: ***să încete*** *3.sg.* (Nm 20,6); ***să înceate*** *3.sg./pl.*(Iș 9,28), (2Sm 2,26; 3,29; 24,21), (Pl 25,10), dar ***să încetezi*** *2.sg.* (Iov 34,36); ***să departă*** *3.sg.* (1Sm 6,3), (Ir 17,5); ***să (să) deperte*** *3.pl.* (Iș 8,9); ***să (se) depearte*** *3.pl.* (2Par 35,15), dar ***să (să) depărtează*** *3.sg.* (Ir 6,8); ***să (se) depărtează*** *3.sg.* (Ir 21,2); ***să depărteaze*** *3.pl.* (Ir 27,10), (Mc 5,3); ***să (să) deperteaze*** *3.pl.* (Ir 32,40); ***deperteze*** *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* (Iov 9,34); ***depărtează(-să)*** *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.* (1Sm 2,3); ***să întărâte*** *3.sg./pl.* (3Împ 14,15; 16,26), dar ***să întărâtezi*** *2.sg.* (3Împ 16,2); ***să lucre*** *3.sg.* (Fc 2,5, 15; 3,23), dar ***să lucreaze*** *3.pl.* (1Mac 9,51), (2Mac 6,8); ***să (se) ospete*** *3.sg.* (Ecl 10,19); ***să (se) oaspete*** *3.pl.* (3Ezr 9,55); ***să (se) uspete*** *3.pl.* (Jd 16,23), (Tov 2,2), dar ***să (să) uspeteze*** *3.pl.* (Ps 67,4).

Ca și la prezentul indicativului, verbul *a mânca* se întrebuințează cu forma scurtă, regională, la persoanele I, a II-a, a III-a singular și a III-a plural, cu precizarea că, spre deosebire de indicativ, la conjunctiv am întâlnit mai des și forma lungă: ***să mânc*** *1.sg.* (Fc 27,4, 7), (1Sm 2,36), (2Sm 11,11; 13,5), (Lc 22,11); ***să mânce*** *3.sg./pl.* (Fc 37,25), (1Sm 9,13; 30,11), (2Sm 11,13), (Iov 1,4; 31,8), (Iș 2,20; 23,11), (Mc 5,43; 6,36, 37), (In 6,5, 31); ***să (să) mânce*** *3.sg.* (Iș 10,5, 12); ***să mânci*** *2.sg.* (Jd 13,4), (Pl rezum. cap.23; 23,1), (Ir 16,8); ***mânce*** *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* (Jd 13,14), dar ***să mânânc*** *1.sg.* (2Sm 13,10), (Mc 14,14); ***să mănânci*** *2.sg.* (Fc 3,17), (Jd 13,7), ***să mânănci*** *2.sg.* (Fc 2,17), ***să mănânce*** *3.pl.* (Fc 31,54), ***să mânânci*** *2.sg.* (Fc 2,16; 3,11), (Iș 34,15), (Mc 14,12); ***să mânânce*** *3.sg./pl.* (Fc 3,22), (Iș 18,12), (Lc 7,36), (Mc 11,14), (In 18,28).

Verbul *a (se) usca* a fost înregistrat atât în varianta cu [*u*] sincopat: ***să (se/să) uște*** *3.sg.* (Iov 14,11), (Ps 89,6), cât și în forma cu [*u*] nesincopat: ***să usuce*** *3.sg.* (Pr 26,16); ***să (să) usuce*** *3.pl.* (Iov 18,16).

În stabilirea formei de conjunctiv prezent a unor verbe, traducătorii întâmpinau dificultăți. Verbul *a ucide* este un caz concludent în acest sens. Cvasigenerale sunt formele cu radicalul în [*g*]: ***să ucigă*** *3.sg./pl.*(Fc 4,15; 26,7), (Iș 4,24; 5,21; 19,24; 32,12, 27), (1Sm 5,11; 19,1; 20,33; 26,15; 28,9; 31,4), (2Sm 14,11), (Iov 6,9), (Ir 40,15; 43,3); ***să ucig*** *1.sg.* (Fc 6,17), (1Sm 24,11); ***ucigă(-să)*** *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* (Fc 31,32); ***să (să) ucigă*** *3.sg./pl.* (Iș 22,20), (Jos 9,26), (1Sm 19,11, 15; rezum. cap.24), (2Sm 3,37), (Ir rezum. cap.26; 38,4); ***să (se) ucigă*** *3.sg.* (2Sm 21,4); ***ucigă*** *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* (Iov 9,23), dar prezența formei ***să uciză*** *3.sg.* (Iș 2,15), (1Sm 5,10) este semn că se întrebuința și forma cu radicalul în [*d*], cu iotacizarea obișnuită.

Pentru verbul *a avea*, în mod curent am întâlnit formele etimologice: ***să aibi*** *2.sg.* (Iș 20,12), (2Lg 24,13; 28,29), (Pl 3,5); ***aibi*** *conj. prez. fără* ***să*** *2. sg.* (Iov 22,21), (Pl. 5,17), numai cu totul izolat formele rezultate prin analogie cu prezentul indicativului ***să ai*** *2.sg.* (Pr 19,17).

La verbele *a bea, a da, a lua, a sta* se întrebuințează mai frecvent formele etimologice: ***să bea*** *3.sg./pl.* (Jd 4,19), (1Sm 30,11), (2Sm 11,13; 16,2; 23,16), (Iov 1,4), (Ir 25,28; 35,14; 49,12); ***să (să) dea*** *3.sg.* (Iș 32,29), (Jos 17,4; 21,2), (1Sm 18,19; rezum. cap.23), (Ir 26,24; 37,20); ***să dea*** *3.sg.* (Jos 9,24), (1Sm 8,15), (Ir rezum. cap.15; 43,3); ***dea*** *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* (1Sm 2,20); ***să ia*** *3.sg./pl.*(Iș 8,8; 10,17; rezum. cap.23; rezum. cap.24), (Jos 4,3; 10,27; 21,6), (Jd 11,5; 14,8; 21,22), (1Sm 25,39, 40), (2Sm 10,3), (Ir 17,23; 36,21; 46,10); ***să (se) ia*** *3.sg.* (Jd 20,13); ***să (să) ia*** *3.sg.* (Jd 21,3); ***să iai*** *2.sg.* (Ir 15,15); ***să stea*** *3.sg.* (Ir 49,19; 50,44), dar se întâlnesc și cele analogice, specifice graiurilor nordice: ***beaie*** *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* (Jd 13,14); ***deaie*** *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* (1Sm 1,17); ***deie(-)(-să)*** *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* (1Sm 27,5); ***deaie(-)(-să):*** *conj. prez. fără* ***să*** *3.pl.*(Sm 21,6); ***să iaie*** *3.sg.* (2Sm 3,35); ***iaie*** *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg./pl.* (Iș 12,3), (Jos 6,4, 6), (1Sm 20,15), (2Sm 19,30; 24,22), (Ir 9,18); ***steie*** *conj. prez. fără* ***să*** *3.sg.* (1Sm 16,22).

2.2.6.4.2.2. Conjunctivul perfect nu se întrebuințează prea des. Formele auxiliarului *a fi* din structura acestui timp sunt variabile după persoană și număr: ***să fie făcut*** *3.pl.* (Fc 44,7); ***să fie fost*** *3.sg.* (Fc 43,12); ***să fim furat*** *1.pl.* (Fc 44,8); ***să fie rămas****3.sg.* (Ir 44,14); ***să fie păcătuit*** *3.pl.* (Iov 1,5).

2.2.6.4.3. Condiționalul-optativ

2.2.6.4.3.1. Condiționalul-optativ prezent cu *a vrea + infinitivul prezent al verbului de bază* este structura curentă în acest text. Auxiliarul la persoana a III-a are forma *ar*, ca și în limba actuală: ***ar cerca*** *3.sg.* (Fc 37,15); ***ar fi*** *3.sg* (Fc 42,23); ***(s-)ar închina*** *3.pl.* (Fc 37,7, 9); ***ar încolți*** *3.sg.* (Fc 2,5); ***(s-)ar juca*** *3.sg.* (Fc 19,14); ***ar răsări*** *3.sg.* (Fc 2,5); ***(s-)ar scula*** *3.sg.* (Fc 37,7); ***ar sta*** *3.pl.* (Fc 37,7); ***ar tâlcui*** *3.sg.* (Fc 41,8); ***ar trăi*** *3.sg.* (Fc 17,18); ***ar vătăma*** *3.sg.*(Fc 26,29); ***ar veni*** *3.pl.* (Fc 34,5)[258].

Formele perifrastice, având în structură *condiționalul prezent al verbului auxiliar* ***a fi*** *+ gerunziul verbului de bază* se întâlnesc, fără a fi însă foarte frecvente. De fapt, așa cum o arată contextele, sensul pe care îl dezvoltă aceste structuri nu este întotdeauna de condițional, semn că începe să se contureze prezumtivul. Structurile astfel alcătuit au rezultat prin traducerea conjunctivului imperfect latin, activ sau pasiv. Cum construcțiile perifrastice cu gerunziul erau curente în graiurile nordice, transpunerea s-a făcut nu printr-un condițional obișnuit, ci printr-o formă perifrastică cu gerunziul: *ar fi bolnăvind – Și au trimis Saul slugile orașului, carii să apuce pre David; și au răspuns că* ***ar fi bolnăvind*** (1Sm 19,14) – lat. *misit autem Saul apparitores qui raperent David et responsum est quod* ***aegrotaret***; *ar fi chemând – Și au înțăles Heli că Domnul* ***ar fi chemând*** *pruncul și au zis câtră Samuil* (1Sm 3,9) – lat. *intellexit igitur Heli quia Dominus* ***vocaret*** *puerum et ait ad Samuhel*; *ar fi fugind – S-au vestit lui Lavan a triia zi că* ***ar fi fugind*** *Iacov* (Fc 31,22) – lat. *nuntiatum est Laban die tertio quod* ***fugeret*** *Iacob*; *ar fi lăcuind – Și după trei zile de pacea făcută, au auzit că aproape* ***ar fi lăcuind*** *și între dânșii ar fi rămâitori.* (Jos 9,16) – lat. *post dies autem tres initi foederis audierunt quod in vicino* ***habitarent*** *et inter eos futuri essent*; *(s-)ar fi pitulând – și au îndreptat șireagul împrotiva pustii, neștiind că dinnapoi* ***s-ar fi pitulând*** *leșuiri.* (Jos 8,14) – lat. *direxitque aciem contra desertum ignorans quod post tergum* ***laterent*** *insidiae*; *(s-)ar fi suind – Și au înțăles Thamar că socrul ei* ***s-ar fi suind*** *în Thamna, la tunderea oilor.* (Fc 38,13) – lat. *nuntiatumque est Thamar quod socer illius* ***ascenderet*** *in Thamnas ad tondendas oves*; *n-așî fi trăind – Au ca un fără vreame născut* ***n-așî fi trăind***, *sau ca cei zămisliți, ce n-au văzut lumina* (Iov 3,16) – lat. *aut sicut abortivum absconditum* ***non subsisterem*** *vel qui concepti non viderunt lucem*; *ar fi tunzând – Auzit-am că* ***ar fi tunzând*** *păstorii tăi carii era cu noi în pustie* (1Sm 25,7) – lat. *audivi quod* ***tonderent*** *pastores tui qui erant nobiscum in*

[258] Această consecvență este în mod cert urmarea extinderii normei sudice grație cărților muntenești care se reproduc în tipografia Blajului.

deserto, (s-)ar fi vânzând – Şi auzind Iacov că ***s-ar fi vânzând*** *bucate în Eghipt* (Fc 42,1) – lat. *audiens autem Iacob quod alimenta* ***venderentur*** *in Aegypto.*

2.2.6.4.3.2. Condiţionalul-optativ perfect are paradigma pe care a păstrat-o până astăzi: ***(s-)ar fi bolnăvit*** *3.sg.* (Fc 48,1); ***ar fi fost*** *3.sg.* (Fc 31,42); ***ar fi mijlocit*** *3.sg.* (Fc 43,10); ***ar fi născut:*** *cond. pf. 3.sg.* (Fc 22,20); ***ar fi putut:*** *cond. pf. 3.sg.* (Fc 26,10); ***ai fi slobozit:*** *cond. pf. 2.sg.* (Fc 31,42); ***(s-)ar fi uitat:*** *cond. pf. 3.sg.* (Fc 28,8); ***aş fi văzut:*** *cond. pf. 1.sg.* (Fc 33,10); ***am fi venit:*** *cond. pf. 1.pl.* (Fc 43,10).

Inversiunea auxiliarului am înregistrat-o pentru această formă temporală în versetul următor: ***Fost-aş fi*** *ca când* ***n-aş fi****, din pântece mutat la mormânt*. (Iov 10,19) – lat. ***fuissem*** *quasi qui* ***non essem*** *de utero translatus af tumultum*, unde remarcăm, de asemenea, corelarea celor două timpuri ale condiţionalului, unul redând conjunctivul mai mult ca perfect din latină, celălalt – conjunctivul imperfect.

O formă „supracompusă", numită de C. Frâncu, condiţional mai mult ca perfect[259] găsim în versetul următor: *Pentru ce m-ai scos din zgău? Care batâr de* ***m-aş fi fost mistuit****, să nu mă vază ochiul.* (Iov 10,18) – lat. *quare de vulva eduxisti me qui utinam* ***consumptus essem*** *ne oculus me videret*. Prin *(m-)aş fi fost mistuit* se traduce o formă verbală latinească alcătuită din participiul viitor ***consumptus*** al verbului *consūmo, -re* + verbul auxiliar *esse* la conjunctiv imperfect, exprimându-se „preanterioritatea în trecut".

2.2.6.4.4. Imperativul

2.2.6.4.4.1. Imperativul în forma afirmativă prezintă aspecte particulare la câteva verbe: *a aduce, a avea, a jura, a lucra, a mânca, a slobozi, a sta, a uşura*.

Verbul *a aduce* se întrebuinţează atât cu forma etimologică *adu*, cât şi cu formele analogice *adă* şi *ado*: ***adu-ţ/-ţi aminte*** (Fc 40,14), (Jd 16,28), (Iov 4,7; 7,7; 10,9; 36,24; 40,27), (Iş 32,13), (Ir 14,21; 15,15; 18,20), (Tng 3,19; 5,1), ***adu*** (2Sm 14,10), dar ***adă*** (Fc 27,4, 7, 9, 13, 25; 48,9), . (Jd 6,30), (1Sm 16,11; 20,21, 31, 36), (Ir 17,18), ***(-)ţi adă aminte*** (Fc 20,16), ***ado*** (Jos 10,6). Spre deosebire de *a aduce,* verbul *a veni* realizează imperativul în forma ***vino:*** (Fc 12,1; 19,32; 31,44; 37,13), (Jd 4,22; 9,10, 12, 14, 29; 11,6; 18,19; 19,11), (1Sm 9,5, 10; 14,1, 6; 16,1; 17,44; 20,22; 23,27), (2Sm 13,7, 11; 14,15; 15,22; 19,33), (Ir 36, 14; 40,4).

Verbul *a avea* are la persoana a II-a singular imperativul ***aibi —*** *Şi au zis toţ oamenii Iavis câtră Naas: „****Aibi****-ne păciuiţi şi-ţ vom sluji".* (1Sm 11,1); ***Aibi****-le [izvoarele] sângur, nici fie streinii părtaşii tăi.* (Pl 5,17).

Pentru *a jura*, imperativul la persoana a II-a singular este cel regional: ***joară*** (Fc 21,23; 25,33) şi ***gioară*** (Fc 47,31), dar şi forma ***jură*** (1Sm 24,22; 30,15).

Verbele *a lucra, a slobozi, a uşura* se întrebuinţează, ca şi la prezent, fără sufixul flexionar: ***lucră:*** *imperativ 2.sg.* (Jos 1,18), (2Sm 9,10), ***slobozi:*** *imperativ 2.sg.* (Iş 4,23), (Jos 10,6), ***uşoară*** *imperativ 2.sg. – Mai* ***uşoară*** *giugul, ce au pus tatăl tău preste noi!* (3Împ 12,9).

Reţinem, de asemenea, forma etimologică de imperativ singular ***stă*** a verbului *a sta*: *De poţi, răspunde-mi şi împrotiva feaţii meale* ***stă****.* (Iov 33,5) şi, cu foarte multe ocurenţe, forma analogică ***stăi:*** *imperativ 2.sg.* (Iş 8,20; 9,13), (1Sm 9,27), (2Sm 1,9; 18,30), (Iov 37,14), (Ir 7,2; 17,19; 26,2; 48,19).

Forma scurtă, regională, *mâncă* se întâlneşte şi la imperativ: ***mâncă*** *2.sg.* (1Sm 9,24), (4Împ 19,29), (Is37,30), (Pl 23,7; 25,16).

Pentru verbul *a păsa* (Înv.) „a merge", „a se duce", am înregistrat imperativul *pasă*, a cărui circulaţie este din ce în ce mai rară în perioada în care se traduce acest text biblic: ***pasă:*** *imperativ 2.sg.* (Fc 19,9), (Iş 4,12).

În cadrul sistemului de forme perifrastice cu *a fi* + gerunziul s-a putut crea imperativul perifrastic: ***Fii tocmindu-te*** *cu protivnicul tău degrab, cât eşti în cale cu el, ca nu cumva să te dea protivnicul judecătoriului şi judecătoriul să te dea slujitoriului şi să te tremiţi în temniţă.* (Mt 5,25); *fii tocmindu-te* înseamnă, aşadar, „împacă-te". Prin imperativul sintetic s-ar fi câştigat în concizia exprimării, dar s-ar fi pierdut în expresivitate. Este, de altfel, cazul tuturor formelor perifrastice de acelaşi tip.

Construcţiile intensive cu imperativul în structură nu lipsesc. Expresivitatea lor este chiar sporită în comparaţie cu a celor realizate cu alte forme verbale, imperativului revenindu-i un rol important în asigurarea funcţiei fatice a limbajului. În momentul în care în vecinătatea verbului la imperativ se află un substantiv coradical, dorinţa emiţătorului nu este doar să menţină contactul cu receptorul, ci să fie puternic persuasiv prin mesajul transmis: *Şi veţi aduce cătră voi pre toţi făcătorii legii şi* ***izbândiţi izbânda*** *norodului vostru* (1Mac 2,67); ***Răsplătiţi răsplătirea*** *limbilor şi luaţi aminte spre porunca legii* (1Mac 2,68); *Dă-le lor după lucrurile lor şi după vicleşugul meşteşugirilor lor. După faptele mânilor lor dă-le lor,* ***răsplăteaşte răsplătirea*** *lor.* (Ps 27,4); *Înalţă-Te, Cel ce judeci pământul,* ***răsplăteaşte răsplătire*** *celor mândri* (Ps 93,2); *Scoală şi mergi în Ninivea, cetatea cea mare, şi* ***propoveduiaşte*** *într-însa* ***propoveduirea****, carea Eu grăiesc cătră tine!* (Iona 3,2).

O construcţie intensivă cu imperativul înregistrăm în următorul context: *Că aceastea zice Domnul omului Iiudii şi a Ierusalimului: «****Înoiţi-vă*** *voao* ***înoitură****, şi să nu sămânaţi preste spini!»* (Ir 4,3)*/Tăiaţi-vă împrejur Domnului şi depărtaţi mădulariul inimilor voastre, bărbaţii Iudii şi lăcuitorii Ierusalimului, ca nu cumva să iasă ca focul urgiia Mea şi să să aprinză şi să nu fie cine să stângă, pentru răotatea gândurilor voastre.* (Ir 4,4). Sintagma românească ***înoiţi-vă voao înoitură***, deosebit de expresivă, este rezultatul legăturii stabilite de traducător între cele două cuvinte coradicale: din sintagma lat. *novate vobis novale,* unde verbul *novo* „înnoiesc" şi *novalis* „ogor"[260]; aceeaşi sintagmă din *Vulgata – innovate vobis novale* – este tradusă prin ***înoiţi-vă ogorul*** în *Prorociia lui Osie* 10,12: *Sămânaţi voao întru dreptate şi săceraţi în gura milei,* ***înoiţi-vă ogorul*** *Iată vreamea a căuta pre Domnul, când va veni Cel ce vă va învăţa dreptatea.* Sintagma din *Prorociia lui Osie* este mult mai transparentă pentru cititor dar a pierdut în mod evident în planul expresivităţii.

---

[259] *ILRL Epoca veche (1532-1780)*, Vol.I, p.341. Forma este înregistrată de Grigore Maior în *ILV/Lexicon*, I, p.39, la *Optativus modus. Plusquamperfectum.*
[260] Cf. Grigore Maior, *ILV/ Lexicon*, I, p.319 – 320.

2.2.6.4.4.2. Imperativul prohibitiv sau negativ se realizează frecvent în *-areți, -ereți, -ireți*: ***(nu) oprireț*** *2.pl.* (Fc 24,56); ***(nu vă) spăimântareț*** *2.pl.* (Fc 45,5); ***(nu vă) teamereți*** *2.pl.* (Fc 50,19); ***(nu vă) teamereț*** *2.pl.* (Fc 50,21), (Iș 20,20), (Jos 10,25); ***(nu vă) temereț*** *2.pl.* (Iș 14,13), (Jd 6,10); ***(nu vă) temereți*** *2.pl.* (1Sm 12,20), (2Sm 13,28); ***(nu) stareți*** *2.pl.* (Ir 51,50); ***(nu) înmulțireați*** *2.pl.* (1Sm 2,3); ***(nu vă) plecareți*** *2.pl.* (1Sm 12,21); ***(nu) vestireț*** *2.pl.* (2Sm 1,20), ***(nici) vestireți*** *2.pl.* (2Sm 1,20). Alături de aceste forme lungi le-am înregistrat, în mod firesc, și pe cele scurte: ***(nu) faceț*** *2.pl.* (Fc 19,7); ***(nu) faceți*** *2.pl.* (1 Sm 2,24); ***(nu vă) teameți*** *2.pl.* (Fc 43,23); ***(nici vă) spăimântaț*** *2.pl.*(Jos 10,25), ***(nu) aduceți*** *2.pl.* (2Sm 19,10) etc.

2.2.6.4.5. Infinitivul

2.2.6.4.5.1. Infinitivul prezent. Sintagmele latinești alcătuite din *volo, velle, volui*, respectiv *nolo, nolle, nolui* + *infinitivul pezent al unui alt verb* au generat structuri echivalente în traducere, numai că traducătorii nu au păstrat verbul la forma de infinitiv lung, formă pe care o întâlnim în acest text extrem de rar cu valoare verbală: *Oamenii aceștia păciuiț sânt și* ***vreau a lăcui*** *cu noi.* (Fc 34,21) lat. *viri isti pacifici sunt et* ***volunt habitare*** *nobiscum*; *Și chemată venind, o au întrebat: „****Vrei a mere***[261] *cu omul acesta?”* (Fc 24,58) – lat. *cumque vocata venisset sciscitati sunt* ***vis ire*** *cum homine isto*; *De va lua Iacov muiare din ruda locului acestuia,* ***nu vreau a trăi*** (Fc 27,46) – lat. *si acceperit Iacob uxorem de stirpe huius terrae* ***nolo vivere***. Rezultatul este același în limba română atunci când traducătorii urmează o formă a conjugării perifrastice latinești, cu sensul „are de gând să facă”, alcătuită din participiul viitor activ al unui verb de bază + verbul auxiliar *sum, esse, fui*: *Visul împăratului unul este: carele Dumnezeu* ***vrea a face****, le-au arătat lui Faraon* (Fc 41,25) – lat. *somnium regis unum est quae* ***facturus est*** *Deus ostendit Pharaoni*; sintagma alcătuită din *a vrea + infinitivul prezent* redă întocmai sensul exprimat prin forma verbală latinească.

Forma lungă a infinitivului, cu valoare verbală, se întâlnește rar, semn că pierduse foarte serios teren în fața formei scurte. Cea dintâi s-a substantivat. Numai uneori și numai precedată de prepoziția-morfem specifică infinitivului a continuat să își păstreze valoarea verbală, așa cum se poate vedea din exemplele următoare: *Și au zis: „Veniț să ne facem cetate și turn, al căruia vârv să agiungă la ceriu și să ne vestim numele mai înainte* ***de-a ne despărțire*** *preste tot pământul* (Fc 11,4); *Blagosloveniia celui ce era* ***de-a perirea*** *preste mine veniia, și inima văduvei o am mângâiat.* (Iov 29,13).

2.2.6.4.5.2. Infinitivul perfect este atestat de multe ori, semn al tendinței de extindere a acestei forme temporale: *Că din ce vom putea ști, eu și norodul Tău,* ***a fi aflat*** *noi har înaintea Ta, de nu vei umbla cu noi, să ne slăvim de toate norodele care lăcuiesc pre pământ?”* (Iș 33,16); *Aceasta va fi leagea ucigașului ce fuge, a căruia viiața trebuie să să ție, care va lovi pre aproapele său neștiind și carele ieri și alaltăieri nici o mânie împrotiva lui* ***a fi avut*** *să arată* (2Lg 19, 4); *Și nu-l vor da în mânile celui ce-l va goni a izbândi sângele; că neștiind au lovit aproapele lui, nici să vădească* ***a****-i* ***fi fost*** *neprietin mai înainte de doao sau trei zile.* (Jos 20,5); *Și pentru aceea au zis: „Cine iaste din toate neamurile lui Israil care nu s-au suit la Domnul în Masfa?” Și iată, s-au aflat lăcuitorii Iavisgalaad* ***a nu fi fost*** *într-acea oaste.* (Jd 21,8); *Iov îș tânguiaște necazul, pricina lui de la Dumnezeu cerând; carea o arată a nu fi fost răotatea sa, nici neștiința lui Dumnezeu, Carele ziditul de la Sâne om bine-l cunoaște.* (Iov rezum. cap.10);

Căruia el au răspuns: „Să nu să supere domnul mieu, că tu ai cunoscut norodul acesta ***a fi plecat*** *spre rău.* (Iș 32,22). Exemplele pot continua, dar pentru economia lucrării ne oprim doar la acestea. Cum la verbele tranzitive formele infinitivului perfect activ sunt omonime cu infinitivul prezent pasiv, simpla înșirare a unor forme scoase din context nu ar fi oricum concludentă.

2.2.6.4.6. Gerunziul. În afara formelor iotacizate (**2.2.6.3.**) și a întrebuințării gerunziului în formele perifrastice ale unor timpuri, trebuie remarcate alte câteva aspecte în legătură cu structura acestei forme modale.

Dorința tradicătorilor de a evita rostirea dură a consoanelor favorizează uneori apariția formelor hipercorecte, cu [*i*] în loc de [*î*] în sufixul specific de gerunziu: *aprinzind*(Lc 22,55); *aprinzindu(-să)* (Ir rezum. cap.52); *arzind* (Fc 34,13); *căzind* (Fc 24,52; 45,14), (Ir 30,23), (In rezum cap.18); *crezind* (Fc rezum. cap.15); *cuprinzind* (Fc rezum. cap.19); *cutezind* (Fc 44,18); *deșchizind* (Fc 8,13; 42,27); *preacrezind* (Fc 39,19); *prinzind* (Fc 46,29), *prinzindu(-să)* (Ir rezum. cap.39); *purcezind* (Fc 24,10; 26,22; 28,5; 29,1; 33,3; 45,24; 46,1); *răspunzind* (Fc 15,9; 16,6; 18,27; 25,23; 37,13; 38,16), (Lc 3,11; 9,20; 13,2, 8, 14, 15, 25; 14,3, 5; 15,29; 20,39; 23,3, 40; 24,18), (In rezum. cap.18); *râzind* (Fc rezum. cap.9); *șezind* (Fc 18,1; 21,16; 37,25), (Ir 17,25); *văzind* (Fc 6,5; 9,22; 21,9, 19; 23,18; 40,16; 45,27); *vâzind*: (Fc 24,30, 64; 28,6; 39,13); *văzindu-*(Fc 19,1; 29,10; 32,2; 34,2; 40,6; 46,29); *vâzindu-*: (Fc 34,2); *nevăzind* (In rezum. cap.20). Fenomenul a fost semnalat și în alte locuri în analiza noastră (vezi **2.1.1.17.** și **2.1.2.18.2.**).

Verbul *a fugi* are două forme de gerunziu, în variație liberă: ***fugând*** (Fc 35,7), (Iș 14,27), (Jos 7,5; 8,15; 10,11), (Jd 5,22; 7,23; 9,40; 11, 3; 20,31), (1Sm 14,16; rezum. cap.19; 19,18), (2Sm 17,2; 18,16), (Ir rezum. cap.39; 48,45; rezum. cap.52), dar și ***fugind*** (Fc 31,22), (Iș 2,15), (Jos 8,7), (Jd rezum.cap.4; 4,17), (2Sm 13,37, 38; 23,11), (Iov 27,22).

Au mai fost atestate următoarele forme: ***luund*** (1Sm 27,9), (2Sm 13,9) în loc de *luând*; ***purcegând*** (Jd 20,20) de la *a purcede*; ***ucizându(-să)*** (1Sm rezum. cap.15) de la *a (se) ucide*, dar acestea apar destul de rar în comparație cu formele de gerunziu, obișnuite până astăzi, ale acestor verbe. De altfel, gerunziul nu este o formă verbală caracterizată prin discontinuități marcante de la o etapă de evoluție a limbii la alta.

Ar mai fi de reținut cele câteva ocurențe ale formelor negative realizate cu adverbul *nu*, asemenea modurilor predicative și infinitivului: *și am rămas în munte patruzăci de zile și patruzăci de nopți pâne* ***nu mâncând*** *și apă* ***nu bând*** (2Lg 9,9) – lat *et perseveravi in monte quadraginta diebus ac noctibus panem* ***non comedens*** *et aquam* ***non bibens***; aceleași structuri latinești – *panem* ***non comedens*** *et aquam* ***non bibens*** – sunt și în versetul următor: *Și am căzut înaintea Domnului ca și dintâi patruzăci de zile și de nopți, pâne* ***nu mâncând*** *și apă* ***nu bând****, pentru toate păcatele voastre care aț făcut împrotiva*

[261] Remarcăm aici folosirea formei regionale de infinitiv. În mod obișnuit însă, verbul se folosește în forma *a merge*, fiind acesta încă un argunment în sprijinul ideii că aspectele cu tentă regională prea accentuată au fost evitate de traducători.

Domnului şi l-aţi învitat spre mânie. (2Lg 9,18); *zisele sale le întăreaşte şi-i îndeamnă să să lipească de Domnul,* ***nu încetând*** *a să ruga pentru dânşii* (1Sm rezum. cap.12). Fidelitatea exagerată faţă de model a putut conduce la aceste forme negative de gerunziu, care sunt, până la urmă, doar excepţii de la realizarea obişnuită a aspectului negativ cu *ne-*: ***neaflând*** (Fc 8,9), ***neaflănd*** (Fc 38,20), ***nefiind*** (Iş 22,14); ***neputându-*** (Iş 2,3); ***nesocotindu-*** (Iş rezum. cap.5); ***nesuferindu-*** (Iş 12,39); ***neştiind*** (Iş 10,26); ***nevrând*** (Iş 13,15).

Prezente în număr destul de mare, construcţiile intensive cu gerunziul susţin ideea pe care am exprimat-o mai sus în legătură cu faptul că modelul pe care traducătorii îl aflau în *Vulgata* trebuie coroborat cu suportul pe care îl găseau în graiul lor de acasă (vezi **2.2.6.4.1.4.**).Prin construcţia intensivă *râvnind râvna* din versetul: *Finees, tatăl nostru,* ***râvnind râvna*** *lui Dumnezeu, au luat testamântul vecinicii preoţii* (1Mac 2,54) – cf. lat.: *Finees pater noster* ***zelando zelum*** *Dei accepit testamentum sacerdotii aeterni.* – se sugerează intensitatea trăirii celui care a împrumutat parcă ceva din gelozia aprigă a lui Dumnezeu, „Care, asemenea unui soţ înşelat, se aprinde de mânie împotriva poporului infidel – care-L trădează prin idolatrie”[262]. Aceeaşi construcţie intensivă, cu alte semnificaţii însă, o întâlnim în următorul verset: *Ilie,* ***râvnind râvna*** *legii, s-au râdicat în ceriu.* (1Mac 2,58), unde exprimă zelul de care vechiul profet a dat dovadă în respectarea legii, zel pentru care a fost răsplătit prin ridicarea la cer.

Reperabilă şi astăzi în vorbire este construcţia intensivă din fragmentul următor: *Şi fraţii,* ***cu*** *multe* ***daruri dăruindu-****i, la tată îi trimite* (Fc rezum. cap.45). De fapt, întreaga secvenţă pare luată dint-un basm popular românesc, fapt susţinut aici şi de oralitatea generată prin anacolut: *şi fraţii (...) la tată îi trimite.* Nu e mai puţin sugestiv versetul *Iscodit-au fărălegiuiri, scăzut-au* ***iscodind cu iscodire****.* Ps(63,7), unde sunt prezente trei cuvinte coradicale: de două ori verbul *a iscodi* şi o dată substantivul *iscodire*, care, împreună cu celelalte două cuvinte, *fărălegiuire* şi *a scădea* „a se slei de putere”, vorbesc despre starea celui care doreşte să facă răul cu orice preţ.

2.2.6.4.7. Pentru **modul participiu** consemnăm doar formele verbului *a sta*, cu reduplicare, în alcătuirea unor timpuri compuse[263]: ***am stătut:*** *ind. pf.c. 1.sg.* (1Sm 1,26), (Ir 18,20), ***aţi stătut:*** *ind. pf.c. 2.pl.*(Ir 7,10), ***au stătut:*** *ind. pf.c. 3.sg./pl.* (Fc 41,46; 43,15), (Iş 9,10; 14,20; 19,17; 20,18, 21; 34,5), (Ir 14,6; 19,14; 46,15; 48,45) etc., ***stătut-au:*** *ind. pf.c. 3.sg./pl.* (Iş 15,8), (Iov 4,16; 32,16), ***ar fi stătut:*** *cond. pf. 3.pl.* (Ir 23,22) şi, mai rar, fără reduplicare ***au stat:*** *ind. pf.c. 3.sg./pl.* (Jos 24,1), (2Sm 2,28), (Iov 9,4).

2.2.6.4.8. Supinul cunoaşte mai multe atestări aici, în comparaţie cu atestările din textele anterioare, fapt care susţine afirmaţia potrivit căreia întrebuinţarea acestei forme se extinde tot mai mult, pe măsură ce textele sunt mai aproape de perioada modernă[264]: ***(la) arat*** (Iov 39,10); ***(de) băut*** (Fc 19,34), (Iş 17,1); ***(de/la) beut*** (Fc 19,35; 24,14, 17, 18, 46; 30,38), (Iş 2,19), ***(de) îmbrăcat*** (Fc 28,20); ***(de) lăcuit*** (Iş 1,11; 16,34), (Jos 14,4; 20,4; 21,2); ***(de) mâncat*** (Fc 1,30; 28,20), (Iş 16,8, 15, 16, 21); ***(de) păscut*** (1Sm 28,24); ***(de) pitulat*** (Iov 16,19); ***(de) rămas*** (Fc 24,23, 25); ***(de) trăit*** (Fc 45,7).

2.2.7. Adverbul este o clasă bine reprezentată, adverbelor primare adăugându-li-se un număr important de adverbe formate prin derivare cu sufixul adverbial *-eşte* sau prin conversiune, în mod obişnuit, din adjectiv, substantiv, numeral.

Acar „măcar”, „fie...fie” este un adverb regional, împrumutat din limba maghiară (<mg. *akàr*), care se poate întrebuinţa atât urmat de un pronume relativ, de un adverb relativ sau de o conjuncţie: *Acum dară de ai ceva la mână sau cinci pâni, dă-mi, sau* ***acar ce*** *vei afla* (1Sm 21,3); *şi căzind unul* ***acar carele*** *întâiu va auzi, oricare va auzi şi va zice: «Făcutu-s-au rană în norodul care urma după Avisalom»* (2Sm 17,9); *Întrebaţi pre* ***acar carele*** *dintre călători şi togma aceastea îl veţi cunoaşte a le înţeleage* (Iov 21,29), cât şi corelat cu el însuşi, *acar... acar: Mâna nu-l va atinge, ci cu pietri să va zdrobi, au cu săgeţ să va săgeta;* ***acar*** *dobitoc de va fi,* ***acar*** *om, nu va trăi* (Iş 19,13); *Ascultaţi-i şi ce e drept judecaţi,* ***acar*** *moştean fie el,* ***acar*** *nimearnic* (2Lg 1,16); *Iară de vei vrea a mânca şi mâncarea cărnurilor te va îndulci, ucide şi mâncă lângă blagoslovenia Domnului, Dumnezeului tău, carea ţ-au dat în cetăţile tale,* ***acar*** *necurat de va fi, adecă întinat şi slab,* ***acar*** *curat, adecă întreg şi fără mache* (2Lg 12,15); *Şi vei cumpăra dintr-aceiaş bani orice-ţi va plăcea,* ***acar*** *din ciurde,* ***acar*** *din oi şi vin şi altă beautură şi tot ce pofteaşte sufletul tău.* (2Lg 14,26); ***acar*** *bou,* ***acar*** *oaie vor jârtvui, vor da preotului un arm şi păntecele* (2Lg 18,3); ***Acar*** *vestiţi vor fi fiii lui,* ***acar*** *nevestiţi, nu va înţeleage* (Iov 14,21); ***Acar*** *bun e,* ***acar*** *rău glasul Domnului, Dumnezeului nostru, la Carele te trimitem, vom asculta, ca să ne fie bine când vom auzi glasul Domnului, Dumnezeului nostru.* (Ir 42,6).

Apropierea sau depărtarea în spaţiu din perspectiva subiectului vorbitor se organizează în trei termeni corelativi: adverbele *aici* (*aicea, aice*) arată locul cel mai apropiat de vorbitor; *aci, aciia, acoleá* exprimă situarea în spaţiu la o distanţă ceva mai mare faţă de vorbitor, dar mai mică decât cea exprimată prin adverbul *acoló* (*colo*). Distincţia operată de H. Tiktin (în DRG, sub *acolea*) este reluată de V. Arvinte[265], care precizează originea şi sensurile adverbelor în discuţie. Analiza acestor adverbe în textul de la 1760 ne-a condus la concluzia că această distincţie semantică a fost consecvent urmărită de traducători, mereu atenţi la nuanţele pe care cuvintele le puteau dezvolta în limba română.

Adverbul *aici*, precedat sau nu de prepoziţie, cunoaşte variantele ***aici:*** (Jos 2,2; 15,4; 18,6, 8), (1Sm 1,26; 7,12; 9,11; 14,36, 38; 16,11; 21,8, 9; 23,3), (2Sm 1,10; 5,6; 11,12; 18,30), (Ir 31,8; 38,10; 48,47; 50,5; 51,64) şi ***aicea:*** (Jos 18,6), (1Sm 9,12), (2Sm 7,18), (Ir 22,11), ***aice*** (Iş 9,28) şi corespunde, în contextele pe care le-am analizat, lat. ***hic*** „locul acesta, unde stau eu”: *Bătrânilor au zis: „Aşteptaţ* ***aici*** *până ne vom întoarce la voi. Aveţ pre Aaron şi Hur cu voi; de să va naşte ceva întrebare, veţ aduce la ei”.* (Iş 24,14) – lat. *senioribus ait expectate* ***hic*** *donec revertamur ad vos habetis Aaron et Hur vobiscum si quid natum fuerit quaestionis referetis ad eos*; *Rugaţi pre Domnul să înceate tuneturile lui Dumnezeu şi grindinea, să vă slobozu,*

---

[262] Anania 2001, p.1391.

[263] Am precizat că este vorba despre forme verbale compuse, pentru că şi astăzi participiul adjectiv de la *a sta* este *stătut: apă* ***stătută****, ouă* ***stătute*** şi mai rar *stat. Timpul* ***stat*** *acolo nu poate fi considerat pierdut.*

[264] *ILRL. Epoca veche (1532-1780)*, Vol.I, p.343.

[265] ST.L.FAC., p.81 şi NORMELE (1688), p.LIV.

și mai mult ***aice*** *să nu mai rămâneț* (Iș 9,28) – lat. *orate Dominum et desinant tonitrua Dei et grando ut dimittam vos et nequaquam* ***hic*** *ultra maneatis*; lat. ***huc*** „spre locul unde sunt eu": *Iară El: „Să nu te apropii – au zis –* ***aici****. Dezleagă încălțămintele din picioarele tale, că locul în carele stai pământ sfânt iaste* (Iș 3,5) – lat. *at ille ne adpropies inquit* ***huc*** *solve calciamentum de pedibus tuis locus enim in quo stas terra sancta est*; lat. ***hinc*** „de aici (de unde sunt eu): *Cerceta-vă-va Dumnezeu, luaț oaseale meale* ***de aici*** *cu voi!* (Iș 13,19) – lat. *visitabit vos Deus efferte ossa mea* ***hinc*** *vobiscum* sau, fără a corespunde vreunui adverb din textul-sursă, este impus de context: *Și au zis vrăjitorii către Faraon: „****Degetul lui Dumnezeu iaste aici****". Și s-au învărtoșat inima lui Faraon și nu i-au ascultat, precum poruncise Domnul* (Iș 8,19) – lat. *et dixerunt malefici ad Pharao* ***digitus Dei est*** *induratumque est cor Pharaonis et non audivit eos sicut praeceperat Dominus.*

Al doilea termen corelativ este adverbul *aci*, în varianta *acii*, prin care, în contextele analizate, se echivalează lat. ***adesse*** „a fi de față": *Și căutând încoace și încolo și nime a fi* ***aci*** *văzând, lovind eghipteanu, l-au ascuns în năsip* (Iș 2,12) – lat *cumque circumspexisset huc atque illuc et nullum* ***adesse*** *vidisset percussum Aegyptium abscondit sabulo*; *Și au zis Saul norodului care era cu el: „Cercați și vedeți cine s-au dus din voi". Și cercând, s-au aflat a nu fi* ***aci*** *Ionathan și armașul lui.* (1Sm 14,17) – lat. *cumque requisissent reppertum est non* ***adesse*** *Ionathan et armigerum eius.* Același adverb se întâlnește, dar cu sens temporal, în locuțiunea adverbială ***de aci înainte*** „de acum încolo": *Și au luat Samuil cornul cu untul-de-lemn și l-au uns în mijlocul fraților lui și s-au îndreptat Duhul Domnului din zioa aceaea spre David și* ***de aci înainte****; și sculându-să Samuil, s-au dus în Ramatha*. (1Sm 16,13) – lat. *tulit igitur Samuhel cornu olei et unxit eum in medio fratrum eius et directus est spiritus Domini in David a die illa et* ***in reliquum*** *surgensque Samuhel abiit in Ramatha* (***in reliquum*** „în rest"), în timp ce forma *aciia* am consemnat-o precedată de prepoziția *de*, având sensul „de acum încolo, de acum înainte": ***De aciia*** *povățuiaște Dumnezeu pre Israil nu prin Filisteia, ci prin pustie. Oasele lui Iosif cu sine le duce și stâlp de foc și de nor iaste povață călătoriii.* (Iș rezum. cap.13).

Cu sensul „pe aici, prin apropiere" se întrebuințează și adverbul *acolea*, care în contextele analizate echivalează lat *ibi*, adverb ce corespunde pronumelui demonstrativ determinativ ***is***, care se referă la o persoană sau la un lucru despre care a mai fost vorba: *Și trecând multe zile și* ***acolea*** *zebovind, uitându-să Avimeleh, împăratul palestineanilor, prin fereastră, l-au văzut jucându-să cu Reveca, muiarea sa* (Fc 26,8) – lat *cumque pertransissent dies plurimi et* ***ibi*** *demoraretur prospiciens Abimelech Palestinorum rex per fenestram vidit eum iocantem cum Rebecca uxore sua*; *Iară ea au făcut a să sui bărbații în umbrariul casii sale și i-au acoperit cu paie de in, care era* ***acolea*** (Jos 2,6) – lat *ipsa autem fecit ascendere viros in solarium domus suae operuitque eos lini stipula quae* ***ibi*** *erat*; *Iară muierea, depârtându-să întunearecul, au venit la ușea căsii unde rămânea domnul său și* ***acolea*** *au căzut* (Jd 19,26) – lat. *at mulier recedentibus tenebris venit ad ostium dous ubi manebat dominus suus et* ***ibi*** *corruit*; *Și era* ***acolea*** *un bărbat oarecarele din slugile lui Saul în zioa aceaea, înlontru în cortul Domnului, și numele lui, Doeg idumeul, foarte puternic, din păstorii lui Saul.* (1Sm 21,7) – lat. *erat autem* ***ibi*** *vir de servis Saul in die illa intus in tabernaculo Domini et nomen eius Doec Idumeus potentissimus pastorum Saul*; *Și au zis David câtră Aviathar: „Știiam în zioa aceea că, fiind* ***acolea*** *Doeg idumeul, fără îndoială va vesti lui Saul, deci sânt vinovat tuturor sufletelor tătâni-tău*" (1Sm 22,22) – lat. *et ait David ad Abiathar sciebam in die illa quod cum* ***ibi*** *esset Doec Idumeus procul dubio adnuntiaret Saul ego sum reus omnium animarum patris tui*; *Și s-au mâniiat cu urgie Domnul împrotiva Ozei și l-au lovit pentru îndrăznirea, care au murit* ***acolea****, lângă sicriiul lui Dumnezeu.* (2Sm 6,7) – lat. *iratusque est indignatione Dominus contra Ozam et percussit eum super temeritate qui mortuus est* ***ibi*** *iuxta arcam Dei.*

Adverbul *acolo*, prin care se exprimă depărtarea, cunoaște, în mod firesc, și cele mai multe ocurențe: (Fc 2,10, 12; 11,7, 9, 31; rezum. cap.12; 12,7, 8, 10; rezum. cap.13; 13,4, 18; 14,10; 18,7, 16, 22, 28, 29, 30, 31, 32; 19,2, 17, 22; 20,1; 21,15, 31, 34; 22,2, 5, 19; 24,4, 6, 7, 8, 54; 25,10; 26,17, 20, 22, 25; 27,45; 28,2, 6; 31,54; 32,13; 33,20; 35,1, 3, 7, 16, 21; 38,2, 22; 39,20; 41,12; 43,18, 25; 45,11, 18; 46,1, 3, 4, 29; 49,24, 31), (Jos 2,16, 22; 3,1; 4,5, 8, 9; 6,11; 10,38; 11,11; 14,15; 15,4, 8, 15; 18,1, 12; 19,13, 34; rezum. cap.20), (Jd 1,7, 11, 26; 2,5; 5,11; 6,24; 7,4; 8,8; 9,21, 50; 11,29; 14,1, 19; 16,1, 2, 27, 30; 17,7; rezum. cap.18; 18,2, 13; 19,13, 15; 20,4, 20, 27; 21,4, 9), (1Sm 1,3, 22, 28; 6,14; 7,6, 17; 9,6; 10,3, 5, 22; 11,14, 15; 14,18, 34; 20,6; rezum. cap.21; 21,6; 22,1; 23,22; 24,1, 4; 26,4; 27,5; 31,7, 12), (2Sm 1,21; rezum. cap.2; 2,4, 18; 3,27; 4,3; 5,21; 13,38; 14,2, 32; 15,21, 29; 16,5, 14; 18,7, 8; 20,1; 21,13; 23,9, 11; 24,25), în timp ce forma *colo* se întâlnește numai cu totul izolat: (1Sm 20,37).

Adverbul *acum* are în mod obișnuit această formă (Fc 2,23; 3,22; 4,11; 12,19; 13,14; 14,3; 19,37; 20,7; 21,7; 24,42; 26,22; 27,8, 36, 43; 29,32, 34, 35; 30,30; 31,13, 28, 35, 42; 32,5, 10; 35,20; 41,33, 35; 43,21; 44,28; 46,30, 34; 50,20), rar forma *acuma* (Fc 22,12; 40,7) și numai izolat *acumuș* (Fc 42,15).

Provenit prin conversiune din adjectiv, *adevărat* cunoaște multe atestări: (Fc 18,13; 28,16; 38,23; 44,32), (Iș 23,33), (2Lg 13, 14; 17, 4; 22,21), (Jos 2,4; 7,20; 14,7), (1Sm 10,24; 20,3, 9; 25,21; 26,4), (2Sm 19,6), (Iov 5,2; 9,2; 21,27; 33,27; 34,12; 36,4; 39,32), (Ir 2,11; 3,23; 8,8; 16,19; 23,22; 44,29), el intrând și în alcătuirea locuțiunii adverbiale *cu adevărat* „într-adevăr", „realmente": (Fc 16,13; 20,12), (2Lg 24, 3; 31, 17), (1Sm 24,21), (2Sm 24,13), (Ir rezum. cap.4).

Aanlizând câteva contexte pentru a vedea ce cuvinte latinești se echivalează în traducerea românească prin adverbul *adevărat* sau prin locuțiunea adverbială *cu adevărat*, am constatat că de fiecare dată cuvântul din textul-sursă este un adverb, a cărui componentă semantică de bază este aceea cuprinsă și în adverbul românesc. Traducătorii români nu au avut însă la dispoziție decât o modalitate de a exprima acest sens, dacă ținem seama de faptul că adverbul și locuțiunea din care face parte sunt foarte apropiate: ***Cu adevărat*** *aici am văzut dosul Celui ce m-au văzut pre mine* (Fc 16,13) – lat. ***profecto*** *hic vidi posteriora videntis me*; *profecto* „desigur, fără îndoială"; *Au doară* ***adevărat*** *voiu naște, vechie fiind?* (Fc 18,13) – lat. *num* ***vere*** *paritura sum anus*; *vere* „într-adevăr"; *Și, într-alt chip,* ***cu adevărat*** *și sora mea este, fiica tătânea-mieu, iară nu fiica maicii meale, și o am luat muiare.* (Fc 20,12) – lat. *alias autem et* ***vere*** *soror mea est filia patris mei et non filia matris meae et duxi eam uxorem*; *Și deșteptându-să Iacov din somn, au zis: „****Adevărat****, Domnul este în locul acesta, și eu nu știiam!"* (Fc 28,16) – lat. *cumque evigilasset Iacob de somno ait* ***vere*** *Dominus est in loco isto et ego nesciebam*; *Zis-au Iuda: „Fie ei!* ***Adevărat****, nu ne poate părî de minciună. Eu am trimis iedul carele i-am făgăduit și tu nu o ai aflat".* (Fc 38,23) – lat. *ait Iudas habeat sibi* ***certe*** *mendacii nos arguere non poterit ego misi hedum quem promiseram et tu non invenisti eam*; *certe* „cu siguranță";

Eu ***adevărat*** *sluga ta să fiu, carele pre acesta l-am luat întru a mea credință* (Fc 44,32) – lat. *ego* ***proprie*** *servus tuus qui in meam hunc recepi fidem*; *proprie* „propriu vorbind". Este încă o dovadă despre „strâmtarea" limbii române în raport cu o mare limbă de cultură cum era latina. Raportul este aici de 4 la 1, ceea ce vorbește clar despre dificultatea de a transpune într-o limbă încă puțin exersată un text de asemenea amploare. Nu este exclus ca rezerva față de alte echivalări posibile prin cuvinte din limba populară sau prin cuvinte împrumutate să se explice prin teama traducătorilor de a greși. Si nu trebuie să uităm că trecuseră peste două secole și jumătate de exersare a limbii române ca limbă de cultură, iar *Biblia* era acum la cea de a doua traducere integrală în limba română.

Adverbul *aiurea*, înregistrat în dicționarele noastre și în varianta *aire*, are în acest text forma *airi*: *Moștenirea noastră s-au întors la streini, casele noastre* ***la cei de airi***. (Tng 5,2) – lat. *hereditas nostra versa est ad alienos domus nostrae* ***ad extraneos***. Traducătorul român încearcă aici o nuanțare, trauducând *ad alienos* prin *la streini*, iar *ad extraneos* printr-o sintagmă în care intră adverbul *airi*: *la cei de airi* „la cei din altă parte".

Adverbul *ales*, provenit prin conversiune din adjectiv, are sensul „îndeosebi": *Că în tot pământul pâne nu era și dosădisă foametea pământul,* ***ales*** *Eghiptul și Hanaan* (Fc 47,13) – lat. *in toto enim orbe panis deerat et oppresserat fames terram* ***maxime*** *Aegypti et Chanaan*; *maxime* „îndeosebi, mai ales". Cu același sens se întrebuințează locuțiunea adverbială *mai ales*, în structura căreia intră adjectivul *ales* la gradul comparativ de superioritate: ***Mai ales*** *zicându-i Domnul: „Întoarce-te la pământul părinților tăi și la neamul tău și oi fi cu tine!* (Fc 31,3) – lat. ***maxime*** *dicente sibi Domino revertere in teram patrum tuorum et ad generationem tuam* (...); *Și, deacă să va rândui, nu-ș va înmulți caii, nici va întoarce norodul în Eghipt, înălțându-să cu numărul călărimeai,* ***mai ales*** *că v-au poruncit Domnul ca nu cumva să vă mai întoarcă pre aceea cale.* (2Lg 17,16) – lat. *cumque fuerit constitutus non multiplicabit sibi equos nec reducet populum in Aegzptum equitatus numero sublevatus* ***praesertim*** *cum Dominus praeceperit vobis ut nequaquam amplius per eandem viam revertamini*; *praesertim* „mai cu seamă", „mai ales"; *„De ani o sută și doaozăci sânt astăzi, nu pociu mai mult ieși și a întra,* ***mai ales*** *că și Domnul mi-au zis: «Nu vei treace Iordanul acesta!»"* (2Lg 31,2) – lat. *et dixit ad eos centum viginti annorum sum hodie non possum ultra egredi et ingredi* ***praesertim*** *cum et Dominus dixerit mihi non transibis Iordanem istum.*

Tot prin conversiune din adjectiv a rezultat adverbul *arătat* „evident", „în mod cert": *Să nu asculț cuvintele prorocului aceluia sau a visătoriului, că vă ispitește pre voi Domnul, Dumnezeul vostru, ca* ***arătat*** *să fie de-L iubiț au nu în toată inima și în tot sufletul vostru* (2Lg 13,3) – lat. *non audies verba prophetae illius aut somniatoris quia temptat vos Dominus Deus vester ut* ***palam*** *fiat utrum diligatis eum an non in toto corde et in tota anima vestra*; *palam* „în fața lumii", „pe față", „aievea".

Frecvent, în textele vechi, cu deosebire în interogații retorice cu verbul la forma afirmativă, întâlnim construcția adverbială *au doară* „oare", iar textul analizat nu face excepție. Traducătorii au echivalat prin *au doară* lat. *num, numquid* „oare, poate că, cumva": *Și au zis Dumnezeu cătră Cain: „Unde-i Avel, fratele tău?". Carele au răspuns: „Nu știu.* ***Au doară*** *păzitoriu fratelui mieu sânt eu?"* (Fc 4,9) – lat. *et ait Dominus ad Cain ubi est Abel frater tuus qui respondit nescio* ***num*** *custos fratris mei sum*; *Și au zis Dumnezeu cătră Avraam: „Pentru ce au râs Sara zicând: «****Au doară*** *adevărat voiu naște, vechie fiind?»* (Fc 18,13) – lat. *dixit autem Dominus ad Abraham quare risit Sarra dicens* ***num*** *vere paritura sum anus*; ***Au doară*** *lui Dumnezeu este ceva cu greu?* (Fc 18,14) – lat. ***numquid*** *Deo est quicquam difficile*; *Și au zis Domnul: „****Au doară*** *voi putea ascunde de cătră Avraam cele ce oi să fac"* (Fc 18,17) – lat. *dixitque Dominus* ***num*** *celare potero Abraham quae gesturus sum*; *Și apropiindu-să, au zis: „****Au doară*** *vei pierde dreptul cu cel necredincios?"* (Fc 18,23) – lat. *et adpropinquans ait* ***numquid*** *perdes iustum cum impio*; *Întrat-ai – au zis – ca un nimearnic,* ***au doară*** *să ne judeci?* (Fc 19,9) – lat. *ingressus es inquiunt ut advena numquid ut iudices.* Alte ocurențe în *Cartea Facerii* (19,20; 20,4; 24,5; 27,36, 38; 29,5, 15; 30,2; 31,14; 34,31; 37,8, 10; 41,38, 39; 50,19); ***Au doară*** *am zis: „Aduceți-m" și „Din averile voastre dați-m"?* (Iov 6,22) – lat. ***numquid*** *dixit adferte mihi et de substantia vestra donate mihi*; ***Au doară*** *mare sânt eu au chit*[266]*, că m-au încungiurat cu închisoare?* (Iov 7,12) – lat. ***numquid*** *mare sum ego aut cetus quia circumdedisti me carcere*; ***Au doară*** *Dumnezeu înșală judecata?* (Iov 8,3) – lat. ***numquid*** *Deus subplantat iudicium.* Alte atestări ale construcției adverbiale *au doară* în *Cartea lui Iov* (10,3, 4, 5, 20; 13,7, 8; 15,7, 8, 11; 16,3; 18,4; 21,4, 22; 22,4, 15; 25,3, 4; 26,2; 27,9; 31,3, 15; 34,17, 33; 37,15, 16; 38,12, 16, 17, 18, 22, 31, 32, 33, 34, 35, 39; 39,1, 9, 10, 11, 12, 19, 20, 26, 27; 40,3, 21, 22, 23, 24, 26).

Adverbul *au* poate fi însoțit și de *nu,* construcția adverbială *au nu*, specifică interogațiilor retorice negative, echivalând în acest text lat. *nonne* „oare nu?": ***Au nu****, de vei face bine, vei lua? Iară de faci rău, îndată în ușe va fi păcatul, ce supt tine va fi pofta lui și tu îl vei stăpâni".* (Fc 4,7); ***Au nu*** *însuș mi-au zis: «Sora mea este!» și ea au zis: «Fratele mieu este!»* (Fc 20,5); *Și au zis cătră socru-său: „Ce ai vrut a face?* ***Au nu*** *pentru Rahil ț-am slujit? Pentru ce m-ai înșelat?"* (Fc 29,25); ***Au nu*** *Tu l-ai îngrădit pre el și casa lui și toate averile prinprejur (...)?* (Iov 1,10); ***Au nu*** *m-am tânguit?* ***Au nu****-am tăcut?* ***Au nu*** *m-am odihnit? Și au venit preste mine mănia* (Iov 3,26); ***Au nu*** *ca laptele m-ai muls și ca cașul m-ai întegat?* (Iov 10,10). Alte atestări ale adverbului *au nu* în *Cartea lui Iov* (11,11; 14,4; 18,5; 22,20; 26,4; 31,4). Exemplele excerptate din cele două cărți biblice sunt, credem, în măsură să demonstreze că încă nu se face înlocuirea acestor adverbe cu *oare*, care, în cele două cărți analizate, *Cartea Facerii* și *Cartea lui Iov,* cunoaște o singură atestare: *„****Oare*** *ce-i aceasta care ne-au făcut Dumnezeu?"* (Fc 42,28).

Omonimia construcției adverbiale *au nu* cu conjuncția *au* urmată de adverbul de negație *nu* se rezolvă în context: *Pogorî-mă-voi și voi vedea de cumva strigarea carea au venit la mine cu fapta o au plinit;* ***au nu*** *este așa, să știu* (Fc 18,21); *Iară el să uita la ea tăcând, vrând a ști de cumva nărocită cale ei va fi făcut Domnul* ***au nu***. (Fc 24,21); *Și au zis Isaac: „Apropie-te încoace, să te pipăiesc, fiiul mieu, și să cerc de ești tu fiiul mieu, Isav,* ***au nu****".* (Fc 27,21).

Un adverb regional, cu circulație în Transilvania și parțial în Moldova[267], frecvent întâlnit în acest text, este *batăr* (<mg. *bátor*): (2Lg 32,29), cu varianta *batâr*: (Fc 17,18), (Jos 7,7; 22,20), (Jd 9,29), (1Sm 1,18), (Iov 6,2; 10,18; 11,5; 13,5; 16,22;

---

[266] În mod inexplicabil, în varianta transcrisă pe curat a textului de la 1760, copistul a interpretat forma *chit* drept *cât*, situație în care versetul devine: *Au doară mare sânt eu au* ***cât****, că m-au încungiurat cu închisoare?*

[267] Cf. Al. Ciorănescu, DER, p.84.

20,23; 39,35). Iată și câteva actualizări contextuale pentru acest adverb: ***Batăr*** *de-ar înțăleage și de ar cunoaște și ceale mai de apoi de le-ar socoti* (2Lg 32,29), *Și au zis cătră Dumnezeu: „**Batâr** Ismail de ar trăi înaintea Ta”.* (Fc 17,18), ***Batâr*** *de s-ar cumpăni păcatele meale, cu carele m-am făcut vreadnic de mânie și de pedeapsa carea pătimesc, în cumpănă.* (Iov 6,2), *Pentru ce m-ai scos din zgău? Care **batâr** de m-aș fi fost mistuit, să nu mă vază ochiul* (Iov 10,18), *Și **batâr** de-ar vorbi Dumnezeu cu tine și de ș-ar deschide buzele Sale ție* (Iov 11,5).

Derivat pe terenul limbii române cu sufixul modal *-ește* de la adjectivul *bolând* „nebun” (<mg. *bolond*) adverbul *bolânzește* „nebunește” este o prezență firească într-un text provenind dintr-o arie lingvistică marcată de influența maghiară[268]. Trebuie spus că în acest text este și cea dintâi atestare a cuvântului[269]. Atestările cuvântului sunt în varianta *bolunzește*: *Întru toate acestea n-au păcătuit Iov cu buzele sale, nici **bolunzește** ceva au grăit împrotiva lui Dumnezeu.* (Iov 1,22), *Iară Iov **bolunzește** au grăit, și cuvintele lui nu răsună învățătura.* (Iov 34,35), *Că **bolunzește** au lucrat păstorii și pre Domnul nu L-au căutat; pentru aceaea n-au înțeles și toată turma lor s-au răsipit* (Ir 10,21).

Construcția adverbială interogativă *că ce* „de ce”, confundată cu conjuncția *căci*[270], se întâlnește în textele vechi mai ales în forma *că ci*[271]; în acest text este atestată chiar în forma *căci,* rarisim *căce*[272], redând adverbul lat. *cur* „de ce?, pentru ce?”, mai rar adverbul *quare* „de ce?”: *Și au zis Domnul cătră el: „Pentru ce te-ai mâniiat și **căci** au căzut fața ta?”* (Fc 4,6) – lat. *dixitque Dominus ad eum quare maestus es et **cur** concidit facies tua; Și au zis cătră dânsul: „Întră, blagoslovitul Domnului! **Căci** stai afară? Ț-am gătit casă și loc cămilelor”* (Fc 24,31) – lat. *dixitque ad eum ingredere benedicte Domini **cur** foris stas praeparavi domum et locum camelis; Și chemându-l, i-au zis: „Chiar iaste că muiare ta iaste. **Căci** ai mințit că ți-i sor?”* (Fc 26,9) – lat. lat. *et accersito ait perspicuum est quod uxor tua sit **cur** mentitus es sororem tuam esse; După aceea oi trimite și te voi aduce de acolo aici. **Căci** să mă sărăcesc de amândoi fiii într-o zi?* (Fc 27,45) – lat. *postea mittam et adducam te inde huc **cur** utroque orbabor filio in una die; **Căci,** neștiind eu, ai vrut a fugi și a nu-m spune, să te petrec cu bucurie și cu cântări și cu timpane și cu alăute* (Fc 31,27) – lat. ***cur** ignorante me fugere voluisti nec indicare mihi ut prosequerer te cum gaudio et canticis et tympanis et cithara; Fie, la ai tăi a mearge pofteai și-ț era dor de casa tătânea-tău. **Căci** ai furat idolii miei?* (Fc 31,30) – lat. *esto ad tuos ire cupiebas et desiderio tibi erat domus patris tui **cur** furatus es deos meos; Întrebatu-l-au Iacov: „Spune-mi cu ce nume te chemi?” Răspuns-au: „**Căci** cerci numele Mieu?”* (Fc 32,29) – lat. (...) *respondit **cur** quaeris nomen meum; I-au întrebat, zicând: „**Căci**-i mai tristă decăt până acuma fața voastră?”* (Fc 40,7) – lat. *sciscitatus est dicens cur tristior est hodie solito facies vestra; **Căci** ați răsplătit rău pentru bine?* (Fc 44,4) – lat. ***quare** reddidistis malum pro bono; Carii i-au răspuns: „**Căci** grăiaște așa domnul nostru, să-i fie făcut slujile tale atâta răutate?* (Fc 44,7) – lat. *qui responderunt **quare** sic loquitur dominus noster ut servi tui tantum flagitii commiserint; Cărora el le-au zis: „**Căci** ați vrut a face așa? Au nu știți că nu iaste mie aseaminea în cunoștința găciturii?”* (Fc 44,15) –lat. *quibus ille ait **cur** sic agere voluistis an ignoratis quod non sit similis mei in augurandi scientia; Și sfârșindu-să prețul cumpărătorilor, au venit | tot Eghiptul la Iosif zicând: „Dă-ne pâini! **Căci** murim înaintea ta, sfârșindu-să banii?”* (Fc 47,15) – lat. *cumque defecisset emptoris pretium venit cuncta Aegyptus ad Ioseph dicens da nobis panes **quare** morimur coram te deficiente pecunia; **Căci** dară om muri trăind tu? Și noi și pământul nostru ai tăi om fi: cumpără-ne spre slujba împărătească și ne dă semință, ca nu perind lucrătoriul, să să întoarcă pământul spre pustiire”.* (Fc 47,19) – *lat. **cur** ergo morimur te vidente et nos et terra nostra tui erimus eme nos in servitutem regiam et praebe semina ne pereunte cultore redigatur terra in solitudinem; Iară el trăgând îndărăpt mâna, au ieșit altul. Și au zis muiare: „**Că ce** s-au împărțit pentru tine păreatele?”* (Fc 38,29) – lat. *illo vero retrahente manum egressus est alter dixitque mulier quare divisa est propter te maceria;*

Conjuncția *căci* – spre deosebire de adverbul *căci (căce)* – echivalează două conjuncții: lat. ***quod*** „deoarece” și lat. ***quia*** „fiindcă”. Poate, de asemenea, echivala pronumele relativ-interogativ ***quod*** (ac. n. sg.) „și de aceea”. *Și s-au rugat Isaac Domnului pentru muiarea sa, **căci** era stearpă; Carele l-au ascultat și au dat zămislire Revechii.* (Fc 25,21) – lat. *deprecatusque est Dominum pro uxore sua eo **quod** esset sterilis qui exaudivit eum et dedit conceptum Rebeccae; Isaac iubiia pre Isav, **căci** din vânatul lui mânca, și Răveca iubie pre Iacov* (Fc 25,28) – lat. *Isaac amabat Esau eo **quod** de venationibus illius vesceretur et Rebecca diligebat Iacob; Isaac (...) să înfruntă de la Avimeleh, **căci** au zis că Reveca i-i soră* (Fc rezum. cap.26); *În sfatul lor să nu vie sufletul mieu și în adunarea lor să nu fie mărirea mea, **căci** băsăul său au ucis bărbatul și întru vrearea sa au săpat zidul.* (Fc 49,6) – lat. ***quia** in furore suo occiderunt virum* (...); *Răspus-au Iacov: „**Căci** am purces neștiind tu, m-am temut să nu iai cu putearea fetele tale”* (Fc 31,31) – lat. *respondit Iacob **quod** inscio te profectus sum timui ne violenter auferres filias tuas*; aici *quod* „și de aceea”.

Adverbul *chiar* (<lat. *clarus*) „clar”, „evident”, „limpede” redă fie valoarea lat. *clare*: *Că ochii lui Israil păingina pentru adânci bătrâneață și nu putea **chiar** vedea* (Fc 48,10) – lat. *oculi enim Israhel caligabant prae nimia senectute et **clare** videre non poterat; Și, grăind Saul câtră preot, gâlceavă mare s-au pornit în tabăra filisteilor și creștea încet și **mai chiar** răsuna.*

---

[268] Totuși, traducătorii textului nostru nu mai sunt atât de permisivi față de maghiarisme. Numărul lor într-un text de o asemenea întindere este destul de mic, iar prezența lor nu este deloc rebarbativă.

[269] Cf. MDA, I, unde prima atestare este în Dimitrie Țichindeal, *Filosoficești și politicești prin fabule moralnice învățături*, Buda, 1814.

[270] Ovid Densusianu, ILR, II, p.164; V. Arvinte, ST.L.FAC., p.81 și NORMELE (1688), p.LVI.

[271] Manuscrisul acestui text a impus scrierea legată a celor două cuvinte în forma *căci* (cf. facsimilele la locurile indicate în trimiteri); forma *că ce* a fost transcrisă în două cuvinte, deși distanța dintre cei doi constituenți ai cuvântului nu este semnificativ mai mare decât în unele cazuri ale notării formei *căci*. Dacă forma *că ce* ar fi consecvent întrebuințată, am putea trage concluzia că atunci când se folosește astfel nu se mai confundă cu conjuncția *căci*.

[272] Consecvența cu care se întrebuințează această construcție adverbială în prima carte biblică ne-a convins că nu poate fi altfel în celelalte cărți. Fără a mai urmări și textul latin, vom analiza printr-un sondaj arbitar câteva contexte din alte cărți: *Și ieșind a doua zi au văzut doi ovreai certându-să. Și au zis celui ce făcea nelegiuirea: „**Căci** bați pre aproapele tău?”* (Iș 2,13); *Carele întorcându-să la Raguil, tatăl său, au zis cătră dânsăle: „**Căci** mai curund de obicinuit ați venit”.* (Iș 2,18); *Zis-au cătră dânșii împăratul Eghiptului: „**Căci**, Moisii și Aaron, dezmânțat norodul de la lucrurile sale; duceți-vă la greotățile voastre”.* (Iș 5,4); *Pentru ce n-am murit în zgău, ieșind din pântece, **căci** îndată n-am perit?* (Iov 3,11); ***Căci** m-am cuprins în brață, **căci** m-am aplecat cu tâțăle* (Iov 3,12); *Ce iaste omul, că-l mărești? **Căci** pui preste el inima Ta?* (Iov 7,17).

(1Sm 14,19) – lat. *cumque loqueretur Saul ad sacerdotem tumultus magnus exortus est in castris Philisthinorum crescebatque paulatim et* ***clarius***, fie valoarea lat. *perspicuum*, sinonim cu cel dintâi în latină: *Şi chemându-l, i-au zis: „****Chiar*** *iaste că muiare ta iaste. Căci ai mințit că ți-i sor?"* (Fc 26,9) – lat. *et accersito ait* ***perspicuum*** *est quod uxor tua sit cur mentitus es sororem tuam esse*.

Locuțiunea adverbială ***într-o cirtă*** „dintr-o dată", „cât ai clipi" „într-o clipită", „imediat", având în structură substantivul *cirtă* (Înv. și pop.) „interval de timp foarte scurt"; „clipă", „clipită" am înregistrat-o în următoarele contexte: *Ducu-și în ceale bune zilele sale și* ***într-o cirtă*** *să pogor în iad.* (Iov 21,13), echivalând lat. *in puncto*: *ducunt in bonis dies suos et* ***in puncto*** *ad inferna descendunt* (*punctum, -ī* „moment, clipă"); *Şi mai mare s-au făcut nedreptatea featii norodului mieu decât păcatul sodomleanilor, carea s-au surpat* ***într-o cirtă*** *și n-au prins într-însa mânile.* (Tng 4,6)

Adverbul *deosebi* cunoaște și variantele *deosăbi, deusebi* (scris și *de osăbi, de osebi*), fiind întrebuințat în mod obișnuit cu sensul „separat", „deoparte", „în taină", echivalent al lat. *seorsus (seorsum)* „separat, despărțit de, aparte": *Şi au triimis prin mânile slujilor sale fieștecare turmă* ***de osebi*** (Fc 32,16) – lat. *et misit per manus servorum suorum singulos* ***seorsum*** *greges*; *Carele puindu-să,* ***de osăbi*** *lui Iosif și* ***de osebi*** *fraților și eghipteanilor carii mânca împreună* ***deosebi*** *(că nu-i slobod eghipteanilor a mânca cu ovreaii și li să părea a fi pângărit acel fealiu de ospățu)* (Fc 43,32) – lat. *quibus adpositis* ***seorsum*** *Ioseph et* ***seorsum*** *fratribus Aegyptiis quoque qui vescebantur simul* ***seorsum*** *inlicitum est enim Aegyptiis comedere cum Hebraeis et profanum putant huiscemodi convivium*; *Din carii cinci îi vei împreuna* ***de osebi***, *și șease împreună îi vei împreuna așea cu al șeaselea contuș să-l îndoiești în fruntea coperișului.* (Iș 26,9) – lat. *e quibus quinque iunges* ***seorsum*** *et sex sibi mutuo copulabis ita ut sextum sagum in fronte tecti duplices*; *A cărora cinci le-au închiiat* ***de osebi***, *și alte șasă deschilinite* (Iș 36,16) – lat. *quorum quinque iunxit seorsum et sex alia separatim*; *Şi au zis Samuil bucătariului: „Dă partea carea ț-am dat și ț-am poruncit să o pui* ***deosebi*** *la tine"* (1Sm 9,23) – lat. *dixitque Samuhel coco da partem quam dedi tibi et praecepi ut reponeres* ***seorsum*** *apud te*; *Şi au ieșit fiii lui Ammon și au îndreptat șireagul înaintea lui, la întrarea porții. Iară sirul Sova și Rohov și Istov și Maaha* ***deosebi*** *era în câmp* (2Sm 10,8) – lat. *egressi sunt ergo filii Ammon et direxerunt aciem ante ipsum introitum portae Syrus autem Soba et Roob et Maacha* ***seorsum*** *erant in campo*; *Şi întorcându-să Avner în Hevron,* ***deosebi*** *l-au dus Ioav la mijlocul porții, să-i grăiască în vicleșug. Şi l-au lovit acolo, în ceale ascunse; și au murit în izbânda sângelui Asail, fratelui său.* (2Sm 3,27) – lat. *cumque redisset Abner in Hebron* ***seorsum*** *abduxit eum Ioab ad medium portae ut loqueretur ei in dolo et percussit illum ibi in inguine et mortuus est in ultionem sanguinis Asahel fratris eius*; *Şi s-au rugat David Domnului pentru prunc. Şi au postit David cu post și întrând,* ***deusebi*** *au zăcut pre pământ.* (2Sm 12,16) – lat. *deprecatusque est David Dominum pro parvulo et ieiunavit David ieiunio et ingressus* ***seorsum*** *iacuit super terram*; *Iară Iohanan, fiiul Cariii, au zis către Godolie,* ***deosebi*** *în Masfath, grăind: „Duce-mă-voiu și voiu lovi pre Ismail, fiiul Nathaniii, nimene știind, să nu ucigă sufletul tău și să să răsipească toți jidovii carii s-au adunat la tine, și vor peri rămășițele Iudei"* (Ir 40,15) – lat. *dixit ad Godoliam* ***seorsum*** *in Masphat.*

Adverbul de loc *înăuntru* este atestat în două variante**:** *înlăuntru* și *înlontru*, cele două fiind în variație liberă: ***înlăuntru*** (Fc 39,14; 43,16; 47,7), (Iș 2,3; 16,5), (1Sm 7,1; 19,7; 20,8), (2Sm 6,17) și ***înlontru*** (Fc 27,18; 31,50), (1Sm 21,7, 15), (2Sm 5,2). Forma ***înlâuntru*** (Fc 19,10), (Ir 52,21), cu **â** în loc de **ă**, atestă grafia ezitantă în folosirea celor două grafeme, **ă** și **â**.

Seria adverbelor concesive, deschisă de *acar* și continuată de *batăr*, se completează cu alte două adverbe: ***încai*** „cel puțin", „măcar", „barem" (Fc 16,2; 24,55; 33,15), (Jd 16,10), (2Sm 13,26), (Iov 19,6, 21), (Ir 3,4) și *măcar*, atestat mai des în varianta *macar*, uneori în structura unei locuțiuni conjuncționale, specializată pentru a introduce concesive: ***măcar*** (Fc 40,23; 42,8), (2Sm 18,3), ***mâcar***[273] (2Lg rezum. cap.13), ***macar*** (Fc 31,7), (Ir rezum. cap.35), (1Sm 23,14), ***măcar că*** (2Lg 10,15), (Jd 19,7), (Ir 15,7), ***macar că***[274] (Jd 5, 19; 7,22; 10,13), (Ir 4,27).

Adverbul *încă* este și în acest text extrem de frecvent întrebuințat[275]. Iată atestările contextuale ale acestui adverb în *Cartea Faceri*[276] și adverbul latinesc care a fost echivalat prin *încă*: *Că* ***încă*** *și după șepte zile eu oi plua pre pământ patruzeci de zile și patruzeci de nopți și voi șterge toată ființa carea am făcut pre fața pământului* (Fc 7,4) – lat. ***adhuc*** „încă", „pe deasupra"; *Şi au* ***mai*** *așteptat* ***încă*** *alte șepte zile și au slobozit porumbița, carea nu s-au mai întors la el* (Fc 8,12) – lat. ***nihilominus*** „nu mai puțin"; *Şi după al patrule neam să vor întoarce aici, că* ***încă nu*** *s-au plinit răutățile amoreilor până la această vreame* (Fc 15,16) – lat ***necdum*** „încă nu"; *Pentru Ismail* ***încă*** *te-am ascultat* (Fc 17,20) – lat. ***quoque*** „chiar"; *Şi s-au întors de acolo și s-au dus în Sodom, iară Avraam* ***încă*** *sta înaintea Domnului* (Fc 18,22) – lat. ***adhuc***; *Rogu-te – au zis – să nu Te mânii, Doamne, de oi mai grăi* ***încă*** *o dată* (Fc 18,32) – lat. ***adhuc***; *Am doao feate carele* ***încă*** *n-au cunoscut bărbat* (Fc 19,8) – lat. ***necdum*** „încă nu"; *Bea!* ***Încă şi*** *cămilelor tale oi da de beut!* (Fc 24,14) – lat. ***quin*** „ba încă", „ba chiar"; ***Încă nu*** *plinise cuvintele în sâne și iată Reveca ieșise* (Fc 24,15) – lat. ***necdum***; *Şi bând el, au adaos: „****Încă şi*** *cămilelor tale oi scoate apă, până or bea toate"*. (Fc 24,19) – lat. ***quin***; *Iară feciorilor țiitoarelor le-au împărțit darul și i-au despărțit de către Isaac, fiiul său,* ***încă*** *el trăind, spre partea de către răsărit.* (Fc 25,6) – lat. ***adhuc***; *Şi au săpat și altul. Şi pentru acela* ***încă*** *s-au prigonit; și l-au chemat Neprieteni* (Fc 26,21) – lat. ***quoque***; *Şi au zis Iacov: „****Încă*** *mai iaste mult din zi, nice-i vreamea să să întoarne la staule turmele* (Fc 29,7) – lat. ***adhuc***; *Încă vorbiia, și iată, Rahil vinea cu oile tătânea-său, că ea păștea turma* (Fc 29,9) – lat. ***adhuc***; *Plinește săptămâna zilelor aceștii împreunări și aceasta* ***încă*** *ți-o voi da pentru lucrul ce-m vei sluji alț șepte ani* (Fc 29,27) – lat. ***quoque***; *Iacov* ***încă*** *s-au dus pre calea carea începusă și l-au întâmpinat îngerii lui Dumnezeu* (Fc 32, 1) – lat. ***quoque***; *Iosif, fiind de șasăsprăzece ani, păștea turma cu frații săi,* ***încă*** *prunc, și era cu feciorii Valei și a Zelfei, muierilor tătânea-său* (Fc 37,2) – lat. ***adhuc***; *Aceasta este tâlcuirea*

---

[273] Vezi supra, ***înlâuntru.***

[274] Am întâlnit și locuțiunea neobișnuită ***macar deși***, în loc de ***macar că*** (Ir rezum. cap.18).

[275] Despre întrebuințarea în exces a acestui adverb în textul *Bibliei de la București*, urmare a fidelității față de modelul grecesc, vezi V. Arvinte, ST.L.FAC., p.82 și NORMELE (1688), p. LVIII.

[276] O asemenea analiză, extinsă la nivelul mai multor cărți, ar fi cu siguranță interesantă, dar nu credem că rezultatele investigației ar fi radical diferite. Considerăm, așadar, că această analiză este concludentă pentru statutul adverbului *încă* la nivelul întregului text.

visului: trei mlădiță, trei zile ***încă*** *sânt* (Fc 40,12) – lat. ***adhuc***; *Aceasta iaste tălcuirea visului: trei traiste, trei* ***încă*** *zile sânt* (Fc 40,18) – lat. (...) *tria canistra tres* ***adhuc*** *dies sunt*[277]; *Trăiaște tatăl vostru, bătrânul de carele mi-ați fost zis?* ***Încă*** *trăiaște?* (Fc 43,27) – lat. ***adhuc***; *Sânătos este sluga ta, tatăl nostru,* ***încă*** *trăiaște* (Fc 43,28) – lat. ***adhuc***; *Și întâi Iuda cu frații au întrat la Iosif, (că* ***încă*** *nu să dusease din loc)* (Fc 44,14) – lat. ***necdum***; *Eu sânt Iosif!* ***Încă*** *trăiaște tatăl mieu?* (Fc 45,3) – lat. ***adhuc***; *Că doi ani sânt de când au început foametea pre pământ și* ***încă*** *cinci ani mai sânt în carii nici a ara să va putea, nici a săcera* (Fc 45,6) – lat. *adhuc*; *că* ***încă*** *cinci ani mai sânt de foamete* (Fc 45,11) – lat. ***adhuc***; *Carea auzind Iacov, ca dintr-un somn greu deșteptându-să,* ***încă*** *nu credea lor* (Fc 45,26) – lat. ***tamen*** „totuși"; *Destulu-mi iaste mie deacă* ***încă*** *Iosif, fiiul mieu, trăiaște!* (Fc 45,28) – lat. *sufficit mihi si* ***adhuc*** *Ioseph filius meus vivit*[278]

Echivalarea prin *încă* era soluția la îndemână, dovadă că traducătorii o exploatează de fiecare dată. Un lucru trebuie însă subliniat: în ciuda opțiunii lor unilaterale, construcțiile rezultate sunt, cu puține excepții, în spiritul limbii române.

Adverbul *încotro* este înregistrat în forma veche – ***încătro***: (Fc 16,8; 20,16; 28,15; 32,17; 37,30), (Jos 2,5), (Jd 19,17), (1Sm 14,3, 7; 30,13; 10,14), (Ir 15,2; 40,4). Aceeași formă intră și în și în compusul pe baza acestuia – ***oriîncătro***: (Jd 2,15).

Pentru a exprima sensul „(care vine, care se produce) dintr-o dată", „pe neașteptate" al adverbului lat. *repente*, traducătorii întrebuințează locuțiunea adverbială *de năpraznă*: *Și au năvălit Iosue asupra lor* ***de năpraznă***, *toată noaptea suindu-să din Galgala.* (Jos 10,9) – lat. *inruit itaque Iosue super eos* ***repente*** *tota ascendens nocte de Galgalis*; *Carii* ***de năpraznă*** *sculându-se din pitulări, și Veniamin celor ce-i bătea dându-le dosul, au întrat în cetate și o au lovit în ascuțitul sabiii*(Jd 20,37) – lat. *qui cum* ***repente*** *de latibulis surrexissent et Beniamin terga caedentibus daret ingressi sunt civitatem et percusserunt eam in ore gladii*; ***De năpraznă*** *un vânt groaznic au năvălit despre partea pustiei* (Iov 1,19) – lat. ***repente*** *ventus vehemens inruit a regione deserti*; *Mânile Tale m-au făcut și m-au zidit tot împregiur. Și așa* ***de năpraznă*** *mă răpezești* (Iov 10,8) – lat. *manus tuae plasmaverunt me et fecerunt me totum in circuitu et sic* ***repente*** *praecipitas me*; *Eu, cel odată bogat,* ***de năpraznă*** *m-am zdrobit* (Iov 16,13) – lat. *ego ille quondam opulentus* ***repente*** *contritus sum*; *Întru putearea Lui* ***de năpraznă*** *mările s-au adunat și înțelepciunea Lui au lovit pre cel trufaș.* (Iov 26,12) – lat. *in fortitudine illius* ***repente*** *maria congregata sunt et prudentia eius percussit superbum*; *Fă-ți jealea celui întâi născut, mângăiare amară, că* ***de năpraznă*** *va veni jefuitoriul preste noi!* (Ir 6,26) – lat. *tibi planctum amarum quia repente veniet vestator super nos*; *trimis-am preste cetate* ***de năpraznă*** *groază* (Ir 15,8) – lat. *misi super civitates* ***repente*** *terrorem*; *Auză-să strâgarea din casele lor! Că vei aduce preste dânșii tâlhari* ***de năpraznă*** (Ir 18,22) – lat. *audiatur clamor de domibus eorum adduces enim super eos latronem repente.*

Numai în două contexte, din cele analizate de noi, locuțiunea adverbială *de năpraznă* echivalează alt cuvânt decât adverbul *repente*, dar cuvintele respective au în sememul lor trăsătura de sens „care se produce repede": o dată traduce un substantiv, *impetus, -us* „pornire violentă, elan", altă dată, adjectivul *festīnus* „grăbit". *Copitele cailor au căzut, fugând* ***de năpraznă***, *și prin surpare căzând cei tari ai vrăjmașilor.* (Jd 5,22) – lat. *ungulae equorum ceciderunt fugientibus* ***impetu*** *et per praeceps ruentibus fortissimis hostium*; ***De năpraznă*** *va veni împăratul Vavilonului și va jefui locul acesta și va face a înceta dintr-însul omul și dobitocul?* (Ir 36,29) – lat. ***festinus*** *veniet rex Babylonis et vastabit terram hanc et cessare faciet ex illa hominem et iumentum.*

Aria de răspândire a adverbului *mainte* se restrânsese considerabil în secolul al XVIII-lea, fiind înregistrat mai cu seamă în documentele private și în graiuri populare din Moldova și Transilvania de nord[279]. Prezența lui în acest text, e adevărat, concurat foarte insistent de construcțiile *mai nainte* și *mai înainte*, se explică prin originea unora dintre traducătorii textului. În câteva cărți biblice analizate, situația acestui adverb se prezintă astfel: ***mainte*** (Fc 43,18; 50,16), (Jos 5,6; 8,6; 14,15; 15,15), (Jd 6,26; 8,13; 13,10; 16,20, 30; 18,14), (1Sm 17,30; 20,3), (2Sm 13,15, 16), (Ir rezum. cap.18; 43,5); ***mai înainte***: (Fc 2,5; 11,4; 13,3, 4; 13,10; 15,13; 19,4; 27,4, 10, 20; 27,33; 28,9, 19; 29,7, 26; 40,13; rezum. cap.41; 41,50, 54; 43,20; 45,7, 28), (Jos 4,24; 10,14; 20,5), (Jd rezum. cap.13; 14,18; 18,29), (2Sm 7,11), (Ir 13,16; 28,8; 34,5; 38,10); ***mai înnainte*** (Jos 8,5), (2Sm 23,13); ***mai nainte*** (Jos 4,18), (Jd 1,23; 20,22), (1Sm rezum. cap.2; 3,13; rezum. cap.8), (2Sm 7,10), (Ir 1,5).

Firesc pentru aria dialectală în care se traduce acest text este adverbul *minten* (<mg. *menten*) „pe dată, îndată, imediat, numaidecât". Se întâlnește însă destul de rar: ***minteani***: (2Lg 7,10), (Pl 25,8); ***mintini*** (Nm 30,15), ceea ce se poate constitui într-o dovadă a tendinței de eliminare a maghiarismelor din acest text sau a unei circulații restrânse a cuvântului.

Rarisim este atestat și un alt adverb, *zaluda*, echivalând adverbul latinesc *frustra* „în zadar": *Că s-au uitat de Mine norodul Mieu,* ***zaluda*** *jârthuind și împiedecându-să în căile sale în cărările veacului, ca să umble printr-însăle prin cale nebătută* (Ir 18,15) – lat. *quia oblitus est mei populus meus* ***frustra*** *libantes*. *Zaluda* era un arhaism la momentul traducerii acestui text[280], dovadă că, în alte contexte, adverbul latinesc este tradus pri locuțiunea adverbială ***în zădar***: (Jos 7,3), (1Sm 25,21), (Ir 2,30; 4,30; 6,29; rezum. cap.7; rezum. cap.11; 22,13; 46,11).

Din numărul mare de adverbe atestate în acest text, mai consemnăm: *țapân* „aspru", „dur", corespunzând lat. *dure*: *Grăitu-ne-au noao domnul pământului* ***țapân*** *și i s-au părut a fi noi iscoadele țărâi* (Fc 42,30) – lat. *locutus est nobis dominus terrae* ***dure*** *et putavit nos exploratores provinciae*; *vârtos*, cu multe atestări[281], la gradul pozitiv sau comparativ de superioritate, în varianta ***mai vârtos*** (Fc 19,9), (Jos 8,20; 22,24), (2Sm 16,11), (Iov 4,8, 19; 15,16; 25,6; 31,34), (Ir rezum. cap.2; 5,3, 5; rezum. cap.6; 6,15; rezum. cap.10; rezum. cap.11), ***vărtos*** (Fc rezum. cap.42), ***mai vărtos*** (Fc 23,11), (2 Sm 4,11; 6,21; 12,18) etc.; *meșterșugit*: *să știe* ***meșterșugit*** *a lucra* (Iș 36,1) – într-o variantă foarte apropiată de etimonul bazei derivative (mg. *mesterség*); *tocmai* – în varianta regională ***togma***: (Jd 14,6; 18,28), (1Sm 1,13; 20,39), (Iov 21,29; 30,8), (Ir 10,19; 39,10); ***odânăoară*** (Jd 20,6); *nevredniceaște* „nedemn" (după lat. *indīgnē*) - cuvântul nu este înregistrat în DLR - *căci cunoscuse*

---

[277] De remarcat fidelitatea față de topica textului-sursă.
[278] Din nou topica originalului este urmată îndeaproape.
[279] Cf. I. Gheție, BD, p.176; *ILRL Epoca veche (1532-1780)*, Vol.I, p.344.
[280] Cf. *ILRL Epoca veche (1532-1780)*, Vol.I, p.343.
[281] Care a rămas până astăzi în textele religioase.

nevredniceaşte *a lucra fiii săi şi nu i-au certat* (1Sm 3,13) – lat. *quod noverat* ***indigne*** *agere filios suos et non corripuit eos*. De altfel, în acest text se înregistrează foarte multe adverbe derivate cu sufixul *-eşte*: ***bărbăteaşte*** (Jos 1,18); ***înţelepţeaşte*** (1Sm 18,5, 14), ***mai înţelepţeaşte*** (1Sm 18,30), ***înţelepţeaşte*** (2Sm 20,22); ***nebuneaşte*** (1Sm 13,13; 26,21), (2Sm 24,10); ***neînţălepţeaşte*** (Iov rezum. cap.42, ***neînţelepţeaşte*** (Iov 42,3); ***prietineaşte*** (Jd 19,4); ***tirăneaşte*** (Jd rezum. cap.9); ***vicleneaşte:*** (Jos 9,4), (Ir 6,28; rezum. cap.9; 9,4; rezum. cap.48; 48,10).

2.2.8. Prepoziţia

Sensul labil al prepoziţiilor i-a pus în dificultate pe traducători în stabilirea corespondenţei dintre prepoziţiile latineşti şi cele româneşti. De aici efortul lor de a evita transpunerea mecanică a textului şi de a afla corespondentul cel mai potrivit din limba română, aşa cum se poate vedea din analiza pe care o propunem în continuare.

2.2.8.1. Cu rol de **morfem** pentru fixarea identităţii unor cazuri sunt întrebuinţate câteva prepoziţii: *a + tot/numeral cardinal + substantiv cu formă de nominativ-acuzativ* exprimă sensul cazual de genitiv (vezi **2.2.1.4.4.**), mai rar de dativ (vezi **2.2.1.4.5.**); *de + substantiv cu formă de nominativ-acuzativ* exprimă sensul de genitiv (vezi **2.2.1.4.4.**); *la + substantiv cu formă de nominativ-acuzativ* şi *la + numeral cardinal + substantiv cu formă de nominativ-acuzativ* exprimă sensul de dativ (vezi **2.2.1.4.5.** şi **2.2.5.1.**).

Acuzativul complement direct, la substantivele încadrate la genul personal este, de regulă, marcat prin prepoziţia pre: *Şi au făcut Dumnezeu* ***pre om*** *după chipul Său* (Fc 1,27); ***Pre om*** *în raiul cel înfrâmsăţat cu multe feliuri de pomi roditori şi cu râuri l-au pus, căruia* ***pre Eva*** *din coasta lui ajutoriu i-au făcut şi căsătoriia au rânduit.* (Fc rezum. cap.2); *Şi au zidit Domnul Dumnezeu* ***pre om*** *din ţărâna pământului* (Fc 2,7); *Şi au luat Domnul Dumnezeu* ***pre om*** *şi l-au pus în raiul desfătării, ca să-l lucre şi să-l păzască.* (Fc 2,15); *Pentru aceea va lăsa omul* ***pre tată-său*** *şi* ***pre mumă-sa*** *şi să va lipi de muiare-sa, şi vor fi doi întru un trup* (Fc 2,24); *Şi au chemat Domnul Dumnezeu* ***pre Adam*** *şi au zis lui: „Unde esti?"* (Fc 3,9); *Şi au scos* ***pre Adam*** *şi au aşezat înaintea raiului desfătării hier uvimi şi sabie de foc învărtitoare, ca să păzască calea pomului vieţii.* (Fc 3,24); *Adam din Eva naşte* ***pre Cain*** *şi* ***pre Avel*** (Fc rezum. cap.4). Sunt însă şi situaţii în care substantivul nu este precedat de prepoziţie, urmare poate a traducerii fidele a textului latinesc, în care sensul de acuzativ se exprimă însă desinenţial: *Şi au luat Avimeleh oi şi boi şi sluji şi slujnice şi au dat lui Avraam. Şi i-au întors lui* ***Sara****, muiarea sa.* (Fc 20,14) – lat. (...) *reddiditque illi* ***Sarram*** *uxorem suam*; *Leapădă* ***slujnica*** *aceasta şi* ***fiiul*** *ei, că nu va fi moştean fiiul slujnicii cu fiiul meu, Isaac!* (Fc 21,10) – lat. *eice* ***ancillam*** *hanc et* ***filium*** *eius non enim erit heres filius ancillae cum filio meo Isaac*; *Iară de nu va vrea muiarea a veni cu tine, nu vei fi datoriu jurământului, numai* ***fiiul*** *mieu să nu-l duci acolo* (Fc 24,8) – lat. *sin autem noluerit mulier sequi te non teneberis iuramento* ***filium*** *tantum meum ne reducas illuc*; *Nu putem face ce cearet, nici a da* ***sora*** *noastră omului netâiat împrejur, că nevreadnic şi cumplit iaste la noi aceasta.* (Fc 34,14) – lat. *non possumus facere quod petitis nec dare* ***sororem*** *nostram homini incircumciso quod inlicitum et nefarium est apud nos*; *Şi au văzut acolo* ***fata*** *omului hananeu, pe nume Sue, şi, luând-o muiare, au întrat la dânsa.* (Fc 38,2) – lat. *viditque ibi* ***filiam*** *hominis chananei vocabulo Suae et uxore accepta ingressus est ad eam*; *Şi i-au dat muiare* ***Asineth****, fata lui Putifar, preotului din Heliopol* (Fc 41,45) – lat. *dedit quoque illi uxorem* ***Aseneth*** *filiam Putiphare sacerdotis Heliopoleos.* Faptul că traducătorul era pus în dificultate în momentul în care traducea astfel de construcţii rezultă din următorul context: *Şi o au slobozit* ***pre ea****, şi* ***doica*** *ei, şi* ***sluga*** *lui Avraam, şi* ***pre soţiile*** *lui* (Fc 24,59) – lat. *dimiserunt ergo* ***eam*** *et* ***nutricem*** *illius* ***servumque*** *Abraham et* ***comites*** *eius*, unde se amestecă acuzativul complement direct cu prepoziţia *pre* cu acuzativul complement direct fără prepoziţia-morfem. Remarcăm însă că în nici o situaţie construcţiile nu sunt echivoce, contextul permiţând rezolvarea fără probleme a sincretismului cazual nominativ–acuzativ.

Pronumele în acuzativ care îndeplinesc funcţia de complement direct sunt precedate de prepoziţia-morfem *pre*: *Şi au făcut Dumnezeu pre om după chipul Său, după chipul lui Dumnezeu l-au făcut* ***pre el****, bărbat şi fămeaia i-au făcut* ***pre ei****.* (Fc 1,27); *Şi l-au scos* ***pre el*** *Domnul Dumnezeu din raiul desfătării, ca să lucre pământul din carele s-au luat.* (Fc 3,23); ***pre cealeaalalte*** *jigănii le-au îneacat* (Fc rezum. cap.7); *Blagoslovi-oi* ***pre cei ce*** *te vor blagoslovi şi oi blestema* ***pre cei ce*** *te vor blestema* (Fc 12,3); *Nu va fi acesta moştanul tău, ci carele va ieşi din pântecele tău,* ***pre acela*** *vei avea moştean* (Fc 15,4); *Şi au luat Avraam pre Ismail, fiiul său, şi* ***pre toţ*** *cei din casa sa şi* ***pre toţi*** *cari-i cumpărase* (Fc 17,23); ***Pre tine****, dară, însuţ mai vârtos decât* ***pre aceşte*** *vom căzni* (Fc 19,9); *Şi* ***pre ceia*** *carii era afară i-au lovit cu urbire, de la cel mai mic până la cel mai mare, aşa, de nu putea afla uşa.* (Fc 19,11); *Ai* ***pre cineva*** *de ai tăi aici?* (Fc 19,12).

Face excepţie pronumele relativ *care*, precedat doar sporadic de *pre* atunci când exprimă funcţia de complement direct: *Pusu-mi-au mie Dumnezeu altă sămânţie pentru Avel,* ***pre carele*** *l-au ucis Cain* (Fc 4,25); *Ci şi lui Sith s-au născut fiiu,* ***pre carele*** *l-au chemat Enos.* (Fc 4,26); *De cincisprăzece coţi mai înaltă au fost apa preste munţii* ***pre carii****-i acoperisă.* (Fc 7,20); *Lot cu alţ robi să duce de 4 împăraţi biruitori,* ***pre carii*** *gonindu-i Avram, pre toţ robii şi prada o întoarce* (Fc rezum. cap.14); *Şi o voi blagoslovi şi dintr-însa voi da ţie fiiu,* ***pre carele*** *îl voi blagoslovi* (Fc 17,16); *Şi rădicându-ş ochii, i s-au arătat lui trei bărbaţ stând aproape de dânsul,* ***pre carii*** *văzându-i, au alergat întru-ntimpinarea lor din uşa umbrariului şi li s-au închinat la pământ.* (Fc 18,2).

În acelaşi segment de text (primele 18 capitole din *Cartea Facerii*), din care am selectat structurile cu *pre*, am înregistrat următoarele structuri fără prepoziţia-morfem: *Şi răsădise Domnul Dumnezeu raiul desfătării din ceput, în carele au pus pre omul* ***carele*** *făcuse.* (Fc 2,8); *în pământul* ***carele*** *l-au blăstămat Dumnezeu* (Fc 5,29); *Văzând fiii lui Dumnezeu pre featele oamenilor că sânt frumoase, ş-au luat şieş muieri din toate* ***carele*** *alesease.* (Fc 6,2); *Şterge-voi – au zis – omul* ***carele*** *l-am zidit de pre faţa pământului, de la om până la jivinii, de la cel ce să târieşte până la paserile ceriului, că îm bănuiesc că i-am făcut pre ei* (Fc 6,7); *voi şterge toată fiinţa* ***carea*** *am făcut pre faţa pământului* (Fc 7,4); *Şi după ce au trecut patruzeci de zile, deşchizind Noe fereastra corăbiii* ***carea*** *făcuse, au slobozit corbul* (Fc 8,6); *Şi au zis Dumnezeu către Noe: „Acesta va fi sămnul de pace* ***carele*** *am rânduit între Mine şi între tot trupul pre pământ".* (Fc 9,17); *Şi S-au pogorât Domnul să vază cetatea şi turnul* ***carele*** *zidea fiii lui Adam.* (Fc 11,5); *vino în pământul* ***carele*** *voi arăta ţie* (Fc 12,1); *Şi au luat pre Sarai muiarea sa şi pre Lot, feciorul frăţinea-său şi toate averile* ***care*** *le căştigase şi sufletele* ***care*** *le făcusă în Haran şi au ieşit să margă în pământul Hanaan* (Fc 12,5); *Şi s-au întors pre calea* ***carea*** *venisă, despre miazăzi în Viftil* (Fc 13,3); *În locul oltariului* ***carele***

făcuse mai înainte (Fc 13,4); *Tot pământul* ***carele*** *vezi ție ți l-oi da și semințiii tale, până în veaci.* (Fc 13,15); *Iară așezemântul Mieu l-oi pune la Isaac,* ***carele*** *ți-l va naște Sara întru această vreame în anul următoriu* (Fc 17,21); *Și au luat unt și lapte și vițălul* ***carele*** *l-au fost fiert și l-au pus înaintea lor* (Fc 18,8).

2.2.8.2. În funcție de **regimul cazual**, prepozițiile și locuțiunile prepoziționale cunosc aceeași întrebuințare ca și în limba actuală. Sensurile etimologice cu care unele dintre ele se actualizează favorizează augmentarea distribuției acestora, astfel că le întâlnim în contexte în care în limba actuală se întrebuințează o altă prepoziție sau chiar o structură cazuală neprepozițională.

Vechea structură *prejur (pregiur) + acuzativul* nu se mai realizează, fiind întrebuințată structura *împrejurul (împregiurul) + genitivul*, deși textul latinesc are în astfel de contexte prepoziția *circa + acuzativul*, exprimând sens spațial, sau, mai rar, substantivul *circuitus*, din care traducătorii au păstrat trăsătura de sens care se regăsește în prepoziția coradicală *circa*: *au văzut tot ținutul* ***împregiurul Iordanului*** (Fc 13,10) – lat. *vidit omnem* ***circa regionem*** *Iordanis*; *Și ș-au ales luiș Lot ținutul* ***împrejurul Iordanului*** (Fc 13,11) – lat. *elegitque sibi Loth regionem* ***circa Iordanem***; *Lot au zăbovit în orașele carele era* ***împregiurul Iordanului*** (Fc 13,12) – lat. *Loth moratus est in oppidis quae erant* ***circa Iordanem***; *Și au săpat toț eghipteanii* ***împregiurul râului***, *apă să bea, că nu putea bea din apa râului.* (Iș 7,24) – lat. *foderunt autem omnes Aegyptii* ***per circuitum fluminis*** (...); *Pune hotare* ***împregiurul muntelui*** *și sfințește* (Iș 19,23) – lat. *pone terminos* ***circa montem*** *et sanctifica illum.*

Locuțiunea prepozițională *în (din) mijloc de + acuzativul* nu se mai regăsește în acest text, locul ei fiind luat de locuțiunea *în (din) mijlocul + genitiv*, prin care se echivalează lat. *in medio* (substantivul *medium, -ii* în ablativ, precedat de prepoziția *in*) + *genitiv*, cu precizarea că locuțiunea prepozițională din traducerea românească presupune o abstractizare a sensului față de sensul structurii inițiale: *Și au zis Dumnezeu: „Să să facă tăriia* ***în mijlocul apelor*** *și să despartă ape de ape”* (Fc 1,6) – lat. *dixit quoque Deus fiat firmamentum* ***in medio aquarum*** (...); *și lemnul vieții* ***în mijlocul raiului*** (Fc 2,9) – lat. (...) ***in medio paradisi***; *Iară din rodu pomului carele iaste* ***în mijlocul raiului*** *ne-au poruncit Dumnezeu să nu mâncăm* (Fc 3,3) – lat. (...) ***in medio paradisi*** (...); *Și au zis Domnul către dânsul: „De oi găsi în Sodom cincizăci drept* ***în mijlocul cetății***, *oi ierta a tot locul pentru dânșii”.* (Fc 18,26) – lat. (...) ***in medio civitatis*** (...); *Și lăcuia Efron* ***în mijlocul fiilor*** *lui Heth* (Fc 23,10) – lat. *habitabat autem Ephron* ***in medio filiorum*** *Heth*; *Cine va dezvăli fața îmbrăcămintei lui, și* ***în mijlocul gurii*** *lui cine va întra?* (Iov 41,4) – lat. (...) *et* ***in medium oris*** *eius quis intrabit*; *Întăriți-vă, fiii lui Veniamin,* ***în mijlocul Ierusalimului*** *și în Thecua răsunați cu trâmbița* (Ir 6,1) – lat. (...) ***in medio Hierusalem*** (...); *Aceasta e cetatea cercetării, toată hula* ***în mijlocul ei***. (Ir 6,6) – lat. (...) *omnis calumnia* ***in medio eius***; *Lăcașul tău* ***în mijlocul înșelăciunii*** (Ir 9,6) – lat. *habitatio tua* ***in medio doli***; *și casa Iudei o voiu zmulge* ***din mijlocul lor*** (I3 12,14) – lat. *et domum Iuda evellam* ***de medio eorum***; *Să vor zidi* ***în mijlocul norodului*** *Mieu* (Ir 12,16) – lat. *aedificabuntur* ***in medio populi*** *mei.*

Prepoziția *la* cunoaște o largă întrebuințare, dat fiind faptul că traducătorii au folosit-o pentru a reda sensul exprimat prin mai multe prepoziții latinești: *a, ad, apud, in.* ***La = a***: ***Nu fie la Tine*** *să faci lucrul acesta și să ucizi dreptul cu necredinciosul și să fie dreptul ca necredinciosul!* (Fc 18,25) – ***absit a te*** *ut rem hanc facias* (...); (*absistō + ablativul* „a renunța, a înceta, a se opri”); ***la = ad*** (*cu acuzativul*, arătând direcția, după verbe de mișcare; „la, către, spre”). Cel mai frecvent prepoziția *la* echivalează latinescul *ad*, așa cum o demonstrează câteva contexte selectate din *Cartea Facerii*: *Și de acolo, trecând* ***la muntele*** *carele era în prejma răsăritului Viftil, au întins acolo cortul său* (Fc 12,8) – lat. *et inde transgrediens* ***ad montem*** *qui erat contra orientem Bethel*; *și carii mai rămăsease au fugit* ***la munte*** (Fc 14,10) – lat. *et qui remanserant fugerunt* ***ad montem***; *Această milă vei face cu mine: în tot locul* ***la carele*** *om întra, vei zice că sint fratele tău* (Fc 20,13) – lat. *hanc misericordiam facies mecum in omni loco* ***ad quem*** *ingrediemur dices quod frater tuus sim*; *Ci* ***la pământul*** *și* ***la rudeniia*** *mea te du și de acolo ia muiare fiiului mieu, Isaac* (Fc 24,4) – lat. *sed* ***ad terram*** *et* ***ad cognationem*** *meam proficiscaris et inde accipias uxorem filio meo Isaac*; *Și avea Reveca un frate pe nume Lavan, carele grăbind au ieșit* ***la om***, *unde era fântăna* (Fc 24, 29) – lat. *habebat autem Rebecca fratrem nomine Laban qui festinus egressus est* ***ad hominem*** *ubi erat fons*; *Și văzind cerceii și covrigii la mânile soru-sa și auzind toate cuvintele vestindu-să: „Aceasta mi-au grăit omul!”, au venit* ***la om***, *carele sta lângă cămile și aproape de fântâna apei.* (Fc 24,30) – lat. (...) *venit* ***ad virum*** *qui stabat iuxta camelos et propter fontem aquae*; *Apropiiatu-s-au el* ***la tată-său***, *și pipăindu-l, au zis Isaac* (Fc 27,22) – lat. *accessit ille* ***ad patrem*** *et palpato eo dixit Isaac*; *Apropie-te* ***la mine*** *și-m dă sărutare, fiiul mieu* (Fc 27,26) – lat. *accede* ***ad me*** *et da mihi osculum fili mi*; *Și mă voi întoarce în pace* ***la casa*** *tătânea-mieu, îmi va fi mie Domnul spre Dumnezeu* (Fc 28,21) – lat. *reversusque fuero prospere* ***ad*** *domum patris mei erit mihi Dominus in Deum*; *Carii văzându-l departe, până să apropiia* ***la ei***, *au socotit a-l ucide* (Fc 37,18) – lat. *qui cum vidissent eum procul antequam accederet* ***ad eos*** *cogitaverunt illum occidere*; *De i să va întâmpla ceva împotrivă în pământul* ***la care*** *mergeți, veți duce căruntețele meale cu dureare* ***la Iad*** (Fc 42,38) – lat. *si quid ei adversi acciderit in terra* ***ad quam*** *pergitis deducetis canos meos cum dolore* ***ad inferos***; *De veț lua și pre acesta și i să va întâmpla ceva în cale, veț duce căruntețele meale cu întristare* ***la Iad*** (Fc 44,29) – lat. *si tuleritis et istum et aliquid ei in via contigerit deducetis canos meos cum maerore* ***ad inferos***; *Și va vedea că nu-i cu noi, va muri și or duce slugile tale căruntețeale lui cu dureare* ***la Iad*** (Fc 44,31) – lat. *videritque eum non esse nobiscum morietur et deducent famuli tui canos eius cum dolore* ***ad inferos***; *Cătră carii el, blând: „Apropiiați-vă – au zis –* ***la mine***!” (Fc 45,4) – lat. *ad quos ille clementer accedite inquit* ***ad me***; *Și apropiindu-i* ***la sine***, *i-au sărutat* (Fc 48,10) – lat. *adplicitosque* ***ad se*** *deosculatus*; *Și sfârșind poruncile prin carele învăța feciorii, ș-au adunat picioarele spre pătișor și au adormit. Și s-au pus* ***la norodul*** *său.* (Fc 49,32) – lat. (...) *adpositusque est* ***ad populum*** *suum.* ***La = apud*** (*cu acuzativul*, sens local; „la”): *Și așa, dobândind dorita nuntă, au mai iubit pre a doua decât pre cea dintâi, slujind* ***la el*** *alți șeapte ani* (Fc 29,30) – lat. (...) *serviens* ***apud eum*** (...). ***La = in*** (*cu ablativul* poate exprima locul „în, pe, la” sau timpul „în timpul”; dacă verbul regent exprimă ideea de mișcare, atunci prepoziția *in* cere acuzativul „în, către, spre”): *Și au zămislit și au născut fiiu* ***la bătrineațele sale***, *în vreamea carea mai nainte îi zisease Dumnezeu* (Fc 21,2) – lat. *concepitque et peperit filium* ***in senectute sua*** *tempore quo praedixerat ei Deus.* Structura românească cu *la* impunea folosirea substantivului fără articol și fără determinativ *la bătrâneațe*, dar fidelitatea față de original a determinat folosirea adjectivului pronominal posesiv, care a impus apoi determinarea definită, structura *la bătrineațe sale* nefiind reperabilă în limba română. *Nu este obiceaiu* ***la locul*** *nostru să să mărite mai înainte ceale mai mici* (Fc 29,26) – lat. *non est* ***in loco*** *nostro consuetudinis ut minores ante tradamus ad*

nuptias; *Deci grăbind au descărcat* ***la pământ*** *sacii, au deschis fieştecarii* (Fc 44,11) – lat. *itaque festinato deponentes* ***in terram*** *saccos aperuerunt singuli*. Într-un verset în care verbele de mişcare sunt urmate de *in*, respectiv de *ad*, traducătorul a folosit în ambele cazuri prepoziţia *la*: *De nu va vrea muiarea a veni cu mine* ***la pământul*** *acesta, au doară datoriu oi fi a duce pre fiiul tău* ***la locul*** *din carele ai ieşit tu?* (Fc 24,5) – lat. *si noluerit mulier venire mecum* ***in terram*** *hanc num reducere debeo filium tuum* ***ad locum*** *de quo egressus es*; *Sluga lui Avraam, de la dânsul giurându-să şi* ***la Mesopotamia*** *a cerca muiarea lui Isaac trimiţându-să* (Fc rezum. cap.24). Chiar adverbul *mane* „de dimineaţă" este tradus prin „la dimineaţă": *Spălaţi-vă picioarele şi* ***la dimineaţă*** *veţi merge în calea voastră* (Fc 19,2) – lat. *lavate pedes vestros et* ***mane*** *proficiscimini in viam vestram*. Alteori, sensul de acuzativ, exprimat în textul latinesc desinenţial, este redat în traducerea românească tot prin *la*: *S-au uitat* ***la Sodom*** *şi* ***la Gomorr*** *şi* ***la tot pământul*** *ţinutului aceluia şi au văzut înălţându-să para de la pământ ca fumul cuptoriului* (Fc 19,28) – lat. *intuitus est* ***Sodomam*** *et* ***Gomorram*** *et* ***universam terram*** *regionis illius* (...).

Prepoziţia compusă *de la* precedă substantivul sau substitutul prin care se exprimă complementul de agent. Este urmarea traducerii ablativului de agent din limba latină, precedat de prepoziţia *a (ab)*, care exprimă autorul acţiunii după verbe pasive sau intranzitive „de, de către": *Şi au fost Her, întâi născutul Iudei, viclean înaintea Domnului, şi* ***de la El*** *s-au ucis* (Fc 38,7) – lat. *fuitque Her primogenitus Iudae nequam in conspectu Domini et* ***ab eo*** *occisus est*; *Şi măcar cunoscând el fraţii,* ***de la ei*** *n-au fost cunoscut* (Fc 42,8) – lat. *et tamen fratres ipse cognoscens non est agnitus* ***ab eis***; *Şi întrebându-să* ***de la el***: *„Câte sânt zilele vieţii tale?"* (Fc 47,8) – lat. *et interogatus* ***ab eo*** *quot sunt dies annorum vitae tuae*; *Afară de pământul preoţilor, care* ***de la împărat*** *le era dat* (Fc 47,22) – lat. *praeter terram sacerdotum quae* ***a*** *rege tradita fuerat*; *Şi* ***de la Dumnezeu*** *pedepsit* [*Cain*] *şi pribeag fiind, au născut pre Enoh.* (Fc rezum. cap.4); *Şi acolo iarăş sporirea sămînţiii şi pământul moştenirii* ***de la Dumnezeu*** *să făgăduieşte* (Fc rezum. cap.13); *Carea zemislind şi pentru aceea pre stăpână-sa urgisind,* ***de la aceieş*** *năcăjindu-să, fuge* (Fc rezum. cap.16); *Lot, cuprinzind în sălaş pre îngeri,* ***de la*** *sodomleni să asupreaşte* (Fc rezum. cap.19); *Credinţa şi ascultarea lui Avraam prin poruncita jertfirea fiiului său să cearcă, ce de jertfirea lui să opreşte* ***de la înger*** (Fc rezum. cap.22); [*Isaac*] *să înfruntă* ***de la Avimeleh***, *căci au zis că Reveca i-i soră* (Fc rezum. cap.26); *Sluga lui Avraam,* ***de la dânsul giurându-să*** *şi la Mesopotamia a cerca muiarea lui Isaac trimiţându-să* (Fc rezum. cap.24); *Şi din Asineth,* ***de la Faraon*** *dată-i muiare, mai înainte de şapte anii foametii, doi fii dobândeaşte* (Fc rezum. cap.41); *Fraţii lui Iosif, silind foametea, în Eghipt a cumpăra bucate* ***de la tată-său*** *trimiişi,* ***de la el*** *să cunosc şi vărtos li să grăieşte şi în temniţă să triimit* (Fc rezum. cap.42).

Prin prepoziţia *de la* s-a echivalat latinescul *a*, care înseamnă „de la, din". Cum o dovedesc următoarele contexte, mai potrivită era alegerea prepoziţiei *din* în traducerea românească: *s-au ascuns Adam şi muiare lui* ***de la faţa*** *Domnului Dumnezeu între pomii raiului* (Fc 3,8) – lat. *abscondit se Adam et uxor eius* ***a facie*** *Domini Dei in medio ligni paradisi*; *Iată, mă scoţi astăzi* ***de la faţa*** *pământului şi* ***de la faţa Ta*** *mă voiu ascunde şi voi fi rătăcind şi pribeag pre pământ* (Fc 4,14) – lat. *ecce eicis me hodie* ***a facie*** *terrae et* ***a facie*** *tua abscondar*; *Şi ieşind Cain* ***de la faţa*** *Domnului* (Fc 4,16) – lat. *egressusque Cain a facie Domini*; *Sfârşitul a tot trupul au venit înaintea Mea, umplutu-s-au pământul de nedreptate* ***de la faţa*** *lor* (Fc 6,13) – lat. (...) *repleta est terra iniquitate* ***a facie*** *eorum.*

Întrebuinţarea aceleiaşi prepoziţii compuse este augmentată de echivalarea prepoziţiei *a + ablativ*, care în latină exprimă şi ideea de separare, având sensul „de": *Iată, tot pământul înaintea ta este. Rămâi* ***de la mine***, *rogu-te!* (Fc 13,9) – lat. *recede* ***a me*** *obsecro* („îndepărtează-te de mine, te rog"); *Uite-să şi giudece Dumnezeu între noi, când ne vom despărţi* ***de la noi*** (Fc 31,49) – lat. *intueatur Dominus et iudicet inter nos quando recesserimus* ***a nobis*** („unul de altul"); *Şi s-au dus în altă ţară şi s-au depărtat* ***de la fratele*** *său Iacov* (Fc 36,6) – lat. *et abiit in alteram regionem recessitque* ***a fratre*** *suo Iacob*; *Isav, cu muierile şi pruncii,* ***de la fratele*** *său, Iacov, pentru multă foarte amânduror blagă, să desparte* (Fc rezum. cap.36).

Prepoziţia *de +* ablativul, exprimând originea, este echivalată tot prin *de la*: *Şi murind Adad, au stăpânit după el Semla* ***de la*** *Masreca* (Fc 36,36) – lat. *cumque mortuus esset Adad regnavit pro eo Semla* ***de*** *Maserecha.*

Spre se întrebuinţează pentru a echivala prepoziţia *in* care exprimă scopul şi are sensul „pentru, spre": *Şi au zis Dumnezeu: „Să să facă luminători întru tăriia ceriului şi să despartă zioa şi noaptea şi să fie* ***spre*** *seamne şi* ***spre*** *vremi şi* ***spre*** *zile şi* ***spre*** *ani".* (Fc 1,14) –lat. *dixit autem Deus fiant luminaria in firmamento caeli ut dividant diem ac noctem et sint* ***in*** *signa et tempora et dies et annos.* Faţă de textul latinesc, unde prepoziţia se exprimă doar o dată, în traducerea românească ea este reluată înaintea fiecărui substantiv prin care se exprimă finalitatea. *Iată, v-am dat voao toată iarba care aduce sămânţă pre pământ şi toate lemnele carele au în sineş sămânţă după feliul său, să vă fie voao* ***spre*** *mâncare.* (Fc 1,29) – lat. *ecce dedi vobis omnem herbam adferentem semem super terram et universa ligna quae habent in semet ipsis sementem generis sui ut sint vobis* ***in*** *escam.* *Şi au zis Lameh muierilor sale, Adii şi Selii: „Auziţ glasul meu, muiarile lui Lameh, ascultaţi cuvântul mieu, că am ucis bărbat* ***spre*** *rana mea şi pre tinerel,* ***spre*** *vânătarea mea".* (Fc 4,23) – lat. *dixitque Lamech uxoribus suis Adae et Sellae audite vocem meam uxores Lamech auscultate sermonem meum quoniam occidi virum* ***in*** *vulnus meum et adulescentulum* ***in*** *livorem meum.*

Întrebuinţarea acestei prepoziţii pentru a exprima scopul rezultă în traducerea românească şi din echivalarea prin *spre + substantiv* a structurii *ut + conjunctivul mai mult ca perfect*: *Şi au făcut Dumnezeu doi luminători mari luminătoriu mai mare,* ***spre*** *stăpânirea zilii şi luminătoriu mai mic,* ***spre*** *stăpânirea nopţii şi stealele.* (Fc 1,16) – lat. *fecitque Deus duo magna luminaria luminare maius* ***ut*** *praeesset diei et luminare minus* ***ut*** *praeesset nocti et stellas.*

Alteori, prepoziţia *spre* are sensul „ca": *Şi veţ tăiia împregiur carnea mădulariului vostru, să fie* ***spre*** *sămn de pace între Mine şi între voi.* (Fc 17,11) – lat. *et circumcidetis carnem praeputii vestri ut sit* ***in*** *signum foederis inter me et vos*; *Crezut-au Avram lui Dumnezeu şi i s-au socotit* ***spre*** *dreptate.* (Fc 15,6) – lat. *credidit Domino et reputatum est ei* ***ad*** *iustitiam* sau „în", „întru": *Şi o voi blagoslovi [pe Sara] şi dintr-însa voi da ţie fiiu, pre carele îl voi blagoslovi; şi va fi* ***spre*** *neamuri, şi împăraţii noroadelor or răsări dintr-însul* (Fc 17,16) – lat. *et benedicam ei et ex illa dabo tibi filium cui benedicturus sum eritque* ***in*** *nationes et reges populorum orientur ex eo*; *Pentru Ismail încă te-am ascultat. Iată, îl voi blagoslovi şi-l voi spori şi-l voi înmulţi foarte. Doisprăzece povăţuitori va naşte şi-l voi face* ***spre*** *neam mare.* (Fc 17,20) –

lat. *super Ismahel quoque exaudivi te ecce benedicam ei et augebo et multiplicabo eum valde duodecim duces generabit et faciam illum* ***in*** *gentem magnam.*

În alte contexte, *spre* echivalează prepoziția *ad*, arătând direcția „către”: *Și au căutat Domnul* ***spre*** *Avel și* ***spre*** *darurile lui.* (Fc 4,4) – lat. *et respexit Dominus* ***ad*** *Abel et* ***ad*** *munera eius*; *Iară* ***spre*** *Cain și* ***spre*** *darurile lui nu s-au uitat* (Fc 4,5) – lat. ***ad*** *Cain vero et* ***ad*** *munera illius non respexit.*

Cu sensul etimologic „peste” (loc), *spre* se întrebuințează în contexte precum: *Ce am păcătuit împrotiva ta de-ai adus* ***spre*** *mine și* ***spre*** *împărăție mea păcat mare?* (Fc 20,9) – lat. *quid peccavimus in te quia induxisti* ***super*** *me et* ***super*** *regnum meum peccatum grande*; *Și era obiceaiu să să rădice piatra până s-or adăpa toate turmele oilor, și iară să să puie* ***spre*** *gura puțului.* (Fc 29,3) – lat. *morisque erat ut cunctis ovibus congregatis devolverent lapidem et refectis gregibus rursum* ***super*** *os putei ponerent.*

Sensul „pe” se actualizează în următoarele contexte: *Iară ea: „Am – au zis – slujnica Vala. Întră la dânsa, să nască* ***spre*** *genunchele meale și să am dintr-ânsa fiiu”.* (Fc 30,3) – lat. *at illa habeo inquit famulam Balam ingredere ad eam ut pariat* ***super*** *genua mea et habeam ex ea filios*; *Carele întinzind mâna cea direaptă, o au pus* ***pre*** *capul lui Efrem, fratelui celui mic, iară stânga* ***spre*** *capul lui Manasse, carele era mai mare născut, schimbând mânile* (Fc 48,14) – lat. *qui extendens manum dextram posuit* ***super*** *caput Ephraim iunioris fratris sinistram autem* ***super*** *caput Manasse qui maior natu erat commutans manus.*

Sensul „mai mult decât” se actualizează în contextul: *Iar Dumnezeu Atotputearnicul să te blagoslovească și să te crească și să te înmulțască, să fii* ***spre*** *gloatele noroadelor.* (Fc 28,3) – lat. *Deus autem omnipotens benedicat tibi et crescere te faciat atque multiplicet ut sis* ***in*** *turbas populorum.*

Cu sensul „asupra”, prepoziția *spre* se întrebuințează în următorul context, unde echivalează prepoziția latinească *in* „asupra”: *Au zis tatăl, Iacov: „Fără prunci a fi m-ați făcut: Iosif nu-i mai mult, Simeon să ține în legătură și Veniamin îl veț duce!* ***Spre*** *mine au căzut toate relele aciastea”.* (Fc 42,36) – lat. *dixit pater Iacob absque liberis me esse fecistis Ioseph non est super Symeon tenetur in vinculis Beniamin auferetis* ***in*** *me haec mala omnia reciderunt.*

Pentru exprimă cauza, iar nu scopul, în contexte în care echivalează latinescul *propter* „din cauza”, dar și „pentru”: *Și au întrat Noe și fiii lui, muiare lui și muierile feciorilor lui cu el în corabie,* ***pentru*** *apele potopului.* (Fc 7,7) – lat. *et ingressus est Noe et filii eius uxor eius et uxores filiorum eius cum eo in arcam* ***propter*** *aquas diluvii*; *Și au mirosit Domnul miros de bună mireasmă și au zis: „Mai mult nu voi blăstăma pământul* ***pentru*** *oameni, că simțirile și gândirea inimii omenești sânt pornite spre rău din tinerețele sale; deci n-oi mai bate pre tot sufletul viu, precum am făcut”.* (Fc 8,21) – lat. *(...) nequaquam ultra maledicam terrae* ***propter*** *homines* (...); *Și au lovit Dumnezeu pre Faraon cu bătaie mare și casa lui,* ***pentru*** *Sarai, muiare lui Avram.* (Fc 12,17) – lat. *flagellavit autem Dominus Pharaonem plagis maximis et domum eius* ***propter*** *Sarai uxorem Abram*; *Și au venit Dumnezeu la Avimeleh prin somn, noapte, și i-au zis: „Iată, vei muri* ***pentru*** *muiarea carea o ai luat, că are bărbat”.* (Fc 20,3) – lat. *venit autem Deus ad Abimelech per somnium noctis et ait ei en morieris* ***propter*** *mulierem quam tulisti habet enim virum*; *Că închisese Domnul tot pântecele casii lui Avimeleh* ***pentru*** *Sara, muiarea lui Avraam.* (Fc 20,18) – lat. *concluserat enim Deus omnem vulvam domus Abimelech* ***propter*** *Sarram uxorem Abraham*; *M-am temut să nu moriu* ***pentru*** *dânsa.* (Fc 26,9) – lat. *timui ne morerer* ***propter*** *eam*; *De acolo,* ***pentru*** *foametea, întră în Eghipet.* (Fc rezum. cap.12); *Avram și Lot, ieșind din Eghipt,* ***pentru*** *foarte multe averi să despart.* (Fc rezum. cap.13); *Isaac* ***pentru*** *foametea nimernicind în Gherara, după ce au luat făgăduința pământului și blagosloveniia săminției, să înfruntă de la Avimeleh, căci au zis că Reveca i-i soră.* (Fc rezum. cap.26); *Și certându-să* ***pentru*** *puțuri păstorii lor, Avimeleh cu Isaac lovește legătură de pace.* Fc rezum. cap.26); *Isav, cu muierile și pruncii, de la fratele său, Iacov,* ***pentru*** *multă foarte amânduror blagă, să desparte.* (Fc rezum. cap.36).

Același sens cauzal dezvoltă *pentru* și când echivalează prepoziția *prae* „din pricina, de”, în propoziții negative: *Și iarăș: „Înmulțând – zice – oi înmulți sământa ta și nu să va număra* ***pentru*** *mulțimea”.* (Fc 16,10) – lat. *et rursum multiplicans inquit multiplicabo semen tuum et non numerabitur* ***prae*** *multitudine*; *Tu ai grăit că bine-m vei face și vei lăți sământa mea ca năsipul mării, carele* ***pentru*** *mulțimea nu să poate număra* (Fc 32,12) – lat. *tu locutus es quod bene mihi faceres et dilatares semen meum sicut harenam maris quae* ***prae*** *multitudine numerari non potest.* Uneori, *pentru* exprimă cauza atunci când echivalează latinescul *pro* „pentru”: *Și urâsă pururea Isav pre Iacov* ***pentru*** *blagoslovenia cu carea l-au fost blagoslovit tată-său, și au zis într-u inima sa: „Veni-vor zilele plângerii tatălui mieu și oi ucide pre Iacov, fratele mieu!”* (Fc 27,41) – lat. *oderat ergo semper Esau Iacob* ***pro*** *benedictione qua benedixerat ei pater* sau *ob* „pentru”, „din cauza”: ***Pentru*** *greotatea nașterii, [Rahil] era aproape de perire.* (Fc 35,17) – lat. ***ob*** *difficulatatem partus periclitari coepit dixitque ei obsetrix noli timere quia et hunc habebis filium.*

Cu sensul „datorită”, prepoziția *pentru* se întrebuințează în următorul context: *Zi dară, rogu-te, că-m ești sor, ca să-m fie bine* ***pentru*** *tine și să trăiască sufletul mieu* ***pentru*** *cinstea ta.* (Fc 12,13) – lat. *dic ergo obsecro te quod soror mea sis ut bene sit mihi* ***propter*** *te et vivat anima mea* ***ob*** *gratiam tui*, sens actualizat și în versetul: *Iară lui Avram i-au făcut bine* ***pentru*** *dânsa și au avut el oi și boi și asini și slugi și slujnice și asine și cămile.* (Fc 12,16) – lat. *Abram vero bene usi sunt* ***propter*** *illam fuerunt quae ei oves et boves et asini et servi et famulae et asinae et cameli.*

Echivalând latinescul *super*, *pentru* dobândește sensul „în privința”, „cu privire la”, „referitor la”: *Și au poruncit Faraon* ***pentru*** *Avram bărbaților și l-au petrecut pre el și muiarea lui și toate care avea.* (Fc 12,20) – lat. *praecepitque Pharao* ***super*** *Abram viris et deduxerunt eum et uxorem illius et omnia quae habebat*, iar ca echivalent al prepoziției *pro* are și sensul „în locul”, „în loc de”: *Rădicat-au Avraam ochii săi și au văzut dinnapoi un berbece încurcat cu coarnele între tufe zăcând, carele luându-l, l-au adus jertvă* ***pentru*** *fiiu.* (Fc 22,13)– lat. *levavit Abraham oculos viditque post tergum arietem inter vepres herentem cornibus quem adsumens obtulit holocaustum* ***pro*** *filio* și „ca”, „drept”: *Iară Iuda: „Ce ți-i voia să-ți dau* ***pentru*** *arvună?”* (Fc 38,18) – lat. *ait Iudas quid vis tibi* ***pro*** *arrabone.*

Prepoziția *fără*, singură sau urmată de prepoziția *de*, redă prin traducere mai multe prepoziții latinești: *absque* „fără” (cu ablativul), actualizând sensul ei privativ obișnuit: *Și au zis Avram: „Dumnezeule, ce-m vei da mie? Eu oi trece* ***fără*** *prunci și feciorul ispravnicului casii meale, acesta damasc Eliezer”.* (Fc 15,2) – lat. *dixitque Abram Domine Deus quid dabis mihi ego vadam* ***absque*** *liberis et filius procuratoris domus meae iste Damascus Eliezer*, dar și sensurile „în afară de”, „pe lângă”:

S-au dus la Ismail şi au luat muiare, ***fără de*** *ceale ce mai înainte avea, pre Mahelift, fata lui Ismail, fecior ului Avraam, sora lui Navath.* (Fc 28,9) – lat. *ivit ad Ismahelem et duxit uxorem* ***absque*** *his quas prius habebat Maeleth filiam Ismahel filii Abraham sororem Nabaioth*; *Rahil stearpă fiind şi Liia a naşte încetând, slujnicele sale bărbatului le dau, carele fieştecarea câte doi feciori dobândesc.* ***Fără de*** *carii Liia alţ doi şi o fată naşte* (Fc rezum. cap.30) şi „cu excepţia", „decât": *Nime nu-i mărturie vorbei noastre,* ***fără*** *Dumnezeu, carele de faţă priveaşte* (Fc 31,50) – lat. *nullus sermonis nostri testis est* ***absque*** *Deo qui praesens respicit.*

Lat. *praeter* „afară de" este redat tot prin prepoziţia *fără*: *Şi au răspuns Avimeleh: „N-am ştiut cine au făcut aceasta; ce nici tu nu mi-ai spus şi eu n-am auzit* ***fără*** *astăzi".* (Fc 21,26) – lat. *respondit Abimelech nescivi quis fecerit hanc rem sed et tu non indicasti mihi et ego non audivi* ***praeter*** *hodie.* Tot prin prepoziţia *fără* este tradusă conjuncţia *nisi* „decât", „fără de": *Şi spăimântându-să: „Câtu-i de înfricoşat – au zis – locul acesta! Nu-i altăceva aceasta,* ***fără*** *casa Domnului şi poarta ceriului".* (Fc 28,17) – lat. *pavensque quam terribilis inquit est locus iste non est hic aliud* ***nisi*** *domus Dei et porta caeli*; *Nici altăceva ştiia,* ***fără*** *pânea cu carea să hrănea. Şi era Iosif frumos la faţă şi împodobit la vedeare.* (Fc 39,6) – lat. *nec quicquam aliud noverat* ***nisi*** *panem quo vescebatur erat autem Ioseph pulchra facie et decorus aspectu*; *Şi mergând să o îngroape, n-au aflat* ***fără*** *căpăţina şi picioarele şi vârfurile mânilor.* (4 Împ. 9,35) – lat. *cumque issent ut sepelirent eam non invenerunt* ***nisi*** *calvariam et pedes et summas manus.*

Fără intră în structura locuţiunii adverbiale *fără numai* „doar": *Şi tot ce să mişcă şi e viu va fi voao spre mâncare; ca nişte legumi verzi le-am dat voao toate.* ***Fără numai*** *carne cu sânge să nu mâncaţ* (Fc 9,3,4) – *lat* ***excepto quod*** *carnem cum sanguine non comeditis* şi a locuţiunii conjuncţionale *fără că*: *Căruie i-au zis: „Cine ţ-au spus că eşti gol?* ***Fără că*** *ai mâncat din pom din carele poruncisăm ţie să nu mânânci".*(Fc 3,11) – lat. *cui dixit quis enim indicavit tibi quod nudus esses* ***nisi quod*** *ex ligno de quo tibi praeceperam ne comederes comedisti.*

Locuţiunea prepoziţională *afară de* traduce latinescul *extra* şi se actualizează cu următoarele sensuri: „în afara": *Şi l-au scos şi l-au pus* ***afară de*** *cetate şi acolo au grăit către dânsul, zicând: „Mântuieşte-ţ sufletul tău!"* (Fc 19,17) – lat. *et eduxerunt eum posueruntque* ***extra*** *civitatem* (...); *Şi aşezând cămilele* ***afară de*** *oraş, lângă puţul cel de apă, sara, în vreamea când ies muierile să scoţă apă* (Fc 24,11) – lat. *cumque camelos fecisset accumbere* ***extra*** *oppidum*; „cu excepţia", „în afară de": *Şi au răspuns Lavan şi Vathuil: „De la Domnul au ieşit cuvântul; nu putem,* ***afară de*** *plăcerea Lui, altceva a grăi cu tine".* (Fc 24,50) – lat. (...) *non possumus* ***extra*** *placitum eius quicquam aliud tecum loqui*; *Dau ţie o parte* ***afară de*** *fraţii tăi, carea o am luat din mâna amorreului cu sabia şi cu arcul mieu.* (Fc 48,22) – lat. *do tibi partem unam* ***extra*** *fratres tuos quam tuli de manu Amorrei in gladio et arcu meo*; *Cu carea s-au făcut ca pururea a cincea parte din rodurile Eghiptului împăraţilor să să dea,* ***afară de*** *moşiile preoţilor.* (Fc rezum. cap.47). Aceeaşi locuţiune echivalează lat. *absque*: *Nici ascuns este ţie că* ***afară de*** *trupuri şi de pământuri nimică avem.* (Fc 47,18) – lat. *nec clam te est quod* ***absque*** *corporibus et terrra nihil habeamus.*

Locuţiunea prepoziţională *în loc de* se foloseşte pentru a traduce lat. *pro* „în loc de", „ca, drept", echivalat, aşa cum am văzut, şi prin prepoziţia *pentru*: *Şi le-au fost lor cărămizile* ***în locu de*** *pietri şi tina cleoasă* ***în loc de*** *var.* (Fc 11,3) – lat. *habuerunt que lateres* ***pro*** *saxis et bitumen* ***pro*** *cemento*; *De mă va pipăi tatăl mieu şi va simţi, mă tem să nu gândească că am vrut să-l înşel şi să aducă asupra mea blăstăm* ***în loc de*** *blagoslovenie* (Fc 27,12) – lat. (...) *et inducat super me maledictionem* ***pro*** *benedictione*; *Căriia mânios au răspuns Iacov: „Au doară eu* ***în loc de*** *Dumnezeu sânt, Carele ţ-au luat roada pântecelui?"* (Fc 30,2) – lat. (...) *num* ***pro*** *Deo ego sum* (...); *Carii murind, pre ea, neştiind,* ***în loc de*** *curvă o cunoaşte, din carea împreunare Fares şi Zaram să nasc.* (Fc rezum. cap.38).

Construită în mod obişnuit cu verbe dicendi, prepoziţia *către* traduce lat. *ad*, mai rar *apud*: *Carele au zis* ***către*** *muiare: „Pentru ce v-au poruncit Dumnezeu să nu mâncaţi din tot pomul raiului?"* (Fc 3,1) – lat. (...) *qui dixit* ***ad*** *mulierem* (...); *Şi au zis şearpele* ***către*** *muiare: „Nicidecum cu moarte veţ muri"* (Fc 3,4) – lat. *dixit autem serpens* ***ad*** *mulierem nequaquam morte moriemini*; *Şi au zis Domnul Dumnezeu* ***către*** *şarpe* (Fc 3,14) – lat. *et ait Dominus deus ad serpentem*; *Şi au zis Domnul* ***către*** *el: „Pentru ce te-ai mâniiat şi căci au căzut faţa ta?"* (Fc 4,6) – (...) ***ad*** *eum* (...); *Şi au zis* ***către*** *el: „Ce ai făcut? Glasul sângelui fratelui tău strâgă* ***către*** *Mine de pre pământ.* (Fc 4,10) – lat. (...) ***ad*** *eum* (...) ***ad*** *me* (...); *Şi au grăit Dumnezeu* ***către*** *Noe, zicând* (Fc 8,15) – lat. (...) ***ad*** *Noe* (...); *Aceastia dară isprăvindu-să, fost-au cuvântul Domnului* ***către*** *Avram, prin videnie* (Fc 15,1) – lat. (...) ***ad*** *Abram* (...); *Şi îndată cuvântul Domnului au fost* ***către*** *dânsul* (Fc 15,4) – lat. (...) ***ad*** *eum* (...); *Şi au chemat numele Domnului carele grăia* ***către*** *dânsa: „Tu, Dumnezeule, Carele m-ai văzut!"* (Fc 16,13) – lat. (...) ***ad*** *eam* (...); *oi grăi* ***către*** *Domnul mieu* (Fc 18,31) – lat. (...) ***ad*** *Dominum meum* (...); *Şi s-au dus Domnul, după ce au încetat a grăi* ***către*** *Avraam* (Fc 18,33) – lat. (...) ***ad*** *Abraham* (...); *Şi au răspuns Efron* ***către*** *Avraam, auzind toţi carii întra pre poarta cetăţii aceiia* (Fc 23,10) – lat. ***ad*** *Abraham* (...); *şi au pârât pre fraţii săi de foarte rea greşală* ***către*** *tată-său* (Fc 37,2) – lat. (...) ***apud*** *patrem* (...); *Carele flămânzând, au strigat norodul* ***către*** *Faraon, hrană cerând* (Fc 41,55) – lat. ***ad*** *Pharaonem* (...) etc. Uneori această prepoziţie apare în forma *câtră*, ca urmare a folosirii amestecate a slovelor ѣ şi ѫ: *Şi au zis Domnul Dumnezeu* ***câtră*** *muiare* (Fc 3,13) – lat. (...) ***ad*** *mulierem* (...); *Şi au blagoslovit Dumnezeu pre Noe şi pre feciorii lui şi au zis* ***câtră*** *ei* (Fc 9,1) – lat. (...) ***ad*** *eos* (...).

Mai rar se întrebuinţează *către* după alte verbe, traducând fie lat. *erga* „faţă de", „către": *Şi cunoscând faţa lui Lavan că nu este* ***către*** *sine, ca ieri şi alaltăieri* (Fc 31,2) – lat. *animadvertit quoque faciem Laban quod non esset* ***erga*** *se sicut heri et nudius tertius*; *Şi le-au zis: „Văz faţa tătânea-vostru că nu iaste* ***către*** *mine ca ieri şi alaltăieri; iară Dumnezeul tătâne-mieu au fost cu mine.* (Fc 31,5) – lat. *dixitque eis video faciem patris vestri quod non sit* ***erga*** *me sicut heri et nudius tertius Deus autem patris mei fuit mecum*, dar şi pe *ad*: *Carele i-au răspuns: „Rădic mâna mea* ***către*** *Domnul Dumnezeul mieu cel înalt, stăpânitoriu ceriului şi al pământului"* (Fc 14,22) – lat. *qui respondit ei levo manum meam* ***ad*** *Dominum Deum excelsum possessorem caeli et terrae*; *Iară Sarei au zis: „Iată, o mie de arginţ am dat fratelui tău. Aceasta va fi ţie învălitoare ochilor* ***către*** *toţ carii sânt cu tine şi ori încătro vei merge şi-ţi adă aminte că ai fost prinsă"* (Fc 20,16) – lat. *Sarrae autem dixit ecce mille argenteos dedi fratri tuo hoc erit tibi in velamen oculorum* ***ad*** *omnes qui tecum sunt quocumque perrexeris mementoque te deprehensam.* Când nu urmează după verbe dicendi, este preferată prepoziţia compusă *de către*, traducând fie prepoziţia

ad: *Iară ea au venit la el* ***de cătră*** *sară, purtând odraslă de maslin cu frunze verzi în gura sa.* (Fc 8,11) – lat. *at illa venit ad eum* ***ad*** *vesperam portans ramum olivae virentibus foliis in ore suo*, fie *ab*: *Iară feciorilor ţiitoarelor le-au împărţit darur şi i-au despărţit* ***de cătră*** *Isaac, fiiul său, încă el trăind, spre partea* ***de cătră*** *răsărit*. (Fc 25,6) – lat. *filiis autem concubinarum largitus est munera et separavit eos* ***ab*** *Isaac filio suo dum adhuc ipse viveret* ***ad*** *plagam orientalem*, fie *in*: *Deci rădicându-ş Lot ochii săi, au văzut tot ţinutul împregiurul Iordanului, carele tot să adăpa, mai înainte până ce au mistuit Domnul Sodomul şi Gomorul, ca raiul Domnului şi ca Eghiptul,* ***de cătră*** *Sigor.* (Fc 13,10) – lat. (...) *et sicut Aegyptus venientibus* ***in*** *Segor.*

Cele câteva prepoziţii şi locuţiuni prepoziţionale analizate mai sus demonstrează cum s-a ajuns la polivalenţele unora dintre prepoziţiile din limba română. Faptul că astăzi aceste polivalenţe nu se mai realizează în totalitate se explică prin nevoia de precizie şi claritate în exprimare, acestea rezultând şi din folosirea altor prepoziţii, lipsite de polivalenţe de tipul celor discutate aici.

2.2.9. Conjuncţia

Coexistenţa conjuncţiilor *au* şi *sau*[282] este motivată de necesitatea traducătorilor de a transpune nuanţat în limba română diferitele conjuncţii coordonatoare disjunctive din textul *Vulgatei*[283]. În acelaşi timp însă, cele două conjuncţii sunt într-o concurenţă evidentă, tendinţa fiind cea pe care o întâlnim în toate textele vremii: de extindere a conjuncţiei *sau* în defavoarea lui *au*. Poziţia conjuncţiei *au* este slăbită în sistem ca urmare a faptului că uneori, e adevărat, foarte rar, se poate actualiza cu valoare de conjuncţie subordonatoare[284], dar mai cu seamă din cauza omonimiei cu adverbul *au*[285]. Esenţial pentru concurenţa despre care vorbeam rămâne, la nivelul acestui text, raportul dintre cele două conjuncţii româneşti în privinţa echivalării conjuncţiilor din textul-sursă.

Lat. *an* „sau" este tradus de cele mai multe ori, în contextele analizate de noi, prin *au*: *Iară el să uita la ea tăcând, vrând a şti de cumva nărocită cale ei va fi făcut Domnul* ***au*** *nu.* (Fc 24,21) – *lat. ille autem contemplabatur eam tacitus scire volens utrum prosperum fecisset iter suum Dominus* ***an*** *non*; *Apropie-te încoace, să te pipăiesc, fiiul mieu, şi să cerc de eşti tu fiiul mieu, Isav* ***au*** *nu* (Fc 27,21) – lat. *dixitque Isaac accede huc ut tangam te fili mi et probem utrum tu sis filius meus Esau* ***an*** *non*; *Aceasta o am găsit. Vezi de iaste îmbrăcămintea fiiului tău,* ***au*** *nu!* (Fc 37,32) – lat. *hanc invenimus vide utrum tunica filii tui sit* ***an*** *non* şi numai rar prin *sau*: *iară voi veţ fi în legătură până când să vor lămuri ceale ce aţ zis, de sânt dreapte* ***sau*** *strâmbe* (Fc 42,16) – lat. *vos autem eritis in vinculis donec probentur quae dixistis utrum falsa* ***an*** *vera sint.*

Conjuncţia *aut* „sau" este echivalată mai rar prin *au*, deşi, strict etimologic, *au* ar trebui să aibă prioritate la traducerea lat. *aut*, din care provine: *Mărturie va fi movila – zic – aceasta şi piatra să fie spre mărturie,* ***au*** *eu de oi trece venind la tine,* ***au*** *tu de vei trece rău gândindu-mi* (Fc 31,52) – lat. *testis erit tumulus inquam iste et lapis sint in testimonio si* ***aut*** *ego transiero illum pergens ad te* ***aut*** *tu praeterieris malum mihi cogitans*; *Ce foloseaşte lui Dumnezeu de vei fi drept?* ***Au*** *ce-i adaogi de-ţi va fi neîntinată viiaţa ta?* (Iov 22,3) – lat. *quid prodest Deo si iustus fueris* ***aut*** *quid ei confers si inmaculata fuerit via tua*; *Aveţi tată au frate?* (Fc 44,19) – lat. *habetis patrem* ***aut*** *fratrem*. Mai frecvent echivalarea se face prin *sau*. În unele situaţii opţiunea pentru *sau* este motivată de prezenţa, în acelaşi context, a adverbului *au*: ***Au*** *rugi-va măgariul sălbatec când va avea iarbă?* ***Sau*** *va mugi boul când va sta dinnaintea ieslii pline?* (Iov 6,5) – *numquid rugiet onager cum habuerit herbam* ***aut*** *mugiet bos cum ante praesepe plenum steterit* sau a construcţiei adverbiale *au doară*. ***Au doară*** *împăratul nostru vei fi,* ***sau*** *ne vom supune stăpânirii tale?*(Fc 37,8) – lat. *numquid rex noster eris* ***aut*** *subiciemur dicioni tuae*. În alte cazuri însă, fără să mai fie motivată contextual, opţiunea traducătorului este în spiritul tendinţei de modernizare a limbii, concretizată aici în extinderea conjuncţiei sinonime *sau* în defavoarea lui *au*: ***Sau*** *să va putea mânca ceva nesărat, ce nu-i deres cu sare?* ***Sau*** *va putea cineva gusta, care gustându-să aduce moarte?*(Iov 6,6) –lat. ***aut*** *poterit comedi insulsum quod non est sale conditum* ***aut*** *potest aliquis gustare quod gustatum adfert mortem*; *Şi au zis cătră Lot: „Ai pre cineva de ai tăi aici? Jinere* ***sau*** *feciori* ***sau*** *feate, toţ carii sânt ai tăi, scoate-i din cetatea aceasta* (Fc 19,12) – lat. *dixerunt autem ad Loth habes hic tuorum quempiam*

---

[282] Conjuncţia *ori* nu am înregistrat-o. Nu excludem posibilitatea ca ea să apară totuşi într-un text de o asemenea amploare, dar, oricum, ocurenţele acesteia ar fi în număr nesemnificativ. E posibil ca traducătorii să fi evitat astfel omonimia care s-ar fi creat între conjuncţia *ori* şi elementul de compunere *ori* din structura pronumelor nehotărâte, în condiţiile în care, aşa cum am văzut (cf. supra, **2.2.4.7.**), aceste forme pronominale, atunci când sunt în contexte prepoziţionale, nu se înregistrează decât dislocate prin inserţia prepoziţiilor *în* sau *la*, în forme de tipul *ori la care, ori în care* ş.a. Nici în alte texte realizate în aceeaşi perioadă sau chiar mai târziu situaţia nu este radical diferită în privinţa întrebuinţării conjuncţiei *ori*. De exemplu, în *Cartea lui Iov* din B1795 am înregistrat numai trei ocurenţe ale acestei conjuncţii (cf. N. Iacob, *Limbajul biblic,* II, p.163).

[283] În versetul care urmează, conjuncţiile lat *vel* şi *aut* sunt traduse prin *sau*, respectiv *au*: Căruia *Iuda: „Ce vom râspunde – au zis – domnului mieu?* ***Sau*** *ce om grăi* ***au*** *om putea direpta pofti?* (Fc 44,16) – lat. *cui Iudas quid respondebimus inquit domino meo* ***vel*** *quid loquemur* ***aut*** *iusti poterimus obtendere*

[284] Într-un context de felul: *Pogorî-mă-voi şi voi vedea de cumva strigarea carea au venit la mine cu fapta o au plinit;* ***au*** *nu este aşa, să ştiu* (Fc 18,21) – lat. *descendam et videbo utrum clamorem qui venit ad me opere conpleverint* ***an*** *non est ita ut sciam* –, conjuncţia *au* are valoarea „dacă", explicabilă prin sensul pe care îl dezvoltă în anumite condiţii lat. *an*.

[285] O încadrare fermă a celor două cuvinte la clase distincte am întâlnit numai în Ms.4389, unde autorul traducerii foloseşte *sau* cu rol de conjuncţie disjunctivă la nivelul frazei, în vreme ce *au* rămâne numai adverb modalizator în propoziţii dubitative (vezi V. Arvinte, ST.L.FAC., p.83; Idem, S.T.L.EX., p. 27; N. Iacob, *Limbajul biblic,* II, p.165). În textul *Bibliei de la 1760* adverbul *au* echivalează lat. *numquid*: *Şi au zis Domnul cătră Satan: „****Au*** *socotit-ai sluga Mea, Iovul, că nu ieste lui aseaminea pre pământ, bărbat unit şi drept şi temătoriu de Dumnezeu şi depărtându-să de rău, şi încă ţiindu-şi nevinovăţia. Iară tu M-ai întărâtat asupra lui, ca să-l năcăjesc în zădar".* (Iov 2,3) – lat. ***numquid*** *considerasti servum meum Iob*; ***Au*** *rugi-va măgariul sălbatec când va avea iarbă?* ***Sau*** *va mugi boul când va sta dinnaintea ieslii pline?* (Iov 6,5) – lat. ***numquid*** *rugiet onager cum habuerit herbam* ***aut*** *mugiet bos cum ante praesepe plenum steterit*; ***Au*** *poate trăi volbura fără umezală* ***sau*** *şovarul a creaşte fără apă?* (Iov 8,11) – lat. ***numquid*** *vivere potest scirpus absque humore* ***aut*** *crescet carectum sine aqua*, iar în enunţuri negative, lat. *nonne*: *Că El cunoaşte deşertăciunea oamenilor şi văzând nedreptatea,* ***au*** *nu socoteaşte?* (Iov 11,11) – lat. *ipse enim novit hominum vanitatem et videns iniquitatem* ***nonne*** *considerat.* După cum se poate vedea, atunci când în enunţ se întrebuinţează *au* adverbial, conjuncţia *aut* este echivalată prin *sau*.

generum ***aut*** *filios* ***aut*** *filias omnes qui tui sunt educ de urbe ha*; *Eu sânt Faraon! Fără de porunca ta nu va mișca cineva mâna* ***sau*** *piciorul în tot pământul Eghiptului* (Fc 41,44) – lat. *ego sum Pharao absque tuo imperio non movebit quisquam manum* ***aut*** *pedem in omni terra Aegypti*

Aceeași conjuncție *sau* este preferată pentru a echivala și alte conjuncții latinești *vel* – *Și nici atunci au simțit când s-au culcat* ***sau*** *când s-au sculat ea* (Fc 19,35) – lat. *et nec tunc quidem sensit quando concubuerit* ***vel*** *quando illa surrexerit*; *Nici este ceva să nu fie supt putearea mea* ***sau*** *să nu-m fie încredințat* (Fc 39,9) – lat. *nec quicquam est quod non in mea sit potestate* ***vel*** *non tradiderit mihi*; *și cum urmează să fim furat din casa domnului tău aurul* ***sau*** *argintul?* (Fc 44,8) – lat. *et quomodo consequens est ut furati simus de domo domini tui aurum* ***vel*** *argentumi*; *sive – să mărg spre dreapta* ***sau*** *spre stânga* (Fc 24,49) – lat. *ut vadam ad dextram* ***sive*** *ad sinistram*. Am înregistrat chiar o situație în care conjuncția copulativă *et* este redată în românește o dată prin *și*, firesc, și de două ori prin disjunctivul *sau*: *De te va întâmpina frate-mieu, Isav,* ***și*** *te va întreba a cui ești* ***sau*** *încătro mergi* ***sau*** *a cui sânt acestea care le petreci* (Fc 32,17) – lat. *si obvium habueris Esau fratrem meum* ***et*** *interrogaverit te cuius es* ***et*** *quo vadis* ***et*** *cuius sint ista que sequeris.* Este încă o dovadă a dorinței traducătorului de a realiza o exprimare nuanțată inclusiv din punctul de vedere al întrebuințării elementelor relaționale, iar aceasta cu atât mai mult, cu cât în enunțul de mai sus se impune într-adevăr, din punct de vedere logic, disjuncția unităților constitutive.

Conjuncția adversativă *ce*, cu *e* păstrat, se întâlnește încă în acest text: *Nicidecum va fi așa,* ***ce*** *tot cine va ucide pre Cain, de șepte ori va lua răsplătire* (Fc 4,15); *Iară Sarai muiarea lui Avram, nu născusă prunci.* ***Ce*** *având o slujnică eghipteancă pe nume Agar* (Fc 16,1); *Nici să va mai chema numele tău Avram,* ***ce*** *te vei chema Avraam, că tată a multe neamuri te-am rânduit* (Fc 17,5); *Pre Sarai, muiare ta, nu o vei mai chema Sarai* ***ce*** *Saram* (Fc 17,15), desigur, alături de forma *ci*, mai nouă: *Nu va fi acesta moșteanul tău,* ***ci*** *carele va ieși din pântecele tău, pre acela vei avea moștean* (Fc 15,4); *Nu cu sângură pâne trăiaște omul,* ***ci*** *cu tot cuvântul care purceade din gura lui Dumnezău* (Mt 4,4); *Nici au venit să strice leagea au prorocii,* ***ci*** *să plinească; învățând a nu să mâniia asupra fratelui,* ***ci*** *să ne îmblânzim spre el* (Mt. rezum. cap.5).

Mult mai frecvent se folosește conjuncția adversativă *iară*, echivalând în limba română mai multe conjuncții din textul *Vulgatei – autem, vero, sed*: *Întru început au făcut Dumnezeu ceriul și pământul./* ***Iară*** *pământul era înzădarnic și deșert* (Fc 1,1,2) – lat. (...) *terra* ***autem*** *erat inanis et vacua*; *Și numele râului al triilea, Tigris; acesta merge în prejma asiriianilor.* ***Iară*** *râul al patrule, acesta iaste Efrath.* (Fc 2, 14) – lat. *fluvius* ***autem*** *quartus ipse est Eufrates*; *Și i-au poruncit, zicând: „Din tot lemnul raiului să mânânci,/* ***Iară*** *din lemnul cunoștinții binelui și al răului să nu mânânci, că ori în ce zi vei mânca dintr-însul, cu moarte vei muri”.* (Fc 2,16, 17) – lat. *de ligno* ***autem*** *scientiae boni et mali ne comedas* ; *Și au numit Adam cu numele lor toate jiviniile și toate paserile ceriului și toate fierile pământului.* ***Iară*** *lui Adam nu i să afla agiutoriu aseaminea.* (Fc 2,20) – lat. *Adam* ***vero*** *non inveniebatur adiutor similis eius*; *Oricine va vărsa sânge omenesc, să va vărsa sângele lui, că după chipul lui Dumnezeu s-au făcut omul.* (Fc 9,6)/ ***Iară*** *voi creșteț și vă înmulțiț și întraț pre pământ și-l umpleț* (Fc 9,7) – lat. *vos* ***autem*** *crescite et multiplicamini et ingredimini super terram et implete eam*; ***Iară*** *Sim și Iafeth ș-au pus platoșea în umerile sale și, mergând îndărăpt, au acoperit rușinea tătâne-său. Și fețele lor era întoarse și partea bărbătească a tătânea-său nu o au văzut.* (Fc 9,23) – lat. *at* ***vero*** *Sem et Iafeth pallium inposuerunt umeris suis et incedentes retrorsum operuerunt verecunda patris sui.* Sensul adversativ nu este în toate cazurile foarte accentuat, iar aspectul este explicabil și prin prezența în grade diferite a sensului adversativ la conjuncțiile latinești pe care *iară* le echivalează. Se poate ajunge până la anularea acestei valori în situația în care în textul latinesc nu se exprimă deloc sens adversativ. Este ceea ce se întâmplă în următorul context: *Și era feciorii lui Noe carii au ieșit din corabie, Sim, Ham și Iafeth.* ***Iară*** *Cam, acesta este tatăl lui Hanaan* (Fc 9,18) – lat. *erant igitur filii Noe qui egressi sunt de arca Sem Ham et Iafeth porro Ham ipse este pater Chanaan*, unde *iară* traduce adv. *porrō*, pentru care soluția ideală de traducere ar fi fost „la rândul său”.

Fidelitatea față original a condus la un cumul de conjuncții coordonatoare în următorul verset: ***Iară și*** *șerpele era mai viclean deacât toate jiviniile pâmântului carele făcuse Domnul Dumnezeu. Carele au zis cătră muiare* (Fc 3,1) – lat. ***sed et*** *serpens erat callidior cunctis animantibus terrae quae fecerat Dominus Deus* (...).

În privința întrebuințării conjuncției *deci*, contextele de mai jos atestă folosirea acesteia cu valoare predominant narativă și în mai mică măsură conclusivă: ***Deci*** *în anul șasă sute unul, în luna dintâi, în zioa dintâi a lunii, au scăzut apele de pre pământ* (Fc 8,13) – lat. ***igitur*** *sescentesimo primo anno primo mense prima die mensis inminutae sunt aquae super terram*; *Mai mult nu voi blăstăma pământul pentru oameni, că simțirile și gândirea inimii omenești sânt pornite spre rău din tinerețele sale;* ***deci*** *n-oi mai bate pre tot sufletul viu, precum am făcut.* (Fc 8,21) – lat. *non* ***igitur*** *ultra percutiam omnem animantem sicut feci*; ***Deci***, *după ce au întrat Avram în Eghipt, au văzut eghiptenii muiarea că-i frumoasă foarte.* (Fc 12,14) – lat. *cum* ***itaque*** *ingressus esset Abram Aegyptum viderunt Aegyptii mulierem quod esset pulchra nimis*; ***Deci*** *rădicându-ș Lot ochii săi, au văzut tot ținutul împregiurul Iordanului* (Fc 13,10) – lat. *elevatis* ***itaque*** *Loth oculis vidit omnem circa regionem Iordanis*; ***Deci*** *luându-ș cortul său, Avram au venit și au lăcuit lângă vale Mamvri* (Fc 13,18) – lat. *movens* ***igitur*** *Abram tabernaculum suum venit et habitavit iuxta convallem Mambre*; ***Deci*** *în anul al patrusprăzecele au venit Hodorlahomor și împărații carii era cu el* (Fc 14,5) – lat. ***igitur*** *anno quartodecimo venit Chodorlahomor et reges qui erant cum eo*; ***Deci*** *suindu-ne la sluga ta, tatăl nost, i-am povestit toate carea au grăit domnul mieu*. (Fc 44,24) – lat. *cum* ***ergo*** *ascendissemus ad famulam tuum*[286].

Conjuncția subordonatoare cauzală **căci** echivalează conjuncțiile lat. ***quod*** „deoarece” și lat. ***quia*** „fiindcă”. Poate, de asemenea, echivala pronumele relativ-interogativ ***quod*** (ac. n. sg.) „și de aceea” – *Răspus-au Iacov: „****Căci*** *am purces neștiind tu, m-am temut să nu iai cu putearea fetele tale”* (Fc 31,31) – lat. *respondit Iacob* ***quod*** *inscio te profectus sum timui ne violenter auferres filias tuas*, situație în care raportul exprimat nu mai este unul propriu-zis cauzal, ci intermediar explicativ[287].

---

[286] Vezi și alte ocurențe în *Cartea Facerii*: 14,10; 16,6; 22,3; 24,14, 42, 61; 26,22; 27,23; 28,10; 31,16; 39,7, 16; 40,20; 43,4, 11, 26; 44,11, 30.

[287] Pentru omonimia cu construcția adverbială *că ci* (ca urmare a grafiei *căci*) și pentru alte exemple, vezi **2.2.7** – discuția despre construcția adverbială interogativă *că ce* (*că ci*).

Conjuncția *de* se actualizează cu sensul „dacă” și introduce condiționale: *Au nu, **de** vei face bine, vei lua? Iară **de** faci rău, îndată în ușe va fi păcatul, ce supt tine va fi pofta lui și tu îl vei stăpâni* (Fc 4,7); ***De** vei merge spre stânga, eu oi ține dreapta, iară **de** vei alege tu dreapta, eu spre stânga mă voi duce* (Fc 13,9); *Uită-te la ceriu și numără stelele, **de** poți* (Fc 15,5);; *Doamne, **de** am aflat har în ochii Tăi, nu trece sluga Ta!* (Fc 18,3) și cu sensul „încât”, întroducând finale: *Pentru ce ai zis că ți-i sor, **de** o am luat mie muiare?* (Fc 12,19); *Și pre ceia carii era afară i-au lovit cu urbire, de la cel mai mic până la cel mai mare, așa, **de** nu putea afla ușa* (Fc 19,11); *Deacă au aflat sluga Ta har înaintea Ta și ai mărit mila Ta, carea ai făcut cu mine, **de** mi-ai mântuit sufletul mieu, nici mă pociu în munte mântui, ca să nu mă cuprinză răul și să moriu.* (Fc 19,19). Cu sensul „că”, conjuncția *de* introduce, ca și în limba actuală, subiective: *Și s-au întâmplat **de** ș-au spus visul fraților săi, care pricină au fost sămânță de mai mare urăciune.* (Fc 37,5); *Aceastea așa fiind, întâmplatu-s-au **de** au păcătuit doi fameni, păharnicul împăratului Eghipetului și pitariul domnului său* (Fc 40,1) și completive directe: *Și au slobozit porumbița după el, ca să vază **de** încetase apele de pre fața pământului.* (Fc 8,8).

Semnalăm în continuare câteva locuțiuni conjuncționale, unele regăsindu-se în inventarul actual al locuțiunilor conjuncționale, altele nu: ***mai înainte de ce** – Și toată verdeața pământului**, mai înainte de ce** ar răsări pre pământ și toată iarba câmpului, **mai înnainte de ce** ar încolți, că nu ploase Domnul Dumnezeu pre pământ și om nu era carele să lucre pământul* (Fc 2,5); *Iară împărații carii au împărățit în pământul Edom, **mai înaintea de ce** ar avea împărat feciorii lui Israil, au fost aceștia* (Fc 36,31); *Când încă mai tânăr eram, **mai înainte de ce** ași rătăci, căutat-am înțelepciunea la arătare în rugăciunea mea* (Ecz 51,18); ***ca nu cumva să –** Iară din rodu pomului carele iaste în mijlocul raiului ne-au poruncit Dumnezeu să nu mâncăm și să nu ne atingem de el, **ca nu cumva să** murim* (Fc 3,3); *Și au zis: „Iată, Adam ca unul din Noi s-au făcut, știind binele și răul. Acum, dară, **ca nu cumva să** întinză mâna sa și să ia și din pomul vieții și să mânânce și să fie viu în vecie!”* (Fc 3,22); *că să temea a mărturisi că i-ar fi soț de căsătorie, gândind **ca nu cumva să**-l ucigă pentru frumseațea ei.* (Fc 26,7); *Și bani îndoiț duceț cu voi. Și aceia carii i-ați găsit în saci îi duceți, **ca nu cumva** din greșală **să** fie fost.* (Fc 43, 12); ***ca nu cândva să –** Păzește, **ca nu cândva să** duci pre fiiul mieu acolo!* (Fc 24,6); *Adu-ți aminte de tatăl tău și de mumă-ta, că în mijlocul celor măriți împreună șezi,* (Ecz 23,18)/ ***Ca nu cândva să** te uite Dumnezeu înaintea lor, și cu năravul tău nebunindu-te, probozire să pați, și vei vrea a nu fi fost născut și să blastămi zioa nașterii tale.* (Ecz 23,19); ***ca nu doară să** – Scoate-mă din mâna frate-mieu, Isav, că foarte mă tem de el, **ca nu doară** venind **să** lovască muma cu fiii.* (Fc 32,11); ***ca cum** „ca și cum” – Și ieșind, Lot au grăit către ginerii săi, carii era să ia fetele lui și le-au zis: „Sculați-vă, ieșiți din locul acesta, că va șterge Dumnezeu cetate aceasta”. Și li s-au văzut lor **ca cum** s-ar juca vorbind.* (Fc 19,14); *Și au zis Iacov: „Nu așa, rogu-mă, ci de am găsit har în ochii tăi, priimește puțin dar din mânile meale, că așa am văzut fața ta, **ca cum** aș fi văzut fața lui Dumnezeu. Fii mie milostiv”* (Fc 33,10); *Și alt visu au văzut, carele spuindu-l fraților, au zis: „Văzut-am prin somn **ca cum** soarele și luna și doaosprăzece steale s-ar închina mie”.* (Fc 37,9); *Nu împrumuta pre omul cel mai tare de tine. Iară de vei împrumuta, **ca cum** ai fi pierdut ține.* (Ecz 8,15); *În ochii săi lăcrămează nepriiatinul, și **ca cum** ț-ar ajuta va săpa supt picioarele tale.* (Ecz 12,18); *Că te va auzi, și te va păzi, și **ca cum** ar mântui păcatul, te va urî; și așea va fi lângă tine pururea.* (Ecz 19,9).

2.2.10. Interjecția

Remarcăm pentru început marea varietate de interjecții din acest text. Exprimând în mod direct stări voliționale, stări fizice și emoționale ale celui care le folosește, interjecțiile conferă textului oralitate și un plus de expresivitate. Desigur că gradul de expresivitate diferă de la un tip de interjecții la altul și de la o interjecție la alta: interjecțiile care exprimă stări voliționale se caracterizează printr-o expresivitate redusă în comparație cu cele care sugerează stări fizice sau emoționale.

Interjecția *a!* cunoaște câteva ocurențe: *Și am zis: „**A! A! A!** Doamne Dumnezeule! Iată, sufletul mieu nu-i pângărit; și mortăciune și rupt de fieri n-am mâncat din pruncia mea până acum și n-au întrat în gura mea toată carnea necurată”.* (Iz 4,14); *Și am zis: „**A! A! A!** Doamne Dumnezeule! Aceia zic de mine: «Au doară prin pilde grăiaște acesta?»”* (Iz 20,49); *„**A, a, a** zilei, că aproape e zioa Domnului și ca o jefuire de la Cel Puternic va veni!”* (Ioil 1,15). Remarcăm, în contextul din urmă, folosirea interjecției *a!*, cu sensul „vai”, urmată de un substantiv în dativ. Modelul trebuie căutat în *Vulgata.* Variantele de *Vulgata* au aici fie *A, a, a diei*!, cum este cazul variantei urmate de traducătorii textului de la 1760, fie *Heu diei!*

Interjecția *ah!* am înregistrat-o o singură dată: *Jumătate dintr-însul l-au ars în foc, și din jumătatea lui cărnuri au mâncat. Fiert-au bucată și s-au săturat și s-au încălzit și au zis: «**Ah**, m-am încălzit, am văzut focul».* (Is 44,16).

Interjecția *aleluia!* „Lăudați pe Domnul!” este prezentă, în mod firesc, în *Cartea psalmilor*[288]. Se mai întâlnește, dar o singură dată, în *Cartea lui Tovie: Din piatră luminoasă și curată toate ulițeale ei să vor aștearne. și prin târgurile ei „**Alliluia**!” să va cânta.* (13,22). Forma pe care am consemnat-o este, cu două excepții în *Cartea psalmilor*, *alliluia*, cu **l** reduplicat sub influența modelului: *alleluia*.

O interjecție a cărei prezență în acest text nu necesită comentarii este *amin!*: (16,36 1Par); (1,36 1Par); (3Ezr 9,47); (Tov 9,12; 13,23); Nm (5,25). În contextul *amin zic voao* „adevăr (adevărat) zic voao”, care cunoaște foarte multe ocurențe în *Evangheli*[289], *amin* își schimbă valoarea gramaticală. Am considerat că transpoziția se produce aici în sensul adverbializării

Aman! este prezentă o singură dată: *Aman, cea chemătoare și cea răscumpărată cetate, porumbiță!* (Sof 3,1) și echivalează lat. *vae.* Este inexplicabil cum a renunțat traducătorul la interjecția *vai!* în favoarea unei interjecții de origine turcă, mai cu seamă că turcismele nu s-au bucurat niciodată de o circulație prea largă în Transilvania.

Valoare interjecțională dobândește adverbul *destul* în următoarele contexte: *Sugătoriul de sânge doao feate are, ce zic: «Adă! Adă!», Trei sânt nesăjioase și al patrulea ce nici odânăoară zice: «**Destul!**»* (Pl. 30,15); *Iadul și gura zgăului și pământul care nu să satură de apă, iară focul nice odânioară zice «**Destul!**»* (Pl. 30,16).

---

[288] Vezi ocurențele înregistrate în *Indice.*

[289] Vezi *Indice*

Interjecția *dura*, în varianta *dur*, am întâlnit-o o singură dată în locuțiuna adverbială *de-a dur*! *Au ce muiare, având zeace drahme, de va piiarde o drahmă, au nu aprinde lumina și întoarce casa și caută* ***cu de-a durul****, până o află?* (Lc 15,8).

Un număr destul de mare de ocurențe se înregistrează pentru interjecția *hei!*, numai că în legătură cu această interjecție trebuie precizat spectrul mai larg de sensuri, ea putând exprima durere, suferință: *Și au zis către ea împăratul: „Ce pricină ai?" Carea au răspuns: „****Hei****, muiare văduvă sânt eu, că mi-au murit bărbatul mieu.* (2Sm 14,5), îngrijorare, neliniște: *Și, sculându-să dimineața slujitoriul omului lui Dumnezeu, ieșind au văzut oastea împregiurul cetății și caii și căruțele; și i-au vestit, zicând: „****Hei, hei, hei,*** *domnul mieu, ce vom face?"* (4Împ 6,15), contrarietate: *Și au zis Iosue: „****Hei****, Doamne, Dumnezeule, ce ai vrut a treace norodul acesta râul Iordanului, să ne dai în mânile ammorreului și să ne piiarzi? Batâr precum am început, de am fi rămas preste Iordan!* (Jos 7,7)[290].

Dintre interjecțiile care exprimă acte de voință, *iată* cunoaște cea mai mare frecvență în textul nostru[291], folosindu-se cu valoarea unui verb tranzitiv, urmată de complinirea specifică verbelor tranzitive[292]: *Și au fost dimineața, rădicând ochii săi,* ***iată*** *norod mult, căruia nu era număr, purtând scări și unealte, ca să prinză cetatea și să-i bată.* (1Mac 5,30); *Și au râdicat ochii săi și au văzut, și* ***iată*** *gâlceavă și gătire multă.* (1Mac 9,39), sau fiind cuvânt incident: *Și,* ***iată****, ceale sfinte ale noastre și frumseațea noastră și dragostea noastră s-au pustiit și le-au spurcat limbile.* (1Mac 2,12); *Și,* ***iată****, Simion, fratele vostru, știu că om de sfat iaste. Pre acela auziți pururea, și el vă va fi tată.* (1Mac 2,65). Foarte rara fost preferată interjecția sinonimă *iacă*: *Și au zis către Iosif, fiiul său: „****Iacă****, eu moriu; și va fi Dumnezeu cu voi și vă va duce la pământul părinților voștri!* (Fc 48,21); *Iară fariseii zicea lui: „****Iacă****, ce fac sâmbăta ce nu să cade?"* (Mc 2,24).

Bine reprezentată este interjecția *o!*, care poate exprima emfază: ***O****, bărbați, au nu întrec pre oameni cei ce uscatul stăpânesc, și marea și toate cealea ce sânt într-însele?* (3Ezr 4,2); dorință – *Și au dorit David și au zis: „****O!*** *de mi-ar da cineva apă din jgheabul Vifleimului, care iaste în poartă!"* (1Par 11,17); regret – ***O****, moarte, cât e de amară pomenirea ta omului ce are pace în averile sale* (Ecz 41,1); nemulțumire – *Și răspunzând Isus, au zis: „****O****, neam necredincios și îndărelnic, până când voi fi la voi și vă voi răbda? Ado aici fiiul tău!"* (Lc 9,41)[293].

Disprețul se exprimă prin interjecțiile *oai!*: *Și cei ce trecea Îl blăstăma, clătind cu capetele sale și zicând: „****Oai!*** *Cel ce strici biseareca lui Dumnezău și în trei zile o zidești* (Mc 15,29) și *ua!*: *Și zicând: „****Ua****, Cel ce strici beseareca lui Dumnezău și în trei zile o zidești, mântuiaște-Te pre Tine însuți! De ești Fiiul lui Dumnezău, pogori de pre cruce!"* (Mt 27,40), ambele variante ale interjecției *uă!*

Interjecțiile *oh!* și *vai!* exprimă un spectru larg de sensuri durere, mâhnire, necaz, obidă. Dacă *oh!* are o singură ocurență (Iz 28,16), *vai!*, în schimb, se întâlnește destul de frecvent: (1Sm 4,8), (Iov 39,25), (Iz 16,23; 30,2), (Ir 22,18; 34,5; 48,1), (4Ezr 16,17).

În sfârșit, *osana!* „laudă!", „mărire!", „slavă!" – scris și *osanna* (aici sub influența originalului latin – în *Vulgata*, *osanna*) – nu putea lipsi din inventarul interjecțiilor, atunci când e vorba despre textul *Bibliei*: *Și cei ce mergea înainte și cei ce urma striga zicând: „****Osanna****!* (Mc 11,9)*/ Bine e cuvântat Cel ce vine întru numele Domnului! Bine e cuvântată ceae ce vine, împărățiia tatălui nostru David!* ***Osanna*** *întru cei de sus!"* (Mc 11,10), la care se adaugă alte trei ocurențe în (Mt 21,9, 15) și (In 12,13).

2.2.11. Fenomene sintactice

O seamă de aspecte ale sintaxei părților de vorbire și ale sintaxei frazei au fost analizate în subcapitolele precedente, astfel că în cele ce urmează vom evidenția numai câteva fenomene privind exprimarea negației, exprimarea apoziției și a atributului de identificare, anacolutul, inversiunile și dislocările sintactice.

2.2.11.1. Sub influența sintaxei originalului latinesc, dar având susținere și în modelul sintaxei limbii române literare și populare din perioada veche[294], preferința traducătorilor acestui text se îndreaptă spre **negația simplă**. În mod firesc, negația simplă exprimată prin adverbul ***nu*** este cea mai frecventă și nu necesită o discuție aparte. Precizăm că e vorba despre propozițiile negative totale, în care, prin mijlocirea verbului predicat, se neagă întreaga propoziție – *Și au zis Domnul Dumnezeu: „****Nu iaste bine*** *a fi omului singur; să-i facem agiutoriu aseaminea lui".* (Fc 2,18); *Carea auzind Iacov, ca dintr-un somn greu deșteptându-să, încă* ***nu credea*** *lor.* (Fc 45,26) – și nu despre propozițiile negative parțiale, mai rare în text, în care se neagă altă parte de propoziție decât predicatul: *Și, într-alt chip, cu adevărat și sora mea este, fiica tătânea-mieu, iară* ***nu fiica*** *maicii meale, și o am luat muiare.* (Fc 20,12); *De aciia povățuiaște Dumnezeu pre Israil* ***nu prin Filisteia****, ci prin pustie.* (Iș rezum. cap.13); *Nu vei pofti casa vecinului tău, nici vei dori muiarea lui,* ***nu*** *sluga,* ***nu*** *slujnica,* ***nu*** *boul,* ***nu*** *asinul, nici toate care sânt a lui!"* (Iș 20,17); ***Nu plin****, ci deșert și scobit dinlăuntru îl vei face, precum ți s-au arătat în munte.* (Iș 27,8); *Nadav și Aviu tămâind cu foc mirenesc, cu foc din ceriu mistuiți, îi plânge norodul, iară* ***nu preoții****.* (Pr rezum. cap.10); ***Nu cu părinții*** *noștri au făcut legătura, ci cu noi, carii sântem acum și trăim.* (2Lg 5,3); *Alții împart ale sale și să fac mai bogați, alții răpesc* ***nu ale sale*** *și pururea în lipsă sânt.* (Pl 11,24).

În afara adverbului ***nu***, negația simplă se exprimă și prin alte mijloace, cu precizarea că în astfel de cazuri negația simplă este, de regulă, insuficientă. Apropape de negația simplă suficientă, exprimată cu ***nu***, este structura în care verbul este precedat de adverbul ***nici (nice)***, grație desemantizării avansate a acestui adverb. Aceasta este o structură prohibitivă cu largă circulație în limba populară, încă un motiv pentru care poziția ei alături de structura cu adverbul ***nu*** este considerabil întărită: ***Nici putea*** *închepea ei pre pământ să poată lăcui ei împreună, că avea multe averi și nu putea lăcui de obște.* (Fc 13,6) – lat. *nec poterat eos capere terra*; *Și au dat și într-aceea noapte tătâne-său vin de beut și, întrând fata cea mai mică, au dormit cu dânsul. Și* ***nici atunci au simțit*** *când s-au culcat sau când s-au sculat ea.* (Fc 19,35) – lat. ***nec tunc*** *quidem* ***sensit****; Nu putem face ce cearеț,* ***nici***

---

[290] Vezi și contextele de la: (3Împ 13,30), (4Împ 3,10; 6,5), (Nm 24,23), (Ir 4,10; 32,17), (Iz 6,11; 9,9; 11,13), (Is 1,24).

[291] Ocurențele sunt înregistrate în *Indice*.

[292] Pentru situațiile în care interjecția *iată* este urmată de pronume personale, vezi discuția de sub **2.2.4.1.**

[293] Vezi și contextele de la: (Pl 8,4; 31,4), (Ecz 37,3), (Iz 27,3; 31,18; 38,16), (3Ezr 4,34), (Lc 22,58; 24,25), (Mc 9,18), (Mt 15,28; 17,16), Vr 3,24).

[294] Vezi Ovid Densusianu, ILR, II, p.253–254; *ILRL. Epoca veche, I*, p. 173, 374; Al. Gafton, *Evoluția limbii române prin traduceri biblice din secolul al XVI-lea*, Iași, 2001, p.170–184.

a da sora noastră *omului netâiat împrejur, că nevreadnic şi cumplit iaste la noi aceasta*. (Fc 34,14) – lat. *nec dare sororem nostram*; ***Nu ucideţ*** *sufletul lui,* ***nici vărsaţ*** *sângele, ce-l aruncaţ în jgheabul acesta carele iaste în pustie şi vă ţineţ mănile voastre nevinovate!" Iară aceasta zicea vrând a-l apuca din mânile lor şi a-l da tătâne-său.* (Fc 37,22) – lat. *non interficiamus animam eius, nec effundatis sanguinem*; *Că doi ani sânt de când au început foametea pre pământ şi încă* ***cinci ani mai sânt, în carii nici a ara să va putea, nici a săcera***. (Fc 45,6) – lat. *quinque anni restant quibus nec arari poterit nec meti.*

Dacă adverbul intră în alcătuirea compuselor de tip pronominal, adjectival sau adverbial, atunci negaţia devine insuficientă. ***Nici unul/nici un/nici una***: *Am doao feate carele încă n-au cunoscut bărbat. Le voi scoate la voi şi vă slujiţ rău cu dănsele, precum vă va plăcea,* ***numai bărbaţilor acestora nice un rău să le faceţi****, că au întrat supt umbra streşinii meale".* (Fc 19,8) – lat. *dummodo viris istis nihil faciatis mali*; *Şi au zis cea mai mare către cea mai mică: „Tatăl nostru bătrân este şi* ***nici un bărbat au rămas pre pământ*** *carele să poată întra la noi, după obiceaiu a tot pământul.* (Fc 19,31) – lat. *nullus virorum remasit in terra*; *Carele păzăşti mila spre mine, Carele ştergi nedreptatea şi răutăţile şi păcatele şi* ***nici unul la Tine iaste de sineş nevinovat****, Carele răsplâteşti nedreptatea părinţilor, fiilor şi nepoţilor în a triia şi a patra sămânţă!"* (Iş 34,7) – lat. *nullusque apud te per se innocens*; ***nicidecum***: *Şi au zis lui Domnul: „****Nicidecum va fi aşa****, ce tot cine va ucide pre Cain de şepte ori va lua răsplătire". Şi au pus Domnul lui Cain sămn ca să nu-l ucigă oricine l-ar afla.* (Fc 4,15) – lat. *nequaquam ita fiet*; *Nu fie la Tine să faci lucrul acesta şi să ucizi dreptul cu necredinciosul şi să fie dreptul ca necredinciosul! Nu-i a Ta aceasta! Carele judeci tot pământul,* ***nicidecum vei face judecata aceasta****!"* (Fc 18,25) – lat. *nequaquam facies iudicium.*

Sunt şi cazuri când traducătorii nu au urmat modelul originalului, care impunea negaţia dublă, lăsându-se influenţaţi de structurile care se realizau în mod curent cu negaţie simplă: *Carele au suflat vânt de la apus tare foarte şi apucând lăcustele, le-au aruncat în Marea Roşie,* ***nici una au rămas*** *în toate hotarâle Eghiptului.* (Iş 10,19); – lat. *non remansit ne una quidem in cunctis finibus Aegypti*. (Iş 10,19); *Şi s-au întors apele şi au acoperit carăle şi călăreţii a toată oastea lui Faraon, carii urmând întrasă în mare;* ***nici unul au rămas*** *dintr-înşii.* (Iş 14,28) – lat. *ne unus quidem superfuit ex eis.*

Pronumele negative ***nimeni (nimene)*** şi ***nimic (nimica)*** realizează de asemenea negaţie simplă insuficientă. Acestea sunt în cea mai mare măsură dependente de dublare prin adverbul ***nu***, fapt explicabil şi prin structura lor, care lasă să se vadă în mai mică măsură prezenţa constituentului negativ (*ne + hemo = nime, nec + mica = nimic*)[295]. În textele vechi astfel de construcţii negative se realizează, aşa cum se poate vedea şi din câteva exemple excerptate din textul de la 1760: *Carele au îmbucat frumseaţa celor dintâi. Spus-am gâcitorilor visul, şi* ***nimene este cine să-l descopere***. (Fc 41,24) – lat. *nemo est qui edisserat*; ***nimic (nimica)***: *Să nu ne faci noao ceva rău , precum şi noi* ***nimic dintre ale tale am atins***, ***nici am făcut ce te-ar vătăma****, ci cu pace te-am slobozit, sporit din blagoslovenia Domnului".* (Fc 26,29) – lat. *et nos nihil tuorum adtigimus nec fecimus quod te laederet*; *Şi au zis Lavan : „Ce ţ-oi da?" Iară el au zis: „****Nimica vreau*** *! Ce de vei face ce poftesc, iară oi paşte şi oi păzi dobitoacele tale.* (Fc 30,31) – lat. *nihil volo*; *Ea grăbind au ascuns idolii supt aşternuturile cămilei şi au şezut deasupra. Şi cercând tot cortul şi* ***nimica aflând*** (Fc 31,34) – lat. *nihil invenienti.*

Negaţia dublă se realizează mai rar: *Şi au răspuns Avimeleh: „N-am ştiut cine au făcut aceasta; ce* ***nici tu nu mi-ai spus*** *şi eu n-am auzit fără astăzi".* (Fc 21,26) – lat. *sed et tu non indicasti mihi*; *Şi va da împăraţii lor în mânile tale şi vei piiarde numele lor supt ceriu;* ***nime nu-ţi va putea sta împrotivă*** *până-i vei zdrobi.* (2Lg 7,24) – lat. *nullus poterit resistere tibi*; ***Nime nu va sta*** *împrotiva voastră; groaza voastră şi înfricoşearea o va da Domnul, Dumnezeul vostru, preste tot pământul care-l veţi călca, precum au grăit voao.* (2Lg 11,25) – lat. *nullus stabit contra vos*; *Ascunde-şi leaneşul mâna supt susuoară,* ***nici la gura sa nu o apropie***. (Pl 19,24) – lat. *nec ad os suum adplicat eam*; *Ascultă-ne pre noi, doamne, căpetenia lui Dumnezeu eşti la noi În mormânturile noastre ceale alease îngroapă mortul tău şi* ***nime nu te va putea opri să nu îngropi*** *în mormântul lui mortul tău.* (Fc 23,6) – lat. *nullusque prohibere te poterit quin in monumntuo eius sepelias mortuum tuum.* În ultimul context citat se realizează expletiv[296] negaţia în cazul verbului ***să nu îngropi***, unde verbul ar fi trebuit folosit la forma afirmativă, în timp ce în contextul care urmează se demonstrează cum extinderea negaţiei se face anaforic, ajungându-se la cu un cumul de elemente negative, nici unul însă omisibil, pentru a marca sensul puternic prohibitiv al mesajului: *Moştenirea veacinică în neamurile şi în toate lăcaşele voastre;* ***nici sânge, nici untură, nicidecum nu veţ mânca****».* (Pr 3,17) – lat. *nec adipes, nec sanguinem omnino comedetis.*

2.2.11.2. Exprimarea apoziţiei. Apoziţia acordată cu termenul cu care intră în relaţie de echivalenţă caracterizează limba literară veche şi este cvasigenerală şi în textul pe care îl analizăm: *Şi apropiindu-să să între în Eghipet, au zis Sarraii,* ***muiarii sale****: „Ştiu că frumoasă muiare eşti.* (Fc 12,11) – lat. *dixit Sarai, uxori suae*; *Au zis către dânsa: „Agar, slujnica Saraii, de unde vii şi încătro mergi?" Carea au răspuns: „Eu fug de la faţa Saraii,* ***doamnei meale****".* (Fc 16,8) – lat. *a facie Sarai, dominae meae*; *Şi s-au întărit împărăţia în mâna lui Solomon şi s-au împreunat cu cumnăţia lui Faraon,* ***împăratului Eghiptului****, că i-au luat fata şi o au adus în cetatea lui David, până au plinit zidind casa sa şi casa Domnului şi zidul Ierusalimului împregiur.* (3Împ 3,1) – lat. *Pharaoni, regi Aegypti*; *Întărit-au Domnul cuvântul Său, care au grăit. Şi am stătut în locul lui David,* ***tatălui mieu*** (3Împ 8,20) – lat. *pro David, patre meo.*

Apoziţiile neacordate care vor deveni normă în româna literară modernă se întâlnesc rar în textul analizat. Dacă termenul cu care apoziţia intră în relaţie de echivalenţă este în acuzativ, atunci apoziţia neacordată rezultă din omonimia cazuală nominativ/acuzativ (corespondentul din *Vulgata* este fie în acuzativ, fie în ablativ): *Şi cuvântul lui cu Ioav,* ***fiiul Sarviei*** [*lat. cum Ioab, filio Sarviae*], *şi cu Aviathar preotul, carii agiuta părţile Adoniei.* (3Împ 1,7); *Şi jârtvuind Adonie berbeci şi viţei şi toate ceale grase lângă piatra Zoheleth, carea era aproape de fântâna Roghil, au chemat pre toţi fraţii săi,* ***fiii împăratului****, şi pre toţi bărbaţii Iiudei,* ***slugile împăratului*** [lat. *vocavit universos fraters sous, filios Regis, et omnes viros Iuda, servos Regis*] (3Împ 1,9); *Iară pre Nathan prorocul şi Vanaia şi pre cei vârtoşi şi pre Solomon,* ***fratele său*** [lat. *Salomonem, fratrem suum*], *nu i-au chemat.* (3Împ 1,10); *Şi au zis Nathan către Vethzaveia,* ***muma lui Solomon*** [în lat. *ad Bethsabee, matrem Salomonis*] (3Împ 1,11).

---

[295] Negând existenţa obiectului căruia îi ţin locul, ele sunt incompatibile astăzi cu forma afirmativă a verbului: ****nimic am atins***, ****nimica vreau, *nimica aflând***.

[296] În legătură cu negaţia expletivă, vezi Al. Gafton, *Evoluţia limbii române prin traduceri biblice din secolul al XVI-lea*, Iaşi, 2001, p.201–202.

În contextul: *Acum, dară, vino, ia sfat de la mine şi-ţi mântuiaşte sufletul tău şi* ***a lui Solomon, fiiul tău***. (3Împ 1,12), apoziţia este indiscutabil în nominativ, în acest caz traducătorul schimbând şi ordinea iniţială a termenilor: lat. *filiique tui Salomonis*.

În interpretarea apoziţiei pot apărea probleme şi din cauza grafiei neconcludente din manuscris. O situaţie de acest fel am întâlnit în versetul: *Şi au zis cătră dânşii: „De place sufletului vostru să îngrop mortul mieu, ascultaţi-mă şi vă rugaţ pentru mine* ***lui Efron, fiiu lui Sior*** (Fc 23,8), unde în manuscris apare un mic spaţiu între **fiiu** şi **lui**[297], fapt ce a determinat lectura de mai sus. Astfel de structuri se întâlnesc destul de des în textul analizat.

Atunci când se impun precizări privind relaţiile de rudenie sau relaţiile sociale dintre personajele biblice, exprimarea raportului de echivalenţă gramaticală se complică: o apoziţie devine, la rândul ei, termen pentru altă apoziţie, relaţia putându-se stabili astfel între trei termeni *pre Lot*[1]*, fiiul lui Aram*[2]*, fiiul feciorului său*[3]; *lui Putifar*[1]*, famenului lui Faraon*[2]*, voievodului oaste*[3] şi chiar între patru termeni *pre Sarai*[1]*, noru-sa*[2]*, muiare lui Avram*[3]*, feciorului său*[4], aşa cum se poate vedea în contextele următoare, care urmează modelul după care se face traducerea: *Şi au luat Thara* ***pre Avram, fiiul său*** [lat. *filium suum*], *şi* ***pre Lot, fiiul lui Aram, fiiul feciorului său*** [lat. *filium Aran, filium filii sui*], *şi* ***pre Sarai, noru-sa, muiare lui Avram, feciorului său*** [lat. *nurum suam, uxorem Abram filii sui*], *şi i-au scos pre ei din Urul haldeilor, să meargă în pământul lui Hanaan; şi au venit până la Haran şi au lăcuit acolo.* (Fc 11,31)[298]; *Madianiteanii au vândut pre Iosif în Eghipet,* ***lui Putifar, famenului lui Faraon, voievodului oastei*** [lat. *Putiphar, eunucho Pharaonis, magistro militiae*] (Fc 37,36)[299].

Aproape de apoziţie este **atributul de identificare**. Relaţia sintactică în care se află atributul şi regentul său nu mai este una de echivalenţă gramaticală, ci una de dependenţă, fiind exclusă, din punctul de vedere al normei actuale, posibilitatea de a trece, în plan sintagmatic, un termen în locul celuilalat. Structurile în care ordinea termenilor este inversată se realizează frecvent în textele vechi, aşa cum se poate vedea şi din exemplele exerptate din textul de la 1760, în acest caz modelul constituindu-l sintaxa *Vulgatei*: *Şi îndată Eliodor au pornit cu vedeare, adecă ca când prin* ***Cheleseria şi Fenichiia cetăţile*** [lat. *per Coelesyriam et Foenicen civitates*] *ar vrea a umbla, iară cu adevărul porunca împăratului vrând a o plini.* (2Mac 3,8); *Iuda şi voivozii lui, în dumnezeiescul ajutoriu nădăjduindu-să, oştesc fericit asupra ioppeanilor, iamneanilor, harapilor,* ***Casfin şi Efron cetăţilor*** *şi asupra lui Timotheiu, ce avea foarte mare oaste, asupra coşteiului Carnion şi a lui Gorghie.* (2Mac rezum. cap.12); *Încă ea grăind cu împăratul,* ***Nathan prorocul*** [lat. *Nathan prophetes*] *au venit.* (3Împ 1,22); *Şi au rânduit împăratul pre Vanaiia, fiiul Ioiadei, în locul lui preste oaste, şi pre* ***Sadoc preotul*** [lat. *Sadoc sacerdotem*] *l-au pus în locul lui Aviathar.* (3Împ 2,35); *Şi aceastea căpetenii carea avea, Azarie fiiul lui* ***Sadoc preotului*** (3Împ 4,2); *Şi au şters Zamvri toată casa lui Vaasa, după cuvântul Domnului, care grăise cătră Vaasa în mâna* ***lui Iehu prorocului*** [lat. *Hieu prophetae*] (3Împ 16,12); *Şi el au zis: „Rogu-mă să zici* ***lui Solomon împăratului*** [lat *Salmoni regi*] *(că nici îţ poate ceva tăgădui) să-m dea pre Avisag Sonamiteanca muiare".* (3Împ 2,17); *Şi, năvăliri făcând, i-au opăcit, ca să nu să săvârşască zidirea în toată vreamea vieţii* ***Chirului împăratului;*** *şi au lungit zidirea în doi ani, până la împărăţiia lui Darie.* (3Ezr 5,73), dar şi: *Meargi şi întră* ***la împăratul David*** [lat. *ad regem David*], *şi-i zi: «Au nu tu, domnul mieu, împărate, te-ai jurat mie, slujnicii tale, zicând: 'Solomon, fiiul tău, va împărăţi după mine şi el va şedea în thronul mieu?'* (3Împ 1,13); *«Să trăiască* ***împăratul Adonie****!* [lat. *rex Adonias*]*»* (3Împ 1,25).

2.2.11.3. Specific exprimării orale, unde neconcordanţele dintre planul logic şi cel gramatical al enunţului pot apărea mai frecvent decât în varianta scrisă, **anacolutul** poate trece în aceasta din urmă, devenind o marcă a oralităţii stilului. Textul de faţă ne oferă exemple interesante de construcţii sintactice în care nominativul unui substantiv sau al unui pronume, cu care se deschide enunţul, rămâne suspendat, ideea fiind continuată în alt punct al enunţului cu un alt caz sau tot cu un nominativ, dar al unui alt cuvânt: ***Partea bărbătească*** *a căruia mădulariu nu va fi tăiat împrejur* ***să va şterge sufletul acela din norodul său****, că aşezemântul Mieu înzădarnic l-au făcut".* (Fc 17,14); *Că aceastea zice Domnul Dumnezeu: „****Cetatea*** *din carea ieşiia o mie,* ***să vor lăsa într-însa o sută****, şi din carea ieşea o sută, să vor lăsa într-însa zeace în casa lui Israil".* (Am 5,3); ***Omul*** *căruia i-au dat Dumnezeu bogăţii şi averi şi cinste şi nimică lipseaşte sufletului său din toate ce pofteaşte,* ***nici îi dă puteare Dumnezeu să mânce dintr-însul****, ci omul strein îl va îmbuca.* (Ecl 6,2); ***Împăratul*** *ce judecă întru dreptate pre cei săraci,* ***thronul lui în veac să va întări****.* (Pl 29,14); ***Cel ce*** *răsplăteaşte reale pentru bune,* ***nu să va depărta răotatea de la casa lui****.* (Pl 17,13); ***Cel ce****-şi blastămă tatăl şi muma,* ***i să va stânge*** *candila în mijlocul întunearecului.* (Pl 20,20); *Povăţuitoriul lipsit de minte pre mulţi va apăsa cu hula, iară* ***cel ce*** *ureaşte lăcomiia,* ***lungi vor fi zilele lui****.* (Pl 28,16).

2.2.11.4. În traducerile biblice, păstrarea sacralităţii textului tradus impune, cum bine se ştie, *conversio ad verbum*, metodă care face ca cele mai multe dintre **inversiunile şi dislocările sintactice**[300] din textul tradus să reflecte ordinea constituenţilor aceloraşi structuri sintactice prezente în textul-sursă. Aşadar, nu putem vorbi în acest caz despre o finalitate expresivă în reproducerea formei latine, aşa cum se întâmpla la scriitorii eruditi din a doua jumătate a secolului al XVII-lea, culminând cu maniera savantă în care Dimitrie Cantemir îşi propunea să stilizeze limba română literară.

Inversiunile sunt rezultatul schimbării ordinii obiective a constituenţilor în cadrul unui grup sintactic, verbal sau nominal, omogenitatea grupului păstrându-se în virtutea faptului că termenii care îşi schimbă ordinea aparţin grupului respectiv: *Şi* ***a***

---

[297] Vezi, în acest sens, precizările de sub **2.2.2.1.**

[298] Fiecare model este, la rândul, său tributar, în mai mare sau în mai mică măsură, modelului primar, lucru dovedit de cvasiidentitatea structrurilor care provin din texte care au urmat izvoare diferite: Ms.45 are: *Şi luă Thára* ***pre Avram, ficiorul lui****, şi* ***pre Lot, ficiorul lui Aran, ficiorul ficiorului său****, şi* ***pre Sára, noru-sa, muiêrea lui Avram, ficiorului lui****, şi îi scoase pre înşi de în ţara haldeilor ca să margă în ţara hananeilor, şi veni până la Haran şi lăcui acoló.* În B1688 citim: *Şi luo Thára* ***pre Avrám, feciorul lui****, şi* ***pre Lot, feciorul lui Arrán, feciorul feciorului său****, şi* ***pre Sára, noru-sa, muiêrea lui Avrám, feciorul lui****, şi-i scoase pre dînşii den ţara haldeilor ca să meargă în ţara hananeilor, şi veni până la Harán şi lăcui acoló.* Diferenţe care ţin de ordinea termenilor în relaţia de echivalenţă se înregistrează în Ms.4389: *Şi luoă Thára* ***pre fiiul-său Avram*** *şi* ***pre Lot, feciorul lui Aran, feciorul feciorului său****, şi* ***pre noru-sa, Sára, muiêrea fiiu-său, lui Avram,*** *şi-i scoase den pământul haldeilor să meargă în ţara lui Hanaan; şi venirá până la Haran şi se prinseră de lăcaş acoló.*

[299] Cf. Ms.45: *Iar madinéei au vîndut pre Iosif la Eghiptu* ***lui Pendefrí hadîmbul, mai mare preste oşti a lui faraó***; B1688: *Iară madiianii au vîndut pre Iósif la Eghípet,* ***lui Penterfréi, hadîmul lui faraó, cel mai mare peste bucătari*** (sic!); Ms.4389: *Iară madiiênii vîndură pre Iósif în Eghípet* ***lui Pentefrii eunuhul, voievodul oştilor lui faraon***.

[300] Pentru distincţia dintre inversiune şi dislocare, vezi Dragoş Moldovanu, *Dimitrie Cantemir între umanism şi baroc*, Iaşi, 2002, passim.

să mişca nu voiu face *piciorul lui Israil din pământul care l-am dat părinţilor lor* (2Par 33,8) – lat. *movere non faciam*; *Nu împrotiva ta viu astăzi, ci împrotiva alţii căsi oştesc, la carea Dumnezeu* ***degrabă a mă duce mi-au poruncit*** (2Par 35,21) – lat. *ad quam me Deus festinate ire praecepit*; *Iară cel ce vedea faţa arhiereului cu mintea să rănea, că faţa şi vedearea schimbată arăta* ***cea dinlăuntru a sufletului dureare***. (2Mac 3,16) – lat. *declarabat interim animi dolorem*; *Au zis: „Blagoslovenie să fie ţie, fiiul mieu,* ***că a bun şi a foarte bun om fiiu eşti***". (Tov 7,7) – lat. *quia boni et optimi viri filius es*; *Ca nu cumva să zică în neamuri „Unde iaste Dumnezeul lor?" Şi să se cunoască în neamuri, înaintea ochilor noştri,/* ***Izbânda sângelui slujilor tale celui vărsat***. (Ps 78,10) – lat. *ultio sanguinis servorum tuorum qui effusus est*, în acest caz, cu singura deosebire că determinativul nu se mai realizează în planul frazei în traducere, ci în planul propoziţiei.

În cazul **dislocărilor sintactice**, relaţia de dependenţă dintre elementele grupului este întreruptă de un element exterior grupului sintactic respectiv, angajat sau nu, la rândul său, într-o relaţie sintagmatică continuă sau întreruptă, sau constituind chiar o propoziţie: *Şi au zis: „****Ce tu vezi****, Amos?" Şi am zis: „Un cârlig de poame".* (Am 8,2) – lat. *quid tu vides Amos*; *Nici au luat leviţii* ***altă în pământ parte,*** *fără numai cetăţi de lăcuit şi oşteazele lor, spre hrana dobitoacelor şi a vitelor sale.* (Jos 14,4) – lat**.** *nec acceperunt Levitae aliam in Terra partem*; ***Fiiul, adecă, Omenesc*** *mearge precum este scris de El, iară amar omului aceluia prin carele Fiiul Omenesc Să va vinde. Bine era lui de nu s-ar fi născut omul acela.* (Mt 26,24) – lat. *Filius quidem hominis vadit sicut scriptum este de illo*; *Şi, iată,* ***cutrămur de pământ s-au făcut mare*** **(**Mt 28,2) –lat. *et ecce terraemotus factus est magnus*; *Nu să poate* ***cetatea ascunde deasupra muntelui pusă*** (Mt 5,14) – lat. *Non potest civitas abscondi supra montem posita*; *Că cine* ***poate norodul Tău acesta cu vrednicie, care aşa mare iaste, a-l judeca****?* (2Par 1,10) – lat. *quis enim potest hunc populum tuum digne qui tam grandis est iudicare*; Că precum pruncul nu naşte ceale ce sânt ale bătrânilor, aşa Eu am rânduit ***pre cel de la Mine zidit veacul*** (4Ezr 5,49) – *sic ego disposui a me creatum saeculum*; *Au fiară nenăscute, de fel nou, pline de mânie, au abur de focuri suflând, au miros de fum aducând, au* ***groaznice din ochi scântei trimiţând*** (Înţ 11,19) – lat. *aut horrendas ab oculis scintillas emittentes.*

Inversiunile şi dislocările sintactice se pot regăsi uneori numai în parte în *Vulgata*: *Iară* ***în anul*** *împărăţiei lui Tiverie chesariului* ***al cincisprăzeacelea*** *stăpânind Pilat din Pont în Iudeea* (Lc 3,1) – lat. *anno autem quintodecimo imperii Tiberii Caesaris*; ***nici cea limpede flacăra stealelor putea lumina*** *acea groaznică noapte* (Înţ 17,5) – lat. *nec siderum limpidae flammae iluminare poterant illam noctem horrendam*; *pre călcătoriul de leage de viaţă l-au despoiat,* ***vreadnică răsplătindu-i Domnul pedeapsă*** (2Mac 4,38) – lat. *Domino illi dignam poenam tribuente*; *Au sunet vârtos de surpate pietri, au nevăzuta alergare a jivinilor ce să juca,* ***au putearnicul fiarălor ce mugiia glas***, *au răsunarea îndărăpt a strâgării din munţii cei prea înalţi sfârşiţi îi făcea de frică.* (Înţ 17,18) – lat. *aut mugientium valida bestiarum vox.*

Pentru a nu rămâne cu impresia că limba română a acestei traduceri a *Bibliei* este artificial construită după modelul sintaxei latine, vom cita în continuare numai câteva pasaje caracterizate printr-o perfecţiune stilistică greu de egalat[301]: *Şi au mirosit Domnul miros de bună mireasmă şi au zis: „Mai mult nu voi blăstăma pământul pentru oameni, că simţirile şi gândirea inimii omeneşti sânt pornite spre rău din tinereaţele sale; deci n-oi mai bate pre tot sufletul viu, precum am făcut.* (Fc 8,21)*/ În toate zilele pământului sămănătura şi săcerişul, frigul şi căldura, vara şi iarna, noapte şi zioa nu să vor odihni".* (Fc 8,22); *Atunci s-au sculat Iov şi ş-au rupt vejmintele şi, tunzându-şi capul, căzând pre pământ s-au închinat* (Iov 1,20)*/ Şi au zis: „Gol am ieşit din pântecele maicii meale şi gol mă voiu întoarce acolo. Domnul au dat, Domnul au luat; precum Domnului i-au plăcut, aşa s-au făcut. Fie numele Domnului binecuvântat!"* (Iov 1,20); *Iată, ai învăţat pre mulţi şi mâni obosite ai întărit;* (Iov 4,3)*/ Pre cei ce să potignea i-ai învărtoşat, şi genunchele ce tremura le-ai întărit.* (Iov 4,4)*/ Iară acum au venit preste tine rana şi te-ai slăbit; atinsu-te-au şi te-ai turburat.* (Iov 4,5)*/ Unde iaste frica ta, tăria ta, răbdarea ta şi săvârşirea căilor tale?* (Iov 4,6); *Lângă porţile cetăţii, în uşi, grăieşte [înţelepciunea] zicând:* (Pl 8,3)*/ „O, oameni, către voi strâg şi glasul mieu, către fiii oamenilor!* (Pl 8,4)*/ Înţăleageţi, pruncilor, măiestriia şi cei neînţălepţi luaţi aminte!* (Pl 8,5)*/ Auziţi, că de lucruri mari voiu să grăiesc şi să vor deschide buzele meale să vestesc ceale dreapte.* (Pl 8,6)*/ Adevărul va cugeta gâtlejul mieu şi buzele meale vor urgisi pre cel necredincios.* (Pl 8,7)*/ Dreapte sânt toate cuvintele meale, nu este într-însăle ceva întort, nici răzvrătit.* (Pl 8,8)*/ Dreapte sânt celor ce înţăleg şi dreapte celor ce află ştiinţa.* (Pl 8,9)*/ Luaţi învăţătura mea şi nu bani; învăţătura mai mult decât aurul aleageţi.* (Pl 8,10)*/ Că mai bună e înţălepciunea decât toate ceale mai scumpe şi tot ce-i dorit nu i să poate asămăna.* (Pl 8,11).

2.3. Particularităţi lexicale

Tezaurul lexical al unei *Biblii* este copleşitor. În aceste condiţii, o analiză a lexicului din perspective multiple – origine, circulaţie, frecvenţă, relaţii de sens, mijloace de creştere cantitativă etc. –, deşi ideală, este practic imposibil de realizat. Se impune, prin urmare,

---

[301] Reproducem aceleaşi pasaje din traducerea lui Samuil Micu: *Şi au mirosit Domnul Dumnezeu miros cu bună mireasmă şi au zis Domnul Dumnezeu: „Am socotit şi nu voi adaoge mai multe a blăstăma pământul pentru faptele oamenilor. Pentru că să pleacă cugetul omului cu deadinsul spre reale din tinereţele lui. Deci nu voiu mai adaoge a omorî tot trupul viu, precum am făcut.* (Fc 8,20)*/ În toate zilele pământului, sămănătura şi secerişul, frigul şi caldul, vara şi primăvara, zioa şi noaptea nu vor mai înceta"* (Fc 8,21); *Aşa Iov, sculându-să, şi-au rupt hainele sale şi şi-au tuns părul capului său şi au prăsărat ţărână preste capul său, şi, căzând jos, s-au închinat Domnului şi au zis:* (Iov 1,20)*/ „Gol am ieşit din pântecele maicii meale, gol mă voiu şi întoarce acolo, Domnul au dat, Domnul au luat, cum au plăcut Domnului, aşea s-au şi făcut, fie numele Domnului binecuvântat!"* (Iov 1,21); *Că de vreame ce tu pre mulţi ai învăţat şi mâini slabe ai mângâiat,* (Iov 4,3)*/ Şi pre cei neputincioşi i-ai întărit cu cuvântul şi genunchele ceale slabe le-ai îmbărbătat.* (Iov 8,4)*/ Şi acum au venit asupra ta dureare, şi s-au atins de tine şi te-ai grăbit.* (Iov 4,5)*/ Oare nu easte frica ta întru nebunie şi nădeajdea ta şi răutatea căile tale?* (Iov 4,6); *Şi la porţile celor putearnici şeade* [înţelepciunea], *şi întru întrări să laudă:* (Pl 8,3)*/ „Pre voi, o, oamenilor, vă rog şi dau glasul mieu fiilor oamenilor.* (Pl 8,4)*/ Înţeleageţi cei fără de răotate măiestriia, şi cei neînvăţaţi puneţi la inimă.* (Pl 8,5)*/ Ascultaţi-mă pre mine, că lucruri de cinste voiu grăi şi voiu scoate din buze ceale dreapte.* (Pl 8,6)*/ Că adevărul să va învăţa grumazul mie, şi urâte sânt înaintea mea buzele mincinoase.* (Pl 8,7)*/ Cu dreptate sânt toate graiurile gurii meale, nimic nu easte întru dânsele strâmb, nici încâlcit.* (Pl 8,8)*/ Toate sânt neatede celor ce cunosc şi dreapte celor ce află ştiinţa.* (Pl 8,9)*/ Luaţi învăţătura şi nu argint, şi ştiinţa mai vârtos decât aurul lămurit, şi agonisiţi cunoştinţa mai mult decât aurul curat* (Pl 8,10)*/ Că mai bună easte înţelepciunea decât pietrile ceale de mult preţ, şi tot ce easte scump nu easte vreadnic ei.*

restrângerea obiectului de cercetare, şi, implicit, alegerea unei perspective din care să se facă investigaţia. Am optat pentru perspectiva semantică, dar nu am eliminat în totalitate precizările cu privire la originea cuvintelor sau la apartenenţa regională a acestora, pentru că în acest fel putem sublinia, pe de o parte, prestigiul modelului latin urmat de traducători asociat dificultăţii reale în care se aflau aceştia atunci când lexicul limbii române nu le oferea cu generozitate soluţii pentru echivalarea termenilor din textul original, şi, pe de altă parte, opţiunea lor firească pentru cuvinte care erau specifice ariei dialectale din care proveneau. În acest fel putem evidenţia un număr semnificativ de aspecte lexicale care conferă personalitate *Vulgatei de la Blaj*[302].

Organizarea cuvintelor în câmpuri semantice nu este un element de noutate[303], în schimb prezintă avantajul grupării laolaltă a cuvintelor pe baza unor trăsături de sens centrale pe care acestea le au în comun, pentru ca astfel să fie mult mai transparente relaţiile de sens (sinonimie, antonimie, omonimie, polisemie) care se stabilesc între cuvinte în cadrul aceluiaşi câmp semantic sau între cuvinte cuprinse în câmpuri diferite, precum şi ariile lingvistice în care acestea circulă. De asemenea, o astfel de delimitare a cuvintelor facilitează observaţiile cu privire la domeniile în care sunt prezente în mai mare măsură împrumuturile şi, desigur, limba din care acestea provin.

Dacă această traducere a *Bibliei* ar fi fost tipărită şi pusă în circulaţie în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea, în mod cert multe dintre împrumuturile ocazionale despre care vom vorbi în continuare s-ar fi impus, mai cu seamă că cele mai multe dintre ele se dovedesc chiar de la început bine adaptate la sistemul limbii române. Nicicând până la această traducere limba română nu împrumutase atâtea cuvinte din limba latină. Dar aceste împrumuturi s-au stins[304] de îndată ce au prins viaţă, pentru că au rămas închise între copertele *Vulgatei de la Blaj*, un fel de muzeu de antichităţi, neprețuit astăzi, după aproape două secole şi jumătate, prin raritatea „pieselor" pe care le cuprinde. Este o bucurie, desigur, să descoperim un asemenea tezaur, dar nu putem să nu ne gândim că la 1760 s-a ratat şansa ca, mai devreme cu câteva decenii, să se producă ceea ce specialiştii au numit, mai mult sau mai puţin justificat, „reromanizarea" limbii române.

2.3.1. Câmpuri semantice

2.3.1.1. Natura înconjurătoare

2.3.1.1.1. Flora[305]. Cuvântul ***ai*** (Reg.) „usturoi", moştenit din limba latină (**<**lat. *alium*), l-am înregistrat o singură dată: *Aducemu-ne aminte de peştii carii mâncam în Eghipt în dar; în minte ne vin crestaveţii şi peapinii şi haşmeale şi ceapele şi* ***aiul.*** (Nm 11,5). Faptul că intră în relaţie de omonimie cu forma de indicativ prezent, persoana a II-a singular a verbului *a avea* şi cu articolul posesiv, omonimie care putea deveni la un moment dat intolerabilă, a condus la restrângerea circulaţiei cuvântului în discuţie în favoarea cuvântului *usturoi*, derivat de la verbul *a ustura.* Prezenţa cuvântului ***ai*** în acest context este susţinută şi de existenţa cuvântului în *Vulgata*.

Archeuthin „ienupăr" (**<**lat. *arceuthinus* „de ienupăr") este un cuvânt pe care traducătorii l-au împrumutat şi i-au schimbat valoarea gramaticală în substantiv, desemnând astfel un arbust din familia pinaceelor: *Ci şi leamne de chedru vei trimite şi de* ***archeuthine*** *şi de brad, din Livan.* (2Par 2,8). Cuvântul nu este înregistrat în dicţionarele limbii române, rămânând un simplu împrumut ocazional.

Neobişnuită în spaţiul românesc era realitatea denumită de cuvântul ***bdill*** „un soi de palmier din Arabia" (**<**lat. *bdelium, -ii*). Aici este vorba despre „răşina extrasă din acest palmier": *Şi era mana ca sământa coriandrului, de faţa* ***bdillului.*** (Nm 11,7). În context se realizează o comparaţie, bazată pe asemănarea de culoare, între *mană* şi această substanţă, aşa cum rezultă din sintagma *de faţa bdillului* „ca înfăţişarea bdillului", „de culoarea bdillului". Cuvântul este înregistrat în MDA tot într-o formă neadaptată la sistemul limbii române, ***bdelion,*** care atestă că s-a păstrat cuvântul intrat prin filieră greacă.

Brusture cu var. (Reg.) ***brustur*** (etimologia cuvântului este incertă; vezi Al. Ciorănescu, DER) este întrebuinţat în două contexte *Argintul lor cel dorit urzica îl va moşteni;* ***brustur*** *în corturile lor.* (Os 9,6), *Şi să vor răsipi înaltele idolului, păcatul lui Israil;* ***brusturul*** *şi mărăciunul să va sui pre oltarele lor* (Os 10,8), în ambele cazuri împreună cu alte cuvinte, *urzica* şi *mărăciunul*, care desemnează o vegetaţie specifică locurilor lăsate în paragină. Aceasta este şi prima atestare a cuvântului (vezi **Indice** Os).

Calamim „trestie mirositoare" (<lat. *calamus, -i* „trestie") este un cuvânt împrumutat de traducător pentru a denumi o realitate necunoscută în spaţiul românesc: *Ia-ţi mireasme de mirhă dintâi şi aleasă, cinci sute de sicli şi de chinamom jumătate, adecă sicli doao sute cincizăci, aşijderea de* ***calamim****, sicli doao sute cincizăci.* (Iş 30,23). Cuvântul intră în serie cu termeni care desemnează mirodenii, *mirhă* şi *chinamom*, dar îl înregistrăm în acest câmp semantic deoarece ne raportăm la planta denumită prin acest cuvânt. Nu este exclus însă ca tocmai caracteristica acesteia, „mirositoare", să fi determinat împrumutul. Avem în vedere faptul că în dicţionarul lui Grigore Maior (*ILV/ Lexicon*, I) cuvântul este înregistrat şi explicat (*calamus* „trestie"; *calamus scriptorius* „condeiu"), ceea ce înseamnă că putea fi tradus fără probleme prin *trestie.* Prezenţa cuvântului în seria amintită va fi constituit un indiciu pentru traducător că simpla echivalare a cuvântului prin *trestie* nu era suficientă, fiind vorba despre un anume fel de trestie. Este însă o simplă supoziţie în încercarea de a reconstitui mecanismul gândirii celor care, traducând, se confruntau cu astfel de probleme. Cuvântul se dovedeşte un împrumut ocazional, el nefiind înregistrat în dicţionarele limbii române.

---

[302] Precizăm că şi în privinţa înregistrării cuvintelor trebuie să procedăm extrem de restrictiv, în sensul că vor fi reţinute numai acele cuvinte care fie sunt împrumutate de traducători din *Vulgata* în momentul traducerii, fie reprezintă calcuri sau traduceri după modelul latin, fie prezintă interes din perspectiva circulaţiei lor.

[303] Cu privire la această modalitate de investigare a vocabularului, vezi Angela Bidu-Vrânceanu, *Structura vocabularului limbii române contemporane*, Bucureşti, 1986. Pentru un model de structurare a lexicului vechii române literare în câmpuri semantice, vezi *ILRL. Epoca veche (1532-1780)*, Vol.I, p.175 ş.u., 377 ş.u.

[304] Trebuie spus că multe dintre aceste cuvinte se regăsesc astăzi în dicţionarele limbii române, dar ele au fost împrumutate din nou, într-un alt moment din evoluţia limbii române, mai aproape sau mai departe de anul 1760.

[305] Cuvintele vor fi înregistrate în ordine alfabetică. Nu se va renunţa la această modalitate de ordonare a materialului lexical decât foarte rar şi numai motivat de anumite conexiuni stabilite între termenii aduşi în discuţie.

Calapăr „calomfir” (<srb. *kaloper*) este echivalentul propus de traducător pentru lat. *carduus* „scaiete” *Și au trimis Ioas, împăratul lui Israil, înnapoi la Amasie, împăratul Iudei, zicând: „* ***Calapărul*** *Livanului au trimis la chedru, care iaste în Livan, zicând: «Dă fata ta fiiului mieu muiare!» Și au trecut fiarăle codrului care sânt în Livan și au călcat* ***calapărul*** (4Împ 14,9), în vreme ce în altă carte biblică, în același context, a fost preferat împrumutul: *Iară el au trimis îndărăpt solii, zicând: „****Cardul*** *din Livan au trimis la chedrul Livanului, zicând: «Dă fata ta fiiului mieu muiare!» Și, iată, fiiarele carele era în pădurea Livanului au trecut și au călcat* ***cardul****.* (2Par 25,18), unde ***card*** „scai”, „spin” (<lat. *carduus, -ī*). În condițiile muncii în echipă și la un text de asemenea amploare, este firesc să întâlnim opțiuni diferite de traducere. Cuvântul *carduus* se regăsește în dicționarul lui Grigore Maior (*ILV/Lexicon*, I), înregistrat de altă mână[306] și explicat „scaiu”. Forma cuvântului latinesc a permis o bună adaptare a împrumutului, dar cuvântul *card* nu se regăsește în dicționarele limbii române, în vreme ce *calapăr* este la prima atestare în acest text (cf. **Indice** 4Împ).

Cuvântul ***cetină***, var. ***cetenă*** (aici) „brad” (<sl. *četina*) echivalează lat. *abiēs, -etis* „brad”: *În mulțimea carălor meale m-am suit la înnălțimea munților, în vârful Livanului, și am tăiat chedrii lui cei înalți, și* ***cetenele*** *lui ceale alease.* (4Împ 19,23). În dicționarul lui Grigore Maior (*ILV/Lexicon*, I), *abies* este explicat prin „molid”.

Cumin „molură”; „plantă aromatică ale cărei fructe sunt utilizate în farmacie” este împrumutat de traducători din *Vulgata* (cf. lat. *cumīnum, -ī* „chimion”), ceea ce înseamnă că explicația din MDA privind etimologia nesigură a cuvântului și relația etimologică cu mg. *köménу* trebuie măcar nuanțată. Cuvântul se folosește de mai multe ori în text: ***cumin*** (Is 28,25) și ***cumin*** (Is 28,27); ***cuminul*** (Is 28,27), (Mt 23,23), aici fiind și prima atestare a acestui cuvânt (cf. **Indice** Is).

Pentru a echivala lat. *sycomorus, -ī* „sicomor, copac exotic gigant, cu lemn tare și cu fructe comestibile, asemănătoare cu smochinele”, traducătorii au optat pentru două cuvinte: ***dud*** (<tc. *dut*) – ***duzii*** (Is 9,10) și ***mur*** (Înv. și reg.) „dud” (<lat. *morus* „dud”, „mur”) – ***morii*** (3Împ 10,27), (2Par 1,15); ***morilor*** (2Par 9,27). Preferința pentru cel din urmă este justificată de originea cuvântului, adaptat, după cum se vede, într-o formă mai apropiată de etimon.

Far „grâu” (<lat. *fār, farris* „alac”, „grâu”) este un împrumut ocazional din *Vulgata*, pe care dicționarele limbii române nu îl înregistrează. Este prezent rar în în text, fie cu referire la „grăunțele de grâu”: *Iară de vei aduce jârtfă pârga rodurilor tale Domnului, din spiță încă verzi, le vei prăji cu foc și le vei sfărâma ca* ***farul*** *și așea vei aduce pârga ta Domnului* (Pr 2,14); *Din carea va jârtvi preotul, spre pomenirea darului, o parte de far zdrobit și de untdeleamn și toată tămâia.* (Pr 2,16), fie desemnând „cultura de grâu”: *Deci inul și orzul s-au vătămat, pentru că orzul era verde și inul foișoare încolțea*. (Iș 9,31)/ *Iară grâul și* ***farul*** *nu s-au vătămat, că era târzie.* (Iș 9,32).

Un împrumut ocazional este ***ghith*** „mălură”, „tăciune” (<lat. *git* s.n. indeclinabil). Forma din *Vulgata* este *gith*, preluată ca atare de traducător: *Au nu deacă va asămăna fața lui, va sămăna* ***ghith*** *și cumin va răsipi și va pune grâul pre rând și orzul și mălaiul și odosul în marginile sale?* (Is 28,25); *Că nu cu hirăstaie să va îmblăti* ***ghith****, nici roata carului preste cumin să va întoarce, ci cu varga să va îmblăti* ***ghith****, și cuminul cu toiagul.* (Is 28,27). Împrumutul păstrează caracterul indeclinabil al cuvântului latinesc, așa cum se poate vedea în al doilea exemplu, unde, în amblele cazuri, substantivul trebuia să fie articulat enclitic. Este și acesta un semn al fidelității pe care o manifestă traducătorul față de model.

În dicționarul lui Grigore Maior cuvântul nu este înregistrat, ceea ce ar putea însemna că nu era cunoscut și, prin urmare, nu i se putea găsi un corespondent în limba română. Credem însă că împrumutul s-a impus traducătorului din alte considerente: din ambele contexte citate rezultă că această plantă se cultivă, or nimeni nu seamănă o plantă parazită, cum e *molura*. Înțelegând acest lucru și neputând probabil identifica și numi altfel realitatea desemnată prin cuvântul din *Vulgata*, a fost preferat împrumutul[307].

Motivată regional este prezența cuvântului ***hașmă*** (aici) „un fel de ceapă cu bulbul compus, ca usturoiul, numită în unele regiuni vlașiță sau vrașniță” (<mg. *hagyma* „ceapă”) în această traducere. Se întâlnește o singură dată: *Aducemu-ne aminte de peștii carii mâncam în Eghipt în dar; în minte ne vin crestaveții și peapinii și* ***hașmeale*** *și ceapele și aiul.* (Nm11,5), coocurent cu cuvântul *ceapă*, traducând lat. *porrum, -ī*. În dicționarul lui Grigore Maior (*ILV/Lexicon*, II), sensul lat. *porrus, porrum* este „hașmă”.

Reținem în continuare cuvântul ***isop*** „mic arbust exotic, cultivat ca plantă ornamentală și medicinală” pentru a semnala variantele în care acesta apare în textul de la 1760 și care atestă legătura cu lat. *hyssōpum, -ī*: ***issop*** (Nm 19,18); ***hisop*** (3Împ 4,33). Cel mai frecvent cuvântul se întâlnește însă în forma care se consacrase prin intermediul sl. *isopŭ:* ***isop*** (Iș 12,22), (Nm 19,18)[308].

Cuvântul ***jneapăn*** „ienupăr” (<lat. *ienīpĕrus*, varianta pop. de la *iunīpĕrus*) este folosit de câteva ori în text: ***jneapân*** (3Împ 19,4); ***jneapănului*** (3Împ 19,5); ***jneapinilor*** (Iov 30,4), de reținut fiind faptul că, după informațiile din MDA, confirmate de DA, aceasta este prima atestare a cuvântului (cf. **Indice** 3Împ).

Miriță este un împrumut ocazional pentru a denumi un arbust din familia leguminoaselor (<lat. *myrīcē, -ēs* „tamarix”, „cătină roșie”): *Că va fi ca* ***miriţele*** *în pustie și nu va vedea când va veni binele, ci va lăcui în seacetă în pustie, în pământ sărat și nelăcuit.* (Ir 17,6); *«Fugiți, mântuiți sufletele voastre; și veți fi ca* ***miriţele*** *în pustie!»* (Ir 48,6). În dicționarele limbii române cuvântul nu este înregistrat.

La prima atestare în acest text este cuvântul ***odos*** „ovăz sălbatic” (cf. **Indice** Is), de origine necunoscută[309]: *Au nu deacă va asămăna fața lui, va sămăna ghith și cumin va răsipi și va pune grâul pre rând și orzul și mălaiul și* ***odosul*** *în marginile sale?* (Is 28,25). Tot la prima atestare este cuvântul ***olivă*** (cf. **Indice** Is), care, în același context, este folosit pentru a denumi, ca și în limba latină (*olīva, -ae* „măslin”, dar și „măslină”), pomul și fructul deopotrivă: *Și să va lăsa într-însul ca strugurele și ca scuturarea* ***olivei*** *de doao sau trei* ***olive*** *în vărful ramului, sau patru au cinci în vârful ei rodurile ei”, zice Domnul, Dumnezeul*

---

[306] Este vorba despre completările aduse de Silvestru Caliani, importante nu atât cantitativ (vezi Alin-Mihai Gherman, *Studiu introductiv* la Grigore Maior, *ILV/Lexicon*, I, p.XXIX–XXX), cât mai ales pentru că susțin și în acest caz ideea de muncă în echipă.

[307] În alte versiuni românești ale textului biblic, în aceste contexte se vorbește despre *mac* și *chimen* (cf. B1795, Anania 2001).

[308] Pentru alte ocurențe ale cuvântului, vezi *Indice*.

[309] Relația cu mg. *vadzab*, propusă de H. Tiktin, nu este considerată evidentă de Al. Ciorănescu (DER, p.557).

lui Israil. (Is 17,6). Legat de cuvântul din urmă, aducem tot aici în discuţie cuvântul ***olivet*** „livadă de măslini" (< *olīvetum, -ī* „loc plantat cu măslini"): *Că preste* ***oliveţii*** *şi smochinii care era în câmpii, Valanan Ghederiteanul, iară preste cămările de untdeleamn, Ioas.* (1Par 27,28), a cărui primă atestare este tot în traducerea de la 1760 (cf. **Indice** 1Par).

Cuvântul ***paliur*** reprezintă adaptarea lat. *paliūrus, -i* şi a fost împrumutat de traducător pentru a denumi o „specie de arbust cu ghimpi": *Cel ce e întru ei bun e ca* ***paliurul****, şi care-i drept, ca spinele din gard.* (Mi 74), într-un context în care, în original, erau *paliurus et...spina*. Cum echivalentul pentru *spina* era clar şi cum *paliurus* desemna o realitate pe care, probabil, traducătorul nu o putea defini mai îndeaproape ca să găsească un echivalent potrivit în limba română, a optat pentru împrumut. Forma cuvântului latinesc a favorizat şi o adaptare uşoară a împrumutului la sistemul limbii române. Suntem din nou însă în faţa unui împrumut ocazional, cuvântul nefiind înregistrat astăzi în dicţionarele limbii române.

În aceeaşi situaţie este cuvântul ***schin*** „mesteacăn" (în *Vulgata*, *schino*), pe care nu-l găsim înregistrat astăzi în dicţionarele limbii române. L-am întâlnit o singură dată în textul analizat, unde traducătorul l-a preluat din *Vulgata*, adaptându-l cu uşurinţă: *Acum, dară, deacă o ai văzut, spune supt ce copaciu i-ai văzut împreună vorbind". Carele au zis: „Supt* ***schin***". (Dn 13,54)

Un împrumut ocazional, foarte bine adaptat, este ***vux*** „merişor" (<lat. *buxum, -ī* „merişor; arbore mereu verde, al cărui lemn este de culoare galben-alburie"): *Da-voiu spre pustiire chedrul şi spinul şi mirha şi lemnul de maslin; pune-voiu în pustie ceatină, ulmul şi* ***vuxul*** *împreună.* (Is 41,19).

2.3.1.1.2. Faună. Deschidem seria cuvintelor desemnând entităţi din regnul animal cu cuvântul ***asin*** (<lat. *asĭnus*), cu femininul ***asină***, interesant atât prin el însuşi cât şi prin seria sinonimică[310] în care se înscrie. Dacă în textele din secolul al XVI-lea acest cuvânt era popular, în secolul al XVII-lea şi în prima jumătate a celui următor se înregistrează o restrângere a circulaţiei acestuia în favoarea sinonimului *măgar*[311], pătruns în limba română din limbile balcanice (cf. alb. *magar*, bg. *magare*). Ulterior însă, datorită tendinţei de latinizare, care se manifestă la unii cărturari, cuvântul moştenit a redevenit activ în limbă. Seria acestor cărturari nu putea fi deschisă decât de reprezentanţii primei generaţii a iluminismului românesc, adică tocmai de traducătorii textului pe care îl analizăm. Prezenţa cuvântului *as-nus* în textul *Vulgatei* după care traduceau nu putea decât să motivează o dată în plus folosirea cuvântului căzut pentru o vreme în desuetudine: ***asin*** (1Sm 25,20, 23, 42); ***asinul*** (1Sm 12,3; 15,3; 16,20; 22,19); ***asini*** (1Sm 25,18; 27,9); ***asinii*** (1Sm 8,16); ***asine*** (1Sm 9,20); ***asinile*** (1Sm rezum. cap.9); ***asinele*** (1Sm 9,3, 5; 10,2, 14, 16)[312].

Cuvântul ***măgar*** se foloseşte în sintagma ***măgariul sălbatec/măgarii sălbateci***: *Au rugi-va* ***măgariul sălbatec*** *când va avea iarbă? Sau va mugi boul când va sta dinnaintea ieslii pline?* (Iov 6,5)**;** *Şi* ***măgarii sălbateci*** *au stătut în râpi, tras-au vânt ca zmeii, scăzut-au ochii lor, că nu era iarbă.* (Ir 14,6), pentru a echivala lat. *onager, -gri* „măgar sălbatic". Chiar în aceeaşi carte biblică putem găsi însă şi împrumutul: ***Onagrul*** *obicinuit în pustie întru dorul sufletului său au tras vântul dragostii sale.* (Ir 2,24).

Adaptat numai parţial la sistemul limbii române, cuvântul ***attac*** denumeşte un soi de „lăcustă" (<lat. *attacus, -i*). Îl întâlnim o singură dată în text: *Trăbuie să mâncaţ precum iaste cărăbuşul, după feliul său,* ***attacul*** *şi ofiomacul şi lăcusta, fieştecare după feliul său.* (Pr 11,22). Cum în acelaşi context apar trei cuvinte care timit la realităţi numite generic „lăcustă", soluţia era una singură: să împrumute cuvântul din original. Nu au procedat altfel nici traducătorii mai vechi – în Ms 45 şi în B1688 este *atachis*, forma cuvântului urmând modelul grecesc, în Ms. 4389, *atichis*, după acelaşi model grecesc perpetuat în varianta slavonă pe care au urmat-o traducătorul versiunii păstrate în acest manuscris – şi nu va proceda în alt mod nici Samuil Micu mai târziu, la care găsim forma *atachisul*, urmând evident tot forma din limba greacă. Aceasta vorbeşte despre dificultatea în care erau puşi traducătorii atunci când trebuia să găsească nume pentru realităţi pe care nu le puteau defini îndeaproape. Cuvântul nu se înregistrează în dicţionarele limbii române.

În interiorul versetului citat mai sus se dezvoltă o interesantă serie sinonimică: ***attacul*** *şi* ***ofiomacul*** *şi* ***lăcusta***, o sinonimie parţială, desigur, pentru că *attacul* şi *ofiomacul* se definesc prin trăsăturile de sens pe care le are cuvântul ce denumeşte la modul general insecta (de o anumită culoare, de anumite dimensiuni etc.), dar şi prin trăsături distinctive. Dacă în cazul cuvântului *attac* ştim numai că denumeşte „un soi de lăcustă", fără ca soiul să fie mai îndeaproape definit, în cazul celuluilalt cuvânt identificarea se face precis: ***ofiomac*** (<*ophiomacus, -i*) „un fel de lăcustă **care atacă şerpii** "[313]. Cum limba română nu le oferea traducătorilor soluţii pentru a realiza distincţia amintită, au preluat cuvintele din *Vuglata*, adaptându-le mai mult sau mai puţin la sistemul limbii române.

O realitate exotică era şi cea numită în textul latinesc *camelopardalum* (lat. *camēlopardalis, -is* „girafă"), motiv pentru care traducătorul a recurs tot la împrumut: *Aceasta-i jivina carea trebuie să mâncaţi: boul şi oaie şi capra,* (2Lg 14,4)*/ Cerbul şi căprioara, bivolul, traghelaful, pigargul, urigul,* ***cămilopardalul****.* (2Lg 14,5). Din textul grecesc, cuvântul a pătruns în Ms.45 şi în B1688 în forma *camilopardos,* şi tot din sursa grecească, dar adaptat într-o măsură la sistemul limbii române, a ajuns în forma *camelopard* în B1795. Ca şi cuvintele precedente, nici acesta nu se regăseşte astăzi în dicţionare.

Un împrumut ocazional este cuvântul ***cherast*** „şarpe veninos" (<lat. *cerastēs, -ae* „viperă cu corn") pe îl întâlnim o singură dată: *Fie Dan şarpe în cale şi* ***cherast*** *în cărare, muşcând copitele caluluĭ să cază călăreţul lui îndărăpt.* (Fc 49,17), într-un

---

[310] Este vorba, desigur, despre sinonimie în sens larg şi nu despre sinonimie totală.

[311] Cuvântul l-am înregistrat în B1795, acolo unde în traducerile din secolul al XVII-lea se găseşte împrumutul *măgar* (vezi N. Iacob, *Limbajul biblic*, II, .193–194).

[312] Pentru alte ocurenţe ale cuvântului, vezi *Indice*.

[313] Reţinem aici soluţia propusă în alte variante româneşti ale textului biblic: Ms.45 – *cel ci să bate cu şerpii*; B1688, Ms.4389 şi B1795 – *cel ce să bate cu şerpii*, rezultând dintr-o altă opţiune a traducătorilor atunci când trebuia să numească realităţi nespecifice spaţiului în care trăiau: traducerea termenului din textul original, în măsura în care cuvântul era analizabil în unităţile constitutive, şi nu împrumutarea acestuia (cf. Eugen Munteanu, *Studii de lexicologie biblică*, Iaşi, 1995, p.81). Deşi este mai transparent decât împrumutul, rezultatul traducerii nu desemnează întotdeuna foarte precis realitatea. În cazul de faţă, ne gândim, în mod firesc, dacă „cel ce se bate cu şerpii" nu este, de exemplu, o mangustă, de vreme ce nici un element de identificare nu trimite la o anumită categorie din care face parte vieţuitoarea care are caracteristica amintită.

enunț metaforic în care sintagma ***cherast în cărare*** are rolul de a augmenta trăsăturile exprimate prin sintagma precedentă, ***șarpe în cale.*** Remarcăm și în acest caz o bună adaptare a împrumutului la sistemul limbii române.

Analiza cuvântului care urmează demonstrează că nu întotdeauna era ușor de găsit o formă românească potrivită pentru neologism. Lat. *cygnus, -ī* „lebădă" are în text două forme distincte, adaptarea la sistemului fonetic românesc făcându-se o dată după rostirea latinească – ***chign***: *Și* ***chignul*** *și onocrotul și porfirionul,* (Pr 11,18) –, altă dată după pronunțarea mahiară – ***ţign***: *Herodiul și* ***ţign*** *și ivinul* (2Lg 14,16) –, contextul fiind de fiecare dată același: enumerarea vietăților necurate. Desigur că soluțiile diferite le vom pune pe seama traducătorilor diferiți, dar problema adaptării împrumuturilor rămâne. Cuvântul nu este înregistrat în dicționarele limbii române.

Dipsas „șarpe veninos a cărui mușcătură provoacă o sete mortală" (<lat. *dipsas, -adis*) este prezent într-un singur loc în text, acolo unde *Vulgata* are întocmai această formă (*scorpio ac dipsas*): *Și povățuitoriul tău au fost în pustia cea mare și groaznică în carea era șearpele arzând cu suflarea și scorpii și* ***dipsas*** *și nicidecum ape care au scos râuri din piiatră vârtoasă* (2Lg 8,15). Cuvântul este aici la prima atestare (cf. **Indice** 2Lg).

Cuvântul ***elefant*** intră în alcătuirea câtorva sintagme care necesită comentarii. *Și spânzura din toate părțile șetrile de față cerească și de carvazin și hiachinth, sprijinite cu funi de vison și de urșinic, carele cu* ***verigi de elefant*** *era împreunate și în stâlpi de marmure să răzima și paturile încă de aur și de argint, preste fața pământului, ce era pardosit cu pietri de zmaragd și de parin, rânduiți era.* (Est 1,6). Sintagma *verigi de elefant* echivalează *eburneis circulis* din *Vulgata*, unde lat. *eburneus* „de fildeș", iar oc. „de elefant", la care s-a ajuns, probabil, prin sinecdocă (întregul pentru parte). Înțelegem, așadar, că traducătorii au optat pentru sensul ocazional al cuvântului *eburneus* și a rezultat astfel sintagma *verigi de elefant*. La fel se întâmplă și în alte locuri[314]: *Iară cealeaalalte a cuvintelor Ahav și toate care au făcut și* ***casa cea de elefant*** *carea zidise și a tuturor cetăților care făcuse, au nu aceastea scrise sânt în Cartea cuvintelor zilelor împăraților Israil?* (3Împ 22,39). *Casa cea de elefant* este, desigur, structura tradusă în maniera de mai sus după lat. *domus eburneae*. Și sinonimul *pil* (<tc. dialectal *fil* „elefant" și „fildeș") se întâlnește într-o asemenea sintagmă: *Smirnă și stactii și casiia din vejmintele Tale; din* ***case de piluri*** *din care Te-au desfătat* (Ps 44,9). Precizăm că în dicționarul lui Grigore Maior (*ILV/Lexicon*, I,), *eburneus* este explicat „de pil", iar *ebur* „pil", ceea ce justifică prezența sintagmei și în textul analizat. Nu am întâlnit însă decât în contextul citat mai sus cuvântul *pil*, semn că termenul, răspândit în secolul al XVII-lea[315], devenise periferic în secolul al XVIII-lea, fiind serios concurat de sinonimul *elefant.*

Ferogrinul reprezintă încercarea traducătorilor de a adapta cuvântul lat. *choerogryllus* „arici": *Iară din ceale ce rumegă și unghea nu creapă nu trebuie să mâncați, precum cămila, iepurele,* ***ferogrinul*** (2Lg 14,7). Cuvântul se întâlnește o dată și în forma cu labiodentala palatalizată: ***Hierogrinul****, care rumegă și unghea nu împarte, necurat iaste.* (Pr 11,5). Greu de spus ce a determinat opțiunea pentru împrumut[316], de vreme ce realitatea denumită nu mai era una exotică. Nu este exclus ca sensul cuvântului latinesc să fi fost necunoscut totuși traducătorilor[317].

Prin cuvântul ***grif*** „monstru mitologic cu corp de leu, cu aripi, cap și gheare de vultur si urechi de cal" s-a echivalat lat. *gryps, grypis* sau *grypus, -ī* „grifon": *Ceale necurate nu le mâncați, adecă pajora și* ***griful*** *și* ***halieetul*** (2Lg 14,12), *Aceastea sânt care din paseri nu trăbuia să mâncați și să vă feriț de eale: pagera și* ***griful*** *și* ***halietul*** (Pr 11,13). Între vietățile care nu trebuie mâncate se înscrie și ***halietul*** sau ***halieetul*** „vulturul de mare", realitate denumită tot printr-un împrumut lexical (cf. lat. *alietus*).

Haradriu „cormoran"[318] echivalează, din textul latinesc, *charadrion* și *charadrium*: *Ierodiul și* ***haradriul****, după feliul său, pupăza și liliacul.* (Pr 11,19); *Onocrotanul și* ***haradriul****, fiește carea după fealiul său, și pupăza și liliacul* (2Lg 14,18). Este evident că și traducătorii latini au avut probleme cu adaptarea acestui substatniv care desemnează o realitate greu de circumscris, de vreme ce prima formă trădează apartenența la sistemul grecesc de declinare, cea de a doua a fost adaptată la sistemul limbii latine. De remarcat este consecvența din traducerea românească, unde s-a optat în ambele cazuri pentru adaptarea modelului latin al cuvântului.

În contextul: *Sirul, neguțătoriul tău, pentru mulțimea lucrurilor tale, piatră scumpă și urșinic și pestriț și vison și mătasă și* ***hodcod*** *au pus întru neguțătoriia ta*. (Iz 27,16), cuvântul ***hodcod*** echivalează lat. *chodchod* „hârciog". În succesiunea din versetul de mai sus trebuie să fie vorba despre blănițele foarte căutate ale acestor mamifere.

Migale „chițcan" (<lat. *mygalē, -ēs*) se întâlnește o singură dată în text: ***Migale*** *și hameleon și* ***stelliu*** *și șopârla și sobolul* (Pr 11,30), alături de alte cuvinte care desemnează animale considerate „pângărite" prin lege. Din această enumerare reținem și ***stelliu*** „(un fel de) șopârlă cu pete strălucitoare pe spate" (<lat. *stelliō, -ōnis*), de asemenea cu o singură apariție în text. Reduplicarea lui **l** plasează cuvântul în rândul celor cu adaptare parțială la sistemul limbii române. Dificultatea de a încadra cuvintele noi în sistem este probată în același context și de folosirea a trei dintre substantive (*migale, hameleon, stelliu*) în formă nearticulată, deși contextul impune articularea definită, cum se vede la celelalte două substantive: *șopârla* și *sobolul.*

Cu mai multe ocurențe și fără probleme în privința adaptării la sistemul limbii române înregistrăm cuvântul ***milv*** „uliu" (<lat. *mīlvus, -ī*): *Și* ***milvul*** *și vulturul, după fealiul său* (Pr 11,14); *Ixionul și vulturul și* ***milvul*** *după fealiul său* (2Lg 14,13); *Și am rădicat ochii miei și am văzut: și iată doao muieri ieșind și Duhul în arepile lor. Și avea arepi ca arepile* ***milvului*** (Za 5,9).

Onoțentaur, cu o singură ocurență în text: *Și vor întâmpina dimonii pre* ***onoțentauri*** *și cel păros va strâga unul către altul; acolo s-au culcat* ***lamia*** *și ș-au găsit eiș odihnă* (Is 34,14), reprezintă adaptarea cuvântului lat *onocentauris* „monstru fabulos, jumătate măgar si jumătate om" (cf. A. T. Laurian și I. C. Massim, *Dicționarul limbei române*, vol. I–II , București, 1871 – 1876). Reținem din același verset un alt împrumut prin care se desemnează de asemenea o ființă fabuloasă: ***lamia***

---

[314] Pentru alte ocurențe ale cuvântului, vezi *Indice.*

[315] În legătură cu prezența cuvântului în textele literare vechi, vezi Eugen Munteanu, *op. cit.*, p.26 și Dragoș Șesan, *Noul Testament de la Bălgrad (1648). Carte de limbă și simțire românească*, Brașov, 2002, p.192.

[316] Aceeași opțiune și în alte traduceri românești ale textului biblic (cf. Eugen Munteanu, *op. cit*., p. 79).

[317] Afirmația se susține și prin soluțiile propuse în unele traduceri românești (și nu numai), în care se fac echivalări improprii: *iepure* sau *iepure de casă* (cf. *ibidem*).

[318] V. Arvinte – NORMELE (1688), p.LXXXVI – explică astfel cuvântul: „numele unei păsări, probabil păsărel, fluierar, ploier".

(<lat. *lamia, -ae*) „strigoaică (înfăţişări cu chip şi sâni de femeie şi trupul de şarpe, care nu vorbeau, ci şuierau plăcut, asemenea sirenelor, ademenindu-i pe străini, pe care apoi îi devorau)".

Adaptat în două feluri diferite în cele patru cărţi biblice în care apare este cuvântul prin care traducătorii au echivalat lat. *onocrotalus, -ī* („pelican"): *Şi chignul şi* ***onocrotul*** *şi porfirionul* (Pr 11,18); ***Onocrotanul*** *şi haradriul, fieştecarea după fealiul său, şi pupăza şi liliacul* (2Lg 14,18). Aceeşi formă se întâlneşte în alte două locuri (Is 34,11) şi (Sof 2,14). Cuvântul nu este înregistrat în DLR, se regăseşte însă la A. T. Laurian şi I. C. Massim, *Dicţionarul limbei române*, vol. I–II , Bucureşti, 1871 – 1876.

Orix reprezintă adaptarea cuvântului lat. *oryx, orygis* („gazelă") şi a fost preluat din textul *Vulgatei* pentru a desemna un gen de mamifer rumegător din familia antilopei, deci o realitate necunoscută în spaţiul românesc. Cu această formă, cuvântul cunoaşte o singură ocurenţă în tot textul: *Fiii tăi s-au lepădat, dormit-au în capul tuturor căilor, ca* ***orixul*** *încursat, plini de urgia Domnului, de certarea Dumnezeului tău* (Is 51,20). Din aceeaşi familie face parte şi mamiferul numit în traducerea românească ***pigarg***, cuvânt rezultat în urma adaptării lat. *pygargus, -ī* „(o specie de) antilopă". Este prezent în text în serie cu alte animale considerate prin lege curate: *Aceasta-i jivina carea trebuie să mâncaţi: boul şi oaie şi capra,* (2Lg 14,4)*/ Cerbul şi căprioara, bivolul, traghelaful,* ***pigargul, urigul****, cămilopardalul.* (2Lg 14,5). În versetul din urmă reţinem şi cuvântul ***urigul***, care nu reprezintă altceva decât o altă adaptare, după forma de acuzativ *orygem*, a substantivului *oryx*, despre care a fost vorba mai sus.

Cuvântul ***porfirion*** denumeşte „(un fel de) lişiţă": *Şi chignul şi onocrotul şi* ***porfirionul*** (Pr 11,18) şi reprezintă adaptarea formei *porphirionem* din textul *Vulgatei* (cf. lat. *porphyrō, -ōnis*). Cuvântul a intrat în *Vulgata* şi în traducerile slavone ale *Bibliei* din versiunea greacă. Aşa se explică faptul că în traducerile româneşti ale *Bibliei*, indiferent de izvorul folosit, cuvântul are aceeaşi formă: ***porfirion***[319]. Cuvântul nu este înregistrat în dicţionarele limbii române.

Rezultatul adaptării cuvântului lat. *rhīnocerōs, -ōtis* „rinocer" este diferit de la o carte biblică la alta şi chiar în aceeaşi carte. Am întâlnit astfel următoarele forme: *Dumnezeu l-au scos din Eghipt, a Căruie tărie aseaminea iaste* ***rinocherotilor*** (Nm 23,22); *Dumnezeu l-au scos din Eghipt, a Căruia tărie aseamine iaste* ***rinocherotilor***. (Nm 24,8); *Ca taurului celui întâi născut, frâmseaţea lui, coarnele* ***rinochirotiului****, coarnele lui.* (2Lg 33,17); *Dumnezeu lui Iov arată ceale minunate ale Sale, şi din capre sălbatece şi din măgari sălbateci, din* ***rinocheros****, din struţu, din cal şi din paşoră* (Iov rezum. cap.39); *Au doară va vrea* ***rinocherul*** *a-ţi sluji, sau va zăbovi la iaslea ta?* (Iov 39,9)*/ Au doară vei lega* ***rinocherul*** *la arat cu curaoa ta? Sau va frânge gliile văilor după tine?* (Iov 39,10). Reţinem că în toate aceste contexte cuvântul este folosit pentru a simboliza forţa, puterea invincibilă. Dacă ne raportăm la forma *rinocher*, cea mai apropiată de varianta impusă de norma limbii literare, atunci putem spune că în acest text cuvântul este la prima atestare. Celelalte forme pe care le-am înregistrat în text nu se regăsesc în dicţionarele limbii române.

Dificultăţi au întâmpinat traducătorii în adaptarea cuvântului lat. *strūtiō, -ōnis*. Iată numai două contexte care susţin ideea de mai sus: ***Strutea*** *şi bodiul şi larul şi uliul, după fealiul său* (Pr 11,16); *Ci şi dracii golit-au ţâţa, aplecat-au căţăii săi; fata norodului mieu cea nemilostivă, ca o* ***strutie*** *în pustie.* (Tng 4,3). Alături de astfel de adaptări neobişnuite întâlnim însă şi forma actuală a cuvântului[320]: *Şi struţul şi boaghea şi larul, pasere de apă, şi uliul după fealiul său* (2Lg 14,15), ceea ce înseamnă că dificultăţile cu care traducătorii se confruntau în adaptarea împrumuturilor erau reale, dar această adaptare este diferită şi în funcţie de performanţele lingvistice ale fiecărui traducător în parte.

După lat. *tigris* s-a ajuns în traducerea românească la forma ***tigriş***, cu fonetismul influenţat de rostirea maghiară a cuvântului: ***Tigrişul*** *au perit pentru că nu avea pradă, şi puii de leu s-au răsipit* (Iov 4,11), formă pe care dicţionarele actuale nu o înregistrează. Cuvântul lat. *tigris* este explicat „tigriş" şi în dicţionarul lui Grigore Maior (*ILV/ Lexicon*, II).

Cuvântul ***traghelaf*** (Înv.) „animal fabulos înfăţişat pe covoare şi pe alte obiecte de artă din Persia şi Babilon, iar de aici cunoscut şi imitat de către greci" (cf. MDA) reprezintă adaptarea lat. *tragelaphus, -ī* explicat destul de confuz în dicţionare ca fiind „un fel de antilopă, gazelă sau muflon". Pentru a numi în limba română o asemenea realitate nu se putea recurge decât la împrumut: *Aceasta-i jivina carea trebuie să mâncaţi: boul şi oaie şi capra,* (2Lg 14,4)*/ Cerbul şi căprioara, bivolul,* ***traghelaful****, pigargul, urigul, cămilopardalul.* (2Lg 14,5).

2.3.1.1.3. Regnul mineral, fenomene ale naturii, relief, elemente cosmice. Caracteristici ale acestora

Cuvântul *adăpos, -oasă* (*adăpa + -os*) „bine udat", „umed" l-am considerat o creaţie lexicală a traducătorilor acestui text. Se foloseşte cu referire la o caracteristică a solului *Othoniil ia muiare Axam, fata lui Caliv, adăogându-i-să* ***adăposul*** *pământ.* (Jd rezum. cap.1), putându-se întrebuinţa, prin conversiune, chiar şi cu valoare de substantiv: *Iară ea au răspuns: „Dă-m blagoslovenie! Pământul despre amează şi uscăcios mi-ai dat; adaoge şi apătos!" Şi i-au dat Caliv* ***adăposul*** *din sus şi din jos.* (Jos 15,19). Cuvântul nu este înregistrat în dicţionarele limbii române.

Afric reprezintă adaptarea lat. *africus, -ī* (subînţeles *ventus* „vântul african de sud-vest, aducător de ploaie"): *„Fiiul omului, pune faţa ta către calea austrului şi picătureşte spre* ***afric*** *şi proroceşte spre dumbrava ţarinii despre amiazăzi* (Iz 20,46). Cuvântul nu este înregistrat în dicţionarele limbii române.

O creaţie lexicală interesantă[321] este substantivul ***alt*** „larg" (după lat. *altum, -i* „înălţime", „adânc", dar şi „larg – largul mării"): *Înfiptu-m-am în noroiul adâncului şi nu iaste stare. Venit-am în* ***altul mării*** *şi viforul m-au înecat.* (Ps 68,3). În dicţionare nu este înregistrat decât pronumele nehotărât omonim.

Aură „adiere", „boare" (<lat. *aura, -ae* „adiere, vânt uşor, suflu, briză"; (prin gn.) „vânt": *Şi după mişcare, foc, nu în foc Domnul; şi după foc, şuierare de* ***aură*** *supţire* (3Împ 19,12). Folosirea cuvântului în acest loc este în legătură cu prezenţa acestuia în textul *Vulgatei*, putând fi considerat practic un împrumut, ceea ce nu exclude posibilitatea ca *aură* să fi fost popular în trecut[322].

---

[319] Vezi (Pr 11,18) din Ms.45, B1688, Ms.4389, în MLD, III şi din *Biblia de la Blaj – 1795.* Ediţie jubiliară, Roma, 2000.

[320] Care se întâlneşte ca atare şi în traducerile anterioare. Vezi (Pr 11,15) din Ms.45, B1688, Ms.4389, în MLD, III.

[321] Este cu certitudine creaţia lui Petru Pavel Aron pentru că exemplul este excerptat în *Cartea psalmilor*, iar această carte este scrisă mai ales de mâna episcopului (cf. I. Chindriş, *Secolele*, p.308–309).

[322] În legătură cu acest cuvânt Al. Ciorănescu (DER, p.63) susţine că apare mai ales la poeţii romantici şi are aspect de italienism. Adaugă însă: „totuşi pare să fi fost popular în trecut, deoarece se conservă în dialecte. În Candrea-Dens., 121, apare ca cuvânt popular".

Ca și în alte cazuri, poate fi vorba aici de o repunere a cuvântului în circulație (cf. supra, **2.3.1.1.2.**, ***asin***), iar prezența cuvântului în *Vulgata* să îl motiveze o dată în plus pe traducător, latinist prin formație, pentru folosirea acestui cuvânt în locul sinonimului parțial, tot de origine latină, *vânt.* Este de reținut faptul că în acest text este și cea dintâi atestare a cuvântului (cf. **Indice** 3Împ).

După modelul sintagmei latinești *fluenta Iordanis* „apa Iordanului", „râul Iordanului"; *fluentum, -i* „curs de apă", „râu", traducătorii au creat sintagma ***curgerile Iordanului***: *Amalic lăcuiaște spre amează zi, hetheul și ievuseul și amoreul în munți iară hananeul zăbovește lângă mare și împregiurul* ***curgerilor Iordanului*** (Nm 13,30); *că săcase Domnul* ***curgerile Iordanului*** *înaintea fiilor Israil* (Jos 5,1); *Cu carea Ruvin și Gaad au moștenit pământul care le-au dat Moisi, sluga Domnului, preste* ***curgerile Iordanului***, *despre răsărit* (Jos 13,8).

Cu un sens pe care dicționarele nu-l consemnează (cf. **Indice** 2Par) am înregistrată cuvântul ***dârmină*** „coastă", „suiș", „loc abrupt, prăpăstios" (cuvântul poate fi pus în legătură cu verbul *a dărâma*/var. *a dărma*, fiind sinonim cu *dărmătură*). Traducătorii l-au folosit pentru a echivala fie lat. *clīvus, -ī* „pantă, coastă", fie lat. *praecipitium, -iī* „prăpastie, abis": *Mâne vă veți pogorî împrotiva lor; că să vor sui pre* ***dârmina*** *pe nume Sis și-i veți afla în vârful repegiunii carea iaste în prejma pustiii Ieruil* (2Par 20,16); *Iară fiii lui Amon și Moav s-au apropiiat la Holofern zicând: „Fiii lui Israil nu în lance, nici în săgeată să nădăjduiesc, ci munții îi apără și-i întăresc dealurile, fiind în* ***dârmini*** *așezați.* (Idt 7,8). Faptul că nu este o prezență accidentală în text, fiind de două ori folosit pentru a desemna aceeași realitate, este o dovadă a circulației cuvântului cu acest sens în aria dialectală din care provin traducătorii.

În urma traducerii cuvântului lat. *aquaeductus, -ūs* au rezultat sintagmele ***ducere de apă*** „șanț": *Și au zidit din pietri oltariu în numele Domnului și au făcut* ***ducere de apă***, *ca prin doao brazde împrejurul oltariului* (3Împ 18,32) **–** cf. și ***ducerii apei*** (3Împ 18,35); ***ducerea apei*** (3Împ 18,38; Ecz 24,41) și ***dusul apei***: *Și au trimis împăratul asiriilor pre Tharthan și Ravsaris și Ravsachen din Lahis la împăratul Azehie, cu mână putearnică, în Ierusalim. Carii suindu-să au venit în Ierusalim și au stătut lângă* ***dusul apei*** *pescuitoarei din sus, care iaste în calea câmpului nălbitoriului* (4Împ 18,17).

O formă regională curentă în text este ***hâlm*** – cu varianta ***hâlm*** – (*holm* <rus. *holm*), care echivalează în mod obișnuit lat. *tumulus, -ī* („movilă, colină", dar și „mormânt"): *Și s-au adunat fiii lui Veniamin la Avner și, grămădiț într-un șireag, au stătut în vărful unui* ***hâlm***. (2Sm 2,25); *Și cât s-au apropiat de Azot, i-au arătat bisearica lui Dagon aprinsă cu foc și Azotul și cealeaalalte a lui prăpădite și trupurile lepădate și* ***hâlmurile*** *celor tăiați în războiu, care făcuse pre lângă cale* (1Mac 11,4). Pornind de la asemănarea de formă, probabil, traducătorii au echivalat prin același cuvânt românesc lat. *pyra, -ae* „rug": *Pentru aceaea, aceastea zice Domnul Dumnezeu: 'Amar cetății sângiurilor, a căriia Eu mare voiu face* ***hâlmul***. (Iz 24,9)/ *Strânge oasele care le voiu arde cu foc și mistuiască-să cărnurile și să va coace toată amestecarea și oasăle să vor lâncezi.* (Iz 24,10).

În contextul: *Și va treace* ***înotul*** *mării și va lovi în mare valurile; și să vor turbura toate adâncurile râului și să va smeri mândriia lui Asur și steama Eghiptului să va depărta* (Za 10,11) cuvântul subliniat (derivat regresiv de la v. *a înota*) dobândește un sens neobișnuit „locul care ar putea fi trecut înot"; „strâmtoare". Traducătorul a echivalat astfel într-un mod foarte original lat. *fretum, -ī* „strâmtoare în mare".

Cuvântului ***jgheab*** (<sl. *žlĕbŭ*) i se atribuie un sens mai puțin obișnuit, desemnând „(un fel de) fântână". Traducătorul a echivalat astfel cuvântul lat. *cisterna, -ae* „rezervor de apă; un rezervor subteran, de obicei în formă de pară, pentru acumularea apei adunate în urma ploii sau dintr-un izvor (cf. DB, p.235–236)", așa cum se poate vedea din următoarele contexte: *Și au dorit David și au zis: „O! de mi-ar da cineva apă din* ***jgheabul*** *Vifleimului, care iaste în poartă!"* (1Par 11,17)/ *Deci, acești trei prin mijlocul taberii filisteilor s-au dus și au scos apă din* ***jgheabul*** *Vifleimului, care era în poartă și au adus la David să bea, carele n-au vrut, ci mai vârtos o au jârtvuit Domnului* (1Par 11,18); *Vanae, fiiul Iudei, bărbatului celui vârtos, care multe lucruri făcuse, din Cavseil. El au lovit pre doi Ariil Moav și el s-au pogorât și au ucis leul în mijlocul* ***jgheabului*** *în vreamea zăpăzii* (1Par 11,22). Se impune aici precizarea că în astfel de gropi puteau fi aruncați oamenii pentru a-și găsi sfârșitul, fără să li se mai dea de urmă: *„Nu ucideț sufletul lui, nici vărsaț sângele, ce-l aruncaț în* ***jgheabul*** *acesta carele iaste în pustie și vă țineț mănile voastre nevinovate!"* (Fc 37,22). Uneori aceeași realitate este numită altfel chiar în textul *Vulgatei – lacus, -ūs* („lac", „bazin de apă, fântână", „groapă cu diferite destinații") –, ceea ce face ca și echivalarea în traducerea românească să se schimbe: *Și tu în sângele testamântului tău ai slobozit pre legații tăi din* ***lacul*** *în carele nu e apă.* (Za 9,11); *Luat-au dară pre Ieremie și l-au aruncat în* ***lacul*** *Melhiii, fiiului Amalic, care era înaintea temniții. și au slobozit pre Ieremie cu funile în* ***lac***, *în care nu era apă, ci tină; și s-au pogorât Ieremie în noroiu.* (Ir 38,6); *„Domnul mieu, împărate, rău au făcut oamenii aceștia toate, oricarii au lucrat împrotiva lui Ieremie prorocul, trimițindu-l în* ***lac***, *să moară acolo de foame; că nu mai sânt pâini în cetate".*(Ir 39,9); *Și au poruncit împăratul lui Avdimelec ethtiopianului, zicând: „Ia cu tine de aici triizeaci de bărbați și rădică pre Ieremie prorocul din* ***lac***, *mai înainte de-a muri!"* (Ir 38,10); *Și luând Avdimelec cu sâne bărbați, au întrat în casa împăratului, carea era supt pivniță, și au luat de-acolo postavuri vechi și de demult, care putrezise, și le-au slobozit la Ieremie cu funile, în* ***groapă*** (Ir 38,11). Cu același sens se folosește în alt loc cuvântul ***ceternă*** (variantă a cuvântului *cisternă*): *Capul tău, ca Carmilul, și cosițele capului tău, ca mohorâtul împăratului legat întru* ***ceterne*** (Cânt 7,5). Iată, așadar, cum se realizează o serie sinonimică sui-generis – *jgheab, lac, groapă, ceternă* –, cuprinzând cuvinte între care, în mod obișnuit, nu se poate stabili o relație de sinonimie.

Cuvântul lat. *piscīna, -ae* este echivalat prin cuvântul ***pescuitoare*** (Înv. și reg.) „în care se poate pescui", de fapt, „lac", „iaz" (același model în cuvântul *păscătoare* „loc de păscut" din Bucovina)**:** *Iară Ioav, fiiul Sarvei, și slugile lui David au ieșit și le-au alergat înainte lângă* ***pescuitoarea*** *lui Gavaon. și, adunându-se întru unul, au șezut în preajmă, ceștia de o parte a* ***pescuitoarei***, *ceia de altă parte* (2Sm 2,13); *Și au poruncit David copiilor săi și i-au ucis, și, tăindu-le mânile și picioarele, i-au spânzurat preste* ***pescuitoare***, *în Hevron. Iară capul lui Isvoseth l-au luat și l-au îngropat în mormântul lui Avner, în Hevron.* (2Sm 4,12); *Carii suindu-să, au venit în Ierusalim și au stătut lângă dusul apei* ***pescuitoarei*** *din sus, care iaste în calea câmpului nălbitoriului* (4Împ 18,17). În dicționarul lui Grigore Maior (*ILV/Lexicon*, II) același cuvânt latinesc este explicat „tău de pește", ceea ce înseamnă că traducătorii nu puteau face abstracție de legătura dintre *piscîna, -ae* și *piscis, -is*.

Cuvântul ***tău*** (Trans.) „lac" (<mg. *tó*) se întâlnește în următorul context: Și au zis Domnul către Moisii: *„Zi către Aaron: «Ia varga ta și întinde mâna ta preste apele Eghiptului și preste râurile lor și izvoarăle și bălțile și toate* ***tăurile*** *apelor, să să întoarcă în sânge și să fie cruntare în tot pământul Eghiptului, așea în vasăle ceale de lemn, ca și în ceale de piatră!»"* (Iș

7,19). În contextul: *Şi au cunoscut Ionathan şi Simon, fratele lui, şi toţi carii era cu el. Şi au fugit în pustiia Thecue şi au şezut la apa* ***lacului*** *Asfar.* (1Mac 9,33), cuvântul ***lac*** are aici sensul obişnuit „întindere de apă stătătoare" (cf. sensul cu care se actualizează în contextele citate într-un paragraf anterior).

O nouă serie sinonimică se conturează aici: *pescuitoare, tău, lac*, pe care o completăm cu ***iaz*** (<sl. *jazŭ*): *Şi vor scădea râurile, supţiia-să-vor şi să vor usca păraiele* ***iazurilor****, trestiia şi şovarul să vor veştezi.* (Is 19,6); *Eu am săpat şi am beut apă şi am săcat cu urma piciorului mieu toate păraiele* ***iazurilor****.* (Is 37,25) şi cu ***iezer, iazer*** (<sl. *jezerŭ*): *Şi au fost când năvălea mulţimea la El, să audă cuvântul lui Dumnezău; şi El sta lângă* ***iezerul*** *Ghenesaretului.* (Lc 5,1); *Şi au văzut doao corăbii stând lângă* ***iezer****. Iară pescarii să pogorâsă şi spăla mregile* (Lc 5,2); *Şi au fost întru una de zile, şi El S-au suit în corabie şi ucenicii Lui; şi au zis câtră ei: „Să treacem de ceaea parte de* ***iazear****". Şi s-au suit.* (Lc 8,22).

Numele constelaţiei *Oriōn, -ōnis* din textul latinesc este redat în traducere, în mod inexplicabil, prin sintagma ***Pişatul Coasei***, probabil o denumire populară a acestei constelaţii: *Cel ce face în ceriu* ***Ursoia*** *şi* ***Pişatul Coasei*** *şi întoarce întunearecul spre zori şi zioa spre noapte o schimbă, Cel ce chiamă apele mării şi le varsă preste faţa pământului, Domnul e numele Lui.* (Am 5,8). Tot aici, lat. *Arctūrus, -ī* „Boarul" este echivalat prin cuvântul ***Ursoaia.***

Cuvântul ***stea***, pe lângă sensul obişnuit: *Şi au făcut Dumnezeu doi luminători mari: luminătoriu mai mare, spre stăpânirea zilii, şi luminătoriu mai mic, spre stăpânirea nopţii şi* ***stealele****.* (Fc 1,16), dobândeşte, printr-un calc semantic, sensul „vreme rea", „furtună". Cuvântul lat. *sīdus, -eris* are sensul „stea, constelatie"[323], dar si „vreme rea", „furtuna". În contextele: *Jelui-vor lucrătorii ce lucră pământul, că vor scădea sămînţele lor de seacetă şi de grindină şi de* ***stea groaznică****.* (4Ezr 15,13); *Şi să vor înălţa nori mari şi putearnici, plini de mănie, şi* ***steaoa****, ca să îngrozască tot pământul şi pre cei ce lăcuiesc într-însul; şi vor turna preste tot locul înalt şi râdicat* ***stea groaznică*** (4Ezr 15,40), cuvântul *stea*, în sintagma *stea groaznică* (cf. lat. *sidere terribili*) sau singur se actualizează cu sensul „vreme rea", „furtună", sens pe care nu ştim să îl mai păstreze astăzi.

Adaptat în forma ***sulfur*** (<lat. *sulphur, -uris*) „pucioasă"; „substanţă chimică, rezultată din combinarea sulfului cu un metal, cu un metaloid sau cu un radical organic", aşa cum se găseşte o singură dată în contextul: *Lăcuiască în sălaşul lui soţiile lui, care nu ieste, presere-se în sălaşul lui* ***sulfur****.* (Iov 18,15), cuvântul este atestat pentru prima dată în acest text (cf. **Indice** Iov).

Un cuvânt cu circulaţie în aria dialectală nordică în general, folosit mai cu seamă în Transilvania şi în mai mică măsură în Moldova[324], este ***tină*** (<sl. *tina*): Şi au zis altul cătră vecinul său: *„Veniţ să facem cărămiz şi să le ardem în foc". Şi le-au fost lor cărămizile în locu de pietri şi* ***tina*** *cleoasă în loc de var.* (Fc 11,3).

Specific ariei dialectale care cuprinde Transilvania şi Banatul este cuvântul ***ţipiş*** „pantă abruptă" (*a ţipa* „a arunca, a doborî" + ***-iş***): *Iară David să suia pre* ***Ţipişul Maslinilor****, suindu-să şi plângând, desculţ umblând şi cu capul acoperit. Ci şi tot norodul care era cu el cu capul acoperit să suia plângând* (2Sm 15,30). Aceasta este şi prima atestare a cuvântului (cf. **Indice** 2Sm).

De la sensul figurat al cuvântului lat. *über, -eris* (s.n.) „uger", „ţâţă", „sân"; (fig.) „rodnicie", „bogăţie" şi în legătură cu lat. *über, -eris* (adj.) „bogat", „îmbelşugat", „rodnic", traducătorii au atribuit cuvântului ***ugeros*** (*uger* + *-os*) sensul „rodnic"[325], cu referire la o caracteristică a solului: *Pământul care l-au lovit Domnul înaintea fiilor Israil ţinut* ***foarte ugeros*** *iaste spre păşunea vitelor, şi noi, slugile tale, avem dobitoace multe* (Nm 32,4); *Sculaţi-vă, să ne suim la ei, că am văzut pământul* ***foarte găzdac*** *şi* ***ugeros****; să nu vă leneviţi, să nu încetaţi să meargem şi să-l stăpânim, nice o muncă va fi!* (Jd 18,9).

Remarcăm în versetul din urmă şi folosirea adjectivului ***găzdac*** (<mg. *gazdág*) (Trans.) „bogat", care se întrebuinţează de obicei cu referire la persoane, pentru a desemna o însuşire a pământului. Cuvântul *ugeros* este înregistrat în dicţionarele limbii române în forma de feminin, dar cu precizarea (Reg. despre vaci „cu ugerul mare" şi cu o atestare târzie (cf. **Indice** Jd – **UGEROS**); *găzdac* este de asemenea înregistrat, dar cu o atestare târzie (cf. *ibidem* – **GĂZDAC**).

Cuvântul ***uscăciune*** prezintă interes mai ales datorită sintagmelor în care intră, ca urmare a echivalării sintagmelor din *Vulgata*: ***uscăciunea seatii*** „lipsa apei" echivalează sintagma lat. *ariditate sitis* în contextul: *Mărturisim astăzi înaintea ceriului şi a pământului şi înnaintea Dumnezeului părinţilor noştri, Carele ne izbândeaşte după păcatele noastre, ca să daţi cetatea în mâna oastei lui Holofern şi să fie sfârşitul nostru scurt, în ascuţitul sabiei, care mai lungă să face în* ***uscăciunea seatii***" (Idt 7,17), în timp ce ***uscăciunea apei*** „lipsa apei" traducere întocmai sintagma lat. *ariditate aquae*: *Ci încă şi foametea i-au năvălit şi, pentru* ***uscăciunea apei****, acum între cei morţi să socotesc.* (Idt 11,10).

Cuvântul ***vapor*** „abur" (<lat. *vapor, -ōris*) l-am înregistrat o singură dată în următorul context: *Înaintea focului cuptoriului,* ***vapor****, şi fumul focului să înalţă; aşa şi înaintea sângelui, blăstămurile şi ocărâle şi amânânţerile* (Ecz 22,30), aici fiind şi cea dintâi atestare a cuvântului (cf. **Indice** Ecz).

2.3.1.2. Organismul uman şi animal

2.3.1.2.1. Părţi ale corpului

Cuvântul ***aripioară*** are sensul „înotătoare": *Aceastea veţ mânca din toate care petrec în ape: care au* ***arepioare*** *şi solzi mâncaţ;* (2Lg 14,9); *Care sânt fără* ***arepioare*** *şi fără solzi nu le mâncaţ, că necurate sânt.* (2Lg 14,10). În aceste contexte, cuvântul derivat cu sufixul *-ioară* s-a specializat pentru a desemna o altă realitate decât cea numită prin apelativul *aripă*, motiv pentru care se poate vorbi despre o neutralizare a sensului diminutival al sufixului *-ioară*.

Cuvântul ***arm***, moştenit din latină, se foloseşte pentru a desemna (la animale) „parte a picioarelor dintre genunchi şi pulpă"; (Reg.) „şold (sau picior de dinapoi) al mielului": *Şi au rădicat bucătariul* ***armul*** *şi l-au pus dinnaintea lui Saul. şi au zis Samuil:*

---

[323] De altfel, în dicţionarul lui Grigore Maior (*ILV/ Lexicon* II) pentru ***sidus*** se dă numai un sens: „ste".

[324] Cf. Al. Ciorănescu, DER; MDA.

[325] Tot de la *uger*, cu sufixul *-ime*, s-a creat şi substantivul ***ugerime*** „rodnicie"; „belşug": *Îmbăta-se-vor de* ***ugerimea*** *casii Tale şi cu izvorul desfătăciunii Tale îi vei adăpa.* (Ps 35,9), cuvânt pe care dicţionarele noastre nu îl înregistrează (cf. **Indice** Ps). Pentru a exprima acelaşi sens, în alte locuri a fost însă preferat cuvântul ***grăsime***: *Ca din său şi din* ***grăsimea*** *să se umple sufletul mieu şi cu buze de bucurie Te va lăuda gura mea.* (Ps 62,6); *Blagoslovi-vei cununa anului bunătăţii Tale şi câmpii Tăi să vor umplea de* ***grăsime****.* (Ps 64,12)

„Iată, ce au rămas pune înaintea ta și mâncă” (1Sm 9,24); *Aceasta va fi judecata preoților de la norod și de la cei ce aduc junghieri, acar bou, acar oaie vor jârtvui, vor da preotului un* ***arm*** *și pântecele* (2Lg 18,3). Aceasta înseamnă că în traducere se păstrează distincția care se face în latină între *armus, -ī* (la animale) „spată”, „coapsă” și *femur, -oris* „coapsă”, evident, la om, de vreme ce nu am întâlnit cuvântul *arm* cu sensul (Înv.; la om) „coapsă”. E adevărat însă că nu l-am înregistrat nici cu celălalt sens atestat în dicționarele latinești – (la om) „umăr”, „braț”. Lat. *femur, -oris* este echivalat prin ***coapsă*** (<lat. *coxa*[326]): *Carele vâzând că nu-l poate învinge, i-au lovit vâna* ***coapsei****, și îndată s-au veștezit.* (Fc 32,25); *Pentru care pricină nu mâncă vâna feciorii lui Israil, carea s-au veștezit în* ***coapsa*** *lui Iacov, până într-această zi, pentru că i-au atins văna* ***coapsei*** *și au amurțit.* (Fc 32,35).

Rezultat prin conversiune, ***ascuns*** se folosește cu sensul (la pl.) „măruntaie”, ca în următorul context: *Cu rărunchii și grăsimea carea acopere pântecele și toate* ***ceale ascunsă*** *și amândoi rărunchiuții cu untura carea iaste pre lângă* ***măruntaie*** *și mrejuța hicatului cu rărunchiuții* (Pr 3,10), unde se impunea o nuanțare a exprimării, de vreme ce în textul original sunt două cuvinte diferite: *vītălia, -ium* „organe esențiale ale vieții” și *īlia, -ium* „măruntaie”. Urmărind în câteva locuri modul cum s-a realizat echivalarea celor două cuvinte din textul-sursă, am constatat că în mod consecvent se traduce *vītălia* prin *cele ascunse* sau *ascunsele* (vezi Pr 3.10, 14; 4,8; 7,3), iar *īlia* prin *măruntaie* (vezi Pr 3,4, 10, 15; 4,9; 7,4), ceea ce înseamnă că pentru traducerea celui dintâi, probabil în absența altei variante de echivalare, s-au lăsat conduși de o logică simplă și firească: organele numite astfel generic nu erau la vedere, ci erau ascunse, de aici soluția.

Aceeași logică i-a condus, poate, și în echivalarea cuvântului lat. *verenda, -ōrum* („părțile rușinoase ale corpului”) prin același cuvânt, *ceale ascunsă* (cele ce trebuie ascunse), rezultând astfel întrebuințarea cuvântului cu sens eufemistic: *Cu îmbrăcăminte de in să va îmbrăca, cu rochie de in* ***ceale ascunsă*** *le va tăinui. Încinge-să-va cu brâu de in, titie de in va pune în cap, că aceastea vejminte sânt sfinte, cu carele toate, când va grăi, să va îmbrăca.* (Pr 16,4). Unei exprimări eufemistice din textul original trebuia să îi corespundă, firesc, tot o exprimare eufemistică în traducere. Așa se face că, pe lângă cuvântul amintit, întâlnim și alte cuvinte pentru a desemna aceeași realitate, nuanțarea fiind însă impusă de original, unde se folosesc cuvinte diferite: *verēcundia, -ae, turpitūdō, -inis, ignōminia, -ae*. Prin urmare, variația în planul expresiei pe care o întâlnim în traducere este de cele mai multe ori rezultatul variației pe care o impunea fidelitatea față de model. Se realizează în acest fel o serie sinonimică în care intră, pe lângă *ceale ascunse, rușinea, partea bărbătească, urăciunea, ocara*, toate fiind denumiri eufemistice date organelor genitale: *Iară Sim și Iafeth ș-au pus platoșea în umerile sale și, mergând îndărăpt, au acoperit* ***ruşinea*** *tătâne-său. Și fețele lor era întoarse și* ***partea bărbătească*** *a tătânea-său nu o au văzut.* (Fc 9,23). ***Urăciunea*** *tătâne-tău și* ***urăciunea*** *maicii tale nu vei deascoperi; mumă-ta iaste, nu vei dezvăli* ***ruşinea*** *ei* (Pr 18,7); ***Ruşinea*** *muiarii tătâne-tău nu o vei deascoperi, că* ***ruşinea*** *tătâne-tău iaste.* (Pr 18,8); ***Ruşinea*** *soru-ta din tată sau din mumă, carea în casă sau afară s-au născut, nu o vei deascoperi.* (Pr 18,9); ***Ruşinea*** *feateai fiiului tău sau a nepoatei de fată nu o vei dezvăli, că* ***ruşinea*** *ta iaste.* (Pr 18,10); ***Ruşinea*** *feateai muierii tătâne-tău, carea o au născut tătâne-tău și ți-i soră, nu o vei dezvăli.* (Pr 18,11); ***Ruşinea*** *surorii tătâni-tău nu o vei deascoperi, că trupul tătâni-tău iaste.* (Pr 18,12) ***Ruşinea*** *surorii mumeai tale nu o vei dezvăli; pentru că trupul mumei tale iaste.* (Pr 18,13); ***Ruşinea*** *unchiu-tău nu o vei dezvăli, nici te vei apropiia de muiarea lui, carea cu cumnăție ți să împreună* (Pr 18,14); ***Ruşinea*** *noru-ta nu o vei dezvăli, că muiarea fiiului tău iaste, nici vei deascoperi* ***ocara*** *ei.* (Pr 18,15). Versetele succesive Pr 18,7 – 18,14 comunică, așa cum se vede, interdicții cu privire la relațiile sexuale între rude apropiate. Prin urmare, exprimarea trebuie să fie cât mai clară și cât mai concisă, fără nuanțări de prisos. Așa se explică structura șablonizată a frazelor de mai sus, cu complementul direct ocupând primul loc în enunț pentru insistență și cu verbul la viitor cu valoare de imperativ și la prezent indicativ. În rest, se schimbă numai numele gradelor de rudenie pe care le vizează interdicția exprimată prin verbul la viitor cu valoare de imperativ.

În contextul: *Iară* ***beşicuța*** *grumazului și peanele le va arunca aproape de oltariu, spre partea de cătră răsărit, în locul în carele să varsă cenușa.* (Pr 1,16), cuvântul ***beşicuță*** are sensul „gușă”. În latină, *vēsīcula, -ae* (diminutiv de la *vēsīca*) are sensurile „băşicuță” și „guşă la păsărele”, dar traducătorii au ales primul sens, situație în care, prin calc semantic, cuvântul românesc s-a îmbogățit cu un sens nou. Cuvântul este la prima atestare în acest text (cf. **Indice** Pr).

În versetul: *Și au zis David: „Domnul carele m-au scos* ***din mâna leului şi din brânca ursului****, acela mă va slobozi* ***din mâna*** *filisteului acestuia”. Și au zis Saul câtră David: „Mergi și Domnul să fie cu tine”.* (1Sm 17,37), traducătorul a găsit în *Vulgata*: *de manu leonis et de manu ursi*. Nu știm ce anume va fi determinat renunțarea la cuvântul *mână* (<lat. *manus, -ūs*) în favoarea cuvântului *brâncă* (<lat. *branca*): fie traducătorul a dorit o nuanțare a exprimării, în condițiile în care cuvântul *mână* urma să apară de trei ori în același verset (în Transilvania de vest cuvântul *brâncă* era larg folosit cu sensul „mână”, de vreme ce a rămas până astăzi în circulație cu acest sens – vezi Al. Ciorănescu, DER, p.114), fie va fi avut în vedere, în mod firesc, celălalt sens al cuvântului – (Reg.) „partea de jos a picioarelor animalelor”, „labă” – de asemenea în circulație în această zonă[327].

În sintagma ***ciolane de elefant***, cuvântul ***ciolan*** dobândește prin extensie sensul „dinte”; (aici) „fildeș”: *Sulițile, pavezele și toate vasele ceale de aur de uspățu și scaun de* ***ciolane de elefant*** *cu aur îmbrăcat au făcut* (2Par rezum. cap.9). Același sens – „fildeș” – se actualizează prin sintagma ***dinți de elefant***: *Că corabia împăratului pre mare cu corabia lui Hiram o dată în trei ani să ducea în Tharsis, aducând de acolo aur și argint și* ***dinți de elefant*** *și măimuțe și păuni.* (3Împ 10,22).

Cum în mod obișnuit tendința este de eufemizare, de evitare a exprimării fruste, așa cum am văzut în cazul cuvintelor prin care sunt numite eufemistic organele genitale bărbătești și femeiești, miră prezența în text a cuvântului ***coişor*** (*coi + -işor*): *Toată jivina carea au cu frâmte, sau bătute, sau cu tăiate și luate* ***coişoare*** *va fi nu o veți aduce Domnului, și în pământul vostru aceasta nicidecum să nu faceți* (Pr 22,24); *Nu va intra famenul cu* ***coişoarele*** *zdrobite sau tăiate și cu mădulariul tăiat, în bisearica Domnului.*

---

[326] Pentru discuțiile purtate în legătură cu originea cuvântului, vezi Al. Ciorănescu, DER, p.217–218.

[327] Plauzibile sunt ambele posibilități, mai cu seamă că ambele sensuri ale cuvântului se întâlnesc în *Țiganiada*: „Spuneți-m, rogu-vă, ce greutate/Are un vodă? Eu voi desvolbi-o;/ Doarme ca noi pă dungă, pă spate,/Sau cum vra, păn´ [ce] să face zio;/Apoi sculîndu-să bea și mîncă/Sau îș´ razămă capul în **brîncă**” (I.Budai-Deleanu, *Țiganiada*, București, 1973, p.320); „Văzui pe toți draci-în pielea goală,/ Cu coarne-în frunte, cu nas dă cîne,/ Păstă tot mîngiți cu neagră smoală,/**Brînci** dă urs avînd și coade spîne” (*ibidem*, p.248).

(2Lg 23,1), prin care au echivalat lat. *testiculus, -ī* (în forma fără sufix diminutival, cuvântul se întâlneşte şi în dicţionarul lui Grigore Maior (*ILV/Lexicon*, II). În forma diminutivală, cuvântul va fi părut mai puţin frust traducătorilor. În legătură cu aceeaşi idee este prezenţa cuvântul ***coios*** „bolnav de hernie" (*coi + -os*), prin care s-a echivalat lat. *herniōsus*: *Sau gârbov, sau urduros, sau albeaţă având în ochiu, sau râie pururea, au pecingine în trup, sau* ***coios.*** (Pr 21,20). Primul cuvânt discutat aici nu este înregistrat în dicţionarele limbii române (cf. **Indice** Pr – **COIŞOR**), în timp ce al doilea cunoaşte prima atestare în acest text (cf. **Indice** Pr – **COIOS**).

Cuvântul ***colţ*** dobândeşte sensul neobişnuit „prepuţ" *în sintagma* ***veţ lua colţurile*** (cf. lat. *auferetis praeputia*): *Când veţ întra la pământ şi veţ sădi într-însul tot roditoriul, le veţ lua* ***colţurile****. Poamele care încolţăsc necurate vor fi voao, nici veţi mânca dintr-însăle.* (Pr 19,23). Roadele din primii trei ani erau considerate necurate, prin urmare, nu se mâncau; de aici, probabil, legătura cu purificarea prin circumcizie.

Mrejuţă (aici) „membrană care învăluie ficatul sau alte organe interne" (*mreajă + -uţă*) echivalează lat. *rēticulum, -ī*, care are, printre altele, şi acest sens. Cuvântul este frecvent folosit cu sensul de mai sus în sintagma ***mrejuţa ficatului/mrejuţa hicatului*** (Pr 3,4, 10; 7,4; 8,16, 25; 9,10, 19), dar şi singur: *Doi răr*unchi *cu* ***mrejuţa*** *carea iaste preste ei, lângă mărunţaie, şi grăsimea hicatului cu rărunchieţii* (Pr 3,15); *Doi rărunchiuţi şi* ***mrejuţa*** *care iaste preste ei lângă mărunţaie, şi untura hicatului cu rărunchiuţii* (Pr 4,9)[328]. Cu acelaşi sens se foloseşte o altă creaţie diminutivală, ***mrejuliţă*** (din *mreajă + -uliţă*), în sintagma ***mrejuliţa hicatului***: *Lua-vei şi toată grăsimea carea acopere măruntaiele şi* ***mrejuliţa hicatului*** *şi amândoi rărunchii şi grăsimea carea e preste ei şi vei aduce aprindere preste oltariu.* (Iş 29,13); *Vei lua grăsimea din berbece şi coada şi untura carea acopere rărunchii şi* ***mrejuliţa hicatului*** *şi amândoi rărunchii şi grăsimea carea e preste ei şi spata dreaptă, pentru că iaste berbecele sfinţirii* (Iş 29,22).

Reţinem în continuare cuvintele prin care sunt numiţi „rinichii" pentru a sublinia o caracteristică a lexicului acestei traduceri: numărul mare al creaţiilor lexicale realizate prin derivare cu sufixe diminutivale[329]. Credem că două pot fi explicaţiile pentru acest fenomen: pe de o parte, o puternică influenţă venită dinspre limba populară, pe de altă parte, grija traducătorilor pentru o exprimare nuanţată: ***rărunchi*** (Pr 3,4, 15; 8,25); ***rărunchii*** (Pr 3,10; 9,10, 19); ***rărunchieţii*** (Pr 3,15); ***rărunchiaşi*** (Pr 7,4); ***rărunchiaşii*** (Pr 7,4); ***rărunchiuţii*** (Pr 3,4, 10; 4,9); ***rărunchiuţi*** (Pr 4,9; 8,16).

În versetul: *Şi pentru* ***spălăciunea*** *celor de a doao care ies din mijlocul sămînţelor lui şi pentru pruncii carii într-acel ceas s-au născut, că-i vor mânca într-ascuns, pentru lipsa tuturor lucrurilor, în conăcirea şi jefuirea cu carea va împresura nepriiatinul tău înlăuntrul porţilor tale.* (2Lg 28,57), cuvântul ***spălăciune*** este folosit cu sensul „placentă"[330].

Prin cuvântul ***suflu*** traducătorul a echivalat lat. *fūmus, -ī*, înţelegând din comparaţia cu oala fierbând că nu poate fi vorba despre fum, ci despre o răsuflare puternică: *Din nările lui iase* ***suflul*** *ca din oala aprinsă şi fierbând.* (Iov 41,11). Cuvântul este aici la prima atestare (cf. **Indice** Iov). Problema este însă în legătură cu originea cuvântului la traducătorul de la 1760. Dicţionarele propun relaţia etimologică cu fr. *souffle* (cf. Al Ciorănescu, DER; DEX) şi numai în subsidiar relaţia cu verbul *a sufla* (cf. MDA). Aici primează relaţia cu verbul *a sufla*. Cuvântul francez a contribuit ulterior la impunerea cuvântului românesc în limba literară.

Sintagma ***trupul trunchiu*** „trupul ciuntit, mutilat; (aici) lipsit de cap" din contextul: *Şi l-au lovit de doao ori în cerbicea lui şi i-au tăiat capul; şi i-au luat zăvasa din stâlpi şi i-au învăluit* ***trupul trunchiu***. (Idt 13,10) prezintă interes ca urmare a determinativului adjectival *trunchiu*, care se actualizează cu sensul învechit şi rar „lipsit de ceva", după lat. *truncus* – adj. – „ciuntit", „retezat" (cuvântul *trunchi*, cu acest sens, poate fi rezultatul unei contaminări între *trunc*ŭ*lus* şi *truncus*, deoarece din *truncus* ar fi trebuit să rezulte, firesc, *trunc*, nu *trunchi*).

Cuvântul ***usnă*** (<sl. *ustĭna* „buză") a cărui circulaţie se restrânsese chiar din secolul precedent se foloseşte aici atât cu sensul „buză"; „gură"; (Prin ext.) „glas", „viers": *Că atunci voiu răsplăti noroadelor* ***usnă*** *aleasă, ca să cheme toţi numele Domnului şi să-I slujască cu un umăr.* (Sof 3,9), cât şi cu sensul „marginea de sus (de obicei răsfrântă) a unei oale, a unui pahar, a unui obiect în formă de vas etc.; buză", „ghizd": *Şi au făcut un mare vărsat, de zeace coţi de la* ***uznă*** *până la* ***uznă****, rătund împregiur, înălţimea lui de cinci coţi, şi o funişoară de treizeaci de coţi îl încingea prinpregiur.* (3Împ 7,23)*/ Şi cioplitura de supt* ***uznă*** *îl încungiura cu zeace coţi, ocolind marea; doao rânduri de cioplituri scobite era vărsate.* (3Împ 7,24)[331]. Nu este exclus ca prezenţa acestui cuvânt şi în general a cuvintelor care erau arhaisme chiar pentru a doua jumătate a secolului al XVIII-lea să se explice prin caracterul conservator al limbajului religios, trăsătură pe care această variantă a limbii române literare a păstrat-o până astăzi[332].

În acelaşi sens poate fi explicată prezenţa cuvântului ***zgău*** (Înv.) „uter"; (Înv.; prin. ext.) „pântece" în traducerea de la 1760[333]: *Dumnezăul tătâne-tău va fi agiutoriul tău şi Atotputearnicul te va blagoslovi cu blagoslovenii cereşti de sus, cu blagosloveniile adâncului ce zace jos, cu blagosloveniile ugerilor şi a* ***zgăului****.* (Fc 49,25); *Şi o năcăjea pizmuitoarea ei şi foarte o amărea, atâta cât o probozea, că Domnul închisease* ***zgăul*** *ei.* (1Sm 1,6)[334].

---

[328] De remarcat în cele două versete variaţia de expresie: *grăsime – untură, rărunchi – rărunchieţi – rărunchiuţi*.

[329] Este un aspect care ar merita un subcapitol aparte în abordarea lexicului acestei traduceri. Cum spaţiul nu ne permite acest lucru, sugerăm celor interesaţi de acest aspect să urmărească în *Indice* creaţiile lexicale obţinute prin derivare şi va fi uşor de observat preferinţa traducătorilor acestui text pentru diminutive.

[330] În latină este *inluvie* (*illuviēs, -ēi* are şi sensul „murdărie"). În unele regiuni, *a se curăţa* înseamnă „a lepăda placenta". Legătura semantică dintre *a se curăţa* şi *a se spăla*, deci dintre *curăţare* (eventual, *curăţăciune*) şi *spălare* (eventual, *spălăciune*) nu mai necesită comentarii. Astfel poate fi explicat modul în care s-a ajuns la sensul care se atribuie aici cuvântului în discuţie. Se impune, de altfel, precizarea că mai toţi traducătorii au întâmpinat probleme în transpunerea acestui verset (cf. Anania 2001, p.234). Iată cum a fost tradus acelaşi verset în B1688: *Şi* ***feţişoara*** *ei, ceaea ce au ieşit pren coapsele ei şi fiiul ei pre carele va naşte, pentru căce va mînca de tot pre aceastea pentru lipsa a toată, pre ascunsu, întru nevoia şi întru primejdiia care te va chinui vrăjmaşul tău întru toate cetăţile tale* şi în B1795: *Şi* ***soartea*** *sa carea au ieşit printră coapsăle ei, şi pre fiiul său, pre care-l va naşte, că va mînca pre aceştia întru ascuns, pentru lipsa tuturor întru împulzala ta şi întru necazul tău, cu care te va necăji vrăjmaşul tău în cetăţile tale* (unde *soarte* înseamnă „casa sau cămaşa copilului, placenta").

[331] Cu acelaşi sens, cuvântul apare şi în alte locuri (vezi ocurenţele din 3Împ 7,26; 2Par 4,2, 5). Pentru variantele cuvântului, vezi supra, **2.1.2.19.**, sonorizarea consoanei [s] atunci când în contextul fonetic este urmată de [*n*] sau de [*m*].

[332] Vezi, în acest sens, Gheorghe Chivu, *Civilizaţie şi cultură. Consideraţii asupra limbajului bisericesc actual*, Editura Academiei Române, Bucureşti, 1997.

[333] Cf. N. Iacob, *Limbajul biblic*, II, p.231.

[334] Pentru alte ocurenţe ale cuvântului, vezi *Indice*.

2.3.1.2.1. Acțiuni referitoare la corpul omenesc; procese fiziologice

Cu sens diferit de sensul actual[335] este folosit verbul ***a apleca*** (<lat. *applĭcāre*) „a alăpta (un copil sau puiul unui mamifer în general)": *Și i-au zis Elcana, bărbatul său: „Fă ce ți să veade bun și rămâi până ce-l vei înțărca și poftesc să plinească Domnul cuvântul său". Și au rămas muierea și ș-**au aplecat** fiiul până l-au înțărcat de lapte.* (1Sm 1,23); *Și au făcut ei într-acesta chip și, luând doao vaci carele **apleca** viței, au prins la car, și viței lor i-au închis acasă.* (1Sm 6,10), iar prin extensiune sensul poate fi „a crește lipsit de grijă, rasfățat": *Calul neînvățat iase năsâlnic, și fiiul slobod va ieși obraznic.* (Ecz 30,8)*/ **Apleacă** fiiul, și te va spăimânta; joacă-te cu el, și te va întrista.* (Ecz 30,9).

Verbul ***a borî***[336] este întrebuințat în mod obișnuit cu sensul „a vărsa", „a vomita", cu referire la oameni, pe care îl are și astăzi: *Bogățiile care le-au îmbucat le **va borî** și din pântecele lui le va trage afară Dumnezeu.* (Iov 20,15). Este folosit însă și cu un sens metaforic, „a arunca afară", cu referire la pământ: *Și cu carii s-au pângărit pământul, a cărora tâlhăriile Eu le voi cerceta, ca **să borască** pre lăcuitorii săi.* (Pr 18,25); *Că toate blăstămurile aceastea le-au făcut lăcuitorii pământului carii au fost înaintea voastră și l-au spurcat.* (Pr 18,27)*/ Deci păziți ca **să nu borască** și pre voi așijderea, când veț face aseaminea, precum **au borât** neamul care au fost înaintea voastră.* (Pr 18,28); *Păziț legile Meale și judecățile și le faceț, ca **să nu** vă **borască** și pre voi pământul la care veț întra a-l lăcui.* (Pr 20,22).

Sensul etimologic al verbului ***a căzni*** „a chinui", „a tortura" (<sl. *kazniti*) se actualizează în contextul următor: *Iară ei au zis: „Pasă încolo!" Și iarăș: „ Întrat-ai – au zis – ca un nimearnic, au doară să ne judeci? Pre tine, dară, însuț mai vârtos decât pre aceșt **vom căzni**".* (Fc 19,9). În mod obișnuit se folosesc, cu acest sens, verbele *a chinui* și *a necăji* (vezi ocurențele din *Indice*).

Derivat de la adjectivul ***copos*** (vezi infra, **2.3.1.2.3.**) este verbul ***a coposi*** (Trans.) „a tunde chel": *Deci Hanon slugile lui David le-**au coposit** și le-au ras și le-au tăiat vejmintele, de la nășteri până la picioare și i-au slobozit.* (1Par 19,4); cuvântul nu este înregistrat în dicționarele limbii române (cf. **Indice** 1Par – **a COPOSI**).

Verbul ***a curăți***, în sintagma ***a(-ș) curăți pântecele*** (cf. lat. *purgaret ventrem*) exprimă eufemistic sensul „a defeca" în următorul enunț: *Și au venit la ocoalele oilor, care era în drum călătorilor. Și era acolo o peșteare în carea au întrat Saul **a-ș curăți pântecele**[337]; iară David și oamenii lui în partea cea mai dinlâuntru să pitula.* (1Sm 24,4).

Cuvântul ***curgere*** intră în sintagme prin care sunt numite procese fiziologice firești sau patologice: ***curgerii lunatecii*** „menstruație" *Iară de va naște fămeaie, necurată va fi doao săptămâni după leagea **curgerii lunatecii** și zile șasăzăci și șasă va rămânea în sângele curățiii sale.* (Pr 12,5); ***curgerea sângelui*** „menstruație, dar și sângerare patologica, de durata": *Muiarea care, întorcându-să luna, pătimește **curgerea sângelui**, șeapte zile să va usăbi.* (Pr 15,19); *Muiarea carea multe zile pătimește **curgerea sângelui**, nu în vreame lunatecă, sau cărie, după lunatecul sânge, curgerea nu înceată, până când îi supusă aceștii pătimiri necurată va fi, ca în vreame lunatecă*. (Pr 15,25); ***lunateca curgere**: Cine să va împreuna cu muierea în **lunateca curgere** și va dezvăli rușinea ei, și ea îț va deschide izvorul sângelui său, amândoi să vor ucide din mijlocul norodului său.* (Pr 20,18); ***curgerea săminții*** „eliminare patologică a lichidului seminal": *„Grăiaște fiilor Israil și le ziceți «Omul căruia să întâmplă **curgerea săminții** necurat va fi.* (Pr 15,2); *Și orice va fi supt acela a căruia să întâmplă **curgerea săminții**, spurcat va fi până sara.* (Pr 15,10).

Un calc total foarte interesant după lat. *excerebrō* „a lua creierii", „a tăia capul" (fig.) „a lua mințile" este ***a descreiera*** „a omorî": *Cel ce jârtveaște boul, ca cel ce omoară omul. Cel ce omoară dobitocul, ca cel ce **descrieră** cânele.* (Is 66,3). Cuvântul nu este înregistrat în dicționarele limbii române[338].

Verbul ***a dormi*** (<lat. *domīre*) se actualizează, firesc, cu sensul său de bază „a se afla în stare de somn": *Tot așternutul în care **au dormit** necurat va fi și oriunde va ședea.* (Pr 15,4); *Și în ce **va dormi** sau va ședea în zilele curățirii sale spurca-să-va.* (Pr 15,21), dar este curent întrebuințat și cu sensul eufemistic „a avea relații sexuale"[339]: *Aceasta e leagea celui ce pătimește curgere seaminții și carele să spurcă cu împreunarea,* (Pr 15,32)*/ Și carele în vremi lunatece să usăbește sau care pururea curge sânge, și a omului care **va dormi** cu dânsa".* (Pr 15,33); *Care **va dormi** cu maștehă-sa și va dezvăli ocara tătâne-său, cu moarte să moară amândoi; sângele lor fie preste ei!* (Pr 20,11).

A grozăvi (din *grozav*) se actualizează aici cu un sens mai puțin obișnuit, „a dezonora", „a necinsti", un calc semantic după sensul figurat al cuvântului lat. *foedō* „a desfigura, a mutila"; fig. „a pângări", „a dezonora": *Și au zis Ahitofel către Avisalom: „Întră la țiitoarele tătâni-tău, care le-au lăsat să păzască casa, ca, auzind tot Israilul că **ai grozăvit** pre tată-tău, să să întărească cu tine mâna lor".* (2Sm 16,21).

Verbul ***a îngreca***[340] „a lăsa o femeie însărcinată" (<lat. **ingrĕvĭco, āre*) este în mod inexplicabil folosit în contextul: *Aceastea zice Domnul: „Preste trei nelegiuiri ale fiiului Ammon și preste patru nu-l voiu întoarce, pentru că **au îngrecat** în Galaad, a-și lărgi hotarul său.* (Am 1,13), unde în lat este: *dissecuerint praegnantes Galaad* „au spintecat femeile gravide din Galaad").

---

[335] Astăzi se întrebuințează rar cu acest sens sau cu sensul mai general „a hrăni" în expresii populare precum: *l-am aplecat la sânul meu* sau *a aplecat șarpele la sân*.

[336] Pentru etimologia cuvântului, vezi Al. Ciorănescu, DER, unde se propune origine latină, și MDA, unde pe precizează că este de origine necunoscută.

[337] Reținem aici soluțiile diferite din câteva versiuni românești, explicabile prin izvoarele diferite urmate de traducători: în B1688: *și era acolo peșteră și Saul întră ca **să să gătească***; în B1795: *și era acolo o peșteră. Și Saul au întrat ca **să se gătească***, dar verbul subliniat este urmat de nota **a)**, sub care găsim, la subsolul paginii, precizările: *Sirul are: și Saul au întrat ca să doarmă. Latinul: ca să-și deșarte pântecele.* Într-o ediție realizată după traducerea lui Cornilescu – *Biblia sau Sfînta Scriptură a Vechiului și Noului Testament*, cu explicații (fără loc, fără an), cu precizarea, în *Prefață*, că este „textul Bibliei traduse de Dumitru Cornilescu" – este: *și acolo era o peșteră, în care a intrat **să doarmă***. În *Biblia sau Sfânta Scriptură*, tipărită sub îndrumarea și cu purtarea de grijă a prea fericitului părinte Iustin, Patriarhul BOR, Editura Institutului Biblic și de Misiune al BOR, București 1982 – cu precizarea în prefață că la baza ediției stă textul tradus în 1936 de Gala Galaction și Vasile Radu și episcopul Nicodim Munteanu – *acolo era o peșteră și Saul a intrat în ea **pentru nevoile sale***; la Anania 2001 – *iar acolo era o peșteră. Saul a intrat **să-și facă nevoia***.

[338] Este înregistrat, în schimb, cuvântul *descreierat*, rezultat tot prin calc dup fr. *écervelé*.

[339] Același sens se exprimă eufemistic și prin alte cuvinte: *a se amesteca, a cunoaște, a se împreuna* (vezi infra, **2.3.1.2.7.1.**).

[340] Deși popular în perioada veche, cuvântul nu era prea uzitat în traducerile religioase, dovadă că în secolul al XVII-lea, în cele trei traduceri în limba română ale *Vechiului Testament*, cuvântul se întâlnește mai des în Ms.4389 și foarte rar în Ms.45 și în B1688. V. Arvinte explică această restrângere a circulației cuvântului în textele bisericești prin „dorința pioasă de a evita pentru personajele sfinte ale *Bibliei* verbele sau expresiile populare

A se îngreța „a (se) îngrețoșa”, „a se scârbi” (*în- + greață*) era probabil arhaic și la momentul realizării acestei traduceri: *Și grăind împrotiva lui Dumnezeu și a lui Moisi, au zis: „Căci ne-ai scos din Eghipt să murim în pustietate? Lipsește pânea, nu sânt ape, sufletul nostru* ***s-au îngrețat*** *de această bucată ușoară foarte”.* (Nm 21,5).

Deși tendința generală în traducerile religioase a fost de evitare a exprimării fruste, nu întodeauna s-a și realizat. Dovadă sunt exemplele care urmează: *Și voiu pierde toată casa lui Ahav și voiu ucide din Ahav* ***pre cel ce să pișe***[341] ***la păreate*** *și pre cel închis și pre cel mai pre urmă în Israil.* (4Împ 9,8) – sintagma subliniată desemnând, popular, o „persoană de sex bărbătesc”; *Și le-au răspuns Ravsaches, zicând: „Au doară la domnul tău și la tine m-au trimis domnul mieu, să grăiesc cuvintele aceastea și nu mai vârtos la oamenii carii șed pre zid, să-și mânce gunoiul său și să-și bea* ***pișatul*** *său cu voi?”* (4Împ 18,27).

Verbul ***a se pristăvi*** (<sl. *prěstaviti sę*) „a muri” nu mai era curent în această perioadă. Nevoia de nuanțare a exprimării, în condițiile în care în versetul următor trebuia exprimată aceeași idee, l-a determinat pe traducător să folosească verbul *a se pristăvi*, arhaic la acel momen sau poate numai regional, alături de *a se săvârși*. Cu sau fără intenționalitate expresivă din partea traducătorului, rezultatul traducerii este foarte expresiv*: Și acesta, dară, curat* ***s-au prestăvit****, preste toate, în Domnul nădăjduind.* (2Mac 7,40)*/ Iară mai pre urmă, după fii, și maica* ***s-au săvârșit****.* (2Mac 7,41). Mai trebuie remarcată aici, în afară de nuanțarea exprimării prin folosirea celor două verbe sinonime, tendința, specifică vorbirii populare, de a îndulci expresia atunci când e vorba de o realitate atât de crudă, cum este moartea[342].

Verbul ***a răpăusa*** (<lat. *rĕpausāre*) se actualizează atât cu sensul etimologic „a se odihni”, „a-și găsi liniștea”: *În* ***răpausul*** *mortului fă* ***a răpăusa*** *pomenirea lui și-l mângâie întru ieșirea duhului său.* (Ecz 38,24) – cf. aici *răpaosul* „odihna”; *Puțin plânge preste mort, că* ***au răpăusat*** (Ecz 22,11), cât și cu sensul „a muri”, „a-și da sufletul”, așa cum rezultă din următoarele contexte: *De va rămânea, nume va lăsa mai mult decât o mie; și, de* ***va răpăusa****, îi va folosi.* (Ecz 39,15); *Iară văzând sutașul care sta în prejmă că, așa strâgând,* ***au răpăosat****, au zis: „Adevărat, omul acesta Fiiul lui Dumnezău era”.* (Mc 15,39), Și cu un sens și cu celălalt, ocurențele sunt puține, fiind preferate verbele sinonime *a se odihni* și *a muri*. Prezența verbului *a răpăusa* poate fi pusă pe seama tendinței firești de latinizare, manifestată însă fără excese de traducătorii *Vulgatei de la Blaj.*

Aducem în discuție cuvântul ***a se scopi*** „a se castra” (<sl. *skopiti*) pentru varianta fonetică mai puțin obișnuită în care apare, ***a se scuipi***: *Între mulți fameni, laudă pre cei ce* ***s-au scuipit*** *pentru împărăția ceriurilor.* (Mt rezum. cap.19). În textul propriu-zis, cuvântul este înlocuit cu sinonimul ***a se jugăni***: *Că sânt fameni carii din pântecele mumei așea s-au născut și sânt fameni carii* ***s-au jugănit*** *pre sineș pentru împărăția ceriurilor* (Mt 19,12). Forma ***s-au scuipit***[343] este de bună seamă rezultatul unei rostiri regionale, favorizată, credem, și de contaminarea celor două verbe (*a scopi – a scuipa/a scuipi*), ca urmare a unei trăsături de sens pe care o au în comun: „a da afara, a arunca”, de vreme ce în altă carte apare același fonetism în cuvântul ***scuipit*** „castrat”, „jugănit”: *Pofta* ***celui scuipit*** *va strâca feacioriia fecioarei* (Ecz 20,2); *Văzind cu ochii și gemând ca* ***cel scuipit*** *ce îmbrățișe fecioara și suspină.* (Ecz 30,21). Pe de altă parte, verbul ***a scuipi*** „a elimina salivă” (<lat. **scupire*[344]) este prezent în text în forma ***a scupi***: *De vei sufla în scânteaie, ca focul va arde, și, de* ***vei scupi*** *preste ea, să va stânge; amândoao din gură ies.* (Ecz 28,14), ceea ce ne conduce la ideea că omonimia celor două cuvinte a determinat într-adevăr o minimă distincție, așa cum rezultă din formele: *scuipi/scuipit* („scopi”/ „scopit”) și *scupi/scupit* („scuipa”/”scuipat”).

2.3.1.2.3. Trăsături fizice

Specific ariei dialectale din care povin traducătorii textului este adjectivul ***copos*** (Trans.; mgm.) „chel”, „spân” (<mg. *kopasz*), întrebuințat cu valoare substantivală: *Și s-au suit de-acolo în Vethil. și suindu-să pre cale, prunci mici au ieșit din cetate și-l batjocoriia, zicând: „Suie-te,* ***coposule****! Suie-te,* ***coposule****!”* (4Împ 2,23). Cuvântul este la prima atestare în acest text (cf. **Indice** 4Împ).

Sintagma ***împodobit(ă) la vedere*** are sensul „plăcut la chip”, „frumos”, „atrăgător”: *Ci Liia era cu ochii urduroși, Rahil înfrămsățată la față și* ***împodobită la vedeare****.* (Fc 29,17); *Nici altăceva știia, fără pânea cu carea să hrănea. Și era Iosif frumos la față și* ***împodobit la vedeare****.* (Fc 39,6); *Fiiul crescând Iosif, fiiul crescând și* ***împodobit la vedeare****, featele au trepedat peste zid.* (Fc 49,22).

Pentru a exprima caracteristica „cu pete”, „pătat”, „maculat”, exprimată în *Vulgata* prin *maculōsus*, traducătorii au folosit cuvântul ***machiat***[345], în varianta ***măchiat***: *Încungiură toate turmele tale și desparte toate oile cele bălțate și tărceate cu lâna, și orice va fi negru și* ***măchiat*** *și tărcat în oi și în capre va fi simbriia mea.* (Fc 30,32); *Și va răspunde mie mâne dreptatea mea, când va veni vreamea togmirii înainte ta. Și toate care nu vor fi tărcete și* ***măchiiate*** *și neagre, precum în oi așa și în capre, de furtușag mă vor pârî”.*(Fc 30,33); *Și au despărțit în zioa aceaea caprele și oile și țapii și berbecii cei tărceați și* ***măchiiați****. Și toată turma de un păr, adecă cu lână albă și neagră, o au dat în mâna feciorilor săi.* (Fc 30,35). Antonimul obținut prin prefixare –

---

echivalente [cu verbul *a zămisli* – n.n. N.I.], considerate a fi prea dure: *a fi tăroasă* (expresie întrebuințată în PO), *a îngreca, a rămâne* (sau *a fi*) *însărcinată* etc.” (S.T.L.FAC., p.88). Ar putea fi aceasta o explicație, de vreme ce și în textul pe care îl analizăm aici verbul *a îngreca* și adjectivul *îngrecat*, provenit din participiu, sunt apariții rarisime (vezi și infra, **2.3.1.2.4.**).

[341] Cuvintele lat. *mingō, -ere* și *ūrīna, -ae*, despre a căror echivalare este vorba în cele două versete citate, sunt înregistrate în dicționarul lui Grigore Maior (*ILV/Lexicon*, I, II) și explicate tot direct, neeufemistic.

[342] Cu măiestrie neîntrecută, urmând același model popular, va face acest lucru M. Sadoveanu.

[343] De la forma cu anticiparea rostirii palatale, *a scoipi*, a rezultat *a scuipi*, pentru ca apoi să fie nevoie de găsirea unei formule pentru evitarea omonimiei care putea ajunge în unele contexte intolerabilă.

[344] Vezi și discuția pe care o face Al. Ciorănescu (DER) în legătură cu etimologia acestui cuvânt.

[345] Cuvântul trebuie pus în legătură cu substantivul ***mache/machie*** „pată”, care reprezintă încercarea traducătorilor de a adapta într-un fel cuvântul lat. *macula* „pată”, „murdărie”: *Iară, de vei vrea a mânca și mâncarea cărnurilor te va îndulci, ucide și mâncă lângă blagoslovenia Domnului, Dumnezeului tău, carea ț-au dat în cetățile tale, acar necurat de va fi, adecă întinat și slab, acar curat, adecă întreg și fără* ***mache****, care-i slobod a să aduce, ca căprioara și cerbul, vei mânca* (2Lg 12,15); *Iară de va avea* ***mache*** *sau va fi șchiop sau orb au în oarecare parte grozav sau slab, nu să va jârtvi Domnului, Dumnezeului tău* (2Lg 15,21). Cuvântul ***mache*** nu este înregistrat în DLR, în schimb, cu prima atestare la Dosoftei, se înregistrază *maculă*. Pentru alte ocurențe ale cuvântului ***mache***, vezi *Indice*.

nemachiat/nemăchiat „curat”, „fără meteahnă” – este de asemenea prezent în text pentru a echivala cuvântul lat. *immaculatus*: ***Nemachiate*** *le veți aduce toate cu gustările sale.* (Nm 28,31); *Și veț aduce jârtvă spre miros bine priimit Domnului un viță̆l din ciurdă, berbeace unul și miei de câte un an,* ***nemachiați****, șeapte* (Nm 29,2); *A cince zi veț aduce viței noao, berbeci doi, miei de câte un an,* ***nemăchiați****, patrusprăzeace* (Nm 29,26); *A șasa zi veț aduce viței opt, berbeci doi, miei de un an,* ***nemăchiați****, patrusprăzeace* (Nm 29,29); *A șeaptea zi veț aduce viței șeapte și berbeci doi, miei de câte un an,* ***nemăchiați****, patrusprăzeace* (Nm 29,32); *Aducând arderea spre miros bine priimit Domnului: un viței, un berbece , miei de câte un an,* ***nemăchiiați****, șapte* (Nm 29,36). Cu aceste sensuri cele două cuvinte nu sunt înregistrate în dicționarele limbii române.

Macru (<lat. *macer*) cu sensurile „slab”, „scheletic”, „sfrijit”, cu referire la oameni și la vite, echivalează lat *macilentus* din *Vulgata* și are până astăzi o circulație restrânsă la aria lingvistică din Transilvania: *Pentru aceaea, aceastea zice Domnul Dumnezeu către voi: ‘Iată, Eu însumi judec între dobitocul cel gras și* ***macru*** (Iz 34,20). În legătură cu *macru* este adjectivul ***măcrit***, întrebuințat cu aceleași sensuri pentru a echivala același cuvânt din *Vulgata.* Forma acestuia presupune însă existența unui verb **a măcri*, dar nu este exclus să se fi format prin analogie cu alte participii adjectivale în *-it*[346]: *Și alte șapte ieșiia din râu, urâte și* ***măcrite*** *foarte, și să păștea în țărmurile râului, în locuri verzi.* (Fc 41,3); *Și șepte vaci supțiri și* ***măcrite****, care s-au suit după aceale, și șepte spice supțiri și pălite de vânt, șepte ani sânt de foamete viitoare.* (Fc 41,27).

O creație personală a traducătorilor acestui text este adjectivul ***nevederos*** (aici) „întunecat la culoare”. Echivalează lat. *subobscūrus* „cam întunecat (la culoare)” în contexte în care este vorba despre înfățișarea petelor de lepră: *Iară de va fi părul de fața dintâi și locul ranei* ***nevederos*** *și nu-i mai smerit decât trupul de aproape, închide-l-va șeapte zile.* (Pr 13,21); *De nu să va fi schimbat fața perilor, nice rana mai smerită decât cealalalt trup și fața leprei va fi* ***nevederoasă****, îl va închide șepte zile.* (Pr 13,26); *Bărbatul sau muiarea, într-a căruia piiale albeață să va arăta,* (Pr 13,38)*/ Vedea-i-va preotul; de va găsi* ***nevederoasă*** *albeața luminând în piiale, să știe că nu-i leapră, ci întinăciune leații albe și omul, curat.* (Pr 13,39).

Cuvântul ***păr*** intră în alcătuirea sintagmei ***de un păr*** „cu părul de o singură culoare” și echivalează lat. *ūnicolor, -ōris*: *Și au despărțit în zioa aceaea caprele și oile și țapii și berbecii cei tărceați și măchiiați. Și toată turma* ***de un păr****, adecă cu lână albă și neagră, o au dat în mâna feciorilor săi.* (Fc 30,35).

După lat. *rēcalvaster, -trī* „cam chel (deasupra frunții)” traducătorul a creat ***răspleșug***: *Bărbatul dintr-a căruia cap cad peri* ***pleșug*** *iaste și curat.* (Pr 13,40)*/ Și de vor cădea de la frunte pării* ***răspleșug*** *și curat iaste.* (Pr 13,41). În acest fel reușește să păstreze în traducere distincția care se face în textul original între *calvus* „fără păr”, „chel” – *pleșug* și *recalvaster* „cam chel (deasupra frunții)” – *răspleșug*, distincție care se face în versetele următoare și prin substantivele *calvitio*, în traducere, *pleșe*, *pleșuire*, și *recalvatione*, în traducere, *răspleașă*: *Iară, de să va naște față albă sau roșie în* ***pleșe*** *sau* ***răspleașă****,* (Pr 13,42)*/ Și va vedea aceasta preotul, osândi-l-va fără îndoială de bube care au răsărit în* ***pleșuire****.* (Pr 13,43). Cuvintele *răspleșug, răspleșă* și *pleșuire* nu sunt înregistrate în dicționarele limbii române.

Cuvântul ***tocmit***, cu var. (Înv.) ***togmit*** are, pe lângă sensul „chibzuit”: *Pune vorbă* ***togmită*** *în gura mea înnaintea leului și mută inima lui spre urârea vrăjmașului nostru, ca și el să piară și cei ce-l ascultă pre el.* (Est 14,13), și un sens regional, mai puțin obișnuit, „gătit”, „îmbrăcat frumos, dichisit”: *Și întrând la împăratul, orice poftea spre podoabă de lipsă lua și precum lor le plăcuse,* ***togmite*** *din trepăzarea fămeilor la cămara împăratului trecea.* (Est 2,13).

2.3.1.2.4. Stări fiziologice

Cuvântul ***bubă***[347] (etimologia cuvântului este discutabilă: lat. **buba* – după Al. Ciorănescu, DER[348], ucr. *buba* – după MDA) este folosit cu sensul „lepră”[349] și cu sensul „ulcerație pe piele”, așa cum rezultă din următorul context: *Carele văzând locul* ***bubei*** *mai smerit decât cealalalt trup și perii schimbați în albeață, spurca-l-va, că rana* ***bubei*** *s-au născut în* ***bubă*** (Pr 13,20), unde prin *bubă* se echivalează atât *lepra, -ae*, cât și *ulcus, -eris* din *Vulgata.* Cuvântul apare și în sintagma ***bubă rămâitoare*** „lepră statornică”, „lepră persistentă, greu tratabilă”: *Și zioa a șeaptea iarăș uitându-să, de o va găsi a fi crescută,* ***bubă rămâitoare*** *iaste; spurcat va judeca vejmântul și tot ce să va găsi* (Pr 13,51), care echivalează sintagma *lepra perseverans* din textul latinesc.

Bubos (din *bubă +-os*) , cu valoare adjectivală și substantivală, este folosit cu sensul „lepros” acolo unde în *Vulgata* este *leprōsus*: *În toată vreamea în carea* ***bubosul*** *iaste necurat sângur va lăcui, afară de tabără.* (Pr 13,46); *„Aceasta-i leagea* ***bubosului****, când s-au curățit: Să va aduce la preot.* (Pr 14,2); *Aceasta iaste jirtfa* ***bubosului*** *care nu poate avea toate spre curățiia sa.* (Pr 14,32); *Iară el va porunci să scoață toate din casă, până a întra într-însa și a vedea de-i* ***buboasă****, ca să nu fie toate necurate care sânt în casă. și după aceaea va întra să socotească buba casii.* (Pr 14,36); *Pre* ***bubosul*** *cel vindecat Isus îl trimite la preoți.* (Mt rezum. cap.8); *Și iată,* ***un bubos*** *venind să închina Lui, zicând: „Doamne, de vreai, mă poți curăți”.* (Mt 8,2)

Cuvântul ***bubuliță*** „băsicuță pe piele”, „pustulă” (din *bubă + -uliță*) echivalează lat. *pustula, -ae* din *Vulgata*: *Omul într-a căruia piiale și trup să va naște față de multe seamne sau* ***bubuliță*** *sau ca când ar lumina ceva, adecă rană de leprel, aduce-să-va la Aaron preotul sau la unul acar care dintre fiii lui* (Pr 13,2). Cuvântul este la prima atestare în acest text (cf. **Indice** Pr).

Cu circulație în aria Tansilvaniei și a Banatului, varianta ***coleră*** a cuvântului ***holeră*** se întâlnește și în textul analizat: *Că în multe mâncări va fi bolnăvirea, și răvnirea să va apropia până la* ***coleră***. (Ecz 37,33).

Participiul cu valoare adjectivală, în forma de feminin, ***îngrecată***, al verbului ***a îngreca*** (vezi supra, **2.3.1.2.1.**), are sensul „gravidă”, „însărcinată”: *De să vor prigoni oameni și va lovi cineva muiarea* ***îngrecată*** *și va leapeda fără de vreame, iară ea va trăi, va fi supus păgubirei cât va cere bărbatul muiarii și vor giudeca giudecătorii.* (Iș 21,22). Poate din considerentele invocate de V. Arvinte (vezi supra, discuția în legătură cu verbul ***a îngreca***), traducătorii au optat cel mai des pentru sinonimul ***povarnică***, actualizat atât cu

---

[346] Așa cum nu toate numeralele multiplicative au la bază un verb, ci se pot forma prin analogie cu cele care provin din participiul unui verb, tot astfel și unele adjective în *-it* se pot forma prin analogie cu cele provenite din verbe la participiu.

[347] Vezi ocurențele din *Indicele* care secondează *Cartea preoției*

[348] Vezi aici și alte opinii exprimate în legătură cu originea cuvântului

[349] Pentru ocurențele cuvintelor *lepră*, *lepros*, vezi *Indice*.

valoare adjectivală: *Iară noru-sa, muierea lui Finees, era* ***povarnică*** *şi aproape de naştere.* (1Sm 4,19), cât şi cu valoare de substantiv: *Căruie Hazail i-au zis: „Pentru ce domnul mieu plânge?" Iară el au zis: „Că ştiu celea ce vei face fiilor lui Israil, realele. Cetăţile lor ceale zidite cu foc le veai aprinde şi tinerii lor îi vei ucide cu sabia şi pre cei mici ai lor îi vei lovi de păreţi, şi pre* ***ceale povoarnice*** *le vei împărţi".* (4Împ 8,12); *Atunci au lovit pre Manahim Thapsanul şi pre toţi carii era în ea şi hotarăle ei din Thersa, că nu vruse a-i deşchide. Şi au ucis pre toate* ***povaarnicele*** *ei şi le-au spintecat.* (4 Împ 15,16). Cele două cuvinte echivalează lat. *praegnans, -ntis*, din *Vulgata*. Adjectivul latinesc este înregistrat în dicţionarul lui Grigore Maior (*ILV/Lexicon*, II), unde îl găsim explicat prin „groasă", „tăroasă", fără ca aceste cuvinte să se regăsească în traducerea de la 1760 a *Bibliei*.

Cu sensul general „boală", „suferinţă", „durere", cuvântul ***lângoare*** (<lat. *languōrem*) se întâlneşte în următorul context: *Şi au fost după aceastea, s-au bolnăvit fiiul muierii mumei familiei şi era* ***lângoarea*** *tare foarte, aşa cât nu rămânea într-însul răsuflare.* (3Împ 17,17).

Pentru a echivala ceea ce în *Vulgata* este numit *menstruātus*, *menstruālis* „care are menstruaţie" (în legătură cu lat. *menstruus* „de fiecare lună") se foloseşte, cu valoare substantivală[350] şi cu sens eufemistic, cuvântul ***lunatecă***: „femeia care suferă boala de fiecare lună": *Tu ştii lipsa mea, că urgisesc sămnul trufiii şi al slavei meale, care iaste pre capul mieu în zilele arătării meale, şi-l urgisesc ca petecul* ***ceii lunatece*** *şi nu-l port în zilele tăcerii meale* (Est 14,16); *Şi vei spurca tăblile celor cioplite din argintul tău şi văjmântul cel ţăsut din aurul tău şi le vei răsipi ca necurăţiia* ***ceii lunatece***. (Is 30,22);

Realitatea numită în *Vulgata* prin sintagma *alvi languore* este sugestiv echivalată de traducători prin ***boala urdinării*** „dizenterie": *Şi preste toate acestea l-au lovit Domnul cu nevindecată* ***boala urdinării.*** (2Par 21,18).

2.3.1.2.5. Categorii de vârstă

De la verbul *a apleca* (vezi supra, **2.3.1.2.1.**) se formează ***aplecător*** (*apleca + -tor/-toriu*) „sugar", „sugaci", „care suge", „neînţărcat": *Şi au luat Samuil un miel* ***aplecătoriu*** *şi l-au adus jârtvă întreagă Domnului; şi au strâgat Samuil câtră Domnul pentru Israil şi l-au ascultat Domnul.* (1Sm 7,9).

Specifică ariei dialectale din care provin traducătorii acestui text este prezenţa cuvântului ***cocoană***[351] „copilă", „fecioară": *Nici au întârziiat tânărul a plini îndată ce să cerea, că iubiia* ***cocoana*** *foarte şi el era cinstit în toată casa tătânea-său.* (Fc 34,19).

Fecioraş (din *fecior + -aş*) echivalează sintagma lat. *puer masculus* **:** *Blăstămat e omul cel ce au vestit tătâne-mieu, zicând: „Născutu-s-au ţie* ***fecioraşu****!" Şi ca cu o bucurie l-au veselit.* (Ir 20,15). Cu acest sens, cuvântul este la prima atestare în acest text (cf. **Indice** Ir).

Sintagma lat. *maior natu* „mai (cel mai) vârstnic" este echivalată prin ***cel mai mare născut*****:** *Şi s-au întors norodul la tabără şi au zis* ***cei mai mari născuţi*** *din Israil* (1Sm 4,3); *Şi, adunându-se toţi* ***cei mai mari născuţ*** *a lui Israil, au venit la Samuil în Ramatha.* (1Sm 8,4); *Răspuns-au tot norodul care era în poartă şi* ***cei mai mari născuţ*** (Rt 4,11); *Carea am vrut să auză şi să zică înaintea tuturor carii şed şi* ***celor mai mari născuţi*** *din norodul mieu.* (Rt 4,4); *Iară el,* ***celor mai mari născuţi*** *şi tot norodului: „Martori voi – au zis – sânteţi astăzi, că am moştenit toate care au fost a lui Elimeleh şi a lui Helion şi a lui Mahalon, dându-mi-le Noemi.* (Rt 4,9)

Pentru a denumi „copilul de sex bărbătesc sau de sex femeiesc" se folosesc frecvent cuvintele: ***prunc***[352]***, pruncă, pruncşor***, în diferite forme flexionare: ***prunc***[353] (3Împ 3,7; 11,17; 17,21), ***pruncul*** (3Împ 3,19, 25, 26, 27; 14,12, 17; 17,23); (Rt 4,16), ***pruncului*** (3Împ 14,3; 17,12, 21, 22), ***prunci*** (Rt 1,5); ***pruncă*** (3Împ 1,3), ***prunca*** (fc 34,12), (Iş 2,8); (3Împ 1,4); ***pruncşorul*** (Iş 2,3); (Nm 11,12); (Tov 1,8), ***pruncşorii*** (Fc 25,26); (Iş 2,6). Cuvântul în forma diminutivală este la prima atestare în acest text (cf. **Indice** Fc).

În contextele: *Dinnafară îi va stărpi sabia şi dinlăuntru frica: tinărul împreună cu fecioara, pre* ***cel sugătoriu*** *cu omul bătrân* (2Lg 32,25); *Acum, dară, mergi şi bate pre Amalic şi zdrumică toate ale lui, nu-i părtini şi nu pofti din averile lui ceva, ci ucide de la bărbat până la muiare şi mititelul şi* ***sugătoriul****, boul şi oaia, cămila şi asinul.* (1Sm 15,3); *Iară pre Novi, cetatea preoţilor, o au lovit în ascuţitul sabiii, bărbaţii şi muierile şi cei mici şi* ***cei sugători*** *şi boul şi asinul şi oaia, în ascuţitul sabiei.* (1Sm 22,19), ***sugător*** desemnează „pruncul neînţărcat", „sugarul" (din *suge + -ător/-ătoriu*).

Cuvântul ***vârstă*** intră în alcătuirea unor sintagme, traduse sau calchiate din textul latin, prin care sunt numite diferite etape ale vieţii, perioada maturităţii şi a senectuţii în special: ***de vârstă întreagă*** (cf. lat. *aetatis integrae*) „matură" – *„Aceasta iaste leage jârtfeai, carea au rânduit Domnul. Porunceşte fiilor Israil să aducă la tine o vacă roşie* ***de vârstă întreagă****, în carea nici o machie să nu fie, nici să fie purtat giugul.* (Nm 19,2); ***de vârstă mai păşită sunt*** (cf. lat. *progressioris aetatis sum*) – *Chemat-au Iosue tot Israilul şi cei mai mari născuţi şi căpeteniile şi povăţuitorii şi învăţătorii şi au zis cătră dânşii: „Eu am îmbătrânit şi* ***de vârstă mai păşită*** *sânt.* (Jos 23,2); ***de adâncă vârstă –*** *Iosue bătrân şi* ***de adâncă vărstă*** *era; şi au zis Domnul cătră dânsul: „Îmbătrânit-ai şi eşti vechiu de zile; pământul cel desfătat s-au lăsat, carea încă cu soartea nu s-au împărţit.* (Jos 13,1). Structura este calchiată după lat. *provectae(que) aetatis – aetate provectus* („înaintat în vârstă") – şi augmentează sensul exprimat prin adjectivul *bătrân*, urmând cu fidelitate originalul: *Iosue senex provectaeque aetatis erat*). În acelaşi verset, vârsta înaintată a lui Iosue este subliniată şi de Domnul tot în mod augmentativ, astfel că, după lat. *senuisti et longe vus es*, a rezultat în traducere *ai îmbătrânit şi eşti* ***vechiu de zile*** (sintagma din urmă reprezentând echivalarea adjectivului lat. *longaevus* „înaintat în vârstă", „bătrân", „vechi"; cf. şi Jos 23,1). ***Multe zile de vârstă*** „de vârstă înaintată" (cf. lat. *aetatis plurimos dies*) este o altă sintagmă prin care se exprimă tot în mod augmentativ vârsta împăratului David: *Şi împăratul David îmbătrânise şi avea* ***multe zile de vârstă***[354] *şi, când să acoperea cu haină, nu să încălzea.* (3Împ 1,1); ***de mare vârstă –*** "bătrân" (sintagma

---

[350] Cuvântul se foloseşte şi cu valoare adjectivală în sintagme precum: ***în vreamea lunatecului sânge*** „în timpul menstruaţiei" (Pr 15,24); ***în vreame lunatecă*** „în timpul menstruaţiei" (Pr 15,25); ***lunatecul sânge*** (Pr 15,25); ***în vreami lunatece*** (Pr 15,33); ***lunateca curgere*** (Pr 20,18); vezi supra, **2.3.1.2.2. – *curgere.***

[351] Legătura etimologică se face de regulă cu ngr. *kokkóna*. Pentru alte opinii, vezi Al Ciorănescu, DER.

[352] Relaţia etimologică se face cu lat. * *puerunculus*. Pentru alte opinii, vezi *ibidem*.

[353] Acestea sunt, desigur, numai câteva ocurenţe ale cuvintelor din această serie. Pentru alte ocurenţe, vezi *Indice*.

[354] Cf. Anania 2001, p.376, unde se precizează că David avea 62 de ani, fiind mai degrabă îmbătrânit decât bătrân.

rezultă în urma echivalării adjectivului lat. *grandaevus* „încărcat de ani", „bătrân"): *Și, numind el sicriiul lui Dumnezeu, au căzut din scaun îndărăpt lângă ușe și, rumpându-să cerbicile, au murit, că era bătrân și om* ***de mare vârstă****. și el au judecat pre Israil ani patruzeaci.* (1Sm 4,18); *Iară David era fiiul omului efratheului, de carele mai sus s-au zis, și din Vithleemul Iudei al căruia nume era Isai, care avea opt fii și era om în zilele lui Saul bătrân și* ***de mare vârstă*** *între bărbați* (1Sm 17,12); ***de vârstă vechiu*** „înaintat în vârstă" (cf. lat. *aetate provectus*): *Deci Eliazar, unul din scriitorii cei dintâiu, bărbat* ***de vârstă vechiu*** *și cu fața împodobit, deșchizându-i-să gura să siliia a mânca carne de porc.* (2Mac 6,18).

Cuvântul ***vârstnic***, în forma ***vârsnic***, se folosește pentru a echivala cuvinte diferite din *Vulgata.* În contextul: *Și au zis Samuil: „Ce mă întrebi pre mine deacă Domul S-au depărtat de la tine și au trecut la* ***vârsnicul*** *tău?*(1Sm 28,16), *vârsnicul* se folosește pentru lat. *aemulus* „care caută să egaleze", „emul", „rival", în timp ce în următorul context: *Și au zis căpeteniia famenilor către Daniil: „Eu mă tem de domnul mieu, împăratul, care v-au rânduit bucate și beutură, carele, de va vedea fețele voastre mai veștede decât a celoraalți tineri,* ***vârsnicii*** *voștri, veți osândi capul mieu împăratului".* (1Dn 1,10), ***vârsnicii*** se folosește pentru lat. *coaevus* „contemporan". Rezultă că sensurile celor celor două forme ale cuvântului sunt discret diferite și în traducere: de vreme ce în primul exemplu cuvântul presupune în sememul său trăsătura de sens „caracterizat prin rivalitate", înseamnă că se actualizează cu sensul „adversar"[355], în timp ce în al doilea exemplu, sensul cuvântului este „care e de aceeași vârstă cu cineva".

Cu sensul „fecioară" se întâlnește frecvent cuvântul ***vergură*** (<lat. **virgula*,diminutiv al lui *virgo*): *Iată, stau lângă fântâna apei și* ***vergura*** *carea va ieși să scoață apă va auzi de la mine: «Dă-mi puțintică apă să beau din vadra ta!»* (Fc 24,43); *Carea vâzindu-o Sihem, feciorul lui Hemor heveul, căpetenia ținutului aceluia, o au iubit și o au răpit și au dormit cu ea, cu putearea supuind* ***vergura***. (Fc 34,2); *Judecându-l, încă și o sută de sicli de argint care-i va da tatălui feateai, că au hulit nume rău foarte preste* ***vergura*** *lui Israil; și o va avea muiare și nu o va putea slobozi în toate zilele vieții sale.* (2Lg 22,19). Cuvântul se întrebuințează însă și cu valoare adjectivală pentru a exprima sensul „virgină", situație în care trăsătura de sens privind vârsta trece în subsidiar și primează semul „care nu a avut niciodată relații sexuale": *Și va cerca prilejuri cu care să o sloboadă, aruncând nume rău și zâcând: «Muiarea aceasta o am luat și, întrând la ea, nu o am aflat* ***vergură****»,* (2Lg 22,14); *De va logodi bărbat fată* ***vergură*** *și o va găsi cineva în cetate și să va culca cu ea* (2Lg 22,23).

2.3.1.2.6. Trăsături morale și psihice (și subiecții lor)

După lat. *nūgae, -ārum* „fleacuri, nimicuri, baliverne", dar și (fig.) „oameni de nimic", nulități"cuvântul ***bârfeală*** (din *bârfi + -eală*) este folosit cu un sens concret, „oameni de nimic", „nulități", așa cum se poate vedea în contextul: ***Bârfealele****, cei ce să depărtase de la leage îi voiu aduna, că din tine era, ca să nu mai aibi pentru ei ocară.* (Sof 3,18).

Pentru a echivala două cuvinte sinonime din *Vulgata*, lat. *industrius* „harnic", „sârguincios" și lat. *diligens, -ntis* „care se ocupă din toată inima de ceva", „zelos", „atent", „grijuliu", traducătorii au folosit cuvântul ***cămetin/cămeatin***, pe care dicționarele limbii române nu îl înregistrează și căruia i-am atribuit, prin raportare la cuvintele din textul-sursă și, evident, în funcție de context, următoarele sensuri „harnic", „destoinic": *Pământul Eghiptului înaintea ta iaste. În locul cel mai bun îi fă a lăcui și le dă pământul Ghessen. Iară de-i știi a fi întră dânșii bărbați* ***cămeateni****, rănduiaște-i ispravnici dobitoacelor meale.* (Fc 47,6) și „cinstit", „virtuos": *Muiarea* ***cămetină*** *cununâ iaste bărbatului său și putrăjune în oasele lui ceaea carea face lucruri vrednice de rușine.* (Pl 12,4). În exemplul din urmă, contextul impune o nuanțare a sensurilor pe care le exprimă lat. *diligens, -ntis*, pentru că opoziția exprimată în acest verset este între *muiarea cămetină* și *ceaea care face lucruri vrednice de rușine.* Alte ocurențe ale acestui cuvânt nu am înregistrat în textul analizat.

Cuvântul ***citov*** (<bg. *čitav*) „sănătos (la minte)", „nevătămat"; „neprihănit": *Iară a treia noapte blagoslovenie vei dobândi, ca să se nască din voi fii* ***citovi***. (Tov 6,21); *Tovie, în cămara mirească întrând, o parte de hicat frige. Și dimonul de Rafail legându-să, Tovie și Sara, rugându-se, noaptea o petrec* ***citovi*** (Tov rezum. cap.8) este la prima atestare în acest text (cf. **Indice** Tov).

Întort, întoartă (<lat. *intortum*) se folosește cu sensul „îndărătnic", „încăpățânat": *Păcătuit-au Lui și nu fiii Lui în grozăviri, rudă* ***întoartă*** *și răzvrătită.* (2Lg 32,5); *Și au zis: «Ascunde-voiu fața Mea de câtră dânșii și voi socoti ceale mai de pre urmă ale lor, că neam* ***întoartă***[356] *iaste și necredincioși fii.* (2Lg 32,20).

Pentru echivala superlativul absolut al adjectivului *liberālis* „generos", „darnic" „plin de bunăvoință", din *Vulgata*, traducătorul a recurs la superlativul absolut al adjectivului ***libovnic*** (sl. *ljubovnikŭ*) „binevoitor": *Pentru care lucru și tirii, greu părându-le, spre îngroparea lor* ***foarte libovnici*** *s-au arătat.* (2Mac 4,49), pornind de la sensul „bunăvoință față de cineva", pe care îl are cuvântul ***libov.***

În contextul: *Omul gingaș în tine și* ***măscăricios*** *foarte va pizmui fratelui său și muiarii carea să culcă în sânul său* (2Lg 28,54), ***măscăricios*** (din *măscărici + os*) „necuviincios" echivalează lat. *luxuriōsus* și este la prima atestare în acest text (cf. **Indice** 2Lg).

După sensul figurat al cuvântului lat. *līvidus* „invidios", cuvântul românesc ***rânzos***(din *rânză + -os*), prin care a fost echivalat în traducere, a dobândit acest sens în următorul context: *Cu omul necuvios grăiaște de sfințenie și cu cel nedrept cu dreptate, și cu muierea cu ceaea ce-i răvnește, cu cel fricos de războiu, cu neguțătoriul de treacere, cu cel ce cumpără de vindere, cu omul* ***rânzos*** *de mulțămiri*(Ecz 37,12). Cuvântul este la prima atestare în traducerea de la 1760 (cf. **Indice** Ecz).

În contextul *Plecându-să fiii lui Samoil spre* ***scumpie****, îș ceare norodul împărat după obiceaiul limbilor* (1Sm rezum. cap.8), cuvântul ***scumpie*** (din *scump + -ie*) se actualizează cu vechiul sens „arghirofilie", „lăcomie de bani". În același loc, rezumatul din B1795 are sintagma „iubire de argint", poate și pentru că vechiul sens al cuvântului *scumpie* nu mai era în uz la 1795.

---

[355] În unele versiuni românești (B1688, B1795, Anania 2001), în acest loc, găsim cuvântul *aproapele*, semn că nu s-a ținut cont de semul „care se caracterizează prin rivalitate". În altele, la Cornilescu și Galaction, în loc de *aproapele* apare cuvântul *vrăjmașul*, cu precizarea că aici Domnul nu mai trece numai de partea vrăjmașului, ci devine el însuși vrăjmaș (*Domnul S-a depărtat de tine și S-a făcut vrăjmașul tău*).

[356] Nu știm ce a determinat forma de feminin a adjectivului. Cum contextul nu ne oferă nici un indiciu, rămâne, deși puțin plauzibilă, legătura pe care a făcut-o traducătorul cu genul adjectivului din sintagma pe care a tradus-o: *generatio enim perversa est*.

Cuvântul ***şalnic*** „înşelător", „şiret" echivalează lat. *fraudulenter* „fraudulos", „înşelător" şi lat. *fraudulentus* şi se actualizează cu valoare de adverb: *Că cel bolund nebunii va grăi şi inima lui va face nedreptate ca să isprăvească făţărnicia şi să grăiască către Domnul* ***şalnic****, şi deşert să facă sufletul celui flămând şi beutura celui sătos să o iaie.* (Is 32,6) şi cu valoare substantivală: *Vasele* ***celui şalnic*** *reale sânt, că el ş-au togmit gândurile a pierde pre cei blânzi prin cuvânt de minciună, când grăia cel sărac judecată.* (Is 32,7). Cuvântul nu este înregistrat în MDA.

O întreagă familie lexicală se dezvoltă în text pentru a exprima o trăsătură de caracter – ***telpiz/tălpiz*** (<tc. *telbis*) „răutăcois", „viclean": *Cuvântul viclean va schimba inima, din carea patru părţi răsar: binele şi răul, viaţa şi moartea, şi stăpânitoarea lor iaste neîncetata limbă. Iaste om* ***tălpizu****, învăţătoriu a multora şi sufletului său netreabnic iaste.* (Ecz 37,21) –, modul în care se comportă sau vorbeşte cel pe care îl caracterizează acestă trăsătură – ***telpizeşte/tălpizeaşte*** (din *telpiz* + *-eşte*) „cu viclenie", „cu răutate": *Cel ce vorbeaşte* ***tălpizeaşte*** *urât iaste.* (Ecz rezum. cap.37) – şi, desigur, numele acestei însuşiri – ***telpizire/tălpizire*** (din *telpiz* + *-ire*) „înşelăciune", „viclenie": *Povestirea oamenilor numiţi o va ţinea şi întru* ***tălpizirile*** *pildelor împreună va întra.* (Ecz 39,2), cu precizarea că aici se referă la sensurile ascunse, deci şi înşelătoare, ale pildelor.

Deşi mult mai expresiv decât sinonimul *leneş*, cuvântul ***trândos*** (din *trând* + *-os*) „trândav", cu circulaţie regională, este foarte rar folosit[357]: *Şi numele omului aceluia era Naval, şi numele muierii lui, Avigail. Şi era muierea aceea înţăleaptă foarte şi frumoasă, iară bărbatul ei,* ***trândos*** *şi rău foarte şi viclean şi era din ruda lui Caliv.* (1Sm 25,3); *Că nebunul, norodul Mieu, pre Mine nu M-au cunoscut. Fii neînţelepţi sânt şi* ***trândoşi****. Înţelepţi sânt a face reale, iară bine a face n-au ştiut.* (Ir 4,22). În acest text, cuvântul cunoaşte prima atestare (cf. **Indice** 1Sm).

2.3.1.2.7. Acţiuni, procese şi rezultatul lor

2.3.1.2.7.1. Acţiuni referitoare la relaţiile umane

Forma cu *a-* protetic ***a ajudeca*** a verbului *a judeca*: *Să mâncaţi şi să beţi la masa Mea întru împărăţiia Mea şi să şedeţi pre scaune,* ***ajudecând*** *doaosprăzece neamuri ale lui Israil".* (Lc 22,30) nu se înregistrează în dicţionare, dar se poate înscrie în rândul altor cuvinte care apar cu *a-* în textele vechi[358].

O singură dată am înregistrat în text verbul ***a bistătui*** (<mg. *biztat* „asigură") „a îndemna": *Senaheriv asupra Iiudei năvălind şi pre Dumnezeul ceriului blăstămând, Ezehie* ***bistătuieşte*** *norodul a nădăjdui în Domnul, de la care el cu laude şi cu blăstămuri să sârguiaşte a-l dezmânta.* (2Par rezum. cap.32), care nu se regăseşte şi în dicţionarele limbii române.

Verbul ***a se blăzni*** (<sl. *blazniti* „a înşela") „a (se) corupe"; „a (se) abate"; „a (se) ispiti": *Şi, fiind acum bătrân,* ***s-au blăznit*** *inima lui prin muieri să urmeze dumnezei streini; nici era inima lui desăvârşit cu Domnul, Dumnezeul său, ca inima lui David, tătâni-său.* (3Împ 11,4), arhaism la momentul realizării acestei traduceri, se întâlneşte foarte rar[359], preferinţa traducătorilor îndreptându-se, firesc, spre sinonime precum *a (se) abate, a (se) înşela, a (se) sminti* (vezi *Indice*). În rezumatul aceluiaşi capitol din care am excerptat versetul de mai sus este prezentă şi forma de participiu cu sens pasiv, ***blăznit*** *Solomon, cu multe muiari de alt neam să împreună şi, de la dânseale* ***blăznit****, să întoarce la închinarea idolilor lor* (3Împ rezum. cap.11).

În urma calchierii lat. *praesumtiō, -ōnis* a rezultat sintagma ***cea înainte creaderea*** „părere", „presupunere", în următorul context: *Până ce va răsplăti oamenilor după faptele sale şi după lucrurile lui Adam şi după* ***cea înainte creaderea*** *Lui* (Ecz 35,24). Reţinem tot aici sintagma ***înainte luarea inimii*** „bănuială inimii", „suspiciune", rezultată prin calc după sintagma lat. *praesumptionem cordis*: *Văzut-au* ***înainte luarea inimii*** *lor, că rea iaste; şi au cunoscut răsipirea lor, că vicleană iaste.* (Ecz 18,10)

Cu prima atestare în acest text (cf. **Indice** Jd) este cuvântul ***a se cucernici*** (din *cucernic*) „a se smeri": *Că aceasta zice Domnul: „Iată, Eu voiu abate preste ea ca râul păcii şi ca răpegiunea ce noroiaşte slava limbilor, carea o veţi suge. La ugere vă veţi duce şi pă genunche* ***să vor cucernici*** *voao.* (Is 66,12), cu precizarea că, după lat. *blandior, -īrī* pe care îl echivalează, cuvântul românesc poate dobândi sensul „a se linguşi cu scopul de a momi, de a păcăli pe cineva": *Şi, apropiindu-se zioa a şaptea, au zis câtră muierea lui Samson: „****Cucemiceşte-te*** *bărbatului tău şi-l îndeamnă să-ţ spuie ce face întrebarea; carea de nu vei vrea a face, te vom aprinde pre tine şi casa tătâni-tău. Au doară pentru aceea ne-aţ chemat la nuntă, să ne jefuiţi?"* (Jd 14,15).

După un sens special al verbului lat. *cognōscō, -ere* „a avea o legătură sexuală", verbul românesc ***a cunoaşte***[360] se foloseşte şi cu acest sens, cu care se actualizează în nenumărate contexte (vezi *Indice*): *Iară Adam* ***au cunoscut*** *pre Eva, muiare-sa, carea au zămislit şi au născut pre Cain* (Fc 4,1); *Şi* ***au cunoscut*** *Cain pre muiare sa, carea au zămislit şi au născut pre Enoh; şi au zidit cetate şi au chemat numele ei din numele fiiului său, Enoh.* (Fc 4,17); *Şi* ***au*** *mai* ***cunoscut*** *Adam pre muiarea sa şi au născut fiiu şi au chemat numele lui Sith* (Fc 4,25).

Pentru a echivala cuvântul lat. *sēparātiō, -ōnis*, traducătorii au folosit cuvântul ***despreunare*** (din *despreuna*; *des-* + *(îm)preuna*) „despărţire": *Şi să nu zică fiiul nimearniculuí, care să lipeaşte de Domnul, zicând: „Cu* ***despreunare*** *mă va despărţi Domnul de la norodul Său".* (Is 56,3), cuvântul fiind la prima atestare în acest text (cf. **Indice** Is).

La prima atestare (cf. **Indice** Iş) este cuvântul ***a doici*** (de la *doică*), care este folosit cu sensul strict „a alăpta un copil străin", dar şi cu sensul mai general „a îngriji", „a creşte": *Căriia sora pruncului „Vreai – au zis – să merg şi să chem ţie muiare ovreaie carea să poată* ***doici*** *prruncul?"* (Iş 2,7); *Către care au grăit fata lui Faraon: „Primeaşte – au zis – pruncu acesta şi-l* ***doiceaşte****; eu*

---

[357] Sunt în această situaţie mai ales acele cuvinte care poartă o puternică amprentă regională, ceea ce înseamnă că, fără a teoretiza acest aspect, principiul circulaţiei cuvintelor, aşa cum, neîndoielnic, îl cunoşteau din *Prefaţa către cetitoriu* a *Noului Testament de la Bălgrad (1648)*, a fost urmat, atât cât le-a stat în putinţă, şi de traducătorii *Vulgatei de la Blaj.*

[358] Vezi Ovid Densusianu, ILR, II, p.223; cf. în acest text: ***apestire*** „întârziere", „amânare": *De n-ar fi mijlocit apestirea, şi a doaoa am fi venit"* (Fc 43,10); ***astrienare*** „înstrăinare": *Au doară nu e pierdere celui necurat şi* ***astrienare*** *celor ce lucră nedreptate?* (Iov 31,3).

[359] De altfel, chiar în B1688 cuvântul este extrem de rar folosit, semn că şi cu un secol în urmă era resimţit ca arhaic (cf. V. Arvinte, NORMELE (1688), p.LXXIV). Şi în B1688, ca şi în traducerea de la 1760 şi mai târziu la Samuil Micu, preferinţa traducătorilor se îndreaptă spre sinonime precum *a (se) abate, a (se) înşela, a (se) ispiti, a (se) sminti*

[360] Desigur că modelul este foarte important, dar folosirea verbului *a cunoaşte* cu acest sens intrase deja în tradiţie. În toate locurile pe care le cităm în continuare din traducerea de la 1760, în Ms.45, B1688 şi Ms 4389 verbul este acelaşi (cf. V. Arvinte, S.T.L.FAC., p.94 şi NORMELE (1688), p.C).

voi da ţie plata ta". Priimit-au muiarea şi ***au doicit*** *pruncul; şi, crescând, l-au dat featii lui Faraon.* (Iş 2,9); *Şi i-au născut sora ai Tahnes pre Ghenuvath fiiu şi l-****au doicit*** *Tahnes în casa lui Faraon; şi era Ghenuvath lăcuind la Faraon cu fiii lui.* (3Împ 11,20); *Carele au prăsit sfatul bătrânilor ce-i dedease şi au luat tinerii, carii* ***să doicise*** *cu el şi sta lângă el.* (3Împ 12,8); *Şi i-au zis lui tinerii, carii* ***fusease doiciţi*** *cu el* (3Împ 12,10). Forma de participiu, cu sens paasiv, o întâlnim în următorul context: *Moisii să naşte, în apă ar uncat şi de acolo tras, de la mumă-sa* ***doicit*** *din porunca fetei lui Faraon, carea îl luase fiiu de făgăduinţă.* (Iş rezum. cap.2).

Din ce în ce mai rar în această perioadă, sensul „a sfătui (într-o situaţie dificilă)" al cuvântului ***a dojeni***[361] (<sl. *doženo*) se actualizează în următoarele contexte: *Întrebat fiind de Holofern, Ahior, căpetenia ammonitenilor, despre neamul lui Israil povesteaşte minunile lui Dumnezeu despre israilitenescul norodu şi-l* ***dojeneaşte*** *ca să nu îndrăznească a oşti împrotiva lui.* (Idt rezum. cap.5); ***Dojeneaşte*** *ca fieştecarele să să sârguiască a să izbăvi de protivnici.* (Lc rezum. cap.12).

Specific ariei lingvistice din care provin traducătorii acestui text este cuvântul ***a grămujda*** (etimologie necunoscută), folosit de obicei în enunţuri cu sens negativ, „a nu scoate nici un cuvânt", „a nu crâcni": *Şi au aflat ca pre un cuib mâna mea tăriia noroadelor şi, precum să culeg oaole ceale părăsite, aşa tot pământul eu l-am adunat şi n-au fost cine să mişte aripa şi să deşchiză gura şi* ***să grămujde****".* (Is 10,14). Cuvântul este aici la prima atestare (cf. **Indice** Is).

Verbul ***a se împerechea*** (din *în- + pereche*) cu sensul „a se învrăjbi", „a se dezbina" este prezent în textul analizat, dar se impune precizarea că acest sens era deja arhaic în epocă, de vreme ce în traducerea lui Samuil Micu verbul, când se actualizează cu sensul amintit, este înlocuit sistematic cu *a se despărţi*[362]: *Iară Isus ştiind cugetele lor, au zis lor: „Toată împărăţiia* ***împărăcheată*** *să va pustii; şi toată cetatea sau casa* ***împărăcheată*** *nu va sta.* (Mt 12,25); *Şi împărăţiia, de* ***să va împărăchea****, nu poate sta împărăţiia aceaea.* (Mc 3,24)*/ Şi casa, de* ***să va împărăchea****, nu poate sta casa aceaea.* (Mc 3,25)*/ Şi Satana, de să va scula împrotiva sa,* ***împerecheatu-s-au*** *şi nu va putea sta, ci sfârşit are.* (Mc 12,26); *Iară El, cât au văzut cugetele lor, au zis lor: „Toată împărăţiia în sineş* ***împărecheată*** *să va pustii şi casa preste casă va cădea.* (Lc 11,17)*/ Iară şi Satana, de* ***s-au împerecheat*** *întru sine, cum va sta împărăţiia lui? Că ziceţi că Eu cu Velzevul scot draci.* (Lc 11,18).

Substantivul ***împerechere*** „dezbinare", „învrăjbire" este prezent de asemenea în traducerea de la 1760: *Deci* ***împărăcheare*** *s-au făcut în gloată pentru El.* (In 7,43*); Şi zicea unii dintre fariseai: „Nu e acesta om de la Dumnezău, carele nu păzeşte sâmbăta". Iară alţii zicea: „Cum poate omul păcătos face aceste seamne?" Şi era* ***împărechere*** *între ei.* (In 9,16); ***Împărecheare*** *iarăşi s-au făcut între jidovi pentru cuvintele aceastea.* (In 10,19). Schimbând ceea ce trebuie schimbat, este valabilă observaţia făcută mai sus cu privire la verb. Samuil Micu a substituit ***împerechere*** cu ***price*****.**

Ca şi în alte traduceri biblice, verbul ***a se împreuna*** şi substantivul ***împreunare*** se folosesc frecvent şi cu sens eufemistic: „a avea relaţii sexuale", respectiv, „relaţie sexuală": *Şi, întrând la dânsa, au zis: „Slobozi-mă* ***să mă împreun*** *cu tine!", că nu ştiia că-i noru-sa. Carea răspunzind: „Ce-m vei da să te slujeţşti cu* ***împreunarea*** *mea?"* (Fc 38,16); *Nesocotind de multe ori pre stăpână-sa, carea îl poftea la* ***împreunare****, să părească la domnul său şi în temniţă să triimite* (Fc rezum. cap.39)[363].

A împuta (<lat. *imputō, -āre* „a pune pe seama cuiva") „a dojeni", „a mustra", „a ocărî" este folosit în toate textele vechi; prin urmare textul pe care îl analizăm nu poate face excepţie: *Să înfrânează înălţarea ca* ***să nu****-ş* ***împute*** *loruşi viitoarele biruinţă, ci numai Domnului.* ***Împută*** *iară Moisi norodului murmurările şi păcatele din pustie; şi a sa pentru norod mijlocire.* (2Lg rezum. cap.9); *Când vei făgădui făgăduinţă Domnului, Dumnezeului tău, nu vei întârziia a o da, că o va cerca Domnul, Dumnezeul tău, şi, de vei zăbovi, ţi să* ***va împuta*** *în păcat.* (2Lg 23,21); *Iară aceasta şi tâlharii care era răstigniţi cu El* ***împuta*** *Lui.* (Mt 27,44).

Explicabil prin aria din care provin traducătorii este verbul ***a încelui*** (din *în- + celui* <mg. *csalni*) „a înşela"**:** *Rahil idolii tătânea-său luând, pre el cercându-l, îl* ***înceluiaşte****.* (Fc rezum. cap.31); *Ce şi tatăl vostru m-****au înceluit*** *şi mi-au schimbat simbriia de zece ori* (Fc 31,7); *Că şi ei protivniceaşte au lucrat împrotiva voastră şi v-****au înceluit*** *cu vicleşug, prin idolul Fogor şi Cozvi, fata povăţuitoriului Madian, soru-sa, carea s-au lovit în zioa ranei pentru nelegiuirea lui Fogor".* (Nm 25,18). Desigur că şi în cazul acestui cuvânt cu circulaţie regională concurenţa vine dinspre un sinonim care nu cunoaşte restricţii în privinţa circulaţiei[364]. Restricţiei pe care o impune factorul spaţiu i se asociază, probabil, şi una impusă de factorul timp: cuvântul era poate resimţit ca arhaism în epocă, de vreme ce în traducerea lui Samuil Micu, cel puţin în locurile citate mai sus, cuvântul nu se mai întâlneşte[365].

Verbul regional ***a (se) îngăzdăci*** (din *în- + găzdac* <mg. *gazdág*) este prezent extrem de rar în text: *Şi* ***s-au îngăzdăcit*** *omul şi mergea sporind şi crescând, până ce s-au făcut mare foarte.* (Fc 26,13); *Ca* ***să îngăjdăcesc*** *pre cei ce mă iubesc şi vistieriile lor să le umplu.* (Pl 8,21), general fiind, în mod firesc, verbul *a se îmbogăţi*. În acest text este şi prima atestare a cuvântului.

Verbul ***a învita*** (<lat. *invitāre*) „a provoca", „a împinge la...", „a aţâţa" este înregistrat de Ovid Densusianu[366] în rândul cuvintelor proprii limbii române din secolul al XVI-lea, exemplele fiind excerptate din texte nordice sau tipărite după manuscrise nordice. Acest aspect, corobor at cu absenţa cuvântului din seria celor analizate de V. Arvinte[367] pentru B1688, confirmă circulaţia regională a cuvântului. Îl regăsim cu un număr suficient de mare de ocurenţe în textul analizat, ceea ce înseamnă că era în uz în graiurile din aria dialectală de la nord de Mureş, fără şanse de a se impune însă din nou, în această formă, în limba literară[368]: *Şi am căzut înaintea Domnului ca şi dintâi patruzăci de zile şi de nopţi, pâne nu mâncând şi apă*

---

[361] O dovadă în plus în ce priveşte restrângerea circulaţiei cuvântului cu sensul amintit este faptul că în acelaşi rezumat din B1795 (în legătură cu cvasiidentitatea rezumatelor din cele două texte, vezi supra, nota 12) autorul rezumatului a înlocuit verbul ***a dojeni*** cu ***a zice***: *Olofern, întrebând pre Ahior, căpeteniia amoniteanilor, despre norodul lui Israil, spune minunile lui Dumnezeu cu norodul lui Israil şi-i* ***zice*** *să nu îndrăznească a oşti asupra lui.*

[362] Într-un singur loc – Mt 12,25 – din cele pe care le vom cita în continuare este acelaşi verb şi în B1795.

[363] Pentru alte exemple, vezi locurile indicate în *Indice*.

[364] De exemplu: Fc – 2 ocurenţe ***a încelui***, 7 ocurenţe ***a înşela***; Iş – fiecare cunoaşte numai câte o ocurenţă; Nm: 1 ocurenţă ***a încelui***, 3 ocurenţe ***a înşela*** (pentru raportul dintre cele două cuvinte în alte cărţi, vezi *Indice*).

[365] Precizăm că nu se află înregistrat nici în *Glosarul* (selectiv) din *Biblia de la Blaj – 1795*. Ediţie jubiliară, Roma, 2000.

[366] ILR, II, p.316.

[367] NORMELE (1688), p.LXVIII ş.u.

[368] Avem în vedere faptul că în B1795 nu am înregistrat cuvântul în discuţie în nici unul din locurile citate în continuare şi nu se află înregistrat nici în *Glosarul* (selectiv) din *Biblia de la Blaj – 1795*. Ediţie jubiliară, Roma, 2000. Este semn că Samuil Micu l-a considerat un fapt de limbă arhaic şi prea puternic regional şi a preferat alte cuvinte cu circulaţie largă în limba vremii. Cuvântul din limba română literară actuală, *a invita*, a pătruns ca neologism mult mai târziu, prima atestare a acestuia fiind în scrierile lui C. Negruzzi, 1872/1873.

*nu bând, pentru toate păcatele voastre care aţ făcut împrotiva Domnului şi l-**aţi învitat** spre mânie.* (2Lg 9,18); ***Învitatu**-L-**au** în dumnezei streini şi în urâciuni spre mânie L-au întărâtat.* (2Lg 32,16); *Văzut-au Domnul şi spre mănie S-au întărâtat, că L-**au învitat** pre El fiii Săi şi featele.* (2Lg 32,19); *Şi M-**au învitat** în cel ce nu era Dumnezeu şi M-au întărâtat în deşertăciunile sale. Şi Eu îi **voiu învita** în cel ce nu e norod, în neam nebun îi voiu întărâta.* (2Lg 32,21); *Şi au lăsat pre Domnul, Dumnezeul părinţilor săi, care îi scosease din pământul Eghiptului; şi au urmat dumnezei streini şi dumnezeii noroadelor care lăcuia împregiurul lor şi s-au închinat lor şi spre mânie **au învitat** pre Domnul* (Jd 2,12).

Verbul ***a meşteşugi*** (din *meşteşug + -ui*) este prezent în text cu sensul „a unelti", „a pune la cale ceva rău (împotriva cuiva)", echivalând în ambele cazuri lat. *māchinor, -āri* (fig.) „a unelti, a pune la cale (ceva rău)": *Toţi feciori a unui om sântem. Păciuiţi am venit; nici ceva rău **meşteşugesc** slujile tale".* (Fc 42,11); *Cu inimă îndărăvnică **meşteşugeaşte** răul şi în toată vreamea samănă prigoniri.* (Pl 6.14).

Legat de acest sens al verbului *a meşteşugi* este şi sensul „uneltire" cu care se actualizează substantivul ***meşteşugire***: *Când urechile căpeteniilor ceale unite şi din firea sa pre alţii bine socotind, cu vicleană **meşteşugire** le înşală.* (Est 16,6); *Că pre Mardoheul, după a căruia credinţă şi faceri de bine trăim, şi pre soţiia împărăţiii noastre, Esthir, cu tot neamul său, cu oricare noao şi neauzite **meşteşugiri** i-au cerut spre moarte.* (Est 16,13).

O singură ocurenţă am înregistrat pentru cuvântul ***a morcoti*** (<ucr. *morkotiti*) „a-şi exprima nemulţumirea murmurând, cârtind împotriva cuiva": *Neguţătorii din besearecă scoate şi fariseiilor, ce **morcotea** pentru slava Sa, răspunde*[369]. (Mt rezum. cap.21) şi tot o singură dată am înregistrat substantivul ***morcotire**: Şi demineaţă veţ vedea mărirea Domnului, că au auzit **morcotirea**[370] voastră împrotiva Domnului. Iară noi ce sântem? Că aţ răpştit împrotiva noastră".* (Iş 16,7). Concurenţa pentru aceste cuvinte vine în special dinspre *a murmura* şi *murmurare*, frecvent întâlnite în text, cum bine se poate vedea din *Indicele de cuvinte*.

Cu o singură ocurenţă şi la prima atestare în acest text este cuvântul ***ostil*** (<lat. *hostīlis*[371]) „duşmănos", „vrăjmaş": *Care sânt aproape şi care-s departe de tine vor lua biruinţă de tine, întinată, **ostilă**, cea mare cu perirea.* (Iz 22,5) (cf. **Indice** Iz).

Verbul ***a pizmătări*** (după *pizmătar*) „a pizmui", care în DLR nu este înregistrat, ar putea fi o creaţie proprie a traducătorului de la 1760: *Cel ce **pizmătăreaşte** luişi nimic iaste mai viclean decât el; şi aceasta iaste răsplătirea răotăţii lui.* (Ecz 14,6).

Verbul ***a ponoslui*** (<mg. *panaszol* „a se plange", „a reclama") „a dojeni", „a face reproşuri", „a ocărî", „a insulta"[372] are apariţii cu totul sporadice: *Şi au chemat Avimeleh şi pre Avraam şi i-au zis: „Ce ai făcut noao? Ce am păcătuit împrotiva ta de-ai adus spre mine şi spre împărăţie mea păcat mare? Care nu trăbuia să faci, ne-ai făcut noao".* (Fc 20,9)*/ Şi iarăş, **ponosluind**, au zis: „Ce ai văzut să faci aceasta?"* (Fc 20,10)., în schimb substantivul ***ponoslu*** (din *a ponoslui*, derivat regresiv) „ocară", „ruşine" se întâlneşte mai des în text[373]: *Că nici au fost casa tătâni-mieu, fără numai vreadnică de moarte domnului mieu, împăratului. Iară tu m-ai pus pre mine, sluga ta, între oaspeţii measii tale. Ce, dară, am de drept **ponoslu**? Au ce pociu mai mult a striga cătră împăratul?"* (2Sm 19,28); *Că de la dânşii vei învăţa înţelepciunea şi învăţătura înţeleagerii şi a sluji celor mari fără **ponoslu**.* (Ecz 8,10); *De cătră priiatin pentru cuvinte de **ponoslu**, şi după ce vei da, nu împuta.* (Ecz 41,28). De asemenea este prezent şi ***ponos*** (<sl. *ponosŭ*) „reproş", „insultă": *Greale sânt aceastea omului înţelept: certarea casii şi **ponosul** împrumutării.* (Ecz 29,35), care a şi modificat semantic împrumutul din limba maghiară în urma unei coliziuni paronimice care s-a produs între cele două cuvinte[374].

O creaţie proprie acestui text este verbul ***a preacrede***[375] „a se încrede prea mult în ceva": *Aceastea auzind domnul şi **preacrezind** cuvintelor muierii, s-au mâniat foarte.* (Fc 39,19). Cuvântul este prezent numai în acest context, unde în *Vulgata* traducătorul a găsit: *His auditis dominus et nimium credulus verbis coniugis iratus est valde.*

A prepune (<lat. *praepōnō, -ere*) se întrebuinţează cu sensul „a bănui", „a suspecta", „a nu avea încredere în cineva sau ceva": *Carea văzând-o Iuda, i **s-au prepus** a fi curvă, că-ş acoperisă faţa sa, să nu să cunoască.* (Fc 38,15); *Şi, suindu-să Ghedeon pre calea celor ce zăbovie în corturi despre partea răsăritului, Novi şi Iegvaa, au lovit tabăra vrăjmaşilor, carii era fără grije şi nimică împrotivă **nu prepunea**.* (Jd 8,11); *Au doară astăzi am început pentru el a întreba pre Dumnezeu? Departe fie aceasta de la mine! **Să nu prepuie** împăratul asupra slugii sale un lucru ca acesta în toată casa tătâni-mieu, că n-au ştiut sluga ta ceva de acest lucru sau puţân, sau mult".* (1Sm 22,15).

Circulaţie restrânsă avea, probabil, verbul ***a răpşti*** (<sl. *rŭpŭtati, rŭpŭšto*) „a se răsti", „a se dezlănţui (verbal) violent": *Atunci împăratul, de mânie aprins, asupra acestuia mai presus de toţi fără milă **au răpştit**, nesuferindu-să a fi batjocorit.* (2Mac 7,39). L-am înregistrat şi cu sensul „a protesta": *Aceia să vor răsipi să mânce, iară, de nu să vor sătura, **vor** şi **răpşti**.* (Ps 58,16). Oricum, cuvântul se întâlneşte foarte rar în text, fiind preferat îndeosebi sinonimul *a murmura* (vezi în *Indice* ocurenţele verbului *a murmura*).

Două cuvinte pe care dicţionarele limbii române nu le înregistrează sunt ***a strânştelui*** şi ***a strânşti***. Dacă verbele nu se regăsesc în dicţionare, în schimb, este înregistrat substantivul *strişte/strânşte* (<sl. *sŭrĕšta*), însemnând „soartă", „noroc", „fericire". Am putea considera verbele creaţii proprii ale traducătorilor de la substantiv, deşi prezenţa în text în mai multe locuri poate fi un indiciu că verbele vor fi circulat regional în perioada respectivă, însemnând „a se interesa de soarta/sănătatea cuiva la un moment dat"; „a saluta". Salutul adresat cuiva, la venire sau la plecare, indiferent de forma în care se exprimă, înseamnă, la

---

[369] Cf. *neguţătorii din besearică scoate şi fariseilor, ce **morcotea** pentru slava Sa, răspunde* (B1795, Mt rezum. cap.21).

[370] În acelaşi loc din B1795 a fost preferat cuvântul *cârtire*, ceea ce se poate constitui în indiciu în dublu sens: pe de o parte, este semn că cuvântul *morcotire* sau era deja un arhaism, sau era prea puternic regional, fiind evitat de Samui Micu. Pe de altă parte (vezi şi nota precedentă), e semn că nu la fel a/au procedat autorul/autorii rezumatelor, despre a căror fidelitate faţă de rezumatele din *Vulgata de la Blaj* am discutat mai sus (cf. supra, trimiterea de la verbul *a dojeni* şi nota 12).

[371] Pentru neologismul din a doua jumătate a secolului al XIX-lea rămâne, desigur, etimologia dată în MDA (fr. *hostile*).

[372] Cuvântul se actualizează şi cu sensul „a cere", „a pretinde", „a reclama" în următorul context: *Că despre Ioppe şi Gazara, care **ponosluieşti** ei făcea în norod rană mare şi în ţara noastră. Acestora dăm tălanţi o sută". Şi nu i-au răspuns Athenovie cuvânt.* (1Mac 15,35), unde echivalează lat. *expostulō* „a cere insistent", „a pretinde".

[373] Vezi şi ocurenţele din *Indice*.

[374] Vezi explicaţiile propuse de V. Arvinte, ST.L.FAC., p.90.

[375] După modelul cuvintelor *preamări, preacurvi, preagreşi, preaiubi*.

modul general, „îți spun să fii sănătos", „rămâi sănătos". Contextele în care sunt prezente cuvintele de mai sus favorizează interpretarea în sensul amintit a celor două cuvinte: *Au aflat pre fraţii lui Ohozie, împăratului Iiudei, şi au zis cătră ei: „Cine sânteţi voi?" Carii au răspuns: „Fraţii lui Ohozie sântem şi ne-am pogorât* ***a strânşteluі*** *fiii împăratului şi fiii împărăteasii.* (4Împ 10,13); *Şi, neştiind că-i îngerul lui Dumnezău, l-****au strânşteluit*** *şi i-au zis: „De unde te avem, bune tinăre?"* (Tov 5,6); *Şi le-am poruncit ca să vie şi pre la voi şi* ***să*** *vă* ***strânştască*** *şi să vă dea cărţile noastre despre înnoirea frăţinătăţii noastre.* (1Mac 12,17); *Şi, de* ***veţi strânşti*** *pre fraţii voştri numai, ce faceţi mai mult? Au nu şi păgânii fac aceasta?* (Mt 5,47).

De asemenea neînregistrat în dicționare este adverbul ***strânşteaşte*** „cu noroc", „norocit": *Iară cu armele şi cu mânile toate* ***strânşteaşte*** *lucrând, în doao coşteiuri mai mult de doaozeaci de mii au ucis.* (2Mac 10,23). Existența adverbului este încă un indiciu în privința circulației regionale a derivatelor de la cuvântul ***strinşte/strânşte***, care este și el prezent în text: *Iară în întâia răsărita soarelui amândoi s-au lovit. Aieştia, adecă a biruinţii şi a* ***strânştii****, făgăduitoriu cu puteare pre Domnul având; iară ceia pre povăţuitoriul războiului îndrăzneală avea.* (2Mac 10,28).

Cuvântul ***şoptitor*** (din *şopti* + *-tor*) se folosește cu sensul „cârtitor"; „clevetitor": *Şi vor şti cei ce rătăcesc cu duhul înţeleagerea, şi* ***şoptitorii*** *vor învăţa leagea*. (Is 29,24).

Cu sensul „a da de știre", „a înștiința" se folosește verbul ***a tudumăni*** (din *tudumană* <mg. *tudomány*), un regionalism, prezent însă o singură dată în text: *De va fi boul împungătoriu de ieri şi de alaltăieri şi* ***au tudumânit*** *stăpânului său şi nu l-au închis şi va ucide bărbat sau muiare, şi boul cu pietri să să împroaşte, şi pre stăpânul lui îl vor ucide.* (Iș 21,29).

2.3.1.2.7.2. Acțiuni diverse

Cuvântul ***a ageri*** (din *ager*) „a face iute (în mișcări)" este la prima atestare în acest text (cf. **Indice** 1Mac) și cunoaște o singură ocurență în contextul: *Şi elefanţilor le-au arătat sânge de strugure şi de mure, ca* ***să****-i* ***agerească*** *spre războiu.* (1Mac 6,34).

Cu un sens neobișnuit se folosește verbul ***a cheri*** (din *chiar* „clar") „a lămuri", (aici) „a rosti corect": *Îl întreba: „Zi dară «Shivoleath», ce să tâlcuiaşte „spic". Care răspundea «Sivvoleth» cu aceeaş slovă neputând* ***chieri*** *spicul. şi îndată apucându-l, îl ucidea într-aceeaş treacerea Iordanului; şi au căzut într-aceaea vreame din Efrem patruzăci şi doao de mii.* (Jd 12,6). Cuvântul cunoaște numai această ocurență în tot textul.

Prezența cuvântului ***a (se) deschilini*** (din *deschilin*, cu etimologie necunoscută, pus însă în legătură cu mg. *külön*) „a (se) deosebi"; „a (se) separa" în text trebuie raportată la aria dialectală din care provin traducătorii. Spre deosebire de alte cuvinte regionale, care sunt numai accidental prezente în text, acesta apare relativ frecvent[376]: *Şi vei sfinţi şi pieptutul acel jârtfit şi spata carea din berbece o* ***ai deschilinit*** (Iș 29,27); ***Deschiliniţi*** *la voi pârga Domnului, tot cel volnic şi plecat cu inima o aducă Domnului, aur, argint şi aramă* (Iș 35,5); *Bărbaţii cu muiarile au dat covrigi şi cercei, ineale şi degetare; tot vasul de aur spre darurile Domnului* ***s-au deschilinit***. (Iș 35,22). Nu lipsește nici substantivul care denumește acțiunea: *Nu va fi* ***deschilinirea*** *feţelor, aşea pre cel mic îl veţ asculta ca pre cel mare, nici veţi priimi faţa căruiva, că a lui Dumnezeu iaste giudecata. Iară, de vi să va vedea ceva greu, aduceţ la mine şi eu voi asculta».*(2Lg 1,17); *Pruncii voştri, de carii aţ zis că să vor duce robi, şi fiii carii astăzi nu cunosc* ***deschilinirea*** *bunului şi a răului, aceia vor întra şi lor le voi da pământul şi-l vor moşteni.* (2Lg 1,39). În traducerea lui Micu, cel puțin în locurile citate mai sus, cele două cuvinte nu se mai regăsesc[377], ceea ce înseamnă că au fost evitate din cauza circulației lor restrânse.

Verbul ***a dezvolbi/a dezvoalbe*** (<lat. *disvolvĕre*) „a interpreta", „a tâlcui", „a dezvălui" era arhaic[378] și la momentul realizării acestei traduceri: *Carele împăratului* ***dezvoalbe***[379] *visul despre un mare chip şi tâlcuirea lui despre patru părţi.* (Dn rezum cap.2).

A se întâmpi (din *în-*+ *tâmpi*; din *tâmp* „tocit") se folosește cu sensul „a se toci", cu referire la diverse obiecte care au tăiș sau sunt ascuțite: *De* ***să va întâmpi*** *fierul, şi acesta nu ca întâiu, ci va fi* ***întâmpit****, cu multă ostenală să va ascuţi, şi după sârguire va urma înţelepciunea.* (Ecl 10,10).

Verbul ***a se înveşti*** (<lat. *investiō*) „a (se) înveșmânta"; „a (se) împodobi" *Cu dreptatea m-am îmbrcat şi* ***m-am înveştit****, ca cu un vjmânt şi cu o steam, cu judecata mea.* (Iov 29,14). Ar fi prea mult să atribuim traducătorului acestui verset intenționalitate artistică, dar, ca și în alte locuri (cf. supra, **2.3.1.2.1.**, ***a se pristăvi***), rezultatul trădează un simț artistic deosebit al traducătorului, care a folosit meșteșugit verbul tocmai acolo unde era nevoie să fie pus în evidență sensul figurat („a se împodobi") pe care îl are lat. *investiō*. În B1688 și B1795 se realizează nuanțarea impusă de context, dar *a înveli* nu poate nici pe departe dobândi conotațiile verbului *a se învești*[380]. Credem că nici variantele românești de mai târziu, atâtea câte am comparat, nu au putut egala în acest punct traducerea din *Vulgata de la Blaj*.

O întreagă familie lexicală se dezvoltă în text pentru a exprima sensurile „a pândi", „pândire", „persoană care pândește". Cuvintele pe care le avem aici în vedere sunt ***a leşui***[381], prezent foarte rar în forma cu *a-* protetic – ***a aleşui –***, cu radicalul *(a)leș* (<mg. *les* „pândă") + sufixul *–ui*, ***leşuire*** și ***leşuitor.*** Legătura cu etimonul este și mai bine subliniată prin respingerea

---

[376] Pentru alte ocurențe, vezi *Indice.*

[377] De asemenea, nu sunt înregistrate nici în *Glosarul* (selectiv) din *Biblia de la Blaj – 1795.* Ediție jubiliară, Roma, 2000.

[378] L-am întâlnit în *Țiganiada*, dar aici ar putea fi întrebuințat cu scop expresiv-estetic, pentru a sugera vorbirea „proastă" a țiganilor, sau, așa cum aflăm chiar din discuțiile personajelor din metatext, pentru că „poeticul" intenționează „să puie în obiceaiu sau doară să pomenească numai nește cuvinte obicinuite în multe părți, pe-unde s'află românii, mai vîrtos în Ardeal, doară ca să le scape de la perire, căci acum puțin foarte și numai între țărani le vorbesc" (I.Budai-Deleanu, *Țiganiada*, București, 1973, p.35): „Spuneți-m, rogu-vă, ce greutate/Are un vodă? Eu **voi desvolbi**-o:/ Doarme ca noi pă dungă, pă spate,/Sau cum vra, păn´[ce] să face zio;/Apoi sculîndu-să bea și mîncă/Sau își´razămă capul în brîncă" (*ibidem*, p.320).

[379] La Micu este *dezlegând visul*, în locul cuvântului *dezvoalbe*, semn că autorul rezumatului a renunțat la arhaismul prezent în textul de la 1760 (în rest urmează cu fidelitatea obișnuită rezumatul din această traducere).

[380] *Şi cu direptatea mă îmbrăcam şi mă învăliiam cu judecata, întocma cu veşmîntul* (B1688); *Şi cu dreptatea mă îmbrăcam, şi mă învăleam cu judecata ca cu o haină* (B1795)

[381] Pentru alte ocurențe ale acestor cuvinte, vezi *Indice.*

în mod obişnuit a protezei: *Iară carele nu l-**au aleşuit**, ci Dumnezeu l-au dat în mânile lui voi rândui ţie loc la care trăbuie să scape.* (Iş 21,13); *Căci când voi lua noroadele de la faţa ta şi voi lăţi hotarăle tale nimene nu **va leşui** pământului tău, suindu-te şi arătându-te înaintea Domnului, Dumnezeului tău, de trei ori în an.* (Iş 34,24); *Cine va ucide cu deadinsul pre aproapele său, şi prin **leşuiri** de la oltariul Mieu îl vei zmulge, să moară.* (Iş 21,14); *Deci toţi fiii lui Israil sculându-să din şederile sale, au întins şireagul în locul ce să chiiamă Vaalthamar; şi **leşuirile** care era împregiurul cetăţii încet au început a să deascoperi* (Jd 20,33); *Cu carele iarăş Dalila l-au legat şi au strâgat: „Filisteii asupra ta, Samson!", în cămară **leşuitorii** gătiţi fiind! Carele aşa au rupt legăturile ca firele pânzelor.* (Jd 16,12); *Şi au pus fiii lui Israil **leşuitori** împregiurul cetăţii Gavaa.* (Jd 20,29).

Verbul ***a mâneca*** (<lat. *manĭco, -āre*) se actualizează cu mai multe sensuri în acest text, „a porni dis-de-dimineaţă", „a se îndrepta spre...", „a căuta spre", „a se grăbi": *Cel ce **va mâneca** la ea* [înţelepciune – n.n.] *nu să va osteni, că o va afla şezând în uşa sa.* (Înţ 6,15); *Şi, de vei vedea pre cel înţelept, **mânecă** la el, şi treaptele uşii lui le freace piciorul tău.* (Ecz 6,36); *Cel ce să teame de Domnul va priimi învăţătura Lui, şi cei ce **vor mâneca** către Dânsul vor afla blagoslovenie.* (Ecz 32,18); *Inima sa o va da **a mâneca** către Domnul, Cel ce l-au făcut, şi înaintea Celui Preaînalt să va ruga.* (Ecz 39,6); *Sufletul mieu Te-au dorit noaptea, ci şi cu sufletul mieu întru ceale dinlontru inimii meale dimineaţă **voiu mâneca** la Tine.* (Is 26,9).

Cu un sens mai puţin obişnuit – „a se complace într-o stare de inactivitate, care slăbeşte organismul, îl face să devină lipsit de vitalitate" – se actualizează cuvântul ***a se mârşăvi*** (după *mârşav*) în următorul context: *Câtră carii Iosue au zis: „Până când **vă mârşeviţi** cu lenevirea şi nu întraţi la moştenirea pământului care Domnul, Dumnezeul părinţilor voştri, l-au dat voao?* (Jos 18,3).

O formaţie onomatopeică (de la interj. *mec*, prin care se imită strigătul caprei sau al iepurelui) cu circulaţie regională este cuvântul ***a mechera/*** var. **(a) *mecherezi*** (despre capre) „a mecăcăi": *De unde au fost de au adus acasă un ied de capre,* (Tov 2,20)*/ A căruia glasul **mecherezind** auzindu-l bărbatul ei, au zis: „Vedeţi ca nu cumva să fie de furat, întoarceţi-l stăpânului său, că nu ni-i slobod noao a mânca ceva de furat au a atinge".* (Tov 2,21). Aceasta este şi cea dintâi atestare a cuvântului (cf. **Indice** Tov).

Verbul ***a se meşte*** se înregistrează în acest text cu sensul etimologic, (<lat. **mĭscĕre* „a amesteca"), despre care s-a afirmat că ar fi reconstituit de latinişti în secolul al XIX-lea[382]. Iată, aşadar, că reconstituirea trebuie pusă chiar pe seama latiniştilor din prima generaţie, în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea. În MDA se precizează sensurile curente în textele vechi: „a pregăti o băutură (pentru a o servi), a turna în pahar, a oferi de băut"; „a scoate", în vreme ce sensul „a amesteca", pe care-l actualizează textul nostru, este caracterizat drept *suspect*: *Şi, apropiindu-te la ceale aproape a fiilor Ammon, păzeaşte să nu oşteşti împrotiva lor, nici **să te meşti** la războiu, că nu-ţi voi da din pământul fiilor Ammon, că fiilor lui Lot l-am dat spre moştenire.* (2Lg 2,19).

De la sensul „cantitate mare de oameni, de lucruri, de fapte etc" pe care îl poate avea substantivul ***noroi*** într-un context ca acesta: ***Noroiu** de cămile te va acoperi, drumarii Madiamului şi Efanului, toţi de la Sava vor veni, aur şi tămâie aducând şi lauda Domnului vestind.* (Is 60,6), verbul ***a noroi*** s-a putut îmbogăţi cu sensul „a veni în număr foarte mare", aşa cum se poate vedea în următorul verset: *Iară fiii lui să vor chema şi vor aduna mulţime de oaste multe. Şi va veni grăbind şi **noroând** şi să va întoarce şi să va întărâta şi să va lovi cu vârtutea lui.* (Dn 11,10).

Circulaţie regională are verbul ***a (se) opăci*** (<srb. *opačiti*) „a opri"; „a împiedica (pe cineva) să întreprindă ceva": *Şi au fost de **au opăcit** norodul pământului mânile norodului Iiudei şi i-au turburat în zidire.* (Ezr 4,4); *Ci şi de la mine s-au poruncit orice trebuie să li se facă de la bătrânii jidovilor spre zidirea casii lui Dumnezeu, ca din lada împăratului, adecă din dăjdile ce să dau din ţinutul peste râu, cu de-adinsul cheltuiele să se dea bărbaţilor acelora, ca **să nu să opăcească** lucrul.* (Ezr 6,8); *Şi, năvăliri făcând, i-**au opăcit**, ca să nu să săvârşască zidirea în toată vreamea vieţii Chirului împăratului, şi au lungit zidirea în doi ani, până la împărăţiia lui Darie.* (3Ezr 5,73).

Întrebuinţat rar este verbul ***a pesti*** (cu etimologie nesigură; e pus în legătură cu *peste*) „a întârzia un timp", „a zăbovi": *Iară de va zice sluga cea rea în inima sa: «**Pesti-va** domnul mieu a veni».* (Mt 24,48); *Iară de va zice sluga aceaea întru inima sa: «**Pesti-va** domnul mieu a veni» şi va începe a bate slugile şi slujnicile şi a mânca şi a bea şi a să îmbăta* (Lc 12,45). Şi substantivul ***apestire*** „întârziere", format de la verb, având însă şi *a-* protetic în structură, este numai accidental prezent în text: *De n-ar fi mijlocit **apestirea**, şi a doaoa am fi venit* (Fc 43,10)[383].

O creaţie lexicală interesantă, pe care am pus-o pe seama traducătorului acestei părţi din *Prorociia Ionei* este verbul ***a prorovedui*** „a proroci", „a propovădui"[384]. De la *proroc*, prin analogie cu verbul *a propovedui*, traducătorul a ajuns la un cuvânt nou, pe care îl întâlnim însă exclusiv în această carte din textul biblic tradus la 1760: *Iona, de la Dumnezeu trimis **să proroveduiască** în Ninive, cu corabia fuge în Tharsis de către faţa Domnului.* (Iona rezum. cap.1); *Scoală şi mergi în Ninevea, cetatea cea mare, şi **proroveduieşte** într-însa, că s-au suit răotatea ei înaintea Mea!"* (Iona 1,2); *Iarăşi trimiţându-să Iona către niniviteani, **proroveduieşte** surparea cetăţii.* (Iona rezum. cap.3). *A proroci* nu mai apare în această carte, în schimb, *a propovedui* este prezent: *Scoală şi mergi în Ninivea, cetatea cea mare, şi **propoveduieşte** într-însa propoveduirea carea Eu grăiesc către tine!* (Iona 3,2); *Şi au crezut oamenii niniviteani în Dumnezeu; şi **au propoveduit** post şi s-au îmbrăcat cu saci de la cel mai mare până la cel mai mic.* (Iona 3,5).

A rugi (<lat. *rūgīre*) (despre animale) „a rage": *Au **rugi-va** măgariul sălbatec când va avea iarbă? Sau va mugi boul când va sta dinnaintea ieslii pline?* (Iov 6,5); *După El **va rugi** sunetul, tuna-va cu glasul mărimei Sale şi nu va cerceta când să va auzi glasul Lui.* (Iov 37,4). Se actualizează, firesc, în text şi substantivul ***rugire*** „răget"; (fig.) „strigăt de disperare": *Mai nainte de-a mânca, suspin, şi ca apele ce undează, aşa-i **rugirea** mea.* (Iov 3,24); ***Rugirea** leului şi glasul leiţei şi dinţii puilor de lei s-au zdrobit. (Iov 4,10); Pleacă-să spre fătare şi fată şi slobod **rugirea**.* (Iov 39,3)[385].

---

[382] Cf. M. Seche, *Schiţă de istorie a lexicografiei române*, II, Bucureşti, 1969, p.77.

[383] Prezenţa accidentală a celor două cuvinte în acest text, coroborată cu faptul că ele nu se regăsesc în aceleaşi locuri în traducerea lui Samuil Micu – de fiecare dată, în cele trei contexte citate, sensul exprimându-se la Micu prin verbul *a zăbovi* – şi cu absenţa lor din *Glosarul* (selectiv) din *Biblia de la Blaj – 1795*. Ediţie jubiliară, Roma, 2000, este semn că intraseră în sfera arhaismelor la momentul respectiv.

[384] În textele vechi, cele două cuvinte se folosesc uneori amestecat, semn că, la un moment dat, distincţia semnatică dintre ele se anulase.

[385] Cele două cuvinte nu se mai întâlnesc în aceleaşi locuri din B1795 şi nici nu sunt înregistrate în *Glosarul* (selectiv) din *Biblia de la Blaj – 1795*. Ediţie jubiliară, Roma, 2000, este semn că aveau circulaţie periferică, fiind păstrate doar în unele graiuri nordice.

Verbul ***a steji/a stăji*** (<sl. *sŭtęžati*) „a (se) grăbi", „a impune cuiva să acționeze repede", „a presa", care apare frecvent în textele din secolul al XVI-lea[386], l-am înregistrat o singură dată în traducerea de la 1760: *Și îndată, bărbații aceia legați cu nădragii săi și cu tiverele și cu încălțămintele și cu vejmintele s-au aruncat în mijlocul cuptoriului ce ardea cu foc,* (Dn 3,21)*/ Căci că porunca împăratului* ***stăjiia****. Iară cuptoriul era aprins foarte și pre bărbații aceia, carii îi aruncase pre Sidrah, Misah și Avdenago, i-au omorât para focului. (*Dn 3,22).

Cu o singură ocurență am înregistrat și verbul ***a strechea*** (din *streche*) (despre animale) „a porni în goană, speriat (sau ca și cum ar fi speriat) de streche": *Și, agiungând la aria lui Hidon, ș-au întins Oza mâna să sprijinească sicriiul, că un bou,* ***stretind***[387] *puțântel, îl plecase.* (1Par 13,9). Cuvântul circulă și astăzi în vorbirea populară.

A se zăuita (din *ză- + uita*) „a uita": *Cinsteaște pre tatăl tău și de suspinul maicii tale* ***să nu te zăuiți****.* (Ecz 7,29) apare o singură dată în text. Cuvântul este prezent și mai târziu, dar rar, în textele reprezentanților Școlii Ardelene[388]. Circulă și azi în Banat și e dat ca exemplu de influență sârbă pentru exprimarea aspectului (prin prefixul *ză-*) la verbul românesc.

2.3.1.2.7. 3. Procese mentale și psihice; manifestări

A se bâigui[389], în varianta ***a se buigui*** (cu etimologie nesigură, este pus în relație cu mg. *bolyongni*) apare destul de rar, fiind concurat de regulă de sinonimul *a se spăimânta* și în mai mică măsură de alte sinonime: Comparând câteva dintre versetele unde traducerea de la 1760 are forme ale verbului *a se buigui*: *Și au fost minune în tabără prin câmpuri, ci și tot norodul stărilor, carii să dusease a prăda,* ***s-au buiguit*** *și s-au turburat pământul și s-au întâmplat ca o minune de la Dumnezeu.* (1Sm 14,15); *Și, auzând Saul și toți israilteanii cuvintele filisteului acestuia,* ***să buiguia*** *și să temea foarte.* (1Sm 17,11). Și casa aceasta va fi spre pildă tuturor carii vor treace și vor zice buiguindu-să: «Pentru ce au făcut Domnul așa locului acestuia și casii aceștia?» (2Par 7,21) cu cele din B1688 și din B1795, constatăm că în acestea din urmă sunt prezent fie formele verbului *a se spăimânta/a se spământa*, fie formele altor verbe, care exprimă un sens oarecum apropiat de sensul exprimat de ***a se buigui.*** Este prezent, de asemenea, adjectivul provenit din participiu, ***buiguit*** *Și i-au bătut cu rană mare foarte, așa cât* ***buiguit*** *pulpa coapseai ș-au pus. Și, pogorându-se, au lăcuit în peștera pietrii Etam.* (Jd 15,8) și nu lipsește substantivul ***buiguială***, format de la verb cu sufixul *-eală*, prin care se desemnează starea de „zăpăceală": *Și, auzând oamenii aceia cuvintele ei, socotiia fața ei; și era în ochii lor* ***buiguială****, pentru că de frumseațea ei să mira foarte.* (Idt 10,14).

Verbul ***a(se/-și) bănui*** (<mg. *bánni*) este folosit cu sensul „a regreta", „a (se) căi": ***Ș-au bănuit*** *că făcusă om pre pâm<â>nt. Și atingându-să cu durearea inimii dinlăuntru,* (Fc 6,6)*/ Șterge-voi – au zis – omul carele l-am zidit de pre fața pământului, de la om până la jivinii, de la cel ce să târiește până la paserile ceriului, că* ***Îm bănuiesc*** *că i-am făcut pre ei".* (Fc 6,7); *Și,* ***bănuindu-ș*** *fiii lui Israil pentru fratele său Veniamin, au început a zice: „Luatu-s-au un neam din Israil* (Jd 21,6); *Și tot Israilul foarte* ***ș-au bănuit*** *și s-au pocăit pentru uciderea unui neam din Israil.* (Jd 21,15). Alături de verb, pentru a exprima sensul „căință", „regret", se folosește și substantivul ***bănuire:*** *Deci biruitoriu în Israil nu va ierta și cu* ***bănuire*** *nu să va pleca, că nu-i om* ***să să bănuiască***". (1Sm 15,29)

De la cuvântul ***bolând/bolund*** (<mg. *bolond*) „nebun", întrebuințat cu valoare adjectivală: *Aduce sfetnici spre săvârșit* ***bolund*** *și judecătoriu spre buiguire* (Iov 12,17) și cu valoare substantivală: *Adevărat, pre* ***cel bolund*** *îl ucide mâniia, și pre cel mic îl ucide pizma.* (Iov 5,2)*/ Eu am văzut pre* ***cel bolund*** *cu rădăcină tare și i-am blăstămat frumseața lui îndată.* (Iov 5,3), se dezvoltă o familie lexicală bine reprezentată în textul de față: ***bolânzește/bolunzește*** „nebunește" – *Întru toate acestea n-au păcătuit Iov cu buzele sale, nici* ***bolunzește*** *ceva au grăit împrotiva lui Dumnezeu.* (Iov 1,22); *Iară Iov* ***bolunzește*** *au grăit, și cuvintele lui nu răsună învățătura.* (Iov 34,35); ***bolânzie/bolunzie*** „nebunie" **–** *Lovească-te Domnul cu* ***bolunzie*** *și cu orbie și cu răpirea minții.* (2Lg 28,28); *Iară de nu vor asculta, vor treace prin sabie și să vor mistui în* ***bolunzie****.* (Iov 36,12).

Verbul ***a dezmânta*** (din *dez- + minte*) „a scoate cuiva din minte o hotărâre, o convingere, un gând", „a abate de la o intenție", „a deconsilia" este la prima atestare în acest text: *«Ieșit-au fiii lui Velial din mijlocul tău și* ***au dezmântat*** *lăcuitorii cetății sale și le-au zis: 'Să meargem să slujim dumnezeilor streini', pre carii nu-i știți* (2Lg 13,13). Cuvântul circula în epocă, dovadă că prima atestare propusă în MDA este chiar din această perioadă, la un reprezentant al Școlii Ardelene (Ioan Molnar, *Retorică, adecă învățătura și întocmirea frumoasei cuvîntări*, Buda, 1798). L-am întâlnit, de asemenea, în câteva locuri în *Țiganiada*[390].

Verbul ***a se văznesi*** (<sl. *vŭznesti*), cu circulație în secolul al XVII-lea[391] se folosește o singură dată în acest text, cu sensul „a se considera într-un anume fel, semețindu-se": *ci încă fiind cu toții într u închinarea de idoli, în răpiri și în nemilostivire, pre sânești drepți a fi* ***să văznăsea****.* (Ir rezum. cap.2). Că verbul nu mai era în uz în perioada respectivă o dovedește în primul rând faptul că nu l-am înregistrat decât o singură dată în tot textul de la 1760. Apoi, cuvântul este eliminat din rezumatul corespunzător

---

[386] Vezi Ovid Densusianu, ILR, II, p.338.

[387] Pentru forma cuvântului, vezi supra, **2.1.2.6.**

[388] Nu l-am întâlnit în B1795, l-am întâlnit însă la Paul Iorgovici: „Iar tu, cititoriule binevoitor, dache vei deschide ochii minți[i] tale și vei strebate la redecina cuvintelor a limbii nostre (...), te vei încredința că cuviintele cele de lipse în limba nostre pentru sciințe se cuprind înveluite în redecina cuvintelor a limbii nostre și pentru aceea **s-au zeuitat** din limba nostre, pentru că sciințele ca pricina a cuvintelor acelora s-au vescezit în limba nostre una cu starea nații" (*La cetitoriu,* în *Observații de limba rumânească*, Buda, 1799; ap. Al. Rosetti, B. Cazacu, L. Onu, *Istoria limbii române literare,* Vol. I, *De la origini pînă la începutul secolului al XIX-lea*, ediția a II-a, revăzută și adăugită, Editura Minerva, București, 1971, p.472) și în *Țiganiada*: „Iar' în cea curte mândră măiastră,/ Voinicii **zăuitându-și** de toate/ Bea, mânca, juca, ședea-în fereastră." (I. Budai-Deleanu, *Țiganiada,* București, 1973).

[389] Verbul *a bâigui* este destul de frecvent azi în vorbirea populară, cu derivatele lui, având sensul „a fi confuz în exprimare", „a înșira cuvinte fără rost", extinzându-se și la stări comportamentale confuze.

[390] „însă băgînd de samă că un feliu de poesie de-aceste, ce să chiamă epicească, poftește un poet deplin și o limbă bine lucrată, nesocotință dar ar fi să cînt fapte eroicești, mai vîrtos cînd nice eu mă încredințăz în putere, iar neajungerea limbii cu totul mă **desmîntă** (Ion Budai-Deleanu, *Prolog* la *Țiganiada*, Bucur ești, 1973, p.7; „Numa Vlad, cu inimă nefrîntă/ Și-înarmat, pre păgînul așteaptă./Nimic de la scopos **nu-l desmîntă**" (*ibidem*, p.117); „Aceste eu vă zic nainte,/ Ca-întru-alergare de stăpînie,/ Cumva doar'**să nu vă desmînte**/ Sau să vă-adămănească-o numire/ A unii sau altii forme care/ Ar plăcea la partea cea mai mare." (*ibidem*, p.306).

[391] cf. Al. Ciorănescu, DER.

din traducerea lui Samuil Micu: cel care a întocmit acest rezumat în textul de la 1795, urmând rezumatul din *Biblia lui Petru Pavel Aron*[392], a preferat, firesc, un cuvânt cu circulaţie largă în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea: *a se socoti*

Verbul ***a se zătăci*** „a rămâne uimit"; „a se minuna"; „a se zăpăci" cunoaşte 2 ocurenţe în txtul analizat: *Şi casa aceasta va fi spre pildă; tot care va treace printr-însa* ***să va zătăci*** *şi va şuiera şi va zice: «Pentru ce au făcut Domnul aşa pământului acestuia şi căsii aceştiia?»* (3Împ 9,8); *Şi voi răsipi pământul vostru şi* ***să vor zătăci*** *preste el neprietinii voştri, când vor fi lăcuitorii lui.* (Pr 26,32). Cuvântul nu este înregistrat în dicţionarele limbii române, fiind prezent, în schimb, ***a se zănătici*** (cu etimologie nesigură, pus în legătură cu *zănatic*) „a se zăpăci", „a se buimăci". Forma ***zătăci*** ar putea fi rezultatul unei haplologii, înscriindu-se în tendinţa mai largă de scurtare a cuvintelor în special în vorbirea ardelenilor.

2.3.1.3. Civilizaţie rurală, gospodărie, ocupaţii

2.3.1.3.1. Obiecte, părţi ale casei

Alabastru/alavastru (<lat. *alabastrum*) „vas din alabastru pentru păstrarea mirului"[393]: *S-au apropiat câtră El o muiare, având un* ***alavastru*** *cu unsoare de mare preţ, şi l-au vărsat pre capul Lui, şezând la masă.* (Mt 26,7); *Şi, fiind în Vithania, în casa lui Simon leprosul, şi, şezând la masă, venit-au o muiare având* ***alavastru*** *cu unsoare de nard curat, de mult preţ. şi, frângând* ***alavastrul****, au vărsat pre capul Lui.* (Mc 14,3); *Şi, iată, o muiare care era în cetate, păcătoasă, cât au cunoscut că şezusă în casa fariseului, au adus un* ***alavastru*** *de unsoare.* (Lc 7,37).

Cuvântul ***cameniţă/caminiţă*** (<mg. *kamence*) „cuptor"; „sobă" este specific ariei dialectale din care provin traducătorii textului: *Şi au zis Domnul către Moisii şi către Aron: „Luaţ mânile pline de cenuşe din* ***caminiţă*** *şi o arunce Moisii spre ceriu înaintea lui Faraon.* (Iş 9,8); *Şi au luat cenuşă din* ***caminiţă*** *şi au stătut înaintea lui Faraon şi o au răsipit Moisii spre ceriu şi s-au făcut bube de beşici beşicate în oameni şi în dobitoace.* (Iş 9,10). Samuil Micu va evita şi de această dată regionalismul şi va spune *cuptoriu*, asemenea celor care au tradus *Biblia* în secolul al XVII-lea[394].

Catedră/cathedră (<lat. *cathedra*) este împrumutat de traducători din *Vulgata* şi păstrează sensul etimonului – „scaun cu spătar", „jeţ", „jilţ" – şi forma acestuia: *Când ieşiiam la poarta cetăţii şi în uliţă îm gătea* ***cathedra****?* (Iov 29,7); *Şi şezând împăratul în* ***cathedra*** *sa (după obiceaiu), care era lângă păreate, s-au sculat Ionathan şi au şezut Avner lângă Saul şi s-au arătat deşert locul lui David.* (1Sm 20,25); *Aceastea numele celor tari a lui David. şezând în* ***cathedră*** *cel preaînţelept, căpetenia între trei, el iaste ca un tinăr vermicelul lemnului, carele opt sute au ucis cu o pornire.* (2Sm 23,8).

La prima atestare în acest text (cf. **Indice** Idt) este derivatul diminutival ***chiliuţă*** (din *chilie* + *-uţă*), prezent în sintagma ***chiliuţă de taină****. Şi în ceale mai din sus ale casei sale ş-au făcut* ***chiliuţă de taină****, în carea, cu slujnicele sale, închise rămânea.* (Idt 8,5).

Prima atestare (cf. **Indice** 3Împ) este şi pentru cuvântul ***cigă*** (<mg. *csiga*) „scară în spirală": *Uşea* ***coastei*** *din mijloc era în partea casei de-a dreapta, şi prin* ***cigă*** *să suia la mijlocul casei ceii de cină şi de la mijloc la al treilea.* (3Împ 6,8). Reţinem tot aici cuvântul ***coastă*** (<lat. *costa*) „cameră laterală", „cameră", „încăpere", un sens pe care nu ştim să-l mai păstreze astăzi, dar cu care se actualizează frecvent în acest text[395]: *Şi au zidit preste părepţii bisearicii tăblite prinpregiur, în părepţii casii prinpregiurul bisearicii şi a jârtvenicului şi au făcut* ***coaste*** *prinpregiur.* (3Împ 6,5).

Specific ariei Transilvaniei este cuvântul ***corfă*** (ger. *Korf*) „coş", „paneraş": *Şi, venind cartea la ei, au luat pre fiii împăratului şi i-au ucis, şeaptezeaci de bărbaţi, şi au pus capetele lor în* ***corfe*** *şi le-au trimis la el în Iezrahil.* (4Împ 10,7); *Şi au mâncat şi s-au săturat şi au luat ce prisosisă din sfărămituri, şapte* ***corfe****.* (Mc 8,8); *„Când şi şapte pâni la patru mii câte* ***corfe*** *de sfârmituri aţi luat?" Şi au zis Lui: „Şapte".* (Mc 8,20). Sens foarte apropiat dezvoltă cuvintele ***coşnicioară/cojnicioară*** (din *coşniţă* + *-ioară*): *Şi neputându-l mai tăinui, au luat o* ***coşnicioară*** *de papură şi o au spoit cu cleiu şi cu răşină şi au pus înlăuntru pruncşorul şi s-au slobozit în ostrovul râpei râului* (Iş 2,3); *Şi, iată, să pogorea fata lui Faraon să să speale în râu şi featele ei să priîmbla pre ţărmurile râului. Carea văzând* ***cojnicioara*** *în trestie, au trimis una din slujnicile sale* (Iş 2,5); *Şi pusă în* ***coşnicioară*** *le vei aduce, şi viţălul şi doi berbeci.* (Iş 29,3) şi ***coşniţă/cojniţă/coginţă*** (<bg. srb., rus. *košnica*): *Isus, cu cinci pâni şi doi peşti, satură cinci mii de bărbaţi în pustie, culegând 12* ***coşniţe*** *de rămăşiţe.* (Mt rezum. cap.14); *Şi au mâncat toţi şi s-au săturat şi au luat rămăşiţă doaosprăzeace* ***coşniţe*** *pline de sfămituri.* (Mt 14,20); *Şi turta unii pâni şi cojuliţa stropită cu untdeleamn, o plăcintă din* ***cojniţa*** *azimelor, care iaste pusă înaintea Domnului* (Iş 29,23); *Încă nu înţeleageţi, nici vă aduceţi aminte de ceale cinci pâni în cinci mii de oameni şi câte* ***coginţe*** *aţi luat?*(Mt 16,9). Reţinem aici şi forma neobişnuită ***coştiţă***: *Şi au mâncat toţi şi s-au săturat. Şi au luat ce le prisosise, de fărămituri 12* ***coştiţe****.* (Lc 9,17).

Specific ariei nordice este cuvântul ***glajă*** (<ger. *Glas*) „vas de sticlă"; „sticlă de lampă" „lampă": *Alegându-să la ape cei de războiu, Ghedeon auzând visul oarecăruia din tabăra madianiteanilor, au năvălit asupra lor cu trâmbiţe,* ***glăji*** *şi cu fălinariu întrarmat.* (Jd rezum. cap.7); *Şi au împărţit trei sute de bărbaţi în trei părţi şi le-au dat trâmbiţe în mânile lor şi* ***glăji*** *goale şi fălinariu în mijlocul* ***glăjilor****.* (Jd 7,16); *Şi au întrat Ghedeon şi trei sute de bărbaţi, carii era cu el, într-o parte a taberii, începând străjile miezei-noapte; şi, deştepţându-să păzitorii, au început a răsuna cu trâmbiţele şi a plezni între sineşi* ***glăjile****.* (Jd 7,19). Cuvântul este la prima atestare în acest text (cf. **Indice** Jd).

Lat. *exedra, -ae* „rotondă cu bănci în jur" şi „sală de primire sau de conversaţie" a fost echivalat prin cuvântul ***jilţ/jiţ*** (<ger. *Sitz, Sessel*): *Acestor patru leviţi încredinţat era tot lucrul portarilor şi era preste* ***jilţuri*** *şi preste comoarăle casii Domnului.*

---

[392] Avem din nou posibilitatea să demonstrăm cvasiidentitatea rezumatelor (cf. supra, nota 12) din cele două traduceri: **B1760**: *Greu mustră Domnul pre fiii lui Israil şi a Iudei, mai vârtos pre păstori şi pre proroci că neuitându-să la atâtea faceri de bine, de la Dumnezău luate, pre El, care e izvorul apei vieţii, părăsându-L, s-au închinat idolilor de la carii nimic de bine putea aştepta; ci încă fiind cu toţii întru închinarea de idoli, în răpiri şi în nemilostivire, pre sâneşi drepţi a fi* ***să văznăsea****. Şi pentru aceaea îi vesteaţte că să vor jefui*; **B1795**: *Tare mustră Domnul pre fiii lui Israil şi a Iudei, mai vârtos pre păstori şi pre proroci, că neuitându-să la atâtea faceri de bine care au luat de la Dumnezeu, pre El, izvorul apei ceii vii, părăsindu-L, s-au închinat idolilor, de la carii nici un bine nu pot aştepta; ci încă fiind cu toţii întru închinarea idolilor, în răpiri şi în nemilostivire* ***să socotesc*** *pre sine a fi drepţi; pentru aceaea, le vesteaşte că să vor jefui.*

[393] În legătură cu prezenţa cuvântului în texte din secolul al XVII-lea, deci cu mai bine de un secol înainte de prima atestare (1776) propusă în DA, vezi Dragoş Şesan, *op. cit.*, p.172.

[394] *Cuptoriu* este în Ms.45, în B1688 şi în Ms.4389.

[395] Pentru alte ocurenţe, vezi *Indice*.

(1Par 9,26); *Acestea sânt căpeteniile cântăreților prin familiile leviților, carii prin* ***jilțuri*** *să zăboviia, ca zioa și noaptea pururea cu slujba sa să slujască.* (1Par 9,23); *Și vor fi supt mâna fiilor Aaron, spre cinstea casii Domnului, în porți și în* ***jițuri*** *și în locul curățirii și în jârtvelnic și în toate lucrurile slujbeai bisericii Domnului.* (1Par 23,28); *Ci și a tuturor tărnațelor care gândise și a* ***jilțurilor*** *prinprejur, spre vistieriile casii Domnului și spre vistieriile celor sfinte* (1Par 28,12).

Sintagma lat. *domibus laqueatis* a fost echivalată prin ***case lăţuiite*** „case împodobite” (cf. lat. *laqueō* „a împodobi plafonul cu lambriuri”)**:** *Au doară vreame iaste voao să lăcuiți în* ***case lăţuiite****, și casa aceasta e părăsită?* (Ag 1,4).

Cuvântul ***năstrapă*** (<gr. *mastrápas*; bg. *nastrap*) – „vas (de băut)”, „cană” – se actualizează cu un sens metaforic „loc unde se găsește ceva”, „sursă”, „izvor”: *Iubitul mieu s-au pogorât în grădina sa, la* ***năstrapa*** *mirezmelor, să să pască în grădini și să culeagă crini.* (Cânt 6,1).

Cuvântul ***păstură*** (cu etimologie nesigură; a fost pus în legătură cu *pânzătură*[396]) este întrebuințat cu sensul „șervet, ștergar în care se învelesc la țară alimentele transportate la câmp”; „legătură”: *Și au poruncit Isaie să ia o* ***păstură*** *de zmochine și să puie preste rană și să să însănătoșaze.* (Is 38,21) și este la prima atestare în acest text (cf. **Indice** Is).

De la cuvântul lat. *pellis, -is* „cort acoperit cu piei”, prezent în *Vulgata* în sintagma *in medio pellium*, cuvântul românesc ***piele*** s-a îmbogățit cu sensul de mai sus, așa cum se poate vedea în următorul context: *Au zis cătră Nathan prorocul: „Vezi că eu lăcuiesc în casă de chedru, și sicriiul lui Dumnezeu e pus în mijloc de* ***piei****”.* (2Sm 7,2).

Polată (<bg. *polata*) se folosește cu sensul „palat domnesc, împărătesc”: *Și s-au dus portarii și au vestit în* ***polata*** *împăratului dinlontru.* (4Împ 7,11); *Pentru aceaea au luat Ioas, împăratul Iudei, toate ceale sfințite, care sfințise Iosafat și Ioram și Ohozie, părinții lui, împărații Iiudei, și care el dăruise, și tot argintul ce să putea afla în comoarăle bisericii Domnului și în* ***polata*** *împăratului și i-au trimis lui Hazail, împăratului Asiriii, și s-au depărtat de Ierusalim.* (4Împ 12,18); *Iară lui Hazail, împăratului Siriii, ce gătea războiu asupra lui Israil, trimite toate comoarăle bisericii și a* ***polăţii*** (4Împ rezum. cap.12)[397].

Rătez (<ucr. *retĕzŭ*; mg. *retezs*) desemnează în mod obișnuit o „închizătoare primitivă, formată dintr-o limbă de lemn sau de metal, pentru uși sau ferestre”: *Iară Poarta Peștilor o au zidit fiii Asnaa. Ei o au acoperit și i-au așezat stâlpii și încuietorile și* ***răteazele****; și lângă ei au zidit Marimuth, fiiul Uriei, fiiul lui Accus.* (Ne 3,3); *Și Poarta Veache o au zidit Ioiada, fiiul Fasea, și Mosolam, fiiul Vesodiei. Ei o au acoperit și i-au așezat stâlpii și încuietorile și* ***rătezele****.* (3,6); ***Rătezul*** *ușii meale am deșchis iubitului mieu, iară el să abătuse și trecuse. Sufletul mieu s-au topit cât au grăit. Căutatu-l-am și nu l-am aflat, chematu-l-am și nu mi-au răspuns.* (Cânt 5,6)[398].

Socotit termen regional datorită originii maghiare[399], cuvântul ***târnaţ*** (<mg. *tornác*) se actualizează cu sensul „prispă (închisă cu scândură asemenea unui cerdac)”; „foișor”: *Și pridvor mai mare rătund, cu trei rânduri de pietri tăiate și cu un rându de chedru cioplit; ci și în* ***tărnaţul*** *casii Domnului dinlăuntru și în pridvorul casii.* (3Împ 7,12), putând însemna însă și „intrare”, „ogradă”: *Au trimis și au adus pre Ieremie din* ***tărnaţul*** *temniții și l-au dat lui Godolie, fiiului Ahicam, fiiului Safam, să între în casă și să lăcuiască întru norod.* (Ir 39,14); *Ci și a tuturor* ***tărnaţelor*** *care gândise și a jilțurilor prinprejur, spre vistieriile casii Domnului și spre vistieriile celor sfinte* (1Par 28,12).

Trapezare/trepăzare (<gr. *trapezareíon*; cf. sl. *trapezarĭ*) este întrebuințat frecvent în acest text, actualizând sensuri diferite: „sală de mese” – *Și, luând Samuil pre Saul și copilul lui, i-au dus în* ***trepăzare*** *și le-au dat loc în capul celor ce fusease chemați, că era ca la treizeci de oameni.* (1Sm 9,22); „casă”, în sintagma ***trepăzarea fămeilor –*** *Și întrând la împăratul, orice poftea spre podoabă de lipsă lua și precum lor le plăcuse, togmite din* ***trepăzarea fămeilor*** *la cămara împăratului trecea.* (Est 2,13); „odaie situată la etaj sau la mansardă” – *Ci și cuiele le-au făcut de aur, așa cum fieștecare cui trăgea câte cinzeaci de sicli. Și* ***trepezerile*** *le-au acoperit cu aur.* (2Par 3,9).

Zar (<mg. *zér*) desemnează un „mecanism de închidere a ușii, a unei porți etc.”, „broască”, „zăvor”: *Toate cetățile era întărite cu ziduri înalte și cu porți și cu* ***zaruri****, afară de nenumărate orașe, care nu avea număr.* (2Lg 3,5); *Și au făcut Vethoronul din Sus și Vethoronul din Jos, cetăți zidite, având porți și răteaze și* ***zaruri*** (2Par 8,5). Cuvântul este la prima atestare în acest text (cf. **Indice** 2Lg).

2.3.1.3.2. Îmbrăcăminte, textile

Brână (din *brâu*) „brâu”, „cingătoare” este rar prezent în text: *Și pre cei încinși cu* ***brâne*** *țintate și cu mitre în capetele lor zugrăvite, chipul tuturor povățuitorilor, asămănarea fiilor Vavilonului și a pământului haldeilor în care au răsădit* (Iz 23,15); *Să nu țineți aur, nici argint, nici bani în* ***brânele*** *voastre* (Mt 10,9). Aceeași realitate este numită în alte locuri ***brâu*** (etimologie necunoscută[400]), în sintagma ***brâu de curea*** „cingătoare de piele”, care devine interesantă prin sensul pe care îl are aici cuvântul ***curea***: *Iară Ioan avea văjmânt de peri de cămile și* ***brâu de curea*** *pre coapsele sale, iară hrana lui era lăcuste și miiare sălbatecă.* (Mt 3,4); *Și era Ioan îmbrăcat cu peri de cămilă și* ***brâu de curea*** *pre coapsăle lui și lăcuste și miiare sălbatecă mânca.* (Mc 1,6).Echivalarea sintagmei latinești *zona pellicia* trebuia să conducă, firesc, la **brâu de piele*. Cum lat. *pellis, -is* înseamnă și „obiect de piele tăbăcită”, „curea”, este explicabil de ce rezultatul traducerii este ***brâu de curea.***

Carvazin reprezintă încercarea traducătorului de a adapta lat. *carbasinus* „făcut din in fin; din pânză fin lucrată” în următorul context: *Și spânzura din toate părțile șetrile de față cerească și de* ***carvazin*** *și hiachinth, sprijinite cu funi de vison și de urșinic, carele cu verigi de elefant era împreunate și în stâlpi de marmure să răzima* (Est 1,6). Cuvântul nu este înregistrat în dicționarele limbii române.

Ceapsă (<mg. *csápaza*, srb. *čepac*) denumește un obiect vestimentar „bonetă purtată de fete sau numai de femei măritate”: [*Va lua Domnul*] *Și oglindele și jolgiurile și* ***ceapsele*** *și haina cea supțire.* (Is 3,23).

---

[396] Alte opinii privind originea cuvântului la Al Ciorănescu, DER.
[397] Pentru alte ocurențe ale cuvântului, vezi *Indice*.
[399] O discuție amplă în legătură cu sensurile cuvântului și cu răspândirea acestuia în diferite arii dialectale face Dragoș Șesan, *op. cit*, p. 187–188.
[400] Alte opinii privind originea cuvântului la Al Ciorănescu, DER.

Pentru a denumi realitatea numită în *Vulgata coccum* „stacojiu (culoare)"; fig. „stofă vopsită stacojiu"), traducătorii au împrumutat cuvântul şi l-au adaptat la sistemul limbii române în forma ***coc***: *Hiachint şi urşinic şi* ***coc*** *de doao ori întins şi visom, peri de capre* (Iş 25,4); *Face-vei şi zaveasă de hiachinth şi de porfiră şi* ***coc*** *de doao ori întins şi de vison răsucit, fulţuit şi cu frumoasă pestriţală ţăsut* (Iş 26,31); *Şi leamn de chedru şi issop şi* ***coc*** *de doao ori întins, preotul va arunca în para focului care mistuieşte vaca*. (Nm 19,6); *Iară alta vie, cu lemnul de chedru şi* ***coc*** *şi isop îl va întinge în sângele paserei ceii jirtfite* (Pr 14,6); *Va lua lemnul cel de chedru şi isopul şi* ***cocul*** *şi paserea vie şi le va întinge toate în sângele paserii jârtfite şi în apele vii şi va stropi casa de şapte ori* (Pr 14,51)[401].

Cuvântul ***hiachint/hiachinth*** „ţesătură vopsită în culoarea stânjenelului" a rezultat în urma încercării traducătorilor de a adapta la sistemul limbii române lat. *hyacinthus, -ī*, prin una dintre forme cuvântul românesc rămânând mai aproape de etimon: *Şi aceastea sânt care trăbuie să luaţi: aur şi argint şi aramă,* (Iş 25,3)*/* ***Hiachint*** *şi urşinic şi coc de doao ori întins şi visom, peri de capre* (Iş 25,4*); Iară cortul aşa-l vei face: zeace păretari de vison răsucit şi* ***hiachinth*** *şi de urşinic şi de coc de doao ori întins, pestriţă, fulţuite le vei face.* (Iş 26,1); *Face-vei şi zaveasă de* ***hiachinth*** *şi de porfiră şi coc de doao ori întins şi de vison răsucit, fulţuit şi cu frumoasă pestriţală ţăsut* (Iş 26,31).

Irhă, în varianta ***iră***, (<mg. *irha*) „piele tăbăcită" intră în alcătuirea sintagmei ***legătură de iră*** „curea de piele", numai că aici trimiterea este la cureaua de jug, în *Vulgata* fiind *quasi vinculum plaustri*: *Amar celor ce trageţi nedreptatea în funile deşertăciunii şi* ***ca o legătură de iră****, păcatul!* (Is 5,18). Cuvântul este la prima atestare în acest text (cf. **Indice** Is).

Mohorât (de la *mohor*) se actualizează cu sensurile „care are culoarea de la roşu-cărămiziu până la roşu-vânăt", „stofă purpurie" şi „veşminte confecţionate din această stofă": *Stâlpii lui i-au făcut de argint, razimul de aur, suişul lui* ***mohorât****, cu jumătate dragoste l-au aşternut pentru featele Ierusalimului.* (Cânt 3,10); *Capul tău, ca Carmilul, şi cosiţele capului tău, ca* ***mohorâtul*** *împăratului legat într-u ceterne.* (Cânt 7,5); *Iară tu, jefuită, ce vei face când te vei îmbrăca cu* ***mohorât****, când vei fi împodobită cu baier de aur şi vei zugrăvi cu ştiviiu ochii tăi? În zădar te vei împodobi. Te-au urgisit iubitorii tăi, sufletul tău îl vor căuta.* (Ir 4,30).

Forma ***pantlică*** (<mg. *pántlika*) a cuvântului ***panglică*** este motivată de legătura pe care traducătorul a făcut-o cu etimonul şi este prezentă cu două ocurenţe în text: *Ceprăzi şi* ***pantlice*** *prin unghiurile contuşilor ovreaii să puie, ca să-şi aducă aminte de leagea lui Dumnezeu.* (Nm rezum. cap.15); *Grăieşte fiilor Israil şi le vei zice să-ş facă prin unghiurile contoşilor, puind într-însele* ***pantlice*** *hiachinthine* (Nm 15,38).

Cuvântul ***pănură*** (<lat. *paenula*) „postav", (prin gn.) „ţesătură", „pânză" echivalează într-un context lat. *subtēmen, -inis* (care în sens restrâns înseamnă „bătătură", „urzelă", dar, în sens larg, desemnează orice „ţesătură", „pânză", „stofă"): *Aceasta iaste leagea bubelor, a văjmântului de lână şi de in, al* ***pănurii*** *şi al tortului şi a toată haina de piiale, cum trăbuie a să curăţi sau spurcată a să numi.* (Pr 13,59), în celălalt, lat. *pannus, -i* „bucată de stofă", „cârpă": *Şi ne-am făcut ca nişte necuraţi toţi noi şi ca* ***pănura*** *cei de lună toate dreptăţile noastre. Şi am căzut toţi ca frunza şi nedreptăţile noastre ca vântul ne-au dus pre noi.* (Is 64,6). Din cele două contexte rezultă că pentru traducători *pănura* era „ţesătură în sens larg".

Plaşcă (<sl. *plaštĭ* „mantie") şi uneori ***platoşă*** (cu origine incertă; cf. ger. *Platte*) se folosesc cu sensul „pelerină lungă"; „veşmânt lung", „mantie": *Şi, ieşind Iahil întru întâmpinarea Sisarii au zis câtră el: „Întră la mine, Domnul mieu, întră, nu te teame". Carele întrând în cortul ei şi acoperindu-se de la ea cu* ***plaşca*** (Jd 4,18); *„Şi, iarăşi, întinde-ţi – au zis –* ***plaşca*** *ta, cu care te acoperi, şi ţine cu amândoao mânile".* (Rt 3,15); *Carea văzind Ham, tatăl lui Hanaan, adecă ruşinea tâtâne-său a fi golit, au vestit la doi fraţi ai săi, afară.* (Fc 9,22)*/ Iară Sim şi Iafeth ş-au pus* ***platoşea*** *în umerile sale şi, mergând îndărăpt, au acoperit ruşinea tătâne-său.* (Fc 9,23); *Şi au zis câtră slugă: „Ce omu-i cela ce vine pre câmp într-u întâmpinarea noastră?" Şi i-au zis: „Acesta este domnul mieu". Iară ea, luând degrabă* ***platoşea****, s-au acoperit*. (Fc 24,65).

Pocrovăţ/procovăţ (<sl. *pokrovecŭ*) se actualizează cu sensul „pătură care se pune sub şaua calului" în următorul context: ***Procoveţul*** *pre care va fi şezut* [omul căruia i să întâmplă curgerea sămânţii – n.n.] *necurat va fi.* (Pr 15,9).

Potilat/pătilat (<mg. *potylolat*) desemnează o „pânză fină sau voal pe care, de obicei, îl poartă pe cap femeile tinere de la ţară şi miresele": ***Pătilat*** *au făcut şi l-au vândut şi brâul l-au dat hananeului.* (Pl 31,24).

Cuvântul ***potlog*** (<bg. *podlog*), în varianta ***plotoagă***, se actualizează cu sensul „petic, bucată de piele pentru cârpit": *Şi călţăminte foarte veachi care, spre arătarea vechirii, cu* ***plotoage*** *era cusute, îmbrăcaţi cu veşminte vechi şi pâinile care purta de merinde vârtoase era şi în dărăburi fărâmate* (Jos 9,5).

Specific ariei lingvistice a Transilvaniei este cuvântul ***prim/primură*** (<mg. *prém*) „bandă dintr-o ţesătruă ţesătură frumos lucrată sau din broderie, cu care se ornamentează unele veşminte pe margini", „bordură", „ceapraz": *Rătăcit-au orbii în uliţe, pângăritu-s-au în sânge, şi când nu putea au ţinut* ***primurile*** *sale.* (Tng 4,14). În alt context am înregistrat sinonimul acestui cuvânt, ***ceapraz*** (<tc. *çapraz*): ***Ceprăzi*** *şi pantlice prin unghiurile contuşilor ovreaii să puie, ca să-şi aducă aminte de leagea lui Dumnezeu.* (Nm rezum. cap.15).

În semn de doliu sau de pocăinţă ori din cauza sărăciei, oamenii se îmbrăcau cu ***sac*** (<lat. *saccus*) „veşmânt făcut din sac – pânză de fuior, de cânepă sau de buci din care se fac sacii": *Şi au zis David către Ioav şi către tot norodul care era cu el: „Rumpeţi-vă vejmintele şi vă încingeţ cu* ***saci*** *şi plângeţi la îngroparea lui Avner!" Iară împăratul David urma după cosciug.* (2Sm 3,31); *Şi au zis slugile sale: „Iată, am auzit că împăraţii casii lui Israil sânt milostivi. Să punem, dară,* ***saci*** *în coapsăle noastre şi funişoare în capetele noastre şi să ieşim la împăratul lui Israil, doară va mântui sufletele noastre".* (3Împ 20,31)*/ Încins au cu* ***saci*** *coapseale sale şi au pus funişoare în capetele sale şi au venit la împăratul lui Israil* (3Împ 21,32)[402].

Şolovar (<mg. *solovári*) are circulaţie regională şi poate însemna „ciorap gros de lână" sau (la pl. cu val. de sg.) „pantaloni strâmţi de pânză sau de lână" (vezi infra, **2.3.1.3.3.**). În toate contextele care urmează, cuvântul echivalează lat. *lumbāre, -is* „cingătoare în jurul şalelor", „brâu de in", un detaliu vestimentar specific preoţilor *Vechiului Testament*: *Precum* ***şolovarii*** *lui Ieremie ascunşi în Eufrate au putrezit, aşa jidovimea întâi de Domnul lipindu-să, pentru mândria şi închinarea de idoli de la Dânsul să leapădă şi toţi să vor răsipi* (Ir rezum. cap.13); *Aceastea zice Domnul către mine: „Mergi şi ia ţie* ***şolovari*** *de in, şi-i*

---

[401] Pentru alte ocurenţe ale cuvântului, vezi *Indice.*

[402] Pentru alte ocurenţe ale cuvântului, vezi *Indice.*

vei pune pe coapsele tale, și în apă nu-i vei băga". (Ir 13,1)*/ Și mi-am luat* ***șolovari*** *după cuvântul Domnului și i-am pus pre coapsele meale.* (Ir 13,2); *„Ia* ***șolovarii*** *carii i-ai avut, carii sânt împrejurul coapselor tale și, sculându-te, mergi la Efrat și-i ascunde acolo, în gaura pietrii"* (Ir 13,4); *Și au fost după multe zile, au zis Domnul către mine: „Scoală, mergi la Evfrath și ia de acolo* ***șolovarii*** *carii ț-am por uncit să-i ascunzi acolo".* (Ir 13,6); *Și m-am dus la Evfrath și am săpat și am scos* ***șolovarii*** *din locul unde-i ascunseasem. și iată, putrăzise* ***șolovarii*** *așa cât nici de o slujbă era.* (Ir 13,7); *Norodul acest rău, carii nu vr eau a auzi cuvintele Meale și umblă întru schimbarea inimii sale și s-au dus după dumnezei streini, să le slujască și să li să închine. Și vor fi ca* ***șolovarii*** *aceștia, carii de nici o slujbă sânt.* (Ir 13,10)*/ Că, precum să lipesc* ***șolovarii*** *de coapsele omului, așa am cleit Mie toată casa lui Israil și toată casa Iudei – zice Domnul – ca să-M fie spre norod și spre nume și spre laudă și spre slavă; și n-au auzit».* (Ir 13,11).

Târsână (<sl. *trŭsina*) se actualizează cu sensul „țesătură aspră din păr de capră, purtată de asceți sau de călugări direct pe piele"; „țesătură groasă (ca pânza de sac)": *Și, rumpându-ș hainele, s-au îmbrăcat cu* ***tărsână****, tânguindu-ș fiiul multă vreame.* (Fc 37,34); *Și spre ce va cădea ceva din mortăciunile lor spurca-să-va, și vasul cel de lemn și văjmântul și pielea și* ***târsinile*** (Pr 11,32).

Thănistră reprezintă încercarea traducătorului de a adapta lat. *theristrum,* – „văl", „veșmânt": *Carea, dezbrăcând hainele văduvirii, au luat* ***thănistra*** *și, schimbând veșmintele, au șezut în despărțirea drumului carea duce în Thamna, pentru că au fost crescut Sela și nu l-au fost dobândit bărbat.* (Fc 38,14). Cuvântul nu este înregistrat în dicționarele limbii române. În Ms.45, B1688 și B1795 este *brobodelnic*, iar în Ms 4389 este *haine frumoase.*

2.3.1.3.3. Obiecte de podoabă

Baieră/baier (origine incertă; cf. lat. *bajulus*[403]) se actualizează în text cu sensul „salbă de bani", „colier": *Iară tu, jefuită, ce vei face când te vei îmbrăca cu mohorât, când vei fi împodobită cu* ***baier de aur*** *și vei zugrăvi cu știviiu ochii tăi? În zădar te vei împodobi. Te-au urgisit iubitorii tăi, sufletul tău îl vor căuta.* (Ir 4,30); *Și podoaba* ***baierelor*** *sale spre mândrie au pus și chipurile urăciunilor sale și a bozilor au făcut dintr-însul; pentru aceaea l-am dat lor spre necurăție.* (Iz 7,20).

Covrig (<bg., rus. *kovrig*) are în textul analizat exclusiv sensul „brățară" și echivalează lat. *armilla, -ae* din *Vulgata.* Trebuie precizat că în dicționarul lui Grigore Maior (*ILV/Lexicon*, I), lat. *armilla* este explicat „covrig de aur". Iată numai câteva dintre contextele în care apare cuvântul: *Și după ce au beut cămilele, au scos omul cercei de aur trăgând doi sicli și atâța* ***covrjii*** *trăgând zeace sicli.* (Fc 24,22); *Și vâzind cerceii și* ***covrigii*** *la mânile soru-sa și auzind toate cuvintele vestindu-să: „Aceasta mi-au grăit omul!", au venit la om, carele sta lângă cămile și aproape de fântâna apei.* (Fc 24,30); *Și i-am acățat cercei spre podoaba feții ei și* ***covrigi*** *am pus în mânile ei.* (Fc 24,47); *Pentru această pricină, aducem spre daruri Domnului fieștecarii ce am putut afla, aur în pradă:* ***șolovari***, ***covrigi de aur***, *ineale și* ***dreptariu*** *și* ***murenule***, *ca să te rogi pentru noi Domnului.* (Nm 31,50)[404].

În ultimul context citat prezintă interes alte câteva cuvinte care numesc obiecte de podoabă. ***Dreptariu*** are aici sensul „brățară de mâna dreaptă", după lat. *dextrale, -is.* Pentru formația diminutivală *dextrāliolum, -ī* „brățărușă" s-a preferat în alt loc traducerea prin sintagma ***împodobirea brațului****: Și ș-au spălat trupul și s-au uns cu mir de cel bun și au teptânat cosița capului său și ș-au pus mitră pre cap și s-au înbrăcat cu vejmintele desfătării sale și au tras încălțăminte picioarelor sale și ș-au luat* ***împodobirea brațului*** *și crini și cercei și ineale și cu toate podoabele sale s-au împodobit.* (Idt 10,3). ***Murenule*** înseamnă „coliere" și reprezintă adaptarea cuvântului lat. *muraenula, -ae* , care are atât sensul „murenă mică; pește din Marea Mediterană, cu corpul alungit", cât și sensul „colier". În altă parte, același cuvânt latinesc a fost echivalat prin ***linișor***, prin raportare la un nume de pește, *linul*, diminutivat: *În zioa aceaea va lua Domnul podoaba încălțămintelor și* ***spilcele***; (Is 3,18)*/ Și lanțurile de aur și mărgealele și covrigii de aur și mitrele;* (Is 3,19)*/ Și acelea și* ***șolovarii*** *și* ***linișorii*** *și mirositoarele și cerceii* (Is 3,20). ***Șolovari*** (vezi și supra, **2.3.1.3.2.)** reprezintă, în Nm 31,50 (*Pentru această pricină, aducem spre daruri Domnului fieștecarii ce am putut afla, aur în pradă:* ***șolovari****, covrigi de aur, ineale și dreptariu și murenule, ca să te rogi pentru noi Domnului*), echivalarea lat. *periscelis, -idis* „colan deasupra gleznei", „podoabă de picior la femei", situație în care cuvântul românesc se îmbogățește cu încă un sens, cu care se actualizează, echivalând același cuvânt latinesc, și în versetul precedent, Is 3,20.

La prima atestare în acest text este cuvântul ***spelcă/spilcă*** (cf. srb. *spilka,* pn. *szpilka*, rus. *špilĭka*), actualizat cu sensul „obiect de podoabă" sau poate numai „accesoriu care servește totdeauna la prins ceva", aici probabil în formă de semilună, pentru că echivalează cuvântul *lunulas* (lat. *lūnula, -ae* „podoabă femeiască în formă de mică semilună") din *Vulgata*: *În zioa aceaea va lua Domnul podoaba încălțămintelor și* ***spilcele*** (Is 3,18).

2.3.1.3.4. Alimente, bucătărie

Aluat (<*lat. *allevatum*) intră în sintagma ***fără aluat*** și exprimă sensul „nedospit", echivalând *absque fermento* din *Vulgata*: *Iară când va aduce jârtva coaptă în cuptoriu, de făină pâni adecă* ***fără aluat****, stropite cu untdelemn și plăcinte azime unse cu untdeleamn* (Pr 2,4); *De va fi aducerea ta din tigaie, de făină stropită cu untdeleamn și* ***fără aluat*** (Pr 2,5); *Toată aducerea carea să aduce Domnului va fi* ***fără aluat****, nici ceva de aluat și de miiare să arde întru jârtfirea Domnului.* (Pr 2,11).

Bucată (<lat. *bŭccata*) se folosește la singular cu sensul „hrană", „mâncare", după lat. *cibus, -ī*: *Iară fiii lui Israil au mâncat mană ani patruzăci, până au venit la pământul cel de lăcuit; cu această* ***bucată*** *s-au hrănit până când au agiuns la hotarâle pământului Hanaan.* (Iș 16,35); *Și grăind împrotiva lui Dumnezeu și a lui Moisi, au zis: „Căci ne-ai scos din Eghipt să murim în pustietate? Lipsește pânea, nu sânt ape, sufletul nostru s-au îngrețat de această* ***bucată*** *ușoară foarte"* (Nm 21,5); *Și așa făcea în toț anii când, întorcându-se vreamea, să suia la bisearica Domnului și așea o întârâta, iară ea plângea și nu prindea* ***bucată****.* (1Sm 1,7); *Și era* ***bucata*** *lui Solomon, în toate zilele, treizeci de cori de frunte de făină și șasezeci de cori de făină* (3 Împ 4,22).

Cu sensul „bucată", „parte dintr-un întreg" se folosește cuvântul ***dărab/dărăb*** (<mg. *darab*): *Iară berbecele îl vei tăia în* ***dărăburi****; și spălând măruntaiele lui și picioarele, le vei pune preste tăiatele cărnuri și preste capul lui* (Iș 29,17); *Și trăgând de pre cel ce i să junghie piialea, cărnurile în* ***dărăburi*** *le vor tăia.* (Pr 1,6); *Și aretele în* ***dărăburi*** *tăindu-l, capul lui și mădulările*

[403] Vezi discuția la Al Cirănescu, DER.

[404] Pentru alte ocurențe ale cuvântului, vezi *Indice.*

și grăsime o au ars în foc (Pr 8,20); *Și jertva în* ***dărăburi*** *tâiată, cu capul și cu fiește*care *mădulări, au adus. Care toate pre oltariu le-au ars cu foc* (Pr 9,13); *Și călțăminte foarte veachi care, spre arătarea vechirii, cu plotoage era cusute, îmbrăcați cu veșminte vechi și pâinile care purta de merinde vârtoase era și în* ***dărăburi*** *fărâmate* (Jos 9,5). Cuvântul este bază de derivare în ***dărăbuț:*** *Și limba necredinciosului Nicanor tăindu-o au poruncit prin* ***dărăbuțe*** *să se dea paserilor, iară mâna nebunului în prejma bisericii să se spânzure.* (2Mac 15,33) și în ***dărăburit***: *limba lui cea blăstămătoare* ***dărăburită*** *paserilor dându-să* (2Mac rezum. cap.15), acesta din urmă presupunând existența verbului ***a dărăburi.***

Cuvântul ***făină*** intră în sintagma ***frunte de făină*** „făina cea mai curată" pentru a traduce lat. *simila , -ae* „cea mai curată făină de grâu, făină foarte albă": *Și era bucata lui Solomon în toate zilele, treizeci de cori de* ***frunte de făină*** *și șasezeci de cori de făină* (3 Împ 4,22). În latină există un cuvânt diferit pentru a desemna „făina cea mai aleasă", în timp ce în limba română se folosește sintagma în care intră cuvântul *frunte,* cu sensul „de calitate superioară", modalitate păstrată până astăzi pentru a numi realitatea în discuție.

Cuvântul ***fiertură*** (din *fiert + -ură*), poate denumi orice fel de mâncare preparată prin fierbere sau orice fel de mâncare cu zeamă (ca și azi în lumea rurală): *Ia-ț armele tale, tulba și arcul și ieși afară și vânând ceva,* (Fc 27,3)*/ Fă-m dintr-însul* ***fiertură*** *precum știi că-m place și-m adă să mânc, și să te blagoslovească sufletul mieu mai înainte de a muri".* (Fc 27,4), echivalând ceea ce în *Vulgata* este numit *pulmentum, -ī* „mâncare cu carne tăiată felii". De asemenea, cu sau fără determinative, se folosește pentru a denumi un fel de mâncare specific celor săraci, „terci", traducând ceea ce în textul latinesc se numește *puls, pultis* „fiertură din făină de grâu sau de bob; mâncare a săracilor": *Pâne și plăcintă și* ***fiertură de păsat*** *nu veț mânca din holdă până la zioa în care veț aduce dintr-însa Dumnezeului vostru.* (Pr 23,14), unde prin ***păsat*** înțelegem „semințe de mei, decorticate și pisate nu prea mărunt"; *Și au pus avrei sale urciorul cu vin și vasul cu untul de lemn și* ***fiertură*** *și plăcinte și pâni și cași și au purces.* (Idt 10,5).

Sintagmele ***pâine azimă, pâine fără aluat*** și ***plăcintă azimă, pogace azimă, pogace fără aluat, turtă fără aluat*** au o trăsătură de sens comună, „preparat din aluat nedospit", în *Vulgata* fiind *azymos panes/panes azymos*: *Și au întrat Ghedeon și au fiert un ied, și dintr-o măsură de făină,* ***pâni azime*** *și cămuri puind în corfă, și zama cărnurilor puind-o în oală, le-au adus toate supt stăjer și I le-au dat.* (Jd 6,19); *Căruie i-au zis îngerul Domnului: „Ia cărnurile și* ***pânile azime*** *și le pune pre acea piatră, și zama o pune deasupra". Și făcând așa* (Jd 6,20)*/ Au întins îngerul Domnului vârful toiagului care ținea în mână și au atins cărnurile și* ***pânile azime****; și s-au suit foc din piatră și cărnurile și pânile azime le-au mistuit; iară îngerul Domnului s-au făcut nevăzut de la ochii lui.* (Jd 6,21); *lagana azyma* și *panes absque fermento*: *Iară când va aduce jârtva coaptă în cuptoriu, de făină pâni, adecă fără aluat, stropite cu untdelemn și* ***plăcinte azime*** *unse cu unt de leamn* (Pr 2,4); *De va fi aducerea pentru mulțămită, vor aduce* ***pâni fără aluat****, stropite cu untdeleamn și* ***plăcinte azime****, unsă cu untdeleamn și făina coaptă și pânișoare unsă, cu mestecarea de untdeleamn stropite* (Pr 7,12).

Pentru a echivala sintagmele *laganum azymum, lagana absque fermento* și *tortam(que) absque fermento*, traducătorii au recurs și la sintagmele ***pogace azimă, pogace fără aluat*** și ***turtă fără aluat***: *Și traiste cu pânile azime cu untdelemn stropite și* ***pogacea fără aluat****, unsă cu untdelemn, și gustările a fiștecărora,* (Nm 6,15); *Și un picior fiert a berbeacelui și o* ***turtă fără aluat*** *în traistă și o* ***pogace azimă*** *și le va da în mânile nazareului, după ce să va rade capul lui.* (Nm 6,19). ***Plăcintă*** (<lat. *placenta*)**,** ***pogace*** (cf. mg. *pogácsa*, ger. dialectal *Pogatsche*, srb. *pogača*)**,** ***turtă*** (<lat. *turta*) înseamnă aici, la modul general, „turtă".

Papă (<lat. *pappa*) desemnează o „mâncare nedefinită mai îndeaproape, preparată din mămăligă": *Și au zis câtră ea Vooz: „Când va fi ceasul mâncării, vino aici, și mâncă pâne și întinge îmbucătura ta în oțăt". Și au șezut la coastele săcerătorilor și ș-au adunat* ***papă*** *și au mâncat și s-au săturat și au luat rămășiță.* (Rt 2,14).

Turtuliță (din *turtă + -uliță*) echivalează lat. *crustula, -ae* „prăjitură": *Și ia în mâna ta zeace pâni și o* ***turtuliță*** *și un vas cu miere și meargi la el, că el îț va spune ce să va întâmpla pruncului acestuia".* (3Împ 14,3) și este o creație lexicală pe care dicționarele limbii române nu o înregistrează.

2.3.1.3.5. Viață rurală

Cuvântul ***boambă*** (etimologie necunoscută) se actualizează cu sensul regional „boabă de strugure": *Și eu mai pe urmă m-am deșteptat, și ca cel ce adună* ***boambe*** *după culegători.* (Ecz 33,16)*/ În blagoslovenia lui Dumnezeu și eu am nădăjduit; și ca cel ce culeage am umplut teascul.* (Ecz 33,17).

Ca și în alte traduceri biblice[405], cuvântul ***bucium***[406] „trunchi de copac" se actualizează cu sens diferit de sensul actual: *Și i-au lovit Iosue și i-au ucis și i-au spânzurat preste cinci* ***buciumi****; și au fost spânzurați până sara.* (Jos 10,26).

Cuvântul ***căpușă*** (etimologie nesigură; cf. alb. *këpushë*) se actualizează cu sensul „mugur" (prezent și astăzi în vorbirea populară): *A doao zi întorcându-să, au aflat încolțită varga lui Aaron, în casa Levi; și, înflându-să* ***căpușile****, ieșise florile, carele, desfăcându-să frunzele, s-au făcut micdale.* (Nm 17,8).

Un calc semantic după lat. *coma, -ae* care înseamnă „păr, plete, coamă", iar fig. *frunziș, coroană* (a arborelui) a condus la îmbogățirea cuvântului ***coamă*** cu sensul (despre pomi) „coroană": *Lemnul are nădeajde; de să va tăia, iarăși înverzește, și ramurile lui odrăslesc.* (Iov 14,7)*/ De va îmbătrâni în pământ rădăcina lui și în pulbere va muri trunchiul lui,* (Iov 14,8)*/ De mirosul apei va încolți și va face* ***coamă****, ca când dintâiu s-au sădit.* (Iov 14,9).

Curățitură (din *curățit + -ură*) se actualizează cu sensul „loc defrișat, curățat de cioturi etc. pentru a putea fi arat sau locuit" în următorul context: *Câtră care Iosue au zis: „De ești norod mult, suie-te în pădure și-ți taie* ***curățituri*** *în pământul Ferezei și Rafaim, că îngustă ți-i moștenirea muntelui Efrem!"* (Jos 17,15).

Sensul cuvântului ***curticea*** (din *curte + -icea*) în contextul: *Obrazul lui, ca* ***curticealele*** *mireazmelor* ***cusute*** *de făcătorii de mir; buzele lui, crini ce strecură zmirna cea dintâi* (Cânt 5,13) este diferit de sensul actual. Traducătorul a găsit în *Vulgata* cuvântul

---

[405] Vezi V. Arvinte, ST.L.EX., p.47; N. Iacob, *Limbajul biblic*, II, p.237–238.

[406] Pentru etimologia cuvântului, vezi Al. Ciorănescu, DER.

areolae (lat. *āreola, -ae*), care înseamnă „curte mică”, dar și „răzor”. Contextul impunea, evident, selectarea cuvântului care în românește exprimă acest sens[407]. Opțiunea pentru cuvântul ***curticea*** a determinat îmbogățirea cuvântului cu un sens nou.

În același context, reținem și cuvântul ***cusute***, prin care traducătorul a echivalat participiul perfect (*consitae*) al verbului *conserō* „a semăna”, „a planta”, „a răsădi”. Nu e exclus ca aceste devieri semantice să fie deliberate, deci să aibă fianlitate expresiv-estetică, fiind vorba desre o carte poetică prin excelență.

Grânar (din *grâne + -ar*) „hambar”, cu puține ocurențe[408]: *Carii acum vor urma, să adune în* ***grănari*** *și tot grâul supt biruința lui Faraon să să strângă și să să ție prin cetăț* (Fc 41,35); *Și creștea în toate zilele foametea în tot pământul; și au deșchis Iosif toate* ***grânarile*** *și vindea eghipteanilor, că și pre ei îi supusească foametea.* (Fc 41,56), este concurat îndeosebi de cuvântul ***șură*** (<ger. dialectal *Schûr,* săs. *Schyren*): *Și au venit rodirea a șepte ani și, în znopi culease, holdele s-au adunat la* ***șurile*** *Eghipetului.* (Fc 41,47); *Blagoslovite* ***șurile*** *tale și blagoslovite rămășițăle tale.* (2Lg 28,5*); După ce le-au închis cu ziduri, au pus în eale căpetenii și* ***șuri*** *de bucate, adecă de untdelemn și de vin.* (2Par 11,11); *Și au poruncit Ezehie să gătească* ***șuri*** *în casa Domnului* (2Par 31,11); *Și tot Iuda aducea zăciuiala grâului, a vinului, și a untului-de-lemn în* ***șuri***. (Ne 13,12)*/ Și am rânduit preste* ***șuri*** *pre Selemiam preotul și Sadoc scriitoriul și Fadaie din leviți, și lângă ei Hanan, fiiul Zahur, fiiul Mathaniei, că credincioși s-au aflat a fi și lor li s-au încredințat părțile fraților săi.* (Ne 13,13) și mai rar de ***jitniță*** (<sl. *•itĭnica*): *Căotați spre pasările ceriului, că nu samănă, nici seaceră, nici adună în* ***jitniță*** *și Tatăl vostru cel ceresc le paște. Au voi nu sânteț cu mult mai buni decât aceale?* (Mt 6,26); *Și au zis: «Aceasta voi face: strica-voi* ***jâtnițele*** *meale și mai mari le voi face. Și acolo voi aduna toate ceale ce mi s-au rodit și bunătețile meale* (Lc 12,18).

O familie lexicală bine reprezentată se dezvoltă pe baza verbului ***a îmblăti/a îmlăti*** (<sl. *mlatiti*) „a bate cerealele, plantele cu păstăi etc. cu îmblăciul pentru a scoate semințele”; (Fig.) „a sfărâma”: *Că va petreace mâna Domnului în muntele acesta și* ***să va îmblăti*** *Moav supt el, precum să zdrobesc paiele în car.* (Is 25,10); *Iară pânea să va sfărâma, însă nu în veac* ***îmblătind*** *o* ***va îmblăti****, nici o va năcăji roata carului, nici cu unghile sale îl va sfăma*. (Is 28,28); *Eu te-am pus ca pre un car ce* ***îmlăteaște****, nou, ce are boturi firestruitori****. Îmlăti-vei*** *munți și vei sfărâma și dealurile ca pulberea le vei pune.* (Is 41,15).

De la verbul ***a îmblăti*** se formează substantivele ***îmblătiș*** (din *îmblăti+ -iș*) „bătutul grâului cu îmblăciul”: ***Îmblătișul*** *mieu și fiii ariii meale, carele am auzit de la Domnul oastelor, Dumnezeul lui Israil, v-am vestit voao.* (Is 21,10) și ***îmblătitură/ îmlătitură*** (din *îmblătit + -ură*) „batere a cerealelor cu îmblăciul pentru a scoate semințele”: *Și nu s-au lăsat lui Ioahaz din norod fără numai cinzeaci de călăreți și zeace căruțe și zeace mii de pedestrași; că-i ucisease împăratul Asiriii și-i vânturase ca pulberea în* ***îmlătitura*** *ariii.* (4Împ 13,7). Cele două derivate nu sunt înregistrate în dicționarele limbii române.

Un sens neobișnuit dobândește cuvântul ***prostime*** (din *prost + -ime*) în următorul context: *Nu urî lucrurile ceale de osteneală și* ***prostimea*** *cea zidită de la Cel Preaînalt.* (Ecz 7,16), unde echivalează *rusticationem* din *Vulgata*. După lat. *rusticātiō, -ōnis* „munci câmpenești, agricultură”, cuvântul românesc se îmbogățește cu acest sens.

Cuvântul ***spic*** (<lat. *spīcum*) se folosește cu sensul „ramură” (cf. lat. *spīca, -ae*; *spīcum, .-ī* „spic”; „smoc (la alte plante)” în următorul context: *Și am răspuns a doao oară și am zis către el: «Ce sânt aceale doao* ***spice*** *de maslini, care sânt lângă doao usne de aur, întru carele sânt împlătoarele ceale de aur?»* (Za 4,12).

Cuvântul ***toiag*** în sintagma ***toiagul pâinei/toiagul pânii*** devine simbolul pâinii care întreține viața[409]: *După ce voi frânge* ***toiagul pâinei*** *voastre, așa cum zeace muieri să coacă într-un cuptoriu pâni și să le facă la măsură. și veți mânca și nu vă veț sătura.* (Pr 26,26); *Și au zis către mine: „Fiiul omului, iată, Eu voiu zdrobi* ***toiagul pâinii*** *în Ierusalim și vor mânca pâine în măsură și în sângurătate, și apa în măsură și în strâmtoare vor bea* (Iz 4,16); *Eu, Domnul, am grăit. Când voiu trimite săgețile foametei ceale reale spre dânșii, care vor fi ucigătoare, și care voiu trimite, să vă răsipesc; și foamete voiu grămădi asupra voastră și voiu zdrobi întru voi* ***toiagul pâinii***. (Iz 5,16). În fiecare verset citat, sensul sintagmelor *frângerii/zdrobirii toiagului pâinii* este „lipsirea de pâine, flămânzirea celor ce au greșit în fața lui Dumnezeu”.

După lat. *versus* „brazdă”; „linie, rând”; „vers”, cuvântului ***vers*** i se poate atribui unul dintre sensurile „brazdă” sau „rând” în următorul context: *Și forma boilor era supt el și de zeace coți oricare dinlăuntru săpături, ca cu doao* ***vearsuri*** *troaca mării înprejura. Iară boii vărsați era.* (2Par 4,3).

2.3.1.3.6. Substanțe aromatice, mirodenii

Aromat (aici împrumutat din *Vulgata*, unde este forma *aromata*[410]), în forma de plural – ***aromate –***, desemnează, în general, „mirodeniile”: *Și șezind să mânce pâne, au văzut niște izmailiteani călători vinind din Galaad, și cămilele lor purtând* ***aromate*** *și rășină și stactim în Eghipet.* (Fc 37,25).

Lat. *balsamum* „substanță aromată” și „arbust exotic din care se extrage substanța mirositoare cu același nume” a fost împrumutat și adaptat în forma ***valsam***: *Ca chinamomul și* ***valsamul*** *mirositoriu am dat miros; și ca smirna cea aleasă am dat dulceață de miros.* (Ecz 24,20)*/ Și ca ștoracul și galvanul și ungula și guta și ca Livanul netăiat am aburit lăcașul mieu, și ca* ***valsamul*** *neamestecat mirosul mieu.* (Ecz 24,21). Prezența cuvântului în forma ***valsamon***: *Iuda și pământul lui Israil, aceia negușătorii tăi, în grâul cel dintâiu,* ***valsamon*** *și miere și untdelemn și rășină au pus în târgurile tale.* (Iz 27,17) ne conduce însă spre gr. *bálsamon*. De vreme ce în *Vulgata* este în acest loc *balsamum*, înseamnă că adaptarea s-a făcut aici sub influența greacă, explicabilă prin tradiția biblică românească, fără a exclude însă o posibilă influență din partea formei maghiare – *bál(z)samom.*

---

[407] În dicționarul lui Grigore Maior (*ILV/Lexicon*, I), cuvântul *areola* este explicat, firesc, „strat”.

[408] Aceasta ar fi chiar prima atestare a cuvântului (cf. MDA, unde prima atestare este din 1891).

[409] Cf. DB, p.1300.

[410] În legătură cu originea acestui cuvânt s-au exprimat mai multe opinii, fiind pus, pe rând, în legătură cu etimon grecesc, slavon, latin sau propunându-se etimologie multiplă. Vezi, în acest sens, *ILRL Epoca veche (1532-1780)*, Vol.I, p.397, unde se propune etimologie multiplă, și Dragoș Șesan, *op. cit.*, p.174, unde sunt actualizate opiniile exprimate în diferite surse.

Casia este un împrumut, în cazul acestei traduceri, din limba latină (cf. lat. *casia, -ae*, gr. *kasía*; sl. *kasija*) prin care este numită „scorțișoara”: *Iară de* ***casie****, sicli cinci, sute în măsura jârtveanicului, de untdelemn, o măsură de him.* (Iș 30,24); *Smirnă și stactii și* ***casiia*** *din vejmintele Tale; din case de piluri din care Te-au desfătat* (Ps 44,9).

Sinonim cu ***casia*** este cuvântul ***chinamom*** (desemnând arborele și mirodenia obținută din coaja acestui arbore), împrumutat de traducători din *Vulgata* și adaptat în această formă după lat. *cinnamōmum, cinnamum, -ī* „scorțișoară”: *Zicând: „Ia-ți mireasme de mirhă dintâi și aleasă, cinci sute de sicli, și de* ***chinamom*** *jumătate, adecă sicli doao sute cincizăci, așijderea de calamim, sicli doaosute cincizăci.* (Iș 30,23); *Ca* ***chinamomul*** *și valsamul mirositoriu am dat miros; și ca smirna cea aleasă am dat dulceață de miros.* (Ecz 24,20). Cuvântul nu este înregistrat în dicționarele limbii române în această formă, în schimb, în DA se înregistrează forma *cinamon*, cu varianta *cinam.*

Lat. *galbanum, -ī* „rășină extrasă din rădăcina plantei *Bubon galbanum* ce crește în Syria, Persia și Africa” a fost împrumutat și adaptat în forma ***galvan***: *Și au zis Domnul cătră Moisi: „Ia-ți mireasme stactim și onihim,* ***galvan*** *de bună mireazmă și tămâie foarte luminoasă; de o măsură vor fi toate”.* (Iș 30,34); *Și ca ștoracul și* ***galvanul*** *și ungula și guta și ca Livanul netăiat am aburit lăcașul mieu, și ca valsamul neamestecat mirosul mieu.* (Ecz 24,21). Cuvântul este la prima atestare în acest text (cf. **Indice** Iș).

Ir (<mg. *ír*) este numele unei „alifii pe care o prepară femeile la țară din diferite grăsimi, plante etc, folosită ca medicament sau preparat cosmetic”: *Că nice iarba, nice* ***irul*** *i-au vindecat, ci cu cuvântul Tău, Doamne, Cel ce vindecă toate.* (Înț 16,12). Cuvântul este la prima atestare în acest text (cf. **Indice** Înț).

În forma de plural articulat, cu valoare substantivală, ***mirositoare*** dobândește sensul „parfumuri și uleiuri mirositoare”, după cuvântul *olfactōriola* din *Vulgata*; (*olfactōriolum, -i* „flaconaș cu parfum”): *Și acelea și șolovarii și linișorii și* ***mirositoarele*** *și cerceii* [va lua Domnul] (Is 3,20).

Probleme au întâmpinat traducătorii la adaptarea cuvântului ***stacti/stactie*** (cf. lat. *stacta, -ae* și *stactē, -ēs*) „ulei de mirt” și „arbust ornamental cu frunze alungite, cu flori mici, albe și parfumate”, așa cum se poate vedea în următoarele contexte: *Și șezind să mânce pâne, au văzut niște izmailiteani călători vinind din Galaad, și cămilele lor purtând aromate și rășină și* ***stactim*** *în Eghipet.* (Fc 37,25); *Deci Israil, tatăl lor, au zis cătră dânșii: „De-i așa lipsă, faceți ce vreați; luați din rodurile ceale mai bune a pământului în vasăle voastre și duceț omului daruri, puțăn de rășină și de miare și de ștoraț și de* ***ștactis*** *și de terevithi și de amigdale.* (Fc 43,11); *Și au zis Domnul cătră Moisi: „Ia-ți mireasme* ***stactim*** *și onihim, galvan de bună mireazmă și tămâie foarte luminoasă; de o măsură vor fi toate”.* (Iș 30,34); *Legătură de* ***stactie*** *iubitul mieu mie, între țâțele meale să va zăbovi* (Cânt 1,12).

Cu aceeași problemă s-au confruntat traducătorii în cazul cuvântului ***storax*** (cf. lat. *styrax, -acis*; *storax*) „rășină naturală, plăcut mirositoare, obținută din coaja unor arbori exotici”, rezultând, de asemenea, variante: *Deci Israil, tatăl lor, au zis cătră dânșii: „De-i așa lipsă, faceți ce vreați luați din rodurile ceale mai bune a pământului în vasăle voastre și duceț omului daruri puțăn de rășină și de miare și de* ***ștoraț*** *și de ștactis și de terevithi și de amigdale.* (Fc 43,11); *Și ca* ***ștoracul*** *și galvanul și* ***ungula*** *și guta și ca Livanul netăiat am aburit lăcașul mieu, și ca valsamul neamestecat mirosul mieu.* (Ecz 24,21). În ultimul verset citat remarcăm prezența unui alt împrumut, ***ungula*** (cf. lat. *ungula, -ae*) „balsam”, „pomadă”, „parfum”, necesar pentru a numi o realitate prea puțin definită.

2.3.1.3.7. Pietre prețioase; metale prețioase

Pentru a denumi „ametistul”, limba latină dispune de două forme: *amethistus, -ī* și *amethistos*, cea de a doua păstrându-se neadaptată după etimonul grecesc. Formele folosite în textul de la 1760 sunt ***amethistos***: *În al triilea, ligurios, ahates și* ***amethistos****.* (Iș 28,19) și ***amathistos***: *În al triilea, ligurion, ahates și* ***amathithos***; (Iș 39,12). În *Vulgata* este de fiecare dată *amethistus*, ceea ce ar fi trebuit să conducă fie la împrumutarea aceleiași forme, fie, în urma adaptării, chiar la forma *******amethist.* Preferința traducătorului pentru apropierea de etimonul grecesc ar putea veni, și în acest caz (cf. supra, **2.3.1.3.6. – *valsamon***), din tradiția biblică românească (Ms 45, B1688, Ms 4389 au aici *amethistos*).

Anthrax este prezent o singură dată în text, într-o sintagmă unde textul latinesc are *gemmula carbunculi*: ***Piatră scumpă de anthrax*** *spre podoabă de aur și asămănarea musicilor în uspățu de vin.* (Ecz 32,7). În latină *anthrax, -acis* nu are și sensul „rubin”, ceea ce înseamnă că traducătorul cunoștea cuvântul din alte traduceri biblice, unde fusese preluat direct din greacă sau prin filieră slavonă[411]. În alte locuri, unde *Vulgata* are *carbunculus, -i*, este preferat, firesc, împrumutul din latină, în forme care vorbesc despre dificultatea adaptării: *În al doilea,* ***carvuncul****, samfir și iaspis* (Iș 28,18); *În al doilea,* ***corvuncul,*** *sanfir și iaspis* (Iș 39,11); *În desfătările raiului lui Dumnezeu ai fost, toată piatra scumpă, acoperemântul tău: sardiul, topazionul, iaspisul, hrizolitul și onixul și verilul și samfirul și* ***cărvuncul*** *și zmăragdul; aurul, lucrul podoabei tale. și găurile tale, în zioa în carea te-ai zidit, s-au gătit.* (Iz 28,13).

Lat. *chrysolithos, -i* „topaz” a fost împrumutat de traducători și adaptat în câteva feluri: *În al patrulea,* ***hrisolith****, onihin și veril, închisă cu aur vor fi prin rândurile sale.* (Iș 28,20); *În al patrulea,* ***hrisolith****, onihin și veril, împregiurate și închise în aur prin rândurile sale.* (Iș 39,13); *Și trupul lui ca* ***hrisolithul****, și fața lui ca fața fulgerului, și ochii lui ca fălinariul ce arde, și nădrajii lui și ceale din jos până la picioare ca fața aramei ce arde, și glasul cuvintelor lui, ca glasul mulțimei.* (Dn 10,6); *Și am văzut; și iată patru roate lângă heruvimi, o roată lângă un heruvim, și altă roată lângă alt heruvim, iară vedearea roatelor era ca vedearea pietrii de* ***hrisoliv***. (Iz 10,9); *În desfătările raiului lui Dumnezeu ai fost, toată piatra scumpă, acoperemântul tău: sardiul, topazionul, iaspisul,* ***hrizolitul*** *și onixul și verilul și samfirul și cărvuncul și zmăragdul;* (Iz 28,13). Se impune aici o precizare cu privire la informațiile în legătură cu prima atestare a cuvântului: în MDA se face trimitere la DA ms.; în DA nu este înregistrat, în schimb, DÎLR îl înregistrează cu prima atestare în *Palia de la Orăștie.*

Iaspis este împrumutat din *Vulgata*, lat. *iaspis, -idis* desemnând o „piatră semiprețioasă din categoria cuarțului, netransparentă, de diferite culori” *În al doilea, carvuncul, samfir și* ***iaspis*** (Iș 28,18); *În al doilea, corvuncul, sanfir și* ***iaspis*** (Iș 39,11); *Și voiu pune băștile tale* ***iaspin***[412] *și porțile tale pietri cioplite și toate hotarăle tale pre pietri dorite* (Is 54,12).

---

[411] Vezi V. Arvinte, ST.L.EX., p.35.

[412] Forma *iaspin* ar putea fi urmarea unei erori de grafie.

Cuvântul lat. *ligurius* sau *ligyrius* trebuia să conducă în traducere la forma **liguriu* sau *ligurie* (așa cum apare în *Palia de la Orăștie*), dar formele pe care le-am înregistrat în text sunt cele influențate de modelul grecesc: *În al triilea,* ***ligurios****, ahates și amethistos.* (Iș 28,19); *În al triilea,* ***ligurion****, ahates și amathithos*; (Iș 39,12), poate și sub influența celuilalt cuvânt din context, care urmează modelul grecesc.

Aceeași realitate, „onix", este numită în mod diferit în traducerea de la 1760: ***onix, onihin, onichim, onihim, onihinth.*** În latină sunt două cuvinte, având valori morfologice diferite: *onyx, -ychis*, substantiv, „onix", „alabastru" și *onychinus*, adjectiv, „de culoarea unghiei[413]", „semănând cu onixul". În procesul traducerii valoarea morfologică s-a putut schimba, astfel încât din adjectivul latinesc a rezultat în limba română substantiv: *Pietri de* ***onichim*** *și mărgăritariu spre împodobirea efodului și a piepturelului* (Iș 25,7); *Și vei lua doao pietri de* ***onihin*** *și vei săpa într-însele numele fiilor Israil* (Iș 28,9); *Și au zis Domnul către Moisi: „Ia-ți mireasme stactim și* ***onihim****, galvan de bună mireazmă și tămâie foarte luminoasă; de o măsură vor fi toate.* (Iș 30,34); *Pietri* ***onihinth*** *și pietri scumpe spre înfrâmsățarea preste-umărariului și a piepturelului.* (Iș 35,9). ***Onix*** este prezent în text, o dată echivalând adjectivul latinesc: *Și aurul pământului aceluia foarte bun iaste, acolo să găsește rubinul și peatra* ***onixului*** (Fc 2,12) – în latină *lapis onychinus*, a doua oară, substantivul *onyx* din *Vulgata*: *În desfătările raiului lui Dumnezeu ai fost, toată piatra scumpă, acoperemântul tău: sardiul, topazionul, iaspisul, hrizolitul și* ***onixul*** *și verilul și samfirul și cărvuncul și zmăragdul;* (Iz 28,13).

Ovriz reprezintă un împrumut din *Vulgata*. Lat. *obrizum* este explicat în dicționarul lui Grigore Maior (*ILV/Lexicon*, I) „aur curat": *Și casa cea mai mare o au acoperit cu leamne de ceatină și leaspezi de aur, de* ***ovrizi*** *au înfipt preste tot. Și au scobit într-însa ramuri de finic și ca niște lănțureale între sineș împreunându-se.* (2Par 3,5).

Interesante prin soluțiile diferite de adaptare sunt cuvintele ***sardiu***, care apare și în formele ***sardios, sardie***, și ***topaz***, pe care îl întâlnim în formele ***topazion*** și ***topazie. Sardiu, sardie, topazie*** urmează firesc formele latinești: *sardius, -ii*, respectiv *topazius, -ii*, în timp ce ***sardios*** și ***topazion*** stau sub influența modelului grecesc: *Și vei pune într-însul patru rânduri de pietri: în rândul dintâi va fi* ***piatra sardie*** *și* ***topazie*** *și zmaragd.* (Iș 28,17); *Și au pus într-însu patru rânduri de pietri scumpe: în rândul dintâi era* ***sardios, topazie****, șmaragd* (Iș 39,10); *În desfătările raiului lui Dumnezeu ai fost, toată piatra scumpă, acoperemântul tău:* ***sardiul, topazionul****, iaspisul, hrizolitul și onixul și verilul și samfirul și cărvuncul și zmăragdul;* (Iz 28,13); *Nu i să va asămăna* ***topaziia*** *din Ethiopiia, nici unsori curate i să vor asămăna.* (Iov 28,19); *Pentru aceaea am iubit poruncile Tale preste aur și* ***topazie*** (Ps 118,127).

Veril (cf. lat. *berillus*) „smarald" reprezintă încercarea traducătorului de a adapta cuvântul din *Vulgata*, în condițiile în care, probabil, realitatea desemnată nu era cunoscută traducătorului: *În desfătările raiului lui Dumnezeu ai fost, toată piatra scumpă, acoperemântul tău: sardiul, topazionul, iaspisul, hrizolitul și onixul și* ***verilul*** *și samfirul și cărvuncul și zmăragdul; aurul, lucrul podoabei tale. și găurile tale, în zioa în carea te-ai zidit, s-au gătit.* (Iz 28,13); *În al patrulea, hrisolith, onihin și* ***veril****, închisă cu aur vor fi prin rândurile sale.* (Iș 28,20); *În al patrulea, hrisolith, onihin și* ***veril****, împregiurate și închise în aur prin rândurile sale*. (Iș 39,13).

2.3.1.4. Viața socială

2.3.1.4.1. Relații de rudenie, relații sociale, categorii sociale, statut social

Cuvântul ***avră*** „slujincă", „roabă" este împrumutat din *Vulgata* (cf. lat. *abra, -ae*) și cunoaște câteva ocurențe exclusiv în *Cartea lui Iiudith*: *Voi veți sta la poartă într-această noapte, și eu voiu ieși cu* ***avra*** *mea.* (8,32); *Și au chemat* ***avra*** *sa și, pogorându-se în casa sa, au lepădat de la sâne târsina și s-au dezbrăcat de vejmintele văduvirii sale.* (10,2); *Iară Iudith rugându-se Domnului, au trecut prin porți, ea și* ***avra*** *ei.* (10,10); *Și au rămas în casa bărbatului său ani o sută cinci și au slobozit pre* ***avra*** *sa slobodă* (16,28); *Și au pus* ***avrei*** *sale urciorul cu vin și vasul cu untul de lemn și fiertură și plăcinte și pâni și cași și au purces.* (10,5).

Copil „copil nelegitim", folosit aici cu sensul „străin", „de alt neam" (așa cum se întâlnește și astăzi în unele zone din Transilvania și din Maramureș), echivalează cuvântul latinesc *spurius* „nelegitim, bastard" în următoarele contexte: *Și au ieșit un om* ***copil*** *din tabăra filisteilor, pe nume Goliath din Teth, înalt de șasă coți și o palmă.* (1Sm 17,4); *Și încă el grăind lor, s-au arătat omul acel* ***copil*** *suindu-să, pe nume Goliath, filisteu din Gheth, din tabăra filisteilor; și grăind el aceleaș cuvinte, au auzit David.* (1Sm 17,23).

Crescător (din *crește + -ător*) se folosește cu sensul „părinte adoptiv" în următorul context: *Carele au fost* ***crescătoriu*** *featei frăține-său, Edisei, carea, cu alt nume, să chema Esthir și amândoi părinții pierduse, frumoasă foarte și mândră cu fața. Și murind tată-său și mumă-sa, Mardoheul și-o luase fată de suflet.* (Est 2,7). Este și cea dintâi atestare a acestui cuvânt (cf. **Indice** Est).

Cumnăție (din *cumnat + -ie*) intră în alcătuirea sintagmei ***casa cumnățiilor*** „familia": *Aceștia sânt numiți căpetenii în neamurile sale și în* ***casa cumnățiilor*** *sale s-au înmulțit foarte.* 4,38 (1Par) și în expresia verbală ***a se împreuna cu cumnăția***, cu sensul general „a se înrudi": *Rușinea unchiu-tău nu o vei dezvăli, nici te vei apropiia de muiarea lui, carea* ***cu cumnăție*** *ți* ***să împreună****.* (Pr 18,14); *Și au fost Iosafat găzdac și cinstit foarte și* ***cu cumnăție s-au împreunat*** *cu Ahav.* (2Par 18,1). Cuvântul este la prima atestare în acest text (cf. **Indice** Pr). În aceeași familie lexicală intră adjectivul provenit din participiu, ***cumnățit*** „înrudit prin cumnăție": *Iosafat,* ***cumnățit*** *cu necuratul Ahav, luund fiiul lui Ioram fata lui Ahav, să suie cu el împrotiva Ramoth Galaad, patru sute de proroci mincinoși biruință făgăduindu-le.* (2Par rezum. cap.18). Cuvântul nu este înregistrat în DA, în schimb, verbul *a cumnăți* este, dar cu o atestare târzie (cf. **Indice** 2Par – **CUMNĂȚIT**).

Sintagma ***curvie de rudenie*** are sensul „incest" și echivalează lat. *incestus*: *Rușinea muierii tale și a featei ei nu vei dezvăli. Fata feciorului ei și fata featei ei nu o vei lua, ca să dezvălești ocara ei, că trupul ei sânt, și acea împreunare* ***curvie de rudenie*** *iaste.* (Pr 18,17).

În contextul: *Și au fost moștenirea lui oi șeapte mii și cămile trei mii și părechi de boi cinci sute și asine cinci sute și* ***familie*** *multă foarte. și era omul acela mare între toți răsăriteanii.* (Iov 1,3), cuvântul ***familie*** are sensul „slujitori", fiind un calc semantic după lat. *familia, -ae* care, pe lângă „familie", îi desemnează și pe „sclavii unei case".

Fiiu de făgăduință înseamnă „copil de suflet", „fiu adoptiv" în următorul context: *Moisii să naște, în apă aruncat și de acolo tras, de la mumă-sa doicit din porunca fetei lui Faraon, carea îl luase fiiu de făgăduință.* (Iș rezum. cap.2).

---

[413] V. Arvinte (ST.L.EX., p.36) explică modul cum s-a ajuns în greacă la denumirea *ónix* „unghie" pentru un cuvânt străin, de origine necunoscută. Asemănarea de culoare – albul strălucitor – între realitatea numită prin respectivul cuvânt străin și unghie a condus la această omonimie.

De la *frățâne* cu sufixul *-ătate* se formează ***frățânătate*** „frăție”, „frățietate”, cuvânt care este la prima atestare în acest text (cf. **Indice** Za): *Mai vrut-am a trimite la voi a înnoi* ***frăţinătatea*** *și priiateniia, ca nu cumva streini să ne facem de către voi, că multe vremi au trecut de când ați trimis la noi.* (1Mac 12,10); *Și le-am poruncit ca să vie și pre la voi și să vă strânștască și să vă dea cărțile noastre despre înnoirea* ***frăţinătăţii*** *noastre.* (1Mac 12,17); *Și am tăiat toiagul Mieu al doilea, care să chema Fune, ca să dezleg* ***frăţinătatea*** *între Iuda și Israil.* (Za 11,14).

Mamzer înseamnă „cel născut din curvie”, așa cum rezultă din explicația pe care o găsim chiar în contextul în care apare cuvântul: *Nu va întra* ***mamzer****, adecă născut din curvie, în bisearica Domnului până la al zăcelе neam.* (2Lg 23,2). Traducătorii au urmat cu fidelitate *Vulgata* (mai puțin *curvie* în loc de *curvă*, cum impunea modelul): *Non ingredietur* ***mamzer*** *hoc est de scorto natus.* Cuvântul nu este înregistrat în dicționarele limbii române.

Maştehă (<sl. *maštecha*) „mamă vitregă” nu se întâlnește decât o singură dată în următorul context, acolo unde în *Vulgata* este *noverca* „mamă vitregă”**:** *Care va dormi cu* ***maştehă-sa*** *și va dezvăli ocara tătâne-său, cu moarte să moară amândoi; sângele lor fie preste ei!* (Pr 20,11).

Muierotcă (din *muiere* + *-otcă*), ***muierotic*** (din *muiere* + *-otic*), ***muieratic/muieratec*** (din *muiere* + *-atic/-atec*) desemnează în acest text aceeași realitate: „sodomit”, „homosexual”, echivalând lat. *effēminātus*: *Ci și* ***muierotci*** *au fost pre pământ și au făcut toate urâciunile neamurilor, care le-au zdrobit Domnul înnaintea feației fiilor lui Israil.* (3Împ 14, 24); *Și au luat pre* ***cei muierotci*** *de pe pământ și au curățit toate spurcăciunile idolilor, care făcuse părinții lui.* (3Împ 15,12); *Ci și rămășițele* ***muierotcelor****, carii rămăsease în zilele lui Asa, tătâni-său, i-au dus de pre pământ.* (3Împ 22,47); *Și au strâcat căscioarele* ***muieroticilor*** *care era în casa Domnului, pentru carele muiarile țesea ca niște cășcioare, grâng.* (4Împ 23,7); *Muri-va în vifor sufletul lor, și viața lor între cei muieroteci.* (Iov 36,14); *Nu voiu cerceta preste featele voastre când vor curvi și preste logoditele voastre când vor preacurvi, căci că ei cu curvele petrecea și cu* ***cei muieratici*** *jârtvea, și norodul, ce nu înțeleage, să va bate.* (Os 4,14); *Și voiu da pruncii căpetenii lor, și* ***cei muierateci*** *îi vor stăpâni.* (Is 3,4).

Nemernic (<sl. **naměrinŭ*) exprimă statutul celui „străin, pribeag, pripășit”, „venetic” (păstrat și astăzi pe alocuri în Bucovina): *A șeaptea zioa sâmbeteai iaste, adecă odihna Domnului, Dumnezeului tău. Nu vei face într-însa ceva lucru și fiiul tău și fata ta, sluga și slujnica, și boul și asinul și tot dobitocul tău și* ***nemearnicul*** *tău care iaste între porțile tale, ca să odihnească sluga ta și slujnica ta* (2Lg 5,14); *Și voi, dară, iubiți* ***nemearnicii****, că și voi ați fost* ***venetici*** *în pământul Eghiptului.* (2Lg 10,19); *De la* ***nimearnicul*** *și* ***veniticul*** *vei ceare; cetățanul și rudenia a-i ceare îndărăpt nu vei avea puteare* (2Lg 15,3). Reținem în ultimele două contexte coocurența celor două cuvinte sinonime, ***nemernic*** și ***venetic*** (<gr. *venetikós*), nuanțarea în traducere fiind impusă de *Vulgata*, unde găsim sinonimele: *peregrīnus, -ī* „străin” și *advena, -ae* „străin”, „venit din altă parte”. În aceeași serie sinonimică intră și cuvântul ***venit*** (din participiul verbului *a veni*) „(om) care vine din altă parte, străin, pripășit”; „nemernic”; „venetic”: *Și te vei ospăta înaintea Domnului, Dumnezeului tău, tu, fiiul tău și fata ta, sluga ta și slujnica ta și levitul care iaste înlăuntrul porților tale,* ***venitul*** *și săracul și văduva carii zăboveasc cu voi în locul care va aleage Domnul, Dumnezeul tău, ca să lăcuiască numele Lui acolo.* (2Lg 16,11); *Și te vei ospăta în praznicul tău tu, fiiul tău și fata ta, sluga ta și slujnica și levitul și* ***venitul****, săracul și văduva carii înlăuntrul porților tale sânt.* (2Lg 16,14) [414].

Slujnicuță (din *slujnică* + *-uță*) este la prima atestare în acest text (cf. **Indice** Est): *Și deacă-și rădicasă fața și arzând cu ochii își arătase urgiia pieptului, împărăteasa au căzut și, schimbându-se fața în păliciune, cel obosit spre* ***slujnicuță*** *și-au plecat capul.* (Est 15,10).

Soţietate (<lat. *societas, -atis*) se actualizează cu sensul „tovărășie”, „suită”, echivalând lat. *comitātus, -ūs* „mulțime însoțitoare”, „escortă”, „suită”: *Carele chemând pre Zavulon și Nethali, s-au suit cu zeace mii de oștași, având pre Devora în* ***soţietatea*** *sa.* (Jd 4,10); *Și au mers după ea bărbatul său, vrând a să împăca cu ea și a o mângăia, și a o aduce cu sine îndărăpt, având în* ***soţietate*** *un copil și doi asini.* (Jd 19,3).

Soţ (<lat. *socius, -ii*) se întâlnește cu sensurile „tovarăș”, „nevastă”, „soție”; „fiecare dintre soți”, în funcție de cuvântul latinesc pe care îl echivalează. Cu sensul „tovarăș” echivalează lat. *socius, -ī* „asociat”, „părtaș”, „tovarăș”[415]: *Și, deacă-i dedease darurile, au urmat după* ***soţii*** *carii cu el era.* (Jd 3,18); *Și Avimeleh au șezut în Ruma. Iară Zevul pre Gaal și* ***soţii*** *lui i-au scos din cetate, nici i-au suferit într-însa a zăbovi.* (Jd 9,41); cu sensurile „nevastă”, „soție”; „fiecare dintre soți” se folosește pentru a echivala cuvântul lat. *coniūx, -ugis* „soție”, „soț”: *Pentru ce ai zis că ți-i sor, de o am luat mie* ***muiare*** [în *Vulgata – uxorem*] *? Acum, dară, iată-ț* ***soţul*** [în *Vulgata – coniux*] *tău, ia-o și mergi!”*[416] (Fc 12,19); *Și i-au dat lui pre Valam* ***soţ****, Carea,*

---

[414] Pentru alte ocurențe ale cuvintelor ***nemernic, venetic, venit***, vezi *Indice*.

[415] Foarte rar echivalează lat. *collēga, -ae* „confrate”, „camarad”, „tovarăș”: *Și au zis omul către* ***soţul*** *său: „Veniți și să aruncăm soarte și să știm pentru ce iaste noao răotatea aceasta!” Și au aruncat sorți și au căzut soartea pre Iona.* (Iona 1,7). În alte versiuni românești, în funcție de izvorul după care s-a tradus (cf. Eugen Munteanu, *op. cit.*, p.235–239), în acest loc găsim: ***aproapele*** – Ms.45 și B1688; ***soţiia*** – Ms.4389; ***vecinul*** – B1795. Aceeași echivalare se face în următorul context: *Și batâr așa de s-ar judeca omul cu Dumnezeu, precum să judecă fiiul omului cu* ***soţul*** *său.* (Iov 16,22). În B1688 și în B1795, în același loc, este ***aproapele/de-aproapele*** În traducerea de la 1760, ***aproapele*** echivalează lat. *proximus* (vezi ocurențele cuvântului *aproapele* în *Indice*) și doar în mod excepțional lat. *amicus*: *Și fieștecarele rău împrotiva* ***aproapelui*** *său să nu gândiți întru inimile voastre și jurământul mincinos să nu iubiți, că toate aceastea sânt carele am urât», zice Domnul.* (Za 8,17) – *Vulgata* este *contra amicum suum*. Cuvântul ***vecin*** se folosește mai rar ca echivalent al lat. *proximus*: *Și au zis altul către* ***vecinul*** *său: „Veniț să facem cărămiz și să le ardem în foc”.* (Fc 11,3) – în *Vulgata* este *ad proximum suum*; *Veniț, dară, să ne pogorâm și să amestecăm acolo limba lor, ca să nu audă fieștecarele glasul* ***vecinului*** *său”.* (Fc 11,7) – în *Vulgata* este *vocem proximi sui*; *Căci că mai înainte de aceale zile sâmbriia oamenilor nu era, nici plata dobitoacelor era; nici celui ce întra, nici celui ce ieșea era pace pentru năcaz. Și sloboziți toți oamenii, fieștecarele împrotiva* ***vecinului*** *său.* (Za 8,10) – în *Vulgata* este *contra proximum suum*; *Aceastea, dară, sânt cuvintele care veți face: «Grăiți adevărul fieștecarele cu* ***vecinul*** *său. Adevărul și judecata păcii judecați în porțile voastre*. (Za 8,16) - în *Vulgata* este *cum proximo suo*. ***Vecin*** traduce, în mod firesc, și lat. *vīcīnus, -ī* „vecin”: *Iară de iaste mai mic numărul să poată agiunge a mânca mielul, va lua pre* ***vecinul*** *său carele îi împreunat casii sale, după numărul sufletelor care să poată agiunge la mâncarea mielului.* (Iș 12,4); în *Vulgata - adsumet vicinum suum*; *Pentru aceaea, aceastea zice Domnul: „Iată, Eu voiu da spre norodul acesta căderi și vor cădea întru dânșii părinții și fiii împreună,* ***vecinul*** *și* ***cel de aproape*** *vor peri”.* (Ir 6,21); în acest verset, coocurența celor două cuvinte, ***vecinul*** și ***cel de aproape***, este impusă de original, unde se află *vicinus et proximus*.

[416] Lat. *coniūx, -ugis* este echivalat prin ***soţ***, însemnând „soție”; lat. *uxor, -ōris* „soție” este consecvent tradus prin ***muiere/muiare***: *Iară A dam au cunoscut pre Eva,* ***muiare-sa****, carea au zămislit și au născut pre Cain, zicând: „Moștenit-am om prin Dumnezeu”* (Fc 4, 1); *Și au cunoscut Cain pre* ***muiare*** *sa, carea au zămislit și au născut pre Enoh; și au zidit cetate și au chemat numele ei din numele fiiului să, Enoh.* (Fc 4,17); *Satan, dobândind de la*

(Fc 30,4)/ *Întrând la dânsa bărbatul, au zămislit şi au născut fiiu.* (Fc 30,5); *Ţie ţi să cuvin toate averile lui şi trebuie să o iai* ***soţu*** [în *Vulgata – coniugem*]. (Tov 6,12)/ *Ceare-o, dară, de la tatâl ei şi ţi-o va da* ***muiare*** [în *Vulgata – uxorem*]*"*. (Tov 6,13).

Cum în latină cuvântul *coniūx, -ugis* desemnează şi masculinul şi femininul, este explicabilă folosirea substantivului ***soţ*** cu sensul „soţie". Omonimia se rezolvă aici numai cu ajutorul contextului. Sintagma ***soţ de căsătorie*** traduce lat. *sociata coniugio*: *Carele întrebându-să de bărbaţii locului aceluia despre muiarea sa, au răspuns: „Sora mea este!", că să temea a mărturisi că i-ar fi* ***soţ de căsătorie****, gândind ca nu cumva să-l ucigă pentru frumseaţea ei.* (Fc 26,7).

Soţie se actualizează cu sensul „tovarăş", echivalând fie lat. *socius, -iī* „asociat", „părtaş", „tovarăş", fie lat. *comitātus, -ūs* „mulţime însoţitoare", „escortă", „suită" sau *sodālis, -is* „tovarăş", „camarad", „coleg". Contextele sunt în general concludente, sensul „tovarăş" fiind evident şi fără raportare la *Vulgata*: *Au zis: „Să meargem împreună şi ţ-oi fi* ***soţie*** *în drumul tău!"* (Fc 33,12); *Sculaţi-vă şi să meargem în Vithil, să facem acolo oltariu lui Dumnezeu, Carele m-au ascultat în zioa năcazului mieu şi au fost* ***soţie*** *călătoriii meale".* (Fc 35,3); *Şi împărţându-şi* ***soţiile****, au năvălit asupra lor noaptea şi i-au lovit şi i-au gonit până la Hova, carea iaste de-a stânga Damascului.* (Fc 14,15); *Şi o au slobozit pre ea şi doica ei şi sluga lui Avraam şi pre* ***soţiile*** *lui* (Fc 24,59); *Şi s-au întors Iosif în Eghipt cu fraţii săi şi cu toate* ***soţiile****, după ce au îngropat pre tată-său.* (Fc 50,14); *Răspuns-au Isav: „Rogu-te, încai din norodul care este cu mine să rămâie* ***soţii*** *drumului tău!"* (Fc 33,15); *S-au suit în muntele Selmon cu tot norodul său şi, luând săcurea, au tăiat ramul copaciului şi, puindu-l în umăr, purtându-l, au zis câtră* ***soţii****: „Ce mă vedeţi făcând, curând faceţi".* (Jd 9,48); *Şi au zis câtră tatăl: „Aceasta numai îm dăruiaşte, te rog, slobozi-mă ca doao luni să încungiur munţii, şi să-mi plâng verguria cu* ***soţiile*** *meale".* (Jd 11,37); *Căriia el i-au răspuns: „Meargi". Şi o au slobozită doao luni. Şi, ducându-să cu* ***soţiile*** *şi cu* ***tovarişele*** *sale, plângea verguria sa în munţi.* (Jd 11,38). În ultimul exemplu sunt coocurente două sinonime impuse de *Vulgata*, unde se află *sociis ac sodalibus*.

Spre deosebire de contextele de mai sus, concludente pentru sensul „tovarăş" al cuvântului ***soţie***, versetul care urmează: *Şi au zis Adam: „Muiarea carea mi-ai dat* ***soţie***[417] *mi-au dat din pom şi am mâncat".* (Fc 3,12) favorizează decodarea celuilalt sens al cuvântului, „nevastă". Comparaţia cu textul-sursă, unde găsim lat. *sociam*, ne conduce însă din nou spre sensul „tovarăş", „însoţitor".

2.3.1.4.2. Meserii, locul exercitării lor, unelte

Sintagma ***bătătoriu cu ciocan*** „fierar" echivalează lat. *malleātor, -ōris* „ciocănar" (adjectivul *malleātus* „bătut cu ciocanul"): *Iară Sealla au născut pre Tuval-Cain, carele au fost* ***bătătoriu cu ciocan***[418] *şi faur în tot feliul de lucru de aramă şi de fier. Iară sora lui Tuval-Cain, Noema.* (Fc 4,22).

Bordei/bordeu (etimologie nesigură[419]) se foloseşte cu sensul „casă în care se practică prostituţia", „lupanar" şi echivalează de regulă lat. *prostibulum, -ī* sau lat. *lupānar, -āris* „bordel"[420]: *Nu da la* ***bordeiu*** *fata ta, să nu să spurce pământul şi să să umple de răutate.* (Pr 19,29); *De plata* ***bordeului*** (2Lg rezum. cap.23); *Nu vei da plata* ***bordeiului****, nici preţul cânelui în casa Domnului Dumnezeului tău* (2Lg 23,18)[421]; Credem că folosirea consecventă a cuvântului *bordei* cu acest sens a putut rezulta în urma unei etimologii populare. Remarcăm aici, atestat pentru prima dată (cf. **Indice** Pr), şi sinonimul ***lupanar*** (<lat. *lupānar, -āris*), în forma ***lupănar***: *Curvă şi urâtă din* ***lupănar*** *nu-ş va lua muiere, nici lăsată de bărbat, că s-au sfinţit Dumnezăului său.* (Pr 21,7). În aceeaşi serie sinonimică intră sintagma ***locul (cel) de ruşine***, prin care traducătorul a echivalat lat. *prostibulum, -ī*, atunci când textul-sursă impunea nuanţarea exprimării, dată fiind coocurenţa cuvintelor *prostibulum, -ī* şi *lupānar, -āris*. În contextele care urmează, echivalarea s-a făcut la fel: *prostibulum, -ī = locul (cel) de ruşine* şi lat. *lupānar, -āris = bordei*: *Şi ţ-ai zidit* ***bordeiu*** *şi ţ-ai făcut* ***loc de ruşine*** *în toate ulităle.* (Iz 16,24); *Şi te voiu da în mâna lor şi vor strâca* ***bordeiul*** *tău şi vor prăpădi* ***locul*** *tău* ***cel de ruşine*** *şi te vor goli de veşmintele tale şi vor duce vasăle podoabei tale şi te vor lăsa goală şi plină de ocară.* (Iz 16,39).

Cuvântul ***brâglă*** (etimologie necunoscută) „vătală" este la prima atestare în acest text (cf. **Indice** 1Par): *Şi al treilea războiu au fost în Gov, asupra filisteilor, în care au lovit Adiodatul, fiiul Saltului, meşterul de multe feaţe, Viflemiteanul, pre Goliath Ghetheul, a căruia mânunchiul suliţii era ca* ***brâgla*** *ţăsătorilor.* (2Sm 21,19); *Şi el au lovit omul eghipteanul, a căruia stat era de cinci coţi şi avea lance ca* ***brâgla*** *ţăsătorilor; şi s-au pogorât la el cu varga şi i-au apucat sulica carea o ţinea cu mâna şi l-au ucis cu sulica sa.* (1Par 11,23); *Şi alt războiu s-au făcut asupra filisteilor, în carele au lovit Adeodatul, fiiul lui Saltus Vithleemiteanul, pre fratele lui Goliat Ghetheului, a căruia lemnul suliţei era ca* ***brâgla*** *ţăsătorilor.* (1Par 20,5).

Bucătăriţă (din *bucătar + -iţă*) „bucătăreasă" apare în varianta ***bucătoriţă*** şi este atestat pentru prima dată (cf. **Indice** 1Sm) în următorul context: *Şi featele voastre şi le va face* ***ungătoare*** *şi* ***bucătoriţe*** *şi* ***pităriţe****.* (1Sm 9,13), alături de denumirile altor două meserii practicate de femei: ***ungătoare*** (din *unge + -ătoare*) „producătoare/vânzătoare de uleiuri, alifii" şi ***pităriţă*** (din *pitar + -iţă*) „pităreasă", „brutăreasă". Sufixul moţional *-iţă*, care formează cuvinte noi pentru a denumi agentul de gen feminin, a fost mult mai răspândit până în secolul al XIX-lea (cf., în Bucovina, *învăţătoriţă*).

Căruţer/ căruţeriu (din *căruţă + -er*) „căruţaş", „vizitiu": *Şi s-au întâmplat de au aruncat săgeata în neştiut oarecare din norod şi au lovit pre împăratul lui Israil între cerbice şi între speate. Iară el au zis* ***căruţeriului*** *său: „Intoarce mâna ta şi mă scoate din şireag, că rănit sânt".* (2Par 18,33). Cuvântul nu este înregistrat în DA.

Dumnezeu slobozenie, loveaşte pre Iov cu bubă rea foarte, pre carele şi ***muierea*** *lui îl probozeaşte.* (Iov rezum. cap.2). Lat *fēmina, -ae* „femeie", „femelă", „parte femeiască" este echivalat prin ***femeie***: *Din toate jiviniile ceale curate ia câte şepte, bărbat şi fămeia, iară din jiviniile ceale necurate câte doao, bărbat şi* ***fămeia***. (Fc 7,2); *Ci şi din paserile ceriului câte şepte, bărbat şi* ***fămeaie****, ca să ţie sământa preste faţa a tot pământul.* (Fc 7,3); *Iară de va naşte* ***fămeaie****, necurată va fi doao săptămâni după leagea curgerii lunatecii şi zile şasăzăci şi şasă va rămânea în sângele curăţii sale.* (Pr 12,5); *Care le va aduce înaintea Domnului şi să va ruga pentru dânsa, şi aşa să va curăţi de curgerea sângelui său. Aceasta iaste leage ceii ce naşte bărbat sau* ***fămeaie.*** (Pr 12,7). Pentru alte ocurenţe ale acestor cuvinte, vezi *Indice*.

[417] În alte variante româneşti este: ***Muiêrea*** *care ai dat cu mine* – în Ms 45, B1688; ***Muiêrea*** *carea mi-o ai dat* – în Ms.4389; ***Muiarea*** *care mi-ai dat să fie cu mine* – în B1795.

[418] Soluţia este cvasiidentică în alte versiuni româneşti: *bătător de ciocan* –Ms.45 şi Ms.4389; *bătătoriu de ciocane* – B1688; *bătătoriu cu ciocane* – B1795.

[419] Vezi discuţia la Al. Ciorănescu, DER.

[420] La Grigore Maior, *ILV/ Lexicon*, II, *prostibulum* este explicat „casă de curvie".

[421] Vezi alte ocurenţe în *Indicele* aferent următoarelor cărţi biblice: Nm, 2Mac, Iz, Vr.

Coh (<mg. *koh*) „turnătorie”, „topitorie” echivalează lat. *conflātōrium, -ii* „topitorie” şi prezintă o singură ocurenţă în contextul următor, fiind coocurent cu cuvântul ***cuptoriu***, prin care s-a tradus, firesc, *fornax, -ācis* „cuptor”, „furnal”: *Precum să cearcă în coh argintul şi în cuptoriu aurul, aşa să cearcă omul cu gura celui ce-l laudă. Inima necredinciosului cearcă ceale reale, iară inima dreaptă caută ştiinţa.* (Pl 27,21). Cuvântul este la prima atestare în acest tex (cf. **Indice** Pl).

Fulţăitoriu/fulţuitoriu (din *fălţui* + *-tor*) este „meşterul care brodează” (cf. lat. *plūmārius, -ii* „meşter care lucrează brocarte”): *Împreunându-şi soţie Ooliav, fiiul Ahisameh, de neamul Dan, carele şi el era ales meaşter de leamne şi de multe fealiuri de săpături şi* ***fulţăitoriu*** *din hiachinth, porfiră, mătasă şi din vison.* (Iş 38,23); *Pre amândoi i-au învăţat înţălepciune, să facă lucrurile măsariului, a împistritoriului şi a* ***fulţuitoriului****, de hiachinth şi por fir şi coc de doao ori întins şi de vison şi să le ţasă toate şi nouo fieştecarea să le găsască.* (Iş 35,35). Cu acest sens, cuvântul nu este înregistrat în DA.

Un element lexical specific zonei este ***firiz***, în varianta ***firez*** (<mg. *füresz*) „ferăstrău de mână”: *Că legile noroadelor deşarte sânt, că lemnul din dumbravă îl taie, lucru de mâna meaşterului cu* ***firezu*** (Ir 10,3).

O interesantă familie lexicală, prin sensul pe care îl dobândesc cuvintele, se dezvoltă pe baza verbului ***a (se) grămădi***. Prin calc semantic după lat. *exstruō, -ere*, care înseamnă „a îngrămădi”, dar şi „a ridica”, „a construi”, verbul ***a grămădi*** se îmbogăţeşte cu sensurile „a ridica”; „a construi”[422], aşa cum rezultă din următoarele contexte: *Ştiut să fie împăratului că jidovii carii s-au suit de la tine la noi au venit în Ierusalim, în cetatea cea împrotivă războitoare şi rea, carea o zidesc,* ***grămâdindu****-i zidurile şi părеţii împreunându-i.* (Ezr 4,12); *Cunoscut să fie împăratului că ne-am dus la ţânutul Iiudeii, la casa Dumnezeului celui mare, carea să zideaşte cu piatră nepoleită şi leamne să pun prin părеţi, şi lucrul acela cu de-adinsul* ***să grmădeaşte*** *şi creaşte în mânile lor.* (Ezr 5,8); *Şi acest cuvânt ne-au răspuns, zicând: «Noi sântem slugile Dumnezeului ceriului şi a pământului şi zidim bisearica carea* ***era grămădită*** *mai înainte de aceşti mulţi ani şi carea împăratul lui Israil cel mare o zidise şi o* ***grămădise***. (Ezr 5,11); *Iară bătrânii jidovilor zidea şi sporea, după prorociia lui Agghei proroculşi a lui Zaharie, fiiului Addon, şi au zidit şi* ***au grămădit***, *poruncind Dumnezeul lui Israil şi poruncind Chirul şi Darie şi Artaxers, împăraţii pearsilor.* (Ezr 6,14). În aceeaşi familie lexicală intră ***grămădire*** (din *grămădi*) „construcţie”, prin care traducătorii au echivalat lat. *structūra, -ae*, făcând legătura cu *structiō, -ōnis* „grămadă care se înalţă”: *Şi, de să va afla cum că cu sfatul Chirului împărat au început* ***grămădirea*** *casii Domnului carea este în Ierusalim şi, de să pare domnului, împăratului nostru, să ne scrie despre aceastea*”. (3Ezr 6,22), şi ***grămăditor*** (din *grămădi* + *-tor*) „constructor”, „zidar”, prin care s-a echivalat lat. *structor, -ōris*: *Şi le-au zis: „Cine poruncindu-vă, ziditi casa aceasta şi acoperemântul acesta şi toate cealeaalalte isprăviţi? Şi carii sânt* ***grămăditorii*** *carii zidesc aceastea?”* (3Ezr 6,4).

Hingher/hengheriu (<ger. *Henker*, prin intermediul săs. *Hoenger* sau al mg. *henger*) se actualizează cu sensul „călău”, rezultat prin extensiune: *Şi au trimis Saul* ***hengheriu*** *să prindă pre David; carii văzând şireag de proroci prorocind şi pre Samuil stând preste ei, au fost şi într-înşii Duhul Domnului şi au început şi ei a proroci.* (1Sm 19,20).

Înălbitor/nălbitor (din *în-* + *albi* + *-tor*) „piuar”; „cel care curăţă hainele” (cf. lat. *fullō, -ōnis*) se regăseşte în sintagmele ***iarba nălbitorului*** (cf. lat. *herba fullonum*) „extract vegetal din care se prepară leşia pentru spălarea rufelor” (cf. Anania 2001, p.1207); „săpunariţă”: *Şi cine va putea gândi zioa venirii Lui şi cine va sta a-L vedea? Că El, ca focul aprins şi ca* ***iarba nălbitoriului***. (Mal 3,2) şi ***calea ţarinii nălbitoriului*** (după lat. *via agri Fullonis*): *Şi au zis Domnul către Isaiia: „Ieşi întru-ntâmpinarea lui Ahaz, tu şi cel rămas, Iasuv, fiiul tău, la sfârşitul ducerii apei scăldătoarei ceii din sus, în* ***calea ţarinii nălbitoriului***. (Is 7,3).

Îndreptar (din *în-* + *dreptar*[423]) se foloseşte aici cu sensul „cumpănă”, „fir cu plumb”: *Şi au cioplit heruvimi şi ramuri de finic şi scobituri foarte ivindu-să; şi le-au acoperit toate cu tăbli de aur, cu lucru în patru unghiuri după* ***îndreptariu***. (3Împ 6,35); *Şi o va stăpâni onocrotanul şi ariciul, ivis şi corbul vor lăcui într-însa. Şi să va întinde preste ea măsura, ca să se desfacă întru nimica şi* ***îndreptariul*** *spre pustiire.* (Is 34,11); *Meaşterul de lemn au întins* ***îndreptariul****, închipuitu-l-au în fireastău, făcutu-l-au în dungi şi l-au tras în strung. şi au făcut chip de om ca un om frumos ce lăcuieşte în casă.* (Is 44,13).

Mănunchi/mânunchi (<lat. *manuclus*) se actualizează cu sensul „mâner al unei unelte, al unei arme”, „plăsea”: *Şi al treilea războiu au fost în Gov, asupra filisteilor, în care au lovit Adiodatul, fiiul Saltului, meşterul de multe feaţe, Viflemiteanul, pre Goliath Ghetheul, a căruia* ***mânunchiul*** *suliţii era ca brăgla ţăsătorilor.* (2Sm 21,19); *Aşea de vărtos, cât* ***mânunchiul*** *au întrat după fier în rană şi cu grasa untură s-au strâns; nici au scos sabia, ci aşea precum lovise o au lăsat în trup; şi numaidecât prin ascunseale şezutului firei gunoaiale au rupt afară.* (Jd 3,22).

Măsar (din *masă* + *-ar*, cf. ger. *Tischler*, mg. *asztalos*) se foloseşte cu sensul „tâmplar”, „dulgher”: *Pre amândoi i-au învăţat înţălepciune, să facă lucrurile* ***măsariului****, a împistritoriului şi a fulţuitoriului, de hiachinth şi por fir şi coc de doao ori întins şi de vison şi să le ţasă toate şi nouo fieştecarea să le găsască.* (Iş 35,35). Cu acelaşi sens se întrebuinţează sintagma ***meşter de lemn***: *Au nu Acesta e fiiul* ***meaşterului de lemn****? Au nu muma Lui să zice Maria şi fratele Lui Iacov şi Iosiv şi Simon şi Iuda?* (Mt 13,55); *Au nu Acesta e* ***meşterul de lemn****, fiiul Mariii, fratele lui Iacov şi a lui Iosif şi a Iudii şi a lui Simon? Au nu şi surorile Lui aici cu noi sânt?* (Mc 6,3).

Păsărit (din v. *păsări*) „vânătoare de păsări” echivalează lat. *aucupium, -ii* „vânătoare de păsări”: *Fieştecare om dintre fiii lui Israil şi dintre veneticii carii nimernicesc la voi, de va prinde cu vânatul fiară sau paser e cu* ***păsăritul****, carele e slobod a le mânca, vearse sângele ei şi îl astupe cu pământ.* (Pr 17,13).

Lat. *pythōn, -ōnis* „prezicător”, „ghicitor” a fost împrumutat de traducători şi adaptat în forma ***pithon***: *Şi au trecut pre fiiul său prin foc; şi au vrăjit şi au ţinut găcitori şi au făcut* ***pithoni*** *şi prorocitorii i-au înmulţit, ca să facă rău înnaintea Domnului şi să-L întărâte.* (4Împ 21,6); *Ci şi* ***pithoni*** *şi găcitori şi figurile idolilor şi necurăţiile şi urâciunile care fusease în pământul Iiudii şi în Ierusalim le-au luat Iosie, ca să aşază cuvintele leagii care sânt scrise în cartea carea o au aflat Helchie preotul în bisearica Domnului*. (4Împ 23,24).

Portaş (din *poartă* + *-aş*) „portar”: *Şi au aşezat, după rânduiala lui David, tătâni-său, slujbele preoţilor în slujbele sale şi leviţii în rândul său, să laude şi să slujască înnaintea preoţilor după leagile a fieştecăriia zi şi* ***portaşii*** *în împărţirile sale prin poartă şi*

---

[422] În sudul Moldovei circulă cuvântul şi cu sensul „a construi fără pretenţii” (*Şi-**a grămădit** şi el un bujdei de casă*).

[423] Cuvântul *dreptar* circulă în vorbirea populară chiar cu sensul pe care îl avem în vedere în continuare.

poartă, că așa poruncise David, omul lui Dumnezeu. (2Par 8,14). În dicționarul lui Grigore Maior (*ILV/Lexicon*, I), este înregistrat acest cuvânt ca echivalent semantic al latinescului *ianitor.* Alături de *portaș*[424], de altă mână, se notează *ușeriu.*

Cuvântul ***rugină*** (etimologie nesigură[425]) se actualizează atât cu sensul propriu, substanță brun-roșcată, sfărâmicioasă, formată prin oxidare pe obiecte de fier": *Ia* ***rugina*** *din argint și va ieși vasul curat.* (Pl 25,4), cât și cu sensul figurat, după *rōbīgō, -inis* „rugină (crustă) a spiritului, formată prin inactivitate sau năravuri înrădăcinate": ***Rugina*** *care-i și necredința.* (Pl rezum. cap.25).

Cu sensul „preparat cosmetic din antimoniu și gogoși de ristic cu care se vopseau pleoapele și sprâncenele", cuvântul ***stibiu*** (<lat. *stibium*) este adaptat în forme diferite: ***stivie –*** *Și au venit Iehu în Iezrahil. Iară Iezavel auzând întrarea lui, și-au zugrăvit ochii cu* ***stivie*** *și ș-au împodobit capul și s-au uitat prin fereastă* (4Împ 9,30); ***știviiu –*** „*Iară tu, jefuită, ce vei face când te vei îmbrăca cu mohorât, când vei fi împodobită cu baier de aur și vei zugrăvi cu* ***știviiu*** *ochii tăi? În zădar te vei împodobi. Te-au urgisit iubitorii tăi, sufletul tău îl vor căuta.* (Ir 4,30); ***știvin –*** *Iară eu cu toată putearea mea am gătit ceale de lipsă casii Dumnezeului mieu: aur spre vase de aur și argint spre ceale de argint, aramă spre ceale de aramă, fier spre ceale de fier, leamne spre ceale de leamne și pietri de onihină și ca de* ***știvini*** *și de multe fealiuri de feațe și toată piatra scumpă și marmure Parium de prisosit.* (1Par 29,2). Cuvântul este la prima atestare în acest text (cf. **Indice** 2Par – **STIBIU).**

Taşculă se actualizează în forma regională ***tăcşulă*** (din *tașcă*) „tașcă": *Și aducându-și aminte Tovie de cuvintele îngerului, au luat din* ***tăcşula*** *sa o parte de hicat și o au pus pe cărbuni vii.* (Tov 8,2) este la prima atestare în acest text (cf. **Indice** Tov).

La prima atestare în acest text (cf. **Indice** Iov) este și cuvântul ***vârşă*** (<sl. *vrŭšije*) „unealtă de pescuit alcătuită dintr-un coș de formă lunguiață, din nuiele sau din sârmă, cu gura largă și întoarsă înăuntru în formă de pâlnie": *Au doară vei umplea* ***vârşile*** *cu pielea lui, grohota peștilor cu capul lui?* (Iov 40,26).

Cuvântul ***vâslitor*** (din *vâsli + -tor*) se actualizează în două forme, astăzi învechite: ***vâslător*** (din *vâsla + -tor*) – *Lăcuitorii Sidonului și a Aradiii au fost* ***vâslătorii*** *tăi; înțelepții tăi, Tirule, s-au făcut stăpânitorii tăi.* (Iz 27,8) și ***vânslători*** (din *vânsla + -tor*) – *În ape multe te-au adus* ***vânslătorii*** *tăi; vântul de la austru te-au zdrobit în inima mării.* (Iz 27,26).

Vopsitor (din *vopsi + -tor*) are aici sensul „cel care prepară mirul și diverse pomezi", după lat. *pigmentārius, -ii* „vânzător de farduri, de cosmetice": *Și lângă el au zidit Eziil, fiiul Araiei, meșterul de aur; și lângă el au zidit Ananie, fiiul* ***văpsitoriului*** *Și au slobozit Ierusalimul până la zidul uliții ceii mai late.* (Ne 3,8)

2.3.1.4.3. Drept, comerț, administrație

A se biciului (<mg. *becsülni*) „a evalua"; „a aprecia": *De va făgădui pământul îndată de la anul începerii iuvileului, cât poate plăti, atât a* ***să va biciului.*** (Pr 27,17); *Iară de va vrea a răscumpăra pământul cel ce l-au fost făgăduit, va întoarce a cincea partea banilor ce* ***s-au biciuluit*** *și-l va stăpâni.* (Pr 27,19); *De multe fealiuri sânt priiatinii, ci priiatinul cel adevărat nu să poate destul* ***biciului***. (Ecz rezum. cap.6) este specific ariei dialectale din care provin traducătorii și cunoaște prima atestare în acest text. În aceeași familie lexicală intră cuvântul ***biciuluit***[426] (din *biciului*), cu variantă ***biciulat*** (din *biciula*) „evaluare", „prețuire", actualizat cu valoare adjectivală**:** *De va vătăma cineva țarina sau viia și va slobozi dobitocul său să pască ceale streine, orice va fi mai bun în țarina sa sau în vie pentru paguba* ***biciuluită*** *va întoarce.* (Iș 22,5) și cu valoare substantivală: *Care de va vrea a o da cel ce o aduce, va da preste* ***biciulat*** *a cincea parte.* (Pr 27,13); *Deci de va vrea a o răscumpăra cel ce o au făgăduit, va da preste* ***biciuluit*** *a cincea parte și va avea casa.* (Pr 27,15); *Iară de va fi jivină necurată, o va răscumpăra care o au adus, după* ***biciuleatul*** *tău, și va da a cincea parte a prețului. De nu va vrea a o răscumpăra, să va vinde altuie, ori în cât va fi de la tine prețuit.* (Pr 27,27).

Cuvântul ***bir*** (<mg. *bér*) se folosește cu sensul „răsplătire", echivalând cuvântul *pensitātiō* „plată", „compensație" din textul latinesc: *Și le-au dat lor tată-său multe daruri de argint și de aur și* ***biruri*** *cu cetăți foarte întărite în Iiuda. Iară împărăția o au dat lui Ioram, pentru că era întâiu născut.* (2Par 21,3).

Blagă (<srb. *blago*) „bogăție", „bunăstare" este specific ariei dialectale din care provin traducătorii, fiind chiar la prima atestare (cf. **Indice** Fc) în textul pe care îl analizăm: *Isav, cu muierile și pruncii, de la fratele său, Iacov, pentru multă foarte amândurora* ***blagă****, să desparte.* (Fc rezum. cap.36); *Nici să lăsați ceva din averile voastre, că toată* ***blaga*** *Eghiptului a voastră va fi.* (Fc 45,20).

Specifică variantei juridico-administrative a limbii române literare vechi este sintagma ***carte de slobozenie*** „act de despărțire", „act de divorț": ***Carte de slobozenie*** *să îngăduiaște.* (2Lg rezum. cap.24); *De va lua omul muiare și o va avea și nu va afla har înaintea ochilor lui pentru ceva grozăvire, îi va scrii* ***carte de slobozenie*** *și o va da în mâna ei și o va slobozi din casa sa.* (2Lg 24,1); *Și acela încă o va urî și-i va da* ***carte de slobozenie*** *și o va slobozi din casa sa sau cu adevărat va muri* (2Lg 24,3); *Carii au zis: „Moisi au îngăduit a scrie* ***carte de slobozenie*** *și a o lăsa".* (Mc 10,4).

Sintagmele ***cartea birului*** (în *Vulgata – librum census*) și ***catastihul birului*** (în *Vulgata – in censu*) au același sens, „condica cu recensământul celor veniți din robie", lat. *census, -ūs* însemnând „recensământ". Modul cum este explicat cuvântul în dicționarul lui Grigore Maior (*ILV/ Lexicon*, I), *census, -ūs* „dare", „dobândă", „camătă" justifică prezența cuvântului *bir* în cele două sintagme din traducerea românească: *Iară Dumnezeu au dat în inima mea și am adunat pre cei mai-mari și sfatul și obștea să-i număr; și am aflat* ***cartea birului*** *celor ce să suise dintâi și s-au aflat scris într-însa.* (Ne 7,5); *Aceștia ș-au căutat scrisoarea sa în* ***catastihul birului*** *și nu o au aflat și s-au lepădat din preoție.* (Ne 7,64).

Sintagma ***cartea cumpărării*** „act de vânzare-cumpărare" se înscrie în aceeași variantă juridico-administrativă a limbii literare vechi: *Conocind Navohodonozor Ierusalimul, Ieremie, în curtea temniții pus, țarina în Anathoth, din porunca Domnului o cumpără de la unchiu-său și porunceaște a să ținea* ***cartea cumpărării*** (Ir rezum. cap.32); *Și am dat cartea moșiei*

---

[424] În MDA, *portaș* este înregistrat cu alt sens : „loc situat pe malul unei ape curgătoare unde se depozita lemnul tăiat în pădure și se construiau plute".
[425] Vezi discuția la Al. Ciorănescu, DER.
[426] Cu prima atestare într-un document din 1609 (cf. MDA).

lui Varuh, fiiul lui Neri, fiiului Maasie, în ochii lui Hananeil, unchiului mieu, în ochii martorilor carii era scrişi în ***cartea cumpărării*** *şi în ochii tuturor jidovilor carii şedea în curtea temniţii.* (Ir 32,12); *«Aceastea zice Domnul oastelor, Dumnezeul lui Israil: 'Ia cărţile aceastea,* ***cartea cumpărării*** *această însămnată, şi cartea aceasta, care-i deschisă; şi le pune într-un vas de lut, să poată rămânea multe zile'».* (Ir 32,14).

Cămătarnic (din *cămătar* + *-nic*) „cămătar" este la prima atestare în acest text (cf. **Indice** Pl): *Bogatul săracilor porunceaşte, şi cel ce ia împrumut rob iaste* ***cămătarnicului***. (Pl 22,7); *Doi datornici era unui* ***cămătarnic****. Unul era deatoriu cinci sute de denari, şi altul, cincizăci.* (Lc 7,41).

Tot la prima atestare în textul pe care îl analizăm (cf. **Indice** Pl) este verbul ***a (se) chezăşui/a se chizeşui*** (din *chezaş* + *-ui*): *Ia văjmântul celui ce* ***s-au chizeşuit*** *pentru cel strein; şi pentru cei dinnafară ia zălog de la el.* (Pl 20,16).

Cuvântul ***comoară*** (<sl. *komora* „tezaur public") intră în alcătuirea sintagmelor ***casa comorii*** „casa vistieriei" (cf. lat. *domo thesauri*; *thēsaurus, -ī* „comoară"; „vistierie"): *Şi va fi preot fiiul lui Aaron, cu leviţii în zeciuialele leviţilor, şi leviţii vor aduce a zecea parte din zeaciuirile sale în casa Dumnezelui nostru la vistierie, în* ***casa comorii***. (Ne 10,38) şi ***vistieriile comoarălor*** (cf. lat. *gāzophylacia thesauri*; *gāzophylacium, -ii* „sala tezaurului"): *Şi au numărat în zioa aceaea bărbaţi spre* ***vistieriile comoarălor*** *la gustări, la pârghe şi la zăciuiale, să le aducă înlăuntru printr-înşii căpeteniile cetăţii, în miros de mulţămita harurilor, preoţii şi leviţii.* (Ne 12,43).

Coriefă „unitate de măsură pentru capacitate" este rezultatul contopirii a două cuvinte din textul latinesc: *chori oephi*: *Mirţa şi măsura aseaminea şi de o măsură vor fi, să cuprinză a zecea parte de* ***corivat*** *şi a zecea parte de* ***coriefi****; după măsura corii va fi dreaptă cumpăna lor.* (Iz 45,11). Din contopirea a două cuvinte, în textul latinesc fiind *chori batus*, a rezultat şi ***corivat*** „unitate de măsură pentru capacitate".

Cuvântul ***curător*** (din *cura* „a curge" + *-tor*) se foloseşte cu referire la bani, însemnând „în circulaţie", „oficial", după sintagma *monetae publicae* din *Vulgata*: *Carea auzind Avraam, au pus banii carii au poftit Efron, auzind feciorii lui Heth, sicle de argint patru sute,* ***bani*** *aleşi* ***curători***. (Fc 23,16).

Datoraş/deatoraş (din *dator* + *-aş*) „creditor": *Elisseul, văduvei carea era împresurată de deatorii, untdelemn îi dobândeşte, cu carele să-ş plătească* ***deatoraşii*** (4Împ rezum. cap.4) şi este la prima atestare în acest text (cf. **Indice** 4Împ).

Dăjduitor (din *dăjdui* + *-tor*) „care plăteşte dajdie", „contribuabil" este, de asemenea, atestat mai întâi în acest text (cf. **Indice** Jd): *Iară după ce s-au întărit Israil, i-au făcut* ***dăjduitori*** *şi n-au vrut a-i ştearge.* (Jd 1,28); *Zavulon n-au ştears lăcuitorii lui Chetron şi Naalol, ci au lăcuit hananeul în mijlocul lui şi i s-au făcut* ***dăjduitoriu***. (Jd 1,30); *Şi Nethali n-au şters lăcuitorii Vethsamis şi Vethanath; şi au lăcuit între hananeu, lăcuitoriul pământului, şi i-au fost lui vethsamineanii şi vethtaniteanii* ***dăjduitori***. (Jd 1,33); *Şi au lăcuit în muntele Horis, care să înţăleage „căpăţinos", în Aialon şi Salivim. Şi s-au îngreoiat mâna casii lui Iosif şi s-au făcut* ***dăjduitor***. (Jd 1,35); *Solomon mai multe cetăţi zideaşte; neamurile şi le face* ***dăjduitoare*** *şi corabie în Ofir trimiţând, mult aur priimeaşte.* (3Împ rezum. cap.9); *Acestora fiii, carii rămăsease pre pământ, adecă carii nu-i putuse dezrădăcina fiii lui Israil, i-au făcut Solomon* ***dăjduitori*** *până în zioa aceasta.* (3Împ 9,21)[427].

Didrahmă (<gr. *dídrahmon*) se foloseşte aici, prin extensiune, cu sensul „dare care se plătea în didrahmă (monedă cu valoarea de două drahme)": *Şi, venind în Capernaum, s-au apropiiat cei ce lua* ***didrahma*** *către Petru şi au zis lui: „Învăţătoriul vostru n-au plătit* ***didrahma****?"* (Mt 17,23).

Găzdac (<mg. *gazdág*) „bogat", cu circulaţie în aria lingvistică din care provin traducătorii acestui text, se întrebuinţează de obicei cu referire la persoane[428]: *Şi au fost Iosafat* ***găzdac*** *şi cinstit foarte şi cu cumnăţie s-au împreunat cu Ahav.* (2Par 18,1); *Şi el, blagoslovit, au zis: „Eşti de la Domnul, fată, şi cea dintâiu milă cu cea de pre urmă ai învins, că n-ai urmat după tineri săraci sau* ***găzdaci***. (Rt 3,10). În aceeaşi familie lexicală intră cuvântul ***găzdăcie*** (din *găzdac* + *-ie*) „bogăţie", folosit aici, la plural, cu un sens concret: *Şi, întrând în Ierusalim cu multă petreacere şi* ***găzdăcii****, cămilele purtând mireazme şi aur mult foarte şi pietri scumpe, venit-au la împăratul Solomon şi au grăit toate care avea în inima sa.* (3Împ 10,2). În acest text este şi prima atestare a cuvântului (cf. **Indice** 3Împ – **GĂZDĂCIE).**

Gomor (cf. *gomor*, invariabil în *Vulgata*, după gr. *gomór*) „unitate de măsură pentru volum", explicat în Iş 16,35: *Iară* ***gomor*** *iaste a zecea parte de efi"*; *Acesta e cuvântul carele au poruncit Domnul: «Culeagă fieştecarele dintr-însul cât să-i agiungă de mâncat; un* ***gomor*** *prin fieştecare cap, după numărul sufletelor voastre, carele lăcuiesc în sălaş, aşea veţ lua»".* (Iş 16,16); *Şi au măsurat la măsura* ***gomor****, nici carele culesease mai mult i-au prisosit, nici carele mai puţin gătisă au găsit mai puţin, ce fieştecarele după cât putea mânca au adunat.* (Iş 16,18); *Şi au zis Moisi către Aaron: „Ia un vas şi pune acolo mană cât poate cuprinde* ***gomor*** *şi-l pune înaintea Domnului, a-l ţinea spre neamurile voastre* (16,33)[429]. Cuvântul este prezent în aceleaşi locuri în Ms.45, în B1688 şi în Ms.4389, dar nu este înregistrat în DA.

În aceeaşi situaţie[430] este ***hin*** (<lat. *hin*), prezent în text şi în varianta ***him*** „unitate de măsură pentru volum, însemnând 6,06 litri": *A zecea parte de făină cu untdelemn stropită, care să aibă măsură a patra parte* ***him****, şi vin spre gustare de aceeaş măsură într-un mile* (Iş 29,40); *Iară de casie, sicli cinci, sute în măsura jârtveanicului, de untdelemn, o măsură de* ***him***. (Iş 30,24); *Şi gustările să vor aduce cu el, doao zăciuiri de făină stropite cu untdelemn, spre arderea Domnului şi miros bine priimit; şi gustarea vinului, a patra parte de* ***hin***. (Pr 23,13); *Va aduce oricare va jârtfui junghearea jârtfă de făină, a zeacea parte de ef, stropită cu untdelemn care va avea măsura a patra parte de* ***hin*** (Nm 15,4)[431].

Hotărâş/hotarâş (din *hotărî* + *-âş*) „care se învecinează cu...": *Şi au deşteptat Domnul împrotiva lui Ioram duhul filisteilor şi al harapilor, carii sânt* ***hotarâşi*** *cu ethiopenii.* (2Par 21,16); *Lovit-au Iuda multe limbi* ***hotarâşe*** (1Mac rezum. cap.5). Cuvântul este la prima atestare în acest text (cf. **Indice** 2Par).

---

[427] Pentru alte ocurenţe ale cuvântului, vezi *Indice.*

[428] Într-un singur context l-am întâlnit folosit pentru a exprima o caracteristică a solului (cf. supra, **2.3.1.1.3. –** *pământul foarte găzdac şi ugeros*).

[429] Pentru alte ocurenţe ale cuvântului, vezi *Indice.*

[430] Cuvântul este şi în B1688 adaptat în două feluri, *hin* şi *in* (cf. V. Arvinte, NORMELE (1688), p.LXXXVI, dar nu este înregistrat în DA.

[431] Pentru alte ocurenţe ale cuvântului, vezi *Indice.*

Lot (<*ger. Lot*) exprimă sensul „unitate de măsură pentru greutăți, de circa 18 grame”. Originea cuvântului favorizează încadrarea lui printre regionalisme: *Iezvivenov, care era din neamul Arafa, a căruia fierul suliței trăgea trei sute de* ***loți****, și era încins cu sabie noao, s-au sârguit a lovi pre David.* (2Sm 21,16).

Marfă este prezent și în forma ***marhă*** (<mg. *marha*), mai apropiată de etimon, și se actualizează atât cu sensul specific textelor vechi „vită cornută, mai ales bou sau vacă”; (Prin gn.) „animal domestic”, „dobitoc”: *Și au venit al doile an și i-au zis: „Nu om ascunde de domnul nostru că, sfârșindu-să banii,* ***marha*** *împreună s-au sfârșit. Nici ascuns este ție că, afară de trupuri și de pământuri, nimică avem*. (Fc 47,18), cât și cu sensul „sume de bani puse la păstrare”, după lat. *dēpositum, -ī* „bun depus”, „ceea ce se constituie în rezervă”, în sintagma ***marfe puse***: *Atunci arhiereul au arătat aceastea a fi* ***marfe puse*** *și hrana văduvelor și a săracilor,* (2Mac 3,10); *Și preoții dinnaintea oltariului în odăjdii preoțești s-au aruncat și chema din ceriu pre Cel ce au pus leage pentru* ***marfele puse****, ca celor ce le pusease întregi să le păzască.* (2Mac 3,15).

Cuvântul ***moșie*** (din *moș + -ie*) se actualizează în acest text cu sensurile: „țară natală”; „loc de origine al cuiva” – *De învățătura lui Hristos în* ***moșiia*** *Lui să minunează, măcar că, pentru a lor necredință, puține minuni au făcut acolo.* (Mc rezum. cap.6); *Și ieșind de acolo, S-au dus la* ***moșiia*** *Sa; și urma după El ucenicii Săi*. (Mc 6,1); *Și le zicea Isus „Că nu e prorocul fără cinste, fără în* ***moșiia*** *sa și în casa sa și în rudeniia sa”.* (Mc 6,4); *Că însuș Isus au mărturisit că prorocul în* ***moșiia*** *sa cinste nu are.* (In 4,44); „moștenire” – *Iară lucrătorii au zis între sineș: «Acesta e moșteanul, veniți să-l ucidem și a noastră va fi* ***moșiia****».* (Mc12,7); „țarină”, „ogor” – *Și au venit în cetatea Samariei, carea să zice Sihar, aproape de* ***moșiia*** *carea au dat Iacov lui Iosif, fiiului său.* (In 4,5).

În aceeași familie lexicală intră ***moșiuță*** (din *moșie + -uță*), echivalând lat. *possessiuncula, -ae* „mică proprietate, formă diminutivală fiind, cum se vede, impusă de textul latinesc: *De-ș va vinde fratele tău, lipsit fiind,* ***moșiuța*** *sa și de va vrea vecinul lui, va putea răscumpăra ce-au vândut el.* (Pr 25,25). Cuvântul este în acest text la prima atestare (cf. **Indice** Pr).

Sintagma ***naștere (cea) dintâi*** traduce lat. *prīmōgenita, -ōrum* „dreptul de primogenitură”„dreptul primului născut”: *Lui Isaac, rugându-să pentru stearpa muiarea sa, i să nasc gemenii Isav și Iacov, a cărora cel mai mare vinde celui mai mic* ***naștere dintâi*** (Fc rezum. cap.25); *Căruia au zis Iacov: „Vinde-m* ***naștere*** *ta* ***cea dintâi****!”* (Fc 25,31)*/ El au râspuns : „Iată, moriu! Ce-m va folosi mie* ***naștere dintâie****?”* (Fc 25,32)*/ Zis-au Iacov: „Joară-m, dară!” Și s-au jurat lui Isav și i-au vândut* ***naștere dintâiu***. (Fc 25,33)*/ Și așa, luând pânea și mâncarea de linte, au mâncat și au beut și s-au dus, puțin socotind că vânduse* ***naștere dintâi***. (Fc 25,34)[432].

Sintagma ***numărător de bani „***zarafi care schimbau bani, în templu, celor veniți din diaspora” traduce lat. *nummulārius, -iī* „zaraf”, „agent de schimb”: *Și au întrat Isus în beseareca lui Dumnezău și scotea pre toți cei ce vindea și cumpăra în beserecă și measele* ***numărătorilor de bani*** *și scaunile celor ce vindea porumbi le-au răsturnat.* (Mt 21,12); *Și au venit în Ierusalim și întrând în beserecă, au început a scoate pre cei ce vindea și cumpăra în beserecă. și measele* ***numărătorilor de bani*** *și scaunele celor ce vindea porumbi le-au răsturnat.* (Mc 11,15).

Specific ariei lingvistice din care provin traducătorii textului este cuvântul ***oștează*** (<mg. *hóstád*), care se actualizează cu mai multe sensuri foarte apropiate: „cartier situat la marginea unui oraș”, „suburbie”; (la pl.) „grup izolat de case la marginea satului”: *Din via Sodomului, viia lor, și din* ***oșteazele*** *Gomorului strugurul lor, strugur de fiere, struguri amară foarte.* (2Lg 32,32); *Ci în locul lor s-au rânduit fiii lui Iosif, în doao neamuri despărțiți, Manasse și Efrem. Nici au luat leviții altă în pământ parte, fără numai cetăți de lăcuit și* ***oșteazele*** *lor, spre hrana dobitoacelor și a vitelor sale.* (Jos 14,4); *Leviților să însămnează cetăți patruzăci și opt, cu* ***oșteazele***. (Jos rezum. cap.21); *Și au dat fiii lui Israil leviților cetățile și* ***oșteazele*** *lor, precum poruncise Domnul prin mâna lui Moisi, fieștecăruia cu soarte dându-le.* (Jos 21,8)[433]. Cuvântul este la prima atestare în acest text (cf. **Indice** 2Lg).

Cuvântul *obolus, -ī* „monedă grecească (a șasea parte dintr-o drahmă)”; „măsură de greutate” din *Vulgata* a fost adaptat de traducător în forma ***ovul*** *Iară siclul doaozeci de* ***ovuli*** *va avea; iară doaozeci de sicli și doaozeci și cinci de sicli o mnа fac.* (Iz 45,12).

Pentru a respecta distincția care se face în *Vulgata* între *vīcus, -ī* „sat” și *vîculus -ī*, „sătuc”, traducătorii folosesc alături de cuvântul ***sat*** (<lat. *fossatum* „șanț”; cf. alb. *fshat*[434]) derivatul diminutival ***sătișor*** (din *sat + -işor*): *Și Novi s-au dus și au apucat Canath cu* ***sătișoarele*** *sale și o au chemat numele său Novi.* (Nm 32,42); *Accaron, cu* ***satele*** *și* ***sătișoarele*** *lor.* (Jos 15,45); *Azotul, cu* ***satele*** *și cu* ***sătișoarele*** *sale; Gaza, cu* ***satele*** *și cu* ***sătișoarele*** *sale, până la răpegiunea Eghiptului și Marea Mare, hotarul lui.* (Jos 15,47); *Și au fost moștenirea lui Manasse în Isahar și în Asir, Vethsan și satele ei și Ievlaam cu satele sale și lăcuitorii Dor cu orașele sale și lăcuitorii Endor cu* ***sătișoarele*** *sale și lăcuitorii Maghedo cu* ***sătișoarele*** *sale și a triia parte din cetatea Nofet.* (Jos 17,11). Cuvântul ***sătișor*** este la prima atestare în acest text (cf. **Indice** Nm).

În contextul: *Și noroadele pământului carii aduc negoțuri și toate ceale spre slujbă în zioa sâmbetei să vânze, nu vom lua de la ei sâmbăta și în zioa cea sfințită și vom slobozi anul al șaptelea și* ***scoaterea*** *a toată mâna.* (Ne 10,31), cuvântul ***scoaterea*** dobândește sensul „percepere de dări”, după lat. *exactiō, -ōnis* „scoatere cu forța”, „izgonire”; „încasare de bani”, „percepere a dărilor”.

Cuvântul ***sfârtai/sfărtai*** (din *s- + fârtai* „prin apropiere de sfert”) este specific ariei dialectale din care provin traducătorii: *Sicriul de leamne se tim împreunat, a căruia lungime să aibă de al treilea cot, lățimea, de al doilea cot, înălțimea, de un cot și un* ***sfărtaiu.*** (Iș 25,10).

Toparhie (cf. lat. *toparchia, -ae*) „conducere a unui ținut” se înregistrează o singură dată în text[435]: *Și au poftit Ionathan de la împăratul să scutească Iudeea și trei* ***toparhii*** *și Samaria și hotarele ei, și au făgăduit trei sute de talanți.* (1Mac 11,28).

Cuvântul ***țăran/țărean*** (din *țară + -an/-ean*) se actualizează cu sensul „locuitor al unei țări”, sens pe care nu știm să îl mai păstreze astăzi: *Mai pre urmă, spre perirea sa închis fiind de la Areta, tiranul harapilor, fujind din cetate în cetate, tuturor urât ca un călcătoriu de legi și urgisit ca vrăjmașul țărâi și a* ***țăreanilor****, în Eghipt s-au lepădat.* (2Mac 5,8).

Pentru a reda sensul exprimat prin lat. *homicida, -ae*, traducătorul a optat într-un singur loc pentru traducerea cuvântului a cărui structură este suficient de transparentă, rezultând sintagma ***cei ucigași de oameni*** „asasini”: *Cum s-au făcut curvă*

---

[432] Pentru alte ocurențe ale sintagmei, vezi *Indice*, sub titlul **NAȘTERE**.
[433] Pentru alte ocurențe ale cuvântului, vezi *Indice*.
[434] În legătură cu originea îndoielnică a cuvântului, vezi Al. Ciorănescu, DER.
[435] Cuvântul nu este înregistrat în MDA, în schimb se regăsește substantivul *toparh* „principe”, cu precizarea „grecism învechit”

cetatea cea credincioasă, plină de judecată? Dreptatea au lăcuit într-însa, iară acum, ***cei ucigaşi de oameni****!* (Is 1,21). În celelalte locuri, echivalarea cuvântului latinesc s-a făcut simplu prin cuvântul ***ucigaş*** (din prez. ind. *ucig + -aş*)**:** *Aceasta va fi leagea* ***ucigaşului*** *ce fuge, a căruia viiaţa trebuie să să ţie, care va lovi pre aproapele său neştiind şi carele ieri şi alaltăieri nici o mânie împrotiva lui a fi avut să arată* (2Lg 19,4); *„Au nu ştiţi că au trimis fiiul* ***ucigaşului*** *aici, să mi să taie capul? Vedeţi, dară, când va veni solul închideţi uşa şi nu-l lăsaţi a întra. Că iată, sunetul picioarelor domnului lui după el iaste".* (4Împ 6,32); *Cel ce trage ceva de la tată-său şi de la mumă-sa şi zice aceasta a nu fi păcat, părtaşu* ***ucigaşului*** *iaste*. (Pl 28,24)[436].

Cuvântul lat. *batus* (*batos*), *-ī* a fost împrumutat şi adaptat în două feluri, ***vat*** şi ***vatos*** „măsură pentru lichide la evrei", respectând numai uneori variaţia formelor din textul original. Numărul forme din traducerea românească este sporit din cauza nesiguranţei manifestate de traducători în formarea pluralului *Şi măsura untului-de-lemn, un* ***vatos*** [în *Vulgata – batus*] *de untdelemn a zeacea parte dintr-un cori iaste, şi zeace* ***vati*** [în *Vulgata – bati*] *un cori fac; că zeace* ***vati*** [în *Vulgata – bati*] *umplu corul.* (Iz 45,14); *Iară grosimea vasului era de trei loţi şi uzna lui ca uzna păharului şi ca foaia răvărsatului crin, doao mii de* ***vaturi*** [în Vulgata – *batos*] *cuprindea.* (3Împ 7,26); *Şi au făcut zeace vase de aramă; patruzeaci de* ***vaturi*** [în *Vulgata - batos*] *cuprindea un vas şi era de patru coţi şi fieştecare vas pre fieştecare unghiuri, adecă pre zeace temeiuri au pus.* (3Împ 7,38); *Până la tălanţi de argint o sută, şi până la cori de grâu o sută, şi până la* ***vatosi*** [în *Vulgata – batos*] *de vin o sută, şi până la* ***vatos*** [în *Vulgata – batos*] *de untdeleamn o sută, iară sarea fără măsură.* (Ezr 7,22).

2.3.1.4.4. Ranguri, funcţii

Cezar apare exclusiv în varianta ***chesariu*** (<lat. *Caesar, -aris*) poate desemna, printr-o extensiune semantică bazată pe antonomază, orice împărat roman. Cu acest sens se actualizează cuvântul în toate contextele în care apare în textul pe care îl analizăm[437]: *Şi de atunci căuta Pilat a-L slobozi. Iară jidovii striga, zicând: „De sloboz pre acesta, nu eşti priiatin* ***chesariului.*** *Că tot cel ce să face pre sine* ***împărat*** *să împrotiveaşte* ***chesariului****".* (In 19,12); *Iară ei striga: „Ie-L, ie-L, răstigneaşte-L!". Zis-au lor Pilat: „Pre* ***împăratul*** *vostru voi răstigni?" Răspuns-au arhiereii: „Nu avem* ***împărat****, fără* ***chesariul****".* (In 19,15). Remarcăm în aceste exemple distincţia care se stabileşte între *împărat* în general şi *chesar*, împăratul roman, distincţie care este impusă, firesc, de textul original prin cuvintele *rex, regis* şi *Caesar, -aris*.

Lat. *regulus* (diminutiv al lui *rex, regis*) este echivalat în traducerea românească prin cuvintele ***crăişor*** (din *crai + -şor*): *Şi au venit iară în Cana Galileii, de au făcut apa vin. şi era un* ***crăişor****, a căruia fiiu bolnăvea în Capernaom.* (In 4,46); *Zis-au către El* ***crăioşorul*** *„Doamne, pogoară mai nainte de ce va muri fiiul mieu".* (In 4,49) şi ***crăiuţ*** (din *crai + -uţ*): *Fiiul* ***crăiuţului*** *vindecă.* (In rezum. cap.4). Valoarea hipocoristică a celor două cuvinte este evidentă.

Lat. *publicānus, -ī* „cel care ia în arendă dările de stat" este explicat în dicţionarul lui Grigore Maior (*ILV/Lexicon*, II) prin „vameş" şi, adăugat de altă mână, „mitamic". *Mitar* sau *mitarnic* era numită persoana care avea în arendă încasarea impozitelor; nu ştim dacă sensul adăugat de altă mână în dicţionarul lui Grigore Maior se referă doar la acest aspect sau desemnează şi faptul că aceşti funcţionari publici erau de regulă foarte corupţi. Această caracteristică a lor este vizată în contextele pe care le vom cita în continuare din textul de la 1760, indiferent dacă preferinţa traducătorilor s-a îndreptat spre împrumutarea şi adaptarea cuvântul latinesc în forma ***publican***: *Ioan să trimite de la Domnul a plini cu propovedania sa prorocia Isaiei şi gloatele* ***publicanilor*** *şi ostaşilor dă sfat, zicând ce trebuie fieştecarele a face* (Lc rezum. cap.3); *Şi au venit şi* ***publicanii*** *să să boteaze şi au zis câtră el: „Învăţătoriule, ce vom face?"* (Lc 3,12); *Şi tot norodul auzind şi* ***publicanii*** *lăuda pre Dumnezău, botezându-să cu botezul lui Ioan.* (Lc 7,29); *Şi să apropiia de El publicanii şi păcătoşii, să-L auză.* (Lc 15,1); *Şi după aceastea au ieşit şi au văzut un* ***publican****, pre nume Levii, şezând la vamă şi au zis lui: „Vino după Mine!".* (Lc 5,27); *La Levin, pre carele a urma după Sine chemasă, şezând cu mulţi publicani la masă, pricina spune.* (Mc rezum. cap2); *Şi au fost, şezând la masă în casa lui, mulţi* ***publicani*** *şi păcătoşi şedea împreună cu Isus şi cu ucenicii Lui, că era mulţi carii şi urma după El.* (Mc 2,15); *Şi cărturarii şi fariseii văzând că mâncă cu* ***publicanii*** *şi cu păcătoşii, zicea ucinicilor Lui „Pentru ce cu* ***publicanii*** *şi cu păcătoşii mâncă şi bea învăţătoriul vostru?"* (Mc 2,16) sau spre echivalarea acestuia prin ***vameş***[438]: *Că, de iubiţi pre cei ce vă iubesc, ce plată veţi avea? Au nu şi* ***vameşii*** *fac aceea?* (Mt 5,46); *Chiamă pre Matheiu* ***vameşul*** *şi răspunde fariseilor ce murmura, căci mâncă cu* ***vameşii*** *şi căci nu postesc ucenicii Lui.* (Mt rezum. cap.9); *Şi, văzând fariseaii, zicea ucenicilor Lui „Pentru ce cu* ***vameşii*** *şi cu păcătoşii mâncă Dascalul vostru?"* (Mt 9,11); *Care din doi au făcut voia tătâne-său?" Zis-au Lui: „Cel dintâiu". Zis-au lor Isus: „Amin zic voao că* ***vameşii*** *şi curvarii vă vor întreace într-u împărăţiia lui Dumnezău.* (Mt 21,31); *Că au venit la voi Ioan în calea dreptăţii şi nu i-aţi crezut, iară* ***vameşii*** *şi curvele au crezut lui. Iară voi văzând, nici după aceaea nu v-aţ pocăt, ca săcreadeţ lui.* (Mt 21,32).

După lat. *verēdārius, -ii* „curier (de stat)", „mesager", cuvântul ***purtător*** (din *purta + -tor*) se îmbogăţeşte cu acest sens: *Şi cărţile, carele cu numele împăratului să trimitea, cu inelul lui s-au însămnat şi s-au trimis prin* ***purtătorii****, carii, prin toate ţărâle alergând, ceale vechi scrisori cu noao veşti să le întoarcă.* (Est 8,10); *Şi au ieşit* ***purtători*** *degrabă, vestile purtând, şi porunca împăratului s-au spânzurat în Susan.* (Est 8,14).

După *exactores* din *Vulgata* (lat. *exactor, -ōris* „perceptor de impozite", „colector de dări") s-a creat cuvântul ***trăsor*** căruia i s-a atribuit sensul „perceptor de impozite": *Pre norodul Mieu* ***trăsorii*** *săi i-au jefuit. Norodul Mieu, cei ce te fericesc, aceia te înceluiesc şi calea paşilor tăi o răsipesc.* (Is 3,12).

După lat. *vicerex* s-a realizat un calc parţial, rezultând cuvântul ***viţeîmpărat***, pe care nu îl găsim înregistrat în dicţionarele limbii române în seria celorlalte cuvinte compuse cu *vice*: *Iară mâniindu-să pentru aceasta împăratul Antiohul, purcezând în Persidea, au rânduit pre Lisie* ***viţeîmpărat****, dându-i gătire de războiu asupra jidovilor, carele au trimis asupra pământului Iudei pre Gorghia cu oaste.* (1Mac rezum. cap.3).

---

[436] Vezi şi alte ocurenţe ale cuvântului ***ucigaş*** în *Indice.*

[437] Pentru toate ocurenţele cuvântului, vezi *Indicele* aferent fiecărei *Evanghelii*

[438] Pentru alte ocurenţe ale cuvântului ***vameş***, vezi *Indicele* aferent fiecărei *Evanghelii*.

2.3.1.5. Viaţă spirituală

2.3.1.5.1. Cultură, carte, educaţie

Bibliotecă (<lat. *bibliothēca, -ae*) este împrumutat şi adaptat în două feluri: ***bibliotecă*** şi ***vivliotecă***, sensul fiind atât cel de astăzi: *Şi să însămna în scrisorile şi în istoriile lui Neemie însăş aceastea. Şi vrând a râdica* ***vivlioteca****, au adunat de prin ţări cărţile, şi a prorocilor, şi a lui David, şi epistoliile împăraţilor, şi de dăruiri.* (2Mac 2,13), cât şi cel de „arhivă": *Acum, dară, de ţi să pare, o, împărate, caute-să în* ***împărăteştile biblioteci*** *a împăratului Chirul, care sânt în Vavilon.* (3Ezr 6,21); *Atunci, Darie împăratul au poruncit a să căuta în* ***biblioteci****. Şi s-au aflat în oraşul Ecvactanis, care e în mijlocul ţânutului, un loc în care era scrise aceastea* (3Ezr 6,23).

Cu sensul „arhivă", echivalând tot cuvântul lat. *bibliothēca, -ae* se folosesc şi alte cuvinte: ***cărţularea –*** *Acum, dară, de să pare împăratului bine, cerceteaze-se* ***cărţularea împăratului****, carea iaste în Vavilon, de cumva de la Chirul împăratul s-au fost poruncit să se zidească casa lui Dumnezeu în Ierusalim, şi vrearea împăratului despre aceasta să o trimiţă la noi.* (Ezr 5,17); ***cărţulăria –*** *Darie, aflând în* ***cărţulăria*** *sa porunca Chirului despre zidirea bisericii, porunceşte a să plini, dând şi cheltuiele.* (Ezr rezum. cap.6); ***cărţulia –*** *Atunci, Darie împăratul au poruncit şi au cercetat în cărţulia cărţilor carele era puse în Vavilon.* (Ezr 6,1). Opţiunea traducătorului pentru aceste trei cuvinte, toate având radicalul *carte*, este lesne de înţeles, mai cu seamă dacă facem apel şi la dicţionarul lui Grigore Maior (*ILV/Lxicon*, I), unde cuvântul *bibliotheca* este explicat „loc de cărţi". ***Cărţulare*** şi ***cărţulărie*** sunt, probabil, creaţii proprii ale traducătorului de la 1760. Ele nu se regăsesc în DA.

Copie (<lat. *copia*) „duplicat" *Acum, dară, grijiţi a face* ***copia*** *acestora şi să se deaie lui Ionathan şi să se puie în muntele cel sfânt, în loc vestit*. (1Mac 11,37). Sinonim cu ***copie*** este cuvântul ***parie*** (<lat. *paria*, mg. *pária*) „copie după un act": *Şi* ***pariia*** *poruncii ce spânzura în Susan i-au dat, să o areate împărăteasii şi să o îndemne să între la împăratul şi să-l roage pentru norodul său.* (Est 4,8); *(Aceasta iaste* ***paria*** *epistolii carea o au trimis la el:) „Lui Artaxers împăratului, slugile tale, oamenii carii sânt preste râu, închinăciune zic.* (Ezr 4,11); *Deci,* ***paria*** *poruncii împăratului Artaxers s-au cetit înnaintea lui Reum Veelteim şi Samsai scriitoriului şi a sfetnicilor săi; şi s-au dus degrabă în Ierusalim la jidovi şi i-au oprit în braţu şi în vârtute.* (Ezr 4,23); ***Paria*** *cărţii carea o au trimis Thathanaii, voivodul ţânutului de peste râu, şi Sthar Vuzanaii şi sfetnicii lui arfasaheanii, carii era preste râu la Darie împăratul.* (Ezr 5,6); *Iară aceasta iaste* ***paria*** *cărţii poruncii, carea o au dat împăratul Artaxers Esdrei preotului, scriitoriului celui învăţat în cuvintele şi în poruncile Domnului şi în ţeremoniile Lui în Israil* (Ezr 7,11)[439]. ***Copie*** este la prima atestare în acest text (cf. **Indice** 1Mac), în timp ce ***parie***, care apare în unele surse lexicografice (MDA şi în DLR) cu prima atestare la Samuelis Klein, *Dictionarium Valachico-Latinum*, editat de L. Gáldi la Budapesta, în 1944, este înregistrat cu un secol înainte, într-un document de la 1660 – vezi DÎLR. În relaţie de sinonimie cu cele două cuvinte intră în mod excepţional cuvântul ***pilduire*** (din *pildui*). Sensul „copie (la modul general, nu neapărat după un act)", „machetă" l-a dobândit după cuvântul lat. *exemplar, -āris* care înseamnă „copie", „exemplar", dar şi „model": *Şi s-au dus împăratul Ahas întru-ntâmpinarea lui Theglathfalasar, împăratului asiriilor, în Damasc. şi, văzând oltariul Damascului, au trimis împăratul Ahas la Urie preotul* ***pilduirea*** *lui şi asămănarea după tot lucrul lui.* (4Împ 16,10).

Istoric (<lat. *historicus*) „cronicar" şi ***istorie*** (<lat. *historia*) „cronică"; „întâmplare", „faptă" sunt de reţinut pentru modul în care au fost adaptate. Preponderente sunt formele ***istoric*** şi ***istorie***: *Deci în anul împărăţiii sale al optsprăzeacelea, curăţit fiind pământul şi bisearica Domnului, au trimis pre Safan, fiiul lui Eselie, şi pre Manasie, căpetenia cetăţii, şi Iohan, fiiul lui Ioahaz,* ***istoricii****, să înnoiască casa Domnului, Dumnezeului său.* (2Par 34,8); *Şi au chemat pre împăratul. Şi au ieşit la ei Eliachim, fiiul lui Helchie, mai-marele preste case, şi Sovna scriitoriul şi Ioahe, fiiul lui Asaf* ***istoricul****.* (4Împ 18,18); *Să cercetezi în cărţile* ***istoriilor*** *părinţilor tăi şi vei afla scris în* ***istorii*** *şi veţi şti că cetatea aceaea, cetate împrotivă războitoare iaste şi păgubitoare împăraţilor şi ţărâlor, şi războaiele să aţiţe într-însa din zilele ceale vechi; pentru care lucru şi cetatea aceaea s-au strâcat.* (Ezr 4,15); *Ioav, fiiul Sarviei, începuse a-i număra. Nici au plinit, că preste aceasta mâniia căzuse pre Israil şi, pentru aceaea, numărul celor număraţi nu s-au adus în* ***Istoria*** *împăratului David.* (1Par 24,24), dar se întâlnesc şi formele mai apropiate de etimon: *Şi au venit Eliachim, fiiul Helchie, mai-marele casei, şi Sovna scriitoriul şi Ioahi, fiiul lui Asaf* ***historicul****, la Ezehie, cu hainele rupte, şi i-au vestit cuvintele lui Ravsachis.* (4Împ 18,37); *Iară Aduram, preste dăjdi, iară Iosafat, fiiul Ahilud, scriitoriu de* ***historii*** (2Sm 20,24).

Mistic (<lat. *mysticus*) este împrumutat de traducător din *Vulgata* şi se înregistrează o singură dată în argumentul la *Cântarea lui Solomon*: *Această cântare toată e* ***mistică***[440]*., plină de necuprinsa dragostea lui Hristos către mireasa Sa şi, iarăşi, a mireasii către Hristos, Mirele său.* Cuvântul este atestat pentru prima dată în acest text (cf. **Indice** Cânt).

2.3.1.5.2. Noţiuni ecleziastice

2.3.1.5.2.1. Termeni de cult

Lat. *anathēma, -ae*[441] – „ofrandă", „jertfă votivă", de multe ori „pradă de război consacrată Domnului pentru iertarea păcatelor, care era nimicită pentru ca nimeni să nu fie ispitit să se atingă de ea" – se echivalează în traducere prin *anathemă*, o formă mai apropiată de etimon: *Şi au ascultat Domnul rugăciunea lui Israil şi i-au dat hananeul, carele l-au ucis, răsipind cetăţile lui. Şi au chemat numele loculuiaceluia Horma, adecă „****anathema****".* (Nm 21,3); *Şi fie cetatea aceasta* ***anathemă****, şi toate care sânt într-însa, Domnului! Numai Rahav curva trăiască, cu toţi carii cu ea în casă sânt că au ascuns solii carii i-am trimis.* (Jos 6,17); *După iscodirea cetăţii Hai să goneaşte norodul lui Israil de la protivnici, pentru furtuşagul din* ***anathim****a Ierihonului* (Jos rezum. cap.7); *Iară fiii lui*

---

[439] Pentru alte ocurenţe ale cuvântului, vezi *Indicele* aferent cărţilor Est, Ezr, 1Mac.

[440] Autorul argumentului la *Cântarea lui Solomon* din B1795 a preferat să evite cuvântul: *Această cântare toată e* ***în taină****, plină de necuprinsa dragoste a lui Hrostos către mireasa Sa şi iarăşi a mireasii către Hristos, Mirele său.* Comparând cele două texte, remarcăm o singură diferenţă: ***în taină***, la Micu, faţă de ***mistică***, în traducerea de la 1760, ceea ce înseamnă că autorul argumentului din *Biblia* lui Samuil Micu a avut în faţă traducerea lui Aron, mulţumindu-se cu copierea textului din traducerea lui Aron (cf. supra, nota 12 şi pass.) făcând o singură modificare pe care a considerat-o necesară: cuvântul ***mistică*** îi va fi părut prea dificil pentru cititorii vremii, preferând o echivalare pe înţeles.

[441] Pentru legătura dintre sensul ecleziastic de „afurisenie", „excomunicare" al cuvântului *anatemă* şi sensul biblic („ofrandă", „jertfă votivă"), vezi DB, p.37–38 şi Anania 2001, p.251.

Israil au trecut porunca şi au luat din ***anathemă****. Că Aham, fiiul lui Harmi, fiului Zavdi, fiului Zare, de neamul Iuda, au luat ceva din* ***anathemă****; şi s-au mâniat Domnul împrotiva fiilor Israil.* (Jos 7,1); *Fiii lui Harmi: Ahar, care au turburat Israilul şi au păcătuit în furtuşagul* ***anathemeai****.* (1Par 2,7). Preferinţa traducătorilor s-a îndreptat spre împrumut, şi numai în cazuri excepţionale spre traducere. În contextul: *Iară Iudith toate vasele ceale de oaste a lui Holofern, care i le dedease norodul, şi părătaiul, care ea îl luase din cămara lui, le-au adus spre* ***dăruire de uitare****.* (Idt 16,23), sintagma subliniată traduce sintagma lat. *anathema oblivionis*.

Verbul ***a anathematizelui*** „a da anatemei”, „a condamna la moarte sau la nimicire” este prezent în următorul context: *Şi s-au închis de el în turnuri şi au apropiiat către ei şi i-****au anathematizeluit*** *şi au aprins turnurile lor cu foc, cu toţi cei ce era într-însele.* (1Mac 5,5), care vorbeşte despre modul în care unele prăzi de război, inclusiv oamenii, erau declarate ca fiind partea lui Dumnezeu şi, prin urmare, erau intangibile. Pentru a nu se atinge nimeni de ele, erau distruse (cf. Anania 2001, p.1395). Cuvântul, în această formă, rezultat în urma analogiei cu alte verbe formate cu sufixul *-ălui* nu este înregistrat în DA. Sunt, în schimb, înregistrate verbele *(a) anatematiza*, cu precizarea „înv.”, şi *a anatemiza*.

Lat. *benedīcō, -ere* este echivalat atât prin ***a blagoslovi*** (<sl. *blagosloviti*), cât şi prin ***a binecuvânta***, creat pe terenul limbii române. Două aspecte ne interesează în privinţa acestor două verbe: întâi, care este raportul dintre ele la nivelul acestui text, al doilea, care este, în acest caz, modelul după care s-a creat ***a binecuvânta***[442]. Contrar aşteptărilor, ***a blagoslovi*** este preferat de traducători, ceea ce înseamnă că tradiţia îl impunea încă în defavoarea cuvântului format în limba română[443]. Situaţia din câteva cărţi biblice susţine afirmaţia de mai sus: *a blagoslovi* are peste 60 de ocurenţe în Fc, faţă de numai două ocurenţe ale verbului *a binecuvânta*; în Iş, Pr, Nm, 2Lg este prezent numai *a blagoslovi*; în Ps raportul se schimbă în favoarea verbului format în limba română, acesta înregistrându-se de peste 40 de ori, faţă de 25 de ocurenţe ale împrumutului slavon; situaţia este comparabilă în Tov, cu 24 de ocurenţe înregistrate pentru *a binecuvânta*, faţă de 4 ale verbului *a blagoslovi*[444]. În privinţa modelului urmat în realizarea formei compuse din *bine + cuvânta*, este firesc să considerăm că raportarea s-a făcut aici în primul rând la modelul latin[445] din textul-sursă, însă ne miră faptul că în acest caz traducătorii sunt în prea mică măsură influenţaţi de modelul din *Vulgata* şi prea mult sub influenţa tradiţiei slavone. Traducătorii analizează cuvântul calchiat în constituenţii imediaţi, ceea ce favorizează apariţia structurilor dislocate (***bine să se cuvinteaze*** – Tov 8,9; ***bine voiu cuvânta*** – Ps 15,7; 25,12; 33,2; 62,5; 144,1, 2; ***bine e cuvântat*** – Ps 17,47; 27,6; 30,22; 40,14; 65,20; 67,20, 36; 71,18, 19; 88,53; 105,48; 117,26; 123,6; 134,21; 143,1), aşa cum se găsesc cu un secol în urmă în Ms.4389 şi mai târziu în traducerea lui Samuil Micu şi cum se folosesc uneori şi astăzi[446].

Cuvântul ***biserică*** (<lat. *basilica, -ae*), cu diferite variante, se foloseşte, după lat. *ecclēsia, -ae*, atât cu sensul „adunare a poporului”, cât şi cu sensul pe care îl păstrează până astăzi, „biserică (edificiu)”, „templu”[447]. În limba latină există posibilitatea exprimării diferite a celor două noţiuni. Prin *ecclēsia* se desemnează în mod obişnuit „adunarea”, „comunitatea credincioşilor”: *Şi să cunoască toată* ***bisearica*** *aceasta, că nu în sabie, nici în suliţă mântuieşte Domnul, că a lui iaste războiul şi vă va da în mânile noastre”.* (1Sm 17,47); *Şi ş-au întors împăratul faţa sa şi au blagoslovit toată* ***bisearica*** *lui Israil, că toată* ***besearecа*** *lui Izrail sta.* (3Împ 8,14); *Şi au poruncit David la toată bisearica: „Binecuvântaţi pre Domnul, Dumnezeul nostru!” Şi bine au cuvântat toată* ***bisearica*** *pre Domnul, Dumnezeul părinţilor săi, şi s-au plecat Lui şi s-au închinat lui Dumnezeu, şi după aceaea împăratului.* (1Par 29,20); *Şi oltariul cel de aramă, care-l făcuse Veseliil, fiiul lui Uri, fiiul lui Hur, acolo era, înaintea cortului Domnului, care l-au şi cercat Solomon şi toată* ***bisearica***. (2Par 1,5); *Şi au făcut Solomon prăznuire în vreamea aceaea şapte zile şi tot Israilul cu el,* ***bisearica*** *mare foarte, de la întrarea lui Emath până la răpegiunea Eghiptului.* (2Par 7,8). Pentru a denumi edificiul se folosesc: *templum, -i* echivalat în traducerea românească prin ***biserică***: *Iară aceasta va da tot cel ce trece la nume, jumătate de siclă măsura* ***besearicii****; siclul doaozăci de dinari are; jumătate parte de siclul să va aduce Domnului.* (Iş 30,13); *Şi s-au sculat Anna după ce mâncase şi beuse în Silo şi, şezând Heli preotul pre scaun înaintea uşilor* ***bisearicii*** *Domnului* (1Sm 1,9); *Şi au poruncit împăratul să ia pietri mari, pietri scumpe spre temeiul* ***bisearicii*** *şi să le facă în patru dungi.* (3Împ 5,17); *Şi pridvorul era înnaintea bisearicii de doaozăci de coţi lung, după măsura lăţimii* ***bisearicii****, şi avea zeace coţi de lat dinnaintea feaţii bisearicii.* (3Împ 6,3); *Şi au zidit preste pereţii* ***bisearicii*** *tăblite prinpregiur, în pereţii casii prinpregiurul* ***bisearicii*** *şi a jârtvenicului şi au făcut coaste prinpregiur.* (3Împ 6,5)*/ Tăblitul care era dedesupt cinci coţi avea de lat, şi tăblitul din mijloc şase coţi lat, şi al treilea tăblit şeapte având coţi de lat. Şi grinzi au pus în casă prinpregiur, ca să nu să lipească de zidurile* ***bisearicii.*** (3Împ 6,6); *domus*, în sintagmele *domus Dei* sau *domus Domini*: *Şi spăimântându-să: „Câtu-i de înfricoşat – au zis – locul acesta! Nu-i altăceva aceasta, fără* ***casa Domnului*** *şi poarta ceriului”.* (Fc 28,17); *Şi piatra aceasta carea o am rădicat în stâlp să va chema* ***casa Domnului*** *şi din toate care-m vei da mie, zăciuiele ţ-oi aduce”.* (Fc 28,22); *Şi au zidit acolo oltariu şi au chemat numele loculuі aceluia* ***casa lui Dumnezæu****, că acolo i s-au arătat Dumnezæu, fugând de fratele său.* (Fc 35,7); *În anul al patrulea s-au întemeiat* ***casa Domnului*** *în luna zio.* (3Împ 6,37); *Şi pridvor mai mare rătund, cu trei rânduri de pietri tăiate şi cu un rându de chedru cioplit; ci şi în tărnaţul* ***casii Domnului*** *dinlăuntru şi în pridvorul casii.* (3Împ 7,12); *Şi au fost deacă au isprăvit Solomon zidirea* ***casii Domnului*** *şi zidirea împăratului şi tot ce poftise şi voise a face* (3Împ 9,1). *Basilica, -ae* apare numai în trei contexte, iar echivalarea românească este sugestivă pentru modul cum a fost analizat cuvântul[448]: *Şi au făcut pridvorul preoţilor şi o* ***împărătească*** *mare* [în *Vulgata – basilicam grandem*] *şi uşi* ***împărăteşti*** [în *Vulgata – ostia in basilica*]*, care le-au acoperit cu*

---

[442] În legătură cu lexicalizarea ideii de „a binecuvânta” în limba română, vezi Eugen Munteanu, *op. cit.*, Iaşi, 1995, p.83 şi N. Iacob, *Limbajul biblic*, II, p.205–207.

[443] A ceastă înseamnă că Samuil Micu rămâne traducătorul care înlocuit sistematic împrumutul slavon cu cuvântul format în limba română (cf. N. Iacob, *Limbajul biblic*, I, p.181 şi vol. II, p.205–207).

[444] Pentru alte cărţi biblice, vezi *Indice*.

[445] În DA, pentru etimologia verbului *a binecuvânta* se trimite la trei modele: grecesc, slavon şi latin.

[446] Vezi N. Iacob. *Limbajul biblic*, II, p.205–207. Vezi şi structurile dislocate care se întâlnesc astăzi în contexte precum: ***Bine este cuvântat*** *cel ce vine întru numele Domnului* sau *Doamne,* ***bine*** *te* ***voi cuvânta*** *în toate rugăciunile mele.*

[447] În dicţionarul lui Grigore Maior (*ILV/Lexicon*; I) *ecclesia* este explicat „adunare”, „besericа”.

[448] În dicţionarul lui Grigore Maior, *ILV/Lexicon*; I, cuvântul *basilica* este explicat „besearică”.

aramă. (2Par 4,9); *Că făcuse Solomon un temeiu de aramă şi-l pusease în mijlocul* ***împărăteştii bisearici*** [în *Vulgata – în medio basilicae*], *având cinci coţi de lung şi cinci coţi de lat şi trei coţi de nalt. Şi au stătut pre acela. Şi după aceaea, îngenunchind în prejma a toată mulţimea lui Israil şi cu pălmile către ceriu rădicate* (2Par 6,13); *Iară în zioa a treia, s-au îmbrăcat Esthir cu împărăteştile vejminte şi au stătut în pridvorul împărăteştii case, care era mai înlontru, spre* ***bisearica împăratului*** [în *Vulgata – contra basilicam regi*]***.*** *Iar el şedea pre scaunul său în divanul polăţii, în preajma uşii casei.* (Est 5,1).

Fasă (în *Vulgata – phase*; ebr. *pesah*) se înregistrează în diferite variante în textul analizat, ceea ce denotă nesiguranţa traducătorilor în privinţa adaptării acestui cuvânt: ***fască, fase, fază***. Cuvântul nu este înregistrat în DA, în schimb, din DB (p.972–974) aflăm că provine dintr-un verb ebraic care înseamnă „a trece peste", în sensul de „a cruţa" şi se leagă de faptul că Dumnezeu cruţa casele însemnate cu sânge de la animalul sacrificat[449], în timp ce casele egiptenilor erau lovite. *Phase* desemnează atât sărbătoarea cât şi „materia sacrificiului; originar, animalul sacrificat, apoi jertfa fără sânge, astăzi „ostia", „euharistia", „pasca", „paşti"[450]. Iată câteva contexte în care apar variantele cuvântului ***fasă***[451]**:** *Şi au chemat Moisii pre toţi bătrânii fiilor Israil şi au zis către dânşii: „Duceţi-vă luând dobitoc prin rudeniile voastre şi jârtvuiţ* ***fasă***. (Iş 12,21); *Şi au zis Domnul către Moisi şi Aaron: „Aceasta e leage* ***Fase****; tot cel de alt neam nu va mânca dintr-însul.* (Iş 12,43); *De va vrea cineva dintre nimearnici a treace însoţirea voastră şi a face* ***fase*** *Domnului să va tăia întâi împregiur toată partea bărbătească a lui şi atunci legiuit va prăznui şi va fi ca moşteanul pământului; iară carele nu va fi tăiat împregiur nu va mânca din el.* (Iş 12,48); *Nu vei jârtvui preste dospit sângele giunghierii Meale, nici va rămânea demineaţa din jertva praznicului* ***Fască***. (Iş 34,25); *Facă fiii lui Israil* ***Faze*** *în vreamea sa* (Nm 9,2); *Şi, iată, oricarii necuraţi peste sufletul omului, carii nu putea face* ***Faze*** *în zioa aceaea, apropiindu-să câtră Moisi şi Aaron* (Nm 9,6); *Şi în zioa a cinsprăzăcea a lunii aceştiia praznicul azimelor Domnului iaste; şeapte zile azime veţ mânca.* (Pr 23,5).

Fur (cf. *phur* în *Vulgata*) este un cuvânt de origine asiriană, având drept echivalent ebraic „sorţ" sau „zar" (prin sorţi se consultau zeii sau astrele pentru a se vedea care ar fi ziua cea mai potrivită pentru pogromul plănuit. Acest cuvânt va da numele sărbătorii Purim. Cf. Anania 2001, p.542): *În luna dintâi (a cărie nume e chesan), în anul împărăţiii lui Assvir al doisprăzeacelea, s-au trimis soarte în vadră, carea ovreiaşte să zice* ***fur***, *înnaintea lui Aman, în ce zi şi în ce lună ar trebui să se ucigă neamul jidovilor; şi au ieşit luna a doaosprăzeacea, carea să cheamă adar.* (Est 3,7); *Jidovii, într-aceaeaş zi, carea era rănduită jidovilor spre perire, ucid pre toţi protivnicii săi şi, spânzurând zeace fii a lui Aman, zioa lui* ***fur***, *adecă a sorţilor, pururea de praznic a fi Mardoheul rânduiaşte.* (Est rezum. cap.9); *Că Aman, fiiul lui Amadathi din ruda Agag, vrăjmaşul şi protivnicul jidovilor, au cugetat asupra lor rău, ca să-i ucigă şi să-i ştargă. Şi au trimis* ***fur***, *care în limba noastră să zice „soarte".* (Est 9,24); *Şi din vreamea aceaea zilele aceastea s-au chemat a lui* ***Fur***, *adecă „a sorţilor", pentru că* ***fur***, *adecă soartea, în vadră s-au trimis; şi toate ce s-au făcut, în scrisori, adecă în valul cărţii aceştiia să cuprind.* (Est 9,26); *Aceastea sânt zilele care nici o uitare cândva le va ştearge şi prin fieştecare neamuri toate în toată lumea ţinuturile le vor prăznui. Nici iaste vro cetate în carea zio* ***Fur***, *adecă „a sorţilor" să nu să ţie de la jidovi şi de la neamul lor, care e legat cu aceaste ţeremonii* (Est 9,28); *În anul al patrulea, împărăţind Ptolomeiu şi Cleopatra, au adus Dosithei, care pre sâne preot şi din neamul leviticesc să zicea, şi Ptolomeiu, fiiul lui, această scrisoare* ***Fur***, *carea o au zis a fi tâlcuită de Lisimah, fiiul lui Ptolomeiu, în Ierusalim. Şi acest început era în izvodul cel de obşte carele, nici cu cel ovreiesc, nici la vrun tâlcuitoriu, să aduce.* (Est 11,1).

Hristos (<lat. *christus* „uns") este în mod obişnuit echivalat prin adjectivul substantivizat[452]: *Şi au zis David către Avisai: „Nu-l ucide, că cine-şi va întinde mâna sa spre* ***unsul*** *Domnului şi va fi nevinovat?"* (1Sm 26,9); *Milostiv fie mie Domnul, să nu-m întinzu mâna spre* ***unsul*** *Domnului. Acum, dară, ia suliţa care-i la capul lui şi păharul de apă şi să ne ducem".* (1Sm 26,11); *Iară Domnul va răsplăti fieştecăruie după dreptatea sa şi credinţa, că te-au dat Domnul astăzi în mâna mea şi n-am vrut a-m întinde mâna asupra* ***unsului*** *Domnului.* (1Sm 26,23); *Şi au zis către el David: „Pentru ce nu te-ai temut a trimite mâna ta şi a ucide* ***unsul*** *Domnului?"* (2Sm 1,14); *Şi au zis către el David: „Sângele tău preste capul tău, că gura ta au grăit împrotiva ta, zicând: «Eu am ucis* ***unsul*** *Domnului»".* (2Sm 1,16), evitându-se astfel omonimia pe care o generează în traducere împrumutul: lat. *christus – adj.* – „uns" şi *Christus, -ī – s.m.* – „Hristos": *De Domnul să vor înfricoşa protivnicii Lui şi preste dânşii în ceriuri va tuna, Domnul va giudeca marginile pământului şi va da împărăţia împăratului său şi va înălţa cornul* ***hristosului*** *său".* (1Sm 2,10); *Şi-M voiu deştepta preot credincios, care după inima Mea şi sufletul Mieu va face, şi-i voiu zidi casă credincioasă; şi va umbla înaintea* ***hristosului*** *Mieu în toate zilele.* (1Sm 2,35); *Grăiţi de mine înaintea Domnului şi înaintea* ***hristosului*** *Lui, de am luat boul cuiva au asinul, de am hulit pre careva, de am împresurat pre careva, de am luat dar din mâna cuiva, şi-l voiu necinsti astăzi şi-l voiu întoarce la voi".* (1Sm 12,3); *Şi, întrând, văzut-au pre Eliav şi au zis: „Au înaintea Domnului iaste* ***hristosul*** *lui?"* (1Sm 16,6); *Şi, mai înainte de vreamea sfârşitului vieţii sale şi a veaculuí, mărturie au pus înaintea Domnului şi a* ***hristosului;*** *bani şi până la călţăminte de la tot trupul n-au luat şi nu l-au pârât pre el om.* (Ecz 46,22). Acolo unde în textul latinesc cuvântul *christus* cunoaşte două ocurenţe în acelaşi context, traducătorul român nuanţează, echivalând o dată prin împrumutul *hristosul*, o dată prin *unsul*: *Şi au zis câtră oamenii săi „Milostiv fie mie Domnul să nu fac acest lucru Domnului mieu,* ***hristosului*** *Domnului* [în *Vulgata – christo Domini*], *ca să trimiţi mâna mea spre dânsul, că* ***unsul*** *Domnului* [în *Vulgata –christus Domini*] *iaste.* (1Sm 24,7).

Cuvântul lat. *pseudochristus, -ī* este tradus prin sintagma ***hristos mincinos*** „un fals (pseudo) Hristos", „cel care pretinde a fi Hristos": *Scula-să-vor* ***hristoşi mincinoşi*** *şi proroci mincinoşi.* (Mt rezum. cap.24); *Că să vor scula* ***hristoşi mincinoşi*** *şi* ***proroci mincinoşi*** *şi vor da seamne mari şi minuni, aşea cât să să ducă în greşală (de ar fi cu putinţă) şi cei aleşi.* (Mt 24, 24); *Zice că să va răsipi besearica.*

---

[449] În Iş 12,11, cuvântul ***Fasă*** chiar este astfel reluat apozitiv: *Şi aşea îl veţ mânca: mijloacele voastre veţ încinge şi încălţăminte veţi avea în picioare, ţiind toiagele în mâni; şi veţ mânca grăbind, că iaste* ***Fasă, adecă treacerea Domnului*** [în *Vulgata – Phase, id est transitus Domini*].

[450] *Paşti* (<lat. *pascha, -ae*) „sărbătoare religioasă celebrată la creştini în amintirea Învierii lui Isus Hristos, iar la evrei în amintirea eliberării acestora din robia egipteană", „jerfă adusă lui Dumnezeu în cinstea acestui eveniment"; „pâine sfinţită care se împarte la creştini, în biserică, în ziua de Paşti".

[451] Pentru alte ocurenţe ale cuvântului, vezi *Indice.*

[452] Pentru alte ocurenţe ale cuvintelor *uns* şi *hristos*, vezi *Indice.*

Ves teaşte că vor fi războaie şi multe necazuri şi izgoane şi urâciunea pustiirii de ***hristoşii mincinoşi*** *şi* ***prorocii mincinoşi*** (Mc rezum. cap.13); *Că să vor scula* ***hristoşi mincinoşi*** *şi* ***proroci mincinoşi*** *şi vor da seamne şi minuni a înşela, de ar fi cu putinţă, şi pre cei aleşi*. (Mc 13,22). În aceleaşi contexte reţinem şi traducerea lat. *pseudoprophēta, -ae* „fals profet" prin sintagma ***prorоc mincinos***.

Cuvântul lat. *iūbilaeus, -i*[453] „mare sărbătoare la evrei, ţinută din cincizeci în cincizeci de ani, când se iertau datoriile şi se eliberau scalvii" este împrumutat şi adaptat diferit[454]: ***iuvileon –*** *De vor fi mai mulţi anii carii rămân până la* ***iuvileon*** [în *Vulgata – ad iobeleum*], *după aceştia va da şi preţul*. (Pr 25,51); *Iară după câtăva vreame va socoti preotul banii după numărul anilor carii mai sânt până la* ***iuvileon*** [în *Vulgata – ad iobeleum*] *şi să va trage din preţu*. (Pr 27,18); *Va socoti preotul, după numărul anilor până la* ***iuvileon*** [în *Vulgata – ad iobeleum*], *preţul şi-l va da acela ce l-au fost făgăduit Domnului*. (Pr 27,23); *Şi aşa va fi ca, venind* ***iuvileon*** [în *Vulgata – iobeleus*], *adecă anul al cinzăcilea a slobozirii, să va strămuta împărţirea sorţilor şi altora moşie la alţii va treace"*. 36,4 (Nm); *Şi au chemat Iosue, fiiul lui Nun, preoţii şi au zis câtră dânşii: „Luaţi sicriiul leagii, şi alţi şeapte preoţi iaie şeapte trâmbiţe de* ***iuvileon*** *şi meargă înaintea sicriiului Domnului!"* (Jos 6,6) şi ***iuvileu –*** *Ci ca un năimit şi lucrătoriu de câmp va fi, până la* ***anul iuvileului*** [în *Vulgata – ad annum iobeleum*] *va lucra la tine* (Pr 25,40); *Iară de va fi în sat casa carea nu are ziduri, cu leagea câmpurilor să va vinde. De nu va fi întâi răscumpărată, în* ***anul iuvileii*** [în *Vulgata –in iobeleo*] *să va întoarce la domnul său*. (Pr 25,31); *Şi şeapte dintr-înşii şeapte trâmbiţe, a cărora slujbă iaste în* ***iuvileu*** [în *Vulgata – în iobeleis*]. *Şi mergea înaintea sicriiului Domnului, umblând şi răsunând. şi norodul armat să ducea înaintea lor, iară ceaeaalaltă obşte urma sicriiul şi cu trâmbiţele răsuna*. (Jos 6,13).

Mai rar se recurge la o echivalare sintagmatică de tipul ***anul slobozirii/anul slobozăniii***, explicabilă, poate, prin tradiţia greacă, impusă prin *Septuaginta* (Ms.45, Ms.4389 şi B1688 au, după modelul grecesc şi slavon, această echivalare sintagmatică[455]): *De nu vor fi răscumpărate, în* ***anul slobozirii*** [în *Vulgata – in iobeleo*] *să vor întoarce la stăpâni, că caseale cetăţilor preoţilor pentru moştenire sânt între fiii lui Israil* (Pr 25,33); *Socotind numai anii de la vreamea vânzării sale până la* ***anul slobozăniii*** [în *Vulgata – ad annum iobeleum*] *şi banii cu carii s-au fost vândut, după numărul anilor şi togmeala năimitului socotind* (Pr 25,50).

Cuvintele *lat. īdōlatria, -ae* şi *īdōlatra, -ae*, analizate de traducător, sunt echivalate sintagmatic prin: ***închinarea de idoli/ închinarea idolilor/ idoleasca închinare/ idoleasca închinăciune***: *Opreaşte tot chipul care ar duce spre* ***închinarea de idoli***. (2Lg rezum. cap.4); *Şi, după ce au stăpânit patruzeci de ani, născând şeaptezeci de fii din muieri şi unul, Avimeleh, din ţiitoare, au murit şi s-au întors Israil de* ***închinarea de idoli***. (Jd rezum. cap.8); *Tola povăţuitoriu să rânduiaşte; acestuia, murind, Sair urmează. Iară israiliteanii în* ***închinarea idolilor*** *căzând, să dau filisteanilor şi ammoniteanilor, cărora, pocăindu-să, Dumnezeu nemulţămirea le împută, şi mai pre urmă li se milostiveaşte*. (Jd rezum. cap.10); *Israilteanii spre* ***închinarea idolilor*** *iarăşi căzând, să dau filisteilor*. (Jd rezum. cap.13); *Pentru că a sta împrotivă iaste ca păcatul gâcitorilor şi ca răotatea* ***închinării idolilor*** *a nu vrea a asculta. Pentru aceaea dară, că ai lepădat cuvântul Domnului, te-au lepădat Domnul, să nu fii împărat"*. (1Sm 15,23); *Pentru să să rânduiască drepţi judecători şi să păzească de prilejurile* ***idoleştii închinări***. (2Lg rezum. cap.16); *Jârtva a să aleage, idoleasca închinăciune a să certa*. (2Lg rezum. cap.17) şi ***închinătorii de idoli/ închinătorii idolilor***: *pogorând din munte, tablele frânge, viţălul îl arde şi înfruntând pre Aaron, pre* ***închinătorii de idoli*** *ucide şi celoraalalţi iertare dobândeşte, iarăşu în munte suindu-să*. (Iş rezum. cap.32); *Porunceaşte să să răsipească* ***închinătorii idolilor***, *zăciuirile şi pârghele să să dea, jârtfeale în locul său să să facă şi să să mânânce, de sânge şi de toată bucata necurată să să contenească*. (2Lg rezum. cap.12).

Cuvântul ***muncă*** (<sl. *mǫka* „chin") se înregistrează cu sensul etimologic în sintagma ***munca de veaci*** „pedeapsă veşnică" (cf. *muncile iadului* în limpa populară de astăzi): *Şi să vor duce aceştia în* ***munca de veaci***, *iară dreptii în viaţa de veaci*. (Mt 25,46), iar derivatul ***muncitor*** (din *munci* + *-tor*) se actualizează cu sensul „persoană care torturează, chinuieşte": *Şi, mâniindu-să domnul lui, l-au dat* ***muncitorilor*** *până când va plăti toată deatoriia*. (Mt 18,34).

Formele latineşti *nathinnei, nathinneis, nathinneos, nathinneorum* „cei daţi sau cei încredinţaţi templului, în slujba leviţilor; unii erau iudei, dar cei mai mulţi erau prizonieri de război deveniţi, prin repartiţie, sclavi ai templului" (cf. Anania 2001, p.515) sunt împrumutate şi adaptate în două feluri: ***nathineani –*** *Toţi* ***nathineanii*** *şi fiii slujilor lui Solomon, trei sute noaozeaci şi doi*. (Ezr 2,58); *Şi s-au suit dintre fiii lui Israil şi dintre fiii preoţilor şi dintre fiii leviţilor şi dintre cântăreţi şi dintre portari şi dintre* ***nathineani*** *în Ierusalim, în anul împăratului Artaxers al şeptelea*. (Ezr 7,7); *Şi i-am trimis la Eddon, carele iaste întâie în locul Casfiei şi am pus în gura lor cuvintele carele să le grăiască către Eddon şi către fraţii lui* ***nathineanii***, *în locul Casfiei, ca să ne aducă slujitori casei Dumnezeului nostru*. (Ezr 8,17); *Şi din* ***nathineani***, *pre carii îi dedease David şi căpeteniile spre slujba leviţilor,* ***nathineani***, *doao sute doaozeaci, toţi aceştia pe numele sale să chema*. (Ezr 8,20) şi ***nathinei*** – ***Nathinei***: *fiii Siha, fiii Hasufa, fiii Tavaoth* (Ezr 2,43); *Şi au lăcuit preoţii şi leviţii, şi din norod, şi cântăreţii şi portarii, şi* ***nathineii*** *în cetăţile sale, şi tot Israilul în cetăţile sale* (Ezr 2,70)[456].

Lat. *impietās, -ātis* „lipsă de respect faţă de zei", se echivalează uneori prin cuvântul ***nedumnezeire*** „fărădelege", „faptă rea, răutate", „păcat": *Să nu zici în inima ta când îi va ştearge Domnul, Dumnezeul tău, înaintea ta: «Pentru dreptatea mea m-au adus Domnul să stăpâneasc pământul acesta», când pentru* ***nedumnezăirile*** *sale aceastea neamuri s-au şters*. (2Lg 9,4); *Că nu pentru dreptăţile tale şi dreptatea inimii tale vei întra să stăpâneşti pământurile lor, ci pentru că eale au făcut* ***nedumnezăire*** *– întrând tu, s-au şters – şi ca să-ş plinească cuvântul său Domnul, care supt jurământ au făgăduit părinţilor tăi, lui Avraam, Isaac şi Iacov*. (2Lg 9,5); *Adu-ţi aminte de slugile Tale Avraam, Isaac şi Iacov, nu Te uita la învârtoşearea norodului acestuia şi la* ***nedumnezeirea*** *şi păcatul* (2Lg 9,27); *De va mânca careva din ea după a doua zi, necurat va fi şi vinovat* ***nedumnezăirii*** (Pr 19,7); *Umbla-voi, dară, şi Eu împrotiva lor şi voi duce pre ei la pământ protivnic, până când să va rupsina cea netăiată împregiur mintea lor; atunci să vor ruga pentru* ***nedumnezăirile*** *sale*. (Pr 26,41), alteori prin ***necredinţă***: *Nu aleşui şi cerca* ***necredinţă*** *în casa dreptului, nici bate odihna lui* (Pl 24,15); *Ia* ***necredinţa*** *din faţa împăratului şi să va întări cu dreptatea thronul lui*. (Pl 25,5); *Arat-aţi* ***necredinţă***, *săcerat-aţi strâmbătate, mâncat-aţi roada minciunii, că te-ai nădăjduit*

---

[453] În legătură cu sensurile ebr. *yôbhēl*, vezi Eugen Munteanu, *op. cit*., p.45 şi Anania 2001, p.151.

[454] Pentru alte ocurenţe ale cuvântului, vezi *Indice*.

[455] Vezi Eugen Munteanu, *op. cit*., p.45; cf. Ms.45, Ms4389 şi B1688 în MLD, III.

[456] Vezi alte ocurenţe ale celor două cuvinte în *Indicele* aferent cărţilor 1Par, Ne, Ezr.

întru căile tale, întru mulțimea celor tari ai tăi. (Os 10,13); *Și aprinzându-să cu duhul, pre Andronic de urșinic dezbrăcându-l, porunceaște a-l încungiura prin toată cetatea. Și într-acelaș loc, în carele asupra lui Onie lucrase* ***necredința****, pre călcătoriul de leage de viață l-au despoiat, vreadnică răsplătindu-i Domnul pedeapsă.* (2Mac 4,38); *Acum, dară, fericim pre cei trufași. Căci că s-au zidit cei ce fac* ***necredință*** *și au ispitit pre Dumnezău și s-au mântuit* (Mal 3,15).

După lat. *observātiō, -ōnis* „observare"; „observație"; „grijă"; „respect al unui cult", cuvântul ***ținătură*** (din *ține* + *-itură*) dobândește sensul „respectarea tuturor regulilor unui cult": *Și să păzească* ***țiiturile*** *cortului legăturii și leagea jârtfealnicului și paza fiilor lui Aaron, fraților săi, să slujească în casa Domnului* (1Par 23,32.

2.3.1.5.2.2. Veșminte, obiecte și cărți de cult, părți ale bisericii

Cuvântul ***athiscă*** reprezintă încercarea traducătorului de a adapta lat. *athisca, -ae* „cupă pentru libații": *Iară acestora acesta e numărul: vase de gustări, de argint, doao mii patru sute,* ***athische*** *de argint treizeaci, păhărușe de aur treizeaci, și iarăși de argint doao mii patru sute; și alte vase o mie* (3Ezr 2,13) și nu este înregistrat în DA.

Cancioc în varianta ***cănceu*** (<mg. *kancsó*) echivalează lat. *schypus, -ī* și este folosește aici cu sensul „cupă", „pahar", „pocal": *Și acesta este numărul lor: păhăreale de aur cu flori treizeaci, păhăreale de argint o mie, cuțite doaozeaci și noao,* ***cănceaie*** *de aur treizeaci,* (Ezr 1,9)/ ***Cănceaie*** *de argint ai doilea patru sute zeace, alte vase o mie.* (Ezr 1,10). Cuvântul este la prima atestare în acest text (cf. **Indice** Ezr – **CANCIOC**).

Catapeteasmă (<gr. *katapétasma* „perdea", probabil, prin intermediul sl. *katapetazma*[457]) echivalează lat. *velum, -ī* și se actualizează cu sensul originar al etimonului, desemnând aici „vălul sau perdeaua care despărțea, în Templul din Ierusalim, partea numită *sfânta* de *sfânta sfintelor*, unde se aflau chivotul legii, toiagul lui Aron și mana": *Bisearica să zidească cu pridvoriul, cu* ***catapeteazmă*** *și cu doi stâlpi de aramă înnaintea ușii bisericii.* (2Par rezum. cap.3); *Și, iată,* ***catapeteazma*** *besearecii s-au rupt în doao părți, de sus până jos, și pământul s-au cutremurat și pietrile s-au despicat.* (Mt 27,51); *Și s-au întunecat soarele și* ***catapeteazma*** *besearecii s-au rupt în doao.* (Lc 23,45).

Lat. *cidaris, -is* „tiară purtată de regii persani", „mitră" este împrumutat și adaptat în mod diferit de traducătorii textului de la 1760: ***chidariu –*** *Și au zis: „Puneți* ***chidariu*** *curat pre capul lui". Și au pus* ***chidariu*** *curat pre capul lui și l-au îmbrăcat cu haine.* (Za 3,5); ***chidarim –*** adaptat după forma de acuzativ din *Vulgata* (*cidarim*): *Și aceastea vor fi veșmintele carele vor face: piepturelul și preste-umărariul, contoș și cămașă de in strâmtă,* ***chidarim*** *și valteiu.* (Iș 28,4); *Aceastea zice Domnul Dumnezău: 'Du* ***chidarim****, ia corona; au nu e aceasta carea au înălțat pre cel smearin și pre cel înalt l-au smerit?* (Iz 21,26). În alte două contexte se preferă echivalarea cuvântului latinesc cu ***zăbranic***, în varianta ***zăbronic***: *Și cu* ***zăbronic*** *i-au acoperit capul, și preste el, deasupra frunții, au pus tablă de aur sfințită în sfințănie, precum poruncisă lui Domnul.* (Pr 8,9), respectiv cu ***tichie***[458], în varianta ***titie***[459]: *Cu îmbrăcăminte de in să va îmbrăca, cu rochie de in ceale ascunsă le va tăinui. Încinge-să-va cu brâu de in,* ***titie*** *de in va pune în cap, că aceastea vejminte sânt sfinte, cu carele toate, când va grăi, să va îmbrăca.* (Pr 16,4).

Lat. *lūcus, -ī* „crâng sfânt, dumbravă consacrată unei divinități"[460] este echivalat prin ***crâng*** (<sl. *krǫgŭ*), cel mai frecvent în variantele ***grânc, grâng***, cu formele de plural ***grânghi*** sau ***grânci***[461]: *Însă nu s-au depărtat de la păcatele casii lui Ierovoam, care a păcătui au făcut pre Israil, ci într-înseale au umblat; că și* ***crângul*** *au rămas în Samaria* (4Împ 13,6); *Și ș-au făcut bozi și* ***grânci*** *în tot dealul înnalt și supt tot copaciul frunzos.* (4Împ 17,10); *Și au părăsit toate poruncile Domnului, Dumnezeului său. și ș-au făcut doi viței vărsați și* ***grânci*** *și s-au închinat a toată oastea ceriului și au slujit lui Vaal*(4Împ 17,16); *Și s-au întors și au zidit ceale înalte carea răsipise Ezehie, tată-său. Și au rădicat prestoalele lui Vaal și au făcut* ***grânci****, precum au făcut Ahav, împăratul lui Israil, și s-au închinat oastei ceriului și o au cinstit.* (4Împ 21,3); *El au răsipit ceale înnalte și au zdrobit ceale cioplite și au aprins* ***grânghi*** *și au frânt șarpele cel de aramă care făcuse Moisi, că până atunci fiii lui Israil îi tămâia aprindere. Și au chemat numele lui Nohestan.* (4Împ 18,4); *Și au pus idolul* ***grângului*** *care făcuse în bisearica Domnului, despre carea au grăit Domnul cătră David și cătră Solomon, fiiul lui: „În bisearica aceasta și în Ierusalim, carea o am ales din toate neamurile lui Israil, voiu pune Numele Mieu în veac.* (4Împ 21,7); *Și au poruncit împăratul lui Helchie arhierelui și preoților celor de al doilea rând și portarilor să leapede din bisearica Domnului toate vasele care să făcuse lui Vaal și în* ***grâng*** *și a toată oastea ceriului Și le-au ars afară de Ierusalim, în Valea Chedronului, și au dus pulberea lor în Vethil.* (4Împ 23,4); *Și au strâcat căscioarele muieroticilor care era în casa Domnului, pentru carele muiarile țesea ca niște cășcioare,* ***grâng*** (4Împ 23,7); *Și au făcut a scoate* ***grângul*** *din casa Domnului afară de Ierusalim, în Valea Chiedranului, și l-au ars acolo. Și l-au întors în cenușe și o au aruncat preste mormânturile obștei.* (4Împ 23,6); *Încă și oltariul care era în Veavtil și cel înnalt, care făcuse Ierovoam, fiiu lui Navat, care a păcătui au făcut pre Israil. Și oltariul acela și acel înalt le-au strâcat și le-au ars și le-au sfărmat în pulbere; și au aprins și* ***grângul****.* (4Împ 23,15); *Și au zdrobit ceale cioplite și au aprins* ***grânghii*** *și au umplut locurile lor cu oasă de morți* (4Împ 23,14)[462].

Cuvântul *crăpătură/crepătură* (<lat. *crepatūra*) în sintagma ***crepătura oltariului*** dobândește sensul „soclu", „bază" (cf. lat. *crepīdō, -inis* „soclu", „piedestal") în următorul context: *La* ***crepătura oltariului*** *așternuți, ca șieș milostiv, iară nepriiatinilor lor să le fie nepriiatini și protivnicilor să se împrotivească, precum leagea zice.* (2Mac 10,26).

---

[457] Cf. Al. Ciorănescu, DER.

[458] Dacă pentru această echivalare putem găsi explicația într-un detaliu vestimentar al prelaților catolici, cu tichie pe cap în locul potcapului oriental, este cel puțin curioasă echivalarea lat. *cidarim* prin ***zăbronic***.

[459] Pentru această formă, vezi supra, **2.1.2.6.**

[460] La Anania 2001 (p.116) se precizează: „Grecescul *álsos* = «copac» înseamnă îndeosebi «copac consacrat» și, prin generalizare, orice perimetru vegetal dedicat unei zeități. Textul ebraic folosește cuvântul *așera*, care desemna emblema Astartei, zeița erosului și a fecundității, al cărei cult orgiastic se consuma uneori în crânguri sau desișuri destinate anume".

[461] Forma *crâng/crăng* se întâlnește foarte rar. În mod obișnuit, se produce sonorizarea consoanei inițiale [*c*] (*grâng*) sau, concomitent, se sonorizează [*c*] inițial și se afonizează [*g*] final (*grânc*). Nu știm însă ce a putut determina aceste transformări fonetice în cuvântul *crâng*.

[462] Pentru alte ocurențe, vezi *Indice.*

Cuvântul lat. *epistylium, -ii* „epistil", „arhitravă", „element de construcție (caracteristic arhitecturii clasice) care se sprijină pe capitelul coloanei sau pe zid, constituind partea inferioară a antablamentului"; (pop.) „brâu" este împrumutat și adaptat în mai multe forme, încadrate, după cum se vede, la genuri diferite[463]: ***epiștil*** – *Și pridvorul stâlpilor l-au făcut lung de coți cincizăci și lat de coți treizăci, și alt pridvor în fața pridvorului celui mai mare și stâlpi și* ***epiștili*** *preste stâlpi.* (3Împ 7,6); ***epiștilă*** – *Și mel*o*granata patru sute și mrejuțe doao, așa cum câte doao melogranate cu fieștecare mrejuță să se împreune, care să acopere* ***epiștilele*** *și capetele stâlpilor.* (2Par 4,13); ***știl*** – *Adecă stâlpi doi, și preste* ***știluri*** *și capete, și ca niște mrejuțe care acoperea capetele preste* ***știluri****.* (2Par 4,12).

Fluier (etimologie nesigură[464]) se actualizează cu sensul „braț al sfeșnicului": *Face-vei și sfeșnic de aur bătut, foarte curat,* ***sulița*** *lui și* ***fluierile****, păhărealele și glonțurealele și crini dintr-însul ieșind.* (Iș 25,31); *Șease* ***fluieri*** *vor ieși din laturi, trei de o latură și trei de altă latură.* (Iș 25,32); *Prin păhară ca în formă de nucă prin fieștecarii* ***fluieri*** *și glonțișorul împreună și crinul; și trei aseaminea păhară ca nuca în celalalt* ***fluier*** *și glonțișorul împreună și crinul; acesta va fi lucrul a șease* ***fluieri*** *carii vor ieși din* ***săgeată****.* (Iș 25,33). În aceleași contexte se remarcă folosirea cuvintelor ***sulița*** și ***săgeată*** pentru a desemna aici „tija" sau „fusul sfeșnicului".

Fruntar (din *frunte* + *-ar*) are aici sensul „filacteră; bucată de pergament pe care erau scrise texte din lege și era purtată ostentativ la frunte (și pe brațul stâng)": *Iară toate lucrurile sale le fac ca să să vază de la oameni că lărgesc* ***fruntările*** *sale și măresc tiviturile.* (Mt 23,5).

Reținem în continuare câteva cuvinte prin care sunt numite diferite obiecte din templu pentru a sublinia din nou un aspect care caracterizează limba acestui text: prezența în număr mare a derivatelor diminutivale[465]. Pentru a denumi un mic obiect decorativ, de formă sferică, al sfeșnicului, *Vulgata* are cuvântul *sphaerula* „sferă mică". Traducătorii de la 1760 au echivalat cuvântul latinesc în mai multe feluri: ***glonțurile*** (Iș 25,34, 36); ***glonțișorul*** (Iș 25,33); ***glonțureale*** (Iș 37,20, 21); ***glonțurealele*** (Iș 25,31, 35; 37,19, 22)[466]. ***Mojeruțe*** (3Împ 7,50) – în *Vulgata*, *mortariola* (lat. *mortāriolum, -ii* „piuliță") – desemnează „vase din templu, în formă de piuliță, un fel de castronele"[467]. Pentru a evidenția modul în care sunt valorificate creațiile lexicale diminutivale, citâm în continuare contextele pentru ***mrejuță*** și ***mrejiță***: *Și în modrul* ***mreajii*** *și a lanțului șieși împreună cu lucru minunat țăsut. Amândoo căpetealele stâlpilor era vărsate, câte șeapte rânduri de* ***mrejuțe*** *într-un căpetel și câte șeapte* ***mrejuțe*** *într-alt căpetel.* (3Împ 7,17)*/ Și au isprăvit stâlpii și doao rânduri prin pregiur de fieștecare* ***mrejuțe****, să acopere căpetealele care era pre vârful malogranatelor; într-același chip au făcut și căpetelului al doilea.* (3Împ 7,18); *Și iarăși alte căpeteale în vârful stâlpilor deasupra, după măsura stâlpului în prejma* ***mrejițelor****. Iară de malogranate era doao sute de rânduri înprejurul căpetelului al doilea.* (3Împ 7,20). Inițial, distincția ***mreajă*** – ***mrejuță*** este impusă de *Vulgata*, unde, în 7,17, traducătorul a găsit *in modum retis* și *septena versuum retiacula*, respectiv *septena retiacula*[468].

Nu întotdeauna diminutivului din *Vulgata* îi corespunde un diminutiv în traducere. Lat. *crātīcula, -ae* „grătar mic" este echivalat prin ***roștei***[469] (<mg. *rostély*): *Care le vei pune supt măscioara oltariului; și va fi* ***roșteiul*** *până la mijlocul oltariului.* (Iș 27,5), dar cel mai frecvent prin cuvântul rezultat prin adăugarea sufixului diminutival: *Și* ***roșteuț*** *ca o mreaje de aramă, prin a căruia patru unghiuri vor fi patru verigi de aramă* (Iș 27,4); *Și-l vei îmbrăca cu aur foarte curat și* ***roșteiuțul*** *lui și părții din prejur și cornurile; și vei face cunună aurită prin pregiur* (Iș 30,3); *Oltariul aprinderii și* ***roșteiuțul*** *lui de aramă cu prăjinile și cu vaseale sale, șcaful și temeiul lui* (Iș 35,16); *Și l-au îmbrăcat cu aur foarte curat, cu* ***roșteiuțul*** *și cu părții și coarnele.* (Iș 37,26); *Și* ***roșteiuțul*** *lui l-au făcut ca o mreaje de aramă, și supt el, în mijlocul oltariului, prestoluț* (Iș 38,4); *Din carii s-au vărsat temeiurile în întrarea jârtvealnicului mărturiii și oltariul de aramă cu* ***roșteiuțul*** *său și toate vaseale carele sânt de treaba lui* (Iș 38,30)[470].

Chiar dacă prezența diminutivelor este impusă de cele mai multe ori de textul-sursă, aspect pe care l-am subliniat în demersul nostru ori de câte ori a fost necesar, nuanțarea la nivelul sufixelor diminutivale întrebuințate de traducători atestă o puternică influență venită dinspre limba populară. Apropierea de limba vorbită, la care se adaugă însă și faptul, extrem de important, că originalul după care se traduce nu mai este unul străin de firea limbii române (slavon sau grecesc), sporește considerabil valoarea acestei traduceri, o reușită literară fără precedent, pe care credem că nu a reușit să o egaleze nici chiar Samuil Micu, în ciuda remarcabilei sale experiențe de traducător. Marele merit al traducătorilor *Vulgatei de la Blaj* este acela că, deși latiniști prin formație și puși în fața unui text care impunea metoda literală de traducere, au înțeles că limba română literară nu se putea dezvolta firesc și armonios în afara limbii vorbite. Atitudinea lor este comparabilă din acest punct de vedere cu atitudinea rațională a oamenilor de cultură din a doua jumătate a secolului următor, după ce peste limba română literară trecuseră, succesiv sau simultan, mai multe valuri de influențe.

---

[463] Adaptarea neologismelor în forme cu gen diferite este un lucru firesc în limbă (cf. și *dromader – dromaderă*; *filigran – filigrană*, *fonem – fonemă*, *ipostază – ipostaz* etc.). Dacă de obicei formele se încadrează însă la două genuri, cuvântul de față se adaptează cu trei forme, câte una pentru fiecare gen: *epiștil,* cu pluralul *epiștili* – masculin; *epiștilă,* cu pluralul *epiștile* – feminin; *știl,* cu pluralul *știluri* – neutru.

[464] Vezi câteva aspecte despre etimologia cuvântului la Al Ciorănescu, DER.

[465] Vezi și discuția de sub **2.3.1.2.1.** în legătură cu derivatele diminutivale folosite pentru a denumi rinichii. După modesta noastră experiență în cercetarea textelor vechi, putem spune că aceasta este traducerea biblică în care am întâlnit cel mai mare număr de diminutive. Explicația vine întâi din faptul că limba *Vulgatei* abundă ea însăși în diminutive – latina populară câștiga în expresivitate și prin folosirea diminutivelor; al doilea, bogăția lexicală a limbii române populare, în materie de creații diminutivale, este neîntrecută.

[466] În Ms.45 și în B1688 este *nucșoare*; în Ms.4389 – *în chipul nucilor*; în B1795 – se află *bumbuleață, bumbulеți* și *nucșoare*. În nota (z la cuvântul *bumbuleațele* din Iș 25,31 se explică: *glonțurile sau bumbulеții care spânzura în jos din sfeașnic.*

[467] În B1688 și în B1795 – *blidele.*

[468] Lat. *rētiāculum, -ī* „gratie", „zăbrea" este explicat în dicționarul lui Grigore Maior (*ILV/Lexicon*, II) prin „mreajă"; traducerea prin diminutiv este justificată prin apropierea pe care au făcut-o traducătorii între *rētiāculum, -ī* și *rēticulum, -ī*, care înseamnă „plasă mică, rețea mică", „gratie, zăbrea" și „mebrană care învăluie ficatul".Pentru sensul din urmă, vezi supra, **2.3.1.2.1.**, ***mrejuță***.

[469] Prin același cuvânt este echivalat în alt loc *retiaculum*: *Oltariu de aramă,* ***roșteiu****, prăjinile și vaseale lui toate, șcaful cu temeiul său, șetrile pridvorului și stâlpii cu temeiurile sale* (Iș 39,39).

[470] În aceleași locuri, Ms.45, B1688 și Ms.4389 au *grătariu/grătari/grătar*, *gratie*, *drugi* și uneori creații diminutivale: *grătioară* în Ms.45 și în B1688 și *grătărel* în Ms.4389. B1795 are *grătariu* și *crătioară.*

Substantivul ***mare*** (<lat. *mare*) se întâlnește în mod curent cu sensul său obișnuit, care nu necesită comentarii. Cuvântul se folosește însă și cu un sens mai puțin obișnuit „bazin uriaș, în forma unei cupe, sprijinit pe un suport circular, care, la rândul său, se sprijinea pe un suport rectangular. Vasul era folosit de preoți pentru spălările rituale cu apă" (cf. Anania 2001, p.386), situație în care păstrează genul neutru al etimonului (lat. *mare, -is* s.n.). Încadrarea la neutru[471] a substantivului atunci când se actualizează cu sensul amintit mai sus a fost, probabil, în concepția traducătorilor, singura modalitate de a rezolva omonimia, altfel greu tolerabilă, la care s-ar fi ajuns în multe contexte: *Și au făcut* ***un mare vărsat****, de zeace coți de la uznă până la uznă, rătund împregiur, înălțimea lui de cinci coți, și o funișoară de treizeaci de coți îl încingea prinpregiur.* (3Împ 7,23); *Și au așezat zeace temeiuri, cinci de-a dreapta parte a bisericii și cinci la stânga, iară* ***mare l****-au pus de-a dreapta partea bisericii, în prejma răsăritului despre amiazăzi.* (3Împ 7,39); *Și* ***un mare*** *și boi doisprăzeace supt* ***mare*** (3Împ 7,44); *Și au luat împăratul Ahas temeiurile ceale cu săpături și vasul cel de amestecare de vin, care era deasupra. Și* ***mare l****-au luat de pre boii cei de aramă, carii****-l*** *sprijinea, și* ***l****-au pus pre fața bisericii cea așternută cu piatră* (4Împ 16,17); *Iară stâlpii cei de aramă carii era în bisearica Domnului și temeliile și* ***mare cel de aramă****, care era în casa Domnului, le-au frământ haldeii și au dus toată arama în Vavilon.* (4Împ 25,13); *Adecă doi stâlpi* ***un mare*** *și temeliile care le făcuse Solomon în bisearica Domnului. Nu era măsură aramei tuturor vaselor.* (4Împ 25,16).

Sintagma *musach sabbati* din *Vulgata* a fost echivalată prin ***musahul sâmbetei*** „portic destinat odihnei", așa cum rezultă din următorul context: *Și musahul sâmbetei, care zidise în bisearică, și întrarea împăratului cea din afară o au întors spre bisearica Domnului, pentru împăratul asirilor.* (4Împ 16,18).

Un detaliu vestimentar special al preoților evrei – „veșmânt scurt, fără mâneci, făcut din mătase, incrustată cu pietre prețioase, purtat peste haină de preoți în timpul serviciului religios, la vechii evrei" – este numit diferit în *Vulgata*, iar echivalările din traducerea românească urmează întocmai denumirile din textul-izvor[472]. *Superumerale* este calchiat în structura românească ***peste-umărariu***, în diferite forme flexionare: ***preste-umărariul*** (Iș 28,4, 6, 12, 27, 28; 39,18); ***preste-umărariului*** (Iș 28,15, 25, 26, 27; 35,9; 39,7, 8, 20); ***preste-umărariu*** (Iș 28,28; 29,5; 35,27; 39,2) și în structura ***peste-umărului*** (Iș 28,31); *humerâle* (*umerâle*) – cu două ocurențe în *Vulgata* – se regăsește ca atare în traducerea românească, în formele ***umerariul –*** *Au îmbrăcat arhiereul cu haină de in dedesupt, încingându-l cu valteul și îmbrăcându-l cu haină hiachintină și pe deasupra i-au pus* ***umerariul*** (Pr 8,7) și ***umărariu –*** *Îmbrăcăminte pă picioare și pă coapse și* ***umărariu*** *i-au pus și l-au încins cu mulți clopoței de aur împregiur* (Ecz 45,10). Acolo unde în *Vulgata* este *ephod* (<ebr. *'ephōd*), traducătorii textului de la 1760 împrumută și ei cuvântul, care rămâne cel mai bine reprezentat pentru a numi realitatea descrisă mai sus. De altfel, în afară de *Cartea ieșirii*, unde este prezent cuvântul *superumerale* și de cele două ocurențe ale cuvântului *humerâle* (*umerâle*), în toate celelalte locuri în care este vorba despre acest detaliu vestimentar termenul folosit este *ephod*, invariabil în *Vulgata*, variabil în traducerea românească: ***efod*** (Jd rezum.cap.8; 8,27; 17,5; 18,14); ***efodul*** (Jd 18,17, 18, 20); ***efodului*** (Iș 25,7)[473].

Rugător/rugătoriu (din *ruga* + *-ător*) desemnează „capacul sacru de deasupra chivotului mărturiei" (cf. lat. *ōrāculum, -ī* „loc sacru, sanctuar unde se dădeau oracole") în următoarele contexte: *Ca, puind pre foc mireazmele, negura lor și aburul să acopăre* ***rugătoriul*** *care iaste deasupra mărturiei și să nu moară.* (Pr 16,13); *Și deacă va ucide țapul pentru păcatul norodului, va aduce sângele lui înlăuntrul zaveasii, precum s-au poruncit pentru sângele vițălului, să stropească din preajma* ***rugătoriului****.* (Pr 16,15).

Cu un sens puțin obișnuit, „marginea (jertfelnicului)", se întrebuințează cuvântul ***țărm/țărmure*** în următorul context: *O va aduce preotul la oltariu; și, întorcându-i capul la grumazi și rumpându-l în loc de rană, va face să-i cură sângele pre* ***țărmurile*** *oltariului.* (Pr 1,15).

Umplătoare/împlătoare (din *umple* + *-ătoare*) desemnează un „vas special de turnat" (cf. lat. *suffūsōrium, -ī* „vas cu cioc de turnat ulei în lampă)": *Și am răspuns a doao oară și am zis către el: «Ce sânt aceale doao spice de maslini, care sânt lângă doao usne de aur, întru carele sânt* ***împlătoarele*** *ceale de aur?»* (Za 4,12).

Lat. *balteus, -ī,* (rar) *balteum, -ī* „cingătoare" este împrumutat și adaptat în diferite moduri de traducători: ***valteu –*** *Au îmbrăcat arhiereul cu haină de in dedesupt, încingându-l cu* ***valteul*** *și îmbrăcându-l cu haină hiachintină și pe deasupra i-au pus umerariul* (Pr 8,7); ***valteiu –*** *Și fiii lui aducându-i i-au îmbrăcat cu îmbrăcăminte de in și i-au încins cu* ***valteiul*** *și le-au pus mitră, precum poruncisă Domnul.* (Pr 8,13); *Și aceastea vor fi veșmintele carele vor face: piepturelul și preste-umărariul, contoș și cămașă de in strâmtă, chidarim și* ***valteiu****.* (Iș 28,4); ***valteon –*** *Și vei strânge îmbrăcămintea cu vison, și mitra de vison vei face și* ***valteon*** *fulțuit.* (Iș 28,39); *Iară fiilor lui Aaron le vei face îmbrăcăminte de in și* ***valteon*** *și mitre spre slavă și cinste.* (Iș 28,40); ***valtion –*** *Strânse către* ***valtion*** *și cu verigele mai tare încopciate, carii împreuna cheutori hiațintine, ca nu slăbite să să întinze și de către sine să să mișce, precum au poruncit Domnul lui Moisi.* (Iș 39,19).

2.3.2. Traduceri improprii cauzate de polisemantism, de paronimie sau de omonimia cuvintelor în limba latină

În condițiile în care într-o *Biblie* se activează o parte impresionanată din tezaurul lexical al unei limbi și mai ales într-un moment în care traducătorii nu dispuneau de dicționare complexe ale limbii latine, nu e de mirare că au putut rezulta și unele traduceri improprii. Apoi, traducătorii erau și ei oameni, ceea ce înseamnă că slăbiciunile firii omenești nu-i puteau ocoli și, uneori din grabă, alteori din cauza oboselii, analiza pe care o făceau unui cuvânt putea fi superficială. Nu e mai puțin important însă faptul că într-o echipă competențele lingvistice și performanțele membrilor care o alcătuiesc nu pot fi egale. Toate acestea explică prezența unor soluții ca cele pe care le vom analiza în continuare, fără ca astfel de soluții improprii să scadă în vreun fel meritele *Vulgatei de la Blaj*, despre care am afirmat ceva mai sus că reprezintă o reușită literară fără

---

[471] În B1688 și în B1795 cuvântul este feminin.

[472] În legătură cu soluțiile din alte versiuni românești ale *Bibliei*, vezi Eugen Munteanu, *op. cit.*, p. 65.

[473] Pentru alte ocurențe ale cuvântului, vezi *Indicele* aferent cărților 1Sm, 2Sm.

precedent, pe care credem că nu a reuşit să o egaleze nici chiar Samuil Micu, în ciuda remarcabilei sale experienţe de traducător.

Prezenţa cuvântului ***apusean*** în contextul: *„Domnule, slugile tale, Rathim de la **apuseani** şi Savelie scriitoriul şi ceiaalalţi, judecătorii curţii tale în Chelesiriia şi Fenichiia."* (3Ezr 2,17)[474] – lat. *Domine, pueri tui Rathimus ab **accidentibus**, et Sabellius scriba, et reliqui curiae tuae iudices in Coelesyria et Phoenice* – este reflexul unei erori de traducere: traducătorul a confundat cele două cuvinte paronime: *accidentibus*(*accidens, -ntis* „lucru accidental – opus lui esenţial"; „întâmplare") cu *occidentibus* (*occidens, -ntis* „apus, occident").

Sintagma ***bani întreji zeace mii***: *Şi au dat spre lucrurile casii lui Dumnezeu tălanţi de aur, cinci mii şi **bani întreji zeace mii**, tălanţi de argint zeace mii şi de aramă tălanţi optsprăzeace mii şi de fier tălanţi, o sută de mii.* (1Par 29,7)[475] – în lat. *solidos decem milia* – este rezultatul unei confuzii generate de omonimia dintre adjectivul *solidus* „întreg, complet" şi substantivul *solidus, -ī* „monedă de aur".

Omonimia dintre lat. *plāga, -ae* „lovitură", ciocnire"; „rană" şi lat. *plaga, -ae* „întindere", „regiune", „zonă", „ţinut" a generat în traducerea românească sintagmele ***de la patru bătăile ceriului***: *Şi voi duce asupra lui Elam patru vânturi **de la patru bătăile ceriului**; şi-i voiu vântura spre toate vânturile aceastea. Şi nu va fi neam la care să vie pribegii lui Elam.* (Ir 49,36)[476] şi ***preste patru bătăi ale pământului***: *Şi tu, fiiul omului! «Aceastea zice Domnul, Dumnezeul pământului lui Israil: 'Sfârşitul au venit, venit-au sfârşitul **preste patru bătăi ale pământului**.* (Iz 7,2)[477]. Cuvântul ***bătaie*** dobândeşte astfel sensul „margine", „regiune". În limba latină sunt de fapt trei cuvinte distincte (al treilea, *plaga, -ae* „reţea", „plasă", „laţ"), numai că în dicţionarul lui Grigore Maior (*ILV/Lexicon*, II) găsim: „**plaga:** bătaie; **item:** rană, pagubă, mreajă", lipsind tocmai cuvântul care trebuia echivalat în contextele de mai sus prin „margine" sau „regiune".

În contextul: *Ia pietri mari în mâna ta şi le ascunde în groapa carea iaste supt **zidul cel din coaste**, în poarta casii lui Faraon, în Tafni, văzând oamenii jidovi.* (Ir 43,9)[478], ceea ce s-a echivalat prin sintagma ***zidul cel din coaste*** trebuia să fie ****zidul de cărămidă***, deoarece în *Vulgata* este *muro **latericio***, unde *laterîcius* „de cărămidă". Cum logica nu este în nici un fel încălcată prin soluţia traducătorului, aceasta, probabil, a făcut numai o analiză superficială a cuvântului, pe care l-a pus în legătură în mod eronat cu lat. *latus, lateris* „parte laterală", în loc să îl pună în legătură cu lat. *later, lateris* „cărămidă".

În contextul: *Iară împăratul cugeta a-l rândui preste toată împărăţiia. Pentru aceaea, căpeteniile şi vătavii căuta prilej să afle vină lui Daniil, din **coastele împăratului**. Şi nici o pricină şi prepus au putut afla, căci că era credincios şi toată vina şi prepusul nu să afla într-ănsul.* (Dn 6,4)[479], sintagma ***coastele împăratului*** reprezintă traducerea eronată a lat. *latere regni*, literal „coastele împărăţiei"; de fapt, sensul este „întru cele legate de împărăţie".

Omonimia dintre cuvintele *ōs, ōris* „gură" şi *os, ossis* „os", „ciolan" a determinat traducerea eronată a sintagmei lat. *os hominis* prin ***gură de om***, într-un context în care sensul ce se impune este „os de om"**:** *Şi vor încungiura străbătând pământul. Şi deacă vor vedea **gură de om**, vor râdica lângă ea stâlp, până când îl vor îngropa îngropătorii, în Valea mulţimii Gog.* (Iz 39,15)[480].

Sintagma lat. *domo/domus Saltus Libani* „casa Pădurii Libanului" devine în traducere, în două contexte, ***casa jocului Livanului***: *Şi trei sute de pavăze de pedestraşi din aur ales, trei sute de mine de aur îmbrăca o pavăză, şi le-au pus împăratul **în casa jocului Livanului*** (3Împ 10,17)[481]; *Ci şi toate vaseale cu care bea împăratul Solomon era de aur şi toate unealtele **casei jocului Livanului** de aur curat, nu era argint, nici să socotia de ceva preţu în zilele lui Solomon.* (3Împ 10,21)[482]. Traducerea în acest fel a sintagmei din *Vulgata* este urmarea omonimiei celor două cuvinte: lat. *saltus, -ūs* „vale împădurită" şi lat. *saltus, -ūs* „joc".

Grija traducătorului pentru a găsi soluţia optimă în traducere credem că a putut genera situaţia pe care am întâlnit-o în următorul context: *Ci **bune lucruri fapte** s-au aflat în tine* (2Par 19,3)[483] – lat. *sed bona opera inventa sunt in te.* Substantivului *opera* i se dau iniţial două echivalente: ***lucruri, fapte***, intenţia traducătorului fiind, probabil, aceea de a reveni asupra textului şi de a decide care dintre cuvinte urma să fie păstrat. Revenirea nu a mai fost posibilă, iar rezultatul este cel care se vede.

Neîndoielnic, aspectele de lexic ale textului analizat sunt mult mai numeroase şi mai variate decât am putut releva în analiza noastră. Este, de altfel, şi nivelul cel mai spectaculos al textului, care va pune oricând cu generozitate la dispoziţia specialistului un inestimabil material de studiu.

---

[474] În B1795 citim: *Împăratului Artaxerx, domnului, slugile tale, Ratimos, **cel preste ceale ce să nimeresc**, şi Semelie, scriitoriul, şi ceialalţi ai sfatului lor, şi judecătorii cei din Chilo Siriia şi din Finichi*, iar într-o ediţie din 1982 a *Bibliei sinodale*: *Regelui Artaxerxe, stăpânul: slugile tale, Rehum **cronicarul** şi Şimşai scriitoriul, şi ceilalţi din sfatul lor, şi judecătorii cei din Cele-Siria şi din Fenicia*, de unde rezultă că personajul despre care se vorbeşte aici era cronicarul însărcinat cu consemnarea întâmplărilor. În continuare vom face raportări la soluţiile propuse într-o ediţie realizată după traducerea lui Cornilescu – *Biblia sau Sfînta Scriptură a Vechiului şi Noului Testament*, cu explicaţii (fără loc, fără an), cu precizarea, în *Prefaţă*, că este „textul Bibliei traduse de Dumitru Cornilescu" – de unde 3Ezr lipseşte.

[475] *Au dat pentru slujba Casei lui Dumnezeu: cinci mii de talanţi de aur**, zece mii de darici**, zece mii de talanţi de argint, optsprezece mii de talanţi de aramă, şi o sută de mii de talanţi de fer.* (*daricul* = 20 de drahme).

[476] *Voi aduce asupra Elamului cele patru vînturi **dela cele patru margini ale cerului**, îi voi risipi în toate vînturile acestea, şi nu va fi niciun popor, la care să n'ajungă fugari din Elam.*

[477] *Şi tu, fiul omului, ascultă: aşa vorbeşte Domnul, Dumneaeu, despre ţara lui Israel: „Vine sfîrşitul, vine sfîrşitul **peste cele patru margini ale ţării**!"*

[478] *Ia în mînă nişte pietre mari, şi ascunde-le, în faţa Iudeilor, **în lutul cuptorului de cărămizi** care este la intrarea casei lui Faraon din Tahpanes.*

[479] *Atunci căpeteniile şi dregătorii au căutat să afle ceva asupra lui Daniel, ca să-l pîrască **în ce privea treburile împărăţiei**. Dar n-au putut să găsească nimic, niciun lucru vrednic de mustrare, pentru că el era credincios, şi nu se găsea nici o greşală la el şi niciun lucru rău.*

[480] *Cei ce vor străbate ţara, o vor cutreiera, şi cînd unul din ei va vedea **oasele unui om**, va pune un semn lângă el, pînă îl vor îngropa groparii în „Valea mulţimii lui Gog".*

[481] *Şi alte trei sute de scuturi mici de aur bătut, şi pentru fie care din elea întrebuinţat trei mine de aur; şi împăratul le-a pus în **casa numită Pădurea Libanului**.*

[482] *Toate paharele împăratului Solomon eru de aur, şi toate vasele din **casa pădurii Libanului** erau de aur curat. Nimic nu era de argint: pe vremea lui Solomon argintul n'avea nici o trecere.*

[483] *Dar tot se mai găseşte **ceva bun** în tine.*

La începutul discuției despre lexic am comparat *Vulgata de la Blaj* cu un veritabil muzeu de antichități, neprețuit pentru raritatea „pieselor" pe care le cuprinde. Este un muzeu care abia a fost „inaugurat" acum, o dată cu această ediție. Ar fi un act de dreptate față de o nemeritată uitare de aproape două secole și jumătate ca tezaurul lingvistic al acestei cărți sa își găsească de aici înainte reflectarea în analize prestigioase ale specialiștilor. Încercarea noastră are doar meritul de a atrage atenția asupra luptei acerbe a primilor traducători ai *Vulgatei* în limba română de a da cuvintelor virtuțile necesare pentru a înscrie limba română în rândul limbilor apte să redea subtilități ca cele din *Cartea Cărților*.

Această traducere după *Vulgata* este o reușită incontestabilă. Atâta vreme cât originalul după care se traduce nu mai este unul străin de firea limbii române (slavon sau grecesc), lucrul pare cu totul firesc, dar trebuie subliniat în mod aparte meritul traducătorilor de la 1760, pentru că au știut să îmbine cu măsură cerința de a adopta metoda literală de traducere, impusă de tradiție, cu libertatea limbii române de a urma drumul pe care își începuse devenirea ca limbă de cultură. Iată cum, într-un mod ce poate părea pardoxal, alegerea *Vulgatei* de către episcopul Petru Pavel Aron a făcut să avem astăzi în fața noastră poate cea mai reușită transpunere a *Bibliei* în limba română, până la realizările moderne, dar aceeași alegere a determinat o nedreaptă rămânere în uitare a acestei traduceri[484]. Deopotrivă șansă și nesansă pentru cultura românească!

Ceea ce nu a fost să fie la 1760 avea să se întîmple după numai trei decenii și jumătate, când o altă *Biblie*[485], cea a lui Samuil Micu, tradusă și tipărită la Blaj, începea o imprevizibilă ascensiune, ajungând *Biblia națională a românilor*, căci *Biblia* de astăzi a Sfântului Sinod este născută din cea de la Blaj (1795), lățită în toată românimea[486], croită în focul vremii și șlefuită de apele generațiilor până la forma desăvârșită pe care o cunoaște acum.

NICULINA IACOB

ABREVIERI BIBLIOGRAFICE

ALIL	„Anuar de lingvistică și istorie literară", Iași, I (1950) ș.u.
Anania 2001	*Biblia sau Sfânta Scriptură*.Ediție jubiliară a Sfântului Sinod. Tipărită cu binecuvântarea și prefața Prea Fericitului Părinte Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2001.
V. Arvinte, NORMELE (1688)	Arvinte, V., *Normele limbii literare în Biblia de la București (1688)*, în vol. *Biblia 1688*, I, Text stabilit și îngrijire editorială de V. Arvinte și I. Caproșu, Volum întocmit de V. Arvinte, I. Caproșu, Al. Gafton, Laura Manea, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 2001.
V. Arvinte, ST.L.DT.	Arvinte, V., *Studiu lingvistic asupra cărții a cincea* ***(A doua lege)*** *din* ***Biblia de la Bucureşti (1688)****, în comparație cu ms.45 și cu ms.4389*, în MLD, V, p.1 – 69.
V. Arvinte, ST.L.EX.	Arvinte, V., *Studiu lingvistic asupra cărții a doua (****Ieşirea****) din* ***Biblia de la Bucureşti (1688)****, în comparație cu ms.45 și cu ms.4389*, în MLD, II, p.1 – 65.
V. Arvinte, ST.L.FAC.	Arvinte, V., *Studiu lingvistic asupra primei părți (****Facerea****) din* ***Biblia de la Bucureşti (1688)****, în comparație cu ms.45 și cu ms.4389*, în MLD, I, p.47 – 121.
V. Arvinte, ST. L. NM.	Arvinte, V., *Studiu lingvistic asupra cărții a patra (****Numerii****) din* ***Biblia de la Bucureşti*** *(1688), în comparație cu ms.45 și cu ms.4389*, în MLD, IV, p.1 – 44.
B1688	*Biblia, adecă Dumnezeiasca Scriptură a Vechiului și Noului Testament* (Tipărită întîia oară la 1688 în timpul lui Șerban Vodă Cantacuzino, domnul Țării Românești, retipărită după 300 de ani în facsimil și transcriere cu aprobarea Sfîntului Sinod și binecuvîntarea Prea Fericitului Părinte Teoctist, patriarhul Bisericii Ortodoxe Române), Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1988.
B1795	*Biblia, adecă Dumnezeiasca Scriptură ale cei vechi și ale cei noao lêge*, Blaj, 1795 (traducerea lui Samuil Micu).
I. Chindriș, *Secolele*	Chindriș, Ioan, *Secolele Bibliei de la Blaj*, în vol. *Cultură și societate în contextul Școlii Ardelene*, Cluj-Napoca, 2001, p.225–351.

[484] Vezi supra, cap. **1.**, discuția despre cauzele care au împeidicat tipărirea textului; I. Chindriș, *Secolele*, p.307.

[485] A doua din cele cinci traduse la Blaj (vezi I. Chindriș și N. Iacob, *Biblia lui Timotei Cipariu*, în „Academica", nr.35, februarie 2005, anul XV, p.13–14).

[486] În legătură cu reeditările succesive ale *Bibliei de la Blaj (1795)*, vezi N. Iacob, *Limbajul biblic*, II, cap. *Biblia de la 1795 – sursă pentru ediții ulterioare ale textului sacru în limba română*, p.277 – 283; Idem, *Biblia de la Blaj (1795) – moment de referință în cultura românească*, Editura Academiei, București, 2004, p.19 – 33; I. Chindriș, *Secolele*, 344 – 351; Idem, *Crearea Bibliei naționale la români 1550 – 1795* și *Rolul geniului în crearea Bibliei naționale*, în vol. *Transilvanica*. II. *Studii și fragmente literare*, Cluj-Napoca, 2003, p.847 ș.u.

Al. Ciorănescu, DER	Ciorănescu, Alexandru, *Dicționarul etimologic al limbii române*, ediție îngrijită și traducere din limba spaniolă de Tudora Șandru Mehedinți și Magdalena Popescu Marin, Editura Saeculum I.O., București, 2002.
CL	„Cercetări de lingvistică", Academia R.S. România, Filiala Cluj, I, 1956 ș.u.
DA	*Dicționarul limbii române*, tomul I, partea I, A-B, București, 1913; tomul I, partea a II-a, C, București, 1940; tomul I, partea a III-a, D-De, București, 1949; tomul II, partea I, F-I, București, 1934; tomul II, partea a II-a, J-Lacustru, București, 1937, Ladă-Lepăda, București, 1940, Lepăda-Lojniță, București, 1940.
DB	*Dicționar biblic*, Societatea Misionară Română, Editura „Cartea creștină", Oradea, 1995.
Ovid Densusianu, ILR, II	Densusianu, Ovid, *Istoria limbii române*, ediție îngrijită [și traducere în limba română] de J. Byck, vol. II, *Secolul al XVI-lea*, Editura Științifică, București, 1961.
DEX	*Dicționarul explicativ al limbii române*, Editura Academiei R.S.R., București, 1984.
DEX²	*Dicționarul explicativ al limbii române*. Ediția a II-a. Editura Univers Enciclopedic, București, 1998.
C. Dimitriu, *TG*, I	Dimitriu, Corneliu, *Tratat de gramatică a limbii române. Morfologia*, Iași, 1999.
DÎLR	Chivu, Gh., Buză, Emanuela, Roman Moraru, Alexandra, *Dicționarul împrumuturilor latino-romanice în limba română veche (1421–1760)*, București, 1992.
DLR	*Dicționarul limbii române* (Serie nouă), București 1965 ș.u.
I. Gheție, BDRL	Gheție, Ion, *Baza dialectală a românei literare*, Editura Academiei R.S.R., București, 1975.
N. Iacob, *Limbajul biblic*, I, II	Iacob, Niculina, *Limbajul biblic românesc (1640-1800)*, vol. I-II, Editura Universității Suceava, 2001 (Vol. I: *Aspecte ale evoluției limbii române literare până la 1840*, vol. al II-lea: ***Biblia de la Blaj*** *– text de referință în tradiția biblică românească*).
ILR	*Istoria limbii române*, vol. II, Editura Academiei R.S.R., București, 1969.
ILRL Epoca veche (1532-1780), Vol.I	*Istoria limbii române literare.* Vol.I. *Epoca veche (1532-1780)*, coordonator Ion Gheție, Editura Academiei Române, București, 1997.
LR	„Limba română", Editura Academiei, București, I, 1952 ș.u.
Grigore Maior, *ILV/Lexicon*, I, II	Maior, Grigore, *Institutiones linguae valachicae* și. *Lexicon compendiarum latino-valachicum*, vol. I – II. Ediție, studiu introductiv, note și indice de Alin-Mihai Gherman, cuvânt înainte și rezumat de Iacob Mârza, Alba Iulia, 2001.
MDA	*Micul dicționar academic*. Cuvânt înainte de Eugen Simion. Prefață de Marius Sala, vol. I (literele A – C), vol. al II-lea (literele D – H), 2001; vol. al III-lea (literele I – Pr), vol. al IV-lea (literele Pr – Z), 2003, Editura Univers Enciclopedic, București.
MLD, I, II, III, IV	*Biblia de la București (1688)*, în seria *Monumenta linguae Dacoromanorum*, Pars I, *Genesis*, Iași, 1988 (autorii volumului: Alexandru Andriescu, Vasile Arvinte, Ioan Caproșu, Elsa Lüder, Paul Miron, Mircea Roșian, Marietta Ujică); Pars II, *Exodus*, Iași, 1991 (autorii volumului: Alexandru Andriescu, Vasile Arvinte, Ioan Caproșu, Corneliu Dimitriu, Elsa Lüder, Paul Miron, Mircea Roșian, Marietta Ujică); Pars III, *Leviticus*, Iași 1993 (autorii volumului: Vasile Arvinte, Ioan Caproșu, Elsa Lüder, Paul Miron, Eugen Munteanu); Pars IV, *Numeri*, Iași, 1994 (autorii volumului: Alexandru Andriescu, Vasile Arvinte, Ioan Caproșu, Ion Florea, Elsa Lüder, Paul Miron).
Ms.45	*Manuscrisul românesc 45*, Biblioteca Filialei Cluj-Napoca a Academiei R.S.R., cuprinzând copia revizuită a traducerii lui Nicolae Milescu din *Vechiul Testament*.
Ms.4389	*Manuscrisul românesc 4389*, Biblioteca Academiei R.S.R., cuprinzând a doua traducere din secolul al XVII-lea a *Vechiului Testament* în limba română, realizată, probabil, de Daniil Andrean Panoneanul.
Al. Rosetti, B. Cazacu, L. Onu, $ILRL_2$	Rosetti, Al., Cazacu, B., Onu, L., *Istoria limbii române literare*, Vol. I, *De la origini pînă la începutul secolului al XIX-lea*, ediția a II-a, revăzută și adăugită, Editura Minerva, București, 1971.
SCL	„Studii și cercetări lingvistice", Academia R. S. România, Institutul de Lingvistică, București, I, 1950 ș.u.
SFC I, II, III	*Studii și materiale privitoare la formarea cuvintelor în limba română*. Vol. I–III. [București], Editura Academiei Republicii Populare Române. Vol. I: 1959; vol II: 1961; vol III: 1962 (Institutul de Lingvistică din București).
SFC IV, V	*Studii și materiale privitoare la formarea cuvintelor în limba română*. Vol IV–V. [București], Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1967–1969.
SLLF	*Studii de limbă literară și filologie*, I-III, București, 1969-1974.
H. Tiktin, DRG s.v.	Tiktin, H., *Rumänisch-Deutsches Wörterbuch*, I (*A-C*), București, 1903, II (*D-P*), București, 1906, III (*P-Z*), București, 1912.

NICULINA IACOB

PRECIZĂRI CU PRIVIRE LA INDICE

 n indice de asemenea proporţii este o întreprindere temerară chiar şi atunci când o parte însemnată a etapelor pe care le presupune realizarea unui astfel de aparat ştiinţific s-ar efectua prin programe ultraperformante de calculator. Dacă însă chiar selectarea şi înregistrarea materialului lexical trebuie să se facă manual, în cea mai mare parte, atunci un indice de peste 1700 de pagini poate părea de domeniul imposibilului. Programele computerizate prezintă avantaje, dar nu sunt lipsite de limite. Schematizarea excesivă şi simplificarea la maximum a informaţiei gramaticale si lexicale sunt doar două dintre aspectele care caracterizează analiza computerizată. Este ceea ce am încercat să evităm în analiza noastră, pentru că este primul pas, esenţial, al analizei, motiv pentru care am şi optat pentru o formulă inedită, combinând indicele tradiţional cu glosarea sensurilor în cazul acelor cuvinte care am considerat că ar putea pune în dificultate cititorul nefamiliarizat cu limba textelor vechi.

a) Prezentarea autonomă a fiecărei cărţi biblice este o primă ieşire din tipare. Ne-am obişnuit să tratăm *Biblia* ca pe o singură carte, ignorând un lucru important, pus în evidenţă chiar prin titlu: cuvântul ***biblia*** este forma de plural a gr. ***biblion*** „carte”. *Biblia* nu este, aşadar, o singură carte, este o carte de cărţi. Ea reuneşte peste 60 de cărţi, diferite între ele sub foarte multe aspecte. Întâi, diferenţele sunt majore sub aspectul conţinutului, apoi, autorii acestor cărţi sunt şi ei diferiţi şi chiar au trăit în epoci istorice diferite şi în locuri diferite. De aici, o formulă inedită, dar explicabilă şi cu atât mai interesantă pentru cititor, care va avea rând pe rând în faţă fiecare carte biblică, urmată de un indice de cuvinte şi de facsimilele cărţii.

b) Selectarea materialului lexical a ridicat din capul locului o dificultate majoră: inventarierea tuturor cuvintelor, în condiţiile amintite mai sus, era un lucru practic imposibil, ca atare a trebuit să stabilim un criteriu fundamental în funcţie de care să selectăm cuvintele urmând a fi cuprinse în acest aparat ştiinţific. Am optat, în mod firesc, pentru ***criteriul semantic***. Aplicarea acestui criteriu limitează contradicţiile fără a le anula. Fixarea limitelor între clasele de cuvinte, după acest criteriu, cunoaşte nuanţări sensibile de la un specialist la altul. Se regăsesc în indice, în primul rând, cuvintele care se caracterizează prin conţinut lexical autonom, aşa-numitele cuvinte lexematice: substantive, adjective, verbe, adverbe calificative şi circumstanţiale (nu însă şi adverbele pronominale). Cuvintele care nu au conţinut lexical autonom, fiind doar substitute ale celor dintâi (pronumele, adverbele pronominale) ori numai instrumente gramaticale (prepoziţia, conjuncţia, articolul, verbele auxiliare, atât morfologice cât şi sintactice), se regăsesc în indice numai în măsura în care au tangenţe cu cele dintâi (fie că e vorba despre conversiune – adverbul devenit prepoziţie, de exemplu, – fie că e vorba despre omonimii gramaticale: formele verbelor copulative care nu diferă de formele omonimelor predicative). Nu am înregistrat numeralele, al căror statut este controversat în ce priveşte încadrarea lor într-o clasă de cuvinte sau în alta, dar motivul nu ţine de acest aspect, ci de un altul, cu adevărat întemeiat: multitudinea formelor şi a tipurilor de structuri. Nu am eliminat interjecţiile, pentru că ele, folosite destul de rar, sunt expresia cea mai directă şi mai sugestivă a unor stări sufleteşti, atitudini, senzaţii ale celui care le foloseşte.

Se regăsesc, de asemenea, în indice unele nume proprii, toponime şi antroponime. Dintre toponime, le-am înregistrat pe acelea care sunt traduse în limba română. Dacă toponimul este un cuvânt compus, este înregistrat numai atunci când unul dintre constituenţi este cuvânt românesc. Toponimele păstrează în foarte mare măsură legătura semantică cu apelativul din care provin, ceea ce ne-a îndreptăţit să le includem chiar în articolul apelativului corespunzător.

Antroponimele, în general, prezintă o situaţie diferită, în comparaţie cu toponimele, în ce priveşte legătura de sens cu apelativul din care derivă: în cazul lor, această legătură, dacă se mai păstrează, este foarte slabă. Antroponimele pe care le-am înregistrat noi sunt însă dintre cele care, probabil, la momentul folosirii lor nu aveau statut de antroponim. Ele aveau rolul de a identifica o persoană prin apartenenţa la un neam, la un teritoriu etc. De exemplu, *aroritean* a dobândit statut de nume propriu atunci când intră în relaţie de dependenţă faţă de un nume de persoană, identificând persoana respectivă în raport cu altele care au acelaşi nume: *Samoth Aroriteanul* este „Samoth care provine din Harod (localitatea Ain Jalud de astăzi)” (cf. **Indice** 1Par – **ARORITEAN**). Acelaşi cuvânt se foloseşte însă ca apelativ în contextul: *Ozie Astarotheanul, Samma şi Iehiil, fiii lui Hothan,* ***aroriteanii*** (1Par 11,44), sensul cuvântului fiind acelaşi „cei care provin din Harod”. Este absolut firesc, aşadar, ca şi cuvântul care a căpătat statut de nume propriu să fie înregistrat, ambii termeni fiind incluşi în acelaşi articol: **ARORITEAN.**

Se regăsesc în indice cuvintele *Dumnezeu* şi *Domnul*, înregistrate în articole distincte şi nu împreună cu apelativele din care provin. Precizăm însă că substantivul propriu *Hristos* nu a fost înregistrat, în schimb se regăseşte apelativul *hristos*, folosit de altfel foarte rar ca apelativ în cărţile *Bibliei*: *Şi, mai înainte de vreamea sfârşitului vieţii sale şi a veacului, mărturie au pus înaintea Domnului şi a* ***hristosului****; bani şi până la călţăminte de la tot trupul n au luat şi nu l au pârât pre el om*. (Ecz 46,22), unde ***hristosului*** păstrează sensul „unsului” (cf. lat. *christus*).

Cuvintele au fost excerptate atât din textul propiu-zis cât şi din rezumatele capitolelor, acestea din urmă fiind, la rândul lor, traduse din *Vulgata*.

c) Organizarea materialului excerptat. Ordinea cuvintelor este alfabetică. Din cauza numărului mare de variante (de cele mai multe ori grafice, dar şi fonetice), a trebuit să alegem drept cuvânt-titlu forma literară, aşa cum se întâlneşte în dicţionarele limbii române. Excepţie fac unele cuvinte care sunt neologisme în acest text şi pe care nu le găsim în dicţionare. La cele care prezentau diferenţe mai mici între variante am optat pentru o formă-tip şi le-am considerat pe celelalte variante ale acesteia. Un exemplu ar putea fi cuvântul **VALTEU:** s.n. „cingătoare” (cf. lat. *balteus, -i*), pentru care am ales această formă-tip, cea mai apropiată de etimon, deşi cuvântul este înregistrat cu mai multe variante: **valteul:** *sg. ac.* 8,7; **valteiul:** *sg. ac.* 8,13 (**Indice** Pr) şi **valteon:** *sg. ac.* 23,13 (**Indice** 2Lg).

Cuvintele care denumesc popoare, populaţii sau neamuri „exotice”, absente din dicţionarele limbii române şi pentru care a fost imposibil de stabilit o formă-tip, căreia să i se subordoneze celelalte, relativ apropiate de forma considerată tip,

nu au fost încadrate într-un singur articol. Traducătorii au întâmpinat probleme serioase la redarea acestor nume, fapt dovedit de existența unor variante foarte diferite. Iată câteva exemple din **Indice** 1Par: **ANATHOTHINEAN** și **ANATHOTEAN** desemnează aceeași realitate „care provine din cetatea Anatot"; la fel **FELONEAN** și **FALONITEAN**, înseamnă „care este de loc din Pelet, o cetate situată în Negev, în partea de sud a Iudeii"; **GHEDERITEAN** și **GADEROTHEAN**, înseamnă „care este de loc din Ghedera; nume care e posibil să fie același cu Judeira, la nord-est de Gabaon, sau Kh. Judeira, la 10 km spre vest (cf. DB, p.490)" etc. În astfel de situații, fiecare cuvânt se constituie în articol distinct.

Dificultăți au apărut la organizarea formelor în cadrul fiecărui „articol". Ideal ar fi fost să așezăm formele în funcție de informația gramaticală pe care o transmit, numai că pentru aceasta timpul de lucru s-ar fi dublat. Am încercat o organizare alfabetică a formelor, dar, în condițiile în care unele cuvinte cunosc un număr mare de variante, ar fi fost necesar de asemenea un timp suplimentar. Am optat, finalmente, pentru înregistrarea progresivă a cuvintelor, după apariția lor în text. Acolo unde un cuvânt se actualizează, datorită conversiunii, cu valori morfologice diferite, se precizează valoarea morfologică, iar cuvintele se grupează în funcție de aceste valori.

Pentru cuvântul-titlu se precizează exclusiv valoarea morfologică sau valorile morfologice cu care se actualizează în textul respectiv, fără să se mai dea indicații speciale în cazurile de conversiune (articolul demonstrativ, care schimbă cel mai frecvent valoarea morfologică a cuvântului, este înregistrat între paranteze rotunde și tot astfel sunt înregistrate morfemele semidependente ale gradelor de comparație la adjectiv și adverb: *mai, cel mai, foarte, prea* etc.). De exemplu: **CUVIOS, -OASĂ:** s.m./f.; **cuvioşilor:** *s.m. pl. gen.* rezum. cap.3 (**Indice** Pl), în contextul: *Perirea celor fără leage și blagoslovenia* ***cuvioşilor***; **FĂGĂDUIT, -Ă:** s.m./f.; **(ceale) făgăduite:** *s.f. pl. ac.* 25,14 (**Indice** Pl), contextul fiind: *Nor și vânt și ploi neurmând, omul slăvit și care nu plinește* ***ceale făgăduite***. Evident că precizarea contextelor nu se face în indice, decodarea sensurilor și a valorilor gramaticale făcându-se în text la locul indicat după metoda încetățenită (prima cifră reprezintă capitolul, a doua, versetul).

Un cuvânt este înregistrat o singură dată, chiar dacă apare de două sau de mai multe ori în același verset. Excepție fac cazurile în care avem a face cu variante ale aceluiași cuvânt, precum și situațiile în care o formă se actualizează în același verset cu două valori morfologice diferite, fără ca aceeași formă să se regăsească și în alt loc: ***leuți:*** *pl. nom./ac.* 28,17, 17 – **Indice** 1Par.

La verb, aspectul negativ nu s-a consemnat decât în cazul imperativului, întrucât numai aici apar modificări ale formei negative față de forma afirmativă. Pronumele reflexiv este consemnat între paranteze rotunde pentru a evita omonimia dintre pronumelui reflexiv de persoana a III-a, ***se***, în forma velarizată ***să***, și conjuncția omonimă din structura modului conjunctiv: ***(să) acopere:*** *ind. prez. 3.sg.* 22,27; 30,6/ ***să acopere:*** *conj. prez. 3.pl.* 25,20; 28,42/***(să) apropiia:*** *inf. prez. fără* ***a*** 14,20/***(să) apropiia:*** *ind. imp. 3.pl.* 40,30 – **Indice** Iș. În mod firesc, am extins aceeași modalitate de consemnare a formelor pronominale reflexive și la celelalte persoane, chiar dacă aici nu se mai punea problema evitării unor omonimii.

Formele verbale la care sunt conjuncte pronume reflexive (care nu mai sunt morfeme pentru diateză) sau pronume personale în varianta atonă sunt notate în felul următor: **datu(-)-au:** *ind. pf.c. 3.sg.* 6,55 (**Indice** 1Par). Cratima pusă între paranteze arată că forma verbală compusă este dislocată de o formă pronominală atonă, în cazul de față ***-le-***: ***datu le au***. Pentru a distinge între formele de gerunziu în care **-u** este o caracteristică a limbii vechi (***făgăduindu*** – 1Mac rezum. cap.10: *Cuprinzând Alixandru, fiiul vestitului Antioh, Ptolomaida, să sârguiaște Dimitrie a face legătură cu Ionathan, o dată și iarăși multe* ***făgăduindu.***) și cele în care **-u** este condiționat fonetic și morfologic, am înregistrat formele din urmă, prezente în număr foarte mare, cu o cratimă la final: **neaflându-** (3Împ 18,12 – ***neaflându-te***). Înregistrarea cu sau fără cratimă a unei forme care are în structură **-u** se face în aceleași condiții și în cazul altor părți de vorbire.

d) Glosarea cuvintelor s-a făcut, așa cum deja s-a precizat, numai acolo unde s-a simțit nevoia, din dorința de a face textul accesibil și celor mai puțin familiarizați cu limba veche. Cum un cuvânt nu „trăiește" decât în și prin contextul în care este întrebuințat, era firesc ca precizările de ordin semantic să se facă strict contextual. În nenumărate rânduri a trebuit să apelăm la textul *Vulgatei* și la compararea soluțiilor date de alți traducători ai *Bibliei* în românește, mai vechi sau mai noi.

Nu sunt puține cazurile în care cuvintele sunt la prima atestare în acest text sau se actualizează cu sensuri pe care dicționarele limbii române nu le consemnează. Astfel de sensuri pot proveni și din calchierea unui sens al cuvântului latinesc ori din soluții inedite pe care traducătorii le propun în unele situații (a se vedea și discuția din *Limba și stilul Vulgatei de la Blaj 1760 - 1761*).

Principala problemă cu care ne-am confruntat aici a fost neconcordanța informației cuprinse în MDA cu informația din DA și DLR, când e vorba de prima atestare a unui cuvânt. Acolo unde datele furnizate în MDA concordă cu cele din DA și DLR, am păstrat, în mod firesc, trimiterea la MDA. La fel am procedat la cuvintele pentru care, din motive obiective, nu am dispus de volumele din DLR. De altfel, e un lucru cunoscut că și informația din DA și DLR trebuie actualizată, pentru că și aici prima atestare în cazul multor cuvinte este depășită. De exemplu, pentru cuvântul ***parie*** (Înv.) „copie" – pe care l-am considerat inițial atestat pentru prima dată în acest text – prima înregistrare este în MDA și în DLR la S. Micu, *Dictionarium valachico-latinum*, editat de L. Gáldi la Budapesta, în 1944, numai că din DÎLR aflăm că acest cuvânt apare cu un secol înainte, într-un document de la 1660. Cuvântul *păvăjioară* „pavăză mică" nu este înregistrat în DLR, în schimb, el este cuprins în DÎLR, cu prima atestare chiar în *Biblia de la București*. Exemplele pot continua. Ideea nu este însă de a căuta scăderi unor lucrări lexicografice importante, ci de a sublinia încă o dată că ne aflăm pe un teren foarte labil și că nimeni nu poate pretinde că propune de fiecare dată soluția definitivă, ci poate numai optimă la momentul respectiv.

Considerăm că am cuprins în acest argument răspunsuri la cele mai importante întrebări pe care și le vor pune cei care vor consulta indicele. Am dori să reamintim celor care vor avea răbdare măcar să răsfoiască cele peste 1700 de pagini de indice că se află în fața unui aparat critic „pus în scenă" de un om și nu de o mașină. Și tocmai de aceea vom zice cu cei vechi: iubiți cetitori, să nu vă smintiți, nici să vă pripiți a vinovăți și a defăima lucrul, că alunecoasa fire omenească pre nici un om nu lasă fără greșeală. Cu siguranță vom rămâne recunoscători tuturor celor ce cu bună credință vor sesiza aspecte de natură să contribuie la perfecționarea rezultatelor muncii de reconstituire și analiză a textelor vechi.

ABREVIERI

[ ] = cuvânt considerat în elipsă
alb. = albaneză, albanez(ul)
a.C. = ante Cristum
ac. = acuzativ
adj. = adjectiv, adjectival(ă)
adn. = adnominal
adv. = adverb, adverbial(ă)
ant. = anterior
antep. = antepus
aprox. = aproximativ
art. = articol, articulat
aug. = augmentativ
Ban. = Banat
bg. = bulgară, bulgar(ul)
Bis. = termen bisericesc
Buc. = Bucovina
c. = construcție
cap. = cap, capitol
ccr. = concretizat
cj. = conjuncție, conjuncțional(ă)
conj. = conjunctiv
convers. = conversiune
c. neg. = construcții negative
dat. = dativ
des. = desinență
ebr. = ebraică, ebraic(ul)
et. nec. = etimologie necunoscută
eufem. = eufemism, eufemistic
expr. = expresie
ext. = extensiune
f. = feminin
f.a. = fără an
fam. = familiar
fr. = franceză, franțuzesc(ul)
fract. = fracționar
fig. = figurat
gen. = genitiv
ger. = germană, german(ul)
gms. = germanism
gn. = generalizare
gr. = grecism
hp. = hipocoristic
imp. = imperfect
impers. = impersonal
ind. = indicativ
inf. = infinitiv
interj. = interjecție
inv. = invariabil
iuz = ieșit din uz
înv. = învechit
liv. = livresc
loc. = locuțiune
m. = masculin
Mar. = Maramureș
mg. = maghiară, maghiar(ul)
mgm. = maghiarism
m.m.c.pf. = mai mult ca perfect
Mol. = Moldova
ms. = manuscris
multipl. = multiplicativ
n. = neutru
nead. = neadaptat
neg. = negativ
nehot. = nehotărât
neob. = neobișnuit
ngr. = neogreacă, neogrecesc(ul)
nom. = nominativ
num. = numeral
oc. = ocazional
Olt. = Oltenia
ord. = ordinal
part. = participiu
perifr. = perifrastic
pf. =perfect
pf.c. = perfect compus
pn. = poloneză, polonez(ul)
săs. = săsească, săsesc(ul)
sl. = slav
srb. = sârbă, sârbesc(ul)
tc. = turcă, turcesc(ul)
ucr. = ucraineană, ucrainean(ul)